Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinq; dierum.
Namq; instrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinq; receptat vtrunq;.

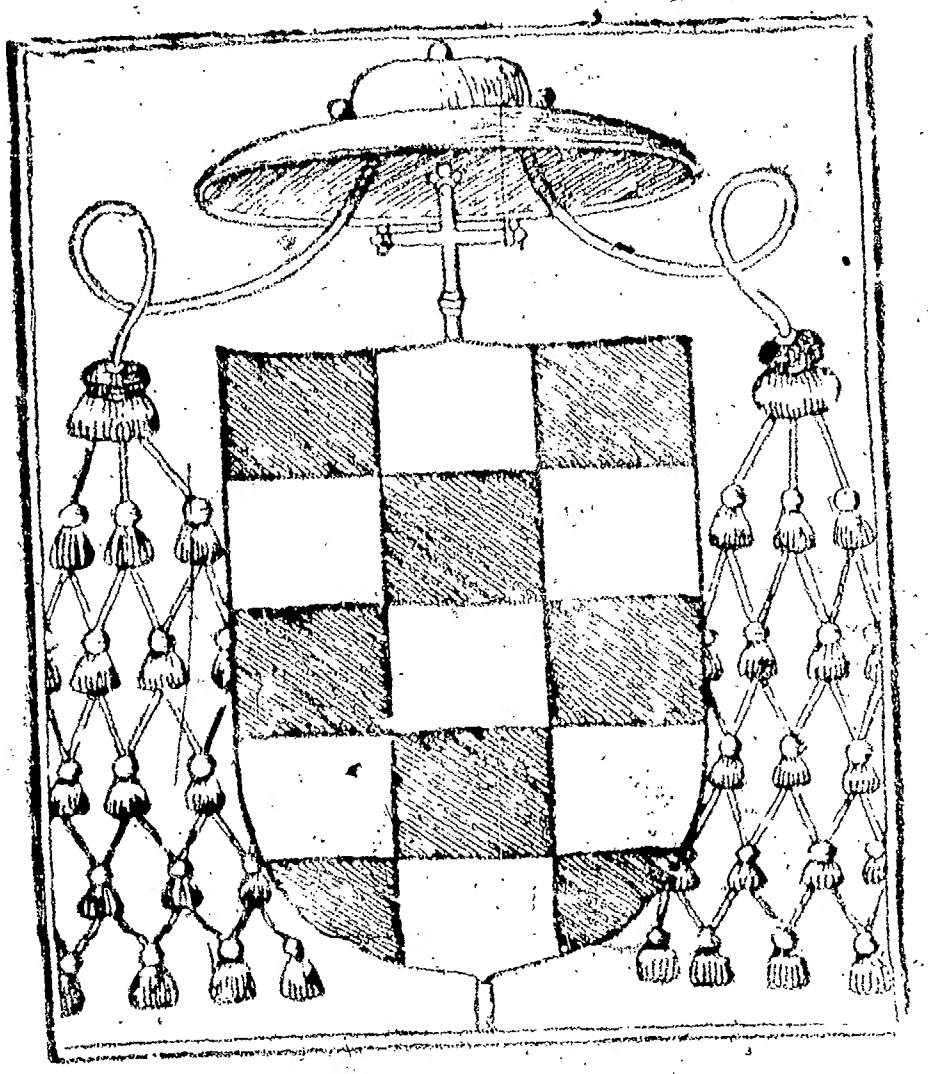

Vetus testamentũ multiplici lingua nũc
primo impressum. Et imprimis
Pentateuchus Hebraico Gre-
co atq; Chaldaico idioma-
te. Adiũcta vnicuiq; sua
latina interpreta-
tione.

Codex hic Complutẽ. certè insignis, sex distinctis partibus, explicatus est à viro prestantiss. D. Petro Fabritio, D. Froseuerri Correctore, Bibliotheraio huius ecclesiæ Tigurina Tigurinæ (quæ Carolina nuncupatur) appellatæ. Prio 15 anecdotum 10 lectionum. Cui additum est Lexicon, talem. Singulare enim in hanc ecclesiam studio affectus, ei utilissimi fore, quam ullis alijs munerib. mercedem voluit. Anno Domini 1557.

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. in libros veteris ac noui testamēti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Q cum vnius cuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius litteram q̄uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: nō dubium: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: ut cum plena semper sit & redundās: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eādē imaginem trāsformentur: possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cum nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicū explicare: necesse est vt post interpretationem maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄; ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q̄ vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita ut librorū Veteris testamēti syncerita ex Hebraica veritate: Noui autē ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset q̄ non solis riuulis esse contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mandari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis Nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudēdum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde verō ante q̄; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmissimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius ueteris instrumēti vocabulorum. Vbi non tm̄ multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cum nō solus litteræ occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificantis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione depēdeat: quorū ab æterno prouisa impositio incredibilē opē affert ad propalādos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanctus velauit: Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligētia jussimus elucubrari & secūdum Alphabeticā seriē dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorū Hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ ex dei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti ꝓludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partem in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exēplaria pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄; Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis nō sine summo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testamēti codices perq; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumēto. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiam Hebraico Chaldaicoq; Dictionario: cui adiūcta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra nō omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nūc ad Sanctitatem tuam mittimus. Nam cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q̄; Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libentius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄; sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nūc tandē reuiuiscere. Obsecramus autē Beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt; examines: & ad seueriſſimi inditii tui censurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrum istū Apostolici fastigii oraculum consulturi, Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris

testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Intelligas studiose Lector modum & ordinem: quem in hac veteris testamenti impressione seruauimus: unde possis hoc libro facile vti: nonnullorum te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendum: q̄ cum vetus testamentum a sacris doctoribus trifariam diuidatur: hoc est in legem: quam Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicuntur Prophetales: in his omnibus nō est idem numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidem triplicem linguam habet: Hebraicam uidelicet Chaldaicam & Græcam: quas imprimendas iussimus cum aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspōdentibus: ita vt Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata: Græcæ aūt septuaginta interpretū editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri similiter & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cum aliis duabus latinis translationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pentateucho corrupta est aliquibus in locis: & fabulis meriſq̄ Thalmudistarum magis conspersa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni: Idcirco reliquos libros totius Veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinam vertimus: & diligentissime cum sua latina traductione conscriptos in publica Complutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Eccl[illegible] potius ad ædificationem populi: q̄ ad autoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam recipit: Græcam tm̄ habent scripturam: sed cum duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præliba sse. Nunc de modo quo linguas Pentateuchi in libro ipso disposuimus: breuibus agendū est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq̄ tres præcipuas colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorē sita est: Hebraicam continet veritatē. Quæ vero interiori margini adhæret: Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Media aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē velut inter Synagogam & Oriētalem Ecclesiam posuimus: tanq̄ duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanam siue latinā Ecclesiam collocātes. Hæc enim sola supra firmam petram ædificata (reliquis a recta Scriptura intelligentia quādoq̄ deuiātibus) immobilis seruatur: & per in veritate permansit. His præterea tribus colūnis duæ aliæ minores columellæ in calce paginæ supponuntur. Quarum altera latior Chaldaicam continet scripturam: altera angustior latinam eius interpretationem. Disponūtur vero columnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes quinq̄ columnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patiatur: quod rarissime deprehendes. Deinde quia institutum nostrum est: non solum his consulere: qui absolutā linguarum peritiam sunt assecuti: sed his etiam opem ferre: qui parum in eis profecerunt: vtriusq̄ em̄ debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quem peregrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicunq̄ distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraica sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nonnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo: ̣ Quod quidem punctum designat: vel dictionē Hebraicam subiacentem multiplicem esse & æquiuocam: ac proinde reconditum aliquod secretæ intelligentiæ mysterium claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacib⁹ mētibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientē: q̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua siue radicea dictionū Hebraicarū & Chaldaicarū a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tantæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunquā etiā labantur: artificiū excogitauimus q̄ vtilissimū: quo possit quispiā vel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in prōptu habere: vt iā his admiculis adiuti: Hebræorū (vt ait beat⁹ Hieronymus) nauseam & fructum fastidientes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertēdū itaq̄ est: q̄ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspōdet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq̄ dictioni imposita) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærenda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones hebraici textus: quib⁹ nulla dictio primitiua respondet in margine: ex primis earum tribus aut q̄nq̄ etiā solis duab⁹ litteris sunt in dictionario requirēdæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocūq̄ apice subiecto dū modo sit supra notata hoc modo. ב ה כ ל מ Tūc em̄ talis littera p articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cū nō sit littera substātialis auferēda est: & proximæ tres vel quādoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicūq̄ em̄ alicui dictiōi præponitur: semper p coniūctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. In chaldaico vero hoc est etiam obseruandū: q̄ ד daled littera apud Chaldæos nōnunquā pro articulo genitiui accipitur: ac propterea quādo reperta fuerit cum prædicto apice: tollenda est: sicut de aliis diximus. Rursus:

Prologus.

Si dictio chaldaica (cui nihil in margine respõdet) nõ inueniatur in Dictionario: id accidet propterea q hæ litteræ אהוי frequẽter ponũtur p vocalib⁹. Tũc igitur dẽptis huiusmodi litteris residuæ erũt litteræ primitiui in dictionario requirẽdæ. Atq hæc quidẽ succincte dicta sunt: vt legẽtibus hebraicã litterã statim absq; arte seu cõsideratione vlla pateat dictionis primitiuũ. Qd si curiosus lector nõ solo vsu cõtentus artẽ reperiẽdarũ radicũ nosse desiderat: legat vltimũ capitulũ nostræ Hebraicæ Gramaticæ in fine Hebraici dictionarii: qd nõ vt absq; librorũ reuolutione fa cile occurreret: huic instructioni duximus subiũgendum.

Illud est etiã cõsiderãdũ: q in hebraicis characteribꝰ scĩter omissim⁹ apices illos: quib⁹ nũc vtũtur Hebræi p accẽtibus. Nã hi cũ ad nullã vel significati vel pnũciationis differentiã pertineãt: sed ad solã cãtus ipsorũ modulationẽ: merito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verũ ne locus accẽtus cuiusq; dictionis ignoretur: hoc modo puidimus: vt quoniã dictiones hebraicæ vt plurimũ in vltima habẽt accentũ: oẽs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarẽtur: reliquæ vero nõ habentes accentũ in vltima (quæ rarissime occurrũt) Super syllabã vbi prædominatur accẽtus: apice signarẽtur: hoc modo ׳. Cæterũ in distinctione clausularũ colo etiã vtuntur Hebræi & cõmate: sed ita: vt colũ sit duplex punctũ: vt cut cõma apud latinos: hoc modo: Cõma vero tale signũ ׀ Quod aũt ad Græcã scripturã attinet: illud te nõ latere volumus: nõ vulgaria seu temere oblata exẽplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima siniul et emẽdatissima: quæ sanctissimus Dñs noster Leo Decimus Põtifex maximus cæptis nostris alpirãs ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tãtæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videãtur: quibus merito sit adhibẽda. Quibus etiã adiũximus alia nõ pauca: quorũ partẽ ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia trãscriptã Illustris Venetorũ Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laboribꝰ & expẽsis vndiq; cõquisiuimus: vt copia emẽdatorũ codicũ abũde supesset. Latinã itidẽ beati Hieronymi trãslationẽ cõtulimus cũ q̃plurimis exẽplaribus venerãdæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutẽ nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconditur: quæ supra octingẽtesimũ abhinc annũ litteris Gothicis cõscripta: ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorũ aliter scripta q̃ in originalibus vtriusq; testamẽti habẽtur: intacta dimisimus: atq; id quidẽ consulto. Nã si nũc in eis litterã aliquã mutassemus: nequa q̃ possent reperiri in tractatu interpretationũ: quẽ iuxta vulgatã horum nominũ scripturã alphabetico ordine pridem confecerãmus. Adnotauimus tamẽ in ipsis interpretationibus eadẽ nomina propria nõ solũ ponentes ea sicut cõmuniter scribũtur: sed etiã prout habẽtur ad litteram in suis originalibus. Demũ in libro psalmorum illud est admonendũ: cõmunẽ translationẽ latinã: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspõdet. Eã autem quã beatus Hieronymus iuxta hebraicã trãstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatã. Ecce tibi igitur lector studiose oĩa quæ ad vetus testamẽtum attinent: facilia omnino & manifesta. Verũ vt nõ solum Veteris testamẽti sed & cæterorũ librorum intentionẽ summatim cõplectaris: visum est & præfatiunculas Noui testamẽti atq; Dictionarii hebraici infra subiungere: post artẽ inueniẽdarum radicum: quam immediate subiecimus: q ad hãc instructionẽ plurimum facit: vt prædiximus.

De Arte inueniendi radicẽ siue primitiuum

cuiusq; dictionis Hebraicæ Cap. ex Hebræa Grãmatica trãscriptum.

Qstquã in superiori tractatu grãmaticæ Hebraicæ diximus de modo legẽdi & de partibus orationis tã declinabilibus q̃ indeclinabilibus. Restat nũc tractare de modo cognoscẽdi radicẽ siue primitiuũ: vnde aliæ dictiones deriuatiuæ habẽt originẽ: vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicũ: quod procedit per ordinẽ alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omnium dictionum: quæ in veteri testamẽto continentur: & significationes earum: & in quolibet primitiuo ponuntur etiã dictiones deriuatiuæ quæ ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscẽdi originẽ: & vtrum sit primitiuum an deriuatiuũ: quoniã nõ solum ab eo deriuãtur alia verba & participia sed & nomina & aliæ partes orationis: ideo primo de illius origine agẽdum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuum verbi primo est aduertẽdum: q primitiuũ quod apud hebræos dicitur שֹׁרֶשׁ sores. i. radix cuiuscunq; verbi vel participii & omniũ dictionũ quæ ab eo deriuãtur: sunt litteræ quæ constituunt tertiã personã singularẽ primæ vel secũdæ coniugationis actiuæ vocis indicatiui modi tẽporis præteriti: vel infinitiuũ eiusdẽ vocis. Quæ cõsiter sunt tres litteræ & nõnunq; quattuor vel quinq: sed hoc rarissime. Exempli gratia ex פָּקַד. i. visitauit deriuãtur oĩa verba quattuor cõiugationũ: quæ cõtinent prædictas tres litteras: & etiã oĩa noia & aliæ partes orationis quæ a prædicto uerbo deriuãtur: sicut apud latinos Amo est primitiuũ cæterarũ personarũ & modorũ & tẽporũ & omniũ aliarũ dictionum: quæ ab eo deriuãtur. Et sunt aliæ dictiones: quæ a verbis nõ deriuãtur: quarũ primitiua aliquãdo cõtinẽt plus vel minus q̃ tres litteræ. Et quia apud hebræos multæ litteræ præponuntur vel postponuntur ipsis primitiuis in cõpositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere: quæ litteræ sunt de substãtia dictiõis: & quæ litteræ nõ sunt de eiꝰ substãtia. Circa quod sciendũ: q ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substãtiales: q̃ in quacũq; dictione venerint: sunt de substãtia illius dictionis: & cõstituunt significatũ & primitiuum eiusdẽ dictionis: & reiici nõ possunt. Sunt emĩ quæ sequuntur גדזחטסעפצקר. Quæ his quattuor dictionibus cõpræhẽduntur עָטַח סֵפֶר גַּזָּע צָדַק. Ex quib⁹ litteris duæ sunt duplices. s. פ pe. & צ. sadic. Aliæ vero vndecim quæ sequũtur possunt esse accidẽtales. s. אבהוירכלמנשת ex quibꝰ tres sunt duplices. s. caph. mem. nun. & cõpræhẽdũtur præter dictas vndecim litteras his tribꝰ dictionibꝰ אִתְּנָה מָשַׁלְתִּי בּוֹ. Hæ emĩ vndecim litteræ vel quælibet earum possunt esse substãtiales: sicut aliæ vndecim supradictæ: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cõiugationẽ: modos: tẽpora: præpositionem vel

articulū aut pronomina affixa: de quibus in grāmatica dictum est. Et aliquādo adduntur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & aliquæ earū ponūtur aliquādo loco vocalium. Quæ etiā ponūtur in fine verborū ad denotandū numerum vel personam aut genus: sunt sex quæ sequuntur. הוימנת. Quæ hac dictione cōprehēduntur יתכמן. Quæ vero præponūtur ad denotādū cōiugationē vel vocē passiuam: hac dictione cōprehendūtur. תנה. Quæ autē præponūtur in futuro: sunt quattuor: quæ hac dictione cōprehēduntur. איתן. Quæ ponūtur in fine nominū aut verborū ad denotāda pronomina quæ cū eis cōponuntur: sunt quæ sequuntur. היונכרמנן. Quæ in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel præpositionibus: sunt septē: quæ his duabus dictionibus cōtinentur. והשכלבם. Nam littera vau quādo venit in principio dictionis: nō est de substātia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione: vt infra dicetur: & etiā in fine dictionis vau vel iod nō possunt esse substantiales: nisi in paucis admodum locis. Et ista littera ה he ponitur aliquādo in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el.la.los.las. Et aliquādo ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grāmatica dictū est. Et ista littera ש ponitur aliquādo pro hoc relatiuo qui. quæ. quod. omnis generis & vtriusq; numeri. Et ista littera ב beth ponitur pro præpositione in. ל lamed vero articulus est datiui casus vel genitiui: ponitur etiā aliqñ pro ad. Et ista littera מ mem ponitur loco præpositionis a. vel ab. de. ex. Litteræ vero quæ ponūtur aliquādo loco vocaliū sunt quattuor: s. אהוי. Et est notādum quod istæ quattuor litteræ. א ב ל ש quando ponūtur in fine vel in medio dictionis semp sunt substātiales: aliæ vero septē quæ his duabus dictionib? cōprehenduntur תכן היום possunt esse accidētales: sine ponātur in principio sine in fine dictionis. Litteræ vero quæ addūtur aliquādo dictionibus causa ornatus: sunt sex: quæ hac dictione cōprehendūtur. s. ראמנת. Sunt præterea aliqua verba: quæ in processu cōiugationis aliquādo amittūt vnā litterā ex trib? substātialib?: aut duas. & hoc quattuor modis. Primo quādo amittūt primā litterā substantialem. Secūdo quādo amittūt mediā. Tertio quādo amittunt vltimam. Quarto quādo amittūt primā & vltimam. Verba vero quæ amittūt primā litterā substantialē: sunt illa: quorū prima littera substātialis est vna ex his tribus. s. ידע vt ידע ideſt scīuit. לקח. i. accepit. נגש. i. accessit. Et ista littera ל lamed tātūmodo amittitur in prædicto verbo לקח lacach. s. in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt supra dictū est. Quæ vero amittūt litteram mediā: sunt illa quorū littera substātialis media est vau vel iod. vt שוב ideſt reuertere בין ideſt intelligere: quorū verborum infinitiuus cōtinet tres litteras substātiales. Quæ vero amittūt vltimā: sunt illa q̄ desinūt in ה. vt גלה. i. reuelauit. vel illa quorum vltima duplicatur. vt רבב. i. multiplicauit: quoniam tunc vna ex illis amittitur in discursu cōiugationis. Quæ vero amittūt primam & vltimam: sunt illa quorū littera substātialis prima est נ & vltima est. ה vel נ vt נטה. i. tetendit. נתן. ideſt dedit. Et vt ea quæ supra dicta sunt manifesta fiāt: ponamus exēplum in aliquibus verbis & nominib?: vt possimus discernere quæ litteræ sunt substātiales ex eorum primitiuo: & quæ sunt accidentales: & quæ deficiunt. Esto exēpli gratia hoc verbū מהלבישוהו quod in Hebræo est vnum verbum compositum: & significat: & fecerūt indui eum. In quo prima littera quæ est vau ponitur pro coniunctione. Et secunda littera quæ est he & quinta quæ est iod denotāt verbum esse tertiæ coniugationis. Septima littera quæ est vau denotat tertiam personam pluralem. Octaua & nona littera quæ sunt he & vau: denotāt pronomē singulare tertiæ personæ. s. eum vel illū: quod cōponitur cū prædicto verbo. remanēt igitur tres litteræ. s. ב ש ל quæ i tertia persona singulari indicatiui primæ cōiugationis faciūt לבש. i. induit quod est primitiuū supradicti verbi. Ponamus iterum exēplum in verbis defectiuis. & esto exempli gratia hoc verbum יתנני. i. dabit me: in quo iod prima designat tertiam personā futuri: & nun & iod vltimæ constituunt pronomē primæ personæ. s. me: quod componitur cū prædicto verbo. remanēt itaq; duæ litteræ. s. ת & נ. & quia prædictum verbum est naturæ verborum defectiuorum: quæ in processu cōiugationis amittūt nun litterā substantialē primā: ideo addendo nun prædictis duabus litteris in principio fit נתן. i. dedit: quod est primitiuum supradicti verbi. Ponamus exemplum in vno nomine. s. תרבית. i. incrementū vel multiplicatio: in quo tau prima est ex litteris quæ aliquādo adduntur in principio nominis: vt supra dictum est. Tau vltima denotat genus fœminīnū. Vau vero ponitur loco. u. vocalis. remanēt ergo duæ litteræ. s. ב ר: cuius primitiuū est רבב siue רכב. i. multiplicauit. quia vt dictum est ה. finalis primitiui & littera quæ duplicatur: aliquādo amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplū in alio nomine. s. במשמרתך. i. in custodia tua. cuius primitiuum est שמר. i. custodiuit: quia littera prima quæ est beth ponitur pro præpositione in: & littera mem quæ sequitur est de litteris quæ addūtur in principio nominis: vt supra dictū est. tau vero denotat genus fœminīnū: chaph vltima designat hoc pronomen tua: quod cōponitur cū prædicto nomine. Et hæc hactenꝰ dicta sint de primitiuis verborū. Circa cognitionē vero primitiuorū nominis & aliarū dictionum indeclinabilium quæ a verbis non deriuantur: est aduertendum: q̄ in primis sunt reiiciendæ oēs litteræ accidētales: quæ denotāt numerū: articulū: siue præpositionē: & litteras quæ addi consueuerūt ornatus causa: vel quæ designant pronomina quæ cū illis cōponūtur: quēadmodū de nominib? verbalibus supradictū est: quib? reiectis litteræ quæ remanent: substantiales sunt: vt exempli gratia. לאבותינו. i. patrib? nr̄is. tolle lamed datiui & vau & tau & iod designātes pluralē: & mun & vau designātes pronomē possessiuū primæ personæ pluralis: reliquæ sunt aleph & beth hoc est ab אב. vt in prima dictione vocabularii. Et quia ad inueniendū primitiuū cuiuscūq; dictionis derīuatiuæ oportet habere notitiā grāmaticæ hebraicæ: in qua plenius ea quæ prædicta sunt cōtinētur: quod nō omnibus cōtingit: cū etiā apud ipsos hebræos vsu magis quā arte discant bibliā Hebraicam: & vix inueniatur in eis vir doctus in sua grāmatica: ideo in biblia quā imprimēdā curauimꝰ annotabūtur in margine primitiua dictionū: quarū inuentio nō esset facilis oīb?. Verūtamē in aliquibus dictionibus nō erit opus adnotare primitiua in margine: videlicet in illis quæ cōtinent litteras primitiui nec plus nec minus: q̄uis in significato vel in apicibus sit aliqua differentia. vt דבר. i. mors vel pestis: cuius primitiuum est דבר. i. locutus est. & פקד. i. visitans cuius primitiuum est פקד. i. visitauit. Item si in principio dictionis sunt litteræ primitiui: q̄uis postea habeat alias litteras accidētales: nō ponetur eius primitiuum in margine. vt אמרתי. i. verbum meū: cuius primitiuum est אמר. i. dixit. Item si dictio incipit a littera vau

Prologus.

& post illam immediate cōtinet litteras primitiui: nec non notabitur primitiuum: quia vt supra dictum est littera vau in principio dictionis semper ponitur pro coniunctione: & nunc̄ est de litteris primitiui: exceptis duobus locis tantum: & aliquibus nominibus propriis: vt pareat in vocabulario. Item si post aliquam istarū quinq̄ litterarū בהכלש quæ ponūtur in principio dictionis pro articulis vel præpositionibus si immediate sequitur litteræ primitiui: nō ponitur primitiuum in margine. Et quia præfatæ quinq̄ litteræ aliquando sunt de substantia dictionis siue de eius primitiuo: ideo quando sunt accidentales & ponūtur pro articulis vel præpositionibus: notantur quodam apice desuper imposito hoc modo בהכלש. Et quia in translatione chaldaica: quam etiam fecimus imprimi: istæ quatuor litteræ אהוי frequētius ponuntur loco vocalium quam in hebræo: ideo si his demptis dictio continet litteras primitiui: non erit opus signare primitiuum in margine. Item quia in prædicta lingua chaldaica littera daleth est articuli genitiui casus: ideo quando non est de substantia dictionis: notabitur prædicto apice hoc modo ד. & si post talem litteram sequantur litteræ primitiui: non ponetur in margine. & de his dicta sufficiant.

Prologus in nouum testamentum: et de causis quare in eo apices græci sunt prætermissi.

Ad lectorem.

Emireris aut vitio vertas o studiose lector: q̄ in nouī testamēti græca editione aliter q̄ in veteri nudæ tātum litteræ sine vllis aut spirituum aut tonorum notis impressæ publicētur: opere præcium visum est huius tibi rei rationem assignare. Ea enim huiusmodi est. Antiquissimos græcos absq̄ hisce fastigiis litterarum scriptitasse notius est: q̄ vt sit multis argumentis comprobandum. Docent enim id aperte antiqua non pauca exēplaria: vt Callimachi poemata: necnō & Sibyllina cārmina: ac præterea etiam marmorea monumenta vetustissima: quæ Romæ adhuc visuntur nudis solum characteribus incisa. Vt liquido cōstet: huiusmodi virgularum apicumq̄ suprascriptiones non in illa primæua græcæ linguæ origine fuisse excogitatas: nec ad eius integritatem vsquequaq̄ pertinuisse. Cum igitur vniuersum nouum testamentum preter Euangelium Matthei & epistolam ad Hebræos græce primum sicut a spiritu sancto dictatum est: scriptum esse cōstet: visum est priscam in eo linguæ illius vetustatem maiestatemq̄ intactam retinere: ac opus ipsum prætermissis etiam ipsis quibusuis minimis appendiculis excussum ad imaginem antiquarum scripturarum publicare. Ne rei tam sanctæ autoritati ac venerandæ maiestati adiectitiis nouitiisq̄ rebus detrimentū afferri videretur. Accedit: q̄ si verum fateri volumus: hic spiritum tonorūq̄ defectus nullum prorsus impedimentum ad rectam intelligentiam afferre valet his qui aliquantum in græca eruditione promouerunt. Cæterum ne alicui dubium aliquod possit occurrere: in qua videlicet syllaba accentum oporteat collocari: simplex tantū apex in polysyllabis dictionibus adiectus est: & is quidem non tanq̄ græcus accentus: sed tanq̄ notula signumq̄ quo dirigi possit lector: ne in prolatione modulatione ve dictionum aliquādo labatur. In veteris autem testamenti editione græca: cū ea solum translatio sit non originalis textus: non fuit consilium quicq̄ ex vulgari scribendi modo tollere aut immutare. Et quia non doctis solum: sed omnibus in vniuersum sacrarum litterarum studiosis hoc opere consulendum est: apposite sunt dictioni cuiq̄ litterulæ latinæ ordine alphabeti: indicantes quæ dictio dictioni e regione respondeat: ne sit nouitiis & nōdum adhuc in græcis litteris prouectis errandi locus. Rursum cum nōnullæ dictiones græcæ multiplices siue æquiuocas aut alias ambiguas significationes aliquando habere videantur: libuit hoc etiā annotare puncto suppositio litterulæ latinæ supra dictionē græcam collocatæ. Et vt præfatiunculæ tandem huic modus imponatur: illud lectorem non lateat: non quæuis exemplaria impressioni huic archetypa fuisse: sed antiquissima emendatissimaq̄: ac tantæ præterea vetustatis: vt fidem eis abrogare nefas videatur. Quæ sanctissimus in Christo pater & dominus noster Leo decimus pontifex maximus huic instituto fauere cupiens ex apostolica bibliotheca educta misit ad Reuerēdissimum dīm Cardinalem Hispaniæ: de cuius autoritate & mādato hoc opus imprimi fecimus. Vos autem litterarum studiosi hoc diuinum opus nouiter excussum alacri animo suscipite: & si christi Opt. Max. sectatores videri vultis & esse: nil iam restat quod causemini: quominus sacram scripturam adeatis. Non mendosa exēplaria: non suspectæ translationes: non inopia textus originalis: solū animus & propēsio vestra expectatur. Quæ si non defuerit: fiet proculdubio: vt litterarum diuinarum suauitatem degustantes reliqua studia omnia contemnatis. Valete & omnia boni consulite.

Prologus in Hebraicum Chaldaicūq̄ dictionarium: atq̄ Grammaticam Hebræam cum interpretationibus propriorum nominum.

Ad lectorem.

Am his qui diuine legis integrā cognitionē ac ī ea Christū: quæ vera sapiētia est: pio mētis affectu cōquirūt: q̄ plurimū cōferat earū linguarū peritia: quib⁹ primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictāte cōscripta sunt: vt oēs ferme ecclesiastici tractatores in q̄ plurimis locis aperte testātur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dño D. Fratre Francisco Ximenez de Cisneros sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ presbytero Cardinali Hispaniæ nūcupato sanctæq̄ Toletanæ ecclesiæ Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorū Castellæ Archicancellario in cōmunē xp̄ianæ reipublicæ vtilitatē dedimus nouū testamētum Græco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper q̄ vtilissimo Lexico græcarum omniū di-

Prologus.

ctionū quæ in eo cōtinētur: daturi quā primū vetus inſtrumētū (quod iā nūc in prelo eſt) Hebraica Chaldaica Græcaq; lingua cū ſingulis interpretationibus excuſſum. Ea præmittim⁹ vobis veluti ꝓ deguſtamēto & præludio operis copioſiſſimū Hebræorū Chaldæorūq; vocabulorū dictionariū. Opus ꝓfecto ſacrarū litterarū ſtudioſis ſupraq; dici poſſit vtiliſſimū ſummo labore elucubratū: nec minori etiā ſtudio & ſedulitate correctum. In quo nō modo ſimplices dictionū interpretationes tā primitiuarū quā derivatiuarū totius veteris inſtrumēti ſeriatim cōtinētur: ſed (quod omniū operoſiſſimū fuit) quot locis in eodē veteri teſtamēto vnaquæq; dictio ꝓpter linguæ illi⁹ fœcūditatē multiplicet ſignificata adiectis q̄plurimis cōcordātiis cōti nuo ſubiūgitur. Aſſignata cuiq; loco ꝓpria ſignificatione: qua ibidē vtus eſt latin⁹ interpres. Cæterū cū magna pars recōditorū vtriuſq; teſtamenti myſteriorū in etymologia ꝓpriorū nominū ſiue hominū ſiue rerū quarūuis abſtruſa lrteat: nō paruāq; vim & adiutorium præbeat ad ſoluenda ænigmata & figuratas locutiones ſcripturarū: adiectus eſt ſecūdo loco tractatus de nominū propriorū interpretatione: quæ per vtrūq; teſtamētū tā Hebraico q̄ Chaldaico ac etiā Græco ſermone paſſim diſperſa leguntur: vt facile ex ipſa nominū abæterno præuiſa impoſitione cōes docibiles dei valeāt nō occidētem litterā: ſed ipſum myſtici abditiq; ſenſus nucleū: quē ſpirit⁹ ſanctus intra litteræ veterū obumbrauit: reuelata facie ſpeculari litteræ velamine ablato. Appoſita deinde eſt legēdorū Hebraicorū characterū ars & inſtructio: vna cū ipſa Hebreæ linguæ grāmatica ex ſummis ipſorum autorib⁹ accuratiſſime collecta atq; eo ordine digeſta: vt nullibi (aut certe in q̄ pauciſſimis) præceptoris operā deſiderari poſſe videatur. Et qm̄ in Hebræo Chaldæoq; idiomate difficiles cognitu ſunt primitiuæ dictionū origines ad ipſorū deriuatiuorū noticiā perquā neceſſariæ: operepræciū etiam viſum eſt præcepta nonnulla hac de re adiūgere: quibus noſſe ſtudioſus valeat quibus litteris dēptis (qd litterarū genus accidētale ab ipſis appellatur) maneat thema ipſum ſiue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis aūt in ipſa Veteris teſtamēti impreſſione (quæ nūc in manib⁹ eſt) poſitiones hæ & nominū origines in margine Hebraicæ & chaldaicæ litteræ notatæ ſint: multū tn̄ tū ad linguæ abſolutā cognitionē tū ad ſtudioſorū curioſitatē facere viſum eſt ſi ex arte id & nō ſolo vſu cognoſceretur. Poſtremū tādē volumis locū obtinet aliud dictionariū latini abecedarii ordine digeſtū: qd oīa Veteris teſtamēti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis Hebraice ꝓferre docet: vt nō tātū hebraica latinæ: ſed verſa vice latina Hebraice poſſis enunciare. Quæ oīa lector ſtudioſe beniuolo gratoq; animo ſuſcipito: & ad diuinæ ſapiētiæ cognitionē referto. Ita em̄ fiet: vt bonorū laborū glorioſus ſit fructus: & tu tādē intelligere incipias quātū reliquæ humanæ ſapiētiæ lectiones a cœleſtium litterarum nectare ſuperentur. Vale.

Orandū: q̄ trāſlatores ⁊ interpretes bibliæ multi fuerūt: ſicut dicit magiſter in hiſtoriis: quia ante incarnationē dn̄i annis. cccxli. tēporibus Ptolemæi Philadelphi regis ægypti lxx. interpretes ſtomuerūt: qui leges & ꝓphetas hoc modo trāſtulerūt. Ptolemæus ſtudioſus & librorū cupidus perciēs apud iudæos legē eſſe ore dei editā & digito illius ſcriptā: miſſis epiſtolis & muneribus rogauit Eleazarū pōtifice iudæorū: vt ſibi viros ſeniores Hebraſcæ & Græcæ linguæ peritos: qui interpretari & trāſferre valerēt: dirigeret. Etem̄ ſua deſideria eſſent: eā in græco trāſlatā habere & archiuis regalib⁹ intereſſe. Eleazar⁹ aūt annuēs ei⁹ petitioi: de vnaquaq; tribu ſex legiferos vel legiferētes deſtinauit. Hi ſunt. lxxii. interpretes: qui licet. lxxii. fuerūt: more ſacræ ſcripturæ tn̄ cōiter dicitur. lxx. quia ſi duo ſupſunt: hoc eſt modicū reſpectu ſeptuaginta. Qui veniētes ad regē Pentateuchū & ꝓphetas trāſferētes: corā rege diſputauerūt de vno deo colendo: & ꝙ nulla creatura eſſet deus. Inde eſt ꝙ vbicūq; occurrebat eis i trāſferēdo de trinitate: vel ſub ſilētio præteribāt: vel ænigmatice trāſtulerūt: ne tres deos colēdos tradidiſſe viderētur. Similiter de incarnatione verbi faciētes. Vnde trāſlatio ſeptuagintaduū quādoq; eſt ſuperflua: qñq; diminuta. Poſt incarnationē aūt dn̄i & paſſionē annis cētum vigintiquattuor; Aquila quidā iudæus ad fidē cōuerſus: ſed poſtea in hereſim lapſus prim⁹ interpres fecit aliā trāſlationē de hebraico in græcum tēpore Adriani imperatoris. Deinde poſt annos. liii. Theodotion fecit trāſlationē ſub Cōmodo. Deinde poſt annos trigīta Symmachus interp̄s claruit ſub Seuero. Deinde poſt annos octo inuēta eſt quædā trāſlatio hieroſolymis: cuius autor ignoratur: quæ dicta eſt vulgata trāſlatio vel quinta editio. Deinde poſt annos. xviii. tēpore Alexādri ſuperuenit Origenes: qui vidēs iſtas trāſlationes imperfectas: cœpit corrigere trāſlationē. lxxii. interpretū ꝓ poſteriores iā dictas trāſlationes: vel ſecūdū aliquos ſolū tranſlationem Theodotionis correxit & miſcuit: ſcilicet ſupplēs diminuta & reſecās ſuperflua: vbicūq; igitur ad trāſlationē. lxxii. interpretū aliquid addidit ex trāſlationib⁹ ſequētib⁹: vel vbi addidit quæ deerāt: ibi ponebat aſtericū vel aſteriſcū. i. ſtellam vel formā aſtri: ꝓ quod innuit: ꝙ ꝓ additionē illā elucebant quæ prius deerant. Et dicitur aſtericus ab aſter & icos quod eſt imago vel ſignū: & ꝓducit penultimā: quia apud græcos icon ſcribitur per ei dipthōgō: & dicitur aſtericos ſecūdū modernos vel aſteriſcus ſecūdū antiquos: & tūc dicitur ab aſtris: ideſt ſtella & icō. Vbi vero erat ſuperfluū ponebat obelū: Obel⁹ em̄ græce dicitur ſagitta latine vel veru: ſignās ꝓ hoc ꝙ littera ibi ſupflua erat. Deinde ipſe Origenes fecit aliā trāſlationē per ſe plenā ſine his ſignis. Hi oēs trāſtulerūnt de hebraico in græcū. Deinde quidā volētes habere oēs iſtas trāſlationes ſimul: ſcribebāt libros: ſic eos ordinātes ꝙ in medio cuiuſlibet folii ponebāt ſex columnas a ſummo deorſum deſcēdētes: ponētes in prima verba trāſlationis primæ: in ſecunda ſecundæ: & ſic de aliis. Et iſti libri dicti ſunt hexapla ab hex qd eſt ſex latine: quaſi ſexcupla: vel dicitur hexapla quaſi liber habēs ſex trāſlationes rectas vel rectificatas. Quidā tn̄ hexapla exponūt ſimpliciter ꝓ exēplaria. Et his tēporib⁹ multi vtriuſq; linguæ ſcioli fecerūt alias trāſlationes de prædictis græcis tranſlationibus in latinū. Nouiſſime ſuperueniēs ſanctus Hieronymus peritus in trib⁹ linguis: Hebraica: Græca & latina. Primo correxit tranſlationē. lxxii. interpretū in latino cū aſtericis & obelis: poſtea vero trāſtulit immediate bibliam de hebræo in latinū ſine aſtericis & obelis. & hac trāſlatione nūc vbiq; vtitur tota Romana eccleſia: licet nō in oībus libris. Et ipſius trāſlatio merito cæteris antefertur: quia eſt verborū tenacior & ꝓſpicuitate ſentētiæ clarior. Et tranſlatio prima ſcilicet. lxxii. interpretū facta eſt in Alexandria ciuitate: quæ metropolis eſt ægypti. Aliæ autem tranſlationes in diuerſis partib⁹ mūdi: vbi tunc magiſtri pollucrūt.

Prologus.

Nota ꝙ vbicunꝙ in libris vereris teſtamẽti mẽdoſitas reperitur: recurrendum eſt ad volumina hebræorũ: quia vetus teſtamentũ primo in lingua hebræa ſcriptũ eſt. Si vero in libris noui teſtamẽti: recurrendũ eſt ad volumina græcorũ: quia nouũ teſtamẽtũ primo in lingua græca ſcriptũ eſt: præter euãgeliũ Matthei & epiſtolã Pauli ad hebræos.

Modi intelligendi ſacram ſcripturam.

Notandum: ꝙ omnis ſacra ſcriptura quadriformi ratione diſtinguitur ſiue exponitur. Aut enim in hiſtorico vel litterali intellectu: aut allegorico: aut anagogico: aut tropologico: vel morali ſolet accipi. Hiſtoria nãqꝫ eſt: quãdo res aliqua quomodo ſecũdum litterã dicta vel facta ſit: plano ſermone refertur: vt cũ dicitur. Populus iſrael ex ægypto ſaluatus: tabernaculũ dñio fecit. Et dicitur ab hiſtorein: ideſt videre vel cognoſcere: quia antiquitus nemo ſcribebat hiſtoriã niſi qui viderat: & ſic quãdo dictiones intelligũtur ſimpliciter vt ſonant, eſt ſenſus litteralis vel hiſtoricus. Allegoria autem eſt: cũ verbis aut rebus myſticis præſentia Chriſti & eccleſiæ ſacramẽta ſignãtur. Verbis videlicet vt ait Eſaias. Egredietur virga de radice ieſſe: quod aperte eſt dicere. Naſcetur virgo maria de ſtirpe dauid: & de ea xp̃s naſcetur. Reb9 myſticis eſt: populus iſrael ab ægyptiaca ſeruitute per ſanguinẽ agni liberatus. Allegorice eccleſiã ſignat: quæ per paſſionẽ Chriſti a dæmoniaca ſeruitute liberata eſt. Et nota ꝙ allegoria multis modis exponitur. Quandoqꝫ a perſona: vt iſaac ſignat Chriſtũ. Quãdoqꝫ a re & nõ perſona: ut aries occiſus ſignificat chriſti carnem paſſam. Quãdoqꝫ a loco: vt Chriſtus prædicaturus aſcẽdit in montem: vbi eminẽtia loci ſignat eius ſapientiã et excellentiã. Quandoqꝫ a numero: vt apprehendent ſeptẽ mulieres virum vnũ: ideſt ſeptẽ dona gratiarũ Chriſti. Quãdoqꝫ a negocio vel facto: vt interfectio Goliæ a dauid: interfectionẽ diaboli a chriſto ſignat. Anagogia autem ad ſuperiora eſt ducẽs locutio: quæ de præmio futuro & ea quæ in cœlis eſt vita futura apertis ſiue myſticis ſermonib9 diſputat. Apertis: vt cum dicitur. Beati mundo corde. Myſticis: vt cũ dicitur. Beati qui lauant ſtolas ſuas: vt ſit illis poteſtas in ligno vitæ: & per portam intrent ciuitatem. Quod ſic exponitur anagogice. Beati qui mundant cogitationes ſuas & actus: vt ſit illis poteſtas vidẽdi dominum noſtrum ieſum Chriſtũ: qui dicit. Ego ſum via vita & veritas: & p doctrinam & exempla præcedentium patrum intrant in regna cœlorum. Et ſic eſt differentia inter allegoriã & anagogiã: quia allegoria eſt myſticus ſenſus pertinens ad militantẽ eccleſiã in qua ſumus: ſed anagogia eſt apertus ſenſus pertinens ad eccleſſam triumphantem: quæ eſt cõmunitas ſanctorum iam triumphans & regnans. Tropologia vero eſt moralis locutio: quæ ad inſtructionem & correctionẽ animorum myſtice ſiue aperte reſpicit. Myſtice: vt ait Salomon. Omni tẽpore ſint veſtimẽta tua cãdida: & oleum de capite tuo non deficiat: quod eſt dicere. Omni tẽpore ſint opera tua munda: & charitas de corde tuo non deficiat. Aperte: vt Ioannes dicit. Filioli non diligamus verbo neqꝫ lingua: ſed opere & veritate. Et vt breuiter habeas. Hiſtoria docet factum. Tropologia faciendum. Allegoria credendum. Anagogia appetendum. Vnde verſus.

Littera geſta docet: quid credas allegoria.
Moralis quid agas: quo tendas anagogia.

Hæc patent in hac dictione hieruſalem. Hiſtorice enim eſt nomen ciuitatis. Tropologice eſt typus animæ fidelis: Allegorice figura eccleſiæ militantis. Anagogice typum gerit eccleſiæ triumphantis. Vnde verſus.

Sicut hieruſalem polis eſt terrena fidelis:
Conſtans eccleſia: mons fortis: patria ſumma.

Incipit epiſtola beati Hieronymi ad Paulinum

præſbyterum de omnibus diuinæ hyſtoriæ libris. Capitulum. i.

Frater Ambroſius tua mihi munuſcula perferẽs: detulit ſimul & ſuauiſſimas litteras: quæ a principio amicitiarum fidẽ probatæ iam fidei et veteris amicitiæ noua præferebant. Vera enim illa neceſſitudo eſt & chriſti glutino copulata: quã non vtilitas rei familiaris: nõ præſentia tm̃ corporũ: nõ ſubdola & palpans adulatio: ſed dei timor & diuinarũ ſcripturarũ ſtudia conciliãt. Legimus in veteribꝰ hiſtoriis quoſdã luſtraſſe prouincias: nouos adiiſſe populos: maria tranſiſſe: vt eos quos ex libris nouerãt: corã quoqꝫ viderent. Sic Pythagoras mẽphiticos vates: ſic Plato ægyptũ & Archytã tarẽtinũ: camqꝫ oram italiæ: quæ quondã magna græcia dicebatur: laboriſſime peragrauit: vt qui Athenis magiſter erat & potẽs: cuiuſqꝫ doctrinã Achademiæ gymnaſia perſonabãt: fieret peregrin9 atqꝫ diſcipulus: malẽs aliena verecũde diſcere: qꝫ ſua impudẽter ingerere. Denicꝫ cũ litteras quaſi toto orbe fugiẽtes perſequitur: captus a piratis & venũdatus etiã tyrãno crudeliſſimo paruit: ductus captiuus: vinctus & ſeruus: tamẽ quia philoſophus: maior emẽte ſe fuit. Ad Titi Liuiũ lacteo eloquẽtiæ fonte manantem: de vltimis hiſpaniæ galliarũqꝫ finibus quoſdã veniſſe nobiles legimus: & quos ad contemplationẽ ſui Roma non traxerat: vnius hominis fama perduxit. Habuit illa etas inauditũ oĩbus ſæculis celebrandũqꝫ miraculũ: vt vrbem tãtam ingreſſi: aliud extra vrbem quærerent. Apollonius ſiue ille magus: vt vulgus loquitur: ſiue philoſophus: vt pythagorici tradũt: intrauit perſas: ptranſſuit Caucaſum: albanos: ſcythas: maſſagethas: opulentiſſima indiæ regna penetrauit: & ad extremum latiſſimo phiſon amne trãſmiſſo peruenit ad brachmanas: vt Hiarcham in throno ſedẽtem aureo & de Tantali fonte potantem: inter paucos diſcipulos de natura: de moribus ac de curſu dierum & ſyderum audiret docentẽ. Inde per elamitas babylonios: chaldæos: medos: aſſyrios: parthos: ſyros: phenices: arabes: paleſtinos: reuerſus alexandriam perrexit ad æthiopiam: vt gymnoſophiſtas et famoſiſſimam ſolis mẽſam videret in ſabulo. Inuenit ille vir vbiqꝫ quod diſceret: & ſemper proficiẽs: ſemper ſe melior fieret. Scripſit ſuper hoc pleniſſime octo voluminibus Philoſtratus. Capitulum. ii.

Prologus.

Vid loquar de ſæculi hominibus: cum apoſtolus Paulus vas electionis & magiſter gentium: qui de conſcientia tanti in ſe hoſpitis loquebatur dicens. An experimētum quæritis eius qui in me loquitur chriſtus? poſt damaſcum arabiam q̄ luſtratam: aſcendit hieroſolymam vt videret petrum: & manſit apud eum diebus quindecim? Hoc enim myſterio hebdoadis & ogdoadis futurus gentium prædicator inſtruendus erat: Rurſumq̄ poſt annos quattuordecim aſſumpto Barnaba & Tito expoſuit cum apoſtolis euangelium: ne forte in vacuum curreret aut cucurriſſet. Habet neſcio quid latētis energiæ viuæ vocis actus: & in aures diſcipuli de autoris ore trāſfuſa fortius ſonat. Vnde & Eſchines cum Rhodi exularet: & legeretur illa Demoſthenis oratio: quā aduerſus eū habuerat: mirantibus cunctis atq̄ laudantibus: ſuſpirans ait. Quid ſi ipſam audiſſetis beſtiam ſua verba reſonantem?

Capi. iii.

Ec hoc dico: q̄ ſit aliquid in me tale: quod vel poſſis a me audire: vel velis diſcere: ſed quo ardor tuus & diſcendi ſtudium etiam abſq̄ nobis per ſe probari debeat. Ingenium docile et ſine doctore laudabile eſt. Nō quid inuenias ſed quid quæras conſideramus. Mollis cera et ad formandum facilis etiam ſi artificis & plaſtæ ceſſent manus: tamen virtutis totum eſt quicquid eſſe poteſt. Paulus apoſtol? ad pedes Gamalielis legem Moyſi & prophetas didiciſſe ſe gloriatur: vt armatus ſpiritualibus telis: poſtea doceret confidenter. Arma enim noſtræ militiæ non carnalia ſunt: ſed potentia deo ad deſtructionem munitionū & cogitationes deſtruētes & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam dei: & captiuātes omnem intellectum ad obediendū chriſto: & parati ſubiugare omnem inobedientiam. Timotheum ſcribit ab infantia ſacris litteris eruditum: & hortatur ad ſtudium lectionis: ne negligat gratiam quæ data ſit ei per impoſitionem manus preſbyterii. Tito præcipit vt inter cæteras virtutes epiſcopi: quas breui ſermone depinxit: ſcientiam quoq̄ non negligat ſcripturarum: obtinentem inquit eum qui ſecundum doctrinam eſt fidelem ſermonem: vt potens ſit exhortari in doctrina ſana & cōtradicentes reuincere.

Capi. iiii.

Ancta quippe ruſticitas ſolum ſibi prodeſt: & quātum ædificat ex vitæ merito eccleſiā Chriſti: tantum nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat. Malachias propheta immo per malachiā dominus interrogauit ſacerdotes legem In tantum ſacerdotis officium eſt: interrogatum reſpondere de lege. Et in Deuteronomio legimus. Interroga patrem tuum & annūciabit tibi: ſeniores tuos & dicent tibi. In pſalmo quoq̄ cxviii. Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuæ in loco peregrinationis meæ. Et in deſcriptione iuſti viri cum eū arbori vitæ dauid quæ eſt in paradiſo compararet: inter cæteras virtutes hoc etiam intulit. In lege domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine ſacratiſſimæ viſionis ait. Iuſtos fulgere quaſi ſtellas: & intelligentes ideſt doctos quaſi firmamentū. Vides quātum inter ſe diſtāt iuſta ruſticitas & docta iuſticia. Alii ſtellis: alii cœlo comparantur. Quamq̄ iuxta hebraicam veritatem vtrūq̄ de eruditis poſſit intelligi. Ita enim apud eos legimus. Qui autem docti fuerint: fulgebunt quaſi ſplendor firmamēti: & qui ad iuſticiā erudiūt multos: quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates. Cur dicitur Paulus apoſtolus vas electionis? Nempe quia vas legis & ſcripturarū ſanctarum erat armarium. Phariſæi ſtupēt in doctrina domini: & mirantur in Petro & Ioanne quomodo legem ſciant cū litteras nō didicerint. Quicquid enim aliis exercitatio & cotidiana in lege meditatio tribuere ſolet: illis hoc ſpiritus ſanctus ſuggerebat. Et erāt (iuxta quod ſcriptum eſt) docibiles deo. Duodecim annos ſaluator impleuerat: & in templo ſedens de quæſtionibus legis interrogans: magis docebat dum prudenter interrogat. Niſi forte ruſticum Petrū ruſticum Ioannem dicimus: quorum vterq̄ dicere poterat. Et ſi imperitus ſermone non tamen ſcientia. Ioannes ruſticus: piſcator indoctus: & vnde illa vox obſecro. In principio erat verbum: & verbum erat apud deū: & deus erat verbum? Logos græce multa ſignificat. Nam & verbum eſt & ratio & ſupputatio & cauſa vniuſcuiuſq̄ rei: per quam ſunt ſingula quæ ſubſiſtunt: quæ vniuerſa recte intelligimus in Chriſto.

Capi. v.

Oc doct? Plato neſciuit: hoc Demoſthenes eloquens ignorauit. Perdam inquit ſapientiam ſapientium: & prudentiam prudentium reprobabo. Vera ſapientia perdet falſam ſapiētiam. Et quāq̄ ſtultitia prædicationis in cruce ſit: tamen Paulus ſapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam autē non ſæculi huius: quæ deſtruitur: nec principum huius ſæculi: ſed loquitur dei ſapientiam in myſterio abſconditam: quā prædeſtinauit deus ante ſecula. Dei ſapientia chriſtus eſt. Chriſtus enim dei virtus & dei ſapientia. Hæc ſapientia in myſterio abſcondita eſt: de qua & noni pſalmi titulus prænotatur pro occultis filii. In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ dei abſcōditi. Et qui in myſterio abſcōditus erat: prædeſtinatus eſt ante ſæcula: prædeſtinatus autem & præfiguratus in lege & prophetis. Vnde & prophetæ appellabantur videntes: quia videbant eum quem cæteri non videbant. Abraam vidit diē eius: & lætatus eſt. Aperiebantur cœli Ezechieli: qui populo peccatori clauſi erāt. Reuela inquit Dauid oculos meos: & cōſiderabo mirabilia de lege tua. Lex ēn ſpiritalis eſt: & reuelatione opus eſt vt intelligatur: ac reuelata facie dei gloriā cōtemplemur. Liber in apocalypſi ſeptem ſigillis ſignatus oſtenditur: quem ſi dederis homini ſcienti litteras vt legat: reſpondebit tibi. Nō poſſum. Signatus eſt enim. Quanti hodie putant ſe noſſe litteras: tenent ſignatum librum nec aperire poſſunt: niſi ille reſeraverit qui habet clauem dauid: qui aperit & nemo claudit: claudit: & nemo aperit. In actibus apoſtolorū ſanctus eunuchus immo ſanct? vir (ſic em̄ eū ſcriptura cognominat) cum legeret Eſaiam prophetā interrogat? a Philippo: putas ne intelligis quæ legis? reſpōdit. Quomodo poſſum: niſi aliquis me docuerit? Ego vt de me loquar interim: nec ſanctior ſum hoc eunucho nec ſtudioſior: qui de ethyopia ideſt de extremis finibus mundi venit ad templum: reliquit aulam regiam: & tantus amator legis diuinæq̄ ſcientiæ fuit: vt etiam in vehiculo litteras legeret ſacras. Et tamen cum librum teneret: et verba domini cogitatione cōciperet: lingua volueret: labiis perſonaret: ignorabat eum quem in libro neſciens venerabatur. Venit philippus oſtēdit ei ieſum qui clauſus latebat in littera. O mira doctoris uirtus. Eadem hora credidit eunuchus: baptizatur: fidelis & ſanctus eſt ac magiſter de diſcipulo: plus in deſerto fonte eccleſiæ q̄ in aurato ſynagogæ templo repperit.

Capitulum. vi.

Prologus.

Hec a me perſtricta ſunt breuiter. Neq; enim epiſtolaris anguſtia euagari longius patiebatur: vt intelligeres te in ſcripturis ſacris ſine præuio & monitante ſemitam non poſſe ingredi. Taceo de grammaticis: rhetoribus: philoſophis: geometris: dialecticis: muſicis: aſtronomis: aſtrologis: medicis: quorum ſcientia mortalibus ſatis vel vtiliſſima eſt: & in tres partes ſcinditur: in doctrinam: rationem & vſum. Admiſcent artes veniam & quæ non tam lingua q̄ manu adminiſtrantur. Agricolæ: cementarii: fabri metallorū: lignorūq; cæſores: Lanarii quoq; & fullones & cæteri qui varia ſupellectilem & vilia opuſcula fabricant: abſq; doctore eſſe non poſſunt quod cupiunt. Quod medicorum eſt promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola ſcripturarum ars eſt: quam ſibi paſſim omnes vendicant. Scribimus indocti: doctiq; poemata paſſim. Hanc garrula anus: hanc delirus ſenex: hanc ſophiſta verboſus: hanc vniuerſi præſumunt: lacerant: docent anteq; diſcant. Alii obducto ſupercilio grandia verba trutinātes: inter mulierculas de ſacris litteris philoſophātur. Alii diſcūt (proh pudor) a fœminis quod viros doceant. Et ne parum hoc ſit: quadam facilitate verborum: immo audacia ediſſerunt aliis: quod ipſi non intelligunt. Taceo de meis ſimilibus: qui ſi forte ad ſcripturas ſanctas poſt ſæculares litteras venerint: & ſermone compoſito aures populi mulſerint: quicquid dixerint hoc legem dei putant. Nec ſcire dignantur quid prophetæ quid apoſtoli ſenſerint: ſed ad ſenſum ſuum inconcrua aptant teſtimonia: quaſi grande ſit & non vicioſiſſimum dicendi genus deprauare ſententias: & ad voluntatem ſuam ſacram ſcripturam trahere repugnantem. Quaſi non legerimus Homerocentonas & Vergiliocentonas: ac ſi non ſic etiam & Maronem ſine Chriſto poſſimus diſcere chriſtianum: quia ſcripſerit. Iam redit & virgo: redeunt ſaturnia regna. Iam noua progenies cœlo demittitur alto. Et patrem loquentem ad filium. Nate meæ vires: mea magna potentia ſolus. Et poſt verba ſaluatoris in cruce. Talia perſtabat memorans: fixuſq; manebat. Puerilia ſunt hæc & circulatorum ludo ſimilia: docere quod ignores: immo (vt cum ſtomacho loquar) nec hoc quidem ſcire quod neſcias.

Capi. vii.

Idelicet manifeſtiſſima eſt Geneſis in qua de creatura mundi: de exordio generis humani: de diuiſione terræ: de confuſione linguarum: de deſcenſione vſq; ad ægyptum ſcribitur Hebræorum. Patet Exodus cum decem plagis: cum decalogo: cum myſticis diuiniſq; præceptis. In promptu eſt Leuiticus liber: in quo ſingula ſacrificia: immo ſingulæ pene ſyllabæ & veſtes Aaron: & totus ordo leuiticus ſpirant cœleſtia ſacramenta. Numeri vero nonne totius arithmeticæ: & prophetiæ balaam: & quadragintaduarū manſionum per eremum myſteria continent? Deuteronomium vero ſecunda lex: & euangelicæ legis præfiguratio: nonne ſic ea habet quæ priora ſunt: vt tamen noua ſint omnia de veteribus? Hucuſq; Moyſes: hucuſq; Pentateuchus: quibus quinq; verbis loqui ſe velle apoſtolus in eccleſia gloriatur. Iob exemplar patientiæ: quæ non myſteria ſuo ſermone cōplectitur? Proſa incipit: verſu labitur: pedeſtri ſermone finitur: omneſq; leges dialecticæ: propoſitione: aſſumptione: confirmatione: cōcluſione determinat. Singula in eo verba plena ſunt ſenſibus. Et vt de cæteris ſileam: reſurrectionem corporum ſic prophetat: vt nullus de ea manifeſtius & cautius ſcripſerit. Scio inquit q redemptor meus viuit: & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum: & rurſum circūdabor pelle mea: & in carne mea videbo deum: quem viſurus ſum egoipſe: & oculi mei cōſpecturi ſunt & non alius. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo. Veniam ad Ieſum Naue: qui typum domini non ſolum in geſtis: verumetiam in nomine præfert. Tranſit iordanem: hoſtium regna ſubuertit: diuidit terram victori populo. & per ſingulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atq; cōfinia: eccleſiæ cœleſtiſq; hieruſalem ſpiritualia regna deſcribit. In iudicum libro quot principes populi tot figuræ ſunt. Ruth moabitis Eſaiæ explet vaticinium dicentis. Emitte agnum domine dominatorem terræ de petra deſerti ad montem filiæ ſyon. Samuel in Heli mortuo et in occiſione Saul veterem legem abolitam monſtrat. Porro in Sadoch atq; Dauid noui ſacerdotii nouiq; imperii ſacramenta teſtatur.

Malachim ideſt tertius & quartus Regum liber a Salomone vſq; ad Iechoniam: & a Ieroboam filio Nabath vſq; ad Oſee: qui ductus eſt in aſſyrios: regnum iuda et regnum deſcribit iſrael. Si hiſtoriam reſpicias: verba ſimplicia ſunt: ſi in litteris ſenſum latentem inſpexeris: eccleſiæ paucitas & hereticorum contra eccleſiam bella narrantur. Duodecim prophetæ in vnius voluminis anguſtias coarctati: multo aliud q̄ ſonant in littera præfigurāt.

Oſee crebro nominat effraim: ſamariam: ioſephiezrael & vxorem fornicariam & fornicationis filios: & adulteram cubiculo clauſam mariti multo tempore ſedere viduam: & ſub veſte lugubri viri ad ſe reditum præſtolari.

Iohel filius Fatuel deſcribit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locuſta: rubigine vaſtante conſumptam: & poſt euerſionem prioris populi effuſum iri ſpiritum ſanctum ſuper ſeruos dei & ancillas: ideſt ſuper centum viginti credentium nomina: & effuſum iri in cœnaculo ſyō. Qui centum viginti ab vno vſq; ad quindecim paulatim & per incrementa ſurgentes: quindecim graduum numerum efficiūt: qui in pſalterio myſtice continētur. Amos paſtor & ruſticus & ruborum mora diſtringens paucis verbis explicari non poteſt. Quis enim digne exprimat tria & quattuor ſcelera Damaſci & Gazæ & Tyri & Idumeæ: & filiorū Ammon & Moab: & in ſeptimo & octauo gradu Iudæ et iſrael. Hic loquitur ad vaccas pingues quæ ſunt in ſamariæ monte: & ruituram domum maiorem minoremq; teſtatur. Ipſe cernit fictorem locuſtæ: & ſtantem dominū ſuper murum litum vel adamantinū & vncinum pomorum attrahentem ſupplicia peccatoribus: & famē in terra: non famem panis nec ſitim aquæ: ſed audiendi verbū dei.

Abdias qui interpretatur ſeruus domini: pertonat contra edom & ſanguineum terrenūq; fratrem: fratris quoq; Iacob ſemper æmulum haſta percutit ſpiritali. Ionas pulcherrima columba naufragio ſuo paſſionem domini præfigurans: mundum ad pœnitentiam reuocat: & ſub nomine Niniue gentibus ſalutem nunciat. Michæas de moraſthi coheres Chriſti vaſtationem annunciat filiæ latronis: & obſidionem ponit contra eam: quia maxillam percuſſerit iudicis iſrael. Naum conſolator orbis increpat ciuitatem ſanguinum: & poſt euerſionem illius loquitur. Ecce ſuper montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem. Abacuch luctator fortis & rigidus ſtat ſuper cuſtodiam ſuam: & figit gradum ſuper munitionem vt Chriſtum in cruce contempletur & dicat. Operuit cœ-

los gloria eius: & laudis eius plena est terra. Splēdor eius vt lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius. Sophonias speculator et arcanorum dei cognitor audit clamorem a porta piscium & eiulatū a secunda: & contritionem a collibus. Indicit quoq; vlulatum habitatoribꝰ pilæ: quia cōticuit omnis populus chanaan: dispersi sunt vniuersi qui inuoluti erāt argēto. Aggæus festiuus & lætus qui seminauit in lachrymis: vt in gaudio meteret: destructum templum ædificat: deumq; patrem inducit loquentem. Adhuc vnum modicumq; & ego commouebo cœlum et terram et mare et aridam: et mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Zacharias memor domini multiplex in prophetia iesum vestibus sordidis indutum: & lampadem oculorum septēm candelabrumq; aureum cum totidē lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a sinistris lampadis cernit et a dextris: vt post equos rufos: nigros: varios & albos & dissi patas quadrigas ex effraim & equum de hierusalem perem regem vaticinetur: & prædicet sedentem super pullum filium asinæ subiugalis. Malachias aperte & in fine omnium prophetarum de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait voluntas in vobis: dicit dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda. Esaiam: Hieremiam: Ezechiel & Daniel: quis potest vel intelligere vel exponere? Quorum primus non prophetiam videtur mihi texere sed euangelium. Secundus virgam nuceam & ollam succensam a facie aquilonis: & pardum spoliatum suis coloribus et quadruplex diuersis metris nectit alphabetum. Tertius & principia & finem tantis habet obscuritatibus inuoluta: vt apud hebræos ipsæ partes cum exordio gene seos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui & extremus inter quattuor prophetas: temporum conscius: & totius mundi philohistoricus lapidem præcisum de monte sine manibus & regna omnia subuertentem claro sermone pronunciat. Dauid Simonides noster Pindarus & Alcæus Flaccus quoq; Catullus atq; Seren⁹ Christū lyra personat: & in decachordo psalterio ab inferis excitatre surgentem. Salomon pacificus & amabilis domini: mores corrigit: naturam docet: ecclesiam iūgit & Christū: sanctarumq; nuptiarum dulce canit epithalamium. Hester in ecclesiæ typo populum liberat de periculo: & interfecto Aman: qui interpretatur iniquitas: partes cōuiuii & diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber: idest instrumenti veteris epitome: tantus ac talis est: vt absq; illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare: seipsum irrideat. Per singula quippe nomina iū ceruscq; verborum & prætermissæ in regum libris tangūtur historiæ: & innumerabiles explicantur euangelii quæstiones. Esdras & Neemias: adiutor videlicet & consolator a domino: in vno volumine arctātur: instaurant tēplū: muros extruunt ciuitatis: omnisq; illa turba populi redeūtis in patriā: & descriptio sacerdotū: leuitarū: israelitarū: proselitorum: ac per singulas familias murorum acturriū opera diuisa: aliud in cortice præferūt: aliud in medulla retinent. Gernis me scripturarum amore raptum: excessisse modum epistolæ: & tamen nō implesse quod volui. Audiuimus tantū quid nosse: quid cupere debeamus: vt & nos quoq; possimus dicere. Cōcupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tēpore. Cæterū illud Socraticū impletur in nobis. Hoc tantū scio quod nescio. Tangā & nouū breuiter testamentū. Matthæus: Marcus: Lucas & Iohannes quadriga dñi & verū cherub: quod interpretatur scientiæ plenitudo: per totum corpus oculati sunt: scintillæ micant: discurrūt fulgura: pedes habent rectos: & in sublime tēdentes: terga pēnata & vbiq; volātia: tenēt se mutuo: sibiq; perplexi sunt: & quasi rota in rotam voluūtur: & pergunt quocūq; eos flatus spiritus sancti perduxerit. Paulus apostolus ad septē scribit ecclesias: octaua enim ad hebræos a pleriscq; extra numerum ponitur. Timotheum instruit ac Titū: & Philemonē pro fugitiuo famulo deprecatur: super quo melius tacere puto: q̄ pauca scribere. Actus apostolorū nudam quidē videtur sonare historiā: & nascentis ecclesiæ infantiā texere: sed si nouerimus scriptorē eorū Lucā esse medicū: cui⁹ laus est in euāgelio: animāduertimus pariter oīa verba illius: animæ lāguētis esse medicinam. Iacobus: Petrus: Ioannes: Iudas septē epistolas ediderunt tā mysticas q̄ succinctas & breues pariter ac lōgas: breues in verbis: lōgas in sententiis: vt rarus sit qui non in earū cæcutiat lectione. Apocalypsis Ioannis tot habet sacramenta quot verba. Parū dixi: & pro merito voluminis laus oīs inferior est. In verbis singulis multiplices latēt intelligentiæ. Oro te frater charissime inter hæc viuere: in meditari: nihil aliud nosse: nihil aliud quærere. Nōne videtur tibi iam hic in terris regni cœlestis habitaculum? Noli vt offendaris in scripturis sanctis simplicitate & quasi vilitate verborū: quæ vel vitio interpretū vel de industria prolatæ sunt: vt rusticā cōtionem facilius instruerent: & vna eadēq; sententia aliter doctus: aliter sentiret indoctus. Non sum tam petulās & hebes: vt hæc me nosse pollicear: & eorū fructus capere in terra: quorū radices in cœlo fixæ sunt: sed velle fateor: sedenti me præfero: magistrū rerum comitē spondeo. Petēti datur: pulsanti aperitur: quærenti inuenit. Discamus in terris: quorū scientia nobis perseueret in cœlo. Obuiis te manibus excipiā: & vt inepte aliquid de Hermagoræ tumiditate effundā: quicquid quæsieris cum scire conabor.

Capi. vi

Abes hic āmātissimū tui fratrē Eusebium: litterarū tuarū mihi gratiā duplicauit: referens honestatē morū tuorū: contemptū sæculi: fidem amicitiæ: amorē xpi. Nā prudentiā & eloquentiā venustatē: etiā absq; illo ipsa epistola præferebat. Festina quæso te: & hæreti in salo nauiculæ funē magis præscinde q̄ solue. Nemo renunciatur⁹ sæculo bene potest vēdere cōtēpsit vt vēderet. Quicquid in sumpt⁹ de tuo tuleris lucro cōputa. Antiquū dictū est. Auaro deest tā qd habet quā quod nō habet. Credenti totus mūdus diuitiarū est: fidelis aūt etiam obolo indiget. Sic viuamus quasi nihil habentes: & omnia possidentes. Victus atq; vestitus diuinus christianorum sunt. Si habes in potestate rē tuam: vēde: si non habes: proiice. Tollenti tunicam & pallium relinquendum est. Scilicet nisi tu semper recrastinās & diem de die trahens caute & pedetentim tuas possessiunculas vendideris: non habet Christus vnde alat pauperes suos. Tolle deo dedit qui se obtulit. Apostoli tantum nauem & retia reliquerūt. Vidua duo æra misit in gazophylatiū: & plus fertur Cresi diuitiis. Facile cōtemnit omnia qui se sentit cogitat esse moriturum.

Explicit epistola beati Hieronymi præsbyteri ad Paulinum præsbyterum.

Prologus.

Incipit prefatio sancti Hieronymi

presbyteri in Pentateuchum Moysi.

Desiderij mei desi-

deratas accepi epistolas: qui quodam præsagio futurorum cū Daniele sortitus est nomē: obsecrantis: vt trāslatum in latinam linguam de hebræo sermone pentateuchum nostrorum auribus tra derem. Periculosum opus certe & obtrectatorum meorum latratibus patens: qui me asserunt in septuaginta interpretum suggillationem noua pro veteribꝰ cudere: & ita ingenium quasi vinum probantes: cum ego sæpissime testatus sim: me pro virili portione in tabernaculo dei offerre quæ possim: nec opes alterius aliorum paupertate fedari. Quod vt auderem: Origenis me studium prouocauit: qui editioni antiquæ trāslationem Theodotionis miscuit: asterico & obelo idest stella & vern omne opus distinguens: dum aut illucescere facit quæ minus ante fuerant: aut superflua quæq; iugulat & confodit: & maxime quæ euangelistarum & apostolorum autoritas promulgauit. In quibus multa de veteri testamento legimus: quæ in nostris codicibus non habētur. Vt est illud. Ex ægypto vocaui filium meum. Et quoniam nazaræus vocabitur: & videbunt in quem compunxerunt: & flumina de vētre eius fluent aquæ viuæ: & quæ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quæ præparauit deus diligentibus se: & multa alia quæ proprium syntagma desiderant. Interrogemus ergo eos vbi hæc scripta sunt: & cum dicere non potuerint: de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in Osee: secundum in Esaia: tertiū in Zacharia: quartū in Prouerbiis: quintū æque in Esaia: quod multi ignorantes apocryphorum deliramenta sectātur: & hiberas nenias libris autenticis præferunt. Causas erroris non est meum exponere. Iudæi prudenti factum dicunt esse consilio: ne Ptolemæus vnius dei cultor etiam apud Hebræos duplicem diuinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebāt: quia in Platonis dogma cadere videbatur. Deniq; vbicunq; sacratum aliquid scriptura testatur de patre & filio & spiritusancto: aut aliter interpretati sunt: aut omnino tacuerunt: vt & regi satisfacerent: & arcanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus autor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo extruxerit: quibus diuisi: eadem scriptitarint: cū Aristæus eiusdem Ptolemæi hyperaspistes & nō multo post tempore Iosephus nihil tale retulerint: sed in vna basilica cōgregatos contulisse scribant: nō prophetasse. Aliud est enim esse vatem: aliud est esse interpretem. Ibi spiritus ventura prædicit: hic eruditio & verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putādus est Tullius œconomicum Xenophontis & Platonis Pythagoram & Demosthenis pro Ctheśiphonte: afflatus rhetorico spiritu trāstulisse. Aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes: aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia texuit: vt quod illi tacuerunt: hi scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Damnamus veteres? Minime. Sed post priorum studia in domo domini: quod possumus: laboramus. Illi interpretati sunt ante aduentum Christi: & quod nesciebāt dubiis protulere sententiis: nos post passionem & resurrectionē eius: non tam prophetiam q̄ historiam scribimus. Aliter enim audita: aliter visa narrantur. Quod melius intelligimus: melius & proferimus. Audi igitur æmule: obtrectator ausculta. Non damno: non reprehendo septuaginta: sed confidenter cūctis illis apostolos præfero. Per istorum os mihi Christus sonat: quos ante prophetas inter spiritalia charismata positos lego: in quibus vltimum pene gradum interpretes tenent. Quid liuore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? Sicubi in translatione tibi videor errare: interroga Hebræos: diuersarum vrbium magistros cōsule. Quod illi habēt de Christo: tui codices non habent. Aliud est si cōtra se postea ab apostolis vsurpata testimonia probauerunt: & emendatiora sunt exemplaria latina q̄ græca: græca q̄ hebraica. Verum hæc contra inuidos. Nūc te deprecor Desideri charissime: vt quia me tantū opus subire fecisti: & a Genesi exordium capere: orationibus iuues: quo possim: eodem spiritu quo scripti sunt libri: in latinū eos transferre sermonem.

Explicit prefatio.

VENERABILI FRATRI FRANCISCO EPISCOPO ABVLEN. ET DILECTO FILIO FRANCISCO DE MENDOZA. ARCHIDIACONO DE PEDROCHE IN ECCLESIA CORDVBENSI VEL EORVM ALTERI.

LEO PAPA. X.

VENERABILIS FRATER ET DILECTE FILI SALVTEM ET APOSTOLI cam benedictionem. Dudum relatione Venerabilis fratris Bernardini Epi Sabinen. & dilecti filii nostrorū Egidii. tt. sancti Matthei presbyteri Cardinalis nobis facta: intellexim? q̄ inter alia quæ bonæ memoriæ Franciscus. tt. sanctæ Balbinæ presbyter Cardinalis: ante q̄ ab humanis excederet summa cum laude absoluit: extat opus noui & veteris testamenti: noui videlicet in greco & latino: & veteris in græco & latino p̄dictis necnō hebræo & caldęo sermonibus ab eodem Francisco Cardinale multa cū vigilia & doctorum consensu compositum: & vsq̄ ad sexcenta volumina vel amplius impensa eiusdem Francisci Cardinalis impressa. Sed cum post impressionem huiusmodi subito dictus Franciscus Cardinalis morte esset ablatus: & noster ad publicationem dicti operis consensus petitus non esset: nequiuit hactenus opus ipsum ad doctorum manus & publicam vtilitatem cui erit fructuosum aduenire. Manet insuper voluntas dicti Francisci Cardinalis in illius testamento notata pro parte inexequuta: & est ex precio pro quo dicta volumina vendētur explenda. Vnde nos indignum existimantes q̄ huiusmodi opus amplius cum publicæ vtilitatis iactura lateat. & pia tam imitabilis viri voluntas diutius debita exequutione frustretur: & vtriq̄ damno nostræ prouisionis ope subuenire volentes: Motu proprio & ex certa scientia nostra opus prefatum comprobantes: & vt tale in lucem per doctorum & aliorum manus libere de cætero venire possit concedentes: discretioni vestræ: qui: sicut accepimus ex exequutoribus dicti testamenti estis: per hæc scripta mandamus: quatenus volumina prædicta pro precio de quo melius agi poterit: etiā sine aliis dicti testamēti exequutoribus: si qui sint: diligenter vendi procuretis: & faciatis ex ipso precio dictam voluntatem iuxta vires eiusdem precii adimpleri. Et ne aliquod dictorū volumīnum non venditum maneat: inhibemus vniuersis & singulis tam ecclesiasticis q̄ secularibus personis cuiuscūq̄ dignitatis. status. gradus. ordinis & cōditionis sint: sub excōmunionis latæ sententiæ a qua non nisi a nobis ipis vel de nostro speciali mandato: preterq̄ in mortis articulo constituti: absolui possint. necnon mille ducatorum auri de camera pro quemlibet transgressorum soluendorum. & quos fabricæ basilicæ sancti Petri de vrbe & nostræ cameræ paribus portionibus applicamus: eo ipso incurrendis pœnis: ne opus prædictum ab alio q̄ persona vel personis per vos vel alterum ex vobis ad id deputatis pro tempore vsq̄ ad septennium a die inchoatæ venditionis h̄moi computandum emere vel illud durante septennio h̄moi imprimere quoquomodo presumant. Si vero temerarie inhibitionem huiusmodi: quod absit præterire non expauerint: Vobis & vestrum cuiq̄ transgressores prædictos excōmunicatos denunciandi. & eos vt tales euitari mandandi. necnon pœna quingentorum ducatorum h̄moi singulariter mulctari. & quæuis alia desuper necessaria seu oportuna faciendi licentiam & facultatem tenore præsentium elargimur. Non obstañ. constitutionibus & ordinationibus apostolicis cæterisq̄ contrariis quibuscunq̄. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Anulo piscatoris die. xxii. Martii. M.D.XX. Pontificatus nostri Anno octauo.

Euangelista.

Ad lectorem.

FRATER FRANCISCVS Episcopus Abulen. & Frāciscus de mendoza Archidiachon? de Pedroche. Sacrarum litterarum cupidis in christo iesu. S.D Superiores apostolicæ sedis litteras breues sub anulo piscatoris ad nos datas accepimus: in quibus vt legisti bone lector nobis cōmendat iubetq̄: vt opus illud non minus diffusum q̄ eruditionis plenum quod ad sacrum canonem explicandum Frater Franciscus ximenez. S.R.E. Cardinalis hispanus idemq̄ Toletanus antistes dominus ac benefactor noster publicæ omnium vtilitati componi atq̄ imprimi curauit: in ordinem redigeremus: & redactum bibliopolis vendendos exponeremus: vt inde conflarentur pecuniæ quibus legata & debita accetera ipsius testamenti onera persoluerentur. Eas igitur nos magna cum voluptate legimus: non modō vt apostolicis iussionibus obtemperaremus: verumetiam vt optimi & omni æternitate dignissimi deq̄ nobis optime meriti viri testamentariam voluntatem exequeremur. Curauimus itaq̄ per viros industrios atq̄ eius rei peritos terniones in volumina & ea ipsa volumina in sex totius operis partes redigere. Et non habita impensarum ratione: quæ fuerunt propemodum infinite: sed vtilitate quę inde sequeretur ex lectione: taxauimus totum opus ducalium aureorum numerorum precio sex cum dimidio aut aliquāto pluris: prout distrahendorum librorum ratio exegerit: habita pro vectura impensarum æstimatione. Erit igitur tuum lector amice: si gratus si pius si denicq̄ vir bonus videri cupis: vt pro illius defuncti anima deum immortalem preceris: vt donet illi requiem sempiternam.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θς̃ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ἡ
In principio fecit deus celum et terrã.
δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. καὶ σκότος ἐ
at terra erat inuisibilis ⁊ icõposita. et tenebre su
per abyssum: et spiritus dei ferebatur su
πάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐ
per aquam. et dixit deus fiat lux. ⁊ fa
πάνω τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ γενηθήτω φῶς. καὶ ἐ
cta ẽ lux. et vidit deus lucẽ: q̃ bona. et di
γένετο φῶς. καὶ εἶδεν ὁ θς̃ τὸ φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διε
uisit deus inter lucẽ: ⁊ inter
χώρισεν ὁ θς̃ ἀναμέσον τοῦ φωτὸς, καὶ ἀναμέσον τοῦ
tenebras. ⁊ vocauit deus lucẽ diem: et tene
σκότους. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκό
bras vocauit noctẽ. et factũ ẽ vespe: et factũ ẽ
τος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
mane: dies vnus. et dixit deus fiat firmamẽtũ in
πρωΐ, ἡμέρα μία. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ γενηθήτω στερέωμα ἐν
medio aque. ⁊ sit diuidens inter aquã
μέσῳ τοῦ ὕδατος. καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδα
⁊ aquã. ⁊ fecit deus firmamẽtũ. ⁊ di
τος καὶ ὕδατος. καὶ ἐποίησεν ὁ θς̃ τὸ στερέωμα. καὶ δι
uisit deus inter aquam: q̃ erat sub
χώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ
firmamẽto: et inter aquã: que super
στερεώματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐπάνω
firmamẽtũ. et vocauit deus firmamẽtũ ce
τοῦ στερεώματος. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὸ στερέωμα οὐρα
lum. et vidit deus. q̃ bonũ. et factũ ẽ vespere: ⁊
νόν. καὶ εἶδεν ὁ θς̃ ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ
factũ ẽ mane: dies secũdus. ⁊ dixit deus cõgre
ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ συναχ
getur aqua que sub celo in congrega
θήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγω
tiões vnã: et appareat arida. ⁊ factũ ẽ ita. ⁊ cõ
γὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συ
gregata ẽ aqua que sub celo in cõgre
νήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συνα
gatiões suas: ⁊ apparuit arida. ⁊ vocauit deus ari
γωγὰς αὐτοῦ, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὴν ξη
dã: terrã. ⁊ cõgregatiões aquarũ vocauit ma
ρὰν, γῆν. καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θα
ria. et vidit deus: q̃ bonũ. et dixit deus ger
λάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς, ὅτι καλόν. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ Βλα
minet terra herbã feni seminãtẽ semẽ fm
στησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ
genus ⁊ scõz similitudinẽ: et lignũ pomiferũ faciẽs
γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν
fructũ. cuius semẽ ipsius in ipso scõz genus sup
καρπόν. οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ
terrã. ⁊ factũ ẽ ita. et protulit terra her
τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτά
bã fenẽ seminãtẽ semẽ fm genus ⁊ scõz simi
νην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοίο
litudinẽ: ⁊ lignũ pomiferũ faciens fructũ. cuius se
τητα, καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν καρπὸν. οὗ τὸ σπέρ
mẽ eius in ipso: scõz genus sup terrã. et vidit
μα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδεν

Transla.B.Hiero.

In principio creauit deus. celum et terrã. Terra autem erat inuisibilis et icõposita. et tenebre erant sup faciẽ abyssi: et spiritus dei ferebatur sup aquas. Dixitq; deus. Fiat lux. et facta ẽ lux. Et vidit deus lucem q̃ esset bona: et diuisit lucem a tenebris: appellauitq; lucem diẽ: et tenebras noctem. Factumq; est vespe et mane dies vnus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamentũ in medio aquarum: et diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum. et diuisitq; aquas que erant sub firmamẽto ab his que erant super firmamẽtũ. Et factũ est ita. Vocauitq; deus firmamentum celum: et factum est vespe et mane dies secundus. Dixit vero deus. Congregentur aque q̃ sub celo sunt in locum vnum: et appareat arida. Et factum ẽ ita. Et vocauit deus aridã terram: et congregationesq; aquarũ appellauit maria. et vidit deus q̃ esset bonum: et ait. Germinet terra herbã virẽtem et faciẽtẽ semẽ: et lignum pomiferũ faciens fructũ iuxta genus suũ cuius semẽ in semetipso sit sup terrã. Et factũ est ita. Et protulit terra herbã virẽtẽ et faciẽtẽ semẽ iuxta genus suũ: lignũq; faciẽs fructũ: et hũs vnũ quodq; sementem sm spẽm suã. Et vidit

Tex.Heb. Gen. Ca.i. Critica.heb.

Ca.i.

ב ראשׁית בּרא אלהים את
השׁמים ואת הארץ: והארץ
היתה תהו ובהו וחשׁך על פּני
תהום ורוח אלהים מרחפת על
פּני המים: ויאמר אלהים יהי
אור ויהי אור: וירא אלהים את
האור כּי טוב ויבדל אלהים בּין
האור ובין החשׁך: ויקרא אלהים
לאור יום ולחשׁך קרא לילה
ויהי ערב ויהי בקר יום אחד:
ויאמר אלהים יהי רקיע בּתוך
המים ויהי מבדיל בּין מים
למים: ויעשׂ אלהים את הרקיע
ויבדל בּין המים אשׁר מתּחת
לרקיע ובין המים אשׁר מעל
לרקיע ויהי כן: ויקרא אלהים
לרקיע שׁמים ויהי ערב ויהי
בקר יום שׁני: ויאמר אלהים
יקּוו המים מתּחת השׁמים אל
מקום אחד ותראה היבּשׁה ויהי
כן: ויקרא אלהים ליבּשׁה ארץ
ולמקוה המים קרא ימים וירא
אלהים כּי טוב: ויאמר אלהים
תדשׁא הארץ דשׁא עשׂב מזריע
זרע עץ פּרי עשׂה פּרי למינו
אשׁר זרעו בו על הארץ ויהי
כן: ותוצא הארץ דשׁא עשׂב
מזריע זרע למינהו ועץ עשׂה
פּרי אשׁר זרעו בו למינהו וירא

Critica.heb.

Ca.i.

ראשׁ
היה תהה בּהה
פּנה
תהם חשׁך
אמר היה
האה
בּדל
קרא
רקע
בּדל
עשׂה
יהי
שׁנה
קוה
ראה
קרא
קנה
יהי
זרע
פּרה
עץ

Interp.chal'.

In principio creauit deus celũ ⁊ terrã. Ca.i. Terra aũt erat deserta ⁊ vacua: ⁊ tenebre sup faciem abyssi: ⁊ spũs dei insufflabat sup faciẽ aquaꝝ. Et dixit deus. Sit lux: ⁊ fuit lux. ⁊ vidit deus lucẽ q̃ esset bona. Et diuisit deus inter lucẽ ⁊ inter tenebras. appellauitq; deus lucẽ diẽ: ⁊ tenebras vocauit noctẽ. Et fuit vespe ⁊ fuit mane dies vnus. Et dixit deus. Sit firmamentũ in medio aquaꝝ: ⁊ diuidat inter aquas ⁊ aqs. Et fecit deus firmamentũ: et diuisit iter aquas q̃ erant subter firmamẽtũ: ⁊ inter aqs q̃ erant sup firmamentũ: ⁊ fuit ita. Et vocauit deus firmamentũ celuꝫ. Et fuit vespe ⁊ fuit mane dies scõs. Et dixit deus. Cõgregẽtur aque q̃ sub celo sunt in locũ vnum: ⁊ appareat arida. Et fuit ita. Et vocauit deus aridã terrã: ⁊ locũ cõgregationis aquarũ appellauit maria. Et vidit deus qđ esset bonũ. Et dixit deus. Germinet terra germinationẽ herbe cuius filius semẽtis seminal: arboresq; fructiferã facientẽ fructus fm genus suũ: cuius filius semẽtis in ipso sit sup terrã. Et fuit ita. Et pdurit terra germẽ herbe cuius filius semẽtis seminal fm genus suũ: et arboreꝫ facientẽ fructus: cuius filius semẽtis i ipso fm genus suũ. Et vidit

Transla.Chal'.

בְּקַדְמִין בְּרָא יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא: וְאַרְעָא הֲוָת צְדְיָא וְרִקְנָיָא וַחֲשׁוֹכָא עַל אַפֵּי
תְהוֹמָא וְרוּחָא דַּיְיָ מְנַשְּׁבָא עַל אַפֵּי מַיָּא: וַאֲמַר יְיָ יְהֵא נְהוֹרָא וַהֲוָה נְהוֹרָא: וְחָזָא יְיָ
יָת נְהוֹרָא אֲרֵי טָב וְאַפְרֵישׁ יְיָ בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חֲשׁוֹכָא: וּקְרָא יְיָ לְנְהוֹרָא יוֹמָא
וְלַחֲשׁוֹכָא קְרָא לֵילְיָא וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹמָא חַד: וַאֲמַר יְיָ יְהֵא רְקִיעָא בְּמֵצְיוּת
מַיָּא וְיְהֵא מַבְדִּישׁ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא: וַעֲבַד יְיָ יָת רְקִיעָא וְאַפְרֵישׁ בֵּין מַיָּא דִּלְתְּחוֹת
לִרְקִיעָא וּבֵין מַיָּא דִּלְעֵיל לִרְקִיעָא וַהֲוָה כֵן: וּקְרָא יְיָ לִרְקִיעָא שְׁמַיָּא וַהֲוָה רְמַשׁ
וַהֲוָה צַפְרָא יוֹם תִּנְיָן: וַאֲמַר יְיָ יִתְכַּנְּשׁוּן מַיָּא מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לְאַתַר חַד וְיִתְחֲזֵי יַבֶּשְׁתָּא
וַהֲוָה כֵן: וּקְרָא יְיָ לְיַבֶּשְׁתָּא אַרְעָא וְלִכְנִישׁוּת מַיָּא קְרָא יַמֵּי וְחָזָא יְיָ אֲרֵי טָב: ׃
וַאֲמַר יְיָ תַּדְּאֵי אַרְעָא דְּיִתְאֵה עִשְׂבָּא דְּבַר זַרְעָה מִזְדַּרֵּעַ אִילָן פֵּרִין עָבֵיד פֵּרִין
לְזַנְטְהוֹן דְּבַר זַרְעֵיהּ בֵּיהּ עַל אַרְעָא וַהֲוָה כֵן: וְאַפֵּיקַת אַרְעָא דְּיִתְאֵה עִשְׂבָּא דְּבַר זַרְעֵיהּ
מִזְדָּרֵעַ לְזַנְטְהוֹן וְאִילָן עָבֵיד פֵּרִין דְּבַר זַרְעֵיהּ בֵּיהּ לְזַנְטְהוֹן וְחָזָא ׃׃׃

Positiua heb.	Ter. Heb.	Geñ. Ca. i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אלהים כי טוב ויהי		deus q̃ esset bonũ. q& factum est vespere &	deus ꝙ bonum. et factũ est vespe et factũ
	ערב ויהי בקר יום שלישי		mane dies tertius. Dixit autem deus.	ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένε
שלש אמד	ויאמר אלהים יהי		Fiant luminaria in firmamento celi: &	το πρωΐ ἡμέρα τρίτη. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, γενη
	מארת ברקיע השמים		diuidãt diem ac noctem: & sint in signa &	ηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρα
אור רקע	להבדיל בין היום ובין הלילה		tempora & dies & annos: vt luceant in	νοῦ. ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν
בדל	והיו לאתת ולמועדים ולימים		firmamento celi: & illuminent terram. Et factum est ita. Fecitq; deus duo	inter diem & inter noctem. &
היה אות יעד	ושנים: והיו למאורת ברקיע		luminaria magna: luminare maius	ἀναμέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀναμέσον τῆς νυκτός. καὶ
יום שנה אור	השמים להאיר על הארץ ויהי		vt preesset diei: & luminare minus vt preesset nocti: &	sint in signa: & in tempora: et in dies:
רבע	כן: ויעש אלהים את שני המארת		stellas. Et posuit eas deus in firmamento celi: vt lucerent super	ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρούς, καὶ εἰς ἡμέρας,
עשה שנה	הגדלים את המאור הגדל		terrã: & preessent diei ac nocti: & diuiderent lucem ac tenebras.	et in annos. et sint in illuminatiõez i fir
	לממשלת היום ואת המאור		Et vidit deus q̃ esset bonũ. & factũ ẽ vespere et mane dies quartus. Dixit etiam deus. Producãt aque reptile anime viuentis: & volatile super terram: sub firmamẽto celi. Creauitq; deus cete grandia: & omnẽ animam viuentẽ atq; motabilẽ quã produxerant aque in spẽs suas: & omne volatile fm genus suum. Et vidit deus q̃ esset bonũ. benedixitq; eis: dicẽs. Crescite & multiplicamini: & replete aquas maris: & auesq; multiplicẽt sup terrã. Et factũ ẽ vespe & mane dies quintus. Dixit quoq; deus. Producat terra aiam viuentẽ fm genus suum:	καὶ εἰς ἐνιαυτούς. καὶ ἔσωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στε
כוכבים ויתן אתם אלהים				ρεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
כוכב נתן את				factũ ẽ ita. et fecit deus duo lumina
אור	ברקיע השמים להאיר על			ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆ
	הארץ: ולמשל ביום ובלילה			ρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς
	ולהבדיל בין האור ובין החשך			diei. & luminare minus in principatus
בדל	וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב			τῆς ἡμέρας. καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς
ראה היה	ויהי בקר יום רביעי: ויאמר			noctis: et stellas. & posuit eas deus in
רבע אמר				νυκτός. καὶ τοὺς ἀστέρας. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν
	אלהים ישרצו המים שרץ נפש			firmamẽto celi: vt lucerent super
שרץ	חיה ועוף יעופף על הארץ על			τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ. ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς
עוף פנה	פני רקיע השמים: ויברא			terrã: & preessent diei & nocti. & diui
ברא רקע	אלהים את התנינם הגדלים			γῆς, καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. καὶ διά
תנין	ואת כל נפש החיה הרמשת			derent inter lucem et inter tene
	אשר שרצו המים למינהם			χωρίζειν ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκό
	ואת כל עוף כנף למינהו			bras. & vidit deus q̃ bonũ. & factũ ẽ vespe
ראה	וירא אלהים כי טוב:			τους. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέ
ברך בדה	ויברך אתם אלהים לאמר פרו			re et factũ ẽ mane dies quartus. et dixit deus:
	ורבו ומלאו את המים בימים			ρα καὶ ἐγένετο πρωΐ ἡμέρα τετάρτη. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς,
רבה ים	ורבה:			producant aque reptilia afarũ viuẽtiũ: et
רבה	והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי			ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωῶν, καὶ
חמש אמר	בקר יום חמישי: ויאמר אלהים			volatilia volantia sup terrã: fm firmamẽtũ
	תוצא הארץ נפש חיה למינה			πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερέωμα
יצא				celi. & factũ ẽ ita. et fecit deus
				τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς
				cete grãdia: & oẽs aiam viuẽtiũ repti
				τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἑρπε
				lia: kĩ pduxerũt aque fm gẽa eorũ. et oẽ
				τῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ φύσιν αὐτῶν. καὶ πᾶν
				volatile pẽnatũ fm genus. & vidit deus q̃
				πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι
				bona. et benedixit eis deus. dicens: crescite
				καλά. καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς. λέγων, αὐξάνεσθε
				et multiplicamini: & replete aquas in
				καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν
				maribus. & volatilia multiplicentur
				τοῖς θαλάσσαις. καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν
				sup terrã. & factũ ẽ vespere et factũ ẽ mane di
				ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ ἡ
				es quintus. & dixit deus: producat terra
				μέρα πέμπτη. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ
				aiam viuẽtẽ fm genus:
				ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος,

Infra. cove. d

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
טוב והוה	deus q̃ esset bonũ. Et fuit vespere & fuit mane dies tertius. Et dixit deus. Sint luminaria in firmamẽto celi: vt diuidant inter diem & noctem: & sint in signa & in tẽpora: et vt numerẽtur per ea dies & anni. et sint in luminaria in firmamẽto celi ad illuminandum super terrã: & fuit ita. Et fecit deus duo luminaria magna: luminare maius vt dominaretur in die: et luminare minus vt dominaret in nocte: & stellas: et posuit eas deus in firmamento celi ad illuminandum super terrã. et vt dñarẽtur in die & in nocte: & vt diuiderent inter lucem & tenebras: et vidit deus q̃ esset bonum. Et fuit vespere & fuit mane dies quartus. Et dixit deus serpant aque reptile aie viuentis: et auẽ que volat sup terrã sup faciẽ aeris firmamẽti celorum. Et creauit deus colubros magnos: & omnẽ animã viuentem reptilium: que produxerãt aque fm species suas & omnẽ volucrem que volat fm genus suum: et vidit deus q̃ esset bonum. Et benedixit eis deus dicens. Crescite & multiplicamini et replete aquas maris: et volucris multiplicetur in terra. Et fuit vespere & fuit mane dies quintus. Et dixit deus producat terra animam viuentem fm genus suum:	וַיְהִי אֲרֵי טַב ׀ וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹם תְּלִיתָאי ׀ וַאֲמַר יְיָ יְהוֹן נְהוֹרִין בִּרְקִיעָא ׀ דִּשְׁמַיָּא ׀ לְאַפְרָשָׁא בֵּין יְמָמָא וּבֵין לֵילְיָא ׀ וִיהוֹן לְאָתִין וּלְזִמְנִין ׀ וּלְמִנְיַן יוֹמִין ׀ וּשְׁנִין ׀ וִיהוֹן לִנְהוֹרִין בִּרְקִיעָא דִּשְׁמַיָּא ׀ לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא וַהֲוָה כֵּן ׀ וְעָבַד יְיָ יָת תְּרֵין נְהוֹרִין ׀ רַבְרְבִין יָת נְהוֹרָא רַבָּא לְמִשְׁלַט ׀ בִּימְמָא ׀ וְיָת נְהוֹרָא זְעִירָא לְמִשְׁלַט בְּלֵילְיָא ׀ וְיָת כּוֹכְבַיָּא ׀ וְיָהַב יָתְהוֹן יְיָ בִּרְקִיעָא דִּשְׁמַיָּא ׀ לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא ׀ וּלְמִשְׁלַט בִּימְמָא וּבְלֵילְיָא ׀ וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חַשׁוֹכָא ׀ וְחָזָא יְיָ אֲרֵי טָבוּ וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹם רְבִיעָאי ׀ וַאֲמַר יְיָ יִרְחֲשׁוּן מַיָּא רְחָשָׁא נַפְשָׁא חַיְתָא ׀ וְעוֹפָא דְּפָרַח עַל אַרְעָא עַל אַפֵּי אִזּוֹר רְקִיעַ שְׁמַיָּא ׀ וּבְרָא יְיָ יָת תַּנִּינָא ׀ רַבְרְבַיָּא וְיָת כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דִּרְחֲשָׁא ׀ דִּרְחִישׁוּ מַיָּא ׀ לְזִנְיהוֹן ׀ וְיָת כָּל עוֹפָא דְּפָרַח ׀ לְזִנְיהוֹן ׀ וְחָזָא יְיָ אֲרֵי טַב ׀ וּבָרִיךְ יָתְהוֹן יְיָ ׀ לְמֵימַר פְּרִשׁוּ וְסְגוּ ׀ וּמְלוֹ יָת מַיָּא בְּמַיָּמָא ׀ וְעוֹפָא יִסְגֵּי בְּאַרְעָא ׀ וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא ׀ יוֹם חֲמִישָׁאי ׀ וַאֲמַר יְיָ תַּפֵּיק אַרְעָא נַפְשָׁא חַיְתָא לְזִנַהּ ׀

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.

quadrupedia et reptilia et bestias terre: et iumẽ
τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς, καὶ τὰ κτή
ta: et oia reptilia terre fm genus eorum.
νη, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν.
et factũ ẽ ita. ⁊ fecit deus bestias terre
καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θ̃ς τὰ θηρία τῆς γῆς
fm genus: ⁊ iumenta ⁊ oia reptilia
κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς
terre fm genus eorũ. ⁊ vidit deus q̃ bona. ⁊ di
γῆς κατὰ γένος αὐτῶν. καὶ εἶδεν ὁ θ̃ς ὅτι καλά. καὶ εἶ
Infra. xit deus: faciamus hoiem ad imaginẽ nostrã et
5.a. πεν ὁ θ̃ς, ποιήσωμεν ἄνθρ̃ον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
Sap.2. ad similitudinẽ.et p̃sint piscibus ma
d.7.10. καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλά
a. Eccle. ris: et volatilibus celi: et iumentis: et
17.a. σης, καὶ τῶν πετεινῶν τ̃ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ
Marci 10.a.ũ. oibus terre:⁊ oibus reptilibus repta
co. c. πάντων τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρ
ifra. 8. tibus sup terrã. ⁊ fecit deus hoiem ad
7.a.c πόντων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐποίησεν ὁ θ̃ς τὸν ἄνθρ̃ον. κα
imaginẽ dei fecit illum.masculũ ⁊ feminã fecit
1) τ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίη
cos. et benedixit eis deus: dicens: creſci
σεν αὐτούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θ̃ς, λέγων, αὐξάνε
te ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrã: et do
σθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κα
minamini ei. et imperate piscibus ma
τακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θα
ris: ⁊ volatilibus celi: et oibus
λάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τ̃ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν
iumẽtis: ⁊ omni terre:et oibus reptilibus
κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν
reptãtibus sup terrã.et dixit deus: ecce dedi
τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ θ̃ς, ἰδοὺ δέδω.
vobis oẽm herbã seminiferã seminãte semẽ:qđ
καὶ ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ
est super terrã. ⁊ omne ligni:qđ hz i semetipo
ἐστιν ἐπάνω τῆς γῆς. καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ
fructũ seminis seminiferi:vobis erit in escam:
καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν,
et oibus bestiis terre: ⁊ oibus volatili
καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετει
bus celi: ⁊ omni reptili reptãti sup
νοῖς τ̃ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἑρπύοντι ἐπὶ τῆς
terrã.qđ hz in semetipo aiã viuẽs: et oẽm herbã
γῆς. ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον
viridẽ in escam. ⁊ factũ ẽ ita. et vidit
χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ εἶδεν
deus omnia q̃cũq; fecit. ⁊ ecce bona valde.
Eccle. ὁ θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν. καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν.
39.c. et factũ ẽ vespere:et factũ ẽ mane dies sexta.
Marci 7.d. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη. C. 2

Θ Et perfecti sunt celum et terra: et
A καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ
ois ornatus eorum.
πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.

Transla.B.Hiero.

iumẽta & reptilia & be
stias terre fm spẽs suas.
Factũq; est ita. Et fecit
deus bestias
terre ſm spẽs suas:
iumenta
& omne reptile terre
in genere suo.
Et vidit deus q̃ esset
bonum: & ait.
Faciamus hominẽ ad
imaginem &
ſilitudinẽ nr̃am: & pre
sit piscibus maris & vo
latilibus celi & bestiis:
vniuersq; terre: omni
omniq; reptili qđ
mouetur in terra.
Et creauit deus homi
nẽ ad imaginem suam:
ad imaginem dei creauit illum: masculum
& feminã creauit eos.
Benedixitq; illis
deus: & ait. Creſcite
& multiplicami & re
plete terrã & subiicite
eã: & dn̄amini piscibus
maris & volatilibus ce
li & vniuersis aiantibus
q̃ mouẽtur sup terrã.
Dixitq; deus. Ecce de
di vobis
oẽm herbam afferen
tem semen super
terram: & vniuersa li
gna que
habent in semetipsis se
mẽtẽ gn̄is sui. vt sit vo
bis in escã & cũctis ani
mãtibus terre: oiq; vo
lucri celi & vniuersis q̃
mouentur in
terra: & in quibus est
aia viuens: vt habeant
ad vescendum. Et fa
ctũ est ita. Viditq;
deus cuncta que fece
rat: & erant
valde bona. Et factũ
est vespere & mane
dies sextus. Ca.2.
Igitur perfecti sunt
celi & terra: & om
nis ornatus eorum.

Ter.Heb.

בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ
וַיְהִי כֵן וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חַיַּת
הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ
וְאֶת כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ
וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ
וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר
וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם
אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ
וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבְכָל חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל הָאָרֶץ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם
אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֶת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר
בּוֹ פְרִי עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה
לְאָכְלָה וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל
עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת כָּל
יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי כֵן וַיַּרְא
אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה
טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר

Ca.ij.

יוֹם הַשִּׁשִּׁי
וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם

Interp.chal.

iumentũ ⁊ reptile ⁊ bestiam terre fm species suas: ⁊
fuit ita. Et fecit deus bestiã terre fm genus suũ ⁊ iu
mentũ iuxta genus suũ: ⁊ oẽ reptile terre iux genus
suũ: et vidit deꝰ qđ esset bonũ. Et dixit deus faciam⁹
hominẽ ad imaginẽ nostrã: sicut ſmilitudo nostra: et
dñetur in piſces maris ⁊ in volatilia celoꝝ ⁊ in iumẽ
ta ⁊ in omnẽ terrã: et in oſne reptile qđ reptat ſuper
terrã. Et creauit deus holem ad imaginẽ suã: ad ima
ginẽ dei creauit illuꝫ: maſculũ ⁊ feminã creauit eos.
et bñdixit eis deus: ⁊ dixit eis deus. Creſcite ⁊ mul
tiplicamini: ⁊ replete terrã ⁊ roboramini ſup eam: ⁊
dnamini piſcibus maris ⁊ volatili celi et omni ani
manti qđ reptat ſup terram. Et dixit deus. Ecce dedi
vobis omnẽ herbã: cuius granũ ſemẽtis ſeminatur:
que eſt ſup facĩ vniuerſe terre: ⁊ oẽm arborẽ in qua
eſt frũctus arboris: cuius granũ ſemẽtis ſeminatur:
vobis erit ad veſcendum: et omni beſtie terre ⁊ omni
volatili celi ⁊ oſti reptili qđ reptat ſup terrã. in quo
eſt anima viuens: omnẽ virentẽ herbã ad veſcendũ.
et fuit ita. Et vidit deus cuncta q̃ fecerat: ⁊ ecce bona
valde. Et fuit veſpe ⁊ fuit mane dies ſexta. Ca.2.
Et perfecti ſunt celi ⁊ terra ⁊ oꝝ exercitus eoꝝ.

Gen. Ca.ij. Pritiua.heb.

חַיָּה
בְּהֵמָה
הָיָה עָשָׂה חַיָּה
רָאָה
עָשָׂה
רְמָה רָדָה
בָּרָא
בָּרַךְ
אָמַר פָּרָה
רָבָה
רָדָה
אָמַר נָתַן
כָּל
פָּנֶה
פָּרָה הָיָה
חַיָּה
רָמַשׂ
הָיָה רָאָה
Ca.ij.
כָּלָה

Pritiua chal.

חָיָה זְנָא
עָבַד
דְּמָה שָׁלַם
סָנָא מָלָא
חָיָה
זָרַע
אָבַד הָוָה אָכַל
חָיָה
כּוֹת
שִׁית

Transla.Chal.

בְּעִירָא וְרִחְשָׁא וְחֵיוַת אַרְעָא לְזַנְהָא וַהֲוָה כֵן וְעָבַד יְיָ יָת חֵיוַת אַרְעָא לְזַנְהָא וְיָת
בְּעִירָא לְזַנְהָא וְיָת כָּל רִחְשָׁא דְּאַרְעָא לְזַנְהִי וְחָמָא יְיָ אֲרֵי טָבִין וַאֲמַר יְיָ נַעֲבִיד אָדָם
בְּצַלְמָנָא כְּדִמּוּתָנָא וְיִשְׁלְטוּן בְּנוּנֵי יַמָּא וּבְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּבְבְעִירָא וּבְכָל אַרְעָא וּבְכָל
רִחְשָׁא דְּרִחֵישׁ עַל אַרְעָא וּבְרָא יְיָ יָת אָדָם בְּצַלְמֵיהּ בְּצַלְמָא דְּיְיָ בְּרָא יָתֵיהּ דְּכַר
וְנוּקְבָא בְּרָא יָתְהוֹן וּבָרִיךְ יָתְהוֹן יְיָ וַאֲמַר לְהוֹן יְיָ פּוּשׁוּ וְסְגוּ וּמְלוּ יָת אַרְעָא וְתָקְפוּ
עֲלַהָא וְשׁוֹלְטוּ בְּנוּנֵי יַמָּא וּבְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּבְכָל חַיְתָא דְּרִחֵישׁ עַל אַרְעָא וַאֲמַר יְיָ
הָא יְהַבִית לְכוֹן יָת כָּל עִשְׂבָא דְּבַר זַרְעָ מְזַדְרַע דְּעַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא וְיָת כָּל אִילָנָא
דְּבֵיהּ אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּבַר זַרְעָ מְזַדְרַע לְכוֹן יְהֵא לְמֵיכַל וּלְכָל חַיְתָא דְּאַרְעָא וּלְכָל
עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּלְכָל דְּרִחֵישׁ עַל אַרְעָא דְּבֵיהּ נַפְשָׁא חַיְתָא יָת כָּל יַרְקָא דְּעִשְׂבָא
לְמֵיכַל וַהֲוָה כֵן וְחָמָא יְיָ יָת כָּל דַּעֲבַד וְהָא טָב לַחְדָּא וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָ יוֹם
שִׁיתָּאָי וְאִשְׁתְּכְלִילוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן Ca.ij.

Pútíua heb.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. iij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי			Compleuitq; deus die	et perfect deus in die
שַׁבָּע				septimo	septima opera sua: q̃ fecit. et requieuit deus in
	מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת			opus suum quod fecerat: & requieuit	die septima ab oibus operibus su-
לְשַׁבַּת				die septimo ab vniuerso opere	is: que fecit. et benedixit deus diei
	בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ			quod patrarat. Et benedixit	septimo: et sanctificauit illũ. q̃ in ip-
בָּרַךְ	אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת			septimo & sanctificauit illum: quia in ipso	lo cessauit ab oibus operibus suis:
מְקַדֵּשׁ	יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ			cessauerat ab oi opere suo quod creauit deus vt faceret. Iste	q̃ incepit deus facere. hic liber gene-
	שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא			sunt generationes	rationis celi et terre: qñ facta sũt. q̃ die fecit
	אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת			celi & terre qñ create	deus celũ et terrã: et omne virgultũ a
עָשָׂה יָלַד	הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם			sunt: in die quo	gri añq̃ oriretur in terra. et omnẽ
בָּרָא	עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:			fecit dominus deus celum & terram:	herbã agri añq̃ germinaret. nõ eni pluerat do
הָיָה	וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ			& oẽ virgultũ agri anteq̃	mnus deus sup terrã: et homo nõ erat ad-
צֶמַח	וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי			oriretur in terra.	operãdũ eam. fons aũt ascẽdebat ex terra:
מָטָר	לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל			oẽmq̃ herbã regionis	et irrigabat oẽs faciem terre. et forma
	הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת			priusq̃ germinaret: nõ	uit deus hominẽ: pulueré acciptẽs de terra.
אֵד עָלָה	הָאֲדָמָה: וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ			enim pluerat domin?	et inspirauit in faciem eius spiraculũ vi
שָׁקָה פָּנָה	וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה:			deus super	te: et factus ẽ homo in animã viuentẽ. et plã
יָצַר	וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם			terram: & homo non	tauit dñs deus paradisum in eden ad
נָפַח	עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו			erat qui operaretur	orientem. et posuit illic hominẽ: quẽ forma-
חָיָה	נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ			terram. Sed fons	uit. et pduxit deus adhuc de terra oẽ li-
נָטַע	חַיָּה: וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן			ascẽdebat de terra	gnũ pulchrũ ad visum et bonũ ad cibũ. et
שׂוּם	מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם			irrigans vniuersam	lignũ vite in medio paradisi: et
צָמַח	אֲשֶׁר יָצָר: וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים			superficiem terre.	lignũ scientiam boni et mali. Flu-
חָמַד רָאָה	מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה			Formauit igitur dñs	uius aũt egrediebatur de loco volu-
אָכַל חָיָה	וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן			deus hominem	ptatis ad irrigãdũ paradi-
יָדַע	וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע וְנָהָר יֹצֵא			de limo terre: & inspi	sum: qui inde diuiditur
שָׁקָה	מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם			rauit in faciem eius	in quattuor capita. nomẽ vni Phisõ. Ip
פָּרַד רָבַע	יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים:			spiraculum vite: & fa	se est qui circuit omnẽ terram euilath
	שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת			ctus est homo in animã	vbi nascitur aurum. nomẽ vni
	כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב			viuẽtẽ. Plãtauerat aũt	Phisõ. Ipse est qui circuit oẽm terrã euila: vbi est

Exodi. 20.b. Hebre. 4.b.

B

Lob. 8.b. Sap. 10.a. 2. Co. 15.f.

Ecclesi. 24.c.

Pútíua chal.	Intrerp. chal.	Transla. Chal.
נוֹחַ	Et delectatus est deus in die septimo opere suo quod fecerat: & requieuit in die septimo ab vniuerso opere suo quod fecerat. Et benedixit deus diei septimo et sanctificauit eum: quia in ipso requieuit ab vniuerso opere suo quod creauit deus vt faceret. Iste sunt generationes celi & terre quando create sunt: in die quo creauit dñs deus terrã & celum: & oẽm arborem agri anteq̃ esset in terra & omnes herbã agri anteq̃ germinaret: q̃ non pluerat dñs deus super terram: et homo non erat ad operandũ terrã. Et nubes ascendebat de terra: & irrigabat vniuersam faciem terre. Et creauit dñs deus hominem puluerẽ de terra: & inspirauit in faciẽ eius animã vite: et fuit homo in spiritũ loquentẽ. Et plãtauit dñs deus hortũ in loco voluptatis a principio: & posuit ibi hominẽ quẽ creauit. Et germinare fecit dñs deus de terra oẽm arborem q̃ erat desiderabilis ad videndũ & bona ad escẽdũ. Et arborem vite in medio horti: & arborẽ cuius fructus mãducãtes scient iter bonũ & malũ. Et fluuius egrediebat de loco voluptatis ad irrigãdũ hortũ. Et inde diuidebat: & erat in quattuor capita fluminis. Nomẽ vnius phison: ipse est q̃ circuit oẽm terrã euila: vbi est aur.	וְחַמִּיד יְרֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עִבִידְתֵּיהּ דְּעָבַד וְנַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִכָּל עִבִידְתֵּיהּ דְּעָבַד׃ וּבָרִיךְ יְיָ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ אֲרֵי בֵּיהּ נָח מִכָּל עִבִידְתֵּיהּ דִּבְרָא יְיָ לְמֶעְבַּד׃ אִלֵּין תּוֹלְדָת שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כַּד אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דְּבְרָא יְיָ אֱלָהָא אַרְעָא וּשְׁמַיָּא׃ וְכָל אִילָן חַקְלָא עַד לָא יְהֵא בְּאַרְעָא וְכָל עִשְׂבָּא דְּחַקְלָא עַד לָא יִצְמַח אֲרֵי לָא אַמְטַר יְיָ אֱלָהָא עַל אַרְעָא וְאֵתֵּשׁ לֵית לְמִפְלַח יָת אַרְעָא׃ וְעַנָּנָא הֲוָה סָלִיק מִן אַרְעָא וּמַשְׁקֵי יָת כָּל אַפֵּי אַרְעָא׃ וּבְרָא יְיָ אֱלָהָא יָת אָדָם עַפְרָא מִן אַרְעָא וּנְפַח בְּאַפּוֹהִי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי וַהֲוָה אָדָם לְרוּחָ מְמַלְלָא׃ וּנְצִיב יְיָ אֱלָהָא גִּנְתָא בְּעֵדֶן מִלְּקַדְמִין וְשַׁוִּי תַּמָּן יָת אָדָם דִּבְרָא׃ וְאַצְמַח יְיָ אֱלָהָא מִן אַרְעָא כָּל אִילָן דְּמֵרְנַג לְמִחְזֵי וְטָב לְמֵיכַל וְאִילָן חַיֵּיא בְּמִצְיעוּת גִּנְתָא וְאִילָן דְּאַכְלִי מִנֵּיהּ דְּיָדְעִין בֵּין טָב וּבִישׁ׃ וְנַהֲרָא נָפֵק מֵעֵדֶן לְאַשְׁקָאָה יָת גִּנְתָא וּמִתַּמָּן יִתְפְּרֵשׁ וִיהֵא לְאַרְבְּעָה רֵישִׁין׃ נְהַר חַד פִּישׁוֹן הוּא דְּאַקִּיף יָת כָּל אַרְעָא דְּחַוִילָה תַּמָּן דָּהֲבָא׃

Trāsla.Gre.Irr.cū interp.latina.

et aurum terre illius bonū. illic est car
καὶ τὸ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν· ἐκεῖ ἔστιν ὁ ἄν-
būculus t lapis prasinus. et nomen fluuio
θραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος· καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ
secundo: geon. hic qui circuit omnez terrā
τῷ δευτέρῳ, γεών· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν
ethiopie. et fluuius tertius: tigris. hic
αἰθιοπίας· καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος, Τίγρις· οὗτος ὁ
C qui vadit contra assyrios. at fluuius
πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων· ὁ δὲ ποταμὸς ὁ
quartus: hic euphrates. et accepit dñs de
τέταρτος, οὗτος Εὐφράτης. καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θε-
us hominē quē formauit: et posuit eum in
ὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἔπλασεν, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ
gadiso voluptatis: ad opandū eū t cu-
παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυ-
stodiēdū. t precepit dñs deus ade di-
λάσσειν. καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέ-
cēs ex omni ligno qđ in paradiso e-
γων, ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώ-
scā comedes: ex ā ligno cognoscēdi bonū et
σει φαγῇ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ
malū: nō comedatis ex eo. qua ā die comedetis
πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ. ἡ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε
ex eo: morte morieminī. et dixit dñs
ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. καὶ εἶπεν κύριος ὁ
Eccle. 17. a. deus: nō bonū esse hominē solū: faciamus
θεός, οὐ καλόν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν
et adiutorē ēz eū. t formauit deus adhuc ex
αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ
terra oēs bestias agri: et omnia
τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ
volatilia celi. et adduxit ea ad adam:
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδάμ,
vt videret qđ vocabit ea. t oē qđcūqz vocauit ip-
ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν ὃ ἂν ἐκάλεσεν αὐ-
sum adā aiaz viuētē: hoc nomen illi. et voca
τὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐκά-
uit adam nomina oibus iumētis: et oibus
λεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι
volatilibus celi: et oibus bestiis
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις
D terre. at adam non inuētus ē adiutor sibi.
τῆς γῆς· τῷ δὲ Ἀδὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ.
et immisit dñs sopore in adam et dor
καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὕπ-
miuit. et tulit vnā costarū eius: et
νωσεν, καὶ ἔλαβεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ
replenit carnē pro ea. et edificauit
ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς· καὶ ᾠκοδόμησεν
dñs deus costam quā accepit ab
κύριος ὁ θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ
adam in mulierē. t adduxit eā ad a-
Ἀδὰμ εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀ-
1. Co. 11. b. dā. et dixit adam hoc nunc
δάμ. καὶ εἶπεν Ἀδὰμ τοῦτο νῦν ꝯ ꝯ ꝯ

Transla.B.Hiero.

[1]& aurum[m] terre[n] illius
[o]optimū est. [p] Ibiqz in-
uenitur [q]bdelliū. [r] & la-
pis [s]onychinus. [t] & no-
mē [u]fluuii [v]fecūdi [r] Geō.
[w] Ipse est [x] qui circuit
[c]oem [c]terrā [c] ethiopie.
[r]Nomē vero [g] fluminis
[b]tertii Tigris: [x] ipse [w] va
dit[m] contra[n] assyrios. ꝯ
[o]Fluuius ā[t]ē q̄rtus[q] ipse
ē [r]Euphrates [s]Tulit er
go[t] dominus[u] deus[v] ho
minem:[w] & posuit eum
[a]i paradisum[b] voluptā-
tis. [c] vt oparetur [o] & cu
stodiret illum: [c] prece-
pitqz ei: [x] dicens. ꝯ ꝯ ꝯ
[r]Ex[o][m] ligno[n] paradisi
[p]comede:[q] de ligno aūt
[r]scie[n] boni [r] & mali[u] ne
[x]comedas. [a] In quacūqz
[c]enim [a]die [b] comederis
[c]ex eo: [b] morte [c] morie
ris. [r] Dixit quoqz [g] domi
nus [b] deus. [r] Nō ē [x] bonū
[m]hominem [r] esse [n] solū:
[o]faciamus [p] ei [q] adiutori
um [r] sile sibi. [a] Formatis
igitur [r] dñs[u] deus [v] de ꝯ
[r]humo [c]cunctis [a]aiāti-
bus [b] terre [c] & [v]uniersis
[c]volatilibus [r] celi: [g] addu
xit ea [b] ad adam. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[k]vt videret [r] quid [m] voca
ret[n] ea. [o] Omne ei [p] qđ
[q]vocauit [n] adam [r] anime
[u]viuentis: [r] ipsum est ꝯ
[r]nomē ei? [s] Appellauit
qz [a] adā [b] noibus suis [c] cū-
cta [o] aiantia [c] & vniuersa
volatilia [r] celi: [g] & oēs [b] be
stias [r] terre. [k] Ade vero
[r]nō [m] inueniebatur [n] ad-
iutor sibi [s] eius. [p] Immi
sitqz [q] dominus [r] deus [n] so
porē [r] in [n] adā. [r] Cūqz ob
dormi sset: [r] tulit [s] vnam
[a] de costis eius. [b] & reple
uit [c] carnem [o] pro ea. ꝯ
[c]Et edificauit [r] domin?
[g] deus [r] costam [k] quam ꝯ
[r] tulerat [m] de [n] adam [o] in
mulierē: [r] & adduxit eā
[q] ad adam. [o] Dixitqz [r] a-
dam. [n] Hoc [r] nunc ꝯ ꝯ ꝯ

Tex.Heb. Geſi. Ca.ij. Pritiua.heb.

וּזְהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב שָׁם
הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃ וְשֵׁם הַנָּהָר
הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל
אֶרֶץ כּוּשׁ׃ וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי
חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר
וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת׃ וַיִּקַּח
יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ
בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ׃ וַיְצַו
יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר
מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃ וּמֵעֵץ
הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ
כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא טוֹב היות
הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר
כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן
הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל
עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם
לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר
יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא
שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל
הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת
הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר
כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיַּפֵּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה
עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת
מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃
וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר
לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל
הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם

שֵׁנִי גִּחוֹן
שְׁלִישִׁי
C
רְבִיעִי פְּרָת
צִוָּה
יָדַע
אָמַר
הָיָה בָּרַד עֲשָׂה
בָּרָא
חָיָה
בָּרָא
נֶפֶל רְדַם
יָשֵׁן לָקַח
סָגַר בָּנָה
אִישׁ נוּא

Interp.chal.

et aurum terre illius bonus. Ibi est bdellium t lapis onychinus. Et nomē fluuij secundi gion: ipse est qui circuit omnē terram ethiopie. Et nomen fluuij tertij hidecel: ipse est qui vadit ad orientem assyrie. Et fluuius quartus est euphrates. Et tulit dominus deus hominē: et collocauit eum in horto voluptatis vt operaretur eum: et custodiret illum. Et precepit dominus deus ade dicens. Ex omni arbore horti comedens comedes: et de arbore cuius fructum comedentes scient inter bonum et malum: non comedes ex ea: quontā in die qua comederis ex ea: morte morieris. Et dixit dominus deus: nō est bonum esse hominē solum: factam ei adiutoriū quasi eū. Et creauit dñs deus de terra oēs bestias agri t omnia volatilia celi: t adduxit ad adam vt videret quid vocaret ea: t omne qđ vocabat adam aie viuētis: ipsuz est nomen eius. Et vocauit adam nominibus oē iumentū t volatile celi: et omnē bestiā agri: t ade nō inuenit adiutoriū quasi eū. Et immisit dñs deus sopore in adam: et dormiuit: t tulit vnā de costis eius: t posuit carnē p ea. Et edificauit dñs deus costā quā tulerat de adā in mulierē: t adduxit eā ad adā. Et dixit adā: hec nūc

Transla.Chal.

וּדְהַב אַרְעָא הַהִיא טַב תַּמָּן בְּדוֹלְחָא וְאַבְנֵי נוּר לְאוּשׁוֹם נַהֲרָא תִּנְיָנָא גִּיחוֹן הוּא דְּאָזֵל
יָת כָּל אַרְעָא דְּכוּשׁ וְשׁוֹם נַהֲרָא תְּלִיתָאי חִדֶּקֶל הוּא דְּמַדְבַּר קֳדָמָא דְּאַתּוּרָאָה וְנַהֲרָא
רְבִיעָאָה הוּא פְּרָת וּדְבַר יְיָ אֱלָהָא יָת אָדָם וְאַשְׁרְיֵה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְמִפְלַח בַּהּ וּלְמִטְרַהּ
וּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהָא עַל אָדָם לְמֵימַר מִכֹּל אִילָן גִּנְתָּא מֵיכַל תֵּיכוֹל׃ וּמֵאִילָן דְּאַכְלִי
פֵּרוֹהִי חָכְמִין בֵּין טַב וּבִישׁ לָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ אֲרֵי בְּיוֹמָא דְּתֵיכוֹל מִנֵּיהּ מְמָתָא תְּמוּת׃
וַאֲמַר יְיָ אֱלָהָא לָא טַב לְמֶהֱוֵי אָדָם בְּלַחֹדוֹהִי אֶעְבֵּיד לֵיהּ סְמִיךְ לְקִבְלֵיהּ׃ וּבְרָא יְיָ
אֱלָהָא מִן אַרְעָא כָּל חֵיתָא דְּחַקְלָא וְיָת כָּל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְאֵיתִי לְוָת אָדָם לְמֶחֱזֵי מָה
יִקְרֵי לֵיהּ וְכֹל דְּהָוָה קָרֵי לֵיהּ אָדָם נַפְשָׁא חַיְתָא הוּא שְׁמֵיהּ׃ וְקָרָא אָדָם שְׁמָהָן לְכָל
בְּעִירָא וּלְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וּלְכָל חֵיתָא דְּחַקְלָא וְלְאָדָם לָא אַשְׁכַּח סְמִיךְ לְקִבְלֵיהּ׃ וְאַפֵּיל
יְיָ אֱלָהָא שְׁנָתָא עַל אָדָם וּדְמוֹךְ וְנָסִיב חַדָּא מֵעִלְעוֹהִי וְאַשְׁוִי בִּישְׁרָא תְּחוֹתֵיהּ׃ וּבְנָא
יָת גְּלַעְתָּא דְּנָסִיב מִן אָדָם לְאִנְתּוּ וְאַיְתֵיהּ לְוָת אָדָם וַאֲמַר אָדָם הָדָא זִמְנָא

Interp.chal.

דְּבַר
מֵרָא
פְּלַח נְטַר אֲמַר
נַן אֲכַל פָּרָה
מוֹת טוֹב הֲוָה
חַד עֲבַד חֵיָה
אִתָּא חֵוָא קְרָא
שֵׁם
שְׁבַח נְפַל יְשַׁן
עָוְהָ מָה אִתָּא

Vulgata heb.	Tex. Heb.	Sept.	Ca. iij.	Trasla. B. Hiero.	Trasla. Gre. lxx. cū interp. latina.
	עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת			os ex ossibus meis & caro de carne mea.	os ex ossibus meis: et caro de carne ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός
קָרָא	יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת			Hec vocabitur vir ago de viro sūpta est.	mea. hec vocabitur mulier qñ de viro suo assumpta ẽ hec. ppter hoc relinquet ho
עָזַב	עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו			Quam obrem relinquet hō patrē suū	μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐ
אִישׁ	וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ			& matrem: & adherebit vxorī sue: & erunt	τῆς ἐλήφθη αὕτη· ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρω
הָיָה	לְבָשָׂר אֶחָד: וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם			duo icarne vna. Erat autem vterq;	πος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολ
שְׁנַיִם עָרֹם	עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא			nudus: adam scilicet & vxor eius & non erubescebant.	λήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὅ, τε adam et vxor eius: et non erubescebant
בּוֹשׁ	יִתְבֹּשָׁשׁוּ:	Ca. iij.		Ca. iij.	ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠσχύνοντο. Ca. ȝ.
חָיָה	וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת			Sed & serpēs erat callidior cunctis	Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων
	הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים			animantibus terre q̄ fecerat dominus deꝰ.	ἃ ἐποίησε κύριος ὁ θεός· καὶ εἶπεν
אָמַר	וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר			Qui dixit ad mulierem. Cur precepit vobis deus vt non comederetis	serpēs mulieri quare dixit dñs nō comedatis
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן:				ex oī ligno paradisi. Cui respondit mulier. De fructu	ὁ ὄφις τῇ γυναικί· τί ὅτι εἶπεν ὁ θεὸς οὐμὴ φάγητε
פְּרִי	וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל הַנָּחָשׁ מִפְּרִי			arborū q̄ sunt in paradiso vescimur. de fructu vero ligni qđ ē in medio	ab omni ligno quod in paradiso. et
אָכַל	עֵץ הַגָּן נֹאכֵל: וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר			padisi pcepit nobis deus ne comederem?: & ne tāgerem? illud: ne forte moriamur. Dixit ât serpēs ad mulierē. Neq; q̄ mortē moriemini. Scit ei deus q̄ i quocūq; die comederitis ex eo aperientur oculi vestri & eritis sicut dii scientes bonū & malū. Vidit igitur mulier q̄ bonū esset lignum ad vescendum & pulchrum oculis aspectuq; delectabile & tulit de fructu illius & comedit: dedit q̄ viro suo. Qui comedit: & aperti sunt oculi amborū. Cūq; cognouissent se ee nudos: consuerunt folia ficus: & fecerunt sibi perizomata. Et cū audissent vocē domini	ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ· καὶ
נָגַע	בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא				εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παρα
מוּת	תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן				δείσου φαγόμεθα· ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου
	תְּמֻתוּן: וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה				ὃ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ θεός,
	לֹא מוֹת תְּמֻתוּן: כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי				οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδεμὴ ἅψησθε αὐτοῦ,
	בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ				ἵνα μὴ ἀποθάνητε· καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί·
פָּקַח	עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי				οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε· οἶδε γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἣν ἂν ἡ
הָיָה	טוֹב וָרָע: וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב				μέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ
רָאָה	הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא				ὀφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί, γινώσκοντες καλὸν
אָכַל אוה	לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל				καὶ πονηρόν· καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς
חָמַד שָׂכַל	וְתִקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם				βρῶσιν, καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ
לָקַח אָכַל נָתַן	לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל: וַתִּפָּקַחְנָה				ὡραῖόν ἐστι τοῦ καταγνῶσαι· καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ
פָּקַח	עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם				τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ
עֵרֹם שָׁנָה	וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם				αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον· καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφ
תָּפַר עָשָׂה	חֲגֹרֹת: וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה				θαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοί ἦσαν· καὶ
שָׁמַע					ἔρραψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς περι
					ζώματα· καὶ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου

Matt. 19.a. Marci 10.a. Ephe. 5.g. 1.Co.6 v.

Ecclē. 15.v. 2.Co.11 a.

A

B

Vulgata chal.	Interp. chal.
כְּרָא נָסַב	os de ossibus meis & caro de carne mea: hec vocabitur mulier qz de viro suo assumpta ẽ illa. Propterea
שְׁבַק גְּבַר בֵּית מְשְׁכְּבֵי אֲבוֹהִי וְאִמֵּיהּ וְיִדְבַּק בְּאִתְּתֵיהּ וְיִהְוֹן לְבִשְׂרָא חַדָּא: וְהָווּ	reliquet homo lectulū patris sui & matris sue: et adhere bit vxori sue: & erunt in carnē vnā. Et erant ambo nudi: adā & vxor eius: & nō erubescebant. Ca. ȝ.
תַּרְוֵיהוֹן עָרְטִלָּאִין אָדָם וְאִתְּתֵיהּ וְלָא הָווּ מִתְכַּלְמִין:	Ca. iij.
חֲכִים מִכֹּל חֵיוַת חַקְלָא דַּעֲבַד יְיָ אֱלָהָא וַאֲמַר לְאִתְּתָא בְּקוּשְׁטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ לָא	Et serpens erat sapientior cunctis bestijs agri quas fecit dominus deus: & dixit mulieri Verūne est quod dixit deus: nō comedatis ex omni arbore hortī. Et dixit mulier serpenti. De fructu arborīs
תֵּיכְלוּן מִכֹּל אִילָן גִּנְּתָא: וַאֲמַרַת אִתְּתָא לְחִוְיָא מִפְּרִי אִילָן גִּנְּתָא נֵיכוֹל: וּמִפְּרִי	hortī comedemus: sed de fructu arborīs q̄ est in medio paradisi dixit deus non comedetis ex eo: neq; accedatis ad eum: ne forte moriamini. Et dixit serpēs
אִילָנָא דִּי בְּמִצְיְעוּת גִּנְּתָא אֲמַר יְיָ לָא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ וְלָא תִקְרְבוּן בֵּיהּ דִּלְמָא תְּמוּתוּן	mulieri. Non morte moriemini: quoniā manifestum est coram deo q̄ in die qua comederitis ex eo aperientur oculi vestri: & eritis sicut principes scientes
וַאֲמַר חִוְיָא לְאִתְּתָא לָא מִיתָא תְּמוּתוּן: אֲרֵי גְלֵי קֳדָם יְיָ אֲרֵי בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן מִנֵּיהּ	inter bonum & malum. Et vidit mulier q̄ bona esset arbor ad vescendum: & q̄ salutifera esset oculis: et de lectabilis arbor ad intuendū in eam: & tulit de fructu eius & comedit: & dedit etiā marito suo & comedit cuz ea. Et aperti sunt oculi amborum: & cognouerunt q̄ nudi essent: & consuerunt sibi folia ficus: & fecerunt sibi cinctoria. Et audierunt vocem verbi domini
וְיִתְפַּתְּחָן עֵינֵיכוֹן וּתְהוֹן כְּרַבְרְבַיָּא חַכְמִין בְּיַן טָב וּבִישׁ: וְחָזַת אִתְּתָא אֲרֵי טָבָא אִילָנָא	
לְמֵיכַל וַאֲרֵי אַסְוָה הוּא לְעֵינִין וּמְרַגֵּג אִילָנָא לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ וּנְסֵיבַת מֵאִבָּהּ וְ	
וַאֲכָלַת וְיָהֲבַת אַף לְבַעְלָהּ עִמָּהּ וַאֲכַל: וְאִתְפַּתָּחָא עֵינֵי תַּרְוֵיהוֹן וְיָדְעוּ אֲרֵי עָרְטִלָּאִין	
אִינוּן וְחַבָּשׁוּ לְהוֹן טַרְפֵּי תְאֵנִין וַעֲבָדוּ לְהוֹן זָרְזִין: וּשְׁמַעוּ יָת קָל מֵימְרָא דַּיְיָ	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. iii.	Pritiua. heb.
vel deambulantis in paradiso in me= τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τοδ ei rtidie. et abscondit sunt et adam et vxor eius λινόν. καὶ ἐκρύβησαν ὅ,τε ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ a facie dñi vel in medio para= ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ παρα disi. τ vocauit dñs deus adam: et di= δείσου. καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἀδὰμ, καὶ εἶ= xit ei vbi es. et dixit adam vocem tuã πεν αὐτῷ ποῦ εἶ. καὶ εἶπεν ἀδὰμ τῆς φωνῆς σου audiui peambulantis in paradiso: et ti= ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐ= mui: qz nudus sum: τ abscõditus sũ τ dixit ei φοβήθην, ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην. καὶ εἶπεν αὐ= quis indicauit tibi q nudus es. nisi a τῷ τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ ligno qð precepi tibi hoc solo nõ comedere. ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι, τοῦτου μόνου μὴ φαγεῖν, ab eo comedisti. τ dixit adam mulier quã dedi = ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες. καὶ εἶπεν ἀδὰμ. ἡ γυνὴ ἣν δέ^ω= sti mecũ: hec mihi dedit. a ligno: et κας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ comedi: τ dixit deus mulieri. quid hoc feci ἔφαγον. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῇ γυναικί· τί τοῦτο ἐποίη sti. et dixit mulier: serpens decepit me: τ come σας. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, ὁ ὄφις ἠπάτησέν με, καὶ ἔφα C di τ ait dñs deus serpẽti. qz fecisti hoc: γον καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει· ὅτι ἐποίησας τοῦτο, maledictus tu pre omnibus bestiis. et pre ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ oibus tumentis que sup terrã. sup pectus πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει et ventrẽ gradieris: τ terrã comedes cunctis die= καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ, καὶ γῆν φαγῇ πάσας τὰς ή bus vite tue. et inimicitiã ponã inter te. μέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ἔχθραν θήσω ἀναμέσον σου et inter mulierem: et inter se καὶ ἀναμέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρ= men tuum et inter semen illius. ματός σου, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· ipse tuum conteret caput: et tu conteres il= αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐ= lius calcaneũ. et mulieri dixit: multiplicans mul= τοῦ σπέρναν. καὶ τῇ γυναικὶ εἶπεν· πληθύνων πλη= 3. Co. tiplicabo tristitias tuas τ gemitus tuos. in do 14. g. βυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τοὺς στεναγμούς σου. ἐν λύ loribus paries filios: τ ad virum tuũ cõuer= πεσι τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀπόστρο sio tua. τ ipse tui dominabit. τ ade dixit, φή σου. καὶ αὐτός σου κυριεύσει· καὶ τῷ ἀδὰμ εἶπεν qz audisti vocem vxoris tue: et come= ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ ἔφα= disti de ligno: quo precepi tibi hoc solo non γες ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τοῦτο μόνου μὴ	"dei° deãbulantis[r] in pa diſo [q] ad aurã poſt meri diẽ: [a] abſcondit ſe [r] Adã "& vxor eius[s] a facie ꝯꝯ [r] dñi' dei[a] ī medio[b] ligni [c] paradiſi. [b] Vocauitq; ꝯꝯ [c] dominus[r] deus [b] adam [i] & dixit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [k] ei.[l] Vbi es. Quí [m] ait [o] Vocem tuam ꝯꝯꝯ [p] audiui[q] in paradiſo:[r] & timui[s] eo q[t] nudus ꝯꝯ "eẽm:[v] & abſcondi me. Cui[r] dixit dñs.[s] quis ei [a] indicauit [b] tibi[c] q[o] nu= dus[c] eſſes: niſi[f] q ex[g] li= gno de[b] quo[i] p̃ceperã ti bi[k] ne[l] comederes [m] co= mediſti? [o] Dixitq; [p] adã. [q] Mulier[r] quam ꝯꝯꝯꝯꝯ [a] dediſti[t] mihi ſociã [r] de= dit[r] mihi[s] de[a] ligno: ꝯꝯ [b] & comedi.[c] & dixit[o] do minus[c] deus [r] ad mulie= rem. [s] Quare[b] hoc[i] feci= ſti? Que[c] reſpondit. ꝯꝯ [m] Serpens [n] decepit me [o] & comedi.[p] Et ait ꝯꝯ [q] dominus[r] deus[s] ad[t] ſer pentem. [u] Quia [x] feciſti [r] hoc[s] maledictus [a] es[b] in ter omnia [c] animantia [b] & [c] beſtias[t] terre. [g] Sup [b] pectus tuũ[i] gradieris [k] & terrã[l] comedes[m] cũ= ctis[n] diebus[o] vite tue. ꝯ [p] Inimicitias [q] ponã[r] in= ter te[a] & [t] mulierem [u] & [x] ſemen tuũ[y] & [z] ſemẽ il= lius. [a] Ipſa[b] conteret ꝯꝯ [c] caput[b] tuũ: [d] & tu[c] inſi= diaberis[f] calcaneo[c] eius [g] Mulieri quoq; [i] dixit. [l] Multiplicabo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [m] erũnas tuas [n] & conce ptus tuos. [o] In dolore [p] paries [q] filios: [r] & ſub [n] viri[t] poteſtate eris: ꝯꝯ [u] & ipſe[x] dñabitur[y] tui. [z] Ade vero[a] dixit. [b] quia [c] audiſti[d] vocem[e] vxoris tue: [f] & comediſti[g] de ꝯꝯ [b] ligno[c] ex quo[k] precce= peram tibi[m] ne ꝯꝯꝯꝯꝯ	"אֱלֹהִים°מִתְהַלֵּךְ[p]בַּגָּן[q]לְרוּחַ[r]הַיּוֹם[s] ׳ ׳ ׳

Pōtiua heb.	Tex. Heb.	Gen. Ca. iiij.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.
אָכַל	תֹּאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה		comederes: maledicta terra	comedere: ab eo comediſti: maledicta terra
עָצַב	בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי		in ope tuo. In laboribus comedes ea cūctis	φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν ἔργοις σου. ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν πάσας τὰς
חַיִּים	חַיֶּיךָ: וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ		diebus vite tue. Spinas et tribulos germinabit tibi: et comedes herbas terre. In	ἡμέρας τῆς ζωῆς σου· ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνα
צֶמַח	וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזֵעַת		sudore vultus tui vesceris pane. donec	τελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ· ἐν ἱδρῶ
לֶחֶם	אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל		reuertaris in terrā: de q̄	τι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, ἕως
עָפָר	הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי עָפָר		ſumptus es: quia puluis es & in puluerē reuerteris. Et vocauit	τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης· ὅτι
שׁוּב	אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא		adam nomen vxoris ſue Eua. Eo q̄	terra es καὶ in terrā redibis. et vocauit adam
הָאָדָם	הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא		mater cūctorū viuentiū. Fecit quoq̄ dominus deus	γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ· καὶ ἐκάλεσεν ὁ ἀδὰμ
הָיָה	הָיְתָה אֵם כָּל חָי: וַיַּעַשׂ יְהוָה		ade & vxori eius tunicas pelliceas: & induit eos. Et ait.	τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ζωή, ὅτι αὕτη ἦν
עָשָׂה	אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת		Ecce adam quaſi vn? ex nobis factus eſt	μήτηρ πάντων τῶν ζώντων· καὶ ἐποίησεν κύριος
אִישׁ	עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: וַיֹּאמֶר יְהוָה		ſciens bonum & malum. Nūc ergo ne forte mittat manū ſuā &	ὁ θεὸς τῷ ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δέρ
לָבַשׁ	אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד		ſumat & de ligno vite & comedat: & viuat in	ματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς, καὶ εἶπεν ὁ θ
יָדַע	מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן		eternū. Emiſit eū dominus deus de padiſo	ecce adam factus ē vt vnus ex nobis ad ſcīē
שָׁלַח	יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים		voluptatis vt operaret terrā de q̄ ſūptus ē. et eiecit	τοῖς· ἰδοὺ ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώ
חָיָה	וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם: וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה		adam: et collocauit eum ante	dum bonū et malū. τ nūc neqn extēdat
שָׁלַח	אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת		paradiſum voluptatis. τ poſuit cherubim	σκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ
אֲדָמָה	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם: וַיְגָרֶשׁ		et flāmeum gladium verſatilem ad cuſto	manū ſuam: et ſumat de ligno vi
גָּרַשׁ	אֶת הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן		diēdā viā ligni vite.	τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζω
שָׁכַן	אֶת הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב			τῆς, καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξαπέστει
	הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ			λεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς
הַחַיִּים: וְהָאָדָם יָדַע אֶת				τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη· καὶ ἐξέβα
חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת				λεν τὸν ἀδὰμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ
קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת				παραδείσου τῆς τρυφῆς· καὶ ἔταξε τὰ χερουβὶμ
יְהוָה: וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו				ἐπὶ φλόγινον ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσ
אֶת הֶבֶל וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן				
וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִקֵּץ				
יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה				

Pōtiua chal.	Interp. cb a.
אָכַל חָיָה	comedas ex ea. Maledicta terra propter te: in tribulatione comedes eam omnibus diebus vite tue. Et
צָמַח חַי תּוֹב	ſpinas τ tribulos germinabit tibi: τ comedes herbā
בְּרָא תּוֹב שֵׁם	agri. In ſudore vultus tui comedes panem: donec
אִנְתָּא הָוָה	reuertaris in terram de qua creatus es: quia pulvis
לְבַשׁ יְדַע טוֹת	tu: τ in pulverem reuerteris. Et vocauit adam nomē
נְסַב חָיָה אֲכַל	vroris ſue euam: eo quod ipſa eſſet mater omnium
פְּלַח בָּרָא	filiorum hominis. Et fecit dominus deus adc τ vxo
שְׁרָא דַּחַשְׁנָה	ri eius veſtimenta honoris ſuper cutem carnis ſue:
הַפֵּךְ נְטַר	et induit eos. Et dixit dominus deus ecce adam eſt
אִנְתָּא עָדָה כַּנָּה	vnicus in ſeculo: ex ſe ſciens bonum τ malum: τ nunc
יְסַף יְלַד רָשָׁה	forte extendet manum ſuam τ ſumet etiaz de arbore
אָתָא אָבַב	vite τ comedet τ viuet in eternum. Et emiſit eum do
	minus deus de horto voluptatis vt operaret terraz
	de qua creatus fuerat. Et eiecit adam: τ collocauit
	ad orientem horti voluptatis cherubim τ acutuz gla
	diū verſatilē: ad cuſtodiēdā viā arboris vite. Ca. 4.
	ET adam cognouit euam vroꝛē ſuam: τ cōcepit
	τ peperit cain: et dixit: poſſedi virum coram do
	mino. τ addidit vt pareret fratrem eius abel. Fuitq̄
	abel paſtor ouium: τ cain fuit vir agricola. Et factuz
	eſt poſt aliquot dies: et adduxit cain de fructu terre

comedere: ab eo comediſti: maledicta terra in
operibus tuis, in triſtitiis comedes ea cūctis
diebus vite tue. ſpinas et tribulos ger
minabit tibi: τ comedes herbā agri. in ſudo
re vultus tui veſceris pane tuo: donec
reuertaris in terrā ex qua ſumptus. qz
terra es τ in terrā redibis. et vocauit adam
nomen vroris ſue vita: qñ ipſa fuit
mater cunctoꝝ viuentiū. τ fecit dñs
ade et vroꝛi eius tunicas pelli
ceas: et induit eos. et dixit eis.
ecce adam factus ē vt vnus ex nobis ad ſcīē
dum bonū et malū. τ nūc neqn extēdat
manū ſuam: et ſumat de ligno vi
te: et comedat: τ viuet in eternū. et emiſit
eum dñs deus de paradiſo
voluptatis vt operaret terrā de q̄ ſūptus ē. τ eiecit
adam: et collocauit eum ante
paradiſum voluptatis. τ poſuit cherubim
et flāmeum gladium verſatilem ad cuſto
diēdā viā ligni vite.

Ca. 4.

HAdam aūt cognouit euā vroꝛē ſuā. et
concipiens peperit cain. et dixit poſſedi
hominē per dñm. τ addidit parere fra
trem eius abel. et fuit abel paſtor ouī
um. cain aūt fuit operās terrā. et factū ē poſt
dies obtulit cain de fructibus terre

A

D

Trāsla. Chal.

תֵּינוּל מֵינֵיהּ לְיוּבָא אַרְעָא בְּדִילְיכִי בְּצַעֲרָא תֵּיכְלִינַהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ וְכוּבִּין וְאֶטְדִּין
תַּצְמַח לָךְ וְתֵיכוּל יָת עִשְׂבָא דְּחַקְלָא: בְּזֵיעֲתָא דְּאַפָּךְ תֵּיכוּל לַחְמָא עַד דְּתֵיתוּב
לְאַרְעָא דְּמִנַּתְּ אִתְבְּרֵיאַת אֲרֵי עַפְרָא אַתְּ וּלְעַפְרָא תֵּיתוּב: וּקְרָא אָדָם שׁוּם אִתְּתֵיהּ חַוָּה
אֲרֵי הִיא הֲוָת אִמָּא דְכָל בְּנֵי אֱינָשָׁא: וְעָבַד יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וְלְאִתְּתֵיהּ לְבוּשִׁין לִיקָר
עַל מְשַׁךְ בִּשְׂרֵיהוֹן וְאַלְבֵּישִׁינוּן: וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אָדָם הֲוָה יְחִידַי בְּעָלְמָא מֵיתֵיהּ
לְמִידַּע טַב וּבִישׁ וּכְעַן דִּילְמָא יוּשַׁט יְדֵיהּ וְיִסַּב אַף מֵאִילָּנָא חַיֵּיא וְיֵכוּל וְיֵחֵי לְעָלַם:
וְשַׁלְּחֵיהּ יְיָ אֱלֹהִים מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְמִפְלַח יָת אַרְעָא דְּאִתְבְּרֵי מִתַּמָּן: וְתָרֵיךְ יָת אָדָם
וְאַשְׁרֵיהּ מְמַדְּנַח לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן יָת כְּרוּבַיָּא וְיָת שְׁנַן חַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא לְמִיטַּר יָת
אוֹרַח אִילָן חַיֵּיא: Ca. iiij. וְאָדָם יְדַע יָת חַוָּה אִתְּתֵיהּ וְעַדְיָאַת וְיָלְדַת יָת קַיִן
וְאָמְרַת קְנֵיתִי גְּבַר מִן קֳדָם יְיָ: וְאוֹסִיפַת לְמֵילַד יָת אֲחוֹהִי יָת הֶבֶל וַהֲוָה הֶבֶל רָעֵי עָנָא
וְקַיִן הֲוָה פָּלַח בְּאַרְעָא: וַהֲוָה מִסּוֹף יוֹמִין וְאַיְתִי קַיִן מֵאִבָּא דְּאַרְעָא

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

sacrificiũ dño. et abel obtulit et ipse de
θυσίαν τῷ κυρίῳ· καὶ ἄβελ ἤνεγκεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ
primogenitis ouium suarũ: et de
τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ
adipibus eorũ. ⁊ respexit deus ad abel et
τῶν στεάτων αὐτῶν· καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ ἄβελ καὶ
ad munera eius: ad aũt cain et ad
ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ κάϊν καὶ ἐπὶ ταῖς θυ
Gap. 10.a. 1. Joh. 3.a. crificia eius nõ attẽdit. et tristificauit cain ualde:
σίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχεν· καὶ ἐλύπησε τὸν κάϊν λίαν,
et concidit vultus eius. ⁊ dixit dñs deus
καὶ συνέπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ εἶπε κς ὁ θεὸς
cain: quare tristis factus es. ⁊ quare conci-
τῷ κάϊν, ἵνατί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἵνατί συνέπε-
dit facies tua: nõ ſi recte obtuleris: re-
σε τὸ πρόσωπόν σου; οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρ-
cte aũt nõ diuiseris: peccasti? quiesce. ad te cõ-
θῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀπο
B uersio eius: et tũ ipsius dñaberis ⁊ dixit cain ad a
στροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ αὐτοῦ ἄρξεις· καὶ εἶπεν κάϊν πρὸς ἄ-
bel fratrẽ suum. egrediamur in agrum. et fa
βελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον· καὶ ἐ
ctũ ẽ cũ essent ipsi in agro: surrexit cain in
γένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνέστη κάϊν ἐπὶ
abel fratrẽ suum: et interfecit eum. ⁊ ait
ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν· καὶ εἶ
deus ad cain: vbi est abel frater tuus?
πεν ὁ θεὸς πρὸς κάϊν, ποῦ ἐστὶν ἄβελ ὁ ἀδελφός σου;
⁊ dixit nõ scio. nũqd custos fratris mei sum
καὶ εἶπεν οὐ γινώσκω· μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμί
ego? ⁊ dixit deus: qd fecisti hoc? vox sanguinis
ἐγώ; καὶ εἶπεν ὁ θς τί ἐποίησας τοῦτο; φωνὴ αἵματος
fratris tui clamat ad me de terra. et nũc male-
τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐπικα-
dictus tu a terra: q̃ aperuit os suum ad
τάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ στόμα αὐτῆς δέ
suscipiẽdũ sanguinẽ fratris tui a manu tua. qñ
ξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου. ὅτι
operaberis terrã: ⁊ nõ addet virtutẽ suã da
ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δοῦ-
re tibi. suspirãs et tremens eris sup terrã. ⁊ dixit
ναί σοι στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶπε
cain ad dñm: maius delictũ meũ q̃ vt remittat mihi: ⁊
κάϊν πρὸς κν, μείζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφεθῆναί με, καὶ
eiicies me hodie a facie terre: ⁊
ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ
a facie tua abscondar. et ero ge-
ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι· καὶ ἔσομαι στέ-
mẽs ⁊ tremens sup terrã: et erit ois iueniens
νων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὑρίσκων
me: occidet me. ⁊ dixit ei dñs deus: nõ sic
με ἀποκτενεῖ με· καὶ εἶπεν αὐτῷ κς ὁ θς, οὐχ οὕτως
ois q̃ occiderit cain: septem vindictas eroluet
πᾶς ὁ ἀποκτείνας κάϊν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύ-
et posuit dñs deus signũ cain: vt nõ
σει· καὶ ἔθετο κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ κάϊν, τοῦ μὴ

Transla.B.Piero.

"mũera° dño. ᵖabel quo
qᵍ obtulit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳde primogenitis " gre-
gis sui ʳ & de adipibus
corum. ˢEt respexit ᵃ dõ
minus ᵇ ad ᶜ abel ᵈ & ad
ᵉmũera eius. ᶠad ᵍcain ʰãt
ᵇ et ad ⁱmunera illius ᵏ non
ˡrespexit. ᵐ Iratusq̃ est
"cain° vehemẽter: ᵖ & cõ
cidit ᵍ vultus eius. ʳ Dixit
qᵍ dñs ʳ ad " eũ. ˣ Qua-
re ʳ iratus es ᵃ & cur ᵇ con-
cidit ᶜ facies tua. ᵇ Nonne
ᶜ si ᶠ bene egeris ᵍ recipies
ᵇ sin aũt ⁱ male: statim ∞∞
ˡ in ˡ foribus ᵐ peccatũ " a
derit. ° Sed sub te erit ∞∞
ᵖ appetitus eius. ᵍ & tu
ʳ dñaberis ˢ illius. ᵗ Dixit-
q̃ " cain ᵛ ad ʳ abel ʷ frẽm su
um. Egrediamur foras.
ᵇ Cũq̃ eẽnt ᶜ in agro: ° cõ
surrexit ᶜ cain ᶠ aduersus
ᵇ frẽm suũ ᵍ abel: ˡ & iterfe
cit eũ. ᵏ Et ait ˡ dñs " ad ca
in. ° Vbi ẽ ᵖ abel ᵍ fr tuus ?
ʳ qui respondit. ˢ Nescio.
" Nũquid custos ᵛ frismei
sũ ʳ ego ? ˢ Dixit q̃ ad eũ.
" Quid fecisti? ᶜ Vox ° sã-
guis ᵛ fratris tui ᶠ clamat
ᵍ ad me ᵇ de ˡ terra. ᵏ Nunc
igitur ˡ maledictus ∞∞∞∞
ᵐ eris " super ° terram: ᵖ q̃
ᵍ aperuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ os suũ ˢ & suscepit ˣ san-
guinẽ ʳ fris tui ᵗ de manu
tua. ᵍ Cum ᵇ operatus fue
ris ° eam ᶜ non ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ dabit ˢ tibi ᵇ fructus suos
ᵏ Vagus ˡ & pfugus ᵐ eris
" super terrã. ° Dixit q̃ ᵖ cain
ᵍ ad ʳ dñm. ˢ Maior est ˡ ini
qtas mea: " q̃ vt veniam
merear. ˣ ecce ʸ eiicis ᶻ me
ᵃ hodie ᵇ a ᶜ facie ᵈ terre: ᵉ &
a facie tua ᶠ abscondar. ∞
ᵍ & ero ʰ vagus ˡ & pfugus
ᵏ in terra. ᵐ Ois igitur ∞
" q inuenerit me ° occidet
me. ᵖ Dixit q̃ ᵍ ei ʳ dñs. Ne
quaq̃ ita fiet: sed ˢ ois " q
occiderit ᵗ cain: ᵘ septuplũ
ˡ pũietur. ᵍ Posuit q̃ ʰ dñs
ᶜ in cain ° signum ᶜ vt non

Tex.Heb. Geñ. Ca.iiij. Pritiua.heb.

ᵍבוא "מִנְחָה °לַיהוָה׃ ᵖוְהֶבֶל ᵍהֵבִיא ʳגַם ⁘
ˢשָׁעָה °הוּא ʳמִבְּכֹרוֹת "צֹאנוֹ ʳוּמֵחֲלְבֵהֶן ⁘
ˢוַיִּשַׁע יהוה ᵇאֶל ᶜהֶבֶל ᵈואֶל ᵉמִנְחָתוֹ׃
ʳוְאֶל ᵍקַיִן ʰוְאֶל ⁱמִנְחָתוֹ ᵏלֹא ⁘⁘⁘
ˡˡחָרָה ʳלְקַיִן ᵖמְאֹד ʳוַיִּפְּלוּ ᵖפָּנָיו׃ ˡˡˡשָׁעָה
ʳאָמַר °יהוה "אֶל "קַיִן ˡלָמָּה ʳחָרָה ˡלָךְ
ᵍולָמָּה ᵇנָפְלוּ ᶜפָּנֶיךָ׃ ᵈהֲלוֹא ᵉאִם ⁘⁘⁘⁘
ᵍתֵּיטִיב ᵍשְׂאֵת ʰואִם ⁱלֹא ᵏתֵּיטִיב ⁘⁘
ˡלַפֶּתַח "חַטָּאת "רֹבֵץ °ואֵלֶיךָ ⁘⁘⁘
ᵖתְּשׁוּקָתוֹ ᵍואַתָּה ʳתִּמְשָׁל ᵍבּוֹ׃ ʳוַיֹּאמֶר
"קַיִן ʳאֶל ᵍהֶבֶל ᵇאָחִיו ᵉוַיְהִי ᵇבִּהְיוֹתָם
ᶜבַּשָּׂדֶה ᵉוַיָּקָם ᵇקַיִן ʳאֶל ᵍהֶבֶל ᵇאָחִיו ⁘
ʳוַיַּהַרְגֵהוּ׃ ᵏוַיֹּאמֶר ˡיהוה "אֶל "קַיִן °אַי
ᵖהֶבֶל ᵍאָחִיךָ ʳוַיֹּאמֶר ᵒלֹא ʳיָדַעְתִּי ⁘
"הֲשֹׁמֵר ʳאָחִי ʳאָנֹכִי׃ ʳוַיֹּאמֶר °מֶה ⁘⁘⁘
ᵇעָשִׂיתָ ᶜקוֹל ᵈדְּמֵי ᵉאָחִיךָ ʳצֹעֲקִים ⁘⁘
ᵍאֵלַי ᵇמִן ʰהָאֲדָמָה׃ ᵏוְעַתָּה ˡארוּר ⁘⁘⁘
"אַתָּה "מִן ʰהָאֲדָמָה ᵇאֲשֶׁר ᵍפָּצְתָה ʳאֶת
ᵉפִּיהָ ʳלָקַחַת "אֶת ʳדְּמֵי ᵉאָחִיךָ ᶜמִיָּדֶךָ׃
ᵃכִּי ᵇתַעֲבֹד ᶜאֶת ʰהָאֲדָמָה ᵈלֹא ᵉתֹסֵף ⁘⁘
ᵍתֵּת ᵇכֹּחָהּ ᵏלָךְ ᵍנָע ˡוָנָד "תִּהְיֶה ᵇבָּאָרֶץ׃
ᵍוַיֹּאמֶר ᵇקַיִן ᵉאֶל ᵍיהוה ᵏגָּדוֹל ᵉעֲוֹנִי ⁘
"מִנְּשׂוֹא׃ ʳהֵן ᵍגֵּרַשְׁתָּ ᵏאֹתִי ʰהַיּוֹם ᵇמֵעַל
ᶜפְּנֵי ʰהָאֲדָמָה ᵍוּמִפָּנֶיךָ ᵏאֶסָּתֵר ⁘⁘⁘
ᵍוְהָיִיתִי ᵇנָע ˡוָנָד ᵏבָּאָרֶץ ˡוְהָיָה "כָּל ⁘
"מֹצְאִי ᵉיַהַרְגֵנִי׃ ᵍוַיֹּאמֶר ˡלוֹ ʳיהוה ⁘
ᵉלָכֵן "כָּל ʳהֹרֵג ᵉקַיִן ᵍשִׁבְעָתַיִם ᵉיֻקָּם
ᵍוַיָּשֶׂם ᵇיהוה ˡלְקַיִן ᵒאוֹת ᵉלְבִלְתִּי ⁘⁘

Pritiua.heb.

ᵍבוא
ˢשָׁעָה
ˢוַיִּשַׁע
ʳוְאֶל
ˡˡחָרָה ʳלְפָנָיו
ʳאָמַר
ᵍתֵּיטִיב ᵍשְׂאֵת
ˡלַפֶּתַח "חַטָּאת "רֹבֵץ
ᵖתְּשׁוּקָתוֹ ᵍואַתָּה ʳתִּמְשָׁל ᵍבּוֹ׃ ʳוַיֹּאמֶר
"הֶבֶל ʳאָחִיו ᵉוַיְהִי ᵇבִּהְיוֹתָם
ᶜבַּשָּׂדֶה ᵉוַיָּקָם ᵇקַיִן ʳאֶל ᵍהֶבֶל ᵇאָחִיו ⁘
ʳוַיַּהַרְגֵהוּ׃ ᵏוַיֹּאמֶר ˡיהוה "אֶל "קַיִן °אַי
ᵖהֶבֶל ᵍאָחִיךָ ʳוַיֹּאמֶר ᵒלֹא ʳיָדַעְתִּי ⁘
"הֲשֹׁמֵר ʳאָחִי ʳאָנֹכִי׃ ʳוַיֹּאמֶר °מֶה ⁘⁘⁘
ᵇעָשִׂיתָ ᶜקוֹל ᵈדְּמֵי ᵉאָחִיךָ ʳצֹעֲקִים ⁘⁘
ᵍאֵלַי ᵇמִן ʰהָאֲדָמָה׃ ᵏוְעַתָּה ˡארוּר ⁘⁘⁘
"אַתָּה "מִן ʰהָאֲדָמָה ᵇאֲשֶׁר ᵍפָּצְתָה ʳאֶת
ᵉפִּיהָ ʳלָקַחַת "אֶת ʳדְּמֵי ᵉאָחִיךָ ᶜמִיָּדֶךָ׃
ᵃכִּי ᵇתַעֲבֹד ᶜאֶת ʰהָאֲדָמָה ᵈלֹא ᵉתֹסֵף ⁘⁘
ᵍתֵּת ᵇכֹּחָהּ ᵏלָךְ ᵍנָע ˡוָנָד "תִּהְיֶה ᵇבָּאָרֶץ׃
ᵍוַיֹּאמֶר ᵇקַיִן ᵉאֶל ᵍיהוה ᵏגָּדוֹל ᵉעֲוֹנִי ⁘
"מִנְּשׂוֹא׃ ʳהֵן ᵍגֵּרַשְׁתָּ ᵏאֹתִי ʰהַיּוֹם ᵇמֵעַל
ᶜפְּנֵי ʰהָאֲדָמָה ᵍוּמִפָּנֶיךָ ᵏאֶסָּתֵר ⁘⁘⁘
ᵍוְהָיִיתִי ᵇנָע ˡוָנָד ᵏבָּאָרֶץ ˡוְהָיָה "כָּל ⁘
"מֹצְאִי ᵉיַהַרְגֵנִי׃ ᵍוַיֹּאמֶר ˡלוֹ ʳיהוה ⁘
ᵉלָכֵן "כָּל ʳהֹרֵג ᵉקַיִן ᵍשִׁבְעָתַיִם ᵉיֻקָּם
ᵍוַיָּשֶׂם ᵇיהוה ˡלְקַיִן ᵒאוֹת ᵉלְבִלְתִּי ⁘⁘

Transla.Chal'.

ᵍתְּקַרוּנְתָא קֳדָם יְיָ׃ וְהֶבֶל אֵיתִי אַף הוּא מְבוּכְרֵי עָאנַיָּה וּמִתַּרְבֵיהוֹן וְקַבֵּיל יְיָ בְּרַעְוָא
ˡלְהֶבֶל ˡוְלִתְקָרוּנְתֵיהּ׃ וּלְקַיִן וְלִתְקָרוּנְתֵיהּ לָא קַבֵּיל בְּרַעְוָא וְתַקִּיף לְקַיִן לַחְדָא וּנְפָלוּ
אַפּוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן לְמָה תְקוֹף לָךְ וְלְמָה דְּנָן נְפָלוּ אַפָּךְ׃ הֲלָא אִם ᵈתֵּיטִיב עִוַּדָךְ ⁘⁘
ᵐᵐיְשׁוּתְבַק לָךְ וְאִם לָא תֵּיטִיב לְיוֹם "דִּינָא חַטָּאָה עָתִיד ˡלְמִתְפְּרָעָא מִנָּךְ אִם
לָא ᵉתֵּיתוּב וְאִם תֵּיתוּב יְשׁוּתְבַק לָךְ׃ וַאֲמַר קַיִן לְהֶבֶל אֲחוּהִי וַהֲוָה ᵇבְּמֵיהֱוֵיהוֹן בְּחַקְלָא וְקָם
קַיִן עַל הֶבֶל אֲחוּהִי וְקַטְלֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְקַיִן אַן הֶבֶל אֲחוּךְ וַאֲמַר לָא יְדַעְנָא ᵍהַנָטַר אֲחִי
אֲנָא׃ וַאֲמַר מָה עֲבַדְתְּ ᵇקַל דְּם זַרְעַיָּן דְּעָתִידִין ˡלְמִיפַּק מִן אֲחוֹךְ קָבֵל מִנִּי אַרְעָא
וְכָעַן ˡלִיט אַתְּ מִן אַרְעָא ᵈדִּפְתְּחַת יָת פּוּמָהָא ˡלְמִיסְבֵּית דְּמֵי אֲחוֹךְ מִן יְדָךְ׃ אֲרֵי ᵉתְּפַלַּח יָת
אַרְעָא ᵍלָא ᵍתּוֹסִיף ᵇלְמִיתֵּן חֵילָהּ לָךְ ᵍמְטַלְטֵל ᵏוְגָלֵי ᵉתְּהֵא בְּאַרְעָא׃ וַאֲמַר קַיִן קֳדָם יְיָ רַב
חוֹבִי ᵐᵐמִלְמִשְׁבַּק בַּר כְּתָא הָא ᵉתַּרְכְּתָא יָתִי יוֹמָא דֵּין מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא וּמִן קֳדָמָךְ אֶהֵא "מְטַלְטֵל
וְאֶהֵא ᵒמְטַלְטֵל וְגָלֵי בְּאַרְעָא ᵖוְיְהֵא כָּל ᵍדְּיִשְׁכְּחִנַּנִי ʳיִקְטְלִנַּנִי׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ לָכֵן
כָּל ᵍדְּקָטְלִין לְקַיִן לְשַׁבְעָה ˢדָרִין ᵗתְּתְפְּרַע מִתְּיָהּ׃ וְשַׁוִּי יְיָ לְקַיִן ᵃאָתָא ᵇדְּיִדַּע דְּלָא ⁘⁘⁘

Interp̃.chal'.

munus corã dño. Et abel addurit etiã ipse de primo
genitis ouiũ suarũ ⁊ de adipibus earum: et suscepit
dñs cũ bũplacito abel ⁊ munus eius. Cain aũt ⁊ mu
nus eius nõ suscepit cũ bũplacito: ⁊ iratus ẽ cain ve
hemẽter: ⁊ ceciderũt vultus eius. Dixitq̃ dñs ad cai
cur irasceris tu: ⁊ q̃re ceciderũt vultus tui: nõne si be
ne egeris opa tua dimittẽt tibi: ⁊ si non bñ egeris: in
diẽ iudicij pcm tuũ seruatũ est: in q̃ futurũ est vt vlci
scatur de te: si nõ cõuerteris: ⁊ si cõuerteris dimittẽt
tibi Et loquẽs cain ad abel fratrẽ suũ: fuitq̃ cũ essent
in agro: ⁊ surrexit cain cõtra abel fratrẽ suũ ⁊ occidit
eũ. Et dixit dñs ad cain. Vbi est abel ff tuus. Et dixit
nescio. Numqd custos fris mei ego sum? Et ait qd fe-
cisti: vox sanguinis gñationũ q̃ future erãt succedere
de ffe tuo clamãt corã me de tra. Et nũc maledictus
tu de terra q̃ apuit os suũ vt suscipet sanguinez fris
tui de manu tua. Qñ opatus fueris trã: nõ dabit am
plius tibi virtutẽ suã: istabilis ⁊ trãsmigrãs eris in
tra. Et dixit cain corã dño. Magna ẽ iniqtas mea vt
dimittat. Ecce eiecisti me hodie de supficie tre: et a
facie tua ero abscõditus: ⁊ ero istabilis ⁊ trãsmigrãs
in tra: ⁊ erit ois q̃ iuenerit me occidet me. Et dixit ei
dñs ꝓpterea oẽs q̃ occiderit cain: in septẽ gñationes
vindicta assumet ex eo: ⁊ posuit dñs in cai signũ: vt nõ

Pritiua.chal'.

ᵍקְרַב
ᵇיְהַב
ᵐᵐשְׁבַק "דוֹן ᵖפְּרַע
ᵖתּוּב ʳיְהֵא "קוּם
ᵇקוֹל ᵉנְפַק ᵒלוּט
ᵉנְסַב ᵍפְּלַח ᵍיַסַּף
ᵇנְתַן ᵏטוּל ᵏנְלָה
ʳיְהֵא ᵐᵐשְׁבַק ᵗטְמַר
ᵖיְהֵא ᵍשְׁכַח ᵏקְטַל
ᵈדוּר ᵍפְּרַע "שַׁוֵּה
ˣאוֹת

Poritiua heb. **Ter.Heb.** **Sept.** **Ca.iiij.** **Trãsla.B.Hiero.** **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.**

הַכּוֹת אֹתוֹ כָּל מֹצְאוֹ׃ וַיֹּצֶא קַיִן מִ
לִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִ
דְמַת עֵדֶן׃ וַיֵּדַע קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ וַ
תַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה עִ
יר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲ
נוֹךְ׃ וַיִּוָּלֶד לַחֲנוֹךְ אֶת עִירָד וְעִ
ירָד יָלַד אֶת מְחוּיָאֵל וּמְחִיָּאֵל
יָלַד אֶת מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל
יָלַד אֶת לָמֶךְ׃ וַיִּקַּח לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי
נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה וְשֵׁם
הַשֵּׁנִית צִלָּה׃ וַתֵּלֶד עָדָה אֶת יָבָל
הוּא הָיָה אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה׃
וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל
תֹּפֵשׂ נִנּוֹר וְעוּגָב׃ וְצִלָּה גַּם הִוא
יָלְדָה אֶת תּוּבַל קַיִן לֹטֵשׁ כָּל
חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל
קַיִן נַעֲמָה׃ וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו
עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ
הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי
לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃ כִּי שִׁבְעָתַיִם
יֻקַּם קַיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃
וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ
וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת
כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר
תַּחַת הֶבֶל כִּי הָרָגוֹ קָיִן׃ וְלְשֵׁת גַּם
הוּא יֻלַּד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
אֱנוֹשׁ אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהוָה׃

Ca.v.

interficeret eũ oĩs qui inuenisset eũ. ⁊ egref
ſus eſt cain a facie dñi: ⁊ habitauit in terra nod
ad orientem eden. Et cognouit cain vxorem ſuam: ⁊
cõcepit ⁊ peperit enoch: ⁊ fuit ædificator ciuitatis.
Et vocauit nomẽ ciuitatis ſicut nomẽ filij ſui enoch.
Et natus ẽ ipſi enoch irad. Et irad genuit mauiael:
et mauiael genuit mathuſael: ⁊ mathuſael genuit la-
mech. Et accepit ſibi lamech duas vxores: nomẽ vni
us ada: ⁊ nomen alterius ſella. Et peperit ada iabal:
ipſe fuit magiſter habitantium in tabernaculis ⁊ poſ
ſidentiũ pecora. Et nomẽ fratris ſui iubal: ipſe fuit
magiſter canentium in cithara ⁊ organo. Et ſella eti
am ipſa peperit tubal cain: qui fuit magiſter eorũ
omnium ſcientium opus eris et ferri: ⁊ ſoror ipſius
tubal cain fuit naama. Et vixit lamech vxoribus ſuis
ade ⁊ ſelle. Audite vocẽ meã vxores lamech: auſculta
te ſermonem meum. Quoniam non occidi virum: vt
propter eum ego portem peccatum: neq; adoleſcen-
tulum diſperdidi vt propter eum conſumatur ſemen
meum. Quoniam ſi in ſeptem generationes vindi-
cta dabitur de cain: nõne de lamech in ſeptuaginta ⁊
ſeptem. Et cognouit adam rurſus vxorem ſuam ⁊ pe
perit filiũ: ⁊ vocauit nomẽ eius ſeth: qm̃ poſuit deus
mihi filiũ alius pro abel: q; interfecit eũ cain. Et ſeth
quoq; natus eſt filius: ⁊ vocauit nomẽ eius enos: hic
inceperunt filij hoim orare in noie dñi. Ca.v.

interficeret eũ oĩs qui inueniſſet eũ. ⁊ egref
ſus eſt cain a facie dñi: ⁊ habitauit in terra nod
ad orientalẽ plagã edẽ. Cognouit ãt cain vxo
rẽ ſuã: q̃ cõcepit & pe
pit Enoch. Et edifica
uit ciuitatem: & vocauit
nomẽ ei⁹ ex noie filii
ſui enoch. Porro e-
noch genuit irad: ⁊
irad genuit mauia-
el. & mauiael
genuit Mathuſael: &
Mathuſael
genuit Lamech. Qui
accepit duas
vxores: nomen vni
ada: & nomen
alteri ſella. Genuit
ada iabel:
qui fuit pr habitãtiũ i
tentoriis: atq; paſtorũ.
& nomẽ fratris ei⁹ Iu
bal. Ipſe fuit pater
canẽtiũ cithara & or
gano. Sella quoq;
genuit Tubalcain: qui
fuit malleator &
faber i cũcta opa eris
& ferri. Soror vero tu
bal cain noema. Di-
xitq; lamech vxoribus
ſuis ade & ſelle Audite
vocẽ meã vxores la-
mech: auſcultate ſermo
nẽ meũ. Qm̃ occidi
virũ i vuln⁹ meũ: & a-
doleſcẽtulũ in liuorem
meũ. Septuplũ vltio da
bitur de cain: de lamech
vero ſeptuagies ſepties.
Cognouit quoq; ad-
huc adã vxorẽ ſuã: et
pepit filiũ. vocauitq;
nomẽ eius ſeth: dicens.
Poſuit mihi de⁹ ſemẽ
aliud pro abel: quem
occidit cain. Sed & ꝯ
ſeth natus eſt filius:
quem vocauit
enos. Iſte cepit inuo-
care nomen dñi. Ca.v.

ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. καὶ ἐξῆλ
θεν καὶν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ὠκησεν ἐν γῆ
ναιδ, κατέναντι ἐδὲν. καὶ ἔγνω καὶν τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν τὸν ἐνὼχ. καὶ ἦν ὀι
κοδομῶν πόλιν. καὶ ἐπωνόμασεν τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐνὼχ. ἐγεννήθη δὲ τῷ ἐνὼχ
γαϊδάδ. καὶ γαϊδὰδ ἐγέννησεν τὸν μαυήλ. καὶ μαυὴλ
ἐγέννησεν τὸν μαθουσαλά. καὶ μαθουσαλὰ ἐγέννησεν τὸν
λάμεχ. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ λάμεχ δύο γυναῖκας. ὄνο
μα τῇ μιᾷ, ἀδδά. καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, σελλά. καὶ
ἔτεκεν ἀδδὰ τὸν ἰωβήλ. οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων
ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ, ἰουβάλ. οὗτος ἦν, ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ
κιθάραν. σελλὰ δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τὸν θοβέλ. καὶ ἦν
σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ἀδελ-
φὴ δὲ θοβέλ, νοεμά. εἶπε δὲ λάμεχ ταῖς γυναιξὶν αὐ
τοῦ ἀδδὰ καὶ σελλά, ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς γυ-
ναῖκες λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους. ὅτι οὐκ
ἀπέκτεινα ἄνδρα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεανίσκον εἰς
μώλωπα ἐμοί. ὅτι ἑπτάκις ἐκδεδίκηται καΐν, ἐκ
δὲ λάμεχ, ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. ἔγνω δὲ ἀδὰμ ἔτι
αν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν
υἱόν. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σὴθ. λέγουσα,
ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ ἄβελ.
ὃν ἀπέκτεινε καΐν. καὶ τῷ σὴθ ἐγένετο υἱός. ἐπωνό-
μασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐνώς. οὗτος ἤλπισεν
ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ. Ca.v.

Poritiua chal. **Interp.chal.** **Transla.Chal.**

לְמִקְטַל כָּל דְּיִשְׁכַּחִנֵּיהּ׃ וּנְפַק קַיִן מִן קֳדָם יְיָ וְיָתִיב בְּאַרְעָא דְּנוֹד לְקִדְמָא
לְעֵדֶן׃ וְיָדַע קַיִן יָת אִתְּתֵיהּ וְעַדְיָאת וְיָלְדַת יָת חֲנוֹךְ וַהֲוִי בָּאנֵי קַרְתָּא וְקָרָא שְׁמַהּ
כְּשׁוֹם בְּרֵיהּ חֲנוֹךְ׃ וְאִתְיְלִיד לַחֲנוֹךְ יָת עִירָד וְעִירָד אוֹלִיד יָת מְחוּיָאֵל
וּמְחִיָּאֵל אוֹלִיד יָת מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל אוֹלִיד יָת לֶמֶךְ׃ וּנְסִיב לֵיהּ לֶמֶךְ תַּרְתֵּין נְשִׁין
שׁוֹם חֲדָא עָדָה וְשׁוֹם תִּנְיָנְתָא צִלָּה׃ וְיָלְדַת עָדָה יָת יָבָל הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּיָתְבֵי מַשְׁכְּנִין
וּמָרֵי נְתִין וְשׁוֹם אֲחוּהִי יוּבָל הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל דְּמְמַנֵּן עַל פּוּם כִּטְרָא וְאֻגְבָּא׃
וְצִלָּה אַף הִיא יְלָדַת יָת תּוּבַל קַיִן הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל יָדְעֵי עֲבִידַת נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא
וַאֲחָתֵיהּ דְּתוּבַל קַיִן נַעֲמָה׃ וַאֲמַר לֶמֶךְ לְנָשׁוֹהִי עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קָלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ אַצִיתָן
לְמֵימְרִי אֲרֵי לָא גְבַר קְטֵילִית דְּבְדִילְיָה אֲנָא סַבֵּיל חוֹבִין וְאַף לָא עוֹלֵימָא חַבֵּילִית
דְּבְדִילְיָה יִשְׁתְּצֵי זַרְעִי׃ אֲרֵי לְשִׁבְעָה דָּרִין יִתְפַּרְעוֹן לְקַיִן הֲלָא לְלֶמֶךְ שַׁבְעִין וְשַׁבְעָה׃
וְיָדַע אָדָם עוֹד יָת אִתְּתֵיהּ וְיָלְדַת בַּר וּקְרֵית יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת אֲרֵי שָׁוִי לִי יְיָ בַּר אָחֳרָן
חֲלַף הֶבֶל אֲרֵי קְטָלֵיהּ קַיִן׃ וּלְשֵׁת אַף הוּא אוֹלִיד בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ בְּכֵן
שְׁרִיאוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא לְצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַּיְיָ׃ Ca.v.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Hic liber generationis hominũ. qua die fecit deus adã. ad imaginẽ dei fecit illũ. masculũ & feminã fecit eos & benedixit eis. et nominauit nomen eius adam: qua die facti sunt oẽs dies adam: quos vixit adã nongẽtos triginta: & genuit filiũ ad imaginẽ suã: et vocauit nomen eius seth. Et fuerũt dies adam postquã genuit seth octingẽtis annis: & genuit filios & filias. Et factũ est omne tempus quod vixit adam anni nongenti triginta: & mortuus ẽ. Vixit aũt seth annos ducẽtos quinq; & genuit enos. Et vixit seth postq; genuit enos: annos septingẽtos septẽ. et genuit filios et filias. Et facti sunt oẽs dies seth: anni nongenti duodecim: et mortuus ẽ. Et vixit enos annos centũ nonagẽta. & genuit cainã. et vixit enos postq; genuit ipse cainã: annos septingẽtos quindecim. et genuit filios et filias. Et facti sunt oẽs dies enos: anni nongenti quinq; et mortuus ẽ. et vixit cainã annos centũ septuagẽta. et genuit malaleel. et vixit cainã postq; genuit ipse malaleel: annos septingẽtos quadraginta. et genuit.

Ecclesiastici 17. a. ẽ. i. d.

1. Pa. 1. a.

A

B

Transla. B. Hiero.

Hic est liber generationis adã in die q̃ creauit deus hominẽ. ad imaginẽ dei fecit illũ: masculũ & feminã creauit eos. & bñdixit illis: & vocauit nomen eorum adam in die qua creati sunt. Vixit ãt adã cẽtũ triginta annis: & genuit filiũ ad imaginem & filiũtudinẽ suã: vocauitq; nomen eius seth. & facti sunt dies adã postq; genuit seth octingẽti anni: genuitq; filios & filias. Et factũ est omne tempus quod vixit adam anni nongenti triginta: & mortuus ẽ. Vixit quoq; seth centum quinq; annis. & genuit enos. Vixitq; seth postq; genuit enos octingentis septẽ annis: genuitq; filios & filias. Et facti sunt omnes dies seth nongẽtorũ duodeci anno rum: & mortuus est. Vixit vero enos nonaginta ãnis. & genuit chaynan. Post cuius ortum vixit octingẽtis quindecim annis: & genuit filios & filias. Factiq; tũt oẽs dies enos nõgẽti anni: & mortuus est. Vixit quoq; chaynã septuagĩta annis: & genuit malalehel. & vixit chaynã postq; genuit malalehel octingentis quadraginta annis: & genuit

Tex. Heb. Gen. Ca. v. Pritiua. heb.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא — יָלַד
אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה — דָּמָה
אֹתָם זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָאָם וַיְבָרֶךְ — בָּרַךְ
אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם — קָרָא
בְּיוֹם הִבָּרְאָם: וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים — בָּרָא חָיָה
וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ — יָלַד
כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת: — הָיָה
וַיִּהְיוּ יְמֵי אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת — יוֹם יָלַד
שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד — מָאָה
בָּנִים וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אָדָם —
אֲשֶׁר חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה — חָיָה מָאָה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי שֵׁת — מוּת הָיָה
חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת — שָׁנָה מָאָה
אֱנוֹשׁ: וַיְחִי שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת — חָיָה יָלַד
אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת —
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ —
כָּל יְמֵי שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה —
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי —
אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת —
קֵינָן: וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ —
אֶת קֵינָן חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה —
וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד —
בָּנִים וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ — הָיָה יוֹם
שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: — שָׁנָה מָאָה מוּת
וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד — חָיָה יָלַד
אֶת מַהֲלַלְאֵל: וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי —
הוֹלִידוֹ אֶת מַהֲלַלְאֵל אַרְבָּעִים — נָגַע
שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד —

Interp. chal.

Hic est liber generationis adã in die qua creauit deus hoiez: ad similitudinẽ dei fecit illũ: masculum & feminã creauit eos: & benedixit illis: et vocauit nomen eor adam: in die qua creati sunt. Et vixit adam centũ & triginta annis: & genuit ad similitudinem suã & in imaginẽ suã: & vocauit nomen eius seth. Et fuerũt dies adam postquã genuit seth octingenti anni: & genuit filios & filias. Et fuerũt oẽs dies adã quibus vixit nõgenti & triginta anni: et mortuus est. Et vixit seth centũ & quinq; annis: & genuit enos. Et vixit seth postquã genuit enos octingentis & septem annis: & genuit filios & filias. Et fuerũt oẽs dies seth nongẽti & duodecim anni: & mortuus ẽ. Et vixit enos nonagita annis: & genuit chainan. Et vixit enos postquã genuit chainã octingẽtis & quindecim annis: et genuit filios & filias. Et fuerunt oẽs dies enos nongenti & quinq; anni: & mortuus est. Et vixit chainan septuaginta annis: & genuit malalehel. Et vixit chainan postquam genuit malalehel octingentis & quadraginta annis: et genuit

Pritiua chal.

יָלַד דָּמָה
בָּרָא חָיָה
שָׁנָה יָלַד דָּמָה
הָיָה יָלַד תְּמַנְיָא
חָיָה מוּת חָיָה
הָיָה
תְּרֵי שָׁנָה מוּת
חָיָה יָלַד תְּמַנְיָא
הָיָה
תְּרֵי שָׁנָה מוּת
חָיָה יָלַד
הָיָה
נָגַע

Transla. Chal.

דֵּין סֵפֶר תּוֹלְדָת אָדָם בְּיוֹמָא דִּבְרָא יְיָ אָדָם בִּדְמוּתָא דֵּייָ עֲבַד יָתֵיהּ: דְּכַר וְנוּקְבָא בְּרָא יָתְהוֹן וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וְקָרָא יָת שְׁמֵיהוֹן אָדָם בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ: וְחָיָא אָדָם מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד בִּדְמוּתֵיהּ כְּצַלְמֵיהּ וְקָרָא יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת: וְהוֹרוֹ יוֹמֵי אָדָם בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת שֵׁת תְּמַנֵי מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְהֲווֹ כָּל יוֹמֵי אָדָם דְּחָיִ תְּשַׁע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא שֵׁת מְאָה וְחַמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת אֱנוֹשׁ: וְחָיָא שֵׁת בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת אֱנוֹשׁ תְּמַנֵי מְאָה וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְהֲווֹ כָּל יוֹמֵי שֵׁת תְּרֵי עֲשַׂר שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא אֱנוֹשׁ תְּשְׁעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת קֵינָן: וְחָיָא אֱנוֹשׁ בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת קֵינָן תְּמַנֵי מְאָה וְחַמֵשׁ עֲשַׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְהֲווֹ כָּל יוֹמֵי אֱנוֹשׁ תְּשַׁע מְאָה וְחַמֵשׁ שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא קֵינָן שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת מַהֲלַלְאֵל: וְחָיָא קֵינָן בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת מַהֲלַלְאֵל תְּמַנֵי מְאָה וְאַרְבְּעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד

Patitiua heb.	Tex. Heb.	Sch.	La.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי קֵינָן			filios & filias. & facti sũt omnes dies caynan	filios τ filias. et facti sũt oẽs dies cainã:
	עֶשֶׂר שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה			nõgenti decẽ anni: & mortuus ẽ.	annt nõgenti decem, τ mortuus ẽ.
	וַיָּמֹת׃ וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים			Vixit ãt malalehel sexagita quinq; annis:	et vixit malalehel ãnos centũ sexagin ta quinq.
שִׁשָּׁה	וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת יָרֶד׃			& genuit iared.	et genuit ia-
יָלַד	וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת			Et vixit malalehel post	red. τ vixit malalehel postq̃ genuit
מְאַה	יָרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת			genuit iared octingentis trí-	ipse iared: annos septingẽtos trigin
	שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ			ginta annis: & genuit filios & filias.	ta. et genuit filios et filias. τ
יָלַד	כָּל יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים			Et facti sunt oẽs dies malalehel	τα. και ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
	שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃	מְאַה מוֹת		octingẽti nonaginta quinq; anni: & mortuus ẽ.	facti sunt oẽs dies malalehel ãni octingẽti nonaginta quinq. et mortuus ẽ.
חָיָה	וַיְחִי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה׃			Vixitq; iared cẽtũ sexagita duobus annis:	ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι μελελεὴλ ἔτη
יָלַד חָיָה	וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת חֲנוֹךְ׃ וַיְחִי			& genuit enoch. & vixit	ὀκτακόσια ἐνενηκονταπέντε. καὶ ἀπέθανεν.
	יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה			iared postq̃ genuit enoch octingentis	et vixit iared ãnos centũ sexagita duos.
	מְאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃	יָלַד		annis: & genuit filios & filias.	καὶ ἔζησεν ἰάρεδ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκονταδύο.
	וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים	הָיָה יוֹם שָׁה		Et facti sũt oẽs dies iared nõgenti sexaginta duo ãni & mortuus ẽ.	καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
	שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃	מְאַה		Porro enoch vixit sexaginta	ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἰάρεδ ἔτη ἐν
	וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה			quinq; annis: & genuit mathusalem.	νακόσια ἑξηκονταδύο. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζη
	וַיּוֹלֶד אֶת מְתוּשֶׁלַח׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ	הָלַךְ		Et ambulauit enoch cũ deo. Et vixit enoch	σεν ἐνὼχ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκονταπέντε. καὶ
	אֶת הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת	יָלַד		postq̃ genuit mathusalem trecentis	genuit mathusala. placuit aũt enoch
	מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה	מְאַה		annis: & genuit filios & filias.	ἐγέννησε τὸν μαθουσαλά. εὐηρέστησε δὲ ἐνὼχ
	וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים	הָיָה יוֹם		Et facti sunt oẽs dies enoch trecenti sexaginta quinq; anni.	deo. et vixit enoch postq̃ genuit
	שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת	מְאַה הַלַךְ		& ambulauit cum deo & nõ apparuit: qa tulit eum deus.	τῷ θεῷ. καὶ ἔζησεν ἐνὼχ μετὰ τὸ γεννῆσαι
	הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ׃			Vixit quoq; mathusalem centũ octoginta septem annis: & genuit lamech. Et vixit mathusalem postq̃ genuit lamech septingentis octoginta duobus annis: & genuit filios & filias. Et facti sunt oẽs dies mathusalem nongenti sexaginta nouem anni: & mortuus ẽ.	ipse mathusalẽ: ãnos ducẽtos. τ
	אֱלֹהִים׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע	חָיָה			ἀυτὸν· τὸν μαθουσαλά, ἔτη διακόσια. καὶ
	וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד	יָלַד			genuit filios et filias. et facti
	אֶת לֶמֶךְ׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי				ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο
	הוֹלִידוֹ אֶת לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמוֹנִים	יָלַד שֵׁם			sũt oẽs dies enoch ãni trecẽti sexa
	שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד				πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξη
					ginta quinq. τ placuit enoch deo.
					κονταπέντε. καὶ εὐηρέστησεν ἐνὼχ τῷ θεῷ.
					et nõ inuenteba: q; transtulit eum
					καὶ οὐχ ἑυρίσκετο, διότι μετατέθεικεν αὐ-
					deus. et vixit mathusalẽ ãnos cẽtum
					τὸν ὁ θεὸς· καὶ ἔζησε μαθουσαλὰ ἔτη ἑκατὸν
					sexaginta quinq. τ genuit lamech. et vi-
					ἑξηκονταπέντε. καὶ ἐγέννησε τὸν λάμεχ· καὶ ἔζη
					xit mathusalẽ: postq̃ genuit ipse
					σε μαθουσαλὰς, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
					lamech: ãnos octingentos duos. τ genuit
					λάμεχ, ἔτη ἑκτακόσια δύο. καὶ ἐγεννησεν

Ecclꝰ. 44.c. Hebꝰ.iii.

Patitiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוּ כָּל יוֹמֵי קֵינָן תְּשַׁע מְאָה וְעַשַׂר שְׁנִין וּמִית׃ וְחָיָא מַהֲלַלְאֵל שְׁתִּין וְחַמֵשׁ	filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies chainan nõgenti τ decẽ anni: τ mortuus est. Et vixit malalehel seraginta τ quinq; annis: τ genuit iared. Et vixit malalehel postquã genuit iared octingentis τ triginta annis: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies malalehel octingẽti τ nonaginta τ quinq; anni: et mortuus est. Et vixit iared centum τ seraginta τ duobus annis: et genuit enoch. Et vixit iared postquã genuit enoch octingentis annis: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt omnes dies iared nongẽti τ seraginta τ duo anni: et mortuus est. Et vixit enoch seraginta τ quinq; annis: et genuit mathusalach: τ ambulauit enoch in timore dei postquas genuit mathusalach trecentis annis: et genuit filios τ filias. Et fuerũt omnes dies enoch trecenti τ seraginta τ quinq; anni. et ambulauit enoch in timore dei: τ non comparuit: nec etiã occidit eum deus. Et vixit mathusalach centum τ octoginta et septem annis: et genuit lamech. Et vixit mathusalach postquam genuit lamech septingentis et octoginta τ duobus annis: et genuit	שִׁית תְּרֵי יַלַד חָיָה יַלַד שַׁנָה הָנָא שִׁית מוֹת תְּמַנָא תְּרֵי
יְרַד׃ וְחָיָא מַהֲלַלְאֵל בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת יְרַד תְּמָנֵי מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין		
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוּ כָּל יוֹמֵי מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי מְאָה וְתִשְׁעִין וְחַמֵשׁ שְׁנִין וּמִית׃ וְחָיָא		
יֶרֶד מְאָה וְשִׁתִּין וְתַרְתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ׃ וְחָיָא יֶרֶד בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ תְּמָנֵי		
מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוּ כָּל יוֹמֵי יֶרֶד תְּשַׁע מְאָה וְשִׁתִּין וְתַרְתִּין שְׁנִין וּמִית׃		
וְחָנוֹךְ שִׁתִּין וְחַמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח׃ וְהַלִיךְ חֲנוֹךְ בְּתָר דְּחַלְתָּא דְּיְיָ וְאִתְהַדַּר		
וְאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח תְּלַת מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוּ כָּל יוֹמֵי חֲנוֹךְ תְּלַת מְאָה		
וְשִׁתִּין וְחַמֵשׁ שְׁנִין׃ וְאַזַל חֲנוֹךְ בְּתָר דְּחַלְתָּא דְּיְיָ וְלֵית הוּא אֲרֵי לָא אַמְיָת יָתֵיהּ יְיָ׃		
וְחָיָא מְתוּשֶׁלַח מְאָה וּתְמַנְיָן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ׃ וְחָיָא מְתוּשֶׁלַח בָּתַר		
דְּאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ שְׁבַע מְאָה וּתְמַנְיָן וְתַרְתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד		

Trãsla.Gre.lex.cũ interp.latina.

filios ꝛ filias. et facti sũt oẽs dies
υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
mathusale: quas vixit: anni nõgenti sexaginta
μαθουσαλά, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἐνακόσια ἑξήκοντα
nouẽ. et mortuus ẽ. et vixit lamech annos centũ
ἐννέα. καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησε λάμεχ ἔτη ἑκατὸν
octuagita octo. et genuit filiũ: et nomina
ὀγδοήκοντα ὀκτώ· καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ ἐπωνό-
uit nomẽ eius noe. dicens: hic requie-
μασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νῶε· λέγων, οὗτος διανα-
scere faciet nos ab operibus nostris: et a
παύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν
tristiciis manuũ nostrarũ: et a terra: cui ma
λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κα-
ledixit dñs deus. et vixit lamech postq̃
τηράσατο κύριος ὁ θεός· καὶ ἔζησε λάμεχ μετὰ
genuit ipse noe: ãnos quingentos sexa
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν νῶε, ἔτη πεντακόσια ἑξή-
ginta quinq̃. et genuit filios et filias.
κοντα πέντε· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
et facti sũt oẽs dies lamech ãni septingen-
καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι λάμεχ ἔτη ἑπτακό-
ti quinquaginta tres. et mortuus ẽ. et noe erat
σια πεντηκοντατρία. καὶ ἀπέθανεν· καὶ νῶε ἦν ἐ-
ãnoꝝ quingẽtoꝝ. et genuit noe tres filios:
τῶν πεντακοσίων· καὶ ἐγέννησε νῶε τρεῖς υἱούς,
sem cham iapheth.
σὲμ χὰμ καὶ ἰάφεθ. Ca. 6.

ΚΑΙ factũ ẽ qñ ceperũt homes multi
καὶ ἐγένετο ὅτε ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ
fieri super terrã: ꝛ filie nate sũt eis
γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐ-
videntes aũt filij dei filias
τοῖς· ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν
hominũ: q̃ pulchre sunt: acceperũt sibi vxo
ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυ-
res ex oibus: q̃s elegerant. et dixit domi-
ναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο, καὶ εἶπεν κύρι-
nus deus: nõ pmanebit spiritus meus in ho
ος ὁ θεός· οὐμὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀν-
minibus istis in eternũ: eoq̃ sunt ipsi
Eccle. 18.a. θρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς
pos. 98. carnes. erũt ãt dies illoꝝ centũ vigi-
σάρκας· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκο-
ti ãni. at gigãtes erãt sup terrã in die
σι ἔτη· οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέ-
bus illis. et post illud: postq̃ ingressi sunt
ραις ἐκείναις· καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ
filij dei ad filias hominũ: et
υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ
genuerunt illis. isti fuerũt gigantes a se
ἐγέννησαν ἑαυτοῖς· ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰ-
culo: homines nominati. videns ãt dñs
ῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. ἰδὼν δὲ κύριος

Transla.B.Hiero.

filios & filias. Et facti
sũt omnes dies
mathusalem nongẽti
sexaginta nouẽ anni:
& mortuus est. Vixit
autem
lamech cẽtum octogi-
ta duobus
annis: & genuit filium
Vocauitq̃ nomẽ eius
noe: dices, iste consо
labitur nos ab operibus
& laboribus manuum
nostrarũ: in terra cui
maledixit dñs. Vixit
q̃ lamech postq̃
genuit noe quingẽtis
nonaginta quinq̃
annis: & genuit
filios & filias. Et facti
sunt oẽs dies lamech
septingenti septuagin-
ta septem anni:
& mortuus est. noe ve-
ro cum quingentorum
esset annorum: genu-
it Sem: Cham & iaphet. Ca. 6.

QVmq̃ cepissent
homines multipli
cari super terram:
& filias procreassẽt: vi
dentes filii
dei filias hoim q̃
filias

Ter. Heb. Gen. Ca.vi. Pritiua.heb.

בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי
מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וּשְׁשִׁים שָׁנָה
וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
וַיִּמְת׃ וַיְחִי
לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ
וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
אֵרְרָה יְהוָה׃ וַיְחִי לֶמֶךְ אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים
שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־יְמֵי לֶמֶךְ
שִׁבַּע וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת
חָם וְאֶת יָפֶת׃ Ca.vi.
וַיְהִי כִּי
הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי
הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹת הָאָדָם כִּי

Pritiua.heb.

טוֹב הֵנָּה נָשִׁים מִכֹּל
אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יָדוֹן
רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא
בָשָׂר וִהְיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים
נְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים
הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ
בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בְּנוֹת הָאָדָם
וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר
מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃ וַיַּרְא יְהוָה

Transla.Chal.

בְּנִין וּבְנָן׃ וְהַוֹו כָּל יוֹמֵי מְתוּשֶׁלַח תְּשַׁע מְאָה וּשְׁתִּין וּתְשַׁע שְׁנִין וּמִית׃ וְחָיָא לֶמֶךְ מְאָה
וּתְמַנְיָן וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד בַּר׃ וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ לְמֵימַר דֵּין יְתְנַחֲמִנָּא מֵעוֹבָדָנָא
וּמֵלְאוּת יְדָנָא מִן אַרְעָא דְּלַטָּה יְיָ׃ וְחָיָא לֶמֶךְ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נֹחַ חֲמֵשׁ מְאָה
וְתִשְׁעִין וְחַמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וְהַוֹו כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שַׁבְעִין וְשִׁבְעָא שְׁנִין
וּמִית׃ וְהַוָה נֹחַ בַּר חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד נֹחַ יָת שֵׁם יָת חָם וְיָת יָפֶת׃ Ca.vi.
וַהֲוָה כַּד שָׁרִיאוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא לְמִסְגֵּי עַל אַפֵּי אַרְעָא וּבְנָתָא יְתִילָדָן לְהוֹן׃ וְחָזוֹ בְּנֵי
רַבְרְבַיָּא יָת בְּנָת אֱנָשָׁא אֲרֵי שַׁפִּירָן אִינִין וּכְסִינוּ לְהוֹן נְשִׁין מִכֹּל דִּיתְרְעִיוּ׃ וַאֲמַר
יְיָ לָא יִתְדַּיְנוּן קֳדָמַי לְעָלַם בְּדִיל דְּאִינוּן בִּשְׂרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישִׁין
וְאַרְכָא יְהֵי לְהוֹן מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין אֱמַן יְתוּבוּן׃ גִּבָּרַיָּא הֲווֹ בְּאַרְעָא בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן
וְאַף בָּתַר כֵּן כַּד עָלוּ בְּנֵי רַבְרְבַיָּא לְוָת בְּנָת אֱנָשָׁא וְיָלְדָן לְהוֹן אִינוּן גִּבָּרַיָּא דְּמִן עָלְמָא
אֱנָשֵׁי דְּשׁוּמָא׃ וּגְלִי קֳדָם יְיָ

Transla.Chal.

filios & filias. Et fuerunt omnes dies mathusalach
nongenti & seraginta et nouem anni: & mortuus est.
Et vixit lamech centũ & octoginta & duobus annis:
et genuit filium: & vocauit nomen eius noe dicens.
Iste cõsolabitur nos ab operibus nostris & a labore
manuũ nostrarum: de terra cui maledixit dñs. Et vi-
xit lamech postquaꝝ genuit noe quingentis & nona-
ginta & quinq̃ annis: & genuit filios & filias. Et fue-
runt oẽs dies lamech septingenti & septuaginta & se-
ptẽ anni: et mortuus est. Et fuit noe filius q̃ngentoꝝ
annoꝝ: et genuit noe sem: cham & iapheth. Cap. 6.

ET factum est cum cepissent filij hominum mul-
tiplicari super faciem terre et filie nate essent
eis: & vidissent filij principum filias hominum q̃
essent pulchre: acceperunt sibi vxores ex omnibus
quas voluerunt. Et dixit dñs non permanebit gene-
ratio pessima hec coraꝝ me in eternũ: eo q̃ caro sunt:
& opera eoꝝ pessima: & terminus dabitur eis centum
et viginti annoꝝ: si forte cõuertãtur. Gigantes erant
in terra in diebus illis: & etiã postq̃ ingressi sunt filij
principũ ad filias hominũ & genuerũt eis. Ipsi sunt
potentes a seculo viri nois. Et palã fuit coram dño

Pritiua chal.

יְלַד אֲבוֹי נֹחַ
לְאָה לְטַט חֵת
שְׁנָה הָוָה
סוֹת
שְׁרָא סְנָא יְלַד
חָזָא רְבַב נְשָׁה
רְעָה קוֹם דּוֹר
שְׁנָה תּוּב הָוָה
עוֹל רְבַב בְּנָה
שֵׁם נְלַח

Prima heb. **Ter. Heb.** **Sep.** **La. vl.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.**

כי רבה רעת האדם בארץ וכל
רוע

יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ ויונחם יהוה כי עשה את
נחם

האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את האדם
עצב

אמר מחה

אשר ברׄאתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד
בהמה

עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה
עשה חנן

תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך
ילד צדק תמם
דור הלך

נח׃ ויולד נח שלשה בנים את
ילד בנה

שם את חם ואת יפת׃ ותשחת
שחת

הארץ לפני האלהים ותמלא
בנה מלא

הארץ חמס׃ וירא אלהים את
ראה

הארץ והנה נשחתה כי השחית
שחת

כל בשר את דרכו על הארץ׃
כל בשר

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר
אמר קצ

בא לפני כי מלאה הארץ חמס
בא

מפניהם והנני משחיתם את
פנה שחת

הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר
תבה

קנים תעשה את התבה וכפרת
קנן עשה

אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה
זה

אשר תעשה אתה שלש מאות
מאה

אמה ארך התבה חמשים אמה
רחבה ושלשים אמה קומתה׃
צהר תעשה לתבה ואל אמה

Trãsla. B. Hiero.

ᵏ multa ᵗ malitia ᵍ hoim
effet ᵇ in terra: ᵗ et cuncta
ᶜ cogitatio ᶜ cordis intenta
effet ad ᵇ malum ᵗ omni
ᵏ tempore. ᵗ Penituit eũ
ᵐ ᵠ hominem ᵒ fecisset ∞
ʳ in terra. ᵉ & tactus dolore ᵘ cordis intrinsecus ∞∞
ˢ delebo ᵏ inquit ᵇ hoiem
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ quẽ ᵇ creaui ᶜ a ᶠ facie ᵍ terre ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ ab hoie ᵛ vsq; ad ᵏ animãtia: ᵃ ᵐ reptili ᶰ vsq; ad ∞
ᵒ volucres ᵖ celi. ʳ Penitet
ᵍ enim ʳ me ᶠ fecisse eos. ∞
ᵘ Noe vero ᵏ inuenit ʳ grãm
ˢ corã ᵈ dño. ᵇ He sunt ∞∞
ᶜ gñationes ᵇ noe. ᶜ Noe
ʳ vir ᵍ iustus ãtq; ᵇ pfectus
ᶠ fuit ᵏ in gñatiõibus suis:
ˡ cum ᵐ deo ᵘ ambulauit.
ᵖ & genuit ʳ tres ᵘ filios: ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘ sem ʳ cham ˢ & ᵘ iaphet. ∞
ᵇ Corrupta est autem ∞∞
ᶜ terra ᵖ coram ᶜ deo: ʳ & repleta est ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ iniquitate. ᵗ Cũq; vidisset ᵏ deus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ terrã ᵒ eẽ corruptã: ʳ ois
ᵖ quippe ᵉ caro ᵍ corrupat
ᵘ viam suã ᶠ super ʳ terrã:
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

consumabis eam desup. at portã facies ex
συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. τὴν δὲ θύραν ποιήσεις ἐκ
latere. inferiora bicamerata ⁊ tricamerata fa-
πλαγίων. κατάγεια δίωροφα καὶ τριῶροφα ποιή-
cies eã. ego ãt ecce inducã diluuiũ:
σεις αὐτήν. ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάξω τὸν κατακλυσμόν,
aquã sup terrã: vt interficiã oẽm car-
ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα,
in q̃ est spiritus vite subter celum. ⁊ q̃cũq;
ἐν ᾗ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὅσα
fũt sup terrã morietur. ⁊ statuã fedus
ἂν ᾖ ἐπὶ τῆς γῆς τελευτήσει. καὶ στήσω τὴν διαθήκην
meũ tecũ. ingredieris ãt in arcam tu ⁊
μου μετὰ σοῦ· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ καὶ
D filij tui: ⁊ vxor tua: et vxores fi-
οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱ-
lioꝝ tuorũ tecũ. et ab oibus iumẽtis et
ῶν σου μετὰ σοῦ· καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ
ab oibus bestijs: et ab oi carne
ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς
bina bina: ab oibus induces in arcam
δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτόν.
vt nutrias tecũ. masculus ⁊ femina erũt ab
ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται ἀπὸ
oibus auibus volatilibus celi ſm ge-
πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γέ-
nus: ⁊ ab oibus iumẽtis ſm genus: et ab
νος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ
oibus reptilibus reptãtibus sup terrã se
πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κα-
cũdũ genus coꝝ: bina bina de oibus ingrediẽtur
τὰ γένος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται
ad te: vt nutriãtur tecũ masculus ⁊ femina. tu ãt
πρός σε, τρέφεσθαι μετὰ σοῦ. ἄρσεν καὶ θῆλυ· σὺ δὲ
accipies tecũ ex oibus escis
λήμψῃ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων
Debꝛe. n.b. q̃s comedũtis: ⁊ cõgregabis apd te ipsũ. ⁊ erunt tibi
ἃ ἔδεσθε, καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτόν· καὶ ἔσαι σοὶ
et illis ad mãducãdũ. ⁊ fecit noe oĩa q̃cũq; p̃-
καὶ ἐκείνοις φαγεῖν· καὶ ἐποίησε Νωε πάντα ὅσα ἐνε-
cepit ei deus: sic fecit.
τείλατο αὐτῷ ὁ θεός, οὕτως ἐποίησεν. Ca. 7.

A ΕΙπε δὲ κύριος ὁ θς πρὸς Νωε· εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς
Dixit ãt dñs deus ad noe. ingredere tu ⁊ oĩs
ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτόν. ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ
domꝰ tua in arcam. q̃m te vidi iustum coram me
ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε
in gñatione hac. ex ãt iumẽtis mundis introduc
πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ
ad te septẽ septẽ masculũ ⁊ feminã: et ex iumẽtis nõ mũ
καθαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρα-
dis: bina bina masculũ ⁊ femina: ⁊ de volucribus celi
νοῦ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν
septẽ septẽ masculũ ⁊ feminã: vt misereat semẽ sup oĩs
τὴν γῆν ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς,

Transla. B. Hiero.

cõsumabis summitatẽ
eius. Ostiũ autem arce
pones in latere deorsũ.
Cenacula
& tristega facies in ea.
Ecce ego
adducam aquas diluuii super terrã: vt
interficiam oẽm carnem in qua spiritus
vite est subter celum:
& vniuersa que
in terra fũt cõsumẽtur.
Ponã fedus meum
tecum: & ingredieris arcam tu & filij tui: &
vxor tua & vxores fi-
liorũ tuorũ tecũ: & ex
cũctis aiantib⁹
vniuer
se carnis bina induces
in arcã: vt viuant tecum masculini sexus
& feminini: De volucri
bus iuxta genus suum:
& de iumentis in gñe
suo & ex oi reptili terre
ſm genus suũ: bina de
oibus ingrediẽtur tecũ
vt possint viuere. Tol-
les igr tecũ ex oibus es-
cis q̃ mãdi pñt: & cõ-
portabis apud te: & erit
tã tibi q̃ illis in escã. fe
cit igitur Noe omnia
que preceperat illi de
us. Ca. 7.

DIxit q̃ dñs ad eum
Ingredere tu & oĩs domus tua in arcã.
Te enim vidi
iustũ coram me in gene
ratione hac. Ex oibus
aiantibus mũdis tolles
septena & septena: masculũ & fe
minã. de animantibus
vero immundis duo &
duo: masculum
& feminam. sed & de
volatilibus celi septena
& septena masculũ & fe
minã: vt saluetur semẽ
super faciem vniuerse
terre. Adhuc
enĩ & post dies septem
ego pluam sup terrã

Tex. Heb. Sect. Ca. vij. Pritiua. heb.

כֹּ֣פֶר עֵ֔צֵי תָּקֹ֥ן אֶת־הַתֵּבָ֖ה וְכָפַ֣רְתָּ אֹתָ֑הּ מִבַּ֥יִת וּמִח֖וּץ בַּכֹּֽפֶר׃
כָּלָה עָלָה תְּכַלֶּ֥נָּה מִלְמַ֖עְלָה וּפֶ֣תַח הַתֵּבָ֗ה תָּשִׂ֛ים בְּצִדָּ֑הּ תַּחְתִּיִּם֙ שְׁנִיִּ֣ם וּשְׁלִשִׁ֔ים תַּעֲשֶׂ֖הָ׃
שׁוּם שָׁנָה וְשׁוּם עָשָׂה וְאָנִ֗י הִנְנִי֙ מֵבִ֣יא אֶת־הַמַּבּ֣וּל מַ֔יִם עַל־הָאָ֖רֶץ
בּוֹא כּוֹל לְשַׁחֵ֤ת כָּל־בָּשָׂר֙ אֲשֶׁר־בּ֣וֹ רוּחַ֣ חַיִּ֔ים מִתַּ֖חַת הַשָּׁמָ֑יִם כֹּ֥ל אֲשֶׁר־בָּאָ֖רֶץ יִגְוָֽע׃
חָיָה חַי נָתִיב גָּוַע קוּם וַהֲקִמֹתִ֥י אֶת־בְּרִיתִ֖י אִתָּ֑ךְ וּבָאתָ֣ אֶל־הַתֵּבָ֔ה אַתָּ֥ה וּבָנֶ֖יךָ
בּוֹא אִישׁ וְאִשְׁתְּךָ֥ וּנְשֵׁ֖י בָּנֶ֥יךָ אִתָּֽךְ׃ וּמִכָּ֣ל
חַי שָׁנָה בּוֹא חַיָּה֙ מִכָּל־בָּשָׂ֣ר שְׁנַ֔יִם מִכֹּ֖ל תָּבִ֣יא
חַי אֶל־הַתֵּבָה֙ לְהַחֲיֹ֣ת אִתָּ֔ךְ זָכָ֥ר וּנְקֵבָ֖ה יִהְיֽוּ׃
פָּרָה מִן־הָע֣וֹף לְמִינֵ֗הוּ וּמִן־הַבְּהֵמָה֙ לְמִינָ֔הּ מִכֹּ֖ל רֶ֣מֶשׂ הָאֲדָמָ֑ה
שָׁנָה בּוֹא לְמִינֵ֗הוּ שְׁנַ֤יִם מִכֹּל֙ יָבֹ֣אוּ אֵלֶ֔יךָ
חָיָה לָקַח אָכַל לְהַחֲיֹֽת׃ וְאַתָּ֣ה קַח־לְךָ֗ מִכָּל־מַאֲכָל֙
אֲשֶׁ֣ר יֵאָכֵ֔ל וְאָסַפְתָּ֖ אֵלֶ֑יךָ וְהָיָ֥ה
עָשָׂה לְךָ֖ וְלָהֶ֥ם לְאָכְלָֽה׃ וַיַּ֣עַשׂ נֹ֔חַ כְּכֹ֖ל
אֲשֶׁר־צִוָּ֥ה אֹתוֹ֙ אֱלֹהִ֔ים כֵּ֥ן עָשָֽׂה׃

Ca. vij.

אָמַר יְהוָ֣ה לְנֹ֗חַ בֹּ֤א אַתָּה֙ וְכָל־
בּוֹא בֵּיתְךָ֣ אֶל־הַתֵּבָ֔ה כִּ֥י אֹתְךָ֖ רָאִ֣יתִי
רָאָה צַדִּ֥יק לְפָנַ֖י בַּדּ֣וֹר הַזֶּֽה׃ מִכֹּל֙
צַדִּיק טָהוֹר֙ הַטְּהוֹרָ֔ה תִּקַּ֖ח לְךָ֑ שִׁבְעָה֩
טָהוֹר לָקַח שִׁבְעָה֩ אִ֨ישׁ וְאִשְׁתּ֜וֹ וּמִן־הַבְּהֵמָ֣ה
אִישׁ אֲשֶׁ֣ר לֹא־טְהֹרָ֣ה הִ֔וא שְׁנַ֖יִם אִ֥ישׁ
שָׁנָה וְאִשְׁתּֽוֹ׃ גַּם֙ מֵע֣וֹף הַשָּׁמַ֔יִם שִׁבְעָה֙
חַי שִׁבְעָה֙ זָכָ֣ר וּנְקֵבָ֔ה לְחַיּ֥וֹת זֶ֖רַע עַל־
יוֹם פְּנֵ֥י כָל־הָאָֽרֶץ׃ כִּ֣י לְיָמִ֔ים עֽוֹד
מָטָר שִׁבְעָה֙ אָנֹכִ֔י מַמְטִ֖יר עַל־הָאָ֑רֶץ

Interp. chal.

consumabis eam desuper: et ostium arce in latere
eius ponesmansiones inferiores: secũdas ⁊ tertias
facies in ea. Et ecce ego adducam diluuium aquarũ
super terrã: vt disperdat omnẽ carnem in qua est spi-
ritus vite sub celo: oĩa que in terra sunt morientur.
Et statuam pactum meũ tecuz: ⁊ ingredieris in arcã
tu ⁊ filij tui: ⁊ vxor tua: ⁊ vxores filiorũ tuox tecũ: et
de omni viuenti de vniuersa carne bina de omnibus
introduces in arcam: vt sustententur tecum: masculus
⁊ femina erunt. De volucribus ſm species suas:
⁊ de iumẽtis ſm species suas: ⁊ de omni reptili terre
iuxta species suas: bina ex oibus ingredientur tecus
vt pmanceãt. Et tu sume tibi de omni esca q̃ comedit
et repones apud te: ⁊ erit tibi ⁊ eis ad vescendus. Et
fecit noe iuxta oĩa q̃ precepit ei dñs: ita fecit. Ca. 7.

ΕΙπε δὲ κύριος ὁ θς πρὸς Νωε· εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς
Dixit ãt dñs ad noe ingredere tu ⁊ oĩs homies
ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτόν. ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ
domus tue in arcam: q̃ te vidi iustũ coram me
ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε
in generatione hac. Ex oibus animãtibus mũdis tolles
septena septena masculũ ⁊ feminaz: de bestijs quoq;
immũdis bina masculũ ⁊ feminã. De volucrib⁹ quoq;
celi septena septena masculũ ⁊ feminã: vt conser-
uetur semen super faciem vniuerse terre. Quia ad-
huc post tempus septem dierum ego descendere fa-
ciam pluuiam super terram

Transla. Chal.

תְּשֵׁכְלִלִיתָהּ מִלְּעֵילָא וְתַרְעָא דְּתֵיבוּתָא בְּסִיטְרָהּ תְּשַׁוֵּי מְדוֹרִין אַרְעָאִין תְּנִינִין
וּתְלִיתָאִין תַּעְבְּדִנַּהּ׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מַיְתֵי יָת טוּפָנָא מַיָּא עַל אַרְעָא לְחַבָּלָא כָּל
בִּשְׂרָא דְּבֵיהּ רוּחָא דְּחַיֵּי מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא כֹּל דִּי בְאַרְעָא יְמוּתוּן׃ וְאָקִים יָת קְיָמִי עִמָּךְ
וְתֵיעוֹל לְתֵיבוּתָא אַתְּ וּבְנָךְ וְאִתְּתָךְ וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ׃ וּמִכָּל דְּחֵי מִכָּל בִּשְׂרָא תְּרֵין
מִכּוֹלָא תַּעֵיל לְתֵיבוּתָא לְקַיָּמָא עִמָּךְ דְּכַר וְנוּקְבָא יְהוֹן׃ מֵעוֹפָא לְזַנְהוֹן וּמִן בְּעִירָא
לְזַנַּהּ מִכָּל רְחֵשָׁא דְּאַרְעָא לְזַנְהוֹן תְּרֵין מִכּוֹלָא יֵעָלוּן לְוָתָךְ לְקַיָּמָא׃ וְאַתְּ סַב לָךְ
מִכָּל מֵיכָל דְּמִתְאֲכַל וְתִכְנוֹשׁ לְוָתָךְ וְיִהֵא לָךְ וְלְהוֹן לְמֵיכָל׃ וַעֲבַד נֹחַ כְּכֹל דְּפַקִּיד

Ca. vij.

יָתֵיהּ יְיָ כֵּן עֲבַד׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ עוֹל אַתְּ וְכָל אֵינָשׁ בֵּיתָךְ לְתֵיבוּתָא
אֲרֵי יָתָךְ חֲזֵיתִי זַכָּאי קֳדָמַי בְּדָרָא הָדֵין׃ מִכָּל בְּעִירָא דְּכֵיתָא תְּסַב לָךְ שִׁבְעָה שִׁבְעָה
דְּכַר וְנוּקְבָא וּמִן בְּעִירָא דְּלֵיתַהָא דְּכֵיתָא תְּרֵין דְּכַר וְנוּקְבָא׃ אַף מֵעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא
שִׁבְעָא שִׁבְעָא דְּכַר וְנוּקְבָא לְקַיָּמָא זַרְעָא עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא׃ אֲרֵי לְיוֹמִין עוֹד
שִׁבְעָא אֲנָא מַחֵית מְטָרָא עַל אַרְעָא

Veritina heb.	Ter. Heb. Gen. Ca. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
רַבַּע	אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה ׃ ׃׃	quadraginta dieb⁹ & quadraginta noctibus	quadraginta diebus ⁊ quadragita noctibus.
מְחֵה קוֹם	וָאֶמְחֶה אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר ׃׃׃	& delebo oẽm subſtãtiam quam fecī de ſupficie terre.	τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νυκτας. et delebo oẽs reſurrectionẽ: quã feci
עָשָׂה פָּנֶה עֲשֵׂה	עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה ׃ וַיַּעַשׂ ׃	Fecit ergo Noe oĩa q̃ mãdauerat ei dominus. Eratq;	καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, ἣν ἐποίησα ἀ facie terre: ab hoie vsq; ad pecus. et
נֹחַ כֹּל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה ׃ וְנֹחַ בֶּן ׃	נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה ׃ וְנֹחַ בֶּן ׃		ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους · καὶ fecit noe oĩa: q̃cũq; precepit et dñs
מֵאָה נוֹל	שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה ׃׃	sexcentorũ annorũ qñ diluuii aq̃ inundauerũt	ἐποίησε νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ deus. noe ãt erat ãnorũ sexaginta. ⁊ diluuiũ
נוּא	מַיִם עַל הָאָרֶץ ׃ וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו ׃׃	super terrã. Et ingreſſus eſt noe & filii eius:	ἓξ· νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἦ aque fuꝛ ſup terrã. ingreſſus ẽ ãt noe ⁊ filij
אִישׁ נָשָׁה	וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה ׃	vxor eius: & vxores filiorũ eius cũ eo in arcã	ὕδατος ἐπὶ τῆς γῆς. εἰσῆλθε δὲ νῶε καὶ οἱ υἱοὶ eius ⁊ vroꝛ eius: et vrores filiorũ e- Mat.
פָּנֶה	מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל ׃ מִן הַבְּהֵמָה ׃׃׃	propter aquas diluuii.	αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐ- ius: cum eo in arcam: ppt aquã di- 24.d.
טָהֹר	הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה	De animantibus quoq; mundis & immundis	τοῦ, μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν, διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κα luuij. ⁊ de immẽtis mundis: et B
טְהֹרָה וּמִן הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר רֹמֵשׂ	טְהֹרָה וּמִן הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר רֹמֵשׂ		τακλυσμοῦ· καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ de immẽtis nõ mundis. et de volu
עַל הָאֲדָמָה ׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל שֵׁנָה בוּא	עַל הָאֲדָמָה ׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל	& de volueribus & ex oĩ qđ mouetur ſuper terrã duo & duo igreſſi ſunt ad	ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν. καὶ ἀπὸ τῶν πε- cribus: ⁊ de omnibus reptilibus repta- τεινῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόν- tibus ſup terrã: duo duo: de oĩbus ingreſſa ſũt ad
נֹחַ אֶל הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר	נֹחַ אֶל הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר	noe in arcã maſculus & femina: ſicut	τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσῆλθε πρὸς noe in arcam maſculus ⁊ femina. ſicut precepit
צִוָּה אֱלֹהִים אֶת נֹחַ ׃ וַיְהִי לְשִׁבְעַת הָיָה	צִוָּה אֱלֹהִים אֶת נֹחַ ׃ וַיְהִי לְשִׁבְעַת	pcepat deus noe. Cũ q̃ trãſiſſent ſeptem dies: aq̃ diluuii	νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ. καθὰ ἐνετείλα- deus noe. et factũ ẽ poſt ſeptem dies:
הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ ׃ יוֹם נוֹל הָיָה	הַיָּמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ ׃	inũdauerũt ſup terram.	το κύριος ὁ θς τῷ νῶε· καὶ ἐγένετο μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας, et aqua diluuij facta ẽ ſup terrã:
בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ ׃ שֵׁנָה מֵאָה חָיָה	בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ ׃	Anno ſexcẽteſimo vite noe menſe ſcdo: ſeptio decimo die	καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, in ſercẽteſimo ãno: in vita noe: ſecũ
בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם ׃	בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם ׃		ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νῶε, τοῦ δευτέ do menſe: ſeptima ⁊ vigeſima menſis. in die
לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל רַבַּע	לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל ׃׃׃	menſis rupti ſunt oẽs fontes	ρου μηνός, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. ἐν τῇ ἡμέρᾳ hac rupti ſũt oẽs fontes abyſſi:
מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת ׃׃׃	מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת ׃׃׃	abyſſi magne: & cataracte celi aperte ſunt: & fetã	ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, et cataracte celi aperte ſũt. et facta
הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל ׃	הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל ׃	eſt pluuia ſuper terrã quadragita	καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν· καὶ ἐγέ- eſt pluuia ſup terrã quadragita diebus ⁊ qua-
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים רַבַּע	הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים ׃׃	quadraginta dies & quadraginta noctibus.	το ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσ dragita noctibus. in die hac ingreſſus ẽ noe:
לַיְלָה ׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ ׃׃ בוּא	לַיְלָה ׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ ׃׃	In articulo die illius ingreſſus eſt noe & ſem & cham &	σαράκοντα νυκτας. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε νῶε, ſem: cham: iaphet filij noe: et vxoꝛ noe: ⁊
וְשֵׁם וְחָם וְיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאֵשֶׁת ׃ אִישׁ	וְשֵׁם וְחָם וְיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאֵשֶׁת ׃	iaphet filii eius: & vxor illius & tres vxores filiorũ eius cũ eis in	σήμ, χάμ, ἰάφεθ οἱ υἱοὶ νῶε, καὶ ἡ γυνὴ νῶε, καὶ αἱ tres vroꝛes filioꝝ eius cũ eis in ar
וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי בָנָיו אִתָּם אֶל ׃ נָשָׁה	וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי בָנָיו אִתָּם אֶל ׃	arcã: ipſi & omne animal ſm genus ſuũ: & vniuerſaq; iumẽta ſm genus ſuũ: & omne qđ mouetur ſup terrã ſm genus ſuũ: & volucre ſm genus ſuũ: & omne volatile ſm genus ſuũ:	τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν κι cam. et oẽs beſtie terre ſm genus: et
הַתֵּבָה ׃ הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל	הַתֵּבָה ׃ הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל		βωτόν· καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ oĩa iumẽta terre ſm genus: ⁊ oĩne
הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ	הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ		πάντα τὰ κτήνη τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ πᾶν volucre volatile ſm genus: ⁊ oẽ reptile qđ
עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף ׃׃׃	עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף ׃׃׃		ὄρνεον πετεινὸν κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κι- mouetur ſup terrã ſm genus: ingreſſa ſũt ad
לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף ׃ וַיָּבֹאוּ צָלַר בוּא	לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף ׃ וַיָּבֹאוּ		νούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος, εἰσῆλθε πρὸς noe in arcam: bina bina
אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם ׃׃ שְׁנָה	אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם ׃׃	ingreſſe ſunt ad noe i arcam bina & bina	νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, δύο δύο ccc cccc ccc ccc

Veritina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רַבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן וְאֶמְחֵי יַת כָּל יְקוּמָא דְּעַבְדִית מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא ׃ וְעָבַד	quadraginta diebus & q̃draginta noctibus: & delebo omnẽ ſubſtãtiã quã feci deſup faciem terre. Et fecit	אַרְבָּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן וְאֶמְחֵי יַת כָּל יְקוּמָא דְּעַבְדִית מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא ׃ וְעָבַד
נֹחַ כְּכֹל דְּפַקְּדֵיהּ יְיָ ׃ וְנֹחַ בַּר שְׁתִּין מְאָה שְׁנִין וְטוֹפָנָא הֲוָה מַיָּא עַל אַרְעָא ׃ וְאֵתָא נֹחַ	noe iuxta oĩa q̃ precepit ei dñs. Et noe erat filius ſercẽto ſexagenoꝝ ãnoꝝ: & diluuiũ aque fuit ſup terrã. Et igreſſus eſt noe & filij eius & vroꝛ eius & vroꝛes filioꝝ eius	נֹחַ כְּכֹל דְּפַקְּדֵיהּ יְיָ ׃ וְנֹחַ בַּר שְׁתִּין מְאָה שְׁנִין וְטוֹפָנָא הֲוָה מַיָּא עַל אַרְעָא ׃ וְאֵתָא נֹחַ
וּבְנֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנֹהִי עִמֵּיהּ לְתֵיבְוָתָא ׃ מִן בְּעִירָא דְּכֵיָא וּמִן	cum eo in arcã in facie aque diluuij. De aſalibus mũdis & de aſalibus immũdis et de volucribus & de oĩ-	וּבְנֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנֹהִי עִמֵּיהּ לְתֵיבְוָתָא ׃ מִן בְּעִירָא דְּכֵיָא וּמִן
בְּעִירָא דְּלָא כֵיָא וּמִן עוֹפָא וְכֹל דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא ׃ תְּרֵין תְּרֵין עֲלוּ עִם נֹחַ ׃׃׃	bus q̃ reptant ſup terrã bina & bina intrauerũt cum noe in arcam maſculus & femina: ſicut precepit deus	בְּעִירָא דְּלָא כֵיָא וּמִן עוֹפָא וְכֹל דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא ׃ תְּרֵין תְּרֵין עֲלוּ עִם נֹחַ ׃׃׃
לְתֵיבְוָתָא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּמָה דְּפַקֵּיד יְיָ יַת נֹחַ ׃ וַהֲוָה לְזִמְנָא שְׁבִיעָאָה יוֹמִין וּמַיָּא	noe. Et factũ eſt poſt tẽpus ſeptẽ dieruꝝ & aque diluuij fuerũt ſup terrã. In anno ſercẽteſimo vite noe	לְתֵיבְוָתָא דְּכַר וְנוּקְבָא כְּמָה דְּפַקֵּיד יְיָ יַת נֹחַ ׃ וַהֲוָה לְזִמְנָא שְׁבִיעָאָה יוֹמִין וּמַיָּא
הֲווֹ עַל אַרְעָא ׃ בְּשַׁתָּא תְּנִינָא בְּשִׁבְיָא עַשְׂרָא יוֹמָא	in menſe ſecũdo in decimo ſeptima die menſis in die	הֲווֹ עַל אַרְעָא ׃ בְּשַׁתָּא תְּנִינָא בְּשִׁבְיָא עַשְׂרָא יוֹמָא
לְיַרְחָא נִיסָן יוֹמָא הָדֵין תְּתְבַּזְּעוּ כָּל מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא רַבָּא וְכוֹוֵי שְׁמַיָּא יִתְפַּתָּחוּ ׃ וַהֲוָה מִטְרָא	hac rupti ſunt oẽs fontes abyſſi magne: et feneſtre celi aperte ſunt: ⁊ pluuia deſcendit ſup terrã quadra	לְיַרְחָא נִיסָן יוֹמָא הָדֵין תְּתְבַּזְּעוּ כָּל מַבּוּעֵי תְּהוֹמָא רַבָּא וְכוֹוֵי שְׁמַיָּא יִתְפַּתָּחוּ ׃ וַהֲוָה מִטְרָא
נַחֵית עַל אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן ׃ בְּרַם יוֹמָא הָדֵין עַל נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיָפֶת	ginta diebus ⁊ q̃draginta noctibus. In articulo diei huius ingreſſus eſt noe ⁊ ſem et cham ⁊ iapheth fi-	נַחֵית עַל אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן ׃ בְּרַם יוֹמָא הָדֵין עַל נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיָפֶת
בְּנֵי נֹחַ וְאִתַּת נֹחַ וּתְלַת נְשֵׁי בְנֹהִי עִמְּהוֹן לְתֵיבְוָתָא ׃ אִינּוּן וְכָל חֵיוְתָא זִוְנָא וְכָל	lij noe: ⁊ vroꝛ noe ⁊ tres vroꝛes filioꝝ eius cuꝝ eis in arcam: ipſi ⁊ omne animal ſm genus ſuũ: ⁊ oĩa iume	בְּנֵי נֹחַ וְאִתַּת נֹחַ וּתְלַת נְשֵׁי בְנֹהִי עִמְּהוֹן לְתֵיבְוָתָא ׃ אִינּוּן וְכָל חֵיוְתָא זִוְנָא וְכָל
בְּעִירָא לְזִוְנַהּ וְכָל רְחֵישָׁא דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא לְזִוְנֵיהוֹן וְכָל עוֹפָא לְזִוְנֵיהוֹן כָּל צִפְּרָא כָּל	ta ſm genus ſuuꝝ: et omnia reptilia que reptant ſup terram ſecundũ genus ſuũ: et oẽs volucres ſecundũ	בְּעִירָא לְזִוְנַהּ וְכָל רְחֵישָׁא דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא לְזִוְנֵיהוֹן וְכָל עוֹפָא לְזִוְנֵיהוֹן כָּל צִפְּרָא כָּל
דְּפָרַח ׃ וְעָלוּ עִם נֹחַ לְתֵיבְוָתָא תְּרֵין תְּרֵין ccccccccccccccccccccccccccccc	ſpecies ſuas: oĩs auis ⁊ omne quod volat. Et ingreſſi ſunt cum noe in arcam bina ⁊ bina : ccccccccc	דְּפָרַח ׃ וְעָלוּ עִם נֹחַ לְתֵיבְוָתָא תְּרֵין תְּרֵין ccccccccccccccccccccccccccccc

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ex oi carne in q̃ est spiritus vite. et
ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾗ ἐστι πνεῦμα ζωῆς. καὶ τὰ
q̃ ingressa sunt masculus ⁊ femina ex omni car
εἰς πορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρ-
ne ingressa sūt ad noe: in arcam. sicut prece-
κὸς, εἰσῆλθε πρὸς νῶε, εἰς τὴν κιβωτόν. καθὰ ἐνετεί-
pit dñs deus noe. et clausit dñs deus de foris eius
λατο κς ὁ θς τῷ νῶε· καὶ ἔκλεισε κς ὁ θς ἔξωθεν αὐτ̃
arcam. et factũ ẽ diluuium quadra-
τὴν κιβωτόν. καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαρά-
ginta diebus ⁊ quadraginta noctibus. ⁊ multi
κοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· καὶ ἐπλη-
plicatu ẽ aq̃. et eleuauit arcã: et eraltata ẽ a
θύνθη τὸ ὕδωρ· καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ
terra. ⁊ inualuit aqua: ⁊ multiplicata ẽ vat
τῆς γῆς. καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπληθύνθη σφό-
de sup terrã. et ferebatur arca. super
δρα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω
Eccle. 39.c aquã. at aqua inualuit nimis val-
τοῦ ὕδατος. τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφο-
de. sup terrã. et cooperuit oẽs mõtes
D δρῶς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ
excelsos q̃ erãt subter celum. quindecim
ὑψηλά, ἃ ἦν ὑπωκάτω τοῦ οὐρανοῦ. δεκαπέντε
cubitos desuper exaltata ẽ aqua: ⁊ cooperuit om
πήχεις ἐπάνω ὑψωθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάν-
nes mõtes. ⁊ mortua ẽ ois caro q̃ mouebat sup
τα τὰ ὄρη. καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ
terrã: volatilibũ: ⁊ iumẽtis ⁊. ⁊ bestia
τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρί-
rũ: et oẽ reptile qđ mouet sup terrã: ⁊ ois
ων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς
homo: et oia q̃cũq̃ habẽt spiritũ vite: ⁊ ois
ἄνθρωπος, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς
q̃ erat sup aridã: mortuus ẽ. ⁊ deleuit oẽ
Gẽ. 1.d. ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ
surgẽs: qđ erat sup facĩẽ terre: ab homine
ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου
vsq̃ ad pecus: et reptilia: et volucres ce
ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρα-
li. et deleta sunt de terra. ⁊ remansit
νοῦ· καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη
noe solus: et q̃ cum eo in arca. et eraltata ẽ
νῶε μόνος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. καὶ ὑψώθη
aqua sup terrã diebus centũ quinquagita.
τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ca.8. A ℭ recordatus ẽ deus noe: et omniũ be
καὶ ἀνεμνήσθη ὁ θς τὸν νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρί-
stiarũ: ⁊ omniũ iumẽtoꝝ: et omniũ volu-
ων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πε-
tiliũ: et omniũ reptiliũ reptantiũ:
τεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων,
q̃cũq̃ erãt cũ eo in arcã. et induxit
ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἐπήγαγεν ὁ
deus spiritũ sup terrã: ⁊ cessauit
θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκόπασεν

Transla. B. Hiero.

ex omni carne in qua erat spiritus vite. ooooo
Et q̃ ingressa sunt: masculus & femina ex oi carne introierunt: sicut p̃cepe-
rat ei deus: ooooooo
& inclusit eũ dñs de fóris. Factũq̃ est diluuiũ quadragĩta die⁊ ⁊ sup terrã: & multiplicate sũt aq̃: & eleuauerũt arcã i sublime terra. ⁊ Vehemẽter ei imundauerũt & oia repleuerunt ooooooo in supficie terre. ⁊ Porro arca ferebatur super aquas: & aque ꝓualuerũt nimis ooooooo super terrã: optiq̃ sũt omnes montes ooooooo excelsi sub vniuerso celo. ooooooooooooooo Quindeci cubitis altior fuit ooooooooooooo aqua sup mõtes quos opuerat. ⁊ Cõsũptaq̃ ẽ ois caro q̃ mouebatur sup terram volucrũ animantiũ bestiarum: omniumq̃ reptilium q̃ reptant sup terram. ⁊ Vniuersi homines & oẽ cuncta in quibus spiraculum vite est ooooooooo in terra: mortua sunt. ⁊ Et deleuit ooooooooooo omnem substantiam q̃ erat super terram ooooo ab hoie vsq̃ ad pecus: tam reptile q̃ q̃ ooooooo volucres celi: & delete sunt de terra. ooooooooo Remãsit autẽ solus Noe & qui cũ eo erãt in arca. ⁊ Obtinuerunt aq̃ terrã cẽtũ quinquagĩta diebus.

Ca.8. R Ecordatus aũt deus noe ⁊ omnium animantium: & omnium iumentorum que erãt cum eo in arca: addu xit spm super terram: & imminute sunt ooooo ooooooooooooooooooo

Ter. Heb. Gen. Ca. viij. Printua. heb.

מִכֹּל הַבָּשָׂר אֲשֶׁר נוֹ רוּחַ חַיִּים׃ ׃ חַיָּה
וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל בָּשָׂר ׃ ׃ בּוֹא
בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים ׃ ׃ בּוֹא
וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃ וַיְהִי הַמַּבּוּל ׃ ׃ ׃ סָגַר הָיָה
אַרְבָּעִים יוֹם עַל הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ ׃ ׃ ׃
הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתֵּבָה׃ וַתָּרָם ׃ ׃ נָשָׂא רוּם
מַעַל הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ ׃ גָּבַר רָבָה
מְאֹד עַל הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל ׃ הָלַךְ
פְּנֵי הַמָּיִם׃ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד ׃ ׃ פָּנָה
עַל הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל הָהָרִים ׃ ׃ ׃ ׃ כָּסָה הָרָר
הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמָיִם׃ ׃
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ ׃ עָלָה
הַמַּיִם וַיְכֻסּוּ הָהָרִים׃ וַיִּגְוַע כָּל ׃ ׃ גָּוַע
בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ בָּעוֹף ׃ ׃ ׃
וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל הַשֶּׁרֶץ ׃ ׃ ׃ ׃
הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ וְכָל הָאָדָם׃ ׃ ׃
כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו ׃ ׃ חַיָּה
מִכֹּל אֲשֶׁר בַּחָרָבָה מֵתוּ׃ וַיִּמַּח אֶת ׃ מוּת חָיָה
כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה ׃ ׃ קוּם פָּנָה
מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד ׃ ׃ ׃
עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ ׃ ׃ ׃
וַיִּשָּׁאֶר אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃ ׃ מָחָה שָׁאַר
וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים ׃ ׃ גָּבַר
וּמְאַת יוֹם׃ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים ׃ ׃ מָאָה זָכַר
אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֵת כָּל ׃ ׃ ׃ ׃ Ca. viij.
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה ׃ ׃ עָבַר
וַיַּעֲבֶר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ ׃ ׃ ׃ שָׁכַךְ

Interp. chal.

ex omni carne in qua est spūs vite. Et q̃ ingressa sunt masculus ⁊ femina ex omni carne introierũt: sicut p̃cepit ei dñs: et protexit dñs sup eum. Et fuit diluuiũ q̃draginta diebus sup terrã: et creuerũt aque: ⁊ eleuauerũt arcã: ⁊ eleuata est desup terrã. ⁊ ꝓualuerunt aque ⁊ creuerũt valde sup terrã: ⁊ ferebatur arca sup faciẽ aquarũ. Et aque ꝓualuerũt valde nimis sup terrã: ⁊ operti sunt oẽs mõtes excelsi qui sunt sub oĩbus celis. Quindecim cubitis altitudine ꝓualuerũt aque: ⁊ operuerũt montes. Et mortua est ois caro q̃ mouebat sup terrã in volucribus ⁊ in aialibus et in bestijs ⁊ in omni reptili qõ reptat sup terrã: ⁊ oẽs homines. Omnia in q̃bus est spiraculũ spũs vite in naribus suis: ex oĩbus q̃ sunt in arida mortua sunt. Et deleuit oẽm substãtiã q̃ erat sup faciẽ terre: ab homine vsq̃ ad iumẽtũ vsq̃ ad reptile ⁊ vsq̃ ad volucres celi: ⁊ deleta sunt de terra: ⁊ relictus est sollimodo noe ⁊ q̃ cum eo erant in arca. Et ꝓualuerunt aque sup terram centum et quinquaginta diebus. Cap. 8.

ℭ Et recordatus est deus noe ⁊ oĩm aialium ⁊ oĩm iumentoꝝ que erant cum eo in arca: ⁊ trãsire fecit deus ventum super terram: ⁊ cessarunt ooooo

Transla. Chal.

מִכֹּל בְּשַׂרָא דְּבֵיהּ רוּחָא דְּחַיֵּי׃ וְעַלְיָא דְּכַר וְנוּקְבָא מִכָּל בְּשַׂרָא עַלּוּ כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ
יְיָ׃ וַאֲגַן לֵיהּ עֲלוֹהִי׃ וַהֲוָה טוֹפָנָא אַרְבְּעִין יוֹמִין עַל אַרְעָא וְסַגִּיאוּ מַיָּא וּנְטָלוּ יָת
תֵּבוּתָא וְאִתְרַמַת מֵעַל אַרְעָא׃ וְתַקִּיפוּ מַיָּא וְסַגִּיאוּ לַחֲדָא עַל אַרְעָא וַהֲלָכָא
תֵּבוּתָא עַל אַפֵּי מַיָּא׃ וּמַיָּא תַּקִּיפוּ לַחֲדָא לַחֲדָא עַל אַרְעָא׃ וְאִתְחַפִּיאוּ כָּל טוּרַיָּא
רְמַיָּא דִּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא׃ חַמְשׁ עֶשְׂרֵה אַמִּין מִלְעֵילָא תַּקִּיפוּ מַיָּא׃ וְחַפִּיאוּ טוּרַיָּא׃ וּמִית
כָּל בְּשַׂרָא דִּרְחֵישׁ עַל אַרְעָא׃ בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא׃ וְחֵיתָא וּכְכָל רִיחֲשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא
וְכָל אֵינָשָׁא׃ כֹּל דְּנִשְׁמָתָא רוּחָא דְּחַיֵּי בְּאַפּוֹהִי מִכֹּל דִּבְיַבֶּשְׁתָּא׃ מִית׃ וּמְחָא יָת כָּל
יְקוּמָא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא מֵאֵינָשָׁא עַד בְּעִירָא עַד רִיחֲשָׁא וְעַד עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא׃ וְאִתְמְחִיאוּ מִן אַרְעָא׃ וְאִשְׁתְּאַר בְּרַם נֹחַ וּדְעִמֵּיהּ בְּתֵּבוּתָא׃ וְתַקִּיפוּ מַיָּא עַל אַרְעָא
מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃ וּדְכַר יְיָ יָת נֹחַ וְיָת כָּל חֵיתָא וְיָת כָּל בְּעִירָא Ca. viij.
דְּעִמֵּיהּ בְּתֵּבוּתָא׃ וְאַעְבַּר יְיָ רוּחָא עַל אַרְעָא׃ וְנָחוּ

Printua chal.

חַיָּה עוֹל כְּמוֹ
נֶגַע רַבָּע
תֵּבָה רוּם הָלַךְ
חֲפַף
רוּם אַמָּה עָלָה
חָפָה מוּת חַיָּה
חַיָּה מוּת
קוּם
מָחָא שָׁאַר
תֵּבָה חַיָּה
עָבַר נוּחַ

Pátiua heb.	Ter. Heb.	Geſi.	La. viij.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. látina.
סָכַר עַיִן תְּהוֹם	תְּהוֹם			aque: & clauſi ſunt fontes abyſſi	aqua. et cooperti ſunt fontes
					τὸ ὕδωρ. καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς
					abyſſi et cataracte celi. et re
וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמָיִם וַיִּכָּלֵא הַגֶּשֶׁם מִן	הַשָּׁמָיִם			& cataracte celi: & prohibite ſunt pluuie de	
				celo. Reuerſeq ſunt aque de terra	
				cuntes & redeũtes: &	
				ceperunt minui poſt	
				centum quinquaginta	
				dies. Requieuitq arca	
				menſe ſeptimo: vicesi	
				mo ſeptimo die	
				menſis ſuper montes	
				armenie. At vero aque	
				ibant & decreſcebant	
				vſq ad decimũ mẽſe.	
				Decimo eĩ mẽſe prima	
				die menſis apparuerũt	
				cacumina montiũm.	
				Cumq tranſiſſent q̃	
				draginta dies: aperiens	
				noe feneſtram	
				arce quam fecerat di	
				miſit	
				coruũ. qui egrediebatur & reuertebatur: do	
				nec ſiccarẽtur aque ſuper terram. Emiſit quo	
				q̃ columbam poſt eum	
				vt videret ſi iã ceſſaſſẽt	
				aque ſuper faciem ter	
				re.	
				q̃ cũ nõ inueniſſet vbi	
				requieſceret pes eius	
				reuerſa eſt ad eã in	
				cã. Aque enim erãt	
				ſup vniuerſã terrã. Ex	
				tenditq manum ſuam:	
				& apprehenſam intulit	
				in	
				arcam. Expectatis aũt	
				vltra ſeptem diebus	
				aliis : rurſum dimiſit	
				columbam ex	
				arca . At illa venit ad	
				eum ad	
				veſperã: portãs ramũ	
				oliue virẽtib? foliis in	
				ore ſuo, Intellexit ergo	
				noe q̃ ceſſaſſent aque	
				ſup terrã. Expectauit	
				q̃ nihilominus ſeptẽ	
				alios dies: & emiſit colũ	
				bam : q̃ non	

Pátiua chal.	Interp. chal.	Trásla. Chal.
	aque. Et clauſi ſunt fontes abyſſi & feneſtre celi: & p	
	hibita eſt pluuia de celo. Et reuerſe ſunt aque de ſup	
	terrã euntes & reuertẽtes: & diminute ſunt aque poſt	
	centũ & q̃nquaginta dies. et q̃euit arca in menſe ſepti	
	mo in decima ſeptima die mẽſis ſup montes cardu.	
	Et aque ibant & diminuebãtur vſq ad decimũ menſem: in prima die menſis decimi apparuerũt capita	
	montiũ. Et factũ eſt in fine quadraginta dierum: et	
	aperuit noe feneſtraz arce quam fecerat: et emiſit	
	coruũ: et egrediebatur & reuertebat: donec ſiccarẽtur aque deſuper terrã. Et emiſit columbaz a ſe: vt	
	videret ſi alleuiate fuiſſent aque deſup facies terre.	
	Et non inuenit columba requiez plante pedis ſui: &	
	reuerſa eſt ad eum in arcam: quoniã aque erant ſup	
	faciem vniuerſe terre: & extendit manũ ſuam & tulit	
	eam: & induxit eam ſecuz in arcam. Et expectauit ad	
	huc ſeptem diebus aliis: et rurſus emiſit columbam	
	ex arca. Et venit ad eum columba in tempore veſper	
	tino: et ecce folium oliue quod decerpſerat ore ſuo:	
	et cognouit noe quod aque iminute erant deſup ter	
	ram. Et expectauit vltra ſeptem diebus aliis: et emi	
	ſit columbam: et nunquam	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

reuerti ad eã vltra. et factũ ẽ in vno
τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ
et sercẽtesimo anno: in vita noe: primo mẽ
καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νῶε, τῇ πρώτου μη
se defecit aqua a facie terre.
νὸς ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
et aperuit noe tectũ arce: quã fe
καὶ ἀπεκάλυψε νῶε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίη
cit. et vidit: q̃ defecit aqua a facie
σεν· καὶ εἶδεν, ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου
terre. in anõ secũdo mẽse septima τ decima die
τῆς γῆς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέ
arefacta ẽ terra. et septima τ vigesima mẽsis ape
ρᾳ ἐξηράνθη ἡ γῆ. καὶ ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀνέῳ
ruit arcam: et ait dñs deus noe: dicẽs: egre
ξε τὴν κιβωτόν. καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε, λέγων, ἔξελ
dere de arca tu: τ filii tui: τ vxor tua:
θε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σύ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου,
et vxores filiorũ tuo: tecũ: τ oẽs
καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ, καὶ πάντα
bestie quecũq; sũt tecũ: τ oĩs caro a volu
τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πε
tilibus vsq; ad iumẽta: τ oẽ reptile qð mouet sup
τεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ
terrã: educ tecũ et crescite et
τῆς γῆς, ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ. καὶ αὐξάνεσθε καὶ
multiplicamini: τ replete frã. τ egressus ẽ noe:
πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθε νῶε,
et vxor eius: et filij eius: τ vxores
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
filioꝝ eius cum eo: et oẽs bestie. et om=
υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάν
nia iumẽta: τ oẽ volatile: et oẽ reptile
τα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινόν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν
quod mouet sup. terrã: egressa sũt er arca. et
κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. καὶ
edificauit noe altare dño. τ accepit de
ᾠκοδόμησε νῶε θυσιαστήριον τῷ κῷ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ
cunctis ꝛ immũdis mundis: et de cũctis
πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων
volatilibus mundis: et obtulit holocau=
τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκάυτω
stũ sup altare. τ odoratus ẽ dñs deus odorẽ
σιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ὠσφράνθη κς ὁ θς ὀσμὴν
suauitatis. τ ait dñs deus. recogitans: nõ ad=
εὐωδίας· καὶ εἶπε κύριος ὁ θς, διανοηθείς, οὐμὴ προσ
dam vltra maledicere terre: propt opera ho=
θήσω ἔτι καταρᾶσθαι τὴν γῆν, διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀν=
minũ. q̃ incumbit cogitatio hominis vsq;
θρώπων. ὅτι ἐγκεῖται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπι
in pessimũ ad mala: ex adolescẽtia sua. non ad=
μελῶς ἐπὶ τὰ πονηρά, ἐκ νεότητος αὐτοῦ. οὐ προσ=
dam tgit percutere oẽm carnẽ viuẽtẽ: sicut feci
θήσω οὖν πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς· σπέρμα

Transla. B. Biero.

C

reuertẽs reuersa vltra ad eum.
igitur sexcẽtesimo prio
anno: primo mẽse prima die
mensis imminute sunt
aque super terrã.
Et aperiens noe tectum arce aspexit: vidit
q̃ exsiccata esset superficies terre: Mense
secundo septimo & vicesimo die
mensis arefacta est terra. Locutus est autem
deus ad noe dicens.
Egredere de
arca tu & vxor tua: filii tui & vxores
filiorũ tuorũ tecũ: Cũcta animantia q̃ sunt apud te: ex oĩ carne tam in volatilibus q̃ in bestiis & vniuersis reptilibus q̃ reptãt sup terrã educ tecũ: & ingredimini super terram. Crescite & multiplicamini super eã.
Egressus ẽ ergo noe & filii eius & vxor illius & vxores filiorũ eius cũ eo. Sed & oĩa animantia iumẽta & reptilia que reptant super terrã fm genus suũ egressa sunt de arca. Edificauit aũt noe altare dño: & tollens de cunctis pecoribus & volucribus mundis: obtulit holocausta super altare. Odoratusq; est dñs odorẽ suauitatis: & ait ad eũ. Nequaq̃ vltra maledicam terre propter homies. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescẽtia sua. Nõ igr vltra percutiã oẽm animã viuẽtẽ: sicut feci. Cũctis diebꝫ terre semẽtis

Ter. Heb. Gen. Ca. viij. Prima. heb.

שׁוּב אֱלֵיו עוֹד וַיִּרְא בָּאֳחֹת וְשִׁשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ
וַיָּסַר נֹחַ אֶת מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא
וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבַחֹדֶשׁ
הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם
לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר צֵא מִן
הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי
בָנֶיךָ אִתָּךְ כֹּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ
מִכָּל בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל
הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ הוֹצֵא
אִתָּךְ וְשִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפְרוּ וְרִבוּ
עַל הָאָרֶץ וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ
וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ כָּל הַחַיָּה כָּל
הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל
הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ מִן
הַתֵּבָה וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח
מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף
הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: וַיָּרַח
יְהוָה אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד
אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר
לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו וְלֹא אֹסִף
עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חָי כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי: עֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע

terre. semẽtis

Prima heb.

תּוֹב שָׁנָה
עֶדֶה חֻפָּה תֵּבָה
תֶּנֶה אָמַר נָפַק
נָשָׁה חָיָה
נָפַק יָלַד נֶפֶשׁ
סָגָא נָשָׁה חָיָה
תֵּבָה בָּנָה רָבָה
דָּכָה נָסַק עֹלָה
אָמַר חָסַף לוּט
מָחָא חָיָה

Transla. Chal.

לְמִיתַב לְתֵיבֵיהּ עוֹד וְהָוָה בְּשִׁתִּין מְאָה וְחַדָּא שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא נְגוּבוּ מַיָּא מֵעַל
אַרְעָא וַאֲעִדִי נֹחַ יַת חוּפָאָה דְּתֵיבוּתָא וְחָזָא וְהָא נְגוּבוּ אַפֵּי אַרְעָא: וּבְיַרְחָא תְּנִינָא
בְּעֶשְׂרִין וְשַׁבְעָא יוֹמָא לְיַרְחָא יְבִשַׁת אַרְעָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם נֹחַ לְמֵימָר: פּוֹק מִן תֵּיבוּתָא
אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ: כָּל חַיְתָא דְּעִמָּךְ מִכָּל בִּשְׂרָא בְּעוֹפָא וּבִבְעִירָא וְכָל
רִחְשָׁא דְּרָחִישׁ עַל אַרְעָא תַּפֵּיק עִמָּךְ וְיִתְיַלְדוּן בְּאַרְעָא וְיִפְּשׁוּן וְיִסְגוּן עַל אַרְעָא:
וּנְפַק נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ: כָּל חַיְתָא וְכָל רִחְשָׁא וְכָל עוֹפָא כָּל
דְּרָחִישׁ עַל אַרְעָא לְזַרְעֵיתְהוֹן נְפַקוּ מִן תֵּיבוּתָא: תְּנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְנָסַת מִכָּל
בְּעִירָא דַּכְיָיתָא וּמִכָּל עוֹפָא דַּכְיָיא וְאַסֵּק עֲלָוָן עַל מַדְבְּחָא: וְקַבֵּיל יְיָ בְּרַעֲוָא יַת
קוּרְבָּנֵיהּ וַאֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסִיף לְמֵילַט עוֹד יַת אַרְעָא בְּדִיל חוֹבֵי אֱינָשָׁא
אֲרֵי יְצַר לִבָּא דַּאֱינָשָׁא בִּישׁ מִזְּעֵירוֹהִי וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִמְחֵי יַת כָּל חַיְתָא
דְּעַבַדִית: עַד כָּל יוֹמֵי אַרְעָא זַרְעָא

Interp̃. chal.

est reuersa ad eum amplius. Et factũ est in sexcentesimo τ vno anno: prima die mensis siccate sunt aque desup terrã: τ abstulit noe tectũ arce: et vidit: τ ecce siccata erat facies terre. Et in mẽse secũdo vigesima septima die mẽsis: arefacta est terra. Et locutus est deꝰ cum noe dicẽs. Egredere de arca tu τ vxor tua τ filij tui: τ vxores filiorũ tuoꝝ tecũ: τ cuncta animãtia que tecũ sunt ex omni carne tam de volucribus q̃ de iumentis τ de reptilibus que reptant super terrã educ tecum: τ generent in terra: τ multiplicẽtur τ crescant super terrã. Et egressus est noe τ filij sui τ vxor eius et vxores filiorũ suoꝝ cum eo. Omnia animalia τ oĩa reptilia τ omnes volucres omne quod mouetur sup terrã fm generationes eorũ egressa sunt de arca. Et edificauit noe altare corã dño: τ tulit ex oĩbus animalibus mundis τ ex oĩbus volucribus mundis: τ obtulit holocaustũ super altare. Et suscepit dñs cum beneplacito oblationem eius: et dixit dñs in verbo suo non addam maledicere rursus terram propter peccata hominũ: quoniã sensus cordis humani malus est ab infantia sua: τ non addã vltra percutere omne viuẽs: sicut feci. Adhuc oĩbus diebus terre seminatio

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Geſi.	Ca. ix.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
					et meſſis. frigus ⁊ calor: eſtas ⁊ ver: diem
	מַצַּר קֹרִי			[a]& meſſis [b]frigus [c]& eſt?:	καὶ θερισμός, ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν
	חֹמֶם קוֹן שֶׁבֶת			[d]eſtas [e]& hyems: [g] nox [f]&	et nocte: nõ requieſcent.
			Ca.ix	dies [h]nõ [i]requieſcẽt. Ca. 9.	καὶ νύκτα, οὐ καταπαύσουσιν. ∞∞∞ Ca. 9.
	וַיְבָרֶךְ			BEnedixitqꝫ ∞∞∞∞∞	ΚΑΙ benedixit deus noe: et filijs eius. A
	אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר	בָּרַךְ אָמַר		[b]deus [o] noe [c] & [f] filiis	καὶ ἐυλόγησεν ὁ θς νῶε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.
	לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ׃	פָּרָה רָבָה		eius: [g]& dixit ∞∞∞∞∞∞∞∞	et dixit eis: crescite ⁊ multiplicamini: ⁊ reple
	וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל	יָרֵא חָתַת הָיָה		[b]ad eos. [l]Crescite [k]& mul	καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλη
	חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם	חַיָּה		tiplicami [l]& replete [m]ter=	te) terrã: et dominamini eius. et
	בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל	רָמַשׂ		ram: [o]& terror veſter [p]ac	ρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ ὁ
	דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל רֶמֶשׂ	דָּגָה		tremor [q]ſit [r]ſuper [s] cũcta	tremor veſter: et tumor veſter erit ſup oẽs
	אֲשֶׁר הוּא חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה	חָיָה הָיָה		ſaãalia [u]terre [x]& ſup [y] oẽs	τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν ἔσαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
	כִּירָק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת כֹּל׃	נָתַן		[z]volucres [a]celi: ∞∞∞∞∞∞	θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα=
	אַךְ בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃	אָכַל		[b]cũ vniuerſis [c] que [d]mo=	νοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ℣.1.d.τ
	וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ			uentur ſup [e]terrã. [f] Oẽs	oẽs piſces maris ſub manibus vo .8.c.
	מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד	דָּרַשׁ		[g] piſces [h] maris [i] manui	πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χεῖρας ὑ=
	הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ			vr̃e [k] traditi ſunt: & [l] oẽ	bis dedi. et oẽ volatile: qđ ẽ viuẽs: vobis erit
	אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם	שָׁפַךְ		"qđ [m]mouetur & [p] viuit	μῖν δέδωκα. καὶ πᾶν πετεινόν, ὃ ἐσιζῶν, ὑμῖν ἔσαι
	הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי			[r] erit [q] vobis [s] in cibum.	in cibũ. tanꝑ olera herbe dedi vobis om
	בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם׃			[t] Quaſi olera [u] virẽtia [x] tra	νια. verũtamẽ carnes i ſanguine aĩe nõ comedetis. ⁊ eni
	וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ	פָּרָה רָבָה		didi [y] vobis [a] omnia. ∞∞∞	τα· πλὴν κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. καὶ γὰρ
	וּרְבוּ בָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ	אָמַר		[b] Excepto ꝙ [c] carnẽ [d] cum	vestrũ ſanguinẽ aĩarũ vestrarũ: de manu cũ
	וְאֶל בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר׃ וַאֲנִי הִנְנִי			[e] ſanguine [f] nõ [g] comede=	τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάν=
	מֵקִים אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת	קוּם בְּרִית		tis. [k] Sanguinem [b] ei⁊ ani=	ctarũ beſtiarũ requirã illũ. ⁊ de manu homi=
	זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ			marum veſtrarum ∞∞∞∞	τῶν τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώ
	הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה			[m] requiram [n] de manu [o] cũ=	nis fratris eius: requirã aĩaz hoĩs. q̃ ef
	וּבְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל	חַיָּה		ctarum [p] beſtiarum ∞∞∞∞	ſouerit ſanguinẽ hoĩs: p ſanguine hoĩs: eius effũ=
	יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃	יָצָא חַיָּה		[r] & de manu [s] hoĩs. [t] De	χέων αἷμα ἀνθ', ἀντὶ τ αἵματος ἀνθ', τὸ αὐτ ἐκχυ Mat.
	וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא	קוּם		manu [u] viri & [x] fratris eius	deſ qz in imagine dei feci hoĩez, vos ãt :6.a
	יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל	כָּרַת נוּל		[y] requã [a] aiam [b] hoĩs. [c] Qui	θησεται· ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθ'. ὑμεῖς δὲ
				cunqꝫ effuderit [d] huma=	creſcite et multiplicamini. ⁊ replete terrã.
				nũ [e] ſanguinẽ: [f] fundetur	αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. Apo.
				[g] ſanguis illius. [k] Ad ima	et dominamini eius. ⁊ ait deus ad noe: 13.c.
				ginem [l] quippe [m] dei [n] fa=	καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ εἶπεν ὁ θς πρὸς νῶε,
				ctus eſt [o] homo. ∞∞∞∞∞	et filios eius cũ eo: dicens: ecce ego ſta
				[p] Vos aũt [q] creſcite [r] & mł=	καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀ=
				tiplicamini: & [s] igredimi	tuo pactũ meũ vobis: ⁊ ſemini veſtro Eſaie.
				ni [t] ſup terrã [u] & iplete [x] eã,	νίσημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν 54.c
				Hec [y] quoqꝫ dixit [z] deus	poſt vos: et oi anime vniẽtt vobiſcũ: in
				[a] ad [b] noe [c] & ad [d] filios eius	μεθ' ὑμᾶς, καὶ πάσῃ ψυχῇ τῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν, εἰς τὸν
				[e] cum eo. [b] Ecce ego ∞∞	eternũ: a volucribus: ⁊ a iumẽtis: et oibus
				[f] ſtatuam [l] pactũ meũ [m] vo	αἰῶνα, ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πάσῃ τοῖς
				biſcum: [n] & cum ∞∞∞∞∞∞	beſtijs terre: q̃cũq; ſũt vobiſcũ: ab oibus B
				[o] ſemine veſtro [p] poſt vos	θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα ἐσὶ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν
				[q] & ad [r] oẽm [s] animaſn ∞∞	exeuntibus ex arca. et ſtatuã pactũ
				[t] viuẽtẽ [u] q̃ eſt [x] vobiſcũ: tã	ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ· καὶ στήσω τὴν διαθήκην
				[y] in volucribus q̃ꝫ [z] iumẽ	meũ ad vos. et nõ morietur oĩs caro
				tis [a] & [b] pecudibus [c] terre:	μου πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ
				[c] cunctiſq; ∞∞∞∞∞∞∞	vltra ab aqua diluuij.
				[d] q̃ egreſſa ſũt [e] de arca &	ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ καταικλυσμοῦ. ∞∞ ∞∞∞
				[f] vniuerſis [l] beſtiis [k] terre.	
				[l] Statuã [m] pactũ meũ [o] vo=	
				biſcum: [p] & nequaquam	
				[q] vltra [r] interficietur [s] oĩs	
				[t] caro [u] aquis [x] diluuij: ∞∞	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חֲמֶם כַּיְטָא	et meſſis ⁊ frigus et calor ⁊ eſtus et hyems ⁊ dies et	וְחַצָּדָא וְקוּרְצָא וְחוּמְצָא וְקַיְטָא וְסִיתְוָא וְיוֹמֵי וְלֵילֵי לָא יִבְטְלוּן׃
נַפְשׁ סְנָא מְלָא	noctes non ceſſabunt. Cap. 9.	וּבְרִיךְ יְיָ יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן פּוּשׁוּ וְסְגוּ וּמְלוּ יָת אַרְעָא׃ וְדְחַלְתֵּיכוֹן ׀׀
הֲוָה חָיָה רַחֵשׁ	ΚΑΙ benedixit deus noe ⁊ filijs eius: et dixit eis.	וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵא עַל כָּל חֵית אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא כְּכֹל דְּתַרְחִישׁ אַרְעָא וְכָל
יָם הֲוָה חָיָה	Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terraz. Et	נוּנֵי יַמָּא בִּידֵיכוֹן יְהוֹן מְסִירִין׃ כָּל רָחֵשָׁא דְּהוּא חַי לָכוֹן יְהֵא לְמֵיכַל כְּיָרוֹקָא דְעִשְׂבָּא
הֲוָה אָכַל אָכַל	timoz veſter ⁊ terroz erit ſup beſtias terre ⁊ ſup oẽs	יְהַבִית לְכוֹן יָת כּוֹלָּא׃ בִּרְם בִּשְׂרָא בְּנַפְשֵׁיהּ דְּמֵיהּ לָא תֵיכְלוּן׃ וּבְרַם יָת דְּמֵיכוֹן ׀׀׀׀
תַּבְעָ חָיָה אֲשַׁד	volucres celi in oñi qđ reptat ſup terrã: et in oĩbus	לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֶתְבַּע מִיַּד כָּל חַיְתָא אֶתְבִּינִיהּ וּמִידָא דְּאֵינָשָׁא מִידָא דְּגַבַר דְּישׁוּד
אֲמַר דִּין	piſcibus maris: q in manu veſtra traditu ſunt. Oĩne	דְּמָא דְּאָחוּהִי אֶתְבַּע יָת נַפְשָׁא דְּאֵינָשָׁא׃ בְּסַהֲדִין עַל מֵימַר
אֲשַׁד נַפְשׁ יָלַד	quod mouẽtur ⁊ viuit: vobis erit ad veſcendũ: quaſi	דַּיְנַיָּא דְּמֵיהּ יִתְשַׁד אֲרֵי בְּצַלְמָא דֵיְיָ עֲבַד יָת אֵינָשָׁא׃ וְאַתּוּן פּוּשׁוּ וְסְגוּ אִתְיַלְּדוּ
קוּם קוּם	herbam virentẽ dedi vobis oĩa. verũtamẽ carnẽ cum	בְּאַרְעָא וְסְגוּ בַּהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ וְלִבְנוֹהִי עִמֵּיהּ לְמֵימַר׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מְקִים יָת קְיָמִי
	anima ſua ſanguineqꝫ ſuo nõ comedetis. Etenim ſan=	עִמְּכוֹן׃ וְעִם בְּנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן׃ וְיָת כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא בִּבְעִירְא וְכָל חֵיוַת
תַּבְעָ חָיָה קוּם	guinẽ animarũ veſtrarũ requirã: de manu cunctarũ	אַרְעָא עִמְּכוֹן מִכֹּל נַפְקֵי תֵּיבְוָתָא לְכָל חֵיוַת אַרְעָא׃ וְאָקִים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן׃
שְׁצָא	beſtiarũ requirã eum: ⁊ de manu hoĩs: de manu viri	וְלָא יִשְׁתֵּצֵי כָּל בִּשְׂרָא עוֹד מַיֵּי טוּפָנָא׃ ׀׀׀׀

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et non vltra erit diluuiũ aque: ad corrũpẽ
καὶ οὐκ ἔτι ἔσαι κατακλυσμὸς ὕδατος, καταφθεῖ-
dũ oẽs terrã. et dixit dñs deus noe:
ραι πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε,
hoc signũ federis: qd̃ ego do in
τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνα-
ter me et vos: et inter oẽm animã:
μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς,
q̃ est vobiscũ in gñationes sẽpiternas: arcũ meũ po-
ἥ ἐστι μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰωνίους, τὸ τόξον μου τίθη-
no in nube. et erit in signũ federis: in
μι ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον διαθήκης, ἀναμέ-
ter me et terrã. τ erit in cõmbilando me nu
σον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσαι ἐν τῷ συννεφεῖν με νε
bes sup terrã. apparebit arcus meus in nu
φέλας ἐπὶ τὴν γῆν· ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέ
be: et recordabor federis mei: qd̃ erit in
λῃ, καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἣ ἐστιν ἀναμέ-
ter me τ vos: τ inter oẽs aiaz in om
σον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς ἐν πά-
ni carne. τ nõ erit aqua in diluuiũ: ad
σῃ σαρκί· καὶ οὐκ ἔσαι ὕδωρ εἰς κατακλυσμόν, ὥστε
delendã vniuersã carnẽ. et erit arcus meus in
ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα· καὶ ἔσαι τὸ τόξον μου ἐν τῇ
nube. et vidébo illũ: vt recorder federis
νεφέλῃ· καὶ ὄψομαι αὐτό, τοῦ μνησθῆναι διαθήκην
sempiterni: inter me τ vos: τ inter ani-
αἰώνιον, ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον ψυ-
mã viuentẽ oi carne: q̃ est sup terrã. et ait
χῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶπε
dñs deus noe: hoc signũ federis: qd̃ con
κς ὁ θεὸς τῷ νῶε, τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς δι-
stitui inter me: τ inter oẽm carnem:
θέμην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον πάσης σαρκός,
q̃ est sup terrã. erãt aũt filij noe: q̃ egressi sũt de
ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ νῶε, οἱ ἐξελθόντες ἐκ
arca: sem: cham: iapheth. chã aũt erat pater
τῆς κιβωτοῦ, σήμ, χάμ, ἰάφεθ· χὰμ δὲ ἦν πατὴρ
chanaã. tres isti sunt filij noe. ab istis
χαναάν· τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ νῶε· καὶ ἀπὸ τούτων
dissẽminati sũt sup oẽs terrã. et cepit noe ho
διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἤρξατο νῶε ἄν-
mo agricola terre. et plantauit vineam. et
θρωπος γεωργὸς γῆς· καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα· καὶ
bibit de vino: et ebriatus ẽ: τ nudatus ẽ in
ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ
domo sua. et vidit cham pater chanaã
οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ εἶδεν χὰμ ὁ πατὴρ χαναὰν τὴν
nuditatẽ patris sui: et egressus nũcia
γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀπήγ-
uit duobus fratribus suis foris. τ acci-
γειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω· καὶ λα-
pientes sem et iapheth pallium:
βόντες σὴμ καὶ ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον, ꝯ ꝯ ꝯ

Transla. B. Hiero.

neq; erit deinceps dilu
uium dissipans ꝯ ꝯ
terram. Dixitq; deus:
hoc est signum ꝯ ꝯ
federis qd̃ do inter me
& vos: & omnẽ aiam
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
viuentem que est ꝯ ꝯ
vobiscũ in generatio-
nes sempiternas. Arcũ
meũ ponã in nubibus
& erit signũ federis in
ter me & iter terrã. Cũ
q; obduxero nubibus ce
lum: appebit arcus me
us in nubibus: & re ꝯ
cordabor federis mei
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
vobiscũ: & cũ oi ani-
ma viuente que ꝯ
carnẽ vegetat: & non
erunt vltra aque ꝯ
diluuiũ ad delendã vni
uersam carnẽ. Erit q; ꝯ
arcus in nubibus: & vi
debo illũ & recordabor
federis sempiterni: qd̃
pactũ est inter deum &
oẽm animã viuentem
vniuerse carnis q̃ ẽ sup
terrã. Dixitq; de noe
Hoc est signũ federis
quod constitui iter me
& omnẽ carnẽ super
terrã. Erant ergo filii
noe qui egressi sunt de
arca: sem chã & iaphet
Porro cham ipse est ꝯ
pater chanaan. Tres
isti filii sunt noe: ꝯ
& ab his dissemĩatũ ẽ
oẽ genus hoim sup
vniuersã terrã. cepitq; noe
vir agricola exercere
terrã: & plantauit vine-
am. Bibensq; vinũ ine
briatus ẽ: & nudatus est
i tabernaculo suo. Qd̃
cũ vidisset chã pr̃ cha-
naan verẽda. ſ, pris sui
esse nudata: nunciauit
duobus fratribus suis
foras. At vero sem &
iapheth pallium ꝯ ꝯ

Tex. Heb. Seſi. Latin. Pritiua. heb.

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת ‧‧‧‧ הָיָה
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת
הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי ‧‧‧‧
וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר
אִתָּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ אֶת קַשְׁתִּי ‧‧ חדר
נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית ‧ נתן הָיָה
בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן
עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃ ראה
וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי ‧‧‧
וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל
בָּשָׂר וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם ‧‧‧‧ הָיָה
לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר׃ וְהָיְתָה נבל הָיָה
הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר ‧‧ ראה
בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל ברת
נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל ‧‧‧
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ ‧‧‧ אמר
זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי ‧ קום
בֵּינִי וּבֵין כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל ‧‧‧‧
הָאָרֶץ׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן ‧ הָיָה
הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וְיֶפֶת וְחָם הוּא
אֲבִי כְנָעַן׃ שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי נֹחַ ‧ חלל
וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ׃ וַיָּחֶל נֹחַ נטע
אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃ וַיִּשְׁתְּ ‧ שתה
מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ ‧‧‧‧ שכר גלה
אָהֳלֹה׃ וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת ‧‧ ערה נגד שנה
עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֶּד לִשְׁנֵי אֶחָיו ‧‧‧ להה
בַּחוּץ׃ וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה

Interp. chal.

neq; erit vltra diluuiũ ad disperdendã terram. Dixitq; deus. Hoc est signũ pacti qd̃ ego ponam inter verbum meum τ inter vos et inter omnẽ animã viuentem que est vobiscum in generationes seculi. Arcum meum ponã in nube: τ erit in signũ federis inter verbũ meũ τ terrã. Et erit cũ adduxero nubem sup terram: et videbit arcus in nube. Et recordabor pacti mei qd̃ est inter verbũ meũ: τ inter vos: et inter oẽm animã viuentẽ in vniuersa carne: neq; erit vltra aqua diluuij ad disperdendã oẽm carnem. Et erit arcus in nube: τ videbo eum in memoriã federis sempiterni: quod est inter verbũ dei et inter oẽm animã viuentez in vniuersa carne que est sup terraz. Dixitq; deus ad noe. Hoc est signũ federis inter verbum meũ: τ vniuersam carnẽ que est super terrã. Et fuerunt filij noe q̃ egressi sunt de arca: sem τ cham τ iapheth. et cham ipse ẽ pater chanaã. Tres isti sunt filij noe: τ ab his dissemĩata ẽ vniuersa tra. Et cepit noe esse vinoparius in terra: τ plãtauit vineã. Et bibit ex vino τ inebriatus est: τ nudat9 ẽ in medio tabernaculi sui. Et vidit cham pr̃ chanaã verẽda pris sui: τ nũciauit duobus frib9 suis foras. Et tulerũt sem τ iapheth pallũ

Transla. Chal.

וְלָא יְהֵא עוֹד טוֹפָנָא לְחַבָּלָא אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ דָּא אָת קְיֵמָא דַּאֲנָא יָהִיב בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְכוֹן לְדָרַת עָלְמָא׃ יָת קַשְׁתִּי יְהַבִית בְּעַנְנָא
וְתְהֵא לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵין אַרְעָא׃ וְיְהֵא בַּעֲנָנוּתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא וְתִתְחֲזֵי
קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא׃ וְאִדְכַּרְנָא יָת קְיָמִי דְּבֵין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא נְמַל
בְּשַׂרָא וְלָא יְהֵא עוֹד מַיָּא לְטוֹפָנָא לְחַבָּלָא כָּל בְּשַׂרָא׃ וּתְהֵא קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא
וְאֶחְזֵי יָתַהּ לְדַכָּרָן קְיָם עָלָם בֵּין מֵימְרָא דַּיְיָ וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל בְּשַׂרָא דְּעַל
אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ דָּא אָת קְיָמָא דְּאַקְמִית בֵּין מֵימְרִי וּבֵין כָּל בְּשַׂרָא דְּעַל אַרְעָא׃
וַהֲווֹ בְּנֵי נֹחַ דְּנָפְקִין מִן תֵּינוּתָא שֵׁם וְחָם וְיֶפֶת וְחָם הוּא אֲבוּהִי דִּכְנָעַן׃ תְּלָתָא אִלֵּין
בְּנֵי נֹחַ וּמֵאִלֵּין אִיתְבַּדַּרַת כָּל אַרְעָא׃ וְשָׁרִי נֹחַ גְּבַר פַּלָּח בְּאַרְעָא וְנָצִיב כַּרְמָא׃
וּשְׁתִי מִן חַמְרָא וְרְוִי וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ׃ וַחֲזָא חָם אֲבוּהִי דִּכְנָעַן יָת עֶרְיְתָא
דַּאֲבוּהִי וְחַוִי לְתַרֵין אַחוֹהִי בְּשׁוּקָא׃ וּנְסִיב שֵׁם וְיֶפֶת יָת כְּסוּתָא

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Sest.	Ca.r.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיֵּלֵךְ				
כְּסָה עֶרְוָה	וַיִּשְׂימוּ עַל שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ			impoſuerũt humeris ſuis: & incedentes retrorſum: & operuerũt verenda patris ſui. Facieſq; eorũ auerſe erãt: & pris vidi lia noe ex vino cũ didiciſſet q̃ fecerat et filius ſuus minor: ait. Maledictus chanaan: ſeruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Dixitq; benedictus deus ſem: ſit chanaan ſeruus eius. Dilatet deus iapheth: & habitet in tabernaculis ſem: ſitq; chanaan ſeruus eius. Vixit autem noe poſt diluuiũ trecẽtis quinquaginta annis. & mortuus eſt.	ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ ἐκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανῶς καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον. ἐξένηψε δὲ νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος· καὶ εἶπεν, ἐπικατάρατος Χαναάν· παῖς οἰκέτης ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς σὴμ, καὶ ἔσαι Χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ· ὁς τοῦ σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ· πλατύναι ὁ θεὸς τῷ ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν οἴκοις σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναὰν παῖς αὐτοῦ· ἔζησε δὲ νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, ἔτη τριακόσια πεντήκοντα· καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι νῶε· ἐννακόσια πεντήκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν.
וַיִּמָּת	וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל: בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים: מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וְחַוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדְדָן: וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ: הוּא הָיָה גִּבֹּר	Ca.r. Ca.10. Hæ gñatiões filiorũ noe: ſem: cha: iapheth. & nati ſunt eis filij poſt diluui. Filii iapheth: gomer: & magog: & madai: & iauan: & thubal: & moſoch: & thyras. Porro filii gomer aſſenez & riphat & thogorma. Filii aũt iauan: heliſa & tharſis: cethim & dodanim. Ab his diuiſe ſunt inſule gentiũ in regiõibus ſuis: vnuſquiſq; ſm linguã & familias ſuas in natiõibus ſuis. Filii autem cham: chus & meſrahim & phuth & chanaan. Filii aũt chus: ſaba: & euila & ſabatha & regma & ſabathaca. Filii regma: ſaba & dadan. Porro chus gẽuit nemroth. Ipſe cepit eſſe potens in terra: & erat robuſtus	Ca.10 A 1. Pa. 1.a. 1. Pa. 1.a. ἕξ δὲ γενέσεις τῶν υἱῶν νῶε, σὴμ, χὰμ, ἰάφεθ. καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. υἱοὶ ἰάφεθ, γάμερ, καὶ μαγώγ, καὶ μαδαΐ, καὶ ἰωϊνάν· καὶ θοβὲλ, καὶ μοσόχ, καὶ θειρᾶς· καὶ υἱοὶ γάμερ, ἀσχανάζ, καὶ ῥιφάθ, καὶ θογωρμά· καὶ υἱοὶ ἰωυνάν, ἐλισᾶ· καὶ θαρσεῖς, κίτιοι, οἱ ῥόδιοι· ἐκ τούτων ἀφωρίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. υἱοὶ δὲ χάμ, χοῦς, καὶ μεσραεὶμ, φούθ, καὶ χαναάν· υἱοὶ δὲ χούς, σαβά, καὶ εὐειλά, καὶ σαβαθά, καὶ ῥεγμά, καὶ σαβαθακά· υἱοὶ δὲ ῥεγμά, σέβα, καὶ δαδάν· χοῦς δὲ ἐγέννησε τὸν νεμβρώδ· οὗτος ἤρξατο εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς· οὗτος ἦν γίγας·

Interp. chal'.

et impoſuerũt ſup humerũ ambox: & abierũt retrorſum: et operuerũt verenda patris ſui: & facies eorũ auerſe erant: & verenda patris ſui nõ viderũt. Euigilãs aũt noe ex vino: cognouit qõ fecerat ei filius ſuus minor. Et ait. Maledictus chanaã: ſeruꝰ ſeruiẽs erit fribus ſuis. Et ait. Bñdictus dñs deus ſem: & ſit chanaan ſeruus illis. Dilatet deus iapheth: et habitet gloria eius in tabernaculis ſem: & ſit chanaã ſeruus eis. Et vixit noe poſt diluuiũ trecentis & ꝺquaginta annis. Et fuerunt omnes ꝺies noe nongenti & quinquaginta anni: et mortuus eſt. Ca.10.

Et he ſunt generationes filiox noe: ſem & cham & iapheth: natiq; ſũt eis filij poſt diluuiũ. Filij iapheth gomer & magog & madai et iauan & tubal et meſech & thiras. Et filij gomer aſcenez & riphat & togarma. Et filij iauã helisa & tharſis: cethim & dodanim. Ab his diuiſe ſunt inſule gentiũ in terris ſuis: vnuſquiſq; ſm linguã ſuã ſm familias ſuas in ppls ſuis. Et filij cham chus & meſraiz & phut & chanaã. Et filij chus ſaba & euila & ſabatha et regma & ſabathaca: & filij regma ſaba & dedan. Et chus gẽuit nemroth: ipe cepit eſſe põtẽs in tra. Ipſe erat vir robuſtꝰ

Transla. Chal'.

וְשַׁוִּיאוּ עַל כִּתְפָּא תַּרְוֵיהוֹן וְאָזְלוּ מְחַזְּרִין יָתְהוֹן וְחַפּוּ יָת עֳרָיְתָא דַּאֲבוּהוֹן וְאַפֵּיהוֹן מְחַזְּרִין וְעָרְיְתָא דַּאֲבוּהוֹן לָא חֲזוֹ: וְאִתְעַר נֹחַ מֵחֲמָרֵיהּ וְיָדַע יָת דְּעֲבַד לֵיהּ בְּרֵיהּ זְעֵירָא וַאֲמַר לִיט כְּנָעַן עַבְדָּא בַּלָּח יְהֵא לַאֲחוֹהִי: וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא דְּשֵׁם וִיהֵא כְּנָעַן עַבְדָּא לְהוֹן: יַפְתִּ יְיָ לְיָפֶת וְיִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּמַשְׁכְּנֵי דְשֵׁם וִיהֵא כְּנָעַן עַבְדָּא לְהוֹן: וְחָיָא נֹחַ בַּתַר טוּפָנָא תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין: וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי נֹחַ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין וּמִית: Ca.r. וְאִלֵּין תּוֹלְדַת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְאִתְיְלִדוּ לְהוֹן בְּנִין בָּתַר טוּפָנָא: בְּנֵי יֶפֶת גָּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמְשֶׁךְ וְתִירָס: וּבְנֵי גָּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה: וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתָּיֵא וְרוֹדָנָיֵא מִאִלֵּין אִתְפָּרְדוּ עַמְמַיָּא בְּאַרְעָתְהוֹן גְּבַר לְלִשָׁנֵיהּ לְזַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן: וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וְחַוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדְדָן: וְכוּשׁ אוֹלִיד יָת נִמְרֹד הוּא שָׁרִי לְמֶהֱוֵי גִּבָּר בְּאַרְעָא: הוּא הֲוָה גְּבַר תַּקִּיף

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Gen.	Ca. x.	Pritiua. heb.
venator coꝝ dño κυνηγὸς ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐροῦσιν,	venator coꝝ dño. Ab hoc exiuit prouerbium	צַיִד לִפְנֵי יְהוָה עַל כֵּן יֵאָמֵר כְּ			צוד פָּנָה
ꝙ nemrod gigas venator coꝝ dño ὡς νεμβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ	ꝗsi nemroth robustus venator coꝝ domino.	כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְהוָה			
deo. et fuit principiũ regni eius: ba	Fuit aũt principiũ regni eius babylon: & a	וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאֶרֶךְ			הָיָה מַלְכּוּ
θεοῦ · καὶ ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, βα	rach & acad: & chalanne: in	וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר: מִן			
byloñ: ꝛ arach: ꝛ accad: et chalanne: in	terra sennaar. De	הָאָרֶץ הַהוּא יָצָא אַשּׁוּר וַיִּבֶן אֶת			
βυλών, καὶ ὀρέχ, καὶ ἀχαδ, καὶ χαλάννη, ἐν τῇ	terra illa egressus est assur. et	נִינְוֵה וְאֶת רְחֹבֹת עִיר וְאֶת כָּלַח:			
γῇ σεναάρ. ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν ἀσσούρ · καὶ	edificauit nineuē: ꝛ rhooboth ciuitatē: ꝛ	וְאֶת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִ			
ᾠκοδόμησε τὴν νινευί, καὶ τὴν ῥοωβὼθ πόλιν, καὶ	chalac: et dasem: inter nineuē: et	וּא הָעִיר הַגְּדֹלָה: וּמִצְרַיִם יָלַד			
τὴν χαλάκ, καὶ τὴν δασέμ, ἀναμέσον νινευί, καὶ	inter chalac. hec ciuitas magna. ꝛ me	אֶת לוּדִים וְאֶת עֲנָמִים וְאֶת			
ἀναμέσον χαλάκ. αὕτη ἡ πόλις ἡ μεγάλη. καὶ με	saraim genuit ludim: et anami	לְהָבִים וְאֶת נַפְתֻּחִים: וְאֶת			
σαραεὶμ ἐγέννησε τοὺς λουδιεὶμ, καὶ τοὺς ἀνεθιαμι	im ꝛ labim: ꝛ nephthuim: et	פַּתְרֻסִים וְאֶת כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר			
ιὶμ, καὶ τοὺς λαβιεὶμ, καὶ τοὺς νεφθουεὶμ, καὶ	phetrusim: et celuim: vnde	יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת			
φετρουσιεὶμ, καὶ τοὺς χασλωνιεὶμ, ὅθεν	egressi sũt inde philisthim. et caphthurim. cha	כַּפְתֹרִים: וּכְנַעַן יָלַד אֶת צִידֹן			
ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλισιεὶμ, καὶ τοὺς καφθοριεὶμ. χα	naan aũt genuit sidonẽ primogenitũ suũ:	בְּכֹרוֹ וְאֶת חֵת: וְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת			
ναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σιδῶνα πρωτότοκον αὐτοῦ,	et etheum: et iebuseũ: ꝛ a	הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי: וְאֶת			
καὶ τὸν χεθταῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν ἀ	morrheũ: ꝛ gergeseũ: et eueũ: et	הַחִוִּי וְאֶת הָעַרְקִי וְאֶת הַסִּינִי: וְאֶת			
μορραῖον, καὶ τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν ἐυαῖον, καὶ	aracheũ: et cyneum: et aradium:	הָאַרְוָדִי וְאֶת הַצְּמָרִי וְאֶת הַחֲמָתִי			
arachæũ: et cyneum: et aradium:	et samarium. et amatheũ. ꝛ post hec dif	וְאַחַר נָפֹצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: וַ			שׁפָחָה
et samarium. et amatheũ. ꝛ post hec dif	feminate sunt tribus chananeorũ. et facti sũt	יְהִי נְבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה			הָיָה נָבַל בוא
ἀρουκαῖον, καὶ τὸν ἀσενναῖον, καὶ τὸν ἀραδαῖον,	termini chananeorũ a sidone donec ueniatur in	גְרָרָה עַד עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה			
καὶ τὸν σαμαρραῖον, καὶ τὸν ἀμαθί. καὶ μετὰ ταῦτα δι	gerara et gazan: donec ueniat sodomã et gomorrã.	וְעֲמֹרָה וַאדְמָה וּצְבֹיִם עַד לֶשַׁע:			
ἐσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν χαναναίων. καὶ ἐγένετο τὰ	adama et seboim usq; ad lasa. hi filij cham: in	אֵלֶּה בְנֵי חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם			
ὅρια τῶν χαναναίων ἀπὸ σιδῶνος ἕως εἰσελθεῖν εἰς	tribubus suis: ẽm linguas suas: in	לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם:			
γεραρα ἕως γάζαν, ἕως ἐλθεῖν σοδόμων καὶ γομόρρας.	regiõibus suis: et in gentibus suis. et sem	וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם הוּא אֲבִי כָל בְּנֵי			
ἀδαμα καὶ σεβωείμ ἕως λασά. οὗτοι οἱ υἱοὶ χὰμ, ἐν	patri oim filiorũ heber: fra	עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל: בְּנֵי שֵׁם			גדל
ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλώσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς	tri iaphet maioris. filij sem: elam. et assur:	עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד			
χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. καὶ τῷ σήμ	et arphaxad: et lud: et aram: et cainã: et fi	וַאֲרָם: וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר			
ναυσὲ et ipsi patri oim filiorũ heber: fra	lij aram: hus ꝛ hul: et gether: et mes. et arpha	וָמַשׁ: וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת שָׁלַח			
γεννηθῆναι καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν ἑβερ, ἀ	xad genuit cainã. cainã aũt genuit sale.				
δελφῷ ἰαφεθ τοῦ μείζονος. υἱοὶ σήμ, χιλάμ, καὶ ασσύρ,					
καὶ ἀρφαξὲδ, καὶ λοὺδ, καὶ ἀρὰμ, καὶ καϊνάν. καὶ υἱοὶ					
λὺ aram: hus ꝛ hul: et gether: et mes. et arpha					
οἱ ἀράμ, ὦς καὶ οὖλ, καὶ γαλὲρ, καὶ μοσοὺχ. καὶ ἀρφα					
xad genuit cainã. cainã aũt genuit sale.					
ξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν. καϊνὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλά.					

Interp. chal.	Pritiua chal.
coram domino: ꝓpterea dicebatur quasi nemrod vir robustus coram domino. Et fuit principium regni sui babylon: et erech ꝛ achad et calane in terra babylonis. De terra illa egressus est assur: ꝛ edificauit nineue ꝛ rooboth ciuitatem ꝛ chale ꝛ resen: que est inter nineue ꝛ inter cale. Hec est ciuitas magna. Et mesraim genuit ludim ꝛ ananim ꝛ laabim ꝛ neptuim et phetrusim et cesluim. De quibus egressi sunt philistim ꝛ cappadoces. Et chanaan genuit sidon primogenitum suum: ꝛ etheum et iebuseos ꝛ amorreos et gergeseos ꝛ eueos ꝛ aracheos ꝛ cineos ꝛ aradios et samaratheos ꝛ amatheos: ꝛ postea dissemmate sunt familie chananeorum. Et fuit terminus cananeorum a sidone: pertingens geraram usq; gazã: pertingens sodomam ꝛ gomorram ꝛ adama ꝛ seborim usq; lassa. Isti sunt filij cham per cognationes suas ꝛ linguas suas in terris suis in populis suis. Et de sem nati sunt: ipse quoq; est pater omniũ filiorum heber: frater iaphet maioris. Filij sem helam ꝛ assur ꝛ arpharad: et lud ꝛ aram. Et filij aram hus ꝛ hul ꝛ gether ꝛ mes Arpharad autem genuit sale:	אָמַר יְהוָה רְאֵשׁ בָּנָה קְרֹה רְבַב יָלַד

Transla. Chal.
קֳדָם יְיָ עַל כֵּן יְתֵאמַר כְּנִמְרֹד גִּבָּר תַּקִּיף קֳדָם יְיָ: וַהֲוַת רֵישׁ מַלְכוּתֵיהּ בָּבֶל וְאֻרְכָּ
וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאַרְעָא דְּבָבֶל: מִן אַרְעָא הַהִיא נְפַק אַשּׁוּר וּבְנָא יָת נִינְוֵה וְיָת רְחוֹבֹת
קִרְיְתָא וְיָת כָּלַח: וְיָת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִיא קִרְיְתָא רַבְּתָא: וּמִצְרַיִם אוֹלִיד יָת
לוּדִים וְיָת עֲנָמִים וְיָת לְהָבִים וְיָת נַפְתֻּחִים: וְיָת פַּתְרוֹסָאֵי וְיָת כַּסְלוּחָאֵי דְּנָפְקוּ
מִתַּמָּן פְּלִשְׁתָּאֵי וְיָת קַפּוּטְקָאֵי: וּכְנָעַן אוֹלִיד יָת צִידוֹן בּוּכְרֵיהּ וְיָת חֵת: וְיָת יְבוּסָאֵי
וְיָת אֱמוֹרָאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי: וְיָת חִוָּאֵי וְיָת עַרְקָאֵי וְיָת אֲנְתּוֹכָאֵי: וְיָת אַרְוָדָאֵי וְיָת
צַלְמוֹדָאֵי וְיָת חֲמָתָאֵי וּבָתַר כֵּן אִתְבַּדְּרוּ זַרְעַיָּת כְּנַעֲנָאֵי: וַהֲוָה תְּחוּם כְּנַעֲנָאֵי מִצִּדוֹן
מְטוֹל לְמֵיתֵי עַד עַזָּה מְטוֹל לְסְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְאַדְמָה וּצְבוֹיִם עַד לָשַׁע: אִילֵּין בְּנֵי חָם
לְזַרְעַיָּתְהוֹן לְלִישָׁנֵיהוֹן בְּאַרְעָהוֹן בַּעֲמֵמֵיהוֹן: וּלְשֵׁם אִתְיְלִיד אַף הוּא אֲבוּהוֹן דְּכָל בְּנֵי
עֵבֶר אֲחוֹהִי דְּיֶפֶת רַבָּא: בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם: וּבְנֵי אֲרָם עוּץ
וְחוּל וְגֶתֶר וָמַשׁ: וְאַרְפַּכְשַׁד אוֹלִיד יָת שָׁלַח

Poliglotta hebr. | Tex. Hebr. | Gen. | Ca. xi.

שְׁלַח יָלַד אֶת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד
שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי שׁ שָׁנָה
בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו פ פֶּלֶג
יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת אַלְמוֹדָד וְ
וְאֶת שָׁלֶף וְאֶת חֲצַרְמָוֶת וְאֶת
יָרַח׃ וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל וְאֶת
דִּקְלָה׃ וְאֶת עוֹבָל וְאֶת אֲבִימָאֵל
וְאֶת שְׁבָא׃ וְאֶת אוֹפִר וְאֶת חֲוִילָה
וְאֶת יוֹבָב כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וַיְהִי יָהּ
מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בְּאֲכָה סְפָרָה הַר יָשַׁב נוּא
הַקֶּדֶם׃ אֵלֶּה בְנֵי שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם שׁ שִׁפְחָה
לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃ וְ
אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם יָלַד
בְּנֵיהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם פ פָּרַד
בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ וַיְהִי
Ca. xi.
כָּל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָד וּדְבָרִים אֶחָדִים׃ וַיְהִי בִּנְסָעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיִּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמֶר׃ וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמָיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נָפוּץ עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ׃ וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי

יָהּב לָבֵן
שָׂרַף הָיָה
בָּנָה
גָּדַל
עָשָׂה נָפִין פָּנָה
רָאָה
גָּדַל בָּנָה

Poliglotta chal. | Interp. chal.

et sale genuit heber: et de heber nati sunt duo filij: nomē vnius phaleg: qz in diebus suis diuisa est terra: et nomē fratris sui ioctan. Jectan aūt genuit elmodad et saleph et asarmoth et iare et aduram et vzal et decla et hobal et abimael et saba et ophir et euila et iobab: oēs isti filij iectan. Et fuit habitatio eor a messa pertingens vsq; sephar montē orientalē. Jsti sunt filij sem per cognationes et linguas suas in terris suis in populis suis. Jste sunt cognationes filioꝝ noe per generationes suas in populis suis: et ab his diuisi sunt populi in terra post diluuium. Cap. ii.

Erat aūt oīs terra labiū vnius et vox vna oībus. et factū est cū proficiscerentur in principio et inuenissent campū in terra babylonis: habitauerunt ibi. Direruntq; vnusquisq; ad proximū suū: venite faciamus lateres: et coquamus eos igni: et erat eis later pro lapide: et bitumen erat eis pro luto. Et dixerunt: venite edificemꝰ nobis ciuitatē et turrim: et culmen eius pertigat vsq; ad celos: et faciamus nobis nomen: ne forte dispergamur super faciem vniuerse terre. Et apparuit dominus vt vlciscerē sup opera ciuitatis et turris: quas edificauerunt filij

יָלַד בָּנָה
פָּלֶג
אֵל יָתַב מָטָא
יָלַד פָּרַשׁ
מָלַל טוּל
שָׁכַת יָהַב רָמָה
יָסַד הָוָה בָּנָה
קָרָה גָּדַל רֵאשׁ
מָטָא עָבַד בָּבֶל
נָפַל פָּרַע קָרָה
גָּדַל בָּנָה

Trasla. B. Hiero.

de quo ortus ē heber. Natiq; sunt heber duo filij duo. Nomen vni phaleg: qz eo tempore in diebus eius diuisa sit terra: & nomen fratris eius iectan. Qui iectan genuit elmodad & saleph & asarmoth & iare & adoram & iazal & decla & hebal & abimahel: & saba & iophir: & euila & iobab. Oēs isti filij iectan. Et facta est habitatio eorū de messa pgētibus vsq; sephar montē orientalē. Isti sunt filij sem in cognationes & linguas & regiones in gentibus suis. He familie noe iuxta populos & nationes suas. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuiū.

Erat aūt Ca. ii. terra labii vnius & sermonum eorūdē. Cūq; proficiscerentur de oriente inuenerunt campum in terra sennaar: & habitauerunt in eo. Dixitq; alter ad proximū suū. Venite faciamus lateres: & coquamus eos igni. Habueruntq; lateres pro saxis: & bitumen pro cemēto. Et dixerūt. Venite faciamus nobis ciuitatē & turrē: cuius culmē ptingat ad celū: & celebrem nomē nrm ante q̄ diuidamur in vniuersas terras. Descendit aūt dns vt videret ciuitatem & turrem quam edificabant filii

Trasla. Gre. lxx. cū interp. latina.

sale aūt genuit eber. τ eber nati σαλὰς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ· καὶ τῷ Ἐβερ ἐγεννή= sunt duo filij. nomen vni: phalec. qz in die θησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῷ ἑνί, Φαλέκ· ὅτι ἐν ταῖς ἡ= bus eius: diuisa ē terra. et nomen fra μέραις αὐτοῦ, διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄναμα τῷ ἀδελ= tri eius: tectan. tectā aūt genuit elmodad: φῷ αὐτοῦ, Ἰεκτάν. Ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλμοδάδ, et saleph: et asarmoth: τ iared: τ καὶ τὸν σαλέφ, καὶ τὸν Ἀσαραμώθ, καὶ Ἰεράχ, καὶ τὸν adoram: et aizal: et decla: τ ebal: τ Ἀδορράμ, καὶ Ἀιζήλ, καὶ Δεκλά, καὶ Γεβάλ, καὶ τὸν abimael: τ saban: et vphir: et euilat: Ἀβιμαήλ, καὶ Σαβάν, καὶ Ὀυφείρ, καὶ τὸν Εὐειλάτ, et iobab. oēs isti filij tectan. et facta ē καὶ Ἰωβάβ. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. καὶ ἐγένετο ἡ habitatio eorū: de messa vsq; ad sephar mōtē κατοίκησις αὐτῶν, ἀπὸ μασσὴ ἕως εἰς σωφηρὰ ὄρους orientis. isti filij sem in tribubus suis: ἀνατολῶν. οὗτοι υἱοὶ Σὴμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, in linguas suas: in regiōibus suis: τ in κατὰ γλῶσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν gentibus suis. he tribus filiorū noe in τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν Νῶε κατὰ cognatiōes eorū: in gētes eorū. ab istis συγγενείας αὐτῶν, κατὰ ἔθνη αὐτῶν. ἀπὸ τούτων dissem inate sūt insule gētiū in terra: post διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς, μετὰ diluuiū. τὸν κατακλυσμόν.

Cap. ii.

Erat aūt oīs terra labiū vnū: et vox vna ἦν δὲ πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία oibus. τ factū ē cū moverent ipsi ab orien= πᾶσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατο= te: inuenerūt campū in terra sēnaar: et habitauerūt λῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῇ σενναάρ, καὶ κατῴκησαν ibi et dixit homo proximo suo: venite ἐκεῖ· καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ, δεῦτε laterificemus laterem: τ coquamus eos igni πλινθεύσωμεν πλίνθους, καὶ ὀπήσωμεν αὐτὰς πυ et factus ē illis later in lapidem. et bitu= ρί· καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον· καὶ ἄσφαλ men fuit illis lutū. et dixerūt: venite edificemus τος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός· καὶ εἶπον, δεῦτε οἰκοδομήσω nobis ciuitatē et turrim: cuius erit caput μεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ vsq; ad celū. τ faciamus nobis nomen. ἕως τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα, nō dispergamur nos a facie vnī πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου παν uerse terre. et descēdit dns deus vt videret ci= σης τῆς γῆς· καὶ κατέβη κύριος ὁ θεὸς ἰδεῖν τὴν πό uitatē et turrim: quā edificauerūt filij λιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ

Transla. Chal.

וְשֶׁלַח אוליד ית עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר אִתְיְלִיד תְּרֵין בְּנִין שׁוּם חַד פָּלֶג אֲרֵי בְּיוֹמוֹהִי
אִתְפְּלִיגַת אַרְעָא וְשׁוּם אֲחוּהִי יָקְטָן׃ וְיָקְטָן אוליד ית אַלְמוֹדָד וְית שֶׁלֶף וְית חֲצַר
מָוֶת וְית יָרַח׃ וְית הֲדוֹרָם וְית אוּזָל וְית דִּקְלָה׃ וְית עוֹבָל וְית אֲבִימָאֵל וְית שְׁבָא׃ וְית
אוֹפִיר וְית חֲוִילָה וְית יוֹבָב כָּל אִלֵּין בְּנֵי יָקְטָן׃ וַהֲווֹ מְמַשָּׁא מְטֵי לְסַפָּר
טוּר מַדִּינְחָא׃ אִלֵּין בְּנֵי שֵׁם לְזַרְעָתְהוֹן לְלִישָׁנֵיהוֹן בְּאַרְעָהוֹן לְעַמְמֵיהוֹן׃ אִלֵּין זַרְעָת
גְּנִינַת לְתַתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן וּמֵאִלֵּין אִתְפְּרִשׁוּ עַמְמַיָּא בְּאַרְעָא בָּתַר כּוּפָנָא׃

Ca. xi.

וַהֲוָה כָּל אַרְעָא לִישָׁן חַד וּמַמְלַל חַד׃ וַהֲוָה בְּמֵטְלְהוֹן בְּקַדְמֵיתָא
וְאַשְׁכַּחוּ בִקְעָתָא בְּאַרְעָא דְּבָבֶל וִיתִיבוּ תַּמָּן׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ הַבוּ נִרְמֵי לְבֵנִין
וְנִקְדִּינוּן בְּאִשָּׁא׃ וַהֲוָת לְהוֹן לִבֵּינְתָא לְאַבְנָא וְחֵמְרָא רַתֵּת לְהוֹן לְשִׁיעַ׃ וַאֲמַרוּ הַבוּ נִבְנֵי
לָנָא קַרְתָּא וּמִגְדְּלָא וְרֵישֵׁיהּ מְטֵי עַד צִית שְׁמַיָּא׃ וְנַעֲבֵיד לָנָא שְׁמָא דְּלְמָא נִתְפַּרַּד
עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְמִחֱזֵי יָת קַרְתָּא וּמִגְדְּלָא דִּבְנוּ בְּנֵי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

hominũ. et dixit dñs ecce gen⁹ vnũ et labiũ vnũ om
τῶν ἀνῶν· καὶ εἶπε κς ἰδοὺ ἔθνος ἓν καὶ χεῖλος ἓν ἅ-
nibus. et hoc ceperũt facere. τ nũc nõ defi
πάντων· καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν οὐκ ἐκ-
cient ab eis oia: q̃cũq; agressi fũt facere.
λείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθυμήσωσι ποιεῖν.
venite et descendẽtes confundam⁹ eorũ linguam
δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν γλῶτταν
vt nõ audiant vnusq̃q; vocẽ proximi. τ
ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τῆς φωνῆς τοῦ πλησίον· καὶ
B dispsit dñs ipsos inde sup faciẽ ois
διέσπειρε κς αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης
terre. τ cessauerũt edificantes ciuitatẽ et
τῆς γῆς· καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ
turrim. ppt̃ hoc vocatũ ẽ nomẽ eius: confu-
τὸν πύργον. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς, σύγχυ-
sio. q̃ ibi cõfudit dñs labia vniuerse terre: τ
σις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κς τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς, καὶ
inde dispsit eos dñs sup faciem ois
ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς ὁ κς ἐπὶ πρόσωπον πάσης
terre. et he gñatiões sem. sem ãt erat fili⁹ cen
τῆς γῆς· καὶ αὗται αἱ γενέσεις σήμ. σὴμ δὲ ἦν υἱὸς ἑκα
tũ ãnorũ: q̃ genuit arphaxad: secũdo anno
τὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν ἀρφαξάδ, δευτέρου ἔτους
post diluuiũ. et vixit sem: postq̃ genu
μετὰ τὸν κατακλυσμόν· καὶ ἔζησε σήμ, μετὰ τὸ γεννῆ-
it ipse arphaxad: ãnos quingẽtos. et genu-
σαι αὐτὸν τὸν ἀρφαξάδ, ἔτη πεντακόσια· καὶ ἐγέννη-
it filios τ filias: et mortuus ẽ. τ vixit
σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησεν
arphaxad ãnos cẽtũ triginta quinq;. et genuit
ἀρφαξὰδ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα πέντε· καὶ ἐγέννησε
cainan. et vixit arphaxad: postq̃ genuit ip-
τὸν καϊνάν· καὶ ἔζησεν ἀρφαξὰδ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ-
se cainan: ãnos quadrigẽtos triginta. τ genu-
τὸν τὸν καϊνάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα· καὶ ἐγέννη-
it filios τ filias: et mortuus ẽ. et vixit cai
σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησε καϊ-
nan ãnos centũ triginta. et genuit sala. (et
νὰν ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα· καὶ ἐγέννησε τὸν σαλὰ καὶ
vixit cainan: postq̃ genuit ipse sala. ãnos
ἔζησε καϊνάν, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν σαλά, ἔτη
trecentos triginta. et genuit filios et fil
C τριακόσια τριάκοντα· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέ-
as: et mortuus ẽ. τ vixit sala ãnos centũ trigin-
ρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησε σαλὰ ἔτη ἑκατὸν τριάκον-
ta. et genuit eber. et vixit sala: postq̃ ge
τα· καὶ ἐγέννησε τὸν ἔβερ· καὶ ἔζησε σαλὰ, μετὰ τὸ γεν-
nuit ipse eber: ãnos trecentos triginta: et
νῆσαι αὐτὸν τὸν ἔβερ, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ
mortuus ẽ. et vixit eber ãnos centũ triginta q̃ttu-
ἀπέθανεν· καὶ ἔζησεν ἔβερ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα τέσ-
or et genuit phalec. τ vixit eber: postq̃
σερα, καὶ ἐγέννησε τὸν φαλέκ· καὶ ἔζησεν ἔβερ, μετὰ τὸ
genuit ipse phalec: ãnos trecentos septuaginta
γεννῆσαι αὐτὸν τὸν φαλέκ, ἔτη τριακόσια ἑβδομήκοντα.

Transla. B. Hiero.

padam: & dixit. Ecce
vnus est populus:
& vnum est labium' oi
bus. Ceperuntq; hoc
facere: nec desistent
a cogitatiõibus suis do
nec eas ope cõpleãt. ve
nite igr̃ descẽdamus & cõfũdamus ibi liguã co
rũ: vt nõ audiat vnusq; vocẽ pximi sui.
Atq; ita diuisit eos dñs
ex illo loco in
vniuersas terras: & ces
sauerũt edificare ciuita-
tẽ. Et idcirco vocatũ est
nomẽ eius babel: quia
ibi confusum est labiũ
vniuerse terre. Et inde
disperssit eos dñs super
faciẽ cũctarũ regionũ.
He sunt gñatiões sem.
Sem erat centum
annorum quando ge-
nuit arphaxad:
biennio post diluuiũ.
Vixitq; sem
postq; genuit arpha-
xad quingentis
annis: & genuit filios
& filias.
Porro arphaxad vixit
triginta quinq;
annis: & genuit sale.
Vixitq;
arphaxad postq; genu
it sale
trecentis tribus annis:
& genuit filios & filias.
Sale quoq; vixit
triginta annis: & ge-
nuit heber.
Vixitq; sale postq; ge
nuit heber
quadringentis tribus
annis: & genuit filios & filias.
Vixit autem heber
triginta quattuor an-
nis: & genuit
phaleg. Et vixit heber
postq; genuit
phaleg quadrigẽtis tri
ginta annis:

Ter. Heb. Gesn. Ca. xj. Prima. Heb.

הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד
וְשָׂפָה אַחַת לְכֻלָּם וְזֶה הַחִלָּם
לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם
כֹּל אֲשֶׁר יָזְמוּ לַעֲשׂוֹת׃ הָבָה
נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר
לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃
וַיָּפֶץ יְהוָה אֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי
כָּל הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לִבְנֹת הָעִיר׃
עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי שָׁם
בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם
הֱפִיצָם יְהוָה עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ׃
אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם בֶּן מְאַת
שָׁנָה וְיוֹלֶד אֶת אַרְפַּכְשַׁד
שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃ וַיְחִי שֵׁם
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת אַרְפַּכְשַׁד חָמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
וְאַרְפַּכְשַׁד חַי חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשׁ
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת שָׁלַח׃ וַיְחִי
אַרְפַּכְשַׁד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת שָׁלַח
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי שָׁלַח
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת עֵבֶר׃
וַיְחִי שָׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת עֵבֶר
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי עֵבֶר
אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
פָּלֶג׃ וַיְחִי עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת
פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת

Prima. Heb.

אָמַר
כָּלַל חָלַל
עָשָׂה בָּצַר
יָהַב
יָרַד בָּלַל
שָׁמַע שָׂפָה
נָפַץ פָּנָה
חָדַל בָּנָה
עַל כֵּן קָרָא שֵׁם בָּבֶל כִּי שָׁם
בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם
הֱפִיצָם יְהוָה עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ׃
אֵלֶּה תּוֹלְדֹת שֵׁם בֶּן מְאַת
יָלַד מְאָה
שָׁנָה וְיוֹלֶד אֶת אַרְפַּכְשַׁד
יָלַד
שְׁנָתַיִם אַחַר הַמַּבּוּל׃ וַיְחִי שָׁם
יָלַד
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת אַרְפַּכְשַׁד חָמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃
חָיָה
וְאַרְפַּכְשַׁד חַי חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשׁ
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת שָׁלַח׃ וַיְחִי
וַיְחִי שָׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת עֵבֶר
שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי עֵבֶר
אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
פָּלֶג׃ וַיְחִי עֵבֶר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת
פָּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
רָבַע מְאָה

Interp. chal'.

hominũ. Et dixit dñs. Ecce populus vnus τ lingua
vna est oibus illis: et hoc est qđ ceperũt facere: τ nũc
non prohibetur ab eis omne qđ cogitauerũt facere.
Uenite appareamus τ cõfundam⁹ ibi liguã eorũ: vt
nõ audiat vnusquisq; liguã proxim̃i sui. Et disperssit
eos dñs inde sup faciem vniuerse terrę: τ prohibiti
sunt ab edificatione ciuitatis. Idcirco vocatus est no-
men eius babel: qñ ibi confudit dñs liguã vniuerse
terre: τ inde disperssit eos dñs sup faciẽ vniuerse ter-
re. Hę sunt generatiões sem: sem filius centũ annor̃
erat qñ genuit arpharad duob⁹ annis post diluuiũ.
Et vixit sem postq̃ genuit arpharad q̃ngẽtis annis:
et genuit filios τ filias. Et arpharad vixit triginta τ
quinq; annis: τ genuit sale: τ vixit arpharad postq̃
genuit sale q̃dringẽtis τ tribus annis: τ genuit filios
et filias. Et sale vixit triginta annis τ genuit heber:
et vixit sale postquam genuit heber quadringentis τ
tribus annis τ genuit filios τ filias. Et vixit heber
triginta et quattuor annis τ genuit phaleg: et vixit
heber postquam genuit phaleg quadringentis τ tri-
ginta annis:

Transla. Chal'.

אינָשָׁא׃ וַאֲמַר יְיָ הָא עַם חַד וְלִישָׁן חַד לְכֻלְּהוֹן וְדִין דְּשָׁרוֹ לְמֶעְבַּד וּכְעַן לָא יִתְמְנַע
מִנְּהוֹן כָּל דְּחָשִׁבוּ לְמֶעְבַּד׃ הָבוֹ נִתְגְּלֵי וּנְבַלְבֵּל תַּמָּן לִישָׁנְהוֹן דְּלָא יִשְׁמְעוּן אִינָשׁ
לִישָׁן חַבְרֵיהּ׃ וּבַדַּר יְיָ יָתְהוֹן מִתַּמָּן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא וְאִתְמְנַעוּ מִלְּמִבְנֵי קַרְתָּא׃ עַל
כֵּן קְרָא שְׁמַהּ בָּבֶל אֲרֵי תַּמָּן בַּלְבֵּל יְיָ לִישָׁן כָּל אַרְעָא וּמִתַּמָּן בַּדַּרִינוּן יְיָ עַל אַפֵּי כָל
אַרְעָא׃ אִילֵּין תּוֹלְדַת שֵׁם שֵׁם בַּר מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת אַרְפַּכְשַׁד תְּרֵתִין שְׁנִין בָּתַר
טוּפָנָא׃ וְחַיָּא שֵׁם בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת אַרְפַּכְשַׁד חַמְשׁ מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
וְאַרְפַּכְשַׁד חַי תְּלָתִין וְחַמְשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת שָׁלַח׃ וְחַיָּא אַרְפַּכְשַׁד בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת
שָׁלַח אַרְבַּע מְאָה וּתְלַת שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וְשָׁלַח חַיָּא תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
עֵבֶר׃ וְחַיָּא שָׁלַח בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת עֵבֶר אַרְבַּע מְאָה וּתְלַת שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
וְחַיָּא עֵבֶר אַרְבַּע וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת פָּלֶג׃ וְחַיָּא עֵבֶר בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת פָּלֶג
אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין

Prima. chal'.

שָׁרָא עֲבַד מֵנַע
נְהַב בָּלַל
שְׁמַע מֵנַע בְּנָה
קָרָה בָּלַל אֶל
יְלַד שָׁנָה תְּרֵי
חָיָה יְלַד בְּנָה
רָבַע שָׁנָה חָיָה

Ptiua heb. **Tex.Heb.** **Gen.** **Ca.xi.** **Trãsla.B.Hiero.** **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.**

שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי כׇּל
b & genuit c filios b & filias.
c Vixit quoq; cccccccccc
et genuit filios τ filias. τ mortu
καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθα
est. τ vixit phalec ānos centũ triginta
νεν. καὶ ἔζησε φαλὲκ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα
quattuor. et genuit ragau. τ vixit
τέσσαρα. καὶ ἐγέννησε τὸν ραγαῦ. καὶ ἔζησε
phalec postq̃ genuit ipse ragau: ānos
φαλὲκ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ραγαῦ, ἔτη
ducentos nouem: et genuit filios τ fili
διακόσια ἐννέα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγα
as. τ mortu ẽ. τ vixit ragau ānos
τέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε ραγαῦ ἔτη
centũ triginta duo. et genuit seruch.
ἑκατὸν τριακονταδύο. καὶ ἐγέννησε τὸν σερούχ.
et vixit ragau: postq̃ genuit ipse
καὶ ἔζησε ραγαῦ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
seruch: ānos ducentos septem: et genuit
σερούχ, ἔτη διακόσια ἑπτά. καὶ ἐγέννησεν
filios et filias. t et mortu ẽ. et vixit
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
seruch ānos centũ triginta: τ genuit
σεροὺχ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἐγέννησε τὸν
nachor. τ vixit seruch: postq̃ genuit
ναχώρ. καὶ ἔζησε σερούχ, μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipse nachor: ānos ducentos. τ genuit
αὐτὸν τὸν ναχώρ, ἔτη διακόσια. καὶ ἐγέννησεν
filios τ filias. τ mortu ẽ. τ vixit
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
nachor ānos centũ septuaginta nouem. et ge-
ναχὼρ ἔτη ἑκατὸν ἑβδομηκονταεννέα. καὶ ἐ-
nuit thare. τ vixit nachor: postq̃
γέννησε τὸν θαρά. καὶ ἔζησε ναχώρ, μετὰ
genuit ipse thare: ānos centũ vigin
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν θαρά, ἔτη ἑκατὸν εἴκο-
ti quinq. τ genuit filios et filias. τ
σιπέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
mortu ẽ. τ vixit thare ānos septuagin-
ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε θαρὰ ἔτη ἑβδομήκοντα
ta. et genuit abram: et nachor: τ a
τα. καὶ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν ναχώρ, καὶ τὸν ἀ
ran. he ghatiões thare. thare genuit abram:
ράν. οὗτοι αἱ γενέσεις θαρά. θαρὰ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ,
et nachor: et aran. aran genuit loth.
καὶ τὸν ναχώρ; καὶ τὸν ἀράν. ἀρὰν ἐγέννησε τὸν Λώτ.
et mortu ẽ aran coram thare patre suo in
καὶ ἀπέθανεν ἀρὰν ἐνώπιον θαρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν
terra g̃ natus ẽ: in regione chaldeorũ. et ac
τῇ γῇ ἧ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. καὶ ἔλα
ceperũt abram et nachor sibi vxores. nomen
βον Ἄβραμ καὶ ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ
vxori abram: sara. et nomẽ vxori nachor
γυναικὶ Ἄβραμ, Σάρα. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ ναχώρ,
melcha: filia aran: et pater melchа: et pater ieschа.
μελχά, θυγάτηρ ἀράν, καὶ πατὴρ μελχά, καὶ πατὴρ Ἰεχά.
τ erat sara sterilis: et nõ genuerat et accepit thare
καὶ ἦν Σάρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτεκνοποίει. καὶ ἔλαβε θαρὰ

Ieb.11 e. Iosue. 4.a. 1Pa. 9. b. Iudi.5 a. Sap. 10.a.

שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
d reu. m Vixitq̃ n phaleg
d & genuit ccccccccccccc
o postq̃ p genuit ccccccccc
r reu u ducentis s nouẽ t an
nis: r & ccccccccccccccc
genuit t filios s & filias. cc
b Vixit autem c reu cccccc
c triginta a duobus f annis
e & genuit ccccccccccccc
f sarug. k vixit quoq; l reu
m postq̃ n genuit ccccccc
p sarug o ducentis q septẽ
f annis: ccccccccccccccc
u & genuit r filios r & filias.
s Vixit autem a sarug cccc
b triginta c annis: p & ge=
nuit f nachor. ccccccccc
g Vixit q̃ b sarug l postq̃ cc
k genuit ccccccccccccc
m nachor n ducentis o an=
nis: p & genuit q filios cccc
r & filias. o Vixit aũt t na=
chor x viginti u nouem ccc
f annis: & genuit b thare.
c Vixit q̃ p nachor ccccccc
f postq̃ f gẽuit h thare m cẽ=
tũ k decem l & nouem cccc
l annis: o & genuit cccccc
ccccccccccccc ccc ccc ccc
p filios q & filias. r Vixit q̃
o thare r septuaginta ccccc
u annis: x & gẽuit s abram
& b nachor ccccccccccc
c & o aram. c He sunt autẽ
f generationes g thare. cc
h Thare i genuit l abram:
n nachor ccccccccccccc
o & p aram. q Porro arã r ge
nuit t loth. ccccccccccc
u Mortuus q̃ est x arã f añ
n thare b patrem suum cc
c in terra o natiuitatis suę
f in vr f chaldeorum. cccc
g Duxerunt aũt h abrã i &
nachor l vxores. ccccccc
m Nomen n vxoris o abrã
p saraí: q & nomẽ ccccc
r vxoris n nachor r mel=
cha u filia x aram r patris cc
s melche a & pris b ieschе.
c Erat aũt b saraí ccccc cc
f sterilis: f nec g hẽbat h libe
ros. f Tulit itaq̃ k thare ccc

וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא כָּל תַּלְתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת רְעוּ: וְחַיָּא פָּלֶג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת
רְעוּ מָאתָן וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא רְעוּ תְּלָתִין וְתַרְתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
שְׂרוּג: וְחַיָּא רְעוּ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת שְׂרוּג מָאתָן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא
שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת נָחוֹר: וְחַיָּא שְׂרוּג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין
וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן וְחַיָּא נָחוֹר עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת תָּרַח וְחַיָּא נָחוֹר בָּתַר דְּאוֹלִיד
יָת תָּרַח מְאָה וְתִשַׁע עֶשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא תָּרַח שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן: וְאִלֵּין תּוֹלְדָת תָּרַח תָּרַח אוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן
וְהָרָן אוֹלִיד יָת לוֹט: וּמִית הָרָן בְּקֳדָם תָּרַח אֲבוּהִי בְּאַרְעָא יְלַד תֵּירֵהּ בְּאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי:
וְנָסִיב אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם אִתַּת אַבְרָם שָׂרַי וְשׁוּם אִתַּת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת
הָרָן אֲבוּהִי דְּמִלְכָּה וַאֲבוּהִי דְּיִסְכָּה: וַהֲוָת שָׂרַי עַקְרָה לֵית לַהּ וָלַד: וּדְבַר תָּרַח

Ptiua chal. **Interp.chal.**

מְאָה חֵירֵי תֵּרֵי
et genuit filios τ filias. Et vixit phaleg triginta an=
nis: τ genuit reu. Et vixit phaleg postquã genuit reu
ducentis τ nouem annis: τ genuit filios τ filias. Et
vixit reu triginta τ duobus annis: τ genuit sarug:
et vixit reu postquam genuit sarug ducentis τ septẽ
annis: et genuit filios τ filias. Et vixit sarug tri=
ginta annis: τ genuit nachor. Et vixit sarug postq̃
genuit nachor ducentis annis: et genuit filios τ fi=
lias. Et vixit nachor viginti τ nouem annis: τ genuit
thare. Et vixit nachor postquã genuit thare centum
et decem τ nouem annis: τ genuit filios τ filias. Et
vixit thare septuaginta annis: τ genuit Abram: na=
chor: τ aran. Hę sunt generationes thare: thare ge=
nuit abram: nachor: τ aran: aran autẽ genuit loth.
Et mortuus est aran viuente thare patre suo in terra
natiuitatis suę in vr chaldeorum. Et acceperunt sibi
abram τ nachor vxores: nomen vxoris abram sarai:
et nomẽ vxoris nachor melcha filiæ aran patris mel
chæ τ patris ieschæ: eratq; sarai sterilis: nec erat ei
filius. Et tulit thare cccccccccccccccccccc

Translã.Chal.

וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא כָּל תַּלְתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת רְעוּ: וְחַיָּא פָּלֶג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת
רְעוּ מָאתָן וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא רְעוּ תְּלָתִין וְתַרְתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
שְׂרוּג: וְחַיָּא רְעוּ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת שְׂרוּג מָאתָן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא
שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת נָחוֹר: וְחַיָּא שְׂרוּג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן וְחַיָּא נָחוֹר עֶשְׂרִין וְתִשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת תָּרַח וְחַיָּא נָחוֹר בָּתַר דְּאוֹלִיד
יָת תָּרַח מְאָה וְתִשַׁע עֶשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא תָּרַח שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן: וְאִלֵּין תּוֹלְדָת תָּרַח תָּרַח אוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן
וְהָרָן אוֹלִיד יָת לוֹט: וּמִית הָרָן בְּקֳדָם תָּרַח אֲבוּהִי בְּאַרְעָא יְלַד תֵּירֵהּ בְּאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי:
וְנָסִיב אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם אִתַּת אַבְרָם שָׂרַי וְשׁוּם אִתַּת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת
הָרָן אֲבוּהִי דְּמִלְכָּה וַאֲבוּהִי דְּיִסְכָּה: וַהֲוָת שָׂרַי עַקְרָה לֵית לַהּ וָלַד: וּדְבַר תָּרַח

Trãsla. Grẽ. lxx. cũ interp. latina.

abram filiũ suũ: et lot filiũ aran: filiũ
τὸν Ἄβραμ υἱὸν [illegible]τοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀράν, υἱὸν τοῦ
filij sui: et [illegible]aram nurũ suã: vxo
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖ-
rẽ abram filij sui. ⁊ eduxit eos de
κα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ
regione chaldeorũ: vt irent i terrã chana
τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς γῆν Χανα-
an, et venerũt vsq; ad charã. ⁊ habitauerũt illic. ⁊ facti
ἀν· καὶ ἦλθον ἕως Χαράν· καὶ ὤκησαν ἐκεῖ· καὶ ἐγένον-
Judith 5.a. Sapi. 10.a. sunt dies thare in ẽra charã: ãni ducenti quin
το αἱ ἡμέραι θαρὰ ἐν γῇ Χαράν, ἔτη διακόσια πέν-
q; et mortuꝰ ẽ thare in charan.
τε· καὶ ἀπέθανε θαρὰ ἐν Χαράν. Ca.12.

A ΕΤ dixit dñs abram: egredere de terra tua
καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου
et de cognatione tua: ⁊ de domo pa-
καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πα-
Actũ. 7.a. tris tui: ⁊ veni in terrã: quã tibi mõstrabo ⁊
τρός σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω· καὶ
faciã te in gentẽ magnã, ⁊ bñdicam te: et ma
ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ με-
gnificabo nomẽ tuũ. et eris bñdictus. et bñdi-
γαλυνῶ τὸ ὄνομάσου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· καὶ εὐλο-
cam benedicentes te: ⁊ maledicentes
γήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους
te: maledicã. et bñdicentur in te omnes
σε, καταράσομαι· καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι
tribus terre. et abiit abram sicut locu-
Gen. 5.d. Hebre. 11.b. αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ καθὰ ἐλάλη-
tus ẽ et dñs. et iuit cum eo ot. abrã
σεν αὐτῷ κύριος· καὶ ὦχετο μετ' αὐτοῦ Λὼτ· Ἄβραμ
at erat annoꝝ septuaginta quinq; qñ egressus ẽ de cha
δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χα-
ran. ⁊ accepit abram saram vroꝛẽ suam:
ράν. καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
et lot filiũ fratris sui: et oẽs
καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα
substanriã eorũ: q̃cunq; possidebãt. ⁊ oẽm
B τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν
aiam: quã possiderũt in charan. et egressus ẽ vt iret
ψυχήν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν Χαράν· καὶ ἐξῆλθε πορευθῆ-
in terrã chanaan. et ptrãsiuit abram terrã vsq; ad
ναι εἰς γῆν Χανάαν· καὶ διῆλθεν Ἄβραμ τὴν γῆν ἕως
locũ sychem: ad querẽ excelsam. at
τοῦ τόπου Συχέμ, ἕως τὴν δρῦν τὴν ὑψηλήν. οἱ δὲ
chananei tunc habitabant terrã. et apparuit do-
Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν· καὶ ὤφθη κύρι-
mino abram: et dixit ei: semini tuo
ος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῷ σπέρματί σου
dabo terrã hanc. et edificauit illic abram
δώσω τὴν γῆν ταύτην, καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ
altare dño q̃ apparuit ei.
θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ· ꝯ ꝯꝯ

Transla. B. Hiero.

abrã filiũ suũ: & loth filiũ aran: & nurũ suã: & vxorem suã abram filij sui: & eduxit eos de hur chaldeorũ vt irẽt i terrã chanaan. Venerũtq; vsq; aran: & habitauerunt ibi. Et facti sũt dies thare ducentorũ qnq; annorum: & mortuus est in aran.

Dixit aũt Capũ.12. dñs ad abram. Egredere de terra tua: & de cognatiõe tua & de domo patris tui: & veni in terrã quã monstrauero tibi. Faciamq; te in gẽtẽ magnã: & bñdicã tibi: & magnificabo nomẽ tuũ: eriſq; bñdictus. Bñdicã bñdicẽtibus tibi: & maledicã maledicẽtibus tibi. At in te bñdicẽtur vniuerſe cognatiões terre. Egressus ẽ itaq; abram sicut pcepat ei dñs: & iuit cũ eo loth. Septuaginta quinq; annorum erat abrã cũ egrederetur de aran. Tulitq; sarai vxorẽ suam: & loth filiũ fris sui: & vniuersam substantiam quam possederant: & animas quas fecerant in aran & egressi sunt vt irent in terram chanaan. Cũq; veniſſent in eã: pertransiuit abram terrã vsq; ad locũ sichẽ & vsq; ad conuallem illustrẽ: chananeus aũt tunc erat in terra. Apparuit aũt dñs abram: & dixit ei. Semini tuo dabo terrã hanc. Qui edificauit ibi altare dño: qui apparuerat ei.

Trans. Chal.

אֵת אַבְרָם בְּרֵהּ וְיָת לוֹט בַּר בְּרֵהּ הָרָן בַּר בְּרֵהּ וְיָת שָׂרַי כַּלָּתֵהּ אִיתַּת אַבְרָם בְּרֵהּ וּנְפַקוּ
עִמְּהוֹן מֵאוּרָא דְכַשְׂדָּאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִכְנָעַן וַאֲתוֹ עַד חָרָן וְיַתִּיבוּ תַּמָּן: וְהוֹוֹ יוֹמֵי
תֶּרַח מְאַתָּן וְרַמְשִׁ שְׁנִין וּמִית תֶּרַח בְּחָרָן: וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם
אֵיזֵל לָךְ מֵאַרְעָךְ וּמִיַּלְדוּתָךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ לְאַרְעָא
וְאֵיבָרְכִינָךְ וְאַרְבֵּי שְׁמָךְ וְתְהֵא מְבָרַךְ: וְאֵבָרֵךְ מְבָרְכָיִךְ
נְדַיְּלִנָּךְ כָּל זַרְעַיַּת אַרְעָא: וַאֲזַל אַבְרָם כְּמָא דְמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַאֲזַל עִמֵּיהּ לוֹט
וְאַבְרָם בַּר שַׁבְעִין וְרַמְשׁ שְׁנִין בְּמִפְּקֵיהּ מֵחָרָן: וּדְבַר אַבְרָם יָת שָׂרַי אִתְּתֵהּ וְיָת לוֹט
בַּר אֲחוּהִי וְיָת כָּל נְכָסֵיהוֹן דְּקְנוֹ וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרְיְתָא בְּחָרָן וּנְפַקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִכְנָעַן וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דִכְנָעַן: וְעַבַר אַבְרָם בְּאַרְעָא עַד אֲתַר שְׁכֶם עַד
מֵישַׁר מוֹרֶה וְכְנַעֲנָאָה בְּכִין בְּאַרְעָא: וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לְבְנָךְ אֶתֵּן יָת
אַרְעָא הָדָא וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ:

Ter. Heb. Gen. Ca. xij. Pũtiua. heb.

	אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן	
וַיִּקַּח אִישׁ	בְּנֹ בְנוֹ וְאֶת־שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת	
	אַבְרָם בְּנוֹ וַיֹּצִאוּ אִתָּם מֵאוּר	
יָלַךְ בוא	כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ	
הָיָה	עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיִּהְיוּ יְמֵי	
שָׁנָה	תֶּרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה	
מות	וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן:	
	Cap. xij.	
אָמַר	יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ	
הָלַךְ	וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל	
רָאָה עָשָׂה	הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ: וְאֶעֶשְׂךָ	
גָּדַל בָּרַךְ	לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ	
הָיָה בְּרָכָה	וְהֱיֵה בְּרָכָה: וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ	
קָלַל אָרַר	וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל	
שִׁפְחָה	מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם	
	כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ	
שָׁנָה	אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים	
יָצָא לָקַח	וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן: וַיִּקַּח	
אִישׁ	אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט	
רֹאשׁ	בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר	
	רָכָשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ	
	בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן	
נוּא עֵבֶר	וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹר אַבְרָם	
קוּם אין	בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן	
יָרֵהּ רָאָה	מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ: וַיֵּרָא	
אָמַר	יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ	
נָתַן נָבָה	אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם	
זָבַח רָאָה	מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו:	

Interp. chal.

abram filium suũ ⁊ loth filium aran filium filij sui et sarai nurũ suam vroꝛẽ abram filij sui: ⁊ egressi sunt simul de vr chaldeorũ vt irent in terrã chanaã: venerunt vsq; aran: ⁊ habitauerũt ibi. Et fuerunt dies thare ducenti ⁊ dnq; anni: ⁊ mortuꝰ est thare in arã.

ET dixit dñs ad abram: proficiscere de terra tua ⁊ de cognatione tua ⁊ de domo patris tui ad terram quã monstrauero tibi. Et faciam te in populũ magnum: ⁊ benedicã tibi: ⁊ magnificabo nomen tuũ: ⁊ eris benedictus. Benedicãq; benedicentibus tibi: ⁊ maledicẽtibꝰ tibi maledicã: et bñdicentur propter te oẽs cognationes terre. Et abiit abram sicut locutus est cum eo dñs: ⁊ abiit cũ eo loth. Abram autẽ erat filius septuaginta ⁊ dnq; annoꝝ cum egrederetur de aran. Et tulit abrã sarai vroꝛẽ suã: ⁊ loth filiũ fratris sui ⁊ omnẽ possessionẽ suam quã possederãt: ⁊ oẽs alias quas subiecerãt legi in aran: ⁊ egressi sunt vt irent in terrã chanaã: ⁊ venerũt in terrã chanaã. Et ptransiuit abrã per terrã vsq; ad locũ sichem vsq; ad planiciẽ moze: chananeus aũt tunc morabat in terra. Et appuit dñs abrã: ⁊ dixit. Filijs tuis dabo terrã hanc: ⁊ edificauit ibi altare dño q̃ appuerat ei.

Pũtiua. chal.

כַּלָּל אָזַל אָתָא
הָוָה מְאָה שְׁנָה
מוֹת אָזַל חֲזָא
עֲבַד סְגָא בְּרִיךְ
רָעָה הֲוָה בְּרִיךְ
לְטָטוּ בְּרִיךְ שְׁנָה
נְבָךְ אִנְתָּא
כְּנָה עֲבַד אָזַל
אָתָא שְׁרָא שְׁרָא
גְּלָה בְּנָה נְתַן
בְּנָה דְּבַח גְּלָה

Ptúa beb. **Tex.Heb.** **Gen.** **Ca.xiij.**

Tráſla.Hiero.

Tráſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

וַיַּעְתֵּק מִמֶּשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית
נָטָה
אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית אֵל מִיָּם וְהָעַי
מִקֶּדֶם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיִּסַּע אַבְרָם
נָסַע הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה וַיְהִי רָעָב
הָיָה בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר
שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרָיְמָה
כָּרַב
וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא
אִישׁ
יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָתְּ
יָפָה רְאֵה
וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים
רָאָה
וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי
וְאֹתָךְ יְחַיּוּ אִמְרִי נָא אֲחֹתִי אָתְּ
חָיָה
לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה
יִיטַב חָיָה
נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם
הָיָה
מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת
רָאָה
הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִוא מְאֹד וַיִּרְאוּ
אִישׁ
אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ
הָלַל
אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית
לָקַח
פַּרְעֹה וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ
יִיטַב
וַיְהִי לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים
וְעַבְדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים
וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים
נָגַע
גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרַי
אִישׁ
אֵשֶׁת אַבְרָם וַיִּקְרָא פַּרְעֹה
קָרָא
לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מָה זֹּאת עָשִׂיתָ
עָשָׂה
לִּי לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתְּךָ
נָגַד

[1]Et [m]ide [l]trāſgrediēs [n]ad mōtē qui erat [o]cōtra oriē tē [r]bethel: [r]tetēdit ibi [s]ta bernaculū ſuū [x]ab occi dēte hñs [t]bethel: [r]&[t]ab o riēte [t]hai. [s]Edificauit quoq; [b]ibi [c]altare [v]dño: [c]&iuocauit [c]nomē [g]eius. [b]Perrexit [b]abrā [k]vādēs [l]&vltra [p]grediēs [m]ad me ridiē. [n]Facta ē aūt [o]fames [p]i terra. [q]deſcēdit [q]r abrā [u]in egyptū [r]vt pegrinare tur [u]ibi. [r]Preualuerat [r]ei [s]fames [s]i terra. [c]Cūq; [b]p pe eſſet [c]vt ingrederetur [e]egyptū [g]dixit ſarai [k]vxo ri ſue. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [n]Noui [o]q [q]pulchra [n]fis ∞ [p]mulier: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]&q [u]cum [x]viderint [r]te [t]e gyptii: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]dicturi ſūt: [l]vxor illius [c]eſt: [o]&interficient [c]me: [r]&te [g]reſeruabunt. [l]Dic ergo [r]obſecro te [q]ſoror mea [r]fis: [m]vt [n]bñ ſit [c]mihi [p]propter te: [q]& viuat ∞∞ [r]aia mea [n]ob grām tui. ∞ [n] Cū itaq; ingreſſus eēt [k]abrā [e]egyptū: [t]viderunt [g]egyptii ∞∞∞∞∞∞∞∞ [c]mulierē [q]q [e]ēt [c]pulchra [g]nimis. Et nūciauerunt [k]pricipes [t]pharaoni: [m]& laudauerunt [n]eam ∞∞∞∞ [o]apud [p]illū. [q]Et ſublata ē [r]mulier in [n]domum ∞∞∞ [t]pharaonis. [n]abrā vero [x]bene vſi ſunt [r]propter illam. [t]Fuerūtq; [t]ei [b]oues [c]& boues [o]& aſini ∞∞∞ [c]& ſerui [c]& famule [g]& aſi ne [b]& cameli. ∞∞∞∞∞∞ [t]Flagellauit autem [k]dñs [m]pharaonem [n]plagis ∞∞ [o]maximis [p]& [q]domū . ius [r]propter [t]ſarai ∞∞∞∞∞∞ [n]vxorem [r]abram. [r]Voca uitq; [t]pharao ∞∞∞∞∞∞∞ [g]abrā: [b]& dixit ei. [c]Quid nā eſt [g]hoc quod [c]feciſti [t]mihi? [g]Quare [b]nō idica ſti [k]mihi [q]q [n]vxor tua ∞

et recéſſit inde ad montē ad oriẽtem bethel. χαὶ ἀπέϛη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς βαιθήλ.
et ſtatuit tabernaculū ſuū in bethel verſus ma χαὶ ἔϛησε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν βαιθὴλ κατὰ θάλασ
re: et hay ad orientem. [r] edificauit i ſαν, χαὶ ἀγγὲ κατὰ ἀνατολάς. χαὶ ὠχοδόμησεν ἐ
bi altare dño. [r] inuocauit in κεῖ θυσιαϛήριον τῷ χυρίῳ. χαὶ ἐπεχαλέσατο ἐπὶ
nomine dñi. et diſceſſit abram. et va τῷ ὀνόματι χυρίου. χαὶ ἀπῆρεν ἄβραμ. χαὶ πορευ
dẽs caſtrametatus ē in deſerto. [r] facta eſt fa θεὶς ἐϛρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. χαὶ ἐγένετο λι
mes in terra. et deſcendit abram in egyptũ μὸς ἐπὶ τῆς γῆς. χαὶ χατέβη ἄβραμ εἰς αἴγυπτον
vt habitaret ibi. qr inualuit fames in terra. παροιχῆσαι ἐχεῖ. ὅτι ἐνίσχυεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.
factũ eſt ãt qñ appropiquauit abrã vt ingrederet in egy ἐγένετο δὲ ἡνίχα ἤγγισεν ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς αἴγυ
ptũ: dixit abram ſare vxori ſue: noui ptῦ: εἶπεν ἄβραμ Σάρα τῇ γυναιχὶ αὐτοῦ, γινώϛχω
ego: q mulier pulchra es. erit ergo cũ vide ἐγώ, ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ. ἔϛαι οὖν ὡς ἂν ἴδω
rint te egyptij: dicent q vxor illius eſt hec: ϛί σε οἱ αἰγύπτιοι, ἐροῦϛιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐϛιν ἄυ
et interficient me: te ãt vendicabunt. τη, χαὶ ἀποχτενοῦϛί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.
dic ergo qõ ſoror illius ſum: vt bñ mihi εἰπὲ οὖν ὅτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμι, ἵνα μοι Infra.
ſit ꝓpter te: [r] viuet aĩa mea ꝓpter te. ϛῇ χαλῶς δι᾽ ϲέ, χαὶ ζήϲεται ἡ ψυχή μου ἕνεχέ ϲου. 20.c.
factũ ē ãt qñ ingreſſus ē abram in egyptum. vi ἐγένετο δὲ ἡνίχα εἰϲῆλθεν ἄβραμ εἰς αἴγυπτον. ἰ D
derunt egyptij mulierẽ: q pulchra erat δόντες οἱ αἰγύπτιοι τὴν γυναῖχα, ὅτι χαλὴ ἦν
nimis. et viderũtcã principes pharaonis: [r] σφόδρα. χαὶ εἶδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες φαραώ, χαὶ
laudauerũt cã ad pharaonẽ: [r] induxerunt eam ἐπῄνεϲαν αὐτὴν πρὸς φαραώ, χαὶ εἰϲήγαγον αὐτὴν
in domũ pharaonis. [r] abrã bene vſi ſunt εἰς τὸν οἶχον φαραώ. χαὶ τῷ ἄβραμ εὖ ἐχρήϲαν
ꝓpter eã. [r] fuerunt ei oues: et vituli: δι᾽ αὐτήν. χαὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, χαὶ μόχοι,
et aſini: et ſerui: [r] famule: et muli: et χαὶ ὄνοι, χαὶ παῖδες, χαὶ παιδίϲχαι, χαὶ ἡμίονοι, χαὶ
cameli. et cruciauit dñs pharaonẽ cruciatibus χάμηλοι. χαὶ ἤϲαϲε χύριος τὸν φαραὼ ἐϲαϲμοῖς
magnis et malis: et domũ eius ꝓpter ſa μεγάλοις χαὶ πονηροῖς, χαὶ τὸν οἶχον αὐτοῦ περὶ σά
ꝓ vxore abram. vocans aũt pharao ρας τῆς γυναιχὸς ἄβραμ. χαλέϲας δὲ φαραὼ τὸν
abram: dixit: qd hoc feciſti mihi: qr nõ ἄβραμ, εἶπε, τί τοῦτο ἐποίηϲάς μοι, ὅτι οὐχ
renunciaſti mihi: q vxor tua ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή ϲου ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Ptúa chal.

Interp.chal.

Transla. Chal.

סָלַק שְׁכֶן עָרַב
דְּנַח בָּנָה דְּבַח
צְלָא יְתֵב עוֹל
אֲנַתָּה חְוֵא
הֲוָה אֲמַר כְּטוֹל
קוּם אָח יְטַב
קוּם עוֹל חְוֵא
רַבַּב דְּוֵר יְטַב
הֲוָה אֲתָא
כְּתַשׁ רַבַּב
אֲנַתָּא הֲוָה

Et aſcendit inde in monte qui erat ad orientẽ bethel et tetendit tabernaculũ ſuũ ab occidente habens be thel [r] ab oriente hai: [r] edificauit ibi altare cotã dño et orauit in noie dñi. Et profectus eſt abrã vadens [r] proficiſcens ad meridiẽ. Et fuit fames in terra: de ſcenditq; abrã in egyptũ vt peregrinaret ibi: qñ pre ualuerat fames in terra. Et factũ eſt cum appropin quaret vt ingrederetur in egyptũ: dixit ſarai vxori ſue. Ecce nunc cognoui q mulier pulchra aſpectu tu es. Et erit cum viderint te egyptij: [r] dicent vxor eius eſt hec: interficiẽtq; me: [r] te reſeruabũt. Die nunc q ſoror mea ſis tu: vt bene ſit mihi ꝓpter te: [r] ſuſtentet aĩa mea ꝓpter verba tua. Et factũ eſt cum ingreſſus eſſet abrã in egyptũ: vi derunt egyptij mulierẽ q pul chra eſſet nimis. Et viderũt eam principes pharao nis: [r] laudauerũt eam apud pharaonẽ: et ſublata eſt mulier i domũ pharaonis. Et abrã bñfecit ꝓpter eã. Et fuerũt ei oues [r] boues [r] aſini [r] ſerui [r] ancille et aſine [r] cameli. Et adurit dñs ſup pharaonẽ plagas magnas [r] ſup hoſce domus eius ꝓpter ſarai vxorẽ abram. Vocauit q pharao abrã [r] dixit. Quid eſt hoc quod feciſti mihi: quare nõ nũciaſti mihi q vxor tua

וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְטוּרָא מַדַּנְחָא לְבֵיתְאֵל וּפְרִיסַת בֵּית אֳהָלֵהּ מִן עַרְבָא וְעַי
מִדִּינְחָא וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְצְלִי בִּשְׁמָא דַּיְיָ: וּנְטַל אַבְרָם אָזֵיל וְנָטוֹל
לְדָרוֹמָא: וַהֲוָה כַּפְנָא בְּאַרְעָא וּנְחַת אַבְרָם לְמִצְרַיִם לְאִיתְתָּבָא תַּמָּן אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא
בְּאַרְעָא: וַהֲוָה כַּד קָרִיב לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם וַאֲמַר לְשָׂרַי אִתְּתֵיהּ הָא כְעַן יְדַעְנָא אֲרֵי
אִתְּתָא שַׂפִּירַת חֵזוּ אַתְּ: וִיהֵי כַּד יְחֲזוֹן יָתִיךְ מִצְרָאֵי וְיֵמְרוּן אִתְּתֵיהּ דָּא וְיִקְטְלוּן
יָתִי וְיָתִיךְ יְקַיְּמוּן: וְאִמְרִי כְעַן דַּאֲחָתִי אָתְּ בְּדִיל דְּיֵיטֵב לִי בְגִינָךְ וְתִתְקַיַּם נַפְשִׁי
בְּגִינָתָךְ: וַהֲוָה כַּד עָל אַבְרָם לְמִצְרַיִם וְחָזוֹ מִצְרָאֵי יָת אִתְּתָא אֲרֵי שַׂפִּירָא הִיא
לַחֲדָא: וַחֲזוֹ יָתָהּ רַבְרְבֵי פַרְעֹה וְשַׁבַּחוּ יָתָהּ לְוָת פַּרְעֹה וְאִתְּדַּבַּת אִתְּתָא לְבֵית פַּרְעֹה:
וּלְאַבְרָם אֵיטִיב בְּדִיל דִּילַהּ וַהֲוָה לֵיהּ עָן וְתוֹרִין וְחֲמָרִין וְעַבְדִין וְאַמְהָן וְאַתָנָן וּגְמַלִּין:
וְאַיְתִי יְיָ עַל פַּרְעֹה מַכְתִּשִׁין רַבְרְבִין וְעַל אֵינַשׁ בֵּיתֵיהּ עַל עִיסַק שָׂרַי אִתְּתָא דְּאַבְרָם:
וּקְרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מָה דָא עֲבַדְתָּ לִי לְמָה לָא חַוַּיְתָ לִי אֲרֵי אִתְּתָךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

est. et quare dixisti q̃ soror mea est: et accepi eam mihi vxorẽ. τ nũc ecce vxor tua co
ἐστί· καὶ ἵνατί εἶπας ὅτι ἀδελφή μού ἐστί, καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ γυναῖκα· καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου ἐναν
rã te: accipiẽs recede. τ præcepit pha
τίον σου, λαβὼν ἀπόστρεχε· καὶ ἐνετείλατο φα
rao viris de abram comitari eum:
ραὼ ἀνδράσι περὶ ἄβραμ συμπροπέμψαι αὐτόν,
et vxorẽ eius: et omnia q̃cũq̃ erãt ei:
καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ,
et lot cũ eo.
καὶ λὼτ μετ' αὐτοῦ.

Ca. 13.

A ℍ. Scẽdit ãt abram de egypto ipse: τ vxor
ἀνέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ Αἰγύπτου αὐτός, καὶ ἡ γυνὴ
eius: et omnia sua: τ lot cum eo in
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ λὼτ μετ' αὐτοῦ εἰς
desertũ. abram ãt erat diues valde: in pecо
τὴν ἔρημον· Ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα, ἐν κτήνε
ribus τ argento: τ auro. τ abiit vnde egres
σι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ· καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν ἐξῆλ
sus ẽt in desertũ: vsq̃ bethel: vsq̃ ad locum vbi fuit
θεν εἰς τὴν ἔρημον, ἕως Βαιθήλ, ἕως τοῦ τόπου οὗ ἦν
tentorium eius prius: inter bethel et ha
ἡ σκηνὴ αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ ἀνὰ
ter hai: in loco altaris: quod fecit
μέσον Ἀγγαί, εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ἐποίη
illic prius. et inuocauit abram no
σεν ἐκεῖ τὴν ἀρχήν· καὶ ἐπεκαλέσατο Ἄβραμ τὸ ὄνο
mẽ dñi. et lot qui simul ibat cũ abrã: fuerũt
μα κυ· καὶ λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἄβραμ, ἦν
oues: et boues: et armẽta. et nõ capiebat eos
πρόβατα καὶ βόες, καὶ κτήνη· καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς
ira vt habitarẽt simul. qm̃ substãtia eorum mul
ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα· ὅτι ἦν ὑπάρχοντα αὐτῶν πολ
ta: τ nõ poterãt habitare simul. τ facta ẽ pu
λά, καὶ οὐκ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα· καὶ ἐγένετο μά
gna inter pastores pecorũ abram:
χη ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἄβραμ,
Infra. 36. a. et inter pastores lot. qt chananeus
καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τοῦ Λὼτ· οἱ δὲ Χαναναῖοι
et pherezei tũc habitabãt terrã. birtt ãt a
καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. εἶπε δὲ Ἄβ
bram lot: ne sit pugna inter me et te:
βραμ τῷ Λὼτ, μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ,
et inter pastores meos τ inter
καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν
Dicre. 40. b. pastores tuos: q̃ homes fratres sumus nos. nõ ecce
ποιμένων σου, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς· οὐκ ἰδοὺ
coram te est: recede a me:
πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σοῦ ἐστι; διάχωρισθητι ἀπ' ἐμοῦ,
si tu ad sinistrã: ego ad dexterã. si tu ad dexterã: ego ad
C εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιά· εἰ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς
sinistrã. et eleuans oculos suos lot:
ἀριστερά· καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ Λὼτ,

Transla. B. Hiero.

esset: quam ob cãm dixisti esse sororẽ tuam:
et sustulissem eã mihi in vxorem: nunc igitur ecce vxor tua: tolle et vade. Præcepitq̃
pharao viris: & deduxerũt eũ & vxorẽ eius: & omnia quæ habebat. Ca. 13
H. Scendit ergo abrã de egypto ipse & vxor eius: & oĩa quæ habebat & loth cũ eo ad austrãlẽ plagã. erat ãt dites valde in possessiõe auri & argẽti. Reuersusq̃ est per iter quo venerat a meridie in bethel: vsq̃ ad locũ vbi prius fixerat tabernaculũ inter bethel & hai: in loco altaris quod fecerat prius: & inuocauit ibi nomẽ dñi. Sed & loth qui erat cum abrã fuerũt greges & ouium & armenta & tabernacula: nec poterat eos capere terra: vt habitarẽt simul. Erat quippe substãtia eorũ multa & nequibãt habitare cõiter. Vñ facta est rixa iter pastores gregũ abram & loth. Eo aũt tpe chananeus & pherezeus habitabãt in terra illa. Dixit ergo abram ad loth. oro ne quæso sit iurgiũ inter me & te: & inter pastores meos & pastores tuos: frẽs enim sumus. Ecce vniuersa terra coram te est: recede a me obsecro. Si ad sinistrã ieris: ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris: ego ad sinistram pergam. Eleuatis itaq̃ loth oculis

Ter. Heb. Geñ. Ca. xiij. Pũctiua. heb.

הוא׃ לְמָה אָמַרְתְּ אֲחֹתִי הִוא ׀ ׀׀
וָאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה ׀׀׀ לָמָה
הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ׃ וַיְצַו עָלָיו ׀׀ יָלַךְ צוָה
פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת שלח
אִשְׁתּוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לוֹ׃

Cap. xiij.

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ עלה
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה׃ ׀׀ נֶגֶב
וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף ׀ כָּבֵד
וּבַזָּהָב׃ וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד ׀ נָסַע
בֵּית אֵל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה ׀׀ קוּם
שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין חלל
הָעַי׃ אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה זֶבַח
שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם קרא
בְּשֵׁם יְהוָה׃ וְגַם ללוט הַהֹלֵךְ אֶת ׀
אַבְרָם הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים ׀׀׀
וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת ׀׀ ישב
יַחְדָּו כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב וְלֹא ׀ רכשׁ רָבָה
יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ וַיְהִי רִיב בֵּין ׀׀ הָיָה רוּב
רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה רעה מִקְנֶה
לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב ׀ ישׁב
בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוט ׀ אמר
אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ ׀ רוב
וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים ׀
אַחִים אֲנָחְנוּ׃ הֲלֹא כָל הָאָרֶץ ׀׀׀
לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם ׀׀׀ פרד
הַשְּׂמֹאל וְאֵימְנָה וְאִם הַיָּמִין ׀׀׀ שׂמל יָמִין
וְאַשְׂמְאִילָה׃ וַיִּשָּׂא לוט אֶת עֵינָיו נשׂא

Interp. chal.

esset. Quare dixisti soror mea ẽ: τ tuli eã mihi in vxorem: τ nunc ecce vxor tua: tolle τ vade. Præcepitq̃ rex eum pharao viris: τ comitati sunt eum τ vxorẽ suam τ omnia quæ habebat. Cap. 13.
Et ascendit abram de egrpto ipse τ vxor eius et oia sua τ loth cum eo ad austrũ. Et abrã erat honorat valde in pecorib τ argẽto τ auro. Et abiit per mansiones suas a meridie τ vsq̃ bethel τ vsq̃ ad locum in quo tetẽderat prius tabernaculũ suũ inter bethel τ inter hai: ad locũ altaris qõ ibi fecerat prius: et orauit ibi abrã in noie dñi. Sed τ loth qui abiit cũ abram fuerũt oues τ boues τ tabernacula. τ nõ poterat sustinere eos terra vt habitarẽt simul: qz erat substantia eor multa: τ nõ poterãt habitare simul. Et facta est rixa iter pastores pecor abram τ pastores pecorum loth: chananeus aũt τ pherezeus tunc habitabãt in terra. Et dixit abrã ad loth. Ne sit nunc iurgiũ inter me τ inter te τ inter pastores meos τ inter pastores tuos: quoniã viri fratres sumus nos. Ecce ois terra coram te est: recede nunc a me, si tu ad aquilonem: ego ad meridiẽ: τ si tu ad meridiẽ ego ad aquilonem. Et leuauit loth oculos suos

Transla. Chal.

רְאֵי׃ לְמָה אֲמַרְתְּ דְּאָרַתִּי הִיא וְדִבַּרְתִּי יְהָה לִי לְאִנְתּוּ וּכְעַן הָא אִתְּחֵךְ דְּבַר וְאֵזֵל וּ
וּפַקִּיד עֲלוֹהִי פַּרְעֹה גּוּבְרִין וְאַלְוִיאוּ יָתֵיהּ וְיָת אִתְּתֵיהּ וְיָת כָּל דִּלְהֵיהּ׃ Ca. xiij.
וְסִלִּיק אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִתְּתֵיהּ וְכָל דִּילֵיהּ וְלוֹט עִמֵּיהּ לְדַרוֹמָא׃ וְאַבְרָם יַקִּיר
לַוְחָא בְּגֵעִירָא בְּכַסְפָּא וּבְדַהֲבָא׃ וְאֵזַל לְמַטְלָנוֹהִי מִדְּרוֹמָא וְעַד בֵּית אֵל עַד אֲתַר
דִּפְרִסְיָה תַּמָּן לְמִשְׁכְּנֵיהּ בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין עַי׃ לַאֲתַר מַדְבְּחָא דַּעֲבַד תַּמָּן
בְּקַדְמֵיתָא וְצַלִּי תַּמָּן אַבְרָם בְּשׁוּמָא דַּייָ׃ וְאַף לְלוֹט דְּאָזִיל עִם אַבְרָם הֲוֹן עָאן וְתוֹרִין
וּמִשְׁכְּנִין׃ וְלָא סְבָרַת יַתְהוֹן אַרְעָא לְמִיתַּב כַּחֲדָא אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנְהוֹן כְּסַגִּי וְלָא יְכִילוּ
לְמִיתַּב כַּחֲדָא׃ וַהֲוָה מָצוּתָא בֵּין רָעֵי בְּעִירֵי דְּצַבְרָם וּבֵין רָעֵי בְּעִירֵי דְּלוֹט וְכְעַנָאָה
וּפְרִזָאָה יָתְבִין בְּכֵין יַתִּיב בְּאַרְעָא׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט לָא כְעָן תְּהֵא מַצוּתָא בֵּינִי וּבֵין
רָעָיָתַי וּבֵין רָעָיָתָךְ אֲרֵי גּוּבְרִין אַחִין אֲנַחְנָא׃ הֲלָא כָל אַרְעָא כֳּדָמָךְ אִתְפְּרֵישׁ כְּעַן סְתַלַּח
אִם אַתְּ לְצִפְוּנָא אֲנָא לְדָרוֹמָא וְאִם אַתְּ לְדָרוֹמָא אֲנָא לְצִפְוּנָא׃ וּתְקַף לוֹט יָת עֵינוֹהִי

וַיַּרְא אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ רָאָה
מַשְׁקֶה לִפְנֵי שִׁחֵת יְהוָה אֶת
סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה כְּגַן יְהוָה כְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר׃ וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט
אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט
מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃
אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט
יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד סְדֹם׃
וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים
לַיהוָה מְאֹד׃ וַיהוָה אָמַר אֶל
אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ
שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה
וְקֵדְמָה וְיָמָּה׃ כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה
וּלְזַרְעֲךָ עַד עוֹלָם׃ וְשַׂמְתִּי אֶת
זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם
יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת עֲפַר הָאָרֶץ
גַּם זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃ קוּם הִתְהַלֵּךְ
בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ
אֶתְּנֶנָּה׃ וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב
בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן
שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ וַיְהִי
בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ
מֶלֶךְ אֶלָסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ
עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם׃ עָשׂוּ
מִלְחָמָה אֶת בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת

Poritiua chal. | Interp. chal.

וְחָזָא יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא אֲרֵי כּוּלָּה בֵּית שְׁקְיָא קֳדָם חֲבָלוּת יְיָ יָת סְדוֹם וְיָת
עֲמוֹרָה כְּגִנְּתָא דְּיָיָ כְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמֵיתֵי צֹעַר׃ וּבְחַר לֵיהּ לוֹט יָת כָּל מֵישַׁר יַרְדְּנָא
וּנְטַל לוֹט קֳדָמֵי תְּרֵיהוֹן וּפְרַשׁ גְּבַר מִלְּוַת אֲחוֹהִי׃ אַבְרָם יָתִיב בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן וְלוֹט
יָתִיב בְּקִרְוֵי מֵישְׁרָא וּפְרַס עַד סְדוֹם׃ וְאֵינָשֵׁי סְדוֹם בִּישִׁין דְּמֵימְרָהוֹן וְחַיָּבִין
בְּגִינֵי דְּהוֹן קֳדָם יְיָ לַחֲדָא׃ וַיְיָ אֲמַר לְאַבְרָם בָּתַר דְּאִתְפְּרַשׁ לוֹט מִלְּוָתֵיהּ זְקוֹף כְּעַן
עֵינָךְ וְחֲזִי מִן אַתְרָא דְּאַתְּ תַּמָּן לְצִפּוּנָא וּלְדָרוֹמָא וּלְמַדִּינְחָא וּלְמַעַרְבָא׃ אֲרֵי יָת כָּל
אַרְעָא דְּאַתְּ חָזֵי לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וּלְבָנָךְ עַד עָלְמָא׃ וְאֶשְׁוֵי יָת בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא
דְּמָא דְּיָכִיל אֱנָשׁ לְמִמְנֵי יָת עַפְרָא דְּאַרְעָא אַף בְּנָךְ לָא יִתְמָנוֹן׃ קוּם הַלֵּךְ
בְּאַרְעָא לְאוֹרְכַּהּ וּלְפִתְיָהּ אֲרֵי לָךְ אֶתְּנִנַּהּ׃ וּפְרַס אַבְרָם וְאָתָא וְיָתִיב בְּמֵישְׁרֵי
מַמְרֵא דִּי בְחֶבְרוֹן וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמֵי

Ca. xiiij.

אַמְרָפֶל מַלְכָּא דְּבָבֶל אַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְּאֶלָסַר כְּדָרְלָעֹמֶר מַלְכָּא דְּעֵילָם וְתִדְעָל מַלְכָּא
דְּעַמְמִין׃ עֲבַדוּ קְרָבָא עִם בֶּרַע מַלְכָּא דְּסְדוֹם וְעִם

---

[a] vidit [b] oẽm circa [c] regionẽ iordanis: [d] q̃ [e] vniuersa [f] irrigabatur [g] ãteq̃ [h] sub uerteret [i] dñs [k] Sodomã [l] & [m] Gomorrã [n] sicut paradisus [o] dñi: [p] & [q] sicut [r] egyptus [s] veniẽ [t] ib? [u] segor. [v] Elegit q̃ [w] sibi [x] loth [y] regionẽ circa [z] iordanẽ: [aa] & recessit [bb] ab oriẽte." Diuisiq̃ sũt [cc] alter utr ũ [dd] a [ee] fratre suo. [ff] Abram [gg] habitauit [hh] i terra [ii] chanaan. [kk] Loth vero [ll] moratus ẽ [mm] i oppidis q̃ erãt circa iordanẽ: [nn] & habitauit [oo] in sodomis. [pp] Homines ãt [qq] sodomite [rr] pessimi erãt [ss] & pctores corã [tt] dño [uu] nimis. [vv] Dixit q̃ dominus [ww] ad [xx] abrã [yy] postq̃ [zz] diuisus est [aaa] ab eo [bbb] loth. [ccc] Leua [ddd] oculos tuos: [eee] & vide [fff] a [ggg] loco [hhh] in quo nũc es [iii] ad aquilonẽ [kkk] & meridiem [lll] ad orientem [mmm] & occidentem. [nnn] Omnem [ooo] terram [ppp] quam [qqq] conspicis: [rrr] tibi [sss] dabo [ttt] & semini tuo [uuu] vsq; in [vvv] sempiternum: [xxx] faciamq; [yyy] semen tuũ [zzz] sicut puluerẽ [aaaa] terre. [bbbb] Si quis [cccc] potest [dddd] hominũ [eeee] numerare puluerem [ffff] terre: [gggg] & semen [hhhh] tuum [iiii] numerari poterit. [kkkk] Surge ergo & [llll] p ãbula [mmmm] terrã [nnnn] in lõgitudie [oooo] & in latitudie sua: [pppp] qa [qqqq] tibi [rrrr] daturus sũ ea. [ssss] Mouẽs igr̃ tabernaculũ suũ [tttt] abrã [uuuu] vẽit [vvvv] & habitauit [wwww] iuxta cõuallẽ [xxxx] mãbre: [yyyy] q̃ ẽ [zzzz] in hebrõ. [aaaaa] Edifi cauit q̃ [bbbbb] ibi [ccccc] altare [ddddd] dño.

[eeeee] Actũ ẽ ãt [fffff] i Ca. 14. [ggggg] Hillo tpe vt [hhhhh] ãraphel [iiiii] rex [jjjjj] sennaar & [kkkkk] arioch [lllll] rex [mmmmm] Rex [nnnnn] põti & [ooooo] chodorlaomor [ppppp] rex [qqqqq] elamitarũ [rrrrr] & thadal [sssss] rex [ttttt] gẽtiũ [uuuuu] inirẽt [vvvvv] bellũ [wwwww] cõtra [xxxxx] Bala [yyyyy] regẽ [zzzzz] sodomorum: [aaaaaa] & contra

vidit oẽs circa regionẽ iordanis: qrtrr
ἐσκέπτετο πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πο
gata erat anteq̃ subuerteret deus sodomã
τιθομένην πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν θεὸν Σόδομα
et gomorrã: sicut paradisus dei: et sicut ter
καὶ Γόμορρα, ὡς ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ
egypti: donec veniãt in segor. [a] elegit lot
Αἰγύπτου, ἕως ἔλθητε εἰς Ζόγορα. καὶ ἐξελέξατο Λὼτ
sibi oẽs circa regionẽ iordanis: [a] re
ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀ=
cessit lot ab oriente. [a] diuisi sunt vnus
πῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν. καὶ διεχωρίσθησαν ἕκα=
quisq; a fratre suo. abram ãt habitauit
στος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν
in terra chanaan. lot ãt habitauit in ci
ἐν γῇ Χαναάν. Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ τῶν περι=
uitatibus: et habitauit in sodomis. at homines q̃
χώρων, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις. οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ
in sodomis mali et peccatores coram de
ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θε
o nimis. dixit aũt deus ad abram postq̃ diui=
οῦ σφόδρα. Εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἄβραμ μετὰ τὸ διὰ=
sus é lot ab eo: [a] suspiciens oculis
χωρισθῆναι τὸν Λὼτ ἀπ' αὐτοῦ, ἀναβλέψας τοῖς ὀφ
tuis vide a loco vbi tu nũc es: ad
θαλμοῖς σου ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ σὺ νῦν εἶ, πρὸς
aquilonẽ et meridiẽ [a] orientẽ [a] mare. qr
βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὴν καὶ θάλασσαν· ὅτι
oẽs terrã quã tu vides: tibi dabo eã: [a]
πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτήν, καὶ τῷ
semini tuo vsq; in seculũ. [a] faciã semẽ tuũ
σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου
sicut arenã terre. si potest aliquis numerare
ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν
arenã terre: et semen tuũ numerabit. sur=
ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμήσει. ἀνα
gens perambula terrã in lõgitudinẽ suã [a] in
στὰς διόδευσον τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς
latitudinẽ. q: tibi dabo eam et semini
τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί
tuo in seculũ. [a] mouẽs tabernaculũ abrã: venit q̃ ha
σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κα
bitauit iuxta querceũ mãbre. q̃ erat i chebrõ.
τῴκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν Μαμβρή. ἦν δὲ ἐν Χεβρών.
et edificauit ibi altare dño.
καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. Ca. 14

[a] Factũ ẽ aũt in regno amraphel regis
Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Ἀμαρφὰλ βασιλέ
sennaar: arioch rex elasar: chodorlaomor
ως Σεννααρ, Ἀριὼχ βασιλεὺς Ἐλασάρ, Χοδολλογομὸρ
rex elam: et thargal rex gentiũ. fecit
βασιλεὺς Αἰλάμ, καὶ Θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, ἐποίησε
bellũ cum balla rege sodomorum: et cũ
πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως Σοδόμων, καὶ μετὰ

Trãsla. Chal.

---

[a] Supra 17. b. [a] 26. a. [a] Roma. [a] d.

[a] A

[a] l)

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

barſa rege gomorre: τ ſennaar rege
βαρσὰ βασιλέως γομόρρας, καὶ σεννααὰρ βασιλέως
adama: τ ſymor rege ſeboim: et rege
ἀδαμὰ, καὶ συμὼρ βασιλέως σεβωείμ, καὶ βασιλέ
bala. hec eſt ſegor. oẽs hi con-
ως βαλάκ. αὕτη ἐστὶ σηγώρ. πάντες οὗτοι συνε
nenerũt in vallem ſalſam: hoc ma-
φώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλικὴν αὕτη θά-
re ſalis. duodecim ānis ipſi ſeruierunt
λασσαν τῶν ἁλῶν. δώδεκα ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ
chodorlaomor. τ tertiodecimo anno receſ
χοδολλογομώρ. καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέ
ſerũt. in ãt quarto decimo anno venit
στησαν. ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε
chodorlaomor et reges cum eo: et tru
χοδολλογομὼρ καὶ οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέ
cidauerũt gigãtes in aſtaroth: carnaiu: τ gẽ
κοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν ἀσταρώθ, καρναΐν, καὶ ἔθ
tes fortes cũ eis. et emineos in ſane
νη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς. καὶ τοὺς ἐμμαίους ἐν σαυὴ τῇ
ciuitate. et chorreos in mõtibus ſeir
πόλει, καὶ τοὺς χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι σεὶρ
vſq; ad terebinthũ pharã: q̃ eſt in ſolitudine. τ re-
ἕως τερεβίνθου τῆς φαράμ. ἥ ἐστιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἀνα
uerſi venerũt ad fontẽ iudicij. ipſa
στρέψαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως. αὕτη
eſt cades: τ trucidauerũt oẽs principes a
ἐστὶ κάδης. καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἄρχοντας α
malec: et amorreos: τ habitantes
μαλήκ, καὶ τοὺς ἀμορραίους, καὶ τοὺς κατοικοῦντας
in aſaſonthamar. egreſſus ẽt rex ſodomor: et
ἐν ἀσασονθαμάρ. ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ
rex gomorre: τ rex adama: et rex
βασιλεὺς γομόρρας, καὶ βασιλεὺς ἀδαμά, καὶ βασι
ſeboim: et rex bala. hec eſt ſe-
λεὺς σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς βαλάκ. αὕτη ἐστὶ ση
gor. et occurrerũt cũ acie eis in prelium in
γώρ. καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐπὶ τῇ
valle ſalſa aduerſus chodorlaomor regem e-
κοιλάδι τῇ ἁλικῇ πρὸς χοδολλογομὼρ βασιλέα ἀ-
lam: τ thargal regem gentiũ: τ amraphel re
λάμ, καὶ θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ ἀμαρφὰλ βασι-
gem ſennaar: τ arioch regem elaſor: et quat-
λέα σεννααάρ, καὶ ἀριὼχ βασιλέα ἐλασὼρ, καὶ οἱ τέσ-
tuor reges aduerſus quinq;. at vallis tal
σαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε. ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλι-
ſa: putei putei bituminis. fugit aũt rex
κή, φρέατα φρέατα ἀσφάλτου. ἔφυγε δὲ βασιλεὺς
ſodomorũ: et rex gomorre: et ceciderunt il
σοδόμων, καὶ βασιλεὺς γομόρρας, καὶ ἐνέπεσον ἐ-
lic. at qui remãſerãt fugerũt in mõtana. ac
κεῖ. οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὴν ὀρεινήν. ἐ-
ceperũt ãt equitatũ oẽm
λαβὸν δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν [illegible]

Transla. B. Biero.

berſa[a] rege[b] gomorre: & contra[c] ſennaab[b] regem [c]adame: [f]& contra ſemeber[g] rege[h] ſeboim: cõtra qs[i] rege[k] bale: ipſa eſt[m] ſegor. [n]Oẽs[c] hi[p] conuene-rũt[q] in[r] valle[s] ſilueſtrẽ: [t] q̃ nunc eſt[u] mare[x] ſalis. ꝯ [r]Duodecim enim[a] annis [b]ſeruierant ꝯ [v]chodorlaomor: [c]& ter-tio[f] decimo[g] anno ꝯ [b]receſſerunt ab eo. [i] Igr̃ [i]q̃rto[k] decimo[l] ãno [m] veit [n] chodorlaomor [o] & re-ges[p] qui erant[q] cum eo: [r]& pcuſſerunt [r]raphaim [n]in aſtaroth [x]carnaym ꝯ [r]&[v] zuzim[a] cum eis: [b] & [c]emim ꝯ [v] in ſaue [c] cariathaim: [f]& [g]chorreos ꝯ [h]in montibus [i]ſeyr [k] vſq; ad [l] cãpeſtria [m] pharan: ꝯ [n]que eſt [o] in [p] ſolitudine. [q] Reuerſiq; [q] ſunt [r] & vene runt vſq; [s] ad [t] fontẽ [u] meſ phat: [x] ipſa eſt [r] chades: [s] & pcuſſerũt [b] oẽm [c] regionẽ [d] amalechitarum [e] & ꝯ [f] ammo[g]reorũ [b] q̃ hitabãt [i] in aſalonthamar. [l] Et e-greſſi ſũt [m] rex [n] ſodomo rũ [o] & rex [p] gomorre [q] rex q̃ [r] adame [e] & rex [f] ſebo-im necnon [n] & rex [r] bale: [r]que eſt [i] ſegor: [s] & direxe runt [s] aciem [b] contra eos [r] in valle [c] ſilueſtri. [f]. [f] ad-uerſus [g] chodorlaomor [b] regem [i] elamitarum [k] & thadal [l] regem [m] gentium [n] & amraphel [o] regẽ [p] ſen-naar [q] & arioch ꝯ [r] regẽ [s] ponti: [t] quattuor [n] reges [x] aduerſus ꝯ [r] quinq;. [v] Vallis aũt [a] ſilue ſtris hebat [b] puteos mul-tos [c] bituminis. [e] Itaq; [r] rex [g] ſodomorũ [b] & rex gomorre [c] tergaverterũt [e] ceciderũt q̃ [k] ibi: [l] & q re-mãſerãt [n] fugerũt [m] ad mõ tẽ. [o] tulerũt ãt [q] oẽs [r] ſbãm

Tex. Heb. Geſ. Ca. xiiij. Pritiua. heb.

בְּרֵשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ
אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ
בֶּלַע הִיא צֹעַר׃ כָּל אֵלֶּה חָבְרוּ
אֶל עֵמֶק הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח׃ שָׂדֶה
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת
כְּדָרְלָע�omer וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃ רבע בוא
וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא
כְדָרְלָע�omer וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
וַיַּכּוּ אֶת רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנָיִם
וְאֶת הַזּוּזִים בָּהָם וְאֶת הָאֵימִים
בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ וְאֶת הַחֹרִי
בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן
אֲשֶׁר עַל הַמִּדְבָּר׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ דבר שוב בוא
אֶל עֵין מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ נגה
אֶת כָּל שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת
הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃ וַיֵּצֵא
מֶלֶךְ סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ
אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בָּלַע
הִוא צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה ערך לחם
בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃ אֶת כְּדָרְלָעֹמֶר שדה
מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם
וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ
מֶלֶךְ אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת
הַחֲמִשָּׁה׃ וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּאֵרֹת
בְּאֵרֹת חֵמָר וַיָּנֻסוּ מֶלֶךְ סְדֹם
וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים
הָרָה נָסוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת כָּל רְכֻשׁ

Interp. chal.

Pritiua chal.

berſa rege gomorre: ſemaab rege adame et ſemeber rege ſeboi & rege bale: ipſa ẽ ſegor. Oẽs hi cõgregati ſunt i valle cãpeſtri q̃ eſt mare ſalis. duodecim ānis ſeruierant codorlaomor: et in tertiodecimo anno re-bellauerunt. In quartodecimo autem anno venit co dorlaomor τ reges qui erant cum eo: et percuſſerunt gigantes qui erat in aſtaroth carnaim: et robuſtos qui erãt in ham: τ horrendos qui erant in ſaue carta thaim: τ chorreos qui erant in montibus ſeyr vſq; ad planiciem pharam: que eſt iuncta deſerto. Et reuerſi ſunt τ venerunt ad planiciem diuiſionis iudicij: que eſt cades: et percuſſerunt omnẽ regionem amalech et amorreum qui habitabat in engadi. τ egreſſus eſt rex ſodome τ rex gomorre τ rex adame τ rex ſeboim et rex bale que eſt ſogor: et inierunt cum eis certamẽ in valle campeſtri: cum codorlaomor rege elam: et tidal rege gentium et amraphel rege babylonis et arioth rege elaſar: quattuor reges cõtra quinq;. Val-lis autem campeſtris habebat puteos ex quibus ef-fodiebatur bitumen: τ fugerunt rex ſodome τ rex go morre τ ceciderunt ibi: τ qui remanſerant in montẽ fugerunt. Et depredati ſunt omnem ſubſtantiam

Trãſla. Chal.

בְּרֵשַׁע מַלְכָּא דְּעַמּוֹרָה שִׁנְאַב מַלְכָּא דְּאַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מַלְכָּא דִּצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְּבֶלַע
הִיא צֹעַר׃ כָּל אִלֵּין אִתְכַּנָּשׁוּ לְמֵישַׁר חַקְלָיָא הוּא יַמָּא דְּמִלְחָא׃ תְּרֵתַּסְרֵי עַשְׂרֵה
שְׁנִין פָּלְחוּ יָת כְּדָרְלָעֹמֶר וּבְתַלְתֵּסְרֵי עַשְׂרֵה שְׁנִין מָרָדוּ׃ וּבְאַרְבְּעָה עַשְׂרֵה שְׁנִין אֲתָא
כְדָרְלָעֹמֶר וּמַלְכַיָּא דְּעִמֵּיהּ וּמְחוֹ יָת גִּבָּרַיָּא דִּבְעַשְׁתְּרוֹת קַרְנַיִם וְיָת תַּקִּיפַיָּא דִּי
בְּהֵימְתָא וְיָת אֱמְתָנֵי דִּי בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ וְיָת חוֹרָאֵי דִּי בְּטוּרֵי דְּשֵׂעִיר עַד מֵישַׁר פָּארָן
דְּסָמִיךְ עַל מַדְבְּרָא׃ וְתָבוּ וְאָתוֹ לְמֵישַׁר פִּילוּג דִּינָא הִיא רֻקֶם וּמְחוֹ יָת כָּל חֲקַל
עֲמָלֵקָאֵה וְאַף יָת אֱמוֹרָאָה דְּיָתִיב בְּעֵין גַּדְיָ וּנְפַק מַלְכָּא דְּסָדוֹם וּמַלְכָּא דְּעַמּוֹרָה
וּמַלְכָּא דְּאַדְמָה וּמַלְכָּא דִּצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְּבֶלַע הִיא צֹעַר וְסַדַּרוּ עִמְּהוֹן קְרָבָא בְּמֵישַׁר
חַקְלָיָא׃ עִם כְּדָרְלָעֹמֶר מַלְכָּא דְּעֵילָם וְתִדְעָל מַלְכָּא דַּעֲמְמִין וְאָמְרָפֶל מַלְכָּא דְּבָבֶל
וְאַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְּאֶלָסָר אַרְבְּעָה מַלְכִין לִקְבֵיל חַמְשָׁה׃ וּמֵישַׁר חַקְלָיָא בְּרַן בְּרַן מַסְקַן
חֵימְרָא וְעָרְקוּ מַלְכָּא דְּסָדוֹם וַעֲמוֹרָה וּנְפָלוּ תַּמָּן וּדְאִשְׁתַּאֲרוּ לְטוּרָא עָרְקוּ׃ וְיָת
כָּל קִנְיָנֵיהוֹן

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃			sodomorũ & gomorr reorũ: & vniuersa q̃ ad cibũ ptinẽt: & abierũt.	sodomorũ et gomorre: et oẽs cibos eo: σοδόμων καὶ γομόρρας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτ῀ rũ: et abierunt. acceperũt ãt et lot filiũ fra: τῶν, καὶ ἀπῆλθον. ἔλαβον δὲ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τ῀ ἀδελ tris abram: τ ſuppellectile eius: τ abierunt. φοῦ ἄβραμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτ῀, καὶ ἀπῴχοντο. erat.n. habitãs in ſodomis. aduenies ãt ἦν γὰρ κατασκηνῶν ἐν σοδόμοις. παραγενόμενος δέ quidã ſaluatorũ: nunciauit abram trã τις τῶν ἀσωθέντων, ἀπήγγειλε τῷ Ἄβραμ τῷ πε ſitori: ipſe aũt habitabat apd̃ querceũ mãbre am ράτῃ, αὐτὸς δὲ κατῴκει παρὰ τὴν δρυῖ τὴν μαμβρὴ Ἀμ mor fratris eſchol: τ fratris aunã. qui e mor τ ἀδελφοῦ Ἐσχώλ, καὶ ἀδελφοῦ Αὐναν. οἱ ἦ rant cõfederati abram. audiẽs ãt abram: qꝺ ca σαν συνωμόται τ῀ Ἄβραμ. ἀκούσας δὲ Ἄβραμ, ὅτι ἠχ ptiuatus ẽ lot nepos eius: numerauit μαλώτευται λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτ῀, ἠρίθμησε τοὺς pprios vernaculos suos: trecentos decem et octo ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτ῀, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ. et perſecutus ẽ vſq; ad dã. τ inruit ſup eos C καὶ κατεδίωξεν ἕως Δάν. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς nocte ipſe: τ pueri eius. τ percuſſit τὴν νύκτα αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτ῀. καὶ ἐπάταξεν eos. et pſecutus ẽ vſq; ad choual. q̃ eſt in ſiniſtra dama αὐτοὺς. καὶ κατεδίωξεν ἕως Χοβὰλ. ἡ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ δαμασ ſci. et reduxit omnẽ equitatũ ſodomorũ. et lot κοῦ. καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον σοδόμων. καὶ τὸν Λὼτ nepotem ſuũ reduxit: et ſubſtãtiã ſuã: et τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτ῀ ἀπέστρεψε, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτ῀, καὶ mulieres: et pplꝫ egreſſus ẽ ãt rex ſodomorũ: et τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαὸν ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ rex gomorre in occurſum eius: poſtq̃ reuerſus ẽ βασιλεὺς γομόρρας εἰς συνάντησιν αὐτ῀, μετὰ τὸ ἀποστρέψαι a cede chodorlaomor: et regũ qui cũ ἀπὸ τῆς κοπῆς τ῀ Χοδολλογομόρ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν μι eo in valle ſaue. hic erat campus regis mel co in valle ſaue. hic erat campus regis mel τ῀τὸ εἰς τὴν κοιλάδα τὴν σαυή. τ῀ τοῦ ἦν τὸ πεδίον βασιλέως μελ chiſedec: et melchiſedec rex ſalem protulit ipſi pa χισεδέκ. καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλὴμ ἐξήνεγκεν αὐτῷ ἄρ nes et vinũ. erat ãt ſacerdos dei altiſſimi. τ benedixit ei τος καὶ οἶνον. ἦν δὲ ἱερεὺς τ῀ θεοῦ τ῀ ὑψίστου. καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν melchiſedec. τ dixit benedictus abram deo altiſſi Μελχισεδέκ. καὶ εἶπεν Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ θεῷ τῷ ὑψί mo: qui creauit celũ et terrã. τ benedictus dñs deus al στῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. καὶ εὐλογητὸς κς̃ ὁ θς̃ ὁ ὕψι tiſſimus: q̃ tradidit inimicos tuos captiuos tuos. τ pe στος. ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σου. καὶ ἐ dit ei abram decimã ex oibus. dixit ãt rex δωκεν αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων. εἶπε δὲ βασιλεὺς ſodomorũ ad abram: da mihi viros: at equitatũ ac σοδόμων πρὸς Ἄβραμ, δός μοι τοὺς ἄνδρας, τὴν δὲ ἵππον λά cipe tibi ipſi. dixit ãt abram ad regem ſodomorũ: ertẽdi βε σεαυτῷ. εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς τὸν βασιλέα σοδόμων, ἐκτεῖνω

Prima chal.	Interp. chal.
אכל	ſodome τ gomorre τ omnes cibos eorum: τ abierũt. Ceperunt quoq; loth filium fratris abrae τ ſubſtanti=
שזב חה שרא	am eius τ abierũt: τ ipſe habitabat in ſodoma. Et
שרא קום	venit qui euaſerat τ nunciauit abrae hebreo qui ma
שנה	rabak in campeſtrib⁹ mamre amorrei fratris eſchol
פלט מתא	et fratris aner: τ hi erant confederati abrae. Et audi
תוב כנה	uit abram q̃ captus eſſet frater ſuus: τ armauit pue
נשה תוב מחא	ros ſuos natos in domo ſua trecentos τ decem τ octo
שרא כנה	et perſecutus eſt vſq; dan: τ diuiſis ſeruis ſuis cõtra
נגד קשט עלה	eos percuſſerũt eos nocte: τ perſecutus eſt eos vſq;
כנה	hoba: que ẽ ad aquilonẽ damaſci. Et reduxit vniuer
רום	ſam ſubſtantiã: τ etiam loth fratrem ſuũ τ ſubſtantiã
	eius reduxit: mulieres quoq; τ populũ. Et egreſſus
	eſt rex ſodome in occurſum ei⁹ poſtquã reuerſus eſt
	a cede chodorlaomor: τ regum qui erant cũ eo in valle
	plana: que erat locus refrigerii regis. Et melchiſe=
	dech rex ieruſalem adduxit panem τ vinum: et ipſe
	erat miniſter coram deo excelſo. Et benedixit ei: τ di
	xit. Benedictus abram coram deo excelſo: cuius poſ
	ſeſſio eſt celum τ terra. Et benedictus deus excelſus
	qui tradidit hoſtes tuos in manu tua. τ dedit ei vnus
	ex decem de omnibus. Et dixit rex ſodome ad abram.
	Da mihi animas: et ſubſtantiam tolle tibi. Et dixit
	abram regi ſodome. Leuo

Transla. Chal.

דסדום ועמורה ית כל מיכלהון ואזלו׃ ושבו ית לוט וית קניניה בר אחוהי דאברם
ואזלן והוא יתיב בסדום׃ ואתא משזבא חורי לאברם עברא והוא שרי במישרי
ממרא אמוראה אחוהי דאשכול ואחוהי דענר ואינון מארי קיימיה דאברם׃ ושמע
אברם ארי אשתבי אחוהי ורזריז ית שולמוהי ילידי ביתיה תלת מאה ותמני עשר
ורדף עד דן׃ ואתפליג עלויהון בלילא הוא ועבדוהי ומחנון ורדפיניון עד חובה די
משמאל לדמשק׃ ואתיב ית כל קנינא ואף ית לוט אחוהי וקנינוי אתיב ואף ית
נשיא וית עמא׃ ונפק מלכא דסדום לקדמותיה בתר דתב מן מיכוח ית כדרלעמר
וית מלכיא דעמיה למישר כבנא הוא בית דיסא דמלכא׃ ומלכי צדק מלכא
דירושלם אפיק לחם וחמר והוא משמש קדם אל עלאה דמקנית שמיא וארעא׃ ובריך אל עלאה דמסר שנאך בידך חרב
ליה חד מן עשרה מלולא׃ ואמר מלכא דסדום לאברם הב לי נפשתא וקנינא דנר
לך ואמר אברם למלכא דסדום ארימית

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

manũ meã ad deũ altissimũ: q̃ creauit
τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε
celũ et terrã: si a filo vsq; ad cor
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφε
rigiam calciamẽti acciptam ex oibus
ρωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν
tuis: vt non dicas: q̃ ego ditaui a
σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλούτησα τὸν Ἄ=
bram. preter ea q̃ comederũt iuuenes: et par=
βραμ. πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς με=
tẽ vtroꝝ qui venerũt mecũ:
ρίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ,
eschol aner mambre. isti accipient partẽ.
ἐσχὼλ ἀνὲρ μαμβρή. οὗτοι λήψονται μερίδα.

Ca.15 A

Post aũt verba hec: factũ ẽ verbũ
Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐγενήθη ῥῆμα
dñi ad abrã in visione: dicens: ne ti=
κυρίου πρὸς Ἄβραμ ἐν ὁράματι, λέγων, μὴ φο
meas abram: ego protegam te. merces
βοῦ Ἄβραμ, ἐγὼ ὑπερασπίζω σου. ὁ μισθός
tua multa erit nimis. dicit aũt abram: do=
σου πολὺς ἔσται σφόδρα. λέγει δὲ Ἄβραμ, δέ=
mine q̃d mihi dabis: ego ãt dimittor sine
σποτα τί μοι δώσεις, ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτε=
liberis: at filius mafec vernacule mee: hic:
κνος, ὁ δὲ υἱὸς μασὲκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος
damascus eliezer. t ait abram: qñ
Δαμασκὸς Ἐλιέζερ. καὶ εἶπεν Ἄβραμ, ἐπειδὴ
mihi nõ dediſti filium: at vernaculus meus he
ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας τέκνον, ὁ δὲ οἰκογενής μου κλη
reditabit me. et ſtatim vox dei facta ẽ ad
ρονομήσει με. καὶ εὐθὺς φωνὴ θεοῦ ἐγένετο πρὸς
eum: dicens: nõ hereditabit te hic: ſed q̃
αὐτόν, λέγων, οὐ κληρονομήσει σε οὗτος, ἀλλ' ὃς
exiet de te: hic hereditabit te. edu
ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ, οὗτος κληρονομήσει σε. ἐξή=
xit ãt eum foras. t dixit ipſi: reſpi
γαγε δὲ αὐτὸν ἔξω. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβλε=
ce in celum: t numera ſtellas:
ψον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας,
ſi poteris numerare ipſas. et dixit: ſic
εἰ δύνῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς. καὶ εἶπεν, οὕ=

B

erit ſemen tuũ. credidit ãt abram
τως ἔσται τὸ σπέρμα σου. ἐπίστευσε δὲ Ἄβραμ
deo: et reputatũ ẽ illi ad iuſticiã. di=
τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. εἶ=
xit ãt ad eum: ego deus qui eduxi te
πε δὲ πρὸς αὐτόν, ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγών σε
de regione chaldeorũ: vt darẽ tibi
ἐκ χώρας Χαλδαίων, ὥστε δοῦναί σοι τὴν
terrã hanc hereditare: ait ãt dñator:
γῆν ταύτην κληρονομῆσαι. εἶπε δέ, δέσποτα
dñe deus vñ q̃ ſciam: q̃
κύριε θεὲ κατὰ τί γνώσομαι ὅτι

Roma. 4. a. Balt. 3. a. Jac. 2 d

Transla. B. Hiero.

manũ meã ad dñm deũ
excelſũ poſſeſſorẽ celi
& terre: q̃ a filo ſubte
gminis vſq; ad corrigi=
am calige nõ accipiã ex
oibus que tua ſunt: ne
dicas ego ditaui abrã:
exceptis his que come
derunt iuuenes: &
& partibus virorũ qui
venerunt mecum
aner: eſchol & mãbre
Iſti accipiant partes
Ca.15. Is itaq; tranſactis:
factus eſt ſermo dñi ad
abram per viſionẽ dicẽs. Noli
timere abram. ego protector tuus: &
merces tua magna nimis. Dixitq; abrã. Do=
mine deus quid
dabis mihi. Ego vadã
abſq; liberis: & filius
pcuratoris domus mee
iſte damaſcus eliezer.
Addiditq; abrã. mihi
autem non dediſti
ſemẽ: & ecce vernacu=
lus meus heres meus e
rit. Statiq; ſermo dñi
factus eſt ad eũ dicens.
Non erit hic heres tu=
us: ſed qui egredietur
de vtero tuo ipſum ha
bebis heredẽ. Eduxitq;
eũ foras: & ait illi. Su=
ſpice celum
& numera ſtellas ſi poſ
tes.
& dixit ei Sic erit ſemẽ
tuum.
Credidit abrã dño: &
reputatũ eſt illi ad iuſti
ciam. Dixitq; ad eum.
Ego dominus qui
eduxi te de vr chaldeo
rum: vt darem
tibi terrã iſtam: & poſ=
ſideres eam.
At ille ait. Dñe de vñ
ſcire poſſum: q̃

Ter. Heb. Geñ. Ca.xv. Priſciua. heb.

יָדִי אֶל יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל שְׂרֹךְ
וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת אַבְרָם
בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי
עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקָּחוּ חֶלְקָם: Ca.xv. אַחַר הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל אַבְרָם
בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל תִּירָא אַבְרָם
אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד:
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה
תִּתֶּן לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן
מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אliעֶזֶר:
וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה
זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי:
וְהִנֵּה דְבַר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא
יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא
מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ: וַיּוֹצֵא אֹתוֹ
הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה
וְספֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר
אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ:
וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת
לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ:
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה בַּמֶּה אֵדַע כִּי

Interp. chal.

manum meam in oratione coram deo excelſo: cuius poſſeſſio celũ & terra eſt: ſi a filo & vſq; ad corrigiam calciamenti acciptam ex oibus que tua ſunt: & non dices ego ditaui abram. exceptis his que comederunt iuuenes & parte virorum qui venerunt mecum: aner Eſchol: & mambre: illi recipiant partes ſuas. Ca.15. Post verba hec factũ eſt ſermo a facie domini ad abram in prophetia dicens. Ne timeas abram verbum meũ erit fortitudo tua: merces tua multa nimis. Et dixit abram. Dñe deus quid dabis mihi: et ego vado abſq; liberis: & filius gubernato: iſte qui in domo mea ẽ: ipſe ẽ damaſcen⁹ eliezer. Et dixit abrã. Ecce mihi non dediſti generationem: & ecce filius domus mee heres meus erit. Et ecce ſermo a facie dñi factus eſt ad eum dicẽs. Non erit hic heres tuus: ſed filius quem genueris ipſe erit heres tuus. Et eduxit eum foras: & dixit. Reſpice nunc celum & numera ſtellas: ſi potes numerare eas. Et dixit ei. Sic erunt filij tui. Et credidit in verbo domini: & reputatus eſt ei ad iuſticiaꝫ. Dixitq; ei. Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeorum: vt dãrem tibi terram hanc in hereditatem. Et dixit. Domine deus in quo ſciam: q̃

Transla. Chal.

יְדִי בְּצִלּוֹ קֳדָם יְיָ אֵל עֶלָּאָה דְּקִנְיָנֵיהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא: אִם מְחוּטָא וְעַד עֲרָקַת מַסָּנָא
וְאִם אֶסַּב מִכֹּל דִּילָךְ וְלָא תֵימַר אֲנָא עַתַּרִית יָת אַבְרָם: בַּר מִדְּאָכְלוּ עוּלֵימַיָּא וְחוּלָק
גּוּבְרַיָּא דַּאֲזָלוּ עִמִּי עֲנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא אִינּוּן יְקַבְּלוּן חוּלְקְהוֹן: Ca.xv.
בָּתַר פִּתְגָמַיָּא דֵּאלֵּין הֲוָה מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְאַבְרָם בְּנְבוּאָה לְמֵימָר לָא תְּחֵיל
אַבְרָם מִימְרִי תְּקִיף לָךְ אַגְרָךְ סַגִּי לַחְדָּא: וַאֲמַר אַבְרָם יְיָ אֱלָהִים מָה תִּתֶּן לִי וַאֲנָא
אָזֵיל בְּלָא בְּנִין וּבַר הֵרְנַכְאָה דְּבֵיתִי הוּא דַּמַשְׂקָאָה אֱלִיעֶזֶר: וַאֲמַר אַבְרָם
הָא לִי לָא יְהַבְתְּ וְלַד וְהָא בַּר בֵּיתִי יְרֵת יָתִי: וְהָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לֵיהּ לְמֵימָר לָא
יֵרֵת יָתָךְ דֵּין אֶלָּהֵין בַּר דְּתוֹלִיד הוּא יֵרֵת יָתָךְ: וְאַפֵּיק יָתֵיהּ לְבָרָא וַאֲמַר אִסְתַּכִּי כְּעַן
לִשְׁמַיָּא וּמְנִי כּוֹכְבַיָּא אִם תְּכִיל לְמִמְנֵי יָתְהוֹן וַאֲמַר לֵיהּ כְּדֵין יְהוֹן בְּנָךְ: וְהֵימִין
בְּמֵימְרָא דַּיְיָ וְחִשְׁבַהּ לֵיהּ לִזְכוּ וַאֲמַר לֵיהּ אֲנָא יְיָ דְּאַפְּקִתָךְ מֵאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי
לְמִיתַּן לָךְ יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵרְתָהּ: וַאֲמַר יְיָ אֱלָהִים בְּמָה אֵדַע אֲרֵי

Ptiua heb.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. xv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אֵירָשֶׁנָּה׃	וַיֹּאמֶר	אֵלָיו	possessurus sum eã? Et rñdit dñs.	hereditabo eam? dixit ãt illi: accipe mihi vitu=
לָקַח	לִי׀	קְחָה	לִי	Sume inquit mihi	κληρονομήσω αὐτήν; εἶπε δὲ αὐτῷ, λάβε μοι δάμα
שְׁלֹשׁ	עֶגְלָה	מְשֻׁלֶּשֶׁת	וְעֵז	vaccã triẽnẽ & capram	lã triẽnem: et caprã trimã: τ arietẽ
		מְשֻׁלֶּשֶׁת	וְאַיִל	trimam & arietẽ	λιν τριετίζουσαν, καὶ ἔριφον τριετίζουσαν, καὶ κριὸν
		מְשֻׁלָּשׁ	וְתֹר	annorũ trium: turturẽ	trimũ: et turturẽ. et columbã. et acce=
	וְגוֹזָל׃	וַיִּקַּח	לוֹ	quoq; & colũbã.	τριετίζοντα, καὶ τρυγόνα, καὶ περιστεράν. καὶ ἔλα=
	אֶת	כָּל	אֵלֶּה	Qui tolles vniuer=	pit ipſi oia hec. τ diuiſit ea media. et
בַּתֶּר	וַיְבַתֵּר	אֹתָם	בַּתָּוֶךְ	sa hec diuisit ea	βεν αὐτῷ πάντα ταῦτα· καὶ διεῖλεν αὐτὰ μέσα· καὶ
	וַיִּתֵּן	אִישׁ	בִּתְרוֹ	p̃ medium: & vtrasq;	poſuit ea contraria ad inuicẽ: at aues nõ
נָתַן	לִקְרַאת	רֵעֵהוּ	וְאֶת	ptes cõtra se alterinsecus poſuit.	ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις· τὰ δὲ ὄρνεα οὐ
	הַצִּפֳּר	לֹא	בָתָר	Aues aũt nõ diuisit.	diuiſit. deſcẽderũt ãt volucres ſup corpora τ
	וַיֵּרְדוּ	הָעַיִט	עַל	Deſcẽderũtq; volucres ſuper cadauera: & abí=	διεῖλε· κατέβη δὲ τὰ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα καὶ τὰ
	הַפְּגָרִים	וַיָּשֶׁב	אֹתָם	gebat eas abram.	diuiſiones eorũ: τ ſedit cum eis a
יָשַׁב	אַבְרָם׃	וַיְהִי	הַשֶּׁמֶשׁ	Cumq; ſol occũberet:	διχοτομήματα αὐτῶν· καὶ συνεκάθισεν αὐτοῖς Ἀ=
רָדַם	לָבוֹא	וְתַרְדֵּמָה	נָפְלָה	ſopor irruit	βραμ· περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσε τῷ
	עַל	אַבְרָם	וְהִנֵּה	ſup abram: & horror	abram: et ecce caligo tenebroſa irruit in e=
	אֵימָה	חֲשֵׁכָה	גְדֹלָה	magnus & tenebroſus	ἄβραμ, καὶ ἰδοὺ γνόφος σκοτεινὸς ἐπιπίπτει ἐπ' αὐ
	נֹפֶלֶת	עָלָיו	וַיֹּאמֶר	inuaſit eum. Dictũq; ẽ	um. τ dictũ ẽ ad abram: cognoſcens ſcies: q pe=
	לְאַבְרָם	יָדֹעַ	תֵּדַע	ad eum.	τῷ· καὶ ἐρρέθη πρὸς Ἄβραμ, γινώσκων γνώσῃ, ὅτι πάρ
כִּי	גֵר	יִהְיֶה	זַרְעֲךָ	Scito p̃noſcens q; pe=	regrinũ erit ſemen tuũ in terra nõ ſua: τ ſubij
בְּאֶרֶץ	לֹא	לָהֶם	וַעֲבָדוּם	grinũ futurũ ſit ſemen	ροικον ἔσαι τὸ σπέρμα σου ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ· καὶ δου
וְעִנּוּ	אֹתָם	אַרְבַּע	מֵאוֹת	tuũ in terra nõ ſua: &	cient ſeruituti eos. et affligent: et huntha
שָׁנָה׃	וְגַם	אֶת	הַגּוֹי	ſubiicient eos ſeruituti:	λώσουσιν αὐτοὺς, καὶ κακώσουσι, καὶ ταπεινώσου
אֲשֶׁר	יַעֲבֹדוּ	דָּן	אָנֹכִי	& affligẽt quadrigẽtis	ſιν ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύσωσι,
	וְאַחֲרֵי	כֵן	יֵצְאוּ	annis. Verũtñ gentẽ	iudicabo ego: dixit dñs. poſt ãt hec regredient
בִּרְכֻשׁ	גָּדוֹל׃	וְאַתָּה	תָּבוֹא	cuĩ ſeruituri ſunt: ego	κρινῶ ἐγώ, λέγει κύριος· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται
אֶל	אֲבֹתֶיךָ	בְּשָׁלוֹם	תִּקָּבֵר	iudicabo. & poſt hec	huc cũ ſupellectili multa: tu ãt ibis ad
בְּשֵׂיבָה	טוֹבָה׃	וְדוֹר	רְבִיעִי	egrediẽtur cũ magna	ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς, σὺ δὲ πορεύσῃ πρὸς
יָשׁוּבוּ	הֵנָּה	כִּי	לֹא	ſba. Tu autem ibis ad	patres tuos cũ pace: ſepulti ſenectute bo
שָׁלֵם	עֲוֹן	הָאֱמֹרִי	עַד	pres tuos in pace ſe	τοὺς πατέρας σου μετ' εἰρήνης, ταφεὶς ἐν γήρᾳ κα
הֵנָּה׃	וַיְהִי	הַשֶּׁמֶשׁ	בָּאָה	pultus in ſenectute	λῇ· τετάρτη δὲ γενεᾷ ἀποστραφήσονται ὧδε· οὔπω
וְעַלְטָה	הָיָה	וְהִנֵּה	תַנּוּר	bõa. Gñatiõe aũt quar	γὰρ ἀναπεπλήρωται ἃς ἁμαρτίας τῶν ἀμορραίων ἕ=
עָשָׁן	וְלַפִּיד	אֵשׁ	אֲשֶׁר	ta reuertentur huc.	ως νῦν· ἐπεὶ δὲ ἠδυνατο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμάς,
עָבַר	בֵּין	הַגְּזָרִים	הָאֵלֶּה׃	Necdũ ei cõplete ſunt	flãma facta ẽ. τ ecce clibanus fumans· et
בַּיּוֹם	הַהוּא	כָּרַת	יְהוָה	iniquitates amorreorũ	φλὸξ ἐγένετο· καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος, καὶ
אֶת	אַבְרָם	בְּרִית	לֵאמֹר	vſq; ad pñs tps. Cũ er	venerũt lãpades ignis. q; trãſierũt p mediũ di
לְזַרְעֲךָ	נָתַתִּי	אֶת	הָאָרֶץ	go occubuiſſet ſol: fetã	ἦλθον λαμπάδες πυρός. αἳ διῆλθον ἀναμέσον τῶν δι
הַזֹּאת	מִנְּהַר	מִצְרַיִם	עַד	eſt caligo tenebroſa: &	uiſionum iſtarũ. in die illa diſpoſuit dñs
הַנָּהָר	הַגָּדֹל	נְהַר	פְּרָת	appuit clibanus fumãs	χοτομημάτων τούτων. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κς
אֶת	הַקֵּינִי	וְאֶת	הַקְּנִזִּי	& lãpas ignis trãſiẽs in	fedus abram: dicens: ſemini tuo dabo
וְאֶת	הַקַּדְמֹנִי׃	וְאֶת	הַחִתִּי	ter diuiſiones illas. In	διαθήκην τῷ Ἄβραμ, λέγων, τῷ σπέρματί σου δώσω
וְאֶת	הַפְּרִזִּי	וְאֶת	הָרְפָאִים׃	illo die pepigit dñs fe=	terrã hanc: a flumine egypti vſq; ad
וְאֶת				dus cum abram dicens.	τὴν γῆν ταύτην, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Αἰγύπτου ἕως τοῦ
				ſemini tuo dabo terram	flumen magnũ euphratẽ ceneos: τ
				hãc: a fluuio egypti vſq; ad fluuium	ποταμοῦ τοῦ μεγάλου Εὐφράτου τοὺς κενεαίους, καὶ τοὺς
				magnum euphratem.	cenezeos: τ cedmoneos: τ chette
				Cineos &	κενεζαίους, καὶ τοὺς κεδμωναίους, καὶ τοὺς χεττα
				cenezeos. cethmone=	ios τ pherezeos: τ raphaim: et
				os: & etheos:	ους, καὶ τοὺς φερεζαίους, καὶ τοὺς ῥαφαείμ, καὶ

Ptiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אַרְתִּיהּ	וַאֲמַר	לֵיהּ כַּרְיָב כַּדְמַי עֶגְלִין תְּלָתָא וְעִזִּין תְּלָתָא וְדִכְרִין תְּלָתָא וְשַׁפְנִינְתָא
וּבַר יוֹנָה׃	וְכָרִיב	כַּדְמוֹרֵי יָת כָּל אִלֵּין וּפַלִיג יָתְהוֹן בְּשׁוּתָ וְיָהַב כַּלְנָא כְּלַג לְכֵבֵיל
בְּרֵיהּ	יָת עוֹפָא	לָא פַלִיג׃ וּנְחַת עוֹפָא עַל פַּלְגֵיא וְתָרִיךְ יָתְהוֹן אַבְרָם׃ וְהַוָה שְׁמָשָׁא
לְמֵעַל	וְשִׁנְתָא	נְפָלַת עַל אַבְרָם וְהָא אֵימָה קְבַל רַב גְּבָלַת עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר לְאַבְרָם
מְיַדַּע תְּדַע	אֲרֵי	דַּיָרִין יְהוֹן בְּנָךְ בְּאַרְעָא דְּלָא דִלְהוֹן וְיִפְלְחוּן בְּהוֹן וְיִעַנּוּן יָתְהוֹן אַרְבַּע
מְאָה שְׁנִין׃	וְאַף	יָת עַמָּא דְיִפְלְחוּן דָּאִין אֲנָא וּבָתַר כֵּן יִפְקוּן בְּקִנְיָנָא סַגִּי׃ וְאַתְּ	
תִּתְכְּנִישׁ	לְוָת	אֲבָהָתָךְ בְּשָׁלֵם תִּתְקְבֵי בְּשֵׁיבוּ טָבָא׃ וְדָרָא רְבִיעָאָה יְתוּבוּן הָכָא אֲרֵי	
לָא שְׁלִים	חוֹבָא	דֶּאֱמוֹרָאָה עַד הָכָא׃ וַהֲוָה שִׁמְשָׁא עֲלַת וְכַמְלָא הֲוָה וְהָא תַנּוּר דְּחִנָּן	
וּבַעוֹד	דְּאִישָׁא	דְּעָדָא בֵּין כַּלְגֵיא דְּאִלֵּין׃ בְּיוֹמָא הַהוּא גְּזַר יְיָ עִם אַבְרָם כְּרִיתָ	
לְמֵימַר	לִבְרַךְ	יָת אַרְעָא הָדָא מִנַּהֲרָא דְּמִצְרַיִם עַד נַהֲרָא רַבָּה נַהֲרָא פְּרָת׃ יָת	
שַׁלְמַאי	וְיָת קֵנִיזַאי	וְיָת קַדְמוֹנַאי׃ וְיָת חִתַּאי וְיָת פְּרִזַאי וְיָת גִּבָּרַאי׃ וְיָת	

Transla. Chal.
hereditabo eam? dixit ãt illi: accipe mihi vitulos tres τ capras tres τ arietes tres τ turturẽ τ filiũ co=
lumbe. Et obtulit coram eo oia hec: τ diuiſit ea equa=
liter: τ poſuit diuiſiones vnamquãq; e regione alte=
rius: aues autẽ non diuiſit. Et deſcenderũt volucres
ſuper diuiſiones: τ eiecit eas abram. Et factũ eſt cuz
ſol occumberet τ ſomnus cecidit ſuper abram: τ ecce
horror tenebroſus magnus cecidit ſuper eum. Et di
xit ad abram. Sciens ſcies q; peregrini erũt filij tui
in terra non ſua: et in ſeruitutem redigent eos τ affli
gent eos quadrigentis annis. Populũ quoq; cui ſer
uituri ſunt ego iudicabo: τ poſt hec egredientur cuz
magna ſubſtantia. Et tu colligeris ad patres tuos in
pace: ſepelierisq; in ſenectute bona. Geſteratiõe aũt
quarta reuertẽtur huc: quoniã non eſt cõpletum pec
catum amorrei vſq; adhuc. Et factũ eſt cum occubuiſ
ſet ſol τ caligo facta eſſet. Et ecce clibanus fumans
τ lampas ignis que tranſibat inter diuiſiones illas.
In die illa pepigit dñs pactum cum abram dicens.
Filiis tuis dabo terram hanc a fluuio egypti vſq; ad
fluuium magnũ euphratem: ſalameos: et cenezeos τ
cedmoneos: τ etheos: et pherezeos: τ gigantes: et

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.

amorrheos: et chananeos: et gergeseos: et iebuseos. Ca. 16.

A Sara ãt vxor abram nõ peperit ei. erat ancilla egyptia: cui nomẽ agar: dixit ãt ipsi

ancilla egyptia: cui nomẽ agar: dixit ãt ipsi abram vocẽ sare. et accipiens sara vxor abram agar egyptiam ancillam suã: post decem ãnos habitationis abram in terra chanaan: et dedit eam abram viro suo ipsi vxorẽ. et ingressus ad agar: et concepit. q vidit. q in ventre habet: et inhonorata fuit dña coram ipsa. dixit ãt sara ad abram: iniurtas patior ex te. ego

B dedi ancillã meã in sinũ tuum. videns ãt q in vtero habet: inhonorata fui coram ipsa: iudicet deus inter me et te: dixit ãt abram ad sarã: ecce ancilla tua in manibus tuis: vtere ea vt tibi placuerit est. et afflixit eam sara. et fugit a facie eius. inuenit ãt eam angelus domini sup fontem aque. et dixit illi angelus dñi: agar ancilla sare: vnde venis: et quo vadis? et ait a facie

C sare dñe mee ego fugio. dixit ãt angelus ei: reuertere ad

Transla. B. Hiero.

rammorreos: & chananeos & gergeseos & iebuseos. Cap. 16. Igitur sarai vxor abram non genuerat sibi liberos: sed hãs ancillã egyptiã nomine agar dixit marito suo. Ecce conclusit me dñs ne parerem: ingredere ad ancillam meã: si forte saltẽ ex illa suscipiã filios. Cũq; ille ac quiesceret depcanti: tulit agar egyptiam ancillam suã post decem ãnos habitationis eius in terra chanaan: & dedit eam viro suo vxorem. Qui ingressus ẽ ad eã. At illa cõcepisse se videns: despexit dñam suam. Dixitq; sarai ad abrã. Inique agis cõtra me. Ego dedi ancillam meam in sinũ tuũ: quę videns se concepit: despectui me habet. Iudicet dñs inter me & te. Cui rñdit abrã. Ecce ancilla tua in manu tua est: vtere ea vt libet. Affligente igitur eam sarai fugam iniit. Cũq; inuenisset eã angelus domini iuxta fontẽ aquę in solitudine quę est in via super in deserto: dixit ad illam. Agar ancilla sarai vnde venis: & quo vadis. que respondit. A facie sarai dñe mee ego fugio. Dixitq; ei angelus dñi. Reuertere ad

Tex. Heb. Gen. Ca. xvj. Pritiua. heb.

הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי		
וְאֶת־הַיְבוּסִי׃	וְשָׂרַי אֵשֶׁת	Ca. xvi.
אִישׁ	אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלָהּ שִׁפְחָה	
אֲמַר	מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר׃ וַתֹּאמֶר	
	שָׂרַי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרַנִי	
ילד בוא	יְהוָה מִלֶּדֶת בֹּא־נָא אֶל־שִׁפְחָתִי	
בנה שמע	אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם	
לכח	לְקוֹל שָׂרָי׃ וַתִּקַּח שָׂרַי אֵשֶׁת	
	אַבְרָם אֶת־הָגָר הַמִּצְרִית	
שנה	שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים	
ישב נתן	לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן	
איש	אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃	
הרה ראה	וַיָּבֹא אֶל־הָגָר וַתַּהַר וַתֵּרֶא	
קלה	כִּי הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ	
	בְּעֵינֶיהָ׃ וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי	
	עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי	
שפט	בְּחֵיקֵךְ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל	
	בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי	
אמר	וּבֵינֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי	
עשה	הִנֵּה שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי־לָהּ	
ענה ברח	הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח	
כנה מצא	מִפָּנֶיהָ׃ וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ יְהוָה עַל־	
דבר	עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ	
	שׁוּר׃ וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי	
בוא ילך	אֵי מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי וַתֹּאמֶר	
	מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹרַחַת׃	
	וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל	

Interp. chal.

amorreos: et chananeos: et gergeseos: et iebuseos.

Sarai autẽ vxor abram non pepererat Ca. 16. Et habebat ancillam egyptiam: et nomẽ eius agar. Dixitq; sarai ad abram. Ecce nũc priuauit me dñs generatione: ingredere nunc ad ancillam meam: si forte suscipiam filios ex ea. Et obediuit abram verbo sarai. Et tulit sarai vxor abram agar egyptiã ancillam post decẽ annos ex quo habitauit abram in terra chanaan: et dedit eam abram marito suo in vxorẽ. Et ingressus est ad agar: et concepit. Et videns quia concepit: despexit dominã suam in oculis suis. Et dixit sarai ad abram. Iudicium habeo contra te: ego dedi ancillam meam in manu tua: et videns quia concepit despecta sum in oculis eius: iudicet dominus inter me et te. Et dixit abram ad sarai. Ecce ancilla tua in manu tua est: fac ei sicut placuerit in oculis tuis. et afflixit eam sarai: et fugit a facie eius. Et inuenit eam angelus domini iuxta fontem aquarum in solitudine: iuxta fontez que est in via agara. Et dixit: agar ancilla sarai. vnde venis: et quo vadis. Et dixit: a facie sarai domine mee ego fugio. Et dixit angelus domini. Reuertere ad

Transla. Chal.

אֱמוֹרָאֵי וְיָת כְּנַעֲנָאֵי וְיָת גִּרְגָּשָׁאֵי וְיָת יְבוּסָאֵי׃	וְשָׂרַי אִתְּתָא	Ca. xvi.
אַבְרָם לָא יְלִידַת לֵיהּ וְלָהּ אַמְתָא מִצְרִיתָא וּשְׁמַהּ הָגָר׃ וַאֲמָרַת שָׂרַי לְאַבְרָם הָא עֲנַּנִי		
מֵיְלָדָא עוֹל בְּעַן לְוָת אַמְתִּי מָאִים אִתְבְּנֵי מִינַהּ וְקַבֵּיל אַבְרָם לְמֵימַר שָׂרָי׃		
וּדְבָרַת שָׂרַי אִיתַּת אַבְרָם יָת הָגָר מִצְרִיתָא אַמְתָהּ מִסּוֹף עֲשַׂר שְׁנִין לְמִיתַב אַבְרָם		
בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן וְיָהֲבַת יָתָהּ לְאַבְרָם בַּעְלָהּ לֵיהּ לְאִינְתּוּ׃ וְעַל לְוָת הָגָר וְעַדְּאַת וְחָזַת		
אֲרֵי עַדְּאַת וְתַכְלִית רֵיבוּתָהּ בְּעֵינָהָא׃ וַאֲמָרַת שָׂרַי לְאַבְרָם דִּין לִי עֲלָךְ אֲנָא יְהַבִית		
אַמְתִּי בְּחֵידָךְ וְחָזַת אֲרֵי עַדְּאַת וְכַלִּית בְּעֵינָהָא יְדִין יְיָ בֵּינִי וּבֵינָךְ׃ וַאֲמַר אַבְרָם		
לְשָׂרַי הָא אַמְתִּיךְ בִּידִיךְ עֲבִידִי לַהּ כְּדְּתַקֵּין בְּעֵינָיִכִי׃ וְעַנְיַת שָׂרַי וְעַרְקַת מִן קֳדָמָהָא׃		
וְאַשְׁכְּחַהּ מַלְאֲכָא דַּייָ עַל עֵינָא דְּמַיָּא בְּמַדְבְּרָא עַל עֵינָא בְּאוֹרְחָא דְּחָנָּא׃ וַאֲמַר		
הָגָר אַמְתָא דְּשָׂרַי מִנַּן אָתְּ אֲתָא וּלְאָן אַתְּ אָזְלָא וַאֲמָרַת מִן קֳדָם שָׂרַי רֵיבוּתִי אֲנָא		
עָרְקַת וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַּייָ תּוּבִי לְוָת ,,,

וּנְתַתִּיךָ וְאֶת־זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃

dñam tuam: & humiliare sub manibus eius. Et dixit ei angelus domini. Multiplicans multiplicabo filios tuos: & nõ numerabũtur pre multitudine. Et dixit ei angelus domini. Ecce tu concepisti & paries filiũ: & vocabis nomen eius ismael: quia suscepit dñs oratione tuam. Et ipse erit onager in hominibus. ipse in digebit omnibus & etiam omnes filij hominũ indigebunt eo. Et e regione omniũ fratrum suorũ habitabit. Et vocauit nomen dñi qui locutus est cum ea dicens. Tu es deus videns omnia: quia dixit. ecce ego cepi videre postquã apparuit mihi. Propterea appellauit puteum: puteũ super quẽ apparuit angelus vite. ecce est inter recam & agara. Et peperit Agar abrae filium: & vocauit nomen filij sui quem peperit agar ismaelẽ. Et abram filius octoginta & sex annorũ erat quãdo peperit agar ismaelẽ abrae. Ca. 17.

Erãt aũt abram annorũ nonagĩta & nouem annorum esse ceperat: apparuit ei dominus. Dixitq; ad eum. Ego deus oipotens: seruias coram me & esto perfectus: & dabo fedus meum inter verbũ meus & inter te: & multiplicabo te vehementer nimis. Et cecidit abram sup faciem suã: et locutus est cum eo deus dicẽs. Ecce ego pepigi pactum meũ tecum: & eris in patrẽ multarum gentium. Et non vocabitur vltra nomen tuum abram: sed erit

dñam tuam: & humiliare sub manibus eius. Et dixit ei angelus dñi. Multiplicans multiplicabo semen tuũ & nõ numerabitur pre multitudine. Ac deinceps ecce concepisti & paries filiũ: vocabis nomẽ eius ismael: quoniã audierit dñs afflictionem tuam. Hic erit ferus homõ: manus eius cõtra oẽs: & manus oĩũ cõtra eũ & e regione vniuersorũ frm suorum figet tabernacula. Vocauit aũt agar nomẽ dñi loqbatur ad eã: tu deus vidisti me. Dixit enĩ. pfecto hic vidi posteriora videtis me. Ipse ẽ iter cades & barad. pepitq; agar abrae filium: quẽ vocauit nomen eius ismael. Octoginta & sex annorũ erat abrã quũ peperit agar ismael. Cap. 17.

Postq; vero nonagĩta & nouem annorum esse ceperat: apparuit ei dominus. Dixitq; ad eum. Ego deus oipotens: ambula coram me: & esto perfectus. Ponãq; fedus meũ inter me & te: & multiplicabo te vehemẽter nimis. Cecidit abram pronus i faciẽ. Dixitq; ei deus. Ego sum: & ponam pactum meum tecũ: eris q; pater multarũ gẽtium. Nec vltra vocabitur nomẽ tuum abram: sed

vĩam tuã: et humiliare sub manibus e
κυρίαν σου, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐ
ius. et dixit ei angelus dñi: multiplicãs
της. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, πληθύνων
multiplicabo semen tuũ: et nõ numerabitur pre
πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ
multitudine. et ait ei angelus dñi: ec
τοῦ πλήθους. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἴ
ce tu in vtero habes: et paries filiũ: et vocabis
δου σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
nomen eius: ismael. qr exaudiuit deus hu
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ισμαηλ· ὅτι ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς τα
miliationẽ tuã. hic erit ferus homo ma
πεινώσεώς σου. οὗτος ἔσται ἄγριος ἄνθρωπος· αἱ χεῖ
nus ei cõtra oẽs: et manus oĩum cõtra
ρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐ
eũ. et ante faciem omniũ fratrũ suorũ
τόν· καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτ
habitabit. et vocauit nomen dñi lo
κατοικήσει· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λα
quẽtis ad eã. tu es deus q vidisti me. qr di
λοῦντος πρὸς αὐτήν· σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ἐπιδών με· ὅτι εἶ
xit: et em coram vidi eũ q apparuit mihi. ppea
πε, καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι· ἕνεκα τοῦ
appellauit puteũ: puteũ vbi coram vidi. ecce
του ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, φρέαρ οὗ ἐνώπιον εἶδον. ἰδοὺ
inter cades & inter barad. et pepit
ἀναμέσον κάδης καὶ ἀναμέσον βαράδ· καὶ ἔτεκεν
agar abram filiũ: et vocauit nomẽ filij
ἄγαρ τῷ ἄβραμ υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
sui: quẽ pepit ipsa agar: ismael. abram aũt erat
αὐτοῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ ἄγαρ, Ισμαηλ. ἄβραμ δὲ ἦν
annorũ octoginta sex: quã pepit agar ismael
ἐτῶν ὀγδοήκοντα ἑξ, ἣν ἔτεκεν ἄγαρ τὸν Ισμαηλ
abram.

Ca. 17.

Erat aũt abram annorũ nonagĩta. et
ἐγένετο δὲ ἄβραμ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἐννέα· καὶ
apparuit dñs abrã. et dixit ei: ego sum
ὤφθη κύριος τῷ ἄβραμ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγώ εἰμι ὁ
deꝰ tuꝰ: cõplace coram me: & esto irreprehẽsibilis:
θεός σου, εὐαρέστει ἐνώπιόν μου, καὶ γίνου ἄμεμπτος,
et ponã fedus meũ inter me et in
καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀ
ter te: et multiplicabo te valde. et cecidit
ναμέσον σου, καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα· καὶ ἔπεσε
abram sup faciem suam. & locutus ẽ et
ἄβραμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ
deus: dicens: & ecce fedus meũ tecũ: et
ὁ θεός, λέγων, καὶ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ, καὶ
eris pater multitudinis gẽtiũ: & nõ vocabitur vltra
ἔσῃ πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι
nomen tuũ abram: sed erit
τὸ ὄνομά σου ἄβραμ, ἀλλ' ἔσται τὸ

Ptima chal.

שֶׁעַבֵּד סָגָא
מִנָּה עָדָה יָלַד
כַּרָא צַלָּא הַוָּה
בְּנָת שָׂרָא
צַלָּא מָלַל חָזָא
שָׁרָא חָזִיא נָלָה
בּוֹר לָאָה קוּם
חָזָא תַּמָּנָא וְנָה
נָלָה הָוָה
נָתַן קוּם אֲמָן
סָנָא אָמַר הָוָת
סָנָא כָּרָא

Interp.chal.

pominã tuam: & subiũcere sub manũ eius. Et dixit ei angelus domini. Multiplicans multiplicabo filios tuos: & nõ numerabũtur pre multitudine. Et dixit ei angelus domini. Ecce tu conceptisti & paries filiũ: & vocabis nomen eius ismaẽl: quia suscepit dns oratio nem tuam. Et ipse erit onager in hominibus. ipse in digebit omnibus & etiam omnes filij hominũ indige bunt eo. Et e regione omniũ fratrum suor inozabitun. Et orauit in nomine dñi qui locutus est cum ea di cens. Tu es deus videns omnia: quia dixit. ecce ego cepi videre postquã apparuit mihi. Propterea appellauit puteum: puteũ super quẽ apparuit angelus vite. ecce est inter recam & agara. Et peperit Agar abrae filium: & vocauit nomen filij sui quem peperit agar ismaelẽ. Et abram filius octoginta & sex annor erat quãdo peperit agar ismaelẽ abrae. Ca. 17.

Erat aũt abram filius nonaginta & nouẽ annor: et apparuit dñs abrae & dixit ei. Ego deus oipo tens: seruias coram me & esto perfectus: & dabo fedus meum inter verbũ meus & inter te: & multiplicabo te vehementer nimis. Et cecidit abram sup faciem suã: et locutus est cum eo deus dicẽs. Ecce ego pepigi pa ctum meũ tecum: & eris in patrẽ multarum gentium. Et non vocabitur vltra nomen tuum abram: sed erit

Transla.Chal.

וּנְתַתִּיךָ וְאֶת־זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

nomẽ tuũ abraam. qz patrẽ multarũ gẽtiũ posui
ὄνομά σου Ἀβραάμ· ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθει
te: & facã crescere te valde nimis. et ponã te
κά σε· καὶ αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα· καὶ θήσω σε
in gẽtes. et reges gẽtiũ ex te erũt. et statuã
εἰς ἔθνη· καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται· καὶ στήσω
pactũ meũ inter me & inter te et
τὴν διαθήκην μου ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σου καὶ
inter semen tuũ post te in gñationes
ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς
suas: in fedus sempiternũ vt sim tui⁹ de⁹ & semi=
αὐτῶν, εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναί σου θεός, καὶ τοῦ σπέρ
nis tui post te. et dabo tibi et semini
ματός σου μετὰ σέ· καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί
tuo post te terrã in qua habitas: oẽm terrã
σου μετὰ σὲ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν
chanaan in possessionẽ eternã. et ero illis in
χαναὰν εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς
deũ. et dixit de⁹ ad abraam· tu ãt pa
θεόν· καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ· σὺ δὲ τὴν διαθή
ctũ meũ custodies: et semen tuũ post te
κην μου διατηρήσεις, καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ
in gñationes suas & hoc pactũ qđ obser
εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν καὶ αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διατη
uabis inter me et vos: et inter
ρήσεις ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον
semen tuũ post te. circumcidet vobis
τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ· περιτμηθήσεται ὑμῖν
oẽ masculinũ: et circumcidetis carnẽ pre
πᾶν ἀρσενικόν, καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀ
putij vestri. et erit in signũ federis in
κροβυστίας ὑμῶν· καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀ=
ter me et vos. et infans octo dierũ
ναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν
circumcidet vobis: oẽ masculinũ in gñationes
περιτμηθήσεται ὑμῖν, πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς
vestras. vernaculus domus tue: et emptus er
ὑμῶν· ὁ οἰκογενὴς τῆς οἰκίας σου, καὶ ὁ ἀργυρώνητος ἀ=
oi filio alieno q̃ nõ est de semine
πὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρμα
tuo. circũcisione circumcidet. et erit pa
τός σου· περιτομῇ περιτμηθήσεται· καὶ ἔσται ἡ διαθή
ctũ meũ in carne vestra in fedus eternũ. et in
κη μου ἐν τῇ σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον· καὶ ἐ
circũcisus masculꝰ: q̃ nõ circumcidet carnẽ
περίτμητος ἄρσην, ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τ
preputij sui in die octaua: exterminꝫ
τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευ
nabit: et delebit aia illa de ge=
θήσεται, καὶ ἀφανισθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γέ=
nere suo. qz pactũ meũ dissipauit: et di
νους αὐτῆς ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασε, καὶ εἶ=
xit de⁹ abraam: sara vxor tua nõ vocabit
πεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, Σάρα ἡ γυνή σου οὐ κληθήσεται

Trãsla. B. Hiero.

ᶜappellaberis ᶠabraã: ᵍqa
ᵇpatrem ᶠmultarũ ᵏgẽtiũ
ᶠconstitui te". Faciamq̃
"te" crescere ᵒvehemen=
tissime: ᵍet ponã te ᶠin gẽ
tibus: ⁿreges q̃ ᵗex te
"egrediẽtur. ˢet statuam
ᵖpactũ meũ ᵖinter me
ᵇet te ᶜ& inter ᵖsemẽ tuũ
ᶜpost te ᶠin gñationibus
suis ᵍfedere ᵇsempiterno:
ᵗvt sim ᶠdeus ᵏtuus
ᵐ& seminis tui "post te.
ᵒDabo q̃ ᵖ tibi
ᵍ& semini tuo ᶠpost te ᵗter
ram" peregrinatiõis tue:
ᶠoẽm ᵗterram ᵃchanaã ᵇin
possessionẽ ᶜeternam: ꝯ
ᵇeroq̃ ᶠdeus ᶜeorum. ᵍDi
xitq̃ iterum ꝯ
ᵇdeus ᵃad ᵏabraam. ᶠEt tu
ergo ꝯ
ᶜcustodies "pactum meũ
ᵍ& semen tuum ꝯ
ᵗpost te ᵒ in gñationibus
suis. ᶠhoc est "pactũ meũ
ᵏquod ᵗobseruabitis ᵗiter
me ᵃ& vos ᵇ& ꝯ
ᶜsemẽ tuũ ᵖpost te. ᶜCir=
cũcidet ᵉx vobis ᵍoẽ ᵇma
sculinũ: ᵗ& circumcidetis
ᵗcarnẽ "p̃putii vr̃i: "vt sit
ᵒ in signũ ᵖ federis ᵍ inter
me ᵗ& vos. ᵃ Infans ꝯ
ᵗocto" dieꝝ ᵏcircũcidetur
ᵗin vobis. ᵗOẽ ᵉmascu=
linũ ᵇin generationibus
vestris: tã ᵗvernaculus q̃
ᵉempticius ᵒcircũcidetur
&ᵏ quicũq̃ ᵗnõ "fuerit" de
stirpe vestra. ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ
"Eritq̃ ᵗpactũ meũ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗin carne vr̃a ᵗi fedus ᵃeter
num. ᶜMasculus ꝯ
ᵖcuius ᵗpreputii ᵇcaro ᶠcir
cuncisa ᵗnon ᶠfuerit: ꝯ
ᵏdelebitur ᵗaia" illa" de po
pulo suo: quia ꝯ
ᵖpactũ meũ ᵍirritũ fecit.
ᶠDixit quoq̃ ᵍdeus ᵗadeo
"abraã. ᵏsarai ᵗvxorẽ tuã
ᵗnon ᵖvocabis ꝯ

Tex. Heb. Gen. Ca. xvii. Vetus heb.

שְׁמֵךְ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃ וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ וְלִזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר׃ וְנִמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃ הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃ וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת בְּרִיתִי הֵפַר׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא תִקְרָא

Vetus heb.

שְׁמֵךְ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃ וְהִפְרֵתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וּנְתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ וְלִזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר׃ וְנִמַלְתֶּם אֶת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃ הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃ וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת בְּרִיתִי הֵפַר׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא תִקְרָא

Trãsla. Chal.

שְׁמֵךְ אַבְרָהָם אַרֵי אַב סְגֵי עַמְמִין יְהַבְתָּךְ׃ וְאַפְרֵישׁ יָתָךְ לַחְדָּא לַחְדָּא וְאִתְּנִנָּךְ לְגַיְשִׁין וּמַלְכִין דְּשַׁלִּיטִין בְּצַמְמַיָּא מִינָּךְ יִפְּקוּן׃ וַאֲקִים יָת קְיָמִי בֵּין מֵימְרִי וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנָךְ בַּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן לִקְיָם עָלַם לְמֶהֱוֵי לָךְ לֵאלָהָא וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ׃ וְאֶתֵּן לָךְ וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ יָת אַרְעָא דְּתַיְתְבוּתָךְ יָת כָּל אַרְעָא דִּכְנַעַן לַאֲחֻסַּת עָלַם וְאֶהֱא לְהוֹן לֵאלָהָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם וְאַתְּ יָת קְיָמִי תִּטַּר אַתְּ וּבְנָךְ בַּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן׃ דָּא קְיָמִי דְּתִטְּרוּן בֵּין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין בְּנָךְ בַּתְרָךְ מְגַזַּר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא׃ וְתִגְזְרוּן יָת בִּשְׂרָא דְעָרְלַתְכוֹן וְיֶהֱא לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן׃ וּבַר תְּמַנְיָא יוֹמִין יִתְגְּזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא לְדָרֵיכוֹן יְלִיד בֵּיתָא וְזִבִּין דְּכַסְפָּא מִכָּל בַּר עַמְמִין דְּלָא מִבְּנָתָךְ הוּא׃ מְגַזַּר יִתְגְּזַר יְלִיד בֵּיתָךְ וְזִבִּין דְּכַסְפָּךְ וְיִתְהֵי קְיָמִי בְּבִשְׂרְכוֹן לִקְיָם עָלַם׃ וַעֲרֵל דְּכוּרָא דְּלָא יִתְגְּזַר יָת בִּשְׂרָא דְעָרְלַתֵּיהּ וְיִשְׁתֵּצֵי אִתַּשָּׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ יָת קְיָמִי אֲשַׁנִּי׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם שָׂרַי אִתְּתָךְ לָא תִקְרֵי

Interp. chal.

nomẽ tuũ abraham: qz patrẽ multarũ gentiũ dedi te.
Et multiplicabo te valde nimis: & ponã te in gẽtes: & reges q̃ ex te egredientur. Et statuã pactũ meũ inter verbũ meũ & inter te: et inter filios tuos post te in gñationib⁹ suis in pactũ sempiternũ: vt sim tibi in deũ: & filijs tuis post te. Et dabo tibi et filijs tuis post te terrã habitationis tue: vniuersam terrã chanaan in hereditatẽ eternã: & ero eis in deũ. Et dixit de⁹ abrahe. Tu aũt pactũ meũ seruabis: tu & filij tui post te in gñationib⁹ suis. Hoc est pactũ meũ qđ seruabitis inter verbũ meũ & inter vos: & inter filios tuos post te: vt circũcidat in vobis oẽ masculinũ. Et circumcidetis carnẽ preputij vestri: & erit in signũ federis inter verbũ meũ & inter vos. Et filius octo dierũ circũcidet in vobis: oẽ masculinũ in gñationib⁹ vr̃is: tam nat⁹ domi quã empt⁹ argẽto ab oĩbus filijs populoꝝ q̃ nõ sunt de filijs tuis. Circũcisione circumcidetur tã nat⁹ domi tue & empt⁹ argẽto tuo: & erit pactũ meũ in carne vr̃a in pactũ eternũ. Et masculꝰ habẽs preputiũ q̃ nõ circũciderit carnẽ preputij sui: peribit homo ille de populo suo: quia pactũ meũ irritũ fecit.
Et dixit de⁹ ad abrahã. Sarai vxorẽ tuã non vocabis

Positiua heb.	Ter. Heb	Sep.	La. vul	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
	אֶת שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃			sarai: sed sarã	nomen eius vltra sara: sed sarra erit
נָתַן	וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ			Et benedicã ei: & ex ea	τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔτι σάρα, ἀλλὰ σάρρα ἔσται τὸ
הָיָה	בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי			la dabo tibi filiũ: cui bñdicturus sũ.	nomẽ eius: benedicam ãt ei. τ dabo tibi ex ea filiũ. et bñdicam ei. et
נָפַל	עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ וַיִּפֹּל אַבְרָהָם			Erit ꝙ in natiões: & reges popl'or' oriẽtur ex eo. Cecidit abraã	σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον. καὶ εὐλογήσω αὐτό. καὶ
פָּנָיו	עַל פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֶן			in faciẽ suam: & risit in corde suo dicẽs. Putasne	erit in gentes. et reges gentiũ ex illo
מֵאָה	שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם שָׂרָה בַּת			cẽtenario nascetur filius?	ἔσαι εἰς ἔθνη. καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ
תִּשְׁעִים	תִּלֹּד וַיֹּאמֶר			& sara nonagenaria pariet? Dixitq;	erunt. et cecidit abraam in faciẽ
אַבְרָהָם	אֶל הָאֱלֹהִים לוּ			ad deum. Vtinam	ἑαυτοῦ καὶ ἔπεσεν ἀβραὰμ ἐπὶ πρόσωπον
יִשְׁמָעֵאל	יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר			hismael viuat coram te.	suam: et risit. et ait in mẽte su
אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת				Et ait deus ad abraam. Sara vxor tua pariet	ἀυτοῦ, καὶ ἐγέλασε. καὶ εἶπε τῇ διανοίᾳ λέ-
לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק				tibi filiũ: vocabisq; nomen eius ísaac.	cens. ſi centenario nascetur filio: et
וְהֵקִמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית				Et constituam pactum meum illi in fedus	γων. εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γεννήσεται υἱός; καὶ
עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וְלִישְׁמָעֵאל				sempiternũ: & semini eius post eũ. Sup hisma	ſi sarra nonaginta ãnorũ pariet? dixit ãt
שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ				el quoq; exaudiui te. Ec ce benedicam ei:	ἐι ἡ σάρρα ἐννενήκοντα ἐτῶν τέξεται; εἶπε δὲ
וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ				& augebo & multiplica bo eum valde. Duodeci	abraã ad deũ: ismael hic viuat coram
בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם				duces gñabit: & faciã illũ cre scere in gentẽ magnã.	ἀβραὰμ πρὸς θεόν, Ἰσμαὴλ οὗτος ζήτω ἐνώπι-
יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃ וְאֶת				Pactũ vero meũ ſtatuam ad ísaac: quẽ pariet tibi sara tempo re ísto in anno altero.	te. dixit ãt deus ad abraam: ecce
בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר				Cũq; finitus eẽt ſermo loquẽtis cũ eo: ascẽdit deus ab abraã. Tulit	σόν σου. εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς ἀβραάμ, Ἰδοὺ
תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה				autem abraam ismaelem filium ſuum & omnes vernaculos domus ſue & circũcidit carnẽ preputii eorũ ſtatim in ipa die: ſicut ꝓceperat ei deus. Abraã nonagin ta	sarra vxor tua pariet tibi filiũ. et voca
הָאַחֶרֶת׃ וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל					bis nomẽ eius ísaac. et ponã
אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם׃ וַיִּקַּח					λέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν
אַבְרָהָם אֶת יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל					pactũ meũ ad eum: in fedus ſempiternũ:
יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל מִקְנַת כַּסְפּוֹ					διαθήκην μου πρὸς αὐτόν, εἰς διαθήκην αἰώνιον,
כָּל זְכָר בַּאַנְשֵׁי בֵית אַבְרָהָם					et ſemini eius poſt eũ. ve ãt
וַיִּמַל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתָם בְּעֶצֶם					καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, περὶ δὲ
הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ					ismael ecce exaudiui te. ecce benedicã
אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן תִּשְׁעִים					Ἰσμαὴλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου. ἰδοὺ ἐυλογήσω
					ei: et augebo eũ: et multiplicabo eũ
					αὐτόν, καὶ αὐξανῶ αὐτόν, καὶ πληθυνῶ αὐτὸν
					valde. duodeci gẽtes generabit: et dabo. il
					σφόδρα. δώδεκα ἔθνη γεννήσει. καὶ δώσω αὐ
					lum in gẽtes magnã: at pactũ meũ ſta
					τὸν εἰς ἔθνος μέγα. τὴν δὲ διαθήκην μου στή-
					tuã ad ísaac: quẽ pariet tibi sarra in tem
					σω πρὸς Ἰσαάκ, ὃν τέξεταί σοι σάρρα εἰς τὸν καιρὸν
					pore hoc: in anno altero. pfecit
					τοῦτον, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ. συνετέλεσε
					ãt loquẽs ad eũ. τ ascẽdit deus ab abraam.
					δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν. καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς ἀπὸ Ἀβραάμ.
					accepit ãt abraam ismael filiũ suũ: τ om=
					ἔλαβε δὲ ἀβραὰμ Ἰσμαὴλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πάν
					nes vernaculos suos: et oẽs qui empti
					τας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀργυρω
					ſũt: et oẽ masculũ virorũ de domo
					νήτους, καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
					abraam: et circũcidit preputia eorũ: in
					Ἀβραάμ, καὶ περιέτεμε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, ἐν
					tẽpore diei illius: ſicut locutus ẽ ei
					τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθὼς ἐλάλησεν αὐ=
					deus. abraam ãt erat annox nonaginta
					τῷ ὁ θεός. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἐτῶν ἐννενήκοντα

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בְּרַהּ יָן הֲיָה	nomen eius sarai: sed sara est nomen eius. Et benedicam ei: τ insuper dabo tibi ex ea filium: τ benedicã	שְׁמַהּ שָׂרָי אֲרֵי שָׂרָה שְׁמַהּ׃ וַאֲבָרֵךְ יָתַהּ וְאַף יְהָבִית מִנַּהּ לָךְ בַּר וַאֲבָרְכִנַּהּ וּתְהֵא
חַדָּה	ei: τ erit in gentes: τ reges qui dñabũtur populis ex	כְנִשִׁין מַלְכִין דְּשֵׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא מִנַּהּ יְהוֹן׃ וּנְפַל אַבְרָהָם עַל אַפּוֹהִי וְחַדִּי וַאֲמַר
שְׁנָה יֶלֶד	ea erunt. Et cecidit abraham sup faciem suã τ gau=	לִבֵּיהּ הֲלִבְנָא מְאָה שְׁנִין יִתְיְלִד וְאִם שָׂרָה הַבַּת תִּשְׁעִין שְׁנִין תֵּלֵיד וַאֲמַר אַבְרָהָם
קוֹם יְלִיד	sus est. Et dixit in corde suo. Munquid homini centũ	קֳדָם יְיָ לְוַי יִשְׁמָעֵאל יִתְקַיַּם קֳדָמָךְ׃ וַאֲמַר יְיָ בְּקוּשְׁטָא שָׂרָה אִתְּתָךְ יְלִידָת לָךְ בַּר
קְרָא קוֹם	annox nascetur filius. τ si sara nonagenaria pariet.	וְתִקְרֵי יָת שְׁמֵיהּ יִצְחָק וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמֵּיהּ לִקְיָם עָלַם וְלִבְנוֹהִי בָּתְרוֹהִי׃ וּלְיִשְׁמָעֵאל
צְלָא נַפֶּשׁ סָנָא	Et dixit abraham coram deo. Eltinam ísmael perma	כְּדִי צְלֵיתָךְ הָא בָּרְכִית יָתֵיהּ וְאַפְרֵישׁ יָתֵיהּ וְאַסְגֵּי יָתֵיהּ לַחֲדָא לַחֲדָא
רַבַּב יָלַד נָתַן	neat coram te. Et dixit deus. In veritate sara vxor	תְּרֵי עֲשַׂר רַבְרְבִין יוֹלִיד וְאֶתְּנִנֵּיהּ לְעַם סַגִּי׃ וְיָת קְיָמִי אֲקִים עִם יִצְחָק דְּתֵלֵד לָךְ
סָנָא קוֹם יָלַד	tua pariet tibi filiũ: τ vocabis nomen eius Ísaac: τ	שָׂרָה לְזִמְנָא הָדֵין בְּשַׁתָּא אָחֳרָנָא׃ וְשֵׁצִי לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְאִתְרַחִיק יְקָרָא דַּייָ
שְׁצָא סָלַק	statuam pactum meum cum eo in pactum eternum τ	מֵעַל וְוֹהִי דְּאַבְרָהָם׃ וּדְבַר אַבְרָהָם יָת יִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ וְיָת כָּל יְלִידֵי בַיְתֵיהּ וְיָת כָּל
עֲלָה	filijs suis post eum. Et super ismael suscepi oratione	קִנְיַן כַּסְפֵּיהּ כָּל דְּכוּרָא בְּאֵינָשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם וּגְזַר יָת בִּשַׂר עָרְלָתְהוֹן בְּכַרְן יוֹמָא
כְּמוֹ	tuam: ecce benedixi ei: τ crescere cum facã τ mul=	הָדֵין כְּמָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ דְיָ׃ וְאַבְרָהָם בַּר תְּשְׁעִין

Positiua chal.	Interp. chal.
בְּרַהּ יָן הֲיָה	nomen eius sarai: sed sara est nomen eius. Et bene=
חַדָּה	dicam ei: τ insuper dabo tibi ex ea filium: τ benedicã
שְׁנָה יֶלֶד	ei: τ erit in gentes: τ reges qui dñabũtur populis ex
קוֹם יְלִיד	ea erunt. Et cecidit abraham sup faciem suã τ gau=
קְרָא קוֹם	sus est. Et dixit in corde suo. Munquid homini centũ
צְלָא נַפֶּשׁ סָנָא	annox nascetur filius. τ si sara nonagenaria pariet.
רַבַּב יָלַד נָתַן	Et dixit abraham coram deo. Eltinam ísmael perma
סָנָא קוֹם יָלַד	neat coram te. Et dixit deus. In veritate sara vxor
שְׁצָא סָלַק	tua pariet tibi filiũ: τ vocabis nomen eius Ísaac: τ
עֲלָה	statuam pactum meum cum eo in pactum eternum τ
כְּמוֹ	filijs suis post eum. Et super ismael suscepi oratione
	tuam: ecce benedixi ei: τ crescere cum facã τ mul=
	tiplicabo eum valde nimis: duodecim principes ge=
	nerabit: τ ponam eum in gentem magnã. Et pactum
	meum statuam cuꝫ ísaac: quem pariet tibi sara in tẽ
	pore isto ãno altero. Et cum consumasset loqui cum
	eo: ascendit gloria dñi desuper abrahã. Et tulit abra=
	ham ismaelem filium suum τ omnes vernaculos do=
	mus sue τ omnes quos emerat argento suo: cunctos
	masculos et viris domus abrahe: τ circũcidit carnẽ
	preputij eorum in ipsa die: sicut locutus est eum eo
	deus. Et abraham erat filius nonaginta

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

nouẽ: quãdo circũcidit carnẽ ꝓputij sui
ενενεα, κνικα περιετεμε την σαρκα της ακροβυσιας αυ
ismael ũt filꝰ eius ānoꝝ tredecim erat: quã
του. ισμαηλ δε ὁ υἱος αὐτου ἐτων δεκατριων ην, κνι=
do circũcisus ẽ carnẽ ꝓputij sui.
κα περιετετμητο την σαρκα της ακροβυσιας αὐτου
in tẽpore dies illius circũcisus ẽ abraam
ἐν τῳ καιρῳ της ἡμερας ἐκεινης περιετμηθη αβρααμ
et ismael filius eius: et oẽs viri do
και ισμαηλ ὁ υἱος αὐτου, και παντες οι ἀνδρες του οἰ
mus eius: et vernaculi eius: et emptitij
κου αὐτου, και οι οἰκογενεις αὐτου, και οι ἀργυρωνητοι
ex alienigenis gẽtibus.
ἐξ ἀλλογενων ἐθνων. Ca. 18.

A Hpparuit aũt illi deus ad querẽ mãbre:
ὠφθη δε αὐτῳ ὁ θεος ꝓς τῃ δρυι τῃ μαμβρη,
sedente ipso in ostio tabernaculi sui in
καθημενου αὐτου ἐπι της θυρας της σκηνης αὐτου με
meridie. suspiciens aũt oculis suis: vi
σημβριας. ἀναβλεψας δε τοις ὀφθαλμοις αὐτου, ἐι
dit. et ecce tres viri steterũt sup eum.
δε. και ἰδου τρεις ἀνδρες ἐστηκεισαν ἐπανω αὐτου.
et vidẽs cucurrit in occursum eis: de
και ἰδων ꝓσεδραμεν εις συναντησιν αὐτοις, ἀπὸ
ostio tabernaculi sui. et adorauit sup
της θυρας της σκηνης αὐτου. και ꝓσεκυνησεν ἐπι την
terrã: ⁊ dixit. dñe si vtiꝫ inueni gr̃az coram te
γην, και ἐιπεν. κυριε ἐι ἀρα ἐυρον χαριν ἐναντιον σου,
ne transeas seruũ tuũ, accipiat aqua: et
μη παρελθης τον παιδα σου. ληφθητω δη ὑδωρ, και
lauent pedes vestros. et refrigerate
νιψατωσαν τους ποδας ὑμων. και καταψυξατε
sub arbore: ⁊ accipiã panẽ: et comedetis. ⁊
ὑπο το δενδρον. και λημψομαι ἀρτον, και φαγεσθε. και
post hoc transibitis in viã vestrã: cui⁹ cau
μετα τουτο παρελευσεσθε εις την ὁδον ὑμων, ου ἑνε
sa declinastis ad seruũ vestrũ. et dixit: sic
κα ἐξεκλινατε ꝓς τον παιδα ὑμων. και ἐιπεν, ου=
facꝫ sicut dixisti. et festinauit abraam
τως ποιησον, καθα ἐιρηκας. και ἐσπευσεν αβρααμ
ad tabernaculũ ad sarrã: et dixit ei. accelera:
ἐπι την σκηνην ꝓς σαρραν, και ἐιπεν αὐτῃ. σπευσον,
et cõmisce tres mẽsuras similæ: et fac
και φυρασον τρια μετρα σεμιδαλεως, και ποιησον
subcinericiꝫ et ad boues cucurrit abraam: et tu
ἐγκρυφιας. και ἐις τας βοας ἐδραμεν αβρααμ, και ἐ=
lit vitulũ tenerũ et bonũ: et dedit pue
λαβε μοσχον ἁπαλον και καλον, και ἐδωκε τῳ παι
ro: et festinauit facere illũ. acceptiaũt butyrũ
δι, και ἐταχυνεν ποιησαι αὐτο. ἐλαβε δε βουτυρον
et lac, et vitulũ quẽ fecit. ⁊ apposuit
και γαλα και το μοσχαριον ὁ ἐποιησε. και παρεθηκεν
eis: ⁊ comederũt. ipse ãt astabat eis sub
αὐτοις, και ἐφαγον. αὐτος δε παρειστηκει αὐτοις ὑπο
arbore.

Actuũ. 16. c.

1. Reg. 28. d.

Trãsla. B. Biero.

[r]& nouẽ erat [s]annoꝝ [q]ñ
circũcidit [b]carnẽ [c]ꝓputij
sui: [p]& hismael [l]filius suus
[e]tredecim ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[i]annos impleuerat [k]tẽpo
re circumcisionis sue. ꝯꝯ
[o]eadẽ [p]die [r]circuncisus est
[a]abraam ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ
[t]et hismael [u]filius eius: [x]&
oẽs [v]viri [d]domus illius tã
[a]vernaculi q̃ [c]emptitii &
[g]alienigene ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
[f]pariter [b]circuncisi sunt.
Hpparuit aũt Ca. 18.
[b]ei [c]dñs [o]in conualle
[c]mambre [g]sedenti ꝯꝯꝯ
[b]in ostio [t]tabernaculi sui
[k]in ipo feruore [f]diei. [m]Cũ
q̃ eleuasset [n]oculos: [o]ap=
parueruũt ei [q]tres [r]viri ꝯꝯ
[a]stantes [s]ꝓpe eũ. Quos
[u]cũ vidisset: [x]cucurrit [v]in
occursũ co= [x]de ostio [a]ta
bernaculi sui: [b]& adora=
uit [f]i terra: [o]& dixit. [c]Dñe
[f]si [b]inueni [g]gratiam ꝯꝯꝯ
[k]i oculis tuis: [n]ne [u]trãseas
[p]seruum tuum: sed ꝯꝯꝯ
[q]afferam [o]paũxillũ [t]aque
[u]& lauẽtur [x]pedes vestri:
[y]& requiẽscite [a]sub [b]arbo
re. [c]Ponãq̃ [b]bucellam ꝯ
[c]panis: [f]& cõfortetur [g]cor
vrm: [b]postea [t]transibitis.
[l]Idcirco [k]eꝫ [m]declinastis
[n]ad [o]seruũ vestrum, qui
[p]dixerunt. [r]Fac [v]vt [l]locu=
tus es. ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]Festinauit [t]abraã [r]in ta=
bernaculũ [d]ad [s]saram: ꝯꝯ
[b]dixit q̃ ei. [c]accelera [o]tria
[t]sata [f]simile ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ
[b]cõmisce: [y]& fac [s]sub ꝯꝯ
cinericios panes. Ipe ve=
ro [d]ad [m]armẽtũ [u]cucurrit
[p]& tulit inde [v]vitulũ ꝯꝯꝯ
[n]tenerrimum [y]& optimũ
[u]dedit q̃ puero. qui ꝯꝯꝯ
[t]festinauit & [d]coxit [b]illũ.
[c]Tulit quoq̃ [o]butyrum
[e]& lac [y]& vitulũ [b]quẽ [d]co=
xerat: [s]& posuit ꝯꝯꝯꝯꝯ
[d]corã eis. [m]Ipe vero [n]sta=
bat [o]iuxta eos [p]sub ꝯꝯꝯꝯ

Trãsla. Chal.

וּתְשַׁע שְׁנִין [g]נְמִנְזַרְיָה בְּשַׂרָא דְעָרְלַתֵיהּ: וְיִשְׁמַעֵאל בְּרֵיהּ בַּר תְּלַת עֲשְׂרֵה [h]שְׁנִין כַּד
תִּ בְּשַׂרָא דְעָרְלַתֵיהּ: בְּכַרְן יוֹמָא הָדֵין [i]יִתְנְזַר אַבְרָהָם וְיִשְׁמַעֵאל בְּרֵיהּ: וְכָל אִתְּשֵׁי
בַּיְתֵיהּ יְלִידֵי בֵיתָא וְזַבִּינֵי כַּסְפָּא מִן בַּר עַמְמִין יִתְנְזַרוּ עִמֵּיהּ:
Ca. xviij. [k]וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ [l]בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא וְהוּא יָתִיב פְּתַרְעָ [m]מַשְׁכְּנָא [n]כְּמֵימְחַם יוֹמָא: וּזְקַף עֵינוֹהִי
וַחֲזָא וְהָא תְּלָתָא גוּבְרִין [o]מְרִימִין עֲלוֹהִי וַחֲזָא וּרְהַט לְ[p]קַדְמוּתְהוֹן מִתְרַע מַשְׁכְּנָא וְסָגִיד
עַל אַרְעָא: וְאָמַר יְיָ אִם כְּעַן [q]אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ לָא כְּעַן [r]תְּעִיבַר מֵעַל עַבְדָּךְ:
כְּעַן זְעִיר מַיָּא וְ[s]אִסְתַּמְּיוּ רַגְלֵיכוֹן [t]וְאִסְתְּמִיכוּ תְּחוֹת אִילָנָא: [u]וְאֵיסַב פִּיתָא דְּחִטִּין וְאִסְעֲדוּ
לִבְּכוֹן בָּתַר כֵּן [v]תַּעְבְּרוּן אֲרֵי עַל כֵּן עֲבַרְתּוּן עַל עַבְדְּכוֹן וַאֲמָרוּ כֵּן [w]תַּעְבִּיד כְּמָא דְמַלֵּילְתָּא:
[x]וְאוֹחִי אַבְרָהָם [y]לְמַשְׁכְּנָא לְוָת שָׂרָה וַאֲמַר אוֹחִי תְּלָת [z]סְאִין קֶמְחָא דְסֹלְתָא לוּשִׁי
וְ[a]עִבְדִי [b]גְּרִיסָן: וּלְוָת תּוֹרִין רַהֲטָא אַבְרָהָם וְנָסִיב בַּר תּוֹרֵי [c]רַכִּיךְ [d]וְטָב וְיָהַב לְ[e]עוּלֵיָא
וְאוֹחִי [f]לְמֶעְבַּד יָתֵיהּ: וְנָסִיב שֻׁמָּנָא וְחָלָב וּבַר תּוֹרֵי דְּ[g]עֲבַד וְיָהַב קֳדָמֵיהוֹן וְהוּא [h]מְשַׁמֵּשׁ
[i]עֲלֵיהוֹן תְּחוֹת

Ter. Heb. Ben. Ca. xviii.

[t]וַתִּשַׁע שָׁנָה [u]בְּהִמֹּלוֹ [v]בְּשַׂר [w]עָרְלָתוֹ:
[x]וְיִשְׁמָעֵאל [y]בְּנוֹ [z]בֶּן שְׁלשׁ [a]עֶשְׂרֵה
שָׁנָה [b]בְּהִמֹּל [c]אֶת [d]בְּשַׂר עָרְלָתוֹ:
[e]בְּעֶצֶם [f]הַיּוֹם [g]הַזֶּה [h]נִמּוֹל אַבְרָהָם
[i]וְיִשְׁמָעֵאל [k]בְּנוֹ: [l]וְכָל [m]אַנְשֵׁי [n]בֵיתוֹ
[o]יְלִיד [p]בַּיִת [q]וּמִקְנַת [r]כֶּסֶף [s]מֵאֵת [t]בֶּן נֵכָר
[u]נִמֹּלוּ אִתּוֹ:
Cap. xviii. [v]וַיֵּרָא [w]אֵלָיו
[a]רָאָה [x]יְהוָה [y]בְּאֵלֹנֵי [z]מַמְרֵא [a]וְהוּא [b]יֹשֵׁב
[c]חֲמַת [d]פֶּתַח [e]הָאֹהֶל [f]כְּחֹם [g]הַיּוֹם: [h]וַיִּשָּׂא
[i]עֵינָיו [k]וַיַּרְא [l]וְהִנֵּה [m]שְׁלשָׁה [n]אֲנָשִׁים
[o]נִצָּבִים [p]עָלָיו [q]וַיַּרְא [r]וַיָּרָץ [s]לִקְרָאתָם
[t]מִפֶּתַח [u]הָאֹהֶל [v]וַיִּשְׁתַּחוּ [w]אָרְצָה:
[x]וַיֹּאמַר [y]אֲדֹנָי [z]אִם [a]נָא [b]מָצָאתִי [c]חֵן
[d]בְּעֵינֶיךָ [e]אַל [f]נָא [g]תַּעֲבָר [h]מֵעַל [i]עַבְדֶּךָ:
[k]יֻקַּח [l]נָא [m]מְעַט [n]מַיִם [o]וְרַחֲצוּ [p]רַגְלֵיכֶם
[q]וְהִשָּׁעֲנוּ [r]תַּחַת [s]הָעֵץ: [t]וְאֶקְחָה [u]פַת
[v]לֶחֶם [w]וְסַעֲדוּ [x]לִבְּכֶם [y]אַחַר [z]תַּעֲבֹרוּ
[a]כִּי [b]עַל [c]כֵּן [d]עֲבַרְתֶּם [e]עַל [f]עַבְדְּכֶם
[g]וַיֹּאמְרוּ [h]כֵּן [i]תַּעֲשֶׂה [k]כַּאֲשֶׁר [l]דִּבַּרְתָּ:
[m]וַיְמַהֵר [n]אַבְרָהָם [o]הָאֹהֲלָה [p]אֶל [q]שָׂרָה
[r]וַיֹּאמֶר [s]מְהֲרִי [t]שְׁלֹשׁ [u]סְאִים [v]קֶמַח
[w]סֹלֶת [x]לוּשִׁי [y]וְעֲשִׂי [z]עֻגוֹת: [a]וְאֶל
[b]הַבָּקָר [c]רָץ [d]אַבְרָהָם [e]וַיִּקַּח [f]בֶּן
[g]בָּקָר [h]רַךְ [i]וְטוֹב [k]וַיִּתֵּן [l]אֶל [m]הַנַּעַר
[n]וַיְמַהֵר [o]לַעֲשׂוֹת [p]אֹתוֹ: [q]וַיִּקַּח [r]חֶמְאָה
[s]וְחָלָב [t]וּבֶן [u]הַבָּקָר [v]אֲשֶׁר [w]עָשָׂה [x]וַיִּתֵּן
[y]לִפְנֵיהֶם [z]וְהוּא [a]עֹמֵד [b]עֲלֵיהֶם [c]תַּחַת

Interp. chal.

et nouem annoꝝ quando circuncidit carnem preputij sui. Et ismael filius eius erat filius tredecim annoꝝ quando circuncisa est caro preputij sui. In ipsa die circũcisus est abraham ⁊ ismael filius eius: ⁊ oẽs viri domus suę. tam vernaculi q̃ emptitij de filijs populorum circuncisi sunt cum eo. Ca. 18.

Et apparuit ei dñs in conualle mamre: ⁊ ipse sedebat in ostio tabernaculi cum incaluisset dies. Et leuauit oculos suos ⁊ vidit: ⁊ ecce tres viri stãtes iuxta eum: ⁊ vidit ⁊ cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi: et adorauit super terram. Et dixit. Domine si inueni nunc gratiã coram te: ne transeas obsecro a seruo tuo. Accipiant nunc pauxillũ aque ⁊ lauate pedes vestros: ⁊ recumbite sub arbore et accipiam bucellam panis: ⁊ confortate cor vestrum postea transibitis: quia idcirco transistis iuxta seruũ vestrum. Et dixerũt: sic facies sicut locutus es. Et festinauit abraham in tabernaculo ad saram. Et dixit. Accelera tria sata farine simile: comisce ⁊ fac placẽtas. Et ad boues cucurrit abraham: ⁊ tulit vitulum tenerum ⁊ optimum ⁊ dedit puero: ⁊ festinauit vt coqueret eũ. Et tulit butyrũ ⁊ lac ⁊ vitulũ quẽ coxerat: et posuit coram eis: et ipse ministrabat iuxta eos sub

Pritiua beb.

Cap. xviii.

Pritiua chal.

הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה
אֹכֵל אָמַר

שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָּאֹהֶל׃
אִישׁ

וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת
חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ
וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא
אַחֲרָיו׃ וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים
בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְשָׂרָה
אֹרַח כַּנָּשִׁים׃ וַתִּצְחַק שָׂרָה
נָשָׂה צָחַק
בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה
בָלָה הָיָה
לִי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה
לֵאמֹר הַאַף אָמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי
יָלַד
זָקַנְתִּי׃ הֲיִפָּלֵא מֵיְהוָה דָּבָר
פָּלָא
לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה
יַעַד שׁוּב
וּלְשָׂרָה בֵּן׃ וַתְּכַחֵשׁ שָׂרָה לֵאמֹר
כָּחַשׁ
לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרֵאָה וַיֹּאמֶר לֹא
כִּי צָחָקְתְּ׃ וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים
קוּם
וַיַּשְׁקִפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם
שָׁקַף פָּנָה
הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃ וַיהוָה אָמָר
וַיהוָה אָמַר
הֲמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי
כָּסָה
עֹשֶׂה׃ וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי
הָיָה
גָּדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרְכוּ בוֹ כֹּל גּוֹיֵי
גָּדַל עָצַם בָּרַךְ
הָאָרֶץ׃ כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר
יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו
צָוָה
וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה
עָשָׂה
וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל
שָׁפַט בּוֹא
אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו׃

arbore. dixit ãt ad eũ. vbi sarra vxor tua. Ille ãt rñdens dixit: ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Reuertẽs reuertã ad te tpe isto: vita comite: & hẽbit filiũ sara vxor tua. Quo audito sara risit post ostiũ tabernaculi. Erãt ãt ambo senes

prouecteq; etatis: & desierant sare fieri muliebria. Risit ãt sarra in scipsa dicens: nondũ ꝺdẽ mihi fuit vsq; nunc. at dñs mr̃ ser. ait ãt dñs ad abraam: dicẽs. qua re risit sarra in scipsa dicens. num vere pariam: ego consenui. nũquid ipossibile erit apud dñm verbũ: in tempus hoc in horas reuertar ad te. & erit sarre filius. negauit ãt sarra: dicens. nõ risi. timuit .n. et ãt illi non: sed risisti. ch surrexissent ãt viri inde respexerũt in faciem sodomoꝝ & gomor. abraam ãt simul gradiebat cũ eis comitans eos. at dñs dixit. non celabo ab abraam seruo meo ꝙ ego facio. abraam ãt futur? erit in gẽtẽ magnã & multã. et bñdicentur in ipso oẽs gentes terre. scio enim qꝺ precipiet filijs suis: et domui sue post se vt custodiãt vias dñi

arbore. dixit ãt ad eũ. vbi sarra vxor tua. ille ãt rñdens dixit: ecce in tabernaculo. xit ãt reuertẽs veniã ad te sedz tempus hoc in horas: & habebit filiũ sarra vxor tua. 4. Re. 4.c. Roma. 9.b.

eum. abraam ãt & sarra prouecti ꝺierant ꝺebẽt. desierãt ãt sarre fieri muliebria. risit ãt sarra in scipsa dicens: nondũ ꝺdẽ mihi fuit vsq; nunc. at dñs mr̃ ser. ner. ait ãt dñs ad abraam: dicẽs. qua re risit sarra in scipsa dicens. num vere pariam: ego consenui. nũquid ipossibile erit apud dñm verbũ: in tempus hoc in horas reuertar ad te. & erit sarre filius. negauit ãt sarra: dicens. nõ risi. timuit .n. et ãt illi non: sed risisti. ch surrexissent ãt viri inde respexerũt in faciem sodomoꝝ & gomor. abraam ãt simul gradiebat cũ eis comitans eos. at dñs dixit. non celabo ab abraam seruo meo ꝙ ego facio. abraam ãt futur? erit in gẽtẽ magnã & multã. et bñdicentur in ipso oẽs gentes terre. scio eni qꝺ precipiet filijs suis et domui sue post se. et custodiẽt viam dñi

B

Rom. 11.b 1. Re. 3.a.

C

Interp. chal.

arbore: & comederunt. Et dixerũt ei vbi est sara vxor tua. Et dixit. Ecce in tabernaculo est. Et ait. Reuertens reuertar ad te in tpe isto quo vos critis viui: et ecce filius erit sare vxori tue: & sara audiebat in ostio tabernaculi: & ostiũ erat a tergo eius. Abrahã ãt & sara senuerãt & prouecte et ãt etatis: & desierat esse sare cõsuetudo muliebrũ. Et risit sara intra se dicẽs. Postquã cõsenui et it mihi iuuẽtus: & dñs meus senex est. Et dixit dñs abrahe. Quare risit sara dicẽs. Nunqd in veritate paritura sum: & ego cõsenui. Nunqd occultabitur a facie dñi verbũ. In tpe reuertar ad te sicut nũc quo critis viui: & sare erit filius. Et negauit sara dicens. Non risi: qz timuit. Et ait. Nequaq̃: sed risisti. Et surrexerũt inde viri & respexerũt cõtra faciẽ sodomẽ: & abrahã ibat cus eis vt comitaretur eos. Dixitq; dñs. Nunqd celabo ego ab abraham quod ego facio. Abraham autẽ erit in gentem magnam & robustam. Et benedicentur propter eum oẽs populi terre: quia noui qõ precipiet filijs suis: et viris dom suę post se vt custodiant vias que recte sunt coram dño: vt faciant iusticiam & iudiciũ: vt adducat dominus super abraham quod locutus est vt adduceret super eum.

Transla.Chal.

אילנא ואכלו ואמרו ליה אן שרה אתתך ואמר הא במשכנא׃ ואמר מיתב אתוב
לותך בעידן חייתון כדימין והא בר לשרה אתתך ושרה שמעת בתרע משכנא והוא
אחוהי׃ ואברהם שרה סיבו עלו בימין כפסק מלמהוי לשרה אורח כנשי ותחיכת
שרת בגויה למימר תהא לי עולימו ורבוני סיבו׃ ואמר יי לאברהם
למה דנן חייכת שרה למימר הדברם בקושטא איליד ואנא סיבית׃ הית פסי מן כדם
יי בתנמא לזמן אתוב לותך בעידן חייתון ולשרה בר׃ וכדחינת שרה למימר
לאחיכית ארי דחילת ואמר לא אלהין חייכתי׃ ונמהו מתמן גוברא ואסתכיאו על
פני סדום ואברהם אזיל עמהון לאלוואיהון׃ ויי אמר המכסי אנא מאברהם דאנא
עביד׃ ואברהם היוא יהוא לעם סני ותקוף ויתברכון בדיליה כל עממי ארעא׃ ארי
ידעתיניה בדיל דיפקיד בנוהי וית אינש ביתיה בתריה ויטרון אורחן דיי למעבד צדקתא
ודינא בדיל דיאתי יי על אברהם ית דמליל לאתיותא עלוהי

Ptolemaica beb. Transla.Chal.

אנת שבן תוב
קום שוב עול
הוה נשה אמר
שוב הוה עם
רבה ילד בתה
תוב קום
קום שבה
ליה כסה
הוה ברך
בתר נטר
עבד דין אתא

arbore: & comederunt. Et dixerũt ei vbi est sara vxor tua. Et dixit. Ecce in tabernaculo est. Et ait. Reuertens reuertar ad te in tpe isto quo vos critis viui: et ecce filius erit sare vxori tue: & sara audiebat in ostio tabernaculi: & ostiũ erat a tergo eius. Abrahã ãt & sara senuerãt & prouecte et ãt etatis: & desierat esse sare cõsuetudo muliebrũ. Et risit sara intra se dicẽs. Postquã cõsenui et it mihi iuuẽtus: & dñs meus senex est. Et dixit dñs abrahe. Quare risit sara dicẽs. Nunqd in veritate paritura sum: & ego cõsenui. Nunqd occultabitur a facie dñi verbũ. In tpe reuertar ad te sicut nũc quo critis viui: & sare erit filius. Et negauit sara dicens. Non risi: qz timuit. Et ait. Nequaq̃: sed risisti. Et surrexerũt inde viri & respexerũt cõtra faciẽ sodomẽ: & abrahã ibat cus eis vt comitaretur eos. Dixitq; dñs. Nunqd celabo ego ab abraham quod ego facio. Abraham autẽ erit in gentem magnam & robustam. Et benedicentur propter eum oẽs populi terre: quia noui qõ precipiet filijs suis: et viris dom suę post se vt custodiant vias que recte sunt coram dño: vt faciant iusticiam & iudiciũ: vt adducat dominus super abraham quod locutus est vt adduceret super eum.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

dixit ãt dñs: clamo: sodomorũ et gomorre multiplicatus ẽ apd me. ⁊ peccata eorũ magna valde. et descendẽs igit̃ videbo: si sm clamorẽ eorũ qui venit ad me: p ficiũt. si aũ nõ: vt sciã. et reuersi viri inde: venerũt i sodomã. abraam ãt erat stans corã dño. et appropinquãs abraã ait: nũqd simul perdes iustũ cũ impio. et erit iustus sicut impius. si fuerint quinquagita iusti in ciuitate: perdes eos. non remittes omni loco ꝓpter quinquagita iustos: si fuerint in eã? nequaquã facies iudicũ: nõ facies iudiciũ. dixit ãt dñs: si inueniero in sodoma quinquaginta iusti: remittã oi ciuitati et oi loco ꝓpter eos. ⁊ respondẽs abraam: dixit. nunc cepi loqui ad dñm. ego ãt sum cinis et pulus. si ãt minus fuerint quinq̃ginta iusti in quadraginta quinq̃: perdes ꝓpter quinq̃ quadraginta quinq̃ omnẽ ciuitatẽ? et dixit: nõ perdã: si iuenero illic quadraginta quinq̃. ⁊ addidit vltra loqui ad eum: et dixit. si inuẽti fuerit illic q̃dragita. et dixit: non perdam

Jone. 1 a.

D

Trãsla. B. Hiero.

dixit itaq̃ dñs. Clamor sodomorũ & gomorre eorũ multiplicatꝰ est: & pctm̃ eorũ aggrauatũ est nimis. Descendã & videbo: vtrum clamorẽ q venit ad me opere cõpleuerit: an nõ est ita: vt sciam. Cõuerterunt̃q se inde: & abierunt sodomam. Abraã vero adhuc stabat corã dño: & approp̃inquans ait. Nunquid perdes iustũ cum impio: fiat̃q iustus sicut impius. neq̃quã hoc facias: & occidas iustum cum impio: fiat̃q iustus sicut impius. Nõ est hoc tuũ qui iudicas omnem terrã. nequaq̃ facias iudiciũ hoc. dixit̃q dominus ad eũ. Si inuenero sodomis quinquaginta iustos in medio ciuitatis: dimittam omni loco propter eos. Respõdit abraam & ait. quia semel cepi: loquar ad dominum meum: cũ sim pulus & cinis. quid si minus quinq̃ginta iustis quinq̃ fuerint: delebis propter quinq̃ vniuersam vrbem. & ait. Non delebo: si inuenero ibi quadraginta quinq̃. Rursumq̃ locutus est ad eum. Si autem quadraginta ibi inuẽti fuerint: quid facies? Ait: non ꝓpter quadraginta

Ter. Heb. Gen. Ca. xviii. Pritiua heb.

וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה	
כִּי רַבָּה	כִּי רַבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד׃	
יָרַד רָאָה	אֵרְדָה נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ	
בֹּא עָשָׂה	הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָלָה וְאִם לֹא	
יָדַע פָּנָה	אֵדָעָה׃ וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים	
	וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד	
פָּנָה נָגַשׁ אָמַר	לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר	
סָפָה צַדִּיק	הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע׃ אוּלַי	
	יֶשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר	
נָשָׂא מָקוֹם	הַאַף תִּסְפֶּה וְלֹא תִשָּׂא לַמָּקוֹם	
	לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר	
עָשָׂה	בְּקִרְבָּהּ׃ חָלִלָה לְךָ מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר	
מות	הַזֶּה לְהָמִית צַדִּיק עִם רָשָׁע	
	וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָךְ	
	הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה	
שָׁפַט מָצָא	מִשְׁפָּט׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אֶמְצָא	
	בִּסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ	
	הָעִיר וְנָשָׂאתִי לְכָל הַמָּקוֹם	
עֵבֶר צָלָה	בַּעֲבוּרָם׃ וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמַר	
יָאַל	הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי	
	וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃ אוּלַי יַחְסְרוּן	
חָסַר	חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה	
שָׁחַת	הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת כָּל הָעִיר	
	וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם אֶמְצָא	
רָבַע	שָׁם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ וַיֹּסֶף עוֹד	
	לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּן	
עָשָׂה	שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה	

Interp. chal.

Dixitq̃ dñs. Clamor sodome ⁊ gomorre q̃ multꝰ est et peccatũ eoꝝ q̃ forte est nimis. apparebo nunc ⁊ diiudicabo: vtrũ sicut clamor q̃ venit corã me fecerint: consumabo eos: si nõ egerint penitentiã. Si aũt egerint penitentiã: nõ vlciscar. Et recesserũt inde viri: ⁊ abierũt sodomã: et abrahã adhuc stabat in oratione corã dño. Et accessit abrahã: ⁊ dixit. Rumq̃d in furore cõsumes iustũ cum impio. Si forte sunt q̃nquaginta iusti in medio ciuitatis: nũ in furore ꝓsumes: ⁊ nõ dimittes loco ꝓpter q̃nquaginta iustos q̃ sunt in medio eius. Vera sunt iudicia tua: ne facias sicut rẽ hãc: vt cõsumas iustũ cum impio: vt sit iustus sicut ipius: vera sunt iudicia tua. Nunquid iudex vniuerse terre non vltiq̃ faciet iudicium? Dixitq̃ dñs. Si inuenero in sodoma quinquaginta iustos in medio ciuitatis: dimittã omni loco ꝓpter eos. Et respondit abrahã et dixit: multum locutus sum corã dño: cuꝝ sim ego pulus ⁊ cinis. Forte deficient de quinquaginta iustis quinq̃: nũquid disperdes ꝓpter quinq̃ omnẽ ciuitatem. Et dixit. Non disperdam si inuenero ibi quadraginta ⁊ quinq̃. addidit̃q rursus loqui cuꝝ eo et dixit. forte inuenientur ibi quadraginta. Et dixit. non faciam consummationem

Pritiua chal.

גָּלָה דוֹן עוֹל	
עָבַד תּוֹב פָּרַע	
פָּנָה שִׁפְשֵׁף צָלָא	
שָׂצָא זָכָה תּוֹב	
גָּוָה מָרָה שָׁבַק	
מָשַׁט דוֹן עָבַד	
תּוֹב הָיָה דוֹן	
עָבַד שָׁכַח שָׁבַק	
תּוֹב סָנָא חָסַר	
זָכָה חָלַל מָרָה	
שָׁכַח רָבַע יָסַף	
שָׁכַח עָבַד	

Transla. Chal.

וַאֲמַר יְיָ מְבִילַת דְּסִדוֹם וַעֲמוֹרָה אֲרֵי סְגִיאַת וְחוֹבָתְהוֹן אֲרֵי תְקִיפַת לַחֲדָא׃ אֵיחֵיתְנֵי
כְעַן וְאֵידְעִין הֵיכְבִילְתְהוֹן דְּעָלַת לְקֳדָמַי עֲבַד אֵיעֲבֵיד עִמְהוֹן גְּמִירָא אִם לָא אֵתַיְתִית
וְאִם תֵּיירְעִין לָא אִיתְבְּרַע׃ וְאִיתְפְּנִיאוּ מִתַּמָּן גּוּבְרַיָא וְאָזְלוּ לְסִדוֹם וְאַבְרָהָם עַד כְּשִׁמְשׁ
בְּצִילוֹ קֳדָם יְיָ׃ וּקְרִיב אַבְרָהָם וַאֲמַר הֲנִדְגַּז תְּשֵׁצִי זַכָּאָה עִם תַּיְבָאוֹתָאִית
אִית חַמְשִׁין זַכְאִין בְּגוֹ קִרְתָּא הֲנִדְגַּז תְּשֵׁצִי וְלָא תְּשֵׁבוֹק לְאַתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין זַכְאִין
דִּי בְגַוָּהּ׃ קוּשְׁטָא אֵירְחוֹק מִלְּמֵיעֲבַד כְּפִתְגָמָא הָדֵין לְשֵׁצָאָה זַכָּאָה עִם תַּיְבָאָ
וְיֵהֵא זַכָּאָה כְּחַיָבָא קוּשְׁטָא אֵירְחוֹק דַּיָנָא דְּכָל אַרְעָא לָא בְרַם תַּעֲבֵיד וְתָא׃
וַאֲמַר יְיָ אִם אַשְׁכַּח בִּסְדוֹם חַמְשִׁין זַכְאִין בְּגוֹ קִרְתָּא וְאֶשְׁבוֹק לְכָל אַתְרָא בְּדִילֵהוֹן׃
וְאַתְיַב אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא כְעַן אֲסֵגִיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם יְיָ וַאֲנָא עַפְרָ וְקִטָם׃ מַאי
יַחְסְרוּן מֵחַמְשִׁין זַכְאִין חַמְשָׁא הֲתַחֲבֵל בְּחַמְשָׁא יַת כָּל קִרְתָּא וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּל אִם
אַשְׁכַּח תַּמָּן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא׃ וְאוֹסִיף עוֹד לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וַאֲמַר מַאי יְשַׁתְּכַחוּן
תַּמָּן אַרְבְּעִין וַאֲמַר לָא אֶעְבֵּיד בְּמֵירָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. rix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עֲבֹר	בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃ וַיֹּאמֶר אֵל			[b]propter [f]quadraginta.	propter quadraginta. et ait: nunqd si
חָרָה יְ בְּ	[m]נָא [n]יִחַר [o]לַאדֹנָי [p]וַאֲדַבְּרָה [q]אוּלַי			[m]queso [k]inquit "indigne	ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα. καὶ εἶπε, μή τι ἐὰν
	[r]יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר [s]לֹא			ris [o]dñe [p]si loqr. [q]Quid si [s]ibi [r]inuenti fuerint [t]trí=	locut[q] fuero dñe? si ãt inuẽti fuerit illic triginta.
	[t]אֶעֱשֶׂה [u]אִם [v]אֶמְצָא [w]שָׁם שְׁלֹשִׁים׃			ginta. [u]Rñdit. [x]Non [o]o[o]	λαλήσω κύριε; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα.
	וַיֹּאמֶר [x]הִנֵּה נָא [y]הוֹאַלְתִּי [z]לְדַבֵּר אֶל	אֵל		faciam: [y]si [a]inuenero [b]ibi	et dixit: non perdã ꝓpter triginta.
	[aa]אֲדֹנָי [ab]אוּלַי [ac]יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים	מָצָא		[c]triginta. Quia semel [o]o[o]	καὶ εἶπεν, οὐμὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα.
	וַיֹּאמֶר [ad]לֹא אַשְׁחִית [ae]בַּעֲבוּר	עֶשְׂרִים		[d]ait [e]cepi: [b]loquar [f]ad [o]o	et dixit: posq̃ habeo loqui ad dñm:
	הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר [af]אֵלָיו [ag]אַל נָא [ah]יִחַר			[o][o][o][o][o][o][o][o][o] [o]o [o][o][o][o]	καὶ εἶπεν, ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον,
	[ai]לְאֹדֹנָי וַאֲדַבְּרָה [aj]אַךְ הַפָּעַם [ak]אוּלַי			[g]dñm meũ. [f]quid si [h]ibi	si ãt inuenti fuerit illic viginti. et dixit: non per=
	[al]יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרָה וַיֹּאמֶר [am]לֹא			[h]inuẽti fuerint [i]viginti.	ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι. καὶ εἶπεν, οὐμὴ ἀπο=
	[an]אַשְׁחִית [ao]בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה׃ וַיֵּלֶךְ			[k]Ait. [l]Non [f]interficiam	dam: si inuenero illic viginti. τ dixit: nõqd po=
	[ap]יְהוָה [aq]כַּאֲשֶׁר כִּלָּה [ar]לְדַבֵּר אֶל			[h]propter [o]o[o][o][o][o][o][o]	λέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. καὶ εἶπε, μή τι κύ=
	אַבְרָהָם [as]וְאַבְרָהָם [at]שָׁב [au]לִמְקֹמוֹ׃	שׁוּב קוֹם		[i]viginti. [k]Ait. [l]Non [f]interficiam	ριε ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ. ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ
Ca. rix.	[av]וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי [aw]הַמַּלְאָכִים			[h]propter [o]o[o][o][o][o][o][o][o]	decem. τ dixit: non perdã ꝓpter de
	[ax]סְדֹמָה [ay]בָּעֶרֶב [az]וְלוֹט [ba]יֹשֵׁב [bb]בְּשַׁעַר	בּוֹא שְׁנָה		[i]viginti. [k]Dixit. [l]Non [o]o[o][o]	δέκα. καὶ εἶπεν, οὐμὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέ=
	[bc]סְדֹם [bd]וַיַּרְא לוֹט [be]וַיָּקָם [bf]לִקְרָאתָם	רָאָה קוֹם		[l]delebo [m]propter [n]decẽ.	cem. abijt ãt dñs: vt cessauit loquẽs
	[bg]וַיִּשְׁתַּחוּ [bh]אַפַּיִם [bi]אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר	שְׁחָה אָפַיִם		[o]Abiit [o]o[o][o][o][o][o][o][o]	κα. ἀπῆλθε δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν
	[bj]הִנֵּה נָא [bk]אֲדֹנַי סוּרוּ נָא [bl]אֶל בֵּית			[p]dominus [q]postq̃ [r]cessa=	abraam. et abraam reuersus ẽ in
	[bm]עַבְדְּכֶם וְלִינוּ [bn]וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם	לִין		uit [p]loqui [r]ad [o]o[o][o][o][o]	τῷ ἀβραάμ. καὶ ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν
	[bo]וְהַשְׁכַּמְתֶּם [bp]וַהֲלַכְתֶּם [bq]לְדַרְכְּכֶם	שָׁכַם		[n]abraã: [s]& ille [t]reuersus	locum suum.
	[br]וַיֹּאמְרוּ [bs]לֹא כִּי [bt]בָרְחוֹב [bu]נָלִין׃	רְחֹב לִין		est in locũ suum. Ca. 19.	τόπον αὐτοῦ. Ca. 19.
	[bv]וַיִּפְצַר בָּם [bw]מְאֹד [bx]וַיָּסֻרוּ [by]אֵלָיו [bz]וַיָּבֹאוּ	פָּצַר סוּר בּוֹא		[u]Eneruntq̃ [v]duo [w]an=	Ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς σόδομα ἑσπέ=
	[ca]אֶל בֵּיתוֹ [cb]וַיַּעַשׂ [cc]לָהֶם מִשְׁתֶּה	עָשָׂה מִשְׁתֶּה		geli [o]o[o][o][o][o][o][o][o]	ρας. λὼτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην σοδό=
	[cd]וּמַצּוֹת [ce]אָפָה [cf]וַיֹּאכֵלוּ׃ [cg]טֶרֶם [ch]יִשְׁכָּבוּ	אָכַל שָׁכַב		[x]fodomã [y]vespe [z]sedente	μων. ἰδὼν δὲ λὼτ, ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς.
	[ci]וְאַנְשֵׁי [cj]הָעִיר [ck]אַנְשֵׁי [cl]סְדֹם [cm]נָסַבּוּ	סָבַב		[a]loth [b]in forib[9] ciuitatis.	et adorauit facie in
	[cn]עַל הַבַּיִת [co]מִנַּעַר [cp]וְעַד [cq]זָקֵן [cr]כָּל הָעָם			Qui [k]cum vidisset eos:	τοῖς. καὶ προσεκύνησε τῷ πρόσωπῳ ἐπὶ τὴν
	[cs]מִקָּצֵהוּ׃ [ct]וַיִּקְרְאוּ [cu]אֶל לוֹט [cv]וַיֹּאמְרוּ	קָצֶה קָרָא		[c]furrexit & iuit [d]obuiã	γῆν. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κύριοι ἐκκλίνατε εἰς τὸν
	[cw]אַיֵּה הָאֲנָשִׁים [cx]אֲשֶׁר בָּאוּ [cy]אֵלֶיךָ	בּוֹא		eis: [e]adorauit[q] [f]pronus	οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ
	[cz]הוֹצִיאֵם [da]אֵלֵינוּ [db]וְנֵדְעָה אֹתָם׃	יָצָא יָדַע		[g]in terram: [f]& dixit. [o]o[o]	lauate pedes vestros: et manicantes: ꝓ
	[dc]וַיֵּצֵא [dd]אֲלֵהֶם לוֹט [de]הַפֶּתְחָה [df]וְהַדֶּלֶת	יָצָא		[f]Obsecro [d]domini [f]decli	νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες, ἀ=
	[dg]סָגַר [dh]אַחֲרָיו׃ [di]וַיֹּאמֶר	סָגַר		nate [g]in [h]domum [o]o[o][o]	ficiscemini viam vestrã. direxit ãt non: sed
	[dj]אַל נָא [dk]אַחַי [dl]תָּרֵעוּ	רָעַע		[b]pueri vestri: [c]& manete	πορεύσεσθε τὴν ὁδὸν ὑμῶν. εἶπον δὲ οὐχί, ἀλ=
	[dm]הִנֶּה נָא [dn]לִי שְׁתֵּי [do]בָנוֹת [dp]אֲשֶׁר לֹא			ibi. [d]Lauate [c]pedes vr̃os:	λ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. καὶ κατεβιά=
	[dq]יָדְעוּ אִישׁ [dr]אוֹצִיאָה נָּא [ds]אֶתְהֶן	יָצָא יָדַע		[f]& mane proficiscemini	σατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτόν. καὶ εἰ
	[dt]אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ [du]לָהֶן כַּטּוֹב [dv]בְּעֵינֵיכֶם			[b]in viam vestram. qui [o]	σῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
	[dw]רַק לָאֲנָשִׁים [dx]הָאֵל אַל תַּעֲשׂוּ [dy]דָּבָר			[f]Dixerũt. [k]Minime: [f]sed	cõmunũ: τ azymos coxit eis: τ comedeft.
	[dz]כִּי עַל כֵּן [ea]בָּאוּ [eb]בְּצֵל [ec]קֹרָתִי׃			[l]in platea [m]manebimus.	πότον, καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον.
	[ed]וַיֹּאמְרוּ [ee]גֶּשׁ הָלְאָה [ef]וַיֹּאמְרוּ			[o]Cõpulit [p]illos [q]oppido	anteq̃ dormierãt ãt: viri ciuitatis
	[eg]הָאֶחָד [eh]בָּא [ei]לָגוּר [ej]וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט			[r]vt diuerterẽt [s]ad eũ. [f]In	πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι δέ, οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως,
	[ek]עַתָּה [el]נָרַע [em]לְךָ מֵהֶם [en]וַיִּפְצְרוּ	רָעַע		gressiq̃ [x] domum eius	σοδομῖται, ἐκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νέα=
	[eo]בָּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד [ep]וַיִּגְּשׁוּ [eq]לִשְׁבֹּר			[r]fecit [t]conuiuium. [o]o[o]	ro vsq; ad senẽ: ois popul[9] simul. τ
	[er]הַדָּלֶת׃ [es]וַיִּשְׁלְחוּ [et]הָאֲנָשִׁים [eu]אֶת יָדָם			[c]coxit [b]azyma: [o]& come	νίσκου ἕως πρεσβύτου, πᾶς ὁ λαὸς ἅμα. καὶ Lxx. 14
	[ev]וַיָּבִיאוּ [ew]אֹתוֹ אֵלֵיהֶם [ex]הַבָּיְתָה וְאֶת			derũt. [c]Prius aũt q̃ [f]iret	vocauerunt lot. et direrunt d.
	[ey]הַדֶּלֶת [ez]סָגָרוּ׃ [fa]וְאֶת הָאֲנָשִׁים	סָגַר		cubitum: [s]viri [b]ciuitatis	πρὸσεκάλουν τὸν λὼτ. καὶ εἶπον οοοο

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ad eum: vbi sunt viri q ingressi sũt
πρὸς αὐτὸν, ποῦ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες
ad te nocte. educ illos ad nos:
πρός σε τὴν νύκτα· ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς,
vt cognoscamus cũ eis. egressus ẽt lot ad ve=
ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς· ἐξῆλθε δὲ λὼτ πρὸς τὸ πρό
stibulum: at hostiũ adaperuit post se. ait ãt
θυρον, τὴν δὲ θύραν προσέωξεν ὀπίσω αὐτοῦ. εἶπε δὲ
eis: nequaq̃ viri fratres ne malũ fecerittis.
αὐτοῖς, μηδαμῶς ἄνδρες ἀδελφοὶ μὴ πονηρεύησθε.
B sunt ãt mihi due filie: que nõ cognouerũt virũ:
εἰσὶ δέ μοι δύο θυγατέρες, αἱ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα,
educã eas ad vos: et vtimini eis: sicut
ἐξάξω αὐτὰς πρὸς ὑμᾶς, καὶ χρᾶσθε αὐταῖς, καθὸ ἂν
placuerit vobis: tm̃ viros istos ne fa=
ἀρέσκοι ὑμῖν, μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ ποι
ciatis tm̃ũ: cũ causa ingressi sũt sub tegmine
ήσητε ἄδικον, οὗ ἕνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπην
Judith 10. f. trabium meaꝝ. dixerũt ãt illi: recede illuc. in=
τῶν δοκῶν μου. εἶπαν δὲ αὐτῷ· ἀπόχωρει ἐκεῖ· εἰ
gressus es habitare: nunqd̃ iudicũ iudicare: nũc ergo
σῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν; νῦν δὴ
te affligemus magis q̃ illos. et coegerunt
σὲ κακώσομεν μᾶλλον ἢ ἐκείνους· καὶ παρεβιάζοντο
1. Esdre. 1. b. virũ lot vehemẽter. et appropiquauerũt cõ
τὸν ἄνδρα τὸν λὼτ σφόδρα· καὶ ἤγγισαν συν=
fringere ostiũ. extendentes ãt viri
τρίψαι τὴν θύραν· ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς
manus: attraxerunt lot in domũ ad
C χεῖρας, εἰσεπάσαντο τὸν λὼτ εἰς τὸν οἶκον πρὸς
se: et ostiũ domꝰ clauserunt.
ἑαυτούς, καὶ τὴν θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν·
4. Re. 6. d. at viros ẽrinsẽtes ad, tamq̃ percusse
τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας, πάτα
runt in cecitate a minimo vsq̃ ad maginũ. et prete
ξαν ἐν ἀορασίᾳ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ πα=
rierũt querentes ostiũ. dixerũtãt viri
ρελύησαν ἀνοῦντες τὴν θύραν· εἶπον δὲ οἱ ἄνδρες
ad lot: sunt tibi hic generi aut filij aut fi=
πρὸς τὸν λώτ, εἰσί σοι ὧδε γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυ=
lie? aut q̃s tibi alius est in ciuitate? educ
γατέρες; ἢ ἔστις σοι ἄλλος ἐστὶν ἐν τῇ πόλει; ἐξάγα=
de loco isto. q̃ perdim⁹ nos
γε ἐκ τοῦ τόπου τούτου· ὅτι ἀπολλύμεν ἡμεῖς
loci istum. q̃ exaltauit clamor eoꝝ coram
τὸν τόπον τοῦτον· ὅτι ὑψώθη κραυγὴ αὐτῶν ἐνώπι
dño. et misit nos dñs delere eam.
ον κυρίου· καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτρίψαι αὐτήν.
egressus ẽt lot: et locutus ẽ ad generos su=
ἐξῆλθε δὲ λὼτ, καὶ ἐλάλησε πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐ=
os: qui acceperũt filias suas. et di
τοῦ, τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ· καὶ εἶ=
xit: surgite et egredimini de loco isto.
πεν, ἀνάστητε καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ τόπου τούτου

Transla. B. Viero.

ei. b Vbi sunt c viri: d qui
e introierunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
f ad te g nocte. h Educ illos
huc: ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
k vt cognoscamus l eos.
m Egressus n ad eos o loth
p posit tergum r accludens
q ostium ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
s ait. " Nolite t q̃so r fratres
mei: " nolite u malũ hoc fa
cere. x Habeo o duas y filias
z q̃ necdũ b cognouerunt
c virum. d Educã m eas n ad
vos: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
o & abutimini p eis: q sicut
r vobis q placuerit: s dum
mõ t viris u istis x nihil mali
y faciatis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
a quia b ingressi sunt c sub
vmbra d culmis mei. e At
illi dixerũt. f Recede g il=
luc. h & rursus. i Ingres=
sus es k inquiunt " vt adue
na: nũquid o vt iudices. ꝯ
p Te q ergo r ipsum s magis
q̃ hos t affligemus. " Vi=
q̃ faciebãt loth v vehemẽ
tissime. Iãq̃ ppe erat ꝯ
w vt effringeret x fores: y &
z ecce miserũt a manũ b viri
c & introduxerunt d ad se
e loth: f clauserũt q̃ g ostiũ
h & i eos k qui l foris erant
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
m percusserũt n cecitate o a mi
nimo p vsq̃ ad q maximũ:
r ita s vt t ostiũ u inuenire x nõ
posset. y Dixerũt autem
z ad loth. a Habes " hic
b quempiam tuorum ꝯꝯ
c generũ d aut filios e aut fi
lias? f Omnes g qui tui sũt
h educ i de k vrbe hac. ꝯꝯꝯ
l Delebimus m enim ꝯꝯꝯꝯ
n locum o istum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
p eo q̃ q increuerit r clamor
s eorũ t coram u dño: v q " mi=
sit nos w vt pdamus illos.
x Egressus itaq̃ y loth: z lo
cutus ẽ a ad " gẽros suos:
b qui accepturi erãt c filias eius: d & dixit. e surgite
f & g egredimini h de i loco k isto

Ter. Heb. Geſi. Ca. xix. Poſitiua. heb.

	לוֹ׃ אֵיֵה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ	לוֹ
יָצָא	אֵלַיִךְ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ	אֵלַיִךְ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ
יָדַע	וְנֵדָעָה אֹתָם׃ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט	וְנֵדָעָה אֹתָם׃ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט
	הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃	הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃
רֵעַ	וַיֹּאמַר אַל נָא אַחַי תָּרֵעוּ׃ הִנֵּה נָא	וַיֹּאמַר אַל נָא אַחַי תָּרֵעוּ׃ הִנֵּה נָא
שָׁנָה	לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ	לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
	אִישׁ אוֹצִיאָה נָא אֹתָן אֲלֵיכֶם	אִישׁ אוֹצִיאָה נָא אֹתָן אֲלֵיכֶם
עָשָׂה	וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק	וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק
	לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל תַּעֲשׂוּ דָבָר	לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל תַּעֲשׂוּ דָבָר
בּוֹא קֹרָה	כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי׃ וַיֹּאמְרוּ	כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי׃ וַיֹּאמְרוּ
נָגַשׁ	נָגַשׁ הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא	נָגַשׁ הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא
שָׁפַט רוּעַ	לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ	לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ
פָּצַר	מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד	מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד
	וַיִּגְּשׁוּ לִשְׁבֹּר הַדֶּלֶת׃ וַיִּשְׁלְחוּ	וַיִּגְּשׁוּ לִשְׁבֹּר הַדֶּלֶת׃ וַיִּשְׁלְחוּ
שָׁלַח בּוֹא	הָאֲנָשִׁים אֶת יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת לוֹט	הָאֲנָשִׁים אֶת יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת לוֹט
	אֲלֵיהֶם הַבַּיְתָה וְאֵת הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃	אֲלֵיהֶם הַבַּיְתָה וְאֵת הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃
	וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת	וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת
יָצָא קוֹם	הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל	הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
גָּדֵל	וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח׃ וַיֹּאמְרוּ	וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח׃ וַיֹּאמְרוּ
לָאָה	הָאֲנָשִׁים אֶל לוֹט עֲדֵי מִי לְךָ פֹּה	הָאֲנָשִׁים אֶל לוֹט עֲדֵי מִי לְךָ פֹּה
	חָתָן וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ	חָתָן וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ
יָצָא קוֹם	בָּעִיר הוֹצֵא מִן הַמָּקוֹם׃ כִּי	בָּעִיר הוֹצֵא מִן הַמָּקוֹם׃ כִּי
שָׁחַת	מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה	מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה
	כִּי גָדְלָה צַעֲקָתָם אֶת פְּנֵי יְהוָה	כִּי גָדְלָה צַעֲקָתָם אֶת פְּנֵי יְהוָה
שָׁלַח	וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיֵּצֵא	וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיֵּצֵא
דָּבַר	לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֹתְנָיו לְקֹחֵי בְנֹתָיו	לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֹתְנָיו לְקֹחֵי בְנֹתָיו
אָמַר יָצָא	וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה	וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה
נָפַק		

Transla. Chal.

לֵיהּ אַן גּוּבְרַיָּא דַּאֲתוֹ לְוָתָךְ בְּלֵילְיָא אַפֵּיקִינּוּן לְוָתָנָא וְנִידַּע יָתְהוֹן וּבְכַן לְוָתְהוֹן לוֹט
לְתַרְעָא וְדָשָׁא אָחַד בְּתַרְוֹהִי וַאֲמַר בְּבָעוּ כְּעַן אָחַי לָא תְּבַאְשׁוּן וְהָא כְּעַן לִי תַּרְתֵּין בְּנָת
דְּלָא יְדָעִין גְּבַר אֵפֵיק כְּעַן יָתְהֶן לְוָתְכוֹן וְעִבְדוּ לְהֶן כְּתַקְּנִין בְּעֵינֵיכוֹן לְחוֹד לְגוּבְרַיָּא
הָאִילֵּין לָא תַּעְבְּדוּן מִדְּעָם אֲרֵי עַל כֵּן עֲלוּ בְּטַלֵּל שׁוּרַיְתִי וַאֲמַרוּ קְרֵיב לְהָלְאָה וַאֲמָרוּ
חַד אַתָּא לְאִתְיַתָּבָא וְהָא דַּיָּן דַּיְנָא כְּעַן נְבַאֵישׁ לָךְ מִדִּילְהוֹן וַאֲתְקֵיפוּ בְּגַבְרָא גּוֹלוֹט
לְחַדָּא וּקְרִיבוּ לְמִתְבַּר דְּשָׁא וְאוֹשִׁיטוּ גּוּבְרַיָּא יָת יְדֵיהוֹן וְאָעֵילוּ יָת לוֹט לְוָתְהוֹן
לְבֵיתָא וְיָת דְּשָׁא אַחֲרוּ וְיָת גּוּבְרַיָּא דְּבְתַרְעָא בֵּיתָא מְחוֹ בְּשֵׁנַרְיָא מִזְּעֵרָא וְעַד
רַבָּא וְלֵאוּ לְאַשְׁכָּחָא תַּרְעָא וַאֲמַרוּ גַּבְרַיָּא לְלוֹט עוֹד מָאן לָךְ הָכָא הֲלָא חַתָּנָךְ וּבְנָתָךְ וְכָל דִּלְךָ בְּמַדְּרְתָּא אַפֵּיק מִן אַתְרָא אֲרֵי כְּחַבְּלִין אֲנַחְנָא יָת אַתְרָא הָדֵין אֲרֵי
סְגִיאַת קְבִילְתְּהוֹן קֳדָם יְיָ וְשַׁלְחָנָא יְיָ לְחַבָּלוּתָהּ וּוְפַק לוֹט וּמַלֵּיל עִם חַתָּנוֹהִי נָסְבֵי
דְּבָתְיָהּ וַאֲמַר קוּמוּ פּוֹקוּ מִן אַתְרָא הָדֵין

Interp. chal.

ei. Vbi sunt viri qui venerũt ad te nocte: educ eos ad
nos: et cognoscemus eos. Et egressus est ad eos lot ad
portam: et hostiũ clausit post se. Et ait. Obsecro nunc
fratres mei nolite male facere. Ecce nũc habeo duas
filias que nõ cognouerũt virũ: educã eas ad vos
et facite illis sicut placuerit in oculis vestris: tantũ=
modo viris istis ne faciatis quicquã: q̃ propterea in
gressi sunt sub vmbra tegminis mei. Et dixerũt. Rece
de illuc: et dixerũt: vn venit ad peregrinandũ et ecce
iudicat iudicũ: nunc malefacientes tibi magis q̃ eis
et cõpulerunt virũ lot valde: et accesserunt ad cõfrin
gendam iamuã. Et extenderũt viri manus suas et in=
troduxerunt lot ad se in domũ: et ianuam clauserũt.
Et viros qui erant in porta domus percusserunt cecita
te a minimo vsq̃ ad maximũ. Defatigatiq̃ sunt vt in
uenirẽt portã. Dixerũtq̃ viri ad lot. quoscũq̃ habes
hic generos tuos et filios tuos et filias tuas et oĩa que
habes in ciuitate educ de loco isto: q̃m disperdemus
nos locum istum: q̃ magnus est clamor eoꝝ cõrã dño.
Et misit nos dñs vt disperderemus eum. Et egressus
est lot: et locutus est cũ generis suis q̃ accepturi erant
filias suas. Et ait. Surgite egredimini de loco isto:

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	Caldaic.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.c.interp.latina.
יָהֲיָה	כִּי מַשְׁחִית יְהוָה אֶת הָעִיר וַיְהִי			quia delebit dñs ciui=	qz delebit dñs ciuitatẽ.visus ẽ ãt deridere
צָחַק	כִּמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו וַיְהִי כְמוֹ			tatem hanc. Et Visus est eis quasi lu= dens loqui. Cumqꝫ esset mane: cogebant	ὅτι ἐκτρίψει κύριος τὴν πόλιν. ἐδόκει δὲ γελοιάζειν cozã generis suis. vt ãt vltimũ factũ ẽ: ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ. ὡς δὲ ὄρθρος ἐφώτιζε, vrgebant angeli lot: dicentes: surgẽs
אוין הַשַּׁחַר עָלָה וַיְאִיצוּ הַמַּלְאָכִים				eum angeli dicentes. Surge tolle	ἐπεσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν λὼτ, λέγοντες, ἀναστὰς
לָקַח אִישׁ בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת אִשְׁתְּךָ				vxorem tuam & duas filias quas ha= bes: ne & tu pariter pereas in scelere ciuita tis. Dissimulante illo cõ prehẽderũt manũ eius & manum	accipe vxorẽ tuã τ filias παράλαβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς θυγατέρας Sapi 10. ἃς ἔχεις, καὶ ἔξελθε, ἵνα μὴ συναπόλῃ ταῖς iniquitatib⁹ ciuitatis. et turbati sunt. et ἀνομίαις τῆς πόλεως. καὶ ἐταράχθησαν. καὶ
שָׁנָה מָצָא וְאֶת שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאת פֶּן				vxoris ac duarũ filia= rum eius: eo qꝫ parceret	tenuerunt angeli manũ eius: τ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ τῆς
סָפָה בַּעֲוֹן הָעִיר וַיִּתְמַהְמָהּ תִּסָּפֶה				dñs illi: eduxerũtqꝫ eũ & posuerunt extra ciuitatem: ibiqꝫ	manũ vxoris eius: et manus duar⁹ χειρὸς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο filiar⁹ eius: eo qꝫ parceret dñs il= θυγατέρων αὐτοῦ, ἐν τῷ φείσασθαι κύριον αὐ= li. τ factũ ẽ quãdo eduxerũt eos foras: et τοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω, καὶ
חָזַק וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד				locuti sunt ad eũ dicen= tes. Salua animã tuam. Noli respicere post ter gum: nec stes in oi circa regione: sed in mõte saluũ te fac: ne & tu simul peas. dixitqꝫ	direrũt saluãs salua tuã ipsi⁹ animã. ne respe ἔπειτον σῶν σῶσε τὴν σεαυτοῦ ψυχήν. μὴ πε= xeris in retrorsum neqꝫ steteris in oi cir= ριβλέψῃς εἰς τὰ ὀπίσω, μὴ δὲ σῆς ἐν πάσῃ τῇ πε cũ regiõe. in mõte saluare: ne forte simul cõpheda= ριχώρῳ. εἰς τὸ ὄρος σῶσαι, μήποτε συμπαραλημ= ris. dixit ãt lot ad eos. queso dñe: θῇς. εἶπε δὲ λὼτ πρὸς αὐτούς. δέομαι κύριε,
אִישׁ אִשְׁתּוֹ וּבְיַד שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת					
יְהוָה עָלָיו וַיּוֹצִאֻהוּ וַיַּנִּחֻהוּ מִחוּץ					
לָעִיר וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֹתָם					
הַיָּצָא הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְט עַל נַפְשֶׁךָ					
מַלַּט אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וְאַל תַּעֲמֹד					
נָצַב בְּכָל הַכִּכָּר הָהָרָה הִמָּלֵט פֶּן תִּסָּפֶה:					
וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אַל נָא אֲדֹנָי:					
חָנָן הִנֵּה נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ					
וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי					
גָּדַל עָשָׂה לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי וְאָנֹכִי לֹא					
חָבָה אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה פֶּן תִּדְבָּקַנִי					
דָּבַק הָרָעָה וָמַתִּי: הִנֵּה נָא הָעִיר הַזֹּאת					
רוּעַ קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה וְהִוא מִצְעָר					
צָעַר אִמָּלְטָה נָּא שָׁמָּה הֲלֹא מִצְעָר					
מַלַּט וְתִחְיֶה נַפְשִׁי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה					
חָיָה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם לַדָּבָר הַזֶּה					
פָּנָה לְבִלְתִּי הָפְכִּי אֶת הָעִיר אֲשֶׁר					
דִּבַּרְתִּי: מָהַר הִמָּלֵט שָׁמָּה כִּי לֹא					
מַלַּט אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר עַד בֹּאֲךָ שָׁמָּה					
יָכֹל עָשָׂה עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הָעִיר צוֹעַר:					

Pritiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
חָדַר נָסַק אֲמַר	quia disperdet dñs ciuitatem. Et fuit quasi ridiculus in oculis generoũ suoꝝ. Et cũ ascendisset aurora: τ esset mane coegerunt angeli lot dicẽtes. Surge τ tol le vxorem tuã τ duas filias tuas que inuente sunt fi= deles tecum: ne forte percutiaris in peccatis ciuita= tis. Et cum moram fecisset: apprehenderunt viri ma nus eius τ manum vxoris ei⁹ τ manũ duarum filia= rum eius: eo qꝫ misereretur dñs illius: et eduxerunt eum τ posuerunt eum extra ciuitatẽ. Et factũ est cum eduxissent eos foras: ait. Miserere gie tue: nõ respi= cias post tergũ tuũ: neqꝫ stes in omni planicie: sed in monte saluũ te fac: ne forte pereas. Et ait lot ad eos. Obsecro nunc domine met: ecce nunc inuenit seruus tuus miser icordiam in oculis tuis: τ multiplicasti bo nitatem tuam quam fecisti mecũ: sustentando animã meam: τ ego nõ possum saluari in monte: ne forte oc= currat mihi malum τ moriar. Ecce nunc ciuitas hec iuxta est ad fugiendũ ibi τ est parua. Saluabor nunc ibi: nonne parua est: τ viuet anima mea. Dixitqꝫ ei. Ecce suscepi faciem tuam etiam pro hac re: vt nõ sub uertam ciuitatem pro qua rogasti. festina saluare ibi quia non possum quicquã facere donec ventas illuc. Propterea vocauit nomen ciuitatis fogor:	אֲרֵי מְחַבֵּל יְיָ יָת קִרְתָּא וַהֲוָה כְּמִתְאַיְךְ בְּעֵינֵי חַתְנוֹהִי: וְכֵימָסַק צַפְרָא הֲוָה וְדָחֲקוּ מַלְאֲכַיָּא בְּלוֹט לְמֵימַר קוּם דְּבַר יָת אִתְּתָךְ וְיָת תַּרְתֵּין בְּנָתָךְ דְּאִישְׁתְּכַחָן מְהֵימְנִין עִמָּךְ דִּילְמָא תְּלָקֵי בְּחוֹבֵי קִרְתָּא: וְאִי תְּעַכֵּב גְּבָרַיָּא נְטָרוּ יָת יְדָא דְּאִתְּתֵיהּ וְיָת יְדָא דִּתְרֵין בְּנָתֵיהּ בְּרַחֲמֵי יְיָ עֲלוֹהִי וְאַפְּקוּהִי וְאַשְׁרוֹהִי מִבָּרָא לְקִרְתָּא: וַהֲוָה כַּד אַפֵּיק יָתְהוֹן לְבָרָא וַאֲמַר חוּס עַל נַפְשָׁךְ לָא תִסְתְּכִי לְאַחוֹרָךְ וְלָא תֵיקוּם בְּכָל מֵישְׁרָא לְטוּרָא אִשְׁתְּזִיב דִּילְמָא תְּלָקֵי: וַאֲמַר לוֹט לְהוֹן בְּבָעוּ רְבוֹנִי: הָא כְעַן אַשְׁכַּח עַבְדָּךְ רַחְמִין בְּעֵינָךְ וְאַסְגֵּיתָא טִיבוּתָךְ דַּעֲבַדְתָּ עִמִּי לְקַיָּמָא יָת נַפְשִׁי אֲנָא לָית אֲנָא יָכִיל לְאִישְׁתְּזָבָא לְטוּרָא דִּילְמָא תְּעָרְעִנִּי בִּישְׁתָּא וְאָמוּת: הָא כְעַן קִרְתָּא הָדָא קְרִיבָה לְמֵיעַרְקָ לְתַמָּן וְהִיא זְעֵירָא אִישְׁתְּזִיב כְּעַן לְתַמָּן הֲלָא זְעֵירָא הִיא וְתִתְקַיֵּם נַפְשִׁי: וַאֲמַר לֵיהּ הָא נְסִיבִית אַפָּךְ אַף לְפִתְגָמָא הָדֵין בְּדִיל דְּלָא לְמֵהְפַּךְ יָת קִרְתָּא דְּמַלֵּילְתְּ עֲלָהּ: אוֹחֵי אִישְׁתְּזִיב לְתַמָּן אֲרֵי לָא אֵיכוֹל לְמֶעְבַּד מִדְּעָם עַד מֵיתָיָךְ לְתַמָּן עַל כֵּן קְרָא שְׁמָהּ דְּקִרְתָּא צוֹעַר:

Trãsla. Gre. Irr. cũ interp. latina.

sol egressus ẽ sup terrã: et lot ingressus ẽ in segor. τ dñs pluit sup sodomã τ gomorrã sulphur & ignẽ a dño de celo. et subuertit ciuitates has: et oẽm circa regionẽ: τ omnes habitantes in ciuitatib⁹: τ germinantia sup terrã. τ respexit uxor eius retrorsum: τ facta ẽ statua salis. manicauit ãt abraam diluculo in locũ vbi steterat coram dño. et respexit sup faciem sodomorũ τ gomorrox. et super faciẽ circa regionis: et vidit. τ ecce flãma de terra: sicut vapor fornacis. τ factũ ẽ cũ subuerteret de⁹ oẽs ciuitates regionis. recordat⁹ ẽ ãt de⁹ abraam. et emisit lot de medio subuersionis cũ subuerteret ciuitates in q⁹ habitauit eis lot. egressus ẽ ãt lot de segor. et sedit in mõte ipse et due filie eius cũ eo. timuit enim habitare in segor. et habitauit in spelunca ipse τ due filie eius cũ eo. dixit maior ad minorem. Pr nr senex est: & nullus vir terrã remansit in terra: qui possit ingredi ad nos iuxta morem vniuerse terre. Veni inebriemus eum vino: τ dormiamus cũ eo: τ suscitemus de patre nostro semen. potauerũt ãt patrem suum vino in nocte illa. τ ingressa maior dormiuit cum patre suo in nocte illa. et non

Isa. 13 g. Iere. 50. f. Amos 4. a. Lu. 17. d. Ezech. 16. f. Sapi. 10. a. Osee. 11. c.

Transla. B. Hiero.

Sol egressus est sup terrã: & loth ingressus est segor. Igitur dñs pluit super sodomam & gomorrã sulphur & ignem a domino de celo: & subuertit ciuitates has & omnẽ circa regionẽ: vniuersos habitatores vrbiũ & cuncta terre virentia. Respiciensq; vxor eius post se: versa est in statuam salis. Abraã autẽ consurgens mane vbi steterat prius cum dominio: ituitus est sodomam & gomorrã & vniuersam terrã regiõis illius: viditq; ascendentẽ fauillam de terra quasi fornacis fumũ. Cum enim subuerteret deus ciuitates regiõis illius: recordatus est abrae: & liberauit loth de subuersione vrbiũ in quibus habitauerat. Ascenditq; loth de segor: & mãsit in monte: duo quoq; filie eius cũ eo. Timuerat etiã manere in segor Et mãsit in spelũca ipse & due filie eius cũ eo. Dixitq; maior ad minorem. Pr nr senex est: & nullus virorũ remansit in terra: qui possit ingredi ad nos iuxta morem vniuerse terre. Veni inebriemus eum vino: dormiamusq; cũ eo: vt seruare possimus ex pre nro semẽ. Dederũt itaq; pri suo bibere vinũ nocte illa. Et ingressa maior dormiuit cum patre. At ille non

Tex. Heb. Sept. Caldaic. Peshitua. heb.

Tex. Heb.	Sept.	Caldaic.	Peshitua. heb.
הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא	ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ λὼτ εἰσῆλθεν εἰς σηγορ. τ κς ἔβρεξεν ἐπὶ σόδομα καὶ γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ παρὰ κυ ἐξ οὐρανοῦ· καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσιν, καὶ τὰ ἀναφυόμενα τῆς γῆς· καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἁλός· ὤρθρισε δὲ ἀβραὰμ τὸ πρωῒ εἰς τὸν τόπον οὗ ἑστήκει ἔναντι κυρίου· καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον σοδόμων καὶ γομόρρων, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς περιχώρου, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινε φλὸξ ἐκ τῆς γῆς, ὡς ἀτμὶς καμίνου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καταστρέψαι τὸν θεὸν πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοικίδος, ἐμνήσθη κς τοῦ ἀβραάμ· καὶ ἐξαπέστειλε τὸν λὼτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς ἐν τῷ καταστρέψαι τὰς πόλεις ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς λώτ· ἐξῆλθε δὲ λὼτ ἐκ σηγὼρ· καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει αὐτὸς καὶ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν σηγὼρ· καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· εἶπε δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν· ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος, καὶ οὐδεὶς ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς, ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ· δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα· ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ οὐκ	ὁ שֶׁמֶשׁ יָצָא עַל אַרְעָא וְלוֹט אֲתָא לְצוֹעַר וְיָרֵי אֶמְטַר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גוּפְרִיתָא וְאִישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ מִן שְׁמַיָּא׃ וְהַפַּךְ יָת קִרְוְיָא הָאִילֵין וְיָת כָּל מֵישְׁרָא וְיָת כָּל יָתְבֵי קִרְוְיָא וְצִמְחָא דְּאַרְעָא׃ וְאִיסְתַּכְיַת אִתְּתֵיהּ מִבָּתְרוֹהִי וְהוֹת כְּמִתָּא דְמִלְחָא׃ וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא לְאַתְרָא דְשִׁמֵּישׁ תַּמָּן בְּצִלּוֹ קֳדָם יְיָ׃ וְאִיסְתַּכִּי עַל אַפֵּי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְעַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא דְמֵישְׁרָא וְחָזָא וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְאַרְעָא כְּתֻנָּא דְאַתּוּנָא׃ וַהֲוָה כְּחַבָּלוּת יְיָ יָת קִרְוֵי מֵישְׁרָא וְדָכִיר יְיָ יָת אַבְרָהָם וְשַׁלַּח יָת לוֹט מִגּוֹ הַכְּתָא כַּד הַפַּךְ יָת קִרְוָא דַּהֲוָה יָתִיב בְּהֶן לוֹט וּפְלִיךְ לוֹט מִצּוֹעַר וִיתֵיב בְּטוּרָא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ עִמֵּיהּ אֲרֵי דָחִיל לְמִיתֵב בְּצוֹעַר וִיתֵיב בְּמַעֲרְתָּא הוּא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ׃ וְאָמְרַת רַבְּתָא לְזְעִירְתָּא אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא לְמֵיעַל עֲלָנָא כְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא׃ אֵיתָא נַשְׁקִי יָת אֲבוּנָא חַמְרָא וְנִישְׁכּוֹב עִמֵּיהּ וּנְקַיֵּם מֵאֲבוּנָא בְּנִין׃ וְאַשְׁקִיאָן יָת אֲבוּנְהֶן חַמְרָא בְּלֵילְיָא הוּא וְעָלַת רַבְּתָא וּשְׁכִבַת עִם אֲבוּהָא וְלָא	ὁ שֶׁמֶשׁ יָצָא עַל אַרְעָא וְלוֹט אֲתָא לְצוֹעַר וְיָרֵי אֶמְטַר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גוּפְרִיתָא וְאִישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ מִן שְׁמַיָּא׃ וְהַפַּךְ יָת קִרְוְיָא הָאִילֵין וְיָת כָּל מֵישְׁרָא וְיָת כָּל יָתְבֵי קִרְוְיָא וְצִמְחָא דְּאַרְעָא׃ וְאִיסְתַּכְיַת אִתְּתֵיהּ מִבָּתְרוֹהִי וְהוֹת כְּמִתָּא דְמִלְחָא׃ וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא לְאַתְרָא דְשִׁמֵּישׁ תַּמָּן בְּצִלּוֹ קֳדָם יְיָ׃ וְאִיסְתַּכִּי עַל אַפֵּי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְעַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא דְמֵישְׁרָא וְחָזָא וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְאַרְעָא כְּתֻנָּא דְאַתּוּנָא׃ וַהֲוָה כְּחַבָּלוּת יְיָ יָת קִרְוֵי מֵישְׁרָא וְדָכִיר יְיָ יָת אַבְרָהָם וְשַׁלַּח יָת לוֹט מִגּוֹ הַכְּתָא כַּד הַפַּךְ יָת קִרְוָא דַּהֲוָה יָתִיב בְּהֶן לוֹט וּפְלִיךְ לוֹט מִצּוֹעַר וִיתֵיב בְּטוּרָא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ עִמֵּיהּ אֲרֵי דָחִיל לְמִיתֵב בְּצוֹעַר וִיתֵיב בְּמַעֲרְתָּא הוּא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ׃ וְאָמְרַת רַבְּתָא לְזְעִירְתָּא אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא לְמֵיעַל עֲלָנָא כְּאוֹרַח כָּל אַרְעָא׃ אֵיתָא נַשְׁקִי יָת אֲבוּנָא חַמְרָא וְנִישְׁכּוֹב עִמֵּיהּ וּנְקַיֵּם מֵאֲבוּנָא בְּנִין׃ וְאַשְׁקִיאָן יָת אֲבוּנְהֶן חַמְרָא בְּלֵילְיָא הוּא וְעָלַת רַבְּתָא וּשְׁכִבַת עִם אֲבוּהָא וְלָא

Transla. Chal'

Interp. chal'

Peshituachal.

Peshituachal.
מָטַר נָפַר
מָרָה אֶל שָׂרָא
שָׂכָה הָוָה
קוּם קֶדֶם צָלָא
שָׂכָה שָׂרָא
אַתָּן כָּרָה
תְּרֵי יַתַּב רְבָה
שׁוּב עוֹל שָׂכָה
שָׂכַב קוּם בָּנָה
שָׂכָה עוֹל רָבָה

sol egressus est super terrã: & lot venit i segor. Et dñs pluit super sodomam & gomorrã sulphur & ignem a facie dñi de celo. Et subuertit ciuitates has & omnẽs planiciem & oẽs habitatores vrbium & germẽ terre. Et respexit vxor eius post se: & facta est statua salis. Et surrexit abraham manesad locum vbi steterat in oratione coram dño. Et aspexit contra faciem sodome & gomorre: & contra faciem terre campestris: & vidit. & ecce ascendit fumus de terra sicut fumus fornacis. Et factum est cum disperderet dñs ciuitates campestres: recordatus est dñs abrahe & misit lot de medio subuersionis: quando subuertit ciuitates in quibus habitabat lot. Et ascendit lot de segor & habitauit in monte & due filie eius cum eo: quia timuit habitare in segor: & habitauit in spelunca ipse & due filie eius. Et dixit maior minori. Pater noster senex est: & non est vir in terra vt ingrediatur ad nos iurta consuetudinem vniuerse terre. Veni potemus patrem nostrũ vino: & cubemus cum eo & reseruabimus de patre nostro filios. Et potauerunt patrem suum vino in nocte illa: & ingressa est maior et concubuit cum patre suo. Et nesciuit

Cap.xx.

Prisca heb.	Ter. Heb.	Gen.	Ca.xx.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
יָדַע	נִּשְׁכְּבָה	וּבְקוּמָהּ	וַיְהִי	'senſit: nec qñ accubuit	ſciuit cũ dormiret ipſe et cũ reſurgeret. factũ ẽ ãt i
מִמַּחֳרָת	וַתֹּאמֶר	הַבְּכִירָה	אֶל	filia: nec qñ ſurrexit. oo	ἡδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἀναστῆναι. ἐγένετο δὲ ἐν
הַצְּעִירָה	הֵן	שָׁכַבְתִּי	אֶמֶשׁ	P Altera ° quoq; P die q di=	crastinũ: et dixit ſenior ad iuniо
אֲבִי	נַשְׁקֶנּוּ	יַיִן	גַּם	xit r maior s ad ooooooo	τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέ
שִׁכְבִי	עִמּוֹ	וּנְחַיֶּה	מֵאָבִינוּ	t minorẽ. u Ecce x dormiui	ρᾶν· ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τ πρὸς ἡμῶν· ποτίσω=
וַתִּשְׁכַּבְנָה	גַּם	בַּלַּיְלָה	הַהוּא	y heri z cum ooooooooooo	ϲω αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθοῦσα
וַתָּקָם	הַצְּעִירָה	וַתִּשְׁכַּב	אֶת	a pre meo. b Demus ei bi=	κοιμήθητι μετ αὐτ, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τ πρὸς ἡμῶν
עִמּוֹ	וְלֹא	יָדַע	בְּשָׁכְבָהּ	bere c vinũ d et e hac nocte	σωτέρμα· ἐποτίσαν δὴ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πρ ἀν=
וַתְּהִרְיֶנָה	שְׁתֵּי	בְּנוֹת	לוֹט	f & g dormies h cũ eo: f vt ſal	τῶν οἶνον· καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα, ἐκοιμήθη μετ αὐτ
וַתֹּלֶד	הַבְּכִירָה	בֵּן	וַתִּקְרָא	uemus i ſemẽ k de pre nro	πρὸς αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔγνω ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἀνα=
מוֹאָב	הוּא	אֲבִי	מוֹאָב	l Dederunt qꝫ m etiã & n il=	στῆναι· καὶ συνέλαβον ἐκ τ πρὸς αὐτῶν αἱ δύο θυγατέ
וְהַצְּעִירָה	גַּם	הִוא	יָלְדָה	la o nocte r patri ſuo s bibe	ρες λωτ· καὶ ἐτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε
שֵׁמוֹ	בֶּן	עַמִּי	הוּא	re e vinũ. f Ingreſſa qꝫ m mi=	τὸ ὄνομα αὐτ μωάβ, λέγουσα ἐκ τ πρός μου, οὗτος
עַד	הַיּוֹם	וַיִּסַּע	מִשָּׁם	nor filia r dormiuit ooooo	pf moabitarũ vſq; i hodiernũ diẽ. pepit ãt τ
אַבְרָהָם	אַרְצָה	הַנֶּגֶב	וַיֵּשֶׁב	r cũ eo: & nec quidẽ tũc	πὴρ μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ἔτεκεν δὲ καὶ ἡ
בֵּין	קָדֵשׁ	וּבֵין	שׁוּר	s ſenſit t qñ concubuerit:	iuniоr filiũ: et vocauit nomẽ eiꝰ ammõ. filiꝰ ge
וַיָּגָר	נוּר	וַיֹּאמֶר	אַבְרָהָם	u vel qñ illa ſurrexit. v Cõ	νεωτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτ ἀμμών· υἱὸς γε
אֶל	שָׂרָה	אִשְׁתּוֹ	אֲחֹתִי	ceperũt ergo x due f filie oo	neris mei. hic pater ãmonitarũ vſq; i hodiernũ die.
הִוא	וַיִּשְׁלַח	אֲבִימֶלֶךְ	מֶלֶךְ	g loth h d pre ſuo. i pepitq;	νους μου· οὗτος πὴρ ἀμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
גְּרָר	וַיִּקַּח	אֶת	שָׂרָה	k maior f filiũ: m & vocauit	Ca. 20 A
אֶל	אֲבִימֶלֶךְ	בַּחֲלוֹם	הַלָּיְלָה	n nomẽ eius o moab. p Ipe	Θεν mouit abraam illinc ad auſtrũ. τ habi
וַאֲבִימֶלֶךְ	לֹא	קָרַב	אֵלֶיהָ	eſt q pr moabitarũ r vſq; i	καὶ ἐκίνησεν ἀβραὰμ ἐκεῖθεν πρὸς λίβα. καὶ ὤκη
וַיֹּאמֶר	הֲגוֹי	גַּם	צַדִּיק	t pñtẽ diẽ. u Minor x quo=	σεν ἀναμέσον καδης, καὶ ἀναμέσον σουρ· καὶ παρῴκη
תַּהַרְגֵנוּ	הֲלֹא	הִוא	אָמְרָה	qꝫ y pepit z filiũ: b & voca=	uit in geraris. dixit ãt abraam de ſarra vro
לִי	אֲחֹתִי	הִוא	וְהִיא	uit c nomẽ eius ãmõ. i. d fi	σεν ἐν γεράροις· εἶπε δὲ ἀβραὰμ περὶ σάρρας τῆς γυ
גַּם	הִוא	אָמְרָה	אָחִי	lius e ppli mei. f Ipe ẽ g pr	re ſue qz ſoror mea eſt. timuit eni dicere:
הוּא	בְּתֹם	לְבָבִי	וּבְנִקְיֹן	ãmonitarũ h vſq; i hodie.	ναικὸς αὐτ, ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἶπεῖν,
כַּפַּי	עָשִׂיתִי	זֹאת	וַיֹּאמֶר	Profect a ide Ca. 20	qz vroz mea eſt, ne forte interficerent illũ vi=
				a abraã b in terrã c au=	ὅτι γυνή μου ἐστί. μὴ ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν ἕνε
				ſtralem d habitauit e inter	κα ri ciuitatis ppr illã. miſit ãt abimelech
				f cades g & fur: h & pegri=	δρες τῆς πόλεως διὰ τοῦτο. ἀπέστειλε δὲ ἀβιμέλεχ βα
				natus eſt i in geraris. kk	rex gerarũ: τ accepit ſarrã. τ ingreſſus ἐ
				l Dixit qꝫ m de n ſara vroze	σιλεὺς γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν σάρραν· καὶ εἰσῆλθεν ὁ
				ſua oooooooooooooooooo	θς πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἀποθνή
				o ſoror mea p eſt. q Miſit er	κεις σὺ περὶ τῆς γυναικός, ἧς ἔλαβες· αὕτη δέ ἐστι συνωκημένη
				go r abimelech s rex oooo	vro. abimelech ãt nõ tetigit eam. et dixit. dñe gẽtis
				t gerare u & tulit v eã. w Ve=	α ἀνδρί. ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτῆς· καὶ εἶπε· κε ἔθνος
				nit autem x deus oooooo	ignorantẽ τ iuſtã nõ interficies. nõ ipſe mihi dixit ſo=
				y ad z abimelech a p ſomni	ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς; οὐκ αὐτός μοι εἶπεν ἀδελ
				um noctu oooooooooooo	roz mea eſt? et ipſa mihi dixit frater meꝰ eſt? in puro
				b & ait illi. c En d morieris	φή μου ἐστίν; καὶ αὐτή μοι εἶπεν ἀδελφός μου ἐστίν; ἐν καθαρᾷ
				e propter f mulierem: ooo	corde et iuſticia manuũ feci hoc. dixit ãt
				g quã h tuliſti. i Habet j eñ	καρδίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο. εἶπε δὲ oo
				k virum. ooooooooooooo	
				l Abimelech vero m nõ 'te	
				tigerat n eam. o & ait. ooo	
				p Dñe q nũ i gẽtẽ ignorãtẽ	
				& iuſtã r iterficies? s Nõne	
				t ipſe u dixit t mihi v ſoror	
				mea w eſt: x & ipſa ooooooo	
				y ait: z frater meus a eſt. b In	
				ſimplicitate c cordis mei	
				d & mũdicia e manuũ mea	
				rũ f feci g hoc. h Dixit qꝫ oooo	

Prisca chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יְדַע	quando cubuit nec qñ ſurrexit. Et factum eſt in die ſe	יְדַע בְּמִשְׁכְּבָהּ וּבְמִקְמָהּ וַיְהִי בְּיוֹמָא דְּנַתַּר וְהוָה לְזָעֲרְתָּא וַאֲמָרַת רַבְּתָא לְזָעֲרְתָּא הָא שְׁכִבִית
שָׁכַב קוּם בָּנָה	quẽti: et dixit maior minori. Ecce ꝙcubui heri cũ pa	רְמָשָׁא עִם אֲבָא נְשַׁקְיֵהּ חַמְרָא אַף בְּלֵילְיָא עִמֵּיהּ וְנֵקְרִים מֵאֲבוּהָא
שָׁכַב קוּם	tre meo. ꝓPotemus eũz vino etiam in hac nocte: τ in	בְּנָיָן: וְאִשְׁקְיָאן אַף בְּלֵילְיָא הַהוּא יָת אֲבוּהֵן חַמְרָא וְתֵיעוֹל זְעֲרְתָּא וְשָׁכְבַת עִמֵּיהּ
קוּם עָדָה רַבָּה	gredere cuba cum eo: vt reſeruemus de patre noſtro	וְלָא יָדַע בְּמִשְׁכְּבָהּ וּבְמִקְמָהּ: וַהֲוָת בָּתַר דִּשְׁכִבַת רַבְּתָא שְׁכִבַת בַּר
קְרָא	filios. Et potauerũt etiã in nocte illa patrẽ ſuũ vino	וְקָרַת שְׁמֵיהּ מוֹאָב הוּא אֲבוּהֵן דְּמוֹאָבָאי עַד יוֹמָא דֵין: וּזְעֲרְתָּא אַף הִיא יְלִידַת בַּר
	et ſurrexit minor τ concubuit cũz eo. Et nẽſciunt quã	Ca.xx. וְקָרַת שְׁמֵיהּ בַּר עַמִּי הוּא אֲבוּהֵן דְּבְנֵי עַמּוֹן עַד יוֹמָא דֵין:
יָלַד בֶּן	do cubuit nec quãdo ſurrexit. Et conceperunt due fi=	וּנְטַל מַתַּן אַבְרָהָם לְאַרְעָא דְּדָרוֹמָא וְיָתִיב בֵּין רֵיקֵם וּבֵין חֲגָרָא וְאִיתְּחַב בִּגְרָר:
יִתֵּב	lie lot de patre ſuo. Et peperit maior filiũ: τ vocauit	וְאָמַר אַבְרָהָם עַל שָׂרָה אִתְּתֵיהּ הִיא וְשִׁלַּח אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דִּגְרָר וּדְבַר יָת
אִנְתַּת	nomen eius moab: ipſe eſt pater meabitaruz vſq; in	שָׂרָה: וְאָתָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת אֲבִימֶלֶךְ בְּחֶזְוָא דְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ הָא אַתְּ
אָמוֹ חָזָא	diem hanc. Et minor etiam ipſa peperit filium τ vo=	מֵית עַל עִיסַּק אִתְּתָא דְּסֵיבְתָּ וְהִיא אִתַּת בְּרָ: וַאֲבִימֶלֶךְ לָא קְרִיב לְוָתַהּ וַאֲמַר
מוֹת אִנְתַּ	caut nomen eius filium populi mei: ipſe eſt pater fi	יְיָ הֲעַם אַף זַכַּאי תְּקְטוֹל: הֲלָא הוּא אֲמַר לִי אֲחָתִי הִיא וְהִיא אַף הִיא אֲמָרַת אֲחִי
זְכָה כָּמָל	liorum amon vſq; in diem hanc. Ca.20.	הוּא בְּכַשְׁיוּת לִבִּי וּבְזַכָּאוּת יְדַי עֲבַדִית דָּא: וַאֲמַר ●●●●●●●●●●●●●●●●
כַּשְׁיוּ זְכָה	Et profectus eſt inde abraham in terram auſtra	
	lem τ habitauit inter recam τ agara: τ peregri	
	natus eſt in gerar. Et dixit abrahã de ſara vroze ſua:	
	ſoror mea eſt. Et miſit abimelech rex gerar: τ tulit ſa	
	ram. Et venit verbum a facie dei ad abimelech in vi=	
	ſione noctis: τ ait illi. En tu morieris propter mu=	
	lierem quam tuliſti: eſt enim vroz viri. Et abimelech	
	non acceſſit ad eam. Et ait. Domine nunquid gentẽ	
	etiam iuſtam interficies? Nonnẽ ipſe dixit mihi ſoror	
	mea eſt: et ipſa quoq; ait frater meus eſt? In rectitu	
	dine cordis mei: τ in munditia manuum mearum fe=	
	ci hoc. Et ait oooooooooooooooooooooo	

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.

illi deus p somniũ. et ego cognoui: q in pu
αὐτῷ ὁ θεὸς καὶ ὕπνον. καγὼ ἔγνων, ὅτι ἐν καθα-
ro corde feciſti hoc: t peperci tibi
ρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου
ne peccares in me. ppt hoc nõ di-
τοῦ μὴ ἁμαρτῆσαι εἰς ἐμέ. ἕνεκα τούτου οὐκ ἀ-
miſi te tangere illã. nunc ãt redde
φῆκά σε τοῦ ἅψασθαι αὐτῆς. νῦν δὲ ἀπόδος
. mulierẽ homini. q; propheta eſt: et
τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτι προφήτης ἐστί, καὶ
orabit pro te: et viues. ſi ãt nõ red-
προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσεις. εἰ δὲ μὴ ἀπο
ideris: ſcito q̃ morieris tu et oĩa tua.
δῷς, γνῶθι ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά.
et manicauit abimelech diluculo: et vocauit
καὶ ὤρθρισεν ἀβιμέλεχ τοπρωΐ, καὶ ἐκάλεσε
oẽs ſeruos ſuos. et locutus ẽ ſcĩi
πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησε κα-
dĩ oĩa verba hec in aures eorũ.
τὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν.
timuerũt ãt oẽs viri valde. et vo
ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνδρες σφόδρα. καὶ ἐ-
cauit abimelech abraam. et dixit ei:
κάλεσεν ἀβιμέλεχ τὸν ἀβραάμ. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
C q̃d hoc feciſti mihi: nũquid peccaui in te:
τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, μή τι ἥμαρτον εἰς σέ,
q; feciſti ſup me et ſup regnũ
ὅτι ἐπoίησας ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν
meũ peccatũ grande. opus q̃ nullꝰ fe
μου ἁμαρτίαν μεγάλην. ἔργον ὃ οὐθεὶς πεποίη-
cit: feciſti mihi. dixit aũt abimelech
κεν, πεποίηκάς μοι. εἶπε δὲ ἀβιμέλεχ τῷ
abraam: q̃d videns feciſti hoc: dixit ãt
ἀβραάμ, τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο; εἶπε δὲ
abraam. dixi eni: forſitãn nõ eſt cultꝰ dei in
ἀβραάμ. εἶπα γάρ, ἆρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν
loco iſto. me q; interficiẽt pro-
τῷ τόπῳ τούτῳ. ἐμέ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνε-
pter vxorẽ meã. et eni vere ſoror
κεν τῆς γυναικός μου. καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφή
mea eſt ex patre ſed nõ ex matre: fa
μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρός, ἐ-
cta eſt + mihi in vxorẽ. factũ ẽ ãt quãdo
γενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα. ἡνίκα δὲ
eduxit me deus de domo patris
ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
mei. ↓ ẽ dixi ei: hanc iuſtici
μου. καὶ εἶπα αὐτῇ, ταύτην τὴν δικαιοσύ-
am facies in me in oẽm loc̃h: quo
νην ποιήσεις εἰς ἐμὲ εἰς πάντα τόπον, οὗ
cũq; ingreſſi fuerim illuc. dic
ἂν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ. εἶπον

B.r.a.

Transla. B. Hiero.

ad eum deus. Et ego
scio q̃ in simplici corde
feceris: & ideo custodiui te: &
ne peccares in me: & nõ
dimisi vt tangeres
eam. Nunc ergo redde
viro suo vxorem: &
orabit pro te: quia
propheta est: & viues. Si aũt noluer-
ris reddere: scito q̃ morte
morieris tu & oĩa tua. Surrexit abimelech
mane & vocauit oẽs seruos suos: & locutus
est vniuersa verba hec coram eis: & timuerũt viri valde. Et vocauit
abimelech abraam. et dixit ei. Quid feciſti nobis &
q̃d peccaui tibi: q; induxiſti sup me: & sup regnũ meũ
peccatũ grande. opera que non erant digna fieri: fe-
ciſti mecum. Et ait abimelech ad abraham. Quid vi-
diſti quod feciſti rem hanc. Dixitq; abraham. Quia
dixi forte non est timor dei in loco isto: & interficient
me propter vxorem meã. Sed & in veritate soror mea
est filia patris mei: sed non filia matris mee: et
fuit mihi in vxorem. Et factum est cum aberrassent
populi post opera manuum suarum: me appleauit
dominus ad timorem suũ ex domo patris mei. Et di-
xi ei. Hec est misericordia tua quam facies mecum:
in omni loco in quem ingrediemur: dic

Tex. Heb. Geſi. Ca. xx. Pritiua. heb.

אֱלִיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלֹם גַּם אָנֹכִי
יָדַעְתִּי כִּי בְתֹם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם אָנֹכִי חָשַׂךְ
אֹתְךָ מֵחֲטוֹ לִי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ נָתַן
אֵלֶיהָ וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ שׁוּב אִישׁ
כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ נָבָא פָּלַל
וְחְיֵה וְאִם אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי יָדַע
מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ׃ שָׁכַם כֹּרָא
וַיַּשְׁכֵּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא דָּבַר
לְכָל עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר אֶת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּרְאוּ
הָאֲנָשִׁים מְאֹד׃ וַיִּקְרָא יָרָא
אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מָה עָשָׂה
עָשִׂיתָ לָּנוּ וּמָה חָטָאתִי לָךְ כִּי הֵבֵאתָ עָלַי וְעַל מַלְכוּתִי חֵטְא מָלַךְ
חֲטָאָה גְדֹלָה מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא יֵעָשׂוּ עָשָׂה
עָשִׂיתָ עִמָּדִי׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל
אַבְרָהָם מָה רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת רָאָה
הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי
אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים
בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהָרָגוּנִי עַל דְּבַר מָקוֹם
אִשְׁתִּי׃ וְגַם אָמְנָה אֲחֹתִי בַת אָבִי
הִוא אַךְ לֹא בַת אִמִּי וַתְּהִי לִי
לְאִשָּׁה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי
אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וָאֹמַר לָהּ זֶה
חַסְדֵּךְ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֶל כָּל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָבוֹא שָׁמָּה אִמְרִי
אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹהִים

Interp. chal'.

illi deꝰ p somniũ. Manifeſtũ ẽ etiã coã me q̃ in recti
tudine cordis tui feciſti hoc: & phibui quoq; eũ te ne
peccares coã me. ꝓptereã nõ dimiſi te vt accederes
ad eam. Et nũc redde vxorẽ vro: q; pphęta eſt: & ora
bit pro te & viues: & ſi nolueris reddere: ſcito q̃ morte
morieris tu & oĩa que tua ſunt. Et ſurrexit abimelech
manẽ & vocauit oẽs ſeruos ſuos: & locutꝰ eſt vniuerſa
verba hec coã eis: & timuerũt viri valdẽ. Et vocauit
abimelech abraham. et dixit ei. Quid feciſti nobis &
q̃d peccaui tibi: q; induxiſti ſup me: & ſup regnũ meũ
peccatũ grande. opera que non erant digna fieri: fe-
ciſti mecum. Et ait abimelech ad abraham. Quid vi-
diſti quod feciſti rem hanc. Dixitq; abraham. Quia
dixi forte non eſt timor dei in loco iſto: & interficient me
propter vxorem meã. Sed & in veritate ſoror mea
eſt filia patris mei: ſed non filia matris mee: et
fuit mihi in vxorem. Et factum eſt cum aberraſſent
populi poſt opera manuum ſuarum: me appleauit
dominus ad timorem ſuũ ex domo patris mei. Et di-
xi ei. Hec eſt miſericordia tua quam facies mecum:
in omni loco in quem ingrediemur: dic

Transla. Chal'.

לֵיהּ רַבִּי בְּחֶלְמָא אַף קַדְמַי גְּלֵי אֲרֵי בְּקִשְׁיטוּת לִבָּךְ עֲבַדְתְּ דָּא וְאַנָּא תַּמְנֵעִית אַף אֲנָא יָתָךְ
מִלְמִחְטֵי קֳדָמַי עַל כֵּן לָא שְׁבַקִיתִיךְ לְמִקְרַב לְוָתָהּ וּכְעַן אֲתֵיב אִיתַּת גַּבְרָא אֲרֵי
נְבִיאָה הוּא וְיֵצֵלִי עֲלָךְ וְתֵיחֵי וְאִם לֵיתָךְ מֵיתֵיב דַּע אֲרֵי מְמָת תְּמוּתֵן אַתְּ וְכָל דִּילָךְ׃
וְאַקְדִּים אֲבִימֶלֶךְ בְּצַפְרָא וּקְרָא לְכָל עַבְדּוֹהִי וּמַלִּיל יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵין
קֳדָמֵיהוֹן וְדַחֲלוּ גוּבְרַיָּא לַחֲדָא׃ וּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַאֲמַר לֵיהּ מָה עֲבַדְתָּ לָנָא
וּמָה חֲבִית לָךְ אֲרֵי אֵיתֵיתָ עֲלַי וְעַל מַלְכוּתִי חוֹבָא רַבָּא עוֹבָדִין דְּלָא כְשִׁירִין
לְאִיתְעֲבָדָא עֲבַדְתְּ עִמִּי׃ וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם מָה חֲזֵית אֲרֵי עֲבַדְתְּ יָת פִּתְגָמָא
הָדֵין׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם אֲרֵי אֲמָרִית לְחוֹד לֵית דְּחִלָא דַיְיָ בְּאַתְרָא הָדֵין וְיִקְטְלוּנַנִי עַל
עִיסַק אִתְּתִי׃ וּבְרַם קְרוּשְׁטָא אֲרַת בַּת אַבָּא הִיא בְּרַם לָא בַת אִמִּי וְהָוַת לִי לְאִינְתוּ
וְהָוָה כְּד טַעוּ עַמְמַיָּא בַּתַר עוֹבָדֵי יְדֵיהוֹן יָתִי מֵימְרִיהּ יְיָ לְדַחֲלְתֵיהּ מִבֵּית אַבָּא וַאֲמַרִית
לַהּ דֵּין טִיבוּתִיךְ דְּתַעְבְּדִי עִמִּי לְכָל אַתְרָא דְּנֵיעוֹל לְתַמָּן אֲמַרִי

Pritiua chal'.

נָלָה
חֲטָא קָרַב תּוּב
אִינְתּ צָלָא
חֵיָה תּוּב יָדַע
מוֹת
קֳדָם
חוֹב אֲתָא
עֲבַד חָטָא
קְטוֹל אִינְתּ
הָוָה אִינְתּ טָעָה
טוֹב עֲבַד עוֹל

Prisciua heb. | Ter. Heb. | Sept. | Ca. xxi.

לִי אָחִי הוּא וְהוּא־אָמְרָה־לִי אֲחִי הִוא וּבְתָם־לְבָבִי וּבְנִקְיֹן כַּפַּי עָשִׂיתִי זֹאת׃
καὶ αὐτὸς εἶπεν μοι ἀδελφή μού ἐστιν· καὶ αὐτὴ εἶπεν ἀδελφός μού ἐστιν· ἐν ἁπλότητι καρδίας μου καὶ καθαριότητι χειρῶν μου ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο.
me: q; frater meꝰ é. accepit aũt abimelech
ἐμέ, ὅτι ἀδελφός μου ἐστίν. ἔλαβε δὲ ἀβιμέλεχ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו בַּחֲלֹם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי בְתָם־לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹּאת וָאֶחְשֹׂךְ גַּם אָנֹכִי אוֹתְךָ מֵחֲטוֹא לִי עַל־כֵּן לֹא נְתַתִּיךָ לִנְגֹּעַ אֵלֶיהָ׃
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἐνυπνίῳ· καὶ γὰρ ἐγὼ οἶδα ὅτι ἐν ἁπλότητι καρδίας σου ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐφύλαξα καὶ ἐγὼ σε τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν ἐναντίον μου· διὰ τοῦτο οὐκ ἐφεισάμην τοῦ μὴ ἁψασθαί σε αὐτῆς.
mille oidrachmas τ oues τ vitulos et
χίλια δίδραχμα καὶ πρόβατα καὶ μόχους καὶ

וְעַתָּה הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ וֶחְיֵה וְאִם־אֵינְךָ מֵשִׁיב דַּע כִּי מוֹת תָּמוּת אַתָּה וְכָל־אֲשֶׁר לָךְ׃
καὶ νῦν ἀπόδος τὴν γυναῖκα τοῦ ἀνδρός· ὅτι προφήτης ἐστίν, καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσῃ· ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῷς, γνῶθι ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά.
feruos – et ancillas: et dedit abraam,
παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ ἀβραάμ·

וַיַּשְׁכֵּם אֲבִימֶלֶךְ בַּבֹּקֶר וַיִּקְרָא לְכָל־עֲבָדָיו וַיְדַבֵּר אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים מְאֹד׃
καὶ ὤρθρισεν ἀβιμέλεχ τὸ πρωΐ, καὶ ἐκάλεσεν πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνθρωποι σφόδρα.
et reddidit illi farrã vxorẽ suam.
καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־עָשִׂיתָ לָּנוּ וּמָה חָטָאתִי לְךָ כִּי־הֵבֵאתָ עָלַי וְעַל־מַמְלַכְתִּי חֲטָאָה גְדֹלָה מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־יֵעָשׂוּ עָשִׂיתָ עִמָּדִי׃
καὶ ἐκάλεσεν ἀβιμέλεχ τὸν ἀβραάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ γῆ μου ἐνώπιόν σου· οὗ ἐάν σοι ἀρέσκῃ κατοίκει. καὶ τῇ
et dixit abimelech abraam: ecce ẽra mea
καὶ εἶπεν ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ, ἰδοὺ ἡ γῆ μου
coram te. vbicũq; tibi placuerit habita. et
ἐναντίον σου. οὗ ἐάν σοι ἀρέσκῃ κατοίκει. καὶ τῇ
farre dixit: ecce dedi fratri tuo mil
σάρρᾳ εἶπεν, ἰδοὺ δέδωκα τῷ ἀδελφῷ σου χί-
le didrachmas. hec tibi erunt in preciũ
λια δίδραχμα· ταῦτά σοι ἔσται εἰς τιμὴν τοῦ
facies tue: τ oĩbus q̃ tecũ et
προσώπου σου, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ. καὶ
oia vere loq̃re. orauit ãt abraam ad
πάντα ἀληθεύσον· προσηύξατο δὲ Ἀβραὰμ πρὸς
deũ, et sanauit deus abimelech et vxo
τὸν θεόν, καὶ ἴασατο ὁ θεὸς τὸν Ἀβιμέλεχ καὶ τὴν γυ
rem suã τ oĕs ancillas eius:
ναῖκα αὐτοῦ καὶ πάσας τὰς παιδίσκας αὐτοῦ,
et oia iumẽta corũ. et pepererũt q; con
καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἔτεκον. ὅτι συ-
cludens cõcluſit de deforis oĕz vuluã
γκλείων συνέκλεισεν ὁ θεὸς ἔξωθεν πᾶσαν μήτραν
in domo abimelech: propter farrã vxo
ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβιμέλεχ, ἕνεκεν Σάρρας τῆς γυναι-
rem abraam.
κὸς Ἀβραάμ.

Ca. 21.

וַיהוָה פָּקַד אֶת־שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃
Καὶ κὺ ἐπεσκέψατο τὴν Σάρραν, καθὰ εἶπεν καὶ
fecit dñs sarre sicut locut' é. et cõcipiẽs
ἐποίησεν κὺ τὴν Σάρραν καθὰ ἐλάλησεν· καὶ συλλαβοῦ-
pepit abraam filiũ in senectute: i tẽpo
σα, ἔτεκε τῷ Ἀβραὰμ υἱὸν εἰς γῆρας, εἰς τὸν καιρὸν
sicut locut' é ei dñs: τ vocauit nomẽ
καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ κύ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
filij sui q̃ fuit illi: quẽ pepit illi Sar
υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Σάρ-
ra: ysaac. circumcidit ãt abraam ysaac die
ρα, Ἰσαάκ· περιέτεμε δὲ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ τῇ ἡμέ-
octaua. sicut precepit ei dñs. et abra-
ρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· καὶ Ἀβρα-
am erat ãnoꝝ centũ: q̃ natꝰ é ei ysaac fi-
ὰμ ἦν ἐτῶν ἑκατόν, ἡνίκα γέγονεν αὐτῷ Ἰσαὰκ ὁ υἱ-
lius eius. dixit ãt sarra: risũ mihi fecit dom
ὸς αὐτοῦ· εἶπε δὲ Σάρρα, γέλωτά μοι ἐποίησε κύρι-
nꝰ. q̃ cũ audierit cõgaudebit mihi et dixit: quis am
ος· ὁ ἀκούσας μου συγχαρεῖταί μοι· καὶ εἶπε, τίς ἀ-
nũciabit abraam: q̃ lactat puerũ sarra: q;
ναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ, ὅτι θηλάζει παιδίον Σάρρα, ὅτι

Trãsla. B. Hiero.

frater tuus sim. Tulit igitur abimelech oues & boues & seruos & ancillas: & dedit abraam. Reddiditq; illi saram vxorem suam: & ait. Terra coram vobis ẽ: vbi cũq; tibi placuerit habita Sare ãt dixit. Ecce mille argenteos dedi fratri tuo: hoc erit tibi in velamen oculorum ad oẽs qui tecũ sũt: & quocũq; prexeris memẽto te dephẽsã. Orãte ãt abraam: sanauit deus abimelech & vxorem eius & peperũt. Cõcluserat eĩ dominus omnem vuluam domus abimelech propter saram vxorem abrae.

Ca. 21.

Visitauit aũt dñs sarã sicut promiserat: & impleuit que locutus est. Concepitq; & peperit filium in senectute sua: tempore quo predixerat ei deus. Vocauitq; abraam nomen filii sui quem genuit ei sara ysaac. & circũcidit eum octauo die: sicut pceperat ei deus: cum esset cẽtũ annorũ. Hac quippe etate prĩs natus est ysaac. Dixitq; sara. Risum fecit mihi deus: & qui cunq; audierit corridebit mihi. rursũq; ait. Quis auditurus crederet abraã: q; sara lactaret filium: quem

Trãsla. Chal'.

עֲלֵי אֲחִי הוּא וְנָסִיב אֲבִימֶלֶךְ עָאן וְתוֹרִין וַעֲבָדִין וְאַמְהָן וְיָהַב לְאַבְרָהָם וְאָתֵיב לֵיהּ יָת שָׂרָה אִתְּתֵיהּ וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ הָא אַרְעִי קֳדָמָךְ בְּדִשְׁפַר בְּעֵינָךְ תֵּיתֵב׃ וְלִשְׂרָה אֲמַר הָא יְהָבִית אֶלֶף סְלְעִין דְּכַסְפָּא לַאֲחָיִךְ הָא הוּא לִיךְ כְּסוּת דִּיקָר חֲלָף דְּשַׁלַּחְתְּ דְּבַרְתְּךְ וְחִוִּית דְּיָת כָּל דְּעִמָּךְ וְעַל כָּל מָה דְּאֲמַרְתְּ וְאִתּוֹכַחַת׃ וְצַלִּי אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ וְאַסִּי יְיָ יָת אֲבִימֶלֶךְ וְיָת אִתְּתֵיהּ וַאֲמְהָתֵיהּ וְאִתְרְוָחוּ׃ אֲרֵי מֵיחַד אֲחַד יְיָ הֲוָה כָּל בַּתָּא וְלִדְּא לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ עַל עִיסַק שָׂרָה אִתַּת אַבְרָהָם׃

Ca. xxi.

וְיְיָ דְּכַר יָת שָׂרָה כְּמָא דַּאֲמַר וַעֲבַד יְיָ לְשָׂרָה כְּמָא דְּמַלִּיל׃ וְאַעְדְּיַת וְיָלְדַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם בַּר לְסִבְתֵּיהּ לְזִמַּן דְּמַלִּיל יָתֵיהּ יְיָ׃ וּקְרָא אַבְרָהָם יָת שׁוּם בְּרֵיהּ דְּיִתְיְלִיד לֵיהּ דְּיִלְּדַת לֵיהּ שָׂרָה יִצְחָק׃ וּגְזַר אַבְרָהָם יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ בְּרֵיהּ תְּמַנְיָא יוֹמִין כְּמָא דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ דְּיָ׃ וְאַבְרָהָם בַּר מְאָה שְׁנִין כַּד אִתְיְלִיד לֵיהּ יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ׃ וְאֲמַרַת שָׂרָה חְדָוָה עֲבַד לִי יְיָ כָּל דְּיִשְׁמַע יְחַדֵּי לִי׃ וַאֲמַרַת מְהֵימְנָן דְּאֲמַר לְאַבְרָהָם וְיַנְקִין בְּנִין שָׂרָה אֲרֵי

Interp. chal'.

de me frater meus est. Et tulit abimelech oues τ boues τ seruos τ ancillas τ dedit abrahe: τ reddidit ei saram vxorem suam. Dixitq; abimelech. Ecce terra mea coram te est: vbicunq; placuerit oculis tuis habita. Sare autem dixit. Ecce dedi mille siclos argenti fratri tuo. Ecce illud est tibi velamen honoris: pro eo q; miserum tollere te: τ viderim te τ omnia que tecum sunt: τ super omnia que dixisti: estoq; rep chensa. Et orauit abraham coram deo: τ sanauit deus abimelech τ vxorem eius ancillasq; eius et refrigerati sunt. Visi concludens concluserat dñs oẽm apertura vulue domus abimelech propter sarã vxorẽ abrahã.

Secundatusq; est dñs sare sicut dixerat: Ca. 21. et fecit dñs sare sicut locutus est: τ cõcepit τ peperit sara abrahe filiũ in senectute sua in tẽpore quo locutus fuerat ei deus. Vocauitq; abraham nomen filii sui qui natus est ei: quem peperit ei sara ysaac. Et circumcidit abraham ysaac filium suum: filium octo dierum: sicut precepit ei deus. Abraham autem erat filius centum annorũ quando natus est ei ysaac filius suus. Et dixit sara. Gaudium mihi fecit deus: omnis qui audierit congratulabitur mihi. Et dixit. Fidelis est qui dixit abrahe: τ implebit qd lactaret filios sara: quia

Prisciua chal'.

תּוֹב de me frater meus est. Et tulit abimelech oues τ boues τ seruos τ ancillas τ dedit abrahe: τ reddidit ei saram vxorem suam. Dixitq; abimelech. Ecce terra mea coram te est: vbicunq; placuerit oculis tuis habita. Sare autem dixit. Ecce dedi mille siclos argenti fratri tuo. Ecce illud est tibi velamen honoris: pro eo q; miserum tollere te: τ viderim te τ omnia que tecum sunt: τ super omnia que dixisti: estoq; rep chensa. Et orauit abraham coram deo: τ sanauit deus abimelech τ vxorem eius ancillasq; eius et refrigerati sunt. Visi concludens concluserat dñs oẽm apertura vulue domus abimelech propter sarã vxorẽ abrahã.

יְתַב Secundatusq; est dñs sare sicut dixerat: Ca. 21. et fecit dñs sare sicut locutus est: τ cõcepit τ peperit sara abrahe filiũ in senectute sua in tẽpore quo locutus fuerat ei deus. Vocauitq; abraham nomen filii sui qui natus est ei: quem peperit ei sara ysaac. Et circumcidit abraham ysaac filium suum: filium octo dierum: sicut precepit ei deus. Abraham autem erat filius centum annorũ quando natus est ei ysaac filius suus. Et dixit sara. Gaudium mihi fecit deus: omnis qui audierit congratulabitur mihi. Et dixit. Fidelis est qui dixit abrahe: τ implebit qd lactaret filios sara: quia

חָא יְכַח צְלָא

אַסָא אִנְתַּ רְוַח

אֲחַד יַלַּד כְּסוּ

עֲדִיָּה יַלַּד

שׁוּב

שַׁנָה

שְׁמַע חַדָּה אָמַן

קוּם תַּק בָּנָה

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Gen. Ca. xxi.	Positiua heb.
pepi filiũ in senectute meq. ⁊ creuit puer:	peperit ei ilã senĩ. Creuit igitur puer:	יָלְדָה בֵן לְזִקֻנָיו וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד	נָדַל גָּמַל
ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γήρᾳ μου. καὶ ηὐξήθη τὸ παιδίον,			
et ablactat⁹ é. et fecit abraam cõuiuiũ	& ablactatus est. Fecit abraã grãde cõuiuium in die	וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָּדוֹל	עָשָׂה שְׁתֵה
magnũ: q̃ die ablactat⁹ é ysaac filiꝰ eius.	ablactatiõis eius. Cũq; vidisset sara filiũ agar egyptie	בְּיוֹם הִגָּמֵל אֶת יִצְחָק וַתֵּרֶא שָׂרָה	רָאָה
μεγάλην, ἡ ἡμέρα ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαὰκ υἱὸς αὐτ.			
videns ãt sarra filiũ agar egyptie: qui		אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה	
ἰδοῦσα δὲ Σάρρα τὸν υἱὸν Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας, ὃς			
fuit abraam: ludẽtẽ cum ysaac	ludentem cum ysaac filio suo: dixit	לְאַבְרָהָם מְצַחֵק	
ἐγένετο τῷ Ἀβραάμ, παίζοντα μετὰ Ἰσαὰκ τοῦ	ad abraam. Eiice ancillam hanc ⁊ filiũ eius. Nõ enim	וַתֹּאמֶר	
filio suo. ⁊ dixit abraam: eisce ancil	heres filius ancille cũ filio meo ysaac. Dure accepit hoc	לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת	
lam ⁊ filiũ eius. nõ enĩ hereditabit	abraam pro filio suo. Cui dixit deus. Non tibi videatur	כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן הָאָמָה	יָרַשׁ
υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἀβραάμ, ἔκβαλε τὴν παι			
δίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς. οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ			
filius ancille cum filio meo ysaac. Du	asperum super puero & super ancilla tua. Oia que dixerit tibi	הַזֹּאת עִם בְּנִי עִם יִצְחָק וַיֵּרַע	יָרַע
υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ. σκλη			
rũ ãt apparuit verbũ valde coram abraam.		הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל	
ρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραάμ			
de filio suo ysmael. dixit ãt deus		אודת בנו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל	
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰσμαήλ. εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ			
abraam. ne durũ sit coram te de		אַבְרָהָם אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל הַנַּעַר	
Ἀβραάμ· μὴ σκληρὸν ἔστω ἐναντίον σου περὶ τοῦ			
puero ⁊ de ancilla. oia q̃cũq; di		וְעַל אֲמָתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ	
παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα ἂν			
xerit tibi sarra: audi		שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בְיִצְחָק	
ἴπῃ σοι Σάρρα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι ἐν			
ysaac vocabit tibi semen. et filiũ ãt		יִקָּרֵא לְךָ זָרַע וְגַם אֶת בֶּן הָאָמָה	
Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς			
ancille in gẽtẽ magnã faciã cũ te qui	Sed & filium ancille faciã in gẽtẽ magnã: quia semen tuum est.	לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא:	
παιδίσκης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτὸν ὅτι σπέρ			
men tuũ é. surrexit ãt abraã mane ⁊ acce	Surrexit itaq; abraam mane: & tollens panẽ	וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם	
μα σού ἐστιν. ἀνέστη δὲ Ἀβραὰμ τοπρωΐ, καὶ ἔλαβε	& vtrem aque imposuit scapule eius: tradiditq; puerũ & dimisit eã. que cũ abisset: errabat	וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל הָגָר שָׂם עַל	
pit panes et vtrẽ aque: et dedit agar. et			
βεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκε τῇ Ἄγαρ· καὶ			
imposuit puerũ sup humeros ei⁹: et dimi		שִׁכְמָהּ וְאֶת הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחֵהָ וַתֵּלֶךְ	
ἐπέθηκε τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, καὶ ἀπέστει			
sit eam. abiens ãt errabat per deser		וַתֹּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע וַיִּכְלוּ	
λεν αὐτήν, ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρη			
tũ. iuxta puteũ iuramẽti. defecit ãt aqua		הַמַּיִם מִן הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֶךְ אֶת	שָׁלַךְ
μον· κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου. ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ			
vtre. et proiecit puerũ subter vnã a		הַיֶּלֶד תַּחַת אַחַד הַשִּׂיחִם וַתֵּלֶךְ	
τοῦ ἀσκοῦ· καὶ ἔῤῥιψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐ			
biete. ⁊ abiens sedit e regione eius		וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כִּמְטַחֲוִי	
λάτης· καὶ ἀπελθοῦσα ἐκάθητο κατέναντι αὐτοῦ	Sedit q̃ e regione procul quantum potest arcus iacere. Dixit enĩ,	קֶשֶׁת כִּי אָמְרָה אַל אֶרְאֶה בְּמוֹת	
de longe. q̃si arcus iactũ. dixit enĩ nõ videbo mor			
μακρόθεν, ὡσεὶ τόξευ βολήν. εἶπε γὰρ οὐμὴ ἴδω τὸν θά	Nõ videbo morientẽ puerum. & sedens cõtra: leuauit	הַיֶּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד וַתִּשָּׂא אֶת	נָשָׂא
tum filij mei. et sedit cõtra. cla	vocem suã & fleuit. Exaudiuit autem deus vocẽ pueri. Vocauitq;	קוֹלָהּ וַתֵּבְךְּ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת	קוֹל בָּכָה שָׁמַע
νατον τοῦ παιδίου μου. καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι. ἀνα			
mans ãt puer fleuit. exaudiuit ãt. deus		קוֹל הַנָּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים	קָרָא
βοήσασαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν· ἐπήκουσε δὲ ὁ θεὸς			
pueri de loco vbi erat. ⁊ vocauit ange	angelus dei agar de celo dicens.	אֶל הָגָר מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ	
τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν· καὶ ἐκάλεσεν ἄγγε			
lus dñi agar de celo: et dixit ei.			
λος κυρίου τὴν Ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ.			

Transla. Chal.	Interp. chal.	Positiua chal.
יְלִידַת בַּר לְסָבוּתְהִי וּרְבָא רַבְיָא וְאִתְחַסִּיל וְעַבַד אַבְרָהָם מְשְׁתְיָא רַבָּא בְּיוֹמָא	peperi filium in senectute sua. Et creuit puer ⁊ ablactatus est. Et fecit abraham conuiuiũ magnus in die	שׁוּב רַבָּה חָסַל
דְּאִתְחַסִּיל יַת יִצְחָק וְחָזֵת שָׂרָה יַת בַּר הָגַר מִצְרָיְתָא דְּיָלִידַת לְאַבְרָהָם מְחָאכָךְ	quo ablactatus est isaac. Et vidit sara filiũ agar egyptie quem peperit abrahe ludentẽ. Et dixit abrahe.	מְשְׁתֶּה רַבָּב חָזָה
וַאֲמָרַת לְאַבְרָהָם תְּרֵיךְ יַת אָמְתָא הָדָא וְיַת בְּרַהּ אֲרֵי לָא יִרְתְּ בַּר אָמְתָא הָדָא עִם	Eiscẽ ancillam hanc ⁊ filiũ eius: quia non erit heres filius ancille huius cum filio meo ysaac. Et displicuit	אֲמָה
בְּרִי עִם יִצְחָק וּבְאֵשׁ פִּתְגָמָא לַחֲדָא בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל עֵיסַק בְּרֵיהּ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם	verbum nimis in oculis abrahe: propter filium suũ. Dixitq; de abrahe. Ne displiceat in oculis tuis sup	
לָא יֵכְאֵישׁ בְּעֵינָךְ עַל עוּלֵימָא וְעַל אָמְתָךְ כֹּל דְּתֵימַר לָךְ שָׂרָה קַבֵּיל מֵימְרָהּ אֲרֵי	puero ⁊ super ancilla tua: omnia que dixerit tibi sara acquiesce illi: quoniam in ysaac vocabuntur tibi filij.	נָאַשׁ עֲלַם
בְּיִצְחָק יִתְקְרוֹן לָךְ בְּנִין: וְאַף יַת בַּר אָמְתָא לְעַם אֵישַׁוִינֵיהּ אֲרֵי בְרַךְ הוּא:	Filium quoq; ancille in gentem ponam eum: quia filius tuus est. Et surrexit abrahã mane ⁊ tulit panẽ	אָמָה קָרָא שֵׁנִי
וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא וּנְסִיב לַחְמָא וְרוֹקְבָא דְּמַיָא וְיָהֵב לְהָגַר שַׁוִי עַל כְּתַפַּהּ וְיַת	et lagenã aque: ⁊ dedit ipsi agar: ponens sup humeũ eius ⁊ puerũ: ⁊ dimisit eam: et abijt ⁊ errabat in de	קֶדֶם רָבַב מָעָה
וְשַׁלְחַהּ וַאֲזָלַת וְטָעַת בְּמַדְבְּרָא דְּבָרְשָׁבַע: וְשֵׁלִימוּ מַיָא מִן רוֹקְבָא וְרִמַת יַת בְּרָא	serto berſabee. ⁊ cõſumpte ſunt aque de lagena ⁊ proiecit puerum ſubter vnam arborem. Et abiſt: ⁊ ſedit	דִּבֵּר כּוֹר רָמָה
תְּחוֹת חַד מִן אִילַנַיָא: וַאֲזַלַת וְיָתְבַת לַהּ מְקֳבֵיל אַרְחֵיכַת פְּלֵטְרָא כְּמִטַּרְ קַשְׁתָּא אֲרֵי אֲמַרַת	eregione: longe quantus poteſt arcus iacere. quia dixit non videbo mortem pueri. Sediteq; e regione: ⁊ le	אֶחָד רָחַק חָזָה
לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְּרִבְיָא וְיָתְבַת מְקֳבֵיל וְאָרִימַת יַת קָלַהּ וּבְכַת: וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ	uauit vocem ſuam ⁊ fleuit. et audita eſt coram deo vox pueri. Et vocauit angelus dei agar de celo. Et	רֶגֶב רוּם בָּכָה
צְלוֹתְהוֹן דְּרִבְיָא וְקָרָא מַלְאֲכָא דַּייְיָ לְהָגַר מִן שְׁמַיָא וַאֲמַר לַהּ	dixit ei.	

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Sep.	Ca. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
יָרָא	מַה־לָּךְ הָגָר אַל־תִּירְאִי כִּי־שָׁמַע			mQuid agis o agar. p Noli q timere. r Exaudiuit s ei	ἀδ ἐστ agar. ne timeas. exaudiuit enī de
	אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר			s deus r voce r pueri: de lo	τί ἐστιν ἀγαρ · μὴ φοβοῦ. ἐπακήκοε γὰρ ὁ θεὸς τῆς
נָשָׂא	הוּא שָׁם׃ קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר			co in quo ooooooooooooo	vocem pueri de loco vbi est. sur
חָזַק נָרַל	וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל			t est. r Surge & v tolle r pue	φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστιν · ἀνά
פָּקַח שׁוּם	אֲשִׂימֶנּוּ׃ וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־			rum: ooooooooooooooo	ge accipe pueri. et tene manu
רָאָה יָלַךְ	עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ			s & tene t manum k illius:	σαι λάβε τὸ παιδίον · καὶ κράτησον τῆς χειρὸς
מָלֵא שָׁקָה	וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ אֶת			l quia m in gẽtem m magnã	eius. in ent gentẽ magnã faciã eũ. et a
הָיָה	הַנָּעַר׃ וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר			o faciam eum. p Aperuit q	ἀυτοῦ. εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω ἀυτό · καὶ ἀνέ
נָדַל דָּר	וַיִּגְדָּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה			oculos eius q deus. Que	perunt deus oculos eius. τ vidit pute
לֶקַח	קַשָּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח			r vidẽs s puteũ r aque: r abi	ωξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀυτῆς · καὶ εἶδε φρέ
אִישׁ	לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי			it & ipleuit b vtrem: c de	ατος ζῶντος · καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔπλησε τὸν ἀσ
אָמַר	בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל			dit q puero c bibere: ooo	et potauit puerū suū. τ fuit de
שׁוּר	שַׂר צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר			s & fuit t cum k eo. qui ooo	κόν · καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον ἀυτῆς · καὶ ἦν ὁ θε
	אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר אַתָּה			ooooooooooooooooooo ooo	us eſt puero. τ creuit: τ habita
עָשָׂה שָׁבַע	עֹשֶׂה׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי בֵאלֹהִים			l creuit m & moratus ē n in	ὸς μετὰ τοῦ παιδίου · καὶ ηὐξήθη, καὶ κατώκη
נָכַר	הִנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וְלִנְכָדִי			solitudine: o factusq; ē iu	σεν ἐν τῇ ἐρήμῳ · ἐγένετο δὲ τοξότης · καὶ κατώ
עָשָׂה	כַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ			uenis p sagittarius. q hita	κησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ φαράν · καὶ ἔλαβεν ἀυτῷ ἡ μή
גּוּר	תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר			uitq; r in deserto s pharā:	ter eius vxorẽ de egipto. et facta ē
	נָגַרְתָּה בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי			t & accepit u illi r mr sua v	τὴν ἀυτοῦ γυναῖκα ἐκ τῆς αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο Infra
יָכַח	אוֹכִיחַ׃ וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת			xorẽ a de terra b egypti. oo	in tẽpore illo. et dixit abimelech τ hocho 26.
אוֹד	אֲבִימֶלֶךְ עַל אֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם			c Eodẽ d tpe d dixit e abime	ζαδ pronubus eius: τ phichol prin
	אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר			lech h & phicol oooooooo	ceps exercit eius ad abraam: dicens:
	אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת			f princeps k exercitus eius	θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ποιῇς, νῦν οὖν
	הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם אַתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִי			l ad m abraam. ooooooooo	deus tecũ in oibus q cũq; feceris: nũc ergo
נָגַד	וְגַם אֲנִכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם׃			o Deus p tecum eſt q in vni	ὄμοσόν μοι τὸν θεὸν μὴ ἀδικήσειν με, μὴ δὲ τὸ σπέρ
	וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן			uerſis r que ooooooooo	μά μου, μὴ δὲ τὸ ὄνομά μου. ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιο
לָקַח נָתַן	לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃			s agis. t Iura u ergo v per de	σύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ,
כָּרַת שָׁנָה בְּרִית				um ooooooooooooooo	et terre q habitasti in ea. et dixit abra
				x Iura u ergo v per de	καὶ τῇ γῇ ᾗ παρῴκησας ἐν ἀυτῇ · καὶ εἶπεν ἀβρα
				um ooooooooooooooo	am: ego iuro. et increpauit abrahã abime
				b ne c noceas d mihi e & po	ὰμ, ἐγὼ ὀμοῦμαι · καὶ ἤλεγξεν ἀβραὰμ τὸν ἀβιμέ
				steris meis ooooooooooo	lech p puteis aque: quos abstu
				f stirpiq; mee: sed g iuxta	λεχ περὶ τῶν φρεάτων τοῦ ὕδατος, ὧν ἀφεί
				miam h quam f feci i tibi: co	lerãt serui abimelech. et dixit ei:
				l facies m mihi n & o terre ooo	λοντο οἱ παῖδες ἀβιμέλεχ · καὶ εἶπεν ἀυτῷ,
				ooooooooooooooooooo	nõ scitã q̃s fecit verbũ hoc. ne
				p i qua q versatus es adue	ὐκ ἔγνων τίς ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο · οὐ
				na. r Dixitq; s abraã: t ego	σ tu mihi annũciasti: neq; ego audiui:
				u iurabo. x Et increpauit	δὲ σύ μοι ἀπήγγειλας, οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα,
				b abimelech c propter d pu	nisi hodie. et accepit abraã oues
				teum e aque: ooooooooo	ἀλλ' ἢ σήμερον · καὶ ἔλαβεν ἀβραὰμ πρόβα
				g quẽ h vi abstulerãt i seru	et vitulos: et dedit abimelech: et
				k eius. l Respondit q s ooo	τα καὶ μόχους, καὶ ἔδωκεν ἀβιμέλεχ, καὶ
				m abimelech. n Nescĩui o	disposuerũt ambo testamẽtum.
				p quis q fecerit ooooooooo	διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην, ooooooooooo
				t hanc r rẽ. s Sed & u tu r nõ	
				t indicasti u mihi: ooooooo	
				b & c ego o non c audiui p re	
				g hodie. ooooooooo	
				h tulit itaq; i abraã k oues	
				l & boues: m & dedit ooooo	
				n abimelech. o Percusse	
				runtq; p ambo q fedus. ooo	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
דחל	quid tibi agar. ne timeas: quoniã audita eſt coram	מַה לִיךְ הָגָר לָא תְּדְחֲלִי אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ יְת קָלֵיהּ דְּרְבִיָא בַּאֲתַר דְּהוּא תַּמָּן קוּמִי
נטל תקף רבב	domino vor puer i in loco in quo ipſe eſt. Surge tolle	סְלִי יְת רְבִיָא וְאַתְקֵיפִי יְת יְדִיךְ בֵּיהּ אֲרֵי לְעַם רַב סַגִּיא אֲשַׁוֵּי יָתֵיהּ׃ וּגְלָא יְיָ יָת
סגא שוה גלה	puerum τ apprehende manu tua eum: quoniam in	עֵינָהָא וְחָזַת בֵּירָא דְמַיָא וַאֲזָלַת יָת רְוֻקְבָּא מַיָא וְאַשְׁקְיַאת יָת רְבִיָא׃ וַהֲוָה
חצא בור מלא	populum magnum ponam eum. Et aperuit deus	מֵימְרָא דַייָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּרְבִיָא וּרְבָא וִיתֵיב בְּמַדְבְּרָא וַהֲוָה רַבֵּי קַשְׁתָּא׃ וִיתֵיב
שקה אמר רבב	oculos eius τ vidit puteum aque: et abiit τ imple	בְּמַדְבְּרָא דְפָארָן וְנָסֵיבַת לֵיהּ אִמֵּיהּ אִיתְּתָא מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא
רבה רבה אנת אמר קום	uit lagenam aqua: τ dedit puero bibere. Et fuit ver	וְאָמַר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל רַב חֵילֵיהּ לְאַבְרָהָם לְמֵימְרָא דַייָ בְּסַעֲדָךְ בְּכֹל דְּאַתְ עָבִיד׃
אמר שקר טוב	bum dei in adiutorium pueri τ creuit: τ habitauit in	וּכְעַן מַיְיחָא לִי בְּמֵימְרָא דַייָ הָכָא דְּלָא תְּשַׁקַּר לִי וְלִבְרִי וְלִבְרָ בְּרִ כְּטִיבוּתָא דְּעַבַדִית
עבד יתב חוה	deserto: τ fuit iaculator arcus. Et habitauit in deserto	עִמָּךְ תַּעֲבִיד עִמִּי וְעִם אַרְעָא דְּאִיתְתַּבְתָּא בַהּ׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם אֲנָא אֶמַּיִם׃ וְהוֹכַח
תרי קום	pharan: τ accepit ei mater eius vxorem de terra egy	אַבְרָהָם עִם אֲבִימֶלֶךְ עַל עֵיסֶק בֵּירָא דְמַיָא דְּאַנִיסוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃ וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ
	pti. Et factum eſt in tempore illo: et dixit abimelech	לָא יְדַעִית מָאן עֲבַד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְאַף אַתְּ לָא חַוֵיתִ לִי וְאַף אֲנָא לָא שְׁמָעִית
	τ phichol princeps exercitus eius ad abrahã dicens.	אֱלָהֵין יוֹמָא דֵין׃ וּדְבַר אַבְרָהָם עָאן וְתוֹרִין וְיַהֲב לַאֲבִימֶלֶךְ וּגְזַרוּ תַּרְוֵיהוֹן קְיָם׃
	Et verbum dei eſt in auditorio tuum in vniuerſis que	
	tu agis: τ nunc iura mihi per verbum domini hic: ne	
	noceas mihi τ filio meo τ filio filij mei: iuxta miſeri	
	cordiam quam feci tecum facies mecum: τ cum terra	
	in qua peregrinat es. Et ait abrahã: ego iurabo. Et	
	increpauit abraham abimelech propter puteũ aque	
	quem vi abſtulerant serui abimelech. Et ait abime	
	lech. Neſcio quis fecit rem hanc: τ tu quoq; non indi	
	caſti mihi: neq; ego audiui niſi hodie. Et tulit abra	
	ham oues τ boues: et dedit abimelech τ pepigerunt	
	ambo fedus.	

et statuit abraã septẽ agnas ouiũ
καὶ ἔστησεν ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀμνάδας προβάτων
solas. et dixit abimelech abraam. quid
μόνας. καὶ εἶπεν ἀβιμέλεχ τῷ ἀβραάμ. τί εἰ-
sunt septẽ agne ouiũ harũ: q̃s
σιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων, ἃς
statuisti solas. ꝛ dixit q̃: septẽ agnas
ἔστησας μόνας; καὶ εἶπεν ὅτι τὰς ἑπτὰ ἀμνάς
accipies a me: vt sint mihi in testimoniũ:
δὰς λήμψῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα ὦσί μοι εἰς μαρτύριον,
q̃ ego fodi puteũ hunc. ꝓpterhoc vo-
ὅτι ἐγὼ ὤρυξα τὸ φρέαρ τοῦτο. διὰ τοῦτο ἐπω
cauit nomẽ loci illius: puteũ iu-
νόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, φρέαρ ὅρ-
ramenti. q̃ illic iurauerũt ambo: et posuerũt
κισμοῦ ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι, καὶ ἔθεντο
fedus sup puteũ iuramẽti. surrexit ãt abi
διαθήκην ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὁρκισμοῦ. ἀνέστη δὲ ἀβι-
melech et ochozad pronubus eius et phi
μέλεχ καὶ ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ ὁ φι-
chol princeps exercitus eius: ꝛ re
χὸλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἀ-
uerſi sunt in terrã philistiim. et plan-
πέστρεψαν εἰς τὴν γῆν τῶν φυλιστιείμ. καὶ ἐφύ-
tauit abraam agrũ sup puteũ iu-
τευσεν ἀβραὰμ ἄκουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὁρ-
ramẽti. ꝛ inuocauit ibi nomẽ dñi: deus
κου. καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου, θεὸς
eterni. habitauit ãt abraã in terra phi-
αἰώνιος. παρῴκησε δὲ ἀβραὰμ ἐν τῇ γῇ τῶν φυ-
listiim dies multos.
λιστιείμ ἡμέρας πολλάς. Ca. 22.

Judith 8.c. Deb.11 d.

FACTũ est post verba hec: deus
καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς
tentauit abraã. et dixit ei: abraam
ἐπείρασε τὸν ἀβραάμ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀβραάμ
abraã. et dixit. ecce ego. ꝛ dixit: accipe fi-
ἀβραάμ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν, λάβε τὸν υἱ-
lium tuũ dilectũ: quẽ dilexisti isaac: et
όν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας τὸν ἰσαάκ, καὶ
vade in terrã excelsã. et offer eũ
πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλήν. καὶ ἀνένεγκε αὐ-
ibi in holocaustũ sup vnũ montiũ: quos
τὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ὧν ἂν
tibi dixero. surgẽs ãt abraã mane strauit
σοι εἴπω; ἀναστὰς δὲ ἀβραὰμ τὸ πρωὶ ἐπέσχεν
asinũ suũ. assumpsit ãt secũ duos pue-
τὴν ὄνον αὐτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖ-
ros: et isaac filiũ suũ. et scindẽs ligna in
δας, καὶ ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ χίσας ξύλα εἰς
holocaustũ: surgens abiit. et venerũt in
ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθον εἰς
locũ quẽ dixit ei deus: die
τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῇ ἡμέρᾳ

'Et statuit' abraam "sep-
tem 'agnas
'gregis 'seorsũ. 'Cui 'di-
xit' abimelech. 'Quid 'sibi volunt " sep-
tem' agne
'iste; " quas' stare fecisti
"seorsum! At ille. 'Septem " inquit' agnas
" accipies
'de manu mea: " vt 'sint
'mihi' in testimoniũ: "qm̃
ego' fodi' puteũ' istũ. 'Id
circo
' vocatus' locus' ille' ber
sabee: " quia
' ibi' vterq;" iurauit. ' & in
ierunt
" fedus' p puteo" iuramẽ
ti. 'Surrexit aũt' abime-
lech' & phicol " princeps
' exercitus eius: ' reuersi
q;sũt " i ' terra' paleſtiorũ
Abraã vero' plãtauit' ne
mus' in bersabee: ' & inuo
cauit "' ibi " nomen ' dñi
' dei' eterni: ' & fuit colo
nus' terre
" paleſtiorũ' diebus ' mul
tis. Ca. 22.

QVe' postquã gesta
sunt:
' tentauit' deus ' abraam:
' & dixit' ad eũ. ' Abraam
abraam. " At ille rñdit.'
" ad sũ. ' ait illi. ' Tolle' fi-
liũ tuũ" vnigenitum
' quem' diligis ' isaac: ' &
vade' in
' terrã' visionis: ' atq; ' ibi
' offeres eũ ' in holocau-
stum' sup' vnũ" montiũ:
" quem' monstrauero
" tibi. ' Igitur ' abraã' de
nocte consurgens
' strauit' asinũ suum ' du-
cens' secum' duos
' iuuenes' & isaac' filiũ su
um. ' Cumq; concidisset
' ligna in ' holocaustum:
' abiit"' ad" locum
' quem ' preceperat' ei
' deus. ' Die autem

Ter.Heb.	Gen. Ca.xxii.	Pritiua heb.
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר		
וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי		
נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע		
עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם		
אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם		

Interp.chal'.

Et statuit abraham septẽ agnas ouium seorsum. Dixitq; abimelech ad abraham. Que sunt iste septem agne quas statuisti seorsum. Et ait. Quoniaz septem agnas accipies de manu mea: vt sit mihi in testimonium quoniã fodi puteum istum. Propterea vocauit locum illũ bersabee: quia ibi iurauerũt ambo: ꝛ inierunt pactũ in bersabee. Surrexitq; abimelech ꝛ phicol p'inceps exercitus eius: ꝛ reuersi sunt in terram philistinoꝝ. Et plantauit plantationem in bersabee: et inuocauit ibi in nomine domini dei eterni. Et peregrinatus est abraham in terra philistinorum diebus multis. Cap.22.

ET factũ est post verba hec: ꝛ deus tentauit abraham: et dixit ei. Abraham. Et ait: ecce ego. Et dixit. Tolle nunc filium tuũ vnicum tuũ quez diligis isaac: ꝛ vade in terram diuini cultus: ꝛ offer illum coram me ibi in holocaustum super vnũ montium quẽ dixero tibi. Et surrexit abraham manc ꝛ strauit asinum suum: ꝛ tulit duos pueros suos secum: ꝛ isaac filium suum: ꝛ concidit ligna in holocaustum: ꝛ surrexit ꝛ abiit in locum quẽ dixerat ei deus. Die autem

Pritiua chal.
כְּדֵין אַקְדִּים אַבְרָהָם צַפְרָא וְאוֹכַף יָת חֲמָרֵהּ וְדַבַּר יָת תְּרֵין עוּלֵימוֹהִי עִמֵּהּ וְיָת יִצְחָק בְּרֵהּ וְצַלַּח אָעֵי דְּעַלְתָּא
וְקָם וְאָזַל לְאַתְרָא דַּאֲמַר לֵהּ יְיָ: בְּיוֹמָא

Pritiua heb.	Tex. Heb	Ecl.	La. xm.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. ch interp. latina.
שְׁלִישִׁי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו				tertio eleuatis oculis	tertia: τ respiciẽs abrahã ocũ
וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמֶר	רָאָה			vidit locum procul: dixitq;	τῇ τρίτῃ, καὶ ἀναβλέψας ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλ
אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו שְׁבוּ לָכֶם פֹּה	יָשַׁב			ad pueros suos. Expectate hic	μοῖς αὐτοῦ, εἶδε τὸν τόπον ἀπὸ μακρόθεν·
עִם הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה	חָמֹר הָלַךְ			cum asino: ego & puer	καὶ εἶπεν ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καθί
עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם׃	שָׁחָה שׁוּב			illuc vsq; ppantes post q̃ adorauerimus reuer	σατε αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὄνου· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ
וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת עֲצֵי הָעֹלָה	לָקַח			temur ad vos. Tulit quoq; ligna holocausti	παιδάριον διελευσόμεθα ἕως ὧδε· καὶ προσκυ
וַיָּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ	שׂוּם			& iposuit sup ifaac filiũ suũ. ipse vero portabat in manibus ignẽ & gladiũ. Cũq; duo pergerent simul. dixit	νήσαντες, ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς· ἔλαβε δὲ
אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ	אָכַל				ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθη
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל	שְׁנַה אָמַר				κεν ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ πῦρ
אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי				patri suo. Pater mi.	μετὰ χεῖρας καὶ τὴν μάχαιραν· καὶ ἐπορεύθη
הִנֵּנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ				At ille rñdit quid vis fili. Ecce inquit ignis	σαν οἱ δύο ἅμα· εἶπε δὲ ἰσαὰκ πρὸς ἀβραὰμ τὸν
וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה׃				& ligna: vbi ẽ victima holocausti.	πατέρα αὐτοῦ, εἶπας, πάτερ· ὁ δὲ εἶπεν,
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה לּוֹ	רָאָה			Dixit autem abraam. Deus prouidebit sibi	τί ἐστι τέκνον· εἶπε δέ, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύ
הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם׃				victimã holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter: & venerunt ad	λα, ποῦ ἐστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν
יַחְדָּו׃ וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר	בּוֹא			locum quem oſtenderat ei deus: & in quo ediſicauit altare: & deſup ligna	σιν· εἶπε δὲ ἀβραὰμ ὁ θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον
לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם	בָּנָה			compoſuit. Cũq; alligaſſet ifaac filium ſuum: & poſuit eum in altare ſuper ſtruem lignorum. Extenditq; manum & arripuit	ἐν ὁλοκαρπώσει τέκνον· πορευθέντες δὲ ἀμφότε
אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים	עָרַךְ				ροι ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός·
וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ	עָקַד שׂוּם				καὶ ὠκοδόμησεν ἀβραὰμ θυσιαστήριον· καὶ ἐπέθη
עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים׃ וַיִּשְׁלַח	עָלָה שָׁלַח				κε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐ
אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת	לָקַח			gladiũ: vt immolaret ſilium ſuum. Et vocauit eum angelus domini de celo.	τοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν
הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא	קָרָא			lo clamauit dicens. Abraam abraam: quo reſponditq; adſũ. dixitq; ei. Nõ extendas manũ tuam ſup	ξύλων· καὶ ἐξέτεινεν ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λα
אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם					βεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר					ἐκ ἐλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל	שָׁלַח			puerum: neq; facias illi quicq̃: nunc enim ſcio q timens deum tu es: et non pepercisti filio tuo	καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀβραὰμ ἀβραάμ· ὁ δὲ εἶπεν, ἰ
הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי	עָשָׂה מְאֹם				δοὺ ἐγώ· καὶ εἶπεν μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים					σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ
אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת					μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνων, ὅτι φοβῇ σὺ τὸν θεόν.
					et nõ pepercisti filio tuo	
					καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου

Pritiua chal.	Interp. chal.
אָרַךְ מָטָא סָנַד	tertia leuauit abraham oculos suos: τ vidit locum a longe. Et dixit abraham pueris suis: Expectate vos
תּוּב אָתָא שָׁוֵה	hic cum asino: ego autẽ τ puer accedemus vsq; illuc: et adorabimus τ reuertemur ad vos. Et tulit abrahã
אֵשׁ תְּרֵב	ligna holocausti τ posuit super isaac filium suum: et accepit in manu sua ignem τ gladium: τ abierunt am
אָתָא עֲלָה נַלָּה	bo simul. Dixitq; isaac ad abrahã patrem suũ dicens. Pater mi. Et ait ecce ego fili mi. Et ait. Ecce ignis τ
אָתָא	ligna: vbi ergo est agnus in holocaustũ? Et dixit abra
דְּבַח שָׁוֵה	ham. Coram deo reuelabitur sibi agnus in holocau
יְשַׁט נְכַס	stum fili mi. Et abierunt ambo simul: τ venerunt ad
לְאָךְ יְשַׁט	locum quẽ dixerat ei deus. τ edificauit ibi abraham
עֲלַם עֲבַד	altare τ ordinauit ligna: τ ligauit isaac filium suum:
	et posuit eũ sup altare desup ligna. Extenditq; abra
	ham manum suam τ tulit gladium: vt immolaret fi
	lium suum. Et vocauit eum angelus domini de celo:
	et dixit. Abraham: abraham. Et ait. ecce ego. Et di
	xit. Ne extendas manũ tuam ad puerum: neq; facias
	illi quicq̃: nunc enim scio q timens deum tu es: et non
	pepercisti filio tuo

Transla. Chal.

תְּלִיתָאָה וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי וְחָזָא יָת אַתְרָא מֵרָחִיק׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעוּלֵימוֹהִי
אוּרְחוּ לְכוֹן הָכָא עִם חֲמָרָא וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נְתְמְטֵי עַד כְּא וְנִסְגּוֹד וְנִתּוּב לְוָתְכוֹן׃
וּנְסִיב אַבְרָהָם יָת אָעֵי עֲלָתָא וְשַׁוִּי עַל יִצְחָק בְּרֵיהּ וּנְסֵיב בִּידֵיהּ יָת אֶשָׁתָא וְיָת
סַכִּינָא וַאֲזָלוּ תְּרֵוֵיהוֹן כַּחֲדָא׃ וַאֲמַר יִצְחָק לְאַבְרָהָם אֲבוּהִי וַאֲמַר אֲבָא וַאֲמַר הָא
אֲנָא בְּרִי וַאֲמַר הָא אֶשָׁתָא וְאָעֵיָא וְאַן אִמְּרָא לְעֲלָתָא׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם מֵקֳדָם יְיָ יִגְלֵי
לֵיהּ אִמְּרָא לְעֲלָתָא בְּרִי וַאֲזָלוּ תְּרֵוֵיהוֹן כַּחֲדָא׃ וַאֲתוֹ לְאַתְרָא דַּאֲמַר לֵיהּ יְיָ וּבְנָה
תַּמָּן אַבְרָהָם יָת מַדְבְּחָא וְסַדַּר יָת אָעֵיָא וְעָקַד יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ וְשַׁוִּי יָתֵיהּ עַל מַדְבְּחָא
מִלְעֵל לְאָעֵיָא׃ וְאוֹשִׁיט אַבְרָהָם יָת יְדֵיהּ וּנְסִיב יָת סַכִּינָא לְמִיכַּס יָת בְּרֵיהּ׃ וּקְרָא
לֵיהּ מַלְאָכָא דַּייָ מִן שְׁמַיָּא וַאֲמַר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא אֲנָא׃ וַאֲמַר לָא תְּשֵׁיט
יְדָךְ לְעוּלֵימָא וְלָא תְּבַיִּישׁ לֵיהּ מִדְּעָם אֲרֵי כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי דְּחִילָא דַּייָ אַתְּ וְלָא
מָנַעְתָּ יָת בְּרָךְ יָת

dilecto ꝓpter me, et aspicies abraam
τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ. καὶ ἀναβλέψας ἀβραὰμ
oculo suo: vidit. τ ecce aries post
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε. καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κατε
tergu in planta fabec er combꝰ. et a
χόμενος ἐν φυτῷ σχάβεκ ἐκ τῶν κεράτων. καὶ ἐπο
but abraam: τ accepit arietẽ: τ obtulit
ρεύθη ἀβραάμ, καὶ ἔλαβε τὸν κριόν, καὶ ἀνήνεγκεν
eũ in holocaustũ: pro ysaac filio
αὐτὸν εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ αὐ
suo. et vocauit abraam nomen loci il
τοῦ. καὶ ἐκάλεσεν ἀβραὰμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεί
lius: dño vidit. vt dicant hodie in mõte
νου, κύριος εἶδεν. ἵνα εἴπωσι σήμερον ἐν τῷ ὄρει
dño visus ẽ. et vocauit angelus domiñ abra
κύριος ὤφθη. καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κυρίου τὸν ἀβρα
am secundo de celo: dicens: p memetipsum
ὰμ δεύτερον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων, κατ' ἐμαυτοῦ
iurauī dicit dñs. ꝓptereā q̃ fecisti verbũ hoc:
ὤμοσα λέγει κύριος. οὗ ἕνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦ
et nõ pepercisti filio tuo dilecto ꝓpter me.
το, καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ.
ꝓfecto bñdicẽs bñdicã te: et multiplicãs multiplicabo
κλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ
semen tuũ sicut stellas celi: et sicut
τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν
arenam q̃ iacet in labiꝰ maris. et he
ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ κλη
reditabit semẽ tuũ ciuitates aduersario
ρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντί
rũ. et benedicentur in semine tuo om
ων. καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάν
nes gẽtes terre. q̃ obediſti mee vo
τα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φω
ci. reuersusq̃ ẽt abraam ad pueros su
νῆς. καὶ ἐπέστρεψεν δὲ ἀβραὰμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐ
os: et surgentes abierũt simul ad puteũ
τοῦ. καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ
iuramẽti. et habitauit abraam sup puteũ
τοῦ ὅρκου. καὶ κατῴκησεν ἀβραὰμ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ
iuramẽti. factũ ẽt post verba hec: et nũ
ὅρκου. ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀπήγ
ciatũ ẽ abraam: dicentes: ecce peperit melcha et
γελη τῷ ἀβραάμ, λέγοντες, ἰδοὺ τέτοκεν μελχὰ καὶ
ipsa filios nachor fratri tuo: hus primoge
αὐτὴ υἱοὺς τῷ ναχὼρ τῷ ἀδελφῷ σου, τὸν ὠξ πρωτο
nitũ: et buz fratrẽ eius: et camuel
τοκον, καὶ τὸν βὺξ ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν καμουὴλ
patrẽ syrorũ: et. chazad: et azau: τ
πατέρα συρων, καὶ τὸν χαζάδ, καὶ τὸν
phaldas: τ seldad: et bathuel. et bathuel
φαλδάς, καὶ τὸν ἰελδάδ, καὶ τὸν βαθουὴλ. καὶ βαθουὴλ
genuit rebeccam. octo istꝰ filij: quos pepit melcha
ἐγέννησε τὴν ῥεβέκκαν. ὀκτὼ οὗτοι υἱοί, οὓς ἔτεκε μελχὰ τῷ

D

Gall.3.a.

Ecclē.44.d. Dicre.44.f. Heb.6 c.

---

vnigenito filio tuo propter me. Leuauit abraã oculos suos: vidit q̃ post tergũ arietẽ inter vepres herentem cornibus. Quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellauit q̃ nomen loci illius: dominus videt. Vñ vsq; hodie dicitur: in mõte dominus videbit. Vocauit autem angelus domum abraam secundo de celo dicẽs. Per me metipsum iurauī dicit dominus: quia fecisti hanc rem: & non pepercisti filio tuo vnigẽito: benedicam tibi & multiplicabo semen tuum sicut stellas celi & velut arenã que est in littore maris. Possidebit semẽ tuũ portas inimicorũ suorũ: & bñdicẽtur in semine tuo oẽs gẽtes terre. Eo q̃ obedisti voci mee. Reuersus est abraã ad pueros suos: surrexerunt q̃ abierũt simul ad bersabee: & habitauit ibi. Hisq; gestis nunciatum est abraam q̃ melcha genuisset filios nachor fratri suo: hus primogenitum & buz fratrem eius & chamuel patrem syrorum & caseth & asau: phaldas quoq; & iedlaf & bathuel de quo nata est rebecca. Octo isti genuit melcha

---

יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־ עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃ וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־ בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֶת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃ וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֻּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְדָה מִלְכָּה גַּם־הִוא בָּנִים לְנָחוֹר אָחִיךָ׃ אֶת עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת בּוּז וְאֶת קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם׃ וְאֶת כֶּשֶׂד וְאֶת חֲזוֹ וְאֶת פִּלְדָשׁ וְאֶת יִדְלָף וְאֶת בְּתוּאֵל׃ וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת רִבְקָה שְׁמֹנָה אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה

---

vnico propter me. Et leuauit abrahã oculos suos et vidit: τ ecce aries posteaquã apprehensus est in arbore cornibus suis. Et abiit abrahã τ tulit arietem: τ obtulit eum in holocaustũ pro filio suo. Et vocauit atq; immolauit abrahã in loco illo. Et dixit coram dño: hic erunt seruitutes gẽtionũ. Propterea dicebat in die hac: in mõte isto abrahã coram dño immolauit. Et vocauit angelus domini abrahã secundo de celo: τ ait. Per verbum meũ iurauī dicit dñs quia fecisti hanc rem: τ non pepercisti filio tuo vnico: quoniã benedictione benedicã te: τ multiplicans multiplicabo filios tuos sicut stellas celi: τ sicut arenã que est in littore maris: τ hereditabunt filij tui ciuitates inimicorum suorũ: τ benedicentur propter filios tuos oẽs populi terre: pro eo quod obedisti verbo meo. Et reuersus est abraham ad pueros suos: τ surrexerunt et abierũt simul ad bersabee: τ habitauit abraham in bersabee. Et factum est post verba hec τ nunciatũ est abrahe dicendo. Ecce peperit melcha etiam ipsa filios nachor fratri tuo: hus primogenitũ eius τ buz fratrẽ eius: et camuel patrẽ aram: τ caseth τ azau. Et phaldas: τ iedlaph τ bathuel. Bathuel autem genuit rebecam. Istos octo peperit melcha

---

Pritiua chal.

אָחִיךָ
עֵקֶב
עוֹלָה
הַר
בָּרַךְ
הוּל
תּוֹב
הָיָה
אָבִי
בֵּן

לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם׃ וּמִלְכָּתָה יָלְדָה גַּם־הִוא לְנָחוֹר בָּנִים׃ אֶת־עוּץ בְּכֹרוֹ וְאֶת־בּוּז אָחִיו וְאֶת־קְמוּאֵל אֲבִי אֲרָם׃ וְאֶת־כֶּשֶׂד וְאֶת־חֲזוֹ וְאֶת־פִּלְדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֵת בְּתוּאֵל׃ וּבְתוּאֵל יָלַד אֶת־רִבְקָה שְׁמֹנָה בָּנִים אֵלֶּה יָלְדָה מִלְכָּה לְנָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם׃ וּפִילַגְשׁוֹ וּשְׁמָהּ רְאוּמָה וַתֵּלֶד גַּם־הִוא אֶת־טֶבַח וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה׃

Cap. xxiii.

וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃ וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וְלִבְכֹּתָהּ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי חֵת לֵאמֹר׃ גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ־לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי׃ וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ שְׁמָעֵנוּ אֲדֹנִי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת־מֵתֶךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא יִכְלֶה מִמְּךָ מִקְבֹּר מֵתֶךָ׃ וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאָרֶץ לִבְנֵי חֵת׃ וַיְדַבֵּר עִמָּם לֵאמֹר אִם־יֶשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנַי שִׁמְעוּנִי וּפִגְעוּ לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר׃ וְיִתֶּן לִי אֶת־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת־קָבֶר׃ וְעֶפְרוֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי

Cap. xxiii.

כָּל־בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר׃ לֹא אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נָתַתִּי לָךְ קְבֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר אֶל־עֶפְרוֹן בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שָׁמָּה׃ וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ׃ אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאָה שֶׁקֶל־כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה־הִוא וְאֶת־מֵתְךָ קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי־חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר׃ וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמַכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ וְכָל־הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל־גְּבֻלוֹ סָבִיב׃ לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי־חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר־עִירוֹ׃ וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל־פְּנֵי מַמְרֵא הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לְאַבְרָהָם לַאֲחֻזַּת־קֶבֶר מֵאֵת בְּנֵי חֵת׃

Cap. xxiiii.

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שִׂים־נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי׃ וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת הַהָשֵׁב אָשִׁיב אֶת־בִּנְךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָצָאתָ מִשָּׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר דִּבֶּר־לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם׃ וְאִם־לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ וְנִקֵּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת־בְּנִי לֹא תָשִׁיב שָׁמָּה׃ וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ תַּחַת יְרֵךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל־טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל־עִיר נָחוֹר׃ וַיַּבְרֵךְ הַגְמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבוֹת׃ וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֶה־נָּא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי אַבְרָהָם׃ הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם׃ וְהָיָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי־נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע כִּי־עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדֹנִי׃ וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ׃ וְהַנַּעֲרָה טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל׃ וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי־נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל־יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ׃ וַתְּכַל לְהַשְׁקוֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב עַד אִם־כִּלּוּ לִשְׁתּוֹת׃ וַתְּמַהֵר וַתְּעָר כַּדָּהּ אֶל־הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל־הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב לְכָל־גְּמַלָּיו׃ וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם־לֹא׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם׃ וַיֹּאמֶר בַּת־מִי אָתְּ הַגִּידִי־נָא לִי הֲיֵשׁ בֵּית־אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת־בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם מָקוֹם לָלִין׃ וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אֲנִי בַּדֶּרֶךְ נָחָנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי׃ וַתָּרָץ הַנַּעֲרָה וַתַּגֶּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעָיִן׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת אֶת־הַנֶּזֶם וְאֶת־הַצְּמִידִים עַל־יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי רִבְקָה אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד עַל־הַגְּמַלִּים עַל־הָעָיִן׃ וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם לַגְּמַלִּים׃ וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבָּיְתָה וַיְפַתַּח הַגְמַלִּים נָתַן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וַיָּשֶׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל עַד אִם־דִּבַּרְתִּי דְבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנִי׃ וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֶּן־לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים׃ וַתֵּלֶד שָׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵּן לַאדֹנִי אַחֲרֵי זָקְנָתָהּ וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃ וַיַּשְׁבִּיעֵנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ׃ אִם־לֹא אֶל־בֵּית אָבִי תֵּלֵךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי׃ וָאֹמַר אֶל־אֲדֹנִי אוּלַי לֹא תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ אִתְּךָ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי׃ אָז תִּנָּקֶה מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי׃ וָאָבוֹא הַיּוֹם אֶל־הָעָיִן וָאֹמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם־יֶשְׁךָ נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ׃ הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם מִכַּדֵּךְ׃ וְאָמְרָה אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הוֹכִיחַ יְהוָה לְבֶן־אֲדוֹנִי׃ אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר בְּלִבִּי וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל־שִׁכְמָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתִּשְׁאָב וָאֹמַר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי־נָא׃ וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וְגַם הַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה׃ וָאֶשְׁאַל אֹתָהּ וָאֹמַר בַּת־מִי אָתְּ וַתֹּאמֶר בַּת־בְּתוּאֵל בֶּן־נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ מִלְכָּה וָאָשִׂם הַנֶּזֶם עַל־אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ׃ וָאִקֹּד וָאֶשְׁתַּחוּ לַיהוָה וָאֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחָנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לָקַחַת אֶת־בַּת־אֲחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ׃ וְעַתָּה אִם־יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת־אֲדֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הַגִּידוּ לִי וְאֶפְנֶה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמֹאל׃ וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְהוָה יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רָע אוֹ טוֹב׃ הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן־אֲדוֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ עֶבֶד־אַבְרָהָם אֶת־דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה לַיהוָה׃ וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה מַתָּנֹת גַּם לְאָחִיהָ וּלְאִמָּהּ נָתַן מִגְדָּנוֹת׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתְּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָה אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־תְּאַחֲרוּ אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לַנַּעֲרָה וְנִשְׁאֲלָה אֶת־פִּיהָ׃ וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ׃ וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת־מֵנִקְתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו׃ וַיְבָרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר שֹׂנְאָיו׃ וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל־הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רִבְקָה וַיֵּלֶךְ׃ וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃ וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים׃ וְרִבְקָה נָשְׂאָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃ וַתֹּאמֶר אֶל־הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס׃ וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֳלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃

Cap. xxv.

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה׃ וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יָקְשָׁן וְאֶת־מְדָן וְאֶת־מִדְיָן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ׃ וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת־שְׁבָא וְאֶת־דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וּלְטוּשִׁים וּלְאֻמִּים׃ וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וְעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃ וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק׃ וְלִבְנֵי הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנוֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל־אֶרֶץ קֶדֶם׃ וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר חָי מֵאָה שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים׃ וַיִּגְוַע וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל־מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שְׂדֵה עֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מַמְרֵא׃ הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאֵר לַחַי רֹאִי׃ וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בִּשְׁמוֹתָם לְתוֹלְדֹתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃ וּמִשְׁמָע וְדוּמָה וּמַשָּׂא׃ חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר נָפִישׁ וְקֶדְמָה׃ אֵלֶּה בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם לְאֻמֹּתָם׃ וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאָה שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים וַיִּגְוַע וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמָּיו׃ וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפָל׃ וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן־אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק׃ וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר׃ וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ׃ וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו׃ וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בֶּן־שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אוֹתָם׃ וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים׃ וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֲקֹב׃ וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל־יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן־הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף אָנֹכִי עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ אֱדוֹם׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ לִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִי כַּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת־הַבְּכֹרָה׃ וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אַל־תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת־הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֵת כָּל־הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ עֵקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בִּגְרָר׃ וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אֲחֹתִי הִוא כִּי יָרֵא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶּן־יַהַרְגֻנִי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת מַרְאֶה הִוא׃ וַיְהִי כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיַּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחַלּוֹן וַיַּרְא וְהִנֵּה יִצְחָק מְצַחֵק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אַךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם אֶת־אִשְׁתֶּךָ וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם׃ וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת׃ וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד׃ וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃ וְכָל־הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹ

filijs het: τ oibus ingrediētibus in ciui
υἱῶν χέτ, καὶ πάντων εἰσπορευομένων εἰς τὴν πό=
tatē dicens: apud me cīto dñe. et audi me.
λιν, λέγων, παρέμοί γίνου κυριε. καὶ ἄκουσόν μου.
agrū τ spelunca q̄ in eo: tibi do.
τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ, σοὶ δίδωμι.
coꝝ oibus ciuib⁹ meis dedi
ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν μου δέδωκά
tibi. sepeli mortuū tuū. et adorauit
σοι. θάψον τὸν νεκρόν σου. καὶ προσεκύνησεν
abraam coram pplo terre. τ dixit
ἀβραὰμ ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. καὶ εἶπε τῷ
ephron in aures coꝝ populo terre.
ἐφρὼν εἰς τὰ ὦτα ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς.
qm̄ apud me ea: audi me. argentū
ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἶ, ἄκουσόν μου. τὸ ἀργύριον
agri · accipe a me: τ sepeliā mortuū
τοῦ ἀγροῦ λάβε παρ' ἐμοῦ, καὶ θάψω τὸν νεκρόν
meū illic. respondit ergo ephron abraam: dicens:
μου ἐκεῖ. ἀπεκρίθη δὲ ἐφρὼν τῷ ἀβραάμ, λέγων,
nequaq̄ dñe. audiui enī quadringētarū didrachma
οὐχί κύριε · ἄκουσα γὰρ τετρακοσίων δίδραχ=
rū argenti. sed q̄d vtiq; esset hoc inter
μων ἀργυρίου · ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀναμέσον
me et te? tu ergo mortuū tuū sepeli. τ
ἐμοῦ καὶ σοῦ; σὺ δὲ τὸν νεκρόν σου θάψον. καὶ
audiuit abraam ephron. τ retribuit a=
ἤκουσεν ἀβραὰμ τοῦ ἐφρών · καὶ ἀποκατέστησεν ἀ=
braam ephron argentū: qđ locutus ē in au
βραὰμ τῷ ἐφρὼν τὸ ἀργύριον, ὃ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦ=
res filioꝝ het: quadringētas didrachmas argēti
τα τῶν υἱῶν χέτ, τετρακόσια δίδραχμα ἀργυρίου
probati mercatorib⁹. τ fuit ager ephron: q̄ erat in
δοκίμου ἐμπόροις. καὶ ἔστη ὁ ἀγρὸς ἐφρών, ὃς ἦν ἐν τῷ
spelunca duplici: q̄ est ītra faciem mābre:
σπηλαίῳ τῷ διπλῷ, ὅ ἐστι κατὰ πρόσωπον μαμβρῆ,
ager et spelunca q̄ erat in eo: et oīs ar
ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ σπήλαιον ὁ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ πᾶν δένδρον
bor: q̄ erat in agro: q̄ est in terminis eius
δρον, ὁ ἦν ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ ἐστιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ
circuitu abraam in possessionē coꝝ filijs
κύκλῳ, τῷ ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν ἐναντίον τῶν υἱῶν
het: et oīb⁹ ingredientibus in
τοῦ χέτ, καὶ πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς
ciuitatē: post hāc sepelīuit abraam sa=
τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα ἔθαψεν ἀβραὰμ σάρ
ram vxorē suā in spelunca agri
ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ
duplici: q̄ est ante mambre. hec est
τῷ διπλῷ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι μαμβρῆ · αὕτη ἐστὶ
hebron in terra chanaā. τ cōfirmat⁹ ē ager τ
χεβρὼν ἐν τῇ γῇ χαναάν · καὶ ἐκυρώθη ὁ ἀγρὸς καὶ τὸ
spelunca q̄ in eo abraam in possessionē
σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ τῷ ἀβραὰμ εἰς κτῆσιν

[a] qui ingrediebātur [q] portam [r] ciuitatis illius ∞∞∞
[s] dicēs. [r] Nequaq̄ ita fiet
[t] dñe mi: sed tu magis [s] audi
sculta qđ loquor. [r] Agrū
[u] trado [t] tibi [b] & spelūcā [r] q̄
[v] in eo est [g] p̄sentibus [h] fi=
liis [s] populi mei: ∞∞∞∞∞∞∞
[w] sepeli [u] mortuū tuum.
[c] Adorauit [p] abraam ∞∞∞
[q] corā [r] pop'o [o] terre: [&] lo
cutus est [u] ad [r] ephron ∞∞∞
circunstante [s] plebe eius:
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] q̄so vt [g] audias me. [h] Da=
bo [r] pecuniā [k] pro agro: ∞∞
[s] suscipe eā. [u] & sic sepeliā
[p] mortuum meum ∞∞∞∞
in agro. [r] Respondit q̄
[o] ephron. ∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞
[s] Dñe mi [a] audi me. [b] Ter=
ra quā postulas ∞∞∞∞∞∞
[c] q̄drigētos [s] ficlos [r] argēti
valet. Illud est p̄ cū [p] int
me [b] & te: sed [r] q̄ tū [c] [k] hoc?
[u] sepeli [w] mortuum tuum
Q̄d [o] cū audisset [p] abraā
[q] appendit [r] pecuniā [s] quā
[u] ephron ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] posuerat: [b] audiēti [b]
[c] filiis [o] beth [r] q̄drigētos
[s] ficlos [b] argēti p̄bate mo
nete publice. [t] Confirma
tus q̄ est [w] ager quōdam
[u] ephrōis: [p] i quo erat spe
luca [p] duplex [r] respicies
[q] mābre tā [s] ipe q̄ [w] spelun
ca [t] & oīs [q] arbores eius
[r] in cunctis ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] terminis ei? [q] p circuitū
[b] abrae in possessionē ∞∞∞
[k] vidētibus [l] filiis [w] heth &
[u] cūctis [o] q̄ ītrabāt [p] portā
[q] ciuitatis illius. [r] Atq; [s] ita
[r] sepeliuit [u] abraā ∞∞∞∞∞
[r] sarā [v] xorē suā [a] in [b] spelū
ca [r] agri ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q] duplici [r] que respiciebat
[q] mambre: [b] hec est ∞∞∞
[c] hebron [k] i terra [l] chanaā.
[m] Et cōfirmatus ē [u] ager
[o] & antrū [p] quod erat [q] i eo
[r] abrae [q] in possessionē ∞

בְּנֵי חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר׃ לֹא אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה
נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְךָ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּי נְתַתִּיהָ
לָךְ קְבֹר מֵתֶךָ׃ וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם
לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר אֶל עֶפְרוֹן
בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם
אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה
לְקַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת מֵתִי׃׃׃
שְׁמַע לִי׃ אֲדֹנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינֶךָ
מַה הוּא וְאֶת מֵתְךָ קְבֹר׃ וַיִּשְׁמַע
אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל׃׃׃
אַבְרָהָם לְעֶפְרֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת
וַיָּקָם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בַּמַּכְפֵּלָה
אֲשֶׁר לִפְנֵי מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר
וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל
גְּבֻלוֹ סָבִיב׃ לְאַבְרָהָם לְמִקְנָה׃׃׃
לְעֵינֵי בְנֵי חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר
עִירוֹ׃ וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת
שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל מְעָרַת שְׂדֵה
הַמַּכְפֵּלָה עַל פְּנֵי מַמְרֵא הוּא׃׃׃
חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיָּקָם הַשָּׂדֶה
וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם לַאֲחֻזַּת

Interp.chal'

filijs heth ingrediētibus portā ciuitatis illi⁹: dicens.
Nequaq̄ dñe mi: sed audi me. Ager quē
do tibi: τ spelucā q̄ in eo ē tibi do: coꝝ filijs populi mei tradā
tam tibi: sepeli mortuū tuū. Et adorauit abrahā coꝝ
populo terre: τ locut⁹ est cū efron coꝝ pplo terre. dicē=
ns. Si tu vtiq; facis mecū miam: audi me mihi: da
bo pecuniā pro agro: accipe illam a me: vt sepeliā ibi
mortuū meū. Rñditq; efron ad abrahā: dicēs ei. Dñe
mi audi me mihi: terra q̄ valet q̄dringētos siclos argē
ti inter me τ te q̄ est: τ mortuū tuū sepeli. Et acquieuit
abrahā efron: τ appēdit abrahā argentū qđ efron lo
cut⁹ fuerat coꝝ filijs heth q̄dringētos siclos argēti:
qđ recipiebat pro mercimonijs in vnaquaq; prouin=
cia. Et cōfirmatus est ager efron in quo est spelunca
duplex q̄ est ante mambre: tam ager q̄ spelunca q̄ in eo
est τ oēs arbores q̄ sunt in agro τ in oīm termino eī⁹
per circuitū: abrahe in emptionē videntib⁹ oibus fi=
lijs heth q̄ intrabāt portā ciuitatis illi⁹. Et post hec
sepeliuit abrahā sarā vxorē suā in spelunca duplici:
in agro qui est cōtra facē mambre: ipsa est hebron in
terra chanaan. confirmatusq; est ager τ spelūca q̄ ne
in eo est abrahe in possessionem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Transla.Chal'

בְּנֵי חִתָּאָה לְכָל עַלִּיל תְּרַע קַרְתֵּיהּ לְמֵימַר וְלָא רְעִינֵי כַּדְיִל מִנִּי חַקְלָא יְהַב לָךְ
וּכְעָרְתָא דְּבֵיהּ לָךְ יְהַבִית לָךְ קֳדָם בְּנֵי עַמִּי יְהַבִיתַהּ לָךְ קְבַר מֵתָךְ: וּסְגִיד אַבְרָהָם קֳדָם
עַמָּא דְאַרְעָא: וּמַלֵּיל עִם עֶפְרוֹן קֳדָם עַמָּא דְאַרְעָא לְמֵימַר בְּרַם אִם אַתְּ עָבִיד לִי טַיְבוּ
כַּדְיִל מִנִּי אִתֵּן כְּסַפָּא דְמֵי חַקְלָא קַבֵּיל מִנִּי וְאֶקְבַּר יָת מֵיתִי לְתַמָּן: וַאֲתֵיב עֶפְרוֹן יָת
אַבְרָהָם לְמֵימַר לֵיהּ: רְבּוֹנִי כַּדְיִל מִנִּי אַרְעָא שְׁוְיָא אַרְבַּע מְאָה סְלְעִין דְּכַסְפָּא בֵּינִי
וּבֵינָךְ מַה הִיא וְיָת מֵיתָךְ קְבַר: וְקַבֵּיל אַבְרָהָם מִן עֶפְרוֹן וְתָקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן יָת כַּסְפָּא
דְמַלֵּיל קֳדָם בְּנֵי חִתָּאָה אַרְבַּע מְאָה סְלְעִין דְּכַסְפָּא דְּשְׁתְּקַבְּלָא בְּסְחוֹרְתָא בְּכָל מְדִינְתָא:
וְקָם חַקְלָא עֶפְרוֹן דִּי בְּכַפֵּלְתָּא דִּי קֳדָם מַמְרֵא חַקְלָא וּמְעָרְתָא דִּבֵיהּ וְכָל אִילָנָא דִּי
בְּחַקְלָא דִּי בְּכָל תְּחוּמֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר: לְאַבְרָהָם לְזִבְנוּתָא לְעֵינֵי בְּנֵי חִתָּאָה בְּכָל עַלִּיל
תְּרַע קַרְתֵּיהּ: וּבָתַר כֵּן קְבַר אַבְרָהָם יָת שָׂרָה אִתְּתֵיהּ בִּמְעָרַת חַקְלָא דְּכַפֵּילְתָּא דְּעַל אַפֵּי
מַמְרֵא הִיא חֶבְרוֹן בְּאַרְעָא דִּכְנַעַן: וְקָם חַקְלָא וּמְעָרְתָא דִּבֵיהּ לְאַבְרָהָם לְאַחְסָנַת

Cap.xxiiii.

כֻּלָּה מֵאֵת בְּנֵי חֵת׃ וְאַבְרָהָם

זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־ כֹּל

אַבְרָהָם בַּכֹּל׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל

עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר

לוֹ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי׃

וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם

וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח

אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר

אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אֶל אַרְצִי

וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה

לִבְנִי לְיִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד

אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת

אַחֲרַי אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲהָשֵׁב

אָשִׁיב אֶת בִּנְךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

יָצָאתָ מִשָּׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם

הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנִי

שָׁמָּה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר

לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי

וַאֲשֶׁר דִּבֶּר לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי

לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ

הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ

וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם׃ וְאִם לֹא

תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ

וְנִקֵּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת בְּנִי

לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה׃ וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת

יָדוֹ תַּחַת יֶרֶךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו

וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיִּקַּח

כֻּלָּה

בוא יום

אברהם אל

עבדו זקן ביתו המשל כל אשר

שום נא ידך תחת ירכי

ואשביעך ביהוה אלהי השמים

שבע

ואלהי הארץ אשר לא תקח

לקח

אשה לבני מבנות הכנעני אשר

איש

אנכי יושב בקרבו כי אל ארצי

ישב

ואל מולדתי תלך ולקחת אשה

ילד הלך

לבני ליצחק׃ ויאמר אליו העבד

אולי לא תאבה האשה ללכת

אל אבה הלך

אחרי אל הארץ הזאת השב

שוב

אשיב את בנך אל הארץ אשר

יצאת משם׃ ויאמר אליו אברהם

השמר לך פן תשיב את בני

שמר

שמה׃ יהוה אלהי השמים אשר

לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי

ואשר דבר לי ואשר נשבע לי

שבע

לאמר לזרעך אתן את הארץ

נתן

הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך

שלח פנה

ולקחת אשה לבני משם׃ ואם לא

תאבה האשה ללכת אחריך

ונקית משבעתי זאת רק את בני

נקה

לא תשב שמה׃ וישם העבד את

שוב שום

ידו תחת ירך אברהם אדניו

וישבע לו על הדבר הזה׃ ויקח

שבע לקח

Interp.chal.

sepulchri a filijs heth. Cap. 24.

ET abraham erat senex prouectęq etatis: ꝛ dominus benedixit abraham in omnibus. Dixitq abraham seruo suo seniori domus sue: qui preerat omnibus que habebat: pone nunc manū tuam subter femur meū. et adiurabo te per verbuꝫ domini dei celi ꝛ dei terre: ꝙ non accipias vxorē filio meo de filiabus chananeorū: inter quos ego habito: sed ad terrā meam ꝛ ad generationē meam ibis: ꝛ accipies vxorem filio meo isaac. Dixitq ei seruus. Forte nolet mulier venire post me in terram hanc: nunquid reducens reducā filium tuū ad terrā de qua egressus es: Et dixit ei abraham. Caue ne forte reducas filium meū illuc. Dominus deus celi qui tulit me de domo patris mei ꝛ de terra natiuitatis mee: ꝛ qui locutus est mihi: ꝛ iurauit mihi dicens. Filijs tuis dabo terram hanc: ipse mittet angelum suum coram te: et accipies vxorem filio meo inde. Et si noluerit mulier venire post te: eris inocēs a maledictiōe mea hac: tantūmodo filium meum ne reducas illuc. Et posuit seruus manum suam sub femore abraham domini sui: ꝛ iurauit illi super verbo hoc. Et tulit

שׁוּב עוֹל שׁוּב

שָׁוֶה קוֹם אָמַר

נָסַב אִנְתְּ

אָזַל נָסַב אֲבָה

אִנְתְּ אָתָא תּוּב

סַמַּר קוֹם אָמַר

נָתַן שָׁלַח נָסַב

בַּר אֲבָה אָתָא

הֲוָה זַבָּה אוֹם

תּוּב שָׁוֶה רָבָה

קוֹם

Transla.B.Hiero.

fmōumēti"a" filiis rheth.

ΘRat' āt abraā ca.24. senex dierūq; multoꝝ: & dñs in cūctis bñ dixerat ei. Dixitq ad ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ seruū seniorē domus sue: q̄ erat oibus que habebat. Pone manū tuā subter femur meū: & adiurabo te per dñm deū celi et deū terre: vt nō accipias vxorē filio meo de filiabus chananeorū: inter quos habito: sed ad terram & cognationē meā proficiscaris: & inde accipias vxorē filio meo isaac. Respondit seruus. Si noluerit mulier venire ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ mecū in terrā hāc: nūquid debeo filiū tuū ad locū de quo tu egressus es. Dixitq; abraam. Caue ne quando reducas filium meum illuc. Dñs deus celi & terre qui ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ tulit me de domo patris mei & de terra natiuitatis mee: qui locutus est mihi: & iurauit mihi dicēs semini tuo dabo terram ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ hāc: ipe mittet angelum suū coram te: ꝛꝛꝛꝛ & accipies inde vxorē filio meo. Sinautem ꝛꝛ mulier noluerit esequi te: ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ non teneberis iuramēto. filium tm meum ꝛꝛ ne reducas illuc. Posuit ergo ꝛꝛ seruus manum sub femore abraam domini sui: ꝛꝛ & iurauit illi super sermone hoc. Tulitq; ꝛꝛꝛ

Transla.Gre.lxx.cū interp.latina.

sepulchri. a filijs het.
Ταφου, παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ χέτ. Ca.24.

ΘΚΑΙ abraam erat senior proiect᷑ die
καὶ ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμε
bꝰ. et dñs bñdixit abraam per oia.
ρῶν · καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν ἀβραὰμ κατὰ πάντα.
et dixit abraam seruo suo senio
καὶ εἶπεν ἀβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέ-
ri dom᷑ sue principi suorū oim:
ρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι τῶν αὐτοῦ πάντων,
pone manū tuā subter femur meū. et adiurabo te
θὲς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου. καὶ ἐξορκιῶ σε
dñm deū celi et deū terre: vt nō ac
κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λά
cipias vxorē isaac filio meo de filiabus
βῃς γυναῖκα ἰσαὰκ τῷ υἱῷ μου ἐκ τῶν θυγατέρων
chananeorū: cū q̄b᷑ ego habito iter ipsos: sed in
τῶν χαναναίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς
terrā meā vbi ego nat᷑ sum ibis: et in
τὴν γῆν μου οὗ ἐγὼ ἐγενόμην πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν
tribū meā. et accipies vxorē filio meo isaac
φυλήν μου · καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαάκ
inde. dixit āt ad eū seru᷑: si ignē nō volue
ἐκεῖθεν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, ἐὰν οὖν μὴ βούλη
rit mulier venire mecū retro in terrā
ται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν
hanc: reducam filiū tuū in trā: vnde egres
ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλ
sus es inde: dixit āt ad eum abraam. caue
θες ἐκεῖθεν; εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ἀβραάμ · πρόσεχε
tibi ne reducas filium meū illuc. dñs de
σεαυτῷ μὴ ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ. κύριος ὁ θε
us celi et de᷑ terre: qui tulit me de
ὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ
domo patris mei: et de terra qua genit᷑ sū:
οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην,
qui locut᷑ ē mihi: ꝛ iurauit mihi: dicens: tibi dabo
ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὤμοσέ μοι, λέγων, σοὶ δώσω τὴν
trā hanc ꝛ semini tuo: ipse mittet
γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ
angelū suū ante te. ꝛ accipies vxo
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου. καὶ λήψῃ γυναῖ
rē filio meo inde. si aūt noluerit mulier ve
κα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πο
nire tecū in terrā hanc: mundus eris
ρευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ
a iuramēto meo hoc. tantū filiū meū ne re
ἀπὸ τοῦ ὅρκου μου τούτου. μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀπο
ducas illuc. ꝛ posuit seruus manū suam
στρέψῃς ἐκεῖ. καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ
sub femore abraam dñi sui. et iurauit
ὑπὸ τὸν μηρὸν ἀβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν
ei de verbo hoc. et accepit
αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. καὶ ἔλαβεν

Transla. Chal.

Ca.xxiiij.

קְנוֹרָה מִן בְּנֵי חִתָּאָה׃ וְאַבְרָהָם סִיבָא בְּיוֹמִין וְיָיָ

בָּרִיךְ יָת אַבְרָהָם בְּכֹלָּא׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעַבְדֵיהּ סָבָא דְּבֵיתֵיהּ דְּשַׁלִּיט בְּכָל דִּילֵיהּ

שׇׁוֵי כְעַן יָדָךְ תְּחוֹת יַרְכִּי׃ וְאַקְיְמִנָּךְ בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא וֵאלָהָא דְּאַרְעָא

דְּלָא תְסַב אִתְּתָא לְבְרִי מִבְּנָת כְּנַעֲנָאָה דַּאֲנָא יָתִיב בֵּינֵיהוֹן׃ אֱלָהֵין לְאַרְעִי וְלִיל דְּתִי

תֵּזֵיל וְתִסַּב אִתְּתָא לְבְרִי לְיִצְחָק׃ וַאֲמַר לֵיהּ עַבְדָּא מַאִים לָא תֵּיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתִי

מָתְרָאי לְאַרְעָא הָדָא הַאֲתָבָא אַתְיָב יָת בְּרָךְ לְאַרְעָא דְּנַפַּקְתָּ מִתָּמָּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַבְרָהָם

אִיסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא תְּתֵיב יָת בְּרִי לְתָמָּן׃ יְיָ אֱלָהָא דִּשְׁמַיָּא דְּדַבְּרַנִי מִבֵּית אַבָּא

וּמֵאַרְעָא יַלֵּדוּתִי וּדְמַלֵּיל לִי וּדְקַיֵּים לִי לְמֵימַר לִבְרָךְ אֶתֵּן יָת אַרְעָא הָדָא הוּא יְשַׁלַּח

מַלְאֲכֵיהּ קֳדָמָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לְבְרִי מִתָּמָּן׃ וְאִם לָא תֵּיבֵי אִתְּתָא לְמֵיתֵי בַּתְרָךְ וְתְהֵא

זַכָּאי מִמּוֹמָתִי דָּא לְחוֹד יָת בְּרִי לָא תְתֵיב לְתָמָּן׃ וְשַׁוִּי עַבְדָּא יָת יְדֵיהּ תְּחוֹת יַרְכָּא

דְּאַבְרָהָם רְבוֹנֵיהּ וְקַיֵּים לֵיהּ עַל פִּתְגָמָא הָדֵין׃ וּדְבַר

ſeruꝰ decẽ camelos de camelis dñi ſui:
ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυ̃ αὐ=
et de oĩbus bonis dñi ſui cũ ipſo.
τοῦ, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυ̃ αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ·
et ſurgẽs abiit in meſopotamiã in ciui=
καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς μεσοποταμίαν εἰς τὴν πό=
tatẽ nachor.τ fecit quieſcere camelos extra ciuita=
λιν ναχώρ· καὶ ἐκοίμισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλε=
tẽ apũ puteũ aquæ ad veſperũ.qñ egre
ως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος πρὸς ὀφέ· ἡνίκα ἐκ
diuntur aquatrices.
πορεύονται αἱ ὑδρευόμεναι·
Iudith 9.a. abraam: pſperũ fac coram me hodie: et fac
Ἀβραάμ, εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον, καὶ ποίη=
miam cũ dño meo abraã. ecce ſtetι in
σον ἔλεος μετὰ τοῦ κυ̃ μου Ἀβραάμ. ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ
fonte aque: at filie hoiz
τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος, αἱ δὲ θυγατέρες τῶν ἀνδρῶν τῶν
habitãtiũ ciuitatẽ egrediunt ad hauriẽdã aquã.
οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ.
et erit virgo cui ẏtiq̃ ego dixero: inclina
καὶ ἔσται ἡ παρθένος ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, ἐπίκλινον τὴν
hydriã tuã vt bibã: τ dixerit mihi: bibe:τ came=
ὑδρίαν σου ἵνα πίω, καὶ εἴπῃ μοι, πίε, καὶ τοὺς καμή=
los tuos potabo: donec ẏtiq̃ ceſſent bibentes: hanc
λους σου ποτιῶ, ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι, ταύ=
preparaſti ſeruo tuo iſaac. et in hoc
την ἡτοίμασας τῷ παιδί σου Ἰσαάκ. καὶ ἐν τούτῳ
cognoſcam: q̃ feciſti miaz cuz dño meo abra
γνώσομαι, ὅτι ἐποίησας ἔλεος μετὰ τοῦ κυ̃ μου Ἀβρα
am.τ factũ ẽ anteq̃ perficeret ipſe loquẽs
ἀμ. καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα
in mẽte. τ ecce rebecca egrediebaꝫ genita
ἐν τῇ διανοίᾳ· καὶ ἰδοὺ ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖ
bathuel filio melche vxoris nachor fra=
σα Βαθουὴλ υἱῷ Μελχᾶς τῆς γυναικὸς Ναχὼρ τοῦ ἀδελ
tris abrahã: habẽs hydriã ſup humeros.at
φοῦ Ἀβραάμ, ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων· ἡ δὲ
C virgo erat decora aſpectu valde. virgo erat.
παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν· ἀν=
vir nõ cognouit eã. deſcendẽs ãt ad fontẽ:
δρὶ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγήν,
impleuit hydriã: τ aſcẽdit. cucurrit ãt ſeruꝰ in
ἐνέπλησε τὴν ὑδρίαν, καὶ ἀνέβη· ἔδραμε δὲ ὁ παῖς εἰς
occurſum · ipſi: τ dixit ei: pota me pa=
συνάντησιν αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, ποτίσον με μι=
rum aque de hydria tua. illa ãt dixit: bibe dñe: et
κρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου. ἡ δὲ εἶπε, πίε κύ, καὶ
feſtinauit: et depoſuit hydriã ſup brachiũ ſuuz τ po
ἔσπευσε, καὶ καθεῖλε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐ
tauit eum: donec ceſſauit bibẽs. et dixit: et ca
πότισεν αὐτόν, ἕως οὗ ἐπαύσατο πίνων· καὶ εἶπε, καὶ ταῖς κα
melis tuis hauriã aq̃ꝫ: donec ẏtiq̃ oẽs bibant. τ feſtinauit
μήλοις σου ὑδρεύσομαι, ἕως ἂν πᾶσαι πίωσι· καὶ ἔσπευσε

ᵇdecemᶜcamelosᶠde gre
geᵍdominiſui: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰ& abiit: exᶠoĩbusᵏbõis
ˡeiuſ portãsᵐfecũ."profe
ctuſq̃ᵒ perrexitᵖ iᵍmeſo
potamiamᵒ adᶜ vrbemꝏ
ᵘnachor.ˣGũq̃ʸcamelos
ˣfeciſſet accũbereᶻ extra
ᵃoppidũᵇ iuxtaᶜputeum
ᵈ aq̃ᶠveſpereᵉoᵍtẽpore
quoʰ ſolẽt mlieres egẽdi
ˡad hauriendã aquã: ora
uit dñmᵏdicẽs. ˡDñeᵐde
us" dñi meiᵒabraãᵖoccur
reᵍobſecroʳmihiˢhodie:
ᵗ&facᵘmiamˣcũʸdño mo
ᶻabraã. ᵃEcceᵇegoᶜſtoᵈp
peᵉfontemꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠaque:ᵍ& filie hĩtatoꝛhu
ius ˡciuitatisᵏegrediẽtur
ˡad hauriendã"aquã.ᵐIgi
turᵒpuellaᵖcuiꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠdixero:ʳinclina "hydriã
tuamˢvt bibam: ꝏꝏꝏ
ᵗ& illa rñderit:ᵘ bibe.quĩ
ᵛ&ʷcamelis tuisˣdabo po
tũ:ʸipa ẽ quãᶻpparaſtiᵃ p
uo tuoᵇiſaac:ᶜ& per hoc
ᵈintelligãᵉq̃ ᶠfeceris"miſ
ericordiã" cũ ᵍdño meo
abraã. ʰNecdum intra ſe
ᶦverbaᵏcõpleuerat:"& ec
ce ˡ rebecca ᵐ egredieba=
turⁿfiliaᵒbathuel ꝏꝏꝏꝏ
ᵖfiliiᵠmelche ʳvxorisˢna=
chorᵗfratrisᵘabraã ꝏꝏꝏ
hñsᵛhydriamʷinˣſcapula
ſua:ʸpuella "decora ꝏꝏ
ᶻnimisᵃvirgoq̃ pulcerri
maʳ&ˢincognitaꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗviro." Deſcendẽratautẽ
ᵘad fontẽ:ᵛ& impleuerat
ʷhydriãaq̃:ˣacreuertеba
tur.ʸOccurritq̃ᶻeiᵃſer=
uus:ᵇ& ait. ᶜPauxillũᵈaq̃
ᵉmihi ad bibendũ prebe
ᶠde hydria tua.ᵍq̃ rñdit.
ʰBibe"dñe mi. ⁱ Celeri=
terq̃ʲdepoſuitᵏhydriam
ˡſupᵐvlnã ſuã:ˡ& dedit ei
potũ. ⁿCũq̃ ille ᵒbibiſſet
ᵖadiecit. ᵠQuin &ʳcame
lis tuis ˢhauriã aquã:ᵗdo
necᵘcunctiᵛbibant. ꝏ

	הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו	
קום	וַיֵּלֶךְ וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם	
נהר	וַיֵּלֶךְ אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל עִיר	
	נָחוֹר וַיַּבְרֵךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר	
בוא	אֶל בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת	
יצא	צֵאת הַשֹּׁאֲבוֹת וַיֹּאמַר יְהוָה	
ברה	אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֶה נָא	
פנה	לְפָנַי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנִי	
	אַבְרָהָם הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין	
	הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאֹת	
	לִשְׁאֹב מָיִם וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר	
נטה שתה	אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה	
שמה	וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה	
יכח	אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ	
ידע עשה	אֵדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי	
היה	וַיְהִי הוּא טֶרֶם כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה	
	רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל	
אישׁ	בֶּן מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם	
טוב	וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ וְהַנַּעֲרָ טֹבַת	
ראה בתל	מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא	
ירד מלא	יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ	
עלה רוץ	וַתַּעַל וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ	
נמא	וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט מַיִם	
אמר מהר	כַּדֵּךְ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר	
שקה	וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ	
כלה	וַתְּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ	
שאב שתה	אֶשְׁאָב עַד אִם כִּלּוּ לִשְׁתֹּת וַתְּמַהֵר	

Transla.Chal.

עַבְדָּא עַשְׂרָה גַּמְלִין מִגַּמְלֵי רִבּוֹנֵיהּ וְאָזַל וְכָל שַׁבָּר רִבּוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ וְקָם וְאָזַל לַאֲרָם
דְּעַל פָּרָת לְקַרְתָּא דְּנָחוֹר׃ וְאַשְׁרִי גַּמְלַיָּא מִבָּרָא לְבֵירָא דְּמַיָּא לְעִידַן רַמְשָׁא
לְעִידַן דְּנָפְקָן מַלְיָתָא וְאָמַר יְיָ אֱלָהָא דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם זַמִּין כְּעַן קֳדָמַי וּמַא דִּין וְעִבֵיד
לְרִבּוֹנִי עִם רִבּוֹנִי אַבְרָהָם׃ הָא אֲנָא קָאִים עַל עֵינָא דְּמַיָּא וּבְנָת אֵינַשׁ כַּרְתָּא נָפְקָן
לְמִמְלֵי מַיָּא׃ וְתְהֵא עוֹלֵימְתָּא דְּאֵמַר לַהּ אַרְכִּי כְּעַן כּוּלְתִּיךְ וְאֶשְׁתֵּי וְתֵימַר אֶשְׁתֵּי
וְאַף גַּמְלָךְ אַשְׁקֵי יָתַהּ זַמִּינְתָּא לְעַבְדָּךְ לְיִצְחָק וּבַהּ אִדַּע אֲרֵי עֲבַדְתְּ טִיבוּ עִם רִבּוֹנִי׃
וַהֲוָה הוּא עָד לָא שֵׁצִי לְמַלָּלָא וְהָא רִבְקָה נְפָקַת דְּיָתִילַת לִבְתּוּאֵל בַּר מִלְכָּה אֵתַּת
נָחוֹר אֲחוּהִי דְּאַבְרָהָם וְכוּלְתַהּ עַל כְּתֵפַהּ׃ וְעוֹלֵימְתָּא שַׁפִּירַת חֵזוּ לַחֲדָא בְּתוּלְתָּא וּבַר
לָא יְדָעָהּ וּנְחַתַת לְעַיְנָא אִמְלַת כּוּלְתַהּ וְסִלְּקַת׃ וּרְהַט עַבְדָּא לְקַדְמוּתַהּ וַאֲמַר אַטְעִימְנִי
כְּעַן זְעִיר מַיָּא מִכּוּלְתִּיךְ׃ וַאֲמַרַת אִשְׁתִּי רִבּוֹנִי וְאוֹחְיַת וְנַחַתַת כּוּלְתַהּ עַל יְדַהּ וְאַשְׁקִי
תְיֵה׃ וְשֵׁצִי לְאַשְׁקוּיוֹתֵיהּ וַאֲמַרַת אַף לְגַמְלָךְ אַמְלִי עַד דְּיִסְבְּקוּן לְמִשְׁתֵּי׃ וְאוֹחְיַת

Jnterp.chal.

ſeruus decẽ camelos de camelis dñi ſui: τ abiſt: τ oĩa
optima dñi ſui portãs in manu ſua. et ſurrexit τ abiſt
in ſyriam: q̃ eſt iuxta euphratẽ: in ciuitatẽ nachor. Et
accũbere fecit camelos extra ciuitatẽ iuxta puteũ aq̃
in tpe veſpertino: in q̃ mulieres egrediũtur ad hauriẽ=
dã aquã. Et ait. Dñe deᵍ dñi mei abrahã occurre obſe
cro mihi hodie: τ fac miam cũ dño meo abrahã. Ecce
ego ſto ꝓpe fontẽ aque: τ filie hoim cuitatſ egrediũ
tur ad hauriendã aquã. Et erit puella cui dixero : in
clina obſecro hydriã tuã vt bibã: τ dixerit: bibe τ ca
melos quoq̃ tuos adaq̃bo: tpſam ꝓparaſti ſeruo tuo
iſaac: τ in hoc ſcia q̃ feciſti miaz cũ dño meo. Et factũ
eſt anteq̃ ille ceſſaſſet loq̃ : ecce rebeca egrediebat: q̃
nata ẽ batuel filio melchevxoris nachor fris abrahe
τ hydria ſua ſup humerũ ei. Et puella erat pulchra
aſpectu valde: virgo τ vir nõ cognouerat eã: τ deſcen
dit ad fontẽ: τ impleuit hydriã ſuã: τ aſcendit. Et cu=
currit ſeruus in occurſum eius: et ait. Fac me guſtare
obſecro paululũ aq̃ de hydria tua. Et ait. Bibe dñe
mi. Et feſtinauit τ depoſuit hydriã ſup manuz ſuã: τ
dedit ei bibere. Et cũ ceſſaſſet bibere dixit. etiã came
lis tuis hauriam: donec ceſſent bibere. Et feſtinauit:

קום שרא בור	קוּם שְׁרָא בּוֹר
מלא טוב רבה	מַלְיָא טוּב רַבָּה
קום מלא הוה	קוּם מַלְיָא הֲוֵה
עלם קלתא	עָלַם קַלְתָּא
שתה אמר שקה	שָׁתֵה אֱמַר שַׁקֵּה
ידע טוב שצא	יְדַע טוּב שְׁצָא
ילד אנתּ קלתּ	יְלַד אִנְתְּ קַלְתָּ
עלם חזא מלא	עָלַם חֲזָא מַלְיָא
טעם שתה רבה	טַעֲמוּ שְׁתֵה רַבָּה
אתא שקה	אֲתָא שַׁקֵּה
שצא מלא	שְׁצָא מַלְיָא

Prima heb. — Ter. Heb. — Gen. — Ca. xxiiii.

וַתְּעַר כַּדָּהּ אֶל הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד עָרָה
אֶל הַבְּאֵר לִשְׁאֹב וַתִּשְׁאַב לְכָל
גְּמַלָּיו׃ וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לָהּ
שָׁאָה
מַחֲרִישׁ לָדַעַת הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ חָרַשׁ יָדַע צָלַח
אִם לֹא׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים
הָיָה כָּלָה
לִשְׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב
לָקַח
בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל
שֶׁקֶל שְׁנָה צָמַד
יָדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם׃ וַיֹּאמֶר
אָמַר
בַּת מִי אָתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֵישׁ בֵּית
עֵנָד
אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין׃ וַתֹּאמֶר
קוֹם לוּן
אֵלָיו בַּת בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן מִלְכָּה
אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו
גַּם תֶּבֶן גַּם מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם
סָפָא רָבָה
מָקוֹם לָלוּן׃ וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ
קָדַד שָׁחָה
לַיהוָה׃ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי
בָּרַךְ
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא עָזַב חַסְדּוֹ
וַאֲמִתּוֹ מֵעִם אֲדֹנִי אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ
נָחַנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי׃ וַתָּרָץ
נָחָה רוּץ
הַנַּעַר וַתַּגֶּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים
נָגַד
הָאֵלֶּה׃ וְלִרְבְקָה אָח וּשְׁמוֹ לָבָן וַיָּרָץ
לָבָן אֶל הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל
הָעָיִן׃ וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת הַנֶּזֶם וְאֶת
הָיָה רָאָה
הַצְּמִידִים עַל יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ
אֶת דִּבְרֵי רִבְקָה אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה
דִּבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל הָאִישׁ
בּוֹא
וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַגְּמַלִּים עַל הָעָיִן׃
וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה לָמָּה

Prima chal. — Interp. chal.

שָׁקָה בּוֹר מָלֵא
שָׂרָה סָכַל יָדַע
צְלַח שָׁתָה תָּקַל
שָׁרָא חָוָה
בֵּית
כְּמַת סָגָא
רַבָּה
טוֹב חָוָה
אֵל
שָׁרָא
אָמַר קוּם

וְנַצַּת קוּלְתָהּ לְבֵית שִׁקְיָא וְרָהֲטַת עוֹד לְבֵירָא לְמִמְלֵי וּמְלַת לְכָל גַּמְלוֹהִי׃ וְגַבְרָא
שָׁהֵי בַהּ מִסְתַּכַּל שָׁתִיק לְמִידַּע הֲצְלַח יְיָ אוֹרְחֵיהּ אִם לָא׃ וַהֲוָה כַּד סַיְּקוּ גַּמְלַיָּא
לְמִשְׁתֵּי וְנָסִיב גַּבְרָא מַדְהַבָּא תִּקְלִין וְתַרְתֵּין שִׁירִין עַל יְדַהָא מַתְקַל
עֲשַׂר סְלָעִין דְּדַהֲבָא רְוֹחַ בֵּית מַתְקְלֵיהוֹן׃ וַאֲמַר בַּת מַן אַתְּ חֲוִי כְּעַן לִי הַאִית בֵּית אֲבִיךְ אֲתַר
בְּשַׁר לָנָא לְמֵבָת׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ בַּת בְּתוּאֵל אֲנָא בַּר מִלְכָּה דְּיָלְדַת לְנָחוֹר וַאֲמַרַת לֵיהּ
אַף תִּבְנָא אַף כֵּיסְתָּא סַגִּי עִמָּנָא אַף אֲתַר כְּשַׁר לְמֵבָת׃ וּכְרַע גַּבְרָא וּסְגִיד קֳדָם יְיָ׃
וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם דְּלָא שְׁבַק טִיבוּתֵיהּ וְקוּשְׁטֵיהּ מִן רִבּוֹנִי
אֲנָא בְּאוֹרַח תַּקְנָן דַּבְּרַנִי יְיָ בֵּית אֲחוֹהִי דְּרִבּוֹנִי׃ וּרְהָטַת עוּל יְמַמָּא וְחַוְיַת לְבֵית
אִמַּהּ כְּפִתְנַמְיָא הַאֵילִין דְּרִבְקָה אֲמָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן וּרְהַט לָבָן לְוָת גַּבְרָא לְבַר לְוָת
עֲתָא וְהָא כַד חֲזָא יָת מַדְהֲשָׁא וְיָת שִׁירַיָּא עַל יְדֵי אֲחָתֵיהּ וְכַד שְׁמַע יָת פִּתְנַמֵּי רִבְקָה
אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּיל עִמִּי גַּבְרָא וַאֲתָא לְוָת גַּבְרָא וְהָא כַּאִים עַל גַּמְלַיָּא עַל
עֲתָא׃ וַאֲמַר עוֹל בְּרִיכָא דַּיְיָ לְמָה

Trãsla. B. Hiero.

[b] Effundensq; [c] hydriam
[d] in [e] canalicꝰ [m] recurrit
[o] ad [p] puteum [q] vt hauriret
aquã: [r] & hauſtam [s] oibus
[t] camelis dedit". Ipſe aũt
[x] contemplabatur [r] eam
[z] tacitus [a] ſcire volens [b] vtꝝ
pſperꝫ [c] iter ſuũ [b] feciſſet
[c] dñs [a] an' nõ. [b] Poſtq; ãt [d] bi
berũt [k] cameli: ꝯ
[m] protulit" vir [o] inaures
[p] aureas [r] appẽdentes ꝯ
[q] ſiclos duos: [o] & [r] armil=
las ꝯ
totidẽ [s] pondo ſiclorum
[r] decem: [b] dixitq; ad eam.
[c] Cuius [c] es [c] filia: [f] indica
[g] mihi. [b] Eſt in [d] domo ꝯ
[h] patris tui [d] locus [n] ad ma=
nendum. [o] que reſpõdit.
[q] Filia [s] ſum [d] bathuelis [r] filii
ꝯ
[z] nachor: [x] quẽ [r] peperit
ei [n] melcha [a]. Et addidit di
cẽs. [p] Palearꝫ [r] quoq; [c] & fe
ni [g] pl'imũ ẽ [b] apd nos: [d] &
[k] locus ſpacioſus ẽ [d] ad ma
nẽdũ. [m] Inclinauit ſe [n] hõ:
[o] & adorauit [n] dñm [q] dicẽs.
[r] Benedictus [a] dñs [r] deus
[n] dñi mei [d] abraã. [r] qui [d] nõ
[a] abſtulit [n] miſericordiam
[c] & veritatem ſuã [a] a dño
meo: & recto [g] itinere ꝯ
[b] me pduxit in [d] domum
[d] frꝭ [m] dñi mei. [n] Cucurrit
itaq; [o] puella: [p] & nuncia=
uit [q] i domũ mꝭs ſue oĩa
que audierat. [n] Hẽbat ãt
rebecca [r] frẽm [r] noie' laba
[a] qui feſtinus egreſſus eſt
[c] ad [o] hominem ꝯ
[d] vbi erat [g] fons.' Cũq; vi=
diſſet inaures [m] & ꝯ
[n] armillas [o] in [p] manibus
[q] ſororis ſue: [r] & audiſſet
cuncta [r] verba [r] referẽtis
[s] hec ꝯ
[a] locutus ẽ [b] mihi [c] homo:
[o] venit [c] ad virum ꝯ
[g] qu [b] ſtabat iuxta [a] came=
los & [m] prope [n] fontẽ aq̃:
[o] dixitq; ad eum. [p] Ingre
dere [q] bñdicte [r] dñi. [o] Cur

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et euacuauit hydriã in adaquatoriũ. τ cu
καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸ ποτίσηριον· καὶ ἐ=
currit iterũ ad puteũ vt hauriret. τ hauſit a=
δραμε πάλιν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι· καὶ ὑδρεύσα
quã oibus camelis. at homo conſiderabat
το πάσαις ταῖς καμήλοις· ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν
eã: τ tacebat vt cognoſceret ſi pſperã fecit dñs
αὐτήν, καὶ παρεσιώπα τοῦ γνῶναι εἰ εὐόδωκε κς τὴν
viã ſuã: qn nõ. factũ ẽ ãt qñ ceſſauerunt oẽs
ὁδὸν αὐτοῦ, ἦν γὰρ ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ
cameli bibere: accepit hõ duas lauteas aureas
κάμηλοι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἀνὴρ δύο ἐνώτια χρυσᾶ
drachme põderis τ duas armillas in manib⁹ e=
ἀναδραχμὴν ὁλκῆς, καὶ δύο φέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐ
tus, decẽ aureoꝝ põd⁹ earũ. τ interrogauit eã.
τῆς· δέκα χρυσῶν ὁλκὴ αὐτῶν· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν
et dixit: filia cui⁹ es. indica mihi. et ſi eſt
καὶ εἶπεν, θυγάτηρ τίνος ἐσί. ἀνάγγειλόν μοι· καὶ εἰ ἔσι
apud patrẽ tuũ locus nobis ad manẽdũ. τ di=
παρὰ τῷ πατρί σου τόπος ἡμῖν καταλῦσαι· καὶ εἶ
xit ei filia bathuel ſuꝫ melcha. quẽ peperit
πεν αὐτῷ, θυγάτηρ βαθουὴλ εἰμὶ ἐγὼ μελχᾶς· ἣν ἔτεκε
nachor. τ dixit ei palee τ pabuli
τῷ ναχώρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἄχυρα καὶ χορτάσματα
multũ apud nos. et locus ad manendũ. et cõ
πολλὰ παρ' ἡμῖν, καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι· καὶ ὑδρο
places homo: adorauit dñm. et dixit: bñdi=
κήσας ὁ ἀνὴρ, προσεκύνησε τῷ κυρίῳ· καὶ εἶπεν, εὐλο
cꝰ dñs deꝰ dñi mei abraã. qui nõ reliquiſti
γητὸς κς ὁ θεὸς τοῦ κυ μου ἀβραάμ, ὃς οὐ κατέλιπε τὴν
miſericã tuã et veritatẽ a dño meo abra
δικαιοσύνην σου καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κυ μου ἀβρα
am meq; pſpere dirꝛit dñs ad domũ fratris dñi
ὰμ· ἐμὲ τε εὐόδωσε κς εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυ
mei ad accipiẽdã vxorẽ filio suo. et currẽs
μου λαβεῖν γυναῖκα τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ δραμοῦσα ἡ
puella nũciauit in domũ matris ſue ſm
παῖς ἀνήγγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κατὰ
verba hec. at rebecce erat frater: nomẽ
τὰ ῥήματα ταῦτα· τῇ δὲ ῥεβέκκᾳ ἦν ἀδελφός, ὠνόμα
mẽ laban. τ cucurrit laban ad hoies fontẽ ad
μα λάβαν· καὶ ἔδραμε λάβαν πρὸς τὸν ἄνδρα ἔξω ἐπὶ
fontẽ. τ factũ ẽ qñ vidit inaures τ ar
τὴν πηγήν· καὶ ἐγένετο ἡνίκα εἶδε τὰ ἐνώτια καὶ τὰ
millas i manib⁹ manibus ſororis ſue: et qñ au
λια ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτε ἤ
diuit verba rebecce ſororis ſue dicẽ=
κουσε τὰ ῥήματα ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγού
tis. ſic locutus ẽ mihi homo. τ venit ad hoies.
σης· οὕτως ἐλάλησέ μοι ὁ ἀνὴρ· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα·
ſtante ipſo iuxta camelos ꝑpe fontẽ. τ di
ἑστηκὼς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς· καὶ εἶ
xit ei huc ingredere bñdicte dñi: et cur
πεν αὐτῷ δεῦρο εἴσελθε εὐλογητὸς κυ, καὶ ἱνατί

Transla. Chal.

וְנַצַּת קוּלְתָהּ לְבֵית שִׁקְיָא וְרָהֲטַת עוֹד לְבֵירָא לְמִמְלֵי וּמְלַת לְכָל גַּמְלוֹהִי׃ וְגַבְרָא
שָׁהֵי בַהּ מִסְתַּכַּל שָׁתִיק לְמִידַּע הַצְלַח יְיָ אוֹרְחֵיהּ אִם לָא׃ וַהֲוָה כַּד סַיְּקוּ גַּמְלַיָּא
לְמִשְׁתֵּי וְנָסִיב גַּבְרָא מַדְהֲבָא תִּקְלִין וְתַרְתֵּין שִׁירִין עַל יְדַהָא מַתְקַל
עֲשַׂר סְלָעִין דְּדַהֲבָא רְוֹחַ בֵּית מַתְקְלֵיהוֹן׃ וַאֲמַר בַּת מַן אַתְּ חֲוִי כְּעַן לִי הַאִית בֵּית אֲבִיךְ אֲתַר
בְּשַׁר לָנָא לְמֵבָת׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ בַּת בְּתוּאֵל אֲנָא בַּר מִלְכָּה דְּיָלְדַת לְנָחוֹר וַאֲמַרַת לֵיהּ
אַף תִּבְנָא אַף כֵּיסְתָּא סַגִּי עִמָּנָא אַף אֲתַר כְּשַׁר לְמֵבָת׃ וּכְרַע גַּבְרָא וּסְגִיד קֳדָם יְיָ׃
וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם דְּלָא שְׁבַק טִיבוּתֵיהּ וְקוּשְׁטֵיהּ מִן רִבּוֹנִי
אֲנָא בְּאוֹרַח תַּקְנָן דַּבְּרַנִי יְיָ בֵּית אֲחוֹהִי דְּרִבּוֹנִי׃ וּרְהָטַת עוּל יְמַמָּא וְחַוְיַת לְבֵית
אִמַּהּ כְּפִתְנַמְיָא הָאֵילִין דְּרִבְקָה אֲמָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן וּרְהַט לָבָן לְוָת גַּבְרָא לְבַר לְוָת
עֲתָא וְהָא כַד חֲזָא יָת מַדְהֲשָׁא וְיָת שִׁירַיָּא עַל יְדֵי אֲחָתֵיהּ וְכַד שְׁמַע יָת פִּתְנַמֵּי רִבְקָה
אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין מַלֵּיל עִמִּי גַּבְרָא וַאֲתָא לְוָת גַּבְרָא וְהָא כַּאִים עַל גַּמְלַיָּא עַל
עֲתָא׃ וַאֲמַר עוֹל בְּרִיכָא דַּיְיָ לְמָה

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Transla.B.Hiero.	Tex.Heb.	Exi.	Ca.xxiiij.	Printua.heb.
stetisti foris: ego aũt preparaui domũ: et locũ	[a] foris [c] stas . [r] Preparaui [c] domum [a] & locum [b] camelis tuis. [c] Et introduxit eum in [c] i hospitiũ: [r] ac destrauit [a] cãelos: [b] dedit q̃ [r] paleas [a] & fenum: [m] & aquã [m] ad lauandos [c] pedes camelorũ [p] et [q] virorũ: [r] qui venerãt [q] cũ eo [c] Et appositus est [m] ĩ cõspectu eius [r] panis. q̃ [r] ait. [r] Nõ [a] comedã [b] donec [p] loquar [r] sermões meos. [r] ñdit ei. [q] loquere. [b] At ille. [r] Seruus [b] inquit [a] abraã sum. [m] Et dñs [m] bñdixit [p] dño mõ [q] valde: [r] & magnificatus est: [q] & dedit [r] ei [m] oues [a] & boues: [r] argẽtũ & aurũ [a] seruos [b] & ancillas: [r] camelos [p] & asinos. [c] Et peperit [r] sara [a] vxor [b] dñi mei filiũ [a] dño mõi [m] senectute sua: [m] dedit q̃ [q] illi [q] omnia [c] q̃ [q] habuerat. [r] Et adiurauit [m] me dñs meus [r] dicẽs. [r] Non accipies [a] vxorem [b] filio meo [c] de filiabus [c] chananeorum: [b] in quorum terra [r] habito: [c] sed ad [m] domũ [m] pẽtis mei [c] perges: [r] & de [c] [q] cognatione mea [r] accipies [a] vxorem [r] filio meo. [m] Ego vero ñdi [r] dño mõ [r] quid si [r] noluerit [b] venire [p] mecũ [r] mulier? [a] Dñs [r] ait [k] in cuius conspectu [r] ambulo: [r] mittet [m] angelum suum [m] tecũ: [c] & diriget [b] viam tuam [c] [q] accipies q̃ [r] vxorẽ [m] filio meo [r] de cognatõe mã [m] & de domo [r] pris mei. [r] Innocẽs eris [a] a maledictõe mea [b] cũ [r] veneris [a] ad [c] pximos meos: [r] & [a] nõ [b] dederint [r] tibi . [m] Veni ergo [c] hodie [b] ad [q] fontẽ aque: [r] & dixi. [a] Domine [r] deus	עָמַד פָּנֶה	[r] תַּעֲמֹד [m] בָּחוּץ [r] וְאָנֹכִי [r] פָּנִיתִי [r] הַבַּיִת׃	[r] עמד פנה
		קוֹם נוּא	[r] וּמָקוֹם [b] לַגְּמַלִּים׃ [r] וַיָּבֵא [r] הָאִישׁ׃׃׃		קום נוא
		פָּתַח נָתַן	[r] הַבַּיְתָה׃ [r] וַיְפַתַּח [a] הַגְּמַלִּים [b] וַיִּתֵּן תֶּבֶן		פתח נתן
		סָבָא	[r] וּמִסְפּוֹא [r] לַגְּמַלִּים [m] וּמַיִם [m] לִרְחֹץ		סבא
			[c] רַגְלָיו [r] וְרַגְלֵי [q] הָאֲנָשִׁים [r] אֲשֶׁר [q] אִתּוֹ׃		
שׂוּם פָּנֶה	[r] וַיּוּשַׂם [m] לְפָנָיו [r] לֶאֱכֹל [r] וַיֹּאמֶר לֹא				שום פנה
	[a] אֹכַל [r] עַד [c] אִם [b] דִּבַּרְתִּי [c] דְבָרַי [r] וַיֹּאמֶר				
	[g] דַּבֵּר׃ [h] וַיֹּאמֶר [r] עֶבֶד [k] אַבְרָהָם [r] אָנֹכִי׃				
נָדַל	[m] וַיהוָה [m] בֵּרַךְ [n] אֶת [p] אֲדֹנִי [p] מְאֹד [r] וַיִּגְדָּל				נדל
נָתַן	[r] וַיִּתֶּן [r] לוֹ [m] צֹאן [x] וּבָקָר [r] וְכֶסֶף [r] וְזָהָב׃׃				נתן
	[m] וְעַבָדִם [b] וּשְׁפָחֹת [c] וּגְמַלִּים [p] וַחֲמֹרִים׃				
יָלַד	[c] וַתֵּלֶד [r] שָׂרָה [n] אֵשֶׁת [b] אֲדֹנִי [r] בֵּן [k] לַאדֹנִי				ילד
	[r] אַחֲרֵי [m] זִקְנָתָהּ [m] וַיִּתֶּן [p] לוֹ [p] אֶת [p] כָּל׃׃׃				
שָׁבַע	[r] אֲשֶׁר [p] לוֹ׃ [r] וַיַּשְׁבִּעֵנִי [m] אֲדֹנִי [r] לֵאמֹר				שבע
לָקַח	[r] לֹא [r] תִקַּח [n] אִשָּׁה [b] לִבְנִי [c] מִבְּנוֹת׃׃׃׃				לקח
	[p] הַכְּנַעֲנִי [r] אֲשֶׁר [r] אָנֹכִי [g] יוֹשֵׁב [b] בְּאַרְצוֹ׃				
יָלַךְ	[r] אִם [r] לֹא [m] אֶל [m] בֵּית [p] אָבִי [r] תֵּלֵךְ [p] וְאֶל׃׃				ילך
שָׁפַחַת	[q] מִשְׁפַּחְתִּי [r] וְלָקַחְתָּ [n] אִשָּׁה [r] לִבְנִי׃׃׃				שפחת
	[m] וָאֹמַר [r] אֶל [r] אֲדֹנִי [r] אֻלַי [r] לֹא [b] תֵלֵךְ׃׃׃				
	[c] הָאִשָּׁה [p] אַחֲרָי׃ [r] וַיֹּאמֶר [r] אֵלַי [r] יְהוָה				
שָׁלַח	[b] אֲשֶׁר [r] הִתְהַלַּכְתִּי [n] לְפָנָיו [r] יְשַׁלַּח׃׃				
צָלַח	[m] מַלְאָכוֹ [n] אִתָּךְ [p] וְהִצְלִיחַ [p] דַּרְכֶּךָ׃׃׃				
	[q] וְלָקַחְתָּ [r] אִשָּׁה [n] לִבְנִי [r] מִמִּשְׁפַּחְתִּי׃׃				
אָלָה נָקָה	[m] וּמִבֵּית [p] אָבִי׃ [r] אָז [r] תִּנָּקֶה [p] מֵאָלָתִי [b] כִּי				
נָתַן	[c] תָּבֹא [r] אֶל [c] מִשְׁפַּחְתִּי [r] וְאִם [r] לֹא [b] יִתְּנוּ				
הָיָה נוּא	[r] לָךְ [h] וְהָיִיתָ [r] נָקִי [m] מֵאָלָתִי׃ [m] וְאָבֹאתָ׃׃				
	[r] הַיּוֹם [r] אֶל [q] הָעַיִן [r] וָאֹמַר [r] יְהוָה [r] אֱלֹהֵי				

Interp̃.chal.	Printua chal.
stas foris: ego aũt preparaui domũ: et locũ aptum camelis. Et ingressus est vir in domũ: et soluit camelos et dedit paleas et pabulũ camelis: et aquã ad lauãdos pedes eius et pedes virorũ qui erant cũ eo; et posuerũt coram eo cibũ: et ait. Non comedã donec loquar sermones meos. Et dixit. Loquere. Et ait. Seruus abrahe ego sum: et dñs benedixit dño meo valde: et magnificatus est: et dedit ei oues et boues: et argentũ et aurũ: et seruos et ancillas: et camelos et asinos. Et peperit sara vxor dñi mei filiũ dño meo postq̃ senuit: dedit q̃ illi oia que habebat. Et adiurauit me dñs meus dicens. Non accipies vxorẽ filio meo de filiab⁹ chananeox: i quox tra ego habito. Sed ad domũ pris mei ibis: et ad cognationez meã: et accipies vxorem filio meo. Et dixi dño meo. forte nõ veniet mulier post me. Et dixit mihi. Dñs in cuius cõspectu ego seruio mittet angelum suũ tecum: et diriget viam tuã: et accipies vxorẽ filio meo de cognatione mea et de domo patris mei. Tunc eris innocẽs a maledictione mea: quãdo veneris ad cognationem meam: et si non dederint tibi: eris innocens a maledictione mea. Et veni hodie ad fontem: et dixi domine deus	פָּנֶה עוֹל
	כְּסֵת סָחָא
	שָׁוֶה אָכַל מָלַל
	רְבָה
	אִנְתַּ שׁוּב
	קוֹם אֲמַר נָסַב
	אָזַל
	שָׁלַח
	לָאַז צָלַח נָסַב
	הָוָה זְכָה אוֹם
	יְהַב נָתַן אָתָא

Transla.Chal.

אַתְּ קָאִים נְבָרָא וַאֲנָא פָּנֵיתִי בֵּיתָא וְאַתַּר כְּשַׁר לְגַמְלַיָּא׃ וְעָאל גַּבְרָא לְבֵיתָא וְשָׁרָא
גַּמְלַיָּא וְיָהַב תִּבְנָא וְכִיסְתָא לְגַמְלַיָּא וּמַיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי וְרַגְלֵי גוּבְרַיָּא דְּעִמֵּיהּ׃
וְשַׁוִּיו קֳדָמוֹהִי לְמֵיכַל וַאֲמַר לָא אֵיכוֹל עַד דְּאֲמַלֵּיל פִּתְגָמַי וַאֲמַר מַלֵּיל וַאֲמַר
עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם אֲנָא׃ וַיְיָ בָּרִיךְ יָת רִבּוֹנִי לַחְדָּא וּרְבָא וְיָהַב לֵיהּ עָאן וְתוֹרִין וְכַסְפָּא
וְדַהֲבָא וְעַבְדִין וְאִמְהָן וְגַמְלִין וַחֲמָרִין׃ וְיָלִידַת שָׂרָה אִתַּת רִבּוֹנִי בַּר לְרִבּוֹנִי בַּתַּר
דְּסֵיבַת וְיָהַב לֵיהּ יָת כָּל דִּלֵּיהּ׃ וְקָיֵים עֲלַי רִבּוֹנִי לְמֵימַר לָא תִּסַּב אִתְּתָא לְבָרִי
מִבְּנָת כְּנַעֲנָאָה דַּאֲנָא יָתִיב בְּאַרְעֲהֹן׃ אֱלָהִין לְבֵית אֲבָא תֵּזֵיל וּלְזַרְעִיתִי וְתִסַּב אִתְּתָא
לְבָרִי׃ וַאֲמָרִית לְרִבּוֹנִי מֵאִים לָא תֵּיזֵיל אִתְּתָא בַּתְרָי׃ וַאֲמַר לִי׳ יְיָ דִּפְלַחִית קֳדָמוֹהִי
יִשְׁלַח מַלְאֲכֵיהּ עִמָּךְ וְיַצְלַח אָרְחָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לְבָרִי מִזַּרְעִיתִי וּמִבֵּית אַבָּא׃ בְּדֵין
תְּהֵא זַכַּאי מִפּוּמָתִי אֲרֵי תֵּיזֵל לְזַרְעִיתִי וְאִם לָא יִתְּנוּן לָךְ תְּהֵא זַכַּאי מִפּוּמָתִי׃
וַאֲתֵיתִי יוֹמָא דֵּין לְעֵינָא וַאֲמָרִית יְיָ אֱלָהֵיהּ

Pagina heb.	Ter. Heb.	Geſi.	La. xxiiii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
יש	"אֲדֹנִי ׀ אַבְרָהָם ׀ אִם ׀ יֶשְׁךָ ׀ נָא ׀׀׀			[a] domini mei [r] abraam : [r] ſi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	dñi mei abraam: ſi tu pſperã facis vtã meã:
	[b] מְצַלִּיחַ דַּרְכִּי ׀ אֲשֶׁר ׀ אָנֹכִי ׀ הֹלֵךְ ׀׀׀			[b] direxiſti [c] viam meam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	τοῦ κυρίου μου ἀβραάμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου,
	[g] עָלֶיהָ: [b] הִנֵּה ׀ אָנֹכִי ׀ נִצָּב ׀ עַל ׀׀׀ עֵין ׀׀׀			[g] in qua nunc [c] ambulo: [b] ecce [ſto] [iuxta] [m] fontem	in q̃ nũc ego ambulo in ea: ecce ſteti ſupra
	"הַמָּיִם ׀ וְהָיָה ׀ [p] הָעַלְמָה [q] הַיֹּצֵאת ׀׀׀			[n] aque: [o] & [p] virgo [q] q̃ egre	ἐν ᾗ νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ, ἰδοὺ ἐφέστηκα ἐπὶ
	[r] לִשְׁאֹב ׀ וְאָמַרְתִּי ׀ אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי ׀׀׀ שֵׁקֶה			dietur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r] ad hauriendam aquam: audierit a me: [s] da mihi	fontē aque: τ filie hoim τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνῶν τῆς
	[s] נָא ׀ מְעַט ׀ מַיִם ׀ מִכַּדֵּךְ: [t] וְאָמְרָה ׀ אֵלַי ׀׀׀			[t] pauxillũ aq̃ [u] ad bibẽdũ [v] de hydria tua: [t] & dixe=	ciuitatiu egrediuntur ad hauriẽdũ aquã. τ erit
	[u] גַּם ׀ אַתָּה ׀ שְׁתֵה ׀ וְגַם ׀ [v] לִגְמַלֶּיךָ ׀׀׀ אֶשְׁאָב ׀			rit [c] mihi: [v] & [c] tu bibe: [g] & [b] camelis tuis ∞∞∞∞∞∞∞	πόλεως ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ ἔσται ἡ
	[w] אִשְׁאָב ׀ הִוא ׀ הָאִשָּׁה ׀׀׀ אֲשֶׁר ׀׀׀ הֹכִיחַ ׀ יְיָ ׀			[h] hauriam: [k] ipſa eſt [l] muli= [m] quam [n] preparauit ∞	virgo: cui vtiq; ego dixero: pota me parũ aque
	[o] יְהוֹה ׀ [p] לִבֶן ׀ [q] אֲדֹנִי: [r] אֲנִי ׀ טֶרֶם ׀ אֲכַלֶּה ׀׀׀			[o] dominus [p] filio [q] domini mei. Cumq; hec tacitus	παρθένος, ᾗ ἂν ἐγὼ εἴπω, πότισόν με μικρὸν ὕδωρ
	[s] לְדַבֵּר ׀ אֶל ׀ לִבִּי ׀ וְהִנֵּה ׀ רִבְקָה ׀ יֹצֵאת			mecum voluerẽ: [r] appa= ruit [s] rebecca [t] veniens cũ	de hydria tua: τ dixerit mihi bibe tu: et
יר	[t] וְכַדָּהּ ׀ עַל ׀ שִׁכְמָהּ ׀ וַתֵּרֶד ׀ הָעֵינָה ׀׀׀			[h] hydria quã portabat [v] in [c] ſcapula: [r] deſcẽditq; [g] ad fõtẽ: [b] & hauſit aquã. [l] Et aſo [k] ad eã [l]. Da mihi pau=	καμήλοις σου ὑδρεύσομαι. αὕτη ἡ γυνὴ ἣν ἡτοίμασε
	[u] וַתִּשְׁאָב ׀ וַאֲמַר ׀ אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי ׀׀׀			lulũ bibeꝛ. q̃ [m] feſtinãs [o] de poſuit [p] hydriã [q] de hũero [r] & dixit mihi. Et tu [s] bi=	κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι Ἰσαάκ· καὶ ἐν τούτῳ γνώσο
	[w] וַתְּמַהֵר ׀ וַתּוֹרֶד ׀ כַּדָּהּ ׀ מֵעָלֶיהָ ׀			be: [t] & [u] camel [k] tuis [l] tribuã potũ. [v] Bibi: [t] & [b] adaquauit [a] camelos. ∞∞∞∞∞∞	μαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου ἀβραάμ· καὶ
מהר	[x] וַתֹּאמֶר ׀ שְׁתֵה ׀ וְגַם ׀ [y] גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה ׀			[c] Interrogauiq; [b] eam [c] & dixi. [d] Cuius [e] es [f] filia [g] que [h] rñdit. [k] Filia [l] bathuelis	ἐγένετο πρό τοῦ με συντελέσαι λαλοῦντα τῇ διανοί
שקה	[z] וַתְּשְׁקְ ׀ אֹתוֹ ׀ וְגַם ׀ [a] לִגְמַלָּיו ׀ הִשְׁקָתָה: ׀׀׀			ſum [m] filii [n] nachor: [o] quẽ [p] pepit [q] ei [r] melcha. [s] ſuſpẽ dit itaq; [t] inaures [u] ad ornã dã [v] facie eius: [r] & armillas	μαι· καὶ ἰδοὺ ἐυθὺς ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχου=
שתה	[b] וְאִשְׁתְּ ׀ וְגַם ׀ [c] הַגְּמַלִּים [d] הִשְׁקָתָה: ׀׀׀			[p] poſui [q] in [r] manib [s] eius. [b] Proſuſq; [c] adorauí [d] do=	σα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πη
שאל	[e] וְהַשְּׁאֵל ׀ אִתָּהּ ׀ וַאֲמַר ׀ הַת ׀ [f] מִי ׀ אַתְּ ׀			mínum: [c] benedicẽs ∞∞ [d] domino [b] deo [f] dñi mei [k] abraam: [l] qui ∞∞∞∞∞∞	γὴν, καὶ ὑδρεύσατο. καὶ εἶπα αὐτῇ πότισόν με μικρὸν ὕ
אמר	[g] וַתֹּאמֶר ׀ בַּת ׀ [h] בְּתוּאֵל ׀׀׀ בֶּן ׀ נָחוֹר ׀ אֲשֶׁר ׀			[m] perduxit me [o] recto [n] íti nere: [p] vt ſumerem [r] filiã [s] fratris [t] domini mei [u] fi=	δωρ. καὶ σπεύσασα καθεῖλε τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἀφ' ἑαυ
ילד	[i] יָלְדָה ׀ לוֹ ׀ מִלְכָּה ׀ וְאֵשֶׁם ׀ הַנָּזֶם ׀ עַל ׀			lio eius. Quamobrem [r] ſi [a] facitis [b] miam [c] & veritatẽ [d] cũ [c] dño meo: [r] indicate	σα, καὶ εἶπε πίε σύ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ· καὶ
שום	[k] אַפָּהּ ׀ וְהַצְמִידִים ׀ עַל ׀ [l] יָדֶיהָ: ׀ וַאֵקְד ׀			[e] mihi. [b] finautẽ alíd placet: & hoc [k] dícite [l] mihi: [m] vt vadã [n] ad [o] dexterã [p] ſi	bibi: et camelos meos adaquiit. τ iterrogaui
צמד	[m] וַתֹּאמֶר ׀ בַּת ׀ [n] בְּתוּאֵל ׀׀׀ אָנֹכִי ׀			ue [q] ad [r] ſiniſtrã. [s] Rñderũt q̃ [t] labã [u] & batuel. [r] A do mino [v] egreſſus eſt ∞∞∞	ἔπιον, καὶ τὰς καμήλους μου ἐπότισε. καὶ ἠρώτησα
שחה ברך	[o] יָלְדָה ׀ לִּי ׀ מִלְכָּה ׀ בֵּן ׀ נָחוֹר ׀ אֲשֶׁר ׀				αὐτὴν, καὶ εἶπα, τίνος θυγάτηρ εἶ, ἀπάγγειλόν μοι. ἡ δὲ
	[p] יָלְדָה ׀ לוֹ ׀ מִלְכָּה ׀ וְאֶשֶׁם ׀ הַנָּזֶם ׀ עַל ׀				εἶπε θυγάτηρ Βαθουὴλ εἰμὶ ἐγὼ τῷ Ναχώρ, ὃν ἔτεκεν αὐ
	[q] אַפָּהּ ׀ וְהַצְמִידִים ׀ עַל ׀ [r] יָדֶיהָ: ׀ וַיִּקֹּד ׀				μελχὰ· καὶ περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ φέ=
	[s] וַיִּשְׁתַּחוּ ׀ לַיהוָה ׀ וַיְבָרֶךְ ׀ אֶת ׀׀׀				λια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς· καὶ εὐδόκησας προσεκύνη
	[t] יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי ׀ אֲדֹנִי ׀ אַבְרָהָם ׀ אֲשֶׁר ׀				σας τῷ κυρίῳ· καὶ εὐλόγησα τὸν θεὸν τοῦ κυ μου ἀβρα
	[u] הִנְחַנִי ׀ בְּדֶרֶךְ ׀ אֱמֶת ׀ לָקַחַת ׀ אֶת ׀ בַּת ׀׀׀				ὰμ. ὃς εὐόδωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγα=
נחה	[v] אֲחִי ׀ אֲדֹנִי ׀ לִבְנוֹ: ׀ וְעַתָּה ׀ אִם ׀ יֶשְׁכֶם ׀				τέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ·
יש	[w] עֹשִׂים ׀ חֶסֶד ׀ וֶאֱמֶת ׀ אֶת ׀ אֲדֹנִי ׀ הַגִּידוּ ׀				εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν
עשה נגד	[x] לִי ׀ וְאִם ׀ לֹא ׀ הַגִּידוּ ׀ לִי ׀׀׀ וְאֶפְנֶה ׀ עַל ׀׀׀				κύριόν μου, ἀπαγγείλατέ μοι· εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλα=
פנה	[y] יָמִין ׀ אוֹ ׀ עַל ׀ שְׂמֹאל: ׀׀׀ וְיִתֶּן ׀ לֶבֶן ׀׀׀				τέ μοι ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν εἰς ἀριστερά· ἀποκρι=
ימין עגה	[z] וּבְתוּאֵל ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ מֵיְיָ ׀ יָצָא ׀׀׀				θέντες δὲ Λάβαν καὶ Βαθουὴλ, εἶπον· παρὰ κυ ἐξῆλθε
אמר					

Interp. chal.

Pagina chal.	
צלח	dñi mei abrahã: ſi eſt voluntas coꝝ te: vt dirigas viã meã in qua nunc ego ambulo: ecce ego ſto iuxta fontẽ
קום היה עלם	aque: τ erit puella que egreſſa fuerit ad hauriendũ: et dixero ei da mihi obſecro paululũ aque ad biben=
נפק מלא שמה	dũ de hydria tua: τ dixerit mihi: tu quoq; bibe τ etiã
קלתא אמר	camelis tuis hauriã: ipſa eſt mulier quã preparauit
שתה מל אנתי	dño filio dñi mei. Anteq; ceſſarẽ loqui cũ coꝛde meo;
רבה שצא מלא	ecce rebecca egrediebatur τ hydria ſua ſup humerũ
שקה אתא	eius erat: deſcẽditq; ad fontẽ τ ipleuit illã. Et dixi ei.
שקה שתה שורה	Da mihi bibere obſecro: et feſtinauit: τ depoſuit hy=
שרא רנה עסב	driam ſuã deſup ſe: τ dixit. Bibe: τ etiã camelis tuis
טוב חוה פנה	potum dabo. Et bibi: camelos quoq; adaquauit. Et
תוב	interrogani eam: τ dixi. Cuius filia es tu? Et ait. Fi=
	lia bathuelis filij nachoꝛ quẽ pepit ei melcha. et po=
	ſuit inaurem ſup faciem eius: τ armillas ſup manus
	eius. et flexi genua τ adoraui coꝛam dño: τ benedixi
	dño deo dñi mei abrahã: qui duxit me in viam rectã:
	vt acciperem filiam fratris dñi mei filio ſuo. Et nunc
	ſi vos facitis miſericordiã τ veritatẽ cum dño meo:
	annũciate mihi. ſi autem non: indicate mihi: τ diuer
	tam ad dexteram aut ad ſiniſtram. Reſponditq; labã
	et bathuel: et dixerunt. A facie domini egreſſus eſt

Transla. Chal.

וְרִבּוֹנִי אַבְרָהָם אִם אִית כְּעַן רַעֲוָא קֳדָמָךְ לְאַצְלָחָא אָרְחִי דַּאֲנָא אָזִיל עֲלָהּ הָא אֲנָא
קָאֵים עַל עֲיָנָא דְּמַיָּא וִתְהֵי עוּל יְמָמָא דְּתִפֵּק לְמִמְלֵי וְאֵימַר לָהּ אַשְׁקִינִי כְּעַן זְעִיר
מַיָּא מִקּוּלְתִיךְ וְתֵימַר לִי אַף אַתְּ שְׁתִי וְאַף לִגְמָלָךְ אֵמְלֵי הֵיא אִתְּתָא דְּזַמִּין יְיָ
לְבַר רִבּוֹנִי וְעַד לָא שֵׁצֵיתִי לְמַלָּלָא עִם לִבִּי וְהָא רִבְקָה נְפָקַת וְקוּלְתָהּ עַל כְּתָפָהּ
וְנָחַת לְעֵינָא וּמְלַת וַאֲמָרִית לָהּ אַשְׁקִינִי כְּעַן וְאוֹחֵאת וְנָחַת קוּלְתָהּ מֵעֲלָהּ וַ
וַאֲמָרַת אֵשְׁתְּ וְאַף גִּמְלָךְ אַשְׁקֵי וְשָׁתֵיתִי וְאַף יָת גִּמְלַיָּא אַשְׁקִיאַת וּשְׁאִילִית יָתַהּ
וַאֲמָרִית בַּת מַן אַתְּ וַאֲמָרַת בַּת בְּתוּאֵל בַּר נָחוֹר דִּילִידַת לֵיהּ מִלְכָּה וְשַׁוִּיתִי קַדָּשָׁא
עַל אַפָּהָא וְשִׁרְיָא עַל יְדָהָא וּכְרַעִית וְסַגֵּדִית קֳדָם יְיָ וּבָרֵכִית יָת יְיָ אֱלָהּ
דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם דְּדַבְּרַנִי בְּאוֹרַח קְשׁוֹט לְמִיסַּב יָת בַּת אֲחוּהִי דְּרִבּוֹנִי לִבְרֵיהּ וּכְעַן אִם
אִיתְכֶן עָבְדִין טִיבוּ וּקְשׁוֹט עִם רִבּוֹנִי חַוּוֹ לִי וְאִם לָא חַוּוֹ לִי וְאֶפְנֶה עַל יַמִּינָא אוֹ עַל
שְׂמָאלָא וְאָתִיב לָבָן וּבְתוּאֵל וַאֲמָרוּ מִן קֳדָם יְיָ נְפַק

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

res hec. nõ poterim⁹ tibi. ꝑdicere ma
τὸ πρᾶγμα τοῦτο. οὐ δ᾽υνησόμεθά σοι ἀντιπεῖν κα
lũ aut bonũ. ecce rebecca coꝝ te: tolles re=
κὸν ἢ καλόν. ἰδοὺ ῥεβέκκα ἐναντίον σου, λαβὼν ἀπό
uertere. ꝛ sit vxor filio dñi tui: sicut lo
τρεχε. καὶ ἔσω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καθὰ ἐλά
cut⁹ ē dñs: factũ ē ãt cũ audiret puer abra
λησεν κς. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν παῖδα τὰ ῥήμα
am verba eoꝝ: adorauit sup terrã
τα τῶν ῥημάτων αὐτῶν, προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν τῷ
dñi. et ꝓferẽs ferrus vasa argẽtea ꝛ au=
κυρίῳ. καὶ προσενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυ
rea ꝛ vestem: dedit rebecce. ꝛ dona de=
σᾶ καὶ ἱματισμόν, ἔδωκε τῇ ῥεβέκκα. καὶ δῶρα ἔδω
dit fratri ei⁹: ꝛ matri eius. ꝛ comedẽt
κε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς, καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἔφαγον
et biberũt ipse ꝛ viri cũ eo exũtes: ꝛ
καὶ ἔπιον αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες, καὶ
dormierũt. et surgẽs puer: mane: dixit. di
ἐκοιμήθησαν. καὶ ἀναστὰς ὁ παῖς, τὸ πρωί, εἶπεν. ἐκ=
mittite me: vt vadã ad dñm meũ. direxit ãt
πέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύ μου. εἶπον δὲ
fratres eius ꝛ mater: maneat virgo
οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ, μεινάτω ἡ παρθένος
nobiscũ dies quasi decẽ. et post hoc ꝓficisce
μεθ᾽ ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα. καὶ μετὰ τοῦτο ἀπελεύ
tur. illeãt dixit ad eos: ne detineatis me. ꝛ dñs
σεται. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, μὴ κατέχετέ με. καὶ κς
ꝓsperauit viã meã: dimittite me: vt per=
εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου, ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλ
gã ad dñm meũ. direxit ãt: vocemus puel
θω πρὸς τὸν κύ μου. εἶπον δέ, καλέσωμεν τὴν παῖ=
lam: interrogem⁹ os eius. et vocaueꝛt
δα, ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἐκάλεσαν τὴν
rebeccaz: et direꝛt ei. ibis cum hoie
ῥεβέκκαν, καὶ εἶπον αὐτῇ. πορεύσῃ μετὰ τοῦ ἀνοῦ
isto? illa ãt dixit vadam. et dimiserũt
τούτου; ἡ δὲ εἶπε πορεύσομαι. καὶ ἐξέπεμψαν τὴν
rebeccam sororẽ eoꝝ: et substantiã e=
ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐ
ius: et seruũ abrahã: et cosq; cũ co.
τῆς, καὶ τὸν παῖδα τοῦ ἀβραάμ, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτ.
et benedixerũt rebeccã sororẽ eoꝝ: et di
καὶ εὐλόγησαν ῥεβέκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ εἶ=
xerũt et: soror nfra eos: fias in milia decẽ
πον αὐτῇ, ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ. γίνου εἰς χιλιάδας μυριά=
milliũ ꝛ hereditet semẽ tuũ ciuitates
δων, καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις
aduersariorꝝ. surgẽs ãt rebecca et ancille
τῶν ὑπεναντίων. ἀναστᾶσα δὲ ῥεβέκκα καὶ αἱ ἄβραι
eius: ascẽderũt sup cameles: ꝛ abierũt
αὐτῆς, ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἐπορεύθησαν
cum hoie. et accipiẽs puer rebeccã:
μετὰ τοῦ ἀνοῦ. καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν ῥεβέκκαν,

Trãsla. B. Biero.

fermo. [b]Nõ [c]possumus
extra placitũ eius quic=
q̃ aliud[d] loqui[e] tecũ. [f] En
[g]rebecca [h]corã te ē: [i]tolle
eam: [k]& proficiscere: [l]&
[m]fit[n] vxor [o]filii[p] dñi tui: [q]
[r]sicut [s]locutus est [t]domi=
nus. [u]Quod cum [v]audiisset [w]puer [x]abraam:
procidens [y]adorauit [z]in terrã [aa]dñm.
[bb]Prolatisq; [cc]vasis [dd]argenteis [ee]& [ff]au=
reis [gg]ac vestibus [hh]
[ii]dedit ea [kk]rebecce [ll]mu=
nere. [mm]Fratribus [nn] quoq;
[oo]eius [pp]& matri [qq]dona [rr]ob=
tulit. Inito cõuiuio [ss] ve=
scẽtes pariter [tt]& bibẽtes
[uu]manserunt ibi. [vv]
[ww]Surgens aũt [xx]mane [yy]lo=
cutus est puer. [zz] Dimitte
me vt vadã [aaa]ad dñm me=
um. [bbb]Rñderũtq; [ccc] frater
eius [ddd]& mr̃. [eee] Mãeat [fff]puel
la saltẽ [ggg]decẽ [hhh]dies [iii]apud
nos: & [jjj]postea [kkk]proficisce
tur. [lll]nolite [mmm]ait [nnn]me [ooo]retie
re: quia [ppp]dñs [qqq]direxit [rrr]viã
meam. [sss] Dimittite me
[ttt]vt ꝓpgã [uuu]ad dñm meum.
[vvv]Et dixerũt. [www] Vocemus
[xxx]puellã [yyy]& q̃ramus [zzz]ipsi=
us volũtatẽ. [aaaa]Cũq; voca
ta veniisset: [bbbb]scisciati sũt.
[cccc]Vis ire
[dddd]cum [eeee]homĩe [ffff]isto? Que
[gggg]ait. [hhhh]Vadam.
[iiii]Dimiserunt ergo [jjjj]eam
[kkkk]& [llll]
[mmmm]nutricem illius: [nnnn]seruũ=
q; [oooo]abraam [pppp]& [qqqq]
[rrrr]comites eius [ssss]iprecãtes
ꝓspa sorori sue [tttt] atq; di=
cẽtes. [uuuu]Soror nostra [vvvv] es.
[wwww]Crescas [xxxx]in mille [yyyy]milia:
[zzzz]& possideat [aaaaa]semen tuũ
[bbbbb]portas [ccccc]inimicorũ suo=
rũ. [ddddd]Igr [eeeee]rebecca [fffff]& puel
le illius [ggggg]ascensis
[hhhhh]camelis [iiiii]secute sunt
[jjjjj]virũ: [kkkkk]q festinus reuerte
batur ad dñm suũ. Eo ãt

Ter. Heb. Gen. Ca. xxiiii. Pritiua heb.

הַדָּבָר	לֹא־נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע
אוֹ־טוֹב׃ הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח	פָּנֶה־לָקַח
וְלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לִבֶן אֲדֹנֶיךָ	יָלַךְ־הָיָה
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר	
שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דִּבְרֵיהֶם	
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה׃ וַיּוֹצֵא	שָׁחָה־יָצָא
הָעֶבֶד כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים	כְּלָה
וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנֹת נָתַן לְאָחִיהָ	נָתַן
וּלְאִמָּהּ׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא	אָכַל־שָׁתָה
וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ	לוּן
וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי	קוּם
לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב	יָשַׁב
הַנַּעֲרָ אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר	יוֹם־עָשַׂר
תֵּלֵךְ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תְּאַחֲרוּ	הָלַךְ־אָחַר
אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי	צָלַח
וְאֵלְכָה לַאדֹנִי׃ וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא	קָרָא
לַנַּעֲרָ וְנִשְׁאֲלָה אֶת פִּיהָ׃ וַיִּקְרְאוּ	שָׁאַל־פֶּה
לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי	
עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ׃	
וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת	שָׁלַח
מֵנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת	יָנַק
אֲנָשָׁיו׃ וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ	בָּרַךְ
לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה	הָיָה
וְיִרַשׁ זַרְעֵךְ אֵת שַׁעַר שֹׂנְאָיו׃	יָרַשׁ
וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה	קוּם־רָכַב
עַל הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי	יָלַךְ
הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה	לָקַח

Interp. chal'.

sermo: non possumus nos loqui tecũ malũ aut bonũ. Ecce rebecca coram te est: tolle eam ꝛ vade: ꝛ sit vxor filio dñi tui: sicut locutus est dñs. Et factũ est cum audisset seruus abrahe verba eorum: adorauit in terra coram dño. Et protulit seruus vasa argentea et vasa aurea ꝛ vestes: ꝛ dedit rebecce: ꝛ munera dedit fratri eius ꝛ matri. Et comederũt ꝛ biberunt ille ꝛ viri qui erant cum eo: ꝛ dormierunt: ꝛ surrexerunt mane. Et dixit. Mittite me ad dñm meum. Et dixit frater eius et mater. Maneat puella nobiscum aliquo tempore: aut decem mẽsibus: ꝛ postea ibit. Et dixit eis. Ne retineatis me: dñs autẽ direxit viam meam: dimittite me vt vadã ad dñm meum. Dixerũtq; vocemus puellam: ꝛ audiamus quid ipsa dicat. Vocaueruntq; rebeccam: ꝛ dixerunt ei. Nunquid ibis cum viro isto? Et dixit: vadam. Dimiserũtq; rebeccã sororem suam et nutricem eius: ꝛ seruum abrahe ꝛ viros eius. Et benedixerunt rebecce atq; dixerũt ei. Soror nostra tu sis in millia milliũ: ꝛ possideant filij tui ciuitates inimicorum suorũ. Et surrexit rebecca ꝛ puelle eius: et ascenderunt super camelos: ꝛ ibant post virum. et tulit seruus rebeccam: ꝛ abiit

Pritiua chal'.

טוֹב
הָוֶה רִבְקָה
נֶגֶד
שָׁתָה
קוּם רָכַב יָלַךְ
עֲלַם אָזַל אָחַר
צְלַח יְדַד קָרָא
שְׁמַע קָרָא אָזַל
יָנַק
הָוֶה רָבַב יְרַת
קָרָה קוּם

f

Transla. Chal'.

פִּתְגָמָא לֵית אַנְחְנָא יְכִלִין לְמַלָּלָא עִמָּךְ בִּישׁ אוֹ טָב׃ הָא רִבְקָה קֳדָמָךְ דְּבַר וְאֵזֵיל
וְתֶהֱוֵא אִתְּתָא לְבַר רִבּוֹתָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ יְהוָה כַּד שְׁמַע עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם יָת פִּתְגָמֵיהוֹן
וְסַגִּיד עַל אַרְעָא קֳדָם יְיָ׃ וְאַפֵּיק עַבְדָּא מָאנִין דְּכָסַף וּמָאנִין דְּדָהַב וּלְבוּשִׁין וְיָהַב
לְרִבְקָה וּמִגְדְּנִין יְהַב לְאָחוֹהִי וּלְאִמַּהּ׃ וַאֲכָלוּ וּשְׁתִיאוּ הוּא וְגוּבְרַיָּא דְּעִמֵּיהּ וּבָיְתוּ
וְקָמוּ בְצַפְרָא וַאֲמַר שַׁלְּחוּנִי לְוָת רִבּוֹנִי׃ וַאֲמַר אָחוֹהִי וְאִמַּהּ תֵּתֵב עוּלֵימְתָּא עִמָּנָא
עִידָן בְּעִידַן אוֹ עַשְׂרָה יַרְחִין בָּתַר כֵּן תֵּזֵיל׃ וַאֲמַר לְהוֹן לָא תְּאַחֲרוּן יָתִי וַייָ אַצְלַח
אָרְחִי שַׁלְּחוּנִי וְאֵיהֵךְ לְוָת רִבּוֹנִי׃ וַאֲמָרוּ נִקְרֵי לְעוּלֵימְתָּא וְנִשְׁמַע מַה דְּהִיא אֲמְרַת׃
וּקְרוֹ לְרִבְקָה וַאֲמָרוּ לַהּ הֲתֵזֵלִין עִם גַּבְרָא הָדֵין וַאֲמָרַת אֵיזֵיל׃ וְשַׁלַּחוּ יָת רִבְקָה
אֲחָתְהוֹן וְיָת מֵינִקְתַּהּ וְיָת עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם וְיָת גַּבְרוֹהִי׃ וּבָרִיכוּ יָת רִבְקָה וַאֲמָרוּ לָהָּ
אֲחָתָנָא אַתְּ הֲוִי לְאַלְפִין וּלְרִבְוָן׃ וְיֵרְתוּן בְּנַיְכִי יָת קִרְוֵי שָׂנְאֵיהוֹן׃ וְקָמַת רִבְקָה
וְעוּלֵימְתָּהָא וְרָכְבָן עַל גַּמְלַיָּא וְאַזְלָן בָּתַר גַּבְרָא וּדְבַר עַבְדָּא יָת רִבְקָה

Pritiua heb. Ter. Heb. Gen. Ca. xxv.

וַיֵּלֶךְ׃ וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃ וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים׃ וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃ וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס׃ וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃

Cap. xxv.

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה׃ וַתֵּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן וְאֶת מְדָן וְאֶת מִדְיָן וְאֶת יִשְׁבָּק וְאֶת שׁוּחַ׃ וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת שְׁבָא וְאֶת דְּדָן׃ וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִם וּלְטוּשִׁם וְלְאֻמִּים׃ וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל אֵלֶּה׃ בְּנֵי קְטוּרָה׃ וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק׃ וְלִבְנֵי הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל

Pritiua chal.

עַל אֵתָא בּוֹר חֲזָא פָּנֵה אֵתָא חֲזָא רֵבֶן הָלֵךְ רָבָה כְּסָה שָׁעָה עַל שָׁכַן הָוָה נָחַם מוֹת סַף שָׁרָא נָעָא אֲל נָתַן קוּם

Interp. chal.

Isaac aũt veniebat de puteo super quo angelus vite apparuit: ꝛ ipse habitabat in terra australi. Et egressus est isaac ad orandũ in agro in tẽpore vespertino: et leuauit oculos suos ꝛ vidit: et ecce cameli veniebant. Et leuauit oculos suos rebecca: ꝛ vidit isaac: et inclinauit se super camelum: ꝛ ait seruo. Quis est vir ille qui ambulat in agro in occursum nostrũ. Et ait seru⁹. Ipse est dominus meus: ꝛ tulit pallium ꝛ operuit se. Et narrauit seruus isaac omnia que fecerat. et introduxit eam isaac in tabernaculũ. et vidit ꝛ ecce opera eius recta erant: sicut opera sare matris sue. Et accepit rebeccam: ꝛ fuit ei in vxorẽ: ꝛ dilexit eam: et cõsolatus est isaac post ꝗ mortua est mr ei⁹. Ca. xxv. ET addidit abraham ꝛ accepit vxorem: ꝛ nomen eius cethura. Et peperit ei zamran: ꝛ iecsan: ꝛ madan ꝛ madian: ꝛ iesboch: et sue. Jecsan autem genuit saba ꝛ dadan. Filij autem dadan fuerunt in castris ꝛ i tabernaculis ꝛ in ysulis. Et filij madiã epha et epher: ꝛ enoch ꝛ abida ꝛ heldaa. Omnes hi filij cethure. Et dedit abraham omnia sua isaac. Filijs autem concubine abrahe dedit abraham munera: ꝛ misit eos ab isaac filio suo: dum adhuc ipse viueret ad orientem in

Trãsla. B. Hiero.

tpe deãbulabat ꝫ isaac ꝑ via ꝙ ducit ad puteũ: cuius nomẽ est viuentis & videtis. Habitabat ei in terra australi: & egressus fuerat ad meditãdũ in agro iclinata iã die. Cũq; eleuasset oculos vidit camelos venientes procul. Rebecca quoq; conspecto isaac descendit de camelo: & ait ad puerum. quis est ille homo qui venit ꝑ agrum in occursum nobis. dixitq; ei. Ipse est dñs meus. At illa tollẽs cito palliũ suum opuit se. Seruus aũt cuncta ꝙ gesserat narrauit dño suo isaac. q introduxit eã i tabernaculum i fare mris sue: & accepit eã vxorẽ: & in tm dilexit eã: vt dolorẽ q ex morte mris eius acciderat tpa ret. Cap. 25. Braam vero aliam duxit vxorem nomie cethuram: que peperit ei zamrã & iecsan & madan & madian: & iesboch & sue. Iecsan quoq; genuit saba & dadan. Filij dadã fuerũt assurim & lathusim & laomim. At vero ex madiã ortus est epha & epher & enoch & abida & heldaa. Omes hi filij cethure. deditq; abraam cuncta ꝙ possederat isaac. Filiis autem concubinarũ largitus est munera: & separauit eos ab isaac filio suo: dum adhuc ipse viueret ad hucipse orientẽ

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

abiit. ✠ Isaac ãt ambulabat ꝑ desertũ iux ἀπῆλθεν. Ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κα ta puteũ visionis. ipse ãt habitabat in τὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως. αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ terra ad aphrucũ. egressus ẽ ãt isaac exercere in γῇ πρὸς λίβα. ἐξῆλθε δὲ Ἰσαὰκ ἀδολεχῆσαι ἐν τῷ agro ad meridiẽ. et respiciens ocu πεδίῳ πρὸς δείλην. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλ lis: vidit camelos venientes. et respicies μοῖς, εἶδε καμήλους ἐρχομένας. καὶ ἀναβλέψα rebecca ocul⁹: vidit isaac. et σα Ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν Ἰσαὰκ. καὶ descẽdit a camelo. et dixit puc κατεστηδήσεν ἀπὸ τῆς καμήλου. καὶ εἶπε τῷ παι ro: ds est homo. ille qui venit in δί, τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν agro in occursum nr̃m. dixit ãt puer: τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῶν. εἶπε δὲ ὁ παῖς, hic dñs me⁹. at illa accipiens palliũ coo: οὗτος ὁ κύριός μου. ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον πε perunt se. et narrauit seru⁹ isaac cun ριεβάλετο. καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαὰκ πάν cta verba q̃ fecit. intrauit ãt isaac in τα τὰ ῥήματα ἃ ἐποίησεν. εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν domũ matris sue. et accepit rebeccaz. οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε τὴν Ῥεβέκκαν. et fuit illi⁹ vxor. et dilexit eam. et cõso καὶ ἐγένετο αὐτῷ γυνή. καὶ ἠγάπησεν αὐτήν. καὶ παρε latus ẽ isaac de sarra matre sua. κλήθη Ἰσαὰκ περὶ Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ca. 25.

Προσθεὶς ãt abraã: accepit vxorẽ. cui προσθέμενος δὲ Ἀβραάμ, ἔλαβε γυναῖκα. ᾗ nomẽ cethura. pepit ãt illi zãbran. et ὄνομα Χετθούρα. ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν Ζεμβράν. καὶ iecta. et madal. et madian. et τὸν Ἰεκσάν. καὶ τὸν μαδάλ. καὶ τὸν μαδιάν. καὶ τὸν iesboc. et sobc. iecta ãt genuit saba. Ἰεσβόκ. καὶ τὸν σαβέ. Ἰεκσὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σαβά. et dedan. filij dedan fuerunt assurim. et lat καὶ τὸν δεδάν. υἱοὶ δὲ δεδὰν ἐγένοντο Ἀσσουριείμ. καὶ Λατ tusim. et laomim. filij ãt madiã: gephar. τουσιείμ. καὶ Λαωμιείμ. υἱοὶ δὲ μαδιάμ, γεφάρ. et apher. et enoch. et abida. et raga. oẽs καὶ ἀφείρ. καὶ Ἑνώχ. καὶ Ἐβιδά. καὶ Ἐλδαά. πάντες r. Ῥα fili fuer fili filij cheture. dedit ãt abraã om ραὰμ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χετθούρας. ἔδωκε δὲ Ἀβραὰμ πᾶσαν nẽ substãtiã suã isaac filio suo. et τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ filijs cõcubinarũ suarũ dedit abraã τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν Ἀβραὰμ munera. et misit eos ab isaac δόματα. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαὰκ τοῦ filio suo: adhuc viuente ipso: ad orientẽ in υἱοῦ αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, πρὸς ἀνατολὰς εἰς

Transla. Chal.

וְאָזַל וְיִצְחָק אָתֵי מִבֵּירָא דְּמַלְאָךְ קַיָּמָא עֲלֵהּ וְהוּא יָתִיב בְּאַרְעָא דְּרוֹמָא׃ וּנְפַק יִצְחָק לְצַלָּאָה בְּחַקְלָא לְגַדְפָּא מְפָּנֵי רְמָשָׁא וְזָקַף עֵינוֹהִי וְחָזָא וְהָא גְּמַלַּיָּא אָתְיָן׃ וְזָקֵף רִבְקָה יָת עֵינַהָא וְחָזַת יָת יִצְחָק וְאִתְרְכִינַת מֵעַל גַּמְלָא וַאֲמָרַת לְעַבְדָּא מַן גַּבְרָא דֵּיכִי דְּמְהַלֵּךְ בְּחַקְלָא לְקַדָּמוֹתַנָא וַאֲמַר עַבְדָּא הוּא רִבּוֹנִי וְסָבַת עֲפָא וְאִשְׁתַּעִי עַבְדָּא לְיִצְחָק יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּעֲבַד׃ וְאַעְלֵהּ יִצְחָק לְמַשְׁכְּנָא וְחָזָא תַּקִּנָן עוֹבָדָהָא כְּעוֹבָדֵי שָׂרָה אִמֵּיהּ וְנָסִיב יָת רִבְקָה וְהָוָת לֵיהּ לְאִתּוּ וְרָחֲמַהּ וְיִתְנְחֵם יִצְחָק בָּתַר דְּמִיתַת אִמֵּיהּ׃ וְאוֹסִיף

Ca. xxv.

אַבְרָהָם וְנָסִיב אִתְּתָא וּשְׁמַהּ קְטוּרָה׃ וְיָלִידַת לֵיהּ יָת זִמְרָן וְיָת יָקְשָׁן וְיָת מְדָן וְיָת מִדְיָן וְיָת יִשְׁבָּק וְיָת שׁוּחַ׃ וְיָקְשָׁן אוֹלִיד יָת שְׁבָא וְיָת דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הֲווֹ מַשְׁרְיָין וְלִשְׁמוֹנִין׃ וּבְנֵי מְדָן עֵיפָה וַעֲפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל אִלֵּין בְּנֵי קְטוּרָה׃ וְיָהַב אַבְרָהָם יָת כָּל דִּילֵיהּ לְיִצְחָק׃ וְלִבְנֵי לְחֵינָתָא דִּי לְאַבְרָהָם יְהַב אַבְרָהָם רַתָּנָן וְשַׁלְחִינוּן מֵעַל יִצְחָק בְּרֵיהּ עַד דְּהוּא קָיֵם קְדוֹמָא

rcrrã orientis. iſti ãt ãni vicrũ vite
γὴν ἀνατολῶν. ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς
abrahã quos vixit: centũ ſeptuaginta quinq; ãni
ἀβραὰμ ὅσα ἔζησεν, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε ἔτη
et deficiẽs mortuus ẽ abrahã in ſenectute bona ſe=
καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν ἀβραὰμ ἐν γήρᾳ καλῷ πρεσ
nex & plenus dierũ. et appoſitus ẽ ad po
βύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν· καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λα
pulũ ſuũ. et ſepelierũt eũ iſaac et iſmael
ὸν αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἰσαὰκ καὶ ἰσμαὴλ οἱ
filij eius in ſpelunca duplici: in a=
υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν, εἰς τὸν ἀ=
gro ephron ſaar ethei. qui eſt ę regio
γρὸν ἐφρὼν τοῦ σαὼρ τοῦ χεττ αίου, ὅς ἐστιν ἀπέναν
ne mambre. agro et ſpeluncã: quã poſſe=
τι μαμβρῆ· τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτήσα
dit abrahã a filijs het. Illic ſepelier
το ἀβραὰμ παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ χετ· ἐκεῖ ἐθαψαν
abrahã et ſarrã vxorẽ ſuã. factũ ẽ
ἀβραὰμ καὶ σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἐγένετο
aũt poſtq; mortuꝰ eſt abrahã: benedixit deus
δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἀβραάμ, εὐλόγησεν ὁ θεὸς
iſaac filio ẽius. et habitauit iſaac iux=
ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ κατῴκησεν ἰσαὰκ πα=
ta puteũ viſionis. hę ãt generatiões iſ
ρὰ τὸ φρέαρ τῆς ὁράσεως. αὗται δὲ αἱ γενέσεις ἰσ
mael filij abrahã: quẽ pepit agar egy=
μαὴλ τοῦ υἱοῦ ἀβραάμ, ὃν ἔτεκεν ἁγὰρ ἡ αἰγυ=
ptia famula ſarre abrahã. et hec
πτία παιδίσκη σάρρας τῷ ἀβραάμ· καὶ ταῦ=
nomina filiorũ iſmael: & nomi=
τα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσμαὴλ, καὶ τὰ ὀνόμα
na generationũ eius. fm nomẽ generationũ e=
τα τῶν γενεῶν αὐτοῦ· κατ' ὄνομα τῶν γενεῶν αὐ=
ius primogenitus iſmael. nabaioth. et cedar. et
τοῦ πρωτότοκος ἰσμαὴλ· ναβεὲθ· καὶ κηδάρ· καὶ
nabdebel. et maſſam. et maſmam. et iduma.
ναβδεήλ· καὶ μασσάν· καὶ μασμάν· καὶ ἰδουμά.
et maſſe. et adad. et themã. et iatur.
καὶ μασσῆ· καὶ χολδάδ· καὶ θεμάν· καὶ θαιτουρ.
et naphes. et cedma. iſti ſunt filij iſma=
καὶ ναφεὶς· καὶ κεδεμά· οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ ἰσμα
el. et hec nomina eorũ in man=
ήλ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαυ
liomb⁹ eorũ et in tabernaculis eorũ. duode
λεσιν αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν· δώδε=
cim principes ſm gẽtes eorũ. et iſti an
κα ἄρχοντες κατὰ ἔθνη αὐτῶν· καὶ ταῦτα τὰ ἔ=
ni vite iſmael: centũ triginta ſeptẽ an=
τη τῆς ζωῆς ἰσμαὴλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ ἔ=
ni. & deficiẽs mortuus ẽ. et appoſitus ẽ ad
τη· καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ
C genus ſuũ. habitauit ãt ab euila vſq; ad ſur. q̃
γένος αὐτοῦ· κατῴκησε δὲ ἀπὸ εὐιλὰτ ἕως σούρ· ἣ

Trãſla.B.Hiero.

ſplagã ⁿoriẽtalẽ. Fuerũt
ᵏaũt ᵏdies ⁿvite
ᵇabrae ᶜcentum
ᵍſeptuagĩta ᵗquiq; ᵏanni:
ᵗ& deficiens
ᵐmortuus eſt ᵒin ſenectu
te ᵖbona ᵠpuecteq; etatis
ʳ& plenus dierũ: ˢcõgre
gatuſq; ẽ ᵗad ⁿpplm ſuũ.
ᵏEt ſepelierunt ᵗeũ ᵘiſaac
ᵃ& hiſmael ᵇfilii ſuꝰ ⁱin ſpe
lunca ᶜduplici: que ſita ẽ
ᶠin ᵍagro ᵇephron ᶠfilii ᵏſe
or ᵗethei ⁿe regione
ᵖmãbre: ʳquã ⁿ emerato
ⁿa ᵏfiliis ˢheth. ᵗIbi ᵘſepul=
tus eſt ipſe
ᶜ& ſara ᵍvxor eius. ᶜEt
ᶠpoſt ᵍobitum
ᵇillius ᵗbenedixit ᵏdeus
ᵐiſaac
ⁿfilio eius: ᵖqui ᵒ hĩtabat
ᵠiuxta ʳputeũ noĩe ᵒviuẽ
tis & ᵗvidẽtis. ⁿHe ſũt ᵍge
neratiões ʳhiſmael ˢ filii
ᵃabrae: ᵇquem ᶜpepit ᵇ ei
ᵒagar ᶜegyptia
ᶠfamula ᵍſare: ᵗ& hec
ᵏnomina ᵗfiliorum ᵐeius
ⁿin vocabulis
ᶜ& gñatiõibus ſuis. ᵖPri
mogẽitus ᵠhiſmael ʳ na=
baioth. deide ⁿcedar: ᶠ &
adbchel: ⁿ& mabſã. ʳmaſ
ma quoq; ˢ & duma ᵗ &
maſſa ᵃadad ᵇ& thema &
ᶜiatur & ᵈnaphis ᵉ & ced
ma. ᶠIſti ᵍſunt ʰfilii
ⁱhiſmael: ᵏ & hec ˡnomĩa
ᵐper caſtella
ⁿ& oppida eorũ ᵒduode
cim ᵠprincipes
ʳtribuum ſuarum. ˢEt fa
cti ſunt ᵗãni ᵘvite ᵛhiſmae
lis ˡcentum ᵗtriginta ᵘſep
tem:
ᵛdeficienſq; ʷmortuus ẽ:
ˣ& appoſitus ʸad ᶻpplm
ſuũ. ᵃHitanit ãt ᵇab euila
ᶜvſq; ⁿſur: ᵒque

Tex.Heb. Geſi. Ca.xxvi.

וְאֵ֣לֶּה תּוֹלְדֹ֣ת יִצְחָ֣ק בֶּן־אַבְרָהָ֗ם אַבְרָהָם֙ הוֹלִ֣יד אֶת־יִצְחָֽק׃
וַיְהִ֣י יִצְחָ֔ק בֶּן־אַרְבָּעִ֥ים שָׁנָ֖ה בְּקַחְתּ֣וֹ אֶת־רִבְקָ֑ה בַּת־בְּתוּאֵ֤ל הָֽאֲרַמִּי֙ מִפַּדַּ֣ן אֲרָ֔ם אֲחוֹת֙ לָבָ֣ן הָֽאֲרַמִּ֔י לּ֖וֹ לְאִשָּֽׁה׃
וַיֶּעְתַּ֥ר יִצְחָ֖ק לַיהוָ֑ה לְנֹ֣כַח אִשְׁתּ֗וֹ כִּ֤י עֲקָרָה֙ הִ֔וא וַיֵּעָ֥תֶר לוֹ֙ יְהוָ֔ה וַתַּ֖הַר רִבְקָ֥ה אִשְׁתּֽוֹ׃
וַיִּתְרֹֽצֲצ֣וּ הַבָּנִ֔ים בְּקִרְבָּ֖הּ וַתֹּ֣אמֶר אִם־כֵּ֔ן לָ֥מָּה זֶ֖ה אָנֹ֑כִי וַתֵּ֥לֶךְ לִדְרֹ֖שׁ אֶת־יְהוָֽה׃
וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ לָ֔הּ שְׁנֵ֥י גוֹיִ֖ם בִּבְטְנֵ֑ךְ וּשְׁנֵ֣י לְאֻמִּ֔ים מִמֵּעַ֖יִךְ יִפָּרֵ֑דוּ וּלְאֹם֙ מִלְאֹ֣ם יֶֽאֱמָ֔ץ וְרַ֥ב יַעֲבֹ֖ד צָעִֽיר׃
וַיִּמְלְא֖וּ יָמֶ֣יהָ לָלֶ֑דֶת וְהִנֵּ֥ה תוֹמִ֖ם בְּבִטְנָֽהּ׃
וַיֵּצֵ֤א הָרִאשׁוֹנִי֙ אַדְמוֹנִ֔י כֻּלּ֖וֹ כְּאַדֶּ֣רֶת שֵׂעָ֑ר וַיִּקְרְא֥וּ שְׁמ֖וֹ עֵשָֽׂו׃
וְאַחַ֣ר יָצָ֔א אָחִ֖יו וְיָד֣וֹ אֹחֶ֣זֶת בַּעֲקֵ֣ב עֵשָׂ֑ו וַיִּקְרָ֥א שְׁמ֖וֹ יַעֲקֹ֛ב וְיִצְחָ֥ק בֶּן־שִׁשִּׁ֖ים שָׁנָ֑ה בְּלֶ֥דֶת אֹתָֽם׃
וַיִּגְדְּל֣וּ הַנְּעָרִ֔ים וַיְהִ֣י עֵשָׂ֗ו אִ֤ישׁ יֹדֵעַ֙ צַ֔יִד אִ֥ישׁ שָׂדֶ֖ה וְיַעֲקֹ֕ב אִ֥ישׁ תָּ֖ם יֹשֵׁ֥ב אֹהָלִֽים׃
וַיֶּֽאֱהַ֤ב יִצְחָק֙ אֶת־עֵשָׂ֔ו כִּי־צַ֥יִד בְּפִ֖יו וְרִבְקָ֥ה אֹהֶ֖בֶת אֶת־יַעֲקֹֽב׃
וַיָּ֥זֶד יַעֲקֹ֖ב נָזִ֑יד וַיָּבֹ֥א עֵשָׂ֛ו מִן־הַשָּׂדֶ֖ה וְה֥וּא עָיֵֽף׃
וַיֹּ֤אמֶר עֵשָׂו֙ אֶל־יַעֲקֹ֔ב הַלְעִיטֵ֥נִי נָ֖א מִן־הָאָדֹ֣ם הָאָדֹ֣ם הַזֶּ֑ה כִּ֥י עָיֵ֖ף אָנֹ֑כִי עַל־כֵּ֥ן קָרָֽא־שְׁמ֖וֹ אֱדֽוֹם׃
וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹ֔ב מִכְרָ֥ה כַיּ֛וֹם אֶת־בְּכֹרָתְךָ֖ לִֽי׃
וַיֹּ֣אמֶר עֵשָׂ֔ו הִנֵּ֥ה אָנֹכִ֖י הוֹלֵ֣ךְ לָמ֑וּת וְלָמָ֥ה זֶּ֛ה לִ֥י בְכֹרָֽה׃
וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹ֔ב הִשָּׁבְעָ֥ה לִּ֖י כַּיּ֑וֹם וַיִּשָּׁבַע־לוֹ֙ וַיִּמְכֹּ֥ר אֶת־בְּכֹרָת֖וֹ לְיַעֲקֹֽב׃
וְיַעֲקֹ֣ב נָתַ֤ן לְעֵשָׂו֙ לֶ֣חֶם וּנְזִ֣יד עֲדָשִׁ֔ים וַיֹּ֥אכַל וַיֵּ֖שְׁתְּ וַיָּ֣קָם וַיֵּלַ֑ךְ וַיִּבֶז עֵשָׂ֖ו אֶת־הַבְּכֹרָֽה׃
וַיְהִ֥י רָעָ֖ב בָּאָ֑רֶץ מִלְּבַד֙ הָרָעָ֣ב הָרִאשׁ֔וֹן אֲשֶׁ֖ר הָיָ֣ה בִּימֵ֣י אַבְרָהָ֑ם וַיֵּ֨לֶךְ יִצְחָ֤ק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ֙ מֶ֣לֶךְ פְּלִשְׁתִּ֔ים גְּרָֽרָה׃
וַיֵּרָ֥א אֵלָ֛יו יְהוָ֖ה וַיֹּ֑אמֶר אַל־תֵּ֣רֵ֔ד מִצְרַ֔יְמָה שְׁכֹ֖ן בָּאָ֥רֶץ אֲשֶׁר־אֹמַ֥ר אֵלֶֽיךָ׃
גּ֚וּר בָּאָ֣רֶץ הַזֹּ֔את וְאֶֽהְיֶ֥ה עִמְּךָ֖ וַאֲבָרְכֶ֑ךָּ כִּֽי־לְךָ֣ וּלְזַרְעֲךָ֗ אֶתֵּן֙ אֶת־כָּל־הָֽאֲרָצֹ֣ת הָאֵ֔ל וַהֲקִמֹתִ֣י אֶת־הַשְּׁבֻעָ֔ה אֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖עְתִּי לְאַבְרָהָ֥ם אָבִֽיךָ׃
וְהִרְבֵּיתִ֤י אֶת־זַרְעֲךָ֙ כְּכוֹכְבֵ֣י הַשָּׁמַ֔יִם וְנָתַתִּ֣י לְזַרְעֲךָ֔ אֵ֖ת כָּל־הָאֲרָצֹ֑ת וְהִתְבָּרֲכ֣וּ בְזַרְעֲךָ֔ כֹּ֖ל גּוֹיֵ֥י הָאָֽרֶץ׃
עֵ֕קֶב אֲשֶׁ֥ר שָׁמַ֖ע אַבְרָהָ֣ם בְּקֹלִ֑י וַיִּשְׁמֹ֣ר מִשְׁמַרְתִּ֗י מִצְוֹתַ֛י חֻקּוֹתַ֥י וְתוֹרֹתָֽי׃
וַיֵּ֥שֶׁב יִצְחָ֖ק בִּגְרָֽר׃
וַיִּשְׁאֲל֤וּ אַנְשֵׁי־הַמָּקוֹם֙ לְאִשְׁתּ֔וֹ וַיֹּ֕אמֶר אֲחֹ֖תִי הִ֑וא כִּֽי־יָרֵ֗א לֵאמֹר֙ אִשְׁתִּ֔י פֶּן־יַהַרְגֻ֥נִי אַנְשֵׁי־הַמָּק֖וֹם עַל־רִבְקָ֑ה כִּֽי־טוֹבַ֥ת מַרְאֶ֖ה הִֽוא׃
וַיְהִ֗י כִּֽי־אָרְכ֤וּ לוֹ֙ שָׁ֔ם הַיָּמִ֔ים וַיַּשְׁקֵ֣ף אֲבִימֶ֣לֶךְ מֶֽלֶךְ־פְּלִשְׁתִּ֗ים בְּעַד֙ הַֽחַלּ֔וֹן וַיַּ֕רְא וְהִנֵּ֥ה יִצְחָ֖ק מְצַחֵ֑ק אֶת־רִבְקָ֖ה אִשְׁתּֽוֹ׃
וַיִּקְרָ֣א אֲבִימֶ֔לֶךְ לְיִצְחָ֖ק וַיֹּ֑אמֶר אַ֚ךְ הִנֵּ֣ה אִשְׁתְּךָ֣ הִ֔וא וְאֵ֖יךְ אָמַ֕רְתָּ אֲחֹ֥תִי הִ֖וא וַיֹּ֨אמֶר אֵלָ֜יו יִצְחָ֗ק כִּ֤י אָמַ֙רְתִּי֙ פֶּן־אָמ֣וּת עָלֶ֔יהָ
וַיֹּ֣אמֶר אֲבִימֶ֔לֶךְ מַה־זֹּ֥את עָשִׂ֖יתָ לָ֑נוּ כִּמְעַט֙ שָׁכַ֣ב אַחַ֤ד הָעָם֙ אֶת־אִשְׁתֶּ֔ךָ וְהֵבֵ֥אתָ עָלֵ֖ינוּ אָשָֽׁם׃
וַיְצַ֤ו אֲבִימֶלֶךְ֙ אֶת־כָּל־הָעָ֔ם לֵאמֹ֕ר הַנֹּגֵ֥עַ בָּאִ֛ישׁ הַזֶּ֖ה וּבְאִשְׁתּ֑וֹ מ֥וֹת יוּמָֽת׃
וַיִּזְרַ֤ע יִצְחָק֙ בָּאָ֣רֶץ הַהִ֔וא וַיִּמְצָ֥א בַּשָּׁנָ֖ה הַהִ֑וא מֵאָ֣ה שְׁעָרִ֔ים וַיְבָרְכֵ֖הוּ יְהוָֽה׃
וַיִּגְדַּ֖ל הָאִ֑ישׁ וַיֵּלֶךְ֙ הָל֣וֹךְ וְגָד֔וֹל עַד־כִּי־גָדַ֖ל מְאֹֽד׃
וַיְהִי־לוֹ֙ מִקְנֵה־צֹ֔אן וּמִקְנֵה־בָקָ֖ר וַעֲבֻדָּ֣ה רַבָּ֑ה וַיְקַנְא֥וּ אֹת֛וֹ פְּלִשְׁתִּֽים׃
וְכָל־הַבְּאֵרֹת֙ אֲשֶׁ֣ר חָפְר֔וּ עַבְדֵ֖י אָבִ֣יו בִּימֵ֣י אַבְרָהָ֣ם אָבִ֑יו סִתְּמ֥וּם פְּלִשְׁתִּ֖ים וַיְמַלְאֻ֥ם עָפָֽר׃
וַיֹּ֤אמֶר אֲבִימֶלֶךְ֙ אֶל־יִצְחָ֔ק לֵ֖ךְ מֵעִמָּ֑נוּ כִּֽי־עָצַ֥מְתָּ מִמֶּ֖נּוּ מְאֹֽד׃
וַיֵּלֶךְ֙ מִשָּׁ֔ם יִצְחָ֖ק וַיִּחַ֣ן בְּנַ֣חַל גְּרָ֑ר וַיֵּ֖שֶׁב שָֽׁם׃
וַיָּשָׁב֙ יִצְחָ֔ק וַיַּחְפֹּ֕ר אֶת־בְּאֵרֹ֥ת הַמַּ֖יִם אֲשֶׁ֣ר חָפְר֔וּ בִּימֵ֖י אַבְרָהָ֣ם אָבִ֑יו וַיְסַתְּמ֣וּם פְּלִשְׁתִּ֔ים אַחֲרֵ֖י מ֣וֹת אַבְרָהָ֑ם וַיִּקְרָ֥א לָהֶ֖ן שֵׁמ֕וֹת כַּשֵּׁמֹ֥ת אֲשֶׁר־קָרָ֖א לָהֶ֥ן אָבִֽיו׃
וַיַּחְפְּר֣וּ עַבְדֵ֣י יִצְחָ֔ק בַּנָּחָ֖ל וַיִּמְצְא֣וּ שָׁ֔ם בְּאֵ֖ר מַ֥יִם חַיִּֽים׃
וַיָּרִ֙יבוּ֙ רֹעֵ֣י גְרָ֔ר עִם־רֹעֵ֖י יִצְחָ֑ק לֵאמֹ֕ר לָ֥נוּ הַמָּ֖יִם וַיִּקְרָ֤א שֵׁם־הַבְּאֵר֙ עֵ֣שֶׂק כִּֽי־הִתְעַשְּׂק֥וּ עִמּֽוֹ׃
וַיַּחְפְּר֖וּ בְּאֵ֣ר אַחֶ֑רֶת וַיָּרִ֖יבוּ גַּם־עָלֶ֔יהָ וַיִּקְרָ֥א שְׁמָ֖הּ שִׂטְנָֽה׃
וַיַּעְתֵּ֣ק מִשָּׁ֔ם וַיַּחְפֹּ֖ר בְּאֵ֣ר אַחֶ֑רֶת וְלֹא־רָ֣בוּ עָלֶ֔יהָ וַיִּקְרָ֥א שְׁמָ֖הּ רְחֹבֹ֑ת וַיֹּ֗אמֶר כִּֽי־עַתָּ֤ה הִרְחִיב֙ יְהוָ֔ה לָ֖נוּ וּפָרִ֥ינוּ בָאָֽרֶץ׃
וַיַּ֥עַל מִשָּׁ֖ם בְּאֵ֥ר שָֽׁבַע׃
וַיֵּרָ֥א אֵלָ֛יו יְהוָ֖ה בַּלַּ֣יְלָה הַה֑וּא וַיֹּ֗אמֶר אָנֹכִי֙ אֱלֹהֵ֣י אַבְרָהָ֣ם אָבִ֔יךָ אַל־תִּירָ֣א כִּֽי־אִתְּךָ֣ אָנֹכִ֔י וּבֵֽרַכְתִּ֖יךָ וְהִרְבֵּיתִ֣י אֶת־זַרְעֲךָ֔ בַּעֲב֖וּר אַבְרָהָ֥ם עַבְדִּֽי׃
וַיִּבֶן־שָׁ֥ם מִזְבֵּ֖חַ וַיִּקְרָ֣א בְשֵׁ֣ם יְהוָ֑ה וַיֵּ֥ט שָׁ֖ם אָהֳלֹ֑ו וַיִּכְרוּ־שָׁ֥ם עַבְדֵֽי־יִצְחָ֖ק בְּאֵֽר׃
וַאֲבִימֶ֣לֶךְ הָלַ֣ךְ אֵלָ֔יו מִגְּרָ֖ר וַאֲחֻזַּת֣ מֵרֵעֵ֑הוּ וּפִיכֹ֥ל שַׂר־צְבָאֽוֹ׃
וַיֹּ֣אמֶר יִצְחָ֔ק אֲלֵהֶ֕ם מַדּ֥וּעַ בָּאתֶ֖ם אֵלָ֑י וְאַתֶּ֣ם שְׂנֵאתֶ֔ם אֹתִ֖י וַתְּשַׁלְּח֥וּנִי מֵאִתְּכֶֽם׃
וַיֹּ֣אמְר֔וּ רָא֥וֹ רָאִ֖ינוּ כִּֽי־הָיָ֣ה יְהוָ֣ה עִמָּ֑ךְ וַנֹּ֣אמֶר תְּהִי־נָ֣א אָלָ֔ה בֵּינֵ֖ינוּ בֵּינֵ֑ינוּ וְנִכְרְתָ֥ה בְרִ֖ית עִמָּֽךְ׃
אִם־תַּעֲשֶׂ֤ה עִמָּ֙נוּ֙ רָעָ֔ה כַּאֲשֶׁ֥ר לֹֽא־נְגַעֻ֖ךָ וְכַאֲשֶׁ֣ר לֹא־עָשִׂ֣ינוּ עִמְּךָ֔ רַ֖ק טוֹבָ֑ה וַנְּשַׁלְּחֲךָ֖ בְּשָׁל֥וֹם אַתָּ֖ה עַתָּ֣ה בְּר֣וּךְ יְהוָֽה׃
וַיַּ֥עַשׂ לָהֶ֖ם מִשְׁתֶּ֑ה וַיֹּאכְל֖וּ וַיִּשְׁתּֽוּ׃
וַיַּשְׁכִּימ֣וּ בַבֹּ֔קֶר וַיִּשָּׁבְע֖וּ אִ֣ישׁ לְאָחִ֑יו וַיְשַׁלְּחֵ֣ם יִצְחָ֔ק וַיֵּלְכ֖וּ מֵאִתּ֥וֹ בְשָׁלֽוֹם׃
וַיְהִ֣י בַיּ֣וֹם הַה֔וּא וַיָּבֹ֣אוּ עַבְדֵ֣י יִצְחָ֔ק וַיַּגִּדוּ־לוֹ֙ עַל־אֹד֣וֹת הַבְּאֵ֔ר אֲשֶׁ֥ר חָפָ֖רוּ וַיֹּ֣אמְרוּ לוֹ֮ מָצָ֣אנוּ מָ֒יִם׃
וַיִּקְרָ֣א אֹתָ֔הּ שִׁבְעָ֑ה עַל־כֵּ֗ן שֵׁם־הָעִיר֙ בְּאֵ֣ר שָׁבַ֔ע עַד־הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃
וַיְהִ֣י עֵשָׂ֔ו בֶּן־אַרְבָּעִ֥ים שָׁנָ֖ה וַיִּקַּ֣ח אִשָּׁ֑ה אֶת־יְהוּדִית֙ בַּת־בְּאֵרִ֣י הַֽחִתִּ֔י וְאֶת־בָּשְׂמַ֖ת בַּת־אֵילֹ֥ן הַֽחִתִּֽי׃
וַתִּהְיֶ֥ינָה מֹרַ֖ת רוּ֥חַ לְיִצְחָ֖ק וּלְרִבְקָֽה׃
וַיְהִ֣י כִֽי־זָקֵ֣ן יִצְחָ֔ק וַתִּכְהֶ֖יָנָה עֵינָ֣יו מֵרְאֹ֑ת וַיִּקְרָ֤א אֶת־עֵשָׂו֙ בְּנ֣וֹ הַגָּדֹ֔ל וַיֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו בְּנִ֑י וַיֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו הִנֵּֽנִי׃
וַיֹּ֗אמֶר הִנֵּה־נָ֥א זָקַ֛נְתִּי לֹ֥א יָדַ֖עְתִּי יוֹם־מוֹתִֽי׃
וְעַתָּ֗ה שָׂא־נָ֤א כֵלֶ֙יךָ֙ תֶּלְיְךָ֣ וְקַשְׁתֶּ֔ךָ וְצֵא֖ הַשָּׂדֶ֑ה וְצוּדָה־לִּ֖י צָֽיִד׃
וַעֲשֵׂה־לִ֤י מַטְעַמִּים֙ כַּאֲשֶׁ֣ר אָהַ֔בְתִּי וְהָבִ֥יאָה לִּ֖י וְאֹכֵ֑לָה בַּעֲב֗וּר אֲשֶׁ֤ר תְּבָרֶכְךָ֙ נַפְשִׁ֔י בְּטֶ֖רֶם אָמֽוּת׃
וְרִבְקָ֣ה שֹׁמַ֔עַת בְּדַבֶּ֥ר יִצְחָ֖ק אֶל־עֵשָׂ֣ו בְּנ֑וֹ וַיֵּ֤לֶךְ עֵשָׂו֙ הַשָּׂדֶ֣ה לָצ֔וּד צַ֖יִד לְהָבִֽיא׃
וְרִבְקָ֣ה אָמְרָ֔ה אֶל־יַעֲקֹ֥ב בְּנָ֖הּ לֵאמֹ֑ר הִנֵּ֣ה שָׁמַ֔עְתִּי אֶת־אָבִ֖יךָ מְדַבֵּ֥ר אֶל־עֵשָׂ֖ו אָחִ֥יךָ לֵאמֹֽר׃
הָבִ֨יאָה לִּ֜י צַ֗יִד וַעֲשֵׂה־לִ֤י מַטְעַמִּים֙ וְאֹכֵ֔לָה וַאֲבָרֲכֶ֖ךָּ לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה לִפְנֵ֖י מוֹתִֽי׃
וְעַתָּ֗ה בְּנִי֙ שְׁמַ֣ע בְּקֹלִ֔י לַאֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוֶּ֥ה אֹתָֽךְ׃
לֵ֣ךְ נָ֔א אֶל־הַצֹּ֖אן וְקַח־לִ֥י מִשָּׁ֛ם שְׁנֵֽי־גְדָיֵ֥י עִזִּ֖ים טֹבִ֑ים וְאֶֽעֱשֶׂ֨ה אֹתָ֜ם מַטְעַמִּ֤ים לְאָבִיךָ֙ כַּאֲשֶׁ֣ר אָהֵ֔ב
וְהֵבֵאתָ֖ לְאָבִ֑יךָ וְאָכָ֗ל בַּעֲב֨וּר אֲשֶׁר־יְבָרֶכְךָ֥ לִפְנֵי־מוֹתֽוֹ׃
וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹ֔ב אֶל־רִבְקָ֖ה אִמּ֑וֹ הֵ֣ן עֵשָׂ֤ו אָחִי֙ אִ֣ישׁ שָׂעִ֔ר וְאָנֹכִ֖י אִ֥ישׁ חָלָ֑ק
אוּלַ֣י יְמִשֵׁ֔נִי וְהָיִ֤יתִי בְעֵינָיו֙ כִּמְתַעְתֵּ֔עַ וְהֵבֵאתִ֥י עָלַ֛י קְלָלָ֖ה וְלֹ֥א בְרָכָֽה׃
וַתֹּ֥אמֶר לוֹ֙ אִמּ֔וֹ עָלַ֥י קִלְלָתְךָ֖ בְּנִ֑י אַ֚ךְ שְׁמַ֣ע בְּקֹלִ֔י וְלֵ֖ךְ קַֽח־לִֽי׃
וַיֵּ֣לֶךְ וַיִּקַּ֔ח וַיָּבֵ֖א לְאִמּ֑וֹ וַתַּ֣עַשׂ אִמּ֔וֹ מַטְעַמִּ֖ים כַּאֲשֶׁ֥ר אָהֵ֖ב אָבִֽיו׃
וַתִּקַּ֣ח רִבְקָ֗ה אֶת־בִּגְדֵ֤י עֵשָׂו֙ בְּנָ֣הּ הַגָּדֹ֔ל הַֽחֲמֻדֹ֖ת אֲשֶׁ֣ר אִתָּ֑הּ בַּבָּ֔יִת וְהִלְבִּ֖ישׁ אֶת־יַעֲקֹ֥ב בְּנָ֖הּ הַקָּטֹֽן׃
וְאֶת־עֹרֹ֣ת גְּדָיֵ֣י הָעִזִּ֔ים הִלְבִּ֖ישָׁה עַל־יָדָ֑יו וְעַל֖ חֶלְקַ֥ת צַוָּארָֽיו׃
וַתִּתֵּ֛ן אֶת־הַמַּטְעַמִּ֥ים וְאֶת־הַלֶּ֖חֶם אֲשֶׁר־עָשָׂ֑תָה בְּיַ֖ד יַעֲקֹ֥ב בְּנָֽהּ׃
וַיָּבֹ֣א אֶל־אָבִ֔יו וַיֹּ֕אמֶר אָבִ֖י וַיֹּ֣אמֶר הִנֵּ֑נִי מִי־אַתָּ֥ה בְנִֽי׃
וַיֹּ֨אמֶר יַעֲקֹ֜ב אֶל־אָבִ֗יו אָנֹכִי֙ עֵשָׂ֣ו בְּכֹרֶ֔ךָ עָשִׂ֖יתִי כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבַּ֑רְתָּ אֵלָ֔י קוּם־נָ֥א שְׁבָ֖ה וְאָכְלָ֣ה מִצֵּידִ֔י בַּעֲב֖וּר תְּבָרְכַ֥נִי נַפְשֶֽׁךָ׃
וַיֹּ֣אמֶר יִצְחָ֔ק אֶל־בְּנ֖וֹ מַה־זֶּ֣ה מִהַ֔רְתָּ לִמְצֹ֥א בְנִ֖י וַיֹּ֑אמֶר כִּֽי־הִקְרָ֥ה יְהוָ֛ה אֱלֹהֶ֖יךָ לְפָנָֽי׃
וַיֹּ֤אמֶר יִצְחָק֙ אֶל־יַעֲקֹ֔ב גְּשָׁ֥ה נָ֖א וַאֲמֻשְׁךָ֑ בְּנִ֕י הַאַתָּ֥ה זֶ֛ה בְּנִ֥י עֵשָׂ֖ו אִ֥ם לֹֽא׃
וַיִּגַּ֣שׁ יַעֲקֹ֔ב אֶל־יִצְחָ֖ק אָבִ֑יו וַיְמֻשֵׁ֗הוּ וַיֹּ֙אמֶר֙ הַקֹּ֣ל קוֹל־יַעֲקֹ֔ב וְהַיָּדַ֖יִם יְדֵ֥י עֵשָֽׂו׃
וְלֹ֣א הִכִּרֵ֔הוּ כִּֽי־הָי֥וּ יָדָ֖יו כִּידֵ֣י עֵשָׂ֣ו אָחִ֑יו וַיְבָרְכֵֽהוּ׃
וַיֹּ֕אמֶר אַתָּ֥ה זֶ֛ה בְּנִ֥י עֵשָׂ֖ו וַיֹּ֥אמֶר אָנִֽי׃
וַיֹּ֣אמֶר הַגִּישָׁ֣ה לִּ֔י וְאֹכְלָ֖ה מִצֵּ֣יד בְּנִ֑י בַּעֲב֗וּר תְּבָרֶכְךָ֙ נַפְשִׁ֔י וַיַּגֶּשׁ־לוֹ֙ וַיֹּאכַ֔ל וַיָּבֵ֥א לוֹ֙ יַ֣יִן וַיִּשְׁתְּ׃
וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ יִצְחָ֣ק אָבִ֔יו גְּשָׁ֥ה נָּ֖א וּשְׁקָה־לִּ֣י בְנִ֑י וַיִּגַּ֣שׁ וַיִּשַּׁק־לוֹ֒ וַיָּ֣רַח אֶת־רֵ֣יחַ בְּגָדָ֗יו וַיְבָרְכֵ֙הוּ֙ וַיֹּ֣אמֶר רְאֵ֗ה רֵ֚יחַ בְּנִי֙ כְּרֵ֣יחַ שָׂדֶ֔ה אֲשֶׁ֥ר בֵּרְכ֖וֹ יְהוָֽה׃
וְיִתֶּן־לְךָ֣ הָאֱלֹהִ֗ים מִטַּל֙ הַשָּׁמַ֔יִם וּמִשְׁמַנֵּ֥י הָאָ֖רֶץ וְרֹ֥ב דָּגָ֖ן וְתִירֹֽשׁ׃
יַעַבְדֻ֣וךָ עַמִּ֑ים וְיִשְׁתַּחֲוּ־לְךָ֖ לְאֻמִּ֑ים הֱוֵה֩ גְבִ֨יר לְאַחֶ֜יךָ וְיִשְׁתַּחֲוּ־לְךָ֗ בְּנֵ֣י אִמֶּ֔ךָ אֹרְרֶ֖יךָ אָר֑וּר וּמְבָרֲכֶ֖יךָ בָּרֽוּךְ׃
וַיְהִ֗י כְּכַלּ֤וֹת יִצְחָק֙ לְבָרֵ֣ךְ אֶת־יַעֲקֹ֔ב וַיְהִ֗י אַךְ֙ יָצֹ֣א יָצָ֤א יַעֲקֹב֙ מֵאֵ֣ת פְּנֵ֣י יִצְחָ֣ק אָבִ֔יו וְעֵשָׂ֥ו אָחִ֖יו בָּ֥א מִצֵּידֽוֹ׃
וַיַּ֣עַשׂ גַּם־ה֔וּא מַטְעַמִּ֖ים וַיָּבֵ֣א לְאָבִ֑יו וַיֹּ֣אמֶר לְאָבִ֗יו יָקֻם֙ אָבִ֣י וְיֹ֣אכַל מִצֵּ֣יד בְּנ֔וֹ בַּעֲב֗וּר תְּבָרְכַ֙נִי֙ נַפְשֶֽׁךָ׃
וַיֹּ֨אמֶר לוֹ֙ יִצְחָ֣ק אָבִ֔יו מִי־אַתָּ֖ה וַיֹּ֣אמֶר אֲנִ֣י בִנְךָ֔ בְּכֹרְךָ֖ עֵשָֽׂו׃
וַיֶּחֱרַ֨ד יִצְחָ֥ק חֲרָדָ֛ה גְּדֹלָ֥ה עַד־מְאֹ֖ד וַיֹּ֑אמֶר אַיֵּ֡ה ה֣וּא ׀ הַצָּד־צַ֡יִד וַיָּבֵא־לִי֩ וָאֹכַ֨ל מִכֹּ֜ל בְּטֶ֤רֶם תָּבוֹא֙ וַאֲבָרְכֵ֔הוּ גַּם־בָּר֖וּךְ יִהְיֶֽה׃
כִּשְׁמֹ֥עַ עֵשָׂ֛ו אֶת־דִּבְרֵ֥י אָבִ֖יו וַיִּצְעַ֣ק צְעָקָ֤ה גְדֹלָה֙ וּמָרָ֣ה עַד־מְאֹ֔ד וַיֹּ֥אמֶר לְאָבִ֖יו בָּרְכֵ֣נִי גַם־אָנִ֑י אָבִֽי׃
וַיֹּ֣אמֶר בָּ֔א אָחִ֖יךָ בְּמִרְמָ֑ה וַיִּקַּ֖ח בִּרְכָתֶֽךָ׃
וַיֹּ֣אמֶר הֲכִי֩

Scriptura heb.	Ter. Heb.	Gen. Ca. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
פַּדָּנָה בּוֹא	עַל פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל	p respicit egyptũ q intro=euntibus s assirios." Corã r cũctis s fribus suis a obiit. b He quoq; sũt c gñatiões d isaac e filii f abraam. g A=braam h genuit ∞∞∞∞∞∞∞ k isaac. qui l cum c quadra=ginta l esset ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ p annorũ : q duxit vxórẽ r rebeccã s filiã " bathuelis x syri r de mesopotamia a sororem b laban. ∞∞∞∞∞ f Deprecatus est g isaac ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ b dñm l p k vxore sua : l eo q" esset" sterilis. Qui ∞∞ c exaudiuit b eũ : r & dedit conceptum a rebecce . ∞ " sed collidebantur r i vte=ro eius s paruuli. ∞∞∞∞∞ s Que ait. " Si b sic mihi fu=turũ erat: c quid necesse fuit cõcipe . r Perrexit q; rebecca : g vt consuleret l dñm. q rñdẽs k ait. " Due c gẽtes sũt b in vtero tuo: q & duo r ppli " ex ventre tuo r diuidentur: " ppls q; x ppl'm r superabit : s & ma=ior a seruiet b maiori. c Iam d tps s pariẽdi f aduenerat: f & ecce g gemini h i vtero eius repti sũt . Qui k pri=mus l egressus ẽ : ruffus e rat & m totus " i morẽ pel=lis o hispidus . p vocatũq; ẽ q nomẽ eius r esau. s Pro=tinus t alter " egrediẽs x plã=tã fris y tenebat z mãu : c & idcirco appellauit eũ c ia=cob. b Sexagenarius erat l isaac k quando nati sunt " paruuli. m quibus adul=tis o factus est p esau q vir ∞ r gnarus s venãdi & t hõ " a=gricola. x iacob aũt r vir ∞ s simplex u habitabat ĩ b ta=bernaculis . c isaac z ama=bat t esau g eo q; de b vena=tiõibus illius y vesceretur k & rebecca l diligebat " ia=cob. o coxit ãt p iacob q pul=mẽtũ. Ad quẽ cũ ẽ esset r esau t de " agro q laſſus : ∞	est ante facie egypti donec veniat ad assy=rios. ante facie oim fratrũ suorũ habitauit.. et he gñationes isaac filij a=brahã. abraã genuit isaac. erat ãt isaac ãnoꝝ quadraginta: qñ accepit rebeccam: filiam bathuel syri sibi vxorẽ. deꝑcat⁹ est ãt isa=ac pro rebecca vxore sua dñm. qz erat sterilis. exaudiuit ãt eũ deus. ꝛ cõce=pit rebecca in vtero vxoris eius. saltabãt ãt pueruli in ea. dixit ãt sĩ sic mihi futurũ ẽ fieri: quare mihi hoc? abiit ãt interrogare a dño. et ait dñs illi. due gẽtes in vtero tuo sunt. et duo ppli ex ventre tuo diuident. et ppls ppli supabit. et maior seruiet mi=nori. ꝛ impleti sunt dies vt pareret ip=sam. et huic erant gemini in vtero ei⁹. egr=ssus ẽ ãt primogenit⁹ ruffus tot⁹: ꝛ sicut pelle hispid⁹. vocauit ãt nomen eius esau. et post hoc egressus ẽ frater eius. ꝛ manꝰ ei⁹ appre=hendẽs calcaneũ esau. et vocauit nomẽ eius iacob. isaac ãt erat annoꝝ sexaginta: qñ pe=perit eos rebecca. creuerũt ãt iuuenes. et fuit esau homo sciens venari rustic⁹. iacob ãt fuit homo simplex: habitãs domũ. dilexit ãt isaac esau: qz venatio illius cibus ei⁹. re=becca ãt diligebat iacob. coxit ãt iacob coctio=nẽ lentis: venit ãt esau de agro deficiens.	Roma. c.b. Roma. c. D
יַלֵּד	בְּנֵי כָל אֲחִיו נָפֶל וְאֵלֶה תּוֹלְדֹת יִ			
יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד				
אֶת יִצְחָק וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים				
יְהֹוָה רַבָּע	שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל			
לָקַח	הָאֲרַמִי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן			
אִישׁ עֵתֶר	הָאֲרַמִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּעְתַּר יִצְחָק			
לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה				
הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה				
הָרָה	אִשְׁתּוֹ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ			
אִישׁ רוּץ	וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ			
אֲמַר יְלַד	לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ			
שְׁנָה מְעָה	שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים			
כְּרַר אֲמִין עֲבֵד	מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יְאַמָּץ			
צָעִיר מָלֵא יוֹם	וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ			
יָלַד תְּאֹם	לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בִּבְטְנָהּ וַיֵּצֵא			
	הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת			
שָׂעָר	שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו וְאַחֲרֵי			
קָרָא	כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעְקֵב			
	עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק			
	בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם			
גָּדַל הָיָה	וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ			
צוּד	יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ			
תָּם אָהֳלִים	תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים וַיֶּאֱהַב יִצְחָק			
	אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה			
אָהַב אֶת יַעֲקֹב	אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב נָזִיד			
נָזִד	וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף			
בּוֹא				

Scriptura chal:	Interp. chal'.	Transla. Chal'.
מְטָא אָל יְלַד	e regione egypti pergens vsq; ad assyriam: e regio=ne omniũ fratrum suorũ habitauit. Et he sunt gene=rationes isaac filij abrahe. Abrahã genuit isaac. Erat autem isaac quadraginta annorũ etatis : quãdo accepit sibi rebeccã filiam bathuelis syri de mesopo=tamia syrie sororem laban syri in vxorem . Orauitq; isaac coram dño pro vxore sua: quoniã sterilis erat: et susceptit dñs orationem eius: ꝛ concepit rebecca vxor eius. Et collidebantur filij in vtero eius. Et ait . Si sic mihi futurũ erat ad qđ ego cõcepi: ꝛ abiit vt quere=ret oraculũ a facie dñi. Et ait ei dñs. Duo populi sunt in visceribus tuis: ꝛ duo regna de vtero tuo diuiden=tur: ꝛ regnum regno fortius erit: ꝛ maior ser=uiet mi=nori. Et impleti sunt dies eius vt pareret: ꝛ ecce ge=mini in vtero eius erãt . Et egressus est primꝰ ruffus totus quasi pallium hispidum: ꝛ vocauerunt nomen eius esau. Et postea egressus est frater eius: ꝛ manus eius tenebat plantã esau. Et vocauit nomẽ ei⁹ iacob. Isaac aũt erat ser=aginta annoꝝ etatis qñ genuit eos. Et creuerunt pueri: ꝛ fuit esau vir venator: vir egre=diens in agrũ. Iacob autẽ erat vir pfectus : minister domus doctrine. Et dilexit isaac esau: qz de venatiõe eius edebat: ꝛ rebecca diligebat iacob. Et coxit iacob pulmentum: ꝛ venit esau de agro et ipse erat lassus.	דְּלָא אַבֵּי מִצְרַיִם לְמֵיתֵי אַתּוּרָא עַל אַפֵּי כָּל אַחְוָהִי שְׁרָא: וְאִלֵּין תּוֹלְדַת יִצְחָק בַּר אַבְרָהָם אַבְרָהָם אוֹלִיד יָת יִצְחָק: וְהֲוָה יִצְחָק בַּר אַרְבְּעִין שְׁנִין כַּד נְסִיב יָת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל אֲרַמָּאָה מִפַּדַּן אֲרָם אֲחָתֵיהּ דְּלָבָן אֲרַמָּאָה לֵיהּ לְאִנְתּוּ: וְצַלִּי יִצְחָק קֳדָם יְיָ לְקֹבֶל אִתְּתֵיהּ אֲרֵי עַקְרָא הִיא וְקַבֵּיל צְלוֹתֵיהּ יְיָ וְעִדְּיָאת רִבְקָה אִתְּתֵיהּ: וְדָחֲקִין גְּנָא בְּגַוָּהָא וַאֲמָרַת אִם כֵּן לְמָה דְנָן אֲנָא וַאֲזָלַת לְמִתְבַּע אוּלְפָּן מִן קֳדָם יְיָ: וַאֲמַר יְיָ לַהּ תְּרִין עַמְמִין בִּמְעַיְכִי וּתְרִין מַלְכְוָן מִמְּעַיְכִי יִתְפָּרְשָׁן וּמַלְכוּ מִמַּלְכוּ יִתְקָף וְרַבָּא יִשְׁתַּעְבַּד לְזְעִירָא: וּשְׁלִימוּ יוֹמַיָּא לְמִיַּלְדָהָא וְהָא תְּיוֹמִין בִּמְעָהָא: וּנְפַק קַדְמָאָה סִימוֹק כּוּלֵיהּ כְּגֶלֶם דְּשֵׂעָר וּקְרוֹ שְׁמֵיהּ עֵשָׂו: וּבַתַר כֵּן נְפַק אֲחוּהִי וִידֵיהּ אֲחִידָא בְּעִקְּבָא דְּעֵשָׂו וּקְרוֹ שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב וְיִצְחָק בַּר שְׁתִּין שְׁנִין כַּד יָלְדַת יָתְהוֹן: וּרְבִיאוּ עוּלֵּי בַּיְתָא וַהֲוָה עֵשָׂו גְּבַר נַחְשִׁרְכָן וְגֶבֶר נַיְקִין מַקְלָא וְיַעֲקֹב גְּבַר שְׁלִים יָתִיב אִלְפָּנָא: וּרְחִים יִצְחָק יָת עֵשָׂו אֲרֵי מְצֵידֵיהּ הֲוָה אָכִיל וְרִבְקָה רְחִימָא יָת יַעֲקֹב: וּבְשִׁיל יַעֲקֹב תַּבְשִׁילָא וַאֲתָא עֵשָׂו מִן חַקְלָא וְהוּא מְשַׁלְהֵי:	

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp̃. latina.

dixit ãt esau iacob. ciba me de coctio
ἔιπε δὲ ἡσαῦ τῷ ἰακώβ. γεῦσόν με ἐκ τοῦ ἑφθ=
ne tua ruffa hac. qz deficio. ppt
ματός σου τοῦ πυρροῦ τούτου. ὅτι ἐκλείπω. διὰ
hoc vocatꝰ ẽ nomẽ eius edom. dixit ãt ia=
τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐδώμ. ἔιπε δὲ ἰα=
Abdie 1.a. cob esau: vende mihi hodie primogeni
κὼβ τῷ ἡσαῦ, ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτό=
ta tua. dixit ãt esau: ecce ego vado mo
κιά σου. ἔιπε δὲ ἡσαῦ, ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τε=
ri. q vt qd mihi ista primogenita. et
λευτᾶν· καὶ ἱνατί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια. καὶ
dixit ei iacob. iura mihi hodie. et iu
ἔιπεν αὐτῷ ἰακώβ. ὄμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤ=
rauit ei. vendidit ãt esau primogenita
Heb.11 d. μοσεν αὐτῷ. ἀπέδοτο δὲ ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια
sua. iacob ãt vedit esau panẽ et coctiõẽ
αὐτοῦ. ἰακὼβ δὲ ἔφωκε τῷ ἡσαῦ ἄρτον καὶ ἔφθημα
lentis. q comedit q bibit: et surgens abiit.
φακοῦ. καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἀναστὰς ἀπῴχετο·
et vilipendit esau primogenita sua.
καὶ ἐφαύλισεν ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. Ca. 26.

A Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς χωρὶς τοῦ λι=
me priore: que fuit in tẽpore a
μοῦ τοῦ πρότερου, ὡς ἐγένετο ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ Ἀ=
braam. et abiit isaac ad abimelech re
βραάμ· καὶ ἐπορεύθη ἰσαὰκ πρὸς ἀβιμέλεχ βασι=
gẽ phyliſtiim i gerara. apparuit ãt ei dñs. et
λέα φυλιστιιμ εἰς γέραρα. ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος· καὶ
dixit ne descendas in egyptũ. habita ãt in
ἔιπε μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον. κατοίκησον δὲ ἐν τῇ
tra: quã tibi dixero. et habita in terra hac. et e
γῇ, ἣν ἂν σοι ἔιπω· καὶ παροίκησον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔ
ro tecũ: et benedicã tibi. tibi enĩ et
σομαί μετὰ σοῦ, καὶ ἐυλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ
semini tuo dabo terrã hanc. et statuã iura
Roma. 4.d. σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην. καὶ στήσω τὸν ὅρ
mẽtũ meũ: qꝫ turauit abraã patri tuo. q multiplicabo
κον μου, ὃν ὤμοσα Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου. καὶ πληθυνῶ
semen tuũ: sicut stellas celi. q dabo
τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ δώ=
bo semini tuo oẽm terrã hanc. et be
σω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην. καὶ ἐυ=
nedicẽtur in semine tuo oẽs gẽtes
λογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς
terre. eo q obediuit abraam pater tu⁹ mee
γῆς. ἀνθ' ὧν ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς
voci: et custodiuit oia precepta mea:
φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε πάντα τὰ προσάγματά μου,
et mandata mea: et iustificatiões meas: q
καὶ τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ
oia legitima mea. habitauit ãt
B πάντα τὰ νόμιμά μου. κατῴκησε δὲ

Trãsla. B. Hiero.

sait. ⁹Da mihi
de ᵍcoctione hac ʰruffa:
ᵏquia oppido laſſus
ᵐſũ." Quãobcãm ᵖvo=
catũ eſt ᵍnomẽ eius ʳedõ.
Cui ˢdixit iacob." Vẽde
ᵃmihi ᵇprimogenita tua.
Ille ᶜrñdit. ᵈEn ᵉmoriõr:
ʰquid ᵏ mihi proderunt
ˡprimogenita. ᵐAit ⁿiacob. ° Iura ergo
ᵖmihi. ᵠJurauit ᵃei esau: ᵗ& vẽdi
dit ᵛprimogẽita: & ſic ac=
cepto ʷpane
ˣ& ʸlentis ᶻedulio ᵃcome=
dit ᵇ& bibit:
ᶜ& abiit ᵏ puipẽdẽs qⁿ pri
mogenita vendidiſſet.

ORta ãt ᵉfame Ca. 26.
ᵉſup terrã ᵖpoſt eam
ᵍſterilitatem ᵍque ʰaccide
rat ⁱin diebus ᵏabraam:
ˡabiit ᵐiſaac ⁿ ad ° abime=
lech ᵖregem
ᵍpaleſtinorũ ʳ in gerara.
° Appuitqꝫ ˢei ᵗⁿ dñs
ᵘ& ait. ˣNe ʸdeſcendas ᶻin
egyptũ: ſed ᵃquieſce
ᵇin terra ᶜquã ᵈdixero ᵉti=
bi: & ᶠperegrinare
ᵍin ʰea: ⁱeroqꝫ ᵏ tecum ˡ &
benedicam tibi.
ᵐTibi ⁿ enĩ & femini tuo
ᵖdabo ᵠvniuerſas
ʳregiões ˢhas: ᵗ complẽs
ᵘiuramentũ: ˣquod ʸſpo=
pondi ᶻabraam
ᵃpatri tuo: ᵇ& multiplica
bo ᶜſemen tuũ ᵈſicut ſtel=
las ᵉceli. ᶠDaboqꝫ ᵍpoſte=
ris tuis ʰvniuerſas
ⁱregiones ʲhas: ᵏ & bene
dicentur ˡ in ſemine tuo
ᵐoẽs ⁿgẽtes ᵒterre: ᵖ eo ᵠq
ʳobedierit
ˢabraã ᵗvoci mee: ᵘ& cu=
ſtodierit ˣpcepta & ʸman
data mea & ᶻcerimõias ᵃle
geſqꝫ ſuauerit. ᵇMãſit ita

Tex. Heb. Geñ. Ca. xxvi. Pritiua heb

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי
לָעַט
נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף
אָנֹכִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם׃
אֱדַם
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת
בְּכֹרָתְךָ לִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי
הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה׃
הָלַךְ
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִי כַּיּוֹם
שָׁבַע
וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרָתוֹ
מָכַר
לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם
וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם
נָזַד אָכַל שָׁתָה קוּם
וַיֵּלֶךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה׃
הָלַךְ בָּזָה
Cap. xxvi. וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְּבַד הָרָעָב
הָיָה
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ
הָלַךְ
פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה
רָאָה
וַיֹּאמֶר אַל תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן
יָרַד
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר
הָיָה גָּרַר
בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ
נָתַן
כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל
בָּרַךְ
הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת
קוּם
שְׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם
שָׁבַע
אָבִיךָ׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי
נָתַן
הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֶת כָּל
בָּרַךְ
הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֶךָ
כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע
קוֹל שָׁמַר
אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי
צָוָה חָקַק יָרֵא
מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ וַיֵּשֶׁב

Interp. chal'. Pritiua chal'.

Et dixit esau ad iacob. Da mihi de coctione hac ruſſa quia laſſus ſum ego: propterea vocatum eſt nomen eius edõ. Et ait iacob. Vende mihi hodie primogenita tua. Et dixit esau. Ecce ego vado ad mortem: et ad quid mihi primogenita? Et dixit iacob. Jura mihi hodie. Et iurauit ei: q vendidit primogenita sua iacob. Jacob autem dedit esau panem q edulium lentium: et comedit q bibit: et surrexit q abiit: q paruipendit esau primogenita. טָעַם סְמַךְ מוּת קוּם בָּשַׁל שָׁתָה קוּם שׁוּט עָלָה נָחַת שְׁרָא הֲוָה אֲמַר בָּרַךְ נָסַב קוּם פְּנָא בָּרַךְ נְסַב הֲוָה

Ca. 26.

ET fuit fames in terra preter famen priorẽ que fuit in diebꝰ abrahe: q abiit isaac ad abimelech regem philiſtinorũ in gerara. Et apparuit ei dñs: q dixit ei. Ne deſcendas in egyptum: ſed manere in terra quã dixero tibi. habita in terra hac: q erit verbum meum in adiutoriuꝫ tibi: q benedicam tibi: quia tibi et filiis tuis dabo vniuerſas terras has: q cõfirmabo iuramentum quod iurauit abrahe patri tuo: et multiplicabo filios tuos ſicut ſtellas celi: q dabo filiis tuis vniuerſas terras has: et benedicentur propter filios tuos omnes populi terre: eo q obediuit abrahã verbo meo: q cuſtodiuit cuſtodiam verbi mei: precepta mea: pacta mea q leges meas. Habitauitqꝫ

Transla. Chal'.

וַאֲמַר עֵשָׂו לְיַעֲקֹב אַטְעֵימְנִי כְעַן מִן סְמוּקָא סְמוּקָא הָדֵין אֲרֵי מְשַׁלְהֵי אֲנָא עַל כֵּן
קְרָא שְׁמֵיהּ אֱדוֹם׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב זַבֵּין כְּיוֹם דֵּילְהֵין יָת בְּכִירוּתָךְ לִי׃ וַאֲמַר עֵשָׂו הָא אֲנָא
אָזֵיל לְמֵמָת וּלְמָה דֵּנִן לִי בְּכִירוּתָא׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב קַיֵּים לִי כְּיוֹם דֵּילְהֵין וְקַיֵּים לִיהּ
וְזַבֵּין יָת בְּכִירוּתֵיהּ לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב יְהַב לְעֵשָׂו לֶחֶם וְתַבְשִׁיל דְּטוֹלוּבְּחִין וַאֲכַל וּשְׁתֵי
וְקָם וַאֲזַל וְשָׁט עֵשָׂו יָת בְּכִירוּתָא׃ Ca. xxvi. וַהֲוָה כַּד הֲנָא בְּאַרְעָא
מִכַּד פְּנָא דַּהֲוָה בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם וַאֲזַל יִצְחָק לְוָת אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דְּפִלִשְׁתָּאֵי
לִגְרַר׃ וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ וַאֲמַר לָא תִּתְחוֹת לְמִצְרַיִם שְׁרֵי בְּאַרְעָא דְּאֵימַר לָךְ׃ דּוּר
בְּאַרְעָא הָדָא וְיְהֵי מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ וְאֵבָרְכִינָךְ אֲרֵי לָךְ וּלְבָנָךְ אֶתֵּן יָת כָּל אַרְעָתָא הָאֵלִין
וְאֲקַיֵּים יָת קְיָמָא דְּקַיֵּימִית לְאַבְרָהָם אֲבוּךְ׃ וְאַסְגֵּי יָת בְּנָךְ כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְאֶתֵּן לִבְנָךְ
יָת כָּל אַרְעָתָא הָאֵלִין וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל בְּנָךְ כָּל עַמְמֵי אַרְעָא׃ חֲלָף דְּקַבִּיל אַבְרָהָם
בְּמֵימְרִי וְנָטַר מַטְרַת מֵימְרִי פִּקּוּדַי קְיָמַי וְאוֹרָיָתַי׃ וְיִתֵּיב

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Gen. Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
שׁאל	יצחק בגרר׃ וישאלו אנשי	qb ysaac in geraris. Qui	ysaac in geraris. ⁊ interrogauerũt viri	
קום איש	המקום לאשתו ויאמר אחתי	cũ interrogaretur a viris loci illius sup vxore sua: respõdit. Soror	loci de rebecca vxore sua. et di	
	הוא כי ירא לאמר אשתי פן	mea ẽ. Timuerat ei cõfiteri q sibi esset sociata	xit soror mea est. timuit eni dicere q vxor	
הרג	יהרגני אנשי המקום על רבקה	cõiugio: reputãs ne forte interficerẽt eum pro	mea est: ne forte interficerẽt cũ viri	
ראה היה	כי טובת מראה הוא ויהי כי ארכו	pter illius pulchritudinẽ. Cumq; ptransissent dies plurimi & ibidem	loci p rebecca. q erat pulchra aspectu.	
יום שקף	לו שם הימים וישקף אבימלך	moraretur: pspiciẽs abimelech rex paleſtino	fuit aũt multo tẽpore illic. pspiciẽs aũt abi	
חלל ראה	מלך פלשתים בעד החלון וירא	rũ p fenestrã vidit cũ	melech rex per fenestrã: vidit ysaac	
צחק	והנה יצחק מצחק את רבקה	iocantẽ cum rebecca	ludentẽ cum rebecca vxore sua. voca	
איש כרא	אשתו ויקרא אבימלך ליצחק	vxore sua. & accersito	uit aũt abimelech ysaac: et dixit et: vtiq;	
אמר	ויאמר אך הנה אשתך הוא ואיך	eo ait. Perspicuũ ẽ q vxor tua sit. Cur	λεσε δὲ ἀβιμέλεχ τὸν ἰσαάκ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἄρα	
	אמרת אחתי הוא ואמר אליו	mẽtitus es eam sororẽ tuam esse. Rñdit. timui	vxor tua est. cur dixisti: q soror mea ẽ:	
מות	יצחק כי אמרתי פן אמות עליה׃	ne morerer ppter eã.	γε γυνή σου ἐστί. τί ὅτι εἶπας, ὅτι ἀδελφή μου ἐ	
עשה	ויאמר אבימלך מה זאת עשית	Dixitq; abimelech. Quare impositi	dixit ãt ei ysaac viri eni ne forte mo	
	לנו כמעט שכב אחד העם את	nobis. Potuit coire q	σίν; εἶπε δὲ αὐτῷ ἰσαάκ. εἶπα μὴ ποτε ἀ	
	אשתך והבאת עלינו אשם׃	piã de populo cum	riar ppter illã. dixit ãt illi abimelech: qd hoc	
נגע	ויצו אבימלך את כל העם לאמר	vxore tua: & induxeras sup nos grãde pec	ποθάνω δι᾽αὐτήν. εἶπε δὲ αὐτῷ ἀβιμέλεχ, τί τοῦτο	
	הנגע באיש הזה ובאשתו מות׃	catũ. Precepitq; oi populo dicens.	fecisti nobis. fere q dormisset ex genere meo cũ	
נגע	ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא	Qui tetigerit hominis huius vxorem: morte	ἐποίησας ἡμῖν· μικροῦ τις ἐκοιμήθη ἐκ τοῦ γένους μου με	
מצא	בשנה ההוא מאה שערים	morietur. Seminauit	vxore tua: et induxisses sup nos ignorãtiã.	
ברך נגד	ויברכהו יהוה׃ ויגדל האיש וילך	aũt ysaac in terra illa: & inuenit in ipso ãno	τὴν τῆς γυναικός σου, καὶ ἐπήγαγες ἐφ᾽ ἡμᾶς ἄγνοιαν.	
הלך היה	הלוך ונדל עד כי גדל מאד׃ ויהי	cẽtuplum. Bñdixitq; ei dñs: & lo	precepit ãt abimelech oi ppło suo: di	
מנה	לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה	cupletatus ẽ hõ: & ibat pficiẽs atq; succrescẽs:	σατέταξε δὲ ἀβιμέλεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, λέ	
קנא	רבה׃ ויקנאו אתו פלשתים׃ וכל	donec magnus vehemẽter effectus ẽ. habuitq; possessiões ouiũ & armẽtorũ & familie plurimũ. Ob hoc iuidẽtes ei palestini: oẽs puteos quos foderant serui patris illius abraã: illo tempore obstruxerunt implentes humo: in tãtum vt ipse abimelech diceret ad ysaac. Recede a nobis: quoniam	cens: oĩs qui tetigerit hominẽ hunc et	
כנא	הבארת אשר חפרו עבדי אביו		γων, πᾶς ὁ ἁψάμενος τοῦ ἀνδρώπου τούτου καὶ	
יום	בימי אברהם אביו סתמום		vxore eius: morte morietur. Seminauit	
מלא	פלשתים וימלאום עפר׃ ויאמר		τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, θανάτου ἔνοχος ἔσαι· ἔσπειρε	
ילך	אבימלך אל יצחק לך ממענו כי		ãt ysaac in terra illa. et inuenit in anno	
			δὲ ἰσαὰκ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐ	
			illo centuplicatũ ordeũ. benedixit ãt ei do	
			πείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθήν. εὐλόγησε δὲ αὐτὸν κύ	
			nus. et exaltat ẽ homo. ⁊ pficiens: ibat	
			ριος. καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος. καὶ προβαίνων, μείζων	
			fact ẽ: donec magn fact ẽ valde. fuerũt ãt	
			ἐγένετο, ἕως οὗ μέγας ἐγένετο σφόδρα. ἐγένετο δὲ	
			ei armẽta ouiũ: ⁊ armẽta boũ: et agri	
			αὐτῷ κτήνη προβάτων, καὶ κτήνη βοῶν, καὶ γεώρ	
			colatiões multe. iuiderũt ãt ei phylistiim. et	
			για πολλά· ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ φυλιστιείμ. καὶ	
			oẽs puteos: quos foderãt serui pa	
			πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πα	
			tris sui: obstruxerũt eos in tempore pa	
			τρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πα	
			tris sui phylistiim: et ipleuerũt eos terra. di	
			τρὸς αὐτοῦ οἱ φυλιστιείμ, καὶ ἔπλησαν αὐτὰ γῆς· εἶ	
			xit ãt abimelech ad ysaac: recede a nobis. qñ	
			πε δὲ ἀβιμέλεχ πρὸς ἰσαάκ, ἄπελθε ἀφ᾽ ἡμῶν· ὅτι	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אמר מחל חזה	ysaac in gerarís: ⁊ interrogauerũt viri loci sup vxore sua. Et ait. Soror mea est: quoniã timuit dicere vxor mea est: ne forte interficerẽt eum viri loci illius propter rebeccam: quoniam pulchra aspectu ipsa erat. Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. Prospexit abimelech rex philistinorum per fenestram: ⁊ vidit: et ecce ysaac ludebat cum rebecca vxore sua. Et vocauit abimelech ysaac: ⁊ ait. Ecce vtiq; vxor tua est: quomodo ergo dixisti soror mea est. Et dixit ei ysaac. Quia dixi: ne forte moriar propter eam. Et ait abimelech. Quid est hoc quod fecisti nobis: parum affuit quin dormisset vnus de populo cum vxore tua: et induxisses super nos peccatum. Et precepit abimelech omni populo dicens: qui nocuerit huic viro et vxori sue morte morietur. Et seminauit ysaac in terra illa: ⁊ inuenit in anno illo centuplum & estimauerat: et benedixit ei dñs. Et creuit vir: ⁊ ibat multiplicans et crescens: donec creuit vehementer. Et fuerunt ei greges ouium ⁊ greges boum ⁊ familia magna: ⁊ inuidebãt ei palestini. Et omnes puteos quos foderũt serui patris sui in diebus abrahe patris sui obturauerunt palestini: ⁊ impleuerunt eos puluere. Et ait abimelech ad ysaac. Recede a nobis: quoniam	יצחק בגרר׃ ושאלו אינשי אתרא על עיסק אתתיה ואמר אחתי היא ארי דחיל
אמר חזה	למימר אתתי דילמא ימקטלוני אינשי אתרא על רבקה ארי שפירת חיזו היא׃
סגה	והוה כד סגיאו ליה תמן יומין ושקף אבימלך מלכא דפלשתאי מן חרכא וחזא
חיך אנתה	והא יצחק מחייך עם רבקה אתתיה׃ וקרא אבימלך ליצחק ואמר ברם הא אתתך
מות	היא ואכדין אמרת אחת היא ואמר ליה יצחק ארי אמרית דילמא אימות עלה׃
אחד	ואמר אבימלך מה דא עבדת לנא כזעיר פן שכיב חד דמיחד בעמא עם אתתך
אתא אמר עזק	ואיתיתא עלנא חובא׃ ופקיד אבימלך ית כל עמא למימר דינזיק בגברא הדין
קרוי שגה	ובאתתיה איתקטלא יתקטיל׃ וזרע יצחק בארעא ההיא ואשכח בשתא הוא היא על
רבה סגא רגה	חד מאה גדישעורוי וברכיה יי׃ ורבא גברא ואזל סגי ורבי עד דרבא לחדא׃ והוו
הוה	ליה גיתי ענא וגיתי תורי ופולחנא סגי ותקפו ביה פלשתאי׃ וכל בירייא דחפרו
נתא כור	עבדי אבוהי בימי דאברהם אבוהי טמומון פלשתאי ומלונון עפרא׃ ואמר יי
מלא	אבימלך ליצחק איזל מעמנא ארי

Trãsla. Grec. hr. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Tex. Heb. Gen.	La. xxvj.	Pritiua. heb.
potentior nobis fact⁹ es valde. et discessit isaac.	[k]potẽtior [l]nobis [k]factus	[k]עָצַמְתָּ [l]מִמֶּנּוּ [m]מְאֹד׃ [n]וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם		
δυνατώτερος ἡμῶν ἔγνου σφόδρα. καὶ ἀπῆλθεν ἰσαὰκ	es [m]valde. [n]Et ille discẽdẽs [q]vt veniret [r]ad torrẽtẽ [s]gerare [t]hitaretq; [n]ibi:			
inde. et mansit in valle gerarorũ: et ha				
ἐκεῖθεν. καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι γεράρων, καὶ κα				
bitauit illic. et rursus isaac fodit puteos	[x]rursum [y]fodit alios [b]puteos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[o]חֲמִשִּׁים [p]אֲשֶׁר [q]חָפְרוּ [r]נִיצֵי [s]אַבְרָהָם		
τὰ ὕδατα. ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες ἀβραὰμ τοῦ πρὸς αὐτ. καὶ	[v]quos [c]foderãt serui [n]patris sui [g]abraam: [t]& quos [n]illo [m]mortuo olim [c]obstruxerant [k]philistiim: ∞	[t]אֲבִיו [u]וַיִּסְתְּמוּם [k]פְּלִשְׁתִּים [v]אַחֲרֵי		
strauerũt eos phylistiim: postq̃ mortuꝰ ἐ abra				
ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ φυλισιείμ, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἀβρα				
am pater eius. τ cognominauit eis nomina	[c]appellauitq; [n]eos ∞∞∞∞	[w]מוֹת [x]אַבְרָהָם [y]וַיִּקְרָא [z]לָהֶן [a]שֵׁמוֹת		
ὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞			
sm nomina q̃ nominauit pater eius. et foderũt	[r]eisdẽ noibus [s] qbus añ	[b]כְּשֵׁמֹת [c]אֲשֶׁר [d]קָרָא [e]לָהֶן [f]אֲבִיו׃		
κατὰ τὰ ὀνόματα ἃ ὠνόμασεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ὤρυξαν	[x]pater [y]vocauerat. ∞∞∞∞			
serui isaac in valle gerarorũ. τ inuenit illic	[y]Foderuntq; [b]in torrẽte	[g]וַיַּחְפְּרוּ [h]עַבְדֵי [i]יִצְחָק [j]בַּנַּחַל [k]וַיִּמְצְאוּ		
οἱ παῖδες ἰσαὰκ ἐν τῇ φάραγγι γεράρων. καὶ εὗρεν ἐκεῖ	[c]& reppererunt ∞∞∞∞∞			
puteũ aque viuẽtis. τ pugnauerũt pastores	[a]aq̃s [g]viuã. Sed [b]& ibi [b]fuit [g]gerare [t]aduersus [n]pastores [n]isaac: [o]dicentiũ. [p]Nra	[l]שָׁם [m]בְּאֵר [n]מַיִם [o]חַיִּים׃ [p]וַיָּרִיבוּ [q]רֹעֵי		
φρέαρ ὕδατος ζῶντος. καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες				
gerarorũ cũ pastorib⁹ isaac: dicẽtes su				
γεράρων μετὰ τῶν ποιμένων ἰσαάκ, φάσκοντες ὰυ				
am esse aquã. et vocauerũt nomẽ loci	est [q]aqua. Quãobrẽ [r]nomẽ [s]putei ex eo qđ accíderat [q]vocauit [r]calũniã.	[r]נְאֹשֶׁר [s]הַבְּאֵר [t]עָשָׂק		
τῶν εἶναι τὸ ὕδωρ. καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου				
illius inuidia. inuidia affecerũt. n. cũ. pfect⁹ ãt in	[u]Foderũt autem & ∞∞∞∞	[u]כִּי [v]הִתְעַשְּׂקוּ [w]עִמּוֹ׃ [x]וַיַּחְפְּרוּ [y]בְּאֵר		
ἐκείνου ἀλλοίωσιν. ἐδίωξαν γὰρ αὐτόν. ἀπάρας δὲ ἐκεῖ	[b]aliũ: [c]& pro illo [b]quoq;			
de: fodit puteũ alterũ. rivali sũt ãt τ de il	[c]rixati sũt: [f]appellauitq;	[b]אַחֶרֶת [c]וַיָּרִיבוּ [d]גַּם [e]עָלֶיהָ [f]וַיִּקְרָא		
θεν, ὤρυξε φρέαρ ἕτερον. ἐκρίνοντο δὲ καὶ ὑπὲρ ἐκεί	[g]eũ [b]inimicitias. [f]Profectus [k]inde [l]fodit ∞∞∞∞∞			
lo. τ vocauit nomẽ loci illi⁹ iimicitie.		[g]שִׂטְנָה׃ [h]וַיַּעְתֵּק [k]מִשָּׁם [l]וַיַּחְפְּרוּ		
του. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου ἐχθρία	"alium" [m]putẽ: [q]p quo			
pfect⁹ ãt inde fodit puteũ alterũ. et nõ pugna	[o]non [p]contenderunt. ∞	[m]בְּאֵר [n]אַחֶרֶת [o]וְלֹא [p]רָבוּ [q]עָלֶיהָ		
ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν, ὤρυξεν φρέαρ ἕτερον. καὶ οὐκ ἐμα	[r]Itaq; vocauit [s]nomen eius [t]latitudo: [u]dicens. ∞			
uerũt pro eo: et vocauit nomẽ eiꝰ La		[r]וַיִּקְרָא [s]שְׁמָהּ [t]רְחֹבוֹת [u]וַיֹּאמֶר [v]כִּי		
χέσαντο περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ευ	[v]Nũc [w]dilatauit [b]nos [s]dñs [c]& fecit crescere. ∞∞∞∞∞			
rytudo. dicens: qz nũc dilatauit dñs nobis: τ au		[v]עַתָּה [w]הִרְחִיב [x]יְהוָה [b]לָנוּ [c]וּפָרִינוּ		
ρυχωρίαν. λέγων, ὅτι νῦν ἐπλάτυνε κς ἡμῖν, καὶ κυ	[p]sup terrã. [c]Ascẽdit autẽ isaac [f]ex illo loco in [g]bersabee: [b]vbi [f]apparuit [k]ei ∞∞	[b]בָּאָרֶץ׃ [c]וַיַּעַל [d]מִשָּׁם [e]בְּאֵר [f]שָׁבַע׃		
xit nos sup terrã. ascẽdit ãt inde ad pute	[l]dñs [m]in [n]ipsa [m]nocte: ∞∞∞			
ξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς. ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέ	[o]dicens. [p]Ego sum [q]deus [r]abraam [s]patris tui. ∞∞∞	[g]וַיֵּרָא [h]אֵלָיו [i]יְהוָה [m]בַּלַּיְלָה [n]הַהוּא		
ωρ τοῦ ὅρκου. καὶ ὤφθη αὐτῷ κς ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ	Nolĩ [m]timere: [r]quia [s]ego [t]tecũ sum. [u]Bñdicã tibi [b]& multiplicabo [p]semen tuum [c]propter ∞∞∞∞∞∞∞			
dixit: ego sum de⁹ abraã patris tui. ne timeas.				
εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραὰμ τοῦ πατρός σου. μὴ φοβοῦ·	[g]seruũ meũ [f]abraã. [b]Itaq; edificauit [f]ibi [k]altare: [l]& ĩnocato [m]noĩe dñi [o]extendit [q]tabernaculũ:	[o]וַיִּבֶן [p]שָׁם [q]מִזְבֵּחַ [r]וַיִּקְרָא		
tecũ eni sum. et benedicã tibi: τ multiplicabo				
μετὰ σοῦ γάρ εἰμι· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ πληθυνῶ τὸ				
semen tuũ: ꝓpr abraã patrẽ tuũ. et edifica	pcepitq; [r]seruis suis [r]vt foderẽt [t]puteũ. [u]Ad quẽ	[m]בְּשֵׁם [n]יְהוָה [o]וַיֵּט [p]שָׁם [q]אָהֳלוֹ [r]וַיִּכְרוּ		
σπέρμα σου, διὰ παῖδά μου τὸν πατέρα σου. καὶ ᾠκοδόμη				
uit ibi altare. et inuocauit nomẽ dñi.	locũ [r]cũ vẽissẽt [b]de geraris [r]abimelech [c]& ochozath [o]amic⁹ illius [s]& phicol [f]dux [g]militũ: [b]locutus	[s]שָׁם [t]עַבְדֵי [u]יִצְחָק [b]בְּאֵר׃ [c]וַאֲבִימֶלֶךְ		
σεν ἐκεῖ θυσιαστήριον. καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ ὄνομα κυ				
et fixit illic tabernaculũ suũ. foderũt ãt ibi serui isa		[c]הָלַךְ [d]אֵלָיו [e]מִגְּרָר [f]וַאֲחֻזַּת [g]מֵרֵעֵהוּ [h]		
ου. καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ. ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες ἰσα				
ac puteũ in valle gerarorũ. τ abimelech iuit		[g]וּפִיכֹל [h]שַׂר [i]צְבָאוֹ׃ [j]וַיֹּאמֶר [k]אֲלֵהֶם		
ακ φρέαρ ἐν τῇ φάραγγι γεράρων. καὶ ἀβιμέλεχ ἐπορεύθη				
ad eum de geraris: et hochozat pronubus eius: τ				
πρὸς αὐτὸν ἀπὸ γεράρων, καὶ ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ, καὶ				
phichol dux exercitus eius. et dixit eis:				
φικὼλ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,				

Transla. Chal.

תַּקִּיפְתָּא מִינָּנָא לַחֲדָא׃ וַאֲזַל מִתַּמָּן יִצְחָק וּשְׁרָא בְּנַחֲלָא דְּגְרָר וְיָתִיב תַּמָּן׃ וְתָב יִצְחָק
וְחַפַּר יַת בֵּירִין דְּכַיָּא דַּחֲפַרוּ בְּיוֹמֵי דְּאַבְרָהָם אֲבוּהִי וְטַמוּנוּן פְּלִשְׁתָּאֵי בָּתַר מוֹתֵיהּ
דְּאַבְרָהָם וּקְרָא לְהֶן שְׁמָהָן כַּשְׁמָהָן דַּהֲוָה קָרֵי לְהֶן אֲבוּהִי׃ וְחַפַּרוּ עַבְדֵי יִצְחָק נַחֲלָא
וְאַשְׁכַּחוּ תַּמָּן בֵּירָא דְּמַיִן נוֹבְעִין׃ וּנְצוֹ רַעְיָתָא דְּגְרָר עִם רַעְיָתָא דְּיִצְחָק לְמֵימַר
דִּילָנָא מַיָּא וּקְרָא שְׁמָהּ דְּבֵירָא עֵסֶק אֲרֵי אִיתְעַסָּקוּ עִמֵּיהּ׃ וְחַפַּרוּ בֵּירָא אָחֳרִי וּנְצוֹ
אַף עֲלָהּ וּקְרוֹ שְׁמָהּ שִׂטְנָה׃ וְאִיסְתַּלַּק מִתַּמָּן וְחַפַּר בֵּירָא אָחֳרִי וְלָא נְצוֹ עֲלָהּ וּקְרָא
שְׁמָהּ רְחֹבוֹת וַאֲמַר אֲרֵי כְעַן רַפְתִּי יְיָ לָנָא וְיַפְשׁ תִּנָּא בְּאַרְעָא׃ וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְבֵירָא
דְּשַׁבַּעְוָ׃ וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ בְּלֵילְיָא הַהוּא וַאֲמַר אֲנָא אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם אֲבוּךְ לָא תִּדְחַל
אֲרֵי בְּסַעְדָךְ מֵימְרִי׃ וְאֵבָרְכִנָּךְ וְאַסְגֵּי יַת בְּנָךְ בְּדִיל אַבְרָהָם עַבְדִי׃ וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא
וְצָלִי בִּשְׁמָא דַּייָ וּפַרְסֵיהּ תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ׃ וּכְרוֹ תַּמָּן עַבְדֵי יִצְחָק בֵּירָא׃ וַאֲבִימֶלֶךְ
אַזַל לְוָתֵיהּ מִגְּרָר וְסָתַת מֵרַחֲמֹהִי וּפִיכֹל רַב חֵילֵיהּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן

Interp. chal.

fortior nobis factus es valde. Et abiit inde isaac: et habitauit iurta torrentẽ gerare: τ mortuus est ibi. Et reuersus est isaac: et fodit puteos aquarũ quos foderant in diebꝰ abrahe pris sui: τ obturauerãt eos philistiim postq̃ mortuꝰ est abrahã: appellauitq; eos eisdẽ noibus q̃bus vocabat eos pater eius. Et foderũt serui isaac in torrente: τ inuenerũt ibi puteũ aquarũ manãtiũ. Et rixati sunt pastores gerare cũ pastoribus isaac: dicẽtes. Nostra est aqua: τ vocauit nomẽ putei litigiũ: eo q̃ litigauerũt cũ eo. Et foderũt aliũ puteũ: et sup eu quoq; rixati sunt: τ vocauit nomẽ eius aduersariũ. Et ascendit inde: τ fodit puteũ aliuꝫ: τ non sunt rixati sup eũ: τ vocauit nomen eius rooboth: et ait: qñ nunc dilatabit nos dñs: τ crescere nos faciet sup terrã. Et ascendit inde in bersabee: τ apparuit ei dñs in nocte illa: τ ait. Ego deꝰ abrahã patris tui: ne timeas q̃ in adiutoriũ tuũ erit verbũ meũ: et bñdicã tibi. et multiplicabo filios tuos ꝓpter abrahã seruũ meũ. Et edificauit ibi altare: τ orauit in noie dñi: τ tetẽdit ibi tabernaculũ suũ: τ foderũt ibi serui isaac puteũ. Abimelech aũt abiit ad eũ de geraris comitatus amicis suis: τ phicol ꝑncipe exercitꝰ sui. Et dixit eis

Pritiua. chal.
תּוּב
בּוֹר מוּת
קָרָא
שָׁכַח מִי נָצָה
רֵעָה אָמַר בּוֹר
עָסַק סָלַק
נָצָה נָתַשׁ
גָּלָה חָלַל
בָּרַךְ סָנָא בָּנָה
דָּבַח צָלָא שָׁבַן
כָּרָה רָבַב

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Geſi. | Ca. xxvii.

יִצְחָק מְדוּעַ בָּאתֶם אֵלָי וְאַתֶּם
שְׂנֵאתֶם אֹתִי וַתְּשַׁלְּחוּנִי מֵאִתְּכֶם׃ שָׂלַח
וַיֹּאמְרוּ רָאוֹ רָאִינוּ כִּי הָיָה יְהוָה
עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אָלָה ‥‥‥ הָיָה
בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וְנִכְרְתָה ׃ כָּרַת
בְּרִית עִמָּךְ׃ אִם תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ רָעָה ׀ בָּרַת עָשָׂה
כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ וְכַאֲשֶׁר ‥‥‥
עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק טוֹב וַנְּשַׁלְּחֲךָ ‥‥ שָׁלַח
בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְהוָה׃ ‥ שָׁלֵם בָּרַךְ
וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃ שָׁתָה אָכַל
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ ‥ שָׁתָה שָׁכַם
לְאָחִיו וַיְשַׁלַּח יִצְחָק וַיֵּלְכוּ ‥ שָׁלַח
מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא ׃ הָיָה
וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל ‥ נָגַד
אוֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ וַיֹּאמְרוּ אָוַד
לוֹ מָצָאנוּ מָיִם׃ וַיִּקְרָא אֹתָהּ ‥‥ קָרָא
שִׁבְעָה עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר בְּאֵר ‥‥
שָׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן ׃ הָיָה
אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה ׀ אֶת ׃ רָבַע לָקַח
יְהוּדִית בַּת בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת ‥‥
בָּשְׂמַת בַּת אֵילֹן הַחִתִּי׃ וַתִּהְיֶיןָ ‥ הָיָה
מֹרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃ מֹרָה

Cap. xxvii.

וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו ‥
מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל כֹּהַה רָאָה
וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו ‥
הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי לֹא ‥
יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי׃ וְעַתָּה שָׂא נָא ׀ נָשָׂא

Pritiua chal. | Interp. chal.

אֲתָא שַׁנָּא חַוָּא
אֲמַר קוּם אוּם
הַוָּה נְזַר קוּם
עֲבַד כְּמוֹ נָוָק
טוֹב שַׁוָּה קֳדָם
קוּם אֲתָא חַוָּה
נוּד שָׁכַח רַבָּע
שַׁנָּה אֲתָא סָרַב
רַגָּז אֲמַר שׁוּב
בָּהָה חַזָּא רַבָּה
שׁוּב מוּת נָסַב

Isaac. Et quid venistis ad me? vos autem odistis me: et dimisistis me a vobis. Et dixerunt. Videntes vidimus quontã erat verbũ dñi in adiutorium tuũ: τ dximus. Confirmetur nunc turamentũ quod erat inter patres nostros τ inter nos τ te: et ineamus pactũ tecum. Si feceris nobiscũ malum: sicut non nocuimus tibi: et sicut fecimus tecum tantũmodo bonũ: τ dimisimus te in pace. Tu nunc benedictus es dñi. Fecitq; eis conuiuiũ: τ comederũt τ biberunt: τ surreterunt mane: τ turauerunt vnusq̃sq; fratri suo. τ dimisit eos isaac: τ profecti sunt ab eo in pace. Et fuit in ipso die τ venerunt serui isaac τ nunciauerũt ei de puteo quẽ foderant: et dixerunt ei. Inuenimus aquam. Et vocauit eum sebaa: propterea nomẽ ciuitatis fuit bersabee vsq; in diẽ hanc. Eratq; esau etatis quadraginta annorũ: et accepit vxorem iudith filiã beeri ethei: et basemath filiã elon ethei. τ fuerũt rebelles τ irritatrices cõtra mandatũ isaac τ rebeccę. Ca. 27.

Et factũ ẽ cũ senuisset isaac: caligauerũt oculi ei⁹: τ videre nõ poterat. Vocauitq; esau filiũ suũ maiorẽ: τ dixit ei. Fili mi. Et dixit ei: ecce ego. Et ait. Ecce nũc senui: nescio diẽ q̃ moriturꝰ sũ: τ nũc tolle obsecro

Trãsla. B. Hiero.

est isaac. Quid vẽistis ad me hoiem quem odistis: & expulistis a vobis. Qui rñderũt. Vidimus tecum esse dominum: & idcirco nos diximus. Sit iuramentum inter nos: & ineamus fedus: vt nõ facias nobis quicq̃ mali sicut & nos nihil tuorũ attigimus: nec fecimus quod te lederet: sed cũ pace dimisimus auctum benedictione domini. Fecit ergo eis cõuiuiũ: & post cibum & potũ surgentes mane iurauerunt sibi mutuo: & dimisitq; eos isaac pacifice in locũ suũ. Ecce aũt venerunt in ipso die ferui isaac: annunciantes ei de puteo quẽ foderãt: atq; dicentes. Inuenimus aquã. Vnde appellauit eam abũdãtiã: & nomẽ vrbi impositum est bersabee vsq; in pñtem diẽ. Esau vero quadragenari us duxit vxores duas: iudith filiam beeri ethei: & basemath filiã elon ethei: et fuerũt rebelles & irritatrices isaac & rebeccę. Ca. 27.

Senuit aũt isaac: & caligauerunt oculi eius: & videre nõ poterat: vocauitq; esau filiũ suũ maiorẽ & dixit ei. Fili mi. Qui rñdit. Adsum. Cui pater. Vides iquitq; senueri: & ignorem diem mortis mee. Sume

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ισαακ. ινατί ἤλθετε πρός με. ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με: et expulistis me a vobis. τ dixerũt ei videntes vidimus: qr dñs erat tecũ τῶ, ἰδόντες ἑωράκαμεν, ὅτι κύριος ἦν μετὰ σοῦ. et dximus fit ipr̃ecatio inter te τ in ter nos et disponem⁹ tecũ fedus: μέσον ἡμῶν. καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην, nõ faccre nobiscũ malũ: sicut nõ abominati μὴ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν κακόν, καθότι οὐκ ἐβδελυ= sium⁹ te nos. τ quẽadmodũ vsi sum⁹ te be ξάμεθά σε ἡμεῖς. καὶ ὃν τρόπον ἐχρησάμεθά σου κα ne. τ dimisim⁹ te cũ pace. et nũc λῶς. καὶ ἐξαπεστείλαμέν σε μετὰ εἰρήνης. καὶ νῦν benedict⁹ tu a dño. et fecit eis cõ= εὐλογημένος σὺ ὑπὸ κυρίου. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δο uiuiũ. et comederũt τ biberũt. τ surgentes mane: χήν. καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. καὶ ἀναστάντες τοπρωΐ, iurauit vnusquisq; proximo: et dimisit eos ὤμοσεν ἕκασος τῶ πλησίον. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς isaac. τ discesserũt ab eo cũ salu ισαακ. καὶ ἀπῴχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτη= te. factũ ẽ aũt in die illa. et venien= ρίας. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρα ἐκείνη. καὶ παραγε= tes serui isaac nunciauerũt ei de νόμενοι οἱ παῖδες ισαακ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πε puteo quẽ foderũt. et dixerũt ei. inue ρὶ τοῦ φρέατος οὗ ὤρυξαν. καὶ εἶπον αὐτῷ. εὑρο nim⁹ aquã. τ vocauit eũ iuramẽtũ. ppr̃ hoc μεν ὕδωρ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ὅρκος. διὰ τοῦτο vocauit nomẽ ciuitati illi puteꝰ iuramẽti vsq; ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνη φρέαρ ὅρκου ἕως in hodiernũ diẽ. erat aũt esau annoꝝ quadra τῆς σήμερον ἡμέρας. ἦν δὲ ησαυ ἐτῶν τεσσαρά ginta. et accepit vxorẽ iudith: filiã κοντα. καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν ιουδίθ, θυγατέ beor ethei. τ basemath: fili ρα βεὼρ τοῦ χεττ̃αίου. καὶ τὴν βασεμάθ, θυγα= am elom ethei. et erant contendẽtes cũ isa τέρα ελὼμ χεττ̃αίου. καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ ισα ac et rebecca. ακ καὶ τῇ ρεβέκκα.

Ca. 27.

Factũ ẽ aũt cũ senuisset isaac hebetati sũt ἐγένετο δὲ ἐν τῷ γηρᾶσαι ισαακ ἠμβλύθησαν oculi eius ad videndũ. τ vocauit esau οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾶν. καὶ ἐκάλεσεν ησαυ τὸν filiũ suũ seniorẽ: τ dixit: fili. et dixit: υἱὸν αὐτοῦ τὸ πρεσβύτερον, καὶ εἶπεν, τέκνον. καὶ εἶπεν, ecce ego. τ dixit: ecce consenui: et nõ scio ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ οὐ γι= diẽ mortis mee. nũc ergo sume νώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου. νῦν οὖν λάβε

Trãsla. Chal.

מָה דֵּין אֲתֵיתוֹן לְוָתִי וְאַתּוּן סְנֵיתוּן יָתִי וּשְׁלַחְתּוּנַּנִי מִלְוָתְכוֹן׃ וַאֲמַרוּ מֵחֲזָא
אֲרֵי יְיָ מֵימְרָא דַּיְיָ פְּסַעֲדֵךְ וַאֲמַרְנָא תִּתְקַיֵּם כְּעַן מוּמָתָא דְּהֲוַת בֵּין אֲבָהָתָנָא
וּבֵינָךְ וְנִגְזַר קְיָם עִמָּךְ׃ אִם תַּעְבֵּיד עִמָּנָא בִּישָׁא כְּמָה דְּלָא אַנְזֵקְנָךְ וּכְמָה
דְּעַבַדְנָא עִמָּךְ לְחוֹד טָב וְשַׁלַּחְנָךְ בְּשְׁלָם אַתְּ כְּעַן בְּרִיכָא דַּיְיָ׃ וְעַבַד לְהוֹן מִשְׁתְיָא וַאֲכָלוּ
וְשָׁתִיאוּ׃ וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא וְמַיְּמוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי וְשַׁלְּחִינּוּן יְצְחָק וַאֲזָלוּ מִלְוָתֵיהּ
מִן עִמֵּיהּ בְּשְׁלָם׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא הַהוּא וַאֲתוֹ עַבְדֵי יְצְחָק וְחַוִּיאוּ לֵיהּ עַל עֵיסָקָ דִּבְיָרָא דַּחֲפָרוּ וַאֲמַרוּ
לֵיהּ אַשְׁכַּחְנָא מַיָּא׃ וּקְרָא יָתָהּ שִׁבְעָה עַל כֵּן שְׁמָהּ דְּמֵימְתָא בִּירָא דְּשָׁבַע עַד יוֹמָא הָדֵין׃
וַעֲשָׂו בַּר אַרְבְּעִין שְׁנִין וּנְסִיב אִתְּתָא יָת יְהוּדִית בַּת בְּאֵרִי חִתָּאָה וְיָת בָּשְׂמַת
בַּת חִתָּאָה׃ וַהֲוָאָה מְסָרְבָן וּמַרְגְּזָן עַל מֵימַר יְצְחָק וְרִבְקָה׃

Ca. xxvij.

וַהֲוָה כַּד סִיב יְצְחָק וְכַהֲיָן עֵינוֹהִי מִלְּמֵחְזֵי וּקְרָא יָת עֵשָׂו בְּרֵיהּ רַבָּא וַאֲמַר לֵיהּ בְּרִי
לֵיהּ הָא אֲנָא וַאֲמַר הָא כְעַן סְיֵבִית לָא יְדַעִית יוֹמָא דְּאִימוּת׃ וּכְעַן סַב כְּעַן

Trãſla.Gre.Irr.cũ interp̃.latina.

apparatũ tuũ: et pharetrã et arcũ: et egredere in agrum: et venare mihi venatõez: et fac mihi edulia: sicut amo ego. et affer mihi: vt comedã: et bñdicat tibi aĩa mea: anteq̃ moriar ego. rebecca ãt audiuit loquẽtẽ ſuũ ad eſau filiũ ſuũ. abiit ãt eſau in agrũ ad venãdũ venationẽ patri ſuo. et rebecca dixit ad iacob filiũ ſuũ dicẽtẽ: venare mihi venatõez: et fac mihi edulia: et comedẽs bñdicam tibi coraũ dño. nũc ergo fili mi audi me: ſi cut ego tibi præcipio. τ abiens ad oues: accipe mihi inde duos hedos teneros et pulchros. et faciã edulia patri meo: ſicut amat. et inferes patri tuo: et comedet: vt benedicat tibi pater tuus anteqũ moriatur. dixit ãt iacob ad rebeccam matrẽ ſuã: eſt frater meus vir pilosus. ego ãt vir lenis. ne forte ergo attractet me pater meus: et ero coram eo ſicut deſpicẽs. et inducã ſup me maledictionẽ τ nõ bñdictionẽ. dixit ãt ei mater: ſup me maledictio tua fili. ſolũ audi vocẽ meã. et pergens affer mihi. abiit ãt accepit et attulit matri. et fecit mater ei edulia: ſicut amabat eum mr̃ ſua. et induit iacob veſtimẽta eſau maioris filii ſui: quæ apud ſe habebat in domo. pelliculas quoq; hedorum circũdedit manibus eius: et colloco ſuo nudauit. et dedit panes et edulia quæ coxerat in manu iacob filii ſui.

ὁπλοθήκην σου, τὴν τε φαρέτραν καὶ τὸ τόξον, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον, καὶ θήρευσόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, ὡς φιλῶ ἐγώ, καὶ ἔνεγκέ μοι, ἵνα φάγω, καὶ εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου, πρὶν ἢ ἀποθανεῖν με. ῥεβέκκα δὲ ἤκουσε λαλοῦντος ἰσαὰκ πρὸς ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἐπορεύθη δὲ ἡσαῦ εἰς τὸ πεδίον θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. καὶ ῥεβέκκα εἶπε πρὸς ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερα. ἰδοὺ, ἐγὼ ἤκουσα λαλοῦντος τοῦ πατρός σου πρὸς ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου, λέγοντος, θήρευσόν μοι θήραν, καὶ ποίησόν μοι ἐδέσματα, καὶ φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον κυρίου. νῦν οὖν υἱέ μου ἄκουσόν μου, καθ' ὅ τι ἐγώ σοι ἐντέλλομαι. καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα, λάβε μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἁπαλοὺς καὶ καλούς. καὶ ποιήσω ἐδέσματα τῷ πατρί σου, ὡς φιλεῖ. καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρί σου, καὶ φαγέται, ὅπως εὐλογήσῃ σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν. εἶπε δὲ ἰακὼβ πρὸς ῥεβέκκαν μητέρα αὐτοῦ, ἔσιν ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος. μή ποτε οὖν ἅψηταί μου ὁ πατήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν. καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν. εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ, ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα σου τέκνον. μόνον ἐπάκουσόν μου τῆς φωνῆς μου. καὶ πορευθεὶς ἔνεγκέ μοι. ἐπορεύθη δὲ ἔλαβε καὶ ἤνεγκε τῇ μητρί. καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ λαβὼν ἐνέδυσεν ἰακὼβ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον τὰ ἱμάτια ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ μείζονος τὰ παρ' αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ. τὰ δὲ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέβαλε τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τὸν αὐχένα τὸν λεῖον αὐτοῦ περιέθηκε. καὶ ἔδωκε τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους ἃ ἐποίησε ταῖς χερσὶν ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.

Transla.B.Hiero.

arma tua: & pharetram & arcũ: & egredere foras. Cũq; venatu aliqd app̃hẽderis: fac mihi inde pulmẽtũ ſicut vel le me noſti: & affer vt comedã: & benedicat tibi anima mea ãte moriar. Quod cum audiſſet rebecca: & ille abiſſet in agrum vt iuſſionem patris impleret: dixit filio ſuo iacob. Audiui patrem tuum loquentẽ cum eſau fratre tuo: & dicentem ei. Affer mihi de venatione tua: & fac cibos vt comedã: & benedicam tibi coram dño ãq; moriar. Nũc ergo fili mi acquieſce cõſiliis meis: & perge ad gregẽ affer mihi duos hedos optimos: vt faciam ex eis eſcas patri tuo: qui bus libenter veſcitur: q̃s cum intuleris & comederit: benedicat tibi priusq̃ moriatur. Cui ille rñdit. Noſti q̃ eſau frater meus hõ piloſus ſit: & ego lenis. Si attrectauerit me pr̃ meus & ſenſerit: timeo ne putet me ſibi voluiſſe illudere: & inducat ſup me maledictionẽ p bñdictiõe. Ad quẽ mr̃. in me ſit ait iſta maledictio fili mi: tm̃ audi vocẽ meã: & pgẽs affer q dixi. abiit & attulit & dedit q̃ mr̃. paut illa cibos ſicut velle nouerat eum mr̃ ſua. et induit iacob veſtimẽta eſau maioris filii ſui: quæ apud ſe habebat in domo. pelliculas quoq; hedorum circũdedit manibus eius: et colloco ſuo nudauit. et dedit panes et edulia quæ coxerat in manu iacob filii ſui.

Ter.Heb. Geſ. La.xxvij. Printua.heb.

כְּלֵ֣ה תָלֶ֣ה צָ֑א
צוד
וְצוּדָ֥ה לִּ֛י צַ֖יִד וְעֲשֵׂה־לִּ֥י
מטעמים
מַטְעַמִּ֖ים כַּאֲשֶׁר֙ אָהַ֣בְתִּי וְהָבִ֣יאָה
עבר ברך
לִּ֔י וְאֹכְלָ֑ה בַּעֲב֗וּר תְּבָרֶכְךָ֥ נַפְשִׁ֖י
מות
בְּטֶ֥רֶם אָמֽוּת׃ וְרִבְקָ֖ה שֹׁמַ֣עַת בְּדַבֵּ֑ר
יצחק אל עשו בנו וילך עשו
יִצְחָ֖ק אֶל־עֵשָׂ֣ו בְּנ֔וֹ וַיֵּ֥לֶךְ עֵשָׂ֖ו
צוד
הַשָּׂדֶ֣ה לָצ֔וּד צַ֖יִד לְהָבִֽיא׃
ורבקה אמרה אל יעקב בנה
וְרִבְקָ֣ה אָמְרָ֔ה אֶל־יַעֲקֹ֖ב בְּנָ֣הּ
לאמר הנה שמעתי את אביך
לֵאמֹ֑ר הִנֵּ֣ה שָׁמַ֔עְתִּי אֶת־אָבִ֖יךָ
מדבר אל עשו אחיך לאמר
מְדַבֵּ֣ר אֶל־עֵשָׂ֣ו אָחִ֔יךָ לֵאמֹ֖ר׃
הביאה לי ציד ועשה לי
הָבִ֤יאָה לִּי֙ צַ֔יִד וַעֲשֵׂה־לִּ֥י
מטעמים ואכלה ואברכה לפני
מַטְעַמִּ֖ים וְאֹכְלָ֑ה וַאֲבָרֲכָ֥ךָ לִפְנֵ֖י
יהוה לפני מותי ועתה בני שמע
יְהוָ֔ה לִפְנֵ֖י מוֹתִ֑י וְעַתָּ֥ה בְנִ֖י שְׁמַ֥ע
בקולי לאשר אני מצוה אתך
בְּקֹלִ֔י לַאֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוֶּ֥ה אֹתָֽךְ׃
לך נא אל הצאן וקח לי משם
לֵ֣ךְ נָא֩ אֶל־הַצֹּ֨אן וְקַֽח־לִ֜י מִשָּׁ֗ם
שני גדיי עזים טבים ואעשה
שְׁנֵ֤י גְדָיֵי֙ עִזִּ֣ים טֹבִ֔ים וְאֶֽעֱשֶׂ֥ה
אתם מטעמים לאביך כאשר
אֹתָ֛ם מַטְעַמִּ֥ים לְאָבִ֖יךָ כַּאֲשֶׁ֣ר
אהב והבאת לאביך ואכל בעבר
אָהֵ֑ב וְהֵבֵאתָ֙ לְאָבִ֣יךָ וְאָכָ֔ל בַּעֲב֗וּר
אשר יברכך לפני מותו ויאמר
אֲשֶׁ֥ר יְבָרֶכְךָ֖ לִפְנֵ֥י מוֹתֽוֹ׃ וַיֹּ֣אמֶר
יעקב אל רבקה אמו הן עשו
יַעֲקֹ֔ב אֶל־רִבְקָ֖ה אִמּ֑וֹ הֵ֚ן עֵשָׂ֣ו
אחי איש שער ואנכי איש חלק
אָחִ֣י אִישׁ־שֵׂעָ֔ר וְאָנֹכִ֖י אִ֥ישׁ חָלָֽק׃
אולי ימשני אבי והייתי בעיניו
אוּלַ֤י יְמֻשֵּׁנִי֙ אָבִ֔י וְהָיִ֥יתִי בְעֵינָ֖יו
כמתעתע והבאתי עלי קללה
כִּמְתַעְתֵּ֑עַ וְהֵבֵאתִ֤י עָלַי֙ קְלָלָ֔ה
ולא ברכה ותאמר לו אמו עלי
וְלֹ֥א בְרָכָ֖ה וַתֹּ֣אמֶר ל֔וֹ אִמּ֖וֹ עָלַ֑י
קללתך בני אך שמע בקלי ולך
קִלְלָתְךָ֥ בְנִ֖י אַךְ֙ שְׁמַ֣ע בְּקֹלִ֔י וְלֵ֖ךְ
קח לי וילך ויקח ויבא לאמו
קַֽח־לִ֑י וַיֵּ֣לֶךְ וַיִּקַּ֔ח וַיָּבֵ֖א לְאִמּ֑וֹ
ותעש אמו מטעמים כאשר אהב
וַתַּ֣עַשׂ אִמּ֔וֹ מַטְעַמִּ֖ים כַּאֲשֶׁ֥ר אָהֵ֖ב

Interp.chal.

arma tua: gladium tuũ: & arcum tuum: & egredere in agrũ: & venare mihi venationẽ: & fac mihi edulia ſicut dilexi: & affer mihi: vt comedam & benedicat tibi anima mea antequã moriar. Et rebecca audiebat qñ loq̃batur iſaac cũ eſau filio ſuo. Et abiit eſau in agrum ad venandum: vt afferret venationẽ. Et rebecca ait iacob filio ſuo dicens. Ecce audiui patrem tuũ loquẽtẽ cũ eſau fratre tuo: & dicentẽ. affer mihi venationẽ: et fac mihi edulia vt comedam: & benedicam tibi coram dño ante mortem meã. Et nunc fili mi acquieſce verbo meo: quod ego præcipio tibi: vade nunc ad oues & tolle mihi inde duos hedos caprarũ optimos: & faciã ex eis edulia patri tuo: ſicut dilexit. et afferes patri tuo & comedet: vt benedicat tibi ante mortẽ ſuã. Et dixit iacob rebeccæ matri ſuæ: ecce eſau frater meus vir piloſus eſt: & ego vir lenis. Forte cõtrectabit me pater meus: & ero in oculis ſuis quaſi illudens: & inducã ſup me maledictiones & nõ bñdictiones. Et dixit ei mater ſua. Mihi dictũ eſt per ꝓphetã q̃ nõ venient maledictiones ſup te niſi benedictiões fili mi: tantũ modo acquieſce mihi & vade tolle mihi: & abiit & tulit et attulit matri ſuæ. Et fecit mr̃ ei edulia: ſicut dilexit

Printua chal.

נֶ֣פֶק בַּשָּׁל
עול אֻכַּל בָּרַךְ
מות צוד
אֱמַר מְלַל אֵתָא
בַּשָּׁל אֻכַּל
בָּרַךְ אֱמַר נֶ֫פֶק
נְסַב טוּב עֲבַד
כְּמוֹ עוֹל בָּרַךְ
מָשׁ שְׂהֵיָה לְעַב
אֵתָא אֱמַר אֵתָא
אָזַל נְסַב בָּשָּׁל

Transla.Chal.

זְיַן סַיְפָךְ וְקַשְׁתָּךְ וּפוֹק לְחַקְלָא וְצוּד לִי צֵידָא: וְעִבֵּיד לִי תַּבְשִׁילִין כְּמָה דְּרָחֵימִית וְאַיְתִיל לִי וְאֵיכוֹל בְּדִיל דִּתְבָרְכִנָּךְ נַפְשִׁי עַד לָא אֵימוּת: וְרִבְקָה שְׁמָעַת כַּד מַלֵּיל יִצְחָק עִם עֵשָׂו בְּרֵיהּ וַאֲזַל עֵשָׂו לְחַקְלָא לְאֵיתָאָה: וְרִבְקָה אֲמָרַת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ לְמֵימַר הָא שְׁמָעִית יָת אֲבוּךְ מְמַלֵּיל עִם עֵשָׂו אָחוּךְ לְמֵימַר: אַיְתִי לִי צֵידָא וְעִבֵּיד לִי תַּבְשִׁילִין וְאֵיכוֹל וּבְרִיכְנָךְ קֳדָם יְיָ קֳדָם מוֹתִי: וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל בְּמֵימְרִי לְמָה דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתָךְ: אֵיזֵיל כְּעַן לְעָנָא וְסַב לִי מִתַּמָּן תְּרֵין גְּדֵי עִזִּין טַבִּין וְאֶעְבֵּיד יָתְהוֹן תַּבְשִׁילִין לְאַבוּךְ כְּמָה דְרַחֵים: וְתָעֵיל לְאַבוּךְ וְיֵיכוֹל בְּדִיל דְּיִבָרְכִנָּךְ קֳדָם מוֹתֵיהּ: וְאָמַר יַעֲקֹב לְרִבְקָה אִמֵּיהּ הָא עֵשָׂו אָחִי גְּבַר שַׂעְרָן וַאֲנָא גְּבַר שְׁעַיְתָּמַאי: יְמוּשׁ יָתַנִי אַבָּא וְאֶהֵי בָּעֵינוֹהִי כְּמִתְלָעֵב וְאַיְתֵית עֲלַי לְוָטִין וְלָא בִרְכָן: וַאֲמָרַת לֵיהּ אִמֵּיהּ עֲלַי אִתְאֲמַר בְּנִבוּאָה דְּלָא יֵיתוֹן לְוָטָא עֲלָךְ אֱלָהִין בִּרְכָן בְּרִי בְּרַם כְּמֵימְרִי וְאַזַל וְסַב לִי: וַאֲזַל וְנָסִיב וְאַיְתִי לְאִמֵּיהּ וַעֲבָדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁילִין כְּמָה דְּרָחֵים

Prima heb.	Ter. Heb.	Sec.	Quarta.
אָבִיו׃ וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו	לַקַּח		
בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר אִתָּהּ			
בַּבַּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנָהּ	לָבַשׁ		
הַקָּטֹן׃ וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים	עוֹר		
הִלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֶלְקַת	לָבַשׁ		
צַוָּארָיו׃ וַתִּתֵּן אֶת הַמַּטְעַמִּים וְאֶת	צוּר נָתַן טָעַם		
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב	עָשָׂה		
בְּנָהּ׃ וַיָּבֹא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי	בּוֹא		
וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי מִי אַתָּה בְּנִי׃ וַיֹּאמֶר	אָמַר		
יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ			
עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוּם			
נָא שְׁבָה וְאָכְלָה מִצֵּידִי בַּעֲבוּר	יָשַׁב צוּד עֵבֶר		
תְּבָרְכַנִי נַפְשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל	בָּרַךְ		
בְּנוֹ מַה זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא בְּנִי			
וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	קָרָה פָּגַע		
לְפָנָי׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל יַעֲקֹב	נָגַשׁ		
גְּשָׁה נָּא וַאֲמֻשְׁךָ בְּנִי הַאַתָּה זֶה	מָשַׁשׁ		
בְּנִי עֵשָׂו אִם לֹא׃ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל			
יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל			
קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו׃ וְלֹא			
הִכִּירוֹ כִּי הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו	נָכַר		
אֲחִיו שְׂעִרֹת וַיְבָרְכֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר	בָּרַךְ		
אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי׃			
וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי וְאֹכְלָה מִצֵּיד	נָגַשׁ צוּד		
בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי׃ וַיִּגַּשׁ			
לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ׃	אָכַל בּוֹא שָׁתָה		
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו גְּשָׁה נָּא			

Prima chal.	Interp. chal.
רַבָּה דְּכָה לְבוּשׁ	pater eius. Et tulit rebecca vestimenta esau filij sui maioris que erant munda: que secuz erant in domo: et induit iacob filium suum minorem: τ pelles hedorum induit super manus eius τ super lenitatem colli sui. Et posuit edulia que fecerat τ panem in manu iacob filij sui. Et ingressus est ad patrem suū: τ ait, Pater mi. Et dixit: ecce ego. Quis es tu fili mi. Et ait iacob patri suo. Ego sum esau primogenitus tuus: feci sicut mihi locutus es: surge obsecro: recumbe τ come de de venatione mea: vt bñdicat mihi aia tua. Et ait isaac filio suo. Quid est hoc qđ tam cito inuenisti fili mi? Et ait. Quoniã præparauit dñs deus tuus coram me. Et dixit isaac ad iacob. Accede obsecro τ atrectabo te fili mi: vtrũ tu sis filius meus esau: an nõ. Et accessit iacob ad isaac patrem suũ: τ atrectauit eum: et ait. Vox: vox iacob: τ manus: manus esau. et non cognouit eum: qñ erant manus eius sicut manus esau fratris sui pilose: et benedixit ei: τ ait. Tu es filius meus esau? Et dixit: ego sum. Et ait. Accede coram me et comedam de venatione filij mei: vt bñdicat tibi anima mea. Et obtulit ei τ comedit: τ attulit ei vinuz et bibit. Et dixit ei isaac pater eius. Accede obsecro:
צוּר	
בַּשַׁל עוֹל	
סָחַר אָכַל צוּד	
בָּרַךְ אָחָא שָׁכַח	
מָשַׁשׁ בַּר	
קוֹל שָׁדַע	
הָוָה	
אָכַל צוּד נָבַךְ	
עַל שָׁתָה	

Trãsla. B. Hiero.

patrem illius: & vestibus eſau optimis quas secum habebat domi: induit eum: pelliculas hedorum circumdedit manibus: & colli nuda protexit. Deditq; pulmentum: & panes quos coxerat: tradidit. Quibus illatis dixit. Pater mi. At ille respondit. audio. Quis es tu fili mi. Dixitq; iacob. Ego sum primogenitus tuus eſau. Feci sicut precepisti mihi. Surge sede & comede de venatione mea: vt benedicat mihi aia tua. Cui dixitq; isaac. Quo inquit cito inuenire potuisti fili mi. Qui respondit. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi qđ volebã. Dixitq; isaac. Accede huc vt tangã te fili mi: & probẽ vtrũ tu sis filius meus eſau: an nõ. Accessit ille ad patrem: & palpato eo: dixit isaac. Vox quidem vox iacob ẽ: sed manus manus fũt eſau. Et nõ cognouit eũ: quia pilose manus similitudine maioris exprimerat. Benedicens ergo illi ait. Tu es filius meus eſau. Respondit. ego sum. At ille. Affer inquit mihi cibos de venatione tua fili mi: vt benedicat tibi anima mea. Quos cũ oblatos comedisset: obtulit ei et vinũ. quo hausto: dixit ad eũ. Accede ad me:

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

pater eius τ accipiẽs rebecca vestẽ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ λαβοῦσα ῥεβέκκα τὴν στολὴν eſau filij sui senioris τὸ pulchrã: ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλήν, ἣ ἦν παρ᾽ αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν αὐτὴν ἰακὼβ filiũ suũ iuniorẽ. τ pelles ὑὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον· καὶ τὰ δέρματα τῶν hedorũ circũposuit circũ brachia eius: τ ἐρίφων περιέθηκε περὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, καὶ circa nuda colli eius. et vedit περὶ τὰ γυμνὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε edulia et panes quos fecit in τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους οὓς ἐποίησεν εἰς τὰς manus iacob filij sui. et intulit pa- χεῖρας ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· καὶ εἰσήνεγκε τῷ πα tri suo. et dixit: pater. ille ãt dixit: ecce ego. qđ τρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε, πάτερ· ὁ δὲ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ· τίς es tu fili. et dixit iacob patri suo: ego εἶ σὺ τέκνον· καὶ εἶπεν ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἐγὼ eſau primogenitus tuus. feci sicut locutus ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου· ἐποίησα καθὼς λελάλη es mihi. surgẽs sede: τ comede de venatiõe mea: κάς μοι· ἀναστὰς κάθισον, καὶ φάγε ἀπὸ τῆς θήρας μου, vt bñdicat mihi aia tua dixit ãt isaac ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχή σου· εἶπε δὲ ἰσαὰκ τῷ filio suo. qđ hoc qõ cito inueniſti fili. ille ãt di υἱῷ αὐτοῦ· τί τοῦτο ὁ ταχὺ εὗρες ὦ τέκνον. ὁ δὲ εἶ- xit qđ tradidit dñs deꝰ tuꝰ coraꝫ me. πεν, ὁ παρέδωκε κύριος ὁ θεός σου ἐναντίον ἐμοῦ. dixit ãt isaac iacob. appropiqua mihi τ cõtrecta εἶπε δὲ ἰσαὰκ τῷ ἰακώβ. ἔγγισόν μοι καὶ ψηλαφή- bo te fili: si tu es filiꝰ meꝰ esau an nõ. ap- σω σε τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου ἡσαῦ ἢ οὔ. ἤγ- propiquit ãt iacob ad isaac patrẽ suũ. et γισε δὲ ἰακὼβ πρὸς ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ. καὶ cõtrectauit eũ τ dixit: ipsa qđẽ vox: vox ia ἐψηλάφησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν, ἡμὲν φωνὴ, φωνὴ ἰα cob. at manꝰ: manus esau. et nõ cognouit eũ cὼβ. αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες ἡσαῦ· καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐ erãt. n. manꝰ eius: sicut manus esau fra τὸν. ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ, ὡς αἱ χεῖρες ἡσαῦ τοῦ ἀ tris eiꝰ pilose. τ bñdixit ei. τ dixit δελφοῦ αὐτοῦ δασείαι. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν. καὶ εἶπεν tu es filiꝰ meꝰ esau? ille ãt dixit: ego. et dixit af σὺ εἶ ὁ υἱός μου ἡσαῦ; ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ. καὶ εἶπε πρὸ fer mihi et comedã de venatiõe tua fili: σάγαγέ μοι, καὶ φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας σου τέκνον, vt bñdicat tibi aia mea. τ attulit ei: ἵνα εὐλογήσῃ σε ἡ ψυχή μου. καὶ προσήνεγκεν αὐ- et comedit. et obtulit ei vinũ: et bibit. τῷ, καὶ ἔφαγεν· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιεν. et dixit ei pater eius isaac. appropinq̃ mihi καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἰσαάκ· ἔγγισόν μοι

Transla. Chal.

וּסְרִבַת רִבְקָה יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא דְּכִיתָא דְּעִמַּהּ לְבֵיתָא וְאַלְבֵּשַׁת יָת
רְבָה זְעִירָא וְיָת מְשָׁכֵי דְּגַדְיֵי בֵּר עִזֵּי אַלְבֵּשַׁת עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִיעוּת צַוָּארֵיהּ׃
וְיָת תַּבְשִׁילָא וְיָת לַחְמָא דַּעֲבָדַת בִּיַד יַעֲקֹב בְּרַהּ׃ וְעָאל לְוָת אֲבוּהִי וַאֲמַר אַבָּא
רַבָּא אֲנָא מַאן אַתְּ בְּרִי׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְאֲבוּהִי אֲנָא עֵשָׂו בּוּכְרָךְ עֲבַדִית כְּמָה
לְוָתָא עִמֵּי קוּם כְּעַן אִסְתְּחַר וְאִיכוֹל מִצֵּידִי בְּדִיל דְּיִתְבָּרְכִנַּנִי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר
לְבְרֵיהּ מָה דֵּין אוֹחֵיתָ לְאַשְׁכְּחָא בְּרִי וַאֲמַר אֲרֵי זַמִּין יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָי׃ וַאֲמַר
לְיַעֲקֹב קָרֵיב כְּעַן וַאֲמוּשִׁנָּךְ בְּרִי הַאַתְּ דֵּין בְּרִי עֵשָׂו אִם לָא׃ וּקְרִיב יַעֲקֹב לְוָת
אֲבוּהִי וּמַשְׁיֵיהּ וַאֲמַר כַּלָּא קָלֵיהּ דְּיַעֲקֹב וִידָיָא יְדוֹהִי דְּעֵשָׂו׃ וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ
הֲוָאָה יְדוֹהִי כְּיִדֵי עֵשָׂו אַחוֹהִי שַׁעֲרָנִין וּבָרְכֵיהּ׃ וַאֲמַר אַתְּ דֵּין בְּרִי עֵשָׂו וַאֲמַר
וַאֲמַר קָרֵיב קֳדָמַי וְאִיכוֹל מִצֵּיד בְּרִי בְּדִיל דְּיִתְבָּרְכִנָּךְ נַפְשִׁי וְקָרִיב לֵיהּ
וְאַעַיל לֵיהּ חַמְרָא וּשְׁתִי׃ וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי קָרֵיב כְּעַן

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Tex. Heb. Gen. Ca. xxvij.	Pritiua. heb.
et oscularе me fili. et appropiquãs osculat⁹ ẽ eũ.	&da mihi osculũ fili mi. Accessit & osculat⁹ est eũ. Statiq; vt sẽsit vestimẽtorũ eius fragrãtiam: bñdicẽs illi ait. Ecce odor filii mei sicut odor agri: cui bñdixit dñs. Det tibi de rore celi & de pinguedine terre & frumẽti & vini. & seruiãt tibi populi: & adorent te tribus. Esto dñs fratrũ tuorũ: & incuruẽtur ante te filii mis tue. q maledixerit tibi: sit ille maledictus. & qui bñdixerit tibi: bñdictiõibus repleatur. Vix isaac sermonẽ ipleuerat: & egresso iacob foras: venit Esau: coctosq; de venatione cibos intulit patri: dicens. Surge pater mi: & comede de venatione filii tui: vt bñdicat mihi aia tua. Dixitq; illi isaac: quis enim es tu. Quis respondit. Ego sũ filius tuus primogenitus esau. Expauit isaac stupore vehemẽti: & vltra q̃ credi pt admiratꝰ ait. Quis igitur ille est qui dudũ captã venationẽ attulit mihi & comedi ex oĩb⁹: priusq; tu venires. Bñdixiq; ei & erit bñdictus. Auditis esau sermonibus pris: irrugiit clamore magno: & cõfestim natus ait. Bñdic et mihi pr mi. Qui ait. Venit germanus tuus fraudulẽter: & accepit bñdictionẽ tuã. At ille subiunxit. Iuste vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ iacob	וַיִּגַּשׁ לִי וְאֶשָּׁק לוֹ וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחוּ לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק לְבָרֵךְ אֶת יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מַטְעַמִּים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקֻם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ בַּעֲבוּר תְּבָרְכַנִּי נַפְשֶׁךָ וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי אַתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְּכֹרְךָ עֵשָׂו וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אֵפוֹא הוּא הַצָּד צַיִד וַיָּבֵא לִי וָאֹכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וָאֲבָרְכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה כְּשָׁמְעַ עֵשָׂו אֶת דִּבְרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה וּמָרָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בָּרְכֵנִי גַם אֲנִי אָבִי וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בִּרְכָתֶךָ וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב	יִשַּׁק יִצְחָק יָרַח בֵּרַךְ עֵשָׂו חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד מִי צַיִד בּוֹא בָּרַךְ

Interp. chal.	Pritiua chal.
et oscularе me fili mi. Et accessit & osculatus est eum: et odoratus est odorẽ vestimentorũ suorũ: & benedixit ei. Et ait. Ecce odor filii mei sicut odor agri: cui benedixit dñs. Det autẽ tibi pñs de rore celi & de bono terre: & multitudinẽ frumẽti & vini. Seruiant tibi populi: et subijciantur tibi regna: esto princeps fratribus tuis: & adorabũt te filii matris tue: maledicẽtes tibi erunt maledicti: & bñdicentes tibi erunt benedicti. Et factũ est cum cõsummassẽt isaac benedicere iacob: iacob egrediente a facie isaac patris sui: esau frater eius veniebat de venatione sua. Et fecit quoq; ipse edulia: & intulit patri suo: & dixit ei. Surgat pr meus et comedat de venatione filii sui: vt benedicat mihi aia tua. Et ait illi pater eius. Quis est tu. Et dixit. ego filius tuus primogenitus tus esau. Et admiratus est isaac admiratiõe magna vsq; nimis. Et ait. Quis est ille q̃ venatus est venationẽ. & attulit mihi: & comedi ex oibus priusq; intrares: & bñdixi ei: bñdict⁹ quoq; erit. Qñ audiuit esau ꝟba pris sui: clamauit clamore magno & amaro vsq; nimis: & dixit pri suo. Bñdic ẽt mihi pr mi. et ait. Venit frater tuus sapiẽter: & accepit bñdictionẽ tuã. et ait. Recte vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ iacob:	רֵיחַ חָזָא נָתַן טַל אָרָא עֶבֶד הֱוֵה רַב סָגַד לְטָט בָּרַךְ הֲיָה שָׁצָא נָפַק עוֹל צוּד אָתָא קוּם אֲכַל צוּד בָּרַךְ רָבָה צוּד עוֹל שְׁמַע רָבָה

Transla. Chal.

וְנַשֵּׁיק לִי בְּרִי וְקָרֵב וְנַשֵּׁק לֵיהּ וַאֲרַח יַת רֵיחָא דִּלְבוּשׁוֹהִי וּבָרְכֵיהּ וַאֲמַר חֲזֵי רֵיחָא דְּבָרִי כְּרֵיחָא דְּחַקְלָא דְּשַׁמְיָא וּמַטְוֵא דְּאַרְעָא וְסַגִּיאוּת עִבּוּר וְחִמָּר: יְפַלְחוּנָךְ עַמְמִין וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן לָךְ מַלְכְוָון הֱוֵי רַב לְאַחָךְ וְיִסְגְּדוּן לָךְ בְּנֵי אִמָּךְ לֵיטַוֵּר יְהוֹן לֵיטוּן וְמִבָּרְכָךְ יְהוֹן בְּרִיכִין וְהַוֶה כַּד שֵׁצֵי יִצְחָק לְבָרָכָאִית יַעֲקֹב וַהֲוָה בְּרַם מִפַּק נָפַק יַעֲקֹב מִן קֳדָם יִצְחָק אֲבוּהִי וְעֵשָׂו אֲחוּהִי עָאל מְצֵדֵיהּ: וַעֲבַד אַף הוּא תַּבְשִׁילִין וְאֵיתִי לַאֲבוּהִי וַאֲמַר לַאֲבוּהִי יְקוּם אַבָּא וְיֵכוֹל מְצֵדָא דְּבְרֵיהּ בְּדִיל דְּיִתְבָּרְכִנִּי נַפְשָׁךְ: וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי מַאן אַתְּ וַאֲמַר אֲנָא בְּרָךְ בּוּכְרָךְ עֵשָׂו: וְתָוַהּ יִצְחָק תְּוָהָא רַבָּא עַד לַחְדָּא וַאֲמַר מַן הוּא דְּכִי צָדָא צֵידָא וְאַעֵיל לִי וַאֲכָלִית מִכֹּלָּא עַד לָא תֵיעוֹל וּבָרְכֵיהּ אַף בְּרִיךְ יְהֵא: כַּד שְׁמַע עֵשָׂו יַת פִּתְגָמֵי אֲבוּהִי וְצַוַּח צְוָוחָא רַבָּא וּמַרְיָרָא עַד לַחְדָּא וַאֲמַר לַאֲבוּהִי בָּרְכִנִי אַף אֲנָא אַבָּא: וַאֲמַר עָאל אֲחוּךְ בְּמִרְמָה וְקַבֵּיל בִּרְכָתָךְ: וַאֲמַר יָאוּת קְרָא שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב

Pritiua heb.	Ter. Heb. Geſi. Ca. xxvii.	Träſla. B. Hiero.	Träſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עָקַב	וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם אֶת בְּכֹרָתִי	[a]Supplãtauit em̃ me: [b]en [c]altera vice. [c]Priogenita mea añ [c]tulit: [g]& [b]nũc se cũdo [f]surripuit [k]bñdicti=onẽ meã. [l]Rursũq; ad pa trẽ: [m]nũqd nõ [n]reſerua=ſti [l]ait & [o]mihi [p]bñdictio=nẽ. [q]Rñdit [r]iſaac. [x]Dñm [s]tuũ [r]illũ cõſtitui: [a]& [b]oẽs [c]frẽs ſuos [f]ſeruituti [c]eius [v]ſubiugaui. [g]Frumento [h]& vino [r]ſtabiliui eum: [k]& tibi poſt hec [o]fili mivl tra [m]quid [n]faciam.	ἐπτέρνικε γάρ με ἤδη δεύτερον, τὰ τε πρωτοτόκιά μου ἔλαβε. καὶ νῦν ἔλαβε τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν ησαυ pfi ſuo. nõ relicta ẽ mihi bñdictio ἡσαῦ τῷ πρὸς αὐτόν. οὐχ ὑπολέλειπταί μοι εὐλογία pf: rñdens ãt iſaac dixit eſau. ſi dñs illum περὶ; ἀποκριθεὶς δὲ ἰσαὰκ εἶπε τῷ ἡσαῦ. εἰ μὲν αὐτὸν feci tuũ: τ oẽs fratres eius ſer= ἐποίησά σου, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ δοῦλ= uos. frumẽto et vino ſtabiliui eũ. tibi ãt q̃d faciam τας. σῖτῳ καὶ οἴνῳ ἐστερέωσα αὐτόν. σοὶ δὲ τί ποιήσω fili. dixit ãt eſau ad patrẽ ſuũ. nũ bñdictio τέκνον. εἶπε δὲ ἡσαῦ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. μὴ εὐλογία vna tibi eſt pf: bñdic τ mihi pf. cõpun μία σοί ἐστι πάτερ; εὐλόγησόν δὴ κἀμὲ πάτερ. καταυχή= Hebr. 11.c.
נָשָׂא	עָשָׂו אֶל אָבִיו הַבְּרָכָה אַחַת הִוא לָךְ	cto ãt iſaac: exclamauit voce eſau: et fleuit. θέντος δὲ ἰσαάκ, ἀνεβόησε φωνῇ ἡσαῦ, καὶ ἔκλαυσεν rñdens ãt iſaac pf ei: dixit ei: ecce de ἀποκριθεὶς δὲ ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ ἀπ=
בָּרָה עָנָה	אָבִי בָּרְכֵנִי גַם אָנִי אָבִי וַיִּשָּׂא	pinguedine terre erit habitatio tua: et τῆς πιότητος τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου, καὶ de rore celi de ſup. τ in gladio τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν. καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ
חָיָה	וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ	tuo vines. et fratri tuo ſeruies. erit ãt quã σου ζήσῃ. καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις. ἔσται δὲ ἡνί=
עֵבֶד רוּד	וְיִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל	do deponas τ detrahas iugũ eius de col= κα ἂν καθέλῃς καὶ ἐκλύσῃς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τρα=
עָלַל צוּר שָׁתַם	וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה וְאֶת אָחִיךָ תַּעֲבֹד	lo tuo. et iratus ẽ eſau iacob pro bñ χήλου σου. καὶ ἐνεκότει ἡσαῦ τῷ ἰακὼβ περὶ τῆς εὐ=
	וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ: וַיִּשְׂטֹם עֵשָׂו	dictione q̃ bñdixit ei pf eius. dixit ãt eſau in λογίας ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. εἶπε δὲ ἡσαῦ ἐν Abdiæ 1.a.
אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ	אָבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ	mente ſua: appropiquẽt dies luctus τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους
קָרַב	יְמֵי אֵבֶל אָבִי וְאַהַרְגָה אֶת יַעֲקֹב	pris mei: vt occidã iacob fratrẽ meũ. τοῦ πρός μου, ἵνα ἀποκτείνω ἰακὼβ τὸν ἀδελφόν μου. ἀ=
יוֹם הָרֵג	אָחִי: וַיֻּגַּד לְרִבְקָה אֵת דִּבְרֵי עֵשָׂו	nũciata ſũt ãt rebecce verba eſau filij ſui ἀπηγγέλη δὲ ῥεβέκκα τὰ ῥήματα ἡσαῦ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ
נָגַד	בְּנָהּ הַגָּדֹל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב	ſeniorẽ: et mittens: vocauit iacob fi= πρεσβυτέρου. καὶ πέμψασα, ἐκάλεσεν ἰακὼβ τὸν υἱ=
שָׁלַח קָרָא	בְּנָהּ הַקָּטֹן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו	liũ ſuũ iuniorẽ: τ dixit ei: ecce eſau fra= τὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ ἡσαῦ ὁ ἀδ=
אָמַר	אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָ: וְעַתָּה	ter tuꝰ minatur tibi occidere te. nũc ergo δελφός σου ἀπειλεῖταί σοι τοῦ ἀποκτεῖναί σε. νῦν οὖν
נָחַם	בְּנִי שְׁמַע לְקֹלִי קוּם בְּרַח לְךָ	o fili audi meã vocẽ: et ſurgẽs fu= ὦ τέκνον ἄκουσόν μου τῆς φωνῆς, καὶ ἀναστὰς ἀποδρα=
קוֹל	אֶל לָבָן אָחִי חָרָנָה: וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ	gc in meſopotamiã ad labã fratrẽ G
יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב	חֲמַת אָחִיךָ: עַד שׁוּב אַף אָחִיךָ	meũ in charram: et habita cũ eo dies aliquot: μου εἰς χαρράν, καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τινάς,
יוֹם שׁוּב	מִמְּךָ וְשָׁכַח אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ	donec auertatur furor et ira fratris ἕως τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ
יָחַם		tui a te: τ obliuiſcatur q̃ feciſti ei. σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐπιλάθηται ἃ πεποίηκας αὐτῷ.
מִן עָשָׂה		

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
כְּמַן תְּרֵי	ſupplantauit eni me his duabus vicibus: primogeni ta mea tulit: τ ecce nunc ſuſcepit benedictionẽ meaz. Et dixit. Nũqd nõ reſeruaſti mihi bñdictionẽ. Rñditq; iſaac. Et dixit ad eſau. Ecce puncapẽ poſitui cũ tibi: τ oẽs fratres ſuos vedi ei in ſeruos: τ frumẽto τ vino ſtabiliui eum. Et nunc tibi q̃d faciã vltra fili mi. Et di xit eſau patri ſuo. Nunq̃d bñdictio vna tantũ eſt tibi pater mi: benedic quoq; mihi pater mi. Et leuauit eſau vocẽ ſuã τ fleuit. Et reſpondit iſaac pater eius: τ ait illi. Ecce de optimo terre erit habitatio ſua: τ de roze celi deſup: τ in gladio tuo viues: τ fratri tuo ſer= uies: et erit q̃n tranſgrediẽtur filij eius verba legis: auferes tugũ eius de ceruicibus tuis. Et habuit eſau odio iacob p̃o benedictiõe q̃a bñdixerat ei pf eius. Et dixit eſau in corde ſuo: appropinq̃bunt dies luct⁹ pfis mei: τ interficiã iacob fratrẽ meũ. Nũciataq; ſunt rebecce ẏba eſau filij ſui maiozis: τ miſit τ vocs uit iacob filiũ ſuũ minozẽ: τ dixit ei. Ecce eſau ff tu⁹ iſidiat tibi vt interficiat te. Et nũc fili mi acq̃eſce mihi: τ ſurge vade ad laban frẽm meũ in aran: τ habitabis apud eũ dies paucos: donec q̃eſcat ira fris tui: donec reuertat ira fris tui a te: τ obliuiſcat eⁱ q̃ feciſti ei.	וְאָמַנִי דְּנָן תַּרְתֵּין זְמִנִין יָת בְּכִירוּתִי נְסִיב וְהָא כְּעַן קַבֵּיל בִּרְכָתִי וַאֲמַר הַלָּא שְׁבַקְתְּ לִי בִּרְכָתָא: וְאַתֵּיב יִצְחָק וַאֲמַר לְעֵשָׂו הָא רַב שַׁוִּיתֵיהּ לָךְ וְיָת כָּל אֲחוֹהִי יְהָבִית לֵיהּ לְעַבְדִין וְעִיבּוּר וַחֲמַר סְעַדְתֵּיהּ וְלָךְ הָכָא מָה אֶעְבֵּיד בְּרִי: וַאֲמַר עֵשָׂו לַאֲבוֹהִי הַבְּרָכָתָא חָדָא הִיא לָךְ אַבָּא בָּרְכְנִי אַף אֲנָא אֲרִים עֵשָׂו קָלֵיהּ וּבְכָא: וְאַתֵּיב יִצְחָק אֲבוֹהִי וַאֲמַר לֵיהּ הָא מִטְוָתָא דְּאַרְעָא יְהֵא מְזוֹתָבָךְ וּמִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא מִלְעֵילָּא: וְעַל חַרְבָּךְ תֵּיחֵי וְיָת אֲחוּךְ תִּפְלַח וְיְהֵא כַּד תַּעְבְּרוּן בְּטוֹהִי עַל כֵּיתְנָמֵי אוֹרַיְתָא וְתַעְדֵּי נִיר מֵעַל צַוָּארָךְ: וּנְטַר עֵשָׂו דְּבָבָא לְיַעֲקֹב עַל בִּרְכְתָא דְּבָרְכֵיהּ אֲבוֹהִי וַאֲמַר עֵשָׂו בְּלִבֵּיהּ יְקָרְבוּן יוֹמֵי אֵבֶלָא דְּאַבָּא וְאֶקְטוֹל יָת יַעֲקֹב אָחִי: וְיִתְחַוָּא לְרִבְקָה יָת פִּתְגָמֵי עֵשָׂו בְּרַהּ רַבָּא וּשְׁלַחַת וּקְרַת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ זְעֵירָא וַאֲמַרַת לֵיהּ הָא עֵשָׂו אֲחוּךְ מְתְנַחֵם לָךְ לְמִקְטְלָךְ: וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מֵימְרִי וְקוּם אֵיזֵיל לָךְ לְוַת לָבָן אֲחִי לְחָרָן: וְתֵיתֵיב עִמֵּיהּ יוֹמִין אִזְמִנְעַד דְּיֵיתוּב רוּגְזָא דַּאֲחוּךְ: עַד דְּיֵיתוּב רוּגְזָא דַּאֲחוּךְ מִנָּךְ וְיִתְנְשֵׁי יָת דְּעַבַדְתְּ לֵיהּ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

et mittens accersam te inde: ne forte orber a duob⁹ vobis in die vna. vt
τε ἀποστερνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. ἒι
[redacted]t rebecca ad isaac infensa sum vite mee ppt
τε δὲ ῥεβέκκα πρὸς ἰσαὰκ προσώχθικα τῆζωῆ μου ἀπὸ
filias filiorũ het. si accepero iacob vxo
τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν χετ. ἐὰν λάβωμαι ἰακὼβ γυ=
xem de filabus terre huius: vt
ναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα=
quid mihi viuere.
τί μοι ὁ ζῆν. Ca. 28.

Aduocãs ãt isaac iacob: benedixit
Προσκαλεσάμενος δὲ ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, εὐλόγησεν
ei. et precepit ei: dicẽs: nõ accipies vxorẽ
αὐτὸν. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, οὐ λήψῃ γυναῖκα
de filiab⁹ chananeorũ. surgẽs fuge
ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν χαναναίων. ἀναστὰς ἀπόδραθι
in mesopotamiã: in domũ bathuel pris
εἰς τὴν μεσοποταμίαν, εἰς τὸν οἶκον βαθουὴλ πρὸς τὴς
mris tue. et accipe tibi ipsi vxorẽ de filia
μῆρός σου. καὶ λάβε σεαυτῷ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέ=
b⁹ laban fratris mris tue. ãt deꝰ meꝰ bẽ=
ρων λάβαν τ ἀδελφοῦ τῆς μῆρός σου. ὁ δὲ θεός μου εὐλο
dicat tibi fili: et multiplicet te: et eris in cõgre
γήσαι σε τέκνον, καὶ πληθύναι σε, καὶ ἔσῃ εἰς συνα=
gationẽ gẽtiũ. et dabit tibi bñdictionẽ abrahã pris
γωγὰς ἐθνῶν. καὶ δώσει σοι εὐλογίαν ἀβραὰμ τ πρὸς
mei tibi: et semini tuo post te: ad hereditãdã
μουσοὶ, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομῆσαι
terrã incolatus tui. quã dedit deꝰ abra
τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου. ἣν ἔδωκεν ὁ θς τῷ ἀβρα
am. et misit isaac iacob. et abijt in
ὰμ. καὶ ἀπέστειλεν ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ. καὶ ἐπορεύθη εἰς
mesopotamiã: ad laban filiũ bathuel
τὴν μεσοποταμίαν, πρὸς λάβαν υἱὸν βαθουὴλ τοῦ
syri: fratrẽ rebecce mris iacob et esau.
σύρου, ἀδελφὸν ῥεβέκκας τῆς μῆρὸς ἰακὼβ καὶ ἠσαῦ.
vidit ãt esau q̃ bñdixit isaac iacob: et mi
εἶδε δὲ ἠσαῦ ὅτι εὐλόγησεν ἰσαὰκ τὸν ἰακώβ, καὶ ἀπέ=
sit in mesopotamiã syrie: accipere
στειλεν εἰς τὴν μεσοποταμίαν τῆς συρίας, λαβεῖν
sibi vxorẽ inde cũ bñdiceret ei. et pce
ἑαυτῷ γυναῖκα ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτόν. καὶ ἐνε
B cepit ei: dicẽs: nõ accipies vxorẽ de filia
τείλατο αὐτῷ, λέγων, οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγα
bus chananeorũ. et audiuit iacob pfectũ et
τέρων τῶν χαναναίων. καὶ ἤκουσεν ἰακὼβ τ πρὸς καὶ
mfectũ suã. et pfectꝰ ẽ in mesopotamiã. et
τὴς μῆρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη εἰς μεσοποταμίαν, καὶ
vidit esau: q̃ male sunt filie chanaan
εἶδεν ἠσαῦ, ὅτι πονηραί εἰσιν αἱ θυγατέρες χαναὰν
coram isaac pfe suo. et abijt esau ad
ἐναντίον ἰσαὰκ τ πρὸς αὐτ. καὶ ἐπορεύθη ἠσαῦ πρὸς

Trãsla. B. Hiero.

mittã⁰ & adducã te ᵖ in=
de huc. ᵍ Cur ooooooooooo
ʳ vtroq; ˢ orbabor filio ín
ˣ vno ⁿ die. ooooooooooo
ʳ Dixitq; ˢ rebecca ᵃ ad ᵇ isa
ac: ᶜ Tedet me ooooooooo
ᵈ vite mee ᶜ propter ᶠ filias
ᵍ heth. ᵇ Si ᶠ acceperit ooo
ˣ iacob ʸ vxorem ᵐ de ſtir=
pe huius ooooooooooo
ᵍ terre: ᶠ nolo ᶠ viuere. ooo
Ca. 28.

Vocauit itaq; ᵇ isaac
ᵇ iacob: ᶜ & bñdixit
ᶠ eum: ᵍ pcepitq; ei ᵇ dicẽs
ˣ Noli ᶠ accipere ooooooooo
ᵐ cõiugẽ ⁿ de genere ᵒ cha
naan: fed ᵍ vade & pfici=
ſcere ᶜ in meſopotamiam
ᵃ ſyrie ᶠ ad domũ ⁿ bathuel
ˣ pris ʳ mris tue: ᵗ & accipe
ᵃ tibi ᵇ inde ᶜ vxorem ᵒ de fi
liabus ᵍ labã ᶠ auũculi ᵍ tui.
ᵇ Deus aũt ᵗ ops ˣ bñdicat
tibi ᵐ & creſcere te faciat
ⁿ atq; multiplicet: ᵒ vt ſis ooo
ᵖ i turbas ᵍ populorũ: ᶠ &
det ⁿ tibi ⁿ bñdictiões ˣ a=
brae ᵗ & ſemini tuo poſt
te: ᵇ vt poſſideas ᵖ terram
ᶜ pegrinatiõis tue: ᶠ quã
ᵍ pollicitus eſt auo tuo.
ˣ Cumq; dimiſiſſet eum:
ˡ iſaac ooooooooooooooo
ᶜ pfectus puenit ᵖ in me=
ſopotamiã ᵍ ſyrie ᶠ ad ᵍ la=
ban ᶠ filium ⁿ bathuel ˣ ſyri
ᶠ fratrẽ ᵗ rebecce ᵍ mris ſue
ᵛ Vidẽs ãt ᶜ Eſau ᶠ q̃ ᵍ bñdi
xiſſet pater ſuus ooooooo
ˣ iacob: ˡ & miſiſſet ᵐ eũ ⁿ i
meſopotamiã ᵒ ſyrie: ooooo
ˡ vt ᵗ ide ᵍ vxorẽ ᵖ duceret:
ᶠ & poſt bñdictionẽ ᶠ pce=
piſſet ᶠ ei ᵈ dicẽs: ᵃ nõ ᵇ acci=
pies ᶜ vxorem ooooooooo
ᵇ de filiabus ᶜ chanaan:
ᶠ quodq; obediẽs ᵍ iacob
ᵇ parẽtibus ſuis ᵐ iſſet ⁿ in
ſyriam: probans quoq;
ᶠ q̃ nõ libẽter aſpiceret
ᵗ filias ⁿ chanaan ooooooo
ʲ pater ſuus: ᵃ iuit ᶜ ad oooo
ooooooooooooooooo ooooo

Tex. Heb. Geſ. Ca. xxviij. Pritina heb.

ᵐ וַיִּשְׁלַחֲנִי וְלֻקַּחְתִּיךָ מִשָּׁם ᵖ לָמָּה ᵍ
ʳ אֶשְׁכַּל ˢ גַּם ˢ שְׁנֵיכֶם ˣ יוֹם ˣ אֶחָד : ʳ ʳ ʳ
ʳ שָׁכַל ˢ שָׁנָה
ʳ וַתֹּאמֶר ʳ רִבְקָה ᵃ אֶל ᵇ יִצְחָק ᶜ קַצְתִּי ʳ ʳ
ᶜ קוּץ
ᵒ בְחַיַּי ᶜ מִפְּנֵי ᵇ בְּנוֹת ᵍ חֵת ᵇ אִם ᶠ לָקַח ʳ ʳ ʳ
ᵒ חַיָּה ᶜ פָּנֶה
ᵏ יַעֲקֹב ᶠ אִשָּׁה ᵐ מִבְּנוֹת ᵐ חֵת ᵏ כָּאֵלֶּה ʳ ʳ ʳ
ᵏ אִישׁ
ᵖ מִבְּנוֹת ᵍ הָאָרֶץ ᵍ לָמָּה ᵍ לִי ᵍ חַיִּים :
ᵖ חַיָּה
ᵖ וַיִּקְרָא ᵇ יִצְחָק ᶜ אֶל ᵖ יַעֲקֹב ᶜ וַיְבָרֶךְ Cap. xxviij.
ᵍ אֹתוֹ ᵍ וַיְצַוֵּהוּ ᵇ וַיֹּאמֶר ᵏ לוֹ ᵏ לֹא ᵗ תִקַּח ᵍ אִשָּׁה ᵍ קָרָא ᶜ בָּרַךְ ᵍ צִוָּה
ᵐ מִבְּנוֹת ᵍ כְּנָעַן : ᵖ קוּם ᵍ לֵךְ ᵍ פַּדֶּנָה ᵍ לָקַח ᵖ לָלַךְ
ᵃ אֲרָם ᶜ בֵּיתָה ᵐ בְּתוּאֵל ᵏ אֲבִי ᵏ אִמֶּךָ ʳ ʳ
ᵇ וְקַח ᵍ לְךָ ᵇ מִשָּׁם ᶜ אִשָּׁה ᵒ מִבְּנוֹת ᵍ לָבָן ʳ
ᵍ אֲחִי ᵍ אִמֶּךָ : ᵇ וְאֵל ᵍ שַׁדַּי ᵏ יְבָרֵךְ ᵏ אֹתְךָ ʳ
ᵐ וְיַפְרְךָ ᵐ וְיִרְבֶּךָ ᵒ וְהָיִיתָ ᵖ לִקְהַל ʳ ʳ ʳ
ᵐ פָּרָה ᵐ רָבָה ᵒ הָיָה
ᵍ עַמִּים : ᵍ וְיִתֶּן ᵍ לְךָ ᵏ אֶת ᵐ בִּרְכַּת ᵏ אַבְרָהָם
ᵍ נָתַן
ᵇ יָרַשׁ ᵍ לְךָ ᵍ וּלְזַרְעֲךָ ᵏ אִתָּךְ ᵇ לְרִשְׁתְּךָ ᵏ אֶת ʳ ʳ
ᵍ גּוּר ᵒ אַרְצְךָ ᵍ מְגוּרֶיךָ ᵍ אֲשֶׁר ᵍ נָתַן ᵇ אֱלֹהִים
ᵏ שָׁלַח ᵏ לְאַבְרָהָם : ᵏ וַיִּשְׁלַח ᵍ יִצְחָק ᵐ אֶת ᵐ יַעֲקֹב
ᵍ וַיֵּלֶךְ ᵍ פַּדֶּנָה ᵒ אֲרָם ᵏ אֶל ᵍ לָבָן ᵍ בֶּן ᵐ בְּתוּאֵל
ᵒ הָאֲרַמִּי ᵏ אֲחִי ᵏ רִבְקָה ᵒ אֵם ᵇ יַעֲקֹב ʳ ʳ ʳ
ᵒ רָאָה
ᶜ וְעֵשָׂו ᵇ וַיַּרְא ᵏ עֵשָׂו ᶜ כִּי ᵏ בֵּרַךְ ᵇ יִצְחָק ᵏ אֶת
ᵏ יַעֲקֹב ᵏ וְשִׁלַּח ᵐ אֹתוֹ ᵐ פַּדֶּנָה ᵒ אֲרָם ʳ ʳ
ᵏ צִוָּה
ᵖ לְקַחַת ᵍ לוֹ ᵐ מִשָּׁם ᵍ אִשָּׁה ᵇ בָּרְכוֹ ᵐ אֹתוֹ
ᵏ לָקַח
ᵏ וַיְצַו ᵏ עָלָיו ᵏ לֵאמֹר ᵏ לֹא ᵇ תִקַּח ᵍ אִשָּׁה ʳ
ᵍ שָׁמַע
ᵒ מִבְּנוֹת ᵏ כְּנָעַן : ᵍ וַיִּשְׁמַע ᵍ יַעֲקֹב ᵇ אֶל ʳ ʳ ʳ
ᵏ אָבִיו ᵏ וְאֶל ᵏ אִמּוֹ ᵐ וַיֵּלֶךְ ᵐ פַּדֶּנָה ᵒ אֲרָם :
ᵍ רוּץ
ᵍ וַיַּרְא ᵍ עֵשָׂו ᵏ כִּי ᵐ רָעוֹת ᵏ בְּנוֹת ᵐ כְּנָעַן ʳ ʳ ʳ
ᵏ בְּעֵינֵי ᵏ יִצְחָק ᵏ אָבִיו : ᵍ וַיֵּלֶךְ ᵇ עֵשָׂו ᵍ אֶל ʳ
ᵍ רָאָה

Interp̃. chal. Pritina chal.

Et mittã adducãq; te inde: cur orbabo ambob⁹ vobis
die vna? Et dixit rebecca ad isaac, ꝑdenitet me vite p
pter filias heth: ſi acceperit iacob vxorẽ de filiabus
heth ſimilẽ illis de filiab⁹ terre: ad q̃d mihi eſt vita?
Vocauitq; isaac iacob ᵗ bñdixit ei: ᵗ pre Ca. 28
cepit ei: ᵗ dixit ei. Non accipies vxorẽ de filia=
bus chanaan. Surge vade in meſopotamiam ſyrie in
domum bathuelis patris matris tue: ᵗ accipe tibi in
de vxorẽ de filiab⁹ laban fris mris tue. Et deus omni
potens benedicat tibi: ᵗ creſcere te faciat ᵗ multipli=
cet te: ᵗ ſis in turbas tribuum: ᵗ det tibi benedictio=
nem abrahe ᵗ filijs tuis tecum: vt poſſideas terram
habitationis tue: quam dedit deus abrahe. Et dimi=
ſit iſaac iacob ᵗ abijt in meſopotamiã ſyrie ad laban
filiũ bathuelis ſyri fratrẽ rebecce mris iacob ᵗ eſau.
Et vidit eſau q̃ bñdixit iſaac iacob ᵗ miſit eũ in meſo
potamiã ſyrie: vt acciperet inde ſibi vxorẽ: ᵗ q̃ ñdo
benedixit et pcepiſſet et dicẽs. Non accipies vxorẽ
de filiabus chanaã: ᵗ q̃ obediſſet iacob verbo patris
et matris ſue: ᵗ iuiſſet in meſopotamiã ſyrie. Videns
igitur eſau q̃ diſpliciuiſſent filie chanaã in oculis iſa=
ac patris ſui: abijt quoq; eſau ad ooooooooooooo

Transla. Chal.

ᵗ וְאֶשְׁלַח ᵇ וְאֵדַבְּרִינָךְ מִתַּמָּן לְמָה ᵃ אֶתְכַּל ᵇ מִתַּרְוֵיכוֹן יוֹמָא חַד : וַאֲמָרַת רִבְקָה לְיִצְחָק ʸ
ᶜ עַקִּירַת ᵇ בְּחַיַּי מִן קֳדָם ᶜ בְּנַת חֵת אִם נָסִיב יַעֲקֹב ᵃ אִתְּתָא מִבְּנַת חֵתָאָה כְּאִלֵּין מִבְּנַת אַרְעָא
לְמָה לִי חַיִּין : Ca. xxviij. וּקְרָא יִצְחָק לְיַעֲקֹב וּבָרִיךְ יָתֵיהּ וּפַקֵּדֵיהּ
וַאֲמַר לֵיהּ לָא ᵗ תִּסַּב אִתְּתָא מִבְּנַת כְּנָעַן : קוּם ᵇ אִיזֵיל לְפַדַּן אֲרָם לְבֵית בְּתוּאֵל אֲבוּהַ
דְּאִמָּךְ ᶜ וְסַב לָךְ מִתַּמָּן אִתְּתָא מִבְּנַת לָבָן אֲחוּהִי דְּאִמָּךְ : וְאֵל שַׁדַּי ᶜ יְבָרֵךְ יָתָךְ וְיַפְשִׁינָךְ
ᵍ וְיַסְגִּינָךְ ᵇ וְתֶהֱוֵי לְכִינְשָׁת שִׁבְטִין : וְיִתֶּן לָךְ יָת בִּרְכָתָא דְּאַבְרָהָם לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ ᵍ
ᵏ לְמֵירְתָךְ יָת אַרְעָא תְּתָבוּתָךְ דְּיְהַב יְיָ לְאַבְרָהָם וּשְׁלַח יִצְחָק יָת יַעֲקֹב וַאֲזַל לְפַדַּן אֲרָם
לְוָת לָבָן בַּר בְּתוּאֵל אַרַמָּאָה אֲחוּהָא דְּרִבְקָה אִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב וְעֵשָׂו : וְחָזָא עֵשָׂו אֲרֵי בָּרִיךְ
יִצְחָק יָת יַעֲקֹב וְשַׁלַּח יָתֵיהּ לְפַדַּן אֲרָם ᵐ לְמִסַּב לֵיהּ מִתַּמָּן אִתְּתָא כַּד בָּרִיךְ יָתֵיהּ וּפַקֵּד
עֲלוֹהִי ° לְמֵימַר לָא תִּסַּב אִתְּתָא מִבְּנַת כְּנָעַן : וְתַקֵּיף יַעֲקֹב לְמֵימַר אַבּוֹהִי וְאִמֵּיהּ וַאֲזַל
לְפַדַּן אֲרָם : וְחָזָא עֵשָׂו אֲרֵי בִּישָׁן בְּנַת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אַבּוֹהִי : וַאֲזַל עֵשָׂו לְוָת

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Geſi. Ca. xxviij. | Trãſla. B. Hiero. | Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל נָשִׁים לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה׃ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא׃ וְחָלַם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ׃ וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃ וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֶזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ׃ וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃ וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח

ismael: & duxit vxorē abſq; his q̃s prius habebat: melech filiã hiſmael filii abraã ſororē nabaioth. Igitur egreſſus iacob de berſabee pgebat aran. Cunq; veniſſet ad quēdā locū: & vellet in eo requeſcere poſt ſolis occubitū: tulit de lapidibus qui iacebant: & ſupponens capiti ſuo dormiuit in eodē loco Viditq; in ſomnis ſcalam ſtantem ſup terrā & cacumē illius tangēs celū: angelos quoq; dei aſcendentes & deſcendentes per eā: & dñm innixū ſcale dicētē ſibi. Ego ſum dñs deus abraā patris tui & deus iſaac. Terram in qua dormis tibi dabo & ſemini tuo eritq; ſemen tuū quaſi puluis terre. Dilataberis ad orientē & occidētē & ſeptētrionē & meridiē: & benedicentur in te & in ſemine tuo cūcte tribus terre. Et ero cuſtos tuus quocunq; perrexeris: & reducam te in terram hāc: nec dimittam niſi compleuero vniuerſa que dixi. Cunq; euigilaſſet iacob de ſomno: ait. Vere dñs eſt in loco iſto: & ego neſciebam. Pauenſq; ait. terribilis ē inquit locus iſte. Nō eſt hic aliud niſi domus dei & porta celi. Surgēs ergo iacob mane tulit

ismael. & accepit macleth filiã ismael ſororē nabeoth ad vxorem ſuas vxores. Et egreſſus eſt iacob de puteo iuramēti. & abiit in charrã. Et occurrit loco. & dormiuit ibi. occiderat n. ſol. & tulit de lapidib loci: et poſuit ad capud ſuũ. et dormiuit in loco illo. & ſomniauit. et ecce ſcala firmata in terra: cui caput perueniebat in celum. et angeli dei aſcendebãt & deſcẽdebãt ſup eã. at dñs firmato erat ſup eã. et dixit: ego deus patris tui abraã: et deo iſaac. ne timeas. terra in q̃ tu dormis ſup eã: tibi dabo eã: et ſemini tuo. et erit ſemen tuũ ſicut arena terre. & dilatabitur ad mare: et auſtrũ: et ad aquilonẽ: et ad orientẽ. et benedicentur in te oẽs tribus terre: & in ſemine tuo. et ecce ego tecũ cuſtodiẽs te in terra oĩ: quocũq; perrexeris. & reducam te in terrã hãc. nõ te derelinquã: donec faciã quæcũq; locutus ſum tibi. & ſurrexit iacob de ſõno ſuo. et dixit: q: ẽ dñs in loco iſto: ego ãt nõ ſciebam. & timuit. et dixit: q̃ terribilis locus iſte. nõ eſt hoc niſi dom dei. et hec porta celi. et ſurrexit iacob mane: et tulit

Pritiua chal. | Transla. Chal.

יִשְׁמָעֵאל וּנְסִיבַת מָחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בַּר אַבְרָהָם אֲחָתֵיהּ דִּנְבָיוֹת עַל נְשׁוֹהִי לֵיהּ לְאִיתּוּ׃ וּנְפַק יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וְאָזַל לְחָרָן׃ וְרָעָא בְּאַתְרָא וּבָת תַּמָּן אֲרֵי עַאל שִׁמְשָׁא וּנְסִיבַ מֵאַבְנֵי אַתְרָא וְשַׁוִּי אִיסְהֲדוּתֵיהּ וּשְׁכִיב בְּאַתְרָא הַהוּא׃ וְחֶלְמָא וְהָא סֻלְּמָא נְעִיץ בְּאַרְעָא וְרֵישׁוֹהִי מְטֵי עַד צִית שְׁמַיָּא וְהָא מַלְאֲכַיָּא דֵּיוֵי סַלְּקִין וְנָחְתִין בֵּיהּ׃ וְהָא יְקָרָא דַּיְוָ מִתְעַתֵּד עֲלוֹהִי וַאֲמַר אֲנָא יְיָ אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם אֲבוּךְ וֵאלָהֵיהּ דְּיִצְחָק אַרְעָא דְּאַתְּ שָׁכִיב עֲלָהָא לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וְלִבְנָךְ׃ וִיהוֹן בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא וְתִתְקַף לְמַעְרָבָא וּלְמַדִּינְחָא וּלְצִיפּוּנָא וּלְדָרוֹמָא וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִילָךְ כָּל זַרְעִיַּת אַרְעָא וּדְדִיל בְּנָךְ׃ וְהָא מֵימְרִי בְּסַעְדָךְ וְאֶטַּר יָתָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֵהָךְ וְאָתֵיב יָתָךְ לְאַרְעָא הָדָא אֲרֵי לָא אֶשְׁבְּקִנָּךְ עַד דְּאֶעְבֵּיד יָת דְּמַלֵּילִית לָךְ׃ וְאִתְעַר יַעֲקֹב מִשְּׁנָתֵיהּ וַאֲמַר בְּרַם לְקוּשְׁטָא יְקָרָא דַּיְוָ שַׁרְיָ בְּאַתְרָא הָדֵין וַאֲנָא לָא הֲוֵיתִי יְדַע׃ וּדְחִיל וַאֲמַר מַה דְּחִילוּ אַתְרָא הָדֵין לֵית דֵּין אֶלָּא בֵּית דְּבוּרָא דַּיְוָ וְדֵין תְּרַע בֵּי שְׁמַיָּא׃ וְאַקְדִּים יַעֲקֹב בְּצַפְרָא וּנְסִיב

ismael. & accepit maalath filiam ismaelis filij abraham ſororē nabatoth ſibi in vxorem ſup vxores ſuas. Et egreſſus eſt iacob de berſabee: et ibat in aran. Et venit ad quendā locum. & manſit ibi quoniã occubuit ſol: & tulit de lapidibus loci: et ſuppoſuit capiti ſuo: & cubuit i loco illo. Et ſomniauit: & ecce ſcala erat defixa in terra: et caput illius pertingebat vſq; ad celum: et ecce angeli dñi aſcendebãt & deſcendebãt p eam. et ecce gloria dñi ſtabat ſup eam: et ait. Ego dñs deus abrahe patris tui & deus iſaac: terrã ſuper qua tu cubas tibi dabo eam & filijs tuis. Et erunt filij tui multi quaſi puluis terre: & prevalebis ad occidẽtem et ad orientẽ & ad aquilonẽ & ad auſtrũ: et benedicentur ꝑpter te oẽs cognationes terre: & ꝓpter filios tuos. Et ecce verbũ meum in adiutoriũ tuũ erit: et cuſtodiam te in omni loco quo ibis: & reducam te ad terram hanc: quoniã non derelinquã te donec faciaz qđ locutus ſum tibi. Euigilauitq; iacob de ſomno ſuo: & ait. Vtiq; in veritate gloria dñi habitat in loco iſto: et ego neſciebam: & timuit: & ait. Quaz terribilis eſt locus iſte: non eſt locus cõmunis: ſed locus in quo beneplacituz eſt coram deo. Et e regione loci huius eſt porta celi. Et ſurrexit iacob mane: & tulit

Interp. chal.

יִשְׁמָעֵאל וּנְסִיבַת מָחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בַּר אַבְרָהָם אֲחָתֵיהּ דִּנְבָיוֹת עַל נְשׁוֹהִי לֵיהּ
לְאִיתּוּ׃ וּנְפַק יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וְאָזַל לְחָרָן׃ וְרָעָא בְּאַתְרָא וּבָת תַּמָּן אֲרֵי עַאל
שִׁמְשָׁא וּנְסִיבַ מֵאַבְנֵי אַתְרָא וְשַׁוִּי אִיסְהֲדוּתֵיהּ וּשְׁכִיב בְּאַתְרָא הַהוּא׃ וְחֶלְמָא וְהָא
סֻלְּמָא נְעִיץ בְּאַרְעָא וְרֵישׁוֹהִי מְטֵי עַד צִית שְׁמַיָּא וְהָא מַלְאֲכַיָּא דֵּיוֵי סַלְּקִין וְנָחְתִין
בֵּיהּ׃ וְהָא יְקָרָא דַּיְוָ מִתְעַתֵּד עֲלוֹהִי וַאֲמַר אֲנָא יְיָ אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם אֲבוּךְ וֵאלָהֵיהּ
דְּיִצְחָק אַרְעָא דְּאַתְּ שָׁכִיב עֲלָהָא לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וְלִבְנָךְ׃ וִיהוֹן בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא
וְתִתְקַף לְמַעְרָבָא וּלְמַדִּינְחָא וּלְצִיפּוּנָא וּלְדָרוֹמָא וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִילָךְ כָּל זַרְעִיַּת אַרְעָא
וּדְדִיל בְּנָךְ׃ וְהָא מֵימְרִי בְּסַעְדָךְ וְאֶטַּר יָתָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֵהָךְ וְאָתֵיב יָתָךְ לְאַרְעָא הָדָא
אֲרֵי לָא אֶשְׁבְּקִנָּךְ עַד דְּאֶעְבֵּיד יָת דְּמַלֵּילִית לָךְ׃ וְאִתְעַר יַעֲקֹב מִשְּׁנָתֵיהּ וַאֲמַר בְּרַם
לְקוּשְׁטָא יְקָרָא דַּיְוָ שַׁרְיָ בְּאַתְרָא הָדֵין וַאֲנָא לָא הֲוֵיתִי יְדַע׃ וּדְחִיל וַאֲמַר מַה
דְּחִילוּ אַתְרָא הָדֵין לֵית דֵּין אֶלָּא בֵּית דְּבוּרָא דַּיְוָ וְדֵין תְּרַע בֵּי שְׁמַיָּא׃ וְאַקְדִּים יַעֲקֹב
בְּצַפְרָא וּנְסִיב

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

lapidẽ: quẽ suppoſuit illic ad caput ſuũ: et ἦν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ
ſtatuit eũ titulũ: et effudit oleũ ſup eũ ἔστησεν αὐτὸν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄ
mitatẽ eius. et vocauit nomẽ loci illius: κρον αὐτῆς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου,
dom⁹ dei. et lammauo erat nomẽ ciuitati prius: οἶκος θεοῦ· καὶ λαμμαοὺς ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότε
ρον, καὶ ηὔξατο Ιακὼβ εὐχήν, λέγων, ἐὰν ᾖ κύριος ὁ
θεός μετ' ἐμοῦ, καὶ φυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ἧ
ego ambulabo: et dederit mihi panẽ ad comedẽdũ: et ἐγὼ πορεύσομαι, καὶ δῷ μοι ἄρτον φαγεῖν, καὶ
veſtimẽtũ ad induẽdũ: et reuerſus fuero cũ ſa ἱμάτιον περιβαλέσθαι, καὶ ἀποστρέψομαι μετὰ σω
lute in domũ patris mei: et erit mihi do τηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ἔσται μοι κύ
min⁹ in deũ: et lapis iſte quẽ ſtatui titulũ: erit mihi ριος εἰς θεόν, καὶ ὁ λίθος οὗτος ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται μοι
dom⁹ dei: et oĩa que mihi dederis decima οἶκος θεοῦ, καὶ πάντων ὧν ἐάν μοι δῷς, δεκάτην
decimabo ea tibi. ἀποδεκατώσω αὐτά σοι. Ca. 29.

Sapi. 30.b. Eccliũ. 17.b. Infra. 13.b.

A

Θ Et eleuãs iacob pedes: abiit in terrã καὶ ἐξάρας Ιακὼβ τοὺς πόδας, ἐπορεύθη εἰς γῆν
orientis: ad laban ex bathuel ſyro: fra ἀνατολῶν, πρὸς Λάβαν τὸν ἐκ Βαθουὴλ τὸν Σύρου, ἀδελ
tẽ rebecce mtis iacob et eſau. et videt. τ ecce φὸν Ῥεβέκκας μητρὸς Ιακὼβ καὶ Ησαῦ. καὶ ὁρᾷ καὶ ἰδοὺ
puteus in agro. erantãt illic tres greges oui φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ. ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια πρό
um requieſcentes in eo. ex .n. puteo illo βατων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτό· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκεί
adaquabãt pecora. lapis ãt erat magn⁹ ſup os νου ἐποτίζον τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στό
putei: et cõgregabãtur illic oĩa pe ματι τοῦ φρέατος, καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποί
cora et paſtores: et renoluebant lapidẽ ab μνια καὶ οἱ ποιμένες· καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ
ore putei: et adaquabãt oues: στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐποτίζον τὰ πρόβατα,
et rurſus reponebant lapidẽ ſup os καὶ πάλιν ἐπέθηκαν τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
putei in locũ ſuũ: dixitãt illis iacob: φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· εἶπε δὲ αὐτοῖς Ιακώβ,
fratres vnde eſtis vos? illi ãt dixerũt: ex charran. ait ἀδελφοί πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, ἐκ Χαρρᾶ· εἶπε
ãt illis: nũqd cognoſcitis laban filiũ nachor? illi ãt di δὲ αὐτοῖς, μὴ γινώσκετε Λάβαν τὸν υἱὸν Ναχώρ; οἱ δὲ εἶ
xerũt: cognoſcim⁹. ait ãt illis: ſan⁹ ẽſt? illi ãt dixerũt: παν, γινώσκομεν. εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον,
ſan⁹ eſt. et ecce rachel filia eius venit cum ὑγιαίνει· καὶ ἰδοὺ Ῥαχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔρχεται μετὰ

B

Trãsla. B. Hiero.

lapidem quẽ ſuppoſuerat capiti ſuo: τ erexit in titulũ: τ fundens oleum ſuper eum. Appellauitq; nomẽ vrbis bethel: quẽ prius luza vocabatur. Vouit etiam votũ dicens. Si fuerit deus mecum: & cuſtodierit me in via per quam ego ambulo: & dederit mihi panem ad veſcendũ & veſtimẽtũ ad induẽdũ: reuerſusq; fuero in pace domum patris mei: erit mihi dominus in deum: & lapis iſte quem erexi in titulũ: vocabitur domus dei: & cũctorũq; que dederis mihi decimas offeram tibi.

Rofectus .Ca.29. ergo Iacob venit in terram orientalem: & vidit puteũ in agro: tres quoq; greges ouium accubantes iuxta eum. Nam ex illo adaquabantur pecora: & os eius grandi lapide claudebatur. Moſq; erat vt cũctis ouibus congregatis deuoluerent lapidẽ: & refectis gregibus rurſum ſuo per os putei ponerent. Dixit q; ad paſtores. Fres vñ eſtis. Qui reſponderunt de aran. Quos iterrogãs. nunquid ait noſtis laban filiũ nachor? Dixerunt. Nouimus. Sanus ne eſt inquit. Valet inquiunt: & ecce rachel filia eius venit cum

Tex. Heb. Geſ. Ca. xxix. Pritiua heb.

	אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו
שׂוּם יָצַב	וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל
רֹאשָׁהּ וַיִּקְרָא	רֹאשָׁהּ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם
אֵלֹם	הַהוּא בֵּית אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם הָעִיר
נֶדֶר	לָרִאשֹׁנָה וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר
הָיָה	אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמָרַנִי
דֶּרֶךְ	בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ
	וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ
שׁוּב שָׁלֹם	וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי
	וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים וְהָאֶבֶן
שׂוּם צָבָה הָיָה	הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה
כֹּל נָתַן עָשֵׂר	בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי
	עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ:
נָשָׂא	וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי קֶדֶם:
רָאָה	וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה שָׁם
עָלָה	שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רְבְצִים עָלֶיהָ
שָׁקָה	כִּי מִן הַבְּאֵר הַהוּא יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים
אָסַף	וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר: וְנֶאֶסְפוּ
	שָׁמָּה כָל הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת
	הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ אֶת
שׁוּב	הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי
קוּם אָמַר	הַבְּאֵר לִמְקֹמָהּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב
	אַחַי מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן
	אֲנָחְנוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲיְדַעְתֶּם
	אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ:
	וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ
בּוֹא	שָׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם

Interp̃. chal.

lapidem quẽ ſuppoſuerat capiti ſuo: τ ſtatuit eum in titulũ: τ effudit oleum ſup caput eius. Et vocauit nomen loci illi⁹ bethel: nomẽ aũt ciuitatis luz prius vocabatur. Et vouit iacob votum dicens. Si fuerit verbum dei in adiutoriũ meum: τ cuſtodierit me in via hac in qua ego ambulo: τ dederit mihi panem ad veſcendum: τ veſtimentum ad induendum: et reuerſus fuero in pace in domum patris mei: et erit mihi verbum domini in deum: τ lapis iſte quem poſui in titulum: erit ſuper quem ſeruiam coram domino. et omnium que dederis mihi vnum ex decem ſeparabo coram te. Cap. 29.

Et leuauit iacob pedes ſuos: et abiit in terram filioꝝ orientis. et vidit. Et ecce puteus in agro: et ecce ibi tres greges ouium accubantes iuxta eum: quia de puteo illo adaquabãtur greges: τ lapis grandis erat ſuper os putei. Et congregabantur ibi oẽs greges: τ deuoluebant lapidem ab ore putei: τ adaquabant oues: et reducebant lapidem ſuper os putei i locũ ſuũ. Dixitq; eis iacob. Fratres mei vnde eſtis? et dixerunt. De aran nos ſumus. et dixit eis. Nunquid noſtis laban filium nachor. τ dixerunt. Nouimus. Et dixit eis. Nunquid pax eſt ei. et dixerunt. Pax. Et ecce rachel filia eius veniebat cum

Pritiua chal.

שׁוּר סַהֲד קוּם	
רִיק קוּם אָמַר	
אָמַר נְטַר נְתַן	
אֲבַל כְּסָה לְבַשׁ	
תּוּב הָוָה שָׁוֵי	
קוּם הֲוָה נְתַן	
פְּרַשׁ דְּבַח בּוּר	
שְׁקָה רְבַב כֶּנֶשׁ	
נְגַד תּוּב	

Pritiua beb.	Tex. Heb. Gen. Ca. xxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
נָדַל	הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר֙ הֵן֙ עוֹד֙ הַיּ֣וֹם גָּד֔וֹל	grege suo. Dixitq; iacob. Adhuc multum	oui patris sui. & dixit eis iacob:
	לֹא עֵ֥ת הֵאָסֵ֖ף הַמִּקְנֶ֑ה הַשְׁק֥וּ	dieí supest: nec est tps	τῶν προβάτων τῆς πρὸς αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰακώβ,
אָסַף לַמְּנֵה	הַצֹּ֖אן וְל֥וּנוּ רֹֽעוּ׃ וַיֹּאמְר֣וּ לֹ֔א	vt reducãtur ad caulas	adhuc ē dies multa nõdũ vt cõgregẽtur greges.
יָכֹל רָעָה יָחַד	עַד אֲשֶׁר֩ יֵאָסְפ֨וּ כָל הָעֲדָרִ֜ים	greges. Date añ potũ	ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλὴ οὔπω συναχθῆναι τὰ ποίμνια.
	וְגָלְל֤וּ אֶת הָאֶבֶן֙ מֵעַ֣ל פִּ֣י הַבְּאֵ֔ר	ouibus: & sic eas ad pas	adaquãtes oues: abeuntes pascite. illi
	וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּ֑אן וְעָדְנ֥וּ מְדַבֵּ֖ר	stũ reducite. Quí rñde	δὲ εἶπον, οὐ δυνάμεθα, ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας
עֹשֶׂה דִּבֵּר	עִמָּם֙ וְרָחֵ֣ל בָּאָ֔ה עִם הַצֹּ֖אן אֲשֶׁר	rũt. Nõ possumus do	pastores: et reuoluãt lapidẽ a
בּוֹא	לְאָבִ֑יהָ כִּי רֹעָ֥ה הִ֖וא וְיִהִ֣י כַּאֲשֶׁר	nec oĩa pecora congre	τοὺς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσωσι τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ
הָיָה	רָאָ֣ה יַעֲקֹ֗ב אֶת רָחֵל֙ בַּת לָבָ֣ן אֲחִ֣י	gentur: & amoueamus	puteo: & adaquem oues. adhuc eo lo
נָגַשׁ	אִמּ֔וֹ וְאֶת צֹ֖אן לָבָ֣ן אֲחִ֣י אִמּ֑וֹ וַיִּגַּ֣שׁ	lapidem de ore putei:	φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα. ἔτι αὐτῶν λα
	יַעֲקֹב֙ וַיְגַל֙ אֶת הָאֶ֔בֶן מֵעַ֖ל פִּ֣י	vt adaq̃mus greges. oo	quẽte illis: et ecce rachel filia laban ve
	הַבְּאֵ֑ר וַיַּשְׁק֖ אֶת צֹ֥אן לָבָ֖ן אֲחִ֥י	Adhuc loq̃batur: & ec	λοῦντος αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ ῥαχὴλ θυγάτηρ λάβαν ἤρ
	אִמּ֑וֹ וַיִּשַּׁ֤ק יַעֲקֹב֙ לְרָחֵ֔ל וַיִּשָּׂ֖א	ce rachel veniebat cũ	χετο μετὰ τῶν προβάτων τῆς πρὸς αὐτῆς. αὕτη γὰρ ἔ
נָשָׂא קוֹל בָּכָה נָגַד	קֹל֑וֹ וַיִּבְךְּ֖ יַעֲקֹ֥ב לְרָחֵֽל׃	ouibus pris sui. Nã gre	σκεπε τὰ πρόβατα τῆς πρὸς αὐτῆς. ἐγήνετο δὲ ὡς εἶδεν
	וַיַּגֶּד֩ יַעֲקֹ֨ב לְרָחֵ֜ל כִּ֣י אֲחִ֧י אָבִ֣יהָ הוּא֮	gẽ ipsa pascebat. Quã	iacob rachel filiã laban fratris mris sue:
	וְכִי֙ בֶּן רִבְקָ֣ה הִ֔וא וַתָּ֥רָץ וַתַּגֶּ֖ד לְאָבִֽיהָ׃	cum vidisset iacob: &	καὶ τὰ πρόβατα λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μρὸς αὐτοῦ.
רוּץ	וַיְהִי֩ כִּשְׁמֹ֨עַ לָבָ֜ן אֶת שֵׁ֣מַע יַעֲקֹ֣ב בֶּן	sciret consobrinam suã	et accedens iacob: revoluit lapidẽ ab o
	אֲחֹתֹ֗ו וַיָּ֤רָץ לִקְרָאתוֹ֙ וַיְחַבֵּ֣ק לוֹ֔	ouesq; laban auunculi	κὰι προσελθὼν ἰακώβ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ σό
חָבַק	וַיְנַשֵּׁ֣ק לוֹ֔ וַיְבִיאֵ֖הוּ אֶל בֵּיתֹ֑ו	suí: amouit lapidem quo	re putei. et adaquauit oues laban
נָשַׁק בּוֹא	וַיְסַפֵּ֣ר לְלָבָ֔ן אֵ֥ת כָּל הַדְּבָרִ֖ים	puteus claudebatur: &	ματος τοῦ φρέατος. καὶ ἐποτισε τὰ πρόβατα λάβαν
סָפַר	הָאֵֽלֶּה׃ וַיֹּ֥אמֶר לוֹ֙ לָבָ֔ן אַ֥ךְ עַצְמִ֖י	adaquato grege	fratris mris sue. & osculatus est iacob ra
	וּבְשָׂרִ֑י אַתָּ֖ה וַיֵּ֥שֶׁב עִמּ֖וֹ חֹ֥דֶשׁ	osculatus est eam. Et	τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐφίλησεν ἰακὼβ τὴν ῥα
	יָמִֽים׃ וַיֹּ֥אמֶר לָבָ֖ן לְיַעֲקֹ֑ב הֲכִי֙	eleuata voce fleuit: &	chel. et clamãs voce sua: fleuit. et indica
אָח	אָחִ֣י אַתָּ֔ה וְעָבַדְתַּ֥נִי חִנָּ֖ם הַגִּ֣ידָה לִּ֑י	indicauit ei osculatus	χηλ. καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ, ἔκλαυσε. καὶ ἀπήγ
מָה	מַה מַּשְׂכֻּרְתֶּֽךָ׃ וּלְלָבָ֥ן שְׁתֵּ֖י בָּנ֣וֹת	est eam. Et	γειλε τῇ ῥαχὴλ, ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πρὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ ὁ
שֵׁם	שֵׁ֑ם שֵׁ֤ם הַגְּדֹלָה֙ לֵאָ֔ה וְשֵׁם֙ הַקְּטַנָּ֔ה	eleuata voce fleuit: &	υἱὸς ῥεβέκκας ἐστί. καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλε τῷ
	רָחֵֽל׃ וְעֵינֵ֥י לֵאָ֖ה רַכּ֑וֹת וְרָחֵ֥ל הָיְתָ֖ה	indicauit ei quia	πρὶ αὐτῆς, κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐγένετο δὲ ὡς ἤ
הָיָה יְפַת	יְפַת תֹּ֥אַר וְיָפַ֖ת מַרְאֶֽה׃	frater eius esset &	κουσε λάβαν τὸ ὄνομα ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ,
		filius rebeccæ.	ἐξεδράμετο εἰς συνάντησιν αὐτῷ. καὶ περιλαβὼν αὐτὸν, ἐφίλησε
		At illa festinans nũcia	induxit illũ in domũ suã. narrauit laban
		uit patri suo. Quod	καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο τῷ λάβαν
		cum audisset venisse ia	oĩa verba eius. et dixit ei laban: ex ossib
		cob filium sororis sue: occurrit	πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ λάβαν, ἓν πέν
		& in oscula ruens: du	meis & ex carne mea es tu. et fuit cũ eo mẽsẽ dierũ.
		xit in domũ suã. Audí	μου καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου ἐστί σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν.
		tis autem causis itineris:	dixit ãt laban iacob. qr cũ frater me es: nõ seruies
		respondit. Os meum	εἶπε δὲ λάβαν τῷ ἰακώβ. ὅτι ἀδελφός μου εἶ, οὐδ' οὐλεύσῃ
		es & caro mea. Et post	mihi gratis: ndicta mihi: qđ tua merces ẽ. qt laban
		q̃ ipleti sunt dies mẽsis	μοι δωρεάν; ἀπάγγειλόν μοι, τί σου ὁ μισθός ἐστι. τῷ δὲ λάβαν
		vnius: dixit ei. Nũ qa	one filie erant. nomẽ maiori: lia. et nomẽ secũ
		frater meus es: gratis seruies mihi?	δύο θυγατέρες ἦσαν. ὄνομα τῇ μείζονι, λεία. καὶ ὄνομα τῇ δευ
		Dic quid mercedis accipias. Ha	de: rachel. at oculi lie infirmi. rachel ãt pulchra
		bebat vero duas filias.	τέρα, ῥαχήλ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ λείας ἀσθενεῖς. ῥαχὴλ δὲ καλὴ

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
עָאן רַבָּב כֶּנֶשׁ	ouibus. Et ait. Ecce adhuc multũ diei supest: non est	עַנָא וַאֲמַר הָא עוֹד יוֹמָא רַבָּא לָא עִדָּן לְמִכְנֵשׁ בְּעִירָא אַשְׁקוּ עַנָא וְאִיזְלוּ רָעוּ׃
שְׁקָה אָזַל רָעָה	tẽpus vt colligãtur pecora: adaquate oues & ite ad pa	וַאֲמָרוּ לָא נְכִיל עַד דְּיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל עֲדָרַיָּא וְיִגְדְּרוּן יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְּבֵירָא
יְכֵל נְגַד בּוֹר	stum. Et dixerũt. Non possumus: donec cõgregẽtur	וְנַשְׁקֵי יָת עָנָא׃ עַד דְּהוּא מְמַלֵּיל עִמְּהוֹן וְרָחֵל אָתַת עִם עָנָא דִּי לְאֲבוּהָ אֲרֵי רַעְיְתָא
מְלַל אָתָא רָעָה	oĩes greges & deuoluãt lapidẽ ab ore putei: & potũ de	הִיא וַהֲוָה כַּד חֲזָא יַעֲקֹב יָת רָחֵל בַּת לָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ וְיָת עָנָא דְּלָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ
שְׁקָה	mus ouib. Adhuc ille loq̃batur cuz eis: & rachel ve	וְקָרִיב יַעֲקֹב וְגַלְּגַר יָת אֶבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְּבֵירָא וְאַשְׁקִי יָת עָנָא דְּלָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ׃
רוּם קוֹל בָּכָה	nit cũ ouibus patris sui: nam oues ipsa pascebat. Et	וְנַשֵּׁיק יַעֲקֹב לְרָחֵל וְאָרִים יָת קָלֵיהּ וּבְכָא׃ וְחַוִי יַעֲקֹב לְרָחֵל אֲרֵי בַּר אֲחַת אֲבוּהָא
חָוָה	factũ est cum vidisset iacob rachel filiã laban fratris	הוּא וַאֲרֵי בַּר רִבְקָה הוּא וְרָהֲטַת וְחַוְיָאת לַאֲבוּהָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע לָבָן יָת שְׁמַע יַעֲקֹב
עוֹל שָׁעָה	matris sue: & oues laban fratris matris sue: accessit	בַּר אֲחָתֵיהּ וְרָהֵט לְקַדָּמוּתֵיהּ וְנַשֵּׁיק לֵיהּ וְאַעֲלֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וְאִישְׁתָּעִי לְלָבָן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין׃ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן בְּרַם קָרִיבִי וּבְשָׂרִי אַתְּ וְיָתֵיב עִמֵּיהּ
יְתַב	iacob & reuoluit lapidẽ ab ore putei: & adaquit oues	יְתֵירְחִין יוֹמִין׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲדֵין אֲחִי אַתְּ וְתִפְלְחִנַּנִי מַגָּן חַוִּילִי מָה אַגְרֵךְ׃ וּלְלָבָן תַּרְתֵּין
פְּלַח חָה תְּרֵי	laban fratris matris sue. Et osculat est iacob rachel:	בְּנָן שׁוּם רַבְּתָא לֵאָה וְשׁוּם זְעֵירְתָּא רָחֵל׃ וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הֲוָת שַׁפִּירָא
רַבָּב לֵאָה	et leuauit vocẽ suã & fleuit. Et narrauit iacob rachel	
	q filius sororis pris sui ipse esset: & q filius rebeccæ	
	esset: & cucurrit & nũciauit patri suo. Et factũ est cum	
	audisset labã rumorẽ de iacob filio sororis sue: cucur	
	rit in occursum eius: & amplexatus est eũ: & osculat	
	est eũ: & introduxit eum in domũ suã: & narrauit labã	
	oĩa verba hec. Et ait ei laban. Vtiq; cõsanguine me	
	et caro mea tu es: & habitauit cũ eo mensem dierũ. Et	
	dixit labã ad iacob. Nunqd qr ff me es seruies mihi	
	gratis? indica mihi q̃ erit merces tua. Habebat autẽ	
	laban duas filias: nomẽ maioris lia & nomẽ minoris	
	rachel. Oculi ãt lie erãt pulchri: & rachel erat decora	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

aſpectu. et decora facie valde. dilexit ãt
τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. ἠγάπησε δὲ
rachel iacob. τ dixit: ſeruã tibi ſeptẽ
τὴν ῥαχὴλ ὁ Ἰακώβ. καὶ εἶπε, δουλεύσω σοι ἑπτὰ
ãnos pro rachel filia tua iuniore. di
ἔτη περὶ ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου τῆς νεωτέρας. εἶ-
xit ãt laban: melius tibi dare me eam: q̃
πε δὲ λάβαν, βέλτιόν σοι δοῦναί με αὐτήν, ἢ
dare me eã viro altert. habita mecũ. et
δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ. οἴκησον μετ' ἐμοῦ. καὶ
ſeruiuit iacob pro rachel ãnos ſeptẽ. τ erãt
ἐδούλευσεν Ἰακὼβ περὶ ῥαχὴλ ἔτη ἑπτά. καὶ ἦσαν
coã eo quaſi dies pauci: eo q̃ diligeꝫ
ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγα-
ret ipſe eam. dixit ãt iacob ad laban: da mihi
πᾶν αὐτὴν αὐτήν. εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς λάβαν, δός μοι
vroꝛẽ meã: impleti ſũt enĩ dies: vt
τὴν γυναῖκά μου, πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι, ὅπως
ingrediar ad illã. cõgregauit ãt labã oẽs
εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. συνήγαγε δὲ λάβαν πάντας
viros loci: τ fecit nuptias. τ
τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου, καὶ ἐποίησε γάμον. καὶ
facta ẽ veſpa. τ acciptẽs lĩã filiã ſu-
ἐγένετο ἑσπέρα. καὶ λαβὼν λείαν τὴν θυγατέρα αὐ-
am introduxit ad iacob. et ingreſſus ẽ ad eã
τοῦ, εἰσήγαγε πρὸς Ἰακώβ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν
iacob. dedit ãt laban lie filie ſue zel
Ἰακώβ. ἔδωκε δὲ λάβαν λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ζελ-
pham ancillã ſuã: illi ancillã. et fa-
φὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην. καὶ ἐγέ-
cũ ẽ ãt mane. et ecce erat lĩa. dixit ãt iacob ad
το δὲ τὸ πρωΐ. καὶ ἰδοὺ ἦν λεία. εἶπε δὲ Ἰακὼβ πρὸς
laban. dd hoc feciſti mihi: nõ pro ra-
τὸν λάβαν. τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ ῥα-
chel ſeruiui tibi: et quare decepiſti me?
χὴλ ἐδούλευσά σοι; καὶ ἵνατί παρελογίσω με;
dixit ãt laban: nõ eſt ſic in loco iſto:
εἶπε δὲ λάβαν, οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ τού-
dare iuniorẽ anteq̃ ſeniorẽ.
του, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν τῆς πρεσβυτέρας.
imple ergo ſeptena huius: et dabo tibi
συντέλεσον οὖν τὰ ἑβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι
et hãc pro ope qd̃ opat fuer⁹ apd̃ me:
καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοί,
F ãnos ſeptẽ altos. fecit ãt iacob ſic. et imple
ἔτη ἕτερα. ἐποίησε δὲ Ἰακὼβ οὕτως. καὶ ἀνε-
uit hebdomadã eius. et dedit illi la-
πλήρωσε τὴν ἑβδομα αὐτῆς. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ λα-
ban rachel filiã ſuã illi vroꝛẽ. de
βαν ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, αὐτῷ γυναῖκα. ἔδω
dit ãt laban rachel filie ſue ballam ancillã ſu
κεν λάβαν ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλὰν τὴν παιδίσκην αὐ-
am illi ancillã. τ ingreſſus ẽ ad rachel. dilexit ãt
τοῦ τῇ παιδίσκην. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν ῥαχὴλ. ἠγάπησε δὲ

Trãsla. B. Hiero.

facie & venuſto aſpectu. quã diligẽs iacob: ait. Seruiam tibi ∞∞∞

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עָבַד	מ נָם אֶת רָחֵל מִלְאָה וְיִעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד			amorẽ sequẽtis priorí p tulit: q seruiens apud eũ septẽ annis aliis. r Vi dens autem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dñs ᵠ despiceret liam aperuit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ vuluã eius: sorore steri li pmanente. Que con ceptũ genuit filiũ: vo cauitq; nomẽ eius rubẽ dices. Vidit dñs humi litatẽ meam. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Nũc amabit me vir me us. Rursumq; cõcepit & pepit filium: & ait. Quẽ audiuit me dñs haberi contẽptui: ꝯꝯꝯ dedit etiã istũ mihi. ꝯꝯꝯ Vocauitq; nomen eius symeon. Cõcepitq; ter tio & genuit aliũ filiũ. dixitq;. Nunc quoq; ꝯꝯ copulabitur mihi maritus meus: eo q̃ peperim ei tres filios. & idcirco appellauit nomẽ eius leui. quarto concepit & pepit filiũ: & ait. Modo confitebor domino. Et ob hoc ꝯꝯꝯꝯ vocauit eũ iudã. Cessa uitq; parere. Ca. 30	rachel magis quã liam. et seruiuit ei septẽ ἀραχὴλ μᾶλλον ἢ λείαν. καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ãnos alios. vidẽs ãt dñs: q odio habet lia: aperuit ἔτη ἕτερα. ἰδὼν δὲ κύριος, ὅτι μισεῖται λεία, ἀνοιξε
יְהוָה כִּי שְׁנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח אֶת	שָׁנָא פָּתַח				vuluã eius. rachel ãt erat sterilis. τ conce
רַחְמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה: וַתַּהַר לֵאָה	הָרָה				τὴν μήτραν αὐτῆς. ἀραχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. καὶ συνέλα
וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן	יָלַד קָרָא				pit lia. et pepit filiũ iacob. τ vocauit no
כִּי אָמְרָה כִּי רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי כִּי	עָנָה				βε λείαν καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ ἰακώβ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄ
עַתָּה יֶאֱהָבֵנִי אִישִׁי: וַתַּהַר עוֹד	אָהַב				men eius: ruben. dicens: q̃ vidit dñs
וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי שָׁמַע יְהוָה כִּי	יָלַד אָמַר				νομα αὐτοῦ, ρουβήν. λέγουσα, ὅτι εἶδε κύριος τὴν
שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן לִי גַּם אֶת זֶה	נָתַן				humilitatẽ meã: nũc me diliget vir meus. et
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן: וַתַּהַר עוֹד					ταπείνωσίν μου, ὅτι νῦν με ἀγαπήσει ὁ ἀνήρ μου. καὶ
וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם					concepit rursum lia. et pepit filiũ secũdũ
יִלֹּוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי יָלַדְתִּי לוֹ	לָוָה				συνέλαβε πάλιν λεία. καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ
שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ					iacob. et dixit: q̃ audiuit dñs: q̃ odio habeor:
לֵוִי: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר					ἰακώβ. καὶ εἶπεν, ὅτι ἤκουσε κύριος, ὅτι μισοῦμαι,
הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת יְהוָה עַל כֵּן	יָדָה				et addidit mihi et hũc. vocauit ãt nomẽ
קָרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת:	עָמַד יָלַד				καὶ προσέθηκέ μοι καὶ τοῦτον. ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα
					eius: symeon. et concepit adhuc. τ pepit filiũ.
Cap. xxx.	וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה				αὐτοῦ, συμεών. καὶ συνέλαβεν ἔτι. καὶ ἔτεκεν υἱόν.
רָאָה קִנְאָה	לִיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ				et dixit: in hoc tẽpore apũ me erit vir me⁹.
	וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הָבָה לִי בָנִים				καὶ εἶπεν, ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου.
וְאִם אַיִן מֵתָה אָנֹכִי: וַיִּחַר אַף	מוּת חָרָה				pepi eni ei tres filios. ppt̃ hoc vocauit no
יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת					ἔτεκον γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄ
אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי	מִן פָּרָה				men eius: leui. et concipiens adhuc: pepit filiũ.
בָּטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי בִלְהָה	אָמָה				νομα αὐτοῦ, λευΐ. καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱόν.
בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֶד עַל בִּרְכַּי וְאִבָּנֶה	בּוֹא יָלַד בָּנָה				et dixit nũc adhuc hoc confitebor dño.
גַּם אָנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֶּן לּוֹ אֶת בִּלְהָה	מִן נָתַן				καὶ εἶπε, νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ.
שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ	אִישׁ בּוֹא				ppt̃ hoc vocauit nomen eius: iudam. et
יַעֲקֹב: וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב	הָרָה				διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἰούδαν. καὶ
					cessauit parere.
Pritiua chal.	Transla. Chal.				ἔστη τοῦ τεκεῖν. Ca. 30.
שְׁנָה נְלָה	et rachel magis ꝑ liam. Et seruiuit apud eum rursus				Videns ãt rachel: q̃ non pepit iacob:
עָדָה מְרָא	aliis septẽ annis: τ manifestus fuit coã dño q̃ odio=				ἰδοῦσα δὲ ἀραχὴλ, ὅτι οὐ τέτοκε τῷ ἰακώβ,
רְחַם	sa esset lia: et dedit et vt cõciperet: τ rachel erat ster=				et immisit rachel sorori sue. τ dixit
כְּרָא	lis. Et cõcepit lia τ peperit filiũ: τ vocauit nomen ei⁹				καὶ ἐζήλωσε ἀραχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς. καὶ εἶπε τῷ
עָדָה חַבַּר	ruben: quia dixit: qm̃ manifesta fuit coraz dño intu=				iacob da mihi filiũ. alioquin: moriar ego.
יְדָה	ria mea: nunc enim diliget me maritus meus: τ cõce=				ἰακώβ, δός μοι τέκνον. εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ.
קְרָא קוּם יְלַד	pit rursus τ peperit filiũ: et ait. Quia auditũ est coã				tratus ẽãt iacob rachel. et dixit ei: nũqd ꝑ
חָזָה חֲבַב נָבָה	dño quontã odio habita essem ego: τ dedit mihi etiaz				ἐθυμώθη δὲ ἰακὼβ τῇ ἀραχὴλ. καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ ἀντὶ
מוּת נָבָה	hunc: τ vocauit nomen eius symeon. Cõcepitq; iterũ				deo ego sum. q̃ priuauit te fructu ventris? dixit
יְלַד מְעֵה אָמָה	et peperit filiũ: τ ait. Nunc hac vice copulabitur mi=				θεοῦ ἐγώ εἰμι. ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; εἶπε
יְלַד רְבַב נָבָה	hi maritus meus: q̃ peperi ei tres filios: propterea				ãt rachel iacob: ecce ancilla mea balla.
אִתַּא עוֹל עָדָה	vocauit nomẽ eius leui. Et cõcepit vltra τ pepit filiũ:				δὲ ἀραχὴλ τῷ ἰακώβ, ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου βαλλά.
	et ait. Hac vice confitebor coã dño. Propterea voca				ingredere ad illã. et pariet sup genua mea:
	uit nomen eius iuda. cessauitq; parere. Ca. 30.				εἴσελθε πρὸς αὐτὴν. καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου
	Et vidit rachel q̃ non peperat ei iacob: τ inui=				et habebo filios er illa. et dedit bal=
	dit rachel sorori sue: et dixit ad iacob. Da mihi				καὶ τεκνοποιηθήσομαι ἐξ αὐτῆς. καὶ ἔδωκε βαλ=
	filios: alioquin moriar. Et iratus est furor iacob in				lam ancillã suã illi vxorẽ. ingressus ẽãt
	rachel: τ ait. Nunquid a me tu petis filios? non ne a				λὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα. εἰσῆλθε δὲ
	facie domini debuisses petere: qui prohibuit a te ge=				ad eã iacob. τ cõcepit balla ancil=
	nerationem ventris tui? et ait. Ecce ancilla mea ba=				πρὸς αὐτὴν ἰακώβ. καὶ συνέλαβε βαλλὰ ἡ παιδί
	la: ingredere ad eam: vt pariat: τ ego ero nutrix: et				la rachel. et pepit iacob
	suscipiã quoq; ego filios ex ea. Et dedit et balam an=				σκη ἀραχήλ. καὶ ἔτεκε τῷ ἰακὼβ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
	cillam suam in vxorem: τ ingressus est ad eam iacob:				
	et concepit bala τ peperit filium iacob: ꝯꝯꝯꝯꝯ				

Interp. chal.

אַף יָת רָחֵל מַלְאָה וְיַלַּח עִמֵּיהּ עוֹד שְׁבַע שְׁנִין אָחֳרָנָן: וּגְלִי קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׂנִיאַתָּא
לֵאָה וְיָהַב לַהּ עִדּוּי וְרָחֵל עַקְרָא: וְעַדְיָאַת לֵאָה וְיָלְדַת בַּר וְקָרַת שְׁמֵיהּ רְאוּבֵן אֲרֵי
אֲמָרַת אֲרֵי גְלִי קֳדָם יְיָ עוּלְבָּנִי אֲרֵי כְּעַן יְרַחֲמִנְּנִי בַּעֲלִי: וְעַדְיָאַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר
וַאֲמָרַת אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׂנִיאַתָּא אֲנָא וְיָהַב לִי אַף יָת דֵּין וְקָרַת יָת שְׁמֵיהּ
שִׁמְעוֹן: וְעַדְיָאַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר וַאֲמָרַת כְּעַן זִמְנָא יִתְחַבַּר לִי בַּעֲלִי אֲרֵי יָלְדִית לֵיהּ
תְּלָתָא בְנִין עַל כֵּן קָרָא שְׁמֵיהּ לֵוִי: וְעַדְיָאַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר וַאֲמָרַת הָדָא זִמְנָא אוֹדֵי
קֳדָם יְיָ עַל כֵּן קָרַת שְׁמֵיהּ יְהוּדָה וְקָמַסַת מִלְמֵילַד: Ca. xxx. וְחָזַת רָחֵל
אֲרֵי לָא יָלְדַת לְיַעֲקֹב וְקַנְיָאַת רָחֵל בַּאֲחָתָהּ וַאֲמָרַת לְיַעֲקֹב הַב לִי בְנִין וְאִם לָא
מָיְתָא אֲנָא: וּתְקֵיף רוּגְזָא דְיַעֲקֹב בְּרָחֵל וַאֲמַר הַמִּינִי אֲתְּ בַּעְיָא הַלָּא מִן קֳדָם יְיָ
דְמָנַע מִנִּיךְ וְלָדָא: וַאֲמָרַת הָא אַמְתִי בִלְהָה עוֹל לְוָתָהּ וְתֵלֵד וַאֲנָא
אִיתַּבְנֵי אַף אֲנָא מִינַהּ: וְיָהֲבַת לֵיהּ יָת בִּלְהָה אַמְתָּהּ לְאִיתּוּ וְעָאל לְוָתָהּ
יַעֲקֹב: וְעַדְיָאַת בִּלְהָה וְיָלְדַת לְיַעֲקֹב

filiũ. et dixit rachel: iudicauit mihi deꝰ. τ exaudiuit ὑιόν. καὶ εἶπε ῥαχήλ, ἔκρινέ μοι ὁ θεός. καὶ ἐπήκουσε τῆς voce meã. et dedit mihi filiũ. ppt hoc vocauit φωνῆς μου. καὶ ἔδωκέ μοι ὑιόν. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ nomẽ eius dan. et concepit adhuc balla ancil= ὄνομα αὐτοῦ δάν. καὶ συνέλαβεν ἔτι βαλλὰ ἡ παιδί la rachel. et pepit filiũ scõm iacob. τ di σκη ῥαχήλ. καὶ ἔτεκεν ὑιὸν δεύτερον τῷ ἰακώβ. καὶ εἶ rit: auriliatꝰ ẽ mihi deꝰ. et cõparata sũ cũ soro πε, συνελάβετό μοι ὁ θεός. καὶ συναγωνεσάφην τῇ ἀδελ re mea. et inualui. et vocauit nomẽ eiꝰ: neph φῇ μου. καὶ ἐδυνάσθην. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, νεφ thalim. vidit ãt lia: q̃ cessauit parere. τ accepit θαλείμ. εἶδε δὲ λεία, ὅτι ἀπέστη τοῦ τίκτειν. καὶ ἔλαβε ancillã suã: et dedit eam iacob vro τὴν παιδίσκην αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ ἰακὼβ γυ ré. cõcepit ãt zelpha ancilla lie. et pe= ναῖκα. συνέλαβε δὲ ζελφὰ ἡ παιδίσκη λείας. καὶ ἔτε pit iacob filiũ. τ dixit lia: felix facta sũ. et voca κε τῷ ἰακὼβ ὑιόν. καὶ εἶπε λεία, εὐτύχηκα. καὶ ἐπω= uit nomẽ eius: gad. et cõcepit adhuc zelpha νόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, γάδ. καὶ συνέλαβεν ἔτι ζελφὰ ancilla lie. et pepit iacob filiũ secũ= ἡ παιδίσκη λείας. καὶ ἔτεκε τῷ ἰακὼβ υἱὸν δεύ= dũ. et dixit lia: beata ego: q̃ beatã di τερον. καὶ εἶπε λεία, μακαρία ἐγώ, ὅτι μακαρίζου= cũt me mulieres. et vocauit nomẽ eiꝰ: aser. σί με αἱ γυναῖκες. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀσήρ. B abijt ãt ruben in die messis tritici. et iue ἐπορεύθη δὲ ῥουβὴν ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν. καὶ εὗ= nit poma mandragore in agro. τ attulit ea ρε μῆλα μανδραγορῶν ἐν τῷ ἀγρῷ. καὶ ἤνεγκεν αὐ ad liam matrẽ suã. dixit ãt rachel τὰ πρὸς λείαν τὴν μητέρα αὐτοῦ. εἶπε δὲ ῥαχὴλ lie sozoꝛi suę: da mihi de mandragoris λείᾳ τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, δός μοι τῶν μανδραγορῶν filij tui. dixit ãt lia: nõ satis tibi: q̃ ac τοῦ υἱοῦ σου. εἶπε δὲ λεία, οὐχ ἱκανόν σοι, ὅτι ἔ= cepisti virũ meũ: nũqd τ mandragoras λαβες τὸν ἄνδρα μου; μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας filij mei accipies: dixit ãt rachel: nõ sic: τοῦ υἱοῦ μου λήψῃ; εἶπε δὲ ῥαχήλ, οὐχ οὕτως, dormiat tecũ nocte ista pro κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν mandragoris filij tui. ingressus ẽ ãt iacob er agro μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου. εἰσῆλθε δὲ ἰακὼβ ἐξ ἀγροῦ vespere. et egressa ẽ lia in occursum ei. τ ait: ἑσπέρας. καὶ ἐξῆλθε λεία εἰς συνάντησιν αὐτῷ. καὶ εἶ ad me ingredieris hodie. mercede cõduri cui te πε, πρός με εἰσελεύσῃ σήμερον. μεμίσθωμαι γάρ σε pro mandragoris filij mei. τ dormiuit cũ ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου. καὶ ἐκοιμήθη με ea nocte illa. τ exaudiuit deus τ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς

filium: dixitqꝫ rachel. q Iudicauit mihi deus: & exaudiuit vocẽ meã dãs mihi filiũ. et idcir co appellauit nomẽ ei? dan. Rursumqꝫ bala cõ cipiens peperit alterũ: p quo qꝫ rachel. Compara= uit me deus cum sorore mea: & inualui. Vocauitqꝫ eum nepta lim. Sentiens lia q̃ parere desisset: zel= phamancillã suã marito tra= didit. Qua post cõceptũ edente filium: dixit. Felicíter. Et idcirco vocauit nomẽ eius gad. Pepitquo qꝫ zelpha alterum. Dixitqꝫ lia. Hoc pro beatitudi ne mea. Beatam qppe me dicẽt mulieres. Pro pterea appellauit eũ aser. Egressus aũt rubẽ tẽpore messis tritice in agrum repperit mã dragoras: qs matri lie detulit. Dixitqꝫ rachel. Da mihi partẽ de man dragoris filii tui. Illa cõ ñdit. Parũ ne tibi vi= detur q̃ preripueris marituꝫ mihi: nisi etiã mandragoras filii mei tuleris. Ait rachel. Dormiat tecũ hac nocte pro mãdragoris filii tui. Redeuntiqꝫ ad vesperã iacob de a= gro egressa est in occur sum eius lia: & ait. Ad me inquit intrabis: qa mercede cõduxi te pro mandragoris filii mei. Dormiitqꝫ cũ ea nocte illa. & exaudiuit de

Prima.beh.	Ter.Heb.	Transla.Chal.
דין	בֵּן׃ וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִי אֱלֹהִים וְגַם	et ait rachel. Judicauit me deus: τ suscepit oratiõẽ meã: τ dedit mihi filiũ: idcircovocauit nomẽ eiꝰ dan.
קול נתן	שָׁמַע בְּקֹלִי וַיִּתֶּן לִי בֵּן עַל כֵּן	concepitꝫ rursus τ peperit bala ancilla rachel fi=
קרא שם	קָרְאָה שְׁמוֹ דָן׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד	lium sm iacob. Et ait rachel. Suscepit deus depreca
שנה	בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃	tionem meã cum deprecata sum in oratione mea: con
אמר	וַתֹּאמֶר רָחֵל נִפְתּוּלֵי אֱלֹהִים	cuptum vt esset mihi filius sicut sozoꝛi mee: q̃ vtiq̃ cõ
פתל	נִפְתַּלְתִּי עִם אֲחֹתִי גַּם יָכֹלְתִּי	cessum est mihi. Et vocauit nomẽ eius neptali. Et vi=
קרא ראה	וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נַפְתָּלִי׃ וַתֵּרֶא לֵאָה	dit lia q̃ cessasset parere: τ tulit zelpham ancillã suã:
לקח	כִּי עָמְדָה מִלֶּדֶת וַתִּקַּח אֶת זִלְפָּה	et dedit eam iacob in vroꝛẽ. et peperit zelpha ancilla
נתן	שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֶּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה׃	lie iacob filiũ: τ dixit lia venit felicitas: τ vocauit no=
	וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה	men eius gad. Et peperit zelpha ancilla lie filiuꝫ sm
	לְיַעֲקֹב בֵּן׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה בָּגָד	iacob. Et ait lia. Laus erit mihi: qm̃ nunc laudabunt
	וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גָּד׃ וַתֵּלֶד	me mulieres: τ vocauit nomen eius aser. Et abiit ru=
	זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃	ben in diebus messis tritici τ inuenit mandragoras
	וַתֹּאמֶר לֵאָה בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי	in agro: τ attulit eas lie matri sue. Et dixit rachel ad
	בָנוֹת וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָשֵׁר׃	liam. Da mihi obsecro de mandragoris filij tui. et ait
קצר חטים	וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים	ei. Nunquid parũ est quod tulisti maritum meũ: nisi
מצא דוד	וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא	q̃ accipias etiam mandragoras filij mei? Et ait ra=
	אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל	chel. Propterea cubabit tecum hac nocte pro man=
נתן	אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְנֵךְ׃	dragoris filij tui. Et venit iacob de agro vespere: et
לקח	וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ אֶת	egressa est lia in occursum eius: τ ait. Ad me ingred=
	אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת דּוּדָאֵי בְנִי	re: quoniam mercede conduxi te pro mandragoris fi
שכב	וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ	lij mei. Et cubuit cum ea nocte illa: et suscepit deus
	הַלָּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ׃ וַיָּבֹא	
יצא	יַעֲקֹב מִן הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה	
בוא	לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי	
שמע	שָׂכֹר שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְנִי וַיִּשְׁכַּב	
	עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים	

Interp̃.chal.

וַאֲמָרַת רָחֵל דַּנַנִי דַיָּי וְאַף קַבֵּיל צְלוֹתִי וְיָהַב לִי בַּר עַל כֵּן קָרַת שְׁמֵיהּ דָּן׃ וְעוֹדַת
עוֹד וְיָלִידַת בִּלְהָה אַמְתָא דְּרָחֵל בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב׃ וַאֲמָרַת רָחֵל כַּבֵּיל בְּעוּתִי יְיָ
פְּרִיתַ תַּנַנוּתִי נְצָלִתִי חַמְדִית דְּיָהַב לִי וְלַד כְּאַתְתִי אַף יְתֵיהַב לִי וְקָרַת שְׁמֵיהּ נַפְתָּלִי׃
וְחַזַת לֵאָה אֲרֵי כְּמֵת מִלְמֵילַד וְדַבְּרַת יַת זִלְפָּה אַמְתָהּ וְיָהֲבַת יָתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִיתּוּ׃
וְיָלִידַת זִלְפָּה אַמְתָא דְּלֵאָה לְיַעֲקֹב בַּר׃ וַאֲמָרַת לֵאָה אַתָא גַד וְקָרַת יַת שְׁמֵיהּ גָּד׃
וְיָלִידַת זִלְפָּה אַמְתָא דְּלֵאָה בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב׃ וַאֲמָרַת לֵאָה תּוּשְׁבַּחְתָּא הַוַת לִי אֲרֵי
בְּכֵן יְשַׁבְּחוּנַנִי נָשַׁיָּא וְקָרַת יַת שְׁמֵיהּ אָשֵׁר׃ וַאֲזַל רְאוּבֵן בְּיוֹמֵי חֲצַד חִטִּין וְאַשְׁכַּח
יַבְרוּחִין בְּחַקְלָא וְאֵיתִי יָתְהוֹן לְלֵאָה אִמֵּיהּ וַאֲמָרַת רָחֵל לְלֵאָה הַבִּי כְּעַן לִי מִבְּרוּחֵי
דְּבְרֵיךְ׃ וַאֲמָרַת לַהּ הַזְעֵיר דְּדַבְּרַת יַת בַּעְלִי וְתֵיסְבִּין אַף יַת יַבְרוּחֵי דְּבְרִי וַאֲמָרַת רָחֵל
בְּכֵן יִשְׁכּוֹב עִמִּיךְ בְּלֵילְיָא חֲלַף יַבְרוּחֵי דְּבְרֵיךְ׃ וְאַעַל יַעֲקֹב מִן חַקְלָא בְּרַמְשָׁא וּנְפַקַת
לֵאָה לְקַדָּמוֹתֵיהּ וַאֲמָרַת לְוָתִי תֵּיעוֹל אֲרֵי מֵיגַר אַגַרְתִּיךְ בְּיַבְרוּחֵי דְּבְרִי וְשַׁכִּיב עִמַּהּ
בְּלֵילְיָא הוּא׃ וְקַבֵּיל יְיָ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Seп.	La. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. ch interp̃. latina.
אֶל־לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן ׀	הָרָה יָלַד			us preces eius. x Conce-	lian. et concipiens: pepit filiũ quintũ ia
חֲמִישִׁי׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים	חָמֵשׁ			pitq; & peperit filium quintum: & ait. Dedit	λείας. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱὸν πέμπτον τῷ Ια
שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שִׁפְחָתִי ׀׀׀׀	נָתַן			deus mercedẽ mihi: quia dedi ancillã meam	cob. et ait lia. dedit mihi de mercedẽ meã:
לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר׃	קָרָא			viro meo. Appellauit nomen eius issachar.	κώβ. καὶ εἶπε λεία. δέδωκέ μοι ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου,
וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן שִׁשִּׁי ׀׀				Rursũ lia concipiẽs peperit sextum filium: & ait.	εο qȝ dedi ancillã meã viro meo. et
לְיַעֲקֹב׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי ׀׀׀׀				Dotauit me deus dote bona. Etiã	ἀνθ' ὧν ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου. καὶ
אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפָּעַם ׀׀׀				hac vice mecũ erit marítus meus: eo qȝ genueri sex filios. Et idcirco appellauit nomen eius zabulon. Et	vocauit nomen eius. issachar: qȝ ẽ merces. et
יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה זָבַל					ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ισσάχαρ, ὅ ἐστι μισθός. καὶ
בָּנִים וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ זְבֻלוּן׃ ׀׀					concepit adhuc lia. et pepit filiũ sextũ
וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת ׀׀					συνέλαβεν ἔτι λεία. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ
שְׁמָהּ דִּינָה׃ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת ׀׀	זָכַר				iacob. et dixit lia. donauit mihi deus do-
רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח	שָׁמַע פָּתַח				ταικώβ. καὶ εἶπε λεία. δεδώρηταί μοι ὁ θεὸς δῶ-
אֶת רַחְמָהּ׃ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן ׀׀׀׀					nũ bonũ in hoc tẽpore. eliget me vir me: pe-
וַתֹּאמֶר אָסַף אֱלֹהִים אֶת חֶרְפָּתִי׃					ρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ· αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου, ἔτε
וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף					κτε ei eni illi sex filios. t vocauit nomẽ eius.
יְהוָה לִי בֵּן אַחֵר׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר ׀׀׀	הָיָה				κον γὰρ αὐτῷ ἓξ υἱούς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב					zabulon. et post hoc pepit filiã. et vo
אֶל לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל מְקוֹמִי	קוּם שָׁלַח				ζαβουλών. καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκεν θυγατέρα. καὶ ἐκά
וְלְאַרְצִי׃ תְּנָה אֶת נָשַׁי וְאֶת יְלָדַי	נָתַן נָשָׁה				cauit nomẽ eius: dina. recordat ẽ ãt de rachel:
אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ בָהֶן וְאֵלְכָה כִּי					λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, δίνα. ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς ῥαχήλ,
אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עֲבֹדָתְךָ אֲשֶׁר ׀׀׀					et exaudiuit eam de. t aperuit eius
עָבַדְתִּיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם ׀׀					καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός. καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν
נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי					vulnã. et cõcipiẽs pepit filiũ ia-
וַיְבָרְכַנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ׃ וַיֹּאמֶר נָקְבָה	בָּרַךְ				μήτραν. καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ια
שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו					cob. dixit ãt rachel: abstulit meũ deus oppro
אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עָבַדְתִּיךָ ׀					κώβ. εἶπε δὲ ῥαχήλ, ἀφεῖλέ μου ὁ θεὸς τὸ ὄνει
וְאֵת אֲשֶׁר הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי׃ ׀	מֵנָה				briũ. et vocaut nomẽ eius: ioseph. di-
					δος. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ιωσήφ. λέ-
					cens addidit mihi de filiũ alterũ. factũ ẽ
					γουσα προσέθετό μοι ὁ θεὸς υἱὸν ἕτερον. ἐγένετο
					ãt vt peperit rachel ioseph: dixit iacob
					δὲ ὡς ἔτεκεν ῥαχὴλ τὸν Ιωσήφ, εἶπεν Ιακὼβ
					laban: dimitte me: vt reuertar in
					τῷ Λάβαν, ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν 3. Reg.
					locũ meũ et in terrã meã. redde mihi 11. d.
					τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. ἀπόδος μοι
					vxores meas et filios meos. pro qbꝰ
					τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδία μου, περὶ ὧν
					seruiui tibi: t abibo. tu enim scis
					δεδούλευκά σοι, καὶ ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις
					seruitutẽ quã seruiui tibi. dixit ãt ei
					τὴν δουλείαν ἣν δεδούλευκά σοι. εἶπε δὲ αὐτῷ
					laban: si inueni gram coram te: augurarer
					Λάβαν, εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισαίμην
					vtiqꝫ. benedixit me deus tuo ingressu. distin-
					ἄν. εὐλόγησέ με ὁ θεὸς τῇ σῇ εἰσόδῳ. διάτα-
					gue mercedẽ tuã ad me: et dabo. di-
					λον τὸν μισθόν σου πρός με, καὶ δώσω. εἶ-
					xit ãt illi iacob: tu scis serui
					πε δὲ αὐτῷ Ιακώβ, σὺ γινώσκεις τὴν δου-
					tutẽ: quã seruiui tibi. et quãta erãt pecora
					λείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. καὶ ὅσα ἦν κτήνη
					tua mecũ.
					σου μετ' ἐμοῦ.

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲדָה	oratione lie: t concepit t peperit filiuz quintũ iacob. Et ait lia. Dedit deus mercedẽ meã: qz dedi ancillam meam marito meo: t vocauit nomẽ eius isachar. Et concepit rursus lia: t peperit filiuz sextum iacob. Et ait lia. Dedit mihi deus optimã partez: hac vice erit habitatio mariti mei apũ me: qñ peperi ei sex filios: et vocauit nomen eius zabulon. Et postea peperit filiã: t vocauit nomen eius dinã. Et venit memoria rachelis in cõspectu dei: t fuscepit de oratione eius: et dedit ei vt cõciperet. Et cõcepit t peperit filiũ: t ait. Ablstulit deus opprobriũ meũ: t vocauit nomen eius ioseph: dicẽs. Adiat mihi dñs filiũ alterũ. Et factũ ẽ cuz pepisset rachel ioseph: t dixit iacob ad laban. Dimitte me: vt vadã in locuz meũ t i terrã meã. da mihi vxores meas t filios meos: pro qbus seruiui tibi: vt vadã. qñ tu nosti seruitutez meã qua seruiui tibi. Et dixit ei laban. Si nũc inueni gratiã in oculis tuis: experius sum q benedixerit mihi deus ppter te. Et ait. cõstitue mercedẽ tuã mihi: t dabo tibi. et dixit ei. Tu nosti quõ seruieri tibi: t ẽta erãt pecora tua apũ me.	צְלוּחָא דְּלֵאָה וְעַדְיָאת וִילִידַת לְיַעֲקֹב בַּר חֲמִשָּׁאי׃ וַאֲמַרַת לֵאָה יְהַב יְיָ אַגְרִי אֲרֵי יְהַבִית אַמְתִי לְבַעְלִי וּקְרַת שְׁמֵיהּ יִשָּׂשכָר׃ וְעַדְיָאת עוֹד לֵאָה וִילִידַת בַּר שְׁתֵיתַאי לְיַעֲקֹב׃ וַאֲמַרַת לֵאָה יְהַב יְיָ יָתִי חוֹלָק טָב הַדָא זִימְנָא יְהֵא מְדוֹרָא דְּבַעְלִי לְוָתִי אֲרֵי וִילִידִית לֵיהּ שִׁתָּא בְּנִין וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ זְבוּלוּן׃ וּבַתַר כֵּן יְלִידַת בְּרַתָּא וּקְרַת יָת שְׁמַהּ דִּינָה׃ וְעַאל דּוּכְרָנָא דְּרָחֵל קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתָהּ יְיָ וְיַהַב לַהּ עִדּוּי׃ וְתַעַדְיָאת וִילִידַת בַּר וַאֲמַרַת כְּנַשׁ יְיָ יָת חִסּוּדִי׃ וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ יוֹסֵף לְמֵימַר יוֹסֵף יְיָ לִי בַּר אָחֳרָן׃ וַהֲוָה כַּד יְלִידַת רָחֵל יָת יוֹסֵף וַאֲמַר יַעֲקֹב לְלָבָן שַׁלְחַנִי וְאֵיזֵל לְאַתְרִי וּלְאַרְעִי׃ הַב יָת נְשַׁי וְיָת בְּנַי דְּפַלַחִית יָתָךְ בְּהוֹן וְאֵזֵיל אֲרֵי אַתְּ יָדַעְתְּ יָת פּוּלְחָנִי דְּפַלַחִית יָתִיךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחְמִין נְעִירָךְ נְסֵיתִי וּבָרְכַנִי יְיָ בְּדִילָךְ׃ וַאֲמַר פַּרֵישׁ אַגְרָךְ עֲלַי וְאֶתֵּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ אַתְּ יָדַעְתְּ יָת דְּפַלַחְתָּךְ יָת דְּהַוָה בְּעִירָךְ עִמִּי׃

Trãslatiõsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lan.	Trãa. B. Hiero.	Tex. Heb.	Gen.	Ca. xxx.	Pritiua. heb.
parua .n. erãt q̃cũq; tibi erãt coram me. τ aucta sũt in	'modicũ b habuísti d ante	כִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ			פָּנָה פָּרַץ
μικρὰ σοῦ ἦν ὅσα σοι ἦν ἐναντίον μου. καὶ ηὐξήθη εἰς	q̃; venirem ad te: & nũc	לָרֹב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי			לָרַב רָבָה
multitudinẽ. et bñdixit te dñs in pede meo. nũc ergo	díues effectus es: g bñdí	וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי			עָשָׂה
πλῆθος. καὶ εὐλόγησέ σε κύ ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν	xit q; tibi b dñs k ad ĩtroí	לְבֵיתִי וַיֹּאמֶר מַה אֶתֶּן לָךְ וַיֹּאמֶר			נָתַן
quãdo faciam et ego mihi ipsi dom̃. et dixit laban	tũ meũ. Iustũ est igitur	יַעֲקֹב לֹא תִתֵּן לִי מְאוּמָה אִם			מְאוּמָה מְאֹם
πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον. καὶ εἶπε λάβαν	vt m aliqñ n prouídeã q do	תַּעֲשֶׂה לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אָשׁוּבָה			עָשָׂה שׁוּב
illi: qd tibi dabo? ait ãt illi iacob: nõ dabis	muí mee. r Dixit q; labã.	רָעָה שָׁמַר עָבַר אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר: אֶעֲבֹר כָּל			רָעָה שָׁמַר עָבַר
αὐτῷ, τί σοι δώσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ιακώβ, οὐ δώσεις	s Quid t tibí r dabo. x At	צֹאנְךָ הַיּוֹם הָסֵר מִשָּׁם כָּל שֶׂה			צֹאן סוּר
mihi nihil. si feceris mihi verbũ hoc: iterũ pa	ille ait: u nihil volo: sed v si	נָקֹד וְטָלוא וְכָל שֶׂה חוּם בַּכְּשָׂבִים			נָקַד טָלָא
μοι οὐθέν. ἐὰν ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποι	w feceris quod postulo:	וְטָלוא וְנָקֹד בָּעִזִּים וְהָיָה שְׂכָרִי:			טָלָא נָקַד עִזִּים שָׂכָר
scam oues tuas: et custodiã. trãsĩt om	x iterum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	וְעָנְתָה בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר כִּי			עָנָה
νας τὰς πρόβατά σου, καὶ φυλάξω. παρελθέτω πάν	y pascã & z custodiã a pecó	תָבוֹא עַל שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ כֹּל אֲשֶׁר			בּוֹא פָּנָה
τας τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖ	ra tua. " Gyra c omnes ∞∞	אֵינֶנּוּ נָקֹד וְטָלוא בָּעִזִּים וְחוּם			נָקַד
οἶν πᾶν ποικίλον καὶ πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν διά	b greges tuos: & r separa	בַּכְּשָׂבִים גָּנוֹב הוּא אִתִּי: וַיֹּאמֶר			גָּנַב אָמַר
λευκον καὶ ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξίν, ἔσαι μοι μισθός. καὶ ἐ	c cunctas " oues ∞∞∞∞∞∞	לָכֵן הֵן יְלוּ יְהִי מִדָּבָרֶךָ: וַיָּסַר בַּיּוֹם			הֵן לוּ סוּר
dicet me iustitia mea in die cra	x varias r & sparso vellere:	הַהוּא אֶת הַתְּיָשִׁים הָעֲקֻדִּים			
πακούσεταί μου ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐ	' & quodcunq; b fuluum	וְהַטְלָאִים וְאֵת כָּל הָעִזִּים הַנְּקֻדוֹת			
στινα, q; est merces mea i cõspectu tuo. οὗ qὸ nõ fuerit	v & maculosũ c variumq;	וְהַטְלָאֹת כָּל אֲשֶׁר לָבָן בּוֹ וְכָל חוּם			
ριον. ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου. πᾶν ὃ ἂν μὴ ἡ	fuerit tã c in ouibus q; f in	בַּכְּשָׂבִים וַיִּתֵּן בְּיַד בָּנָיו: וַיָּשֶׂם			נָתַן שׂוּם
sparsum aut subalbũ in capris: et fuscus in agnis:	capris: g erit b merces mea	דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב			דֶּרֶךְ יוֹם
ῥαγὸν ἢ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξί, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνά	i m debitq; k mihi " cras l iu	וְיַעֲקֹב רֹעֶה אֶת צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת:			יָתַר
furatũ erit apud me. dixitq; ãt illi laban:	stícia mea: o q̃ placiti tẽ	וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מַקַּל לִבְנֶה לַח וְלוּז			לְבָנָה לַח לוּז
σι, κεκλεμμένον ἔσαι παρ' ἐμοί. εἶπε δὲ αὐτῷ λάβαν,	p pus p aduenerit q corã te &	וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת			פָּצַל
sit sẽm. verbũ tuũ. et distinxit in die illa	r oĩa " que r nõ fuerint s va	מְהַשְׁף הַלְּבָנִן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת:			חָשַׁף
ἔσω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	ria ' & maculosa b & fulua	וַיִּצֹּג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל			
hircos sparsos et subalbos: et	tam c in ouibus q; a in ca	בָּרָהָטִים בַּשֻּׁקֹּתוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר			שָׁקָה
τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ	prís d furti me argues. g di	תָּבֹאן הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת לִנֶכַח הַצֹּאן			בּוֹא שָׁתָה
οἷς caprας sparsas τ subalbas: et	xit q; labã. Gratũ habeo				
πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ	qd petís. " Et sepauit e in				
οἷ fuscũ: qὸ erat in agnis: et οἷ: qὸ erat albũ in	die f illa r capras & b oues				
ipsis. τ dedit p manũ filiorũ suorũ: gregẽ	q & r hircos & arietes ∞∞				
αὐτοῖς. καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτ, ποίμνιον	s varios t & maculosos. ∞				
singulariter. τ posuit spatiũ viã triũ dierũ: in	t Cũctũ aũt gregẽ vnico				
καταμόνας. καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν, ἀναμέ	lorẽ. i. albi & v nigri velle				
ter eos et inter iacob. iacob ãt pascebat	ris w tradidit x i manu y filio				
σον αὐτῶν καὶ ἀναμέσον Ιακώβ. Ιακὼβ δὲ ἐποίμαινε	rũ suorũ: z & posuit spa				
oues laban reliquas. accepit ãt si	cíũ a itíneris triũ b dierum				
τὰ πρόβατα λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα. ἔλαβε δὲ ἑαυ	c inter se d & generũ: qui				
bi iacob virgã styracinã viridẽ: τ nuceã τ platã	e pascebat f reliquos g gre				
τῷ Ιακὼβ ῥάβδον συρακίνην χλωράν, καὶ καρυίνην, καὶ πλα	ges eius. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
ni. et decorticauit eis iacob cortices albas: circũ	h Tollẽs ergo i iacob k vír				
τάνου. καὶ ἐξέτισεν αὐτὰς Ιακὼβ λεπίσματα λευκά, περι	gas l populeas m virides n &				
trahẽs viride. apparuit ãt in virgis albũ:	amygdalinas o & ex plata				
σύρων τὸ χλωρόν. ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν,	nis ex p te q decorticauit				
q̃ decorticauit: variũ. τ apposuit virgas: q̃s decorticauit	r eas. " Detractisq; s corti				
ἐξέλιπισε, ποικίλον. καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐξέλιπισεν.	cibus in his q̃ spoliata fue				
in canalibus cõcharũ aque. vt cũ veni	rãt t cãdor appuit. illa ve				
ἐν τοῖς λάκκοις τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος. ἵνα ὡς ἂν ἔλ	ro q̃ ĩtegra fuerãt viridia				
θωσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ∞∞∞	pinã ferũt: at q; i hũc mo				
	dũ color effectus ẽ vari				
	us. a Posuitq; " eas x in ca				
	nalibus: a vbi effũdeba				
	tur b aqua: vt c cũ d vẽíssent				
	e greges f ad bibẽdũ: ante				

Interp. chal'.

אֲרֵי זְעִיר דַּהֲוָה לָךְ קֳדָמַי וּתְקֵיף לִיסְגֵּי וּבָרִיךְ יְיָ יָתָךְ בְּדִילִי וּכְעַן אֵימָתַי אֶעְבֵּיד אַף
אֲנָא לְבֵיתִי וַאֲמַר מָה אֶתֶּן לָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב לָא תִתֶּן לִי מִדְּעָם אִם תַּעְבֵּיד לִי מִלְּתָא דְּנָא
אֶפְתְגֵמָא הָדֵין אֶתּוּב אֶרְעֵה עָנָךְ אֶיטַר: אֶעְבַּר בְּכָל עָנָךְ יוֹמָא דֵּין אַעְדֵּי מִתַּמָּן כָּל
אִימַּר גְּמוּר וְרָקוּעַ וְכָל אִימַּר שְׁחוּם בְּאִימְּרַיָּא וְרָקוּעַ וּגְמוּר בְּעִזַּיָּא וְיהֵא אַגְרִי:
וְתִסְהֵיד עֲלַי זְכוּתִי בְּיוֹם מְחַר אֲרֵי תֵּיעוֹל עַל אַגְרִי קֳדָמָךְ כֹּל דְּלֵיתֵיהִי גְמוּר וּרְקוּעַ
בְּעִזַּיָּא וּשְׁחוּם בְּאִימְּרַיָּא גְּנִיבָא הוּא עִמִּי: וַאֲמַר לָבָן הָכָם לְוֵי יְהֵא כְּפִתְגָמָךְ: וְאַעְדֵּי
בְּיוֹמָא הַהוּא יָת תְּיָשַׁיָּא רְגוֹלַיָּא וּרְקוּעַיָּא וְיָת כָּל עִזַּיָּא גְּמוּרָתָא וּרְקוּעָתָא כָּל חִוָּר
בֵּיהּ וְכָל דְּשְׁחוּם בְּאִימְּרַיָּא וְיַהֲב בְּיַד בְּנוֹהִי: וְאַשְׁוִי מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בֵּינֵיהוֹן
יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רָעֵי יָת עָנָא דְּלָבָן דְּאִישְׁתַּאֲרָא: וּנְסִיב לֵיהּ יַעֲקֹב חוּטְרִין דְּלִבְנֶן רַטְיָן
וְדִדְלוּז וְדִדְלוּבָ וְחַלִּיף בְּהוֹן קְלִפִּין חִוָּרִין קִלּוּף חִוָּר דְּעַל חוּטְרַיָּא: וְדַעְיָן יָת
חוּטְרַיָּא דְּקַלִּיף בְּרַהֲטַיָּא אֲתָר בֵּית שַׁקְיָא דְּמַיָּא אֲתַר דְּאָתְיָן עָנָא לְמִשְׁתֵּי
לְקֳבֵל יְהֵן דְּעָנָא

Transla. Chal'.

quoniã pauca q̃ erant tibi coram me creuerũt in multi
tudinẽ. Et bñdixit tibi dñs ppter me: τ nũc qñ facia
ctiã ego pro domo mea, et dixit. Quid dabo tibi. Et
ait iacob. Non dabis mihi quicq̃: sed si feceris mihi
x bñ hoc: reuertar τ pascã oues tuas: τ custodiã eas.
Transibo p vniuersas oues tuas hodie. Auser inde
oẽm agnũ variũ τ sparso vellere τ oẽm agnũ nigrũ in
agnis: τ sparsum τ maculosum in capris: et hoc erit
merces mea. Et testificabit mihi iustitia mea in die
crastino: qñ veneris sup mercedẽ meã: q̃ erit coram te.
omne qὸ nõ fuerit maculosuz τ respersum in capris:
et nigrũ in agnis furto sublatũ est apud me. Et dixit
laban vtinã esset sicut verbũ tuũ. Et separauit in die
illa oẽs hircos varios pedibus τ respersos vellere: τ
oẽs capras maculosas τ respersas: omne in quo erat
macula alba: τ oẽ qὸ erat nigrũ in agnis: τ tradidit
in manu filiorꝫ suorꝫ. Et posuit spaciũ triũ dierũ inter
se τ iter iacob. Jacob aũt pascebat oues labã q̃ remã
serãt. Et tulit sibi iacob ẋgas populeas τ ex amygda
lo τ ex platano. Et decorticauit in eis decorticationẽ:
et vbi detracte sunt cortices apparuit albũ qὸ erat in
virgis: τ defixit virgas quas decorticauerat in cana
libus in loco adaquationis aquarum: quo veniebant
oues ad bibendum: vt contra oues ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua chal'.	
סְגֵא עֲבַד	
נְתַן עֲבַד	
תּוּב רְעֵה עָאן	
נְטַר עֲבַר עֲדָר	
חוּם עֵז הֲוָה	
סְהַד זְכָה עוֹל	
הֲוָה עֲדָה	
חוּם שְׁוָה הֲלַךְ	
רְעֵה עָאן שְׁאָר	
לוּז לוּב	
שְׁקָה אֲתָא	
שְׁתָה	

Pzitiua beb. | Ter.Heb. | Gen. | Ca.xxxi. | Trãsla.B.Hiero. | Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיְהִי֙ כְּצֹ֣אן הַיַּחְמִ֔ים וַיַּעֲל֥וּ עֲקֻדִ֖ים וְטָלֻאִ֑ים
oculos hẽrent virgas: & in aspectu earũ cõcipe-
rẽt. Factũq; ẽ vt in ipso calore coitus oues ītue-
rentur virgas: & pare-
rẽt maculosa & varia & diuerso colore respersa.
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνον-
τες: posuit iacob virgas coram ouī
τα, ἔθηκεν ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβά-
bus in canalib' vt cõcipent ipse scẽm
των ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκιατῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς
virgas: qñ ãt partebãt oues nõ ponebat:
ῥάβδους, ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκον τὰ πρόβατα οὐκ ἐτίθει,
facta fũt ãt nõ signata laban: at signata ia-
ἐγένετο δὲ τὰ ἄσημα τοῦ λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ ια-
cob. et ditatus ẽ hõ valde nimis. et fue
κώβ. καὶ ἐπλουτήσεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐ-
runt et pecora multa: et boues: τ seruí: et
γένετο αὐτῷ κτήνη πολλά, καὶ βόες, καὶ παῖδες, καὶ
ancille: τ cameli et asini: et muli.
παιδίσκαι, καὶ κάμηλοι, καὶ ὄνοι, καὶ ἡμίονοι. Ca.xxxi.

וַיִּשְׁמַע֙ אֶת־דִּבְרֵ֣י בְנֵי־לָבָ֔ן לֵאמֹ֑ר לָקַ֤ח יַעֲקֹב֙ אֵת־כָּל־
Audiuit ãt iacob verba filiorũ la-
ban: dicentiũ: tulit iacob oia
ἤκουσε δὲ ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν λά-
ban: dicentiũ: tulit iacob oia
βαν, λεγόντων, εἴληφεν ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ
q̃ fuerũt pris nr̃i: & de illius facultate ditatus
pris nr̃i: & ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πε-
factus est inclytus: & animaduertit quoq;
cit δόξης gloriã hanc. et vidit ia-
ποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. καὶ εἶδεν ἰα-
faciem laban: et ecce nõ erat
cob facies laban: et ecce nõ erat
כְּאֶתְמ֖וֹל שִׁלְשֹׁ֑ם וַיְהִ֥י אֶל־יַעֲקֹ֖ב שׁוֹבֵ֥י
ad eũ: sicut heri et tertia die. dixit
πρὸς αὐτόν, ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. εἶπε
ãt dñs ad iacob: reuertere in terrã pris tui:
δὲ κς πρὸς ἰακώβ, ἀπόστρεφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου,
et in ghationẽ tuã: et ero tecũ. mit
καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. ἀποστεί-
tens ãt iacob: vocauit lian et rachel in agrũ
λας δὲ ἰακώβ, ἐκάλεσε λείαν καὶ ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδί-
vbi erãt greges: et ait illis. video ego fa-
ον οὗ ἦν τὰ ποίμνια, καὶ εἶπεν αὐταῖς. ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρό-
ciem patris vestri: q̃ nõ est erga me:
σωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ.
sicut heri et tertia die. at deus
ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ὁ δὲ θεὸς τοῦ

Pzitiua chal'. | Interp̃.chal'. | Transla.Chal'.

וּמִתְחַמָּן֙ פְּטִית֣ יְהֵ֔ון לְמִשְׁתֵּ֖י וְאִתְחַמָּ֣ן עָנָ֑א לְהוֹטְרֵיָ֣א נַיְלִידָ֔ן עָנָ֖א רְנוּלִ֥ין נְמוּרִֽין׃
ouco essent virge: τ calefierẽt cum venirent ad biben
dũ. calefiebantq; oues ante virgas: τ pariebãt oues
varia maculosa atq; respersa. Agnos autem sepa-
rauit iacob: τ posuit ante oues oñe qđ erat maculo-
sum τ omne qđ erat nigrũ in ouibus laban. Et posuit
sibi greges seorsum: τ non miscuit eos cuz ouibus ia-
ban. Et factũ est in omni tẽpore quo calefiebãt oues
tẽporance: ponebat iacob virgas in cõspectu ouiũ in
canalibus: vt calefierẽt ante virgas. et qñ oues erant
serotine nõ ponebat. Erantq; serotine laban: τ tẽpo-
rance iacob. Et creuit vir valde nimis: τ habuit oues
multas τ suos τ ancillas τ camelos τ ǧ asinos. Ca.xl.
ET audiuit verba filiorũ laban: qui dicebãt. Tu
lit iacob vniuersa q̃ erãt patris nostri: τ de his
que erant pris nri acqsiuit oẽm substantiã istam. Et
vidit iacob aspectũ vultus laban: τ ecce nõ erat cũ eo
sicut heri τ nudiustertiꝰ. et dixit dñs ad iacob. Reuer-
tere in terrã patrũ tuoꝝ τ natiuitatis tue: τ erit ver-
bum meũ in adiuto: riũ tuuz. Et misit iacob τ vocauit
rachel τ liam in agrũ vbi erant oues sue. Et dixit eis.
Video ego aspectũ vultus patris vestri q̃ non est me
cum sicut heri τ nudiustertius: τ verbum dñi

וַיְהִי֙ בְּכָל־הָעֵ֣ת אֲשֶׁר־יִיחַ֣ם הַצֹּ֔אן וָאֶשָּׂ֥א עֵינַ֖י
Et factũ est in omni tẽpore quo calefiebãt oues
ET ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνον-
tẽpore: ponebat iacob virgas in cõspectu ouiũ in
τες: posuit iacob virgas coram ouī
canalibus: vt calefierẽt ante virgas. et qñ oues erant
τα, ἔθηκεν ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβά-
serotine nõ ponebat. Erantq; serotine laban: τ tẽpo-
bus in canalib' vt cõcipent ipse scẽm
rance iacob. Et creuit vir valde nimis: τ habuit oues
των ἐν τοῖς ληνοῖς, τοῦ ἐγκιατῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς
multas τ suos τ ancillas τ camelos τ ǧ asinos. Ca.xl.
virgas: qñ ãt partebãt oues nõ ponebat:
ῥάβδους, ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκον τὰ πρόβατα οὐκ ἐτίθει,
ET audiuit verba filiorũ laban: qui dicebãt. Tu
facta fũt ãt nõ signata laban: at signata ia-
ἐγένετο δὲ τὰ ἄσημα τοῦ λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ ια-
lit iacob vniuersa q̃ erãt patris nostri: τ de his
cob. et ditatus ẽ hõ valde nimis. et fue
que erant pris nri acqsiuit oẽm substantiã istam. Et
κώβ. καὶ ἐπλουτήσεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐ-
vidit iacob aspectũ vultus laban: τ ecce nõ erat cũ eo
runt et pecora multa: et boues: τ seruí: et
sicut heri τ nudiustertiꝰ. et dixit dñs ad iacob. Reuer-
γένετο αὐτῷ κτήνη πολλά, καὶ βόες, καὶ παῖδες, καὶ
tere in terrã patrũ tuoꝝ τ natiuitatis tue: τ erit ver-
ancille: τ cameli et asini: et muli.
bum meũ in adiuto: riũ tuuz. Et misit iacob τ vocauit
παιδίσκαι, καὶ κάμηλοι, καὶ ὄνοι, καὶ ἡμίονοι. Ca.xl.
rachel τ liam in agrũ vbi erant oues sue. Et dixit eis.
Video ego aspectũ vultus patris vestri q̃ non est me
cum sicut heri τ nudiustertius: τ verbum dñi

וָאֵרָ֔א וְהִנֵּ֥ה עֲלֵי־הָעִזִּ֖ים הָעֲלִ֣ים עַל־הַצֹּ֑אן
Audiuit ãt iacob verba filiorũ la-
ban: dicentiũ: tulit iacob oia
ἤκουσε δὲ ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν λά-
ban: dicentiũ: tulit iacob oia
βαν, λεγόντων, εἴληφεν ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ
q̃ fuerũt pris nr̃i: & de illius facultate ditatus
pris nri: et ve hijs q̃ pris nri fe
πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πε-
factus est inclytus: & animaduertit quoq;
cit δόξης gloriã hanc. et vidit ia-
ποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. καὶ εἶδεν ἰα-
faciem laban: et ecce nõ erat
cob facies laban: et ecce nõ erat
וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י שָׂ֣א נָ֔א עֵינֶ֖יךָ וּרְאֵ֑ה כָּל־הָעַתֻּדִים֙
ad eũ: sicut heri et tertia die. dixit
πρὸς αὐτόν, ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. εἶπε
ãt dñs ad iacob: reuertere in terrã pris tui:
δὲ κς πρὸς ἰακώβ, ἀπόστρεφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρός σου,
et in ghationẽ tuã: et ero tecũ. mit
καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. ἀποστεί-
tens ãt iacob: vocauit lian et rachel in agrũ
λας δὲ ἰακώβ, ἐκάλεσε λείαν καὶ ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδί-
vbi erãt greges: et ait illis. video ego fa-
ον οὗ ἦν τὰ ποίμνια, καὶ εἶπεν αὐταῖς. ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρό-
ciem patris vestri: q̃ nõ est erga me:
σωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ.
sicut heri et tertia die. at deus
ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ὁ δὲ θεὸς τοῦ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

patris mei fuit mecũ. et ipse autẽ scitis: ꝙ πατρός μου ἦν μετ' ἐμοῦ · καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε, ὅτι in oĩ fortitudine mea seruiui patri vestro. at ἐν πάσῃ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. ὁ δὲ pater vester decepit me: ⁊ mutauit mercedẽ πατὴρ ὑμῶν παρηκρούσατό με, καὶ ἤλαξε γὸν μισθόν meã vecẽ agnoscũ. ⁊ non dedit illi vt mu μου τῶν δέκα ἀμνῶν · καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς malefacere mihi. si sic diceret: varia erũt κακοποιῆσαί με· ἐὰν οὕτως εἴπῃ, τὰ ποικίλα ἔσαι tua merces: et parient oẽs oues varia. σου μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικί= si ãt diceret: alba erũt tua merces: ⁊ pa λα· ἐὰν δὲ εἴπῃ, τὰ λευκὰ ἔσαι σου μισθός, καὶ τέ rient oẽs oues alba. et abstulit de ξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκά. καὶ ἀφεῖλεν ὁ θε us oia pecora pris vestri: et dedit mihi B ὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι ea. ⁊ factũ ẽ: cũ cõcipiebãt oues: in αὐτά. καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐνεκίσων τὰ πρόβατα, ἐν vtero accipientes. et vidi oculis meis γαστρὶ λαμβάνοντα. καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου eas in somnio. ⁊ ecce hirci et arietes ascẽ κατὰ ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀνα dentes sup oues et capras: subal= βαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, ἀλαλευ bi et varij et cinerati sparsi. et dixit κοι καὶ ποικίλοι καὶ κατοδοειδεῖς ἑαυτοῖς. καὶ εἶπέ mihi angelus dei ꝙ somnijs: iacob iacob. μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον, Ἰακὼβ Ἰακώβ. ego aũt dixi: ꝺd est. ⁊ dixit mihi: respice ἐγὼ δὲ εἶπον, τί ἐστι· καὶ εἶπέ μοι, ἀνάβλεψον τοῖς oculis tuis ⁊ vide hircos et arie= ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κρι tes ascendentes sup oues et capras οὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας subalbas et varias et cineratas sparsas. ἀλαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ κατοδοειδεῖς ἑαυτούς· vidi enĩ ꝗcũꝙ tibi laban facit. ego sũ deꝰ ꝺap ἑώρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ· ἐγώ εἰμι ὁ θς ὁ ὀφ= 6.18.d parui tibi in loco dei vbi vnxisti mihi illic titulum: et θείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην, καὶ vouisti mihi votũ. nũc ergo surge: et egredere de terra Infra. ηὔξω μοι εὐχήν. νῦν οὖν ἀναστηθι, καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς 31.13. hac: et vade in terrã natiuitatis tue. et ταύτης, καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου. καὶ respõdentes lia et rachel: dixerũt ei: nunqd ẽ ἀποκριθεῖσα Λεία καὶ Ῥαχήλ, εἶπον αὐτῷ, μὴ ἔστιν nobis adhuc ps hereditatis in hjs q̃ ptis no= ἡμῖν ἔτι μερὶς κληρονομίας ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς ἡ stri: nõ quasi altenc reputate sum⁹ ei: vẽ= μῶν; οὐχ ὡς ἀ ἀλλότριαι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέ= C didit enĩ nos: ⁊ deuorauit deuoratione πρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ κατέφαγε καταβρώσει

Trãsla. B. Hiero.

patris mei fuit mecũ. & ipse nostis quoꝺ totis viribus meis seruierim patri vestro. Sed & pater vester circũuenit me: & mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus: & tamen non dimisit eũ deus vt noceret mihi. Si quando dixit: varie erunt mercedes tue: pariebant oẽs oues varios fetus: qñ vero ecõtrario ait: alba quecꝙ accipies ꝓ mercede: omnes greges alba peperũt. Tulitꝙ deus substantiã patris vestri: & dedit mihi. Postꝙ ei cõceptus ouiũ tps adueneraꝝ: leuaui oculos meos & vidi in somnis ascẽdentes mares super feminas varios & maculosos & diuersorũ colorum. Dixitꝙ angelus dei ad me in somniis Iacob. Et ego respondi adsum. Qui ait. Leua oculos tuos: & vide oẽs vniuersos masculos ascẽdẽtes super feminas varios maculososꝙ atꝙ respersos. Vidi enim omnia que fecit tibi Laban. Ego sum deus bethel:

Tex. Heb. Sept. La. xxii. Pũctiua. heb.

אָבִי הָיָה עִמָּדִי וְאַתָּה יָדַעְתָּן כִּי — πατρός μου ἦν μετ' ἐμοῦ · καὶ αὐταὶ δὲ οἴδατε, ὅτι
בְכָל כֹּחִי עָבַדְתִּי אֶת אֲבִיכֶן — ἐν πάσῃ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν. ὁ δὲ
וַאֲבִיכֶן הִתֵּל בִּי וְהֶחֱלִף אֶת — πατὴρ ὑμῶν παρηκρούσατό με, καὶ ἤλαξε γὸν μισθόν
מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מֹנִים וְלֹא נְתָנוֹ — μου τῶν δέκα ἀμνῶν · καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς
אֱלֹהִים לְהָרַע עִמָּדִי אִם כֹּה — μου τῶν δέκα ἀμνῶν · καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς
יֹאמַר נְקֻדִים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ — κακοποιῆσαί με· ἐὰν οὕτως εἴπῃ, τὰ ποικίλα ἔσαι
כָל הַצֹּאן נְקֻדִים וְאִם כֹּה יֹאמַר — σου μισθός, καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικί=
עֲקֻדִים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ וְיָלְדוּ כָל — λα· ἐὰν δὲ εἴπῃ, τὰ λευκὰ ἔσαι σου μισθός, καὶ τέ
הַצֹּאן עֲקֻדִים וַיִּצַל אֱלֹהִים אֶת — ξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκά. καὶ ἀφεῖλεν ὁ θε
מִקְנֵה אֲבִיכֶם וַיִּתֶּן לִי וַיְהִי — ὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν, καὶ ἔδωκέ μοι
נְעַת הַיַּחַם הַצֹּאן וָאֶשָּׂא עֵינַי — ea. ⁊ factũ ẽ: cũ cõcipiebãt oues: in
וָאֵרֶא בַּחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעַתֻּדִים — αὐτά. καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐνεκίσων τὰ πρόβατα, ἐν
הָעֹלִים עַל הַצֹּאן עֲקֻדִים נְקֻדִים — vtero accipientes. et vidi oculis meis
וּבְרֻדִים וָאֹמַר אֵלַי מַלְאַךְ — γαστρὶ λαμβάνοντα. καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וָאֹמַר — eas in somnio. ⁊ ecce hirci et arietes ascẽ
הִנֵּנִי וָאֹמֶר שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה — κατὰ ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀνα
כָל הָעַתֻּדִים הָעֹלִים עַל הַצֹּאן — βαίνοντες ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας, ἀλαλευ
עֲקֻדִים נְקֻדִים וּבְרֻדִים כִּי — κοι καὶ ποικίλοι καὶ κατοδοειδεῖς ἑαυτοῖς. καὶ εἶπέ
רָאִיתִי אֵת כָּל אֲשֶׁר לָבָן עֹשֶׂה — μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον, Ἰακὼβ Ἰακώβ.
לָךְ אָנֹכִי הָאֵל בֵּית אֵל אֲשֶׁר — ego aũt dixi: qd est. ⁊ dixit mihi: respice
מָשַׁחְתָּ שָׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִי — oculis tuis ⁊ vide hircos et arie=
שָׁם נֶדֶר עַתָּה קוּם צֵא מִן הָאָרֶץ — tes ascendentes sup oues et capras
הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ — subalbas et varias et cineratas sparsas.
וַתַּעַן רָחֵל וְלֵאָה וַתֹּאמַרְנָה לוֹ — vidi enĩ ꝗcũꝙ tibi laban facit. ego sũ deꝰ ꝺap
הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית — ἑώρακα γὰρ ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ· ἐγώ εἰμι ὁ θς ὁ ὀφ=
אָבִינוּ הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ — θείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ οὗ ἤλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην, καὶ
כִּי מְכָרָנוּ וַיֹּאכַל גַּם אָכוֹל אֶת — vouisti mihi votũ. nũc ergo surge: et egredere de terra
הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הֵאֵל מֵאָבִינוּ לָנוּ — hac: et vade in terrã natiuitatis tue. et
הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר — respõdentes lia et rachel: dixerũt ei: nunqd ẽ
אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה — nobis adhuc ps hereditatis in hjs q̃ ptis no=
וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת בָּנָיו — stri: nõ quasi altene reputate sum⁹ ei: vẽ=
וְאֶת נָשָׁיו עַל הַגְּמַלִּים — didit enĩ nos: ⁊ deuorauit deuoratione
וַיִּנְהַג אֶת כָּל מִקְנֵהוּ וְאֶת כָּל — πρακε γὰρ ἡμᾶς, καὶ κατέφαγε καταβρώσει

Pũctiua chal.

אָמַר
שָׁנָה בָּאַשׁ
הָיָה עָמָן
פָּרַשׁ
יָחַם חָזָה
לָאַךְ
חָזָה גָּלָה
עָלָה קוּם קוּם
נָפַק תּוּב
חָסַן
חָשַׁב אָבַל

Transla. Chal.

patris mei fuit in adiutoriũ meũ. et vos scitis ꝙ ofm virtute mea seruiui patri vro. Pater aũt vester mẽtitus est mihi: ⁊ mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus: ⁊ nõ dimisit eũ deꝰ vt noceret mihi. si sic dicebat. Varia erũt ꝓ mercede tua. partẽbãt oẽs oues varia. Et si sic dicebat. Maculosa erunt ꝓo mercede tua. partebãt oẽs oues maculosa. et separauit dñs de pecorib⁹ ptis vestri: ⁊ dedit mihi. Et factũ est in tpe quo oues calefiebant: leuaui oculos meos ⁊ vidi in somnio: et ecce arietes qui ascendebant sup oues erant varij ⁊ maculosi ⁊ respersi. Et dixit mihi angel⁹ dei in somnio Jacob. Et dixi ecce ego. Et ait. Leua nũc oculos tuos et vide oẽs arietes qui ascendũt sup oues maculosos varios atꝙ respersos: qñ manifestũ est cozã me ofne qꝺ facit tibi laban. Ego sum deꝰ qui apparui tibi in bethel vbi vnxisti titulũ: vbi vouisti cozam me votũ: nũc surge egredere de terra hac: ⁊ reuertere in terrã natiuitatis tue. Et respondẽrũt rachel ⁊ lia atꝙ dixerunt ei. Nunquid adhuc est nobis pars ⁊ hereditas in domo patris nostri? nõne extranee reputate sum⁹ ei: quia vendidit nos: ⁊ comedit quoꝙ

Interp. chal.

דְּאָבָא מֵימְרֵיהּ הֲוָה בְּסַעְדִי וְאַתֶּן יְדַעְתִּין אֲרֵי בְּכָל חֵילִי פָּלַחְתִּית יָת אֲבוּכֶן וְאַבוּכֶן
שַׁקַּר בִּי וְאַשְׁנִי יָת אַגְרִי עֲשַׂר זִמְנִין וְלָא שַׁבְקֵיהּ יְיָ לְאַבָּאשָׁא עִמִּי: אִם כְּרֵין הֲוָה
אֲמַר נְמוּרִין יְהֵא אַגְרָךְ וְיֵלְדָן כֻּלְּ עָנָא נְמוּרִין וְאִם כְּדֵין הֲוָה אֲמַר רְנוּלִין יְהֵא אַגְרָךְ
וְיֵלְדָן כֻּלְּ עָנָא רְנוּלִין: וְאַפְרֵישׁ יְיָ מִן בְּעִירָא דְּאַבוּכֶן וְיָהַב לִי: וַהֲוָה בְּעִדָּן
דְּחִמְתְּ חֲיָא עָנָא וְזַקְפִית עֵינַי וַחֲזֵית בְּחֶלְמָא וְהָא תְּיָשַׁיָּא דְּסַלְקִין עַל עָנָא רְנוּלִין
נְמוּרִין וּבַצְחִין: וַאֲמַר לִי מַלְאֲכָא דַּיְיָ בְּחֶלְמָא יַעֲקֹב וַאֲמַרִית הָא אֲנָא: וַאֲמַר זְקוֹף
כְּעַן עֵינָךְ וְחֲזִי כָּל תְּיָשַׁיָּא דְּסַלְקִין עַל עָנָא רְנוּלִין נְמוּרִין וּבַצְחִין אֲרֵי גְלֵי קֳדָמַי יָת
כָּל דְּלָבָן עָבִיד לָךְ: אֲנָא אֱלָהָא דְּאִתְגְּלִי עֲלָךְ בְּבֵית אֵל דְּמְשַׁחְתְּ תַּמָּן קָמָה דְּנַדַּרְתְּ
קֳדָמַי תַּמָּן קַיְמִים כְּעַן קוּם פּוֹק מִן אַרְעָא הָדָא וְתוּב לְאַרַע יַלָּדוּתָךְ: וְאָתֵיבַת רָחֵל
וְלֵאָה וַאֲמַרָה לֵיהּ הַעַד כְּעַן לֵנָא חוּלָק וַאֲחָסָנָא בְּבֵית אֲבוּנָא: הֲלָא נוּכְרָאן
אִיתְחַשַּׁבְנָא לֵיהּ אֲרֵי זַבִּינָנָא וַאֲכַל אַף מֵיכַל יָת

Pristina heb.	Ter. Heb.	Gen.	La. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	כַּסְפֵּנוּ׃	כי	כל	precium nostrum. Sed	argentũ nr̃z. oẽs
נָצַל	הָעֹשֶׂר׃	אֲשֶׁר	אשר	de us tulit opes	diuitias τ
	אֱלֹהִים	מֵאָבִינוּ	לנו	patris nostri: & eas tra	glorią:
	וְלִבָנֵינוּ	לָנוּ	הוא	didit nobis ac filiis no	ὸ ἀφγύριον ἡμῶν. πάντα γὰρ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν,
	וְעַתָּה	כל	אשר	stris. vñ omnia quę pcepit tibi deus	quã abstulit deꝰ pr̃is nr̃i: nobis erit et fi
	אֱלֹהִים	אָמַר	אֵלֶיךָ	fac. Surrexit ãt iacob	lijs nr̃is. nũc ergo q̃cũq; tibi dixit deꝰ: fac. surgẽs
קוּם	עֲשֵׂה	וַיָּקָם	יַעֲקֹב	& impositis	κνος ἡμῶν. νῦν οὖν ὅσα σοι εἶρηκεν ὁ θς̃, ποίει. ἀναστὰς
	וַיִּשָּׂא	אֶת	בָּנָיו	liberis ac coniugibus	ãt iacob accepit vxores suas: τ filios
נָשָׂא	וְאֶת	נָשָׁיו	עַל	suis sup camelos abiit.	δὲ ἰακὼβ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τὰ παιδία
	הַגְּמַלִּים׃			tulit q̃ oẽm substãtiam	suos sup camelos: et abduxit oẽm
	וַיִּנְהַג	אֶת	כָּל	suam & quicquid	αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἀπήγαγε πάντα τὰ
נָהַג	מִקְנֵהוּ	וְאֶת	כָּל	greges & quicquid	substãtiã suã: et oẽs supellectilẽ suã: quã
קָנָה	רְכֻשׁוֹ	אֲשֶׁר	רָכַשׁ	in mesopotamia acq	ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν
	מִקְנֵה	קִנְיָנוֹ	אֲשֶׁר	sierat: pergens ad	acquisiuit in mesopotamia: et oĩa
	רָכַשׁ	בְּפַדַּן	אֲרָם	isaac patrẽ suũ in terrã	περιεποιήσατο ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ
	לָבוֹא	אֶל	יִצְחָק	chanaan. Eo tpe erat	sua vt abiret ad isaac patrẽ suũ: i terrã cha
	אָבִיו	אַרְצָה	כְּנָעַן׃	Laba ad tõdẽdas oues:	naan. laban ãt abijt ad tõdẽdũ oues suas. fura
	וְלָבָן	הָלַךְ	לִגְזֹז	& rachel furata est	ὐαὰν. λάβαν δὲ ὤχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ. ἔκλε
גָּזַז	אֶת	צֹאנוֹ	וְתִגְנֹב	idola patris sui. noluit	ψε δὲ ραχὴλ τὰ εἴδωλα τοῦ πρὸς αὐτῆς. ἔκρυψε δὲ ἰα
	רָחֵל	אֶת	הַתְּרָפִים	iacob cõfiteri socero	cob labã syro: ne indicaret ei:
	אֲשֶׁר	לְאָבִיהָ׃	וַיִּגְנֹב	fuo q̃ fugeret. Cũq; a	κὼβ λάβαν τὸν σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ,
	יַעֲקֹב	אֶת	לֵב	bisset tam ipse quam	q̃ fugit. et fugit ipse: et sua
	לָבָן	הָאֲרַמִּי	עַל	oĩa que iuris sui erant	ὅτι ἀποδιδράσκει. καὶ ἀπέδρα αὐτός, καὶ τὰ αὐ
	בִּלְתִּי	הִגִּיד	לוֹ	& amne trãsmisso pge	oĩa: et trãsiuit flumẽ: τ festinauit
	כִּי	בֹרֵחַ	הוּא	ret contra montem ga	τοῦ πάντα, καὶ διέβη τὸν ποταμόν, καὶ ὥρμησεν
נָגַד	בָּרַח	הוּא	וַיִּבְרַח	laad: nũciatũ est laban die	in mõte galaad. nũciatũ ẽ ãt labã syro
	וְכָל	אֲשֶׁר	לוֹ	tertio q̃ fugeret	εἰς τὸ ὄρος γαλααδ. ἀπηγγέλη δὲ λάβαν τῷ σύρῳ
קוּם	עָבַר	אֶת	הַנָּהָר	iacob. Qui assũptis fra	die tertia: q̃ fugit iacob. et assu
	וַיָּשֶׂם	אֶת	פָּנָיו	tribus suis persecutus ẽ	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτι ἀπέδρα ἰακώβ. καὶ παρα
שׂוּם	פָּנָיו	הַר	הַגִּלְעָד׃	eum die bus septẽ: &	mena filios suos: et fratres su
	וַיֻּגַּד	לְלָבָן	בַּיּוֹם	cõprehendit eum in	λαβὼν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
	הַשְּׁלִשִׁי	כִּי	בָרַח	monte galaad.	τοῦ os cũ eo: persecut ẽ post eum vią die
שָׁלַשׁ	יַעֲקֹב׃	וַיִּקַּח	אֶת	Vidit q̃ in somnis	τοῦ μετ' αὐτοῦ, κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμε
	אֶחָיו	עִמּוֹ	וַיִּרְדֹּף	dicẽte sibi dñm. Caue	ρῶν ἑπτά. καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει γαλα
לָקַח	רֹדֶף	אַחֲרָיו	דֶּרֶךְ	ne quicq̃ aspe loqua	ad. venit ãt deꝰ ad laban syrũ p somñ
	שִׁבְעַת	יָמִים	וַיִּדְבַּק	ris contra iacob. Iamq;	ὰδ. ἦλθε δὲ ὁ θεὸς πρὸς λάβαν τὸν σύρον κατ' ὄναρ
דָּבַק	אֹתוֹ	בְּהַר	הַגִּלְעָד׃	iacob extẽderat in mõ	nocte: et dixit ei: caue ne forte
בּוֹא	וַיָּבֹא	אֱלֹהִים	אֶל	te tabernaculum.	τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, φύλαξαι μὴ ποτε
	לָבָן	הָאֲרַמִּי	בַּחֲלוֹם	Cumq; ille cõsecutus	loquaris ad iacob mala. τ cõprehendit la
	הַלָּיְלָה	וַיֹּאמֶר	לוֹ	fuisset eũ cũ fribus su	λαλήσῃς πρὸς ἰακὼβ πονηρά. καὶ κατέλαβε λά
	הִשָּׁמֶר	לְךָ	פֶּן	is: in eodẽ mõte galaad	ban iacob. iacob ãt fixit tabernaculũ suũ
	תְּדַבֵּר	עִם	יַעֲקֹב	fixit tẽtoriũ. Et dixit	βαν τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ
	מִטּוֹב	עַד	רָע׃	ad iacob. Quare ita	in mõte. laban ãt statuit fratres suos
	וַיַּשֵּׂג	לָבָן	אֶת	egisti vt clã me abigeres	ἐν τῷ ὄρει. λάβαν δὲ ἔστησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
	יַעֲקֹב	וְיַעֲקֹב	תָּקַע	filias meas q̃si captiuas	in mõte galaad. dixit ãt laban iacob: q̃d
	אֶת	אָהֳלוֹ	בָּהָר	gladio? Cur ignorante	ἐν τῷ ὄρει γαλααδ. εἶπε δὲ λάβαν τῷ ἰακώβ, τί
	וְלָבָן	תָּקַע	אֶת		fecisti: quare fugisti clam: et fura
	אֶחָיו	בְּהַר	הַגִּלְעָד׃		ἐποίησας; ἵνατί ἀπέδρας κρυφῇ, καὶ ἐκλοπο
	וַיֹּאמֶר	לָבָן	לְיַעֲקֹב		tus ces me: et abduxisti filias meas:
	מֶה	עָשִׂיתָ	וַתִּגְנֹב		φορησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου,
עָשָׂה	נָּהּ	בְּנֹתַי	כִּשְׁבֻיוֹת		quasi captiuas gladio?
	חָרֶב׃	לָמָּה	נָּהַבְתָּ		ὡς ἀχμαλώτιδας μαχαίρᾳ;

Pristina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	נְסַבָּנָא׃ אֲרֵי כָל עוֹתְרָא	argentum nostrũ. Quoniã oẽs diuitie quas abstulit
פָּרִישׁ	דְּאַבְהָנָא הוּא וּלְבַנָּיָא וּכְעַן כָּל דַּאֲמַר	deus ex patre nr̃o: nr̃e sunt τ filioꝝ nr̃oꝝ. Et nunc qõ
קוּם	יְיָ עֲבִיד׃ וְקָם יַעֲקֹב וְנָטַל יָת נְשׁוֹהִי וְיָת	cũq; dixerit tibi deus fac. Et surrexit iacob τ leuauit
נָשָׂא	בְּנוֹהִי וְיָת בְּנָתֹהִי וְאִדְבַּר יָת כָּל גִּיתוֹהִי	filios suos τ vxores suas super camelos: τ duxit vni
	וְיָת כָּל קִנְיָנֵיהּ דִּקְנָא גִּיתֵי קִנְיָנִיהּ דִּקְנָא בְּפַדַּן אֲרָם לְמֵיתֵי לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי	uersa pecora sua τ omnẽ substantiã suam quã acqui
כְּנַעַן	לְאַרְעָא דִּכְנָעַן׃ וְלָבָן אָזַל לְמִיגַּז יָת צָאנֵיהּ וּגְנֵיבַת רָחֵל יָת צַלְמַנָּיָא דִּי לְאָבוּהָא׃	sierat in mesopotamia syrie: vt veniret ad isaac patrẽ
	וְגָנֵיב יַעֲקֹב יָת לִבָּא דְּלָבָן אֲרַמָּאָה עַל דְּלָא חַוִּי לֵיהּ אֲרֵי אָזֵיל הוּא׃ וְאָזַל הוּא וְכָל דִּילֵיהּ	suũ in terrã chanaan. Laban autẽ abierat ad tonden
	וְקַם עָבַר יָת פָּרָת וְשַׁוִּי יָת אַפּוֹהִי לְטוּרָא דְּגִלְעָד׃ וְאִתְחַוָּאָה לְלָבָן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה	das oues suas: τ tulit rachel imagines que erant pa
	אֲרֵי אָזַל יַעֲקֹב׃ וּדְבַר יָת אֲחוֹהִי עִמֵּיהּ וְרָדַף בָּתְרוֹהִי מַהֲלַךְ שָׁבְעָה יוֹמִין וְאִדְבֵּק יָתֵיהּ	tris sui. Et celauit iacob a laban syro: et nõ indicauit
	בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ וַאֲתָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת לָבָן אֲרַמָּאָה בְּחֶלְמָא דְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ	ei q ipse pficisceretur. Et abijt ipse τ oĩa sua: τ surre
	אִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא עִם יַעֲקֹב מְטוֹל עִם בִּישׁ וְאַדְבְּרִינָךְ לְבַר יָת יַעֲקֹב פָּרַס	xit τ transiuit euphratẽ: τ posuit faciem suam in contra
	יָת מַשְׁכְּנֵיהּ בְּטוּרָא וְלָבָן אַשְׁרִי יָת אֲחוֹהִי בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב מָה עֲבַדְתָּ	mõtẽ galaad. Et nunciatus est laban in die tertio q̃
	וְגָנֵיבְתָּ יָת לִבָּא דְּלָבָן וְדַבַּרְתָּ יָת אַתְוָנַי כְּשׁוּבְיָן חַרְבָּא׃ וְלָמָּה אִיטַמַּרְתָּ	abijsset iacob: τ tulit fratres suos secuꝝ: τ persecutus
		est post eum itinere septem dierũ: τ cõprehendit euꝝ
		in monte galaad. et venit verbuꝝ a facie dei ad laban
		syrum in somnio noctis: et dixit ei. Caue tibi ne lo
		quaris cum iacob a bono vsq; ad malum: τ compre
		hendit laban iacob. Et iacob tetenderat tabernacu
		lum suum in monte. Et laban collocauit fratres suos
		in monte galaad. Et dixit laban ad iacob. Quid fecꝛ
		sti: τ celasti a me τ duxisti filias meas quasi captiuas
		gladio. Quare occulte

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Gen. Ca. xxxj.	Prisca Heb.
et ſi annũciaſſes mihi: miſiſſem te cũ. lęti=	me fugere voluiſti:	לְבָרְחַ וַתִּתְנַנְבְ אֹתִי וְלֹא הִגַּדְתְּ	תְּנַד
καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξαπέστειλα ἂν σε μετὰ εὐφρο=	nec indicare	לִי וְאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים	שְׁלַח שׁוּר
cia: et cũ muſicis: τ tympanis: et citha=	mihi vt proſequerer te	בְּתֹף וּבְכִנּוֹר: וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי	תֻּפֵּף
σύρης, καὶ μετὰ μουσικῶν, καὶ τυμπάνων, καὶ κιθά=	cũ gaudio & cantícis &	לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה	
ρα. nõ vigꝰ habitus ſũ oſculari filios meos: et	tympanis & citharis.	סָכַל עָשִׂיתָ אֶל	סָכַל עָשָׂה אֵל
filias meas. nſic ãt ſtulte egiſti: et nſic ãt	Non es paſſus	הִסְכַּלְתָּ עָשׂוֹ: יֶשׁ לְאֵל יָדִי	
1. Reg. 13. c. 2. Pa. 16. c. valet manꝰ mea malefacere tibi. at deꝰ pa=	vt oſculárer filios me=	לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי	רוּעַ
ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε. ὁ δὲ θεὸς τοῦ πα=	os & filias.	אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר	
τρός σου χθὲς εἶπε πρός με, λέγων, φύλαξον σεαυ=	Stulte opatus es. Et	הִשָּׁמֶר לְךָ מְדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב	שָׁמַר
τόν, μὴ ποτε λαλήσῃς μετὰ Ἰακὼβ πονηρά. νῦν οὖν	nũc quidẽ valet manus	עַד רָע: וְעַתָּה הָלוֹךְ הָלַכְתָּ כִּי	
vade: deſiderio cũ deſideraſti: in do=	mea reddere tibi malũ	נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה	נִכְסַף
πορεύσο, ἐπιθυμίᾳ γὰρ ἐπεθύμησας, εἰς τὸν οἶ=	ſed deus	גְּנַבְתָּ אֶת אֱלֹהָי: וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר	עָנָה
κόν σου πατρός σου ἀπελθεῖν, ἵνατί ἔκλεψας	patris tui heri dixit	לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן	
deos meos? rñdit iacob: et dixit laban:	mihi.	תִּגְזֹל אֶת בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי: עִם	גָּזַל
τοὺς θεούς μου; ἀπεκρίθη Ἰακώβ, καὶ εἶπε τῷ Λάβαν,	Caue ne loquaris con=	אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא	מָצָא
dixi cñi ne forte auferas filias tuas a	tra Iacob quicquam	יִחְיֶה נֶגֶד אֲחֵינוּ הַכֶּר לְךָ מָה עִמָּדִי	חָיָה נֶגֶר
εἶπα γὰρ μή ποτε ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐ=	durius. Esto. Ad tuos	וְקַח לָךְ וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל	לָקַח
me: et oĩa mea. cognoſce ergo qd eſt tuorũ	ire cupiebas: &	גְּנָבָתַם: וַיֵּצֵא לָבָן בָּאֹהֶל יַעֲקֹב	בּוֹא
μοῦ, καὶ πάντα τὰ ἐμά· ἐπίγνωθι οὖν τί ἐστι τῶν σῶν	desiderio erat tibi do=	וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת	שָׁנָה
apud me: et accipe. et non cognouit apõ cũ ni	mus patris tui. Cur	וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לֵאָה וַיָּבֹא	
παρ' ἐμοί, καὶ λάβε. καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐ	furatus es deos meos?	בְּאֹהֶל רָחֵל: וְרָחֵל לָקְחָה אֶת	
hil et dixit iacob apõ quẽ inẽti fuerit dei tui:	Rñdit iacob:	הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּכַר הַגָּמָל	שׁוּם
δέν. καὶ εἶπεν Ἰακὼβ παρ' ὧ ἂν εὑρεθῶσιν οἱ θεοί σου,	in ſcio te profectum ſum:	וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת	יָשַׁב מָשַׁשׁ
nõ viuet coram fratribus nſis. neſciebat ãt	timui ne	כָּל הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא: וַתֹּאמֶר אֶל	אָמַר
οὐ ζήσεται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. οὐκ ᾔδει δὲ	violẽter auferres filias	אֲבִיהָ אַל יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא	חָרָה
iacob: q rachel vxor eius furata ẽ eos. in=	tuas. q ãt furti me argu=	אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי דֶרֶךְ	יָכַל נָגַה
Ἰακώβ, ὅτι ἔκλεψε Ῥαχὴλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλεψεν αὐτούς. εἰσ=	is: apud quẽcũq; inue=	נָשִׁים לִי וְיַחֲפֹשׂ וְלֹא מָצָא אֶת	נָשָׁה חָפַשׂ
gressꝰ ãt laban ſcrutatꝰ ẽ domũ lie: et nõ in=	neris deos tuos: nece=	הַתְּרָפִים: וַיִּחַר לְיַעֲקֹב וַיָּרֶב בְּלָבָן	

Interp. chal.	Prisca chal.
abiiſti: τ celaſti a me: τ non indicaſti mihi: vt dimitte=	וְאָתָה חָרָה שַׁבַּח
rem te cum gaudio τ cãticis cũ tympanis τ citharis.	תֻּפָּךְ בָּנָה סַכָּל
Et nõ permiſiſti me vt oſculárer filios meos τ filias	עָנַד אֲמַר
meas: nunc ſtulte egiſti. Eſt poteſtas in manu mea vt	טוֹת אָזַל
facerem vobiſcũ malũ: ſed deus patris veſtri heſter=	תּוּב אָנַס
na nocte ait mihi: dicens. Cane tibi ne loquaris cũ	שָׁכַח קוּם עָדַע
iacob a bono vſq; ad malũ. et nunc abiens abiiſti qñ	נָטַב עוֹל שֶׁן
cupiens cupiebas domũ patris tui. Cur tuluiſti deos	תְּרֵי
meos? Et reſpõdit iacob τ dixit ad laban. Quoniã ti=	שָׁוֶה
mui dicens: ne violẽter auferres filias tuas a me. lo=	תָּקַף רָנַב תָּלַל
cus in quo inueneris deũ tuũ nõ pmaneat. cora fratri=	קוּם נָשָׂה
bus nſris cognoſce quid tuũ ſit apud me: τ tolle tibi.	נָצָה
Et neſciebat iacob q rachel acceſſiſſet eos. Et ingreſ=	
ſus eſt laban in tabernaculũ iacob τ in tabernaculũ	
lie τ in tabernaculũ duarum cõcubinar: τ non inue=	
nit. et egreſſus eſt de tabernaculo lie: τ ingreſſus eſt	
in tabernaculũ rachelis. Rachel autẽ accepit imagi=	
nes: τ poſuit eas in ſtramentis cameli: et ſedit deſu=	
per: τ attrectauit laban vniuerſa que erant in taber=	
naculo: τ nõ inuenit. Et dixit patri ſuo: ne diſpliceat	
in oculis domini mei: quoniã non poſſum ſurgere co=	
ram te. conſuetudo enim mulierum eſt mihi. Et ſcru=	
tatus eſt. et nõ inuenit imagines. Et iratus eſt iacob	
et rixatus eſt cum laban.	

Transla. Chal.

וְלֵית לִי וְשָׁ לְאִתְגְּזָרָא מִנָּךְ וְלָא חַיְתַּ לִי וְשָׁ לְאִתְחַדָּאָה וְאִתְּתוּשְׁבַחָן בָּךְ פִּין וְנִחְנָן וְ
וְלָא שְׁבַקְתָּנִי לְנַשְׁקָא לְבָנַי וְלִבְנָתַי כְּעַן אַסְכַּרְתָּא לְמֶעְבַּד וְאִית חֵילָא בִּידִי לְמֶעְבַּד
עִמְּכוֹן בִּישׁ וֵאלָהָא דְּאֲבוּכוֹן רְמָשָׁא אֲמַר לִי לְמֵימַר אִסְתַּמַּר לָךְ מִלְּמַלָּלָא עִם יַעֲקֹב
מִטַּב עַד בִּישׁ וּכְעַן מֵיזַל אַזַלְתְּ אֲרֵי חֲמֵידְתָּא לְבֵית אֲבוּךְ לְמָה גְנַבְתָּ יָת
דַּחֲלָתַי וְאִתְרֵיב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן אֲרֵי דְּחֵילִית אֲרֵי אֲמָרִית דִּילְמָא תֵּינוּס יָת גְּנָתָךְ
מִינַי וְאָתַר דְּתִשְׁכַּח יָת דַּחֲלָתַךְ לָא יִתְקַיַּם קֳדָם אַחָנָא אִישְׁתְּמוֹדַע לָךְ מָה דְּעִמִּי וְסָ
לָךְ וְלָא יְדַע יַעֲקֹב אֲרֵי רָחֵל גְּסִיבָתִנוּן וְעָאל לָבָן בְּמַשְׁכְּנָא דְיַעֲקֹב וּבְמַשְׁכְּנָא
וּבְמַשְׁכְּנָא דִּתְרֵתֵין לְחֵינָתָא וְלָא אַשְׁכַּח וְנָפַק מִמַּשְׁכְּנָא דְּלֵאָה וְעָאל בְּמַשְׁכְּנָא דְּרָחֵל
וְרָחֵל נְסִיבַת יָת צַלְמַנְיָא וְשַׁוְיָתִינוּן בַּעֲבִירְטָא דְּגַמְלָא וִיתְבַת עֲלֵיהוֹן וּמְשַׁשׁ לָבָן
כָּל מַשְׁכְּנָא וְלָא אַשְׁכַּח וַאֲמַרַת לַאֲבוּהָא לָא יִתְקוֹף בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי אֲרֵי לָא אִיכֹל
לְמֵיקַם מִן קֳדָמָךְ אֲרֵי אוֹרַח נְשִׁין לִי וּבְלָשׁ וְלָא אַשְׁכַּח יָת צַלְמַנְיָא וְתָקַף
לְיַעֲקֹב וְנָצָא עִם לָבָן

Pristina heb.	Tex. Heb.	Gen.	Latina.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עָנָה	וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה			ait. Quam ob	et respõdẽs iacob: dixit laban: q̃ iniquitas
	פִּשְׁעִי מֶה חַטָּאתִי כִּי דָלַקְתָּ			culpã meã & ob'qđ pec	καὶ ἀποκριθεὶς Ἰακώβ, εἶπε τῷ Λάβαν, τί γὸ κακόν μου
פָּלָה	אַחֲרָי כִּי מִשַּׁשְׁתָּ אֶת כָּל כֵּלָי			catũ meũ sic exarsisti	meã? et qđ pctũ meũ: q̃ psecut es post
	מֶה מָצָאתָ מִכֹּל כְּלֵי בֵיתֶךָ שִׂים			post me: & scrutatus es	μου; καὶ τί γὸ ἁμάρτημά μου; ὅτι κατεδίωξας ὀπί
	כֹּה נֶגֶד אַחַי וְאַחֶיךָ וְיוֹכִיחוּ			oẽm supellectilẽ meã.	me? et q̃ scrutat es oia vasa do
יָכַח	בֵּין שְׁנֵינוּ זֶה עֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי			Quid inueniſti de cũ	σω μου; καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴ
שָׁנָה	עִמָּךְ רְחֵלֶיךָ וְעִזֶּיךָ לֹא שִׁכֵּלוּ			cta subſtãtia domus tue	mus mee? q̃d inueniſti de oib vasis tuis? p̃de
	וְאֵילֵי צֹאנְךָ לֹא אָכָלְתִּי טְרֵפָה			Pone hic corã fribus	κου μου; τί ἔυρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν σου; θὲς
חָטָא	לֹא הֵבֵאתִי אֵלֶיךָ אָנֹכִי אֲחַטֶּנָּה			meis & frĩbus tuis: & iu	hic corã fratribus tuis et fratribus
בָּקַשׁ	מִיָּדִי תְּבַקְּשֶׁנָּה גְּנֻבְתִּי יוֹם			dicẽt inter me & te. Id	ὧδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν
הָיָה	וְגְנֻבְתִּי לָיְלָה הָיִיתִי בַיּוֹם אֲכָלַנִי			circo viginti annis fui	meis: et arguant inter duos nos.
יָדַד יָשֵׁן	חֹרֶב וְקֶרַח בַּלָּיְלָה וַתִּדַּד שְׁנָתִי			tecũ. Oues tue & ca	μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀναμέσον τῶν δύο ἡμῶν.
	מֵעֵינָי זֶה לִי עֶשְׂרִים שָׁנָה			pre ſteriles nõ fuerunt:	hi mihi vigiti ãni ego ſũ tecũ. oues
	בְּבֵיתֶךָ עָבַדְתִּיךָ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה			arietes gregis tui non	ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ. τὰ πρόβα
רָבַץ	שָׁנָה בִּשְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים			comẽdi: nec captũ a	tue et capre tue nõ fneft ſteriles. arietes
שָׁנָה	בְּצֹאנֶךָ וַתַּחֲלֵף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי			beſtia oſtẽdi tibi. Ego	τά σου καὶ ἅγιές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν. κριοὺς τῶν
עָנָה	עֲשֶׂרֶת מֹנִים לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי			damnũ omne reddebã.	ouiſ tuarũ nõ comedi. abeſtia comeſtũ nõ at
	אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי			Quicquid furtim peri	προβάτων σου οὐ κατέφαγον. θηριόβρωτον οὐκ ἐνή
עָשָׂה	כִּי עַתָּה רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי אֶת עָנְיִי			bat: a me exigebas:	tuli tibi. ego ſoluebã a me ipſo furta
רָאָה	וְאֶת יְגִיעַ כַּפַּי רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח			die noctuq̃ eſtu vrge	νοχά σοι· ἐγὼ ἀπετίννυον παρ' ἐμαυτοῦ κλέμματα
יָכַח	אֱמֶשׁ וַיִּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב			bar & gelu. fugiebatq̃ ſõ	dieí: et furta noctis: fui combu
עָנָה	הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי			nus ab oculis meis. Sicq̃ p	ἡμέρας, καὶ κλέμματα νυκτός· ἐγενόμην συγκαί
	וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר אַתָּה			viginti annos	ſtus eſtu diei: t glacie
עָשָׂה	רֹאֶה לִי הוּא וְלִבְנֹתַי מַה אֶעֱשֶׂה			p in domo tua ſeruiui ti	μενος τῷ καύματι τῆς ἡμέρας, καὶ τῷ παγετῷ τῆς
	לָאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר			bi: quattuordecim	noctis. et fugiebat ſõnus ab oculis
יָלַד	יָלְדוּ וְעַתָּה לְכָה נִכְרְתָה בְרִית			pro filiabus: & ſex	νυκτός· καὶ ἀφίσατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
	אֲנִי וָאַתָּה וְהָיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ			p gregibus tuis. Im	meis. iſti mihi vigiti ãni ego ſũ in domo tua.
				mutaſti quoq̃ mercedẽ	μου· ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου.
				meã decẽ vicibus. Niſi	ſeruiui tibi q̃ttuordecim ãnos p filia
				deus patris mei	ἐδούλευσά σοι δεκατέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν θυγατέ
				abraã & timor iſaac af	bus tuis: et ſex ãnos i ouibus tuis. et dece
				fuiſſet mihi: forſitan	ρων σου, καὶ ἓξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου· καὶ παρε
				mõ nudum me dimiſiſ	piſti mercedẽ meã decẽ agnis. niſi de
				ſes. Afflictionem meã	λογίσω γὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν· εἰμὴ ὁ θεὸς
				& laborẽ manuũ mea	pſus mei abraã fuiſſet mihi: t timor iſaac: nunc
				rũ reſpexit deus: & ar	τοῦ πρός μου Ἀβραὰμ ἦν μοι, καὶ ὀφόβος Ἰσαάκ, νῦν
				guit te heri. Rñdit ei la	vacuũ me miſiſſes. humilitatẽ meã et
				ban.	ἀν κενόν με ἐξαπέστειλας· τὴν ταπείνωσίν μου καὶ
				Filie mee & filii	laborẽ manuũ mearũ vidit deus: t redargut te
				& greges tui & oĩa que	γὸν πόνον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεός, καὶ ἤλεγξέ σε
				cernis mea ſunt. Quid poſſũ	heri. reſpondẽs aũt laban: dixit iacob: fi
				facere filiis & nepotibus meis?	χθές. ἀποκριθεὶς δὲ Λάβαν, εἶπε τῷ Ἰακώβ, θυγα
				Veni ergo & ineamus	lie: filie mee. t filij: filij mei. t pe
				fedus:	τέρες, θυγατέρες μου· καὶ οἱ υἱοί, υἱοί μου· καὶ τὰ κτή
				vt ſit teſtimonium in	cora: pecora mea. t oĩa q̃cũq̃ tu vides: mea ſũt et
				ter me & te.	νη, κτήνη μου· καὶ πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς, ἐμά ἐστι καὶ
					filiaꝝ meaꝝ. q̃d faciã iſtis ho
					τῶν θυγατέρων μου· τί ποιήσω ταύταις σήμε
					die: aut filijs earũ: quos pepereſt. nũc ergo ve
					ρον, ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, οἷς ἔτεκον· νῦν οὖν δεῦ
					ni diſponam fedus ego et tu. t erit in
					ρο διαθώμεν διαθήκην ἐγὼ καὶ σύ· καὶ ἔσαι εἰς
					teſtimoniũ inter me et te.
					μαρτύριον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Pristina chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
וְתוּב	et riſdens iacob dixit ad laban. Que eſt iniqtas mea:	וְאָתִיב יַעֲקֹב וְאָמַר לְלָבָן מָה חוֹבַי וּמָה סוּרְתָּנַי אֲרֵי רְדַפְתָּא בָּתְרָאי: אֲרֵי מַשֵּׁישְׁתָּ יָת
שְׁוֵה יְכַח תְּרֵי	et qđ eſt delictũ meũ qr pſecut es poſt me: Qñ atre	כָּל מָאנֵי מָה אַשְׁכַּחְתָּ מִכָּל מָאנֵי בֵיתָךְ שַׁוֵּי כְּעַן קֳדָם אַחַי וְאַחָךְ וְיוֹכִיחוּן בֵּין תַּרְוֵנָא:
שְׁנוּ תַּכָּל	ctaſti oĩa vaſa mea: quid inueniſti de vntuerſis va	תְּלָתִין שְׁנִין אֲנָא עִמָּךְ וְ חֶלְבָּךְ וְעִיזָּךְ לָא אַתְכִּילוּ וְדִכְרֵי אֵמְרָךְ לָא אֲכֶלִית: וְתֻבְרָא
אַתְא הָוָה עוֹנָךְ	ſis domus tue: pone nũc corã fribus meis & frib tuiſ:	לָא אַיְתִיתִי לָךְ דְּהָוַת שַׁנְיָא מִן מְנִירָנָא אֲנִי אַתְּגֵי לַהּ נְטַרְתָּ גְּרֵמָא וְנָטַרְתְּ
מָנָא בְּעָה יוֹם	t iudicẽt inter nos ambos. Iſtis viginti annis q̃bus	גְּלֵילְיָא הֲוֵיתִי בְּיוֹמָא אַכְלַנִי שַׁרְבָא וּגְלִידָא הָוָה נְחִית עַלַי בְּלֵילְיָא וְנַדַּת שֵׁינְתִי
יְיָ נָדַד יַשֵּׁן	ego fui apud te: oues tue & capre tue nõ fuerũt orba	מֵעֵינָי: וְתַן לִי עֶשְׂרִין שְׁנִין בְּבֵיתָךְ פִּלְחֵתָךְ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שְׁנִין בְּנָתָךְ וְשִׁית שְׁנִין
שְׁנָה נְבַע תְּרֵי	te: t arietes ouiſũ tuaꝝ nõ comedi. Dilaceratũ nõ ad	גְּאוֹנָךְ וְתַחֲלִיף יָת אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: וְאִלּוּלֵי דְּאֱלָהָא אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם
שְׁנָה לַאֲה גַּלָּה	duxit tibi: qđ deficiebat ex hiſero: a me tu q̃rebas illũ:	וְדָחַל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה בְּסַעְדִּי אֲרֵי כְעַן רֵיקָן שַׁלַּחְתָּנִי יָת עַמְלִי וְיָת לֵיאוּת יְדַי גְּלֵי
יַלַּד תּוֹב בָּנָה	cuſtodiebã in die: t cuſtodiebam in nocte. in die cõſu	קֳדָמָךְ וְאוֹכַח בְּרַמְשָׁא: וְאָתִיב לָבָן וַאֲמַר לְיַעֲקֹב בְּנָתָא בְּנָתַי וּבְנַיָּא בְּנַי וְעָאנָא
עֲבַד אַתָּא	mabat me eſtus: t glacies deſcẽdebat ſup me i nocte:	עָאנָאי וְכֹל דְּאַתְּ חָזֵי לִי הוּא וְלִבְנָתַי מָה אֶעְבֵּיד לְאִלֵּין יוֹמָא דֵין אוֹ לִבְנֵיהֶן דִּילְדָן:
נְגַר קוֹם הָוָה	et receſſit ſomn ab oculis meis. Iſtis viginti annis	וּכְעַן אִיתָא נִגַּר קְיָם אֲנָא וְאַתְּ וְיְהֵא לְסַהֲיָד בֵּינִי וּבֵינָךְ:
	ſeruiui tibi in domo tua: q̃ttuordecim annis p duab filiab tuis. Et ſex ãnis pro oub tuis: t mutaſti mer	
	cedẽ meã decẽ vicib: niſi q de pfis mei de abrahe: t	
	ille quẽ timebat iſaac fuiſſet in adiutoriũ meũ: iã nũc	
	vacuũ me dimiſiſſes: labor me & afflictio manuũ mea	
	rũ manifeſta ſũt corã deo: t arguit te heſterna nocte.	
	Et rñdit laban t dixit ad iacob. Filie ſunt filie mee: t	
	filij ſunt filij mei: t oues ſũt oues mee: t qđcũq̃ tu vi	
	des meũ eſt: t quid faciã iſtis filiab meis hodie: aut	
	filijs earũ quos pepererũt. Et nũc veni ineam fedus	
	ego t tu: t ſit in teſtimoniũ inter me t te.	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Gesi.	Ca. xxxj.	Pritiua heb.
accipiẽs ãt iacob lapidẽ: statuit eũ titulũ. vi-	Tulit itaq; iacob lapi-	וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן	וַיָּרֶם מַצֵּבָה;		רוּם רוֹם צָנַב
xit ãt iacob fratribus suis. colligi	dẽ: & erexit illũ in titu-	וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו	לְקֹטוּ		
te lapides: et fecerũt collẽ. et	lũ. Dixitq; fratribus su-	אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים	וַיַּעֲשׂוּ		עָשָׂה
biberũt et vocauit eũ laban: collis	is. Afferte lapides. Qui congregã-	גַּל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל הַגָּל	וַיִּקְרָא		גָּלַל אָכַל קָרָא
testimonij. ãt iacob vocauit eũ: col-	tes fecerunt tumulum: comederunt	לוֹ לָבָן יְגַר שָׂהֲדוּתָא	וְיַעֲקֹב קָרָא		
lis testis. dixit ãt laban: tumulus iste	q; sup eũ. Quẽ vocauit laba tumulũ testis:	לוֹ גַּלְעֵד	וַיֹּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה		
testis ẽ inter me et te hodie. ppt	& iacob aceruũ testimõii: vterq;	עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ הַיּוֹם	עַל כֵּן		
hoc vocatũ est nomẽ loci: collis testi	iuxta proprietatẽ liguę	קָרָא שְׁמוֹ גַּלְעֵד	וְהַמִּצְפָּה		צָפָה
ficatur: et visio quã dixit. respiciat deus in	fuę. Dixitq; laban. Tu-	אֲשֶׁר אָמַר יְצֹף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ			סָתַר עָנָה
ter me et te. q; discedemus al-	mulus iste testis erit inter me & te hodie: & id-	כִּי נִסָּתֵר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ	אִם תְּעַנֶּה		עָנָה
ter ab altero: si humiliaueris fi-	circo appellatũ est nomẽ eius galaad. i. tumu-	אֶת בְּנֹתַי וְאִם תִּקַּח נָשִׁים	עַל		
lias meas: si acceperis vxores sup filias	lus testis. Et adiecit labã.	בְּנֹתָי אֵין אִישׁ	עִמָּנוּ רְאֵה		
meas: vide: nullꝰ nobiscũ est: vidꝰ te-	Intueatur & iudicet dominus iter nos: qñ re-	אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ			
stis inter me et te. et dixit laban	cesserimus anobis: si afflixeris filias meas: & si	וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב	הִנֵּה		
iacob: ecce tumulꝰ iste et titulus	introduxeris alias vxores sup eas. Nullus ser-	הַגַּל הַזֶּה וְהִנֵּה	הַמַּצֵּבָה		
quẽ statui inter me et te: testis est.	monis nr̃i testis ẽ absq; deo: qui p̃sens respicit.	אֲשֶׁר יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ	עֵד		יָרָה
tumulꝰ iste et titulꝰ: quẽ statui: hic te-	Dixitq; rursus ad iacob. Ecce	הַגַּל הַזֶּה וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה	אִם		
stis est. si eũ trãsgrediar ego ad te: neq;	tumulus hic & lapis	אֲנִי לֹא אֶעֱבֹר אֵלֶיךָ אֶת			עָבַר
tu trãsgredieris ad me collẽ istũ et	illum pergens ad te: ut tu preterieris	הַגַּל הַזֶּה וְאִם אַתָּה לֹא תַעֲבֹר			
tumulũ istũ in malitia. deꝰ abrahã et	malum mihi cogitans.	אֵלַי אֶת הַגַּל הַזֶּה וְאֶת הַמַּצֵּבָה			רָצַע
deus nachor iudicet inter nos. et iura	Deus abraam	הַזֹּאת לִרְעָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם			רָעַע
uit iacob per timorẽ isaac pa-	& deus nachor iudicet	וֵאלֹהֵי נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ			שָׁפַט
tris sui. et sacrificauit sacrificiũ in mõte. et voca	inter nos: deus patris corũ. Iura-	אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד			שָׁבַע
uit fratres suos: et comedeꝰ et biberũt: et	uit ergo iacob p timorẽ	אָבִיו יִצְחָק וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח			זָבַח
dormierunt in mõte. surgẽs ãt laban mane:	p̃is sui isaac: immolatis-	בָּהָר וַיִּקְרָא לְאֶחָיו	לֶאֱכָל		קָרָא
osculatus ẽ filios et	victimis in mõte vocauit fratres	לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַילִינוּ	בָּהָר		אָכַל לוּן
	suos vt ederent panẽ. Quibꝰ cũ comedis-	וַיִּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַינַשֵּׁק	לְבָנָיו		שָׁכַם נָשַׁק

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
וּנְסִיב יַעֲקֹב אַבְנָא וְאַרֵמֵהּ קָמָא וַאֲמַר יַעֲקֹב לְאָחוֹהִי לְקוֹטוּ אַבְנִין וּגְסִיבוּ אַבְנִין	et tulit iacob lapidem: & erexit eum in titulum. Et ait	רוּם קוּם
וַעֲבַדוּ דְגוּרָא וְאָכְלוּ תַּמָּן עַל דְּגוּרָא וּקְרָא לֵיהּ לָבָן יְגַר סַהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קְרָא לֵיהּ	iacob fratribus suis. Colligite lapides & fecerunt aceruũ: & comederũt ibi super acer-	
גַּלְעֵד וַאֲמַר לָבָן דְּגוּרָא הָדֵין סָהִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ יוֹמָא דֵין עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵיהּ גַּלְעֵד	uum. Et vocauit eum laban aceruũ testimonij. Jacob	
וְסִכוּתָא דַּאֲמַר יִסַּךְ יְיָ בֵּינִי וּבֵינָךְ אֲרֵי נִתְכַּסֵּי גְּבַר מֵחַבְרֵיהּ וְאִם תְּעַנֵּי יָת	autem appellauit eum galaad. et ait laban. Aceruus	סָכָא אָמַר כִּסָּה
בְּנָתַי וְאִם תְּסַב נְשִׁין עַל בְּנָתַי לֵית אֱנָשׁ עִמָּנָא חֲזִי מֵימְרָא דַּיְיָ סָהִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ	iste erit testis inter me & te hodie: ideo appella-	עָנָה נָסַב נָשָׂה
וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב הָא דְגוּרָא הָדֵין וְהָא מַסַּתָּא דְּאַקֵּימִית בֵּינִי וּבֵינָךְ: סָהִיד דְּגוּרָא	uit nomen eius galaad & speculam: quia dixit. Spe-	חָזָא קוּם
הָדֵין וְסָהֲדָא מַסַּתָּא אִם אֲנָא לָא אֶעְבַּר לְחָתָךְ יָת דְּגוּרָא הָדֵין וְאִם אַתְּ לָא תְעַבַּר	culetur verbum domini inter me & te: quando absen-	עָבַר
לְוָתִי יָת דְּגוּרָא הָדֵין וְיָת מַסַּתָּא הָדָא לְבִישׁ וְאֱלָהּ יְהֵי דְּאַבְרָהָם וְאֱלָהּ דְּנָחוֹר יְדוּנוּן	tes fuerimus vnusquisq; a proximo suo. Si afflixeris	דּוּן
בֵּינָא אֱלָהֵיהּ דְּאָבוּהִי וְקַיֵּים יַעֲקֹב בִּרְדַחֵיל לֵיהּ אֲבוּהִי יִצְחָק: וּנְכִיס יַעֲקֹב נִכְסָתָא	filias meas: & si acceperis vxores super filias meas:	קוּם
בְּטוּרָא וּקְרָא לְאָחוֹהִי לְמֵיכַל לַחְמָא וַאֲכָלוּ לַחְמָא וּבִיתוּ בְּטוּרָא: וְאַקְדֵּים לָבָן	non est vir nobiscum: vide q verbũ domini est testis	אָדוֹן
בְּצַפְרָא וְנַשֵּׁיק לְבָרְהִי	inter me & te. Et dixit laban ad iacob. Ecce tumulus	עֶבֶר
	iste. et ecce titulus quẽ erexi inter me & te: testis tu-	אָדוֹן
	mulus iste & testis titulus: q ego non trasibo tumulũ	קוּם
	hunc ad te: & q tu non pertransibis tumulũ hunc et	אָכַל לֶחֶם
	titulũ hũc in malũ mihi. Deus abrahã & deus nachor	
	iudicent inter nos: deus patrum eorũ. Et iurauit ia-	
	cob per illum quem timebat pater suus isaac. Et im-	
	molauit iacob victimã in monte: & vocauit fratres su	
	os: vt comederent panem: & comederunt panem: et	
	dormierunt in monte. Et surrexit laban mane: & oscu	
	latus est filios suos:	

Pritiua heb.	Tex. Heb. Gen. Ca. xxxij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. chinterp. latina.
שוב קום	וּלְבָנוֹתַיו וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב	filias suas et benedixit illis reuersusq; est	filias suas et bñdixit eis. et reuer
	לָבָן לִמְקֹמוֹ:	in locum suum. Ca. 32.	θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἀπεστρά
Cap. xxxij.	וְיַעֲקֹב הָלַךְ	IAcob aũt abiit	φη λάβαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ca. 32.
פגע	לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים:	nere quo cepat: fue runtq; ei obuiam angeli dei. Quos cũ vidisset	ΚΑΙ Iacob abiit viã suã. et resp
ראה חנה	וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה	ait. Castra dei sunt	καὶ Ἰακὼβ ἀπῆλθε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ ἀνα
	אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם	hec. Et appellauit no	cies: vidit castra dei castrametata.
	הַהוּא מַחֲנָיִם: וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב	mẽ loci illius manaim. i. castra. Misit autem	βλέψας, εἶδε παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖ
שלח	מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו	nũcios ante se ad esau fratrem suum	et obuiauerũt ei angeli dei. dixit
ארצה שעיר שדה אדום: ויצו	אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם: וַיְצַו	in terra seir in regione edom: precepitq; eis	αὐ. καὶ συνήντησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
אמר	אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי	dicens: sic loquimini domino meo	ἀὐ καὶ συνήντησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
	לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב	esau. Hec dicit frater tuus iacob.	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
גור	עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד	Apud labã pegrinatus	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
היה	עַתָּה: וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר צֹאן	sum: & fui vsq;	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
שלח	וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֲשַׁלְּחָה	in pñtẽ die. Habeo	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
נגד	לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא חֵן	bones & asinos & oues & seruos & ãcillas: mit	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
שוב	בְּעֵינֶיךָ: וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל	toq; nunc	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
בוא	יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ	legatione ad dñm meum: vt inuenia gratiã	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
	אֶל עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ	in cõspectu tuo. Reuer	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
רבע מאה ארא	וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: וַיִּירָא	siq; sunt nuncii ad	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
צור תצה	יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַן אֶת	iacob dicentes. Veni	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
	הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן	mus ad esau frẽm tuũ & ecce properat in oc	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
תנה	וְאֶת הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת:	cursum tuum cum quadringentis viris. Timuit	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
נוא	וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל	iacob valde: & pertes	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
	הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה	ritus diuisit populũ qui erat	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
שאר פלט	הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה: וַיֹּאמֶר	cum eo: et oues & boues & camelos in duas	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
אמר	יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם	turmas dicens. Si venerit esau	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
	וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר	ad vnam turmã & percusserit eam: turma	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
ילד	אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ	que reliqua est saluabitur. Dixitq; iacob.	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
		Deus patris mei abraam: & deus patris mei isaac	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
		domine q dixisti mihi reuertere in terrã tuã &	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε
		in locũ natiuitatis tue:	ἀὐτῶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. εἶπε

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
	et filias suas: et benedixit eis: et abiit. & reuersus est laban in locum suum. Cap. 32.	Ca. xxxij. וְיַעֲקֹב אֲזַל
תוב	IAcob autẽ abiit per viam suã: & obuiauerunt ei angeli dei. Et ait iacob qñ vidit eos: castra a fa	לְאוֹרְחֵיהּ וְעַלְעִי בֵּיהּ מַלְאֲכַיָּא דַּיְיָ וְאָמַר יַעֲקֹב כַּד חֲזָנוּן מַשְׁרִיתָא מִן קֳדָם
לאה חזא שרא	cie dei sunt hec. Et vocauit nomẽ loci illius manaim. et misit iacob nuncios ante se ad esau fratrem suũ ad	יְיָ דִּין וּקְרָא שְׁמָא דְּאַתְרָא הַהוּא מַחֲנָיִם: וּשְׁלַח יַעֲקֹב אֲזָדִין קֳדָמוֹהִי לְוָת עֵשָׂו
אמר רבב	terram seir regionis idumee: & precepit eis dicens. sic dicetis dño meo esau: hec dicit seruus tuus iacob:	אֲחוֹהִי לְאַרְעָא דְשֵׂעִיר חַקְלָא דְאֱדוֹם: וּפַקֵּיד יָתְהוֹן לְמֵימַר כְּדֵין תֵּימְרוּן לְרִבּוֹנִי
דור הוה	apud laban peregrinatus sum: et morat⁹ sũ vsq; nunc. Habeoq; boues & asinos & seruos & ancillas: &	לְעֵשָׂו כְּדֵין אֲמַר עַבְדָּךְ יַעֲקֹב עִם לָבָן דָּרִית וְאוֹחַרִית עַד כְּעַן: וְהָווֹ לִי תּוֹרִין וְחֲמָרִין עָאן
חזה שכח תוב	mitto vt indicem dño meo: vt inueniam gratiã in oculis tuis. Et reuersi sunt nunci ad iacob dicentes: ve	וְעַבְדִין וְאַמְהָן שְׁלַחִית לְחַוָאָה לְרִבּוֹנִי לְאַשְׁכָּחָא רַחֲמִין בְּעֵינָךְ: וְתֵיבוּ אֲזַדְיָא לְוָת
אתא רבע	nimus ad fratrem tuũ esau: & ipse quoq; venit in occursum tuum: & quadringenti viri cũ eo. Et timuit ia	יַעֲקֹב לְמֵימַר אֲתֵינָא לְוָת אָחוּךְ לְוָת עֵשָׂו וְאַף אֲזַיל לְקַדָּמוּתָךְ וְאַרְבַּע מְאָה גּוּבְרִין
עיק	cob valde & angustiatus est: & diuisit populũ qui erat cum eo: et oues & boues & camelos in duas turmas.	עִמֵּיהּ וְדָחֵיל יַעֲקֹב לַחֲדָא וְעַקְתָ לֵיהּ וּפַלִּיג יָת עַמָּא דְּעִמֵּיהּ וְיָת עָנָא וְיָת תּוֹרֵי וְגַמְלַיָּא
שרא אתא	et ait. Si venerit esau ad vnam turmã: et percusserit eam: turma que reliqua est saluabitur. et dixit iacob.	לְתַרְעִין: וַאֲמַר אִם מֵיתֵי עֵשָׂו לְמַשְׁרִיתָא חֲדָא וְיִתְחֲתֵהּ וִיהֵא מַשְׁרִיתָא
היה שאר	Deus patris mei abraham & deus patris mei isaac: dominus qui dixit mihi: reuertere in terram tuam &	דִּישְׁתַּאֲרָא לְשֵׁיזָבוּתָא: וַאֲמַר יַעֲקֹב אֱלָהֵיהּ דְּאַבָּא אַבְרָהָם וֵאלָהֵיהּ דְּאַבָּא יִצְחָק יְיָ
	in locum natiuitatis tue:	דְּאָמַר לִי תּוּב לְאַרְעָךְ וּלְיַלְדוּתָךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Ter. Heb.	Gen.	Ca. xxxij.	Prima heb.
et bñ tibi faciam: ſufficiat mihi ab oi	[a]& bñfaciam[b] tibi: [c]minor	וְאֵיטִיבָה[b] עִמָּךְ וְקָטֹנְתִּי[k] מִכֹּל			יַעֲקֹב
iuſticia: et ab oi veritate: quã feciſti	[l]miſerationibus tuis [m]&	הַחֲסָדִים[m] וּמִכָּל[m] הָאֱמֶת[o] אֲשֶׁר			
ſeruo tuo. in cui virga mea hac trã=	[p]expleſti[r] ſeruo tuo. [t]In	עָשִׂיתָ[q] אֶת עַבְדֶּךָ כִּי[s] בְמַקְלִי			עָשָׂה
ſui iordanẽ hunc. nũc ãt fact[o] ſũ in duas tur	baculo meo [u]tranſiui[r] iordanẽ iſtum:	עָבַרְתִּי[r] אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה[b] הָיִיתִי			הָיָה
mas. erue me de manu fratris	[a]& nunc [c]cũ duabus [b] turmis [b]re=	לִשְׁנֵי[c] מַחֲנוֹת: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד[g] אָחִי			שְׁנָה נָצַל
mei: de manu eſau: q̃ tímeo eum ego:	gredior. [t]Erue me[g] de	מִיַּד[k] עֵשָׂו כִּי[m] יָרֵא[m] אָנֹכִי[o] אֹתוֹ פֶּן			
ne forte veniẽs p̃cutiat me: et matrẽ ſup fili	manu[b] frĩs mei[k] eſau: [l]qa	יָבוֹא[q] וְהִכַּנִי[o] אֵם[o] עַל[m] בָּנִים: [x]וְאַתָּה			בּוֹא נָכָה
os. tu ãt dixiſti: bñ tibi faciam. et ponã	valde[c] eũ[m] timeo: [p]ne for	אָמַרְתָּ הֵיטֵב[a] אֵיטִיב[b] עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי			שׂוּם
ſemen tuũ ſicut arenã maris: q̃ nõ nu	te[q] veniens[r] p̃cutiat[s] ma=	אֶת זַרְעֲךָ כְּחול[d] הַיָּם[h] אֲשֶׁר לֹא			
merabitur pre multitudine. et dormiuit ille	trẽ[t] cũ[u] filiis. [x]Tu	יִסָּפֵר[m] מֵרֹב: [m]וַיָּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה			סָפַר רָנָה לון
nocte illa. [r] accepit de [q]ib[o] ferebat:	[a]locutus es q̃ [b]bñfaceres	הָהוּא[q] וַיִּקַּח[r] מִן הַבָּא[q] בְּיָדוֹ			לָמַח בּוֹא
ſua: [r] miſit eſau fratri ſuo: ca	[b]mihi: [c]& dilatares [d]ſemen meũ [e]ſicut arenã	מִנְחָה[r] לְעֵשָׂו[r] אָחִיו: [s]עִזִּים			
pras ducentas: hircos viginti: oues ducen	[a]maris: [b]que [l]pre multitudine [k]nume	מָאתַיִם[a] וּתְיָשִׁים[b] עֶשְׂרִים[c]			מֵאָה
tas: arietes viginti: camelos lactãtes: et	rari[i] nõ[k] põt. [m] Cũq; dor	וְרָחֲלִים[c] מָאתַיִם וְאֵילִים[g] עֶשְׂרִים:			
filios corũ triginta: boues quadragĩta:	miſſet[n] ibi[o] nocte[p] illa: [q]ſe	נְמַלִּים[b] מֵינִיקוֹת[k] וּבְנֵיהֶם[l] שְׁלֹשִׁים			יָנַק
et dedit ea p̃ manum ſeruis ſu	parauit[r] de[s] his q̃ hẽbat	פָּרוֹת[m] אַרְבָּעִים[o] וּפָרִים[r] עֲשָׂרָה			בָּרָה רָבַע
is greges ſingulariter. [t] dixit pue	[n]mũera[t] Eſau[u] fratri ſuo	אֲתֹנֹת[q] עֶשְׂרִים[s] וְעִירִם[s] עֲשָׂרָה:			
ris ſuis: ite ante me: et ſpa	[a]capras [c]ducentas: [b]hircos [c]vigin	וַיִּתֵּן[b] בְּיַד[r] עֲבָדָיו[s] עֵדֶר[a] עֵדֶר[b] לְבַדּוֹ			נָתַן בָּדַד
tiũ facite inter gregem [t] gregem.	ti: [d]oues [c]ducentas: [f]& a=	וַיֹּאמֶר[b] אֶל עֲבָדָיו[s] עִבְרוּ[s] לְפָנַי[g] וְרֶוַח[b]			עָבַר
et precepit primo dicẽs: ſi tibi ob	rietes[g] viginti: [h]camelos[i] fetas[k] cũ pullis	תָּשִׂימוּ[l] בֵּין עֵדֶר[l] וּבֵין עֵדֶר: [l]וַיְצַו			
uiauerit eſau frater meus: [t] iterrogauerit te:	ſuis[l] triginta: [m]vaccas [n] quadraginta:	אֶת הָרִאשׁוֹן[a] לֵאמֹר כִּי[a] יִפְגָּשְׁךָ			פָּגַשׁ
dicẽs: cuius es? et quo vadis? et cuius	[o]& tauros[r] viginti: [q]aſinas[r] viginti[s] & pullos	וְשָׁאֲלֵךָ[a] לֵאמֹר[a] לְמִי			
ea q̃ vadũt ante te? dices ſerui	earum[t] decem. [u]Et miſit[r] p̃ manus[v] ſer=	אַתָּה[b] וְאָנָה[c] תֵלֵךְ[b] וּלְמִי אֵלֶּה[g] לְפָנֶיךָ:			הָלַךְ
tui iacob: dona miſit dño meo eſau.	orũ ſuorũ ſingulos[b] ſe=	וְאָמַרְתָּ[b] לְעַבְדְּךָ[k] לְיַעֲקֹב			
et ecce ipſe poſt nos. [t] precepit	orſum[w] greges: [c]dixitq;	מִנְחָה[m] הִוא[m] שְׁלוּחָה[m] לַאדֹנִי[o] לְעֵשָׂו			שָׁלַח
primo: et ſecũdo: et tertio:	[c]pueris ſuis. [f]Añcedite	וְהִנֵּה[g] גַּם[o] הוּא[o] אַחֲרֵינוּ[o]: [u]וַיְצַו[u] גַּם			
	[g]me: [h]& ſit ſpaciũ[k] inter	אֶת הַשֵּׁנִי[g] גַּם[g] אֶת הַשְּׁלִישִׁי[g] גַּם			שָׁנָה שָׁלֹשׁ

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Prima chal.
וְאוֹטֵיב עִמָּךְ: זְעִירֵן[z] זַכְוָתַי מִכָּל חַסְדִּין וּמִכָּל[b] טַבְוָן דְּעַבַדְתְּ עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי בְּחוּטְרִי	et benefactã tibi. Minora ſunt merita mea oĩbus mi	טַב זְעַר טוֹב
עַבַרִית יָת יַרְדְּנָא הָדֵין וּכְעַן הֲוֵיתִי לְתַרִין מַשְׁרְיָתִין: שֵׁזְבְנִי כְּעַן מֵידָא דְּאָחִי מִידַּ	ſericordijs [z] beneficijs que feciſt cum ſeruo tuo: qm̃	דְּהוּ שְׁרָא אֲתָא
דְּעֵשָׂו אֲרֵי דָּחֵיל אֲנָא יָתֵיהּ דִּילְמָא[b] אֵיתֵי וְיִקְטְלִנִי אִמָּא עַל בְּנַיָּא: וְאַתְּ אֲמַרְתָּ	ſolus tranſiui iordanẽ iſtum [z] nũc factus ſum in duas	כְּחַל
אוֹטָבָא אוֹטֵיב עִמָּךְ וְאֶשְׁוֵי יָת בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּחַלָּא דְּיַמָּא דְּלָא[g] יִתְמְנוֹן[h] מִסְּנִי: וּנְ	turmas. libera me obſecro de manu fris mei de ma=	חוּל
תַמָּן בְּלֵילְיָא הַהוּא וּנְסִיב מִדְּאִיתֵי בִּידֵיהּ מְחָקְרוּתָא לְעֵשָׂו אֲחוּהִי: עִזֵּי[z] מְאָתַן תְּרֵי	nũ eſau: qm̃ ego timeo eũ: ne forte veniat [z] iteꝝ ficiat	סָגִי אָתָא בַּיִת
עֶשְׂרִין רְחֵילֵי מְאָתַן וְדִיכְרֵי עֶשְׂרִין: נְמָלֵי[b] מֵינְקָתָא וּבְנֵיהוֹן תְּלָתִין תּוֹרְתָא[g] אַרְבְּעִין	matrẽ eius filijs. [t]u ãt dixiſti benefaciẽs benefaciã	אָתָא מָחָא עֵז
וְתוֹרֵי עַשְׂרָה אַתְנָן עֶשְׂרִין[b] וְעִירֵי עַשְׂרָה: וְיָהַב בִּידָא עַבְדּוֹהִי עֶדְרָא עֶדְרָא בַּלְחוֹדוֹהִי	tibi: [z] ponã filios tuos multos quaſi arenã maris: q̃	מְאָה חֲנַק רָבַע
וְאָמַר לְעַבְדּוֹהִי עִבְרוּ קֳדָמַי וְרִוְחָא[b] תְּשַׁוּוֹן בֵּין עֶדְרָא וּבֵין עֶדְרָא: וּפַקֵּיד יָת קַדְמָאָה	nõ numerabĩtur pre multitudine. [t]Et dormiuit ibi in	עוֹל
לְמֵימַר אֲרֵי יְעַרְעִנָּךְ עֵשָׂו אֲחִי וְשָׁאֵיל לָךְ לְמֵימַר דְּמַאן אַתְּ וּלְאָן אַתְּ אָזֵיל וְלָמַן	nocte illa: [z] tulit de his que habebat in manu ſua mu	שָׁנָה אָמַר
אִלֵּין דְּקֳדָמָךְ וְתֵימַר דְּעַבְדָּךְ דְּעַקֹב תִּקְרוּבְתָּא הִיא[b] דִּמְשַׁתְּלַח לְרִיבוֹנִי עֵשָׂו וְהָא	nus eſau fratri ſuo: capras ducentas [z] hircos vigin=	עָרַב קָרַב שָׁלַח
אַף הוּא אֲתֵי בַּתְרָנָא: וּפַקֵּיד אַף יָת תִּנְיָנָא אַף יָת תְּלִיתָאָה אַף	ti: oues ducentas [z] arietes viginti: camelos lactãtes	רָבַב אָתָא

Pagina beb.	Tex. Heb.	Seſ.	Ca. xxxiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	אֶת כָּל הַהֹלְכִים אַחֲרַי הָעֲדָרִים			cunctis qui ſequebãtur greges: dices.	et oib̃ antecedẽtib̃ poſt greges illos: dicẽs: ſm verbũ hoc loquimini	ὡν τούτων, λέγων, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε
דבר	לֵאמֹר כֹּה תְדַבְּרוּן אֶל עֵשָׂו אֲדֹנִי כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה			Iiſdẽ verbis loquimini ad eſau cũ inueneritis eũ: & addetis. Ipſe quoq; ſeruus tuus iacob iter nũm inſequitur. Dixit ei. Placabo illũ muneribus q̃ pcedunt: & poſtea videbo illũ. Forſitã propiciabitur mihi. Preceſſerũt itaq; munera ante eũ: ipſe vero mãſit nocte illa in caſtris. Cumq; mature ſurrexiſſet: tulit duas vxores ſuas & totidem famulas cũ vndecim filiis: & tranſiuit vadũ iaboch. Traductiſq; omnibus que ad ſe pertinebant: manſit ſolus. & ecce vir luctabatur cũ eo vſq; mane. Qui cũ videret q̃ eũ ſuperare non poſſet: tetigit neruum femoris eius: & ſtatim emarcuit. Dixitq; ad eũ. Dimitte me. Iam enim aſcendit aurora? Rñdit. non dimittam te niſi benedixeris mihi. Ait ergo. Quod eſt nomẽ tibi. Rñd ei. Iacob. Atille. Nequaq; iam quit iacob appellabitur nomen tuum: ſed iſrael. Cũ ſi cõtra deum fortis fuiſti: quãto magis cõtra homines poteris. Interrogauit cũ iacob. Dic mihi quo appellaris nomine. Reſpõdit. Cur queris nomen meum? Et bñdixit ei in eodẽ loco. Vocauitq; iacob nomẽ loci illius phanuel: dicens. Vidi	et oib̃ antecedẽtib̃ poſt greges illos: dicẽs: ſm verbũ hoc loquimini eſau cũ inueneritis eũ vos. et dicetis: ecce ſeruus tuus venit poſt nos. dixit enim placabo faciem eius in donis precedentibus: et poſt hoc, videbo faciem eius. forſitã.n. ſuſcipiet faciem meã. et preceſſerũt munera ante faciẽ ſuã. ipſe ãt dormiunt nocte illa in caſtris. ſurgẽs ãt nocte illa: accepit duas mulieres: et duas ancillas: et vndecim filios ſuos: et trãſiuit trãſitũ iaboch. τ accepit eos: et trãſiuit torrẽtẽ. et traduxit oia ſua. relictus ẽ ãt iacob ſolus. τ luctabat homo cũ eo vſq; ad mane. vidit ãt: q̃ nõ poteſt ad eum. et tetigit latitudiné femoris eius: et emarcuit latitudo femoris iacob cũ luctaretur ip'e cũ eo. τ dixit ei: dimitte me. aſcẽdit.n. diluculũ. ille ãt dixit: nõ dimittã: niſi mihi bũdixeris. dixit ãt illi: quod nomẽ tibi? dixit ãt: iacob. dixit ãt illi. nõ vocabitur vltra nomẽ tuũ iacob: ſed iſrael erit nomẽ tuũ. q̃n preualuiſti cum deo: τ cũ hoib̃ potens. iterrogauit ãt iacob: τ dixit: indica mihi nomẽ tuũ: τ ait: quare hoc iterrogas nomẽ meũ? et bũdixit ei illic. τ vocauit nomẽ loci illi̇: facies dei. vidi enim	Infra. 35.b. Iudic. 13.a.
עֵשָׂו	בְּמֹצָאֲכֶם אֹתוֹ וַאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי כֵן אֶרְאֶה פָּנָיו אוּלַי יִשָּׂא					ὅτι εἶδον θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή.
עֵבֶר	פָּנָי וְתַעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל פָּנָיו וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה הַהוּא בַּמַּחֲנֶה וַיָּקָם					
לוֹן חֲנָה לוּם	בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו לֶקַח שָׁנָה נָשָׁיו וְאֶת שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מַעֲבַר יַבֹּק עֵבֶר					
	וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת אֲשֶׁר לוֹ וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ יֶתֶר					
אֲבַק עָלָה	וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ רְאֵה נָגַע					
כֶּעֱצַ אָבָק	יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה					
שָׁלַח	הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי					
אָבַר	אִם בֵּרַכְתָּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב					
נֶגֶד	שִׁמְךָ עוֹד כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל וַיִּשְׁאַל					
בָּרַךְ כָּרָא	יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם וַיִּקְרָא יַעֲקֹב					
קוֹם רָאָה	שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי רָאִיתִי					

Pagina chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
אֲמַר מַלָּל שָׁכַח	omnibus quoq; qui ſequẽbãtur greges dicẽs. Secũdum verbum hoc loquimini cum eſau qñ inueneritis eum: dicetiſq;. Ecce quoq; ſeruꝰ tuus iacob venit poſt nos: quia dixit quieſcere faciã iram eius munere q̃ precedit ante me: τ poſtea videbo faciẽ eius: forſitan ſuſcipiet faciem meã. Et proceſſit munus ante faciẽ ſuam: τ ipſe dormiuit nocte illa in caſtris. et ſurrexit ipſa nocte: τ tulit duas vxores ſuas τ duas concubinas ſuas τ vndecim filios ſuos: et tranſiuit vadum iaboch. et tulit eos τ tradurit eos per torrentẽ: τ tradurit omnia ſua. τ remanſit iacob ſolus: et luctabatur vir cum eo donec aſcendit aurora. Et vidit q̃ non potuiſſet cum eo: τ tetigit in palmam femoris eius: τ cõmota eſt palma femoris iacob cum luctaretur cum eo: et ait. Dimitte me: quia aſcendit aurora: et dixit ei. Non dimittã te: niſi benedixeris mihi. Et dixit ei. Quod eſt nomẽ tuum: τ ait. Iacob: τ dixit ei. Non dicetur vltra iacob nomen tuum: ſed iſrael: quoniam princeps es tu coram deo: et cum hominibus prevalebis. Et interrogauit eum iacob: τ ait. Indica obſecro nomen tuum: et dixit. Ad quid queris nomen meum: τ benedixit ei ibi. Et vocauit iacob nomen loci peniel: quia vidi	תִּ֣ת כָּל דְּאָזְלִין בַּתַּר עִדְרַיָּא לְמֵימַר כְּפִתְגָמָא הָדֵין תְּמַלִּילוּן עִם עֵשָ׌ו כַּד תַּשְׁכְּחוּן
כָּרַב חָזָה נָסַב	יָתֵיהּ וְתֵימְרוּן אַף הָא עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אֲתֵי בַּתְרָנָא אֲרֵי אֲמַר אֶשְׁדִּיֵּיהּ לְרוּגְזֵיהּ
נִית שָׁרָא קוֹם	מִתְקְרוּבְתָּא דְּאָזְלָא קֳדָמַי וּבַתַּר כֵּן אֶחֱזֵה אַפַּיְהוֹן מְאִים יְסַב אַפָּי וְעָבְרַת תִּקְרוּבְתָּא
תְּרֵי נָשָׁא אְחָד	עַל אַפַּיְהוֹן וְהוּא בַּת בְּלֵילְיָא הַהוּא בְּמַשְׁרְיָתָא וְקָם בְּלֵילְיָא הוּא וְדָבַר יָת תַּרְתֵּין
עֲבַר עָבַר שָׁאַר	נְשׁוֹהִי וְיָת תַּרְתֵּין לְחֵינָתֵיהּ וְיָת חַד עַשְׂרָ בְּנוֹהִי וְעָבַר יָת מְעָבַר יַבּוֹקָא
שְׁדַל נְסַק כָּתַם	וְאַעְבְּרִינוּן יָת נַחֲלָא וְאַעְבַּר יָת דְּלִיהּ וְרִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב בִּלְחוֹדוֹהִי וְאִישְׁתָּדַל גְּבַר
זוּעַ שְׁלַח	עִמֵּיהּ עַד מִסְּקָ צַפְרָא וְחָזָא אֲרֵי לָא יְכִיל לֵיהּ וּקְרִיב בְּכַתְפֵי יַרְכֵּיהּ תְּעָ כַּתְפֵי יַרְכָּא
אֲמַר	דְּיַעֲקֹב בְּאִישְׁתַּדָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ וַאֲמַר שַׁלְחַנִי אֲרֵי סְלִיק צַפְרָא וַאֲמַר לָא אֶשְׁלְחִינָךְ
רַבַּ חָזָה	אֱלָהִין בָּרְכְתַנִי וַאֲמַר לֵיהּ מָה שְׁמָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב וַאֲמַר לָא יַעֲקֹב יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ
	אֱלָהִין יִשְׂרָאֵל אֲרֵי רַבְתָּ כְּדָם יְיָ וְעִם גּוּבְרַיָּא וּכְלֶהְתָּא וּשְׁאֵל יַעֲקֹב וַאֲמַר חֲוִי כְּעַן
חֲזָה	שְׁמָךְ וַאֲמַר לְמָה דְנָן אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי וּבָרִיךְ תַּמָּן וּקְרָא יַעֲקֹב שְׁמָא דְּאַתְרָא
	פְּנִיאֵל אֲרֵי חֲזֵיתִי

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.

deũ: facie ad facié: et salua facta ẽ ani
ma mea. oriens ẽ ãt ei sol: qñ preteriit fa
cies dei. ipse ãt claudicabat femore suo. ppt
hoc nõ comedũt filij israel neruũ: q̃
emarcuit: q̃ est sup latitudinẽ femoris: vsq; ad
diẽ hãc. qz tetigit latitudinẽ femoris
iacob neruũ: q̃ emarcuit.

Ca. 33.

Respiciẽs ãt iacob: vidit. et ecce esau fra
ter ei⁹ veniẽs: et quadrigẽti viri
cũ eo. et diuisit iacob filios ad liã: ⁊
ad rachel: ⁊ duas ancillas. et fecit
filios earũ i primis: et
liã ⁊ filios eius post: rachel ãt et io=
seph vltimos. ipse ãt precessit ante eos. ⁊
adorauit sup terrã septies: donec appinq̃ret
fratri suo. ⁊ occurrit esau in occursuz
ei. et amplexat⁹ ẽ: osculat⁹ ẽ. et cecidit
sup colla eius. et fleuerũt ambo. ⁊
respiciẽs esau: vidit mulieres ⁊ pueruIos.
et dixit: qd hec tibi sũt: et ait: paruuli: qb⁹
mihi⁹ ẽ deus seruũ tui. et appinq̃uerũt an
cille et filij earũ: et adorauerũt. et appro
pinq̃uit lia: et filij eius: et adorauerũt. et
post hoc appropinquauit rachel: et ioseph: ⁊
adorauerũt. et ait: qd hec tibi sũt? oẽs
turme iste: qb⁹ obuiauit: ille ãt dixit: vt
inueniat seruꝰ tuus gr̃am coꝝ te dñe.

Trãsla. B. Hiero.

deum facie ad faciẽ: & salua facta est aia mea. Ortusq; est ei statim sol: postq̃ trãsgressus est phanuel: Ipse vero claudicabat pede. Quã ob cãm non comedunt neruũ filii israel qui emarcuit in femore iacob: vsq; in pñtem diẽ: eo q̃ tetigerit neruũ femoris eius: & obstupuerit. Cap. 33.

Leuans aũt iacob oculos: vidit veni entẽ esau: & cũ eo quadringẽtos viros. Diuisitq; filios lie & rachel & ambarũq; famularum: & posuit ⁊ vtrãq; ãcillã & liberos earũ in principio: liam vero & filios eius in secũdo loco: Rachel aũt & ioseph nouissimos. Et ipse progrediẽs adorauit pmus in terram septies: donec propinquaret frater eius.

Currẽs itaq; esau obuiam fratri suo amplexatus est eum: stringensq; collũ eius & osculãs fleuit: leuatisq; oculis vidit mulieres & puIos earũ: & ait. Quid sibi volũt isti: & si ad te ptineant. Rñdit. puIi sunt quos donauit mihi deus seruo tuo Et appropinquãtes ancille & filii earũ incuruati sunt. Accessit quoq; lia cũ pueris suis & cũ sic adorasset: extremi ioseph & rachel adorauerũt. Dixitq; esau quenã sunt iste turme qs obuiam habuisti? Rñdit. Vt inuenirẽ gr̃az corã dño meo.

Tex. Hebr. Gen. Ca. xxxiii. Pritiua. heb.

פָּנֶה נָצַל	אֱלֹהִים כַּנְּעָנִים אֶל פָּנִים וַתִּנָּצֶל	
רֽוַח	נַפְשִׁי וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר	
	עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל	
אָכַל	יְרֵכוֹ עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל	
	אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף	
	הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף	
	יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה׃	
Cap. xxxiii.	וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו	
נָשָׂא רָאָה בּוֹא	בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיְחַץ	
רָבַע מֵאָה חָצָה	אֶת הַיְלָדִים עַל לֵאָה וְעַל רָחֵל	
עָשָׂה שׂוּם	וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃ וַיָּשֶׂם אֶת	
	הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה	
	וְאֶת לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת	
	רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃ וְהוּא	
פָּנָה שָׁחָה	עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה	
נָגַשׁ	שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו׃	
רוּץ חָבַק	וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ	
נָפַל צוּר נָשַׁק	וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ׃	
נָשָׂה בָּכָה	וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׁים	
אָמַר	וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ	
	וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חַנַּן אֱלֹהִים	
נָגַשׁ	אֶת עַבְדֶּךָ׃ וַתִּגַּשְׁן הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה	
שָׁחָה	וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֻיָן׃ וַתִּגַּשׁ גַּם	
	לֵאָה וְיַלְדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ	
	יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֹּאמֶר מִי לְךָ	
חָנָה	כָל הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי	
	וַיֹּאמֶר לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃	

Trãsla. Chal.

angelũ dei facie ad faciẽ ⁊ salua facta est aĩa mea. Et ortus est ei sol qñ trãsiuit phanuel: ⁊ ipse claudicabat sup femur suũ. Propterea nõ comedũt filij israel neruum qui emarcuit: q̃ est furta palmã femoris vsq; in presentẽ diez: eo q̃ tetigit in palmã femoris iacob in neruo qui emarcuit. Cap. 33.

Et leuauit iacob ocłos suos ⁊ vidit. Et ecce esau veniebat: ⁊ cũ eo q̃drin gẽti vir: ⁊ diuisit filios cuz lia ⁊ cũ rachel ⁊ cũ duab⁹ cõcubinis. Et posuit cõcubinas ⁊ filios earuz in pncipio: liãq; ⁊ filios suos posteriores. Rachel aũt ⁊ ioseph nouissimos. et ipse transiuit ante eos ⁊ adorauit sup terrã septẽ vicibus: donec appropinq̃uit vsq; ad frez suũ. Et cucurrit esau in occursum eius: ⁊ amplexat⁹ est cũ: ⁊ ruit sup collũ eius ⁊ osculat⁹ est eum: ⁊ fleuerũt. Et leuauit oculos suos: viditq; mulieres ⁊ filios: ⁊ ait. Qui sũt isti tibi: et ait. Filij sunt quos donauit de⁹ seruo tuo. Et accesserunt cõcubine ⁊ filij earũ ⁊ adorauerũt: et accessit etiã lia ⁊ filij sui ⁊ adorauerũt: ⁊ postea accessit ioseph et rachel ⁊ adorauerũt. Et ait. Ad qd tibi hec turma quam obuiam habui: et ait. Et inueniam gratiam in oculis domini mei.

Interp̃. chal.

מַלְאָכָא דַּייָי אֲפִין פָּאֲפִין וְאִישְׁתְּזִבַת נַפְשִׁי׃ וּדְמַח לֵיהּ שִׁמְשָׁא כְּמָא דְּעָבַר יָת פְּנוּאֵל
וְהוּא מְכַלַּע עַל יַרְכֵיהּ׃ עַל כֵּן לָא אָכְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת גִּידָא דְּנָשְׁיָא דְּעַל מְפַרְקַת
עַד יוֹמָא הָדֵין אֲרֵי קְרֵיב בְּפִתְיָי יַרְכָּא דְּיַעֲקֹב בְּגִידָא דְּנָשְׁיָא׃

Ca. xxxiij.

וְזָקַף יַעֲקֹב עֵינוֹהִי וְחָזָא וְהָא עֵשָׂו אָתָא וְעִמֵּיהּ אַרְבַּע מְאָה גוּבְרִין וּפַלֵּיג יָת בְּנַיָּא עַל
לֵאָה וְעַל רָחֵל וְעַל תַּרְתֵּין לְחֵינָתָא׃ וְשַׁוִּי יָת לְחֵינָתָא וְיָת בְּנֵיהֶן קֳדָמַיְתָא וְיָת לֵאָה
וּבְנָהָא בַּתְרָאִין וְיָת רָחֵל וְיָת יוֹסֵף בַּתְרָאִין׃ וְהוּא עָבַר קֳדָמֵיהוֹן וּסְגִיד עַל אַרְעָא שְׁבַע
זִמְנִין עַד מִקְרְבֵיהּ עַד אֲחוֹהִי׃ וְרָהֵם עֵשָׂו לְקַדָּמוּתֵיהּ וְגַפֵּיף לֵיהּ וּנְפַל עַל צַוָּארֵיהּ
וְנַשְׁקֵיהּ וּבְכוֹ׃ וּזְקַף יָת עֵינוֹהִי וְחָזָא יָת נְשַׁיָּא וְיָת בְּנַיָּא וְאָמַר מַן אִלֵּין לָךְ וְאָמַר בְּנַיָּא
דְּחַס יְיָ יָת עַבְדָּךְ׃ וּקְרִיבָא לְחֵינָתָא אִינִין וּבְנֵיהֶן וְסָגִידָן׃ וּקְרִיבַת אַף לֵאָה וּבְנָהָא
וְסָגִידָן וּבַתַר כֵּן קְרִיב יוֹסֵף וְרָחֵל וְסָגִידוּ׃ וַאֲמַר מַן לָךְ כָּל מַשְׁרְיָתָא הָדָא דְּעַרְעֵית
וַאֲמַר לְאַשְׁכָּחָא רַחֲמִין בְּעֵינֵי רִבּוֹנִי׃

Pritiua heb. | Ter.Heb. | Seſ. | Ca.xxxiij. | Trãſla.B.Hiero. | Trãſla.Ere.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל נָא אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי׃ קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ כִּי חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל וַיִּפְצַר בּוֹ וַיִּקָּח׃ וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלְכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וְדָפְקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל הַצֹּאן׃ יַעֲבָר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וְאָנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה נָּא עִמְּךָ מִן הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃ וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וְלִמְקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֻכּוֹת׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר׃ וַיִּקֶן אֶת חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי

m at ille ait. o Habeo q plurima r frater mi. s sint ꝯ tua x tibi. y Dixitq; iacob. a noli ita b obsecro: sed ꝯ si c inueni f gratiam g in oculis tuis: h accipe ꝯ munuſculũ k de mãibus meis. n Sic enim o vidi ꝯ p facie tuã: q quasi viderim r vultũ o dei. t Esto mihi p pitius: & u suscipe bñdictionẽ a quam b attuli ꝯ tibi: & d quã c donauit mihi f deus tribuens ꝯ k oia. Vix fratre cõpellente u suscipiẽs o ait, p Gradiamur simul: eroq; socius itineris tui. r Dixitq; iacob. r Nosti k dñe mi q p uulos habeam b teneros c & oues b & boues c fetas f mecũ: g q̃s si plus ī ambulando fecero laborare: k moriẽtur r vna b die cuncti m greges. n Precedat p dñs meus q añ seruũ suũ s & ego t sequar n paulatim x vestigia eius: sicut video ro c paruulos meos posse d ꝯ donec ꝯ veniam g ad b dñm meũ in seir. ꝯ k Rñdit t esau. Oro te vt p d q ppl'o r q s mecũ ẽ: saltẽ socii m rẽmaneãt vic ꝯ. Nõ est inqt necesse k hoc vno tm indigeo vt r inueniã r gram s in conspectu tuo b dñe mi. c Reuersus ẽ itaq; illo b die c esau s itinere quo venerat b in seir: & iacob b vẽit i sochot: vbi m edificata o domo p & q fixis r tẽtoriis n appellauit k nomẽ loci illius r sochot. i. tabernacula. a Trãſiuitq; in c salẽ o vrbẽ c sichimorũ q ẽ i terra b chanaã. i post q reuersus ẽ k de mesopotamia r syrie: m & hitauit n iuxta p oppidũ: q emit q s ptẽ r agri in q r fixerat r tabernacula n a b filiis c emor o patris ꝯ

dixit ãt esau: sũt mihi multa frater. sint tibi tua. εἶπε δὲ Ἠσαῦ, ἔστι μοι πολλὰ ἀδελφέ· ἔσω σοι τὰ σά. dixit ãt iacob: si inueni graz coꝝ te: accipe εἶπε δὲ Ἰακώβ, εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ dona p meas manꝰ. ppter hoc vidi facieꝝ tuã: sicut si qs videret faciẽ dei. τ bñdixiſti mihi. accipe bñdictiões meas: qs attuli tibi, quoniã misertꝰ ẽ mei deꝰ: τ sũt mihi oia. et compulit eũ: τ accepit. et dixit: discedẽtes: gradiamur ī rectũ. dixit ãt illi: dñs meꝰ scit: q pueri teneriores sunt: τ oues τ boues lactãtes apud me. si ergo vrgeã eos vna die δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὡς ἂν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ· καὶ εὐλόγησάς μοι. accipe bñdictiões meas: qs attuli tibi, quoniã misertꝰ ẽ mei deꝰ: τ sũt mihi oia. et compulit eũ: τ accepit. et dixit: discedẽtes: gradiamur ī rectũ. dixit ãt illi: dñs meꝰ scit: q pueri teneriores sunt: τ oues τ boues lactãtes apud me. si ergo vrgeã eos vna die 2.Reg. 19.c. 1.Reg. 25.d.

ὅτι ἠλέησέ με ὁ θεός, καὶ ἔστι μοι πάντα· καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔλαβε· καὶ εἶπεν, ἀπαράψαντες, πορευώμεθα εἰς εὐθεῖαν· εἶπε δὲ αὐτῷ, ὁ κύριός μου γινώσκει, ὅτι παιδία ἁπαλώτερά ἐστι, καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ βόες θηλάζοντα ἐπ' ἐμοί· ἐὰν οὖν καταδιώξω αὐτοὺς ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη. προέλθέτω δὴ ὁ κύριός μου πρὸ προσώπου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω τῷ ποδὶ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίας μου, καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων μου, ἕως ἔλθω πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς σηείρ. εἶπε δὲ Ἠσαῦ, καταλείψω δή σοι ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπε, ἵνα τί τοῦτο; ἱκανόν, ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου κυρίε. ἀπέστρεψε δὲ Ἠσαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς σηείρ. καὶ Ἰακὼβ ἀπαίρει εἰς σκηνάς· καὶ ποιεῖ ἑαυτῷ οἰκίας, καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησεν ἑαυτῷ σκηνάς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου σκηνάς. καὶ ἦλθεν Ἰακὼβ εἰς σαλὴμ πόλιν Σικιμιτῶν, ἣ ἐστιν ἐν γῇ Χαναάν· ὅτε ἦλθεν ἐκ μεσοποταμίας συρίας· καὶ παρενέβαλεν κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως· καὶ ἐκτήσατο τὸν μερίδα τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν σκηνήν. ſuã: ab hemor patre. αὐτοῦ, παρὰ ἐμμὼρ πατρὸς

Pritiua chal'. | Interp̃ .chal'.

Et dixit esau. Habeo multũ frater mi: ꝑfit tibi quod tuũ est. Et dixit iacob: obsecro nũc si inuenī nũc gram in oculis tuis: vt suscipias munꝰ meuz de manu mea: q̃ sic vidi faciem tuã quasi viderim faciẽ principis: τ placuiſti mihi. Suscipe obsecro munus meũ: qđ oblatum est tibi: qñ misertꝰ est mihi deꝰ: τ qñ habeo oia: τ coegit eũ: τ suscepit. Et dixit: ꝑficiscere τ eamus: τ ibo e regione tui. et dixit ei. Dñs meꝰ scit qñ parvuli sunt teneri: τ oues τ boues lactãtes apud me: τ si fatigarent eas vno die: morientꝰ oẽs oues: transeat nunc dñs meus ante seruũ suũ: τ ego ducã paulatim iuxta gressum familie q̃ ẽ cozã me: τ fin gressuz paruulorꝝ: donec veniã ad dñm meũ in seir. τ dixit esau. Dimittã nũc tecũ de popło q̃ mecũ est: et dixit, Ad qđ: inueniã gratiã in oculis dñi mei. Et reuersus ẽ esau in die illa per viam suã in seir: τ iacob profectus est in sochoth. Et edificauit sibi domũ: τ pecoribꝰ suis fecit vmbraculã: ꝑpterea vocatũ est nomẽ loci sochoth. Et venit iacob sanus in ciuitatẽ sichem: q̃ est in terra chanaan qñ veniebat de mesopotamia syrie: τ mansit e regione ciuitatis: emitq; possessionẽ agri: in quo tetẽderat tabernaculum suum de filijs hemor patris ꝯ

Transla. Chal'.

וַאֲמַר עֵשָׂו אִית לִי סַגִּי אַחַר אַצְלַח בְּדִילָךְ׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב בְּבָעוּ מִן קֳדָמָךְ אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רְחִמִין בְּעֵינָךְ וְתִקַּבֵּיל מִנְחָתִי מִן יְדִי אֲרֵי עַל כֵּן חֲזֵיתִינוּן לְאַפָּךְ כְּחָזוּ אַפֵּי רַבְרְבַיָּא וְאִתְרְעֵיתָא לִי׃ קַבֵּיל כְּעַן יָת תִּקְרִי וּבְתִי דְּאִיתְתֵּיתִ לָךְ אֲרֵי רַחִים עֲלַי יְיָ וַאֲרֵי אִית לִי כֹּלָּא וְתַקִּיף בֵּיהּ וְקַבֵּיל׃ וַאֲמַר לֵיהּ נְטוֹל וְנֵהַךְ וְאֵיזֵיל לְקִבְלָךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ רְבּוֹנִי יְדַע אֲרֵי יַנְקָא רַכִּיכִין וְעָנָא וְתוֹרֵי מְנִיקָתָא עֲלַי וְאִם יְדַהֲקִנּוּן יוֹמָא חַד וּמֵיתוּן כָּל עָנָא׃ יִעְבַּר כְּעַן רְבּוֹנִי קֳדָם עַבְדֵּיהּ וַאֲנָא אֶדְבַּר בְּנֵיחַ לְרֶגֶל עוֹבָדְתָא דְּקָדָמַי וּלְרֶגֶל בְּנַיָּא עַד דְּאֵעוֹל לְוָת רְבּוֹנִי לְשֵׂעִיר׃ וַאֲמַר עֵשָׂו אֶשְׁבּוֹק כְּעַן עִמָּךְ מִן עַמָּא דְּעִמִּי וַאֲמַר לְמָה דֵּנָן אַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רְבּוֹנִי׃ וְתַב בְּיוֹמָא הַהוּא עֵשָׂו לְאוֹרְחֵיהּ לְשֵׂעִיר׃ וְיַעֲקֹב נְטַל לְסֻכּוֹת וּבְנָא לֵיהּ בֵּיתָא וְלִגְיֵתֵיהּ עֲבַד מַטַּלָּן עַל כֵּן קְרָא שְׁמָא דְּאַתְרָא סֻכּוֹת׃ וַאֲתָא יַעֲקֹב שְׁלֵם קִרְתָּא דִּשְׁכֶם דִּי בְּאַרְעָא דִּכְנַעַן בְּמֵיתֵיהּ מִפַּדַּן אֲרָם וּשְׁרָא לְקִבֵּיל קִרְתָּא׃ וּזְבַן יָת אַחֲסָנַת חַקְלָא דִּפְרַסֵיהּ תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ מִיַּד דְּבְנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

sychem: centũ agnis. et statuit illic altare. et
συχέμ, ἑκατὸν ἀμνῶν· καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον· καὶ
inuocauit deũ israel.
ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν Ἰσραήλ. Ca. 32.

Egressa ẽ ãt dina: filia lie: quã pepit ia
Ἐξῆλθε δὲ Δίνα, ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκεν τῷ Ια-
cob: vt cognosceret filias indigenarũ.
κώβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων.
et vidit eã sychem filiꝰ emor: eueus: princeps
καὶ εἶδεν αὐτὴν συχὲμ υἱὸς Ἐμμὼρ, ὁ Εὐαῖος, ὁ ἄρχων
terre. et accipiẽs eã: dormiuit cũ illa: et
τῆς γῆς· καὶ λαβὼν αὐτήν, ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ
humiliauit eã. et intendit aĩe dine
ἐταπείνωσεν αὐτήν· καὶ προσέσχε τῇ ψυχῇ Δίνας τῆς
filie iacob. et dilexit virginẽ. et locu
θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον· καὶ ἐλά-
3. Reg. 1. tus ẽ sc̃m mentẽ virginis ei. ait ãt
λησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῇ. εἶπε δὲ
sychem ad emor pfem suũ: dicẽs: accipe mihi
συχὲμ πρὸς Ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτοῦ, λέγων, λαβέ μοι
puellã hãc in vxorẽ. iacob ãt audiuit
τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ἰακὼβ δὲ ἤκουσεν,
ꝙ polluit sychem filius emor dinam filiã
ὅτι ἐμίανε συχὲμ ὁ υἱὸς Ἐμμὼρ Δίναν τὴν θυγατέρα
suã. at filij eius erãt cũ pecoribꝰ ĩ
αὐτοῦ· οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν ἐν τῷ
agro. tacuit ãt iacob: donec venirẽt ip-
πεδίῳ. παρεσιώπησε δὲ Ἰακώβ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐ-
si. egressus ẽ ãt emor pater sychem ad iacob:
τούς. ἐξῆλθε δὲ Ἐμμὼρ ὁ πατὴρ συχὲμ πρὸς Ἰακώβ,
vt loq̃retur ei. at filij iacob venerũt de agro.
λαλῆσαι αὐτῷ. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου.
vt ãt audierũt: cõpuncti sunt viri: et tristẽ
ὡς δὲ ἤκουσαν, κατηνύχθησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν
fuit illis valde. qꝛ turpe fecit ĩ israel
ἦν αὐτοῖς σφόδρα. ὅτι ἄσχημον ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ
sychem: dormiẽs cũ filia iacob. et nõ
συχέμ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ἰακώβ· καὶ οὐχ
sic erit. et locutꝰ ẽ eis emor: dicẽs: sy-
οὕτως ἔσται· καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς Ἐμμὼρ, λέγων, συ-
chẽ filiꝰ meꝰ elegit ex aĩa filiã ve-
χὲμ ὁ υἱός μου προῄρηται τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ὑ-
strã. date eã illi vxorẽ. et affinitatẽ cõtra-
μῶν. δότε αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα· καὶ ἐπιγαμβρεύσα-
hite nobiscũ. filias vꝝas date nobis: ꝛ fi-
σθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυ-
lias nꝝas accipite filijs vꝝis: et inf nos ha
γατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ἡμῖν κα-
bitate. et terra ecce lata coram vobis: ha
τοικεῖτε· καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν, κα-
bitate: et negociamini in ea: ꝛ acquirite ea.
τοικεῖτε, καὶ ἐμπορεύεσθε ἐν αὐτῇ, καὶ κτᾶσθε ἐν αὐ-
virit ãt sychem ad patrẽ eius: et ad
τῇ. εἶπε δὲ συχὲμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πρὸς

Trãsla. B. Hiero.

ꝛsichem ꝛcentum ᵍagnis:
ⁿ& erecto ᵗibi ꝯꝯꝯꝯꝯ:ꝯꝯ
ᵏaltari: ˡinuocauit ᵐsup il
lud ⁿfortissimum ᵒdeum
ᵖIsrael. Ca. 34.
Egressa est aũt ᵇdina
ᶜfilia ᵈlie: ᵇvt vide-
deret ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗmulieres ᵏregionis illi-
us. ᵐquã ˡcum vidisset ⁿsi
chem ᵒfilius ᵖ emor ᵍeuei
ʳprĩceps ˢterre illius: ada
mauit ᵘeam: ˣ& rapuit ˣ&
dormiuit ʳcũ illa: ʸvi op-
primẽs virginẽ. ᵃEt con
glutinata ẽ ᵇanima eius
ᶜcum ea: tristemq̃ deliní
uit blandiciis. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘ& pergẽs ᵖad ᵍemor ʳpa
trem suum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜaccipe ⁿingt ᵘ mihi ʳpuel
lam ˢhãc ᵃcõiugẽ. Quod
ᵇcũ ᶜaudisset ᵇiacob absẽ
tibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈfiliis & in pastu ᵐpecorũ
occupatis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉsiluit ᵍdonec ʳ redirent.
ᵃEgresso autem ꝯꝯꝯꝯ
ᶜemor ⁿpatre ʳsichem ᵍ vt
loqueretur ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛad ᵗiacob: ecce ᶜ filii eius
ᶜveniebant ᵈe ᵍagro: ꝯꝯ
ᵇauditoq̃ quod accide-
rat: ꝯꝯꝯꝯꝯ: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡirati sunt ⁿ valde. ᵉco ꝙ
ᵖfedam rem ᵍopatus eẽt
ʳin israel: ᵃ& violata ᵗfilia
ⁿiacob rẽ illicitã ppetraꝛ
set. ᵃLocutus est ᵗitaq̃ ᵇe-
morᶜad eos. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜSichem ᶠfilii mei ᵍadhe-
sit ᵇanima ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗfilie vestre. ᵏ Date ᵐcam
ⁿilli ᵒvxorem: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ& iũgamus vicissim cõ
nubia. ᶠfilias vꝝas ᵍtradi-
teᶠnobis: ⁿ & ˣfilias nꝝas
ʳaccipite: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃ&ᵇhabitate ⁿnobiscum.
ᶜTerra ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜin potestate vestra ᵇest:
ᶠexercete: ᵍ negociami:
ᵇ& possidete ᵗea. Sed ᵏ &
ˡsichẽ ᵐad ⁿpatrem ᵒ & ad

Tex. Heb. Gen. Ca. xxxiiii. Pritiua. heb.

שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּצֹּב שָׁם
מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַתֵּצֵא דִינָה בַּת Cap. xxxiiij.
לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת A
בְּבְנוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם
בֶּן חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח
אֶת־שָׁכַב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ׃ וַתִּדְבַּק
נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת
הַנַּעַר וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנָּעַר׃
וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל חֲמוֹר אָבִיו לֵאמֹר
קַח לִי אֶת הַיַּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃
וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת דִּינָה
בִּתּוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה
וְהֶחֱרַשׁ יַעֲקֹב עַד בֹּאָם׃ וַיֵּצֵא
חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם אֶל יַעֲקֹב לְדַבֵּר
אִתּוֹ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן הַשָּׂדֶה
כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה
בְּיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת בַּת יַעֲקֹב וְכֵן
לֹא יֵעָשֶׂה׃ וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם
לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ
בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃
וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ
לָנוּ וְאֶת בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם׃
וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה
לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וְסִחֲרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ
בָהּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל אֲבִיהָ וְאֶל

Pritiua. heb.

קוּם דַּבַּח
יָלַד חָזָא
רָנַב עָנָה רָעָה
חָם עָלַם
אָמַר נָסַב אִתָּא
בַּר נְתָא אָתָא
עוֹל
נָסַס קָלָה שָׁכַב
בַּר עָבַד אָמַר
רָעָה יָהַב אִנְתָּה
חָתַן נָתַן נָסַב
חָתַב רָוָה חָסַן

Trãsla. Chal.

sichem centum agnis. Et erexit ibi altare: ꝛ sacrifica
uit super illud coram fortissimo deo israel. Ca. 34
Et egressa est dina filia lie quã pepererat iacob
vt videret filias terre: ꝛ vidit eam sichem filius
hemor cuei principis terre: et tulit eam: dormiitq̃
cuꝫ ea: ꝛ oppressit eam. Et complacuit aĩe sue in dina
filia iacob: ꝛ dilexit puellam: ꝛ locutus est consolatio
nes ad cor puelle. et ait sichem ad hemor patrem suũ
dicens. Accipe mihi puellam hanc in vxorem. Et ia-
cob audiuit ꝙ violata esset dina filia sua: et filij sui
erant cum pecoribus suis in agro: et siluit iacob do-
nec venirent. Egressusq̃ est hemor pater sichẽ ad ia-
cob: vt loqueretur cum eo. Filij autem iacob venerũt
de agro: cliq̃ audissent quod factum fuerat: indigna
ti sunt viri ꝛ irati sunt valde: quoniã ignominia facta
esset in israel: dormiendo cuꝫ filia iacob: ꝛ sic non de
buerat fieri. Et locutus est hemor cũ eis dicens. Ani
me sichem filij mei complacuit filia vestra: date ob-
secro eam ipsi in vxorem: ꝛ iungite cõnubia nobiscũ:
filias vestras dabitis nobis: ꝛ filias nꝝas accipietis
vobis. Et nobiscũ habitabitis: terra autem est coram
vobis: manete: et negociamini in ea: atq̃ possidete
eam. Dixitq̃ sichem patri eius ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Interp. chal.

דִּשְׁכֶם בְּמֵאָה חוּרְפָּן׃ וְאֲקִים תַּמָּן מַדְבְּחָא וּפַלַּח עֲלוֹהִי קֳדָם אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל׃

Ca. xxxiiij.

וּנְפַקַת דִּינָה בַּת לֵאָה דְּיָלְדַת לְיַעֲקֹב לְמֵיחֲזֵי בְּבְנָת אַרְעָא׃ וַחֲזָא
יָתַהּ שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר חִוָּאָה רַבָּא דְּאַרְעָא וּנְסִיב יָתַהּ וּשְׁכִיב יָתַהּ וְעַנְיָהּ׃ וְאִתְרְעָיַת
נַפְשֵׁיהּ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וְרִחֵים יָת עוּלֵימְתָא וּמַלֵּיל עַל לִבָּא דְּעוּלֵימְתָא׃
וַאֲמַר שְׁכֶם לַחֲמוֹר אֲבוּהִי לְמֵימַר סַב לִי יָת עוּלֵימְתָא הָדָא לְאִיתּוּ׃ וְיַעֲקֹב שְׁמַע
אֲרֵי סָאִיב יָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ וּבְנוֹהִי הֲווֹ עִם גֵּיתּוֹהִי בְּחַקְלָא וְשָׁתִיק יַעֲקֹב עַד מֵיתֵיהוֹן׃
וּנְפַק חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁכֶם לְוָת יַעֲקֹב לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב עָלוּ מִן חַקְלָא כַּד שְׁמָעוּ
וְתָקִיפוּ גּוּבְרַיָּא וְתָקֵיף לְהוֹן לַחְדָּא אֲרֵי קְלָנָא עֲבַד בְּיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁכַּב יָת בְּרַתָּא
דְּיַעֲקֹב וְכִדֵּין לָא כְשַׁר לְמֶעְבַּד׃ וּמַלֵּיל חֲמוֹר עִמְּהוֹן לְמֵימַר שְׁכֶם בְּרִי אִיתְרְעָיַת
נַפְשֵׁיהּ בְּבְרַתְכוֹן הַבוּ כְעָן יָתַהּ לֵיהּ לְאִיתּוּ׃ וְאִיתְחַתְּנָא בְּנָתַיכוֹן תִּתְּנוּן לַנָא בְּנָתַיִן
בְּנָתַנָא תְּסָבוּן לְכוֹן׃ וְעִמָּנָא תֵּיתֵבוּן וְאַרְעָא תְּהֵא קֳדָמֵיכוֹן תֵּיבוּ וְעִיבִידוּ בַּהּ סְחוֹרְתָא
וְאֵחְסִינוּ בַּהּ׃ וַאֲמַר שְׁכֶם לַאֲבוּהִי

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Geſi. Ca. xxxiiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אֲחֵיהֶ֑ם אֶמְצָא־חֵן֙ בְּעֵינֵיכֶ֔ם וַאֲשֶׁר		fratres eius: dicẽs: inuenĩã gſaz coram	τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, λέγων, εὕροιμι χάριν ἐναντί-
תֹּאמְר֣וּ אֵלַ֔י אֶתֵּ֖ן וְהַרְבּ֣וּ עָלַ֑י מְאֹ֗ד	אֲמַר נָתַן רָבָה	vobis. et qđcũq; dixeritis: dabim⁹. implete	ον ὑμῶν. καὶ ὃ ἂν εἴπητε, δώσομεν. πληθύνατε τὴν
מֹהַ֣ר וּמַתָּ֔ן וְאֶתְּנָה֙ כַּאֲשֶׁ֣ר תֹּאמְר֔וּ אֵלַ֑י	נָתַן	dotẽ valde: et dabo sicut dixeritis mihi: et	φερνὴν σφόδρα, καὶ δώσω καθὸ ἂν εἴπητέ μοι, καὶ
וְתִתְּנ֥וּ לִ֛י אֶת־הַנַּ֥עַר לְאִשָּׁ֖ה׃	אֵלַי	dabũtis mihi puellã hãc i vxorẽ. respon	δώσετέ μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. ἀπεκρί
וַיַּעֲנ֣וּ בְנֵי־יַעֲקֹב֩ אֶת־שְׁכֶ֨ם וְאֶת־	עָנָה	derũt ãt filij iacob ſychem et emor pr̃i	θησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ιακὼβ τῷ συχὲμ καὶ ἐμμὼρ τῷ πρὸ
חֲמ֤וֹר אֲבִיו֙ בְּמִרְמָ֔ה וַיְדַבְּר֕וּ אֲשֶׁ֥ר	דִּבֶּר	ſuo cũ dolo. et locuti ſũt eis: qz polluc	αὐτοῦ μετὰ δόλου. καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμία
טִמֵּ֖א אֶת־דִּינָ֣ה אֲחֹתָ֑ם וַיֹּאמְר֖וּ׃		rãt dinã ſororẽ ſuam: et dixerũt eis ſy	νηται τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ εἶπον αὐτοῖς συ
אֲלֵיהֶ֔ם לֹא־נוּכַ֥ל לַעֲשׂ֖וֹת הַדָּבָ֣ר׃	תֵּל עָשָׂה	meon ⁊ leui fratres dine: nõ poterimus face	μεὼν καὶ λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δίνας, οὐ δυνησόμεθα ποιῆ
הַזֶּ֔ה לָתֵ֥ת אֶת־אֲחֹתֵ֖נוּ לְאִ֣ישׁ׃	נָתַן	re xbũ hoc: dare ſororẽ noſtrã hoi ha	σαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνδρὶ ἐ
אֲשֶׁר־לוֹ֙ עָרְלָ֔ה כִּי־חֶרְפָּ֥ה הִ֖וא׃		benti p̃eputiũ: eſt enĩ opprobriũ nobis. ſolũ in hoc	χοντι ἀκροβυσίαν, ἔστι γὰρ ὄνειδος ἡμῖν. μόνον ἐν τού
לָ֑נוּ אַךְ־בְּזֹ֣את נֵאוֹת֩ לָכֶ֨ם אִם־	נָאָה	aſſimilabimur vobis: et habitabim⁹ inſ vos: ſi fue	τῳ ὁμοιωθησόμεθα ὑμῖν, καὶ οἰκησόμεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γέ
תִּהְי֣וּ כָמֹ֔נוּ לְהִמּ֥וֹל לָכֶ֖ם כָּל־זָכָֽר׃	הָיָה כְּמוֹ נָמַל	ritis ſicut nos et vos: i circũcidẽ do vſq	νησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῶν
וְנָתַ֨נּוּ אֶת־בְּנֹתֵ֜ינוּ לָכֶ֗ם וְאֶת־		oẽ maſculinũ: ⁊ dabim⁹ filias nſras vo	τὰν ἀρσενικόν, καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑ
בְּנֹתֵיכֶ֤ם נִקַּֽח־לָ֙נוּ֙ וְיָשַׁ֣בְנוּ אִתְּכֶ֔ם	לָקַח	bis: et ve filiab⁹ vſis accipiem⁹ nobis:	μῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν λημψόμεθα ἡμῖν,
וְהָיִ֥ינוּ לְעַ֖ם אֶחָֽד׃ וְאִם־לֹ֣א	הָיָה	et habitabimus apꝺ vos: ⁊ erimus gen⁹ vnũ. ſi aũt	καὶ οἰκησόμεν παρ' ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα γένος ἕν. ἐὰν δὲ
תִּשְׁמְעוּ֙ אֵלֵ֔ינוּ לְהִמּ֖וֹל וְלָקַ֣חְנוּ׃	שָׁמַע	non audieritis nos: ⁊ circũciſi fueritis: accipiẽtes	μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν, καὶ περιτέμνησθε, λαβόντες
אֶת־בִּתֵּ֔נוּ וְהָלָ֖כְנוּ׃ וַיִּיטְב֥וּ	יָטַב	filiã nſraz: abibimus. et placuerũt xba	τὴν θυγατέρα ἡμῶν, πορευσόμεθα. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι
דִּבְרֵיהֶ֖ם		coram emor: et coram ſychem: filio emor	ἐναντίον ἐμμὼρ, καὶ ἐναντίον συχέμ, τοῦ υἱοῦ ἐμμὼρ.
בְּעֵינֵ֣י חֲמ֔וֹר וּבְעֵינֵ֖י שְׁכֶ֣ם בֶּן־		et nõ tardauit iuuenis facere verbũ hoc:	καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο,
חֲמ֑וֹר וְלֹא־אֲחַ֣ר הַנַּ֔עַר לַעֲשׂ֖וֹת		iacubuerat.n. filie iacob. ipſe ãt erat gloſiſſi	ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ Ιακώβ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότα
הַדָּבָ֔ר כִּ֥י חָפֵ֖ץ בְּבַ֣ת יַעֲקֹ֑ב וְהוּא֙		m⁹ oĩz q̃ in domo pr̃is ſui. veniũt	τος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἦλθε
נִכְבָּ֣ד מִכֹּ֔ל בֵּ֖ית אָבִֽיו׃ וַיָּבֹ֣א חֲמ֔וֹר	כָּבַד בּוֹא	tos oĩz ꝺ in domo pr̃is ſui. venit	τος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἦλθε
וְשֶׁכֶם֙ בְּנ֣וֹ אֶל־שַׁ֣עַר עִירָ֔ם		ãt emor et ſychem filꝰ eius ad portã	δὲ Ἐμμὼρ καὶ συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς
וַיְדַבְּר֣וּ אֶל־אַנְשֵׁ֣י עִירָ֔ם לֵאמֹ֖ר׃	דִּבֶּר	ciuitatis eoꝝ: et locuti ſũt ad viros	πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς
הָאֲנָשִׁ֥ים הָאֵ֛לֶּה שְׁלֵמִ֥ים הֵ֖ם		ciuitatis eoꝝ: dicẽtes. hoies iſti pacifici ſunt:	πόλεως αὐτῶν, λέγοντες· οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι,
אִתָּ֑נוּ וְיֵשְׁב֣וּ בָאָ֔רֶץ וְיִסְחֲרוּ־אֹתָ֖הּ	סָחַר	nobiſcũ hitent ſup terrã: ⁊ negocien	μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐμπορευέσθω
וְהָאָ֗רֶץ הִנֵּ֤ה רַחַבַת־יָדַ֙יִם֙ לִפְנֵיהֶ֔ם	פָּנֶה	tur in ea. at terra ecce lata : coã eis.	σαν ἐν αὐτῇ· καὶ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν.
אֶת־בְּנֹתָ֨ם נִקַּֽח־לָ֜נוּ לְנָשִׁ֗ים וְאֶת־	לָקַח נָשָׂה	filias eoꝝ accipiem⁹ nobis vxores:	τὰς θυγατέρας αὐτῶν λημψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας,

Pritiua chal'.	Interp. chal'.	Transla. Chal'.
שְׁכֶם אָמַר נָתַן	et fratribus. Inuenĩã gratiã in oculis veſtris ⁊ quic	וְלְאָחָא אַשְׁכַּח רְחִימִין בְּעֵינֵיכוֹן וְיָתִירִין לִי אִתַּן וְאֵסְגוּ עֲלַי לְחֲדָא מְהַרִין וּמַתָּנִין
סַגִּיא נָתַן יָהַב	quid dixeritis mihi dabo: multiplicate nimis ſup me	וְאִתֵּן כְּמָה דְתֵימְרוּן לִי וְהָבוּ לִי יָת עוּלֵימְתָא לְאִיתוּ וְאִתְּיבוּ בְּנֵי יַעֲקֹב יָת שְׁכֶם וְיָת
עָלַם תּוּב יָכַל	dotem ⁊ munera: ⁊ dabo ſicut dixeritis mihi: et date	חֲמוֹר אֲבוּהוֹן בְּחֶכְמְתָא וּמַלִּילוּ דְסַאִיב יָת דִּינָה אֲחָתְהוֹן וַאֲמָרוּ לְהוֹן לָא נִיכוֹל לְמֶעְבַּד
עֲבַד נָתַן חֶסֶד	mihi puellam in vxorem. Et reſponderunt filij iacob	פִּתְגָמָא הָדֵין לְמִיתֵּן יָת אֲחָתָנָא לְגֶבֶר דְּלֵיהּ עָרְלְתָא אֲרֵי חִסּוּדָא הִיא לָנָא: בְּרַם
טַפַּס הַוֵה גֶּזֶר	ad ſichem ⁊ ad hemor atq; locuti ſunt ſapienter: eo q	בְּגִין כְּדֵין נֵיפַק לְכוֹן אִם תְּהוֹן כְּוָתְנָא לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא: וְנֵיתֵן יָת בְּנָתָנָא לְכוֹן וְיָת
יָהַב הֵיכָא קְבֵל	violata eſſet dina ſoror eorũ. dixerũtq; eis. Non poſſu	בְּנָתֵיכוֹן נִיסַב לָנָא וְנֵיתֵב עִמְכוֹן וְנֶהֱוֵי לְעַמָּא חַד: וְאִם לָא תְּקַבְּלוּן מִינָּנָא לְמִגְזַר
דְּבַר אָזַל	mus facere rem hanc: vt demus ſororem noſtrã viro	וְנִדְבַּר יָת בְּרַתָּנָא וְנִזַּל: וּשְׁפַרוּ פִּתְגָמַיְהוֹן בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר: וְלָא
עֲבַד רַעֲיָא	habenti p̃eputium: quoniã opprobriũ eſt nobis. ſed	אוֹחַר עוּלֵימָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא דְּרַתָּנָא וְנָח רַעְיָא בְּרַתָּא דְּיַעֲקֹב וְהוּא יַקִּיר מִכֹּל בֵּית אֲבוּהִי:
קָרָה אָמַר	in hoc cõueniemus vobiſcũ. Si fueritis ſicut nos: vt	וַאֲתָא חֲמוֹר וּשְׁכֶם בְּרֵיהּ לְתַרְעָא דְקִרְיָתְהוֹן וּמַלִּילוּ עִם אֱנָשֵׁי קִרְיָתְהוֹן לְמֵימָר:
עֲבַד	circũcidatur ex vobis oĩs maſculus: ⁊ dabim⁹ filias	גּוּבְרַיָּא הָאִלֵּין שְׁלִימִין אִינּוּן עִמָּנָא וְיִתְּבוּן בְּאַרְעָא וְיִתְּגְּרוּן בַּהּ וְאַרְעָא הָא
פָּתָה יָד נָשָׂה	noſtras vobis: ⁊ filias veſtras accipiemus nobis: et	פְּתִיתָא יְדִין קֳדָמֵיהוֹן יָת בְּנָתְהוֹן נִיסַב לָנָא לְנָשִׁין וְיָת
	habitabimus vobiſcũ: erimuſq; in vnũ populũ. et ſi	
	non acquieuerit is nobis vt circũcidamini: tollemus	
	filiam noſtram: ⁊ ibimus. Et placuerũt verba eorum	
	in oculis hemor ⁊ in oculis ſichem filij hemor: ⁊ non	
	diſtulit puer facere rem illã: qñ cõplacuit ſibi in filia	
	iacob: ⁊ ipſe erat honorabilior oĩbꝰ domo patris ſui.	
	Et venit hemor ⁊ ſichem filius eiꝰ ad portã ciuitatis	
	eorũ: ⁊ locuti ſunt cum viris ciuitatis eoꝝ dicentes.	
	Viri iſti pacifici ſunt nobiſcũ: ⁊ habitabũt in terra ⁊	
	negociabũtur in ea. terra autem ecce ſpaciosa eſt ⁊ la	
	ta coã eis. filias eoꝝ accipiemus nobis in vxores: ⁊	

Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina.

τ filias nras dabim⁹ eis. solũ in hoc assimilabimur nobis hoiẽs ist vt habitẽt vobiscũ: vt sit pplꝰ vnus: in circũcidendo nostrũ oẽm sculinũ: sicut et ipsi circũcisi sunt. τ pecora eorũ et quadrupedia eorũ: τ oia stantia nõ nra erũt? solũ in hoc assimilemur eis. et habitabũt nobiscũ. et audierũt me: et ascendit vniuersa masculinitas ciuitatis illius. et occiderũt hemor et sychem filiũ eius oẽs exeuntes portã ciuitatis eorũ: τ circũciderũt carnẽ prepucij eorũ oẽ masculinũ. factũ ẽ autẽ die tertio: qñ erãt i dolore: accipiẽtes duo filij iacob symeõ et leui: fratres dine: vnusqsq gladiũ suũ: igressi sũt i ciuitatẽ cõfidẽter: τ interfecerũt oẽ masculinũ. et occiderũt hemor et sychẽ filiũ eius oẽs exeuntes portã ciuitatis eorũ: τ circũciderũt carnẽ prepucij eorũ oẽ masculinũ. factũ ẽ autẽ die tertio: qñ erãt i dolore: accipiẽtes duo filij iacob symeõ et leui: fratres dine: vnusqsq gladiũ suũ: igressi sũt i ciuitatẽ cõfidẽter: τ interfecerũt oẽ masculinũ. et occiderũt hemor et sychẽ filiũ eius: et tulerũt dinã de domo sychẽ: et egressi sũt. at filij iacob ingressi sũp vulneratos: et diripuerũt ciuitatẽ: i q̃ polluerũt dinã sororẽ suã. et oues eorũ: et boues eorũ: et asinos eorũ: q̃cq̃q erãt i ciuitate: τ q̃cq̃q erãt in agro: tulerũt: et oia substantia eorũ et quadrupedia eorũ: et vxores eorũ et filios eorũ: et oẽm supellectilẽ eorũ: et diripuerũt. et captiuauerũt. et diripuerũt q̃cq̃q erãt i ciuitate: τ q̃cq̃q erãt in domibꝰ. vidit ãt iacob symeon et leui: odiosũ me fecistis: itaqꝫ malus ego sum oibus habitãtibus terrã: in cꝫ chananeis: et in pherezeis. ego ãt paucissimi sũi in numero. τ cõgregati sũp me: percutient me: et delebor ego: et domꝰ mea. illi ãt direxerũt me: τ delebor ego: et domꝰ mea.

Trãsla. B. Hiero.

nostras illis dabimus. Vnũ est quo differtur tãtum bonum. Si circumcidamus maſculos nr̃os ritũ gẽtis nr̃e tantes: & substãtia eorũ & pecora & cũcta que possident nostra erunt. Tãtũ in hoc acquiescamus: & habitantes simul vnũ efficiamus populũ. Assensiq̃ sunt omnes: circumcisis cũctis maribus. Et ecce die tertio qñ grauissimus vulnerum dolor arreptis duo filii iacob symeon & leui fratres dine gladiis: igressi sunt vrbẽ cõfidẽter: iterfectisq̃ oibus masculis & emor & sichem pariter necauerunt tollẽtes dinã de domo sichem sororem suam. Quibus egressis irruerunt super occisos ceteri filii iacob: & depopulati sunt vrbẽ in vltionẽ stupri: oues eorũ & armenta & asinos cunctaq̃ vastãtes q̃ in domibus & in agris erãt. parulos quoq̃ eorũ & vxores duxerũt captiuas. Quibus ppetratis audacter iacob dixit ad symeõ & leui. Turbastis me & odiosũ fecistis me chananeis & pherezeis habitatoribus terre huius. Nos pauci sumus: illi cõgregati pcutiẽt me & delebor ego & domus mea. Respõderũt.

Tex. Heb. Gen. Ca. xxxiiii. Pritiua. heb.

בְּנֹתֵינוּ נִתֵּן לָהֶם וְאֵת בְּנֹתֵיהֶם נִקַּח לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ אִתָּכֶם וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד׃ אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ אֶת בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃ וַיִּיטְבוּ דִבְרֵיהֶם בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר׃ וְלֹא אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃ וַיָּבֹא חֲמוֹר וְשֶׁכֶם בְּנוֹ אֶל שַׁעַר עִירָם וַיְדַבְּרוּ אֶל אַנְשֵׁי עִירָם לֵאמֹר׃ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם אִתָּנוּ וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת יָדַיִם לִפְנֵיהֶם אֶת בְּנֹתָם נִקַּח לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת בְּנֹתֵינוּ נִתֵּן לָהֶם׃ אַךְ בְּזֹאת יֹאתּוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ לִהְיוֹת לְעַם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל זָכָר כַּאֲשֶׁר הֵם נְמֹלִים׃ מִקְנֵהֶם וְקִנְיָנָם וְכָל בְּהֶמְתָּם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם וְיֵשְׁבוּ אִתָּנוּ׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶל חֲמוֹר וְאֶל שְׁכֶם בְּנוֹ כֹּל יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמֹלוּ כָּל זָכָר כֹּל יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃ וְאֶת חֲמוֹר וְאֶת שְׁכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי חָרֶב וַיִּקְחוּ אֶת דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם וַיֵּצֵאוּ׃ בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל הַחַלָלִים וַיָּבֹזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ אֲחוֹתָם׃ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם וְאֶת חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקָחוּ׃ וְאֵת כָּל חֵילָם וְאֶת כָּל טַפָּם וְאֶת נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיָּבֹזּוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בַּבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל שִׁמְעוֹן וְאֶל לֵוִי עֲכַרְתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֵׁב הָאָרֶץ בַּכְּנַעֲנִי וּבַפְּרִזִּי וַאֲנִי מְתֵי מִסְפָּר וְנֶאֶסְפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי׃ וַיֹּאמְרוּ

Transla. Chal.

filias nras dabimus eis. Sed in hoc cõueniẽt nobiscũ vir: vt hitent nobiscũ: vt sim⁹ in pplm vnũ: si circũcidet in nobis ois masculꝰ: sic̃ ipsi circũcisi sunt: pecora eoꝝ τ armẽta τ oia iumẽta eoꝝ nõne nobis erunt? Verum tñ cõuenam⁹ cũ eis: τ habitẽt nobiscũ. Et obediẽrũt hemor τ sichẽ filio eiꝰ oẽs q̃ ingrediebant portã ciuitatis illius: τ circũciderũt oẽs masculos: oẽs q̃ egrediebãt portã ciuitatis illiꝰ. Et factũ ẽ in die tertio qñ prevaluerũt dolores eorũ sup eos: duo filij iacob symeon τ leui frẽs dine tulerũt vn⁹q̃sq̃ gladiũ suũ τ ingressi sunt ciuitatẽ q̃ hitabat ꝯfidẽter: τ iterfecerũt oẽm masculũ. Memor q̃q̃ τ sichẽ filiũ eiꝰ occiderũt in ore gladij: τ tulerũt dinã de domo sichẽ: τ egressi sũt. Filij ãt iacob ingressi sunt ad spoliũ iterfectoꝝ: τ depredati sunt vrbẽ: eo ꝙ violauerũt sororẽ suã. Oues eoꝝ et boues τ asinos eoꝝ τ oia que erant in ciuitate τ in agro depredati sunt: τ oẽm supellectilẽ eoꝝ τ oẽs pusillos suos: τ oẽs mulieres eoꝝ captiuauerũt: atq̃ depredati sunt oia q̃ erãt in domibꝰ. Et dixit iacob ad symeõ et leui turbastis me: vt ponereris inimicitiã iter me et chananeũ τ pherezeũ habitatores terre. Ego ãũt habeo populũ paucũ: τ cõgregabũtur ꝯtra me τ percutient me: τ peribo ego τ viri domus mee. Et dixerũt,

Interp. chal.

בְּנָתַנָא נִיתֵּן לְהוֹן וּבְרַם בְּדָא נִתְפַּטוּן לַנָא נִוּבְרִיָא לְמִיתַּב עִמַּנָא לְמֶהֱוֵי לְעַמָּא חַד׃ בְּמִנְזַר לָנָא כָּל דְּכוּרָא כְּמָא דְּאִינוּן מְזֵרִין׃ וְיִתְיְהוֹן וְקִנְיָנְהוֹן וְכָל בְּעִירְהוֹן הֲלָא דִּלָּנָא אִינוּן בְּרַם נֵיטַּב לְהוֹן וְיֵתְבוּן עִמַּנָא וְנֶהֱוֵי חַד עַם׃ וְאִם לָא יְקַבְּלוּן מִן חֲמוֹר וּמִן שְׁכֶם בְּרֵיהּ כָּל נַכְּרֵי תְּרַע כַּרְתִּיהּ וְנִזְדָּרוּ כָּל דְּכוּרָא כָּל נַכְּרֵי תְּרַע כַּרְתִּיהּ וְהַיְרְמָאתְ לִיתָּאָה כְּדְתָקְרִיבוּ עֲלֵיהוֹן׃ כְּבֵיהוֹן וְנִסְיבוּ תְּרֵין בְּנֵי יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אֲחֵי דִינָה גְּבַר חַרְבֵּיהּ וְעָלוּ עַל קִרְתָּא דְּיַתְבָא לְרִוְחָצָן וְקַטָּלוּ כָּל דְּכוּרָא׃ וְיָת חֲמוֹר וְיָת שְׁכֶם בְּרֵיהּ קְטָלוּ לְפָתְגָם חָרֶב וְדַבְּרוּ יָת דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם וּנְפַקוּ׃ בְּנֵי יַעֲקֹב עָלוּ לְחַלָּאָ קְטוּלַיָּא וּבְזָזוּ קִרְתָּא דְּסָאִיבוּ אֲחָתְהוֹן׃ יָת עָאנְהוֹן וְיָת תּוֹרֵיהוֹן וְיָת חֲמָרֵיהוֹן וְיָת דִּי בְקִרְתָּא וְיָת דִּי בְחַקְלָא בָּזוּ׃ וְיָת כָּל נִכְסֵיהוֹן וְיָת כָּל טַפְלֵיהוֹן וְיָת נְשֵׁיהוֹן שְׁבוּ׃ וּבָזָזוּ וְיָת כָּל דִּי בְּבֵיתָא׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְשִׁמְעוֹן וּלְלֵוִי עַכַרְתּוּן יָתִי לְמֵיתַן דְּבָבוּ בֵּינִי וּבֵין יָתְבֵי אַרְעָא בְּכַנְעָאָה וּבְפְרִזָאָה וַאֲנָא עַם דְּמִנְיָן וְיִתְכַּנְּשׁוּן עֲלַי וְיִמְחֲנַנְנִי וְאֶשְׁתֵּצֵי אֲנָא וְאֵינָשׁ בֵּיתִי׃ וַאֲמָרוּ

Prima hebr. **Cap.xxxv.**

כַּזֹּונָה יַעֲשֶׂה אֶת אֲחוֹתֵנוּ׃ זָנָה עָשָׂה

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב קוּם

עֲלֵה בֵית אֵל וְשֶׁב שָׁם וַעֲשֵׂה יָשַׁב

שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הַנִּרְאֶה אֵלֶיךָ רָאָה

בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ׃ וַיֹּאמֶר פָּנָה

יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ

הָסִרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר סוּר

בְּתֹכְכֶם וְהִטַּהֲרוּ וְהַחֲלִיפוּ טָהַר חָלַף

שִׂמְלֹתֵיכֶם׃ וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית קוּם עָלָה

אֶל וְאֶעֱשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל עָשָׂה זָבַח

הָעֹנֶה אֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי צוּר הָיָה

בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי׃ וַיִּתְּנוּ אֶל נָתַן

יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר

בְּיָדָם וְאֶת הַנְּזָמִים אֲשֶׁר

בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת טָמַן

הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם שְׁכֶם׃ וַיִּסָּעוּ נָסַע

וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים עִיר

אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ סָבַב

אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה בּוֹא

אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הוּא בֵּית אֵל

הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ׃ וַיִּבֶן שָׁם בָּנָה

מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית אֵל קָרָא מָקוֹם

כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּבָרְחוֹ גָּלָה

מִפְּנֵי אָחִיו׃ וַתָּמָת דְּבֹרָה מֵינֶקֶת מוּת יָנַק

רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית אֵל בָּכָה

תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן אֵלוֹן

בָּכוּת׃ וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב עוֹד רָאָה

Prima chal.

עָבַד

נָסַךְ יָחַב דָּבַשׁ

גִּלָּה עָרַךְ עֵרָה

מַעַר דָּכָה שָׁנָה

כִּפָּה קוּם עָנַד

צָלָא עָיַן

אָמַר מָעָה מְרָה

גִּלָּה לָאוֹ עָרַם

מוּת תָּנַק מָעַד

אָרַע שָׁרָא מָכָה

Interp. chal.

unūqd ſicut cuz meretrice fieri debuit cū ſorore nſa? ☞ Et dixit deus ad iacob. Surge aſcende in bethel: τ habita ibi: et fac ibi altare deo qui apparuit tibi: qñ fugiebas a facie eſau fratris tui. Et dixit iacob viris domus ſue τ oibus qui ſecum erant. Auferte idola populoꝝ que ſunt in medio veſtri: et mundamini τ mutate veſtimenta vra: et ſurgamus et aſcendamus in bethel: τ faciā ibi altare deo qui ſuſcepit orationē meā in tēpore tribulationis mee: τ fuit verbum eius in adiutoriū meū in via qua ambulaui. Et vederūt iacob oſa idola populoꝝ que erant in manibus ſuis: τ inaures que erant in auribus ſuis. Et abſcondit eas iacob ſub quercu: que eſt iuxta ſichem. Proſectiq; ſunt: τ fuit terror a facie dei ſuper oēs populos qui erant in ciuitatib⁹ q circuitū eoꝝ: et nō ſunt ſecuti poſt filios iacob. Et venit iacob in luzam q̄ eſt in terra chanaā: ipſa eſt bethel: ipſe τ oīs pplus q̄ cuz eo erat. Et edificauit ibi altare: τ appellauit locū dei bethel: qm ibi appuit ei angel⁹ dei: qñ fugiebat a facie fris ſui. Et mortua ē debbota nutrix rebecce: τ ſepulta ē ſubt⁹ bethel i planicie vallis. Et vocauit nomen ei vallis plāctus. Et apparuit deus iterū iacob:

Cap.xxxv.

Trāſla.B.Hiero.

¶Nūquid vt ſcorto abuti debuere ſorore noſtra

Cap.xxxv.

Interea locu Ca.35. Ltus ē deus ad iacob ¶Surge & aſcē de bethel: & habita ibi. Fac altare deo qui apparuit tibi quando fugiebas Eſau fratrem tuum. Iacob vero conuocata omni domo ſua ait. ¶Ablicite deos alienos qui in medio veſtri ſunt: & mūdamini: ac mutate veſtimēta veſtra. ¶Surgite & aſcēdamus in bethel: vt faciamus ibi altare deo qui exaudiuit me in die tribulatiōis mee: & ſocius fuit itineris mei. ¶De derūt ergo ei oēs deos alienos quos habebant: & inaures que erant in auribus eorū. At ille infodit eas ſubter terebinthū q̄ eſt poſt vrbē ſichem. ¶Cūq; pfecti eſſent: terror dei in uaſit omnes per circuitū ciuitates: & nō ſunt auſi perſequi recedētes. ¶Venit igitur Iacob luzam que eſt in terra chanaā cognomēto bethel: ipſe & omnis populus cū eo: edificauitq; ibi altare: & appellauit nomen loci illius domus dei. Ibi ei apparuit ei deus cum fugeret fratrem ſuū. Eodē aūt tpe mortua ē delbora nutrix rebecce: & ſepulta eſt ad radices bethel ſubter quercum: vocatūq; ē nomē loci illius q̄rcus fletus. Apparuit aūt iterū deus ia

Trāſla.Gre.lxx.cū interp.latina.

ſed ſicut ſcorto vtētur ſorore nſa.

ἀλλ' ὡσεὶ πόρνῃ χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν. Ca. 35.

Ὄρισε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακώβ, ἀναστὰς, ἀνάβηθι εἰς

Oꝛit āt de⁹ ad iacob: ſurgēs: aſcēde in

locū bethel. et hita ibi: et fac ibi al

τὸν τόπον Βεθήλ· καὶ οἴκει ἐκεῖ, καὶ ποίησον ἐκεῖ θυσι

tare deo q̄ apparuit tibi tūc fugeres

αστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν

a facie eſau ffris tui. dixit āt iacob:

ἀπὸ προσώπου Ησαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. εἶπε δὲ Ἰακώβ,

domui ſue: τ oībus q̄ cū eo: tollite de

τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ, ἄρατε τοὺς θε

os alienos de medio vſm: et mūdamini:

οὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ καθαρίσθητε,

et mutate veſtimēta vſa: τ ſurgēte aſcēda

καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν, καὶ ἀναστάντες ἀναβῶ

mus i bethel: et faciamus ibi altare deo:

μεν εἰς Βαιθήλ, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θε

q̄ exaudiuit me in die tribulatiōis: q̄ fuit

ῷ, τῷ ἐπακούσαντί μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν με

mecū: τ ſaluauit me in via: q̄ ambulaui: et dede

τ' ἐμοῦ, καὶ διέσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐπορεύθην· καὶ ἔδω

rūt iacob deos alienos: q̄ erāt

καν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν

in manibus eoꝝ: et inaures q̄ in auribꝰ

ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν

eoꝝ. et abſcondit ea iacob ſub terebin

αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβιν

thō q̄ in ſicimis. et perdidit ea: vſq; i

θον τὴν ἐν Σικίμοις· καὶ ἀπώλεσεν αὐτά, ἕως τῆς σή

diernū diē. et pfect⁹ ē iſrael de ſicimis. et fact⁹

μερον ἡμέρας· καὶ ἐξῆρεν Ἰσραὴλ ἐκ Σικίμων· καὶ ἐγέ

eſt timor dei ſup ciuitates q̄ i circuitu eoꝝ. et

νετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ

nō pſecuti ſūt poſt filios iſrael. venit āt ia

οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἦλθε δὲ Ἰα

cob in luza in tra chanaā: q̄ ē bethel: ipſe et

κὼβ εἰς Λουζᾶ ἐν γῇ Χαναάν, ἥ ἐστι Βεθήλ, αὐτὸς καὶ

oīs pplus q̄ erat cū eo: et edificauit ibi

πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ

altare: et vocauit nomē loci:

θυσιαστήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου,

bethel: illic eni apparuit ei deus: cū fuge=

Βαιθήλ, ἐκεῖ γὰρ ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεός, ἐν τῷ ἀποδι

ret ipſe a facie eſau fra

δράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ησαῦ τοῦ ἀδελ

tris ſui. mortua ē āt debora nutrix rebec

φοῦ αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ Δεβόρρα ἡ τροφὸς Ῥεβέκ

ce: τ ſepulta ē⁊ infertus bethel ſub quer=

κας, καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ ὑπὸ τὴν Βάλα

cu: et vocauit iacob nomē eius: q̄rcus

νον, καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα αὐτῆς, Βάλανος

fletus. apparuit āt deus iacob ādhuc

πένθους. ὤφθη δὲ ὁ θεὸς Ἰακὼβ ἔτι

Trāſla. Chal'.

Ca.xxxv.

וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב קוּם סַק

לְבֵית אֵל וּתְיַתֵּב תַּמָּן וַעֲבֵיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לְאֱלָהָא דְּאִתְגְּלִי לָךְ כַּד מְעָרֵיקְתָּ מִן קֳדָם עֵשָׂו

אֲחוּךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְאֵינָשֵׁי בֵּיתֵיהּ וּלְכָל דְּעִמֵּיהּ אַעְדּוּ יָת טָעֲוָת עַמְמַיָּא דְּבֵינֵיכוֹן

וְאִדַּכּוּ וְשַׁנּוּ כְּסוּתְכוֹן׃ וְנָקוּם וְנִיסַּק לְבֵית אֵל וְאֵיעְבֵּיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לְאֱלָהָא

דְּקַבֵּיל צְלוֹתִי בְּיוֹמָא דְּעִיקְתִי וַהֲוָה מֵימְרֵיהּ בְּסַעְדִי בְּאוֹרְחָא דְּאַזְלִית׃ וְיָהֲבוּ לְיַעֲקֹב יָת

כָּל טָעֲוָת עַמְמַיָּא דִּבְיָדֵיהוֹן וְיָת מַדְשַׁיָּא דִּבְאוּדְנֵיהוֹן וְטַמַּר יַעֲקֹב תְּחוֹת בּוּטְמָא

דְּעִם שְׁכֶם׃ וּנְטַלוּ וַהֲוָה דְחִלָא מִן קֳדָם יְיָ עַל עַמְמַיָּא דִּבְקִרְוֵי סַחֲרֵיהוֹן וְלָא רְדַפוּ

בַּתַר בְּנֵי יַעֲקֹב׃ וְאֲתָא יַעֲקֹב לְלוּז דִּבְאַרְעָא דִּכְנַעַן הִיא בֵּיתְאֵלָהּ הוּא וְכָל עַמָּא דְּעִמֵּיהּ׃

וְבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא וּקְרָא לְאַתְרָא אֵל בֵּיתְאֵל אֲרֵי תַּמָּן אִתְגְּלִי לֵיהּ מַלְאֲכָא דַּייָ

כַּד מְעָרֵיקְתָּ מִן קֳדָם אֲחוּהִי׃ וּמִיתַת דְּבוֹרָה מֵיתִיתָא דְּרִבְקָה וְאִתְקְבַרַת מִלְרַע

לְבֵיתְאֵל בְּשִׁפּוֹלֵי מֵישְׁרָא וּקְרָא שְׁמֵיהּ מֵישָׁר בָּכוּתָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְיַעֲקֹב עוֹד

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Gen.	Ca.xxiv.	Britina heb.
in luza: qđ vocit te mesopotamia syrie: et benedixit ei deus: et dixit illi de: nomẽ tuũ nõ vocabit vltra iacob: sed israel erit nomẽ tuũ. dixit ãt et deus: ego deus tu⁹: cresce: et multiplicare: gẽtes t cõgregatiões gẽ tũ erũt ex te: et reges de lumbo tuo exibũt: et trã: quã dedi abrahã et isaac: tibi dedi eã: tibi erit: et semi nĩ tuo post te dabo trã hãc. ascẽdit ãt deus ab eo de loco: vbi locut⁹ ẽ cũ eo. et statuit iacob titulũ in loco: quo locut⁹ ẽ cũ eo deus: titulũ lapideũ: et fe cit sup eã libamẽ: et effudit sup eã ole um: et vocauit iacob nomẽ loci: i quo locut⁹ ẽ cũ eo illic deus: bethel. profcẽdẽs ãt iacob de bethel: fixit tabernaculũ suũ: vltra turrim gader. factũ ẽ ãt qñ appinq̃uit cha bath vt veniret in ephrata: pepit rachel. t cũ parçret: difficile pepit. factũ ẽ ãt cũ difficul ter tpa pareret: dixit et obstetrix: cõfide: nõ ẽ ista: quia filiꝰ dolozis mei. at pr vocauit nomẽ eius: beniamin. moztua ẽ at rachel: et septa ẽ in via ephiatha: hec est bethleem. et statuit iacob titulũ sup monumẽtũ ei⁹. hic est titul⁹ sup	cob'postq̃ reuersus est de mesopotamia'syrie: benedixitq̃ ei dicens. Non vocaberis vltra iacob: sed israel erit nomẽ tuum. Et appellauit eum israel. Dixitq̃ ei. Ego deus omnipotẽs. Cresce & multiplicare: gentes & populi nationũ ex te erũt. Reges de lumbis tuis egrẽdientur: et terramq̃ quam dedi abraam, & isaac: dabo tibi & semini tuo post te: & receffit ab eo. Ille vero erexit titulũ lapideum: in loco quo locutus fuerat ei deus: libans fup eum libamina: & effundens oleũ vocãsq̃ nomen loci illius. bethel. Egreffus aũt inde vẽit verno tẽpore ad terrã q̃ ducit effratã. In qua cũ parturiret Rachel: ob difficultatẽ partus periclitari cepit. Dixitq̃ ei obstetrix Noli timere: quia & hũc habebis filium. Egrediẽte ãt aĩa p dolore & imminente iã morte: vocauit nomen filii sui benoni. i. filius doloris mei. Pater vero appellauit eũ beniamin. i. filio dextre. Mortua est ergo Rachel: & sepulta ẽ in via q̃ ducit effratã: hec est bethleẽ. Erexitq̃ iacob titulũ super sepulchrũ eius. Hic ẽ titulus	בָּ֣נוּא בָּרֵ֔ךְ	נְּבָאוֹ מִפַּדָּן אֲרָם וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ׃	בָּנוּא
אָמַ֔ר	וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב לֹא	אָמַר
יִקָּרֵ֣א שִׁמְךָ֩ עוֹד֩ יַעֲקֹ֨ב כִּ֜י אִ֗ם	יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם	קָרָא
יִשְׂרָאֵ֣ל יִהְיֶ֣ה שְׁמֶ֑ךָ וַיִּקְרָ֥א אֹתִ֛	יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֹתִי	הָיָה
שְׁמ֥וֹ יִשְׂרָאֵ֖ל וַיֹּ֣אמֶר ל֑וֹ	שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ	
אֱלֹהִ֞ים אֲנִ֣י אֵל־שַׁדַּ֗י פְּרֵ֤ה	אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה	
וּרְבֵ֔ה גּ֥וֹי וּקְהַל־גּוֹיִ֖ם יִהְיֶ֣ה מִמֶּ֑ךָּ	וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ	
וּמְלָכִ֖ים מֵחֲלָצֶ֥יךָ יֵצֵֽאוּ׃ וְאֶת	וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ וְאֶת	
הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תִּי֙ לְאַבְרָהָ֔ם	הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם	נָתַן
וְלִיצְחָ֖ק לְךָ֣ אֶתְּנֶ֑נָּה וּלְזַרְעֲךָ֥	וְלִיצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ	
אַחֲרֶ֖יךָ אֶתֵּ֣ן אֶת־הָאָ֑רֶץ וַיַּ֥עַל	אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ וַיַּעַל	עָלָה
מֵעָלָ֥יו אֱלֹהִ֖ים בַּמָּק֥וֹם אֲשֶׁר־ דִּבֶּר	מֵעָלָיו אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר	קוּם
אִתּ֑וֹ וַיִּצֹּ֣ב יַעֲקֹ֗ב מַצֵּבָה֙ בַּמָּק֔וֹם	אִתּוֹ וַיִּצֹּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה בַּמָּקוֹם	נָצַב
אֲשֶׁר־דִּבֶּ֥ר אִתּ֖וֹ מַצֶּ֣בֶת אָ֑בֶן וַיִּסַּ֥ךְ	אֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ מַצֶּבֶת אֶבֶן וַיִּסַּךְ	נָסַךְ
עָלֶ֖יהָ נֶ֣סֶךְ וַיִּצֹ֥ק עָלֶ֖יהָ שָֽׁמֶן׃ וַיִּקְרָ֨א	עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן וַיִּקְרָא	קָרָא
יַעֲקֹ֜ב אֶת־שֵׁ֣ם הַמָּק֗וֹם אֲשֶׁר־ דִּבֶּ֤ר	יַעֲקֹב אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר	
אִתּ֙וֹ שָׁ֔ם אֱלֹהִ֖ים בֵּ֣ית אֵ֑ל וּשְׁמ֗	אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית אֵל וּשְׁמ	נָסַע
מִבֵּ֣ית אֵ֔ל וַיְהִי־ע֥וֹד כִּבְרַת־ הָאָ֖רֶץ	מִבֵּית אֵל וַיְהִי עוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ	הָיָה נָגַד
לָבוֹא֙ אֶפְרָ֔תָה וַתֵּ֥לֶד רָחֵ֖ל וַתְּקַשׁ	לָבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ	יָלַד קָשָׁה
בְּלִדְתָּ֑הּ וַיְהִ֣י בְהַקְשֹׁתָ֔הּ	בְּלִדְתָּהּ וַיְהִי בְהַקְשֹׁתָהּ	
בְּלִדְתָּ֣הּ וַתֹּאמֶר־ל֔וֹ הַמְיַלֶּדֶת֙ אַל	בְּלִדְתָּהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת אַל	אָמַר
תִּירְאִ֖י כִּי־גַ֣ם זֶ֔ה לָ֥ךְ בֵּ֖ן וַיְהִ֣י	תִּירְאִי כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן וַיְהִי	יָרֵא הָיָה
בְּצֵ֣את נַפְשָׁ֔הּ כִּי־מֵ֖תָה וַתִּקְרָ֣א	בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא	יָצָא מוּת
שְׁמ֥וֹ בֶן־אוֹנִ֖י וְאָבִ֑יו וַיִּקְרָ֥א לוֹ	שְׁמוֹ בֶן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ	
בִּנְיָמִֽין׃ וַתָּ֣מָת רָחֵ֔ל וַתִּקָּבֵ֖ר בְּדֶ֣רֶךְ	בִּנְיָמִין וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֶר בְּדֶרֶךְ	קָבַר
אֶפְרָ֑תָה הִ֖וא בֵּ֥ית לָֽחֶם׃ וַיִּצֹּ֥ב יַעֲקֹ֛ב	אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם וַיִּצֹּב יַעֲקֹב	
מַצֵּבָ֖ה עַל־קְבֻרָתָ֑הּ הִ֚וא מַצֶּ֣בֶת	מַצֵּבָה עַל קְבֻרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת	

Interp.chal.	Britina chal.
quando veniebat de mesopotamia syrie: t benedixit ei. Dixitq̃ ei deus: non vocãbitur vltra nomen tuum iacob: sed israel erit nomẽ tuũ. Et vocauit nomẽ eius israel. et dixit ei deus. Ego deus omnipotẽs: crescẽ t multiplicare: populus t cõgregatio tribuũ erunt ex te: t reges qui dñabuntur populis ex te egrediẽtur: et dabo tibi terram quaz dedi abrahe t isaac: t filijs tuis post te dabo eam. Et ascendit ab eo gloria dñi in loco vbi locutus fuerat cum eo. Et erexit iacob titulũ in loco vbi locutus fuerat cum eo: titulum lapideũ: t libauit super eum libamina: et effudit super eum oleum. Et vocauit iacob nomẽ loci bethel: in quo locutus fuerat ei deus. Et profecti sunt de bethel: t cuz adhuc esset spaciũ terre vt ingrederetur efratam: parturiuit rachel: t aggrauata est in partu suo. Et factuz est cum aggrauaretur in partu suo: ait ei obstetrix. Ne timeas qm̃ hic quoq; erit tibi filius. Et factuz est cum egrederetur anima eius t moreretur: vocauit nomen filij: filium doloris mei. Pater aũt eius appellauit eum beniamin. Et mortua est rachel: t sepulta est in via efrate: ipsa est bethleem. Erexitq; iacob titulũ super sepulchrum eius: ipse est titulus	אֲתָא קָרָא
	הֲיָה
	סָנָא הָוָה
	נָפַק נָתַן סָלַק
	עֲלָה קוּם
	רִיק
	שׁוֹל
	מַשָׁה יָלַד חָיָה
	דָחַל נָפַק מוּת
	קָרָא דָוָה קָבַר
	קוּם

Translа.Chal.
בְּמֵיתוֹהִי מִפַּדָּן אֲרָם וּבָרִיךְ יָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ לָא יִתְקְרֵי שְׁמָךְ עוֹד יַעֲקֹב אֶלָּהֵין יִשְׂרָאֵל יְהֵא שְׁמֵיהּ וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ אֲנָא אֵל שַׁדַּי פּוּשׁ וְסַגֵּי עַם וְכִנְשָׁת שִׁבְטִין יְהוֹן מִנָּךְ וּמַלְכִין שֵׁלִיטִין בְּעַמְמַיָּא מִיתָּךְ יִפְּקוּן וְיָת אַרְעָא דְּיַהֲבִית לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לָךְ אֶתְּנִינַהּ וּלְבָנָךְ בַּתְרָךְ אֶתֵּן יָת אַרְעָא׃ וְיִסְתַּלַּק מֵעֲלוֹהִי יְקָרָא דַּיְיָ בַּאֲתָרָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ וַאֲקִים יַעֲקֹב מַמְתָּא בַּאֲתָרָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ קַמְתָא דְּאַבְנָא וְנַסִּיךְ עֲלַהּ מִשְׁחָא וּקְרָא יַעֲקֹב יָת שְׁמָא דַּאֲתַר דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ תָּמָן יְיָ בֵּיתְאֵל וּתְּלָתּוֹ מְבֵית אֵל לַהֲוָה עוֹד כְּרוּב אַרְעָא לְמֵיעַל לְאֶפְרָתָא וְיָלִידַת רָחֵל וּקְשָׁיָאת בְּמֵילְדָהָ וַהֲוָה בְּמִקְשֵׁי יוֹתָהּ בְּמֵילְדָהָ וַאֲמָרַת לַהּ חַיָּתָא לָא תִידְחַל אֲרֵי אַף דֵּין לִיךְ בַּר וַהֲוָה בְּמִפַּק נַפְשָׁהּ אֲרֵי מֵיתָה וּקְרַת שְׁמֵיהּ בַּר דְּ וְאַבּוֹהִי קְרָא לֵיהּ בִּנְיָמִין וּמֵיתַת רָחֵל וְיִתְקְבַּרַת בְּאוֹרַח אֶפְרַת הִיא בֵּית לַחְמ וַאֲקִים יַעֲקֹב קַמְתָא עַל קִבְרַתָהָ הִיא קַמַּת

Pritina heb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca. xxxvi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. ch interp. latina
	כ קִבְרַת רָחֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּסַּע			c monumenti p Rachel c vsq;	monumēti rachel: vsq; die hunc.
נָטָה	ב יִשְׂרָאֵל אָהֳלֹה מֵהַלְאָה			q in p̄tē die. s Egref	τοῦ μνημείου ῥαχήλ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
נָדַל	ל לִמִגְדַּל עֵדֶר׃ וַיְהִי בְּשָׁכֹן יִשְׂרָאֵל			fus inde c fixit k tabernacu	factū ē āt qū hitarit israel in tra
שָׁכַב	א בְּאֶרֶץ הַהִוא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב			lū t trans	ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ ἐκεί
שָׁמַע	ב אֶת בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע			m turrem g gregis. r Cūq;	la: abiit rubē: et dormiuit cū balla
	ישְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים			habitaret	νη, ἐπορεύθη ρουβήμ, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ βαλλᾶς
הָיָה	עָשָׂר׃ בְּנֵי לֵאָה בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן			r in o illa r regiõe: r abiit m ru	cõcubina pris sui iacob. et au
בָּכַר	עָשָׂר׃ בְּנֵי לֵאָה בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן			ben: t & dormiuit	τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ. καὶ ἐ
	וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר			r cum p bala q cõcubina p pa	diuit israel: et malū appuit i cõspectu eius,
	וּזְבוּלֻן׃ בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃			tris sui Quod illū mini	κουσεν Ἰσραήλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον αὐτοῦ.
	וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃			me latuit. r Erant autem	erāt āt filij iacob duodecim. filij lie: primo
	וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר			r filij q iacob p duodecim.	genit q iacob: rubē: et symeō: leui: iudas:
	אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּפַדַּן			x Filij r lie: m primogenitus	τοκος Ἰακώβ, ρουβήν, καὶ συμεών, λευΐ, Ἰούδας,
אֲרָם וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו	בוא			o ruben: & p & symeon: q & leui: r iu	issachar: zabulō: filij āt rachel: ioseph: et
מַמְרֵא קִרְיַת הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן				das s & isachar & zabulon. u Filij r rachel	Ἰσσάχαρ, ζαβουλών. υἱοὶ δὲ ῥαχήλ, Ἰωσήφ, καὶ
לְאַשֶׁר גָּר שָׁם אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃	גור			r ioseph r & beniamin	beniamī. filij āt balle ancille rachel: dā:
וַיִּהְיוּ יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה	יום מְאַה			x Filij b bale c ancille e rache	Βενιαμίν. υἱοὶ δὲ βαλλᾶς παιδίσκης ῥαχήλ, δ̄ν,
וּשְׁמֹנִים שָׁנָה׃ וַיִּגְוַע	גוע			lis c dan f & neptalim	et nephthalim. filij āt zelphe ancille lie:
וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו זָקֵן	מות אָסַף			g Filij b zelphe c ancille k lie	γὰδ, καὶ ἀσήρ. οὗτοι υἱοὶ Ἰακώβ, οἱ ἐγένοντο αὐ
וּשְׂבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ	קבר			l gad m & aser:	in mesopotamia syrie. venit āt iacob
עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו׃				n Hi sūt e filij p iacob: q qui	τῷ ἐν μεσοποταμίᾳ τῆς συρίας. ἦλθε δὲ Ἰακὼβ
				r nati sunt e ei in mesopo	ad isaac pr̄m suū: in mābre: in
				tamia n syrie. x Venit etiā	πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ, εἰς μαμβρῆ, εἰς
				s ad t isaac b patrem suum	ciuitatē agri. hec est chebrō in tra chana
				c in mambre e ciuitatē c ar	πόλιν τοῦ πεδίου. αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν γῇ χανα
				bee: f hec est g hebron: in	an: vbi habitauit abrahā et isāc. fuerunt
				h qua f peregrinatus est a	ἀν, οὗ παῴκησεν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. ἐγένοντο
				braam m & isaac.	āt dies isaac: quos vixit: ānī cētū octo
				n Et cōpleti sunt o dies p i	δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαάκ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἑκατὸν ἐγδοή
				saac q centum r octoginta	ginta. et defecit ē isaac mortu s ē. et appos
				s annorum: n cōsumptus	κοντα. καὶ ἐκλιπὼν Ἰσαὰκ ἀπεθάνεν. καὶ πρεσ
				t mortuus ē: s & appos it	tus ē ad gen o suū senio et ple
				u est h populo suo t senex	τεὶς ἦν πρὸς τὸ ἔθνος αὐτοῦ πρεσβύτερος, καὶ πλή
				v & plenus t dierum: u & se	nus dierū. et sepelierūt eū esau ⁊ iacob
				pelierunt q eum	ρης ἡμερῶν. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἡσαῦ καὶ Ἰακὼβ
				b esau & iacob k filii sui.	filii eius.
				Cap. 36.	οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. Ca. 36.
Cap. xxxvi.				H E aut gñatiões esau. ipse est edō.	Ἡ δὲ γενέσεις Ἡσαῦ. αὐτός ἐστιν Ἐδώμ.
יָלַד עֲשָׂה				a vxores de filiabus chanaan: b ada filiam elon ethei: & c oolibama	esau āt accepit vxores suas de fi
אֱדוֹם׃ עֲשָׂו לָקַח אֶת נָשָׁיו				filiam ane filii sebeon	Ἡσαῦ δὲ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυ
מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת עָדָה בַּת				euei. b Basemath quoq;	γατέρων τῶν χαναναίων. τὴν Ἀδά, θυγατέρα
אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת אָהֳלִיבָמָה				filiam c filii sebeon euei: et basemath filiam ismaelis sororem na	clom ethei. et eliba: filiā
בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן הַחִוִּי׃ וְאֶת				baioth. d Peperit au	ἐλὼμ τοῦ χεταίου. καὶ τὴν ἐλιβᾶ, θυγατέρ
בָּשְׂמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת				tem b ada	αν ενων, filii sebagō euei. et
נְבָיוֹת׃ וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו	ילד				ρα ενὰν τοῦ υἱοῦ σεβαγὰν τοῦ εὐαίου. καὶ τὴν
					basemath: filiā ismael: sororē nabu
					βασεμάθ, θυγατέρα Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν ναβαι
					oth. pepit āt et ada
					ώθ. ἔτεκε δὲ αὐτῷ Ἀδὰ

Positiua chal.

שֻׁבָן נְדַל

הֲוָה

אֲמַה

אֱל יְלַד

דור

הֲוָה שְׁנָה נְגַד

מות כְּנַשׁ שׁוּב

יְלַד נַשָׂה

Transla. Chal.

sepulture rachel vsq; in diem hanc. Et profectus est israel: t tetendit tabernaculū suum vltra turrim gregis. Et factum est cum moraretur israel in terra illa: abiit ruben t dormiuit cuz bala cōcubina patris sui: et audiunt israel. Fuerunt q; filij iacob duodecim. filij lie: primogenitus iacob: ruben: simeō: t leui: t iuda: et isachar: t zabulon. Filij rachel ioseph: t beniami. Filij autē bale ancille rachel: dan: t neptali. Et filij zelphe ancille lie: gad: t aser. Isti sunt filij iacob qui nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit autem iacob ad isaac patrem suū in mamre ciuitatē arbee: ipsa est hebron in qua peregrinatus est abraham t isaac. Et fuerunt dies isaac centum t octoginta anni. Et defecit t mortuus est: t congregatus est ad populum suū senex t plenus dierum. Et sepelierunt eum esau et iacob filij sui. Cap. 36.

H E autem sunt generationes esau: ipse est edom. Esau accepit vxores suas de filiabus chanaan: Ada filiam elon ethei: t oolibama filiam ane filiam sebeon euei: et basemath filiam ismaelis sororem nabaioth. Peperit autem ada eliphaz de esau:

Interp. chal.

קְבוּרְתָא דְּרָחֵל עַד יוֹמָא הָדֵין וּנְטַל יִשְׂרָאֵל וּפְרַסְיָה לְמַשְׁכְּנֵיהּ מִלְּהַלְאָה לְמִגְדַּל אֶדֶר׃ וַהֲוָה בְּדִ שְׁרָא יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא הַהִיא וַאֲזַל רְאוּבֵן וּשְׁכִיב יָתִ בִּלְהָה לְחֵינַת אֲבוּהִי וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַהֲווֹ בְּנֵי יַעֲקֹב תְּרֵין עֲשַׂר׃ בְּנֵי לֵאָה בּוּכְרָא דְּיַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבוּלוּן׃ בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ וּבְנֵי בִלְהָה אַמְתָא דְּרָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃ וּבְנֵי זִלְפָּה אַמְתָא לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אִלֵּין בְּנֵי יַעֲקֹב דְּיִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּפַדַּן אֲרָם׃ וְאָתָא יַעֲקֹב לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי מַמְרֵא קִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן דְּדָר תַּמָּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃ וַהֲווֹ יוֹמֵי יְצְחָק מְאָה וְתַמָנִין שְׁנִין׃ וְאִתְנְגִיד יִצְחָק וּמִית וְאִתְכְּנִישׁ לְעַמֵּיהּ סִיב וְשָׂבַע יוֹמִין וּקְבָרוּ יָתֵיהּ עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בְּנוֹהִי׃ Ca. xxxvi. וְאִלֵּין תּוֹלְדָת עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃ עֵשָׂו נְסִיב יָת נְשׁוֹהִי מִבְּנָת כְּנָעַן יָת עָדָה בַּת אֵילוֹן חִתָּאָה וְיָת אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן חִוָּאָה וְיָת בָּשְׂמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל אֲחָתֵיהּ דְּנְבָיוֹת׃ וְיָלְדַת עָדָה לְעֵשָׂו

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãſla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Geſ.	Ca.xxxvj.	Prima heb.
eliphaz. et beſamath pepit raguel. et eli	elíphaz.[m] Baſemath[n] ge	אֶת־אֱלִיפַז׃ וּבָשְׂמַת יָלְדָה אֶת־			
βαμὰθ ἔτεκε τὸν ἰεοὺλ, καὶ τὸν ἰεγλόμ, καὶ τὸν κορέ	nuit[o]	רְעוּאֵל׃ וְאָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת־			
hi filij eſau: q̃ fuerũt et in terra chanaã. ac	[p]rahuel.[q] Olibama	יעוּשׁ וְאֶת־יַעְלָם וְאֶת־קֹרַח אֵלֶּה			
οὗτοι υἱοὶ ἡσαῦ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ χαναάν. ἔλα	[r]genuit	בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלַּד־לוֹ בְּאֶרֶץ			
cepit ãt eſau vxores ſuas: et filios ſu	[r]ehus[m] &[r]ihelon[r] &[r]cho	כְּנָעַן׃ וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת־נָשָׁיו וְאֶת	לְקֹחַ		
βε δὲ ἡσαῦ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐ	re.[s] Hi	בָּנָיו וְאֶת־בְּנֹתָיו וְאֵת כָּל־נַפְשׁוֹת			
os: et filias: ⁊ oia corpora	[b]filii[c] eſau[d] qui[e] nati ſunt	בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־			
τοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ πάντα τὰ σώματα	[f]ei[g] in terra	בְּהֶמְתּוֹ וְאֵת כָּל־קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר־רָכַשׁ בְּאֶרֶץ			
dom[o] ſue: et oẽs ſubſtantiã: et	[h]chanaan. [i]Tulit autem	כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב			
τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα, καὶ	[k]eſau[l] vxores ſuas &	אָחִיו׃ כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב מִשֶּׁבֶת	רַב מִשֶּׁבֶת		
oia pecora: et oia ℞ũ poſſedit: ⁊	filios[p] &[q] filias[r] &[s] omnẽ	יַחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם	גּוּר		
πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, καὶ	[t]animam	לָשֵׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם׃ וַיֵּשֶׁב	נָשָׂא		
oia ℞ũ acquiſiuit in terra chanaã: ⁊ a	[u]domus ſue[t] &[v] ſubſtanti	עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃	יָהַר		
πάντα ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῇ χαναάν, καὶ ἐ	am[t] &[b] pecora	וְאֵלֶּה תֹּלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם בְּהַר	יָלַד		
βὴ ſau de terra chanaã: a facie	[c] &[o] cuncta[f] que[g] habere	שֵׂעִיר׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי עֵשָׂו			
πορεύθη ἡσαῦ ἐκ τῆς γῆς χαναάν, ἀπὸ πρόσωπου	poterat[h] in terra	אֱלִיפַז בֶּן עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל	אִשָּׁה		
Iacob fratris ſui. erat.n. ſubſtãtia	chanaã:[k] & abiit[l] in alte	בֶּן בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי	הָיָה		
Ἰακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἦν γὰρ τὰ ὑπάρχοντα	rã[m] regionem: receſſitq̃	אֱלִיפַז תֵּימָן אוֹמָר צְפוֹ וְגַעְתָּם			
eoꝝ multa: vt habitarẽt ſimul. et nõ poterat	[n]a [p]fratre ſuo[o] Iacob. Di	וּקְנַז׃ וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז			
αὐτῶν πολλά, τοῦ οἰκεῖν ἅμα. καὶ οὐκ ἠδύναστο	uites enim[r] erãt valde: &	בֶּן עֵשָׂו וַתֹּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת־	יָלַד		
ſa hitatiõis eoꝝ ferre eos: pre	[s]simul[u] habitare nõ po	עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃			
ἡ γῆ τῆς παροικήσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς, ἀπὸ	terãt:[r] nec[s] ſuſtiebat[t] eos	וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח			
mꝝtitudine ſubſtãtie eoꝝ. hitauit ãt e	[t]terra[b] pegrinatiõis eo	שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי בָּשְׂמַת	רְעוּאֵל		
τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. ὤκησε δὲ ἡ	rũ[c] pre multitudine[d] gre	אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה			
ſau in mõte[e] ſeir. eſau: ipe eſt edõ. ha	gũ.[g] Habitauit[q̃] [b]Eſau[i]	בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת			
σαῦ ἐν τῷ ὄρει σηείρ. ἡσαῦ, αὐτός ἐστιν ἐδὼμ. κα	monte[k] ſeyr:[m] ipſe eſt[n] e	עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי אֲהֳלִיבָמָה			
uauit ãt Iacob in ſra ḡ hitauit pater	dom.[o] He aũt ſunt[p] gñã	בֶּן עֵשָׂו יְעוּשׁ וְיַעְלָם וְקֹרַח אֵלֶּה			
τάκει δὲ Ἰακὼβ ἐν τῇ γῇ, ἣ παῴκησεν ὁ πατὴρ	tiões[q] eſau[r] patris[s] edom	בְּנֵי עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי עֵשָׂו			
ſuus in ſra chanaã. he ãt gñatiões eſau	[t]in mõte[u] ſeir: & [v]hec[w] no	אֱלִיפַז בֶּן עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל	אִשָּׁה		
αὐτοῦ ἐν γῇ χαναάν. αὗται δὲ αἱ γενέσεις ἡσαῦ	mina[x] filiorum[y] eius.	בֶּן בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי	הָיָה		
pris ẽdõ in mõte ſeir. et iſta	[z]eliphaz[a] filius[b] ada[c] vxo	אֱלִיפַז תֵּימָן אוֹמָר צְפוֹ וְגַעְתָּם			
τοῦ πατρὸς ἐδὼμ ἐν τῷ ὄρει σηείρ. καὶ ταῦτα τὰ	ris[d] eſau. [e] Rahuel quoq̃	וּקְנַז׃ וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז			
ῥοια filioꝝ eſau. eliphaz: filij ada vxoris	[f]filius[g] baſemath[h] vxoris	בֶּן עֵשָׂו וַתֹּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת־	יָלַד		
ὀνόματα τῶν υἱῶν ἡσαῦ. ἐλιφάς, υἱὸς ἀδὰ γυναικὸς	[i]eius.[k] fuerũt[q̃] [l]eliphaz	עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃			
eſau, et raguel: filij baſemath: vxoris eſau.	[m]filij[n] theman:[o] omar:[p] ſe	וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה			
ἡσαῦ. καὶ ραγουήλ, υἱὸς βασεμάθ, γυναικὸς ἡσαῦ.	phua:[q] & gatham: [r] &	וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי בָּשְׂמַת			
fuerũt ãt filij eliphaz: themã: omar: ſophar: gothã:	chenez[s] & chore. [t] E	אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה			
ἐγένοντο δὲ υἱοὶ ἐλιφάς, θεμάν, ὠμάρ, σωφάρ, γοθόμ,	rat[u] aũt thamna[v] concu	בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת			
cenez. thãna ãt cõcubina eliphaz filij eſau:	bina[w] eliphaz[x] filii[y] eſau:	עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר			
κενέζ. θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ ἡσαῦ,	[z]que peperit[a] et	עֵשָׂו תֵּימָן אוֹמָר צְפוֹ וְקֶנַז׃			
peꝑit eliphas amalec. hi filij ada: vxo	[b]amalech.[c] Hi ſunt[d] filii	וְתִמְנַע וְעַמָּלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי			
ἔτεκε τῷ ἐλιφὰς τὸν ἀμαλήκ. οὗτοι υἱοὶ ἀδὰ, γυνα	[e]ada[f] vxoris[g] eſau.	אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי			
ικὸς eſau. hi ãt filij raguel: nazeth: zareſome:	[h]Filii[i] ãt[k] rahuel: [l] naath	עָדָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת			
καὶ ἡσαῦ. οὗτοι δὲ υἱοὶ ραγουήλ, ναζήθ, ζαρεσομαί,	[m]& zara: [n] ſema[o] & meza. [p] Hi[q] filii	זֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי			
et moze. hi fuerũt filij baſemath: vxoris eſau.	[r] baſemath [s] vxoris[t] eſau. [u] Iſti quoq̃	בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה			
καὶ μοζὲ. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ βασεμάθ, γυναικὸς ἡσαῦ.	[v]erant[w] filii[x] oolibama [y]	בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת			
hi ãt fuerũt filij libemas filie ena: filij	filie[z] Ane[a] filii[b] ſebeon [c]	עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו בְּכוֹר			
οὗτοι δὲ ἦσαν υἱοὶ λιβεμὰς θυγατρὸς ἐνάν, τοῦ υἱοῦ	[d] vxoris [e] eſau: quos[f] [g] genuit[h] ei:	אֱלִיפַז יְעוּשׁ יַעְלָם קֹרַח׃ אֵלֶּה	אֱלוֹף		
ſebegõ vxoris eſau. peꝑit ãt eſau ie	[i]ehus [k] [l] ihelon[m] &[n] chore. [o] Hi	אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה		Prima chal.	
σεβεγὼν γυναικὸς ἡσαῦ. ἔτεκε δὲ τῷ ἡσαῦ τὸν ἰε	[p] duces [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z] [a] [b] [c] [d] [e] [f] [g] [h] [i] [k] [l] [m] [n] [o] [p]

בְּנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו
אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף
צְפִי אַלּוּף קְנַז׃ אַלּוּף קֹרַח אַלּוּף
נְּעָתָם אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי
אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי
עָדָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בֶּן עֵשָׂו
אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שַׁמָּה
אַלּוּף מִזָּה אֵלֶּה אַלּוּפֵי רְעוּאֵל
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָשְׂמַת
אֵשֶׁת עֵשָׂו וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה
אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּף יעוּשׁ אַלּוּף
יַעְלָם אַלּוּף קֹרַח אֵלֶּה אַלּוּפֵי
אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃
אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו וְאֵלֶּה אַלּוּפֵיהֶם
הוּא אֱדוֹם׃ אֵלֶּה בְּנֵי שֵׂעִיר
חֹרִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן
וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃ וְדִשׁוֹן וְאֵצֶר
וְדִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי בְּנֵי
שֵׂעִיר בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי
לוֹטָן חֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן
תִּמְנָע׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְוָן
וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם׃ וְאֵלֶּה
בְּנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה
אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיֵּמִים בַּמִּדְבָּר
בְּרָעֹתוֹ אֶת חֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו׃
וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲנָה דִּשׁוֹן וְאָהֳלִיבָמָה
בַּת עֲנָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן

Trãſla. B. Hiero.

filiorum eſau. Filíi elíphaz primogeníti eſau: dux theman: dux omar: dux ſephi: dux cenez: dux chore: dux gatham: dux amalech. Hí duces elíphaz in terra edom: hí filíi ada. Hí quoq; filíi rahuel filíi eſau: dux naath: dux zara: dux ſamma: dux meza. Hí duces rahuel in terra edom: iſti filíi baſemath vxoris eſau. Hí autem filíi oolibama vxoris eſau. dux iehus: dux íclom: dux chore. Hí duces oolibama filie ane vxoris eſau. Iſti ſunt filíi eſau: & hí duces eorum: ipſe eſt edom. Iſti ſunt filíi ſeir horrei habitatoris terre: lothan: & ſobal: & ſebeon: & ana: & diſon: & eſer: & diſan. Hí duces horrei filíi ſeir in terra edom. Fuerunt aũt filíi lothan: horri: & hemam. Soror aũt lothan thamna. Et iſti filíi ſobal: aluan & maneeth: & hebal: ſephi & onam. Et hí filíi ſebeon: aya & ana. Iſte eſt ana qui inuenit gigantes in ſolitudine: cum paſceret aſinos ſebeon patris ſui. Et hí filíi ane: diſſon: & oolibama filia ane. Hí autem filíi diſan

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

filíj eſau. elíbas: primogẽti eſau: dux themã: dux omar: dux ſophar: dux cenez: dux core: dux gotha: dux amalec. hí duces eliphas in terra idumee. hí filíj adas. et hí filíi raguel. filíi eſau: dux nachoth: dux zare: dux ſome: dux moze. hí duces raguel in edom. hí filíj baſemas: vxoris eſau. hí aũt filíj elibemas: vxoris eſau: dux ieul: dux ieglom: dux core. hí duces elibemas. hí filíj eſau. et hí duces coríi. hí ſunt filíi edõ. hí aũt filíi ſeir horrei: hitãtis frã: lotan: ſobal: ſebegõ: ana: et leſon: et aſar: et riſon. hí duces chorrei: filíi ſeir in fra edõ. fuerũt aũt filíi lotan: chori: et hemã. ſoror aũt lotan: thẽna. hí aũt filíi ſobal: tolam: et manachath: et gebel: ſophã: et omã. et hí filíi ſebeõ: ee: et enan. hic enan: q̃ inuenit ſubſungalia ſeminin deſerto: qñ inuenit ſubſungalia ſebeon pr̃is ſui. hí aũt filíi enã. deſon: et elibemath: filia ene. hí aũt filíi deſon:

Interp. chal.

Transla. Chal.

filiorum eſau: filíj eliphaz primogeniti eſau. dux themã: dux omar: dux ſepho: dux cenez: dux choze: dux gatham: dux amalech. Hí duces eliphaz in terra edom: hí filíj ada. Hí quoq; filíj rahuel filíj eſau: dux naath: dux zara: dux ſamma: dux meza. Hí duces rahuel in terra edom: iſti filíj baſemath vxoris eſau. Hí autem filíj oolibama vxoris eſau. dux iehus: dux íclom: dux choze. Hí duces oolibama filie ane vxoris eſau. Iſti ſunt filíj eſau: & hí duces eorum: ipſe eſt edom. Iſti ſunt filíj ſeir horrei habitatores terre: lothan: & ſobal: & ſebeon: & ana: & diſon: & eſer: & diſan. Hí duces horrei filíj ſeir in terra edom. Fuerunt aũt filíj lothan: hotri: & hemam. Soror aũt lothan thamna. Et iſti filíj ſobal: aluan & maneeth: & hebal: ſephi & onam. Et hí filíj ſebeon: aya & ana. Iſte eſt ana qui inuenit gigantes in ſolitudine: cum paſceret aſinos ſebeon patris ſui. Et hí filíj ane: diſſon: & oolibama filia ane. Hí autem filíj diſan

abala: et asbat et idhã: et charrã. hi ãt filij
ἀβελ, καὶ ἐσβὰ, καὶ ἰθρὰν, καὶ χαρρᾶν. οὗτοι δὲ υἱοὶ
asar. balaã: et zuchã: et iuchã. hi ãt filij re
ἀσὰρ, βαλαὰμ, καὶ ζουκὰμ, καὶ ἰουκὰμ. οὗτοι δὲ υἱοὶ ζυ
son: os: et arrã. hi ãt duces .choil. dux lo
σών, ὦς, καὶ χορρᾶν. οὗτοι ἡγεμόνες χορρί. ἡγεμὼν λω
tã: dux sobal: dux sebegõ: dux ana:
τάν, ἡγεμὼν σωβάλ, ἡγεμὼν σεβεγών, ἡγεμὼν ἀνά,
dux defon: dux asar: dux reson. hi du
ἡγεμὼν δησών, ἡγεμὼν ἀσάρ, ἡγεμὼν ῥησών. οὗτοι ἡγε
ces chorri: in ducatib9 suis in tra edõ. et
μόνες χορρί, ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῇ ἐδώμ. καὶ
hi reges q regnauerũt in edõ: anteq̃
οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν ἐδώμ, πρὸ τοῦ
regnaret rex in ifrael. et regnauit
βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐβασίλευσεν
in edõ: balac filꝰ beor. et nomẽ ciuitati eiꝰ:
ἐν ἐδώμ, βαλὰκ υἱὸς βαιώρ. καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐ
denaba. mortuꝰ ẽ ãt balac: et regnauit
τοῦ, δεννάβα. ἀπέθανε δὲ βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν
p eo: iobab filꝰ zara de bosorra. mortuꝰ ẽ
ἀντ' αὐτοῦ, ἰωβὰβ υἱὸς ζαρὰ ἐκ βοσόρρας. ἀπέθανε
ãt iobab: et regnauit p eo: asom: de
δὲ ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, ἀσόμ, ἐκ τῆς
thathemanoꝝ: mortuꝰ ẽ ãt asõ: et regnauit pro
γῆς θεμανῶν. ἀπέθανε δὲ ἀσόμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀν
eo: adad: filꝰ barad: q percussit madiã in
τ' αὐτοῦ, ἀδὰδ, υἱὸς βαράδ, ὁ ἐκκόψας μαδιὰμ ἐν τῷ
cãpo moab. et nomẽ ciuitati eius: gethẽ. mortuꝰ
πεδίῳ μωάμ. καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, γεθέμ. ἀπέ
est ãt adad: et regnauit p eo: samaa de
θανε δὲ ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, σαμαὰ ἐκ
maseca. mortuꝰ ẽ ãt samaa: et regnauit pro
μασεκκᾶς. ἀπέθανε δὲ σαμαά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀν
eo: saul de rooboth q apꝫ fluuiũ. mor
τ' αὐτοῦ, σαοὺλ ἐκ ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν. ἀπέ
tuꝰ ẽ ãt saul: et regnauit p eo balenõ:
θανε δὲ σαούλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ βαλενών,
filꝰ achobor. mortuꝰ ẽ ãt balenõ: filꝰ acobo:
υἱὸς ἀχοβώρ. ἀπέθανε δὲ βαλενών, υἱὸς ἀχοβώρ.
et regnauit p eo arath: filꝰ barad.
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀρά, υἱὸς βαράδ.
et nomẽ ciuitati eius phogor. nomẽ vro
καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ φογώρ. ὄνομα τῇ γυ
ri eius methebeel: filia matraith: filij me
ναικὶ αὐτοῦ μετεβεήλ, θυγατρὸς ματραίθ, υἱοῦ με
zoob. hec noia ducũ esau: in
ζοώβ. ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων ἡσαῦ, ἐν ταῖς
tribubus cor: fm locꝫ eor: in regiõibus
φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐ
eor: et in gẽtibus eor. dux thãna: dux
τῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ἡγεμὼν θαμνά, ἡγε
gola: dux iether:
μὼν γωλα, ἡγεμὼν ἰεθέρ,

samdã & iesbã & iethrã & charã. Hi quoq; filij eser balaan & zeuan & achan. Habuit autem filios disan: hus & aran. Hi duces horreorũ: dux lothã: dux sobal: dux sebeõ: dux ana: dux deson: dux eser: dux disan. Isti duces horreorũ q imperauerunt in terra seir. Reges aũt qui regnauerunt in terra edom: anteq̃ haberent regem filii israel: fuerũt hi. Balach filius beor: nomẽq; vrbis eius denaba. Mortuus ẽ aũt balach & regnauit pro eo iobab filius zare de bosra. Cũq; mortuus esset iobab: regnauit pro eo husan de terra themãorũ. Hoc quoq; mortuo regnauit p eo adad filius badadi: qui percussit madiã in regione moab. & nomen vrbis eius auith. Cũq; mortuus ẽt adad: regnauit pro eo semla de maserecha. Hoc quoq; mortuo: regnauit p eo saul de fluuio roboth. Cumq; & hic obisset: successit in regnum balanã filius achobor Isto quoq; mortuo: regnauit pro eo adad: nomenq; vrbis eius phou. Et appellabatur vxor eius meczabel filia matreth filie mezaab. Hec ergo nomina ducum esau in cognationibus & locis & vocabulis suis. dux thamna. dux alua: dux ietheth:

חֲמְדָן וְאִשְׁבָּן וְיִתְרָן וְכֵרָן׃ אִלֵּין בְּנֵי אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן וַעֲקָן׃ אִלֵּין בְּנֵי דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃
אִלֵּין רַבְרְבֵי חוֹרָאֵי רַבָּא לוֹטָן רַבָּא שׁוֹבָל רַבָּא צִבְעוֹן רַבָּא עֲנָה׃ רַבָּא דִישׁוֹן רַבָּא
אֵצֶר רַבָּא דִישָׁן׃ אִלֵּין רַבְרְבֵי חוֹרָאֵי לְרַבְרְבַיֵּהוֹן בְּאַרְעָא דְשֵׂעִיר׃ וְאִלֵּין מַלְכַיָּא
דְמָלְכוּ בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם קֳדָם מְלָכָא מַלְכָּא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמְלַךְ בֶּאֱדוֹם בֶּלַע בַּר
בְּעוֹר וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ דִּנְהָבָה׃ וּמִית בֶּלַע וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי יוֹבָב בַּר זֶרַח מִבָּצְרָה׃ וּמִית יוֹבָב
וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי חֻשָׁם מֵאַרְעָא דְתֵימָנָיֵא׃ וּמִית חֻשָׁם וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי הֲדַד בַּר בְּדַד דְּקָטַל
יָת מִדְיָן בְּחַקְלֵי מוֹאָב וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ עֲוִית׃ וּמִית הֲדַד וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי שַׁמְלָה
מִמַּשְׂרֵקָה׃ וּמִית שַׁמְלָה וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי שָׁאוּל מֵרְחוֹבֵי דְּעַל פְּרָת׃ וּמִית שָׁאוּל וּמְלַךְ
תְּחוֹתוֹהִי בַּעַל חָנָן בַּר עַכְבּוֹר׃ וּמִית בַּעַל חָנָן בַּר עַכְבּוֹר וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי הֲדַד וְשׁוּם קַרְתֵּיהּ
פָּעִו וְשׁוּם אִתְּתֵיהּ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵצַהֲבָא׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת רַבְרְבֵי עֵ
לְזַרְעֵיתְהוֹן לְאַתְרֵיהוֹן בְּשְׁמָהָתְהוֹן רַבָּא תִּמְנַע רַבָּא עַלְוָה רַבָּא יְתֵת׃

Interp. chal.

amdan: t eseban t iethzan t charã. Isti sunt filij eser balan t zaauan t achan. Hi sunt filij disan: hus: et aran. Isti sunt duces horret. Dux lotan: dux sobal: dux sebeon: dux ana: dux dison: dux eser: dux disan. Isti duces horreoꝝ fm principatus eoꝝ in terra seyr. Et isti sunt reges qui regnauerãt in terra edom: anteq̃ regnaret rex in filijs israel. Regnauit aũt in edom bale filꝰ beor: t nomen ciuitatis eius benaba. Mortuus est aũt bale: t regnauit pro eo iobab filius zare de bosra. Mortuus est autẽ iobab: t regnauit pro eo husam de terra australi. Mortuusq; ẽ husã: t regnauit pro eo hadad filius bedad: qui interfecit mãdian in campestribus moab: et nomen vrbis eius auith. Mortuusq; ẽ hadad: t regnauit pro eo semla de masecha. Mortuusq; est semla: t regnauit pro eo saul de rooboth: que est iuxta euphratẽ. Mortuusq; est saul: et regnauit pro eo baalanã filius achobor. Mortuusq; est baalanã filius achobor: et regnauit p eo adar: et nomen vrbis eius phou: t nomen vroris eius mehetabel filia mathred: filia aurificis. Et hec sunt nomina principũ esau fm cognatiões eoꝝ per loca eoꝝ in nobis suis: dux thamna: dux alua: dux iethetb:

Transla. Chal.

Prima chal.

חמדן
ואשבן
יתרן
וכרן
אלין
בני
אצר
בלהן
וזעון
ועקן
אלין
בני
דישן
עוץ
וארן
אלין
רברבי
חוראי
רבא
לוטן
רבא
שובל
רבא
צבעון
רבא
ענה
רבא
דישון
רבא
אצר
רבא
דישן
אלין
רברבי
חוראי
לרברביהון
בארעא
דשעיר
ואלין
מלכיא
דמלכו
בארעא
דאדום
קדם
מלכא
מלכא
לבני
ישראל
ומלך
באדום
בלע
בן
מות
בעור
ושם
עירו
דנהבה
וימת
בלע
ומלך
תחתיו
יובב
בן
זרח
קטל
ממבצרה
וימת
יובב
ומלך
תחתיו
חשם
מארעא
דתימניא
וימת
חשם
ומלך
תחתיו
הדד
בן
בדד
הכה
את
מדין
בשדה
מואב
ושם
עירו
עית
וימת
הדד
ומלך
תחתיו
שמלה
ממשרקה
וימת
שמלה
ומלך
תחתיו
שאול
מרחובי
נהר
וימת
שאול
ומלך
תחתיו
בעל
חנן
בן
עכבור
וימת
בעל
חנן
בן
עכבור
ומלך
תחתיו
הדר
ושם
עירו
פעי
ושם
אשתו
מהיטבאל
בת
מטרד
בת
מי
זהב
ואלה
שמות
אלופי
עשו
למשפחתם
למקמתם
בשמתם
אלוף
תמנע
אלוף
עלוה
אלוף
יתת

Prima chal.

מלך
מות
רבב
קרה
מות
קטל
אנת
צרף
מלך
שם בחה קום

Interp. chal.

i iij

Poſitiua heb.	Ter. Heb.	Geſi. Ca. xxxvij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. chinterp̃, latina.
	אֲלוּף אָהֳלִיבָמָה אֲלוּף אֵלָה אֲלוּף		dux oolibama. dux ela. dux phinõ. dux	dux elibemas: dux olas: dux phinõ
	פִּינֹן׃ אֲלוּף קְנַז אֲלוּף תֵּימָן אֲלוּף		phinon. dux cenez. dux theman. dux	ἡγεμὼν ἐλιβεμάς, ἡγεμὼν ἐλάς, ἡγεμὼν φινων
	מִבְצָר׃ אֲלוּף מַגְדִּיאֵל אֲלוּף עִירָם		mabfar. dux Mabdiel dux hiram.	cenes: dux themã: dux mazar: dux
	אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱדוֹם לְמוֹשְׁבֹתָם		Hi duces edom habitantes	κενές, ἡγεμὼν θεμάν, ἡγεμὼν μαζάρ, ἡγεμὼν
רֵאשִׁית	לְאַרְצָם הוּא עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם׃		in terra imperii ſui: ipſe eſt eſau pater	dicl: dux zapho'n. hi duces edom: in
נוּר	וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו		idumeorum. Habitauit aũt in terra chanaã in	ηλ, ἡγεμὼν ζαφωίν. οὗτοι ἡγεμόνες ἐδὼμ, ἐν
יֶלֶד	בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב		q̃ pr̃ ſuus pegrinatus ẽ. & he ſunt gnatiões eiꝰ	ficatis in terra poſſeſſionis eo
	יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה	Cap. xxxvij.	Ioſeph cũ Cap. 37.	τωκοδομημέναις ἐν τῇ γῇ τῆς κτήσεως αὐτῶ
	הָיָה רֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא		ſedecim eẽt ãnorũ: paſcebat gregẽ cũ fra	eſau pater edom. habitauit ãt iacob in terr
	נַעַר אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי		tribus ſuis adhuc puer. & erat cum filiis	ησαῦ πατὴρ ἐδὼμ. κατῴκει δὲ ἰακὼβ ἐν τῇ γ
נָשֵׂא פֹּא	זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת		bale & zelphe vxorũ patris	bitauit pf ,eius in fra chanaã. he
דִּבָּתָם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם׃ וְיִשְׂרָאֵל		ſui. accuſauitq; frẽs ſuos apud patrẽ crimie peſ	ρώκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν γῇ χαναάν. αὗτα
אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן		ſimo. Iſrael autem diligebat ioſeph ſuper	τιῶες iacob.
זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת		oẽs filios ſuos: eo q̃ in ſenectute gẽuiſſet eũ fe	σεις ἰακώβ.
פַּסִּים׃ וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אֹתוֹ אָהַב		citq; ei tunicam polymitã. Vidẽtes aũt	Ιωσὴφ δεκαεπτὰ ἐτῶν ἦν, ποιμαίνων με
אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ		fratres eius q̃ a pr̃e plus cũctis filiis a	fratribus ſuis oues pr̃is ſui: erãs i
וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃ וַיַּחֲלֹם		maretur: oderant eum nec poterant ei quicq̃	ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ		pacifice loqui. Accidit quoq; vt viſũ ſõniũ re	cũ filijs balle: et cũ filijs z
עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם		ferret frib? ſuis: q̃ cã ma	μετὰ τῶν υἱῶν βαλλᾶς, καὶ μετὰ τῶν υἱῶν ζε
שִׁמְעוּ נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃		ioris odii ſeminariũ fu	vrozũ pr̃is ſui. attulit ãt ioſeph
וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים		it. Dixitq; ioſeph frĩbus ſuis. Audite ſõniũ meũ	τῶν γυναικῶν τοῦ πρὸς αὐτὸ· κατήνεγκε δὲ ἰωσὴφ
בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי		quod vidi. Putabã nos ligare ma	malũ ad ifrael pr̃es ſuũ. iacob ãt o
וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה		nipulos in agro: & q̃ſi cõſurge	πονηρὸν πρὸς ἰσραὴλ τὸν πρὸ αὐτοῦ. ἰακὼβ δὲ
אֲלֻמֹּתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי׃		re manipulum meum & ſtare: veſtroſq; ma	ioſeph pter oẽs filios ei. q
וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ		nipulos circumſtantes adorare manipulum	τὸν ἰωσὴφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· ὅτι
אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ וַיּוֹסִפוּ		m um. Rñderũt fratres eius.	ectutis erat ei. fecit ãt et tunicã var
עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל חֲלֹמֹתָיו׃׃׃		Nunquid rex noſter eris? aut ſubiiciemur di	ρους ἦν αὐτῷ· ἐποίησε δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικ
		tioni tue? Hec ergo cauſa ſomniorum	dẽtes ãt fratres eius: q̃ eũ amat
			δόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸν φιλεῖ ὁ
			oibus filijs eius:: oderũt eũ
			πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτὸν οἱ ἀδ
			eius: et nõ poterãt loqui illi mihil pa
			αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρ
			somnians ãt ioſeph somniũ: nũciauit
			ἐνυπνιασθεὶς δὲ ἰωσὴφ ἐνύπνιον, ἀπήγγειλε
			fratribus ſuis. et ait illis: audi
			τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσ
			somniũ hoc q̃ somniaui. putabã vo
			ἐνυπνίου τούτου. οὐ ἐνυπνιασάμην. ὤμην ὑμᾶ
			gare manipulos in medio agro: et ſu
			μεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ, καὶ ἀν
			me manipul: et erect ẽ: cõuerſi
			ἐμὸν δράγμα, καὶ ὀρθόν, περισταφέντα
			manipuli vſt: adorauerũt meũ mã
			δράγματα ὑμῶν, προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δρά
			dixerũt ãt illi fratres eius: numqd
			εἶπον δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μὴ β
			gnãs regnabis ſup nos: aut dominãs dom
			λεύων βασιλεύσῃς ἐφ' ἡμᾶς, ἢ κυριεύων κυ
			beris nobis? et addiderũt adhuc odiohabere e
			σῃς ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν
			pter ſomnia eius:
			κεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ,

Poſitiua chal.	Tranſla. Chal.	Interp. chal.
	dux oolibama: dux phinõ: dux ceneꝫ: dux the	מַה רַבָּא אֱלָה רַבָּא פִּינֹן׃ רַבָּא קְנַז רַבָּא תֵּימָן רַבָּא מִבְצָר׃ רַבָּא מַגְדִּיאֵל
יִתְבֹּ חֶסֶן	man: dux mabſar: dux magdihel: dux hirã. Hi duces	אִלֵּין רַבְרְבֵי אֱדוֹם לְמוֹתְבָנֵיהוֹן בְּאַרְעָ אֲחֻסְנַתְהוֹן הוּא עֵשָׂו אֲבוּהִי דְּאֱדוֹם׃
יִתְבֹּ יָלַד	edõ in habitationibus ſuis in terra poſſeſſionis eo	בְּאַרְעָ תּוֹתְבוּת אֲבוּהִי בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן׃ אִלֵּין תּוֹלְדַת יַעֲקֹב
שְׁנָה רָעָה עָאן	rum: ipſe eſt eſau pater idumeoꝝ. Habitauit autẽ ia	יוֹסֵף בַּר שְׁבַע עֲשַׂרֵה שְׁנִין כַּד הֲוָה רָעֵי עִם אֲחוֹהִי בְּעָנָא וְהוּא
רַבָּב עֲשָׂה אָתָא	cob in terra habitationis patris ſui in terra chanaã.	בְּלֵהָה וְעִם בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אֲבוּהִי וְאֵיתֵי יוֹסֵף יָת טִיבְּהוֹן בִּישָׁא לְוָת
	Hec ſunt generationes iacob. Cap. 37.	וְיִשְׂרָאֵל רְחִים יָת יוֹסֵף מִכֹּל בְּנוֹהִי אֲרֵי בַּר תַּיְמִים הוּא לֵיהּ וְעָבַד לֵיהּ כְּתוֹנָא
נָשָׂא פֹּא	Ioſeph filius erat decem & ſeptẽ annorũ quando	וַאֲחוֹהִי אֲרֵי יָתֵיהּ רְחִים מִכֹּל אֲחוֹהִי וְשָׂנוֹ יָתֵיהּ וְלָא יְכִילוּ לְמַלָּלָא
דִּבָּתָם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם׃ וְיִשְׂרָאֵל	paſcebat oues cũ fratribus ſuis: et ipſe nutrieba	עִם שְׁלָם׃ וְחָלַם יוֹסֵף חֶלְמָא וְאוֹסִיפוּ עוֹד לְמִסְנֵי יָתֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן
אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן	tur cum filijs bale & cum filijs zelphe vxoruꝫ patris	חֶלְמָא הָדֵין דְּחֶלְמִית׃ וְהָא אֲנַחְנָא מְאַסְרִין אֲסָרִין בְּגוֹ חַקְלָא וְהָא קָמַת
זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת	ſui. Et addurit ioſeph accuſationẽ eoꝝ malam ad pa	אֲסָרְתִּי וְהָא מְסְתַּחֲרָן אֲסָרְתִּיכוֹן וְסָגְדָן לַאֲסָרְתִּי וַאֲמָרוּ לֵיהּ אֲחוֹהִי
פַּסִּים׃ וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אֹתוֹ אָהַב	trem ſuũ. Iſrael autẽ diligebat ioſeph pluſq̃ vniuer	מְדַמַּךְ לְמִשְׁלַט עֲלָנָא אוֹ שׁוּלְטָנָא תִּשְׁלַט בַּנָּא וְאוֹסִיפוּ עוֹד
אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ	ſos filios ſuos: quoniã filius ſapiens erat ei. Fecitq;	לְמִסְנֵי יָתֵיהּ עַל חֶלְמָוֹהִי׃׃׃
וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃ וַיַּחֲלֹם	ei tunicam polymitam: et viderũt fratres eius q̃ dili	
יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ	geret eum pater ſuus pluſq̃ oẽs frãtres eius: & ode	
עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם	runt eum: & nolebant loqui pacifice cũ eo. Et ſomnia	
שִׁמְעוּ נָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃	uit ioſeph ſomniũ: & narrauit fratribus ſuis: & addi	
וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים	derũt amplius odio habere eũ. Et ait eis. Audite ob	
בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי	ſecro ſomnium hoc quod ſomniaui: ecce ligabamus	
וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה	manipulos in medio agri: et ecce ſtabat manipulus	
אֲלֻמֹּתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי׃	meus: & etiam erigebatur: & ecce circundabant eum	
וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ	manipuli veſtri: & adorabãt manipulum meum. Et	
אִם מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ וַיּוֹסִפוּ	dixerunt ei fratres ſui. Nunquid regnare exiſtimas	
עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל חֲלֹמֹתָיו׃׃׃	ſuper nos? aut dominari putas noſtri? Et addiderũt	
	amplius odio habere eum propter ſomnia ſua: ooo	

et ppter verba eius. vidit ãt somniũ alte
καὶ ἕνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. ἑώρα δὲ ἐνύπνιον ἕτε
rũ: et narrauit illud pri suo: et fratri
ρον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πρὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελ
bus suis. et dixit: ecce somniauit somniũ
φοῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον
alterũ. sicut sol et luna et vndecim stelle
ἕτερον. ὡς περ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρες
adorabãt me. et increpauit eũ pater
προσεκύνουν με. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ
suus: et dixit ei. qd somniũ hoc: qđ
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ
somniasti. nunqd veniẽtes veniemus ego ꝙ et
ἐνυπνιάσω; ἆρα γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ
mater tua ꝛ fratres tui ad adorandũ te
ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι
sup terrã? inuidebãt ãt ei fratres eius.
ἐπὶ τὴν γῆν; ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
at pater eius seruauit verbũ. abie-
τοῦ, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα. ἐπορεύ
rũt ãt fratres eius pascere oues
θησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα
patris sui in sychem. et dixit israel
τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς συχέμ. καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ
ad ioseph: nõ fratres tui pascunt in
πρὸς Ἰωσήφ, οὐχ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν εἰς
sychem: veni mittam te ad eos. dixit ãt
συχέμ; δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. εἶπε δὲ
ei ecce ego. ait ãt illi israel: vadens
αὐτῷ, ἰδοὺ ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραήλ, πορευθεὶς
vide: si sani sunt fratres tui: et oues
ἴδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ πρόβα
et nũcia mihi. et misit eũ ex
τα, καὶ ἀπάγγειλόν μοι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ
valle ebron. ꝛ venit in sychem. et
τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρών. καὶ ἦλθεν εἰς συχέμ. καὶ
inuenit eũ hõ errãtẽ in agro.
εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ.
interrogauit ãt eũ hõ: qd ãris? ille ãt dixit:
ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἀνὴρ, τί ζητεῖς; ὁ δὲ εἶπε, τοὺς
fratres meos ãro: nũcia mihi vbi pas
ἀδελφούς μου ζητῶ, ἀπάγγειλόν μοι ποῦ βόσκου-
cãt. dixit ãt ei hõ: recesserũt hinc.
σιν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος, ἀπῆρκασιν ἐντεῦ
audiui eũ cos dicẽtes: eamus in
θεν. ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, πορευθῶμεν εἰς
dothaim. et abiit ioseph post fra-
δωθαείμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσὴφ κατόπισθεν τῶν ἀ-
tres suos. et inuenit eos in dothaim. pũide-
δελφῶν αὐτοῦ. καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἐν δωθαείμ. προεῖ-
rũt ãt eũ alõge: anteq̃ appropinq̃ret ipse
δον δὲ αὐτὸν μακρόθεν, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν
ad eos. et machinati sunt
πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπονηρεύοντο τοῦ

atq; sermonũ iuidie &
odii fomitẽ miſtrauit.
Aliud quoq; vidit fõ-
niũ: qđ narrans fratri-
bus ait. Vidi per somni
um quasi
solem & lunam & stel-
las vndecim
adorare me. Quod cũ
patri suo & fribus re-
tulisset: increpauit eũ pr
suus: & dixit. Quid si-
bi vult hoc somniũ. qd
vidisti? Nũ ego & ma-
ter tua
& fratres tui adorabi-
mus te sup terram.
Inuidebant ei igitur
fratres sui: pater vero
rẽ tacitus cõsiderabat.
Cũq; fres illius in pa-
scẽdis gregibus patris
moraretur in sichẽ: di
xit ad eũ israel. Fratres
tui
pascunt oues, in sichi-
mis. veni mittam te
ad eos. Quo respondẽ
te presto sum: ait.
Vade & vide si cũcta pa
pera sint erga
fratres tuos & pecora:
& renũcia mihi qd aga-
tur. Missus de valle he-
bron venit
in sichem. Inuenitq;
eum vir errantẽ in a-
gro: & interrogauit
qd quereret. At ille re-
spõdit. Fratres meos q
ro. Indica mihi vbi
pascant greges. Dixit-
q; ei vir. Recesserũt de
loco isto: audiui aũt eos
dicẽtes. Eamus in do-
thaim. Perrexit itaq; io
seph post frẽs suos: & i
uenit eos in dothaim.
Qui cũ vidissent eũ pr
cul: ãteq; accederet ad
eos: cogitauerunt illũ

וְעַל דְּבָרָיו׃ וַיֹּסֶף עוֹד וַיַּחֲלֹם חֲלוֹם
אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר
הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה
הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר
כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃ וַיְסַפֵּר אֶל
אָבִיו וְאֶל אֶחָיו וַיִּגְעַר בּוֹ אָבִיו
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
חָלָמְתָּ הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ
וְאַחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אָרְצָה׃
וַיְקַנְאוּ בוֹ אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת
הַדָּבָר׃ וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת
צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם׃ וַיֹּאמֶר
יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אַחֶיךָ
רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ
אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר
לוֹ לֶךְ נָא רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אַחֶיךָ
וְאֶת שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהָשִׁבֵנִי דָּבָר
וַיִּשְׁלָחֵהוּ מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא
שְׁכֶמָה׃ וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה
בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר
מָה תְבַקֵּשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֶת אַחַי אָנֹכִי
מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה נָּא לִי אֵיפֹה הֵם
רֹעִים׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה
כִּי שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹתָיְנָה
וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו וַיִּמְצָאֵם
בְּדֹתָן׃ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וְטֶרֶם
יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ

Interp. chal.

וְעַל בַּתְגָּמוּהִי וְחֶלֶם עוֹד חֶלְמָא אָחֳרָן וְאִשְׁתְּעִי יָתֵיהּ לְאַחֲהִי וַאֲמַר הָא חֶלְמָא
עוֹד חֶלְמָא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְתַרְעֲסַר כּוֹכְבַיָּא סָגְדָן לִי׃ וְאִשְׁתְּעִי לְאֲבוּהִי וּלְאַחֲהִי וּגְעַר בֵּיהּ
אֲבוּהִי וַאֲמַר לֵיהּ מָה חֶלְמָא הָדֵין דְּחֶלְמְתָא נְחֵית אֲנָא וְאִמָּךְ וַאֲחָךְ לְמִסְגַּד לָךְ
עַל אַרְעָא׃ וְקַנָּיאוּ בֵּיהּ אֲחוֹהִי וַאֲבוּהִי נְטַר יָת פִּתְגָמָא׃ וְאָזְלוּ אֲחוֹהִי לְמִרְעֵי יָת עָנָא
דַּאֲבוּהוֹן בְּשֻׁכֶם׃ וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הֲלָא אַחָךְ רָעָן בְּשֻׁכֶם אִיתָא וְאֶשְׁלְחָךְ לְוָתְהוֹן
וַאֲמַר לֵיהּ הָא אֲנָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ אִיזֵל כְּעַן חֲזִי יָת שְׁלָמָא דְּאַחָךְ וְיָת שְׁלָמָא דְּעָנָא
וְאָתֵיבְנִי פִּתְגָמָא וְשַׁלְחֵיהּ מִמֵּישַׁר חֶבְרוֹן וַאֲתָא לִשְׁכֶם׃ וְאַשְׁכְּחֵיהּ גַּבְרָא וְהָא מְטַעֵי
בְּחַקְלָא וּשְׁאֵלֵיהּ גַּבְרָא לְמֵימָר מָה אַתְּ בָּעֵי׃ וַאֲמַר יָת אַחַי אֲנָא בָּעֵי חֲוִי כְּעַן לִי אֵיכָן
אִינוּן רָעָן׃ וַאֲמַר גַּבְרָא נְטָלוּ מֵכָּא אֲרֵי שְׁמָעִית דַּאֲמָרִין נִזֵּיל לְדֹתָן וַאֲזַל יוֹסֵף בָּתַר
אֲחוֹהִי׃ וְאַשְׁכַּחִינוּן דְּדֹתָן׃ וַחֲזוֹ יָתֵיהּ מֵרָחֵיק וְעַד לָא קָרִיב לְוָתְהוֹן וְחַשִּׁינוּ עֲלוֹהִי

Transla. Chal.

et propter verba eius. Somniauitq; iterum somniũ
aliud: et narrauit eum fratribus suis: ꝛ ait. Ecce somi
niaui iterũ somniũ: ꝛ ecce sol ꝛ luna ꝛ vndecim stelle
adorabant me. Et narrauit patri suo ꝛ fribus suis: in
crepauitq; eũ pater suus: ꝛ ait. Quid est somniũ hoc
qđ somniasti: nunqd veniẽtes ventemus ego ꝛ mater
tua ꝛ fratres tui vt adoremus te sup terrã. Inuidẽbãt
qꝫ ei fratres sui: ꝛ pr eius cõseruabat verbũ. Et abie-
runt frẽs eius ad pascendas oues pris sui in sichem.
Et dixit israel ad ioseph. Ecce frẽs tui pascũt oues i si-
chem: veni ꝛ mittã te ad eos, et dixit ei. Ecce ego, et
ait ei. Vade obsecro nũc vide pacẽ fratꝝ tuoꝝ: ꝛ pacẽ
ouiũ: ꝛ redde mihi rãsum. Misitq; eũ de valle hebrõ:
ꝛ venit i sichẽ. Inuenitq; eũ vir: ꝛ aberrabat in agro
et interrogauit eũ vir dicẽs. Quid q̃ris? Et dixit frẽs
meos ego quero: indica obsecro mihi vbi ipsi pascãt:
Et ãit vir. Profecti sunt hinc: qm̃ audiui illos dicẽ-
tes eamus in dothan: et abiit ioseph post frẽs suos:
et inuenit eos in dothan. Et viderunt eum a longe: ꝛ
antequã appropiquaret ad eos cogitauerũt ꝓtra illũ

לַהֲמִיתוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו׃ מות
הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא׃
וְעַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד ילך הרג שלך
הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלַתְהוּ רוע
וְנִרְאֶה מַה יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו׃ וַיִּשְׁמַע ראה היה שמע
רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נצל
נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן נכה
אַל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ שפך
אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד דבר
אַל תִּשְׁלְחוּ בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ שלח
מִיָּדָם לְהָשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו׃ וַיְהִי שוב היה
כַּאֲשֶׁר בָּא יוֹסֵף אֶל אֶחָיו בוא
וַיִּפְשִׁיטוּ אֶת יוֹסֵף אֶת כָּתָּנְתּוֹ אֶת פשט
כְּתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלָיו׃ וַיִּקָּחֻהוּ פסס לקח
וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק ריק
אֵין בּוֹ מָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל לָחֶם
וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת נשא ראה
יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם בוא
נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים נכת צרי הלך
לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה ירד
אֶל אֶחָיו מַה בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת הרג
אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ׃ לְכוּ כסה
וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל מכר
תְּהִי בוֹ כִּי אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא היה
וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃ וַיַּעַבְרוּ אַנְשִׁים שמע
מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ משך
אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת

Pritiua chal. Interp. chal.

כְּטַל מָר אָתָא vt interficerẽt eũ. Dixitq; vnusq;sq; ad frẽm suũ. Ecce
אָתָא רַמָּה dñs somniox ille q̃ venit: et nunc venite occidam⁹ eũ:
אָמַר חֵיָה חַזָּה et p̃jciamus eus in vnã ex cisternis: ⁊ dicem⁹ bestia
הָוָה pessima comedit eũ: ⁊ videbim⁹ q̃s erit finis somnio-
אֲשַׁד רַמָּה דִּבֵּר rus suox. Audiitq; ruben: ⁊ liberauit eũ de manib⁹
יְשַׁטוּ תּוּב שָׁלַח eox: ⁊ ait. Nõ interficiamus aiam ei⁹. Dixitq; rubẽ.
פַּסַּח סְמַר Non effundatis sanguinẽ: p̃jcite eũ in cisternã hanc
אָכַל חֲזָא שָׁדָא q̃ est in solitudine: ⁊ manũ nõ extẽdatis in eũ: vt libe-
נָחַת הָנָה כָּמַל raret eũ de manib⁹ eox vt reduceret eus patri suo. Et
כְּפָה אָתָא זָבַן factũ est cũ venisset ioseph ad frẽs suos: nudauerunt
הָיָה נָסַק ioseph tunica sua: tunica polymita: q̃ erat sup eus. Et
tulerũt eum: ⁊ miserũt eum in cisternã. Cisterna autẽ
erat vacua: in qua nõ erat aque. Et recubuerũt ad co
medendũ panẽ: ⁊ leuauerũt oculos suos ⁊ viderũt: et
ecce turba arabum veniebat de galaad: ⁊ cameli eox
onerati aromatis: resina: ⁊ stacte: ibant vt descen-
derẽt in egyptũ. Dixitq; iudas frib⁹ suis. Quid lucri
erit nobis si occiderimus frẽm nfm: ⁊ cooperuerim⁹
sanguinẽ ei⁹. Venite ⁊ vendam⁹ eũ arabibus: ⁊ n. an⁹
nfa nõ sit in eũ: q̃m frat nf ⁊ caro nfa est: ⁊ obedierũt
ei frẽs sui. Et trãsierũt viri negociatores madianite:
⁊ extraxerũt ⁊ leuauerũt ioseph de cisterna: ⁊ vẽdiderũt

[1] occidere: [m] & [n] mutuo [m] loquebantur. [q] Ecce [r] somniator [n] vẽit. [r] Venite [s] occidamus eũ: [o] & mittamus [b] in [c] cisternã veterem: [o] dice- [m] musq; [f] era [f] pessima [a] de- [n] uorauit eũ: [l] & tũc appe- [b] bit [l] qd illi [k] pfint [l] somnia sua. [m] Audiẽs ãt hec [n] ru- ben: [o] nitebatur liberare eũ [p] de manibus eorũ: [o] [q] & dicebat. [r] Nõ [o] interfi- ciamus [l] aiam eius: [l] nec [a] effundamus [b] sanguinẽ: sed [c] pjicite [o] eũ [c] in [f] cister- nã veterẽ [b] q̃ est [l] in solitu- dine: [k] manusq; vras ser- uate innoxias. Hoc aũt dicebat [c] volẽs [p] eripe [q] eũ [r] de mãibus eorũ: [o] & red dere [n] patri suo. Cõfestim igitur [r] vt [l] puenit [b] ad [c] fra tres suos: [o] nudauerunt [r] eum [k] tunica [l] talari & polymi- ta: [f] miseruntq; [o] eũ [c] in cister nam veterem [n] que [n] non [r] habebat [l] aquam. [l] Et sedentes [a] vt comede rent [b] panẽ [c] viderũt [b] his- maelitas [g] viatores [k] venire [k] de galaad [l] & ca- melos eorum [m] portantes [s] aromata [c] & resinam [p] & stactem [a] in egyptum. [l] Dixit er- go [n] iudas [r] fribus suis. [l] Quid no- bis [a] prodest [l] si [c] occideri- mus [c] frẽm nẽm: [l] & cela- uerimus [b] sanguinẽ ipsi- us. Melius ẽ [k] vt venũde- tur [l] hismaelitis: [m] & ma- nus nre [n] nõ [o] polluãtur. [r] Frater [q] ei & [r] caro nostra [r] ẽ. [n] Acqeuerũt [r] frẽs ser- monibus illius [r] & [p] tereũ tibus [l] madianitis [b] nego ciatoribus [c] extrahẽtes [r] eũ [g] de [n] cisterna [l] vendide runt

vt occiderẽt illũ. dixit ãt vnusq;sq; ad frẽm
ἀποκτεῖναι αὐτόν. εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν
suũ: ecce somniator ille venit. nũc ergo
αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαςὴς ἐκεῖνος ἔρχεται. νῦν οὖν
venite interficiam⁹ eũ: et p̃jciamus eũ in
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ῥίψωμεν αὐτὸν εἰς ἕ-
vnã cisternarũ. ⁊ dicemus: bestia mala deuora-
να τῶν λάκκων. καὶ ἐροῦμεν, θηρίον πονηρὸν κατέφα-
uit eũ: et videbim⁹ q̃d erũt somnia eius.
γεν αὐτόν, καὶ ὀψόμεθα, τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ.
audiẽs ãt ruben: abstulit eũ de manib⁹ eo-
ἀκούσας δὲ ῥουβήν, ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐ-
rũ. et ait: nõ percutiam⁹ eũ in aiaꝫ. dixit
τῶν · καὶ εἶπεν, οὐ πατάξωμεν αὐτὸν εἰς ψυχήν. εἶπε
ãt eis ruben: ne effũdatis sãguinẽ: ejjcite ãt eũ
δὲ αὐτοῖς ῥουβήν, μὴ ἐκχέητε αἷμα, ἐμβάλετε δὲ αὐ
in vnã cisternarũ hanc: que in solitudine: manũ
τὸν εἰς ἕνα τῶν λάκκων τούτων, τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα
ãt ne intuleritis ei: vt eriperet eum de
δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ, ὅπως ἐξέληται αὐτὸν ἐκ τῶν
manib⁹ eox: et redderet eũ p̃ri suo. factũ ẽ
χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδῷ αὐτὸν τῷ πρὶ αὐτ. ἐγένετο
ãt q̃n venit ioseph ad fratres suos: eruc
δὲ ἡνίκα ἦλθεν ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ, ἐξέδυ
rũt ioseph tunicã variã q̃ circa eũ:
σαν ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτόν,
et accipiẽtes eũ proiecerũt in cisternã. at cister
καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον. ὁ δὲ λάκ
na vacua: aquã nõ habebat. sedert ãt mãducare panẽ.
κος κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχεν. ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον.
et respicientes oculis: viderũt. ⁊ ecce
καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδον. καὶ ἰδοὺ
viatores ismaelite veniebãt ex galaad. et ca-
ὁδοιπόροι ἰσμαηλῖται ἤρχοντο ἐκ γαλααδ. καὶ αἱ κά-
meli eorũ plenẽ erãt aromatib⁹ et resina et sta-
μηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ σα-
cte. ibãt ãt deducere in egyptũ. dixit ãt
κχῆς. ἐπορεύοντο δὲ καταγειν εἰς αἴγυπτον. εἶπε δὲ
iudas ad fratres suos: q̃d vtile: si
ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τί χρήσιμον, ἐὰν
occiderimus frẽm nfm et abscõderim⁹
ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ
sãguinẽ ei⁹. venite vendamus eũ ismaeli-
αἷμα αὐτ. δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς ἰσμαηλί-
tis istis: at manus nre ne sint sup eũ:
ταις τούτοις, αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔσωσαν ἐπ' αὐτόν,
q̃ frater et caro nfa est. obedierũt ãt fra-
ὅτι ἀδελφὸς καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστιν. ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελ
tres eius: et preteribãt hoics madianite
φοὶ αὐτοῦ, καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνδρες οἱ μαδιναῖοι οἱ
mercatores: ⁊ extraxerũt et ascẽdere fecerũt ioseph
ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν ἰωσὴφ
er cisterna. et vẽdiderũt
ἐκ τοῦ λάκκου. καὶ ἀπέδοντο τὸν

Matth. 21.d. Marc 12.b. Luce. 20.a.

Transla. Chal.

לְמִקְטְלֵיהּ׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי הָא סַרְיָא חֶלְמַיָּא דְּיָכֵי אָתֵי׃ וּכְעַן אֵיתוֹ וְנִקְטְלִינֵיהּ
וְנִרְמִינֵיהּ בְּחַד מִן גֻּבַּיָּא וְנֵימַר חַיְתָא בִּישְׁתָּא אֲכָלְתֵיהּ וְנֶחֱזֵי מָה יְהֵא פְּסוֹק ׀׀
חֶלְמוֹהִי׃ וּשְׁמַע רְאוּבֵן וְשֵׁיזְבֵיהּ מִידֵיהוֹן וַאֲמַר לָא נְקְטְלִינֵיהּ נַפְשָׁא׃ וַאֲמַר לְהוֹן ׀
רְאוּבֵן לָא תּוֹשְׁדוּן דְּמָא רְמוּ יַתֵּיהּ לְגֻבָּא הָדֵין דִּי בְמַדְבְּרָא וִידָא לָא תְשַׁטוּן בֵּיהּ
בְּדִיל לְשֵׁיזָבָא יַתֵּיהּ מִידֵיהוֹן לְאַתְּנוּתֵיהּ לְוָת אֲבוּהִי׃ וַהֲיָה כַּד אֲתָא יוֹסֵף לְוָת ׀
אֲחוֹהִי וְאַשְׁלַחוּ יָת יוֹסֵף יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּפַסֵּי דְּעָלּוֹהִי׃ וְנַסְבוּהִי וּרְמוֹ יַתֵּיהּ
לְגֻבָּא וְגֻבָּא רֵיקָא לֵית בֵּיהּ מַיָּא׃ וְאִסְתְּחָרוּ לְמֵיכַל לַחְמָא וְזָקְפוּ עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ וְהָא
שַׁיָּרַת עַרְבָאֵי אָתְיָא מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהוֹן טְעוּנִין שְׁעָף וּקְטָף וּלְטוֹם אָזְלִין לְאַחֲתָא
לְמִצְרָיִם׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי מָה בָּמוֹן אִיתְרַגִּי לַנָא אֲרֵי נְקְטוֹל יָת אָחוֹנָא וּנְכַסֵּי עַל
דְּמֵיהּ׃ אִיתוֹ וְנִזְבְּנִנֵּיהּ לְעַרְבָאֵי וִידָנָא לָא תְּהֵא בֵּיהּ אֲרֵי אָחוֹנָא בִּשְׂרָנָא הוּא וְאִתְכַּבִּילוּ
מֵימֵיהּ אֲחוֹהִי וְעַרְבָאֵי יָת גֻּבְרִי מִדְיָנָאֵי תָּגָרֵי וְנַגִּידוּ וְאַסְיְקוּ יָת יוֹסֵף מִן גֻּבָּא וְזַבִּינוּ יָת

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ioseph ismaelitis viginti aureis. et vendu-
ἰωσὴφ τοῖς ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν. καὶ κατή-
rerũt ioseph in egyptũ. reuersus ẽ ãt rubẽ ad
γαγον τὸν ἰωσὴφ εἰς αἴγυπτον. ἀνέστρεψε δὲ ῥουβὴν ἐπὶ
cisternã: et nõ iuenit ioseph in cisterna: et
τὸν λάκκον, καὶ οὐχ εὑρε τὸν ἰωσὴφ ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ
rupit vestimẽta sua: et reuersus ẽ ad fra-
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τοὺς ἀδελ
tres suos: et ait: puer nõ est in cister
φοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, τὸ παιδάριον οὐκ ἔστιν ἐν τῷ λάκ
na: ego ãt quo ibo adhuc. accipiẽtes ãt tu-
κῳ, ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύσομαι ἔτι. λαβόντες δὲ τὸν χι-
nicã ioseph: iugulauerũt hedũ caprarũ: et polluerũt
τῶνα τοῦ ἰωσὴφ, ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν, καὶ ἐμόλυναν
tunicã variã. et attulerũt pri
τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον. καὶ εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ
suo: et dixerũt: hãc inuenim9: nosce si tunica
αὐτοῦ, καὶ εἶπον, τοῦτον εὑρομεν, ἐπίγνωθι εἰ χιτὼν τοῦ
filii tui est an nõ: et cognouit eã. et ait: tu-
υἱοῦ σου ἐστὶν ἢ οὔ, καὶ ἐπέγνω αὐτόν. καὶ εἶπεν, χι-
nica filii mei est: bestia mala deuorauit eum:
τὼν τοῦ υἱοῦ μου ἐστί, θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν,
bestia rapuit ioseph. rupit ãt iacob vesti-
θηρίον ἥρπασε τὸν ἰωσὴφ. διέρρηξε δὲ ἰακὼβ τὰ ἱμά-
mẽta sua: et imposuit ciliciũ sup lũbũ suũ:
τια αὐτοῦ, καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφὺν αὐ-
et lugebat filiũ suũ dies multos. cõ
τοῦ, καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας πολλάς. συ
gregati sũt ãt oẽs filii eius et filie:
νήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες,
et veneũt: cõsolari eũ: et nõ voluit cõso-
καὶ ἦλθον, παρακαλέσαι αὐτόν, καὶ οὐκ ἤθελε παρα
lationẽ accipe: dicẽs: q descẽdã ad filiũ meũ
καλεῖσθαι, λέγων, ὅτι καταβήσομαί πρὸς τὸν υἱόν μου
lugẽs in iferniũ. et fleuit eũ pr eius. at
πενθῶν εἰς ᾅδου. καὶ ἔκλαυσεν αὐτὸν ὁ πὴρ αὐτοῦ. οἱ δὲ
madianite vendideũt ioseph in egyptũ phutifari
μαδηναῖοι ἀπέδοντο τὸν ἰωσὴφ εἰς αἴγυπτον πετεφρῆ
cunucho pharaonis p:icipi coquor.
τῷ σπάδοντι φαραὼ ἀρχιμαγείρῳ. Ca.38.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, κατέβη ἰούδας ἀπὸ
fratribus suis: et peruenit vsq ad hoiez quẽ
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς ἄνδρα τι-
dã odollamitẽ: cui nomẽ iras. et vidit illic iudas
να ὀδολλαμίτην, ᾧ ὄνομα ἐιρᾶς. καὶ εἶδεν ἐκεῖ ἰούδας
filiã hois chananei: cui nomẽ sana. et accepit
θυγατέρα ἀνδρὸς χαναναίου, ᾧ ὄνομα σαυά. καὶ ἔλαβεν
eã: et ingressus ẽ ad eã. et cõcipiẽs: pepe-
αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὴν. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτε
rit filiũ: et vocauit nomẽ eius: her. et concipi-
κεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ηρ. καὶ συλλαβοῦ
ens adhuc: peperit filiũ: et vocauit nomẽ eius:
σα ἔτι, ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ων

Trãsla. B. Hiero.

eum[m] hismaelitis[n] viginti[o] argenteis: qui ooooooo
[p] duxerunt[q] eum[r] in egyptum. [s] Reuersusq ooooo
[t] rubẽ [x] ad [r] cisternam [s] nõ
inuenit puerum: ooooooo
[v] & scissis [s] vestibus [s] pgẽs
[b] ad ooooooooooooooooo
[f] fratres suos: [k] ait. [l] Puer
[m] non comparet: [n] & ego
[o] quo [q] ibo. [r] Tulerunt ãt
[t] tunicam [n] eius: ooooooo
[a] & [b] in sanguinem [r] hedi
[x] quem occiderant ooooo
[a] tinxerunt: [c] mittentes
ooooooooooooooooooo
[i] qui ferrent [x] ad ooooooo
ooooooooooooooooooooo
[l] patrem [m] & dicerent. ooo
[n] Hanc [o] inuenimus: oooo
[p] vide [r] vtrum tunica [a] filii
tui [t] sit [u] an [x] non. oooooooo
[r] Quã cũ cognouisset pa
ter: [y] ait. [a] Tunica [b] filii mei
est. [c] Fera [b] pessima [c] come
dit eũ: bestia deuorauit
[b] ioseph. [l] Scissisq [l] vesti-
bus: [m] indutus est [n] cilitio
[p] lugens [r] filium suũ [t] mul-
to [o] tempore. oooooooo
[u] Cõgregatis aũt [x] cũctis
[r] liberis eius vt lenirent
dolorẽ patris: [c] noluit [b] cõ
solationẽ accipere: [r] sed
ait. [g] Descẽdã [b] ad [f] filiũ me
um [k] lugẽs [l] in iferniũ. [m] Et
[o] illo [m] pseuerãte in fletu:
[p] madianite [q] vẽdiderunt
[r] ioseph [n] in [t] egypto [u] phu
tifari [r] eunucho [o] pharao-
nis [s] magro [g] militũ.

Θ Odẽ [b] tpe Ca.38.
[v] descẽdens [s] iudas [a] a [g] fra-
tribus suis [b] diuertit [f] adoo
[k] virum [l] odolamiten [m] no
mine [n] hyra: [o] viditq; ooo
[p] ibi [r] filiã [s] hominis [t] cha-
nanei [u] vocabulo oooooo
[x] Sue. [r] Et accepta vxore
[y] ingressus est [a] ad eã. que
[b] cõcepit [c] & pepit [b] filium
[f] & vocauit [c] nomen eius
[b] her. [b] Rursũq; [f] cõcepto
fetu [l] natũ [m] filiũ [n] vocauit

Ter. Heb. Sest. Ca. xxxvij. Pritiua. heb.

יוֹסֵף לְיִשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף
וַיְבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרַיְמָה וַיָּשָׁב
רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף
בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיָּשָׁב אֶל
אֶחָיו וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי
אָנָה אָנִי בָא וַיִּקְחוּ אֶת כְּתֹנֶת
יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים
וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכְּתֹנֶת בַּדָּם וַיְשַׁלְּחוּ
אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיְבִיאוּ אֶל
אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ
הַכֶּר נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם לֹא
וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה
רָעָה אֲכָלַתְהוּ טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף
וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם שָׂק
בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ יָמִים
רַבִּים וַיָּקוּמוּ כָל בָּנָיו וְכָל בְּנֹתָיו
לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי
אֵרֵד אֶל בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיִּבְךְּ
אֹתוֹ אֲבִיו וְהַמְּדָנִים מָכְרוּ אֹתוֹ
אֶל מִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה
שַׂר הַטַּבָּחִים וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא
וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו וַיֵּט עַד
אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ חִירָה וַיַּרְא
שָׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ
שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר
וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר וַתַּהַר
עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ

Cap. xxxviij.

אוֹנָן וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא
אֶת שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה כְזִבָּ בְּלֶדְתָּהּ
אֹתוֹ וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְמִתֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר
יְהוּדָה לְאוֹנָן בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ
וְיַבְּמָהּ וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ וַיֵּדַע
אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה
אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה
לְבִלְתִּי נְתָן זֶרַע לְאָחִיו וַיֵּרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם אֹתוֹ
וַתֹּאמֶר תָּמָר שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית
אָבִיךְ עַד יִגְדַּל שֵׁלָה בְּנִי כִּי אָמַר
פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר
וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים
וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם
יְהוּדָה וַיַּעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא
וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה
וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה
תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ וַתָּסַר בִּגְדֵי
אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף
וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם
אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאֲתָה
כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהִוא לֹא נִתַּן לוֹ
לְאִשָּׁה וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ
לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָנֶיהָ וַיֵּט אֵלֶיהָ
אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲבָה נָּא אֶבוֹא
אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא
וַתֹּאמֶר מַה תִּתֶּן לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עִזִּים
מִן הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם תִּתֵּן עֵרָבוֹן
עַד שָׁלְחֲךָ וַיֹּאמֶר מָה הָעֵרָבוֹן
אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר חֹתָמְךָ
וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן
לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ וַתֵּלֶךְ
וַתָּסַר צְעִיפָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ
בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה
אֶת גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי
לָקַחַת הָעֵרָבוֹן מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא
מְצָאָהּ וַיִּשְׁאַל אֶת אַנְשֵׁי מְקוֹמָהּ
לֵאמֹר אַיֵּה הַקְּדֵשָׁה הִוא עֵינַיִם
עַל הַדָּרֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֶה
קְדֵשָׁה וַיָּשָׁב אֶל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
לֹא מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם
אָמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח לָהּ פֶּן נִהְיֶה
לָבוּז הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה
וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ
חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה
תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף
הִוא שֹׁלַחַת אֶל חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ
אֲשֶׁר אֵלֶּה לוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר
הַכֶּר נָא לְמִי הַחֹתָמֶת וְהַפְּתִילִים
וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
צָדְקָה מִמֶּנִּי כִּי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיהָ
לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ
וַיְהִי בְּעֵת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה תְאוֹמִים
בְּבִטְנָהּ וַיְהִי בְּלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן יָד
וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וַתִּקְשֹׁר עַל יָדוֹ
שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשֹׁנָה וַיְהִי
כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר
מָה פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקָּרֵא
שְׁמוֹ פָּרֶץ וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אָחִיו
אֲשֶׁר עַל יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקָּרֵא שְׁמוֹ
זָרַח וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרָיְמָה וַיִּקְנֵהוּ
פוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים
אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים
אֲשֶׁר הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה וַיְהִי יְהוָה
אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי
בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי וַיַּרְא אֲדֹנָיו
כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה
יְהוָה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ וַיִּמְצָא יוֹסֵף
חֵן בְּעֵינָיו וַיְשָׁרְתֵהוּ וַיַּפְקִדֵהוּ
עַל בֵּיתוֹ וְכֹל יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ
וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל
אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת בֵּית
הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַתְּהִי בִּרְכַּת
יְהוָה בְּכָל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה
וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא
יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם הַלֶּחֶם
אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה
תֹאַר וְיָפֶה מַרְאֶה וַתְּהִי אֵשֶׁת אֲדֹנָיו
נִשָּׂא עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה
עִמִּי וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו
הֵן אֲדֹנִי לֹא יָדַע אִתִּי מַה בַּבָּיִת
וְכֹל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי אֵין
גָּדוֹל בַּבַּיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא חָשַׂךְ
מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר
אַתְּ אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים
וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם
וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֵצֶל לִהְיוֹת
עִמָּהּ וַיְהִי כַּיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה
לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי
הַבָּיִת שָׁם בַּבָּיִת וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ
לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ
בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה וַיְהִי כִּרְאוֹתָהּ
כִּי עָזַב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה
וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם
לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי
לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי
וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ
כִּי הֲרִימֹתִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב
בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה
וַתַּנַּח בִּגְדוֹ אֵצֶל עַד בּוֹא אֲדֹנָיו
אֶל בֵּיתוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי
אֲשֶׁר הֵבֵאתָ לָנוּ לְצַחֵק בִּי וַיְהִי
כְּהָרִים קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ
אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ
אֲדֹנָיו אֶת דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְּרָה
אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה
לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ וַיִּתֵּן יוֹסֵף
אֹתוֹ אֶל בֵּית הָאֲסִיר מְקוֹם אֲשֶׁר
אסירי המלך אסורים וַיְהִי שָׁם
בְּבֵית הָאֲסִיר וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף
וַיֵּט אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי
שַׂר בֵּית הָאֲסִיר וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית
הָאֲסִיר בְּיַד יוֹסֵף אֶת כָּל הָאֲסִיר
אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר
הָיוּ עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה
אֵין שַׂר בֵּית הָאֲסִיר רֹאֶה אֶת כָּל
מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ
וַאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ
וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ
מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֹפֵה לַאדֹנֵיהֶם
לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל
שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר הַמַּשְׁקִים
וְעַל שַׂר הָאֹפִים וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר
בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל בֵּית הָאֲסִיר
מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסִיר שָׁם וַיִּפְקֹד
שַׂר הַטַּבָּחִים אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרְתֵם
וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם
שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד
אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲסוּרִים בְּבֵית
הָאֲסִיר וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר
וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים וַיִּשְׁאַל
אֶת סְרִיסֵי פַרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר
בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים
הַיּוֹם מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר
אֵלֵיהֶם יוֹסֵף הֲלֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים
סַפְּרוּ נָא לִי וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים
אֶת חֲלוֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי
וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִגִים
וְהִוא כְּפָרְחָה עָלְתָה נִצָּתָהּ הִבְשִׁיל
אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי
וָאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים וָאֶסְחַט אֹתָם
אֶל כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת הַכּוֹס עַל
כַּף פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֵלָיו זֹאת
פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת
יָמִים הֵם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא
פַרְעֹה אֶת רֹאשֶׁךָ וְהֵשִׁיבְךָ עַל כַּנֶּךָ
וְנָתַתָּה כוֹס פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ כִּי
אִם זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ
וְעָשִׂיתָ נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי
אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה
כִּי גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים
וְגַם פֹּה לֹא עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי שָׂמוּ
אֹתִי בַּבּוֹר וַיַּרְא שַׂר הָאֹפִים כִּי טוֹב
פָּתַר וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף גַּם אָנִי בַּחֲלוֹמִי
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי
וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה
מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם מִן
הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
זֹאת פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת
יָמִים הֵם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא
פַרְעֹה אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה
אֹתְךָ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ
מֵעָלֶיךָ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יוֹם
הֻלֶּדֶת אֶת פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה
לְכָל עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת רֹאשׁ שַׂר
הַמַּשְׁקִים וְאֶת רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים
בְּתוֹךְ עֲבָדָיו וַיָּשֶׁב שַׂר הַמַּשְׁקִים
עַל מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס בְּכַף פַּרְעֹה
וְאֶת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר
לָהֶם יוֹסֵף וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים
אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם
יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל
הַיְאֹר וְהִנֵּה מִן הַיְאֹר עֹלוֹת שֶׁבַע
פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר
וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת
אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיְאֹר
רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה
אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל שְׂפַת הַיְאֹר וַתֹּאכַלְנָה
הַפָּרוֹת רָעוֹת מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר
אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת יְפוֹת הַמַּרְאֶה
וְהַבְּרִיאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וַיִּישָׁן
וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים
עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת
וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפוֹת
קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן וַתִּבְלַעְנָה
הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הַבְּרִיאוֹת וְהַמְלֵאוֹת וַיִּיקַץ פַּרְעֹה
וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיְהִי בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם
רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חַרְטֻמֵּי
מִצְרַיִם וְאֶת כָּל חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה
לָהֶם אֶת חֲלוֹמוֹ וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם
לְפַרְעֹה וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת
אֵלֶּה לֵאמֹר אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר
הַיּוֹם פַּרְעֹה קָצַף עַל עֲבָדָיו וַיִּתֵּן
אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים
אֹתִי וְאֵת שַׂר הָאֹפִים וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם
בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וָהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן
חֲלוֹמוֹ חָלָמְנוּ וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי
עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר לוֹ וַיִּפְתָּר
לָנוּ אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלוֹמוֹ פָּתָר
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי
הֵשִׁיב עַל כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה וַיִּשְׁלַח
פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ
מִן הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו
וַיָּבֹא אֶל פַּרְעֹה וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל
יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ
וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע
חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת
פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה
אֶל יוֹסֵף בַּחֲלוֹמִי הִנֵּה אָנֹכִי עֹמֵד
עַל שְׂפַת הַיְאֹר וְהִנֵּה מִן הַיְאֹר עֹלוֹת
שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וְיִפְוֹת
תֹּאַר וְדַקּוֹת מְאֹד רָעוֹת בְּכָל אֶרֶץ
מִצְרַיִם לְרֹעַ וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת
אֲחֵרוֹת עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת
מְאֹד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא רָאִיתִי כָהֵנָּה
לְרֹעַ וַתֹּאכַלְנָה אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת
הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאוֹת וְהַשְּׁמֵנוֹת
וַתָּבֹאנָה אֶל קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי
בָאוּ אֶל קִרְבֶּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר
בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ וָאֶרְאֶה בַּחֲלוֹמִי
וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה
אֶחָד מְלֵאוֹת וְטֹבוֹת וְהִנֵּה שֶׁבַע
שִׁבֳּלִים צְנוּמוֹת דַּקּוֹת שְׁדוּפוֹת
קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן וַתִּבְלַעְנָה
הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל חַרְטֻמִּים וְאֵין
מַגִּיד לִי וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל פַּרְעֹה
חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה שֶׁבַע
פָּרוֹת טֹבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע
הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה
חֲלוֹם אֶחָד הוּא וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת
הָרָזוֹת וְהָרָעוֹת הָעֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן
שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים
הָרֵקוֹת שְׁדוּפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שֶׁבַע
שְׁנֵי רָעָב הֵנָּה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
אֶל פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה
הֶרְאָה אֶת פַּרְעֹה הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים
בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם
וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיה

Pritius heb.	Ter. Heb.	Geſ.	Ca. xxxviii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interſp. latina.
יָסַף	אוֹנָן׃ וַתֹּסֶף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא			onã. Tertiũ quoq; peperit quẽ appellauit	onã, et adiciens pepit filiũ: et vocauit nomẽ
אֹנָן	אֶת שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה כְּזִיב ׀׀׀׀			ela. Quo nato: parere vltra ceſſauit.	αὐνάν. καὶ προσθεῖσα ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
בָּזַב	בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ׃ וַיִּקַּח יְהוּדָה אִשָּׁה ׀			Dedit autem iudas	eius: filiom. hec ãt erat in chalti: qñ pepit eos.
	לְעֵר בְּכוֹרוֹ וּשְׁמָהּ תָּמָר׃ וַיְהִי עֵר			vxorem primogenito ſuo her	αὐτῇ, σιλὼμ. αὕτη δὲ ἦν ἐν χασβί, ἡνίκα ἔτεκεν αὐτὸν
בְּכֹר	בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה ׀׀׀׀			noie thamar. fuit quo	τ accepit iudas vxorẽ her pmogenito
רַע	וַיְמִתֵהוּ יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן			her primogẽitus iu	τοῦς. καὶ ἔλαβεν ἰούδας γυναῖκα ἦρ τῷ πρωτοτόκῳ
מוּת	בֹּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיךָ וְיַבֵּם אֹתָהּ ׀			de neq; in cõſpectu do	ſuo: cui nomẽ thamar. fuit ãt her primogenit iude
בּוֹא	וְהָקֵם זֶרַע לְאָחִיךָ׃ וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי			minj: & ideo ab eo occi	αὐτῆ, ἡ ὄνομα θάμαρ. ἐγένετο δὲ ἦρ πρωτότοκος ἰούδα
קוּם	לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם בָּא ׀			ſus eſt. Dixit ergo iudaſ	malus coram dño: τ occidit eum dñs. di
הָיָה בּוֹא	אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה ׀׀׀			ad onã filiũ ſuũ. Ingre	πονηρὸς ἐναντίον κυ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θς. εἶ
	לְבִלְתִּי נָתֵן זֶרַע לְאָחִיו׃ וַיִּרַע ׀׀׀׀			dere ad vxorẽ fris tui:	πε δὲ ἰούδας τῷ αὐνάν, εἴσελθε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ
	בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם			& ſociare illi: vt ſuſci	fratris tui: et duc vxorẽ ea: et ſuſci
כָּלַל	אֹתוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ ׀			tes ſemen fratri tuo. Il	ἀδελφοῦ σου, καὶ ἐπιγάμβρευσαι αὐτὴν, καὶ ἀνάστη
	שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית אָבִיךְ עַד יִגְדַּל ׀			le ſciens non naſci ſibi	ta ſemen fratri tuo. ſciens ãt onan ꝙ nõ
יִשְׁב	שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם ׀׀			filios: introiens ad	σον σπέρμα τῷ ἀδελφῷ σου. γνοὺς δὲ αὐνάν, ὅτι οὐκ
מוּת	הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב ׀׀			vxorem fratris ſui	eius erit ſemen: factũ ẽ qñ igreſſus ẽ ad
יָלַךְ יָשַׁב	בֵּית אָבִיהָ׃ וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת ׀׀			ſemen fundebat in ter	αὐτοῦ ἔσαι τὸ σπέρμα, ἐγένετο ὅταν εἰσῆλθε πρὸς τὴν
יוֹם	בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיְנָחֶם ׀׀׀			rã: ne liberi fratris noĩe	vxorẽ fratris ſui: effudit ſup terrã:
נָחַם	יְהוּדָה וְיַעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא ׀׀			naſcerentur. Et idcirco	γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν, τ
עֲלֵה	וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה׃ ׀׀			percuſſit eum dñs: eo	ne daret ſemen fratri ſuo. malũ ãt appa
	וַיֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ ׀			ꝙ rem deteſtabilẽ face	ruit coram deo: q; fecit hoc: et occi
נֶגֶד חָמָה	עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ׃ וַתָּסַר ׀׀			ret. Quãobrẽ dixit iu	dit et hũc. dixit ãt iudas thamar nurui ſue:
גֵּז סוּר	בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס ׀׀׀			das thamar nurui ſue.	τωσε καὶ τοῦτον. εἶπε δὲ ἰούδας θάμαρ τῇ νύμφῃ αὐ
כְּסָה	וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח ׀׀׀			Eſto vidua in domo	ſede vidua in domo patris tui: dõec
צָעִיף עָלַף יָשַׁב	עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי ׀			patris tui: donec creſcat	τοῦ, κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου, ἕως
	רָאָתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא ׀׀			ſela filius meus. Time	magn efficiat filiõ filiũ me. dixit enĩ ne forte mori
רָאָה	נְתָנָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה ׀׀			bat ei ne & ipſe more	μέγας γένηται σιλὼν ὁ υἱός μου. ἔφοβε γὰρ μήποτε ἀπο
אִישׁ רָאָה				retur ſicut fratres eius.	atur et iſte: ſicut τ frẽs eius. abi
				Que abiit & hitauit in	θάνη καὶ οὗτος, ὡς περ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἀπελ
				domo patris ſui. Euo	eus ãt thamar: ſedit in domo pris ſui.
				lutis aũt multis annis	θοῦσα δὲ θάμαρ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πρὸς αὐτῆς.
				mortua eſt filia ſue vxor iude. Qui poſt lu	inltiplicati sũt ãt dies: τ mortua ẽ saua vxor
				ctũ conſolatione ſuſcep	ἐπληθύνθησαν δὲ αἱ ἡμέραι, καὶ ἀπέθανε σαυὰ ἡ γυνὴ
				ta aſcẽdebat ad tõſores	iuda. et cõſolatus iudas: aſcẽdit ad ton
				ouiũ ſuarum ipſe & hy	ἰούδα. καὶ παρακληθεὶς ἰούδας, ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κεί
				ras opilio gregis odola	dẽtes oues ſuas: ipe et iras paſtor
				mitha in thãnas. Nũcia	ροντας τὰ πρόβατα αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ ἑρὰς ὁ ποιμὴν
				tũq; eſt thamar ꝙ ſo	eius odollamitas in thãna. et nũciatũ ẽ thã
				cer illius aſcẽderet i thã	αὐτοῦ ὁ ὀδολλαμίτης εἰς θαμνά. καὶ ἀπηγγέλη θά
				nas ad tõdẽdas oues.	mar nurui ſue: dicẽtes: ecce ſocer tuꝰ
				Que depoſitis viduita	μαρ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, λέγοντες, ἰδοὺ ὁ πενθερός σου
				tis veſtibus: aſſumpſit	aſcẽdit in thãna: tõdere oues ſuas. et aufe
				theriſtrũ: & mutato ha	ἀνέβη εἰς θαμνάς, κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ. καὶ περι
				bitu ſedit in biuio itine	rẽo veſtimẽta viduitatis a ſe: induit
				ris quod ducit thamnã	ελόμενη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ' ἑαυτῆς, περιε
				eo ꝙ creuiſſet ſela: &	theriſtrũ: et ornata eſt ad portas enã
				non eum accepiſſet ma	βαλε τὸ θέρισρον, καὶ ἐκαλλωπίσατο πρὸς τὰς πύλας ἐναι,
				ritum. Quam cum vi	ꝙ ἐ τὴ τρᾶſitu thãnã: vidit eñ ꝙ magn facẽ ſilõ: ip
				diſſet iudas:	ὴ ἔσιν ἐν παρόδῳ θαμνάν, ἐιδ εἰ μὴ ὅτι μέγας ἐγένετο σιλὼμ, αὐ
					τὴ ſe ãt nõ dedit eã illi vxorẽ. et videſ eã iudas:
					ὸς δὲ οὐκ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἰούδας,

Pritius chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יָסַף	onan. Et addidit rurſus et peperit filiũ: vocauitq; no	אוֹנָן׃ וְאוֹסִיפַת עוֹד וְיָלִידַת בַּר וּקְרַת יַת שְׁמֵיהּ שֵׁלָה וַהֲוָה כַּד יְלִידַת יַתֵיהּ׃
אֹנָן	men eius ela: τ erat in chezib qñ peperit eũ. et accepit	תְּסֵיב יְהוּדָה יַת אִתְּתָא לְעֵר בּוּכְרֵיהּ שְׁמַהּ תָּמָר׃ וַהֲוָה עֵר בּוּכְרָא דִיהוּדָה בִּישׁ קֳדָם יְיָ
בָּזַב	iudas vxorẽ her primogenito ſuo: cui nomẽ erat tha	וְאַמְתִיתֵיהּ יְיָ׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לְאוֹנָן עוֹל לְוָת אִיתַּת אָחוּךְ וְיַבֵּם יָתַהּ וְאָקִים זַרְעָא ׀׀׀
מוּת	mar. Erat ãt her primogenitus iude malus coram dño:	לְאָחוּךְ וִידַע אוֹנָן אֲרֵי לָא עַל שְׁמֵיהּ יִתְקְרֵי זַרְעָא וַהֲוֵי כַּד עָיֵל לְוָת אִיתַּת אָחוּהִי
קוּם	τ occidit eum dñs. Dixitq; iudas ad onã. Ingredere	וְחַבֵּל אַרְעָא עַל אַרְעָא בְּדִיל דְּלָא לְקַיָמָא זַרְעָא לְאָחוּהִי׃ וּבְאִישׁ קֳדָם יְיָ דְעֲבַד
הָיָה בּוֹא	ad vxorẽ fratris tui: τ ſociare illi: τ ſuſcita ſemẽ fratri	וַאֲמִית אַף יָתֵיהּ׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתֵיהּ תִּתְבִי אַרְמְלָא בֵּית אֲבוּךְ עַד דְּיִרְבָּא
כָּרָא הָוָה עוֹל	tuo. Cognouitq; onan quoniã non nomine eius vo	שֵׁלָה בְּרִי אֲרֵי אֲמַר דִּילְמָא יְמוּת אַף הוּא כַּאֲחוֹהִי וַאֲזָלַת תָּמָר וְיָתְבַת בֵּית אֲבוּהָא׃
חֲבַל קוּם	caretur ſemen: τ quando ingrediebatur ad vxorẽ fra	וְסַגִּיאוּ יוֹמַיָא וּמִיתַת בַּת שׁוּעַ אִיתַּת יְהוּדָה וְיִתְנַחֵם יְהוּדָה וְסָלִיק לְוָת גַּזָּזֵי עָאנֵיהּ
מוּת כָּלַל יָתַב	tris ſui corrumpebat viam ſuam ſuper terram: vt nõ	הוּא וְחִירָה רֵעֵיהּ עֲדֻלָּמָאָה לְתִמְנָתָה׃ וְיִתְחַוֵא לְתָמָר לְמֵימַר הָא חֲמוּךְ סָלִיק לְתִמְנָת
רַבָּב מוּת	ſuſcitaret ſemen fratri ſuo. Diſpliciutq; coã domino	לְמִגַּז עָאנֵיהּ׃ וְאַעְדִּיאַת יַת לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתָהּ מִנַּהּ וְיַתְבַּסְיַת בְּעִיבָּא וְיַתְּקַנַת
נָחַם	quod fecit: τ interfecit etiã ipſum. Dixitq; iudas tha	וְיַתְּבַת בְּפִרְשׁוּת עֵינִין דְיַעֲל אוֹרַח תִּמְנָת אֲרֵי חֲזַת אֲרֵי רַבָּא שֵׁלָה וְהִיא לָא יְתִיהַבַת
חָמָה אָמַר חָמָה	mar nurui ſue. Eſto vidua in domo patris tui: donec	לֵיהּ לְאִיתּוּ וְחַזָאָה יְהוּדָה ◂◂◂

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

putauit eã meretricẽ eſſe. cooperuit eſſi
ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψατο γὰρ τὸ
facie ſuã: et nõ cognouit eã. declinauit ãt
πρόσωπον αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτήν. ἐξέκλινε δὲ
ad eã vlã. et ait illi: ſine me ingre
πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἔασόν με εἰσελ
di ad te. nõ enĩ cognouit: q̃ nurꝰ eius eſt. illa ãt
θεῖν πρός σε· οὐ γὰρ ἔγνω, ὅτι νύμφη αὐτοῦ ἐστιν. ἡ δὲ
dixit: qd mihi dabiꝫ: ſi igreſſꝰ fueris ad me. et ait:
εἶπε, τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρός με· καὶ εἶ
ego tibi mittã hedũ capraꝝ de ouibus
πεν, ἐγὼ σοι ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων
meis. illa ãt dixit: ſi dederis mihi pigꝰ: donec mit
μου. ἡ δὲ εἶπεν, ἐὰν δῷς μοι ἀρραβῶνα, ἕως τοῦ ἀπο
tas tu. ille ãt dixit: qd̃ pigꝰ tibi dabo.
στεῖλαί σε. ὁ δὲ εἶπεν, τίνα σοι ἀρραβῶνά σοι δώσω.
illa ãt dixit: anulũ tuũ: et armillã: et
ἡ δὲ εἶπε, τὸν δακτύλιόν σου, καὶ τὸν ἁρμίσκον, καὶ
virgã q̃ in manu tua. et dedit ei: t
τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ
igreſſꝰ ẽ ad eã. et in vtero cõcepit ex eo: et
εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ
ſurgẽs: abiit. et depoſuit palliũ ſuũ
ἀναστᾶσα, ἀπῆλθε· καὶ περιείλετο τὸ ἱμάτιον αὐτῆς
a ſe ipſa: et induit veſtimẽta vidui
ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύ
tatis ſue: miſit ãt iudas hedũ ex capris
σεως αὐτῆς· ἀπέστειλε δὲ Ἰούδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν
in manu paſtoris ſui odollamite: vt
ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ Ὀδολλαμίτου, κο
reciperet pignus a muliere. et non
μίσασθαι τὸν ἀρραβῶνα παρὰ τῆς γυναικός· καὶ οὐχ
inuenit eã. interrogauitãt viros q̃ er
εὗρεν αὐτήν· ἐπηρώτησε δὲ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τοῦ
loco: vbi ẽ ingreſſa mulier q̃ erat in eã in
τόπου, ποῦ ἐστὶν ἡ πόρνη ἡ γενομένη ἐν ἐναὶ ἐπὶ τῆς ὁ
via: et dixerũt: nõ fuit hic meretrix. t reuer
δοῦ; καὶ εἶπαν οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη. καὶ ἀπέ
ſus ẽ ad iudã. et ait: nõ inueni: t
στρεψε πρὸς Ἰούδαν· καὶ εἶπεν, οὐχ εὗρον, καὶ οἱ
hoies q̃ de loco: dixũt nõ eſſe hic me
ἄνθρωποι οἱ ἐκ τόπου, λέγουσι μὴ εἶναι ὧδε πόρ
retricẽ. ait ãt iudas: habeat ea. ſed ne forte
νην. εἶπε δὲ Ἰούδας, ἐχέτω αὐτά· ἀλλὰ μή ποτε
derideamur. ego dedẽ miſi hedũ hũc:
καταγελασθῶμεν. ἐγὼ μὲν ἀπέστειλα τὸν ἔριφον τοῦ
tu ãt non inuenisti: factũ ẽ poſt trimeſtre: nã
τον, σὺ δὲ οὐχ εὕρηκας· ἐβδόμῳ μετὰ τρίμηνον, ἀ
ciatũ ẽ iudæ: dicentes: fornicata ẽ tha
πηγγελκε τῷ Ἰούδα, λέγοντες, ἐκπεπόρνευκε θα
mar nurus tua. t ecce in vtero hz de fornica
μὰρ ἡ νύμφη σου· καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνεί
tiõe. dixitãt iudas educite
ας. εἶπε δὲ Ἰούδας, ἐξαγάγετε

Trãſla. B. Hiero.

ſuſpicatus eſt eã meretricem. c Operuerat ei vultũ ſuũ: ne agnoſceretur. d Ingredienſq; ad eã. ait: e dimitte me vt coeam tecũ. f Neſciebat ei q; nurus ſua eẽt. g Quã rẽ dete: quid dabis mihi vt fruaris concubitu meo. h dixit: i Mittã tibi hedũ de gregibus. Rurſumq; illa dicẽte pactiar quod vis: k ſi dederis mihi arrabonẽ: l dõec mittas qd̃ pollicẽris. m ait iudas. n Quid tibi vis p arrabõe dari. o Rñdit. p Annulũ tuũ & armillã & baculũ: quẽ manu tenes. Ad vnũ igitur coitũ mulier cõcepit: q & ſurgens abiit: r depoſitoq; habitu quem ſumpſerat: s in duta eſt viduitatis veſtibus. t Miſit aũt iudas hedum per ꝛc paſtorẽ ſuũ odolamitẽ vt reciperet pignus qd̃ dederat mulieri. Qui cũ non inueniſſet eã: interrogauit homines loci illius: u Vbi eſt ꝛc mulier que ſedebat in biuio? ꝛc Rñdentibus cũctis: nõ fuit in loco iſto mereꝛ trix: reuerſus eſt ad iudam: & dixit ei. Non inueni eam. Sed & homines loci illius ꝛc dixerunt mihi: nunq; ſediſſe ibi ſcortum. ꝛc Ait iudas. Habeat ſibi. Certe mẽdacii arguere nos non poteſt. Ego miſi hedum ꝛc quem promiſeram: & tu nõ inueniſti eã. Ecce aũt poſt tres menſes nũciauerũt iude dicentes. Fornicata eſt thamar nurus tua: & videtur vterus illius ſtumeſcere. Dixitq; iudas. Produ-

Ter. Heb. Seſ. Ca. xxxviii. Pritiua. heb.

חָשַׁב זָנָה פָּנַי	וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ׃	
נָטָה אָמַר יָהַב	וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה	
בוא	נָא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי	
כָּלָל נָתַן	כַּלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מָה תִּתֶּן לִי כִּי	
שָׁלַח	תָבוֹא אֵלָי׃ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח	
	גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם	
	תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֶךָ׃ וַיֹּאמֶר מָה	
	הָעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר	
פָּתַל נָטָה	חָתֻמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר בְּיָדֶךָ	
הָרָה	וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ׃	
קום הלך סור	וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ	
צָעִיף לָבַשׁ	מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ׃	
שָׁלַח	וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת גְּדִי הָעִזִּים בְּיַד	
רעה הלך	רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי לָקַחַת הָעֵרָבוֹן	
אִישׁ שָׁאַל	מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא מְצָאָהּ׃ וַיִּשְׁאַל	
קום	אֶת אַנְשֵׁי מְקֹמָהּ לֵאמֹר אַיֵּה	
	הַקְּדֵשָׁה הָוא בָּעֵינַיִם עַל הַדָּרֶךְ	
אָמַר הָיָה	וַיֹּאמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃	
שוב	וַיָּשָׁב אֶל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לֹא	
	מְצָאתִיהָ וְגַם אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם	
	אָמְרוּ לֹא הָיְתָה בָזֶה קְדֵשָׁה׃	
ח' הָיָה תם	וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח לָהּ פֶּן נִהְיֶה	
	לָבוּז הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה	
שָׁלַשׁ	וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ׃ וַיְהִי כְּמִשְׁלֹשׁ	
נָגַד	חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר	
זָנָה כָּלָל	זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה	
יָצָא	לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ	

Pritiua chal.

יָרַב עִיל	
כָּלָל נָתַן שָׁדַר	
שָׁכַן שָׁלַח נָתַן	
עוֹל עֵדָה קוּם	
עֵדָה נָסַב שָׁכַן	
אִנְתִּי שָׁכַח אָמַר	
קָדַשׁ הָוָה תּוּב	
נָכַב הָיָה	
חָתַר נָדָה חָוָה	
אָמַר זָנָה כָּלָל	
עֵדָה זָנָה נָבַק	

Interp. chal.

וְתַמְתָּה לְנִבְלַת בַּרְיָא אֲרֵי כְּסִיאַת אַפַּהּ וּסְטָא לְוָתָהּ לְאוֹרְחָא וַאֲמַר הַנִי כְּעַן אִשְׁתְּ
לְחַתִּיךְ אֲרֵי לָא יְדַע אֲרֵי כַּלְתֵּיהּ הִיא וַאֲמָרַת מָה תִּתַּן לִי אֲרֵי תֵּיעוֹל לְוָתִי׃ וַאֲמַר אֲנָא
מִשְׁדַּר גְּדָיָא בַּר עִזֵּי מִן עַנָא וַאֲמָרַת אִם הָוֵן מַשְׁכִּינָא עַד תְּשְׁלַח׃ וַאֲמַר מָה
מַשְׁכִּינָא דְּאֶתֵּן לָךְ וַאֲמָרַת עֲזָקְתָךְ וְשׁוֹשִׁיבָּךְ וְחוּטְרָךְ דִּי בִּידָךְ וִיהַב לַהּ וְעָל לְוָתַהּ
וְעִדְּיַאת לֵיהּ׃ וְכִמַּת וְאַזְלַת וְאַעְדִּיַת עִיבָּהּ מִנַּהּ וּלְבִישַׁת לְבוּשֵׁי אַרְמְלוּתָהּ׃ וְשַׁלַּח
יְהוּדָה יַת גַּדְיָא בַּר עִזֵּי בִּידָא דְּרַחֲמֵיהּ עַדוּלָמָאָה לְמִיסַּב מַשְׁכּוֹנָא מִידָא דְּאִתְּתָא
וְלָא אַשְׁכַּחֲהוּשׁ אֶל יַת אֵינַשֵׁי אַתְרָהּ׃ לְמֵימַר אֵן מְכַדְּשְׁתָּא הִיא בְּעֵינִין עַל אוֹרְחָא
וַאֲמָרוּ לָא הֲוַת הָכָא מְכַדְּשְׁתָּא׃ וְתָב לְוָת יְהוּדָה וַאֲמַר לָא אַשְׁכַּחְתֵּיהּ וְאַף אֵינַשֵׁי
אַתְרָא אֲמָרוּ לָא הֲוַת הָכָא מְכַדְּשְׁתָּא׃ וַאֲמַר יְהוּדָה תִּיסַּב לַהּ דִּילְמָא נְהֵוֵי לְחוֹרְבָּא
שַׁדַּרִית גְּדָיָא הָדֵין וְאַתְּ לָא אַשְׁכַּחְתֵּהּ׃ וַהֲוָה כְּתַלְתִּית יַרְחֵיָא וְאִתְחַוִּיאַ לִיהוּדָה
לְמֵימַר זְנַיאַת תָּמַר כַּלָּתָךְ וְאַף הָא מְעַדְּיָא מְזוֹנְתָא וַאֲמַר יְהוּדָה אַפְּקוּהָא

Transla. Chal.

et putauit eam eſſe meretricem: quia operuerat faciẽ ſuam. et declinauit ad eam in viam: et ait. Permitte obſecro vt ingrediar ad te: non enĩ ſciebat q; nurus ſua eſſet: t ait. Quid dabis mihi vt ingrediaris ad me. et dixit. Ego mittam hedum capraꝝ de gregibus: et ait. Si dederis mihi pignus donec mittas. Et dixit. Quod erit pignus qd̃ dabo tibi: t ait. Annulus tuus et ſudariũ tuũ t baculus tuꝰ: qui eſt in manu tua. Et dedit ei: t ingreſſus eſt ad eam: t cepit ex eo. Et ſurrexit t abiit: t depoſuit pallium ſuum a ſe: t induit ſe veſtimento viduitatis ſue. Et miſit iudas hedũ de capris per manum amici ſui odolamite: vt acciperet pignus de manu mulieris: t nõ inuenit eaz. Et interrogauit holes loci: dicens. Vbi eſt meretrix que erat in biuio itineris? t dixerũt. Non eſt hic meretrix. Et reuerſus eſt ad iudã: t ait. Nõ inueni eam. Viri quoq; loci dixerũt: non eſt hic meretrix. Dixitq; iudas Accipiat ſibi pignus: ne forte ſimus in derisum: ecce miſi hedũ hunc: t tu non inueniſti eam. Et factum eſt poſt tres menſes: t nũciatũ eſt iude dicendo. Fornicata eſt thamar nurus tua: t ecce concepit ex fornicatione: t dixit iudas. Educite eam:

Positiua heb. | Ter. Heb. | Geſi. | Ca. xxxix.

וְתִשָּׂרֵף׃ הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה
אֶל חֹמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר
אֵלֶּה לוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר הַכֶּר
נָא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה
הָאֵלֶּה׃ וַיַּכֶּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה
מִמֶּנִּי כִּי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה
בְנִי וְלֹא יָסַף עוֹד לָדַעַת אֹתָהּ׃ וַיְהִי
בְּעֵת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה תְאוֹמִים
בְּבִטְנָהּ׃ וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן יָד
וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וַתִּקְשֹׁר עַל יָדוֹ
שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה׃
וַיְהִי כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו
וַתֹּאמֶר מַה פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֶץ׃ וְאַחַר יָצָא
אֲחִיו אֲשֶׁר עַל יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ זָרַח׃

Cap. xxxix.

וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרַיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר
סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ
מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר
הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף
וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית
אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי׃ וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי
יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה
יְהוָה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ׃ וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן
בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיְפַקְּדֵהוּ עַל
בֵּיתוֹ וְכֹל יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ׃ וַיְהִי
מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל

Trãsla. B. Hiero.

cite eã ᵇ vt comburatur. ᶜQue cũ ᵇ duceretur ad penã: ᶠmisit ᵍad ʰsocerum ſuum ⁱdicẽs. ᵏDe viro ˡcuius ᵐhec ⁿ ſunt: ᵒconcepi. ᵖCognoſce ꝯ ᵠcuius ſit ʳ anulus ˢ & armilla ᵗ & baculus. ꝯ ᵘQui ᵛ agnitis muneribus ʷ ait. ˣIuſtior ʸ me ᶻ eſt: ᵃquia ᵇnon ᶜ tradidi eam ᵈſcla ꝯ ᵉfilio meo. ᶠAttamen ᵍ vltra ʰ nõ ⁱ cognouit eam. ʲInſtãte ᵏ autem ˡ ptu: ᵐ apparuerunt ⁿ gemini ꝯ ᵒin vtero: atq; in ipſa eᵖfſionẽ infantium vnus ᵍptulit ʳ manũ: ˢ in ᵗ q ᵘ ob ſtetrix ˣ ligauit ʸ coccinum ᶻ dicẽs. ᵃIlle ᵇ egredietur ᶜ prior. Illo vero ꝯ ᵈretrahẽte ᵉ manũ: ᶠ egreſſus eſt ᵍ alter. ꝯ ʰDixitq; mulier. ⁱ Quare ʲ diuiſa eſt ᵏ pp te ˡ macer ia? ᵐEt ob hãc cãm ⁿ vocauit ᵒ nomẽ eius ᵖ phares ᵠPoſtea ʳ egreſſus eſt ˢ frater eius ᵗ in ᵘ cuius manu erat ᵛ coccinũ: quem ʷ appellauit ˣ zaram. Cap. 39

IGitur ᵃ ioſeph ᵇ ductus eſt ᶜ in egyptũ: ᵈ emitq; eũ ᵉ phutifar ᶠ eunuchus ᵍ pharaõis ʰ princeps ⁱ exercitus ſui ᵏ vir ˡ egyptius ᵐ de manu ⁿ hiſmaelitarum: ᵒ a quibus ᵖ perductus erat. ᵠ Fuitq; ʳ dñs ˢ cũ ᵗ eo: ᵘ & erat ˣ vir in cũctis ʸ pſpere agẽs. ᶻ Habitauitq; ᵃ in domo ᵇ dñi ᶜ ſui: q optime ᵈ nouerat ꝯ ᵉ dñm eſſe ᶠ cũ eo: ᵍ & oia ʰ que ⁱ gereret ab ꝯ eo ᵏ dirigẽ ˡ i manu illius. ᵐImenitq; ⁿ ioſeph ᵒ gratiam ᵖ corã dño ſuo: ᵠ & miniſtrabat ʳ ei. A quo ˢ ꝑpoſitus oibus: gubernabat creditã ſibi ᵗ domum: ᵘ & vniuerſa ᵛ que ʷ ei ˣ tradita fuerant. ꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

eã et cõburatur. ipſa ãt adducta: miſit ad ſocerũ ſuũ: dicens: ex hominᵖ cuius hec ſunt ego in vtero habeo. et ait: cognoſce: cuius anulus et armilla et virga hec. cognouit ãt iudas: et ait: iuſtificata ē mea. cognouit eã ultra nõ. et addidit eã ultra cognoſcere eã. factũ ē ãt cũ pareret ipa: vnᵘ ptulit manũ ſuã. acciptes ãt obſtetrix: ligauit ſuper manũ eius coccinũ: dicẽs: hic egredietur prior. vt ãt cõtraxit manũ: et ſtatim egreſſus ē frater eius: illa ãt dixit: qd diuiſa ē ppte macertã? et vocauit nomẽ eius: pharez. ᵠ poſt hoc egreſſus ē frater eius: in quo erat ſup manũ eius coccinũ. et vocauit nomẽ eius: zara.

IOſeph ãt deductᵒ ē in egyptũ. et emit eũ petephres eunuchᵒ pharaõis: princeps coquoꝝ: vir egyptiᵒ: de manu iſmaelitarũ: q̃ deduxerũt eũ illuc. et fuit dñs cũ ioſeph. et fuit vir fortunatᵒ et fuit i domo apd̃ dñm ſuũ egyptiũ. et faciebat ãt dñs eiᵒ: q dñs erat cũ eo: et q̃cũq; faceret: dñs ꝓsperaret i manibᵒ eius. et inuenit gr̃az ioſeph corã dño ſuo. placuit ãt ei: et cõſtituit eũ ſup domũ ſuã. et oia q̃cũq; erãt ei: dedit in manũ ioſeph. factũ ē ãt poſtq̃ conſtituit eũ ipe ſup domũ eiᵒ: et ſup oia

Ca. 39 A

1. Pa. 2. 9. Matth. 1. 9.

Transla. Chal'.

וְתִתְוַקַּד וְהָרָא מִתַּבְּרָא וְהָיָא שְׁלַחַת לְוָת חַמּוֹהָא לְמֵימַר לְגַבַּר דְּאִלֵּין דִּילֵיהּ מִנֵּיהּ
אֲנָא מְעַדְּיָא וְאֲמָרַת אִשְׁתְּמוֹדַע כְּעַן דְּמָאן עִזְקְתָא וְשׁוּשְׁיפָּא וְחוּטְרָא דְּאִלֵּין׃
וְאִשְׁתְּמוֹדַע יְהוּדָה וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי הֲוָא מְעַדְּיָא אֲרֵי עַל כֵּן לָא יְהַבְתַּהּ לְשֵׁלָה בְּרִי
וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִדְּעָהּ׃ וַהֲוָה בְּעִדָּנִין מְיַלְּדָהּ וְהָא תְּיוֹמִין בְּמָעַהָא׃ וַהֲוָה בְּמֵילְדָהּ וְיָהַב
חָדָא וְנַסְּבַת חַיְתָא וּקְטָרַת עַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא לְמֵימַר דֵּין נְפַק קַדְמֵיתָא׃ וַהֲוָה כַּד
אֲתֵיב יְדֵיהּ וְהָא נְפַק אֲחוּהִי וַאֲמָרַת מָה תְּקוֹף וּקְרָא שְׁמֵיהּ פָּרֵס׃ וּבָתַר כֵּן נְפַק אֲחוּהִי דְּעַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא וּקְרָא שְׁמֵיהּ זָרַח׃

Ca. xxxix.

וְיוֹסֵף אִיתַּתַּ לְמִצְרַיִם וְזַבֵּן יָתֵיהּ פּוֹטִיפַר רַבָּא דְּרַעְוָה רַב מַטּוֹלַיָּא גְּבַר מִצְרָאי מֵידָא
דְּעַבְּדַאי יִשְׁמָעֵאלָאי דְּאַחֲתוּהִי לְתַמָּן׃ וַהֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח וַהֲוָה
בְּבֵית רַבּוּתֵיהּ מִצְרָאי׃ וַחֲזָא רַבּוּתֵיהּ אֲרֵי יְיָ מֵימְרֵיהּ דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ וְכֹל דְּהוּא עָבֵיד
מַצְלַח בִּידֵיהּ׃ וְאַשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעֵינֵי רַבּוּתֵיהּ וְשַׁמְּשֵׁיהּ וְמִנְּיֵהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְכֹל
דְּאִית לֵיהּ מְסַר בִּידֵיהּ׃ וַהֲוָה מֵעֵידָן דְּמִנְּיֵהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל

Transla. Chal'.

Poſitiua chal'. | Interp. chal'.

יְבַד חַבָּה אָמַר
אֶל עֲדָה שְׁדַע
זַכָּה
יְסַף יְדַע יָלַד
תְּאוֹם חַבָּה אָמַר
תּוֹב סָנָא תַּקַּף

נָחַת רַבָּב
נָחַת אָמַר צָלַח
רַבָּב אָמַר שָׁכַח
מָנָה

et cõburatur. Ipſa educebatur: ᵀ ipſa miſit ad ſocerũ ſuũ: dicens. De viro cuius hec ſunt: ego cõcepi: ᵀ ait. Cognoſce obſecro cuius eſt anulus ᵀ ſudariuꝫ ᵀ baculus hic. Et cognouit iudas: ᵀ ait. Juſtificata eſt: er me ipſa cõcepit: eo q̃ non tradidi eam ſela filio meo. Et vltra nõ cognouit eam. Et factũ eſt in tẽpore partus ᵀ ecce gemelli in vtero eiᵒ erant. Et factũ ē cuꝫ pareret: ptulit vnus manuꝫ. Et accepit obſtetrix coccinum: ᵀ ligauit ſuper manũ eius coccinũ: dicens. Hic egreſſus eſt prior. Et factũ eſt cum reduceret manum ſuã: ecce egreſſus eſt frater etus: ᵀ ait. Quã martima fortitudo fuit in te: vt ꝑualeres. Et vocauit nomẽ eiᵒ phares. Et poſt hec egreſſus eſt frater eius: ſup cuiᵒ manu erat coccinũ: ᵀ vocauit nomẽ eiᵒ ſara. Ca. 39.

IOſeph aũt deductus eſt in egyptũ: ᵀ emit euꝫ putiphar princeps pharaonis magiſter militũ vir egyptiᵒ de manu arabũ: q̃ deduxerũt euꝫ ibi. Et factũ eſt verbũ dñi in auriliũ ioſeph: ᵀ fuit vir ꝓſpe agens erãtq; in domo dñi ſui egyptij. Et vidit dñs eiᵒ q̃ erat verbũ dñi in auriliũ eius: ᵀ oia q̃ ipſe faciebat dñs dirigebat in manu ſua. Et inuenit ioſeph miam in oculis eius: ᵀ miniſtrabat ei: ᵀ cõſtituit eũ ſup domũ ſuã: et oia q̃ habebat tradidit in manu eius. Et factuꝫ eſt ab eo tẽpore quo cõſtituit eum in domo ſua ᵀ ſup oia

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Geñ. Ca. xxxix.	Pũctua heb.
ἦν ὃς ἦν ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐκείνης, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐπίστατο Ἰωσὴφ οὐδὲν ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ, εἰ μὴ τὸν ἄρτον ὃν αὐτὸς ἤσθιεν. καὶ ἦν Ἰωσὴφ καλὸς τῷ εἴδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ἰωσὴφ, καὶ εἶπεν· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν. εἶπε δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ὑπάρχει ἐν τῷ οἰκίᾳ ταύτῃ· οὐδὲ ὑπεξῄρηταί ἀπ' ἐμοῦ οὐδέν, πλὴν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι, καὶ πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, καὶ ἁμαρτήσομαι τῷ θεῷ. καὶ ἐγένετο κατὰ ἡμέραν ἐκ ἡμέρας, καὶ οὐκ ὑπήκουσεν αὐτῆς τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς, τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ· ἐγένετο δὲ τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ εἰσῆλθεν Ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιῆσαι τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω, καὶ ἐπέσπασατο αὐτὸν τῶν ἱματίων, λέγουσα· κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, καὶ καταλιπὼν τὰ ἱμάτια ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγεν, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω. καὶ ἐγένετο, ὡς εἶδεν ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγεν, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ,	Benedixítq; dominus domuí egyptíj ꝓpter ioseph: & multiplicauit tam in edibus quã in agrís cuncta eius ſubſtantiam. Nec quiq̃ aliud nouerat: niſi panẽ quo veſcebatur. Erat autem ioſeph pulchra facie & decorus aſpectu. Poſt multos ítaq; dies iecit dña ſua oculos ſuos in ioſeph: & ait. Dormí mecum. Qui nequaq̃ acqeſcẽs opí nefario dixit ad eã: Ecce dominus meus omnibus míhi traditis ignorat quíd hẽat in domo ſua: nec quicq̃ eſt qđ nõ ín mea ſit ptãte: vel nõ tradíderít mihi ꝑter te quí vxor eius es. Quõ ergo poſſum hoc malũ facere & peccare in deũ mẽũ? Huiuſcemodí verbís p ſingulos díes loquebatur: & mulier moléſta erat adoleſcenti: & ílle recuſabat ſtuprum. Accídít autem quadam die vt íntraret ioſeph in domum: & operís quíppiã abſq; arbitrís faceret: & ílla apꝑhenſa lacínia veſtímẽti eius diceret. Dormí mecũ. Qui relícto in manu eius pallio fugit: & egreſſus eſt foras. Cunq; vidíſſet muliér veſtẽ in manibus ſuís: & ſe eã contemptam: vocauít ad ſe hómines domus ſue:	בָּרַךְ אֲשֶׁר יֹשֵׁב לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה׃ וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי׃ וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא יָדַע אִתִּי מַה בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי׃ אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת הַזֶּה ממני [מִמֶּנִּי] וְלֹא חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר אִשְׁתּוֹ אַתְּ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃ וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ׃ וַיְהִי כַּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת׃ וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַיְהִי כִּי עָזַב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה׃ וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ	בָּרַךְ אֲשֶׁר יֹשֵׁב יְבָרֶךְ יְהוָה אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה׃ עָזַב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי׃ וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא יָדַע אִתִּי מַה בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי׃ אֵינֶנּוּ גָדוֹל בַּבַּיִת הַזֶּה ממני [מִמֶּנִּי] וְלֹא חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר אִשְׁתּוֹ אַתְּ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים׃ וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ׃ וַיְהִי כַּהַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת׃ וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ
Trãsla. Cbal.			Pũctua chal.
que habebat: & bñdixit dñs domui egrptíj ꝓpter ioſeph: et fuit benedictio dñi in oĩbus que habebat in domo & in agro. Et reliquit oĩa ſua in manu ioſeph: & non nouerat cuq; eo quicq̃ nſi panẽ quo veſcebatur. Eratq; ioſeph pulcher facie & decorus aſpectu. Et factum eſt poſt verba hec: leuauit vxor dñi ſui oculos ad ioſeph: & dixit. Cuba mecuq;: & noluit. Et ait vxori dñi ſui. Ecce dñs meus non nouit mecũ quicq̃ eorum que in domo ſua ſunt: & oĩa ſua tradidit i manu mea. Non eſt ipſe maior me in domo hac: neq; prohibuit a me quicq̃ ꝓter te: eo ꝙ tu vxor eius es. Quomodo ergo faciam hoc magnũ malum: & peccabo coram deo? Et factũ eſt cum loqueretur cum ioſeph per ſingulos dies: non acquieuit ei vt cubaret cum ea: vt eſſet cum ea. Et factum eſt quadã die: & ingreſſus eſt in domũ: vt inueſtigaret ſcripturas rationis ſue. Et nullus vir de hoĩbus domus erat ibi in domo. Apprehenditq; veſtimenta eius: dicens. Cuba mecuq;. Et reliquit veſtimenta ſua in manu eius: & fugit: et egreſſus eſt foras. Et factũ eſt cum vidiſſet ꝙ reliquiſſet veſtimenta eius in manu ſua & quod fugiſſet foras: vocauit viros domus ſue:	רְאֵה חֲזָא אִתְּתָא רַבְּתָא שַׁוְיָא לְיָהּ גְּבַר יְהוּדָאָה עַל בַּיְתָא וְגַבְרָא הָדֵין אֲתָא עִמִּי לְמִשְׁכַּב עִמִּי וְקָרֵית בְּקָלָא רָם׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַעַת אֲרֵי אֲמָרִית בְּקָלָא רָם וְשָׁבְקַת לְבוּשָׁהָא לְוָתִי וְעָרֵק וּנְפַק לְשׁוּקָא׃ וַהֲוָה כַּד חֲזַת אֲרֵי שַׁבְקַת לְבוּשָׁהָא לְוָתִי וְעָרֵק וּנְפַק לְשׁוּקָא וּקְרָאַת לְאֻתְּנַשֵׁי בֵּיתָהּ	

Interp̃. cabl.

Pristina heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xxrir.	Transla. B. Hiero.	Transla. Gre. lxx. cū interp. latina
אֲשֶׁר הֵבָא אֹתוֹ	"וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא			"& ait ad eos. En intro	et ait illis: vidēte! introduxit
	לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא			duxit virū hebreū vt illude	κὰι ἔιπεν αὐτοῖς, λέγουσα, ἴδετε; ἐισηγαγεν ἡμῖν
בוא	אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל			ret nobis. Ingressus est	παῖδα ἑβραῖον ἐμπαίζειν ἡμῖν. ἐισῆλθε πρός με, λέ
קרא	גָּדוֹל וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ כִּי הֲרִימֹתִי			ad me: vt coiret mecū.	γων, κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. κὰι ἐβόησα φωνῇ μεγά
	קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי			Cūq ego succlamasse & audisset	λη. ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτόν, ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου,
	וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה וַתִּנַּח בִּגְדוֹ			vocem meam: reliquit	et clamaui: relinquēs vestimēta sua apud
נוח	אֶצְלָהּ עַד בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל בֵּיתוֹ			pallium qđ tenebam:	κὰι ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐ
	וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה			& fugit foras. In argu	me: fugit: et egressꝰ ẽ foras. et relinqt
	לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי			mētū ergo fidei retentū	μοί, ἔφυγεν, κὰι ἐξῆλθεν ἔξω. κὰι καταλιμπάνει τὰ
	אֲשֶׁר הֵבֵאתָ לָּנוּ לְצַחֵק בִּי וַיְהִי			palliū ostēdit marito re	vestimēta apὸ se: donec venit dns in domū
	כַּדַּבְּרִי קוֹלִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ			uertenti domum: & ait.	ἱμάτια παρ' ἑαυτῇ, ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶκον
	אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ			Ingressus est ad me ser	ἰδιᾶ. et locuta ẽ et ipsa hęc:
	אֲדֹנָיו אֶת דִּבְרֵי אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר			uus hebreus quē adduxisti	αὐτοῦ. κὰι ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα,
אישׁ	דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים			nobis: vt illuderet mihi.	λέγουσα, εἰσῆλθε πρός με ὁ παῖς ὁ ἑβραῖος, ὃν εἰσήγα
	הָאֵלֶּה עָשָׂה לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפּוֹ			Et factū est cū audiret	γες πρὸς ἡμᾶς, ἐμπαίξαι μοι. κὰι ἔιπε, κοιμηθήσομαι
חרה	וַיִּקַּח אֲדֹנֵי יוֹסֵף אֹתוֹ וַיִּתְּנֵהוּ אֶל			q eleuare vocē meā &	μετὰ σοῦ. ὡς δὲ ἤκουσεν, ὅτι ὕψωσα τὴν φωνήν μου,
לחם	בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר אסורי			clamare: reliquit vestimēta	et clamaui: relinqns vestimēta sua apὸ
	הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי שָׁם בְּבֵית			sua apud me: & fugit foras.	κὰι ἐβόησα, καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐ
	הַסֹּהַר וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף וַיֵּט			His auditis dns & nimiū	me: fugit: et egressꝰ ẽ. factū ẽ ἀπ' vt audiuit do
נטה	אֵלָיו חֶסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר			credulus verbis cōiugis	μοί, ἔφυγεν, κὰι ἐξῆλθεν. ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν ὁ κύ
נתן חנן שור	בֵּית הַסֹּהַר וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית הַסֹּהַר			suis. Iratus est valde:	mnꝰ eius vxoris sue: ἣ ἐλάλησε λοι-
	בְּיַד יוֹסֵף אֶת כָּל הָאֲסִירִם אֲשֶׁר			& fugit foras. His auditis	ριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅσα ἐλά
עשׂה	נְבִית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עֹשִׂים			dns & nimiū credulus	λησε πρὸς αὐτόν, λέγουσα, ἕυτως ἐποίησέ μοι ὁ παῖς
	שָׁם הוּא הָיֶה עֹשֶׂה אֵין שַׂר בֵּית			verbis cōiugis suis.	σου. κὰι ἐθυμώθη ὀργῇ. κὰι λαβὼν ὁ κύριος ἰωσὴφ, ἐνέ
	הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת כָּל מְאוּמָה בְּיָדוֹ			Iratus est valde: & tra	cit eū in munitionē: et in loco: unquo
מאום	בַּאֲשֶׁר יְהוָה אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא			didit eū in domū carceris	βαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὀχύρωμα, κὰι εἰς τὸν τόπον, εἰ ὧ
	עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ			vbi vincti regis erāt.	νται δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυ
צלח				Erat q ibi in domo	ρώματι. κὰι ἦν κς μετὰ ἰωσὴφ, κὰι κατέχευεν αὐτοῦ
				carceris. Et fuit verbū	ἔλεος, κὰι ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχι
				dns in auxiliū ioseph:	μοφύλακος. κὰι ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸν δέσμι
				& fecit cuncta eo miserico	ον τῷ δεσμωτηρίῳ, κὰι πάντα ὅσα ποιοῦσιν ἐκ
				rdiā: & dedit illi gratiā	νους ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, κὰι πάντα ὅσα ποιοῦσιν ἐκ
				coram principe carceris.	εῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δέσ
				Et tradidit princeps	μιον γινώσκων διὰ τὸν ἰωσὴφ, διὰ τὸ ἦν κς μετ' αὐτοῦ εἶναι. κὰι ὅσα αὐ
				carceris in manu ioseph	τὸς ἐποίει, κς εὐώδου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Ca. 40

Pristina chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
אֲמַר חֲזָא אִתַּי	et ait eis: dicens. Eidete: adduxit nobis virū hebreū	וַאֲמָרַת לְהוֹן לְמֵימַר חֲזוֹ אֵיתַי לָנָא גְּבַר עִבְרָאָה לְחַיְכָא בַּנָא עַל לְוָתִי לְמִשְׁכַּב עִמִּי
עול שְׁכַב קְרָא	vt illuderet nob. Ingressus ē ad me vt cubaret mecū	וְקָרִית בְּקָלָא רַבְיָא וַיְהָבַת קָלִי וְקָרִית וְשַׁבְקַת לֵהּ לִלְבוּשֵׁיהּ לְוָתִי
קול רָבָה רום	et clamaui voce magna. Et factū ēst cū audiret q̄ ele	וְעָרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא וְאַנְחַת לִלְבוּשֵׁיהּ לְוָתַהּ עַד עָל רְבוּנֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וּמַלֵּלַת עִמֵּיהּ
תָּה עול רַבָּב	uare q̄ vocē meā & clamarē: reliqt vestimēta sua apud	כְּפִתְגָמַיָּא הָאִילֵּין לְמֵימַר עַל לְוָתִי עַבְדָא עִבְרָאָה דְּאֵיתֵיתָא לָנָא לְחַיְכָא בִּי וַהֲוָה
אַמַר עול אָתָא	me: & fugit & egressus est foras. Et retinuit vestimen	כַּד אַרְמִית קָלִי וּקְרֵיתְ וְשַׁבְקַת לְשׁוּקָא וַהֲוָה כַּד שְׁמַע רְבוּנֵיהּ
רום קול קְרָא	tū eius apud se: donec veniret dns eius in domū suā.	יָת פִּתְגָמֵי אִיתְתֵיהּ דְּמַלֵּלַת עִמֵּיהּ לְמֵימַר כְּפִתְגָמַיָּא הָאִילֵּין עֲבַד לִי עַבְדָךְ וּתְקִיף
רָבָה אִנְתְּ אָמַר	Et locuta est cū eo verba hec: dicēs. Ingressus est ad	רוּגְזֵיהּ וְדַבַּר רְבוּנֵיהּ יָת יוֹסֵף יָת יְהַבְיָה לְבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דַּאֲסִירֵי מַלְכָּא תַּמָּן
עִבְרָאָה עָתָא	me seruus hebreus quē adduxisti nobis: vt illuderet	אֲסִירִין וַהֲוָה תַּמָּן בְּבֵית אֲסִירֵי וַהֲוָה מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף וְנָגַד לֵיהּ חִסְדָּא
עבד חָזָא	mihi. Et factū est cuz eleuarē vocē meā & clamarē: re	וְיָהַב לֵהּ לְרַחֲמִין קֳדָם רַב בֵּית אֲסִירֵי וְרַב רַב בֵּית אֲסִירֵי מְסַר בִּידָא דְּיוֹסֵף יָת כָּל אֲסִירַיָּא
	liquit vestimenta sua apud me: & fugit foras. Et factū	דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְיָת כָּל דְּעַבְדִין תַּמָּן הוּא הֲוָה מְתַעֲבֵד: לֵית רַב בֵּית אֲסִירֵי חָזֵי יָת
	est cū audiret dns ei verba vxoris sue q̄ locuta est ad	כָּל מִדְּמָן בִּידֵיהּ בְּסַעֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף וּבְהוּא עֲבִיד יְיָ מַצְלַח:
	eum: dicēs. Sicut verba hec fecit mihi seruus tuus.	Ca. xl.
	Et iratus est furor eius: & misit q̄ dns ioseph cum & tra	
	didit eū in domū carceris vbi vincti regis erāt. Erat q̄	
	ibi in domo carceris. Et fuit verbū dñi in auxiliū	
	ioseph: & fecit cuz eo misericordiā: & dedit illi gratiā	
	coram principe carceris. Et tradidit princeps carce	
	ris in manu ioseph omnes vinctos qui erant in domo	
	carceris. et omnia que fiebant ibi: ipse faciebat. Nul	
	lum delictū videbat princeps carceris in manu eius:	
	eo q̄ verbum dommi erat in auxilium eius. Et quod	
	ipse faciebat: dns dirigebat. Ca. 40.	

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

Factū ē ãt post verba hec: peccaſſent pincerna regis egypti: et
ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἥμαρ-
tit princeps picernaꝝ regis egypti: et
τεν ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ ὁ
princeps pistoꝝ suo regi egy-
ἀρχισιτοποιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν βασιλεῖ αἰγύ-
pti. et iratus ē pharao sup duobus eunu-
πτου. καὶ ὠργίσθη φαραὼ ἐπὶ τοῖς δυσὶν εὐνού-
chis suis: sup principe picernaꝝ t sup prin
χοις αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχόῳ καὶ ἐπὶ ἀρχι-
cipe pistoꝝ. t posuit eos in custodia in
σιτοποιῷ. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ εἰς
carcere: in loco: vbi ioseph iace-
τὸ δεσμωτήριον, εἰς ὃν τόπον, οὗ Ἰωσὴφ ἐτέ-
bat tbi. et cōmēdauit pnceps carceris
θετο ἐκεῖ. καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμώτης τῷ
ioseph ipos. et astitit eis. fuerāt ãt di
Ἰωσὴφ αὐτούς. καὶ παρέστη αὐτοῖς. ἦσαν δὲ ἡ-
es in carcere: et viderūt ambo sōn-
μέρας ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ εἶδον ἀμφότεροι ἐνύπνι-
um in vna nocte vnū. quoꝝ visiões insōnij eor
ον ἐν μιᾷ νυκτὶ ἕν. ὧν αἱ ὁράσεις τοῦ ἐνυπνίου αὐ-
pincerna et pistor erāt regi
τῶν. ὁ οἰνοχόος καὶ ὁ σιτοποιὸς ἦσαν τῷ βασιλεῖ
egypti cōstitutes in carcere. intrauit ãt
αἰγύπτου ὄντες ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. εἰσῆλθε δὲ
ad eos ioseph mane: et vidit eos: et
πρὸς αὐτοὺς Ἰωσὴφ πρωΐ, καὶ εἶδεν αὐτούς, καὶ
erāt cōturbati. et interogauit eunuchos
ἦσαν τεταραγμένοι. καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους
pharaōis: q erāt cū eo: dicēs: q̄re
φαραὼ τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ, λέγων, τί ὅτι τὰ
facies vre tristes hodie. illi ãt dirext:
πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον. οἱ δὲ εἶπαν,
sōnij vidimꝰ: et cōiectās illō: nō est.
ἐνύπνιον εἴδομεν, καὶ ὁ συγκρίνων αὐτό, οὐκ ἔστιν.
dixit ãt eis ioseph: nō p deū man-
εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσὴφ, οὐχὶ διὰ τοῦ θεοῦ ἡ διά-
festatio eius est? narrate ergo mihi. et nar
σάφησις αὐτοῦ ἐστί; διηγήσασθέ μοι. καὶ διη-
rauit princeps picernaꝝ sōnij sui io
γήσατο ὁ ἀρχιοινοχόος τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰω-
seph. et ait illi sic: in sōnio meo
σήφ. καὶ εἶπεν αὐτῷ οὕτως, ἐν τῷ ὕπνῳ μου
erat vitis coꝝ me: in ãt vite tres
ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου, ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς
ppagines: et ipa vitescēs pducebat ger
πυμένες, καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνεγηνοχυῖα βλα-
mina maturos racemos vue: et ca-
στοὺς πεπείρους βότρυας σαφυλῆς, καὶ τὸ ποτή-
lix pharaōis in manu mea: et accepi
ριον φαραὼ ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἔλαβον τὴν
uuã:
σαφυλήν,

Trāſla. B. Hiero.

His itaq; ge- Ca. 40.
stis accidit vt peccarent duo eunuchi: picernaꝝ regis egyptꝰ: & pistor dñō suo regi egyptꝰ. & iratus est pharao contra duos principes suos: contra principē pincernarū & contra principē pistorum: et posuit eos in custodia in domo magistri militū in domo victoꝝ vbi ioseph erat vinctus. Et posuit princeps militū cū eis ioseph: & ministrabat eis. Et fuerūt aliquibus diebus in custodia. Sōniauerūt ambo sōnium suū in nocte vna: singuli iurta interpretationē sōnij sui: pincerna videlicet & pistor regis egypti qui vincti erant in domo carceris. Veneruntq; ad eos ioseph mane: & vidit eos: & ecce erāt tristes. Et interrogauit principes pharaonis q̄ secuꝝ erant in custodia in domo dñi sui: dicēs. Quare facies vre tristes sunt hodie. Et direxerūt ei. sōnium vidimus: & nō est q̄ interpretetur illud. Dixitq; eis ioseph: vtiq; a facie dei ē interpretatio sōnij: narrate obsecro mihi. Narrauitq; princeps pincernarū sōnium suū ioseph. & dixit ei. In sōnio meo ecce vitis erat coram me: & in vite erant tres palmites: & erat quasi florēs & producebat gēmas: et post flores maturabāt vue in botris suis. & calix pharaonis erat in manu mea: & tollebam vuas: &

Tex. Heb. Geſ. Ca. xl. Pritiua heb.

Cap. xl.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ
הָיָה שָׁקָה
מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה
קָצַף
לַאדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם: וַיִּקְצֹף
שָׁנָה סָרִיס שׁוּר
פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר
אָפָה נָתַן
הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאֹפִים: וַיִּתֵּן
שָׂם
אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים
קוּם
אֶל בֵּית הָסֹהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף
אָסַר בָּקַד
אָסוּר שָׁם: וַיִּפְקֹד שַׂר הַטַּבָּחִים
שָׂרַת
אֶת יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרְתֵם וַיִּהְיוּ
יוֹם שָׁמַר
יָמִים בְּמִשְׁמָר: וַיַּחַלְמוּ חֲלוֹם
שָׁנָה
שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלַיְלָה אֶחָד
אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה
וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
אָסַר נוּא
אֲסוּרִים בְּבֵית הָסֹהַר: וַיָּבֹא
רָאָה
אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם
שָׁאַל
וְהִנָּם זֹעֲפִים: וַיִּשְׁאַל אֶת סְרִיסֵי
פַּרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית
מַדּוּעַ פָּנֶה רוּעַ
אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים
אָמַר
הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ
וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף
הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים סַפְּרוּ נָא
סָפַר
לִי: וַיְסַפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת
חָלַם
חֲלוֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי
וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי: וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה
שָׂרִיג עָלָה נוּץ
שָׂרִגִים וְהוּא כְּפָרְחָה עָלְתָה נִצָּהּ
בָּשַׁל שָׂכַל
הִבְשִׁילוּ אֶשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים: וְכוֹס
לָקַח
פַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים

Pritiua chal.

Interp. chal.

Et factū est post verba hec: peccauerūt pincerna regis egypti & pistor dño suo regi egypti. Et iratus est pharao cōtra duos principes suos: cōtra principē pincernarū & cōtra principē pistorum: et posuit eos i custodia in domo magni militū in domo victoꝝ vbi ioseph erat vinctus. Et posuit princeps militū cū eis ioseph: & ministrabat eis. Et fuerūt aliquibus diebus in custodia. Sōniauerūt ambo: vnusq; sōnium suū in nocte vna: singuli iurta interpretationē sōnij sui: pincerna videlicet & pistor regis egypti qui vincti erant in domo carceris. Veneruntq; ad eos ioseph mane: & vidit eos: & ecce erāt tristes. Et interrogauit principes pharaonis q̄ secuꝝ erant in custodia in domo dñi sui: dicēs. Quare facies vre tristes sunt hodie. Et direxerūt ei. sōnium vidimus: & nō est q̄ interpretetur illud. Dixitq; eis ioseph: vtiq; a facie dei ē interpretatio sōnij: narrate obsecro mihi. Narrauitq; princeps pincernarū sōnium suū ioseph. & dixit ei. In sōnio meo ecce vitis erat coram me: & in vite erant tres palmites: & erat quasi florēs & producebat gēmas: et post flores maturabāt vue in botris suis. & calix pharaonis erat in manu mea: & tollebam vuas: &

Transla. Chal.

וַהֲוָה בְּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵּין סְרַחוּ בֵּית שָׁקְיָא לְמַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְנִחְתּוֹמָא לְוָתֵיהוֹן
לְמַלְכָּא דְּמִצְרָיִם: וּרְגִיז פַּרְעֹה עַל תְּרֵין רַבְרְבָנוֹהִי עַל רַב שָׁקְיָא וְעַל רַב נַחְתּוֹמְיָא וִיהַב
יָתְהוֹן בְּמַטְרָא בֵּית רַב קַטוֹלַיָּא לְבֵית אֲסִידֵי אֲתַר דְּיוֹסֵף אֲסִיר תַּמָּן: וּמַנִּי רַב קַטוֹלַיָּא
יָת יוֹסֵף עִמְּהוֹן וְשַׁמֵּשׁ יָתְהוֹן וַהֲווֹ יוֹמִין בְּמַטְרָא: וְחַלְמוּ תַּרְוֵיהוֹן גְּבַר חֶלְמֵיהּ בְּלֵילְיָא חַד
גְּבַר כְּפוּשְׁרָן חֶלְמֵיהּ שָׁקְיָא וְנַחְתּוֹמָא דִּי לְמַלְכָּא דְּמִצְרַיִם דְּאַסִידִין בְּבֵית
אֲסִידֵי: וַאֲתָא לְוָתְהוֹן יוֹסֵף בְּצַפְרָא וַחֲזָא יָתְהוֹן וְהָא אִינוּן נְכִיסִין: וּשְׁאַל יָת רַבְרְבֵי
פַּרְעֹה דְּעִמֵּיהּ בְּמַטְרָא בֵּית רְבוּתֵיהּ לְמֵימָר מָה דֵּין אַפֵּיכוֹן בִּישִׁין יוֹמָא דֵּין: וַאֲמָרוּ
לֵיהּ חֶלְמָא חֲלֵימְנָא וּפַשָּׁר לֵית לֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הֲלָא מִן קֳדָם יְיָ פּוּשְׁרָן חֶלְמָא
אֵישְׁתָּעוּ כְּעַן לִי: וְאִישְׁתַּעִי רַב שָׁקְיָא יָת חֶלְמֵיהּ לְיוֹסֵף וַאֲמַר לֵיהּ בְּחֶלְמִי וְהָא גוּפְנָא
קֳדָמָי: וּבְגוּפְנָא תְּלָתָא שְׁרִשִׁין וְהִיא כַּד אַפְרַחַת אֲסַקַת לַבְלְבִין וְאַנִיצַת נִץ בַּסְרָהָא
אַתְכְּלָא הֲוָו עִנְּבִין: וְכַסָּא דְּפַרְעֹה בִּידִי וּנְסֵיבִית יָת עִנְּבַיָּא

Vulgata heb.	Ter. Hebr.	Septu.	Caldai.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
	וַאֲשַׁחֵט אֹתָם אֶל כּוֹס פַּרְעֹה			& expressi eã in calicem quem tenebam:	et expressi eã in calicẽ et dedi
נָתַן	וָאֶתֵּן אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה:			& tradidi poculũ pharaoni.	καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ
	וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת			Rñdit ioseph: hec est interpretatio sõnii. Tres	calicẽ in manũ pharaõis. et dixit ei io
	הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד			propagines: tres ad	ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα φαραώ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰω
יוֹם	שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת			huc dies sũt: post quos	seph: hoc cõiectatio eius. tres ppagines:
נָשָׂא	רֹאשֶׁךָ וְהֵשִׁיבְךָ עַל כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ			recordabitur pharao	σήφ, τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. οἱ τρεῖς πυθμένες,
שׁוּב כּוֹס פַּרְעֹה נְתַן	כּוֹס פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כְּמִשְׁפָּט			ministerii tui: & restitu et te in gradum pristi	tres dies sũt: adhuc tres dies: et recorda
שָׁתָה	הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ: כִּי			num: & dabis calicẽ	τρεῖς ἡμέραι εἰσίν, ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθήσε
הָיָה	אִם זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ			iuxta officium tuum: sicut ante facere cõsueueras. Tantum	bit pharao pricipatũ tui: et restituet te
יֵיטַב	וְעָשִׂיתָ נָא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי			mento mei cũ tibi bene fuerit: & facies mecum misericordiã:	ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ δώσεις τὸ ποτή
עָשָׂה זֶּה	אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן הַבַּיִת הַ			et facies mecum misericordiam: vt suggeras pharaoni vt educat me de isto carcere. quia furtim sublatus sum de terra hebreorũ: & hic innocens in lacum missus sum.	ριον φαραὼ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν σου
יָצָא	הַזֶּה: כִּי גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ				priorẽ: sicut eras vinũ fundẽs. sed memẽto
	הָעִבְרִים וְגַם פֹּה לֹא עָשִׂיתִי				τὴν πρότερον, ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν. ἀλλὰ μνήσθητί
מָאוּם	מְאוּמָה כִּי שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר: וַיַּרְא			Videns pistorũ magr q prudẽter sõniũ dissoluisset: ait. Et ego vidi somniũ tria canistra farine habere super caput meũ: & in vno canistro qđ erat excelsi portare me putabã oẽs cibos: q fiũt arte pistoria: aues q comedere ex eo. Rñdit ioseph. Hec est interpretatio somnii. Tria canistra tres adhuc dies sunt: post quos auferet pharao caput tuum: ac suspendet te in cruce: & lacerabunt volucres carnes tuas. Ex inde dies tertius natalicius pharaonis erat. Qui faciens grande cõuiuium pueris suis	mei q temetipsũ: qñ bñ tibi fuerit: et facies
שׁוּם רָאָה	שַׂר הָאֹפִים כִּי טוֹב פָּתַר וַיֹּאמֶר				μετ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ μνησθεὶς περὶ ἐμοῦ πρὸς φαρα
שׁוּר אָמַר	אֶל יוֹסֵף אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה				ονẽ: t educes me de carcere isto. qz
חֲלוֹם	שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל רֹאשִׁי:				ὦ, καὶ ἐξάξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου· ὅτι
חֹר	וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה				furto surrept sũ de tra hebreoꝝ: et hic nõ fe
עָלָה אָכַל	מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל אֹתָם				κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς ἑβραίων, καὶ ὧδε οὐκ ἐποίη
עָשָׂה	מִן הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף				ci nihil: qz miserũt me in domũ la
עָנָה	וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים				σα οὐδέν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκ
	שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת				cus hui. et vidit priceps pistorũ: q recte
יוֹם	יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת רֹאשְׁךָ				κου τούτου. καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιός, ὅτι ὀρθῶς
נָשָׂא	מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל עֵץ וְאָכַל				cõiectauit: et ait ioseph: et ego vidi sõniũ.
	הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ: וַיְהִי				συνέκρινε, καὶ εἶπε τῷ ὠσήφ, κἀγὼ εἶδον ἐνύπνιον.
הָיָה	בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הִלֻּדֹת אֹתוֹ				putabã tria canistra farinaꝫ tollere sup caput
יָלַד	פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו				ὤμην τρία κανᾶ χονδριτῶν αἴρειν ἐπὶ τῆς κεφα
עָשָׂה שָׁתָה					meũ: in ãt canistro superiore ab oibus gñ
					λῆς μου, ἐν δὲ κανῷ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων τῶν γε
					nerib: que comedit pharao opere pistorij: et a
					νῶν, ὧν ἐσθίει φαραὼ ἔργα σιτοποιοῦ, καὶ τὰ πε
					ues celi comederũt illa a canistro
					τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιον ἀυτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ
					capitis mei. rñdens ãt ioseph: ait il
					τῆς κεφαλῆς μου. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ, εἶπεν αὐ
					li: hec cõiectatio eius: tria cãistra tres
					τῷ, αὐτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ, τὰ τρία κανᾶ τρεῖς
					dies sunt: adhuc trib dieb: et auferet pha
					ἡμέραι εἰσίν, ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀφελεῖται φα
					rao caput tuũ a te: et suspẽdet te
					ραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε
					in ligno: et comedẽt aues celi
					ἐπὶ ξύλου, καὶ φάγονται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς
					carnes tuas a te. factũ ẽt ãt in die ter
					σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί
					tia: natiuitatis dies erat pharaõis: t faciebat cõuiuiũ
					τῃ, γενέσεως ἡμέρα ἦν φαραώ, καὶ ἐποίει πότον
					oibus seruis suis:
					πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ,

Positiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
דְּכַר	et expriniebã eas in calice pharaonis: t ponebam calicem in manu pharaonis. Dixitq; ei ioseph: hec est interptatio eius. tres palmites: tres dies sunt. In fine trium dierũ recordabitur tui pharao: t reducet te ad ministeriũ tuũ: t ponces calicem pharaonis in manu eius: sicut ante q̃ueueras qñ eras pincerna eius. Sed meinẽto mei tecũ: cuz bene fuerit tibi. Et facies obsecro mecũ miam: t recordaberis mei apud pharaonem: t educes me de hoc carcere. Quoniã furto sublatus sum de terra hebreoꝝ: t hic quoq; nihil feci vt ponerent me in carcerẽ. Et vidit princeps pistorum q recte interpretatus esset. Et dixit ad ioseph. Ego quoq; videbã in sõnio meo: t ecce tria canistra plẽa pane principali erant sup caput meũ. Et in canistro superiori erat de omni cibo pharaonis qui fit arte pistoria: t aues comedebant ea que erant in canistro super capite meo. Rñdensq; ioseph: et ait. Hec est interptatio eiꝰ. Tria cantstra: tres dies sunt. in fine trium dierum auferet pharao caput tuũ a te: et suspendet te in patibulo: t comedent aues carnes tuas a te. Et factum est in die tertio: die natiuitatis pharaonis: fecit conuiuium omnibus seruis suis:	תְּתִיבוּן עַל כַּסָּא דְּפַרְעֹה וְיָהְבִית יָת כַּסָּא עַל יְדָא דְּפַרְעֹה וַאֲמַר לֵיהּ יוֹסֵף
תּוּב נְתַן יְהוֹה	דֵּין פּוּשְׁרָנֵיהּ תְּלָתָא שִׁבְשִׁין תְּלָתָא יוֹמִין אִינוּן: בְּסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין יְדַכַּר יָת פַּרְעֹה
עֶשְׂרֵה טָב עֲבַד	וְיָתִיב יָתָךְ עַל שׁוּמְשָׁךְ וְתִתֵּן כַּסָּא בִּידֵיהּ כְּדַמְאָה כַּד הֲוֵיתָא מַשְׁקֵי
	לֵיהּ: אֱלָהִין תְּדַכַּר יָתִי עִמָּךְ כַּד יוֹטִיב לָךְ וְתַעֲבֵיד כְּעָן עִמִּי טִיבוּ וְתִדְכַּרְיָנִי לְוָת
כּוֹת נָפַק גְּנַב	פַּרְעֹה וְתַפְּקִינַנִי מִן בֵּית אַסִּירֵי הָדֵין: אֲרֵי מִגְּנֵבִית אִתְגְּנֵבִית מֵאַרַע עִבְרָאֵי וְאַף הָכָא
שָׁוֵה	לָא עֲבַדִית מִדְּעַם אֲרֵי שַׁוִּיאוּ יָתִי בְּבֵית אַסִּירֵי: וַחֲזָא רַב נַחְתּוֹמֵי אֲרֵי יָאוּת פְּשַׁר
חֹר רֹאשׁ עָלָה	וַאֲשַׁר לְיוֹסֵף אַף אֲנָא בְּחֶלְמִי וְהָא תְּלָתָא סַלִּין חֹרִין עַל רֵישִׁי: וּבְסַלָּא עִלָּאָה מִכֹּל
אָכַל עָלָה תּוּב	מְכַלָּא דְּפַרְעֹה עוֹבַד נַחְתּוֹם וְעָפָא אָכִיל יָתְהוֹן מִן סַלָּא מֵעִלְוֵי רֵישִׁי: וְאָתֵיב יוֹסֵף
עֵדָה	וַאֲמַר דֵּין פּוּשְׁרָנֵיהּ תְּלָתָא סַלִּין תְּלָתָא יוֹמִין אִינוּן: בְּסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין יְדַכַּר פַּרְעֹה
רֹא שְׂאֵת אָכַל	יָת רֵישָׁךְ מִנָּךְ וְיִצְלוֹב יָתָךְ עַל צְלִיבָא וְיֵכוֹל עוֹפָא יָת בִּשְׂרָךְ מִנָּךְ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
יֶלֶד שָׁתָה	תְּלִיתָאָה יוֹם בֵּית יַלְדָא דְּפַרְעֹה וְעָבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל עַבְדּוֹהִי

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.

et recordat⁹ ē pincipio picernarũ: t pincipat⁹
καὶ ἐμνήσθη τοῦ ἀρχιοινοχόου, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ
pincipio pistor̃ in medio sertiorũ suor̃. et
ἀρχισιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παιδῶν αὐτοῦ· καὶ
restituit pincipẽ picernar̃ in pincipatũ su-
ἀπεκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐ-
um: et vedit calicem in manũ pharaõis.
τοῦ, καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα φαραώ·
at pincipẽ pistor̃ suspẽdit: sicut conjectauit eis
τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασε, καθὰ συνέκρινεν αὐ-
Ioseph. et non recordat⁹ ē pincipis picernar̃
τοῖς Ἰωσήφ· καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ
Ioseph: sed oblit⁹ ē eius.
Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐπελάθετο αὐτοῦ. Ca. 41.

Factũ ē ãt post duos ãnos diẽrũ: pharao vi-
Ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, φαραὼ εἶ-
A dit somniũ. existimabat stare sup flumen:
δεν ἐνύπνιον· ὤετο ἑστάναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ,
et ecce ẽcẽ ascẽdebãt sep
καὶ ἰδοὺ ὡς περ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑ-
tẽ boues: pulchre facie: et electe
πτὰ βόες, καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς
carnib⁹: et pascebãtur in achi. alie ãt boues
σαρξίν, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχι· ἄλλαι δὲ βόες
septẽ ascẽdebãt post ipas de flumine: tur-
ἑπτὰ ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἄσ-
pes facie: et graciles carnib⁹: et pas
χραὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, καὶ ἐ-
cebãtur apũd boues: apũd labiũ
νέμοντο παρὰ τὰς βόας, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ
fluminis. et deuorarũt septẽ boues turpes
ποταμοῦ· καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ
et graciles carnib⁹: septẽ boues pul
καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, τὰς ἑπτὰ βόας τὰς κα
chras facie et electas. excitat⁹ ē ãt pha
λὰς τῷ εἴδει καὶ τὰς ἐκλεκτάς. ἠγέρθη δὲ φα-
rao: et sõniauit sõo. et ecce septẽ
ραώ, καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον· καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ
spice ascẽdebãt in ppagine vna electe et
σάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἑνὶ ἐκλεκτοὶ καὶ
pulchre: et ecce septẽ spice tenues t avẽto
καλοί, καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ σάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνε-
corrupte oriebãtur post eas: et devorabãt
μόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτούς, καὶ κατέπιον
septẽ spice tenues et avẽto corrupte:
οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι, τοὺς
septẽ spicas electas et plenas.
ἑπτὰ σάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις.
excitat⁹ ē ãt pharao: et erat sõniũ. factũ ē ãt
Ἠγέρθη δὲ φαραώ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. ἐθαμβήθη δὲ
B mane: et conturbata ē anima eius. et mit
πρωΐ, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. καὶ ἀ-
tens: vocaut
ποστείλας, ἐκάλεσε

Trãsla. B. Biero. Ter. Heb. Sect. Ca. xli. Pritiua heb.

recordatus est iter epu
las magistri pincerna-
rum & pistorum princi
pis: restituitq; alterum
in locũ suũ vt porrige-
ret ei poculũ: alterũ fus
pendit in patibulo: vt cõ
iectoris veritas probare
tur. Et tñ succedẽtibus
pſperis: ppositus pĩcer
narũ oblitus ẽ iterptis
Cap. 41.
Post duos annos
vidit pharao somniũ.
Putabat se stare
super fluuiũ: de quo
ascendebãt septem bo
ues pulchre. & crasse nimis: & pasce
bantur in locis palustri-
bus. Alie quoq; septẽ
emergebant de flumi-
ne fede confecteq; macie: & pa
scebantur in ipsa amnis ripa i lo-
cis virentibus: deuorauerũtq; eas qua
rũ mira species & habi-
tudo corporum erat. Expergefactus
pharao rursum dormi
uit: & vidit alterũ sõniũ
Septem spice pullula
bant in culmo vno plene atq; formo-
se: alie quoq; totidem spice tenues:
& percusse vredine oriebãtur: de-
uorantes omnem prio-
rum pulchritudinem.
Euigilãs pharao post
quietem: & facto
mane pauore perterri-
tus: misit

Ter. Heb.

וַיִּשָּׂא שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים וְאֶת
רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ עֲבָדָיו׃
וַיָּשֶׁב אֶת שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל מַשְׁקֵהוּ
וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה׃ וְאֶת שַׂר
הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם׃
יוֹסֵף׃ וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת
Cap. xli.
יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ׃ וַיְהִי מִקֵּץ
שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה
עֹמֵד עַל הַיְאֹר׃ וְהִנֵּה מִן הַיְאֹר
עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה
וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ׃
וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת
עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן הַיְאֹר רָעוֹת
מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה
אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל שְׂפַת הַיְאֹר׃
וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה
וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת
יְפוֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ
פַּרְעֹה׃ וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית
וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה
אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת׃ וְהִנֵּה
שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפֹת
קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן׃ וַתִּבְלַעְנָה
הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת שֶׁבַע
הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְלֵאוֹת
וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה הַחֲלוֹם׃ וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא

Pritiua heb.

שׂוּר שָׂקָה
שׁוּב
נָתַן
אָפֶה
שָׁבַת
Cap. xli.
בֵּית כֶּלֶא שָׁנָה
יוֹם
עָלָה פָּרָה יְפַת
רָאָה בָּרָא בָּשָׂר
אָחַז
רָעַע
דַּק בָּשָׂר
שָׁפָה
אָכַל
רָאָה מַרְאֶה
בָּשָׂר
יָפָה מַרְאֶה
חָלַם שָׁנָה
שֵׁנָה
עָמַד
בָּרָא טוֹב
שֶׁדֶף
קָדִים בָּלַע
חָלַם הָיָה
פַּעַם שָׁלַח קָרָא

Translã. Chal.

וּדְבַר יַת רֵישׁ רַב שָׁקֵי וְיַת רֵישׁ רַב נַחְתֹּמֵי בְּגוֹ עַבְדּוֹהִי׃ וְאַתִּיב יַת רַב שָׁקֵי עַל
שָׁקוּתֵיהּ וְיָהֵב כָּסָא עַל יְדָא דְּפַרְעֹה׃ וְיַת רַב נַחְתּוֹמֵי צְלַב כְּמָא דְּפַשַׁר לְהוֹן יוֹסֵף׃
וְלָא דְכַר רַב שָׁקֵי יַת יוֹסֵף וְאַנְשְׁיֵיהּ׃ Ca. xli. וַהֲוָה מִסּוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין
דְּיוֹמִין וּפַרְעֹה חֶלֶם וְהָא קָאֵים עַל נַהֲרָא׃ וְהָא מִן נַהֲרָא סַלְקָן שֶׁבַע תּוֹרִין שַׁפְיָן
לְמֶחֱזֵי וּפְטִימֵן בְּשַׂר וְרַעְיָן בַּאֲתָא׃ וְהָא שֶׁבַע תּוֹרִין אָחֳרָנִין סַלְקָן בַּתְרֵיהֶן מִנַּהֲרָא
בִּישִׁין לְמֶחֱזֵי וְחַסִּירָן בְּשַׂר וְקָמָן לְקֹבֶל יַמָּא דְּתוֹרְתָא עַל כֵּיף נַהֲרָא׃ וַאֲכָלָן תּוֹרְתָא
בִּישִׁין לְמֶחֱזֵי וְחַסִּירָן בְּשַׂר יַת שֶׁבַע תּוֹרַתָא שַׁפְיָן פִּרְיָן לְמֶחֱזֵי וּבַהֲדָא אִתְעַר פַּרְעֹה׃
וּדְמוּךְ וְחַלֶם תִּנְיָנוּת וְהָא שֶׁבַע שִׁבְּלִין סַלְקָן בְּקָנֶא חַד פָּטִימָן וְטָבָן׃ וְהָא שְׁבַע
שִׁבְּלַיָּא זְקִירִין וּשְׁקִיפָן קָדִים צָמְחִין בַּתְרֵיהֶן׃ וּבְלַעַן שִׁבְּלַיָּא זְקִירַיָּא יַת שֶׁבַע
שִׁבְּלַיָּא פָּטִימַתָּא וּמַלְיָתָא וְאִתְעַר פַּרְעֹה וְהָא חֶלְמָא׃ וַהֲוָה בְּצַפְרָא וְתַמְהָא
רוּחֵיהּ וּשְׁלַח וּקְרָא

Interp. chal.

et recordatus est capitis principis pincernarũ: t capi
tis principis pistorũ in medio seruoꝝ suorũ. Et redu-
xit principem pincernarũ ad ministeriũ suũ: t posuit
calicẽ sup manũ pharaonis. Et principẽ pistorũ sus-
pendit: sicut interpretat⁹ est eis Ioseph. Et nõ est recor
datus princeps pincernaꝝ Ioseph: sed oblitus est eiꝰ.
Factũ est post duos annos: t pharao Ca. 41.
somniauit: t ecce stabat super flumẽ. Et ecce de
flumine ascendebant septẽ boues pulchre visu t pin-
gues carnibus: t pascebantur in prato. Et ecce septẽ
boues alie ascendebãt post eas de flumine deformes
aspectu t macilente carnibus: t stabãt contra boues
in ripa fluminis. Comedebantq; boues deformes vi-
su t macilente carnibus: septẽ alias boues pulchras
visu t pingues: t expergefactus est pharao. Et obdor
miuit: t somniauit iterũ. Et ecce septẽ spice pullula-
bãt in culmo vno pingues t optime. Et ecce septẽ spice
cõcusse t percusse vredine oriebãtur post eas: t deuo
rabant spice concusse septem spicas pingues t ple-
nas. Et expergefactus est pharao: t ecce somnium.
Et facto mane conturbatus est spiritus eius: t misit:

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Ses.	Ca. xli.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	אֶת כָּל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְאֶת כָּל			ad omnes conjectores egypti cunctosq;	οὲς πάντας τοὺς ἐξηγητὰς αὐγύπτου, καὶ πάντας
סָפָר	חַכְמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם אֶת			sapientes: & accersitis narrauit	τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς φαρα=
פְּתַר	חֲלֹמוֹ וְאֵין פּוֹתֵר אוֹתָם לְפַרְעֹה:			sõniũ: nec erat qui interptaretur. Tũc demũ	ραο sõnia sua: et nõ erat indicans
דבר	וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת פַּרְעֹה			reminiscens magister puercrnarũ ait.	illud pharaoni. et locutus ẽ pincepς picernaρ
זכר	לֵאמֹר אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר			Confiteor peccatũ meum.	ἀυτὸ τῷ φαραώ. καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος
	הַיּוֹם: פַּרְעֹה קָצַף עַל עֲבָדָיו			Iratus rex feruis suis	πρὸς φαραώ, λέγων, τὴν ἁμαρτίαν μου ἀναμι=
נתן שמר	וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר			me & magistrũ pistorũ retrudi iussit in carcere principis militum: vbi	μνήσκω σήμερον, φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐ
אפה חלם	הַטַּבָּחִים אֹתִי וְאֶת שַׂר הָאֹפִים:			vna nocte vterq; vidimus somnium: prefagium futurorum. Erat	τοῦ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
	וַנַּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי			ibi puer hebreus eiusdem ducis militũ famulus: cui narrantes	ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν· καὶ
	וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חָלַמְנוּ חָלָמְנוּ:			somnia: audiuimus quod postea rei probauit euentus. Ego enim	εἴδομεν ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγώ τε καὶ αὐτός,
	וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר			redditus sum officio meo: & ille suspẽsus est in cruce. Protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph: totõderunt: ac veste mutata obtulerunt ei. Cui ille ait.	νυσὶ δὲ ἦν ἡμῖν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ ἐνύπνιον εἴδομεν. ἦν δὲ ἐ=
	הַטַּבָּחִים וַנְּסַפֶּר לוֹ וַיְפַתַּר לָנוּ אֶת			Vidi somnia: nec est qui edisserat: que audiui te sapientissime coniicere. Respondit Ioseph. Absq; me deus respondebit pro spera pharaoni.	κεῖ μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς ἑβραῖος τοῦ ἀρχιμα
	חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר: וַיְהִי			Narrauit ergo pharao q viderat. Putabã me stare super ripã fluminis: &	γείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡ=
	כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי			septem boues de amne conscendere pulchras nimis & obesis carnibus: que	μῖν. ἐγενήθη δὲ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν, οὕτως
שוב כן	הֵשִׁיב עַל כַּנִּי וְאֹתוֹ תָלָה: וַיִּשְׁלַח			redditus sum officio meo: & ille suspẽsus est in cruce. Protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph: totõderunt: ac veste mutata obtulerunt ei. Cui ille ait. Vidi somnia: nec est q edisserat: que audiui te sapientissime coniicere. Respondit Ioseph. Absq; me deus respondebit pro spera pharaoni. Narrauit ergo pharao q viderat. Putabã me stare super ripã fluminis: septem boues de amne conscendere pulchras nimis & obesis carnibus: que	et accidit: me q restitui ad pincernatum meũ: illũ ãt suspẽdi. mittẽs ãt pharao: vocauit Ioseph. et eduxerũt eũ ex
רוץ	פַּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ				munitione: et totõderũt eũ: et mutato
גלח חלף	מִן הַבּוֹר וַיְגַלַּח וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו				vestimẽto eius. et venit ad pharaonẽ. di
בוא	וַיָּבֹא אֶל פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה				xit ãt pharao ioseph: somnium vidi: et
	אֶל יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי וּפֹתֵר אֵין				cõiectãs nõ ẽ illũ. ego ãt audiui de
	אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ לֵאמֹר				cõiectãs nõ ẽ illũ. ego ãt audiui te sapientissime
שמע עין	תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ וְיֵעָן				dicẽtes: audiẽtẽ te somnia: cõiectare ea. respõdẽs ãt Ioseph: dixit pharaõi:
	יוֹסֵף אֶת פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעֲדָי				sine deo nõ respõdebit salutare pha
שלם	אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה:				raoni. locutus ãt pharao ioseph: dicẽs: in
דבר	וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי				sõnio meo putabã stare iuxta labiũ fluminis:
שפה	הִנְנִי עֹמֵד עַל שְׂפַת הַיְאֹר: וְהִנֵּה				et ẽcẽ ex flumine ascẽdebãt septẽ boues eleγ
עלה רעה	מִן הַיְאֹר עֹלוֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת				cte carnibus: et pulchre facie: et pascebãtur
רעה	בָּשָׂר וְיִפְתוּ תֹאַר וְתִרְעֶינָה				

Pritiua chal.

שעה	
שכח דכר	
נסר	
שעה	
כמו תוך	
רחם שנה כסה	
עול אמר	
פשר תוב אמר	
תוב קום	
חזא רעה	

Transla. Chal.

et vocauit oẽs magistros egrpti et oẽs sapiẽtes eiº: et narrauit eis pharao somniũ suũ: et nõ erat q interpta ret illũ pharaoni. Et locutus est pincepς picernaρ pharaoni: dicẽs. Pcti mei ego recordor hodie. Pharao irat est ptra suos suos: et posuit me in custodia domº pncipis militũ: pncipẽ quoq; pistorũ mecũ posuit. Et somniauimº ego et ille in vna nocte somniũ: vnusquisq; iuxta interptationẽ somniũ sui somniauimus. Eratq; ibi nobiscũ puer hebreº suus pncipis militũ: et narrauimus ei somnia: et interptatº est nobis: iuxta interptationẽ vnuscuiusq; somnij interptatus ẽ. Et factũ est sicut interptatus est nobis: ita fuit. me reduxit ad ministeriũ meũ: illũ ãt suspẽdit. et misit pharao et vocauit ioseph et fecerũt eũ festinanter exire de carcere: et attonsus ẽ: et mutauit vestimẽta sua: et igressus ẽ ad pharaonẽ. Dixitq; pharao ad ioseph. Sõniũ somniaui et nõ ẽ q interptet illũ: et ego audiui õ te dicẽtes: q audis sõniũ et interptaris illũ. Rndit q; ioseph pharaõi dicẽs. Nõ ex sapia mea ẽ: a facie dñi rndebit pax pharaoni. Locutusq; ẽ pharao cũ ioseph: dicẽs. In sõnio meo ecce ego stabã sup ripã fluminis: et ecce de flumine ascendebant septẽ boues pulchre et pingues carne et formose aspectu: et pascebantur

Interp. chal.

לְכָל חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וְלִכָל חַכִימַיהָ וּלְית דְּפַשַׁר יַתְהוֹן
לְפַרְעֹה: וּמַלִיל רַב שָׁקֵי עִם פַּרְעֹה לְמֵימַר יָת סוּרְחָנִי אֲנָא מְדַכַּר יוֹמָא דֵין: פַּרְעֹה
רְגַז עַל עַבְדּוֹהִי וְיָהַב יָתִי בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָא יָתִי וְיָת רַב נַחְתּוֹמַי: וְחַלְמָא חַלְמָא
בְּלֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא גְּבַר כְּפִשְׁרוֹן חֶלְמֵיהּ חַלְמָנָא: וְתַמָּן עִמָּנָא עוּלֵם עִבְרָאָה עַבְדָּא
לְרַב קְטוֹלַיָא וְאִשְׁתְּעִינָא לֵיהּ וּפַשַׁר לָנָא יָת חֶלְמָנָא גְּבַר כְּפוּשְׁרָן חֶלְמֵיהּ פְּשַׁר:
וַהֲוָה כְּמָא דְּפַשַׁר לָנָא כֵּן הֲוָה יָתִי אַתִיב עַל שְׁמוּשִׁי וְיָתִיהּ צְלַב: וְשְׁלַח פַּרְעֹה וּקְרָא
יָת יוֹסֵף וְאַרְהִטוּהִי מִבֵּית אֲסִירֵי וְסַפַּר וְשַׁנִּי כְּסוּתֵיהּ וְעָל לְוָת פַּרְעֹה: וַאֲמַר
פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֶלְמָא חַלְמִית וּפַשַׁר לֵית לֵיהּ וַאֲנָא שְׁמַעִית עֲלָךְ לְמֵימַר דְּאַתְּ שָׁמַע
חֶלְמָא וְמְפַשַׁר יַתֵּיהּ: וַאֲתִיב יוֹסֵף יָת פַּרְעֹה לְמֵימַר בַּר מִן דְּחָכְמָתִי אֱלָהִין מִן קֳדָם
יְיָ אִיתַּתֵב יָת שְׁלֵמָא דְּפַרְעֹה: וּמַלִיל פַּרְעֹה עִם יוֹסֵף בְּחֶלְמִי הָא אֲנָא קָאֵים עַל כֵּיף
יַמָּא: וְהָא מִן נַהֲרָא סַלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין בְּשָׂרִין וְשַׁפִּירִין לְמֶחֱזֵי וְרַעְיָן

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

in achi. et ecce septẽ boues alie ascẽdebãt post
ἐν τῷ ἄχι. καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπί-
eas ex flumine: male et deformes
σω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, πονηραὶ καὶ αἰσχραὶ τῷ
aspectu: et graciles carnib⁹: q̃les nõ vidi ta-
εἴδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, οἵας οὐκ εἶδον τοι-
les in oi terra egypti turpiores. et deuo
αὐτας ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου αἰσχροτέρας. καὶ κα-
rauerũt septẽ boues graciles et turpes se-
τέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ καὶ αἰσχραὶ τὰς ἑ-
ptẽ boues pmas pulchras et cle-
πτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς καὶ τὰς ἐκλε-
ctas: et igresse sũt in vẽtres eaꝝ. et nõ
κτὰς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν. καὶ οὐ
manifeste fuerũt: ꝙ ingresse sũt in vẽtres
ἐφάνησαν εἰσελθοῦσαι εἰς τὰς κοιλίας
carũ. et aspect⁹ eaꝝ deformes: sicut et
αὐτῶν. καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχραί, καθάπερ καὶ
prius. suscitatus ãt: vomui. et vidi rur
τὸ πρωΐ. ἐξεγερθείς δὲ, ἐκοιμήθην. καὶ εἶδον πά-
sus in sõno meo: et ẽcce septẽ spice asce
λιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου, καὶ ὥσπερ ἑπτὰ σάχυες ἀ-
debãt in ppagine vna, plene et pulchre: alie
νέβαινον ἐν στελέχει ἑνὶ πλήρεις καὶ καλοί, ἄλ-
ãt septẽ spice tenues et a vẽto corrupte pul
λοι δὲ ἑπτὰ σάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύ-
lulabãt: victe eaꝝ: ꝛ deuorauerũt septẽ spi-
οντο, ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ σά-
ce tenues et a vẽto corrupte septẽ spicas
χυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ σάχυας
pulchras et plenas. dixi ergo expo-
τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλήρεις. εἶπα οὖν τοῖς ἐξη-
sitoribus: et nõ fuit indicãs mihi illõ. et di
γηταῖς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι αὐτό. καὶ εἶ-
xit ioseph pharaõi: sõnũ pharaõis vnũ
πεν Ἰωσὴφ τῷ Φαραώ, τὸ ἐνύπνιον Φαραὼ ἓν ἐ-
est. q̃cũq; deus facit: ostendit pharaõi. se-
στιν. ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ, ἔδειξε τῷ Φαραώ. αἱ ἑ-
ptẽ boues pulchre: septẽ ãni sũt. et se-
πτὰ βόες αἱ καλαί, ἑπτὰ ἔτη ἐστίν. καὶ οἱ ἑ-
ptẽ spice pulchre: septẽ ãni sũt. sõnũ
πτὰ σάχυες οἱ καλοί, ἑπτὰ ἔτη ἐστίν. τὸ ἐνύπνιον
pharaonis vnũ ẽ. et septẽ boues tenues
τοῦ Φαραὼ ἓν ἐστιν. καὶ αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ
ascendentes post eas: septẽ ãni
αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἑπτὰ ἔτη ἐ-
sunt. ꝛ septẽ spice tenues et a vento
στίν. καὶ οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμό-
corrupte: septẽ ãni sũt. erunt septẽ ãni fa-
φθοροι, ἑπτὰ ἔτη ἐστίν· ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λι-
mis. at verbũ qđ dixi pharaoni: q̃cũq; de⁹
μοῦ. τὸ δὲ ῥῆμα ὃ εἶρηκα Φαραώ, ὅσα ὁ θεὸς

Trãsla. B. Hiero.

ᶜin pastu paludis ᵇvirecta
carpebãt. ᵒ Et ecce ᵇhas
sequebãtur ᵍalie ᶜ septem
ᶠboues in tantum ᵗdefor
mes ᵒ & macilente: vt ᵍnũ
quam ᵉ tales ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜi ᵘterra ˣegypti ᶠviderim
Que ᵉ deuoratis & con
sũptis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍprioribus ᵐ nullũ satu-
ritatis dedere vestigium:
sed simili macie & squal
lore torpebant. ᵛ Euigi-
lans rursus sopore depl-
sus ˢvidi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉsomnium. ᶜSeptem ᵒspi
ce ᵉpullulabant ∞∞∞∞∞∞
ᶠin culmo ᵍvno ᵇplene ᵗat
q̃ pulcherrime. Alie ∞∞
ᵏquoq̃ ᶠseptem ᵒtenues
& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖpcusse ᵍvredine ʳoriebã
tur e stipula: q̃ priorum
pulchritudinem ˢdeuora
uerunt. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜNarraui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜcõiectoribus sõniũ: ᶠ& nemo est ᵍqui edisserat.
ᶠRespondit ᵏioseph. ᵐSõnium regis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖvnum ᵍest. ᵒQue ᵘfactu-
rus est ᵗdeus ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛostendit ʳpharaoni. ˢSe-
ptem ᵃboues ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇpulchre ᶠ& septẽ ᵍspice
ᵇplene ᶜseptẽ ᶠvbertatis
ᵇanni ᶠsunt: ᵘeãdẽq̃ vim
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐsomnii cõprehẽdunt.
ᵖSeptem quoq̃ ᵍboues
ʳtenues ᵉ atq̃ macilente
ᵗque ascenderunt ᵘpost
eas: ᵃ& septem ᵇspice ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳtenues & ᵛvẽto vrẽte ᵇ p
cusse: ᵍseptẽ ʰanni ᶠvẽtu-
re sũt famis: qui hoc or
dine complebuntur. ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Gen. Ca. xli. Pritiua. heb.

ᶜבָּאָחוּ	ᵇוְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת ᵃ
ᵍדַּלּוֹת	ᶠעֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת ᵐ תֹּאַר
ᵉרַק רָאָה	ᵉמְאֹד וְרַקּוֹת בָּשָׂר לֹא רָאִיתִי ᵉכָהֵנָּה
	ᶠבְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרֹעַ: וַתֹּאכַלְנָה
ᵍאָכַל	ᵍהַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת ᵍאֶת ᵃᵃᵃ
	שֶׁבַע הַפָּרוֹת ᵍהָרִאשֹׁנוֹת ᵍהַבְּרִיאֹת:
ᵉוַיֹּא ᵐיָדַע	ᵗוַתִּבָּאנָה ᵉאֶל קִרְבָּנָה ᵐ וְלֹא ᵐנוֹדַע ᵃ
ᵉרָאָה	ᵉכִּי ᵍבָאוּ ᵉאֶל קִרְבָּנָה ᵍוּמַרְאֵיהֶן רַע ᵃ
ᵉחַלַּל יַקִּץ רָאָה	ᵉכַּאֲשֶׁר ᵛבַּתְּחִלָּה ᵗוָאִיקָץ: ᵗוָאֵרֶא ᵃᵃ
	ᵉבַּחֲלֹמִי ᵇוְהִנֵּה שֶׁבַע ᵉשִׁבֳּלִים עֹלֹת ᵃ
ᵗטוֹב	ᵍבְּקָנֶה ᵍאֶחָד ᵉמְלֵאוֹת ᵗוְטֹבוֹת: ᵗוְהִנֵּה ᵃᵃ
ᵉדַּק	ᵗשֶׁבַע ᵐשִׁבֳּלִים ᵉצְנֻמוֹת ᵉדַּקּוֹת ᵃᵃᵃ
ᵍקָדִים	ᵖשְׁדֻפוֹת ᵍקָדִים ᵛצֹמְחוֹת ᵉאַחֲרֵיהֶם:
ᵉבָּלַע	ᵗוַתִּבְלַעְנָה ᵐהַשִּׁבֳּלִים ᵛהַדַּקּוֹת ᵗאֶת ᵃᵃ
	ᵗשֶׁבַע ᵉהַשִּׁבֳּלִים ᵍהַטֹּבוֹת ᵗוָאֹמַר ᵉאֶל
ᵍנָגַד ᵗאֹמֵר	ᵐהַחַרְטֻמִּים ᵗואֵין ᵍמַגִּיד ᵇלִי: ᵗוָאֹמַר ᵃ
ᵉחֲלֹם	ᵏיוֹסֵף ᵗאֶל ᵐפַּרְעֹה ᵉהֲלוֹם ᵍפַּרְעֹה ᵃᵃᵃ
	ᵖאֶחָד ᵍהוּא ᵛאֵת ᵉאֲשֶׁר ᵛהָאֱלֹהִים ᵃᵃ
	ᵐעֹשֶׂה ᵛהִגִּיד ᵇלְפַרְעֹה: שֶׁבַע ᵍפָּרֹת ᵃᵃ
	ᵇהַטֹּבֹת שֶׁבַע ᵍשָׁנִים ᵛהֵנָּה ᵗוְשֶׁבַע ᵃᵃ
	ᵍהַשִּׁבֳּלִים ᵇהַטֹּבֹת שֶׁבַע ᵍשָׁנִים ᵛהֵנָּה
	ᵐחֲלוֹם ᵉאֶחָד ᵍהוּא: ᵖוְשֶׁבַע ᵍהַפָּרוֹת ᵃ
	ᵗהָרַקּוֹת ᵗוְהָרָעֹת ᵍהָעֹלֹת ᵉאַחֲרֵיהֶן ᵃᵃᵃ
ᵍשָׁנָה	ᵉשֶׁבַע שָׁנִים ᵛהֵנָּה ᵖוְשֶׁבַע ᵍהַשִּׁבֳּלִים
	ᵉהָרֵקוֹת ᵖשְׁדֻפוֹת ᵍהַקָּדִים ᵗיִהְיוּ ᵃᵃᵃ
	ᵍשֶׁבַע ᵇשְׁנֵי רָעָב: ᵗהוּא ᵉהַדָּבָר ᵐאֲשֶׁר
	ᵉדִּבַּרְתִּי ᵉאֶל ᵍפַּרְעֹה ᵖאֲשֶׁר ᵛהָאֱלֹהִים

Transla. Char.

in prato. Et ecce septem boues alie ascendebant post
eas maclẽte nimis ꝛ deformes aspectu: ꝛ diminute
carnibus. nõ vidi simles eis tantũ deformes in vni-
uersa terra egypti: et comedebant boues maclente
et deformes: alias septẽ boues pozes pingues: et in
grediebant in vterũ earum: et non cognoscebatur ꝙ
ingresse fuissent in vterũ earum: ꝛ aspectus eaꝝ erat
deformis sicut prius: ꝛ euigilaui. Vidiq̃ in somnio
meo: ꝛ ecce septem spice ascendebant in calamo vno
plene ꝛ bone. Et ecce septem spice alie inanes ꝛ te-
nues ꝛ percusse vredine oriebãtur post eas. Et deuo-
rabant septem spice inanes septem alias spicas pin-
gues ꝛ bonas. Et dixi somniũ cõlectoribus: ꝛ nullus
fuit qui indicaret mihi. Dixitq̃ ioseph pharaoni.
Somniũ pharaonis vnũ est: quod facturus est deus
ostendit pharaoni. Septem boues bone: septẽ anni
sunt: ꝛ septem spice bone: septem anni sunt: somniũ
vnum est. Septem autem boues maclente ꝛ defor-
mes: que ascendebãt post eas: septem anni sunt: ꝛ se
ptem spice tenues ꝛ percusse vredine: erunt septem
anni famis. Ipse est sermo quem locutus sum cum
pharaone: quod deus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua char.

ᵉאָחָה
ᵍחָזָה
ᵉעוֹל ᵇיָרַע
ᵍחָזָא ᵇעוֹר ᵇחָזָא
ᶜכַּנָּה ᵒמָלֵא ᵗטוֹב
ᵍנוּץ ᵇלֶקֶה ᵇטוֹב
ᵍחָזָה ᵉאֶחָד ᵍעָבַד
ᵐטוֹב ᵐשָׁנָה

ᵉלָגָה ᵖהָוָה ᵖשָׁנָה

Interp. char.

ᵉבָּאָחָא: וְהָא שְׁבַע תּוֹרָן אָחֳרָנִין סְלִיקָן בָּתְרֵיהֶן חַשִׁיכָן וּבִישָׁן לְמִחֲזֵי לַחְדָּא חַסִּירָן
בְּשַׂר לָא חֲלֵיתִי דְּיִכְוָתְהֶן כְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְבִישׁוּ וְאָכְלָן תּוֹרָתָא חַסִּירְתָּא וּנְיָשָׁתָא
יָת שְׁבַע תּוֹרָתָא כַּהֲדֵמְיֵתָא ᵐוְעָלָן לְמֵעֵיהֶן וְלָא אִיתְיְדַע אֲרֵי עָלָן לְמֵעֵיהֶן
ᵍוּמַחֲזֵיהוֹן בִּישׁ כְּיוֹד כַּהֲדֵמְיֵתָא ᵉוְאִתְּעֲרֵית: ᵗוְחָזִית בְּחֶלְמִי וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא סַלְקָן
ᶜבְּקָנְיָא חַד ᵒמַלְיָאן וְטָבָן: וְהָא שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא נְצָן ᵍלַקְיִין שְׁקִיפָן קְדוּם צַמְחָן בָּתְרֵיהֶן:
וּבְלָעָן שִׁבְּלַיָּא לַקְיְתָא יָת שְׁבַע שִׁבְּלַיָּא ᵇטַבְתָּא וַאֲמַרִית לְחַרְטֻמַיָּא וְלֵית ᵍלְמִחֲוֵי לִי:
וַאֲמַר יוֹסֵף לְפַרְעֹה חֶלְמָא ᵖדְּפַרְעֹה ᵉחַד הוּא יָת דַּייֵי עַתִּיד ᵍלְמֶעְבַּד חַוִי לְפַרְעֹה: שְׁבַע
תּוֹרָתָא ᵐשַׁבְּעָא שְׁנִין אִינּוּן וְשִׁבְּעָא שִׁבְּלַיָּא טַבְתָּא שִׁבְעָא שְׁנִין אִינּוּן חֶלְמָא חַד
הוּא: וְשִׁבְעָא תּוֹרָתָא חַסִּירָתָא וּבִישָׁתָא דְּסַלְקָן בָּתְרֵיהֶן שִׁבְעָא שְׁנִין אִינּוּן וְשִׁבְעָא שִׁבְּלַיָּא
ᵒלַקְיְתָא וּשְׁקִיפָן קְדוּם ᵖיְהוֹן שִׁבְעָא ᵍשְׁנֵי כַּפְנָא: הוּא פִּתְגָמָא דְּמַלֵּילִית עִם פַּרְעֹה,
יָת דַּייֵי

Pritiua beb. — Ter. Heb. — Geſi. — Ca. xli.

עָשָׂה הֶרְאָה אֶת פַּרְעֹה הִנֵּה שֶׁבַע רָאָה
שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ בוא נָבַל
מִצְרָיִם וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב ... קום
אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ שָׁכַח
מִצְרָיִם וְכִלָּה הָרָעָב אֶת הָאָרֶץ׃ ...
וְלֹא יִוָּדַע הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ מִפְּנֵי ... אֵדַע פָּנֶה
הָרָעָב הַהוּא אַחֲרִי כֵן כִּי כָבֵד הוּא
מְאֹד׃ וְעַל הִשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל ... שָׁנָה
פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי נָכוֹן הַדָּבָר ... נכן
מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים ... מהר
לַעֲשׂתוֹ׃ וְעַתָּה יֵרֶא פַּרְעֹה אִישׁ ... עשה ראה
נָבוֹן וְחָכָם וְיָשִׁיתֵהוּ עַל אֶרֶץ ... שית
מִצְרָיִם׃ יַעֲשֶׂה פַּרְעֹה וְיַפְקֵד ... פקד
פְּקִדִים עַל הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת ...
אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע׃ שנה
וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֹכֶל הַשָּׁנִים ... כנס
הַטֹּבוֹת הַבָּאוֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ בָר טוב בוא צבר
תַּחַת יַד פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים ... עיר
וְשָׁמְרוּ וְהָיָה הָאֹכֶל לַפְּקָדוֹן ...
לָאָרֶץ לְשֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר ...
תִּהְיֶיןָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִכָּרֵת הָיָה כרת
הָאָרֶץ בָּרָעָב׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי יטב
פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר אמר
פַּרְעֹה אֶל עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה ... מצא
אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ׃ ...
וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי ...
הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ אֶת כָּל זֹאת ידע

Trãſla. B. Hiero.

Ecce ſeptem ...
... anni venient fertilitatis magne in vniuerſa terra egypti: quos ſequentur ſeptē anni alii tante ſterilitatis: vt oblivioni tradat cūcta retro abūdātia. Cōſūptura eſt ei fames oēm terrā: & vbertatis magnitudi nē perditura eſt ...
inopie magnitudo. ...
Quod āt vidiſti ſcdo ad eandē rē ptinēs ſomniū: firmitatis indiciū ē: eo q fiat ſermo dei: & velocius impleatur. Nunc ergo prouideat rex virum ſapiētē & induſtriū: & preficiat eum terre egypti: qui conſtituat ...
... ppoſitos ſp cunctas regiones: & quintā partē fructuū per ſeptē ānos fertilitatis ...
... qui iam nūc futuri ſūt: congreget in horrea: ... & omne frumentum ...
... ſub pharaōis ptāte cōdatur: ſeruetur q in vrbibus: & preparetur future ...
... ſeptem annorum famis que oppreſſura eſt egyptum & non conſumetur ...
... terra inopia. Placuit ... pharaoni conſilium ... & cunctis ſeruis eius. Locutuſq; eſt ...
... ad eos. Num inuenire poterimus talem ...
... virum: qui ſpiritu dei plenus ſit. ...
Dixit ergo ad ioſeph. Quia ...
... oſtendit tibi deus omnia que locutus es. ...

Trãſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

facit: oſtdit pharaōi. ecce ſeptē ānis veni-
ποιεῖ, ἔδειξε τῷ φαραώ. ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη ἔρχε-
et abūdātia multa in oi ſra egypti. veniētāt
ται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου. ἥξει δὲ
ſeptē āni famis poſt hec. et obliuiſcētur
ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα. καὶ ἐπιλήσονται
ſaturitatis in oi ſra egypti. et cōſumet
τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ γῇ αἰγύπτου. καὶ ἀναλώσει
fames ſrā. et nō cognoſcet abūdā
ὁ λιμὸς τὴν γῆν. καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθη
tia in ſra pre fame futura poſt
νία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου με
hec. fortis eñ erit valde. deco āt qđ
τὰ ταῦτα. ἰσχυρὸς γὰρ ἔσαι σφόδρα. περὶ δὲ τοῦ
iteratū eſt ſōniū pharaōi bis: q verū e-
δευτερῶσαι τὸ ἐνύπνιον φαραὼ δίς, ὅτι ἀληθὲς ἔ
rit ℣bū a deo. et accelerabit deꝰ
σαι τὸ ῥῆμα παρὰ τοῦ θεοῦ. καὶ ταχυνεῖ ὁ θεὸς
vt faciat illud. nūc ergo cōſidera hoiem pru
τοῦ ποιῆσαι αὐτό. νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρό
dētē et ſapientē: et conſtitue eū ſup terrā
νιμον καὶ συνετόν, καὶ κατάσησον αὐτὸν ἐπὶ γῆς
egypti. et faciat pharao: et conſtituat
αἰγύπτου. καὶ ποιησάτω φαραώ, καὶ καταση-
ꝓpoſitos ſup terrā: & quiētē
σάτω τοὺς τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀποσυλλο-
oēs fruges ſre egypti
γεῖς πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς αἰγύπτου
ſeptē ānox abūdātie: et cōgregent
τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας, καὶ συναγαγέτωσαν
oēs eſcas ſeptē ānox venien
πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομέ
tiū bonox hox: et cōgregetur fru-
νων τῶν καλῶν τούτων, καὶ συναχθήτω ὁ σῖ-
mētū ſub manu pharaōis: eſce in ciuitati
τος ὑπὸ χεῖρα φαραώ, βρώματα ἐν ταῖς πόλε
bus cuſtodiātur: et erūt eſce cuſtodi
σι φυλαχθήτω, καὶ ἔσαι τὰ βρώματα πεφυλα
te ſre in ſeptē ānos famis: q erūt
γμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, ἃ ἔσον-
in ſra egypti: & nō cōteretur ſra in
ται ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν
fame. placuerūt āt verba coram pharaone. &
τῷ λιμῷ. ἤρεσε δὲ τὰ ῥήματα ἐναντίον φαραώ, καὶ
coram oibus ſeruis eius. et ait
ἐναντίον πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ. καὶ εἶπε
pharao ſeruis ſuis: numqd inueniemꝰ hoiē
φαραὼ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, μὴ εὑρήσομεν ἄνθρω-
nē talem: q hz ſpiritū dei in ſcipſo:
πον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα θεοῦ ἐν αὐτῷ;
ait āt pharao ioſeph: q oſtendit de
εἶπε δὲ φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ θε-
us tibi oia hec.
ὸς σοι πάντα ταῦτα,

Trãſla. Chal.

עֲתִיד לְמֶעְבַּד אַחֲזֵי יָת פַּרְעֹה הָא שְׁבַע שְׁנִין אַתְיָן שַׂבְעָא רַבָּא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃
וְיקוּמוּן שְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא בַּתְרֵיהוֹן וְיִתְנְשֵׁי כָּל שַׂבְעָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְיִשֵׁיצִי
כַפְנָא יָת עַמָּא דְּאַרְעָא׃ וְלָא יִתְיְדַע שַׂבְעָא בְּאַרְעָא מִן קֳדָם כַּפְנָא הַהוּא לְהֵוֶא בַּתָּר
כֵּן אֲרֵי תַקִּיף הוּא לַחֲדָא׃ וְעַל דְּאִתְנַת חֶלְמָא לְפַרְעֹה תְּרֵתִין זִמְנִין אֲרֵי תַקִּין
פִּתְגָמָא מִן קֳדָם יְיָ וּמְזָרֵז יְיָ לְמֶעְבְּדֵיהּ׃ וּכְעַן יִתְחֲזֵי פַּרְעֹה גְּבַר סוֹכְלְתָן וְחַכִּים
וְמַנְיֵיהּ עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ יַעְבֵּיד פַּרְעֹה וְיַמַּנֵּי מְהֵימְנִין עַל אַרְעָא וְיִזְרוֹז יָת
אַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי שַׂבְעָא׃ וְיִכְּנְשׁוּן יָת כָּל עִבּוּר שְׁנַיָּא טָבָתָא דְּאַתְיָן אִלֵּין
וְיִצְרוֹן עִבּוּרָא תְּחוֹת יַד פַּרְעֹה עִבּוּרָא בְּקִרְוַיָּא וְיִטְּרוּן׃ וְיְהֵא עִבּוּרָא נְגִיז
לְאַרְעָא לְשֶׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא דְּתֶהְיֶין בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְלָא יִשְׁתֵּצֵי עַמָּא דְּאַרְעָא בְּכַפְנָא׃
וְשִׁפְרָ פִּתְגָמָא בְּעֵינֵי פַּרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל עַבְדּוֹהִי׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה לְעַבְדּוֹהִי הַנַשְׁכַּח כְּדֵין גְּבַר
דְּרוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ בֵּיהּ׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף בַּתַּר דְּאוֹדַע יְיָ יָתָךְ יָת כָּל דָּא

Pritiua chal.

חֲזָא אַתָּא רַבַּב
קוּם נַעֲשֵׂה שֲׂצָא
יְדַע הֱוֵה תָּנָה
תְּרֵי אַתָּא עָבַד
חֲזָא מָנָה עָבַד
מָנָה אָמַן זָרַז
כְּנַשׁ שָׁנָה טוּב
אַתָּא נָצַר אָמַן
כָּרָה נָטַר הֲוֵה
שָׁנָה הֲוֵה שֲׂצָא
שָׁכַח נָגָא חֲדָא

Interp. chal.

facturus eſt oſtendit pharaoni. Ecce ſeptem anni ſaturitatis magne venient in vniuerſa terra egypti. Et conſurgent poſt eos ſeptē anni famis: & obliuioni tradetur oīs ſaturitas in terra egypti: & conſumet fames populū terre. Et nō cognoſcetur ſaturitas in terra egypti propter famē illam que erit poſtea: quoniā valde grauis erit. Et quia iteratū eſt ſomniū pharaonis hīs duabus vicibus: indicat quontā certus erit ſermo a facie dei: & cito faciet eum deus. Et nunc prouideat pharao virū prudentē & ſapientē: & conſtituat eum ſuper terram egypti: faciat hoc pharao & conſtituat prepoſitos ſup terram: & muniant terraz egypti in ſeptē annis ſaturitatis: & cōgregent omne frumentum annox bonox iſtox qui venturi ſunt: & condāt frumentū ſub poteſtate prepoſitox pharaonis: ſeruēt q frumentū in vrbibus. Et erit frumentū ſeruatū in terra pro ſeptē annis famis: qui futuri ſunt in terra egypti: & non cōſumetur fame populus terre. Et placuit ſermo in oculis pharaonis & in oculis ſeruorum ſuox. Dixitq; pharao ſeruis ſuis. Numqd inueniemꝰ talem virū: in quo ſpūs ꝓphetie a facie dei eſt. Dixit q; pharao ad ioſeph. Poſtq; ſcire te fecit deꝰ oīa hec

Trãsla. Gre. Jrenẽ interp. latina.

non e hõ prudentio et ſapientior te. tu
ουκ ἐστιν ἀνὴρ φρονιμώτερος καὶ σοφετώτερός σου. σὺ
eris ſup domũ meã: et ore tuo obe
ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπα-
diet oĩs ppls meus. verũm throno ſupabo te
κούσεται πᾶς ὁ λαός μου. πλὴν τοῦ θρόνου ὑπερέξω σου
ego. dixit ãt pharao ioſeph: ecce conſtituo te ho
ἐγώ. εἶπε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ, ἰδοὺ καθίσταμί σε σή
die ſup oẽm terrã egypti. τ accipiens
μερον ἐπὶ πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου. καὶ περιελόμενος
pharao anulũ de manu ſua: circum-
φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, περιέθη
poſuit eũ ſup manũ ioſeph: et induit eũ
κεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα Ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν
ſtola byſſina: et circũpoſuit torquẽ aureã cir
στολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκεν κλοιὸν χρυσοῦν πε
cũ collum eius. et fecit aſcẽdere eum ſup
ρὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ
currũ ſecũdũ eius. et prędi
τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον τῶν αὐτοῦ. καὶ ἐκήρυ-
cant ante eum preco. et conſtituit eum
ξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
ſup oẽ trã egypti. dixit ãt pharao: ioſeph:
ἐφ' ὅλης γῆς Αἰγύπτου. εἶπε δὲ φαραὼ τῷ Ἰωσήφ,
ego pharao: ſine te nõ extollet nullus manũ
ἐγὼ φαραώ, ἄνευ σου οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς τὴν χεῖρα
ſuã in oĩ trã egypti· et vocauit pharao
αὐτοῦ ἐπὶ πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. καὶ ἐκάλεσε φαραὼ
nomẽ ioſeph pſonthõphanech. τ dedit ei
τὸ ὄνομα Ἰωσὴφ ψονθομφανήχ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
aſeneth filiã petefre ſacerdotis heliopoleos
τὴν Ἀσενὲθ θυγατέρα πετεφρὴ ἱερέως Ἡλιουπόλεως
ipſi vxorẽ. ioſeph ãt erat ãnox triginta: qñ
αὐτῷ γυναῖκα. Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε
ſtetit coră pharaõe rege egypti. egreſſ ẽ ãt
ἔστη ἐναντίον φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ
ioſeph a facie pharaõis: et ptrãſijt oẽm
Ἰωσὴφ ἀπὸ προσώπου φαραώ, καὶ διῆλθε πᾶσαν
trã egypti. et fecit fra in ſeptẽ an-
γῆν Αἰγύπτου. καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτε
nis abũdãtie manipulos· et cõgregauit oẽs
σι τῆς εὐθενίας δράγματα. καὶ συνήγαγε πάντα
cibos ſeptẽ ãnox: i q̃b' erat abũdãtia
τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἐν οἷς ἦν ἡ εὐθενία
infra egypti: et poſuit eſcas in
ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς
ciuitatib'. eſcas agror ciuitatis
πόλεσιν. βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως
: q incircuitu eius poſuit in tpa. et cõgregauit
τῶν κύκλῳ αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ. καὶ συνήγαγεν
ioſeph triticũ quaſi arenã
Ἰωσὴφ σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς

Trãsla. B. Hiero.

ˢnũquid ˢ ſapientiorẽ ˢ & ᵘconſimilem tui inueníre potero. ˣTu ʸ eris ˢ ſup ᵃdomũ meã: ᵇ & ad tui ᶜ oris imperiũ ᶜ cũctus ᶠ ppls ᵒobediet. Vno ᵍ tm̃ regni ᵇ ſolio ˡ p̃cedã ᵏ te. ˡ Dixitq; rurſum ᵐ pharao ⁿ ad ᵒ Ioſeph. ᵖ Ecce ᵍ conſtituí ʳ te ˢ ſup ᵗ vniuerſã ᵘ terrã ˣ egypti. ʸ Tulitq; ᵇ anulũ ᶜ de ᵇ manu ſua: ᶜ & dedit ᶠ eũ ᵍ i ʰ manu ᶦ eius. ᵏ veſtiuit q; ˡ eum ᵐ ſtola ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿ byſſina: ᵒ & ᵖ collo ᵖ torquem ᵍ aureã ᵒ circũpoſuit. ᵖ Fecitq; ⁿ eũ ʳ aſcendere ˣ ſuper currum ˢ ſuũ ʳ fecũ dũ: ᵇ clamãte precone: vt oẽs ᶜ corã eo ᵖ genu flecterent: ᶜ & prepoſitũ ᶠ eẽ ſcirent ᵇ vniuerſe ᵉ terre ᵏ egypti. ˡ Dixit quoq; ᵐ rex egypti ⁿ ad ᵒ ioſeph. ᵖ Ego ſũ ᵍ pharao. ʳ Abſq; tuo ĩperio ᵐ nõ ᵉ mouebit ⁿ quiſq; ᵠ ʳ manũ ˢ aut ᵗ pedẽ ᵇ ĩ oi ᶜ terra ᵖ egypti. Vertitq; ᵍ nomen ᵇ eius: ᶜ & vocauit eum ligua egyptiaca ᶦ ſaluatorẽ ᵏ mũdi. ˡ Dedit q; ᵐ illi ᶦ vxorẽ ᵒ aſſenẽ ᵖ filiam ᵍ phutifaris ʳ ſacerdotis ˢ Heliopoleos. ᵘ Egreſſus ẽ itaq; ˢ ioſeph ʳ ad ᵗ terram ᵘ egypti. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ Triginta ᶜ annorũ erat ᶠ q̃n ſtetit ᵍ in cõſpectu ᶠ regis ᵇ pharaonis: ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ & circuiuit ᵍ omnes ∞ ᶠ regiones ᵘ egypti. ∞∞∞∞∞ ᶠ Venitq; ᶠ fertilitas ˣ ſeptẽ ᶠ annorum: & ∞∞∞∞∞∞∞ ᵘ in mãipulos redacte ſegetes ᵇ cõgregate ſunt in horrea egypti. ᵖ Oĩs ẽt ᶜ frugum abundantia ∞ ᵒ in ſingulis vrbibus ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ᵘ condita eſt. Tantaq; fuit abundantia ∞∞∞∞∞∞ ᵉ tritici: vt ᵇ arene ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Ter. Heb. Geſ. Ca. xli. Pritiua. heb.

ˢ אֵין ᵍ נָבוֹן ᶠ וְחָכָם ᵉ כָּמוֹךָ ᵈ אַתָּה ᶜ תִּהְיֶה ˢ
ˢ עַל ᵍ בֵּיתִי ᵇ וְעַל ᶜ פִּיךָ ᵇ יִשַּׁק ᶜ כָּל ᶠ עַמִּי ˢ
ᶜ רַק ᵇ הַכִּסֵּא ᵃ אֶגְדַּל ᵉ מִמְּךָ ᵈ וַיֹּאמֶר ˢ ˢ ˢ
ᵏ נָדַל ᵏ שֵׁן
ᵍ נָתַן ᵐ פַּרְעֹה ᵉ אֶל ᵒ יוֹסֵף ᵍ רְאֵה ᵖ נְתַתִּי ᵉ אֹתְךָ ˢ
ᵗ סוּר ᵉ עַל ᵏ כָּל ᵘ אֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם ˢ וַיָּסַר ᶠ פַּרְעֹה ˢ
ᵍ נָתַן ᵉ אֶת ᵇ טַבַּעְתּוֹ ᶜ מֵעַל ᵒ יָדוֹ ᵍ וַיִּתֵּן ᶠ אֹתָהּ ˢ ˢ
ᵏ לָבַשׁ ᵍ עַל ᵏ יַד ᶦ יוֹסֵף ᵏ וַיַּלְבֵּשׁ ᵉ אֹתוֹ ᵐ בִּגְדֵי ˢ ˢ
ᵒ שׂוּם ᵒ צוֹר ᵐ שֵׁשׁ ᵒ וְשׂוּם ᵖ רָבִד ᵒ הַזָּהָב ᵉ עַל ᵗ צַוָּארוֹ ˢ
ᵒ רָכַב ᵉ שֵׁנָה ᵗ וַיַּרְכֵּב ᵘ אֹתוֹ ᵉ בְּמִרְכֶּבֶת ᵒ הַמִּשְׁנֶה ᵉ אֲשֶׁר
ᵏ קָרָא ᵏ פָּנֶה ᵇ לָן ᵇ וַיִּקְרְאוּ ᵏ לְפָנָיו ᵉ אַבְרֵךְ ᵍ וְנָתוֹן ˢ ˢ
ᵗ אֹתוֹ ᵍ עַל ᵇ כָּל ᵘ אֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם ˢ וַיֹּאמֶר ˢ
ᵐ פַּרְעֹה ᵘ אֶל ᵒ יוֹסֵף ᵍ אֲנִי ᵖ פַּרְעֹה ˢ ˢ ˢ ˢ
ᵗ וּבִלְעָדֶיךָ ᵖ לֹא ᵗ יָרִים ᵘ אִישׁ ᵗ אֶת ᵗ יָדוֹ ˢ
ᵗ וְאֶת ᵖ רַגְלוֹ ᵇ כָּל ᶜ כָּל ᵘ אֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם ˢ ˢ ˢ ˢ
ᶜ וַיִּקְרָא ᵉ פַּרְעֹה ᵍ שֵׁם ᵇ יוֹסֵף ᵗ צָפְנַת ˢ ˢ
ᵇ פַּעְנֵחַ ᵗ וַיִּתֵּן ᵐ לוֹ ᵘ אֶת ᵉ אָסְנַת ᵖ בַּת ˢ ˢ ˢ
ᵍ פּוֹטִי ᵇ פֶרַע ᵗ כֹּהֵן ᵛ אֹן ᵏ לְאִשָּׁה ᵘ וַיֵּצֵא ˢ ˢ
ᵗ עָבַר ᵉ יוֹסֵף ᵉ עַל ᵘ אֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם ᵇ וַיּוֹסֵף ᶜ בֶּן ˢ ˢ
ᵖ שְׁלֹשִׁים ᶜ שָׁנָה ᵍ בְּעָמְדוֹ ᵏ לִפְנֵי ᵇ פַּרְעֹה
ᵗ מֶלֶךְ ᵏ מִצְרַיִם ᵗ וַיֵּצֵא ᵐ יוֹסֵף ᵐ מִלִּפְנֵי ˢ
ᵒ פַּרְעֹה ᵖ וַיַּעֲבֹר ᵍ בְּכָל ᵗ אֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם ˢ
ᵗ וַתַּעַשׂ ᵉ הָאָרֶץ ᵇ בַּשָּׁבָע ᶜ שְׁנֵי ᶜ הַשָּׂבַע ˢ
ᵃ לְקֻמָצִים ᵇ וַיִּקְבֹּץ ᶜ אֶת ᵖ כָּל ᶜ אֹכֶל ˢ ˢ ˢ
ᶜ שִׁבַע ᶜ שָׁנִים ᵇ אֲשֶׁר ᵗ הָיוּ ᵏ בָּאָרֶץ ˢ ˢ ˢ
ᵗ מִצְרַיִם ᵐ וַיִּתֵּן ᵐ אֹכֶל ᵇ בֶּעָרִים ᵖ אֹכֶל ˢ
ᵗ שָׂדֵה ᵉ הָעִיר ᵉ אֲשֶׁר ᵗ סְבִיבֹתֶיהָ ᵐ נָתַן ˢ
ᵗ נְתָנָהּ ᵗ וַיִּצְבֹּר ᵗ יוֹסֵף ᵇ בָּר ᵏ כְּחוֹל ˢ ˢ ˢ

Transla. Chal.

non eſt ſapiẽs nec prudẽs ſimilis tui. Tu eris prepoſitus ſup domũ meã: τ ad verbuz tuũ gubernabit ois popul' me'. tantũmodo hoc regno ſolio ero honorabilioz te. Dixitq; pharao ad ioſeph. Ecce q conſtituí te ſup vniuerſam terrã egypti Et abſtulit pharao anulũ ſuũ de manu ſua: τ dedit eũ in manu ioſeph: τ induit eum veſtimẽtis biſſynis: τ poſuit torquẽ aureũ ſup collum eius. Et aſcendere eũ fecit in quadriga ſua ſcõa: et preconizare fecit coră eo: hic eſt pater regis: τ conſtituit eum ſup omnẽ terrã egypti. Dixitq; pharao ad ioſeph. Ego pharao: τ abſq; verbo tuo nõ leuabit vir manũ ſuã ad tenẽda arma: neq; pedẽ ſuũ ad equitandũ ſup equũ in vniuerſa terra egypti. Et vocauit pharao nõmen ioſeph: vir cui ſecreta reuelãtur. Deditq; ei aſeneth filiã putifaris pncipis on in vrozẽ. Egreſſusq; eſt ioſeph dñans q vniuerſam terrã egypti. Ioſeph aũt trigita annoz etatis erat: qñ ſtetit coră pharaone rege egypti. Et egreſſus eſt ioſeph a facie pharaonis: τ trãſiuit dñans in vniuerſaz terrã egypti. Et cõgregauerũt hĩitatozes terre frumentũ in hozreis in ſeptẽ ãnis fertilitatẽ: τ cõgregauit oẽ frumẽtũ annoz ſeptẽ qũ fuit in trã egypti: τ poſuit frumẽtũ in vrbib' in vnaquaq; vrbe poſuit frumẽtũ agri qui in circuitu eius erat. Et cõgregauit ioſeph frumentũ ſũ arenã

Pritiua chal.

ᵉ הֶיה ᵐ מָנָה ᵇ אֱמַר
ᶻ זון ᵏ חֲזָא ᵐ מָנָה
ᵉ עֲדָה
ᵒ לָבַשׁ ᵖ שָׁוַה ᵍ צוּר
ᶜ רָכַב ᶜ כָּרַז ᶻ מָנָה
ᵉ אֱמַר ˣ רוּם ᵍ אֶחָד
ᶜ רָכַב
ᵍ גָּלָה ᵇ רָכַב ᵉ אוֹתִי
ᵒ שָׁנָה ᶜ קוּם
ᵈ וּד
ᵉ אֲצַד ᵏ הָוָה
ᵐ קָרָה

Interp. chal.

לית סוכלתן וחכים דכותך׃ את תהי ᵐ ממנא ᵇ על ביתי ועל ᵐ מימרך ᵉ יתזן כל עמי ᵐ לחוד
כורסי מלכותא הדין אהי רבר מנך׃ ואמר פרעה ליוסף ᵐ חזי ᵐ דמנית יתך ᵉ על כל
ארעא דמצרים׃ ואעדי פרעה ית עזקתיה מעל ידיה ויהב יתה על ידא דיוסף ᵒ ו
ואלבישׁ יתיה לבושין דבוץ ᵖ ושוי מניכא דדהבא על ᵍ צוארוי׃ וארכיב יתיה ᶜ
ברתיכא תניתא דיליה ᶜ ואכריזו קדמוהי דין אבא למלכא ᶻ ומני יתיה על כל ארעא
דמצרים׃ ואמר פרעה ליוסף אנא פרעה ובר מן ᵐ מימרך לא ˣ ירים גבר ית ידיה ᵉ למחי
זין ויתיר רגליה למרכב על סוסיא בכל ארעא דמצרים׃ וקרא פרעה שמא ליוסף ᵍ נגא
דמסתמרן ᵍ גלין ליה ויהב ליה ית ᵇ אסנת בת פוטיפרע ᶜ רבא דאון ᵏ לאנתו ונפק יוסף
שליט על ארעא דמצרים׃ ויוסף בר ᵗ תלתין ᵒ שנין כד ᵉ קם קדם פרעה מלכא ויעדי
ונפק יוסף מן קדם פרעה ועבר על ᵘ כל ארעא דמצרים׃ וכנשו ᵈ ויתירי ארעא ᵉ עתד
שני שבעא עבור ᵉ ל אוצרין וכנש ית כל עירוי שבע שנין ᵈ דהואה במארעא דמצרים ᵉ ויתן
עתרא ᵉ דמקרנייא עבור תקל מרתא די ᵍ יסוחרנא יהב ᵍ בגוה׃ וכנש יוסף עבורא ᵉ עתד

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Sept. | Ca. xlii. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

הַיָּם רַחְבָה מְאֹד עַד כִּי חָדַל לִמְדֹד רָבָה
לִסְפֹּר כִּי אֵין מִסְפָּר ׃ וְלִיוֹסֵף יֻלַּד שָׁנָה
שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת
הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אָסְנַת בַּת
פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת
שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נַשַּׁנִי
אֱלֹהִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאֵת כָּל בֵּית
אָבִי ׃ וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם שָׁנָה
כִּי הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי ׃ פָּרָה
וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר כָּלָה
הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם ׃ וַתְּחִלֶּינָה שֶׁבַע חָלָל
שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר שָׁנָה
יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל הָאֲרָצוֹת הָיָה
וּבְכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לֶחֶם ׃ וַתִּרְעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק רָעַב
הָעָם אֶל פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר אָמַר
פַּרְעֹה לְכָל מִצְרַיִם לְכוּ אֶל יוֹסֵף יָלַד
אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ ׃ וְהָרָעָב עָשָׂה
הָיָה עַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח פָּתַח
יוֹסֵף אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר שָׁבַר
לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ חָזַק
מִצְרָיִם ׃ וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה בּוֹא
לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף כִּי חָזַק הָרָעָב בְּכָל
הָאָרֶץ ׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ
Cap. xliij.
שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו רָאָה
לָמָּה תִתְרָאוּ ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי רָאָה
כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ שָׁמָּה ירד

Pritiua chal. | Interp. chal.

סַגִּי מַנָּה יַלַּד
עוֹל רַבָּב
נְשֵׁה תָּנָה
נַפַּשׁ הָוָה
אַתָּא
אֲמַר עֲבַד
חֲוַר אַתָּא
זַבַן חֲטָא
נָחַת

maris multũ nimis: donec cessaret numerari: eo q̃ nõ hẽbat nũerũ. Ioseph aũt natꝰ sunt duo filij anteq̃ veniret annꝰ famis: quos peperit ei aseneth filia putifaris principis on. Vocauitq̃ ioseph nomẽ pmogeniti manasses: dicens. q̃ obliuisci me fecit deus oĩs laboris mei ꝛ oĩs domus patris mei. Nomen autẽ secundi appellauit ephraim: dicẽs. Quia crescere me fecit deus in terra ſhbiectionis mee. Et cõpleti sunt septẽ anni saturitatis qui fuerãt in terra egypti: ꝛ ceperunt venire septẽ anni famis: sicut dixit ioseph. Et fuit fames in vniuersis terris: ꝛ in omni terra egypti erat panis: esuriebat quoq̃ ois terra egypti: ꝛ clamauit populus ad pharaonẽ pro pane. Dixitq̃ pharao oĩbus egyptijs: ite ad ioseph: ꝛ sicut dixerit vobis facite. Fames aũt erat super faciẽ vniuerse terre: ꝛ aperuit ioseph vniuersa horrea in quibus erat frumentum: ꝛ vẽdidit egyptijs: preualebatq̃ fames in terra egypti. Omnesq̃ habitatores terre veniebant in egyptum: vt emerent frumentũ a ioseph: quoniã preualuerat fames in vniuersa terra. Ca. 42.

Et vidit iacob q̃ frumentum vendebatur in egypto. Et dixit filijs suis: quare negligitis. dixitq̃. Ecce audiui q̃ frumentum venditur in egypto: descendite illuc: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

maris multã valde. donec nõ potuit numerare. neq̃ .n. erat numer⁹. ãt ioseph fuerũt filij duo anteq̃ ventirẽt septẽ anni famis quos peperit ei aseneth filia petefre sacerdotis heliopoleos. vocauit ãt ioseph nomẽ pmogeniti manasse. q̃ obliuisci me fecit de⁹ oĩum dolor meor: et oĩum d̃ pris mei. ãt nomẽ secũdi vocauit ephraim. q̃ auxit me de⁹ in terra humilitatis mee. trãsierũt ãt septẽ ãni fecũdi: q̃ fuerũt in terra egrpti. et incẽperũt venire septẽ ãni famis venire: sicut dixit ioseph. et factã̃ fames in oi terra: in ãt oi terra egrpti erãt panes: et esuriuit ois terra egrpti. clamauit ãt ppls ad pharaonẽ p panib⁹. dixit ãt pharao oĩbus egrptijs: ite ad ioseph: et qđ dixerit vobis facite. ⁊ fames erat sup faciẽ vniuersã terrã. aperuit ãt ioseph oia horrea: et vẽdebat oĩb⁹ egryptijs. et oẽs regiões venerũt in egryptũ: emere ad ioseph. inualuit eñ fames in oi terra.

Ca. 42.

Videns ãt iacob: q̃ est vẽditio tritici in egypto: dixit ad filios suos: vt qđ pigri estis: ecce audiui: q̃ est triticũ in egypto: descendite illuc:

maris multã valde. donec nõ potuit numerari. neq̃ erat numer⁹. ãt ioseph fuerũt filij duo anteq̃ ventirẽt septẽ anni famis quos peperit ei aseneth filia putifaris sacerdotis heliopoleos. vocauit ãt ioseph nomẽ pmogeniti manasse. q̃ obliuisci me fecit de⁹ oĩum dolor meor: et oĩum d̃ pris mei. ãt nomẽ secũdi vocauit ephraim. q̃ auxit me de⁹ in terra humilitatis mee. trãsierũt ãt septẽ ãni fecũdi: q̃ fuerũt in terra egrpti. et incẽperũt venire septẽ ãni famis venire: sicut dixit ioseph. et factã̃ fames in oi terra: in ãt oi terra egrpti erãt panes: et esuriuit ois terra egrpti. clamauit ãt ppls ad pharaonẽ p panib⁹. dixit ãt pharao oĩbus egrptijs: ite ad ioseph: et qđ dixerit vobis facite. ⁊ fames erat sup faciẽ vniuersã terrã. aperuit ãt ioseph oia horrea: et vẽdebat oĩb⁹ egryptijs. et oẽs regiões venerũt in egryptũ: emere ad ioseph. inualuit eñ fames in oi terra.

Ca. 42.

Videns ãt iacob: q̃ est vẽditio tritici in egypto: dixit ad filios suos: vt qđ pigri estis: ecce audiui: q̃ est triticũ in egypto: descendite illuc:

Transla. Chal.

וְיָמָא סַגִּי לַחֲדָא עַד דְּפָסַק מִלְּמִנְיָנוּ וְלִיוֹסֵף אִיתְּ יְלִידוּ תְּרֵין בְּנִין עַד
לָא אֲתָת שַׁתָּא דְּכַפְנָא דְּיוֹלְדַת לֵיהּ אַסְנַת בַּת פּוֹטִיפַּרַע רַבָּא דְּאוֹן ׃ וּקְרָא יוֹסֵף יָת
שׁוּם בּוּכְרָא מְנַשֶּׁה אֲרֵי אַנְשַׁנַּנִי יְיָ יָת כָּל בְּזִיעִי וְיָת כָּל בֵּית אֲבָא וְיָת שׁוּם תִּנְיָנָא
קְרָא אֶפְרַיִם אֲרֵי אַפְשַׁנַּנִי יְיָ בְּאַרְעָא שַׁעְמוּדִי ׃ וּשְׁלִימָא שְׁבַע שְׁנֵי שָׂבְעָא דַּהֲוָה
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּשְׁרִיאַת כַּפְנָא לְמֵיתֵי כְּמָא דַּאֲמַר יוֹסֵף וַהֲוָה כַּפְנָא בְּכָל
אַרְעָתָא וּבְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם הֲוָה לַחְמָא ׃ וְכַפְיַת כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְצָוַח עַמָּא לְוָת
פַּרְעֹה לַלַּחְמָא וַאֲמַר פַּרְעֹה לְכָל מִצְרָאֵי אִזְלוּ לְוָת יוֹסֵף דְּיֵימַר לְכוֹן תַּעְבְּדוּן ׃ וְכַפְנָא
הֲוָה עַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא וּפְתָח יוֹסֵף יָת כָּל אוֹצָרַיָּא דִּי בְהוֹן עֵינְוָרָא וְזַבִּין לְמִצְרָאֵי
תְּקִיף כַּפְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם ׃ וְכָל דַּיָּרֵי אַרְעָא אָתוֹ לְמִצְרַיִם לְמִזְבַּן עֵינְוָרָא מִן
יוֹסֵף אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא בְּכָל אַרְעָא ׃ Ca. xliij. וְחָזָא יַעֲקֹב אֲרֵי אִית
עֵינְוָרָא מְזַדְּבַן בְּמִצְרָיִם וַאֲמַר יַעֲקֹב לְבָנוֹהִי לְמָה דֵּין תִּתְחַזּוֹן ׃ וַאֲמַר הָא שְׁמַעִית אֲרֵי
אִית עֵינְוָרָא מְזַדְּבַן בְּמִצְרָיִם חוּתוּ לְתַמָּן

Transla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

θαλάσσης πολλὴν σφόδρα. ἕως οὐκ ἠδύνατο ἀριθμηθῆναι. οὐδὲ γὰρ ἦν ἀριθμός. τῷ δὲ Ἰωσὴφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ οὓς ἔτεκεν αὐτῷ Ἀσενέθ, θυγάτηρ πετεφρῆ ἱερέως Ἡλιουπόλεως. ἐκάλεσε δὲ Ἰωσὴφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου Μανασσή. ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ πάντων τῶν τοῦ πατρός μου. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐφραίμ. ὅτι ηὔξησέ με ὁ θεὸς ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου. διῆλθε δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας, ἃ ἐγένοντο ἐν γῇ Αἰγύπτου. καὶ ἤρξατο ἕνδεια σίτου ἔρχεσθαι, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ἐν δὲ πάσῃ γῇ Αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι, καὶ ἐπείνασε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Φαραὼ περὶ ἄρτων. εἶπε δὲ Φαραὼ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις πορεύεσθε πρὸς Ἰωσήφ, καὶ ὃ ἂν εἴπῃ ὑμῖν, ποιήσατε. καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς. ἀνέῳξε δὲ Ἰωσὴφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας, καὶ ἐπώλει πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ πάσαις ταῖς χώραις ἀνῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ἀγορασθῆναι πρὸς Ἰωσήφ. ἐπεκράτησε γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

Ca. 42.

Ἰδὼν δὲ Ἰακὼβ, ὅτι ἔστι πρᾶσις σίτου ἐν Αἰγύπτῳ, εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ἵνατί ῥᾳθυμεῖτε, ἰδοὺ ἀκήκοα, ὅτι ἔστι σῖτος ἐν Αἰγύπτῳ, καταβῆτε ἐκεῖ,

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et emite nob paruas escas: vt viuam⁹: καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα, ἵνα ζῶμεν, et nõ moriamur. descẽderũt ãt frẽs καὶ μὴ ἀποθάνωμεν. κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ ioseph decẽ. emere triticũ ex egypto. ἰωσὴφ οἱ δέκα πριάσασθαι σῖτον ἐξ αἰγύπτου.

at beniamin frẽm ioseph: nõ mi= τὸν δὲ βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν ἰωσήφ, ὃν εἶπε sit cũ fratrib⁹ suis. dixit enĩ. ne σκέλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ. μή fforte accidat ei lãgor. veneſt ãt filij ποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία. ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ israel in egyptũ emere triticũ cũ veni= ἰσραὴλ εἰς αἴγυπτον ἀγοράζειν σῖτον μετὰ τῶν ἐρ entib⁹. erat enĩ fames in tra chanaã. ioseph χομένων. ἦν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ χαναάν. ἰωσὴφ ãt erat princeps tre. hic vẽdebat oi δὲ ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς. οὗτος ἐπωλεῖ παντὶ populo tre. veniẽtes ãt frẽs ioseph τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσὴφ adorauerũt cũ in faciẽ sup trã. προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. vidẽs ãt ioseph frẽs suos: cogno ἰδὼν δὲ ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπέγ= uit: et alienat⁹ ẽ in eis: et locut⁹ ẽ eis νω, καὶ ἀλλοτριοῦτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐλάλησεν αὐ dura. et ait illis: vñ venistis: τοῖς σκληρά. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πόθεν ἥκατε; illi ãt dixerũt: de tra chanaan emere escas. οἱ δὲ εἶπαν, ἐκ γῆς χαναὰν ἀγοράσαι βρώματα. cognouit ãt ioseph fratres suos: ἐπέγνω δὲ ἰωσὴφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, αὐτοὶ ãt nõ cognouerũt cũ. t recordat⁹ ẽ ioseph δὲ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν. καὶ ἐμνήσθη ἰωσὴφ τῶν sõniop: q̃ vidit ipse. et ait illis: ex= ἐνυπνίων, ὧν εἶδεν αὐτός. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, κα ploratores estis: cõsiderare vestigia regiõis κατάσκοποι ἐστέ, κατανοῆσαι τὰ ἴχνη τῆς χώρας venistis. illi ãt dixerũt: non vñe: serui ἥκατε. οἱ δὲ εἶπαν, οὐχί, κύριε, οἱ παῖδές tui venim⁹ emere escas: loc⁹ sum⁹ σου ἦλθομεν πρίασθαι βρώματα, πάντες ἐσμὲν filij vni⁹ hois: pacifici sum⁹: nõ sũt υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ εἰσὶν οἱ serui tui exploratores. ait ãt illis: nõ: παῖδές σου κατάσκοποι. εἶπε δὲ αὐτοῖς, οὐχί, is vestigia tre venistis videt. illi ãt dixer̃t: ἀλλὰ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἦλθετε ἰδεῖν. οἱ δὲ εἶπαν, duodecim sum⁹ serui tui frẽs in tra cha δώδεκα ἐσμὲν οἱ παῖδές σου ἀδελφοὶ ἐν γῇ χα naan: et ecce iunior cum ναάν, καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος μετὰ

Trãſla. B. Hiero.

& emite nobis necessaria: vt possimus viuere: & nõ cõsumamur inopia. Descẽdentes igitur fratres ioseph decẽ vt emerent frumenta in egypto: bẽiamin domi retento a Iacob: quĩ dixerat fribus eius ne forte in itinere quic q̃ patiatur mali: igressi sunt terrã egypti cũ alijs q pgebãt ad emẽdũ. Erat ãt fames in terra chanaã. & ioseph erat princeps in terra egypti: atq; ad eius nutũ frumẽta populis vendebantur. Cuq; adorassent eum fratres sui & agnouisset eos: quasi ad alienos durius loquebatur: interrogans eos. Vnde venistis. Quĩ responderunt de terra chanaan: vt emamus victui necessaria. Et tñ frẽs ipse cognoscens non est cognitus ab eis. Recordatus q̃ somniorũ que aliqñ viderat: ait ad eos. Exploratores estis: vt videatis infirmiora terre venistis. Quĩ dixerũt. Non est ita domine: sed serui tui venerũt vt emerent cibos. Omnes filii vnius viri sumus. Pacifici venimus: nec quicq̃ famuli tui machinantur mali. Quibus ille rñdit. Aliter est. Immunita terre huius cõsiderare venistis. At illi dixerũt. duodecim inquiunt frẽs serui tui sumus filii viri vnius in terra chanaã. Minimus cum

Ter. Heb. Geſi. Ca. xlii.

וְשִׁבְרוּ לָנוּ מְּשָׁם וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת׃ וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם׃ וְאֶת בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֵלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבֹּר אֹכֶל׃ וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ׃ וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וְעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבֹּר אֹכֶל׃ כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָהָנוּ כֵּנִים אֲנָחְנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן אֶת

Tritiua. heb.

חָיָה
מוּת
קְרָא אָסוֹן
בּוֹא
שָׁלַח
שָׁבַר
שָׁחָה
רָאָה
נָכַר
דִּבֶּר קָשֶׁה
בּוֹא אָבַר
זָכַר
רָגַל
רָאָה עֶרְוָה
כּוֹן
שָׁנָה
עֶבֶד אַחִים
אָחַד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן הַקָּטֹן אֶת

Interp. chal.

וְזַבּוּנוּ לַנָא מְהַמָן וְנֶחֱיֵי וְלָא נְמוּת וְנְחַתוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה לְמִזְבַּן עִיבוּרָא מִמִּצְרָיִם׃ וְיָת בִּנְיָמִין אֲחוּהִי דְיוֹסֵף לָא שְׁלַח יַעֲקֹב עִם אֲחוֹהִי אֲרֵי אֲמַר דִּילְמָא יְעָרְעִנֵּיהּ מַוְתָא׃ וְאָתוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִזְבַּן עִיבוּרָא בְּגוֹ עַלְיָא אֲרֵי הֲוָה כְּפְנָא בְּאַרְעָא דְכְנָעַן׃ וְיוֹסֵף הוּא דְשַׁלִּיט עַל אַרְעָא הוּא מְזַבֵּן עִיבוּרָא לְכָל עַמָּא דְאַרְעָא וַאֲתוֹ אֲחֵי יוֹסֵף וְסָגִידוּ לֵיהּ עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא׃ וְחָמָא יוֹסֵף יָת אֲחוֹהִי וְאִישְׁתְּמוֹדַע לְהוֹן מְנָן אַתְיָתוּן וַאֲמַר לְהוֹן מֵאַרְעָא דְכְנָעַן לְמִזְבַּן מַאֲרָעָא׃ וְאִישְׁתְּמוֹדַע יוֹסֵף יָת אֲחוֹהִי וְאִינּוּן לָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּהִי׃ וּדְכִיר יוֹסֵף יָת חֶלְמַיָּא דְחֶלְמִים לְהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן אַלְיָלֵי אַתּוּן לְמֶחֱזֵי יָת בְּדְקָא דְאַרְעָא אַתְיתוּן׃ וַאֲמָרוּ לֵיהּ לָא רִבּוֹנִי וְעַבְדָךְ אֲתוֹ לְמִזְבַּן עִיבוּרָא׃ כּוּלָּנָא בְּנֵי גְּבַרָא חַד נַחְנָא כֵּנָיָא אֲנַחְנָא לָא הֲוֹ עַבְדָךְ אַלְיָלֵי וַאֲמַר לְהוֹן לָא אֱלָהֵין בְּדְקָא דְאַרְעָא אַתְיתוּן לְמֶחֱזֵי׃ וַאֲמָרוּ תְּרֵי עַשָׂר עַבְדָךְ אַחִין אֲנַחְנָא בְּנֵי גְּבַרָא חַד בְּאַרְעָא דְכְנָעַן וְהָא זְעֵירָא עִם

Tranſla. Chal.

et emite nobis inde: t viuem⁹ t nõ moriemur. Descẽderũtq; frẽs ioseph decẽ: vt emerẽt frumentũ in egypto. Beniamin aũt frẽm ioseph nõ misit iacob cũ fribus suis. Dixit enim: ne forte accidat ei mors. Venerũtq; filij israel vt emerẽt frumentũ cum alijs venẽtibus: qñ fames erat in terra chanaã. Joseph aũt ipe erat q̃ preerat i terra: ipse vẽdebat frumentũ oi pplo terre: venerũtq; frẽs ioseph t pni in terra adorauerũt eũ. Viditq; ioseph frẽs suos: t cognouit eos: t cogitabat qd loq̃ret cũ eis: t locut⁹ est eis dura. Dixitq; eis. Unde venitis? Et dixerũt. De terra chanaan ad emendũ frumẽtuz. Cognouitq; ioseph fratres suos: t ipsi non cognouerũt eum. Recordatusq; est ioseph somniorũ que somniauit eis. et ait illis. Exploratores estis vos: ad videndũ infirmiora terre venistis. Et dixerunt ei. Nequaquam dñe: sed serui tui venerũt ad emendum frumentũ. Omnes nos sumus filij vnius viri: recti sumus: non fuerũt serui tui exploratores. Dixitq; eis. Nequaquã: sed infirmiora terre venistis videre. Direruntq;. duodecim fratres serui tui nos: filij vnius viri in terra chanaã: t ecce minimus cum

Tritiua chal.

חֲזָה מוֹת זַבֵּן
עֲרָע
אֲתָא שׁוֹל
שַׁדַּע
קַשֶׁה אֲתָא
חֲזָא
רַבַּב זַבֵּן
הָוָה

אַבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃ ‧‧‧‧
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר ‧‧
דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים ‧‧‧
אַתֶּם׃ בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חֵי פַּרְעֹה ‧‧ בֶּן
אִם תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם בְּבוֹא ‧‧‧ יצא
אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃ שִׁלְחוּ מִכֶּם ‧‧
אֶחָד וְיִקַּח אֶת אֲחִיכֶם וְאַתֶּם ‧‧‧ לקח
הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הֶאֱמֶת ‧‧ אסר
אִתְּכֶם וְאִם לֹא חֵי פַּרְעֹה כִּי ‧‧‧
מְרַגְּלִים אַתֶּם׃ וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל ‧‧ אסף
מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיֹּאמֶר ‧‧‧ שמר יום
אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת ‧‧ שלש
עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃ עשה חיה
אִם כֵּנִים אַתֶּם אֲחֵיכֶם אֶחָד ‧‧‧
יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ ילך
הָבִיאוּ שֶׁבֶר רָעָבוֹן בָּתֵּיכֶם׃ וְאֶת ‧‧ בוא בית
אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלָי וְיֵאָמְנוּ אמן
דִּבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃ ‧‧ מות
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל ‧‧‧‧ אמר
אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר ‧‧
רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ רָאָה צָרַר חָנַן
וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ ‧‧ בוא
הַצָּרָה הַזֹּאת׃ וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם ‧‧ ענה
לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם ‧‧‧
לֵאמֹר אַל תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא ‧‧‧‧ חטא
שְׁמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ׃ ‧‧ דרש
וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי ‧

אָבוּנָא יוֹמָא דֵּין וְחַד לֵיתוֹהִי ׃ וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הוּא דְּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן לְמֵימַר אַלֵּילִי
אַתּוּן בְּדָא תִּתְבַּחַרוּן חֵי פַּרְעֹה אִם תִּפְּקוּן מִיכָּא אֱלָהִין בְּמֵיתֵי אֲחוּכוֹן זְעֵירָא הָכָא׃
שַׁלְחוּ מִנְּכוֹן חַד וְיִדְבַּר יָת אֲחוּכוֹן וְאַתּוּן תִּתְאַסְרוּן וְיִתְבַּחֲרוּן כְּתִקְשׁוֹט אַתּוּן
אֲמְרִין וְאִם לָא חֵי פַּרְעֹה אֲרֵי אַלֵּילִי אַתּוּן ׃ וּכְנַשׁ יָתְהוֹן בֵּיתָ מַטְרָא תְּלָתָא יוֹמִין׃
וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה דָּא עִבִידוּ וְאִיתְקַיָּמוּן מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא דָחֵיל ׃ אִם
כֵּינַיָּא אַתּוּן אֲחוּכוֹן חַד יִתְאַסַּר בְּבֵית מַטְרַתְכוֹן וְאַתּוּן אִיזִילוּ אוּבִילוּ עִבוּרָא דְּחַסִּיר
בָּתֵּיכוֹן וְיָת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא תֵּיתוּן לְוָתִי וְיֵהֵימְנוּן פִּתְגָמֵיכוֹן וְלָא תְּמוּתוּן וְעָבְדוּ כֵּן׃
וַאֲמָרוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי קְשׁוֹט חַיָּבִין אֲנַחְנָא עַל אֲחוּנָא דְּחֲזֵינָא עֲקַת נַפְשֵׁיהּ כַּד
בְּהֵי מִתְחַנַּן לָנָא וְלָא קַבֵּילְנָא מִנֵּיהּ עַל כֵּן אַתַת עֲלָנָא עֲקָתָא הָדָא׃ וַאֲתִיב רְאוּבֵן יָתְהוֹן
לְמֵימַר הֲלָא אֲמָרִית לְכוֹן לְמֵימַר לָא תְּחוֹבוּן בְּעוּלֵימָא וְלָא קַבֵּילְתּוּן וְאָף דְּמֵיהּ הָא
מִתְבְּעֵי ׃ וְאִינּוּן לָא יַדְעִין אֲרֵי שָׁמֵיעַ יוֹסֵף אֲרֵי ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧

אָבֵינוּ patre nostro est hodie: et vnus non cõparet. Dixitq; eis ioseph. Hoc est q̃ locutus sum vobiscum dicens: exploratores estis vos. In hoc probabimini. per vitam pharaonis: non egrediemini hinc: donec veniat frater vester minimus huc. Mittite ex vobis vnum ⁊ tollat fratrem vestrum: vos autem eritis vincti: ⁊ probabuntur sermones vestri: vtrum verum dictus. ⁊ si non: per vitam pharaonis q̃ exploratores estis vos. Et posuit eos in custodia tribus diebus. Et dixit eis ioseph in die tertio. Hoc facite ⁊ viuetis: a facie dei ego timeo. si recti estis vos: frater vester vnus sit vinctus in domo custodie vre. Eos autẽ ite ⁊ afferte frumentũ: quod defecit in domo vestra. et fratrẽ vestrum minimũ adducite ad me: ⁊ verificabũtur verba vra: et nõ moriemini: ⁊ fecerũt ita. Dixerũtq; vnusquisq; ad fratres suũ. Vere debitores sumus in fratrẽ nrm: eo q̃ vidimus angustiã anime eius qñ deprecabatur nos: ⁊ nõ acqeuimꝰ eis: ꝓpterea venit sup nos tribulatio hec. Respõditq; eis ruben. Nõne dixi vobis nolite peccare in puerum: ⁊ non acquieuistis: sanguis quoq; eius ecce exquiritur. Ipsi autem non sciebant quod audiebat ioseph: quoniam ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧

אֲבִינוּ patre nr̃o est. alius ᵘnon est super. ‧‧‧‧‧‧‧‧ ᵛHoc est: ʷait ˣquod ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ʸlocutus sum. ᶻExploratores ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ᵃestis. Iã ᵇnũc ᶜexpimẽtũ vrí capiã. ᵈPer salutẽ ‧‧ ᵉpharaonis ᶠnõ ᵍegredimini ʰhinc: ⁱdonec ʲveniat ᵏfrater vr̃ ˡminimus. ‧‧ ᵐMittite ⁿex vobis ‧‧‧‧ ᵒvnũ: ᵖ& adducat ᵠeum. ʳvos aũt ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ˢerítis in vínculis donec ᵗpbẽtur ᵘq̃ díxístis: ᵛvtrũ vera an falſa ſint. ʷ Alioquin ˣp ſalutẽ ʸ pharaõis ᶻexploratores ᵃeſtis. ᵇtradidit ergo ᶜillos ‧‧‧‧‧‧‧ ᵈcuſtodie ᵉtribus ᶠdiebus ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ᵍDie aũt ʰ tertio eductis de carcere ⁱait. ‧‧‧‧‧‧‧ ʲFacite que dixi ᵏ& vnetis. ˡDeum enim ᵐtimeo. ⁿSi ᵒpacifici ᵖestis: ᵠfrater ʳyester ˢvnus ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ᵗligetur ᵘin carcere: ᵛvos autem ʷabite: & ‧‧‧‧‧‧‧ ˣferte ʸ frumenta ᶻq̃ emiſtis ᵃdomos veſtras : ᵇ& ᶜfratrẽ veſtrũ ᵈminimum ᵉad me ᶠadducite: ᵍvt poſſiꝫ ʰvros ⁱpbare ʲ fermones: ᵏ& nõ ˡmoriamini. ᵐFecerũt ⁿvt dixerat: ᵒ & locuti ſunt ᵖ adinuicem. Merito hec patimur: qa ᵠpeccauimus ʳin ˢfratrẽ nr̃m: ᵗvidẽtes ᵘangustias ᵛaie illius: ʷdũ deprecaretur ˣnos: ʸ& non ᶻaudiuimus: ᵃ Idcirco ᵇvenit ᶜ ſup nos iſta ᵈtribulatio. Equibus vnus ᵉruben ᶠait. ᵍNunqd non ʰdixi ⁱvobis ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ʲnolite ᵏpeccare ˡin puefum: ᵐ& non ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧ ⁿaudiſtis me. ᵒ Enᵖ ſaguis eius ᵠexquiritur. ‧‧‧‧‧‧‧ ʳNeſciebãt ‧ ˢq̃ ᵗintelligeret ᵘioſeph: ᵛeo q̃ per

ſe nſo hodie: at alter nõ ‧‧‧‧ eſt. ait τοῦ πρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐχ ὑπάρχει. εἶ-
illis ioſeph: hoc eſt qđ dixi vobis: di πε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, τοῦτό ἐστιν ὃ εἶρηκα ὑμῖν, λέ-
cens: ᵍ exploratores eſtis. in hoc manifeſti eſtis. ᵖ γων, ὅτι κατάσκοποι ἐστέ. ἐν τούτῳ φανεῖσθε. μὰ τὴν
ſalutẽ pharaõis: nõ egrediemini hinc: ſi nõ fra ὑγίαν φαραώ, οὐ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελ-
ter vr̃ tuus venerit huc. mittite ex vob̃ φὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε. ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν
vnũ: et accipite frẽm vr̃m. vos aũt abdu- ἕνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν. ὑμεῖς δὲ ἀπέχε-
mini: donec manifeſta fiãt ‧‧‧‧ verba vra: ſi θητε, ἕως τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ
dicitꝭ verũ: an nõ. ſi aũt nõ: ᵖ ſalutẽ pharaõis: pfecto ἀληθεύετε, ἢ οὔ. εἰ δὲ μή, νὴ τὴν ὑγίαν φαραώ, ἅμὴν
exploratores eſtis. et poſunt eos in carcere dies κατάσκοποι ἐστέ. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας
tres. ait aũt illis die tertia: hoc fa- τρεῖς. εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, τοῦτο ποι-
cite ⁊ viuetis. et.n. deũ ego timeo: ſi pacifi- εῖτε καὶ ζήσεσθε. τὸν γὰρ θεὸν ἐγὼ φοβοῦμαι, εἰ εἰρη-
ci eſtis: frater vr̃ vn⁹ detineatur in car- νικοί ἐστέ, ἀδελφὸς ὑμῶν εἷς κατασχεθήτω ἐν τῇ φυλα-
cere: ipi aũt ite: et adducite emptio κῇ, αὐτοὶ δὲ βαδίσατε, καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγο-
nẽ frumẽtatiõis vr̃e: et fratrẽ ve- ρασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑ-
ſtrũ tuniorẽ ducite ad me: et credentur μῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρός με, καὶ πιστευθήσονται
verba veſtra: ſi aũt nõ: moriemini. fece- τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε. ἐποίη-
rũt aũt ſic. ⁊ aiũt vnuſquiſq; ad fra σαν δὲ οὕτως. καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελ-
trẽ ſuũ. certe: in peccatis ẽni ſum⁹ ꝓ φὸν αὐτοῦ, ναί, ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν πρὸς τοῦ
fratre nr̃o: qz deſperimus tribulatiõẽ ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλῖψιν τῆς
aie eius: qñ deꝑcabat nos: et nõ eram ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐσμὲν
duim⁹ eſi. et ꝓpt̃ hoc venit κούσαμεν αὐτοῦ. καὶ ἕνεκεν τούτου ἐπῆλθεν
ſup nos tribulatio hec. rũdẽs aũt rubẽ: ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλῖψις αὕτη. ἀποκριθεὶς δὲ Ῥουβὴν,
ait illis: nõ locut⁹ ſũ vob̃: dicẽs: ne εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων, μὴ
iniuria afficiatis puerulũ: ⁊ nõ exaudiſtis ἀδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ οὐκ ἐσηκούσατέ
me. ecce ſanguis eius exquirit̃. ipſi aũt μου. ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται. αὐτοὶ δὲ
nõ ſciebãt: ᵍ audit ioſeph: nã οὐκ ἤδεισαν, ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ, ὁ γὰρ

interpres inter eos erat. auersus ãt ab eis: fleuit ioseph. et rursus accessit ad eos: et locut⁹ ẽ illis. τ accepit symeõ ab eis: τ ligauit eũ coràm illis. precepit ãt ioseph implere vasa eor frumẽto: τ reddere argẽtũ vnicuiq; in sacco suũ: et dare illis cõmeatũ in viã. et factũ ẽ illis sic. et imponẽtes triticũ sup asinos suos. abie rũt inde. solues ãt vn⁹ saccũ suũ: vt daret pa bula asinis suis vbi mãserũt: et vidit ligaturã argẽti suũ. et erat sup os sacci. et ait fratrib⁹ suis. redditũ ẽ mihi argẽtũ: et ecce hoc in sacco meo. et obstupefactũ ẽ cor eor: et turbati sũt adinui cẽ: dicẽtes: qd hoc fecit de⁹ nob. venerũt ãt ad iacob pfes suũ: in trã chanaã. et nũcia rũt ei oia q̃ acciderãt eis: dicẽtes:

locut⁹ ẽ hõ dõs trę ad nos dura: τ po suit nos in carcere: q̃si explorãtes trã. et dixim⁹ ãt illi: pacifici sum⁹: nõ sumus explora tores. duodecim fratres sum⁹: filii pris nri. vn⁹ nõ est at iunior cũ patre nro hodie est in trã chanaã. dixit ãt nobis hõ dõs terre: in hoc sciã q̃ pacifici estis. frẽm vrm vnũ reliquite hic mecũ: at emptionẽ frumẽtatiõis abite. τ adducite: ad me fratrem vrm iuniorẽ: et scio q̃ mercatores estis. frẽm vrm vnũ dimittite apud me: et vos ite. τ frumẽtum q̃ emistis domui vre auferte. τ fratrem vrm iuniorem adducite ad me: et cognoscã q̃ non exploratores estis: sed q̃ pacifici. fratrem vrm reddam vobis: et negotiamini in terra.

interpretẽ loqueretur ad eos. Auertitq; se parũper & fleuit: & reuersus locutus est ad eos. Tollensq; symeon & ligans coram illis presentibus: iussit ministris vt implerent. eorũ saccos tritico: & reponerent pecunias vnius cuiusq; in sacculis suis: datis supra cibariis in via. Qui fecerũt ita. At illi portantes frumenta in asinis suis profecti sunt. Aptoq; vnus sacco vt daret pabulũ in diuersorio contemplatus pecuniam in ore sacculi dixit fribus suis. Reddita est mihi pecunia. En habetur in sacco. Et obstupefacti turbati q; mutuo dixerunt. qd nã est hoc quod fecit nobis deus. Venerunt; ad iacob patrẽ suũ in terra chanaã: & narrauerunt ei oia q̃ accidissent sibi dicentes. Locutus est nobis dominus terre dure: & putauit nos exploratores cẽ p uicie. Cui respõdimus. Pacifici sumus: nec vlas molimur insidias. Duodecim fratres vno patre geniti sumus. vnus non est super: minimus cũ patre nro est in terra chanaan. Qui ait nobis. Sic hoc sciã q̃ pacifici estis. frẽm vrm vnũ dimittite apud me: & cibaria domib⁹ vris necessaria sumite & abite: frẽmq; vrm minimũ adducite

Prĩtiua heb.	Ter.Heb. Gẽs. Ca.xliij.
לוּן סַבָּא	הַמְלִיץ בֵּינֹתָם ׃ וַיִּסַּב מֵעֲלֵיהֶם
בָּכָה שׁוּב דִּבֶּר	וַיִּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם
לָקַח אָסַר	וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאְסֹר
צִוָּה מָלֵא	אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם ׃ וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ
כְּלָה	אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וְלַהֲשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם
נָתַן צוּד	אִישׁ אֶל שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה
עָשָׂה נָשָׂא	לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת
	שִׁבְרָם עַל חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם ׃
פָּתַח	וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת שַׂקּוֹ לָתֵת
סָפָא לוּן רָאָה	מִסְפּוֹא לַחֲמֹרוֹ מִמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת
	כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה הוּא בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ ׃
	וַיֹּאמֶר אֶל אֶחָיו הוּשַׁב כַּסְפִּי וְגַם
חָרַד	הִנֵּה בְּאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ
	אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר מַה זֹּאת
וֹ א	עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ ׃ וַיָּבֹאוּ אֶל יַעֲקֹב
נָגַד	אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת
קָרָה	כָּל הַקֹּרֹת אֹתָם לֵאמֹר ׃ דִּבֶּר הָאִישׁ
קָשָׁה נָתַן	אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן
רָגַל אָמַר	אֹתָנוּ כְּמְרַגְּלִים אֵת הָאָרֶץ ׃ וַנֹּאמֶר
כּוּן הָיָה	אֵלָיו כֵּנִים אֲנָחְנוּ לֹא הָיִינוּ מְרַגְּלִים ׃
יָדַע	שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָחְנוּ אַחִים בְּנֵי
נָחַת בַּיִת לֶחֶם	אָבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָּטֹן הַיּוֹם
יָרַד אָבִיר	אֶת אֲבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן ׃ וַיֹּאמֶר
	אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ זֹאת
יָדַע	אֵדָע כִּי כֵנִים אַתֶּם אַחֵיכֶם הָאֶחָד
נָחַת בַּיִת לֶחֶם	הַנִּיחוּ אִתִּי וְאֶת רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם קְחוּ
יָרַד בּוֹא	וְלֵכוּ וְהָבִיאוּ אֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן

Transla. Chal'.

interpres erat inter eos. Et declinauit ab eis τ fleuit: et reuersus est ad eos: locutusq; est cum eis: τ tulit ex eis symeon: τ ligauit eum coram oculis eorũ. Et tussit ioseph vt implerẽt vasa eor frumẽto: τ vt reducerẽt pecunia vnius cuiusq; in saccũ suũ: τ vt darent eis cibaria in viã: τ fecit eis ita. Et imposuerũt frumenta sua in asinis suis. et abierũt inde. Aperuitq; vnus saccũ suũ: vt daret pabulũ asino suo in diuersorio: τ vidit pecuniã suã: τ ecce erat in ore sacculi sui. Et dixit fratribus suis: reddita est pecunia mea: τ ecce est in sacculo meo. Et facti sunt quasi insani: τ obstupuerũt ad inuicẽ: dicẽtes. Quid est hoc qđ fecit nobis deus? Et venerunt ad iacob patrẽ suũ in terra chanaan: et narrauerunt ei oia que acciderant eis: dicentes. Locutus est vir dõs terre nobiscum dura: τ putauit nos esse exploratores terre: τ dixim⁹ ei. Recti sumus nos: non sumus exploratores. duodecim frẽs sum⁹ nos filii pris nri: vn⁹ nõ cõparet: τ minim⁹ hodie est cũ patre nro in terra chanaã. Dixitq; nobis vir dõs terre. In hoc sciã q̃ recti estis vos: vnũ fratrẽ vestrũ dimittite apud me: τ frumẽtum qđ defecit in domo vestra tollite: τ abite: et adducite fratrem vestrũ minimum ooo

Interp̃.chal'.

מְתוּרְגְּמָן הֲוָה בֵּינֵיהוֹן׃ וְאִסְתְּחַר מִלְּתְהוֹן וּבְכָא וְתָב לְהֶתְהוֹן וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן וְדַבַּר מִנְּהוֹן
יָת שִׁמְעוֹן וַאֲסָרֵ יָתֵיהּ לְעֵינֵיהוֹן׃ וּפַקֵּיד יוֹסֵף וּמְלוֹ יָת מָנֵיהוֹן עִיבּוּרָא וּלְאָתָבָא כ״
כַּסְפֵּ יְהוֹן גְּבַר לְשִׁקְיֵהּ וּלְמִתַּן לְהוֹן זְוָדִין לְאָרְחָא וַעֲבַד לְהוֹן כֵּן׃ וּנְטַלוּ יָת עִיבּוּרֵיהוֹן
עַל חֲמָרֵיהוֹן וְאָזָלוּ מִתַּמָּן׃ וּפְתַח חַד יָת שִׁקְיֵהּ לְמִתַּן כְּסְתָא לַחֲמָרֵיהּ בְּבֵית מָטְיָא חְזָא
יָת כַּסְפֵּיהּ וְהָא הוּא בְּפוּם מַטְעֲנֵהּ׃ וַאֲמַר לְאַחוֹהִי אִיתְתַב כַּסְפִּי וְאַף הָא בְּמָנְדִּי וְתָפַק
לִבְּהוֹן וְתָוֹהוּ גְּבַר לְאַחוֹהִי לְמֵימַר מָה דָא עֲבַד יְיָ לָנָא׃ וַאֲתוֹ לְוָת יַעֲקֹב אֲבוֹהוֹן
לְאַרְעָא דְּכְנָעַן וְחַוִיאוּ לֵיהּ יָת כָּל דְּעָרַע יָתְהוֹן לְמֵימַר׃ מַלֵּיל גַּבְרָא רְבוֹנָא דְּאַרְעָא
עִמָּנָא קַשְׁיָן וְיַהֵב יָתָנָא לְמֶאֱלֵי יָת אַרְעָא׃ וַאֲמַרְנָא לֵיהּ כֵּיתֵי אֲנַרְנָא לָא הַוֵינָא
אֱלֵילֵי׃ תְּרֵי עֲשַׂר אֲנַחְנָא אַחִין בְּנֵי אֲבוּנָא חַד לֵיתֵיהּ וּזְעֵירָא יוֹמָא דֵּין עִם אֲבוּנָא
בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן׃ וַאֲמַר לָנָא גַּבְרָא רְבוּתָא דְּאַרְעָא בְּדָא אֶיתַע אֲרִי כֵּיתֵי אַתֹּון אַחִין
חַד שְׁבוּקוּ לְוָתִי וְעִיבּוּרָא דְּחֵסִירוֹן סְיָנוּ וְאָזִילוּ׃ וְאָיְתוּ יָת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא

Pritiua heb. Tex. Heb. Geſ. Ca. xliij.

אֵלַי וְאִדְּעָה כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם
כִּי כֵנִים אַתֶּם אֶת אֲחֵיכֶם אֶתֵּן
לָכֶם וְאֶת הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ׃ וַיְהִי הֵם סָחַר הָיָה
מְרִיקִים שַׂקֵּיהֶם וְהִנֵּה אִישׁ צְרוֹר רִיק צַלְמֵר
כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת צְרֹרֹת רָאָה
כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וְאֲבִיהֶם וַיִּירְאוּ׃ יָרֵא
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן
אֵינֶנּוּ וְאֶת בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ לְקַח הָיָה
כֻלָּנָה׃ וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו אָמַר
לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בָנַי תָּמִית אִם שָׁנָה מוּת
לֹא אֲבִיאֶנּוּ אֵלֶיךָ תְּנָה אֹתוֹ עַל יָדִי בּוֹא נָתַן
וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר שׁוּב
לֹא יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם כִּי אָחִיו מֵת
וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בָּרַד שָׁאַר אָסָן
בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם הָלַךְ יָרַד
אֶת שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה׃ שׁוּב שָׁאַל
וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
Cap. xliij. כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ הָיָה הַכָּלָה בּוֹא
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם שֻׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל׃ וַיֹּאמֶר שׁוּב
אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הָעִד בָּנוּ יָעַד
הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא תִרְאוּ פָנַי בִּלְתִּי רָאָה פָּנֶה
אֲחִיכֶם אִתְּכֶם׃ אִם יֵשׁ מְשַׁלַּח שָׁלַח
אֶת אֲחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה יָרַד שָׁבַר
לְךָ אֹכֶל׃ וְאִם אֵינְךָ מְשַׁלֵּחַ לֹא
נֵרֵד כִּי הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ

Tranſla. B. Hiero.

ad me: vt ſciã φ nõ ſitis exploratores: & iſtũ tenetur in vinculis recipere poſſitis: ac deinceps q̃ vultis emendi hẽatis licẽtiã. His dictis cũ frumẽta eſſun derẽt: ſinguli repperũt in ore faccorũ ligatas pecunias. exterritiſq; ſimul omnibus dixit pater iacob. Abſq; liberis me eſſe feciſtis. ioſeph non eſt ſuper: ſymeõ tenetur in vinculis: & benſamin auferetis. In me hec oĩa mala reciderũt. Cui rñdit ruben. Duos filios meos interfice ſi nõ reduxero illũ tibi. Trade illum in manu mea: ego eũ tibi reſtituã. At ille. Non deſcendet inqt filius meus vobiſcũ. frr eius mortuus ẽ: & ipe ſolus remãſit. Si qd ei ad uerſitatis acciderit in terra ad quã pgitis: deducetis canos meos cũ dolore ad iferos. Cap. 43.

INterim fames oẽm terrã vehemẽter pmebat: cõſumptiſq; cibis quos ex egypto detulerant: dixit iacob ad filios ſuos. Reuertimini & emite nobis pauxillũ eſcarũ. Rñdit iudas. Denũciauit nobis vir ille ſub atteſtatione iuſiurandi dicẽs. Nõ videbitis faciẽ meã: niſi frẽm vrm mimũ adduxeritis vobiſcũ. Si ergo vis eũ mittere nobiſcũ: pgem? pter: & ememus tibi neceſſaria: ſi aũt non vis: non ibimus. Vir enim vt ſepe diximus: denunciauit nobis dicens. Non

Tranſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

ἐπ᾽ ἐμοί· ἵνα γνῶ ὅτι οὐ κατάσκοποί ἐστε, ἀλλ᾽ ὅτι εἰρηνικοί ἐστε. καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν τοὺς σάκκους αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁ δέσμος τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν· καὶ ἴδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοί, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν· εἶπε δὲ αὐτοῖς Ιακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῶν, ἐμὲ ἠτεκνώσατε, Ιωσὴφ οὐκ ἔστι, συμεὼν οὐκ ἔστι, καὶ τὸν Βενιαμὶν λήψεσθε· ἐπ᾽ ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα πάντα. εἶπε δὲ Ρουβὴν τῷ πρὸς αὐτόν, λέγων, τοὺς δύο υἱούς μου ἀπόκτεινον, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε. δός αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς μου, κἀγὼ ἄξω αὐτὸν πρός σε. ὁ δὲ εἶπεν, οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ᾽ ὑμῶν ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀπόλωλε, καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπται, καὶ συμβήσεται αὐτῷ ἀρρωστεῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ἣν ἂν πορεύησθε, καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. Ca. 43

Ἡ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐγένετο δὲ ἡνίκα συνετέλεσαν καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ Αἰγύπτου. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, πάλιν πορευθέντες πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. εἶπε δὲ αὐτῷ Ιουδᾶς, λέγων, διαμαρτυρίᾳ διεμαρτύρατο ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος, λέγων, οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ᾽ ὑμῶν ᾖ. εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ᾽ ἡμῶν, καταβησόμεθα, καὶ ἀγορά σοι βρώματα. εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ᾽ ἡμῶν, οὐ πορευσόμεθα, ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν, λέγων,

Interp. cabl.

לְחַי וְאֵדַע אֲרִי לֹא אֲלֵילִי אֶתֵּן אֲרִי בִּינַי אֹתָן לְכוֹן וְיָת אַחְוכוֹן אֶתֵּן לְכוֹן וְיָת אַרְעָא
תַּעֲבְדוּן בָּהּ סְחוֹרְתָא׃ וַהֲוָה אִינּוּן מְרִיקִין שַׁקֵּיהוֹן וְהָא גְבַר צְרַר כַּסְפֵּיהּ בְּשַׂקֵּיהּ
חֲזוֹ יָת צְרוֹרֵי כַסְפֵּיהוֹן אִינּוּן וְאֲבוּהוֹן וּדְחִילוּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן יָתִי אַתְכֵּלְתּוּן
יוֹסֵף לֵיתֵיהִי וְשִׁמְעוֹן לֵיתֵיהִי וְיָת בִּנְיָמִין תְּדַבְּרוּן עֲלַי הַוָאה כּוּלְּהוֹן׃ וַאֲמַר רְאוּבֵן
לַאֲבוּהִי לְמֵימַר יָת תְּרֵין בְּנַי תְּמוֹת אִם לָא אֲתֵיתִינֵיהּ לְוָתָךְ הַב יָתֵיהּ עַל יְדִי וַאֲנָא
אֲתֵיבְתִינֵיהּ לְוָתָךְ׃ וַאֲמַר לָא יְרִיתֵת בְּרִי עִמְּכוֹן אֲרֵי אֲחוּהִי מִית וְהוּא בְּלִחוֹדוֹהִי אִשְׁתְּאַר
וַיְעַרְעִינֵיהּ מוֹתָא בְּאָרְחָא דְּתֵיזְלוּן בַּהּ וְתַחֲתוּן יָת שֵׂיבָתִי בְּדוּנָא לִשְׁאוֹל׃

Ca. xliij. וְכַפְנָא תַּקִּיף בְּאַרְעָא׃ וַהֲוָה כַּד סַפִּיקוּ לְמֵיכַל יָת עִבּוּרָא דְּאַיְתִיאוּ
מִמִּצְרַיִם וַאֲמַר לְהוֹן אֲבוּהוֹן תִּיבוּ זְבוֹנוּ לָנָא זְעֵיר עִימְרָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְהוּדָה לְמֵימַר
אַסְהֲדָא אַסְהֵיד בָּנָא גְּבַר לְמֵימַר לָא תֶחֱזוֹן אַפַּי אֶלָּהֵין כַּד אַחְוכוֹן עִמְּכוֹן׃ אִם אִיתָךְ
מְשַׁלַּח יָת אַחְתָּא עִמָּנָא נְחוֹת וְנְזַבּוֹן לָךְ עִימְרָא׃ וְאִם לֵיתָךְ מְשַׁלַּח לָא נְחוֹת אֲרֵי
גְּבַר אֲמַר לָנָא

Pritiua chal.

יָדַע נָתַן
עֶבֶד רִיק
חֲזָא תָּבֵל
דְּבַר
אֲמַר מוֹת אַתָּא
רַהֲב תּוּב נָתַת
מוֹת שָׁאַר עָרַע
יְהַךְ נָתַת שׁוּב
דְּוָה אֲכַל אָתָא
אֲמַר סָהַד חֲזָא
שָׁלַח זָמַן

Tranſla. Chal.

ad me: vt ſciam φ non eſtis exploratores: ſed φ recti eſtis vos. Fratrem veſtrum dabo vobis & in terra negotiabimini. Et factum eſt ipſis effundentibus ſaccu los ſuos: ecce argentũ ligatum vnuſcuiuſq; virt erat in ore ſacculi ſui: & viderunt argentum ligatum ipſi & pater eorum: & timuerunt. Dixitq; eis iacob pater eorum. Abſq; liberis me feciſtis: ioſeph non ſupereſt: et ſymeon nõ eſt hic: & beniamin auferetis: ſuper me fuerunt omnia hec. Dixitq; ruben patri ſuo: dicens. Duos filios meos interficies: ſi nõ reduxero eum tibi: trade illũ in manu mea: et ego reducã eum tibi: et ait. Non deſcendet filius meus vobiſcum: quoniaz frater eius mortuus eſt: & ipſe ſolus remãſit. Et ſi acciderit ei mors in via in qua ambulatis: deducetis canos meos cum dolore ad inferos. Ca. 43.

FAmes autem prevalebat in terra: & factum eſt cum cõſumaſſent edere frumẽtum quod attulerant de egypto: ait illis pater eorum. Reuertimini: & emite nobis paxillũ frumẽti. Et ait ei iudas: dicẽs. Conteſtans cõteſtatus eſt nos vir dicens. Non videbitis faciem meã: niſi cum fuerit frater veſter vobiſcuz. Si tu mittis fratrẽ noſtrum nobiſcum: deſcendemus et ememus tibi frumentũ. et ſi non mittis: nõ deſcendemus: q̃ vir dixit nobis.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

nõ videbitis faciẽ meã: si nõ frater ve
ἐὰν ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑ-
ster iuuio: vobiscũ fuerit. ait ãt israel: qd ma
μῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. εἶπε δὲ Ἰσραήλ, τί ἐκα-
lefecistis mihi: ammictãtes hominẽ: q
κοποιήσατέ με, ἀναγγείλαντες τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι
est vobis frater. illi ãt direrũt: interrogãs interrogauit
ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός. οἱ δὲ εἶπαν, ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν
nos homo: et gnationẽ nr̃az: dicens: si
ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν, λέγων, εἰ
adhuc pr̃ vester vivit: t si est vobis frater. t
ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ζῇ, καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός. καὶ
indicauimus ei: r̃m interrogationẽ hãc:
ἀνηγγείλαμεν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύ-
nũqd sciebam⁹: q dicet nobis: adducite fratrẽ
την, μὴ εἴδομεν, ὅτι ἐρεῖ ἡμῖν, ἀγάγετε τὸν ἀδελ-
vr̃m. dixit ãt iudas ad israel patrẽ
φὸν ὑμῶν. εἶπε δὲ Ἰούδας πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέ-
suũ: mitte puerũ mecũ:
ρα αὐτοῦ, ἀπόστειλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ,
et surgẽtes ibim⁹: vt viuam⁹ et nõ
καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα, ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ
moriamur: et nos et tu et substãtia nostra:
ἀποθάνωμεν, καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν,
ego suscipio eũ: de manu mea reqũre il-
ἐγὼ ἐκδέχομαι αὐτόν, ἐκ χειρός μου ζήτησον αὐ-
lũ. si nõ addurero illũ ad te: et statuero eũ
τόν. ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε, καὶ στήσω αὐτὸν
Infra. 44.9. coram te: peccãs ero in te oĩbus
ἐναντίον σου, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι εἰς σὲ πάσας τὰς
diebꝰ. si nõ .n. tardauissemus: iã reuersi
ἡμέρας. εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν, νῦν ἂν ὑπεστρέ-
fuissem⁹ bis. ait ãt illis israel pr̃ eor̃:
φαμεν δίς. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ αὐτῶν,
si sic est: hoc facite: accipite de
εἰ οὕτως ἐστί, τοῦτο ποιήσατε, λάβετε ἀπὸ
fructibꝰ tre in vasis vr̃is: et de
τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν, καὶ κα-
C ducite hoi dona resine: et mel
τάγετε τῷ ἀνδρὶ δῶρα τῆς ῥητίνης, καὶ τοῦ μέλι-
lis: et thymiama: t stactẽ: t terebinthũ: et
τος, καὶ θυμίαμα, καὶ στακτὴν, καὶ τερέβινθον, καὶ
nuces: et argẽtũ duplex accipite in ma
κάρυα, καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν λάβετε ἐν ταῖς χερ-
nib⁹ vr̃is. et argẽtũ qđ reductũ ẽ in fac
σὶν ὑμῶν. καὶ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρ-
cis vr̃is: reducite vobiscũ: ne forte
σίπποις ὑμῶν, ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν, μή ποτε
ignorãtia est. t frẽm vr̃m accipite: et
ἀγνόημά ἐστιν. καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε, καὶ
surgẽtes descẽdite ad
ἀναστάντες καταβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ θεός
me⁹ det vob gr̃az coram
μου δῴη ὑμῖν χάριν ἐναντίον

Trãsla. B. Hiero.

Non videbitis faciẽ meam abscq; fratre vr̃o minimo. Dixit eis israel.
In mea hoc fecistis mihi: vt idicaretis ei & alium hẽre vos frẽm. At illi nũderũt. Interrogauit nos homo p ordinẽ nr̃ã progeniem: si pater viueret: si habemus fratrem.
Et nosr̃ndimus ei cõsequẽter iuxta id qđ fuerat scisitatus. Nũquid scire poteramus qđ dicturus eẽt: adducite fratrẽ vestrum vobiscũ. Iudas quoq; dixit pr̃i suo.
Mitte puerum mecũ: vt pficiscamur & possimus viuere: ne moriamur nos & parvuli nostri. Ego
suscipio puerũ: de manu mea requiram illũ. Nisi reduxero & reddidero eum tibi:
ero peccati reus in te omni tpe. Si non
intercessisset dilatio: iã vicealtera veniss̃emus.
Igitur israel pater eorum dixit ad eos.
Si sic necesse est: facite quod vultis.
Sumite de optimis terre frugibus in vasis vestris: & deferte viro munera modicum resine & mellis & storacis stactes & terebinthi & amygdalarum. Pecuniãq; duplicẽ ferte vobiscum: & illam quam inuenistis
in sacculis reportate: ne forte errore factũ sit.
Sed & fratrem vestrũ tollite & ite ad virũ.
Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem:

Tex. Heb. Gen. Ca. xliij. Pũctua heb.

לֹא	
תִרְאוּ	
פָּנַי	
בִּלְתִּי	
אֲחִיכֶם	
אִתְּכֶם	
וַיֹּאמֶר	
יִשְׂרָאֵל	
לָמָּה	
הֲרֵעֹתֶם	
לִי	
לְהַגִּיד	
לָאִישׁ	
הַעוֹד	
לָכֶם	
אָח	
וַיֹּאמְרוּ	
שָׁאוֹל	
שָׁאַל	
הָאִישׁ	
לָנוּ	
וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ	
לֵאמֹר	
הַעוֹד	
אֲבִיכֶם	
חַי	
הֲיֵשׁ	
לָכֶם	
אָח	
וַנַּגֶּד	
לוֹ	
עַל	
פִּי	
הַדְּבָרִים	
הָאֵלֶּה	
הֲיָדוֹעַ	
נֵדַע	
כִּי	
יֹאמַר	
הוֹרִידוּ	
אֶת	
אֲחִיכֶם	
וַיֹּאמֶר	
יְהוּדָה	
אֶל	
יִשְׂרָאֵל	
אָבִיו	
שִׁלְחָה	
הַנַּעַר	
אִתִּי	
וְנָקוּמָה	
וְנֵלֵכָה	
וְנִחְיֶה	
וְלֹא	
נָמוּת	
גַּם	
אֲנַחְנוּ	
גַּם	
אַתָּה	
גַּם	
טַפֵּנוּ	
אָנֹכִי	
אֶעֶרְבֶּנּוּ	
מִיָּדִי	
תְּבַקְּשֶׁנּוּ	
אִם	
לֹא	
הֲבִיאֹתִיו	
אֵלֶיךָ	
וְהִצַּגְתִּיו	
לְפָנֶיךָ	
וְחָטָאתִי	
לְךָ	
כָּל	
הַיָּמִים	
כִּי	
לוּלֵא	
הִתְמַהְמָהְנוּ	
כִּי	
עַתָּה	
שַׁבְנוּ	
זֶה	
פַּעֲמָיִם	
וַיֹּאמֶר	
אֲלֵהֶם	
יִשְׂרָאֵל	
אִבְיהֶם	
אִם	
כֵּן	
אֲפוֹא	
זֹאת	
עֲשׂוּ	
קְחוּ	
מִזִּמְרַת	
הָאָרֶץ	
בִּכְלֵיכֶם	
וְהוֹרִידוּ	
לָאִישׁ	
מִנְחָה	
מְעַט	
צֳרִי	
וּמְעַט	
דְּבַשׁ	
נְכֹאת	
וָלֹט	
בָּטְנִים	
וּשְׁקֵדִים	
וְכֶסֶף	
מִשְׁנֶה	
קְחוּ	
בְיֶדְכֶם	
וְאֶת	
הַכֶּסֶף	
הַמּוּשָׁב	
בְּפִי	
אַמְתְּחֹתֵיכֶם	
תָּשִׁיבוּ	
בְיֶדְכֶם	
אוּלַי	
מִשְׁגֶּה	
הוּא	
וְאֶת	
אֲחִיכֶם	
קוּמוּ	
שׁוּבוּ	
אֶל	
הָאִישׁ	
וְאֵל	
שַׁדַּי	
יִתֵּן	
לָכֶם	
רַחֲמִים	
לִפְנֵי	

Pũctua chal.

בְּאִשׁ חָזָה שָׁאַל
אָמַר קוֹם חָלָה
יָדַע הָיָה אָמַר
גָּחַת קוֹם אָזַל
חָיָה מוֹת טָף
עָרַב בָּקַשׁ
בּוֹא בָּצַע
קוֹם הָיָה חָטָא
עָכַב תּוֹב תְּרֵי
נָחַת גָּחַת
קָרַב אֶחָד תּוֹב
שָׁלַח רָחַם שַׁדַּי

Trãsla. Chal.

Non videatis faciẽ meã: nisi quãdo frater vester fuerit vobiscũ. Dixitq; israel. Quare malefecistis mihi: vt nũciaretis viro si adhuc erat vobis frat. Et dixerũt. Interrogãs interrogauit nos vir p̃o gnatione nr̃a: dicẽs. Si adhuc pr̃ vr̃ viuit: si ẽ vobis alius frat: narraumusq; ei iuxta ordinẽ verboꝝ istorũ. numqđ scire poteramus qđ dicturus esset deducite fratrẽ vestrũ? Dixitq; iudas ad israel pr̃em suũ. Mitte puerũ mecũ: et surgamus & eamus: t viuemus t nõ moriemur: tã nos q; tu: familia q; nr̃a. Ego in meã fidem suscipio puerũ: de manu mea requres eũ. si nõ reduxero eũ tibi: t statuero eũ coram te: ero peccãs tibi oĩbus dieb⁹. Wih ni si morã fecissem in hoc: iam nũc reuersi fuisse mus vnab⁹ vicib⁹. Dixitq; israel pr̃ eor̃. Si sic necesse ẽ hoc facite: tollite de optimis tre in vasis vr̃is: t deferte viro munera: paululũ resine t modicũ mellis: storacis t terebinthi t amygdalaꝝ: t argẽtũ duplex tollite in manu vr̃a: t argẽtũ qđ redditũ ẽ i ore sacculoꝝ vr̃o rũ reducite in manu vr̃a: forte erroꝛe factũ fuit: frẽm quoq; vr̃m tollite: t surgite reuertimini ad virum. Et deus omnipotens det vobis misericordiam coram

Interp. cabr.

לֹא תֶחֱזוּן אַפַּי אֱלֹהֵיכֶם כַּד אֲחוּכֶן עִמְּכֶן וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְמָה אַבְאִישְׁתּוּן לִי לְחַוָּאָה
לְגַבְרָא הַצַּד בְּעַן לְכוֹן אַחָא וַאֲמָרוּ מֵישׁ אַל שַׁאִיל גַּבְרָא לָנָא וְלִילַד תַּנָא לְמֵימַר
הַעַד בְּעַן אֲבוּכֶן חַיִּים הֵאִית לְכוֹן אַחָא וְחַוֵּינָא לֵיהּ עַל מֵימַר הֲתְנַמֵּיָא הַאִילֵּן הַמְנַדַּע
הַנְחָא נַדְעִין אֲרֵי יֵימַר אַחֲתוּ אֵת אַחוּכֶן וַאֲמַר יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי שְׁלַח עִמִּי
וְנְקוּם וְנֵיזֵל וְנִחְיֵה וְלָא נְמוּת אַף אֲנַחְנָא אַף אַתְּ אַף טַפְלַנָא וַאֲנָא אֶתְעָרְבָנָא בֵּיהּ
מִן יְדִי תְּבַעֵינֵיהּ אִם לָא אֵיתִיתֵיהּ לָךְ וְאֶקֳמִיתֵיהּ קֳדָמָךְ וְאֶהֱוֵי חַטֵּי לָךְ כָּל יוֹמַיָּא
אִילּוֹלֵי פְּנִין דְּנָא עַתְעַלְּנָא אֲרֵי כְּעַן תְּרֵתֵין זִמְנִין וַאֲמַר לְהוֹן יִשְׂרָאֵל
אֲבוּהוֹן אִם כֵּן הוּא דָּא עִדְיְדוּ סְתוּ מִן מֻשְׁתָּח בְּאַרְעָא מַמְנִיתוֹן וְאַחֵתוּ לְגַבְרָא
תַּקְרוּבְתָּא זְעִיר מְחַף וּזְעִיר דְּבַשׁ שְׁעַף וּלְטוֹם בּוּטְנִין וְשִׁקְדִין וְכַסְפָּא עַל תַּרְתֵּין
סְיוּבוּ בִּידֵיתוֹן וְיָת כַּסְפָּא דְּאִיתְתָּב בְּפוּם מָעָנֵיתוֹן תְּתֵיבוּן בִּידֵיכוֹן דִּלְמָא שְׁלוּ אִתְּחָא
וְיָת אֲחוּכוֹן דְּיָרוּ וְקוּמוּ תּוּבוּ לְוָת גַּבְרָא וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לְכוֹן רַחֲמִין קֳדָם

Pritiua beb.	Tex. Heb. Geñ. Ca. xliij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina
	הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אֲחִיכֶם ׃	f& remittat g yobiſcũ f fratrem veſtrũ quẽ tenet in vinculis f & hunc m beniamin. n Ego autem o quaſi p orbatus q abſq; liberis ero. r Tulerunt ergo s viri t munera r & u pecuniã r duplicem ooooooooooooooo x & y beniamin. ooooooooo ooooooooooooo z deſcẽderũt q; in a egyptũ: b & ſteterũt c corã d ioſeph Quos c cũ e ille f vidiſſet & g beniamin h ſimul: ooooo i p̃cepit r diſpenſatori s domus ſue dicens. k Introduc r viros s domũ: a & occide b victimas: c & inſtrue cõuiuiũ: d q̃ hodie e mecũ f ſunt comeſturi g meridie. h Fecit k ille l quod ſibi fuerat imperatum: ooooo m & introduxit r viros n domũ. Ibiq; ooooooo ooooooo o exterriti ooooooooooo ooooooooo ooo ooooooooo p dixerunt mutuo. q Propter r pecuniam ooooooo s quã retulimus f prius g in ſaccis noſtris ooooooooo f introducti ſumus: h vt deuoluat ooooooooooooo i in nos calumniã: k & violenter ſubiiciat ooooooooo l ſeruituti & r nos f & s aſinos noſtros. Quãobrẽ i ipſis g foribus t accedẽtes r ad f diſpenſatorẽ u locuti ſunt. ooooooooooooooooo v Oramus f dñe vt audias nos. Iam w ante x deſcendimus: y vt emeremus z eſcas: a bus ẽptis b cũ c veniſſemus x ad d diuerſoriũ: e aperuimus b faccos nr̃os: f & inuenimus c pecuniã f in ore d faccorum: ooooooo g quã nũc eadem h põdere i reportauim? .Sed k m & l alid̃ n attulimus k m argẽtũ o vt emamus q̃ nobis neceſſaria ſũt. p Nõ ẽ in nr̃a cõſciẽtia: q quis r poſuerit	ἀνοῦ, καὶ ἀποστείλατε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα, et bẽiami. ego q̃dẽ .n. ſicut liberi orbat ſũ: καὶ τὸν Βενιαμίν. ἐγὼ μὲν γὰρ καθάπερ ἠτέκνωμαι, ἠτέ liberis orbat ſũ. accipiẽtes ãt viri dona iſta: et κνωμαι. λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα, καὶ τὸ argẽtũ duplex acceperũt in manib ſuis: et ἀργύριον διπλοῦν ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ bẽiami. et ſurgẽtes: deſcẽderũt in egyptũ. τὸν Βενιαμίν. καὶ ἀναστάντες, κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον. et ſteterũt corã ioſeph. vidit ãt ioſeph eos: καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἰωσήφ. εἶδε δὲ Ἰωσὴφ αὐτούς, et bẽiami fratrẽ ſuũ vterinũ. καὶ τὸν Βενιαμὶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον. et dixit ei q ſup domũ ſuã: introduc ho- καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, εἰσάγαγε τοὺς ἀν- mines in domũ: et occide victimas: et pa- θρώπους εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ σφάξον θύματα, καὶ ἑτοί ra. mecũ .n. comedẽt hoies panes μασον· μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἄρτους τὴν meridẽ. fecit ãt hõ: ſicut dixit ioſeph. μεσημβρίαν. ἐποίησε δὲ ὁ ἀνὴρ, καθὰ εἶπεν Ἰωσήφ. et introduxit hoſes in domũ ioſeph. vidẽ καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἄνδρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰωσήφ. ἰδόν tes ãt viri: q̃ introducti ſũt in domũ τες δὲ οἱ ἄνδρες, ὅτι εἰσηνέχθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ioſeph: dixerũt: ppt argẽtũ q̃ redditũ ẽ in Ἰωσήφ, εἶπαν, διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς faccis nr̃is prius: nos introducimur: μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχήν, ἡμεῖς εἰσαγόμεθα, τοῦ vt calũnietur nos: et imponat nobis: vt accipiat συκοφαντῆσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν, τοῦ λαβεῖν nos in ſeruos: et aſinos nr̃os. accẽdẽtes ἡμᾶς εἰς παῖδας, καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν. προσελθόντες ãt ad hoiem q̃ ſup domo ioſeph: δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ Ἰωσήφ, locuti ſũt ei in porta domꝰ: dicẽ- ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ οἴκου, λέγον tes: oramꝰ dñe: deſcẽdimꝰ pus emeτες, δεόμεθα κύριε, κατέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασ Ge. 43.a re eſcas. factũ ẽ ãt q̃ venimꝰ ad manẽ θαι βρώματα. ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤλθομεν εἰς τὸ κατα dñi: et aperuimꝰ faccos nr̃os: λῦσαι, καὶ ἠνοίξαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν, et hoc argẽtũ vniuſcuiuſq; in ſacco καὶ τόδε τὸ ἀργύριον ἑκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ eius. argẽtũ nr̃m in ſtatera reduxi- αὐτοῦ. τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστράφη mus nr̃is in manib nr̃is. et argẽtũ aliud μεν νῦν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν. καὶ ἀργύριον ἕτε attulimꝰ nobiſcũ: emere eſcas. ρον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν, ἀγοράσαι βρώματα. nõ ſcimꝰ q̃s inſecit οὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλεν οοοο

argẽtũ in saccos ꝟros. ait ãt il-
lis: ꝑpitꝰ vob: ne timeatis. deꝰ vr: et deꝰ
τοῖς, ἱλεως ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε. ὁ θεὸς ὑμῶν, καὶ ὁ θεὸς
patrũ vros dedit vob thesauros in
τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς
saccis vris: at argẽtũ vrm: ꝑbatũ
μαρσίπποις ὑμῶν, τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν, εὐδοκιμοῦν
habeo. et edurit ad eos symeõ: et at-
ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγε πρὸς αὐτοὺς τὸν συμεών, καὶ ἤνεγ
tulit aquã lauare pedes eoꝝ. et dedit pa-
κεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν. καὶ ἔδωκε χορ-
bula asinis eoꝝ. parauerũt ãt dona:
τάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν. ἡτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα,
donec intraret ioseph meridie. audiuerũt.n.
ἕως τοῦ εἰσελθεῖν ἰωσὴφ μεσημβρίας. ἤκουσαν γὰρ
q illic debet prãdere. igressꝰ ẽ ãt ioseph in domũ:
ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν. εἰσῆλθε δὲ ἰωσὴφ εἰς τὴν οἰκί-
et obtulerũt ei munera: q habebãt in
αν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ εἶχον ἐν ταῖς
manib suis in domũ. ꝛ adorauerũt cũ in
χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐ-
facie sup trã. ꝛinꝛogauit ãt eos: quõ
πὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. ἠρώτησε δὲ αὐτοὺς, πῶς
43.a habetis. et ait: si sanꝰ ẽ pr vr senі-
ἔχετε. καὶ εἶπεν, εἰ ὑγιαίνει ὁ πὴρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτε-
or: quẽ dixistis: adhuc viuit? Illi ãt dixerũt: sanꝰ ẽ seruꝰ tuꝰ
ρος, ὃν εἴπατε, ἔτι ζῇ; οἱ δὲ εἶπαν, ὑγιαίνει ὁ παῖς σου
pr nr: adhuc viuit. et ait: bũdictꝰ hõ ille
ὁ πὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
deo. et inclinãtes adorauerũt eũ. respici-
τῷ θεῷ. καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ. ἀναβλέ-
ens ãt oculis suis: vidit bẽiami fra-
ψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἶδεν βενιαμὶν τὸν ἀδελ-
trẽ suũ vterinũ. et ait: hic frater
φὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον. καὶ εἶπεν, οὗτος ὁ ἀδελφὸς
vr nunoz: quẽ dixistis ad me adducere? et ait:
ὑμῶν ὁ ιεώτερος, ὃν εἴπατε πρός με ἀγαγεῖν; καὶ εἶ-
deꝰ misereat tu fili. turbatꝰ ẽ ãt ioseph. re-
πεν, ὁ θεὸς ἐλεήσαι σε τέκνον. ἐταράχθη δὲ ἰωσὴφ. συ
uolutaꝰ fuit .n. viscera eius sup fratre suo.
νεστράφετο γὰρ τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
et ꝙsiuit flere. igressus ãt in cubiculũ suũ:
καὶ ἐζήτει κλαῦσαι. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ,
G fleuit. et lauãs factẽ: egressus: cõ
ἔκλαυσεν. καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον, ἐξελθὼν, ἐνε-
43.c ifra. tinuit se. et ait: apponite panes. ꝛ appo-
4.5.a. κρατεύσατο. καὶ εἶπεν, παράθετε ἄρτους. καὶ παρέ-
fuerũt ei soli: et ipsi ꝙ seipos: et egy
θηκαν αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτούς, καὶ τοῖς αἰγυ
ptijs: simul vescẽtib cũ eo ꝙ seipos: nõ.n.
πτίοις, τοῖς συνεσθίουσιν μετ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτούς, οὐ γὰρ
poterãt egyptij simꝰ comedere cũ hebreis
ἐδύναντο οἱ αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν ἑβραίων

ꝰcam'in marsupiis nr̃is. ª At ille respondit. ᵇ Pax ᶜvobiscum: ᵈnolite ᵉtime-re. ᶠDeus vester ᵍ & deus ʰpatris vestri ⁱdedit ᵏvo-bis ˡthesauros ᵐ in saccis vestris. Nã ⁿpecuniã quã dedistis ᵖmihi probatam ego habeo. ᑫ Eduxitq; ʳad eos ˢsymeon. ᵗ Et introductis ᵘ domum ᵛattulit ʷaquã: ˣ& lauerũt ʸpedes suos: ᶻdedit q; ᵃpabulũ ᵇasinis eorũ. Illi vero ᶜparabant ᵈmunera: ᵉdonec ᶠingre-derẽtur ᵍioseph ʰmeridie ⁱ Audierãt ʲeũ: ᵏ q ˡibi ᵐcomesturi ẽnt ⁿpanẽ. ᵒ Igi-tur ingressus ᵖioseph ᑫdomũ suã: ʳobtulerũt q; ˢ ei ᵗmũera tenẽtes ᵘin manibus suis: ˣ & adorauerũt ꝓni ʸin terrã. ᶻ At ille cle-mẽter ᵃrefalutatis ᵇeis ᶜin terrogauit eos ᵈdicẽs. ᵉ Sa-nus ne est ᶠpr vr ᵍsenex: ʰde quo ⁱdixeratis mihi. ʲ Adhuc ᵏviuit? ˡ Qui rñ-derũt. ᵐ Sospes est ⁿseruus tuus ᵒpr nr. ᵖ Adhuc ᑫvi-uit. ʳ Et incuruati ˢadora-uerunt eũ. ᵗ Attollẽs ãt ioseph ᵘoculos ᵛvidit ʷbe-iamin ˣfrem suũ vterinũ ʸ & ait. ᶻ Ise est ᵃfrater vr ᵇpuulus: ᶜde quo ᵈdixera-tis ᵉmihi? ᶠ Et rursũ. ᵍ De-us ʰiquit ⁱ misereatur tui ʲfili mi. ᵏ Festinauitq; ˡ ido-mũ: ᵐ q ⁿ cõmota fuerãt ᵒvisceraeius ᵖsup ᑫfre suo: ʳ & erũpebãt lachryme: ˢ & itroiẽs ᵗcubiculũ ᵘ fle-uit. ᵛ Rursũq; lota ʷfacie ˣe-gressus: ʸcõtinuit se: ᶻ & a-it. ᵃ Ponite ᵇpanes. Qui-bus ᶜappositis ᵈseorsũ ioseph: ᵉ & ᶠseorsũ ᵍ fribus: ʰegyptijs quoq; ⁱqui ve-scebãtur ʲsiꝰ ᵏseorsũ. ˡ Illi citũ est ᵐenim ⁿegyptijs ᵒ comedere ᵖcũ ᑫ hebreis

Pãtina chal.	Tex.Heb. Gen. Ca.xliij.
ᵒשָׁלֹם	כַּסְפֵּנוּ בְּאָמְתְּחֹתֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם
ᵖיָרֵא	לָכֶם אַל תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי
ᵍטָמַן	אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מַטְמוֹן ׃׃׃׃׃׃׃
ʳבּוֹא	וְכַסְפֵּיכֶם בָּא אֵלָי
ˢיָצָא בּוֹא	וַיּוֹצֵא אֲלֵיהֶם אֶת שִׁמְעוֹן וַיָּבֵא
	הָאִישׁ אֶת הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה וַיִּתֵּן
ᵗנָתַן רָחַץ	מַיִם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן
ᵘסָפָא נוּן	מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם׃ וַיְמַהֲרוּ אֶת ׃׃׃
	הַמִּנְחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף בַּצָּהֳרָיִם ׃׃
ᵛאָכַל טָא	כִּי שָׁמְעוּ כִּי שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃ וַיָּבֵא
	יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת הַמִּנְחָה
ʷשָׁחָה	אֲשֶׁר בְּיָדָם הַבַּיְתָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ ׃
ˣשָׁאַל	לוֹ לָאָרְצָה׃ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם
ʸשָׁלַם	וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזָּקֵן ׃׃
ᶻחָיָה אָמַר	אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ חָי׃ וַיֹּאמְרוּ
	שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי
ᵃקָדַד נָשָׁא רָאָה	וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא ׃
	אֶת בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ וַיֹּאמֶר ׃
	הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם
חָנַן	אֵלָי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְחָנְךָ בְּנִי׃ ׃׃
ᵇמָהַר בָּמַר	וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל
ᶜבָּכָה בּוֹא	אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה
רָחַץ בָּנָה	וַיִּבְךְּ שָׁמָּה׃ וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא ׃׃׃
ᵈאָפַק שׂוּם	וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לֶחֶם׃ וַיָּשִׂימוּ
ᵉבָּדַד	לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרִים
ᶠיָכַל	הָאֹכְלִים אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן
	הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת הָעִבְרִים ׃׃׃

Translа. Chal.

argentũ nr̃m in saccis nr̃is. Dixitq; eis. Par vobis: nolite timere. Deus vester ꝛ deus patris vestri dedit vobis thesaurũ in saccis vr̃is. Argentuꝫ vestrũ venit ad me: ꝛ edurit ad eos symeon. ꝛ introduxit vir hoies in domũ ioseph: ꝛ dedit aquã ꝛ lauerũt pedes suos: et dedit pabulũ asinis suis. Et parauerũt munera an teq̃ veniret ioseph ad prandiũ: quia audierant q̃ ibi comesturi erant panem. Et ingressus est ioseph in do mum: ꝛ obtulerũt ei munera q̃ erant in manibus eoꝝ in domo. Et adorauerũt eum ꝓni in terrã. Et salu-tauit eos. Et ait. nunqd est par patri vestro seni queꝫ dixistis? nũquid adhuc viuit? Et dixerunt. Par est seruo tuo patri nostro: adhuc viuit: ꝛ incuruati sunt: et adorauerũt: ꝛ leuauit oculos suos: ꝛ vidit beniamin fratrẽ suũ filium matris sue. et ait. Est hic frater ve ster minimꝰ quẽ dixistis mihi. ꝛ ait. Deꝰ misereatur tui fili mi. Et festinauit ioseph ꝛ ingressus est in cena culum cubiculi sui: ꝛ volebat flere: et fleuit. ibi: quia cõmota fuerant viscera eius sup fratrem suũ. Et la-uit faciem suam: ꝛ egressus est: ꝛ confortatus est. ꝛ di xit. Ponite panem. Et posuerũt ei seorsum: ꝛ egyptijs qui comedebant cum eo seorsum. non enim poterant egyptij comedere cum hebreis:

Pãtina chal.	Interp.chal.
ᵃדָחַל	כַּסְפַּנָא דִּטְעַנְתְּנָא ׃ וְאָמַר שָׁלֵם לְכוֹן לָא תִדְחֲלוּן אֱלָהֲכוֹן וְאֱלָהָא דַּאֲבוּכוֹן יְהַב לְכוֹן
ᵇנָכַל עוֹל	סִימָא דְּטַעֲנִיכוֹן כַּסְפֵּיכוֹן אֲתָא לְוָתִי ׃ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן יָת שִׁמְעוֹן ׃ וְאַיְתִיל וְגָבָא יָת
ᶜסָתָא תֶּבֶן	גוּבְרַיָּא לְבֵית יוֹסֵף וְיָהַב מַיָּא ׃ וְאַסְחוּ רַגְלֵיהוֹן וְיָהַב כְּסָתָא לְחַמְרֵיהוֹן ׃ וְאַתְקִינוּ יָת
ᵈכָּרַב עוֹל שָׁרָא	תְּקָרוּבְתָּא עַד דְּעַל יוֹסֵף בְּשִׁירְתָּא אֲרֵי שְׁמָעוּ אֲרֵי תַּמָּן אֵכְלִין לַחְמָא ׃ וְעַל יוֹסֵף ׃׃
ᵉעוֹל סַנְדּ	לְבַיְתָא וְאַיְתִילוּ לֵיהּ יָת תְּקָרוּבְתָּא דִּי בִידֵיהוֹן לְבַיְתָא וּסְגִידוּ לֵיהּ עַל אַרְעָא ׃ וְאוֹשְׁאֵיל
ᶠשׁוּב קוּם	לְהוֹן לְשָׁלָם וַאֲמַר הַשְׁלָם לְאֲבוּכוֹן סָבָא דַּאֲמַרְתּוּן הַעַד כְּעַן הוּא קַיָּם ׃ וַאֲמָרוּ שְׁלָם
	לְעַבְדָּךְ לְאָבוּנָא עַד כְּעַן קַיָּם וּכְרָעוּ וּסְגִידוּ ׃ וּפְרַקְ עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת בִּנְיָמִין אֲחוּהִי בַּר
ᵍרָחַם בַּר	אִמֵּיהּ ׃ וַאֲמַר הֲדֵין אֲחוּכוֹן זְעִירָא דַּאֲמַרְתּוּן לִי ׃ וַאֲמַר מִן קֳדָם יְיָ יִתְרַחֵם עֲלָךְ בְּרִי ׃׃
ʰאָתָא גָּלַל בָּכָה	וְאוֹחִי יוֹסֵף אֲרֵי אִתְגְּוֹלָלוּ רַחֲמוֹהִי עַל אֲחוּהִי וּבָעָא לְמִבְכֵּי וְעָל לְאִידוֹן בֵּית ׃׃
ʲעוֹל שָׁכַב בָּכָה	מְשִׁכְבָּא וּבְכָא תַּמָּן ׃ וְאַסְחִי אַפּוֹהִי וּנְפַק ׃ וְאִתְחַסַּן וַאֲמַר שַׁוּוֹ לַחְמָא ׃ וְשַׁוִּיאוּ לֵיהּ
ᵏסָתָא תֶּבֶן שָׁוָה	בַּלְחוֹדוֹהִי וְלְהוֹן בַּלְחוֹדֵיהוֹן וְלִמְצְרָאֵי דְּאָכְלִין עִמֵּיהּ בַּלְחוֹדֵיהוֹן ׃ אֲרֵי לָא יָכְלִין
ˡאָכַל	מִצְרָאֵי לְמֵיכַל עִם עִבְרָאֵי ׃׃׃׃׃׃׃

Pritiua heb. | Tex. Heb. | Ge. | Ca. xliiij.

לֶחֶם כִּי תוֹעֵבָה הוּא לְמִצְרַיִם׃ תַּעַב
וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו הַבְּכֹר כִּבְכֹרָתוֹ
וְהַצָּעִיר כְּצְעִרָתוֹ וַיִּתְמְהוּ צָעַר תָּמַהּ
הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ׃ וַיֵּשְׁא
מַשְׂאֹת מֵאֵת פְּנֵי אֲלֵהֶם וַתֵּרֶב נָשָׂא רָבָה
מַשְׂאֵת בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת כֻּלָּם חָמֵשׁ
יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ׃ שָׁתָה שָׁכַר

Cap. xliiij.

וַיְצַו אֶת אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ לֵאמֹר צָוָה
מַלֵּא אֶת אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל
כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים כֶּסֶף נָשָׂא שׂוּם
אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃ וְאֶת גְּבִיעִי
גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אַמְתַּחַת גָּבַע שׂוּם פֶּה
הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר עָשָׂה
יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר׃ הַבֹּקֶר אוֹר
וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם׃
הֵם יָצְאוּ אֶת הָעִיר לֹא הַרְחִיקוּ רָחַק
וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ קוּם
רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם נָשַׂג
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם רָעָה רָעַע
תַּחַת טוֹבָה׃ הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה שָׁתָה
אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ
הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ רָעַע עָשָׂה
וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת הַדְּבָרִים דִּבֵּר
הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לָמָּה יְדַבֵּר אָמַר
אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלִילָה חָלַל
לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה׃ הֵן
כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאנוּ בְּפִי אַמְתְּחֹתֵינוּ פֶּה

Pritiua chal. | Transla. Chal.

סַחַר רַבָּא panem: quontã pecus quod egryptij colunt hebrei comedunt. Et discubuerunt coră eo: maior iuxta maiorem tatem suã: ꝛ minor iuxta minoritatẽ suã. et admirati sunt viri adinuicẽ. Et date sunt eis portiones a facie eius: ꝛ maior fuit portio beniamin quicupliciter portionibus eim. Et biberunt ꝛ inebriati sunt cuz eo.

שַׁוִּי הֲוָה Qui Accepit autem dispensatori domus Cap. 44.
מָנָה אֲמַר מָלֵא sue: dicens. Imple saccos virorum frumẽto quã
מַעַן שַׁוִּי tum possunt portare. ꝛ pone argentũ vniuscuiusq; in
פָּתַם קָרֵי רַחֵק ore sacci sui. Calicem aũt meũ argenteũ pones in ore
דְּבַק אֲמַר sacci minoris: ꝛ argentũ emptionis sue. Fecitq; iuxta
שְׁלַם בִּישׁ טוֹב verbũ ioseph quod locutus fuerat. Ortoq; mane viri
שְׁתָה רַבָּא בָּרַם dimissi sunt ipsi ꝛ asini sui. Illi egressi sunt de ciuita-
בִּישׁ אֶל מָלַל te: non longe abierant. Et ioseph dixit dispensatori
רַבָּא חוּס עֲבַד domus sue. Surge sequere post viros: et apprehen-
שָׁבַח des eos: et dices eis. Quare reddidistis malum pro
bono? Nonne hic calix erat quo bibebat dns meus?
Et ipse querens quesiuit eum: malã rem fecistis. Ap
prehendit q; eos ꝛ locutus est cum eis verba hec: et
dixerunt ei. Quare loquitur dominus noster ta-
lia verba? absit a seruis tuis facere hanc rem. Ecce
argentum quod inuenimus in ore saccorum nostror
ꝯ ꝯꝯꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

reduximus ad te de terra chanaã: quõ furare= ἀπεσρέψαμεν πρός σε ἐκ γῆς χαναάν, πῶς ἂν κλέψαι
mur de domo dñi tui argẽtũ aut aurũ? μεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ χρυσίον;
apd quẽ inuẽt⁹ fuerit scyph⁹ seruor tuor: moria= παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ ὁ κόνδυ τῶν παίδων σου, ἀποθνήσκέ
tur. et nos ãt crimus dño nro seruí. ille τω. καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα τῷ κυρίῳ ἡμῶν παῖδες. ὁ
ãt dixit: et nũc sicũt dicitis: sic erit. apd quẽ δὲ εἶπεν, καὶ νῦν ὡς λέγετε, οὕτως ἔσαι. παρ' ᾧ ἂν
inuẽt⁹ fuerit scyph⁹: erit mi⁹ seru⁹: vos ãt eritis mũ= εὑρεθῇ ὁ κόνδυ, ἔσαι μού παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε κα=
di. et festinauer̃t: t deposuer̃t vnusq̃sq; sac= θαροί. καὶ ἔσπευσαν, καὶ καθεῖλαν ἕκαστος τὸν μάρσιπ
cũ suũ sup trã: t aperuit vnusq̃sq; sac= πον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤνοιξεν ἕκαστος τὸν μάρσιπ
cũ suũ. scrutat⁹ ẽãt a seniore inci= πον αὐτοῦ. ἠρεύνησε δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρ
piẽs: donec venit ad iuniorẽ. et inuenit scy= ξάμενος, ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεώτερον. καὶ ηὗρε τὸ κόν
phũ in sacco beniamĩ. At illi scissis ves= δυ ἐν τῷ μαρσίππῳ τοῦ Βενιαμίν. καὶ διέρρηξαν
timẽta sua: et iposuer̃t vnusq̃sq; sac= τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπέθηκαν ἕκαστος τὸν μάρσιπ
cũ suũ sup asinũ suũ: t reuersi sũt in πον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ; καὶ ἀπεστράφησαν εἰς
ciuitatẽ. ingressus ẽãt iudas et frẽs eius τὴν πόλιν. εἰσῆλθε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
ad ioseph: adhuc illo exãte illic. et ceciderũt co= πρὸς Ἰωσήφ, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ. καὶ ἔπεσαν ἐναν
rã illo sup trã. dixit ãt illis ioseph: τίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ,
qd rẽ hãc fecistis: nõ scitis: q̃ τί τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐποιήσατε; οὐκ οἴδατε, ὅτι
augurio augurabit hõ: ẽgis ego: dixit ãt οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται ὁ ἄνθρωπος, οἷος ἐγώ; εἶπε δὲ
iudas: qd rndebim⁹ dño: aut qd loque= Ἰούδας, τί ἀντεροῦμεν τῷ κυρίῳ, ἢ τί λαλήσω ἢ
mur: aut qd iustificabimur. at de⁹ inuenit iniqtatẽ μεν, ἢ τί δικαιωθῶμεν. ὁ δὲ θεὸς ηὗρεν τὴν ἀδικίαν
seruor tuor. ecce sum⁹ seruí dño no= τῶν παίδων σου. ἰδοὺ ἐσμὲν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡ=
stro: et nos: et apd quẽ inuẽt⁹ ẽ scyph⁹. dixit ãt μῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη ὁ κόνδυ. εἶπε δὲ
ioseph: ne mihi sit facere verbũ istud. Ἰωσήφ, μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὁ
homo apd quẽ inuẽt⁹ ẽ scyph⁹: ille erit mi⁹ ἄνθρωπος παρ' ᾧ εὑρέθη τὸ κόνδυ, αὐτὸς ἔσαι μου
seruus. vos ãt ascendite cũ salute ad παῖς. ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν
patrem vrm. appropiquãs ãt ei iudas dixit: πατέρα ὑμῶν. ἐγγίσας δὲ αὐτῷ Ἰούδας εἶπεν,
dñe: loquatur ὁ δέομαι κύριε, λαλησάτω

Trãsla. B. Hiero.

reportauimus ad te de terra chanaan. Et quõ cõsequẽs est: vt furati simus de domo dñi tui aurũ vel argẽtũ. Apd quẽcũq; fuerit iuẽtũ ser uorũ tuorũ qd q̃ris: mo riatur: & nos erimus seruí dñi nr̃i. Qui dixit eis. Fiat iuxta vestrã sẽtẽ tiã: Apud quẽcũq; fue rit iuẽtũ: ipse sit seruus meus: vos ãt eritis in oxii. Itaq; festinato de ponentes in terrã sac cos aperuerunt singuli. Quos scrutatus incipiens a maiore vsq; ad minimũ: inuenit cyphum in sacco benia min. At illi scissis vestibus oneratisq; rursum asinis reuersi sunt in oppidũ. primusq; iudas cũ fratribus ingressus est ad Ioseph. Necdũ ei de loco abierat. Oẽsq; ante eũ piter in terrã corruerunt. Quibus ille ait. Cur sic agere voluistis. An ignoratis q̃ non sit similis mei in augurãdi sciẽtia? Cui Iudas. quid rndebimus inqt dño meo: vel qd loq̃mur: aut iuste poterimus ob tẽdere. Deus inuenit iniquitatẽ seruorũ tuorũ. En oẽs serui sum⁹ dñi mei: & nos: & apd quẽ inuẽtus est cyphus. Respondit ioseph. Absit a me: vt sic agam. Qui furatus ẽ cyphũ: ipse sit seruus meus: vos ãt eritis in xii. Itaq; festinato deponentes in terrã sac cos aperuerunt singuli. Quos scrutatus incipiens a maiore vsq; ad minimũ: inuenit cyphum in sacco benia min. At illi scissis vestibus oneratisq; rursum asinis reuersi sunt in oppidũ. primusq; iudas cũ fratribus ingressus est ad Ioseph. Necdũ ei de loco abierat. Oẽsq; ante eũ piter in terrã corruerunt. Quibus ille ait. Cur sic agere voluistis. An ignoratis q̃ non sit similis mei in augurãdi sciẽtia? Cui Iudas. quid rndebimus inqt dño meo: vel qd loq̃mur: aut iuste poterimus ob tẽdere. Deus inuenit iniquitatẽ seruorũ tuorũ. En oẽs serui sum⁹ dñi mei: & nos: & apd quẽ inuẽtus est cyphus. Respondit ioseph. Absit a me: vt sic agam. Qui furatus ẽ cyphũ: ipse sit seruus meus: vos ãt eritis innoxii. Et festinauerũt & deposuerũt vnusq̃sq; saccum suũ in terra: & aperuit vnusq̃sq; saccũ suũ. Et scrutat⁹ est: in maiore incepit: & in minore pfecit: et inuẽtus est scyphus in sacco benia min. Et scissa sunt vestimẽta sua: & onerauerũt vnusquisq; asinum suũ: & reuersi sunt in ciuitatẽ. Et ingressus est iudas & frẽs eius in domũ ioseph: et ipse adhuc erat ibi. Et corruerũt cor̃ eo in terrã. Dixitq; eis ioseph. Quid est hoc qđ fecistis? Nescie batis q̃ inuestigãs inuestigaret vir sicut ego. Dixitq; iudas. Quid dicem⁹ dño meo: qđ loq̃mur: aut quo iusti ficabimur. Ab facie enĩ dei iuentũ est pcm fuor tuorũ. Ecce sum⁹ serui dño meo: tã nos q̃ ille in cui⁹ manu inuẽtus est scyphus. Et ait absit a me hoc facere. Vir in cui⁹ manu inuẽtus est scyphus erit mihi seru⁹: vos autẽ ascendite in pace ad patrẽ vestrũ: & accessit ad eum iudas: & ait. Obsecro dñe mi: vt loq̃tur nunc

Ter. Heb. Geſi. Ca. xliiii. Pritiua. heb.

שוב	הֲשִׁיבֹנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ	
גנב	נִגְנֹב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב׃	
מצא מות	אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וָמֵת	
היה	וְגַם אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לַאדֹנִי לַעֲבָדִים׃	
	וַיֹּאמֶר גַּם עַתָּה כִּדְבָרֵיכֶם כֵּן הוּא	
	אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ יִהְיֶה לִי עָבֶד	
נקה מהר ירד	וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּם׃ וַיְמַהֲרוּ וַיּוֹרִדוּ	
פתח	אִישׁ אֶת אַמְתַּחְתּוֹ אַרְצָה וַיִּפְתְּחוּ	
חפש	אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל	
חלל מצא נבע	הַחֵל וּבַקָּטֹן כָּלָה וַיִּמָּצֵא הַגָּבִיעַ	
קרע	בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן׃ וַיִּקְרְעוּ שִׂמְלֹתָם	
עמס שוב	וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל חֲמֹרוֹ וַיָּשֻׁבוּ	
בוא	הָעִירָה׃ וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה	
נפל	יוֹסֵף עוֹדֶנּוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו	
פנה	אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מֶה	
עשה	הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא	
	יְדַעְתֶּם כִּי נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר	
כמו אמר	כָּמֹנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה נֹּאמַר	
דבר צדק	לַאדֹנִי מַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק	
	הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹן עֲבָדֶיךָ	
	הִנֵּנוּ עֲבָדִים לַאדֹנִי גַּם אֲנַחְנוּ	
	גַּם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ׃	
חלל עשה	וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִי מֵעֲשׂוֹת זֹאת	
היה עלה	הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ	
שלם נגש	הוּא יִהְיֶה לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ	
	לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם׃ וַיִּגַּשׁ אֵלָיו	
	יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר נָא	

Trãsla. Chal.

retulimus ad te de terra chanaã: quõ ergo furati esse mus de domo dñi tui vasa argentea aut vasa aurea: apd quẽcũq; de seruis tuis fuerit inuẽtus scyph⁹: mo riatur: nos quoq; erim⁹ seruí dño nro. Et dixit. Etiaz nũc iuxta sermões vros ita est: apud quẽcũq; fuerit in uent⁹: erit mihi seru⁹: vos ãt eritis innoxii. Et festi nauerũt & deposuerũt vnusq̃sq; saccum suũ in terra: & aperuit vnusq̃sq; saccũ suũ. Et scrutat⁹ est: in maiore incepit: & in minore pfecit: et inuẽtus est scyphus in sacco benia min. Et scissa sunt vestimẽta sua: & onerauerũt vnusquisq; asinum suũ: & reuersi sunt in ciuitatẽ. Et ingressus est iudas & frẽs eius in domũ ioseph: et ipse adhuc erat ibi. Et corruerũt cor̃ eo in terrã. Dixitq; eis ioseph. Quid est hoc qđ fecistis? Nescieba tis q̃ inuestigãs inuestigaret vir sicut ego. Dixitq; iu das. Quid dicem⁹ dño meo: qđ loq̃mur: aut quo iusti ficabimur. Ab facie enĩ dei iuentũ est pcm fuor tuorũ. Ecce sum⁹ serui dño meo: tã nos q̃ ille in cui⁹ manu inuẽtus est scyphus. Et ait absit a me hoc facere. Vir in cui⁹ manu inuẽtus est scyphus erit mihi seru⁹: vos autẽ ascendite in pace ad patrẽ vestrũ: & accessit ad eum iudas: & ait. Obsecro dñe mi: vt loq̃tur nunc

Pritiua chal.

תוב נגב רבב	
שכח מות היה	
היה זכה	
אבא נחת רבב	
שר אצא רמה	
תוב כרה עול	
אמר רבב טלל	
זכה שכח	
חוס עבד יהוה	
נסק	

Interp̃. chal.

אַתֵּינָא לְיַתָּר מַאֲרְעָא דִּכְנָעַן וְאֵכְדֵּין נְגִנּוֹב מִבֵּית רִבּוּתָךְ מָאנִין דְּכַסַף אוֹ מָאנִין
דְּדַהֲבָא׃ דְּיִשְׁתְּכַח עִמְּהּ מֵעַבְדָּךְ יְמוּת וְאַף אַנַחְנָא נְהֵי לְרִבּוֹנִי לְעַבְדִין׃ וַאֲמַר אַף כְּעַן
כְּפִתְגָמֵיכוֹן כֵּן הוּא דְּיִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ יְהֵא לִי עַבְדָּא וְאַתּוּן תְּהוֹן זַכָּאִין׃ וְאָחֲתוּ
וְאַחֵיתוּ גְּבַר מַוְעֲנֵיהּ לְאַרְעָא וּפְתַחוּ גְּבַר כּוֹעֲנֵיהּ׃ וּבְלַשׁ רַבָּא שָׁרֵי וּבְזָעֵיר שְׁצִי
וְאִשְׁתְּכַח גָּבִיעָא דְּכַסְפָּא בְּטוֹעֲנֵי בִנְיָמִין׃ וּבְלָעוּ לְבוּשֵׁי יְהוֹן וּרְמוּ גְּבַר עַל חֲמָרֵיהּ וְתָבוּ
לְקִרְתָּא׃ וְעַל יְהוּדָה וַאֲחוֹהִי לְבֵית יוֹסֵף וְהוּא עַד כְּעוֹתָמָן וּגְלָלוּ קֳדָמוֹהִי עַל אַרְעָא׃
וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף מַה עוֹבָדָא הָדָא דְּעֲבַדְתּוּן הֲלָא יְדַעְתּוּן אֲרֵי גְּבַר כְּוָתִי יְנַחֵשׁ
דְּכוּתִי׃ וַאֲמַר יְהוּדָה מַה נְּאֵמַר לְרִבּוֹנָא מַה נְּמַלֵּיל וּמַה נְּזַכֵּי וּמִן קֳדָם יְיָ אַשְׁתְּכַח
חוֹבָא דְּעַבְדָּךְ הָא אֲנַחְנָא עַבְדִּין לְרִבּוֹנִי אַף אֲנַחְנָא אַף דְּיִשְׁתְּכַח כַּסְּיָא בִּידֵיהּ׃ וַאֲמַר
חַס לִי מִלְּמֶעְבַּד דָּא גַּבְרָא דְּאִשְׁתְּכַח כַּסְּיָא בִּידֵיהּ הוּא יְהֵא לִי עַבְדָּא וְאַתּוּן סְקוּ
לְשְׁלָם לְוָת אֲבוּכוֹן׃ וּקְרִיב לְוָתֵיהּ יְהוּדָה וַאֲמַר בְּבָעוּ רִבּוֹנִי יְמַלֵּיל כְּעַן

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Seſ. | Ca. xliiii.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Seſ.	Ca. xliiii.
	עַבְדְּךָ דַּבָּר נַּעַר אֲדֹנִי וְאַל יִחַר	m	tur m ſeruus tuus n verbū
חָרָה	אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה׃	o	i auribus tuis: q & ne r ira
	אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת עֲבָדָיו לֵאמֹר	q	ſcaris t famulo tuo t Tu es
	הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח וְנֹאמַר אֶל	r	ei poſt t pharaonem ꝯ
	אֲדֹנִי יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד	s	dñs meus. a Interroga=
	זְקֵנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר	t	ſti prius c ſeruos tuos: ꝯ
שְׁאֵרוֹ יָתֵר	הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ׃	u	c habetis g patrē aut t fra=
בָּדַד	וַתֹּאמֶר אֶל עֲבָדֶיךָ הוֹרִדֵהוּ אֵלָי	v	trem! k & nos rñdimus ti
יָרַד	וְאָשִׂימָה עֵינַי עָלָיו׃ וַנֹּאמֶר אֶל	w	bi m dño meo. n Eſt o nobiſ
שׂוּם	אֲדֹנִי לֹא יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת	x	p pater q ſenex: r & puer ꝯ
יָכַל	אָבִיו וְעָזַב אֶת אָבִיו וָמֵת׃ וַתֹּאמֶר	y	t puulus q ín n ſenectute il
	אֶל עֲבָדֶיךָ אִם לֹא יֵרַד אֲחִיכֶם	z	lius natus eſt: u cuius vte=
	הַקָּטָן אִתָּכֶם לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת	aa	rinus u fr eſt mortuus: r &
יָסַף רָאָה	פָּנָי׃ וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל עַבְדְּךָ אָבִי	bb	s ipſum n ſolū t habet b ma=
פָּנֶה הֵרֵה עָלָה	וַנְּנַגֵּד לוֹ אֶת דִּבְרֵי אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר	cc	ter ſua: c pf vero tenere
	אֲבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל׃	dd	d diligit eū. e Dixiſtiq g f=
שׁוּב	וַנֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם יֵשׁ	ee	uis tuis. h Adducite eū i ad
יָכַל יָרַד	אָחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי לֹא	ff	me: k & ponā i oculos me=
	נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ	gg	os m ſup illum. n Suggeſti
	הַקָּטָן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ	hh	mus tibi p dño meo: q nō
אָמַר	אֲבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי	ii	r pt s puer r relinq re r patrē
	שְׁנַיִם יָלְדָה לִי אִשְׁתִּי וַיֵּצֵא	kk	ſuū. t Si ei illū u dimiſerit:
	הָאֶחָד מֵאִתִּי וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרַף	ll	b morietur c Et dixiſti c ſer
	וְלֹא רְאִיתִיו עַד הֵנָּה׃ וְלָקַחְתֶּם	mm	uis tuis. f Niſi b venerit i fra
	גַּם אֶת זֶה מֵעִם פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן	nn	ter veſter k minimus l vo=
אָסוֹן	וְהוֹרַדְתֶּם אֶת שֵׂיבָתִי בְּרָעָה	oo	biſcū: m nō o videbitis n am
יָרַד שׁוּב רֹעַ	שְׁאֹלָה׃ וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל עַבְדְּךָ	pp	plius p faciē meā. r Cū er=
בּוֹא		qq	go q aſcēdiſſemus r ad s fa=
		rr	mulū tuū t patrē noſtrū:
		ss	r narrauimus s ei oīa b q lo
		tt	cutus ē c dominus meus.
		uu	d Et dixit e pr noſter. f E
		vv	uertimi & g emite h nobis
		ww	i parum k tritici. Cui l dixi
		xx	mus. m nō n poſſumus o ire
		yy	p Si fr nr q minimus deſcē
		zz	derit nobiſcū " pficiſce=
		aaa	mur ſil': r alioquī s illo t ab
		bbb	ſente t nō u audemus v vide
		ccc	re b facie c viri. d At ille rñ=
		ddd	dit. m Vos " ſcitis o q ꝯ
		eee	ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ
		fff	p duos q genuerit r mihi ꝯ
		ggg	s vxor mea. t Egreſſus eſt
		hhh	" vnus: r & dixiſtis: beſtia
		iii	b deuorauit eū: ꝯꝯꝯꝯ
		jjj	c & c hucuſq c nō p cōparet
		kkk	q Si tuleritis ꝯꝯꝯꝯ: ꝯ
		lll	r & s iſtum: " & o aliquid " ei
		mmm	ín via contigerit. ꝯꝯ
		nnn	p deducetis r canos meos
		ooo	q cum merore ꝯꝯ
		ppp	t ad ſferos. " Igitur r ſi tra
		qqq	uero r ad s ſeruum tuum

Trāſla. B. Hiero.

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ſeruus tuus ℞ba coꝝ te: et ne traſcaris
ὁ παῖς σου ῥήματα ἐναντίον σου, καὶ μὴ θυμωθῇς τῷ
ſeruo tuo: q tu es poſt pharaonē dñe. tu inꝛrogaſti
παιδί σου, ὅτι σὺ εἶ μετὰ φαραὼ κέ· σὺ ἠρώτησας
ſeruos tuos: dicēs: ſi habetis pfm: aut frēm.
τοὺς παῖδάς σου, λέγων, εἰ ἔχετε πρα, ἢ ἀδελφόν.
et dixim⁹ dño: eſt nob pf ſenior: et
καὶ εἴπαμεν τῷ κῷ, ἔστιν ἡμῖν πρεσβύτερος, καὶ
puer ſenectutis iunior illi: et frat eius
παιδίον γήρους νεώτερον αὐτῷ, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀ
mortu⁹ ē: ipe ãt ſolus relictus ē mſi ſue: at
πέθανεν, αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μρὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ
pf eū dilexit. dixiſti ãt ſeruis tuis: ad=
πρὸ αὐτὸν ἠγάπησεν. εἶπας δὲ τοῖς παισί σου, κα=
ducite eū ad me: et curā habebo illius. et
ταγάγετε αὐτὸν πρός με, καὶ ἐπιμελοῦμαι αὐτοῦ. καὶ
dirim⁹ dño meo. nō poterit puer relin=
εἴπαμεν τῷ κῷ μου· οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον κατα=
quere pfm ſuū: ſi ãt relinq̄rit pfm: mo=
λιπεῖν τὸν πρα αὐτοῦ, ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν πρα, ἀπο=
rietur. tu ãt dixiſti ſeruis tuis: ſi nō deſcē
θανεῖται. σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισί σου, ἐὰν μὴ κατα
derit frater vf iunior vobiſcū: nō adijcie= Ⓑ.43.a
βῇ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν, οὐ προσθήσε
tis videre faciē meā. factū ē ãt qū aſcēdim⁹ Ⓔ
τε ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἀνέβημεν
ad ſeruū tuū pfm nſm: nūciauim⁹ ei
πρὸς τὸν παῖδά σου πρᾶς ἡμῶν, ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ
verba dñi nſi. dixit ãt pf noſter: ite
τὰ ῥήματα τοῦ κυ ἡμῶν. εἶπε δὲ ὁ πρ ἡμῶν, βαδίσατε
rurſū: emite nobis paucas eſcas. nos ãt di=
πάλιν, ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα· ἡμεῖς δὲ εἰ=
ximus: nō poteri⁹ deſcēdere. ſi ſi ꝺdē fra= Ⓑ.43.d
παμεν, οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι· ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελ
ter nr iunior deſcēderit nobiſcū: deſcēde= Ⓔ
φὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνῃ μεθ' ἡμῶν, καταβή=
mus. nō.n. poterimus videre faciē hois:
σόμεθα· οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνου,
fratre nſo iunior; nō exīte nobiſcū. dixit
τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν. εἶπε
ãt ſeruus tuus pf nr ad nos: vos ſcitis:
δὲ ὁ παῖς σου ὁ πρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὑμεῖς γινώσκετε,
q⁹ duos pepit mihi vxor. et egreſſus ē vn⁹ a me: Ⓑ.43.d
ὅτι δύο ἔτεκέ μοι ἡ γυνή. καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ' ἐμοῦ,
et dixiſtis: q⁹ beſtia deuorat⁹ eſt: et nō vidi
καὶ εἴπατε, ὅτι θηρίον βρωτὸς γέγονεν, καὶ οὐκ εἶδον
eū vſq; nūc. ſi ergo tuleritis et hūc ex fa= F
αὐτὸν ἄχρι νῦν· ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ προσώ
cie mea: et acciderit ei lāgor in via: et
που μου, καὶ συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ
deducetis meā ſenectutē cū triſtitia ad ſferos. nūc ergo
καταξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. νῦν οὖν
ſi intrauero ad ſeruū tuū
ἐὰν εἰσπορεύωμαι εἰς τὸν παῖδά σου ꝯꝯꝯ

Trāſla. Chal.

עַבְדָּךְ בְּתָמָא כְּדֵם רִבּוֹנִי וְלָא תְּקוֹף רוּגְזָךְ בְּעַבְדָּךְ אֲרֵי כְּפַרְעֹה כֵּן אָתְּ׃ רִבּוֹנִי שְׁאַל
יָת עַבְדּוֹהִי לְמֵימָר הַאִית לְכוֹן אֲבָּא אוֹ אָחָא׃ וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי אִית לָנָא אֲבָּא סָבָא
וּבַר סֵיבְתָּן זְעֵיר וַאֲחוֹהִי מִית וְאִשְׁתָּאַר הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי לְאִמֵּיהּ וַאֲבוּהִי רְחִים לֵיהּ׃
וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ אַחֲתוֹהִי לְוָתִי וְאֶשְׁוִי עֵינִי עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַרְנָא לְרִבּוֹנִי לָא יָכִיל עוּלֵימָא
לְמִשְׁבַּק יָת אֲבוּהִי וְאִם יִשְׁבּוֹק יָת אֲבוּהִי וְיִמּוּת וַאֲמַרְתְּ לְעַבְדָּךְ אִם לָא אֲחוֹכוֹן
זְעֵירָא עִמְּכוֹן לָא תְּסִפוּן לְמֶחֱזֵי אַפָּי׃ וַהֲוָה כַּד סְלֵיקְנָא לְוָת עַבְדָּךְ אַבָּא וְחַוֵּינָא לֵיהּ
יָת פִּתְגָמֵי רִבּוֹנִי׃ וַאֲמַר אֲבוּהִי תּוּבוּ זְבוּנוּ לָנָא זְעֵיר עִינּוּרָא׃ וַאֲמַרְנָא לָא נִיכוֹל
לְמִיחֲתָם אֶלָּא אִם אֲחוֹנָא זְעֵירָא עִמָּנָא וְנִירְחוֹתָאֲרֵי לָא נִיכוֹל לְמֶחֱזֵי אַפֵּי גַּבְרָא אוֹאֲחוֹנָא
זְעֵירָא לֵיתוֹהִי עִמָּנָא׃ וַאֲמַר עַבְדָּךְ אַבָּא לָנָא אֲתּוּן יְדַעְתּוּן אֲרֵי תְּרֵין יְלִידָת לִי אִתְּתִי׃
וּנְפַק חַד מִלְּוָתִי וַאֲמָרִית דְּרַם מְקַטֵּל קְטוֹלָא חֲזֵיתֵיהּ עַד כְּעַן׃ וְתַדְּרוּן יָת דֵּין
מִן קֳדָמַי וְיַרְעִינֵיהּ מוֹתָא וְתַחֲתוּן יָת סֵיבְתִּי בְּנִשְׁתָּא לִשְׁאוֹל׃ וּכְעַן כְּמֵיתִי לְוָת עַבְדָּךְ

Pritiua chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.
רָבַב תָּקַף	ſeruus tuus verbū coꝝ dño meo: t non iraſcat furor
אָמַר שׁוּב	tuus ſup ſeruū tuū: qſi talis es tu ſicut pharao. Dñs
מוּת שְׁאַר	meus interrogauit ſeruos ſuos: dicens. Num habe=
נָחַת שָׁוָה רָבַב	tis patrem aut fratrē? et diximus dño meo. Eſt nobis
שָׁבַק מוּת נָחַת	pater ſenex t filius ſenectutis paruulus: frater autē
יָסַף חָזָא חָרָה	eius mortu⁹ eſt: t remāſit ſolus ipſe mſi ſue: t pater
יָכַל	eius dilexit eum: et diriſti ſeruis tuis: deducite eū ad
נָחַת אִנְתָּא	me: t ponā oculū meū ſup eum. Diximuſq; dño meo
כָּהַל חָזָא דְּבַר	nō poteſt puer relinq̄re patrē ſuū: ſi ãt reliquerit
עָרַע נָחַת שׁוּב	patrē ſuū morietur. et diriſti ſeruis tuis. Non videa=
גְּבַשׁ אֲתָא	tis vltra faciē meā: ſi non deſcenderit frater vf mini=
	mus vobiſcū. Et factū eſt cum aſcendimus ad ſeruū
	tuū patrē nr̄m: narrauimus ei verba dñi mei. Diritq;
	pater nr. reuertimini: emite nobis modicū frumēti.
	Et diximus. Nō poſſum⁹ deſcendere: ſi ierit frater nr
	minimus nobiſcū deſcēdemus: qſi nō poſſumus vide
	re faciē viri: ſi ff nr minim⁹ nō ierit nobiſcū. Diritq;
	nobis pf nr ſuus tuus. Vos ſcitis q; duos pepit mihi
	vxor mea. Egreſſusq; ē vn⁹ a me: t diri occiſus
	eſt: t nō vidi eū vſq; in pſns. t ſi tuleritis hūc a fa=
	cie mea: t acciderit ei mors: deducetis canitiē meā cū
	affluctione ad inferos. Et nūc cū venero ad ſeruū tuū

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

pfm ãt nfm: et puer nõ fuerit nobiscũ: at πατέρα δὲ ἡμῶν, καὶ τὸ παιδίον μὴ ἦ μεθ' ἡμῶν, ἡ δὲ
aia illius pẽdet ex aia hmus: et ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς ψυχῆς τούτου, καὶ
erit cũ viderit ipe nõ exiẽtẽ puerũ nobiscũ: mo ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὂν τὸ παιδίον μεθ' ἡμῶν, τε
rietur. ⁊ deducẽt serui tui senectutẽ λευτήσει. καὶ καταξουσιν οἱ παῖδές σου τὸ γῆρας τοῦ
serui tui pfis ãt nfi cũ tristitia ad iferos. παιδός σου πατρὸς δὲ ἡμῶν μετὰ λύπης εἰς ᾅδου.
⁊.n. seruus tuus suscepit puerũ a
13.b ὅτι παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τοῦ
pfe meo: dicẽs: ſi nõ addux̃ero illũ ad te: pec πατρός μου, λέγων, ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε, ἁ-
cans ero erga pfem oibus diebus. μαρτήκως ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας.
nũcergo manebo tibi seruus p puero: domesti νῦν οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου, οἰκέ-
cus dñi mei. at puer ascẽdat cũ της τοῦ κυρίου μου. τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν
fratribus suis. quõ .n. ascẽdã ad pfz: ἀδελφῶν αὐτοῦ. πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα,
puero nõ exiũte nobiscũ? vt nõ videã ma τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν; ἵνα μὴ ἴδω τὰ κα
la: q̃ inueniẽt pfem meũ. κά, ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα μου. Ca. 45.

Ca. 45. Θ Ec nõ potuit ioseph tolerare oẽs καὶ οὐκ ἠδύνατο Ἰωσὴφ ἀνέχεσθαι πάντων
A astãtes ei. sed dixit: emittite τῶν παρεστηκότων αὐτῷ· καὶ ἐβόησεν, ἐξαποστείλατε
oẽs a me. et nõ astitit nullus ioseph: πάντας ἀπ' ἐμοῦ· καὶ οὐ παρέστηκεν οὐδεὶς τῷ Ἰωσὴφ
qũ notus fact⁹ ẽ fratribus suis. et misit ἡνίκα ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ ἀφῆκε
45.c 45.b voce cũ fletu. audierũt ãt oẽs egy- φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ· ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ αἰγυ-
ptij. et audibile fuit in domũ pharaõis. dixit ãt πτίοι· καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον Φαραώ. εἶπε δὲ
Ioseph ad fres suos: ego sũ ioseph: adhuc Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐγώ εἰμι Ἰωσήφ, ἔτι
pr̃ meus viuit. et nõ poterãt frẽs eius rñde ὁ πατήρ μου ζῇ. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀπο-
re ct. turbati sũt .n. dixitãt ioseph ad κριθῆναι αὐτῷ, ἐτεταράχθησαν γάρ. εἶπε δὲ Ἰωσὴφ πρὸς
fratres suos: appropiãte ad me. ⁊ appropiãrũt. τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐγγίσατε πρός με· καὶ ἤγγισαν.
et ait: ego sũ ioseph frater vr: quẽ vẽdidistis καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπεδόσθε
Infra. 50.c in egyptũ. nũc ergo ne cõtristemini: neq; durũ vide εἰς Αἴγυπτον. νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε, μὴ δὲ σκληρὸν φανή-
atur vobis: q̃ vẽdidistis me huc: in .n. vitã misit τω ὑμῖν, ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε, εἰς ζωὴν ἀπέστειλέ
me dr̃ ante vos. hic. n. scds ann⁹ fames με θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν. τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς

Trãsla. B. Hiero.

patrẽ nostrum & puer defuerit: cum aĩa illius ex hius aĩa depẽdeat: videritq; eũ non esse nobiscum: morietur: & deducent famuli tui canos eius cum dolore ad iferos, Ego proprie seruus tuus suꝰq; in meã hũc recepi fidẽ: & spopõdi dicẽs. Nisi reduxero eũ: pcti reus ero in patrem omni tempore. Manebo itaq; seruus tuus pro puero in miniſterio dñi mei: & puer ascẽdat cum fratribus suis. Nõ eñ possũ redire ad pr̃em absente puero: ne calamitatis pq; oppressura est pr̃em meũ: testis assistam.

Ca. 45. Non sterat vltra cohibẽ Ioseph multis coram astãtibus. vñ precepit vt egrederẽtur cũcti foras & nullus interesset alienus agnitioni mutue. Eleuauitq; vocẽ cũ fletu: quã audierũt egyptii: omnisq; domus pharaonis: & dixit fratribus suis. Ego sũ ioseph: adhuc pr̃ meus viuit? Non poterãt rñdere fratres nimio terrore perterriti. Ad quos ille clemẽter accedite inquit ad me. Et cũ accessissẽt ppe: ego sũ ait ioseph frater vester: quẽ vendidistis in egyptũ. Nolite cõtristari neq; vobis durũ esse videatur: q̃ vendidistis me in his regionibus. Pro salute vestra misit me deus ãñ vos i egyptũ. Biẽnniũ est ei q̃ cepit fames

Ter. Heb. Gen. Ca. xlv. Pritiua. heb.

אָבִי	וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ וְנַפְשׁוֹ	
קָשׁוּרָה	בְּנַפְשׁוֹ׃ וְהָיָה כִּרְאֹתוֹ כִּי	קשר
אין	הַנַּעַר וָמֵת וְהוֹרִידוּ עַבְדֶיךָ	מות
יגה	אֶת שֵׂיבַת עַבְדְּךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן	יגה
שאלה	שְׁאֹלָה׃ כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר	
בוא	מֵעִם אָבִי לֵאמֹר אִם לֹא אֲבִיאֶנּוּ	
יום	אֵלֶיךָ וְחָטָאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים׃	
עלה	וְעַתָּה יֵשֶׁב נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר	
	עֶבֶד לַאדֹנִי וְהַנַּעַר יַעַל עִם	
	אֶחָיו׃ כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אָבִי	
ראה רוע	וְהַנַּעַר אֵינֶנּוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בָּרָע	
מצא	אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי׃	
	וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכֹל	Cap. xlv.
אפק יצב קרא	הַנִּצָּבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל	
יצא	אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא עָמַד אִישׁ אִתּוֹ	
ידע נתן	בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל אֶחָיו׃ וַיִּתֵּן אֶת	
קול בכה שמע	קֹלוֹ בְּבֶכִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע	
אמר	בֵּית פַּרְעֹה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו	
נשא	אֲנִי יוֹסֵף הַעוֹד אָבִי חָי וְלֹא	
יכל בהל	יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְהֲלוּ	
נגש	מִפָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו גְּשׁוּ	
	נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף	
	אֲחִיכֶם אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי	
עצב	מִצְרַיְמָה׃ וְעַתָּה אַל תֵּעָצְבוּ וְאַל	
חרה	יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מְכַרְתֶּם אֹתִי	
חיה	הֵנָּה כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים	
שנה	לִפְנֵיכֶם׃ כִּי זֶה שְׁנָתַיִם הָרָעָב	

Pritiua. heb.

הוה חזא	
עלם מות שוב	
דוה ערב אמר	
אתא הוה חזא	
רבב נסק	
גיש שבת חסן	
קום נפק ידע	
קול בכה	
קום תוב בהל	
נסס חפף	
קום תרי שנה	

Trãsla. Chal.

patrẽ meũ: ⁊ puer nõ redierit nobiscũ: et aĩa eius est et dilecta ẽẽ aĩa sua: cũq; viderit q̃ puer nõ est nobiscum: morietur. Et deducẽt serui tui canitiẽ pris nri serui turi cũ meroze ad in feros. Seruus enĩ tuꝰ spopõdit pro puero apud patrẽ meũ: dicens. Si nõ reduxero eum tibi: eroq; peccati reus in patrẽ meũ oibus diebus. Et nũc maneat obsecro seruus tuꝰ pro puero in seruitute dñi mei: ⁊ puer ascẽdat cũ fribus suis. Quõ potero ascẽdere ad patrem meũ: puero non existente mecũ: ne videã malũ qũ inueniet patrẽ meũ. Ca. 45.

Et nõ poterat ioseph sustinere omnes existẽtes apud eũ: ⁊ clamauit: educite oẽs hoies a me. et nullus stetit cũ eo: qũ agnitus ẽ ioseph a fribus suis. Et leuauit vocẽ suã cum fletu: et audierũt egyptii: audiuitq; domus pharaonis. Dixitq; ioseph fratribus suis. Ego sum ioseph: nunqd adhuc pater meꝰ viuit? Et non poterãt fratres eius respondere ei verbum: quoniã turbati erant coram eo. Dixitq; ioseph fratribus suis. Accedite nunc ad me: ⁊ accesserunt: ⁊ ait. Ego sum ioseph frater vester: quẽ vendidistis in egyptũ. Et nũc nolite cõtristari: neq; displiceat in oculis vestris q̃ vẽdidistis me huc: quoniã in sustentatiõẽ misit me dñs ante vos. Quoniam duo anni famis

Interp. chal.

אַבָּא וְעוּלֵימָא לֵיתוֹהִי עִמָּנָא וְנַפְשֵׁיהּ חַבִּירָה לֵיהּ כְּנַפְשֵׁיהּ׃ וְיְהֵא כַּד יִתְחֲזֵי דְּלֵית
עוּלֵימָא אִתְרְמוּת וְיִתְּתוּן עַבְדָךְ יָת שֵׂיבַת עַבְדָךְ אֲבוּנָא בִּדְוָתָא לִשְׁאוֹל׃ אֲרֵי עַבְדָךְ מְעָרַב
בְּעוּלֵימָא מִן אַבָּא לְמֵימָר אִם לָא אֲיְתֵינֵיהּ לָךְ וְאֶהֱוֵי חַטְיָא לְאַבָּא כָּל יוֹמַיָּא׃ וּכְעַן תֵּיתֵב
כְּעַן עַבְדָךְ תְּחוֹת עוּלֵימָא עַבְדָּא לְרִבּוֹנִי וְעוּלֵימָא יִסַּק עִם אֲחוֹהִי׃ אֲרֵי אֵכְדֵין אֵיסַק
לוֹת אַבָּא וְעוּלֵימָא לֵיתוֹהִי עִמִּי דִּילְמָא אֶחֱזֵי בִּבְשׁוּתָא דְּתַשְׁכַּח יָת אַבָּא׃ Ca. xlv.

וְלָא יְכִיל יוֹסֵף לְאִתְסַכָּאָה לְכָל דְּקַיְמִין עֲלוֹהִי וּקְרָא אַפְּקוּ
אֵינָשׁ מִלְוָתִי וְלָא קָם אֵינָשׁ עִמֵּיהּ בַּד אִתְיְדַע יוֹסֵף עִם אֲחוֹהִי׃ וְיָהַב יָת קָלֵיהּ
בִּבְכְיָתָא וּשְׁמָעוּ מִצְרָאֵי וּשְׁמַעֲבִית פַּרְעֹה׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי אֲנָא יוֹסֵף הַעַד כְּעַן
אַבָּא קַיָּם וְלָא יְכִילוּ אֲחוֹהִי לְאַתָּבָא מֵימְרָא מִן קֳדָמוֹהִי׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי קְרִיבוּ כְּעַן לְוָתִי וּקְרִיבוּ וַאֲמַר אֲנָא יוֹסֵף אֲחוּכוֹן דְּזַבֶּנְתּוּן יָתִי לְמִצְרָיְמָה׃
וּכְעַן לָא תִּתְנַסְסוּן וְלָא יִתְקוֹף בְּעֵינֵיכוֹן דְּזַבֶּנְתּוּן יָתִי הָכָא אֲרֵי לְמַיְמָא שַׁלְחַנִי יְיָ
קֳדָמֵיכוֹן׃ אֲרֵי דְּנָן תַּרְתֵּין שְׁנִין כָּפְנָא

Pristina heb. | Ter. Heb. | Sept. | La. xiv. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

בָּאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר־אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר׃ וַיְשַׁלְּחֵנִי חָבַשׁ קָצִיר
אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לְפְלֵיטָה גְּדֹלָה׃ וְעַתָּה לֹא־אַתֶּם פָּלַם
שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל שׁוּם
בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ מַהֲרוּ וַעֲלוּ אֶל־אָבִי וַאֲמַרְתֶּם עָלָה
אֵלָיו כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל מִצְרַיִם רְדָה יָרַד
אֵלַי אַל תַּעֲמֹד׃ וְיָשַׁבְתָּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קָרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֵי עָמַד
בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ׃ וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם כִּי עוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִים רָעָב פֶּן תִּירַשׁ אַתָּה שָׁנָה רָשׁ
וּבֵיתְךָ וְכֹל אֲשֶׁר לָךְ׃ וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רֹאוֹת וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין כִּי פִי רָאָה פֶּה
הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃ וְהִנַּדְתֶּם לְאָבִי דֹּבֶר נָגַד
אֶת כָּל כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל
אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמְהַרְתֶּם וְהוֹרַדְתֶּם יָרַד
אֶת אָבִי הֵנָּה׃ וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי בִנְיָמִין אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה עַל בָּכָה
צַוְּארָיו׃ וַיִּשַּׁק לְכָל אֶחָיו וַיֵּבְךְּ עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ׃ נָשַׁק
וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב בְּעֵינֵי שָׁמַע
בֵּא יָטַב

"in terra esse: P & adhuc
Q quinq; anni restant: oo
"quibus nec arari pote-
rit nec meti. Premisitq;
me deus: vt reseruemi-
ni ooo: ooo: ooo: ooo: ooo: ooo
S super terrã: & escas ad
viuendũ habere possitis
T Non vestro consilio: oo
ooo: ooo: ooo: oo ooo: ooo: ooo
Q sed dei voluntate P huc
"missus sum: ooo oooooo
X qui fecit me quasi pręz
"pharaõis: & dñm vni-
uersę domus eius ac prĩ
cipẽ in oĩ terra egypti.
S Festinate & ascẽdite ad
patrem meum: & dice-
tis ei. hec mãdat filius
tuus ioseph. Q Deus fecit
me dñm vniuersę terre
egypti. " Descende ooo
X ad me ne moreris: &
habitabis in terra ięssę.
Eriq; iuxta me tu &
filii tui & filii ooooooooo
filiorũ tuorũ: oues tue
& armẽta tua & vni-
uersa q̃ possides: ibiq;
te pascã. Adhuc enim
X quinq; anni residui sũt
famis: ne & tu ooo ooo
peas & ois domus tua:
& oĩa q̃ possides. En oculi vrĩ & oculi fris mei
beniamin videt q̃ os
meũ loquatur ad vos.
Nunciate patri meo oo
X vniuersam gloriã meã:
& cuncta ooo ooo ooo ooo
que vidistis in egypto.
Festinate & adducite oo
eũ ad me. Cunq; ãple-
xatus cecidisset in colli
beniamin fris sui fle
uit: illo quoq; fili flẽte
sup collũ eius. Oscula
tusq; est Ioseph oẽs frẽs
suos: & plorauit sup sin
gulos. Post q̃ ausi sũt lo
q̃ ad eũ. Auditũq; est &
celebri fmõe vulgatũ in
aula regis venerũt fra
tres ioseph. P Et gauisus

sup terrã. τ adhuc reliqui dnq; ãni: q̃b non est
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη, ἐν οἷς οὐκ ἔσαι
aratio: neq; messis. misit .n. me deus an-
ἀροτρίασις, οὐδὲ ἀμητός· ἀπέστειλε γάρ με ὁ θεὸς ἔμπρο
te vos: vt relinq̃rẽtur vobis reliqe sup
σθεν ὑμῶν, ἵ πολείπεσθαι ὑμῖν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς
terrã: et enutrire vobis reliquas magnas. nũc ergo
γῆς, καὶ ἐκθρέψαι ὑμῖν καταλειψιν μεγάλην· νῦν οὖν
nõ vos me misistis huc: sed deus. τ fe-
οὐχ ὑμεῖς με ἀπέστειλατε ὧδε, ἀλλ' ὁ θς· καὶ ἐποίη
cit me q̃si pr̃z pharaõis: τ dñz totius dom eius: et
σέ με ὡς πρᾶφαραώ, καὶ κν παντὸς τ οἴκου αὐτ, καὶ
prĩcipẽ totus tre egypti. festinãtes igit ascẽ
ἄρχοντα πάσης γῆς αἰγύπτου· σπεύσαντες οὖν ἀνά
dite ad pr̃z meũ: et dicite et hec dicit
βητε πρὸς τὸν πρᾶ μου, καὶ εἴπατε αὐτῷ, τάδε λέγει
filius tuus ioseph: fecit me deus dñz toti tre
υἱός σου Ἰωσηφ, ἐποίησέ με ὁ θς κν πάσης τῆς γῆς αἰ
egypti: ascẽde ergo ad me: τ nõ moreris: τ habi
γύπτου, κατάβηθι οὖν πρός με. καὶ μὴ μείνῃς, καὶ κατα
tabis in tra gesem: et eris iurta me tu et filij tui
κήσεις ἐν γῆ γεσέμ, καὶ ἔσῃ ἐγγύς μου σὺ καὶ οἱ υἱοί σου
et filij filiorũ tuorũ: oues tue et boues tue:
καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου καὶ οἱ βόες σου,
et q̃cũq; tibi sũt. et pascã te ibi. adhuc. n. dnq;
καὶ ὅσα σοί ἐστιν· καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ· ἔτι γὰρ πέντε
ãni famis. vt nõ delearis tu et filij tui: et ois
ἔτη λιμός· ἵνα μὴ ἐκτριβῇς σὺ καὶ υἱοί σου, καὶ πάντα
substantia tua: ecce oculi vestri vidẽt
τὰ ὑπάρχοντά σου, ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπου
et oculi bẽiamin fratris mei: q̃
σιν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὅτι
os meũ loquẽs ad vos. nũciate
τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς ὑμᾶς· ἀπαγγείλατε
ergo pr̃i meo oẽm gloriã meã
τε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν
in egypto: et q̃cũq; vidistis. et festinãtes de-
ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὅσα εἴδετε· καὶ ταχύναντες κα-
ducite pr̃em meũ huc. et cadẽs sup
ταγάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε. καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ
collũ bẽiami fris sui: flẽ
τὸν τράχηλον τοῦ βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἔ-
uit sup eũ. et bẽiami fleuit sup
κλαυσεν ἐπ' αὐτῷ· καὶ βενιαμὶν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ
collũ eius. et osculatus oẽs
τραχήλῳ αὐτοῦ· καὶ καταφιλήσας πάντας τοὺς
fratres suos: fleuit sup eos. et post
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ μετὰ
hec locutũ sũt fratres eius ad eum. et
ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· καὶ
diuulgata ẽ vox in domũ pharaonis dicẽtes: re-
διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον φαραώ· λέγοντες, ἥ-
nerũt fratres ioseph. gauisus ẽt
κασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ· ἐχάρη δὲ

Pristina chal. | Interp. chal. | Trasla. Chal.

שְׁוִיָה | sunt trãsacti in medio terre: τ adhuc dnq; anni rema
רַבַּב | nẽt: in q̃bus nõ erit seminatio nec messis. Et misit me
שְׁוִיָה רַבַּב | deus ante vos: vt ponerẽt vobis reliq̃as in terra: τ vt
אֲחָא נְטַק אֲמַר | saluẽtur vos liberatiõe magna. Et nũc nõ vos mitti-
נְחַת עֲבַד יְתַב | stis me huc: sz a deo missus sum: τ posuit me in patrẽ
הֲוָה זוּן שַׁנְיָה | pharaonis: τ in dñm oĩbus viris dom eius: τ dñatorẽ
סְכַן חֲזָא | in vniuersa terra egypti. Festinate τ ascẽdite ad pr̃z
מְלַל חָדֵה | meũ: τ dicetis ei. Hec dicit filius tuus ioseph: posuit
אֲחָא נְחַת בָּכָה | me deus in dñm oĩbus egyptijs: descẽde ad me: ne mo
צְוַר קוֹל | reris. Habitabisq; in terra gesen: τ eris iurta metu
שְׁמַע אֲמַרְאָה | et filij tui τ filij filiorũ tuorũ τ oues tue τ boues tui τ
| vniuersa q̃ habes: τ nutriã te ibi. q̃n adhuc dnq; an-
| ni restãt famis: ne forte penurijs patiaris tu τ virt do
| mus tue τ vniuersa q̃ habes. Et ecce oculi vestri vidẽt
| et oculi fris mei beniamin qõ vĩa lingua ego loquor
| vobiscũ. Et nũciabitis pri meo vniuersam gloriã meã
| quã habeo in egypto: τ oĩa que vidistis: festinabitis-
| q; τ deducetis pr̃em meũ huc: τ ruit sup ceruicẽ bẽia-
| min fris sui τ fleuit. Bẽiami q̃q; fleuit sup ceruicẽ ei.
| Et osculat cẽt oẽs frẽs suos: τ fleuit sup eos: τ postea
| locutũ sũt frẽs eius cũ eo: τ rumor auditus ẽ in domo
| pharaõis dicẽdo. venerũt frẽs ioseph: τ placuit i oculis

Trasla. Chal.

וְעוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין דְּלֵית זְרוֹעָה וַחֲצָדָא׃ וְשַׁלְחַנִי יְיָ קֳדָמֵיכוֹן לְשַׁוָּאָה לְכוֹן
שְׁאָרָה בְּאַרְעָא וּלְקַיָּמָא לְכוֹן לְשֵׁזָבָא רַבָּא׃ וּכְעַן לָא אַתּוּן שָׁלְחִתּוּן יָתִי הָכָא אֱלָהִין
מִן קֳדָם יְיָ׃ וְשַׁוֵּינִי לְאַבָּא לְפַרְעֹה וּלְרִבּוֹן לְכָל אֵינֵשׁ בֵּיתֵיהּ וְשַׁלִּיטָא בְּכָל אַרְעָא
דְּמִצְרָיִם׃ אוֹחוּ וְסַקוּ לְוָת אַבָּא וְתֵימְרוּן לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר בְּרָךְ יוֹסֵף שַׁוֵּינִי יְיָ לְרִבּוֹן
לְכָל מִצְרָאֵי אוֹחֵי לְוָתִי לָא תִּתְעַכַּב׃ וְתֵיתֵיב בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן וְתְהֵי קָרִיב לִי אַתְּ וּבְנָךְ
וּבְנֵי בְנָךְ וְתָאנָךְ וְתוֹרָךְ וְכָל דִּילָךְ׃ וְאֵיזוֹן יָתָךְ תַּמָּן אֲרֵי עוֹד חַמֵשׁ שְׁנִין כַּפְנָא דִּילְמָא
תִּתְמַסְכַּן אַתְּ וְאֵינָשׁ בֵּיתָךְ וְכָל דִּילָךְ׃ וְהָא עֵינֵיכוֹן חָזָן וְעֵינֵי אַחִי בִּנְיָמִין אֲרֵי
פּוּמִי הוּא דְּלִישָׁנְכוֹן אֲנָא מְמַלֵּיל עִמְּכוֹן׃ וְתִתְחַוּוּן לְאַבָּא יָת כָּל יְקָרִי בְּמִצְרַיִם וְיָת כָּל דַּחֲזֵיתוּן
וְתוֹחוּן וְתַחֲתוּן יָת אַבָּא הָכָא׃ וּנְפַל עַל צַוָּארֵי בִנְיָמִין אַחוּהִי וּבְכָא וּבִנְיָמִין בְּכָא עַל
צַוָּארֵיהּ׃ וּנְשַׁוֵּק לְכָל אַחוּהִי וּבְכָא עֲלֵיהוֹן וּבָתַר כֵּן מַלִּילוּ אַחוּהִי עִמֵּיהּ׃ וְקָלָא
אִשְׁתְּמַע בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר אָתוּ אַחוּהִי דְּיוֹסֵף וּשְׁפַר בְּעֵינֵי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

pharao: et familia eius. dixit ãt pharao φαραώ, καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ. εἶπε δὲ φαραὼ τῷ
Ioseph: dic fratribꝰ tuis: hoc facite: ἰωσήφ, εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου, τοῦτο ποιήσα-
te: implete vehicula vra tritico: et a- τε, γεμίσατε τὰ φορεῖα ὑμῶν σίτου, καὶ ἀ-
bite in trã chanaã. et assumẽtes πέλθετε εἰς γῆν χαναάν· καὶ παραλαβόντες τὸν
pfem vrm: et substãtias vras: venite πατέρα ὑμῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, ἥκατε
ad me. et dabo vobis ex oibus bonis egy πρός με· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰ-
pti. et comedetis medullã tre. tu ãt γύπτου. καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς. σὺ δὲ
precipe hec: accipere ipos currus ex tra ἐντέλλαι ταῦτα, λαβεῖν αὐτοὺς ἁμάξας ἐκ τῆς γῆς
egypti filijs vrīs: et vroꝝ. Αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν, καὶ ταῖς γυναιξίν·
et assumẽtes pfem vrm: aduenite. καὶ ἀναλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, παραγίνεσθε·
et ne parcatis oculis supellectilibꝰ ve καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἀποσκευῶν ὑ-
stris: nã oia bona egypti vobis erũt. fe- μῶν, τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύπτου ὑμῖν ἔσαι· ἐ-
cerũt ãt sic filij israel. dedit ãt ioseph cerũt ãt sic filij israel. dedit ãt ioseph ποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. ἔδωκε δὲ Ἰωσὴφ
eis currus scom dicta a pharaone re εἰς ἁμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ φαραὼ τοῦ βα
ge. et dedit illis cibaria in vi σιλέως· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁ-
am: et oibꝰ dedit duplices stolas. at beni δόν, καὶ πᾶσιν ἔδωκε διπλᾶς στολάς· τῷ δὲ Βενια
min dedit trecentos aureos: et quĩq; muta μὶν ἔδωκε τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ πέντε ἐξάλ-
rias stolas. et patri suo misit, λασσούσας στολάς· καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλε
sm ipsa: et decẽ asinos ferentes de oi- κατὰ τὰ αὐτά, καὶ δέκα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάν
bus bonis egypti: et decẽ mulas fe- των τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους αἰ-
rentes panes patri suo in viaꝫ. dimi ροὺσας σῖτους τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν· ἐξαπέ-
sit ãt fratres suos. et abierũt. et στειλε δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ
ait illis: ne irascamini in via. τ ascẽde- εἶπεν αὐτοῖς, μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀνέβη-
rũt ex egypto: et venerũt in trã chanaã: ad ia σαν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἦλθον εἰς γῆν χαναάν, πρὸς Ια-
cob pfem suũ. et nũciauerũt ei: di κὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν. καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέ-
cẽtes: q̃ filꝰ tuus ioseph viuit: et ipe imperat oi γοντες, ὅτι ὁ υἱός σου Ἰωσὴφ ζῇ, καὶ αὐτὸς ἄρχει πάσης
F tre egypti. et stupefactꝰ ẽ mẽte iacob. nõ .n. γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἐξέστη τῇ διανοίᾳ Ἰακὼβ· οὐ γὰρ

Trãsla. B. Hiero.

est pharaoꝰ atq; oĩs familia eius. ⁿDixitq; ooo
ʳad ioseph vtª imperaret ᶜfratribus suis dicens. oo
ʳOnerantesᵇ iumẽta: ᶜite ooooooo
ʲin terramᵐ chanaan: ⁿ& tollite inde oooooooooo
ᵖpatrẽ vestrũ ᵍ& ʳcognatiõnẽ: ᵍ& venite ᵗad me: ⁿ& ego dabo ʳvobis omnia ᵗbona ᵇegypti: ooooo
ᶜvt comedatis ᶜ medullã ʳterre. ᵇPrecipe etiam vt ʲ tollant ᵖplaustra ooo
ⁿd̃ terra ᵒegypti: ᵍad subnectionem puulorũ suorũ ʳac cõiugũ. ᵃEt dicito. Tollite ⁿpatrem vestrũ:
ˣ& pperate q̃ cytius veniẽtes: nec dimittatis qc q̃ de ᶜ supellectili vrã: ᵛquía ᵒoẽs ᶜopes ᵇ egypti ʳvre ᵏerunt. ʲFecerũtq; ⁿfilii ᵒisrael: ᵐvt eis mãdatũ fuerat. ᵍQuibus ᵖdedit ʳioseph ᵍplaustra ʳfecũdũ ˣpharaonis ⁿ imperium: ʳ& ᵃcibaria ᵇin itinere. ooo
ᶜSingulis quoq; ᵖ pferri iussit ʳbinas ᵍstolas: ᵇbeniamin vero ʳdedit ᵏ trecẽtos ᵐargenteos ⁿcũ quinq; ᵖ stolis optimis: ooo
ᵒtãtũdẽ pecunie & vestitũ ʳmittẽs ᵍpatri suo: addẽs eis ⁿ asinos ᵗdecem: ˣ qui subueherẽt ʳex oibus ᵛ diuitiis ᵗegypti: ᵃ & totidẽ ᵇasinas ⁿtriticũ ᵇin itinere ᶜpanesq; ᶜportãtes. ᵗ Dimisit ergo ʳfratres suos: ᵐ& proficiscẽtibus ⁿ ait. ᵖne ᵍirascamini ooooooo
ᵗin via. Quiª ascendẽtes ᵗex egypto: ⁿvenerũt oo
ˣin terrã ʲchanaan ᵗad ᵇpatrẽ suum ᵗiacob: ᶜ& nunciauerũt ᵒei ᶜdicẽtes. ᵍIoseph filius tuus ʰviuit: ᵗ& ʲipse ᵈdñatur ᵐin oĩ ⁿterra ᵒegypti. Quo audito iacob q̃si de graui sõno evigilans: ᵗtamen ᵍnõ oo

Ter. Heb. Gen. Ca. xlv. Pritiua. beb.

פַּרְעֹה וּבָעֲיָנָי עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר פרעה אֶל יוֹסֵף אֱמֹר אֶל אַחֶיךָ זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת בְּעִירְכֶם וּלְכוּ בוא לֶכֶת
בָּאוּ אַרְצָה כְּנָעַן׃ וְקְחוּ אֶת אֲבִיכֶם וְאֶת בָּתֵּיכֶם וּבֹאוּ אֵלָי בית
וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִכְלוּ אֶת חֵלֶב הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה צִוִּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ לָכֶם עשה
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם וְלִנְשֵׁיכֶם וּנְשָׂאתֶם אֶת אֲבִיכֶם טף
וּבָאתֶם׃ וְעֵינְכֶם אַל תָּח�s עַל כְּלֵיכֶם כִּי טוּב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם נשא
לָכֶם הוּא׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי כלה
פַּרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ׃ לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלִפוֹת שְׂמָלֹת נתן
וְלִבְנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף מאה
וְחָמֵשׁ חֲלִפוֹת שְׂמָלֹת׃ וְלְאָבִיו שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים רכב
שָׂאִים מִטּוּב מִצְרַיִם וְעֶשֶׂר עשר
אֲתֹנֹת נֹשְׂאֹת בֶּר וְלֶחֶם וּמָזוֹן זון
לְאָבִיו לַדָּרֶךְ׃ וַיְשַׁלַּח אֶת אֶחָיו שלח
וַיֹּלְכוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תִּרְגְּזוּ רגז
בַּדָּרֶךְ׃ וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ עלה
כְּנַעַן אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם׃ וַיַּגִּדוּ לוֹ נגד
לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מֹשֵׁל חיה
בְּכֹל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיִּפֶּג לִבּוֹ כִּי לֹא פוג

Transla. Chal.

pharaonis ᵗ in oculis seruoꝝ eius. Dixitq; pharao ad ioseph: Dic fratribus tuis. hoc facite. Onerate iumẽta vestra: ᵗ ite ᵗ afferte in terrã chanaã: ᵗ tollite patrẽ vestrũ ᵗ hoies domus vestre: ᵗ venite ad me: et dabo vobis optimas terrã egypti: ᵗ comedetis bona terre. Tu autem precipe eis: hoc facite: tollite vobis de terra egypti currus familie vre ᵗ vroꝝ vris. et tollite patrẽ vestrũ: ᵗ venite. ʲEt oculus vester non parcat: supellectili vestre. quoniã optima totius terre egypti vestra erunt. Fecerũtq; ita filij israel. Et dedit eis ioseph plaustra secundũ pceptũ pharaonis: et dedit eis cibaria in viaz: vnicuiq; eoꝝ dedit stolas vt induerent. Beniamin quoq; dedit trecẽtos siclos argenteos ᵗ quinq; stolas indumenti. Patri quoq; suo similiter misit decem asinos oneratos bonis egypti ᵗ decem asinas portantes frumentum ᵗ panes ᵗ cibaria patri suo in viam. Et misit fratres suos ᵗ abierunt: et dixit eis. Non contẽdatis in via. Et ascenderunt de egypto ᵗ venerũt in terrã chanaan: ad iacob patrẽ suũ: ᵗ narrauerunt ei: dicentes. Adhuc ioseph viuit: ᵗ quoꝺ dominatur in vniuersa terra egypti. Et erant verba hec vacillantia in corde suo quoniaz non oooooooo ooo ooo ooo oooooooooooooooo ooo ooo ooo

Pritiua chla.

אָזַל יבל בַּיִת
אָתָא נתן אֲבַל
מְהֵרָה נשׂא נָשָׂה
נָמַל אָתָא חוס
מָאן אָמַר
נָתַן כֹּה
צוד
זון
שְׂלַח
רַגַּז
עֲלָה בוא
נָגַד
חָיָה
פוג

Interp̃. chal.

פַּרְעֹה וּבָעֲיָנֵי עַבְדּוֹהִי׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף אֵימַר לַאֲחָךְ דָּא עִיבְדוּ טְעוֹנוּ תְּגִירְכוֹן
וְאִיזְלוּ אוֹבִילוּ לְאַרְעָא דְּכְנָעַן׃ וּדְבָרוּ יַת אֲבוֹכוֹן וְיַת אֵינְשֵׁי בָּתֵּיכוֹן וְאֵיתוֹ לְוָתִי
וְאֶתֵּן לְכוֹן יַת שְׁפַר אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְתֵיכְלוֹן יַת טוּבָא דְּאַרְעָא׃ וְאַתְּ מְפַקֵּיד
דָּא עִבְדוּ סִיבוּ לְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עֶגְלָן לְטַפְּלֵיכוֹן וְלִנְשֵׁיכוֹן וְתִטְּלוּן יַת אֲבוֹכוֹן
וְתֵיתוּן׃ וְעֵינֵיכוֹן לָא תְּחוּס עַל מָנֵיכוֹן אֲרֵי שְׁפַר כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם דִּלְכוֹן הִיא׃
וַעֲבַדוּ כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהַב לְהוֹן יוֹסֵף עֶגְלָן עַל מֵימְרָא דְּפַרְעֹה וְיָהַב לְהוֹן זְוִדִין לְאָרְחָא׃
לְכוּלְהוֹן יְהַב לְגַבְר אִצְטְלָוִן דִּלְבוּשִׁין וְלִבְנְיָמִין יְהַב תְּלַת מְאָה סִלְעִין דְּכַסְפָּא וְחַמֵּשׁ
אִצְטְלָוִן דִּלְבוּשִׁין׃ וְלַאֲבוּהִי שְׁלַח כִּדָּא עֲשָׂרָה חֲמָרִין טְעִינִין מִפּוּבָא דְּמִצְרַיִם וְעֶשֶׂר
אַתָּנָן טְעִינָן עִיבּוּר וְלֶחֶם וְזִוְדִין לַאֲבוּהִי לְאָרְחָא׃ וּשְׁלַח יַת אֲחוֹהִי וַאֲזַלוּ וְאָמַר לְהוֹן
לָא תְּתְנַצּוֹן בְּאָרְחָא׃ וּסְלִיקוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דִּכְנָעַן לְוָת יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן וְחַוִיאוּ
לֵיהּ לְמֵימַר עַד כְּעַן יוֹסֵף מֶלֵּיט הוּא שָׁלִיט בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְהָוֹוּ מְהַלְּכִין
בַּתְּנָן עַל לִיבֵּיהּ אֲרֵי לָא

Polliua heb. Ter. Heb. Gen. Ca. xlvi.

וְהָאֲמִין לָהֶם וַיִּדְּנְרוּ אֵלָיו אֵת כָּל אֲמַן דִּבֶּר
דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיַּרְא נָאָה
אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף
לָשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב נְשָׂא חָה
אֲבִיהֶם: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד
יוֹסֵף בְּנִי חָי אֵלְכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם תָּלֹךְ רָאָה מות
אָמוּת: Cap. xlvi. וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל נָסַע בוא
אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֹא בְּאֵרָה שָׁבַע וַיִּזְבַּח זָבַח אָמַר
זְבָחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק: וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמַרְאֹת הַלָּיְלָה רָאָה
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ
אַל תִּירָא מֵרְדָה מִצְרַיְמָה כִּי לְגוֹי ירא רד
גָּדוֹל אֲשִׂימְךָ שָׁם: אָנֹכִי אֵרֵד שום
עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַם עלה
עָל�ה וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ: שית
וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ קום נשא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יַעֲקֹב אֲבִיהֶם
וְאֶת טַפָּם וְאֶת נְשֵׁיהֶם בַּעֲגָלוֹת טף נשה
אֲשֶׁר שָׁלַח פַּרְעֹה לָשֵׂאת אֹתוֹ:
וַיִּקְחוּ אֶת מִקְנֵיהֶם וְאֶת רְכוּשָׁם לקח קנה רכש
אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ בוא
מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וְכָל זַרְעוֹ אִתּוֹ:
בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו אִתּוֹ בְּנֹתָיו וּבְנוֹת
בָּנָיו וְכָל זַרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרַיְמָה: בוא
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיְמָה יַעֲקֹב וּבָנָיו בְּכֹר יַעֲקֹב

Trãsla. B. Hiero.

credebat eis. Illi ecõtra referebãt omnem ordinem rei. Cumq; vidisset plaustra: & vniuersa q̃ miserat: reuixit spiritus eius: & ait. Sufficit mihi si adhuc ioseph filius meus vivit. vadã & videbo illũ antequã moriar. Ca. 46.

PRofectusq; israel cũ oĩbus q̃ habebat venit ad puteũ iuramẽti: & mactatis ibi victimis deo pris sui isaac: audiuit eũ p visionẽ nocte vocantem se: & dicẽtẽ sibi. Iacob iacob. Cui rñdit. Ecce adsum. Ait illi deus. Ego fũ fortissimus deus patris tui. Noli timere: sed descẽde in egyptũ: quia in gẽtẽ magnã faciã te ibi. Ego descendam tecũ illuc. & ego ide ad ducam te reuertentem. Ioseph quoq; põet manus suas super oculos tuos. Surrexit iacob a puteo iuramẽti: tulerũt q̃ eũ filii cum puulis & vxoribus suis in plaustris que miserat pharao ad portandũ senem & omnia q̃ possederat in terra chanaan. Venitq; in egyptum cum omni semine suo: filios suos & nepotes: filie & cuncta simul progenies. Hec sunt aũt noia filiorũ israel: qui igressi sũt egyptũ ipse cũ liberis suis. Primogenitus

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

credidit illis. locuti sũt ãt ei oia q̃ dicta fũt a ioseph: & cũq; vidit illis: vidẽs ãt cur tus: q̃s misit ioseph: vt assumeret illum: reuixit spiritus iacob pris eor. dixit ãt israel: magnũ mihi est: si adhuc filius meus ioseph viuit. abiẽs videbo eũ antequã moriar. Cap. 46. A

OFscedẽs ãt israel: & oia sua: venit ad puteũ iuramẽti. et sacrificauit sacrificiũ deo patris sui isaac. ait ãt deus israel in visiõe noctis dicẽs: iacob iacob. ille ãt dixit: q̃d est: ait ei deus dicẽs: ego sũ deus pris tui: ne timeas descẽdere in egyptũ. in gẽtẽ magnã faciã te illic. & ego descẽdã tecũ in egyptũ. & ego reducã te in finẽ. & ioseph ponet manus suas sup oculos tuos. surrexit ãt iacob a puteo iuramẽti. & tulerũt filii israel iacob pfem suã: et supellectilẽ: et voces suas sup currus: q̃s misit ad portandum eum: et oẽm possessionẽ: q̃s possederũt in terra chanaã: & ingressi sũt in egyptũ: iacob et oẽ semẽ eius cum eo: filii: & filii filiorũ eius cum eo: filie: & filie filiarum suarum: & oẽ semẽ eius duxit in egyptum. hec ãt noia filiorũ israel: q̃ ingressi sunt in egyptum cum iacob pfecerũt. iacob & filii eius primogenitus iacob:

Polliua chal. Interp. chal.

credebat eis. Et locuti sunt cum eo oia verba ioseph: que locutus fuerat cuz eis. et vidit plaustra q̃ miserat ioseph vt portarent eũ. Et requieuit spũs sanctus sup iacob patrẽ suũ. Dixitq; israel. magnũ gaudiũ est mihi: ioseph filio meo adhuc viuente: vadam & videbo eum antequam moriar. Cap. 46.

OBofectusq; est israel & oia suas & venit in berfabee: & imolauit ibi victimas deo pris sui isaac. Dixitq; deus ad israel in visione noctis: dicens. Jacob iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego sum fortissimus deo pris tui: ne timeas descẽdere in egyptũ: quia in gẽtẽ magnã ponã te ibi. Ego descendã tecũ in egyptũ. Ego q̃q; ide ascẽdere te faciã: & ioseph ponet manũ suã sup ocłos tuos. Et surrexit iacob de berfabee: & tulerũt filij israel iacob pfez suũ & familiã eor & vxores eor in plaustris q̃ misit pharao vt portarẽt eũ. Adduxerũt q̃q; pecora eor & substãtiã quã acquisierũt in terra chanaã: & venerũt iacob & oẽs filij sui cũ eo i egyptũ: tã filij sui q̃ filij filiorũ suor cũ eo: filias q̃s suas & filias filiorũ suor: & oẽs pgenie suã adduxit secũ in egyptum. Et hec sunt noia filiorũ israel: qui ingressi sunt in egyptum: iacob & filij eius. Primogenitus iacob

Trãsla. Chal.

וְהֵימִין לְהוֹן וּמַלִּיל עִמְּהוֹן יָת כָּל פִּתְגָמֵי יוֹסֵף דְּמַלִּיל עִמְּהוֹן וְחָזָא יָת עֶגְלָתָא דְּשַׁלַּח
יוֹסֵף לְמֵיטַל יָתֵיהּ וּשְׁרַת רוּחַ קוּדְשָׁא עַל יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל סַגִּי לִי חֲדָא
עַד דְּעַן יוֹסֵף בְּרִי קַיָּם אֵיזִיל וְאֶחֱזֵי יְהֵא עַד לָא אָמוּת:
Ca. xlvi. וְטַלֵּל יִשְׂרָאֵל וְכָל דִּילֵיהּ וַאֲתָא לְבְאֵר שָׁבַע וּנְכַס נִכְסִין לֵאלָהֵיהּ דְּאַבוּהִי יִצְחָק וַאֲמַר
לֵיהּ יִשְׂרָאֵל בְּחֶזְוָא דְּלֵילְיָא וַאֲמַר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַאֲמַר הָא אֲנָא וַאֲמַר אֲנָא אֵל אֱלָהָא
אֲנָךְ לָא תְּדַחַל מְלֵמֵירַת לְמִצְרַיִם אֲרֵי לְעַם סַגִּי אֲשַׁוֵּינָךְ תַּמָּן וַאֲנָא אֵיחוֹת עִמָּךְ
מִצְרַיְמָה וַאֲנָא אַסְקָא אוֹסֵף יְשַׁוֵּי יְדֵיהּ עַל עֵינָךְ וְקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע
וּטְלוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן וְיָת טַפְלֵיהוֹן וְיָת נְשֵׁיהוֹן בְּעֶגְלָתָא דְּשַׁלַּח פַּרְעֹה
לְמֵיטַל יָתֵיהּ וּדְבַרוּ יָת גִּיתֵיהוֹן וְיָת מְנַכְסֵיהוֹן דְּקָנוֹ בְּאַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲתוֹ לְמִצְרַיִם
יַעֲקֹב וְכָל בְּנוֹהִי: בְּנוֹהִי וּבְנֵי בְנַיָּתֵיהּ עִמֵּיהּ בְּנָתֵיהּ וּבְנָת בְּנוֹהִי וְכָל בְּנוֹהִי אַיְתִי
עִמֵּיהּ לְמִצְרַיִם: וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּעָלוּ לְמִצְרַיִם יַעֲקֹב וּבְנוֹהִי בּוּכְרָא דְּיַעֲקֹב

Gen.46.b
Nūer.
26.a.
1.Par.
5.a.

C

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina.

rubē. filii āt ruben: enoch: ↄ phallu: asron: ↄ
ξουβήν. υἱοὶ δὲ ξουβήν, ἐνώχ, καὶ φαλλού, ἀσρών, καὶ
charmi.filij āt symeō: iemuelı ↄ iamin: ↄ aod: et
χαρμί. υἱοὶ δὲ συμεών, ἰεμουήλ, καὶ ἰαμίν, καὶ ἀώδ, καὶ
achim:et saar: ↄ saul: filꝰ chananittidis. filij
ἀχίν, καὶ σααρ, καὶ σαούλ, υἱὸς τῆς χαναανίτιδος. υἱοὶ
āt leui: gerson: ↄ caath ↄ merari.filij āt iuda: er:
δὲ λευί, γηρσών, καὶ καάθ, καὶ μεραρί. υἱοὶ δὲ ἰούδα, ἤρ,
et auman: ↄ selon: ↄ phares: ↄ zara.moꝛtuꝰ ē āt er
καὶ αὐνάν, καὶ σηλών, καὶ φαρές, καὶ ζαρά. ἀπέθανε δὲ ἤρ
et auman in tra chanaā.fuerūt āt filij phares: esrom:
καὶ αὐνὰν ἐν γῇ χαναάν. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ φαρές, ἐσρώμ,
et iemuil. filij āt ısachar: thola: et phua: et asum:
καὶ ἰεμουήλ. υἱοὶ δὲ ἰσάχαρ, θωλά, καὶ φουά, καὶ ἀσούμ,
et sambzam. filii āt zabulon: sered: ↄ allon: ↄ
καὶ σαμβράμ. υἱοὶ δὲ ζαβουλών, σερέδ, καὶ ἀλλών, καὶ
achoel. hi filii lie: ꝙs pepit iacob in meso
ἀχοήλ. οὗτοι υἱοὶ λείας, οὓς ἔτεκε τῷ ἰακὼβ ἐν μεσο-
potamia syrie: ↄ dinam filiā eius.
ποταμίᾳ τῆς συρίας, καὶ δίναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.
oēs aīe filii et filie: triginta tres.
πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες, τριακοντατρεῖς.
filii āt gad: saphō: ↄ aggis: et saumis: ↄ thasobā:
υἱοὶ δὲ γάδ, σεφών, καὶ ἀγγίς, καὶ σαυνίς, καὶ θασοβάν,
ↄ aedis: et aroedis: ↄ aroelis.filii āt aser: iemna:
καὶ ἀηδίς, καὶ ἀρωηδίς, καὶ ἀρωηλίς. υἱοὶ δὲ ἀσήρ, ἰεμνά,
et essua: et ieul: et baria: et sara: soroꝛ eoꝝ.
καὶ ἰεσουέ, καὶ ἰούλ, καὶ βαρία, καὶ σαρά, ἀδελφὴ αὐτῶν
filii āt baria: chobor: et melchiel. hi filii zelphe.
υἱοὶ δὲ βαρία, χοβώρ, καὶ μελχιήλ. οὗτοι υἱοὶ ζελφᾶς.
quā dedit laba lie filie sue. ꝙ pepit hos
ἣν ἔδωκε λάβαν λείαν τὴν θυγατρὶ αὐτοῦ. ἣ ἔτεκε τούτους
iacob: decē et ser alias. filii āt rachel vxo
τῷ ἰακὼβ δέκα καὶ ἓξ ψυχάς. υἱοὶ δὲ ῥαχὴλ γυναι-
ris iacob: ioseph: ↄ beniamin. fuerūꝫ āt filii io-
κὸς ἰακώβ, ἰωσήφ, καὶ βενιαμίν. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ ἰω-
seph in tra egrpti: ꝙs pepit et aseneth: filia
σὴφ ἐν γῇ αἰγύπτου, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἀσενέθ, θυγάτηρ
petephre sacerdotis heliopoleos: manasse: ↄ
πετεφρῆ ἱερέως ἡλιουπόλεως, τὸν μανασσή, καὶ τὸν
ephraim. fuerūt āt filii manasse: ꝙs pepit et
ἐφραίμ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ μανασσή, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ
cōcubina syra: machir.machir āt genuit
παλλακὴ σύρα, τὸν μαχίρ. μαχὶρ δὲ ἐγέννησε τὸν
galaad. filii āt ephraim. fratris manasse: suta-
γαλαάδ. υἱοὶ δὲ ἐφραὶμ ἀδελφοῦ μανασσή, σουτα-
laam: et taam.filii āt sutalaam: edem.filii āt bē
λαάμ, καὶ ταάμ. υἱοὶ δὲ σουταλαάμ, ἐδέμ. υἱοὶ δὲ βε-
amin: bala: bochor: et asbi: gera: et noemā: et
αμίν, βαλά, βοχώρ, καὶ ἀσβή, γηρά, καὶ νοεμάν, καὶ
ahchis:roa: et māphin: ↄ ophim. gera āt genuit
αχγίς, ῥώς, καὶ μανφίν, καὶ ὀφιμίν. γηρὰ δὲ ἐγέννησε
arad. hi filii rachel:
τὸν ἀρέδ. οὗτοι υἱοὶ ῥαχήλ,

Trāsla.B.Hiero.

qrubē.ʳ Filiꝰrubēˢenoch
ᵘ& phallu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ& esromʸ& charmi.ᶻ Fi-
liiᵃsymeonᵇiamuel ꝏꝏꝏ
ᶜ& iaminᵈ& ahodᵉ & ia-
chinᶠ& saher ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& saulʰfilius ⁱchananiti-
dis.ᵏfiliiˡleui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐgerson &ⁿcaathᵒ & me
rari.ᵖfiliiᵠiuda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳherᵉ& onanᵗ & selaᵘ &
pharesᵛ& zara.ʷ Mortuⁱ
sunt āt ʰerˣ& onāʸin ter
raᶻchanaā.ᵃNatiꝙ sūtᵇfi
liiᶜpharesᵈesrōᵉ& amul.
ᶠfiliᵍisachar: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰtholaᵐ& phuaᵒ & semrō
ᵖfilii ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠzabulon:ʳfarethˢ& he-
lonᵗ& iahelel.ᵘhi ꝏꝏꝏ
ˣfiliiʸlieᶻquosᵃgenuitᵇin
mesopotamia ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜsyrieᵈcūᵉdinaᶠfilia sua.
ᵍOmnes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰanimeⁱfiliorum eius ᵏ&
filiarumˡᵐtriginta ꝏꝏꝏ
ⁿtres.ᵒfiliiᵖgad:ᵠsephon
ʳ& aggiˢ& esebōᵗ & ᵘsuni
& ᵛheriʷ& arodiˣ & areli.
ʸfiliiᶻ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃaser:ᵇiemnaᶜ& iesuaᵈ &
iesuiᵉ& beria: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠsara quoꝙᵍsoror eorū.
ʰfiliiⁱberia:ᵏheber ꝏꝏꝏ
ˡ& melchiel.ᵐhiⁿfilii ᵒzel
pheᵖquam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠdediteᵗlabanᵘlieᵛfilie sue
ʷ&ˣhosʸgenuit ꝏꝏꝏꝏ
ᶻiacobᵃsedecim ᵇanimas.
ᶜFilii ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈrachelᵉvxorisᶠ Iacob:
ᵍIosephʰ& beniamin. ꝏ
ⁱNatiꝙ suntʲ ioseph filii
ᵏin terra ˡegyptiᵐ quos
ⁿgenuitᵒeiᵖassenezᵠfilia
ʳphutifarisˢ sacerdotis
ᵗheliopoleos:ᵘmanasses
ᵛ& ephraim.ʷfilii ꝏꝏꝏ
ˣbeniamin:ʸbelaᶻ & be-
chorᵃ& asbel & ᵇgera ꝏ
ᶜ& naamā & ᵈechiᵉ & ros
& ᶠmophim ᵍ& ophim
ʰ& ared.ⁱHiʲfiliiᵏ rachel
ˡquos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Tex.Heb. Gen. Ca.xlvi. Pritiua heb.

ראובן׃ ס ובני ראובן חנוך ופלוא
וחצרן וכרמי׃ ובני שמעון ימואל
וימין ואהד ויכין וצחר ועד
ושאול בן הכנענית׃ ס ובני לוי
גרשן קהת ומררי׃ ס ובני יהודה
ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת
ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני
פרץ חצרן וחמול׃ ס ובני יששכר
תולע ופוה ויוב ושמרן׃ ס ובני
זבלון סרד ואלון ויחלאל׃ ס אלה
בני לאה אשר ילדה ליעקב
בפדן ארם ואת דינה בתו כל
נפש בניו ובנותיו שלשים
ושלש׃ ס ובני גד צפיון וחגי שוני
ואצבן ערי וארודי ואראלי׃ ס ובני
אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה
ושרח אחתם ובני בריעה חבר
ומלכיאל׃ ס אלה בני זלפה אשר
נתן לבן ללאה בתו ותלד את
אלה ליעקב שש עשרה נפש׃ ס בני
רחל אשת יעקב יוסף ובנימן׃
ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר
ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן
און את מנשה ואת אפרים׃ ס ובני
בנימן בלע ובכר ואשבל גרא
ונעמן אחי וראש מפים וחפים
וארד׃ ס אלה בני רחל אשר

ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרן וכרמי: ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן הכנענית: ובני לוי גרשון קהת ומררי: ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרן וחמול: ובני ישששכר תולע ופוה ויוב ושמרן: ובני זבולון סרד ואלון ויחלאל: אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש: ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי וארודי ואראלי: ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחתם ובני בריעה חבר ומלכיאל: אלה בני זלפה אשר נתן לבן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש: בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן: ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת אפרים: ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד: אלה בני רחל אשר

Interp.chal.

רְאוּבֵן׃ וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ וּפַלּוּא וְחֶצְרֹן וְכַרְמִי׃ וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאָהַד וְיָכִין
וְצֹחַר וְשָׁאוּל בַּר כְּנַעֲנָאָה׃ וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה
וּפֶרֶץ וְזָרַח וּמִיתוּ עֵר וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דְּכְנַעַן וַהֲווֹ בְּנֵי פֶּרֶץ חֶצְרֹן וְחָמוּל׃ וּבְנֵי יִשָּׂשכָר
תּוֹלַע וּפוּוָה וְיוֹב וְשִׁמְרוֹן׃ וּבְנֵי זְבוּלוּן סֶרֶד וְאֵלוֹן וְיַחְלְאֵל׃ אִלֵּין בְּנֵי לֵאָה דְּיָלְדַת
לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם וְיָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ כָּל נַפְשָׁת בְּנוֹהִי וּבְנָתֵיהּ תְּלָתִין וְתַלָת׃ וּבְנֵי גָד
צְפִיוֹן וְחַגַּי שׁוּנִי וְאֶצְבּוֹן עֵרִי וַאֲרוֹדִי וְאַרְאֵלִי׃ וּבְנֵי אָשֵׁר יִמְנָה וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה
וְשֶׁרַח אֲחָתְהוֹן וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל׃ אִלֵּין בְּנֵי זִלְפָּה דִּיהַב לָבָן לְלֵאָה בְּרַתֵּיהּ
וְיָלִידַת יָת אִלֵּין לְיַעֲקֹב שִׁית עֲשַׂר נַפְשָׁן׃ בְּנֵי רָחֵל אִיתַּת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבִנְיָמִין׃
וְאִתְיְלִיד לְיוֹסֵף בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם דְּיָלִידַת לֵיהּ אַסְנַת בַּת פּוֹטִיפֶרַע רַבָּא דְּאוֹן יָת
מְנַשֶּׁה וְיָת אֶפְרַיִם׃ וּבְנֵי בִנְיָמִין בֶּלַע וָבֶכֶר וְאַשְׁבֵּל גֶּרָא וְנַעֲמָן אֵחִי וְרֹאשׁ מָפִּים
וְחֻפִּים וְאָרְדְּ׃ אִלֵּין בְּנֵי רָחֵל

Tex.Heb. Pritiua heb.

ילד
איש
מות
היה
מות
בן
אל
בנת
ילד
רבב

Transla. Chal. Pritiua chal.

ruben. Filij autez ruben:enoch:ↄ phallu: ↄ esron:et
charmi.Et filij symeon :iamuel ↄ iamin: ↄ ahod: ↄ ia-
chin: ↄ sacher: ↄ saul filius chananittidis. Filij aūt le
ui:gerson:ↄ caath ↄ merari. Filij aūt iuda: her ↄ onā
et scla: ↄ phares:ↄ zara. Mortuiꝙ sunt her ↄ onā in
terra chanaā. Filij autē phares fuerūt esron ↄ amul.
Et filij ısachar thola:ↄ phua:ↄ iob : ↄ semeron. Filij
autē zabulon sared ↄ helon: ↄ ialcel. Ists sunt filij lie
quos peperit de iacob in mesopotamia syrie: et dina
filia sua. Oēs aie filioꝝ ↄ filiarū eius triginta ↄ tres.
Filij autē gad:sephion:ↄ aggi : sunt quoꝙ ↄ esebon:
heri:ↄ arodi:ↄ areli. Filij autē asser:iemna ↄ iesua: ↄ
iesui:ↄ beria:sara quoꝙ sororꝝ eoꝝ. Filij quoꝙ beria:
heber ↄ melchiel. Hi sunt filij zelphe:quā dedit laba
lie filie sue:ↄ peperit de iacob istas sedeciꝫ animas.
Filij rachel vxoris iacob:ioseph:ↄ beniamin. De io-
seph quoꝙ nati sūt in terra egypti manasses ↄ ephra
im:quos peperit ei aseneth filia putipharis princi-
pis on. Filij autem beniamin bale:ↄ bechor:ↄ asbel:
et gera:ↄ nahaman:ↄ achi : et ros: mupim quoꝙ: et
hupim: ↄ arde. Hi sunt filij rachel: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Poitiua beb.	Tex. Heb.	Gen.	Ca. xlvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
יָלַד	יָלַד לְיַעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ אַרְבָּעָה עָשָׂר׃			genuit iacob. oēs anime quattuordecim.	qs pepit iacob. oēs aie decē τ octo.
בָּנַע	וּבְנֵי דָן חֻשִׁים׃ וּבְנֵי נַפְתָּלִי			Filii dan vsan. filii nephtalim:	ὃς ἔτεκε τῷ ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ δεκαοκτώ. υἱοὶ δὲ δάν, ἀσώμ. καὶ υἱοὶ νεφθαλίμ, ἀσιήλ, καὶ
	יַחְצְאֵל וְגוּנִי וְיֵצֶר וְשַׁלֻּם׃ אֵלֶּה			iasiel & guni & ieser & salem. Hi	γουνί, καὶ ἰασάρ, καὶ σελλήμ. οὗτοι υἱοὶ βαλλᾶς,
	בְּנֵי בִלְהָה אֲשֶׁר נָתַן לָבָן לְרָחֵל			filii bale: quam dedit laban rachelí	quã dedit labã rachel filie sue: q̃ pepit
	בִּתּוֹ וַתֵּלֶד אֶת אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כָּל			filie sue. & hos genuit iacob: omnes	ἣν ἔδωκε λάβαν ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἃ ἔτεκε
נֶפֶשׁ	נֶפֶשׁ שִׁבְעָה׃ כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה			anime septem. Cũcte	hos iacob. oēs aie septē. oēs
בּוֹא	לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה יֹצְאֵי יְרֵכוֹ מִלְבַד			anime q̃ ingresse sũt cũ iacob in egyptũ: &	τούτους τῷ ἰακώβ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑπτά. πᾶσαι
בַּד	נְשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ שְׁשִׁים			egresse sũt de femore il	ἃς εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον μετὰ ἰακὼβ εἰς αἴγυ-
נָשָׁה	וְשֵׁשׁ׃ וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ			lius abscꝫ vxoribus filiorũ eius sexaginta	πτον: ἃ ἐξεληλύθεισαν ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, χωρὶς τῶν
	בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כָּל הַנֶּפֶשׁ	שָׁנָה		sex. filii aũt ioseph qui nati sunt ei in egypto:	γυναικῶν τῶν υἱῶν ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑξήκον-
	לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה			omnes anime domus iacob que ingresse sunt	τα ἑξ. υἱοὶ δὲ ἰωσήφ, οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν αἰγύπτῳ, ψυ
	שִׁבְעִים׃ וְאֶת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו			in egyptũ fuere septuaginta. Misit aũtem iacob iudam añ se	χαὶ ἐννέα. πᾶσαι αἱ ψυχαὶ οἴκου ἰακὼβ αἱ εἰσελ
	אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גֹּשְׁנָה			ad ioseph vt nũciaret ei: & ille occurreret ei gessen. Quo cũ peruenisset	θοῦσαι εἰς αἴγυπτον, ἑβδομηκοντατέσσαρες. τὸν δὲ ἰού-
	וַיָּבֹאוּ אַרְצָה גֹּשֶׁן׃ וַיֶּאְסֹר יוֹסֵף			iuncto ioseph curru sũo ascendit obuiam	δαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς ἰωσήφ, συ
	מֶרְכַּבְתּוֹ וַיַּעַל לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל	רָכַב		patri ad ẽũdẽ locũ: & videnscꝫ eum irruit	κατήσαι αὐτῷ καθ' ἡρῴων πόλιν, εἰς γῆν ῥαμεσσή.
	אָבִיו גֹּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל	רָאָה		super collum eius: & iter amplexus fleuit.	ζεύξας δὲ ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ἀνέβη εἰς συνάν
	צַוָּארָיו וַיִּבְךְּ עַל צַוָּארָיו עוֹד׃	צוּר		Dixitcꝫ pr̃ ad ioseph. Iam letus moriar: quia vidi faciem tuam:	τησιν ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καθ' ἡρῴων πόλιν.
	וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף אָמוּתָה	אָמַר	מוּת	& supstitem te reliquo. & ille locutus est ad fratres suos & ad oẽm domũ pris sui. Ascẽdã & nũciabo pharaõi: dicãcꝫ ei Fratres mei & domus pris mei q erãt in terra chanaã venerũt ad me: & sũt viri pastores oui um: curãcꝫ hñt alẽdorũ gregum. Pecora sua & armenta & omnia q̃ hñe potuerũt: adduxerunt secum. Cũcꝫ vocauerit vos & dixerit: quod est opus vestrũ?	et visus ei: cecidit sup collũ eius, καὶ ὀφθεὶς αὐτῷ, ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ.
	הַפָּעַם אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֶת פָּנֶיךָ כִּי	רָאָה			et fleuit fletu multo. et ait israel
	עוֹדְךָ חָי׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו	חָיָה			καὶ ἔκλαυσεν κλαυθμῷ πολείονι. καὶ εἶπεν ἰσραὴλ
	וְאֶל בֵּית אָבִיו אֶעֱלֶה וְאַגִּידָה	נָגַד			ad ioseph: moriar ex nũc: q̃ vi
	לְפַרְעֹה וְאֹמְרָה אֵלָיו אַחַי וּבֵית				πρὸς ἰωσήφ, ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐπεὶ εἶ-
	אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בָּאוּ אֵלָי׃				di facie tuã. adhuc. n. tu viuis. dixit ãt
	וְהָאֲנָשִׁים רֹעֵי צֹאן כִּי אַנְשֵׁי	רָעָה			φακα τὸ πρόσωπόν σου· ἔτι γὰρ σύ ζῇς. εἶπε δὲ
	מִקְנֶה הָיוּ וְצֹאנָם וּבְקָרָם וְכָל	כָּנָה			ioseph ad fratres suos: ascẽdẽs: nũcia
	אֲשֶׁר לָהֶם הֵבִיאוּ׃ וְהָיָה כִּי יִקְרָא	נָבָא			ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἀναβάς, ἀπαγ
	לָכֶם פַּרְעֹה וְאָמַר מַה מַּעֲשֵׂיכֶם׃	עָשָׂה			bo pharaõi. et dicã illi: fratres mei: et
					γελῶ τῷ φαραώ· καὶ ἐρῶ αὐτῷ, οἱ ἀδελφοί μου, καὶ
					dom patris mei: qui erãt in tra chanaã: ve
					οἶκος τοῦ πατρός μου, οἳ ἦσαν ἐν γῇ χαναάν, καὶ
					nerũt ad me. at viri sunt pastores. viri n.
					σι πρός με. οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἄνδρες γὰρ
					pecoris nutritores sũt. et pecora: et bo
					κτηνοτρόφα εἰσί. καὶ τὰ κτήνη, καὶ τοὺς βό
					ues: et omnẽ substantiã suã adduxe
					ας, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἀγηόχα
					rũt. si ergo vocauerit vos pharao: et dixerit:
					σιν. ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς φαραώ, καὶ εἴπῃ,
					qd opus vestrũ ẽ?
					τί ἔργον ὑμῶν ἐστίν;

Poitiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
יָלַד נָבַע	qui nati sunt iacob oēs aie quattuordecim. τ filij dan: husim. Filij aũt neptali: iasiel: τ gumi: τ iesser: τ sillẽ. Hi sunt filij bale: quã dedit laban rachel filie sue: et hos pepit ex iacob: oēs aie septẽ. Cũcteꝫ aie que ingresse sunt cum iacob in egyptum egrediẽtes a femore suo preter vxores filiorꝫ iacob: oēs aie sexagita τ sex. Et filij ioseph qui nati sunt ei in egypto: aie due. oēs aie domus iacob q̃ ingresse sunt in egyptũ fuerunt septuaginta. Et misit ãte se iudã in egyptũ ad ioseph in gessen: vt preparet ei se: τ venit in terrã gessen. Et iũxit ioseph currũ suũ: τ ascendit in occursum israel patris sui in gessen: τ cũ vidisset eũ: ruit sup collũ eius et insup fleuit sup collũ eius. et dixit israel ad ioseph. Quãuis nũc moterer: tã cõsolatus essem: postq̃ vidi faciẽ tuã: qm adhuc tu viuis. Et dixit ioseph frib suis et domui patris sui. Ascendã τ nunciabo pharaonꝫ: dicãcꝫ ei. Fratres mei et domus patris mei que erat in terra chanaan venerunt ad me: τ sunt viri pastores quium: quia possessores gregum fuerunt. Educs quoq; suas τ boues τ omnia sua addurerunt. Cumq; vocauerit vos pharao: τ dixerit: quod est opus vestrũ	ἸΤΤΙΛΔΟ ΛΙΑΚΩΒ ΚΛ ΝΦΣΑ ΑΡ ΒΑΑ ΑΣΡ ; ΥΒΝΙ ΝΦΤΛΙ ΥΤΣΙΜ ΥΒΝΙ ΝΦΤΛΙ ΙΧΤΣΑΗΛ ΥΓΝΙ ΥΙΣΡ ΥΣΛΜ ΥΒΝΙ ΒΛΗ ΑΣΡ ΝΤΝ ΛΒΝ ΛΡΧΛ ΒΤΗ ΥΤΛΔ ΑΤ ΗΛΗ ΛΙΑΚΩΒ ΚΛ ΝΦΣ ΣΒΑΗ ΣΒΝΝ ΜΛΔ ΝΣΙ ΒΝΙ ΝΦΣ ΗΒΑΗ ΜΣΡΝΜΗ ΥΜΝΙ ΒΝΙ ΝΦΣ

dicetis: viri pecorũ nutrientes sum° ſeruí tui
εἰρεῖτε, ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμὲν οἱ παῖδές σου
ab infantia vſq; nũc: et nos: τ pres nſi.
ἀπὸ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.
vt habitetis in terra geſem arabie, abhominatio
ἵνα κατοικήσητε ἐν γῇ γεσὲμ ἀραβίας· βδέλυγμα
.n. egyptijs oĩs paſto: ouiũ.
γὰρ αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. Ca.47.

A Venĩes ãt ioſeph nũciauit pharaoni: di=
ἐλθὼν δὲ ἰωσὴφ ἀπήγγειλε τῷ φαραώ, λέ=
cens: pater me° et fratres mei: et peco
γων, ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτή=
ra: τ boues eor: et oĩa ſua vene
νη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦκα
rũt de tra chanaan: et ecce ſũt in tra geſem.
σιν ἐκ γῆς χαναάν, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν γῇ γεσέμ.
ab ãt fratribus ſuis accepit quinq; vi
ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβε πέντε ἄν
ros: et ſtatuit eos coram pharaone.τ di=
δρας, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἐναντίον φαραώ. καὶ εἶ=
xit pharao fratribus ioſeph: qð opus vr̃z:illi
πε φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς ἰωσήφ, τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ
ãt dixerũt pharaoni: paſtores ouiũ ſer
δὲ εἶπαν τῷ φαραώ, ποιμένες προβάτων οἱ παῖ=
ui tui: et nos: et patres nr̃i. dixerũt
δες σου, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. εἶπαν
ãt pharaoni: ad habitãdũ in tra venim°. nõ.n. ſũt pa
δὲ φαραώ, παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἥκομεν· οὐ γὰρ ἔστι νο
ſcua pecorũ° ſeruorũ tuorũ. inualuit .n.
μὴ τοῖς κτήνεσι τῶν παίδων σού. ἐνίσχυσε γὰρ ὁ
fames in tra chanaã. nũc ergo habitabim°
λιμὸς ἐν γῇ χαναάν. νῦν οὖν κατοικήσομεν οἱ
ſeruí tui in tra geſem. et ait pharao ad io=
παῖδές σου ἐν γῇ γεσέμ. καὶ εἶπε φαραὼ πρὸς ἰω=
ſeph: dicẽs: pater tu° et fratres tui ve
σὴφ, λέγων, ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἦ
nerũt ad te: ecce terra egrpti coram te
κασι πρός σε, ἰδοὺ ἡ γῆ αἰγύπτου ἐναντίον σου
eſt: in optima terra fac habitare patrẽ
ἐστίν, ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ κατοίκησον τὸν πατέρα
tuũ et fratres tuos. habitent in
σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. κατοικήτωσαν ἐν
tra geſem. ſi ãt ſcis: q ſũt in eis vi
γῇ γεσέμ. εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄν=
B ri potentes: conſtitue eos principes
δρες δυνατοί, κατάστησον αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν
meorũ pecorũ. introduxit ãt ioſeph iacob pa
ἐμῶν κτηνῶν. εἰσήγαγε δὲ ἰωσὴφ ἰακὼβ τὸν πα=
trẽ ſuũ: et ſtatuit eũ coram pharaõe.
τέρα αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον φαραώ.
et bñdixit iacob pharaõni. dixit ãt pharao
καὶ εὐλόγησεν ἰακὼβ τὸν φαραώ. εἶπε δὲ φαραὼ
iacob:
τῷ ἰακώβ, ꝏ ꝏꝏ ꝏ ꝏ ꝏꝏ ꝏ ꝏꝏ ꝏ ꝏ

°respondebitis. °Viri °pa
°ſtores °ſumus °ſui tui °ab
infãtia nr̃a °vſq; °in pñs
'&ᵏnos'&ᵐpatres noſtri.
Hec aũt dicetis: "vt °ha=
bitare poſſitis °in terra
°geſſen: °quia °deteſtãtur
°egyptii " oẽs °paſtores
°ouium. Ca.47.
INgreſſus ergo °io=
ſeph °nunciauit ꝏꝏ
°pharaõi °dicẽs. °Pater
meus °& frẽs: °oues corũ
'& armẽta °& cuncta' q̃
ᵐpoſſidẽt "venerũt ° de
terra °chanaã: °& ecce cõ
ſiſtũt °ĩ terra °geſſen. °ex
tremos quoq; " fratrum
ſuorũ' quiq; °viros °cõſti
tuit °corã °rege. quos ille
°iterrogauit. °Quid ha=
betis' operis? ᵏ Rñderũt.
" Paſtores ° ouiũ ſumus
°ſerui tui: °& ꝏꝏꝏꝏꝏ
°nos" &' patres noſtri. ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏ ꝏꝏ
°ad peregrinãdũ ° in ter=
rã tuam °venimus: ꝏꝏꝏ
°quoniam °non eſt °her=
ba °gregibus ꝏꝏꝏꝏꝏ
°ſeruorũ tuorũ: ᵏigraue
ſcente' fame"' in terra ꝏ
" chanaã. ° Petimuſq; vt
°eſſe nos iubeas °ſeruos
tuos °i terra °geſſen. " Di
xit ĩtaq; °rex °ad ꝏꝏꝏꝏ
°ioſeph. °Pater tuus °& °
fratres tui °venerunt ꝏ
°ad te. °Terra °egypti °in
conſpectu tuo' eſt: ꝏꝏꝏ
ᵏin optimo loco"' fac eos
habitare: & trade eis ꝏꝏ
"terram °geſſen. ꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ
"Quod ſi °noſti' in eis °cẽ
°viros °induſtrios: ꝏꝏ
°cõſtitue illos °magiſtros
°pecorum °meorũ. Poſt
hec' ĩtroduxit ᵏioſeph pa
trẽ ſuũ ad regẽ: °& ſtatu
it eũ °corã eo. °Qui bene
dicens ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"illi: ˣ& interrogatus ab
eo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Interp.chal.

°וְתֵימְרוּן נִוְתְרֵי מַרְעֵי גֵּיתֵי הֲווּ עַבְדָךְ מִזְּעֵרְלָא וְעַד כְּעַן אַף אַנַחְנָא אַף אֲבָהָתָנָא בְּדִיל
ᵇדְּתֵיתְבוּן בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן אֲרֵי מְרַחֲקִין מִצְרָאֵי כָּל רָעֵי עָנָא׃
Ca.xlvij. וְאָתָא יוֹסֵף °וְחַוִי לְפַרְעֹה וְאֲמַר אֲבָא וְאַחַי °וְעָנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן וְכָל דִּילְהוֹן אָתוֹ מֵאַרְעָא
דִּכְנָעַן וְאִינוּן בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן׃ °וּמִקְצָת אָחוֹהִי דְּבַר חַמְשָׁה גוּבְרִין °וְאַקְמֵינוּן קֳדָם פַּרְעֹה
וַאֲמַר פַּרְעֹה לְאָחוֹהִי מָה עוֹבָדֵיכוֹן °וַאֲמָרוּ לְפַרְעֹה °רָעֵי עָנָא עַבְדָךְ אַף אַנַחְנָא אַף
אֲבָהָתָנָא׃ וַאֲמָרוּ °לְפַרְעֹה °לְאִיתוֹתָבָא בְּאַרְעָא °אֲתֵינָא אֲרֵי לֵית °רָעֵא לְעָנָא דִּי לְ
לְעַבְדָךְ אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וּכְעַן °תֵּיתְבוּן כְּעַן עַבְדָךְ בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן °וַאֲמַר פַּרְעֹה
לְיוֹסֵף °לְמֵימָר אֲבוּךְ וְאַחָךְ °אֲתוֹ לְוָתָךְ׃ אַרְעָא דְּמִצְרַיִם קֳדָמָךְ הִיא °בְּדִשְׁפִּיר אַתְרָא
°אוֹתֵיב יָת אֲבוּךְ וְיָת אַחָךְ °יֵתְבוּן בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן וְאִם יְדַעְתָּ וְאִית בְּהוֹן גוּבְרִין °חֵילָא
°וְתַמֵּנִינוּן °רַבָּנֵי °גֵּיתַי עַל °דִּילִי׃ °וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת יַעֲקֹב אֲבוּהִי °וְאַקְמֵיהּ קֳדָם פַּרְעֹה
וּבָרִיךְ יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה °וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיַעֲקֹב

Transla. Chal.

dicetis. Viri poſſeſſores gregum fuerunt ſerui tui ab
adoleſcentia noſtra vſq; nunc tam nos q̃ patres no=
ſtri: vt habitetis in terra geſen. quoniã abhominan
tur egyptij omnes paſtores ouium. Ca.47.
ET venit ioſeph τ nunciauit pharaoni: et ait.
Pater me° τ fratres mei τ oues eor τ oĩa que
habẽt venerũt de tra chanaã: τ tpt ſtant in tra geſen.
extremos quoq; fratrũ ſuor tulit q̃q; viros: τ cõſti=
tuit eos coram pharaone. Dixitq; pharao frib° ei° : qð
eſt apus vfm? Et dixerũt pharaoni. Paſtores ouiũ
ſumus ſui tui taz nos q̃ pfes nſi. Dixerũtq; pharao
ni. Ad habitandũ in terra venim°: qm nõ eſt paſtus
ouibus ſeruor tuorũ: quia valida fames eſt in terra
chanaã: τ nunc quęſumus vt habitent ſerui tui in ter
ra geſen. Et ait pharao ad ioſeph: dicens. Pater tu°
et fratres tui venerũt ad te: terra egypti coram te eſt:
in meliori loco terre colloca patrem tuum τ fratres
tuos: et habitent in terra geſſen. Et ſi cognoſcis eſſe
inter eos viros fortes: conſtitue eos principes pecо=
rum meorũ. Et addurit ioſeph iacob patrem ſuum: τ
ſtatuit eum coram pharaone. τ benedixit iacob pha=
raoni. Dixitq; pharao ad iacob. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua chal.
°אֲמַר
°יְתַב °רְחַק
°חְוָה °עָאן °אָתָא
°קְצָה °קוּם
°רָעֵה °עָאן
°יְתַב °אָתָא °רָעֵה
°אֲמַר "אָתָא
°יְתַב
°מָנָה °רָבָב °גְּבָא
°אָתָא °קוּם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca. xlvij.	Trãsla. B. Iero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
יום שָׁנָה חָיָה	כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב			quot sunt dies annorũ vite tue? Respondit. cc	quot ãni dierũ vite tue? et ait iacob
נוד	אֶל פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי מְגוּרַי שְׁלֹשִׁים			Dies pegrinatiõis vite mee centum triginta	πόσα ἐτῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου; καὶ εἶπεν Ἰακὼβ τῷ
מְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי	וּמְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי			annorum sũt parui & mali : cc	pharaoni: dies ãnorũ vite mee: ἃς pegrinor:
יום נָשַׂג	שְׁנֵי חַיַּי וְלֹא הִשִּׂיגוּ אֶת יְמֵי שְׁנֵי			& non peruenerũt vsq; ad dies cc	φαραώ, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς παρῴκῶ,
	חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃ וַיְבָרֶךְ			patrũ meorũ: qbus pe grinati sũt. Et bñdicto rege: egressus ẽ foras . cc	cẽτῶν triginta ãni. pauci et mali fuerãt
בָּנָה	יַעֲקֹב אֶת פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי			Ioseph vero patri & cc	ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν
נָתַן	פַּרְעֹה׃ וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת			fratribus suis dedit pos sessionem in cc	dies ãnox vite mee. nõ puenerũt ad
מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ	אֲחֵיו וַיִּתֶּן לָהֶם אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ			egypto in optimo terre loco cc	ἀὶ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου· οὐκ ἀφίκοντο εἰς τὰς
כִּלְכֵּל	רַעמְסֵס כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה׃ וַיְכַלְכֵּל			rameſſes: vt precepat Pharao: & alebat cc	dies ãnox vite patrũ meox: ἃς dies
	יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל			eos oẽmq; cc	ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς ἡμέρας
פִּי הַטָּף	בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃ וְלֶחֶם			domum patris sui pre bens cibaria singulis .	peregrinati sũt. τ bñdicẽs iacob pharaonẽ: egred
אין כָּל כִּי כָבֵד הָרָעָב	אֵין כָּל בְּכָל הָאָרֶץ כִּי כָבֵד הָרָעָב			In toto eĩ orbe pãs de erat: & opp̃ſſerat fames	παρῴκησαν· καὶ εὐλογήσας Ἰακὼβ τὸν φαραὼ, ἐξῆλ=
מְאֹד וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ	מְאֹד וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ			terram maxime egypti & cc	sus ẽ ab eo. τ hilarare fecit ioseph pfem suũ: τ
לָקַט	כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב׃ וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת			chanaã. E quibus omnem pecuniã cõgregauit cc	θεν ἀπ᾽ αὐτοῦ· καὶ κατῴκησεν Ἰωσὴφ τὸν πρᾶ αὐτ, καὶ C
מָצָא	כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			pro venditione frumẽti: cc	fratres suos: τ dedit eis possessionẽ in
	וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵם			& intulit eam in erariũ cc	τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάχεσιν ἐν
בּוֹא	שֹׁבְרִים וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה			regis. Cũq; defeciſſet emptoribus precium: cc	fra egypti: in optima fra ĩ fra rameſſe. ſicut
תָּמַם	פַּרְעֹה׃ וַיִּתֹּם הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם			venit cuncta egyptus ad cc	γῆ αἰγύπτου, ἐν τῇ βελτίσῃ γῇ ἐν τῇ γῇ ῥαμεσσή· καθὰ
וּמֵאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ כָל מִצְרַיִם אֶל	וּמֵאֶרֶץ כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ כָל מִצְרַיִם אֶל			ioseph dicens. Da nobis panes. Quare cc	ẽpcepit pharao. τ triticũ metiebat ioseph pfi τ
יהב	יוֹסֵף לֵאמֹר הָבָה לָנוּ לֶחֶם וְלָמָּה			morimur coram te deficiente pecunia. Quib ille respondit. Adduci te pecora vra : & dabo cc	συνέταξε φαραώ· καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ τῷ πρὶ καὶ
מות	נָמוּת נֶגְדֶּךָ כִּי אָפֵס כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר			vobis pro pecudib̃ vr̃a: si defecit	fratribus suis: τ oi domui pfia sui:
נָתַן	יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם			argẽtũ. durerũtq; ad ioseph. et dedit eis ioseph panes pro equis & pro ouibus & bobus cc	τοῖς ἀδελφοῖς αὐτ, καὶ πανὶ τῷ οἴκῳ τ πρὸς αὐτ,
	בְּמִקְנֵיכֶם אִם אָפֵס כָּסֶף׃ וַיְבִיאוּ			Que cũ adduxiſſent : cc	triticũ p corpus. triticũ ãt nõ erat in oi fra. in
	אֶת מִקְנֵיהֶם אֶל יוֹסֵף וְיִתֵּן			dedit eis alimenta pro equis cc	σῖτον κατὰ σῶμα· σῖτος δ᾽ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνί
	לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם בַּסּוּסִים			& ouibus & bobus cc	σχυσεν γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἐξέλιπε δ᾽ ἡ γῆ αἰγύπτου,
	וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר				et fra chanaã a fame. cõgregauit ãt ioseph

Pritiua chal.	Transla. Chal.
שָׁנַה חֶיָה יָתַב	quot sunt anni vite tue. Et dixit iacob ad pharaonẽ: anni vite peregrinationis mee centũ τ triginta anni
הָוֹה דָּבַק	sunt pauci τ mali: τ nõ attigerũt vsq; ad dies vite patrũ meox in diebus peregrinationis sue. Benedixit q̃ iacob pharaoni: τ egressus est a facie pharaonis.
יָתַב	Et collocauit ioseph patrẽ suũ τ fratres suos: τ dedit
חַסַן	eis possessiones in terra egypti in melioti loco terre: in terra rameſſes: ſicut precceperat pharao. Et alebat
זוּן טָף	ioseph patrẽ suũ τ fratres suos τ oẽm domũ patris sui: p rebẽs panẽ iuxta familiã vniuſculuſq;. neq; erat
שָׁלָה	panis in vniuersa terra: quoniaz preualuerat fames nimis: τ deficiebat populus terre egypti τ populus
שָׁכַח	terre chanaan propter famẽ. Et congregauit ioseph argentũ quod inuentum est in terra egypti τ in terra
אַתַא	chanaan pro frumento quod ipsi emebant: τ intulit ioseph argentũ in domũ pharaonis. Conſumatũq;
אָתָא אָמַר	est argentum de terra egypti τ de terra chanaã: τ ve
יהב מות	nerunt omnes egyptii ad ioseph: dicentes. Da nobis panem: cur moriemur coram te? cum cõſumatum ſit
אֲתָא נָתַן	argentũ. Dixitq; ioseph afferte pecora veſtra: τ da bo vobis frumentũ pro pecoribus veſtris: ſi argen
עָאן	tum conſumatum eſt. Adduxerũtq; pecora ſua ad ioseph: τ dedit eis ioseph panem pro equis τ pro pe coribus ouium τ pro bobus cccccccccccccccc

Interp. chal.

בָּמָה יוֹמֵי שְׁנֵי חַיָּיךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְפַרְעֹה יוֹמֵי שְׁנֵי תּוֹתַבוּתִי מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין
זְעִירִין וּבִישִׁין הֲווֹ יוֹמֵי שְׁנֵי חַיַּי וְלָא אַדְבִּיקוּ יָת יוֹמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבָהָתַי בְּיוֹמֵי
תוֹתָבוּתְהוֹן וּבָרִיךְ יַעֲקֹב יָת פַּרְעֹה וּנְפַק מִן קֳדָם פַּרְעֹה׃ וְאוֹתֵיב יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת
אַחְוָהִי וְיָהַב לְהוֹן אַחְסָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּדֶשֶׁפִּיר בְּאַרְעָא דְּרַעְמְסֵס כְּמָא
דְּפַקִּיד פַּרְעֹה׃ וְזָן יוֹסֵף יָת אֲבוּהִי וְיָת אָחְוָהִי וְיָת כָּל בֵּית אֲבוּהִי לַחְמָא לְפוּם טַפְלָאוּ
וְלַחְמָא לְיָת כָּל אַרְעָא אֲרֵי תַקִּיף כְּפָנָא לַחֲדָא׃ וְאִשְׁתַּלְהִי עַמָּא דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
וְעַמָּא דְּאַרְעָא דְּכְנַעַן מִן קֳדָם כְּפָנָא׃ וּלְקַט יוֹסֵף יָת כָּל כַּסְפָּא דְּאִשְׁתְּכַח בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וּבְאַרְעָא דְּכְנַעַן בְּעִיבּוּרָא דְּאִינּוּן זָבְנִין׃ וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת כַּסְפָּא לְבֵית פַּרְעֹה׃
וְשֵׁלִים כַּסְפָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּמֵאַרְעָא דְּכְנַעַן וַאֲתוֹ כָּל מִצְרָאֵי לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר
הַב לַנָא לַחְמָא וּלְמָא נְמוּת לְקָבְלָךְ אֲרֵי שְׁלִים כַּסְפָּא׃ וַאֲמַר יוֹסֵף הַבוֹ גֵיתֵיכוֹן
וְאֵתֵן לְכוֹן גֵּיתֵיכוֹן אִם שְׁלִים כַּסְפָּא׃ וְאַיְתִיאוּ יָת גֵּיתֵיהוֹן לְוָת יוֹסֵף וְיָהַב לְהוֹן
יוֹסֵף לַחְמָא בְּסוּסְוָתָא וְגֵּיתֵי עָנָא וְגֵּיתֵי תּוֹרֵי ◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

et p asinis.et enutriuit eos in panib⁹ p
καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων.καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ
oibus pecoꝛib⁹ coꝛ in ãno illo. egref
πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ.ἐ=
sus ẽ aũ ãno ille: et venerũt ad eũ in ãno
ξῆλθε δὲ ὁ ἐνιαυτὸς ἐκεῖνος, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει
sc̃do: t dixerũt ei: ne forte deleamur
τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ,μὴ ποτε ἐκτριβῶμεν
a dño nfo. ſi.n. defecit argẽtũ: t
ἀπὸ τοῦ κυ̃ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον, καὶ
ſubſtãtia: et pecora ad ſre dñm nfm:
τὰ ὑποζύχια, καὶ τὰ κτήνη πρός σε ἐσμεν κύριον ἡμῶν,
et nõ relictũ eſt nobis coꝛã dño nfo
καὶ οὐχ ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναντίον τ̃ κυρίου ἡμῶν
niſi ppriũ coꝛp⁹ et ꝛra nra: vt ergo nõ moꝛia=
ἀλλ᾽ ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν,ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνω
mur coꝛã te: t ꝛra deſolet: eme nos t
μεν ἐναντίον σου,καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ, κτῆσαι ἡμᾶς καὶ
ꝛrã nfam p panib⁹: et erimus t nos et
τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ
ꝛra nra ſerui pharaõi. da ſemẽ: vt ſemine
γῆ ἡμῶν παῖδες τῷ φαραώ. δὸς σπέρμα,ἵνα σπείρω
mus:et viuam⁹:et nõ moꝛiamur: et ꝛra nõ deſola
μεν, καὶ ζῶμεν, καὶ μὴ ἀποθάνωμεν,καὶ ἡ γῆ οὐκ ἐρημω
bitur. t emit ioſeph oẽm ꝛrã egy
θήσεται.καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἰ
ptior pharaõi. vẽdideꝛ.t.n. egyptij terrã
γυπτίων τῷ φαραώ.ἀπέδοντο γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γῆν
ſuam pharaõi. inualuit coꝛ fames: et
αὐτῶν τῷ φαραώ· ἐσχεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός,καὶ ἐ
fuit terra pharaoni.et ppm ſubiecit
γένετο ἡ γῆ τῷ φαραώ. καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο
ſibi in ſeruos: a nouiſſimis terminis egrpti: t
ἑαυτῷ εἰς παῖδας, ἀπ᾽ ἄκρων ὁρίων Αἰγύπτου,καὶ
vſq extremos:ꝑter ꝛrã ſacerdotũ ſolũ. nõ
ἕως τῶν ἄκρων,χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον· οὐκ
poſſedit hãc ioſeph:in donatiõe.n.dedit do=
ἐκτήσατο ταύτην Ἰωσήφ,ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα
na ſacerdotib⁹ pharao. t comedebãt donationẽ quã de
τα τοῖς ἱερεῦσι φαραώ.καὶ ἤσθιον τὴν δόσιν, ἣν ἔδω
dit eis pharao. ꝑpter hoc nõ vẽdideꝛũt ꝛrã
κεν αὐτοῖς φαραώ.διὰ τοῦτο οὐκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐ
ſuã. dixit ãt ioſeph egryptijs: ecce emi
τῶν. εἶπε δὲ Ἰωσὴφ τοῖς Αἰγυπτίοις, ἰδοὺ κέκτημαι
vos: et ꝛrã vram hodie pharaõi. accipite
ὑμᾶς, καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ φαραώ. λάβετε ἑ
vobis ſemina: t ſeminate ꝛrã. et erũt
αυτοῖς σπέρματα, καὶ σπείρατε τὴν γῆν· καὶ ἔσαι
germina eius: et vabitis quintã ꝑtes
τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ δόσετε τὸ πέμπτον μέρος
pharaõi. at quattuoꝛ ꝑtes erũt vobis ipis in
τῷ φαραώ· τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσαι ὑμῖν αὐτοῖς εἰς
ſemẽ terre:t in cibũ vobis: et oib⁹ qui
σπέρμα τῆ γῆ, καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς

Trãsla.B.Hiero.

[a] & aſinis: [m] ſuſtentauitq; eos illo [q] anno [o] pro com mutatione [p] pecorum. oo
oooooooooooooooooooo oo
[x] Venerũt quoq; anno
ooooooooooooooooooooo
[a] ſecundo [b] & dixerũt [c] ei. [o] Non [c] celamus oooooooo [d] dño noſtro [e] [f] deficiẽte [h] pecunia: [i] pecora ſimul defecerunt: [p] nec clã te ẽ:
ooooooooooooooooooooo
[e] ꝙ abſq; [x] corporibus ooo
ooooooooooooooooooooo
[r] & terra nihil habeamus [s] Cur ergo [a] morimur [b] te vidẽte: [c] Et [b] nos [c] & [r] terra noſtra tui erimus. [g] Eme [h] nos in ſeruitutẽ regiã:
ooooooooooooooooooooo
[r] & prebe [a] ſemina: ooooo
ooooooooooooooooooooo
[s] ne pereunte cultore [a] re digatur [r] terra oooooooo [a] in ſolitudinẽ. [b] Emit igi tur [c] ioſeph [c] omnẽ [r] terrã [a] egypti [k] vendentibus oo
ooooooooooooooooooooo
[l] ſingulis [m] poſſeſſiões ſuas [n] pre [o] magnitudine [q] famis. [r] Subiecitq; [a] eã pharaoni: [u] & cũctos [x] ꝑpos eius [b] a nouiſſimus [c] termi nis oooooooooooooooooooo
[b] egypti [c] vſq; ad [r] extre=mos fines eius: [g] pre=t [r] terram [l] ſacerdotũ q̃ [p] a rege tradita fuerat; eis [r] quibus [r] & [t] ſtatuta cibaria ex horreis publicis oo [x] p̃bebãtur: & [a] idcirco [c] nõ ſunt compulſi [o] vendere [r] poſſeſſiões ſuas. [g] Dixit ergo [b] ioſeph [l] ad [k] ꝑpos. [l] En vt cernitis & [n] vos [p] & [q] terram veſtram oooooo [r] pharao [m] poſſidet. [s] accipite [u] ſemina: [x] & ſerite oo [l] agros: [a] vt [b] fruges hẽre poſſitis. [b] Quintam oooo partem [c] regi [c] dabitis: [r] q̃t tuor reliquas [b] permitto [l] vobis [k] in ſementem: [m] & in cibum oooooooooooo

Ter.Heb. Geſ. Ca.xlvij. Puncta heb.

	וּמִקְנֵיהֶם ׀ נַעֲשָׂנָה בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ וַיִּתֹּם
ג בֹּא	הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה
ב שֵׁנָה אָמַר בָּחַד	הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא נְכַחֵד
קְנָה	מֵאֲדֹנִי כִּי אִם תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה
ד שָׁאַר	הַבְּהֵמָה אֶל אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר
פְּנֵה גְּוִיָּה	לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם גְּוִיָּתֵנוּ
ה מוּת	וְאַדְמָתֵנוּ׃ לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם
	אֲנַחְנוּ גַּם אַדְמָתֵנוּ קְנֵה אֹתָנוּ
ה הָיָה	וְאֶת אַדְמָתֵנוּ בַּלָּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ
ו נָתַן	וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֶן זֶרַע
ו חָיָה	וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא
ו שָׁם כָּנָה	תְשָׁם׃ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת כָּל אַדְמַת
	מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי מָכְרוּ מִצְרִים
	אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב
ו הָיָה	וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃ וְאֶת הָעָם
ז עָבַר עִיר גָּבַל	הֶעֱבִיר אֹתוֹ לָעָרִים מִקְצֵה גְּבוּל
	מִצְרַיִם וְעַד קָצֵהוּ׃ רַק אַדְמַת
ח חָקַק	הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי חק לַכֹּהֲנִים
	מֵאֵת פַּרְעֹה וְאָכְלוּ אֶת חֻקָּם אֲשֶׁר
	נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת
	אַדְמָתָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל הָעָם הֵן
ט קָנָה	קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת אַדְמַתְכֶם
	לְפַרְעֹה הֵא לָכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת
י בוא נָתַן	הָאֲדָמָה׃ וְהָיָה בַּתְּבוּאֹת וּנְתַתֶּם
י חֵשׁ רָבַע הָיָה	חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה וְאַרְבַּע הַיָּדוֹת יִהְיֶה
	לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה וּלְאָכְלְכֶם וְלַאֲשֶׁר

Puncta chal.

ז זון אָתָא	
ז תָּנָה כְּסָה רָבַב	
ז שָׁאַר גְּוָה מוּת	
ז הָיָה	
ז תָּב חָיָה בוּר	
ז הָוָה	
ז עָבַר קָרָה סוּף	
ז קָנָה זָרַע	
ז הָוָה עָלַל נָתַן	
ז רָבַע הָוָה אָכַל	

Trãsla.Chal.

et aſinis: t alebat eos pane ipſo anno pro vniuerſis pecoꝛibus ſuis: t cõpletus eſt ann⁹ ille: t venerũt ad eũ in ſc̃do anno: atq; dixerũt ei. Nõ celauimus quicq; dño nfo: cum defecit argentum pecora quoq; adduximus ad dñm nfm: t nihil remanet coꝛaꝫ dño nfo niſi coꝛpora nfa t terra nfa. Quare moꝛiemur coꝛam te: tã nos & terra nfa? Eme nos t terrã nfaꝫ pro pane: et erimus nos t terra nfa ſeruiẽtes pharaoni: t pre=be ſemina t viuemus t nõ moꝛiemur: t terra nõ deſo labit. Emitq; ioſeph oẽm terrã egyptiꝫ pharaoni: qm vendiderũt vnuſq;q; egyptioꝫ agrum ſuũ: q; preualebat ſup eos fames: t fuit ꝛra pharaoni. Populũ aũt transtulit ve ciuitate in ciuitatẽ a finib⁹ termini egy=pti vſq; ad extremũ eius. ſed terrã ſacerdotũ nõ emit, quoniã portio vabaꝫ ſacerdotib⁹ a pharaone: t come debant portionẽ ſuã: quã vabat eis pharao: ꝑpteres non vendiderũt terras ſuas. Dixitq; ioſeph populo. Ecce emi vos hodie t terrã veſtrã pharaoni: ecce vo vobis ſementẽ t ſeminabitis terrã. t erit cũ produre rit fructus: vabitis quintã partẽ pharaoni: quattuoꝛ aũt partes erunt vobis in ſementem agroꝝ: et vt comedatis vos ooooooooooooooooooooo

Interp.chal.

וַבַּחֲמַרַיָּא וְזַנִּינוּן פִּלְחָמָא בְּכָל גִּיתֵיהוֹן בְּשַׁתָּא הַהִיא וּשְׁלִימָא שַׁתָּא הַהִיא וַאֲתוֹ לְוָתֵיהּ
בְּשַׁתָּא תִּנְיָיתָא וַאֲמָרוּ לֵיהּ לָא נְכַסֵּי מִן רְבוֹנִי אֱלָהִין שְׁלִים כַּסְפָּא וְגֵיתֵי בְּעִירָא
לְוָת רְבוֹנִי לָא אִישְׁתַּאַר קֳדָם רְבוֹנִי אֱלָהִין גְּוִיתָנָא וְאַרְעָנָא׃ לְמָה נְמוּת לְקֳבֵל אַף
אַנְתָּא אַף אַרְעָנָא קְנֵה יָתָנָא וְיָת אַרְעָנָא בְּפִלְחָמָא וְהֵוִי אַנְתָּא וְאַרְעָנָא עַבְדִין לְפַרְעֹה
וְהַב בֻּר זַרְעָא וְנֵיחֵי וְלָא נְמוּת וְאַרְעָא לָא תְּבוֹר׃ וְזַבֶּן יוֹסֵף יָת כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם
לְפַרְעֹה אֲרֵי זַבִּינוּ מִצְרָאֵי גְּבַר חַקְלֵיהּ אֲרֵי תַּקִּיף עֲלֵיהוֹן כַּפְנָא וַהֲוָת אַרְעָא לְפַרְעֹה׃
וְיָת עַמָּא אַעְבַּר יַתְהוֹן לְקִרְוֵי מִסְכֵּינֵי תְּחוֹם מִצְרָאֵי וְעַד סִיפֵּיהּ׃ לְחוֹד אַרְעָא
כְּוֹמְרָיָא לָא זַבִּין אֲרֵי חוּלָקָא לְכוֹמְרָיָא מִן קֳדָם פַּרְעֹה וְאָכְלִין יָת חוּלָקְהוֹן דְּיָהֲבָ לְהוֹן
פַּרְעֹה עַל כֵּן לָא זַבִּינוּ יָת אַרְעֲהוֹן׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לְעַמָּא הָא קְנֵיתִי יַתְכוֹן יוֹמָא דֵּין וְיָת
אַרְעֲכוֹן לְפַרְעֹה הָא לְכוֹן בַּר וְזָרְעוּן יָת אַרְעָא׃ וִיהֵי בְּאַעוֹלֵי עֲלַלְתָּא תְּתְּנוּן
חַד מִן חַמְשָׁא לְפַרְעֹה וְאַרְבַּע חוּלָקִין יְהוֹן לְכוֹן לְבַר זְרָע חַקְלָא וּלְמֵיכְלִיכוֹן וּלְאִינְשֵׁ

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Geñ. | Ca. xlviij.

ᵐ בְּנֵיתֵיכֶם וְלֶאֱכֹל לְטַפְּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ ᵐ בֵּית טַף
ᵖ הֶחֱיִתָנוּ נִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי ᵖ חֵית מָצָא תֵּן
ᵘ וְהָיִינוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה׃ וַיָּשֶׂם אֹתָהּ ᵘ הָיָה שׂוּם
ᵇ יוֹסֵף ᶜ לְחֹק עַד הַיּוֹם הַזֶּה עַל אַדְמַת
ᶠ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה לַחֹמֶשׁ ᵐ רַק אַדְמַת
ᵒ הַכֹּהֲנִים ᵖ לְבַדָּם לֹא הָיְתָה לְפַרְעֹה׃ ᵖ בָּדַד הָיָה
ᵉ וַיֵּשֶׁב ᵘ יִשְׂרָאֵל ᵉ בְּאֶרֶץ ᵉ מִצְרָיִם
ᵉ בְּאֶרֶץ ᵉ גֹּשֶׁן ᵇ וַיֹּאחֲזוּ ᶜ בָּהּ ᵇ וַיִּפְרוּ ᵇ אָחַז פָּרָה
ᶜ וַיִּרְבּוּ ᵐ מְאֹד׃ ᵍ וַיְחִי ᵇ יַעֲקֹב ᵉ בְּאֶרֶץ ᶜ רָבָה חָיָה
ᵏ מִצְרַיִם ᵉ שְׁבַע ᵐ עֶשְׂרֵה שָׁנָה ᵉ וַיְהִי ᵒ הָיָה
ᵖ יְמֵי ᵖ יַעֲקֹב ᵉ שְׁנֵי ᵍ חַיָּיו שֶׁבַע שָׁנִים ᵖ יוֹם שָׁנָה
ᵉ וְאַרְבָּעִים ᵉ וּמְאַת שָׁנָה׃ ᵉ וַיִּקְרְבוּ ᵇ יְמֵי ᵉ מָאָה קָרֵב יוֹם
ᶜ יִשְׂרָאֵל ᵉ לָמוּת ᵉ וַיִּקְרָא ᵉ לִבְנוֹ לְיוֹסֵף ᶜ קָרָא
ᵇ וַיֹּאמֶר ᵉ לוֹ ᵏ אִם ᵉ נָא ᵐ מָצָאתִי ᵐ חֵן ᵏ אֲמֶת חֶסֶד
ᵖ בְּעֵינֶיךָ ᵖ שִׂים ᵖ נָא ᵉ יָדְךָ ᵉ תַּחַת ᵉ יְרֵכִי ᵖ שׂוּם
ᵐ וְעָשִׂיתָ ᵉ עִמָּדִי ᵇ חֶסֶד ᵉ וֶאֱמֶת ᵉ אַל ᵇ נָא ᵐ עָשָׂה
ᶜ תִקְבְּרֵנִי ᵉ בְּמִצְרָיִם׃ ᶜ וְשָׁכַבְתִּי ᵉ עִם ᶜ קָבַר
ᵉ אֲבֹתַי ᵏ וְנָשָׂאתַנִי ᵉ מִמִּצְרַיִם
ᵏ וּקְבַרְתָּנִי ᵉ בִּקְבֻרָתָם ᵐ וַיֹּאמֶר ᵐ אָנֹכִי
ᵒ אֶעֱשֶׂה ᵖ כִּדְבָרֶךָ׃ ᵍ וַיֹּאמֶר ᵉ הִשָּׁבְעָה ᵒ לִי ᶜ שָׁבַע
ᵗ וַיִּשָּׁבַע ᵒ לוֹ ᵉ וַיִּשְׁתַּחוּ ᵉ יִשְׂרָאֵל ᵉ עַל ᵉ מִטַּה נָטָה
ᵉ רֹאשׁ ᵇ הַמִּטָּה׃ ᵉ וַיְהִי ᵇ אַחֲרֵי Cap. xlviij.
ᵉ הַדְּבָרִים ᵖ הָאֵלֶּה ᵉ וַיֹּאמֶר ᵉ לְיוֹסֵף ᵉ הָיָה
ᵍ הִנֵּה ᵇ אָבִיךָ ᵉ חֹלֶה ᵏ וַיִּקַּח ᵐ אֶת שְׁנֵי ᵉ לָקַח שָׁנָה
ᵐ בָּנָיו ᵒ עִמּוֹ ᵖ אֶת ᵒ מְנַשֶּׁה ᵉ וְאֶת ᵒ אֶפְרַיִם׃
ᵉ וַיֻּגַּד ᵐ לְיַעֲקֹב ᵉ וַיֹּאמֶר ᵉ הִנֵּה ᵉ בִנְךָ ᵉ יוֹסֵף ᵉ נָגַד
ᵇ בָּא ᵉ אֵלֶיךָ ᵉ וַיִּתְחַזֵּק ᵉ יִשְׂרָאֵל ᵉ וַיֵּשֶׁב ᵇ בוֹא חָזַק

Pritiua chal. | Transla. Chal.

ᵉ בַּיְתִיכוֹן וְלִטַּיכֶל׃ וַאֲמָרוּ ᵖ כַּיְימְתָּנָא ᵖ נַשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי ᵉ רִבּוֹנִי ᵉ וְהֵוִי עַבְדִין ᵉ בַּיִת טָף ᵒ קוּם
ᵉ לְפַרְעֹה׃ וְשַׁוִי יָתֵהּ יוֹסֵף לְגִזְרָא עַד יוֹמָא הָדֵין עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם ᵉ דִיהוֹן חַד מִן ᵇ שָׁכַח רָבָּא ᵒ הָוָה
חֻמְשָׁא לְפַרְעֹה לְחוֹד אַרַע כּוּמְרַיָא בִּלְחוֹדֵיהוֹן לָא הֲוָת לְפַרְעֹה׃ וְיָתֵיב יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא ᵉ שָׁרָה
דְמִצְרַיִם בְּאַרְעָא דְגוֹשֶׁן ᵖ וְאַחְסִינוּ בָהּ וְנִפְרִישׁוּ וְסַגִּיאוּ לַחֲדָא׃ ᵉ וְחָיָא יַעֲקֹב בְּאַרְעָא ᵉ חָיָה
דְמִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵי שְׁנִין ᵐ וַהֲוָו יוֹמֵי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיּוֹהִי מְאָה ᵐ וְאַרְבְּעִין וּשְׁבַע שְׁנִין׃
וּקְרִיבוּ יוֹמֵי יִשְׂרָאֵל ᵉ לְמֵיתָת וּקְרָא לְבָרֵיהּ לְיוֹסֵף וַאֲמַר לֵיהּ אִם כְּעַן ᵖ אַשְׁכַּח רַחֲמִין
בְּעֵינָךְ ᵖ שׁוֹ כְּעַן יְדָךְ תְּחוֹת יַרְכִּי ᵉ וְתַעֲבֵיד עִמִּי ᵖ טִיבוּ וְקוּשְׁטָא לָא כְּעַן ᵉ תִּקְבְּרִנִּי בְּמִצְרָיִם׃
ᵉ וְאֶשְׁכּוֹב עִם אֲבָהָתַי ᵉ וְתֵטוֹלִנִּי מִמִּצְרַיִם וְתִקְבְּרִנִּי בְּקִבּוּרְתְּהוֹן וַאֲמַר אֲנָא ᵒ אֶעְבֵּיד
כְּפִתְגָמָךְ׃ וַאֲמַר ᵉ קַיֵּם לִי וְקַיֵּם לֵיהּ וְסַגִּיד יִשְׂרָאֵל עַל ᵉ רֵישׁ עַרְסָא׃

Ca. xlviij. וַהֲוָה בָּתַר ᵖ פִּתְגָמַיָא ᵉ הָאִלֵּין וַאֲמַר לְיוֹסֵף הָא אֲבוּךְ שָׁכִיב מַרְעָ
וּדְבַר יָת תְּרֵין ᵍ בְּנוֹהִי יָת מְנַשֶּׁה וְיָת אֶפְרָיִם׃ וְחַוִי לְיַעֲקֹב וַאֲמַר הָא בְרָךְ יוֹסֵף
אַתִּי לְוָתָךְ ᵍ וְיִתְקַף יִשְׂרָאֵל וְיֵתֵב ◂◂◂

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

et ait iacob ioseph: deus appuit mihi in luza
καὶ εἶπεν ἰακὼβ τῷ ἰωσὴφ, ὁ θεὸς ὤφθη μοι ἐν λουζα
in tra chanaã: et bñdixit mihi: et dixit mihi: ecce
ἐν γῇ χαναάν, καὶ εὐλόγησέ με, καὶ εἶπέ μοι, ἰδοὺ
ego augebo te: et multiplicabo te: et faciã te in
ἐγὼ αὐξανῶ σε, καὶ πληθυνῶ σε, καὶ ποιήσω σε εἰς
cõgregatiões gẽtiũ: et dabo tibi trã hãc: t
συναγωγὰς ἐθνῶν, καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην, καὶ
semini tuo post te: in possessionẽ sẽpiternã.
τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον.
nũc ergo duo filij tui: q̃ nati sũt tibi in tra egy-
νῦν οὖν οἱ δύο υἱοί σου, οἱ γενόμενοί σοι ἐν γῇ αἰγύ-
pti: anteq̃ ego venirẽ ad te in egyptũ: mei
πτῳ, πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρός σε εἰς αἴγυπτον, ἐμοί
sũt: ephraim et manasse: sicut rubẽ et symeõ e-
εἰσιν, ἐφραὶμ καὶ μανασσῆ, ὡς ῥουβὴν καὶ συμεὼν ἔσον
ũt mihi. at posteri: q̃s genueris post hec:
ται μοι. τὰ δὲ ἔγγονα, ἃ ἂν γεννήσῃς μετὰ ταῦτα,
tui erũt. in nole fratrũ suor̃:
σοί ἔσονται. ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν
vocabũtur in illoꝝ hereditatib⁹. ego ãt q̃ venie
κληθήσονται ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις. ἐγὼ δὲ ἡνίκα ἤρχό
bã de mesopotamia syrie: mortua ẽ rachel
μην ἐκ μεσοποταμίας τῆς συρίας, ἀπέθανε ῥαχὴλ
mater tua in terra chanaã: appinq̃nte me fin
μήτηρ σου ἐν γῇ χαναάν, ἐγγίζοντός μου κατὰ
hippodromũ chabzatha terre: ãteq̃ venirẽ
τὸν ἱππόδρομον χαβραθὰ τῆς γῆς, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν
ephzatha. et sepelini eã illic: in via hip-
ἐφραθά· καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐκεῖ, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπ-
podromi. ipa ẽst bethleem. vidẽs ãt israel
ποδρόμου. αὐτή ἐστι βηθλεέμ. ἰδὼν δὲ ἰσραὴλ τοὺς
filios ioseph: dixit: q̃ isti: dixit ãt⁹ ioseph
υἱοὺς ἰωσήφ, εἶπε, τίνες οὗτοι; εἶπε δὲ ἰωσὴφ
pr̃i suo: filii mei sũt: q̃s dedit mihi
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, υἱοί μου εἰσίν, οὓς ἔδωκέ μοι ὁ
deus hic. et ait iacob: adduc mihi
θεὸς ὧδε. καὶ εἶπεν ἰακώβ, προσάγαγέ μοι
eos: vt bñdicã eis. ãt oculi israꝫ
αὐτούς, ἵνα εὐλογήσω αὐτούς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἰσρα
el grauati fuerãt pre senectute: et nõ poterat
ὴλ ἐβαρύνθησαν ἀπὸ τοῦ γήρους, καὶ οὐκ ἠδύνα-
videre. et applicuit illos ad eũ. et
το βλέπειν. καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. καὶ
C osculatꝰ ẽ eos: t circũplexus ẽ eos. t ait
ἐφίλησεν αὐτούς, καὶ περιελάβεν αὐτούς. καὶ εἶ-
israel ad ioseph: ecce facie tua
πεν ἰσραὴλ πρὸς ἰωσήφ, ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου
nõ sũ priuat⁹: t ecce ostẽdit mihi de⁹ et semẽ
οὐκ ἐστερήθην, καὶ ἰδοὺ ἔδειξέ μοι ὁ θεὸς καὶ τὸ σπέρμα
tuũ. et edurit eos ioseph a gen⁹ eius:
σου. καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἰωσὴφ ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ,
et adorauerũt eũ in facie sup terrã:
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς.

Trãsla. B. Hiero.

[a]in [b]lectulo. [c]Et ingresso
[d]ad se [e]ioseph [f]ait. ꝯ
[g]Deus [h]oꝑs [i]appuit [k]mi-
hi [l]in luza: q̃ est [m]in terra
[n]chanaan: [o]benedixit q̃
[p]mihi: [q]& ait. ꝯ
[r]Ego [s]te augebo [t]& mul
tiplicabo: [u]& faciam te ꝯ
[v]in turbas [w]populorum.
[x]daboq̃ tibi [y]terram ꝯ
[z]hãc [a]femini tuo [b]post
te [c]possessionẽ [d]sẽpiternã.
[e]Duo [f]ergo [g]filii tui
[h]qui nati sunt [i]tibi ꝯ
[k]in terra [l]egypti [m]anteq̃
huc [n]venirẽ [o]ad te ꝯ
[p]mei [q]erũt [r]effraim [s]& ma
nasses: ꝯ
[t]sicut ruben [u]& symeõ [v]re
putabuntur [w]mihi. Reli-
quos aũt [x]quos [y]genue-
ris [z]post eos [a]tui [b]erũt: &
[c]noie [d]fratrũ suorũ [e]vo-
cabũtur [f]i possessiõibus
suis. [g]Mihi ei q̃ veniẽ-
bam [h]de mesopotamia:
[i]mortua ẽ [k]rachel [l]in ter
ra [m]chanaã [n]in ipso itine-
re. Eratq̃ [o]vermũ tps. [p]Et
ingrediebar [q]effratã: [r]&
sepeliui eã [s]iuxta viã [t]ef-
frate: [u]q̃ alio noie appel-
latur [v]bethleẽ. [w]Vides ãt
[x]filios [y]eius [z]dixit ad eũ.
[a]Qui sũt [b]isti? [c]Respõdit
[d]filii mei ꝯ
[e]sũt: [f]quos [g]donauit [h]mi
hi [i]deus [k]in hoc loco. ꝯ
[l]Adduc [m]inquit [n]eos [o]ad
me: [p]& benedicam illis.
[q]Oculi ei [r]israel [s]caliga-
bant [t]pre nimia senectu-
te: & clare [u]videre [v]nõ [w]po
terat. [x]Applicitoq̃ [y]ad
se [z]deo [a]osculatus [b]& circũ-
plexus [c]eos [d]dixit ꝯ
[e]ad filiũ suũ. [f]Nõ [g]sũ frau
datus [h]aspectu tuo. ꝯ
[i]insuper [k]ostendit [l]mihi
[m]deus ꝯ
[n]semen tuum. [o]Cũq̃ tu-
lisset [p]eos [q]ioseph [r]de ꝯ
[s]gremio patris: [t]adora-
uit [u]pronus [v]in terram:

Ter. Heb. Geñ. Ca. xlviii. Pritiua. heb.

עַל	[g]עַל־ [h]הַמִּטָּה׃ [i]וַיֹּאמֶר [k]יַעֲקֹב [l]אֶל־ [m]יוֹסֵף
שַׁדַּי	[n]אֵל [o]שַׁדַּי [p]נִרְאָה [q]אֵלַי [r]בְּלוּז [s]בְּאֶרֶץ
נָחָה	[t]כְּנָעַן [u]וַיְבָרֶךְ [x]אֹתִי׃ [y]וַיֹּאמֶר [z]אֵלַי
פָּרָה רָבָה נָתַן	[a]הִנְנִי [b]מַפְרְךָ [c]וְהִרְבִּיתִךָ [d]וּנְתַתִּיךָ
עָם	[e]לִקְהַל־ [f]עַמִּים [g]וְנָתַתִּי [h]אֶת־ [i]הָאָרֶץ
עוֹלָם	[k]הַזֹּאת [l]לְזַרְעֲךָ [m]אַחֲרֶיךָ [n]אֲחֻזַּת־ [o]עוֹלָם׃
שָׁנָה יָלַד	[p]וְעַתָּה [q]שְׁנֵי [r]בָנֶיךָ [s]הַנּוֹלָדִים [t]לְךָ
בוא	[u]בְּאֶרֶץ [x]מִצְרַיִם [y]עַד [z]בֹּאִי [a]אֵלֶיךָ
	[b]מִצְרַיְמָה [c]לִי [d]הֵם [e]אֶפְרַיִם [f]וּמְנַשֶּׁה
הָיָה יָלַד	[g]כִּרְאוּבֵן [h]וְשִׁמְעוֹן [i]יִהְיוּ־ [k]לִי׃ [l]וּמוֹלַדְתְּךָ
	[m]אֲשֶׁר [n]הוֹלַדְתָּ [o]אַחֲרֵיהֶם [p]לְךָ [q]יִהְיוּ
קָרָא	[r]עַל־ [s]שֵׁם [t]אֲחֵיהֶם [u]יִקָּרְאוּ [x]בְּנַחֲלָתָם׃
מות	[y]וַאֲנִי [z]בְּבֹאִי [a]מִפַּדָּן [b]מֵתָה [c]עָלַי [d]רָחֵל
בָּרָה	[e]בְּאֶרֶץ [f]כְּנַעַן [g]בַּדֶּרֶךְ [h]בְּעוֹד [i]כִּבְרַת
קָבַר	[k]אֶרֶץ [l]לָבֹא [m]אֶפְרָתָה [n]וָאֶקְבְּרָהּ [o]שָׁם
רָאָה	[p]בְּדֶרֶךְ [q]אֶפְרָת [r]הִוא [s]בֵּית [t]לָחֶם׃ [u]וַיַּרְא
	[x]יִשְׂרָאֵל [y]אֶת־ [z]בְּנֵי [a]יוֹסֵף [b]וַיֹּאמֶר [c]מִי
	[d]אֵלֶּה׃ [e]וַיֹּאמֶר [f]יוֹסֵף [g]אֶל [h]אָבִיו [i]בָּנַי
	[k]הֵם [l]אֲשֶׁר [m]נָתַן [n]לִי [o]אֱלֹהִים [p]בָּזֶה
לָקַח	[q]וַיֹּאמֶר [r]קָחֶם־ [s]נָא [t]אֵלַי [u]וַאֲבָרְכֵם׃
יָכֹל	[x]וְעֵינֵי [y]יִשְׂרָאֵל [z]כָּבְדוּ [a]מִזֹּקֶן [b]לֹא [c]יוּכַל
רָאָה נָשַׁק	[d]לִרְאוֹת [e]וַיַּגֶּשׁ [f]אֹתָם [g]אֵלָיו [h]וַיִּשַּׁק
חָבַק אָבַר	[i]לָהֶם [k]וַיְחַבֵּק [l]לָהֶם׃ [m]וַיֹּאמֶר [n]יִשְׂרָאֵל
	[o]אֶל־ [p]יוֹסֵף [q]רְאֵה [r]פָנֶיךָ [s]לֹא [t]פִלָּלְתִּי
רָאָה	[u]וְהִנֵּה [x]הֶרְאָה [y]אֹתִי [z]אֱלֹהִים [a]גַּם [b]אֶת
יָצָא	[c]זַרְעֶךָ׃ [d]וַיּוֹצֵא [e]יוֹסֵף [f]אֹתָם [g]מֵעִם
שָׁחָה	[h]בִּרְכָּיו [i]וַיִּשְׁתַּחוּ [k]לְאַפָּיו [l]אַרְצָה׃

Trãsla. Chal.

in lectulo. Et dixit iacob ad ioseph. Deus omnipotẽs apparuit mihi in luza in terra chanaan: t benedixit mihi. et dixit ad me. Ecce ego multiplicabo te t crescere te faciã: t ponã te in cõgregationẽ tribuũ: t dabo terrã hãc t filijs tuis post te in possessionẽ eternã. Et nũc duo filij tui ephraim t manasses: qui nati sũt tibi in terra egrpti: anteq̃ venirẽ ad te in egrptum: mei erunt. sicut ruben t symeõ erunt coã me. Et filij quos genueris post eos tui erunt: in nole fratrũ suor̃ vocabũtur in possessionibus suis. Et cũ ego venissem de mesopotamia mortua est rachel in terra chanaan in via: cum adhuc esset spaciũ terre vt ingrederer in ephratã: t sepelini eaz in via ephrate: q̃ est bethleẽ. t vidit israel filios ioseph: t dixit. Qui sunt isti: Et dixit ioseph ad patrẽ suũ. Filij mei sunt: quos dedit mihi deus hic. et ait. Applica obsecro eos ad me: vt bñdicam eis. Oculi aũt israel grauati erant pre senectute: t nõ poterat videre. et applicauit eos ad eũ: t osculatus est eos: t ampleratus est eos. Dixitq̃ israel ad ioseph. Hunq̃ putaui videre faciẽ tuã: t ecce ostendit mihi de⁹ etiam filios tuos. Et edurit eos ioseph a facie eius: t adorauit pronus in terrã. ꝯ

Pritiua. heb.

שַׁדַּי	[c]שַׁדַּי [d]נִרְאָה
נָחָה	[e]נָחָה
פָּרָה רָבָה נָתַן	[f]פָּרָה [g]רָבָה [h]נָתַן
עָם	[i]לְקָהַל־ [k]עַמִּים
עוֹלָם	[l]הַזֹּאת [m]לְזַרְעֲךָ [n]אַחֲרֶיךָ [o]אֲחֻזַּת־ [p]עוֹלָם׃
שָׁנָה יָלַד	[q]וְעַתָּה [r]שְׁנֵי [s]בָנֶיךָ [t]הַנּוֹלָדִים [u]לְךָ
בוא	[x]בְּאֶרֶץ [y]מִצְרַיִם [z]עַד [a]בֹּאִי [b]אֵלֶיךָ
	[c]מִצְרַיְמָה [d]לִי [e]הֵם [f]אֶפְרַיִם [g]וּמְנַשֶּׁה
הָיָה יָלַד	[h]כִּרְאוּבֵן [i]וְשִׁמְעוֹן [k]יִהְיוּ־ [l]לִי׃ [m]וּמוֹלַדְתְּךָ
	[n]אֲשֶׁר [o]הוֹלַדְתָּ [p]אַחֲרֵיהֶם [q]לְךָ [r]יִהְיוּ
קָרָא	[s]עַל־ [t]שֵׁם [u]אֲחֵיהֶם [x]יִקָּרְאוּ [y]בְּנַחֲלָתָם׃
מות	[z]וַאֲנִי [a]בְּבֹאִי [b]מִפַּדָּן [c]מֵתָה [d]עָלַי [e]רָחֵל
עוֹל	[f]בְּאֶרֶץ [g]כְּנַעַן [h]בַּדֶּרֶךְ [i]בְּעוֹד [k]כִּבְרַת
מָאן	[l]אֶרֶץ [m]לָבֹא [n]אֶפְרָתָה [o]וָאֶקְבְּרָהּ [p]שָׁם
בָּרָה	[q]בְּדֶרֶךְ [r]אֶפְרָת [s]הִוא [t]בֵּית [u]לָחֶם׃ [x]וַיַּרְא
שׁוּב חָזָא	[y]יִשְׂרָאֵל [z]אֶת־ [a]בְּנֵי [b]יוֹסֵף [c]וַיֹּאמֶר [d]מִי
נָפַק	[e]אֵלֶּה׃ [f]וַיֹּאמֶר [g]יוֹסֵף [h]אֶל [i]אָבִיו [k]בָּנַי
	[l]הֵם [m]אֲשֶׁר [n]נָתַן [o]לִי [p]אֱלֹהִים [q]בָּזֶה

Trãsla. Chal.

שַׁדַּי נָחָה
נָפַשׁ חָנָא נָתַן
חָסַן יָלַד אָתָא
הָוָה הָיָה יָלַד
קָרָא אָתָא מות
עוֹל
מָאן
בָּרָה
שׁוּב חָזָא
נָפַק

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Sept.	Ca. xlviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם			Et posuit	accipiẽs aũt ioseph duos filios suos: ips qdẽ
אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְׂמֹאל יִשְׂרָאֵל	אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְׂמֹאל יִשְׂרָאֵל			effraim ad dexterã suã	λαβὼν δὲ ἰωσὴφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν μὲν
יָמִן	יָמִן			idest ad sinistram israel:	ephraim in dextera sua: a sinistris aũt israel:
וְאֶת מְנַשֶּׁה בְּשְׂמֹאלוֹ מִימִין	וְאֶת מְנַשֶּׁה בְּשְׂמֹאלוֹ מִימִין			manassen vero in sinistra sua ad dexterã. s. patris: applicuitq; ambos	ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ἰσραὴλ,
וַיִּשְׁלַח	וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל וַיִּגַּשׁ אֵלָיו			ad eũ. Qui extendens	at manasse in sinistra: a dextris aũt israel:
נָגַשׁ שָׁלַח	יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ			manum dexteram posuit super caput	τὸν δὲ μανασὴ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐκ δεξιῶν δὲ ἰσραὴλ,
שׁית	אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת			effraim iũioris fratris:	et applicuit illos ei. extẽdẽs aũt israel
צָעִיר	שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׂכֵּל			sinistram autem	χὰὶ ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ. ἐκτείνας δὲ ἰσραὴλ τὴν
	אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר וַיְבָרֶךְ			super caput manasse	manũ dexterã: imposuit sup caput ephra
בָּרַךְ	אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר			cõmutãs manus. Bene	χεῖρα τὴν δεξιὰν, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφρα
	הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם			dixitq; Iacob ioseph: &	im: hic aũt erat iunior: et sinistrã sup
הַלַּךְ פָּנָה	וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי			ait. Deus	ἵμ, οὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος, χὰὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν
	מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַמַּלְאָךְ			in cuius cõspectu ãbula	caput manasse: cõmutãs manũ et bñ
	הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רַע יְבָרֵךְ אֶת			uerũt patres mei abraam & isaac: deus qui	κεφαλὴν μανασὴ, ἐναλλάξας τὰς χεῖρας, χὰὶ εὐ
רוּעַ	הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם			pascit me	dixit eis: et ait: deꝰ cui placuerũt
קָרָא	אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב			a iuuẽtute mea vsq; in diẽ	λόγησεν αὐτοὺς. χὰὶ εἶπεν, ὁ θεὸς ᾧ εὐηρέσησαν οἱ
דָּגָה רָבָה	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי תִשְׁית			hanc: Angelus q eruit me ab oi	πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀβραὰμ χὰὶ ἰσαὰκ,
רָאָה	אָבִיו יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם			malis: bñdicat pueros istos. &	deus q pascit me a iuuẽtute mea vsq; in diẽ
רוּעַ תָּמַךְ סוּר	וַיֵּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמֹךְ יַד אָבִיו לְהָסִיר			inuocabit sup eos nomẽ meũ: et no	ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητός μου ἕως τῆς ἡμέ
	אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם עַל			mẽ patrũ meoꝝ: abraã et isaac &	ρας ταύτης, ὁ ἄγγελος ὁ ῥυσάμενός με ἐκ πάντων
	רֹאשׁ מְנַשֶּׁה: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל			multiplicẽtur sup terrã. Vidẽs aũt	malis: bñdicat pueros istos. &
	אָבִיו לֹא כֵן אָבִי כִּי זֶה הַבְּכֹר			ioseph q posuisset pr̃	inuocabit sup eos nomẽ meũ: et no
שִׂים יְמִינְךָ עַל רֹאשׁוֹ: וַיְמָאֵן	שִׂים יְמִינְךָ עַל רֹאשׁוֹ: וַיְמָאֵן			fuus dexterã manũ sup caput effraim: grauiter	mẽ patrũ meoꝝ: abraã et isaac &
שׂוּם מָאֵן	אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְנִי יָדַעְתִּי			accepit. Et apphẽsa manũ p̃ris leuare conat ẽ	multiplicẽtur in multitudinẽ multã sup terrã. vidẽs
	גַּם הוּא יִהְיֶה לְעָם וְגַם הוּא יִגְדָּל			de capite effraim: &	ὡληθυνθείησαν εἰς ὡλῆθος ὡολὺ ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδὼν
גָּדַל	וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטֹן יִגְדַּל מִמֶּנּוּ			trãsferre sup caput manasse. Dixitq; ad	at ioseph: qꝝ iniecit pf manũ su
מִן	וְזַרְעוֹ יִהְיֶה מְלֹא הַגּוֹיִם: וַיְבָרְכֵם			patrẽ. Nõ ita cõuenit pr̃: qa hic est primogenitus. Pone dexterã tuam super caput eius. Qui renuens ait. Scio fili mi: scio. & iste qppe erit in populus: & multiplicabitur: sed frater eius iunior maior erit illo: & semẽ illius crescet in gẽtes. Bñdixitq; eis in tempore illo: dicens In te benedicetur	am dexterã sup caput ephraim: graue
	בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרֵךְ				illi visum ẽ: & apprehendit ioseph ma
					nũ patris sui: vt auferret eã de ca
					pite ephraim sup caput manasse: dixit ãt
					ioseph patri suo: non sic pater: hic
					est primogenit⁹. impone dexterã tuã sup
					caput eius. et non voluit. sed dixit: scio fi
					li: scio. ipse erit in pplm: & ipse exaltabitur. sed
					frater eius iunior maior illo erit: et
					semen eius erit in multitudinẽ gẽtiũ. & bñdixit eis
					in die illa: dicens: in vobis bñdicetur

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יְמִן שְׂמֹל	Et tulit ioseph ambos: ephraim in dextera sua ad sinistrã israel: & manasen in sinistra eius ad dexteram israel: & applicauit eos ad eũ. Et tetẽdit isr̃ dexterã suã: & posuit eam sup caput ephraim: qui erat iunior: et sinistrã suam super caput manasse: docuit manus suas: quãuis manasses erat primogenitus. Et benedixit ioseph: et ait. Deus in cuꝰ cõspectu seruierũt patres mei abrahã & isaac: deus qui pauit me a natiuitate mea vsq; in diẽ hanc. Angelus q eruit me ab oi malo benedicat pueris: & inuocetur in eis nomẽ meũ et nomẽ patrũ meoꝝ abraham & isaac: & quasi pisces maris multiplicẽtur iter filios hoim sup terra. Et vidit ioseph q posuit pater suus dexterã suã sup caput ephraim: & displicuit in oculis suis: & sustulit manum pr̃is sui: vt amoueret eam de capite ephraim vt poneret eaꝝ sup caput manasse. Et ait ioseph patri suo. Non ita decet pater mi: hic enĩ est primogenitus: pone dexterã tuaꝝ sup caput eius. Et nolut pater suus. et ait. Scio fili mi: scio: ipse q̃ppe erit in pplm: & etiã ipse multiplicabit̃. Sed frater eius iunior multiplicabit magis q̃ ille & filii sui erunt dfiantes in populis. Et bñdixit eis in die illa dicens. In te bñdicet	וְדַיַּר יוֹסֵף יָת תַּרְוֵיהוֹן יָת אֶפְרַיִם בֵּימִינֵיהּ מִשְׂמָאלָא דְיִשְׂרָאֵל וְיָת מְנַשֶּׁה בְּשְׂמָאלֵיהּ מַיְמְנָא דְיִשְׂרָאֵל וְקָרִיב לְוָתֵיהּ׃ וְאוֹדִי יִשְׂרָאֵל יָת יְמִינֵיהּ וְשָׁוִי עַל רֵישָׂא דְאֶפְרַיִם וְהוּא זְעִירָא וְיָת שְׂמָאלֵיהּ עַל רֵישָׂא דִמְנַשֶּׁה אַחְכִּימִינוּן לִידּוֹהִי אֲרֵי מְנַשֶּׁה בּוּכְרָא׃ וּבָרִיךְ יָת יוֹסֵף וַאֲמַר קֳדָמוֹהִי אֲבָהָתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק קֳדָמוֹהִי דְיָ֫יָ דְּפַלַּח אַבָּתַי מֵאִתְעָר יוֹמָא הָדֵין׃ מַלְאָכָא דְּפָרַק יָתִי מִכָּל בִּישָׁא יְבָרֵךְ יָת עוּלֵימַיָּא וְיִתְקְרֵי בְּהוֹן שְׁמִי וְשׁוּם אֲבָהָתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִסְגּוֹן בְּגוֹ בְּנֵי אִינָשָׁא עַל אַרְעָא׃ וַחֲזָא יוֹסֵף אֲרֵי שָׁוִי אֲבוּהִי יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישָׂא דְאֶפְרַיִם וּבְאִישׁ בְּעֵינוֹהִי וְסַעֲדָא לִידָּא דַאֲבוּהִי לְאַעֲדָאָה יָתָהּ מֵעַל רֵישָׂא דְאֶפְרַיִם לַאֲתוּתָהּ עַל רֵישָׂא דִמְנַשֶּׁה׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲבוּהִי לָא כֵן אֲבָא אֲרֵי דֵין בּוּכְרָא שַׁוִי יַמִּינָךְ עַל רֵישֵׁיהּ׃ וְסָרִיב אֲבוּהִי וַאֲמַר יָדַעְנָא בְּרִי יָדַעְנָא אַף הוּא יְהֵי לְעַם וְאַף הוּא יִסְגֵּי וּבְרֵם אֲחוּהִי זְעִירָא יִסְגֵּי מִנֵּיהּ וּבְנָיָיהּ יְהוֹן שֵׁיל יַמִּין בְּעַמְמַיָּא וּבְרִכְיָתָן נְיָחָא לְמֵימְרָא בָּךְ יְבָרֵךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

israel: dicẽtes: faciat te deꝰ: sicut ephraī ⁊ sicut manasse. ⁊ posuit ephraim ante manasse. ⁊ dixit ãt israel ioseph: ecce ego morior: ⁊ erit deus vobiscũ: ⁊ reducet vos in terrã patrũ vestrorũ. ego ãt do tibi sicumã precipuã sup fratres tuos. quã accepi de manu amorreoꝝ in gladio meo et arcu.

Ca. 49.

Vocauit ãt iacob filios suos: ⁊ ait: congregamini: vt ãnuciẽ vobis: qđ ocurret vob: in nouissimis diebus. cõgregamini ⁊ audite filij iacob: audite israel pfem vfm. rhu ubi priogenitus meꝰ: tu fortitudo mea: ⁊ pncipiũ filiorũ meoꝝ: durus ad ferẽdũ: ⁊ durus cõtumax. iniurią fecisti: sicut aq̃ nõ efferueas. ascẽdisti. n. sup cubile pris tui. tũc maculasti stratũ: ascẽdisti. symeõ et leui frẽs cõsumauerũt iniq̃tatẽ. ꝓpositi sui. in cõsiliũ eoꝝ nõ veniat aĩa mea: et in cetu illoꝝ nõ cõtẽdat ꝙ mea. qꝛ in furore suo interfecerũt homines: et in cõcupiscẽcia sua subneruauerũt taurũ. maledictus furoꝛ eoꝝ: qꝛ pertinax. et ira eoꝝ: qꝛ indurata est. diuidã eos in iacob: ⁊ dispergã illos in israel. iuda: te laudabũt fratres tui. manꝰ tue sup dorsũ inimicoꝝ tuoꝝ. adorabũt te filij patris tui. catulus leonis iuda. de germine fili mei ascẽdisti. requiescens accubuisti ut leo. et quasi catulus leonis. quis suscitabit eum. non auferetur princeps de iuda. et dux de femore eius. donec veniat qui mittendus est. et ipse erit exspectatio gentium. alligans ad vineã pullum suum. et ad sorẽ asine filij sue. lauabit in vino stolam suam. et in sanguine uue pallium suum. pulchriores sunt oculi eius vino. et dentes candidiores lacte.

Trãsla. B. Hiero.

israel: dicẽtes: faciat tibiꝰ deus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ sicut effraim ⁊ sicut manasse. cõstituitq̃ ꝏꝏꝏ effraim ante manasse. dixitq̃ israel ad ioseph: ecce ego morior: & erit deus vobiscum: reducetq̃ vos ad terram patrum vestrorum. Do tibi ptẽ vnã extra fratres tuos: quam tuli ꝏꝏꝏꝏꝏ de mãu cãmorrei in gladio & arcu meo. Ca. 49.

Vocauit ãt Iacob filios suos: & ait eis. Congregamini vt annunciemq̃ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ventura sunt vobis in diebus nouissimis. ꝏ Congregamini & audite filii iacob: audite ꝏ israel pfem vfm. Rubẽ primogenitus meus. ꝏ Tu fortitudo mea: & principium doloris mei. Prior in donis: maior in imperio. Effusus es sicut aq̃. Non crescas: qa ascẽdisti cubile pris tui: & maculasti stratũ eius. Symeon & leui ꝏꝏ fratres vasa iniquitatis bellãtia. In consiliũ eorũ nõ veniat aĩa mea: & in cetu illorum non fit gloria mea: quia in furore suo occiderunt ꝏ virũ: & in uolũtate sua suffoderũt murũ. Maledictus furor corũ: qa ptinax: & idignatio eorũ qa dura. Diuidã eos i iacob: & dispgã eos i israel. Iuda te laudabũt fres tui. Manus tue in ceruicibus inimicorũ tuorũ: adorabũt te filii patris tui. Catulus ꝏꝏ

Ter. Heb. Gen. Ca. xlix. Pritiua. heb.

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִקָּבְצוּ וְאֶשְׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם׃ רְאוּבֵן בְּכֹרִי אַתָּה כֹחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז׃ פַּחַז כַּמַּיִם אַל תּוֹתַר כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אָז חִלַּלְתָּ יְצוּעִי עָלָה׃ שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכֵרֹתֵיהֶם׃ בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבְרְצֹנָם עִקְּרוּ שׁוֹר׃ אָרוּר אַפָּם כִּי עָז וְעֶבְרָתָם כִּי קָשָׁתָה אֲחַלְּקֵם בְּיַעֲקֹב וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ׃ גּוּר

Cap. xlix.

אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ׃ לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים׃ אֹסְרִי לַגֶּפֶן עִירֹה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ כִּבֶּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים סוּתֹה׃ חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיָּיִן וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב׃ זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ עַל צִידֹן׃ יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָיִם׃ וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעְמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד׃ דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דָרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר׃ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה׃ גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב׃ מֵאָשֵׁר שְׁמֵנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ׃ נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר׃ בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה עָלָי שׁוּר׃ וַיַּמְרֻהוּ וְרָבּוּ וַיִּשְׂטְמֻהוּ בַּעֲלֵי חִצִּים׃ וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ וַיָּפֹזּוּ זְרֹעֵי יָדָיו מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל׃ מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם׃ בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכֹת הוֹרַי עַד תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם תִּהְיֶיןָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בִּנְיָמִן זְאֵב יִטְרָף בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְלָעֶרֶב יְחַלֵּק שָׁלָל׃ כָּל אֵלֶּה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבִרְכָתוֹ בֵּרַךְ אֹתָם׃ וַיְצַו אוֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי נֶאֱסָף אֶל עַמִּי קִבְרוּ אֹתִי אֶל אֲבֹתָי אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה עֶפְרֹן הַחִתִּי׃ בַּמְּעָרָה אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מַמְרֵא בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשָּׂדֶה מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי לַאֲחֻזַּת קָבֶר׃ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אֶת יִצְחָק וְאֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת לֵאָה׃ מִקְנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ מֵאֵת בְּנֵי חֵת׃ וַיְכַל יַעֲקֹב לְצַוֹּת אֶת בָּנָיו וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו׃

Pritiua. heb.

Trãsla. Chal.

israel: dicens. Ꝑdonat te deꝰ sicut ephraim ⁊ sicut manassen: ⁊ posuit ephraim ãte manassẽ. Dixitq̃ israel ad ioseph. Ecce ego morior: ⁊ erit verbũ dñi in adiutoriũ vestrũ: ⁊ reducet vos i terrã patrũ vestrorũ. Ego autẽ do tibi partẽ vnam precipuã sup fratres tuos: quam tuli de manu amorrei oratione mea ⁊ deprecatione mea. Cap. 49.

Et vocauit iacob filios suos: ⁊ ait. Congregamini ⁊ nũciabo vobis que vobis euenient in fine dierum. Congregamini ⁊ audite filij iacob: ⁊ suscipite doctrinã ab israel patre vro. Ruben primogenitus meus es tu robur meũ ⁊ principiũ fortitudinis mee: tu accepturus eras partes trẽs: ꝑmogenturã. f. et sacerdotiũ ⁊ regnum. sed qꝛ secutus es voluntatẽ tuã: sicut aqua effusa: nõ ꝑficies: neq; accipies portionẽ super crescentem qm̃ ascẽdisti cubile patris tui: tunc filium violasti: qm̃ ascendisti stratũ meũ. Symeon et leui frẽs: viri fortissimi in terra peregrinationis sue fecerũt fortitudinẽ. In secreto eoꝝ nõ fuit aĩa mea: ⁊ in cõgregatione eoꝝ non cõueniat gloria mea: qm̃ in furore suo occiderũt occisionẽ: ⁊ in voluntate sua suffoderũt murũ inimicoꝝ. Maledictus sit furoꝛ eoꝝ: qm̃ fortis: ⁊ ira eoꝝ: qꝛ dura. diuidã eos in iacob: ⁊ dispergam eos in israel. Juda laudabo te: ⁊ nõ es cõfusus: te laudabũt fratres tui. Manus tua ꝓualebit cõtra inimicos tuos. dispergẽtur hostes tui. cõuertẽtur retrorsum in conspectu tuo: ⁊ ꝓuenient salutantes te filij patris tui. dominium ꝏꝏꝏ

Interp. chal.

יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר יְשַׁוִּינָךְ יְיָ כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וְשַׁוִּי יָת אֶפְרַיִם קֳדָם מְנַשֶּׁה וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הָא אֲנָא מָאִית וְיהֵי מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיכוֹן וְאָתֵיב יָתְכוֹן לְאַרְעָא אֲבָהָתְכוֹן וְאֶנָא יְהַבִית לָךְ חוּלָק חַד יַתִּיר עַל אֲחָךְ דְּנְסֵיבִית מִיַּד דְּאֱמוֹרָאָה בְּצַלּוֹתִי וּבְבָעוּתִי׃

Ca. xlix.

וּקְרָא יַעֲקֹב לִבְנוֹהִי וַאֲמַר אִתְכַּנְּשׁוּ וְאֶחֱוֵי לְכוֹן יָת דְּיֵיעֲרַע יָתְכוֹן בְּסוֹף יוֹמַיָּא׃ אִתְכַּנְּשׁוּ וּשְׁמַעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְקַבִּילוּ אוּלְפַן מִן יִשְׂרָאֵל אֲבוּכוֹן׃ רְאוּבֵן בּוּכְרִי אָתְּ חֵילִי וְרֵישׁ תּוּקְפִּי לַךְ הָוֶה חֲזֵי לְמִיסַּב תְּלָתָא חוּלָקִין בְּכוֹרוּתָא כְּהוּנְתָא וּמַלְכוּתָא וְעַל דְּאַזְלַתְּ לְקַבֵּיל אַפֵּךְ הִכְמֵיתָא בְּרֵם לָא אִהְנֵיתָא חוּלָקָא יַתִּיר לָא תִּסַּב אֲרֵי סְלֵיקְתָּא לְבֵית מִשְׁכְּבֵי אֲבוּךְ בְּכֵן אַחֵיתָא לֵישׁ וּוַיְרִי בְּרֵי סְלִיקוּתָא שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אָחִין גּוּבְרִין גִּבָּרִין גְּבָרִין עַבְדוּ גְּבוּרָא׃ בְּרַזְהוֹן לָא הַוַת נַפְשִׁי בְּאִיתְכַּנְּשׁוּהוֹן לְמֵרַךְ לָא נְחַתִית מִן קְרִיבֵי אֲרֵי בְּרִתְזֵיהוֹן קְטָלוּ קְטוֹל וּנְרַעְיוּתְהוֹן תְּרַעוּ שׁוּר סַנְאָה׃ לְיוֹם רוּגְזֵיהוֹן אֲרֵי תַּקִּיף וְחֵימַתְהוֹן אֲרֵי כַּשְׁיָא אֲפַלְגִינוּן בְּיַעֲקֹב וַאֲבַדְּרִינוּן בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתְּ אוֹדֵיתָא וְלָא בָּהֵתְיָא בָּךְ יְהוּדָה אַתָּךְ יְוֹדוּן אֲחָךְ יְדָךְ עַל בַּצְלֵי דְבָבָךְ יִתְבַּדְּרוּן שְׁנָאֲךְ יְהוֹן מְחַזְּרִין קֳדָל כְּדָמָךְ וְיהוֹן מְכַדְּמִין לְמִשְׁאַל פְּשַׁלְמָךְ בְּנֵי אֲבוּךְ׃ שְׁלִטוֹן

Transla. Chal.

israel: dicens. Ꝑdonat te deꝰ sicut ephraim ⁊ sicut manassen: ⁊ posuit ephraim ãte manassẽ. Dixitq̃ israel ad ioseph. Ecce ego morior: ⁊ erit verbũ dñi in adiutoriũ vestrũ: ⁊ reducet vos i terrã patrũ vestrorũ. Ego autẽ do tibi partẽ vnam precipuã sup fratres tuos: quam tuli de manu amorrei oratione mea ⁊ deprecatione mea. Cap. 49.

Et vocauit iacob filios suos: ⁊ ait. Congregamini ⁊ nũciabo vobis que vobis euenient in fine dierum. Congregamini ⁊ audite filij iacob: ⁊ suscipite doctrinã ab israel patre vro. Ruben primogenitus meus es tu robur meũ ⁊ principiũ fortitudinis mee: tu accepturus eras partes trẽs: ꝑmogenturã. f. et sacerdotiũ ⁊ regnum. sed qꝛ secutus es voluntatẽ tuã: sicut aqua effusa: nõ ꝑficies: neq; accipies portionẽ super crescentem qm̃ ascẽdisti cubile patris tui: tunc filium violasti: qm̃ ascendisti stratũ meũ. Symeon et leui frẽs: viri fortissimi in terra peregrinationis sue fecerũt fortitudinẽ. In secreto eoꝝ nõ fuit aĩa mea: ⁊ in cõgregatione eoꝝ non cõueniat gloria mea: qm̃ in furore suo occiderũt occisionẽ: ⁊ in voluntate sua suffoderũt murũ inimicoꝝ. Maledictus sit furoꝛ eoꝝ: qm̃ fortis: ⁊ ira eoꝝ: qꝛ dura. diuidã eos in iacob: ⁊ dispergam eos in israel. Juda laudabo te: ⁊ nõ es cõfusus: te laudabũt fratres tui. Manus tua ꝓualebit cõtra inimicos tuos. dispergẽtur hostes tui. cõuertẽtur retrorsum in conspectu tuo: ⁊ ꝓuenient salutantes te filij patris tui. dominium ꝏꝏꝏ

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Geſi.	Ca. xlix.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
אֲדֹה עֲלֵה	אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ			leonis iuda. ex germine fili mi aſcendiſti. recũbẽs:	λέοντος Ἰούδα. ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀναπεσών,
לָבָא	כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי			dormiuiſti vt leo: et ſicut catul leonis. ꝙs ſuſcitabit eũ?	ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος. τίς ἐγερεῖ αὐτόν;
קוּם סוּר	יְקִימֶנּוּ: לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה			nõ deficiet princeps ex iuda: et dux ex fe=	οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μη
חֲקֵק בוא	וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא			moribꝰ eiꝰ: donec veniãt reposita ei. et ipſe	ρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. καὶ αὐτὸς
	שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים: אֹסְרִי			expectatio gentiũ: ligans ad vineã pul=	προσδοκία ἐθνῶν, δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶ=
	לַגֶּפֶן עִירֹה וְלִשֹׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ			lũ ſuũ: et pãpino pullũ aſine ſue. lauа	λον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ. πλυ=
	כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים			bit in vino ſtolã ſuã: et in ſanguine vue	νεῖ, ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς
סוּתֹה: חַכְלִילִי עֵינַיִם מִיַּיִן וּלְבֶן				palliũ ſuũ. pulchri oculi eius	τὴν περιβολὴν αὐτοῦ. χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
שִׁנַּיִם מֵחָלָב: זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים				pre vino. ⁊ albi dentes eiꝰ quã lac. ζα=	ὑπὲρ οἶνον. καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. ζα=
חֹף אֳנִיֹּת	יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיֹּת וְיַרְכָתוֹ עַל			bulon maritimꝰ habitabit et ipſe iuxta portũ	βουλὼν παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρόρμον
שִׁדֹן	צִידֹן: יִשָּׂשכָר חֲמֹר גָּרֶם רֹבֵץ בֵּין			nauiũ: et extendet vſq; ad ſidonẽ. iſſachar	πλοίων, καὶ παρατενεῖ ἕως σιδῶνος. ἰσσαχὰρ γὰ
	הַמִּשְׁפְּתָיִם: וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב			bonũ cõcupiuit: requieſcẽs inter ſor=	καλὸν ἐπεθύμησεν, ἀναπαυόμενος ἀναμέσον τῶν κλή
שִׁפַּת רֵאָה טַח	וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעְמָה וַיֵּט שִׁכְמוֹ			tes. et vidẽs requiem: ꝙ bona: et terrã: ꝙ	ρων. καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν, ὅτι καλή, καὶ τὴν γῆν, ὅτι
נָטָה	לִסְבֹּל וַיְהִי לְמַס עֹבֵד: דָּן יָדִין			pinguis: ſuppoſuit hũerũ ſuũ ad laborandũ, ⁊ factꝰ ẽ	πίων, ὑπέθηκε τὸν ὦμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν. καὶ ἐγενήθη
הָיָה דון	עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: יְהִי דָן			vir agricola. dan iudicabit ppl̃z ſuũ: ſicut et vna tri	ἀνὴρ γεωργός. δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ καὶ μία φυ
	נָחָשׁ עֲלִי דָרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלִי אֹרַח			bus in iſrael. et fiat dan coluber in vta: inſi=	λὴ ἐν Ἰσραήλ. καὶ γενηθήτω δὰν ὄφις ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθή
נָפַל	הַנֹּשֵׁךְ עִקְבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ			dẽs in ſemita: mordẽs calcaneũ equi. et ca=	μενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου. καὶ πε=
	לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה: גָּד			det eques retroſſũ: ſalutare expectãs	σεῖται ὁ ἱππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν σωτηρίαν προσμένων
אָחוֹר יְשֹׁעֲךָ קָוְתָה	גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב:			dñi. gad tẽtatio tẽtabit eum. ipſe cãt ten=	κυ. γὰδ πειρατήριον πειράσει αὐτόν. αὐτὸς δὲ πει
גָּד	מֵאָשֵׁר שְׁמֶנָה לַחְמוֹ וְהוּא יִתֵּן			tabit eum iurta pedes. aſer pĩguis eiꝰ panis.	ρατεύσεται αὐτὸν κατὰ πόδας. ἀσὴρ πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος.
נְתַן	מַעַדֵנֵי מֶלֶךְ: נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה			et ipſe dabit cibũ pricipib⁹. nephthali trifꝰ remiſſus	καὶ αὐτὸς δώσει τροφὴν ἄρχουσι. νεφθαλὶ στέλεχος ἀνιμένον
עֵדֶן					

Pritiua chal.

Interp. chal.

Transla. Chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲרָא רָבָה דון	erit ei in principio: ſed in fine magnificabitur regnũ	יְהָא לְשֵׁירוּיָא וּבְסוֹפָא מִתְרַבֵּית יְהוּדָת אַרְיֵה מִדְּרִית טְרַף בְּרִי נַפְשָׁךְ
נוּחַ שְׁרָא אָרָה	domus iuda: quoniã de iudicio mortis fili mi animã	סְלֵיקְתָּא יְנוּחַ יִשְׂרֵי בְּתַקּוֹף כְּאַרְיָא וּכְלֵיתָא וְלִית מַלְכוּ דְּתִזְדַּעְזְעִנֵּיהּ: לָא
זוּעַ עֲדָה אֲתָא	tuam abſtulitli. requieſcet ⁊ habitabit in fortitudine	עֲתִיד שׁוּלְטָן מִדְּרִית יְהוּדָה וְסַפְרָא מִבְּנֵי בְנוֹהִי עַד דְּיֵתֵי מְשִׁיחָא דִּדִילֵיהּ הִיא
שָׁמַע סַחַר הָרָה	quaſi leo ⁊ quaſi leena: neq; erit regnum quod cõmo	מַלְכוּתָא וְלֵיהּ יִשְׁתַּמְּעוּן עַמְמַיָּא: יִסְחַר יִשְׂרָאֵל לְקִרְתֵּיהּ עַמָּא יִבְנוּן הֵיכְלֵיהּ יְהוֹן
בָּנָה רָה טוֹב	uebat eum. Non auferetur habens principatum ⁊ vo=	צַדִּיקַיָּא סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ וְעַבְדֵי אוֹרַיְתָא פְּאוּלְפָּן עִמֵּיהּ יְהֵא אַרְנוֹן טָב לְבוּשׁוֹהִי ⁘
כֹּסֶה סָמַךְ נָפַף	mo iuda neq; ſcriba a filijs filiorũ eius: donec veniat	כְּסוּתֵיהּ מִילַת צְבַע זְהוֹרִי וְצִבְעוֹנִין: יְסַמְּקוּן טוּרוֹהִי בְּכַרְמוֹהִי יְסוּפוּן נַעֲוֹהִי
חוֹר עָנָן עֵם	meſſias cuius eſt regnũ: et ei obedient populi. Habi=	נַחְמָר יְחוֹרָן בְּקַעְתֵּיהּ בְּעִנּוּר וּבְעִדְרֵי עָנָא: זְבוּלוֹן עַל סַפַּר יַמָּיָא יִשְׁרֵי וְהוּא יְכַבֵּישׁ
כָּבַשׁ אָכַל הָוָה	tabit iſrael in circuitu ciuitatis ſue: populi edificabũt	מָחוֹזֵי פַּסְפִּירָנֵי וְטוֹב יַמָּא יְכוֹל וְתַחוֹמֵיהּ יְהֵא מְטֵי עַד צִידוֹן: יִשָּׂשכָר עָתִיר בְּנַכְסָיו
מָטָא חֵסֶן	templum eius: eruntq; iuſti in circuitu eius: ⁊ facto=	וְאִתְסְנִיתֵיהּ בֵּין תְּחוּמַיָּא: וְחָזָא חוּלְקָא אֲרֵי טָב וְיָת אַרְעָא אֲרֵי מְעַבְּדָא פֵּירִין וְיִכְבֵּישׁ
עֵרֶד פָּרָה שָׁצָא	res legis in doctrina eius: purpura optima erit veſti	מַחְזֵי עַמְמַיָּא וְיִשְׁרֵי יָת דִּירֵיהוֹן: וְחַזְיָא יְהוֹן לֵיהּ פַּלְחִין וּמַסְקֵי מִסִּין:
דור שָׁאר הָוָה	mentum illius: operimentum eius erit ſericum tin=	לְמִזְבְּחַיָּת דָּן יִתְבַּחַר וִירוּם גַּבְרָא בְּיוֹמוֹהִי יִתְפְּרֵיק עַמֵּיהּ וּבְנֵי שִׁבְטוֹהִי יְנוּחוּן כַּחֲדָא ⁘
נָסַךְ בָּחַר קוּם	ctum coccino variiſq; coloribus. montes eius rubicũ	שְׁבָטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל: יְהֵא נַבְרָא דְּיִתְבְּחַר וְיִרוּם לְמִזְבְּחַיָּת דָּן אָמְתַיְהוֹן יִתְרְמֵי עַל עַמְמַיָּא
פָּרַק שָׁנָה נוּחַ	diozes erunt in vineis ſuis: diſtillabunt colles eius	וּמְחַתְיֵהּ תִּתְקַף בְּפָלְשְׁתָּאֵי כְּחֵוֵי חוֹרְמָן יִשְׁרֵי עַל אַרְחָא וְלָבְחָנָא יְכִמּוֹן עַל שְׁבִילָא
אִים רָמָה מָחָא	vinũ. dealbabũtur campi eius frumento ⁊ gregibus	דְּמִטַּיל גִּבְרִין בְּמִשְׁרְיָת פִּלְשָׁתָּאֵי פַּרְשִׁין עִם רַגְלָאִין יְעַקַּר סוּסָוָן וּרְתִיכִין וְיִמְנַי
תָּקַף חָוָה שָׁרָא	ouium. Zabulon iuxta portũ maris habitabit: et ipſe	רוֹכְבֵיהוֹן לַאֲחוֹרָא: לְפוּרְקָנֵהּ סְבָרִית יְיָ אֲמַר אַבּוֹנָא יַעֲקֹב לָא לְפוּרְקָנֵיהּ דְּנִדְעוֹן
כְּמוֹ כָּחַל שָׁרָא	ſubijciet prouincias nauibus: ⁊ bona maris come=	בַּר יוֹאָשׁ דְּהוּא פּוּרְקָן שַׁעָה, וְלָא לְפוּרְקָנֵיהּ דִּשְׁמְשׁוֹן בַּר מָנוֹחַ דְּהוּא פּוּרְקָן עֲבַר אֶלָּא
עָקַר מָגֵר אָתָא	det: ⁊ terminus eius erit pertingens vſq; ad ſydonẽ.	לְפוּרְקָנֵיהּ דְּמַשִּׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּהוּא עַתִּיד ⁘ לְאַיְתָאָה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵיהּ וּלְפוּרְקָנֵיהּ
זוּן עָבַר תּוּב	Iſachar diues in ſubſtantia: et poſſeſſio eius erit in=	אִתְנַבִּישׁ: דְּבֵית נַד מַשְׁרְיָת מְזִינִין כַּד יְעַבְּרוּן בְּנוֹהִי יָת יַרְדְּנָא קֳדָם אֲחוֹהִי ⁘
טוֹב רָבָה פָּנַק	ter terminos. Et vidit partem ſuã ꝙ erat bona: ⁊ terrã	לְחַרְבָא גְּנִכְסִין סַגִּיאִין יִתְוֻבוּן לְאַרְעָהוֹן וְאִשְׁרֵי טָבָא אַרְעֵיהּ וְהוּא מְרַבְיָא בָּתַבְנוּכְי
רָמָה חָסַן הָוָה	quia fructifera: ⁊ ſubijciet prouincias populoꝝ:	מַלְכִין וְנַפְתָּלִי בְּאַרְעָא טָבָא יִתְרְמֵי עַדְבֵיהּ וְאִתְסְנִיתֵיהּ תְּהֵא מְעַבְּדָא פֵּירִין ⁘⁘⁘⁘
	et diſperdet habitatores earum: ⁊ qui relicti fuerint	
	in eis erunt ei ſeruientes ⁊ tributarij. De domo dan	
	eligetur ⁊ conſurget vir: in diebus eius liberabitur	
	populus ſuus: ⁊ in annis eius requieſcẽt ſimul trib⁹	
	iſrael. Erit vir qui cõſurget et eligetur de domo dan:	
	cuius timor irruet ſuper populos: ⁊ percutiet fortiter philiſteos: quaſi coluber aſpis inſidiabitur iurta	
	ſemitam: interficiet robuſtos in caſtris philiſtinoꝝ:	
	equites enim peditibus: eneruabit equos ⁊ quadri=	
	gas: ⁊ deficiet aſcenſores eorũ ⁊ retrorſum. Salutare	
	tuũ expecto dñe. dixit pater nr iacob. Non expecto ſa	
	lutare gedeon filij ioas q̃ eſt ſalus tpalis: neq; ſalu=	
	tare ſamſon filij manue q̃ eſt ſalus trãſitoria: ſed expe	
	cto redẽptõez xp̃i filij dauid q̃ vẽtur⁹ ẽ ad accerſiendũ	
	ſibi filios iſrael: cuiꝰ redẽptionẽ deſiderat aia mea.	
	Caſtra armatoꝝ de domo gad trãſibũt iordanẽ ad p=	
	pliſ cozã fribꝰ ſuis: ⁊ cũ multa ſubſtãtia reuertẽtur in	
	terrã ſuam. Terra aſer optima erit: ⁊ ipſe enutrietur	
	delitijs regũ. Neptali in terra optima cadet ſors eiꝰ:	
	et poſſeſſio eius erit faciens fructus: ꝏꝏꝏꝏꝏ	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

portigẽs in germine pulchritudinẽ. filiꝰ aucꝰ to
ἐπιβλοὺς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος. υἱὸς αὐξημένος Ἰω
seph. filiꝰ aucꝰ desiderabilis. filiꝰ meus tumor
σήφ. υἱὸς αὐξημένος ζηλωτός. υἱός μου νεώτερος
ad me reuertere. in quẽ cõsulẽtes cõuiciati sũt.
πρός με ἀνάστρεφον. εἰς ὃν διαβουλευόμενοι ἐλοιδόρουν.
et infidiati sũt ei et dñi sagittationũ. τ cõtriti
καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. καὶ συνετρί
sũt cũ fortitudine arcus eoꝝ. et dissoluti sũt
βη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ ἐξελύθη τὰ
nerui brachioꝝ manuũ eoꝝ p manũ potẽtis
νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν διὰ χεῖρα δυνάστου
iacob. inde corroboratoꝝ israel a deo
ἰακώβ. ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας ἰσραὴλ παφὰ θεοῦ τ
pfe tuo. et adiuuit te deus meꝰ. τ bñ
πατρός σου. καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμός. καὶ εὐ
dixit tibi bñdictionẽ celi de sup: et bñdictionẽ fre
λόγησέ σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν, καὶ εὐλογίαν γῆς
habẽtis oia. ꝓpter bñdictiões vberũ et vulue:
ἐχούσης πάντα. ἕνεκεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας,
bñdictiões pfis tui τ matris tue. cõfortatꝰ est
εὐλογίας πατρός σου καὶ μητρός σου. ὑπερίσχυσεν
sup bñdictiões montiũ stabiliũ: et i bñdictiõibꝰ col
ὑπὲρ εὐλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' εὐλογίαις βι
lis eternoꝝ: erunt sup caput ioseph: et sup
νῶν αἰωνίων, ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ
vticẽ dbꝰ prefuit fratrũ. beniamin lupus ra
κορυφῆς ἐν ἡγήσατο ἀδελφῶν. βενιαμὶν λύκος ἁρ
pax: mane comedet adhuc: τ ad vesperã distribuet
παξ, πρωϊνὸν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς ὀψὲ διαδάσα
escam. oẽs hi filii iacob: duodecim. τ hec
τροφήν. πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰακώβ, δώδεκα. καὶ ταῦ
locutꝰ ẽ illis pf eoꝝ. τ bñdixit pf
τα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πὴρ αὐτῶν. καὶ εὐλόγησεν ὁ πὴρ
eoꝝ: et bñdixit eis singulis scõm bñdictio
αὐτῶν, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογί
nẽ eius. bñdixit eis: τ ait illis: ego appo
αν αὐτῶν. εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ πρόσ
nor ad ppm meũ. sepelite me cum pa
τίθεμαι πρὸς τὸν λαόν μου. θάψετέ με μετὰ τῶν πα
tribus meis in spelũca: q̃ ẽ in agro ephrõ
τέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ ἐφρὼν
ethei: in spelunca duplici: q̃ ẽ contra
τοῦ χεττ̃αίου, ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ, τῷ ἀπέναν
mambre: in tra chanaan. quã possedit abraã
τι μαμβρῆ, ἐν γῇ χαναάν. ὃ ἐκτήσατο ἀβραὰμ τὸ
speluncã ab ephron ethco
σπήλαιον παρὰ ἐφρὼν τοῦ χαττ̃αίου

Trãsla. B. Biero.

dãs eloquia pulchritu-
dinis. Filius accrescens
Ioseph: filius accrescẽs
& decor? aspectu. Filie
discurrerũt sup murũ:
sed exasperauerunt eũ:
& iurgati sũt: iuiderũt
q̃ illi hñtes iacula. Se-
dit ī forti arcus eius: & dissoluta sũt vincula bra
chiorũ & manuũ illius
p mãus potẽtis Iacob.
Inde pastor egressus ẽ
lapis israel. Deus pris
tui erit adiutor tuus: &
ops bñdicet tibi bñdi-
ctiõibus celi desup: bñ
dictiõibus abyssi iacen-
tis deorsũ: bñdictioni-
bus vberũ & vuluc. Bñ
dictiões pris tui cõfor-
tate sũt bñdictõibus pa
trũ eius: dõec vẽiret de
sideriũ colliũ eternorũ.
Fiãt ī capite ioseph & ī
vertice nazarei iter fres
suos. Bẽiamī lupus ra
pax mãe comedet pdã:
& vespe diuidet spolia.
Oẽs hi ī tribus israel
duodecī. Hec locutus
ẽ eis pr̃ suus: bñdixitq;
singulis benedictioni-
bus propriis:
& precepit eis dicens.
Ego cõgregor ad po-
pulũ meu. Sepelite me
cũ patribus meis ī spe
luncã duplici: q̃ est in a
gro ephron ethei
contra mambre
in terra chanaan: quã
emit abraam
cum agro ab ephron
ethco

Ter. Heb. Gen. Ca. xlix. Vulgata. heb.

פָּרָה	הַנּ֣וֹתֵן אִמְרֵי־שָׁ֑פֶר׀ בֵּ֣ן פֹּרָ֣ת יוֹסֵ֔ף בֵּן
עָלָה	פֹּרָ֥ת עֲלֵי־עָ֖יִן בָּנ֥וֹת צָעֲדָ֖ה עָלֵי
מָרַר רָבַב שָׂטַם	שׁ֑וּר וַיְמָרְרֻ֖הוּ וָרָ֥בּוּ וַיִּשְׂטְמֻֽהוּ
יָשַׁב	בַּעֲלֵי־חִצִּ֔ים וַתֵּ֖שֶׁב בְּאֵיתָ֣ן קַשְׁתּ֑וֹ
פָּזַז אֲבִיר	וַיָּפֹ֙זּוּ֙ זְרֹעֵ֣י יָדָ֔יו מִ֨יְדֵי֙ אֲבִ֣יר יַעֲקֹ֔ב
	מִשָּׁ֕ם רֹ֖עֶה אֶ֥בֶן יִשְׂרָאֵֽל׃
עָזַר בָּרַךְ	מֵאֵ֣ל אָבִ֔יךָ וְיַעְזְרֶ֖ךָּ וְאֵ֣ת שַׁדַּ֑י וִיבָרְכֶ֕ךָּ
עָלָה תְּהוֹם	בִּרְכֹ֥ת שָׁמַ֖יִם מֵ֑עַל בִּרְכֹ֥ת תְּה֖וֹם
שָׁד	רֹבֵ֥צֶת תָּ֖חַת בִּרְכֹ֣ת שָׁדַ֔יִם וָרָֽחַם׃
הָדָה	בִּרְכֹ֣ת אָבִ֔יךָ גָּבְר֥וּ עַל־בִּרְכֹ֖ת הוֹרַ֑י
אָוָה עָלַם הָיָה	עַד־תַּאֲוַ֥ת גִּבְעֹ֖ת עוֹלָ֑ם תִּהְיֶ֣ינָה
קָרַד נָזַר	לְרֹ֣אשׁ יוֹסֵ֔ף וּלְקָדְקֹ֖ד נְזִ֥יר אֶחָֽיו׃
טָרַף אָכַל	בִּנְיָמִין֙ זְאֵ֣ב יִטְרָ֔ף בַּבֹּ֖קֶר יֹאכַ֣ל
חָלַק	עַד־ ולָעֶ֖רֶב יְחַלֵּ֥ק שָׁלָֽל׃ לָאֲלֶ֑ה
	שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל שְׁנֵ֥ים עָשָׂ֖ר וְזֹ֣את
	אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּר־לָהֶ֖ם אֲבִיהֶ֑ם וַיְבָ֣רֶךְ
	אוֹתָ֔ם אִ֚ישׁ אֲשֶׁ֣ר כְּבִרְכָת֔וֹ בֵּרַ֖ךְ
צָוָה אָמַר	אֹתָֽם׃ וַיְצַ֣ו אוֹתָ֔ם וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵהֶ֖ם
אָסַף	אֲנִ֣י נֶאֱסָ֔ף אֶל־עַמִּ֑י קִבְר֣וּ אֹתִ֔י אֶל
	אֲבֹתַ֖י אֶל־הַמְּעָרָ֣ה אֲשֶׁר־בִּשְׂדֵ֔ה
	עֶפְרֹ֖ן הַחִתִּֽי׃ בַּמְּעָרָ֣ה אֲשֶׁר־בִּשְׂדֵ֔ה
כָּפַל גָּוַע	הַמַּכְפֵּלָ֗ה אֲשֶׁ֤ר עַל־פְּנֵי֙ מַמְרֵ֔א
	בְּאֶ֣רֶץ כְּנַ֔עַן אֲשֶׁ֥ר קָנָ֛ה אַבְרָהָ֖ם
	אֶת־הַשָּׂדֶ֑ה מֵאֵת֙ עֶפְרֹ֣ן הַחִתִּ֔י

Vulgata. heb.

פָּרָה
עָלָה
מָרַר רָבַב שָׂטַם
יָשַׁב
פָּזַז אֲבִיר
עָזַר בָּרַךְ
עָלָה תְּהוֹם
שָׁד
הָדָה
אָוָה עָלַם הָיָה
קָרַד נָזַר
טָרַף אָכַל
חָלַק
צָוָה אָמַר
אָסַף
כָּפַל גָּוַע

Interp̃. chal.

יְהוּדָה מוֹדֶה וּמְבָרְכִין עֲלֵיהוֹן בְּנֵי בְנַי יִסְרָאֵל יוֹסֵף בְּרִי דְּיִתְבָּרֵךְ כְּגוֹבָא דְּנָצִיב עַל עֵינָא
דְּמַיָּא תְּרֵין שִׁבְטִין וְיִפְּקוּן מִבְּנוֹהִי וְיִתְקְרוֹן חוּבָלָא וְאַחְסַנְתָּא וְאִתְמְרוּ עִמֵּיהּ
וְנִתְקְטוֹדֵי וְאִינְּשׁוּ לֵיהּ גּוּבְרִין גִּבָּרִין מָרֵי פְּלַגְוָתָא וְיִתְיַתְּבַת בְּהוֹן נְבִיאוּתָא עַל
דְּקַיְּמִין אוֹרַיְתָא נְסִיתֻנָּא וְשַׁוִּי תּוּקְפָּא רוּחֲנֵיהּ בְּגַוַּיְהוֹן אִתְרְמָא דְּגַב טָבָא עַל
דְּדַעֲדֵי אַחְסִין מַלְכוּתָא וּתְקִיף דָּא בֵּית לֵיהּ מִן קֳדָם אֵל תַּקִּיפָא לְיַעֲקֹב דִּי
בְּמֵימְרֵיהּ זָן אַבָּהָן וּבְנִין שְׁבָטָיָא דְּיִשְׂרָאֵל וּמֵימְרֵיהּ אֱלָהָא דְּאָבוּךְ יְהֵי נְסַעֲדָךְ וְיִתְ
שַׁדַּי וִיבָרְכִנָּךְ בִּרְכָן דִּלְעֵלָּא מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָּא בִּרְכָן דִּתְהֹמָא מִתַּעֲתֵי
אַרְעָא מְלֵרַע בִּרְכָתָא דְּאָבוּךְ תְּאַמֵּר בִּרְכָתָא דְּאָבוּךְ יִתְּוֹסְפָן עַל בִּרְכָתָא דִּי לִי
בַּרְיכוּ אֲבָהָתַי דְּחַמְּדוּ לְהֵן רְמִבְיָא דְּמַן עַלְמָא יְהוֹוֵן כָּל אִילֵּין לְרֵישָׁא דְּיוֹסֵף
וְלִנְבָרָא פַּרִישָׁא דְּאָחוֹהִי בְּנְיָמִין בְּאַרְעֵיהּ תְּשָׁרֵי שְׁכִינְתָא וּבְאַחְסַנְתֵּיהּ יִתְנֵי
מַקְדְּשָׁא בְּצַפְרָא וּבְפָנְיָא יְהוֹן כַּהֲנָיָא קוּרְבָּנָא וּלְעִדְנָן רַמְשָׁא יְהוֹן מְפַלְגִין
מוֹתַר חוּלְקְהוֹן מַשְׁאָר קוּדְשַׁיָּא כָּל אִילֵּין שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר וְדָא דְּמַלֵּיל
עִמְּהוֹן אֲבוּהוֹן וּבָרִיךְ יָתְהוֹן גְּבַר דִּי כְּבִרְכָתֵיהּ בָּרִיךְ יָתְהוֹן וּפַקִּיד יָתְהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן
אֲנָא מִתְכַּנֵּישׁ לְעַמִּי קָבְרוּ יָתִי עִם אֲבָהָתַי בְּמִעַרְתָּא דִּי בַחֲקַל עָפְרוֹן חִתָּאָה בְּמִעַרְתָּא דִּי
בַחֲקַל כַּפֵּלְתָּא דְּעַל אַפֵּי מַמְרָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן דִּזְבַן אַבְרָהָם יָת חַקְלָא מִן עָפְרוֹן חִתָּאָה

Trãsla. Chal.

laudabunt τ benedicẽt sup eos. Filius accrescens Io
seph: filiꝰ q̃ benedicet quasi vitis q̃ plantata est iuxta
fontẽ aquarũ: duo tribus egrediẽtur de filiis suis: su
scipientq; partẽ τ hereditatẽ suaꝝ. τ congregatiquerũt
eũ τ vlti sunt in eũ τ crasperauerũt eũ viri fortissimi
viri dissentionũ. τ cõpleta est in eis ꝓphetia: eo q̃ ob
seruauit legem in occulto: ꝓpositiq; cõstantẽ spem
suã: tunc positũ est aurũ optimũ super brachia eius:
corroborauit τ cõfirmauit regnũ eius. q̃ fuit et datũ
a facie dei fortissimi iacob: cuiꝰ verbo gubernãtur pa
tres τ filii tribuũ israel. verbum dei patris tui erit in
adiutoriũ tuũ: τ oĩpotens benedicat tibi: benedictio-
nibus roris qui descẽdit de celo desup: benedictioni-
bus que ascendũt de profundis terre deorsum: bene-
dictionibus patris tui τ matris tue. Benedictiones
patris tui addẽtur sup benedictiões q̃bus bñdixerũt
me patres mei: quas optauerũt principes q̃ a seculo
fuerũt: erunt oẽs iste bñdictiones sup caput ioseph:
et sup vertũ qui segregatus fuit a fribus suis. In ter-
ra beniamin habitabit tẽpli maiestas: τ in possessio-
ne eius edificabitur sanctuariũ. mane τ vespere offe
rent sacerdotes oblationes: τ in tpe vespertino diui-
dent residuũ portionũ suarũ: de reliquis q̃ sanctifica-
ta sunt. Oẽs hi tribꝰ israel duodecim: τ hoc est q̃ locu
tus est cũ eis pater eoꝝ: τ benedixit eis: iuxta bened
ictionẽ vtriusq; benedixit eis. Et precepit eis: et
dixit eis. Ego cõgregor ad populũ meum: sepelite me
cum pribꝰ meis in spelunca q̃ est in agro ephron ethei:
in spelunca duplici q̃ est in agro q̃ est cõtra faciẽ mãre
in tra chanaã: quẽ agrũ emit abraham ab ephrõ ethco

Vulgata. chal.

יְהוּדָה
גֶּפֶן קִבֵּל חֶסֶן
מָרַר עַיִן
קוּם יָרֵחַ שָׁוֶה
רָמַח כּוֹכָב חֶסֶן
הָוָה אָמַר זוֹן
הָוָה בָּרַךְ טָלָל
עָלָה עָמֵק אָרַע
יֶסֶף רָבַב הָוָה
רֹאשׁ שָׂרָא
בָּנָה קָדַשׁ פָּנָה
קָרַב בָּלַג יָתַר
כָּנַשׁ

Pūma heb. | Ter. Heb. | Sep. | Ca. l. | Trāsla. B. Hiero. | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

לַאֲחֻזַּת קֶבֶר מִיַּד בְּנֵי חֵת שָׁמָה קָבַר אֶת
אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ שָׁמָּה קָבְרוּ אִישׁ
קָבְרוּ אֶת יִצְחָק וְאֶת רִבְקָה
אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת לֵאָה:
מִקְנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ מִקְנֶה
מֵאֵת בְּנֵי חֵת: וַיִּכֶל יַעֲקֹב לְצַוֹּת כָּלָה צַוֵּה
אֶת בָּנָיו וַיֹּאסֶף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה אָסַף נָטַר גָּוַע
וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו:

Cap. l.

וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְךְּ עָלָיו נָפַל בָּכָה
וַיְשַׁק לוֹ וַיְצַו יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו נָשַׁק צָוָה
אֶת הָרֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת אָבִיו
וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל: חָנַט
וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ מָלֵא רָבַע
יְמֵי הַחֲנֻטִים וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ
מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם: וַיַּעַבְרוּ יְמֵי עָבַר
בְּכִיתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל בֵּית פַּרְעֹה
לֵאמֹר אִם נָא מָצָאתִי חֵן חָנַן
בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פַּרְעֹה
לֵאמֹר: אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה שָׁבַע
אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי מוּת כָּרָה
בְּאֶרֶץ כְּנַעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה כָּבַר
אֶעֱלֶה נָא וְאֶקְבְּרָה אֶת אָבִי עָלָה
וְאָשׁוּבָה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה שׁוּב

Pūma chal. | Transla. Chal.

אִנְתָא in possessionē sepulchri. Ibi sepelierūt abrahā t sarā uxorē eius. Ibi sepelierūt isaac t rebeccā uxorē eius: ibiq; sepelui liam. Empto agri t spelūce q̄ in eo ē a filijs heth. t cessauit iacob precipere filijs suis et collegit pedes suos in lectulū: t defecit: cōgregatusq; est ad populum suum. Cap. 50.

ET ruit ioseph super facié patris sui: t fleuit super eum: t osculatus est eū. t precepit ioseph seruis suis medicis: vt condirent patrem suū: t condierūt medici israelem. Et expletis quadraginta diebus quibus cōplebātur dies conditor: fleuerūt eum egyptij septuaginta diebus. Et transierunt dies planctus eius: t locutus est ioseph cū domo pharaonis, dicens. Si inueni gratiā in oculis vestris: loquimini obsecro corā pharaone dicētes: q̄ pater meus adiurauit me dicens. Ecce morior: in sepulchro meo quod præparaui mihi in terra chanaan ibi sepelies me: et nunc ascendā obsecro t sepeliam patrē meū t reuertar. Dixitq; pharao. Ascende sepeli patrem tuū sicut adiurauit te. Ascēditq; ioseph vt sepeliret patrē suū: et ascenderunt cum eo oēs serui pharaonis domus sue: t oēs seniores terre egypti: omnisq; dom⁹

Interp. chal.

לַאֲחָסַנַת קְבוּרָה מִתַּמָּן קְבָרוּ יָת אַבְרָהָם וְיָת שָׂרָה אִיתְתֵיהּ תַּמָּן קְבָרוּ יָת יִצְחָק וְיָת
רִבְקָה אִתְתֵיהּ וְתַמָּן קְבָרִית יָת לֵאָה: זְבִינִי חַקְלָא וּמְעָרְתָא דִּיבֵיהּ מִן בְּנֵי חֵתָאָה:
וְשֵׁצִי יַעֲקֹב לְפַקָּדָא יָת בְּנוֹהִי וּכְנֵשׁ רַגְלוֹהִי לְעַרְסָא וְאִתְנְגִיד וְאִתְכְּנֵישׁ לְעַמֵּיהּ:

Ca. l.

וּנְפַל יוֹסֵף עַל אַפֵּי אֲבוּהִי וּבְכָא עֲלוֹהִי וְנַשִּׁיק לֵיהּ: וּפַקִּיד יוֹסֵף
יָת עַבְדּוֹהִי יָת אַסְוָתָא לְמֶחֱנַט יָת אֲבוּהִי וְחַנְטוּ אַסְוָתָא יָת יִשְׂרָאֵל: וּשְׁלִימוּ לֵיהּ
אַרְבְּעִין יוֹמִין אֲרֵי כֵן שַׁלְמִין יוֹמֵי חַנְטָתָא וּבְכוֹ יָתֵיהּ מִצְרָאֵי שַׁבְעִין יוֹמִין: וְעַבָּרוּ יוֹמֵי
בְּכְיָתֵיהּ וּמַלֵּיל יוֹסֵף עִם בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינֵיכוֹן מַלִּילוּ
כְּעַן קֳדָם פַּרְעֹה לְמֵימָר: אֲבָא קַיֵּים עֲלַי לְמֵימַר הָא אֲנָא מָאֵית בְּקִבְרִי דְּאִתְקֲנֵית לִי
בְּאַרְעָא דְּכְנַעַן תַּמָּן תִּקְבְּרִנַּנִי וּכְעַן אֵיסַק כְּעָן וְאֶקְבַּר יָת אֲבָא וְאֵיתוּב: וַאֲמַר פַּרְעֹה סַק
וְקַבֵּר יָת אֲבוּךְ כְּמָא דְּמַקֵּיֵם עֲלָךְ: וּסְלִיק יוֹסֵף לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי וּסְלִיקוּ עִמֵּיהּ כָּל
עַבְדֵי פַּרְעֹה סָבֵי בֵיתֵיהּ וְכָל סָבֵי אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְכָל בֵּית

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Geſ..	Ca. l.	Pũtiua heb.
ioſeph: et fratres eius: et oſa domus pa=	ioſeph[m] cũfratribus ſuis [p] abſq; [q] paruulis	יוֹסֵף [m] וְאֶחָיו [n] וּבֵית [o] אָבִיו [p] רַק [q] הַטַּף		
ſua. et cognationẽ et oues t	[r] & gregibus abſq; [s] armẽ=	צֹאנָם [s] וּבְקָרָם [t] עָזְבוּ [u] בְּאֶרֶץ		
τρικὴ αὐτοῦ· καὶ τὴν συγγένειαν καὶ τὰ πρόβατα καὶ	tis: q̃ dereliquerũt [u] i ter	גֹּשֶׁן׃ [v] וַיַּעַל [w] עִמּוֹ [x] גַּם [y] רֶכֶב [z] גַּם		
boues reliq̃rũt in tra geſem. et aſcẽde=	ra [r] geſſen. Habuit quoq;	פָּרָשִׁים [a] וַיְהִי הַמַּחֲנֶה [b] כָּבֵד [b] מְאֹד׃	[t] הָיָה [u] חָנָה	
τοὺς βοᾶς ὑπελίποντο ἐν γῇ γεσέμ· καὶ συναγέ=	in comitatu [b] currus [c] & e	וַיִּרְא [c] וַיֵּבוֹא [d] עַד [e] גֹּרֶן [f] הָאָטָד [g] אֲשֶׁר	[v] בּוֹא	
runt cũ eo et currus t eqtes: et fa	quites: [c] & facta eſt [r] tur=	בְּעֵבֶר [h] הַיַּרְדֵּן [i] וַיִּסְפְּדוּ [j] שָׁם [k] מִסְפֵּד	[w] סָפַד	
βησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐ=	ba non modica. [d] veneruntq; [e] ad [f] aream	גָּדוֹל [l] וְכָבֵד [m] מְאֹד [n] וַיַּעַשׂ [o] לְאָבִיו	[x] גָּדַל [y] עָשָׂה	
κτάθη turba magna valde. et vene=	[g] achad: [h] que ſita eſt [i] trans [j] iordanem: [r] vbi	[p] אֵבֶל [q] שִׁבְעַת [r] יָמִים׃ [s] וַיַּרְא [t] יוֹשֵׁב	[z] יוֹם [a] רָאָה [b] יָשַׁב	
runt ad aream atad: qđ eſt trans iordanẽ.	[k] celebrãtes exeqas [l] plan	הָאָרֶץ [u] הַכְּנַעֲנִי [v] אֶת [w] הָאֵבֶל		
ἦλθον ἐφ' ἅλωνα ἀτάδ, ἥ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου.	ctu [m] magno [n] atq; [o] vehe=	[x] בְּנָרֶן הָאָטָד [y] וַיֹּאמְרוּ [z] אֵבֶל [a] כָּבֵד	[c] אֲבֵל	
et planxerũt eũ illic planctu magno et for=	mẽti ipleuerunt [p]	[b] זֶה [c] לְמִצְרַיִם [d] עַל [e] כֵּן [f] קָרָא [g] שְׁמָהּ		
καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν ἐκεῖ κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυ=	septẽ [q] dies. Quod [r] cum	[h] אָבֵל [i] מִצְרַיִם [j] אֲשֶׁר [k] בְּעֵבֶר [l] הַיַּרְדֵּן׃		
ρὸν σφόδρα· καὶ ἐποίησε τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐ=	vidiſſent [s] habitatores [t]	[m] וַיַּעֲשׂוּ [n] בָנָיו [o] לוֹ [p] כֵּן [q] כַּאֲשֶׁר [r] צִוָּם׃	[d] עָשָׂה	
τοῦ ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἴδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χα=	[t] terre [u] chanaan:	[s] וַיִּשְׂאוּ [t] אֹתוֹ [u] בָּנָיו [v] אַרְצָה [w] כְּנָעַן	[e] נָשָׂא	
ναάν τὸ πένθος ἐν ἅλωνι ἀτάδ· καὶ εἶπαν, πένθος	[v] dixerunt. [w] Plãctus [x] ma	[x] וַיִּקְבְּרוּ [y] אֹתוֹ [z] בִּמְעָרַת [a] שְׂדֵה [b] הַמַּכְפֵּלָה	[f] קָבַר [g] כֶּפֶל	
μέγα ἐστὶ τοῦτο τοῖς Αἰγυπτίοις· διὰ τοῦτο ἐκάλε=	gnus est [x] iste [y] egyptiis. Et [z] idcir=	[c] אֲשֶׁר [d] קָנָה [e] אַבְרָהָם [f] אֶת [g] הַשָּׂדֶה		
σαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, πένθος Αἰγύπτου,	co [a] vocatũ ẽ [b] nomẽ loci	[h] לַאֲחֻזַּת [i] קֶבֶר [j] מֵאֵת [k] עֶפְרֹן [l] הַחִתִּי [m] עַל	[h] בֵּן [i] נוֹעַ	
qđ ẽ trãs iordanẽ. et fecerũt et ſic	[c] illius [d] planctus [e] egypti.	[n] פְּנֵי [o] מַמְרֵא׃ [p] וַיָּשָׁב [q] יוֹסֵף [r] מִצְרַיְמָה		
ἐστὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἐποίησαν αὐτῷ οὕτως	[f] Fęcerũ tergo [g] filii iacob	[s] הוּא [t] וְאֶחָיו [u] וְכָל [v] הָעֹלִים [w] אִתּוֹ	[s] עָלָה	
filij eius: ſicut p̃cepit eis. τ accepe	[h] ſicut [i] preceperat eis: [j]	[x] לִקְבֹּר [y] אֶת [z] אָבִיו [a] אַחֲרֵי [b] קָבְרוֹ [c] אֶת		
rũt oſa filij ſui in trã chanaã. et ſepelierũt	& portantes [k] eum [l] i ter	[d] אָבִיו׃ [e] וַיִּרְאוּ [f] אֲחֵי [g] יוֹסֵף [h] כִּי [i] מֵת	[t] רָאָה [u] מוּת	
βον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν· καὶ ἔθαψαν	ram [m] chanaan [n] [o] ſepelierunt [p] eum [q] in ſpẽ=	[j] אֲבִיהֶם [k] וַיֹּאמְרוּ [l] לוּ [m] יִשְׂטְמֵנוּ [n] יוֹסֵף	[v] שָׁטַם	
eũ in ſpelũca duplici. qua poſſedit abra=	luca [r] duplici: [s] quam [t]	[o] וְהָשֵׁב [p] יָשִׁיב [q] לָנוּ [r] אֵת [s] כָּל [t] הָרָעָה	[w] רוּעַ	
ὰμ εἰς τὸ ὠήλαιον τὸ δίπλουν· ὃ ἐκτήσατο Ἀβρα=	emerat [u] abraam [v] cum [w] a	[u] אֲשֶׁר [v] גָּמַלְנוּ [w] אֹתוֹ׃ [x] וְיִצַּוּ [y] אֶל [z] יוֹסֵף	[x] צָוָה	
am ſpelũcã in poſſeſſiõe ſepulchri ab ephrõ	gro [x] in poſſeſſionẽ [y] ſepulchri	[a] לֵאמֹר [b] אָבִיךָ [c] צִוָּה [d] לִפְנֵי [e] מוֹתוֹ	[y] אָמַר	
ἀμὸ ὠήλαιον ἐν κτήσει μνημείου παρὰ Ἐφρὼν τοῦ	[z] ab [a] ephron [b] etheo [c] con=	[f] לֵאמֹר [g] כֹּה [h] תֹּאמְרוּ [i] לְיוֹסֵף [j] אָנָּא	[z] נָשָׂא	
ethæo: cõtra mambre. et reuerſus ẽ io=	tra [d] faciẽ [e] mãbre. [f] Reuer	[k] שָׂא [l] נָא [m] פֶּשַׁע [n] אַחֶיךָ [o] וְחַטָּאתָם		Pũtiua chal.
χεθαίου, κατέναντι μαμβρή. καὶ ὑπέστρεψεν Ἰω=	ſuſq; eſt [g] ioſeph [h] in egyp			
ſeph in egyptũ: ipe τ fratres eius: τ om=	tum [i] cũ fratribus ſuis [j] &	Interp. chal.		
σὴφ εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πά=	omni [k] comitatu: [l]	ioſeph τ fratres ſui τ domus patris ſui: ereceptis par		
νες qui aſcẽderãt ſepelire pfem eius. vi	ſepulto [m] patre. [n] [o]	uulis: oues quoq; eor τ boues dereliquerũt in terra		
τες δὲ συναγαβάντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἰ=	[p] Quo [q] mortuo [r] timẽtes	geſſen. Aſcenderũtq; cũ eo currus τ equites: eratq;		
δόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσὴφ, ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ	[s] fratres [t] eius [u] [v]	turba magna nimis. Et venerũt vſq; ad aream atad:		
eor: dixerũt: ne forte memor iniurie ſit nob ioſeph:	& mutuo colloquẽtes:	que eſt vltra iordanẽ: τ planxerũt ibi planctũ magnũ		
αὐτῶν, εἶπαν, μήποτε μνησικακήσει ἡμῖν Ἰωσὴφ,	ne forte memor ſit iniu=	atq; nimis vehementez. Et fecit patri ſuo luctũ septẽ		
et retributionẽ retribuat nobis oia ma=	rie quã paſſus eſt: [w] & red	diebus. Et vidit habitator terre chanaã luctũ qui fie=		
καὶ ἀνταποδῷ ἀνταποδώσει ἡμῖν πάντα τὰ κα=	dat [x] nobis [y] omne [z] malũ	bat in loco aree atad: τ dixerũt. Luctus vehemẽs eſt		
la: q̃ oñdim [a] et. τ venitẽtes ad io	[a] quod [b] fecimus: [c] manda	iſte egyptijs. Et idcirco vocatũ eſt nomen eius luctus		
κακὰ ἐνεθυμήθημεν αὐτῷ· καὶ προσαγενόμενοι πρὸς Ἰω=	uerunt [d] ei [e] [f]	egypti qui eſt trans iordanẽ. Fecerũtq; filij eius ſicut		
ſeph: dixerũt: pf tu [b] aduraui ante q̃ [c] moreretur	dicẽtes. [g] Pr̃ tuus [h] p̃cepit	preceperat eis. Portauerũtq; eum filij ſui in terram		
σὴφ, εἶπαν, ὁ πατήρ σου ὥρκισε πρὸ τοῦ τελευτῆ=	nobis [i] ãteq̃ [j] moreretur:	chanaã: τ ſepelierũt eum in ſpellica duplici que eſt in		
ται ἡμᾶς: οὕτως	[k] vt hec tibi verbis illius	agro: qui eſt cõtra faciẽ mãre. quẽ agrũ emit abzahã		
εἰπατε Ἰωσὴφ, ἄφες	dicere mus. [l] Obſecro vt	in poſſeſſionem ſepulchri a filijs heth. Reuerſuſq; eſt		
εἰς ἀνομίαν, καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν,	[m] obliuiſcaris [n] [o] ſceleris [p] fra	ioſeph in egyptũ: ipſe τ fratres eius τ oẽs qui aſcen		
	trũ tuorũ: [q] & pcti atq;	derũt cũ eo vt ſepelirent patrẽ eius: poſtq̃ ſepeliuit		
		patrẽ ſuũ. Riderũtq; frẽs ioſeph q mortuus eſſet pf		
		eor: τ direxit. Forte obſeruabit nobis ioſeph iniimici		
		tiã: τ reddet nobis oẽ malũ qđ tribuimus ei. Man=		
		danerũtq; ad ioſeph: dicẽtes. Pater tuꝰ precepit ãte		
		morte ſuam: dicẽs. ſic dicetis ad ioſeph. Obſecro vt		
		dimittas delicta fratrum tuorum τ peccata:		

Trãsla. Chal.

יוֹסֵף וְאָחוֹהִי וּבֵית אֲבוֹהִי לְחוֹד טַפְלֵיהוֹן וְעַנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן שְׁבָקוּ בְּאַרְעָא דְּגוֹשֶׁן
וְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ אַף רְתִיכִין אַף פָּרָשִׁין וַהֲוָת מַשְׁרִיתָא סַגִּיאָה לַחְדָּא וַאֲתוֹ עַד בֵּי
אִדְרֵי דְּאָטָד דִּי בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא תַּמָּן מְסַפְּדוּ מִסְפֵּד רַב וְתַקִּיף לַחְדָּא וַעֲבַד לְאָבוּהִי
אֵבְלָא שָׁבְעָא יוֹמִין וְחָזָא יָתִיב אַרְעָא כְּנַעֲנָאָה יָת אֵבְלָא בְּבֵית אִדְרֵי דְּאָטָד וַאֲמַרוּ
אֵבְלָא תַּקִּיף דֵּין לְמִצְרָאֵי עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵהּ אָבֵל מִצְרַיִם דִּי בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא וְתַמָּן
בְּנוֹהִי לֵיהּ כְּמָא דְּפַקְּדִינוּן וּנְטָלוּ בְנוֹהִי לְאַרְעָא דְּכְנָעַן וּקְבָרוּ יָתֵיהּ בְּמְעָרַת חַקְלָא
כַּפֵּלְתָּאָ דִּזְבַן אַבְרָהָם יָת חַקְלָא לַאֲחֻסַּת קְבוּרָה מִן עֶפְרוֹן חִתָּאָה עַל אַפֵּי מַמְרֵא
וְתָב יוֹסֵף לְמִצְרַיִם הוּא וַאֲחוֹהִי וְכָל דְּסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי בַּתַר דְּקָבַר יָת
אֲבוּהִי וְחָזוֹ אֲחוֹהִי דְּיוֹסֵף אֲרֵי מִית אֲבוּהוֹן וַאֲמָרוּ דִּלְמָא יְרַחֵק לַנָא דְּבָנוֹ יוֹסֵף
וְאַתְבָא יָתִיב לַנָא יָת כָּל בִּישְׁתָּא דְּגְמַלְנָא יָתֵיהּ וּפַקִּידוּ לָוָת יוֹסֵף לְמֵימַר אֲבוּנָךְ פַּקִּ
קֳדָם מוֹתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין תֵּאמְרוּן לְיוֹסֵף בְּבַעְוָ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי אֲחָךְ וְלַחֲטָאתְהוֹן

Positiua heb.	Tex. Heb.	Gen.	Ca.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	כִּי רָעָה נִמְלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא־נָא			malicie quã exercuerũt in te. Nos quoq; oramus vt seruis dei pris tui dimittas iniquitatẽ hãc. Quibus auditis fleuit ioseph: veneruntq; ad eũ frẽs sui: & proni adorantes in terrã dixerũt. Seruitui sumus.	qz mala tibi oñderũt. et nũc suscipe iniquitatẽ ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο· καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν tatẽ sernoꝝ dei pris tui. καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσήφ, λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν. et fleuit ioseph: loqntibus illis ad eũ. καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν, εἶπαν, ἰδοὺ ἡμεῖς σοι δουλεύομεν. et venientes ad eũ dixerũt: ecce nos tibi seruimus. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ, μὴ φοβεῖσθε, τοῦ θεοῦ γάρ et dixit illis ioseph: ne timeatis: nã dei sum ego. vos cogitastis cõtra me mala: οὖ εἰμὶ ἐγώ· ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ πονηρά, at deꝰ cogitauit de me in bonũ: vt ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν fieret sicut hodie: vt aleretur ppls multus. et ποιήσαι ὡς σήμερον, ἵνα διατραφῇ λαὸς πολύς· καὶ ait illis: ne timeatis. ego pascã vos: εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς, et vxores vras. et cõsolatꝰ est eos: et καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν· καὶ παρεκάλεσεν αὐτούς, καὶ locutus ẽ in cor eoꝝ. et habitauit ἐλάλησεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν· καὶ κατῴκησεν ioseph in egypto: ipe et oia domus Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παροικία τοῦ pris eius. et vixit ioseph anos cẽtũ decẽ. πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. et vidit ioseph ephraim filios: vsq; ad tertiã gnã- καὶ εἶδεν Ἰωσὴφ Ἐφραὶμ παιδία, ἕως τρίτης γενε tionẽ. et filij machir filij manasse nati sũt ὰς· καὶ υἱοὶ Μαχεὶρ τοῦ υἱοῦ Μανασσὴ ἐτέχθησαν in femoribꝰ ioseph. et ait ioseph fribus ἐπὶ μηροῖν Ἰωσήφ. καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς suis: dicẽs: ecce ego morior: visitatiõe αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, ἐπισκοπὴ at visitabit vos deus: et reducet vos de δὲ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ θεός, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς tra ista in trã: quã iurauit deus pa- γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πα tribus nris: abraam ysaac et iacob. et adiu- τράσιν ἡμῶν, Ἀβραὰμ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. καὶ ὥρ- rauit ioseph filios israel: dicẽs: in visi κισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, λέγων, ἐν τῇ ἐπι tatione qua visitabit vos deus: et efferetis ossa σκοπῇ ἣ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ θεός, καὶ συναγοί- tabitis ossa mea hinc vobiscũ. & mortuꝰ σετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν· καὶ ἐτελεύτη est ioseph: ãnoꝝ exitus cẽtũ decẽ. et sepelierũtẽ: σεν Ἰωσήφ, ἐτῶν ὢν ἑκατὸν δέκα. καὶ ἐθάφαν αὐ et posuerũt in area in egypto. τόν, καὶ ἔθηκαν ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.
	כִּי רָעָה נִמְלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא־נָא			malicie quã exercuerũt in te. Nos quoq; oramus vt seruis dei pris tui dimittas iniquitatẽ hãc. Quibus auditis fleuit ioseph: & venerunt ad eũ frẽs sui: & proni adorantes in terrã dixerũt. Seruitui sumus.	qz mala tibi oñderũt. et nũc suscipe iniquitatẽ ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο· καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν tatẽ sernoꝝ dei pris tui. καὶ ἔκλαυσεν Ἰωσήφ, λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν. et fleuit ioseph: loqntibus illis ad eũ. καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν, εἶπαν, ἰδοὺ ἡμεῖς σοι δουλεύομεν. et venientes ad eũ dixerũt: ecce nos tibi seruimus. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰωσήφ, μὴ φοβεῖσθε, τοῦ θεοῦ γάρ et dixit illis ioseph: ne timeatis: nã dei sum ego. vos cogitastis cõtra me mala: οὖ εἰμὶ ἐγώ· ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ πονηρά, at deꝰ cogitauit de me in bonũ: vt ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν fieret sicut hodie: vt aleretur ppls multus. et ποιήσαι ὡς σήμερον, ἵνα διατραφῇ λαὸς πολύς· καὶ ait illis: ne timeatis. ego pascã vos: εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε· ἐγὼ διαθρέψω ὑμᾶς, et vxores vras. et cõsolatꝰ est eos: et καὶ τὰς οἰκίας ὑμῶν· καὶ παρεκάλεσεν αὐτούς, καὶ locutus ẽ in cor eoꝝ. et habitauit ἐλάλησεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν· καὶ κατῴκησεν ioseph in egypto: ipe et oia domus Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παροικία τοῦ pris eius. et vixit ioseph anos cẽtũ decẽ. πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔζησεν Ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. et vidit ioseph ephraim filios: vsq; ad tertiã gnã- καὶ εἶδεν Ἰωσὴφ Ἐφραὶμ παιδία, ἕως τρίτης γενε tionẽ. et filij machir filij manasse nati sũt ὰς· καὶ υἱοὶ Μαχεὶρ τοῦ υἱοῦ Μανασσὴ ἐτέχθησαν in femoribꝰ ioseph. et ait ioseph fribus ἐπὶ μηροῖν Ἰωσήφ. καὶ εἶπεν Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς suis: dicẽs: ecce ego morior: visitatiõe αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, ἐπισκοπὴ at visitabit vos deus: et reducet vos de δὲ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ θεός, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς tra ista in trã: quã iurauit deus pa- γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πα tribus nris: abraam ysaac et iacob. et adiu- τράσιν ἡμῶν, Ἀβραὰμ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. καὶ ὥρ- rauit ioseph filios israel: dicẽs: in visi κισεν Ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, λέγων, ἐν τῇ ἐπι tatione qua visitabit vos deus: et efferetis ossa σκοπῇ ἣ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ θεός, καὶ συναγοί- tabitis ossa mea hinc vobiscũ. & mortuꝰ σετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν· καὶ ἐτελεύτη est ioseph: ãnoꝝ exitus cẽtũ decẽ. et sepelierũtẽ: σεν Ἰωσήφ, ἐτῶν ὢν ἑκατὸν δέκα. καὶ ἐθάφαν αὐ et posuerũt in area in egypto. τόν, καὶ ἔθηκαν ἐν τῇ σορῷ ἐν Αἰγύπτῳ.
	וְיִפְקֹד יְהוָה אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר			Filiiq quoq; machir filii manasse nati sunt in genibus ioseph. Quibus tãfactis locutus ẽ fratribus suis. Post mortem meã deus visitabit vos & ascẽdere vos faciet de terra ista: ad terrã quam iurauit abraam ysaac & iacob. Cumq; adiurasset eos: atq; dixisset: deus visitabit vos: asportate ossa mea vobiscũ d loco isto: mortuus est expletis cẽtũ decẽ vite sue annis: & conditus aromatibus repositus est in loculo in egypto.	vsq; ad tertiã gnationẽ Filii quoq; machir filii manasse nati sunt in genibus ioseph. Quibus tãfactis locutus ẽ fratribus suis. Post mortem meã deus visitabit vos & ascẽdere vos faciet de terra ista: ad terrã quam iurauit abraam ysaac & iacob. Cumq; adiurasset eos: atq; dixisset: deus visitabit vos: asportate ossa mea vobiscũ d loco isto: mortuus est expletis cẽtũ decẽ vite sue annis: & conditus aromatibus repositus est in loculo in egypto.
	נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב				
	וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל				
	לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים				
	אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת־עַצְמֹתַי מִזֶּה:				
	וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן־מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים				
	וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן				
	בְּמִצְרָיִם:				

Explicit liber Geneſis.

Positiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
בְּכָה	quia malum retribuerũt tibi: & nunc dimitte obsecro delicta seruoꝝ dei patris tui. Et fleuit ioseph cum loquerentur cum eo. Ierunt quoq; fratres sui & ceciderunt coram eo atq; dixerunt. Ecce nos sumus serui tui. Dixitq; eis ioseph ne timeatis: quoniã ego timeo a facie dei. vos autẽ cogitastis contra me malum: sed coraz deo reputatũ est in bonũ: vt faceret sicut in die hac: vt sustentaret populũ multũ. Et nunc nolite timere: ego pascã vos & familiã vestrã. Et consolatus est eos. et locutus est cõsolationẽ ad coz eoꝝ. Et habitauit ioseph in egypto ipse & domus patris sui. Et vixit ioseph centũ & decem annis. et vidit ioseph de ephraim filios tertios: filij quoq; machir filij manasse nati sunt: quos nutriuit ioseph. Dixitq; ioseph fratribus suis. Ego morior. et deus recordans recordabitur vestri: & leuabit vos de terra hac in terram quã iurauit abrahe & isaac & iacob. et adiurauit ioseph filios israel: dicens. Memoria memoz erit vestri deus. & leuabitis ossa mea hinc. Mortuusq; est ioseph cum esset etatis centũ & decem annoꝝ: et condierũt eum aromatibus: & posuerũt eum in arca in egypto. Explicit liber geneſis.	וַאֲמַר לְהוֹן אַל תִּדְחֲלוּן אֲרֵי בִּשְׁוָא נְמַלוּךְ וְיָקָר שְׁבוּק כְּעַן לְחוֹבֵי עַבְדֵי אֱלָהֵיהּ דַּאֲבוּךְ וְנָכָא יוֹסֵף נְמַלַּלוּתְהוֹן עִמֵּיהּ וַאֲזָלוּ אַף אֲחוֹהִי וּנְפָלוּ קֳדָמוֹהִי וַאֲמָרוּ הָא אַנְתָּא לַךְ לְעַבְדִין וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף לָא תִּדְחֲלוּן אֲרֵי דְחִיל מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא וְאַתּוּן חֲשַׁבְתּוּן עֲלַי בִּשְׁתָּא מִן קֳדָם יְיָ אִיתְחַשִּׁבַת לְטָבָא בְּדִיל לְמֶעְבַּד כְּיוֹמָא הָדֵין לְקַיָּמָא עַם סַגִּיא וּכְעַן לָא תִּדְחֲלוּן אֲנָא אֵיזוֹן יָתְכוֹן וְיָת טָפְלֵיכוֹן וְנָחֵם יָתְהוֹן וּמַלֵּיל תַּנְחוּמִין עַל לִבְּהוֹן וְיָתִיב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וּבֵית אֲבוּהִי וְחָיָא יוֹסֵף מְאָה וְעֶשֶׂר שְׁנִין וַחֲזָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנִין תְּלִיתָאִין אַף בְּנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה אִתְיְלִידוּ וְרַבִּי יוֹסֵף וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי אֲנָא מָאִית וַיְיָ מְדַכַּר דְּכִיר יִתְכוֹן וְיִסַּק יַתְכוֹן מִן אַרְעָא הָדָא לְאַרְעָא דְּקַיֵּים לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְאוֹמֵי יוֹסֵף יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מְדַכַּר דְּכִיר יְיָ יִתְכוֹן וְתַסְקוּן יָת גַּרְמַי מִבָּא וּמִית יוֹסֵף בַּר מְאָה עַשְׂרִין שְׁנִין וְחַנָּטוּ יָתֵיהּ וְשַׁוִּיוּ יָתֵיהּ בַּאֲרוֹנָא בְּמִצְרָיִם	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Hec noīa filiorꝫ israel: qui in
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, τῶν εἰσ-πε
greſſi ſunt in egyptũ cũ iacob pfe eoꝝ vnuſ
πορευμένων εἰς αἴγυπτον μετὰ ἰακὼβ τῶ πρὸ αὐτῶν, ἑ
quiq; cũ domꝫ ſuis introierũt: rubẽ: ſymeõ: leui:
νὸς κατοικὶ αὐτῶν εἰσήλθοσαν, ῥουβὴν, συμεών, λευὶ
iudas: iſachar: zabulõ: ⁊ beniamin: dã: et neph
ἰούδας, ἰσάχαρ, ζαβουλών, καὶ βενιαμίν, δὰν, καὶ νεφ
thalī: gad: ⁊ aſer. Ioſeph aũt erat in egypto. erãt aũt
θαλὶ, γὰδ, καὶ ἀσήρ. ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐν αἰγύπτῳ. ἦσαν δὲ
oēs aie q̃ egreſſe ſũt ex iacob: duodecim ⁊ ſep
πᾶσαι ψυχαὶ αἱ ἐξελθοῦσαι ἐξ ἰακὼβ, δώδεκα καὶ ἑβ
tuaginta. mortuus ẽ aũt ioſeph ⁊ oēs fra-
δομήκοντα. ἐτελεύτησε δὲ ἰωσὴφ καὶ πάντες οἱ ἀδελ
tres eius: ⁊ omis gñatio illa. at filij iſrael cre-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκείνη. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ηὐξή
uerũt: ⁊ multiplicati ſũt: ⁊ abūdãtes fuerũt: ⁊ in-
θησαν, καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο, καὶ κα
tualuerũt valde nimis. multipleauit aũt ⁊a illos. fur
τίσχυον σφόδρα σφόδρα. ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς. ἀνέ
rexit aũt rex alter ſup egyptũ: q̃ nõ cognoſcebat
στη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν
ioſeph. dixit aũt genti ſue: ecce gens fi
ἰωσήφ. εἶπε δὲ τῷ ἔθνει αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ ἔθνος τῶν υἱ
lioꝝ iſrael magna valde multitudo: ⁊ pualet ſup nos.
ῶν ἰσραὴλ μέγα πολὺ πλῆθος, καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡ-
venite ergo ſapiẽter oppꝫmamꝰ eos: ne forte
μᾶς. δεῦτε οὖν κατασοφισώμεθα αὐτούς, μή ποτε
multiplicẽt: ⁊ q̃ accideritnobis bellũ: ⁊ ad-
πληθυνθῇ, καὶ ἡνίκα ἂν συμβῇ ἡμῖν πόλεμος, προ-
detur ⁊ iſti ad aduerſarios. ⁊ de
στεθήσονται καὶ αὐτοὶ πρὸς τοὺς ὑστεναντίους. καὶ ἐκ
bellantes nos: egrediẽtur de tra. ⁊ pre-
πολεμήσαντες ἡμᾶς, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς. καὶ ἐπ-
fecit eis pfectos operũ: vt affligerẽt
οίησεν αὐτοῖς ἐπισκάτας τῶν ἔργων, ἵνα κακώσωσιν
eos in operib⁹, ⁊ edificauerũt ciuitates munitas
αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις. καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς
pharaõi: et phithõ et rameſſes: ⁊ on: q̃ eſt
τῷ φαραώ, τήν τε φιθὼμ καὶ ῥαμεσσή, καὶ ὼν, ἥ ἐστιν ἡ
hellopolis. quãto aũt eos humiliabãt: tãto
λιούπολις. καθ' ὅτι δὲ αὐτοὺς ἐτάπεινουν, τοσοῦτῳ
plures fiebant. ⁊ inualuerũt valde. ⁊ abhominatio
πλείους ἐγίνοντο. καὶ ἴσχυον σφόδρα. καὶ ἐβδελύσσον
nẽ habuerũt egyptij a filijs iſrael. ⁊ oppreſſe-
το οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ κατεδυνά-
runt egyptij filios iſrael vi: ⁊ affixe-
στευσαν οἱ αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ βίᾳ, καὶ κατώδυ-
runt eoꝝ vitã in operib⁹ duris in
σαν αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς, ἐν τῷ
luto ⁊ lateritio: ⁊ oib⁹ operib⁹ q̃ in a-
πηλῷ καὶ τῇ πλινθίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἐν τοῖς πε
gris: hñ oĩa opera: q̃b⁹ in futurꝫ redegeſt eos
δίοις, κατὰ πάντα τὰ ἔργα, ὧν κατεδουλοῦντο αὐτοὺς

Trãsla. B. Hiero.

Incipit liber helleſmoth
quẽ nos Exodi dicímus.
Hec ſũt noīa fi .ca. 1.
liorũ iſrael: qui in-
greſſi ſunt i egyptũ cũ
iacob. Singuli cũ do-
mibus ſuis introierunt.
Rubẽ: Symeon: Leui
Iudas: iſachar: zabulõ
& Beniamin. Dã Nep
talim. Gad: & Aſer. Erãt igitur oēs aie corũ
q egreſſi ſunt de femore iacob ſeptuagĩta. Io
ſeph ãt in egypto erat. Quo mortuo & vni-
uerſis fribus eius oiq;
cognatiõe ſua: filii iſ-
rael creuerũt: & quaſi
germinãtes multiplica-
ti ſunt: ac roborati ni-
mis ipleuerũt terram.
Surrexit ĩterea rex no
uus ſup egyptum: qui
ignorabat ioſeph. & ait ad populũ ſuũ. Ec-
ce ppls filiorũ iſrl multus & fortior nobis eſt.
Venite ſapiẽter oppri-
mamus eũ: ne forte mł
tiplicetur: & ſi ingrue-
rit cõtra nos bellũ: ad-
datur ĩnimicis nr̃is: ex-
pugnatiſq; nobis egre-
diatur de terra. Prepo
ſuitq; eis magiſtros
opuꝫ: vt affligerẽt eos
oneribus. Edificauerũt
q; vrbes tabernaculo-
rum pharaõi phiton &
rameſſes. quãtoq; op
primebãt eos: tãto ma
gis multiplicabãtur: &
crebcebant. Oderãtq;
filios iſrael egyptii: &
affligebant illudentes &
& inuidentes eis: atq;
ad amaritudinem perdu
cebant vitam eorum o-
peribus duris luti
& lateris: omniq; fa-
mulatu
quo in terre operibus

Ter. Heb. Exo. Ca. 1. Prima heb.

ג׳א	וְ אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים	
	מִצְרַיְמָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ	
	בָּאוּ׃ רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה׃	
ה׳ית	יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי	
	גָּד וְאָשֵׁר׃ וַיְהִי כָּל נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ	
	יַעֲקֹב שִׁבְעִים נָפֶשׁ וְיוֹסֵף הָיָה	
ימות	בְּמִצְרָיִם׃ וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו	
פרת	וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ	
שרץ רבה עצם	וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד	
מלא קום	וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃ וַיָּקָם מֶלֶךְ	
	חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע	
אמר	אֶת יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם	
עצם רב	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ הָבָה	
חכם	נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי	
מרא לחם יסף	תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא	
לחם	עַל שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן	
שום שור מסס	הָאָרֶץ׃ וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים	
ענה בנה עיר	לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי	
סכן	מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֵת פִּתֹם וְאֵת	
	רַעַמְסֵס׃ וְכֹאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן	
רבה כון ירה	יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי	
עבד	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעַבְדוּ מִצְרַיִם אֵת	
מרר	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃ וַיְמָרְרוּ אֶת	
חיה	חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר	
	וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת	
	כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם	

Trãsla. Chal.

Incipit liber Exodus. Cap. 1.

Hec ſunt nomina filiorꝫ iſrael: qui ingreſſi
ſunt in egyptũ cum iacob: ſinguli cum viris
domus ſue introierũt. Ruben: Symeon: leui:
et iudas: iſachar: zabulon: ⁊ beniamin: dan: ⁊ nepta
li: gad: ⁊ aſer. Erantq; oēs aie egredientiũ de femore
iacob ſeptuagĩta animę: cum ioſeph qui erat in egy
pto. Mortuuſq; eſt ioſeph ⁊ oēs fratres eius: et om
gnatio illa. Filij autẽ iſrael creuerunt: ⁊ nati ſunt in
multitudinẽ: ⁊ roborati ſunt vehementer nimis: ⁊ im
pleta eſt terra ex eis. Et ſurrexit rex nouus in egpto
qui non cõfirmabat decreta ioſeph. Et ait ad populũ
ſuũ. Ecce populꝰ filiorꝫ iſrael multus ⁊ fortior nobis.
Uenite ſapiẽter agamus cõtra eos: ne forte multipli
cẽt: ⁊ q̃ſi acciderit nobis bellũ addantur quoq; ipſi
inimicis nr̃is: ⁊ impugnent contra nos bellũ. ⁊ aſcendent
de terra. Et cõſtituerũt ſup eos principes malefacien
tes: vt affligerẽt eos in operib⁹ ſuis. Edificauerũtq;
vrbes theſaurorꝫ pharaoni: phitõ ⁊ rameſes. Et q̃nto
affligebãt eos: tãto multiplicabant ⁊ tãto roborabãt.
Et tribulatio erat egryptijs ꝓpter filios iſrael. ⁊ fuit re
ſolutꝫ egryptij filios iſrl dure: ⁊ ad amaritudinẽ pdu
xerũt vitã eorꝫ in fultute dura: in luto ⁊ in lateribꝰ ⁊
in oi fultute in agro in oibus opibus ſuis: q̃bus eos

Inter p. cl. al.

Ca. 1.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ׃
רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי וִיהוּדָה׃ יִשָּׂשכָר זְבוּלֻן וּבִנְיָמִן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃
כָּל נֶפֶשׁ הַיֹּצֵא יֶרֶךְ יַעֲקֹב שִׁבְעִים נָפֶשׁ עִם יוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם׃ וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל
אֶחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרְשׁוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם׃
וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃
הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שֹׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ׃
וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֵת פִּתֹם וְאֵת רַעַמְסֵס׃ וְכֹל אֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ׃ וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ׃

Prima chal.

אֶל עַל
מות
דור ילד
מלא קום
סנא יהב חכם
הוה ערע יסף
נגח נסק סנה
באש ענה בנה
קרה עני עצם
פלח קשה מרר
חיה

Pristina heb. Tex. Heb. Exo. Ca. ij. Trãsla. B. Piero. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

בַּמַּיִם׃ ס וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי׃ וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרֶא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים׃ וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר וּבַזָּפֶת וַתָּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתָּשֶׂם בַּסּוּף עַל שְׂפַת הַיְאֹר׃ וַתֵּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק לָדְעָה מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ׃ וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל הַיְאֹר וְנַעֲרֹתֶיהָ הֹלְכֹת עַל יַד הַיְאֹר וַתֵּרֶא אֶת הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקָּחֶהָ׃ וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נַעַר בֹּכֶה וַתַּחְמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה׃ וַתֹּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל בַּת פַּרְעֹה הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן הָעִבְרִיֹּת וְתֵינִק לָךְ אֶת הַיָּלֶד׃ וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת פַּרְעֹה לֵכִי וַתֵּלֶךְ הָעַלְמָה וַתִּקְרָא אֶת אֵם הַיָּלֶד׃ וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת פַּרְעֹה הֵילְכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהֵינִקִהוּ לִי וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת שְׂכָרֵךְ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתֵּינִקֵהוּ׃ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתְּבִאֵהוּ לְבַת פַּרְעֹה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ׃ ס

Cap. ii.

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו׃ וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃ וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אַנְשֵׁי עִבְרִים נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃ וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר׃ וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֹנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן׃ וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשְׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת צֹאנָם׃ וַתָּבֹאנָה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם׃ וַתֹּאמַרְנָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם דָּלֹה דָלָה לָנוּ וַיַּשְׁקְ אֶת הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ זֶה לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קִרְאֶן נָא לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם׃ וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת הָאִישׁ וַיִּתֶּן אֶת צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה׃ וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים׃ ס

Transla. Chal.

grauiter seruire fecerũt. Dixitq; rex egypti obstetricibus iudeorũ: nomen vnius sephora: ⁊ nomẽ alterꝰ phua: et ait. Quando obstetricabitis iudeas: videbitis in partu: si filius fuerit: interficietis eum: ⁊ si filia fuerit reseruabitis eam. Timuerũtq; obstetrices a facie dei: ⁊ non fecerũt sicut locutus fuerat eis rex egypti: sed cõseruabant filios. Vocauitq; rex egypti obstetrices: ⁊ ait. Cur fecistis hanc rem: ⁊ reseruatis filios? Et dixerũt obstetrices ad pharaonẽ. Quia non sunt sicut mulieres egyptie mulieres iudee: quia ipse sapientes sunt: ⁊ antequã veniat ad eas obstetrix parturunt. Et benefecit deus obstetricibus: ⁊ creuit populus: confortatiq; sunt nimis. Et factũ est cum obstetrices timuissent a facie dei: fecit eis domos. Et precepit pharao omni populo suo: dicens. Omnis filiꝰ qui natus fuerit ex iudeis: in flumen proiicite eum: et omnem filiam reseruabitis. Ca. 2.

Abijt vir de domo leui: ⁊ accepit filiam leui. Et concepit mulier: et peperit filium. Et vidit eum q̃ esset bonus: ⁊ abscondit eum tribus mẽsibus. Et non potuit vltra abscondere eum: ⁊ accepit ei

premebãtur. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreorũ: quarum vna vocabatur sephora; altera phua: dixitq; pcipiẽs eis. Quãdo obstetricabitis hebreas: si masculus fuerit: interficite eũ: si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum: & non fecerunt iuxta preceptũ regis egypti: sed conseruabant mares. Quibus accersitis ad se rex ait. Quidnã est hoc qđ facere voluistis: vt pueros seruaretis? Que responderunt. Nõ sunt hebree sicut egyptie mulieres. Ipse ei obstetricãdi hñt sciẽtiã: & priusq̃ veniamus ad eas pariunt. Bñ ergo fecit deus obstetricibus: & creuit populus cõfortatusq; nimis. Et quia timuerũt obstetrices deũ: edificauit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo dicens. Quicqđ masculini sexus natũ fuerit: in flumen proiicite. Quicqđ femini reseruate. Ca. 2

Egressus ẽ post hec vir de domo leui: & accepit vxorẽ stirpis sue. Que concepit & peperit filiũ. Et vidẽs eum elegantem: abscondit tribus mẽsibus. Cumq; iam celare non posset: sumpsit

εἰς νὺ. τ αἰτ rex egyptiοϛ μετὰ βίας. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν αἰγυπτίων obstetricib⁹ hebreoϛ: vni eaϛ erat nomẽ σεφώρα, καὶ τὸ ὄνομα τῆς μαίας τῶν ἑβραίων, τῇ μιᾷ αὐτῶν ἦν ὄνομα sephora: ⁊ nomẽ scõe phua: ⁊ ait σεφώρα, καὶ τὸ ὄνομα τῆς δευτέρας φουά, καὶ εἶillis: qñ obstetricabitis hebreas: ⁊ fuerit πεν αὐταῖς, ὅταν μαιοῦσθε τὰς ἑβραίας, καὶ ὦσι ad partẽdũ: si qdẽ masculꝰ fuerit: interficite illi πρὸς τὸ τίκτειν, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἀποκτείνατε αὐlũ: si ãt femina: reseruate illã. timuerũτό, ἐὰν δὲ θῆλυ, περιποιήσασθε αὐτό. ἐφοβήθηrunt ãt obstetrices deũ: et nõ fecerunt sicσαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν θεόν, καὶ οὐκ ἐποίησαν καθὼς cut precepit illis rex egypti. ⁊ vi τι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου. καὶ ἐficabãt masculos. vocauit ãt rex egzωογόνουν τὰ ἄρρενα. ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς αἰ ptι obstetrices: ⁊ ait illis: q̃re fe γυπτίου τὰς μαίας, καὶ εἶπεν αὐταῖς, τίὁτι ἐcistis rem hanc: et viuificastis ποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ masculos? otrerũt ãt obstetrices pharaõt: nõ sicut ἄρσενα; εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ φαραώ, ὅτι οὐχ ὡς mulieres egyptie: hebree: pariunt. n. αἱ γυναῖκες αἰγύπτιαι, αἱ ἑβραῖαι, τίκτουσι ἐὰν pri⁹ quã ingrediãtur ad eas obstetrices: ⁊ pepeπρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς μαίας, καὶ ἔτι rerũt. bñ ãt faciebat deus obstetricib⁹. ⁊ creχρον. εὖ δὲ ἐποίει ὁ θεὸς ταῖς μαίαις. καὶ ἐπλήuit ppls: ⁊ inualuit valde. qñ timuθυνεν ὁ λαός, καὶ ἴσχυεν σφόδρα. ἐπειδὴ ἐφορunt obstetrices deũ: fecit sibi ipis doβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεόν, ἐποίησεν ἑαυταῖς οἴmos. precepit ãt pharao oi pupulo suo: κίας. συνέταξε δὲ φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, dicens: oẽ masculũ qđ natũ fuerit hebreis: λέγων, πᾶν ἄρσεν ὃ ἂν τεχθῇ τοῖς ἑβραίοις, in flumẽ proijcite: ⁊ oẽm feminã vi εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε, καὶ πᾶν θῆλυ ζωοunificate illam. γονεῖτε αὐτό. Ca. z.

Hit ãt qdã de tribu leui: ⁊ accepit ἦν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς λευΐ, καὶ ἔλαβεν de filiabus leui: ⁊ habuit eã: ⁊ in ἐκ τῶν θυγατέρων λευΐ, καὶ ἔχεν αὐτήν, καὶ ἐνvẽtre cõcepit: ⁊ pepit masculũ. vidẽtes ãt illũ γασρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. ἰδόντες δὲ αὐτὸ elegãtẽ: abscõderũt illũ mẽsib⁹ tribus. qñ ἀσεῖον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς. ἐπειδὴ ãt nõ potuerũt ampli⁹ abscõdere illũ: accepit δὲ οὐκ ἐδύναντο ἔτι κρύπτειν αὐτό, ἔλαβεν illi mater eius αὐτῶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ

Interp. chal.

נְסָשְׁיו׃ וְאָמַר מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחַיָּתָא דְּיוּהֲדָיְתָא דְּשׁוּם חֲדָא שִׁפְרָה וְשׁוּם תִּנְיָתָא פּוּעָה׃ וְאָמַר כַּד תְּהוֹוְיוּן מְיַלְּדָן יָת יְהוּדָיְתָא וְתֶחְזְיָן עַל כָּרְסְיָא אִם בְּרָא הוּא תְּקְטְלוּן יָתֵיהּ וְאִם בְּרַתָּא הִיא תְּקַיְּמוּנַהּ׃ וּדְחַלָא חַיָּתָא מִן קֳדָם יְיָ וְלָא עֲבָדָא כְּמָא דְמַלִּיל לְהוֹן מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְקַיְּמָא יָת בְּנַיָּא׃ וּקְרָא מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְחַיָּתָא וַאֲמַר לְהוֹן מָה דֵּין עֲבַדְתּוּן פִּתְגָמָא הָדֵין וְקַיֶּימְתּוּן יָת בְּנַיָּא׃ וַאֲמָרַת חַיָּתָא לְפַרְעֹה אֲרֵי לָא כְּנִשְׁיָא מִצְרַיְתָא יְהוּדָיְתָא אֲרֵי חַכִּימָן אִינִין עַד לָא עָלַת לְוָתְהֶן חַיָּתָא וְיָלְדָן׃ וְאוֹטֵיב יְיָ לְחַיָּתָא וְסַגִּי עַמָּא וּתְקִיפוּ לַחְדָא׃ וַהֲוָה כַּד דְּחִילָא חַיָּתָא מִן קֳדָם יְיָ וַעֲבַד לְהוֹן בָּתִּין׃ וּפַקֵּיד פַּרְעֹה לְכָל עַמֵּיהּ לְמֵימַר כָּל בְּרָא דְּאִתְיְלִיד מִן יְהוּדָאֵי לְנַהְרָא תַּרְמוּדְיֵהּ וְכָל בְּרַתָּא תְּקַיְּמוּן׃ Ca. ij. וַאֲזַל גְּבַר מִבֵּית לֵוִי וּנְסִיב יָת בַּת לֵוִי׃ וְעַדְּרַת אִתַּתָא וִילִידַת בַּר וַחֲזַת יָתֵיהּ אֲרֵי טַב הוּא וְאִטְמַרְתֵּיהּ תְּלָתָא יַרְחִין׃ וְלָא יְכִילַת עוֹד לְאַטְמָרוּתֵיהּ וְיָהֲבַת לֵיהּ

Interp. chal.

premebãtur. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreorũ: quarum vna vocabatur sephora; altera phua: dixitq; pcipiẽs eis. Quãdo obstetricabitis hebreas: si masculus fuerit: interficite eũ: si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum: & non fecerunt iuxta preceptũ regis egypti: sed conseruabant mares. Quibus accersitis ad se rex ait. Quidnã est hoc qđ facere voluistis: vt pueros seruaretis? Que responderunt. Nõ sunt hebree sicut egyptie mulieres. Ipse ei obstetricãdi hñt sciẽtiã: & priusq̃ veniamus ad eas pariunt. Bñ ergo fecit deus obstetricibus: & creuit populus cõfortatusq; nimis. Et quia timuerũt obstetrices deũ: edificauit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo dicens. Quicqđ masculini sexus natũ fuerit: si flumen proiicite. Quicqđ femini reseruate. Ca. 2

Egressus ẽ post hec vir de domo leui: & accepit vxorẽ stirpis sue. Que concepit & peperit filiũ. Et vidẽs eum elegantem: abscondit tribus mẽsibus. Cumq; iam celare non posset: sumpsit

A

B

C

D

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

arculã:et liniuit eã bitumine et pice: et θήκην, καὶ κατέχρισεν αὐτὴν ἀσφάλτῳ καὶ πίσῃ, καὶ
imposuit puerũ in ea: et posuit eã in ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν εἰς τὸ
palude iuxta flumẽ. et speculabatur so- ἕλος παρὰ τὸν ποταμόν· καὶ κατεσκόπευεν ἡ ἀδελ-
ror eius vcl̃ge: vt disceret q̃d accideret illi. φὴ αὐτοῦ μακρόθεν, μαθεῖν, τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ·
descẽdit ãt filia pharaõis vt lauaret ad flu- κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ φαραὼ λούσασθαι ἐπὶ τὸν πο-
men. et ancille eius gradiebãtur sup ταμόν· καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο ἐπὶ τὸν
flumẽ. et vidẽs arculã in palude: mit- ποταμόν· καὶ ἰδοῦσα τὴν θήκην ἐν τῷ ἕλει, ἀπέστει-
tẽs ancillã: accepit illã. lapertẽs ãt:cernit λασα τὴν ἄβραν, ἀπείλετο αὐτήν· ἀνοίξασα δὲ, ὁρᾷ
paruulũ vagientẽ in arcula.et miserta ẽ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θήκῃ. καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἡ θυ-
illius filia pharaõis.et dixit: de infantibꝰ γάτηρ φαραὼ· καὶ εἶπεν, ἐκ τῶν παιδίων τῶν ἑβραί-
hebreis hic. et dixit soror eius filie pha- ων τοῦτο· καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ φα-
raõis:vis vocẽ tibi mulierẽ q̃ nutriat ex- ραώ, θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύουσαν ἐκ
hebreis: et lactabit tibi infantulũ. ait ãt il- τῶν ἑβραίων, καὶ θηλάσει σοι τὸ παιδίον· εἶπε δὲ αὐ-
li filia pharaõis: vade: pergẽs ãt puel τῇ ἡ θυγάτηρ φαραώ, πορεύου, ἀπελθοῦσα δὲ ἡ νεα-
la: vocauit matrẽ pueri. dixit ãt ad il νὶς, ἐκάλεσε τὴν μῆτέρα τοῦ παιδίου. εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
lã filia pharaõis: serua mihi puerũ istũ: τὴν θυγάτηρ φαραώ, διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο,
et lacta mihi illũ: ego ãt dabo tibi mercedẽ. καὶ θήλασόν μοι αὐτό, ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. ἔ-
accepit ãt mulier infantẽ et lactauit illũ. adul λαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον καὶ ἐθήλαζεν αὐτό. ἀνδρω-
B to ãt puero: attulit illũ ad fi θέντος δὲ τοῦ παιδίου, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυ-
liam pharaõis.et factꝰ ẽ illi in filiũ. voca- γατέρα φαραώ· καὶ ἐγένετο αὐτῇ εἰς υἱόν. ἐπωνόμα-
uitãt nomẽ illi⁹ moysen. dicẽs: qñ ex a- σεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μωυσῆν· λέγουσα, ὅτι ἐκ τοῦ ὕ-
qua illã tuli. factũ ẽ ãt in die- δατος αὐτὸν ἀνειλόμην· ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέ-
bus multis illis: magnus factus moy ραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις, μέγας γενόμενος μωυ
ses: egressus ẽ ad frẽs suos filios israel. σῆς, ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ,
cogitans ãt afflictionẽ illoꝝ: aspicit hoiẽ egyptiũ καταυοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὁρᾷ ἄνδρα αἰγύπτιον
pauciẽtẽ q̃dã hebreũ de fratrib⁹ suis filijs τύπτοντά τινα ἑβραῖον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν
israel. cũ circũspexisset ãt huc et illuc: nõ videt ἰσραήλ· περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε, οὐχ ὁρᾷ

Trãſla.B.Hiero.

ꝰfiscellamᶜscirpeam:ᶠ& lini uit eamᵍbitumine ooooooo ʰac pice ⁱposuitqꝫʲintusᵐ iᵏfantulum: ooooooooooooo ⁿ& exposuit eumᵒin carecto ᵖripeʳfluminis ooooooo ᵉstanteᵐprocul ˢsorore eius ˣ& considerante euentum rei.Eccebautem descendebatᶜfiliaᵇpharaonis:ooooo ᶜvt lauaretur ᶠin ᵍflumine: ʰ& puelle eius ooooooooo ⁱgradiebantur ᵏper ˡcrepidinem ᵐ aluei.Que ⁿcũ vidisset ᵒfiscellam ᵖin ʳpapyriõe: ᵐmisit vnam e ooooooooo ⁿfamulabus suis: ˣ & allatã ʳaperiens ˢ cernensqꝫ in ea ᵇparuulum ᶜvagientem ᶠmiserta ooooooo oooooooooo ᵍeius ʰait. ⁱDe ifantibus ʰhebreorum est ooooooooooo ⁱhic. ᵏCui ⁿforor pueri Vis ᵐinquit vt ooooooooooo ʳvadam: ᵒ& vocẽ ᵗ tibi ⁿmulierem ooooooooooooooo ˢhebreã: ᵃque nutrire possit ooooooooooooooo ᵛinfantulum. ᶜ Respondit. ooooooooooo ᵗVade, ᵏ Perrexit ˡpuella: ᵐ& vocauit ooooooooooo ᵒmatrem suam. ʳAd quam locuta ᵃfilia ooooooooo ˢpharaõis:ⁿaccipe ᵍait ʳpuerum ˢistum: ooooooooo ᵍ& nutri ʰmihi:ᶜego ʰ dabo tibiᶠmercedem tuam. ooo ᵍSuscepitʰmulierᵏ& nutriuitˡpuerum: ooooooooo ˡadultumqꝫ ⁿtradidit ᵒ filie ᵖpharaonis.Quem ooooooo ʳilla ᵍadoptauit ᵖ iocũ filii: ʳvocauitqꝫ ⁿnomẽ eiꝰ ʳmoyses ˢdicens:ˢquia ᵃ de ᵇ aqua ᶜtuli eum ooooooooooo ᶜIn diebus ˢillis postq̃ ᵍcreuerat ʰmoyses:ˢegressus est ᵏad ˡfrẽs suos:ᵐviditqꝫ ⁿafflictionẽ eorũ:ᵒ&ᵖ virũ ᵍegyptiũ ʳputientẽ ᵍq̃dã ⁿ de ʰhebreis ⁿfrãbus suis.ˣ Cũqꝫ circũspexissetʳhuc ˢatqꝫ illuc: ᵃ& ᶜ nullum adesse ᵍvidisset:

Tex.Heb. Ero. Ca.ij. Pritiua heb.

ᵒתֵּבַת	ᵍגֹּמֶא	ˡוַתַּחְמְרָה	ᵍבַּחֵמָר
ᵇוַתָּשֶׂם	ˡבַּסּוף	ᵍעַל	ᵍשְׂפַת הַיְאֹר׃
ᵒוַתִּתְצַב	ᵃאֲחֹתוֹ	ᵐמֵרָחֹק	ᵍלְדֵעָה
ᵇוַתֵּרֶד	ᵃבַּת	ᵍפַּרְעֹה	ᵍלִרְחֹץ
ᵍעַל	ᵍהַיְאֹר	ᵇוְנַעֲרֹתֶיהָ	
ᵍהֹלְכֹת	ᵃעַל	ᵍהַיְאֹר	ᵇוַתֵּרֶא
ᵒאֶת	ᵍהַתֵּבָה	ᵍבְּתוֹךְ	ᵍהַסּוּף
ᵇוַתִּשְׁלַח	ᵃאֶת	ᵃאֲמָתָהּ	ᵍוַתִּקָּחֶהָ׃
ᵃוַתִּפְתַּח	ᵇוַתִּרְאֵהוּ	ᵃאֶת	ᵇהַיֶּלֶד
ᵃוְהִנֵּה	ᵇנַעַר	ᵇבֹּכֶה	ᵃוַתְּחֶמֶל
ᵍעָלָיו	ᵇוַתֹּאמֶר	ᵇמִיַּלְדֵי	ᵃהָעִבְרִים
ᵍזֶה׃	ᵐוַתֹּאמֶר	ᵐאֲחֹתוֹ	ᵍאֶל
ᵇבַּת	ᵍפַּרְעֹה	ᵍהַאֵלֵךְ	ᵇוְקָרָאתִי
ᵍלָךְ	ᵐאִשָּׁה	ᵐמֵינֶקֶת	ᵃמִן
ᵃהָעִבְרִיָּת	ᵍוְתֵינִק	ᵇלָךְ	ᵃאֶת
ᵃהַיָּלֶד׃	ᵃוַתֹּאמֶר	ᵃלָהּ	ᵇבַּת
ᵍפַּרְעֹה	ᵐלְכִי	ᵃוַתֵּלֶךְ	ᵃהָעַלְמָה
ᵐוַתִּקְרָא	ᵍאֵם	ᵍהַיָּלֶד׃	ᵇוַתֹּאמֶר
ᵃלָהּ	ᵇבַּת	ᵍפַּרְעֹה	ᵍהֵילִיכִי
ᵃאֶת	ᵃהַיֶּלֶד	ᵍהַזֶּה	ᵍוְהֵינִקְתִּיהוּ
ᵇלִי	ᵃוַאֲנִי	ᵐאֶתֵּן	ᵃאֶת
ᵍשְׂכָרֵךְ	ᵍוַתִּקַּח	ᵇהָאִשָּׁה	ᵃהַיֶּלֶד
ᵃוַתֵּינִקֵהוּ׃	ᵐוַיִּגְדַּל	ᵃהַיֶּלֶד	ᵐוַתְּבִיאֵהוּ
ᵇלְבַת	ᵍפַּרְעֹה	ᵍוַיְהִי	ᵃלָהּ
ᵍלְבֵן	ᵇוַתִּקְרָא	ᵐשְׁמוֹ	ᵃמֹשֶׁה
ᵇוַתֹּאמֶר	ᵇכִּי	ᵍמִן	ᵇהַמַּיִם
ᵃמְשִׁיתִהוּ׃	ᵍוַיְהִי	ᵇבַּיָּמִים	ᵃהָהֵם
ᵍוַיִּגְדַּל	ᵇמֹשֶׁה	ᵐוַיֵּצֵא	ᵃאֶל
ᵃאֶחָיו	ᵐוַיַּרְא	ᵇבְּסִבְלֹתָם	
ᵍוַיַּרְא	ᵃאִישׁ	ᵍמִצְרִי	ᵃמַכֶּה
ᵃאִישׁ	ᵇעִבְרִי	ᵐמֵאֶחָיו׃	ᵍוַיִּפֶן
ᵃכֹּה	ᵍוְכֹה	ᵍוַיַּרְא	

Transla.Chal.

arcam scirpeã:τ linuit eam bitumine ac pice: posuit qꝫ in ea infantẽ: et posuit eam in carecto: quod erat in ripa fluminis. Et stetit sozor eius ꝓcul:vt sciret qd fieret de eo. Et descẽdit filia pharaonis vt lauaretur in flumine:τ puelle eius gradiebãtur iuxta ripam fluminis:τ vidit arcaꝫ in medio carecti: τ extendit brachium suũ τ tulit eam.et aperuit eam: τ vidit puerũ: et ecce puer plozabat: τ misertus est eius. et ait. De filijs iudeoꝝ est iste. Dixitqꝫ sozor eius ad filiã pharaonis: n ẽquid ibo τ vocabo tibi mulierẽ nutricem de iudeis? τ lactabit tibi puerũ? Et dixit ei filia pharaonis. Vade. Et abijt puella:τ vocauit matrẽ eiusdẽ puer.et dixit ei filia pharaonis. Tolle puerũ hunc: et lacta eum mihi:τ ego dabo mercedẽ tuã. Et suscepit mulier puerũ:τ lactauit euꝫ. Et creuit puer:τ tradidit eum filie pharaonis:τ fuit ei in filiũ: τ vocauit nomen eius moysen:dicens. quoniã de aquis extraxi eum. Et factum est in diebus illis:τ creuit moyses: et egressus est cuꝫ fratribus suis:τ vidit seruitutẽ eorum. Viditqꝫ virum egyptium percutientem virum iudeum de fratribus suis. Et aspexit hucτ illuc: et vidit qꝫ nullus vir aderat: ooooooooo ooooooo ooo ooo

Pritiua chal.

ᵒתֵּבָה ᵍחֻפָּה ᵇשָׁרָה
ᵉרָבַב ᵏעָתַד
ᵐיָדַע ᵒעֶבֶד ᵍסָחָא
ᵖהָלַךְ ᵍחָזָא ᵇיָשַׁט
ᵉאָמָה ᵉרָבַב
ᵉבָּרָה ᵍחוּס ᵒיָדָה
ᵉקָרָא ᵒאִנְתָּה
ᵉיָנַק ᵍאִם
ᵉיָבַל ᵉנִיק ᵉנָתַן
ᵐרָבַב ᵏאָתָא
ᵖמָתָא ᵍפָּנָה

Interp̃.chal.

ᵒתְּבוּתָא דְּנוֹמָא וְחַבְּתַהּ בְּחֵימְרָא וּבְזִפְתָּא ᵇוְשַׁוִּיאַת בַּהּ יָת רְבִיָּא וְשַׁוִּיתַהּ בְּגֵיאָרָא עַל
כֵּיף נַהֲרָא ׃ ᵏוְאִיתְעַתַּדַת אֲחָתֵיהּ מֵרָחִיק ᵐלְמִידַּע מָה ᵐיִתְעֲבַד לֵיהּ ׃ וּנְחַתַת בַּת פַּרְעֹה
ᵍלְמִסְחַר עַל נַהֲרָא וְעוּלֵימָתַהָּ ᵍמְהַלְכָן עַל כֵּיף נַהֲרָא ᵍוַחֲזַת יָת תְּבוּתָא בְּגוֹ גֵיאָרָא ׃׃
ᵃוְאוֹשִׁרַת יָת אַמְתַהּ וּנְסִיבַתַּהּ ׃ וּפְתַחַת וַחֲזַתְיֵהּ יָת רְבִיָּא וְהָא עוּלֵימָא בָּכֵי ᵗוְחָסַת
עֲלוֹהִי וַאֲמָרַת מִן בְּנֵי ᵉיְהוּדָאֵי דֵּין ׃ וַאֲמָרַת אֲחָתֵיהּ לְבַת פַּרְעֹה הַאֵיזֵיל ᵉוְאֶקְרֵי לָךְ
ᵒאִתְּתָא מֵינַקְתָּא מִן יְהוּדָתָא וְתוֹנִיק לֵיךְ יָת רְבִיָּא ׃ וַאֲמָרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה אֲזֵיל ׃ וַאֲזָלַת
עוּלֵימְתָּא וּקְרַאת יָת ᵍאִמֵּיהּ דְּרְבִיָּא ׃ וַאֲמָרַת לַהּ בַּת פַּרְעֹה ᵍאוֹבִילִי יָת רְבִיָּא הָדֵין
ᵏוְאוֹנִיקֵיהּ לִי וַאֲנָא ᵐאֶתֵּן יָת אַגְרָךְ ׃ וּנְסִיבַת אִתְּתָא יָת רְבִיָּא וְאוֹנִיקַתֵּיהּ ׃׃ ᵐוּרְבָא רְבִיָּא
ᵃוְאִתְיְהִיבֵיהּ לְבַת פַּרְעֹה וַהֲוָה לַהּ לְבַר ׃ וּקְרַאת שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה ׃ וַאֲמָרַת אֲרֵי ᵍמִן מַיָּא ׃׃׃
שְׁחַלְתֵּיהּ ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמַיָּא ᵏהָאִינּוּן ׃׃ וּרְבָא מֹשֶׁה ׃ וּנְפַק עִם אָחוֹהִי ׃ וַחֲזָא בְּפוּלְחָנְהוֹן ׃ וַחֲזָא
גְּבַר מִצְרָאי ᵍמַכֵּי גְּבַר יְהוּדָאי מֵאָחוֹהִי ׃ ᵖוְאִיתְפְּנִי לְכָא וּלְכָא וַחֲזָא

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Exo.	La. ii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עִבְרָה	כִּי אִין אִישׁ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי			percussum egyptium	vllum: τ percutiẽs egyptiũ: abscõdit eũ in
טָמַן שָׁנָה	וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי			absconditq; fabulo. Et egressus die altero	fabulo. egressus ãt die secũdo: videt duos vi
נָצָה רָעָה	וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים נִצִּים			conspexit duos hebreos rixantes:	ros hebreos rixantes. τ dicit faci
רָעָה	וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ			dixitq; ei q faciebat iniuriã. Quare percutis proximũ tuum? Qui rñdit.	enti iniurią: cur tu percutis proximũ: ille ãt dixit: q
שׂוּם שׁוּר	וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט			Quis cõstituit te prici pẽ & iudicem sup nos?	σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς· μὴ ἀνε
הֲלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר	עָלֵינוּ הֲלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר			Nũ occidere me tu vis sicut heri occidisti egyptium.	λεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύ
יָרֵא	רָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה			Timuit moyses & ait. Quõ palã factũ ẽ verbũ istud.	ptiũ: timuit ãt moyses. et ait: fi sic mani
יָדַע שָׁמַע	וַיֹּאמֶר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר וַיִּשְׁמַע			Audiuitq; pharao sermonem hunc: & querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra madian: & sedit	festũ factũ é χbũ hoc. audiuit ãt pharao χbũ
בִּקֵּשׁ	פַּרְעֹה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ				νὲς γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἤκουσε δὲ φαραὼ τὸ ῥῆμα
פָּנָה בָּרַח	לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי				hoc: τ ąrebat occidere moysen. recessit
	פַּרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב				τοῦτο, καὶ ἐζήτει ἀνελεῖν τὸν μωυσῆν. ἀνεχώρησε
	עַל הַבְּאֵר וְלַכֹּהֵן מִדְיָן שִׁבְעָה בָּנוֹת			iuxta puteũ. Erãt aũt sacerdoti madiã septẽ filie:	ãt moyses a cõspectu pharaõis: τ hitault in
בּוֹא דָּלָה מָלֵא	וַתְּבֹאנָה וַתִּדְלֹנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת			venerãt ad hauriẽdam aquã: & impletis canalibus	terra madiã. cũ venisset ãt i trã madiã: sedit iuxta
שָׁקָה	הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן			adaquare cupiebãt greges pris sui.	γῆν μαδιάν. ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν μαδιάν, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ
בּוֹא רָעָה נָגַשׁ	וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם			Superuenere pastores: & eiecerũt eas. Surrexitq; moyses: & defensis puellis adaquauit oues earũ. Que cũ reuertissent ad Raguel prẽm	puteũ. at sacerdoti madiã: erãt septẽ filie:
קוּם יָשַׁע	מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת צֹאנָם				φρέατος· τῷ δὲ ἱερεῖ μαδιάν, ἦσαν ἑπτὰ θυγατέρες,
	וַתָּבֹאנָה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן				pascẽtes oues pris sui iethro. cũ
בּוֹא יָדַע	וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם			fuũ: dixit ad eas. Cur velocius venistis solito? Rñderunt. Vir egypti	ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατα τοῦ πρὸς αὐτῶν ἰοθόρ· πα
אָמַר נָצַל	וַתֹּאמַרְנָה אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ			us liberauit nos de manu pastorũ. Insup & hausit aquã nobiscum: potũq; dedit ouibus.	venissent ãt hauriebãt quoad impleuerũt canales:
	מִיַּד הָרֹעִים וְגַם דָּלֹה דָּלָה לָנוּ				ραγενόμεναι δὲ ἤντλουν ἕως ἔπλησαν τὰς ἐξαμίας,
	וַיַּשְׁקְ אֶת הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֶל			At ille. Vbi est inquit. Quare dimisistis hominẽ? Vocate eũ vt comedat panem. Iurauit ergo Moyses habitaret cum eo. Accepitq; sephoram filiam eius vxorem. quẽ peperit ei filiũ: quẽ vocauit gersã dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterum vero peperit: quem vocauit eliezer: dicens.	vt adaqũrẽt oues pris sui iethro. sup
נָתַן	בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ לָמָה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת				ποτίσαι τὰ πρόβατα τοῦ πρὸς αὐτῶν ἰοθόρ· παρα
אָכַל	הָאִישׁ קְרָאן לוֹ וְיֹאכַל לֶחֶם				venientes ãt pastores eiecerũt eas. surgẽs ãt
יָשַׁב	וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה לָשֶׁבֶת אֶת הָאִישׁ				γενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες ἐξέβαλον αὐτάς· ἀναστὰς δὲ
נָתַן	וַיִּתֵּן אֶת צִפֹּרָה בִּתּוֹ לְמֹשֶׁה				moyses liberauit illas: et adaqũit oues
יָלַד קָרָא	וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם				μωυσῆς ἐρρύσατο αὐτάς, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα
גּוּר הָיָה	כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה				eas. reuertisse fũt ãt ad raguel prem fuũ.
					αὐτῶν· παρεγένοντο δὲ πρὸς ῥαγουὴλ τὸν πατέρα αὐ
					Ille ãt dixit eis: cũre festinastis adue
					τῶν· ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς, τίοτι ἐταχύνατε τοῦ πα
					ntendo hodie? ille ãt dixerũt: hõ egyptius liberauit nos
					ραγενέσθαι τήμερον; καὶ δὲ εἶπαν, ἄνὴρ αἰγύπτιος ἐρρύσατο ἡμᾶς
					a pastorũb: et hausit aq̃m nob: et adaq̃uit oues
					ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ ἤντλησεν ἡμῖν, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβα
					nras. ille ãt dixit filiabus suis: et vbi ẽt: et
					τα ἡμῶν· ὁ δὲ εἶπεν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ, καὶ ποῦ ἐστι; καὶ
					cur sic dimisistis hoiem? vocate igit eũ:
					ἵνατί οὕτως καταλελοίπατε τὸν ἄνδρα; καλέσατε οὖν αὐτόν,
					vt comedat panẽ. hitault ãt moyses apũ hoiem. et de
					πως φάγῃ ἄρτον· κατῳκίσθη δὲ μωυσῆς παρὰ τῷ ἀνδρὶ καὶ ἔδω
					dit sephorã filiã suã moysi vxorẽ. in vẽre
					κεν τὸν σεπφώραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μωυσῆ γυναῖκα· εἰ γασεν
					ãt habẽs mulier: pepit filiũ. τ vocauit moyses
					δὲ λαβοῦσα ἡ γυνὴ, ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐπωνόμασε μωυσῆς τὸ
					nomẽ illi gersam. dicẽs: qũ aduena fũ ĩ trã aliena.
					ὄνομα αὐτοῦ γηρσάμ· λέγων, ὅτι πάροικος ἐιμὶ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ·

Acțuũ. 7.d.

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
טָמַר חוּל תְּרָה	et percussit egyptium : τ absondit eum in arena. Et egressus est in die altera: et ecce duo viri iudei rixabant. Et ait impio. Cur tu percutis proximũ tuũ. Et	אֲרֵי לֵית גַּבְרָא וְמָחֵא יָת מִצְרָאָה וְאִטְמַרְתֵּיהּ בְּחָלָא: וּנְפַק בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְהָא תְרֵין
נְצָה חוּד טָוָה	dixit. Quis te posuit virũ principẽ τ iudicem sup nos: nunqd vt occidas me tu dicis hoc: sicut occidisti	גִּבְרִין יְהוּדָאִין נַצִּין וַאֲמַר לְחַיָּבָא לְמָה אַתְּ מַחֵי לְחַבְרָךְ: וַאֲמַר מָן שַׁוְּאָךְ לְגַבַּר רַב
רְבַב דּוּן חֲוָה	egyptiũ. Et timuit moyses: τ ait. Vere notuz factũ est	וְדַיָּן עֲלָנָא הֲלְמִקְטְלִי אַתְּ אֲמַר כְּמָא דְקְטַלְתְּ יָת מִצְרָאָה וְדָחִיל מֹשֶׁה וַאֲמַר בְּקוּשְׁטָא
יְדַע בָּעָה	verbũ. Et audiuit pharao sermonẽ hunc: τ querebat occidere moysen: et fugit moyses a facie pharaonis:	אִיתְיְדַע פִּתְגָמָא: וּשְׁמַע פַּרְעֹה יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וּבְעָא לְמִקְטְלָא יָת מֹשֶׁה וְעָרַק מֹשֶׁה
בּוֹר רְבַב	et habitauit in terra madian: τ sedebat iuxta puteũ. Principi ãt madiã erant septẽ filie: τ ventebant et	מִן קֳדָם פַּרְעֹה וְיָתִיב בְּאַרְעָא דְמִדְיָן וְיָתִיב עַל בֵּירָא: וּלְרַבָּא דְמִדְיָן שִׁבְעָא בְּנָן וְאִתָּאן
דָּלָה שָׁקָה עָאן	hauriebãt: τ implebãt canales: vt adaquarẽt oues patris sui. Veniebantq; pastores τ eiiciebant eas: et	וְדַלַּאן וּמְלַיָן יָת רְהָטָא לְאַשְׁקָאָה יָת עָנָא דְאֲבוּהֶן: וְאָתוֹ רַעְיָא וְטָרְדִינִין יָתְהֶם
אָתָא רָעָה קוּם	furrexit moyses τ liberauit eas: τ adaquauit oues earum. Et venerũt ad raguel patrẽ suũ: qui ait. Quid	מֹשֶׁה וּפְרַכְיָנִין וְאַשְׁקִי יָת עָנְהֶן: וְאָתָאָה לְוָת רְעוּאֵל אֲבוּהֶן וַאֲמַר מָה דֵּין אוֹחֵיתוּן
אָתָא אָתָא	est hoc q velocius solito hodie venistis? et dixerunt.	לְמֵיתֵי יוֹמָא דֵין וַאֲמַרָא גַּבְרָא מִצְרָאָה שֵׁיזְבָנָא מִידָא דְרַעְיָא וְאַף מַיְדָלָא דְלָא לָנָא
דְּלָה בְּרָא אָבַל	Et dixit filiabus suis. Et vbi est ille? quare ergo reliquistis vi	וְאַשְׁקִי יָת עָנָא: וַאֲמַר לִבְנָתֵיהּ וְאַן הוּא לְמָה דְנָן שַׁבַקְתּוּן יָת גַּבְרָא קְרֵן לֵיהּ וְיֵיכוֹל
צְוָה יְתַב	rum? vocate eum vt comedat panẽ. Et voluit moyses habitare cum illo: τ vedit sephoram filiam suã moysi.	לַחְמָא: וּצְבִי מֹשֶׁה לְמִיתַּב עִם גַּבְרָא וְיַהֲב יָת צִפּוֹרָה בְּרַתֵּיהּ לְמֹשֶׁה וְיָלְדַת בַּר וּקְרָא
דּוּר חֲוָה	Et peperit filium: τ vocauit nomẽ eius gersom: quia dixit: aduena fui in terra aliena.	יָת שְׁמֵיהּ גֵּרְשֹׁם אֲרֵי אֲמַר דַּיָּרָא הֲוֵיתִי בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה:

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.

at nomẽ ſcõi vocauit eliezer. et.n. de⁹ pſto mei adiutor me⁹: t eripuit me de ma
τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐῤῥύσατό με ἐκ χει nu pharaõis. poſt ãt dies multos il=
ρὸς φαραώ. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκεί= los: mortuus ẽ rex egypti. Et inge=
νος, ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου. καὶ κατε muerũt filii iſrael ꝓp opera: t exclama
στέναξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων, καὶ ἀνεβόη uerũt. et aſcẽdit clamor eor̃ ad deũ ab ope
σαν. καὶ ἀνέβη ἡ βοὴ αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν ἔρ ribus. et audiuit deus gemitũ eor̃: t
γων. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς τὸν στεναγμὸν αὐτῶν, καὶ recordat⁹ ẽ de⁹ federis ſui qđ ad abra
ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς ἀβρα= am t iſaac t iacob. t reſpexit de⁹ filios
ὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ. καὶ ἐπίδεν ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς iſrael: t cognit⁹ ẽ eis.
ἰσραήλ, καὶ ἐπεγνώσθη αὐτοῖς. Ca. 3.

ΘΕ moyſes erat paſcẽs oues iethro
καὶ μωυσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα ἰοθὸρ ſocerꝝ ſui ſacerdotis madiã. t du
τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ τοῦ ἱερέως μαδίαμ. καὶ ἤ xit oues in deſertũ. t venit ad mõ=
γαγεν τὰ πρόβατα εἰς ἔρημον. καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄ tẽ dei oreb. appuit ãt ei angelus dñi in
ρος τοῦ θεοῦ χωρήβ. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐν flãma ignis ex rubo: et videt: q ru=
φλογὶ πυρὸς ἐκ τοῦ βάτου, καὶ ὁρᾷ, ὅτι ἡ βά= bus ardebat igne: ꝰ rubus nõ cõburebatur. dixit
τος ἐκαίετο πυρί, ἡ δὲ βάτος οὐ κατεκαίετο. εἶπε ãt moyſes: accedens videbo viſionẽ magnã
δὲ μωυσῆς, παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὅραμα τὸ μέγα hanc. q̃re nõ cõburitur rub⁹. poſtq̃ ãt vidit
τοῦτο. τί ὅτι οὐ κατακαίεται ἡ βάτος. ὡς δὲ εἶδε dñs q ꝓpgit ad videndũ: vocauit eũ dñs
κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν, ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ex rubo. t dixit: moyſes moyſes. ille ãt dixit:
ἐκ τῆς βάτου. καὶ εἶπεν, μωυσῆ μωυσῆ. ὁ δὲ εἶπεν, ꝺd eſt? at ille dixit: nõ appropiques huc. ſolue
τί ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν, μὴ ἐγγίσῃς ὧδε. λῦσαι τὸ calciamẽtũ de pedib⁹ tuis. et.n. locus in q̃ tu
ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου. ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ σὺ ſtas: t̃ra ſancta eſt. t dixit et: ego ſum
ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγώ εἰμι ὁ deus ꝓtis tui: deus abrahã: t deus iſa=
θεὸς τοῦ πατρός σου, ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσα ac: et de⁹ iacob. auertit ãt moyſes faci
ὰκ, καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. ἀπέστρεψε δὲ μωυσῆς τὸ πρό em ſuã. timuit .n. aſpicere cõtra
σωπον αὐτοῦ. εὐλαβεῖτο γὰρ καταβλέψαι ἐνώπιον deũ. dixit ãt dñs ad moyſen: videſ
τοῦ θεοῦ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, ἰδὼν

Ioſue. c.d. Zechñ. c.d.

Trãsla. B. Biero.

Deus ei ꝓtis mei adiutor meus: & eripuit me de manu pharaõis. poſt⁹ mꝛ tũ vero⁹ tpis ⁹mortuus ẽ ⁶rex⁵ egypti.' Et ingemi ſcẽtes⁵ filii'iſrl'ᵐpp⁹ opa ⁹vociferati ſũt.⁹ Aſcẽdit ꝗ⁹ clamor eorũ' ad⁹ deũ 'ab⁹ opibus: ˣ& audiuit ⁸gemitũ eorũ: ᵇac recordatus eſt ᶜfederis qđ pe=pigit' cum⁶ abraam' iſaac ⁵& iacob. ᵐEt reſpexit ⁿdeus' filios ꝏꝏꝏꝏꝏ ⁹iſrael:' & liberauit eos.

Ca. 3.

ΜOyſes autem⁵ paſce bat' oues' iethro ꝏ ⁹foceri ſui⁵ ſacerdotis ꝏ 'madiã.⁵ Cũq; minaſſet ʰgregẽ ⁿad interiora ᵒde ſerti:⁵ venit⁹ ad' montem ᵖdei 'oreb." Apparuitꝗ 'ei' dominus ꝏꝏꝏꝏꝏ ⁸in flãma⁵ ignis' de medio ᵇrubi:' & videbat ꝙ ꝏꝏ ⁸rubus⁵ arderet: ˣ& ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ 'nõ" comburetur." Dixit ergo⁰ Moyſes. ᵖ Vadam' & videbo' viſionẽ ˣhanc" magnam: ꝏꝏꝏ 'q̃re' nõ⁹ cõburatur ᵇ rubus.' Cernẽs ãt⁰ dñs' ꝙ' pergeret⁸ ad videndũ: ⁿvocaut' eum ꝏꝏꝏꝏ 'de medio" rubi': "& ait ⁰Moyſes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖmoyſes. quiᵍ rñdit.' Ad ſum.⁸ At ille.' Non ꝏꝏꝏ ᵗappropies⁸ inquit' huc. ʳSolue' calciamẽtum⁸ de ᵇpedibus tuis.⁷ Locus' e=nim⁵ in quo' ſtas ꝏꝏꝏꝏ 'terra⁴ ſancta' eſt. ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ᵐEt ait." Ego ſum⁰ deus ᵖpatris tui:ᵍ deus ꝏꝏꝏ ʳabraam:" deus' iſaac:" & deus' iacob. ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ʳ Abſcõdit' moyſes⁸ faci=em ſuã:' nõ⁹ en' audebat ᵖaſpicere' contra' deum. Cui⁸ ait ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Ter. Heb. Exo. Ca. iii. Pũctua. heb.

יִתְרֹ֣ו חֹתֵ֣ן מֹשֶׁ֗ה צֹ֚אן ׀ וַיְהִ֣י יָמִ֣ים רַבִּ֔ים וַיָּ֖מָת
אֲנָ֑ת מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֔יִם וַיֵּאָנְח֧וּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֛ל
זָעָ֖ק עֲבֹדָ֑ה מִן־הָֽעֲבֹדָ֖ה וַיִּזְעָק֔וּ וַתַּ֥עַל שַׁוְעָתָ֛ם
שָׁמַע֙ אֶל־הָאֱלֹהִ֔ים מִן־הָעֲבֹדָ֑ה וַיִּשְׁמַ֤ע
זָכַר֙ אֱלֹהִ֔ים אֶת־בְּרִיתֹ֖ו אֶת־אַבְרָהָ֥ם אֶת־יִצְחָ֖ק
כָּרַת֙ וְאֶת־יַעֲקֹ֑ב וַיַּ֥רְא אֱלֹהִ֖ים אֶת־בְּנֵ֥י
רָאָה֙ יִשְׂרָאֵ֔ל וַיֵּ֥דַע אֱלֹהִֽים׃

Cap. iij.

וּמֹשֶׁ֗ה הָיָ֤ה רֹעֶה֙ אֶת־צֹ֣אן יִתְרֹ֔ו
נָהַג֙ חֹתְנֹ֣ו כֹהֵ֣ן מִדְיָ֑ן וַיְנַהֵ֥ג אֶת־הַצֹּ֖אן
דָּבַר־נָ֔וָא אַחַ֣ר הַמִּדְבָּ֔ר וַיָּבֹ֖א אֶל־הַ֣ר
הָאֱלֹהִ֑ים חֹרֵ֔בָה וַיֵּרָ֥א מַלְאַךְ־יְהוָ֛ה
אֵלָ֖יו בְּלַבַּת־אֵ֑שׁ מִתֹּ֖וךְ הַסְּנֶ֑ה וַיַּרְא
וְהִנֵּ֤ה הַסְּנֶה֙ בֹּעֵ֣ר בָּאֵ֔שׁ וְהַסְּנֶ֖ה
אֵינֶ֥נּוּ אֻכָּֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה אָסֻ֥רָה
נָּ֣א וְאֶרְאֶ֔ה אֶת־הַמַּרְאֶ֥ה הַגָּדֹ֖ל הַזֶּ֑ה
מַדּ֥וּעַ לֹא־יִבְעַ֖ר הַסְּנֶ֥ה׃ וַיַּ֣רְא יְהוָ֔ה
כִּ֤י סָר֙ לִרְאֹ֔ות וַיִּקְרָ֨א אֵלָ֜יו
אֱלֹהִ֗ים מִתֹּ֤וךְ הַסְּנֶה֙ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה
מֹשֶׁ֖ה וַיֹּ֣אמֶר הִנֵּֽנִי׃ וַיֹּ֣אמֶר אַל־
תִּקְרַ֤ב הֲלֹם֙ שַׁל־נְעָלֶ֔יךָ מֵעַ֖ל
רַגְלֶ֑יךָ כִּ֣י הַמָּקֹ֔ום אֲשֶׁר־אַתָּ֥ה
עֹמֵ֖ד עָלָ֥יו אַדְמַת־קֹ֖דֶשׁ הֽוּא׃
וַיֹּ֣אמֶר אָנֹכִ֔י אֱלֹהֵ֖י אָבִ֑יךָ אֱלֹהֵ֤י
אַבְרָהָם֙ אֱלֹהֵ֣י יִצְחָ֔ק וֵאלֹהֵ֖י יַעֲקֹ֑ב
וַיַּסְתֵּ֥ר מֹשֶׁ֖ה פָּנָ֑יו כִּ֥י יָרֵ֖א מֵהַבִּ֥יט
אֶל־הָאֱלֹהִֽים׃ וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֔ה רָאֹ֥ה

Pũctua chal.

מות אנת
משה
קום נלה
אמר ברק
רעה עאן רבב
דבר נלה לאך
שלהה
אכל פנה חזא
רבב קדר נלה
חזא קרב שרא
קום
סבל נלה

Trãsla. Chal.

Et factum eſt poſt multos dies: t mortuus eſt rex egypti: t ingemuerũt filij iſrael ꝓpter duram ſeruitutem que erat ſuper eos: t clamauerũt. Et aſcendit clamor eorũ coram deo ꝓpter ſeruitutes. Et auditus eſt coꝝ deo clamor eorũ: t recordatus eſt deus pacti ſui quod ꝓpegit cum abraham t cum iſaac t cum iacob. Et nota fuit coram dño ſubiectio filiorꝫ iſrael. Et dixit in verbo ſuo vt liberaret eos. Cap. 3.

ΜOyſes autẽ paſcebat oues iethro principis madian ſoceri ſui. Et minauit oues ad locũ optimi paſtus in deſerto: t venit in montẽ oreb: vbi reuelata eſt gloria dei. Et apparuit ei angelus dñi in flamma ignis de medio rubi: et vidit: et ecce rubus ardebat igni: t rubus nõ conſumebatur. Et dixit moyſes. Declinabo nunc: t videbo viſionẽ hanc magnã: quare non cõburatur rubus. Et reuelatũ eſt coꝝ dño q̃ declinaret ad videndũ. Et vocauit eum deus de medio ignis: t ait. Moyſes: moyſes. Qui dixit. Ecce ego. Et dixit ei. Non appropinques huc: ſolue calciamentũ tuũ de pedibus tuis: q̃m locus ſup quẽ tu ſtas terra ſancta eſt. Et ait. Ego ſum deus patris tui: de⁹ abrahã deus iſaac: t deus iacob. Et inclinauit moyſes vultũ ſuum: quoniã timuit intueri verſus gloriã dei. Et dixit dominus. Reuelata ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Interp. chal.

יהוה בְּיוֹמַיָּא סַגִּיאַיָּה הַהִינוּן וּמִית מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְאִתְאַנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן פּוּלְחָנָא
דַּהֲוָה קָשְׁיָא עֲלֵיהוֹן וְזָעֲקוּ וְסָלְקַת קְבִילְתְּהוֹן לְקֳדָם יְיָ מִן פּוּלְחָנָא וּשְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ
יָת קְבִילְתְּהוֹן וְדָכַר יְיָ יָת קְיָמֵיהּ דְּעִם אַבְרָהָם דְּעִם יִצְחָק וּדְעִם יַעֲקֹב וְגְלֵי קֳדָם
יְיָ שֶׁעְבּוּדָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר בִּמֵימְרֵיהּ לְאַדְבְּרָקְהוֹן יְיָ׃ ומֹשֶׁה La. iij.
הֲוָה רָעֵי יָת עָנָא דְּיִתְרוֹ חֲמוּהִי רַבָּא דְּמִדְיָן וְדַבַּר יָת עָנָא לְאַתַר שָׁפַר רַעְיָא לְמַדְבְּרָא
וַאֲתָא לְטוּרָא דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּייָ לְחוֹרֵב וְיִתְגְּלִי מַלְאָכָא דַּייָ לְוָתֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבִית
אֶישָׁתָא מִגּוֹ אַסְנָא וַחֲזָא וְהָא אַסְנָא בָּעִיר בְּאִישָׁתָא וְאַסְנָא לֵיתוֹהִי מִתְאֲכֵל וַאֲמַר
מֹשֶׁה אֶתְפְּנֵי כְעַן וְאֶחְזֵי יָת חֶזְוְתָא רַבְּתָא הָדֵין לָמָּה לָא מִתּוֹקַד אַסְנָא וְגְלֵי קֳדָם
יְיָ אֲרֵי אִתְפְּנֵי לְמֶחְזֵי וּקְרָא לֵיהּ יְיָ מִגּוֹ אַסְנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַאֲמַר הָא אֲנָא׃
וַאֲמַר לָא תְּקָרֵב לְהָלְאָה שְׁרִי סְנַדָּלָךְ מֵעַל רַגְלָךְ אֲרֵי אַתְרָא דְּאַתְּ קָאֵם עֲלוֹהִי אֲרַע
קַדִּישׁ הוּא וַאֲמַר אֲנָא אֱלָהֵיהּ דְּאַבָּךְ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם אֱלָהֵיהּ דְּיִצְחָק וֵאלָהֵיהּ דְּיַעֲקֹב
וְכַבֵּשׁ יְיָ מֹשֶׁה אַפּוֹהִי אֲרֵי דַּחֵיל לְמִלְאִסְתַּכָּלָא לְקֳבֵל יְיָ וַאֲמַר יְיָ

Latina heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. iij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	רָאֹ֣ה רָאִ֗יתִי			vidi afflictionẽ ppli mei q̃ in egypto:	ἰδὼν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ,
עָנָה	אֶת־עֳנִ֤י עַמִּי֙			dñs. hvidi afflictionem populi mei	et clamorẽ eox audiui ppt̃ operũ ꝙfe
	אֲשֶׁ֣ר בְּמִצְרַ֔יִם וְאֶת־צַעֲקָתָ֖ם			in egypto: & clamorẽ	κὰι τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιω
	שָׁמַ֣עְתִּי מִפְּנֵ֣י			eius audiui pp duritiã eorũ q̃ ꝙfũt	κτῶν. οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν, κὰι κατέβην ἐξε
	נֹגְשָׂ֑יו כִּ֥י יָדַ֖עְתִּי אֶת־			operibus. Et iciens	liberẽ eos ex manu egyptioꝝ: τ educam
	מַכְאֹבָֽיו׃ וָאֵרֵד֙ לְהַצִּיל֔וֹ			dolorẽ eiũs deſcẽdi: vt	λέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων, κὰι ἐξαγαγεῖν
כָּאַב רָדַד נָצַל	מִיַּ֣ד מִצְרַ֔יִם וּלְהַעֲלֹתוֹ֙			liberẽ eum de manibus	eos ex tra illa: τ inducã eos:
עָלָה	מִן־הָאָ֣רֶץ הַהִ֔וא			egyptiorum: & educã	αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, κὰι εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς
	אֶל־אֶ֣רֶץ טוֹבָ֣ה וּרְחָבָ֔ה			de terra illa	in trã bonã τ multã: in trã manãtẽ lac
	אֶל־אֶ֕רֶץ זָבַ֥ת חָלָ֖ב וּדְבָ֑שׁ			in terrã bonam & ſpa	εἰς γῆν ἀγαθὴν κὰι πολλήν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα
זוב קום	אֶל־מְק֣וֹם הַֽכְּנַעֲנִ֗י			ciosam: in terram	et mel:: in locũ chananeoꝝ: et hethe
	וְהַֽחִתִּ֤י וְהָאֱמֹרִי֙ וְהַפְּרִזִּ֔י			que fluit lacte & melle:	κὰι μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν χαναναίων, κὰι χετ̃αί
	וְהַֽחִוִּ֖י וְהַיְבוּסִֽי׃ וְעַתָּ֗ה			ad locã chananei	oꝝ: et amorreoꝝ: et pherezeoꝝ: et eueoꝝ: et
	הִנֵּ֤ה צַעֲקַת֙ בְּנֵ֣י			& ethei & ammorrei &	ων, κὰι ἀμορραίων, κὰι φερεζαίων, κὰι ἐυαίων, κὰι
	יִשְׂרָאֵ֣ל בָּאָ֣ה אֵלָ֑י וְגַם֙ רָאִ֣יתִי אֶת־			pherezei & euei	gergeſeoꝝ: τ iebuſeoꝝ. τ nũc ecce clamor
בּוֹא רָאָה	הַלַּ֔חַץ אֲשֶׁ֥ר מִצְרַ֖יִם לֹחֲצִ֥ים			& iebuſei. Clamor ergo filiorum	γεργεσαίων, κὰι ἰεβουσαίων. κὰι νῦν ἰδοὺ ἥκει
	אֹתָֽם׃ וְעַתָּה֙ לְכָ֣ה וְאֶשְׁלָחֲךָ֔ אֶל			filiorũ iſrael venit ad me. et ego vidi	filioꝝ iſrael venit ad me. et ego vidi
יָלַךְ שָׁלַח	פַּרְעֹ֖ה וְהוֹצֵ֣א אֶת־עַמִּ֑י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל			afflictionẽ: qua egyptii opprimũt eos. et	γὴ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἥκει πρός με. κἀγὼ ὥρακα
יָצָא	מִמִּצְרָֽיִם׃ וַיֹּ֥אמֶר מֹשֶׁ֖ה אֶל			ꝙ egyptiis opprimũtur	afflictionẽ: qua egyptii opprimũt eos. et
	הָאֱלֹהִ֑ים מִ֣י אָנֹכִ֔י כִּ֥י אֵלֵ֖ךְ אֶל			Sed veni: & mittã te ad	γὴν θλιμμόν, ὃν οἱ αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς. κὰι
	פַּרְעֹ֑ה וְכִ֥י אוֹצִ֛יא אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל			pharaonẽ: & mittã	νῦν δεῦρο ἀποστελῶ σε πρὸς φαραὼ βασιλέα αἰγύ
	מִמִּצְרָֽיִם׃ וַיֹּ֣אמֶר כִּֽי־אֶֽהְיֶ֥ה עִמָּ֖ךְ			te ad pharaonem: vt educas	pti. τ educes ppl̃m meũ filios iſrael
אָמַר הָיָה	וְזֶה־לְּךָ֣ הָאוֹת֮ כִּֽי־אָנֹכִי֒ שְׁלַחְתִּיךָ֔			populũ meũ filios iſrael de egypto. Dixitq;	ꝏ. κὰι ἐξάξεις τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
	בְּהוֹצִיאֲךָ֥ אֶת־הָעָ֖ם מִמִּצְרַ֑יִם			moyſes ad deũ:	ex tra egypti. et dixit moyſes ad deũ:
	תַּעַבְדוּן֙ אֶת־הָאֱלֹהִ֔ים עַל־הָהָ֖ר			deum. Quis ſum ego:	ἐκ γῆς αἰγύπτου. κὰι εἶπεν μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν,
עָבַד	הַזֶּֽה׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה אֶל־הָאֱלֹהִ֖ים			vt vadã ad pharaonẽ regem	τίς εἰμι ἐγώ, ὅτι πορεύομαι πρὸς φαραὼ βασιλέα
	הִנֵּ֣ה אָנֹכִ֗י בָּא֙ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֮			egypti: et vt educã filios iſrael ex tra	egypti: et vt educã filios iſrael ex tra
בּוֹא	וְאָמַרְתִּי֩ לָהֶ֨ם אֱלֹהֵ֜י אֲבוֹתֵיכֶ֗ם			ego ſum qui ſum. et dixit:	αἰγύπτου, κὰι ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ γῆς
	שְׁלָחַ֨נִי אֲלֵיכֶ֜ם וְאָמְר֣וּ לִ֔י מַה			Sic dices filiis	egypti. dixit ãt deꝰ ad moyſen: dices: ꝙ ero
	שְּׁמ֖וֹ מָ֣ה אֹמַ֑ר אֱלֹהִ֖ם וַיֹּ֥אמֶר			ſuis: qui eſt miſit me	ἐσομαι μετὰ σοῦ. κὰι τοῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι
	אֱלֹהִ֛ים אֶל־מֹשֶׁ֖ה אֶֽהְיֶ֣ה אֲשֶׁר			ad vos. Si dixerint mihi quod eſt	ego te mitto vt educas tu ppl̃m meũ
אָהְיֶה אָמַר	אֶֽהְיֶ֑ה וַיֹּ֗אמֶר כֹּ֤ה תֹאמַר֙ לִבְנֵ֣י			nomen eius: quid dicã	ἐγώ σε ἀποστελλω ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τὸν λαόν μου
אָמַר				eis! Dixit deus ad moyſen. Ego ſum qui ſum. Sic dices filijs	ex egypto: et ſeruietis deo in mõte hoc.

Latina chal.	Tra nſla. Chal.	Interp. chal.
	eſt coꝛã me ſubiectio populi mei q̃ eſt in egypto: τ cla	וְלִי֙ קֳדָמַ֣י שַׁעְבִּ֔יד עַמִּ֖י דִּ֣י בְמִצְרָ֑יִם וְיַ֤ת כְּבִילְתְּהוֹן֙ שְׁמִ֣יעַ קֳדָמַ֔י מִן קֳדָ֖ם שְׁלִטוֹנֵיהוֹן֙
כְּאַב נְהָה נָסַק	moꝛ eoꝛũ auditus eſt in conſpectu meo ꝓpter exacto	אֲרֵ֣י גְלִ֔י קֳדָמַ֖י כְּרֵ֣יבֵיהוֹן׃ וְ֠אִתְּגְלִיתִי לְשֵׁ֨ זֲבוּתְהוֹן֙ מִידָ֣א דְמִצְרָאֵ֔י וּלְאַסְקוּתְהוֹן֙ מִן
טוֹב פָּתָה	ꝛes eoꝛũ: quoniã reuelati ſunt coꝛaz me dolꝛes eoꝛ.	אַרְעָ֣א הַהִ֔יא לְאַרְעָ֣א עַבְדָ֔א חֲלָ֖ב וּדְבָ֑שׁ לְאַתָּ֥ר כְּנַעֲנָאֵ֛י וְחִתָּאֵ֥י
עוֹל	Et apparui vt liberarez eos de manu egyptioꝛũ: τ vt	וֶאֱמוֹרָאֵ֖י וּפְרִזָּאֵ֣י וְחִוָּאֵ֑י וְיַבּוּסָאֵ֖י׃ וּכְעָן֙ הָ֣א קְבִילַ֤ת בְּנֵי֙ יִשְׂרָאֵ֣ל עֲלַ֔ת לְקֳדָמַ֖י וְאַף
שְׁלַח	aſcendere faciam eos de terra hac ad terrã ponam et	גְּלִ֔י קֳדָמַ֖י דְּמִצְרָאֵ֥י דְּתַקִּ֖ין לְהוֹן׃ וּכְעָן֙ אֵיתָ֣א וְאֶשְׁלְחִנָּ֔ךְ לְוָת֙ פַּרְעֹ֔ה
נָפַק	ſpacioſam: ad terrã fluentẽ lacte τ melle: ad locũ cha	וְאַפֵּ֖יק יַ֣ת עַמִּ֑י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל מִמִּצְרָֽיִם׃ וַאֲמַ֥ר מֹשֶׁ֖ה קֳדָ֣ם יְיָ֑ מִן אֲנָ֣א אֲרֵ֔י אֵ֖זֵל לְוָת֙ פַּרְעֹ֔ה
הָוָה אָמַר	nanei τ ethei τ amoꝛei τ pheꝛezei τ euei τ iebuſei.	וַאֲפֵ֖יק יַ֣ת בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל מִמִּצְרָֽיִם׃ וַאֲמַ֥ר מֹשֶׁ֖ה קֳדָ֣ם יְיָ֑ הָא֩ אֲנָ֨א אֲתֵ֜י לְוָת֣ בְּנֵ֣י
נָפַק פָּלַח	Et nunc clamoꝛ filioꝛũ iſrael venit coꝛam me: manife	יִשְׂרָאֵ֗ל מְמַלְלִ֤ין לִי֙ וְאָמְרִ֣ין לִ֔י מָ֥ה שְׁמֵ֖יהּ מַה־אֵמַ֣ר לְהוֹן׃ וַאֲמַ֥ר יְיָ֖ לְמֹשֶׁ֑ה אֶֽהְיֶה֙ אֲשֶׁ֣ר
אָתָא	ſta eſt etiam coꝛã me tꝛibulatio qua egyptij tꝛibulant	אֶֽהְיֶ֔ה וַאֲמַ֕ר כְּ֥ה תֵימַ֖ר לִבְנֵ֣י
אָמַר הָיָה	eos. Et nunc veni τ mittã te ad pharaonẽ: et educ populũ meũ filios iſrael de egypto. Et dixit moyſes co	
	ram deo. Quis ego ſum vt vadam ad pharaonẽ: et vt	
	educam filios iſrael de egypto: Et dixit ei. Quia erit	
	verbum meum in adiutoꝛiũ tuum. et hoc tibi ſignum	
	quod ego mitto te. Cum eduxeꝛis populũ de egypto:	
	ſeꝛuietis coꝛaz dño ſuper montẽ hũc. Et dixit moyſes	
	coꝛam deo. Ecce ego vadam ad filios iſrael: τ dicam	
	eis: deus patꝛum veſtꝛoꝛũ miſit me ad vos: et dicent	
	mihi. Quod eſt nomẽ eius: quid dicam eis. Et dixit	
	deus ad moyſen. Ero qui ero. Et dixit. Sic dices	
	filijs	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

israel: q̃ est misit me ad vos. τ dixit
Ἰσραήλ, ὁ ὢν ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἔτωσεν
deus rursus ad moysen: sic dices filijs
ὁ θεὸς πάλιν πρὸς μωυσῆν οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς
israel: dñs deus patrũ vestrõ: deus abra=
Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν, ὁ θεὸς ἀβρα
am: et deus isaac: et deus iacob: misit me
ὰμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, ἀπέσταλκέ με
ad vos. hoc meũ est nomẽ sempiternũ: τ
πρὸς ὑμᾶς. τοῦτό μου ἐστὶ το ὄνομα αἰώνιον, καὶ
memoriale gñationũ gñatiõib⁹, vadẽs igr cõgrega
μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς. ἐλθὼν οὖν συνάγαγε
seniores filios⁹ israel: τ dices ad
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
eos: dñs deus patrũ vestrõ apparuit mihi:
αὐτούς, κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὤφθαί μοι,
deus abraam: τ deus isaac: τ deus iacob:
ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ θεὸς Ἰακώβ,
dicẽs: visitatione visitaui vos. τ q̃dq̃ con
λέγων, ἐπισκοπῇ ἐπέσκεμμαι ὑμᾶς. καὶ ὅσα συμ
tigerũt vob in egypto: vidi. τ dixi:
βέβηκεν ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ, ἑώρακα. καὶ ἔιπα,
reducam vos ex afflictione ℞ egyptio=
ἀναβιβάσω ὑμᾶς ἐκ τῆς κακώσεως τῶν Αἰγυπτί=
rum in terrã chanaancorũ: et ethcorũ: τ a=
ων εἰς τὴν γῆν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀ=
morreorũ: et pherezeorũ: et gergeseorũ: et e=
μορραίων, καὶ φερεζαίων, καὶ γεργεσαίων, καὶ ἐυ
ueorũ: τ iebuseorũ: in terrã manãtẽ lacte et
αίων, καὶ Ἰεβουσαίων, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
melle. et audiẽt tuã vocẽ et in=
μέλι. καὶ ἐισακούσονταί σου τῆς φωνῆς. καὶ ἐι=
gredieris tu: et seniores israel ad pharaonẽre
σελεύσῃ συ, καὶ ἡ γερουσία Ἰσραὴλ πρὸς φαραὼ βα
gem egypti. τ dices ad eũ: dñs de⁹ he
σιλέα Αἰγύπτου. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, κς̃ ὁ θεὸς τῶν ἑ=
breorũ vocauit nos. ibimus igit viã
βραίων προσκέκληκαι ἡμᾶς. πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν
Infra. s. g. triũ diey in solitudinẽ: vt sacrificem⁹ dño deo
τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα θύσωμεν κῷ̃ τῷ θεῷ
nro. ego vero scio: q̃ nõ dimittet vos rex
ἡμῶν. ἐγὼ δὲ οἶδα, ὅτι οὐ προήσεται ὑμᾶς βασι
egypti ire: nisi eũ manu va=
λεὺς Αἰγύπτου πορευθῆναι, ἐὰν μὴ μετὰ χειρὸς κρα
lida. τ extẽdẽs manũ meã pcutiã
ταιᾶς. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρά μου πατάξω τοὺς
egyptios in oib⁹ mirabilib⁹ meis: q̃ fa=
Αἰγυπτίους ἐν πᾶσι τοῖς θαυμασίοις μου, ὃις ποι
Infra. ci. a. τ ifra. 12 a. ciã in eis. τ post hec dimittet vos.
ήσω ἐν αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς.
et dabo gr̃az populo huic corã egy=
καὶ δώσω χάριν τῷ λαῷ τούτῳ ἐνώπιον τῶν Αἰ=
ptios. q̃n ãt egressi fueritis: nõ
γυπτίων. ὅταν δὲ ἐξέρχητε, οὐκ ∞∞ ∞∞ ∞∞

Trãsla. B. Biero.

b israel. Qui c: k misit me
l ad vos. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
m Dixitq; n iterum o deus
p ad q moysen. r Hec ∞∞∞∞∞
s dices u filiis x israel. y Do=
minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
z deus a patrũ vestrorũ b de
us c abraam & ∞∞∞∞∞∞∞∞
d deus e isaac f & deus g ia=
cob h misit me ∞∞∞∞∞∞∞∞
l ad vos. k Hoc l nomẽ mi=
hi est m in eternũ :" & hoc
o memoriale meũ p i gña=
tiõe & q gñationẽ. r Vade
s cõgrega u seniores x isra=
el: y & dices z ad eos. a Dñs
b deus c patrũ vestrorum
d apparuit e mihi; f deus ∞∞
g abraã & deus h isaac i & de
us iacob k dices. l Visitans
m visitaui n vos o & vidi o ea
que p acciderũt q vobis ∞∞∞
r in egypto: s & dixi vt t e=
ducam u vos ∞∞∞∞∞∞∞∞
x de afflictione y egypti z in
a terrã b chananei: ∞∞∞∞
c & ethei d & ammorrei :
e & pherezei f & euci ∞∞∞∞
g & iebusei: h ad i terrã k fluẽ
tẽ l lacte m & melle: ∞∞∞∞∞
n & audiẽt o vocẽ tuã. p In=
gredieris q tu r & senio=
res s israel t ad u regẽ x egyp
ti: y & dices ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
z ad eum. a Dñs b deus c he=
breorum d vocauit ∞∞∞∞∞
e nos. f Ibimus g viã k triũ
∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞∞
l dierũ m in solitudinẽ: n vt
immolemus o domino ∞∞
p deo nro. q Sed ego r scio
s q̃ r non n dimittet ∞∞∞∞∞
x vos y rex z egypti a vt ea=
tis b nisi c per manum ∞∞∞
d validam. e Extẽdãq; f ma
num meam: g & percutiã
k egyptũ l in cũctis m mira
bilibus meis n que ∞∞∞∞
o facturus sum p in medio
corũ. q Post r hoc s dimit=
tet t vos: u daboq; x gratiã
z populo a huic ∞∞∞∞∞
b corã c egyptiis. d Et e cum
f egrediemini: g non ∞∞

Ter. Heb. Exo. Ca. iii. Pritiua. heb.

יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃	
וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה כֹּה	
תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה	
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם	
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלָחַנִי	
אֲלֵיכֶם זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי	
לְדֹר דֹּר׃ לֵךְ וְאָסַפְתָּ אֶת זִקְנֵי	לדר דר
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם יְהוָה אֱלֹהֵי	
אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי	נראה
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב לֵאמֹר פָּקֹד	
פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם וְאֶת הֶעָשׂוּי לָכֶם	עשה
בְּמִצְרָיִם׃ וָאֹמַר אַעֲלֶה אֶתְכֶם	עלה
מֵעֳנִי מִצְרַיִם אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי	ענה
וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי	
וְהַיְבוּסִי אֶל אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃	זוכ
וְשָׁמְעוּ לְקֹלֶךָ וּבָאתָ אַתָּה וְזִקְנֵי	קול בוא
יִשְׂרָאֵל אֶל מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאָמַרְתֶּם	
אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה	
עָלֵינוּ וְעַתָּה נֵלְכָה נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת	
יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה לַיהוָה	יום דבר זבח
אֱלֹהֵינוּ׃ וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִתֵּן	נתן
אֶתְכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָלֶכֶת וְלֹא בְּיָד	
חֲזָקָה׃ וְשָׁלַחְתִּי אֶת יָדִי וְהִכֵּיתִי	נכה
אֶת מִצְרַיִם בְּכֹל נִפְלְאֹתַי אֲשֶׁר	פלא
אֶעֱשֶׂה בְּקִרְבּוֹ וְאַחֲרֵי כֵן יְשַׁלַּח	עשה שלח
אֶתְכֶם׃ וְנָתַתִּי אֶת חֵן הָעָם הַזֶּה	נתן חנן
בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וְהָיָה כִּי תֵלֵכוּן לֹא	

Transla. Chal.

israel. qui er o misit me ad vos. Dixitq; iterũ deus ad moysen: hec dices filijs israel. Dñs deus patrum ve
strox deus abrahã: deus isaac τ deus iacob misit me ad vos. hoc est nomẽ meũ in eternũ: τ hoc est memo=
riale meũ in omni generatione τ generationẽ. Vade et cõgrega seniores israel: τ dices eis. Dñs deus pa=
trum vestrorũ apparuit mihi: deus abraham isaac τ iacob: dicens. Recordans recordatus sum vestri: et
omniũ que facta sunt vobis in egypto. et dixi: ascen=
dere faciã vos de subiectione egyptiox ad terrã cha=
nanei et ethei τ amorrei τ pherezei τ euci τ tebusei:
ad terram fluentẽ lacte τ melle. Et obedient tibi: τ ve
nẽs tu τ seniores israel ad regem egypti: dicetisq; ei.
Dñs deus iudeorũ inuocatus est super nos. Et nunc
eamus obsecro itinere trium dierũ per desertum: vt
immolemus dño deo nostro. Et in conspectu meo ma
nifestus est q̃ nõ dimittet vos rex egypti vt eatis: nisi
propter timorem fortem. Dittaq; statim plagam for
titudinis mee: τ percutiã egyptios in cunctis mirabi
libus meis: q̃ facturus sum in medio eox: τ post hec
mittet vos. Et dabo populũ hunc in gratiam in ocu=
lis egyptiorum. Et quando ieritis: non ∞∞∞∞∞∞

Pritiua chal.

דור כְּנַשׁ שׁוּב	
אֱמַר גְּלֵה דְּבַר	
עֲבַד נְסַךְ	
קְבֵל	
אְתָא אֱמַר	
יְדַהּ מָרֵה אֲזַל	
הָלַךְ דְּבַר דָּבַח	
גְּלֵה שָׁבַק חֲדָא	
שְׁלַח מָחָא עֲבַד	
נְתַן הָוֵה חֲדָא	

Interp. chal.

יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי לְוָתְכוֹן וַאֲמַר עוֹד יְיָ לְמֹשֶׁה כְּדֵנָן תֵּימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלָהָא
דְּאַבָהָתְכוֹן אֱלָהִיה דְּאַבְרָהָם אֱלָהִיה דְּיִצְחָק וְאֱלָהִיה דְּיַעֲקֹב שַׁלְחַנִי לְוָתְכוֹן דֵּין שְׁמִי
לְעָלַם וְדֵין דּוּכְרָנִי לְכָל דָּר וָדָר׃ אֵיזִיל וְתִכְנוֹשׁ יָת סָבֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן יְיָ
אֱלָהָא דְּאַבָהָתְכוֹן אִתְגְּלִי לִי אֱלָהִיה דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב לְמֵימַר מְדַכַּר אֲדַכַּרְנָא
יָתְכוֹן וְיָת דְּאִתְעֲבַד לְכוֹן בְּמִצְרָיִם׃ וַאֲמָרִית אֲסִיק יָתְכוֹן מִשְׁעִבּוּד מִצְרָאֵי לְאַרְעָא
כְּנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וִירְנוּסָאֵי לְאַרְעָא עַבְדָא חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְתִקְבְּלוּן
מֵימְרָךְ וְתֵיתֵי אַתְּ וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְתֵימְרוּן לֵיהּ יְיָ אֱלָהָא דְּהוּדָאֵי
אִיתְקְרִי עֲלָנָא וּכְעַן נֵיזִיל כְּעַן מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא׃
וְקַדְמֵי גְּלֵי אֲנָא לָא יְשֵׁבוּק יָתְכוֹן מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְמֵהַךְ אֱלָהִין מִן קֳדָם תְּקִיפָא תַּקִיפָא׃
וְאֶשְׁלַח פּוּרְעָנוּתִי יָת מְחַת גְּבוּרְתִּי וְאֶמְחֵי יָת מִצְרָאֵי בְּכֹל פַּרְשׁוּתָי דְּאֶעְבֵּיד בֵּיהוֹן
וּבָתַר כֵּן יְשַׁלַּח יָתְכוֹן׃ וְאֶתֵּן יָת עֲמָא הָדֵין לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי וִיהֵי אֲרֵי תְּהָכוֹן לָא

תִּלְנוּ רִיקָם׃ וְשַׁאֲלָה אִשָּׁה מִשְּׁכֶנְתָּהּ וּמִגָּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת וְשַׂמְתֶּם עַל־בְּנֵיכֶם וְעַל־בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרָיִם׃

Cap. iiij.

וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמַר וְהֵן לֹא־יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְקֹלִי כִּי־יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מַזֶּה בְיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה׃ וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאֹחֵז בִּזְנָבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ׃ לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאֶהָ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג׃ וַיֹּאמֶר הָשֵׁב יָדְךָ אֶל־חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ׃ וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֹת הָרִאשׁוֹן וְהֶאֱמִינוּ לְקֹל הָאֹת הָאַחֲרוֹן׃ וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ גַּם לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלֶךָ וְלָקַחְתָּ מִמֵּימֵי הַיְאֹר

Prisca hebr.

תלנו ריקם׃ ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנתיכם ונצלתם את מצרים׃

Cap. iiij.

ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך יהוה׃ ויאמר יהוה אליו מזה בידך ויאמר מטה׃ ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש וינס משה מפניו׃ ויאמר יהוה אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו׃ למען יאמינו כי נראה אליך יהוה אלהי אבתם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב׃ ויאמר יהוה לו עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג׃ ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצאה מחיקו והנה שבה כבשרו׃ והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקל האת הראשון והאמינו לקל האת האחרון׃ והיה אם לא יאמינו גם לשני האתות האלה ולא ישמעון לקלך ולקחת ממימי היאר

Transla. Chal'.

ibitis vacui. Sed postulabit mulier a vicina sua et a propinqua domus sue vasa argentea ⁊ vasa aurea ⁊ vestes: ponetisq; sup filios vestros ⁊ sup filias vras: et vacuos relinquetis egyptios. Ca. 4.

Respondit q; moyses: ⁊ ait. Ecce non credēt mihi: nec obedient mihi: quia dicent. Non apparuit tibi dns. Dixitq; ei dns. Quid est hoc q̄ tenes in manu tua. et ait. Virga. Et dixit ei. Proijce ea in terrā. Et proiecit eam in terrā: ⁊ versa est in colubrū: et fugit moyses a facie eius. Et dixit dns ad moysen. Extende manū tuam: ⁊ apprehende caudam eius. Et extendit manū suam ⁊ tenuit eum: versaq; est in virgam in manu eius. vt credant ⁊ q̄ apparuerit tibi dns deus patrū suor: deus abraham: deus isaac: ⁊ deus iacob. Dixitq; rursum dns ei. Mitte nunc manū tuā in sinum tuū. Et misit manum suam in sinum suū: et eduxit eam: ⁊ ecce manus eius erat alba sicut nix. Et dixit. Reduc manum tuam in sinū tuū: ⁊ reduxit manum suam in sinum suū: ⁊ eduxit eam de sinu suo: et ecce reuersa est sicut caro eius. Et erit si nō crediderint tibi: neq; obedierint voci signi prioris: credent voci signi posterioris. Et erit si nō crediderint etiā duobus signis: neq; obedierint tibi: tolles de aquis que sunt in flumine:

Transla. B. Hiero.

exibitis vacui: sed postulabit mulier a vicina sua et ab hospita sua vasa argentea & aurea ac vestes: ponetisq; eas super filios & filias vestras: & spoliabitis egyptum. Ca. 4.

Respondēs moyses ait. Non credent mihi: neq; audient vocē meā: sed dicent: non apparuit tibi dns. Dixit ergo ad eū. Quid est quod tenes in manu tua. Rndit. Virga. Dixitq; dns. Proijce eā in terrā. Proiecit: & versa est in colubrū: ita vt fugeret moyses. Dixitq; dns. Extende manū tuā: & apprehende caudam eius. Extendit & tenuit: versaq; est in virgam. Vt credant inquit q̄ apparuerit tibi dns deus patrum suorum: deus abraam & deus isaac & deus iacob. Dixitq; dns rursum. Mitte manum tuam in sinū tuū. Quā cum misisset in sinum protulit leprosam instar niuis. Retr. he ait manū tuam in sinū tuum. Retraxit & protulit iterū: & erat similis carni reliq. Si non crediderint tibi neq; audierīt vocē signi prioris: credent vocē signi posterioris. Et erit si nec duobus quidem his signis crediderint: neq; audierint vocē tuā: sume aquaz de flumīis

Transla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

recedetis vacui: sed postulabit mulier a vicino ἀπελεύσεσθε κενοί, ἀλλὰ αἰτήσει γυνὴ παρὰ γείτονος et cohabitatore suo vasa argētea: et aurea: et vestes. et imponetis sup filios vros: ⁊ sup filias vras. et spoliate egyptios. καὶ συσκήνου αὐτῆς σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν. καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν, καὶ ἐπισυσκευάσασθε τοὺς Αἰγυπτίους

Respōdit q; moyses: et dixit: ſi igit nō credide rit mihi: neq; audiuerit vocē meā. dicēt .n. mihi: nō apparuit tibi dns: dd dicā ad eos? dixit ād ei dns: dd hoc ē qđ in manu tua. Ille āt dixit: v̄ga. Ἐξαποστελεῖ δὲ αὐτοὺς κύριος. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, Τί τοῦτο ἐν τῇ χειρί σου; ὁ δὲ εἶπεν, Ῥάβδος. Cap. 4. A

et dixit: proijce eā in terrā. ⁊ proiecit eā in terrā: ⁊ facta ē coluber. et fugit moyses ab eo. et dixit dns ad moysen: extēde manū tuā et apprehēde caudā. extēdēs igit manū apprehēdit caudā. et facta ē v̄ga in manu sua: vt credant tibi: q̄ apparuit tibi dns deus patrū suor: deus abraā: et deus isaac: et deus iacob. dixit ād ei dns rursus: mitte manū tuā in sinū tuū. et misit manū in sinū suū: et eduxit eā ex sinu suo: et facta ē manus eius leprosa sicut nix. et dixit rursus: mitte manū tuā in sinū tuū. et misit manū in sinū suū: et eduxit eam de sinu suo: et facta ē manus eius reuersa sicut caro carnis suę. si vero nō crediderit tibi: neq; audierit vocē signi primi: credent tibi vocē signi secūdi. et erit si nō crediderit duobus signis his: neq; audierit vocē tuā: accipies ab aqua fluminis: καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωυσῆν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα ἐπελάβετο τῆς κέρκου. καὶ ἐγένετο ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἵνα πιστεύσωσί σοι, ὅτι ὤφθη σοι κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. εἶπεν δὲ κύριος πάλιν, εἰσένεγκε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ ἐξενεγκὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου, καὶ ἰδοὺ ἐγεγόνει ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρὸς ὡσεὶ χιών. καὶ εἶπε πάλιν, εἰσένεγκε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον σου. καὶ ἐξενεγκὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου, καὶ ἰδοὺ ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν χροιὰν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ πιστεύσωσί σοι, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου, πιστεύσωσί σοι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ δευτέρου. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ πιστεύσωσί σοι τοῖς δυσὶ σημείοις τούτοις, μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς σου, λαβὼν ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ

B

Interp. chal'.

תֶּהֱנוֹן רֵיקָנִין׃ וְתִשְׁאֵל אִתְּתָא מִשְׁ בֵּיתָהּ וּמִקְרִיבַת בֵּיתָהּ מָנִין דְּכַסְפָּ וּמָנִין דְּדַהֲבָ וְלִבּוּשִׁין וְתִשְׁוֹן עַל בְּנֵיכוֹן וְעַל בְּנָתֵיכוֹן וְתִרוֹקְנוּן יָת מִצְרָאֵי׃

Ca. iiij.

וְאַתֵּיב מֹשֶׁה וְאָמַר וְהָא לָא יְהֵימְנוּן לִי וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרִי אֲרֵי יֵימְרוּן לָא אִתְגְּלִי לָךְ יְיָ׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ מָה דֵין בִּידָךְ וַאֲמַר חוּטְרָא׃ וַאֲמַר רְמִי יָתֵיהּ לְאַרְעָא וּרְמָהִי לְאַרְעָא וַהֲוָה לְחִוְיָא וְעָרַק מֹשֶׁה מִן קֳדָמוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אוֹשֵׁיט יְדָךְ וְאֶחוּד בִּדְנָבֵיהּ וְאוֹשֵׁיט יְדֵיהּ וְאֶתְקֵיף בֵּיהּ וַהֲוָה לְחוּטְרָא בִּידֵיהּ׃ בְּדִיל דְּיְהֵימְנוּן אֲרֵי אִתְגְּלִי לָךְ יְיָ אֱלָהָא דְּאַבְהָתְהוֹן אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם אֱלָהָא דְּיִצְחָק וְאֱלָהָא דְּיַעֲקֹב׃ וַאֲמַר יְיָ עוֹד אֵיתֵי כְעַן יְדָךְ בְּעִיטְפָּךְ וַאֵעֵיל יְדֵיהּ בְּעִיטְפֵּיהּ וְאַפְּקַהּ וְהָא יְדֵיהּ חִוָּרָא כְּתַלְגָּא׃ וַאֲמַר תּוּב יְדָךְ לְעִיטְפָּךְ וְאַתֵּיב יְדֵיהּ לְעִיטְפֵּיהּ וְאַפְּקַהּ מֵעִיטְפֵּיהּ וְהָא תַּבַת לְהֵידָהּ׃ וְיְהֵי אִם לָא יְהֵימְנוּן לָךְ וְלָא יְקַבְּלוּן לְקַל אָתָא קַדְמָאָה וְיְהֵימְנוּן לְקַל אָתָא בַּתְרָאָה׃ וְיְהֵי אִם לָא אִלֵּין אָתָיָא הָאִלֵּין וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרָךְ וְתִסַּב מִמַּיָּא דִּי בְנַהֲרָא

Trãſla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

et effũdes ſup aridã. et erit aqua quã acci
καὶ ἐκχεεῖς ἐπὶ τὸ ξηρόν· καὶ ἔσαι τὸ ὕδωρ ὃ ἂν λάμ
pies a fluminc ſanguis ſup aridã. dixit ãt
βῃς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ αἷμα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ. εἶπε δὲ
moyſes ad dñm: oro dñe: nõ eloquẽs ſũ ante
μωυσῆς πρὸς κν̄, δέομαι κέ, οὐχ ἱκανὸς εἰμι πρὸ τῆς
heri neq; ante tertiã diem: neq; ex q̃ cepiſti lo=
ἐχθὲς οὐδὲ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξω λα
qui ſeruꝰ tuꝰ. gracili voce et tarda lin=
λεῖν τῷ θεράποντί σου. ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσ
gua ego ſũ. dixit ãt dñs moyſi: dꝰ dedit os
σος ἐγώ εἰμι. εἶπε δὲ κς̄ τῷ μωυσῆ, τίς ἔδωκε στό
hoi: et dꝰ fecit mutum et ſurdũ: vidẽ
μα ἀνῷ, καὶ τίς ἐποίησε δύσκωφον καὶ κωφόν, βλέ
tem et cecũ? nõ ego dñs deus? et nũc vade
ποντα καὶ τυφλόν; οὐκ ἐγώ κς̄ ὁ θεός; καὶ νῦν πορεύ
et ego aperiã os tuũ: ꝛ inſtruã te q̃
ου, καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ συμβιβάσω σε ἃ
debes loqui. et dixit moyſes: obſecro dñe:
μέλλεις λαλῆσαι. καὶ εἶπε μωυσῆς, δέομαι κύριε,
elige potẽtẽ aliũ: quẽ mittes. et ira
πρόχειρισαι δυνάμενον ἄλλον, ὃν ἀποστελεῖς· καὶ θυ
tus ira dñs cõtra moyſen: dixit: nõ ecce a=
μωθεὶς ὀργῇ κύριος ἐπὶ μωυσῆν, εἶπεν, οὐκ ἰδοὺ ἀα
ron frater tuꝰ leuita: ſcio: q̃ loq̃ns
ρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ λευίτης, ἐπίσαμαι, ὅτι λαλῶν
loq̃tur ipe tibi. et ecce ipe egredietꝫ in
λαλήσει αὐτὸς σοι· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεταί εἰς
occurſum tibi. et videſte letabitur in ſei=
συνάντησίν σοι· καὶ ἰδὼν σε χαρήσεται ἐν ἑαυ
pſo. et dices ad eũ: ꝛ dabis ꝟba mea
τῷ. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, καὶ δώσεις τὰ ῥήματά μου
in os eiꝰ. et ego aperiã os tuũ ꝛ
C εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ
os eiꝰ: et inſtruã vos: q̃ facie
τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ συμβιβάσω ὑμᾶς, ἃ ποιήσε
tis. et ipſe loquet q̃ ad pplm: et ip=
τε. καὶ αὐτὸς σοι λαλήσει πρὸς λαόν, καὶ αὐ
ſe erit tuũ os. tu ꝟo illi eris q̃ ad
τὸς ἔσαι σου στόμα· σὺ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς
deũ: et ꝛgam hanc verſam in
τὸν θεόν· καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην λήμψῃ εἰς
colubrũ: accipies i manu tua: in q̃ facies ſi
ὄφιν, λήμψῃ ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις ἐν αὐ
gna. habiit ãt moyſes: et reuer
τῇ τὰ σημεῖα. ἐπορεύθη δὲ μωυσῆς, καὶ ἀπέστρε
ſus ẽ ad iethro ſocerũ ſuũ: et dixit: ꝛ
ψε πρὸς ἰοθὸρ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ· καὶ λέγει, πο
bo: et reuertar ad fratres
ρεύσομαι, καὶ ἀποστρέψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς
meos dſũt in egypto: et videbo: ſi adhuc viuũt.
μου τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ὄψομαι, εἰ ἔτι ζῶσιν.

Trãſla. B. Hiero.

'& effunde eã ſup 'aridã:
'b&k quicquid ꝏꝏꝏꝏꝏ
'hauſeris'm d'fluuio: 'ver
tetur'p in ſanguinem. ꝏꝏ
'Ait'moyſes. 'Obſecro
'domine ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'nõ ſum'eloquẽs 'ab he
ri ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
'&'nudiuſtertius: 'b&'ex
quo'locutus es'ad ꝏꝏꝏ
'm ſeruũ tuũ: 'impeditio=
ris'q & tardioris'r lingue
'ſum. 'Dixit'dñs 'ad eũ.
'Quis'fecit ꝏꝏꝏꝏꝏ
'os'hois. 'Aut'quis 'fa=
bricatus eſt'mutum'q &
'furdum'videntẽ'& 'm cc=
cum. 'Nonne'ego! ꝏꝏ
'Perge'q igitur: 's & ego 'e
ro 'm ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'ore tuo: 'doceboq 'qd
'loquaris. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'b At ille. 'Obſecro 'dñe
'inquit: 's mitte quem ꝏ
'm miſſurus es. 'Iratus 'do=
minus'm in moyſen ꝏꝏ
'ait. 'Aaron'q frater tuus
'leuites ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'ſcio'q'eloquens'ſit. ꝏ
ꝏꝏꝏ; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'Ecce'b ipſe'c egredietur'd i
occurſũ tuũ: 's videſq; te
'letabitur'q corde. 'b Loq're
'ad eum: 'q & pone ꝏꝏꝏ
'm verba mea'n in ore eius:
'o & ego'p ero ꝏꝏꝏꝏꝏ
'q in'r ore tuo'n & in 'r ore illi
us: 'n & oſtendã'r vobis ꝏ
'quid'n agere debeatis. 'b &
'ipſe'b loquetur 'o pro te
'ad 'populũ'q & erit 'os'r tu
um: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'm tuã't' eris'o ei'p in his que
ad'n deũ ptinẽt. 'r Virgam
'q quoq;'q hãc'r ſume'n in ma
nu tua. 'in qua ꝏꝏꝏ
'facturus es'b ſigna. 'c Abi=
it'o moyſes ꝏꝏꝏꝏꝏ
'& reuerſus ẽ'r ad'n iethro
'b focerum ſuum. 'Dixit q;
'ei. 'Vadã'n & reuertar'o ad
'p fratres meos ꝏꝏꝏ
'r in egyptum: 'o vt videam
'ſi adhuc'v viuant. ꝏꝏꝏ

Ter. Heb. Ero. La. liſ. Pritiua. hee.

וְשָׁפַכְתָּ֣ הַיַּבָּשָׁה֮ וְהָיוּ֒ הַמַּ֣יִם אֲשֶׁר
תִּקַּ֣ח מִן־ הַיְאֹר֒ וְהָי֣וּ לְדָ֔ם בַּיַּבָּשֶׁת׃
וַיֹּאמֶר֩ מֹשֶׁ֨ה אֶל־ יְהוָ֜ה בִּ֣י אֲדֹנָ֗י
לֹא־ אִ֥ישׁ דְּבָרִ֛ים אָנֹ֖כִי גַּם־ מִתְּמ֑וֹל
גַּם־ מִשִּׁלְשֹׁם֙ גַּ֣ם מֵאָ֔ז דַּבֶּרְךָ֖ אֶל
עַבְדֶּ֑ךָ כִּי־ כְבַד־ פֶּ֥ה וּכְבַד־ לָשׁ֖וֹן
אָנֹֽכִי׃ וַיֹּאמֶר֩ יְהוָ֨ה אֵלָ֜יו מִי־ שָׂ֣ם
פֶּה֮ לָֽאָדָם֒ אוֹ־ מִי־ יָשׂ֣וּם אִלֵּ֔ם אוֹ
חֵרֵ֥שׁ אוֹ־ פִקֵּ֖חַ אוֹ־ עִוֵּ֑ר הֲלֹ֖א אָנֹֽכִי
יְהוָה׃ וְעַתָּ֖ה לֵ֑ךְ וְאָנֹכִ֣י אֶהְיֶ֔ה עִם־
פִּ֖יךָ וְהוֹרִיתִ֥יךָ אֲשֶׁ֖ר תְּדַבֵּֽר׃
וַיֹּאמֶר֙ בִּ֣י אֲדֹנָ֔י שְׁלַח־ נָ֖א בְּיַד־
תִּשְׁלָֽח׃ וַיִּחַר־ אַף־ יְהוָ֥ה בְּמֹשֶׁ֖ה
וַיֹּאמֶר֙ הֲלֹא֙ אַהֲרֹ֣ן אָחִ֔יךָ הַלֵּוִ֖י
יָדַ֣עְתִּי כִּֽי־ דַבֵּ֥ר יְדַבֵּ֖ר הֽוּא־ וְגַם
הִנֵּה־ הוּא֙ יֹצֵ֣א לִקְרָאתֶ֔ךָ וְרָאֲךָ֖
וְשָׂמַ֥ח בְּלִבּֽוֹ׃ וְדִבַּרְתָּ֣ אֵלָ֔יו וְשַׂמְתָּ֖
אֶת־ הַדְּבָרִ֑ים בְּפִ֖יו וְאָנֹכִ֣י אֶהְיֶ֔ה
עִם־ פִּ֖יךָ וְעִם־ פִּ֑יהוּ וְהוֹרֵיתִ֥י אֶתְכֶֽם
אֵת֙ אֲשֶׁ֣ר תַּעֲשׂ֔וּן וְדִבֶּ֥ר הוּא־ לְךָ֖ אֶל־
הָעָ֑ם וְהָיָ֤ה הוּא֙ יִהְיֶה־ לְךָ֣ לְפֶ֔ה
וְאַתָּ֖ה תִּֽהְיֶה־ לּ֥וֹ לֵֽאלֹהִֽים׃ וְאֶת־
הַמַּטֶּ֥ה הַזֶּ֖ה תִּקַּ֣ח בְּיָדֶ֑ךָ אֲשֶׁ֥ר
תַּעֲשֶׂה־ בּ֖וֹ אֶת־ הָאֹתֹֽת׃ וַיֵּלֶךְ֩ מֹשֶׁ֨ה
וַיָּשָׁב֜ אֶל־ יֶ֣תֶר חֹתְנ֗וֹ וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙
אֵלְכָ֣ה נָּ֔א וְאָשׁוּבָ֖ה אֶל־ אַחַ֣י אֲשֶׁר־
בְּמִצְרַ֑יִם וְאֶרְאֶ֣ה הֲעוֹדָ֔ם חַיִּ֖ים

Pritiua. chal.

אֶשְׁדֵּךְ הָרוּחַ
בַּעַל מְלַל תְּמַל
שָׁוְה

אָמַר יְהוָה מְלַל
שְׁלַח נְבָלָה
חֲזָא חֲדָה
שָׁוְה אָמַר יְהוָה
עָנַד תְּרָעִם יְהוָה
רָבַב נְסַב תּוּב
חֲזָא קוּם

Tranſla. Chal.

et effundes in aridã. et aque quas tuleris de flumi=
ne vertẽtur in ſanguinẽ in arida. Dixitq; moyſes co=
ram dño. Obſecro dñe nõ ſum vir eloquẽs etiã ab he
ri ꝛ nudius tertius: ꝛ ex tẽpore quo locutus fuiſti cuꝫ
ſeruo tuo: qñ grauis loquele ꝛ lingue profunde ego
ſum. Dixitq; dñs ad eũ. Quis poſuit os homini: aut
quis poſuit mutum aut ſurdũ aut vidẽtẽ aut cecum:
nõne ego dñs? Et nunc vade ꝛ verbũ meũ erit in ore
tuo: ꝛ docebo te quid loquaris. Et ait. Obſecro dñe
mitte nunc per manũ illius qui dignus eſt vt mittat.
Iratuſq; eſt furor dñi in moyſen: ꝛ ait. ecce aaron fr
tuus leuitã. Notũ eſt coram me q ipſe loquẽs loq̃tur.
et ecce ipe dꝫ egrediet in occurſuꝫ tuũ: ꝛ videbit te: ꝛ
letabit in corde ſuo. Et loq̃ris cũ eo: ꝛ pones ſmones
in ore ſuo: ꝛ ꝟbũ meũ erit cũ ore tuo ꝛ cũ ore ei9: ꝛ do
cebo vos dd acturi eſtis. Loq̃turq; ipſe p te cũ pplo:
et ipſe erit interpres tuus: ꝛ tu eris ei in principẽ. vir=
gam quoq; hanc ſume in manu tua: in qua facturus
es ſigna. Abiitq; moyſes ꝛ reuerſus eſt ad iethro ſo=
cerũ ſuũ: ꝛ dixit ei. Vadã nunc ꝛ reuertar ad fratres
meos qui ſunt in egypto: ꝛ videbo ſi adhuc ipſi viuãt.

Interp. chal.

וְתֵישׁוֹד לְיַבֵּשְׁתָּא וִיהוֹן מַיָּא דְּתִיסַּב מִן נַהֲרָא וִיהוֹן לְדַמָּא בְּיַבֵּשְׁתָּא וַאֲמַר מֹשֶׁה
קֳדָם יְיָ בְּבָעוּ יְיָ לָא גְּבַר דְּמִילּוֹל אֲנָא אַף מֵאִיתְמָלֵי אַף מִדְּקַדְמוֹהִי אַף מִיּוֹמֵיהוֹן
דְּמָלֵילְתָּא עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי תְּקִיר מְמַלֵּל וְעָמִיק לִישָׁן אֲנָא: וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ מַן שַׁוִּי פּוּמָא
לְאֵינָשָׁא אוֹ מַן שַׁוִּי אִלֵּימָא אוֹ חַרְשָׁא אוֹ פְּקִיחָא אוֹ עַוְּרָא הֲלָא אֲנָא יְיָ: וּכְעַן אֵיזֵל
וּמֵימְרֵי יְהֵא עִם פּוּמָךְ וְאַלְפִינָךְ דְּתִתְמַלֵּיל: וַאֲמַר בְּבָעוּ קֳדָם יְיָ שְׁלַח כְּעַן בְּיַד דְּכָשַׁר
לְמִשְׁלַח: וּתְקִיף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּמֹשֶׁה וַאֲמַר הֲלָא אַהֲרֹן אֲחוּךְ לֵיוָאָה גְּלֵי קֳדָמַי אֲרֵי
מְמַלָּלָא יְמַלֵּיל הוּא וְאַף הָא הוּא נָפֵיק לְקֳדָמוֹתָךְ וְיִתְחֲדֵי בְּלִבֵּיהּ: וְתִמַּלֵּיל עִמֵּיהּ
וְתִשַׁוֵּי יָת פִּתְגָמַיָּא בְּפוּמֵיהּ וּמֵימְרֵי יְהֵא עִם פּוּמָךְ וְעִם פּוּמֵיהּ וְאַלְפִינָךְ יָת דְּתַעְבְּדוּן
וְיִתְמַלֵּיל הוּא לָךְ עִם עַמָּא וְיִהֵי הוּא יְהֵי לָךְ לְמִתֵּירְגְּמָן וְאַתְּ תְּהֵי לֵיהּ לְדָבְנָן
וְיָת חוּטְרָא הָדֵין תְּסַב בִּידָךְ דְּתַעְבֵּיד בֵּיהּ יָת אָתַיָּא: וַאֲזַל מֹשֶׁה וְתָב לְוָת יִתְרוֹ חְמוֹהִי
וַאֲמַר לֵיהּ אֵיזֵל כְּעַן וְאֵיתוּב לְוָת אָחַי דִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶחְזֵי הַעַד כְּעַן אִינוּן קַיָּמִין

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina.
ᵇ שָׁלֵם	ᵛ וַיֹּאמֶר ʸ יִתְרוֹ ˣ לְמֹשֶׁה ʷ לֵךְ ᵇ לְשָׁלוֹם׃		'Cui ˣait ʸiethro ʷVade ᵇin pace.	et dixit iethro moysi: vade sanus.
	ᶜ וַיֹּאמֶר ᵖ יְהוָה ᵒ אֶל ᵐ מֹשֶׁה ᵍ בְּמִדְיָן ᵈ לֵךְ		'dixit ergo ᵒdñs ᶜad ᵐmoysen ᵍin madian. ᵈVade &	et dixit dñs ad moysen in madiã: vade: ꝓficiscere in egyptũ.
ᵐ מוּת	ᶠ שׁוּב ᵉ מִצְרָיִם ᵈ כִּי ᵐ מֵתוּ ᵉ כָּל ᵗ הָאֲנָשִׁים		ᶠreuertere in ᵉegyptum. ᵐMortui ſunt ᵉi ᵉomneſ	mortui sunt enim oēs ꝙrebãt aiam tuã.
ᵖ בִּקְשׁ	ᵖ הַמְבַקְשִׁים ᵒ אֶת ᵑ נַפְשֶׁךָ׃ ᵛ וַיִּקַּח ᵗ מֹשֶׁה		ᵖqui ꝙrebãt aiam tuã.	accipiẽs autẽ moyses
ᵉ אִשָּׁה ᵈ רָכַב	ᵘ אֶת ᵗ אִשְׁתּוֹ ᵛ וְאֶת ᵇ בָּנָיו ᵉ וַיַּרְכִּבֵם ᵈ עַל		ᵘTulit ergo ᵗmoyſes	vxorẽ et filios: impo=
ᵍ שׁוּב	ᵍ הַחֲמֹר ᵛ וַיָּשָׁב ᵗ אַרְצָה ᵐ מִצְרָיִם ᵛ וַיִּקַּח		ᵍvxorẽ ſuã ᵛ& ᵇfilios ſuos	suit eos sup subiugalia: ꝛ reuersus ẽ in egy=
ʰ מַטֵּה	ʰ מֹשֶׁה ᵗ אֶת ᵗ מַטֵּה ᵗ הָאֱלֹהִים ᵐ בְּיָדוֹ		ᵍ& imposuit eos ᵇsuper	ptũ. accepit ãt moyses ṽgam quã a deo
ⁱ נְחֹשֶׁת	ⁱ נְחֹשֶׁת ᵖ וַיֹּאמֶר ᵖ יְהוָה ᵉ אֶל ᵍ מֹשֶׁה ᵉ בְּלֶכְתְּךָ		ᶜaſinũ: ᵒreuerſuſq; eſt in	in manu ſua: dixit ãt dñs ad moysen: abeũte
ᵏ יָלַן	ᵏ לָשׁוּב ᵐ מִצְרַיְמָה ʳ רְאֵה ᵏ כָּל ᵒ הַמֹּפְתִים		ᶜegyptum ᵍportans	te et reuertẽte in egyptũ: vide oia
ᵐ יָפַת	ᵐ אֲשֶׁר ᵍ שַׂמְתִּי ᵇ בְּיָדֶךָ ᵉ וְעָשִׂיתָם ᵒ לִפְנֵי		ᵛvirgam ᵗ dei ᵐ in manu	portẽta: q̃ dedi in manu tua: facies ea co
ᵍ חָזַק	ᵍ שׁוּם ᵉ עָשָׂה ᵖ פָּנָה ᵍ פַּרְעֹה ᵗ וְאָנִי ᵃ אַחֲזֵק ᵖ אֶת ᵗ לִבּוֹ ᵗ וְלֹא		ᵘDixitq; ᵖeĩ ᵒdominus ᵍre=	ram pharaõe. ego ṽo indurabo illius cor: et
ᵗ שָׁלַח	ᵗ יְשַׁלַּח ᵐ אֶת ᵑ הָעָם ׃ ᵒ וְאָמַרְתָּ ᵖ אֶל		uertenti ᵗin egyptũ. ᵘVide vt ᵛoia	nõ dimittet ꝓpũ. tũ ãt dices pharaõi: hec
ᵖ פַּרְעֹה ᵛ כֹּה ᵃ אָמַר ʸ יְהוָה ᵐ בְּנִי ᵛ בְּכֹרִי		ᵛostenta ᵍque ᵖposui ᵇin manu tua	dicit dñs: filiꝰ ꝓgenitus meꝰ israel. dixi ãt
ʸ יִשְׂרָאֵל׃ ᵗ וָאֹמַר ᵉ אֵלֶיךָ ᵇ שַׁלַּח ᵗ אֶת		ᶜfacias ᵒcoram ᵉpharaõe. ᶠEgo ᵍindura=	tibi: dimitte ꝓpũ meũ: vt mihi ſeruiat. ſi
ᵒ בְּנִי ᵛ וְיַעַבְדֵנִי ᵗ וְתִמְאֵן ᵐ לְשַׁלְּחוֹ ᵖ הִנֵּה		ᵇbo ᶜcor eius: ʰ& non	qdẽ igit nõ voluerit ꝙ dimittere ipos: vide igit ego
ᵛ עֹבֵד ᵖ מַאן ᵗ אָנֹכִי ᵗ הֹרֵג ᵃ אֶת ᵐ בִּנְךָ ᵇ בְּכֹרֶךָ ׃ ᵒ וַיְהִי		ʰdímittet ᵐpopulũ. ᵒ Dí=	interficiã filiũ tuũ primogẽitũ. facti ẽ ãt in via
ᵖ בַּדֶּרֶךְ ᵍ בַּמָּלוֹן ᵗ וַיִּפְגְּשֵׁהוּ ᵐ יְהוָה		ᵉceſq; ᵍad eum. ᵖᵖ	in diuerſorio: occurrit illi angelus dñi. et
ᵍ לוֹן ᵖ פָּגַשׁ		ᵉHec ᵐdicit ᵗ dñs. ᵐ Filius	obuiauit ei ᵍ in montem
ᵗ וַיְבַקֵּשׁ ᵐ הֲמִיתוֹ ׃ ᵃ וַתִּקַּח ᵗ צִפֹּרָה ᵗ צֹר		meus ᵗprimogenitus ᵖᵖ	ᵇdei: ᵗ& osculatus eſt ᵏeũ.
ᵗ בָּקַשׁ ᵐ מוּת ᵗ לָקַח		ᵗiſrael. ᵗ Dixi ᵖ tibi. ᵇDí=	ᵗNarrauitq; ᵐmoyſes ᵖᵖ
ᵃ וַתִּכְרֹת ᵇ אֶת ᵗ עָרְלַת ᵖ בְּנָהּ ᵍ וַתַּגַּע		mitte ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ	ᵐaaron ᵖoia ᵍverba ᵗdomi
ᵗ צוּר ᵖ כָּרַת ᵗ נָגַע		ᵖfiliũ meũ: ᵗ vt ſeruiat mi	ni: pro ᵖquibus ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ
ᵍ לְרַגְלָיו ᵍ וַתֹּאמֶר ᵖ כִּי ᵏ חֹתַן ᵏ דָּמִים		hi: ᵗ& noluiſti ᵍdimittere	ᵗmiſerat eum: ᵘ& ᵛ ſigna
ᵏ אָמָר		eũ. ᵇEcce ᵗego ᵛ interficiã	ᵖque ᵍmandauerat. ᵖᵖᵖ
ᵗ אַתָּה ᵐ לִי ׃ ᵘ וַיִּרֶף ᵖ מִמֶּנּוּ ᵃ אָז ᵍ אָמְרָה		ᵐfiliũ tuũ ᵘ primogẽitũ.	
ᵘ חֲתַן ᵈ דָּמִים ᵗ לַמּוֹלֹת ׃ ᵛ וַיֹּאמֶר ᵖ יְהוָה		ᵖCũq; eẽt ᵇ in itinere ᵍin	
ᵗ נָעַל ᵉ אֶל ᵗ אַהֲרֹן ᵍ לֵךְ ᵇ לִקְרַאת ᵉ מֹשֶׁה		diuerſorio: ᵗoccurrit ei	
ᵉ וַיֵּלֶךְ		ᵉdñs: ᵗ& volebat ᵘoccide	
ᵒ הַמִּדְבָּרָה ᵉ וַיֵּלֶךְ ᵗ וַיִּפְגְּשֵׁהוּ ᵇ בְּהַר		re eũ. ᵃTulit ilico ᵛſepho=	
ᵒ דְּבַר		ra acutiſſimã ᵗ petrã: ᵃ &	
ᵇ הָאֱלֹהִים ᵗ וַיִּשַּׁק ᵏ לוֹ ׃ ᵗ וַיַּגֶּד ᵐ מֹשֶׁה		circũcidit ᶜpreputiũ ᵇfilii	
ᵐ לְאַהֲרֹן ᵗ אֵת ᵖ כָּל ᵍ דִּבְרֵי ᵗ יְהוָה ᵘ אֲשֶׁר		ſui. ᶜTetigitq; ᵗpedes ei?	
ᵗ שְׁלָחוֹ ᵘ וְאֵת ᵗ כָּל ᵉ הָאֹתֹת ᵗ אֲשֶׁר ᵗ צִוָּהוּ ׃		ᵃ& ait: ᵗSponſus ᵏ ſãguinũ	
		ᵗtu ᵐmihi es. ᵘEt dimiſit	
		ᵉeũ ᵇpoſtq; ᵍdixerat: ꝏ	
		ᵗſpõſus ᵍſãguinũ tu mihi	
		es ᵗob circũciſionẽ. ᵘ Dí=	
		xitq; ᵗdñs ᵗad aarõ. ᵍ Va=	
		deᵇ in occurſũ ᶜmoyſi ꝏ	
		ᵇin deſertũ. Qui ᶜ prexit	
		ᵗobuiam ei ᵍ in montem	
		ᵇdei: ᵗ& oſculatus eſt ᵏeũ.	
		ᵗNarrauitq; ᵐmoyſes ꝏ	
		ᵘaaron ᵖoia ᵍverba ᵗdomi	
		ni: pro ᵘquibus ꝏꝏꝏ	
		ᵗmiſerat eum: ᵘ& ᵛ ſigna	
		ᵖque ᵍmandauerat. ꝏꝏ	

Matth. 2. b.

D

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
ᵗ מוּת ᵏ בָּעָה ᵖ קְטַל	Dixitq; iethro ad moyſen. Vade in pace. Dixitq; dñs ad moyſen in madian. Vade reuertere in egyptũ: q̃ mortui ſunt oẽs viri qui querebãt interficere te. Et tu lit moyſes vxorẽ ſuã ꝛ filios ſuos: ꝛ impoſuit eos ſup aſinum: ꝛ reuerſus eſt in terrã egypti. Et tulit moyſes virgã: qua miracula fierent a facie dei in manu ſua. Dixitq; dñs ad moyſen. Cũ ieris vt reuertaris in egyptum: vide oia portenta que poſui in manu tua: et fa= cies ea coram pharaone: et ego indurabo cor eius: ꝛ nõ dimittet ꝓpũ. Et dices ad pharaonẽ: hec dicit dñs. Filius meus ꝓmogenitus meꝰ iſrael. Dixiq; tibi. Dimitte filiũ meũ: vt ſeruiat coram me in deſerto. Et ſi noles dimittere eum: ecce ego interficiã filiũ tuũ ꝓ= mogenitũ tuũ. Et factũ eſt cũ eſſet in via in diuerſorio occurrit et angelus dñi: ꝛ querebat interficere eum. Tulitq; ſephora petrã: ꝛ circũcidit ꝓputiũ filij ſui: et obtulit coram eo. et ait. Propter ſanguinẽ circũcitio nis huius detur mihi ſponſus meus. ꝛ cuz dimiſiſſet eum: tunc dixit. niſi ꝓpter ſanguinem circũciſionis huiꝰ: ꝺdẽnat erat ad mortẽ ſponſus meꝰ. Dixitq; dñs ad aarõ. Vade in occurſuz moyſi in deſertũ. Et abiit: ꝛ occurrit ei i monte vbi reuelata fuerat gloria dei: ꝛ oſculat eſt euz. Narrauitq; moyſes aaron oia verba dñi pro ꝺbus miſit euz: ꝛ oia ſigna q̃ mandauerat ei.	וַאֲמַר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה אֵיזֵל לְשׁלָם ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה בְּמִדְיָן אֵיזֵל תּוּב לְמִצְרַיִם אֲרֵי
ᵐ אִנְתְּ ᵐ רָכַב ᵖ עֲבַד	מֵיתוּ כָּל גּוּבְרַיָּא ᵏ דְּבָעוֹ לְמִקְטְלָךְ וּדְבַר מֹשֶׁה ית ᵐ אִתְּתֵיהּ וְית בְּנוֹהִי ᵐ וְאַרְכִּבִינוּן עַל
ᵍ נְסַב ᵍ בַּהֲדָ תּוּב	חֲמָרָא וְתַב לְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּנְסִיב מֹשֶׁה ית חוּטְרָא ᵖ דְּיָתְעֲבִיד בֵּיהּ ᵍ נִיסִין מִן קֳדָם יְיָ
ᵗ חֲזָא ᵐ רַבַּת ᵗ שַׁוֵּה	בְּיָדֵיהּ ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה ᵇ בְּמֵיתָכָךְ ᵗ לְמֵיתַב לְמִצְרַיִם ᵗ חֲזֵי כָּל ᵐ מוֹפְתַיָּא ᵏ דְּשַׁוִּיתִי בִּידָךְ
ᵗ תַּקֵּף ᵖ שָׁלַח ᵇ אֲמַר	וְתַעְבְּדִינוּן קֳדָם פַּרְעֹה וַאֲנָא ᵃ אַתְקֵיף ית לִבֵּיהּ וְלָא ᵖ יְשַׁלַּח ית עַמָּא ׃ ᵇ וְתֵימַר לְפַרְעֹה
ᶜ פָּלַח	כְּדֵין אֲמַר יְיָ בּוּכְרִי יִשְׂרָאֵל ׃ וַאֲמָרִית לָךְ שַׁלַּח ית בְּרִי ᵗ וְיִפְלְחִנּוֹן קֳדָמָי וְאִם סָרִיב
ᵇ בֵּית	אַתְּ לְ ᵖ שַׁלָּחוּתֵיהּ הָא אֲנָא קָטֵיל ית בְּרָךְ בּוּכְרָךְ ׃ וַהֲוָה ᵇ בְּאָרְחָא ᵇ בֵּית ᵐ מָטָא וְעָרַע בֵּיהּ
ᶜ לְאַדָּ ᵇ בְּעָה ᵇ טַח	ᵍ מַלְאֲכָא דַּיְיָ וּבָעָא ᵍ לְמִקְטְלֵיהּ ׃ וּנְסֵיבַת צִפּוֹרָה טִינָרָא וּגְזָרַת ית עָרְלַת בְּרָהָ וְקָרִיבַת
ᵇ חוּב	לְקֳדָמֵיהּ וַאֲמָרַת ᵇ דְּמָהוּלְתָּא דְּמָא דְּמָהוּלְתָּא ᵇ הַדֵּין ᵇ אִיתְחַיַּב חַתָּנָא לִי ׃ וְנָח מִינֵיהּ בְּדֵין אֲמָרַת
ᵗ דִּבֵּר ᵐ נָבָה ᵐ חָוָה	אֲלוּלֵי דָּמָא דְּמָהוּלְתָּא הַדֵּין ᵏ אִיתְחַיַּב חַתָּנָא קְטוֹל ׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אֵיזֵל לְקַדָּמוּת
ᵒ אוֹת	מֹשֶׁה לְמַדְבְּרָא וַאֲזַל וְעַרְעֵיהּ ᵐ דְּיָתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַּיְיָ וְתַשִּׁיק לֵיהּ ׃ ᵐ וְחַוִּי
	מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן ית כָּל פִּתְגָמַיָּא ᵈ דְּיָי דְּשַׁלְּחֵיהּ וְית כָּל ᵒ אָתַיָּא דְּפַקְּדֵיהּ ׃ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et abiit ãt moyses τ aaron: τ cõgregauerũt
ἀυτῶ. ἐπορεύθη δὲ μωυσῆς καὶ ἀαρών, καὶ συνήγαγον
seniores filiorũ israel. et locutus ẽ aarõ
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ἀαρὼν
omnia . verba: q̃ locut⁹ ẽ deus ad moyseñ. et
πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐλάλησεν ὁ θ̃ς πρὸς μωυσῆν. καὶ
fecit signa coꝝ populo. et credidit
ἐποίησε τὰ σημεῖα ἐναντίον τ̃ λαοῦ. καὶ ἐπίσευσεν
populus τ letat⁹ ẽ: q̃ visitauit dñs filios
ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη, ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ κύριος τοὺς υἱοὺς
israel: τ q̃ vidit coꝝ tribulatiõẽ. inclinatúsãt po
ἰσραήλ, καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλῖψιν. κύψας δὲ ὁ λα
pulus adorauerũt.
ὸς προσεκύνησαν. Ca. 5.

ET post hec ingressus ẽ moyses et aaron
Θ καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν
ad phargonẽ: τ dixerũt ei: hec dicit dñs de⁹
πρὸς φαραώ, καὶ εἶπαν αὐτῶ, τάδε λέγει κ̃ς ὁ θεὸς
israel. dimitte populũ meũ: vt festũ agãt
ἰσραήλ. ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα ἑορτάσωσι
in deserto. τ dixit pharao: dic est: cuiꝰ audiã
ἐν τῇ ἐρήμω. καὶ εἶπε φαραώ, τίς ἐστιν, οὗ ἐισακούσο
vocẽ ei⁹: vt dimittã filios isra
μαι τῆς φωνῆς αὐτ̃, ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς ἰσρα
el? nõ noui dñm: et israel nõ dimittã.
ήλ; οὐκ οἶδα τὸν κ̃ν, καὶ τὸν ἰσραὴλ οὐκ ἐξαποστελῶ.
et dixit ei: de⁹ hebreorũ vocauit
καὶ λέγουσιν αὐτῶ, ὁ θεὸς τῶν ἑβραίων προσκέκληται
nos. ibimus igr viã trĩũ dierũ in
ἡμᾶς. πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν
desertũ: vt sacrificem⁹ deo nr̃o: ne forte occur
ἔρημον, ὅπως θύσωμεν τῶ θεῶ ἡμῶν, μήποτε συ
rat nobis mors vel cedes. et dixit eis rex
ραντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ φόνος. καὶ εἶπεν αὐτοῖς βα
egypti: cur moyses et aaron auertitis
σιλεὺς αἰγύπτου, ἵνατί μωυσῆ καὶ ἀαρὼν διαχωρίζετε
populũ ab operib⁹? recedite vnusq̃sq; vbi
τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων; ἀπέλθετε ἕκαστος ὑμῶν
ad opa sua. τ dixit pharao: ecce nunc
πρὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ. καὶ εἶπεν φαραώ, ἰδοὺ νῦν
multiplicat⁹ popul⁹ ẽre: nõ igr̃ cessare factam⁹
πολυπλήθει ὁ λαὸς τῆς γῆς, μὴ οὖν καταπαύσω
eos ab opib⁹. p̃cepit ãt pharao
αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων. συνέταξε δὲ φαραὼ
p̃fectis opeꝝ populi et scribis
τοῖς ἐργοδιώκταις τοῦ λαοῦ καὶ τοῖς γραμματεῦ
dicẽs: nõ ampli⁹ adijcietis dare stipulã
σι, λέγων, οὐκ ἐτιπροσθήσετε δι δ̃ναι ἄχυρον
populo in laterificiũ: sicut hert et
τῶ λαῶ εἰς τὴν πλινθουργίαν, καθάπερ ἐχθὲς καὶ
tertia die. ipsi vadant et colligãt
τρίτην ἡμέραν. αὐτοὶ πορευέσθωσαν καὶ συναγαγέ
sibi stipulas
τωσαν ἑαυτοῖς τὰ ἄχυρα, ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Trãsla. B. Hiero.

b Venerũtq̃ simul: c & cõ
gregauerunt g cunctos ꝯ
e seniores f filiorum k isra
el. l Locutus q̃ est m aaron
c omnia p verba q que r di
xerat e dominus ꝯ
r ad m moysen: r & fecit r si
gna s coram ꝯ
g populo: b & credidit c po
pulus. b Audieruntq̃ c q̃
r visitasset g dñs f filios k isra
el: l & q̃ m respexisset ꝯ
c afflictionẽ illorũ p & pni
q adorauerunt. Ca. 5.

POst hec b ĩgressi sũt
c moyses p & aarõ: c &
dixerunt g pharaõi. b Hec
l dicit k dominus l deus ꝯ
m israel. " Dimitte p popu
lũ meũ q vt sacrificet r mi
hi s in deserto. r At ille rñ
dit. x Quis est r dominus:
' vt ' audiam p vocem eius:
c & dimittam ꝯ
c israel: f Nescio l dñm: k &
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
m israel " non o dimittam.
p Dixeruntq̃. ꝯ
q Deus f hebreorum g vo
cauit k nos: vt " eamus ꝯ
r viam ' trium a dierum b in
solitudinem: ꝯ
c & sacrificemus p domio
c deo nr̃o: r ne forte s acci
dat nobis b pestis l aut k gla
dius. l Ait " ad eos ꝯ
" rex c egypti. p Quare
q moyses f & Aaron ꝯ
g solicitatis " populũ r ab o
peribus suis? r Ite ꝯ
r ad onera vestra. a Dixit
q̃ b pharao. p Multus est
r populus g terre. Videtis
q̃ turba succreuerit: q̃ to
magis p si dederitis l eis b re
quiẽ k ab opibus. l Precep
pit ergo " in die o illo q pfe
ctis operũ " & r exactori
bus r ppli " dicẽs: x Nequa
quã r vltra l dabitis g paleas
p ppło c ad cõficiẽdos p la
teres r sicut prius: sed ꝯ
g ipsi b vadant l & colligãt
l stipulas: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Ter. Heb. Ero. Ca. v. Vtrũq; heb.

אֶסֵף וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֶּאֶסְפוּ אֶת כָּל
דבר זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן
את כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אל מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ הָאֹתֹת לְעֵינֵי
עשה הָעָם: וַיַּאֲמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד
אמן יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה
את עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ:
Cap. v.
בוא וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אל אֶל פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
חגג יִשְׂרָאֵל שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיָחֹגּוּ לִי
במדבר בַּמִּדְבָּר: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה
קול אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת
ישראל יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְהוָה וְגַם
את יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ: וַיֹּאמְרוּ
מרא אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ נֵלְכָה
ימים נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר
זבח וְנִזְבְּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּן יִפְגָּעֵנוּ
דבר בַּדֶּבֶר אוֹ בַחָרֶב: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מלך מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָמָּה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
פרע תַּפְרִיעוּ אֶת הָעָם מִמַּעֲשָׂיו לְכוּ
רבה לְסִבְלֹתֵיכֶם: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה הֶן רַבִּים
שבת עַתָּה עַם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אֹתָם
צוה מִסִּבְלֹתָם: וַיְצַו פַּרְעֹה בַּיּוֹם הַהוּא
נתן אֶת הַנֹּגְשִׂים בָּעָם וְאֶת שֹׁטְרָיו
לאמר לֵאמֹר: לֹא תֹאסִפוּן לָתֵת תֶּבֶן לָעָם
תמל לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם
הם הֵמָּה יֵלְכוּ וְקֹשְׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן:

Interp. chal. Vtrũq; chal.

שוב Et abiit moyses τ aaron: τ cõgregauerunt omnes se
niores filioꝝ israel: τ locutus est aaron omnia verba
que locutus fuerat dominus ad moysen: τ fecit signa
coram populo. Et credidit populus: et audierunt q̃
recordatus fuisset dominus filiorum israel: τ q̃ nota
esset coram eo afflictio eorũ. Et incuruati sunt: τ ado
rauerunt. Cap. 5.
עול חגג ET post hec ingressi sunt moyses τ aaron τ dixe
rũt ad pharaonẽ. hec dicit dñs deus israel. Di
mitte populũ meũ vt sacrificent coꝝ mihi in deserto.
Et dixit pharao. Nomen dñi non est reuelatũ mihi:
vt obediam verbo eius τ vt dimittã israel. non est re
uelatũ mihi nomen dñi: israel quoq; non dimittam.
Direruntq̃ deus iudeorum inuocatus est super nos:
eamus nunc viam trium dierum in solitudinem: et sa
crificemus coram dño deo nostro: ne forte accidat no
bis mors aut occisio. Dixitq̃ eis rex egypti. Et quid
moyses τ aaron cessare facitis populũ ab operibus
suis? ite ad seruitutẽ vestram. Dixitq̃ pharao. Ecce
nunc multus est populus terre: et cessare facitis eos
ab operibus suis. Et precepit pharao in die illo pre
fectis populi τ exactoribus eius: dicẽs. Nolite dare
vltra palcas populo: vt conficiant lateres sicut hert
et nudius tertius. Ipsi vadant: τ colligãt sibi palcas.
נגד נֶגֶד נצל נָצַל
סבל סִבְלוֹת
נגש נוֹגְשָׂיו
שטר שֹׁטְרָיו
נתן נָתַן רכה רָכָה
תמל אֶתְמוֹל אמש אֶמֶשׁ
לבן לְבֵנִים
קשש קַשׁ

Transla. Chal.

וְאָזַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכַנְּשׁוּ יָת כָּל סָבֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וּמַלֵּיל אַהֲרֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא
דְּמַלֵּיל יְיָ לְמֹשֶׁה וַעֲבַד אָתַיָּא לְעֵינֵי עַמָּא: וְהֵימִין עַמָּא וְשָׁמְעוּ אֲרֵי דְכִיר יְיָ יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי גְלֵי קֳדָמוֹהִי יָת שַׁעְבּוּדְהוֹן וּכְרָעוּ וְסָגִידוּ: Ca. v.
וַאֲתָר עֲלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַאֲמָרוּ לְפַרְעֹה כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיֶחֱגוֹן
קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא: וַאֲמַר פַּרְעֹה שְׁמָא דַייָ לָא יְתְגְלֵי לִי דְאֶכְבֵּיל יָת עַמָּא לְמֵישְׁלַח
יָת יִשְׂרָאֵל לָא יְתְגְלֵי לִי שְׁמָא דַייָ וְאַף יָת יִשְׂרָאֵל לָא אֲשַׁלַּח: וַאֲמָרוּ אֱלָהָא
דְיהוּדָאי אִיתְקְרִי עֲלָנָא נֵזֵיל כְּעַן מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וּנְדַבַּח קֳדָם יְיָ
אֱלָהָנָא דִילְמָא יַרְעַיתָנָא בְּמוֹת אוֹ בְּקִטוֹל: וַאֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְמָה מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן תְּבַטְּלוֹן יָת עַמָּא מֵעִבִידְתְּהוֹן אִיזִילוּ לְפוּלְחָנְכוֹן: וַאֲמַר פַּרְעֹה הָא מְסַגְיָין
כְּעַן עַמָּא דְאַרְעָא וְתַבְטְלוֹן יַתְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹן: וּפְקִיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא יָת שָׁלְטַי
עַמָּא וְיָת סָרְכוֹהִי לְמֵימַר: לָא תּוֹסְפוּן לְמִתַּן תִּבְנָא לְעַמָּא לְמִרְמֵי לִבְנִין כְּמַאתְמָלֵי
וּתְרֵיכֵי דְמוֹהִי אִינוּן יֵיזְלוּן וְיִתְבְּנוּן לְהוֹן תִּבְנָא:

Pōtitiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.v.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina
תֶּבֶן	ואת מתכנת הלבנים אשר הם			m&n mensuram olaterum p quā prius ooooooooooo	et constructionē lateriticij: quod ipsi faciūt
עֲשׂוֹם תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם תַּשִּׁימוּ	עשים תמול שלשם תשימו			q faciebant n imponetis ooooooooooooooooo	καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθουργίας, ἧς αὐτοὶ ποιοῦσι
נִרְפֶּה נִרְעֲךָ	עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים			r sup eos: r nec t minuetis quicq̄. v Vacant: t eni: &	p singulos dies: imponetis ipsis. nō auferetis ab eis dq̄. vacant .n. ppt hoc cla
יֶלֶךְ זָבַח נֵלְכָה	הם על כן הם צעקים לאמר			u iduīco v vociferātur r dicentes. ooooooooooooooo	καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπιβαλεῖτε αὐτοῖς· οὐκ ἀφε
עֲשֵׂה	נלכה נזבחה ללהינו תכבד			s Eamus & t sacrificemus u deo nr̄o. "Opprimantur o operibus: r & explent ea: ooooooooooooo	λεῖτε ἀπ' αὐτῶν οὐδέν· χολάζουσι γάρ· διὰ τοῦτο κε
עֲשָׂה	העבדה על האנשים ויעשו בה			r vt nō u acquiescant r verbis r mendacibus.' Igitur egressi p prefecti opum o & exactores r ad ooooooooo	ναγάσι, λέγοντες, πορευθῶμεν, καὶ θύσωμεν τῷ
שָׁוְא	ואל ישעו בדברי שקר: ויצאו			r populum o dixerūt. b Sic t dicit s pharao. ooooooo	θεῷ ἡμῶν. βαρυνέσθωσαν τὰ ἔργα τῶν ἀνῶν τούτων,
	נגשי העם ושטריו ויאמרו אל			l Non m do u vobis o paleas. q Ite & ooooooooooooo	et curent hec: t nō curent
	העם לאמר כה אמר פרעה			r colligite u ficubi r inueniēre poteritis : ooooooooo	καὶ μεριμνάτωσαν ταῦτα, καὶ μὴ μεριμνάτωσαν
יֶלֶךְ	אינני נתן לכם תבן ואתם לכו			w nec a mīuetur r quicq̄ b de ope vestro. c Dispersus est r populus t in om	in λόγοις κενοῖς· κατέψευδον δὲ αὐτοὺς οἱ ἐργοδῶ
לְקֹשׁ מִצָּא	קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי			nē g terrā b egypti t ad colligēdas t paleas. m Prefecti quoq̄ operū u instabant o dicentes. r Complete q opus vestrum o quottidie:	operas: t scribe populi. et locuti sunt ad
פּוּן נָרַע	אין נגרע ממעדתכם דבר: ויפן			u vt prius facere soleba tis: u qn̄ r dabantur vobis r palee. ' Flagellatiq̄ sūt:	populū: dicentes: hec dicit pharao: nō dpli vo
עַם נָפוֹץ	העם נכל ארץ מצרים לקשש			q p ērāt opibus b filiorū t israel a b exactoribus	λαόν, λέγοντες, τάδε λέγει φαραώ, οὐκ ἔτι δίδωμι
אוֹן	קש לתבן היום ושלשום אתמול			b pharaonis t dicentibus. k Quare t non m implestis u mēsuram o laterū p sicut	vobis paleas. ipsi vos euntes colligite vobis
כָּלָה עָשָׂה	לאמר כלו מעשיכם דבר יום			prius: r nec u heri r nec u hodie. x Venerunt q prepositi p filiorū s israel: b & vociferati sunt r ad o	ὑμῖν ἄχυρα. αὐτοὶ ὑμεῖς πορεύομενοι συλλέγετε ἑαυ
הָיָה נָכָה	ביומו כאשר הרעות התבן: ויכו			pharaonē r dicētes. r cur b ita s agis ooooooooooooo	τοῖς ἄχυρα, ὅθεν ἂν εὑρητε. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖται ἀπὸ
שׁוֹם	שטרי בני ישראל אשר שמו			t contra seruos tuos! k Palee l non m dantur nobis : r & lateres similiter imperantur. u En ooooooooo	cōstructiōe vlla q̄dq̄. t dispsus é populꝰ i tota
עָשָׂה	עלהם נגשי פרעה לאמר כה			t famuli tui u flagellis cedimur: & r iniuste agitur cō tra r populū tuū. qui' ait.	τῆς συντάξεως ὑμῶν οὐδέν. καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐν ὅλη
מֵדֵעַ	תעשה לעבדיך: תבן אין נתן לעבדיך			x Vacatis ocio: & v idcirco r dicitis. b Eamus & t sacrificemus x domino. ooooo	τῇ γῇ Αἰγύπτου συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχυρα. οἱ δὲ ἐρ
כָּלָה תָּמֵל	ולבנים אמרים לנו עשו והנה				γοδιῶκται κατέψευδον αὐτούς, λέγοντες, συντελεῖ
נָכָה	עבדיך מכים וחטאת עמך: ויאמר				opa pertinēta p die: sicut et
רָפָה	נרפים אתם נרפים על כן אתם				τε τὰ ἔργα τὰ καθήκοντα καθ' ἡμέραν, καθάπερ καὶ
יֶלֶךְ זָבַח	אמרים נלכה נזבחה ליהוה :				qn̄ palea dabat vobis, t flagellati sūt
					ὅτε τὸ ἄχυρον ἐδίδοτο ὑμῖν. καὶ ἐμαστιγώθησαν οἱ
					scribe generis filiorū israel: cōstitu
					γραμματεῖς τοῦ γένους τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, οἱ κατασα
					ti sup ipsos a prefectis pharaōis: di
					θέντες ἐπ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐπισατῶν τοῦ φαραώ, λέ
					centes q̄re nō cōpleuistis cōstructiōes vras
					γοντες, διατί οὐ συνετελέσατε τὰς συντάξεις ὑμῶν
					lateritij: sicut et heri t tertia die:
					τῆς πλινθείας, καθάπερ καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν
					t qđ hodie. ingredientes ait scribe
					καὶ τὸ τῆς σήμερον. εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν
					filiorū israel: exclamauerūt ad pharaonē: dicētes: q̄re
					υἱῶν Ἰσραήλ, κατεβόησαν πρὸς φαραώ, λέγοντες, ἵνα
					sic facis tuis seruis: palea nō da
					τί οὕτω ποιεῖς τοῖς σοῖς οἰκέταις, ἄχυρον οὐ δίδο
					tur seruis tuis: t lateritiū dicit nobis:
					ται τοῖς οἰκέταις σου, καὶ τὴν πλινθείαν λέγουσιν ἡμῖν,
					facite. ecce famuli tui flagellati sūt. iniuria afficies
					ποιεῖτε. ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μεμαστίγωνται. ἀδικήσεις
					ergo populū tuū. et dixit eis: vacatis: ociosi
					οὖν τὸν λαόν σου. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, σχολάζετε, σχολασαί
					etis. ppt hoc dicitis: eamus: sacrificem o dño
					ετέ. διὰ τοῦτο λέγετε, πορευθῶμεν, θύσωμεν τῷ κυρίῳ

Pōtitiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
מַנְיָן מִנְיָן	et numerum laterum quez ipsi faciebant heri t nudius tertius imponetis super eos : nec minuetis ab	יָת סְנוּם לִבְנַיָּא דְּאִינוּן עָבְדִין מְאִתְמָלִי וּמִדְּקַדְמוֹהִי תְּמַנּוּן עֲלֵיהוֹן לָא תְּמַנְעוּן מִנְּיָנָא
אֲזַל דַּבַּח יְקַר	eo : quoniam ociosi sunt. propterea clamant dicentes. Eamus t sacrificemus coram deo nostro. aggra	מִנְּהוֹן אֲרֵי בַטְלָנִין אִינוּן עַל כֵּן אִינוּן צָוְחִין לְמֵימַר נֵיזֵיל נְדַבַּח קֳדָם אֱלָהָנָא ׃ תִּתְיַקַּר
עָסָק	uetur opus super viros: t occupentur in eo: t non occupentur in verbis ociosis . Et egressi sunt prefecti	פּוּלְחָנָא עַל גֻּבְרַיָּא וְיִתְעַסְקוּן בַּהּ וְלָא יִתְעַסְקוּן בְּפִתְגָמִין בְּטִילִין וּנְפַקוּ שְׁלִטוֹנֵי עַמָּא
	populi t exactores eius: t dixerunt populo. Hec dicit pharao: non ego dabo vobis paleas. Eos ite t col	וְסָרְכֵיהוֹן וַאֲמָרוּ לְעַמָּא לְמֵימַר כִּדְנָן אָמַר פַּרְעֹה לֵית אֲנָא יָהֵיב לְכוֹן תִּבְנָא ׃ אַתּוּן
שְׁכַח מְנָע	lite vobis paleas de loco in quo inueneritis : quoniā non minuetur quicq̄ de operibus vestris. Et dispersus est populus in omnem terram egypti ad colligen	אִזְלוּ סְרוּ לְכוֹן תִּבְנָא מֵאֲתָר דְּתַשְׁכְּחוּן אֲרֵי לָא יִמְנַע מִפּוּלְחָנְכוֹן מִדַּעַם ׃ וּבַדַּר
גָּלַל שְׁלַם	das stipulas t paleas. Prefecti autem instabant: dicentes. Implete opus vestrum per singulos dies : sicut facie batis quando dabantur vobis palee. Percussi	עַמָּא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם לְגַבָּבָא גֻּלְלִי לְתִבְנָא ׃ וְשִׁלְטוֹנַיָּא דַחֲקִין לְמֵימַר אַשְׁלְמוּ
הָוָה יְהַב לָקָה	sūt prepositi filiorum israel quos constituerant sup eos prefecti pharaonis dicētes . quare non	עִבְדְתְּכוֹן פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמֵיהּ כְּמָא דַהֲווֹתוּן עָבְדִין כַּד יְהִיב לְכוֹן תִּבְנָא ׃ וְלִכּוֹ סָרְכֵי
מָנָה אָמַר	complestis numerum vestrū: vt conficeretis lateres: sicut nudiustertius : nec heri nec hodie. Et venerunt	בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּמַנִּיאוּ עֲלֵיהוֹן שִׁלְטוֹנֵי פַּרְעֹה לְמֵימַר מָה דֵּין לָא אַשְׁלְמְתּוּן גְּזֵירַתְכוֹן
רְמָה תְּמַל אֶתְמוֹל	prefecti filiorum israel: t clamauerūt coram pharaone: dicentes. Quare sic facis seruis tuis : palee non	לְמֵימַר לְנָגְנוֹן כְּמֵאִתְמָלִי וּמִזְּקַדְמוֹהִי אַף יוֹמָא דֵּין ׃ וְאַתּוֹ סָרְכֵי בְנֵי
יְהַב	dantur seruis tuis: t dicunt nobis facite lateres . Et ecce serui tui percutiuntur: t peccat super eos popu	יִשְׂרָאֵל וְצָוְחוּ קֳדָם פַּרְעֹה לְמֵימַר לְמָה אָתְּ עָבִיד כְּדֵין לְעַבְדָּךְ ׃ תִּבְנָא לָא מְתְיְהִיב
לָקָה	lus tuus . Et ait . Ociosi estis ociosi : idcirco vos dicitis eamus t sacrificemus coram domino : ooooo	לְעַבְדָּךְ וְלִבְנָיָא אֲמָרִין לָנָא עִבְדוּ ׃ וְהָא עַבְדָּךְ מְתָאן עַל יְהוֹן עַמָּךְ ׃ וַאֲמַר בַּטְלָנִין
אָזַל דַּבַּח		אַתּוּן בַּטְלָנִין עַל כֵּן אַתּוּן אֲמְרִין נֵיזֵיל נְדַבַּח קֳדָם יְיָ ׃

Vulgata heb.	Ter. Heb. Exo. Ca. vi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
dabunt	וְנָתַן	Ite ergo & opamini.	πορευθέντες οὖν ἐργάσεσθε· ὁ γὰρ ἄχυρος ὑμῖν
non	לֹא	Palee non dabuntur	ἡμῶν νῦν οὐ
dabunt	יִתֵּן	vobis: & reddetis	δοθήσεται, καὶ
reddetis	וּתְכֶן	cõ fuetũ numerũ laterum.	τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἀποδώ
laterum	לְבֵנִים	Videbãtq; prepositi	σετε. ἐώρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν Ισραηλ ἐκου
videbãtq;	וַיִּרְאוּ	filiorum israel in malũ:	σιν ἐν κακοῖς, λέγοντες, οὐκ ἀποσυλεῖτε ἀπὸ τῆς
prepositi	שֹׁטְרֵי	eo q̃ diceretur eis: nõ	πλινθείας τὸ καθῆκον τῇ ἡμέρᾳ. συνήντησαν δὲ μωυσῆ
filiorum	בְנֵי	minuetur quicq̃ ops	καὶ ἀαρὼ ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς. ἐκπορευο
israel	יִשְׂרָאֵל	de lateribus singulos	μένων αὐτῶν ἀπὸ φαραὼ καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἐπίδοι
in malũ	בָּהֶם	dies. Occurreruntq; oo	εν ὑμᾶς ὁ θεὸς καὶ κρίναι, ὅτι ἐβδελύξατε τὴν ὀσμὴν ἡ
eo q̃	לֵאמֹר	moysi & aarõ q̃ stabãt	μῶν ἐναντίον φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων
diceretur	לֹא	ex aduerso egrediẽtes	αὐτοῦ, δοῦναι ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, τοῦ ἀπο
eis	תִגָּרְעוּ	a pharaone: & dixerũt	κτεῖναι ἡμᾶς. ἐπέστρεψε δὲ μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, καὶ
nõ	מִלִבְנֵיכֶם	ad eos. Videat oooooo	εἶπε, κύριε, διατί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ ἵνατί
minuetur	דְּבַר	dñs & iudicet: quoniã	ἀπέσταλκάς με. καὶ ἀφ' οὗ εἰσπεπόρευμαι πρὸς φα
quicq̃	כִּי	oooooooooo oooooooooo	ραὼ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι, ἐκάκωσε τὸν λαὸν
ops	יוֹם	fetere fecistis odorem	τοῦτον, καὶ οὐκ ἐῤῥύσω τὸν λαόν σου. Ca. 6.
de lateribus	בְּיוֹמוֹ	noſtrũ corã pharaõe	Εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, νῦν ὄψει ἃ
singulos	וְיִפְגְּעוּ	& feruis eius: & pre	ποιήσω τῷ φαραώ. ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξαπο
dies	אֶת	buistis ei gladiũ: oooooo	στελεῖ αὐτούς, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ
Occurreruntq;	מֹשֶׁה	vt occideret nos. Re	αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. ἐλάλησε δὲ ὁ θεὸς
oo	וְאֶת	uersusq; est moyses	πρὸς μωυσῆν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἐγὼ κύριος.
moysi	אַהֲרֹן	ad dñm & ait. Dñe cur	καὶ ὤφθην πρὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, θεὸς
& aarõ	נִצָּבִים	afflixisti populum oooooo	ἐπισκοπή. et nomẽ meũ dñs nõ manifestaui
q̃ stabãt	לִקְרָאתָם	istum! Quare misisti	αὐτῶν. καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα
ex aduerso	בְּצֵאתָם	me! Ex eo enim quo in	εἰς. et cõstitui fedus meũ cũ eis:
egredientes	מֵאֵת	greſſus sum ad pharao	καὶ ἔστησα τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτούς,
a pharaone	פַּרְעֹה	nẽ: vt loquerer ex noie	ὥστε δοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν χαναναίων, τὴν γῆν
& dixerũt	וַיֹּאמְרוּ	tuo: afflixit ppl'm tuũ:	ἣν παρῴκησαν· ἐν ᾗ καὶ παρῴκησαν ἐπ' αὐτῆς·
ad eos. Videat	אֲלֵהֶם	& non liberasti eos.	τ ego audiui gemitũ filiorũ
dñs & iudicet: quoniã	יְרֶא	Ca. 6.	καὶ ἐγὼ ἐσήκουσα τὸν στεναγμὸν τῶν υἱῶν
	יְהוָה	Dixitq; dñs ad moyſen.	
	וְיִשְׁפֹּט	Nũc videbis: que factus	
	אֲשֶׁר	sum oooo pharaoni. Per	
	הִבְאַשְׁתֶּם	manum ei fortẽ dimittet	
	רֵיחֵנוּ	eos: & in manu robusta	
	בְּעֵינֵי	eiet illos de terra sua.	
	פַּרְעֹה	Locutusq; est deus ad	
	וּבְעֵינֵי	moyſen dicens. oooooo	
	עֲבָדָיו	Ego dominus qui ap	
	לָתֵת	parui abraam oooooo	
	חֶרֶב	isaac & iacob in deo	
	לַהֲרָגֵנוּ	potente: oooooooooo	
	וַיָּשָׁב	& nomen meũ adonai	
	אֶל	non indicaui eis. oooo	
	וַיֹּאמֶר	Pepigiq; fedus cũ eis:	
	הֲרֵעֹתָה	oooooooooooooooooo	
	לָעָם	vt darem eis terrã cha	
	הַזֶּה	naan: oooooooooooo	
	שְׁלַחְתָּנִי	terrã peregrinatõis eo	
	וְאֵת	rum in qua fuerũt adue	
	אָז	ne. Ego audiui gemi	
	בָּאתִי	tum filiorum oooooo	

Vulgata chal.	Interp. chal.
dabunt	et nõ ite & operamini: & palee nõ dabunt vobis: & ſũ
vos	mam laterum reddetis. Videbãtq; ſe prefecti filio: ſi
&	israel in malũ: eo q̃ diceretur eis nõ minuatis quicq̃
videbãtq;	de lateribus vestris per singulos dies: occurrerũtq;
prefecti	moyſi & aaron: qui stabant in cõſpectu eoꝝ cum egre
filio	derẽtur a pharaõe: dixerũtq; eis. Ippa reat dñs sup
israel	vos & vindictã sumat: eo q̃ fetere fecistis odorẽ nrm
in malũ	in oculis pharaonis & in oculis ſeruoꝝ eius: vt dare
eo q̃	tis gladiũ in manib' suis: vt occiderẽt nos. Et reuer
diceretur	ſus est moyſes cora dño & ait. Dñe quare malefecisti
eis	huic ppło: vt qd misisti me: et ex eo tpe quo ingreſſus
nõ	sũ ad pharaonẽ vt loqrer i noie tuo: malefecit popu
minuetur	lo huic: & liberans nõ liberasti populũ tuũ. Ca. 6.
quicq̃	Dixitq; dñs ad moyſen. Nunc videbis qđ factu
ops	rus sum pharaoni: qm̃ per manũ fortẽ dimittet
de lateribus	eos: & per manũ validã eiciet eos de terra sua. Locu
singulos	tusq; est dñs cũ moyſe: & dixit ei. Ego dñs. Reuelatuſ
dies	q̃ fui abrahe isaac & iacob in deo oipotenti: & nomen
Occurreruntq;	meũ Ydonai nõ indicaui eis. et etiã statui pactũ meũ
oo	cum eis: vt darem eis terrã chanaã: terrã peregrina
moysi	tionis eorum in qua peregrinati sunt. Et in conſpe
&	ctu meo auditus est clamor filiorum oooooooo
aarõ	
q̃ stabãt	
ex aduerso	
egredientes	
a pharaone	
& dixerũt	
ad eos. Videat	
dñs & iudicet: quoniã	

Positiua heb. **Tex. Heb.** **Exo. Ca. vj.**

q	יִשְׂרָאֵל	אֲשֶׁר
r	עָבַד	מִצְרַיִם
s	זָכַר	אָמַר
t	יָצָא	לָכֵן
u		בְּנֵי
v		יְהוָה
w		וְהוֹצֵאתִי
x		אֶתְכֶם
y		מִתַּחַת
z		סִבְלוֹת
a		מִצְרַיִם
b		וְהִצַּלְתִּי
c	נָצַל	אֶתְכֶם
d		מֵעֲבֹדָתָם
e		וְגָאַלְתִּי
f	זְרֹעַ	אֶתְכֶם
g	נָטוּי	בִּזְרוֹעַ
h		נְטוּיָה
i		וּבִשְׁפָטִים
k		גְּדֹלִים
l		וְלָקַחְתִּי
m		אֶתְכֶם
n		לִי
o		לְעָם
p		וְהָיִיתִי
q		לָכֶם
r	הָיָה	לֵאלֹהִים
s		וִידַעְתֶּם
t		כִּי
u		אֲנִי
v		יְהוָה
w		אֱלֹהֵיכֶם
x	יָצָא	הַמּוֹצִיא
y		אֶתְכֶם
z		מִתַּחַת
a		סִבְלוֹת
b	נוּא	מִצְרַיִם
c		וְהִנַּאְתִּי
d		אֶתְכֶם
e		אֶל
f		הָאָרֶץ
g	נָתַן	אֲשֶׁר
h		נָשָׂאתִי
i		אֶת
k		יָדִי
l		לָתֵת
m		אֹתָהּ
n		לְאַבְרָהָם
o		לְיִצְחָק
p		וְלִיעֲקֹב
q		וְנָתַתִּי
r	יָרַשׁ	אֹתָהּ
s		לָכֶם
t		מוֹרָשָׁה
u		אֲנִי
v		יְהוָה
w		וַיְדַבֵּר
x		מֹשֶׁה
y		כֵּן
z		אֶל
a		בְּנֵי
b		יִשְׂרָאֵל
c		וְלֹא
d		שָׁמְעוּ
e		אֶל
f		מֹשֶׁה
g		מִקֹּצֶר
h		רוּחַ
i		וּמֵעֲבֹדָה
k		קָשָׁה
l		וַיְדַבֵּר
m		יְהוָה
n		אֶל
o		מֹשֶׁה
p		לֵאמֹר
q		בֹּא
r		דַּבֵּר
s		אֶל
t		פַּרְעֹה
u		מֶלֶךְ
v		מִצְרַיִם
w		וְיַשַּׁלַּח
x		אֶת
y		בְּנֵי
z		יִשְׂרָאֵל
a		מֵאַרְצוֹ
b		וַיְדַבֵּר
c		מֹשֶׁה
d		לִפְנֵי
e		יְהוָה
f		לֵאמֹר
g		הֵן
h		בְּנֵי
i		יִשְׂרָאֵל
k		לֹא
l		שָׁמְעוּ
m		אֵלַי
n		וְאֵיךְ
o		יִשְׁמָעֵנִי
p		פַּרְעֹה
q		וַאֲנִי
r		עֲרַל
s		שִׂפָתַיִם
t		וַיְדַבֵּר
u		שָׁפָה
v		יְהוָה
w		אֶל
x		מֹשֶׁה
y		וְאֶל
z		אַהֲרֹן
a		וַיְצַוֵּם
b		אֶל
c		בְּנֵי
d		יִשְׂרָאֵל
e		וְאֶל
f		פַּרְעֹה
g		מֶלֶךְ
h		מִצְרַיִם
i	יָצָא	לְהוֹצִיא
k		אֶת
l		בְּנֵי
m		יִשְׂרָאֵל
n		מֵאֶרֶץ
o		מִצְרָיִם
p		אֵלֶּה

Trãsla. B. Hiero.

[q] israel: [r] quo [s] egiptii [t] oppreſſerunt [u] eos: [x] & recordatus ſum [y] pacti mei. [a] Ideo [b] dic [c] filiis [b] iſrael. [c] ego [f] dominus qui [g] educam [b] vos [d] de [k] ergaſtulo [l] egyptiorũ: [m] & eruam [o] de ſeruitute: [p] ac redimam [f] in brachio [n] excelſo [r] & iudiciis [n] magnis: [x] & aſſumam [r] vos [y] mihi [a] in populum: [b] & ero [c] veſter [b] deus. [c] Et ſcietis [f] quia [g] ego ſũ [b] dominus [l] deus veſter: [k] qui eduxerim [l] vos [m] de [n] ergaſtulo [o] egyptiorũ: [p] & induxerim [q] vos [r] in [s] terram ſuper [t] quã [u] leuauí [f] manũ meã: vt [y] darem [g] eam [b] abraam [c] iſaac [o] & iacob. [c] daboq; [n] illam [b] poſſidendã [g] vobis [c] ego [k] dñs. [l] Narrauit ergo [m] moyſes omnia [p] filiis [q] iſrael: qui [r] non [s] acquieuerunt [t] ei [x] ppter angustiam [r] ſpiritus [y] & opus [a] duriſſimũ. [b] Locutuſq; eſt [c] dominus [b] ad [c] moyſen [f] dicens. [g] Ingredere & [k] loquere [l] ad [k] pharaonẽ [l] regẽ [m] egypti: [n] vt dimittat [l] filios [q] iſrael [r] de terra ſua. [s] Reſpondit [r] moyſes [s] coram [x] dño. [y] Ecce [a] filii [b] iſrael [c] non [b] audiunt [c] me: [f] & quomodo [g] audiet [b] pharao? [p] ſertim [f] cũ [k] incircumciſus [f] ſim [l] labiis. [m] locutuſq; eſt [n] dñs [o] ad [p] moyſen [q] & [r] aarõ: [s] & dedit mãdatũ [t] ad [u] filios [x] iſrael [l] & ad [y] pharaonẽ [a] regẽ [b] egypti: [c] vt educerẽt [d] filios [e] iſrael [g] de terra [b] egypti. [f] Iſti ſunt

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

iſrael, que egyptij in ſeruitutẽ redegeſt eos. ἰσραηλ. ἃ οἱ αἰγύπτιοι κατεδουλοῦντο αὐτούς. et recordat[a]ſũ federis mei. vade: loq̃re καὶ ἐμνήσθην τῆς διαθήκης μου. βάδιζε, εἶπον τοῖς filijs iſrael: dicens: ego dñs: et educã vos υἱοῖς ἰσραηλ, λέγων, ἐγὼ κύριος, καὶ ἐξάξω ὑμᾶς a ſeruitute egyptiorũ. z liberabo vos ἀπὸ δουλείας τῶν αἰγυπτίων. καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς de potẽtia eor: τ redimã vos ἐκ τῆς δυνασείας αὐτῶν, καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς in brachio excelſo: τ iudicio magno. et ac- ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ κρίσει μεγάλη. καὶ λή- cipiã vos mihi tpi in pplm. et ero veſter φομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ εἰς λαόν. καὶ ἔσομαι ὑμῶν de[o]. et cognoſcetis: φ ego dñs de[o] veſter: θεός. καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, educẽs vos de potentia egy ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς δυνασείας τῶν αἰ- ptiorũ. et adducã vos in terrã: i quã γυπτίων. καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, ἐφ' ἣν extendi manũ meã: vt darẽ eã abra- ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου, δοῦναι αὐτὴν τῷ ἀβρα am et iſaac et iacob. et da- ὰμ καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακώβ. καὶ δώ- bo eam vobis in ſorte. ego dñs. locut[o]ẽ σω αὐτὴν ὑμῖν ἐν κλήρῳ. ἐγὼ κύριος. ἐλάλησε ãt moyſes ſic filijs iſrael: et nõ audi δὲ μωυσῆς οὕτως τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ, καὶ οὐκ εἰσή- uerũt moyſẽ pre puſillanimitate: et pre κουσαν μωυσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ ἀπὸ operib[o] durꝭ. ait ãt dñs ad τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν. εἶπε δὲ κύριος πρὸς moyſen: dicens: ingredere: loquere ad pha- μωυσῆν, λέγων, εἰσελθε, λάλησον πρὸς φαρα raonẽ regẽ egypti: vt dimittat filiꝭ ὼ βασιλέα αἰγύπτου, ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱ- os iſrael de terra ſua: locut[o]ẽ ãt moy οὺς ἰσραηλ ἐκ τῆς γῆς, αὐτοῦ, ἐλάλησε δὲ μωυ ſes coram dño: dicẽs: ecce filij iſra- σῆς ἔναντι κυρίου, λέγων, ἰδοὺ οἱ υἱοὶ ἰσρα- el nõ audiuerũt me: et quõ pharao au ηλ οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ πῶς φαραὼ εἰ- diet me: ego ãt balb[o] ſũ. dixit σακούσεταί μου, ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι. εἶπε ãt dñs ad moyſen et aaron: et man δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, καὶ συνέ- dauit eis ad pharaonẽ regem egy ταξεν αὐτοῖς πρὸς φαραὼ βασιλέα αἰγύ- pti: vt educat filios iſrael de πτου, ἵνα ἐξαγάγῃ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ τῆς terra egypti. et hi γῆς αἰγύπτου. καὶ οὗτοι

Positiua chal. **Interp. chal.**

t	סַלַּח [m] קוֹם
u	נַפְקָ [o] שֵׁזַב פַּרְסָ
v	רַסַּם [r] דוּן [o] רָגַב
w	קָרַב [n] הָוָה [x] יְדַע
x	נַפְקָ [o] עוֹל [a] קוּם
y	[b] אֲמַר [c] נְתַן
z	הָוָה [k] מָשָׁה [n] אֲמַר
a	שְׁלַח
b	קְבֵל [m] מָלַל
c	נַפְקָ
d	אֲל

israel: eo q egyptij ſerutre facium eos: τ recordatus ſum pacti mei. Ideo dic filijs iſrael: ego dominus, et educã vos de medio tribulationis ſeruitutis egyptio rum. et liberabo vos de ſeruitute eor: et redimã vos in brachio excelſo et iudicijs magnis. Et applicabo vos coram me in populũ: τ ero vobis in deũ: τ ſcietis quia ego dñs deus veſter: qui eduxi vos de medio tri bulationis ſeruitutis egyptior. et inducã vos in terram: p quã iurauí manum meã: vt darẽ eam abra he iſaac τ iacob: τ dabo eas vobis in hereditatẽ: ego dñs. Locutuſq; eſt moyſes filijs iſrael: τ nõ acquieue runt moyſi propter angustiã ſpiritus τ duram ſeruitutem que erat ſuper eos. Locutuſq; eſt dominus cũ moyſe: dicens. Ingredere loquere cum pharaone re rege egypti: vt mittat filios iſrael de ẽra ſua. Et locutus eſt moyſes coram domino: dicẽs. Ecce filij iſrael non acquieuerũt mihi. quomodo ergo acquieſcet mihi pharao: τ ego ſum grauis loquele. Locutuſq; eſt dominus cũ moyſe τ cum aaron: et dedit eis mandatum ad filios iſrael τ ad pharonem regem egypti: vt educerent filios iſrael de terra egypti. Iſti ſunt

Transla. Chal.

יִשְׂרָאֵל לְמִצְרָאֵי מַפְלְחִין בְּהוֹן וּדְכִירְנָא יָת [m] קְיָמִי: בְּכֵן אֵימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ
[n] וְאַפֵּיק יָתְכוֹן מִגּוֹ דְחוֹק פּוּלְחַנְהוֹן [o] וְאֶשֵׁזִיב יָתְכוֹן מִפּוּלְחַנְהוֹן [p] וְאֶפְרוֹק יָתְכוֹן
בִּדְרָעָא [q] מְרַמְמָא וּבְדִינִין [r] רַבְרְבִין: [s] וְאֶקָרֵב יָתְכוֹן קֳדָמָי לְעַם [n] וְאֶהֱא לְכוֹן לֶאֱלָהָא
[t] וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן [u] דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מִגּוֹ דְחוֹק פּוּלְחַן מִצְרָאֵי: [v] וְאָעֵיל יָתְכוֹן
לְאַרְעָא [w] דְּקַיֵּימִית [x] בְּמֵימְרִי לְמִתַּן יָתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְאֶתֵּן יָתָהּ לְכוֹן
יְרוּתָא אֲנָא יְיָ: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה כֵּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה מֵעֲקַת רוּחָא
וּפוּלְחָנָא [y] דַּהֲוָת [z] מַשְׁרְיָא עֲלֵיהוֹן: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה [a] לְמֵימָר: עוֹל מַלֵּיל עִם פַּרְעֹה
מַלְכָּא דְמִצְרָיִם וְיִשַׁלַּח [b] יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימָר הָא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא קַבִּילוּ מִנִּי וְאֵכְדֵּין [c] יְקַבֵּיל מִנִּי פַּרְעֹה וַאֲנָא [d] קֵירָא [e] מַמְלָל: וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן [f] וּפְקִדִינוּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרָיִם [g] לְאַפָּקָא
יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: [h] אִילֵּין

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. vi.	Pritiua heb.
principes domoꝝ familiaꝝ eoꝝ. filij rubẽ primogeniti israel: enoch: ϖ phallu: esrom ϖ charmi: hec cognatio ruben. ϖ filij symeõ: iamuel: ϖ iamin: ϖ aod: ϖ iachin: ϖ sear: ϖ saul ꝯ ex phemissa. he familie filioꝝ symeõ. et hec noia filioꝝ symeõ. et hec noia filioꝝ leui per cognatiões eoꝝ: gerson: caath: ϖ merari. ϖ hi ãni vite leui: cẽtũ triginta septẽ ãni. ϖ hi filij gerson. lobeni. et semei. domꝰ familiarũ eoꝝ: et filij caath: amram et isuar: et hebron: et oziel. et ãni vite caath cẽtũ triginta tres ãni. et filij merari: mooli: ϖ musi. he domꝰ famt iuxta leui: p cognatiões eoꝝ. et accepit amrã tochabed filiã fratris patrio sui sibi in vxorẽ. et genuit ei et aaron et moysen et mariã soroꝛ eoꝝ. at ãni vite amrã centũ triginta septẽ ãni. et filij isuar: chore: et napheg: et zechri. et filij oziel: misael: et elisaphan: et zechri. accepit ãt aarõ elisabeth filiã aminadab sororẽ naason sibi vxorẽ. et pepit ei nadab: et abiu: et eleazar: et ithamar. filij ãt chore: aser: et elcana: et abiasab. he gñatiões chore. et eleazar aaron: accepit filiã phutiel sibi vxorẽ: et pepit	principes domorũ p familias suas. Filii ruben primogeniti israelis: enoch & phallu efron & charmi. He cognationes ruben. Filii symeõ iamuel & iamin & ahod & iachin & saber & saul filius chananitidis. He progenies symeõ. Et hec noia filiorũ leui p cognationes suas: gerson & caath & merari. Anni aũt vite leui fuerunt centum triginta septẽ. Filii gerson lobni & semei per cognationes suas. Filii caath amram & isuar & hebron & oziel. Anni quoq; vite caath centum triginta tres. Filii merari mooli & musi. He cognationes leui p familias suas. Accepit aũt amrã patruelẽ suã: q̃ peperit ei aaron & moysen & mariã. Fuerũtq; anni vite amrã cẽtũ triginta septem. Filii quoq; isuar: chore & napheg & zechri. Filii quoq; oziel misael & elisaphan & sechri. Accepit autem aarõ vxorem elisabeth filiam aminadab sororem naason: q̃ peperit ei nadab & abiu & eleazar & ithamar. Filii quoq; chore: aser & helcana & abiasaph. He sunt cognationes choritarũ. At vero eleazar filius Aarõ accepit vxorẽ de filiabus phutiel: que peperit	רָאשֵׁי בֵית אֲבֹתָם בְּנֵי רְאוּבֵן	principes domorũ patrũ suoꝝ. filij rubẽ primogeniti israel: enoch: ϖ phallu: esron ϖ charmi. He cognationes ruben. Filij aũt symeõ: iamuel: ϖ iamin: ϖ ahod: et iachin ϖ saher: ϖ saul filius chananitidis. He cognationes symeõ. Et hec noia filioꝝ leui p cognationes suas: gerson: ϖ caath: ϖ merari. Anni aũt vite leui fuerunt centũ triginta septẽ. Filij autẽ gerson: lobni et semei per cognationes suas. Filij aũt caath: amram et isaar: ϖ hebron: et oziel. Anni aũt vite caath centũ ϖ triginta ϖ tres anni. Filij aũt merari: mooli ϖ musi. He sunt cognationes leui p familias suas. Et accepit amrã thodebel filiam sororis patris sui sibi in vxorẽ: ϖ pepit ei aaron ϖ moysen. Anni autẽ vite amram fuerunt centum ϖ triginta ϖ septẽ anni. Filij autẽ isaar: chore: ϖ napheg: ϖ zechri. Et filij oziel. Misael: ϖ helisaphan ϖ sethri. Accepitq; aarõ sibi helisabee filiã aminadab sororem naason in vxorẽ: et peperit ei nadab ϖ abiu et eleazar ϖ ithamar. Filij quoq; chore: aser: ϖ elchana: ϖ abiasaph. He sunt generatiões chore. Eleazar autẽ filius aaron accepit sibi de filiabus futiel vxorem: ϖ peperit	וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי לְתוֹלְדֹתָם גֵּרְשׁוֹן	Pritius heb.

C Heb. 46.b. Hãert. 36.a. 1. Pa. 5.b.

1. Para. 23.a

Hãert. 36.

D

Transla. Chal.

רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָתְהוֹן בְּנֵי רְאוּבֵן בּוּכְרָא דְיִשְׂרָאֵל חָנוֹךְ וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי אִלֵּין זַרְעִיַּת רְאוּבֵן׃ וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יְמוּאֵל וְיָמִין וְאוֹהַד וְיָכִין וְצוֹחַר וְשָׁאוּל בַּר כְּנַעֲנִיְתָא אִלֵּין זַרְעִיַּת שִׁמְעוֹן׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וְקָהָת וּמְרָרִי׃ וְשְׁנֵי חַיֵּי לֵוִי מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין׃ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי לְזַרְעִיָּתְהוֹן׃ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל וְשְׁנֵי חַיֵּי קְהָת מְאָה וּתְלָתִין וּתְלַת שְׁנִין׃ וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אִלֵּין זַרְעִיַּת לֵוִי לְתוֹלְדָתְהוֹן׃ וּנְסִיב עַמְרָם יָת יוֹכֶבֶד בַּת אַתָּת אַבּוּהִי לֵיהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת לֵיהּ יָת אַהֲרֹן וְיָת מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם מְאָה וּתְלָתִין וּשְׁבַע שְׁנִין׃ וּבְנֵי יִצְהָר קֹרַח נַפֶּג וְזִכְרִי׃ וּבְנֵי עוּזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן וְסִתְרִי׃ וּנְסִיב אַהֲרֹן יָת אֱלִישֶׁבַע בַּת עַמִּינָדָב אֲחָתֵיהּ דְּנַחְשׁוֹן לֵיהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת לֵיהּ יָת נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא יָת אֶלְעָזָר וְיָת אִיתָמָר׃ וּבְנֵי קֹרַח אַסִּיר וְאֶלְקָנָה וַאֲבִיאָסָף אִלֵּין זַרְעִיַּת קָרְחָי׃ וְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן נְסִיב לֵיהּ מִבְּנָת פּוּטִיאֵל לֵיהּ לְאִנְתּוּ וִילִידַת

Interp. chal.

Pritius chal.

principes domus patrũ suoꝝ. filij rubẽ primogeniti israel: enoch: ϖ phallu: esron ϖ charmi. He cognationes ruben. Filij aũt symeõ: iamuel: ϖ iamin: ϖ ahod: et iachin ϖ saher: ϖ saul filius chananitidis. He cognationes symeõ. Et hec nola filioꝝ leui p cognationes suas: gerson: ϖ caath: ϖ merari. Anni aũt vite leui fuerunt centũ triginta septẽ. Filij autẽ gerson: lobni et semei per cognationes suas. Filij aũt caath: amram et isaar: ϖ hebron: et oziel. Anni aũt vite caath centũ ϖ triginta ϖ tres anni. Filij aũt merari: mooli ϖ musi. He sunt cognationes leui p familias suas. Et accepit amrã thodebel filiam sororis pris sui sibi in vxorẽ: ϖ pepit ei aaron ϖ moysen. Anni autẽ vite amram fuerunt centum ϖ triginta ϖ septẽ anni. Filij autẽ isaar: chore: ϖ napheg: ϖ zechri. Et filij oziel. Misael: ϖ helisaphan ϖ sethri. Accepitq; aarõ sibi helisabee filiã aminadab sororem naason in vxorẽ: et peperit ei nadab ϖ abiu et eleazar ϖ ithamar. Filij quoq; chore: aser: ϖ elchana: ϖ abiasaph. He sunt generatiões chore. Eleazar autẽ filius aaron accepit sibi de filiabus futiel vxorem: ϖ peperit

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.vij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	לוֹ אֶת פִּינְחָס אֱלֶה רָאשֵׁי אֲבוֹת			[b]ei [k]phinees. [l]Hi sũt [m]principes [n]familiarum ꝯ	ei phinees. hi principat[o] familie leuitar[x]:
לַוָּה שְׁפָחָה	הַלֵּוִים לְמִשְׁפְּחֹתָם: הוּא אַהֲרֹן			[o]leuiticarũ [p]p cognationes suas. [q]Iste est [r]aaron	αὐτῶ γὰρ φινεές. οὗτοι αἱ ἀρχαὶ πατριᾶς λευιτῶν,
	וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם			[s]& moyses [r]quibus [u]precepit [r]dominus vt ꝯ	κατὰ γενέσεις αὐτῶν. οὗτος ἀαρὼν καὶ μωυσῆς,
יָצָא	הוֹצִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ			[t]educerent [b]filios [c]israel	οἷς εἶπεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσρα
דִּבֶּר	מִצְרַיִם עַל צִבְאֹתָם: הֵם הַמְדַבְּרִים			[v]de terra ꝯ	ηλ ἐξ αἰγύπτου, σὺν δυνάμει αὐτῶν. οὗτοί εἰσιν
	אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא			[c]egypti [f]per [g]turmas [h]suas. [b]Hi sũt, [f]qui loquũtur	q loquũtur ad pharaões regem egypti:
	אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא			[k]ad [l]pharaonẽ [m] regẽ [n] egypti: [o]vt educant ꝯ	οἱ διαλεγόμενοι πρὸς φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου,
	מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַיְהִי בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה	הָיָה		[q]filios [r]israel [s] de egypto.	vt educerẽt filios israel ex egypto. hic
דִּבֶּר	אֶל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְדַבֵּר			[t]Iste est ꝯ	ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐξ αἰγύπτου. οὗτος
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה			[u]moyses [x]& aarõ [y]in die q	moyses τ aaron: qua die locut[o] ẽ dñs moy
	דַּבֵּר אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֵת			[z]locutus est [b]dominus ꝯ	μωυσῆς καὶ ἀαρών, ἡ ἡμέρα ἐλάλησε κύριος μω
	כָּל אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר			[c]ad [d]moysen [e] in terra [f]egypti. [g]Et locutus est ꝯ	σῆ ἐν γῆ αἰγύπτου. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μω
	מֹשֶׁה לִפְנֵי יְהוָה הֵן אֲנִי עֲרַל			[b]dñs [i]ad [k]moysen [l] dicẽs.	sen: dicẽs: ego dñs: loq̃re ad pharaões
	שִׂפָתַיִם וְאֵיךְ יִשְׁמַע אֵלַי פַּרְעֹה:	שָׁפָה שָׁמַע		[m]Ego [n]dominus. ꝯ	σὴν, λέγων, ἐγὼ κύριος, λάλησον πρὸς φαραὼ
Cap.vij.	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			[o]Loquere [p]ad [q]pharaonẽ [r]regem [s]egypti: ꝯ	regẽ egypti: q̃cũq; ego dico ad te. τ
	רְאֵה נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה	נָתַן		[t]omnia [u]que [x]loquor [a] tibi. [b]Et ait ꝯ	βασιλέα αἰγύπτου, ὅσα ἐγὼ λέγω πρός σε. καὶ
	וְאַהֲרֹן אָחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֶךָ: אַתָּה	נָבָא		[c]moyses [d]corã [e]domino.	dixit moyses coꝝ dño: ecce ego grae=
	תְּדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ וְאַהֲרֹן	דִּבֶּר צָוָה		[f]En [g]incircunciſus ꝯ	ξιπε μωυσῆς ἐναντίον κυρίου, ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφω
	אָחִיךָ יְדַבֵּר אֶל פַּרְעֹה וְשִׁלַּח אֶת			[h]labiis [i]sum. [k]Quõ [l]audiet [m]me [n]pharao? Ca.7.	νός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου φαραώ. Ca.7.
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: וַאֲנִי אַקְשֶׁה	קָשָׁה		Dixitq; [b]dominus [c]ad [d]moysen.	Θ dñs ad moysen: dicẽs: ecce
	אֶת לֵב פַּרְעֹה וְהִרְבֵּיתִי אֶת אֹתֹתַי	רָבָה אוֹת		[e]Ecce [f]constitui te [g]deum [h]pharaonis: ꝯ	καὶ ἔιπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἰδοὺδέ
	וְאֶת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְלֹא	יָצָת		[i]& aarõ [k]frater tuus [l] erit [m]propheta tuus. [n]Tu ꝯ	vedi te dẽ pharaõis. τ aaron frater tuus
	יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פַּרְעֹה וְנָתַתִּי אֶת	שָׁמַע		[o]loqueris [p]oĩa [q]mando tibi: [r]& ille ꝯ	δωκά σε θεὸν φαραώ. καὶ ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου
	יָדִי בְּמִצְרָיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת	יָצָא		[s]loquetur [t]ad [u]pharaonẽ	erit tuus ꝓpheta. tu χο loq̃ris ei om=
	צִבְאֹתַי אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ			[x]vt dimittat ꝯ	ἐσαι σου προφήτης. σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῶ πάν=
	מִצְרַיִם בִּשְׁפָטִים גְּדֹלִים: וְיָדְעוּ			[y]filios [z]israel [a]de terra sua.	νια q̃cũq; tibi ꝯcipio. at aaron fra=
	מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנָטֹתִי אֶת	נָטָה		[b]Sed ego [c]indurabo ꝯ	τα ὅσα σοι ἐντέλλομαι. ὁ δὲ ἀαρὼν ὁ ἀδελ
				[d]cor eius: [e]& multiplicabo [f]signa ꝯ	ter tuus loq̃tur ad pharaonẽ: vt dimit=
				[g]& [h]ostenta mea [i]in terra [k]egypti: [l]& non ꝯ	φός σου λαλήσει πρὸς φαραώ, ὥστε ἐξαποστεῖ=
				[m]audiet [n]vos. [o]Immittãq; ꝯ	tat filios israel de tra sua. ego aũt
				[p]manũ meã [q]super egyptum: [r]& educam ꝯ	λαι τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. ἐγὼδὲ
				[s]exercitũ [t]& [u]populũ meum [x]filios [y]israel [z]de terra	indurabo cor pharaõis: τ multiplicabo
				[a]egypti [b]per iudicia [c]maxima. [d]Et scient ꝯ	σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαραώ, καὶ πληθυνῶ τὰ
				[e]egyptii: [f]quia [g]ego sum [h]dominus: qui [i]extederim	signa mea: τ portẽta mea in tra egy=
					σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατά μου ἐν γῆ αἰγύ
					pti: τ nõ audiet vos pharao: τ
					πτου, καὶ οὐκ εἰσακούσεταί ὑμῶν φαραώ, καὶ
					inficiaꝫ manũ meã in egyptum: τ edu
					ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αἴγυπτον, καὶ ἐξά
					cã cũ potẽtia mea populũ meũ fi=
					ξω σὺν δυνάμει μου τὸν λαόν μου τοὺς υἱ=
					lios israel de tra egypti cũ vltione
					οὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν ἐκδικήσει
					magna. τ cognoscent egyptij: ꝙ ego
					μεγάλη. καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ
					sum dñs: extẽdẽs
					εἰ μι κύριος, ἐκτείνων ꝯ

Pritiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
אֶל רֹאשׁ	et phinees. Hi sunt principes patꝝ leuitarũ p cognationes suas. Ipse est aaron τ moyses: quibus dixit dñs educite filios israel de terra egypti p turmas suas. Ipsi sunt qui locuti sunt cum pharaone rege egypti: vt educerent filios israel de egypto: ipse est moyses τ aaron. Et factũ est in die qua locutus est dñs cuꝫ moyse in terra egypti. Locutusq; ẽ dñs cum moyse dicẽs. Ego dñs. Loquere cuꝫ pharaone rege egypti ola que ego loquor tibi. Et ait moyses coꝝ dño. Ecce ego sum grauis loquele: τ quõ acdescet mihi pharao. Ca.7.	לֵיהּ יַת פִּינְחָס אִילֵין רֵישֵׁי אֲבָהָת לֵיוָאֵי לְזַרְעֵיתְהוֹן הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דְּאֲמַר יְיָ
נְפַק מָלַל	Dixitq; dñs ad moysen. Vide ꝙ cõstitui te principẽ pharaoni: et aaron frater tuꝰ erit interpres tuus. Tu loqueris omnia que mando tibi: et aaron frater tuus loqtur cum pharaone: vt dimittat filios israel de terra sua. Et ego indurabo cor pharaonis: et multiplicabo signa mea et portenta mea in terra egypti. Et nõ acquiescet vobis pharao: τ ponam plagam fortitudinis mee super egyptuꝫ: τ educam exercitum meum: populum meum filios israel de terra egypti per iudicia magna. Et scient egyptij quia ego dominus: cũ leuauero	לְהוֹן אֲפֵיקוּ יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן: וְאִינּוּן דְּמַמְלִלִין עִם פַּרְעֹה
אֲמַר		מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: וַהֲוָה בְּיוֹמָא
קְבֵל		דְּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ
חֲוָא מָנֵה רַבָּנָ		מַלֵּיל עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם יַת כָּל דַּאֲנָא מְמַלֵּיל לָךְ: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא
הָוָה תַּרְגֵּם קֳדָ		אֲנָא עַרְתָּא סְפָתַיִם וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּיל מִנִּי פַּרְעֹה: Ca.vij. וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
שְׁלַח קֳשָׁה סָגָא		חֲזִי דְּמַנִּיתָךְ רַב לְפַרְעֹה וְאַהֲרֹן אַחוּךְ יְהֵא מְתוּרְגְּמָנָךְ: אַתְּ תְּמַלֵּיל יַת כָּל דַּאֲפַקְדִינָךְ
אוֹת יַתָּ		וְאַהֲרֹן אַחוּךְ יְמַלֵּיל עִם פַּרְעֹה וְיִשְׁלַח יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: וַאֲנָא אַקְשִׁי יַת לִבָּא
נָתַן מָתָא נָבָם		דְּפַרְעֹה וְאַסְגֵּי יַת אָתְוָתַי וְיַת מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְלָא יְקַבֵּיל מִנָּכוֹן פַּרְעֹה
דִּין רָבָנ רוּם		וְאֶתֵּן יַת גְּבוּרְתִּי עַל מִצְרַיִם וְאַפֵּיק יַת חֵילַיְתִי עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
		בְּדִינִין רַבְרְבִין: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ בְּמִרְמֵי יַת

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Exo. Ca.vij.	Pritiua.heb.
manũ meã cõtra egyptũ: τ educã filios ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ ἐξάξω τοὺς υἱοὺς	manũ meã sup egyptũ & eduxerim filios	יָדִי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת בְּנֵי	עָשָׂה
israel de medio eor. fecit Ño moyses τ ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν. ἐποίησε δὲ μωυσῆς καὶ	israel de medio corũ. Fecit itaq; moyses &	יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה	
aaron sicut precepit eis dñs: sic ἀαρὼν καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος, οὕτως	aarõ sicut precepat dominus: ita	וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם כֵּן	
fecerũt. moyses dũ erat ãnoꝝ octoginta: aaron ἐποίησαν. μωυσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, ἀαρὼν	egerunt. Erat aũt moyses octoginta annorũ:	עָשׂוּ: וּמֹשֶׁה בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה	
ũ octoginta triũ ãnoꝝ: qñ locuti sũt ad δὲ ὀγδοήκοντα τριῶν ἐτῶν, ἡνίκα ἐλάλησαν πρὸς	& aaron octoginta tri um	וְאַהֲרֹן בֶּן שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה	
pharaõem: τ ait dñs ad moysen τ aaron: φαραώ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών,	qñ locuti sũt ad pharaonẽ. Dixitq; dominus	בְּדַבְּרָם אֶל פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר יְהוָה	
dicẽs: τ si loq̃tur ad vos pharao: dicẽs: λέγων, καὶ ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς φαραώ, λέγων,	ad moysẽ & aarõ. Cũ	אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: כִּי	
date nobis signũ vel portẽtũ: τ dices aaron fra-	dixerit vobis pharao:	יִדַּבֵּר אֶלְכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ	נָתַן
δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας, καὶ ἐρεῖς ἀαρὼν τῷ ἀδελ	ostendite signa: dices ad aaron.	לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן	
tri tuo: accipe Ngam τ pisce cã corã φῶ σου, λάβε τὴν ῥάβδον καὶ ῥῖψον αὐτὴν ἐναντίον	Tolle virgã tuã: & proice eam coram pharaone: ac vertatur in colubrũ. Ingressiq; moyses & aaron ad pharaonẽ: τ fecerũt sicut pcepit dñs. Tulitq; aaron virgam coraz pharaone & corã seruis eius: que versa est in colubrũ. Vocauit ãt pharao sapientes & maleficos: & fecerũt etiã ipsi malefici egyptioꝝ incantatiões suas similiter. Proiecerũtq; vnusq; virgã suã: τ verse sunt in colubros: τ deuorauit virga aaron virgas eoꝝ. Et induratũ é cor pharaõis: et nõ acqeuit eis sicut locut fuerat dñs. Dixitq; dñs ad moysen. Ingrauatũ est cor pharaonis: noluit vi- mittere populũ. Vade ad pharaonẽ mane: ecce egre- dietur ad aq̃s: τ stabis obuiã ei sup ripã fluminis: et virga q̃ versa est in colubrũ tolles in manu tua: dicesq; ei. Dñs deus hebreoꝝ misit me ad te:	קַח נָטֶה שֶׁלֶךָ	מַחָא נָפַק
τὴν χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐξάξω τοὺς υἱοὺς	manũ meã sup egyptũ & eduxerim filios	וְהוֹצֵאתִי אֶת בְּנֵי	
israel de medio eor. fecit Ño moyses τ	israel de medio corũ. Fecit itaq; moyses &	יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה	עָשָׂה
aaron sicut precepit eis dñs: sic	aarõ sicut precepat	וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם כֵּן	
ἀαρὼν καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος, οὕτως	dominus: ita	עָשׂוּ: וּמֹשֶׁה בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה	
fecerũt. moyses dũ erat ãnoꝝ octoginta: aaron	egerunt. Erat aũt moy	וְאַהֲרֹן בֶּן שָׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה	
ἐποίησαν. μωυσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα, ἀαρὼν	ses octoginta annorũ:	בְּדַבְּרָם אֶל פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר יְהוָה	
δὲ ὀγδοήκοντα τριῶν ἐτῶν, ἡνίκα ἐλάλησαν πρὸς	& aaron octoginta tri	אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: כִּי	
pharaõem: τ ait dñs ad moysen τ aaron:	um qñ locuti sũt ad pharaonẽ. Dixitq; dominus	יִדַּבֵּר אֶלְכֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר תְּנוּ	נָתַן
φαραώ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών,	ad moysẽ & aarõ. Cũ	לָכֶם מוֹפֵת וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן	
dicẽs: τ si loq̃tur ad vos pharao: dicẽs:	dixerit vobis pharao:	קַח אֶת מַטְּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה	לָקַח נָטָה שָׁלַךְ
λέγων, καὶ ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς φαραώ, λέγων,	ostendite signa: dices ad aaron.	יְהִי לְתַנִּין וְיִבָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל	הָיָה תַּנִּין בּוֹא
date nobis signũ vel portẽtũ: τ dices aaron fra-	Tolle virgã tuã: & pro	פַּרְעֹה וְיַעֲשׂוּ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּה	
δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας, καὶ ἐρεῖς ἀαρὼν τῷ ἀδελ	ice eam coram pharao	יְהוָה וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת מַטֵּהוּ	
tri tuo: accipe Ngam τ pisce cã corã	ne: ac vertatur in colu	לִפְנֵי פַרְעֹה וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיְהִי	
φῶ σου, λάβε τὴν ῥάβδον καὶ ῥῖψον αὐτὴν ἐναντίον	brũ. Ingressiq; moy	לְתַנִּין: וַיִּקְרָא גַם פַּרְעֹה לַחֲכָמִים	מָרָא
pharaõem: τ corã seruis eius: τ	fes & aaron ad pharao	וְלַמְכַשְּׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חַרְטֻמֵי	כָּשַׁף
φαραώ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ ἐποίησαν	nẽ: fecerũt sicut pcepat	מִצְרַיִם בְּלַהֲטֵיהֶם כֵּן: וַיַּשְׁלִיכוּ	
sic: sicut pcepit eis dñs. τ pte	dñs. Tulitq; aa	אִישׁ מַטֵּהוּ וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבַלַע	בָּלַע
οὕτως, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος· καὶ ἦρ-	ron virgam corã pharaone & corã ser-	מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטֹּתָם: וַיֶּחֱזַק לֵב	חָזַק
at aarõ Ngam corã pharaõe: τ co-	uis eius: que versa est	פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר	
ρίψεν ἀαρὼν τὴν ῥάβδον ἐναντίον φαραώ, καὶ ἐναντί	in colubrũ. Vocauit ãt	דִּבֶּר יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	
ram seruis eius. τ facta é draco. cõuo	pharao sapientes &	כָּבֵד לֵב פַּרְעֹה מֵאֵן לְשַׁלַּח הָעָם:	
ατῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο δράκων· συνε	maleficos: & fecerũt	לֵךְ אֶל פַּרְעֹה בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא	
cant ãt pharao sapiẽtes: τ veneficos:	etiã ipsi malefici egyptioꝝ	הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ לִקְרָאתוֹ עַל שְׂפַת	יָצַב שְׂפָה
κάλεσε δὲ φαραὼ τοὺς σοφιστὰς, καὶ τοὺς φαρμακούς,	incantatiões suas	הַיְאֹר וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ	הָפַךְ
τ fecerũt τ meãtatores egyptioꝝ incanta	similiter. Proiecerũtq;	תִּקַּח בְּיָדֶךָ: וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה	לָקַח
καὶ ἐπάησαν καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρ	vnusq; virgã suã: τ verse	אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ	
tionibus suis similiter. τ proiecerũt vnusq; vir-	sunt in colubros: τ		
μακίαις αὐτῶν ὡσαύτως· καὶ ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ῥάβ	deuorauit virga aaron		
gam suã: τ facte sũt dracones. τ deuorauit vir-	virgas eoꝝ. Et induratũ é		
δον αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβ	cor pharaõis: et nõ		
ga aaron illoꝝ virgas. τ indurata é cor	acqeuit eis sicut locut		
δος ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ῥάβδους· καὶ κατίσχυσεν ἡ καρ	fuerat dñs. Dixitq;		
pharaõis. τ nõ audiuit illos: sicut locu-	dñs ad moysen. Ingrauatũ		
δία φαραώ· καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλά-	est cor pharaonis:		
tus é dñs. dixitq; dñs ad moysẽ: aggrauatũ é	noluit vi-		
λησεν αὐτοῖς κς̃. εἶπε δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν, βεβάρυται	mittere populũ. Vade		
cor pharaõis: vt nõ dimittat populũ. vade	ad pharaonẽ mane: ecce		
καρδία φαραὼ τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν. βάδισον	egredietur ad aq̃s:		
ad pharaonẽ mane: ecce ipe egreditur ad	τ stabis obuiã ei		
πρὸς φαραὼ τὸ πρωΐ, ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ	sup ripã fluminis: et		
aquã. τ stabis obuiã ei sup labiũ fluminis: et	virga q̃ versa est in		
ὕδωρ· καὶ στήσῃ συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, καὶ	colubrũ tolles in		
virgã cõuersam in colubrũ: accipies in manu tua. τ	manu tua: dicesq;		
τὴν ῥάβδον τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν, λήψῃ ἐν τῇ χειρί σου· καὶ	ei. Dñs deus hebreoꝝ		
dices ad eum: dñs deꝰ hebreoꝝ misit me ad te:	misit me ad te:		

Latina beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
לֵאמֹר	שַׁלַּח	אֶת	עַמִּי	dicens. Dimitte	populũ meũ: vt
וְיַעַבְדֻנִי	עַבֵּד	כִּי	הִנֵּה	populũ meũ: vt sacrificet mihi in deserto: & vsq; ad	λέγων, ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσω
בַּמִּדְבָּר	וְהִנֵּה	לֹא	שָׁמַעְתָּ	hi in deserto: & vsq; ad	μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἰδοὺ οὐκ εἰσήκουσας ἕως τοῦ
דַּבֵּר	כֹּה	אָמַר	יְהוָה	pñs audire non oluisti. Hec igitur dicit dñs.	hec dicit dñs: in hoc cognosces q ego dñs: ecce
יָדַע	אֲנִי	יְהוָה	הִנֵּה	In hoc scies q ego dñs: ecce	τοῦτο· τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτῳ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος, ἰδοὺ
נָטָה	אָנֹכִי	מַכֶּה	בַּמַּטֶּה	ego dominus. Ecce percutiam virga que	ego percutiã virga que in manu mea in
אֲשֶׁר	בְּיָדִי	עַל	הַמַּיִם	in manu mea est aquã	ἐγὼ τύπτω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ ὕ
אֲשֶׁר	בַּיְאֹר	וְנֶהְפְּכוּ	לְדָם	fluminis. & vertetur in sanguinẽ	quã q̃ in fluuio: et vertetur in sanguiné τ
וְהַדָּגָה	אֲשֶׁר	בַּיְאֹר	תָּמוּת	Pisces quoq; qui sunt in fluuio morietur: & cõ	δωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ μεταβαλεῖ εἰς αἷμα· καὶ
וּבָאַשׁ	וְנִלְאוּ	מִצְרַיִם	לִשְׁתּוֹת	putrescẽt aque: & affli	pisces q̃ in flumine morientur. et fer
מַיִם	מִן	הַיְאֹר	וַיְדַבֵּר	gentur egyptii bibẽtes	οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσι· καὶ ὑπο
יְהוָה	אֶל	מֹשֶׁה	אֱמֹר	aquam fluminis. Dixit quoq; dñs ad	uebit fluuius: et nõ poterunt egyptij bibere
אֶל	אַהֲרֹן	קַח	מַטְּךָ	moysen. dic ad aaron. Tolle	ζέσει ὁ ποταμός, καὶ οὐ δυνήσονται οἱ αἰγύπτιοι πιεῖν
וּנְטֵה	יָדְךָ	עַל	מֵימֵי	virgã tuã: & extẽde manũ tuã	aquã a fluuine. dixit ãt dñs ad moysen: dic
מִצְרַיִם	עַל	נַהֲרֹתָם	עַל	super aquas egypti: & super fluuios eorum: & ri	ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, εἰ
יְאֹרֵיהֶם	וְעַל	אַגְמֵיהֶם	וְעַל	uos & paludes: & lacus aquarum: et	aaron fratri tuo: accipe virgã tuã:
כָּל	מִקְוֵה	מֵימֵיהֶם	וְיִהְיוּ	vt vertãtur in sãguinẽ: & sit cruor in oi terra	τον ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, λάβε τὴν ῥάβδον σου,
דָּם	וְהָיָה	דָם	בְּכָל	egypti tã in ligneis va	et extẽde manũ tuã sup aquas egypti
אֶרֶץ	מִצְרַיִם	וּבָעֲצִים	וּבָאֲבָנִים	sis q̃ in saxeis. Fecerũt q̃ Moyses & aaron sic	καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ ὕδατα αἰγύπτου,
וַיַּעֲשׂוּ	כֵּן	מֹשֶׁה	וְאַהֲרֹן	cut precepit dñs. Et eleuans virgã percussit	et sup fluuios eorũ: et sup riuos
כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	וַיָּרֶם	aquam fluminis coram pharaõe	καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς διώρυ
בַּמַּטֶּה	וַיַּךְ	אֶת	הַמַּיִם	& seruis eius: que versa ẽ in sãguinẽ:	eorũ: et sup paludes eorũ. et sup oẽs cõ
אֲשֶׁר	בַּיְאֹר	לְעֵינֵי	פַרְעֹה	& pisces que erant in fluuio mortui sunt.	γας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν συ
וְלְעֵינֵי	עֲבָדָיו	וַיַּהֲפְכוּ	כָּל	Et computruit fluuius: & non potuerãt egiptii bibere aquã	gregatã aquã eorũ: et erit sãguis: τ fuit sãgui
הַמַּיִם	אֲשֶׁר	בַּיְאֹר	וַיָּמָת	fluminis: & fuit sãguis in tota terra egypti. Fecerũtq; simi	νεσηκὸς ὕδωρ αὐτῶν, καὶ ἔσαι αἷμα, καὶ ἐγένετο αἷμα
הַדָּגָה	אֲשֶׁר	בַּיְאֹר	וַתִּבְאַשׁ	liter maleficij egyptiorũ incãtatiõibus suis. Et in	in oi terra egypti: in q̃ ligniis et lapi
מְתֻת	וְלֹא	יָכְלוּ	מִצְרַיִם	duratum est cor pharaonis: nec audiuit eos sicut	dib. et fecerũt sic moyses et aaron: sicut
לִשְׁתּוֹת	מַיִם	מִן	הַיְאֹר	precepit dñs. Conuersus ãt pharao: ingressus ẽ in	προσέταξε κύριος. ἐστράφη δὲ φαραώ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ
וַיְהִי	דָם	בְּכָל	אֶרֶץ	domũ suã: nec appositit mẽtẽ suã neq; in hoc. Foderũt ãt	τοῦ· καὶ οὐκ ἐπέστρεψε τὸν νοῦν αὐτοῦ οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ. ὤρυξαν δὲ
מִצְרָיִם	וַיַּעֲשׂוּ	כֵן	חַרְטֻמֵּי	oẽs egypti q̃ circuitũ fluminis: vt biberẽt aquã.	πάντες οἱ αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ·
מִצְרַיִם	בְּלָטֵיהֶם	וַיֶּחֱזַק	לֵב		
פַּרְעֹה	וְלֹא	שָׁמַע	אֲלֵהֶם		
כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	וַיִּפֶן		
פַּרְעֹה	וַיָּבֹא	אֶל	בֵּיתוֹ		
וְלֹא	שָׁת	לִבּוֹ	גַּם		
לְזֹאת	וַיַּחְפְּרוּ	כָּל	מִצְרַיִם		
סְבִיבֹת	הַיְאֹר	מַיִם	לִשְׁתּוֹת		

Latina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
פַּלַח	dicens. Dimitte populũ meũ: vt seruiant cõ	לְמֵימַר שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי׃ וְהָא לָא בָעֵית עַד כְּעַן ׀ כְּדֵין אֲמַר
יְדַע	ãmo in deserto. Et ecce non acquieuisti hucusq; Hec dicit dñs.	יְיָ בְּדָא תִּידַע אֲרֵי אֲנָא יְיָ הָא אֲנָא ״מְחֵי בְּחוּטְרָא דִי בִידִי עַל מַיָּא דִי בְּנְהָרָא ״
מָחָא	In hoc scies q̃ ego dñs: ecce ego percutio virga que	וְיִתְהַפְּכוּן לְדָם׃ וְנוּנֵי דִי בְּנְהָרָא יְמוּתוּן וְיִסְרֵי נַהֲרָא וְיִלְאוּן מִצְרָאֵי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא
מוֹתָא דְּאָרָא לָאָה	est in manu mea sup aquas que sunt in flumine: & ver	מִן נַהֲרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵירַע לְאַהֲרֹן סַב חוּטְרָךְ וְאָרֵים יְדָךְ עַל מַיָּא דְּמִצְרָאֵי עַל
שָׁתָה נְסַב רוּם	tentur in sanguinẽ. Et pisces qui sunt in flumine mo	נַהֲרֵיהוֹן וְעַל אַרְתֵּיהוֹן וְעַל כָּל בֵּית כְּנִישׁוּתְמֵיהוֹן וִיהוֹן דָּמָא וִיהֵי דָּמָא
מֵי רָוָה	rientur: & cõputrescet fluuius: & laborabũt egypti vt	בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם וּבְמָאנֵי אַעָא וּבְמָאנֵי אַבְנָא׃ וַעֲבַדוּ כֵּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא דְפַקִּיד
הַפְּךְ	bibãt aquas de flumine. Dixitq; dñs ad moysen. Dic	יְיָ וְאָרֵים בְּחוּטְרָא וּמְחָא יָת מַיָּא דִי בְּנְהָרָא לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עַבְדּוֹהִי ׀ וְאִתְהַפִּכוּ
מוֹת סָרָא	ad aaron. Tolle virgã tuam: & leua manũ tuam super	כָּל מַיָּא דִי בְּנְהָרָא לְדָמָא׃ וְנוּנֵי דִי בְּנְהָרָא מְיְתוּ וְסְרֵי נַהֲרָא וְלָא יְכִילוּ מִצְרָאֵי ״
עָתָה	aquas egypti sup fluuios eoꝝ & super riuos eorũ & su	לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִן נַהֲרָא וַהֲוָה דְמָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וַעֲבַדוּ כֵּן חַרְטֻמֵּי מִצְרָאֵי ״
תַּמָּךְ נָגָה עוֹל	per paludes eorũ & super omnẽ locũ congregationis	בְּלְטֵיהוֹן ׀ וְאִתְקַף לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ ׀ וְאִתְפְּנִי פַרְעֹה ״
שָׁוְה	aquarũ eorum: vt vertãtur in sanguinẽ: & sit sanguis	וְעַל לְבַיְתֵיהּ וְלָא שַׁוִּי לְבֵיהּ אָף לְדָא׃ וְחַפָּרוּ כָּל מִצְרָאֵי סוּחֲרָנוּת נַהֲרָא מַיָּא
	in vniuersa terra egypti: in vasis quoq; ligneis & in	לְמִשְׁתֵּי ׀ ״״״

Trãsla. Gre. lxx. cũ in terp. latina.

et nõ poterãt bibere aquã a flumine.
καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.
et impleti sũt septẽ dies: postq̃ per-
καὶ ἀνεπλήρωσαν ἑπτὰ ἡμέραι, μετὰ τὸ πα-
cussit dñs flumẽ.
τάξαι κύριον τὸν ποταμόν. Ca. 8.

A Exit ãt dñs ad moysẽ: ingredere ad pharaõem
ἐξῆλθε δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν, εἴσελθε πρὸς φαραώ,
et dices ad eum: hec dicit dñs: dimitte
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κς̃, ἐξαπόστειλον τὸν
ppłm meũ: vt mihi seruiant. si ãt nõ voluerís tu di-
λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν. εἰ δὲ μὴ βούλη σὺ ἐξ-
mittere ecce ego percutio oẽs terminos tuos ra-
απόστειλαι, ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω πάντα τὰ ὅριά σου βα-
nis: et eructabit fluuius ranas.
τράχοις, καὶ ἐξερεύξεται ὁ ποταμὸς τοὺς βατράχους.
et ascendẽtes: ingrediẽtur in domos tuas: et
καὶ ἀναβάντες, εἰσελεύσονται εἰς τοὺς οἴκους σου, καὶ
in penetralia cubiculorũ tuorũ: et in lectos
εἰς τὰ ταμεῖα τῶν κοιτώνων σου, καὶ ἐπὶ τῶν κλινῶν
tuos: et in domos seruorũ tuorũ: τ
σου, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων σου, καὶ τ
populi tui: et in massis tuis: et in fur-
λαοῦ σου, καὶ ἐν τοῖς φυράμασί σου, καὶ ἐν τοῖς κλι-
nis tuis. et in te: et in populũ tuũ: τ in
βάνοις σου. καὶ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ
seruos tuos ascendẽt rane. dixit
τοὺς θεράποντάς σου ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι. εἶπε
ãt dñs ad moysen: dic aaron fratri tuo: extẽ-
δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν, εἰπὸν ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, ἐκτει-
de manu tua χ̄gã sup fluuios: et sup
νον τὴν χειρί σου τὴν ῥάβδον ἐπὶ τοὺς ποταμούς, καὶ ἐπὶ
riuos: et sup paludes: τ educ ra-
τοὺς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη, καὶ ἀνάγαγε τοὺς βα-
nas. et extendit aaron manũ sup aquas
τράχους. καὶ ἐξέτεινεν ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδα-
egypti: et eduxit ranas. et ascẽ-
τα αἰγύπτου, καὶ ἀνήγαγε τοὺς βατράχους. καὶ ἀνε-
B dit rana: τ operuit totã terrã
βιβάσθη ὁ βάτραχος, καὶ ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν γῆν
egypti. fecerũt ãt similiter et incãtatores
αἰγύπτου. ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ
egyptiorũ incãtatiõibus suis: et eduxe-
τῶν αἰγυπτίων ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγα-
rũt ranas sup terrã egypti. et voca-
γον τοὺς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου. καὶ ἐκά-
uit pharao moysẽ et aaron: et dixit: orate
λεσε φαραὼ μωυσῆν καὶ ἀαρών, καὶ εἶπεν, εὔξασθε
ad dñm: et auferat ranas a
πρὸς τὸν κύριον, καὶ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ'
me: et a populo meo: et dimittam populũ:
ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου, καὶ ἐξαποστελῶ τὸν λαόν,
et sacrificabũt dño. dixit ãt moyses ad pharaõem:
καὶ θύσουσι κυρίῳ. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς φαραώ,

Trãsla. B. Hiero.

Non ei poterant bibere aquas de flumine. Impletiq̃ sunt septem dies postq̃ percussit dominus fluuium. Cap. 8.

Exit quoq̃ dñs ad Moysen. Ingredere ad pharaonẽ: & dices ad eũ. Hec dicit dñs. Dimitte populũ meũ: vt sacrificet mihi. Si autem noluerís dimittere: ecce ego percutiam oẽs termínos tuos ranís: & ebulliet fluuius ranas: que ascendent & ingrediẽtur domũ tuam & cubiculũ lectulí tuí: & sup stratũ tuum: & ín domos seruorum tuorũ: & ín populũ tuũ & ín furnos tuos: & íre líquias ciborũ tuorũ. & ad te & ad populũ tuũ: & ad oẽs seruos tuos ascendent rane. Dixitq̃ dominus ad moysen: dic ad aaron. Extende manum tuam super flumíos & super ríuos & paludes: & educ ranas super terram egypti. Extendit aaron manũ super aquas egypti & ascenderũt rane: & operuerũt terram egypti. Fecerunt autẽ & malefici incãtationes suas similiter: & eduxerunt ranas super terram egypti. Vocauit autem pharao moysen & aaron: & dixit eis. Orate dñm vt auferat ranas a me & a populo meo. & dímittam populum vt sacrificet dño. Dixitq̃ moyses ad pharaõem.

Ter. Heb. Exo. Ca. viij. Pritiua. heb.

	כִּי־לֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מִמֵּימֵי הַיְאֹר׃	
מָלֵא	וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת־יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת	
	יְהוָה אֶת־הַיְאֹר׃	Cap. viij.
בּוֹא	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל	
	פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר	
עָבַד	יְהוָה שַׁלַּח אֶת־עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃	
	וְאִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי	
נָגַף	נֹגֵף אֶת כָּל־גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים׃	
עָלָה	וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ	
בּוֹא שָׁכַב	וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל	
נָטָה	מִטָּתֶךָ וּבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ	
תַּנּוּר שְׁאֵר	וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ׃ וּבְכָה	
עָלָה	וּבְעַמְּךָ וּבְכָל עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ	
	הַצְפַרְדְּעִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	
	מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל אַהֲרֹן נְטֵה אֶת	
נָטָה	יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל הַנְּהָרֹת עַל הַיְאֹרִים	
עָלָה	וְעַל הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת׳׳׳׳	
נָטָה	הַצְפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֵּט	
	אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרָיִם	
כָּסָה	וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת אֶרֶץ	
עָשָׂה	מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים	
לָהַט	בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְפַרְדְּעִים	
קָרָא	עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְרָא פַרְעֹה	
עָתַר	לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הֶעְתִּירוּ	
סוּר	אֶל יְהוָה וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי	
שָׁלַח זָבַח	וּמֵעַמִּי וְאֶשְׁלְחָה אֶת הָעָם וְיִזְבְּחוּ	
	לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה	

Interp. chal.

quia non poterant bibere ex aquis que erant in flumine. Impletiq̃ sunt septem dies: postq̃ percussit dominus fluuium. Ca. 8.

Dixitq̃ dñs ad moysen. Ingredere ad pharaonem: & dices ei. Hec dicit dñs. Dimitte populũ meum vt seruiant coram me. Et si noluerís dimittere: ecce ego percutiam omnem terminũ tuum ranis. Et producet fluuius ranas: & ascendent & ingrediẽtur in domum tuam & in cubiculũ domus strati tui: & super lectulum tuum: & in domum seruorũ tuorũ & in populum tuum & in furnos tuos et in panaria tua. In te quoq̃ & in populum tuũ & in omnes seruos tuos ascendent rane. Dixitq̃ dñs ad moysen. Dic ad aaron: leua manũ tuã cum virga tua sup fluuios & sup riuulos et sup paludes: & ascendere fac ranas sup terrã egypti. Et leuauit aarõ manũ suã super aquas egypti: & ascenderũt rane & operuerũt terrã egypti. Et fecerũt similiter malefici per incãtationes suas: & ascendere fecerũt ranas sup terrã egypti. Vocauit autẽ pharao moysen & aaron: & ait. Orate coram dño vt auferat ranas a me & a populo meo: & dimittã populũ: & imolabunt coram domino. Dixitq̃ moyses ad pharaonem

Pritiua chal.

אֲמַר	
פְּלַח סְרַח מְחָא	
רְבַב אֲסַק עוֹל	
שְׁכַב אֲצָוָא	
רוּם	
נְסַק	
חְפָה	
צְלָא עְדָה שְׁלַח	
דְּבַח	

Trãsla. Chal.

אַרְיֵ לָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מִן מַיָּא דִּי בְנַהֲרָא ׃ וּשְׁלִימוּ שַׁבְעָא יוֹמִין בְּתַר דִּמְחָא יְיָ יָת נַהֲרָא ׃ Ca. viii. וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי ׃ וְאִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא הָא אֲנָא מְחֵי יָת כָּל תְּחוּמָךְ בְּעוּרְדַּעֲנַיָּא ׃ וְיִרְבֵּי נַהֲרָא עוּרְדַּעֲנַיָּא וְיִסְקוּן וְיֵעֲלוּן בְּבֵיתָךְ וּבְאֵידּוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָךְ וְעַל עַרְסָתָךְ וּבְבֵית עַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ וּבְתַנּוּרָךְ וּבְאַצְתָּתָךְ ׃ וּבָךְ וּבְעַמָּךְ וּבְכָל עַבְדָּךְ יִסְקוּן עוּרְדַּעֲנַיָּא ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לְאַהֲרֹן אֲרֵים יָת יְדָךְ בְּחוּטְרָךְ עַל נַהֲרַיָּא וְעַל אַרְיְטַיָּא וְעַל אֲגַמַּיָּא וְאַסֵּיק יָת עוּרְדַּעֲנַיָּא עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם ׃ וְאָרִים אַהֲרֹן יָת יְדֵיהּ עַל מַיָּא דְּמִצְרָיִם וְסָלִיקוּ עוּרְדַּעֲנַיָּא וְחַפְיָן יָת אַרְעָא דְּמִצְרָיִם ׃ וַעֲבַדוּ כֵן חַרְטֻמַּיָּא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן וְאַסִּיקוּ יָת עוּרְדַּעֲנַיָּא עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם ׃ וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר צַלּוּ קֳדָם יְיָ וְיַעְדֵּי עוּרְדַּעֲנַיָּא מִנִּי וּמֵעַמִּי וְאֶשְׁלַח יָת עַמָּא וְיִדְבְּחוּן קֳדָם יְיָ ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה

Pritiua heb.	Tex. Heb. Exo. Ca. viij.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. ch interp. latina.
	הִתְפַּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ	'Constitue mihi qñ de precer pro te	cõstitue ad me qñ orabo pro te: et pro
עָתַר	וּלְעַבְדֶּיךָ וּלְעַמֶּךָ לְהַכְרִית	& p seruis tuis & p po pulo tuo: vt abigantur	τάξαι πρός με ποτὲ ἔυξομαι περὶ σοῦ, καὶ περὶ τῶν
כָּרַת	הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק	rane a te: & a domo	seruis tuis: τ pro populo tuo: ad delẽdũ
בַּיִת	בַּיְאֹר תִּשְׁאַרְנָה: וַיֹּאמֶר לְמָחָר	tua & a seruis tuis & a po pulo tuo: & tm̃ i flumi	θεραπόντων σου, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ σου, ἀφανίσαι
שָׁאַר	וַיֹּאמֶר כִּדְבָרֶךָ לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֵין	ne remanebãt: qui rñdit	ranas a te: et a populo tuo:
יָדַע	כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים	Cras. At ille iuxta in quit verbũ tuũ faciam:	τοὺς βατράχους ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου,
סוּר	מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ וּמֵעֲבָדֶיךָ וּמֵעַמֶּךָ	vt scias qm̃ nõ ẽ sicut	et a domib⁹ vris. verũ tñ in fluuio.
	רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה	dñs deus nr: & recedẽt	καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ
יָצָא	וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה	rane a te: & a domo tua & a seruis tuis & a populo tuo. & tm̃ i flu mine remãebũt. Egre	remanebũt. ille ãt dixit: cras. dixit igit:
צָעַק	אֶל יְהוָה עַל דְּבַר הַצְפַרְדְּעִים	ssiq; sũt Moyses & aarõ a pharaõe: & clamauit	ὑπολειφθήσονται. ὁ δὲ εἶπεν, εἰσαύριον. εἶπεν οὖν,
	אֲשֶׁר שָׂם לְפַרְעֹה: וַיַּעַשׂ יְהוָה	moyses ad dñm p fpõ sione ranarum:	et auferentur rane a te: et a
שׁוּם עָשָׂה	כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ הַצְפַרְדְּעִים	quã cõdixerat pharao ni. Fecitq; dominus	domib⁹ vestris: et a seruis tuis: τ
מוּת	מִן הַבָּתִּים מִן הַחֲצֵרֹת וּמִן הַשָּׂדֹת:	inuxta verbum moysi: & mortue sunt rane	τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ
בַּיִת שָׂדֶה	וַיִּצְבְּרוּ אֹתָם חֳמָרִם חֳמָרִם	de domibus & de villis & de agris. Cõgregauerũtq; eas	ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου. πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφ
צָבַר	וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ: וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי	i ĩmensos aggeres & cõputruit terra. Vi dẽs ãt pharao q data	θήσονται. ἐξῆλθε δὲ μωυσῆς καὶ ἀαρὼν ἀπὸ φαραώ.
בָּאַשׁ רֵוַח	הָיְתָה הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת לִבּוֹ וְלֹא	est requies: ingraua uit eor suum: & non	et exclamauit moyses ad dñm p finittõe
הָיָה כָּבֵד	שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה:	audiuit eos sicut prece perat dominus.	καὶ ἀνεβόησε μωυσῆς πρὸς κν̃ περὶ τ ὁρισμοῦ τῶν
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל	Dixitq; dñs ad moy sen. Loquere ad aaron. Extende virgã	ranarũ: sicut cõstituit pharaoni. fecit ãt dñs
	אַהֲרֹן נְטֵה אֶת מַטְּךָ וְהַךְ אֶת עֲפַר	tuam & percute puluerẽ terre: & fint cinifes	καθάπερ ἐλάλησε κύριος. εἶπε δὲ κύριος πρὸς
נָטָה נָגַף	הָאָרֶץ וְהָיָה לְכִנִּם בְּכָל אֶרֶץ	in vniuerfa terra egypti. Fecerũtq; ita. Extendit aaron	moysen: dic aaron: extende manu virgã,
	מִצְרָיִם: וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת	manũ virgã tenẽs: percuſſitq; puluerẽ terre:	μωυσῆν, εἶπον ἀαρών, ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον
	יָדוֹ בְּמַטֵּהוּ וַיַּךְ אֶת עֲפַר הָאָרֶץ	& facti ſunt cinifes in hominibus & iumentis.	tuã: et percute puluerẽ terre: et erũt
נָגַף	וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה כָּל	Oĩs puluis terre versus eſt in cinifes p totã terrã egypti. Fecerũtq;	cinifes in tota terra egypti. extendit igr aaron
כִּנִּים	עֲפַר הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל אֶרֶץ	ſimiliter maleficí incãtatiõibus ſuis: vt educerẽt cinifes: & non	manu virgam: et percuſſit puluerẽ tre: et
	מִצְרָיִם: וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים	potuerũt. Erãtq; cinifes in hoibus & iumentis.	facti ſũt cinifes in hoib⁹: et in ũdrupedib⁹:
לָהֹט יָצָא	בְּלָטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת הַכִּנִּים וְלֹא	Extendit aaron manũ virgã tenẽs: percuſſitq; puluerẽ terre:	et in omni puluere tre facti ſũt cinifes in tota ter:
	יָכְלוּ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה:	& facti ſunt cinifes in hominibus & iumentis. Oĩs puluis terre	egypti. fecerũt ãt ſimiliter et incãtatores incan
הָיָה		versus eſt in cinifes p totã terrã egypti. Fecerũtq; ſimiliter	tatiõib⁹ ſuis: vt educerẽt cinifẽ: et nõ potuerũt. et facti
		maleficí per incãtationes ſuas: vt educerẽt cinifes: et non potuerunt. Erãtq; cinifes in hominibus & in iumentis:	ſũt cinifes in q hominib⁹: et in quadrupedib⁹.
			το σκνίπες ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν,

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רְחַב צָלָא בַּיִת	pete tibi poztentũ: τ cõſtitue tibi tps qñ dep:ecer pro te: τ p:o ſeruis tuis τ p:o populo tuo: vt cõſumãtur rane a te τ a domo tua: tantũmodo in flumine remanebũt. Dixitq; Cras: τ ait. Furta verbũ tuũ: vt ſcias q: nullus eſt ſicut dñs deus noſter. Et auferent rane a te τ a domo tua τ a ſeruis tuis τ a populo tuo: tãtuq; in flumine remanebũt. Egreſſuſq; eſt moyſes τ aaron a pharaone: τ ozauit moyſes cozã dño ſup negotiũ ra narũ q imposierat pharaoni. fecitq; dñs iurta ver bũ moyſi: τ moztue ſunt rane de domib⁹ τ de atriſs τ de agris. Et cõgregauerũt eas i aggeres: aggeres. τ cõputrueſt ſup terrã. Elditq; pharao q erat reſes: τ aggrgauauit coz ſuũ: τ nõ acdeunt eis: ſicut locut⁹ fue rat dñs. Dixitq; dñs ad moyſen. dic ad aarõ: leua vir gam tuã: τ pcute puluerẽ terre: τ erit in cinifes in vni uerſa terra egypti. Fecerũtq; ita: τ leuauit aaron ma num ſuã cũ virga ſua τ pcuſſit puluerẽ terre: τ fuerũt cinifes in hoibus τ in iumẽtis: oĩs puluis terre ver ſus eſt in cinifes in vniuerſa terra egypti. Fecerũtq; ſimiliter maleficí per incãtationes ſuas: vt educerẽt cinifes: et non potuerunt. Erãtq; cinifes in hominibus τ in iumentis:	שְׁאַל לָךְ גְּבוּרָה וְהַב לָךְ זְמַן לְאֵימְתַי אֵיצַלִּי עֲלָךְ וְעַל עַבְדָּךְ וְעַל עַמָּךְ לְשֵׁיצָאָה ✦ עוֹרְדַעֲנַיָּא מִנָּךְ וּמִבָּתָּךְ לְחוֹד דְּבַנְהַרָא יִשְׁתָּאֲרוּן: וַאֲמַר לְמָחָר וַאֲמַר כְּפִתְגָמָךְ דְּיֵדַע אֲרֵי לֵית כַּיְיָ אֱלָהָנָא: וְיַעְדוּן עוֹרְדַעֲנַיָּא מִנָּךְ וּמִבָּתָּךְ וּמֵעַבְדָּךְ וּמֵעַמָּךְ לְחוֹד דִּי בְּנַהְרָא יִשְׁתָּאֲרוּן: וּנְפַק מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִלְוָת פַּרְעֹה וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ עַל עִיסַק ✦ עוֹרְדַעֲנַיָּא דְּשַׁוִּי לְפַרְעֹה: וְעָבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וּמִיתוּ עוֹרְדַעֲנַיָּא מִן בָּתַּיָּא וּמִן חֲצָנַיָּא וּמִן חַקְלָתָא: וּכְנָשׁוּ יָתְהוֹן דְּגוּרִין דְּגוּרִין וְסָרִיאוּ עַל אַרְעָא: וְחָזָא פַּרְעֹה אֲרֵי הֲוָת רְוָחָא וְיַקֵּר יָת לִבֵּיהּ וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לְאַהֲרֹן אֲרִים יָת חוּטְרָךְ וּמְחֵי יָת עַפְרָא דְּאַרְעָא וְתְהֵי לְכַלְמִיתָא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וַעֲבָדוּ כֵן וְאֲרִים אַהֲרֹן יָת יְדֵיהּ בְּחוּטְרֵיהּ וּמְחָא יָת עַפְרָא דְּאַרְעָא וַהֲוָת כַּלְמִיתָא ✦ בְּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא כָּל עַפְרָא דְּאַרְעָא הֲוָת כַּלְמִיתָא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וַעֲבָדוּ כֵן מַרְשִׁיָּא בְּלַחֲשֵׁיהוֹן לְאַפָּקָא יָת כַּלְמִיתָא וְלָא יְכִילוּ וַהֲוָת כַּלְמִיתָא בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא:

Trãsla. Gre. lxx. cũ in terp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. viij.	Pritiua, heb.
vtcerſit igr incãtato: eo pharaoni. vigile deſ ehoc ἵνα σαν οὖν οἱ ἐπᾳοιδοὶ τῷ φαραώ, δάκτυλος θεοῦ ἐστί τ	mentis. Et dixerũt ma lefici ad pharaonem. oo Digitus dei eſt hic. In	״ וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים ׀ אֶל פַּרְעֹה			אָמַר
et induratũ é cor pharaõis: τ nõ audi το· καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία φαραώ, καὶ οὐκ ἐισήκου uit illos: ſicut locut eſt dñs. dixit ãt dñs ad σεν αὐτῶν, καθάπερ ἐλάλησε κς· εἶπε δὲ κς πρὸς	duratumq; eſt cor oooo pharaonis: & non aui diuit eos ſicut oooooooo pcepat dñs Dixit quo	״ צָבָא יְחֹוָה ׀ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			צָבָא יְחֹוָה
infra. moyſen: ſurge mane: τ ſta coꝝ pharaõe: τ μωυσῆν, ὄρθρισον τοπρωΐ, καὶ στῆθι ἐναντίον φαραώ, καὶ		״ הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה			שָׁכַם יָצַב פָּנָה
ecce ipſe egredieſ ad aquã. et dices ad eũ: ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ		״ הִנֵּה יוֹצֵא הַמָּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו			יָצָא
hec dicit dñs: dimitte populũ meũ: vt mihi τόν, τάδε λέγει κς, ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λα		״ כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי:			עָבַד
ſeruiant in deſerto: ſi ãt nõ voluerit dimittere τρεύσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐὰν δὲ μὴ βούλῃ ἐξαποστεῖλαι		״ כִּי אִם ״ אֵינְךָ ״ מְשַׁלֵּחַ ״ אֶת ״ עַמִּי			שָׁלַח
populũ meũ: ecce ego mittã ſup te: τ ſup τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ ἐπί σε, καὶ ἐπὶ τοὺς		״ הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ ״ וּבְעַמֶּךָ			
ſeruos tuos: et ſup pplm tuũ: τ ſup θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τοὺς		״ וּבְבָתֶּיךָ אֶת הֶעָרֹב ״ וּמָלְאוּ ״ בָּתֵּי			בַּיִת
domos vras muſcã caninã. τ implebunt dom οἴκους ὑμῶν κυνόμυιαν· καὶ πλησθήσονται οἰκίαι τῶν		״ מִצְרִים ״ אֶת הֶעָרֹב ׀ וְגַם ״ הָאֲדָמָה			
egyptiorũ muſca canina: et ſra in q̃ ſunt in ipſa. αἰγυπτίων τῆς κυνομυίας, καὶ ἡ γῆ ἐφ᾽ ἧς εἰσὶν ἐπ᾽ αὐτῆς·		״ אֲשֶׁר הֵם עָלֶיהָ ׀ וְהִפְלֵיתִי ״ בַיּוֹם			פָּלָה
τ glorificabo in die illa terrã geſen: καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν γεσέν,		״ הַהוּא ״ אֶת אֶרֶץ ״ גֹּשֶׁן ״ אֲשֶׁר ״ עַמִּי			
in q̃ popul me é in ipſa: in q̃ nõ erit illic mu ἐφ᾽ ἧς ὁ λαός μου ἐστὶν ἐπ᾽ αὐτῆς, ἐφ᾽ ἧς οὐκ ἔσαι ἐκεῖ κυν		״ עֹמֵד ״ עָלֶיהָ ׀ לְבִלְתִּי הֱיוֹת שָׁם ״ עָרֹב			הָיָה
ſca canina: vt videas: q ego dñs vniuerſe terre. τ dabo μυια, ἵνα ἴδῃς, ὅτι ἐγώ κς πάσης τῆς γῆς. καὶ δώσω		״ לְמַעַן תֵּדַע ״ כִּי ״ אֲנִי ״ יְהוָה ״ בְּקֶרֶב			יָדַע
diuiſionẽ inter meũ populũ: τ inter tuũ διαχολὴν ἀναμέσον τοῦ ἐμοῦ λαοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σοῦ		״ הָאָרֶץ ״ וְשַׂמְתִּי ״ פְּדֻת ״ בֵּין ״ עַמִּי ״ וּבֵין			שׂוּם פָּדָה
populũ. in ãt cras erit ſignũ hoc in λαοῦ. ἐν δὲ τῇ ἐπαύριον ἔσαι τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπὶ		״ עַמֶּךָ ״ לְמָחָר ״ יִהְיֶה ״ הָאוֹת ״ הַזֶּה ״ וְעָשׂ			הָיָה אוֹת עָשָׂה
terra. fecit ãt dñs ſic. τ venit τῆς γῆς. ἐποίησε δὲ κύριος οὕτως· καὶ παρεγένετο ἡ		״ יְהוָה ״ כֵּן ״ וַיָּבֹא ״ עָרֹב ״ כָּבֵד ״ בֵּיתָה			בּוֹא
muſca canina multitudo in domos pharaonis: et in κυνόμυια πλῆθος εἰς τοὺς οἴκους φαραώ, καὶ εἰς τοὺς		״ פַּרְעֹה ״ וּבֵית ״ עֲבָדָיו ״ וּבְכָל ״ אֶרֶץ			
domos ſeruorũ eius: et in oẽm trã οἴκους τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν γῆν		״ מִצְרַיִם ״ תִּשָּׁחֵת ״ הָאָרֶץ ״ מִפְּנֵי			שָׁחַת פָּנָה
egypti. et deſtructa é trã a muſca canina. αἰγύπτου· καὶ ἐξολοθρεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς κυνομυίας·		״ הָעָרֹב: ״ וַיִּקְרָא פַּרְעֹה ״ אֶל ״ מֹשֶׁה			קָרָא
vocauit ãt pharao moyſen et aaron: dicẽs: abe καὶ ἐκάλεσε δὲ φαραὼ μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων, ἀπ		״ וְלְאַהֲרֹן ״ וַיֹּאמֶר ״ לְכוּ ״ זִבְחוּ			יָלַךְ
unites ſacrificate deo veſtro in trra. τ dixit πελθόντες θύσατε τῷ θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ γῇ. καὶ εἶπε		״ לֵאלֹהֵיכֶם ״ בָּאָרֶץ: ״ וַיֹּאמֶר ״ מֹשֶׁה ״ לֹא			
moyſes: nõ poſſibile fieri ſic. nã abomi μωυσῆς, οὐ δυνατὸν γενέσθαι οὕτως· τὰ γὰρ βδε		״ נָכוֹן ״ לַעֲשׂוֹת כֵּן ״ כִּי ״ תוֹעֲבַת ״ מִצְרַיִם			כּוֹן עָשָׂה תָּעַב
nationes egyptiorũ ſacrificauerim dño deo no λύγματα τῶν αἰγυπτίων θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡ		״ נִזְבַּח ״ לַיהוָה ״ אֱלֹהֵינוּ ״ הֵן נִזְבַּח ״ אֶת			זָבַח
ſtro. ſi .n. ſacrificabim abominationes egy μῶν. ἐὰν γὰρ θύσωμεν τὰ βδελύγματα τῶν αἰγυ		״ תּוֹעֲבַת ״ מִצְרַיִם ׀ לְעֵינֵיהֶם ״ וְלֹא			
ptior coꝝ ipſis: lapidabimur. viã πτίων ἐναντίον αὐτῶν, λιθοβολισθησόμεθα· ὁδὸν		״ יִסְקְלֻנוּ: ״ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת ״ יָמִים ׀ נֵלֵךְ			סָקַל הָלַךְ
trium dierũ ambulabimus τριῶν ἡμερῶν πορευσόμεθα οοοοοοοοοοοοοοοο	lapidibus nos obruent. ״ Via trium dierũ pgem9.				

Interp. chal.

Dixerũtq; malefici ad pharaonẽ plaga a facie dei é. et induratũ eſt cor pharaonis: τ nõ acqeuit eis: ſicut locutus fuerat dñs. Dixitq; dñs ad moyſen. Surge viluculo: τ ſta coꝝ pharaone. Ecce egredieſ ad aq̃s: et dices ei. Hec dicit dñs. Dimitte populũ meum: vt ſeruiãt coꝝ me. q ſi nõ tu dimiſeris pplm meũ. Ecce ego mittã in te τ in ſeruos tuos τ in populũ tuũ τ in domos tuas muſcionẽ beſtiar: τ implebũtur domus egyptior muſcõe: vniuerſa quoq; terra i qua ipſi fuerint. Dmidamq; in die illa terrã geſſen in qua populus meus habitat: vt non ſit ibi muſcio: vt ſcias quoniam ego dñs dominator in medio terre. Ponãq; redemptionẽ populo meo: et ſuper populũ tuum in ducam plagam: cras erit hoc ſignum. Fecitq; dñs ita. Et venit muſcionis grauiſſima in domus pharaonis τ in domum ſeruorũ eius τ in omnẽ terram egypti. Coꝝruptaq; eſt terra propter muſcionem. Vocauitq; pharao moyſen τ aaron: et ait. Ite ſacrificate coꝝ deo veſtro in terra. Dixitq; moyſes nõ decet ita fieri: quoniam animal quod egyptij colunt nos imolabimus: vt ſacrificemus coꝝ dño deo nro. q ſi imolauerimus animal quod ipſi colunt ipſis videntibus: nonne lapidabunt nos? Viam trium dierum ibimus oooo

Pritiua chal.
תָּקַף
קֶדֶם עָתַד
אָמַר פֶּלַח שָׁלַח
בַּיִת מָלֵא
פָּרַשׁ קוֹם
הָוָה יָדַע
שָׁוָה אָתָא הָוָה
אוֹת חֻבָּל
אָזַל
עָבַד חֻבַּח
הָוָה חָזָא אָמַר
רָגַם הָלַךְ אָזַל

Transla. Chal.

וַאֲמָרוּ חַרְשַׁיָּא לְפַרְעֹה מְחָא מִן קֳדָם יְיָ הִיא וְאִתְּקַף לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן
כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַקְדֵּים בְּצַפְרָא וְתִתְעֲתַד קֳדָם פַּרְעֹה הָא נָפֵיק
לְמַיָּא וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ אֲרֵי אִם לֵיתָךְ מְשַׁלַּח יָת
עַמִּי הָא אֲנָא מְשַׁלַּח בָּךְ וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ וּבְבָתָּךְ יָת עֲרוֹבָא וְיִתְמְלוֹן בָּתֵּי מִצְרָאֵי יָת
עֲרוֹבָא וְאַף אַרְעָא דְּאִינּוּן עֲלַהּ׃ וְאַפְרֵישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת אַרְעָא דְּגֹשֶׁן דְּתַמָּן עַמִּי קָאֵים
עֲלַהּ בְּדִיל דְּלָא לְמֶהֱוֵי תַּמָּן עֲרוֹבָא בְּדִיל דְּתִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ שָׁלִיט בְּגוֹ אַרְעָא׃
וְאָשַׁוִי פּוּרְקָן לְעַמִּי וְעַל עַמָּךְ אָתֵי מָחָא לְמָחַר יְהֵא אָתָא הָדֵין׃ וְעָבַד יְיָ כֵּן וַאֲתָא
עֲרוֹבָא תַּקִּיף לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית עַבְדּוֹהִי וּבְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם אִתְחַבָּלַת אַרְעָא מִן
קֳדָם עָרוֹבָא׃ וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר אִיזִילוּ דַּבְּחוּ קֳדָם אֱלָהֲכוֹן בְּאַרְעָא׃
וַאֲמַר מֹשֶׁה לָא תַקִּין לְמֶעְבַּד כְּדֵין אֲרֵי בְּעִירָא דְּמִצְרָאֵי דַּחֲלִין לֵיהּ מִנְּיָהּ אֲתַאנָסִין
לְדַבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהֲנָא הָא נְדַבַּח יָת בְּעִירָא דְּמִצְרָאֵי קֳדָמֵיהוֹן וְאִינּוּן יְהוֹן מַיְחֵן
הָלָא נִיטְרוּן לְמִרְגַּמְנָא׃ לְהָלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין נֵיזִיל

Positiua heb. Cer. Heb. Exo. Ca. ix.

בַּמִּדְבָּר וְזִבְּחוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
כַּאֲשֶׁר יֹאמַר אֵלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֲנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְזִבַּחְתֶּם
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק הַרְחֵק
לֹא תַרְחִיקוּ לָלֶכֶת הַעְתִּירוּ בַּעֲדִי׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵא מֵעִמָּךְ
וְהַעְתַּרְתִּי אֶל יְהוָה וְסָר הָעָרֹב
מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ מָחָר רַק
אַל יֹסֵף פַּרְעֹה הָתֵל לְבִלְתִּי שַׁלַּח
אֶת הָעָם לִזְבֹּחַ לַיהוָה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל יְהוָה׃ וַיַּעַשׂ
יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּסַר הָעָרֹב
מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאַר
אֶחָד׃ וַיַּכְבֵּד פַּרְעֹה אֶת לִבּוֹ גַּם
בַּפַּעַם הַזֹּאת וְלֹא שִׁלַּח אֶת הָעָם׃

Cap. ix.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
בֹּא אֶל פַּרְעֹה וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו כֹּה
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח
אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי אִם מָאֵן
אַתָּה לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּם׃
הִנֵּה יַד יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר
בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים
בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד׃
וְהִפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל
וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם וְלֹא יָמוּת מִכָּל
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר׃ וַיָּשֶׂם יְהוָה
מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה

Positiua chal.

דִּבְּרָא מַמְרָא שַׁלַּח
דַּבָּא רַחֵק אָזַל
צְלָא עֲדָה
יְסַף
עֲדָה
שְׁאַר אֲחַד
מְלַל
יְדָה פְּלַח סְגַד
תְּבַן נְתָא
עָאן פְּרַשׁ
מוּת שְׁוֵי
אֲמַר עֲבַד

Interp. chal.

in solitudinē: & sacrificabimus coram dño deo nostro: sicut precepit nobis. Dixitq; pharao. Ego dimittam vos: vt sacrificetis coram dño deo vestro in deserto. Veruntamen longius non recedatis: orate etiam pro me. Et ait moyses. Ecce ego egrediar a te & orabo coram dño: & auferet mirtionem a pharaone & a seruis suis & a populo suo cras. veruntamen nō addat pharao vltra mentiri: vt non dimittat populū ad sacrificandū coram dño. Egressusq; est moyses a pharaone: et orauit coram dño. Et fecit dño iuxta verbum moysi: & abstulit mirtionem a pharaone & a seruis suis: & a populo suo: nec vna quidez remansit. & ingrauauit pharao cor suū etiā hac vice: & nō dimisit populum.

Orituq; dño ad moysen. Ingredere ad pharaonē & loquere ei. Hec dicit dominꝰ deus iudeox. Dimitte populū meū: vt seruiant coram me. q; si noluerīs dimittere eos: & adhuc tu retines eos: ecce plaga a facie dñi erit in pecoribus tuis que sunt in agro: in equis: in asinis: in camelis: in bobus & in ouibus: pestis grādis nimis. Et diuidet dño inter pecora israel & inter pecora egyptiorum: & nihil morietur ex omnibus que possident filij israel. Posuitq; dño terminum: dicens. Cras faciet dño

Trásla. B. Hiero.

ª In solitudinem: ᵇ & sacrificabimus ᶜ dño ᵇ deo nostro: ᶜ sicut ᶠ precepit ᵍ nobis. ᵇ Dixitq; ᵍ Pharao. ∞ ʰ Ego ⁱ dimittam ᵐ vos ⁿ vt sacrificetis ∞∞∞∞∞∞∞ ᵒ dño ᵖ deo vro ᵠ in deserto: ʳ veruntamen ˢ lōgius ᵗ ne ᵘ abeatis. ʳ Rogate ˢ pro me. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ª Et ait ᵇ moyses. ᶜ Egressus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠ a te ᵉ orabo ᵍ dominum: ʰ & recedet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱ musca ᵐ a pharaōe & ⁿ a seruis suis ᵒ & a ppło eius ᵖ eras. ᵠ Verūtamen ʳ noli ˢ vltra ⁿ fallere: ʳ vt non ʳ dimittas ª populū ᵇ sacrificare ᶜ domino. ᵇ Egressusq; ᶜ moyses ᶠ a ª pharaone ᵇ orauit ᵏ dñm. ᵐ Quiᶠ fecit ⁿ iuxta verbū ᵒ illius: ᵖ & abstulit ᵠ muscas ∞∞∞∞∞ ʳ a pharaōe & ˢ a seruis suis ᵗ & a populo eius. ᵘ Nō ˣ superfuit nec ᶜ vna quidē. ᶠ Et ingrauatū ē ᶜ cor ª pharaōis: ita ᵍ vt nec ᶜ hac ᵈ vice ᵇ dimitteret ᵏ populū.

Ca. ix.

Exit ātᵇ dominus ᶜ ad ᵈ moysen ᵉ ingredere ᶠ ad ª pharaonē ᵇ & loqre ᶠ ad eū. ᵏ Hec ᶠ dicit ᵐ dñs ⁿ deus ᵒ hebreorū. ᵖ Dimitte ʳ populū meū ª vt sacrificet mihi. ᶠ Quod ⁿ si ∞∞∞ ª adhuc ᶜ renuis: ª & ᵇ retines ᶜ eos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈ ecce ᶜ manus ᶠ mea ª erit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ super agros: & ᶠ super equos & ᵐ asinos: & ⁿ camelos ᵖ & boues & ᵒ boues: ᵍ pestis ª valde ᶜ grauis. ∞∞∞∞ ᶠ Et faciet ⁿ dñs ᶠ mirabile ˣ inter ʳ possessiões ᶠ israel ª & ᵇ possessiões ᶜ egyptiorū: ᵈ vt nil oīno ᶜ peat ᶠ ex his q̄ ptinēt ª ad filios ᵇ israel. ᵏ Cōstituitq; ᶠ dñs ∞∞ ᵐ tempus ⁿ dicens. ᵒ Cras ᵖ faciet ᵍ dominus ∞∞∞∞∞

Trásla. Gre. lxx. cū interp. latina.

in deserto. τ sacrificabim⁹ dño deo nro: sicut εἰς τὴν ἔρημον. καὶ θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καθὰ
dixit nobis. τ dixit pharao: ego dimittā vos: περ εἶπεν ἡμῖν. καὶ εἶπε φαραώ, ἐγὼ ἀποστελῶ ὑμᾶς,
et sacrificate dño deo vestro in deserto: sed nō καὶ θύσατε τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλ' οὐ
longe procedetis ire. orate igf p μακρὰν ἀποτενεῖτε πορευθῆναι. εὔξασθε οὖν περὶ ἐ-
me ad dñm. dixit ãt moyses: ecce ego egrediar μοῦ πρὸς κύ. εἶπε δὲ μωυσῆς, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξελεύσομαι
a te: τ orabo ad deū: et recedet ἀπὸ σοῦ, καὶ εὔξομαι πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἀπελεύσεται ἡ
musca canina a te: et a seruis tuis: κυνόμυια ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου,
τ a populo tuo cras. nō addas vltra pharao de καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου αὔριον. μὴ προσθῇς ἔτι φαραὼ ἐξα-
cipere: vt nō dimittas ppłm sacrificare dño. πατῆσαι, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαὸν θῦσαι κυρίῳ.
egressꝰ ẽt ãt moyses a pharaōe: τ orauit ad ἐξῆλθε δὲ μωυσῆς ἀπὸ φαραώ, καὶ προσηύξατο πρὸς
deū. fecit ãt dño sicut dixit moyses: τ τὸν θεόν. ἐποίησε δὲ κύριος καθάπερ εἶπε μωυσῆς, καὶ
abstulit muscā caninā a pharaōe: τ a ser περιεῖλε τὴν κυνόμυιαν ἀπὸ φαραώ, καὶ ἀπὸ τῶν θε-
uis eius: et populo eiꝰ: ei nō relī ραπόντων αὐτοῦ, καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐ κατε-
cta ẽ neq; vna. τ ingrauauit pharao cor su λείφθη οὐδεμία. καὶ ἐβάρυνε φαραὼ τὴν καρδίαν αὐ-
um: τ in tẽpore hoc: et nō voluit τοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ καιροῦ τούτου, καὶ οὐκ ἠθέλησεν
dimittere populū. ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν.

Ca. 9.

Dixit ãt dñs ad moysen: ingredere ad pha Εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, εἴσελθε πρὸς φα-
raonē: τ dices ei: hec dicit dñs deꝰ ραώ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν
hebreorū: dimitte populū meū: vt mihi seruāt. ἑβραίων, ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύ-
si ądē tgf nō volueris dimittere populū meū: σωσιν. εἰ μὲν οὖν μὴ βούλῃ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου,
sed adhuc retines eos: ecce manꝰ dñi erit in iu- ἀλλ' ἔτι ἐγκρατεῖς αὐτῶν ἰδοὺ χεὶρ κυ ἔσται ἐν τοῖς κτή-
mētis tuis q̄ in campis: in qꝫ equis τ νεσί σου τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις, ἔν τε τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ὑ-
subiugalibꝰ: τ camelis: et bobꝰ: et ouibus mors ποζυγίοις, καὶ ταῖς καμήλοις, καὶ βουσί, καὶ προβάτοις θάνα-
magna valde. τ mirabilia faciā ego in die illa τος μέγας σφόδρα. καὶ θαυμαστὸν ποιήσω ἐγὼ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
inter fumēta egyptioꝝ τ inter fumē νῃ ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν αἰγυπτίων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν κτη-
ta filioꝝ israel. τ nō morietꝰ ab oibꝰ israel fi νῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ οὐ τελευτήσει ἀπὸ παντὸς τοῦ ἰσραὴλ υἱ-
lijs dicabile. et dedit dꝰ ẽminū: dicēs: in crastinū faciet dño ὸς ῥητόν. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς ὅρον, λέγων, ἐν τῇ αὔριον ποιήσει κύ-

Transla. Chal.

דִּבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא כְּמָא דְיֵימַר לָנָא׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה אֲנָא אֲשַׁלַּח יָתְכוֹן
וְתִדְּבְחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָכוֹן בְּמַדְבְּרָא לְחוֹד אַרְחָקָא לָא תִרְחֲקוּן לְמֵיזַל צְלוֹ אַף עֲלָי׃
וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאָא אֲנָא נָפֵיק מִלְּוָתָךְ וְאֶצְלֵי קֳדָם יְיָ וְיַעְדֵּי עָרְבָא מִפַּרְעֹה מֵעַבְדּוֹהִי וּ
וּמֵעַמֵּיהּ מָחָר לְחוֹד לָא יוֹסִיף פַּרְעֹה לְשַׁקָּרָא בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחָא יָת עַמָּא לְדַבָּחָא קֳדָם
יְיָ׃ וּנְפַק מֹשֶׁה מִלְוַת פַּרְעֹה וְצַלִּי קֳדָם יְיָ׃ וַעֲבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה וְאַעְדִּי עָרְבָא
מִפַּרְעֹה מֵעַבְדּוֹהִי וּמֵעַמֵּיהּ לָא אִשְׁתְּאַר חַד׃ וְיַקֵּר פַּרְעֹה יָת לִבֵּיהּ אַף בְּזִמְנָא הָדֵין
וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא׃

Ca. ix.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַל לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיְהוּדָאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי׃ אֲרֵי אִם מְסָרֵב אַתְּ
לְשַׁלָּחָא וְעַד כְּעַן אַתְּ מַתְקֵיף בָּהוֹן׃ הָא מֵחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָיָה בְּגֵיתָךְ דִּי בְחַקְלָא
בְּסוּסָוָתָא בַּחֲמָרֵי בְּגַמְלֵי בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא מוֹתָא סַגִּי לַחְדָּא׃ וְיַפְרֵשׁ יְיָ בֵּין בְּעִירָא
דְיִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי וְלָא יְמוּת מִכֹּל דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדְּעַם׃ וְשַׁוִי יְיָ זִימְנָא
לְמֵימַר מָחָר יַעְבֵּיד יְיָ

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Ero. Ca.ix.	Vtrãq; hebr.
xbũ hoc in terra.et fecit ' dñs xbũ hoc ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐποίησεν κς̃ τὸ ῥῆμα τοῦτο craſtina. τ mortua ſũt oĩa iumẽta το τῇ ἐπαύριον· καὶ ἐτελεύτησεν πάντα τὰ κτήνη τῶν egyptioꝝ. ab ĩt iumẽtis filioꝝ iſrael nõ mor αἰγυπτίων. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν ισραηλ οὐκ ἐ= tuũ eſt quicq̃. vidẽs ãt pharao:q nõ mortu= τελεύτησεν οὐδὲν. ἰδὼν δὲ φαραώ, ὅτι οὐκ ἐτελεύ= um é a iumẽtis filioꝝ iſrael dcq̃: ingrauatũ ẽ τησεν ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν ἰηλ οὐδέν, ἐβαρύνθη ἡ cor pharaõis: et nõ dimiſit popꝫlũ.ait ãt dñs καρδία φαραώ, καὶ οὐκ ἀπέστειλε τὸν λαόν. εἶπε δὲ κς̃ ad moyſen τ aaron: dicẽs: tollite vobis ple πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων, λάβετε ὑμῖν πλή= nas manus cineris camini: et ſpargat moy ρεις τὰς χεῖρας ἀθάλης καμινείας, καὶ πασάτω μωυ ſes in celum corã pharaõe:τ coram σῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν ſeruis eius:τ fiat pulus ſup oẽm θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν trã egypti: τ erit ſup hoies: et ſup τὴν γῆν αἰγύπτου, καὶ ἔσαι ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ q̃drupedia vlcera veſice feruentes in cs τετράποδα ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἐν τετοῖς hoibꝰ:τ in quadrupedibꝰ: et in oi fra egy ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν πάσῃ γῇ αἰγύ= pti. et accepſt cinerẽ camini corã πτου. καὶ ἔλαβε τὴν ἀθάλην τῆς καμινείας ἐναντίον pharaõe:τ corã ſeruis eius: et φαραώ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἔ= ſparſit eã moyſes in celũ: τ facta ſũt σπασεν αὐτὴν μωυσῆς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐγένετο vlcera veſice feruẽtes in cs hoibꝰ: ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἐν τετοῖς ἀνθρώποις, et in quadrupedibꝰ.τ nõ potuerũt ĩcã καὶ ἐν τοῖς τετράποσι· καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ φαρ= tatores ſtare corã moyſe ppꝫ vlcera. facta ſũt μακοὶ σῆναι ἐναντίον μωυσῆ διὰ τὰ ἕλκη· ἐγένετο .n. vlcera in incantatoꝝibꝰ:et in oi fra γὰρ τὰ ἕλκη ἐν τοῖς φαρμακοῖς, καὶ ἐν πάσῃ γῇ. egypti. indurauit ãt dñs cor pha= αἰγύπτου. ἐσκλήρυνε δὲ κύριος τὴν καρδίαν φαρα raõis:τ nõ audiuit eos ſicut cõſtituit do= ώ, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθὰ συνέταξε κύ= mino moyſi. dixit ãt dñs ad moyſen: ſur= ριος τῷ μωυσῆ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, ὄρθρι ge mane: et ſta corã pharaõe:τ dices σον τοπρωί, καὶ στῆθι ἐναντίον φαραώ, καὶ ἐρεῖς ad eũ: hec dicit dñs deꝰ hebreoꝝ: πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν ἑβραίων, dimitte popꝫlũ meũ: vt ſeruiãt mihi. ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι· in .n. nũc tẽpore ego mitto ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἀποστέλλω	verbũ istud in terra. Fecit ergo dominus verbum hoc altera die: & mortua ſũt oĩa aiã lia egyptiorũ. De aial= libus vero filiorũ iſrael nihil omnino periit. Et mi ſit pharao ad videndũ: nec erat quicq̃ mortu= um de his q̃ poſſidebat. iſrael. Ingrauatũq; eſt cor pharaõis: & nõ di miſit populũ. Et dixit dominus ad moyſen & aaron. Tolle plenas manus cineris de cami no: & ſpargat illũ moy ſes in celum corã pha= raone: ſitq; puluis ſup oẽm terrã egypti. Erunt enim in hominibus & iumẽ tis vlcera & veſice turgentes in vni= uerſa terra egypti. Tulerũtq; cinerẽ de ca mino: & ſteterunt corã pharaone: & ſpar ſit illum moyſes in celũ. Factaq; ſunt vl cera veſicarum turgẽtiũ in hoibus & iumentis: nec poterãt malefici ſtare coram moyſe propter vlcera que in illis erant & in omni terra egypti Indurauitq; dñs cor pharaonis: & non audiuit eos ſicut locutus ẽ dñs ad moyſen. Dixitq; dñs ad moyſen. Mane con ſurge & ſta coram pha= raone: & dices ad eũ. Hec di= cit dominus deus hebreorũ. Dimitte po pulũ meũ: vt ſacrificet mihi: quia in hac vice mittam	הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ׃ וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד׃ וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לֹא מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן קְחוּ לָכֶם מְלֹא חָפְנֵיכֶם פִּיחַ כִּבְשָׁן וְזָרְקוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה לְעֵינֵי פַרְעֹה׃ וְהָיָה לְאָבָק עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָיָה עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ אַבַעְבֻעֹת בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְחוּ אֶת פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי פַרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמַיְמָה וַיְהִי שְׁחִין אַבַעְבֻעֹת פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין כִּי הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם וּבְכָל מִצְרָיִם׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם	עָשָׂה מוּת שָׁלַח כָּבֵד לֵב שָׁלַח פִּיחַ שְׁחִין לְבַלְתִּי עָמַד נָגַף חָזַק שָׁמַע דָּבָר קוּם נָצַב אָמַר עָבַד פָּעַם שָׁלַח

Interp.chal.	Vtrãq; chal.
verbum iſtud in terra. Fecitq; dñs verbũ hoc ſequẽti die: τ mortuũ eſt omne aial egryptiorũ: τ de aialibus filioꝝ iſrael nec vnum mortuũ eſt. Miſitq; pharao: τ ecce de aialibus filioꝝ iſrael nec vnum quidẽ mortuũ erat. Et ingrauatũ eſt cor pharaonis: τ nõ dimiſit po pulũ. Et dixit dñs ad moyſen τ aaron: Tollite vobis plenos pugillos veſtros fauille fornacis: τ ſpargat illam moyſes verſus celũ ante oculos pharaonis. et erit in puluerẽ tenuiſſimũ ſup omnẽ terrã egrpti. Et erit in hoibus τ in iumẽtis τ pecoribus ſcabies germinans veſicas in vniuerſa terra egrpti. Et tulerũt faullã fornacis: τ ſteterunt corã pharaone. et ſparſit illam moyſes verſus celum. Et fuit ſcabies et veſice multe in hominibus τ in pecoribus. et non poterant malefici ſtare corã moyſe propter ſcabiẽ: quia erat ſcabies in maleficis τ in omnibus egryptis. Et ingra uauit dñs cor pharaonis: et non acquieuit eis: ſicut locutus fuerat dominus cum moyſe. Dixitq; dominꝰ ad moyſen. Conſurge mane: τ ſta corã pharaone: diceſq; ei. Hec dicit dñs deus iudeorum. Dimitte po pulum meum vt ſeruiant corã me. quia in hac vice ego mitto	מוּת יָכֹל נָסַב זָרַק קוּם כּוּם תָּקַף קֶדֶם עָתַד פָּלַח

Polit. hebr.	Lat. hebr.	Exo.	Lat.	Trãsla. B. Hier.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
כָּל	מַגֵּפָתַי	אֶל	לִבֶּךָ	וּבְעַבְדֶּיךָ	בְּעַמֶּךָ
omnes	plagas meas	su	per cor tuũ	& super ser uos tuos	& sup populũ tuũ
πάντα	τὰ συναντήματά μου	εἰς	τὴν καρδίαν	τοῦ	σου
tuũ:	et	ſeruos	tuos:	et	ppli tui
σου,	καὶ	τῶν θεραπόντων	σου,	καὶ	τοῦ λαοῦ σου.
vt	ſcias	qꝛ	nõ	eſt	ſimilis
vt videas	ꝙ	nõ	eſt	alius:	ſicut ego in
ἵνα	ἴδῃς,	ὅτι	οὐκ	ἔστιν	ἄλλος,
oi					
ὡς	ἐγὼ	ἐν	πάσῃ	τῇ	
mei					
in	omni	terra.	Nunc	ei	extendens
fra.					
mittens	manũ	meã	percutiã	te	&
γῆ.	νῦν	γὰρ	ἀποστείλας	τὴν	χεῖρά μου
πατάξω					C
populũ	tuum	peſte:			
te:	et	ppli	tui	interficiã:	et
σε,	καὶ	τὸν	λαόν	σου	
deleber					
βαγατώσω,	καὶ	ἐκτριβήσῃ			
ris	a	fra.	et	ppe	
a fra.	et	ppe	hoc	ſeruatus	eo:
σὺ	ἀπὸ	τῆς	γῆς.	καὶ	ἕνεκα
τούτου	διετηρήθης,				
vt	oſtẽdã	in	te	fortitudiné	meã
et	vt				
ἵνα	ἐνδείξωμαί	ἐν	σοὶ	τὴν	ἰσχύν μου.
καὶ	ὅπως				Roma
narret	nomẽ	meũ	in	oi	fra.
9.c.					
adhuc	tgſ	tu			
διαγγελῇ	τὸ	ὄνομά	μου	ἐν	πάσῃ
τῇ	γῇ.	ἔτι	οὖν	σὺ	
retineꝛ	populũ	meũ:	vt	nõ	dimittas
eos:					
ἐμποιῶν	τοῦ	λαοῦ	μου,	τοῦ	μὴ
ἐξαποστεῖλαι	αὐ				
ecce	ego	pluo	hac	hora	cras
ecce ego pluo hac hora cras					
τοὺς,	ἰδοὺ	ἐγὼ	βρέχω	ταύτην	τὴν
ὥραν	ἄυριον				
grãdinẽ	multã	valde:	que	talis	nõ
fuit					
χάλαζαν	πολλὴν	σφόδρα,	ἥτις	τοιαύτη	οὐ
γέγο					
in	egypto:	ex	qua	die	cõdita
ẽ:	et	ſq;	ad		
νεν	ἐν	Αἰγύπτῳ,	ἀφ'	ἧς	ἡμέρας
ἔκτισαι,	καὶ	ἕως	τῆς		
diem	hanc.	nũc	tgſ	feſtina	cõgrega-
ἡμέρας	ταύτης.	νῦν	οὖν	κατάσωσον	συναγα'
re	iumẽta	tua:	et	q̃cũq;	tibi
ſũt	in	agro.			
γειν	τὰ κτήνη	σου,	καὶ	ὅσα	σοί
ἐστιν	ἐν	τῷ	πεδίῳ.		
oẽs	.n.	hoies:	et	iumẽta:	q̃cũq;
inuẽ					
πάντες	γὰρ	οἱ	ἄνθρωποι,	καὶ	τὰ
κτήνη,	ὅσα	ἂν	ἐν		
ta'	fuerit	in	agro:	et	nõ
ingredi					
ẽtur	domũ:	eccl			
ρεθῇ	ἐν	τοῖς	πεδίοις,	καὶ	μὴ
εἰσέλθῃ	εἰς	οἰκίαν,	πέ		
dertãt	ſup	ea	grãdo:	moꝛiẽtur.	qui
τι-					
σῃ	δὲ	ἐπ'	αὐτὰ	ἡ	χάλαζα,
τελευτήσει.	ὁ	φοβούμε			
met	verbũ	dñi	ſeruoꝛ	pha:	ōio:
νος	τὸ	ῥῆμα	κυρίου	τῶν	θεραπόντων
φαραώ,					
cõgregaut	iumẽta	ſua	in	. domos.	qui
συνήγαγε	τὰ	κτήνη	αὐτοῦ	εἰς	τοὺς
οἴκους	. ὃς				
ãt	nõ	attẽdit	mẽte	ad	verbũ
dñi:					
δὲ	μὴ	προσέχειν	τῷ	διανοίᾳ	εἰς
τὸ	ῥῆμα	κυρίου,			
dimiſit	iumẽta	in	agris.	Dixit	ãt
dñs	
ἀφῆκε	τὰ	κτήνη	ἐν	τοῖς	πεδίοις.
Εἶπε	δὲ	κύριος			
ad	moyſen:	extẽde	manũ	tuã	in
ce-					
πρὸς	μωυσῆν,	ἔκτεινον	τὴν	χεῖρά	σου
εἰς	τὸν	οὐ-			
lum:	et	erit	grãdo	ſup	oẽm
hã	egy				
ρανόν,	καὶ	ἔσαι	χάλαζα	ἐπὶ	πᾶσαν
τὴν	γῆν	αἰ-			
pti:	ſup	q̃s	hoies	et	iumẽ
γύπτου,	ἐπί	τε	τοὺς	ἀνθρώπους	καὶ
τὰ	κτή-				
ta:	et	ſup	oẽm	herbã	q̃
in	fra.				
νη,	καὶ	ἐπὶ	πᾶσαν	βοτάνην	τὴν
ἐπὶ	τῆς	γῆς.			
extendit	ãt	moyſes	manũ	ſuã	in
celũ:					
ἐξέτεινε	δὲ	μωυσῆς	τὴν	χεῖρα	εἰς
τὸν	οὐρανόν,				
et	dñs				
καὶ	κύριος				

Polit. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
כָּל	מַחְתָּי	יְדַע
omnes	plagas meas	in cor tuũ & in ſeruos tuos & in
כָּל	מַחְתָּי	לִלְבָּךְ וּבְעַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ בְּדִיל דִּתְיְדַע אַרְעָא דְּלֵית דְּכְוָתִי שַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא: אֲרֵי
populũ	tuũ:	vt ſcias qñ non eſt ſimilis mei ꝙhator in
לְכָעַן	מְרַחֵישׁ	דְּאִשְׁלַח פּוּן יָת מַחַת נְבוּרְתִי
vniuerſa	terra.	qñ nunc ꝓpe eſt coꝛã me: vt mittaꝛ
וְיָת	עַמָּךְ	בְּמִחָתָא
plagã	foꝛtitudinis	mee: & percutiã te & populũ tuũ pe
וְאֶמְחֵי	יָתָךְ	וְיָת
ste:	cõſumaberiſq;	de terra. Verũtamẽ ꝓpter hoc ſu-
עַמָּךְ	בְּמַגֵּפָה	וְתִשְׁתֵּיצֵי
ſtinui	te:	vt oſtenderẽ tibi foꝛtitudinẽ meã. & vt narrẽt
מִן	אַרְעָא:	וּבְרַם בְּדִיל דָּא
potentiã	noꝛis	mei in vniuerſa terra. Adhuc tu ſubiec-
קַיְמְתָּךָ	לְאַחֲזָיוּתָךְ	יָת חֵילִי
tum	retines	populũ meũ: vt non dimittas eos? Ecce
וְיָת	עַמִּי	דְּלָא
ego	deſcendere	facĩã cras hac ipſa hoꝛa grandinẽ foꝛ
לְשַׁלָּחוּתְהוֹן:	הָא	
tes	nimis:	cui ſimilis nõ fuit in egypto: a die qua fun
אֲנָא	מַחֵית	בְּעִידָּנָא הָדֵין
data	eſt	vſq; nunc. Nunc autẽ mitte cõgrega pecoꝛa
מִטַּר	בַּרְדָּא	תַּקִּיף
tua	que	ſunt in agro: oẽs enim hoies & iumenta que
לַחֲדָא	לָא	הֲוָה
inuenta	fuerint	in agro: & nõ fuerint cõgregata in do
כְּוָתֵיהּ	בְּמִצְרַיִם	לְמִן
mũ:	deſcenderitq;	ſup ea grando: moꝛientur. Qui ti-
יוֹמָא	דְּאִשְׁתְּכְלַת	וְעַד כְּעַן: וּכְעַן שְׁלַח כְּנוֹשׁ
muit	verbũ	dñi de ſeruis pharaonis congregauit ſer
יָת	גֵּיתָךְ	וְיָת כָּל דִּלָךְ בְּחַקְלָא כֹּל
uos	ſuos &	pecoꝛa ſua in domos. Et qui nõ apposuit
אֱנָשָׁא	דְּיִשְׁתְּכַח	בְּחַקְלָא וְלָא
coꝛ	ſuũ	verbo dñi: dimiſit ſeruos ſuos & pecoꝛa ſua in
יְכַנֵּישׁ	יָת	לְבַיְתָא
agro.	Diritq;	dñs ad moyſen. Leua manũ tuam ver-
וְיָת	עֲבָדוֹהִי	וְיָת גֵּיתֵיהּ
ſus	cælum:	vt ſit grando in vniuerſa terra egypti: ſup
וּלָא	שַׁוִּי	לִבֵּיהּ
homines & ſuper iumenta & ſuper omnẽ herbã agri		
לְמֵימְרָא	דַּיְיָ	שַׁבַּק
in terra egypti. Eleuauitq; moyſes virgam ſuaꝫ ver-		
יָת	עֲבָדוֹהִי	וְיָת
ſus	cælum:	& dñs
בְּאַרְעָא	דְּמִצְרַיִם:	וְאַרְים מֹשֶׁה
יָת	חוּטְרֵיהּ	עַל
מַיָּא	וַיְיָ	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

dedit voces et grãdinẽ, et discurrit ignis
ἔδωκε φωνὰς καὶ χάλαζαν· καὶ διέτρεχε τὸ πῦρ
ps.77. sup ter. et pluit dñs grãdinẽ sup om=
ps.104 ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔβρεξε κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶ=
nẽ tra egypti. erat ãt grãdo et ignis
σαν γῆν Αἰγύπτου. ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ
ardens in grãdine. at grãdo multa val=
φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ· ἦν δὲ χάλαζα πολλὴ σφό
de: que talis nõ fuit in egypto: ex q̃ fa
δρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς γε
cta fuit in ipa gens. percussit ãt grãdo in om
D ἐπλήγη ἑκαστὸς ἔθνος· ἔπαταξε δὲ ἡ χάλαζα ἐν πά
ni tra egypti oia dcũq; erãt in agro: ab
σῃ γῇ Αἰγύπτου πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀπὸ
hoie vsq; ad iumẽtũ. et oẽm herbã q̃ erãt in
ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν
agro percussit grãdo. et oia lig=
τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα· καὶ πάντα τὰ ξύ
nũ q̃ in agris cõfregit. sed in tra
λα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις συνέτριψεν· πλὴν ἐν γῇ
gesem: vbi erãt filij israel: nõ fuit gra=
γεσὲμ, οὗ ἦσαν υἱοὶ Ἰσραήλ, οὐκ ἐγένετο ἡ χάλα=
do. mittens ãt pharao: vocauit moysen et
ζα. ἀποστείλας δὲ φαραώ, ἐκάλεσε τὸν μωυσῆν καὶ
aaron: et dixit eis: peccaui nũc: do
ἀαρών, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἡμάρτηκα τὸ νῦν, ὁ κύ=
minꝰ iustus: ego ãt et pplꝰ meꝰ impij. ora=
ριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσεβεῖς· πρὸ
te ergo ad dñm: et cessent fi=
σευξασθε οὖν πρὸς κύριον, καὶ παυσάσθω τοῦ γε
eri voces dei: et grãdo: et ignis: et di
νηθῆναι φωνὰς θεοῦ, καὶ χάλαζαν, καὶ πῦρ, καὶ ἐ
mittam vos: et nõ amplꝰ addetis manef.
ξαποστελῶ ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἔτι προσθήσεσθε μένειν.
dixit ãt ei moyses: cũq; egrediar ciuitatẽ. ex
εἶπε δὲ αὐτῷ μωυσῆς, ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν. ἐκ
tendam manus meas ad dñm. et voces
πετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον· καὶ διαφωνήσει
cessabũt: et grãdo: et pluuia nõ erit
παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσαι
amplꝰ. vt scias: q̃ dñi tra: et tu et ser
ἔτι· ἵνα γνῷς, ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ, καὶ σὺ καὶ οἱ θε
ui tui. scio. q̃ nũq̃ timeꝭ
ράποντές σου. ἐπίσαμαι. ὅτι οὐδέπω τε φοβεῖ
tis dñm. at linũ et hordeũ percussũ ẽ.
σθε τὸν κύριον· τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη. ἡ
nã hordeũ germinauerat: at linũ seminificans.
γὰρ κριθὴ παρεσηκυία, τὸ δὲ λίνον σπερματίζον·
et triticũ et far nõ percussũ ẽ: serotina.n.erãt.
ὁ δὲ πυρὸς καὶ ἡ ὀλύρα οὐκ ἐπλήγη, ὀψιμα γάρ ἦν.
egressus ẽ moyses
ἐξῆλθε μωυσῆς

Trãsla. B. Hiero.

dedit tonitrua & grã=
dinẽ ac discurrẽtia ful=
gura sup terrã. Pluitq; dñs grandinẽ sup ter=
rã egypti: & grãdo & ig=
nis mixta pariter fere
bãtur. Tantusq; fuit ma=
gnitudinis: qlis ante nũ
quam appuit in vniuer
sa terra egypti: ex quo
gens illa cõdita est. Et
percussit grãdo in oi ter=
ra egypti cuncta q̃ fue=
runt in agris ∞∞∞∞∞∞∞
ab hoie vsq; ad iumen
tũ. Cunctãq; herbã agri percussit grando: &
oẽ lignum ∞∞∞∞∞∞∞
regionis cõfregit. Tã=
tum in terra gessen ∞∞
vbi erãt filii israel: grã=
do non cecidit. ∞∞∞∞∞
Misitq; pharao & vo=
cauit moysen ∞∞∞∞∞∞
& aarõ: dicens ad eos.
Peccaui etiam ∞∞∞∞∞∞
nũc. Dominus iustus:
& ego ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& populus meus impii.
Orate ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dñm vt desinant toni=
trua dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& grando vt dimittam
vos: & nequaq; hic vl=
tra maneatis. Ait moy
ses. Cũ egressus fue=
ro de vbe: extendã manus meas ad ∞∞∞∞
dñm: & cessabunt toni
trua: & grando non ∞∞
erit. vt scias quia do
mini est ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
terra. Noui autẽ q̃ & tu & serui tui ∞∞∞∞∞
necdum timeatis dñm ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
deum. Linum ergo & hordeum lesum est: ∞∞
eo q̃ hordeum esset vi
rens: & linum iam ∞∞∞
folliculos germinaret.
Triticũ aũt & far non
sunt lesa: qa serotina erãt. Egressusq; Moyses

Ter. Heb. Exo. Ca. ix. Pritiua heb.

קוֹל הַלֹּת וּבָרָד וְתַהֲלֹךְ אֵשׁ — נָתַן קלת וברד ותהלך אש
אַרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוָה בָּרָד עַל אֶרֶץ — ארצה וימטר יהוה ברד על ארץ
מִצְרָיִם: וַיְהִי בָּרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת — מצרים: ויהי ברד ואש מתלקחת
בְּתוֹךְ הַבָּרָד כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא — בתוך הברד כבד מאד אשר לא
הָיְתָה כָמֹהוּ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָז — היתה כמהו בכל ארץ מצרים מאז
הָיְתָה לְגוֹי: וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל אֶרֶץ — היתה לגוי: ויך הברד בכל ארץ
מִצְרַיִם אֵת כָּל אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה — מצרים את כל אשר בשדה
מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וְאֵת כָּל עֵשֶׂב — מאדם ועד בהמה ואת כל עשב
הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֵת כָּל עֵץ — השדה הכה הברד ואת כל עץ
הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר: רַק בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן — השדה שבר: רק בארץ גשן
אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה — אשר שם בני ישראל לא היה
בָּרָד: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה — ברד: וישלח פרעה ויקרא למשה
וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי — ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי
הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְ — הפעם יהוה הצדיק ואני
וְעַמִּי הָרְשָׁעִים: הַעְתִּירוּ אֶל — ועמי הרשעים: העתירו אל
יְהוָה וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים — יהוה ורב מהית קלת אלהים
וּבָרָד וְאֶשְׁלְחָה אֶתְכֶם וְלֹא תֹסִפוּן — וברד ואשלחה אתכם ולא תספון
לַעֲמֹד: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כְּצֵאתִי — לעמד: ויאמר אליו משה כצאתי
אֶת הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת כַּפַּי אֶל — את העיר אפרש את כפי אל
יְהוָה הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא — יהוה הקלות יחדלון והברד לא
יִהְיֶה עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה — יהיה עוד למען תדע כי ליהוה
הָאָרֶץ: וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ יָדַעְתִּי — הארץ: ואתה ועבדיך ידעתי
כִּי טֶרֶם תִּירְאוּן מִפְּנֵי יְהוָה — כי טרם תיראון מפני יהוה
אֱלֹהִים: וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה נֻכָּתָה — אלהים: והפשתה והשערה נכתה
כִּי הַשְּׂעֹרָה אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה — כי השערה אביב והפשתה
גִּבְעֹל: וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת לֹא נֻכּוּ — גבעל: והחטה והכסמת לא נכו
כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה: וַיֵּצֵא מֹשֶׁה — כי אפילת הנה: ויצא משה

Interp. char.

dedit voces & grandinẽ: & discurrebat ignis sup terrã. Pluitq; dñs grandinẽ super terrã egypti. Fuit q̃ grando & ignis discurrens in medio grandinis ni mis validus: cuius similis non fuit in vniuersa terra egypti a tẽpore quo fuit in ea populus. Et percussit grando in omni terra egypti ola que erãt in agro ab homine vsq; ad iumentũ: & omnẽ herbã agri percus= sit grando: omnesq; arbores agri cõfregit. Tamẽ in terra gessen vbi erant filij israel non fuit grando. Mi sitq; pharao & vocauit moysen & aaron: et dixit eis, Peccaui hac vice: dñs iustus: & ego & populus meus impij. Orate corã dño: vt sit a facie eius refrigerium multũ: & non sint sup nos tonitrua maledictionis hu iuscemodi a facie dñi neq; grando: & dimittã vos: nec vltra retinebo vos. Dixitq; ei moyses. Cum egressus fuero de vrbe: extendã manus meas in oratione coꝝ dño. tonitrua cessabũt: & grando nõ erit amplius: vt scias q̃ dñi est terra. Noui enim q̃ tu & serui tui ad huc non humiliamini a facie dñi dei. Linũ autẽ & ordeũ percussa sunt: eo q̃ ordeũ erat virens & linũ iam folliculos germinarat. Triticũ aũt & far nõ sunt per cussa: quia serotina erant. Egressusq; est moyses

Pritiua char.

קוֹל הַלֹּת מָטָר — קול הלת מטר
שַׁלְהָבֹת — שלהבת
יְהוָה — יהוה
וָאֶשְׁלְחָה יַסֵּף עַכָּב — ואשלח יסף עכב
פָּרַשׂ כַּפַּיִם אֶרֶץ הָפְרַשׂ — פרש כפים ארץ הפרש
קוֹל מַטַּע יְהוָה — קול מטע יהוה
יָדַע פָּנָה לַיהוָה — ידע פנה ליהוה
נֻכָּתָה — נכתה
הוּכּוּ זָכָה צָלָא — הוכו זכה צלא
סָגָא יְהוָה קוֹל — סגא יהוה קול
שָׁלַח יָסַף עָצַב — שלח יסף עצב
פָּרַשׂ כַּפַּיִם הָרָשׁ — פרש כפים הרש
קוֹל מָנַע יְהוָה — קול מנע יהוה
יָדַע פָּנָה לַיהוָה — ידע פנה ליהוה
נָכְתָה נְטָתָא — נכתה נטתא

Transla. Chal.

וְיָהַב קַלִּין וּבַרְדָּא וּמְהַלְכָא אִישָׁתָא עַל אַרְעָא וְאַמְטַר יְיָ בַּרְדָּא עַל אַרְעָא וְתָּבְרִיסוּ
וְהַוָה בַרְדָּא וְאִישָׁתָא מְשַׁתַּלְהֲבָא בְּגוֹ בַרְדָּא תַּקִּיף לַחֲדָא דְּלָא הַוָה דְּכַוָתֵהּ בְּכָל אַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִן יוֹמָהָן דְּהַוָת לְעַמָּא וּמְחָא בַרְדָּא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם יָת כָּל דִּי בְּחַקְלָא מִ
מֵאֲנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא וְיָת כָּל עִשְׂבָּא דְּחַקְלָא מְחָא בַרְדָּא וְיָת כָּל אִילָנֵי חַקְלָא תְּבַר וּ
לְחוֹד בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן דְּתַמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא הַוָה בַּרְדָּא וּשְׁלַח פַּרְעֹה וּקְרָא לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר לְהוֹן חַבִית זִמְנָא הָדֵא יְיָ זַכָּאָה וַאֲנָא וְעַמִּי חַיָּבִין וְצַלּוּ קֳדָם יְיָ
וְסִנֵּי קֳדָמוֹהִי רְוַח דְּלָא יְהֵוֹן עַלָּא כָּלִין דְּלוּט כְּאִלֵּין מִן קֳדָם יְיָ וּבַרְדָּא וְאֶשְׁלְחָ
יָתְכוֹן וְלָא תּוֹסְפוּן לְאִתְעַכָּבָא וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה כְּמִפְּקִי מִן קַרְתָּא אֶפְרוֹשׂ יָת יְדַי
פָּצְלוֹ קָדָם יְיָ קָלַיָּא יִתְמַנְעוּן וּבַרְדָּא לָא יְהֵא עוֹד בְּדִיל דְּתִדַּע אַרְעָ דַּיְיָ אַרְעָא וְאַתְּ
וְעַבְדָּךְ יַדַּעְנָא אֲרֵי עַד כְּעַן לָא אִתְכְּנַעְתּוּן מִן קֳדָם יְיָ אֱלֹהִים וְחִטַּיָּא וְכֻסְּמָא לָמְ אֲרֵי
שַׁעֲרְיָא אֲבִיב וְכִתַּנְיָא נְבִשְׁלִין וְחִטַּיָּא וְכֻסְּמָא לָא לְקוֹ אֲרֵי אֲפֵלָתָא אִינּוּן וּנְפַק מֹשֶׁה

Poſitiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.x.	Trāſla. B. Hiero.	Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina
		מֵעִם	פַּרְעֹה	a pharaone	a pharaõe extra ciuitatẽ: ⁊
		וַיִּפְרֹשׂ	מֹשֶׁה	tetendit	extendit manꝰ
		כַּפָּיו	אֶל	manus	ad
חָדַל קוֹל		יְהוָה	וַיֶּחְדְּלוּ	dñm: & ceſſauerunt	dñm: et voces ceſſauerũt: et
		וְהַבָּרָד	וּמִטָּר	tonitrua oo & grādo:	grando: et
		לֹא	נָתַךְ	nec vltra ſtillauit	πρὸς αὐτ, καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ
		אָרְצָה׃		pluuia	pluuia nō ſtillauit ſup
		וַיַּרְא	פַּרְעֹה	vides ät pharao	terrã. videõ ãt pharao:
		כִּי	חָדַל	ceſſauit	ceſſa
רָאָה		הַמָּטָר	וְהַבָּרָד	pluuia & grando	ὑετὸς οὐκ ἐξαπέστειλεν ἐπὶ τὴν γῆν. ἰδὼν δὲ φαραώ, ὅτι ἐπαύ
כָּבֵד		וְהַקֹּלוֹת	וַיֹּסֶף	& tonitrua: auxit	σατο ὑετὸς, καὶ ἡ χάλαζα, καὶ αἱ φωναί, προσέθετο
		לַחֲטֹא	עוֹד	peccatū:	ad peccãd. . et ingrauatũ ẽ
		וַיַּכְבֵּד	לִבּוֹ	& ingrauatũ ẽ cor	cor: ⁊
		הוּא	וְעַבְדָיו׃	eius & ſeruorũ illius:	ἁμαρτάνειν. καὶ ἐβάρυνεν αὐτ τὴν καρδίαν, καὶ τῶν
חָזָק		וַיֶּחֱזַק	לֵב	& induratum nimis:	ſeruoꝝ ſuoꝝ: ⁊ induratũ ẽ cor pharaõis. ⁊
		פַּרְעֹה	וְלֹא	nec	θεραπόντων αὐτ, καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία φαραώ. καὶ
		שִׁלַּח	אֶת	dimiſit	nō dimiſit filios iſrael: ſicut locutꝰ
		בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	iſrael ſicut	οὐκ ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐλάλη
		כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	precepat dñs per	ſit dñs moyſi
		יְהוָה	בְּיַד	manum moyſi. Ca.10.	σε κύριος τῷ μωυσῆ. Ca.10.
Cap.x.		מֹשֶׁה׃			
אָמַר		וַיֹּאמֶר	יְהוָה	ET dixit dñs ad moyſen:	Καὶ εἶπε δὲ κς πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἴσελθε πρὸς
בּוֹא		אֶל	מֹשֶׁה	Ingrede ad pharaonẽ.	pharaonẽ. ego. n. aggrauaui eiꝰ cor: et cor
		בֹּא	אֶל	Ego enim	Φαραώ· ἐγὼ γὰρ ἐβάρυνα αὐτ τὴν καρδίαν, καὶ τὴν καρ
		פַּרְעֹה	כִּי	induraui cor eius	seruoꝝ ſuoꝝ: vt deicerꝑs ſupuenãt ſi-
		אֲנִי	הִכְבַּדְתִּי	& ſeruorum illius: vt	δίαν τῶν θεραπόντων αὐτ, ἵνα ἐξῆς ἐπέλθη τὰ σή-
		אֶת	לִבּוֹ	faciam ſigna mea	gna mea hec ſup eos. vt narretis in
שִׁית		וְאֶת	לֵב	hec in eo: & narres in	μεῖά μου ταῦτα ἐπ' αὐτούς, ὅπως διηγήσησθε εἰς τὰ
אוֹת		עֲבָדָיו	לְמַעַן	auribus	aures filioꝝ vſoꝝ: et filiꝰ filioꝝ
		שִׁתִי	אֹתֹתַי	filii tui & nepotũ tuo-	ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν, καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων
סֵפֶר		אֵלֶּה	בְּקִרְבּוֹ	rum: quotiens cõtriue-	vſoꝝ: q̃ſcꝫ illuſi egyptiꝫs: et ſi
		וּלְמַעַן	תְּסַפֵּר	rim egyptios: & ſigna	ὑμῶν, ὅσα ἐμπέπαιχα τοῖς αἰγυπτίοις, καὶ τὰ σή-
עָלַל		בְּאָזְנֵי	בִּנְךָ	fecerim	gna mea: q̃ fect in eis. et ſcietis
		וּבֶן	בִּנְךָ	in eis: & ſciatis quia	μεῖά μου, ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς· καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ
		אֵת	אֲשֶׁר	ego dominus. Introie	dñs. igreſſus ẽ ãt moyſes et aarõ coram pharaõe: et
		הִתְעַלַּלְתִּי	בְּמִצְרַיִם	rũt ergo moyſes & aa-	κς. εἰσῆλθε δὲ μωυσῆς καὶ ἀαρὼν ἐναντίον φαραώ, καὶ
אוֹת		וְאֶת	אֹתֹתַי	ron ad pharaonem: &	direrũt ei: hec dicit dñs deꝰ hebreoꝝ: vſq
שׂוּם		אֲשֶׁר	שַׂמְתִּי	dixerunt ei. Hec dicit	εἶπαν αὐτῷ, τάδε λέγει κς ὁ θς τῶν ἑβραίων, ἕως
		בָּם	וְיִדַעְתֶּם	dominus deus	quo nõ vis reuereri me: dimitte po-
בּוֹא		כִּי	אֲנִי	hebreorũ. vſq quo nõ	τίνος οὐ βούλει ἐντραπῆναί με, ἐξαπόστειλον τὸν λα
		יְהוָה׃	וַיָּבֹא	vis ſubiici mihi. Di-	pullũ meũ: vt ſeruiãt mihi. ſi ãt nõ voluerꝭ tu di-
		מֹשֶׁה	וְאַהֲרֹן	mitte populũ meũ vt	όν μου, ἵνα λατρεύσωσί μοι. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς σὺ ἐξα-
		אֶל	פַּרְעֹה	ſacrificet mihi. Sin	mittere pplm meũ: ecce ego inducã hac
		וַיֹּאמְרוּ	אֵלָיו	autẽ reſiſtis: & non	ποστεῖλαι τὸν λαόν μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτῃ τῇ
		כֹּה	אָמַר	vis dimittere eum:	hora cras locuſtã multã in oẽs finiboꝰ tuos:
		יְהוָה	אֱלֹהֵי	ecce ego inducã cras	ὥρᾳ ἄγριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια σου,
		הַעִבְרִים	עַד	locuſtam in fines tuos:	et operiet ſupficiẽ trꝛ: et nõ poteris videre
		מָתַי	מֵאַנְתָּ	q̃ opiet ſupficiem terre:	καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ οὐ δυνήσῃ κατιδεῖν
עָנָה		לֵעָנֹת	מִפָּנָי	ne quiq̃ eius appareat	terrã: et comedet oẽ reſiduũ qꝫ relictũ
		שַׁלַּח	עַמִּי	ſed comedatur quod	τὴν γῆν, καὶ κατέδεται πᾶν τὸ περισσὸν τὸ καταλειφ
עָנָה		וְיַעַבְדֻנִי׃	כִּי	reſiduum fuerit	eſt: qꝫ reliquit vobis grãdo: et comedet oẽ
		אִם	מָאֵן	grandini. Corrodet ei	θέν, ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα, καὶ κατέδεται πᾶν
		אַתָּה	לְשַׁלֵּחַ	omnia ligna que ger-	ligniꝫ germinãs vobis in trꝛ. ⁊ implebũtur tue
		הִנְנִי	מָחָר	minant in agris: &	τὸ ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ πλησθήσονταί σου
בּוֹא		מֵבִיא	אַרְבֶּה	implebũt domos tuas	domus: et domꝰ ſeruoꝝ tuoꝝ: et omnes do
יָרָה		גְּבֻלֶךָ׃	וְכִסָּה	& ſeruorum tuorum	αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων σου, καὶ πᾶσαι αἱ οἰ
		אֶת	עֵין	& omniũ egyptiorũ:	mus q̃ in oi trꝛ egyptioꝝ. q̃ nñ viderũt
כָּסָה		הָאָרֶץ	וְלֹא	quantam non viderũt	κίαι αἱ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῶν αἰγυπτίων. ἃ οὐδέποτε ἑωράκασιν
יָכַל		לִרְאוֹת	אֶת		
		הָאָרֶץ	וְאָכַל		
		יֶתֶר	הַפְּלֵטָה		
שָׁאַר		הַנִּשְׁאֶרֶת	לָכֶם		
		מִן	הַבָּרָד		
		וְאָכַל	אֶת		
		כָּל	הָעֵץ		
צָמַח		הַצֹּמֵחַ	לָכֶם		
בַּיִת		מִן	הַשָּׂדֶה׃		
		וּמָלְאוּ	בָתֶּיךָ		
		וּבָתֵּי	כָל		
		עֲבָדֶיךָ	וּבָתֵּי		
רָאָה		כָּל	מִצְרַיִם		
		אֲשֶׁר	לֹא		
		רָאוּ	אֲבֹתֶיךָ		

Poſitiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
צְלָא מְנַע קֳדָם	a pharaone ex vrbe. Et extendit manũ ſuam in oratio	מִלַּת פַּרְעֹה יָת כַּרְתָּא וּפְרַשׂ יְדוֹהִי בְּצְלוֹ קֳדָם יְיָ וְאִתְמְנַעוּ קָלַיָּא וּבַרְדָא וּמִטְרָא
יְסַף	ne coram dño: et ceſſauerũt tonitrua: ⁊ grando ⁊ plu-	דְּהָוָה נָחֵת לָא מְטָא עַד אַרְעָא וְחָזָא פַּרְעֹה אֲרֵי יְתְמְנַע מִטְרָא וּבַרְדָא וְקָלַיָּא וְאוֹסִיף
חֲטָא חֲבַף	uia que deſcendebat non peruenit ad terrã. Ciditq̃	לְמֵיחֲטֵי וְיַקֵּר לִבֵּיהּ הוּא וְעַבְדּוֹהִי׃ וְאִתְקֵף לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
	pharao q ceſſaſſet pluuia ⁊ grando ⁊ tonitrua ⁊ au-	כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ בְּיַד דְּמֹשֶׁה׃ Ca.x. וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה
	xit peccatũ: ⁊ ingrauauit cor ſuũ ipſe ⁊ ſerui eius. In	אֲרֵי אֲנָא יַקֵּירִית יָת לִבֵּיהּ וְיָת לִבָּא דְּעַבְדּוֹהִי בְּדִיל לְשַׁוָּאָה אָתָתַי אִלֵּין בְּגַוֵּיהוֹן׃
שׁוּת אוֹת	grauatũq̃ eſt cor pharaonis: ⁊ nõ dimiſit filios iſra-	וּבְדִיל דְּתִשְׁתְּעֵי קֳדָם בְּרֵךְ וּבַר בְּרֵךְ יָת נִסִּין דְּעַבַּדִית בְּמִצְרַיִם וְיָת אָתָתַי דְּשַׂוִּיתִי
סַפֵּר	el: ſicut locutus fuerat dñs p manũ moyſi. Ca.10.	בְּגַוֵּיהוֹן וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃ וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה וַאֲמָרוּ לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ
עָלַל	Dixitq̃ dñs ad moyſen. Ingredere ad pharaonẽ	אֱלָהּ דְּיהוּדָאֵי עַד אֵימָתַי מְסָרֵב אַתְּ לְאִתְכַּנָּעָא מִן קֳדָמַי שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי
אוֹת שׂוּם	quia ego ingrauaui cor eius ⁊ cor ſeruorũ ſuo-	אֲרֵי אִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא יָת עַמִּי הָא אֲנָא מַיְתֵי מְחַר גּוּבָא בִּתְחוּמָךְ׃ וְיִחְפֵּי יָת עֵין
	rum: vt ponerem ſigna mea hec in medio eorũ. Et vt	שְׁמֶשָׁא דְּאַרְעָא וְלָא יְכִיל לְמֶחֱזֵי יָת אַרְעָא וְיֵיכוֹל יָת שְׁאָר שֵׁיזְבְּתָא דְּיִשְׁתְּאַרַת
נָסַס	narres coram filio tuo ⁊ coram filio filij tui miracu-	לְכוֹן מִן בַּרְדָא וְיֵכוֹל יָת כָּל אִילָנָא דְּצָמַח לְכוֹן מִן חַקְלָא׃ וְיִתְמְלוֹן בָּתָּךְ וּבָתֵּי כָּל
שָׂוָה יָדַע עַל	la que feci in egypto: ⁊ ſigna mea que poſui in ea: et	עַבְדָּךְ וּבָתֵּי כָּל מִצְרָאֵי דְּלָא חֲזוֹ
יְדַע סַר בְּכָעַס	ſcietis quia ego dñs. Ingreſſuſq̃ eſt moyſes ⁊ aaron	
פָּלַח אַתָּא חָבָה	ad pharaonem: ⁊ dixerunt ei. Hec dicit dñs deus iu-	
חֲזָא אָכַל שָׁאַר	deorum. Vſquequo non vis humiliari coram me. di-	
צָמַח מָלָא בַּיִת	mitte populum meum vt ſeruiant coram me. Quod ſi	
חֲזָא	non vis dimittere populũ meuz: ecce ego adducam	
	cras locuſtam in terminos tuos. et cooperiet terram	
	ita vt ſolis radij nõ poſſint ad eam penetrare: ⁊ cõſu-	
	met reliqua que reſeruata et relicta fuerant vobis a	
	grandine: ⁊ comedet omnes arbores que germinant	
	vobis in agro: implebũtq̃ domos tuas ⁊ domos om	
	nium ſeruorum tuorũ ⁊ domos omniuz egyptiorum:	
	quantam non viderunt	

Trāsla. Grc. lxx. cū interp. latina.

pfea tutmeq̄ proani ipoy: er qua
οἱ πατέρες σου, οὐ δὲ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡ-
die facti sūt in fra vsq̄ ad die hāc:
μέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,
τ declinās moyses egressus ē a pharaōe. τ di-
καὶ ἐκκλίνας μωυσῆς ἐξῆλθεν ἀπὸ φαραώ. καὶ λέγου
B
cūt ferui · pharaōis ad .eū vsq̄ q̄ erit
σιν οἱ θεράποντες φαραὼ πρὸς αὐτόν, ἕως τίνος ἔσαι
hoc nobis scādalū: dimitte hoies vt
τοῦτο ἡμῖν σκῶλον, ἐξαπόστειλον τοὺς ἀνούς, ὅπως
seruiāt dño deo suo, an scire vis: q̄
λατρεύσωσι κῶ τῷ θεῷ αὐτῶν. ἢ εἰδέναι βούλει, ὅτι
perit egyptus. τ reuocauerūt τ moysen
ἀπόλωλεν Αἴγυπτος. καὶ ἀπέστρεψαν τὸν τε μωυσῆν
τ aaron ad pharaonē: τ dixit eis: ite
καὶ ἀαρὼν πρὸς φαραώ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε
et seruite dño deo vro. qui ãt τ
καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. τίνες δὲ καὶ τί-
qui sūt ituri? et ait moyses: cū
νες εἰσὶν οἱ πορευσόμενοι; καὶ λέγει μωυσῆς, σὺν τοῖς
iuuenibus τ senioribus ibimus:
νεανίσκοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις πορευσόμεθα,
cū filijs: et filiabus: et ouibus:
σὺν τοῖς υἱοῖς, καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις,
et bobus nr̄is. est .n. festū dñi dei
καὶ βουσὶν ἡμῶν. ἐστι γὰρ ἑορτὴ κυρίου τοῦ θε
nr̄i. et dixit ad eos: sit sic: do
οῦ ἡμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἔσω οὕτως, κύ
min⁹ vobiscū: sicut dimitto vos. nūqd etiā
ριος μεθ' ὑμῶν, καθότι ἀποστέλλω ὑμᾶς· μὴ καὶ τὴν
supellectilē vr̄am: videte: q̄ nequā incst
ἀποσκευὴν ὑμῶν; ὁρᾶτε, ὅτι πονηρία πρόκειται ὑ
vobis: nō sic: ite āt viri: et seruī
μῖν, μὴ οὕτως, πορεύεσθε δὴ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύ
te deo: hoc .n. ipi q̄rītis. eiece-
σατε τῷ θεῷ, τοῦτο γὰρ αὐτοὶ ἐζητεῖτε. ἐξέβα-
rūt āt eos a facie pharaōis. τ dixit do
λον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου φαραώ· καὶ εἶπε κύ
min⁹ ad moysen: extēde manū tuā sup
Αφοε, 9.a. ριος πρὸς μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν
trā egypti: τ ascēdat locusta sup trā egy
γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἀναβήτω ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύ
pti: et comedet oēm herbā tre:
πτου, καὶ κατέδεται πᾶσαν τὴν βοτάνην τῆς γῆς,
et oēm fructū lignoꝝ: que reli-
καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὧν ὑπελίπε
quit grādo. et extēdit moyses x̄gā in
C
το ἡ χάλαζα. καὶ ἐξέτεινε μωυσῆς τὴν ῥάβδον εἰς
celū: et dñs induxit vētū austrū
τὸν οὐρανόν, καὶ κύριος ἐπήγαγεν ἄνεμον νότον
sup trā: tota die illa: τ tota
ἐπὶ τὴν γῆν, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν
nocte. mane factū ē: et vētus
νύκτα· τὸ πρωῒ ἐγενήθη, καὶ ὁ ἄνεμος

Trāsla. B. Hiero.

[a]patres tui[r] & aui[l] exquo
[o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o]
[u]orti sunt [r]sup [r]terrā vsq̄
in[b] presentem[u] diem. [o][o][o]
[c]Auertitq̄ se[b] & egressus
est [r]a[l] pharaone. [a]Dixe-
rūt aūt[b] serui[l] pharaonis
[s]ad eū. [l]Vsq̄quo patie-
mur[c] hoc[q] scādalum. [r]Di
mitte[l] homines [o][o][o][o][o][o][o]
[u]vt sacrificent [r]domino
[s]deo suo. [a]Nonne [o][o][o][o][o]
[b]vides [c]q̄ [b]perierit [c]egy-
ptus? [r]Reuocauerunt q̄
[b]moysen [l]& [s]aaron [l]ad
[u]pharaonem: qui[u] dixit
[c]eis. [b]Ite [q]sacrificate [e]dō-
mino [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o]
[r]deo vestro. [u]Qui nā sūt
[r]qui ituri sunt? [l]Ait [o][o][o][o]
[a]moyses: [b]cū puulis nr̄is
[c]& senioribus [b]pgemus
[c]cum filiis [r]& filiabus [a]cū
ouibus [b]& armentis. Est
[s]ei solēnitas [u]dñi dei nr̄i
[c]Et respondit pharao.
[r]Sic [a]dñs [q]sit [r]vobiscum:
[u]quō ego [r]dimittā [r]vos
[s]& [l]paruulos vr̄os. cui du
bium est [c]q̄ [b]pessime co-
gitetis? [a]Nō fiat [b]ita: sed
[r]ite tantum [l]viri[l]: [o][o][o][o][o][o]
[u]& sacrificate [c]domino.
[q]Hoc [e]enim & [r]ipsi [o][o][o][o]
[a]petistis. Statimq̄ [r]eiecti
sunt [r]de [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o]
[r]cōspectu [l]pharaōis. [a]Di
xit aūt[b] dñs [s]ad [o][o][o][o][o][o][o]
[c]moysen. [r]Extende [l]ma
num tuā [a]super [b]terram
[r]egypti [s]ad locustam: [l]vt
ascendat [u]super [o][o][o][o][o]
[u]terrā: [b]& deuoret [r]om-
nem [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o]
[a]herbam: [r]que [l]residua
fuerit [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o]
[a]grandini. [b]Et extendit
[c]moyses [c]virgam [o][o][o][o]
[r]super [a]terram [b]egypti:
[l]& dñs [s]induxit [l]ventum
[u]vrentem [c]tota [b]die [a]illa
[o][o][o][o][o][o][o] [o][o][o] [o][o][o][o][o][o][o]
[r]& [u]nocte. Et [l]mane [u]fa-
cto [c]ventus [o][o][o][o][o][o][o]

Ter. Heb. Exo. Ca. r. Patina heb.

[a] אֲבֹתֶיךָ [r] וַאֲבוֹת [s] אֲבֹתֶיךָ [l] מִיּוֹם
[u] הֱיוֹתָם עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה [o]
[b] וַיִּפֶן [c] וַיֵּצֵא [r] מֵעִם פַּרְעֹה: [a] וַיֹּאמְרוּ
[c] עַבְדֵי פַרְעֹה אֵלָיו עַד [u] מָתַי [o] יִהְיֶה
[a] זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שַׁלַּח אֶת הָאֲנָשִׁים
[u] וְיַעַבְדוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֲטֶרֶם
[b] תֵּדַע כִּי אָבְדָה מִצְרַיִם: [r] וַיּוּשַׁב אֶת
[b] מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן אֶל פַּרְעֹה [u] וַיֹּאמֶר
[o] אֲלֵהֶם לְכוּ [r] עִבְדוּ אֶת יְהוָה
[r] אֱלֹהֵיכֶם מִי וָמִי הַהֹלְכִים: [l] וַיֹּאמֶר
[o] מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ נֵלֵךְ
[c] בְּבָנֵינוּ וּבְבִנוֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ
[a] נֵלֵךְ כִּי חַג [u] יְהוָה לָנוּ: [l] וַיֹּאמֶר [b] אֲלֵהֶם
[a] יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם [u] כַּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח
[r] אֶתְכֶם וְאֶת טַפְּכֶם [b] רְאוּ כִּי [s] רָעָה
[r] נֶגֶד פְּנֵיכֶם: [l] לֹא כֵן לְכוּ נָא הַגְּבָרִים
[u] וְעִבְדוּ אֶת יְהוָה כִּי [b] אֹתָהּ [r] אַתֶּם
[s] מְבַקְשִׁים [l] וַיְגָרֶשׁ [u] אֹתָם [r] מֵאֵת
[b] פְּנֵי פַרְעֹה: [a] וַיֹּאמֶר [b] יְהוָה [c] אֶל
[o] מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ [s] עַל [b] אֶרֶץ
[r] מִצְרַיִם [s] בָּאַרְבֶּה [l] וְעַל [u] עַל
[o] אֶרֶץ מִצְרַיִם [b] וְיֹאכַל [a] אֶת כָּל
[u] עֶשֶׂב הָאָרֶץ אֵת כָּל אֲשֶׁר הִשְׁאִיר
[o] הַבָּרָד: [b] וַיֵּט [c] מֹשֶׁה [o] אֶת מַטֵּהוּ
[r] עַל אֶרֶץ [b] מִצְרַיִם [l] וַיהוָה [s] נִהֵג רוּחַ
[u] קָדִים [o] בָּאָרֶץ כָּל [b] הַיּוֹם [a] הַהוּא
[r] וְכָל [o] הַלַּיְלָה [c] הַבֹּקֶר [u] הָיָה [r] וְרוּחַ

Interp. chal.

patres tui ⁊ patres patrū tuox a die qua fuerūt sup
terrā vsq̄ in diem hanc. Auertitq̄ se ⁊ egressus est a
pharaone. Diceruntq̄ serui pharaonis ad eū. Vsque
quo erit hoc nobis in scandalū. dimitte viros vt ser-
uiant coꝝ dño deo suo: nunqd adhuc nescis q̄ perie
rit egyptus. Reductiq̄ sunt moyses ⁊ aaron ad pha-
raonē. et dixit eis. Ite fuite coꝝ dño deo vestro. qui
ituri sunt: Dixitq̄ moyses. Cum parunlis nr̄is ⁊ cuꝝ
senioribus nr̄is ibimus: cum filijs nostris ⁊ cuꝝ filia
bus nostris: cum ouibus nr̄is ⁊ cum bobus nr̄is ibi-
mus: quia solēnitas est nobis coꝝ dño. Dixitq̄ eis.
Sic sit verbū dñi in adiutoriū vestrū: sicut dimittam
vos ⁊ familiā vestrā: videte quō malū qđ vos putatis
facere: contra faciē vestrā stat. Non sic: sed ite nunc
viri: ⁊ seruite coꝝ dño deo vestro: qm̄ hoc ipsum vos
petistis. eiecitq̄ eos a ꝓspectu pharaōis. Dixitq̄ dñs
ad moysen. Leua manū tuā sup terrā egypti: vt veniat
locusta ⁊ ascendat sup terraꝝ egypti: ⁊ comedat oēm
herbā terre: oīa que reliquit grando. Et leuauit moy
ses virgam suam super terram egypti: et dñs induxit
ventum orientalem in terram tota die illa ⁊ tota no-
cte. Factoq̄ mane ventus

Patina chal.

[a] הֲוֵה פָּנֵה
[u] הָוֹם
[c] תּוּב
[o] שׁוּב אָזַל בָּנֵה
[b] עָאן חָגַג אֲמַר
[l] שָׁלַח טַף חָא
[u] עֲמַד סְחַר בָּעֵה
[r] רוּם אָתָא נָסַק
[a] אֲכַל שָׁאַר
[r] קָדַם

Transla. Chal.

אַבָּהָתָךְ וַאֲבָהָת אֲבָהָתָךְ מִיּוֹמָא דְּנִבְרִיאוּ עַל אַרְעָא עַד יוֹמָא הָדֵין וְאִתְפְּנִי וּנְפַק מִלָּת
פַּרְעֹה: וַאֲמָרוּ עַבְדֵי פַרְעֹה לֵיהּ עַד אֵימָתַי יְהֵי דֵין לַנָא לְתַכְלָא שַׁלַּח יָת גּוּבְרַיָא
וְיִפְלְחוּן יָת יְיָ אֱלָהְהוֹן הָלָא עַד כְּעַן לָא יְדַעְתְּ אֲרֵי אֲבַדַת מִצְרָיִם: וְאִתְתָּבֵית מֹשֶׁה
וְיָת אַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה וַאֲמַר לְהוֹן אִיזִילוּ פְּלַחוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן מַאן וּמַאן לְאָזְלִין:
וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוּלֵימַיָּא וּבְסָבָנָא נֵזֵיל בִּבְנָנָא וּבְבְנָתָנָא בְּעָנָא וּבְתוֹרָנָא נֵזֵיל אֲרֵי חַג
קֳדָם יְיָ לָנָא הוּא: וַאֲמַר לְהוֹן יְהֵי כְּעַן מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיכוֹן כַּד אֶשַׁלַּח יָתְכוֹן וְיָת
טַפְלֵיתוֹן חָזוֹ אֲרֵי בִישָׁא דְּאַתּוּן סָבְרִין לְמַעְבַּד לָקֳבֵיל אַפֵּיכוֹן: לָא כֵן אִיזִילוּ
כְּעַן גּוּבְרַיָא וּפְלְחוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי יָתָהּ אַתּוּן בָּעַן וְתַדְּרִיךְ יַתְהוֹן מִן קֳדָם פַּרְעֹה: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה אֲרֵים יָדָךְ עַל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְיִתֵּי נוּבָא וְיִסַּק עַל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְיֵיכוֹל יָת
כָּל עִסְבָּא דְּאַרְעָא יָת כָּל דְּאַשְׁאַר בַּרְדָּא: וְאָרִים מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיהּ עַל אַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וַיְיָ דְּבַר רוּחַ קִדּוּמָא נְכַסְיָא כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לֵילְיָא צַפְרָא הֲוָה וְרוּחַ

Positiua heb.	Tex. Heb.	Exo.	Tra.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	הַקְּדִים נָשָׂא אֶת הָאַרְבֶּה וַיִּטַּל	c		rvrens leuauit locustas.	auster leuauit locustãs τ induxit eã in
	עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח			Que ascenderunt ooooooo	ὁ γότος ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ
	בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם כְּבֵד מְאֹד			super vniuersam terrã	οἶκ τρᾶ egypti: τ recedit sup oẽs
גֶּבֶל	לִפְנָיו לֹא הָיָה כֵן אַרְבֶּה כָּמֹהוּ			egypti: & sederunt oooo	πᾶσαν γῆν αἰγύπτου, καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα
פָּנֶה כִּסֵּא	וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה כֵּן וַיְכַס אֶת עֵין			in cunctis finibus egy	terminos egypti multa valde. prior ea nõ
הָיָה כְּפֶה	כָּל הָאָרֶץ וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל			ptiorũ innumerabiles:	τὰ ὅρια αἰγύπτου πολλὰ σφόδρα. πρότερα αὐτῆς οὐ
חָשֵׁךְ אָכַל	אֵת כָּל עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל פְּרִי			quales ante illud tẽpus	fuit talis locusta: α post hãc nõ erit sic.
פְּרָה	הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא			non fuerant: ooooooooo	γέγονεν τοιαύτη ἀκρίς, καὶ μετὰ ταύτην οὐκ ἔσται οὕ
יֶתֶר	נוֹתַר כָּל יָרָק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה			nec postea future sunt.	τ operuit superficiẽ tre: τ corrupta ẽ tra.
	בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמָּר פַּרְעֹה			O puerũ tẽporũ vniuersã	τως. καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ.
סָהַר	לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר			superficiẽ terre vastantes	et comedit oẽm herbã tre: τ om=
	חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם			oia. Deuorata est igitur	καὶ κατέφαγεν πᾶσαν τὴν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πᾶν
	וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי אַךְ הַפַּעַם			herba terre: & quic=	nẽ fructũ lignoꝝ q relict ẽ a grãdi
נָשָׂא	וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיָסַר			quid pomorum in oooo	τα ὃν καρπὸν τῶν ξύλων, ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χα
עָתַר סוּר	מֵעָלַי רַק אֶת הַמָּוֶת הַזֶּה וַיֵּצֵא			arboribus fuit: q grãn	ne. nõ relict ẽ viride dcp in lignis
	מֵעִם פַּרְעֹה וַיֶּעְתַּר אֶל יְהוָה			do dimiserat. Nihil oooo	λάχης. οὐχ ὑπελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις,
	וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה רוּחַ יָם חָזָק מְאֹד			quoq; oĩno virens reli=	et in oi herba agri: in oi tra egy=
הָפַךְ	וַיִּשָּׂא אֶת הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יַמָּה			ctũ ẽ in lignis & in her=	καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τοῦ πεδίου, ἐν πάσῃ γῇ αἰγυ=
נָשָׂא תָּקַע	סוּף לֹא נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכָל			bis terre in cũcta egy=	ptι. festinauit ãt pharao vocare moysen τ
שָׂאַר	גְּבוּל מִצְרָיִם וַיַּכְבֵּד יְהוָה אֶת לֵב			pto. Quãobrẽ festinus	πτου. κατέσπευσεν δὲ φαραὼ καλέσαι μωυσῆν καὶ
חָזַק	פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			pharaõ vocauit moysẽ	aaron: dicẽs: peccaui corã dño deo vo=
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל			& aaron: & dixit eis.	ἀαρών, λέγων, ἡμάρτηκα ἐναντίον κυρίου τ θεοῦ ὑμῶν,
אָמַר	הַשָּׁמַיִם וִיהִי חֹשֶׁךְ עַל אֶרֶץ			Peccaui dñm deũ ve=	et in vos. suscipite igit meã petiõ etiã
הָיָה	מִצְרַיִם וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ וַיָּט מֹשֶׁה			strum & in vos. ooooooo	καὶ εἰς ὑμᾶς. προσδέξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι
מָשַׁשׁ מָטָה	אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ			Sed nũc dimittite pec=	καὶ νῦν, καὶ προσεύξασθε πρὸς κν τὸν θν ὑμῶν, καὶ πε=
	אֲפֵלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת			catũ mihi ẽt hac vice:	ριελέτω ἀπ ἐμοῦ γε τὸν θάνατον τοῦτον. ἐξῆλθε δὲ μωυσῆς
רָאָה	יָמִים לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו			& rogate dñm deum	a pharaõe: τ orauit ad dñm. τ profecit
				vestrum vt auferat oooo	ἀπὸ φαραώ, καὶ ηὔξατο πρὸς τὸν θεόν. καὶ μετέβαλεν
				a me mortẽ istã. Egref	dño vẽtũ a mari vehemẽtẽ: τ arripuit
				fusq; est moyses oooooooo	κς ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφοδρόν, καὶ ἀνέλαβε τὴν
				de conspectu pharaõ=	locustã: τ proiecit eã in rubrũ mare:
				nis: & orauit dñm. qui	ἀκρίδα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν.
				flare fecit vẽtũ ab occi	et nõ relicta ẽ locusta vna in oi tra egypti.
				dente vehementissimũ:	καὶ οὐκ ὑπελείφθη ἀκρὶς μία ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου.
				& arreptam locustã p	et indurauit dño cor pharaõis: τ nõ
				iecit in mare oooooooooo	καὶ ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν φαραώ, καὶ οὐκ
				rubrũ. Nõ remãsit nec	dimisit filios israel. dixit ãt dño ad
				vna quidem in cunctis	ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς
				finibus egypti. Et in=	moysen: extẽde manũ tuã in cẽlũ:
				durauit dominus cor	μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανόν,
				pharaonis: nec dimisit	et fiãt tenebre sup trã egypti: pal=
				filios israel. ooooooooo	καὶ γενηθήτω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου, ψηλα
				Dixit ãt dñs ad moysẽ	pabiles tenebre. extẽdit ãt moyses manũ in
				Extẽde manum tuã in	φηλὸν σκότος. ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς
				celum: & sint tenebre	cẽlũ. τ facte sũt tenebre: obscuritas: τ tem=
				super terram ooooooooo	πὸν οὐρανόν, καὶ ἐγένετο σκότος, γνόφος, καὶ ἦλθ' Sapi.
				egypti tã dense vt pal=	pestus sup oẽm trã egypti trib diebus: τ 17.a.τ
				pari queãt. Extẽditq;	λα ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας, καὶ 18.a
				moyses manũ in celũ.	nõ vidit vllus frẽm suũ:
				Et facte sunt tenebre	οὐκ εἶδεν οὐδεὶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
				horribiles in vniuersa	
				terra egypti. Tribus	
				diebus nemo vidit fra	
				trem suum: ooooooooo	

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	oriẽtalis leuauit locustã. Ascenditq; locusta sup vni	קַדְוָמָא נְטַל יָת גּוּבָא וְסָלִיק גּוּבָא עַל כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וְשָׁרָא
הָוֶה חָבָה	uersam terrã egypti τ mãsit in vniuerso termino egy=	בְּכָל תְּחוּם מִצְרַיִם תַּקִּיף לַחְדָּא קֳדָמוֹהִי לָא הֲוָה כֵן גּוּבָא דְכְוָתֵיהּ
כְּבֵדָה	pti nimis validã: qualis antea non fuerat similis ei:	וּבָתְרוֹהִי לָא יְהֵי כֵן: וְחַפָּא יָת עֵין
שְׁאַר	nec postea erit talis. Cooperuitq; terrã: ita vt radij	שִׁמְשָׁא לְאַרְעָא וְחַשׁוֹכַת אַרְעָא וְאָכַל יָת כָּל עִשְׂבָּא דְאַרְעָא וְיָת כָּל פֵּרֵי אִילָנָא
אָתָא כַּבְרָא וּתְב	solis nõ possint ad eam puenire. et obscurata ẽ terra:	דְּאַשְׁאַר נַרְדַּאוְלָא אִשְׁתְּאַר כָּל יָרוֹק בְּאִילָנָא וּבְעִשְׂבָּא דְחַקְלָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם:
צְלָא עָדָה	et deuorauit oẽm herbã terre τ oẽs fructus arboris	וְאוֹחִי פַּרְעֹה לְמִקְרֵי לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר חַבְתִּית קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן וּלְכוֹן: וּכְעַן שְׁבוֹק
שְׁאַר אְחַד חַקַף	quos reliquit grando: nihilq; viride remãsit in arbo	כְּעַן חוֹבִי בְּרַם זִמְנָא הָדָא וְצַלּוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן וְיַעְדֵּי מֵנִּי לְחוֹד יָת מוֹתָא הָדֵין:
רוּם הָוָה	ribus τ in herba agri in vniuersa terra egypti. Festi=	וּנְפַק מִלְוָת פַּרְעֹה וְצַלִּי קֳדָם יְיָ: וַהֲפַךְ יְיָ רוּחַ מַעֲרָבָא תַּקִּיף לַחְדָּא וּנְטַל יָת גּוּבָא
עֲדָה	nauitq; pharao: et vocauit moysen τ aaron: et ait.	וּרְמָהִי לְיַמָּא דְסוּף לָא אִשְׁתְּאַר גּוּבָא חַד בְּכָל תְּחוּם מִצְרָיִם: וְאַתְקֵיף יְיָ יָת לִבָּא
חָזָא	Peccaui coram dño deo vestro τ vobis. τ nunc dimit	דְּפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲרֵים יְדָךְ עַל צֵית שְׁמַיָּא וִיהֵי
	te obsecro peccatũ meum tantũmodo hac vice: τ orate	חֲשׁוֹכָא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם וְיִתְמַשׁ חֲשׁוֹכָא: וְאָרִים מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל צֵית
	coram dño deo vestro: vt auferat a me solũmodo mor=	שְׁמַיָּא וַהֲוָה חֲשׁוֹךְ קְבָל בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם תְּלָתָא יוֹמִין: לָא חֲזוֹ גְּבַר יָת אָחוֹהִי
	tem istam. Egressusq; est a pharaone: τ orauit coram	
	dño. τ conuertit dñs ventũ occidentalẽ nimis validũ	
	et tulit locustã τ proiecit eam in mare rubrũ: nec vna	
	quidez locusta remansit in vniuerso termino egypti.	
	Et indurauit dñs cor pharaonis: τ non dimisit filios	
	israel. Dixitq; dñs ad moysen. Lenta manum tuã ver=	
	sus celũ: vt sint tenebre sup terrã egypti: etiã post	
	recesserit obscuritas noctis. Et leuauit moyses manũ	
	suã versus celũ. τ fuerũt tenebre obscure in vniuersa	
	terra egypti tribus diebꝰ. nullus vir vidit fratrẽ suũ:	

et nõ surrexit vllus ex cubili suo trib⁹ die
καὶ οὐκ ἐξανέστη οὐδεὶς ἐκ τῆς κοίτης αὐτοῦ τρεῖς ἡ-
bus. olb⁹ ãt filius israel erat lux in oibus
μέρας· πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἦν φῶς ἐν πᾶσιν
habi⁹ erãt. et vocauit pharao moysen et a-
οἷς κατοίκουσιν. καὶ ἐκάλεσε φαραὼ μωυσῆν καὶ ἀα-
aron: dicẽs: ite: seruite dño deo vro:
ρών, λέγων, βαδίζετε, λατρεύετε κῷ τῷ θεῷ ὑμῶν,
verũtñ oues et boues relinqte. et
πλὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν ὑπολείπεσθε. καὶ
supellex vra eat vobiscũ. et dixit
ἡ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἐστω μετ' ὑμῶν. καὶ εἶπε
moyses: scd et tu dabis nobis holocausta
μωυσῆς, ἀλλὰ καὶ σὺ δώσεις ἡμῖν ὁλοκαυτώματα
et hostias: q̃s faciemus dño deo nro: et
καὶ θυσίας, ἃς ποιήσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ τὰ
iumenta nra ibunt nobiscũ: et nõ relinque-
κτήνη ἡμῶν πορεύσεται μεθ' ἡμῶν, καὶ οὐχ ὑπολειφθή-
mus vngulã. ab eis .n. accipiem⁹ ad seruiendũ dño
σεται μεθ' ὁτιοῦν· ἀπ' αὐτῶν γὰρ λαμβάνομεθα λατρεῦσαι κῷ
deo nro. nos ãt nõ scimus q̃d seruiemus
τῷ θεῷ ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ οὐκ οἴδαμεν τί λατρεύσομεν
dño: q̃ad veniam⁹ nos illuc. induravit ãt dñs
κυρίῳ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ· ἐσκλήρυνε δὲ κς̃ τὴν
cor pharaõis: et nõ voluit dimittere eos
καρδίαν φαραώ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐ-
et ait pharao: recede a me: ca-
τούς· καὶ λέγει φαραώ, ἄπελθε ἀπ' ἐμοῦ, πρόσεχε σ̃
ue tibi ampli⁹ nõ addere videre meã faciem.
σεαυτῷ ἔτι μὴ προσθῆναι ἰδεῖν μου τὸ πρόσωπον.
q̃ãt die apparueris mihi: morieris. ait ãt moyses:
ἧ δ' ἂν ἡμέρα ὀφθῆς μοι, ἀποθανῇ. λέγει δὲ μωυσῆς,
sic dixisti: nõ ampli⁹ apparebo tibi in faciem.
οὕτως εἶπας, οὐκ ἔτι ὀφθήσομαί σοι εἰς πρόσωπον.

Ca.ii A

Dixit ãt dñs ad moysen: adhuc vnã plagã
Εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, ἔτι μίαν πληγὴν
inducã sup pharaões: t sup egyptũ: et post hec
ἐπάξω ἐπὶ φαραώ, καὶ ἐπ' αἴγυπτον, καὶ μετὰ ταῦ-
dimittet vos hinc. q̃n ãt dimiserit
τα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν. ὅταν δὲ ἐξαποστείλη
vos: cũ oi electiõe ẽiciet vos. loqre⁹ igr
ὑμᾶς, σὺν πάσῃ ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς. λάλησον οὖν
dam in aures populi: et petat vnusq̃sq̃
κρυφῇ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ αἰτησάτω ἕκασος
a vicino: et mulier a vicina
παρὰ τοῦ πλησίον, καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον
vasa argẽtea et aurea et vestẽ. dño ãt
σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. κύριος δὲ
dedit gram populo corã egyptijs: et
ἔδωκε χάριν τῷ λαῷ ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων. καὶ
mutuaueſt illis. et hõ moyses magn⁹
ἐχρησαν αὐτοῖς. καὶ ὁ ἄνθρωπος μωυσῆς μέγας
fact⁹ ẽ valde: corã egyptijs:
ἐγένηθη σφόδρα, ἐναντίον τῶν Αἰγυπτίων,

Transla. B. Hiero.

necꝫ mouit se de loco in
quo erat.
Vbicũqꝫ ãt, habitabant filii israel lux erat.
Vocauitqꝫ pharao
moysen & aaron: & dixit eis. Ite sacrificate dño. Oues tãtũ vestre & armenta remaneant: puuli vestri eant vobiscum. Ait moyses. Hostias quoqꝫ & holocausta dabis nobis:
q̃ offeramus dño deo nostro. Cuncti greges pgẽt nobiscũ. Nõ remanebit ex eis vngula: que necessaria sunt in cultum domini
dei nr̃i: pfertim cũ ignoremus quid debeat immolari: donec ad ipsum locũ puenia⁹mus. Induratus ãt dñs cor pharao nis: & noluit
dimittere eos. Dixitqꝫ pharao ad moysen. Recede a me: & caue ne vltra videas
facie meã. quocũqꝫ die appueris mihi morieris. Rñdit Moyses. Ita fiat vt locutus es. Non videbo vltra facie tuã.

ET dixit Cap. ii.
dñs ad Moysen. Adhuc vna plaga
tangam pharaonem & egyptum: & post
hec dimittet vos: &
exire compellet. Dices ergo omni
plebi vt postulet vir ab amico suo: & mulier a vicina sua vasa argẽtea & aurea. Dabit ãt dominus gratiã populo suo corã egyptiis. Fuitqꝫ moyses vir magnus valde in terra egypti

Tex. Heb. Exo. Ca. xi.

וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת
יָמִים וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר
בְּמוֹשְׁבֹתָם׃ וַיִּקְרָא פַּרְעֹה אֶל
מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת יְהוָה
רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֻצָּג גַּם
טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַּם
אַתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ זְבָחִים וְעֹלֹת
וְעָשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְגַם מִקְנֵנוּ
יֵלֵךְ עִמָּנוּ לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי
מִמֶּנּוּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה נַּעֲבֹד
אֶת יְהוָה עַד בֹּאֵנוּ שָׁמָּה׃ וַיְחַזֵּק
יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא אָבָה
לְשַׁלְּחָם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה לֵךְ
מֵעָלַי הִשָּׁמֶר לְךָ אַל תֹּסֶף רְאוֹת
פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָנַי תָּמוּת׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבַּרְתָּ לֹא אֹסֵף

Cap. xi.

עוֹד רְאוֹת פָּנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע אֶחָד
אָבִיא עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם אַחֲרֵי
כֵּן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם מִזֶּה כְּשַׁלְּחוֹ כָּלָה
גָּרֵשׁ יְגָרֵשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה׃ דַּבֶּר נָא
בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת
רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי
כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב׃ וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת חֵן
הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם הָאִישׁ
מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

Pritiua. heb.

יקום
יום
יָשַׁב קָרָא
הלך
שׁאל
רעה כלה
נתן חנן
גדל

Transla. Chal.

Pritiua chal.

יתב
עאן טוף אזל
נתן עבד
שאר פלח
אתא תבק אבה
עלה סמך יסף
חזא מות
תשׁ אתא
שׁלח תרך
שׁאל אנתּ מאן
רבב

Interp. chal.

necꝫ surrexerunt singuli de locis suis tribus diebus. Oibus ãt filijs israel erat lux in habitatione oib⁹ suis. Locutusqꝫ pharao moysen: t ait. Ite fuite corã dño: oues tantũ vestras t boues relinquite: familia quoqꝫ vestra eat vobiscũ. Et ait moyses. Tu quoqꝫ dabis in manibus nr̃is hostias sanctas t holocausta: vt faciamus corã dño deo nostro. Pecora quoqꝫ nr̃a pergent nobiscũ: non dimittemus quicq̃: q̃n ex eis debeamus accipere vt seruiamus corã dño deo nr̃o. Nos ãt nescimus in quo seruituri simus corã dño deo nr̃o: donec veniamus illuc. Induratus ãt dñs cor pharaonis: t noluit dimittere eos. Dixitqꝫ ei pharao. Recede a me: caue tibi ne vltra videas faciem meam: quoniam in die in quo videris faciem meam morieris. Dixitqꝫ moyses. Recte locutus es: non addam vltra videre faciem tuam.

Ca. xi.

ET dixit dñs ad moysen. Adhuc plagã vnã inducas sup pharaonẽ t sup egyptũ: postea dimittet vos hinc. cũqꝫ dimiserit: oino proijciet vos hinc. Loquere nũc corã populo: vt postulẽt vir ab amico suo t mulier ab amica sua vasa argentea t vasa aurea. Dedit qꝫ dñs gratiã populo in oculis egyptior: vir quoqꝫ moyses erat magnus valde in terra egypti:

וְלָא קָמוּ אִינָשׁ מֵאֲתָרְהוֹן תְּלָתָא יוֹמִין וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲוָה נְהוֹרָא בְּמוֹתַבָנֵיהוֹן׃
וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר אִזְדְּלוּ פַּלְחוּ קֳדָם יְיָ לְהוֹד עֲנָכוֹן וְתוֹרֵיכוֹן שְׁבוֹקוּ אַף
טַפְלֵיכוֹן יֵזֵיל עִמְּכוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה אַף אַתְּ תִּתֵּן בְּיָדָנָא נִכְסַת קוּדְשִׁין וְתַלְתִּין וְתַעְבֵּיד
קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא׃ וְאַף בָּעֲיָרָנָא לָא נַשְׁאֵר מִנַּיְהוֹן אֲרֵי מִנַּיְהוֹן אֲנַחְנָא נְסַבִין
לְמִפְלַח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וַאֲנַחְנָא לֵית אֲנַחְנָא יְדָעִין מָה נִפְלַח קֳדָם יְיָ עַד
מִיתֵנָא לְתַמָּן׃ וְאַתְקֵיף יְיָ יָת לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא אָבִי לְשַׁלְּחוּתְהוֹן׃ וַאֲמַר לֵיהּ פַּרְעֹה
אִיזֵיל מִנָּךְ אִסְתְּמַר לָךְ לָא תּוֹסֵף לְמֶחֱזֵי אַפַּי אֲרֵי בְּיוֹמָא דְּתֶחֱזֵי אַפַּי
תְּמוּת׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה יָאוּת מַלֵּילְתָּא לָא אוֹסִיף עוֹד לְמֶחֱזֵי אַפָּךְ׃

Ca. xi.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹד מַכְתָּשׁ חַד אֶתֵּי עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם אַפֵּיר
כֵּן יְשַׁלַּח יַתְכוֹן מִכָּא כְּשַׁלְּחוּתֵיהּ נְמֵירָא תַּרְגָּא יַתְכוֹן מִכָּא׃ מַלֵּיל כְּעַן בְּאָדְנֵי
עַמָּא וְיִשְׁאֲלוּן גְּבַר מִן חַבְרְיָתֵהּ וְאִתְּתָא מִן חַבְרְיָתַהּ מָנִין דְּכַסַף וּמָנִין דְּדַהַב׃ וַיְהַב יְיָ
יָת טִיבוּתָא לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי אַף גַּבְרָא מֹשֶׁה רַב לַחֲדָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם

Pritiua heb.	Ter. Heb. Exo. Ca. xii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	
	וְאֶת־עַבְדַּי אֶת־פַּרְעֹה וְאֶת־עַמּוֹ הֹצֵאתִי	coram seruis pharaonis & omni populo. Et ait. Hec dicit dñs. Media nocte ego egrediar in egyptum: & morietur oe primogenitu in terra egyptiorũ a primogenito pharaõis qui sedet in solio eius: vsq; ad primogenitu ancille q̃ est ad molã: & oia primogenita iumentorũ. Eritq; clamor magnus in vniuersa terra egypti qualis nec ante fuit nec postea futurus est. Apud oes aũt filios israel nõ mutiet canis lingua sua: ab homine vsq; ad pecus: vt sciatis quanto miraculo diuidet dominus egyptios & israel. Descendentq; omnes serui tui isti ad me: & adorabunt me dicẽtes. Egredere tu & omnis populus qui subiectus est tibi. Post hec egrediemur. Et exiuit a pharaõe iratus nimis. Dixit aũt dñs ad moysen. Non audiet vos pharao: vt multa signa fiant in terra egypti. Moyses ãt & aaron fecerũt oia signa & ostẽta q̃ scripta sunt cora pharaõe. & indurauit dñs cor pharaonis: nec dimisit filios israel de terra sua. Cap. 12.	et cora pharaõe: et cora oib̃ seruis illius. et egredietur omnis primogenitus de terra egypti a primogenito pharaonis qui sedet in throno: usq; ad primogenitu ancille que est ad molã: et usq; ad primogenitu omnis iumenti. et erit clamor magnus p oẽm trã egypti: qualis nõ fact fuit: et talis nõ amplius appone tur. et in oib̃ filijs israel nõ mutiet canis lingua sua: ab homine usq; ad pecus: vt sciatis quãta mirificabit dñs inter egyptios et israel. et descendent oes serui tui isti ad me: et adorabũt me: dicentes: egredere tu: et omnis populus tuus quẽ tu ducis. et post hec egrediar. egressus ẽ ãt moyses a pharaone cũ ira: et dixit dñs ad moysen. nõ audiet vos pharao: vt multiplicẽ signa mea: et prodigia mea in tra egypti. moyses ãt et aaron fecerũt oia ostenta hec in tra egypti cora pharaõe. induravit ãt dñs cor pharaõis: et nõ voluit dimittere filios israel ex tra sua.	B
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר:	Cap. 12. Dixit quoq; dominus ad moysen & aaron in terra egypti dicens. Mensis iste vobis principium mensium: primus erit vobis in mensibus anni.	Ca. 12. Εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν γῇ egypti: dicẽs: mẽsis iste vobis principiũ mẽsiũ: primus est vobis in mẽsib̃ anni.	A
	הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים			
	רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	in oculis seruoꝝ pharaonis & in oculis populi. et ait moyses. Hec dicit dñs. Media nocte ego apparebo in medio egypti. et morietur omne primogenitus in terra egypti: a primogenito pharaonis qui futurus est vt sedeat sup solium regni eius: usq; ad primogenitum ancille que est in domo molarũ: & omne primogenitũ iumentoꝝ. Et erit clamor magnus in vniuersa terra egypti: qualis nunq̃ fuit: & similis ei nõ erit vltra. Ad ultimum filiorũ israel ledet canis latrans lingua sua ab homine usq; ad iumentũ: vt sciatis q̃ diuiserit dominꝰ inter egyptios & inter israel. Descendẽtq; omnes serui tui isti ad me: & rogabunt me: dicentes. Egredere tu & ois populus qui tecum est: & post hec egrediar. Et egressus est a facie pharaonis cum ira furoꝛis. Dixit aũt dñs ad moysen. Non acquiescet vobis pharao: vt multiplicẽ portenta mea in terra egypti. Moyses autẽ & aaron fecerunt oia portenta hec coram pharaone. Et indurauit dñs cor pharaonis: & non dimisit filios israel de terra sua. Ca. 12.	בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עַמָּא וְאֲמַר מֹשֶׁה כְּדֵין אֲמַר יְיָ כְּפַלְגוּת לֵילְיָא אֲנָא מִתְגְּלֵי
	וְנָגֵו מִצְרָאֵי וְיִמוּת כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבּוּכְרָא דְפַרְעֹה דְיָתִיב לְמִיתְּבַל	
	כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד בּוּכְרָא דְאַמְתָּא דִי בָּבֵית רֵחַיָּא וְכָל בּוּכְרָא דִבְעִירָא וְתְהֵי צְוָחְתָּא	
	רַבְּתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם דְּכְוָתָהּ לָא הֲוָת וְדְכְוָתָהּ לָא תּוֹסִיף וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא	
	יְנִזֵּיק כַּלְבָא בְּלִישָׁנֵיהּ לְמִנְבַּח לְמֵאיתָאּ וְעַד בְּעִירָא בְּדִיל דְּתִתְדְּעוּן אֲרֵי אַפְרֵישׁ יְיָ	
	בֵּין מִצְרָאֵי וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְיֵחֲתוּן כָּל עַבְדָךְ אִלֵּין לְוָתִי וְיִבְעוּן מִנִּי לְמֵימַר פּוֹק אַתְּ וְכָל	
	עַמָּא דְעִמָּךְ וּבָתַר כֵּן אֶפּוֹק וּנְפַק מִן קֳדָם פַּרְעֹה בְּתִקוֹף רְנַז: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לָא	
	יְקַבֵּיל מִנְּכוֹן פַּרְעֹה בְּדִיל לְאַסְגָּאָה מוֹפְתָי בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַבְדוּ יָת	
	כָּל מוֹפְתַיָּא הָאִלֵּין קֳדָם פַּרְעֹה וְאַתְקֵיף יְיָ יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
	מֵאַרְעֵיהּ: Ca. xij. וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימַר:	
	יַרְחָא הָדֵין לְכוֹן רֵישׁ יַרְחַיָּא קַדְמָאי הוּא לְכוֹן לְיַרְחֵי שַׁתָּא	

Trãsla.Gre.lxx.cũ in terp̃.latina.

loq̃re ad ois cõgregationẽ filios israel: λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, dicẽs: decima mẽsis huius accipiãt λέγων, τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν vnusq̃sq; agnũ p domos familiaꝝ: agnum: ἕκαστος πρόβατον κατ' οἴκους πατριῶν, πρόβατον p domũ. si ãt pauci fuerit q̃ in domo: vt nõ κατ' οἰκίαν· ἐὰν δὲ ὀλιγοστοὶ ὦσιν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ sufficiẽtes sint ad agnũ: assumet secũ ἱκανοὺς εἶναι εἰς τὸ πρόβατον, προσλήψεται μεθ' ἑαυτοῦ vicinũ p:oximũ suũ iuxta numeꝝ animaꝝ: τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν, vnusq̃sq; qõ sufficit sibi conumerabit in agnũ. ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμηθήσεται εἰς πρόβα- agn⁹ pfect⁹:masculꝰ:imaculatꝰ: ãniculꝰ erit τον. πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἄμωμον, ἐνιαύσιον ἔσαι vobis. ab agnis et ab hedis accipietis. τ ὑμῖν. ἀπὸ τῶν ἀρνῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίφων λήψεσθε. καὶ erit vobis seruatũ vsq; ad quartã τ veci ἔσαι ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τεσσαρες καὶ δεκά mã mẽsis huius. τ immolabũt eũ oĩs multitudo της τ μηνὸς τ του. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος cõgregatiõis filioꝝ israel ad vesperã. τ acci- συναγωγῆς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ πρὸς ἑσπέραν. καὶ λήψον piẽt de sanguine: τ ponẽt in vueb⁹ postib⁹: ἀπὸ τ αἵματος, καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν, et sup limẽ: in domib⁹ in q̃b⁹ comederit il καὶ ἐπὶ τὴν φλιάν, ἐν τοῖς οἴκοις ἐν οἷς ἂν φάγωσιν αὐ la in ipis. et comedẽt carnes hac nocte ipsas τὰ ἐν αὐτοῖς. καὶ φάγονται τὰ κρέα ταύτη τῇ νυκτὶ ὀ- sas igne: et azyma cũ herb amaris comedẽt. nõ co πτὰ πυρί, καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδονται. οὐκ ἐ- medetis ab eis crudũ neq; coctũ in aqua: sz δὲ ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν οὐδὲ ἡψημένον ἐν ὕδατι, ἀλλ' assa igne caput cũ pedib⁹ et intesti- ὀπτὰ πυρὶ κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς ἐνδοσθί nis. nõ relinquetis ex ipis vsq; ad mane. et os nõ οις. οὐ καταλείψετε ἀπ' αὐτῶν ἕως πρωΐ. καὶ ὀστοῦν οὐ cõfringetis ab eo. at relicta ex συντρίψετε ἀπ' αὐτ. τὰ δὲ καταλειφθησόμενα ἀπ' αὐ- eo vsq; ad mane: i igne cõburetis. sic ãt come τοῦ ἕως πρωΐ, ἐν πυρὶ κατακαύσετε. οὕτως δὲ φά- detis eũ: lũbi vri accincti: et cal γεσθε αὐτό, αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ὑ ciamẽta in pedib⁹ vris: et baculi ποδήματα ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ αἱ βακτηρίαι ὑ vri in manib⁹ vris. et comedetis eũ cũ festina μῶν ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν. καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπου tiõe: pascha eſt dñi. et trãsibo in tra egy- δῆς, πάσχα ἐστὶ κυρίου. καὶ διελεύσομαι ἐν γῇ αἰγύ- pti in nocte hac: et pcutiã oẽ primoge- πτου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ πατάξω πᾶν πρωτότο- nitũ in tra egypti ab hoie vsq; ad κον ἐν γῇ αἰγύπτου ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτηνῶν

Trãsla.B.Hiero.

rLoquímíni rad vniuer- sum acetum filiorum∞∞ bísrael: & cdícite eis. dDe- címa díe menſis huius gtollat vnuſquiſq; hagnũ ip famílias & domos ſua- as. lSín ãt minor ẽ nũe- rus vt ſufficere poſſit ad veſcẽdũ agnũ: massumet vícinũ ſuũ q cõĩũctus ẽ bdomui eius iuxta nũe- rũ piarũ q̃ ſufficere pñt fad geſtum hagni. qErit aũt iagnus mabſq; macula nmaſculus o anniculus. Iuxta quem ritum ∞∞ rtolletis & hedũ: & ∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ bſeruabitis eũ cvſq; ad dq̃r tã decimam díem ∞∞ emenſis bhuius. Immo- labitq; keũ lvniuerſa mm titudo filiorũ o iſrael pad qveſperam: r& ſumento∞ de ſanguíe eius: tac po nent ſuper vtrumq; ∞ upoſtem: v& in b ſuperlí- minaribus ddomorum bin quibus comedent gil lum. rEt edent carnes ∞ mnocte nílla oaſſas p ígní: q& azymos panes r cum plactucís agreſtíbus. tnõ kcomedetis lex eo ∞∞∞∞ scrudũ quíd: unec coctũ caqua: bſed ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ faſſum tm gígní. b Caput tcum kpedíbus ejus l& ∞ mĩteſtínis vorabitis: tnec oremanebit quícq̃ p ex coq vſq; rmane. s Si quíd reſíduum fuerit: r ígne scõburetis. aSíc ãt bcome detis cílli. dRenes yros∞ caccĩgetis: & ecalcíamẽta hẽbitis gi pedíbus: tenen tes bbaculos lin mãibus: k& comedetis mfeſtínan ter. oEſt ei phaſe. í. trãſí- tus dñi. qEt trãſibo rper terrã egypti nocte nílla: rpercutiamq; vomne ∞ sprímogenitũ tín terra begypti ab hoie vſq; ad

Tex.Heb. Exo. Ca.xíj. Pritiua.heb.

דַּבְּרוּ אֶל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם
אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבֹת שֶׂה לַבָּיִת:
וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה
וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל בֵּיתוֹ
בְּמִכְסַת נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ
תְּכִסּוּ עַל הַשֶּׂה תָּמִים זָכָר
בֶּן שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן הַכְּבָשִׂים
וּמִן הָעִזִּים תִּקָּחוּ וְהָיָה לָכֶם
לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל
עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם וְלָקְחוּ
מִן הַדָּם וְנָתְנוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת
וְעַל הַמַּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר
יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר
בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת עַל
מְרֹרִים יֹאכְלֵהוּ אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ
נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם כִּי אִם
צְלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל
כְּרֵבּוֹ: וְלֹא תּוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר
וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר בָּאֵשׁ
תִּשְׂרֹפוּ: וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם
חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם וּמַקֵּלְכֶם
בְּיֶדְכֶם וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן
פֶּסַח הוּא לַיהוָה: וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ
מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל
בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד

Interp.chal.

Loqmini cũ oi cetu filiorũ israel dicẽtes. In decim⁹ die mẽsis hui⁹ tollat vnuſqſq; sibi agnũ p̃ domo p̃ na:agnũ p̃o domo. Si aũt pauci nũero fuerint vt nõ posſint sufficere ad veſcendũ agnũ: tollat ipſe τ vicin⁹ etus qui propinqu⁹est domui sue iuxta numerũ aiaꝝ: singuli iuxta qõ possint sufficere ad veſcendum: numerabimini ad veſcendũ agnus. Agnus imaculatus masculus anniculus erit vobis: de agnis τ de filijs caprarum accipietis. Et erit vobis in custodiã vsq; ad quartãdecimam diem mensis huius. Immolabũtq; eum omnis ecclesia filioꝝ israel ad vesperã. τ sument de sanguine; τ ponent sup duos postes τ in superliminare sup domibus: in quibus comedent illum. Et comedent carnẽ in nocte illa assam igni: τ azymũ panem cum amaris herbis comedent illuꝫ. Non comedetis ex eo cruduꝫ neq; coctum aqua: sed assum igni: caput eius cuꝫ cruribus τ intestinis ejus comedetis. Et non relinq̃tis ex eo vsq; mane: τ qõ reſsiduũ fuerit vsq; mane igne comburetis. Sic enĩ comedetis illũ: lumbi vestri sint accincti: calciamẽta vestra in pedib⁹ vr̃is: τ baculi vestri sint in manibus vr̃is. Et comedetis eum festinãter: est enim phase coꝫ dño. Et apparebo in terra egypti in nocte illa: interficiãq; omne primogenitũ in terra egypti ab homine vsq; ad ∞∞

Pritiua chal.

נָסַב
זְעֵר מַנָה
מַנָה אֲכַל
יְהוֹ נַטַר
רַבַּע נָפַשׁ
נָסַב נָתַן סָפַף
אֲכַל חָוֵה חָיָה
בָּשַׁל רֵאשׁ
שְׁאָר יְכַד אֲכַל
הָוָה סָנָא
לָיְלָה סָהַר

Trãsla.Chal.

מַלִּילוּ עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא הָדֵין וְיִסְבּוּן לְהוֹן גְּבַר אִמַּר
לְבֵית אֲבָא אִמְרָא לְבֵיתָא: וְאִם יְזַעַר בֵּיתָא מִלְּאִתְמַנָּאָה עַל אִמְרָא וְסָב הוּא
וְשָׁבֵנֵיהּ דְּקָרִיב לְבֵיתֵיהּ כְּמִנְיַן נַפְשָׁתָא גְּבַר לְפוּם מֵיכְלֵיהּ תְּתַמְנוּן עַל אִמְרָא אִינְשׁ
שְׁלִים דְּכַר בַּר שַׁתָּא יְהֵא לְכוֹן מִן אִמְרַיָּא וּמִן בְּנֵי עִזַּיָּא תְּסְבוּן: וְיִהֵי לְכוֹן לְמַטְרָא עַד
אַרְבְּעָה עַשְׂר יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין וְיִכְסוּן יָתֵיהּ כָּל קְהַל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁמָשַׁיָּא:
וְיִסְבּוּן מִן דְּמָא וְיִתְּנוּן עַל תְּרֵין סַפַּיָּא וְעַל שַׁקְפָּא עַל בָּתַּיָּא דְּיֵכְלוּן יָתֵיהּ בְּהוֹן וְיֵכְלוּן
יָת בִּשְׂרָא בְּלֵילְיָא הָדֵין כְּצַוִּי נוּר וּפַטִּיר עַל מְרִרִין יֵכְלוּנֵיהּ: וְלָא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ בַּדְּ
וְאַף לָא בְּדָ מְבַשָּׁלָא מְבַשָּׁל בְּמַיָּא אֶלָּהִין טְוֵי נוּר רֵישֵׁיהּ עַל כְּרָעוֹהִי וְעַל גַּוֵּיהּ: וְלָא
תַּשְׁאָרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא וּדְיִשְׁתְּאַר מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא בְּנוּרָא תּוֹקְדוּן: וְלֵדֵין תֵּיכְלוּן
יָתֵיהּ חַרְצִיתוֹן יְהוֹן אַסְיְרִין מְסַנְגִּינוֹן בְּרַגְלֵיכוֹן וְחוּטְרֵיכוֹן בִּידֵיכוֹן וְתֵיכְלוּן יָתֵיהּ
בְּבוּהֲלוּ פִּסְחָא הוּא קֳדָם יְיָ: וְאֶתְגְּלֵי בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּלֵילְיָא הָדֵין וְאֶמְקוֹל כָּל
בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מֵאֱינָשָׁא וְעַד

Pūtiua heb. | Tex. Heb. | Exo. | Ca. xii. | Trāsla. B. Hiero. | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

בְּהֵמָה׃ וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה עֲשֶׂה
שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה׃ וְהָיָה הַדָּם לָכֶם
לְאוֹת עַל־הַבָּתִּים אֲשֶׁר־אַתֶּם שָׁם אוֹת בֵּית
וְרָאִיתִי אֶת־הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵכֶם רָאָה
וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף לְמַשְׁחִית הֵיהָ שָׁחַת
בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה הַיּוֹם נָגָה
הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חָגַג
חַג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם דּוֹר עֹלָם
תְּחָגֻּהוּ׃ שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ
אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר שׁוֹר שָׁבַת
מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל־אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה כָּרַת
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם
הָרִאשׁן עַד יוֹם הַשְּׁבִעִי׃ וּבַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ וּבַיּוֹם קָרָא
הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
כָּל־מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ לְאֵ עָשָׂה
אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל־נָפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ אֹכַל בָּדַד
יֵעָשֶׂה לָכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַמַּצּוֹת
כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת יָצָא
צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׁמַרְתֶּם
אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם׃
בָּרִאשׁן בָּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ רִבַּע
בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצּוֹת עַד יוֹם הָאֶחָד אֹכַל
וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב׃ שִׁבְעַת
יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי מָצָא
כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ חָמֵץ כָּרַת
הַהִוא מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל גֵּר וּ עֵד

pecus: & in cunctis dīis egyptiorū faciam iudicia: ego dñs. Erit aūt sanguis vobis in signū in domibus in quibus eritis, et videbo sanguinē & miserebor vr̄i: et non erit in vobis plaga disperdēs: cuz interfecero in terra egypti. Et erit hic dies vobis in memoriā: et celebrabitis eum solēnem cōi dño in generationib⁹ vr̄is: fedcre sempiterno celebrabitis euz. Septē diebus azyma comedetis: in die autez primo auferetis fermentū de domibus vestris. ois enim qui comederit fermentatū: peribit homo ille de israel: a die primo vsq; in diem septimū. In die aūt primo solēnitas sancta erit vobis: in die quoq; septimo solēnitas sancta erit vobis: nullū opus fiet in eis: sed id qđ ptinet ad vescendū omni anime illud solāmodo fiet vobis. Et obseruabitis azyma: q; in hāc eadē die eduxi exercitus vr̄os de terra egypti: obseruabitisq; diē hāc in gñationibus vr̄is fedcre sempiterno. In mēse nisan in quartadecima die mensis ad vesperam comedetis azyma: vsq; ad diem vicesimā primā mensis ad vesperam. Septem diebus fermentū non inuenietur in domib⁹ vr̄is: q; ois qui comederit fermentatū: peribit homo ille de cetu israel tam de aduenis quam de

pecus: & in cunctis idolis egyptiorū faciam iudicia: ego dñs. Erit aūt sanguis vobis in signū in domibus in quibus eritis, et videbo sanguinē & miserebor vr̄i: et non erit in vobis plaga disperdēs: cuz interfecero in terra egypti. Et erit hic dies vobis in memoriā: et celebrabitis eā festū dño in gñatiōes vr̄as: legitimū sēpiternū, celebrate eā septē dies. azyma comedetis. ab aūt die prima expelletis fermētū ex domib⁹ vr̄is. ois q̄ comederit fermētū: peribit aia illa ex israel: a die prima vsq; ad diem septimā. et dies prima vocabitur sancta, et dies septia vocata sancta erit vobis. oē opus seruile nō facietis in eis: preter q̄ fient oi aīe: hoc solū fiet vobis, et custodietis mandatū hoc. in .n. hac die eduxi exercitū vr̄m ex terra egypti. et facietis diem hanc in gñatiōes vr̄as legitimū sēpiternū. incipiēte quarta decima die mēsis primi a vespera comedetis azyma vsq; ad diē vnā et vigesimā mēsis: vsq; ad vesperā. septē dies fermētū nō inuenietur in domib⁹ vr̄is. ois q̄ comederit fermētū: peribit aia illa ex cōgregatiōe israel in qs aduenis et in

Leui. 23.a. Illicri. 26.c.

Transla. Chal.

נְעָרָא וְכָל־בְּעִירָא דִּילְכוֹן אֲנָא יְיָ׃ וְתְהֵי דְּמָא לְכוֹן לְאָת עַל בָּתַּיָא
דְּאַתּוּן תַּמָּן וְאֶחֱזֵי יָת דְּמָא וְאָחוּס עֲלֵיכוֹן וְלָא יְהֵא לְכוֹן מוֹתָא לְחַבָּלָא בְּמִקְטְלִי
בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְיְהֵי יוֹמָא הָדֵין לְכוֹן לְדִכְרָנָא וְתַחֲגוּן יָתֵיהּ חַגָּא קֳדָם יְיָ לְדָרֵיכוֹן
קְיָם עָלָם תַּחֲגוּנֵיהּ׃ שַׁבְעָה יוֹמִין פַּטִּיר תֵּכְלוּן בְּרַם בְּיוֹמָא קַדְמָאָה תְּבַטְּלוּן חַמִּירָא
מִבָּתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל דְּיֵתְכּוֹל חַמִּיעָ וְיִשְׁתֵּצֵי אֱינָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא קַדְמָאָה עַד
יוֹמָא שְׁבִיעָאָה׃ וּבְיוֹמָא קַדְמָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ יְהֵא לְכוֹן
כָּל עִיבִדָא לָא יִתְעֲבִיד בְּהוֹן בְּרַם דְּיִתְאֲכֵל לְכָל נְפַשׁ הוּא בִּלְחוֹדוֹהִי יִתְעֲבִיד לְכוֹן׃
וְתִטְּרוּן יָת פַּטִּירָא אֲרֵי בְּעֶצֶם יוֹמָא הָדֵין אַפֵּיקִית יָת חֵילֵיכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְתִטְּרוּן
יָת יוֹמָא הָדֵין לְדָרֵיכוֹן לְקְיָם עָלָם׃ בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא
תִּיכְלוּן פַּטִּירָא עַד יוֹמָא חַד וְעַשְׂרִין לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא׃ שַׁבְעָא יוֹמִין חַמִּיר לָא יִשְׁתְּכַח
בְּבָתֵּיכוֹן אֲרֵי כָּל דְּיֵתְכּוֹל מַחְמְעָא וְיִשְׁתֵּצֵי אֱינָשָׁא הָהוּא מִכְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל גִּיוֹרָא

Interp. chal.

pecus: & in cunctis idolis egyptiorū faciam iudicia: ego dñs. Erit aūt sanguis vobis in signū in domibus in quibus eritis, et videbo sanguinē & miserebor vr̄i: et non erit in vobis plaga disperdēs: cuz interfecero in terra egypti. Et erit hic dies vobis in memoriā: et celebrabitis eum solēnem cōi dño in generationib⁹ vr̄is: fedcre sempiterno celebrabitis euz. Septē diebus azyma comedetis: in die autez primo auferetis fermentū de domibus vestris. ois enim qui comederit fermentatū: peribit homo ille de israel: a die primo vsq; in diem septimū. In die aūt primo solēnitas sancta erit vobis: in die quoq; septimo solēnitas sancta erit vobis: nullū opus fiet in eis: sed id qđ ptinet ad vescendū omni anime illud solāmodo fiet vobis. Et obseruabitis azyma: q; in hāc eadē die eduxi exercitus vr̄os de terra egypti: obseruabitisq; diē hāc in gñationibus vr̄is fedcre sempiterno. In mēse nisan in quartadecima die mensis ad vesperam comedetis azyma: vsq; ad diem vicesimā primā mensis ad vesperam. Septem diebus fermentū non inuenietur in domib⁹ vr̄is: q; ois qui comederit fermentatū: peribit homo ille de cetu israel tam de aduenis quam de ∞

Trãsla.Gre.lxx.cũ in terp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Exo. Ca.xij.	Pritiua.heb.
indigents fre. oẽ fermẽtatũ nõ comedetis.in	[r]de indigenis[s]terre.[b]Oẽ	[r]וּבְאַזֹּרַח[ה]הָאָרֶץ׃ [b]כָּל [r]מַחְמֶצֶת [k]לֹא	זָרַח
oĩ habitaculo vro comedetis azyma.vocauit	[r]comedetis. [m]In cunctis	[r]תֹּאכֵלוּ [m]בְּכֹל[m]מוֹשְׁבֹתֵיכֶם [o]תֹּאכְלוּ	אֶכֵל יֵשֵׁב
ãt moyses oẽm senatũ ifrael: et di=	"hitaculis vr̃is[o]edetis ∞	[p]מַצּוֹת׃[q]וַיִּקְרָא [r]מֹשֶׁה [s]לְכָל [r]זִקְנֵי	מָצוֹת קָרָא
xit ad eos: cuntes accipite vobis ipis	[p]azyma. [q]Vocauit autẽ	[u]יִשְׂרָאֵל׃וַיֹּאמֶר [r]אֲלֵהֶם [s]מְשְׁכוּ[u]וְקְחוּ	אָמַר לָקַח
ꝫ ꝓs autous, ἀπελθόντες λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς	[r]moyses[s]oẽs[s]seniores fi	[b]לָכֶם [c]צֹאן [b]לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם [r]וְשַׁחֲטוּ	שְׁפָחָה
agnũ p cognationes vras: et sacrificate	liorũ"ifrael: [k]& dixit[r]ad	[r]הַפָּסַח׃ [s]וּלְקַחְתֶּם[b]אֲגֻדַת [r]אֵזוֹב ××	אֵזוֹב
πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ	cos. Ite[e]tollentes ∞∞∞∞	[k]וּטְבַלְתֶּם[b]בַּדָּם[m]אֲשֶׁר[m]בַּסַּף [o]וְהִנַּעְתֶּם	נָגַע
pascha.accipietis ãt fasciculũ hyssopi: et tingen=	[c]animal[b]per familias ve=	[p]אֶל[p]הַמַּשְׁקוֹף [r]וְאֶל [s]שְׁתֵּי [r]הַמְּזוּזֹת	שָׁקַף שָׁנָה זוּז
πάσχα. λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου, καὶ βάψα=	tras:[c]& immolate ∞∞∞	[m]מִן [r]הַדָּם [r]אֲשֶׁר [r]בַּסָּף׃ [s]וְאַתֶּם [b]לֹא	
tes ex sanguine qui apud ianuã:[e]et tan=	[r]phase.[b]Fasciculũq[t]hy=	[c]תֵּצְאוּ[c]אִישׁ [c]מִפֶּתַח[r]בֵּיתוֹ[s]עַד [b]בֹּקֶר׃	יָצָא
τες ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν, καὶ θί=	sopi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[r]וְעָבַר [r]יְהוָה [t]לִנְגֹּף [m]אֶת [m]מִצְרַיִם	
getis limẽ: et vtroq; postes a	[k]tingite[l]in sanguie[m] qui	[o]וְרָאָה[p]אֶת[p]הַדָּם[r]עַל [p]הַמַּשְׁקוֹף [r]וְעַל	
ξετε τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν ἀπὸ	est[n]in limine:[o]& aspergi	[s]שְׁתֵּי [r]הַמְּזוּזֹת [r]וּפָסַח [r]יְהוָה [r]עַל	
sanguine qui apud ianuã. vos ãt nõ egredie	te[u]ex eo [q]superliminare	[p]הַפֶּתַח [r]וְלֹא [r]יִתֵּן[r]הַמַּשְׁחִית[r]לָבֹא[r]אֶל	נָתַן שָׁחַת בֹּוא
τοῦ αἵματος τ παρὰ τὴν θύραν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύ	[r]&[u]vtrumq;[r]postem. ∞	[r]בָּתֵּיכֶם [r]לִנְגֹּף׃ [s]וּשְׁמַרְתֶּם [r]אֶת ××	בַּיִת
mini vnusq;q ianuã domus sue vsq; ad mãe:	[b]Nullus[s]vestrum ∞∞∞∞	[m]הַדָּבָר[m]הַזֶּה[t]לְחָק[p]לְךָ [r]וּלְבָנֶיךָ [r]עַד	
σεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως πρωΐ,	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[r]עוֹלָם׃[r]וְהָיָה [r]כִּי [r]תָבֹאוּ [r]אֶל [r]הָאָרֶץ	עָלַם
et transfibit dñs ad pcutiẽdũ egyptios	[c]egrediatur[c]ostium[r] do=	[r]אֲשֶׁר[b]יִתֵּן [r]יְהוָה[r]לָכֶם[r]כַּאֲשֶׁר [r]דִּבֶּר	
καὶ παρελεύσεται κύριος πατάξαι τοὺς αἰγυπτίους,	mus sue[s]vsq;[b]mane. ∞∞∞	[r]וְשָׁמַרְתֶּם[b]אֶת[r]הָעֲבֹדָה[r]הַזֹּאת׃[r]וְהָיָה	
et videbit sanguinẽ in limine: ⁊ sup vtroq;	[r]Transfibit enim[k] domi=	[m]כִּי [m]יֹאמְרוּ [r]אֲלֵיכֶם[p]בְּנֵיכֶם [p]מָה	
καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέ	nus[l]percutiens[n]egypti=	[r]הָעֲבֹדָה [r]הַזֹּאת [r]לָכֶם׃ [r]וַאֲמַרְתֶּם	
postes. et trãsfibit dñs	os.[o]Cũq; viderit[q]sangui=	[k]זֶבַח [r]פֶּסַח [r]הוּא [r]לַיהוָה [r]אֲשֶׁר	
ρων τῶν σταθμῶν. καὶ παρελεύσεται κύριος τὴν	nẽ[r]in[n]suplinũinari[r]& in	[b]פָּסַח[r]עַל[r]בָּתֵּי[r]בְנֵי[r]יִשְׂרָאֵל[b]בְּמִצְרַיִם	
ianuã: et nõ sinet exterminatorẽ ingre	[u]vtroq;[r]poste:[r]transce=	[r]בְּנָגְפּוֹ [r]אֶת [r]מִצְרַיִם [r]וְאֶת [r]בָּתֵּינוּ	
θύραν, καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ὀλοθρεύοντα εἰσελ	det ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[o]הִצִּיל [r]וַיִּקֹּד[r]הָעָם[r]וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃[r]וַיֵּלְכוּ	עָשָׂה
θεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. καὶ φυλάξε	[b]ostium domus: [c]& non	[r]וַיַּעֲשׂוּ [r]בְנֵי [r]יִשְׂרָאֵל [r]כַּאֲשֶׁר	
σθε τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ νόμιμον σεαυτῷ, καὶ	[b]sinet[c]percussorẽ[c]igredi	[r]צִוָּה [r]יְהוָה [b]אֶת [c]מֹשֶׁה [b]וְאַהֲרֹן [r]	
filijs tuis vsq; ad sclm. si ãt ingressi fuerittis ĩ	[b]domos vras [l]& ledere.		
τοῖς υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος. ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς	[k]Custodi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
trã: quã pdederit dñs vobis sicut locut⁹	[m]verbũ"istud[o]legitimũ		
τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ κύριος ὑμῖν καθότι ἐλάλη	[p]tibi[q]& filiis tuis[r]vsq; in		
est: seruabitis cultũ hñc. et erit	[s]eternum.[t]Cumq;[r]intro		
σε, φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην. καὶ ἔσαι	ieritis[s]terram ∞∞∞∞∞∞		
ñ dixerit ad vos filij vr̃i qs cultus	[u]quã[c]dñs[b]daturus ẽ[p]vo=		
ἐὰν λέγωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν τίς λατρεία	bis[c]vt[r]pollicitus est: ∞∞∞		
hic? et dicetis eis? victima pascha hoc do	[o]obseruabitis[t]cerimoni=		
αὕτη; καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς, θυσία τὸ πάσχα τοῦτο κυ	as[k]istas.[t]Et ∞∞∞∞∞∞∞∞		
mino:[q] protexit domos filiorũ ifrael	[m]cũ[n]dixerint[o]vobis[p]filii		
ρίῳ, ὃς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν ἰσραὴλ	vestri:[q]que est ∞∞∞∞∞∞		
in egypto: qñ pcussit egyptios:	[o]ista[r]religio: [u]dicetis eis.		
ἐν αἰγύπτῳ, ἡνίκα ἐπάταξε τοὺς αἰγυπτίους,	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
ꝫ domos nr̃as liberauit. et icuruat⁹ popul⁹	[k]Victima[r]transitus[a] do=		
τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐῤῥύσατο. καὶ κύψας ὁ λαὸς	mini[r]est:[b]quando ∞∞∞∞		
adorauit. ⁊ cuntes fecerũt filij	[c]transiuit[p]sup[r]domos[s]fi		
προσεκύνησε. καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ	liorũ[s]ifrael[b]in egypto ∞		
ifrael sicut precepit dñs moysi et	[c]percutiens[r]egyptios[m]&		
ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ	[n]domos nostras ∞∞∞∞		
aaron:	[o]liberãs. [p]Incuruatusq;		
ααρών,	[q]populus[r]adorauit. [s]Et		
	egressi[u]filii [x]israel[r]fece=		
	runt[r]sicut ∞∞∞∞∞∞∞∞		
	[r]preceperat [s]dominus		
	[r]moysi[c]& aaron. ∞∞∞∞		

Transla.Chal.	Interp.chal.	Pritiua chal.
וְלָא תֵיכְלוּן כָּל מְחַמְעָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכֹל[m]מוֹתְבָנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פַּטִּירָן וְקָרָא מֹשֶׁה	indigenis terre. Nihil fermentatum comedetis: in cunctis habitatiõibus vr̃is comedetis azyma. Vocauit aũt mỏyses omnes sentores israel: ⁊ dixit ad eos. Capite ⁊ tollite vobis de filijs outr̃i per familias ve= stras: ⁊ imolate phase. Tolletisq; manipulũ hysopi: ⁊ tingetis in sanguine qui est in vase: ⁊ aspergetis sũ perliminare ⁊ duos postes de sanguie qui ẽ in vase. Nullusq; vestrũ egrediatur ab ostio domus sue vsq; mane. Et reuelabitur dñs vt percutiat egyptios: videbitq; sanguinem in superliminare ⁊ sup duo limina: et miserebitur dñs super ostiuz. Et nõ sinet vastatorẽ ingredi domos vras ad percutiendũ. et obseruabis verbũ istud in pactuz tibi ⁊ filijs tuis vsq; in eternũ. Eritq; qñ introieritis terrã quã dñs datur⁹ est vobis: sicut locut⁹ est: obseruabitis cultũ hñc. ⁊ erit cũ dixe rint vobis filij vr̃i. Quid ẽ cult⁹ hic vobis? ⁊ dicetis. Sacrificiũ pro mia est corã dño: eo q̃ miserꝰ est sup domos filiorꝫ ifrl in egypto: qñ pcussit egyptios: ⁊ do mos nr̃as libauit. Incuruatusq; ẽ ppls ⁊ adorauerũt. Ierũtq; filij ifrl ⁊ fecerũt sicẽ pceprat dñs moysi ⁊ aarõ	חֲמַע בָּטַל מָאן נֶפֶשׁ חוּס בַּיִת עוֹל נָתַן הָיָה עָשָׂה
וְיֵיצֵיבָא דְאַרְעָא׃ כָּל מַחְמְעָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכָל[m]מוֹתְבָנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פַּטִּירָן וּקְרָא מֹשֶׁה		
לְכָל[s]סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן מְבְּנוּ[t]וְסִבוּ לְכוֹן מִבְּנֵי[t]עֲנָא לְזַרְעֲתְכוֹן וְכוֹסוּ פִּסְחָא׃		
[o]וְתִסְבוּן אֶסָרַת אֵזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדִמְיָא דִי[p]בְּמָנָא [q]וְתַדּוּן לְשַׁקְפָא וְלִתְרֵין סַפָּיָא מִן		
דְּמָא דִי בְּמָנָא וְאַתּוּן לָא[t]תְּפָקוּן אֵינָשׁ מִתְרַע בֵּיתֵיהּ עַד צַפְרָא׃ [u]וְאִתְגְּלִי יְיָ לְמִמְחֵי		
יָת מִצְרָאֵי [w]וְיֶחֱזֵי יָת דְּמָא עַל שַׁקְפָא וְעַל תַּרְתֵּין סַפָּיָא [x]וְיֶחוּס יְיָ עַל תַּרְעָא וְלָאו		
[y]יְשֵׁבוּק[p]מְחַבָּלָא[p]לְמֵיעַל[t]לְבָתֵּיכוֹן לְמִמְחֵי׃ [o]וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין [t]לְקְיָם לָךְ וּלְבָנָיךְ		
עַד עָלְמָא׃ [z]וִיהֵי אֲרֵי[t]תֵּיעֲלוֹן לְאַרְעָא[t]דְּיִתֶּן יְיָ לְכוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל [o]וְתִטְּרוּן יָת פּוּלְחָנָא		
הָדָא׃וִיהֵי אֲרֵי[t]יֵימְרוּן לְכוֹן בְּנֵיכוֹן[t]מָה פּוּלְחָנָא הָדֵא לְכוֹן׃[o]וְתֵימְרוּן דִּבְחָ חַיִּס הוּא קֳדָם		
יְיָ דְּחָס עַל בָּתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל[p]בְּמִצְרַיִם כַּד[p]מְחָא יָת מִצְרָאֵי וְיָת[p]בָּתֵּינָא שֵׁזִיב וּכְרַע עַמָּא		
וְסִגִּידוּ׃ [z]וַאֲזָלוּ[t]עַבָּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל[z]כְּמָא[t]דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן		

כֵּן עֲשׂוּ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלָּיְלָה יְהוָה הִכָּה כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל עֲבָדָיו וְכָל מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה גְּדוֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַּם אַתֶּם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵכוּ עִבְדוּ אֶת יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם גַּם צֹאנְכֶם גַּם בְּקַרְכֶם קְחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וְלֵכוּ וּבֵרַכְתֶּם גַּם אֹתִי וַתְּחַזֵּק מִצְרַיִם עַל הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ כֻּלָּנוּ מֵתִים וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל שִׁכְמָם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת וַיהוָה נָתַן אֶת חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיַּשְׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ אֶת מִצְרָיִם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר

Trāsla. B. Hiero.

Factū ē āt in noctis medio percussit dominus omne primogenitum in terra egypti: a primogenito pharaonis qui sedebat super solium eius sedebat: vsq; ad primogenitū captiue quę erat in carcere: et primogenita iumentorum. Surrexit pharao nocte & omnis serui eius cūctaq; egyptus: & ortus ē clamor magnus in egypto. nec ei erat domus in qua non iaceret mortuus. Vocatisq; pharao moysen & aarō nocte ait. surgite: egredimini a populo meo vos & filii israel. Ite & immolate domino sicut dicitis. Oues vras & armēta assumite vt petieratis: & abeuntes benedicite mihi. Vrgebantq; egyptii populum israel de terra exire velociter dicentes. Omnes moriemur. Tulit igit populus conspersa farina anteq; fermentaretur: & ligans in palliis posuit super humeros suos. Fecerūtq; filii israel sicut precepit dominus moysi: & petierūt ab egyptiis vasa argentea & aurea: & vestes plurimam. Dns aūt dedit gratiā populo coram egyptiis: vt cō modarēt eis: & spoliauerunt egyptios. Profectiq; sunt filii israel de rameſſe in ſochot ſexcenta fere millia peditum virorum absq; puulis & mulieribus: sed & vulgus promiſcuū inūerabile ascēdit cū eis oues & armēta & iumenta multa nimis. Coxerūtq; farinā

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

sic fecerūt. factū ē āt media nocte: et dns percussit omne primogenitū in terra egypti: a primogenito pharaōis sedēte in throno: et vsq; ad primogenitū captiue q̄ in carcere: et omne primogenitū iumēti. et surrexit pharao nocte: et oēs serui eius: et oēs egyptij: et factus ē clamor magn in oi bus egypti. nō .n. erat dom in q̄ nō erat ea mortu. et vocauit pharao moysen & aaron nocte: & dixit eis: surgite: et egredimini ex populo meo: & vos & filij israel: ite & seruite dño deo vro: sicut dicitis: et oues et boues vras ac cipiēteo ite: sicut dixistis: bndicite & ām et mihi. et vrgebāt egyptij populū festināter eiscere eos ex tra. dixerūt. n. q̄ oēs nos moriamur. tulit āt populus farinā suā anteq̄ fermētaret masse coru: li gate in vestib cor sup humeros. at filij israel fecerūt sicut precepit eis moy ses. et petierūt ab egyptijs vasa aurea & argētea et aurea & vestem. et dns dedit gram populo suo: corā egyptijs: et cōmodauerūt eis: et spoliauerūt egyptios. profecti āt filij israel de rameſſe in ſochothad ſexcenta millia peditū: viri: p̄ter supellectilē: et vulgus promiscuū multū ascendit cū eis: & oues: et boues: et iumēta multa valde. et coxerūt farinā

Trāsla. Chal.

בֵּן עֲבַדוּ וַהֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְיָיָ קְטַל כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוּכְרָא דְּפַרְעֹה דְּיָתִיב עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד בּוּכְרָא דְּשַׁבְיָא דִּי בְּבֵית אַסִּירֵי וְכָל בּוּכְרָא דִּבְעִירָא: וְקָם פַּרְעֹה בְּלֵילְיָא הוּא וְכָל עַבְדּוֹהִי וְכָל מִצְרָאֵי וַהֲוָת צְוָחְתָא רַבְּתָא בְּמִצְרַיִם אֲרֵי לֵית בֵּיתָא דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ מֵיתָא: וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן בְּלֵילְיָא וַאֲמַר קוּמוּ פּוּקוּ מִגּוֹ עַמִּי אַף אַתּוּן אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִזְלוּ פְּלַחוּ קֳדָם יְיָ כְּמָא דַּהֲוִיתוּן אֲמְרִין: אַף עָנָן אַף תּוֹרֵיכוֹן דַּבְּרוּ כְּמָא דְּמַלֵּילְתּוּן וְאִזְלוּ צַלּוּ אַף עֲלַי: וְתַקִּיפוּ מִצְרָאֵי עַל עַמָּא לְאוֹחָאָה לְשַׁלָּחוּתְהוֹן מִן אַרְעָא אֲרֵי אֲמָרוּ כֻּלָּנָא מַיְתִין: וּנְטַל עַמָּא יָת לִישְׁתְּהוֹן עַד לָא חֲמִיעַ מָחֲתַר אֲצִוָּתְהוֹן צְרִיד בְּלֵבוּשֵׁיהוֹן עַל כְּתֵפֵיהוֹן: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדוּ כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וּשְׁאִילוּ מִמִּצְרָאֵי כְּלֵין דְּכֶסֶף וּמָנִין דְּדָהַב וּלְבוּשִׁין: וַיְיָ יְהַב יָת עַמָּא לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי וְאַשְׁאִלוּנוּן וְתָרוֹקִינוּ יָת מִצְרָאֵי: וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַרְעַמְסֵס לְסוּכּוֹת כְּשִׁית מְאָה אַלְפִין רַגְלָאִין גְּבַר מִן טַפְּלָא: וְאַף נוּכְרָאִין סַגִּיאִין סְלִיקוּ עִמְּהוֹן וְעָאן וְתוֹרֵי גֵּיתֵי לַחֲדָא: וְאָפוּ יָת לִישְׁתָּא

Transla. Chal.

ita fecerunt. Factūq; est in noctis medio: & dns occidit omne primogenitū in terra egypti: a primogenito pharaonis qui sedturus erat sup solium regni eius: vsq; ad primogenitum captiue que erat in domo vinctorum: & omne primogenitū iumentorū. Surrexitq; pharao in nocte ipse & oēs serui eius & oēs egyptij: et fuit clamor magnus in egypto: q; nulla domus erat in qua non esset aliquis mortuus. Vocauitq; moysen et aaron nocte: & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q̄ filij israel: & ite seruite corā dño sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiā pro me. Pre ualescebantq; egyptij super populū vt cito mitterent eos de terra: quia dixerūt omnes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suā anteq̄ fermētaret: sicut erat in panariis suis: ligatā in palliis suis sup humeros suos ipositā. Filij aūt israel fecerūt iuxta verbū moysi: & petierūt ab egyptijs vasa aurea & vasa argētea & vestes. Dns autē dedit populo gratiā in oculis egyptioꝝ: & cōmodauerūt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameſſes in ſochoth: ascē sexcēta millia peditū p̄ter familiā. extranei quoq; multi ascenderūt cuz eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam

Pūctiua chal.

יְתִיב עֲנָה
קוּם רַבָּב
מוּת
נְפַק יְהוָה
עָאן צַלָּא
מוּת
לוּשְׁיְתַר אֲצְוָא
מָאן
שְׁאַל רִיק
עְנָא אֲפָה

Interp. chal.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

qs̃ eduxerãt ex egypto: subcineritios azymos. nõ ὃ ἐξήνεγκαν ἐξ αἰγύπτου, ἐγκρυφίας ἀζύμους. οὐ
Exod. 12. m. fermẽtata fuit. etecerũt .n. eos egyptij: ἦρ ἐζυμώθη. ἐξέβαλον γὰρ αὐτοὺς οἱ αἰγύπτιοι,
et nõ potuerũt expectare: neq; pulmẽtus καὶ οὐκ ἐδυνάσθησαν ὑπομεῖναι, οὐδὲ ἐπισιτισ
fecerũt sibi ad viaz. at habita μὸν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν. ἡ δὲ κατοίκη=
no filioz israel quã habitauerũt ipsi et σις τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἣν κατῴκησαν αὐτοὶ καὶ οἱ
pres eorũ in tra egypti z in tra chanaan πατέρες αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ ἐν γῇ χαναὰν
ipsi z pres eorũ: quadrigẽti trigin= αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, τετρακόσια τριάκον=
ta ãni. et facti ẽ post quadrigẽtos z trigi= τα ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τετρακόσια καὶ τριά=
ta ãnos: egressus ẽ eis exercit9 dñi de tra κοντα ἔτη, ἐξῆλθε πᾶσα στρατιὰ κυρίου ἐκ γῆς αἰ
egypti. nox obseruatiõis est dño: vt edu= γύπτου. νὺξ προφυλακῆς ἐστι τῷ κυρίῳ, ὥστε ἐξα=
xit eos ex tra egypti. illa nocte hec γαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. ἐκείνη ἡ νὺξ αὕτη
obseruatio dño: vt oibus filiis israel sit in προφυλακὴ κυρίῳ, ὥστε πᾶσι υἱοῖς ἰσραὴλ εἶναι εἰς
gnatiões eoz. dixit ãt dñs ad moysen z aaron: γενεὰς αὐτῶν. εἶπε δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών,
hec lex paschẽ. ois alienigena nõ comedet οὗτος ὁ νόμος πάσχα. πᾶς ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται
ex eo. et oẽm seruũ alicuꝰ vel empti= ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πᾶντα οἰκέτην τινὸς ἢ ἀργυρώνη=
tuꝰ circũcides eũ. ẽt tunc comedet ex eo. τον περιτεμεῖς αὐτόν. καὶ τότε φάγεται ἀπ' αὐτ.
aduena vel mercenariꝰ nõ comedet ex eo. in domo πάροικος ἢ μισθωτὸς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτ. ἐν οἰκίᾳ
vna comedet: z nõ efferetis ex domo de μιᾷ βρωθήσεται, καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν
Num. 9. ꝯ Iohis. 19. g. aurib9 extra: z os nõ cõfringetis ab eo. om κρεῶν ἔξω, καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ. πᾶ=
nis cetus israel faciet hoc. si ãt ꝙs ad= σα συναγωγὴ ἰσραὴλ ποιήσει αὐτό. ἐὰν δέ τις πρό=
cesserit in vobis aduena: et fecerit pascha dño: σελήλυθεν ὑμῖν πρόσηλυτος, καὶ ποιῇ τὸ πάσχα κυρίῳ,
circũcides tibi oẽ masculũ. z tunc acce περιτεμεῖς αὐτῷ πᾶν ἀρσενικόν. καὶ τότε προσελεύ
det facere illd. z erit sicut z indigena σεται ποιῆσαι αὐτό. καὶ ἔσαι ὡσεὶ καὶ ὁ αὐτόχθων
tre. ois incircũcisus nõ comedet ex eo. lex τῆς γῆς. πᾶς ὁ ἀπερίτμητος οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτ. νό=
vna erit indigene z aduenti adue= μος εἷς ἔσαι τῷ ἐγχωρίῳ καὶ τῷ προσελθόντι προσή
ne in vobis z fecerũt filij israel: sicut precpit λυτω ἐν ὑμῖν. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καθὰ ἐνετείλα
dñs moysi z aaron ad eos: sic fecerũt. το κς̃ τῷ μωυσῆ καὶ ἀαρὼν πρὸς αὐτ̃ς, οὕτως ἐποίησαν

Trãsla. B. Hiero.

m quam dudum o de egy= pto conspersã n tulerãt: & fecerunt p subcineritios panes q azymos. r Neq; s e ni t poterãt fermẽtari u co gẽtibus exire x egyptiis: & nullã facere ꝯmetibus y morã: z nec a pulmẽti qc q̃s occurrerat b pparare. c Habitatio ãt d filiorũ e is= rael f q m mãserũt n in egy= pto fuit o quadrigẽtorũ p trigintaq annorũ. Quã= bus expletis r eadem s die t egressus est u omnis x exercitus y domini z de terra a egypti. b Nox c est ista d obseruabilis e do mini: f quando eduxit e= os g de terra h egypti. i hãc k obseruare debent l oẽs m filii n israel o in generationibus suis. p Dixit q dñs r ad moysẽ s & aaron. t Hec est u reli= gio v phase. w Omnis x alienigẽa y nõ z comedet a ex eo. b Ois aũt c seruus d emptici9 e circũcidetur & f sic g comedet. h Aduẽa i & mercenarius k non l e dẽt m ex eo. n In o vna p do mo q comedetur: r nec s efferetis t de u carnibus eius v foras w nec x os y illius z confringetis. a Omnis b cetus filiorũ c israel d faci= et e illud. f q g si qs h peregri= norũ i vr̃am voluerit trã sire coloniam: j & facere k phase l dñi: m circuncide= tur prius n oẽ masculinũ eius: o & tũc rite p celebra bit: q erit r sicut ĩdigena s terre. t Si quis ãt circũci sus no fuerit: u nõ v vesce= tur w ex eo. x Eadẽ y lex z erit a ĩdigene b & colono: c q pegrinatur d apd vos. e fe cerunt f omnes g filii h israel i sicut k preceperat l dominus m moysi n & o aarõ: p

Tex. Heb. Exo. Ca. xij. Prima heb.

מֵי֑ן	׳הוֹצִיאוּ ׳מִמִּצְרַ֛יִם ׳עֻגֹ֥ת ׳מַצּ֖וֹת ׳כִּי
	׳לֹא־חָמֵ֑ץ ׳כִּ֣י ׳נִגְרְשׁ֗וּ ׳מִמִּצְרַ֛יִם ׳וְלֹא
מָהֳמָה׳צוּד׳	׳יָכְל֥וּ ׳לְהִתְמַהְמֵ֖הַ ׳וְגַם־׳צֵדָ֥ה ׳לֹא־׳עָשׂ֖וּ
׳עָשָׂה׳יָשַׁב	׳לָהֶֽם׃ ׳וּמוֹשַׁב֙ ׳בְּנֵ֣י ׳יִשְׂרָאֵ֔ל ׳אֲשֶׁר
	׳יָשְׁב֖וּ ׳בְּמִצְרָ֑יִם ׳שְׁלֹשִׁ֥ים ׳שָׁנָ֖ה
׳הֵמָּה׳קֵצִץ	׳וְאַרְבַּ֥ע ׳מֵא֖וֹת ׳שָׁנָֽה׃ ׳וַיְהִי֙ ׳מִקְצֵ֣ץ
׳רַבַּע׳מֵאָה	׳שְׁלֹשִׁ֥ים ׳שָׁנָ֖ה ׳וְאַרְבַּ֣ע ׳מֵא֑וֹת ׳שָׁנָ֔ה
	׳וַיְהִי֙ ׳בְּעֶ֣צֶם ׳הַיּ֣וֹם ׳הַזֶּ֔ה ׳יָצְא֖וּ ׳כָּל
	׳צִבְא֥וֹת ׳יְהוָ֖ה ׳מֵאֶ֥רֶץ ׳מִצְרָֽיִם׃ ׳לֵ֥יל
	׳שִׁמֻּרִ֛ים ׳הוּא֩ ׳לַיהוָ֨ה ׳לְהוֹצִיאָ֜ם
	׳מֵאֶ֣רֶץ ׳מִצְרָ֗יִם ׳הוּא־׳הַלַּ֤יְלָה ׳הַזֶּה֙
	׳לַיהוָ֔ה ׳שִׁמֻּרִ֥ים ׳לְכָל־׳בְּנֵ֖י ׳יִשְׂרָאֵ֑ל
׳דּוֹר	׳לְדֹרֹתָֽם׃ ׳וַיֹּאמֶר֙ ׳יְהוָ֣ה ׳אֶל־׳מֹשֶׁ֔ה
	׳וְאַהֲרֹ֔ן ׳זֹ֣את ׳חֻקַּ֔ת ׳הַפָּ֖סַח ׳כָּל־׳בֶּן
	׳נֵכָ֑ר ׳לֹא־׳יֹאכַ֥ל ׳בּֽוֹ׃ ׳וְכָל־׳עֶ֥בֶד ׳אִ֛ישׁ
׳מִקְנַת׳כֶּ֫סֶף׳וּמַלְתָּ֥ה׳אֹת֖וֹ ׳אָ֣ז ׳יֹאכַ֑ל	
׳בֵּ֥ית׳יָשַׁב ׳תּוֹשָׁ֖ב ׳וְשָׂכִ֥יר ׳לֹא־׳יֹאכַ֥ל ׳בּֽוֹ׃	
׳יָצָא	׳בְּבַ֥יִת ׳אֶחָ֖ד ׳יֵאָכֵ֑ל ׳לֹא־׳תוֹצִ֥יא
	׳מִן־׳הַבַּ֖יִת ׳מִן־׳הַבָּשָׂ֣ר ׳חֻצָ֔ה ׳וְעֶ֥צֶם ׳לֹא
׳מֵעַד׳עָשָׂה	׳תִּשְׁבְּר֖וּ ׳בּֽוֹ׃ ׳כָּל־׳עֲדַ֥ת ׳יִשְׂרָאֵ֖ל ׳יַעֲשׂ֥וּ
׳גּוּר	׳אֹתֽוֹ׃ ׳וְכִֽי־׳יָג֣וּר ׳אִתְּךָ֣ ׳גֵּ֑ר ׳וְעָשָׂ֥ה ׳פֶּ֖סַח
׳לְגַיל׳הָרַב	׳לַיהוָ֔ה ׳הִמּ֥וֹל ׳לוֹ֖ ׳כָּל־׳זָכָ֑ר ׳וְאָז֙ ׳יִקְרַ֣ב
׳זָרַח	׳לַעֲשֹׂתֹ֔ו ׳וְהָיָ֖ה ׳כְּאֶזְרַ֣ח ׳הָאָ֑רֶץ ׳וְכָל
׳אָבַל׳יָרָה׳הָיָה	׳עָרֵ֥ל ׳לֹא־׳יֹאכַ֖ל ׳בּֽוֹ׃ ׳תּוֹרָ֥ה ׳אַחַ֛ת ׳יִהְיֶ֖ה
	׳לָאֶזְרָ֥ח ׳וְלַגֵּ֖ר ׳הַגָּ֥ר ׳בְּתוֹכְכֶֽם׃ ׳וַיַּעֲשׂ֥וּ
	׳כָּל־׳בְּנֵ֣י ׳יִשְׂרָאֵ֑ל ׳כַּאֲשֶׁ֣ר ׳צִוָּ֤ה ׳יְהוָה
	׳אֶת־׳מֹשֶׁ֥ה ׳וְאֶת־׳אַהֲרֹ֖ן ׳כֵּ֥ן ׳עָשׂ֖וּ׃

Interp. chal.

quam edureraut de egypto. Fecerũtq; placentas azy mas: quia nõ erat fermentatũ: eo q̃ electi fuerant de egypto: z non poterant immorari: viatticũ quoq; non parauerũt sibi. Habitatio autẽ filioz israel qua habi tauerũt in egypto fuit quadringentorũ: z triginta an norũ. Et factum est post quadringẽtos z triginta an nos in hac eadẽ die: egressi sunt oẽs exercitus dñi de terra egypti. Nox obseruabilis est coram dño: vt edu ceret eos de terra egypti: hec est nox illa coram dño: obseruanda filijs israel in generationibus suis. Dixitq; dñs ad moysen z aaron. Hic est ritus phase: ois filius israel qui fuerit apostata: non comedat ex eo. Omnis autẽ seruus alicuius emptus argẽto si circũciderit eum: tunc comedet ex eo. Aduena z mer cenarius nõ comedẽt ex eo. In societate vna comede tis: non efferetis de carnibus eius ex domo foras: z os non cõfringetis in eo. Omnis cetus israel faciet illud. Et quando transierit ad vestram religionẽ ali quis proselytus z fecerit phase coram domino: circ cuncidetur omnis masculus eius: z tunc accedet vt faciat illud: z erit sicut indigena terre: z omnis pro fanus nõ comedet ex eo. Lex vna erit indigene z pro selyto qui inozabitur vobiscum. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dñs moysi z aaron: ita fecerunt. ꝯ

Trãsla. Chal.

ר דַּאֲפִיקוּ מִמִּצְרַיִם גְּרִיצָן דַּפְטִירָן אֲרֵי לִית חַמִּירָע אֲרֵי אִתְגָּרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלָא יְכִילוּ ו
ל לְאִתְעַכָּבָא וְאַף זְוָדִין לָא עֲבַדוּ לְהוֹן׃ וּמוֹתָבֵי יִשְׂרָאֵל דְּיָתִבוּ בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע
מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וַהֲוָה בְּכַרְן יוֹמָא הָדֵין נְפָקוּ
כָּל חֵילַיָּא דַּיְיָ מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ לֵילְיָא הוּא קֳדָם יְיָ לְאַפָּקוּתְהוֹן מֵאַרְעָא ז
דְּמִצְרַיִם הוּא לֵילְיָא הָדֵין קֳדָם יְיָ נַטִּיר לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדָרֵיהוֹן׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
וּלְאַהֲרֹן דָּא גְּזֵירַת פִּסְחָא כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתַּמַּד לָא יִכּוֹל בֵּיהּ׃ וְכָל עַבְדָּא גְּבַר זְבִינֵי
פִּסְחָא וְתִגְזַר יָתֵיהּ בְּכֵן יִכּוֹל בֵּיהּ׃ תּוֹתָבָא וַאֲגִירָא לָא יִכּוֹל בֵּיהּ׃ בְּחַבּוּרָא חָדָא יִתְאֲכֵל ח
לָא תַּפְקוֹן מִן בַּיְתָא מִן בִּשְׂרָא לְבַרָּא וְגַרְמָא לָא תְּתַבְּרוּן בֵּיהּ׃ כָּל כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
יַעְבְּדוּן יָתֵהּ׃ וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְכוֹן גִּיּוֹרָא וְיַעֲמֵד פִּסְחָא לְקֳדָם יְיָ גְּזַר לֵיהּ כָּל דְּכוֹרָא בְּכֵן
יִקְרַב לְמֶעְבְּדֵיהּ וִיהֵי כְּיַצִּיבָא דְּאַרְעָא וְכָל חֵילוֹתֵי לָא יִכּוֹל בֵּיהּ׃ אוֹרַיְתָא חָדָא ט
תְּהֵא לְיַצִּיבָא וּלְגִיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּר בֵּינֵיכוֹן׃ וַעֲבַדוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת י
מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן כֵּן עֲבַדוּ׃ ,,,

Pritiua heb. Ter. Heb. Exo. Ca. xiii.

וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
Cap. x. iii. עַל צִבְאֹתָם: וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַדֶּשׁ לִי כָל
בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם
הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא
יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל
חָמֵץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ
הָאָבִיב: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֶל
אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חָלָב
וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת
בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה:
מַצּוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים
וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ
שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר זֶה
עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדֶךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין
עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה
בְּפִיךָ כִּי בְיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ יְהוָה
מִמִּצְרָיִם: וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה

Pritiua chal. Interp. chal.

נַבָּק et factum est in ipsa die: eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas. Ca. xiii.
אָמַר כְּדַשׁ LOcutusq; est dñs cuz moyse: dicens. Sanctifica mihi omne primogenitū qđ aperit oēm vulvam in filijs israel in hoibus τ in iumētis meum est. Dixitq; moyses ad populū. Memētote diei huius in qua egressi estis de egypto de domo seruitutis: qñ in manu fortι eduxit vos dñs de loco isto: τ non comedetur fermentatū. Hodie vos egredimini in mense nouarum frugum. Et erit quando introduxerit te dñs in terram chananei τ ethei τ amorrei τ euei τ iebusei: pro qua iurauit patribus tuis vt daret tibi terrā fluentē lacte τ melle: celebrabis cultū istum in mense isto. Septē diebus comedes azyma: τ in die septima erit solēnitas coā dño. Azymū comedetur septē diebus: τ nō apparebit tibi fermētatū neq; appebit tibi fermētū in omni termino tuo. Narrabisq; filio tuo in die illo: dicens. Propter hoc fecit mihi dñs: quando egressus sum de egypto. Et erit tibi in signum in manu tua: τ in memoriale inter oculos tuos: vt sit lex domini in ore tuo: quia in manu fortι eduxit te dominus de egypto. Et custodies pactum
חֻלַד הָיָה
אָכַל הָעוֹל
קוּם נָתַן
בַּלַּח אָכַל
חָגַג חָזָא
חָוָה אָמַר נָבָק
הָוָה אוֹת יָרָה
נָטַר קוּם

Trāsla. B. Hiero.

v & r eadem f die b eduxit f dominus ooooooooooo l filios m israel n de terra o egypti ooooooooooooooo p per q turmas suas. Ca. xiii
LOcutus est b dñs oo c ad d moysen c dicens. f Sanctifica g mihi b omne f primogenitū: k quod aperit m vuluā n in filiis o israel p tā de hoibus q q̄ de iumētis. r Mea s sūt ei oia t Et ait u moyses x ad r populum. Memētote b diei c huius in d qua e egressi estis f de egypto & ooooooo g de domo b seruitutis: oo f quoniam k in l manu k fortι eduxit m vos n dñs f de loco isto: q vt nō r comedatis o fermētatū panē. t Hodie c egredimini r mense s nouarū frugū. b Cūq; c introduxerit te d dñs e in ooo f terram g chananei: b & ethei i & amorrei: ooo k & euei l & iebusei: m quā n iurauit ooo o pribus tuis r vt daret q tibi r terrā s fluentem t lacte u & melle: x celebrabis a hunc s morem sacrorū b mense isto. c Septē d diebus f vescēris ooooooo g azymis: b & in die f septimo erit k solēnitas l dñi. m Azyma n comedetis r septem q diebus. ooooooooo r Nō s apparebit t apud te aliquid u fermētatū: x nec b in cūctis c finibus tuis. c Narrabisq; c filio tuo oo f in die g illo d dicēs. k Hoc est quod ooooooooooooo l fecit n mihi m dñs: o qñ egressus sum p de egypto. q Et erit n quasi signū s in u manu tua x & q̄si monimentū r ante s oculos tuos: & a vt c lex b domini sp b sit c in ore tuo. g In mānu f eni b forti l eduxit te k dñs l de egypto. m Custodies p huiusce modi o cultum

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

et factū ē in die illa: eduxit dñs καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξήγαγε κύριος
filios israel ex terra egypti cū exercitu τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν δυνάμει
tu eor. μετ᾽ αὐτῶν. Ca. xiii.
Ait ūt dñs ad moysen: dicens: sctifica A ἔτι δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων· ἁγίασόν
mihi oē primogenitū primogñatū aperiēs oēm μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοῖγον πᾶσαν
vulvā in filijs israel ab hoīe vsq; ad iu μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή Infra. 34. 6. IHsuchri. s. c. Luce. 2. d. Ps. 113.
mētū: meū est. dixit ūt moyses ad populū re- νους, ἐμόν ἐστιν. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, μνη
cordamini dict hunc: in q̄ egressi estis ex egy μονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ ἐξήλθετε ἐξ αἰγύ
pto: ex domo seruitutis. in .n. manu forti πτου, ἐξ οἴκου δουλείας· ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ
eduxit dñs vos hinc. τ nō comedet ἐξήγαγε κύριος ὑμᾶς ἐντεῦθεν· καὶ οὐ βρωθήσεται
fermētū. i .n. hodierna die vos egredimini in mēse ζύμη· ἐν, γὰρ τῇ σήμερον ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ
nouor. τ erit qñ introduxerit te dñs τῶν νέων· καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ
deꝰ tuus in trā chananeor: τ ethеor: θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν χαναναίων, καὶ γεθαίων,
et euеor: τ gergesеor: et amorreor: et phe καὶ εὐαίων, καὶ γεργεσαίων, καὶ ἀμορραίων, καὶ φε
rezeor: τ iebuseor: quā iurauit patribꝰ ρεζαίων, καὶ ἰεβουσαίων, ἣν ὤμοσε τοῖς πατρά-
tuis dare tibi: trā fluentē lacte τ melle. et σι σου δοῦναί σοι, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ
facies seruitutē hanc in mēse hoc. ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τού-
sex dies comedetis azyma: at die se- τῳ. ἓξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβ-
ptima festū dño: azyma comedetis septē dies. nō δόμῃ ἑορτὴ κυρίῳ, ἄζυμα ἔδεσθε ἑπτὰ ἡμέρας. οὐκ
apparebit tibi fermētatū: neq; erit tibi fermētū oi- ὀφθήσεταί σοι ζυμωτόν, οὐδὲ ἔσται σοι ζύμη πᾶ-
borꝰ terminis tuis. τ narrabis filio tuo σι τοῖς ὁρίοις σου. καὶ ἀναγγελεῖς τῷ υἱῷ σου
in die illa: dicēs: ꝓpt hoc fecit dо ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, διὰ τοῦτο ἐποίησε κύ-
mihi deꝰ me: q egressꝰ fū ex egypto. ριος ὁ θεός μου, ὡς ἐξεπορευόμην ἐξ αἰγύπτου.
ei erit tibi in signū in manu tua: et καὶ ἔσαι σοι εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου, καὶ
memoriale ante oculos tuos: vt sit μνημόσυνον πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ὅπως ἂν ᾖ τὸ
lex dñi in ore tuo. in .n. manu ὁ νόμος κυρίου ἐν τῷ στόματί σου. ἐν γὰρ χειρὶ
forti eduxit te dñs ex egypto. κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε κύριος ἐξ αἰγύπτου. ooo ooo

Transla. Chal.

וַיְהִי כַּד שַׁלַּח פַּרְעֹה יָת עַמָּא וְלָא דַבְּרִנּוּן יְיָ אָרַח אַרְעָא דְּפְלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי קָרִיב הוּא אֲרֵי אֲמַר יְיָ דִּלְמָא יִתְרְעוּן עַמָּא כַּד יִחְזוֹן קְרָבָא וְיִתְהַדְּרוּן לְמִצְרָיִם: וְאַסְחַר יְיָ יָת עַמָּא אָרַח מַדְבְּרָא דְּיַמָּא דְסוּף וְחַמְשִׁין סָרִיקִין סְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן אַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְיָת אַרְמְנָתָא דְיוֹסֵף נְסֵיב עִמֵּיהּ אֲרֵי מַשְׁבָּעָא מַשְׁבַּע יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר פָּקָדָא יִפְקוֹד יְיָ יָתְכוֹן וְתַסְּקוּן יָת אַרְמְנָתָא דְיוֹסֵף מִכָּא עִמְּכוֹן: וּנְטַלוּ מִפְּרָת וּשְׁרוֹ בְּסוּכּוֹת וּשְׁרוֹ בְּאֵיתָם בְּסָפְרָא דְּמַדְבְּרָא: וַיְיָ אָזֵל קֳדָמֵיהוֹן בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא לְמַדְּרָכְהוֹן יוֹמָמָא וּבְעַמּוּדָא דְּנוּרָא לְנַהֲרָא לְהוֹן לְמֵיזַל יוֹמָמָא וְלֵילְיָא: לָא נְסִיב עַמּוּדָא דַעֲנָנָא יוֹמָמָא וְעַמּוּדָא דְּנוּרָא לֵילְיָא מִקֳּדָם עַמָּא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: אֲפֵיק יְיָ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָתְבוּן קֳדָם פִּתְגָם בֵּי מִרְעָא בֵּין מִגְדַּל וּבֵין יַמָּא לְקִבְלַת בַּעַל צְפוֹן קֳדָמוֹהִי תִּתְּבוּן עַל מַדְבְּרָא: וְיֵימַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל טָעַן הִנּוּן בְּאַרְעָא מְבוּלָלִין קְרָבָא סְגַר עֲלֵיהוֹן מַדְבְּרָא: וְאַתְקֵף יָת לִבָּא דְּפַרְעֹה וְיָת לִבָּא דְּכָל מִצְרַיִם וְיֵיעוֹלוּן בָּתְרֵיהוֹן וְאִתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל חֵילֵיהּ וּבְרַתְחֵיהּ וּבְפָרָשׁוֹהִי: וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ בְּאִתְיַקָּרִי בְּפַרְעֹה וּבְרַתְחֵיהּ וּבְפָרָשׁוֹהִי: וְאִתְנְטַל מַלְאָכָא דַיְיָ דְּהָוָה אָזֵל קֳדָם מַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל וְאָזַל בָּתְרֵיהוֹן וְאִתְנְטַל עַמּוּדָא דַעֲנָנָא מִן קֳדָמֵיהוֹן וְקָם מֵאֲחוֹרֵיהוֹן: וְעָאל בֵּין מַשְׁרִיתָא דְמִצְרָאֵי וּבֵין מַשְׁרִיתָא דְיִשְׂרָאֵל וַהֲוָה עֲנָנָא וַחֲשׁוֹכָא לְהֵין וְנָהַר לְהוֹן בְּלֵילְיָא וְלָא קְרִיב דָּא לְוָת דָּא כָּל יוֹמָמָא: וְאוֹשֵׁיט מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל יַמָּא וְאוֹלִיךְ יְיָ יָת יַמָּא בְּרוּחַ קַדִּים תַּקִּיפָא כָּל לֵילְיָא וְשַׁוִּי יָת יַמָּא לְיַבֶּשְׁתָּא וְאִתְבְּזָעוּ מַיָּא: וְעָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא עַל יַבֶּשְׁתָּא וּמַיָּא לְהוֹן כְּשׁוּרָא מִימִינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן: וְרָדְפוּ וְעָלוּ בָּתְרֵיהוֹן כָּל סוּסְוָת פַּרְעֹה רְתָכוֹהִי וּפָרָשׁוֹהִי לְגוֹ יַמָּא: וַהֲוָה בְּאַשְׁגָּחוּתָא דְצַפְרָא וְאִסְתְּכִי יְיָ עַל מַשְׁרִיתָא דְמִצְרָאֵי בְּעַמּוּדָא דְּנוּרָא וַעֲנָנָא וְקָטַל יָת מַשְׁרִיתָא דְמִצְרָאֵי: וְאַסִּיר יָת גַּלְגַּלֵּי רְתָכָהִי וַהֲוָה מְדַבַּר יָתְהוֹן בְּכוּבְדָּא וַאֲמַרוּ מִצְרָאֵי נְעִיק מִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל אֲרֵי יְיָ מְגִיחַ לְהוֹן קְרָבָא בְּמִצְרָאֵי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אוֹשֵׁיט יָת יְדָךְ עַל יַמָּא וְיָתְבוּן מַיָּא עַל מִצְרָאֵי עַל רְתָכֵיהוֹן וְעַל פָּרָשׁוֹהִי: וְאוֹשֵׁיט מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל יַמָּא וְתָב יַמָּא לְתוֹקְפֵיהּ בְּצַפְרָא וּמִצְרָאֵי עָרְקִין לְקָדָמוֹהִי וְרַדִּי יְיָ יָת מִצְרָאֵי בְּגוֹ יַמָּא: וְתָבוּ מַיָּא וְכַסִּיאוּ יָת רְתָכַיָּא וְיָת פָּרָשָׁיָא לְכָל חֵילָא דְעָלוּ בָּתְרֵיהוֹן בְּיַמָּא לָא אִשְׁתְּאַר בְּהוֹן אֲפִילּוּ חַד: וְיִשְׂרָאֵל אַפְרִישׁוּ בְּיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ יַמָּא וּמַיָּא לְהוֹן כְּשׁוּרָא מִימִינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן: וּפְרָקִי יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת יִשְׂרָאֵל מִידָא דְמִצְרָאֵי וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת מִצְרָאֵי מְקַטְּלִין עַל כֵּיפָא דְיַמָּא: וַחֲזָא יִשְׂרָאֵל יָת עוֹבָדָא רַבָּא דְּעָבַד יְיָ בְּמִצְרָאֵי וְדָחֲלוּ עַמָּא מִן קֳדָם יְיָ וְהֵימִינוּ בַּיְיָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ:

ferua legem hanc festũ tẽpora ãnoꝝ: a
καὶ φύλαξαι τὸν νόμον τοῦτον κατὰ καιροὺς ὡρῶν, ἀφ' ἡ
die[b] in diẽs. τ erit cũ introduxerit te dñs de[c]
μερῶν εἰς ἡμέρας· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κς̄ ὁ θ̄ς̄
tuus in terrã chananeoꝝ: quẽ admodũ iurauit
σου εἰς τὴν γῆν τῶν χαναναίων, ἣν τρόπον ὤμοσε τοῖς
patribus tuis: τ dabit tibi eã. τ separabis oẽ
πατράσι σου, καὶ δώσει σοι αὐτήν· καὶ ἀφοριεῖς πᾶν
aperiẽs vuluã: masculina dño: τ oẽ api
διανοῖγον μήτραν, τὰ ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ, καὶ πᾶν διανοῖ
ens vuluã ex armentis in iumẽtis tuis.
γον μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων ἐν τοῖς κτήνεσί σου.
ẽ(lig) fuerit tibi: masculina dño. oẽ api
ὅσα ἂν ᾖ κτηται σοι, τὰ ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ. πᾶν διανοῖ
ens vuluã asine mutabis ouc. si ãt nõ muta
γον μήτραν ὄνου ἀλλαξεῖς προβάτῳ· ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξῃς
ueris: redimes illud. oẽ primogenitũ hoĩs
ξῃς, λυτρώσῃ αὐτό· πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν
filioꝝ tuoꝝ redimes. si ãt iterrogauerit te filꝰ tuꝰ, posᵗ
υἱῶν σου λυτρώσῃ. ἐὰν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ
hec: dicẽs: qd hoc? τ dices ei: ꝙ in ma=
ταῦτα, λέγων, Τί τοῦτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ὅτι ἐν χει=
nu forti eduxit nos dñs de fra egypti: ex do
ρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κς̄ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴ=
mo seruitutis. qñ ãt induranti pharo ad dimittẽdũ
κου δουλείας· ἡνίκα δὲ ἐσκλήρυνε Φαραὼ ἐξαποστεῖλαι
nos: occidit dñs oẽ ꝓmogenitũ in fra egypti:
ἡμᾶς, ἀπέκτεινε κς̄ πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου,
a primogenitis hoim vsq; ad primogenita iu=
ἀπὸ πρωτοτόκων ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκων κτη=
mẽtoꝝ. ꝓpr hoc ego sacrifico dño oẽ apiẽs vuluã:
νῶν. διὰ τοῦτο ἐγὼ θύω τῷ κῷ̄ πᾶν διανοῖγον μήτραν,
masculina: et oẽ primogenitũ filioꝝ meoꝝ re
τὰ ἀρσενικά, καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου λυ=
dimã. τ erit in signũ in manu tua:
τρώσομαι. καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου,
et immobile añ oculos tuos. in .n. manu
καὶ ἀσάλευτον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου· ἐν ἰσχυρᾷ χειρὶ
forti eduxit te dñs ex egypto. vt ãt di=
κραταιᾷ ἐξήγαγέ σε κύριος ἐξ Αἰγύπτου. ὡς δὲ ἐξα=
misit pharao populũ: nõ ꝑduxit eos
πέστειλε Φαραὼ τὸν λαόν, οὐχ ὡδήγησεν αὐτοὺς ὁ
D deus viã tre philistiim: ꝙ ꝓpe erat. vidit .n.
θεὸς ὁδὸν γῆς Φιλισταίμ, ὅτι ἐγγὺς ἦν· εἶπε γὰρ
deus ne forte peniteret populũ videtẽ bel
ὁ θεὸς μήποτε μετανοήσει τῷ λαῷ ἰδόντι πό=
lũ & reuertat in egyptũ. et circũdu
λεμον, καὶ ἀποστρέψει εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἐκύκλωσε
xit deus populũ via q̄ in deserti: in
σεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὴν
rubrũ mare. quinta ãt gñatiõe ascẽderũt fi=
ἐρυθρὰν θάλασσαν. πέμπτῃ δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
lii israel ex terra egypti. et accepit moyses
οἱ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε μωυσῆς

Trãsla. B. Hiero.

[q]statuto tempore[r]a ldie=
bus[s] in dies. ∞∞∞∞∞∞∞
"Cumq[x]introduxerit te
[y]dñs[z]in"terram ∞∞∞∞∞
[b]chananei[c]sicut[d]iurauit
[e]tibi[f]& patribus tuis: ∞∞
[g]& dederit[h]tibi[i]eã:[k]sepa
bis[l]oẽ"qd aperit" vul=
uã[o]dño:[p]& quod[q]primi
tiuũ est in[s]pecoribus tu
is.[t]Quicqd"hũeris[v]mas
culini sexus: cõsecrabis
[w]dño.[b]Primogenitũ[c]asi
ni[d]mutabis[e]oue: qd[f]si
[g]nõ[h]redemeris[i]interfici
es.[k]Oẽ ãt[l]primogenitũ
"hoĩs"de filiis tuis p̃cio
[o]redimes.[q]Cũq[r]iterro=
gauerit te [s]filius tuus
[t]cras"dicẽs:[v]qd est[w]hoc?
[x]Rñdebis[a]ei[b]In[c]manu
[d]forti[e]eduxit nos[f]dñs
[g]de terra egypti[h]de do=
mo[i]seruitutis. Nã[k]cum
[l]duratus cẽt"pharao:&
nolle[t]" nos dimittere:
[o]occidit[p]dñs[q]oẽ[r]primo
genitũ[s]i terra[t]egypti "a
primogenito[v]hoĩs[w]vsq;
ad[x]primogẽitũ[a]iumẽto
rũ.[b]Idcirco[c]imolo[d]dño
[e]oẽ[b]quod aperit[f]vuluã
[k]masculini sexus:[l]& oĩa
"primogẽita"filiorũ me
orũ[o]redimo.[p]Erit igr[q]q
si signũ[r]i"mãu tua:[t]& q=
si appẽsũ quid ob recor
dationẽ"añ[v]ocꝭos tuos:
[w]eo quod[x]i"mãu[a]forti[b]e
duxit nos[c]dñs[d]de egy=
pto. Igr[e]cum emisisset
[f]pharao[g]pplm:[k]nõ[l]eos
duxit"deus per"viã[o]ter
re[p]philistiim[q]que[r]vicina
[s]ẽ:"reputãs[t]ne forte[v]pe
niteret eũ [b]si vidisset ad
uersũ se[c]bella cõsurgere
[d]& reuerteretur[e]egyptũ
[f]sed circũduxit per[k]viã
[l]deserti:q̄ ẽ iuxta" mare
"rubrũ.[o]Et armati[p]ascẽ
derunt[q]filii[r]israel[s]de ter
ra[t]egypti."Tulit quoq;
[x]moyses ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Exo. Ca. xiij.

[p] הַזֹּאת [q] לְמוֹעֲדָהּ [r] מִיָּמִים [o] יָמִימָה׃
[r] וְהָיָה [u] כִּי [t] יְבִאֲךָ [r] יְהוָה [t] אֶל [u] אֶרֶץ
[v] הַכְּנַעֲנִי [w] כַּאֲשֶׁר [v] נִשְׁבַּע לְךָ [r] וְלַאֲבֹתֶיךָ
[b] וְנָתְנָהּ לָךְ׃ [t] וְהַעֲבַרְתָּ [u] כָּל [w] פֶּטֶר [u] רָחֶם
[o] לַיהוָה [p] וְכָל [q] פֶּטֶר [r] שֶׁגֶר [s] בְּהֵמָה [t] אֲשֶׁר
[u] יִהְיֶה [x] לְךָ [r] הַזְּכָרִים [t] לַיהוָה׃ [o] וְכָל
[b] פֶּטֶר [c] חֲמֹר [d] תִּפְדֶּה [e] בְּשֶׂה [f] וְאִם [g] לֹא
[b] תִפְדֶּה [i] וַעֲרַפְתּוֹ [k] וְכָל [l] בְּכוֹר [m] אָדָם
[n] בְּבָנֶיךָ [o] תִּפְדֶּה׃ [p] וְהָיָה [q] כִּי [r] יִשְׁאָלְךָ
[s] בִנְךָ [t] מָחָר [u] לֵאמֹר [v] מַה [w] זֹּאת [x] וְאָמַרְתָּ
[y] אֵלָיו [z] בְּחֹזֶק [a] יָד [b] הוֹצִיאָנוּ [c] יְהוָה
[d] מִמִּצְרַיִם [e] מִבֵּית [f] עֲבָדִים׃ [g] וַיְהִי [h] כִּי
[i] הִקְשָׁה [j] פַרְעֹה [k] לְשַׁלְּחֵנוּ [l] וַיַּהֲרֹג
[m] יְהוָה [n] כָּל [o] בְּכוֹר [p] בְּאֶרֶץ [q] מִצְרַיִם [r] מִבְּכֹר
[s] אָדָם [t] וְעַד [u] בְּכוֹר [v] בְּהֵמָה [w] עַל [x] כֵּן [y] אֲנִי
[z] זֹבֵחַ [a] לַיהוָה [b] כָּל [c] פֶּטֶר [d] רֶחֶם [e] הַזְּכָרִים
[f] וְכָל [g] בְּכוֹר [h] בָּנַי [i] אֶפְדֶּה׃ [j] וְהָיָה [k] לְאוֹת
[l] עַל [m] יָדְכָה [n] וּלְטוֹטָפֹת [o] בֵּין [p] עֵינֶיךָ [q] כִּי
[r] בְּחֹזֶק [s] יָד [t] הוֹצִיאָנוּ [u] יְהוָה [v] מִמִּצְרָיִם׃
[w] וַיְהִי [x] כִּי [y] הִקְשָׁה [z] פַרְעֹה [a] אֶת [b] הָעָם [c] וַיְהַרְגוּ
[d] כָּל [e] בְּכוֹר [f] בְּאֶרֶץ [g] מִצְרַיִם [h] מִבְּכֹר
[i] אָדָם [j] וְעַד [k] בְּכוֹר [l] בְּהֵמָה [m] עַל [n] כֵּן [o] אֲנִי
[p] זֹבֵחַ [q] לַיהוָה [r] כָּל [s] פֶּטֶר [t] רֶחֶם [u] הַזְּכָרִים
[v] וְכָל [w] בְּכוֹר [x] בָּנַי [y] אֶפְדֶּה׃ [z] וְהָיָה [a] לְאוֹת
[b] עַל [c] יָדְכָה [d] וּלְטוֹטָפֹת [e] בֵּין [f] עֵינֶיךָ [g] כִּי
[h] בְּחֹזֶק [i] יָד [j] הוֹצִיאָנוּ [k] יְהוָה [l] מִמִּצְרָיִם׃
[m] וַיְהִי [n] כִּי [o] שִׁלַּח [p] פַּרְעֹה [q] אֶת [r] הָעָם [s] וְלֹא
[t] נָחָם [u] אֱלֹהִים [v] דֶּרֶךְ [w] אֶרֶץ [x] פְּלִשְׁתִּים
[y] כִּי [z] קָרוֹב [a] הוּא [b] כִּי [c] אָמַר [d] אֱלֹהִים [e] פֶּן
[f] יִנָּחֵם [g] הָעָם [h] בִּרְאֹתָם [i] מִלְחָמָה [j] וְשָׁבוּ
[k] מִצְרָיְמָה׃ [l] וַיַּסֵּב [m] אֱלֹהִים [n] אֶת [o] הָעָם [p] דֶּרֶךְ
[q] הַמִּדְבָּר [r] יַם [s] סוּף [t] וַחֲמֻשִׁים [u] עָלוּ [v] בְנֵי [w] יִשְׂרָאֵל [x] מֵאֶרֶץ
[y] מִצְרָיִם׃ [z] וַיִּקַּח [a] מֹשֶׁה [b] אֶת

Pritiua heb.

[p] יָעַד
[r] בּוֹא
[u] שָׁבַע
[w] עָבַר
[t] הָיָה
[u] פֶּדֶה
[v] בָּכַר
[w] שָׁאַל
[t] לָמָּה
Pritiua chal.
[v] עוֹל
[w] נָתַן [x] עָבַר [y] יָלַד
[z] הָרַג [a] קָדַשׁ [b] פָּרַק
[c] נָסַק [d] יָהּ [e] שָׁאַל
[f] אָמַר [g] נָפַק [h] כָּשָׁה
[i] יָלַד
[k] יָהּ [l] אוֹת [m] פָּלַל
[n] עוּץ
[o] חָזָא [p] תּוֹב [q] סָחַר
[r] דָּבַר [s] זָרַז [t] נָסַק

Interp. chal.

hoc in tẽpore suo a tpe in tps. Et erit cũ introduxerit te dñs in terrã chananei sicut iurauit tibi & patribus tuis: & dederit eã tibi: transire facies oẽs qđ aperit vuluã coꝝ dño: & oẽs masculos qui aperiũt vuluã in animalibus quos habueris sanctificabis coram dño. Et omne primogenitũ asini redimes agno. Et si nõ redemeris: mactabis eũ. Oẽmq; ꝓmogenitũ in filiis tuis redimes. Et erit cũ interrogauerit te filius tuus cras: dicens. Quid est hoc? dices ei. In manu forti eduxit nos dñs de egypto de domo seruitutis. Et factũ est cũ induratus esset pharao: & nollet dimittere nos: interfecit dñs oẽ ꝓmogenitũ in terra egypti: a primogenito hoĩs vsq; ad primogenitũ animalis. Idcirco ego sacrifico omne masculũ qđ aperit vuluã: & oẽs ꝓmogenitum filiorũ meoꝝ redimã. Eritq; in signũ in manu tua: & in appensum quoddã inter oculos tuos: qñ in manu forti eduxit nos dñs de egypto. Et factũ est cuꝫ emisisset pharao pplm: nõ duxit eos deꝰ p viã tre philistinoꝝ: qz ppinq; erat: qz dixit deꝰ ne forte formidet pplꝰ cũ viderit prelium: & reuertatur in egyptũ. Et circũduxit deus pplm p viã deserti maris rubri: & armati ascenderũt filij israel de tra egypti. Tulit aũt moyses

Transla. Chal.

הַדָּא לְזִמְנָהּ מִזִּמְנִין לְזִמְנָהּ וִיהֵי אֲרֵי תַּעֲלִנָּךְ יְיָ לְאַרְעָא כְּנַעֲנָאָה כְּמָא דְקַיֵּם לָךְ וְלַאֲבָהָתָךְ
וְיִתְּנִנַּהּ לָךְ׃ תַּעֲבַר כָּל פִּתְחָא קֳדָם יְיָ וְכָל בּוּכְרָא דִּבְעִירָךְ דְּיִהְוֹן לָךְ דְּכַר׳
תַּקְדִּישׁ קֳדָם יְיָ׃ וְכָל בּוּכְרָא דְּחַמְרָא תִּפְרוֹק בְּאִמְּרָא וְאִם לָא תִּפְרוֹק וְתִקְטְלֵיהּ
וְכָל בּוּכְרָא דְּאֵינָשָׁא בְּבָנָךְ תִּפְרוֹק וִיהֵי אֲרֵי יִשְׁאֲלִנָּךְ בְּרַךְ מָחָר לְמֵימַר מָה דָּא
וְתֵימַר לֵיהּ בִּתְקוֹף יְדָא אַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא׃ וַהֲוָה כַּד אַקְשִׁי פַּרְעֹה
לְשַׁלְּחוּתָנָא וּקְטַל יְיָ כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוּכְרָא דְּאֵינָשָׁא וְעַד בּוּכְרָא
דִּבְעִירָא עַל כֵּן אֲנָא דָבַח קֳדָם יְיָ כָּל פִּתְחָא דְּוַכְרַיָּא וְכָל בּוּכְרָא דִּבְנָי אֶפְרוֹק׃
וִיהֵי לְאָת עַל יָדָךְ וּלְתַכִּילִין בֵּין עֵינָךְ אֲרֵי בְּתֻקְפָּא אַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם׃ וַהֲוָה
כַּד שְׁלַח פַּרְעֹה יָת עַמָּא וְלָא דַבְּרִינוּן יְיָ אֹרַח אָרַע פְּלִשְׁתָּאֵי אֲרֵי קָרִיבָא הוּא אֲרֵי
אֲמַר יְיָ דִּילְמָא יְחוּסוּן עַמָּא כַּד יְחֻזוּן לְמִצְרָאֵי וְיָתוּבוּן לְמִצְרַיִם׃ וְאַסְחַר יְיָ יָת עַמָּא אוֹרַח
מַדְבְּרָא יַמָּא דְסוּף וּמְזָרְזִין סְלִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וְאַסֵּיק מֹשֶׁה יָת

Cap.xiiii.

עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם:
וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת
יוֹמָם וָלָיְלָה: לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה
לִפְנֵי הָעָם: וידבר

Cap.xiiii.

יהוה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי
פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל
הַיָּם: וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם
הַמִּדְבָּר: וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה
וּבְכָל חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יהוה וַיַּעֲשׂוּ כֵן: וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ
מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לֵבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם
וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ:
וַיֶּאְסֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב

Pritiua beb.

עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם:
וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר: וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת
יוֹמָם וָלָיְלָה: לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה
לִפְנֵי הָעָם: וידבר

Cap. xiiii.

יהוה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי
פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נִכְחוֹ תַּחֲנוּ עַל
הַיָּם: וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם
הַמִּדְבָּר: וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה
וּבְכָל חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יהוה וַיַּעֲשׂוּ כֵן: וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ
מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לֵבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם
וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ:
וַיֶּאְסֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב

Pritiua chal.

אָמַר דַּבֵּר
שְׁרָא דַּבֵּר תּוּב
שָׁרָא נָהַר
אָזַל יוֹם עָדָה

Interp. chal.

אָמַר תּוּב שְׁרָא
אָמַר עַרְבַל
תַּבַּק רַדַף יַקַר
שְׁרָא תָּדָה
הַפֵּךְ
פָּלַח

Trãsla. B. Hiero.

ossa Ioseph secũ: iuramẽto adiurauit filios israel: dicẽs. Recordans recordabitur vestri deꝰ: et efferetis ossa mea vobiscum hinc. Profectiq; sunt de socoth t castrametati sunt in ethan: quod est in latere deserti. Dñs aũt precedebat eos per diem in colũna nubis: vt pararet eis locũ mansionis in via: t in nocte in colũna ignis: vt illuminaret eis vt ambularent die ac nocte. nunq; deficiebat colũna nubis per diem neq; colũna ignis per noctem coram populo. Ca.14.

Locutusq; est dñs cum moyse: dicens. Loquere cum filijs israel: vt reuertantur t castrametẽtur coꝛã phiairoth inter magdalum t mare coram beelsephon: e regione eorũ castrametabũtur super mare. Dixitq; pharao super filijs israel: coartati sunt in terra: conclusit eos desertuꝫ. Et indurabo coꝛ pharaonis t persequetur eos: et glorificabo in pharaone t in oĩ exercitu suo: t scient egrptĩj quia ego dominus. Fecerunt aũt ita. Et nunciatum est regi egrpti q̃ fugisset populus: t cõuersum est coꝛ pharaonis t seruoꝝ eius in populum: t dixerunt. Quid est hoc quod fecimus: vt dimitteremus israel: ne seruiret nobis? Iunxitq; currũ suũ: t populum suum tulit secum. Tulitq; sexcentos currus

ossa[a] Ioseph[b] secum:[c] eo
q[b] adiurasset
[g] filios[b] israel[l] dicens.
[l] Visitabit[m] vos[m] deus:
[e] efferte[q] ossa mea [r] hinc
[e] vobiscum.
[r] Profectiq[u] de Sochot
[x] castrametati sunt[r] i ethã
[s] in extremis finibus[a] so-
litudis. [b] Dñs aũt [c] precede
bat[b] eos ad oñendã viã
[c] p die[c] in colũna [g] nubis:
[h] & p noctẽ[l] in colũna[m] i-
gnis: [b] vt dux eẽt[l] itineris
vtroq; tpe. [e] Nũq;[r] defuit
[u] columna
[x] nubis[r] per diem[l] nec co
lumna[a] ignis [b] per noctẽ
[c] coram[b] populo. Ca.14.

Locutus est autem
[b] dominus[c] ad [b] moy-
sen[r] dicens. [r] Loquere
[b] filiis[l] israel. [h] Reuersi[l] ca-
strametentur[m] e regione
[u] phiairoth: que est[b] inter
[q] magdalum[r] & [e] mare
[r] cõtra[u] beelsephon. [r] In
conspectu eius[r] castra po
netis[a] super[b] mare. [c] Di-
cturusq; ẽ[b] Pharao[c] sup
filiis[l] israel. [g] coartati [b] sũt
[l] in terra. [h] conclusit[l] eos
[m] desertũ. [u] Et indurabo
[b] cor eius
[r] ac psequetur vos: [l] & glori
ficabor[u] in pharaõe
[x] & in oĩ[l] exercitu eius:
[l] scient[q] egyptii: [b] quia
[c] ego sum[b] dñs. [c] Fecerũt
q̃[l] ita. [g] Et nunciatum est
[b] regi[l] egyptiorum[h] q̃[l] fu
gisset[m] populus: [u] imuta
tũq; est[e] cor [b] pharaonis
[q] & seruorum eius [r] super
[u] populum: [l] & dixerunt.
[u] Quid voluimus[l] facere
[l] vt[a] dimitteremus [c] israel
[b] ne seruiret nobis? [c]
[c] Iunxit ergo[g] currũ: [b] &
omnẽ[l] populũ suũ [h] assũ
psit[l] secum. [m] Tulitq; [u] sex
centos[b] currus

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

ossa Ioseph secũ: iuramẽto adiurauit Ioseph
τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ μεθ' ἑαυτοῦ, ὁρκωμοσίᾳ ὤρκισεν Ἰωσὴφ τοὺς
filios israel. dicẽs: visitatiõe visitabit vos dñs:
υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων, ἐπισκοπῇ ἐπισκέψεται ὑμᾶς κύριος,
et auferetis ossa mea hinc vobiscũ. pfe
καὶ συναγοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν. ἐξά-
ctι aũt filij israel ex sochoth: castrametati sũt
ραντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ Σοχώθ, ἐστρατοπέδευσαν
in ethã circa desertũ. at de[o] pcedebat eos: die
ἐν Ὀθὼμ παρὰ τὴν ἔρημον. ὁ δὲ θεὸς ἡγεῖτο αὐτῶν, ἡμέ
ddẽ in colũna nubis: ad ostẽdẽdũ eis viã
ρας μὲν ἐν στύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, τὴν
at nocte: in colũna ignis: t nõ defecit colũna
δὲ νύκτα, ἐν στύλῳ πυρός. καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ὁ στύλος
nubis die: et colũna ignis no-
τῆς νεφέλης ἡμέρας, καὶ ὁ στύλος τοῦ πυρὸς νυ-
ctẽ coꝛã oi populo.
κτὸς ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ. Ca.14.

Et locut[u]s ẽ dñs ad moysen: dicẽs: loq̃re
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων, λάλησον
filijs israel: t reuersi castrametẽ-
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψαντες στρατοπεδεύ-
tur coꝛã suburbio: inter mag
σατωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως, ἀναμέσον μαγ
dalum t inter mare: cregione beel
δώλου καὶ ἀναμέσον τῆς θαλάσσης, ἐξεναντίας Βεελ
sephon. coꝛã eis castrametaberis in ma
σεφῶν. ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θα
ri. et dicet pharao de filijs israel: er-
λάσσης. καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πλα
rant isti in terra: cõclusit .n. eos deser
νῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῇ. συγκέκλεικε γὰρ αὐτοὺς ἡ ἔρη
tũ. ego aũt indurabo coꝛ pharaõis: et psequ-
μος. ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ κατα
tur post eos: et glorificabo in pharaõe:
διώξεται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραώ,
et in oi exercitu eius. t cognoscẽt oes
καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ. καὶ γνώσονται πάντες οἱ
egyptij: q̃ ego dñs. et fecerũt sic. et nũ
Αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἀ
ciatũ ẽ regi egyptiorũ: q̃ fugit
νηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ
populꝰ. t mutatũ ẽ coꝛ pharaõis: t seruo
λαός. καὶ μετεστράφη ἡ καρδία Φαραὼ, καὶ τῶν θερα-
rum eius cõtra ppũm. t dixerũt: q̃d hoc fe-
πόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν. καὶ εἶπαν, Τί τοῦτο πε-
cimus: vt dimitterem[o] filios israel: vt nõ
ποιήκαμεν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τοῦ μὴ
seruirẽt nobis. iunxit igr pharao currus suos:
δουλεύειν ἡμῖν. ἐζεύξεν οὖν Φαραὼ τὰ ἅρματα αὐτοῦ,
t oẽm populũ suũ cõgregauit secũ:
καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συνεπήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ,
et accepit sexcentos curꝰ electos:
καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἅρματα ἐκλεκτά,

Transla. Chal.

וְרַמְיָ יוֹסֵף עִמֵּיהּ אַרֵּי אוֹמָאָה אוֹמִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מְדָכַּר דְּכִיר יְיָ יְתָכוֹן
וְתַסְקוּן יָת גַּרְמַיָּ מִכָּא עִמְּכוֹן: וּנְטָלוּ מִסֻּכֹּת וּשְׁרוֹ בְּאֵיתָם דְּבִסְטַר מַדְבְּרָא: וְיְיָ מְדַבַּר
קֳדָמֵיהוֹן בִּימָמָא בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא לְאַשְׁרָיוּתְהוֹן בְּאָרְחָא וּבְלֵילְיָא בְּעַמּוּדָא דְאִישָׁתָא
לְאַנְהָרָא לְהוֹן לְמֵיזַל בִּימָמָא וּבְלֵילְיָא: לָא עַדִּי עַמּוּדָא דַעֲנָנָא בִּימָמָא וְאַף לָא
עַמּוּדָא דְאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא קֳדָם עַמָּא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה

La.xiiij.

לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתּוּבוּן וְיִשְׁרוֹן קֳדָם פּוּם חִירָתָא בֵּין מִגְדְּלָא וּבֵין יַמָּא
קֳדָם בַּעֲיל צָפוֹן לְקִבְלֵיהוֹן תִּשְׁרוֹן עַל יַמָּא: וְיֵימַר פַּרְעֹה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעַרְבְּלִין
אִינוּן בְּאַרְעָא אַחַד עֲלֵיהוֹן מַדְבְּרָא: וְאַתְקֵיף יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְיֵירְדוּף בַּתְרֵיהוֹן וְאִתְיַקַּר
בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרְיָתֵיהּ וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ וַעֲבָדוּ כֵן: וְאִתְחַוָּא לְמַלְכָּא
דְּמִצְרַיִם אֲרֵי אֲזַל עַמָּא וְאִתְהַפֵּךְ לִבָּא דְפַרְעֹה וְעַבְדּוֹהִי לְעַמָּא וַאֲמָרוּ מָה דָּא עֲבַדְנָא
אֲרֵי שַׁלַּחְנָא יָת יִשְׂרָאֵל מִפָּלְחָנָא: וְחַטְרִים יָת רְתִיכוֹהִי וְיָת עַמֵּיהּ דָּבַר עִמֵּיהּ:
וְרַכַּב שִׁית מְאָה רְתִיכִין

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.

et oẽm equitatũ egyptioꝝ: ⁊ duces
καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ τριστάτας
sup oẽs. ⁊ induraut dñs cor pha
ἐπὶ πάντων. καὶ ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν Φα
raõis regis egypti: et pſecutus ẽ post
ραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν
C filios iſrael. at filij iſrael egreſſi fuerãt in manu
υἱῶν Ἰσραήλ. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο ἐν χειρὶ
excelſa: et pſecutꝰ ſũt egyptij post eos.
ὑψηλῇ, καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω αὐτῶν.
Joſue. 24.8 et inuenerũt eos caſtra habentes apd ma
καὶ εὗρον αὐτοὺς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν θά
re. et oĩs equitat⁹ et currus pharaõis:
λασσαν· καὶ πᾶσα ἵππος καὶ τὰ ἅρματα Φαραώ,
⁊ exercitus ei⁹: et equites eius: coꝝ
καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ, ἀπέναντι τῆς
ſuburbio: e regione beelſephon: et pharao ꝑce
ἐπαύλεως, ἐξεναντίας Βεελσεφῶν, καὶ Φαραὼ προσ
debat. ⁊ reſpicientes filij iſrael oculis:
γεν. καὶ ἀναβλέψαντες υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς ὀφθαλμοῖς,
vident. et ecce egyptij caſtrametati ſũt post
ὁρῶσι· καὶ ἰδοὺ οἱ Αἰγύπτιοι ἐστρατοπέδευσαν ὀπί
eos. et timuerũt valde. clamauerũt ãt
σω αὐτῶν. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. ἀνεβόησαν δὲ οἱ
filij iſrael ad dñm. et dixerũt ad moyſen: eo qꝺ
υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κν· καὶ εἶπαν πρὸς μωυσῆν, παρὰ
nõ eſſent ſepulchra in egypto eduxiſti nos
τῶ μὴ ὑπάρχειν μνήματα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξήγαγες ἡμᾶς
vt moreremur in deſerto. qd hoc feciſti nobis
τοῦ θανατῶσαι ἐν τῇ ἐρήμῳ· τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν
educens ex egypto? nõ iſtud fuit ῥbũ qꝺ lo
ἐξαγαγὼν ἐξ Αἰγύπτου; οὐ τοῦτο ἦν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλα
cuti ſum⁹ ad te, in egypto: dicentes: diuitte
λήσαμεν πρός σε ἐν Αἰγύπτῳ, λέγοντες, παῦσαι
nos: vt ſeruiam⁹ egyptijs.
D ἡμᾶς, ὥπως δουλεύσωμεν τοῖς Αἰγυπτίοις·
melius .n. erat nos ſeruire egyptijs:
κρεῖσσον γὰρ ἦν ἡμᾶς δουλεύειν τοῖς Αἰγυπτίοις,
q̃ mori in deſerto hoc. dixit ãt moy
ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ. εἶπε δὲ μωυ
ſes ad populũ: cõfidite ſtate: ⁊ videte
σῆς πρὸς τὸν λαόν, θαρσεῖτε στήκετε, καὶ ὄψεσθε
ſaluationẽ que a dño: quã fact
τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ κυρίου, ἣν ποιεῖ
et nobis hodie. quẽadmodũ .n. vidiſtis
σει ἡμῖν σήμερον. ὃν τρόπον γὰρ ἑωράκατε
egyptios hodie: nõ adiciẽtis vltra
τοὺς Αἰγυπτίους σήμερον, οὐ προσθήσεσθε ἔτι
videre eos in eternũ temp⁹. dñs pugna
ἰδεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. κύριος πολε
bit pro vobis: et vos tacebitis. dixit ãt
μήσει ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς σιγήσεσθε. εἶπε δὲ
dñs ad moyſen: qꝺ clamas
κύριος πρὸς μωυσῆν, τί βοᾷς

Trãsla. B. Hiero.

electos ⁊ & quicquid i⁊ egypto⁹ curruum fuit: & duces ⁊ totius exercitus, ⁊ Indurauitq; ª dñs ᶜ cor ᵒ pharaõis ᶜ regis ⁊ egypti: ᵍ & perſecutus eſt ⁊ filios ʰ iſrael. ⁊ At illi ᵐ egreſſi erant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒ in mãu ᵖ excelſa. ᵠ Cũq; pſequerẽtur ⁊ egyptii ve ſtigia p̃cedentiũ: ⁊ repe runt ᵐ eos ˢ in caſtris ⁊ ſup ˢ mare. ᵐ Qiſq; ᵇ equitatus & ᶜ currus ᵒ pharaonis ∞∞ ⁊ & vniuerſus exercitus e rant ᵍ in ʰ phiairoth ᵏ cõtra ˡ beelſephõ. ᵐ Cũq; ᵒ ap p̃ pinquaſſet ᵐ pharao: ᵖ le uãtes ᵠ filii ⁊ iſrael ˢ oculos ᵐ viderunt ᵉ egyptios ∞∞ ˢ poſt ſe. ᵍ Et timuerunt ᵇ valde. ᶜ Clamauerunt q; ⁊ ad ᵍ dñm: ᵇ & dixerũt ⁊ ad ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ moyſen. ˡ Forſitan ᵐ nõ erant ᵐ ſepulchra ∞∞∞∞∞ ᵒ in egypto: ideo ᵖ tuliſti nos ᵠ vt moreremur ⁊ i ſo litudine? ᵍ Quid ⁊ hoc ᵐ fa cere voluiſt: ⁊ vt educeret nos ˢ ex egypto? ᵍ Nonne ʰ iſte eſt ᶜ ſermo ᵒ quem ∞∞ ᶜ loquebamur ⁊ ad te ᵍ i e gypto ʰ dicentes: ∞∞∞∞∞ ⁊ recede ᵏ a nobis ˢ vt ſeruia mus ᵐ egyptiis. Multo ᵒ enim ᵖ melius erat ⁊ ſer uire eis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐ q̃ mori ⁱ in ſolitudine. ⁊ Et ait ⁱ moyſes ᵍ ad ∞∞ ʰ populũ. ᶜ Nolite ᵖ time re. ᶜ State ⁊ & videte ∞∞ ʰ magnalia ⁱ domini: ᵏ que ˡ facturus eſt ∞∞∞∞∞∞∞ ᵐ hodie. ᵍ Egyptios ᵒ enĩ ᵖ quos nunc ᵠ videtis: ᵐ ne quaq; ⁱ vltra ⁊ videbitis ∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞ ᵍ vſq; ʰ in ſempiternum. ᶜ Dominus ᵖ pugnabit ᶜ pro vobis: ⁊ & vos ᵍ tace bitis. ʰ Dixitq; ∞∞∞∞∞∞ ⁱ dominus ᵏ ad ⁱ moyſen. ᵐ Quid ᵐ clamas ∞∞∞∞∞

Ter. Heb. Exo. Ca. xiiij.

ᵍ בָּחוּר	ᵍ בַּחוּר וְכֹל ᵖ רֶכֶב ᵗ מִצְרַיִם ᵘ וְשָׁלִשָׁיו
ᵏ חָזַק	ᵏ עַל ᵗ כֵּן ˢ וַיְחַזֵּק ʰ יְהוָה ᵇ אֶת ᵗ לֵב ᵒ פַּרְעֹה
ᵍ רָדַף	ᶜ מֶלֶךְ ᵗ מִצְרַיִם ᵍ וַיִּרְדֹּף ᵇ אַחֲרֵי ᵗ בְּנֵי
ᵏ	ʰ יִשְׂרָאֵל ᵗ וּבְנֵי ᵘ יִשְׂרָאֵל ᵘ יֹצְאִים
ᵖ רוּם	ᵒ בְּיָד ᵖ רָמָה: ᵠ וּמִצְרַיִם ᵗ מִצְרַיִם ›››
ᵗ נָשַׂג ᵗ תָּפַשׂ	ᵉ אַחֲרֵיהֶם ᵗ וַיַּשִּׂיגוּ ᵘ אוֹתָם ᵗ חֹנִים ᵗ עַל
	ᶜ הַיָּם ᵍ כָּל ᵇ סוּס ᶜ רֶכֶב ᵒ פַּרְעֹה ᵗ וּפָרָשָׁיו
ᵏ פָּנָה	ᵗ וְחֵילוֹ ᵍ עַל ᵖ פִּי ᵗ הַחִירֹת ᵏ לִפְנֵי ᵗ בַּעַל
ᵖ קָרַב ᵖ נָשָׂא	ᵘ צְפֹן: ᵘ וּפַרְעֹה ᵖ הִקְרִיב ᵖ וַיִּשְׂאוּ ᵠ בְּנֵי
ᵉ יָרֵא ᶜ צָעַק	ʸ יִשְׂרָאֵל ᵉ אֶת ᵗ עֵינֵיהֶם ᵘ וְהִנֵּה ˣ מִצְרַיִם
	ᵉ נֹסֵעַ ᵗ אַחֲרֵיהֶם ᵉ וַיִּירְאוּ ᵇ מְאֹד ᶜ וַיִּצְעֲקוּ
ᵗ בָּל	ᵇ בְּנֵי ᵗ יִשְׂרָאֵל ᵍ אֶל ʰ יְהוָה: ᵘ וַיֹּאמְרוּ ᵗ אֶל
ᵏ	ᵏ מֹשֶׁה ᵗ הֲמִבְּלִי ᵘ אֵין ᵘ קְבָרִים ›
ᵉ עָשָׂה ᵗ יָצָא	ᵇ בְּמִצְרַיִם ᵖ לְקַחְתָּנוּ ᵠ לָמוּת ᵗ בַּמִּדְבָּר
	ᵉ מַה ᵗ זֹּאת ᵘ עָשִׂיתָ ˣ לָנוּ ᵗ לְהוֹצִיאֵנוּ
	ᵉ מִמִּצְרָיִם: ᵉ הֲלֹא ᵇ זֶה ᶜ הַדָּבָר ᵉ אֲשֶׁר
ᵉ יָרֵא ᶜ יָצַב ᵗ רָאָה	ᵈ דִּבַּרְנוּ ᵗ אֵלֶיךָ ᵍ בְּמִצְרַיִם ᵇ לֵאמֹר
ᵇ יָשַׁע	ᵗ חֲדַל ᵏ מִמֶּנּוּ ᵗ וְנַעַבְדָה ᵘ אֶת ᵘ מִצְרַיִם
	ᵇ כִּי ᵖ טוֹב ᵠ לָנוּ ᵗ עֲבֹד ᵉ אֶת ᵗ מִצְרַיִם
ᵘ מוּת	ᵘ מִמֹּתֵנוּ ᵗ בַּמִּדְבָּר: ᵗ וַיֹּאמֶר ᵉ מֹשֶׁה ᵍ אֶל
ᵉ יָרֵא ᶜ יָצַב ᵗ רָאָה	ᵇ הָעָם ᵍ אַל ᵉ תִּירָאוּ ᵗ הִתְיַצְּבוּ ᵗ וּרְאוּ
ᵇ יָשַׁע	ᵍ אֵת ᵇ יְשׁוּעַת ᵗ יְהוָה ᵏ אֲשֶׁר ᵗ יַעֲשֶׂה ᵉ
ᵉ רָאָה	ᵘ לָכֶם ᵉ הַיּוֹם ᵇ כִּי ᵉ אֲשֶׁר ᵉ רְאִיתֶם ᵗ אֶת
ᵗ יָסַף	ᵉ מִצְרַיִם ᵉ הַיּוֹם ᵘ לֹא ᵗ תֹסִפוּ ᵗ לִרְאֹתָם
ᵍ עַלַם ᵘ לָחַם	ᵗ עוֹד ᵉ עַד ᵍ עוֹלָם: ᵗ יְהוָה ᵉ יִלָּחֶם
ᵍ חָרַשׁ	ᵗ לָכֶם ᵗ וְאַתֶּם ᵍ תַּחֲרִשׁוּן: ᵗ וַיֹּאמֶר
ᵘ צָעַק	ᵗ יְהוָה ᵏ אֶל ᵗ מֹשֶׁה ᵘ מַה ᵘ תִּצְעַק

Interp. chal.

electos ⁊ oẽs currus egyptioꝝ: et fortiſſimos viros cõſtituit ſup oẽs. Indurauitq; dñs cor pharaonis re gis egypti: ⁊ ſecutus eſt poſt filios iſrael. Filij autem egypti: ⁊ cõprehenderũt eos caſtrametan tes ſup mare: omnesq; equi currũ pharaonis ⁊ equi tes eius ⁊ exercit⁹ eius erãt ſup phiarioth coꝝ beel ſephon. Pharao autem appropinquauit: ⁊ leuaue rũt filij iſrael oculos ſuos ⁊ ecce egyptij mouebãtur poſt eos: ⁊ timuerũt valde. clamauerũtq; filij iſrael coram dño. Et dixerũt ad moyſen. Nunquid quia nõ erãt ſepulchra in egypto tuliſti nos vt moreremur in ſolitudine? Quid ẽ hoc qꝺ fecitſti nobis? vt educeres nos de egypto: nõne hic eſt ſermo quez loquebamur tecũ in egypto dicentes: recede a nobis vt ſeruiamus egyptijs: qꝺ melius eſt nobis vt ſeruiamus egyptijs: q̃ vt moriamur in ſolitudine. Dixitq; moyſes ad po pulum. Ne timeatis: ſtate ⁊ videte redemptionẽ do mini: quam faciet vobis hodie: quia ſicut egyptios vidiſtis hodie: non videbitis eos vltra vſq; in ſempi ternum. Dñs pugnabit pro vobis: ⁊ vos tacebitis. Dixitq; dñs ad moyſen. Suſcepi oratiõnẽ tuam. ∞∞

Transla. Chal.

בְּחִירָן וְכָל רְתִיכֵי מִצְרָאֵי וְגַבָּרִין מְמַנָּן עַל כּוּלְּהוֹן: וְאִתְקֵיף יְיָ יָת לִבָּא דְּפַרְעֹה מַלְכָּא
דְּמִצְרַיִם וּרְדַף בָּתַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נַפְקִין בְּרִישׁ גְּלֵי: וּרְדָפוּ מִצְרָאֵי מִתְרַמְּיָן
וְאַדְבִּיקוּ יָתְהוֹן כַּד שָׁרָן עַל יַמָּא כָּל סוּסָוון רְתִיכֵי פַּרְעֹה וּפָרָשׁוֹהִי וּמַשְׁרְיָתֵיהּ עַל
פּוּם חִרְתָא קֳדָם בַּעֲיל צָפוֹן: וּפַרְעֹה קְרִיב וּזְקָפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת עֵינֵיהוֹן וְהָא מִצְרָאֵי
נָטְלִין בָּתְרֵיהוֹן וּדְחִילוּ לַחֲדָא וְזָעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ: וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה הֲמִסְּתַּר
כְּרִירִין בְּמִצְרַיִם דְּנָרְתָּנָא לְמֵמַת בְּמַדְבְּרָא הָא דָּא עֲבַדְתָּ לָנָא לְאַפָּקוֹתָנָא מִמִּצְרָיִם:
הֲלָא דֵין פִּתְגָמָא דְּמַלֵּילְנָא עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמֵימַר פְּסַק מִנָּנָא וּנְפָלַח יָת מִצְרָאֵי אֲרֵי
טָב לָנָא דְּנִפְלַח יָת מִצְרָאֵי מִדְּנְמוּת בְּמַדְבְּרָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תְּחַלוֹן
אִתְעַתָּדוּ וְחֲזוֹ יָת פּוּרְקָנָא דַּיְיָ דְּהַעְבִּיד לְכוֹן יוֹמָא דֵין אֲרֵי דְּחָזְתּוּן יָת מִצְרָאֵי
יוֹמָא דֵין לָא תּוֹסְפוּן לְמֶחֱזֵיהוֹן עוֹד עָלְמָא: יְיָ יְגִיחַ לְכוֹן קְרָבָא וְאַתּוּן תִּשְׁתְּקוֹן:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה קַבֵּיל יָת צְלוֹתָךְ

Positiua heb.	Ter. Heb. Exo. Ca. xiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
נסע	אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃	ad me. Loquere filiis israel vt proficiscantur	πρός με, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ ἀναζευξάτωσαν.
רום נטה	וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ	Tu aũt eleua virgã tuã & extende manũ tuam	καὶ σὺ ἔπαρον τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν
בוא	עַל הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי	sup mare & diuide illud: vt gradiãtur filii	χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν, καὶ εἰ-
ישראל בתוך הים ביבשה׃ ואני	יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וַאֲנִי	israel in medio mari per siccum. Ego aũt	σελθέτωσαν οἱ υἱοὶ Ισραηλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κα-
חזק	הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ	indurabo cor egyptiorũ: vt persequantur vos:	τὰ τὸ ξηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαρα-
כבד	אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל	& glorificabor in pharaone: & in omni	ὼ, καὶ τῶν ἁγιωτίων πάντων, καὶ εἰσελεύσονται ὀπί-
חיל פרשיו׃ וידעו	חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וְיָדְעוּ	exercitu eius & in curribus & in eqtibus illius	σω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν φαραώ, καὶ ἐν πάσῃ Hec. 9
מצרים כי אני יהוה בהכבדי	מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי	Et sciẽt egyptii: quia ego sum dñs: cũ glorificatus fuero in pharaone: & in curribus	exercitu eius: et in curribꝰ: τ in eq- b.
בפרעה ברכבו ובפרשיו׃ ויסע	בְּפַרְעֹה בִּרְכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וַיִּסַּע	& in equitibus eius. Tollẽsq; se angelus dei qui pcedebat castra israel: abiit	τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι, καὶ ἐν τοῖς ἱπ-
מלאך האלהים ההלך לפני	מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי	post eos & cũ eo pariter colũna	τοῖς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πάντες οἱ ἀγυπτίοι, ὅτι ἐγώ
מחנה ישראל וילך מאחריהם	מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם	nubis prior dimittẽs: post tergum stetit iter	εἰμι κς, ἐνδοξαζομένου μου ἐν φαραώ, καὶ ἐν τοῖς ἅρμασι,
ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד	וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד	castra egyptiorum & castra israel. Et erat	καὶ ἐν τοῖς ἱππεῦσι αὐτοῦ. ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ
מאחריהם׃ ויבא בין מחנה מצרים	מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם	nubes tenebrosa & illumĩãs nocte: ita vt ad se inuicem toto	προπορευόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ισραηλ,
ובין מחנה ישראל ויהי	וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי	no ctis tpe accedere nõ valerẽt. Cumq; extẽdisset	καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὀπίσω. ἐξῆρε δὲ καὶ ὁ στύλος τῆς νε-
הענן והחשך ויאר את הלילה ולא	הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא	moyses manũ sup mare: abstulit illud dñs flãte vẽto vehemẽti & vertit in siccum.	φέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔστη ἐκ τῶν ὀπίσω
קרב זה אל זה כל הלילה ויט	קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה וַיֵּט	Diuisaq; est aqua: & ingressi sũt filii israel per medium maris. Erat enim aqua quasi murus a dextris eorum & leua.	coꝝ. τ ingressa ẽ inter castra
משה את ידו על הים וינהל יהוה את	מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת	Persequentesq; egyptii ingressi sunt post eos: & omnis equitatus pharaõis currus eius & equites per medium maris. Iamq; aduenerat vigilia matutina: & respiciẽs dñs super castra egyptiorum per colũnam ignis & nubis interfecit exercitum	αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθεν ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν
הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם	הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם		egyptiox: τ inter castra israel: τ ste
את הים לחרבה ויבקעו המים׃	אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם׃		ἀγυπτίων, καὶ ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς ἰηλ, καὶ ἡ
שום בקע	וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם		tit. τ facta caligo τ tenebre. τ venit nor. τ nõ cõmi
חמה	בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה		sci. καὶ ἐγένετο γνόφος καὶ σκότος. καὶ διῆλθεν ἡ νύξ. καὶ οὐ συνε-
ימין ושמאל׃ וירדפו	מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיִּרְדְּפוּ		fuerit se adinuicẽ tota nocte. extẽdit ãt moyses manũ
מצרים ויבאו אחריהם כל סוס	מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּס		μιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα. ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα
פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים׃	פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל תּוֹךְ הַיָּם׃		sup mare. et indurit dñs mare in vento au
ויהי באשמרת הבקר וישקף	וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף		ἐπὶ τὴν θάλασσαν. καὶ ἐπήγαγε κς τὴν θάλασσαν ἐν ἀνέμῳ ὀ-
יהוה אל מחנה מצרים בעמוד	יְהוָה אֶל מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד		stro forti tota nocte: τ fecit mare siccũ:
אש וענן ויהם את מחנה	אֵשׁ וְעָנָן וַיְהָם אֶת מַחֲנֵה		τῷ βιαίῳ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν ξηρὰν,
מצרים׃	מִצְרָיִם׃		τ diuisa ẽ aqua: τ ingressi sũt filij israel in mediũ ma
			καὶ διεχίσθη τὸ ὕδωρ, καὶ εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ ἰηλ εἰς μέσον τῆς θα-
			ris p siccũ. et aqua eis murus a dextris et
			λάσσης κατὰ τὸ ξηρόν. καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν καὶ
			mur a sinistris. psecuti sũt ãt egyptij: et ingressi sũt
			τεῖχος ἐξ εὐωνύμων. κατεδίωξαν δὲ οἱ αἰγύπτιοι, καὶ εἰσῆλθεν
			post eos ois equitat pharaõis: et curꝰ: et sacen
			ὀπίσω αὐτῶν πᾶσα ἵππος φαραώ, καὶ τὰ ἅρματα, καὶ οἱ ἀ-
			fores in mediũ maris. factũ ẽ ãt in custodia ma
			ναβεβηκότες εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. ἐγενήθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἑω
			tutina. et respexit dñs in castra egyptior
			θινῇ, καὶ ἐπέβλεψε κς ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν αἰγυπτίων
			in colũna ignis et nubis: et cõturbauit castra
			ἐν στύλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης, καὶ συνετάραξε τὴν παρεμβολὴν

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נטל נטל רום	loquere filijs israel: vt proficiscãtur. Tu aũt tolle virgam tuã: τ leua manũ tuã sup mare: τ diuide illud: et	וַמַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטְּלוּן׃ וְאַתְּ כּוֹל יָת חוּטְרָךְ וְאֵרֵים יָת יְדָךְ עַל יַמָּא וּבְזַעֲהִי
עול חמס	ingrediẽtur filij israel in mediũ maris per siccũ. ego	וְיֵעָלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא בְּיַבֶּשְׁתָּא וַאֲנָא הָא אֲנָא מַתְקֵף יָת לִבָּא דְּמִצְרָאֵי וְיֵעֲלוּן
יקר שרא	autẽ indurabo cor egyptiox: τ ingrediẽtur post eos: et glorificabor in pharaone τ in omni exercitu eius:	בָּתְרֵיהוֹן וְאֶתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּכְכָל מַשְׁרִיָתֵיהּ בְּרִתֵּיכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי׃ וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי
לאך דבר	in curribus eius τ in equitibus illi⁹. Et sciẽt egrptij quia ego dñs: cum glorificatus fuero in pharaone in	אֲ֫נָא יְיָ בְּאִתְיַקָּרוּתִי בְּפַרְעֹה בְּרִתֵּיכוֹהִי וּבְפָרָשׁוֹהִי׃ וּנְטַל מַלְאָכָא דַּיְיָ דְּמַדְבַּר
שרא עול	curribus suis τ in equitibus suis. Et recessit angelus dñi qui gradiebatur coram castris israel: τ abiit post	קֳדָם מַשְׁרִיָתָא דְּיִשְׂרָאֵל וַאֲזַל מִבַּתְרֵיהוֹן וּנְטַל עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא מִן קֳדָמֵיהוֹן וְשָׁרָא
כרב שוה	eos: et recessit colũna nubis a facie eox: et stetit post tergũ eox. et ingressa est inter castra egrptiorũ τ inter castra israel: τ erat nubes τ obscuritas egyptijs.	מִבָּתְרֵיהוֹן׃ וְעַל בֵּין מַשְׁרִיָתָא דְּמִצְרָאֵי וּבֵין מַשְׁרִיָתָא דְּיִשְׂרָאֵל וַהֲוָה עֲנָנָא וַהֲבָלָא
בזע עול	Israeli aũt erat lux tota nocte: τ non accesserũt ad se inuicẽ tota nocte. Et leuauit moyses manũ suã super	לְמִצְרָאֵי וּלְיִשְׂרָאֵל נְהַר כָּל לֵילְיָא וְלָא אִתְקְרִיבוּ דֵּין לְוָת דֵּין כָּל לֵילְיָא׃ וַאֲרִים
נצר עלם	mare: τ dñs abstulit mare vento oriẽtali vehementi tota nocte: τ posuit mare in siccũ: τ diuisæ sunt aquæ.	מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל יַמָּא וְדַבַּר יְיָ יָת יַמָּא בְּרוּחַ קְדוּמָא תַּקִּיף כָּל לֵילְיָא וְשַׁוִּי יָת
	Ingressiq; sunt filij israel in mediũ maris per siccũ: τ aquæ erant eis muri a dextris τ a sinistris eorum. Et	יַמָּא לְתַבְשְׁתָּא וְאִתְבַּזַּעוּ מַיָּא׃ וְעָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹ יַמָּא בְּיַבֶּשְׁתָּא וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין
	persecuti sunt egyptij: τ ingressi sunt post eos omnes equi pharaonis currus eius τ equites eius per me-	מִימִינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן׃ וּרְדָפוּ מִצְרָאֵי וְעָלוּ בַּתְרֵיהוֹן כָּל סוּסָוָת פַּרְעֹה רְתֵּיכוֹהִי
	dium maris. Factumq; est in custodia matutina: τ respexit dñs castra egyptiox in colũna ignis τ nubis:	וּפָרָשׁוֹהִי לְגוֹ יַמָּא׃ וַהֲוָה בְּמַטְרוּת צַפְרָא וְאִסְתְּכִי יְיָ לְמַשְׁרִיתָא דְּמִצְרָאֵי ×××
	et conturbauit castra ooooo ooooo ooooo ooo ooo ooo ooooo	וְזָעְמוּ יָת אֵרְשָׁתָא וַעֲנָנָא וְשַׁגְּשׁ יָת מַשְׁרִיתָא ×××××××××××××××××××××××××××××

egyptiorũ: ⁊ colligauit arcꝰ currꝰ
τῶν ἁιγυπτίων, καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμά-
cor: et fregit eos eſt. vi. et dixerũt
των αὐτῶν, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας· καὶ εἶπαν
egyptij: fugiam⁹ a facie iſrael. et .n.
οἱ αἰγύπτιοι, φύγωμεν ἀπὸ προσώπου ἰσραηλ· ὁ γὰρ
dñs oppugnat pro eis egyptios. dixitq; dñs
κς πολεμεῖ ὑπὲρ αὐτῶν τοὺς αἰγυπτίους. εἶπε δὲ κς
ad moyſen: extende manũ tuã ſup ma
πρὸς μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασ
re: ⁊ reuertatur aqua et cooperiat
σαν, καὶ ἐπιστραφήτω τὸ ὕδωρ καὶ ἐπικαλυφάτω
egyptios: ſup q̃ currus: et ſup
τοὺς αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἅρματα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀ
aſcenſores. extenditq; moyſes manũ ſuã ſup ma
ναβάτας. ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θά-
re: ⁊ reuerſa ẽ aqua ad ꝓtem ꝓd
λασσαν, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ
locũ. at egyptij: fugierũt ad aquã. et excuſ
τὰς ἀναβάτας. οἱ δὲ αἰγύπτιοι ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξετί
ſit dñs egyptios in mediũ maris. ⁊ re.
G ναξεν κς τοὺς αἰγυπτίους εἰς μέσον τῆς θαλάσσης· καὶ ἐ
uerſa aqua cooperuit currus et
Septu. 10.d. πανεκάλυψε τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς
aſcenſores: et oẽm exercitũ pharaõis: q̃ ingreſ
ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν φαραώ, τὰς εἰσπο
ſi fuerũt poſt eos in mare. et nõ relꝛ
ρευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ οὐ κατε
Hebr. 10.5. λείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν
ꝓ ſicc̃ in medio maris. at aqua erꝰ mu
διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῆς τεῖ
rus a dextris et murꝰ a ſiniſtris. et liberauit
χος ἐκ δεξιῶν καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων· καὶ ἐρύσατο
dñs iſrael in die illa de manu egy-
κς τὸν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυ-
ptior. ⁊ vidit iſrael egyptios mortuos
πτίων. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τοὺς αἰγυπτίους τεθνηκότας
apꝰ littꝰ maris. et vidit iſrael
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τὴν
manũ magnã: q̃ fecit dñs egyptijs. ti
χεῖρα τὴν μεγάλην, ἃ ἐποίησε κς τοῖς αἰγυπτίοις· ἐ
muit ãt ꝓplus dñm: ⁊ crediderũt deo: et
φοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κν, καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ, καὶ
moyſi ſeruo eius.
μωυσῆ τῷ θεράποντι αὐτοῦ. Ca.15.

A Tunc cecinerũt moyſes et filij iſrael cãticũ
Τότε ἦσαν μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν ᾠδὴν
hoc dño: et dixerũt: cantemꝰ dño: gloriose. n.
Infra, co. ꝓs.137 Eſa.12. ταύτην τῷ κῷ, καὶ εἶπαν, ᾄσωμεν τῷ κῷ, ἐνδόξως γὰρ
gloꝛificatꝰ ẽ, equũ ⁊ aſcẽſorẽ deiecit in ma-
δεδόξασται· ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασ
re. mirabiliter et ꝓtecto: factꝰ ẽ.
σαν. βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό

ס֣וּר	מִצְרַ֑יִם׃	וַיִּסַּ֖ר	אֶת־	אֹפַ֥ן	מַרְכְּבֹתָ֖יו
נָהַג	וַיְנַהֲגֻ֥הוּ	נִגְבָּ֖רֹת	וַיֹּ֣אמֶר	מִצְרַ֑יִם	
נוּס	אָנוּסָ֥ה	מִפְּנֵ֖י	יִשְׂרָאֵ֑ל	כִּ֣י	יְהוָ֔ה
לָחַם	נִלְחָ֥ם	לָהֶ֖ם	בְּמִצְרָ֑יִם׃	וַיֹּ֥אמֶר	יְהוָ֖ה
אֶל־	מֹשֶׁ֔ה	נְטֵ֤ה	אֶת־	יָדְךָ֙	עַל־
שׁוּב	וְיָשֻׁ֧בוּ	הַמַּ֛יִם	עַל־	מִצְרַ֖יִם	עַל־
נָטָה	וְעַל־	פָּרָשָׁ֑יו	וַיֵּ֣ט	מֹשֶׁ֔ה	אֶת־
נָגַד	הַיָּ֔ם	וַיָּשָׁב֩	הַיָּ֨ם	לִפְנ֜וֹת	בֹּ֗קֶר
נוּס	לִקְרָאתוֹ֙	וּמִצְרַ֔יִם	נָסִ֖ים	לִקְרָאתָ֑הּ	
נָעַר	וַיְנַעֵ֥ר	יְהוָ֛ה	אֶת־	מִצְרַ֖יִם	בְּתוֹךְ
כָּסָה	הַיָּ֑ם׃	וַיָּשֻׁ֤בוּ	הַמַּ֙יִם֙	וַיְכַסּ֔וּ	אֶת־
	וְאֵ֖ת	כָּל־	חֵ֣יל	פַּרְעֹ֑ה	
בּוֹא	הַבָּאִ֥ים	אַחֲרֵיהֶ֖ם	בַּיָּ֣ם	לֹא־	נִשְׁאַ֣ר
עַד־	בָּהֶ֖ם	אֶחָֽד׃	וּבְנֵ֣י	יִשְׂרָאֵ֗ל	הָלְכ֤וּ
	נִיַּבָּשָׁה֙	בְּת֣וֹךְ	הַיָּ֔ם	וְהַמַּ֥יִם	לָהֶ֖ם
יָמִין	חֹמָ֥ה	מִימִינָ֖ם	וּמִשְּׂמֹאלָֽם׃	וַיּוֹשַׁ֣ע	
	יְהוָ֞ה	בַּיּ֣וֹם	הַה֗וּא	אֶת־	יִשְׂרָאֵל֙
רָאָה	מִצְרַ֔יִם	וַיַּ֣רְא	יִשְׂרָאֵל֙	אֶת־	מִצְרַ֔יִם
מוּת	מֵת֙	עַל־	שְׂפַ֣ת	הַיָּ֔ם	וַיַּ֥רְא
	אֶת־	הַיָּ֣ד	הַגְּדֹלָ֗ה	אֲשֶׁ֤ר	עָשָׂה֙
יָרֵא	מִצְרַ֔יִם	וַיִּירְא֥וּ	הָעָ֖ם	אֶת־	יְהוָ֑ה
אָמַן	וַיַּֽאֲמִינ֥וּ	בַּיהוָ֖ה	וּבְמֹשֶׁ֥ה	עַבְדּֽוֹ׃	
שִׁיר	אָ֣ז	יָשִׁ֣יר	מֹשֶׁ֔ה	וּבְנֵ֥י	יִשְׂרָאֵל
	אֶת־	הַשִּׁירָ֥ה	הַזֹּ֖את	לַיהוָ֑ה	
אָמַר	וַיֹּאמְר֣וּ	לֵאמֹ֔ר	אָשִׁ֥ירָה	לַיהוָ֖ה	
	כִּי־	גָאֹ֣ה	גָּאָ֔ה	סוּס֙	וְרֹכְבֹ֔ו
עֹז	רָמָ֖ה	בַּיָּֽם׃	עָזִּ֤י	וְזִמְרָת֙	יָ֔הּ
	וַיְהִי				

Interp.chal.

egyptioꝝ. Et abſtulit rotas curruũ eoꝝ: ⁊ ducebãt eos
grauiter. Dixeruntq; egyptij. Fugiam⁹ a facie iſrael: q̃
hec eſt potentia dñi que pugnabat pro eis in egypto.
Et dixit dñs ad moyſen. Extẽde manũ tuam ſup mare:
et reuertẽtur aque ſup egyptios ⁊ ſup currus eoꝝ et
ſup equites eoꝝ. Et leuauit moyſes manũ ſuã ſup ma
re: ⁊ reuerſum eſt mare in tpe matutino ad vigorem
ſuũ. Egyptij autẽ fugiebãt in occurſum eius: ⁊ ſuffo-
cauit dñs egyptios in medio maris. Et reuerſe ſunt
aque ⁊ operuerunt currus ⁊ equites ⁊ oẽs exercitus
pharaonis: qui ingreſſi fuerãt poſt eos in mare: nõ
remãſit in eis vſq; ad vnũ. Filij aũt iſrael ambulabãt
per ſiccũ in medio maris: ⁊ aque erãt eis murꝰ a dex-
tris ⁊ a ſiniſtris eoꝝ. Liberauitq; dñs i die illo iſrael
de manu egyptioꝝ: ⁊ viderũt iſraelite egyptios mor-
tuos in littore maris. Viditq; iſrael potentiã manus
magne quã fecit dñs in egyptios: ⁊ timuit populus
a facie domini: ⁊ crediderũt in verbũ dñi et ꝓphete
moyſi ſeruũ eius. Cap.15.

Tunc cecinit moyſes ⁊ filij iſrael carmẽ hoc corã
dño: ⁊ dixerũt. Cãtemus ⁊ laudemus corã dño:
q̃ magnificat⁹ ẽ ſup magnificoſ: ⁊ magnificẽtia illoꝝ ẽ
equũ ⁊ aſcenſorẽ ei⁹ ꝓiecit in mare. Fortitudo mea ⁊
cantiũ meũ dñs terribilis: dixit inſuper ſuo: ⁊ fuit

Trãſla.Chal.

דְּמִצְרָאֵי וַאֲעַדִּי יָת גַּלְגַּלֵּי רְתִיכוֹהִי וּמְדַבְּרִין לְהוֹן מִתְקוֹף וַאֲמָרוּ מְעָרֵי אֲעָרוֹק כֵּן
קֳדָם יִשְׂרָאֵל אֲרֵי דָא הִיא גְּבוּרְתָּא דַּיְיָ דְּעָבַד לְהוֹן קְרָבִין מִמְּצְרָיִם וַאֲתָא יְיָ לְמֹשֶׁה
אֲמָרִים יָת יְדָךְ עַל יַמָּא וְיִתּוּבוּן מַיָּא עַל מִצְרָאֵי עַל רְתִיכֵיהוֹן וְעַל פָּרָשֵׁיהוֹן׃ וַאֲתָרִיס
מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ עַל יַמָּא וְתָב יַמָּא לְעִידָּן צַפְרָא לְתוֹקְפֵיהּ וּמִצְרָאֵי עָרְקִין לְקֳדָמוֹתֵיהּ
וְשַׁנְּקִ יְיָ יָת מִצְרָאֵי בְּגוֹ יַמָּא׃ וְתָבוּ מַיָּא וְחַפִּיוּ יָת רְתִיכַיָּא וְיָת פָּרָשַׁיָּא לְכָל מַשְׁרִיַּת
פַּרְעֹה דְּעָלוֹ בָּתְרֵיהוֹן בְּיַמָּא לָא אִשְׁתְּאַר בְּהוֹן עַד חַד׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַלִיכוּ גְּבַן
גְּבוֹ יַמָּא וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין מִימִינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן׃ וּפְרִיק יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת יִשְׂרָאֵל
מִידָא דְּמִצְרָאֵי וְחָזוֹ יִשְׂרָאֵל יָת מִצְרָאֵי מֵיתִין עַל כֵּיף יַמָּא׃ וַחֲזוֹ יִשְׂרָאֵל יָת נְבוּרַת
יְדָא רַבְּתָא דַּעֲבַד יְיָ בְּמִצְרָיִם וּדְחִילוּ עַמָּא מִן קֳדָם יְיָ וְהֵימִינוּ בְּמֵימְרָא דַּיְיָ וְנְבִיאוּתָא
מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ׃ Ca.xv. בְּכֵן שָׁבַח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא
קֳדָם יְיָ וַאֲמָרוּ לְמֵימְרָ נְשַׁבַּח וְנוֹדֵה קֳדָם יְיָ אֲרֵי אִתְגְּאִי עֲלֵי נִיחָתָנָא וְנָאוּתָא דִּילֵיהּ
הִיא סוּסְיָא וְרוֹכְבֵיהּ רְמָא בְּיַמָּא׃ תּוּקְפִי וְתוּשְׁבַּחְתִּי דְּחִילָא יְיָ אֲמַר בְּמֵימְרֵיהּ וַהֲוָה

לי לישועה זה אלי ואנוהו
ᶜיְשׁוּעָה ᵃזֶה ᵇאֵלִי ᵛוְאַנְוֵהוּ

אלהי אבי וארממנהו יהוה
ᵍאֱלֹהֵי ᵇאָבִי ᵛוַאֲרוֹמְמֶנְהוּ׃ ᵃיְהוָה

איש מלחמה יהוה שמו
ᵛאִישׁ ᵐמִלְחָמָה ᵃיְהוָה ᵒשְׁמוֹ׃

מרכבת פרעה וחילו ירה בים
ᵖמַרְכֹּבֹת ᵍפַּרְעֹה ᵛוְחֵילוֹ ᵗיָרָה בַּיָּם

ומבחר שלשיו טבעו בים סוף
ᵘוּמִבְחַר ᵛשָׁלִשָׁיו ᵗטֻבְּעוּ בְיַם־ᵒסוּף׃

תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו כסה צול
ᵇתְּהֹמֹת ᶜיְכַסְיֻמוּ ᵖיָרְדוּ בִמְצוֹלֹת ᶜכְּמוֹ ᶜכָּסָה ᶜצוֹל

אבן ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב
ᵉאָבֶן׃ ᵇיְמִינְךָ ᵛיְהוָה ᵛנֶאְדָּרִי ᵇבַּכֹּחַ ᵇיְמִינְךָ ᵛיְהוָה ᵐתִּרְעַץ ᵖאוֹיֵב׃

וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש
ᵖוּבְרֹב ᵒרַעֲךָ ᵖאֵיתָ ᵖרָעָה ᵗגְּאוֹנְךָ ᵒתַּהֲרֹס ᵗקָמֶיךָ ᵘתְּשַׁלַּח ᵗקִּימְךָ ᵗיְאָכְלֵמוֹ ᵗכַּקַּשׁ׃

וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד נזלים קפאו תהמת בלב ים
ᵘוּבְרוּחַ ᵇאַפֶּיךָ ᵗנֶעֶרְמוּ ᵒמַיִם ᵗנִצְּבוּ כְמוֹ ᵇנֵד ᵇנֹזְלִים ᵗקָפְאוּ ᵏתְּהֹמֹת ᵇבְּלֶב

אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי
ᵐיָם׃ ᵘאָמַר ᵒאוֹיֵב ᵖאֶרְדֹּף ᵖאַשִּׂיג ᵗאֲחַלֵּק שָׁלָל ᵗתִּמְלָאֵמוֹ ᵘנַפְשִׁי

אריק חרבי תורישמו ידי
ᵗאָרִיק ᵗחַרְבִּי ᵗתּוֹרִישֵׁמוֹ ᵘיָדִי׃

נשפת רוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים
ᵇנָשַׁפְתָּ ᵇרוּחֲךָ ᵇכִּסָּמוֹ ᵐיָם ᵗצָלְלוּ ᵒכָּעוֹפֶרֶת ᵇבְּמַיִם ᵗאַדִּירִים׃

מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא
ᵏמִי ᵐכָּמֹכָה ᵐבָּאֵלִם ᵛיְהוָה ᵒמִי ᵖכָּמֹכָה ᵍנֶאְדָּר ᵇבַּקֹּדֶשׁ ᵍנוֹרָא ᵗתְּהִלֹּת ᵏעֹשֵׂה ᵗפֶּלֶא׃

נטית ימינך תבלעמו ארץ נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך
ᵗנָטִיתָ ᵗיְמִינְךָ ᵃתִּבְלָעֵמוֹ ᵇאָרֶץ׃ ᶜנָחִיתָ ᵖבְּחַסְדְּךָ ᵍעַם ᶻזוּ ᵍגָּאָלְתָּ ᵇנֵהַלְתָּ ᵇבְּעָזְּךָ ᵏאֶל ᶻזֵה ᵍנָוֵה

ניה קדשך שמעו עמים ירגזון חיל אחז ישבי פלשת
ᵗנִיהַ ᵐקָדְשֶׁךָ׃ ᵘשָׁמְעוּ ᵒעַמִּים ᵖיִרְגָּזוּן ᵍחִיל ᵖאָחַז ᵗיֹשְׁבֵי ᵗפְּלָשֶׁת׃

אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל ישבי כנען
ᵃאָז ᵃנִבְהֲלוּ ᵃאַלּוּפֵי ᵃאֱדוֹם ᵃאֵילֵי ᵇמוֹאָב ᶜיֹאחֲזֵמוֹ ᵒרָעַד ᶜנָמֹגוּ ᵍכָּל ᵍיֹשְׁבֵי ᵃאֲחָז׃ ᵇכְּנָעַן

תפל עליהם אימתה ופחד
ᵗתִּפֹּל ᵗעֲלֵיהֶם ᵃאֵימָתָה ᵐוָפַחַד ᵗנֹפֶל

Vetus chal.

בגה כחדש פלת שרא שדה טבע חפה כנא קום שצא אמר פה רדף דבק פלג שנע שלף אמר חפה שנע מי שנח רום מור דור זוע הוה בהל רבב תנר נפל

Interp. chal.

mihi in redẽptorẽ. Hic ẽ deꝰ meꝰ t edificabo eꝫ sãctuariũ: deꝰ pris meiꝰ t ẽxaltabo eꝫ eũ. Dñs est victor bellorũ: dñs nomẽ eius. Currus pharaõis t exercitus eiꝰ piecit in mare: t electi fortes eiꝰ submersi sunt i mari rubro. Abyssi coopuerũt eos: descenderũt in pfundũ ĩfi lapis. Dextera tua dñe fortissima ẽ in virtute: dextera tua dñe ꝓfregit inimicũ. Et i multitudie fortitudinis tue ꝓfregisti eos q̃ cõsurrexerũt cõtra ppm tuũ: misisti irã tuã t cõsumpsit eos sicẽ ignis stipulã. Et in verbo oris tui sapletẽr ꝛgregate sunt aq̃: steterũt fluẽtes sicẽ murꝰ: coagulati sunt abyssi in corde maris. dicebat ei inimicꝰ psequar: cõprehẽdã: diuidã spolia: satiabit ex eis aĩa mea: euaginabo gladiũ meũ: ꝓsumet eos manꝰ mea. Dixisti in verbo tuo: t cooperuit eos mare: submersi sunt sicẽ plũbus in aq̃s valudis. Mõ est absq̃ te: q̃m tu es deꝰ dñs: nullꝰ est p̃ter te deꝰ fortis in sanctitate: terribilis laudabilis factẽs mirabilia. Leuasti dexterã tuã deuorauit eos terra: deduxisti in bonitate tua pplm tuũ hũc quẽ redemisti. Portasti eos in fortitudie tua ad hĩtaculã scĩtatis tue. Audierũt ppli: cõmoti sũt: dros applhẽdit gẽs q̃ habitãt in palestina. Tũc ꝛturbati sunt pncipes edõ robusti moab: apprehẽdit eos tremor: cõrriti sunt oẽs q̃ habitabãt in chanaan. Irruat sup eos terror t timor: ꝏꝏꝏ

Trãsla. B. Hiero.

ᵇmihiᶜin salutẽ. ᵇIsteᶜdeus meusᶠ& glorificabo eum:ᵍdeusᵇpris meiᶠ& exaltabo eũ. ᵏDñs quasi ꝏ ˡvirᵐpugnator:ⁿopsᵒnomen eius. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖcurrusᵍpharaonisᶠ& exercitũ eiusᵉproiecitᵗin mare.ᵘElectiˣprincipes eiusᵛsubmersi sũtᵗin mari ᵉrubro:ᵇabyssiᶜopuerũt eos:ᵇdescenderũtᶜ in pfundũᶠquasiᵍlapis. ᵇDextera tuaᵗdñeᵏmagnifica tа estˡin fortitudie. ᵐdextera tuaⁿdñeᵒpcussitᵖinimicũ:ᵍ& in multitudineᶠgloriе tue ᵉ depositi sti ᵗaduersarios tuos. ᵘMisisti ˣiram tuam que ᶠdeuorauit eosᵍsicut stipulam: ᵉ& in spũᵇfuroris tui ᶜcõgregate sũtᵇaque. ᶜStetit vndaᵇfluẽs:ᶠcõgregati sunt*abyssi ˡin medio ᵐmari.ⁿDixitᵒinimicus. ᵖPersequar &ᵍcõprehẽdã:ʳdiuidãˢspolia:ᵗiplebiturᵘaĩa mea.ˣEuaginabo*gladiũ meũ:ʸiterficiet eosᵃmanus mea.ᵇFlauitᶜspũs tuus &ᵈopuit eosᵉmare:ᶠsubmersi sunt*ᵍq̃si plũbũᵇi aquis ˡvehemẽtibus.ᵏQuisˡsilis tui ᵐi fortibusⁿdñe. ᵒ Quis ᵖsimilis tui? ᵍmagnificus ʳin sctitateˢ terribilis atq̃ᵗlaudabilis &ᵘfaciens ˣmirabilia. ʸExtendisti ᶻmanũ tuã:&ᵃdeuorauit eosᵇterra.ᶜDux fuisti ᵈin mia tuaᵉpploᶠ:ᵍquẽᵉredemisti. Et ᵇportasti eũˡi fortitudie tua ᵏad ˡhĩtaculũ ᵐsctĩ tuũ. ⁿAscenderũt ᵒpopuli&ᵖiratisũt:ᵍdolores ʳobtinuerũtˢhitatores ᵗphilistiim.ᵘTũcᵛconturbati sũtʷprĩcipesˣedõ ʸrobustosᶻmoabᵃobtinuitᵇtremor :ᶜobriguerũt ᵈoẽsᵉhĩtatores ᶠ chanaã. ᵍIrruat ʰsup eosⁱformido

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

mihi in salutẽ. hic meᵒ dñs et glorificabo eũ: deᵖ patris mei: τ exaltabo eũ. dñs cõfringẽs bella: dñs nomẽ illi: curruᵍ pharaõis: et exercitus eius detecit in mare. electos ascẽsores μοι εἰς σῴαν. οὗτός μου θεὸς καὶ δοξάσω αὐτόν, θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν. κς̄ συντρίβων πολέμους, κς̄ ὄνομα αὐτῷ. ἅρματα φαραὼ, καὶ τὴν δύναμιν duces submersit in rubro mari: ponto αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, πόντῳ cooperuit eos: descẽderũt in pfundũ ĩfi lapis ἐκάλυψεν αὐτούς. κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος. dextera tua dñe glorificata ẽ i fortitudie. dextera tuа manᵒ σου κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ. ἡ δεξιά σου χεὶρ dñe fregit inimicos: et multitudine glorie tue κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς, καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου cõtriuisti aduersarios. misisti irã συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους. ἀπέστειλας τὴν ὀργήν tuã et deuorauit eos tanq̃ stipulã. et p spiritum tuum ire tue diuisa ẽ aq̃. cõglutinate sũt q̃si mu σου καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ καλάμην. καὶ διὰ πνεύματος θυμοῦ σου διέσχη τὸ ὕδωρ. ἐπάγη ὡσεὶ τεῖrus aque: cõglutinate sũt et vnde in medio maχος τὰ ὕδατα, ἐπάγη καὶ τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαris. dixit iimicᵒ psequẽs cõprehendã: diuidã λάσσης. εἶπεν ὁ ἐχθρὸς διώξας καταλήψομαι, μεριῶ spolia: saturabo aĩaz meã: interficiã gladio meo: σκύλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρᾳ μου, dñabit manᵒ mea. misisti spm tuũ: coB
κυριεύσει ἡ χειρ μου. ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐoperuit eos mare: submersi sũt tanq̃ plũbũ κάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα, ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβδος in aqua vehemẽti. dꝫ similis tibi in dijs dñe? dꝫ ἐν ὕδατι σφοδρῷ. τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε; τίς similis tibi glorificatᵒ in sctis: mirabiliter gloὅμοιός σοι δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστὸς ἐνδόrioſe faciẽs miracula? extẽdisti dexterã tuã: abξως ποιῶν τέρατα; ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, καsorbuit eos terra. deduxisti iustitia tua τέρατα αὐτοὺς γῆ. ὡδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου populũ tuũ hũc: quẽ redemisti. aduocasti τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω. παρεκάλεσας fortitudine tua in diuersoriũ scĩm tuũ. audierũt gẽtes τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου. ἤκουσαν ἔθνη τ trate sunt: dolores ceperũt habitãtes phi καὶ ὠργίσθησαν, ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντας φιlistiim. tũc festinauerũt duces edom: et principes λιστιείμ. τότε ἔπτηξαν ἡγεμόνες Ἐδώμ, καὶ ἄρχοντες moabitarũ: accepit eos tremor. liquefacti sũt oẽs habitãtes chanaã. irruτες μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος. ἐτάκησαν at sup eos timor et tremor. σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν; ἐπιπέσοι ἐπ᾽ αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος.

Trãsla. Chal.

לי לפרוקן דין אלהי ואנוהי מקדשא אלהא דאבהתי ואפלח קדמוהי ייי מרי
נצחן קרבניא ייי שמיה ורתיכי פרעה ומשריתיה שדי ביממא ושפר נבריהי אסתבעו
ביממא דסוף תהומיא חפו עלויהון נחתו לעמקיא כאבנא ימינך ייי אדירא בחילא
ימינך ייי תברת סנאה ובסגיות תוקפך תברתינון לדקמו על עמך שלחת רתיזך
תשיצינון כנורא לקשא ובמימר פומך חכימו מיא כמו קשור אזליא קפאו תהומין
בלבא דימא ואמר סנאה ארדף אדביק אפלוג ביזתא תשבע מנהון נפשי
אשלוף חרבי תשיצינון ידי אמרת בממרך חפא עלויהון ימא אשתקעו כאבנא
כמיין תקיפין לית כוותך הוא אלהא ייי לית בר מנך דאתא ואלהא אדיר בקודשא
חיל תושבחן עביד פרישן ארעא ודברהי בלעתנון ארעא ורחמי בטיבותך לעמא
דנו דפרקתא סוברהי בתוקפך לדירא דקודשך שמעו עממיא ורגזו דחלא אחדתינון כל
דהוו יתבין בפלשת בכן אתבהילו רברבי אדום תקיפי מואב אחדתינון רתיתא
אתבעו כל דהוו יתבין בכנען תיתבל עלויהון אימתא ודחלתא

Transla. Chal.

li lefurkan din elahi ve-anvehu mekdesha elaha de-avahati ve-afelah kodamohi yi mari
natzchan kerabaya yi shemeh: rathikhei paroh u-mesarithehu shadi bi-yemma u-shafar nevarohi istabaʿu
bi-yemma de-suf: tehomaya khafu ʿalayhon nachtu le-ʿamkaya kaavna: yemincha yi adira bechayla
yemincha yi tabrat sanaeh: u-vesagiut tukfach tevarethinun le-dekamu ʿal ʿamach shelachth rethizach
teshitzinun kenura le-kashsha: u-vemimar fumach chakimu mayin kemo kashur azlia kafu tehomin
belba de-yama: ve-amar sanaeh erdof adabik eflog bizta tisbaʿ menhon nafshi
eshlof charbi toritzinun yadi: amarth be-memrach chafa ʿalayhon yamma ashtaqaʿu kaavna
kemayin taqifin leth kevatach hu elaha yi leth bar menach de-atha ve-elaha adir be-qudesha
chayil tushbechan ʿavid fereshon: ara u-vilaʿatnun ara: u-dabrahi be-tivuthach le-ʿamma
dannu de-fekartha sovaraha be-thukfach le-dira de-qudshach: shemeʿu ʿammaya ve-rigzu
dachla achadthinun kol dehavu yathvin be-pelesheth: bechen athbahilu rabrevi edom taqifi moav achadthinun rethitha
athbaʿu kol dehavu yathvin be-khenaan: thipal ʿalayhon eimtha ve-dachalthaa

Trãsla.Grec.lxx.cũ in terp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Exo. Ca.xv.	Pritiua.heb.
magnitudie brachij tui fiant vt lapides: donec p=	m & pauor n in magnitu=	גְּדֻלַּת זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן עַד	דָּמַם
μεγέθει βραχίονός σου ἀκινητωθήτωσαν, ἕως ἂν πα	dīe o brachij tui p Fiãt imo	יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד יַעֲבֹר עַם	עָבַר
trãseat ppls tu⁹ dñe: donec ptrãseat ppls tu⁹ hic:	biles q q̃si lapis: r donec p	זוּ קָנִיתָ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ נָהָר	נָטַע
ρέλθη ὁ λαός σου κύριε, ἕως ἂν παρέλθη ὁ λαός σου οὗ	trãseat r populus tu⁹ n dñe	נָחָלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ	נָחַל
quē possedisti. introduces planta eos	x donec r ptranseat r po=	יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ	מָכַן
τος, ὃν ἐκτήσω. εἰσαγαγὼν κατεφύτευσον αὐτοὺς	pulus tuus s iste quē a pos	יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד	מָלַךְ
in mõte hereditatis tue in paratũ habitaculũ	sedisti. b Introduces eos:	כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו	בּוֹא
ἐις ὄρος κληρονομίας σου εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν	c & plãtabis d ī mõte e here	בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת מֵי	שׁוּב
tuũ. qõ opatus es dñe: sanctuariũ dñe: qõ parauerũt	ditatis tue f firmissimo ∞	הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה	הָלַךְ
C σου. ὃ κατειργάσω κύριε, ἁγίασμα κε, ὃ ἡτοίμασαν	g hitaculo tuo: quod h ope	בְּתוֹךְ הַיָּם וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה	לָקַח
man⁹ tue. dñs regnans in seculũ: τ in se	ratus es i dñe. k Sanctuariũ	אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאן	יָצָא
αἰχείρες σου. κς βασιλεύων εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπ' αἰ	tuũ l dñe: quod m firmaue	כָּל הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבְמָחֹלֹת	נָשָׁה חָלַל
culũ: τ vltra. φ igressus ẽ equ⁹ pharaõis cũ curribꝰ	rũt n manus tue. o Dñs p re	וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי	עָנָה שׁוּר
ὼνα, καὶ ἔτι. ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος φαραὼ σὺν ἅρμασι	gnabit q i eternũ r & vltra.	גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם	
et ascensoribꝰ in mare: et supduxit sup eos	s igressus ẽ e cũ eq̃s x pha=	וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף	נָסַע
καὶ ἀναβάτας εἰς θάλασσαν, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐ	rao r cũ curribus s & eq̃ti=	וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַילְכוּ שְׁלֹשֶׁת	
τοὺς dñs aquã maris. at filij israel ambulaue	bus eius t i mare: b & redu	יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם	
κς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθη	xit b super eos c dñs t aq̃s	וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹת מַיִם	נָבוֹא
rũt p siccũ in medio maris. accepit ãt maria	u maris. b Filij ãt s israel b am	מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא	
σαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. ἔλαβε δὲ μαριὰμ	bulauerũt t p siccũ u i me=	שְׁמָהּ מָרָה וַילֹנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה	לוּן
pphetissa soror aaron tympanũ in manu	dio ei. c Sũpsit ergo b ma	לֵאמֹר מַה נִּשְׁתֶּה וַיִּצְעַק אֶל	שָׁתָה צָעַק
ἡ προφῆτις ἀδελφὴ ἀαρὼν τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ	ria q pphetissa r soror s aa	יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ	יָרָה שָׁלַךְ
sua. τ egresse sũt oẽs mulieres post ipsã	rõ u tympanũ x i mãu sua:	אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם	שָׂם
αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθοσαν πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς	r egresse q sũt s oẽs s mulie	שָׂם לוֹ חק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ	
cũ tympanis et choris. incepit ãt illis maria:	res b p eã c cũ tympãis d &	וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל	שָׁמַע
μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν. ἐξῆρχε δὲ αὐτῶν μαριάμ,	choris: r qbus s p cinebat	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר	
dicẽs: cãtemus dño: gloriose. n. glorificat⁹ ẽ.	dicẽs. h Cantemus t dño:	בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ	עָשָׂה אָזַן
λέγουσα, ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.	u gl'iose k ei m magnificatus		
equũ et ascensorẽ deiecit in mare. edurit ãt	ẽ: n equũ o & ascẽsorẽ eius		
ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν. ἐξῆρε δὲ	p deiecit q i mare. r Tulit ãt		
moyses- filios israel de mari rubro: τ du	s moyses n israel x de mari		
μωσῆς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ ἦ	r rubro: s & egressi sũt t in		
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον σοὺρ. καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς	b desertũ c sur. d Ambula=		
dies in deserto: et nõ inuenierãt aquã: ad bibẽdũ.	uerunt e & tribus f diebus		
ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐχ' εὑρίσκον ὕδωρ, ὥστε πιεῖν.	g per solitudinẽ: h & nõ i in		
veneft ãt in marath: et nõ potueft bibere aquã de	ueniebãt k aquã. l Et vene		
ἦλθον δὲ εἰς μερρά, καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ	rũt m i marath: n nec o pote		
marath. amara .n. erat. ppt hoc vocatũ ẽ nomen	rãt p bibere q aq̃s r de ma=		
μερρᾶς. πικρὸν γὰρ ἦν. διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα	rath: s eo q u cent t amare.		
loci illius amaritudo. et murmurauit ppls cõtra	x Vñ & cõgruũ loco y no=		
τοῦ τόπου ἐκείνου πικρία. καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ	mẽ ipos uit z vocãs illum		
moysen: dicentes: q̃d bibemus. clamauit ãt moyses	a marath. i. amaritudinẽ.		
μωυσῆν, λέγοντες, τί πιώμεθα. ἐβόησε δὲ μωυσῆς	b Et murmurauit c popu=		
D ad dñm. et ostẽdit ei dñs lignũ: τ comecit in	lus c cõtra d moysen e dicẽs.		
Judith 5.6. Eccle. 38.a. πρὸς κν. καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ὁ κς ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν εἰς	f Quid d bibemus: g At ille		
aquã: τ dulcis facta ẽ aqua. illic cõstituit ei iu=	clamauit d ad e dñm. f		
τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δι=	g Qui h oñdit ei i lignũ: q̃d		
stificatiões et iudicia: et ibi eũ tentauit: et	cũ k mississet l in m aq̃s n i dul		
καιώματα καὶ κρίσεις, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν ἐπείρασεν, καὶ	cedinẽ verse sũt. o Ibi p cõ		
dixit: si audieris vocẽ dñi dei tui: τ	stituit q ei r p̃cepta s atq̃ iu		
εἶπεν, ἐὰν ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ	dicia: t & ibi u tentauit eũ		
placita corã eo feceris: τ auribus p̃cepta	v dicẽs. w Si x audieris y vocẽ		
τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποιήσῃς, καὶ ἐνωτίσῃ τοῖς	z dñi a dei tui: b & quod re		
	ctum est c corã eo d feceris		

Transla.Chal.

כְּסַגִּיּוּת תּוֹקֶפֶךָ יִשְׁתְּקוּן כְּאַבְנָא עַד דְּיֶעְבַּר עַמָּךְ יְיָ עַד דְּיֶעְבַּר עַמָּא דֵּן דְּקְנֵיתָ׃
תַּעֲלִינוּן וְתַשְׁרִינוּן בְּטוּרָא דְּאַחְסַנְתָּךְ אַתָּר בֵּית שְׁכִינְתָּךְ אַתְקִינְתָּ יְיָ מַקְדְּשָׁא דְּיָ
אַתְקָנֵהִי יְדָךְ׃ יְיָ מַלְכוּתֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא ׃ כֵּד עָל סוּסָוָת פַּרְעֹה בְּרְתֵּילֹהִי
וּבְפָרַשְׁוָהִי בְּיַמָּא וְאַתִּיב יְיָ עֲלֵיהוֹן יָת מֵי יַמָּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַלִּיכוּ בְּיַבֶּשְׁתָּא בְּגוֹ יַמָּא׃
וּנְסִיבַת מִרְיָם נְבִיאָתָא אֲחָתֵיהּ דְּאַהֲרֹן יָת תֻּפָּא בִּידָהָא וּפְקָקָא כָּל נְשַׁיָּא בָּתְרָהָא
בְּתֻפִּין וּבְחִרְנִין׃ וּמְעַנְיָא לְהֶן מִרְיָם שַׁבָּחוּ וְאוֹדוּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי אִתְנְאִי עֲלֵי וְגֵיתָנָא
וְגֵאוּתָא דְּיִלֵּיהּ הֵיאָ סוּסְיָא וְרוּכְבֵיהּ רְמָא בְּיַמָּא ׃ וְאַמְטֵל מֹשֶׁה יָת יִשְׂרָאֵל מִיַּמָּא
דְּסוּף וּנְפָקוּ לְמַדְבְּרָא דְּחַנְרָא וְאַזְלוּ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְלָא אַשְׁכְּחוּ מַיָּא וְאָתוֹ
לְמָרָה וְלָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵּי מַיָּא מִמָּרָה אֲרֵי מְרִירִין אִינִין עַל כֵּן קְרָא שְׁמָהּ מָרָה ׃
וְאִתְרָעֲמוּ עַמָּא עַל מֹשֶׁה לְמֵימַר מָה נִשְׁתֵּי ׃ וְצָלִי קֳדָם יְיָ וְאַלְפֵיהּ יְיָ אָעָא וְרָמָא
לְמַיָּא וּבַסִּימוּ מַיָּא תַּמָּן גְּזַר לֵיהּ מְיָם וְדִין וְתַמָּן נַסְיֵהּ ׃ וַאֲמַר אִם קַבָּלָא תְּקַבֵּיל
בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וּדְכָשַׁר קֳדָמוֹהִי תַּעְבֵּיד וְתַצֵּית

Interp.chal.

in multitudine fortitudinis tue taceãt sicut lapis: do= nec trãseat populus tuus dñe: donec trãseat ppls hic quem redemisti. Introduces eos τ collocabis eos in mõte hereditatis tue, locũ domus maiestatis tue pre paratũ dñe: sanctuariũ dñi pparauerũt manus tue. Regnũ dñi in seculũ τ in scla seculoꝝ. Cũ ingressus ẽ equitatus pharaonis cũ curribus suis τ equitibus suis in mare: reduxit dñs sup eos aq̃s maris. filij ãt israel ambulauerũt p siccũ in medio maris. Et tulit maria prophetissa soror aaron tympanũ in manu sua: et egresse sunt oẽs mulieres post eã cũ tympanis τ choris. Et respõdebat eis maria. Cantate τ laudate corã dño: q̃a magnificatus est sup magnificos: τ magnificentia eius est: equũ τ ascensorẽ eius p̃iecit in mare. Tulit ãt moyses israel de mari rubro: τ egressi sunt per desertũ agra. Et ambulauerũt tribus diebus per desertũ: τ nõ inuenerũt aq̃s. et venerũt in mara: τ nõ potuerũt bibere aq̃s de mara: eo q̃ amare eẽnt: ppterea vocauit nomẽ ciusdẽ loci mara. Et conq̃stus est populus ctra moysen: dicẽs. Quid bibemus. Et oranit corã dño: τ ostendit ei dñs lignũ: τ prolecit in aquã: τ dulces facte sunt aque. Ibi cõstituit ei pactum τ iudicia: τ ibi tẽtauit eũ: τ ait. Si obediẽs obedieris ẋbo dñi dei tui: τ q̃ rectũ est coram eo feceris: τ audieris

לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל צוָה
מַחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם חֹלֶה שׂוּם
לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יי
יהוה רֹפְאֶךָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה בוא
וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיִּחֲנוּ שָׁם עַל חנה
הַמָּיִם׃ וַיִּסְעוּ
Cap.xvj. מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי נסע
יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין אֲשֶׁר בֵּין דבר
אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
יום לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם יי
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַילִינוּ כָּל עֲדַת ארץ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן
בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי דבר
יִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן מוּתֵנוּ בְּיַד יְהוָה מות
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר ישב
הַבָּשָׂר בְּאׇכְלֵנוּ לֶחֶם לָשׂבַע כִּי
הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה יצא
לְהָמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב׃ מות
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי
מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם מטר
וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ
לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם נסה
לֹא׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ כון
אֶת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה בוא שנה
עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם׃ וַיֹּאמֶר לקט
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

p & obedieris q mãdatis eius: r custodieris scꝫ o ia p cepta illius: u cũctũ r languorẽ r quẽ s posui u i egypto b non c inducam p sup te. r Ego c enim sum ooo d dñs deus b saluator tuus. r Venerunt aũt k in helim filii israel: l vbi erant m duodeci c fontes p aquarũ q & septuaginta r palme: u & castrametati sũt u iuxta r aquas. Ca.16.

Profectiꝫ ooooooooo b de helim c vẽit p ois c multitudo r filiorum ooo s israel b in l desertum k sin l quod est m inter ooooooo u helim c & p sinai q qntadecima ooooooooooooooo d die l mensis u scdi: x postꝫ egressi sunt ooooooo r de terra r egypti. u Et murmurauit b ois c cõgregatio p filiorũ r israel c contra q moysen b & l aarõ k in solitudine. l Dixeruntꝫ u filii c israel m ad eos. ooooooo r V tinã r mortui essemus q per manum r domini oo u in terra r egypti: r qñ sedebamus l super q ollas oo p carniũ: c & comedebamus p panẽ c in saturitate: r Cur q induxistis b nos c in k desertum l istud: ooo m vt occideretis c omnẽ p multitudinẽ r fame? u dixit aũt l dñs u ad moysen r Ecce ego ooooooooooo s pluam u vobis b panes c de p celo. ooooooooooooooo r Egrediatur r populus q & colligat b q̃ sufficiũt k p singulos dies: l vt m tẽtẽ eũ: u vtrũ ãbulet c in lege mea p an q non. u Die aũt l sexto u parent ooooooooooooo r qd inferant: u & sit b duplum ooooooooooooooo c quã c colligere solebant r p singulos dies. b Dixeruntꝫ l moyses k & aaron l ad omnes u filios c israel.

mãdata eius: et seruaueris oẽs iustificationes eius: oẽm morbũ quẽ induxi ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, πᾶσαν νόσον ἣν ἐπήγαγον τοῖς egyptijs: nõ inducã sup te. ego.n. sum dominus sanans te. et .n. venerũt in elim: et erãt Αἰγυπτίοις, οὐκ ἐπάξω ἐπί σε. ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἰώμενός σε. καὶ ἦλθον εἰς Ἐλείμ, καὶ ἦσαν illic duodeci fontes aquarũ: et septuaginta Ῥδ ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα trũci palmarũ. castrametati sũt ãt illic apd aquas. ρὰ τὰ ὕδατα. Ca.16.

Profecti sũt ãt ex elim: et venit oia cõgregatio filiorũ israel in desertũ sin: qd est inter Ἀπῆραν δὲ ἐξ Ἐλείμ, καὶ ἦλθε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον Σίν, ὅ ἐστιν ἀναμέσον elim: ↄ inter sina. at quinta et decima Ἐλείμ, καὶ ἀναμέσον Σινά. τῇ δὲ πέντε καὶ δεκάτῃ die: mẽse scdo egressiõ ip τὴν ἡμέραν, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξελήλυθότων αὐτῶν ex ra egypti: murmurauit oia cõgregatio ἐκ γῆς Αἰγύπτου, διεγόγγυζε πᾶσα ἡ συναγωγὴ filiorũ israel cõtra moysen et aaron. ↄ di filiorũ Ἰσραὴλ ἐπὶ μωυσῆν καὶ Ἀαρών. καὶ εἶπαν xerũt ad eos filij israel: vtinã mortui essemus πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ὄφελον ἀπεθάνομεν per manũ dñi in ra egypti: qñ sedebamus sup ollas carniũ: ↄ comedebamus pa- παρὰ κυρίου ἐν γῇ Αἰγύπτου, ὅταν ἐκαθήμεθα ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ ἠσθίομεν ἄρτους nes ad satietatẽ: ꝙ eduxistis nos in ad satietatem, ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν desertũ hoc: vt occideretis oẽm cõgregationẽ hanc in fame. dixit ãt dñs ad moysen: ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ταύτην ἐν λιμῷ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, ecce ego pluã vobis panes ex celo. et egredietur populꝰ: ↄ colligent qd̃ die in ἰδοὺ ἐγὼ ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαός, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς diem: vt tentem eos si ambulabũt ἡμέραν, ὅπως πειράσω αὐτοὺς εἰ πορεύσονται in lege mea vel nõ. et erit die sexta: τῷ νόμῳ μου ἢ οὔ. καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, et præparabũt qd̃ inferãt. ↄ erit καὶ ἑτοιμάσουσιν ὃ ἂν εἰσενέγκωσιν. καὶ ἔσται duplũ qd̃ cõgregauerit qd̃ p diem in di- διπλοῦν ὃ ἂν συναγάγωσι τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν. dixit ãt moyses et aaron ad oẽm ἡμέραν. εἶπε δὲ μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν cetũ filios israel: συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ,

Pritiua chal. Interp̃.chal. Transla.Chal.

נְטַר שְׁוֵה אֲסָא precepta eius ↄ custodieris omnia pacta eius: omnes languores quos posui in egypto non ponam eos super te: qz ego dñs medicus tuus. Venerũtqꝫ in elim: vbi erant duodecim fontes aquarum ↄ septuaginta palme. et castrametati sunt ibi iuxta aquas. Ca.16. Profectiꝫ sunt de elim: ↄ venit omnis cetus filiorum israel in desertũ sin: quod est inter elim ↄ inter sinai: quintadecima die mensis secundi postquaꝫ egressi sunt de terra egypti. Murmurauitqꝫ ois congregatio filiorũ israel contra moysen ↄ contra aaron in solitudine: et dixerũt eis filij israel. Vtinã mortui essemus per verbum domini in terra egypti: quando sedebamus super ollas carnis: quando comedebamus panẽ ↄ saturabamur. quare eduxistis nos in desertum istud: vt occideretis oẽm populũ hunc fame? Dixitqꝫ dñs ad moysen. Ecce ego descendere faciam vobis panem de celo: ↄ egredietur populus: ↄ colliget per singulos dies. Et tentem eum: vtrum ambulent in lege mea: an non. Et erit in die sexto ↄ preparabunt que attulerint: et erit duplum ad illud quod colligerint per singulos dies. Dixitqꝫ moyses ↄ aarõ ad omnes filios israel. ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo

אַתָּא תְּרֵי נְבַע
מֵי שָׁרָא אַתָּא
דְּבַר תַּנָּה נַפָּק
רְעַם
מוּת אֲמַר יְהָוָה
נַפָּק
נָחַת
נַפָּק לַמָּטָא עֲסָה
יְרָה הָוָה שִׁית
תָּקַן אַתָּא

לְפִקּוּדוֹהִי וְתִטַּר כָּל קְיָמוֹהִי כָּל מַרְעִין דְּשַׁוֵּיתִי בְּמִצְרָאֵי לָא אֲשַׁוֵּינוּן עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אַסָּךְ׃ וַאֲתוֹ לֶאֱלִים וְתַמָּן תְּרֵיסַר עֲשָׂרֵה מַבּוּעִין דְּמַיִן וְשַׁבְעִין דִּיקְלִין וּשְׁרוֹ תַּמָּן
עַל מַיָּא׃ וּנְטַלוּ מֵאֱלִים וַאֲתוֹ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל Ca.xvj.
לְמַדְבְּרָא דְסִין דְּבֵין אֱלִים וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׂא עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא תִּנְיָנָא לְמֶהֱוֵן
מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וְאִתְרַעֲמוּ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּמַדְבְּרָא׃
וַאֲמָרוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְוֵי דְּמֵיתְנָא עַל יְדָא דְמֵימְרָא דַּייָ בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם כַּד הֲוֵינָא
יָתְבִין עַל דּוּדֵי בִּשְׂרָא כַּד הֲוֵינָא אָכְלִין לַחְמָא וְשַׂבְעִין אֲרֵי אַפֵּקְתּוּן יָתָנָא לְמַדְבְּרָא
הָדֵין לְקַטָּלָא יַת כָּל קְהָלָא הָדֵין בְּכַפְנָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מַחֵית לְכוֹן לַחְמָא
מִן שְׁמַיָּא וְיִפְּקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמֵיהּ בְּדִיל דְּאֲנַסִינוּן הֵיךְמָנוּן נְאוֹרַיְתִי
אִם לָא׃ וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וְיִתְקְנוּן יָת דְּיָיתוּן וִיהֵי עַל חַד תְּרֵין עַל דְּיִלְקְטוּן
יוֹם יוֹם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Trãsla. Gre. lxx. cũ in terp̃. latina.	Trãsla. B. Piero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xvi.	Pritiua. heb.
veſpere ſcietis: ꝙ dñs eduxit vos de ἑσπέρας γνώσεσθε, ὅτι κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ terra egypti: & mane videbitis gloriã dñi γῆς Αἰγύπτου, καὶ πρωὶ ὄψεσθε τὴν δόξαν κυρίου qñ audiuit murmur vſrm cõtra de ἐν τῷ ἐισακοῦσαι γὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ θε um, nos ãt qd ſum⁹: ꝙ murmuratis cõtra nos: ὼ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμέν, ὅτι διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν; et dixit moyſes cũ vederit dñs vobis veſpe καὶ εἶπε μωυσῆς ἐν τῷ δοδόναι κύριον ὑμῖν ἑσπέ re carnes comedere: & panes mane in ſatu= ρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τοπρωὶ εἰς πλησ ritatẽ: qñ audiuit dñs murmur ve μονήν, διὰ γὸ ἐισακοῦσαι κύριον γὸν γογγυσμὸν ὑ= ſtrũ: qꝫ vos murmuratis cõtra nos, nos ãt qd μῶν, ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί ſum⁹: nõ .n. cõtra nos murmur vſrm eſt: ἐσμέν, οὐ γὰρ καθ' ἡμῶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν, ſed cõtra deũ. dixit ãt moyſes ad aa= ἀλλ' ἢ κατὰ τοῦ θεοῦ. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς ααρ ron: dic oi cetui filioꝝ iſrael: accedi ρών, εἶπον πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραὴλ, προσέλ te coram * deo. audiuit .n. vſrm mur θετε ἐναντίον τοῦ θεοῦ. εἰσακήκοε γὰρ ὑμῶν γὸν γογ mur. qñ ãt locut⁹ é aaron oi cõgregatiõi fi γυσμὸν ἡνίκα δὲ ἐλάλει ααρὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱ lioꝝ iſrael: et conuerſi ſũt in deſertũ: et ὧν ἰσραὴλ, καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ gloria dñi apparuit in nube. et locut⁹ eſt dñs ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ. καὶ ἐλάλησε κύριος ad moyſen: dicens: audiui murmur πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐισακήκοα γὸν γογγυσμὸν filioꝝ iſrael. loquere ad eos: dicẽs: τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. λάλησον πρὸς αὐτούς, λέγων, γὸ ad veſpaꝫ comedetis carnes: & mane ſaturabi= πρὸς ἑσπέραν ἔδεσθε κρέα, καὶ τοπρωὶ πλησθή= mini panib⁹. et ſcietis: ꝙ ego ſũ do σεσθε ἄρτων. καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι κύ minꝰ deꝰ vr. factũ ẽ ãt veſpe. et aſcen= ριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐγένετο δὲ ἑσπέρα. καὶ ἀνέ dit coturnix: et cooperuit ca βη ἡ ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν παρεμ= ſtra. mane ãt factũ ẽ cũ ceſſaſſet βολήν. τοπρωὶ δὲ ἐγένετο καταπαυομένης τῆς ros in circuitu caſtroꝝ: & ecce ſup δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἰδοὺ ἐπὶ ſuꝑficiem veſerti ſubtile vt coriãdrũ al πρόσωπον τῆς ἐρήμου λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευ bũ: vt pruina ſup terã. videtes ãt fi= κόν, ὡσεὶ πάγος ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδόντες δὲ οἱ υἱ lij iſrael: dixerũt alter ad alterũ: qd eſt οἱ ἰσραὴλ, ἔιπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, τί ἐστι hoc: nõ .n. ſciebãt τοῦτο; οὐ γὰρ ἐίδεισαν

Trãsla. B. Piero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xvi.	Pritiua. heb.
Veſpere ſcietis ꝙ dominus eduxerit vos de terra egypti: & mane videbitis gloriam domini. Audiui enim murmur veſtrum contra dominum. Nos vero quid ſumus: quia muſitaſtis cõtra nos? Et ait moyſes. Dabit vobis dñs veſpe carnes edere: & mane panes in ſaturitate: eo ꝙ audierit murmurationes veſtras: quib⁹ murmurati eſtis contra eũ. Nos eĩ quid ſumus? Nec cõtra nos eſt murmur vrm ſed cõtra dñm. Dixit quoꝫ moyſes ad Aarõ. Dic vniuerſe cõgregatiõi filiorũ iſrael. Accedite coram dño. Audiuit eĩ murmur vẽm. Cũꝫ loqretur aaron ad oẽm cetum filiorum iſrael: respexerũt ad ſolitudinẽ. Et ecce gloria dñi appuit in nube. Locutus eſt aũt dñs ad moyſen dicẽs. Audiui murmurationes filiorum iſrael. Loquere ad eos. Veſpere comedetis carnes: & mane ſaturabimini panibus. ſcietiſqꝫ ꝙ ego ſum deus vr. Factũ eſt ergo veſpe: & aſcẽdens coturnix coopuit caſtra. mane quoꝫ ros iacuit per circuitũ caſtrorũ. Cumꝫ opuiſſet ſupficiem terre: apparuit in ſolitudine minutũ & ãſi pilo tuſũ in ſilitudinẽ pruine ſup terrã. Quod cũ vidiſſet filii iſrael: dixerũt ad iuicẽ: Man hu. quod ſignificat qd ẽ hoc: Igno	יָצָא עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה נָתַן יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבָּעַ בְּשָׁמְעַ יְהוָה אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְהוָה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מָה	יָצָא עָרַב יָדַע כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וּבֹקֶר רָאָה כָּבָד רָאָה יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה לוּן כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה נָתַן יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבָּעַ בְּשָׁמְעַ יְהוָה לוּן אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְהוָה וַיֹּאמֶר אָמַר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבַב שִׁכְבַת הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מָה

Interp. chal.	Pritiua chal.
Veſpere ſcietis ꝙ dñs eduxerit vos de terra egypti: et mane vtdebitis gloriã domini: eo ꝙ auditũ ſit mur mur veſtrum coram dño: nos enim quid ſumus quia murmuraſtis contra nos? Dixitꝙ moyſes cum dederit vobis dñs veſpere carnem ad comededum: & mane panem in ſaturitatem: cum auditus ſit coram dño murmur veſtrum: quod vos murmuraſtis cõtra eus. Nos enim quid ſumus? non eſt contra nos murmur veſtrum: ſed contra verbum domini. Dixitꝙ moyſes ad aaron. Dic vniuerſe congregationi filiorus iſrael. Accedite coram dño: quiꝫ auditum eſt coram eo mur mur veſtrus. Et factum eſt cum loqueretur aaron ad omnẽ congregationẽ filiorũ iſrael: & reſpexerunt ad ſolitudinem: et ecce gloria dñi reuelata erat in nube. Locutuſꝙ eſt dñs ad moyſen: dicens. Auditũ eſt coã me murmur filiorũ iſrael: loquere cum eis: dicens. Veſpere comedetis carnem: & mane ſaturabimini pane: & ſcietis ꝙ ego dñs deus veſter. Factuꝫ eſt veſpere & aſcendit coturnix: & operuit caſtra. et mane ros deſcendit per circuitum caſtrorum. & ſublatus eſt ros qui deſcenderat: & ecce ſuper faciem deſerti minutus quaſi decorticatum: minutum aceruatum: ãſi pruina ſuper terram. Et viderunt filij iſrael: & dixerũt vnuſquiſqꝫ fratri ſuo. Quid eſt hoc? Neſciebãt enim qd	יָדַע נָפַק חַזָא רָעַם אָמַר רָעַד פָּנָה רָאָה דִּבֵּר כָּבַד רָאָה דִּבֵּר אָכַל שָׂבַע נָתַן אָכַל שָׂבַע אָמַר רָעַם אָכַל שָׂבַע יָדַע חָפָה שָׂרָא הֲוָה טָלַל חָזָא אָנַס חָזָא רָאָה אָמַר

Trãsla. Chal.
בְּרַמְשָׁא וְתִדְּעוּן אֲרֵי יְיָ אַפֵּיק יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וּבְצַפְרָא וְתֶחְזוֹן יַת יְקָרָא דַּיְיָ כְּד שְׁמֵיעַ יַת תּוּרְעֲמוּתְכוֹן קֳדָם יְיָ וְנַחְנָא מָה אֲרֵי אִתְרַעֲמְתוּן עֲלָנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּדִתֵּן יְיָ לְכוֹן בְּרַמְשָׁא בִּשְׂרָא לְמֵיכַל וְלַחְמָא בְצַפְרָא לְמִשְׂבַּע כְּד שְׁמֵיעַ יְיָ יַת תּוּרְעֲמוּתְכוֹן דְּאַתּוּן מְתְרַעֲמִין עֲלוֹהִי וְנַחְנָא מָה לָא עֲלָנָא תּוּרְעֲמוּתְכוֹן אֶלָּהֵן עַל יְיָ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֵימַר לְכָל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קְרִיבוּ לְקֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁמֵיעַ קֳדָמוֹהִי תּוּרְעֲמוּתְכוֹן׃ וַהֲוָה כַּד מַלֵּיל אַהֲרֹן לְכָל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְפְּנִיאוּ לְקֳדָם אַרְעָא דְּמַדְבְּרָא וְהָא יְקָרָא דַּיְיָ אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ שְׁמֵיעַ קֳדָמַי יַת תּוּרְעֲמוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תֵּכְלוּן בִּשְׂרָא וּבְצַפְרָא תִּשְׂבְּעוּן לַחְמָא וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וַהֲוָה בְּרַמְשָׁא וְסִלְּקַת שְׁלָוֵי וְחַפַּת יַת מַשְׁרְיָתָא וּבְצַפְרָא הֲוָת נְחָתַת טַלָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרְיָתָא׃ וְסִלְּקַת נְחָתַת טַלָּא וְהָא עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַּעְדַּק מְכַלְכַּף דַּעְדַּק דְּנִיר כִּגְלִידָא עַל אַרְעָא׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גְּבַר לְאָחוּהִי מָנָא הוּא אֲרֵי לָא יְדָעוּ מָה

Pritiua heb. | Tex. Heb. | Exo. | La. xvi. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

הוּא׳ | וַיֹּאמֶר׳ מֹשֶׁה׳ אֲלֵהֶם׳ הוּא׳ | rabãt" ei' quid' eẽt. p Quibus' ait' moyses. r Ite est | qđ erat. dixit ãt moyses ad eos: hic pa-
לֶחֶם׳ אֲשֶׁר׳ נָתַן׳ יְהוָה׳ לָכֶם׳ לֶאֱכָלָה׃ | r pãis' quẽ' dñs' dedit' vobis' ad vescẽdũ. m Hic est | ti ñv. ἔιπε δὲ μωυσῆς πρὸς αὐτούς, οὗτος ὁ ἄρ- | po. 77. Sapiẽ 16. c.
זֶה׳ הַדָּבָר׳ אֲשֶׁר׳ צִוָּה׳ יְהוָה׳ | " fermo' quem' precepit vobis' dominus. r Colli- | nis: quẽ dedit vñs vobis ad comedẽdũ: hoc
לִקְטוּ׳ מִמֶּנּוּ׳ אִישׁ׳ לְפִי׳ אָכְלוֹ׳ עֹמֶר׳ | gat' vnusquisq; ex eo | τος, ὃν ἔδωκε κύριος ὑμῖν φαγεῖν, τοῦτο τὸ
גֻּלְגֹּלֶת׳ מִסְפַּר׳ נַפְשֹׁתֵיכֶם׳ אִישׁ׳ | " quãtũ sufficit ad vescẽ- | ρῆμα ὃ συνέταξε κύριος· συναγάγετε ἀπ' αὐ-
לַאֲשֶׁר׳ בְּאָהֳלוֹ׳ תִּקָּחוּ׳ וַיַּעֲשׂוּ׳ כֵּן׳ | dũ: r gomor' p singula ca- | τοῦ ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας γόμορ, κατὰ κε-
בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וַיִּלְקְטוּ׳ הַמַּרְבֶּה׳ | pita. s Iuxta' nũerũ' alarũ vsarũ' q habitãt' i taberna- | φαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν, ἕκαστος ἐν ταῖς
וְהַמַּמְעִיט׳ וַיְמֹדוּ׳ בָּעֹמֶר׳ וְלֹא׳ הֶעְדִּיף׳ | culo sic' tolletis. t Fecerũt | σκηναῖς ὑμῶν συλλέξατε. ἐποίησαν δὲ οὕτως
הַמַּרְבֶּה׳ וְהַמַּמְעִיט׳ לֹא׳ הֶחְסִיר׳ | q' b ita' filii' israel: ' & colle- | οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ συνέλεξαν, ὁ μὲν πολὺ καὶ ὁ
אִישׁ׳ לְפִי׳ אָכְלוֹ׳ לָקָטוּ׳ | gerunt alius " plus alius | μὴ πολύ. τ metientes gomor: nõ
מֹשֶׁה׳ אֲלֵהֶם׳ אִישׁ׳ אַל׳ יוֹתֵר׳ מִמֶּנּוּ׳ | minus: o & mẽsi sunt ad | μὲν ἔλαττον. καὶ μετρήσαντες τὸ γόμορ, οὐκ
עַד׳ בֹּקֶר׃ | mẽsuram gomor. q Nec | ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ- | 1. Co. 8. c.
וְלֹא׳ שָׁמְעוּ׳ אֶל׳ מֹשֶׁה׳ | " qui plus collegerat: r ha- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
וַיּוֹתְרוּ׳ אֲנָשִׁים׳ מִמֶּנּוּ׳ עַד׳ " בֹּקֶר׃ | buit ãplius: " nec' qui mi- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
וַיָּרֻם׳ תּוֹלָעִים׳ וַיִּבְאַשׁ׳ וַיִּקְצֹף׳ | nus: f sed' singuli' x iuxta id | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
עֲלֵהֶם׳ מֹשֶׁה׃ וַיִּלְקְטוּ׳ אֹתוֹ׳ בַּבֹּקֶר׳ | q đ edere poterãt: b con- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
בַּבֹּקֶר׳ אִישׁ׳ כְּפִי׳ אָכְלוֹ׳ וְהַם׳ | gregauerunt. c Dixitq; | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
הַשֶּׁמֶשׁ" וְנָמָס׃ וַיְהִי׳ בַּיּוֹם׳ הַשִּׁשִּׁי׳ | moyses' ad eos. ' Nullus | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
לִקְטוּ׳ לֶחֶם׳ מִשְׁנֶה׳ " שְׁנֵי׳ הָעֹמֶר׳ | b relinquat' ex eo' k i. mãe. | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
לָאֶחָד׳ וַיָּבֹאוּ׳ כָּל׳ נְשִׂיאֵי׳ הָעֵדָה׳ | Qui" nõ" audierũt p eũ: | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
וַיַּגִּידוּ׳ לְמֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר׳ אֲלֵהֶם׳ | q sed dimiserũt' quidã' ex | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
הוּא׳ אֲשֶׁר׳ דִּבֶּר׳ יְהוָה׳ שַׁבָּתוֹן׳ | eis' vsq; " mane: ∞∞∞∞∞∞ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
שַׁבַּת׳ קֹדֶשׁ׳ לַיהוָה׳ מָחָר׳ אֶת׳ אֲשֶׁר׳ | x & scatere cepit' vermi- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
תֹּאפוּ" אֹפוּ׳ וְאֵת׳ אֲשֶׁר׳ תְּבַשְּׁלוּ | bus' atq; cõputruit. a Et | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
בַּשֵּׁלוּ׳ וְאֵת׳ כָּל׳ הָעֹדֵף׳ הַנִּיחוּ׳ | iratus ē' cõtra eos' Moy- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
לָכֶם׳ לְמִשְׁמֶרֶת׳ עַד׳ הַבֹּקֶר׃ וַיַּנִּיחוּ׳ | ses. p Colligebãt' ãt' mãe- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
אֹתוֹ׳ ׳׳ עַד׳ " הַבֹּקֶר׳ כַּאֲשֶׁר׳ צִוָּה׳ | b fingili' quãtũ sufficere | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
מֹשֶׁה׳ וְלֹא׳ הִבְאִישׁ׳ וְרִמָּה" לֹא׳ | poterat' ad vescẽdũ. ' Cũ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
בּוֹ׳ | q incaluisset' ' sol " liq̃fie- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
bat. p In die autem' q sexta | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
r collegerunt s cibos t du- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
plices. id est" duo' gomor | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
p singulos hoies. ' Vene- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
rũt ãt' oẽs' principes' mul- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
titudinis: v & narrauerũt | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
' Moysi. Qui' ait' eis. ∞∞∞ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
b Hoc est' q' k locutus est | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
' dominus. m Requies ∞∞ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
" sabbati' sctificata ẽ p' do- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
mino. q Cras' quodcũq; | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
operandum est: facite. | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
x & r q' coquenda sunt: | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
' coquite. s Quicq; id b ãt | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
o reliquum fuerit: c repo- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
nite v vsq; ' in mane. Fece- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
rũtq; ita' vt p preceperat | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
q moyses: r & non' cõpu- | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-
truit" neq; ' vermis ∞∞∞∞ | ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον· οὐκ ἤλαττ-

Pritiua chal'. | Interp. chal'. | Transla. Chal'.

אֲכַל׳ גַּלַל׳ | esset. Dixitq; eis moyses. Hic ẽ panis quẽ dedit vobis dñs ad vescẽdũ. hoc ẽ verbũ qđ pcepit dñs. Colligite ex eo vnusq;sq; q̃tũ sufficit ad vescẽdũ: gomor p singula capita: iuxta nũerũ alarũ vsarũ: vnusq;sq; p hitãt in tabernaculo suo tollat. Fecerũtq; ita filii israel: et collegerũt quidã plus et q̃dã minus: et mẽsi sunt ad mẽsurã gomor: et nihil supfluit et q̃ plus collegit: nec defuit ei q̃ minus collegerat. Vnusq;sq; iuxta id qđ poterat comedere collegerũt. Dixitq; eis moyses. Nullus reponat ex eo vsq; mane. et nõ acqeuerũt moysi: et dimiserũt q̃dã viri ex eo vsq; mane: et scaturiuit vermibus et cõputruit: et iratus est cõtra eos moyses. Colligebãt illud mane: singuli q̃tũ sufficere poterãt ad vescẽdũ. et qđ remanebat ex eo sup factẽ agri: cũ icaluisset sol liq̃fiebat. Et factũ est in die sexto collegerũt panẽ duplicẽ: duo gomor vniculq; et venerũt oẽs pncipes cõgregationis et narrauerũt moysi: et ait eis. Hoc est qđ locut' est dñs: reqes sabbati sctificati est cras qđ cocturi estis: coq̃te. et qđ ̃dituri estis: cõdite. Et qđ reliquũ fuerit: reponite vobis in custodiaz vsq; mane. Et repositũ est illud vsq; i mane: sicut precepit moyses: et non computruit neq; vermis ∞∞∞∞

בֹּקֶר׳ מֹשֶׁה׳ | הוּא׳ וַאֲמַר׳ מֹשֶׁה׳ לְהוֹן׳ הוּא׳ לַחְמָא׳ דִּי׳ יְהָבֵי׳ יְיָ׳ לְכוֹן׳ לְמֵיכַל׃ דֵּין׳ פִּתְגָמָא׳ דְּפַקִּיד׳ יְיָ׳ | ׳׳
לְקוּטוּ׳ מִנֵּיהּ׳ גְּבַר׳ לְפוּם׳ מֵיכְלֵיהּ׳ עוֹמְרָא׳ לְגֻלְגַּלְתָּא׳ מִנְיַן׳ נַפְשָׁתֵיכוֹן׳ גְּבַר׳ לְדִי׳ בְּמַשְׁכְּנֵיהּ׳ | ׳׳
תִּסְבוֹן׃ וַעֲבַדוּ׳ כֵּן׳ בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וְלַקְטוּ׳ דְּאַסְגִּי׳ וְדִלְאַזְעַר׃ וְכָלוּ׳ בְּעוֹמְרָא׳ וְלָא׳ אוֹתַר׳ | ׳׳
דְּאַסְגִּי׳ וְדִלְאַזְעַר׳ לָא׳ חַסַּר׳ גְּבַר׳ לְפוּם׳ מֵיכְלֵיהּ׃ לְקוּטוּ׳ וַאֲמַר׳ מֹשֶׁה׳ לְהוֹן׃ גְּבַר׳ לָא׳ יַצְנַע׳ | ׳׳
מִנֵּיהּ׳ עַד׳ צַפְרָא׃ וְלָא׳ אֲשְׁיִרוּ׳ גּוּבְרִין׳ מִנֵּיהּ׳ עַד׳ צַפְרָא׳ וְרִחֵישׁ׳ רַחֲשָׁא׳ | ׳׳
וְרָמֵי׳ וְרִגֵּיז׳ עֲלֵיהוֹן׳ מֹשֶׁה׃ וְלַקְטוּ׳ יָתֵיהּ׳ בְּצַפְרָא׳ גְּבַר׳ גְּבַר׳ לְפוּם׳ מֵיכְלֵיהּ׳ וּכְאִישְׁתָּא׳ | ׳׳
מֵיגַּהּ׳ עַל׳ אַפֵּי׳ חַקְלָא׳ כַּד׳ חַמָּא׳ עֲלוֹהִי׳ שְׁמֶשָׁא׳ כְּשָׁר׃ וַהֲוָה׳ בְּיוֹמָא׳ שְׁתִתָּאָה׳ לְקַטוּ׳ לַחְמָא׳ | ׳׳
עַל׳ תַּרְתֵּין׳ עִסְרִין׳ לְחַד׳ וְאָתוֹ׳ כָּל׳ רַבְרְבֵי׳ כְּנִישְׁתָּא׳ וְחַוִּיאוּ׳ לְמֹשֶׁה׃ וַאֲמַר׳ לְהוֹן׃ | ׳׳
הוּא׳ דְּמַלֵּיל׳ יְיָ׳ גְּיַח׳ שַׁבַּתָּא׳ קוּדְשָׁא׳ קֳדָם׳ יְיָ׳ מָחָר׳ יָת׳ דְּאָתוּן׳ עַתִּידִין׳ לְמֵיפֵא׳ אֲפוּ׳ וְיָת׳ | ׳׳
דְּאָתוּן׳ עַתִּידִין׳ לְבַשָּׁלָא׳ בַּשְּׁלוּ׳ וְיָת׳ כָּל׳ מוֹתְרָא׳ אַצְנְעוּ׳ לְכוֹן׳ לְמַטְרָא׳ עַד׳ צַפְרָא׃ וְאַצְנְעוּ׳ | ׳׳
מֵיהּ׳ עַד׳ צַפְרָא׃ כְּמָא׳ דְּפַקִּיד׳ מֹשֶׁה׳ וְלָא׳ סְרִי׳ וְרִחֵישׁ׳ לָא׳ ׳׳׳

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. Latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xvj.	Vtitima Heb.
facte ẽ in eo. dixit ãt moyses: comedite hodie il=	ſinuẽtus eſt in eo. Dixit	הָיְתָה	בּוֹ׃	וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה
ἐγένετο αὐτῷ· εἶπε δὲ μωυσῆς, φάγετε σήμερον αὐ=	q̃ moyſes. Comedite	אֹכְלֵהוּ	הַיּוֹם	כִּי	שַׁבָּת
lud: ẽ .n. ſabbatũ dño: hodie nõ inuene	illud hodie: quia ſab=	לַיהוָה	הַיּוֹם	לֹא	תִמְצָאֻהוּ
γὰρ ἔστι σάββατον τῷ κυρίῳ, σήμερον οὐχ ἑυρεθή=	batum eſt domino: non	בַּשָּׂדֶה׃	שֵׁשֶׁת	יָמִים	תִּלְקְטֻהוּ
tur in agro. ſex dies colligetis. at die	inuenietur hodie in a=	וּבַיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי	שַׁבָּת	לֹא
σεται ἐν πεδίῳ. ἓξ ἡμέρας συλλέξετε· τῇ δὲ ἡμέρᾳ	gro. Sex diebus colli=	יִהְיֶה־בּוֹ׃	וַיְהִי	בַּיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי
ſeptima ſabbatũ: q̃ nõ erit in eo. factũ ẽ	gite: in die aũt ſeptimo	יָצְאוּ	מִן	הָעָם	לִלְקֹט
τῇ ἑβδόμῃ σάββατον, ὅτι οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ· ἐγένετο	ſabbatũ ẽ dño: idcirco	וְלֹא	מָצָאוּ׃	וַיֹּאמֶר	יְהוָה
ãt in die ſeptima: egreſſi ſũt q̃dã ex popu	nõ inuenietur. Venit q̃	אֶל־מֹשֶׁה	עַד	אָנָה	מֵאַנְתֶּם
δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, ἐξῆλθόσαν τινες ἐκ τοῦ λα	ſeptima dies: & egreſſi	לִשְׁמֹר	מִצְוֹתַי	וְתוֹרֹתָי׃	רְאוּ
lo ad colligẽdũ: ẽ nõ inuenerũt. dixit ãt dñs ad moyſen:	de populo vt collige=	כִּי־יְהוָה	נָתַן	לָכֶם	הַשַּׁבָּת
οὐ συλλέξαι, καὶ οὐχ ἑυρον· εἶπε δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν,	rẽt: nõ inuenerunt. Dixit autem dominus	עַל־כֵּן	הוּא	נֹתֵן	לָכֶם
vſq̃ quo nõ vultis audire mandata mea:	ad moyſen. Vſq̃ quo	בַּיּוֹם	הַשִּׁשִּׁי	לֶחֶם	יוֹמָיִם
ἕως τίνος οὐ βούλεσθε εἰσακούειν τὰς ἐντολάς μου,	quo nõ vultis cuſtodi	שְׁבוּ	אִישׁ	תַּחְתָּיו	אַל־יֵצֵא
et legẽ meã: videte: ẽ .n. dñs dedit vobis	re mandata mea & legem meã? Videte	אִישׁ	מִמְּקֹמוֹ	בַּיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי׃
καὶ τὸν νόμον μου; ἴδετε, ὁ γὰρ κύριος ἔδωκεν ὑμῖν τὴν	q̃ dñs dederit vobis	וַיִּשְׁבְּתוּ	הָעָם	בַּיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי׃
Exo. 20.b. diem hanc ſabbata: pp hoc ipſe dedit	ſabbatũ: & ppter hoc	וַיִּקְרְאוּ	בֵית־יִשְׂרָאֵל	אֶת	שְׁמוֹ
ἡμέραν ταύτην σάββατα, διὰ τοῦτο ἀυτὸς ἔδωκεν	die ſexta tribuit vobis	מָן	וְהוּא	כְּזֶרַע	גַּד
vobis die ſexto panes duos: dies. ſedete	cibos duplices. Mane=	לָבָן	וְטַעְמוֹ	כְּצַפִּיחַת	בִּדְבָשׁ׃
F ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρτους δύο ἡμερῶν· καθίσα=	at vnuſquiſq̃	וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	זֶה	הַדָּבָר
τε ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ, μη=	apud ſemetipſũ: & nul	אֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	מְלֹא
δεὶς ἐκτὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐξελθάτω ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῇ	lus egrediat de loco	הָעֹמֶר	מִמֶּנּוּ	לְמִשְׁמֶרֶת	לְדֹרֹתֵיכֶם
die ſeptima. et ſabbatizauit ppls ſua die	ſuo die ſeptimo. & ſab	לְמַעַן	יִרְאוּ	אֶת־הַלֶּחֶם	אֲשֶׁר
ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· καὶ ἐσαββάτισεν ὁ λαὸς τῇ ἡμέ=	batizauit populus die	הֶאֱכַלְתִּי	אֶתְכֶם	בַּמִּדְבָּר	בְּהוֹצִיאִי
ſeptima. ẽ vocauerũt illud filij iſrael	ſeptimo. Appellauit q̃	אֶתְכֶם	מֵאֶרֶץ	מִצְרָיִם׃	וַיֹּאמֶר
ρα τῇ ἑβδόμῃ· καὶ ἐπωνόμασαν ἀυτὸ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ	domus iſrael nomẽ	מֹשֶׁה	אֶל־אַהֲרֹן	קַח	צִנְצֶנֶת
Albert. 11. b. nomen eius: man. erat ãt q̃ſi ſemẽ coriãdri albũ.	eius: man: q̃d	אַחַת	וְתֶן־שָׁמָּה	מְלֹא	הָעֹמֶר
γόνημα αὐτοῦ, μάν· ἦν δὲ ὡς σπέρμα κορίου λευκόν.	erat quaſi ſemen coriã=	מָן	וְהַנַּח	אֹתוֹ	לִפְנֵי
at guſtus eius vt ſimila in melle. dixit ãt moy	dri albũ: guſtuſq̃ eius	יְהוָה	לְמִשְׁמֶרֶת	לְדֹרֹתֵיכֶם׃	כַּאֲשֶׁר
τὸ δὲ γεῦμα αὐτοῦ ὡς ἐγκρὶς ἐν μέλιτι· εἶπε δὲ μωυ=	quaſi ſimile cũ melle.	צִוָּה	יְהוָה	אֶל־מֹשֶׁה	וַיִּנִּיחֻהוּ
ſes: hoc vbũ: q̃d p̃cepit dñs: imple=	Dixit ãt moyſes. Iſte	אַהֲרֹן	לִפְנֵי	הָעֵדֻת	לְמִשְׁמָרֶת׃
σῆς, τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος, πλήσα	eſt ſermo quem p̃cepit	וּבְנֵי	יִשְׂרָאֵל	אָכְלוּ	אֶת־הַמָּן
te gomor man: ad repoſitionẽ in gñã	dñs. Imple gomor ex	אַרְבָּעִים	שָׁנָה	עַד־בֹּאָם	אֶל־אֶרֶץ
τε τὸ γόμορ τοῦ μάν, εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς γε=	eo: & cuſtodiatur	נוֹשָׁבֶת	אֹתוֹ	אָכְלוּ	עַד־בֹּאָם
νεὰς ὑμῶν, ἵνα ἴδωσι τὸν ἄρτον, ὃν ἐφάγετε ὑ=	in futuras retro gñatio=	אֶל־קְצֵה	אֶרֶץ	כְּנָעַן׃	הָעֹמֶר
vos in deſerto: q̃ eduxit vos dñs de	nes: vt nouerint panẽ:	עֲשִׂרִית	הָאֵיפָה	הוּא׃	וּבְנֵי
μεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐκ	quo ſaluí vos in ſolitu=	יִשְׂרָאֵל	נָסְעוּ	מִמִּדְבַּר	סִין
tra egypti. ẽ dixit moyſes aaron: accipe	dine: quando educti eſtis de	לְמַסְעֵיהֶם	עַל־פִּי	יְהוָה	וַיַּחֲנוּ
γῆς αἰγυπτίου. καὶ εἶπε μωυσῆς τῷ ἀαρών, λάβε	terra egypti: dixit q̃	בִּרְפִידִם	וְאֵין	מַיִם	לָעָם
G vas aureũ vnũ: et mitte in illud ple=	moyſes ad aaron. Sume vas vnũ: & mitte ibi man:	לִשְׁתּוֹת׃	וַיָּרֶב	הָעָם	עִם־מֹשֶׁה
σαμον χρυσοῦν ἕνα, καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν πλή=	q̃ntũ pót cape gomor:	וַיֹּאמֶר	תְּנוּ־לָנוּ	מַיִם	וְנִשְׁתֶּה
nũ gomor man: ẽ repones illud co=	& repone coram domi=	וַיֹּאמֶר	אֲלֵהֶם	מָה־תְּרִיבוּן	עִמָּדִי
ρις τὸ γόμορ τοῦ μάν, καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναν=	no ad ſeruandum	מָה־תְּנַסּוּן	אֶת־יְהוָה׃	וַיִּצְמָא	שָׁם
ram deo in cuſtodiã in gñatiões	in gñatiões vras: ſicut	הָעָם	לַמַּיִם	וַיָּלֶן	הָעָם
τίον τοῦ θεοῦ εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς	preceperat dominus	עַל־מֹשֶׁה	וַיֹּאמֶר	לָמָּה	זֶּה
ὑμῶν: quẽadmodũ p̃cepit dñs moyſi.	moyſi. Poſuit q̃ illud	הֶעֱלִיתָנוּ	מִמִּצְרַיִם	לַהֲמִית	אֹתִי
ὑμῶν, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ·	aaron in	וְאֶת־בָּנַי	וְאֶת־מִקְנָי	בַּצָּמָא׃	וַיִּצְעַק
et reposuit illud aaron coram teſtimo=	tabernaculo reſeruan=	מֹשֶׁה	אֶל־יְהוָה	לֵאמֹר	מָה
καὶ ἀπέθηκεν ἀυτὸ ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ μαρτυρί=	dum. Filij autem iſrael	אֶעֱשֶׂה	לָעָם	הַזֶּה	עוֹד
Judith 5.d. nio in cuſtodiam. at filij iſrael		מְעַט	וּסְקָלֻנִי׃	וַיֹּאמֶר	יְהוָה
ου εἰς διατήρησιν. οἱδὲ υἱοὶ ἰσραὴλ		אֶל־מֹשֶׁה	עֲבֹר	לִפְנֵי	הָעָם

Trãsla. Chal.

הֲוָה בֵּירֵהּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה אַכְלוּהִי יוֹמָא דֵין אֲרֵי שַׁבְּתָא יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ יוֹמָא דֵין לָא
תַשְׁכְּחוּנֵיהּ בְּחַקְלָא: שִׁתָּא יוֹמִין תְּלַקְטוּנֵיהּ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא לָא יְהֵא בֵּירֵהּ:
וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה נְפָקוּ מִן עַמָּא לְמִלְקַט וְלָא אַשְׁכָּחוּ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי
אָתּוּן מְסָרְבִין לְמִטַּר פִּקּוּדַיָּ וְאוֹרָיָתַי: חֲזוֹ אֲרֵי יְיָ יְהַב לְכוֹן שַׁבְּתָא עַל כֵּן הוּא יָהִיב
לְכוֹן בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה לַחְמָא תַּרְתֵּין יוֹמִין תְּבִירוּ אֱנָשׁ תְּחוֹתוֹהִי לָא יִפּוֹק גְּבַר מֵאֲתַרֵיהּ
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה: וְלַחוּ עַמָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה: וּקְרוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל יַת שְׁמֵיהּ מָנָא וְהוּא
כְּבַר זְרַע גַּדָּא חִוָּר וְטַעֲמֵיהּ כְּאִסְקְרִי רְטַוְּנִין בִּדְבָשׁ: וַאֲמַר מֹשֶׁה דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ
מְלִי עוֹמְרָא מִנֵּיהּ לְמַטְרָא לְדָרֵיכוֹן בְּדִיל דְּיֶחְזוֹן יַת לַחְמָא דְּאוֹכַלִית יָתְכוֹן בְּמַדְבְּרָא
בְּאַפָּקוּתִי יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סַב צְלוֹחִית חֲדָא וְהַב תַּמָּן
מְלִי עוֹמְרָא מָנָא וְאַצְנַע יְתֵיהּ קֳדָם יְיָ לְמַטְרָא לְדָרֵיכוֹן: כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה
וְאַצְנְעֵיהּ אַהֲרֹן קֳדָם סַהֲדוּתָא לְמַטְרָא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

Interp. chal.

fuit in eo. Dixitq; moyſes. Comedite illud hodie: q; ſabbatũ eſt hodie coꝝ dño: hodie nõ inuenietis illud in agro. Sex diebus colligetis illud: ẽ in die ſeptimo ſabbatũ eſt: nõ erit in eo. Et factũ eſt in die ſeptimo: egreſſi ſunt de populo vt colligerent: ẽ nõ inuenerũt. Dixitq; dñs ad moyſen: vſquequo nõ vultis cuſtodire mandata mea ẽ leges meas: videte q; dñs dederit vobis ſabbatũ: propterea dat vobis in die ſexto panem duorum dierũ. Sedete vnuſquiſq; in loco ſuo: nullus egrediatur de loco ſuo in die ſeptimo. Quieuitq; populꝰ in die ſeptimo. Appellauitq; domꝰ iſrael nomẽ eius mãna: ẽ erat quaſi ſemẽ coriãdri albũ: guſtuſq; eius quaſi lagana frixa cũ melle. Dixitq; moyſes. Hic eſt ſermo quẽ precepit dñs: plenum gomor ex eo ſeruate in generationes veſtras. vt videant panem quẽ comedere feci vos in deſerto: quando eduri vos de terra egypti. Dixitq; moyſes ad aaron. Tolle lagunculam vnã: ẽ mitte ibi mãna plenũ gomor: ẽ repone illam coram dõno: vt ſeruetur in generationes veſtras. ſicut precepit dominꝰ moyſi: ita repoſuit illud aaron coram teſtamento in cuſtodiam. Filij autem iſrael

Positiua heb. Tex. M. b. Exo. Ca. xvij. Trãsla. B. Hiero. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

"אָכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־ בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד־בֹּאָם אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא: עֶשֶׂר

Cap. xvii.

וַיִּסְעוּ כָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל־ פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְ אֵין מַיִם לִשְׁתֹּת הָעָם: וַיָּרֶב הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה תְּנַסּוּן אֶת־יְהוָה: וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לַהֲמִית אֹתִי וְאֶת־בָּנַי וְאֶת־ מִקְנָי בַּצָּמָא: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־ יְהוָה לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וְסָקְלֻנִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־הַיְאֹר קַח בְּיָדֶךָ וְהָלָכְתָּ: הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל־הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ־כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל רִיב בְּנֵי

נָסַע יַעַד
דִּבֵּר
חָנָה
שְׁתֹה בְּרוּ
אָמַר נְתַן
לִין
עָלָה
מוּת
נִסָּה צָמָא
רִיב עָתַק
נָגַף
קוּם
נָסָה רוּב

Positiua chal. Interp. chal.

רְבַעְשְׂרֵי יוֹמָא אַתָּא סוּף אִחַד סְאָה דִּבְּרָ נְגִיד אֲמַר שְׁרָא שְׁתָיָה נְצָה יְהַב נְצָה נְסָה רְעָם עֲמָם צְלָא אֲמַר עֲבַד רְגַם שְׁבָ מָחָא נְגַד אֶזֶל מְקוֹם נָגַד שְׁתָיָה נְסָה נְצָה

comederũt mãna quadraginta annis: donec venerũt in terrã habitabilẽ: mãna comederũt: donec venirẽt ad cõfinia terre chanaã. Gomor autem erat decima pars trium satorum. Ca. 17.

ET profecta est ois cõgregatio filiorũ israel a deserto sin per mansiones suas iuxta verbũ dñi: et castrametati sunt in raphidim. Et non erant aque vt populus biberet: et obiurgatus est ppls ptra moysen atq; dixerũt. Date nobis aquas vt bibamus. Dixitq; eis moyses. Quid iurgamini cõtra me: quid tentatis cozã dño: Sitiuitq; ibi ppls propter aquaz penuriã: et murmurauit populus ptra moysen: et ait. Cur fecisti nos ascendere de egypto vt interficeres me et filios meos et pecora mea siti? Clamauitq; moyses cozã dño: dicẽs. Quid faciã populo huic: adhuc paululũ et lapidabunt me. Dixitq; dñs ad moysen. Transi cozã populo: et tolle tecũ de senioribus israel: et virgã tuã qua percussisti fluuiũ tolle in manu tua: et vade. Ecce ego stabo ante te ibi iuxta petrã in oreb: et percuties petram: et exibunt ex ea aque: vt bibat populus. Fecitq; moyses ita cozã senioribus israel. Cocauitq; nomen loci tentatio et iurgium: eo q; obiurgati sunt filij

comederũt manãnos ãdraginta: donec venerũt in trã habitabilẽ. man comedert donec venert in

ptẽ phenicie. at gomor decima

trĩũ mensuraz erat.

Ca. 17.

Cpfecta ẽ ois cõgregatio filioz israel ex deserto sin p castra sua: ꝟm ver bum dñi. et castrametati sũt i raphidin. nõ erat ãt aq̃ ppls ad bibẽdũ. et cõuiciabat populꝰ ad moysen: dicẽtes: da nobis aquã: vt bibam. et dixit eis moyses: q̃d cõuiciamini mihi? et q̃d tentatis dñm? sitiuit ãt illic populꝰ aquã. et murmurauit ppls cõtra moysen: dicẽtes: q̃d hoc: q̃ eduxisti nos ex egypto vt occideres nos: et filios nros: et iumẽta siti. clamauit ãt moyses ad dñm: dicẽs: q̃d faciã popu lo. huic. adhuc paululũ: et lapidabũt me. et dixit dñs ad moysen: antecede ppls ista: accipe ãt tecũ a senioribus populi: et virgam: in q̃ percussisti flumẽ: accipe in manu tua et vade. ecce ego stabo illic: anteq̃ tu accedas sup petrã in oreb. et percuties petrã: et exibit ex ea aqua: et bibet populꝰ. et cũ ea ãt moyses sic cozã filijs israel. et vocauit nomẽ loci illi? tentatio et iurgiũ ppter obiurgationẽ filioz israel.

Transla. Chal.

אַכְלוּ יָת מָנָא אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד מֵיתֵיהוֹן לְאַרְעָא יַתִּיבְתָּא יָת מָנָא אַכְלוּ עַד מֵיתֵיהוֹן לְסִיפֵי אַרְעָא דִּכְנָעַן: וְעוֹמְרָא חַד מִן עֲשַׂרְתָּא תִּלְתָּא סְאִין הוּא: Ca. xvii.

וּנְטָלוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּדְבְּרָא דְסִין לְמַטְלֵיהוֹן עַל מֵימְרָא דַיְיָ וּשְׁרוֹ בְּרִפִידִם וְלֵית מַיָא לְמִשְׁתֵי לְעַמָא: וּנְצָא עַמָא עִם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ הַבוּ לָנָא מַיָא וְנִשְׁתֵי וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה מָה נָצָן אֲתוּן עִמִי מָה מְנַסָּן אָתוּן קֳדָם יְיָ: וְצָחֵי תַמָן עַמָא לְמַיָא וְאִתְרָעֵם עַמָא עַל מֹשֶׁה וַאֲמַר לְמָה דֵין אַסְקְתָּנָא מִמְצְרַיִם לְקַטָלָא יָתִי וְיָת בְּנַי וְיָת בְּעִירֵי בְּצַחְיָתָא: וְצַלִי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר מָה אֶעְבֵּיד לְעַמָא הָדֵין עוֹד זְעִיר פּוֹן דְּיִדְגְּמוּנַנִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבַר קֳדָם עַמָא וּדְבַר עִמָךְ מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל וְחוּטְרָךְ דִּמְחֵתְּ בֵּיהּ יָת נַהֲרָא טוֹל בִּידָךְ וְתֵיזֵיל: וְהָא אֲנָא קָאֵים קֳדָמָךְ תַּמָן עַל טִינָרָא בְּחוֹרֵב וְתִמְחֵי בְּטִינָרָא וְתִפְקוּן מִנַהּ מַיָא וְנִשְׁתֵי עַמָא וַעֲבַד כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי סָבֵי יִשְׂרָאֵל: וּקְרָא שְׁמָא דַּאֲתָרָא נִסְיָתָא וּמַצוּתָא עַל דְּנָצוּ בְּנֵי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Israel: et ppera q tétant dñm: dicentes: sl
Ἰσραὴλ , καὶ διὰ τὸ πειράζειν κύριον , λέγοντας, εἰ
est dñs in nobis ãn nõ: venit ãt amalech τ oppu
ἔστι κύριος ἐν ἡμῖν ἢ οὔ , ἦλθε δὲ ἀμαλὴκ καὶ ἐπο-
gnabat israel in raphidim. dixit ãt moyses
λέμει τὸν Ἰσραὴλ ἐν ῥαφιδίν· εἶπε δὲ μωυσῆς τῷ
iosue: elige tibi viros potentes et egre
Ἰησοῦ , ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας δυνατούς, καὶ ἔξελ-
C ssus cõgredere cũ amalech cras. et ecce ego
θὼν παράταξαι τῷ ἀμαλὴκ αὔριον. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
stabo in vertice collis: τ virga
ἑστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ , καὶ ἡ ῥάβδος
dei in manu mea. et fecit iosue si-
τοῦ θεοῦ ἐν τῇ χειρί μου. καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς κα
cut dixit et moyses: et egressus cõgressꝰ
θάπερ εἶπεν αὐτῷ μωυσῆς , καὶ ἐξελθὼν παρετάξα
est cũ amalech. τ moyses et aaron et hur ascẽ
το τῷ ἀμαλήκ. καὶ μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ ὼρ ἀνέ-
derũt in vertice collis. et factũ ẽ
βησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. καὶ ἐγένετο
gñ eleuabat moyses manus: preualebat israel.
ὅταν ἐπῆρε μωυσῆς τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἰσραήλ.
gñ ãt remittebat manꝰ: preualebat amalech.
ὅταν δὲ καθῆκεν τὰς χεῖρας, κατίσχυεν ἀμαλήκ. ὡ
at manꝰ moysi graues. et accipiẽtes lapidẽ supꝑ
δὲ χεῖρες μωυσῆ βαρεῖαι. καὶ λαβόντες λίθον ὑπὸ
ponerũt sub eũ: τ sedit sup eũ. τ aaron τ
ἦκαν ὑπ' αὐτόν. καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ. καὶ ἀαρὼν καὶ
hur sustentabãt manꝰ ei⁹ hinc vn⁹ τ hinc
ὼρ ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐντεῦθεν εἷς καὶ ἐν-
D vn⁹. et fuerũt manꝰ moysi susten-
τεῦθεν εἷς. καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες μωυσῆ ἑστηκυ-
Judith tate vsq; ad occasum solis. τ fugauit isra-
4.d. ία μέναι ἕως δυσμῶν τοῦ ἡλίου. καὶ ἐτρέψατο Ἰσρα
Sapiẽ el amalech: et oẽm populũ ei⁹ in
ηλ τὸν ἀμαλήκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν
occisiõe gladij. dixit ãt dñs ad moysen:
φόνῳ μαχαίρας. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν,
scribe hoc ad memoriã in libro.
κατάγραψον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ.
et dabis in aures iosue: qñ delebo de
καὶ δώσεις εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ, ὅτι ἀλοιφῇ ἐξα
lebo memoriã amalech de illa q̃ sub
λείψω τὸ μνημόσυνον ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν
celo. τ edificauit moyses altare dñó:
οὐρανόν. καὶ ὠκοδόμησε μωυσῆς θυσιαστήριον κυρίῳ,
et vocauit nomẽ eius dñs refugi-
καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ κύριος καταφυ
um meũ: qñ in manu occulta pugnat dñs
γή μου, ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαία πολεμεῖ κύριος
cõtra amalech a gñatiõibus in gñatiões.
ἐπὶ ἀμαλὴκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς. Ca. 18.

A Audiuit ãt iethro sacerdos madiã socer moysi
Ἤκουσε δὲ Ἰοθὸρ ὁ ἱερεὺς μαδιὰν ὁ γαμβρὸς μωυσῆ

Trãsla. B. Hiero.

bIsrael: cet quia dtentauerunt fdominum
e dicentes. bEst ne dominus in nobis an
m non! Venit aũt amalech: pet pugnabat qcontra filios rIsrael in raphidim. sDixitq; moyses
t ad uIosue. vElige b viros: xegredere cũ amalech cras. Ego stabo in ycollis habens virgam dei in manu mea. zFecit aIosue vt blocutus erat moyses cet pugnauit dcõtra amalech. eMoyses aũt & faarõ & hur ascederũt sup verticem gcollis. hCunq; ileuaret Moyses manus: vincebat israel. Sinautẽ pau lulũ remisisset: qiupabat amalech. sManus autẽ moysi erãt graues. tSumẽtes igr lapidẽ posuerũt subter eũ: in quo sedit. aarõ ãt & hur sustẽtabant manus eius bex vtraq; pte. Et factũ est vt manus illius non lassarentur vsq; ad occasũ solis. Fugauitq; Iosue amalech & populũ eius in ore gladii. Dixit autẽ dñs ad moysen, hScribe hoc obmonimentum in libro: & trade auribus Iosue. qDelebo enim memoriam amalech de sub celo. Edificauitq; moyses altare: & vocauit nomen eius: dñs exaltatio mea dicẽs. qa manus folii domini & bellũ dñi erit cõtra amalech: a gñatione in qgñationẽ. Ca. 18.

Vnq; audisset ietro sacerdos madian socer moysi

Ter. Heb. Exo. Ca. xvii. Prima heb.

יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת יְהוָה
לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם
אֵין : וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם בּוֹא לָחֶם
יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָמַר
אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים
וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי יָצָא
נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה יָצַב נָטָה
הָאֱלֹהִים בְּיָדִי : וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ עָשָׂה
כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם
בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ עָלָה
רֹאשׁ הַגִּבְעָה : וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים רום
מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר
יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק : וְיְדֵי מֹשֶׁה נוח
כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו לקח שום
וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ
יָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי היה
אֲמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ : אמן בוא
וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת חלש
עַמּוֹ לְפִי חָרֶב : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל פה
מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר
וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחֹה
אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת
הַשָּׁמָיִם : וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ יְהוָה נִסִּי : וַיֹּאמֶר כִּי יָד
עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה
בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר : וַיִּשְׁמַע
יִתְרוֹ כֹהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת

Interp. chal.

israel: τ qr tẽtauerũt cotã dñó: dicẽtes. Utrũ maiestas dñi in medio nr̃m habitat an nõ? Venit aũt amalech: et iunxit preliũ cõtra isr̃l in raphidim. Dixitq; moyses ad iosue. Elige nob viros: τ egredere pugna ꝯ amalech cras. Ego stabo in vertice collis: τ virga qua facta sunt miracula a facie dei erit in manu mea. Fecitq; iosue sic dixerat ei moyses: vt pugnaret cõtra amalech. Moyses aũt aaron τ hur ascenderũt ad verticẽ collis. Et factũ est cum eleuaret moyses manus suas prenalebãt viri domus israel: τ cũ demittebat manus suas: prenalebãt viri domus amalech. Manus autẽ moysi erãt graues: τ tulerũt lapidẽ τ posuerũt sub eo: sedit q; sup eum. Aaron aũt τ hur sustentabãt manus eius: hinc vnus τ inde alter. Fuerũtq; manus moysi extente in oratione vsq; ad occasum solis. Et cõtriuit iosue amalech τ populum eius in ore gladij. Dixitq; dñs ad moysen. Scribe hoc mẽoriale in libro: τ pone cotã iosue: qñ delẽs delebo memoriã amalech sub ce lo. Edificauitq; moyses altare τ imolauit sup eo cotã deo: q fecit sibi miracula. Et ait. Cum iuramẽto dictũ est hoc a facie terribilis: cuius maiestas est sup soliũ gñe vt cõmittat pliũ a facie dñi ptra viros dom⁹ ama-
Et lech vt cõsumat eos a gñationib⁹ seculi. Ca. 18.
audiuit iethro princeps madian socer moysi

Prima heb.

אָמַר שָׁרָא
נָגַח נָפַק
רֹאשׁ רוֹם עָבַד
נָסַס
רוֹם גָּבַר
יָתַד שָׂמָה
אֶחָד הָוָה צָלָא
עוֹל
שָׂרָה מָחָה
בָּנָה דָּבַח נָסַס
נָגַח עָצָא דור
רָבַב

Cap. xviii.

שָׁמַע

Prima chal.

אָמַר שָׁרָא
נָגַח נָפַק
רֹאשׁ רוֹם עָבַד
נָסַס
רוֹם גָּבַר
יָתַד שָׂמָה
אֶחָד הָוָה צָלָא
עוֹל
שָׂרָה מָחָה
בָּנָה דָּבַח נָסַס
נָגַח עָצָא דור
רָבַב

Transla. Chal.

יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּתַסְיָאוּ קֳדָם יְיָ לְמֵימַר הַאִית שְׁכִינְתֵּהּ דְּיְיָ בֵּינָנָא אִם לָאו וַאֲתָא
עֲמָלֵק וְאִנְתַּח קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּרְפִידִים: וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ בְּרַר לָנָא גוּבְרִין וּפוֹק
אִתַּח קְרָבָא בַּעֲמָלֵק מָחָר אֲנָא מְאִים עַל רֵישׁ רְמְתָא וְחוּטְרָא דְּאִתְעֲבִידוּ בֵּיהּ נִיסִין
מִן קֳדָם יְיָ בִּידִי: וַעֲבַד יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַּאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה לְאִנָּחָא קְרָבָא בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה
אַהֲרֹן וְחוּר סְלִיקוּ לְרֵישׁ רְמְתָא: וַהֲוָה כַּד אֲרִים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית יִשְׂרָאֵל
וְכַד מָנַח יְדוֹהִי וּמִתְגַּבְּרִין דְּבֵית עֲמָלֵק: וִידֵי מֹשֶׁה יְקִירָן וּנְסִיבוּ אַבְנָא וְשַׁוִיאוּ תְּחוֹתוֹהִי
וְיָתִיב עֲלַהּ וְאַהֲרֹן וְחוּר סְעִידִין לִידוֹהִי מָכָּא חַד וּמָכָּא חַד וַהֲווֹ יְדוֹהִי כְּרִישָׁן בְּצַלּוּ עַד
דְּעַל שִׁמְשָׁא: וְתַבַּר יְהוֹשֻׁעַ יָת עֲמָלֵק וְיָת עַמֵּיהּ לְפִתְגָם דְּחַרְבָּא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתוֹב
דָּא דוּכְרָנָא בְּסִפְרָא וְשׁוֹ קֳדָם יְהוֹשֻׁעַ אֲרֵי מְמַחֵי אֲנָא יָת דּוּכְרָנָא דַּעֲמָלֵק מִתְּחוֹת
שְׁמַיָּא: וּבְנָא מֹשֶׁה מַדְבְּחָא וְאִתְכְּלַח עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ נִסִּין וְאָמַר בְּשׁוּעָתָא אִתְגְּלִיָּא
דָּא מִן קֳדָם יְיָ בִּידִי לָא דְּשַׁכִּינְתֵּהּ עַל כּוּרְסֵיהּ יְקָרָא לְאִנָּחָא קְרָבָא מִן קֳדָם יְיָ בְּזִדְמָנִין
עַמְלֵק לְשֵׁצָיוּתְהוֹן קֳדָמַי עַלְמָא: וּשְׁמַע יִתְרוֹ רַבָּא דְּמִדְיָן חֲמוֹהִי דְּמֹשֶׁה יָת Ca. 18.

Pristina heb. **Ter. Heb.** **Ero.** **Ca. viii.**

כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה
וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת יָצָא
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן לָקַח
מֹשֶׁה אֶת צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר אִישׁ
שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֵת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שָׁלַח שָׁנָה בָּנֶה
שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר גּוּר
הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד הָיָה
אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי
וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה׃ וַיָּבֹא יִתְרוֹ נָצַל בּוֹא
חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה אִישׁ
אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם דְּבַר
הַר הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה אָמַר
אֲנִי חֹתֶנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ בּוֹא
וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא אִישׁ שָׁנָה
מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁחָה
וַיִּשַּׁק לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ נָשַׁק שָׁאַל
לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר סָפַר
מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אוּדוֹת
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר לָאָה
מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ וַיִּחַד נָצַל חָדָה
יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד
מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה בָּרַךְ
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד
פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת
יַד מִצְרָיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי נָדוֹל נָדַל

Trãsla. B. Hiero.

omnia que fecerat dñs moysi & israel populo suo: & quia eduxisset dñs israel de egypto. Tulitq; iethro socer moysi sephoram vxorem moysi: postq; remiserat eam: et duos filios eius quoꝝ nomen vnius erat gerson: quia dixit aduena fui in terra aliena. Et nomen alterius eliezer: quia verbum dei patris mei fuit in adiutorium meum: & eruit me de gladio pharaonis. Venitq; iethro socer moysi & filij eius & vxor eius ad moysen in desertum in quo ipse manebat: in monte sup quem reuelata est gloria dñi. Dixitq; ad moysen. Ego socer tuus iethro venio ad te & vxor tua & duo filij tui cum ea. Egressusq; est moyses in occursum soceri sui: & adorauit eum: & salutauerunt se mutuo pacifice: & venerunt in tabernaculum. Et narrauit moyses socero suo omnia que fecerat dñs pharaoni & egyptijs propter israel: omnem tribulationem que inuenit eos in via: & quom liberasset eos dñs. Letatusq; est iethro sup oibus bonis q̃ fecerat dñs israeli: q eruisset eos de manu egyptiorum. Et ait iethro. Benedictus dñs qui liberauit vos de manu egyptioꝝ & de manu pharaonis: qui liberauit populuꝫ de medio angustie dominij egyptiorum. Nunc cognoui quoniam magnus

omnia[a] que[b] fecerat[c] deus[m] moysi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n] & israel[o] populo suo: & [p] q̃ [q] eduxisset[r] dominus [s] israel[u] de egypto: [x] tulit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] sephoram[b] vxorem[c] moysi [f] quam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g] remisserat: [h] & [i] duos[k] filios eius: [l] quorum ∞∞∞∞∞
[n] vnus[m] vocabatur [o] gersam: [q] dicente patre [r] aduena[s] fui [t] in terra [u] aliena: [x] alter vero ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[y] eliezer. [b] deus [a] enim ait [c] patris mei [b] adiutor meus: [c] & eruit me [f] de gladio [g] pharaonis. [h] venit ergo [i] ietro [k] cognat⁹ [l] moysi [m] & filij eius [n] & vxor eius [o] ad [p] moysen [q] in [r] desertũ: [x] vbi [f] erat [u] castrametatus iuxta [r] mõtẽ [s] dei: [g] & mãdauit [c] moysi [a] dicens. [b] Ego [f] ietro [c] cognatus tuus [g] venio [h] ad te: ∞∞∞∞ [i] & vxor tua [k] & duo [l] filii tui [m] cum ea. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o] Qui egressus [k] in occursum [q] cognati sui [r] adorauit: [g] & osculatus est [t] eũ. [u] Salutauerũt q; se mutuo verbis [y] pacificis. [a] Cũq; intrasset [b] tabernaculũ [c] narrauit [o] moyses [c] cognato suo [g] cuncta [h] q̃ [i] fecerat [k] dñs [l] pharaoni [m] & egyptijs [n] propter ∞∞∞∞∞
[p] israel. [x] vniuersũq; [c] labore [f] qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u] accidisset eis [l] in itinere: [r] & q̃ liberauerat eos [s] dominus. [a] Letatusq; est [b] ietro [c] sup [o] oibus [c] bonis [q] q̃ [e] fecerat [b] dñs [l] israeli: [k] eo q̃ [l] eruisset eum [m] de manu [n] egyptiorũ. [o] Et ait. [q] Benedictus [r] dominus ∞∞∞ [e] qui [l] liberauit [n] vos [x] de manu [r] egyptiorum: [s] & de manu [r] pharaonis [b] q̃ [e] ruit [c] populum suum [f] de [g] manu [b] egypti, [l] Nũc [k] cognouit [l] quia [m] magnus ∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

οἷα ἔποίησε fecit dñs israel suo popu
πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος Ἰσραὴλ τῷ ἑαυτοῦ λα
lo: edurit .n. dñs israel ex egypto. aece
ὦ, ἐξήγαγε γὰρ κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου. Ἔλα
pit ãt iethro socer moysi sephorã vxo
βε δὲ Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς μωυσῆ σεπφόραν τὴν γυ
rẽ moysi post dimissionẽ eiꝰ & duos
ναῖκα μωυσῆ μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς καὶ τοὺς δύο
filios eius: nomẽ vni eorũ gersam: dicens:
υἱοὺς αὐτοῦ, ὄνομα τῷ ἑνὶ αὐτῶν γηρσάμ, λέγων,
aduena fui in tra aliena: et nomẽ
πάροικος ἤμην ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
secũdi eliezer: dicens: τ.n. deꝰ patris mei
δευτέρου Ἐλιέζερ, λέγων, ὅτι θεὸς τοῦ πατρός μου
auxiliatorꝰ meꝰ: & eruit me deꝰ manu pharaõis: &
βοηθός μου, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ, καὶ
venit iethro socer moysi et filij et vxor
ἦλθεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς μωυσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ
ad moysen in desertũ vbi castrametatusꝰ ẽ in
πρὸς μωυσῆν εἰς τὴν ἔρημον οὗ παρενέβαλεν ἐπ'
mõte dei. nũciatũ ẽãt moysi: dicẽtes: ecce
ὄρους τοῦ θεοῦ. ἀνηγγέλη δὲ μωυσῆ, λέγοντες, ἰδοὺ
socer tuꝰ iethro venit ad te et
ὁ γαμβρός σου Ἰοθὸρ παραγίνεται πρός σε καὶ ἡ
vxor tua et filij tui cũ eo. egressus ẽãt moy
γυνή σου καὶ οἱ υἱοί σου μετ' αὐτοῦ. ἐξῆλθε δὲ μω
ses in occursum socero suo: et ado
σῆς εἰς συνάντησιν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ προ
rauit eũ: et osculatusꝰ ẽ eũ: et ample
σεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν, καὶ κατά
xi sũt adinuicẽ: et introduxit eos in taber
σαντο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν σκη
naculũ. τ narrauit moyses socero suo om
νήν. καὶ διηγήσατο μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ πάν
nia q̃cũq; fecit dñs pharaõi et egyptijs p
τα ὅσα ἐποίησε κς̃ τῷ φαραὼ καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις ἕ
pter israel: et oẽm laborẽ q̃ accidit
νεκεν τ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον
eis in via: τ q̃ eruit eos dñs de ma
αὐτοῖς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κς̃ ἐκ χει
nu pharaõis: τ de manu egyptioꝝ. obstupuitq; ie
ρὸς Φαραώ, καὶ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων. ἐξέστη δὲ Ἰο
thro sup oibꝰ bonis q̃ fecit eis dñs:
θὼρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν αὐτοῖς κς̃,
et q̃ eruit eos dñs de manu egyptioꝝ et de
καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κς̃ ἐκ χειρὸς Αἰγυπτίων καὶ ἐκ
manu pharaõis. τ dixit iethro bñdictꝰ dñs: q̃ eru
χειρὸς Φαραώ. καὶ εἶπεν Ἰοθὼρ εὐλογητὸς κς̃, ὅτι ἐξεί
it populũ suũ de manu egyptioꝝ:
λατο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων,
et de manu pharaõis. nũc cognouit: q̃ magnꝰ
καὶ ἐκ χειρὸς Φαραώ. νῦν ἔγνων, ὅτι μέγας ∞∞∞ ∞

Pristina chal. **Interp. chal.**

נֶפֶשׁ	omnia que fecerat dñs moysi & israel populo suo: & q̃ eduxisset dñs israel de egypto. Tulitq; iethro socer moysi sephorã vxorẽ moysi: postq; remiserat eam: et duos filios eius quoꝝ nomẽ vnius erat gerson: quia dixit aduena fui in terra aliena. Et nomẽ alterius eliezer: quia verbũ dei patris mei fuit in adiutoriũ meum: & eruit me de gladio pharaonis. Venitq; iethro socer moysi & filij eius & vxor eius ad moysen in desertũ in quo ipse manebat: in monte sup quẽ reuelata est gloria dñi. Dixitq; ad moysen. Ego socer tuus iethro venio ad te & vxor tua & duo filij tui cum ea. Egressusq; est moyses in occursum soceri sui: & adorauit eum: & salutauerũt se mutuo pacifice: & venerunt in tabernaculũ. Et narrauit moyses socero suo omnia q̃ fecerat dñs pharaoni & egyptijs ꝓpter israel: omnẽ tribulationẽ que inuenit eos in via: & quõ liberasset eos dñs. Letatusq; est iethro sup oibus bonis q̃ fecerat dñs israeli: q eruisset eos de manu egyptiorum. Et ait iethro. Benedictus dñs qui liberauit vos de manu egyptioꝝ & de manu pharaonis: qui liberauit populuꝫ de medio angustie dominij egyptiorum. Nunc cognouit quoniam magnus
אוֹתָם	
דּוּר רָמָה אָמַר	
דְּבַר שָׁרָא נְבָלָה	
חַמָּה אַתָּא	
שָׁכַן שָׁעָה	
עֵיק שָׁכַח	
חָדָה טוּב	
מָרָה רַבָּב	

Transla. Chal.

עַל דְּעַבַד יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ אֲרֵי אַפֵּיק יְיָ יָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וּדְבַר יִתְרוֹ
חְמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָת צִפּוֹרָה אִיתַּת מֹשֶׁה בָּתַר דְּשַׁדְּרָהּ׃ וְיָת תְּרֵין בְּנָהָא דְּשׁוּם חַד גֵּרְשָׁם
אֲרֵי אָמַר דַּיָּרְתִּי בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה׃ וְשׁוּם חַד אֱלִיעֶזֶר אֲרֵי אֱלָהָא דְּאַבָּא מְסַיְּעֵנִי
וְשֵׁזְבַנִי מֵחַרְבָּא דְּפַרְעֹה׃ וַאֲתָא יִתְרוֹ חְמוּהִי דְּמֹשֶׁה וּבְנוֹהִי וְאִתַּתֵּיהּ לְוָת
מֹשֶׁה לְמַדְבְּרָא דְּהוּא שָׁרֵי תַּמָּן לְטוּרָא דְּיְקָרָא דַּיְיָ׃ וַאֲמַר לְמֹשֶׁה
אֲנָא חְמוּךְ יִתְרוֹ אֲתֵי לְוָתָךְ וְאִתַּתָךְ וּתְרֵין בְּנָהָא עִמַּהּ׃ וּנְפַק מֹשֶׁה לְקַדָּמוּת חְמוּהִי וְסָגִיד
וְנַשֵּׁיק לֵיהּ וְשַׁאֲלוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ לְשָׁלֵם וַאֲתַר לְמַשְׁכְּנָא׃ וְאִשְׁתָּעִי מֹשֶׁה לְחְמוּהִי יָת
כָּל דְּעַבַד יְיָ לְפַרְעֹה וּלְמִצְרָאֵי עַל עֵיסָק יִשְׂרָאֵל יָת כָּל עַקְתָא דְּאַשְׁכַּחְתְּנוּן בְּאָרְחָא
וְשֵׁזְבִנּוּן יְיָ׃ וְחַדִי יִתְרוֹ עַל כָּל טַבְתָא דְּעֲבַד יְיָ לְיִשְׂרָאֵל דְּשֵׁזְבִינוּן מִידָא
דְּמִצְרָאֵי׃ אֲמַר יִתְרוֹ בְּרִיךְ יְיָ דְּשֵׁזִיב יָתְכוֹן מִידָא דְּמִצְרָאֵי וּמִידָא דְּפַרְעֹה דְּשֵׁזִיב יָת
עַמָּא מִגּוֹ תְּחוֹת סַרְנוּת מִצְרָאֵי׃ וְהָכָא יְדַעְנָא אֲרֵי רַב

dñs sup oẽs deos ꝓpter hoc:
κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου,
ꝙ supbe egeſt eis: τ accepit iethro ſo
ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς, καὶ ἔλαβεν Ἰοθὼρ ὁ γαμ
cer moyſi holocauſta τ victimas deo.
βρὸς μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ.
venit ãt aaron τ oẽs ſeniores
παρεγένετο δὲ Ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι
iſrael ad comedendũ panẽ cũ ſoce=
Ἰσραὴλ τοῦ συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμ=
ro moyſi coꝝ deo. et factũ ẽ poſt
βροῦ μωυσῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ. καὶ ἐγένετο με=
craſtinũ cõſedit moyſes ad iudicãdũ
τὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισε μωυσῆς κρίνειν τὸν
populũ: aſſiſtebat ãt oĩs ꝑpls moyſi a
λαόν, παρειστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μωυσῆ ἀπὸ
mane vſq; ad veſperã: et vidẽs iethro oĩa ꝙ cũq;
πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας. καὶ ἰδὼν Ἰοθὼρ πάντα ὅσα
faciebat populo: dixit ei: q̃d hoc q̃ tu fa=
ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει αὐτῷ, τί τοῦτο ὃ σὺ ποι
cis populo: quare tu ſedes ſolus: oĩs ãt
εῖς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ
popul⁹ aſtitit tibi a mane vſq; ad crepuſculũ: τ
λαὸς παρέστηκέ σοι ἀπὸ πρωΐ ἕως δείλης; καὶ
dixit moyſes ſocero ſuo: ꝙ venit
λέγει μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, ὅτι παραγίνε=
ad me popul⁹ q̃rere iudiciũ a deo
ται πρός με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τοῦ θε
q̃ .n. fuerit eis diſceptatio τ venerit
οῦ. ὅταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία καὶ ἔλθωσι
ad me: diiudico quẽlibet: et inſtruo il=
πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐ
los mandata dei τ legem
τοὺς τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον
eius. dixit ãt ſocer moyſi ad eũ:
αὐτοῦ. εἶπε δὲ ὁ γαμβρὸς τῷ μωυσῆ πρὸς αὐ=
nõ recte tu facis
τόν, οὐκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥῆμα τοῦτο, φθο
ne cõſumeris intolerabili τ tu: τ
ῥᾷ καταφθαρήσῃ ἀνυπομονήτῳ καὶ σύ, καὶ
oĩs popul⁹ hic: q̃ eſt tecũ. grauetibi
πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὃς ἐστι μετὰ σοῦ. βαρύ σοι
ẋbũ hoc: nõ poteris facere tu ſol⁹.
τὸ ῥῆμα τοῦτο, οὐ δυνήσῃ ποιεῖν σὺ μόνος.
Deut. 1.b. nũc igr audi me et conſulã tibi: τ
νῦν οὖν ἄκουσόν μου καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ
erit deus tecũ. eſto tu populo q̃
ἔσται ὁ θεὸς μετὰ σοῦ. γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ
ad deũ: τ referes ſermones eo=
πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐ
rũ ad deũ: et teſtificare eis
τῶν πρὸς τὸν θεόν, καὶ διαμαρτύρῃ αὐτοῖς τὰ
precepta dei et
προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ

"dominus°ſuper omnes
ᵖdeos:ᑫeo ꝙ ꝯ
ʳſupbe egerint "cõtra e=
os.ˢObtulit ergo ᵗ ietro
ᵘcognatus*moyſi^holo=
cauſta^& hoſtias^deo.
ᶜVenerũtq;ᶠaarõ^& oẽs
ʰſeniores filiorum^iſrael
ᵏvt comederẽt^panẽ ˡˡcũ
eo^coram ꝯ
ᑫdeo.ᵃAltera autem die
ʳſedit ꝯ
"moyſes:ˢvt iudicaret
ᵘpopulũ:ᵇqui^ᵃ aſſiſtebat
ᶜmoyſi^ᵈa mane^ᵉ vſq; ad
ᵇveſperam.Quod ꝯ
ᶜcũ vidiſſet^ᵏcognatus e=
ius"omnia ſcilicet°que
ᑫagebat^ʳin populo;ˢait.
ᵗQuid eſt ꝯ
ʳquod^ᵗfacis^ᵇin plebe!
ᶜCur ꝯ
ᶠſolus°ſedes:ᵍ& oĩs ʰpo=
pulus^ᵗprestolatur ꝯ
ᵈe"mane" vſq; ad° ve=
ſperam!ʳCui^ᵖreſpondit
ᑫmoyſes.ᵗVenit "ad me
ˣpopulus ꝯ
ʳquerens ſentẽtiam^dei.
ᵉcũq;ᵇacciderit^ᶜeis aliq̃
ᵇdiſceptatio:ᶜveniũt^ᵗad
me^ᵛvt iudicem^ᵇiter eos:
ˡˡ& oſtendam° precepta
ꝯ
ᵖdei ᑫ&ʳleges eius.ˢ At
ᵗille. ꝯ
ʳNon^ᵗbonam^ᵑiquit ˢ rẽ
ᶜfacis.ᵗStulto labore cõ
ſumeris:ᵍ&ʰtu^& ꝯ
ˣpopulus^ᵗiſte^ˡˡqui "tecũ
eſt. Vltra vires tuas eſt
ʳnegotiũ. ˣSolus" illud
°non^ᵗpoteris"ſuſtinere.
ʳſedˣaudiᵖverba mea at=
q̃ ᵇconſilia: ꝯ
ᶜ& eritᵒdeusᵗtecum.ᵗE=
ſtoᵍtuᵇ populo ꝯ
ᵗin his que ad^ᵏdeũ perti
nent:ˡvt referas ꝯ
°que dicuntur^ᵖad ᑫeum:
ʳoſtendaſq; populo ꝯ
"cerimonias^ˢ& ritum co
lendi: ꝯ

ᵗזוד לָקַח
ᶜבוא
ᵍבָּנָה
ᶠהָיָה
ᵉעמד
ᵇהָעָם עַל מֹשֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב׃
ᶠרָאָה
ᵍעָשָׂה
ᵉמָדוּעַ
ᶜיָשַׁב נָצַב
ᵃאַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכָל הָעָם נִצָּב
ᵃעָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ ᵖוַיֹּאמֶר
ᑫמֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם
ˣלִדְרֹשׁ אֱלֹהִים׃ ᵉכִּי יִהְיֶה לָהֶם
ᵈבָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין אִישׁ
ᵐוּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי
ᵖהָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתָיו׃ ᵛוַיֹּאמֶר חֹתֵן
ᵐמֹשֶׁה אֵלָיו לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר
ᶜאַתָּה עֹשֶׂה׃ ᵍנָבֹל תִּבֹל גַּם אַתָּה גַּם
ˣהָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כָבֵד
ᑫמִמְּךָ הַדָּבָר לֹא תוּכַל עֲשֹׂתוֹ
ᵇלְבַדֶּךָ׃ ᵗעַתָּה שְׁמַע בְּקֹלִי אִיעָצְךָ
ᶜוִיהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ הֱיֵה אַתָּה לָעָם
ᵍמוּל הָאֱלֹהִים וְהֵבֵאתָ אַתָּה אֶת
ᵒהַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים׃ וְהִזְהַרְתָּה
ˢאֹתָם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת

Pritiua heb.
ᵛדון
ᵇעֲלֵה שׁוּב
ᵒאֹכֶל
ᶠקוּם
ᵍקוּם אַתָּא
ᵉתָּבוֹא הַדּוֹן
ᵐדוֹן יָדַע יָרָה
ᵍלַאֲה
ᶠיָכֹל עָבַד עָלָךְ
ᵐהָבוֹא אָמַר יְהוָה
ᵍאַתָּא זָהַר

Trãsla.Chal.

יְיָ דְּלִית אֱלָהָא בָּר מִנֵּיהּ אֲרֵי בְּכַתְגָּמָא דְּחַשִּׁירוּ מִצְרָאֵי לְמֵידַן יָת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ
דַּיְנוּן וְקָרִיב יִתְרוֹ חֲמוֹהִי מֹשֶׁה עֲלָוָן וּנְכָסָת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ וַאֲתָא אַהֲרֹן וְכָל סָבֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵיכַל לַחְמָא עִם חֲמוֹהִי דְּמֹשֶׁה קֳדָם יְיָ וַהֲוָה מִיּוֹמָא דְּבַתַּר דְּאָתָא מֹשֶׁה
לְמֵידַן יָת עַמָּא וְקָם עַמָּא עֲלָוֹהִי דְּמֹשֶׁה מִן צַפְרָא עַד רְמְשָׁא׃ וְחָזָא חֲמוֹהִי דְּמֹשֶׁה יָת
כָּל דְּהוּא עָבִיד לְעַמָּא וַאֲמַר מָה פִּתְגָמָא הָדֵין דְּאַתְּ עָבִיד לְעַמָּא מָדֵין אַתְּ יָתִיב וְלָחוֹדָךְ
וְכָל עַמָּא מְקַיְּמִין עֲלָוָךְ מִן צַפְרָא עַד רְמְשָׁא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לַחֲמוֹהִי אֲרֵי אָתָן לִי
עַמָּא לְמִתְבָּע אוּלְפָּן מִן קֳדָם יְיָ׃ כַּד הֲוֹיָא לְהוֹן דִּינָא אָתָן לְוָתִי וְדָאִין גְּבַר
וּבֵין חַבְרֵיהּ וְהוֹדַעְנָא לְהוֹן יָת קְרָמַיָּא דַּיְיָ וְיָת אוֹרַיָתֵיהּ׃ וַאֲמַר חֲמוֹהִי דְּמֹשֶׁה לֵיהּ
לָא תַקִּין פִּתְגָמָא דְּאַתְּ עָבִיד׃ מֵיכַל תֵּיכֵל אַף אַתְּ אַף עַמָּא הָדֵין דְּעִמָּךְ אֲרֵי תַקִּיף מִנָּךְ
פִּתְגָמָא לָא תֵּיכוֹל לְמֶעְבְּדֵיהּ לְחוֹדָךְ׃ כְּעַן קַבֵּיל מֵנִּי אֵמְלִכִנָּךְ וְיְהֵי מֵימְרָא דַּיְיָ
בְּסַעֲדָךְ הֱוֵי אַתְּ לְעַמָּא תָּבָע אוּלְפָּן מִן קֳדָם יְיָ וְתְהֵי מַיְתֵי אַתְּ פִּתְגָמַיָּא לְקֳדָם יְיָ׃
וְתַזְהַר יָתְהוֹן יָת קְיָמַיָּא וְיָת

Interp.chal.

dominus: neq; eius eſt deus preter eum: quia eadem
re qua cogitauerunt egyptij iudicare iſrael: in ipſa iu
dicati ſunt. Obtulitq; iethro ſocer moyſi holocauſta
et ſacrificia ſanctificata coraꝫ domino: τ venit aaron
τ omnes ſemores iſrael vt comederent panem cum
ſocero moyſi coram deo. Factumq; eſt ſequenti die:
et ſedit moyſes vt iudicaret populum. Stetitq; popu
lus apud moyſen a mane vſq; ad veſperam. Viditq;
ſocer moyſi omnia que ipſe faciebat in populo: τ ait.
Quid eſt verbum hoc ꝙ tu facis in populo? cur tu ſo=
lus ſedes: τ omnis populus ſtat apud te a mane vſq;
ad veſperam? Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim
ad me populus vt querat doctrinam a facie domini.
Cumq; eſt eis iudicium veniunt ad me: τ iudico inter
virum τ proximum ſuum: τ doceo eos precepta dei τ
legem eius. Dixitq; ſocer moyſi ei. Non rectam rem
tu facis: fatigatione fatigaberis tam tu ꝙ populus
hic qui tecũ eſt: quia grauis tibi eſt res iſta: non po=
teris facere eam tu ſolus. Nunc acquieſce mihi: τ da
bo tibi cõſilium: τ erit verbum domini in adiutoriu
tui: eſto tu populo querens doctrinam a facie dei. Et
tu referes verba eorum in conſpectu domini. τ admo
nebis eos preceptis et ꝯ

Pagnin.	Ter.Heb.	Ero.	Caxtr.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	הַתּוֹרֹת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ			viamq̃ ooooooo:ooooooo	legẽ eius: τ ostẽdes eis vias:
יֵדַע	יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר		עֲשֶׂה	ooooooooooooooooooo	τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδούς,
	יַעֲשׂוּן: וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם		חֲזֵה	per quam ingredi debeant: & opus quod facere debeant. Prouide autem de omni plebe uiros potentes & timentes deum in quibus sit ueritas: & qui oderint auaritiã: & cõstitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos: qui iudicent populum omni tẽpore. Quicquid autem maius fuerit referant ad te: & ipsi minora tãtũmodo iudicent: leuiusq̃ sit tibi: partito in alios onere. Si hoc feceris: implebis imperium dei: & precepta eius poteris sustẽtare: & omnis hic populus reuertetur ad loca sua cũ pace. Quibus auditis moyses fecit omnia que ille suggesserat. Et electis uiris strenuis de cuncto israel cõstituit eos principes populi tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos: qui iudicabant plebem omni tẽpore. Quicquid autem grauius erat: referebãt ad eum: faciliora tantummodo iudicantes. Dimisitq̃ cognatũ suũ: qui reuersus abiit in terram suã.	ooooooooooooooooooo ooooooooooooooooooo ooooooooooooooooooo

Trãsla. Gre. lxx. cũ in terp̃. latina.

sinai: ꝛ castrametat⁹ ẽ illic israel ereglone
τοῦ σινά, καὶ παρενέβαλεν ἐκεῖ Ἰσραὴλ κατέναν
montis. ꝛ moyses ascẽdit in mõte
τι τοῦ ὄρους. καὶ μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei. ꝛ vocauit eũ dñs de⁹ de
θεοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ
mõte: dicens: hec dices domui iacob: et
ὄρους, λέγων, τάδ' ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, καὶ
annũciabis filijs israel: ipsi vidistis q̃
ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, αὐτοὶ ἑωράκατε ὅ
cũq; feci egyptijs: et portaui vos
σα ἐποίησα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς
sup alas aquilaꝝ: et adduxi vos
ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν, καὶ προσήγαγον ὑμᾶς
ad me. et nũc si audieritis mea vo
πρὸς ἐμαυτόν. καὶ νῦν ἐὰν ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φω
ce: ⁊ seruaueritis fedus meũ: eritis mihi
νῆς, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι
pp̃s peculiaris ex oĩb⁹ gẽtib⁹. mea. n.
λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν. ἐμὴ γάρ
est ois ꝛra. vos ãt eritis mihi regale sa
ἐστι πᾶσα ἡ γῆ. ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασίλειον ἱε
1. pe. cerdotiũ ⁊ gẽs sancta. hec verba di
1.b. ράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρ
ces filijs israel. venit ãt moyses: et vo
εῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἦλθε δὲ μωυσῆς, καὶ ἐκά
cauit seniores populi: et expo=
λεσε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, καὶ παρέ
suit eis oẽs sermones hos:
θηκεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τούτους,
ꝙs preceperat ei deus. rñdit ãt ois
οὓς συνέταξεν αὐτῷ ὁ θεός. ἀπεκρίθη δὲ πᾶς
populus vnanimiter: ⁊ dixerũt: oia q̃cũq;
ὁ λαὸς ὁμοθυμαδόν, καὶ εἶπαν, πάντα ὅσα
dixit de⁹: faciem⁹: ⁊ audiem⁹. retu
εἶπεν ὁ θεός, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. ἀνή=
lit ãt moyses oẽs sermones po=
νεγκε δὲ μωυσῆς πάντας τοὺς λόγους τοῦ λα
puli ad deũ. dixit ãt dñs ad moysen:
οῦ πρὸς τὸν θεόν. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν,
ecce ego venio ad te in colũna nu
Infra. 14.q. ἰδοὺ ἐγὼ παραγίνομαι πρός σε ἐν στύλῳ νεφέ=
bis: vt audiat populꝰ loquẽtẽ me ad
λης, ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαὸς λαλοῦντός μου πρός
te: ⁊ tibi credant in sempiternũ. nũcia
σε, καὶ σοὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. ἀνήγγει
nit ãt moyses ẽba populi ad do
λε δὲ μωυσῆς τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ πρὸς κύ
minũ. dixit ãt dñs ad moysen: descendẽs te=
ριον. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, καταβὰς δια
stificare populo: et sanctifica eos hodie et
μάρτυραι τῷ λαῷ, καὶ ἁγνίσον αὐτοὺς σήμερον καὶ
cras: et lauent vestimẽta sua: ⁊ sint
αὔριον, καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἔστωσαν

Trãsla. B. Hiero.

tum[r] sinai [s] castrametati
sunt[t] in eodẽ loco: [v] ibiq̃
[r] israel [u] fixit tentoria [a] e re
gione [a] mõtis. [b] Moyses
ãt [c] ascẽdit [b] ad [c] deũ. [r] Vo=
cauit q̃ [e] eũ [b] dominus [d] de
[x] monte [d] & ait. [m] Hec [n] di=
ces [o] domui ooooooooooo
[p] iacob: [q] & annũciabis [r] fi
liis [n] israel. [r] Vos ipsi ooo
[u] vidistis [x] que [r] fecerim [e] e=
gyptiis: quomodo oooo
[a] portauerim [b] vos [c] super
[b] alas [c] aquilarum: ooooo
[r] & assumpserim [b] mihi.
[x] Si [r] ergo ooooooooooo
[m] audieritis [n] vocem me=
am [o] & custo dieritis ooo
[q] pactũ meũ: [r] eritis [s] mihi
in [r] peculium [u] de cunctis
[x] populis. [r] Mea est [r] enim
[s] omnis [b] terra: [c] & vos oo
[b] eritis [c] mihi in [r] regnũ [s] sa
cerdotale [b] & gẽs [r] sancta
[x] Hec sũt [r] verba [m] que [n] lo
queris [o] ad ooooooooooo
[p] filios [q] israel. [r] Vẽit [s] moy
ses: [r] & conuocatis oooooo
[u] maioribus natu [r] popu=
li [r] exposuit ooooooooo
[b] oẽs [c] sermones: [c] quos
[r] mandauerat ooooooooo
[s] dominus. [b] Respondit q̃q;
[r] omnis [x] populus [r] simul.
[n] Cuncta [o] que [p] locutus ẽ
[q] dominus: ooooooooooo
[r] faciemus. [s] Cũq; retulis
set [r] moyses [s] verba oooo
[r] populi [r] ad [u] dñm: [b] ait [o] el
[c] dominus. ooooooooooo
[r] Iam nunc [s] veniam [r] ad
te [x] in caligine ooooooooo
[r] nubis: [m] vt [n] audiat me
[o] populus [p] loquentem oo
[q] ad te: [r] & [t] credat [s] tibi [u] in
perpetuum. ooooooooo
[x] Nunciauit ergo [r] moy=
ses [a] verba [b] populi [c] ad ooo
[b] dominum. [r] Qui [c] dixit
[q] ei. ooooooooooooooo
[r] Vade [x] ad [r] populũ [m] & sã=
ctifica illos [n] hodie oooo
[o] & cras: [p] lauent q̃ [q] vesti
menta sua: [r] & sint oooooo

Ter. Heb. Exo. Caldaic. Pritiua. heb.

[s] חָנָה	[r] סִינַי [s] וַיִּחַן [t] בַּמִּדְבָּר [u] וַיִּחַן [v] שָׁם	[r] סִינַי [s] וְיִחְנוּ [t] בְּמַדְבְּרָא [u] וְיִחַן [v] תַּמָּן	
[r] קָרָא	[r] יִשְׂרָאֵל [s] נֶגֶד [t] הָהָר [u] וּמֹשֶׁה [v] עָלָה [w] אֶל	[r] יִשְׂרָאֵל [s] לָקֳבֵל [t] טוּרָא [u] וּמֹשֶׁה [v] סְלִיק [w] לְקֳדָם	[r] מְטָרָא
[w] אָמַר	[x] הָאֱלֹהִים [r] וַיִּקְרָא [s] אֵלָיו [t] יְהוָה [u] מִן	[x] דַּיְיָ [r] וּקְרָא [s] לֵיהּ [t] יְיָ [u] מִן	[s] אָמַר [t] חוה
[x] הָהָר [r] לֵאמֹר [w] כֹּה [x] תֹּאמַר [y] לְבֵית	[x] דַּיְיָ [r] לְמֵימָר [w] כְּדֵין [y] תֵּימָר [z] לְבֵית	[x] טוּרָא [r] לְמֵימָר [w] כְּדֵין [y] תֵּימַר [z] לְבֵית	[t] חזא [u] נטל
[z] יַעֲקֹב [a] וְתַגִּיד [b] לִבְנֵי [c] יִשְׂרָאֵל [d] אַתֶּם	[a] יַעֲקֹב [b] וְתֵחַוֵּי [c] לִבְנֵי [d] יִשְׂרָאֵל [e] אַתּוּן	[a] יַעֲקֹב [b] וְתֵחַוֵּי [c] לִבְנֵי [d] יִשְׂרָאֵל [e] אַתּוּן	[v] קבל [w] טטר [x] קום
[e] רְאִיתֶם [f] אֲשֶׁר [g] עָשִׂיתִי [h] לְמִצְרָיִם	[f] חֲזֵיתוּן [g] דִּי [h] עֲבַדִית [i] לְמִצְרָאֵי	[f] חֲזֵיתוּן [g] דִּי [h] עֲבַדִית [i] לְמִצְרָאֵי	[y] הוה [z] אל
[i] וָאֶשָּׂא [j] אֶתְכֶם [k] עַל [l] כַּנְפֵי [m] נְשָׁרִים	[j] וְאַטֹּלִית [k] יָתְכוֹן [l] דְּעַל [m] כַּנְפֵי [n] נְשָׁרִין	[j] וְאַטֹּלִית [k] יָתְכוֹן [l] דְּעַל [m] כַּנְפֵי [n] נְשָׁרִין	[a] חזא [b] נטל
[n] וָאָבִא [o] אֶתְכֶם [p] אֵלָי [q] וְעַתָּה [r] אִם	[o] וְאַיְתֵית [p] יָתְכוֹן [q] וְקָרֵיבִת [r] יָתְכוֹן	[o] וְאַיְתֵית [p] יָתְכוֹן [q] וְקָרֵיבִת [r] יָתְכוֹן	[c] קבל [d] נטר [e] קום
[s] שָׁמוֹעַ [t] תִּשְׁמְעוּ [u] בְּקֹלִי [v] וּשְׁמַרְתֶּם	[s] לְמִימְרִי [t] תְּקַבְּלוּן [u] בְּמֵימְרִי [v] וְתִטְּרוּן	[s] לְמֵימְרִי [t] תְּקַבְּלוּן [u] בְּמֵימְרִי [v] וְתִטְּרוּן	[f] יהוה [g] אל
[w] אֶת [x] בְּרִיתִי [r] וְהְיִיתֶם [s] לִי [t] סְגֻלָּה [u] מִכָּל	[w] יָת [x] קְיָמִי [r] וּתְהוֹן [s] לִי [t] קַדְמֵי [u] מִכָּל	[w] יָת [x] קְיָמִי [r] וּתְהוֹן [s] לִי [t] קַדְמֵי [u] מִכָּל	[h] חזא [i] נטל
[v] הָעַמִּים [w] כִּי [x] לִי [y] כָּל [z] הָאָרֶץ [a] וְאַתֶּם	[v] עַמְמַיָּא [w] אֲרֵי [x] דִּילִי [y] כָּל [z] אַרְעָא [a] וְאַתּוּן	[v] עַמְמַיָּא [w] אֲרֵי [x] דִּילִי [y] כָּל [z] אַרְעָא [a] וְאַתּוּן	[g] יהוה [h] אל
[b] תִּהְיוּ [c] לִי [d] מַמְלֶכֶת [e] כֹּהֲנִים [f] וְגוֹי [g] קָדוֹשׁ	[b] תְּהוֹן [c] קָדָמַי [d] מַמְלְכִין [e] כַּהֲנִין [f] וְעַם [g] קַדִּישׁ	[b] תְּהוֹן [c] קָדָמַי [d] מַלְכִין [e] כַּהֲנִין [f] וְעַם [g] קַדִּישׁ	[i] חזא [j] נטל
[h] אֵלֶּה [i] הַדְּבָרִים [j] אֲשֶׁר [k] תְּדַבֵּר [l] אֶל	[h] אִלֵּין [i] פִּתְגָמַיָּא [j] דִּי [k] תְמַלֵּיל [l] עִם	[h] אִלֵּין [i] פִּתְגָמַיָּא [j] דִּי [k] תְמַלֵּיל [l] עִם	[k] חזא [l] נטל
[m] בְּנֵי [n] יִשְׂרָאֵל [o] וַיָּבֹא [p] מֹשֶׁה [q] וַיִּקְרָא	[m] בְּנֵי [n] יִשְׂרָאֵל [o] וַאֲתָא [p] מֹשֶׁה [q] וּקְרָא	[m] בְּנֵי [n] יִשְׂרָאֵל [o] וַאֲתָא [p] מֹשֶׁה [q] וּקְרָא	[m] חזא [n] נטל
[r] לִזְקְנֵי [s] הָעָם [t] וַיָּשֶׂם [u] לִפְנֵיהֶם [v] אֵת	[r] לְסָבֵי [s] עַמָּא [t] וְסַדַּר [u] קֳדָמֵיהוֹן [v] יָת	[r] לְסָבֵי [s] עַמָּא [t] וְסַדַּר [u] קֳדָמֵיהוֹן [v] יָת	[o] חזא [p] נטל
[w] כָּל [x] הַדְּבָרִים [y] הָאֵלֶּה [z] אֲשֶׁר [a] צִוָּהוּ	[w] כָּל [x] פִּתְגָמַיָּא [y] הָאִלֵּין [z] דִּי [a] פַּקְדֵיהּ	[w] כָּל [x] פִּתְגָמַיָּא [y] הָאִלֵּין [z] דִּי [a] פַּקְדֵיהּ	[q] חזא [r] נטל
[b] יְהוָה [c] וַיַּעֲנוּ [d] כָל [e] הָעָם [f] יַחְדָּו	[b] יְיָ [c] וַאֲתֵיבוּ [d] כָּל [e] עַמָּא [f] כַּחֲדָא	[b] יְיָ [c] וַאֲתֵיבוּ [d] כָּל [e] עַמָּא [f] כַּחֲדָא	[s] חזא [t] נטל
[g] וַיֹּאמְרוּ [h] כֹּל [i] אֲשֶׁר [j] דִּבֶּר [k] יְהוָה	[g] וַאֲמָרוּ [h] כָּל [i] דִּי [j] מַלֵּיל [k] יְיָ	[g] וַאֲמָרוּ [h] כָּל [i] דִּי [j] מַלֵּיל [k] יְיָ	[u] חזא [v] נטל
[l] נַעֲשֶׂה [m] וַיָּשֶׁב [n] מֹשֶׁה [o] אֶת [p] דִּבְרֵי	[l] נַעְבֵּיד [m] וַאֲתֵיב [n] מֹשֶׁה [o] יָת [p] פִּתְגָמֵי	[l] נַעְבֵּיד [m] וַאֲתֵיב [n] מֹשֶׁה [o] יָת [p] פִּתְגָמֵי	[w] חזא [x] נטל
[q] הָעָם [r] אֶל [s] יְהוָה [t] וַיֹּאמֶר [u] יְהוָה [v] אֶל	[q] עַמָּא [r] לְקֳדָם [s] יְיָ [t] וַאֲמַר [u] יְיָ [v] לְמֹשֶׁה	[q] עַמָּא [r] לְקֳדָם [s] יְיָ [t] וַאֲמַר [u] יְיָ [v] לְמֹשֶׁה	[y] חזא [z] נטל
[w] מֹשֶׁה [x] הִנֵּה [y] אָנֹכִי [z] בָּא [a] אֵלֶיךָ [b] בְּעַב	[w] הָא [x] אֲנָא [y] מִתְגַּלִי [z] לָךְ [a] בְּעַבְתָּא	[w] הָא [x] אֲנָא [y] מִתְגַּלִי [z] לָךְ [a] בְּעַבְתָּא	[a] חזא [b] נטל
[c] הֶעָנָן [d] בַּעֲבוּר [e] יִשְׁמַע [f] הָעָם [g] בְּדַבְּרִי	[c] עֲנָנָא [d] בְּדִיל [e] דְּיִשְׁמַע [f] עַמָּא [g] בְּמַלָּלוּתִי	[c] עֲנָנָא [d] בְּדִיל [e] דְּיִשְׁמַע [f] עַמָּא [g] בְּמַלָּלוּתִי	[b] חזא [c] נטל
[h] עִמָּךְ [i] וְגַם [j] בְּךָ [k] יַאֲמִינוּ [l] לְעוֹלָם	[h] עִמָּךְ [i] וְאַף [j] בָּךְ [k] יְהֵמְנוּן [l] לְעָלַם	[h] עִמָּךְ [i] וְאַף [j] בָּךְ [k] יְהֵמְנוּן [l] לְעָלַם	[c] חזא [d] נטל
[m] וַיַּגֶּד [n] מֹשֶׁה [o] אֶת [p] דִּבְרֵי [q] הָעָם [r] אֶל	[m] וְחַוִּי [n] מֹשֶׁה [o] יָת [p] פִּתְגָמֵי [q] עַמָּא [r] לְקֳדָם	[m] וְחַוִּי [n] מֹשֶׁה [o] יָת [p] פִּתְגָמֵי [q] עַמָּא [r] לְקֳדָם	[d] חזא [e] נטל
[s] יְהוָה [t] וַיֹּאמֶר [u] יְהוָה [v] אֶל [w] מֹשֶׁה	[s] יְיָ [t] וַאֲמַר [u] יְיָ [v] לְמֹשֶׁה	[s] יְיָ [t] וַאֲמַר [u] יְיָ [v] לְמֹשֶׁה	[e] חזא [f] נטל
[x] לֵךְ [y] אֶל [z] הָעָם [a] וְקִדַּשְׁתָּם [b] הַיּוֹם	[x] אִיזֵיל [y] לְוָת [z] עַמָּא [a] וְתַזְמִנִינוּן [b] יוֹמָא	[x] אִיזֵיל [y] לְוָת [z] עַמָּא [a] וְתַזְמִנִינוּן [b] יוֹמָא	[f] חזא [g] נטל
[c] וּמָחָר [d] וְכִבְּסוּ [e] שִׂמְלֹתָם [f] וְהְיוּ	[c] וּמְחַר [d] וְיִכְּסוּן [e] לְבוּשֵׁיהוֹן [f] וְיִהְוֹן	[c] וּמְחַר [d] וְיִכְּסוּן [e] לְבוּשֵׁיהוֹן [f] וְיִהְוֹן	[g] חזא [h] נטל

Interp. chal.

final: ꝛ castrametati sunt in deserto: castrametatusq̃
est ibi israel e regione montis. Moyses autẽ ascendit
in conspectũ verbi dei. Vocauitq̃ eũ dñs de monte:
dices. Hec dices domui iacob: ꝛ annũciabis filijs is=
rael. Vos vidistis q̃ fecerim egyptijs: ꝛ portaui vos
quasi super alas aquile: ꝛ applicaui vos ad seruitutẽ
meam. Et nunc si obedieritis verbo meo: ꝛ custodieri
tis pactum meum: eritis coram me dilecti pre omni=
bus populis: quoniã mea est omnis terra. Vos autẽ
eritis coram me reges et sacerdotes ꝛ populus san=
ctus. Hec sunt verba que loqueris cum filijs israel.
Uenitq̃ moyses ꝛ vocauit seniores populi: ꝛ exposuit
coram eis omnia verba hec que preceperat ei domi=
nus. Respondituq̃ ois populus simul: atq; dixerunt.
Omnia que locutus est domin⁹ faciemus. Et retulit
moyses verba populi coram domino. Dixitq̃ dñs ad
moysen. Ecce ego apparebo tibi in caligine nubis: vt
audiat populus cum loquar tecum: tibi quoq; credent
in perpetuum. Nunciauitq̃ moyses verba populi co
ram domino. Dixitq̃ dominus ad moysen. vade ad
populum: ꝛ preparabis eos hodie ꝛ cras. Lauentq̃
vestimenta sua: ꝛ sint ooooooooooooo

Transla. Chal.

דְּסִינַי וּשְׁרוֹ כְּמַדְבְּרָא וְשָׁרָא תַּמָּן יִשְׂרָאֵל לָקֳבֵיל טוּרָא וּמֹשֶׁה סְלִיק לְקֳדָם יְיָ
דַּיְיָ וּקְרָא לֵיהּ יְיָ מִן טוּרָא לְמֵימָר כְּדֵין תֵּימַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתֵחַוֵּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אַתּוּן חֲזֵיתוּן דְּעֲבַדִית לְמִצְרָאֵי וְאַטֹּלִית יָתְכוֹן כְּעַל כַּנְפֵי נְשָׁרִין וְקָרֵיבִת יָתְכוֹן
לְפוּלְחָנִי וּכְעַן אִם קַבָּלָא תְּקַבְּלוּן בְּמֵימְרִי וְתִטְּרוּן יָת קְיָמִי וּתְהוֹן קָדָמַי חֲבִיבִין מִכָּל
עַמְמַיָּא אֲרֵי דִילִי כָּל אַרְעָא וְאַתּוּן תְּהוֹן קֳדָמַי מַלְכִין כַּהֲנִין וְעַם קַדִּישׁ אִלֵּין פִּתְגָמַיָּא
דְּתִתְמַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲתָא מֹשֶׁה וּקְרָא לְסָבֵי עַמָּא וְסַדַּר קֳדָמֵיהוֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא
הָאִלֵּין דְּפַקְּדֵיהּ יְיָ וַאֲתֵיבוּ כָּל עַמָּא כַּחֲדָא וַאֲמָרוּ כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד וַאֲתֵיב מֹשֶׁה
יָת פִּתְגָמֵי עַמָּא לְקֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מִתְגַּלִי לָךְ בְּעַבְתָּא דַּעֲנָנָא בְּדִיל
דְּיִשְׁמַע עַמָּא בְּמַלָּלוּתִי עִמָּךְ וּבָךְ יְהֵמְנוּן לְעָלַם וְחַוִי מֹשֶׁה יָת פִּתְגָמֵי עַמָּא
קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אִזֵיל לְוָת עַמָּא וְתַזְמִנִינוּן יוֹמָא דֵין וּמְחַר וְיִכְּסוּן לְבוּשֵׁיהוֹן וְיִהְוֹן

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
כון שלש	נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כִּי בַיּוֹם		patiſi die tertiũ. In die	paratí in diem tertiũ. nã die
	הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל הָעָם		enim tertio deſcendet	tertio deſcendet dñs in mõtẽ ſi=
נגל	עַל הַר סִינָי׃ וְהִגְבַּלְתָּ אֶת הָעָם		dñs corã omni plebe	τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σι
סבב שמר עלה	סָבִיב לֵאמֹר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת		ſuper mõtẽ ſinai. Cõ=	na: corã oĩ populo: τ ſegregabis
	בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהָר		ſtituesq; terminos popu	νά, ἐναντίον παγχὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἀφοριεῖς τὸν
נגע סקל	מוֹת יוּמָת׃ לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל		lo circuitũ: & dices	populũ in circuitu: dicẽs: cauete vobis ne
	יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה		ad eos. Cauete ne aſcẽ=	λαὸν κύκλῳ, λέγων προσέχετε ὑμῖν ἑαυτοῖς τοῦ
חיה	אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בְּמָשְׁךְ הַיֹּבֵל		datis in mõtẽ: nec tãga	aſcẽdatis in mõtẽ: et tãgatis ꝺd illi. ὃς ἂ
	הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר׃ וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר		tis fines illius. Omis q te	ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος, καὶ θίγειν τι αὐτοῦ· πᾶς ὁ ἅ
קדש כבס	אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ		tigerit montem: morte	φάμενος τοῦ ὄρους, θανάτῳ τελευτήσει· οὐχ ἅψεται αὐ
	שִׂמְלֹתָם׃ וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הֱיוּ		morietur. Manus non	τῷ χεὶρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται ἢ βολίδι κατα
יום נגש	נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ		tãgẽt eum: ſed lapidi	dict: ſiue ho ſiue iumẽtũ: nõ viuet. quã Heb. ii
אל אשה היה	אֶל אִשָּׁה׃ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי		bus opprimetur: aut cõ	τοξευθήσεται, ἐάν τε ἄνθρωπος ἐάν τε κτῆνος, οὐ ζήσεται· ὅτ ε.
שלש קול	בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים		fodietur iaculis: ſiue in	do ἂτ voces τ tube receſſerit de mõte:
	וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק		mẽtũ fuerit ſiue hõ nõ	ἂν δὲ αἱ φωναὶ καὶ αἱ σάλπιγγες ἀπέλθωσιν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
מאד חרד כל העם אשר במחנה׃	מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃		viuet. Cũ cepit clãgere	illi ascendẽt in mõtẽ. τ descendit moyſes
חרד יצא	וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת		buccina: tũc aſcẽdãt in	ἐκεῖνοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος· καὶ κατέβη μωυσῆς
	הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ		mõtẽ. Deſcẽditq; Moy	de mõte ad populũ τ ſanctificauit eos. τ laue=
יצב	בְּתַחְתִּית הָהָר׃ וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ		ſes de mõte ad populũ	ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἡγίασεν αὐτούς· καὶ ἔπλυ
	מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ		& ſctificauit eũ. Cũq;	rũt veſtimẽta ſua. τ dixit populo: eſtote pa=
עלה	וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד		lauiſſent veſtimẽta ſua:	ναγ τὰ ἱμάτια αὐτῶν. καὶ εἶπεν τῷ λαῷ, γίνεσθε ἕτοι C
	כָּל הָהָר מְאֹד׃ וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר		ait ad eos. Eſtote pa=	τι· τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλθητε γυναικί· ἐγένετο δὲ
	הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר		rati in diẽ tertiũ: & ne	die tertio facto ad mane: et facteſſit
הלך דבר	וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל׃ וַיֵּרֶד יְהוָה		appropiquetis vxori=	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γενηθέντος πρὸς ὄρθρον, καὶ ἐγένοντο
עדה	עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא		busvrĩs. Iãq; aduenerat	voces τ fulgura et nubes caliginoſe in mõte
קרא	יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל		tertius dies: & mane in	ſinai: nor tube ſonabat valde. τ timuit
	מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רֵד		clarũerat. Et ecce cepe=	σινᾶ· φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἦχει μέγα· καὶ ἐτοπόθη
אמר ירד			rũt audiri tonitrua: ac	ois populꝰ: q erat in caſtris. et eduxit moy
			micare fulgura: & nu=	σῆς τὸν λαὸν εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς παρεμ=
			bes deſiſſima opire mõ	ſes pplm in occurſum dei ex ca
			tẽ. Clangorq; buccine	ſtris. et aſſiterũt in mõte ſinai: at mõs
			vehemẽtius pſtrepebat	Βολῆς· καὶ παρέστησαν ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σινᾶ, τὸ δὲ ὄρος
			& timuit pplꝰ qui erat	ſinai fumabat totꝰ: q deſcẽderat deus in
			in caſtris. Cũq; eduxiſ	τὸ σινᾶ ἐκαπνίζετο ὅλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν θεὸν ἐπ'
			ſet eos moyſes in occur	tiũ in igne. aſcẽdebat ãt fum tãq; fum fornacis. et
			ſum dei de loco caſtro=	αὐτῷ ἐν πυρί· ἀνέβαινε δὲ ὁ καπνὸς ὡσεὶ καπνὸς καμίνου. καὶ
			rũ: ſteterũt ad radices	ſtupuit ois populꝰ valde. facte ſũt ãt voces tube
			mõtis. Totus aũt mõs	ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα· ἐφώνουν τὸ δὲ αἱ φωναὶ τῆς σάλπιγγος
			ſinai fumabat: eo q	procedentes fortiores valde. moyſes loqbat. at deꝰ
			deſcendiſſet dñs deus	προβαίνουσαι ἰσχυρότεραι σφόδρα· μωυσῆς ἐλάλει· ὁ δὲ θεὸς
			ſup eũ ĩigne: & aſcẽde	reſpondebat et voce. deſcẽdit ãt dñs in mõtẽ
			ret fumus ex eo q̃ſi de	ἀπεκρίνατο αὐτῷ φωνῇ· κατέβη δὲ ὁ κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ
			fornace. Eratq; omnis	ſinai in vertice mõtis: et vocauit dñs moy
			mõs terribilis: & foni	σινᾶ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ἐκάλεσεν κύριος μω
			tus buccine paulati cre=	ſen in vertice mõtis. et aſcẽdit moyſes. et
			ſcebat in maius: & proli=	σῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄρους· καὶ ἀνέβη μωυσῆς· καὶ
			xius tẽdebatur. Moyſes	ait dñs ad moyſen: dicẽs: deſcẽdes
			loqbatur: & deus rñ=	εἶπεν ὁ κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, καταβὰς ꝯꝯꝯ
			debat ei. Deſcẽditq; do	
			minus ſup mõtẽ ſinai	
			in ipſo mõtis vertice:	
			& vocauit moyſen ĩ ca	
			cumẽ eius. Quo cũ aſcẽ	
			diſſet: dixit ad eũ. deſcẽ	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תחם אמר סמר	parati in diem tertiũ: qſi in die tertio reuelabitur do	זְמִין לְיוֹמָא תְלִיתָאָה אֲרֵי בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה יִתְגְּלֵי יְיָ לְעֵינֵי כָּל עַמָּא עַל טוּרָא דְּסִינַי׃
נסק מרב קמל	minus in oculis ois populi ſup mõtẽ ſinai. Conſti=	וְתַתְחֵים יָת עַמָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמֵימָר אִסְתַּמָּרוּ לְכוֹן מִלְּמִסַּק לְטוּרָא וּלְמִקְרַב בְּסוֹפֵיהּ
רגם שדה קום	tucsq; termnos populo per circuitũ: dicens. Cauete	כָּל דְּיִקְרַב בְּטוּרָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל׃ לָא תִקְרַב בֵּיהּ יְדָא אֲרֵי אִיתְרְגָמָא יִתְרְגֵם אוֹ
נגד רשה נסק	vobis ne aſcẽdatis in mõtẽ: neq; accedatis ad finẽ	אִשְׁתְּדָאָה יִשְׁתְּדֵי אִם בְּעִירָא אִם אֵינָשָׁא לָא יִתְקַיֵּים בְּמֵימָר שׁוֹפָרָא אִינּוּן מְרָשָׁן
הוה מרב אנתה	eius. Ois qui accesſerit ad mõtẽ: occiſione occide=	לְמִסַּק לְטוּרָא וּנְחַת מֹשֶׁה מִן טוּרָא לְוָת עַמָּא וְחַדַּר יָת עַמָּא וַאֲמַר
הוה קול	tur. non tangat eum manus: qſi lapidatione lapida=	לְעַמָּא הֱווֹ זְמִינִין לְיוֹמָא תְלִיתָאָה יוֹמִין לָא תִקְרְבוּן לְוָת אִיתְּתָא׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה
זוע שרא נפק	bitur: aut iaculis cõfodietur: ſiue tumentũ ſiue homo	כְּמֵהֵוְיהוֹן בְּצַפְרָא וַהֲווֹ קָלִין וּבַרְקָן וְעַנָנָא תַקִּיף עַל טוּרָא וְקָל שׁוֹפָרָא תַקִּיף לַחֲדָא
אמר עתד תנה	nõ viuet. Quãdo tuba ſubtracta fuerit: ipſi habebũt	חַ עַל עַמָּא דִּי בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְאַפִּיק מֹשֶׁה יָת עַמָּא לְקֳדָמוֹת מֵימְרָא דַּייָ מִן מַשְׁרְיָתָא
גלה קול	facultatẽ aſcendẽdi in montẽ. Deſcẽditq; moyſes de	וְאִתְעַתָּדוּ בְּשִׁפּוּלֵי טוּרָא׃ וְטוּרָא דְּסִינַי תְּנַן כּוּלֵיהּ מִן קֳדָם דְּאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְיָ
מלל ענה	monte ad populũ: τ preparauit eos: τ lauauerunt ve=	בְּאַשָּׁתָא וְיַלְּיק תְּנָנֵיהּ כִּתְנָנָא דְּאַתּוּנָא וְזָע כָּל טוּרָא לַחֲדָא׃ וַהֲוָה קָל שׁוֹפָרָא אַזְיל
ראש נתת	ſtimẽta ſua: τ ait ad populũ. Eſtote parati in diẽ ter=	וְתַקִּיף לַחֲדָא מֹשֶׁה יְמַלֵּיל וּמִן קֳדָם יְיָ מְתְעֲנֵי לֵיהּ בְּקָל וְאִתְגְּלִי יְיָ עַל טוּרָא יי
	tiã: nõ appropinq̃tis vxoribꝰ. Et factũ eſt i die tertio	דְּסִינַי לְרֵישׁ טוּרָא וּסְלִיק מֹשֶׁה לְרֵישׁ טוּרָא וְאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה חוֹת
	cuz eſſet mane: τ fuerũt voces τ fulgura τ nubes gra	
	uis ſup montẽ τ vox tube fortis nimis: τ cõmotus eſt	
	ois populus qui erat in caſtris. Eduxitq; moyſes po=	
	pulũ de caſtris in occurſum verbi dei: τ ſteterunt ad	
	radices mõtis. Mons aũt ſinai fumabat totus: eo q	
	reuelatus erat dñs ſup eum in igne. Et aſcendit fum	
	eius quaſi fumus fornacis: τ ĩtremuit ois mons val	
	de. Vox aũt tube ibat τ cõualeſcebat nimis: moyſes	
	loquebatur: et a facie dei reſpondebatur ei voce. Et	
	reuelatus eſt dñs ſup montẽ ſinai in vertice montis:	
	et vocauit dñs moyſen ad verticẽ montis: τ aſcendit	
	moyſes. Dixitq; dñs ad moyſen. Deſcende ꝯꝯꝯ	

Trãsla. Gre. lxx. cũ int erp. latina.

cõtestare populũ: ne forte appropiquẽt ad
διαμάρτυραι τῶ λαῶ, μήποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν
deũ ad videndũ: et cadant ab eis multitudo.
θεὸν κατανοῆσαι, καὶ πέσωσιν ἀπ' αὐτῶν πλῆθος.
et sacerdotes appropiquãtes dño sanctificẽ
καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες τῶ κυρίω ἁγιαζέσθω-
tur: ne forte recedat ab eis dñs. et di
σαν, μή ποτε ἀπαλλάξη ἀπ' αὐτῶν κύριος. καὶ εἶ-
xit moyses ad deũ: nõ poterit popul⁹
πεν μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, οὐ δυνήσεται ὁ λαὸς
ascendere in mõtẽ sinai: tu .n. testificatus
ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος τὸ σινά, σὺ γὰρ διαμεμαρτύ
es nobis: dicens: determina mõtẽ t sctifica
ρησαι ἡμῖν, λέγων, ἀφόρισαι τὸ ὄρος καὶ ἁγίασαι
eũ. dixit ãt ipsi dñs: vade: descẽde:
αὐτό. εἶπε δὲ αὐτῶ κύριος, βάδιζε, κατάβηθι,
t ascendẽ tu t aaron tecum: at sacerdotes
καὶ ἀνάβηθι σὺ καὶ ἀαρὼν μετὰ σοῦ, οἱ δὲ ἱερεῖς
et popul⁹ nõ vadant ad ascẽdẽdũ ad de
καὶ ὁ λαὸς μὴ βαδιζέτωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν θε-
um: ne forte pdat ex eis dñs. descen
όν, μή ποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος. κα ⁊
dit ãt moyses ad populũ: t dixit
τέβη δὲ μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς.

Ca. 20.

A Θ locut⁹ ẽ dñs omnes sermones
καὶ ἐλάλησε κύριος πάντας τοὺς λόγους
hos: dicens: ego sum dñs deus tuus:
Deut. 5. a. pũ. 80 τούτους, λέγων, ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου,
q̃ eduxi te de tra egypti de domo ser-
ὅσις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δου
uitutis: nõ erũt tibi dei alij pter me:
λείας, οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ,
nõ facies tibi idolũ: neq; vllius
οὐ ποιήσεις ἑαυτῶ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς
similachrũ: q̃cũq; in celo sursũ ⁊ q̃cũq; in
ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῶ οὐρανῶ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῆ
tra deorsũ ⁊ q̃cũq; in aquis sub
γῆ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑπὸ κάτω τῆς
tra: nõ adorabis eos: neq; seruies
γῆς, οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις
eis. ego .n. sũ dñs deꝰ tuus: deꝰ zelotes red-
αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θς σου, θεὸς ζηλωτὴς ἀπο-
dens peccata pr̃m in filios in tertiã ⁊
διδοὺς ἁμαρτίας πρώων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτην καὶ
quartã gnationẽ odio habẽtib⁹ me: t faciẽs mias
τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με, καὶ ποιῶν ἔλεος
in milliaria diligentib⁹ me: et seruãtib⁹
εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσουσι
precepta mea. nõ accipies nomẽ dñi dei tui
τὰ προστάγματά μου· οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυ̃ τ̃ θεοῦ σου
in vano. nõ .n. mũdabit dñs accipientẽ
ἐπὶ ματαίω· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσει κς̃ τὸν λαμβάνοντα

Trãsla. B. Biero.

de & m contestare n popu
lum: o ne forte p velit trã-
scẽdere terminos q ad vi-
dendũ r dñm: & peat u ex
eis s plurima multitudo.
t Sacerdotes s quoq; q qui
accedũt b ad c dñm: d sctifi-
cẽtur e ne f percutiat g eos.
h Dixitq; k moyses l ad m do
minũ. n Nõ o poterit p vul-
gus q ascendere r in s mon
tem t sinai: r tu n enim r testi
ficatus es & iussisti q dicẽs
b Põe termios circa c mõ-
tem: c & sanctifica illum.
g Cui f ait b dominus. i Va-
de k descẽde: l ascendesq; m tu n & aaron o tecum. p Sa
cerdotes autẽ q & popu-
lus r nõ s trãseãt termios:
t nec ascendãt n ad x dñm:
r ne forte e iterficiat q illos.
b Descẽditq; c moyses d ad
c pplm: f & oĩa f narrauit
g eis.

Ca. 20

L Ocutusq; est b deus
c cunctos c sermones f hos
b Ego sum i domius k de
us tuus l qui m eduxi te de
terra o egypti ∞∞∞∞∞
p de domo q seruitutis. ∞
r Non s habebis ∞∞∞∞∞
n deos x alienos r corã me.
q Non b facies ∞∞∞∞∞∞∞
c tibi p sculptile e neq; oẽm
f similitudinẽ g que est b in
celo l desup: k & que l in ter
ra m deorsum: n nec eorũ
q̃ sunt o in aquis p sub q ter
ra. r Non s adorabis ∞∞∞
t ea n neq; r coles. ' Ego sũ
q domin⁹ b deus tuus c fortis d zelo-
tes c visitãs f iniqtatẽ g pa-
trũ b in l filios k in l tertiam
m & n quartã generationẽ
o eorũ q oderũt me: p &
faciens q miam r in millia
s his q diligũt me: t & cu-
stodiũt n p̃cepta mea. x nõ
r assumes n nomẽ b dñi c dei
tui p in vanum. r Nec c emũ
q habebit insontem b dñs
l eum: k q assumpserit

Ter. Heb. Exo. Ca. xx. Pritiua. heb.

m עֲוֹד p הָרֵס	m הָעֵד בָּעָם ס פֶּן יהרסו q אֶל יהוה	
q רָאָה	ס לִרְאוֹת ׀ וְנָפַל ״ מִמֶּנּוּ רָב׃ ׀ וְגַם	
׀ הַכֹּהֲנִים ס הַנִּגָּשִׁים ס אֶל יהוה יִ		
p קָדַשׁ כָּרַץ	ס יִתְקַדָּשׁוּ ס פֶּן ׀ יִפְרָץ ג בָּהֶם ס יהוה׃	
כ יָכַל	׀ וַיֹּאמֶר משה ׀ אֶל m יהוה ״ לֹא כ יוּכַל	
q עָלָה	q הָעָם q לַעֲלֹת אֶל הַר סִינָי ״ כִּי אַתָּה	
כ נָבַל	ר הַעִדֹתָה בָּנוּ לֵאמֹר ס הַגְבֵּל אֶת הָהָר	
	׀ וְקִדַּשְׁתּוֹ ׀ וַיֹּאמֶר ג אֵלָיו ס יהוה ׀ לֵךְ	
	ר רֵד ׀ וְעָלִיתָ m אַתָּה ״ וְאַהֲרֹן כ עִמָּךְ	
	q וְהַכֹּהֲנִים q וְהָעָם אַל ג יהרסו ׀ לַעֲלֹת	
	״ אֶל יהוה ר פֶּן ׀ יִפְרָץ ג בָּם ׀ וַיָּרֶד משה כ אֶל	
	q הָעָם ׀ וַיֹּאמֶר ג אֲלֵהֶם׃	
	׀ וידבר ס אֱלֹהִים כ אֵת ס כָּל הַדְּבָרִים	Cap. xx.
ד דִּבֶּר	׀ הָאֵלֶּה ס לֵאמֹר׃ ס אָנֹכִי יהוה ׀ אֱלֹהֶיךָ	
m יָצָא	׀ אֲשֶׁר m הוֹצֵאתִיךָ ״ מֵאֶרֶץ כ מִצְרַיִם	
ה הָיָה	q מִבֵּית ׀ עֲבָדִים׃ ׀ לֹא ס יִהְיֶה ׀ לְךָ	
׀ הָנָה ׀ עָשָׂה	״ אֱלֹהִים ׀ אֲחֵרִים ׀ עַל פָּנָי׃ ס לֹא ׀ תַּעֲשֶׂה	
׀ סוּן	׀ לְךָ ס פֶּסֶל ׀ וְכָל ׀ תְּמוּנָה ׀ אֲשֶׁר ׀ בַּשָּׁמַיִם	
׀ עָלָה	׀ מִמַּעַל ׀ וַאֲשֶׁר ׀ בָּאָרֶץ m מִתָּחַת ״ וַאֲשֶׁר	
׀ שָׁחָה	׀ בַּמַּיִם ׀ מִתַּחַת ׀ לָאָרֶץ׃ ׀ לֹא ׀ תִשְׁתַּחֲוֶה	
׀ עָבַד	׀ לָהֶם ״ וְלֹא ׀ תָעָבְדֵם ׀ כִּי ׀ אָנֹכִי ׀ יהוה ׀	
	ס אֱלֹהֶיךָ ׀ אֵל ס קַנָּא ׀ פֹּקֵד ׀ עֲוֹן ׀ אָבֹת	
	׀ עַל ׀ בָּנִים ׀ עַל ׀ שִׁלֵּשִׁים m וְעַל ׀ רִבֵּעִים	
	׀ לְשֹׂנְאָי׃ ׀ וְעֹשֶׂה ׀ חֶסֶד ׀ לַאֲלָפִים	
״ צָוָה ׀ עָשָׂה	׀ לְאֹהֲבַי ׀ וּלְשֹׁמְרֵי m מִצְוֹתָי׃ ׀ לֹא ׀ תִשָּׂא	
	׀ אֶת ׀ שֵׁם ׀ יהוה ׀ אֱלֹהֶיךָ ׀ לַשָּׁוְא ׀ כִּי	
׀ נָקָה	׀ לֹא ׀ יְנַקֶּה ׀ יהוה ׀ אֵת ׀ אֲשֶׁר ׀ יִשָּׂא ״ אֶת	

Interp. chal'.

Pritiua chal'.

׀ פָּגַר q חֲזָא ׀ נָפַל	contestare populũ: ne forte transgrediãtur vt videant
ס נָגַשׁ קְרַב ׀ אָמַר	dñm: et cadat ex eis multitudo. Sacerdotes quoq; q
׀ נָסַךְ סָהַד ׀ אָמַר	accedunt ad ministrandũ coram dño sanctificẽtur: ne
׀ נָחַת ׀ נָסַךְ	forte irascatur cõtra eos dñs. Dixitq; moyses coraꝫ
׀ תָּקַף	dño. Non poterit populus ascẽdere in montẽ sinai:
׀ אָמַר ׀ נָפַל	quoniã tu cõtestatus es nos: dicens. Pone terminũ
׀ הָוָה ׀ עָבַד ׀ דְּמָה	circa montem t sanctifica eum. Dixitq; ei dñs. Vade
׀ עָלָה ׀ אַרְעָ ׀ סָנַד	descende: ascendesq; tu t aaron tecũ. Sacerdotes aũt
׀ פָּלַח ׀ סָעַר ׀ דּוּר	et populus non transgrediãtur vt ascendãt in cõspe-
׀׀ שָׁלַם ׀ חָטָא	ctũ domini: ne forte irascatur cõtra eos. Descẽditq;
׀ טוֹב ׀ אֹתָם	moyses ad populum: t narrauit eis. Ca. 20.
׀ זָכָה	L Ocutusq; est deꝰ cunctos sermones hos: dicẽs.
	Ego dñs deus tu⁹: qui eduxi te de terra egypti
	de domo seruitutis. Non erit tibi deus alius pter
	me. Non facies tibi imaginẽ neq; omnẽ similitudinẽ
	eoꝫ que in celo sunt desup: neq; eoꝫ que in terra sunt
	deorsum: neq; eoꝫ q̃ in aquis sunt sub terra. Non ado
	rabis ea neq; seruies eis: qm̃ ego dñs deus tuus deꝰ
	zelotes: visitans peccata patrũ super filios transgre
	sores in tertiã t in quartaꝫ generationẽ: his qui ode
	runt me: quãdo filij sequũtur peccata patrum. Et fa-
	ciens misericordiã in mille generatiões diligentibus
	me t custodiẽtib⁹ p̃cepta mea. Non iurabis in noie
	dei tui frustra: q; nõ iustificabit dñs illũ q̃ iurauerit

Transla. Chal'.

אַסְהֵיד בְּעַמָּא דִּלְמָא יִתְגְּרוֹן קֳדָם יְיָ לְמֶחֱזֵי וְיִפֵּל מִנְּהוֹן סַגִּי׃ וְאַף כַּהֲנַיָּא דְּמִתְקָרְבִין
לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ יִתְקַדְּשׁוּן דִּלְמָא יִתְקוֹף בְּהוֹן יְיָ׃ אֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לָא יִמְּלַע עַמָּא
לְמֵיסַק לְטוּרָא דְסִינַי אֲרֵי אַתְּ אַסְהַדְתָּ בָּנָא לְמֵימָר תְּחֻם יָת טוּרָא וְתַקְּדֵשׁ יָתֵיהּ׃ וַאֲמַר
לֵיהּ יְיָ אִיזֵל חוֹת וְתֵיסַק אַתְּ וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְכַהֲנַיָּא וְעַמָּא לָא יְגִיזוּן לְמֵיסַק לְקָדָם
יְיָ דִּלְמָא יִתְקוֹף בְּהוֹן׃ וּנְחַת מֹשֶׁה לְעַמָּא וַאֲמַר לְהוֹן׃ Ca. xx.
וּמַלִּיל יְיָ יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין לְמֵימָר׃ אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּקְתָּךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם
מִבֵּית עַבְדוּתָא׃ לָא יְהֵא לָךְ אֱלָהָא אָחֳרָן בָּרְמָנַי׃ לָא תַּעְבֵּיד לָךְ צָלֵם וְכָל דְּמוּ
דְּבִשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָא וְדִי בְּאַרְעָא מִלְּרַע וְדִי בְּמַיָּא מִלְּרַע לְאַרְעָא׃ לָא תִסְגּוֹד לְהוֹן וְלָא
תְּפַלְּחִינוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ אֵל קַנָּא מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל בְּנִין עַל דָּר תְּלִיתָאי וְעַל דָּר
רְבִיעָאי לְשַׂנְאָי כְּד מְשַׁלְּמִין בְּנַיָּא לְמֵחֱטֵי בָּתַר חוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן׃
וְעָבֵיד טוּבוּ לְאַלְפֵי דָּרִין לְרַחֲמַי וּלְנָטְרֵי פִּקּוּדָי׃ לָא תֵימֵי יָת שְׁמָא דַּייָ אֱלָהָךְ
לְמַגָּנָא אֲרֵי לָא יְזַכֵּי יְיָ יָת דְּיֵימֵי

Pritua heb. | Tex. Heb. | Exo. | Ca. xx. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

שָׁמוֹ לַשָּׁוְא׃ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת זָכַר
לְקַדְּשׁוֹ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד יוֹם עָבַד
וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ׃ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי עָשָׂה לָאֲךָ שָׁבַע
שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה
כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ
וְאֲמָתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר אָגוּר
בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת
הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם נוּחַ
הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ
וְאֶת אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ עַל אָבַד
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ׃ לֹא תִרְצָח׃ לֹא תִנְאָף׃ רָצַח נָאַף
לֹא תִגְנֹב׃ לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד עָנָה עֵד
שָׁקֶר׃ לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ׃ לֹא חָמַד
תַּחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ אָרַשׁ רָאָה
וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃ אָמָה
וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת רָאָה
הַלַּפִּידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת לַפִּד
הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ רָאָה נוּעַ
וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה עָמַד אָמַר
דַּבֶּר אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל שָׁמַע
יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת׃ דָּבַר מוּת
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ יָרֵא
כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא נָסָה בּוֹא
הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל חָיָה

"nomẽ dñi dei" fui ° frustra. ᵖMemento ᵗ vt ʳ diẽ ᵉsabbati ᵗsctifices. ᵘ Sex ˣdiebus ʳoperaberis: ꝯꝯ ’& facies ᵃomnia ᵇ opera tua: ᵒseptimo ꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜautem die ᶜsabbatũ dñi ᵉdei tui eſt. ᵇNon ᵗfacies ˣoẽ ᵗopus in eo" ᵐtu" & filius tuus° & filia tua: ᵖ seruus tuus ᵍ & ancilla tua: ʳiumẽtũ tuũ ᵉ & aduena ᵗ qui eſt" intra portas tuas. ʳSex ᵗei ᵗdiebus ᵃ fecit ᵇdñs ᵒcelum ˣ & ᶠ terrã & ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇmare ’& ˣoia ᵗq ᵐ in eis ſunt: "& requieuit ° i die ᵖseptimo. ᵍIdcirco ᵒ bñ dixit ᵗdominus ᵗdiei ꝯꝯ ʳsabbati: ’& ſanctificauit eum. ᵉHonora ᶜpatrẽ tuum ᵒ & ᶜmatrem tuã: ʳvt ᵉſis longeuus ᵗſuper ꝯꝯ ˣterram: ᵗquam" ᵈdñs" deus tuus° dabit ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵗ tibi. ᵍNõ ᵗoccides. ᵉNõ ʳmechaberis. ꝯꝯꝯꝯꝯ "Non ᵗfurtũ facies. ʸNõ ᵗloqris ᵃ cõtra proximũ tuũ falſũ ᵗteſtimonium. ᵇNõ ᶜcõcupiſces ᶠ domũ ᵍ proximi tui. ᵗNec ᶜdeſiderabis ˣvxorẽ ᵗei ᵖ: nõ" ʳ seruũ. nõ" ancillã. nõ° bouẽ. nõ ᵖ aſinũ. nec ᵍ oia ʳq ᵉ illius ſũt. ᵗ Cũctus ãt" populus ᵗvidebat ᵗvoces ᵍ & ꝯꝯ ᵇlampades ᶜ & ᵇ fonitum ᶜbuccine ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍmõtẽq; ᵇfumãtẽ: ’& pterritiˡac pauore concuſſi: "ſteterunt" procul° dicẽtes ᵍ moyſi. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʳLoquere ᵉ tu ᵗ nobis " & audiemus. ᵗNon ꝯꝯ: ꝯꝯ ʳloquatur ᵗ nobis ᵃ deus ᵇne forte ᶜ moriamur. ꝯꝯ ᵇEt ait ᶜ moyſes ʳ ad ᵍ populum. ᵇnolite ᶜtimere. ʳVt ˣenim" ᵖ baret " vos ᵉvenit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵖdeus: ᵍ& vt ᵉterror illius ʳeſſet ᵗin ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

nomen ei° in vano. memẽto diẽ ὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ. μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν
ſabbatoꝝ ſctificare eã. ſex diebus opaberis ᵗ fa σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν. ἓξ ἡμέρας ἐργᾶ, καὶ ποιή
cies oia opera tua. ᵍt die ſeptima ſab σεις πάντα τὰ ἔργα σου. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάβ
bata dño deo tuo. nõ facies in ea q̃ o- βατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔρ
pus tu ᵗ filiꝰ tuus et filia tua ſerꝰ tuus ᵗ γον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ
ſerua tua: bos tuꝰ et ſubingale tuũ: ᵗ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ ὁ ὑποζύγιόν σου, καὶ
oẽ iumẽtũ tuũ: et aduena habitans in te, πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.
ti.n. ſex diebus fecit dñs celũ ᵗ ʳtrã ᵗ ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησεν κς̃ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
mare ᵗ oia q̃ in eiꝭ ᵗ requie τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέ
uit die ſeptima. ꝭꝭ hoc bñdixit dñs παυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. διὰ τοῦτο ἠυλόγησεν κς̃
diẽ ſeptimã: et ſctificauit eã. honora τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. Τίμα τὸν
pfez tuũ ᵗ mfez tuã: vt bene tibi ſit et vt lon πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μα
geꝰ ſis ſup terrã bonã: q̃ dñs deꝰ tuus κροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς κς̃ ὁ θεός σου
dat tibi. nõ occides. nõ mechaberis. nõ furaberis. δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐ μοιχεύσεις. οὐ κλέψεις,
nõ falſo teſtificaberis cõtra primũ tuũ teſtimoniũ οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρί
falſũ. nõ cõcupiſces vxorẽ primi ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον
tui. nõ cõcupiſces domũ primi tui: σου. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου,
neq; agrũ eius: neq; ſeruũ eiꝰ: neq; οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ
ancillã eius. neq; bouẽ eius: neq; ſubmi τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τὸν βοῦν αὐτοῦ, οὔτε τὸν ὑποζύ
gale eius: neq; oẽ ſupellectilẽ eius: neq; q̃d pri γιον αὐτοῦ, οὔτε παγὶς σκεύους αὐτοῦ, οὔτε ὅσα τῷ πλη
mi tui ſũt. et oia populꝰ videbat vocẽ: et σίον σου ἐστί. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν φωνήν, καὶ τὰς
lampades: ᵗ vocẽ tube: ᵗ mõtẽ λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος
fumãtẽ. pterriti ãt oia populus ſteterũt ne- καπνίζον. φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μα
longe: ᵗ direxerũt ad moyſen: loquere tu nobis: et κρόθεν, καὶ εἶπαν πρὸς μωυσῆν, λάλησον σὺ ἡμῖν, καὶ
nõ loquat ad nos deus: ne forte moriamur. et μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ θεός, μή ποτε ἀποθάνωμεν. καὶ λέγει
illis moyſes: cõfidite. cauſa .n. tentandi vos ve αὐτοῖς μωυσῆς, θαρσεῖτε. ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειράσαι ὑμᾶς πάρε
nit, deus ad vos: vt ſit timor eius in γεννήθη ὁ θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μὴ φόβος αὐτοῦ ἐν

Pritua chal'. | Interp. chal'.

יְהוָה שְׁמֵיהּ לְשָׁקְרָא׃ דְּכִיר יָת יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא לְקַדָּשָׁתֵהּ׃ שְׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וְתַיְבֵד
כָּל עִבְדָּתָךְ׃ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּיד כָּל עִבְדְּתָא אַתְּ וּבְרָךְ
וּבְרָתָךְ עַבְדָּךְ וְאַמְתָךְ וּבְעִירָךְ וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְּקִרְוָךְ׃ אֲרֵי שְׁתָּא יוֹמִין עֲבַד יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת
אַרְעָא יָת יַמָּא וְיָת כָּל דִּי בְהוֹן וְנַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַל כֵּן בָּרִךְ יְיָ יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא
וְקַדִּשׁ יָתֵהּ׃ יַקַּר יָת אֲבוּךְ וְיָת אִמָּךְ בְּדִיל דְּיוֹרְכוּן יוֹמָךְ עַל אַרְעָא דַּייְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ׃
לָא תִקְטוֹל נַפְשׁ׃ לָא תְגַנּוֹב׃ וְלָא תְסַהֵיד בָּחַבְרָךְ סַהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא׃ לָא
תְחַמֵּיד בֵּיתָא דְּחַבְרָךְ לָא תְחַמֵּיד אִיתַּת חַבְרָךְ וְאַמְתֵיהּ וְתוֹרֵיהּ וְחֲמָרֵיהּ וְכָל
דִּי לְחַבְרָךְ׃ וְכָל עַמָּא חָזַן יָת קָלַיָּא וְיָת בָּזִיקַיָּא יָת קַל שׁוֹפָרָא וְיָת טוּרָא תָּנֵן וְחָזָא
עַמָּא וְזָעוּ וְקָמוּ מֵרָחִיק׃ וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה מֵלֵיל אַתְּ עִמָּנָא וְנִקְבֶּל וְלָא יִתְמַלֵּיל עִמָּנָא
מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ דִּלְמָא נְמוּת׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תְדַחֲלוּן אֲרֵי בְּדִיל לְנַסָּאָה
יְתְכוֹן אִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייְיָ וּבְדִיל דְּתְהֵי דַחְלְתֵיהּ עַל

Transla. Chal'.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Exo. Ca.xxi.	Critica.heb.
vobis: vt nõ peccetis.	vobis: & nõ peccaretis	פָּנַיכֶם׃ לִבְלֹתִי תֶחֱטְאוּ׃ וַיַּעֲמֹד הָעָם	פָּנָה חָמָא עָמַד
ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. ἐστηκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς	Stetitq populus de longe: moyses aut accessit ad caliginẽ in qua erat deus. Dixitq preterea dominus ad moysen. Hec dices filijs israel: vos vidistis qz de celo locutus sim vobis. Non facietis deos argenteos: nec deos aureos facietis vobis. altare de terra facies mihi: & offeretis super eo holocausta & pacifica vestra: oues vestras & boues: in omni loco in quo memoria fuerit nois mei. Veniã ad te & bñdicam tibi. Qd si altare de lapidib facies mihi: non edificabis eos sectos. t.n. cultrũ	מֵרָחֹק׃ וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל	מֵרָחֹק נָגַשׁ
μακρόθεν, μωυσῆς δὲ ἦλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ ἦν ὁ		אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	אֲשֶׁר שָׁם אֱלֹהִים אָמַר
θεός. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, τάδε ἐρεῖς τῷ		אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי	אֶל מֹשֶׁה כֹּה אָמַר אֶל בֵּן
domui iacob: et annũciabis filijs israel:		יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן	רָאָה
ὁἰκῳ ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ,		הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּן	עָשָׂה
vos vidistis: q̃ de celo locut sũ		אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא	
ὑμεῖς ἑωράκατε, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα		תַּעֲשׂוּ לָכֶם׃ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה	זָבַח
ad vos. nõ facietis vobis deos argẽteos:		לִי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת	
πρὸς ὑμᾶς. οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς,		שַׁלְמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרֶךָ	
et deos aureos: nõ facietis vobis ipsis alta=		בְּכֹל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת	קוּם זָכַר
καὶ θεοὺς χρυσοῦς, οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς θυσια=		שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃ וְאִם	בּוֹא
re. de terra facietis mihi: τ sacrificabitis i ipso		מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי לֹא תִבְנֶה	בָּנָה
σηριον. ἐκ γῆς ποιήσετέ μοι, καὶ θύσετε ἐπ' αὐτοῦ		אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ	גָּזַז גּוּף
holocausta: et salutaria vra: o=		וַתְּחַלְלֶהָ׃ וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל	חָלַל עָלָה
τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν, τὰ πρό=		מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ	גָּלָה עֶרָה
nes τ vitulos vros in oi loco: vbi		עָלָיו׃	Cap.xxi.
βατα καὶ τοὺς μόχους ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν		וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים	שָׂם בָּנָה
inuocauero nomẽ meũ illic, τ veniã ad te τ be		אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם׃ כִּי תִקְנֶה	שׂוּם בָּנָה קָנָה
ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἥξω πρός σε καὶ εὐ		עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד	שָׁנָה עָבַד
nedicã tibi. si ãt altare de lapidib facies mihi:		וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם׃ אִם	חָנַן
λογήσω σε. ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων ποιήσῃς μοι,		בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם בַּעַל	גּוּף בּוֹא
nõ edificabis eos sectos. τ.n. cultrũ		אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ׃ אִם	אִישׁ
οὐκ οἰκοδομήσεις αὐτοὺς τμητούς. τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν		אֲדֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ	נָתַן
tuũ iniecisti sup eos: et polluti sũt. nõ a		בָנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ	
συ ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτούς, καὶ μεμίανται. οὐκ ἀ=		תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוֹ׃	הָיָה
scendes in gradib in altare meũ: vt		וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי	
ναβήσῃ ἐν ἀναβαθμίσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, ὅπως		אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי לֹא	אִישׁ
nõ reueles turpitudinẽ tuã in eo.			
ἂν μὴ ἀνακαλύψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτοῦ.			
Hec iudicia: q̃ ppones co=			
καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα, ἃ παραθήσεις ἐνώ=			
ram eis. si possideris seruũ hebreũ: sex ãnos ser			
πιον αὐτῶν. ἐὰν κτήσῃ παῖδα ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δου			
uiet tibi: at septimo abibit liber			
λεύσει σοι, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἀπελεύσεται ἐλεύθερος			
gratis. si ipse solus intrauerit: τ solus egredie			
δωρεάν. ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύ=			
tur. si ãt vxor simul intrauerit cũ eo: τ vxor			
σεται. ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ γυνὴ			
egredietur cũ eo. si ãt dns eius dede			
ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ δῷ			
ritei vxorẽ: τ peperitei filios vel filias:			
αὐτῷ γυναῖκα, καὶ τέκνα αὐτῷ υἱοὺς ἢ θυγατέρας,			
vxor τ liberi sint dño illi.			
ἡ γυνὴ καὶ τὰ παιδία ἔσωσαν τῷ κυρίῳ αὐτῆς,			
ipse ãt sol egredietur. si ãt rudens di=			
αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται. ἐὰν δὲ ἀπορρήσεις ἐρεῖ=			
xerit seruus: dilexi dñm meũ: τ vxo			
πᾶν ὁ παῖς, ἠγάπηκα τὸν κύριόν μου, καὶ τὴν γυ			
rem meã et liberos: nõ			
ναῖκά μου καὶ τὰ παιδία, οὐκ			

Deut. 27.a

Josue. 8.c.

Ca.21 A

Deut. 15.c. Diere. 34.c.

Transla.Chal.

אַפֵּיכוֹן בְּדִיל דְּלָא תְּחוֹבוּן׃ וְקָם עַמָּא מֵרָחִיק וּמֹשֶׁה קְרִיב לְאֵיתֵי אֲמִטְתָּא דְּתַמָּן הֲוָה
דַּיְיָרוּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּדֵין תֵּימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתּוּן חֲזִיתוּן אֲרֵי מִן שְׁמַיָּא מַלֵּילִית
עִמְּכוֹן׃ לָא תַּעְבְּדוּן קֳדָמַי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא לָא תַּעְבְּדוּן לָכוֹן׃ מַדְבְּחָא דְאַדְמְתָא
תַּעְבְּדוּן קֳדָמַי וְתִדְבְּחוּן עֲלוֹהִי יָת עֲלָוָתָךְ וְיָת נִכְסַת קוּדְשָׁךְ מִן עָנָךְ וּמִן תּוֹרָךְ בְּכֹל
אַתְרָא דְּאַשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי לְתַמָּן אֲשַׁלַּח בִּרְכָתִי לָךְ׃ וְאִם מַדְבְּחָא אַבְנִין תַּעְבֵּיד
קֳדָמַי לָא תִּבְנֵי יָתְהֶן גְּסִילָן דְּלָמָא תָּרִים חַרְבָּךְ עֲלַהּ וְתַחְלִינֵהּ׃ וְלָא תִּסַּק בְּדַרְגִין
עַל מַדְבְּחִי דְּלָא תִתְגְּלֵי עֶרְיָתָךְ עֲלוֹהִי׃ **Ca.xxi.** וְאִלֵּין דִּינַיָּא דְּתֵסַדַּר
קֳדָמֵיהוֹן׃ אֲרֵי תְּזְבּוֹן עַבְדָּא בַּר יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שְׁנִין יִפְלַח וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעֵיתָא יִפּוֹק
לְבַר חוֹרִין מַגָּן׃ אִם בְּלְחוֹדוֹהִי יֵעוֹל בְּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אִם בְּעִיל אִתְּתָא הוּא וְתִפּוֹק אִתֵּתֵהּ
עִמֵּיהּ׃ אִם רַבּוֹנֵהּ יִתֶּן לֵיהּ אִתְּתָא וְתֵלֵיד לֵיהּ בְּנִין אוֹ בְנָן אִתְּתָא וּבְנַהָא תְּהֵי לְרִבּוֹנַהָא
וְהוּא יִפּוֹק בְּלְחוֹדוֹהִי׃ וְאִם מֵימָר יֵימַר עַבְדָּא רְחֵימְנָא יָת רִבּוֹנִי יָת אִתְּתִי וְיָת בְּנַי לָא

Interp.cha.

facie vestrã: vt non peccetis. Stetitq populus a longe: τ moyses accessit xps caliginẽ: vbi erat gℓa dei. Dixitq dns ad moysen. Hec dices filijs israel: vos vidistis qz de celo locutus sim vobiscũ. Non facietis coram me deos argenteos: neq deos aureos facietis vobis. altare de terra facies coz me: τ immolabis sup eo holocausta tua τ sacrificia sanctificata tua de ouibus tuis τ de bobus. In omni loco in quo habitare fecero gloriam meã: ibi mittã benedictionẽ meam τ benedicã tibi. Si autẽ altare ex lapidibus feceris coraz me: non edificabis sectos lapides: ne forte leues gladium tuũ sup illo: τ profanes eum. Et non ascendes per gradus sup altare meum: vt non reueletur turpitudo tua super eo. Ca. 21.

Hec sunt iudicia q̃ ppones coraz eis. Quãdo emeris seruũ filiũ israel: sex annis seruiet: τ in anno septimo egredietur liber gratis. Si solus intrauerit: solus egredietur. Si maritꝰ vroris est: egredietur vxor eius cũ eo. Si dns ei dederit ei vxorẽ: τ pepit ei filios aut filias: vxor τ filij ei erũt dñi sui: τ ipse egredietur solus. Si autem dicens dixerit seruus. Diligo dominuz meum vxorem meam τ liberos meos: non

Critica.heb.

חוב אָמַר חָזָא
עֶבֶד דַּבַּח נָכַס
עָלָה עַגָן שָׂרָא
שָׁלַח בָּרַךְ בָּנָה
רוּם חָלַל נָסַךְ
גָּלָה עָרָה אָל
דוּן סָדַר זָנַן
שָׁנָה פָּלַח נָפַק
עוֹל אִנְתָּ רָבַב
נָתַן יָלַד זָרָה
אָמַר

Pōitus heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.
יָצָא נָגַשׁ	"אִם־חָפְשִׁי יֵצֵא וְהִגִּישׁוֹ "אֲדֹנָיו "אֶל			"egrediar" liber: "offerat eū" dñs" dīis: "& applicabitur" ad" ostiū" & postes "perforabit" aurē eius "subula: "& erit ei seruus "in seculum. "Si" quis "vē diderit" filiā suā" in famulam: "non "egredietur co "sicut" ancille" exire consueuerūt. "Si "displicuerit" oculis" dñi sui" cui" tradita fuerat: "dimittet eā. "populo ātr" alieno "vēdē di" nō "habebit ptātem: "si spreuerit" eam. "Si aūt "filio suo" despōderit eā: "iuxta morem "filiarum "faciet" illi. "q" si "alteram "ci" acceperit: "prouidebit puelle nuptias &" vestimēta: "& p̄cīū pudicicie" nō" negabit. "Si" tria "ista" non" fecerit: "egredietur" gratis" absq; co "pecunia." Qui percussit" hominem" volens occidere: "morte "moriatur. "Qui āt" nō" ē insidiatus: "sed deus illum "tradidit in manus eius: "cō stituā" tibi" locū "in quo "fugere debeat. "Si" qs "p industriā" occiderit "pxi mū suū &" p insidias: "ab "altari meo" euelles eum "vt" moriatur. "Qui percussit" patrē suū" aut matrē: "morte "moriatur. "Qui furatus fuerit" hominē: "& vēdiderit eum: "cōuictus noxe "morte "moriatur. "Qui maledixerit "patri suo" vl" matri "morte" moriatur. "Si" rixati fuerint" viri" & percusserit" alter" pximū suū" lapide" vel" pugno: "& ille "mortuus" nō" fuerit: "sed iacuerit" i lectulo: "si" surrexerit" & ambulauerit "foris" sup" baculū suū: "innocēs erit" q percusserit:	"egredíar" liber: "offerat eū" dñs" dīis: "& applicabitur" ad" ostiū" & postes "perforabitq; "aurē eius "subula: "& erit ei seruus "in seculum. "Si" quis "vē diderit" filiā suā" in famulam: "non "egredietur co "sicut" ancille" exire consueuerūt. "Si "displicuerit" oculis" dñi sui" cui" tradita fuerat: "dimittet eā. "populo ātr" alieno "vēdē di" nō "habebit ptātem: "si spreuerit" eam. "Si aūt "filio suo" despōderit eā: "iuxta morem "filiarum "faciet" illi. "q" si "alteram "ci" acceperit: "prouidebit puelle nuptias &" vestimēta: "& p̄cīū pudicicie" nō" negabit. "Si" tria "ista" non" fecerit: "egredietur" gratis" absq; co "pecunia." Qui percussit" hominem" volens occidere: "morte "moriatur. "Qui āt" nō" ē insidiatus: "sed deus illum "tradidit in manus eius: "cō stituā" tibi" locū "in quo "fugere debeat. "Si" qs "p industriā" occiderit "pxi mū suū &" p insidias: "ab "altari meo" euelles eum "vt" moriatur. "Qui percussit" patrē suū" aut matrē: "morte "moriatur. "Qui furatus fuerit" hominē: "& vēdiderit eum: "cōuictus noxe "morte "moriatur. "Qui maledixerit "patri suo" vl" matri "morte" moriatur. "Si" rixati fuerint" viri" & percusserit" alter" pximū suū" lapide" vel" pugno: "& ille "mortuus" nō" fuerit: "sed iacuerit" i lectulo: "si" surrexerit" & ambulauerit "foris" sup" baculū suū: "innocēs erit" q percusserit:	exeo liber: afferet eum dñs ei" ad ἐξοδεύω ἐλεύθερος, προσάξει αὐτὸν ὁ κς̄ αὐτ̄ πρὸς
יָצָא נָגַשׁ					tribunal dei: et tunc adducet eū ad τὸ κριτήριον τ̄ θεοῦ, καὶ τότε προσάξει αὐτὸν πρὸς τὴν
זוז	אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ				hostiū ad postem: τ pforabit ei" dñs aurē θύραν ἐπὶ τὸν σταθμόν, καὶ τρυπήσει αὐτ̄ ὁ κς̄ τὸ ὦς
מָכַר	בַּמַּרְצֵעַ וְעָבַד "לְעֹלָם: "וְכִי יִמְכֹּר				subula: et feruiet ei in seculū. si āt τῷ οἰκετίῳ, καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν δὲ
יָצָא	"אִישׁ אֶת "בִּתּוֹ "לְאָמָה "לֹא "תֵצֵא				alids vēdiderit filiā suā famulā: nō egre= τις ἀποδῶται τὴν θυγατέρα αὐτ̄ δικέτιν, οὐκ ἀπε=
כְּצֵאת הָעֲבָדִים: "אִם רָעָה "בְּעֵינֵי	"כְּצֵאת הָעֲבָדִים: "אִם רָעָה "בְּעֵינֵי				diet sicut egrediūtur ancille. si nō pla λεύσει, ὥσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δοῦλαι. ἐὰν μὴ ἐνα
יָעַד	אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר "לֹא "יְעָדָהּ "וְהִפְדָּהּ				cuerit dño suo: quā ipe despōdit ρεσήσῃ τῷ κυρίῳ ἑαυτ̄ς, ὃν τρόπον καθομολογήσατο
פָּדָה שָׁלַח	"לְעַם "נָכְרִי "לֹא "יִמְשֹׁל "לִמְכָרָהּ				ipaz: redimet eā: gēti āt aliene nō αὐτήν, ἀποδώσει αὐτήν, ἔθνει δὲ ἀλλοτρίῳ οὐ
יָעַד	"בְּבָגְדוֹ "בָּהּ: "וְאִם "לִבְנוֹ "ייַעֲדֶנָּה				dñs est vēdere eā: qñ spreuit in ea. si āt κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν, ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ. ἐὰν δὲ
עֵד	"כְּמִשְׁפַּט "הַבָּנוֹת "יַעֲשֶׂה "לָהּ: "אִם				filio suo despōderit eā: iurta iudi= τῷ υἱῷ αὐτ̄ καθομολογήσηται αὐτήν, κατὰ τὸ δίκαιω=
שֵׁנִי עָשָׂה	"אַחֶרֶת "יִקַּח "לוֹ "שְׁאֵרָהּ "כְּסוּתָהּ				cū filiarū faciet illi. si āt aliā accepit μα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ. ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ
לָקַח כֹּסֶה	"וְעִנָּתָהּ "לֹא "יִגְרָע: "וְאִם "שְׁלֹשׁ "אֵלֶּה				sibi: necessaria τ vestimētū τ cōuersatiōes ἑαυτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὁμιλίαν
עוֹן גָּרַע	"לֹא "יַעֲשֶׂה "לָהּ "וְיָצְאָה "חִנָּם "אֵין				eius nō defraudabit. si āt tria hec nō fa= αὐτῆς οὐκ ἀποστερήσει. ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποι
חֶנֶן	"כֶּסֶף: "מַכֵּה "אִישׁ "וָמֵת "מוֹת "יוּמָת:				ciet ei: egredíet gratis sine precio. si pcus ήσῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. ἐὰν πα
נָכָה מוּת	"וַאֲשֶׁר "לֹא "צָדָה "וְהָאֱלֹהִים "אִנָּה				ferit ds aliquē: τ mortu" furit: morte moriat. si τάξῃ τίς τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω. ἐὰν
	"לְיָדוֹ "וְשַׂמְתִּי "לְךָ "מָקוֹם "אֲשֶׁר "יָנוּס				āt nō volēs: sed dñe tradidit in manus δὲ οὐχ ἑκών, ἀλλὰ ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας
שׁוּם קוּם נוּס	"שָׁמָּה: "וְכִי "יָזִד "אִישׁ "עַל "רֵעֵהוּ				eius: dabo tibi locum quo fugiet illuc homicida. si αὐτ̄, δώσω σοι τόπον οὗ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας. ἐὰν
זוד	"לַהֲרְגוֹ "בְּעָרְמָה "מֵעִם "מִזְבְּחִי				āt alids agressus fuerit pximū vt occidat dñs dolo: et δέ τις ἐπιθήσεται τῷ πλησίον τ̄ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ
זָבַח	"תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת: "וּמַכֵּה "אָבִיו "וְאִמּוֹ				fugiat; ab altari meo accipies eū vt occidatur. d καταφύγῃ, ἀπὸ τ̄ θυσιαστηρίου μου λήμψῃ αὐτὸν θανατῶσαι. ὃς
לָקַח נָכָה					pcutit pres suū vel mres suā: morte moriatur. q maledixerit πατάξει πρεσβύτην αὐτ̄ ἢ μητέρα αὐτ̄, θανάτῳ θανατούσθω. ὁ κακολογῶν
מוּת יוּמָת: "וְנֹנֵב "אִישׁ "וּמְכָרוֹ					pri suo vel mri sue: morte moriatur. q furat" fue πρέσβυν αὐτ̄ ἢ μητέρα αὐτ̄, θανάτῳ τελευτάτω. ὃς ἐὰν κλέψῃ τι
"וְנִמְצָא "בְּיָדוֹ "מוֹת "יוּמָת: "וּמְכַלֵּל					rit aliquē filiop ifrael: et oppressus eū vēdet: et τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδῶται, καὶ
"אָבִיו וְאִמּוֹ "מוֹת "יוּמָת: "וְכִי "יְרִיבֻן					iuēt" fuerit i ipo: morte morietur. si rixati fuerint duo viri: εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανάτῳ τελευτήσει. ἐὰν διαμάχωνται δύο ἄνδρες
"אֲנָשִׁים "וְהִכָּה "אִישׁ "אֶת "רֵעֵהוּ					et pcusserit alids pximū lapide vel pugno: et nō mortu" fuerit: καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον λίθῳ ἢ τῷ γρμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ,
"בְּאֶבֶן "אוֹ "בְאֶגְרֹף "וְלֹא "יָמוּת "וְנָפַל					iaceurit āt in lecto: si exurgēs hō ambulauc= κατακλιθῇ δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην, ἐὰν ἐξαναστὰς ὁ ἄνθρ περιπατή
"לְמִשְׁכָּבוֹ: "אִם "יָקוּם "וְהִתְהַלֵּךְ "בַּחוּץ					rit foris sup baculū suū: innocēs erit q pcussit: per σκέψῳ ἐπὶ ῥάβδον αὐτ̄, ἀθῷος ἔσται ὁ πατάξας, πλὴν τῆς
"עַל "מִשְׁעַנְתּוֹ "וְנִקָּה "הַמַּכֶּה "רַק					
נָכָה מוּת	"מוֹת "יוּמָת: "וְנֹנֵב "אִישׁ "וּמְכָרוֹ				
"וְנִמְצָא "בְּיָדוֹ "מוֹת "יוּמָת: "וּמְכַלֵּל					
"אָבִיו וְאִמּוֹ "מוֹת "יוּמָת: "וְכִי "יְרִיבֻן					
"אֲנָשִׁים "וְהִכָּה "אִישׁ "אֶת "רֵעֵהוּ					
"בְּאֶבֶן "אוֹ "בְאֶגְרֹף "וְלֹא "יָמוּת "וְנָפַל					
"לְמִשְׁכָּבוֹ: "אִם "יָקוּם "וְהִתְהַלֵּךְ "בַּחוּץ					
"עַל "מִשְׁעַנְתּוֹ "וְנִקָּה "הַמַּכֶּה "רַק					

Pōitus chal'.

דון זוז	egrediar liber. Applicabitq; eum dñs eius coꝛā iudicibus: τ applicabit eum ad ostium aut ad postē. τ perforabit dñs eius aurem eius subula: τ erit ei seruus seruiēs ei in seculū. Si aūt vir vendiderit filiā suam in ancillam: nō egredietur sicut egrediūtur serui. Si displicuerit in oculis dñi sui: quā sibi desponderat: liberam faciat eam. Non habebit facultatē vt vendat eam viro alio: cum dñiatus fuerit eius. Si autē filio suo desponderit eam: iurta cōsuetudinē filiarū israel faciet ei. Si alterā acceperit sibi: nutrimentū eius vestimentūq; τ pcubitū ei" nō phibebit. Et si tria hec nō fecerit ei: egredietur gratis absq; argento. Qui percusserit virū: τ mortuus fuerit: occisione occidatur. Qui autē nō est insidiatus: sed a facie dei traditus est manui eius: constituā tibi locū ad quē fugiat. Et qñ impie egerit vir cōtra pximū suum: vt interficiat eum per insidias: de cōspectu altaris mei tolles eum: vt interficiatur. Qui autē percusserit patrē suū aut matrē suam: morte moriatur. Qui furatus fuerit animā de filiis israel: τ vendiderit eam: in nētaq; fuerit in manu eius: morte moriatur. Qui aūt maledixerit patri suo vel matri sue: morte moriat. Et qñ rixati fuerint viri: τ percusserit vir pximū suū lapide aut pugno: et nō fuerit mortuus: sed ceciderit in lectulo τ fuerit celosus. si surrexerit τ ambulauerit foris sup baculū suum: erit innocens percussor: sed
רָצַע הוּה זָנַן	
נָפַק רָבַב קוּם	
הָרַק רָשָׁה שָׁלַט	
קוּם עָבַד נָסַב	
כְּסָה מָנַע	
עָבַד נָפַק מָחָא	
מוּת כָּטַל מָסַר	
שׁוּחַ עָרַק רָשַׁע	
דָּבָה דִּבֵּר כָּזַל	
נָגַב זָבַן שָׁכַח	
נָצָה נָפַל קוּם	
הָלַךְ הָוָה זָכָה	

Interp̄. chal'.

Transla. Chal'.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ocilã eius: soluet τ medicatiões. si ãt alidꝫ pcusserit ἀργίας αὐτ, ἀποστίσει καὶ τὰ ἰατρεῖα. ἐὰν δέ τις πατάξη seruũ suũ vel ancillã suã in ẋga: τ ὸν παῖδα αὐτοῦ ἢ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ, καὶ mortuꝰ fuerit sub manu eius: pena puniatur. si ãt ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δίκη ἐκδικηθήτω. ἐὰν δὲ supuixerit die vnũ vel duos. nõ puniet: τ. n. pe= διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο, οὐκ ἐκδικηθήσεται, ὸ γὰρ ἀρ cunia sua est. si ãt pugnauerint duo viri: τ pausse= γύριον αὐτοῦ ἐστι. ἐὰν δὲ μαχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατά rint mulierẽ in vẽtre hñtẽ: τ egressus fuerit infãs ei? ξουσι γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἐχουσαν, καὶ ἐξέλθη ὸ παιδίον αὐ nõ figuratꝫ: vãno vãnaꝫ erit: scõm dd τῆς μὴ ἐξεικονισμένον, ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται, καθότι ἂν impoſuerit vir mulieris: τ dabit cũ postulatiõe. ἐπιβάλη ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικός, καὶ δώσει μετὰ ἀξιώματος. si ãt figuratũ fuerit: dabit aiaz p aia: ocu= ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ᾖ, δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλ lũ p oculo: dẽtẽ p dẽte: manũ pro ma= μὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χει nu: pedẽ pro pede: adustionẽ pro adustione: ρός, πόδα ἀντὶ ποδός, κατάκαυμα ἀντὶ κατακαύματος, vulnus pro vulnere: liuorẽ pro liuore. si ãt τραῦμα ἀντὶ τραύματος, μώλωπα ἀντὶ μώλωπος. ἐὰν δέ alidꝫ pcusserit oculũ ſerui sui: vel ocu= τις πατάξη τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, ἢ τὸν ὀφθαλ lũ ancille sue: τ excecauerit: liberos di= μὸν τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ, καὶ ἐκτυφλώσῃ, ἐλευθέρους ἐξα mittet eos pro oculo illoꝝ. si ãt alidꝫ ποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν. ἐὰν δέ τις dẽtẽ ſerui sui: vel dẽtẽ an= τὸν ὀδόντα τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, ἢ τὸν ὀδόντα τῆς θερα= cille sue ecciderit liberos dimittet eos pro παίνης αὐτοῦ ἐκκόψῃ, ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀν dẽte illoꝝ. si ãt cornu pcusserit taurus virꝫ vel τὶ τοῦ ὀδόντος αὐτῶν. ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος ἄνδρα ἢ mulierẽ: τ mortuꝰ fuerit: lapidbꝫ lapidabit taurus: γυναῖκα, καὶ ἀποθάνῃ, λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος, τ nõ comedentꝫ carnes eius: at dñs tau= καὶ οὐ βρωθήσεται τὰ κρέα αὐτοῦ, ὁ δὲ κύριος τοῦ ταύ= ri innocẽs erit. si ãt taurus cornupeta fuerit ãte he= ρου ἀθῷος ἔσται. ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατίσῃ ἢ πρὸ τῆς ἐχ ri τ ante tertiã die: τ cõtestati fũt dño θὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ διαμαρτύρωνται τῷ κυρίῳ eius: τ nõ clauserit eã: occiderit ãt virꝫ vel mulie= αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν, ἀνελὴ δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖ rẽ: taurus lapidabit: τ dñs eius sumulmo κα, ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ προσυνα riet. si ãt pciũ redẽptiõis ipositũ fuerit ei: dabit pciũ redẽptiõis φθανεῖται. ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῇ αὐτῷ, δώσει λύτρα τῆς aie sue ḡcũqꝫ imposuerit ei. si ãt filiã cornu= ψυχῆς αὐτ ὅσα ἂν ἐπιβάλωσιν αὐτῷ. ἐὰν δὲ υἱὸν κερα= pcusserit vel filiã: iurta iudiciũ hoc τίσῃ ἢ θυγατέρα, κατὰ τὸ δίκαίωμα τοῦτο ꝏꝏꝏ

Trãsla. B. Hiero.

ita tñ vt opas eius & i pẽfas i medicos restitu= at. Qui percusserit ser uum suũ vel ancillam ꝏ virga: & mortui fuerit in manibus eius: crimi nis reus erit. Si ãt vno die vel duobus supui= xerit: nõ subiacebit pe ne: quia pecunia illius ẽ. Si rixãti fuerit viri & pcusserit quis mulie rẽ pgnãtẽ: & abortiũ quidẽ fecerit: sed ipsa vi xerit: subiacebit dãno quantum maritus mu lieris expetierit: & arbi tri iudicauerit. Si autẽ mors eius fuerit subse cuta: reddet aiam p aĩa: oculũ pro oculo: dẽtẽ p dẽte: manũ p manu: pedẽ pro pede adustionẽ p adustio ne: vulnus pro vulnere: liuorẽ p liuore. Si percusserit quispiã oculũ serui sui aũt ãcil le: & luscos eos fecerit: dimittet eos liberos p oculo quẽ eruit. Dẽtẽ quoqꝫ si excusserit ser uo vel ancille sue: filr dí mittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virum aut mulierem: & mortui fuerint: ꝏꝏ lapidibus obruetur: & non comedentur ꝏꝏ carnes eius. dñs quoqꝫ bouis innocens erit. & si bos cornupeta fuerit ab heri & nudiustertius & cõtestati sũt dñm ei? nec recluserit eũ: occi derit qꝫ virũ aut mulie rẽ: & bos lapidibus ob ruetur: & dñm eius occidẽt. Qd si pciũ fuerit ei ipositũ: dabit p aĩa sua quicquid fuerit ꝏ postulatus. Filiũ quoqꝫ & filiã si cornu percus= serit: siliter hñe subiacebit.

Ter. Heb. Exo. Ca. xxi. Pritiua heb.

יִשָּׁבֵ֣ן	ישבתו יתן ירפא ורפא
אָמָה	איש את עבדו או את אמתו
מוּת	נשבט ומת תחת ידו נקם ינקם
עָמַד	אך אם יום או יומים יעמד לא
נָקַם	יקם כי כספו הוא וכי ינצו
	אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו
הָיָה אָסוֹן עָנַשׁ	ילדיה ולא יהיה אסון ענוש
שׁוּת	יענש כאשר ישית עליו בעל
אִישׁ	האשה ונתן בפללים ואם אסון
נָתַן	יהיה ונתתה נפש תחת נפש עין
	תחת עין שן תחת שן יד תחת יד
רֶגֶל	רגל תחת רגל כויה תחת כויה
חַבּוּרָה	פצע תחת חבורה תחת
	חבורה וכי יכה איש את עין עבדו
אָמָה	או את עין אמתו ושחתה לחפשי
שָׁלַח	ישלחנו תחת עינו ואם שן עבדו
נָבָל	או שן אמתו יפיל לחפשי
נָגַח	ישלחנו תחת שנו וכי ינח שור
	את איש או את אשה ומת
סָקַל	סקול יסקל השור ולא יאכל
נְקָה	את בשרו ובעל השור נקי ואם
עוּד	שור נגח הוא מתמל שלשם והועד
שָׁמַר מוּת	בעליו ולא ישמרנו והמית איש
סָקַל	או אשה השור יסקל גם בעליו
שׁוּת	יומת אם כפר יושת עליו ונתן
פָּדָה	פדין נפשו ככל אשר יושת עליו
נָגַח שָׁפַט	או בן ינח או בת ינח כמשפט הזה

Interp. chal.

restituet id qõ fuit octosus ab opere: τ mercedẽ medi ci soluet. Et qũ pcusserit vir seruũ suũ aut ancillã suaꝫ virga: τ mortuus fuerit sub manu eius: iudicio iudi cabitur. Sed si die vno aut duobus diebus supuixe rit: non iudicabitur: quũ argentũ suũ est. Et qũ rixati fuerit viri: τ pcusserint mulierẽ pgnantẽ: τ egressus fuerit fetus eius: τ nõ fuerit mors: condẽnatione con dẽnabit: sicut posuerit sup eum maritus mulieris: τ dabit per sententiã iudicũ. Si aũt mortua fuerit: red det aiam pro aĩa: oculũ pro oculo: dentẽ pro dente manũ pro manu: pedẽ pro pede: adustionẽ p adustio ne: vulnus pro vulnere: liuorẽ p liuore. Et qũ pcusse rit vir oculũ serui sui aut oculũ ancille sue τ corrupe rit euꝫ: liberũ dimittet euꝫ pro oculo eius. Et si dentẽ serui sui aut ancille sue cadere fecerit: liberũ dimittet eum pro dente ei. Et qũ bos viri cornu pcusserit virũ aut mulierẽ: τ mortuꝰ fuerit: lapidatione lapidabitur bos: τ nõ comedetur caro eius: dñs autẽ bouis erit innocẽs. Si autẽ bos cornupeta fuerit ab heri τ nu diustertius: τ ꝓtestati sunt dñm eius: τ nõ seruauerit eũ: τ interfecerit virũ aut mulierẽ: bos lapidabitur: dñs quoqꝫ ei interficiet. Si pecunia ipositum fuerit sup eum: dabit redemptionẽ aĩe sue: iurta oĩa que impo fuerint sup eũ. Si aũt filiũ israel cornu pcusserit bos aut filiam israel cornu percusserit: iurta iudiciũ hoc

Trãsla. Chal.

בוטלניה יתן ואגר אסיא ישלם ואריך ימחינגר ית עבדיה או ית אמתיה נשלטן וימות תחות ידיה אית דינא יתדן ברם אם יומא חד או תרין יומין יתקיים לא יתדן ארי כספיה הוא ואריך ינצון גוברין וימחון איתתא מעדיא ויפקון ולדהא ולא יהי מותא אית נבאה יתנבי כמא דישוון עלוהי בעלא דאיתתא ויתן על מימר דייניא ואם מותא יהי ויתתן נפשא חלף נפשא עינא שיניא חלף עינא שיניא חלף שיניא ידא רגלא חלף רגלא כואה חלף כואה פידעא חלף פידעא משקופי חלף משקופי ואריך ימחי גבר ית עינא דעבדיה או ית עינא לאמתיה וישחבינה חורין יפטריניה חלף עיניה ואם שיניא דעבדיה או שיניא לאמתיה ידפיל לגבר חורין ויפטריניה חלף שיניה ואריך ינח תור ית גברא או ית אינתתא ומות איתרגמא יתרגם תורא ולא יתאכל ית בשריה ומריה דתורא יהי זכאה ואם תור נגח הוא מאתמלי ומהדמוהי יתסהיד במריה ולא נטריה ויקטול גבר או אינתתא תורא יתרגם ואף מריה יתקטל אם ממון ישוון עלוהי ויתן פורקן נפשיה ככל דישוון עלוהי או בר ישראל יגח תורא או בת ישראל יגח תורא פדיתא הדין

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Exo. | Caxtñ. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cñ interp. latina

יַעֲשֶׂה לוֹ׃ אִם עֶבֶד יִנַּח הַשּׁוֹר אוֹ
אִמָּה כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים שְׁקָלִים יִתֵּן
לְאֹדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל׃ וְכִי יִפְתַּח פַּתָּח
אִישׁ בּוֹר אוֹ כִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר
וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ כְּסָה
חֲמוֹר׃ בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף שָׁלֵם
יִשְׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ׃ שׁוּב מוּת יָהָה
וְכִי יִגֹּף שׁוֹר אִישׁ אֶת שׁוֹר רֵעֵהוּ נֶגַף
וָמֵת וּמָכְרוּ אֶת הַשּׁוֹר הַחַי וְחָצוּ חָיָה חָצָה
אֶת כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת הַמֵּת יֶחֱצוּן׃ אוֹ
נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמוֹל יָדַע
שִׁלְשׁוֹם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ בְּעָלָיו שָׁלֵם שָׁמַר
יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת
יִהְיֶה לוֹ׃ כִּי יִגְנֹב אִישׁ Cap. xxij.
שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְטִבְחוֹ אוֹ מְכָרוֹ גָּנָב
חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר שָׁלֵם
וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה׃ אִם
בְּמַחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְהֻכָּה וָמֵת חָתַר מֵצָא נֶהֱכָה
אֵין לוֹ דָּמִים׃ אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ מוּת
עָלָיו דָּמִים לוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אִם
אֵין לוֹ וְנִמְכַּר בְּגֵנְבָתוֹ׃ אִם הַמֹּצֵא מָצָר
תִּמָּצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֵבָה מִשּׁוֹר עַד
חֲמוֹר עַד שֶׂה חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם׃ חָיָה שָׁנָה
כִּי יַבְעֶר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח בָּעַר
אֶת בְּעִירָה וּבָעַר בִּשְׂדֵה אַחֵר
מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם׃ יָטַב
כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קֹצִים יָצָא קוֹץ

"Si ofernum ooooooooo
oooooooooooo ooooooo
ancillāqp inuaserit: "tri
ginta sicles argēti dño
dabit: bos vero lapidi=
bus opprimetur. Si qs
apuerit cisternā vel
fode
rit & nō opuerit eā: ce
ciderit bos aut asin⁹
eā: reddet dominus
cisterne preciū iumēto=
rū: quod autem mortu
um est ipsius erit. ooooo
Si bos alienus bouem
alterius vulnerauit: ooo
& ille mortuus fuerit:
vēdēt bouē viuū & di
uident preciū: cadauer
āt mortui inter se dísp=
tient. Sí āt sciebat qp
bos cornupeta eēt ab
heri & nudiustertius: &
nō custodiuit eū dñs su
us: reddet bouē pro bo
ue: & cadauer integrū
Sfaccipiet. Ca. 22.
Si qs furatus fuerit
bouem aut ouē: & oc=
ciderit vel vendiderit:
quinq boues" pro vno
boue restituet: & q̄ttu
or oues p vna oue. Sí
effrigēs fur domū síue
fossodiēs fuerit iūctus:
& accepto vulnere mor
tuus fuerit: percussor nō e
rit reus sanguis. & sí or
to sole hoc fecerit: ho=
micidiū ppetrauit: & ipe
moriet̄. Sí nō hūerit
qd p furto reddat: ipse
venūdabitur. Sí iuctū
fuerit apud eū qd fura=
tus ē viues síue bos síue
asin síue ouis: duplū
restituet. Sí leserit qspi
am agrū vel vineā: & &
dimiserit iumentū suū:
vt depascatur aliena: qc
quid optimū habuerit i
agro suo vel in vinea p
dāni estimatione restitu
et. Sí egressus ignis in
uenerit spinas: ooooooo

facíet ei. si āt seruū corupcusserit taur⁹ vr
ποιήσουσιν αὐτῷ. ἐὰν δὲ παῖδα κερατίσηὁ ταῦρος ἢ
ancillā: argēti triginta didragmas dabit
παιδίσκην, ἀργυρίου τριάκοντα δίδραγμα δώσει
dño eox: t taurus lapidabitur. si āt
τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται. ἐὰν δὲ
aliqs apuerit cisternā vel exciderit cisternā: t nō coope
τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ
ruerit eā: t ciderit illic vitul⁹ vel asin⁹: dño ciste
αὐτόν, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόχος, ἢ ὄνος, ὁκὸς τοῦ λάκ
ne soluet: pecuniā dabit dño eox: at
κου ἀποτίσει, ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, τὸ δὲ
mortuū ei erit. si āt corupcusserit alicui⁹ tau=
τεθνηκὸς αὐτῷ ἔσται. ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦ
rus taux primi: t mortu⁹ fuerit: ven=
ρος τὸν ταῦρον τοῦ πλησίον, καὶ τελευτήσῃ, ἀποδώ
dent taux viuū: et diuidēt pciū
σουσι τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦσι τὸ ἀργύριον
eius: t taux mortū diuidēt. si āt
αὐτοῦ, καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα διελοῦσι. ἐὰν δὲ
cognouerit taurus q̄ cornupeta est ante
γνωρίζεται ὁ ταῦρος ὅτι κερατιστής ἐστι πρὸ τῆς ἐχθὲς
t ante tertiū diē: t cōtestati fue
καὶ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας, καὶ διαμεμαρτυρημένοι ὦσι
rint dño eius: t nō clauserit eū: soluet
τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν, ἀποτίσει
taux pro tauro: at mortu⁹ illi erit.
ταῦρον ἀντὶ ταύρου, ὁ δὲ τεθνηκὼς αὐτῷ ἔσται. Ca.22
Sīi āt aliqs furat⁹ fuerit vitulū vel ouē t occiderit A
ἐὰν δέ τις κλέψῃ μόχον ἢ πρόβατον καὶ σφάξῃ
illā: vel vēdiderit: quinq vitulos soluet p
αὐτό, ἢ ἀποδῶται, πέντε μόχους ἀποτίσει ἀντὶ τοῦ
vitulo: t q̄ttuor oues p oue. si
μόχου, καὶ τέσσαρα πρόβατα ἀντὶ τοῦ προβάτου. ἐὰν
āt in effosione iuēt⁹ fuerit fur: t vulnerat⁹
δὲ ἐν τῷ διωρύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς
mortu⁹ fuerit: nō est illi cedes. si āt ortus fuerit sol sup
ἀποθάνῃ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος. ἐὰν δὲ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐπ' αὐ
eū: re⁹ est: simul morief. si āt nō est sba illi: ven=
τῷ, ἔνοχός ἐστιν, ἀνταποθανεῖται. ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ αὐτῷ, πρα
dat p furto suo. si āt deprhēsū fuerit t iuētū fuerit i
θήτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος αὐτοῦ. ἐὰν δὲ καταληφθῇ καὶ εὑρεθῇ ἐν
manu ei⁹ furti ab asino vsq ad oue viuētia
τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κλέμμα ἀπὸ τε ὄνου ἕως προβάτου ζῶντα,
dupla ipa soluet. si āt depasti⁹ fuerit q̄s agrū vel vi=
διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἄμπε
neā: t dimiserit iumētū suū vt depascat agrū alienū: sol=
λῶνα, καὶ ἀφῇ τὸ κτῆνος αὐτοῦ καταβοσκῆσαι ἀγρὸν ἕτερον, ἀπο
net ex agro suo iuxta fructū ei⁹. si āt oēm
τίσει ἐκ τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ φύνημα αὐτοῦ. ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀ
agrū depast⁹ fuerit: optima agri sui vel optima
γρὸν καταβοσκήσῃ, τὰ βέλτιστα τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ ἢ τὰ βέλτιστα τοῦ
vinee sue soluet. si āt egressus ignis inuenerit spinas:
ἀμπελῶνος αὐτοῦ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ ἐξελθὸν πῦρ εὕρῃ ἀκάνθας,

Pritiua chal. | Interp. chal. | Transla. Chal.

עֶבֶד אָמָה כֶּסֶף
כְּרָה כִּסָּה נָפַל
שָׁלֵם תּוֹר חָיָה
נֶגַף זָכָן חָיָה
נָדַע תְּמֹל
שָׁמַר
מוּת גֵּב כֶּם
זָכָן רָעָא עֵאן
חָתַר שָׂבַח אָתָא
מוּת
חָיָה
אָכַל שָׁלַח אָכַל
נָיֵם שָׂבַח

fiet ei. Si autē seruū aut ancillam cornu percusserit
bos: triginta siclos argenti dabit dño suo: bos autem
lapidabitur. Et qñ aliquis aperuerit cisternā: aut qñ
aliqs vir foderit cisternā: t nō operuerit eam: cecide
ritq; ibi bos aut asinus: dño cisterne soluet argentū:
qō reddet dño eius: t qō mortuū est ipsi⁹ erit. Qñ aūt
percusserit bos viri bouē p̄ximi sui: t mortu⁹ fuerit: vē
dāt bouē viuū: t diuidāt pecuniā ei⁹: pecuniā q̄q mor
tui diuidēt. Si aūt notū fuerit q̄ bos cornupeta est ab
heri t nudiustertius: nō custodiuit ei⁹ dño⁹ eius sol=
uet bouē p̄ro boue: mortuus aūt ipsius erit. Ca. 22.
Qlando furatus fuerit vir bouem aut agnum
aut occiderit eum: aut vendiderit: soluet quinq
boues p̄ro boue: t q̄ttuor oues p agno. Si autē suf=
fodiēs domū inuētus fuerit latro t percussus fuerit
et mortuus fuerit: percussor non erit reus sanguinis: si
oculus testiū fuerit sup eū: sanguis reus erit percus=
sor: soluēs soluet fur: t si nō habuerit: vendetur p furto
suo. Si aūt inuentū fuerit in manu eius qō furto sub=
latū fuerat: a boue vsq ad asinū t vsq ad agnū: si fue
rit viuū: duplū restituet. Qñ pastū fecerit vir agr aut
vineā t dimiserit iumētū suū t pascet in agro alieno:
qō melio⁹ est in agro suo aut qō optimū est in vinea sua
restituet. qñ egressus fuerit ignis t inuenerit spinas:

יִתְעַבֵּד לֵיהּ׃ אִם עַבְדָּא יִנַּח תּוֹרָא אוֹ אַמְתָא כְּסַף תְּלָתִין סְלְעִין יִתֵּן לְרִבּוֹנֵיהּ וְתוֹרָא
יִתְרָגֵם׃ וַאֲרֵי יִפְתַּח גֻּבָּר גּוּב אוֹ אֲרֵי יִכְרֵה גֻּבָּר גּוּב וְלָא יְכַסְּיִנֵּיהּ וְיִפּוֹל תַּמָּן תּוֹרָא אוֹ
חֲמָרָא׃ מָרֵיהּ דְּגוּבָּא יְשַׁלֵּם כַּסְפָּא יְהֵב לְמָרֵיהוֹהִי וּמֵיתָתָא יְהֵי דִּילֵיהּ׃ וְאֲרֵי יִגּוֹף תּוֹר
דְּגֻבָּר יָת תּוֹרָא דְּחַבְרֵיהּ וּימוּת יְזַבְּנוּן יָת תּוֹרָא חַיָּא וְיִפְלְגוּן יָת דְּמֵיהּ וְאַף יָת דְּמֵי
מֵיתָא יְפַלְגוּן׃ אוֹ אִיתְיְדַע אֲרֵי תּוֹר נָגַח הוּא מֵאִתְמָלִי וּמִדְּהַדְמוֹהִי וְלָא נָטַר יָתֵיהּ מָרֵיהּ
שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּם תּוֹרָא חֲלָף תּוֹרָא וּמֵיתָא יְהֵי דִּילֵיהּ׃ Ca.xxij. אֲרֵי יִגְנוֹב
גֻּבָּר תּוֹר אוֹ אִימַּר וְיִכְּסִינֵיהּ אוֹ יְזַבְּנִינֵיהּ חֲמִשָּׁה תּוֹרִין יְשַׁלֵּם חֲלָף תּוֹרָא וְאַרְבַּע
עָנָא חֲלָף אִימְּרָא׃ אִם בְּמַחְתַּרְתָּא יִשְׁתָּכַח גַּנָּבָא וְיִתְמְחֵי וּימוּת לֵית לֵיהּ דְּמָא׃ אִם
עִיתָא דְּסַהֲדָא נְפַלַת עֲלוֹהִי דְּמָא לֵיהּ שַׁלָּמָא יְשַׁלְּמוּן וְאִם לֵית לֵיהּ וְיִזְדַּבַּן בְּגֻנְּבוּתֵיהּ׃
וְאִם אִשְׁתְּכַח תִּשְׁתְּכַח בִּידֵיהּ גְּנֻבְתָּא מִתּוֹר עַד חַמָּר עַד אִימַּר כַּד אִינּוּן חַיִּין עַל חַד
תְּרֵין יְשַׁלֵּם׃ אֲרֵי יוֹכֵיל גֻּבַּר חַקָל אוֹ כַרְמָא וְיִשְׁלַח יָת בְּעִירֵיהּ וְיוֹכֵל בְּחַקְלָא אָחֳרָן שָׁפַר
חַקְלֵיהּ וְעִפַּר כַּרְמֵיהּ יְשַׁלֵּם׃ אֲרֵי תִּיפּוֹק נוּרָא וְתַשְׁכַּח כּוּבִּין

Transla. Chal.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Exo.	Ca. xxij.	Pũctua heb.
et aduserit areas vel spicas aut cãpũ: sol=	[s]& comprehẽderit [b]acer	וְנָאכַל [b] גָּדִישׁ [l] אוֹ [k] הַקָּמָה [l] אוֹ		[e]אָכַל [f]גָּדִישׁ
χὰι προσεμπρίσῃ ἄλωνας ἢ σάχεις ἢ πεδίον, ἀπο=	uos frugũ [l]siue [k]stãtes se=	[m] הַשָּׂדֶה [n] שַׁלֵּם [o] יְשַׁלֵּם [p] הַמַּבְעֵר		
uet qui ignẽ incẽdit. si ãt dſpiã uederit p=	getes in [m]agris: [o] reddet			
τίσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας. ἐὰν δέ τις δῶ τῷ πλη=	dãnũ [p]qui ignẽ ſuccẽde=	[q] אֶת [r] הַבְּעֵרָה: [s] כִּי [t] יִתֵּן [u] אִישׁ [v] אֶל		[q]אֶת [r]הַבְּעֵרָה: [s]כִּי [t]יִתֵּן [u]אִישׁ [v]אֶל
σίον ἀργύριον ἢ σκεύη φυλάξαι, χὰι κλαπῇ ἐκ τῆς οἰ=	rit. [t]Si [u] quis [v] commenda	[w] רֵעֵהוּ [x] כֶּסֶף [y] אוֹ [z] כֵלִים [a] לִשְׁמֹר		[w]רֵעֵהוּ [x]כֶּסֶף [y]אוֹ [z]כֵלִים [a]לִשְׁמֹר
κίας ἢ ἀνθρώπου, ἐὰν ἐυρεθῇ ὁ κλέψας, ἀπο=	uerit [s] amico [a] pecuniã [b] aut [c] vas			
δώσει δύο: si ãt nõ inuẽt [e] fuerit q furat [f] ẽ: ſoluet	[b] in cuſtodiam: [c] & ab eo q ſuſcepat [c] fur	וְנִגְנַב [b] מִבֵּית [c] הָאִישׁ [d] אִם [e] יִמָּצֵא		[b]וְנִגְנַב [c]מִבֵּית [d]הָאִישׁ [e]אִם [f]יִמָּצֵא
dupla: si ãt nõ inuẽt [e] fuerit q furat [f] ẽ: accedet	to ablata fuerint: [d] ſi [e] iue	[f] הַגַּנָּב [g] יְשַׁלֵּם [h] שְׁנָיִם: [i] אִם [j] לֹא		[g]יְשַׁלֵּם [h]שְׁנָיִם: [i]אִם [j]לֹא
δὶς τολοῦν, ἐὰν δὲ μὴ ἐυρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται	nitur [k] fur [m] duplum [l] red=			
δῆς dom⁹ coꝝ deo: et iurabit p fecto	det. [m] Si [n] latet	[k] הַגַּנָּב [l] יְשַׁלֵּם [m] שְׁנָיִם: [n] אִם [o] לֹא		[k]הַגַּנָּב [l]יְשַׁלֵּם [m]שְׁנָיִם: [n]אִם [o]לֹא
ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, χὰι ὁμεῖται ἡμὴν	[q] fur: [e] dñs [f] domus [f] appli	[p] יִמָּצֵא [q] הַגַּנָּב: [r] וְנִקְרַב [s] בַּעַל [t] הַבַּיִת		[p]יִמָּצֵא [q]הַגַּנָּב: [r]וְנִקְרַב [s]בַּעַל [t]הַבַּיִת
nõ tpm maligna tũ fuiſſe in oi depoſi=	cabitur [x] ad deos: & iurabit [f] p	[u] אֶל [v] הָאֱלֹהִים [w] אִם [x] לֹא [y] שָׁלַח [z] יָדוֹ		[u]אֶל [v]הָאֱלֹהִים [w]אִם [x]לֹא [y]שָׁלַח [z]יָדוֹ
μὴ ἀυτὸν πεποιηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθή=	[s] non [a] extenderit [b] manũ			
to primi iuxta oẽ dicibile delictũ: de q=	[c] in rem [d] proximi ſui [e] ad	[a] בְּמַלְאכְתּ [b] רֵעֵהוּ: [c] עַל [d] כָּל [e] דְּבַר		[a]בְּמַלְאכְתּ [b]רֵעֵהוּ: [c]עַל [d]כָּל [e]דְּבַר
κης τοῦ πλησίον κατὰ πᾶν ῥῆμα ἀδίκημα, περὶ τε	ppetrãdũ fraudem tam			
vitulo: et ſubiugali: et oue: et veſte:	[f] in [g] boue q̃ [f] in [m] aſino &	[f] פֶּשַׁע [g] עַל [h] שׁוֹר [i] עַל [j] חֲמוֹר [k] עַל		[f]פֶּשַׁע [g]עַל [h]שׁוֹר [i]עַל [j]חֲמוֹר [k]עַל
μόχου, χὰι ὑποζυγίου, χὰι προβάτου, χὰι ἱματίου,	[o] oue ac [q] veſtimento: &	[l] שֶׂה [m] עַל [n] שִׂלְמָה [o] עַל [p] כָּל [q] אֲבֵדָה		[l]שֶׂה [m]עַל [n]שִׂלְמָה [o]עַל [p]כָּל [q]אֲבֵדָה
et oi amiſſione accuſata: ddd igf	[r] quicquid dãnũ inferre			
χὰι πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλουμένης, ὅ τι οὖν ἂν	poteſt. [b] ad	[r] אֲשֶׁר [s] יֹאמַר [t] כִּי [u] הוּא [v] זֶה [w] עַד		[r]אֲשֶׁר [s]יֹאמַר [t]כִּי [u]הוּא [v]זֶה [w]עַד
ſit coꝝ deo igredie [t] iudiciũ ambo=	[c] deos [t] vtriuſq [c] cã [o] perue	[x] הָאֱלֹהִים [y] יָבֹא [z] דְּבַר [a] שְׁנֵיהֶם [b] אֲשֶׁר		[x]הָאֱלֹהִים [y]יָבֹא [z]דְּבַר [a]שְׁנֵיהֶם [b]אֲשֶׁר
B ἢ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐλεύσεται ἡ κρίσις ἀμφοτέ=	niet. & [g] ſi	[c] יַרְשִׁיעֻן [d] אֱלֹהִים [e] יְשַׁלֵּם [f] שְׁנַיִם		[c]יַרְשִׁיעֻן [d]אֱלֹהִים [e]יְשַׁלֵּם [f]שְׁנַיִם
ρων. χὰι ὁ ἁλοὺς διὰ τοῦθεοῦ ἀποτίσει δὶς τολοῦν τῷ	[i] illi [b] iudícauerint: [l] duplũ	[g] לְרֵעֵהוּ: [h] כִּי [i] יִתֵּן [j] אִישׁ [k] אֶל [l] רֵעֵהוּ		[g]לְרֵעֵהוּ: [h]כִּי [i]יִתֵּן [j]אִישׁ [k]אֶל [l]רֵעֵהוּ
πλησίον αὐτοῦ. ἐὰν δέ τις δῶ τῷ πλησίον ὑποζύγιον	[k] reſtituet [m] proxio ſuo.	[m] חֲמוֹר [n] אוֹ [o] שֶׂה [p] וְכָל [q] בְּהֵמָה		[m]חֲמוֹר [n]אוֹ [o]שֶׂה [p]וְכָל [q]בְּהֵמָה
vel ouem vel vitulũ vel oẽ iumẽtũ adcuſtodiẽdũ: τ	[n] ſi [p] quis [o] commẽdauerit	[r] לִשְׁמֹר [s] וּמֵת [t] אוֹ [u] נִשְׁבַּר [v] אוֹ [w] נִשְׁבָּה		[r]לִשְׁמֹר [s]וּמֵת [t]אוֹ [u]נִשְׁבַּר [v]אוֹ [w]נִשְׁבָּה
ἢ πρόβατον ἢ μόχον ἢ πᾶν κτῆνος φυλάξαι, χὰι	[r] proxímo ſuo [n] bouẽ: [o] a=			
debilitatũ fuerit vl mortuũ fuerit vel captiuũ fuerit: et	ſinũ: [r] ouẽ: [s] & oẽ [s] iumẽtũ	[x] הַכֹּל [y] לֹא [z] רָאָה [a] שְׁבוּעַת [b] יְהוָה [c] תִּהְיֶה		[x]הַכֹּל [y]לֹא [z]רָאָה [a]שְׁבוּעַת [b]יְהוָה [c]תִּהְיֶה
συντριβῇ ἢ τελευτήσῃ ἢ ἁχμάλωτον ἤχθη, χὰι	[b] á cuſtodía: [c] & mortuũ	[d] בֵּין [e] שְׁנֵיהֶם [f] אִם [g] לֹא [h] שָׁלַח [i] יָדוֹ		[d]בֵּין [e]שְׁנֵיהֶם [f]אִם [g]לֹא [h]שָׁלַח [i]יָדוֹ
nullus nouerit: iuramẽtũ erit dei inter am=	fuerit [p] aut [c] debilitatum	[j] בְּמַלְאכְתּ [k] רֵעֵהוּ [l] וְלָקַח [m] בְּעָלָיו [n] וְלֹא		[j]בְּמַלְאכְתּ [k]רֵעֵהוּ [l]וְלָקַח [m]בְּעָלָיו [n]וְלֹא
μηδεὶς γνῷ, ὅρκος ἔσαι τοῦ θεοῦ ἀναμέσον ἀμφο=	[r] vel [g] captũ ab hoſtibus:	[o] יְשַׁלֵּם: [p] וְאִם [q] גָּנֹב [r] יִגָּנֵב [s] מֵעִמּוֹ		[o]יְשַׁלֵּם: [p]וְאִם [q]גָּנֹב [r]יִגָּנֵב [s]מֵעִמּוֹ
bos: p fecto nõ tpm neꝑ fuiſſe in de	[h] nulluſq; hoc [i] víderit [k] iuſ	[t] יְשַׁלֵּם [u] לִבְעָלָיו: [v] אִם [w] טָרֹף [x] יִטָּרֵף		[t]יְשַׁלֵּם [u]לִבְעָלָיו: [v]אִם [w]טָרֹף [x]יִטָּרֵף
τέρων, ἡμὴν μὴ ἀυτὸν πεπονηρεῦσθαι ἐπὶ τῆς πα=	iurãdũ [m] erit [n] i medio [p] q	[y] יְבִיאֵהוּ [z] עֵד [a] הַטְּרֵפָה [b] לֹא [c] יְשַׁלֵּם: [d] וְכִי		[y]יְבִיאֵהוּ [z]עֵד [a]הַטְּרֵפָה [b]לֹא [c]יְשַׁלֵּם: [d]וְכִי
ραθήκης τοῦ πλησίον, χὰι οὕτως προσδέξεται	[q] nõ [r] extẽderit [s] manũ [t] ad	[e] יִשְׁאַל [f] אִישׁ [g] מֵעִם [h] רֵעֵהוּ [i] וְנִשְׁבַּר [j] אוֹ		[e]יִשְׁאַל [f]אִישׁ [g]מֵעִם [h]רֵעֵהוּ [i]וְנִשְׁבַּר [j]אוֹ
δῆς εἶνυς: et nõ ſoluet. ſi ãt ſub=	rẽ [u] pximí ſui: [r] ſuſcipiet=	[k] מֵת [l] בְּעָלָיו [m] אֵין [n] עִמּוֹ [o] שָׁלֵם [p] יְשַׁלֵּם:		[k]מֵת [l]בְּעָלָיו [m]אֵין [n]עִמּוֹ [o]שָׁלֵם [p]יְשַׁלֵּם:
ὁ κύριος αὐτοῦ, χὰι ὀυμὴ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ κλα=	q dñs iuramẽtũ: [s] & ille	[q] אִם [r] בְּעָלָיו [s] עִמּוֹ [t] לֹא [u] יְשַׁלֵּם [v] אִם		[q]אִם [r]בְּעָלָיו [s]עִמּוֹ [t]לֹא [u]יְשַׁלֵּם [v]אִם
λῇ fuerit ab eo: ſoluet dño eius. ſi ãt a=	[t] reddere [u] nõ cogetur. [b] &	[w] שָׂכִיר [x] הוּא [y] בָּא [z] בִּשְׂכָרוֹ: [a] וְכִי [b] יִפָּתֶה		[w]שָׂכִיר [x]הוּא [y]בָּא [z]בִּשְׂכָרוֹ: [a]וְכִי [b]יִפָּתֶה
πὸ παρ' αὐτοῦ, ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτ. ἐὰν δὲ θη	si [c] furto [b] ablatũ fuerit:			
beſtia comeſtũ fuerit: ducet illũ ad hoſtiũ: et nõ	[r] reſtituet dãnũ [g] dño. [h] ſi			
ριάλωτον ἤνεγκεν, ἄξει αὐτὸ ἐπὶ τὴν θύραν, χὰι οὐκ	[t] cõmeſtũ a beſtia: [l] d ferat			
ſoluet. ſi ãt petierit dñs a primo:	ad eũ [n] qđ occiſũ ẽ: & [o] nõ			
ἀποτίσει. ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις παρὰ τοῦ πλησί=	[p] reſtituet. [q] Qui [a] [n] pxi=			
et ꝺbilitatũ fuerit vel mortuũ fuerit vel captiuũ fuerit:	mo ſuo quicquid horũ			
ον, χὰι συντριβῇ ἢ ἀποθάνῃ ἢ αἰχμάλωτον ἤχθη,	[r] mutuo poſtulauerit: [x] &			
at dñs eius nõ fuerit cũ eo: ſoluẽs	debilitatũ [r] aut [s] mortuũ			
ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ μὴ ἦ μετ' αὐτοῦ, ἀποτινύων ἀπο=	fuerit [d] dño [b] nõ [c] pũte [c] red			
ſoluet. ſi ãt dñs eius fuerit cũ eo: nõ	dere cõpelletur: & [f] ſi [b] in			
C ποτίσει. ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ἦ μετ' αὐτοῦ, ὐκ	pũtiarũ [g] dñs fuerit: [l] nõ			
reddet. ſi ãt mercenarius fuerit: erit ei p	[k] reſtituet: maxime [l] ſi [m] cõ			
ἀποτίσει. ἐὰν δὲ μισθωτὸς ἦ, ἔσαι αὐτῷ ἀντὶ	ductũ [o] venerat [p] p merce			
mercede ſua. ſi ãt deceperit	de opis ſui. [q] ſi [r] ſeduxerit			
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ				

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pũctua chal.
[x]וְתֵיכוֹל גַּדִּישִׁין אוֹ [y]קַמְתָּא אוֹ חַקְלָא שָׁלֵם יְשַׁלֵּם [z]דְּאִדְלִיק יָת דְּלִיקְתָּא וְאַדְלִי [a]יָתֵן גְּבַר	et succenderit aceruos aut ſegetẽ aut agrum integrũ: reddet q̃ ſuccẽderit ignẽ id qđ ſuccẽſum eſt. Qñ dede=	[x]אֲכַל [y]קוֹם [z]דְּלַק
[b]לְחַבְרֵיהּ כְּסַף אוֹ [c]מָנִין לְמִיטַר [d]וְיִתְגְּנְבוֹן מִבֵּית גַּבְרָא אִם יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא יְשַׁלֵּם [e]תְּרֵין:	rit vir primo ſuo argentũ aut vaſa in cuſtodiã: τ fur=	[a]נָתַן [b]מָאן [c]נְטוֹר
אִם לָא יִשְׁתְּכַח גַּנָּבָא [f]וְיִתְקְרֵיב מַרֵיהּ דְּבֵיתָא לְקֳדָם [g]דַּיָּנַיָּא אִם לָא [h]אוֹשִׁיט	to ſublata fuerint de domo viri: ſi inuẽtus fuerit fur	[d]גְּנַב [e]אִחַד [f]קָרֵב
יְדֵיהּ בְּמָא דְשַׁלַּח לֵיהּ חַבְרֵיהּ: עַל כָּל פִּתְגָמָא דְחוֹב עַל תּוֹר עַל חֲמָר עַל אִמַּר עַל [i]כְּסוּ	reſtituet duplũ. Si ãt fur nõ fuerit inuẽtus: accedet	[g]דִּין [h]יְשֻׁט [i]כְּפָה
עַל כָּל אֲבִדְתָּא [m]דְּיֵימַר אֲרֵי הוּא דֵּין לְקֳדָם [g]דַּיָּנַיָּא [n]יִעֲוֹל דִּין [o]תְּרֵיהוֹן [p]לְחַיָּבָא	dñs domus in cõſpectu iudicũ: ſi nõ extendit manũ	[m]אָמַר [o]עוֹל [p]תְּרֵי
דַּיָּנַיָּא יְשַׁלֵּם עַל חַד תְּרֵין לְחַבְרֵיהּ: אֲרֵי [q]יִתֵּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ חֲמָר אוֹ תּוֹר אוֹ אִמַּר וְכָל	ſuã in illud qđ tradidit illi primus ſu⁹. ſup oẽm rem	[q]הוֹב [r]נְתַן
בְּעִירָא לְמִיטַר [r]וּמִית אוֹ [s]אִתְבַּר אוֹ [t]אִשְׁתְּבִי לֵית [u]דְּחָזֵי: [v]מוֹמַתָא דַּיָּנַיָּא תְּהֵי בֵּין תַּרְוֵיהוֹן	delicti: ſup bouẽ ſuper aſinũ ſup agnũ ſup veſtimentũ	[s]תָּבַר [t]שָׁבָה [u]חָזָא
אִם לָא [w]אוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּמָא דְשַׁלַּח לֵיהּ חַבְרֵיהּ [x]וְיִתְקְבֵיל מַרֵיהּ מְנִיהּ מוֹמַתָא וְלָא [y]יְשַׁלֵּם	ſup oẽm rem perditã qui dixerit q̃ hec eſt: in cõſpectu	[v]אוֹם [w]הָוָה [x]יְשֻׁם
אִם [z]אִתְגְּנְבָא יִתְגְּנֵב מֵעִמֵּיהּ יְשַׁלֵּם לְמַרֵיהּ וְאִם אִתְגְּרָא יִתְגְּרֵר [a]יִתֵּי סַהֲדִין לְחַיָּבָא	iudicũ veniat cauſa ambor̃: τ dcunq; cõdẽnat⁹ fuerit	[y]מְגַל [z]שָׁלֵם [a]גְּנַב
לָא יְשַׁלֵּם [b]וַאֲרֵי [c]יִשְׁאַל גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ וְיִתְבַּר אוֹ [d]מִית מַרֵיהּ לֵית עִמֵּיהּ שַׁלְמָא יְשַׁלֵּם	a iudicibus reddet duplũ primo ſuo. Qñ dederit vir	[b]אֲתָא [c]שָׁאַל
אִם מַרֵיהּ עִמֵּיהּ לָא [e]יְשַׁלֵּם אִם אַגִּירָא הוּא [f]עַל [g]אֲגָרֵיהּ: [h]וַאֲרֵי [i]יְשַׁדֵּל	primo ſuo aſinũ aut bouẽ aut agnũ τ oẽ iumentum	[d]מוֹת [e]עִל [f]שְׁדַל
◦◦◦

Positiua heb. Ter. Heb. Exo. Carrſi.

אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרָשָׂה בְּתוּלָה
וְשָׁכַב עִמָּהּ מָהַר יְמָהֲרֶנָּה לּוֹ
לְאִשָּׁה׃ אִם מָאֵן יְמָאֵן אָבִיהָ
לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר
הַבְּתוּלֹת׃ מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה׃
כָּל שֹׁכֵב עִם בְּהֵמָה מוֹת יוּמָת׃
זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיהוָה
לְבַדּוֹ׃ וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ
כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
כָּל אַלְמָנָה וְיָתוֹם לֹא תְעַנּוּן׃ אִם
עַנֵּה תְעַנֶּה אֹתוֹ כִּי אִם צָעֹק יִצְעַק
אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ׃ וְחָרָה
אַפִּי וְהָרַגְתִּי אֶתְכֶם בַּחֶרֶב וְהָיוּ
נְשֵׁיכֶם אַלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתֹמִים׃
אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת
הֶעָנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּ
כְּנֹשֶׁה לֹא תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ׃
אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד
בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי הִוא
כְסוּתָה לְבַדָּהּ הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ
בַּמֶּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי
וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי׃ אֱלֹהִים
לֹא תְקַלֵּל וְנָשִׂיא בְּעַמְּךָ לֹא
תֹאר׃ מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר
בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּתֶּן לִי כֵּן תַּעֲשֶׂה
לְשׁוֹרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה
עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוּ לִי׃

Positiua chal.

אֲרֵס שָׁכַב קוֹם
צָוָה נָתַן תַּכְרִיךְ
חָיָה קְטַל דָּבָר
טָעָה גּוֹר יָנָה
עָצַר וּוֹר עֲצָרָה
חֲקַק הָוָה נְשָׁמָה
זוּף שָׁוָה שָׁכֵן
נָכַס כְּסָה עוֹל
תּוּךְ יָכַח דּוּן
הָלַל רָכַב לוּט
מָלֵא אָחַז כֶּשׂ
עָבַד יָצָן

Trãſla. B. Hiero.

quis virginem nec dũ desponſatam dormierit cũ ea: dabit eã & habebit eam vxorem. ſi pater virginis dare noluerit: reddet pecuniã iuxta modum dotis quam virgines accipe cõſueuerunt. Maleficos non patieris viuere. Qui coierit cũ iumẽto: morte moriatur. Qui immolauerit dijs occidetur: pter dñm ſoli. Aduenã non cõtriſtabis: nec afflige eũ. Aduene ei & ip ſi fuiſtis in terra egypti Vidue & pupillo non nocebitis. ſi leſeritis eos: vociferabuntur ad me: & ego audiã clamorẽ eorũ: & indignabitur furor meus: & interficiã vos gladio: & erũt vxores vre vidue & filii veſtri pupilli. ſi pecuniã mutuã deris populo meo paupi qui habitat tecũ non vrgebis eum quaſi exactor: nec vſuris opprimes. ſi pignus a proximo tuo accepis veſtimẽtũ: ante ſolis occaſum reddes ei. Ipſum enim eſt ſolũ quo operitur idumẽtũ carnis eius: nec habet aliud in quo dormiat. ſi clamauerit ad me exaudiã eũ: quia miſericors ſum. Diis nõ detrahes: & principi populi tui nõ maledices. Decimas & primitias tuas nõ tardabis offerre. priogenitũ filio rũ tuorum dabis mihi. de bobus quoq; & ouibꝰ facies. ſeptẽ diebus ſit cũ matre ſua: octaua reddes eũ mihi

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

aliqs vgine indeſpõſatã: et dormierit cũ ea: dote dotabit eã ſibi vxorẽ. ſi ãt renuẽs renuerit: & nõ voluerit pr ei dare eã illi vxorẽ: argẽtũ ſoluet pr ſcõz qd eſt dos vginũ. veneficos nõ viuificabitis. oẽz dormiẽtẽ cũ iumẽto morte occidetis. ſacrificãs dijs alienis occidet: ſi ãt oppreſſerints eos: & vociferãtes clamauerit ad me: auditõe audiã clamorẽ eor: & indignabor furore: & occidã vos gladio: & erũt vxores vre vidue: & filij vri orphani. ſi ãt pecuniã mutuã queris fri pauperi: a te nõ eris ipſe vrgẽs: nõ imponꝭ ei vſurã. ſi ãt pignus pigneraueris veſtimẽtũ proximi: ante occaſũ ſolis reddes illud ei. eſt .n. hoc operimẽtũ ei ſolũ hoc vestimẽtũ turpitudinꝭ eius: in quo dormiet: ſi ãt clamauerit ad me: exaudiã eũ. miſericors .n. ſum. dijs nõ maledices: & pricipi ppli tui nõ dices male. primitias aree & torcular tuũ nõ tardabis offerre. priogenita filiorꝫ tuorꝫ dabis mihi. ſic facies vitulũ tuũ & ouem tuã ſeptẽ dies erit ſub matre: at die octauo reddes mihi illud.

Exo.

Levit. 16.g.

Zach. 7.c.

Actus 23.a.

Trãſla. Chal.

גַּבַּר בְּתוּלְתָּא דְּלָא מְאָרַסָה וְיִשְׁכּוֹב עִמַּהּ כְּמַיְסָא יְקַיְּמִנַּהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ וְאִם מְצָבֵא
לָא יְצָבֵי אֲבוּהָא לְמִתְּנַהּ לֵיהּ כַּסְפָּא יִתְקוֹל כְּמוֹהֲרֵי בְּתוּלָתָא וְחַרְשָׁא לָא תְיַחֵי כָּל
דְּיִשְׁכּוֹב עִם בְּעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל דְּדַבָּח לְטָעוּת עַמְמַיָּא יִתְקְטֵיל אֱלָהִין
לְשָׁמָא דַּייָ כָּל דְּלָחוֹדוֹהִי וְגִיּוֹרָא לָא תְנוֹנוּן וְלָא תְעָרְקוּן אֲרֵי דַּיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם כָּל אַרְמְלָא וְיָתוֹם לָא תְעַנּוּן וְאִם עַנָּאָה תְעַנֵּי תֵּיהּ אֲרֵי אִם מְקַבָּל יְקַבֵּל
קָדָמַי מְקַבָּלָא אֲקַבֵּיל קָבֵילְתֵּיהּ וְיִתְקוֹף רוּגְזִי וְאֶקְטוֹל יָתְכוֹן בְּחַרְבָּא וְתֶהְוֵין נְשֵׁיכוֹן
אַרְמְלָן וּבְנֵיכוֹן יְתָמִין וְאִם כַּסְפָּא תּוֹזִיף לְעַמִּי לְעַנְיָא דְּעִמָּךְ לָא תְהֵי לֵיהּ כְּרַשְׁיָא לָא
תְּשַׁוְּוֹן עֲלוֹהִי חִבּוּלָא וְאִם מַשְׁכּוֹנָא תְּשַׁכַּח כְּסוּתָא דְּחַבְרָךְ עַד מֵיעַל שִׁמְשָׁא תַּתֵּיבִנֵּיהּ
לֵיהּ אֲרֵי הִיא כְּסוּתֵיהּ לְמִשְׁכֵּיהּ בְּמָה יִשְׁכּוֹב וְיְהֵי אֲרֵי יְקַבֵּל
קָדָמַי וַאֲקַבֵּיל קָבֵילְתֵּיהּ אֲרֵי חַנָּא אֲנָא דַּיָּנָא לָא תְּיַקֵּיל וְדַבָּא בְּעַמָּךְ לָא תְלוֹט
לְמַלְיָךְ וְדִמְעָךְ לָא תְאַחֵר בּוּכְרָא דְּבָנָךְ תִּפְרֵישׁ מִדַּמַּיכוֹן תַּעְבֵּד לְתוֹרָךְ לְעָנָךְ שַׁבְעָא
יוֹמִין יְהֵי עִם אִמֵּיהּ וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה תְּפָרְשִׁנֵּיהּ קֳדָמָי׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxiij.	Vtrãq; hebraica.
Exod. 23. b. Ezec. 44. b. τ viri sancti eritis mihi. τ carnẽ in agro obestijs captã nõ comedetis: cani proijcietis eam.	• Viri sancti eritis mihi. τ Carnem q̃ a bestijs fuerit p̃gusta ta nõ comedetis: sed proijcietis canibus. Ca. 23	וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ׃	וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ׃
Cap. xxiij. A Ου παραδέξη ἀκοὴν ματαίαν, οὐ συγκαθίσῃ σὺν ἀνόμῳ γενέσθαι μάρτυς ἄδικος· οὐκ ἔσῃ μετὰ πλείονος ἐπὶ κακίᾳ. οὐ προστεθήσῃ μετὰ πολλοὺς εἰς κλίνας κρίσιν, καὶ πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει. ἐὰν δὲ συναντήσῃς τῷ βοῖ τοῦ ἐχθροῦ σου, ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτῷ πλανωμένοις, ἀποστρέψας ἀποδώσεις αὐτῷ· ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐχθροῦ σου πεσὸν ὑπὸ τὸν γόμον αὐτοῦ, οὐ παρελεύσῃ αὐτό, ἀλλὰ συλλύσεις σὺν αὐτῷ. οὐ διαστρέψεις κρίμα πένητός σου ἐν κρίσει αὐτοῦ· ἀπὸ παντὸς κρίματος ἀδίκου ἀπέχου. ἀποκτενεῖς τὸν ἀθῷον καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς· καὶ οὐ δικαιώσεις ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων· καὶ δῶρα οὐ λήμψῃ, διότι τὰ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων, καὶ διαστρέφει ῥήματα δίκαια· καὶ προσήλυτον οὐ κακώσεις· σὺ γὰρ οἶδας τὴν ψυχὴν τοῦ προσηλύτου· αὐτοὶ γὰρ προσήλυτοι ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. ἓξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν σου καὶ συνάξεις τὰ γενήματα αὐτῆς, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἄφεσιν ποιήσεις, καὶ ἀφήσεις αὐτήν, καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ τοῦ ἔθνους σου· τὰ δὲ ὑπολειπόμενα αὐτῶν ἔδεται τὰ θηρία τὰ ἀγρία. οὕτω ποιήσεις τῷ ἀμπελῶνί σου, καὶ τῷ ἐλαιῶνί σου. ἓξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσῃ, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ ἀναψύξῃ ὁ υἱὸς τῆς	Ou suscipies auditionẽ vanã. nõ simul sedeas cũ iniquo vt sis testis iniquus. nõ eris cũ pluribus in malitia. nõ addijcies cũ multitudine ad declinãdũ iudicium: τ pauperis nõ misereberis in iudicio. si ãt occurreris boui inimici tui: vel subiugali eius errãtibus: reducẽs restitues ei. si ãt videris subiugale inimici tui cecidisse sub onere suo: nõ prãsibis illi: sed subleuabis tecũ illo. nõ puertes iudicium pauperis in iudicio suo. ab omni iudicio iniquo recedes. innocẽtẽ τ iustũ nõ occides. τ nõ iustificabis impiũ causa muneris. τ dona nõ accipies. dona excecãt oculos videntiũ: τ subuertũt verba iusta. τ aduenã nõ molestabis: vos enim scitis animã peregrini: fuistis enim in terra egypti. sex ãnis seminabis terrã tuã τ cõgregabis fructũ eius: at septimo remissionẽ facies: τ dimittes eã: τ comedẽt mẽdici gẽtis tuæ. at relicta eorũ comedẽt bestiæ agreſtes. sic facies vineæ tuæ: τ oliueto tuo. sex dies facies opera tua: at die septima requiescet bos tuus τ subiugale tuũ: τ refrigeret filius	Ou susciˢ vocẽ mẽdacij: nec iunges manũ tuã vt p impio dicas falsũ testimoniũ. Nõ sequeris turbã ad faciendũ malũ: nec in iudicio plurimorũ acquiesces sententie: vt a vero deuies. Paupis quoq; nõ miserebaris in iudicio. si boc curreris boui inimici tui aut asino erranti: reduc ad eum. si videris asinum odientis te iacere sub onere; nõ prãsibis sed subleuabis cũ eo. Non declinabis in iudicium pauperis. Mendacijũ fugies. In fontem & iustum non occides: quia aduersor impium. Nec accipies munera: que etiam excecant prudẽtes: & subuertũt verba iustorum. Peregrino molestus non eris. Scitis enim aduenarũ aias: quia & ipsi peregrini fuistis in terra egypti. Sex ãnis seminabis terrã tuã: & cõgregabis fruges eius. anno ãt septimo dimittes eã & requiescere facies: vt comedãt pauperes populi tui: & qcqd relicti quũ fuerit: edãt bestie agri. ita facies vinea & in olieto tuo. Sex diebus opaberis: die septima cessabis: vt requescat bos & asinus tui: & refrigeretur filius	וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ׃ לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס׃ לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת׃ וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי תִרְאֶה חֲמֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל תַּהֲרֹג כִּי לֹא אַצְדִּיק רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ׃ וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וְנָטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֶבְיֹנֵי עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וְיִנָּפֵשׁ בֶּן	וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ׃ Cap. xxiij. לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיֹת עֵד חָמָס׃ לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת׃ וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃ כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי תִרְאֶה חֲמֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל תַּהֲרֹג כִּי לֹא אַצְדִּיק רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ׃ וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה וְנָטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֶבְיֹנֵי עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וְיִנָּפֵשׁ בֶּן

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Vtrãq; chal.
וְאַנְשֵׁי קַדִּישִׁין תְּהוֹן קֳדָמַי וּבִשְׂרָא תְּלִישׁ מִן חֵירְוָת בָּרָא לָא תֵיכְלוּן לְכַלְבָּא תְּרַמּוּן יָתֵהּ׃	Et viri sancti eritis coã me: τ carnẽ dilaceratã a bestia agri nõ comedetis: canibus pijcietis eã. Ca. 23.	וְאַנְשֵׁי קַדִּישִׁין תְּהוֹן קֳדָמַי וּבִשְׂרָא תְּלִישׁ מִן חֵירְוָת בָּרָא לָא תֵיכְלוּן לְכַלְבָּא תְּרַמּוּן יָתֵהּ׃
Ca. xxiij. לָא תְקַבֵּל שְׁמַע דְּשִׁקְרָא לָא תְשַׁוֵּי יְדָךְ עִם חַיָּבָא לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סָהֵיד שְׁקָר׃ לָא תֶהֱוֵי בָּתַר סַגִּיאִין שַׁלֶּם דִּינָא וְעַל מְסַכְּנָא לָא תְרַחֵם בְּדִינֵיהּ׃ אֲרֵי תְּעָרַע תּוֹרָא דְּסַנְאֲךָ אוֹ חֲמָרֵיהּ דְּרַחֲקָן אֲתָבָא תְּתֵיבִינֵיהּ לֵיהּ׃ אֲרֵי תְּחֱזֵי חֲמָרָא דְּסַנְאֲךָ רְבִיץ תְּחוֹת מַשָּׂאֵיהּ וְתִתְמְנַע מִלְּמִשְׁבַּק לֵיהּ מְשַׁבָּק תְּשַׁבּוֹק מֵהּ דִּי לְבַר עֲלוֹהִי וְתִתְפְּרִיק עִמֵּיהּ׃ לָא תְטֵי דִּין מִסְכְּנָךְ בְּדִינֵיהּ׃ מִפִּתְגָמִין כְּשָׁרִין תְּהֵי רָחִיק וְדִזְכֵּי וְדִרְפּוֹק זַכַּי מִן דִּינָא לָא תְקַטֵּל אֲרֵי לָא אָזְכֵּי חַיָּבָא׃ וְשׁוֹחְדָא לָא תְקַבֵּל אֲרֵי שׁוֹחְדָא מְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין וְקַלְקֵל פִּתְגָמִין תְּרִיצִין׃ וְגִיּוֹרָא לָא תְעִיקוּן וְאַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת נַפְשָׁא דְּגִיּוֹרָא אֲרֵי דַּיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְשִׁתִּ שְׁנִין תִּזְרַע יָת אַרְעָךְ וְתִכְנוֹשׁ יָת עַלְלָתַהּ׃ וּשְׁבִיעֵיתָא תְּשַׁמְּטִנַּהּ וְתִרְהֲשִׁנַּהּ וְיִכְלוּן מִסְכְּנֵי עַמָּךְ וּשְׁאָרְהוֹן תֵּיטוֹל חֵיוַת בָּרָא כֵּן תַּעְבֵּיד לְכַרְמָךְ לְזֵיתָךְ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּיד עוֹבָדָךְ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוּחַ בְּדִיל דְּיִנְוַח תּוֹרָךְ וַחֲמָרָךְ וְיִשְׁקוֹט בַּר	Et viri sancti eritis coã me: τ carnẽ dilacerata a bestia agri nõ comedetis: canibus pijcietis ea. Ca. 23. Nõ suscipies vocem mẽdacij: nec pones manũ tuã cũ iniquo vt sis ei testis falsus. Non sequeris multos ad malefaciendum: neq; desinas docere quod tibi videtur in iudicio. Juxta sententiã plurimorum perfice iudiciũ. Et pauperis nõ miserearis in iudicio. Si occurreris boui inimici tui aut asino erranti: reducens reduces eos illi. Quãdo videris asinum odientis te iacentẽ sub onere suo: τ desistes ad iuuare eũ: dimittens dimittes odiũ qõ erat in corde tuo cõtra eũ: τ subleuabis cũ eo. Non declinabis iudicium pauperis tui in causa ei⁹. a verbis octoſis, peribis: τ eũ q̃ fuerit iustificatus τ exierit iustus a iudicio non occides: qz nõ iustificabo impiũ. Et munera nõ accipies: qz munus excecat oculos sapiẽtũ: τ peruertit verba iustoꝝ. Et aduenã nõ angustiabitis: vos enim scitis aiam pegrini: qz aduene fuistis in terra egypti. Et ser ãnis seminabis terrã tuã: τ cgregabis fructũ ei⁹. Septio aũt ãno dimittes eã: τ relinques eã τ comedẽt pauper ppli tui: τ qõ illi reliq̃rint comedet bestia agri: sic facies vinee tue τ olieto tuo. Sex diebus facies opera tua: in die autẽ septimo requiesces vt q̃escat bos tuus τ asinus tuus: τ quiescat filius.	וְאַנְשֵׁי קַדִּישִׁין תְּהוֹן קֳדָמַי וּבִשְׂרָא תְּלִישׁ מִן חֵירְוָת בָּרָא לָא תֵיכְלוּן לְכַלְבָּא תְּרַמּוּן יָתֵהּ׃ Ca. xxiij. לָא תְקַבֵּל שְׁמַע דְּשִׁקְרָא לָא תְשַׁוֵּי יְדָךְ עִם חַיָּבָא לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סָהֵיד שְׁקָר׃ לָא תֶהֱוֵי בָּתַר סַגִּיאִין שַׁלֶּם דִּינָא וְעַל מְסַכְּנָא לָא תְרַחֵם בְּדִינֵיהּ׃ אֲרֵי תְּעָרַע תּוֹרָא דְּסַנְאֲךָ אוֹ חֲמָרֵיהּ דְּרַחֲקָן אֲתָבָא תְּתֵיבִינֵיהּ לֵיהּ׃ אֲרֵי תְּחֱזֵי חֲמָרָא דְּסַנְאֲךָ רְבִיץ תְּחוֹת מַשָּׂאֵיהּ וְתִתְמְנַע מִלְּמִשְׁבַּק לֵיהּ מְשַׁבָּק תְּשַׁבּוֹק מֵהּ דִּי לְבַר עֲלוֹהִי וְתִתְפְּרִיק עִמֵּיהּ׃ לָא תְטֵי דִּין מִסְכְּנָךְ בְּדִינֵיהּ׃ מִפִּתְגָמִין כְּשָׁרִין תְּהֵי רָחִיק וְדִזְכֵּי וְדִרְפּוֹק זַכַּי מִן דִּינָא לָא תְקַטֵּל אֲרֵי לָא אָזְכֵּי חַיָּבָא׃ וְשׁוֹחְדָא לָא תְקַבֵּל אֲרֵי שׁוֹחְדָא מְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין וְקַלְקֵל פִּתְגָמִין תְּרִיצִין׃ וְגִיּוֹרָא לָא תְעִיקוּן וְאַתּוּן יְדַעְתּוּן יָת נַפְשָׁא דְּגִיּוֹרָא אֲרֵי דַּיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְשִׁתִּ שְׁנִין תִּזְרַע יָת אַרְעָךְ וְתִכְנוֹשׁ יָת עַלְלָתַהּ׃ וּשְׁבִיעֵיתָא תְּשַׁמְּטִנַּהּ וְתִרְהֲשִׁנַּהּ וְיִכְלוּן מִסְכְּנֵי עַמָּךְ וּשְׁאָרְהוֹן תֵּיטוֹל חֵיוַת בָּרָא כֵּן תַּעְבֵּיד לְכַרְמָךְ לְזֵיתָךְ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּיד עוֹבָדָךְ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוּחַ בְּדִיל דְּיִנְוַח תּוֹרָךְ וַחֲמָרָךְ וְיִשְׁקוֹט בַּר

Pritiua beb. Ter.Ma b. Exo. Ca.xxiij.

אֲמָתֶךָ וְהַגֵּר וּנְכָל אֲשֶׁר אַמַרְתִּי אֲמָה
אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים שֵׁנִי
אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל זָבַר שָׁמַע
פִּיךָ שָׁלֹשׁ רְגָלִים תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה פֶּה
אֶת חַג הַמַּצוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת שִׁין שַׁמַר
יָמִים תֹּאכַל מַצוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ יוֹם אֲכַל צָוָה
לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בוֹ יָצָאתָ יֹד אָבַב
מִמִּצְרָיִם וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רִיקָם רֵאָה פָּנָה
וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר זָרַע בָּכַר עָשָׂה
תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת זָרַע יָצָא
הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן
הַשָּׂדֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה
כָּל זְכוּרְךָ אֶל פְּנֵי הָאָדֹן יְהוִה לֹא זָבַר
תִּזְבַּח עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלוֹא יָלִין זָבַח לון
חֵלֶב חַגִּי עַד בֹּקֶר רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי
אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בוא
לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ בָּשַׁל
הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ
לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל בוא
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו קוּם פּוֹן שָׁמַר
וּשְׁמַע בְּקֹלוֹ אַל תַּמֵּר בּוֹ כִּי לֹא קוֹל אָמַר
יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ נָשָׂא
כִּי אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקֹלוֹ שָׁמַע קוֹל
וְעָשִׂיתָ כָּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאֵיַבְתִּי עָשָׂה דָּבַר
אֶת אֹיְבֶיךָ וְצַרְתִּי אֶת צָרֶיךָ צָרַר
כִּי יֵלֵךְ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וְהֵבִיאֲךָ אֶל בּוֹא
הָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי

Trãsla.B.Hiero.

mancille tue: & aduena.
Omnia que dixi
vobis custodite: & per
nomẽ externorũ deo-
rum non iurabitis: nec
audietur ex
ore vro. Tribus vicib⁹
per singulos annos mi
hi festa celebrabitis. So
lẽnitatẽ quoq; azymo
rũ custodies Septẽ die
bus comedetis azyma:
sicut pcepi tibi tẽpore
mẽsis nouorũ quando
egressus es de egypto.
Nõ appebis in cõspe-
ctu meo vacuus. Et so
lẽnitatẽ messis primi-
uorũ opis tui qcũq; se
minaueris in agro: solẽ
nitatẽ quoq; i exitu an
ni qñ cõgregaueris oẽs
fruges tuas de agro.
Ter in anno apparebit
oẽ masculinũ tuũ corã
dño deo tuo. Non
imolabis sup fermẽto
sanguinẽ victime tue:
nec remãebit adeps so
lẽnitatis mee vsq; mãe.
Primitias frugũ terre
tue deferes i domũ dñi
dei tui. Nõ coques he
dũ in lacte matris sue.
Ecce ego mittã ange
lum meum: qui pcedat
te & custodiat in via: &
introducat in
locum quem prepara-
ui tibi. Obserua eum
& audi vocẽ eius: nec
cõtẽnẽdũ putes: quia
nõ dimittet cũ peccaue
ris: & est nomẽ meũ in
illo. Sq; audieris vocẽ
eius
& feceris oia que lo-
quor: inimicus ero
inimicis tuis: & affligã
affligentes te.
Precedet te angelus
meus: & introducet te
ad amorreũ & etheũ
& pherezeũ chananeũ

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina

ancille tue τ aduena. οἰκέτης σου καὶ ὁ προσήλυτος · πάντα ὅσα εἶπον
xi ad vos: custodietis. et nomẽ deoꝝ alienoꝝ πρὸς ὑμᾶς, φυλάξεσθε. καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων
nõ memorabitis: neq; audiet ex ore οὐκ ἀναμνήσεσθε, οὐδ' ἐμὴ ἀκουσθῇ ἐκ τοῦ στόμα-
vro. tria tempora anni celebrate τος ὑμῶν · τρεῖς καιροὺς ἑορτάσετέ
mihi. festũ azymoꝝ observabitis facere. septẽ μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ
dies comedetis azyma: sicut precepi tibi ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, καθάπερ ἐνετειλάμην σοι
tẽpus mensis nouoꝝ in.n. ipso κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ἰαρ αὐτῷ
egressus es ex egypto. nõ apparebis corã me vacuꝰ. ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός. Infra, 34.d. Deut, 16.d. Eccle, 35.a.
et festũ messis primitiuoꝝ facies ἑορτὴν θερισμοῦ πρωτογεννημάτων ποιήσεις
opeꝝ tuoꝝ q̃ seminaueris in agro tuo. τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπερεῖς ἐν τῷ ἀγρῷ σου.
τ festũ cõsũmatiõis in exitu ãni in ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν
cõgregatione opũ tuoꝝ q̃ ex agro tuo. τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σου τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου.
tria tẽpora ãm apparebit oẽ mascu- τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσεν- C
linũ tuũ corã dño deo tuo. qñ .n. ecce- τικόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου· ὅταν γὰρ ἐκβά-
ro gẽtes a cõspectu tuo: τ ertẽdã terios tuos: nõ sacrifi- λω ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ πλατύνω τὰ ὅριά σου, οὐ
cabis sup fermẽto sanguinẽ victime mee: neq; dormiet adeps festi θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θύματός μου, οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ στέαρ τῆς
uitatis mee vsq; mane. primitias primitiuoꝝ ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ. τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογεννημάτων τῆς
tre tue iferes in domũ dñi dei tui. nõ coques agnũ γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυ θεοῦ σου· οὐκ ἑψήσεις ἄρνα
in lacte mris sue. et ecce ego mitto angelũ meũ ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
añ factũ tuã: vt custodiat te in via: vt introdu- πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγά-
cat te in trã: quã pparaui tibi: attẽde tibi: et γῃ σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἡτοίμασά σοι. πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ
eraudi eũ: nõ incredulus sis illi: nõ .n. dimittet te. εἰσάκουε αὐτοῦ, μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ, οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε·
τ.n. nomẽ meũ est in eo. si auditu audieris mei vo- τὸ γὰρ ὄνομά μου ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ. ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς ἐμῆς φω-
cem: et feceris oia q̃cũq; precipio tibi: inimic⁹ ero νῆς, καὶ ποιήσῃς πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι, ἐχθρεύσω τοῖς
inimicis tuis: et aduersabor aduersantibus tuis. ibit ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σου· πορεύ-
.n. angelus meꝰ precedẽs te: et itroducet te ad σεταί σου ὁ ἄγγελός μου ἡγούμενός σου, καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸν
amorreũ: et etheũ: τ pherezeũ: τ chananeũ: τ ἀμορραῖον, καὶ χετταῖον, καὶ φερεζαῖον, καὶ χαναναῖον, καὶ

Pritiua chal.

אֲמָתֶךָ וְגִיּוֹרֵא וּנְכָל דְּאַמַּרִית לְכוֹן תְּסַתְּרִין וְשׁוּם טָעוּת עַמְמַיָּא לָא תְדַכְּרוּן לָא
יִשְׁתְּמַע עַל פֻּמְכוֹן תְּלָת זִמְנִין תֶּחְגוֹן קֳדָמַי בְּשַׁתָּא דְּמַצְּיָא תִּירֵי שַׁבְעָא
יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא כְּמָא דְּפַקֵּדְתָּךְ לִזְמַן יַרְחָא דְּאֲבִיבָא אֲרֵי בֵּיהּ נְפַקְתָּא מִמְּצְרַיִם
וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָמַי רֵיקָנִין וְחַגָּא דְּחַצָּדָא בְּכוּרֵי עוֹבָדָךְ דְּתִזְרַע בְּחַקְלָא וְחַגָּא דְּכְנִשָּׁא
בְּסוֹפָא דְּשַׁתָּא בְּטַכְנָשָׁךְ אֵת עוֹבָדָךְ מִן חַקְלָא תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזוֹן כָּל דְּכוּרָךְ
קֳדָם רִבּוֹן עָלְמָא יְיָ לָא תִכּוֹס עַל חַמִּירָא דַּם פִּסְחִי וְלָא יְבִיתוּן פַּר מִן מַדְבְּחָא תַּרְבֵּי
נִכְסַת חַגָּא עַד צַפְרָא רֵישׁ בְּכוּרֵי אַרְעָךְ תַּיְתֵי לְבֵית מִקְדְּשָׁא דַּייָ אֱלָהָךְ לָא תֵּיתוּל
גְּדֵי בַּחֲלֵב אִמֵּיהּ מַלְאָכִי יְהָךְ קֳדָמָךְ לְמִיטְרָךְ בְּאָרְחָא וּלְאַעָלוּתָךְ לְאַתְרָא
דְּאַתְקֵינִית אִסְתְּמַשׁ מִן קֳדָמוֹהִי וְקַבֵּיל בְּמֵימְרֵיהּ לָא תְסָרֵיב לְמִבְּלֵיהּ אֲרֵי לָא יִשְׁבּוֹק
לְחוֹבֵיכוֹן אֲרֵי שְׁמִי כְּתִיב בֵּיהּ וְאִם קַבֵּל תְּקַבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ וְתַעֲבֵיד כָּל דְּאֵימַלֵּיל
וְאֶשְׂנֵי יָת סָנְאָךְ וְאֵעִיק לְתַקְפִּין לָךְ אֲרֵי יְהָךְ קֳדָמָךְ וְיַעֵל יָתָךְ לְאֱמוֹרָאֵי
וְתַתָּאֵי וּפְרִזָּאֵי וְכַנְעָנָאֵי

Transla.Chal.

אֲמָתֶךָ וְגִיּוֹרָא וּנְכָל דְּאֲמַרִית לְכוֹן תְּסַתְּרוּן וְשׁוּם טָעוּת עַמְמַיָּא לָא תְדַכְּרוּן לָא
יִשְׁתְּמַע עַל פֻּמְכוֹן תְּלָת זִמְנִין תֶּחְגוֹן קֳדָמַי בְּשַׁתָּא דְּמַצְּיָא תִּירֵי שַׁבְעָא
יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא כְּמָא דְּפַקֵּדְתָּךְ לִזְמַן יַרְחָא דְּאֲבִיבָא אֲרֵי בֵּיהּ נְפַקְתָּא מִמְּצְרַיִם
וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָמַי רֵיקָנִין וְחַגָּא דְּחַצָּדָא בְּכוּרֵי עוֹבָדָךְ דְּתִזְרַע בְּחַקְלָא וְחַגָּא דְּכְנִשָּׁא
בְּסוֹפָא דְּשַׁתָּא בְּטַכְנָשָׁךְ יָת עוֹבָדָךְ מִן חַקְלָא תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזֵי כָּל דְּכוּרָךְ
קֳדָם רִבּוֹן עָלְמָא יְיָ לָא תִכּוֹס עַל חַמִּירָא דַּם פִּסְחִי וְלָא יְבִיתוּן פַּר מִן מַדְבְּחָא תַּרְבֵּי
נִכְסַת חַגָּא עַד צַפְרָא רֵישׁ בְּכוּרֵי אַרְעָךְ תַּיְתֵי לְבֵית מִקְדְּשָׁא דַּייָ אֱלָהָךְ לָא תֵּיתוּל
גְּדֵי בַּחֲלֵב אִמֵּיהּ אֲנָא שְׁלַח מַלְאֲכָא קֳדָמָךְ לְמִיטְרָךְ בְּאָרְחָא וּלְאַעָלוּתָךְ לְאַתְרָא
דְּאַתְקֵינִית אִסְתְּמַשׁ מִן קֳדָמוֹהִי וְקַבֵּיל בְּמֵימְרֵיהּ לָא תְסָרֵיב לְמִבְּלֵיהּ אֲרֵי לָא יִשְׁבּוֹק
לְחוֹבֵיכוֹן אֲרֵי שְׁמִי כְּתִיב בֵּיהּ וְאִם קַבֵּל תְּקַבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ וְתַעֲבֵיד כָּל דְּאֵימַלֵּיל
וְאֶשְׂנֵי יָת סָנְאָךְ וְאֵעִיק לְתַקְפִּין לָךְ אֲרֵי יְהָךְ קֳדָמָךְ וְיַעֵל יָתָךְ לְאֱמוֹרָאֵי
וְתַתָּאֵי וּפְרִזָּאֵי וְכַנְעָנָאֵי

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

gergeseũ: et eueũ: et iebuseũ: τ occlebo
γεργεσαῖον, καὶ εὐαῖον, καὶ ἰεβουσαῖον, καὶ ἐκτρίψω
eos. nõ adorabis deos eor: neq;
αὐτούς. οὐ προσκυνήσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὐδ' οὐ μὴ
feruies eis. nõ facies iuxta opera eo-
λατρεύσεις αὐτοῖς. οὐ ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
rũ: sed destructiõe destrues eos: τ cõteres
τῶν, ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς αὐτούς, καὶ συντρίβων
cõteres statuas eor: et seruites dño
συντρίψεις τὰς στήλας αὐτῶν, καὶ λατρεύσεις κυρίῳ
deo tuo: et bñdicã panẽ tuũ τ vinũ
τῷ θεῷ σου, καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸν οἶνόν
tuũ: τ aquã tuã: τ auertã infirmitatẽ a
σου, καὶ τὸ ὕδωρ σου, καὶ ἀποστρέψω μαλακίαν ἀφ' ὑ-
medio tui. Non erit abo
μῶν. οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄτεκνος, οὐδὲ ἄγονος, οὐδὲ στεῖρα
infecunda nec sterilis i
sup̃ trã tuã. numerũ dierũ tuor̃ implẽ
ἐπὶ τῆς γῆς σου. τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπλή-
bo: τ terrorẽ meũ mittã precedentẽ te. τ
ρώσω, καὶ τὸν φόβον μου ἀποστελῶ ἡγούμενόν σου, καὶ
ametes faciã oẽs gẽtes: in q̃s tu eriueris in eos:
ἐκχήσω πάντα τὰ ἔθνη, εἰς οὓς σὺ ἐκπορεύσῃ εἰς αὐ
et dabo oẽs aduersarios tuos pfu-
τούς, καὶ δώσω πάντα τοὺς ὑπεναντίους σου φυγα-
gos: et inittam scrabrones priores te. τ eiȝ
δας, καὶ ἀποστελῶ τὰς σφηκίας προτέρας σου. καὶ ἐκ
diam amorreos: τ eueos: et chananeos.
βαλῶ τοὺς ἀμορραίους, καὶ εὐαίους, καὶ χαναναίους.
et etheos a te. nõ eiciã eos a fa-
καὶ χετταίους ἀπὸ σοῦ. οὐκ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ προ-
cie tua in ãno vno: et nõ fiat trã deserta
σώπου σου ἐν ἐνιαυτῷ ἑνί, ἵνα μὴ γένηται ἡ γῆ ἔρημος
et multe fiãt cõtra te bestie ẽre: paulatim
καὶ πολλὰ θηρία ἔσται σε τὰ θηρία τῆς γῆς, κατὰ μι-
paulatim eiciã eos a te: vsq; dũ crescas τ
κρὸν μικρόν, ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἕως ἂν αὐξηθῇς καὶ
hereditate possideas trã. τ ponã terminos tuos a
κληρονομήσῃς τὴν γῆν. καὶ θήσω τὰ ὅριά σου ἀπὸ τῆς
rubro mari vsq; ad mare palestinoꝝ:
ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἕως τῆς θαλάσσης τῆς φιλιστιείμ,
et a deserto et vsq; ad fluniũ magnũ
καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἕως τ̃ ποταμοῦ τ̃ μεγάλου
euphratẽ. et tradã in manꝰ vr̃as
εὐφράτου. καὶ παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν τοὺς
habitãtes in terra. et eiciã eos a te:
ἐγκαθημένους ἐν τῇ γῇ. καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ,
nõ habitabis cũ eis. et diſs eoꝝ nõ pones
οὐ συγκαθίσῃ αὐτοῖς. καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ θήσεις
fedus. et nõ hitabũt in terra tua: vt nõ pec
διαθήκην. καὶ οὐκ ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῇ σου, ἵνα μὴ ἁ-
care te faciãt erga me. si .n. seruies
μαρτάνειν σε ποιήσωσι πρός με. ἐὰν γὰρ δουλεύσῃς
dijs eoꝝ: hi erũt tibi offẽdiculũ.
τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὗτοι ἔσονταί σοι πρόσκομμα.

Trãsla.B.Hiero.

q; &ceueũ& iebuseum:
quos ego conterã. Nõ
adorabis deos eorum:
neq; coles eos. ooooooo
Non facies opera eo-
rum: sed ooooooooooo
destrues eos: & cõfrin-
ges statuas eorum. ooo
Seruietisq; dño deo ve
stro: ooooooooooooo
vt bñdicã panibus tu-
is & aquis: ooooooooo
& auferã infirmitatẽ de
medio tui. Non erit ooo
infecunda nec sterilis i
terra tua. ooooooooo
Numerũ dierũ tuorũ
implebo. Terrorẽ me-
um mittã in p̃cursũ tu-
um: & occidã omnem
populũ ad quẽ ingre-
dieris. ooooooooooo
Cũctorũq; inimicorũ
tuorũ corã te terga ver
tã emittens scrabrones
prius: qui fugabunt ooo
eueum & chananeũ & ooo
etheum anteq; intro-
eas. Non eiciam eos
a facie tua in ãno vno: ne
ooooooooooo ooo
terra in solitudinẽ redi
gatur: & crescãt contra
te bestie. Paulatim ex
pellã eos ooooooooo
de conspectu tuo: do-
nec augearis ooooooo
& possideas terrã. Po
nam ãt termios tuos a
mari rubro vsq; ad ma
re palestiorũ: & a deser
to vsq; ad fluniũ. Tradã
in manibus vestris ooooo
habitatores terre: & ei
iciã eos de cõspectu ve
stro. Nõ ini bis cũ eis
fedus: nec cũ diis eorũ.
non habitent in terra
tua: ne forte peccare
te faciãt i me si seruie-
ris diis eorum: quod oo
tibi certe erit in scan-
dalum.

Ter.Heb. Exo. Ca.xxiii. Pritiua.heb.

כָּחַד — הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וְהַכְּנַעֲנִי לֹא׃ לֹא
שָׁחָה עָבַד — תִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם
עָשָׂה — וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם כִּי הָרֹס
נָצַב — תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם׃
עָבַד — וַעֲבַדְתֶּם אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
בָּרַךְ — וּבֵרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ
סוּר חָלָה הָיָה — וְהַסַרְתִּי מַחֲלָה מִקִּרְבֶּךָ׃ לֹא תִהְיֶה
שָׁכַל — מְשַׁכֶּלֶת וְעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת
סָפַר יוֹם מָלֵא — מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא׃ אֶת אֵימָתִי
שָׁלַח הָמַם — אֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ וְהָמֹתִי אֶת כָּל
נוּס נָתַן — הָעָם אֲשֶׁר תָּבֹא בָהֶם וְנָתַתִּי אֶת
כָּל אוֹיְבֶיךָ אֵלֶיךָ עֹרֶף׃ וְשָׁלַחְתִּי
אֶת הַצִּרְעָה לְפָנֶיךָ וְגֵרְשָׁה
אֶת הַחִוִּי אֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת
גָּרַשׁ — הַחִתִּי מִלְּפָנֶיךָ׃ לֹא אֲגָרְשֶׁנּוּ
הָיָה — מִפָּנֶיךָ בְּשָׁנָה אַחַת פֶּן תִּהְיֶה
חָיָה — הָאָרֶץ שְׁמָמָה וְרָבָה עָלֶיךָ חַיַּת
הַשָּׂדֶה׃ מְעַט מְעַט אֲגָרְשֶׁנּוּ
פָּנָה פָּרָה — מִפָּנֶיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרֶה
שׁוּת — וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ׃ וְשַׁתִּי אֶת
גְּבֻלְךָ מִיַּם סוּף וְעַד יָם פְּלִשְׁתִּים
דְּבַר נָתַן — וּמִמִּדְבָּר עַד הַנָּהָר כִּי אֶתֵּן בְּיֶדְכֶם
אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְגֵרַשְׁתָּמוֹ מִפָּנֶיךָ׃
כָּרַת בְּרִית — לֹא תִכְרֹת לָהֶם וְלֵאלֹהֵיהֶם בְּרִית׃
חָטָא — לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצֶךָ פֶּן יַחֲטִיאוּ
עָבַד — אֹתְךָ לִי כִּי תַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי
הָיָה מוֹקֵשׁ — יִהְיֶה לְךָ לְמוֹקֵשׁ׃

Interp̃.chal.

et eueos τ iebuseos: τ dispergã eos. Non adorabis idola eoꝝ nec coles ea: neq; facies fiũt opera eoꝝ. sed destruẽs destrues eos τ cõfringẽs cõfringes sta-tuas eoꝝ. Seruietisq; coram dño deo vestro: τ benedicet cibum tuũ τ potuꝝ tuũ: τ auferam infirmitates pessimas de medio tui. Non erit orbata τ sterilis in terra tua: numerum dierum tuoꝝ perficiam. Terro-rem meũ mittam ante te: τ conteram omnẽ populuꝝ ad quẽ tu ingredieris vt pugnes cõtra eum. Et ponã oẽs inimicos tuos coram te terga vertentes. Mittãq; vespam ante faciem tuã: τ eiiciet eueos: chananeos: et etheos a facie tua. Non eiiciam eos a facie tua in anno vno: ne terra sit deserta: τ multiplicẽtur contra te bestie agri. Paulatim eiiciam eos a facie tua: donec augearis τ possideas terram. Ponãq; terminuꝝ tuum a mari rubro vsq; ad mare philistinorum τ a deserto vsq; ad euphratem: quoniã tradam in manibus vestris habitatores terre: τ eiiciam eos a facie tua. Non inibis cum eis pactum nec cum idolis suis. non habitent in terra tua: ne forte peccare te faciant coram me: neq; seruias idolis eorum: quia in scandalum erunt tibi.

Cap. 24.

Pritiua chal.

שָׁצָא סָגַד טָעָה
כָּלַח קוּם בָּרַךְ
אָכַל שָׁתָה עָדָה
הָוָה תָּכַל
מָנָה שָׁלַם שָׁלַח
אָתָא מָסַר חָזַר
תָּרַךְ צָדָה טָגָא
חָיָה תָּרַךְ נָבַשׁ
חָסַן שָׁוָה דָּבַר
מָסַר נָזַר טָעָה
קוּם חוּב כָּלַח

Transla.Chal.

תְּאֵי וְיָבוּסָאֵי וְאֶשְׁצִינוּן׃ לָא תִסְגְּדוּן לְטַעֲוָתְהוֹן וְלָא תַעְבְּדִנּוּן
אֲרֵי בַּנָּרָא תְּבַנְּרִינוּן וְתִבְרַע תִּתְבַּר קָמַתְהוֹן׃ וְתִפְלְחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן וִיבָרֵךְ יָת
מֵיכְלָךְ וְיָת מְשׁוֹתָךְ וְאַעְדֵי מָרָעִין בֵּישִׁין מִבֵּינָךְ׃ לָא תְהֵי מְתַכְּלָא וְעַקְרָא בְּאַרְעָךְ יָת
מְנָיַן יוֹמָךְ אַשְׁלֵם׃ יָת אֵימְתִי אֲשַׁלַּח קֳדָמָךְ וְאֶתְבַּר יָת כָּל עַמָּא דְּאַת לַאֲתָא בְּהוֹן
וְאֶתֵּן יָת כָּל בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ קָדָמָךְ מַחְזֵרִי קְדָל׃ וְאֶשְׁלַח יָת עַרְעִיתָא קָדָמָךְ וְתֵתָרֵךְ יָת
חִוָּאֵי יָת כְּנַעֲנָאֵי וְיָת חִתָּאֵי מִן קָדָמָךְ׃ לָא אֵתָרֵכִינֵיה מִן קָדָמָךְ בְּשַׁתָּא חֲדָא דִּלְמָא תְהֵי
אַרְעָא צְדֵיָא׃ וְיִסְגֵּי עֲלָךְ חֵית בַּרְיָא׃ זְעֵיר זְעֵיר אֵתָרֵכִינֵיה מִן קָדָמָךְ עַד דְּתִפְשֵׁשׁ וְתֵחְסִין
יָת אַרְעָא׃ וְאֶשְׁוֵי יָת תְּחוּמָךְ מַיְמָא דְּסוּף עַד יַמָּא דְּפִלִשְׁתָּאֵי וּמִמַּדְבְּרָא עַד פְּרָת אֲרֵי
אֶמְסַר בִּידְכוֹן יָת יָתְבֵי אַרְעָא וְאֵתָרְכִינוּן מִן קָדָמָךְ׃ לָא תִגְזַר לְהוֹן וּלְטַעֲוָתְהוֹן
קְיָם׃ לָא יִתְּבוּן בְּאַרְעָךְ דִּלְמָא יְחֵיבוּן יָתָךְ קֳדָמָי וְלָא תִפְלַח יָת טַעֲוָתְהוֹן אֲרֵי
לְתַקְלָא יְהוֹן לָךְ׃

Ca.xxiiii.

Pritina heb. **Cap. xxiiii.**

Ter. Heb.

וְאֶל־מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְהוָה
אַתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים
מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם שָׁחָה
מֵרָחֹק וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְהוָה בָּרַד
וְהֵם לֹא יִגְּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ נָגַשׁ עָלָה
עִמּוֹ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת בּוֹא סָפַר
כָּל דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים שָׁפַט
וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ עָנָה
כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה
וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל דִּבְרֵי עָשָׂה כָּתַב
יְהוָה וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ שָׁכַם בָּקַר בָּנָה זָבַח
תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה רָצַב
לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל נָשָׂה
וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ שָׁלַח
עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים עָלָה זָבַח
לַיהוָה פָּרִים וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי לָקַח
הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאֲגָנֹת וְחֲצִי הַדָּם שׂוּם
זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית
וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל קָרָא אָמַר
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע שָׁמַע
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל זָרַק
הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר
כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב עָלָה
וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רָאָה
רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר עֲשֵׂה סָפִיר

Trãsla. B. Hiero.

Moysi quoq; Ca. 24
dixit. Ascẽde ad
dñm tu & aarõ nadab
& abiu & septuaginta
senes ex israel: & ado
rabitis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
procul. Solusq; moy=
ses accẽdet ad dominũ
& illi nõ appropiqua=
bũt: nec populus ascẽ
det cũ eo. Venit ergo
moyses & narrauit ple
bi omnia verba dñi at
q; iudicia. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Rñditq; ois populus
vna voce. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Omnia verba domini
que locutus est ꝏꝏꝏ
faciemus. Scripsit autẽ
moyses vniuersos ser=
mões dñi: & mane cõ
surgens edificauit alta=
re ad radices montis:
& duodecim titulos ꝏ
per duodecim tribus is
rael. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Misitq; iuuenes de fili
is israel: & obtulerunt
holocausta immolauerũt
q; victimas pacificas ꝏ
dño vitulos. Tulit ita=
q; moyses dimidiã ptẽ
sanguinis: & misit in
crateras: partẽ ãt rẽsidu
am fudit sup altare. Af
sumensq; volumẽ federis legit audiẽte popu=
lo. Qui dixerũt. Oĩa
que locutus est dñs fa
ciemus: & erimus obe=
dientes. Ille vero suptũ
sanguinem respsit in
populũ. Et ait. Hic est
sanguis federis quod
pepigit dñs vobiscum
super cũctis sermoni=
bus his. Ascẽderuntq;
moyses & aaron: na=
dab & abiu & septuagi
ta de seniorib; israel:
& viderunt deum isra=
el. Sub ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
pedibus eius quasi opus
lapidis saphirini: ꝏꝏ

Trãsla. Se. lxx. cũ interp. latina.

Ca. 24 A

Και μωυσῆ εἶπεν, ἀνάβηθι πρὸς κύριον σὺ καὶ
aarõ tu nadab & abiud & septuaginta se=
ρὼν καὶ ναδὰβ καὶ ἀβιούδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρε
niorum israel: & adorabitis alõge
σβυτέρων ἰσραήλ, καὶ προσκυνήσουσι μακρόθεν τῶ
dñi: & approppiãbit moyses solus ad deũ: ipi ãt
κυρίω, καὶ ἐγγιεῖ μωυσῆς μόνος πρὸς τὸν θεόν, αὐτοὶ δὲ
nõ approppiãbũt: at pplus nõ simul ascẽdet cũ eis.
οὐκ ἐγγιοῦσιν, ὁ δὲ λαὸς οὐ συναναβήσεται μετ' αὐτῶν.
Ingressus ẽ ãt moyses: & narrauit pplo oĩa ẽ.19.b
ἐισῆλθε δὲ μωυσῆς, καὶ διηγήσατο τῶ λαῶ πάντα Infra.
verba dei & iudicia. rñdit ãt co.
τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρίθη δὲ
omis pplus voce vna: dicẽtes: oẽs
πᾶς ὁ λαὸς φωνὴ μιᾶ, λέγοντες, πάντας τοὺς λόγους,
q̃s locut⁹ ẽ dñs: faciem⁹: & audiem⁹. & scri=
οὓς ἐλάλησε κς, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. καὶ ἔγρα
psit moyses oĩa verba. surgẽs ãt moyses
ψε μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα. ὀρθρίσας δὲ μωυσῆς
mane edificauit altare sub mõte: & duode
τοπρωὶ ὠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδε
cim lapides in duodecim trib⁹ israel. & mi=
κα λίθους εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐξαπέ
sit iuuenes filios israel: & obtulerũt
στειλε τοὺς νεανίσκους τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἀνήνεγκαν
holocausta: & sacrificauerũt victimã salutaris dõ
ὁλοκαυτώματα, καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου τῶ θεῶ
vitulos. accipiẽs ãt moyses dimidiũ sãguinis Hebr.
μοχάρια. λαβὼν δὲ μωυσῆς τὸ ἥμισυ τοῦ αἵματος 9.b.
infudit in cratere: at dimidiũ sanguinis infu=
ἐνέχεεν εἰς κρατῆρα, τὸ δὲ ἥμισυ τοῦ αἵματος προσέ=
dit sup altare. & accipiẽs librũ tes
χεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς δια
mẽti: legit in aures populi. & dixit:
θήκης, ἀνέγνω εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν, πάντα
que locut⁹ ẽ dñs: faciemus: & audiem⁹.
ὅσα ἐλάλησε κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα.
accipiẽs ãt moyses sanguinẽ respsit
λαβὼν δὲ μωυσῆς τὸ αἷμα κατεσκέδασε τοῦ
populũ. & dixit: ecce sanguis testamẽti: qd
λαοῦ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς B
disposuit dñs ad vos de oib⁹ ser=
διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λό
mõib⁹ his. et ascẽdit moyses et aarõ et na
γων τούτων. καὶ ἀνέβη μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ να
dab et abiud: et septuaginta seno=
δὰβ καὶ ἀβιούδ, καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυ
rum israele: et viderũt locũ vbi stetit
τέρων ἰσραήλ, καὶ ἴδον τὸν τόπον οὗ εἱστήκει ὁ
deus israel: et q̃ sub pedes ei⁹
θεὸς τοῦ ἰσραήλ, καὶ τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ=
quasi op⁹ lateris saphiri:
τοῦ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαπφείρου,

Pritina chal.

נֶסֶק שׁוּב כָּנַד
קָרֵב
שַׁעַר דּוֹן תּוּב
עֲבַד כַּדַּם
בָּנָה דָּשַׁח תְּרֵי
קוּם נָסַק עֲלָה
שָׁוָה זָרַק
קוּם עֲבַד קְבֵל
אֶל
שׁוּבְחָא

In terp. chal.

Moysi autem dixit. Ascende in ꝏspectũ dñi tu & aaron nadab & abiu & septuaginta de seniorib; israel: et adorabitis a longe. & accedet moyses solus coram dño: & illi non accedant: & populus non ascendat cum eo. Venitq; moyses & narrauit populo oĩa verba dñi & omnia iudicia. Et respondẽrũt oĩs popu lus simul atq; dixerũt. Oĩa verba que locutus ẽt dñs faciem⁹. Scripsitq; moyses oĩa verba dñi: & surrexit mane: & edificauit altare in humilitate loco montis & duodecim titulos per duodecim tribus israel. Misit q; primogenitos filios israel: & obtulerunt holocausta: immolauerũtq; victimas sanctificatas coram dño boues. Sumitq; moyses dimidiã partẽ sanguinis: et posuit in crateras: & dimidiã partẽ sanguinis aspersit sup altare. Assumptoq; libro federis: & legit coram populo: & dixerunt. Omnia que locutus est dñs faciemus & obediemus. Sumitq; moyses sanguinẽ & aspsit sup altare vt ppiciaret⁹ pro populo: & dixit. Ecce sanguis federis quod pepigit dñs vobiscũ sup oĩa verba hec. Ascenditq; moyses & aaron & nadab & abiu & septuagintã de seniorib⁹ israel. et viderũt gloriã dei israel: & sub throno glorie ei⁹ q̃si opus lapidis preciosi

Trãsla. Chal.

וּלְמֹשֶׁה אֲמַר סַק לְקֳדָם יְיָ אַתְּ וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מַסְבֵי יִשְׂרָאֵל וְתִסְגְּדוּן מֵרָחֵק׃ וְתִקְרַב מֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹהִי קֳדָם יְיָ וְאִינוּן לָא יִתְקָרְבוּן וְעַמָּא לָא יִסְקוּן עִמֵּיהּ׃
וַאֲתָא מֹשֶׁה וְאוֹשְׁטָעִי לְעַמָּא יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּיְיָ וְיָת כָּל דִּינַיָּא וַאֲתִיבוּ כָּל עַמָּא
בְּחָדָא וַאֲמָרוּ כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד׃ וּכְתַב מֹשֶׁה יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּיְיָ וְאַקְדִּים
בְּצַפְרָא וּבְנָא מַדְבְּחָא בְּשִׁפּוֹלֵי טוּרָא וְתַרְתָּא עֲשְׂרֵה לְתֵרֵי עֲשַׂר שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃
וּשְׁלַח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַסְּקוּ עֲלָוָן וּנְכָסוּ נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ תּוֹרִין׃ וּנְסִיב
מֹשֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשַׁוִּי בְּמְזַרְקַיָּא וּפַלְגוּת דְּמָא זְרַק עַל מַדְבְּחָא׃ וּנְסִיב סִפְרָא דְּ
קְיָמָא וּקְרָא קֳדָם עַמָּא וַאֲמָרוּ כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד וְנִתְקַבַּל׃ וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא
וּזְרַק עַל מַדְבְּחָא לְכַפָּרָה עַל עַמָּא וַאֲמַר הָא דַם מַיְתָא דִּגְזַר יְיָ עִמְּכוֹן עַל כָּל פִּתְגָמַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְסַלִּיק מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מַסְבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְחָזוֹ יָת יְקָר אֱלָהָא
דְּיִשְׂרָאֵל וְתַחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ כְּעוֹבַד אַבְנָן טָבָא ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla. Gre. lxx. cũ int erp. latina.

et ſicut ſpecies firmamẽti celi pur=
καὶ ὥσπερ εἶδος στερεώματος τ ὀυρανοῦ τῆ καθα
tate. et electox iſrael nõ diſ=
ρότητι. καὶ τῶν ἐπιλέκτων τ ἰσραὴλ οὐ διε=
ſonuit neqꝫ vn⁹. et apparuerũt in loco
φώνησεν οὐδὲ εἷς. καὶ ὤφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ
dei et comederũt et biberũt. et dixit dñs ad moy
θεοῦ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον. καὶ εἶπε κ̄ς πρὸς μωυ
ſen: aſcẽde ad me in mõtẽ: et ſta illic:
σῆν, ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἴσθι ἐκεῖ,
et dabo tibi tabulas lapideas legẽ et
καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα τὸν νόμον καὶ τὰς
mãdata: q̃ ſcripſi vt docrẽ legẽ eis. et ſur=
ἐντολάς, ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς. καὶ ἀνα
Infra. 32.d. gẽs moyſes etioſue q̃ aſtabat ei: aſcẽde
στὰς μωυσῆς καὶ ἰησοῦς ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ, ἀνέβη
runt in mõtẽ dei: et ſenioribus
σαν εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
dixerũt: manete hic: q̃uſq; reuertamur
εἶπον, μείνατε αὐτοῦ, ἕως ἂν ἐπιστρέψωμεν
ad vos. et ecce aarõ et hur vobiſcũ. ſi
πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἰδοὺ ἀαρὼν καὶ ὢρ μεθ ὑμῶν. ἐάν
alicui cõtigerit q̃ſtio: accedãt ets.
τινι συμβῆ κρίσις, προσπορευέσθωσαν αὐτοῖς.
et aſcẽdit moyſes in mõtẽ: et cooperuit nu
καὶ ἀνέβη μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐκάλυψε ἡ νε=
bes mõtẽ: et deſcẽdit gloria dei in
φέλη τὸ ὄρος, καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ
mõtẽ ſinai: et cooperuit illã nubes ſex di
ὄρος τὸ σινά, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἓξ ἡμέ=
es. et vocauit dñs moyſen die
ρας. καὶ ἐκάλεσε κύριος τὸν μωυσῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ſeptima de medio nubis. at ſpecies glo=
ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νεφέλης. τὸ δὲ εἶδος τῆς δό
rie dñi quaſi ignis ardens in vertice
D ξης κυρίου ὡσεὶ πῦρ φλέγων ἐπὶ τῆς κορυφῆς
mõtis coram filijs iſrael. et ingreſſus e
τοῦ ὄρους ἐναντίον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ εἰσῆλθε
moyſes in mediũ nubis: et aſcẽdit in
Infra. 34.d. μωυσῆς εἰς τὸ μέσον τῆς νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς
mõtẽ: et fuit illic in mõte quadragita
τὸ ὄρος, καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡ=
dies et quadragita noctes
μέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ca. 25.

Θ Et locutus ẽ dñs ad moyſen: dicẽs: dic
καὶ ἐλάλησε κ̄ς πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἶπον τοῖς
filijs iſrael: τ accipiant mihi primitias ab oi=
υἱοῖς ἰσρ̄λ, καὶ λαβέτωσάν μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάν
bus: q̃b⁹ viſũ fuerit cordi. accipietis primitias
των, εἰς ἂν δόξῃ τῇ καρδίᾳ. λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς
meas. τ hec eſt primitia: q̃ accipietis ab
μου. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή, ἣν λήψεσθε παρ αὐ=
eis: aurũ: argentũ: es:
τῶν, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκόν;

Trãsla. B. Hiero.

[b]& quaſi[c] celũ[d] cũ ſerenũ
eſt.[l] Necnõ[g] ſuper ꝏꝏꝏ
[b]cos qui pcul receſſerãt
de[l] filijs[k] iſrael[m] miſit[n] ma
nũ ſuã.[o] Viderũtqꝫ[q] deũ
[r]& comederũt[s] ac bibe=
rũt.[r] Dixit autẽ[u] dñs[r] ad
[r]Moyſen.[l] aſcẽde[a] ad me
[b]in montem:[c] & eſto[o] ibi
[c]daboqꝫ[r] tibi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b]tabulas[r] lapideas[k] & le=
gẽ[l] ac mandata[m] que ꝏꝏ
[n]ſcripſi:[o] vt doceas filios
iſrael.[p] Surrexerũt[q] moy
ſes[r] & ioſue[s] miniſter ei[p]:
[t]aſcẽdẽſqꝫ[n] moyſes[r] in ꝏ
[r]montẽ[l] dei[b] ſenioribus
[c]ait. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b]Expectate[r] hic[s] donec
[r]reuertamur ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[k]ad vos.[l] Habetis[m] aaron
[n]& hur[o] vobiſcum: ꝏꝏꝏ
[p]ſi qd natũ fuerit q̃ſtiõis
[s]referetis[s] ad eos.[n] Cũqꝫ
aſcendiſſet[r] moyſes: [a]o=
peruit[b] nubes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b]montem: [c]& habitauit
[r]gloria[s] dñi[b] ſuper ꝏꝏꝏ
[k]ſinai[l] tegens illum[m] nu=
be[n] ſex[c] diebus. ꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]Septimo ãt[a] die [p]voca=
uit[r] eũ dñs ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[n]de medio[c] caliginis. erat
autẽ ſpecies[r] glorie[a] dñi
[b]q̃ſi ignis[c] ardẽs[o] ſup ver
ticẽ[c] montis: [r]i cõſpectu
[r]filiorũ[b] iſrael. [l]Ingreſſuſ
qꝫ[k] moyſes[l] medium ꝏꝏꝏ
[m]nebule[n] aſcẽdit[o] in[p] mõ
tem:[q] & fuit ibi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]q̃dragita[u] die[b] [r]& q̃dra
ginta[r] noctibus. Ca. 25.

LOcutuſqꝫ eſt[b] domi=
nus[r] ad[o] Moyſen ꝏꝏ
[r]dicens.[l] Loquere[b] filijs
[r]iſrael: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[k]vt tollant[l] mihi[m] primiti
as.[n] Ab[o] omni[l] homine
[q]qui[r] offert vltroneus[s] ac
cipietis eas. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]Hec ſunt autem[a] que
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b]accipere debetis.[o] Au=
rũ[r] & argentum[r] & es ꝏ

Ter. Heb. Exo. Ca. xxv. Poſitiua. heb.

	וְכָעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהַר׃ וְאֶל
אֶצֶל	אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ
חָזָה אָכַל שָׁתָה	וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי
נָתַן	הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת
לוּחַ יָרֵחַ צָוָה	לֻחֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר
יָרֵחַ קוּם	כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם׃ וַיָּקָם מֹשֶׁה
שָׁרַת	וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל
	הַר הָאֱלֹהִים׃ וְאֶל הַזְּקֵנִים אָמַר
שׁוּב שׁוּב	שְׁבוּ לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב
	אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם
נָגַשׁ	מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃ וַיַּעַל
כָּסָה	מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת
שָׁכַן כָּבֵד	הָהָר׃ וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד יְהוָה עַל הַר
יוֹם	סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים
קָרָא	וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
רָצָה	מִתּוֹךְ הֶעָנָן׃ וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְהוָה
	כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי
בּוֹא	בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
עָלָה הָיָה	הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה
רָבַע	בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃
Cap. xxv.	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
דָּבַר	לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לָקַח רוּם	וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ
נָדַב	אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת
	תְּרוּמָתִי׃ וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר
	תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃

Poſitiua chal.

חָזָא רְבַב רָהָה	וְכַחֲזַת שְׁמַיָּא לְדַכָּאָה׃ וְלִבְנֵי
חָדָה כְּבֵד שָׁתָה	חַדָּה לָא שַׁוִּי אֲדֵהֹן וַחֲזוֹ יָת
נָסַךְ נָתַן בָּמַד	אֱלָהָא וְאָכְלִין וְשָׁתָן׃ וַאֲמַר יְיָ
קוּם שִׁמֵּשׁ גְּבַל	לְמֹשֶׁה סַק לְוָתַי לְטוּרָא וֶהֱוֵי תַמָּן
שׁוּב תּוּב	וְאֶתֵּן לָךְ יָת לוּחֵי אַבְנָא וְאוֹרָיְתָא
דּוּן קְרַב	וְפִקְדָּתָא דִּכְתַבִית לְאַלָּפוּתְהוֹן׃
	וְקָם מֹשֶׁה וְיְהוֹשָׁעַ מְשַׁמְּשֵׁיהּ וּסְלִיק מֹשֶׁה לְטוּרָא דְּיְיָ׃ וְלָסָבַיָּא
חָזָא רֵאשׁ עוֹל	אָמַר אוֹרִיכוּ לַנָא עַד תְּתוּב לְוָתְכוֹן וְהָא אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכוֹן מָאן דְּאִית
רַבַּע יוֹם	לֵיהּ דִּינָא יְתְקָרֵב לְקֳדָמֵיהוֹן׃ וּסְלִיק מֹשֶׁה לְטוּרָא וְחַבָּא עֲנָנָא יָת טוּרָא׃
אָמַר פָּרַשׁ	וְשָׁרָא יְקָרָא דַּיְיָ עַל טוּרָא דְּסִינַי וְחַפְיֵהּ עֲנָנָא שִׁתָּא יוֹמִין וּזְמָן
רָעָה נָסַב	עֲנָנָא׃ וְחֵזוּ יְקָרָא דַּיְיָ כְּחֵזוּ אֶשָּׁא אַכְלָא בְּרֵישׁ טוּרָא לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְעָל מֹשֶׁה
	גּוֹ עֲנָנָא וּסְלִיק לְטוּרָא וַהֲוָה מֹשֶׁה בְּטוּרָא אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן׃
	Ca. xxv. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִפְרְשׁוּן מֵדַּי
	אַפְרַשׁוּתָא מִן כָּל גְּבַר דִּיתְרְעֵי לִבֵּיהּ תְּסַבְּנוּן יָת אַפְרַשׁוּתִי׃ וְדָא אַפְרַשׁוּתָא דִּתְסַבְּנוּן
	מִנְּהוֹן דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא׃

Interp. chal.

et quaſi aſpectus celi cum ſerenus eſt. Principibus autẽ filioꝝ iſrael nullũ incõmodũ fuit: τ viderũt gloriam dei: τ gauiſi ſunt in ſacrificijs ſuis que accepta fuerãt: quaſi comediſſent τ bibiſſent. Dixitqꝫ dñs ad moyſen aſcende in cõſpectu meo in montẽ: τ eſto ibi: et dabo tibi tabulas lapideas τ legem τ mãdata que ſcripſi vt doceas eos. ſurrexitqꝫ moyſes τ ioſue miniſter eius: τ aſcendit moyſes in montẽ in quo reuelata fuerat gloria dñi. ſenioribus autẽ dixit. Expectate nos hic: donec reuertamur ad vos. Et ecce aaron et hur vobiſcũ: quicũqꝫ habuerit iudiciũ accedat coram eis. Aſcenditqꝫ moyſes in montẽ: τ cooperuit nubes montẽ: τ habitauit gloria dñi ſup monte ſinai: cooperuitqꝫ eũ nubes ſex diebus: τ vocauit moyſen in die ſeptimo de medio nubis. τ viſio gloꝛie dñi erat ſicut viſio ignis ardentis in vertice montis in oculis filiorum iſrael. Et ingreſſus eſt moyſes in medio nubis: aſcenditqꝫ in montẽ: τ fuit moyſes in monte quadraginta diebus τ quadraginta noctibus. Ca. 25.

LOcutuſqꝫ eſt dominus cum moyſe dicens. Loquere cum filijs iſrael: vt ſeparent coram me ſe parationẽ primitiaꝝ: ab oñi viro q̃ voluerit ex corde ſuo accipietis ſeparationem meam. Hec eſt autem ſe paratio quam tolletis ab eis. aurũ τ argentum τ es

Vetus hebr.	Ter. Hebr.	Hiero.	Ca. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
תְּכֵלֶת	וְאַרְגָּמָן	וְתוֹלַעַת	שָׁנִי	& hyacinthũ & purpurã: coccũ bis tinctum & byssũ & pilos caprarũ & pelles arietum rubricatas: & pelles hyacinthinas & ligna sethim: oleũ ad luminaria cocinnãda: aromata ī vnguẽtũ & thymiamata boni odoris: & lapides onychinos & gẽmas ad ornandũ ephot & rõnale. Faciẽtq; mihi sanctuariũ: & habitabo ī medio eorũ: iuxta oẽm similitudinẽ tabernaculi qđ oñdã tibi: & oim vasorũ i cultum eius. Sicq; facietis illud. Arcã de lignis sethim compingite: cuius lõgitudo habeat duos & semis cubitos: latitudo cubitũ & dimidiũ: altitudo cubitum & semis. & deaurabis eã auro mũdissimo intus & foris. Facies q; supra coronã aureã p circuitũ & quatuor circulos aureos: quos pones per quatuor arce angulos. Duo circuli sint in latere vno & duo in altero. Facies quoq; vectes de lignis sethim & operies eos auro. Inducesq; circulos qui iunt in arce lateribus: vt portetur in eis. qui semper erũt in circulis: nec vnq; extrahentur ab eis. Ponesq; in arca testificationẽ quã dabo tibi. Facies & propiciatoriũ de auro mũdissimo. duos cubitos & dimidiũ tenebit lõgitudo eius: & cubitũ ac semis latitudo. Duos quoq; cheru	hyacinthũ: purpurã: coccinũ duplũ: et byssũ retorta: et pilos caprinos: et pelles arietũ rubricatas: et pelles hyacinthinas: et ligna iputribilia: et lapides sardios: et oleũ in illuminationẽ: thymiamata ī oleũ vnctionis: et in cõpositionẽ thymiamatis: et lapides in sculptũra ad suphũerale: et tunicã talarẽ. et faciẽs mihi sanctuariũ: et videbor in vobis. et facies mihi scõm oĩa que ego oñdo tibi in mõte: exẽplũ tabernaculi: et exẽplũ omniũ vasoꝝ eius: et sic facies. et facies arcã testimonij ẽ lignis iputribilib⁹: duoꝝ cubitoꝝ et dimidij lõgitudo: et cubitꝰ et dimidij latitudo: et cubitꝰ et dimidij altitudo. et deaurabis eã auro puro: intꝰ et extra deaurabis eã: et facies ei vndulas aureas ẋtibiles ī circuitu. et imittes et ẋtuor anulos aureos: et impones sup quattuor latera: duos anulos sup latus vnũ: et duos anulos sup latus scõm. facies ãt vectes de lignis iputribilib⁹: et deaurabis eos auro. et inducetis vectes in anulos q̃ in lateribꝰ arce: ad portãdã arcã in eis. in anulis arce testamẽti erũt vectes inobiles. et imponẽs in arcã testimonia: q̃ dedero tibi. et facies propiciatoriũ suppositiõẽ auri puri: cubitoꝝ et dimidij longitudo: et cubiti et dimidij latitudo. et facies

Vetus chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עִזִּים	et hyacinthum ꝛ purpurã ꝛ coccum ꝛ byssum ꝛ pilos caprarũ ꝛ pelles artetum rubricatas pelles ꝛ taxonum ꝛ ligna setim: oleum ad luminaria: aromata in oleum vnctionis ꝛ incensum aromatũ: lapides onychinos ꝛ lapides vt impleant celaturas ephod ꝛ rationalis. Et faciant coram me sanctuariũ: ꝛ habitare faciam matestatẽ meam in medio eorũ. iuxta oĩa que ego ostendo tibi similitudinẽ tabernaculi ꝛ similitudinem omniũ vasorum eius sic facietis. Facientq; arcam de lignis setim: duoꝝ cubitorum ꝛ dimidij erit longitudo eius: ꝛ cubiti ꝛ dimidij latitudo eius: ꝛ cubiti ꝛ dimidij altitudo eius. Cooperies q̃ eam auro mundissimo intus ꝛ foris. Facies q; super eaz circuitũ aureum per circuitum. Et effundes et quattuor anulos aureos: ꝛ pones sup ẋtuor angulos eius: duoꝝ anuli in latere vno: ꝛ duo anuli in latere altero. Facies vectes ex lignis setim: ꝛ operies eos auro. Inducesq; vectes p anulos i lateribꝰ arce: vt portet arca in eis. In anulis arce erunt vectes: non auferantur ab ea. Ponesq; in arca testamentũ quod dabo tibi. Faciesq; propiciatoriũ ex auro purissimo: duos cubitos ꝛ dimidiũ hẽbit lõgitudo eiꝰ: ꝛ cubitũ ꝛ dimidiũ latitudo eius. Faciesq; duos cherubiz de auro ductili	וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ וְעִזֵּי וּמְשַׁכֵּי דְּדְכְּרֵי מְסַפְּקִי וּמְשַׁכֵּי סַסְגּוֹנָא וְאַעֵי שִׁטִּין מְשָׁחָא לְאַנְהָרוּתָא בּוּשְׂמָיָא לְמְשַׁח רְבוּתָא וְלִקְטֹרֶת בּוּסְמָיָא: אַבְנֵי בוּרְלָא וְאַבְנֵי אֶשְׁלֶמוּתָא לְשַׁבְעָא בְּאֵפּוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא: וְיַעְבְּדוּן קֳדָמַי מַקְדְּשָׁא וְאַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיהוֹן וּכְכֹל דַּאֲנָא מַחֵי יָתָךְ יָת דְּמוּת מַשְׁכְּנָא וְיָת דְּמוּת כָּל מָנְהֵי וְכֵן תַּעְבְּדוּן וְיַעְבְּדוּן אֲרוֹנָא דְּאַעֵי שִׁטִּין תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְתָא וּפַלְגָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְתָא וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְתָחֵי יָתֵיהּ דְּהַב דְּכִי מִגַּו וּמִבָּרָא תְּחַפֵּינֵיהּ וְתַעְבֵּיד עֲלוֹהִי זֵיר דְּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר: וְתַתֵּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דְּדְהַב וְתִתֵּן עַל אַרְבַּע זְוָיָתֵיהּ וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל סְטָרֵיהּ חַד וְתַרְתֵּין עִזְקָן עַל סְטָרֵיהּ תִּנְיָנָא: וְתַעְבֵּיד אַרְיְחֵי דְּאַעֵי שִׁטִּין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן דְּהַבָּא: וְתַעֵיל יָת אַרְיְחַיָּא בְּעִזְקָתָא עַל סְטָרֵי אֲרוֹנָא לְמִיטַל יָת אֲרוֹנָא בְּהוֹן וְיְהוֹן אַרְיְחַיָּא לָא יְעִידוּן מִנֵּיהּ: וְתִתֵּן בַּאֲרוֹנָא יָת סַהֲדוּתָא דְּאֶתֵּן לָךְ: וְתַעְבֵּיד כַּפּוּרְתָּא דְּדְהַב דְּכִי תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְתָא וּפַלְגָא פּוּתְיֵהּ: וְתַעְבֵּיד תְּרֵין כְּרוּבִין דְּדְהַב נְגִיד

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

duos cherubĩs aureos tornatiles: ⁊ impones eos
δύο χερουβὶμ χρυσᾶ τορευτά, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ
ex vtrilq; lateribꝰ ppiciatorij. ſient
ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλαγίων τοῦ ἱλαστηρίου· ποιηθήσονται
cherubim: vnꝰ ex latere hoc: ⁊ cherub vnꝰ ex
χερουβὶμ, ἓν ἐκ τοῦ πλαγίου τούτου, καὶ χερουβὶμ ἓν ἐκ
latere ſcõo ppiciatorij. ⁊ facies
πλαγίου τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου· καὶ ποιήσεις
duos cherubim ſup duo latera. erũt duo
τοὺς δύο χερουβὶμ ἐπὶ τὰ δύο πλάγια· ἔσονται οἱ δύο
cherubim extẽdẽtes alas deſup: obũ
χερουβὶμ, ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, σκι
brãtes alis ſuis in ppiciatorio: ⁊
άζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ
vultus eox ad ſe inuicẽ: ad ppiciatorij ẽ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα, εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσον
rãt vultus cherubim. ⁊ ſup ipones ppi
ται τὰ πρόσωπα τῶν χερουβὶμ· καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλα
ciatorij ſup arcã deſup. ⁊ in arcã impo
στήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν· καὶ εἰς κιβωτὸν ἐμβαλεῖς
nes teſtimoniũ q̃ dabo tibi. ⁊ cognoſcar tibi
τὰς μαρτύρια ἃ δώσω σοι· καὶ γνωσθήσομαί σοι
illinc: ⁊ loq̃r tibi de ſuperiori pte ppiciatorij inter
ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀναμέσον
duos cherubim: exibo in arca
τῶν δύο χερουβὶμ, τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ
teſtimonij: iuxta oĩa q̃ pcipio tibi ad
μαρτυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι πρὸς
filios iſrael. ⁊ facies mẽſã ex ligniſ
τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ ποιήσεις τράπεζαν ἐκ ξύλων
imputribilib⁹: duoꝝ cubitoꝝ lõgitudo: et cubiti lati
ἀσηπτῶν, δύο πήχεων τὸ μῆκος, καὶ πήχεος τὸ εὖ
tudo: ⁊ cubiti ⁊ dimidij altitudo. ⁊ deaura
ρος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος· καὶ καταχρυ
bis cũ auro puro. ⁊ facies ei
σώσεις αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ· καὶ ποιήσεις αὐτῇ
ſcribiles vndulas aureas in circuitu. ⁊ facies ei
γραφὴν κυμάτια χρυσᾶ κύκλῳ· καὶ ποιήσεις αὐ
coronã pugilis in circuitu. ⁊ facies ſcri
τῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλῳ· καὶ ποιήσεις γρα
bilẽ vndulã in circuitu corone: ⁊ facies et
φὴν κυμάτιον κύκλῳ τῇ στεφάνῃ, καὶ ποιήσεις αὐ
ſcribiles vndulas aureas in circuitu. ⁊ facies
τῷ κυμάτιον κύκλῳ τῇ στεφάνῃ, καὶ ποιήσεις αὐ
quatuor anulos aureos. ⁊ impo
τῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς· καὶ ἐπιθή
nes quatuor anulos ſup quatu
σεις τοὺς τέσσαρας δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσα
or ptes pedũ illius ſub ſcribilẽ co
ρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν γραφὴν σε
ronã. et erunt anuli in poſitiõis ve
φάνην· καὶ ἔσονται οἱ δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀνα
ctibus: ad portãdũ mẽſam. et facies ve
φορεῦσιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν· καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνα
ctes de ligniſ iputribilib⁹. ⁊ deaurabis eos
φορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων· καὶ καταχρυσώσεις αὐτοὺς

Trãsla. B. Iero.

bim⁹ aureos & ⁶ pductiles ſ facies ʰ ex vtraq; pte
ᵏ oraculi. ˡˡ cherub ᵐ vnus ſit ⁿ in latere ᵖ vno: ooooooo
ᑫ & ʳ alter in altero. ˢ Vtrũ
q; ᵗ latus ᵘ propiciatorii te
gant ooooxooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
⁶ expandentes ooooooo
ooooooooooooooooooooo
ʰ alas & ᵏ operientes ooo
ooooooooooooooooooooo
ˡˡ oraculũ: ˢ reſpiciãtq; ſe
mutuo verſis vultibus
ᵗ i ᵘ propiciatorium quo
operienda eſt ooooooooo
ooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
ᵛ arca: ʷ in ˣ qua ʸ ponesooo
ooooooooooooooooooooo
ᵏ teſtimonium ᶻ quod ᵃᵃ da
bo ᵐᵐ tibi. ooooooooooo
ᑫ Inde ⁿⁿ precipiam ʳ & lo
quar ᵒᵒ ad te ooooooooo
ᵘ ſupra ᵘ ppiciatorii. ſ ac
ˣ de medio ʸ duorũ ᶻ cheru
bim ᵃᵃ qui erunt ᵇᵇ ſup ᶜᶜ ar
cam ᵈᵈ teſtimonii ᵉᵉ cuncta
ᵍᵍ que ʰʰ mandabo ⁱⁱ per te ʲʲ fi
liis ᵏᵏ iſrael. ˡˡ Facies & ᵐᵐ mẽ
ſam de ⁿⁿ ligniſ ᵒᵒ ſethim ha
bentẽ ᵖᵖ duos cubitos ᑫᑫ lõ
gitudinis: ʳʳ & in ˢˢ latitudi
ne ᵗᵗ cubitũ: ᵘᵘ & ᵛᵛ altitudie
ʷʷ cubitũ ˣˣ ac ſemiſſem: ʸʸ &
inaurabis ᶻᶻ eã ᵃᵃᵃ auro ᵇᵇᵇ pu
riſſimo. ᶜᶜᶜ Facieſq; ᵈᵈᵈ illi ᵉᵉᵉ la
biũ ᶠᶠᶠ aureũ ᵍᵍᵍ p circuitũ. ʰʰʰ &
ⁱⁱⁱ ipi labio ʲʲʲ coronã i terra
ſilẽ altã ᵏᵏᵏ ttuor digitis:
ˡˡˡ & ſupillã alterã ᵐᵐᵐ coronã
ⁿⁿⁿ aureolã. ᵒᵒᵒ quattuor quo
q; ᵖᵖᵖ circulos ᑫᑫᑫ aureos ʳʳʳ pre
parabis: ˢˢˢ & pones ooooo
ᵗᵗᵗ eos ᵘᵘᵘ in ᵛᵛᵛ quattuor ʷʷʷ angu
lis eiuſdẽ menſe ooooooo
ˣˣˣ per ſingulos ʸʸʸ pedes. ooo
ᶻᶻᶻ Subter ᵃᵃᵃᵃ coronam oooo
ᵇᵇᵇᵇ erũt ᶜᶜᶜᶜ circuli aurei: ᵈᵈᵈᵈ vt
mittãtur ᵉᵉᵉᵉ vectes per eos:
& poſſit ᶠᶠᶠᶠ mẽſa ᵍᵍᵍᵍ portari.
Ipſos ʰʰʰʰ quoq; ⁱⁱⁱⁱ vectes ʲʲʲʲ fa
cies de ᵏᵏᵏᵏ ligniſ ˡˡˡˡ ſethim: ᵐᵐᵐᵐ &
circundabis ooooooooo

Tex. Heb. Exo. Ca. xxv. Pritiua. heb.

עָשָׂה כַּפֹּרֶת	תַּעֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת׃	
כְּרֻב	וְעָשִׂיתָ כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה	
	וּכְרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה מִן הַכַּפֹּרֶת	
	תַּעֲשׂוּ אֶת הַכְּרֻבִים עַל שְׁנֵי	
	קְצוֹתָיו׃ וְהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי	
הָיָה עָלָה	כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם	
	עַל הַכַּפֹּרֶת פְּנֵיהֶם אִישׁ אֶל	
הָיָה פָּנָה	אָחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי	
נָתַן	הַכְּרֻבִים׃ וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל	
	הָאָרֹן מִלְמָעְלָה וְאֶל הָאָרֹן תִּתֵּן	
	אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ׃	
יָעַד	וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ	
שָׁנָה	מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים	
	אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת אֶת כָּל	
צָוָה אֵת בָּנָה	אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃	
עָשָׂה	וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם	
שׁוּכ אַמָּה חָצָה	אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי	
קוֹם צָבָה טָהַר	קֹמָתוֹ׃ וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר	
סָבַב	וְעָשִׂיתָ לּוֹ זֵר זָהָב סָבִיב׃ וְעָשִׂיתָ	
גָּבַר	לּוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וְעָשִׂיתָ זֵר	
	זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב׃ וְעָשִׂיתָ לּוֹ	
רָבַע נָתַן	אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת	
פָּאָה	הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר	
	לְאַרְבַּע רַגְלָיו׃ לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת	
הָיָה בַּיִת	תִּהְיֶיןָ הַטַּבָּעֹת לְבָתִּים לְבַדִּים	
נָשָׂא	לָשֵׂאת אֶת הַשֻּׁלְחָן׃ וְעָשִׂיתָ אֶת	
	הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם	

Interp̃. chal.

facies eos ex duobus lateribus ppiciatorij: facieſq; vnũ cherub ex latere et hinc: ⁊ cherub vnũ ex latere
eius inde. Ex ppiciatorio factetis cherubĩs ſup duo
latera eius. Erũtq; cherubim expandẽtes alas ſuas
ſurſum obũbrantes alis ſuis ſup propiciatorij: ⁊ fa
cies vnuſcuiuſq; e regione alterius: cõtra propicia
torium erunt facies cherubim. Poneſq; propiciato
rium ſup arcam deſuper: ⁊ in arca pones teſtimonij
quod dabo tibi. ⁊ ſtatuam ibi verbum meũ tibi: ⁊ lo
quar tecum deſuper propiciatorij de medio duorum
cherubim qui ſunt ſup arcam teſtimonij oĩa que mã
dabo tibi ad filios iſrael. Facieſq; mẽſaz de ligniſ ſe
tim: duos cubitos habebit longitudo eius: ⁊ cubitus
vnum latitudo eius: ⁊ cubitum ⁊ dimidium altitudo
eius. Cooperieſq; eam auro mundiſſimo: ⁊ facies ei
circulum aureum per circuitum: facieſq; et corona
interraſilẽ altã pugillo per circuitũ. Et facies circuli
aureum ipſi corone interraſili p circuitũ. Facieſq; ei
ttuor anulos aureos: ⁊ pones eos ſup ttuor angu
los q̃ ſunt ad ttuor pedes eius. cõtra corona interra
ſilẽ erunt anuli vt mittãtur per eos vectes vt portetur
menſa. Facieſq; vectes ex ligniſ ſetim: ⁊ coopies eos

Pritiua chal.

עֲבַד הָוָה	
עָלָה סְלֵק	
נָתַן	
זְמַן אֲמַר מֶלַל	
קֳדָם עֲבַד אָע	
שׁוּכ אַמָּה פַּתָּה	
חֲפָא דָּכָה	
נָתַן	
זָוָה רַבַּע רָוָה	
נָטַל חֲפָא	

Trãsla. Chal.

תַּעֲבִיד יַתְהוֹן מְתַרְיִן מִסְטְרֵי כַּפּוֹרְתָּא׃ וְעִבַּד כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא מִכָּא וּכְרוּבָא חַד יי
מִסְטְרָא מִכָּאן מִן כַּפּוֹרְתָּא תַּעְבְּדוּן יַת כְּרוּבַיָּא עַל תְּרֵין סְטָרוֹהִי׃ וִיהוֹן כְּרוּבַיָּא פָּרְשָׁן
גַּדְפֵיהוֹן לְלֵעֵלָּא סָכְכִין בְּגַדְפֵיהוֹן עַל כַּפּוֹרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד לְחֵבֵיל חַד לְקֵבֵל כַּפּוֹרְתָּא
יְהוֹן אַפֵּי כְּרוּבַיָּא׃ וְתִתֵּן יַת כַּפּוֹרְתָּא עַל אֲרוֹנָא מִלְּעֵלָּא וּבַאֲרוֹנָא תִּתֵּן יַת סַהֲדוּתָא
דְּאֶתֵּן לָךְ׃ וְאִתְוַסַּן מִימְרִי לָךְ תַּמָּן וַאֲמַלֵּיל עִמָּךְ מֵעִלְוֵי כַּפּוֹרְתָּא מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא
דְּעַל אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא יָתָךְ לְוָת כָּל דְּאֲפַקֵּיד יָתָךְ לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתַעְבֵּיד פַּתּוֹרָא לְאַפָּי
שִׁטִּין תַּרְתֵּין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפֶלְגָא רוּמֵיהּ׃ וְתִתְחֵי יָתֵיהּ דְּהַב
דְּכֵי וְתַעְבֵּיד לֵיהּ זֵיר דְּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר׃ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ גַּדְפָּא רוּמֵיהּ פּוּשְׁכָא סְחוֹר
סְחוֹר וְתַעְבֵּיד זֵיר דְּדְהַב לִגַדְפֵּיהּ סְחוֹר סְחוֹר׃ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דְּדְהַב וְתִתֵּן
יָת עִזְקָתָא עַל אַרְבַּע זְוָיָתָא דִּי לְאַרְבַּע רַגְלוֹהִי׃ לְקֵבֵיל גַּדְפָּא תְּהוֹרִין עִזְקָתָא לְאַתְרָא
לְאַרְחָא לְמִיטַל יָת פַּתּוֹרָא׃ וְתַעְבֵּיד יָת אַרְחָא דְּאַרְחָא עִטִּין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	זָהָב וְנִשָּׂא בָם אֶת הַשֻּׁלְחָן׃ וְעָשִׂיתָ	auro adsubuehẽdā mẽ sam. Parabis &	auro puro. τ subuehes in ipso {men=
	קְעָרֹתָיו וְכַפֹּתָיו וּקְשׂוֹתָיו ×××	acetabula ac phialas	χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ ἀρθήσεται ἐν αὐτοῖς ἡ τράπε=
מֻקְשָׁה	וּמְנַקִּיתָיו אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֵן זָהָב	thuribula & cyathos quibus	sa. τ facies cattinos eius: τ mortariola:
נָסַךְ	טָהוֹר תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ וְנָתַתָּ	ferenda sũt libamina ex	ζα. καὶ ποιήσεις τὰ τρύβλια αὐτῆς, καὶ τὰς θυίσκας,
עָשָׂה	עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד׃	auro puriſſimo: & po=	τ libatoria: τ cyathos: in qb libabis in
פָּנֶה תָּמִיד	וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר מִקְשָׁה	nes ſuper	καὶ τὰ σπονδία, καὶ τοὺς κυάθους, ἐν οἷς σπείσεις ἐν
עָשָׂה גּוֹר כָּשָׂה	תִּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יָרֵכָהּ וְקָנָהּ	mẽſam panes propoſi	ἱερῷ: ex auro puro facies ea. τ impões
גָּבַע	גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה	tiõis in conſpectu meo	ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐνώπιόν μου διὰ
הָיָה כָּנָה	יִהְיוּ׃ וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים	ſemper. Facies & cãde	παντός. καὶ ποιήσεις λυχνίαν, ἐκ χρυσίου καθαροῦ
צַד	מִצִּדָּהּ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ	labru ductile de auro	τορευτὴν ποιήσεις τὴν λυχνίαν. ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶοἱ
	הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מִצִּדָּהּ	mundiſſimo haſtile e=	calami: τ cyphi: τ ſpherule: τ
שָׁנָה שָׁנָה	הַשֵּׁנִי׃ שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים	ius & calamos	καλαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιροῦντες, καὶ
	בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וּשְׁלֹשָׁה	cyphos & ſpherulas ac	lilia ex ipso procedentia. Sex calami
	גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בְּקָנֶה אֶחָד	lilia ex ipſo	egrediẽtes de lateribus: tres ex vno
	כַּפְתֹּר וָפֶרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים	procedentia. Sex calami	latere ipius vnius: τ tres calami cãdelabri
	הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה׃ וּבַמְּנוֹרָה	egrediũtur de lateribus: tres ex vno	de latere ſcdo. τ tres cyphi figu
	אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ	latere & tres ex altero.	rati imodũ nucis in vno calamo: ſphe=
רֵבַע	וּפְרָחֶיהָ׃ וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	Tres cyphi quaſi in	rule. τ lilia eius vt ſpherula ſub duob
שָׁנָה	מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	nucis modum per calamos ſingulos	calamis ex eo. τ ſpherula ſub duobus
	מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	ſpheruleq; ſimul & lilia: & tres ſimiliter cyphi inſtar nucis in cala=	calamis ex eo: ſic ſex calamis
	מִמֶּנָּה לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים	mo altero: ſpheruleq; ſimul & lilia. Hoc erit o	egrediẽtibus de cãdelabro. τ cala=
	מִן הַמְּנוֹרָה׃ וּבַמְּנוֹרָה	pus ſex calamorũ: qui	mi et ſpherule ex eo fint omnia tornati=
	אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ	producẽdi ſunt de haſti	les ex eodẽ auro puro. et facies lucernas eius
רֵבַע	וּפְרָחֶיהָ׃ וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	li. In ipſo ãt candelabro	septẽ. et impones lucernas eius. et lucebũt ab vna
שָׁנָה	מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	erũt qttuor cyphi i nu=	facie eius. et emunctoria eius: et suppositio
	מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים	cis modũ ſpheruleq; p	nes ei de auro puro. talẽtũ auri puri
	מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻלָּה מִקְשָׁה אַחַת	ſingulos & lilia. Sphe=	
	זָהָב טָהוֹר׃ וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ	rule ſub duobus calamis per tria loca	
טָהֳרוֹ נוֹר	שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר	que ſimul ſex fiũt procedẽtes de haſtili vno. Et ſpherule igitur & ca	
עֲלֹתוֹ אוֹר	עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ׃ וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ	lami ex ipſo erunt vniuerſa ductilia ex auro	
כַּנָּה לָקַח חֲתָתָה	זָהָב טָהוֹר׃ כִּכַּר זָהָב טָהוֹר	puriſſimo. facies & lucernas ſeptẽ: & pões eas ſupcãdelabrũ: vtluceant ex aduerſo. Emũctoria quoq; & vbi ea q̃ emũcta ſũt extiguãtur fiant de auro puriſſimo. Oẽ põdus cãdelabri cũ vniuerſis vaſis ſuis hẽbit talẽtũ auri puriſſimi	

Pritiua chal.	Interp. chal.
הָוָה זְכַךְ כָּסָא	auro: τ portabunt cum eis menſam. Faciesq; acetabula ei τ phialas ei τ thuribula ei τ cyathos: in quibus offerẽda ſunt libamina: ex auro puriſſimo facies ea. τ pones ſup menſam panem propoſitionis in conſpectu meo ſemp. Faciesq; candelabrũ de auro mundiſſimo: ductile facies candelabrũ: haſtile eius τ calamus eius: cyphiq; eius ſpherule eius τ lilia eius ex ipſo erunt: τ ſex calami egredientur de lateribꝰ eius: tres calami ex vno latere candelabri: et tres calami ex ſecundo latere candelabri. Tres cyphi figurati in calamo vno: ſpherula τ liliũ: τ tres cyphi figurati in calamo vno: ſpherula τ liliũ. Sic facies in ſex calamis qui egreduntur de candelabro. Et in candelabro erunt quattuor cyphi figurati: ſpherule eius τ lilia eius. Spheruleq; ſub duobꝰ calamis eius: τ ſpherula ſub duobus calamis eius: et ſpherula ſub duobus calamis eius. ſic facies ſex calamis qui egrediũtur de candelabro. Spherule eorum τ calami ex ipſo erunt omnia ductilia ex auro munditiſſimo. faciesq; ſeptem lucernas eius: τ incendes lucernas vt luceant contra faciẽ eius. Et forcipes eius τ turibula eius ex auro munditiſſimo. Ex talento aurꝰ munditiſſimi ooo
כּוֹל נָסַךְ דָּכָה	
נָתַן נוֹר חָזַר	
הָוָה כָּנָה	
צוּר קָנָה	
שִׁירַת	
נוּר דָּכָה עָבַד	
דָּלַק בְּצַן נָהַר	
חֲתָה דָּכָה	

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

facies oſa vaſa hec. vide factas fut
ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. ὅρα ποιήσης κα
ta figurã oſtſam tibi in mõte.
τὰ γὰρ τύπον γὰρ δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Ca. 26.

Et tabernaculũ facies: decẽ cortinas de
καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις, δέκα αὐλαίας ἐκ
byſſo retorta: ⁊ hyacintho: ⁊ purpu=
βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύ=
ra: coccino retorto cherubim. opera
ρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χερουβίμ. ἔρ=
re textoris facies eas. lõgitudo cor
γασία ὑφάντου ποιήσεις αὐτάς. μῆκος τῆς αὐ
tine vnius octo ⁊ vigiti cubitor: ⁊ lati
λαίας μιᾶς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πηχῶν, καὶ εὖ
tudo ũius cubitor cortina vna erit.
ρος τεσσάρων πήχεων ἡ αὐλαία ἡ μία ἔσαι.
mẽſura eadẽ erit oĩb⁹ cortinis.
μέτρον γὰρ αὐτὸ ἔσαι πάσαις ταῖς αὐλαίαις.
quinq; ãt cortine erũt mutuo cõiun=
πέντε δὲ αὐλαῖαι ἔσονται ἑξαλλήλων συνεχό=
cte altera er altera. ⁊ quinq; cor
μεναι ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας. καὶ πέντε αὐ=
tine erũt mutuo cõiũcte: altera
λαῖαι ἔσονται ἑξαλλήλων συνεχόμεναι, ἡ ἑτέρα
er altera. ⁊ facies ãſulas hyacithi=
ἐκ τῆς ἑτέρας. καὶ ποιήσεις ἀγκύλας ὑακινθί=
nas in labio cortine vnius: ex
νας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, ἐκ
vna pte ad copulationẽ. ⁊ sic
τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν. καὶ οὕτω
facies in labio cortine exte=
ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς ἔξω
rioris ad copulationẽ ſcdã. duqua
τέρας πρὸς τὴ συμβολὴ τὴ δευτέρα. πεν=
ginta ãt ãſulas facies cortine
τήκοντα δὲ ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ
vni: ⁊ duãginta ãſulas facies ex
μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τοῦ
pte cortine iuxta copulationẽ ſecũ
μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευ
de: cõtrarie cõtraq; adẽtes ad in
τέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλλή
uicẽ vniuntq;. facies fibulas duãginta au
λας ἑκάστη. ποιήσεις κρίκους πεντήκοντα χρυ=
reas. ⁊ cõiũges cortinas alterã alteri
σοῦς. καὶ συνάψεις τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ
fibulis. ⁊ erit tabernaculũ vnũ. ⁊ fa=
τοῖς κρίκοις. καὶ ἔσαι ἡ σκηνὴ μία. καὶ ποι
cies ſaga cilicina cooperimẽtũ ſup taber
ήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην ἐπὶ τῆς σκη
naculo: vndecim ſaga facies ea. lõgi
νῆς, ἑνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς. τὸ μῆ
tudo ſagi
κος τῆς δέρρεως τῆς

Trãſla. B. Hiero.

mi. Inſpice ⁊ fac ſecun
dum exemplar
quod tibi in mõte mõ
ſtratum eſt. Ca. 26.
Tabernaculum vero
ita facies. Decem
cortinas de byſſo retorta & hyacintho ac
purpura coccoq; bis ti=
cto: variatas opere
plumario facies. Lon=
gitudo cortine
vnius habebit viginti
octo cubitos: latitudo quattuor cu=
bitorum erit.
Vnius menſure fient
vniuerſa tentoria.
Quinq; cortine ſibi iũ
gentur
mutuo: & alie quinq;
nexu ſimili
coherebunt.
Anſulas hyacinthinas
in lateribus ac ſumitati
bus facies cortinarum:
vt poſſint inuicẽ copu=
lari.
Quinquagenas anſu=
las
cortina habebit
in vtraq; parte ita ſiſ=
tas: vt
anſa contra anſam ve=
niat: & altera alteri poſ=
ſit adaptari. Facies & qu
quaginta circulos aureos quibus cortinarũ
vela iungenda ſunt:
vt vnum tabernaculũ
fiat.
Facies & ſaga cilicina
vndecim: ad opiẽdũ te
ctum tabernaculi.
Longitudo ſagi

Tex. Heb. Exo. Ca. xxvi. Pritina heb.

יַעֲשֶׂה אֹתָהּ אֶת כָּל הַכֵּלִים
הָאֹהֶל וְרָאָה וְעָשָׂה בְּתַבְנִיתָם
אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאָה בָּהָר׃

Cap. xxvi.

וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר
יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה
חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה
הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה
וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה
הָאַחַת מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת׃
חָמֵשׁ הַיְרִיעֹת תְּהִיֶין חֻבָּרֹת זֶה
אֶשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת
חֻבָּרֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ׃ וְעָשִׂיתָ
לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה
הָאַחַת מִקָּצָה בַּחֹבָרֶת וְכֵן תַּעֲשֶׂה
בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת
הַשֵּׁנִית׃ חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת תַּעֲשֶׂה
בַּיְרִיעָה הָאַחַת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת
תַּעֲשֶׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת
הַשֵּׁנִית מַקְבִּלֹת הַלֻּלְאֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ׃
וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וְחִבַּרְתָּ
אֶת הַיְרִיעֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ
בַּקְּרָסִים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד׃
וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל
הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת
תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה

Interp. chal.

facies illud ⁊ oĩa vaſa hec. Inſpice ⁊ fac iuxta ſimi
litudinem eorum que monſtrata ſunt tibi in monte.
Tabernaculum vero facies decem cor= Ca. 26.
tinas de byſſo retorta ⁊ hyacintho ⁊ purpura ⁊
cocco: figuras cherubim facies: opere artificis fa=
cies eas. Longitudo cortine vnius erit viginti ⁊ octo
cubitor ⁊ latitudo eiuſdẽ cortine quattuor cubitor:
Menſura vna erit omniũ cortinarum. Quinq; cortí=
ne erunt cõiuncte vna cum alia: ⁊ quinq; cortine erũt
coniuncte vna cum alia. Facieſq; anſulas ex hyacin=
tho ſuper ora cortine vnius in latere quo iungenda
eſt: ⁊ ſimiliter facies in ora ſecũde cortine in loco quo
iungenda eſt. Quinquaginta anſulas facies in corti
na vna: ⁊ quinquaginta anſulas facies in latere corti
ne ſecunde in loco quo iungenda eſt: reſpicientibus
ſe motuo anſulis: ita vt anſula ſit e regione alterius.
Facieſq; quinquaginta fibulas ex auro: ⁊ coniunges
vnãquãq; cortinam cum altera fibulis: ⁊ erit taberna
culum vnum. Facieſq; cortinas de pilis capr arum: vt
extendantur ſuper tabernaculum: vndecim cortinas
facies. longitudo cortine

Pritina chal.

עֲבַד אֶל חֲזָא
רָמָה שָׁבַן
עֲבַד יְרַע מַנָא
אָמָה פָּתָה רָבַע
רָוָה לְבַף עֲבַד
שָׁפָה

נָגַן
פְּרָק אָהֳלָה שָׁכַן
עֲזָא

Trãſla. Chal.

וְתַעֲבִיד יָתֵהּ יָת כָּל מָנְיָא דְּאַלֵּין חַזִי וְעַבִיד בְּדְמוּתְהוֹן דְּאַתְּ מִתְחַזֵי בְּטוּרָא׃
וְיָת מַשְׁכְּנָא תַּעְבֵּד עֲשַׂר יְרִיעִן דְּבוּץ שְׁזִיר וְתְכֶלָא וְאַרְגְּוָנָא Ca. xxvi.
וְצִבְעָא זְהוֹרִי צוֹרַת כְּרוּבִין עוֹבַד אוּמָּן תַּעְבִּיד יָתְהוֹן׃ אוֹרְכָּא דִּירִיעָתָא חָדָא עֶשְׂרִין
וְתַמְנֵי אַמִּין וּפוּתְיָא אַרְבַּע אַמִּין דִּירִיעָתָא חָדָא מְשַׁחְתָּא חָדָא לְכָל יְרִיעָתָא׃
חַמֵּשׁ יְרִיעִן תְּהוֹרִן מְלַבְּבָן חַדָא עִם חָדָא וְחַמֵּשׁ יְרִיעִן מְלַבְּבָן חַדָא עִם חָדָא׃ וְתַעְבִּיד
עֲנוּבִין דִּתְכֶלָא עַל שְׂפָתָא דִּירִיעָתָא חָדָא מִסְטְרָא דְּבִית לוּפִי וְכֵן תַּעְבֵּד בְּשָׂפְתָא
דִּירִיעָתָא דְּבִית לוּפִי תִּנְיָנָא׃ חַמְשִׁין עֲנוּבִין תַּעְבִּיד בִּירִיעָתָא חָדָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין
תַּעְבִּיד בְּסִטְרָא דִּירִיעָתָא דְּבִית לוּפִי תִּנְיָנָא מְכַוְּונָן עֲנוּבָיָא חָדָא לְקָבֵיל חָדָא׃ וְתַעְבִּיד
חַמְשִׁין פּוּרְפִּין דִּדְהָבָא וְתַלְבֵּיף יָת יְרִיעָתָא חָדָא עִם חָדָא בְּפוּרְפַּיָא וִיהֵי מַשְׁכְּנָא חַד׃
וְתַעְבִּיד יְרִיעִן דְּמַעְזֵי לְפָרְסָא עַל מַשְׁכְּנָא חַד עְשְׂרֵי יְרִיעִן תַּעְבִּיד יָתְהוֹן׃ אוֹרְכָּא
דִּירִיעָתָא

הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב
אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאַחַת מִדָּה
אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת׃
וְחִבַּרְתָּ אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד בָּדָד
וְאֶת שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְכָפַלְתָּ
אֶת הַיְרִיעָה הַשִּׁשִּׁית אֶל מוּל פְּנֵי כָּנָה
הָאֹהֶל׃ וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עַל
שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאַחַת הַקִּיצֹנָה
בַּחִבָּרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת עַל
שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחִבָּרֶת הַשֵּׁנִית׃
וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים
וְהֵבֵאתָ אֶת הַקְּרָסִים בַּלֻּלָאֹת
וְחִבַּרְתָּ אֶת הָאֹהֶל וְהָיֶה אֶחָד׃
וְסָרַח הָעֹדֵף בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצִי יָרִיעַ
הַיְרִיעָה הָעֹדֶפֶת תִּסְרַח תֹּצֵא סָרַח
עַל אֲחֹרֵי הַמִּשְׁכָּן וְהָאַמָּה יי עֹדֵף בֵּן
מִזֶּה וְהָאַמָּה מִזֶּה בָּעֹדֶף בְּאֹרֶךְ
יְרִיעֹת הָאֹהֶל תִּהְיֶה סָרוּחַ עַל
צִדֵּי הַמִּשְׁכָּן מִזֶּה וּמִזֶּה לְכַסֹּתוֹ׃ צֶדֶד כְּסָה
וְעָשִׂיתָ מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת יי עור
אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת אדם
תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה׃ וְעָשִׂיתָ עלה עשה
אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֹמְדִים שטים עמד
שִׁטִּים עֹמְדִים׃ עֶשֶׂר אַמּוֹת אמה
אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה
רֹחַב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ שְׁתֵּי יי שנה
יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת שלב

Trãsla. B. Hiero.

vnius habebit trigínta
cubitos: & latitudo eius
quattuor. Equa erit
mensura
fagorum omniũ. Equi
bus
quinq; iunges seorsũ:
& sex sibi mutuo copu
labis: ita vt
sextum fagum in fron
te tecti duplices.
Facies & quinquaginta
ansas in
ora fagi vnius: vt
cõiũgi cũ altero queãt:
& quinquaginta ansas
in ora fagi alterius vt
cum altero copuletur.
Facies & quinquagin=
ta fibulas eneas
quibus iungãtur an=
se:
vt vnum ex omnibus
operimentum fiat.
Quod aũt superfuerit
in fagis q̃ parãtur tecto
idest vnũ fagũ qd ãpli=
us est: ex medietate eius
opies tabernaculi posteriora: & cubitus
ex vna parte pẽdebit:
& alter ex altera q plus
est in fagorũ longitudi
ne vtrunq;
latus tabernaculi pro
tegens.
Facies & operimẽtũ ali
ud tecto de pellibus
arietũ rubricatis: &
super hoc rursum aliud
operimẽtũ de hyacin=
thinis pellibus. Facies
& tabulas stantes taber
naculi de lignis
sethim: quę singule de=
nos cubitos
in lõgitudine habeant:
& in latitudine singulos
ac semissem. In late=
ribus tabule due
incastrature fient: qui
bus

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina

vnis erit trigita cubitoꝝ: τ quttuor cubi
μιᾶς ἔσαι τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πή=
tox latitudo fagi vnis: mẽsura ea=
χεων ὁ εὖρος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς, μέτρον ὁ αὐ
dẽ erit vndecim fagis. τ cõiũges
τὸ ἔσαι ταῖς ἑνδεκα δέρρεσι· καὶ συνάψεις τὰς
duas fagas simul: τ sex fagas
πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ τὰς ἓξ δέρρεις ἐ=
simul. τ duplicabis fagũ sextũ
πὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἕκτην
ante faciẽ tabernaculi. τ facies ansulas
κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς· καὶ ποιήσεις ἀγκύλας
quinquaginta in labio fagi vnius
πεντήκοντα ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως τῆς μι
quinquaginta in labio fagi alterius: τ
ᾶς, τῆς ἀναμέσον κατὰ τὴν συμβολήν· καὶ πεντή
facies fibulas eneas quinquaginta τ copulabis
κοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέ
fibulas ex ansis: τ copulabis
ρεως, τῆς συναπτούσης τῆς δευτέρας· καὶ ποιή=
σεις κρίκους χαλκοῦς πεντήκοντα· καὶ συνάψεις
τοὺς κρίκους ἐκ τῶν ἀγκύλων, καὶ συνάψεις τὰς
fagas: τ erit vnũ. τ supponeꝝ supellectilẽ
δέρρεις, καὶ ἔσαι ἕν· καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον
in fagis tabernaculi dimidiũ fagi
ἐν ταῖς δέρρεσι τῆς σκηνῆς τὸ ἥμισυ τῆς δέρρεως
reliquũ cooperies reliquũ
τὸ ὑπολειπόμενον ὑποκαλύψεις τὸ πλεονάζον τῶν
fagoꝝ tabernaculi. cooperies post taber=
δέρρεων τῆς σκηνῆς· ἐπικαλύψεις ὀπίσω τῆς σκη
naculũ: cubitũ ex hoc: τ cubitũ ex hoc:
νῆς, πῆχυν ἐκ τούτου, καὶ πῆχυν ἐκ τούτου,
ex superminẽti fagoꝝ: de lõgi
ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος τῶν δέρρεων, ἐκ τοῦ μή
tudine fagoꝝ tabernaculi. τ erit coope=
κους τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς· καὶ ἔσαι συγκα
riẽs sup latera tabernaculi hinc τ inde
λυπτῶν ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σκηνῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν,
vt cooperiat. τ facies operimẽtũ taber
ἵνα καλύπτῃ· καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῆς σκη=
naculi pelles arietũ rubricatas: τ superpe=
νῆς δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμ
mẽta pelles hyacinthinas desup. τ fa=
ματα δέρματα ὑακίνθινα ἐπάνωθεν· καὶ ποιή=
cies colũnas tabernaculi de lignis iputribilibꝰ. de
σεις στύλους τῆς σκηνῆς ἐκ ξύλων ἀσήπτων. δέ
cẽ cubitoꝝ facies colũnã vnã: τ cu
κα πήχεων ποιήσεις τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ πή=
bitu vnius τ dimidij latitudo colũne
χεως ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος τοῦ στύλου
vnius: duos cubitulos colũne
τοῦ ἑνός, δύω ἀγκωνίσκους τῷ στύλῳ τῷ

Trãsla. Chal.

חֲדָא תְּלָתִין אַמִּין וּכְוּתְרָא אַרְבַּע אַמִּין דִּירְעָתָא חֲדָא מְשַׁחְתָּא חֲדָא לְחַד עַשְׂרֵה יי
יְרִיעָן וּתְלַפֵּיף יָת חֲשׁ יְרִיעָן לְחוֹד וְיָת שִׁית יְרִיעָן לְחוֹד וְתַצְרִיךְ יָת יְרִיעָתָא שְׁתִיתָאָה
לְקֳבֵיל אַפֵּי מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעֲבֵיד חַמְשִׁין עֲנוּבִין עַל שְׂפַת דִּירְעָתָא חֲדָא מְסַטְרָא דְּבֵית
לוּפְיָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין עַל שְׂפַת דִּירְעָתָא דְּבֵית לוּפְיָתְנָתָא׃ וְתַעֲבֵיד פּוּרְפִין דְּתִשְׁעָא
חָשְׁרִין וְתַעֵיל יָת פּוּרְפַיָּא בְּעֲנוּבַיָּא וְתַלְפֵּיף יָת מַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד׃ וְסִירְחָא דְּיִתְיַר
דִּירְעָת מַשְׁכְּנָא פַּלְגוּת דִּירְעָתָא דְּיִתְיַרְתָּ תִּסְרַח עַל אֲחוֹרֵי מַשְׁכְּנָא׃ וְאַמְתָּא מִכָּא
וְאַמְתָּא מִכָּא בְּדִיתְיַר בְּאוֹרֶךְ יְרִיעַת מַשְׁכְּנָא יְהֵי סָרִיחַ עַל סְטָרֵי מַשְׁכְּנָא מִכָּא וּמִכָּא
לְכַסָּיוּתֵיהּ׃ וְתַעֲבֵיד חַוְרָאָה לְמַשְׁכְּנָא דְּמִשְׁכֵי דְּכַרְיָא מְסַמְּקָן וְחַוְרָאָה דְּמִשְׁכֵי יי
לְסַנְגּוֹנָא מִלְעֵילָּא׃ וְתַעֲבֵיד יָת דַּפְיָא לְמַשְׁכְּנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין כַּיְמִין׃ עַשַׂר אַמִּין
אוּרְכָּא דְּדַפְיָא וְאַמְתָּא וּפַלְגוּת אַמְתָּא כּוּתְרָא חַד׃ תַּרְתִּין צְיָרִין לְדַפְיָא חַד
מְשָׁלְנִין יי

Trãsla. Chal.

חֲדָא תְּלָתִין אַמִּין וּכְוּתְרָא אַרְבַּע אַמִּין דִּירְעָתָא חֲדָא מְשַׁחְתָּא חֲדָא לְחַד עַשְׂרֵה יי
יְרִיעָן וּתְלַפֵּיף יָת חֲשׁ יְרִיעָן לְחוֹד וְיָת שִׁית יְרִיעָן לְחוֹד וְתַצְרִיךְ יָת יְרִיעָתָא שְׁתִיתָאָה
לְקֳבֵיל אַפֵּי מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעֲבֵיד חַמְשִׁין עֲנוּבִין עַל שְׂפַת דִּירְעָתָא חֲדָא מְסַטְרָא דְּבֵית
לוּפְיָא וְחַמְשִׁין עֲנוּבִין עַל שְׂפַת דִּירְעָתָא דְּבֵית לוּפְיָתְנָתָא׃ וְתַעֲבֵיד פּוּרְפִין דְּתִשְׁעָא
חָשְׁרִין וְתַעֵיל יָת פּוּרְפַיָּא בְּעֲנוּבַיָּא וְתַלְפֵּיף יָת מַשְׁכְּנָא וִיהֵי חַד׃ וְסִירְחָא דְּיִתְיַר
דִּירְעָת מַשְׁכְּנָא פַּלְגוּת דִּירְעָתָא דְּיִתְיַרְתָּ תִּסְרַח עַל אֲחוֹרֵי מַשְׁכְּנָא׃ וְאַמְתָּא מִכָּא
וְאַמְתָּא מִכָּא בְּדִיתְיַר בְּאוֹרֶךְ יְרִיעַת מַשְׁכְּנָא יְהֵי סָרִיחַ עַל סְטָרֵי מַשְׁכְּנָא מִכָּא וּמִכָּא
לְכַסָּיוּתֵיהּ׃ וְתַעֲבֵיד חַוְרָאָה לְמַשְׁכְּנָא דְּמִשְׁכֵי דְּכַרְיָא מְסַמְּקָן וְחַוְרָאָה דְּמִשְׁכֵי יי
לְסַנְגּוֹנָא מִלְעֵילָּא׃ וְתַעֲבֵיד יָת דַּפְיָא לְמַשְׁכְּנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין כַּיְמִין׃ עַשַׂר אַמִּין
אוּרְכָּא דְּדַפְיָא וְאַמְתָּא וּפַלְגוּת אַמְתָּא כּוּתְרָא חַד׃ תַּרְתִּין צְיָרִין לְדַפְיָא חַד
מְשָׁלְנִין יי

Pristina chal.

אַמָּה בָּתָה
עֵרֶךְ שִׁית
עֶבֶד
לַבָּף
עוֹל שָׁכֵן הָוָת
סָרַח אָמָה
כְּסָה עֶבֶד
חַפָּא שָׁכֵן סְמַךְ
אָע מוּם אָמָה
פָּתָה תְּרֵי שָׁלַב

Interp. chal.

vnius hẽbit triginta cubitos: τ latitudo eiusdẽ cor=
tinę habebit quattuor cubitos: mensura vna erit vn=
decim cortinis. Et iunges quinq; cortinas seorsum τ
sex cortinas seorsum. et duplicabis cortinam sextam
quę est super faciem tabernaculi. Et facies quinqua=
ginta ansulas in ora cortine vnius in latere quo iun=
genda est: τ quinquaginta ansas in ora cortine secun
de in loco quo iungenda est. Facies q; quinquaginta
fibulas eneas: τ induces fibulas in ansulis: τ contun
ges tabernaculum vt sit vnũ. Et quod superest ex cor=
tinis tabernaculi: dimidium. s. cortine quę superest:
extendes super posteriora tabernaculi. Et cubitus
hinc τ cubitus inde qui superest in longitudine cor=
tinarum tabernaculi: extendatur super latera taber
naculi hinc τ inde vt cooperiat illud. Facies q; cooper
torũ tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: et
aliud coopertorium de pellibus taronum desuper.
Facies q; tabulas stantes tabernaculo de lignis setis.
decem cubitos habebit longitudo tabule: τ cubitum
et dimidium latitudo tabule vnius. Duos cardines
habebit vnaquęq; tabula: τ duab; incastraturis erũt
contuncte

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxvj.	Pũtina heb.
vni: cõcurrẽtes alter alteri. sic ἑνί, ἀντιπρόσωπους ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. οὕτω	tabula alteri tabule connectatur. Atq; in hunc	אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ יֵאָחֲזוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל	אִישׁ
facies oib9 colũnis tabernaculi. τ fa=	modũ cũcte tabule pa=	קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃ וְעָשִׂיתָ אֶת	עֶשְׂרִין
ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς. καὶ ποι	rabuntur. Quarum ∞∞	קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ	
cies colũnas tabernaculi vigiti colũnas ex	viginti erunt ∞∞∞∞∞∞	לִפְאַת נֶגְבָּה תֵּימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים	לִפְאָה תֵּימָן נֶגֶב
ήσεις τοὺς σύλους τῆς σκηνῆς ἑίκοσι σύλους ἐκ τοῦ	in latere meridiano qd	אַדְנֵי כֶסֶף תַּעֲשֶׂה תַּחַת עֶשְׂרִים	
latere qd ad austrũ. τ ᾱdraginta basꝭ	vergit ad austrũ: quibus	קֶרֶשׁ וּשְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת	עֶשְׂרִין
κλίτους τοῦ πρὸς νότον. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις	quadraginta bases ar=	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְתֵדֹתָיו	
argẽteas facies viginti colũnis. duas bases	genteas fundes vt ∞∞	וּשְׁנֵי אַדְנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד	
ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς ἑίκοσι σύλοις. δύο βάσεις	bine bases ∞∞∞∞∞∞∞	לִשְׁתֵּי יְתֵדֹתָיו׃ וְלִצֶלַע הַמִּשְׁכָּן	
colũne vni in ambas ptes eius: τ duas	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִין
τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο	singulis tabulis per du	קֶרֶשׁ׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף	
bases colũne vni in vtraq; p	os angulos subiician=	שְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד	
βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέ=	tur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	וּשְׁנֵי אַדְנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד	
ρη αὐτοῦ. καὶ τὸ κλῖτος τὸ δεύτερον πρὸς βορρᾶν,	In latere quoq; ∞∞∞∞	לִשְׁתֵּי יְתֹדֹתָיו׃ וְלִצֶלַע הַמִּשְׁכָּן	
viginti colũnas τ ᾱdraginta bases ex	secundo tabernaculi	הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִין
ἑίκοσι σύλους καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐτῶν	quod vergit ∞∞∞∞∞∞∞	קֶרֶשׁ׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף	
argẽteas. duas bases colũne vni in am	ad aquilonem: vigiti ∞	שְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד	
ᾱργυρᾶς. δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμ=	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	וּשְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ	
bas ptes eius: τ duas bases co=	tabule erũt: quadragi	הָאֶחָד׃ וְלִירֵכְתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה	
φότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύ	ta hñtes bases argẽte=	תַּעֲשֶׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים׃ וּשְׁנֵי	עֲשָׂה
λῳ ἑνὶ ἐις ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ	as. Bine bases singulis	קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לִמְקַצַּעֹת הַמִּשְׁכָּן	קָצָה
a tergo tabernaculi scdm ptẽ	tabulis supponentur.	בַּיְרֵכָתָיִם׃ וְיִהְיוּ תוֹאֲמִם מִלְמָטָה	הָיָה תְּאֹם
ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος	∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞	וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֹאשׁוֹ אֶל	תָּמִים
ἢ ad mare facies sex colũnas. τ	Ad occidentalem vero	הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן יִהְיֶה לִשְׁנֵיהֶם	הָיָה
τὸ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἓξ σύλους. καὶ	plagam tabernaculi ∞	לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת יִהְיוּ׃ וְהָיוּ שְׁמֹנָה	
duas colũnas facies in angulis	facies sex tabulas & ∞	קְרָשִׁים וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה	
δύο σύλους ποιήσεις ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς	rursum alias duas que ∞	עָשָׂר אַדָנִים שְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת	
tabernaculi a tergo. τ erũt ex equo	in angulis erigantur ∞	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אַדָנִים תַּחַת	
σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων. καὶ ἔσονται ἐξ ἴσου	post tergum taberna=	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד׃ וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִם	בְּרִיחַ
ab imfra. τ in idipm erũt cõiũcte a	culi. Erũtq; sibi cõnũ=	חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן	שׁוֹט
κάτωθεν. καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἴσοι ἐκ	cte a deorsum vsq; ad ∞	הָאֶחָד׃ וְהַמַּשָּׁה בָּרִיחַ	
capitib9 in copulatione vnã. sic	sursum: & vna omnes	הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְרַח	
τῶν κεφαλῶν εἰς συμβλησιν μίαν. οὕτω	compago retinebit. ∞∞	מִן־הַקָּצֶה אֶל־הַקָּצֶה׃ וְאֶת־הַקְּרָשִׁים	
facies vtrisq; angulis duo	Duabus quoq; tabulis	תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת־טַבְּעֹתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה	
ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς γωνίαις ταῖς δυ=	que in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וְאֶת־הַבְּרִיחִם	
bus. cũlꝭ sunt. τ erũt octo colũne.	angulis ponẽde sũt: si=	תְּצַפֶּה זָהָב׃ וַהֲקֵמֹתָ אֶת־הַמִּשְׁכָּן	
σιν. ἴσαι ἔσωσαν. καὶ ἔσονται ὀκτὼ σύλοι.	milis iunctura seruabi=	כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאִיתָ בָּהָר׃	
τ bases earũ ἀργυραῖ δεκαέξ. καὶ δύο	tur. Et erũt simul ta=	וְעָשִׂיתָ הַמִּשְׁכָּן יְרִיעֹת שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
bases colũne vni: τ due ꝭbases	bule octo bases earum	מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת	
βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις	argentee sedeci: duа=	שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה	
colũne vni: τ due bases colũne vni in	bus basibus per ∞∞∞	אֹתָם׃ אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה	
τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς	vnam tabulã suppor=	וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב הַיְרִיעָה	
ambas ptes eius. τ facies ve=	tatis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	הָאַחַת אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה	
ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις μοχ=	Facies & vectes de ∞	הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־הַיְרִיעֹת׃	
ces ex ligno iputribili9 duq; colũnis ex	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	וְחָמַשׁ יְרִיעֹת הָאַחַת חֻבַּר אֶל־אֲחֹתָהּ	
λους ἐκ ξύλων ἀσήπτων πέντε τοῖς σύλοις ἐκ	lignis sethim quiq; ad	וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר אֶל־אֲחֹתָן׃	
vna pte tabernaculi. τ duq; ve	cõmendas tabulas in	וְעָשִׂיתָ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת	
τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς σκηνῆς. καὶ πέντε μοχ	vno latere tabernacu=	הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּחֹבָרֶת	
ces colũnis lateri tabernaculi scdo:	li: & quinq; alios ∞∞	וְכֵן תַּעֲשֶׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה	
λους τοῖς σύλοις τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ,	in altero ∞∞∞∞∞∞∞∞	הַקְּצוֹנָה בַּמְּחַבֶּרֶת הַשֵּׁנִית׃	

Transla. Chal.	Interp. chal.	Pũtina chal.
חַדָּא עִם חַבְרָא כֵּן תַּעֲבִיד לְכָל דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא׃ וְתַעֲבִיד יַת דַּפֵּיָא לְמַשְׁכְּנָא עֶשְׂרִין דַּפִּין	vna cum alia: sic facies in omnibus tabulis taberna=	
לְרוּחַ עִיבֵּר דָּרוֹמָא׃ וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דְּכֶסֶף תַּעֲבִיד תְּחוֹת עֶשְׂרִין דַּפִּין תַּרֵין סַמְכִין	culi. Facieſq; viginti tabulas tabernaculo ad latus	
תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִידּוֹהִי׃ וְתַרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִידּוֹהִי׃ וְלִסְטַר	meridianſi: τ quadraginta bases argẽteas facies ſub	רַבְּעָא דְּפָא
מַשְׁכְּנָא תִנְיָנָא לְרוּחַ צִיפּוּנָא עֶשְׂרִין דַּפִּין׃ וְאַרְבְּעִין סַמְכֵיהוֹן תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת	viginti tabulis. Due baſes erunt ſub tabula vna in	
דַּפָּא חָדָא וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃ וּלְסִטְרֵי מַשְׁכְּנָא מַעַרְבָּאָה תַּעֲבִיד שִׁתָּא דַּפִּין׃	duobus cardinibus eius: τ due baſes ſub tabula alia	
וְתַרֵין דַּפִּין תַּעֲבִיד לְזָוְיָת מַשְׁכְּנָא בְּסוֹפֵיהוֹן׃ וְיִהוֹן מְכַוְּנִין מִלְּרַע וְלַחֲדָא יְהוֹן מְכַוְּנִין	in duobus cardinibus eius. Et in latere ſecundo ta=	סוֹף עֵרֶב עֵבֶד
בְּרֵישׁ יְהוֹן לְעִזְקְתָא חֲדָא כֵּן יְהֵי לְתַרְוֵיהוֹן לְתַרְעִין יְהוֹן׃ וְיִהוֹן תְּמַנְיָא דַּפִּין וְ	bernaculi ad plagam aquilonarẽ erunt viginti tabu=	זֶה הָוֶה כּוֹן
וְסַמְכֵיהוֹן כְּסַף שִׁתָּא עֲשַׂר סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת	le: et quadraginta baſes argẽtee: duæ baſes ſub vna	אֶרֶץ תְּרֵי זֶה
דַּפָּא חַד׃ וְתַעֲבִיד עֲבָרִין זְאַעֵי שִׁטִּין חֲמָשָׁא לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִנְיָנָא׃ וְחַמְשָׁא עֲבָרִין	tabula: τ duæ baſes ſub alia tabula. et ad poſteriores	דָּפָא שִׁית עֵבֶד
לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִנְיָנָא	partem occidentales tabernaculi facies ſex tabulas.	אָע שָׁכֵן
	et duas tabulas facies ad angulos tabernaculi in ex=	
	tremitate eius. Et erunt cõiuncte ab inferiori par=	
	te: ſimulq; erunt cõiuncte in capite ſuo in anulo vno:	
	ſic erit ambobus: hoc eſt duobus angulis. Eruntq;	
	octo tabule τ baſes earum ſedecim argentee: duæ ba=	
	ſes ſub vna tabula τ due baſes ſub alia tabula. Et fa=	
	cies quinq; vectes de ligniſ ſetim ad continendas ta=	
	bulas vnius lateris tabernaculi. Et quinq; alios ve=	
	ctes ad continendas tabulas lateris ſecundi taber=	
	naculi: ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞	

Vetus ebr. **Ter. Heb.** **Exo. Ca. xxvi.**

וְחַמִּשָּׁה בְרִיחִם לַקְרָשֵׁי צֶלַע
הַמִּשְׁכָּן לִירֵכָתַיִם יָמָּה וְהַבְּרִיחַ
הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִחַ מִן תָּוֶךְ
הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה וְאֶת הַקְּרָשִׁים
תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת טַבְּעֹתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה צָפָה עָשָׂה
זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וְצִפִּיתָ אֶת בַּיִת
הַבְּרִיחִם זָהָב וְהַקֹּמַת אֶת קוּם
הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרָאִיתָ שָׂפַר רָאָה
בָּהָר וְעָשִׂיתָ פָּרֹכֶת תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ תָּלַע עֲשֵׂה
מַשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁזַר עָשָׂה
כְּרֻבִים וְנָתַתָּה אֹתָהּ עַל אַרְבָּעָה נָתַן רָבַע
עַמּוּדֵי שִׁטִּים מְצִפִּים זָהָב וָוֵיהֶם עָמַד
זָהָב עַל אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף
וְנָתַתָּה אֶת הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים
וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶת בוֹא
אֲרוֹן הָעֵדוּת וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם אָרוֹן עֵד לָמַד
בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
וְנָתַתָּה אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת
וְשַׂמְתָּ אֶת הַשֻּׁלְחָן שׁוּם
מִחוּץ לַפָּרֹכֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח עֵר
הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה שָׁכַן יָמִן
וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן נָתַן צָפוֹן
וְעָשִׂיתָ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת עָשָׂה סָכַךְ
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מְשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם וְעָשִׂיתָ
לַמָּסָךְ חֲמִשָּׁה עַמּוּדֵי שִׁטִּים עָמַד

Vetus chal. **Interp. chal.**

עֲבַר et quinq; vectes ad continendas tabulas posterioris
partis tabernaculi ad occidentem. Et vectis medius
חַפַּר עֲבַד qui mittetur per medias tabulas transiet a summo
vsq; ad summũ. Tabulas autẽ cooperies auro: & anu
קוּם חֲזָא los earum facies aureos: vt sint loca vectibus: vectes
quoq; cooperies auro. Et eriges tabernaculum iuxta
נְתַן exemplar quod tibi in monte monstratũ est. Faciesq;
velũ de hyacintho & purpura & coccino & byssо retor-
רְבַע שׁוּט חָפָא ta opere artificis facies illud figuris cherubim. & po
nes illud super quattuor columnas de lignis setim coo-
פְּרָשׁ עַל פָּרַשׁ pertas auro: capita earum aurea: super quattuor ba
ses argenteas. Et pones velum sub fibulis: & introdu
ces ibi vltra velũ arcam testimonij: vt diuidat velum
vobis inter sanctum & inter sanctum sanctorum. po-
שָׁוָה נוּר nesq; propiciatorium super arcam testimonij in san-
שָׁכַן נָתַן עֲבַד cto sanctorum. Ponesq; mensam extra velum: & can
delabrum e regione mense in latere meridionali ta-
צוּר bernaculi. et mensam pones in latere aquilonari. Fa
ciesq; velum in ostio tabernaculi ex hyacintho & pur
pura & coccino & byssо retorta opere polymitarij. Et
facies velo quinq; columnas de lignis setim: ꝯꝯꝯ

Trãsla. B. Hiero.

& eiusdem numeri ꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ad occidentalem plagã
qui mittentur ꝯꝯꝯꝯꝯ
per medias tabulas a ꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
summo vsq; ad sũmũ.
Ipsas quoq; tabulas ꝯ
deaurabis: & fundes in
eis anulos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
aureos p quos vectes
tabulata cõtineãt: quos
operies laminis aureis.
Et eriges ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
tabernaculũ iuxta exẽ-
plar: qd tibi in monte
mõstratũ est. Facies &
velum de hyacintho
& purpura coccoq; bis
tincto & byssо ꝯꝯꝯꝯꝯ
retorta opere pluma-
rio: & pulchra varietate
contextum: quod ap-
pẽdes ante quattuor ꝯ
colũnas de lignis sethi
que ipe quidẽ deaurate
erũt & habebũt capita
aurea & bases argẽte-
as. Inseretur autem ve-
lum per circulos: ꝯꝯꝯ
intra quod ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
pones arcam testimo-
nii: quo & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
sanctuarium & fãctua
rii sanctuaria ꝯꝯꝯꝯꝯ
diuidẽtur. Pones &
piciatoriũ sup arca te-
stimonii in sctã sctorũ:
mensamq; ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
extra velum: & cõtra
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ
mensam cãdelabrũ in
latere tabernaculi me-
ridiano. Mensa eĩ sta-
bit in parte aquilonis.
Facies & tentoriũ in i-
troitu tabernaculi de ꝯ
hyacintho & purpura
coccoq; bis tincto &
byssо retorta ope plu-
mario: & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
quinq; columnas ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

και πέντε μοχλοὺς τοῖς σύλοις τῶ ὀπισθίω κλίτει
tabernaculi qđ ad mare. και vectis medius
τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς θάλασσαν. καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος
inter colũnas pueniat ab vno' late
ἀναμέσον τῶν σύλων διηνεῖσθω ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλί
re in alterũ latus. και colũnas deau
τους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος. καὶ τοὺς σύλους κατα
rabis auro. και anulos facies
χρυσώσεις χρυσίῳ. καὶ τοὺς δακτυλίους ποιήσεις
aureos: in qs imittes vectes. και deau-
χρυσοῦς, εἰς οὓς εἰσάξεις τοὺς μοχλούς. καὶ κατα-
rabis vectes auro. και eriges
χρυσώσεις τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ. καὶ ἀναστήσεις
tabernaculũ iuxta formã ostẽsam tibi in
τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ
mõte. και facies velũ ex hyacintho και
ὄρει. καὶ ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ
purpura: και coccino retorto: και byssо
πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου
filata, opẽ textũ facies illud cherubim.
νενησμένης. ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ χερουβίμ.
και impones illud sup ĩtuor colũnas ĩputribiles
καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τέσσάρων σύλων ἀσηπτῶν
deauratas auro. και capitula eoꝝ au-
κεχρυσωμένων χρυσίῳ. καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυ
rea. και bases eoꝝ ĩtuor argẽtee. και pões
σαῖ. καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ. καὶ θήσεις
velũ sup colũnas. και inferes illic
τὸ καταπέτασμα ἐπὶ τοὺς σύλους. καὶ εἰσοίσεις ἐκεῖ
intra velũ arcã testa
ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρ-
mẽti. και diuidet velũ vobis in-
τυρίου. καὶ διοριεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀναμέ-
ter sanctuariũ και inter sanctũ sanctoꝝ. και co-
σον τοῦ ἁγίου καὶ ἀναμέσον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. καὶ κα-
operies velo arcã
ταλύψεις τῷ καταπετάσματι τὴν κιβωτὸν τοῦ
testimonij in sancto sanctoꝝ. και pones mẽ
μαρτυρίου ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων. καὶ θήσεις τὴν τρα-
sam extra velũ: και cãdelabrũ
πεζαν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος, καὶ τὴν λυχνίαν
eregione mẽse in pte tabernaculi q̃ ad
ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς πρὸς
austrũ. και mẽsam pones in pte tabernacli
νότον. καὶ τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρους τῆς σκηνῆς
q̃ ad aqlonẽ. και facies tẽtoriũ ex hya-
πρὸς βορρᾶν. καὶ ποιήσεις ἐπίσασγρον ἐξ ὑακίν-
cintho & purpura: & coccino retorto: &
θου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ
byssо retorta: opẽ varsegatũ. και facies
βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτοῦ. καὶ ποιήσεις
velo q̃nq; colũnas: & deaurabis
τῷ καταπετάσματι πέντε σύλους, καὶ χρυσώσεις

Transla. Chal.

וְחַמְשָׁא עַפְרִין לְרַתְכֵי מַשְׁכְּנָא לְסוֹכֵי יְהוֹן מַעֲרָבָא וְעַבְּרָא מְצִיעָאָה דְּנָוֹ דַּפְיָא מִסְּעַפָּר
מִן סְיָפֵי לְסִיפֵי וְיָת דַּפְיָא תַּחְפֵּי דַּהֲבָא וְיָת עִזְקָתְהוֹן תַּעֲבִיד דַּהֲבָא אַתְרָא לְעַבְּרַיָּא
וְתַחְפֵּי יָת עַבְּרַיָּא דַּהֲבָא וְתָקִים יָת מַשְׁכְּנָא כְּהִלְכְתֵיהּ דְּאִתְּמַחֲזִי מִתַּחְזֵי בְּטוּרָא וְתַעֲבִיד
פָּרֻכְתָּא תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אוּמָּן צוּרַת כְּרוּבִין וְתִתֵּן יָתַהּ
עַל אַרְבְּעָא עַמּוּדֵי שִׁטִּין מְחַפָּן דַּהֲבָא וְוֵיהוֹן דַּהֲבָא עַל אַרְבְּעָא סַמְכִין דְּכַסְפָּא וְתִתֵּן יָת
פָּרוּכְתָּא תְּחוֹת פּוּרְפַּיָּא וְתַעֲיל לְתַמָּן מִבָּרָא יָת אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא וְתַבְרֵישׁ
פָּרוּכְתָּא לְכוֹן בֵּין קוּדְשָׁא וּבֵין קוּדְשָׁא קוּדְשִׁין וְתִתֵּן יָת כַּפּוּרְתָּא עַל אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא
בְּקוּדְשָׁא קוּדְשִׁין וְתַשְׁוֵי יָת פָּתוֹרָא מִבָּרָא לְפָרֻכְתָּא וְיָת מְנָרְתָּא לְקִבֵּיל פָּתוֹרָא עַל
סִטַר מַשְׁכְּנָא דְּרוֹמָא וּפָתוֹרָא תִּתֵּן עַל סִטַר צִיפּוֹנָא וְתַעֲבִיד פָּרְסָא לְתָרַע מַשְׁכְּנָא
תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר וְתַעֲבִיד לְפָרְסָא חֲמָשָׁא
עַמּוּדֵי שִׁטִּין

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

eas auro, τ capitula eay aurea, τ
αὐτοὺς χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ· καὶ
cõflabis eis quinq; bases eneas.
χονεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς. Ca. 27.

A Et facies altare ex lignis iputribilib⁹:
καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων,
quinq; cubitox lõgitudo: τ quinq; cubitox latitudo.
πέντε πηχῶν τὸ μῆκος, καὶ πέντε πηχῶν τὸ εὖρος.
quadrãgulũ erit altare: τ trib⁹ cubitox
τετράγωνον ἔσαι τὸ θυσιαστήριον, καὶ τριῶν πήχεων
altitudo eiº. τ facies cornua supra quat=
τὸ ὕψος αὐτ. καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσά
tuor angulos. ex eo erũt cornua. τ cooperies
ρων γωνιῶν· ἐξ αὐτοῦ ἔσαι τὰ κέρατα· καὶ καλύψεις
ea ere. τ facies coronã altari.
αὐτὰ χαλκῶ· καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ θυσιαστηρίῳ.
τ coopertmẽtũ eius: τ phialas eius:
καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ,
τ fuscinulas eius: τ focũ eius: τ
καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πύριον αὐτοῦ, καὶ
oia vasa eius facies enea. τ fa=
πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ ποιήσεις χαλκᾶ. καὶ ποι
cies et craticulã ope: e reticulato· enea. τ
ήσεις αὐτῷ ἐχάραν ἔργῳ διχτυωτῷ χαλκῆν· καὶ
facies craticule ẽttuor anulos enc=
ποιήσεις τῇ ἐχάρᾳ τέσαρας δακτυλίους χαλ=
os ad ẽttuor latera. τ suppones
κοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη. καὶ ὑποθήσεις
eos sub craticula altaris ab in
αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτω
fra. erit ãt craticula vsq; ad dimidiũ al=
θεν. ἔσαι δὲ ἡ ἐχάρα ἕως τοῦ ἡμίσους τοῦ θυ=
taris. τ facies vectes al=
σιαστηρίου. καὶ ποιήσεις ἀναφορεῖς τῷ θυσια=
tari ex lignis iputribilib⁹: τ inerabis

B σηρίῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ περιχαλκώσεις
eos ere. τ imittes vectes
αὐτοὺς χαλκῷ. καὶ εἰσάξεις τοὺς ἀναφορεῖς
in anulos. τ sint vectes
εἰς τοὺς δακτυλίους. καὶ ἔσωσαν οἱ ἀναφορεῖς
fm latera altaris in leuãdo
κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἴρειν
illud. cõcauũ tabulatũ facies illud. iuxta
αὐτό· κοῖλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό. κατὰ
ꝺemõstratũ tibi in mõte: sic fa=
τὸ διαδεδειγμένόν σοι ἐν τῷ ὄρει, οὕτω ποιή=
cies illud. τ facies atriũ tabernaculo. lad
σεις αὐτό. καὶ ποιήσεις αὐλὴν τῇ σκηνῇ. εἰς
lat⁹ qꝺ ad austꝝ vela atriꝝ ex byſ=
τὸ κλῖτος τὸ πρὸς λίβα ἱσία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσ
so retorta. lõgitudo cẽtũ cubitox vni
σου κεκλωσμένης· μῆκος ἑκατὸν πήχων τῷ ἑνὶ
lateri. τ colũne eax viginti:
κλίτει· καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν ἑκοσι, ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ

Trãsla. B. Hiero.

[a]deaurabis lignorum[k] se
thim: ante ꝗs ducetur tẽ
torũ: [c]quarũ erũt [c]capi=
ta[f] aurea[q] &[r] bases [u]enee.
HAcies & Ca. 27.
[c]altare de ꝏꝏꝏꝏꝏ
[p]lignis [c]sethim quod ha
bebit[t] quinq[g] cubitos in
[b]lõgitudie[l] & totidẽ i[l]la=
titudine: ideſt[m] quadrũ
[p] & tres[q] cubitos in [r] alti=
tudine. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r] Cornua aũt[n] pẽr [x] quat=
tuor [r] angulos [s] ex ipſo ꝏ
[s] erunt: [c] & operies [b] illud
ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[c] ere. [f] Facieſq; in vſus eiº
[g] lebetes [h] ad ſuſcipiẽdos
cineres [i] & forcipes [k] atq;
fuſcinulas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[m] & ignium receptacula.
[n] Oia [b] vaſa [q] exere [f] fabri=
cabis: [r] craticulamq; [u] in
modum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[x] retis [v] eneam ꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ
[r] per cuius [q] quattuor [b] an
gulos erũt [c] quattuor [p] a=
nuli [c] enei: quos [i] pones
[i] subter ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[m] arulam [n] altaris. [p] Eritq;
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
[q] craticula [r] vſq; ad [r] altaris
[s] medium. [u] Facies & ꝏꝏꝏ
[x] vectes [r] altaris de [a] lignis
[b] ſethim duos: ꝏꝏꝏꝏꝏ
[b] quos [c] opies laminis [c] e=
neis: [r] & induces ꝏꝏꝏꝏ
[t] per circulum: [k] erunt q; ꝏ
[m] ex [v] troq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[o] latere [p] altaris [q] ad portã
dũ. Nõ ſolidũ: ſed [s] inane
& cauũ intrinſecus [u] facie=
es [r] illud: [r] ſicut [a] tibi [b] in ꝏ
monte [t] monſtratum eſt.
[c] Facies & [g] atrium [b] taber
naculi: [i] in cuius [k] auſtrali
[l] plaga contra [l] meridiem
erunt [m] tentoria de [o] byſ
ſo [r] retorta. [q] Centum ꝏꝏ
[r] cubitos [u] vnum [l] latus te
nebit in [n] longitudine:
[x] & columnas [r] viginti cũ
[y] basibus totidem ꝏꝏꝏꝏ

Tex. Heb. Exo. Ca. xxvij. Veritina heb.

וְצָפִיתָ	אֹתָם	זָהָב
וְיִצְקוּ	לָהֶם	חֲמִשָּׁה
	וְעָשִׂיתָ	אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
	שִׁטִּים	חֲמֵשׁ
	אַמּוֹת	אָרֶךְ
	אַמּוֹת	רֹחַב
	יִהְיֶה	הַמִּזְבֵּחַ
	וְשָׁלֹשׁ	אַמּוֹת
	וְעָשִׂיתָ	
	עַל־אַרְבַּע	פִּנֹּתָיו
	תִּהְיֶיןָ	קַרְנֹתָיו
	וְצִפִּיתָ	אֹתוֹ
	וְעָשִׂיתָ	סִירֹתָיו
	וְיָעִיו	וּמִזְרְקֹתָיו
	וּמִחְתֹּתָיו	לְכָל
	תַּעֲשֶׂה	
	וְעָשִׂיתָ	לוֹ
	מַעֲשֶׂה	
	וְעָשִׂיתָ	עַל
	אַרְבַּע	טַבָּעֹת
	עַל	אַרְבַּע
	וְנָתַתָּה	אֹתָהּ
	וְהָיְתָה	
	וְעָשִׂיתָ	
	וְעָשִׂיתָ	בַדֵּי
	וְצִפִּיתָ	אֹתָם
	וְהוּבָא	
	וְהָיוּ	הַבַּדִּים
	שְׁתֵּי	
	נִבוֹב	
	כַּאֲשֶׁר	הָרְאָה
	וְעָשִׂיתָ	
	יֵעָשׂוּ	
	וְעָשִׂיתָ	
	לְמִשְׁכַּן	
	וְלִפְאַת	
	תֵּימָנָה	
	לַחֲצַר	
	מִשְׁזָר	
	מֵאָה	

Interp. chal.

et cooperies eas auro: capita earum erunt ex auro: τ fundes eis quinq; bases eneas. Ca. 27.
HAcieſq; altare de lignis ſetim, quinq; cubitos habebit longitudo eius: τ quinq; cubitos latitudo: quadratũ erit altare: τ trees cubitos habebit altitudo eius, Facieſq; cornua eius ſuper angulos eius: ex ipſo erunt cornua eius: τ operies illud ere. Et facies lebetes vt colligatur cinis: τ battlia eius: τ acetabula τ fuſcinulas: τ turibula eius: oſnia vaſa eius facies ex ere. Et facies ei craticulaz ope retis ex ere. Et facies ſuper rete quattuor anulos ex ere ſuper quattuor lateribus eius: τ pones eam ſub circulo altaris deorſum: τ erit rete vſq; ad dimidium altaris. Et facies vectes altaris de lignis ſetim: τ cooperies eos ere, et inducentur vectes per anulos: τ erunt vectes in duobus lateribus altaris qñ portabũt illud. Concauum ex tabulis facies illud: ſicut oſtenſum eſt tibi in monte ſic facient. Et facieſq; atrium tabernaculi: in cuius auſtrali plaga erunt cortine de byſſo retorta centum cubitorum longitudinis in plaga vna. Et columne eius viginti: τ baſes earum viginti ꝏꝏꝏ

Veritina chal.

וְתַחְפֵּי	יַתְהוֹן	דַּהֲבָא
וְיִהוֹן	דַּהֲבָא	
וְתַתִּיךְ	לְהוֹן	חֲמִשָּׁא
	סַמְכִין	דְּנְחָשָׁא

Tranſla. Chal.

וְתַחְפֵּי יַתְהוֹן דַּהֲבָא וְיִהוֹן דַּהֲבָא וְתַתִּיךְ לְהוֹן חֲמִשָּׁא סַמְכִין דְּנְחָשָׁא׃

Ca. xxvii.

וְתַעְבֵּיד יַת מַדְבְּחָא דְּאַעְיֵי שִׁטִּין חֲמֵשׁ אַמִּין אוּרְכָּא וַחֲמֵשׁ אַמִּין
פּוּתְיָא רְבַּע יְהֵי מַדְבְּחָא וְתַלָּת אַמִּין רוּמֵיהּ׃ וְתַעְבֵּיד מַרְנוֹהִי עַל אַרְבַּע זְוָיְתֵיהּ
מִנֵּיהּ יְהוֹיִן קַרְנוֹהִי וְתַחְפֵּי יַתֵּיהּ דְּנְחָשָׁא׃ וְתַעְבֵּיד פַּסְכְּתַרְוָתֵיהּ לְמִסְּבֵי קְטוֹמֵיהּ
וְסַנְגְּרוֹפֵיתֵיהּ וּמִזְרְקוֹהִי וְצִנְּורֵיתֵיהּ וּמַחְתְּתֵיתֵיהּ לְכָל מָנוֹהִי תַּעְבֵּיד נְחָשָׁא׃ וְתַעְבֵּיד
לֵיהּ סְרָדָא עוֹבַד מְצַדְתָּא לְנְחָשָׁא וְתַעְבֵּיד עַל מְצַדְתָּא אַרְבַּע עִזְקִן דְּנְחָשָׁא עַל אַרְבַּע
סְטָרוֹהִי׃ וְתִתֵּן יָתָהּ תְּחוֹת סוּבְבָא דְּמַדְבְּחָא מִלְּרַע וְתְהֵי מְצַדְתָּא עַד פַּלְגוּת מַדְבְּחָא׃
וְתַעְבֵּיד אַרְיְחָא לְמַדְבְּחָא אַרְיְחֵי דְּאַעֵי שִׁטִּין וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן נְחָשָׁא׃ וְיִתְעֲלוֹן יָת אַרְיְחוֹהִי
בְּעִזְקָתָא וִיהוֹן אַרְיְחֵיא עַל תְּרֵין סְטָרֵי מַדְבְּחָא בְּמֵיטַל לְמֵיהַל לְוָחִין תַּעְבֵּיד יָתֵיהּ
כְּמָא דְאַחְזִי יָתָךְ בְּטוּרָא כֵּן יַעְבְּדוּן׃ וְתַעְבֵּיד יָת דָּרַת מַשְׁכְּנָא לִרְוַח עֵיבַר דָּרוֹמָא סְדִינִין
לְדָרְתָּא דְּמִיסַ שְׁזִיר מְאָה אָמִין אוּרְכָּא לִרְוַח חַד וְעַמּוּדוֹהִי עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין

Pritiua heb. Ter. Heb. Exo. Ca. xxvij.

נְחֹשֶׁת׃ וְיֹו֙ הָעַמֻּדִ֔ים וְחִשֻּׁקֵיהֶ֖ם
כֶּ֣סֶף וְכֵ֤ן לִפְאַת־צָפ֙וֹן֙ בָּאֹ֔רֶךְ קְלָעִ֖ים צָפָן
מֵאָ֑ה אֹ֣רֶךְ עַמֻּדָ֔יו וְעַמֻּדֵ֖ם עֶשְׂרִ֥ים
וַאדְנֵיהֶ֣ם עֶשְׂרִ֔ים נְחֹ֖שֶׁת וְיֹו֙
הָעַמֻּדִ֔ים וְחִשֻּׁקֵיהֶ֖ם כֶּ֣סֶף וְרָחַ֑ב
הַחָצֵ֗ר לִפְאַת־יָ֙ם֙ קְלָעִ֣ים חֲמִשִּׁ֔ים
אַמָּ֑ה עַמֻּדֵיהֶ֖ם עֲשָׂרָ֥ה וַאדְנֵיהֶ֖ם
עֲשָׂרָ֥ה וְרָחַ֛ב הֶֽחָצֵ֖ר לִפְאַ֥ת
קֵ֙דְמָה֙ מִזְרָחָ֔ה חֲמִשִּׁ֥ים אַמָּ֖ה זֶ֣רַח
וְחָמֵ֤שׁ עֶשְׂרֵה֙ אַמָּ֣ה קְלָעִ֔ים לַכָּתֵ֑ף
עַמֻּדֵיהֶ֖ם שְׁלֹשָׁ֔ה וַאדְנֵיהֶ֖ם
שְׁלֹשָׁ֑ה וְלַכָּתֵ֣ף הַשֵּׁנִ֔ית חָמֵ֥שׁ עֶשְׂנֵ֖ה
עֶשְׂרֵ֥ה קְלָעִ֛ים עַמֻּדֵיהֶ֖ם שְׁלֹשָׁ֑ה
וַאדְנֵיהֶ֣ם שְׁלֹשָׁ֔ה וְלִשְׁעַ֥ר הֶֽחָצֵר
מָסָ֞ךְ עֶשְׂרִ֣ים אַמָּ֗ה תְּכֵ֤לֶת וְאַרְגָּמָן֙ סַבַּ֔ךְ
וְתוֹלַ֥עַת שָׁנִ֖י וְשֵׁ֣שׁ מָשְׁזָ֑ר מַעֲשֵׂ֥ה תלע שנה עשה
רֹקֵ֖ם עַמֻּדֵיהֶ֥ם אַרְבָּעָ֛ה עַמֻּד רבע
וַאדְנֵיהֶ֥ם אַרְבָּעָ֖ה כָּל עַמּוּדֵי
הֶֽחָצֵר סָבִ֖יב מְחֻשָּׁקִ֑ים כֶּ֣סֶף סבב חשק
וְוֵיהֶ֣ם כֶּ֔סֶף וַאדְנֵיהֶ֖ם נְחֹ֑שֶׁת
אֹ֣רֶךְ הֶֽחָצֵר֙ מֵאָ֣ה בָאַמָּ֔ה
וְרֹ֙חַב֙ חֲמִשִּׁ֔ים בַּחֲמִשִּׁ֖ים
וְקוֹמָ֣ה חָמֵ֤שׁ אַמּוֹת֙ שֵׁ֣שׁ מָשְׁזָ֔ר קום אמה
וַאדְנֵיהֶ֖ם נְחֹ֑שֶׁת לְכָל כְּלֵי כלה
הַמִּשְׁכָּ֞ן בְּכָל עֲבֹדָתֹ֗ו וְכָל שכן
יִתְדֹתָיו֙ וְכָל יִתְדֹ֣ת הֶֽחָצֵ֔ר נְחֹ֑שֶׁת
וְאַתָּ֣ה תְצַוֶּ֔ה אֶת בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל

Trãsla. B. Hiero.

eneis: quę capita cũ ce
laturis fuis habebunt ꝏ
argẽtea. Similiter & in
latere aquilonis p lõgũ
erũt tẽtoria centũ cubi
torum columne vigiti:
& bases enee eiuſdẽ nu
meri & capita ꝏꝏꝏꝏꝏ
carũ cũ celaturis fuis
argẽtea. In latitudie ve
ro atrii qđ reſpicit ad
occidẽte erũt tẽtoria p
quinquagĩta cubitos:
& colũne decẽ: baſeſq;
totidẽ. In ea quoq; a-
trii latitudine q̃ reſpicit
ad oriẽtem: quĩquaginta cubiti erunt: ꝏꝏ
in quibus quindecĩ cubitorũ tẽtoria: lateri ve
no deputabuntur: colũ
neq; tres & baſes ꝏꝏ
totidẽ. & in latere alte
ro erũt tẽtoria: cubitos
obtinentia quindecim:
columne tres ꝏꝏꝏꝏꝏ
& baſes totidem. In in
troitu vero atrii fiet ꝏꝏ
tentoriũ cubitorũ vi
ginti ex hyacintho &
purpura coccoq; bis ti
cto & byſſo retorta opere plumario. Colum
nas habebit quattuor:
cum baſibus totidem.
Omnes columne ꝏꝏ
atrii per circuitũ veſti
te erunt argenteis lami
nis: capitibus argente
is: & baſibus eneis. In
lõgitudine occupabit
atrium cubitos cẽtũ:
in latitudine quinqua
ginta. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
altitudo quinq; cubi
torũ erit. Fietq; de byſ
ſo retorta: & habebit
baſes eneas. Cũcta va
ſa tabernaculi in oĩs
vſus & cerimonias tã
paxillos eius q̃ atrii ex
ere facietis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Precipe filiis iſrael ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

et baſes eor vigĩti enee. et fibule eor
καὶ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν
et forcipes eaꝝ argẽtee. ſic lateri qđ
καὶ αἱ φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· οὕτω τῷ κλίτει τῷ
ad aqlonẽ vela cẽtũ cubitoꝝ lõgitudo, et colũne ei
πρὸς βορρᾶν ἱσία ἑκατὸν πήχεων τὸ μῆκος· καὶ οἱ σύλοι
ginti. et baſes eaꝝ vigĩti enee. et fibule
εἴκοσι· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι
eor et forcipes collũnaꝝ et baſes ꝺear-
αὐτῶν καὶ αἱ φαλίδες τῶν σύλων καὶ αἱ βάσεις πρὸς
gẽtate argẽto. at latitudo atrij qđ ad
ἀργυρωμέναι ἀργυρίῳ· τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ
mare vela ꝺnãginta cubitoꝝ, colũne eor ꝺe-
θάλασσαν ἱσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δέ-
cẽ: et baſes eaꝝ ꝺecẽ. et latitudo atrij qđ
κα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ εὖρος τῆς αὐλῆς τῆς
ad oriẽtẽ vela ꝺnãginta cubitoꝝ. colũne eor
πρὸς ἀνατολὰς ἱσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐ-
ꝺecẽ: et baſes eaꝝ ꝺecẽ. et ꝺnaꝝ et
τῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ πέντε καὶ
ꝺecẽ cubitoꝝ velox altitudo lateri vni. colũne
δέκα πήχεων τῶν ἰσίων τὸ ὕψος κλίτει τῷ ἑνί· σύλοι
eor tres: et baſes eaꝝ tres. et la-
αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· καὶ τὸ κλί-
tus ſecm ꝺndecim cubitoꝝ velox
τος τὸ δεύτερον δέκα πέντε πήχεων τῶν ἰσίων τὸ
altitudo. columne eor tres: ꝛ baſes eaꝝ tres.
ὕψος· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς·
et hoſtio atrij coopimẽtũ viginti cubitoꝝ
καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα εἴκοσι πήχεων
altitudo ex hyacintho ꝛ purpura: et coccino re
τὸ ὕψος ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κε
torto: et byſſo retorta variegatione
κλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ
polymitarij. et colũne eius ĩttuor: et
τοῦ ῥαφιδευτοῦ· καὶ σύλοι αὐτοῦ τέσσαρες, καὶ αἱ
baſes eius ĩttuor. oẽs colũne atrij
βάσεις αὐτοῦ τέσσαρες· πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς
incircuitu veargẽtate argẽto. et capitula
κύκλῳ κατηργυρωμένοι ἀργυρίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες
eaꝝ argẽtea. et baſes eaꝝ enee.
αὐτῶν ἀργυραῖ· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ·
at lõgitudo atrij cẽtũ ad cẽtũ. et lati-
τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν· καὶ τὸ εὖ-
tudo ꝺnãginta ad ꝺnãginta. et altitudo
ρος πεντήκοντα ἐπὶ πεντήκοντα· καὶ ὕψος
ꝺnaꝝ cubitoꝝ ex byſſo retorta. et
πέντε πήχεων ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· καὶ κι
baſes eaꝝ enee. oĩs ſupellex et
βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ· πᾶσα ἡ κατασκευὴ καὶ
oĩa vaſa et paxilli atrij
πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς
enet. et tu pcipe filijs iſrael:
χαλκοῖ· καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, ꝏꝏ

Pritiua chal.

כֶּ֫סֶף
פֶּ֣תַח דּוּר עֲרָב
דָּ֫תָח אָמָּה
צוּר רָבַע
כֶּ֫סֶף
אָמָּה פֶּ֣תַח מָ֫אתַ
שֶׁ֫כֶן סַבָּא דּוּר
פָּ֫קֻד

Interp. chal.

ex ere: capita colũnarum ꝛ celature eaꝝ erunt de ar-
gento. Et ſimiliter in latere aquilonis erunt cortine
longitudinis centum cubitoꝝ: ꝛ baſes earum viginti
ex ere: capita colũnarum ꝛ celature earum erunt de
argento. Et in latitudine atrij ad latus occidentale
erunt cortine longitudinis quinquaginta cubitoꝝ:
colũne earum decem ꝛ baſes earum decem. Et latitu
do atrij ad latus orientale erit quinquaginta cubito-
rum: ꝛ cortine quindecim cubitorum erunt in vno la-
tere: colũne earum tres: ꝛ baſes earum tres. ꝛ in ſe-
cundo latere cortine quindecim cubitorum erunt: co-
lumne earum tres: et baſes earum tres. Et in hoſtio
atrij erit cẽtoriũ viginti cubitoꝝ ex hyacintho ꝛ pur
pura ꝛ coccino ꝛ byſſo retorta opere polymitario: co
lumne eius quattuor: ꝛ baſes eius quattuor. omnes
colũne atrij per circuitũ celate erunt argento: capita
earũ erunt argentea: ꝛ baſes earũ erunt ex ere. Lõn-
gitudo aũt atrij erit centum cubitoꝝ: ꝛ latitudo quin
quaginta. Et altitudo cortinarum quinq; cubitoꝝ ex
byſſo retorta: ꝛ baſes earũ ex ere. Omnia vaſa taber
naculi in omne miniſterium eius ꝛ oẽs paxilli eius ꝛ oẽs
paxilli atrij erunt ex ere. Tu aũt precipe filijs iſrael

Transla. Chal.

דִנְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִיבּוּשׁוֹהִין דִּכְסָף וְכֵן לְרוּחַ צִיפּוּתָא נְאוּרְכָּא סָרְדִין מְאָה ׀׀
נְאוּרְכָּא וְעַמּוּדוֹהִי עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין דְּנְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהוֹן כְּסַף ׀
וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ מַעֲרְבָּא סָרְדִין חֲמִשִּׁין אַמִּין עַמּוּדוֹהִי עַשְׂרָא וְסַמְכֵיהוֹן עַשְׂרָא׃
וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לְרוּחַ קִדּוּמָא מַדִּינְחָא חֲמִשִּׁין אַמִּין׃ וְחַמְשָׁ עֶשְׂרֵה אַמִּין סָרְדִין ׀׀
לְעֵיבְרָא עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא וְלִעֵיבְרָא תִּנְיָנָא חַמְשָׁ עֶשְׂרֵה סָרְדִין
עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא וּלְתָרַע דְּרְתָּא פְּרָסָא עֶשְׂרִין אַמִּין דְּתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּר עַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָה וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָה׃ כָּל עַמּוּדֵי ׀
דְּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר מְכַבְּשִׁין כְּסַף וְוֵיהוֹן כְּסַף וְסַמְכֵיהוֹן דְּנְחָשָׁא׃ אוֹרְכָּא דְּדָרְתָּא מְאָה
אַמִּין וּפוּתְיָא חֲמִשִּׁין חֲמִשִּׁין וְרוּמָא חֲמֵשׁ אַמִּין דְּבוּץ שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן דְּנְחָשָׁא׃ לְכָל
מָנֵי מַשְׁכְּנָא בְּכָל פּוּלְחָנֵיהּ וְכָל סִיכֵּי דְּרְתָּא דְּנְחָשָׁא׃ וְאַתְּ תְּפַקֵּיד
אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׀׀׀

et accipiãt tibi oleũ ex oliuis vefecatis
καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν ἄτρυγον
purũ cõtufum in lumẽ: vt ardeat lucerna
καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς, ἵνα καίηται λύχνος
femp in tabernaculo teſtimonij. extra
διαπαντὸς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· ἔξωθεν τοῦ
velũ qđ fup teſtamẽto incẽdet
καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς διαθήκης καύσει
illud aarõ et filij eius a veſpa vſq; ad manè:
αὐτὸ ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ, ἐ-
coram dño: legitimũ ſẽpiternũ in generatiões
ναντίον κυρίου, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς
veſtras a filijs iſrael.
ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. Ca. 28.

Et tu applica ad te: et aa
καὶ σὺ πρόσαγαγοῦ πρὸς ἑαυτόν, τόν τε ἀα
ron ffm tuũ: et filios eius ve
ρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐκ
filijs iſrael: vt ſacerdotiõ fũgãtur mihi: aarõ et na=
τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἱερατεύειν μοι, ἀαρὼν καὶ να=
dab: et abiud: et eleazar: et ithamar fi
δὰβ, καὶ ἀβιούδ, καὶ ἐλεάζαρ, καὶ ἰθάμαρ υἱ
lios aarõ. et facies veſtẽ ſanctã aarõ
οὺς ἀαρών. καὶ ποιήσεις στολὴν ἁγίαν ἀαρὼν τῷ
fr̃i tuo in honorẽ et gloriã. et tu loq=
ἀδελφῷ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν· καὶ σὺ λάλη
re oĩb9 ſapiẽtib9 mẽte: qs imple=
σον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῇ διανοίᾳ, οὓς ἐνέπλη
ui ſp̃u ſapiẽtie et ſẽſu. et fa=
σα πνεύματος σοφίας καὶ αἰσθήσεως· καὶ ποι
ciẽt veſtẽ ſanctã aaron ad ſanctuariſi:
ήσουσι τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον,
in qua ſacerdotio fũgẽt mihi. et hę veſtes: quas
ἐν ᾗ ἱερατεύσει μοι· καὶ αὗται αἱ στολαί, ἃς
faciẽt. pectorale: et ſuphumerale: et
ποιήσουσι· πρόμασθιον, καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ
tunicã talarẽ: et tunicã ſtrictam: et
τὸν ποδήρη, καὶ χιτῶνα κοσυμβωτόν, καὶ
cidarim: et balteũ. et faciẽt veſtes ſanctas
κίδαριν, καὶ ζώνην. καὶ ποιήσουσι στολὰς ἁγίας
aaron et filijs eius vt ſacerdotio fũgãt mihi:
ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι.
et ipi accipiẽt aurũ: et hyacinthũ:
καὶ αὐτοὶ λήψονται τὸ χρυσίον, καὶ τὸν ὑάκινθον,
et purpurã: et coccinũ: et byſſũ.
B καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ τὴν βύσσον.
et faciẽt ſuphumerale ex biſſo retor=
καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμέ
ta: opus cõtextũ variegatorie, duo ſuphũeralia erũt
νης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτοῦ. δύο ἐπωμίδες ἔσονται
illi cõtinẽtia alterũ alterũ: in duab9
αὐτῷ συνέχουσαι ἑτέραν ἑτέραν, ἐπὶ τοῖς δυσὶ
ptibus ſuſpenſa. et cõtextus ſuphumeraliũ
μέρεσιν ἐξηρτισμέναι· καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων

	[a]vt afferãt [b]tibi [c]oleũ de	[a]וְיִקְחוּ [b]אֵלֶיךָ [c]שֶׁמֶן [d]זַיִת [e]זָךְ [f]כָּתִית		[a]לְמַח [b]זָךְ [c]כָּתִית
	ar boribus [d]oliuarũ [e]pu=	[g]לַמָּאוֹר [h]לְהַעֲלֹת [i]נֵר [j]תָּמִיד: [k]בְּאֹהֶל		[g]אוֹר [h]עֲלֹת [i]נֵר
	riſſimũ piloq̃ [f]cõtuſum:	[l]מוֹעֵד [m]מִחוּץ [n]לַפָּרֹכֶת [o]אֲשֶׁר		[j]תָּמִיד [l]מוֹעֵד [m]חוּץ [n]פָּרֹכֶת
	[g]vt ardeat [h]lucerna [i]ſẽper	[p]עַל [q]הָעֵדֻת [r]יַעֲרֹךְ [s]אֹתוֹ [t]אַהֲרֹן		[p]עַל [q]עֵדוּת [r]עָרַךְ
	[j]in tabernaculo [k]teſtimo=	[u]וּבָנָיו [v]מֵעֶרֶב [w]עַד [x]בֹּקֶר [y]לִפְנֵי		[s]אֹתָה [t]אַהֲרֹן [u]וּבָנָיו [v]עֶרֶב [w]עַד [x]בֹּקֶר [y]פָּנֶה
	nii [l]extra [m]velum: [n]quod	[z]יְהוָה [a]חֻקַּת [b]עוֹלָם [c]לְדֹרֹתָם [d]מֵאֵת		[z]יְהוָה [a]חֻקַּת [b]עוֹלָם [c]דּוֹר
	oppoſũ eſt [o]teſtimonio:	[e]בְּנֵי [f]יִשְׂרָאֵל: [g]וְאַתָּה	Cap. xxviii.	[d]מֵאֵת [e]בְּנֵי [f]יִשְׂרָאֵל
	& [p]collocabunt [q]eã [r]aarõ	[h]הַקְרֵב [i]אֵלֶיךָ [j]אֶת [k]אַהֲרֹן [l]אָחִיךָ		[g]וְאַתָּה [h]הַקְרֵב [i]אֵלֶיךָ [j]אֶת [k]אַהֲרֹן [l]אָחִיךָ
	[s]& filij eius & [t]vſq; [u]ma=	[m]וְאֶת [n]בָּנָיו [o]אִתּוֹ [p]מִתּוֹךְ [q]בְּנֵי		[m]וְאֶת [n]בָּנָיו [o]אִתּוֹ [p]מִתּוֹךְ [q]בְּנֵי
	ne luceat [v]coram ∞∞∞∞∞∞	[r]יִשְׂרָאֵל [s]לְכַהֲנוֹ [t]לִי [u]אַהֲרֹן [v]נָדָב		[r]יִשְׂרָאֵל [s]לְכַהֲנוֹ [t]לִי [u]אַהֲרֹן [v]נָדָב
	[w]dño. [x]Perpetuus erit	[w]וַאֲבִיהוּא [x]אֶלְעָזָר [y]וְאִיתָמָר [z]בְּנֵי		[w]וַאֲבִיהוּא [x]אֶלְעָזָר [y]וְאִיתָמָר [z]בְּנֵי
	[y]cult9 [z]p ſucceſſiões corũ	[a]אַהֲרֹן: [b]וְעָשִׂיתָ [c]בִגְדֵי [d]קֹדֶשׁ [e]לְאַהֲרֹן		[a]עָשָׂה [b]וְעָשִׂיתָ [c]בִגְדֵי [d]קֹדֶשׁ
	corã [a]filiis [b]iſrael. Ca. 28.	[f]אָחִיךָ [g]לְכָבוֹד [h]וּלְתִפְאָרֶת: [i]וְאַתָּה		[e]לְאַהֲרֹן [f]אָחִיךָ [g]לְכָבוֹד [h]וּלְתִפְאָרֶת
	HApplica [a]quoq; ∞∞∞	[j]תְּדַבֵּר [k]אֶל [l]כָּל [m]חַכְמֵי [n]לֵב		[i]וְאַתָּה [j]תְּדַבֵּר [k]אֶל [l]כָּל [m]חַכְמֵי [n]לֵב
	[c]ad te [c]aaron [d]fratrẽ	[o]אֲשֶׁר [p]מִלֵּאתִיו [q]רוּחַ [r]חָכְמָה [s]וְעָשׂוּ		[o]אֲשֶׁר [p]מִלֵּאתִיו [q]רוּחַ [r]חָכְמָה [s]וְעָשׂוּ
	tuum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[t]אֶת [u]בִּגְדֵי [v]אַהֲרֹן [w]לְקַדְּשׁוֹ [x]לְכַהֲנוֹ		[t]אֶת [u]בִּגְדֵי [v]אַהֲרֹן [w]לְקַדְּשׁוֹ [x]לְכַהֲנוֹ
	[e]cum [b]filiis ſuis [k]de me=	[y]לִי: [z]וְאֵלֶּה [a]הַבְּגָדִים [b]אֲשֶׁר [c]יַעֲשׂוּ		[y]לִי: [z]וְאֵלֶּה [a]הַבְּגָדִים [b]אֲשֶׁר [c]יַעֲשׂוּ
	dio [l]filiorum ∞∞∞∞∞∞∞	[d]חֹשֶׁן [e]וְאֵפוֹד [f]וּמְעִיל [g]וּכְתֹנֶת [h]תַּשְׁבֵּץ		[d]חֹשֶׁן [e]וְאֵפוֹד [f]וּמְעִיל [g]וּכְתֹנֶת [h]תַּשְׁבֵּץ
	[m]iſrael: [n]vt ſacerdotio fũ	[i]מִצְנֶפֶת [j]וְאַבְנֵט [k]וְעָשׂוּ [l]בִגְדֵי [m]קֹדֶשׁ		[i]מִצְנֶפֶת [j]וְאַבְנֵט [k]וְעָשׂוּ [l]בִגְדֵי [m]קֹדֶשׁ
	gãtur [o]mihi [p]Aarõ: [q]na=	[n]לְאַהֲרֹן [o]אָחִיךָ [p]וְלִבָנָיו [q]לְכַהֲנוֹ [r]לִי:		[n]לְאַהֲרֹן [o]אָחִיךָ [p]וְלִבָנָיו [q]לְכַהֲנוֹ [r]לִי:
	dab: [r]& abiu: [s] eleazar:	[s]וְהֵם [t]יִקְחוּ [u]אֶת [v]הַזָּהָב [w]וְאֶת [x]הַתְּכֵלֶת		[s]לְקַח
	[r]& Ithamar. ∞∞∞∞∞∞∞	[y]וְאֶת [z]הָאַרְגָּמָן [a]וְאֶת [b]תּוֹלַעַת [c]הַשָּׁנִי		[t]תּוֹלַעַת [u]שָׁנִי
	[s]faciesq; [t]veſtem [a]ſanctã	[d]וְאֶת [e]הַשֵּׁשׁ: [f]וְעָשׂוּ [g]אֶת [h]הָאֵפֹד [i]זָהָב		[v]שֵׁשׁ: [w]מַעֲשֵׂה
	[b]Aaron ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[j]תְּכֵלֶת [k]וְאַרְגָּמָן [l]תּוֹלַעַת [m]שָׁנִי [n]וְשֵׁשׁ		[x]חֹשֶׁב: [y]שְׁתֵּי
	[c]fratri tuo [d]in gloriã [e]&	[o]מַשְׁזָר [p]מַעֲשֵׂה [q]חֹשֵׁב: [r]שְׁתֵּי		[z]כְתֹפֹת [a]חִבֻּרֹת [b]יִהְיֶה [c]לּוֹ [d]אֶל [e]שְׁנֵי
	decorem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[s]כְתֹפֹת [t]חִבֻּרֹת [u]יִהְיֶה [v]לּוֹ [w]אֶל [x]שְׁנֵי		[f]קְצוֹתָיו [g]וְחָבֵר: [h]וְחֵשֶׁב [i]אַפֻּדָתוֹ
	[f]Et [g]loqueris [h]cunctis [i]ſa	[y]קְצוֹתָיו [z]וְחָבֵר: [a]וְחֵשֶׁב [b]אַפֻּדָתוֹ		
	pientibus [k]corde ∞∞∞∞			
	[l]quos [m]repleui [n]ſpiritu			
	[o]prudentie: [p]vt faciant			
	[q]veſtes [r]aarõ fratri tuo [s]in			
	quibus [t]ſctificatus [u]mini			
	ſtret [v]mihi. [w]Hec aũt erũt			
	[x]veſtimẽta [y]que [z]facient.			
	[a]Rõnale [b]& ſuphumera			
	le: [c]tunicã [d]& lineã [e]ſtric=			
	tã: [f]cidarim [g]& balteũ.			
	[h]Facient [i]fratri tuo [j]aarõ			
	[k]& filijs eius [l]veſtimẽta			
	[m]ſancta: [n]vt ſacerdotio			
	fungãtur [o]mihi. [p]Accipi			
	ent q; [q]aurũ [r]& [s]hyacithũ			
	[t]& [u]purpuram [v]coccũq;			
	[w]bis tinctum ∞∞∞∞∞∞∞			
	[x]& [y]byſſum. [z]Facient aũt			
	[a]ſuperhumerale de [b]au=			
	ro & [c]hyacintho [d]& pur=			
	pura [e]coccoq; [f]bis tĩcto			
	[g]& byſſo [h]retorta [i]opere			
	[j]polymito. [k]Duas ∞∞∞∞			
	[l]oras [m]iunctas [n]habebit			
	[o]in [p]vtroq; ∞∞∞∞∞∞∞∞			
	[q]latere ſummitatũ: [r]vt in			
	vnũ redeãt. [s]Ipſa quoq;			

Transla. Chal.

[a]וְיִסְבוּן לָךְ מְשַׁח זֵיתָא [b]דַּכְיָא כְּתִישָׁא [c]לְאַנְהָרָא [d]לְאַדְלָקָא בּוּצִינַיָּא תְּדִירָא: [e]בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא מִבָּרָא לְפָרוֹכְתָּא דְּעַל סַהֲדוּתָא [f]יְסַדַּר יָתֵיהּ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי מֵרַמְשָׁא עַד צַפְרָא
קֳדָם יְיָ [g]קְיָם עָלַם [h]לְדָרֵיהוֹן מִן עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Ca. xxviii.

וְאַתְּ קָרֵיב לְוָתָךְ יָת אַהֲרֹן [a]אָחוּךְ וְיָת בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי אַהֲרֹן
נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן: [b]וְתַעְבֵּיד לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן אָחוּךְ לְיֻקָּר
[c]וְלִתְשׁוּבְחָא: וְאַתְּ [d]תְּמַלֵּיל עִם כָּל חַכִּימֵי לִבָּא [e]דְּאַשְׁלֵימִית עִמְּהוֹן רוּחַ חָכְמְתָא וְיַעְבְּדוּן
יָת לְבוּשֵׁי אַהֲרֹן לְקַדָּשׁוּתֵיהּ לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי: [f]וְאִלֵּין לְבוּשַׁיָּא דְּיַעְבְּדוּן חוֹשְׁנָא וְאֵפוֹדָא
וּמְעִילָא וְכִתּוֹנָן [g]מְצַנְפָּן וְהֶמְיָנָן יַעְבְּדוּן לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן אָחוּךְ וְלָבְנוֹהִי
לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי: וְאִינוּן [h]יְסַבוּן יָת דַּהֲבָא וְיָת תְּכֵלְתָּא וְיָת אַרְגְּוָנָתָא וְיָת צָבָע זְהוֹרִי וְ
וְיָת בּוּצָא: וְיַעְבְּדוּן יָת אִפּוֹדָא [i]דְּדַהֲבָא תְּכֵלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצָבָע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד
אוּמָּן: [j]תַּרְתֵּין כְּתֵפִין [k]מְלַכְּדָן [l]יְהוֹן לֵהּ עַל תְּרֵין סְטָרוֹהִי וְיִתְלַכַּף: וְהֶמְיָנוּתְקוֹנֵיהּ

Interp. chal.

vt afferant tibi oleum mundiſſimũ de oliuis cõtuſſo vt luceat: vt incendantur luceme ſemper. In taber=
naculo federis extra velum quod eſt ante teſtamentũ ordinabit eas aaron a veſpere vſq; ad manè coram
domino: ritu perpetuo in generationibus ſuis a fi=
lijs iſrael. Cap. 28.

TU autem applica ad te aaron fratrẽ tuum: & fi=
lios eius cum eo de medio filiorũ iſrael: vt mini
ſtrent mihi aaron nadab & abiu eleazar & ithã=
mar filij aaron. Facieſq; veſtes ſanctas aaron fratri
tuo in gloriã & decorem. Et tu loquere cum oibus ſa=
pientibus corde: quos implebi ſpiritu ſapientie: vt
faciant veſtes aaron: vt ſanctificentur ad miniſtrandũ
mihi. Et hę ſunt veſtes quas facient: rationale &
ſuphumerale: pallium & tunicas ſtrictas: cidarim &
balteũ. Facientq; veſtes ſanctas aaron & filijs eius:
vt miniſtrent mihi. Et illi accipient aurũ & hya=
cinthum & purpuram & coccinum & byſſum. & facient
ſuphumerale ex auro & argento & purpura & cocci=
no & byſſo retorta opere artificis. Duo humeruli cõ=
tuncti erunt et: in duobus lateribus eius continge=
tur. et balteus ornatus eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua heb. | Tex. Heb. Exo. Ca. xxviii. | Trásla. Ba. Vatablo. | Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה
זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְלָקַחְתָּ אֶת שְׁתֵּי
אַבְנֵי שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁשָּׁה יז
מִשְׁמֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֵת אֶחָד
שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹתָרִים עַל הָאֶבֶן תֵּת
הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם מַעֲשֵׂה שְׂנֵה יָלַד עָשָׂה
חֲרַשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח אֶת פָּתַח
שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל שְׁמֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מְסֻבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב סָבַב שָׁבַץ
תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְשַׂמְתָּ אֶת שְׁתֵּי עָשָׂה שׂוּם
הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי
זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן
אֶת שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁתֵּי
כְּתֵפָיו לְזִכָּרֹן וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת
זָהָב וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר
מִגְבָּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת נָבַל
וְנָתַתָּה אֶת שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת עַל נָתַן
הַמִּשְׁבְּצֹת וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט שָׂבַע
מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד
תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר
תֵּעָשֶׂה אתו רָבוּעַ יִהְיֶה כָּפוּל זֶרֶת רָבַע הָיָה כָּפַל
אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ מְלֻאַת בּוֹ
מְלֻאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אֶבֶן
טוּר אֹדֶם פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר

textura & cuncta opis varietas erit ex auro & hyacintho & purpura coccoq bis tincto & byssó retorta. Sumesq duos lapides onychinos: & sculpes in eis nomia filiorum israel. sex nomia in lapide vno: & sex reliqua in altero iuxta ordinẽ natiuitatis eorum. Opere sculptoris & celatura gẽmarii sculpes eos in minibus filiorum israel inclusos auro atq circũdatos: & pones in vtroq latere suphumeralis: memoriale filiis israel: portabitq aaron nomia eorũ coram dño super vtrumq humerũ ob recordationẽ. Facies & vncinos ex auro: & duas catenulas auri purissimi sibiinuicem coherẽtes: quas inseres vncinis. Ratiõale iudicii facies ope polymito iuxta texturã suphumeralis ex auro hyacintho & purpura & coccoq bis tincto & byssó retorta. Quadrãgulũ erit & duplex. Mẽsurã palmi habebit tã in lõgitudie q̃ in latitudie. ponesq in eo quattuor ordines lapidum. In primo versu erit lapis sardius & topazius & qũ ẽ in ipso: scũm factionẽ ex ipso erit ὁ ἐστιν ἐπ' αὐτῷ, κατὰ τὴν ποίησιν ἐξ αὐτοῦ ἔσαι ex auro: et hyacintho: et purpura: et ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ coccino filato: et byssо retorta. κοκκίνου διαγενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. et accipies duos lapides smaragdos: et sculpes καὶ λήψη δύο λίθους σμαράγδους, καὶ γλύψεις in ipsis nomina filiorũ israel. sex no ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραήλ. ἓξ ὀνό mina sup lapidẽ vnũ. et sex noia reli ματα ἐπὶ τὸν λίθον ἕνα. καὶ ἓξ ὀνόματα τὰ λοι qua sup lapidẽ secũdũ iuxta gñatio πὰ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεύτερον κατὰ τὰς γενέ nes eor: opus lapidarie artis. sculptura σεις αὐτῶν, ἔργον λιθουργικῆς τέχνης· γλύμμα sigilli sculpes duos lapides in σφραγίδος διαγλύψεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς noib filiorũ israel. et pones duos la ὀνόμασι τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ θήσεις τοὺς δύο λί pides sup humeros suphumeralis. lapides me pides ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος. λίθοι μνημό moziale sũt filijs israel. et portabit aa συνόν εἰσι τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἀναλήψεται aa ron noia filiorũ israel coram do. ρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐναντίον κυ mino sup duos humeros ei: memoriale de ρίου ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ, μνημόσυνον πρὸ ipsis. et facies vncinos ex auro pu αὐτῶν. καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίου κα ro. et facies duas catenulas ex auro θαροῦ. καὶ ποιήσεις δύο κροσωτὰ ἐκ χρυσίου pure: cõmixtas in flozib opus cõtex καθαροῦ, καταμεμιγμένα ἐν ἄνθεσιν ἔργον πλο ture. et impones catenulas coherentes κῆς. καὶ ἐπιθήσεις τὰ κροσωτὰ πεπλεγμένα sup vncinos: scũm suphumeralis eo ἐπὶ τὰς ἀσπιδίσκας, κατὰ τὰς παρωμίδας αὐ rũ ex anteriorib. τ facies rõnale τῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων. καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν iudicior opꝰ vartegatoris. scũm numer suphu κρίσεων ἔργον ποικίλου· κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπω meralis facies illud ex auro: τ hyacintho: τ μίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ purpura: τ coccino filato: τ byssо re πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλω torta facies illud q̃drãgulũ erit duplũ: σμένης ποιήσεις αὐτό. τετράγωνον ἔσαι διπλοῦν, palmi lõgitudo: τ palmi latitudo. τ te παλαιστιαίας τὸ μῆκος, καὶ παλαιστιαίας τὸ εὖρος· καὶ καθυφα xes in eo textura scũm lapidẽ q̃driordinẽ. ordo σεις ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατὰ λίθον τετράστιχον· στίχος lapidũ erit sardi topazi: τ smaragdus: ordo λίθων ἔσαι σάρδιον, τοπάζιον, καὶ σμάραγδος, στίχος

Pritiua chal. | Interp. chal.

qui est super illud sicut opus eius ex ipso erit ex auro hyacintho τ purpura τ coccino τ byssо retorta. Tolesq duos lapides onychinos: τ sculpes sup eos no mina filioꝝ israel. Sex noia super lapide vno: τ relí qua ser noia sup lapide secũdo iuxta ordinẽ natiuita tis eoꝝ. Opereq artificis lapidis precios scriptura di stincta sicut sculptura que fit in anulis sculpes duos lapides per noia filiozum israel: circundatos τ inclu sos auro faciesq eos. Ponesq duos lapides sup hu meruios suphumeralis: lapides memoriales filijs israel: portabitq aaron nomina eozum coram dño su per duos humeros eius ob recordationez. Faciesq vncinos ex auro τ duas catenulas auri mũdissimi sibi inuicem cohærentes: facies eas opere fimbriarum. τ pones catenulas fimbriatas sup vncinos. Facieseq rationale iudicij opere artificis: iuxta opus superhu meralis facies illud: ex auro hyacintho τ purpura τ coccino τ byssо retorta facies illud. Quadratũ erit τ duplicatũ: mẽsurã palmi habebit in longitudine ei: et mẽsurã palmi habebit in latitudine ei. Et iplebis in eo ipletionẽ lapidis p̃ctosi: q̃ttuor ordines lapidũ p̃ctosoꝝ. In p̃mo ordie erit sardi topasi τ smaragdi,

Transla. Chal.

דְּעַלּוֹהִי כְּעוּבָדֵיהּ מִנֵּיהּ יְהֵי דְּדַהֲבָא תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר וְתֵיסַב יָת
תַּרְתֵּין אַבְנֵי בּוּרְלָא וְתִגְלוֹף עֲלֵיהוֹן שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁיצְיָא מְשַׁמַּהְתְּהוֹן עַל אַבְנָא
חֲדָא וְיָת שְׁמָהָת שִׁיצְיָא דְּיִשְׁתְּאַרוּ עַל אַבְנָא תִּנְיְתָא כְּתוּלְדָתְהוֹן׃ עוֹבַד אוּמָּן דְּאֶבֶן
טָבָא כְּתִגְלוּפֵי פַּצְדָּן תִּגְלוֹף יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁקְּעָן
מְרַמְּצָן דְּדָהֲבָ תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן׃ וְתֶשַׁוֵּי יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל כִּתְפֵי אֵפּוֹדָא אַבְנֵי דּוּכְרָנָא
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהָתְהוֹן מֻדָּם יְיָ עַל תְּרֵין כִּתְפּוֹהִי לְדוּכְרָנָא וְתַעֲבֵיד
מְרַמְּצָן דְּדָהֲבָא וּתְרֵין דְּדָהָב טְהִי מִתְּחֵמָן תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן עוֹבַד גְּדִילָן׃ וְתִתֵּן יָת תִּתְמַיָּא
גְּדִילָתָא עַל מְרַמְּצָתָא וְתַעֲבֵיד חוֹשֶׁן דִּינָא עוֹבַד אוּמָּן כְּעוֹבַד אֵפּוֹדָא תַּעֲבְדִינֵיהּ דְּדָהֲבָא
תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר תַּעֲבְדִינֵיהּ׃ מְרַבַּע יְהֵי עַיְרָא זַרְתָּא אוֹרְכֵיהּ
וְזַרְתָּא פּוּתְיֵהּ׃ וְתִשְׁלַם בֵּיהּ אַשְׁלָמוּת אֶבֶן טָבָא אַרְבְּעָה סִדְרִין דְּאֶבֶן טָבָא סִדְרָא
קַדְמָאָה סַמְקוֹרְיוֹן וּפְרַזְמָן סִדְרָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xxviii.	Pritiua. heb.
vn⁹. et ordo secũd⁹: carbũcul⁹: et sapi⁹	smaragdus. In ᵃsecundo	הָאֶחָד׃ וְהַטּוּר הַשֵּׁנִי נֹפֶךְ סַפִּיר		סַפִּיר
ὸς ἷς· καὶ ὁ σίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ, καὶ σάπφει⁹	ᵇcarbũculus & ᶜsapi⁹	וְיָהֲלֹם׃ וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם		יָהֲלֹם שְׁלִשׁ
rus: et iaspis. et ordo terti⁹: ligurius: et	ᵇ& iaspis. In ᶠtertio ᵍli=	שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה׃ וְהַטּוּר הָרְבִיעִי		שְׁנָה חֹלֶם
ρος, καὶ ἴασπις· καὶ ὁ σίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ	gurius ʰachates ꝯ	תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם וְיָשְׁפֵה מְשֻׁבָּצִים		שָׁבַץ
achates: τ amethyst⁹: τ ordo quartus: chry	ᶠ& amethystus. In ᶠquar	זָהָב יִהְיוּ בְּמִלּוּאֹתָם׃ וְהָאֲבָנִים		הָיָה מָלֵא
ἀχάτης, καὶ ἀμέθυσος· καὶ ὁ σίχος ὁ τέταρτος, χρυ	to ꝯ	תִּהְיֶיןָ עַל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
solith⁹: τ beryll⁹: et onych⁹: circũtecti	ⁱchrysolith⁹ ʲonych⁹	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי		פָּתַח
σόλιθος, καὶ βήρυλλος, καὶ ὄνυχιον, πεφαικελυμμέ	ᵏ& berillus. ˡIncluſi ꝯ	חוֹתָם אִישׁ עַל שְׁמוֹ תִּהְיֶיןָ לִשְׁנֵי		חֹתָם שָׁנָה
auro: τ colligati in auro. sint se	ᵐauro ⁿerunt ᵒper ordi=	עָשָׂר שָׁבֶט׃ וְעָשִׂיתָ עַל הַחֹשֶׁן		עָשָׂה
να χρυσίῳ, καὶ συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ. ἔσωσαν κα	nes ſuos: ꝯ	שַׁרְשֹׁת גְּבֻלֹת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב		טָהוֹר שָׁנָה
cũdũ ordinẽ coꝝ: τ lapides sint ex noibus	ᵖhabebuntq; ʳnoĩa ˢfilio	טָהוֹר׃ וְעָשִׂיתָ עַל הַחֹשֶׁן שִׁתִּי		נָתַן
τὰ σίχον αὐτῶν, καὶ οἱ λίθοι ἔσωσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων	rum ᵗisrael: ꝯ	טַבַּעַת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת שְׁתֵּי		כְּצָה
filiorꝫ israel: duodeci scdm noia eoꝝ:	ᵘduodecim ᵛnominibus	הַטַּבָּעוֹת עַל שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃		
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, δεκαδύο κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν·	ʷcelabuntur ſinguli lapi	וְנָתַתָּה אֶת שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל		נָתַן
sculpture sigillorꝫ cuiuslibet scdm nomẽ sint in	desˣ nominibusʸ ſingulo	שְׁתֵּי הַקְּצוֹת עַל הַטַּבָּעֹת שְׁתֵּי		כְּצָה
D γλυφαὶ σφραγίδων ἑκάστου κατ' ὄνομα ἔσωσαν εἰς	rum ᶻper duodecim ꝯ	עֲבֹתֹת הַזָּהָב וְשַׂמְתָּ אֶת שְׁתֵּי		עָשָׂה שְׁנֵה
duodeci tribꝰ. et facies sup rõale	ᵃtribus. ᵇFacies ᶜin ᵈratio	הָעֲבֹתֹת עַל שְׁתֵּי הַקְּצוֹת עַל הַחֹשֶׁן׃		
τὰς δώδεκα φυλάς· καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον	nali ꝯ	וְאֶת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲנֹתֹת		
catenas cõcatas: opus catenatũ ex	ᵉcatenas ᶠsibiinuicem co	תִּתֵּן עַל שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת וְנָתַתָּה		נָתַן
κρυσοῦς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἀλυσιδωτὸν ἐκ	herentes exᵍ auro ꝯ	עַל כְּתֵפוֹת הָאֵפוֹד אֶל מוּל פָּנָיו׃		פָּנֶה
auro puro. et facies sup rõali duos	ʰpuriſſimoᵉ& ᵇduos ꝯ	וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבַּעוֹת זָהָב וְשַׂמְתָּ		שְׁנֵה שׁוֹם
χρυσίου καθαροῦ· καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο	ꝯ anulos ᶠaureos: ᵏquos	אֹתָם עַל שְׁתֵּי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל		
anulos aureos. et impones duos anu	ˡpones ꝯ	שְׂפַת מִתְנֵהוּ אֲשֶׁר אֶל עֵבֶר הָאֵפוֹד		שָׂפָה אֲפַד
δακτυλίους χρυσοῦς· καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δα=	ᵐin ⁿvtraq; ᵒrationalis ᵖsũ	וְיִתְרוּ׃ וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבַּעוֹת זָהָב		
los aureos sup vtraq; initia	mitate: ꝯ	וְשַׂמְתָּ אֹתָם עַל שְׁתֵּי כִתְפוֹת		
κτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τ	ᵠcatenasqꝫ ʳaureas ꝯ	הָאֵפוֹד מִלְמַטָּה מִמּוּל פָּנָיו לְעֻמַּת		חֹבֶר עֵלָה
rõnalis. et impones catenas et catenata	ˢ iunges ᵗanulis qui sũt	מְחֻבָּרְתּוֹ מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הָאֵפוֹד׃		חָבַר עֵלָה
λογείου· καὶ ἐπιθήσεις τὰς κρυσοῦς καὶ τὰ ἁλυσιδω	ᵘin ᵛmarginibus eius: ꝯ	וְיִרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָו אֶל		יָרַכ
auri sup duos anulos sup vtraq;	ʷ& ipſarum ˣcatenarum	טַבְּעוֹת הָאֵפוֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת		פָּתַל
τὰ χρυσίου ἐπὶ τὰς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων	ʸextrema ꝯ			

Interp. chal.	Pritiua chal.
Et in ſecũdo ordine carbunculus ſaphirus τ taſpis. In tertio ordine ligurius achates et amethyſtus. In quarto autẽ ordine chryſolithus onychinus τ berillus: incluſi auro erunt in celaturis ſuis. Lapides autẽ erunt duodecim iuxta nomina filiorꝫ iſrael: ſculpti ſcriptura diſtincta ſicut ſcultura anuli: ſinguli lapides per nomina ſingulorũ erunt per duodecim tribus. Facieſqꝫ in rationali catenulas fibi inuicem coherentes opere fimbriarum ex auro mundiſſimo. et facies ſuper rationale duos anulos ex auro: τ pones duos anulos in duobus lateribus rationalis. Et pones duas fimbrias aureas in duobus anulis in lateribus rationalis: τ duas fimbrias que ſunt in duob⁹ lateribus eius pones ſuper duos vncinos: τ ponec in humerulis ſuphumeralis contra facĩ eius. Et facies duos anulos aureos: τ pones eos in duobus lateribus rationalis que ſunt in ore eius: q̃ eſt a regiõe ſuphũeralis ſtrictiſec⁹. Facieſqꝫ duos anulos aureos et pones eos in duob⁹ hũerulis ſuphumeralis infe= rius ꝓtra facĩ ſuã e regione ſũcture eius ſuper baltei ſuphumeralis. et cõiungẽt rõnale ex anulis ſuis ad anulos ſuphumeralis vitta hyacinthina ꝯ	רָמַץ הֵיטֵב שֵׁרֶשׁ הוֹרָה תֵּרֶשׁ כָּרֶשׁ נָלַף עֵבֶד תֹּכֶן תָּחַם דָּכָה נָתַן רָמַץ עֵבֶד שָׁוֶה שָׂפָה אָרַע לַפָּף עֵלָה אֶחָד

Trãsla. Chal.
חַד׃ וְסִדְרָא תִנְיָנָא אֲזְמָרְגַּדִּין וְשַׁבְזִיז וְסַנְהָלוֹם׃ וְסִדְרָא תְלִיתָאָה כַּנְכְּרִי טַרְמַיָּא וְעֵין
עֻגְלָא׃ וְסִדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוֹם יַמָּא וּנְוּרְלָא וּפְיוּתִירֵי מַרְמְצָן בְּדָהֲבָ יְהוֹן בְּאִשְׁלַמּוּתְהוֹן׃
וְאַבְנַיָּא תְּהוֹרִין עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵתְּא עֲשַׂרְ עַל שִׁטַּ֫תְהוֹן כְּתַב מְפַרַשׁ כְּגְלוּף
דְּעִזְקָא גְּבַר עַל שְׁמֵיהּ תְּהוֹרִין לְתְרֵי עֲשַׂרְ שִׁבְטִין׃ וְתַעֲבִיד עַל חוּשְׁנָא תִּיכִּין מְתַחְמָן
עוֹבַד גְּדִילוּ דְּדָהֲבָ דְּכִי׃ וְתַעֲבִיד עַל חוּשְׁנָא תַּרְתֵּין עִזְקִין דְּדָהֲבָ וְתִתֵּן יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
עַל תְּרֵין סְטָרֵי חוּשְׁנָא׃ וְתִתֵּן יָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּדָהֲבָ עַל תְּרֵין עִזְקָתָא בְּסְטָרֵי חוּשְׁנָא׃
וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּצַל תְּרֵין סְטָרוֹהִי תִּתֵּן עַל תַּרְתֵּין מַרְמְצָתָא וְתִתֵּן עַל כְּתֵפֵי אֵפוֹדָא
לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי׃ וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקִין דְּדָהֲבָ וְתִשַׁוֵּי יָתְהוֹן עַל תְּרֵין סְטָרֵי חוּשְׁנָא עַל
שְׂפַת תֵּיהּ דִּי לְעִבְרָא דְּאֵפוֹדָא מְלַגָּו׃ וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקִין דְּדָהֲבָ וְתִתֵּן תַּרְוֵיהוֹן עַל תְּרֵין
כְּתֵפֵי אֵפוֹדָא מִלְּרַע מִלְקֳבֵיל אַפּוֹהִי לְקִבֵּיל בֵּית לוּפֵי מְעַלְוֵי יְהֵמְרִין אֵפוֹדָא׃
וְיַחֲדוּן יָת חוּשְׁנָא מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקַת אֵפוֹדָא בְּחוּטָא דְּתְכֵלְתָּא

Pritiua beb. Ter.Heb. Ero. Ca.xxviii. Trāsla.B.Hiero. Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina.

לְהָיוֹת עַל־חֹשֶׁב הָאֵפוֹד וְלֹא יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפוֹד׃ וְנָשָׂא אַהֲרֹן
את שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֹשֶׁן
הַמִּשְׁפָּט עַל־לִבּוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
לְזִכָּרֹן לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד׃ וְנָתַתָּ
אֶל־חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאוּרִים
וְאֶת־הַתֻּמִּים וְהָיוּ עַל־לֵב אַהֲרֹן
בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְנָשָׂא אַהֲרֹן
אֶת־מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־לִבּוֹ
לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד׃ וְעָשִׂיתָ אֵת
מְעִיל הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה
פִּי רֹאשׁוֹ נָתוֹן בְּתוֹכוֹ שָׂפָה יִהְיֶה לְפִיו
סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַּחְרָא
יִהְיֶה לּוֹ לֹא יִקָּרַע וְעָשִׂיתָ עַל
שׁוּלָיו רִמֹּנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
שָׁנִי עַל שׁוּלָיו סָבִיב וּפַעֲמֹנֵי זָהָב
בְּתוֹכָם סָבִיב׃ פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמּוֹן
פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמּוֹן עַל שׁוּלֵי הַמְּעִיל
סָבִיב׃ וְהָיָה עַל אַהֲרֹן לְשָׁרֵת
וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ
לִפְנֵי יְהוָה וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת׃
וְעָשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ
עָלָיו פִּתּוּחֵי חֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה׃
וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל פְּתִיל תְּכֵלֶת וְהָיָה
עַל מִצְנֶפֶת אֶל מוּל פְּנֵי
הַמִּצְנֶפֶת יִהְיֶה׃ וְהָיָה עַל מֵצַח
אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן

vt māeat iūctura fabre facta: & a ſciuicē rōnale & ſuphumerale nequeant ſeparari. Portabit aarō noia filiorū iſrael in rationali iudicij ſuper pectus ſuum: qñ igredietur ſanctuariū memoriale coram dño iſt eternū. Pōes autem in rationali iudicij doctrinam & veritatem: que erūt in pectore Aaron qñ ingredietur coram dommo: & gestabit Aaron iudicium filiorum iſrael in pectore ſuo in cōſpectu dñi ſemp. Facies & tunicā ſuphumeralis totā hyacinthinā: i cuius medio ſupra erit capitiū & ora per gyrum eius textilis: ſicut fieri ſolet in extremis veſtiū partibus: ne facile rumpantur. Deorſū vero ad pedes eiuſdē tunice quaſi malapunica facies ex hyacintho & purpura & cocco bis tincto & byſſo retorta: mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulū ſit aureū & malūpunicū: rurſūq; tintinabulū aliud/ aureū & malūpunicū. Et veſtietur ea aarō in officio miſterij vt audiatur ſonit⁹ qñ igreditur & egreditur ſactuariū in cōſpectu dñi: & non moriatur. Facies & lāminā de auro purißimo in qua ſculpes ope celatoris ſcm dño. Ligabis eam vitta hyacinthina: & erit ſuper tiaram imminens fronti pontificis. Portabitq; aaron iniquitates

ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλάσῃ τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. καὶ λήψεται ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως ἐπὶ τοῦ στήθους· ἡνίκα ἐὰν εἰσπορεύηται εἰς τὰ ἅγια μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐσται ὠν ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους ἀαρὼν, ὅταν εἰσπορεύηται ἐναντίον κυ· καὶ εἰσοίσει ἀαρὼν τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐναντίον κυ διαπαντός. καὶ ποιήσεις ὑποδύτην ποδήρη, ὅλον ὑακίνθινον. καὶ ἔσται τὸ πορισόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον, ὡς ἀνέχον κύκλῳ τοῦ πορισομίου ἔργον ὑφαντοῦ, τὴν συμβολὴν ὑφαντὴν ἐξ ὑποδύτου κάτωθεν, ὡς ἐξανθούσης ῥοδῆς ροδακινῆς ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διαφανοῦς· καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ. τὸ δὲ αὐτὸ εἶδος ῥοιάκους χρυσοῦς, καὶ κώδωνας ἀναμέσον τούτων πορικύκλῳ, παραλλὰξ κώδωνας χρυσοῦς καθαροὺς καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωσιν σφραγῖδος ἁγίασμα κυ· καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ μίτρας ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσται ἐπὶ τῆς μίτρας, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ προσώπου τῆς μίτρας ἔσται· καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀαρὼν. καὶ ἀφελεῖ ἀαρὼν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἁγίων ὧν ἐὰν ἁγιάσωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ πάσας τὰς δόσεις τῶν δομάτων αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ διὰ παντὸς ἔσται εὐδοκεῖν αὐτοὺς ἐναντίον κυ. καὶ διαζώσεις τὸν χιτῶνα βύσσινον, καὶ ποιήσεις κίδαριν βύσσινον, καὶ τὴν ζώνην ποιήσεις ἔργον ποικίλου. καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ποιήσεις χιτῶνας, καὶ ποιήσεις αὐτοῖς ζώνας, καὶ κιδάρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς δόξαν καὶ εἰς καλλονήν. καὶ περιβαλεῖς αὐτὰ τῷ ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτόν· καὶ χρίσεις αὐτοὺς καὶ τελειώσεις τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἁγιάσεις αὐτούς, καὶ ἱερατεύσουσί μοι. καὶ ποιήσεις αὐτοῖς ἀναβάθρας λινᾶς καλύπτειν ἀσχημοσύνην σαρκός· ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ ἕως τῶν μηρῶν ἔσονται. καὶ ἔσται ἐπὶ ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσέρχωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ οὐκ ἀναλήψονται ἁμαρτίαν καὶ ἀποθανοῦνται. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν. καὶ τάδε ποιήσεις τοῖς ἁγίοις αὐτούς, καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς καὶ ἱερατεύσουσί μοι. καὶ μόσχον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριοὺς δύο ἀμώμους, καὶ ἄζυμα καὶ ἀζύμους πυροὺς καὶ ἀζύμους στεάτας καὶ ἀζύμους ἐγκρυφίας ἐλαίῳ κεκραμένους, καὶ ἀζύμους λάγανα ἐπιχρίστους ἐλαίῳ· σεμιδάλεως πυρῶν ποιήσεις αὐτά. καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ ἓν κανοῦν καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐν τῷ κανῷ, καὶ τὸν μόσχον καὶ τοὺς δύο κριούς. καὶ ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ προσάξουσι πρὸς τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις τὸ ὕδωρ. καὶ λήψῃ τὴν στολὴν καὶ ἐνδύσεις τὸν ἀαρὼν τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ὑποδύτην καὶ τὸ ἐπωμίδιον καὶ τὸν λογεῖον, καὶ περιζώσεις αὐτὸν τὴν ζώνην τοῦ ἐπωμίδος, καὶ ἐπιθήσεις τὴν κίδαριν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις τὸ στέφανον τῆς ἁγιωσύνης ἐπὶ τὴν κίδαριν. καὶ λήψῃ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος καὶ χεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ περιζώσεις αὐτοὺς ζώναις, καὶ κιδάρεις περιθήσεις αὐτοῖς, καὶ ἔσται αὐτοῖς ἱερατεύειν νόμιμον αἰώνιον· καὶ τελειώσεις τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ προσάξεις τὸν μόσχον πρὸ τοῦ σκηνοῦ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου. καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἐναντίον κυ πρὸς τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λήψεται ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸ αἷμα τοῦ μόσχου, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῷ δακτύλῳ σου, καὶ τὸ αἷμα τὸ ἐπίλοιπον ἐκχεεῖς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ λήψῃ πᾶν στέαρ τὸ περικαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος καὶ τὰ δύο νεφρὸν καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ θυμιάσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ τὰς κρέας τοῦ μόσχου καὶ τὸ δέρμα καὶ τὰ κόπρια αὐτοῦ κατακαύσεις πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς· περὶ ἁμαρτίας ἐστίν. καὶ τὸν κριὸν τὸν ἕνα λήψῃ, καὶ ἐπιθήσουσιν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. καὶ σφάξεις τὸν κριὸν καὶ λήψῃ τὸ αἷμα αὐτοῦ καὶ προσχεεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. καὶ τὸν κριὸν διελεῖς κατὰ μέλη, καὶ πλυνεῖς τὰ ἔντερα αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ μέλη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ θυμιάσεις ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· ὁλοκαύτωμά ἐστι τῷ κυ, ὀσμὴ εὐωδίας, θυσία ἐστὶ κυ. καὶ λήψῃ τὸν κριὸν τὸν δεύτερον, καὶ ἐπιθήσουσιν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ. καὶ σφάξεις τὸν κριὸν καὶ λήψῃ τὸ αἷμα αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν μυελὸν τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸν μυελὸν τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ προσχεεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος καὶ ῥανεῖς ἐπὶ ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἁγιασθήσεται ἀαρὼν καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ στολὴ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ λήψῃ ἀπὸ τοῦ κριοῦ τὸ στέαρ καὶ τὴν ἔλιαν καὶ τὸ στέαρ τὸ περικαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος καὶ τὰ δύο νεφρὸν καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτοῖς καὶ τὸ σκέλος τὸ δεξιόν, ὅτι κριὸς τελειώσεως ἐστί· καὶ ἄρτον ἕνα καὶ ἐγκρυφίαν ἐλαίου μίαν καὶ λάγανον ἓν ἐκ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τοῦ προκειμένου ἐναντίον κυ, καὶ ἐπιθήσεις πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφοσιώσεις αὐτὰ ἀφόσιωσιν ἐναντίον κυ. καὶ λήψῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ θυμιάσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐπὶ ὁλοκαυτώματος, ὀσμὴ εὐωδίας ἐναντίον κυ, θυσία ἐστὶ κυ. καὶ λήψῃ τὸ στῆθος ἐκ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως τοῦ ἀαρὼν καὶ ἀφοσιώσεις αὐτὸ ἀφόσιωσιν ἐναντίον κυ, καὶ ἔσται σοι μερίς. καὶ ἁγιάσεις τὸ στῆθος τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τὸν βραχίονα τῆς ἀφαιρέσεως, ὃν ἀφῃρέθη ἐκ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ἐκ τοῦ ἀαρὼν καὶ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ ἔσται ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ὅτι ἀφαίρεμα ἐστί· καὶ ἔσται ἀφαίρεμα παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῶν θυσιασμάτων τῶν σωτηρίων αὐτῶν, ἀφαίρεμα αὐτῶν κυ. καὶ τὰ ἱμάτια τὰ ἅγια ἃ ποιήσουσιν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτόν, ἐν αὐτοῖς χρισθήσονται ἐν αὐτοῖς τελειωθήσονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ἱερατεύειν. ἑπτὰ ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἀντ' αὐτοῦ ὃς ἂν εἰσπορεύηται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις. καὶ τὸν κριὸν τῆς τελειώσεως λήψῃ καὶ ἑψήσεις τὰ κρέα αὐτοῦ ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ φαγέτωσαν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ κρέα τοῦ κριοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ὄντας ἐν τῷ κανῷ ἐπὶ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ φαγέτωσαν αὐτὰ ἐν οἷς ἐξιλάσαντο ἐν τῷ τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἁγιάσαι αὐτούς· καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ μὴ φάγῃ, ὅτι ἅγιά ἐστι. καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς τελειώσεως καὶ ἀπὸ τῶν ἄρτων ἕως πρωΐ, καὶ κατακαύσεις τὸ κατάλειμμα πυρὶ· οὐ μὴ φαγεῖται, ὅτι ἅγιά ἐστι. καὶ οὕτως ποιήσεις τῷ ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι· ἑπτὰ ἡμέρας τελειώσεις τὰς χεῖρας αὐτῶν. καὶ μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας ποιήσεις τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τοῖς ἐξιλασμοῖς· καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, καὶ χρίσεις αὐτὸ τοῦ ἁγιάσαι αὐτό. ἑπτὰ ἡμέρας ἐξιλάσῃ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἁγιάσεις αὐτό, καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον ἁγίων· πᾶς ὃς ἂν ἅψηται τοῦ θυσιαστηρίου ἁγιασθήσεται. καὶ τάδε ἐστὶ τὰ ποιούμενα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἀρνία ἐνιαύσια δύο τῇ ἡμέρᾳ διὰ παντός· τὸν ἀρνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωΐ, καὶ τὸν ἀρνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις πρὸς ἑσπέραν· καὶ δέκατον σεμιδάλεως πυρῶν καὶ ἐπιχρίσεις ἐλαίῳ κεκομμένῳ ἐν τετάρτῃ τοῦ ἡμιν, καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ ἡμιν ἐπὶ τὸν ἀρνὸν τὸν ἕνα· καὶ τὸν ἀρνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις πρὸς ἑσπέραν· κατὰ τὴν θυσίαν τὴν πρωϊνὴν καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσεις αὐτῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυ. θυσία διὰ παντὸς ἐναντίον κυ· ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν ἐπὶ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντίον κυ, οὗ γνωσθήσομαι ὑμῖν ἐκεῖ λαλῆσαι πρὸς σέ· καὶ συντελέσω ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσεται τῇ δόξῃ μου· καὶ ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ τὸν ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἁγιάσω τοῦ ἱερατεύειν μοι. καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κς ὁ θεὸς αὐτῶν ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου τοῦ κατασκηνῶσαί με ἐν μέσῳ αὐτῶν· ἐγὼ κς ὁ θεὸς αὐτῶν. καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος ξύλινον ἀσηπτόν· πῆχυν τὸ μῆκος καὶ πῆχυν τὸ εὖρος τετράγωνον ἔσται καὶ δύο πήχεις τὸ ὕψος· ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἔσται τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ περιστερεώσεις αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ τὸν τοῖχον αὐτοῦ κύκλῳ καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ στεφάνην χρυσῆν κύκλῳ· καὶ δύο κρίκους χρυσοῦς ποιήσεις αὐτῷ ὑπὸ τὴν στεφάνην αὐτοῦ κύκλῳ· καὶ ἔσται ἐπὶ τὰ δύο πλευρὰ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ· καὶ ἔσται τοῦ ἐμβάλλειν ἐν αὐτοῖς τοὺς μοχλοὺς τοῦ αἴρειν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς· καὶ ποιήσεις τοὺς μοχλοὺς ξύλινους ἀσηπτούς· καὶ περιστερεώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ· καὶ ἐπιθήσεις τὸ θυσιαστήριον ἐναντίον τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου ἐναντίον τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, οὗ γνωσθήσομαι σοι ἐκεῖ. καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ ἀαρὼν θυμίαμα σύνθετον τὸ πρωΐ· ἐν τῷ καθαρίσαι αὐτὸν τοὺς λύχνους θυμιάσει αὐτό· καὶ ἐν τῷ ἀναφθῆναι ἀαρὼν τοὺς λύχνους πρὸς ἑσπέραν θυμιάσει αὐτό· θυμίαμα διὰ παντὸς ἐναντίον κυ ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν. οὐ προσοίσετε ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα ἕτερον οὐδὲ ὁλοκαύτωμα οὐδὲ θυσίαν, καὶ σπονδὴν οὐκ ἐκχεεῖτε ἐπ' αὐτοῦ· καὶ ἐξιλάσεται ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν αἵματι τοῦ περὶ ἁμαρτίας τῶν ἐξιλασμῶν· ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἅγιον ἁγίων ἔσται τῷ κυ. καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν λέγων· ὅταν λάβῃς τὴν ἐπισκοπὴν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ δώσουσιν ἄνθρωπος λύτρα τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τῷ κυ ἐν τῷ ἐπισκοπῆναι αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτοῖς ἐπισκοπὴ ἐν τῷ ἐπισκοπῆναι αὐτούς· τοῦτο δώσουσι πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὴν ἐπισκοπήν· ἥμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· εἴκοσι γερὰ ὁ σίκλος· ἥμισυ τοῦ σίκλου ἀπαρχὴ τῷ κυ· πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὴν ἐπισκοπὴν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω δώσει τὴν ἀπαρχὴν τῷ κυ· πλούσιος οὐ πλεονάσει καὶ πένης οὐκ ἐλαττώσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τοῦ σίκλου δοῦναι τὴν ἀπαρχὴν τῷ κυ τοῦ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῶν ἐξιλασμῶν παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ δώσεις αὐτὸ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἔσται τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εἰς μνημόσυνον ἐναντίον κυ τοῦ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν λέγων· ποίησον λουτῆρα χαλκοῦν καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν εἰς τὸ λούεσθαι· καὶ δώσεις αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ· καὶ νιφοῦνται ἐξ αὐτοῦ ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν· ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου νιφοῦνται ὕδατι καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται· ἢ ἐὰν προσέρχωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν καὶ ἐγγίζωσι τῷ κυ, νιφοῦνται τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται· νόμιμον αἰώνιον ἔσται αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν λέγων· καὶ σὺ λαβὲ σεαυτῷ ἀρώματα ἐκλεκτὰ σταχτὴ σμύρνης καὶ κασσίας καὶ κινναμώμου καὶ καλάμου καὶ κασσίας ἐν σίκλῳ τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμιν ἐλαίου ἐλαίου· καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσματος ἅγιον μύρον μυρεψικὸν ἔργον μυρεψοῦ· ἔλαιον χρίσματος ἅγιον ἔσται· καὶ χρίσεις ἐν αὐτῷ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὴν λυχνίαν καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· καὶ ἁγιάσεις αὐτὰ καὶ ἔσται ἅγια ἁγίων· πᾶς ὃς ἂν ἅψηται αὐτῶν ἁγιασθήσεται. καὶ τὸν ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς τοῦ ἱερατεύειν μοι. καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λαλήσεις λέγων· ἔλαιον χρίσματος ἅγιον ἔσται τοῦτο ἐναντίον κυ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐπὶ σαρκὸς ἀνθρώπου οὐ χρισθήσεται καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ οὐ ποιήσετε ὅμοιον· ἅγιον ἁγίων ἔσται ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ὅμοιον ἢ ὃς ἂν δῷ ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ ἀλλογενοῦς ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν· λαβὲ σεαυτῷ ἀρώματα στακτὴ καὶ ὄνυξ καὶ χαλβάνη ἀρώματα καὶ λίβανον λιπαρὸν ἐξ ἴσου ἔσται· καὶ ποιήσεις αὐτὸ θυμίαμα σύνθετον ἔργον μυρεψοῦ ἅγιον· καὶ λεπτυνεῖς ἀπ' αὐτοῦ λεπτὸν καὶ δώσεις ἀπ' αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, οὗ γνωσθήσομαι σοι ἐκεῖ· ἅγιον ἁγίων ἔσται ὑμῖν τὸ θυμίαμα· καὶ τὸ θυμίαμα ὃ ποιήσεις κατὰ τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς· ἅγιον ἔσται σοι τῷ κυ· πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ὅμοιον τοῦτο τοῦ ὀσφρανθῆναι αὐτοῦ ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν λέγων· ἰδοὺ κέκληκα ἐπὶ σὲ τὸν βεσελεὴλ υἱὸν ὑρὶ υἱοῦ ὡρ ἐκ φυλῆς ἰούδα· καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεύματος θεοῦ σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης καὶ παντὸς ἔργου τοῦ ἐπιστήσασθαι ἐπιστήμονα ἐργάζεσθαι ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργύρῳ καὶ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν λίθοις τοῦ ἐντέκνου καὶ ἐν ξύλοις τοῦ ἐργάζεσθαι πᾶν ἔργον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα μετ' αὐτοῦ τὸν ὁλιὰβ υἱὸν ἀχισαμὰχ ἐκ φυλῆς δαν καὶ ἐν καρδίᾳ πάσῃ σοφῷ ἔδωκα σοφίαν καὶ ποιήσουσι πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι· τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς καὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ τὰ ἱμάτια τὰ λειτουργικὰ καὶ τὰ ἅγια τῷ ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ καὶ τὰ ἱμάτια τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοῦ ἱερατεύειν αὐτοῖς καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος καὶ τὸ θυμίαμα τὸ σύνθετον τῷ ἁγίῳ· κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι ποιήσουσι. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν λέγων· καὶ σὺ λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ λέγων· πλὴν τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε· ὅτι σημεῖόν ἐστιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν τοῦ γνῶναι ὅτι ἐγώ εἰμι κς ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς· καὶ φυλάξεσθε τὰ σάββατα ὅτι ἅγιά ἐστιν ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν βεβηλώσῃ αὐτὰ θανάτῳ θανατωθήσεται· πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ἐν αὐτῇ ἔργον ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς· ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ἀναπαύσεως ἅγιον τῷ κυ· πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ἔργον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ θανάτῳ θανατωθήσεται· καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ σάββατον ποιεῖν τὸ σάββατον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν διαθήκην αἰώνιον· ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ σημεῖόν ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα· ὅτι ἓξ ἡμέρας ἐποίησε κς τὸν οὐρανὸν κα

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

sclox: q̃ sclificauerit filiꝰ israel ois
τῶν ἁγίων, ὅσα ἂν ἁγιάσωσι οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ παντὸς
muneris sclox̃ cox̃. et erit in fronte
δόματος τῶν ἁγίων αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐπὶ τ̃ μετώπου
aaron - sp̃ acceptabile eis cor̃ dño. et
ἀαρὼν διὰ παντὸς δεκτὸν αὐτοῖς ἔναντι κυρίου. καὶ
nodꝫ tunicaꝫ ex byſſo. et facies ci-
ὑ κοσύμβοι τῶν χιτώνων ἐκ βύσσου. καὶ ποιήσεις κί
dariꝫ byſſinã. t zonã facies: opꝰ vartegantis.
δαριν βυσσινον. καὶ ζώνην ποιήσεις, ἔργον ποικιλ̃τ.
et filiis aaron facies tunicaꝫ: et zonas.
καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ποιήσεις χιτῶνας, καὶ ζώνας.
et cidaris facies eis in honorẽ et glorią.
καὶ κιδ̃αρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν.
et indues eas aaron fratrẽ tuũ: et
καὶ ἐνδύσεις αὐτὰ ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τοὺς
filios eius cũ eo. et vnges eos: et im-
υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτ̃. καὶ χρίσεις αὐτούς, καὶ ἐμ-
plebis eoꝝ manus. et sclificabis eos: vt
πλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας. καὶ ἁγιάσεις αὐτούς, ἵνα
sacerdotio fũgant mihi. t fectes eis femina-
ἱερατεύσωσί μοι. καὶ ποιήσεις αὐτοῖς περισκέ-
lia linea: ad velandã turpitudinẽ coꝝ:
λια λινᾶ, καλύψαι ἀσχημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν,
a lumbis vsq̃ ad femora erit. et habebit aaron ea
ἀπὸ ὀσφύος ἕως μηρῶν ἔσαι. καὶ ἕξει ἀαρὼν αὐτὰ
et filii eius: qñ ingrediunt in tabernaculũ
καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν εἰσπορεύονται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ
testimonii: vl qñ ingrediunt ad ministrãdũ ad
μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύονται λειτουργεῖν πρὸς
altare scli, t nõ adducãt ad
τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἁγίου. καὶ οὐκ ἐπάξουσι πρὸς
scipsos peccatũ: vt nõ moriant. legitimũ
ἑαυτοὺς ἁμαρτίαν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. νόμιμον
sempit̃nũ illi: et semini eius post
αἰώνιον αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' α-
eũ.

Ca.29.

A Θ hoc sunt q̃ facies eis: ad sclificãdũ
καὶ ταῦτά ἐστιν ἃ ποιήσεις αὐτοῖς, ἁγιάσαι
eos: vt sacerdotio fũgãtur mihi. accipies vitulũ ex
αὐτούς, ὥστε ἱερατεύειν μοι. λάβη μοχάριον ἐκ
bob̃ vnũ: et arietes duos imaculatos: t panes
βοῶν ἕν, καὶ κριοὺς δύο ἀμώμους, καὶ ἄρτους
azymos cõspersos in oleo: et lagana
ἀζύμους τετυραμένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα
azyma vncta in oleo similam ex tri-
ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ. σεμίδαλιν ἐκ πυ-
tico facies ea. et impones ea in ca-
ρῶν ποιήσεις αὐτά. καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ κα-
nistro vno: t offeres ea in canistro: t
νοῦν ἕν, καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῷ, καὶ
vitulum et duos arietes
τὸν μοχάριον καὶ τοὺς δύο κριοὺς

Trãsla.B.Hiero.

corũ que obtulerũt: &
sanctificauerunt filii
israel in cunctis mune
ribus & donariis suis.
Erit ãt lamina sp̃i fron
te eius: vt placatus sit
ei dñs. Stringes q̃ tu-
nicã byſſo: & cidarim
tiaram byſſinam: fa-
cies & balteum
opere plumarii. Por-
ro filiis aaron
tunicas lineas parabis
& balteos
ac tiaras in gloriam
& decorem: Vestiesq̃
his omnibus
aaron fratrem tuum
& filios eius cum eo:
& cũctorum consecra
bis manus:
sctificabisq̃ illos: vt sa
cerdotio fũgãtur mihi.
Facies & feminalia li-
nea: vt operiãt carnem
turpitudinis sue a re-
nibus vsq̃ ad femora:
& vtẽtur eis aaron & filii
eius quando ingredien
tur tabernaculũ testi-
monii: vel qñ appropi
quãt ad altare: vt mini
strent in sanctuario: ne
iniqtatis rei moriãtur.
Legitimũ sempiternũ e-
rit aarõ & semi ei⁹ p⁹ eũ

Ca.29.

Sc & hoc fa
cies vt mihi sacer-
dotio cõsecrẽtur. Tolle
vitulum de armento
& arietes duos
imaculatos panes q̃ a-
zymos & crustulã abs
q̃ fermẽto: q̃ cõspsa sint
oleo: lagana quoq̃ a-
zyma oleo lita. De simi
la tritica cuncta
facies & posita in canis
tro
offeres.
vitulum autem & du-
os arietes &

Ter. Heb. Ero. Ca. xxix.

הַקְּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם
וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם
לִפְנֵי יְהוָה וְשִׁבַּצְתָּ הַכְּתֹנֶת שֵׁשׁ
וְעָשִׂית מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט
תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂה רֹקֵם וְלִבְנֵי אַהֲרֹן
תַּעֲשֶׂה כֻתֳנֹת וְעָשִׂית לָהֶם אַבְנֵטִים
וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד
וְלִתְפְאָרֶת: וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶתְ אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ
וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת יָדָם
וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְכִהֲנוּ לִי: וְעָשֵׂה
לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר
עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד יְרֵכַיִם יִהְיוּ:
וְהָיוּ עַל אַהֲרֹן וְעַל בָּנָיו בְּבֹאָם אֶל
אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עָוֹן
וָמֵתוּ חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו:

וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם לְכַהֵן לִי קַח
פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר וְאֵילִם שְׁנַיִם
תְּמִימִם: וְלֶחֶם מַצּוֹת וְחַלֹּת מְצֻתֹת
בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת
מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן סֹלֶת חִטִּים
תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְנָתַתָּ אוֹתָם עַל
אֶחָד וְהִקְרַבְתָּ אֹתָם בַּסֶּל וְאֶת
הַפָּר וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילִם: וְאֶת

Cap.xxix.

Positiua.heb.

עֲשֵׂה
שָׁנָה
תָּמִם
בָּלַל
חָנַט
נָתַן
קָרַב
שָׁנָה
קָדַשׁ
רָעָה
רָמַן
צוּר
רָבַב
כִּפָּה
הָיָה
בּוֹא
נָגַשׁ
נָשָׂא
מוּת
נָסַב
עָבַד
קוּם
קָרַב
עָבַד
נָתַן
כָּרַב

Trãsla.Chal.

קוּדָשַׁיָּא דְיַקְדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנָן קוּדְשֵׁיהוֹן וְיְהֵי עַל בֵּית עֵינוֹהִי תְּדִירָא לְרַעֲוָא
לְהוֹן קֳדָם יְיָ וְתִרְמֵיזִין כִּיתוּנָאָ בּוּצָא וְתַעְבִּיד מְצַנְפְּתָא דְּבוּצָא וְהֶמְיָן תַּעֲבִיד עוֹבַד
צַיָּיר וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעְבִּיד כִּתוּנִין וְתַעְבִּיד לְהוֹן הֶמְיְנִין וְקוּבָעִין תַּעֲבִיד לְהוֹן לִיקָר
וְלִתוּשְׁבְּחָא: וְתַלְבֵּישׁ יָת אַהֲרֹן יָת אֲחוּךְ וְיָת בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְתַרְבֵּי יָתְהוֹן וְתְקַדֵּישׁ יָת
קוּרְבְּנֵיהוֹן וְתְקַדֵּישׁ יָתְהוֹן וְיִשְׁמְשׁוּן קֳדָמַי: וְעִבֵּיד לַהוֹן מְכְנְסִין דִּנְוָן לְכַסָּאָה בְּשַׂר
עֶרְיָת מִמָּתְנִין וְעַד יַרְכָּן יְהוֹן: וִיהוֹן עַל אַהֲרֹן וְעַל בְּנוֹהִי בְּמֵיעַלְהוֹן לְמַשְׁכְּנָא זִמְנָא אוֹ
בְּמִקְרְבְהוֹן לְמִדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא וְלָא יְסַבְּלוּן חוֹבָא וְלָא יְמוּתוּן קְיָם עָלַם
לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי בַּתְרוֹהִי: וְדֵין מִתְעֲבִיד לְהוֹן לְקַדָּשָׁא יָת Ca.xxix. לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי
תּוֹרִין חַד בַּר תּוֹרֵי וְתְרִין תְּרֵין שָׁלְמִין: וּלְחֵם פַּטִּיר וְרִיצָן
פַּטִּירִין דְּפִילָן בְּמִשְׁחָא וְאַסְפּוּנִין פַּטִּירִין דְּמִשְׁחִין בְּמִשְׁחָא סֹלֶת חִטִּין תַּעְבִּיד יָתְהוֹן:
וְתִתֵּן יָתְהוֹן עַל סָלָּא חַדָּא וְתַקְרֵיב יָתְהוֹן בְּסַלָּא וְיָת תּוֹרָא וְיָת תְּרֵין דְּכָרִין וְיָת

Interp.chal.

que sanctificauerunt filij israel in cunctis muneribꝰ
sanctificationũ coꝝ. Eritq̃ semp sup frontẽ eius: im-
minẽs oculis: in beneplacitũ eis coꝝ dño. Stringes-
q̃ tunicã byſſo: t facies tiarã de byſſo: t balteum fa-
cies opere polymitarij. Et filijs aarõ facies tunicas:
et facies eis baltea: t mitras facies eis in honorẽ et
decorẽ. Induesq̃ ea aaron fratrẽ tũ t filios eius cũ
eo: t vnges eos t offeres oblationes coꝝ: sanctifica-
bisq̃ illos vt ministrent coraꝫ me. Et facies eis femo
ralia ex byſſo vt operiãt carnẽ turpitudinis sue: a lũ-
bis vsq̃ ad femora erunt. Eruntq̃ sup aaron t super
filios eius qñ ingredientur in tabernaculũ federis:
aut qñ accedent ad altare vt ministrẽt in sanctuario:
et nõ suscipient peccatũ ne moriãtur. Legitimũ sem
piterñ erit ei t filijs eius post eum. Ca.29.

Θ hoc est verbuꝫ quod facies eis: vt sanctifices
eos ad ministranduꝫ coram me. Tolle vitulum
vnum de armento t arietes duos immaculatos: pa-
nemq̃ azymum t placentas azymas cõspersas oleo
et lagana azyma lita oleo de simila tritici facies ea.
Ponesq̃ ea in canistro vno t offeres ea in canistro:
et vitulum t duos arietes t

Pritiua beb. Ter. Heb. Exo. Ca. xxix. Trãsla. B. Hiero. Trãsla. Grc. lxx. cũ interp̃. latina.

וְאַתָּה תַּקְרִיב אֶל פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם בַּמָּיִם׃
וְלָקַחְתָּ אֶת הַבְּגָדִים וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת לָבַשׁ
אַהֲרֹן אֶת הַכֻּתֹנֶת וְאֶת מְעִיל מָעִיל
הָאֵפֹד וְאֶת הָאֵפֹד וְאֶת הַחֹשֶׁן
וְאָפַדְתָּ לוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃ וְשַׂמְתָּ שׂוּם
הַמִּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וְנָתַתָּ אֶת צִיץ
נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל הַמִּצְנָפֶת׃ וְלָקַחְתָּ
אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְתָּ עַל
רֹאשׁוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ׃ וְאֶת בָּנָיו
תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כָּתֳנֹת׃ וְחָגַרְתָּ
אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ
לָהֶם מִגְבָּעוֹת וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה גְּבַע הָיָה
לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ יַד אַהֲרֹן וְיַד עֹלָם
בָּנָיו׃ וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַפָּר לִפְנֵי אֹהֶל פָּנָה
מוֹעֵד וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם יַד
עַל רֹאשׁ הַפָּר׃ וְשָׁחַטְתָּ אֶת הַפָּר
לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְלָקַחְתָּ מִדַּם הַפָּר וְנָתַתָּ עַל
קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶךָ וְאֶת כָּל זְבַח צְבַע
הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃
וְלָקַחְתָּ אֶת כָּל הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת כְּסָה
הַקֶּרֶב וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד וְאֶת
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר שָׁנָה לָלָה
עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת קָטַר
בְּשַׂר הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת עוֹר
פִּרְשׁוֹ תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ מִחוּץ
כַּרְכֻּת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶךָ וְאֶת כָּל זְבַח צְבַע
הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ שַׁפַּךְ שָׁפַד
וְלָקַחְתָּ אֶת כָּל הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת כְּסָה
הַקֶּרֶב וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד וְאֶת
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר שָׁנָה לָלָה
עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת קָטַר
בְּשַׂר הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת עוֹר
פִּרְשׁוֹ תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ מִחוּץ

'aaron ac filios eius
applicabis ad ostium
tabernaculi testimonii.
Cũq; laueris patrẽ cũ fi
lijs suis aqua: idues aa
ron vestimẽtis suis. i. li
nea & tunica
& suphumerali & rõ
nali quod constringes bal
teo: & pones
tiaram in capite eius
& laminam sanctam sup
tiaram: & oleum vnctiõis fun
des super caput eius: co
atq; hoc ritu cõsecrabi
tur. Filios quoq; illius
applicabis: & indues
tunicis lineis: cingesq;
balteo aaron scilicet
& liberos eius: & ipo
nes eis mitras. erũtq;
sacerdotes mihi
religione perpetua.
Postq; initiaueris man
eorũ: applicabis & vitu
lum coram tabernacu
lo testimonii. Imponẽt
q; aarõ & filii eius ma
nus super caput illius: &
mactabis eum
in conspectu dñi iuxta
ostiũ tabernaculi testi
monii: sumptũq; de sã
guine vituli pones sup
cornua altaris digito
tuo: reliquum autem
sanguinẽ fundes iux
ta basim eius.
Sumes & adipem totũ
qui operit
intestina & reticulũ je
coris ac
duos renes & adipem
qui
sup eos ẽ: & offeres in
censum super altare:
carnes vero vituli &
corium &
finum cõbures foris
extra

et aaron et filios eius applicabis ad
καὶ ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὴν
tamus tabernaculi testimonij: et lauabis eos
θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις αὐ
in aqua. et accipiens vestes indues aa
τοὺς ἐν ὕδατι· καὶ λαβὼν τὰς στολὰς ἐνδύσεις ἀα
ron fratrẽ tuũ: et vestem talarem:
ρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη,
et suphumerale: et rõnale. et copulabis ipm
καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λόγιον· καὶ συνάψεις αὐτὸ τὸ
rõnale ad suphumerale: et impones mitrã
λόγιον πρὸς τὴν ἐπωμίδα, καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν
sup caput eius: et impones laminã
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον
sctificatiõis sup mitrã. et accipies de oleo
τὸ ἁγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν· καὶ λήψη τοῦ ἐλαίου
vnctionis: et infũdes illud sup caput e
τοῦ χρίσματος, καὶ ἐπιχεεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ
ius: et vnges eum. et filios eius appli
τοῦ, καὶ χρίσεις αὐτόν· καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσά
bis: et indues eos vestes: et cinges eos
ξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ζώσεις αὐτ
zonis: et circũponeS eis cidaris: et
ταῖς ζώναις, καὶ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις, καὶ
erit eis sacerdotiũ mihi in seculũ. et cõsumabis
ἔσαι αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τελειώσεις
manũ aaron et manũ filioꝝ eius. et
τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτ. καὶ
applicabis vitulũ ad tamus tabernaculi testi
προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρ
monij. et imponẽt aaron et filij eius
τυρίου. καὶ ἐπιθήσουσι ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς
manus suas sup caput vituli: coràm dño:
χεῖρας αὐτ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ μόσχου, ἔναντι κυ,
apud hostiũ tabernaculi testimonij. et iugu
παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ σφά
labis vitulũ coràm dño apud hostiũ taber
ξεις τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκη
naculi testimonij. et accipies de sanguine vi
νῆς τ μαρτυρίου. καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μό
tuli: et pones sup coznua altaris di
σχου, καὶ θήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τ θυσιαστηρίου τῷ δ α
gito tuo. et reliquũ totũ sãguinẽ infũdes iuxta
κτύλῳ σου· τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐγχεεῖς παρὰ τὴν
basim altaris. et accipies oẽm adipẽ q sup
βάσιν τ θυσιαστηρίου. καὶ λήψη πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς
vẽtrẽ: et reticulũ iecoris: et duos re
κοιλίας, καὶ τὸν λοβὸν τ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νε
nes: et adipẽ q sup ipos: et impones sup
φροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ
altare. at carnes vituli: et pellẽ:
θυσιαστήριον· τὰ δὲ κρέα τοῦ μόσχου, καὶ τὸ δέρμα,
et fimũ cõbures in igne extra
καὶ τὴν κόπρον κατακαύσεις ἐν πυρὶ ἔξω τῆς

Pritiua chal. Interp̃. chal. Transla. Chal.

וְאַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵיב לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַסְחֵי יָתְהוֹן בְּמַיָּא׃ וְתִסַּב יָת
לְבוּשָׁיָא וְתַלְבֵּישׁ יָת אַהֲרֹן יָת כְּתוֹנָא וְיָת מְעִילָא דְּאֵפוֹדָא וְיָת אֵפוֹדָא וְיָת חוֹשְׁנָא
וְתִתְקֵן לֵיהּ בְּהֵמְרִין אֵפוֹדָא׃ וְתָשַׁוֵּי מִצְנַפְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ וְתִתֵּן יָת כְּלִילָא דְּקוּדְשָׁא
עַל מִצְנַפְתָּא׃ וְתִסַּב מְשַׁח דִּירְבוּתָא וְתֵרֵיק עַל רֵישֵׁיהּ וְתִרְבֵּי יָתֵיהּ׃ וְיָת בְּנוֹהִי
תְּקָרֵיב וְתַלְבֵּשׁ יָתְהוֹן כְּתוֹנִין׃ וְתָזַרִיז יָתְהוֹן הֵמְיָנִין אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי וְתַתֵּן לְהוֹן קוֹבָעִין
וְתִהְוֵי לְהוֹן כְּהוּנְתָא לִקְיָם עָלַם וְתִקְרֵיב קוּדְבָּנָא דְּאַהֲרֹן וְקוּרְבָּנָא דִּבְנוֹהִי׃ וְתִקְרֵיב
יָת תּוֹרָא לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרָא׃ וְתִכּוֹס
יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְתִסַּב מִן דְּמָא דְתוֹרָא וְתִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא
בְּאֶצְבְּעָךְ וְיָת כָּל דְּמָא תְּשׁוֹד לְיִסּוֹדָא דְּמַדְבְּחָא׃ וְתִסַּב יָת כָּל תַּרְבָּא דְּחַפֵּי יָת גַּוָּא
וְיָת תַּצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעֲלֵיהוֹן וְתַסְרִיךְ לְמַדְבְּחָא׃ וְיָת
בִּשְׂרָא דְּתוֹרָא וְיָת מְשָׁכֵיהּ וְיָת אוּכְלֵיהּ תּוֹקֵיד בְּנוּרָא מִבָּרָא

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Ero. Ca. xxix.	Pritiua heb.
castra. peccatũ .n. est. ↄ arietẽ accipies ποιμ ἐμβολῆς· ἁμαρτία γάρ ἐστιν· καὶ τὸν κριὸν λήψη	castra: eo q̃ p peccato fit. Vnũ quoq; arietẽ	לְמִלֻּאִים חַטָּאת הוּא׃ וְאֶת־הָאַיִל	לְמִלֻּאִים
unũ: et imponẽt aaron et filij eius manus suas sup caput arietis. et immolabis arietẽ	fumes: super cuius caput ponent aaron & filii eius manus. quẽ cũ	הָאֶחָד תִּקָּח וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־	
hunc suas sup caput arietis. et iugulabis	mactaueris	יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאָיִל׃ וְשָׁחַטְתָּ	
arietẽ: et accipies sanguinẽ effundes sup altare	tolles de sanguine eius & fundes	אֶת־הָאַיִל וְלָקַחְתָּ אֶת־דָּמוֹ וְזָרַקְתָּ	
in circuitu: et arietẽ secabis per membra. et	circa altare: ipsum ãt arietem secabis	עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת־הָאַיִל תְּנַתֵּחַ	סָבַב
lauabis intestina ↄ pedes aqua: et impo	in frusta: lotaq; intestina eius & pedes	לִנְתָחָיו וְרָחַצְתָּ קִרְבּוֹ וּכְרָעָיו	
nes sup frusta cũ capite. et offeres	pones sup cõcisas carnes & super caput illius: & offeres totũ	וְנָתַתָּ עַל־נְתָחָיו וְעַל רֹאשׁוֹ׃	נָתַן
totũ arietẽ sup altare holocaustũ dño	arietẽ in incensum sup altare: oblatio est domino	וְהִקְטַרְתָּ אֶת כָּל־הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה	קָטַר
in odorẽ suauitatis: sacrificiũ dño est. et accipies	odor suauissimus victime domini. Tolles quo	עֹלָה הוּא לַיהוָה רֵיחַ נִיחוֹחַ אִשֶּׁה	נוּחַ
arietẽ secundũ: et imponet aaron et filij	q; arietem alterum:	לַיהוָה הוּא׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־הָאַיִל	
eius manus suas sup caput arietis: et	super cuius caput Aaron & filii eius ponent	הַשֵּׁנִי וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת	שָׁנָה
iugulabis eũ: et accipies de sanguine eius: ↄ im	manus. Quem cũ immolaueris:	יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הָאָיִל׃ וְשָׁחַטְתָּ	
ponẽs sup extremũ auriculę dextre aaron &	fumes de sanguine eius: & pones	אֶת־הָאַיִל וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה	
super extremum auriculę dextre filiorum eius: & super	super extremum auriculę dextre aaron &	עַל־תְּנוֹךְ אֹזֶן אַהֲרֹן וְעַל תְּנוֹךְ	תָּנַךְ
pollices manus eorum ac pedis dextri:	filiorum eius: & super pollices manus eorum	אֹזֶן בָּנָיו הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָד	
	ac pedis dextri:	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רֶגֶל הַיְמָנִית	
		וְזָרַקְתָּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃	
		וְלָקַחְתָּ מִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ	
		וּמִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהִזֵּיתָ עַל	
		אַהֲרֹן וְעַל בְּגָדָיו וְעַל בָּנָיו וְעַל	נָזָה
		בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וְקִדַּשׁ	
		הוּא וּבְגָדָיו וּבָנָיו וּבִגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ׃	
		וְלָקַחְתָּ מִן־הָאַיִל הַחֵלֶב וְהָאַלְיָה	
		וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־	כָּסָה
		הַקֶּרֶב וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד	
		וְאֶת־שְׁתֵּי הַכְלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב	שָׁנָה כֶּלְיָה
		אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין	עָלָה יָמִין

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Interp. chal.	Pritiua chal.
castra. peccatũ .n. est. ↄ arietẽ accipies ποιμ ἐμβολῆς· ἁμαρτία γάρ ἐστιν· καὶ τὸν κριὸν λήψη	castra: expiatio enim est, et arietem vnum tolles: et	שְׁרָא נְכַס דְּכַר
unũ: et imponẽt aaron et filij eius manus suas sup caput	imponent aaron ↄ filij eius manus suas super caput	רֵאשׁ נְכַס זְרַק
arietis. Et immolabis arietẽ: ↄ tolles sanguinẽ eius	artetis. Et immolabis arietẽ: ↄ tolles sanguinẽ eius	פְּלַג חֲלִיל נְתַן
ↄ asperges sup altare ꝑ circuitũ. ↄ arietẽ diuides per	ↄ asperges sup altare ꝑ circuitũ. ↄ arietẽ diuides per	נְכַס עֲלָה קֳבֵל
membra eius: ↄ lauabis intestina eius ↄ genua eius:	membra eius: ↄ lauabis intestina eius ↄ genua eius:	רְעָה
et pones sup membra eius ↄ sup caput eius. Et incen	et pones sup membra eius ↄ sup caput eius. Et incen	
des totum arietẽ sup altare: holocaustũ est coram dño:	des totum arietẽ sup altare: holocaustũ est coram dño:	זְרַק
vt suscipiatur cum beneplacito: oblatio est coram dño.	vt suscipiatur cum beneplacito: oblatio est coram dño.	נְכַס דְּמָא נְגַב
Tolles ↄ arietẽ secũm: ↄ iponẽt aaron ↄ filij eius manꝰ	Tolles ↄ arietẽ secũm: ↄ iponẽt aaron ↄ filij eius manꝰ	יְדַד מְדַשׁ
suas sup caput arietis. ↄ immolabis arietẽ: tollesq;	suas sup caput arietis. ↄ immolabis arietẽ: tollesq;	חָפָא
de sanguine eius ↄ pones in superiori parte auris aa	de sanguine eius ↄ pones in superiori parte auris aa	כְּלָה שׁוּם
ron: ↄ in superiori parte auris dextere filiorꝫ eius: et	ron: ↄ in superiori parte auris dextere filiorꝫ eius: et	
super pollicem dextere manus eorum ↄ super polli	super pollicem dextere manus eorum ↄ super polli	
cem pedis dexteri eorum. Aspergesq; sanguinem su	cem pedis dexteri eorum. Aspergesq; sanguinem su	
per altare per circuitũ. Et tolles de sanguine qui est	per altare per circuitũ. Et tolles de sanguine qui est	
super altare ↄ de oleo vnctionis: et asperges super	super altare ↄ de oleo vnctionis: et asperges super	
aaron ↄ super vestes eius ↄ super filios eius ↄ super	aaron ↄ super vestes eius ↄ super filios eius ↄ super	
vestes filiorum eius cum eo. Et sanctificabitur ipse ↄ	vestes filiorum eius cum eo. Et sanctificabitur ipse ↄ	
vestes eius: ↄ filij eius ↄ vestes filiorum eius cũ eo.	vestes eius: ↄ filij eius ↄ vestes filiorum eius cũ eo.	
Tolles de arietẽ adipem ↄ caudam: ↄ adipem qui	Tolles de arietẽ adipem ↄ caudam: ↄ adipem qui	
operit intestina ↄ reticulum iecoris ↄ duos renes et	operit intestina ↄ reticulum iecoris ↄ duos renes et	
adipem qui est super eos ↄ armum dexterum: ꝏꝏ	adipem qui est super eos ↄ armum dexterum: ꝏꝏ	

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.
castra. peccatũ .n. est. ↄ arietẽ accipies ποιμ ἐμβολῆς· ἁμαρτία γάρ ἐστιν· καὶ τὸν κριὸν λήψη	castra: eo q̃ p peccato fit. Vnũ quoq; arietẽ
unũ: et imponẽt aaron et filij eius manus suas sup caput arietis: et immolabis arietẽ: ↄ tolles de sanguine eius ↄ asperges sup altare per circuitũ. ↄ arietẽ diuides per membra eius: ↄ lauabis intestina eius ↄ pedes aqua: et impo	fumes: super cuius caput ponent aaron & filii eius manus. quẽ cũ mactaueris tolles de sanguine eius & fundes circa altare: ipsum ãt arietem secabis in frusta: lotaq; intestina eius & pedes
nes sup frusta cũ capite. et offeres totũ arietẽ sup altare holocaustũ dño in odorẽ suauitatis: sacrificiũ dño est. et accipies	pones sup cõcisas carnes & super caput illius: & offeres totũ arietẽ in incensum sup altare: oblatio est domino odor suauissimus victime domini. Tolles quo
arietẽ secundũ: et imponet aaron et filij eius manus suas sup caput arietis: et iugulabis eũ: et accipies de sanguine eius: ↄ im	q; arietem alterum: super cuius caput Aaron & filii eius ponent manus. Quem cũ immolaueris: fumes de sanguine eius: & pones
ponẽs sup extremũ auriculę dextre aaron & filiorum eius: & super pollices manus eorum ac pedis dextri: ꝏꝏ	super extremum auriculę dextre aaron & filiorum eius: & super pollices manus eorum ac pedis dextri: ꝏꝏ
	fundes sanguinẽ sup altare per circuitum. Cũq; tuleris de sanguine qui est super altare & de oleo vnctionis: aspergesq; aaron & vestes eius filios & vestimenta eorum. Consecratisq; ipsis & vestibus tolles adipem de arietẽ & caudam & aruinã: quę operit vitalia: ac reticulũ iecoris duos q; renes atq; adipem qui super eos ẽ: armũ q; dextrum: ꝏꝏ

Transla. Chal.

לְמַשְׁרְיָתָא חַטָּאתָא הוּא וְיָת דְּכַרָא חַד תִּיסַּב וְיִסְמְכוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן
עַל רֵישׁ דִּיכְרָא וְתִכּוֹס יָת דְּכַרָא וְתִיסַּב יָת דְּמֵיהּ וְתִזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר׃
וְיָת דְּכַרָא תְּפַלֵּג לְאֵיבָרוֹהִי וְתִתְחֵיל גֻּוֵּיהּ וְכַרְעוֹהִי וְתִתֵּן עַל אֵבָרוֹהִי וְעַל רֵישֵׁיהּ׃
וְתַסֵּק יָת כֻּלֵּיהּ לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הוּא קֳדָם יְיָ לְאִתְקַבָּלָא קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ הוּא׃ וְתִיסַּב יָת דְּכַרָא תִּנְיָנָא וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דְּכָרָא׃
וְתִכּוֹס יָת דְּכַרָא וְתִיסַּב מִדְּמֵיהּ וְתִתֵּן עַל רוּם אוּדְנָא דְּאַהֲרֹן וְעַל רוּם אוּדְנָא דִּבְנוֹהִי
דְּיַמִּינָא וְעַל אִלֵּין דִּידֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְעַל אִלֵּין רַגְלֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְתִזְרוֹק יָת דְּמָא עַל
מַדְבְּחָא סְחוֹר׃ וְתִיסַּב מִן דְּמָא דְּעַל מַדְבְּחָא וּמִמְּשַׁחָא וְתַדֵּי עַל אַהֲרֹן
וְעַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיִתְקַדַּשׁ הוּא וּלְבוּשׁוֹהִי וּבְנוֹהִי
וּלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ וְתִיסַּב מִן דְּכַרָא תַּרְבָּא וַאֲלְתָּא וְיָת תַּרְבָּא דְּחַפֵּי יָת גַּוָּא יָת
חַצַר כַּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהוֹן וְיָת שָׁקָא דְּיַמִּינָא׃

כִּי אֵיל מִלְאִים הוּא וְנִבַּר לֶחֶם
אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק
אֶחָד מִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי
יְהוָה וְשַׂמְתָּ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן
וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה
לִפְנֵי יְהוָה וְלָקַחְתָּ אֹתָם מִיָּדָם
וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבְּחָה עַל הָעֹלָה לְרֵיחַ
נִיחֹחַ לִפְנֵי יְהוָה אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה
וְלָקַחְתָּ אֶת הֶחָזֶה מֵאֵיל הַמִּלְאִים
אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וְהֵנַפְתָּ אֹתוֹ תְנוּפָה
לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ לְמָנָה
וְקִדַּשְׁתָּ אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת
שׁוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרַם מֵאֵיל הַמִּלְאִים
מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לִבָּנָיו
וְהָיָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו לְחָק עוֹלָם
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הִוא
וּתְרוּמָה יִהְיֶה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם תְּרוּמָתָם לַיהוָה
וּבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ
לְבָנָיו אַחֲרָיו לְמָשְׁחָה בָּהֶם וּלְמִלֵּא
בָם אֶת יָדָם שִׁבְעַת יָמִים
יִלְבָּשָׁם הַכֹּהֵן תַּחְתָּיו מִבָּנָיו אֲשֶׁר
יָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
וְאֶת אֵיל הַמִּלְאִים תִּקַּח וּבַשַּׁלְתָּ
אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְאָכַל
אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת בְּשַׂר הָאֵיל

Vetus hebr.

כי איל מלאים הוא ומנחה לחם
אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק
אחד מסל המצות אשר לפני
יהוה ושמת הכל על כפי אהרן
ועל כפי בניו והנפת אתם תנופה
לפני יהוה ולקחת מידם
והקטרת המזבחה על העלה לריח
ניחוח לפני יהוה אשה הוא ליהוה
ולקחת את החזה מאיל המלאים
אשר לאהרן והנפת אתו תנופה
לפני יהוה והיה לך למנה
וקדשת את חזה התנופה ואת
שוק התרומה אשר הונף
ואשר הורם מאיל המלאים
מאשר לאהרן ומאשר לבניו
והיה לאהרן ולבניו לחק עולם
מאת בני ישראל כי תרומה הוא
ותרומה יהיה מאת בני ישראל
מזבחי שלמיהם תרומתם ליהוה
ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו
לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא
בם את ידם שבעת ימים
ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר
יבא אל אהל מועד לשרת בקדש
ואת איל המלאים תקח ובשלת
את בשרו במקם קדש
ואכל אהרן ובניו את בשר

Exo.

Ca.xrix.

Trãsla.B.Hiero.

eo q̃ sit aries consecratiõis: tortã q̃ panis vnius: crustulã cõsparsã oleo: laganum de canistro azymorum quod positũ ẽ in cõspectu dñi: ponesq̃ oia sup manus aaron & filiorũ eius: & sanctificabis eos eleuans cora dño. Suscipiesq̃ vniuersa de mãib⁹ eorũ: & incẽdes sup altare in holocaustũ: odorẽ suauissimũ in cõspectu dñi: q oblatio eius est. Sumes quoq⁹ pectusculũ de ariete initiatus ẽ aaron: sanctificabisq̃ illud eleuatuñ cora domio: & cedet in partem tuam: Sctificabisq̃ & pectusculũ consecratum & armum: quem de ariete sepasti: quo initiatus est aaron & filii eius: cedẽtq̃ in ptẽ aarõ & filiorũ eius iure ppetuo a filiis israel: quia primitiua sunt & initia & victimis eorũ pacifícis que offerunt dño. Vestẽ at sctam qua vtetur aaron: habebunt filii eius post eũ: vt vngãtur in ea: & cõsecrentur manus eorum. Septem diebus vtetur illa q pontifex p quo fuerit cõstitutus de filiis eius: & qui igredietur tabernaculum testimonii: vt ministret in sanctuario. Arietẽ at consecratiõis tolles: & coques carnes eius in loco sancto. et comedent aaron & filij eius carnem arietis quonã aries oblationũ est. et tortã panis vnã: & placentã pãnis oleati vnã: & laganũ vnũ de canistro azymorũ qđ est cora dño. Ponesq̃ oia sup manibus aaron & sup manus filiorũ eius. et eleuabis oĩa eleuatione cora dño. Et tolles ea de manibus eorũ: & incendes in altari sup holocaustũ: vt suscipiatur eis in beneplacito coram dño: oblatio est cora dño. Sumesq̃ pectus de ariete oblationis aaron: & eleuabis eum eleuatione cora dño: & erit tibi in portionẽ. Sanctificabisq̃ pectus eleuationis & armũ separationis: qđ eleuatũ est et separatũ de ariete oblationis aaron & filiorũ eius. Eritq̃ aaron & filijs eius in statutũ eternum a filijs israel: qz separatio est: et separatio erit a filijs israel de victimis sanctificationũ suarum: separatio eorum coram dño. Vestimenta autẽ sancta que sunt aaron: erunt filijs eius post eum: vt vngantur in eis: & cõsecrẽtur in eis oblationes eorũ. Septẽ diebus induetur eis sacerdos qui vngẽdus est pro eo de filijs eius. qui intrabit in tabernaculum federis vt ministret in sanctuario. Arietem autẽ oblationum tolles: & coques carnem eius in loco sancto. et comedent aaron & filij eius carnem arietis

Trãsla.Ere.Ixx.cũ interp.latina

est m. cõsecratio hec. & panẽ vnũ ex oleo: ἐστὶ γὰρ τελείωσις αὕτη· καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου, & laganũ vnũ ex cãistro azymoꝝ oblato κολλάγανον ἐν ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τῶν προτε rum coꝝ dño. & impones oĩa sup θειμένων ἐναντι κυρίου· καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ manꝰ aaron: & sup manꝰ filioꝝ τὰς χεῖρας ἀαρών, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν eius: & segregabis ea segregatiõẽ co. dño. αὐτοῦ, καὶ ἀφοριεῖς αὐτὰ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου. & accipies ea de manibꝰ eoꝝ: & offerens καὶ λήμψῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνοίσεις sup altare holocaustũ in odorẽ suũ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως εἰς ὀσμὴν εὐω uitatis coꝝ dño: oblatio est dño. & accipies δίας ἔναντι κυρίου, κάρπωμά ἐστι κυρίῳ· καὶ λήμψῃ pectusculũ ab ariete cõsecratiõis: qđ est a- τὸ στήθυνιον ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, ὅ ἐστιν ἀα rđ: & segregabis illđ segregatiõẽ coꝝ dño: & ρών, καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου, καὶ erit tibi in pte: & sctificabis pectusculũ segregatiõnẽ ἔσται σοι ἐν μερίδι· καὶ ἁγιάσεις τὸ στήθυνιον ἀφόρισμα, & brachiũ separatiõis: q̃ segregat & ẽ & τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος, ὃς ἀφώρισαι καὶ q̃ separat ẽ ab ariete cõsecratiõis ὃς ἀφωρίσθη ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ab aarõ: & a filijs eius. & ἀπὸ τοῦ ἀαρών, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ erit aarõ: & filijs eius legitimũ sẽpi ἔσται ἀαρών, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώ- ternũ. a filijs israel. est m. segregatio νιον παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραήλ· ἔστι γὰρ ἀφόρισμα hec. & segregatio erit a filijs israel τοῦτο· καὶ ἀφάιρεμα ἔσται παρὰ τῶν υἱῶν ἰσρα el a sacrificijs salutarib⁹ segregatio ηλ ἀπὸ τῶν θυμάτων τῶν σωτηρίων αὐτῶν ἀφόρισμα dño. & vestis sanctuarij: q̃ est aarõ: erit κυρίῳ· καὶ ἡ στολὴ τοῦ ἁγίου, ἣ ἔστιν ἀαρών, ἔσται τοῖς filijs eius post eũ: vt vnguãtur ipsi in ip- υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, χρισθῆναι αὐτοὺς ἐν αὐ sis: & cõsecrẽtur manꝰ eoꝝ. sẽpi- τοῖς, καὶ τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν· ἑπτὰ ἡ- dies induet ipa sacerdos p eo qui fi μέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱ lijs eius: q̃ intrabit in tabnaculũ testi- ῶν αὐτοῦ, ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρ monij ad ministrãdũ in sctõ. & arietẽ τυρίου λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ. καὶ τὸν κρι- cõsecratiõis accipies: & coq̃s carnes τῆς τελειώσεως λήμψῃ, καὶ ἑψήσεις τὰ κρέα in loco sctõ. & comedẽt aaron & filij eius ἐν τόπῳ ἁγίῳ. καὶ ἔδονται ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ carnes arietis: τὰ κρέα τοῦ κριοῦ,

Trãsla.Chal.

אַרֵי דְּכַר קוּרְבָּנַיָּא הוּא: וּפִתָּא דִּלְחֵם חַדָּא וּגְרִיצְתָּא דִּלְחֵם מְשַׁח חַדָּא וְאַסְפּוֹג חַד
מִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא דִּי קֳדָם יְיָ: וְתָשֵׁוִי כּוֹלָּא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְּנוֹהִי וְתֵרִים יָתְהוֹן
אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ: וְתִסַּב יָתְהוֹן מִידֵּהוֹן וְתַסֵּק לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא קֳדָמוֹי
קֳדָם יְיָ קוּרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ: וְתִסַּב יָת חֲדֵי מַדְבַּר קוּרְבָּנַיָּא דִּי לְאַהֲרֹן וְתָרִים
יָתֵיהּ אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ וְיִהֵי לָךְ לְחוּלְקָן: וְתַקְדֵּישׁ יָת חֲדֵי דְאַרֵמוּתָא וְיָת שׁוֹקָא דִּי
אַפְרַשְׁתָּא וְתֵרִים מִדַּכַּר קוּרְבָּנַיָּא מִדִּי לְאַהֲרֹן וּמִדִּי לְבָנוֹהִי: וְיִהֵי לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי לְקָיְמִין עָלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הִוא וַאֲפְרָשׁוּתָא יְהֵי מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסֵי קוּדְשֵׁיהוֹן אֲפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם יְיָ: וּלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דִּי לְאַהֲרֹן יְהוֹן
לְבָנוֹהִי בָּתְרוֹהִי לְדַבָּאָה בְּהוֹן וּלְקַרָבָא בְּהוֹן יָת קוּרְבָּנֵיהוֹן שִׁבְעָא יוֹמִין יִלְבְּשׁ יָתְהוֹן כָּהֲנָא
דְּיִתְרַבֵּא תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי דְּיִעוֹל לְמִשְׁמַשָּׁן זִמְנָא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא: וְיָת דִּכַּר
קוּרְבָּנַיָּא תִּיסַּב וְתַבְשֵׁיל יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּאַתַר קָדִישׁ: וְיֵתוּל אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת בִּשַּׂר דִּכְרָא

Trãsla.Chal.

Vetus chal.

Interp.chal.

כָּתַת
שָׁוֵה רוּם
נְסַב נְסַךְ דְּבַח
עֲלָה קְבֵל רָעָא
חֲדָה הָוָה
בָּרַשׁ רוּם הָוָה
קוּם
הָוָה
רְבַב לָבַשׁ
רְבַב עוּל שָׁעַן
נְחַת בָּשַׁל אָכַל

καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ τῶν ἀζύμων τοὺς κείμενους ἐνώπιον κυρίου,	panes qui in canistro azymo coram domino	וְאֵת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּסַּל פֶּתַח אֹהֶל
καὶ τὰς θυσίας τὰς τελειώσεως καὶ τῶν ἀρτῶν ἕως πρωΐ,	reddas: et victimas consecrationis et panes usque mane:	מוֹעֵד וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר כֻּפַּר
καὶ τὰ ἐπιλοιπὰ πυρί, οὐ βρωθήσεται, ἁγίασμα γάρ ἐστι.		בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת יָדָם לְקַדֵּשׁ
καὶ ποιήσεις ἀφερῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ		אֹתָם וְזָר לֹא יֹאכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם׃
οὕτω κατὰ πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι· ἑπτὰ		וְאִם יוֹתַר מִבְּשַׂר הַמִּלֻּאִים וּמִן
ἡμέρας τελειώσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας· καὶ τὸ μόσχον		הַלֶּחֶם עַד הַבֹּקֶר וְשָׂרַפְתָּ אֶת
τὸ περὶ ἁμαρτίας, ποιήσεις τὴν ἡμέραν τοῦ καθαρισμοῦ·		הַנּוֹתָר בָּאֵשׁ לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ
καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἁγιάσαι		הוּא׃ וְעָשִׂית לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו כֵּן
αὐτὸ ἑπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον, καὶ		כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתָךְ שִׁבְעַת
ἔσται ἅγιον ἁγίων· πᾶς ὁ θιγὼν τοῦ θυσιαστηρίου ἁγιασθήσεται.		יָמִים תְּמַלֵּא יָדָם וּפַר חַטָּאת
καὶ ταῦτα ἃ ποιήσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· ἀμνοὺς ἐνιαυσίους		תַּעֲשֶׂה לַיּוֹם עַל הַכִּפֻּרִים וְחִטֵּאתָ
δύο τὴν ἡμέραν διὰ παντός,		עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּכַפֶּרְךָ עָלָיו וּמָשַׁחְתָּ
τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωΐ,		אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃ שִׁבְעַת יָמִים תְּכַפֵּר
καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν· καὶ		עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה
δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένου		הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ
ἕως ἡμίσους τοῦ ἵν· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον		בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ׃ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
τοῦ ἵν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν		עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν τὴν		שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד׃ אֶת הַכֶּבֶשׂ
πρωϊνὴν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ· ποιήσεις		הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֵת
εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ, θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ		הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם׃
εἰς γενεὰς ὑμῶν ἐπὶ τὰς θύρας		וְעִשָּׂרֹן סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן
		כָּתִית רֶבַע הַהִין וְנֶסֶךְ רְבִיעִת
		הַהִין יַיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד׃ וְאֵת
		הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם
		כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכָּהּ תַּעֲשֶׂה
		לָהּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה׃
		עֹלַת תָּמִיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xxix.	Prima heb.
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δύο τὴν ἡμέραν διὰ παντός.	agnos annículos duos p singulos dies iugiter.				
τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωΐ, καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν· καὶ δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένου ἕως ἡμίσους τοῦ ἵν· καὶ σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ ἵν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν τὴν πρωϊνὴν, καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ· ποιήσεις εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ, θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ εἰς γενεὰς ὑμῶν ἐπὶ τὰς θύρας	Agnũ vnũ facies mane: agnum secundũ facies ad vesperam: iuxta sacrificiũ matutinũ: et iuxta libationẽ eius facies ad odorẽ suauitatis oblationẽ domino: sacrificiũ assiduũ				

Trãsla.Chal.

וְיָת לַחְמָא דִי בְסַלָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיֵכְלוּן יָתְהוֹן יָתְכַּפַּר בְּהוֹן לְקָרְבָא יָת קוּרְבְּנֵיהוֹן לְקַדָּשָׁא יְתֵהוֹן׃ וְחֵילוֹנַי לָא יֵכוֹל אֲרֵי קוּדְשָׁא אִינוּן׃ וְאִם יִשְׁתְּאַר מִבְּשַׂר קוּרְבְּנַיָּא וּמִן לַחְמָא עַד צַפְרָא וְתוֹקֵיד יָת דְּיִשְׁתְּאַר בְּנוּרָא לָא יִתְאֲכֵל אֲרֵי קוּדְשָׁא הוּא׃ וְתַעֲבֵיד לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי כְּכֹל דְּפַקֵּידִית יָתָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין תְּקָרֵיב קוּרְבְּנֵיהוֹן וְתוּרָא לְחַטָּאתָא תַּעֲבֵיד לְיוֹמָא עַל כִּפּוּרַיָּא וְתַדְכֵּי יָת מַדְבְּחָא בְּכַפָּרְךָ עֲלוֹהִי וְתִרְבֵּי יָתֵיהּ לְקַדָּשׁוּתֵיהּ׃ שִׁבְעָא יוֹמִין תְּכַפַּר עַל מַדְבְּחָא וְתְקַדְּשִׁנֵּיהּ וְיְהֵי מַדְבְּחָא קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין כָּל דְּיִקְרַב בְּמַדְבְּחָא יִתְקַדַּשׁ׃ וְדֵין דְּתַעֲבֵיד עַל מַדְבְּחָא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁתָּא תַּרִין לְיוֹמָא תְּדִירָא׃ יָת אִמְּרָא חַדָּא תַּעֲבֵיד בְּצַפְרָא וְיָת אִמְּרָא תִּנְיָנָא תַּעֲבֵיד בֵּין שְׁמַשָּׁיָא׃ וְעִשְׂרוֹנָא סוּלְתָּא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָ כַּתִּישָׁא רְבָעוּת הִינָא וְנִיסְכָּא רְבָעוּת הִינָא חַמְרָא לְאִמְּרָא חַד׃ וְיָת אִמְּרָא תִּנְיָנָא תַּעֲבֵיד בֵּין שְׁמַשָּׁיָא כְּמִנְחַת צַפְרָא וְכִנְסָכָהּ תַּעֲבֵיד לַהּ לְאִתְקַבָּלָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ עֲלָתָא תְּדִירָא לְדָרֵיכוֹן פֻּתְחָ

Interp.chal.

et panẽ qui est in canistro in ostio tabernaculi fœderis. Et comedẽt ea ꝗbus placabiles erunt: vt offerantur oblationes eoꝝ: vt sanctificentur. alienus nõ edetur eis: qm sanctificata sunt. et si remanserit de carne oblationũ et de pane vsq; mane: cõburetur qđ remanserit igni. Non comedetur: qr sanctificatũ est. Facies q; aaron et filijs eius iuxta oia q̃ precepi tibi. septẽ diebus offeres oblationes eoꝝ. Vitulũ autẽ qđ est pro peccato facies cotidie pro expiationib⁹. et mũdabis altare cum expiaueris sup illud: et vnges illud vt sanctificetur. Septẽ diebus expiabis sup altare: et sanctificabis illud: et erit altare sanctuz sanctoꝝ: oís qui tetigerit altare sanctificabitur. Et hoc est qđ facies in altari. agnos anniculos duos p singulos dies iugiter. Agnũ vnũ facies mane: et agnum secundũ facies in vespere: et decimã partẽ similẽ cõsperse oleo contuso qđ habeat quartã partez hin. Et vinum pro libamine quartã partẽ hin in agnũ vnũ. Et alterum agnum facies ad vesperam: sicut sacrificiũ matutinũ et sicut libamen eius facies et: vt oblatio suscipiatur cum beneplacito coram domino: holocaustuz tuge in generationibus vestris in ostio

Prima chal.

כַּפֹּר
חֲלַל שָׁאר
יַחֲד
עֲבַד קָרֵב
דַּכָּה דַּבַּח רַבָּה
קַדֵּשׁ הָוָה
עֲבַד
קֳבֵל רַעֲוָא דּוֹר

Pritiua heb.	Ter. Heb. Exo.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
יָעַד פָּנָה	׳אָהֶל ׳מוֹעֵד ׳לִפְנֵי ׳יְהוָה ׳אֲשֶׁר	׳tabernaculi ׳testimonii	tabnacli testimonij coꝝ dño: in
יָעַד	׳אִוָּעֵד לָכֶם ׳שָׁמָּה ׳לְדַבֶּר ׳אֵלֶיךָ	׳coram ׳domino: ooooo	τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντι κυρίου, ἐν
	׳שָׁם׃ ׳וְנוֹעַדְתִּי ׳שָׁמָּה ׳לִבְנֵי ׳יִשְׂרָאֵל	׳vbi ׳constituam ׳vt loqr	ᾧ ׳congnoscar tibi illic vt loqr tibi. τ ꝓ
	׳וְנִקְדַּשׁ ׳בִּכְבֹדִי ׃ ׳וְקִדַּשְׁתִּי ׳אֶת	׳ad te; ooooooooooooooo	ὁις γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ, ὡστε λαλῆσαί σοι. καὶ τὰ
	׳אֹהֶל ׳מוֹעֵד ׳וְאֶת ׳הַמִּזְבֵּחַ ׳וְאֶת	׳Ibiꝙ ׳precipiam ׳filiis	ciptã illic fili�pp̃ israel: τ sctificabor i glo
׳זֹבַח	׳אַהֲרֹן ׳וְאֶת ׳בָּנָיו ׳אֲקַדֵּשׁ ׳לְכַהֵן ׳לִי׃	׳israel: ooooooooooooooo	ξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δό
	׳וְשָׁכַנְתִּי ׳בְּתוֹךְ ׳בְּנֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳וְהָיִיתִי	׳& ׳sctificabitur altare ׳i	ξα μου. καὶ ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου,
׳הָיָה	׳לָהֶם ׳לֵאלֹהִים ׃ ׳וְיָדְעוּ ׳כִּי ׳אֲנִי	gloria mea. ׳Sanctifica	τ altare: τ aarõ: τ filios ei
	׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵיהֶם ׳אֲשֶׁר ׳הוֹצֵאתִי	bo &׳tabernaculũ ׳testi	καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀαρών, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐ
׳יָצָא	׳אֹתָם ׳מֵאֶרֶץ ׳מִצְרַיִם ׳לְשָׁכְנִי	monii ׳cum ׳altari ׳& ooo	sctificabo: vt sacerdotio fũgãt mihi. τ vocabo:
	׳בְּתוֹכָם ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵיהֶם׃	׳aarõ ׳cũ ׳filiis suis: ׳vt sa	τοῦ ἁγιάσω, ἱερατεύειν μοι. καὶ ἐπικληθήσομαι
Cap. xxx.	׳וְעָשִׂיתָ ׳מִזְבֵּחַ ׳מִקְטַר ׳קְטֹרֶת ׳עֲצֵי	cerdotio fungãtur ׳mihi	in filiꝪ israel: τ ero ꝙ deus: τ
׳עָשָׂה ׳קְטֹרֶת ׳שׁוּט	׳שִׁטִּים ׳תַּעֲשֶׂה ׳אֹתוֹ׃ ׳אַמָּה ׳אָרְכּוֹ	׳Et habit ׳bo ׳ in medio	ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ
	׳וְאַמָּה ׳רָחְבּוֹ ׳רָבוּעַ ׳יִהְיֶה ׳וְאַמָּתַיִם	׳filiorum ׳israel: ׳ero ꝙ oo	cognoscẽt: ꝙ ego sum dñs ds eoꝝ: d̃ edu
׳רַבַּע ׳הִיא ׳אַמָּה	׳קוֹמָתוֹ ׳מִמֶּנּוּ ׳קַרְנֹתָיו׃ ׳וְצִפִּיתָ	׳eis ׳deus: ׳& ſcient ׳ qa	xi eos de tra egyptꝝ: vt inuocarer eis
׳קוֹם ׳צָפָה	׳אֹתוֹ ׳זָהָב ׳טָהוֹר ׳אֶת ׳גַּגּוֹ ׳וְאֶת	׳ego ooooooooooooooo	γαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς ἀιγύπτου, ἐπικληθῆναι αὐ
׳טָהֳרוֹ	׳קִירֹתָיו ׳סָבִיב ׳וְאֶת ׳מַרְנְתָיו	׳dominus ׳deus eorum:	τ deꝰ essem eoꝝ.
׳סַבִּיב	׳וְעָשִׂיתָ ׳לּוֹ ׳זֵר ׳זָהָב ׳סָבִיב׃ ׳וּשְׁתֵּי	׳qui ׳eduxi ooooooooooo	τοῖς, καὶ θεὸς εἶναι αὐτῶν. Ca. 30.
׳טַבַּעַת	׳טַבְּעֹת ׳זָהָב ׳תַּעֲשֶׂה ׳לּוֹ ׳מִתַּחַת ׳לְזֵרוֹ	׳cos ׳de terra ׳egypti: ׳vt	ΚΑΙ facies altare thymiamatis: ex li
׳עַל ׳שְׁתֵּי ׳צַלְעֹתָיו ׳תַּעֲשֶׂה ׳עַל ׳שְׁנֵי	׳צִדָּיו ׳וְהָיָה ׳לְבָתִּים ׳לַבַּדִּים	manerem ooooooooooo	καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος, ἐκ ξύ
׳צַדֵּי ׳בַּיִת	׳לְשֵׂאת ׳אֹתוֹ ׳בָּהֶם׃ ׳וְעָשִׂיתָ ׳אֶת	׳inter illos: ׳ego ׳dñs ׳de	gnis iputribilibꝰ facies illud: cubiti lõgitudo:
׳עָשָׂה	׳הַבַּדִּים ׳עֲצֵי ׳שִׁטִּים ׳וְצִפִּיתָ ׳אֹתָם	us ipsorum. Ca. 30.	λων ἀσηπτῶν ποιήσεις αὐτό, πῆχεος ὁ μῆκος,
	׳זָהָב׃ ׳וְנָתַתָּה ׳אֹתוֹ ׳לִפְנֵי ׳הַפָּרֹכֶת	ΚΑΙ facies altare ׳thymiamatis: ׳ex ׳li	τ cubiti latitudo: q̃drãgulũ erit: τ duoꝝ
׳נָתַן ׳פָּנָה	׳אֲשֶׁר ׳עַל ׳אֲרֹן ׳הָעֵדֻת ׳לִפְנֵי ׳הַכַּפֹּרֶת	gnis iputribilibꝰ ׳facies	καὶ πῆχεος ὁ εὖρος, τετράγωνον ἔσαι, καὶ δύο
׳עֵד	׳אֲשֶׁר ׳עַל ׳הָעֵדֻת ׳אֲשֶׁר ׳אִוָּעֵד ׳לְךָ	׳illud: ׳cubiti ׳lõgitudo:	cubitoꝝ altitudo. ex ipo erũt cornua eiꝰ.
׳יָצַד	׳שָׁמָּה׃ ׳וְהִקְטִיר ׳עָלָיו ׳אַהֲרֹן	׳q̃drãgulũ ׳erit: ׳& ׳duoꝝ	πήχεων ὁ ὕψος. ἐξ αὐτοῦ ἔσαι τὰ κέρατα αὐ
׳קָטַר		׳cubitoꝝ ׳altitudine. ׳Cor	τ deaurabis illud auro puro
		׳nua ׳ex ipso ꝓcedẽt: ׳ve	τοῦ. καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ
		׳stiesq; ׳"illud ׳auro ׳purifi	craticulã eius: τ parietes eius circuitu:
		׳sim ׳o ׳tam ׳craticulã eius	τὴν ἐχάραν αὐτοῦ, καὶ τοὺς τοίχους αὐτ κύκλω,
		׳b ׳q̃ ׳parietes ׳p per circui	τ cornua eius. τ facies ei xti
		׳tum ׳& ׳cornua. ooooooo	καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις αὐτῷ σρε
		׳Facieſq; ׳b ׳ei ׳coronã ׳au	bilẽ coronã aureã in circuitu: τ duos anulos
		׳reolã ׳p gyrum: ׳" & duos	στὴν σεφάνην χρυσῆν κύκλω, καὶ δύο δακτυλίους
		׳"anulos ׳aureos ׳sub ׳"co	aureos puros facies ei sub coro=
		׳rona ooooooooooooooo	χρυσοῦς καθαροὺς ποιήσεις αὐτῷ ὑπὸ τὴν σεφά
		׳per ׳"singula ׳latera oooo	nã xtibilẽ eius: ad duo latera fa=
		oooooooooooooooooooo	νην τὴν σρεπτὴν αὐτοῦ, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιή
		׳vt mittantur in eos ׳ve	cies in duobꝰ lateribꝰ, τ erũt ansule
		ctes: ׳& altare ooooooooo	σεις ἐν δυσὶ πλευροῖς. καὶ ἔσονται φαλίδες
		׳portetur. Ipsos ׳quoq;	vectibꝪ: ad portãdũ illud in ipis. τ
		׳vectes ׳facies de ooooooo	ταῖς σκυτάλαις, ὥσε αἴρειν αὐτὸ ἐν αὐταῖς. καὶ
		׳"ligniſ ׳"fethim :׳& inau	facies vectes ex ligniꝪ iputribilibꝰ. τ ꝺe=
		rabis. oooooooooooooo	ποιήσεις σκυτάλας ἐκ ξύλων ἀσήπτων. καὶ κα=
		׳Poneſq; ׳altare ׳contra	aurabis eos auro. τ ponẽs illud
		׳"velum ooooooooooooo	ταχρυσώσεις αὐτὰς χρυσίῳ. καὶ θήσεις αὐτὸ
		׳quod ׳ante ׳ arcã pẽdet	coram velo: exãte in
		׳testimonii ׳coram ׳ppicia	ἀσπέναντι τοῦ καταπετάσματος, τοῦ ὄντος ἐπὶ
		׳torio ׳quo ׳tegitur ׳testi	arca testimonij. in q̃bꝰ cognoſ=
		׳monium: ׳vbi ׳loquar ׳ti	τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου. ἐν οἷς γνωσθήσο=
		bi: ׳& adolebit ׳incenſũ	car tibi illic. τ adolebit in eo aarõ
		׳"ſuper eo" aaron ooooo	μαί σοι ἐκεῖ. καὶ θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ ἀαρὼν

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
׳זְמַן ׳אֲמַר	tabernaculi federis coram dño: vbi constituam ver=	בַּשְׁבַן זִימְנָא קֳדָם יְיָ ׳דְּאִיזְדְּמִין מֵימְרִי לְכוֹן תַּמָּן ׳לְמַלָּלָא עִמָּךְ תַּמָּן ׃ וְאִיזְדְּמִין ׳מֵימְרִי
׳דַּבַּח	bum meũ vobis: vt loquatur tbi tecum. Et constituã	תַּמָּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל ׳וְאִתְקַדַּשׁ בֵּיתִקְרִי ׃ ׳וַאֲקַדֵּישׁ ית מַשְׁכַּן זִימְנָא ׳וְית ׳מַדְבְּחָא ׳וְית אַהֲרֹן
׳יִשְׂרָא ׳הֲוָה	verbum meum ibi filiꝪ israel: τ sanctificabor in glo=	וְית בְּנוֹהִי אַקְדֵּישׁ לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי ׃ ׳וְאִשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׳וְאֶהֱוֵי לְהוֹן ׳לֵ
׳נַפָּק ׳שְׁרָא	ria mea. sanctificaboꝙ tabernaculum federis τ alta=	לָאלָהָא ׃ וְיִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲהוֹן ׳דְּאַפֵּיקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא ׳דְּמִצְרַיִם ׳לְאִשְׁרָאָה
׳עֲבַד ׳נְסַךְ	re. Aaron quoꝙ τ filios eius sanctificabo: vt minis=	שְׁכִינְתִּי בֵּינֵיהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲהוֹן ׃ Ca. xxx. ׳וְתַעְבֵּיד מַדְבְּחָא ׳לְאַסָּקָא
׳שׁוּט ׳אֲמַה ׳כַּפְתָּא	strent coram me. Et habitare faciam maiestatẽ meam	עֲלוֹהִי קְטוֹרֶת בּוּסְמִין ׳דְּאָעֵי ׳שִׁטִּין ׳תַּעְבֵּיד יָתֵיהּ ׃ ׳אַמְתָּא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְתָּא ׳פּוּתֵיהּ ׳מְרַבַּע
׳רַבַּע ׳הֲוָה ׳תְּרֵין	in medio filiorum israel: τ ero eis in deum, Et scient	׳יְהֵי ׳וְתַרְתֵּין אַמִּין רוּמֵיהּ מִנֵּיהּ קַרְנוֹהִי ׃ ׳וְתַחְפֵּי יָתֵיהּ דַּהֲבָ ׳דְּכִי ית אִגָּרוֹהִי וְית ׳כ
׳חַפָּה ׳דַּכָּה	quia ego dñs deus eorum: qui eduxi eos de terra egy	׳תִּלּוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר וְית קַרְנוֹהִי ׃ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ זֵיר ׳דְּדָהֲבָ סְחוֹר סְחוֹר ׃ וְתַרְתֵּין עִזְקָן
׳אַרְעָ ׳זָוָה	pti: vt maneret maiestas mea inter illos: ego dom.=	׳דְּדָהֲבָ תַּעְבֵּיד לֵיהּ ׳מִלְרַע לְזֵירֵיהּ עַל תַּרְתֵּין ׳סְטָרוֹהִי ׳וְיֶהֵי ׳כ
׳נְטַל	nus deus eorum. Ca. 30.	לְאַתְרָא לְאַרְחָא ׳לְמֵיטַל יָתֵיהּ בְּהוֹן ׃ וְתַעְבֵּיד יָת אַרְחָא ׳דְּאַעֵי שִׁטִּין ׃ וְתַחְפֵּי יָתְהוֹן
׳נָתַן	ΚΑΙ facies altare ad adolendus super illo incen=	דַּהֲבָא ׃ וְתִתֵּן יָתֵיהּ קֳדָם פָּרוֹכְתָּא ׳דְּעַל אֲרוֹנָא ׳דְּסַהֲדוּתָא ׳לְקָדָם כַּפּוּרְתָּא ׳דְּעַל סַהֲדוּתָא
׳זְמַן ׳אֲמַר ׳נָסַק	sum aromatum: de ligniꝪ setim facies illud.	׳דְּאִיזְדַּמַּן ׳מֵימְרִי לָךְ תַּמָּן ׃ וְיַסֵּיק עֲלוֹהִי אַהֲרֹן ׀׀׀

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

incẽsum cõpositũ subtile mane mane. qñ cõm-
θυμίαμα σύνθετον λεπτὸν τοπρωὶ πρωί· ὅταν ἐπι-
ponet lucernas: adolebit in eo: t qñ
ἁπτύνῃ τοὺς λύχνους, θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅταν
accẽderit aarõ lucernas sero: adolebit in eo
ἐξάπτῃ ἀαρὼν τοὺς λύχνους δὶς τὸ, θυμίασις ἐνώπιον κυρίου εἰς
incẽsum assiduitatis: semper coꝝ dño in
θυμίαμα ἐνδελεχισμοῦ, διαπαντὸς ἐναντι κυρίου εἰς
gñationes vras. t nõ offeretis in eo incẽsum
τὰς γενεὰς ὑμῶν. καὶ οὐκ ἀνοίσετε ἐπ' αὐτῷ θυμίαμα
aliud: oblationẽ t sacrificiũ: t libationẽ nõ liba
ἕτερον, καρπωμα καὶ θυσίαν, καὶ σπονδὴν οὐ σπεί-
bitis in eo. t ppitiabit aarõ in cor
σετε ἐπ' αὐτοῦ. καὶ ἐξιλάσεται ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κε
nibus ei⁹ semel in anno. a sanguine
ράτων αὐτοῦ ἅπαξ τ ἐνιαυτοῦ. ἀπὸ τ αἵματος τ
purgatiõis pcto⁹ ppitiatiõis semel in
καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξιλασμοῦ ἅπαξ τ
anno purgabit illud in gñatiões vras: sãctũ
ἐνιαυτ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἅγιον τῶν
fcto⁹ ẽ dño. t locut⁹ est dñs ad moysen:
ἁγίων ἐστὶ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν,
dicẽs: cũ accipies cõputationẽ filio⁹ israel in
λεγων, ἐὰν λάβῃς συλλογισμὸν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν
visitatione eox: t dabũt vn⁹ dfq; pciũ redẽptiõis
τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν, καὶ δώσουσιν ἕκασος λύτρα τῆς
aie suæ dño: t nõ erit in ipis pla-
ψυχῆς αὐτ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσαι ἐν αὐτοῖς πλῆ-
ga in visitatiõe eox. t hoc est qđ da-
σις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν. καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ δώσου
bũt dẽfq; trãslerint ad visitationẽ: di
σιν ὅσοι ἂν παραπορεύωνται ἐπὶ τὴν ἐπίσκε-ψιν, τὸ ἥ
midiũ didragmatis: qđ ẽ iuxta didragma sancti.
μισυ τ δι δράγμου, ὅ ἐστι κατὰ τὸ δίδραγμον τὸ ἅγιον
viginti oboli didragma: at dimidiũ didrag
εἴκοσι ὀβολοί τὸ δίδραγμον, τὸ δ ἥμισυ τοῦ δίδρά
matis oblatio dño. ois trãsiens ad
μου εἰσφορὰ κυρίῳ. πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὴν
visitationẽ a vigesimo ãno t sup: dabũt
ἐπίσκε-ψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, δώσουσι
oblationẽ dño. dines nõ addet: t
τὴν εἰσφορὰν τῷ κυρίῳ. ὁ πλουτῶν οὐ προσθήσει, καὶ
pauper nõ minuet a dimidio di
ὁ πτωχὸς οὐκ ἐλαττώσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τ δί
dragmatis in dãdo oblationẽ dño. ppi-
δράγμου ἐν τῷ δίδόναι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ ἐξιλάσα-
tiari p aiab⁹ vris. t accipies argẽtũ
σθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον τῆς
oblatiõis a filijs israel: t dabis il-
εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐ
lud ad vsum tabernaculi testimonij. t
τὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ
erit filijs israel
ἔσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ

Trãsla. B. Hiero.

⁹ suaue fragrans. ᵍ Mane
qñ cõponet " lucernas
ꝛincendet illud: t quando
ꝛ & quando collocat ᵇ eas
ᶜ ad vesperum ᶜ vret ꝛ thymia
ma ᵍ sempiternum
ᵇ corã ꝛ dño ᵏ in gñationes
vestras. ꝛ Non ᵐ offeretis
" sup eo ᵒ thymiama com
positionis ᵖ alterius ᵍ nec
oblationẽ & victimam:
ᵍ nec " libabitis. ꝛ Et depre
cabitur ꝛ aaró ᵈ sup ᵇ cor-
nua eius ᶜ semel ᵖ p annũ
ᶜ in sanguine ꝛ qđ obla-
tum est pro peccato: &
ᵏ placabit ꝛ super eo ᵐ ī ge-
nerationibus vestris.
" Sãctum ᵒ sanctorũ ᵖ erit
ᵍ dño. ꝛ Locutusq; est
ᵉ dominus ꝛ ad " moysen
ᵏ dicens. ꝛ Quando ᵗ tule-
ris ᵇ summam ᶜ filiorũ ᵒ is-
rael ᶜ iuxta numerum: t
ꝛ dabunt ᵍ singuli ᵇ preciũ
pro ꝛ animabus suis ᵏ dño
" & nõ ᵒ erit ᵍ plaga ᶠ in eis
cũ fuerit recẽsiti. ꝛ Hoc
ãt " dabit ᵏ ois ꝛ qui transit
ᵗ ad ᵈ nomen: ᵇ dimidiũ ᶜ si
cli ᵖ iuxta mensurã tẽpli.
ᵇ Siclus ꝛ viginti ᵍ obolos
habet. t
ᵍ Media pars ᵏ sicli ꝛ offere
tur " domino. t
ᶜ Qui habetur ᵇ in ᵍ nume
ro ꝛ a ᵃ viginti ꝛ annis t
" & supra: ꝛ dabit ꝛ preciũ.
ᵃ Dites t
ᵇ non ᶜ addet t
t
ᵍ ad medium ᵇ sicli: ᵖ & pau-
per ᶜ nihil ꝛ minuet. t
t
ᵍ Susceptãq; " pecuniam
que collata est " a t
ꝛ filiis ꝛ israel: ꝛ trades ᵇ in
ᶜ vsus t
ꝛ tabernaculi ᶜ testimonii: t

Ter. Heb. Ero. Ca. xxx. Pritiua heb.

	° קְטֹרֶת ᵖ סַמִּים ᵍ בַּבֹּקֶר ׳ בַּבֹּקֶר ׀׀
°יַטִּיב °נור	" בְּהֵיטִיבוֹ ׳ אֶת " הַנֵּרֹת ׳ יַקְטִירֶנָּה׃
°עֹלָה	׳ וּבְהַעֲלֹת ׳ אַהֲרֹן " אֶת ᵇ הַנֵּרֹת ׳ בֵּין
°תָּמִד	°הָעַרְבַּיִם ׳ יַקְטִירֶנָּה ׳ קְטֹרֶת ᵍ תָּמִיד
°דור	ᵇ לִפְנֵי ׳ יְהוָה ׳ לְדֹרֹתֵיכֶם ׳ לֹא " תַעֲלוּ
	" עָלָיו ° קְטֹרֶת ᵖ זָרָה ᵍ וְעֹלָה ׳ וּמִנְחָה
°נסך	" וְנֶסֶךְ ׳ לֹא " תְסִכּוּ ׳ עָלָיו ׳ וְכִפֶּר ׳ אַהֲרֹן
	° עַל ᵇ קַרְנֹתָיו ׳ אַחַת ° בַּשָּׁנָה ׳ מִדַּם
	׳ חַטַּאת ° הַכִּפֻּרִים ᵇ אַחַת ׳ בַּשָּׁנָה ׳
°כפר	׳ יְכַפֵּר ׳ עָלָיו " לְדֹרֹתֵיכֶם ° קֹדֶשׁ
°דבר	° קָדָשִׁים ᵖ הוּא ᵍ לַיהוָה ׳ וידבר
°נשא	" יְהוָה ׳ אֶל " מֹשֶׁה ׳ לֵאמֹר ׳ כִּי ׳ תִשָּׂא
	" אֶת ᵇ רֹאשׁ ׳ בְּנֵי ᵖ יִשְׂרָאֵל ׳ לִפְקֻדֵיהֶם
	׳ וְנָתְנוּ ᵍ אִישׁ ᵇ כֹּפֶר ° נַפְשׁוֹ ׳ לַיהוָה
	׳ בְּפָקְדָ " אֹתָם ׳ וְלֹא ׳ יִהְיֶה ᵖ בָהֶם ᵍ נֶגֶף
°נתן	׳ בִּפְקֹד " אֹתָם ׳ זֶה " יִתְּנוּ ׳ כָּל ׳ הָעֹבֵר
°חצה	׳ עַל ° הַפְּקֻדִים ° מַחֲצִית ° הַשֶּׁקֶל ° בְּשֶׁקֶל
	° הַקֹּדֶשׁ ׳ עֶשְׂרִים ᵍ גֵּרָה ᵇ הַשֶּׁקֶל
°רום	׳ מַחֲצִית ° הַשֶּׁקֶל ׳ תְּרוּמָה " לַיהוָה׃ " כֹּל
	° הָעֹבֵר ᵖ עַל ° הַפְּקֻדִים ° מִבֶּן ᵍ עֶשְׂרִים ° שָׁנָה
°עלה °עשר	" וָמָעְלָה ׳ יִתֵּן ׳ תְּרוּמַת ׳ יְהוָה׃ ° הָעָשִׁיר
°רבה °מעט	° לֹא ׳ יַרְבֶּה ° וְהַדָּל ׳ לֹא ׳ יַמְעִיט
°נתן	ᵍ מִמַּחֲצִית ° הַשֶּׁקֶל ׳ לָתֵת ׳ אֶת ׀׀
	׳ תְּרוּמַת " יְהוָה " לְכַפֵּר ° עַל ᵖ נַפְשֹׁתֵיכֶם׃
	ᵍ וְלָקַחְתָּ ׳ אֶת ° כֶּסֶף ° הַכִּפֻּרִים " מֵאֵת
	׳ בְּנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ וְנָתַתָּ ° אֹתוֹ ° עַל ׳ עֲבֹדַת
°יעד	° אֹהֶל ׳ מוֹעֵד ׳ וְהָיָה ᵍ לִבְנֵי ᵇ יִשְׂרָאֵל

Interp. chal.

incensum thymiamatũ mane mane: quãdo cõponet lucernas incendet illud: t quando accenderit aaron lucernas ad vesperũ incendet illud incensum thymiamatuz iugiter coram dño in generationibus vestris. Non incendetis super eo incensum aromatũ exterouz: neq; holocaustũ neq; munus: neq; libamen libabitis sup eo. Et propiciabit aaron sup cornua ei⁹ semel in anno de sanguine sacrificij quod fit pro expiatione peccati. Semel in anno ppiciabitur sup eo in gñationibus vris: sanctũ sctõy est coꝝ dño. Locutusq; est dñs ad moysẽ: dicens. Qñ susceperis summã filioꝛ israel iurta numerũ eox: dabũt singuli redemptionẽ aie sue coꝝ dño: qñ numerabis eos. et nõ erit in eis mors: cũ recẽsueris eos. Hoc dabũt oẽs q̃ transibit ad numerũ: dimidiũ sicli iurta siclũ sanctuarij: viginti obolos habet siclus. dimidiũ sicli separabit coꝝ dño. Dis q̃ transierit ad numerũ a viginti annis et supra dabit separationẽ coram dño, qui dives est non addet: t pauper nõ minuet a dimidio sicli: vt det separationẽ dñi ad placandum pro alabus vestris. Tolles; argẽtũ ppiationũ a filijs ysrl: t trades illũ in ministeriũ tabernaculi federis: vt sit filius israel

Trãsla. Chal.

קְטֹרֶת בּוֹסְמִין בְּצַפְרָא בְּצַפְרָא בְּאַתְקָנוּתֵיהּ תֵּיתֵי בּוּצִינַיָּא יְקַטְּרִנַּהּ׃ וּבְאַדְלָקוּת אַהֲרֹן
תֵּיתֵי בּוּצִינַיָּא בֵּין שְׁמָשַׁיָּא יְקַטְּרִנַּהּ קְטֹרֶת בּוֹסְמִין תְּדִירָא קֳדָם יְיָ לְדָרֵיכוֹן׃ לָא
תַּסְקוּן עֲלוֹהִי קְטֹרֶת בּוֹסְמִין נוּכְרָאִין וְאַף לָא עֲלָתָא וּמִנְחָתָא וְנִסְכָּא לָא תְּנַסְכוּן
עֲלוֹהִי׃ וְיִתְכַּפַּר אַהֲרֹן עַל קַרְנוֹהִי חָדָא בְּשַׁתָּא מִדַּם חַטָּאת כִּפּוּרַיָּא חָדָא זִמְנָא בְּשַׁתָּא
וְכַפַּר עֲלוֹהִי לְדָרֵיכוֹן קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין הוּא קֳדָם יְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ אֲרֵי
תְּקַבֵּיל יָת חוּשְׁבַּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיָתֵיהוֹן וְיִתְּנוּן גְּבַר פּוּרְקַן נַפְשֵׁיהּ קֳדָם יְיָ בְּד תְּמְנֵי
יָתְהוֹן וְלָא יְהֵי בְּהוֹן מַיָּתָא בַּד תְּמְנֵי יָתְהוֹן׃ דֵּין יִתְּנוּן כָּל דְּעָבַר עַל מְנַיָּא פַּלְגוּת סְלָעָא
בְּסֶלַע קוּדְשָׁא עֶשְׂרִין מָעִין סְלָעָא פַּלְגוּת סְלָעָא אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ כָּל דְּעָבַר עַל
מְנַיָּא מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעִלָּא יִתֵּן אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ לָא יַסְגֵּי עַתִּיר וְלָא יִסְעַר מִסְכֵּין
מִפַּלְגוּת סְלָעָא לְמִתַּן יָת אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתֵיכוֹן׃ וְתִסַּב יָת
כְּסַף כִּפּוּרַיָּא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתֵּן יָתֵיהּ עַל פּוּלְחַן מַשְׁכָּנָא זְמָנָא וְיְהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

Positiua heb.	Tex. Heb.	Exo.	Ca. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
לִזְכָּרוֹן	לִפְנֵי יְהוָה	לְכַפֵּר	עַל	monimẽtũ coꝝ	mnemosynon enanti kyriou exilasasthai peri tõn
נַפְשֹׁתֵיכֶם	וְיִדַּבֵּר	יְהוָה	אֶל	domino: & propicie	aiab⁹ vꝝs. t locut⁹ē dñs ad moysen: di
מֹשֶׁה	לֵאמֹר	וְעָשִׂיתָ	כִּיּוֹר	tur aiabus coꝝ. Locu	ftychãn ymõn. kai elalesen kyrios pros mousen, le
נְחֹשֶׁת	וְכַנּוֹ	נְחֹשֶׁת	לְרָחְצָה	tusq; est dñs ad moysen dicẽs. Facies	gõn: fac peluim eneã: t basim illi
וְנָתַתָּ	אֹתוֹ	כִּיּוֹר	בֵּין	& labiũ eneum	gon, poiēson loutēra chalkoun, kai basin autō
אֹהֶל	מוֹעֵד	וּבֵין	הַמִּזְבֵּחַ	cum basi sua ad lauan	eneã: ad lauãdũ. t pones eã inter
וְנָתַתָּ	שָׁמָּה	מָיִם	וְרָחֲצוּ	dum: ponesq; illud	chalkẽn, ōste nipsasthai. kai thēseis autou ana meson
אַהֲרֹן	וּבָנָיו	מִמֶּנּוּ	אֶת	inter tabernaculũ testi	tabnacꝝ testimonij: t inter al
יְדֵיהֶם	וְאֶת	רַגְלֵיהֶם	מִמֶּנּוּ	monij & altare.	tas skenēs tou martyriou, kai ana meson tou thysia
בְּבֹאָם	אֶל	אֹהֶל	מוֹעֵד	Et missa aqua lauã	tare. t effundes in illã aquã. t lauabit aaron
יִרְחֲצוּ	מַיִם	וְלֹא	יָמֻתוּ	būt in ea aaron & filij eus manus suas	kyriou. kai ekcheis eis autou hydōr. kai niptesthai apo tõn
בְּגִשְׁתָּם	אֶל	הַמִּזְבֵּחַ	לְשָׁרֵת	ac pedes: qñ ingressuri	t filij ei⁹ ex ea man⁹ suas t
לְהַקְטִיר	אִשֶּׁה	לַיהוָה	וְרָחֲצוּ	sunt tabernaculũ testi	kai oi yioi autou ex autou tas cheiras autõn kai tous
יְדֵיהֶם	וְרַגְלֵיהֶם	וְלֹא	יָמֻתוּ	monij: &	pedes suos. qñ ingrediẽtur in tabnacꝝ
לָהֶם	חָק	עוֹלָם	לוֹ	quando accessuri sunt	podas autõn. otan eisporeuōntai eis tēn skēnēn
וְלִזְרָעוֹ	לְדֹרֹתָם	וַיְדַבֵּר	יְהוָה	ad altare: vt offerant i	testimonij lauabũt aq̃: t nõ morien
אֶל	מֹשֶׁה	לֵאמֹר	וְאַתָּה	co thymiama domino	tou martyriou nipsontai hydati, kai ou mē apothā
קַח	לְךָ	בְשָׂמִים	רֹאשׁ	ne forte moriantur.	tun. vel qñ accesserint ad altã
מָר	דְּרוֹר	חֲמֵשׁ	מֵאוֹת	Legitimũ sempiternũ	nousin. ē otan prosporeuōntai pros to thysiastē
וְקִנְמָן	בְּשֶׂם	מַחֲצִיתוֹ	חֲמִשִּׁים	erit ipsi & semini eius p	rion admiñstrãdũ t offerẽdũ holocausta
וּמָאתַיִם	וּקְנֵה	בֹשֶׂם	חֲמִשִּׁים	fucessiões. locutusq; ē	leitourgein kai anaferein ta holokautōmata
וּמָאתַיִם	וְקִדָּה	חֲמֵשׁ	מֵאוֹת	dominus ad moysen	dño: lauabũt man⁹ t pedes su
בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ	וְשֶׁמֶן	זַיִת	dicẽs. Sume tibi aro	kyriō, nipsontai tas cheiras kai tous podas au
הִין	וְעָשִׂיתָ	אֹתוֹ	שֶׁמֶן	mata prime myrrhe	os aq̃: vt nõ moriãtur. t erit eis
מִשְׁחַת	קֹדֶשׁ	רֹקַח	מִרְקַחַת	& electe quingentos si	tōn hydati, hina mē apothanōsin. kai esai autois
מַעֲשֵׂה	רֹקֵחַ	שֶׁמֶן	מִשְׁחַת	clos: & cinamomi	legitimũ sẽpiternũ ei t gnatiōtb⁹ ei⁹ post
קֹדֶשׁ	יִהְיֶה	וּמָשַׁחְתָּ	בּוֹ	medĩ. i. ducẽtos quin	nomimon aiōnion autō kai tais geneais autō met au
אֶת	אֹהֶל	מוֹעֵד	וְאֶת	quaginta siclos:	tous. t locut⁹ē dñs ad moysen: dicẽs: t tu
אֲרוֹן	הָעֵדֻת	וְאֶת	הַשֻּׁלְחָן	calami similiter ducen	tōn. kai elalesen kyrios pros mousēn, legōn, kai su
וְאֶת	כָּל	כֵּלָיו	וְאֶת	tos: quiquaginta siclos:	cape aromata stacte myrrhe electe gnē
הַמְּנֹרָה	וְאֶת	כֵּלֶיהָ	וְאֶת	casie aũt quingẽtos si	labe hdysmata to anthos smyrnes eklektēs pente
מִזְבַּח	הַקְטֹרֶת	וְאֶת	מִזְבַּח	clos in pondere factua	kosious sikloys, kai kinamōmou euōdous to hmy
הָעֹלָה	וְאֶת	כָּל	כֵּלָיו	rij: oleũ de oliuctis mẽ	siu dũ hui⁹ ducẽtos t dnãgita siclos: t
וְאֶת	כִּיֹּר	וְכַנּוֹ	וְאֶת	sura hin. Facieq; vn	su toutou diakosious kai pentēkonta sikloys, kai
מִשְׁחַת	הַקֹּדֶשׁ	וְאֶת	קְטֹרֶת	ctionis oleũ sanctũ vn	calami odoziferi ducẽtos dnãgita: t ca
הַסַּמִּים	לִפְנֵי	הָעֵדֻת	וְכִפַּרְתָּ	guẽtũ compositum	kalamou euōdous diakosious pentēkonta, kai ie
עָלָיו	אַהֲרֹן	בְּקַרְנֹתָיו	פַּעַם	opere vnguentarii:	sic dngẽtos siclos sactuarij: t ole
בַּשָּׁנָה	מִדַּם	חַטַּאת	הַכִּפֻּרִים	& vnges ex	ytos pentakosious sikloys tou agiou, kai elai
עָלָיו	בַּשָּׁנָה	קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים	eo tabernaculum	um ex oluis ynũ. t facies illud oleũ chrisma
הִוא	לַיהוָה	כָּל	הַנֹּגֵעַ	testimonij & arcã testa	ton ex elaiōn en. kai poiēseis auto elaion chrisma
בְּמֹשֶׁה	וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל	menti:	sactũ vnguẽtũ vnguẽtarij arte vnguẽtarij. oleũ chris
לֵאמֹר	שְׂאֵה	אֶת	רֹאשׁ	mensam q; cum vasis	agion myron myrepsikon technē myrepsou. elaion chrīs
בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	וְנָתְנוּ	אִישׁ	suis:	ma sactũ erit. t vnges ex eo tabnaculuꝝ
כֹּפֶר	נַפְשׁוֹ	לַיהוָה	בִּפְקֹד	candelabrum & vtensi	ma agion esai. kai chriseis ex autou tēn skēnēn
אֹתָם	וְלֹא	יִהְיֶה	בָהֶם	lia ejus: altaria	testimonij: t arcã testimonij:
נֶגֶף	בִּפְקֹד	אֹתָם	וְנָתְנוּ	thymiamatis & holo	tou martyriou, kai tēn kibōton tou martyriou,
אִישׁ	עַל	הַפְּקֻדִים	מַחֲצִית	causti:	t oia vasa ei⁹: t lucernã: t
הַשֶּׁקֶל	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ	עֶשְׂרִים		kai panta ta skeuē autēs, kai tēn lychnian, kai
גֵּרָה	הַשֶּׁקֶל	מַחֲצִית	הַשָּׁקֶל		vasa ei⁹: t altare thymiama-
תְּרוּמָה	לַיהוָה	כֹּל	הָעֹבֵר		ta skeuē autēs, kai to thysiastērion tou thymiama
עַל	הַפְּקֻדִים	מִבֶּן	עֶשְׂרִים		tos: t altare holocaustī:
שָׁנָה	וָמָעְלָה	יִתֵּן	תְּרוּמַת		tos, kai to thysiastērion tōn holokautōmatōn,

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אַסְוָר עֲבַד	in memoriale coram dño: vt propicietur pro aiabus	לְרוּכְרָנָא קֳדָם יְיָ לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתֵיכוֹן וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: וְתַעְבֵּיד כִּיּוֹרָא
דְּבַח	vestris. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs. Facieq;	דְּנְחָשָׁא וְכִסְיסֵיהּ דְּנְחָשָׁא לְקִדּוּשׁ וְתִתֵּן יָתֵיהּ בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְתִתֵּן תַּמָּן
קֳדֵשׁ עוֹל	luterẽ ex ere t basim eius ex ere ad lauandũ. t pones	מַיָּא: וְיִתְקַדְּשׁוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי מִינֵּיהּ יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן: בְּמֵיתֵיהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא
מוֹת קָרֵב נָסַךְ	cum inter tabernaculũ federis t altare: et pones ibi	יִתְקַדְּשׁוּן מַיָּא וְלָא יְמוּתוּן אוֹ בְּמִקְרְבְהוֹן לְמַדְבְּחָא לְשַׁמָּשָׁא לְאַסָּקָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ:
קוּם דּוּר	aquas: t sanctificabũt aaron t filij eius ex eo manus	וְיִתְקַדְּשׁוּן יְדֵיהוֹן וְרַגְלֵיהוֹן וְלָא יְמוּתוּן וְתְהֵי לְהוֹן קְיָם עָלַם לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי לְדָרֵיהוֹן:
רֹאשׁ מוֹר דְּרוֹר	suas t pedes suos. Quãdo ingressuri sunt tabernacu	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְאַתְּ סַב לָךְ בּוֹסְמִין רֵישָׁא מָרָא דְכֵיָא מַתְקַל חֲמֵשׁ מְאָה
תַּהַל מְאָה	lum federis sanctificabũtur aquis: t non morietur:	וְקִנְמָן בֻּסְמָא פַּלְגוּתֵיהּ מַתְקַל מָאתַן וְחַמְשִׁין וְקָנֵה בוֹסְמָא מַתְקַל מָאתַן וְחַמְשִׁין:
מְלָא עֲבַד דְּבַח	aut quando accedent ad altare ad miniſtrandũ: vt in	וְקִצְיָעָתָא מַתְקַל חֲמֵשׁ מְאָה בְּסֶלַע קוּדְשָׁא וּמְשַׁח זֵיתָא מְלֵי הִינָא: וְתַעְבֵּיד יְתֵיהּ מְשַׁח
הֲוָה דְּבַח שָׁבַן	cendarur oblatio coꝝ dño. Sanctificabũtq; pedes	רְגוּת קוּדְשָׁא בּוּסְמֵי מְבַסָּם עוֹבַד בּוּסְמָנִי מְשַׁח רְגוּת קוּדְשָׁא יְהֵי: וְתִרְבֵּי בֵּיהּ יָת
נוּר דְּבַח	suos t manus suas: t non morietur. Et erit pactum	מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא וְיָת פָּתוּרָא וְיָת כָּל מָנְהִי וְיָת מְנָרְתָּא וְיָת מַדְבְּחָא
	legitimum ipsi et filijs eius per generationes suas.	וְיָת מַדְבְּחָא דְקְטוֹרֶת בּוּסְמָא: וְיָת מַדְבְּחָא דְעַלְתָּא
	Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Tu autez sume	
	tibi aromata prime myrrhe mundissime quingentos	
	siclos: t cinamomi aromatici dimidium. i. ducentos	
	et quinquaginta siclos: t calami aromatici ducentos	
	et quinquaginta siclos: t casie quingentos siclos in	
	siclis sanctuarij: t oleum olimarij mensurã hin plenã.	
	Facieſq; illud oleum vnctionis sancte aromatizans	
	opere aromatarij: oleum vnctionis sancte erit. Et vn	
	ges ex eo tabernaculum federis t arcam testamenti	
	et mensam t oia vasa eius: t candelabrũ t vasa eius:	
	et altare incensi aromatũ: t altare holocausti ꝯ	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et oia vasa eius: et mẽsam: et
καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ
oia vasa eius: et pelum: t
πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν
basim eiº. t sctificabis ea. et erũt scta
βάσιν αὐτοῦ· καὶ ἁγιάσεις αὐτά· καὶ ἔσαι ἅγια
D sctoꝝ. ois tangens illa: sctificabit.
τῶν ἁγίων· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν, ἁγιασθήσεται·
et aaron et filios eius vnges: et sctifi
καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις, καὶ ἁγιά
cabis eos vt sacerdotio fũgant mihi. et filijs isra
σεις αὐτοὺς ἱερατεύειν μοι· καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσρα
el loquẽris: vicens oleũ vnguẽtũ vnctiõis
ὴλ λαλήσεις, λέγων, Ἔλαιον ἄλειμμα χρίσεως
sctũ erit hoc vobis in gñatiões vras. in
ἅγιον ἔσαι τοῦτο ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἐπὶ
carnẽ hois nõ vngeꝫ. et iuxta cõpo
σάρκα ἀνθρώπου οὐ χρισθήσεται· καὶ κατὰ τὴν σύν
sitionẽ hãc nõ facietis vobis ipsis codẽ modo
θεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύτως
sctũ est t sctificatio t erit vobis. q̃cũq; fecerit codẽ mo
ἅγιόν ἐστι καὶ ἁγίασμα ἔσαι ὑμῖν. ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύ
do: et q̃ dederit ex eo alienigene: exterm
τως, καὶ ὃς ἂν δῷ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλογενεῖ, ἐξολοθρευ
inabit ex pplo suo. et dixit dñs ad
θήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπε κύριος πρὸς
moysen: accipe tibi ipsi aromata: stactẽ: ony
μωυσῆν, λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, σταχτήν, ὄνυ
chẽ: et galbanũ boni odoris: et thus lucidissimũ: e
χα, καὶ χαλβάνην ἡδυσμοῦ, καὶ λίβανον διαφανῆ, ἴ
q̃libet eq̃lis erit: et facient illud thymiama vnguẽ
σον ἴσως ἔσαι, καὶ ποιήσουσιν ἀνὰ θυμίαμα μυρεψι
tariũ op⁹ vnguentarij: mirtũ pur op⁹ sctũ.
κὸν ἔργον μυρεψοῦ, μεμιγμένον καθαρὸν ἔργον ἅγιον.
et cõteres ex his subtile: et pones co
καὶ συγκόψεις ἐκ τούτων λεπτόν, καὶ θήσεις ἀπέ
rã testimonio in tabernaculo testimo
ναντι τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρί
nij: vnde cognoscar tibi illic. sctũ sctoꝝ erit
ου, ὁθεν γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ· ἅγιον τῶν ἁγίων ἔσαι
vobis thymiama. iuxta cõpositionẽ hanc nõ facie
ὑμῖν θυμίαμα· κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποι
tis vobis ipsis. sctificatio erit vobis dño dcõ
ήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς· ἁγίασμα ἔσαι ὑμῖν κυρίῳ· ὃς
q̃ fecerit codẽ modo vt olfaciat in eo:
ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως ὥστε ὀσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ,
pibit de populo suo.
ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ca. 31.

A Et locut⁹ ẽ dñs ad moysen: dicẽs: ecce
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἰδοὺ
vocaui ex nomie beseleel filiũ
ἐκάλεσα ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ

Trãsla. B. Hiero.

⁹&ᵇ vniuersa ᶜ supellectilẽ: q̃ ad cultũ eorũ pertinet: ᵇ sanctificabisq; ᵏ ea: ᵏ & erunt ˡ sancta ᵐ sctorũ. ᵒ Qui tetigerit ᵖ ea: ᵍ sanctificabitur. ᵖ Aaron ∞ ᵗ &ᵘ filios eius ˣ vnges: sanctificabisq; ʸ eos ∞ ᵍ vt sacerdotio fungãtur ᵇ mihi. ᵒ Filiis ᶜ quoq; ᵗ ista el ˡ dices. ᵐ Hoc ᵛ oleũ ˡ vnctionis ᵏ sanctum ∞∞ ˡ erit ᵘ mihi ᵒ in generationes vestras. ᵍ Caro ∞∞ ʳ hois ˢ nõ ʳ vngetur ex eo ᵘ & iuxta cõpositionẽ eius ˢ non ʳ facietis aliud: quia ᵃ sctificatũ ᵇ est: & ᶜ sctũ ᵒ erit ᶜ vobis. ʳ Homo ᵍ quicunq; ᵗ ale ᵇ cõpo fuerit: ᵏ & ˡ dederit ᵐ ex eo ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ᵒ alieno: ᵖ extermiabitur ᵍ de populo suo. ʳ Dixitq; ᵗ dñs ˢ ad ᵘ moysen. ˣ Sume ᶜ tibi ᵇ aromata: ∞∞∞ ᵃ stacten ᵇ & onychã: ᶜ galbanum ᵒ boni odoris: ∞ ᶜ & thus ᶠ lucidissimũ: ᵍ eq̃lis ponderis ᶠ erunt oia. ᵏ faciesq; ᵐ thymiama ᵘ cõpositum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒ ope ˡ vnguentarii ᵍ mixtũ diligẽter & ʳ purum & ˢ sctificatiõe dignissimũ. ᵗ Cumq; in ᵛ tenuissimum puluerẽ vniuersa ˢ conteris: ʳ pones ˢ ex eo ᵉ corã ᵗ tabernaculo ᵒ testimõii: ᵇ ᵗ in quo loco ʳ appebo ᵍ tibi ᵗ Setũ ᵏ sanctorum ˡ erit ᵐ vobis ᵘ thymiama. ∞∞∞ ᵍ Talem compositionẽ ʳ non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍ facietis ˢ in vsus vestros: quia ᵘ sanctum ᵛ est ∞∞∞∞ ˢ dño. ᵍ Homo ᵇ quicunq; ᶜ fecerit ᵒ simile ᶜ vt odorẽ ᵗ illius ᶜ pfruatur: ᵍ peribit ᵇ de populis suis. Ca. 31.

Ocutusq; est ᵇ dñs ᶜ ad ᵐ moysen ʳ dicens. ᵗ Ecce ᵍ vocaui ᵇ ex nomie ᵗ beseleel ᵏ filium ∞∞∞∞∞∞

Ter. Heb. Ero. Ca. xxxj.

ᵍ וְאֵת ᵇ כָּל ᶜ כֵּלָיו ᵍ וְאֵת ᵉ הַכִּיֹּר ᶠ וְאֶת ᵍ כַּנּוֹ׃
ᵇ וְקִדַּשְׁתָּ ᶠ אֹתָם ᵍ וְהָיוּ ᵇ קֹדֶשׁ ᵐ קָדָשִׁים
ᵇ כָּל ᵒ הַנֹּגֵעַ ᵖ בָּהֶם ᵍ יִקְדָּשׁ׃ ᶠ וְאֵת ᵐ אַהֲרֹן
ᵛ וְאֶת ᵐ בָּנָיו ᶠ תִּמְשֹׁחַ ᵛ וְקִדַּשְׁתָּ ᵗ אֹתָם
ᵍ לְכַהֵן ᵖ לִי׃ ᶜ וְאֶל ᵇ בְּנֵי ᶜ יִשְׂרָאֵל
ᵗ תְּדַבֵּר ᵍ לֵאמֹר ᵇ שֶׁמֶן ᶠ מִשְׁחַת ᵏ קֹדֶשׁ
ᵗ יִהְיֶה ᵐ זֶה ᵐ לִי ᵒ לְדֹרֹתֵיכֶם׃ ᵍ עַל ᵍ בְּשַׂר
ᵗ אָדָם ᵒ לֹא ᵗ יִסָּךְ ᵐ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ ᵗ לֹא
ᵗ תַּעֲשׂוּ ᵗ כָּמֹהוּ ᵍ קֹדֶשׁ ᵐ הוּא ᵗ קֹדֶשׁ
ᵍ יִהְיֶה ᵗ לָכֶם׃ ᵗ אִישׁ ᵍ אֲשֶׁר ᵐ יִרְקַח
ᵗ כָּמֹהוּ ᵏ וַאֲשֶׁר ᵗ יִתֵּן ᵐ מִמֶּנּוּ ᵐ עַל ᵗ
ᵗ זָר ᵍ וְנִכְרְתָה ᵍ מַעֲמֶיהָ׃ ᵗ וַיֹּאמֶר
ᵍ יְהוָה ᵗ אֶל ᵐ מֹשֶׁה ᵏ קַח ᵗ לְךָ ᵗ סַמִּים
ᵍ נָטָף ᵇ וּשְׁחֵלֶת ᶜ וְחֶלְבְּנָה ᵍ סַמִּים
ᵗ וּלְבֹנָה ᵗ זַכָּה ᵍ בַּד ᵇ בְּד ᵗ יִהְיֶה׃
ᵍ וְעָשִׂיתָ ᵗ אֹתָהּ ᵐ קְטֹרֶת ᵐ רֹקַח ᵍ
ᵍ מַעֲשֵׂה ᵗ רוֹקֵחַ ᵍ מְמֻלָּח ᵗ טָהוֹר ᵍ קֹדֶשׁ׃
ᵍ וְשָׁחַקְתָּ ᵐ מִמֶּנָּה ᵏ הָדֵק ᵗ וְנָתַתָּה
ᵍ מִמֶּנָּה ᵗ לִפְנֵי ᵍ הָעֵדֻת ᵗ בְּאֹהֶל ᵒ מוֹעֵד
ᵍ אֲשֶׁר ᵗ אִוָּעֵד ᵐ לְךָ ᵗ שָׁמָּה ᵗ קֹדֶשׁ
ᵍ קָדָשִׁים ᵗ תִּהְיֶה ᵐ לָכֶם׃ ᵐ וְהַקְּטֹרֶת
ᵍ אֲשֶׁר ᵍ תַּעֲשֶׂה ᵍ בְּמַתְכֻּנְתָּהּ ᵗ לֹא
ᵍ תַּעֲשׂוּ ᵗ לָכֶם ᵐ קֹדֶשׁ ᵗ תִּהְיֶה ᵗ לָךְ
ᵗ לַיהוָה׃ ᵍ אִישׁ ᵇ אֲשֶׁר ᵗ יַעֲשֶׂה ᵐ כָּמוֹהָ
ᵗ לְהָרִיחַ ᵍ בָּהּ ᵍ וְנִכְרַת ᵍ מֵעַמָּיו׃

Cap. xxxi.

ᵍ וַיְדַבֵּר ᵇ יְהוָה ᵗ אֶל ᵐ מֹשֶׁה ᵗ לֵאמֹר׃
ᵍ רְאֵה ᵐ קָרָאתִי ᵇ בְּשֵׁם ᵗ בְּצַלְאֵל ᵇ בֶּן

Trãsla. Chal.

וְיָת כָּל מָנְהֵי וְיָת בִּירָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃ וְתַקַּדֵּישׁ יָתְהוֹן וִיהוֹן קֻדְשָׁא קֻדְשִׁין כָּל דְּיִקְרַב
בְּהוֹן יִתְקַדַּשׁ׃ וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵב וְתַקַּדֵּישׁ יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמָי׃ וְעִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר רְבוּת קוּדְשָׁא יְהֵי דֵּין קֳדָמָי לְדָרֵיכוֹן עַל בְּשַׂר
אֲדָם לָא יִתְסַךְ וּבְדִמּוּתֵיהּ לָא תַּעְבְּדוּן כְּוָתֵיהּ קוּדְשָׁא הוּא קוּדְשָׁא יְהֵי לְכוֹן׃
גְּבַר דְּיִתְכְּסֵם כְּוָתֵיהּ וְדִיתֵּן מִנֵּיהּ עַל חִילְתָא וְיִשְׁתֵּצֵי מֵעַמֵּיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סַב
לָךְ בּוֹסְמִין נְטוּפָא וְסוּפְרָא וְחֶלְבְּנְתָא בּוֹסְמִין וּלְבוּנְתָא דַּכְיְתָא כַּתְקַל פַּתְקַל יְהֵי׃
וְתַעְבֵּיד יָתָהּ קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין בּוֹסֶם עוֹבַד בּוֹסְמָנָן מְעָרַב דְּכֵי לְקוּדְשָׁא׃ וְתִשְׁחוֹק מִנַּהּ
וְתַדִּיק וְתִתֵּן מִנַּהּ קֳדָם סַהֲדוּתָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּאִזְמַנִּן לָךְ תַּמָּן קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין תְּהֵי לְכוֹן׃ וּקְטוֹרֶת בּוֹסְמִין תְּתַעְבֵּיד בְּדִמּוּתָהּ לָא תַּעְבְּדוּן לְכוֹן קוּדְשָׁא תְּהֵי
לָךְ קֳדָמַיְיָ׃ גְּבַר דְּיַעְבֵּיד דִּכְוָתָהּ לְאַרָחָא בַּהּ וְיִשְׁתֵּצֵי מֵעַמֵּיהּ׃

Ca. xxxj.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ חֲזִי דְּרַבֵּיתִי בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל בַּר

Interp. chal.

et omnia vasa eius: et luterem t basim eius. Sanctificabisq; ea: t erunt sanctum sanctorum, omnis qui tetigerit ea sanctificabit. Aaron quoq; t filios eius vnges: t sanctificabis eos vt muniãrent coram me. Et cum filijs israel loqueris dicens. Oleum vnctionis sancte erit hoc corã me in generationes vestras. super carnem hominis non vngetur: t iuxta similitudinem eius non facietis aliud sicut illud: sanctum est: sanctusq; erit vobis. Vir qui tale cõposuerit: t qui dederit ex eo alieno: exterminabitur de populo suo. Dixitq; dñs ad moysen. Tolle tibi aromata: stacten et onychã t galbanũ aromatizãs t thus mundissimũ eq̃lis põderis erũt. Faciesq; thymiama aromatũ aromatizãs opere aromatarij mirtũ mundissimũ in sanctificationẽ. t pistides ex eo t cõminues: t pones ex eo corã testimonio in tabernaculo federis: vbi cõstituã verbum meũ tibi. Sanctũ sanctoꝝ erit vobis: t thymiama aromatũ qđ facies: non facietis vobis simile et: sanctũ erit tibi corã dño. Quicunq; fecerit tale ad odorandũ in eo: exterminabit de pplo suo. Ca. xxi.

Ocutusq; est dñs cum moyse: dicẽs. Vide q̃ vocaui ex nomine beseleel filiũ ∞∞∞∞∞∞∞

Printed heb.

וְאֵת כָּל כֵּלָיו וְאֵת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ׃
וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וְאֵת אַהֲרֹן
וְאֶת בָּנָיו תִּמְשֹׁחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם
לְכַהֵן לִי׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ
יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם׃ עַל בְּשַׂר
אָדָם לֹא יִסָּךְ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ לֹא
תַּעֲשׂוּ כָּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם׃ אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח
כָּמֹהוּ וַאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל
זָר וְנִכְרַת מֵעַמָּיו׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים
נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים
וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּד יִהְיֶה׃
וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח
מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ׃
וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה
מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד
אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם׃ וְהַקְּטֹרֶת
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻּנְתָּהּ לֹא
תַּעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ
לַיהוָה׃ אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כָּמוֹהָ
לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמָּיו׃

Cap. xxxi.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
רְאֵה קָרָאתִי בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן

Printed chal.

קֻדְשָׁא קֻדְשִׁין כָּל דְּיִקְרַב
רְבוּת
מַלֵּיל אֲמַר דְּוִד
סוּף דְּמַהּ עֲבַד
הֲוָה
נְתַן
בְּסִס יָתַן חַלַל
שָׁצָא נְסַב דְּכָה
תַּקַּל עֲבַד עָרַב
שָׁוֵי דַּקַּק שְׁכַן
זִמְנָא אֲמַר יְהוָה
עֲבַד דְּמָה
שָׁצָא חֲזָא רַבָּה

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina.
יָטָה	' אורי ''' בֶן ''חור ° לְמַטֵּה ᵖ יְהוּדָה׃	'huri''' filii''hur°de tribu ᵖiuda:	vri filij hur: tribus iuda: et impleui eum ὐρὶ υἱοῦ ὡρ, τῆς φυλῆς ἰούδα, καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν
מָלֵא	ᵠ וָאֲמַלֵּא אֹתוֹ ʳ רוּחַ ˢ אֱלֹהִים ᵗ בְּחָכְמָה	ᵠ& impleui ʳeum ˢ spiritu ᵗdei: ''sapientia	spũ diuino sapiẽtie et intellect' et sciẽtie πνεῦμα θεῖον σοφίᾳ καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης
בִּין יָדַע לַאֲנָ	ˣ וּבִתְבוּנָה ʸ וּבְדַעַת ᶻ וּבְכָל ᵃ מְלָאכָה׃	ˣ& intelligentia ʸ& scia ᶻ i omni ᵃopere	in oi ope ad excogitãdũ: et fabricandũ ad ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖσθαι, καὶ ἀρχιτεκτονεῖν ἐρ
עָשָׂה	ᵇ לַחְשֹׁב ᶜ מַחֲשֶׁבֶת ᵈ לַעֲשׂוֹת ᵉ בַּזָּהָב	ᵇad excogitãdũ ᶜquicqd ᵈfabrefieri poteſt ᵉex au=	operandũ aurũ: τ argentũ: et es γάλεσθαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν χαλ
	ᶠ וּבַכֶּסֶף ᵍ וּבַנְּחֹשֶׁת׃ ʰ וּבַחֲרֹשֶׁת ⁱ אֶבֶן	ro' & argẽto ᵍ& ere ʰmar more & ⁱgenuinis	τ hyacinthũ: τ purpurã: τ coc κόν, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκ
	ᵏ לְמַלֹּאת ʲ וּבַחֲרֹשֶׁת ''' עֵץ ⁿ לַעֲשׂוֹת	ʲ& diuerſitate '''lignorũ:	cinũ filatũ: τ byſſum retoztã: τ κινον τὸ νηςόν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην, καὶ
נָתַן	ᵒ כָּל ᵖ מְלָאכָה׃ ᵠ וְאָנִי ʳ הִנֵּה ˢ נָתַתִּי ᵗ אִתּוֹ	ᵒdediꝯ ʳei ſocium	ad lapidaria opa: τ ad fabrilia li=
	ᵘ אֶת ˣ אָהֳלִיאָב ʸ בֶּן ᶻ אֲחִיסָמָךְ ᵃ לְמַטֵּה	ˣooliab ʸfilium ᶻ achiſa= mech ᵃde tribu	gnoꝝ: operari ſcẽm oia opa. τ ego de λων, ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα· καὶ ἐγὼ δέ
דָּן	ᵇ וּבְלֵב ᶜ כָּל ᵈ חַכַם ᵉ לֵב ᶠ נָתַתִּי ᵍ חָכְמָה	ᵇdan. ᶜEt in corde ᵈois ᵉe ruditi ᶠpoſui ᵍ ſapientiã:	di ipm τ ooliab filiũ achiſamech de δωκα αὐτῷ καὶ τὸν ἐλιὰβ τὸν τοῦ ἀχισαμὰχ ἐκ
צִוָּה	ʲ וְעָשׂוּ ᵏ אֵת ˡ כָּל ''' אֲשֶׁר ⁿ צִוִּיתִךָ׃ ᵒ אֵת	ʲvt faciant ˡ cuncta ''' que ⁿprecepi tibi:	tribu dã, τ oi erudito corde dedi φυλῆς δάν. καὶ παντὶ συνετῷ καρδίᾳ δέδωκα
עֵד	ᵖ אֹהֶל ᵠ מוֹעֵד ʳ וְאֵת ˢ הָאָרֹן ᵗ לָעֵדֻת ᵘ וְאֵת	ᵖtabernaculũ ᵠfederis ʳ& ᵒ arcam ᵗteſtimonii ᵘ &	intellectũ. τ faciẽt oia q̃ p̃cepi σύνεσιν· καὶ ποιήσουσι πάντα ὅσα συνέταξά
כַּפֹּרֶת	ˣ הַכַּפֹּרֶת ʸ אֲשֶׁר ᶻ עָלָיו ᵃ וְאֵת ᵇ כָּל ᶜ כְּלֵי	ˣppitiatoriũ ʸ quod ᶻ ſup eam eſt: ᵃ& ᵇcuncta ᶜvaſa	tibi. tabnaculꝝ teſtimonij: τ ar= σοι· τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν κιβω
כְּלִי	ᵈ הָאֹהֶל׃ ᵉ וְאֶת ᶠ הַשֻּׁלְחָן ᵍ וְאֶת ʰ כֵּלָיו	ᵈ tabernaculi ᶠ mẽſamꝝ ᵍ& ʰvaſa eius:	cã teſtamẽti: τ ppitiatoriũ qꝫ in ea: τ τὸν τῆς διαθήκης, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ
נֵר	ⁱ וְאֶת ʲ הַמְּנֹרָה ᵏ הַטְּהֹרָה ''' וְאֶת ᵐ כָּל	ᵏcandelabrum ˡ puriſſi= mum '''cum	inſtrumẽta tabnacli: τ altaria: τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ θυσιαστήρια,
זֶבַח	ⁿ כֵּלֶיהָ ᵒ וְאֶת ᵖ מִזְבַּח ᵠ הַקְּטֹרֶת׃ ʳ וְאֶת	ᵒvaſis ſuis: ᵖ& ᵠaltare thy miamatis ʳ&	τ mẽſam: et oia vaſa eius: καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς,
	ˢ מִזְבַּח ᵗ הָעֹלָה ᵘ וְאֶת ˣ כָּל ʸ כֵּלָיו ᶻ וְאֶת	''holocauſti ˣ& ʸoia ᶻ vaſa	et lucernã purã: et oia καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν, καὶ πάντα τὰ
כִּיּוֹר כּוֹן	ᵃ הַכִּיּוֹר ᵇ וְאֶת ᶜ כַּנּוֹ׃ ᵈ וְאֶת ᵉ בִּגְדֵי ᶠ הַשָּׁרֵד	corũ: ᵇlabium ᶜcum ᵈbaſi ſua:	vaſa eí: et pelum: et baſim οκεύη αὐτῆς, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν
	ᵍ וְאֶת ʰ בִּגְדֵי ⁱ הַקֹּדֶשׁ ʲ לְאַהֲרֹן ''' הַכֹּהֵן	ᵉvestes ᶠsanctas in ᵍmini= ſterio ʲaaron '''ſacerdoti	eius: et veſtes miniſtratorias aarõ: αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς ἀαρών;
בָּנָה	ᵏ וְאֶת ˡ בְּנָדֵי ᵐ בָּנָיו ⁿ לְכַהֵן׃ ᵒ וְאֶת ᵖ שֶׁמֶן	'' & ᵏfiliis eius: ˡvt fũgan= tur officio ſuo in ſacris:	et veſtes filioꝝ eí vt ſacerdotio fũgãt mihi: καὶ στολὰς τῶν υἱῶν αὐτῆ εἰς τὸ ἱερατεύειν μοι,
	ᵠ הַמִּשְׁחָה ʳ וְאֶת ˢ קְטֹרֶת ᵗ הַסַּמִּים	ᵐoleũ ⁿvnctionis '' & ᵒthy= miama ᵖaromatum	et oleũ vnctiõis: et thymiama καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς
צִוָּה עָשָׂה	ᵘ לְקֹדֶשׁ ᵛ כְּכֹל ʷ אֲשֶׁר ˣ צִוִּיתְךָ ʸ יַעֲשׂוּ׃	ᵠin ſanctuario. ʳOmnia ˢq̃ ᵗprecepi tibi ᵘfacient.	cõpoſitiõis ſãcti: ſcẽm oia q̃ p̃ συνθέσεως τοῦ ἁγίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐνε
אָמַר	ᶻ וַיֹּאמֶר ᵃ יְהוָה ᵇ אֶל ᶜ מֹשֶׁה ᵈ לֵאמֹר׃	ᵛEt locutus eſt ʷdñs ˣad ʸmoyſen ᶻdicens.	cepi tibi: factẽt. et locut' ẽ dñs τειλάμην σοι, ποιήσουσιν· καὶ ἐλάλησεν κύριος
	ᵉ וְאַתָּה ᶠ דַּבֵּר ''' אֶל ᵍ בְּנֵי ʰ יִשְׂרָאֵל ⁱ לֵאמֹר	ᵃLoquere ''filiis ᵇíſrael & ᶜdíces ad eos.	ad moyſen: dicẽs: et tu loquere filijs πρὸς μωυσῆν, λέγων, καὶ σὺ λάλησον τοῖς υἱοῖς
שָׁמַר	ʲ אַךְ ᵏ אֶת ˡ שַׁבְּתֹתַי ᵐ תִּשְׁמֹרוּ ''' כִּי ⁿ אוֹת	ᵈVidete vt ᵉſabbatum meum ᶠcuſto diatis: '' quia ᵍſignum	iſrael: dicẽs: videte: et ſabbata mea ſer ἰσραὴλ, λέγων, ὁρᾶτε, καὶ τὰ σάββατά μου φυ
דּוֹר	ᵒ הוּא ᵖ בֵּינִי ᵠ וּבֵינֵיכֶם ʳ לְדֹרֹתֵיכֶם	ᵍ est ʰinter me ʲ& vos ᵏin generationibus veſtris:	nabitis. eſt .n. ſignũ apꝫ me et in vobis in λάξεσθε· ἐστὶ γὰρ σημεῖον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν εἰς
יָדַע קָדַשׁ	ˢ לָדַעַת ᵗ כִּי ᵘ אֲנִי ᵛ יְהוָה ʷ מְקַדִּשְׁכֶם׃	ˡvt ſciatis ᵐquia ⁿego ᵒdo= minus: ᵖqui ſctifico vos.	gnationes vras: vt cognoſcatis q̃ ego dñs ſcti= τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιά
	ˣ וּשְׁמַרְתֶּם ʸ אֶת ᶻ הַשַּׁבָּת ᵃ כִּי ''' קֹדֶשׁ ᵇ הוּא	ᵠCuſtodite ʳſabbatum. ˢSanctum '' eſt ᵗenim	ficãs vos. et ſeruabitis ſabbatũ: q̃ ſcm eſt ζων ὑμᾶς· καὶ φυλάξεσθε τὸ σάββατον, ὅτι ἁγιόν ἐστιν

Pritiua chal'	Interp. chal.	Transla. Chal'
שְׁלֵם	huri filij hur de tribu iuda. et impleui eum ſpũ a facie	אֲרִי בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה׃ וְאַשְׁלֵמִית עִמֵּיהּ רוּחָא מִן קֳדָם יְיָ פַּתְכָמְתָא וּבֻסְכְלְתָנוּ
יְדַע	det in ſapientia in intellectu et in ſcientia τ in omni opere: ad docendũ artifices: vt faciant in auro τ ar gento τ in ere: τ in arte lapidis precioſi ad implendũ	וְקָבֳלָא וּכְכָל עֲבִידְתָא׃ לְאַלָּפָא אוּמָנִין לְמֶעְבַּד בְּדַהֲבָא וּכְסַפָּא וּבְנְחָשָׁא׃ וּבְאוּמָנוּת
שְׁלֵם	celaturas τ in arte fabri lignarij: vt faciant in omni opere. Ego autẽ ecce dedi cum eo ooliab filiũ achi= ſamech de tribu dan. Et in corde omniũ ſapientũ cor de dedi ſapientiã: vt faciant omnia que precepi tibi.	אֶבֶן טָבָא לְאַשְׁלָמָא וּנְגָרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד בְּכָל עֲבִידְתָא׃ וְאָנָא הָא יְהַבִית עִמֵּיהּ יָת
שְׁכַן	Tabernaculũ federis τ arcam ꝑ teſtimonio τ propi= ciatoriũ qꝫ eſt ſup eam τ oia vaſa taber naculi τ men= ſam τ vaſa eius: τ candelabrũ mundiſſimuz τ omnia vaſa eius: τ altare incenſi aromatũ τ altare holocau= ſti τ oñia vaſa eius: τ luterem τ baſim eius: τ veſtes miniſterij τ veſtes ſanctas aaron ſacerdotis: τ veſtes filioꝝ eius vt miniſtrent: τ oleum vnctionis τ thymia ma aromatũ in ſanctuario: iuxta omnia que precepi tibi facient. Aitꝫ dominus ad moyſen dicens. Et tu loquere cum filijs iſrael dicens. Verũtamen vtes ſab batorum meorum cuſtodite: quoniã ſignum eſt inter verbum meum τ vos in generationes veſtras: vt ſcia tis quia ego dominus qui ſanctifico vos. Cuſtodite= tisqꝫ ſabbatum: ſanctum eſt enim	אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן וּבְלֵב כָּל חַכִּימֵי לִבָּא יְהַבְתָּ חָכְמְתָא אֲרִי תַּעְבְּדוּן יָת כָּל
נוּר דָּשַׁן		דְּפַקֶּדְתָּךְ׃ יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת אָרוֹנָא לְסַהֲדוּתָא וְיָת בַּפּוּרְתָּא דְּעֲלוֹהִי וְיָת כָּל מָנֵי
עָלָה		מַשְׁכְּנָא׃ וְיָת פָּתוֹרָא וְיָת מָנְהִי דְּצָפְיָא וְיָת כָּל מָנָהִי וְיָת מַדְבְּחָ קְטוֹרֶת
		בּוֹסְמִין׃ וְיָת מַדְבְּחָא דְּעֲלָתָא וְיָת כָּל מָנְהִי וְיָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ׃ וְיָת לְבוּשֵׁי שׁ
רַבָּנ עֲבַד אֲמַר		שְׁמוּשָׁא וְיָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא׃ וְיָת מִשְׁחָא
שַׁבַּת נְטַר אוֹת		דְּרַבּוּתָא וְיָת קְטוֹרֶת בּוֹסְמַיָּא לְקוּדְשָׁא כְּכֹל דְּפַקֶּדְתָּךְ יַעְבְּדוּן׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
יוֹר יְדַע קָדַשׁ		לְמֵימָר׃ וְאַתְּ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר בָּרָם יָת יוֹמֵי שַׁבָּיָא דִּילִי תִּטְּרוּן אֲרֵי אָ
נָטַר		הִיא בֵּין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן לְדָרֵיכוֹן לְמִדַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ וְתִטְּרוּן יָת שַׁבְּתָא
		אֲרֵי קוּדְשָׁא הִיא

Trãsla. Ere. Ier. cũ interp. latina.

vobis. q̃ polluerit illud: morte morietur. oĩs ὑμῖν· ὁ βεβηλῶν αὐτὸ θανάτῳ θανατωθήσεται· πᾶς
qui facit in eo opus: peribit ani ὅστις ποιήσει ἐν αὐτῷ ἔργον, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυ
ma illa de medio ppli sui. sex di= χὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς. ἓξ ἡμέ
D es facies opa: at die septima ρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
sabbata requies sancta dño. oĩs σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ. πᾶς
qui facit opꝰ die sabbatoꝝ: ὅστις ποιήσει ἔργον τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
morietur. et custodient filij israel θανατωθήσεται. καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
sabbata facere ipsa in gnatiões su= τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐ=
as. testamẽtũ eternũ in me et filijs isra τῶν· διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσ=
Heb. el: signũ est sẽpiternũ. qñ in sex dieb⁹ ραὴλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ ἡμέραις
5.6. fecit dñs et celũ et terrã: et ἐποίησε κύριος τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ
die septima cessauit et requieuit. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐπαύσατο καὶ κατέπαυ
8.14.c et dedit moysi qñ cessauit loqui σε. καὶ ἔδωκε μωυσῆ ἡνίκα κατέπαυσε λαλῶν
Infra. ei in mõte sina duas tabulas 32.d. αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ σινὰ τὰς δύο πλάκας
testamẽti: tabulas lapideas scriptas τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας
digito dei. τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ. Ca. 32.

A ΘΕ videẽs populꝰ: q̃ tardauit moyses καὶ ἰδὼν ὁ λαός, ὅτι κεχρόνικε μωυσῆς
descendere de mõte: cõgregat⁹ ẽppls ad aa= καταβῆναι ἐκ τοῦ ὄρους, συνέστη ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀα
ron: et dicunt ei: surge: et fac no ρών, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστηθι, καὶ ποίησον ἡ
bis deos: q̃ precedant nos. nã moy= μῖν θεούς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν. ὁ γὰρ μωυ=
Actus ses hic homo q̃ eduxit nos de terra 7.40 σῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς
egpti: nõ scim⁹ q̃d factũ ẽ illi. et di= Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. καὶ λέ=
cit illis aaron: tollite inaures aureas γει αὐτοῖς Ἀαρών, περιέλεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσᾶ
q̃ in auribꝰ mulierũ vxor et filiarꝫ: et τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων, καὶ
afferte ad me. et abstulerũt oĩs populꝰ in= ἐνέγκατε πρός με. καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς τὰ ἐνώ
aures aureas q̃ in auribꝰ eorũ: et attulerũt τια τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν
ad aaron. et accepit de manibꝰ illorꝫ πρὸς Ἀαρών. καὶ ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν

Trãsla. B. Iero.

ᵒvobis. ᵖQui polluerit il lud: ᵍmorte ʳmoriatur.
ˢQui fecerit ᵗin eo ᵘop⁹: ᵛperibit ʷanima ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇillius ᶜde medio ᵈpopuli sui. ᵉSex ᶠdiebus ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍfacietis ʰopus: ⁱin die ᵏse ptimo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡsabbatum est ᵐ requies ⁿsancta ᵒdño. ᵖOmnis ∞∞∞
ᵍqui fecerit ʳopus ˢ ī hac die: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣmorietur. ʸCustodiant ᶻfilii ᵃisrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜsabbatum: ᵇ& celebrẽt ᶠillud ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍin gnatiõibus suis. ʰPa= ctũ est ⁱsempiternũ ᵏinter me ˡ& ᵐfilios ⁿisrael: ᵒ si= gnũq̃ ᵍperpetuum. ᵖsex ʳenim ˢdiebus ᵗfecit ᵘdo= minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛcelum ʷ& ˣterram: ʸ& in ᶻseptimo ab omni ope= re ᵃcessauit. ᵇ Dedit q̃ do mínus ᶜmoysi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈcõpletis huiuscemodi ᵉsermonibus ᶠin mõte ᵍsi nai ʰduas ⁱtabulas ʲ testi= mõii ᵏlapideas: ˡscriptas ᵐdigito ⁿdei. Ca. 32.

U Idẽs ãt ᵇppls ᶜq̃ ∞∞∞∞
ᵈmoram faceret ᵉmoyses ᶠdescendẽdi ᵍde ʰmonte ⁱ congregatus ᵏaduersus ˡaaron ᵐdixit. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿSurge ᵒfac ᵖnobis ᵍdeos ʳqui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢnos ᵗprecedant. ᵘMoysi ᵛenim ʷhuic ˣviro ∞∞∞∞∞∞
ʸqui ᶻnos eduxit ᵃde ter= ra ᵇegypti: ᶜignoramus ᵈquid ᵉaccíderit. ᶠDixit q̃ ᵍad eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰaaron. ⁱTollite ᵏinaures ˡaureas de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐvxorũ ⁿfiliorũq̃ ᵒ& filia rũ vestrarũ ᵖauribus: ᵠ& afferte ʳad me. Fecit ˢpo= pulus q̃ iusserat ᵗdeferẽs ᵘinaures ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛad ʷaarõ. Quas cũ ille ˣaccepisset: ʸformauit ∞

Trãsla. Chal.

לכון דיחליניה אתקטלא תתקטיל לארי כל דיעביד בה עיבדתא וישתציאת מתא ההוא
מגו עמיה: שתא יומין תתעביד עיבדתא וביומא שביעאה שבתא שבתא קודשא קדם
ייי כל דיעביד עיבדתא ביומא דשבתא אתקטלא תתקטיל: ויטירון בני ישראל ית
שבתא למעבד ית שבתא לדריהון קיים עלם: בין מימרי ובין בני ישראל את היא
לעלם ארי בשתא יומין עבד ייי ית שמיא וית ארעא וביומא שביעאה שבת ונח
ויהב למשה כד שציי למללא עימיה בטורא דסיני תרין לוחי סהדותא לוחי אבנא
כתיבין באצבעא דייי: Ca. xxxii. וחזא עמא ארי אוחר משה למיתת
מן טורא ואתכניש עמא על אהרן ואמרו ליה קום עבד לנא דחלן דיהכון קדמנא ארי
דין משה גברא דאסקנא מארעא דמצרים לא ידעינא מה הוה ליה: ואמר להון אהרן
פריקו קדשי דדהבא די באודניי נשיכון ובניתיכון ואיתיאו לותי: ואיתפריקו
כל עמא ית קדשי דדהבא די באודניהון ואיתיו לות אהרן: ותסיב מידיהון וצר

Interp. chal.

vobis: qui prophanauerit illud morte moriatur: qñ ois qui fecerit in eo opus exterminabitur homo ille de medio populi sui. Sex diebus fiet opus: in die autem septimo sabbatũ est reqes sancta cotã dño. Quicũq; fecerit opus in die sabbati: morte moriatur. Custodiantq; filij israel sabbatũ: vt celebrent sabbatũ in gnationibus suis. Pactũ eternũ est iter verbũ meũ et inter filios israel: signũ est in eternũ: qñ in sex diebus fecit dñs celum ᵗ terrã: ᵗ in die septimo quieuit et requieuit. Deditq; moysi cum cõsumasset loqui cuꝫ eo in monte sinai duas tabulas testimonij tabulas lapideas scriptas digito dei. Ca. 32.

U Iditq; populus q̃ moram faceret moyses vt de scenderet de monte: ᵗ congregatus est ppls ad aarõ: ᵗ dixerũt ei. Surge fac nobis deos q̃ gradiant ante nos. Moysi enim huic viro q̃ eduxit nos de terra egypti nescim⁹ q̃d acciderit. Dixitq; eis aaron. Tollite inaures aureas q̃ sunt in auribus vxoꝝ vestrarũ: filioꝝ ᵗ filiarũ vestrarũ ᵗ afferte ad me. Tuleruntq; ois populꝰ inaures aureas q̃ erant in auribus suis: ᵗ detulerũt ad aaron. et tulit de manibꝰ eoꝝ: ᵗ formauit

Tex. Heb. Exo. Ca. xxxii.

לָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כָּל
הָעֹשֶׂה בָהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הַהִוא מִקֶּרֶב עַמֶּיהָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים
יֵעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל
הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת
יוּמָת׃ וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת
לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם׃ בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי
שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ׃ וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה
כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינָי שְׁנֵי
לֻחֹת הָעֵדֻת לֻחֹת אֶבֶן כְּתֻבִים
בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים׃ וַיַּרְא הָעָם כִּי

Cap. xxxii.

בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר
וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר
יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ
אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא
יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אַהֲרֹן פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי
נְשֵׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ
אֵלָי׃ וַיִּתְפָּרְקוּ כָל הָעָם אֶת נִזְמֵי
הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ
אֶל אַהֲרֹן׃ וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּצַר

Interp. chal.

vobis: qui prophanauerit illud morte moriatur: qñ ois qui fecerit in eo opus exterminabitur homo ille de medio populi sui. Sex diebus fiet opus: in die autem septimo sabbatũ est reqes sancta cotã dño. Quicũq; fecerit opus in die sabbati: morte moriatur. Custodiantq; filij israel sabbatũ: vt celebrent sabbatũ in gnationibus suis. Pactũ eternũ est iter verbũ meũ et inter filios israel: signũ est in eternũ: qñ in sex diebus fecit dñs celum ᵗ terrã: ᵗ in die septimo quieuit et requieuit. Deditq; moysi cum cõsumasset loqui cuꝫ eo in monte sinai duas tabulas testimonij tabulas lapideas scriptas digito dei. Ca. 32.

U Iditq; populus q̃ moram faceret moyses vt descenderet de monte: ᵗ congregatus est ppls ad aarõ: ᵗ dixerũt ei. Surge fac nobis deos q̃ gradiant ante nos. Moysi enim huic viro q̃ eduxit nos de terra egypti nescim⁹ q̃d acciderit. Dixitq; eis aaron. Tollite inaures aureas q̃ sunt in auribus vxoꝝ vestrarũ: filioꝝ ᵗ filiarũ vestrarũ ᵗ afferte ad me. Tuleruntq; ois populꝰ inaures aureas q̃ erant in auribus suis: ᵗ detulerũt ad aaron. et tulit de manibꝰ eoꝝ: ᵗ formauit

Patitua. heb.

חלל
יאר בֶּרֶת
יום
עשׂה
דור דּוֹר עוֹלָם
בנה
יום
נתן
כלה שָׁנָה
לוח עוד
צבע

Cap. xxxii.

ראה יָרַד
קהל אָמַר
עלה

נשׂה בָּנָה
פרק צוּר

Patitua chal.

חלל קְטַל
שצא שְׁרִית
נטר
עבד קוּם אֲמַר
נוח

צבע אָחַר נָטַת
מנשׁ
נסק
נשׂה בָּנָה אֲתָא
פרק צור

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Exo.	Caxtrii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עָשָׂה עֵגֶל	אֹתוֹ֙ נַחֲרֹ֔ט וַיַּעֲשֵׂ֥הוּ עֵ֖גֶל מַסֵּכָ֑ה	[p]opere fusorio: [r] & fecit ex eis [s]vitulũ [u]conflatilẽ.	τ fonnauit illud in stilo. τ fecit illud vitulũ cõflatilẽ.	τ ἔπλασεν αὐγὸ ἐν τῷ γραφίδι· καὶ ἐποίησεν αὐγὸ μόσχον χωνευτόν·	
אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל	וַיֹּאמְרוּ֙ אֵ֣לֶּה אֱלֹהֶ֔יךָ יִשְׂרָאֵ֑ל	[x]Dixeruntq; [r]Hi sũt [s]dii tui [u]israel: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	τ dixerũt: isti dij tui israel: q eduxerũt te de tra egypti.	καὶ εἶπαν, οὗτοι οἱ θεοί σου Ἰσραήλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου.	
אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם	אֲשֶׁ֥ר הֶעֱל֖וּךָ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם	[p]quí [r]te eduxerũt [p]de terra [r]egypti. Quod [r]cũ vídisset [u]aarõ: [b]edificauit [l]altare [b]corã eo: [l] & p̃conis voce clamauit [u]dicens.	τ videṡ aarõ edificauit altare cor̃ eo. τ p̃dicauit aarõ: dicẽs:	καὶ ἰδὼν Ἀαρὼν ᾠκοδόμησεν θυσιαστήριον	
חַג לַיהוָה מָחָר	וַיַּ֤רְא אַהֲרֹן֙ וַיִּבֶן֩ מִזְבֵּ֨חַ לְפָנָ֜יו וַיִּקְרָ֤א אַהֲרֹן֙ וַיֹּאמַ֔ר חַ֥ג לַיהוָ֖ה מָחָֽר׃	[u]Aarõ [p]dicens. [q]Cras [s]olẽnitas [s]li [p]dñi est.	cor̃ eo. τ p̃dicauit aarõ: dicẽs: cras dñi erit cras.	κατέναντι αὐτοῦ· καὶ ἐκήρυξεν Ἀαρών, λέγων, ἑορτὴ κυρίου ἄυριον·	
וַיַּשְׁכִּימוּ מִמָּחֳרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת	[r]Surgẽtesq; mane [c]obtulerũt [u]holocausta ∞∞∞∞∞	τ mãe surgẽs in crastinũ deduxit ἡ κυρίου ἄυριον· καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβίβασεν			
וַיִּגְּשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׁתוֹ	[x]&[c]hostias pacificas: [r] & sedit [s]populus [b]mãducare [c] & bibere: [p] & surrexerunt [c]ludere.	fecit holocausta. τ obtulit sacrificiũ salutare: τ sedit ppls adcõdẽdũ τ bibẽdũ: τ surrexerũt: ludere.	βασεν ὁλοκαυτώματα· καὶ προσήνεγκεν θυσίαν σωτηρίου, καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ	1.Mo. 10.b.	
וַיָּקֻמוּ לְצַחֵק	[r]Locutus ẽ aũt [s]dñs [b]ad [l] moysen dícẽs:	τ locut[s] est dñs ad ἀνέστησαν παίζειν· καὶ ἐλάλησεν ὁ κύριος πρὸς	B		
לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמֶּךָ	[x]Vade & [l] descende: [u]peccauit [c]ppls tu[p] [p] quẽ	moysen: dicẽs: vade celeriter descẽde: pec	Deut. 9.b.		
אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם סָרוּ	[q]eduxisti [r]de terra [p] egypti: [r]recesserũt [u]cito [x]de via [a]quã [a]oñdisti eis. [b]Fecerũtq; [c]sibi [p]vitulũ [c] conflatilẽ: [r] & adorauerũt ∞	mouσῆν, λέγων, βάδιζε τοτάχος κατάβηθι, ἥ-			
מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה	[b]atq; īmolãtes [c]ei hostias [x]dixerũt. [l]Isti sunt [u] dii tui [u]israel: [c]qui [p]te eduxerũt [q]de terra [r]egypti. [c]rursumq; ait [r]dñs [u]ad [x]moysen. [r]Cerno q [p] populus [p]iste [c]dure [r]ceruicis [u] sit.	cauit .n. ppls tu[p]: q̃s eduxisti de tra egy-			
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיִּזְבְּחוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל	[l]Dimitte ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [x]me [v]t ira scatur [u]furor meus [u]cõtra eos: [c] & dele am eos: [p]faciamq; [q]te in gẽtem [u]magnam. [u]Moyses [r]autem orabat [r] dñm [b]deum suum [b]dicens. ∞∞	pti. τ videṡ aarõ edificauit altare			
אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם	[r]Cur [b]dñe [s]irascitur [r]furor tuus [s]contra populũ tuũ: [b]quẽ [l]eduxisti [l] de terra [l]egypti [m] in fortitudie [m]magna [c] & in manu [p]robusta. [q]Ne quesó [r]dicant [c]egyptii: [u]callide [r]eduxit eos [r]vt interficeret ∞∞∞ [x]in mõtibus: [b] & deleret [c]e [c]terra. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	σὰν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυ-			
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רָאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא	[q]quiescat [b]ira tua: [l] & esto placabilis [x]super ∞∞∞∞∞∞ [l]nequitia [m]populi tui. ∞ [u]Recordare [c] abraam & [p]isaac [q] & israel [r] seruorũ tuorum: [p]quibus ∞∞∞∞∞∞	mouθεὶς ὀργὴ εἰς αὐτούς, ἐκτρίψω αὐτούς· καὶ	Hilari. 1.de.		
וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם	facia te in gẽtẽ magnã. τ ozault moyses				
וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל					
וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר					
לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר					
הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל					
וּבְיָד חֲזָקָה לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם					
לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם					
בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה					
שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל					
הָרָעָה לְעַמֶּךָ זְכֹר לְאַבְרָהָם					
לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר					

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲשָׂה עֵגֶל	illud circino: τ fecit vitulũ ꝓflatilẽ. Et dixerũt. isti sũt dij tui israel: q ascẽdere te fecerũt de tra egypti. Audit q̃s aaron et edificauit altare cor̃ eo: clamauitq; τ ait. Solẽnitas cor̃ dño erit cras. Et surrexerũt mane sequẽti die. Et imolauerũt holocausta: τ obtulerũt hostias. Seditq; ppls vt mãducaret τ biberet: τ surrexerunt ad ludendũ. Locutusq; est dñs ad moysen. Vade descende: q̃ corruptus est populus tu[p]: quẽ ascendere fecisti de terra egypti: recesserũt cito a via quã precepisti eis. Fecerũt sibi vitulũ conflatilẽ: τ adorauerunt eũ τ sacrificauerũt ei atq; dixerunt. Isti sunt dij tui israel: q te ascẽdere fecerũt de terra egypti. Dixitq; dñs ad moysen. Notũ est coraꝫ me q̃ populus iste sit dure ceruicis. et nunc dimitte deprecationẽ tuam a facie mea: τ irascetur furor meus cõtra eos: τ cõflumã eos: faciãq; te in gentem magnã. Et ozault moyses cor̃ dño deo suo: τ ait. Cur dñe irascit furor tu[p] cõtra populũ tuũ quẽ eduxisti de terra egypti in fortitudine magna τ in manu valida: quare loquẽtur egyptij dicẽtes. Cum malignitate eduxit eos: vt interficeret eos in montibus: τ vt consumeret eos desupficie terre. Reuertere ab ira furoꝛis tui: τ conuertere a malo quod cogitasti facere populo tuo. Memoꝛ esto abꝛaham isaac τ israel seruoꝫ tuoꝛum: ∞∞∞∞∞∞∞∞	תְּהוֵה בְּעִוּפָא עַגְלָא תַּתְכָּא וַאֲמָרוּ אִלֵּין נְחָלְתָךְ יִשְׂרָאֵל דְּאַסְקוּךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וְחֵזָא אַהֲרֹן וּבְנָא מַדְבְּחָא קֳדָמוֹהִי וְקָרָא אַהֲרֹן וַאֲמַר תְּהֵא קֳדָם יְיָ מְחָר׃ וְאַקְרִיבוּ בְּיוֹמָא דְּבָתַר הָכֵי וְאַסְּקוּ עֲלָוָן וְקָרִיבוּ נִכְסִין וְאִסְתְּחַר עַמָּא לְמֵיכַל וְלִמְשְׁתֵּי וְקָמוּ לְצַחֲקָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵיזֵיל חוֹת אֲרֵי חַבִּילוּ עַמָּךְ דְּאַסֵּיקְתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ סְטוֹ בְּפִרְיַעַ טַן אוֹרְחָא דְּפַקֵּדְתִּינוּן עֲבָדוּ לְהוֹן עֵגֶל מַתְכָּא וְסָגִידוּ לֵיהּ וְדַבְּחוּ לֵיהּ וַאֲמָרוּ אִלֵּין דַּחְלָתָךְ יִשְׂרָאֵל דְּאַסְקוּךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה גְּלֵי קֳדָמַי תְּ עַמָּא הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁי קְדָל הוּא׃ וּכְעַן אֲנַח בַּעְתָּךְ בְּנַי וְיִתְקוֹף רוּגְזִי בְּהוֹן וְאֵשֵׁצִינוּן וְאֶעְבֵּיד יָתָךְ לְעַם סַגִּי׃ וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ אֱלָהֵיהּ וַאֲמַר לְמָה יְיָ יִתְקוֹף רוּגְזָךְ בְּעַמָּךְ דְּאַפֵּקְתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחֵיל רַב וּבִידָא תַּקִּיפָא׃ לְמָה יֵימְרוּן מִצְרָאֵי לְמֵימַר בְּבִישָׁא אַפֵּקִינוּן לְקַטָּלָא יָתְהוֹן בְּטוּרַיָּא וְלִשֵׁצָיוּתְהוֹן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא תּוּב מִתְקוֹף רוּגְזָךְ׃ וְאִתְיַבְּמִן בִּישָׁא דְּחַשֵּׁיבְתָּא לְמֵעְבַּד לְעַמָּךְ׃ דְּכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבָדָךְ׃

Trãsla. Erc. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxxij.	Pritiua. heb.
iurasti eis p temet ipm. t locut⁹ es ad	[i]urasti[k] p temet ipsum	[i]נִשְׁבַּעְתָּ[k] לָהֶם[x] בָּךְ [y] וַתְּדַבֵּר [z] אֲלֵהֶם	שׁ בע
ὤμοσας αὐτοῖς κατὰ σεαυτοῦ. καὶ ἐλάλησας πρὸς	[l]dicens. ooooooooooooooo	[a]אַרְבֶּה[b] אֶת[c] זַרְעֲכֶם[d] כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם	[a]רָבָה[b] כ כָּב
eos: dicẽs: multũ multiplicabo semẽ vrm sicut	[m]Multiplicabo[c] semẽ ve=	[e]וְכָל[f] הָאָרֶץ [g]הַזֹּאת[h] אֲשֶׁר [k] אָמַרְתִּי	
αὐτούς, λέγων, πολυπληθυνῶ τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ	[n]strũ[o] sicut stellas[c] celi: ooo	[l]אֶתֵּן[m] לְזַרְעֲכֶם [n]וְנָחֲלוּ[o] לְעֹלָם: [p]וְנִחַם	נ תן
stellas. celi multitudine. t oẽm	[r]& vniuersam[g] terrã[h] hãc	[q]יְהוָה [r]עַל [s]הָרָעָה [t]אֲשֶׁר [u]דִּבֶּר [v]	[q]יְהוָה
C τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει. καὶ πᾶσαν τὴν	de[i] qua[k] locutus sum: oo	[w]לַעֲשׂוֹת [x]לְעַמּוֹ: [y]וַיֵּפֶן [z]וַיֵּרֶד [a]מֹשֶׁה [b]מִן	[w]עָשָׂה [x]עַם
trã hanc q̃ dixisti dare semini eor:	[t]dabo[m] semi vro :& pos	[c]הָהָר [d]וּשְׁנֵי [e]לֻחֹת [f]הָעֵדֻת [g]בְּיָדוֹ [h]לֻחֹת	[c]שָׁנָה [d]לוּחַ [e]עֵד
γῆν ταύτην ἣν εἶπας δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν,	sidebitis eam[n] semp.[o] pla	[i]כְּתֻבִים [k]מִשְׁנֵי [l]עִבְרֵיהֶם [m]מִזֶּה [n]וּמִזֶּה	
t possidebit ea ẽ ut̃ seculũ. [t placat⁹ ẽ	catus[q] q̃ est[r] dñs[s] ne face=	[o]הֵם [p]כְּתֻבִים: [q]וְהַלֻּחֹת [r]מַעֲשֵׂה [s]אֱלֹהִים	[o]עָשָׂה
καὶ καθέξουσιν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐλάσθη	ret[t] malũ: [u]qđ [v] locutus	[t]הֵמָּה [u]וְהַמִּכְתָּב [v]מִכְתַּב [w]אֱלֹהִים [x]הוּא	[p]כְּתַב
dñs de malo: qđ dixit factur⁹ cõtra	fuerat[u] aduersus populũ	[y]חָרוּת [z]עַל [a]הַלֻּחֹת: [b]וַיִּשְׁמַע [c]יְהוֹשֻׁעַ	[q]חֵרֻת שׁ מע
κύριος περὶ τῆς κακίας, ἧς εἶπεν ποιῆσαι πρὸς	populũ suũ. Et reuersus ẽ[v] moy	[d]אֶת [e]קוֹל [f]הָעָם [g]בְּרֵעֹה [h]וַיֹּאמֶר [i]אֶל	[r]רוּעַ
ppm suũ. t reuersus moyses: descẽdit	ses[w] de[x] mõte portãs[y] du=	[k]מֹשֶׁה [l]קוֹל [m]מִלְחֲמָה [n]בַּמַּחֲנֶה: [o]וַיֹּאמֶר	[l]לֶחֶם [m]חָנָה
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἀποστρέψας μωυσῆς, κατέβη	as[z] tabulas[a] testimõii [b]in	[p]אֵין [q]קוֹל [r]עַנּוֹת [s]גְּבוּרָה [t]וְאֵין [u]קוֹל	[p]עָנָה [q]גָּבַר
de mõte. t due tabule testimonij in	manu sua[c] scriptas[d] ex v=	[v]עַנּוֹת [w]חֲלוּשָׁה [x]קוֹל [y]עַנּוֹת [z]אָנֹכִי	
ἀπὸ τοῦ ὄρους· καὶ αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου ἐν	traq[e] pte ooooooooooooo	[a]שֹׁמֵעַ: [b]וַיְהִי [c]כַּאֲשֶׁר [d]קָרַב [e]אֶל	[r]רֵעַ
manib⁹ eius: tabule lapidee scripte	[f]& fictas[g] opere[h] dei. ooo	[f]הַמַּחֲנֶה [g]וַיַּרְא [h]אֶת [i]הָעֵגֶל [k]וּמְחֹלֹת	[f]רָאָה [g]חָלַל
ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, πλάκες λίθιναι ἐγγεγραμμέναι	ooooxooooxooxoooo ooooo	[l]חָרָה [m]אַף [n]מֹשֶׁה [o]וַיִּשְׁלְךָ [p]מִיָּדָיו	[l]חָרָה שׁ לךְ
ex vtrisq; ptib⁹ eaꝝ: hinc t hinc erãt	[i]Scriptura quoq; dei[j] e=	[q]וַיְשַׁבֵּר [r]אֹתָם [s]תַּחַת [t]הָהָר:	[q]שָׁבַר
ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἦσαν	rat ooooxooooxooxoooo ooooo	[u]וַיִּקַּח [v]אֶת [w]הָעֵגֶל [x]אֲשֶׁר [y]עָשׂוּ [z]וַיִּשְׂרֹף	[u]לָקַח [v]עָשָׂה [w]שָׂרַף
scripte: t tabule op⁹ dei erãt: t scri=	[k]sculpta[l] ín[m] tabulís. [n]Au	[a]בָּאֵשׁ [b]וַיִּטְחַן [c]עַד [d]אֲשֶׁר [e]דַּק [f]וַיִּזֶר	[t]טָחַן [u]דָּקַק [v]זָרָה
γεγραμμέναι, καὶ πλάκες ἔργον θεοῦ ἦσαν, καὶ ἡ γρα	diens autem[o] iosue ooooo	[g]עַל [h]פְּנֵי [i]הַמָּיִם [k]וַיִּשְׁקְ [l]אֶת [m]בְּנֵי	[w]פָּנָה [x]שָׁמַה
ptura scriptura dei erat sculpta in tabulis. t	[p]tumultũ[q] populi[r] vocife	[n]יִשְׂרָאֵל: [o]וַיֹּאמֶר [p]מֹשֶׁה [q]אֶל [r]אַהֲרֹן	[y]אָבִי
ἡ γραφὴ θεοῦ ἦν κεκολαμμένη ἐν ταῖς πλαξίν. καὶ	rãtis:[s] dixit[t] ad ooooooooo	[s]מָה [t]עָשָׂה [u]לְךָ [v]הָעָם [w]הַזֶּה [x]כִּי [y]הֵבֵאתָ	[z]בּוֹא
audiẽs iosue vocẽ populi clamãtiũ: di	[u]moy sen. [v]Vlulatus[w] pu=	[z]עָלָיו [a]חֲטָאָה [b]גְדֹלָה: [c]וַיֹּאמֶר [d]אַהֲרֹן	
ἀκούσας Ἰησοῦς τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ κραζόντων, λέ	gne audit̃[x] in castris.	[e]אֶל [f]יִחַר [g]אַף [h]אֲדֹנִי [i]אַתָּה [k]יָדַעְתָּ [l]אֶת	
γει πρὸς μωυσῆν· φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ.	Quis[y] ñdit.[z] Nõ est[a] cla=	[m]הָעָם [n]כִּי [o]בְרָע [p]הוּא: [q]וַיֹּאמְרוּ [r]לִי	[m]רוּעַ
t dicit: nõ est vox pcinẽtiũ pugnã: neq; vox	mor[b] adhortantiũ ad[c] pu		
καὶ λέγει, οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατισχύν, οὐδὲ φω	gnam:[d] neq;[e] vociferatio		
pcinẽtiũ fugã: sed vocẽ pcinẽtiũ vi=	[f]cõpellẽtiũ[g] ad fugã :sed		
νὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντ[illegible]ὸ=	[h]vocẽ[i] cãtantiũ[k] ego[l] au=		
nũ ego audio. et qñ apppinq̃uit castris vi	dio.[m] Cũq;[n] appropiquas=		
τοῦ ἐγὼ ἀκούω. καὶ ἡνίκα ἤγγισε τῇ παρεμβολῇ ὁ	set[o] ad[p] castra:[q] vidit[r] vitu=		
det vitulũ et choros. et iratus ira mop	lũ[s] & choros: ooooooooo		
ρὰ ὀργὴν μόσχον καὶ τοὺς χορούς· καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ μου	[t]iratusq; valde[u] ,iecit		
cis: iecit de manib⁹ suis tabulas:	[v]de manu ooooooooooooo		
σης, ἐρρίψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὰς δύο πλάκας,	[w]tabulas:[x] & confregit[y] e=		
et cõfregit eas sub mõte. et accipiẽs vi=	as[z] ad radicem[a] montis.		
D καὶ συνέτριψεν αὐτὰς ὑπὸ τὸ ὄρος· καὶ λαβὼν τὸν μό	[b]Arripiensq;[c] vitulum		
tulũ quẽ fecerãt: cõbussit illũ igne: et cõ=	[d]quẽ[e] fecerant:[f] cõbussit		
χον ὃν ἐποίησαν, κατέκαυσεν ἀγὸν πυρί, καὶ κα	[g]& cõtriuit[h] vsq; ad[i] pul=		
triuit illũ minutũ: et dispsit illũ in a	nerem: quem[k] sparsit ooo		
τέλασεν αὐτὸν λεπτόν, καὶ ἐπασκέρευεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕ	[l]in[m] aquam :[n]& dedit ex		
quã: et dedit bibere illã filijs israel. et	co potum[o] filiis ooooooo		
δωρ, καὶ ἐπότισεν αὐτὸ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ	[p]israel.[q] Dixit q;[r] ad[s] aarõ		
dixit moyses aaron: qd fecit tibi populus	ooooxooooxooxoooo ooooo		
εἶπεν μωυσῆς τῷ ἀαρών, τί ἐποίησέ σοι ὁ λαὸς	[t]Quid[u] tibi[v] fecit[w] hic[x] po		
hic: q̃ induxisti sup illos pctũ ma=	pulus: [y]vt[z] induceres ooo		
οὗτος, ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγά	[a]sup eũ[b] pctũ[c] maximũ		
gnã: et dixit aarõ ad moysen: ne irascaris dñe. tu	Cui ille[d] respondit. ooo		
λην, καὶ εἶπεν ἀαρὼν πρὸς μωυσῆν, μὴ ὀργίζου κύριε, σὺ	[e]Ne[f] indignetur[g] dñs me		
8.co. scis impetũ populi huius. dicũt .n. mihi	us. [h]Tu enim[i] nosti ooooo		
οἶδας τὸ ὁρμημα τοῦ λαοῦ τούτου. λέγουσι γάρ μοι	[k]populũ istũ:[l] q̃ pnus[m] sit		
	[n]ad malũ. [o]Dixerũt[p] mi=		

Transla. Chal.

Interp. chal.	Pritiua chal.
quibus iurasti in verbũ tuũ: t cum q̃bus locutus es:	
dicens. Multiplicabo filios vestros sicut stellas celi:	
et vniuersam terrã hanc quã dixi dabo filijs vestris:	
et possidebũt eam in eternũ. Reuersusq; est dñs a ma	
lo qđ cogitauit facere populo suo. Resperitq; moyses	
et descendit de monte: t duas tabulas testimonij por	
tabat in manu sua scriptas ex vtraq; parte: hinc t in=	
de erant scripte. Tabule aũt erant opere dei facte: t	
scriptura erat scripta a facie dei sculpta sup tabulas.	
Audiuitq; iosue vocẽ populi qñ vociferabãtur: t di=	
xit ad moysen. Vox pugne auditur in castris. et ait.	
Non est vox fortium preualentiũ in pugna: neq; vox	
imbecillũ qui superãtur: sed vocem luden tiũ ego au=	
dio. Et factũ est cuꝫ appropinquasset ad castra t vidis	
set vitulũ t choros: iratus est furor moysi: t proiecit	
de manib⁹ suis tabulas: t cõfregit eas in humilioribꝰ	
locis montis. Arripuitq; vitulũ quẽ fecerãt: t cõbus=	
sit igne t cõtriuit donec fuit cõminutũ: t exparsit sup	
faciẽ aque: t dedit bibere filijs isrl. Dixitq; moyses	
ad aaron. Quid fecit tibi hic populꝰ qz induxisti sup	
euꝫ peccatũ: t ait aaron. Ne irascatur furor dñi met:	
tu nosti populũ q̃ pnus sit ad malũ: dixerũtq; mihi:	

Transla. Chal.
הַכְרֵיכְתָּ לְהוֹן וְתַמֵּלֵיל עִמְּהוֹן אֲסַגְּיָת בְּנַיכוֹן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכָל אַרְעָא
הָדָא דְאֲמַרִית אִתֵּן לִבְנַיכוֹן וְיַחְסְנוּן לְעָלַם: וְתָב וְיָהִי מִן בִּישְׁתָּא דְחַשִׁיב לְמֶעְבַּד לְעַמֵּיהּ:
וְאִתְּבָנִי וְנַחַת מֹשֶׁה מִן טוּרָא וְתַרְתֵּין לוּחֵי סַהֲדוּתָא בִּידֵיהּ לוּחִין כְּתִיבִין מִתַּרְתֵּין עִבְרֵיהוֹן
מִכָּא וּמִכָּא אִינּוּן כְּתִיבִין: וְלוּחַיָּא עוֹבָדָא דַיְיָ אִינּוּן וּכְתָבָא כְּתָבָא מִן קֳדָם יְיָ הוּא
מְפָרַשׁ עַל לוּחַיָּא: וּשְׁמָע יְהוֹשֻׁעַ יָת קַל עַמָּא כַּד מְרַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קַל קְרָבָא
בְּמַשְׁרְיָתָא: וַאֲמַר לָא קַל גַּבָּרִין דְּלַצְחִין קְרָבָא וְאָף לָא קַל חַלָּשִׁין דְּמִתָּרְנָן קַל
דְּמִחַיְכִין אֲנָא שָׁמַע: וַהֲוָה כַּד קְרִיב לְמַשְׁרְיָתָא וְחָזָא יָת עֶגְלָא וְחֵנְגִין וְתִקֵּף רוּגְזָא
דְּמֹשֶׁה וּרְמָא מֵידוֹהִי יָת לוּחַיָּא וְתַבַּר יָתְהוֹן בְּשִׁפּוּלֵי טוּרָא: וּנְסִיב יָת עֶגְלָא דַעֲבָדוּ
וְאוֹקִיד בְּנוּרָא וְשָׁף עַד דַּהֲוָה דַקִּיק וּדְרָא עַל אַפֵּי מַיָּא וְאַשְׁקִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מָה עֲבַד לָךְ עַמָּא הָדֵין אֲרֵי אַיְתֵיתָא עֲלֵיהוֹן חוֹבָא רַבָּא: וַאֲמַר
אַהֲרֹן לָא יִתְקוֹף רוּגְזָא דְרִבּוֹנִי אַתְּ יְדַעְתָּ יָת עַמָּא אֲרֵי בְּבִישׁ הוּא: וַאֲמָרוּ לִי

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Exo. | La. xxxii.

עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר ילכו
לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר
הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ עֲלָה
מֶה הָיָה לוֹ וַאֹמַר לָהֶם לְמִי זָהָב
הִתְפָּרָקוּ וּיִתְּנוּ לִי וָאַשְׁלִכֵהוּ פָּרַק נָתַן שָׁלַךְ
בָּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה וַיַּרְא
מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרֻעַ הוּא כִּי
פָרַע אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקָמָיו קוּם
וַיַּעֲמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר עָמַד
מִי לַיהוָה אֵלַי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל אָסַף
בְּנֵי לֵוִי וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׂימוּ אִישׁ שׂוּם
חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר
לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ אֶת
אָחִיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת עשה
קְרֹבוֹ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי לֵוִי כִּדְבַר מֹשֶׁה
וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת נפל
אַלְפֵי אִישׁ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מלאו
יְדֵכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בְּבְנוֹ
וּבְאָחִיו וְלָתֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה נתן
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל היה
הָעָם אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה
וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל יְהוָה אוּלַי עלה
אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטַּאתְכֶם וַיָּשָׁב כפר
מֹשֶׁה אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּא חָטָא
הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ
לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא עשה

Interp. chal.

Fac nobis deos qui ambulēt ante nos: Quoniā huic viro moysi qui ascendere nos fecit de terra egypti ne scimus quid acciderit. Dixiq; eis. quis habet auruz: tollite ⁊ adducite mihi: et profect illud in ignem: et egressus est vitulus iste. Ediditq; moyses populum q̄ ociosus esset: ociosum enim fecerat eum aaron: vt contaminaret eos nomine pessimo in generatiōes suas. Stetitq; moyses in porta castroꝝ: ⁊ ait. Qui timent dñm veniāt ad me. Congregatiq; sūt ad eū oēs filij leui. et ait eis. Hec dicit dñs deꝰ israel: ponat vnusquisq; gladium suū sup femur suū: ⁊ ptranslte ⁊ redite de porta vsq; ad portā in castris: ⁊ occidat vnusquisq; fratrem suū: ⁊ vnusquisq; p̄ximū suū: ⁊ vnusquisq; cōsanguineū suū. Et fecerūt filij leui iuxta ✻ buz moysi: ceciderūtq; ex ppło ꝺ̄ sūt tria millia virorꝝ. Et dixit moyses. Obtulistis oblationes vras hodie coꝝ dño vnusquisq; in filio suo ⁊ fratre suo: vt detur hodie sup vos benedictio. Et factū est in die sequēti: et dixit moyses pplo. Vos peccastis peccatū grande. ⁊ nūc ascendā coꝝ dño: si forte placabo pro pctō vro. Reuersusq; est moyses in p̄spectū dñi: ⁊ ait. Obsecro: peccauit ppls iste pctm grande, fecerunteq; sibi deos ex auro, et nunc si dimittis ꝏ

Pritiua chal.

נְסַךְ
רְמָה
סָאַב דּוּר קוּם
שָׂרַאְתָּא כָּנַשׁ
שָׁוָה
נְתַן חוּב
רַבַּב נְסַךְ כָּפַר
תּוּבְעָה שָׁבַק

Trāsla. B. Hiero.

hi. Fac nobis deos qui nos precedant. ꝏꝏꝏ Huic enī moysi qui nos eduxit de terra egypti: nescimus qd acciderit: Quibus ego dixi. Quis vestrū habet aurū. Tulerūt & dederūt mihi: & proieci illud in ignē: egressus q̄ est hic vitulus. Vides ergo moyses populū q̄ ēet nudatus: spoliauerat eī eū aarō pp ignominiā sordis: & iter hostes nudū cōstituerat: & stās in porta castrorū ait. Si qs ē dñi iūgatur mihi. Cōgregatiq; sūt ad eū oēs filij leui. Quibus ait. Hec dicit dñs deus israel. Ponat vir ꝏꝏꝏ gladiū sup femur suū. Ite & redite de porta vsq; ad portā p mediū castrorū: & occidat vnusquisq; fratrē suum & amicum & ꝏꝏꝏ pximū suū. Fecerūtq; filii leui iuxta sermonē moysi: ceciderūtq; in die illa quasi tria ꝏꝏꝏ millia hominū. Et ait moyses. Consecrastis manus vras hodie domino vnusquisq; in filio & in fratre suo: vt detur vobis benedictio. Fctō aūt altero die: locutus est moyses ad ꝏꝏꝏ populū. Peccastis peccatum maximum. ꝏꝏꝏ Ascendam ad domin: si quo modo ꝏꝏꝏ quiuero eū depcari p scelere vestro. reuersusq; ad dominū ait. Obsecro: peccauit ꝏꝏꝏ populus iste peccatū maximum: feceruntq; sibi deos aureos. Aut dimitte eis han[illegible]ꝏ

Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

fac nobis deos q̄ precedant nos: nā moy πoίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ μωυ
ses hic homo: q̄ eduxit nos ex egypto: nō σῆς οὗτος ὁ ἄνθρ, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου, οὐκ
scimus qd factū ē illi. et dixi eis: cui ἴσμεν τί γέγονεν αὐτῷ· καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίνι ὑ=
est aurū: auferte. et dederūt mihi: et πάρχει χρυσίον, περιέλεσθε· καὶ ἔδωκάν μοι, καὶ
contect in ignē: et exiit vitul⁹ hic. ϒ vi ἔρριψα εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόχος οὗτος· καὶ ἰ=
dens moyses populū q̄ dispersus erat: dispersit δὼν μωυσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασαι, διεσκέδασε
.n. eos aaron ludibriū aduersariis su= γὰρ αὐτοὺς ἀαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐ
is: stetit moyses in porta castroꝝ. et τῶν, ἔστη μωυσῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς· καὶ
dixit: si qs a dño: veniat ad me. cōgregati sūt iga εἶπεν, εἴ τις πρὸς κυρίου, ἴτω πρός με· συνῆλθον οὖν
ad eū oēs filij leui. et dixit illis: πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ λευί· καὶ λέγει αὐτοῖς,
hec dicit dñs deus israel: ponite vnusquisq; sup τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, θέτε ἕκαστος τὴν ἐπι
ensem sup femur: et transite ⁊ re= τοῦ ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρόν, καὶ διέλθετε καὶ ἀνα=
dite a porta in portā p castra: κάμψατε ἀπὸ πύλης εἰς πύλην διὰ τῆς παρεμβο Miseri 25. a.
et occidite vnusquisq; fratrē suū: et λῆς, καὶ ἀποκτείνατε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
vnusquisq; proximū suū: et vnusquisq; amicū ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἔγγισα
suū. et fecerūt filij leui sc̄m q̄ locut⁹ ē eis τα αὐτοῦ· καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ λευὶ καθὰ ἐλάλησεν αὐ
moyses. et ceciderūt ex ppło in die τοῖς μωυσῆς· καὶ ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa tria millia virorꝝ. ⁊ dixit eis moy ἐκείνῃ, τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς μωυ
ses: implcuistis manꝰ vras hodie dño σῆς, ἐπλήρωσατε τὰς χεῖρας ἡμῶν τήμερον κυρίῳ
vnusquisq; in filio et in fratre: vt daret sup vos ἕκαστος ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ ἀδελφῷ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς
bñdictio. et factū ē post crastinū: dixit moy εὐλογίαν· καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν αὔριον, εἶπε μωυ
ses ad ppłm: vos peccastis peccatū ma σῆς πρὸς τὸν λαόν, ὑμεῖς ἡμαρτήκατε ἁμαρτίαν με
gnū. et nūc ascendā ad dñm: vt deprc γάλην· καὶ νῦν ἀναβήσομαι πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ἐξιλά=
cer pro peccato vro. reuersus ē ūt moy σωμαι περὶ τῆς ἁμαρτίας ὑμῶν· ἐπέστρεψε δὲ μωυ
ses ad dñm. et dixit: rogo dñe: peccauit σῆς πρὸς κύριον· καὶ εἶπε, δέομαι κύριε, ἡμάρτηκεν ὁ
ppls hic peccatū magnū: et fecerūt sibi λαὸς οὗτος ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ ἐποίησαν ἑαυ
ipsis deos aureos. et nūc si qdē dimittis eis τοῖς θεοὺς χρυσοῦς· καὶ νῦν εἰ μὲν ἀφίης αὐτοῖς ꝏ

Trāsla. Chal.

עֲבַד לָנָא דְּיַהֲכוֹן קֳדָמָנָא אֲרֵי דֵּין מֹשֶׁה גַּבְרָא דְּאַסְּקָנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא
יְדַעְנָא מָה הֲוָה לֵיהּ וַאֲמָרִית לְהוֹן לְמַן דַּהֲבָא פְּרִיקוּ וְיַהֲבוּ לִי וּרְמֵיתֵיהּ בְּנוּרָא וּנְפַק
עֻגְלָא הָדֵין וְחָזָא מֹשֶׁה יָת עַמָּא אֲרֵי בְּטִיל הוּא אֲרֵי בְּטִלִינוּן אַהֲרֹן לְאַסְנָיוּתְהוֹן שׁוֹם
בִּישׁ לְדָרֵיהוֹן וְקָם מֹשֶׁה בִּתְרַע מַשְׁרִיתָא וַאֲמַר מַן דְּחִילָא דַּיְיָ לְוָתִי וְאִתְכַּנָּשׁוּ
לְוָתֵיהּ כָּל בְּנֵי לֵוִי וַאֲמַר לְהוֹן כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל שַׁוּוּ גְּבַר חַרְבֵּיהּ עַל
יַרְכֵיהּ עִבְרוּ וְתוּבוּ מִתְרַע לְתָרַע בְּמַשְׁרִיתָא וּקְטוֹלוּ גְּבַר יָת אֲחוּהִי גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ
וְגְבַר יָת קְרִיבֵיהּ וַעֲבַדוּ בְּנֵי לֵוִי כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וּנְפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא כִּתְלָתָא
אַלְפִין גַּבְרָא וַאֲמַר מֹשֶׁה קָרִיבוּ כְּעַן יוֹמָא דֵּין קֳדָם יְיָ אֲרֵי גְּבַר בִּבְרֵיהּ וְגַבְרָא בַּאֲחוּהִי
וּלְיַתָּן עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵּין בִּרְכָן וַהֲוָה מִיּוֹמָא דְּתָרֵיהּ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא אַתּוּן חַיָּתִין
חוֹבָא רַבָּא וּכְעַן אֵיסַק לְקֳדָם יְיָ מַאן דְּכַפַּר עַל חוֹבֵיכוֹן וְתַב מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ וַאֲמַר
בְּבָעוּ חַב עַמָּא הָדֵין חוֹבָא רַבָּא וְעַבָּדוּ לְהוֹן דַּהֲבָא וּכְעַן אִם תְּשׁוּבֵק ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

pctñ eoꝝ: dimitte. ſi ãt nõ: dele me τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἄφες. εἰ δὲ μή, ἐξάλειψόν με de libro tuo quẽ ſcripſiſti. τ dixit dñs ad ἐκ τῆς βίβλου σου ἧς ἔγραψας. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς moyſen: ſi q̃s peccauit coꝝ me: delebo eũ μωυσῆν, ἐάν τις ἁμάρτηκεν ἐνώπιόν μου, ἐξαλείψω αὐ de libro meo. nõ ãt vade: τ duc τὸν ἐκ τῆς βίβλου μου. νῦν δὲ βάδιζε, καὶ ὁδήγησον pplm hunc in locũ: quẽ dixi tibi: ecce ange= τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπά σοι, ἰδοὺ ἄγγε= Gen.33.c lus meꝰ pībit ante faciẽ tuã. q̃ ãt λός μου προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου. ἡ δ' ἂν ἡ die viſitauero: τ inducã ſup eos μέρα ἐπισκέψωμαι, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἁ= pctñ eoꝝ. τ pcuſſit dñs pplm p μαρτίαν αὐτῶν. καὶ ἐπέταξε κύριος τὸν λαὸν περὶ factura vituli: quẽ fecit aaron. τῆς ποιήσεως τοῦ μόχου, ὃν ἐποίησεν ἀαρών. Ca.33

A θΚ dixit dñs ad moyſen: vade τ καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, πορεύου καὶ aſcẽde hinc tu τ populꝰ tuus: q̃s eduxiſti ἀνάβηθι ἐντεῦθεν σὺ καὶ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες de tra egypti: in trã: quã iurauī abrahã ἐκ γῆς αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τῷ ἀβραὰμ τ iſaac τ iacob. dicẽs: ſemi= καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακὼβ. λέγων, τῷ σπέρμα= ni vſo dabo eã. τ mittã ange= τι ὑμῶν δώσω αὐτήν. καὶ συναποστελῶ τὸν ἄγγε= lũ meũ ante faciẽ tuã. τ eiſciet amor λόν μου πρὸ προσώπου σου. καὶ ἐκβαλεῖ τὸν ἀμορ= reum: τ ethẽũ: τ pherezeũ: τ gergeſeũ: ῥαῖον, καὶ χετταῖον, καὶ φερεζαῖον, καὶ γεργεσαῖον, τ eueũ: τ iebuſeũ: τ chananeũ. τ intro καὶ εὐαῖον, καὶ ἰεβουσαῖον, καὶ χαναναῖον. καὶ εἰσά ducã te in trã manãtẽ lacte τ melle. nõ. n. coaſ ξω σε εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. οὐ γὰρ μὴ συναν cẽdã tecũ: q̃a pplꝰ dure ceruicis tu es: βῶ μετὰ σοῦ, διὰ τὸ λαὸν σκληροτράχηλόν σε εἶναι, vt nõ diſpdã te in via. τ audiẽs populꝰ ἵνα μὴ ἐξαναλώσω σε ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀκούσας ὁ λαὸς χbũ malũ hoc: luxerũt in lu= τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, κατεπένθησαν ἐν πεν ctibꝰ. τ dixit dñs filiis iſrael: vos populꝰ θικοῖς. καὶ εἶπε κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, ὑμεῖς λαὸς dure ceruicis: videte ne plagã aliã inducã σκληροτράχηλος, ὁρᾶτε μὴ πληγὴν ἄλλην ἐπαγάγω ſup vos: τ diſpdã vos. nũc igr deponite ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς. νῦν οὖν ἀφέλεσθε τὰς veſtes gloriæ vſræ: τ oꝛnatũ: τ oſtã tibi στολὰς τῶν δόξων ὑμῶν, καὶ τὸν κόσμον, καὶ δείξω σοι q̃ faciã tibi. τ depoſuerũt filij iſrael oꝛna ἃ ποιήσω σοι. καὶ περιείλαντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν κόσ tum ſuũ: τ veſtẽ a mõte oreb. μον αὐτῶν, καὶ τὴν στολὴν ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ χωρήβ.

Trãsla. B. Hiero.

noxam: aut ſi non fa= cis dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. Cui reſpondit dominus. Qui peccauerit mihi: delebo eũ de libro meo. Tu autem vade: & duc populum iſtum quo locutus ſum tibi. Angelus meus pcedet te. Ego ãt in die vltiõis viſitabo & hoc peccatũ eorum. Percuſſit aũt dominus populum pro creatu vituli: quẽ fecerat aarõ.

LOcutuſq; eſt. Ca.33 dñs ad moyſen dicẽs. Vade aſcẽde de loco iſto tu & populus tuus: quẽ eduxiſti de terra egypti: in terrã quã iurauī abraham iſaac & iacob dicens. Semini tuo dabo eã. & mittã pcurſorẽ tui angelum vt eiiciam chananeũ & amorreum & ethẽũ & pherezeũ & eueũ & iebuſeũ: & itres in terrã fluentẽ lacte & melle. Nõ enim aſcẽdã tecũ: qa pplꝰ dure ceruicis eſt: ne forte diſpdã te in via. Audiẽs populus hũc peſſimũ luxit: & nullus ex more idutus eſt cultu ſuo. Dixitq; dominus ad moyſen. Loquere filiis iſrael. Populus dure ceruicis es: ſemel aſcẽdã in medio tui & delebo te. Iam nunc depone ornatum tuũ: vt ſciam quid faciam tibi. Depoſuerunt ergo filii iſrael ornatũ ſuum a monte oreb. Moyſes quoq;

Ter. Heb. Exo. Ca. xxxiij. Pritiua heb.

חַטָּאָה	חַטֹּאתָם׃ וְאִם־אַיִן מְחֵנִי־נָא	
	מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	
אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי		
אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי׃ וְעַתָּה לֵךְ נְחֵה אֶת		
יָלַךְ	הָעָם אֶל־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ הִנֵּה	
יָלְאַךְ פָּנָה	מַלְאָכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ וּבְיוֹם פָּקְדִי	
נָגַף	וּפָקַדְתִּי עֲלֵהֶם חַטָּאתָם׃ וַיִּנֹּף יְהוָה	
	אֶת־הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֵגֶל	
Cap. xxxiij.	אֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן׃ וַיְדַבֵּר	
דִּבֶּר	יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ עֲלֵה מִזֶּה אַתָּה	
עָלָה	וְהָעָם אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	
נָטַע	אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם	
	לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ	
נָתַן בָּנָה	אֶתְּנֶנָּה׃ וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ	
	וְגֵרַשְׁתִּי אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֱמֹרִי	
	וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ אֶל	
זוּב עָלָה	אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כִּי לֹא אֶעֱלֶה	
	בְּקִרְבְּךָ כִּי עַם־קְשֵׁה עֹרֶף אָתָּה פֶּן	
שָׁמַע	אֲכַלֶּךָ בַּדָּרֶךְ׃ וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת־הַדָּבָר	
רָעַע אָבַל שִׁית	הָרָע הַזֶּה וַיִּתְאַבָּלוּ וְלֹא שָׁתוּ	
עָדָה	אִישׁ עֶדְיוֹ עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	
	מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם	
	עַם קְשֵׁה עֹרֶף רֶגַע אֶחָד	
כָּלָה	אֶעֱלֶה בְקִרְבְּךָ וְכִלִּיתִיךָ וְעַתָּה	
יָרַד יָדַע	הוֹרֵד עֶדְיְךָ מֵעָלֶיךָ וְאֵדְעָה מַה	
עָשָׂה נָצַל	אֶעֱשֶׂה לָּךְ׃ וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל	
	אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב׃ וּמֹשֶׁה	

Interp. chal.

peccata eoꝝ: ſi autẽ non: dele me nunc de libro tuo quem ſcripſiſti. Dixitq; dñs ad moyſen. Qui peccauerit cõtra me: delebo eum de libro meo. Nunc autẽ vade duc populũ in locũ quẽ locutus ſum tibi: ecce angelus meus ibit ante te. Et in die viſitationis mee viſitabo ſup eos peccata eoꝝ. Et percuſſit dñs populũ: eo q̃ coluerãt vitulũ: quẽ fecerat aaron. Ca. 33.

LOcutuſq; eſt dominꝰ cuꝫ moyſe. Vade deſcende hinc tu τ populus quẽ aſcendere feciſti de terra egypti in terram quã iurauī abraham iſaac τ iacob: dicẽs. Filiis tuis dabo eã terrã fluentẽ lacte τ melle. mittãq; angelũ ãte te: τ eiiciã chananeos τ amorreos et ethęos τ pherezęos et eueos τ iebuſeos. Non enī aſcendere faciã maleſtatẽ meã in medio tui: q̃ populus dure ceruicis tu es: ne forte diſperdam te in via. Audiuitq; pplꝰ ſermonẽ hunc peſſimũ: τ luxerũt: et nullus poſuit ornatũ cultus ſui ſup ſe. Dixitq; dñs ad moyſen. dic filiis iſrael: vos eſtis pplꝰ dure ceruicis: ſi vna hora abſtulero maleſtatẽ meã a te: diſperdã te. Et nunc aufer ornatũ cultus tui a te. Motum eſt enim coram me quod facturus ſum tibi. Et depoſuerãt filij iſrael ornatũ cultus ſui de monte oreb. Moyſes aũt

Pritiua chal.

מָחָה	מָחֵה
לָאַךְ	לָךְ
סָעַר שָׁאַבַד	סַעַר שַׁאֲבַד
נָסַק	נְסַק
קוּם אָמַר נָתַן	קוּם אֱמַר נְתַן
שָׁלַח תָּרַךְ	שְׁלַח תָּרֵךְ
כָּשָׁה	כְּשָׁה
שָׁצָא אָבַל	שְׁצָא אֲבַל
שָׁוָה	שְׁוָה
סָלַק עָדָה נָגַה	סְלַק עֲדָה נְגַה
עָבַד	עֲבַד

Transla. Chal.

לְהוֹבִירוֹן וְאִם לָא מְחֵי כְּעַן מִסִּפְרָךְ דְּכָתַבְתָּ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַן דְּחַב קֳדָמַי אֲמְחִינֵיהּ
מִסִּפְרִי׃ וּכְעַן אֵיזֵל דַּבַּר יָת עַמָּא לְאַתְרָא דְּמַלֶּילִית לָךְ הָא מַלְאָכִי יְהָךְ קֳדָמָךְ וְיוֹמָא
אַסְעַר וּתְי וְאַסְעַר עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן׃ וּמְחָא יְיָ יָת עַמָּא עַל דְּאַשְׁתַּעְבִּידוּ לְעֶגְלָא דְּעַבַד
אַהֲרֹן׃ Ca.xxxiij. וַמַלֶּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה אֵיזֵל סָק מִיכָּא אַתְּ וְעַמָּא
דְּאַסֵּקְתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְאַרְעָא דְּקַיֶּימִית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לְמֵימָר לִבְנָךְ
אֶתְּנִנַּהּ׃ וְאֶשְׁלַח קֳדָמָךְ מַלְאָכָא וְאֶתְרֵיךְ יָת כְּנַעֲנָאֵי וְאֱמוֹרָאֵי וְתַתָּאֵי וּפְרִיזָאֵי
וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי׃ לְאַרְעָא עַבְדָא חַלָב וּדְבַשׁ אֲרֵי לָא אֶסֵּיק שְׁכִנְתִּי בֵּינָךְ אֲרֵי עַם קְשֵׁי
קֳדָל אַתְּ דִּלְמָא אֲשֵׁיצִינָךְ בְּאָרְחָא׃ וּשְׁמַע עַמָּא יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא הַדֵּין וְיִתְאַבָּלוּ וְלָא
שַׁוִּיאוּ גְּבַר תִּקּוּן זִינֵיהּ עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתּוּן עַם קְשֵׁי
קֳדָל שָׁעָה חֲדָא אֵיסֵלִיק שְׁכִנְתִּי מִבֵּינָךְ וְאֵשֵׁיצִינָךְ וּכְעַן אַעְדִּי תִּקּוּן זִינָךְ מִנָּךְ וְאֵידַע
מָדַמְיָם לְאֵעְבֵּיד לָךְ׃ וְאַעְדִּיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת תִּקּוּן זִינֵיהוֹן מְטוּרָא דְּחוֹרֵב׃ וּמֹשֶׁה

Pagnin. Hebr.	Ter. Hebr.	Exo. Ca. xxxiii.	Tra. A. Hiero.	Tra. Gre. lxx. cū interp. latina
יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה	tollēs tabernaculū tetendit extra castra procul: vocauit eū nomen eius tabernaculū federis. Et omis populus quí hēbat aliq̄ q̄stionē egrie diebatur ad tabernaculū federis extra castra. Cūq̄ egrederetur moyses ad tabernaculū surgebat vniuersa plebs: & stabat vnusquisq̄ in ostio papiliois sui: respiciebātq̄ tergū moysi dōec igrederetur tēto rīū. Ingresso āt illo tabernaculū federis descē debat colūna nubis: & stabat ad ostiū: loq̄batur q̄ dñs cū moyse cernētibus vniuersis: q colūna nubis staret ad ostium tabernaculi. Stabantq̄ & ipsi & adorabant per fores tabernaculorum suorum. Loq̄batur aūt dñs ad moysen facie ad faciem: sicut solet loquí hō ad amicū suum. Cumq̄ ille reuertere tur in castra: minister eius iosue filius nun puer nō recedebat de tabernaculo. Dixit autem moyses ad dominum. Precipis vt educā populum istum: & non indicas mihi quē missurus sis mecū pfertim cum dixeris: noui te ex noie: & inueneristi gratiam coram me. Si ergo inueni gratiā in cōspectu tuo: ostende mihi faciē tuā: vt sciā te & inueniā gratiā ante oculos tuos. Respice populum tuum gentē hanc.	τ accipiēs moyses tabnaculū: fixit extra castra procul a castris. τ vocauit ē tabnaculū testimonij. τ factū ē: ὁ ζητῶν γὸν κύριον, ὁις ἡρēs dñm: τ egrediebat in tabnaculū extra castra, qñ āt ingrediebatur moyses in tabnaculū qñ extra castra: hostiū tabnacli sui. τ aspiciebāt abeū te moyse q̄ad ingrederet ille in tabnaculū. vt āt ingressus ē moyses in tabnaclū: descēdebat colūna nubis. τ stabat ad ostiū tabnaculi: τ loq̄batur moysi. τ videbat ois populus colūnā nubis stātē ad hostiū tabnaculi. τ stabat ois populus. τ adorabāt vnusq̄sq̄ ab hostio tabernaculi sui. τ locutus ē dñs ad moysen: facie ad faciem: sicut solet loquí hō ad amicū suum. τ reuertebat in castra. at famulus iosue filius nauē iuuenis nō recedebat de tabernaculo. τ dixit moyses ad dñm: ecce tu mihi dicis: deduc populū hunc: tu āt nō indicasti mihi: quē simul mittes mecum. tu āt mihi dixisti: noui te pretereō: τ gfam habes apud me. si īgt inuenī gfam coram te: ostende mihi teipm manifeste: vt videā te: vt sim inuentus gfas coram te: τ vt sciā: ὅτι λαός σου γὸ ἔθνος γὸ μέγα τοῦτο.	τ λαβὼν μωυσῆς τὴν σκηνήν, ἔπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. τ ἐκλήθη σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου · καὶ ἐγίνετο, πᾶς ὁ ζητῶν γὸν κύριον, καὶ ἐξεπορεύετο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ἵστατο πᾶς ὁ λαὸς καὶ προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπελύετο εἰς τὴν παρεμβολήν. ὁ δὲ θεράπων ἰησοῦς ὁ υἱὸς ναυὴ νέος οὐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς · καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς κύριον, ἰδοὺ σύ μοι λέγεις, ἀνάγαγε γὸν λαὸν τοῦτον, σὺ δὲ οὐκ ἐδήλωσάς μοι, ὃν συναποστελεῖς μοι. σὺ δέ μοι εἶπας, οἶδά σε παρὰ πάντας, καὶ χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί. εἰ οὖν εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐμφάνησόν μοι σεαυτὸν γνωστῶς, ἵνα εἰδῶ σε, ὅτι εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, καὶ ἵνα γνῶ, ὅτι λαός σου γὸ ἔθνος γὸ μέγα τοῦτο.

Pagnin. chal.	Interp. chal.	Tra. Chal.
שְׁכַן שַׁרְיָא רַחֲקָא	tulit tabernaculū. et tetendit illud extra castra procul a castris: τ vocauit illud tabernaculū dom̄ doctrine. Et ois qui querebat doctrinaz a facie dñi egrediebat ad tabernaculū domus doctrine: qđ erat extra castra. Et cuz egrediebat moyses ad tabernaculū: surgebat ois pplus: τ stabat vnusqsq̄ in ostio tabernaculi sui: et respiciebāt post moysen: donec ingrederet in tabernaculū. τ cū ingrederet tabernaculū: descēdebat colūna nubis: τ stabat i ostio tabernaculi: τ loq̄batur cū moyse. videbatq̄ ois pplus colūnā nubis stantē in ostio tabernaculi: surgebatq̄ ois populus: τ adorabāt vnusqsq̄ in ostio tabernaculi sui. Loquebaturq̄ dñs cū moyse verbū ad verbū: sicut loquitur vir cum primo suo. Et reuertebatur in castra. Ministerq̄ eius iosue filius nun puer nō recedebat de tabernaculo. Dixitq̄ moyses coraz dño. Elide quod tu dicis mihi ascendere fac populū istum: τ tu nō indicasti mihi quē missurus sis mecū. tu enim dixisti: vocaui te ex noie τ etiā inueneristi gratiā coram me. Et nunc si inueni obsecro gratiā in conspectu tuo: ostende mihi viam bonitatis tue: vt cognoscā misericordiā tuā: vt inueniā gratiā in cōspectu tuo. notusq̄ esti coraz te q populus iste est pplus tuus.	נְסִיב יָת מַשְׁכְּנָא וּפְרַס יְהִי לֵיהּ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא אַרְחַק מִן מַשְׁרִיתָא וְקָרֵי לֵיהּ מַשְׁכַּן זִמְנָא וַהֲוָה כָּל דְּתָבַע אוּלָפָן מִן קֳדָם יְיָ נַפֵּיק לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּאִתְגְּלִי מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא וְהֲוָה כַּד נַפֵּיק מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא קָיְמִין כָּל עַמָּא וּמִתְעַתְּדִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וּמְסְתַּכְּלִין אַתְרֵי מֹשֶׁה עַד דְּעָיֵל לְמַשְׁכְּנָא וַהֲוָה כַּד עָיֵל מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא נָחֵת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא וְקָאִים פִּתְרָא מַשְׁכְּנָא וּמִתְמַלֵּיל עִם מֹשֶׁה חֲזָן כָּל עַמָּא יָת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא קָאִים פִּתְרָא מַשְׁכְּנָא וְקָיְמִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וְסָגְדִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה מַמְלַל כְּמָא דְּמַלֵּיל גְּבַר עִם חַבְרֵיהּ וְתָאֵיב לְמִשְׁרְיָתָא וּמְשָׁמְשָׁנֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עוּלֵימָא לָא עָדֵי מִנּוֹ מַשְׁכְּנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ חֲזֵי אַתְּ אָמַר לִי אַסֵּיק יָת עַמָּא הָדֵין וְאַתְּ לָא אוֹדַעְתָּנִי יָת דְּתִשְׁלַח עִמִּי וְאַתְּ אֲמַרְתְּ רַבִּיתָךְ יְדַעְתָּךְ בְּשׁוּם וְאַף אַשְׁכַּחְתָּ רַחֲמִין קֳדָמָי וּכְעַן אִם כְּעַן אַשְׁכַּחְתָּ רַחֲמִין קֳדָמָךְ אוֹדַעְנִי כְּעַן יָת אוֹרַח מֵימְרָךְ וְאֵדַע רַחֲמָךְ בְּדִיל דְּאַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָמָךְ וְחֵזִי אֲרֵי עַמָּךְ עַמָּא הָדֵין	נָסִיב יָת מַשְׁכְּנָא וּפָרַס יְהִי לֵיהּ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא אַרְחַק מִן מַשְׁרִיתָא וְקָרֵי לֵיהּ מַשְׁכַּן זִמְנָא וַהֲוָה כָּל דְּתָבַע אוּלָפָן מִן קֳדָם יְיָ נַפֵּיק לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּאִתְגְּלִי מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא וַהֲוָה כַּד נַפֵּיק מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא קָיְמִין כָּל עַמָּא וּמִתְעַתְּדִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וּמְסְתַּכְּלִין אַתְרֵי מֹשֶׁה עַד דְּעָיֵל לְמַשְׁכְּנָא וַהֲוָה כַּד עָיֵל מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא נָחֵת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא וְקָאִים פִּתְרָא מַשְׁכְּנָא וּמִתְמַלֵּיל עִם מֹשֶׁה חֲזָן כָּל עַמָּא יָת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא קָאִים פִּתְרָא מַשְׁכְּנָא וְקָיְמִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וְסָגְדִין גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה מַמְלַל כְּמָא דְּמַלֵּיל גְּבַר עִם חַבְרֵיהּ וְתָאֵיב לְמִשְׁרְיָתָא וּמְשָׁמְשָׁנֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עוּלֵימָא לָא עָדֵי מִנּוֹ מַשְׁכְּנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ חֲזֵי אַתְּ אָמַר לִי אַסֵּיק יָת עַמָּא הָדֵין וְאַתְּ לָא אוֹדַעְתָּנִי יָת דְּתִשְׁלַח עִמִּי וְאַתְּ אֲמַרְתְּ רַבִּיתָךְ יְדַעְתָּךְ בְּשׁוּם וְאַף אַשְׁכַּחְתָּ רַחֲמִין קֳדָמָי וּכְעַן אִם כְּעַן אַשְׁכַּחְתָּ רַחֲמִין קֳדָמָךְ אוֹדַעְנִי כְּעַן יָת אוֹרַח מֵימְרָךְ וְאֵדַע רַחֲמָךְ בְּדִיל דְּאַשְׁכַּח רַחֲמִין קֳדָמָךְ וְתֵיחֵי אֲרֵי עַמָּךְ עַמָּא הָדֵין

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

et dixit: ĩpe p̃cedã te: et requiescẽ faciã te. et dixit ad eũ: si nõ tu ipe meris σω σε. καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, εἰ μὴ σὺ αὐτὸς πορεύη nobiscũ: ne me deducas hinc. et quõ notũ μεθ' ἡμῶν, μή με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν. καὶ τῶς γνωσθήσε- erit vere: ꝙ inueni gr̃am apũd te ego ꝙs et σαι ἀληθῶς, ὅτι εὕρηκα χάριν παρά σοι ἐγώ τε καὶ ppls tu⁹. sed coambulãte te nobiscũ: et λαός σου. ἀλλ' ἢ συμπορευομένου σου μεθ' ἡμῶν, καὶ glorificabimur ego ꝙs et ppls tu⁹ sup̃ om ἐνδοξασθησόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σου παρὰ πάν- nes gẽtes: q̃ sup̃ trã sũt. et dixit dñs ad τα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν. καὶ εἶπε κς̃ πρὸς moysen: et hunc tibi ꝫmonẽ: quẽ dixisti: faci- μωυσῆν, καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησας, ποιήσ- am. inueniſti .n. gr̃az coram me: et nouī te prẽ σω. εὕρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιόν μου, καὶ οἶδά σε πα- ter oẽs. et dixit: ostende mihi tuã gloriã. et ρὰ πάντας. καὶ λέγει, δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. καὶ dixit: ego pretibo prior te gloria mea: εἶπεν, ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τῇ δόξῃ μου, et vocabo in noie meo: dñs coram te. et mi- καὶ καλέσω ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, κς̃ ἐναντίον σου. καὶ Roms. febor: cui⁹ miſer fuero et clemẽs ero cui clemẽs fuero. τ 9. c. ἐλεήσω, οὗ ἂν ἐλεῶ. καὶ οἰκτιρήσω οὓς ἂν οἰκτείρω. καὶ dixit: nõ poteris videre faciẽ meã. nõ .n. εἶπεν, οὐ δυνήσῃ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. οὐ γὰρ μὴ videbit hõ faciẽ meã: et viuet. τ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται. καὶ dixit dñs: ecce locus apud me: τ stabis supra εἶπε κς̃, ἰδοὺ τόπος παρ' ἐμοί, καὶ στήσεις ἐπὶ τῆς petrã. cũ aũ trãsierit gloria mea: τ πέτρας. ὅταν δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ ponã te in foramẽ petre: et protegã πήσω σε εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῇ manu mea sup̃ te: quo ad trãsiero. et aufe χειρί μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω. καὶ ἀφε- rã manũ meã. et tunc videbis q̃ post λῶ τὴν χεῖρά μου. καὶ τότε ὄψει τὰ ὀπίσω me: at facies mea nõ videbitur μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεταί tibi. σοι.

Ca. 34.

A ΚΑΙ dixit dñs ad moysen: p̃cide ti ΚΑΙ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λάξευσον σε bi ipi duas tabulas lapideas: sicut et pri- αὐτῷ δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ αἱ πρῶ- me: et ascẽde ad me in mõtẽ: et feri- ται, καὶ ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ γρά- bam in tabulis ẏba: q̃ fuerũt in ψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ ἦν ἐν ταῖς tabulis primis: πλαξὶν ταῖς πρώταις.

Trãsla. B. Hiero.

Dixitq; dñs. Facies mea pcedet te & requiem dabo tibi. Et ait moyses. Si non tu ipse pcedas: ne educas nos de loco isto. In quo ci scire poterimus ego & populus tuus inuenisse nos gr̃am in cõspectu tuo: nisi ãbulaueris no biscũ: vt glorificemur ab oĩbus populis: qui habitant super terram. Dixit autem dominus ad moysen. Et verbũ istud quod locutus es facia. In ueniſti enim gratiam cora me: & teipsũ noui ex nomine. Qui ait. ostende mihi gloriam tuam. Ait. Ego ostendã oẽ bonũ tibi: & vocabor in nomine domini coram te: & miserebor cui voluero: & clemens ero in quẽ mihi placuerit. Rursumq; ait. Nõ poteris videre faciẽ meam. Non enim videbit me homo: & viuet. Et iterum. Ecce inquit est locus apud me: & stabis supra petram. Cũq; trãsibit gl̃ia mea: ponam te in foramine petre: & protegã dextera mea donec trãseã. Tollãq; manũ meam: & videbis posteriora mea: faciem aũt meã videre nõ poteris. Ca. 34. DIxit dñs ad moysen. Dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores: & scribam super tabulas verba que erant super eas verba que habuerunt tabule

Tex. Heb. Exo. Ca. xxxiiij. Pritiua heb.

וַיֹּאמֶר פָּנַי יֵלֵכוּ וְהֵנִיחֹתִי לָךְ׃ — נוח
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־אֵין פָּנֶיךָ — פָּנָה
הַלְכִים אַל־תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה׃ וְנִוָּדַע — עָלָה יָדַע
אֲפוֹא כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי — אָיָה
וְעַמֶּךָ הֲלוֹא בְּלֶכְתְּךָ עִמָּנוּ — הָלַךְ
וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמְּךָ מִכֹּל הָעָם אֲשֶׁר — פָּלָה
עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה — פָּנָה
אֶל־מֹשֶׁה גַּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה — עָשָׂה
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי מָצָאתָ חֵן — רָאָה
בְּעֵינַי וָאֵדָעֲךָ בְּשֵׁם׃ וַיֹּאמֶר — עָבַר פָּנָה
הַרְאֵנִי נָא אֶת־כְּבֹדֶךָ׃ וַיֹּאמֶר — רָאָה
אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טּוּבִי עַל־פָּנֶיךָ — עָבַר פָּנָה
וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָה לְפָנֶיךָ — חָנַן
וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן — רָחַם
וְרִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם׃ וַיֹּאמֶר לֹא — יָכַל רָאָה
תוּכַל לִרְאֹת אֶת־פָּנָי כִּי־לֹא יִרְאַנִי — חָיָה מוּת
הָאָדָם וָחָי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מָקוֹם — יָצַב
אִתִּי וְנִצַּבְתָּ עַל־הַצּוּר׃ וְהָיָה — שׂוּם
בְּעָבֹר כְּבֹדִי וְשַׂמְתִּיךָ בְּנִקְרַת — סָכַךְ
הַצּוּר וְשַׂכֹּתִי כַפִּי עָלֶיךָ עַד — סוּר
עָבְרִי׃ וְהֵסַרְתִּי אֶת־כַּפִּי וְרָאִיתָ — רָאָה
אֶת־אֲחֹרָי וּפָנַי לֹא — רָאָה
יֵרָאוּ׃ Cap. xxxiiij. וַיֹּאמֶר — שָׁנָה
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי — לוּחַ
לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי — הָיָה
עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר — הָיָה
הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים׃ — הָיָה

Interp̃. chal.

Et ait. Maiestas mea ibit τ requiẽ dabo tibi. Et dixit coã eo. Si nõ prererit maiestas tua nobiscũ: ne ascẽdere facias nos hinc. In quo enĩ scietur hic ꝙ inuenimus gratiã coã te ego τ populus tuus: nisi cũ ambulauerit maiestas tua nobiscũ: vt fiant nobis miracula: τ glorificamur ego τ populus tuꝰ ab oĩ populo qui est sup̃ faciẽ terre. Dixitq; dñs ad moysen. Et verbũ quoq; istud quod locutus es faciã: quia inuenisti gratiã coram me: τ vocaui te ex noie: τ ait. Ostende mihi obsecro gloriã tuã: τ dixit. Ego transire faciam oĩnẽ gloriã meã sup̃ faciẽ tuã: τ vocabo in noie dñi coã te. et miſebor cui miſebor: τ clemẽs ero: cui clemẽs ero. Et dixit. Non poteris videre faciẽ glorie mee: nõ enĩ videbit me homo τ viuet. dixitq; dominꝰ. Ecce locus est paratus in cõspectu meo τ stabis supra petram. Ẽritq; cum transierit gloria mea: ponã te in cauerna petre: τ protegã te verbo meo donec transeã. et auferam verbũ glorie mee: τ videbis id qõ est post me. Et que sunt coram me non apparebunt. Ca. 34. Dixitq; dñs ad moysen. Dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores: τ scribam super tabulas verba que erant super tabulas priores

Transla. Chal.

וַאֲמַר שְׁכִינְתִּי יְהָךְ וַאֲנִיחַ לָךְ׃ וַאֲמַר קֳדָמוֹהִי אִם לֵית שְׁכִינְתָךְ מְהַלֶכָא בֵּיתָנָא לָא
תַּסְקְרִנָּא מִכָּאן וּבְנָתָה יִתְיְדַע הָכָא אֲרֵי אַשְׁכַּחְתָּא רַחֲמִין קֳדָמָךְ אֲנָא וְעַמָּךְ הֲלָא בְּמֵימְרָךְ
שְׁכִינְתָךְ עִמָּנָא וְתִתְעַבְדַן לַנָא כָּרִישׁן לִי וְלְעַמָּךְ מִשְׁנַן מִכֹּל עַמְמַיָא דְעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה גְּרֹם יָת פִּתְגָמָא הָדֵין דְמַלֵילְתָא אֶעְבֵּד אֲרֵי אַשְׁכַּחְתָּ רַחֲמִין קֳדָמַי׃ וְאִתְבַּיְתָךְ
בְּשׁוּם׃ וַאֲמַר אַחֲזִינִי כְּעַן יָת יְקָרָךְ׃ וַאֲמַר אֲנָא אֶעְבַּר כָּל יְקָרִי עַל אַפָּךְ וְאֶקְרֵי
בִּשְׁמָא דַייָ קֳדָמָךְ וְאִיחוֹן עַל מַן דְאִיחוֹן וְאִרְחוּם עַל מַן דְאֲרַחֵם׃ וַאֲמַר לָא תִיכּוֹל
לְמֶחֱזֵי יָת אַפַּי יְקָרִי אֲרֵי לָא יֶחֱזֵינִי אֱנָשָׁא וְיֵתְקַיְמוּן׃ וַאֲמַר יְיָ הָא אֲתַר קֳדָמַי
וְתֵיתַעֵד עַל טִינְרָא׃ וִיהֵי כְּמֶעְבַּר יְקָרִי וְאֶשַׁוְיִנָךְ בְּמְעָרַת טִינְרָא וְאֶגֵין עֲלָךְ
עַד דְאֶעְבַּר׃ וְאַעְדֵי יָת יְקָרִי וְתֶחֱזֵי יָת דַתְרֵי וְדִקְדָמַי לָא יִתְחֲזוֹן׃

Ca. xxxiiij.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה גְּבָרֵי לָךְ תְּרֵין לוּחִי אַבְנַיָא כְּקַדְמָאֵי וְאֶכְתּוֹב
עַל לוּחַיָא יָת פִּתְגָמַיָא דַהֲווֹ עַל לוּחַיָא קַדְמָאֵי

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Lxxxiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina
כון	אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃ וְהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר			quas fregisti. Esto paratus mane:	ᾧς cõtriuisti: τ esto parat ad mane: τ
עָלָה בָּצַב	וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ			vt ascẽdas stati in mõte synai: stabisq	ἀς συνέτριψας, καὶ γίνου ἕτοιμος εἰς τοπρωΐ, καὶ ἀνα
	לִי שָׁם עַל רֹאשׁ הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא			mecũ super verticem montis. Nullus	des ad mõtẽ sinai: τ stabis mihi illic ἐπὶ
יֵרָאֶה	יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם אִישׁ אַל יֵרָא			ascẽdat tecũ: nec videatur quispiã p totum	βήσεις ἐστὶ τὸ ὄρος τὸ σινά, καὶ στήκη μοι ἐκεῖ ἐπ' ἄ
יֵרָעוּ	בְּכָל הָהָר גַּם הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל יִרְעוּ			montẽ: boues & oues non pascantur	κρου τοῦ ὄρους. καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ σοῦ, μὴ
פֶּסֶל שְׁנִי	אֶל מוּל הָהָר הַהוּא׃ וַיִּפְסֹל שְׁנֵי			econtra. Excidit ergo duas	vidcatur in toto mõte. τ ones τ
שָׁכֶם	לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם			tabulas lapideas quales antea fuerant: & de	δὲ ὀφθήτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει. καὶ τὰ πρόβατα καὶ
	מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל הַר סִינַי			nocte consurgens ascẽdit in montem synai	boues nõ pascãtur ppe mõtẽ illũ.
לָקַח	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ			sicut preceperat ei dominus: portans secum	οἱ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκείνου.
	שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יְהוָה			tabulas. Cumq descendisset dominus	τ excidit duas tabulas lapideas: sicut τ
נָצַב	בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא			per nubem: stetit moyses cum eo inuocans	καὶ ἐλάξευσε δύο πλακας λιθίνας, καθάπερ καὶ
עֵבֶר	בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל			nomẽ dñi. Quo transeunte coram eo: ait.	prime. τ surgẽs moyses mane: ascẽ
פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם				Dñator dñe deus misericors	dit in mõtẽ sinai: sicut pcepit ei B
חָנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃				& clemẽs patiẽs & multe miseratiõis ac verax:	βη εἰς τὸ ὄρος τὸ σινά, καθότι συνέταξεν αὐτῷ
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן				q custodis miam i milia: qui aufers iniqtatẽ	κύριος. καὶ ἔλαβε μωυσῆς μεθ' ἑαυτοῦ τὰς δύο πλά
וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה				& scelera atq pcta: nullusq apud te p se innocẽs	bulas lapideas. τ descẽdit dñs in nube: τ
פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל				est: qui reddis iniquitatem patrum filiis ac	κας τὰς λιθίνας. καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ
בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל				nepotibus in tertiam &	παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι κυρίου,
רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה	מְהַר כֶּדֶד			quartã progeniẽ. Festi nusq moyses curuatus	τ παρῆλθε κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ
וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם נָא	יי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ			est pronus in terrã: & adorans ait. Si	vocauit dñs dñs deus clemens τ miseri
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי	נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם			inueni gratiam in cõspectu tuo dñe: obsecro vt	ἐκάλεσε κύριος κύριος ὁ θεὸς οἰκτίρμων καὶ ἐλεή
קְשֵׁה עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ				gradiaris nobiscũ. popul enim dure cerui	μων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεως καὶ ἀληθινός, καὶ
וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי				cis est: vt auferas iniquitates nostras atq pcta:	iustitiã seruãs: τ factẽs miaz in mil Hiere.
כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמְּךָ	כָּרֵת			nosq possideas Rñdit dominus. Ego	lia: auferẽs iniqtates: τ pcta: τ intu 32.c.
אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם	עָשָׂה פֶּלֶא			inibo pactum vidẽti bus cunctis:	δίας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἁμαρτίας, καὶ ἀδι
וְרָאָה כָל הָעָם אֲשֶׁר אַתָּה בְקִרְבּוֹ	נוֹרָא			signa faciã que nunq	κίας, καὶ οὐκ ἔνοχον οὐ καθαριεῖ, ἐπάγων ἀνομίας
				visa sunt super terram nec in vllis gentibus:	pres sup filios: et in filios filioz: in ter
					τατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων, ἐπὶ τρί
					τιᾶ et ᾱρτᾶ gnationẽ. et festinãs moyses cur
					ταν καὶ τεταρτην γενεάν. καὶ σπεύσας μωυσῆς κύ
					uat in trã adorauit dñm. et dixit:
					φας ἐστὶ τὴν γῆν προσκύνει τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν,
					si inueni gras coram te: simul eat
					ἐὶ ἐὑρηκα χάριν ἐναντίον σου, συμπορευθήτω ὁ
					dñs me nobiscũ. pplus n. dure ceruicis
					κύριός μου μεθ' ἡμῶν. ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐ
					est. et auferes tu pcta nra: et C
					στιν. καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἁ
					delicta nra. et crimi tibi. et dixit dñs ad mor
					μαρτίας ἡμῶν. καὶ ἐσόμεθά σοι. καὶ εἶπε κς πρὸς μου
					sen: ecce ego pono tibi pactũ coram oi
					σῆν, ἰδοὺ ἐγὼ τίθημί σοι διαθήκην ἐνώπιον παντὸς
					pplo tuo. et faciã gliosa: q nõ factaest i
					τοῦ λαοῦ σου. καὶ ποιήσω ἔνδοξα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν
					tota tra: et in oi gẽte.
					πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει.

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נְסַק	quas cõfregisti τ esto patus mane: τ ascendes mane in mõtẽ sinai: stabisq cozã me tbi sup vertice mõtis.	תְּתַבַּרְתָּא וֶהֱוֵי זְמִין לְצַפְרָא וְתִסַּק בְּצַפְרָא לְטוּרָא דְסִינַי וְתִתְעֲתַד קֳדָמַי תַּמָּן עַל רֵישׁ
חֲזָא רְעָה	nullusq vir ascẽdat tecũ: neq videat vir p totũ mõtẽ: oues ḳq τ boues nõ pascant e regiõe mõtis illi. dola	טוּרָא וּגְבַר לָא יִסַּק עִמָּךְ וְאַף אֱינָשׁ לָא יִתְחֲזֵי בְּכָל טוּרָא אַף עָנָא וְתוֹרֵי לָא יִרְעוּן
קֳדָם	uitq duas tabulas lapideas sicẽ pozes: τ surrexit moyses mane: τ ascẽdit in mõtez sinai sicẽ pcepat ei dñs: τ	לְקִבֵּיל טוּרָא הַהוּא: וּפְסַל תְּרֵין לוּחִי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְאַקְדִּים מֹשֶׁה בְּצַפְרָא וְסָלִיק
נְפַל	tulit in mãu ei duas tabulas lapideas. Et reuelat ẽ dñs in nube: τ stetit cũ eo ibi: τ inocauit i noie dñi. Et	לְטוּרָא דְסִינַי כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ וּנְסִיב בִּידֵיהּ תְּרֵין לוּחִי אַבְנַיָּא: וְיִתְנְחִי יְיָ בַּעֲנָנָא
עֲתַד עֲבַר	trãsiuit ẽc dñs maiestatẽ suã sup faciẽ ei: τ iuocauit.	וְיִתְעַתַּד עִמֵּיהּ תַּמָּן וּקְרָא בִּשְׁמָא דַייָ: וְאִתְעַבַּר יְיָ שְׁכִינְתֵּיהּ עַל אַפּוֹהִי וּקְרָא יְיָ יְיָ
רַחֵם סָגָא עֲבַד	Dñe dñe deus misericors τ clemẽs: patiẽs τ multa faciẽs bona τ veritatẽ: custodiẽs bonitatẽ in mille gnatiões: dimittẽs iniqtatẽ τ scelera τ pcta: parcẽs eis q	אֱלָהָא רַחֲמָנָא וְחַנָּנָא מַרְחִיק רְגָז וְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָוָן וּקְשׁוֹט: נָטַיר טִיבוּ לְאַלְפֵי
דּוּר עָוֶה תּוּב	cõuertunt ad legẽ tuã: τ nõ iustificãs eos q nõ cõuertunt: visitãs peccata patrũ in filios τ in filios filioz	דָרִין שַׁבְיָרִין לְעַוְיָן וְלִמְרוּד וְלַחֲרִין חֲלָח לְתַתְיָרִין לְאוֹרַיְתֵיהּ וְדִלָּא תַיְרִין לָא מְחַבֵּי
זְכָה סָעַר אֲתָא	scelerator in generatiõe tertiã τ in gnatiõe quartam. Festin aut moyses curuatus est sup terraz	מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל בְּנִין בְּנֵי בְנִין וְעַל דַּר תְּלִיתָאֵי וְעַל דַּר רְבִיעָאֵי: וְאוֹחִי
שְׁבַח יְהַב	et adorauit: τ ait. Si inuenit nunc gratiã in cõspectu tuo: eat obsecro maiestas dñi inter nos: q populus	מֹשֶׁה וּכְרַע עַל אַרְעָא וּסְגִיד: וַאֲמַר אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ יְיָ תֵּיתֵךְ כְּעַן שְׁכִינְתָא
כְּשָׁה שָׁבַק חַסָן	dure ceruicis ẽ. Et dimittes delicta nra τ pcta: τ possidebis nos. et ait. Ecce ego tnibo pactũ: coram omni	דַּייָ בֵּינָא אֲרֵי עַם קְשֵׁי קָדָל הוּא וְתִשְׁבּוֹק לַעֲוֵינָא וּלְחוֹבֵנָא וְתַחְסִינַנָא: וַאֲמַר הָא
קוּם עֲבַד גְּבָא	populo tuo faciã mirabilia: que nunq fuerunt creata in vniuersa terra τ in omnibus populis.	אֲנָא גָּזַר קְיָם קֳדָם כָּל עַמָּךְ אֶעְבֵּד פְּרִישָׁן דְּלָא יִתְבְּרִיאוּ בְּכָל אַרְעָא וּבְכָל עַמְמַיָּא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ videbit oĩs ppłs: in qb⁹ eo tu: opa dñi: qz
καὶ ὀφεῦται πᾶς ὁ λαός, ἐν οἷς ἐισύ, τὰ ἔργα κυ̃, ὅτι
mirabilia fãt: q̃ ego facia tibi illic. attẽde tu
θαυμαστά ἐστιν, ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι ἐκεῖ· πρόσεχε σὺ
omnia q̃ ego fcipio tibi. ecce ego eĩcią ante
πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκβαλῶ πρὸ
facię vfam amozreũ: τ chananeũ:
προσώπου ὑμῶν τὸν ἀμορραῖον, καὶ τὸν χαναναῖον,
τ ethcũ: τ pherezeũ: τ eueũ: τ
τὸν χετταῖον, καὶ τὸν φερεζαῖον, καὶ τὸν εὐαῖον, καὶ
D gergeſeũ: τ iebuſeũ. cauc tibi:
τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον. πρόσεχε αὐτῷ,
ne forte diſpõas pactũ hitãtib⁹ in
μή ποτε διαθῇς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς
tra: in quã tu ingredieris in ea: ne forte fiat of-
γῆς, εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐν αὐτῇ, μὴ ποτε γένηται πρό
fenſio in vobis. aras eox deſtructis: τ
σκομμα ἐν ὑμῖν. τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε, καὶ
Deut. ſtatuas eox cõfringetis: τ lucos eox
7.a. τὰς στύλας αὐτῶν συντρίψετε, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν
ſuccidetis: τ ſculptilia deox eox cõburetis
ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύ
igne: nõ .n. adorabitis deũ alĩ. nã
σετε πυρί, οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσετε θεῷ ἑτέρῳ. ὁ γὰρ
dñs deus zeloſũ nomẽ: ds zelotes eſt: ne forte
κς̃ ὁ θεὸς ζηλωτὸν ὄνομα, θεὸς ζηλωτής ἐστιν· μή ποτε
põas pactũ hitãtib⁹ in tra: τ formi
θῇς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκπορ
cẽtur poſt deos eox: τ ſacrificẽt
νεύσωσιν ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ θύσωσι τοῖς
dijs eox: τ vocẽt te: τ cõedes ꝺ ſacrificijs
θεοῖς αὐτῶν, καὶ καλέσωσί σε, καὶ φάγῃς τῶν θυσιῶν
eox: τ accipias de filiab⁹ eox filijs tuis:
5.Reg. αὐτῶν, καὶ λάβῃς τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου
11.a. τ de filiab⁹ tuis des filijs eox: τ for
καὶ τῶν θυγατέρων σου δῷς τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐκ
nicẽtur filie tue poſt deos eo
πορνεύσωσιν αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν θεῶν αὐ-
rũ: τ fornicari faciãt filios tuos poſt
τῶν, καὶ ἐκπορνεύσωσιν τοὺς υἱούς σου ὀπίσω τῶν
deos eox. τ deos cõflatiles nõ facies tibi ipſi.
θεῶν αὐτῶν· καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσεις σεαυτῷ.
E feſtũ azymox cuſtodies: ſeptẽ ꝺies cõedes azy
τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ, ἑπτὰ ἡμέρας φάγῃ ἄζυ
ma: ſicut p̃cepi tibi: ad tẽp⁹ in mẽ
μα, καθάπερ ἐντέταλμαί σοι, εἰς τὸν καιρὸν ἐν μη
ſe nouox. in .n. meſe nouox egreſſ⁹ es eg
νὶ τῶν νέων· ἐν γὰρ τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύ
ẽx.13.a Luce. pto. oẽ aperiens vuluã: mihi maſculina. pmo
1.a. πτου. πᾶν διανοῖγον μήτραν, ἐμοὶ τὰ ἀρσενικά· πρω
genitũ vituli τ ouis. τ pmogenitũ ſub-
τότοκον μόχου καὶ πρωβάτου. καὶ πρωτότοκον ὑπο
tugalis redimes oue. ſi ãt
ζυγίου λυτρώσῃ πρωβάτῳ. ἐὰν δὲ

Trãsla. B. Hiero.

ꝺvt cernat⁴populus iſte
in cuius es medio ⁱop⁹
ᵐdomini
ⁿterribile ᵍquod ᵉ factu-
rus ſum.
ᵐObſerua cuncta ⁱ que
ᶜhodie ᵇmandaui tibi.
ᴰEgo ipſe ᶜeiiciam
ᶠante facię tuã ᵇammor-
reum ⁱ & chananeum
ᵏ & etheum ⁱ pherezeum
quoq⁹ ᵐ & eueum ⁿ & ie-
buſeum. ᵒCaue ᵍ ne vn-
q̃ ſ
ᶠcum habitatoribus ⁿ ter
re illius ᶠiungas ⁿ amici-
tias: que ᶜſint ᶜtibi ᴰ in ruĩ
nam:
ᶠſed & ᵇaras eorum ⁱ de-
ſtrue:
ᵐconfringe ⁱ ſtatuas: ᵒlu-
coſq⁹
ᴾſuccide. ᶠNoli ᵉadorare
ᶠdeum
ⁿalienũ. ᶠDn̄s ⁱ zelotes
ᵃnomẽ eius: ᵇdeus ᴰ eſt ᶜe-
mulator. ᶠNe ſineas ᵉpa-
ctum ᵇcũ hoibus illarũ
ᶠregionũ: ne ᵏ cũ fornica
ti fuerit ⁱ cũ ᵐdiis ſuis: ⁿ &
adorauerit ᵒ ſimulachra
eorũ: ᴾyocet ᵍte qſpiã ᶠvt
comedas ⁿ de ĩmolatis.
ᶠNec yxorẽ ⁿ de filiabus
eorũ ⁱ accipies ᶠ filiis tuis:
ᶠne ᵉ poſtq̃ ᶠipe fuerit for
nicate: ᶜ fornicari faciãt
& ᶜ filios tuos ⁱ in ᵍ deos ſu
os. ᵇDeos ⁱ cõflatiles ᵏ nõ
ᶠfacies ᵐ tibi. ᵒSolẽnitatẽ
ᴾazymorũ ᵍ cuſtodies.
ᶠSeptẽ ᵉ diebus ⁱ veſceris
ⁿazymis: ᶠſicut ᶠp̃cepi ti-
bi ⁱ in tpe ᵉ mẽſis ᵇ nouorũ
ᴼMẽſe ᶜ eni ᶜ verni tpis ᶠ e-
greſſus es ᵍ de egypto.
ᴼoẽ ᵍq̃ aperit ᵏ vuluã ᵒ gñĩ
maſculini: ⁱ meũ erit. De
ᵐcũctis ⁿ aiantibus: tã de
ᵍbob⁹ q̃ de ᶠouib⁹ meũ
erit. ᵉPrimogenitũ ᶠ aſini
ⁿredimes ᶜoue. ᶠSi autem

Ter. Heb. Exo. Ca. xxxiiij. Pritiua heb.

ᵒוְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־
נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
עִמָּךְ׃ שְׁמֹר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ
מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי
וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּכְרֹת בְּרִית
לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא
עָלֶיהָ פֶּן יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃
כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת
מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו
תְּכֹרֹתוּן׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא
הוּא׃ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְזָבְחוּ
לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ
מִזִּבְחוֹ׃ וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ
וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ
אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃ אֱלֹהֵי
מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ׃ אֶת־חַג
הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל
מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ
מִמִּצְרָיִם׃ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל
מִקְנְךָ תִּזָּכָר פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה׃
וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם

Interp. chal.

Videbitq⁹ oĩs populus in cui⁹ medio tu es opus dñi
quia terribile eſt: qđ ego facio tecũ. Obſerua tibi oĩa
que ego precipio tibi hodie, ecce ego eiiciã a facie tua
amoꝛreos τ chananeos τ etheos τ pherezeos τ gine-
os τ iebuſeos. Caue tibi ne forte ineas pactũ cuꝫ ha
bitatoꝛib⁹ terre ad quã tu ingredieris: ne forte ſit in
ſcandalũ in medio tui. ſed aras eoꝝ deſtruetis: τ ſta-
tuas eoꝝ cõfringetis: τ lucos eoꝝ ſuccidetis. non enĩ
adorabis idola popłꝫ: qz dñs zelotes nomẽ eius: deꝰ
zelotes eſt. ne forte ineas pactũ cuꝫ hitatoꝛib⁹ terre.
Et errabiũt poſt idola ſua τ ſacrificabũt idolis ſuis:
et vocabũt te vt comedas de ſacrificijs eoꝝ: τ tollas
de filiabus ſuis filijs tuis: τ errabũt filie ſue poſt ido
la ſua: τ errare facient filios tuos poſt idola ſua. De-
os conflatiles non facies tibi. Solẽnitatem azymo-
rum cuſtodies: ſeptem diebus comedes azyma ſicut
precepi tibi: in tẽpoꝛe menſis nouaꝝ frugũ. Quo
niam in menſe nouarum frugum egreſſus es de egy-
pto. Omne quod aperit vuluam meũ eſt: τ omnes
maſculos primogenitos in pecoꝛibus tuis ſanctifica
bis: primogenitum bouis τ agni. Primogenitũ au-
tem aſini redimes pro agno: τ ſi

Transla. Chal.

וְיֶחֱזֵי כָּל עַמָּא דְּאַתְּ בֵּינֵיהוֹן יָת עוֹבָדָא דֵּידֵי אֲרֵי דְּחִיל הוּא לְמֶעְבַּד עִמָּךְ טַר לָךְ
יָת דְּאָנָא מְכַּפֵּךְ יוֹמָא דֵּין הָא אֲנָא מְתָרֵיךְ מִן קֳדָמָךְ יָת אֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי
וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי וְאִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא תְּגָזַר קְיָם לִיתְּבֵי אַרְעָא דְּאַתְּ עֲלַהּ
עֲלָהָא דִּילְמָא יְהֵי לִתְקָלָא בֵּינָךְ וְאֵלָהֵיהוֹן תְּתָרְעוּן וְיָת צְלֵמֵיהוֹן תְּתָרְעוּן וְיָת
אֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקַצְּצוּן וַאֲרֵי לָא תִּסְגְּדוּ לְטָעֲוָת עַמְמַיָּא אֲרֵי יְיָ קַנָּא שְׁמֵיהּ אֱלָהּ קַנָּא
הוּא׃ דִּילְמָא תְּגָזַר קְיָם לִיתְּבֵי אַרְעָא וְיִטְעוּן בַּתַּר טָעֲוָתְהוֹן וְיִדְבְּחוּן לְטָעֲוָתְהוֹן
וְיִקְרוּן לָךְ וְתֵיכוֹל מִדִּבְחֵיהוֹן׃ וְתִיסַּב מִבְּנָתֵיהּ לִבְנָךְ וְיִטְעוּן בְּנָתֵיהּ בַּתַּר טָעֲוָתְהוֹן
וְיַטְעֵין יָת בְּנָךְ בַּתַּר טָעֲוָתְהוֹן דִּילְמָא לָא תְּעַבֵּיד לָךְ יָת חַגָּא דְּפַטִּירַיָּא תִּיסַּר
שַׁבְעָא יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירִין כְּמָא דְּפַקֵּדְתָּךְ לִזְמַן יַרְחָא דְּאֲבִיבָא אֲרֵי בְּיַרְחָא דְּאֲבִיבָא
נְפַקְתָּא מִמִּצְרַיִם׃ וְכָל פָּתַח אוּלָדָא דִּילִי וְכָל בְּעִירָךְ תַּקְדִּישׁ דְּכוֹרִין בְּכוֹר תּוֹר וְאִמְּרָ
וּבוּכְרָא דְּחַמְרָא תְּפָרוֹק בְּאִמְּרָא וְאִם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxxiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
לֹא תִפְדֶּה וְעֵרַפְתּוֹ כָּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ	בָּכַר			nec pciũ p eo dederis: occidetur. Primogenitũ filiorũ tuorum redimes: nec appebis in cõspectu meo vacuus. sex diebus opaberis: die septimo cessabis arare & metere. Solẽnitatẽ hebdomadarũ facies tibi in primitiis frugũ messis tue triticee: & solẽnitatẽ qñ redeũte anni tpe cũcta cõdũtur. Tribus tpibus anni apparebit oẽ masculinũ tuũ in cõspectu oipotentis dñi dei israel. Cum enim tulero gentes a facie tua: & dilatauero terminos tuos: nullus insidiabitur terre tue: ascẽdente te & apparente in conspectu domini dei tui in anno. Non immolabis super fermẽto sanguinẽ hostie mee: neq; residebit mane de victimis solẽnitatis phase. Primitias frugũ terre tue offeres in domo dñi dei tui. Non coques agnũ in lacte matris sue. Dixitq; dñs ad moysẽ. Scribe tibi verba hec: quibus & tecum & cum israel pepigi fedus. Fuit ergo ibi cũ domino moyses quadraginta dies & q̃draginta noctes: panem nõ comedit & aquam non bibit: & scripsit in tabulis verba federis decẽ. Cũq; descẽderet moyses de mõte sinai: tenebat duas tabulas lapideas testimonii: & ignorabat	πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός, ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καταπαύσεις, τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμητῷ καθὼς. ταπαύσεις. καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἑορτὴν συναγωγῆς μετὰ σοῦντος τοῦ ἐνιαύτου. τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ ὀφθήσεσθαι πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ισραηλ. ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ πλατυνῶ τὰ ὅριά σου, οὐκ ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου, ἡνίκα ἂν ἀναβαίνῃς ὀφθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. τρεῖς καιροὺς ἐνιαυτοῦ οὐ σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσίασμάτος μου, καὶ οὐκ κοιμηθήσεται εἰς τοπρωὶ θυσιάσματα ἑορτῆς τὸ πάσχα. τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς σου ἐισοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐ coques agnũ in lacte mris sue. & dixit dñs ad moysen: scribe tibipsi verba hec: in hs enim sermonib⁹ pposui tibi fedus: & israel. & fuit illic moyses cũ domino quadraginta dies & quadraginta noctes. panẽ nõ comedit et aquã nõ bibit. et scripsit sup tabulas verba hec in tabulis federis: decẽ verba. posteaq̃ descendit moyses de mõte sinai: & due tabule sup manib⁹ moysi. descẽdẽte aũt eo de mõte: & moyses nõ	Eccles. 35.a. F Deut. 14.c. 5.4.d

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בְּכַר חֲמָר שׁוֹר	non redemeris: truncabis caput illius: & ossa primogeniti filioq; tuoq; redimes: & nõ apparebũt coram me vacui. Sex diebus opaberis: in die autẽ septimo requiesces: in seminationis tẽpore & messis quiesces. Solẽnitatẽ quoq; hebdomadaq; facies tibi in primitiis messis tritici: et solẽnitatẽ qñ egrediẽte anno fructũ cõgregãtur. Trib⁹ tpibus in anno appebit oĩs masculus tuus coram dñatore seculi dño deo israel. Ejecta enĩ populos a facie tua: & dilatabo terminũ tuũ: neq; cõcupiscet homo terrã tuã cum ascẽderis vt appareas coram dño deo tuo tribus tpibus in anno. Non immolabis sup fermento sanguinẽ phasis mei: neq; manebũt extra altare adipes victime solemnitatis vsq; mane. Primitias terre tue offeres in domũ sanctuarij dñi dei tui. Non comedes carnẽ cuz lacte. Dixitq; dñs ad moysen. Scribe tibi verba hec: quis q fermonẽ hoz verboz pepigi tecũ fedus & cuz israel. Fuitq; ibi cum dño quadraginta diebus & q̃draginta noctibus: panem non comedit & aquã non bibit. Et scripsit sup tabulis decẽ verba federis. Et factũ est cũ descendisset moyses de mõte sinai: due tabule testimonij erant in manib⁹ moysi cũ descẽdisset de monte. Moyses aũt ne	לָא תִפְרוֹק וְתִנְקְפִיהּ וְכָל בּוּכְרָא דִּבְנָךְ תִּפְרוֹק וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָמַי רֵיקָנִין: שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוּחַ בְּזַרְעָא וּבַחֲצָדָא תְּנוּחַ: וּשְׁבוּעֲיָא תַּעְבֵּיד לָךְ בְּכוּרֵי חֲצַד חִטִּין וְחָגָא דְּכְנָשָׁא תֵּיתֵי לָךְ בְּתוּרֵי דְּשָׁנָה: תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזוֹן כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם רבון יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל: אֲרֵי אֶתְרֵיךְ עַמְמִין מִן קֳדָמָךְ וְאַפְתֵּי יָת תְּחוּמָךְ וְלָא יְחַמֵּד אֱנָשׁ יָת אַרְעָךְ בְּמֵיסָקָךְ לְאִתְחָזָאָה קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא: לָא תְכוֹס עַל חַמִּיעַ דַּם דִּבְחָתִי וְלָא יְבִיתוּן בַּר מִן מַדְבְּחָא תַּרְבֵּי נִכְסַת חַגָּא עַד צַפְרָא: רֵישׁ בְּכוּרֵי אַרְעָךְ תַּיְתֵי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לָא תֵיכוֹל בִּשַּׁר גַּחֲלָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתַב לָךְ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין אֲרֵי עַל מֵימַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין גְּזַרִית עִמָּךְ וְעִם יִשְׂרָאֵל: וַהֲוָה תַמָּן עִם יְיָ אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכַל וּמַיָּא לָא שָׁתֵי וּכְתַב עַל לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַי קְיָמָא עֲשָׂרָא פִּתְגָמִין: וַהֲוָה כַּד נְחִית מֹשֶׁה מִן טוּרָא דְּסִינַי וְתַרְתֵּין לוּחֵי סָהֲדוּתָא בִּידָא דְּמֹשֶׁה בְּמֵיחְתֵּיהּ מִן טוּרָא וּמֹשֶׁה לָא	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

fciebat: q̃ glorificat⁹ fu rat aſpect⁹ cutis ra
ϗδει, ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις τοῦ χρωτὸς τοῦ προ=
ciet fue cũ loq̃rẽt ipſe ei. let vidit
σώπου αὐτοῦ ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ, καὶ ἴδεν
aaron τ oẽs filij iſrael moyſen: τ erat
ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν μωυσῆν, καὶ ἦν
glorificat⁹ aſpect⁹ cutis faciei ei⁹. et
δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρωτὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ· καὶ
G timuerũt appropiquare ei. et vocauit eos
ἐφοβήθησαν ἐγγίσαι αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς
moyſes: τ cõuerſi ſũt ad eũ aarõ τ
μωυσῆς, καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν ἀαρὼν καὶ
oẽs principes ſynagoge. τ locut⁹ eſt
πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς· καὶ ἐλάλησεν
eis moyſes. et poſt hec acceſſerũt ad eũ
αὐτοῖς μωυσῆς. καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον πρὸς αὐ
oẽs filij iſrael. et precepit eis
τὸν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς
oĩa: q̃ locut⁹ ẽ dñs ad eũ in mõte
πάντα, ὅσα ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει
ſinai. τ poſtq̃ ceſſauit loqui ad eos: im
σινά· καὶ ἐπεὶ κατέπαυσε λαλῶν πρὸς αὐτούς, ἐπὶ
1.Co. poſuit ſup faciẽ ſuã velũ. q̃ ũt
3.c. θηκεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ κάλυμμα. ἡνίκα δ' ἂν
ingrediebat moyſes coã dño vt loq̃rẽt ei:
εἰσεπορεύετο μωυσῆς ἔναντι κυρίου λαλεῖν αὐτῷ,
auferebat velamẽ: donec exiret. et
περιῃρεῖτο τὸ κάλυμμα, ἕως τοῦ ἐκπορεύεσθαι· καὶ
egrediẽs loq̃bat oĩb⁹ filijs iſrael q̃cq̃q̃ pre=
ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ὅσα ἐνετεί
pit illi dñs. et viderũt filii iſrael faciem
λατο αὐτῷ κύριος· καὶ ἴδον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον
moyſi: q̃ glorificata erat. et circũpoſuit moyſes vela=
μωυσῆ, ὅτι δεδόξασται· καὶ περιέθηκε μωυσῆς κάλυμ
mẽ ſup faciem ſuã donec ingrederet ad loquẽdũ cũ eo.
μα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἕως ἂν εἰσέλθη λαλεῖν αὐτῷ.

C.35 A Θ Congregauit moyſes oẽm cetũ fi=
καὶ συνήθροισε μωυσῆς πᾶσαν συναγωγὴν υἱ=
lios iſrael. et dixit ad eos: hi ſermones q̃s di
ῶν ἰσραήλ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐ
xit dñs facere eos. ſex dies facies opa.
πε κύριος ποιῆσαι αὐτούς· ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα.
at die ſeptima requies ſcm ſabba=
τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κατάπαυσις ἅγιον σάββα=
tũ: requies dño oĩs faciẽs ea o=
τον, ἀνάπαυσις τῷ κυρίῳ· πᾶς ὁ ποιῶν ἐν αὐτῇ ἔρ
p⁹: moriat. nõ ardebit ignis in oĩ habita
γον, τελευτάτω· οὐ καυσεῖται πῦρ ἐν πάσῃ τῇ κατοι=
tiõe vra in die ſabbatoꝝ. ego dñs. et lo
κίᾳ ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· ἐγὼ κύ· καὶ ἐλ
xit moyſes ad oẽm cetũ filioꝝ iſrael:
πε μωυσῆς πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραήλ,
dicẽs: hoc ẏbũ: q̃ ꝑcepit dñs: dicẽs: accipe
λέγων, τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύ, λέγων, λάβε

Trãsla. B. Biero.

q⁹ cormuta eſſet facies
ſua: ex cõſortio ſermõis
domini. ᵐ Videntes aũt
aaron & filij iſrael
cornutã moyſi faciem:
timuerunt prope
accedere. Vocatiq̃ ab
eo
reuerſi ſunt tã aaron q̃
principes
ſynagoge. Et poſtquã
locutus eſt ad eos: eo
uenerũt ad eũ et oẽs fi
lij iſrael. Quibus prece
pit cuncta que audierat
a dño in monte
ſinai. Lnpletiſq̃ ſermo
nibus:
poſuit velamẽ ſup fa=
ciem ſuam. Qui ingreſ=
ſus ad dñm & loquens
cũ eo auferebat
donec exiret: & tũc lo
quebatur ad
filios iſrael oſa que ſibi
fuerant imperata. Qui
videbant faciem egre=
dientis moyſi eſſe
cornutã: ſed operiebat
ille rurſus
faciem ſuam: ſi quãdo
loq̃batur ad eos. Ca. 35
Igitur congregata
omni turba filiorũ
iſrael: dixit
ad eos. hec ſunt que
iuſſit
domius fieri. Sex die=
bus
facietis opus. Septim
die erit
vobis ſanctus: ſabba=
tum & requies
dñi. Qui fecerit opus
in eo: occidetur.
Nõ ſuccẽdetis ignẽ in
omnibus habitaculis ve
ſtris per diem ſabbati.
Et ait moyſes ad
oẽm caterua filiorũ iſ
rael. Iſte eſt
ſermo quẽ ꝑcepit do
minus dicẽs. Separate

Ter. Heb. Exo. Ca. xxxv. Printed Heb.

יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ׃ פָּנָה
וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת רָאָה
מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ יָרֵא
מִגֶּשֶׁת אֵלָיו וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה נָגַשׁ קָרָא
וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל הַנְּשִׂאִים שׁוּב
בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי דָּבַר
כֵּן נִגְּשׁוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם צוָה
אֵת כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר דָּבַר
סִינָי׃ וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם כָּלָה
וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מַסְוֶה׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה נָתַן סָוָה בֹּא
לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יָסִיר אֶת סוּר
הַמַּסְוֶה עַד צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר אֶל יָצָא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יְצֻוֶּה׃ וְרָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מֹשֶׁה רָאָה
כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהֵשִׁיב שׁוּב
מֹשֶׁה אֶת הַמַּסְוֶה עַל פָּנָיו עַד בֹּאוֹ
לְדַבֵּר אִתּוֹ׃ וַיְקַהֵל מֹשֶׁה Cap. xxxv.
אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קָהַל עָדָה
אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה עָשָׂה יוֹם
יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים שֵׁשׁ
תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הָיָה
לַיהוָה כָּל הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת׃ מוּת
לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בָּעַר יָשַׁב
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אָמַר
כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃ קְחוּ לָקַח

Interp. chal.

ſciebat q̃ multiplicat⁹ eſſet ſplendor glorie vultus ſui
cum loq̃retur cũ eo. Videntq̃ aaron τ oẽs filij iſrael moy
ſen: τ ecce multiplicat⁹ erat ſplẽdor glorie vultus ei⁹:
timuerũtq̃ accedere ad eum. Et vocauit eos moyſes:
et reuerſi ſunt ad eũ aaron τ oẽs principes cõgregatio
nis. et locutus eſt moyſes cũ eis: τ poſtea acceſſerunt
oẽs filij iſrael: τ precepit eis oĩa q̃ locutus eſt dñs cũ
eo in mõte ſinai. Cũq̃ cõſummaſſet moyſes loq̃ cũ eis:
poſuit ſup faciẽ ſuã velamẽ. Et cũ ingrediebat moyſes
in cõſpectũ dñi vt loq̃retur cum eo: auferebat velamẽ
donec exiret: τ egrediebat τ loq̃batur cũ filijs iſrael
q̃ ꝑceptũ erat. Videbãtq̃ filij iſrael aſpectũ vultus
moyſi: q̃ multus erat ſplendor glorie vultus moyſi.
Et reducebat moyſes velamẽ ſup faciẽ ſuã: donec in=
grederetur ad loquendũ cum eo. Ca. 35.
Congregauitq̃ moyſes oẽm cetũ filioꝝ iſrael: et
ait eis. Hec ſunt verba q̃ precepit dñs vt faciatis
ea. Sex diebus fiet opus: in die autẽ ſeptimo erit vo=
bis requies ſabbati ſancti coram dño. oĩs qui fecerit in
eo opus occidetur. Non ſuccẽdetis ignẽ in oĩbus hã
bitationibus veſtris in die ſabbati. Et ait moyſes ad
oẽm congregationẽ filiorum iſrael: dicens. Iſte eſt
ſermo quem ꝑcepit dominus: dicens. Tollite

Printed chal.

סְתָא
כְּרַב תּוּב
רַבָּב
שָׁצָא
עוֹל עֲדָה
נְפַק לֵיל בָּקַד
חֲזָא תּוּב
כְּנַשׁ עֲבַד שִׁית
חָדָה
קְטַל בָּעַר חֲתָב
אֲמַר נְסַב

Trãsla. Chal.

יְדַע אַרֵי סְגִי זִיו יְקָרָא לְאַפּוֹהִי בְּמַלָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ׃ וַחֲזָא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת
מֹשֶׁה וְהָא סְגִי זִיו יְקָרָא דְּאַפּוֹהִי וְדָחֲלוּ מִלְאִתְקָרָבָא לְוָתֵיהּ׃ וּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה וְתָבוּ
לְוָתֵיהּ אַהֲרֹן וְכָל רַבְרְבַיָּא דִּכְנִשְׁתָּא וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִמְּהוֹן׃ וּבָתַר כֵּן אִתְקָרִיבוּ כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּפַקֵּדִינוּן יָת כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ עִמֵּיהּ בְּטוּרָא דְּסִינַי׃ וְשֵׁצִי מֹשֶׁה מִמַּלָּלָא עִמְּהוֹן
וְיָהַב עַל אַפּוֹהִי בֵּית אַפֵּי׃ וְכַד עָיל מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ מַעְדֵּי יָת בֵּית אַפֵּי
עַד מִפְּקֵיהּ וְנָפֵיק וּמְתַמְלֵיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּמִתְפַּקֵּד׃ וְחָזֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת סְגֵי
אַפֵּי מֹשֶׁה אֲרֵי סְגִי זִיו יְקָרָא דְּאַפֵּי מֹשֶׁה וְתָיֵב מֹשֶׁה יָת בֵּית אַפֵּי עַל אַפּוֹהִי עַד
דְּעָיַל לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ׃ Ca. xxxv. וְאַכְנִישׁ מֹשֶׁה יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אִלֵּין פִּתְגָמַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֶעְבַּד יָתְהוֹן׃ שְׁתָּא יוֹמִין תִּתְעֲבֵיד
עֲבִידְתָּא וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְהֵי לְכוֹן קוּדְשָׁא שְׁבַתָּא שְׁבַתָּא קֳדָם יְיָ כָּל דְּיַעֲבֵיד בֵּיהּ
עֲבִידְתָּא יִתְקְטֵיל וְלָא תְבַעֲרוּן אֶשָּׁתָא בְּכֹל מוֹתְבָנֵיכוֹן בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכָל
כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֵימָר׃ סְבוּ

Prima heb. | Ter. Heb. | Exo. | Ca. xxxv. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.

מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נְדִיב
לִבּוֹ יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב
וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת
אֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים
וְעֲצֵי שִׁטִּים וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר
וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת
הַסַּמִּים וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי
מִלֻּאִים לָאֵפוֹד וְלַחֹשֶׁן וְכֹל חֹכֶם
לֵב בָּכֶם יָבֹאוּ וְיַעֲשׂוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר
יְהוָה אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶת אָהֳלוֹ
צִוָּה וְאֶת מִכְסֵהוּ אֶת קְרָסָיו וְאֶת
קְרָשָׁיו אֶת בְּרִיחוֹ אֶת עַמֻּדָיו וְאֶת
אַדְנָיו אֶת הָאָרֹן וְאֶת בַּדָּיו אֵת
הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ אֵת
הַשֻּׁלְחָן וְאֶת בַּדָּיו וְאֶת כָּל כֵּלָיו
וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים וְאֶת מְנֹרַת
הַמָּאוֹר וְאֶת כֵּלֶיהָ וְאֶת נֵרֹתֶיהָ
וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וְאֶת מִזְבַּח
וְאֶת בַּדָּיו וְאֶת שֶׁמֶן
הַקְּטֹרֶת וְאֶת בַּדָּיו וְאֶת שֶׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֵת
מָסַךְ הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן אֵת
מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר לוֹ אֶת בַּדָּיו וְאֶת כָּל כֵּלָיו
אֵת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ וְאֶת קַלְעֵי
הֶחָצֵר אֶת עַמֻּדָיו וְאֶת אַדְנֵיהֶם
וְאֵת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר אֶת יִתְדֹת

[a] vobis ipis separationē dño. ois fusci=
πaρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφάιρεμα κυρίῳ· πᾶς ὁ καταδεχό
piens cozde ferent primitias dño: qui=
μενος τῇ καρδίᾳ ἰσουσι τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ, χρυ
[x]: argētū: es: hyacinthū purpurā: coccinū
σίον, ἀργύριον, χαλκόν, ὑακινθον, πορφύραν, κόκκινον
duplū filatum: ⁊ byssū retorta: ⁊
διπλοῦν διαγενησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ
pilos caprinos: ⁊ pelles arietū rubrica=
τρίχας αἰγείας, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδαναμέ=
tas: ⁊ pelles hyacithinas: ⁊ ligna i putribilis: et ole
νας, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπτα, καὶ ἔλαι
um ad illumiatiões: et thymiama ad oleū vnctio=
ον εἰς τὴν φαῦσιν, καὶ θυμίαμα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρί=
nis et ad cõpositionē thymiamatis: et lapides
σεως καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος, καὶ λίθους
sardios: ⁊ lapides in sculpturā: ad suphumera
σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφήν, εἰς τὴν ἐπωμί=
le: ⁊ in rōnale. ⁊ ois sapiēs mēte ivo
δα, καὶ εἰς τὸ λογεῖον· καὶ πᾶς ὁ σοφὸς τῇ διαγοίᾳ ἐν ὑ
bis: venīēs operetur oia q̄ p̄cepit dño.
μῖν, ἐλθὼν ἐργαζέσθω πάντα ὅσα συνέταξε κύριος.
tabnaculū: ppugnacula: ⁊ operimen=
τὴν σκηνὴν, τὰ πταράγματα, καὶ τὰ κατακαλύμ=
ta: ⁊ fibulas: ⁊ colūnas: ⁊ ve=
ματα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ τοὺς σύλους, καὶ τοὺς μο
ctes: ⁊ parillos: et bases: ar
χλούς, καὶ τοὺς παστάλους, καὶ τὰς βάσεις, τὴν κι=
cam: ⁊ vectes eius: ⁊ ppitiatoriū:
βωτόν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον,
⁊ velū: et mēsam: et
καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τοὺς
vectes eius: et oia vasa eius: et
ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ
panes ppositiōis: et cādelabrū lumi
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φω
nis: et oia vasa eius: et lucernas ei⁹:
τός, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς λύχνους αὐ
et oleū luminis: et altare thymia=
τῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός· καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιά
matis: et vectes eius: et oleū vnctio
ματος, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσε
nis: et thymiama cōpositiōis: et velū
ως, καὶ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπασρον τῆς
porte tabnacli: et altare holocausti: ⁊
θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὁλοκαυτώματος, καὶ
craticulā ei⁹ eneā: ⁊ vectes eius: et oia
τὴν ἐχάραν αὐτοῦ τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα
vasa eius: et labrū: et basim eius. ⁊ cortinas
τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ. καὶ τὰ ἱσία
atrij: ⁊ colūnas eius: ⁊ bases eius. ⁊
τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς σύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ
velū porte atrij: et parillos tabnacli:
ἐπίσπασρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς παστάλους τῆς σκηνῆς,

Prima chal. | Interp. chal.

[a] ex vobis primittas coram dño. Ois qui fuerit volun
tarius ex corde suo afferat primittias coram dño: auruz
et argentū ⁊ es ⁊ hyacinthū ⁊ purpurā ⁊ coccinum et
byssum ⁊ pilos caprarū: ⁊ pelles arietū rubricatas et
pelles hyacinthinas ⁊ ligna setim: ⁊ oleū ad lumina
ria: aromata in vnguētum vnctionis ⁊ in thymiama
aromatū. Et lapides onychinos ⁊ lapides vt impleāt
celaturas que sunt in superhumerali ⁊ in rationali.
Oēsq; sapientes corde qui sunt in vobis veniāt ⁊ fa=
ciant oia que p̄cepit dñs: tabernaculū ⁊ tentoriū
eius: ⁊ operimentū eius: fibulas eius ⁊ tabulas ei⁹:
et vectes eius: columnas eius: et bases eius: arcam
⁊ vectes eius: ⁊ propitiatoriū ⁊ velum quod extendit.
Mensam ⁊ vectes eius ⁊ omnia vasa eius: ⁊ panem
ppositionis: ⁊ cādelabrū illuminationis ⁊ vasa ei⁹ ⁊
lucernas eius: ⁊ oleum ad illuminandū: altareq; in=
censi aromatum ⁊ vectes eius: ⁊ oleum vnctionis: et
thymiama aromatū. Et tentoriū ostij ad portam ta
bernaculi. altare holocausti ⁊ rete eneū eius ⁊ vectes
eius ⁊ omnia vasa eius: labrum ⁊ basim eius. Cortī=
nas atrij columnasq; eius ⁊ bases eius et tentoriū
porte atrij: parillos

[a] apud vos [1] primitias
[m] dño. [n] Ois [o] volūtarius
& [p] no[p]aio [q] offerat eas
[r] domino. [n] Aurum
[x] & argētū [r] & es: [y] hyacin
thum [a] & purpuram:
[b] coccūq; [c] bis tinctū [b] &
byssum: [c] pilos caprarū:
[r] pelles q; [g] arietū [h] rubrica
tas [i] & [k] hyacinthinas:
[l] ligna [m] sethim [n] & oleum
[o] ad luminaria cōcinnāda:
[p] & vt cōficiatur [q] vnguē=
tum [e] & thymiama
[r] suauissimū: [n] lapides [x] o=
nychinos [r] & gemmas
[g] ad ornatū suphumera=
lis [b] & rōnalis. [c] Quisquis
[v] vestrum [b] sapiens ē: [g] ve=
niat [h] & faciat [i] quod
[n] dñs [m] imperauerat [p] ta=
bernaculū. f. & [r] tectū ei⁹
[e] atq; [t] operimentū [x] anu=
los [i] &
[3] tabulata [a] cū [b] vectibus:
[b] paxillos [c] &
[r] bases: [b] arcā [i] & [k] vectes:
[m] propitiatoriū [n] & [o] velū:
[p] quod ante illud oppan=
ditur: [r] mēsam [e] cū [i] vecti=
bus [u] & [r] vasis
[3] & [b] propositionis [a] pani=
bus: [b] candelabrum ad
[l] luminaria fusilē tāda. [g] va
sa illius [b] & [i] lucernas
[k] & [l] oleū ad nutrimenta
ignium: [o] altare
[f] thymiamatis: [q] & [r] ve=
ctes [e] & [r] oleum
[n] vnctionis [r] & [r] thymia=
ma ex [3] aromatibus:
[b] tentorium [b] ad ostiū [c] ta=
bernaculi:
[g] altare [b] holocausti [i] & [k] cra
ticulam [n] eius [l] eneam
[o] cum [p] vectibus [q] & [e] vasis
suis.
[u] labrum [r] & [r] basim eius:
[a] cortinas
[b] atrii [c] cum [b] columnis [c] &
[r] basibus:
[b] tentorium in [r] foribus
[k] vestibuli: [m] paxillos

Trãsla. Chal.

מִגֹּוֹ אַפְרְשׁוּתָא קֻדָּם יְיָ כָּל דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ יַיְתֵי יָת אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ דְּהַבָּא
וְכַסְפָּא וְנְחָשָׁא וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָ זְהוֹרִי וּבוּץ וְמַעְזֵי וּמְשָׁכֵי דְּדְכְרֵי מְסַמְּקֵי
וּמְשָׁכֵי סַסְנוֹנָא וְאָעֵי שִׁטִּין וּמִשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא בּוּסְמֵיָא לְמִשְׁחָא דְּרְבוּתָא וְלִקְטוֹרֶת
בּוּסְמֵיָא וְאַבְנֵי בּוּרְלָא וְאַבְנֵי אֲשְׁלְמוּתָא לְשַׁכְלָעָא בְּאֵפוֹדָא וְנָחוּשְׁנָא וְכָל חַכִּימֵי
לִבָּא דְּגָבְנוֹן יֵיתוֹן וְיַעְבְּדוּן יָת כָּל דְּפַקִּיד יְיָ יָת מַשְׁכְּנָא יָת כְּרָסְיֵהּ וְיָת חַפְּאֵיהּ יָת
פּוּרְפּוֹהִי וְיָת דַּפּוֹהִי יָת עַבְּרוֹהִי יָת עַמּוּדוֹהִי וְיָת סַמְכוֹהִי יָת אַרוֹנָא וְיָת אַרְיָתוֹהִי
וְיָת כַּפּוּרְתָּא וְיָת פַּרְכָּא דְּפָרְסָא יָת פַּתּוֹרָא וְיָת אַרְיָתוֹהִי וְיָת כָּל מָנּוֹהִי וְיָת לַחְמָ
אַפַּיָּא וְיָת מְנָרְתָּא דְּאַנְהוֹרִי וְיָת מָנָהָא וְיָת בּוּצִינַהָא וְיָת מִשְׁחָא דְּאַנְהָרוּתָא וְיָת
מַדְבְּחָא דְּקְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת אַרְיָתוֹהִי וְיָת מִשְׁחָא דְּרְבוּתָא וְיָת קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת
פָּרְסָא דִּתְרַע מַשְׁכְּנָא יָת מַדְבְּחָא דְּעַלָתָא וְיָת סְרָדָא דְּנְחָשָׁא דִּילֵיהּ יָת
אַרְיָתוֹהִי וְיָת כָּל מָנּוֹהִי יָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ יָת סְרָדֵי דְּחַתָּא יָת עַמּוּדָהָא וְיָת
סַמְכָהָא וְיָת פָּרְסָא דִּתְרַע דְּרָתָא יָת סִיכֵּי

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Piero.	Tex. Heb. Exo. Ca.xxxv.	Pritiua.heb.
et parillos atriſ: et funiculos eaꝝ:	tabernaculi atrii cum	הַמִּשְׁכָּן וְאֶת יְתֵדֹת הֶחָצֵר וְאֶת	
καὶ τὰς παστάλους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ χοινίκια αὐτῶν,	funiculis ſuis: veſtimẽ	מֵיתָרֵיהֶם: אֶת בִּגְדֵי הַשָּׂרָד לְשָׁרֵת	יתר
et veſtes ſctãs aarõ ſacerdotis: et ve	ta quorũ vſus eſt in mi	בַּקֹּדֶשׁ אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן	
καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ τὰς στο	ſterio ſãctuarii. Veſtes	הַכֹּהֵן וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: וַיֵּצְאוּ	
ſtes: in qb̃ miniſtrabũt in ipis in ſãctuario:	aaron	כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי	רצד פָּנָה
λὰς, ἐν αἷς λειτουργήσουσιν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ,	pontificis ac filiorũ eius	מֹשֶׁה: וַיָּבִאוּ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר נָשָׂאוֹ	נשׂא
et tunicas filijs aaron ſacerdotij: et	vt ſacerdotio fungãtur	לִבּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר נְדָבָה רוּחוֹ אֹתָם	
καὶ τοὺς χιτῶνας τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῆς ἱερατείας, καὶ	mihi. Egreſſaqꝫ omnis	הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לִמְלֶאכֶת	בּוא רום לְאַךְ
oleũ vnctiõis: et thymiama cõpo	multitudo filiorũ iſra	עֲבֹדַת הָאֹהֶל מוֹעֵד וּלְכָל עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי	ישׁר
τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέ	el de cõſpectu moyſi:	הַקֹּדֶשׁ: וַיָּבִאוּ הָאֲנָשִׁים עַל	
ſitiõis. et exiſt ois multitudo filiop iſrael a	obtulerunt mẽte prõptiſſima atqꝫ	הַנָּשִׁים כֹּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חַח	נשׂא נָדַב בּוא
σεως· καὶ ἐξῆλθε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ	deuota primitias domino: ad	וְנֶזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל כְּלִי זָהָב	כמז
moyſe: et adduxit vnuſqſq̃ tulit eop eor:	faciendum opus tabernaculi teſtimonij.	וְכֹל אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפַת זָהָב	נוף
μωυσῆ, καὶ ἤνεγκεν ἕκαστος ὧν ἔφερεν αὐτῶν ἡ καρ	Quicquid ad cultũ &	לַיהוָה: וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא	מצא
et qb̃ viſũ ẽ aic eop: obtulerũt ſegre=	ad veſtes ſanctas neceſ=	אִתּוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי	תלע שָׁנָה
δία, καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ἤνεγκαν ἀφαί=	ſarium erat: viri cum	וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים	עזר אָדַם
gationẽ vñ ad oĩa opa tabnacli teſti=	mulieribus prebuerũt	וְעֹרֹת תְּחָשִׁים הֵבִיאוּ: כָּל מֵרִים	רום
ρεμα κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ	armillas & inaures anulos &	תְּרוּמַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת הֵבִיאוּ אֵת	
monij: et ad oĩa acceſſoria eius: et ad om	dextralia. Oẽ vas aure	תְּרוּמַת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר נִמְצָא	
τυρίου, καὶ εἰς πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς, καὶ εἰς πά	um in donaria dñi ſepa=	אִתּוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל מְלֶאכֶת	שׁוט לְאַךְ
nes veſtes ſãctuarij. et obtuleſt viri	tũ eſt. Si quis habebat aurum:	הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ: וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת	אישׁ
σας τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου· καὶ ἤνεγκαν οἱ ἄνδρες	hyacinthũ & purpurã:	לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת	טָוָה
de vroꝛib̃ oĩb̃: qb̃ viſũ ẽ i mẽte:	coccũqꝫ bis tinctum:	הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן אֶת תּוֹלַעַת	
πρὸς τῶν γυναικῶν πασῶν, ὧν ἔδοξε τῇ διανοίᾳ,	byſſum & pilos capra=	הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ: וְכֹל הַנָּשִׁים	
obtuleſt ſigilla: et inaures: et anulos:	rũ: pelles arietũ rubri=	אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֹתָנָה בְּחָכְמָה טָווּ	
ἤνεγκαν σφραγίδας, καὶ ἐνώτια, καὶ δακτυλίους,	catas & hyacinthinas:	אֶת הָעִזִּים: וְהַנְּשִׂאִם הֵבִיאוּ אֶת	
et torq̃s: et vertralia: et oĩ vas	argenti criſqꝫ metalla	אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים	
καὶ ἐμπλόκια, καὶ πόρπιδες, καὶ πᾶν σκεῦος	obtulerunt domino:		
aureſi. et oĩs cui inuẽtũ ẽ apũd eũ hyacithus: et	lignaqꝫ ſethim in vari=		
οὐ κυρίῳ· καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος, καὶ	os vſus. Sed & mulieres docte		
purpura: et coccinũ: et byſſus: et pelles	que neuerant dederũt		
πορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος, καὶ δέρματα	hyacinthum purpurã		
arietũ rubricate: et pelles hyacithine: ob	ac vermiculum &		
κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, ἤ=	byſſum &		
tulerũt. et oĩs ſeparãs ſeparationẽ: argẽtũ	pilos caprarũ: ſpõte p		
νεγκαν· καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν τὸ ἀφαίρεμα, ἀργύριον	pria cuncta tribuentes.		
et es obtuleſt ſeparatiões vñ.	Principes vero obtule		
καὶ χαλκοῦν ἤνεγκαν τὰ ἀφαιρέματα τῷ κυρίῳ.	runt lapides onychi=		
et apũd qs in vẽta fũt ligna iputribilia ioia ope	nos: & gemmas		
καὶ παρ' οἷς εὑρέθη ξύλα ἀσηπτα εἰς πάντα τὰ ἔρ			
ra fabricatiõis: obtulerũt. et oĩs mulier ſapiẽs			
γα τῆς κατασκευῆς, ἤνεγκαν· καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῇ			
mẽte mãib̃ ad filãdũ: obtuleſt filata			
διανοίᾳ ταῖς χερσὶν νήθειν, ἤνεγκαν νενησμένα τὴν			
hyacinthũ: et purpurã: et coccinũ: et			
ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ			
byſſum. et oĩs mulieres: qb̃ viſũ ẽ			
τὴν βύσσον· καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ			
in mẽte eaꝝ in ſapiẽtia neuerũt pilos caprinos. et			
διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας· καὶ οἱ			
principes obtulerũt lapides ſmaragdi: et lapides			
ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου, καὶ τοὺς λίθους τῆς			

Transla.Chal.	Interp̃.chal.	Pritiua chal.
מַשְׁכְּנָא וְיָת סִיכָּךְ דַּרְתָּא וְיָת אַסְוָרֵיהוֹן וְיָת לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא יָת	tabernaculi ꝛ parillos atrij ꝛ funiculos eius: veſtes miniſterij vt miniſtrẽt in ſanctuario: veſteſqꝫ ſanctas aaron ſacerdotis: ꝛ veſtes filioꝝ eius vt miniſtrent. Egreſſaqꝫ eſt ois cõgregatio filioꝝ iſrael de cõſpectu moyſi. Et venerũt oẽs viri qui ex corde suo ſe obtule= rũt: ꝛ ois qui habuit ſpiritũ perfectũ obtulit primitias coram dño in opus tabernaculi federis ꝛ ad oẽm cul tum eius ꝛ ad veſtes ſanctas. Obtulerũtqꝫ viri cum mulieribus oẽs ex corde volũtario obtulerunt armil= las ꝛ inaures: anulos ꝛ dextralia: ꝛ omne vas aureſi. Et ois vir qui ſeparauit primitias auri coram dño: omniſqꝫ apud quẽ inuentus eſt hyacinthus ꝛ purpu ra ꝛ coccinus ꝛ byſſus retorta ꝛ pili caprarũ ꝛ pelles arietũ rubricate ꝛ pelles hyacinthine: obtuleſt. ois q̃ ſeparauit primitias argenti ꝛ eris: obtulerũt primi= tias coram dño. Et ois apud quẽ inuenta ſunt ligna ſetim ad omne opus miniſterij obtulerũt. Oiſqꝫ mu lier ſapiens corde manibus ſuis nebat: ꝛ adducebãt hyacinthũ ꝛ purpuram ꝛ coccinũ ꝛ byſſum que neue= rant. Et oſnes mulieres que volebant cum ſapientia cordis earũ nebant pilos caprarum. Principes autẽ obtulerũt lapides onychinos ꝛ lapides ad implẽdas	שָׁכַן
וְיָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא וְיָת לְבוּשֵׁי בְּנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא: וּנְפַקוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי		אֵתָא רְעָה שָׁלַם
יִשְׂרָאֵל מִן קֳדָם מֹשֶׁה: וַאֲתוֹ כָּל גְּבַר דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ וְכָל דְּאִשְׁתַּלְמַת רוּחֵיהּ עִמֵּיהּ אֲיְתִי		אֵתָא פָּרַשׁ
יָת אַפְרָשׁוּתָא דְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא וּלְכָל פּוּלְחָנֵיהּ וּלְלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא:		אֵתָא נְשָׂא נָשָׂא
וּמִיתָן גּוּבְרַיָּא עִם נְשַׁיָּא כָּל דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ אֲיְתִיו שֵׁירִין וְשִׁבְצִין עִזְקָן וּמַחוּךְ כָּל מָאן		רום שָׂם
דִּדְהַב וְכָל גְּבַר דְּאָרִים אָרְמוּת דְּהַבָא כָּל דְּאַיְתִי יְהָבָא דִּישְׁתְּבַח עִמֵּיהּ תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא		עָזַז סְמַךְ אֵתָא
וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר וְעִזַּיָּא וּמְשִׁכֵי דְּדְכְרֵי מְסַמְּקִי וּמְשִׁכֵי דְּסַסְגּוֹנָא אֲיְתִיו: כָּל		רוּם
דְּאָרִים אַרְמוּת כַּסְפָּא וּנְחָשָׁא אֲיְתִיו יָת אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ וְכָל דְּאִשְׁתְּכַח עִמֵּיהּ		שׁוּט אֵתָא
אָעֵי שִׁטִּין לְכָל עִבִידַת בּוּלְחָנָא אֲיְתִיו: וְכָל אִיתַתָא חַכִּימַת לִבָּא בִּידָהָא עַזְלָא וְיָתְנָן		רָעָה
כַּד עַזְלִין יָת תְּכֵלָא וְיָת אַרְגְּוָנָא וְיָת צִבְעָא זְהוֹרִי וְיָת בּוּצָא: וְכָל נְשַׁיָּא דִּיתְרְעֵי לִבְּהֹן		רַבַּ שָׁלַם
יָתְהֹן חָכְמְתָא עַזְלָן יָת מָעִזַּיָּא: וְרַבְרְבַיָּא אַיְתִיו יָת אַבְנֵי נוֹרְלָא וְיָת אַבְנֵי אֲשְׁלָמוּתָא		

לֵאפוֹד וְלַחֹשֶׁן וְאֵת הַבֹּשֶׁם וְאֵת אֲפַד
הַשֶּׁמֶן לַמָּאוֹר וְלִשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אור
וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה
אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל בוא
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת עשה
נְדִיב מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
נְדָבָה לַיהוָה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אמר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם
בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמַטֵּה נסה
יְהוּדָה וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים מלא
בְּחָכְמָה בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל כון מדע
מְלָאכָה וְלַחְשֹׁב מַחֲשֶׁבֶת לַעֲשׂוֹת
בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת וּבַחֲרֶשֶׁת
אֶבֶן לְמַלְאת וּבַחֲרֶשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת
כָּל מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת וְלִהוֹרֹת חשב ירה
נָתַן בְּלִבּוֹ הוּא וְאָהֳלִיאָב בֶּן
אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָן מָלֵא אֹתָם
חָכְמַת לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל מְלֶאכֶת
חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת
וּבָאַרְגָּמָן בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ
וְאֹרֵג עֹשֵׂי כָּל מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי עשה
מַחֲשָׁבֹת Cap.xxxvi.
וּבְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכָל אִישׁ חֲכַם לֵב אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה חָכְמָה וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה בין
לָדַעַת לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מְלֶאכֶת ידע
עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
יְהוָה וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל בְּצַלְאֵל קרא

לְשַׁמָּעָא בֵּאפוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא וְיָת בּוּשְׁמָא וְיָת מְשִׁחָא לַאֲנָהָרוּתָא וְלִמְשַׁח רְנוּתָא
וְלִקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא כָּל גְּבַר וְאִתְּתָא דְּאִיתְרְעִי לִבְּהוֹן עִמְּהוֹן לְאַיְתָאָה לְכָל עֲבִידְתָּא
דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד בִּידָא דְּמֹשֶׁה אַיְתִיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִדְבְתָּא קֳדָם יְיָ וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל חֲזוֹ דְּרַבִּי יְיָ בְּשׁוּם בְּצַלְאֵל בַּר אוּרִי בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה: וְאַשְׁלֵם עִמֵּיהּ
רוּחָא מִן קֳדָם יְיָ בְּחָכְמְתָא וּבְסֻכְלְתָנוּ וּבְמַדְּעָא וּבְכָל עֲבִידְתָּא: וּלְאַלָּפָא אוּמָנוּתָא לְמֶעְבַּד
בְּדָהֲבָא וּבְכַסְפָּא וּבִנְחָשָׁא: וּבְאוּמָנוּת אַבְנִין טָבָא וּבְנַגָּרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד בְּכָל
עֲבִידַת אוּמָנוּתָא וּלְאַלָּפָא יְהַב בְּלִבֵּיהּ הוּא וְאָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן: אַשְׁלֵם
עִמְּהוֹן חַכִּימוּת לִבָּא לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידַת נַגָּר וְאוּמָן וְרַצְיָר תְּכֶלְתָּא וּבְאַרְגְּוָנָא בְּצִבְעָא זְהוֹרִי
וּבְוּצָּא וּמֵחַ עֲבִידַת כָּל עֲבִידְתָּא וּמַלְפֵי אוּמָנוּתָא: Ca.xxxvi. וְעָבַד בְּצַלְאֵל
וְאָהֳלִיאָב וְכָל גְּבַר חַכִּים לִבָּא דִּיהַב יְיָ חָכְמְתָא וְסֻכְלְתָנוּ בְּהוֹן לְמִידַע לְמֶעְבַּד יָת כָּל
עֲבִידַת פּוּלְחַן קוּדְשָׁא לְכָל דְּפַקִּיד יְיָ: וּקְרָא מֹשֶׁה לְבְצַלְאֵל

'ad ſuphumerale "& rõnale." Aromata q'& ooo 'oleũ' ad lumĩaria cõcin nãda" & ad p̃parãdũ vnguẽtũ' ac thymiamaodoris ſuauiſſimi cõponẽdũ ſ'Oẽs 'viri & mulieres 'mente' deuota" obtulerũt donaria: " vt fierent °opa' que 'iuſſerat' dñs 'p manũ "moyſi. Cũcti 'filii' iſrael ooooooooooo °voluntaria' dño' dedicauerũt. 'Dixitq' moyſes ad' filios' iſrael. 'ecce' vocauit' dñs' ex nomine ooo "beſelcel "filium ° buri ' filii 'hur' de tribu oooo 'iuda: 'ipleuitq" eũ' ſpíritu' dei: ooooooooooooo 'ſapientia & 'intelligentia' & ſciẽtia' & omni ooo 'doctrina: 'ad excogitãdũ' & faciẽdũ opus ooo 'i auro' & argẽto' & ere 'ſculpendiſq' ooooooooo "lapidibus' & opere carpẽtario. ooooooooooooo 'Quicquid fabre adiniueniri poteſt ooooooooo 'dedit' i corde eius. 'Oooliab quoq' filium ooooo 'achiſamech' de tribu 'dan' ambos' erudiuit oo 'ſapiẽtia: 'vt faciãt "opa ooooooooooooooooooo ooooo "abietarii ° polymitarii 'ac plumarii' de hyacintho' & purpura' coccoq' 'bis tincto" & byſſo: oooo 'x & texãt' oia: ac noua q̃q' reperiant. Ca.36.

HEcit ergo' beſelcel ooooooooooooooooo 'c & ooliab' & omnis 'c vir 'ſapiens oooooooooooooo "quibus' dedit' dominus 'ſapientiam"' & itellectũ: °vt ſcirent fabre' operari 'que in ooooooooooooo 'vſu" ſanctuarii neceſſaria ſunt & 'que 'precepit ° dominus. 'Cumq' vocaſſet eos' moyſes ooo oo

plenitudinis ad ſuphumerale: t ad rõnale et πληρώσεως εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸ λόγιον, καὶ
cõpoſitiões: et oleũ vnctiõis: t τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν
cõpoſitiões thymiamatis. t oĩs vir t mulier q̃q σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος· καὶ ὡς ἀνὴρ καὶ γυνὴ ὧν
tulit mens coꝛ: ingredientes facere oĩa ἔφερεν ἡ διάνοια αὐτῶν, εἰσελθόντες ποιεῖν πάντα
opa: q̃ ꝓcepit dñs facere ea p τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ
moyſen: obtulerũt ſegregationẽ filij iſrael dño. et μωυσῆν, ἤνεγκαν ἀφαίρεμα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κυρίῳ. καὶ
vixit moyſes filijs iſrael: ecce vocauit ἐἶπε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἀνακέκληκεν
deus ex nomine beſelcel filiũ vrī filij ὁ θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν Βεσελεὴλ τὸν τοῦ οὐρὶ υἱοῦ Ex.31.a
vr: ex tribu iuda: et impleuit eũ ſpiri ὦρ, ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦ-
tu diuino ſapiẽtie t intellect et ſciẽtie oĩa μα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης πάν-
fabricandi ſcõm oĩa opa ar τα ἀρχιτεκτονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρ-
chitecture facere aurũ t argẽtũ χιτεκτονίας ποιεῖν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον
et es: t ſculpere lapidẽ: et καὶ τὸν χαλκόν, καὶ λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ
elaborare ligna: et facere in ol κατεργάζεσθαι τὰ ξύλα, καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ
ope ſapiẽtie. et inſtruere vedit in ἔργῳ σοφίας. καὶ προβιβάσαι γε ἔδωκεν ἐν τῇ
mente ei q̃ et ooliab filio achiſamech διανοίᾳ αὐτῷ τε καὶ ἐλιὰβ τῷ τοῦ ἀχισαμὰχ
ex tribu dan. et impleuit eos ſa ἐκ τῆς φυλῆς δάν. καὶ ἐνέπλησεν αὐτοὺς σο
piẽtia et intellectu t mente: ſciendi face φίας καὶ συνέσεως καὶ διανοίας, συνιέναι ποι
re oĩa opa ſanctuarij: tertoria ῆσαι πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, τὰ ὑφαντά
variegata: texere coccino et byſ- τὰ ποικιλτά, ὑφάναι πῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσ
ſo: t facere oĕ opꝰ architecture t σῳ, καὶ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας καὶ
variegationis. ποικιλίας. Ca.36.

ΘΕ fecit beſelcel t ooliab et oĩs καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ καὶ ἐλιὰβ καὶ πᾶς A
ſapiẽs mẽte: cui data fuit ſapiẽtia et ſcientia σοφὸς τῇ διανοίᾳ, ᾧ ἐδόθη σοφία καὶ ἐπιστήμη
in ipſis: itelligẽdi facere oĩa opa q̃ ad ἐν αὐτοῖς, συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα τὰ κα
ſcẽtarij ptinẽtia: ſcõm oĩa q̃cũq; ꝓce- τὰ τὰ ἅγια καθήκοντα, κατὰ πάντα ὅσα συνέ-
pit dñs. et vocauit moyſes beſelcel τάξε κύριος· καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς τὸν Βεσελεὴλ

celaturas q̃ erãt in ſuphumerali t in rationali. et aromata t oleum ad luminaria t ad oleũ vnctionis t ad thymiama aromatũ. Oĩs vir t mulier q̃ voluerunt ex corde ſuo vt offerent ad oĩne opus q̃ ꝓceꝑat dñs fieri p manũ moyſi: obtulerũt filij iſrael voluntarie coram dño. Dixitq; moyſes filijs iſrael. Videte q̃ vocauit dñs ex noie beſebeel filiũ vri filij hur de tribu iuda. et impleuit eũ ſpũ a facie dñi: ſapiẽtia t intelligẽtia t ſcientia ĩ oĩni opere. Et vt diſcat artes: vt faciat in auro t argento t ere t in arte gẽmaria: vt gẽmis celaturas impleat. Et in opere fabri lignarij vt faciat in oĩni opere artificis. t vt doceat dedit in corde eius ipſe t oliab filius achiſamech de tribu dan: impleuit eos ſapientia cordis: vt faciant in oĩni opere carpentarij t artificis t polymitarij in hyacitho t purpura in coccino t in byſſo t in omni opere textoris: t doceant artifices. Ca.36.

HEcitq; beſelcel t ooliab et omnis vir ſapiẽs cor de quibus dedit dominus ſapientiam t intelligentiam: vt facerent omne opus miniſterij ſanctuarij iuxta omnia que ꝓcepit dominus. Vocauitq; moyſes beſelcel

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ oollab τ oẽs hñtes sapiẽtiã: καὶ ἐλιὰβ καὶ πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν, qb⁹ dedit ds sciẽciã in corde: τ ὃις ἔδωκεν ὁ θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ oẽs spõtanee volẽtes acce πάντας τοὺς ἑκουσίως βουλομένους προσπορεύε- dere ad opa: vt pficerẽt illa: τας ἔργα πρὸς τὰ ἔργα, ὥστε συντελεῖν αὐτά. καὶ ἔ ceperũt a moyse oẽs sepatlõco: ῆς λαβον παρὰ μωυσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα, ἃ attulerũt filij israel ad oia opa ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ sactuarij ad facieẽdũ illa. τ ipi recipiebãt adhuc ἁγίου ποιεῖν αὐτά. καὶ αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι oblata a ferẽtib⁹ mane mane. τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων πρωὶ πρωί. τ venerũt oẽs sapiẽtes faciẽtes καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιοῦντες oia opa sactuarij: vnusq̃sq; fm suũ πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, ἕκαστος κατὰ τὸ ἔαυτ op⁹: qd ipi opabãtur. τ dixerũt ad moysẽ: ἔργον, ὃ αὐτοὶ ἐἰργάζοντο. καὶ εἶπαν πρὸς μωυσῆν, qñ multũ fert popul⁹ vltra opa q̃cũq; p̃ ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς παρὰ τὰ ἔργα ὅσα συνέ cepit dñs facere. τ p̃cepit moyses ταξε κύριος ποιῆσαι. καὶ προσέταξε μωυσῆς, τ pclamt in castris: dicẽs: vir τ mu- καὶ ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ, λέγων, ἀνὴρ καὶ γυ lier nõ ãpli⁹ laborẽt in p̃mittias νὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀφαρχὰς τοῦ sactuarij. τ phibit⁹ ẽ popul⁹ ãpli⁹ offerẽ. τ ἁγίου. καὶ ἐκωλύθη ὁ λαὸς ἔτι προσφέρειν. καὶ oia opa erãt eis sufficiẽtia: ad fabricationẽ τὰ ἔργα ἦν αὐτοῖς ἱκανά, εἰς τὴν κατασκευὴν ad faciẽdũ ea: τ supfuerũt. τ fe ποιῆσαι αὐτά, καὶ περισσεῦσαι. καὶ ἐποίη dit oia sapiẽs mẽte in opantib⁹ σε πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἐργαζομένοις B tabernaculũ decẽ cortinas de byssо retor- τὴν σκηνὴν δέκα αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμέ- ta: τ hyacintho: τ purpura: τ coccino re νης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κε to rto: cherubim ope textorũ fe- κλωσμένου, χερουβὶμ ἐργασία ὑφαντοῦ ἐποίη- cit illas. lõgitudo cortinc vnꝰ σεν αὐτάς. τὸ μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς acto τ viginti cubitoꝝ: τ latitudo quat- ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πηχέων, καὶ τὸ εὖρος τεσσά- tuor cubitoꝝ cortina vna erat. mẽsura ea ρων πηχέων ἡ αὐλαία ἡ μία ἦν. μέτρον τὸ αὐ dẽ erat oib⁹ cortinis. τὸ ἦν πάσαις ταῖς αὐλαίαις.

Trãsla. B. Hiero.

b&omnem erudítũ hvirum cui dederat dñs sapiẽtiam & quí sponte sua obtulerant se ad faciendum opus: tradídit eis omnia donaría filiorũ israel. Quí cũ instarẽt operi quotidie: mane vota populus offerebat. Vñ artífices venire cõmpulsi dixerunt moysi. Plus offert populus q̃ necessariũ est. Iussit ergo moyses preconis voce cantari. Nec vir nec mulier quam offerat vltra in opere sanctuarii. Sicq; cessatũ est a muneribus offerendis: eo q̃ oblata sufficerent: & supabũdarent. Fecerũtq; omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi: decem cortinas de byssо retorta & hyacitho & purpura: coccoq; bis tincto: opere vario & arte polymita. Quarũ vna habebat in longitudine viginti octo cubitos: & in latitudie quattuor. Vna mensura erat oim cortinarum.

Trãsla. Chal.

וְלֶאָהֳלִיאָב וְלָכֹל גְּבַר חַכִּים לִבָּא דִּיהַב יְיָ חָכְמְתָא בְּלֵב כָּל דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ לְמִקְרַב לְעִבְדְתָא לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃ וְנְסִינוּ מִן קֳדָם מֹשֶׁה יָת כָּל אַפְרָשׁוּתָא דְאֵיתָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעִבְדְתָא דְּמַקְדְּשָׁא לְמֶעְבַּד יָתַהּ וְאִינוּן אַיְתִיוּ לְוָתֵיהּ עוֹד נְדָבָתָא בְּצַפְרָא׃ וַאֲתוֹ כָּל חַכִּימַיָּא דְּעָבְדִין יָת כָּל עֲבִידַת קוּדְשָׁא גְּבַר מֵעֲבִידְתֵּיהּ דְּאִינוּן עָבְדִין׃ וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר מַסְגֵּן עַמָּא לְאֵתָאָה מִיסַת פּוּלְחָנָא לְעִבְדְתָא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃ וּפַקִּיד מֹשֶׁה וְעַבְּרוּ כְּרוֹז בְּמַשְׁרְיָתָא לְמֵימָר גְּבַר וְאִתְּתָא לָא יַעְבְּדוּן עוֹד עֲבִידָתָא לְאַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא וּפְסַק עַמָּא מִלְאֵיתָאָה׃ וְעֲבִידְתָא הֲוַת מִיסַת לְכָל עֲבִידְתָא לְמֶעְבַּד יָתַהּ וְאִשְׁתָּאַר׃ וַעֲבָדוּ כָּל חַכִּימֵי לִבָּא דְּעָבְדִי עֲבִידְתָא יָת מַשְׁכְּנָא עַשַׂר יְרִיעִן׃ דְּבוּץ שְׁזִיר וְתֵכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי צְוַרְתָּ כְּרוּבִין עוֹבַד אוּמָּן עֲבַד יָתְהוֹן׃ אוֹרְכָא דְּיְרִיעְתָּא חֲדָא עֶשְׂרִין וְתַמְנֵי אַמִּין וּפוּתְיָא אַרְבַּע אַמִּין דְּיְרִיעְתָּא חֲדָא מִדְּתָא לְכָל יְרִיעָתָא׃

Interp. chal.

et ooliab τ oẽm virũ sapiẽtẽ corde: in cuius corde dedit dñs sapientiã: τ oẽm qui sponte se obtulit ad faciendũ opus. Et tulerunt de cõspectu moysi oẽs primitias quas obtulerãt filij israel ad opus ministerij sanctuarij vt facerent illud: ipsi quoq; offerebant ei munera voluntaria mane mane. Venerũtq; oẽs sapiẽtes qui faciebãt omne opus sanctuarij vnusquisq; ab opere suo qđ ipsi faciebat: et locuti sunt ad moysen: dicentes. Plus offert populus q̃ necessarium est ad opus ministerij quod precepit dñs vt facerent illud. Precepitq; moyses τ transire fecerunt precones per castra: dicentẽ. Vir τ mulier nõ faciant vltra opus ad primitias sanctuarij. Cessauitq; populus a muneribus offerendis: τ quod factũ erat sufficiebat ad oẽ opus quod faciendum erat: τ superabundabat. Fecerunt q̃ omnes sapientes corde de his qui faciebant opus tabernaculi: decem cortinas de byssо retorta τ hyacintho τ purpura τ coccino cũ figuris cherubiz: opere artificis fecit eas. Longitudo vnius cortine viginti τ octo cubitorum erat: τ latitudo quattuor cubitorũ: mensura vna erat omnium cortinarum.

Pritiua. heb.

לֵב
כָּל
בוא
עָשָׂה
לְאֵת
בוא
עָשָׂה
אֲמַר רַבָּה
בוא
עָשָׂה
צִוָּה עָבַר
חָנָה
כָּלָא בוא
הָיָה
יתר
עָשָׂה
שְׁבָן יָרַע שָׁזַר
תְּלַע שָׁנָה
רָבַע
מָדַד

Pritiua chal.

רָעָה כָּרַב
כָּרַשׁ אָתָא
עָבַד
אָמַר סָנָא
שָׁרָא אִתָּא
עָבַד
שָׁאַר
אָמָה פָּתָה רָבַע

Pagina heb. | Tex. Heb. | Exo. | Ca. xxxvi

וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל חֲבֶר
אֶחָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר אַחַת אֶל
אַחַת וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל עֶשֶׂה לְלֻאֹת
שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאַחַת מִקָּצָה שָׁפָה אֶחָד
בַּמַּחְבֶּרֶת כֵּן עָשָׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה חָבֶר
הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית קָצִין שָׁנָה
חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה בַיְרִיעָה
הָאַחַת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה
נִקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת
הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֻּלְאֹת אַחַת אֶל קֹבֶל
אַחַת וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים כַּרְסֵי זָהָב
וַיְחַבֵּר אֶת הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל אַחַת
בַּכְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד וַיַּעַשׂ
יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן עֵז
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם
אׇרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים
אַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה
הָאַחַת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
יְרִיעֹת וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ
יְרִיעֹת לְבָד וְאֶת שֵׁשׁ יְרִיעֹת לְבָד וַיַּעַשׂ
לֻלְאֹת חֲמִשִּׁים עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה
בַּמַּחְבָּרֶת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה עַל
שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחֲבֶרֶת
הַשֵּׁנִית וַיַּעַשׂ כַּרְסֵי נְחֹשֶׁת
חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת הָאֹהֶל לִהְיֹת
אֶחָד וַיַּעַשׂ מִכְסֶה לָאֹהֶל

Trãsla. B. Hiero.

Cõlunxitq; cortinas vnã cum alia: & quinq; cortinas altas cõiunxit vnas cum alia. Fecitq; ansas ex hyacintho in ora cortine vnius in latere quo iungẽda erat: & sic fecit in ora cortine alterius in latere quo iungenda erat. Quinquaginta ansas fecit in cortina vna: & quinquaginta ansas fecit in latere cortine alterius quo iungenda erat. Erant enim anse vna e regione alterius. Fecitq; quinq̃ginta fibulas aureas: et cõiunxit cortinas vnam cum alia fibulis: & factum est tabernaculum vnum. Fecitq; cortinas de pilis caprarũ ad opiẽdũ tectũ tabernaculi. Vndecim cortinas fecit. Longitudo cortine vnius triginta cubitorum erat. et quattuor cubitorum erat latitudo vnius cortine. vnius mensure erant vndecim cortine. Et coniunxit quinq; cortinas seorsum: et sex cortinas seorsum. Fecitq; ansas quinquaginta in ora cortine in latere quo iungenda erat: et quinquaginta ansas fecit in ora cortine alterius in loco quo iungenda erat. Fecitq; fibulas eneas quinquaginta: vt coniungeretur tabernaculũ vt esset vnum. Et fecit cooperto rium tabernaculi de

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

quinq; ãt cortine erant adinuicẽ cõiuncte
πέντε δὲ αὐλαῖαι ἦσαν ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι
altera ex altera. et quinq; cortine erãt
ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας· καὶ πέντε αὐλαῖαι ἦσαν
adinuicẽ cõiuncte altera ex altera.
ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας.
et fecit ansulas hyacithinas sup labio
καὶ ἐποίησεν ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χείλους
cortine vnius: ex vna parte ad
τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς
copulationẽ. et sic fecit in la
τὴν συμβολήν· καὶ οὕτως ἐποίησε ἐπὶ τοῦ χεί
bio cortine exterioris ad copulatio
λους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τὴ συμβο
nẽ secũdã. quinquaginta ãt ansulas fecit
λὴν τὴ δευτέρα· πεντήκοντα δὲ ἀγκύλας ἐποίη
cortine vni: et quinquaginta ansulas fe
σε τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ἐ
cit ex parte cortine iuxta copu
ποίησε ἐκ τοῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμ
lationẽ secũdẽ: cõtrarie ꝯcadẽtes
βολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπρόσωπου
ad inuicẽ vnaq;. & fecit fibulas qui
σαι εἰς ἀλλήλας ἑκάστη· καὶ ἐποίησε κρίκους πεν
q̃ginta aureas. & cõiunxit cortinas alte
τήκοντα χρυσοῦς· καὶ συνῆψε τὰς αὐλαίας ἑτέ
rã alteri fibulis. et fuit tabnacl; vnũ.
ραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς κρίκοις· καὶ ἐγένετο ἡ σκηνὴ μία.
et fecit saga cilicina ad cooperiẽdũ sup
καὶ ἐποίησε δέρρεις τριχίνας σκέπην ἐπὶ τὴν
tabernaculo. vndecĩ saga fecit ea. lõgitudo
σκηνήν· ἑνδεκα δέρρεις ἐποίησεν αὐτάς· τὸ μῆκος
sagi vni⁹ erat triginta cubitoꝝ: et
τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς ἦν τριάκοντα πηχέων, καὶ
quattuoꝝ cubitoꝝ latitudo sagi vni⁹.
τεσσάρων πηχέων τὸ εὖρος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς·
mensura eadẽ erat vndecim sagis. et cõiunxit
μέτρον τὸ αὐτὸ ἦν τοῖς ἑνδεκα δέρρεσι· καὶ συνῆψε
q̃q; saga in idipm: & sex saga in
τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ τὰς ἓξ δέρρεις ἐπὶ
idipm. & fecit ansulas q̃q̃ginta in la
τὸ αὐτό· καὶ ἐποίησεν ἀγκύλας πεντήκοντα ἐπὶ χεί
bio sagi vni⁹: qđ in medio fm copu
λους τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς, τῆς ἀναμέσον κατὰ τὴν συμ
lationẽ. & quinq̃ginta ansulas fecit in la
βολήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ἐποίησεν ἐπὶ τὸ χεί
bio sagi cõiũgẽtis scdi. & fecit
λους τῆς δέρρεως τῆς συναφούσης τῆς δευτέρας· καὶ
fibulas eneas q̃q̃ginta. & cõiunxit
ἐποίησε κρίκους χαλκοῦς πεντήκοντα· καὶ συνῆψε
fibulas ex ansulis: & cõiunxit saga:
τοὺς κρίκους ἐν τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνῆψε τὰς δέρρεις,
& fuit vnũ. & fecit opimẽtũ tabnaculi
καὶ ἐγένετο ἕν· καὶ ἐποίησε κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς

Trãsla. Chal.

וְלַפֵּיף ית חֲמֵשׁ יְרִיעָן חַדָּא עִם חַדָּא וְחֲמֵשׁ יְרִיעָן לַפֵּיף חַדָּא עִם חַדָּא וְעָבַד עַנּוּבִין
תְּכֶלָא עַל שְׂפָתָא דִּירִיעָתָא חַדָּא מִסְּטְרָא דְּבֵית לוּפֵי בְּכֵן עָבַד בְּשִׂפְתָא דִּירִיעָתָא
בְּסִיטְרָא דְּבֵית לוּפֵי תִּנְיָתָא חֲמִשִּׁין עַנּוּבִין עָבַד בִּירִיעָתָא חַדָּא וְחֲמִשִּׁין עַנּוּבִין עָבַד
בְּסִיטְרָא דִּירִיעָתָא דְּבֵית לוּפֵי תִּנְיָתָא מְכַוְּונָן עַנּוּבַיָּא חֲדָא לְקָבֵיל חֲדָא וַעֲבַד חֲמִשִּׁין
פּוּרְפִּין דְּדַהֲבָא וְלַפֵּיף ית יְרִיעָתָא חֲדָא עִם חֲדָא בְּפוּרְפַּיָּא וַהֲוָה מַשְׁכְּנָא חַד וַעֲבַד
יְרִיעָן דְּמַעְזָא לְפָרָסָא עַל מַשְׁכְּנָא חַד עַשְׂרֵי יְרִיעָן עֲבַד יָתְהוֹן אוֹרְכָא דִּירִיעָתָא חֲדָא
תְּלָתִין אַמִּין וְאַרְבַּע אַמִּין פְּתִיָּא דִּירִיעָתָא חֲדָא מְשַׁחְתָּא חֲדָא לְיַחַד עַשְׂרֵי יְרִיעָן
וְלַפֵּיף ית חֲמֵשׁ יְרִיעָן לְחוֹד וְית שִׁית יְרִיעָן לְחוֹד וַעֲבַד עַנּוּבִין חֲמִשִּׁין עַל שְׂפָתָא
דִּירִיעָתָא דְּסִיטְרָא דְּבֵית לוּפֵי וְחֲמִשִּׁין עַנּוּבִין עֲבַד עַל שְׂפָתָא דִּירִיעָתָא דְּבֵית לוּפֵי
תִּנְיָתָא וַעֲבַד פּוּרְפִּין דִּנְחָשָׁא חֲמִשִּׁין לְלַפָּאָה ית מַשְׁכְּנָא לְמֶהֱוֵי חַד וַעֲבַד חוּלָּאָה
לְמַשְׁכְּנָא

Pagina chal. | Interp. chal.

Coniunxitq; quinq; cortinas vnã cum alia: & quinq; cortinas altas cõiunxit vnas cum alia. Fecitq; ansas ex hyacintho in ora cortine vnius in latere quo iungẽda erat: & sic fecit in ora cortine alterius in latere quo iungenda erat. Quinquaginta ansas fecit in cortina vna: & quinquaginta ansas fecit in latere cortine alterius quo iungenda erat. Erant enim anse vna e regione alterius. Fecitq; quinq̃ginta fibulas aureas: et cõiunxit cortinas vnam cum alia fibulis: & factum est tabernaculum vnum. Fecitq; cortinas de pilis caprarum ad extendendum super tabernaculum: vndecim cortinas fecit. Longitudo cortine vnius triginta cubitorum erat. et quattuor cubitorum erat latitudo vnius cortine. vnius mensure erant vndecim cortine. Et coniunxit quinq; cortinas seorsum: et sex cortinas seorsum. Fecitq; ansas quinquaginta in ora cortine in latere quo iungenda erat: et quinquaginta ansas fecit in ora cortine alterius in loco quo iungenda erat. Fecitq; fibulas eneas quinquaginta: vt coniungeretur tabernaculũ vt esset vnum. Et fecit cooperto rium tabernaculi

C

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

pelles arietũ rubricatas: τ super
δέρματα κριῶν ἡρυθροδανωμένα, καὶ ἐπι
opimẽta pelles hyacinthinas desup. τ
καλύμματα δέρματα ὑακίνθινα ἐπάνωθεν. καὶ
fecit collũnas tabnaculi ex ligniś ſpinibilib⁹:
ἐποίησε σύλους τῆς σκηνῆς ἐκ ξύλων ἀσήπτων,
decẽ cubitoꝝ collũnã vnã: τ cubiti
δέκα πηχέων τὸν σύλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεος
vni⁹ τ dimidij latitudo collũne
ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος τοῦ σύλου τοῦ
vni⁹. duo cubituli collũne vni cõtraca
ἑνός. δύο ἀγκωνίσκοι τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ ἀντισ
dẽtes alter alteri: sic fecit om
πτοντες ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, οὕτως ἐποίησε πᾶ
nib⁹ collũnis tabnacli. τ fecit collũnas
σι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς. καὶ ἐποίησε τοὺς σύλους
tabnacli viginti collũnas ex latere qͣ ad
τῆς σκηνῆς εἴκοσι σύλους ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ πρὸς
austrũ. τ q̃dragita bases argẽteas fe
νότον. καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ἐποί
cit viginti collũnis. duas bases co
ησε τοῖς εἴκοσι σύλοις. δύο βάσεις τῷ σύ
llũne vni: in ambas ptes eius.
λῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ.
τ duas bases collũne vni: in am
καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφό
bas ptes eius. τ latꝰ fcõm qͣ
τερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ
ad aqlonẽ vtgitt collũnas τ quadraginta
πρὸς βορρᾶν εἴκοσι σύλους καὶ τεσσαράκοντα
bases eaꝝ argẽteas. duas bases colla
βάσεις αὐτῶν ἀργυρᾶς. δύο βάσεις τῷ σύ
ne vni: in vtraſqꝫ ptes eius.
λῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ.
τ duas bases collũne vni: in vtraſ
καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφό
qꝫ ptes eius. τ a tergo
τερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ ἐκ τῶν ὀπισθίων τῆς
tabnacli ſm ptẽ q̃ ad mare: fe
σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν, ἐποί
cit ſex collũnas. τ duas collũnas fecit
ησεν ἓξ σύλους. καὶ δύο σύλους ἐποίησεν ἐ
in angulis tabernaculi a tergo.
πὶ τῶν γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων.
τ erãt ex equo ab infra. τ ſm idipm
καὶ ἦσαν ἐξ ἴσου κάτωθεν. καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ
erãt eglęs ex capitib⁹ in copulationẽ vnã.
ἦσαν ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν.
ſic fecit vtriſqꝫ angulis
οὕτως ἐποίησεν ἀμφοτέρωις ταῖς γωνίαις ταῖς
duob⁹. τ erãt octo collũne:
δυσί. καὶ ἦσαν ὀκτὼ σύλοι,

Trãsla.B.Hiero.

ᵏpellíbus ˡarietũ ᵐrubrí=
catis: ⁿalíudqꝫ ᵒdesuper
ⁿvelamen de ᵒ pellibus
ᵖhyacinthinis. ᵍFecit &
ʳtabulas ˢtabernaculi de
ˣligníś ʳfethim ooooooo
ʾſtãtes. ᵃDecẽ ᵇ cubitorũ
erat ᶜlongítudo ᵈ tabule
vníus: ᵉ& vnũ ᶠac ſemís
ᵍcubitum ʰlatitudo retí=
nebat. ᶦBine ᵐ íncaſtratu
re erant ⁿper ſíngulas ta
bulas: ᵖvt ᵠaltera ooooooo
ooooooooooooooo ooooo
ʳalteriᵖ íunger etur. ˢSic
ⁿfecit ᵗín omníbus ᵘtaber
naculí ᵗtabulís. E quíbus
ooooooooooooooooooo
ᵉvíginti ᵍad plagam oooo
ooooooooooooooooooo
ʰmeridíanã erãt ᶜcõtra au
ſtrũ ᵏcũ q̃dragíta ˡbaſibꝰ
ᵐargenteís . ooooooooo
ooooooooooooooooooo
ʳDueᵉ baſesᵗſubᵘvnaⁿta
bula ponebantur ooooo
ʳex vtraqꝫ parte angulo
rum: vbi ᵗincaſtrature la
terum ín angulís termí=
nãtur. ʰAd plagam quo
qꝫ ᵗtabernaculi ᵘque reſpí
cit ad ᵐ aquílonem oooo
ⁿfecitᵒ víginti ᵖtabulas oo
ᵠcum quadragínta oooo
ʳbaſibusˢargenteís ᵗ du=
asⁿbaſesˣper oooooooo
ʾſíngulasᵗtabulas. ooooo
ooooooooooooooooooo
ʳContra occidentem ve
ro. ídeſt ad eam partem
ᵍtabernaculi queʰ mare
reſpícit: ᵗfecitᵏ ſex ˡ tabu=
lasᵐ& duas alíasᵖ per ſín
gulos angulos oooooooo
ᵠtabernaculi ʳretro: que
ʾiunctеⁿ erant ooooooo
ⁿa deorſum ooooooooo
ooooooooooooooooooo
ᵉvſqꝫ ʰſurſum: &ᵍ in ᶜvnã
compagínẽ pariter fere
bãtur. ᵗItaᵍ fecitᵗex vtra
qꝫ parte ʳper ooooooooo
ⁿangulos: ˡvtᵐ octo ᵒeſ=
ſent ſímulⁿ tabule: ooooo

Ter.Heb. Ero. Ca.xxxvj. Editiua heb.

ᵏעֹרֹת	ˡ אֵילִם	ᵐ מְאָדָּמִים ⁿ וּמִכְסֵה	ᵏעוֹר ᵐאָדֹם
ᵒעֹרֹת	ᵖ תְּחָשִׁים	ᵠ מִלְמָעְלָה׃ ʳ וַיַּעַשׂ	ᵖעֲלֵה
ˢאֶת	ᵗהַקְּרָשִׁים	ᵘלַמִּשְׁכָּן ˣ עֲצֵי ʸשִׁטִּים	ˢשׁוּט
ᶻעֹמְדִים׃	ᵃעֶשֶׂר ᵇאַמֹּת ᶜאָרֶךְ	ᵈהַקָּרֶשׁ	ᵇאַמָּה
ᵉוְאַמָּה ᶠוַחֲצִי	ᵍהָאַמָּה ʰ רֹחַב	ˡ הַקָּרֶשׁ	ᶜחֲצָה
ᵏהָאֶחָד׃	ˡ שְׁתֵּי ᵐ יָדוֹת	ⁿ לַקָּרֶשׁ	ᵈשְׁנָה
ᵖ הָאֶחָד	ᵠ מְשֻׁלָּבֹת	ʳ אַחַת ˢ אֶל	ᵉשְׁלַב
ᵗ אַחַת	ᵘ כֵּן ᵛ עָשָׂה	ʷ לְכָל ˣ קַרְשֵׁי	
ʸ הַמִּשְׁכָּן׃	ᶻ וַיַּעַשׂ	ᵃ אֶת ᵇ הַקְּרָשִׁים	
ᶜלַמִּשְׁכָּן ᵈעֶשְׂרִים ᵉקְרָשִׁים ᶠלִפְאַת			ᵉפְּאָה
ᵍנֶגְבָּ ʰתֵימָנָה׃ ⁱוְאַרְבָּעִים ᵏאַדְנֵי ᵐכֶסֶף			ᶠנֶגֶב
ⁿעֶשְׂרִים ᵒתַּחַת ᵖעֶשְׂרִים ᵠהַקְּרָשִׁים			
ʳשְׁנֵי ˢאַדָנִים ᵗתַּחַת ᵘ הַקֶּרֶשׁ ᵛהָאֶחָד			
ʷלִשְׁתֵּי ˣיְתֹדָיו ʸוּשְׁנֵי ᶻאַדְנִים ᵃתַּחַת			ᵍשְׁנַיִם
ᵇהַקֶּרֶשׁ ᶜהָאֶחָד ᵈלִשְׁתֵּי ᵉיְתֹדָיו׃ ᶠוּלְצֶלַע			
ᵍהַמִּשְׁכָּן ʰ הַשֵּׁנִית ⁱ לִפְאַת ᵐ צָפוֹן			ʰשְׁנָה
ⁿעֶשְׂרִים ᵒקְרָשִׁים׃ ᵖוְאַרְבָּעִים			
ᵍאַדְנֵיהֶם ʳכֶּסֶף ˢשְׁנֵי ᵗאַדְנִים ᵘתַּחַת			
ᵛהַקֶּרֶשׁ ʷהָאֶחָד ˣוּשְׁנֵי ʸאַדְנִים ᶻתַּחַת			
ᵃהַקֶּרֶשׁ ᵇהָאֶחָד׃ ᶜוּלְיַרְכְתֵי			
ᵈהַמִּשְׁכָּן ᵉיָמָּה ᶠעָשׂוּ ᵍשִׁשָּׁה ʰקְרָשִׁים׃			
ⁱוּשְׁנֵי ᵏקְרָשִׁים ˡעָשׂוּ ᵐלִמְקֻצַעֹת			ᵏקָצַע
ⁿהַמִּשְׁכָּן ᵒבַּיַּרְכָתָיִם׃ ᵖוְהָיוּ ᵠתוֹאֲמִם			ˡהָיָה ᵐתְּאֹם
ʳמִלְּמַטָּה ˢוְיַחַדּוּ ᵗיִהְיוּ ᵘתַּמִּים עַל			ⁿמִמָּה ᵒהָיָה ᵖתַּמִּם
ᵛרֹאשׁוֹ ʷאֶל ˣהַטַּבַּעַת ʸהָאֶחָת			
ᶻכֵּן ᵃעָשָׂה ᵇלִשְׁנֵיהֶם ᶜלִשְׁנֵי			
ᵈהַמִּקְצֹעֹת׃ ᵉוְהָיוּ ᶠשְׁמֹנָה ᵍקְרָשִׁים			

Interp.chal.

de pellibꝰ arietũ rubricatis. Coopertoriúqꝫ aliud de pellibus hyacitinis desup. Fecitqꝫ tabulas taberna culi de ligníś ſetiꝫ ſtãtes. decẽ cubitoꝝ erat lõgitudo tabule: τ cubiti τ dimidij erat latitudo tabule vnius. Duos cardines fecit in vnaquaqꝫ tabula et duabus incaſtraturis erant cõiuncte vna cum alia. ſic fecit in oibus tabulis tabernaculi. Et fecit tabulas tabernaculi viginti ad latus meridianũ: et quadragita baſes argenteas fecit ſub viginti tabulis: due baſes ſubꝫ tabula vna in duobus cardinibus eius: τ due baſes ſub tabula alia in duobus cardinibus eius. Et in latere ſecũdo tabernaculi ad plagam ſeptẽtrionalẽ fecit viginti tabulas: τ quadraginta baſes de argento. due baſes erant ſub tabula vna: τ due baſes ſub alia tabula. Et in poſtertori parte occidentali tabernaculi fecit ſex tabulas. et duas tabulas fecit in angulis tabernaculi extremis. Et erant coniuncte ab inferiori parte: ſimulqꝫ erant cõiuncte in capite ſuo in anulo vno: ſic fecit in duobus angulis. Fuerũtqꝫ octo tabule

Editiua chal.

ˢסְמַךְ ᵐעֲלֵה
ᵒשׁוּט ᵖקוֹם ᵠפָּתֵה
ˢשְׁלַב ˢשָׁכֵן
ʳתָּנֵה ʳרַבַּע
ˢסוֹף
ˢעֲרַב ˢשִׁית ˢזָוֵה
ᵉהָוֵה ᵍכּוֹן ᵍאֲרַע
ᵇראשׁ ᵇתְּרֵי ˢזָוֵה

Transla.Chal.

דְּמִשְׁכֵי דְּדִכְרֵי ᵍמְסַמְּכִין וְהוֹבָאָה דְּמַשְׁכֵי סִסְנְתָא ᵐמְלַּעֵילָא וַעֲבַד יַת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא
דְּאַעֲי ᵒשִׁטִּין ᵖקַיְמִין׃ עַשְׂר אַמִּין אוּרְכָּא דְּדַפָּא וְאַמְתָא וּפַלְגוּת אַמְתָא ᵠפְּתִיאָ לְדַפָּא
חַד׃ תַּרְתֵּין צִירִין לְדַפָּא חַד ʳמְשַׁלְּבִין חַד לְקֹבֶל חַד כֵּן עֲבַד לְכָל דַּפֵּי ˢמַשְׁכְּנָא׃ וַעֲבַד
יַת דַּפַּיָּא לְמַשְׁכְּנָא עֶשְׂרִין דַּפִּין לְרוּחַ עַרְבָּ דָּרוֹמָא׃ וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דְּכֶסֶף עֲבַד תְּחוֹת
עֶשְׂרִין דַּפִּין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתְרֵין צִירוֹהִי וּתְרֵין-סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד
לְתְרֵין צִירוֹהִי׃ וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא ᵗתִּנְיָנָא לְרוּחַ צְפוּנָא עֲבַד עֶשְׂרִין דַּפִּין׃ וְאַרְבְּעִין
סַמְכֵיהוֹן דְּכֶסֶף תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד׃ וְלִסְיָפֵי
מַשְׁכְּנָא ˢמַעַרְבָּא עֲבַד שִׁתָּא דַּפִּין׃ וּתְרֵין דַּפִּין עֲבַד ᵘלְזָוְיַת מַשְׁכְּנָא דְּסוֹפֵיהוֹן׃ וַהֲווֹ
ᵍמְכַוְּנִין ᵍמִלְּרַע וְלַחֲדָא הֲווֹ מְכַוְּנִין ᵍבְּרֵישֵׁיהוֹן אֶל עִזְקְתָא חֲדָא כֵּן עֲבַד ᵇלִתְרֵיהוֹן
לְתַרְתֵּין זְוָיְתָן הֲווֹ תַּמְנְיָא דַּפִּין

Poltius heb. **Ter. Heb.** **Exo. Ca. xxxviij.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina**

וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֲדָנִים
שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת
הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי בְרִיחֵי עֲצֵי עֲשֵׂה בָּרַח
שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע שׁוּט
הַמִּשְׁכָּן הָאַחַת וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם שָׂכַן
לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית
וַחֲמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן
לִירֵכְתַיִם יָמָּה וַיַּעַשׂ אֶת הַבְּרִיחַ
הַתִּיכֹן לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן תָּוֶךְ
הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה וְאֶת הַקְּרָשִׁים
צִפָּה זָהָב וְאֶת טַבְּעֹתָם עָשָׂה זָהָב
בָּתִּים לַבְּרִיחִם וַיְצַף אֶת בַּיִת בָּרַח צָפָה
הַבְּרִיחִם זָהָב וַיַּעַשׂ אֶת
הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת תּוֹלַעַת
שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב שְׁנָה שָׁזַר עָשָׂה
עֲשָׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים וַיַּעַשׂ לָהּ
אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים עמד
וַיְצַפֵּם זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וַיִּצֹק
לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָּסֶף וַיַּעַשׂ
וַיַּעַשׂ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל סָכַךְ
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם
וְאֶת עַמּוּדָיו חֲמִשָּׁה וְאֶת וָוֵיהֶם
וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחַשְׁקֵיהֶם
זָהָב וַאֲדָנֵיהֶם חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת:

Cap. xxxvii.

וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת
הָאָרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָמַר חֲצִי

Poltiua chal. **Interp. chal.**

et baſes earũ argentee ſedecim baſes erant: bine baſes ſub vnaquaq; tabula. Et fecit quinq; vectes de lignis ſetim ad cõtinẽdas tabulas vni⁹ lateris tabernaculi: & q̃nq; vectes fecit ad cõtinẽdas tabulas alteri⁹ lateris tabernaculi: & q̃nq; vectes fecit ad cõtinẽdas tabulas partis poſteriozis tabernaculi ad occidentẽ. Et fecit vectem mediũ vt mitteretur per medias tabulas a ſummo vſq; ad ſummũ. Tabulaſq; cooperuit auro: & anulos eaꝝ fecit ex auro vt eſſent loca vectibus: vectes quoq; cooperuit auro. Fecitq; velum de hyacintho & purpura & coccino & byſſo retorta: opere artificis fecit illud cuꝰ figuris cherubim. Et fecit ei quatuor colũnas de lignis ſetim: & cooperuit eas auro: et capita eaꝝ erãt ex auro: & effudit eis q̃tuor baſes de argẽto. Fecitq; tẽtoriũ in oſtio tabernaculi de hyacintho & purpura & coccino & byſſo retorta: opere polymitario. & colũnas eius q̃nq; cũ capitib⁹ ſuis. & cooperuit capita eaꝝ & celaturas eaꝝ auro. baſeſq; eaꝝ fec̃ q̃nq; ex ere.

Θ Ecit beſeleel arcam de lignis ſetim Ca. 37. cubitorum & dimidij erat

Poltiua chal.

וְסַמְכֵיהוֹן דִּכְסַף שְׁתָּא עֲשַׂר סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד: וְעָבַד עַבְדֵי
דְאַעֵי שִׁטִּין חֲמֵשָׁא לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא חַד: וְחֲמֵשָׁא עַבְדִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא
וְחֲמֵשָׁא עַבְדִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא לְסוֹפֵיהוֹן מַעַרְבָּא: וְעָבַד יָת עַבְרָא מְצִיעָאָה
לְאֶעְבְּרָא גְּוֹ דַפַּיָּא מִן סִיפֵּי לְסִיפֵּי: וְיָת דַּפַּיָּא חַפָּא דַּהֲבָא וְיָת עִזְקָתֵיהוֹן עָבַד דַּהֲבָא
אַתְרָא לְעַבְרַיָּא וְחַפָּא יָת עַבְרַיָּא דַּהֲבָא: וְעָבַד יָת פָּרוּכְתָּא תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָ זְהוֹרִי
וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אוּמָּן עָבַד יַתְהוֹן צוּרַת כְּרוּבִין: וְעָבַד לַהּ אַרְבְּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּין
וְחַפָּנוּן דַּהֲבָא וְוֵיהוֹן דַּהֲבָא וְאָתֵיךְ לְהוֹן אַרְבְּעָה סַמְכִין דִּכְסַף: וְעָבַד כְּרָסָא לְתָרַע
מַשְׁכְּנָא דְּתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָ זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּיר: וְיָת עַמּוּדוֹהִי חֲמֵשָׁא
וְיָת וָוֵיהוֹן וְחַפָּא רֵישֵׁיהוֹן וְכִבּוּשֵׁיהוֹן דַּהֲבָא וְסַמְכֵיהוֹן חֲמֵשָׁא דִּנְחָשָׁא:

Ca. xxxvii.

וְעָבַד בְּצַלְאֵל יָת אֲרוֹנָא דְּאַעֵי שִׁטִּין אַמִּין תְּרֵין אַפִּין וּפַלְגָא ׀

°& hérent°baſes⁹argẽte as⁹ſedecim: ꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠbinas ſcilicetᶠbaſes ᵍſub ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇſingulis⁸tabulis. ᶜFecit &ᵈvectes deᵉlignis ꝏꝏ ᶠſethim⁸qnq;ʰad cõtinẽ das tabulas ⁱvni?ʲ lateris ᵏtabernaculi. ˡ& qnq; alios°ad⁹alteriᵖ ʲlateris co aptãdas°tabulas: ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵐ& extra hos quinq;ꝏꝏ alios ᵉ vectes ꝏꝏꝏꝏꝏ ʳad occidẽtalẽ plagã ˢtabernaculi cõtra mare. ᵃFecit quoq; ᶜ vectẽ aliũ ᵇquiᶠp̃ mediasᵍtabulas ᵇab ˡangulo vſq; ᵏad ˡangulũ pueniret. Ipa ˡˡaũt ˡˡtabulata°deauravit fuſis baſibus earũ argenteis. ⁹Et ᵗcírculos corũ ᵘfecit ᵗaureos: ᵗper quos vectes ĩduci poſſẽt: ᵘquos ᵛ& ipſos laminis ᵇaureis ᵛopuit. ᶜFecit & ᶜ velũ de ᶠhyacintho°& purpura: ᵇvermiculo ᵏac byſſo're torta ˡˡopere ᵘ polymitario. variũ atq; diſtictũ: ᵗ& ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵗquattuor ᵘcolũnas de lignis ᵍſethim: quas cum ᵍcapitibus ᵗ deauravit: ᶜfuſis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠbaſibus° earum ᵍ argenteis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇFecit &ᵗtentoriũ ᵏin introitu ᵗtabernaculi ex ꝏ ˡˡhyacitho ᵘpurpura°vermiculo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍbyſſoq;ᵗretorta ᵉopere ᵗplumarii ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵘ& ᵛcolumnas ᵗquiq; ᵗ cũ ᵉcapitibus ſuis ꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜquas ᵇoperuit auro: ᶠ baſesq; earum fudit ꝏꝏꝏꝏ ᵇeneas: quas & operuit auro. Cap. 37.

H Ecit aũt ᵇ beſeleel & °arcam de ᶜlignis ꝏ ᶠſethim habentem⁸duos ᵇ& ſemis⁸cubitos ꝏꝏꝏꝏ

τ baſes eaꝝ argẽtee decẽ τ ſex. duæ baſes καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαἑξ. δύο βάσεις
colũne vni: τ duæ baſes colũne vni: τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί,
in vtraſq; ptes ciuo. τ fecit vectes εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε μοχλοὺς
ex lignis iputribilib⁹ q̃nq; colũnis ex vna ἐκ ξύλων ἀσηπτῶν πέντε τοῖς σύλοις ἐκ τοῦ ἑνὸς
pte tabnacli. τ q̃nq; vectes colũnis μέρους τῆς σκηνῆς· καὶ πέντε μοχλοὺς τοῖς σύλοις τῷ
lateri tabnaculi ſcõo. τ q̃nq; vectes κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ· καὶ πέντε μοχλοὺς
colũnis poſteriori latẽri tabnaculi: q̃ ad τοῖς σύλοις τῷ ὀπισθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς, τῷ πρὸς
mare. τ vectis medius inter co= θάλασσαν· καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν σύ
lũnas pueniebat ab vno latere in aliud la λων διικνεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλί
tus. τ colũnas deauravit auro: τ τος· καὶ τοὺς σύλους κατεχρύσωσεν χρυσίῳ, καὶ
anulos eaꝝ fecit aureos in repoſitoria τοὺς δακτυλίους αὐτῶν ἐποίησε χρυσοῦς εἰς θήκας
vectib⁹. τ deauravit vectes τοῖς ἀναφορεῦσι· καὶ κατεχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς
auro: τ fecit velũ ex hyacintho: χρυσίῳ, καὶ ἐποίησε καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου,
τ purpura: τ coccino retorto: τ byſ= καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσ
ſo filata. op⁹ textile fecit illud cheru σου νενησμένης· ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησεν αὐτὸ χερου
bim. τ impoſuit illud ſup. quattuor colũnas impu βιμ· καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων σύλων ἀσή
tribiles deauratas auro. τ capita ea= πτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐ
rum aurea: τ baſes eaꝝ quattuor argen= τῶν χρυσαῖ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυ
tec. τ fecit tẽtoriũ porte tabnaculi ex hya ραῖ· καὶ ἐποίησεν ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς ἐξ ὑα
cintho: τ purpura: τ coccino retorto: κίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκωλσμένου,
τ byſſo retorta: op⁹ variegatorĩs. τ καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικίλτου· καὶ
colũnas eius q̃nq;: τ capita τοὺς σύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τὰς κεφαλίδας
eaꝝ. τ deauravit capita ea= αὐτῶν· καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐ
rũ aurea. τ fudit eis q̃nq; ba τῶν χρυσίῳ· καὶ ἐχώνευσεν αὐτοῖς πέντε βα
ſes eneas: σεις χαλκᾶς, Ca. 37.

Θ Ecit beſeleel arcã de lignis καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ἐκ ξύλων
iputribilib⁹: duoꝝ cubitoꝝ τ dimidiũ ἀσήπτων, δύο πηχέων καὶ ἡμίσους τὸ ꝏꝏꝏ ꝏꝏ

Transla. Chal.

A

D

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxxvii.	Positiua heb.
lõgitudo: τ cubiti τ dimidij latitudo: τ cubi- μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος, καὶ πήχε- εως τ dimidij altitudo: τ deaurauit eã ος καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν auro puro intrisec⁹ τ extrisec⁹, τ fecit ei χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ vndulã ✠tibilẽ aureã in circuitu. τ fudit ei κυμάτιον στεφανοῦν χρυσοῦν κύκλῳ. καὶ ἐχώνευσεν αὐ- quattuor anulos aureos sup quattuor τῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα	i lõgitudie: & cubitũ ac femissem in latitudine: altitudo quoq; vni⁹ cu biti fuit⁹ & dimidii: ⁹ vesti uitq; cã auro puriſſimo itus & foris. Et fecit ili- li coronã aureã p gyrũ cõflãs quattuor anulos aureos p quattuor an gulos eius: duos anu- los in latere vno: ⁹ & duos in altero. Vectes quoq; fecit de lignis ∞∞∞∞∞∞∞ fethim: quos vestiuit auro: & quos misit ∞∞∞ in anulos qui erant in lateribus arce ∞∞∞∞∞∞ ad portandũ cã. Fecit & propiciatoriũ. i. ora- culũ d auro mũdiſſimo duorũ cubitorum & di midii in lõgitudie: & cu biti ac semis in latitudi- ne. Duos ẽt cherubim ex auro ductili: quos ∞ posuit ex vtraq; pte p- piciatorij: cherub vnũ in summitate vnius p- tis: & cherub alterum in sũmitate partis alte- rius. Duos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ cherubim in singulis summitatibus ∞∞∞∞∞ propiciatorij extenden tes alas & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ tegentes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ppiciatoriũ: seq; mu- tuo & illud respicientes. Fecit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & mẽsã de lignis sethi in lõgitudie duorũ cu- bitorũ & in latitudie v- nius cubiti: q hẽbat i al titudie cubitũ ac semis- sẽ. Circũdeditq; eã au- ro mũdiſſimo: & fecit illi labiũ aureũ p gyrũ ipsi quoq; labio coro- nã aureã interrasilẽ q̃t- tuor digitorũ: & sup eã dẽ alterã coronã aureã. Fudit & quattuor ∞∞∞	אָרְכּוֹ וְאַמָּה וְחֲצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֲצִי קֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר קוֹם צָפָה טָהֳר מִבַּיִת וּמִבָּחוּץ וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב עָשָׂה סָבִיב: וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב סבב עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת שנה עַל צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל שְׁנָה בוא צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית: וַיַּעַשׂ בַּדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם זָהָב: וַיָּבֵא אֶת הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן נשא לָשֵׂאת אֶת הָאָרֹן: וַיַּעַשׂ כַּפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם וְחֲצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וְחֲצִי רָחְבָּהּ: וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כְרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה עָשָׂה אֹתָם מקשה מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת: כְּרוּב אֶחָד קצה כרב מִקְצָה מִזֶּה וּכְרוּב אֶחָד מִקְצָה מִזֶּה מִן הַכַּפֹּרֶת עָשָׂה אֶת הַכְּרֻבִים בִּשְׁנֵי קְצוֹתָיו: וְיִהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בִּכְנָפֵיהֶם עַל עלה הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו פנה אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים: עשה וַיַּעַשׂ אֶת הַשֻּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים אמה שוט אַרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֲצִי חצה קֹמָתוֹ: וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ קום לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב: וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת סגר טֹפַח סָבִיב וַיַּעַשׂ זֵר זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב: וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע	Positiua heb.

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Positiua chal.
אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא פוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְחַפֵּהִי דְּהַב דְּכִי מְגוֹ וּמִבָּרָא וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דְּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר: וְאַתֵּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקִן דְּדְהַב עַל אַרְבַּע זְוָיָתֵיהּ וְתַרְתֵּין עִזְקִן עַל סְטַר חַד וְתַרְתֵּין עִזְקִן עַל סְטַר תִּנְיָנְתָא: וְעַבַד אַרְיְחֵי דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא יָתְהוֹן דְּהַב: וְאָעֵיל יָת אַרְיְחֵי עַל סְטַר אֲרוֹנָא לְמִטַּל יָת אֲרוֹנָא: וַעֲבַד כַּפּוֹרְתָּא דְּדְהַב דְּכִי תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא פוּתְיֵהּ וְעַבַד תְּרֵין כְּרוּבִין דְּדְהַב גְּנִיד עֲבַד יָתְהוֹן מִתְּרֵין סְטְרֵי כַּפּוֹרְתָּא: כְּרוּב חַד מִסְטְרָא מִכָּא וּכְרוּב חַד מִסְטְרָא מִכָּא מִן כַּפּוֹרְתָּא עֲבַד יָת כְּרוּבַיָּא מִתְּרֵין סְטְרוֹהִי: וַהֲווֹ כְּרוּבַיָּא פְּרִישָׁן גַּדְפֵיהוֹן לְעֵילָּא מַטְלִין גַּדְפֵיהוֹן עַל כַּפּוֹרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד לְקֳבֵיל חַד לְכְרוּבַיָּא כַּפּוֹרְתָּא הֲווֹ אַפֵּי כְּרוּבַיָּא: וְעַבַד יָת כַּפּוֹרְתָּא דְּאָעֵי שִׁטִּין תַּרְתֵּין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְחַפָּא יָתֵיהּ דְּהַב דְּכִי וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דְּדְהַב סְחוֹר סְחוֹר: וְעַבַד לֵיהּ גְּדַנְפָּא רוּמֵיהּ פּוּשְׁכָא סְחוֹר סְחוֹר וַעֲבַד זֵיר דְּדְהַב לִגְדַנְפֵּיהּ סְחוֹר סְחוֹר: וְאַתֵּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע	longitudo eius: τ latitudo eius cubiti τ dimidij: τ alti tudo cubiti τ dimidij. et cooperuit eaz auro mundissi- mo intus τ foris: fecitq; illi circulũ aureũ per circui- tum. Et effudit ei quattuor anulos aureos sup q̃ttuor angulos eius: duo anuli in latere vno: τ duo anuli in latere altero. et fecit vectes de lignis setim: τ cooput eos auro. et induxit vectes per anulos qui erant in la teribus arce. Fecitq; propiciatoriũ ex auro mundissi- mo. duoz cubitoz τ dimidij erat longitudo eius: τ la titudo cubiti τ dimidij. Fecitq; duos cherubi de auro ductili fecit eos ex duobus lateribus ppiciatorij: che rub vnuz in latere vno hinc: τ cherub alterũ in latere altero illinc. Ex ppiciatorio fecit churubim ex duob⁹ lateribus eius. Et erant cherubim extendentes alas suas sursum: tegentes alis suis sup ppiciatoriũ: τ fa- cies vniusculusq; eoruz erat e regione alterius: cõtra propiciatoriũ erant facies cherubim. Fecitq; mensaz de lignis setim. duoruz cubitoz longitudo eius: τ cu- biti vnius latitudo eius: τ cubiti et dimidij altitudo eius. Et operuit eam auro mundissimo: fecitq; ei cir- culum aureũ per gyrum. Et fecit ei coronã interrasilẽ altam pugillo per circuitum: τ fecit circulum aureum ipsi corone interrasili per gyrum. et fudit ei quattuor	כַּתָּה טַתַּר רַבַּע זָוָה תְּרֵי תַּנָּה עִזֵּל נְטַל דַּפָּה תְּרֵי אַמָּה כַּתָּה הֲוָה גְּדַפָּא טָלַל אַף עָבַד תְּרֵי אַמָּה

Vetus heb. **Ver. Heb.** **Exo. Ca. xxxvij.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

ᵏ טַבַּעַת זָהָב ˡ וַיִּתֵּן ᵐ אֶת הַטַּבָּעֹת עַל ⁿ נָתָן
ᵍ אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר ˡ לְאַרְבַּע רַגְלָיו׃ ᵍ רָבַע פֵּאָה
ˣ לְעֻמַּת ˡ הַמְסִגֶּרֶת ˡ הָיוּ ˣ הַטַּבָּעֹת
ᵇ בָּתִּים לַבַּדִּים ᵇ לָשֵׂאת אֶת הַשֻּׁלְחָן׃ ᵇ בַּיִת נָשָׂא
ᵍ וַיַּעַשׂ ᵇ אֶת הַבַּדִּים ˣ עֲצֵי ˡ שִׁטִּים
ᵐ וַיְצַף ᵉ אֹתָם ᵒ זָהָב ˡ לָשֵׂאת ᵍ אֶת
ᵗ הַשֻּׁלְחָן׃ ᵘ וַיַּעַשׂ ᵍ אֶת הַכֵּלִים ˣ אֲשֶׁר ᵉ כָּלָה
ʸ עַל הַשֻּׁלְחָן ᵃ אֶת ᵇ קְעָרֹתָיו ᶜ וְאֶת
ᵈ כַּפֹּתָיו ᵉ וְאֶת ᶠ מְנַקִּיֹתָיו ᵍ וְאֶת ʸ יַ נָּקָה
ᵇ הַקְּשׂוֹת ˡ אֲשֶׁר ᵏ יֻסַּךְ ˡ בָּהֵן ᵐ זָהָב ᵇ כַּשֵּׂה נָסַךְ
ᵗ טָהוֹר׃ ᵘ וַיַּעַשׂ ᵃ אֶת הַמְּנֹרָה ᵈ זָהָב ᵉ טָהוֹר ᵉ מָהֹר עָשָׂה נוֹר
ᵉ מִקְשָׁה ᵉ עָשָׂה ˣ אֶת ᶠ הַמְּנֹרָה ᵗ יְרֵכָהּ ᵗ כַּשֵּׂה
ᵉ וְקָנָהּ ᵇ גְּבִיעֶיהָ ᶜ כַּפְתֹּרֶיהָ ᵇ וּפְרָחֶיהָ ᵇ גָּבַע
ᶜ מִמֶּנָּה ᶠ הָיוּ׃ ᵍ וְשִׁשָּׁה ᵇ קָנִים ᵏ יֹצְאִים ᶠ הָיָה קָנָה
ᵏ מִצִּדֶּיהָ ˡ שְׁלֹשָׁה ᵐ קְנֵי ᵉ מְנֹרָה ᵏ צָדַד
ᵒ מִצִּדָּהּ ᵖ הָאֶחָד ᵍ וּשְׁלֹשָׁה ᶠ קְנֵי ᵒ מְנֹרָה
ᵗ מִצִּדָּהּ ᵉ הַשֵּׁנִי ׃ ˣ שְׁלֹשָׁה ᵗ גְּבִעִים
׃ ᵐ מְשֻׁקָּדִים ᵉ בַּקָּנֶה ᵇ הָאֶחָד ᶜ כַּפְתֹּר
ᵍ וּפֶרַח ᵐ כֵּן ˡ לִשְׁשֶׁת
ᵒ הַקָּנִים ᵖ הַיֹּצְאִים ᵍ מִן ᵗ הַמְּנֹרָה׃
ᵉ וּבַמְּנֹרָה ᵃ אַרְבָּעָה ᵉ גְּבִעִים ᵐ מְשֻׁקָּדִים
ᶠ כַּפְתֹּרֶיהָ ᵍ וּפְרָחֶיהָ׃ ᵗ וְכַפְתֹּר ᵇ תַּחַת ʸ
ᶜ שְׁנֵי ᵒ הַקָּנִים ᵗ מִמֶּנָּה ᵍ וְכַפְתֹּר ᶜ שָׁנָה
ᵍ תַּחַת ᵇ שְׁנֵי ᵉ הַקָּנִים ᵐ מִמֶּנָּה ᵗ וְכַפְתֹּר
ᵐ תַּחַת ᵉ שְׁנֵי ᵒ הַקָּנִים ᵖ מִמֶּנָּה ᵍ לְשִׁשֶּׁת
ᵉ הַקָּנִים ᵉ הַיֹּצְאִים ᵒ מִמֶּנָּה׃ ᵉ כַּפְתֹּרֵיהֶם

ᵏ circulos ˡ aureos ᵒ quos ᵐ posuit ᵖ in ᵍ quattuor ʳ angulis ˢ per singulos ᵗ pedes mensę ˣ contra ʳ coronã: mittũtq; ˢ in eos vectes: ᵇ vt possit ᶠ mensa ᵇ portari. ipsos ᵍ quoq; ᶠ vectes ᵍ fecit de ᵏ lignis ˡ sethim: ᵐ & circundedit ᵉ eos ᵒ auro. ᵉ Et ᵘ vasa ad diuersos vsus ᵗ mensę: ᵇ acetabula: ᵒ phialas ᶜ & ʸ cyathos ᵍ & ᵇ thuribula ex ᵐ auro puro: ᵉ in quibus ᵏ offerẽda fũt libamina. ᵒ Fecit & ᵍ cãdelabrũ ʳ ductile ᵈ auro ᵉ mundissimo. ˢ De cuius ᵗ vecte ʳ calami ᵇ cyphi ˢ spherulęq; ᵇ ac lilia ᶠ procedebãt: ᵍ sex ᵏ ivtroq; latere. ˡ Tres ᵐ calami ᵒ ex pte ᵖ vna: ᵍ & tres ʳ ex altera. ˢ Tres ʳ cyphi ᵗ in nucis modũ ᵘ p calamos ᵇ singulos: ˢ spherulęq; simul ᵍ & lilia: ᶠ & tres ᵉ cyphi ᵍ instar nucis ᵇ in calamo altero: ʳ spherulęq; simul ᶠ & lilia. ᵐ Eq̃ erat opus ᵉ sex ᵒ calamorũ ᵖ q̃ procedebãt ᵗ de ʳ latere candelabri. ᵉ In ipso ãt vecte erãt ᶜ q̃ttuor ᵉ cyphi ᵍ in nucis modũ. ˢ Spherulęq; per singulos ᵒ & lilia: ᵍ & spherule ᵇ sub ᶜ duobus ᵒ calamis per loca tria: qui simul ᵍ sex fiunt ᶜ calami ᵖ procedentes ᶜ de vecte vno. & ᵘ spherule igitur

ᵏ anulos aureos ᵒ quos ᵐ posuit ᵖ in ᵍ quattuor ʳ angulis ˢ per singulos ᵘ pedes mensę ˣ contra ʳ coronã: missiq; ˢ in eos vectes ᵗ vt portaretur mensa. ᵍ Fecitq; vectes de lignis ˡ sethim ᵗ & operuit eos auro: vt in eis portaretur mẽsa. ᵉ Et fecit vasa q̃ erant sup̃ mensa: ᵇ acetabula eius ᵗ & phialas ᵗ & thuribula ᵗ & cyathos in quibus ᵒ offerẽda erant libamina de auro ᵐ mundissimo fecit ea. ᵉ Fecitq; candelabrum de auro mundissimo: ductile fecit illud: ᵇ hastile ᵗ & calamus eius: ᵉ cyphi eius ˢ spherule ᵗ & lilia eius ex ipso erãt. ᵉ Et sex calami egrediebant de lateribꝰ eius: tres calami ex latere vno candelabri: ᵗ & tres calami ex latere altero. ᵉ Tres cyphi figurati erant in calamo vno: ˢ spherula ᵗ & lilia: ᵗ & tres cyphi figurati in calamo alio: ˢ spherula ᵗ & lilia. ˢic fecit in sex calamis qui egrediebant de candelabro. ᵉ Et in candelabro erant quattuor cyphi figurati ˢ spherule eius ᵗ & lilia: ˢ spherulaq; sub ᵘ duobꝰ calamis eius: ᵗ & ˢ spherula sub ᵘ duobus calamis eius: ᵗ & ˢ spherula sub ᵘ duobus calamis eiꝰ. ˢic fecit in sex calamis q̃ egrediebãtur ex eo. ᵉ Spherule eius

ἄνουλος αὐρεοῦς. καὶ ἐποίησε τοὺς τέσσαρας ἄνουλος ὑπὸ δακτυλίους χρυσοῦς · καὶ ἐπέθηκε τοὺς τέσσαρας ἄνουλος ὑπὲρ δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν ἀν ὑπὸ τὴν χρυσῆν στεφάνην. ἦσαν οἱ δακτύλιοι εἰς ἀποτιθεῖσα βεκτίβ: εἰς βαστάζειν τὴν τράπεζαν. καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς ἐξ ξύλων ἀσήπτων, καὶ καὶ ἐχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν. καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρυβλία αὐτῆς καὶ τὰς θυίσκας καὶ τοὺς κυάθους καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἐποίησε κάδελαβρῶ ex auro puro: tornatile ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴν ἐποίησε κάδελαβρῶ. hastile eius ᵗ & cala ἐποίησε τὴν λυχνίαν. ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ οἱ καλαμίσκοι mi ᵗ & cyphi ᵗ & spherule ᵗ & li σκοι καὶ οἱ κρατῆρες καὶ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα lia ex ipo erãt. ex ãt calami egredientes ἐξ αὐτῆς ἦσαν. ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ex latericꝰ. tres calami cãdelabri ex ἐκ πλαγίων. τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ latere ipi vntus: ᵗ & tres calami κλίτους αὐτῆς τοῦ ἑνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς cãdelabri ex latere scdo. ᵗ & tres λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου. καὶ τρεῖς cyphi figurati in nucis modũ. in vno ca κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυίσκους. ἐν τῷ ἑνὶ καλαmo spherula ᵗ & lilium: ᵗ & tres cyphi λαμίσκῳ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον, καὶ τρεῖς κρατῆρες figurati in nucis modũ: i vno calamo ἐκτετυπωμένοι καρυίσκους, ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ spherula ᵗ & liliũ. ˢic sex calamis σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον. οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις egredientꝰ ex cãdelabro. ᵗ & in cã τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. καὶ ἐν τῇ λυχ delabro ãttuor cyphi figurati i nucis modũ. νίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυίσκους. in vno calamo ˢpherule ᵗ & lilia eiꝰ. ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐ spherula sub duobꝰ calamis ex ip τῆς. ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐ sa: ᵗ & spherula sub duobꝰ calamis ex ipa. τῆς, καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. ˢic sex calamis egredientꝰ ex οὕτω τοὺς ἓξ καλαμίσκους τοὺς ἐκπορευομένους ἐκ τῆς cãdelabro: ᵗ & calami ᵗ & ˢpherule λυχνίας, καὶ οἱ καλαμίσκοι καὶ οἱ σφαιρωτῆρες ωο

Vetus chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

ᵉ רַבַּע זָוִיתָהּ זָוִיתָהּ הָוָה
ᵒ נְהַל
ᵗ כּוּל כַּסָּוָא נָסַךְ
ᵗ דְּכָהּ נוּר ᵐ כָּנָה
ᵉ נוּר
ᵒ צוּר

anulos aureos: ᵗ posuit anulos sup̃ ẽttuor angulos eius qui erãt ad quattuor pedes eius. ᵉ Contra coronã interrasilem fuerũt anuli: vt per eos mitterẽtur vectes vt portaretur mensa. ᵉ Fecitq; vectes de lignis sethim ᵗ & operuit eos auro: vt in eis portaretur mẽsa. ᵉ Et fecit vasa q̃ erant sup̃ mensa: acetabula eius ᵗ & phialas ᵗ & thuribula ᵗ & cyathos in quibus offerẽda erant libamina de auro mundissimo fecit ea. ᵉ Fecitq; candelabrum de auro mundissimo: ductile fecit illud: hastile ᵗ & calamus eius: cyphi eius spherule ᵗ & lilia eius ex ipso erãt. ᵉ Et sex calami egrediebant de laterib⁹ eius: tres calami ex latere vno candelabri: ᵗ & tres calami ex latere altero. ᵉ Tres cyphi figurati erant in calamo vno: spherula ᵗ & lilium: ᵗ & tres cyphi figurati in calamo alio: spherula ᵗ & lilium. sic fecit in sex calamis qui egrediebant de candelabro. ᵉ Et in candelabro erant quattuor cyphi figurati spherule eius ᵗ & lilia: spherulaq; sub duobꝰ calamis eius: ᵗ & spherula sub duobus calamis eius: ᵗ & spherula sub duobus calamis eiꝰ. sic fecit in sex calamis q̃ egrediebãtur ex eo. ᵉ Spherule eius

עִזְקָתָא דְּדַהֲבָא וְיָהֵב יָת עִזְקָתָא עַל ᵉ אַרְבַּע ˢ זְוִיתֵיהּ דְּלֵאַרְבַּע רַגְלוֹהִי ׃ לְקִבֵּיל נִדְבָּא ᵗ הֲוֹו
עִזְקָתָא ᵉ אַתְרָא לְאַרְיָחָא ᵒ לְמֵיטַל יָת פַּתּוֹרָא ׃ וְעָבַד יָת אַרְיָחָא דְּאַעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא
יָתְהוֹן דַּהֲבָא לְמֵיטַל יָת פַּתּוֹרָא ׃ וְעָבַד יָת מָנֵיָּא דְּעַל פַּתּוֹרָא ᵍ יָת מָנֵיסוֹהִי וְיָת בַּזִּיכוֹהִי
וְיָת ᵍ כַּסוֹתָא ᵉ דְּיִתְנַסַּךְ בְּהוֹן דַּהֲבָא דְּכִי ׃ וְעָבַד יָת ᵏ מְנָרְתָּא דַּהֲבָא דְּכִי נְגִיד
עָבַד יָת מְנָרְתָּא שִׁירַיָּא וּקְנַבָּא כַּלְיָדָהָא חִזְוָרָהָא וְשׁוֹשַׁנָּהָא מִינַהּ הֲוֹוֹ ׃ וְשִׁיתָּא ᵐ קְנִין
נָפְקִין מִסְטַרָהָא תְּלָתָא קְנֵי ᵐ מְנָרְתָּא מִסְטַרָהּ חַד וּתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסְטַרָהּ תִּנְיָנָא ׃
תְּלָתָא כַּלְיָדִין ᵒ מְצַיְּירִין בְּחַד קָנָא חַד חִזְוָר וְשׁוֹשַׁן ᵍ וּתְלָתָא כַּלְיָדִין מְצַיְּירִין בְּקָנָא חַד
חִזְוָר וְשׁוֹשַׁן כֵּן ˡ לְשִׁיתָּא קְנִין דְּנָפְקִין מִן מְנָרְתָּא ׃ וּבִמְנָרְתָּא אַרְבָּעָה כַּלְיָדִין מְצַיְּירִין
חִזְוָרָהָא וְשׁוֹשַׁנָּהָא ׃ וְחִזְוָר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין מִינַהּ ᵍ וְחִזְוָר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין מִינַהּ
חִזְוָר תְּחוֹת תְּרֵין קְנִין מִינַהּ ᵍ לְשִׁיתָּא קְנִין דְּנָפְקִין מִינַהּ ׃ וְחִזְוֵיהוֹן ווא ווווווו

ex ipo erãt oẽs fornatiles ex vno auro puro.
ἐξ αὐτῆς ἦσαν ὅλοι τορευτοὶ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ.
τ fecit lucernas eius septẽ. τ forci=
καὶ ἐποίησε τοὺς λύχνους αὐτῆς ἑπτά. καὶ τὰ σβεστή=
pes eius τ emunctoria eiº auri pu
ρας αὐτῆς καὶ τὰς ἐκσπαστηρίδας αὐτῆς χρισίου κα
ri. talentũ auri puri fecit il
θαροῦ. τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ἐποίησεν αὐ=
lã: τ oĩa vasa eius. τ fecit al
τήν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς. καὶ ἐποίησε θυ
tare incẽsi ex lignis iputribilibº: cubiti
σιαστήριον θυμιάματος ἐξ ξύλων ἀσηπτῶν, πήχεος
D lõgitudo eiº: τ cubiti latitudo eiº qua
τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πῆχεος τὸ ἔυρος αὐτοῦ τε=
drãgulũ: τ duoꝝ cubitoꝝ altitudo eiº. ex
τράγωνον, καὶ δύο πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ. ἐξ
ipo erãt cornua eius. τ deaura=
αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέρατα αὐτοῦ. καὶ κατεχρύσω=
uit illud auro puro: craticulã eius: τ
σεν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ, τὴν ἐχάραν αὐτοῦ, καὶ
parietes eius: τ cornua eius. τ
τοὺς τοίχους αὐτοῦ, καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ. καὶ
fecit illi ☧tibile coronã aurea in circuitu. τ
ἐποίησεν αὐτῷ στεφάνην στεφάνην χρυσῆν κύκλῳ. καὶ
duos anulos aureos puros fecit illi
δύο δακτυλίους χρυσοῦς καθαροὺς ἐποίησεν αὐτῷ
sub corona ☧tibili eius ad duo latera eiº
ὑπὸ τὴν στεφάνην τὴν στρεπτὴν αὐτοῦ εἰς τὰ δύο πλάγια αὐ
in duobº lateribº eius in repositoria ve
τοῦ ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς αὐτοῦ εἰς θήκας τοῖς ἀναφο
ctibº: ad portãdũ illõ eius. τ fecit vectes
ρεῦσιν, αἴρειν αὐτὸ ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐποίησε τοὺς μοχλοὺς
de lignis iputribilibº: τ deaurauit eos au=
ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυ=
ro. τ fecit oleũ vnctiõis sctũ: τ
σίῳ. καὶ ἐποίησε τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως τὸ ἅγιον, καὶ
cõpositionẽ thymiamatis purũ opº pigmẽtarij.
τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ.

C.38. A — Et fecit altare holocausti de li
καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον ὁλοκαυτώματος ἐκ ξύ
gnis iputribilibº: quinq; cubitoꝝ lõgitudine: τ quinq;
λων ἀσήπτων, πέντε πηχέων τὸ μῆκος, καὶ πέντε
2. Pa. 1.4. cubitoꝝ latitudine: q̃drãgulũ erat altare. τ
πηχέων τὸ ἔυρος, τετράγωνον ἦν τὸ θυσιαστήριον, καὶ
triũ cubitoꝝ altitudo eiº. τ fecit cornua
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε τὰ κέρατα ἐπ
in quattuoꝝ angulis: ex ipo erãt cornua. τ
τῶν τεσσάρων γωνιῶν, ἐξ αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέρατα. καὶ
cooperuit ea ere. τ fecit coronã alta
ἐκάλυψεν αὐτὰ χαλκῷ. καὶ ἐποίησε στεφάνην τῷ θυσια
ri: τ coopimẽtũ eiº: τ phialas eiº:
στηρίῳ, καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ,
τ fuscinulas eiº: τ thuribulũ eius:
καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ,

Trãsla.B.Hiero.

& calami ex ipso erant.
vniuersa ductilia ex oo
auro purissimo. Fecit
& lucernas septẽ cũ e=
munctoriis suis: & vasa
vbi ea q̃ emũcta sunt ex
tinguãtur de auro mũ
dissimo. Talẽtũ auri ap
pẽdebat candelabrũ cũ
oibus vasis suis. Fecit
& altare thymiamatis
de lignis sethim per oo
q̃drũ singulos hñs cu=
bitos: & in altitudie du
os: e cuius angulis pro
cedebant cornua: vesti
uitq; illud auro puris=
mo cũ craticula ac pa=
rietibus & cornib. Fe
cit q; ei coronam ooooo
aureolã p gyrũ: & duo=
s anulos aureos oooo
sub corona p̃ q̃ singu
la latera: ooooooooooo
vt mittantur in eos vec=
tes: & possit oooooooo
altare portari. Ipsos ãt
vectes fecit de oooooo
lignis sethim: & operu
it laminis oooooooooooo
aureis. Composuit &
oleum ad sanctificatio
nis vnguentum & thy
miamata de aromatib
mũdissimis opere pig
mentarii. Ca.38.

Fecit & altare oooo
oooooooooooooo
holocausti de lignis se
thim: quinq; oooooo
cubitorum per oooo
ooooooooooooo
quadrum: & trium in
ooooooooooooooo
altitudine: cuius cor=
nua ooooooooooo
de angulis procedebãt.
ooooooooo ooooo
opuitq; illud laminis
eneis. Et ĩ vsus eius pa
rauit ex ere vasa diuer=
sa: lebetes: ooooooo
forcipes: fuscinulas:
yncinos: ooooooo

וְקָנֶיהָ מִמֶּנָּה הָיוּ כְּלֵה מִקְשָׁה זְהַב טָהוֹר וַיַּעַשׂ אֶת נֵרֹתֶיהָ
שִׁבְעָה וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב
לְכַחְתָּה טָהוֹר כִּכַּר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ
וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ וַיַּעַשׂ אֶת מִזְבַּח
שׁוּט הַקְטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּה אָרְכּוֹ
רִבְעַ אַמָּה קוֹם וְאַמָּה רָחְבּוֹ רִבְוּעַ וְאַמָּתַיִם קֹמָתוֹ
צָפָה מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיְצַף אֹתוֹ
טָהֹר זָהָב טָהוֹר אֶת גַּגּוֹ וְאֶת קִירֹתָיו
סָבִב וְאֶת קַרְנֹתָיו וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר
שָׂנָה זָהָב סָבִיב וּשְׁתֵּי טַבְעֹת זָהָב עָשָׂה
לוֹ מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו
עַל שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים לְבַדִּים
נָשָׂא לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֶם וַיַּעַשׂ
הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם
זָהָב וַיַּעַשׂ אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
קֹדֶשׁ וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים
טָהוֹר מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ

Cap.xxxviii.

וַיַּעַשׂ אֶת מִזְבַּח
עֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ
אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת
קֹמָתוֹ וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע
פִּנֹתָיו מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו
וַיְצַף אֹתוֹ נְחֹשֶׁת וַיַּעַשׂ אֶת כָּל
כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַסִּירֹת וְאֶת
הַיָּעִים וְאֶת הַמִּזְרָקֹת אֶת הַמִּזְלָגֹת
זָרַק זְלֹג

Interp.chal.

et calami eius ex ipso erãt: oĩa simul ductilia ex auro
mũdissimo. Fecitq; septẽ lucernas eiº τ forcipes eiº
et thuribula eius ex auro mũdissimo. ex talento auri
mundissimi fecit illud τ oĩa vasa eius. Fecitq; altare
incensi aromatũ de lignis setim. longitudo eius erat
cubiti vnius: τ latitudo eius cubiti vnius: quadrãgu
lum erat: τ duoꝝ cubitoꝝ erat altitudo eius: ex ipso
fuerunt cornua eius. Operuitq; illud auro mundissi=
mo: tectũ eius τ parietes eius per gyrum τ cornua eiº.
Et fecit circulũ aureũ per circuitũ: τ duos anulos au
reos fecit ei subter circulum eius in duobus angulis
eius sup duo latera eius: vt per eos inducerẽtur ve=
ctes: vt portaretur in eis. Fecitq; vectes de lignis se=
tim: τ operuit eos auro. Et fecit oleum sanctæ vnctio=
nis τ thymiama aromatum mundissimum opere aro
matarij. Ca.38.

Fecitq; altare holocausti de lignis setim: quinq;
cubitoꝝ erat longitudo eius: τ quinq; cubitorũ
latitudo eius: quadrangulũ erat. τ triũ cubitoꝝ alti
tudo eiº. Fecitq; cornua eius sup q̃tuor angulos eiº.
ex ipso erãt cornua eiº: τ cooperuit illud ere. et fecit oĩa
vasa altaris: lebetes τ batilla τ acetabula τ fuscinulas

Pritiua chal.

יְהוָה דַּבֵּר צַוֵּת
אֶת
דַּבֵּר אֲמֹר פְּתַח
רִבְעַ תְּרֵי אַמָּה
אֵי
תְּרֵי זְהַב נְסַךְ
עֲלֵה שׁוּט
פְּתַח רִבַּע הַבַּע
יְהוָה דַּבַּח
צְרַף זְרַק צְנֹר

Trãsla.Chal.

וְקָנֵיהוֹן מִינַהּ הֲווֹ כְּלָה חֲדָא דְּדַהֲב דְּכֵי וַעֲבַד יָת בּוּצִינָהָא שִׁבְעָא וְצִיתָנָהָא
וּמַחְתְּיָתָהָא דְּדַהֲב דְּכֵי וּכְכַרָא דְּדַהֲב דְּכֵי עֲבַד יָתָהּ וְיָת כָּל מָנָהָא וְעַבַד יָת מַדְבְּחָא קְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא דַּאֲעֵי שִׁטִּין אַמְּתָא אוֹרְכֵיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ מְרַבַּע וְתַרְתֵּין אַמִּין רוּמֵיהּ
מִינֵיהּ הֲווֹ קַרְנוֹהִי וְחַבָּא יַתֵּיהּ דַּהֲב דְּכֵי יָת אִינְדֵּרֵיהּ וְיָת כּוֹתָלוֹהִי סְחוֹר סְחוֹר וְיָת
קַרְנוֹהִי וַעֲבַד לֵיהּ דֵּיר דְּדַהֲב סְחוֹר סְחוֹר וְתַרְתֵּין צִיזְקָן דְּדַהֲב עֲבַד לֵיהּ מִלְרַע
לְדֵירֵיהּ עַל תַּרְתֵּין סְטָרוֹהִי לְאַתְרָא לְאַרָחָא לְמֵיטַל יָתֵיהּ בְּהוֹן
וַעֲבַד יָת אַרְחָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין וְחַבָּא יָתְהוֹן דַּהֲבָא וַעֲבַד יָת מַשְׁחָא דְּרִבּוּתָא קוּדְשָׁא וְיָת
קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא דְּכִי עוֹבַד בּוּסְמָנִי׃

Ca.xxxviij.

וַעֲבַד יָת מַדְבְּחָא דְּעוֹלְתָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין חֲמֵשׁ אַמִּין אוֹרְכֵיהּ וְחַמֵּשׁ אַמִּין פּוּתְיֵהּ מְרַבַּע וְתַלַת אַמִּין רוּמֵיהּ: וַעֲבַד
קַרְנָטֹהִי עַל אַרְבַּע זְוָיָתֵיהּ מִינֵיהּ הֲוָאה קַרְנוֹהִי וְחַבָּא יָתֵיהּ נְחָשָׁא: וַעֲבַד יָת כָּל מָאנֵי
מַדְבְּחָא יָת בְּחָא וְיָת מַסְכְּתְרוֹתָא וְיָת מִזְרְקְיָתָא וְיָת מִזְרְבְּיָתָא וְיָת צָעוֹדְיָתָא

Pristina heb. **Ter. Heb.** **Ero.** **La. xxxviij.**

וְאֵת כָּל כֵּלָיו עָשָׂה	
נְחֹשֶׁת׃ וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכְבָּר	כְּבָר
מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכֻּבּוֹ	מַעֲשֶׂה
מִלְמַטָּה עַד חֶצְיוֹ׃ וַיִּצֹק אַרְבַּע	חֲצִי
טַבְּעֹת בְּאַרְבַּע הַקְצוֹת לְמִכְבָּר	מַצָּה
הַנְחֹשֶׁת בָּתִּים לַבַּדִּים׃ וַיַּעַשׂ	בַּיִת
אֶת הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף	
אֹתָם נְחֹשֶׁת׃ וַיָּבֵא אֶת הַבַּדִּים	בּוֹא
בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לָשֵׂאת	נָשָׂא
אֹתוֹ בָּהֶם נָבוּב לֻחֹת עָשָׂה	נָבַב לוּחַ
אֹתוֹ׃ וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת	עָשָׂה כִּיּוֹר
כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת	כֵּן נָחֹשֶׁת צָבָא
אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃	יָעַד
וַיַּעַשׂ אֶת הֶחָצֵר לִפְאַת נֶגֶב	פֵּאָה
תֵּימָנָה קַלְעֵי הֶחָצֵר שֵׁשׁ יי	יָמִין
מָשְׁזָר מֵאָה בָּאַמָּה׃ עַמּוּדֵיהֶם	שָׁזַר עָמַד
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת	
וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כֶּסֶף׃	
וְלִפְאַת צָפוֹן מֵאָה בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם	
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת	
וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כֶּסֶף׃	
וְלִפְאַת יָם קְלָעִים חֲמִשִּׁים יי	
בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם עֲשָׂרָה	
וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרָה וָוֵי הָעַמָּדִים	
וְחַשֻׁקֵיהֶם כֶּסֶף׃ וְלִפְאַת	חֲשֵׁךְ
מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ קְלָעִים	זָרַח
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אֶל הַכָּתֵף	

Pristina chal. **Interp. chal.**

חֲתָה צוּד	et thuribula: omnia vasa eius fecit ex ere. Fecitq; et
אַרַע נָתַךְ זְוָה	craticulam ópere retis ex ere sub circulo eius deor-
	sum vsq; ad dimidiũ eius. Et fudit ei quattuor anulos
	in ĩttuor angulis craticule enee: vt q eos inducerent
	vectes. Fecitq; vectes de lignis setim: et operuit eos
שׁוּל נְמַל	ere. Et induxit vectes per anulos in lateribꝰ altaris:
חֲזָא עֲשָׂה	vt portaretur cum eis: concauũ ex tabulis fecit illud.
שְׁכַן דּוּר	Et fecit labiũ ex ere ⁊ basim eius ex ere de speculis
	mulierũ qui veniebãt vt orarent in ostio tabernacu-
אָמָה	li federis. Fecitq; atriũ: in cuius australi plaga erant
	cortine de byssо retorta centũ cubitoꝝ. Colũne earuꝫ
	erant viginti: ⁊ basses earũ vinginti ex ere. capita co
	luminarũ ⁊ celature earũ erant ex argento. Et in pla-
עָרַב	ga septẽtrionali erant cortine centuꝫ cubitoꝝ: colũne
	earũ viginti ⁊ bases eaꝝ viginti ex ere. capita colũna
	rum ⁊ celature erant de argento. Et in plaga occidẽ-
דָּנָה	tali fuerunt cortine quinquaginta cubitoꝝ: columne
	earum decem: ⁊ bases earum decem. capita columna
	rum ⁊ celature earum ex argento. Et in plaga orien-
	talí erat spaciũ quinquaginta cubitorum: quinde-
	cim cubitorum cortine erant in vno latere: ooooo

Trãsla. B. Hiero.

*&ignium receptacula. ooooooooooooooooo oo oooo
cCraticulamq; eius oooo ooooooooooooooooooooooo
dimodũ eretis afecit encam: &gsubtẽr eã in altaris lmedio barulam mfulis nquattuor ooooooooooo opanulis per totidem rtetiaculi sumitates: uad immittẽdos vectes ad portãdũ. Quos &vipsos fecit de wlignis xsethim: y& operuit laminis ooooo ooooooooooooooooooooooo zeneis: 1induxit q; oooooo 2in circulos qui 3in 4latere bus 5altaris eminebant. 6Ipsũ aũt altare nõ erat solidũ: ted 7cauũ ex 8tabulatis & ĩtus vacuũ. aFecit &rlabrũ eneũ bcum basi sua cde speculis mulierum: ooooooooooooooo dque excubabant in eostio tabernaculi. ooooooo fFecit & gatriũ hin cuius iaustrali kplaga erant oo ltentoria de mbyssо ooo ooooooooooooooooooooo nretorta ocubitorum pcẽtum: qcolumne ooooooo rencee sviginti tcũ basibu fuis: oooooooooooooooo vcapita wcolũnarũ xet tota opis celatura yargẽtea. Eque 1ad 2 septẽtrionalem 3plagam tentoria 4colũne 5baseſq; & ooooooooo ooooooooooooooooooooo aacapita bbcolũnarũ ccius dẽ mẽſure ddet opis ac metali erãt. eeIn ea vero ffplaga q; ad occidẽtẽ reſpicit: fuerũt ggtentoria hhcubitorũ iiquiquagĩta: jjcolũne kkdecẽ llcũ basibus suis ennee: &mmcapita nncolũnarũ &tota opis celatura ooargentea. ppPorro contra qqoriẽtẽ rrquiquagĩta sscubitorum parauit ttentoria: e quibus uuquindecim cubitos ooooooooooo**

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

et oia vasa eius fecit enea. et fecit ⁊ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐποίησε χαλκᾶ· καὶ ἐποί
cit et craticulã ope retiario eneã. et fe- ησεν αὐτῷ ἐχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν· καὶ ἐποί
cit craticule ẽttuoꝝ anulos eneos ſad ησε τῇ ἐχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ
quatuoꝝ latera. ⁊ suppoſuit eos sub crati τέσσαρα κλίτη· καὶ ὑπέθηκεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐχά
cula altaris ab infra. ⁊ erat craticula vſq; ad ραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν· καὶ ἦν ἡ ἐχάρα ἕως
dimidiũ altaris. ⁊ fecit ve- ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφο
ctes altari ex lignis iputribilibꝰ: ⁊ obe ρεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ ἐξ ξύλων ἀσήπτων, καὶ περιε-
rauit eos ere. ⁊ induxit ve- χάλκωσεν αὐτοὺς χαλκῷ· καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀνα
ctes per latera altaris in ele- φορεῖς κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ ἀί-
uãdo illũ. cõcauũ tabulatũ fecit illud. ⁊ ρειν αὐτό· κοῖλον σανιδωτὸν ἐποίησεν αὐτό· καὶ
fecit labiũ eneũ: ⁊ ba- ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὴν βά-
sim eius eneã de speculis ieiuna- σιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσά-
tiũ: q̃ ieiunauerũt apũd hostia tabernacu- σῶν, αἳ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
li federis. ⁊ fecit atriũ ad austrũ: μαρτυρίου· καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς λίβα,
cortinas atrij ex byſſo retorta cẽtũ cortinas atrij ex byssо retorta cẽtũ
ad cẽtũ. ⁊ colũne eaꝝ viginti: ⁊ ba- ἱσία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἑκατὸν
ſes eaꝝ viginti enee. ⁊ fibule eaꝝ ⁊ ad cẽtũ. ⁊ colũne eaꝝ viginti: ⁊ ba- ἐφ' ἑκατόν· καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βά-
forcipes eaꝝ argẽtee. ⁊ latus dd ad aqlo- ſes eaꝝ viginti enee. ⁊ fibule eaꝝ ⁊ σεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ αἱ
mare cortine dnq̃ginta cubitoꝝ: co- forcipes eaꝝ argẽtee. et latus dd φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· καὶ τὸ κλίτος τὸ
ad mare cortine dnq̃ginta cubitoꝝ: et πρὸς θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πηχέων, στῦ
lũne eaꝝ decẽ:: et baſes eaꝝ decẽ. et λοι αὐτῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ
fibule eaꝝ et forcipes eaꝝ argẽtee. et οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ αἱ φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· καὶ
latus dd ad orientẽ dnq̃ginta cubito- τὸ κλῖτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πηχέ-
rũ cortine: dnq̃ et decẽ cubitoꝝ iuxta portũ. ων ἱσία, πέντε καὶ δέκα πηχέων τὸ κατὰ πρόπυ-

Transla. Chal.

וְיָת כָּל מָנְהֹרוֹהִי עֲבַד נְחָשָׁא וְעַבַד לְמַדְבְּחָא סְרָרָא עוֹבַד מְצַדְתָּא דְּנָחָשָׁא
תְּחוֹת סוּבְּבֵיהּ מְלָרַע עַד פַּלְגֵיהּ וְאַתִּיךְ אַרְבַּע עִזְקָתָא בְּאַרְבַּע עִיזְקָתָא זְוִרְתָא לְסַרְדָא
דְּנְחָשָׁא אַתְרָא לְאַרְחָאָה וְעַבַד יָת אַרְיחָיָא וְחָפָא יָתְהוֹן דְּנְחָשָׁא וְאַעֲיל יָת אַרְיחָיָא בְּעִזְקָתָא עַל סְיְמֵי מַדְבְּחָא לְמִיטַל יָתֵיהּ בְּהוֹן חֲלִיל לוּחִין
עַבַד יָתֵיהּ וְעַבַד יָת כְּיוֹרָא דְּנְחָשָׁא וְיָת בְּסִיסֵיהּ דְּנְחָשָׁא בְּמַחְזִית נְשַׁיָּא
דְּאִתְנַן לְצַלָּאָה בְּתָרַע מַשְׁכְּנָא זִמְנָא וְעַבַד יָת דַּרְתָּא לְרוּחַ עֵיבָר דָּרוֹמָא סְרָדֵי דַּרְתָּא
דְּבוּץ שְׁזִיר מְאָה אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְוֵי עַמּוּדַיָּא
וְכִיבּוּשֵׁיהוֹן דִּכְסָף וּלְרוּחַ צִיפּוּנָא מְאָה אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין
דְּנְחָשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִיבּוּשֵׁיהוֹן דִּכְסָף וּלְרוּחַ מַעֲרְבָא סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן
עַשְׂרָא וְסַמְכֵיהוֹן עַשְׂרָא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִיבּוּשֵׁיהוֹן דִּכְסַף וּלְרוּחַ קִדּוּמָא מַדִּיתָא
חַמְשִׁין אַמִּין וּסְרָדִין חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמִּין לְעִיבָרָא

Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Exo.Ca.xxxviii.	Positiua.heb.
et colũne eaꝝ tres: et baſes eaꝝ tres. et in dorſo ſcđo hinc et inde fm portã atrij: cortine ḟnqꝫ et decẽ cubitoꝝ. et colũne eaꝝ tres: et baſes eaꝝ tres, oẽs cortine tabernaculi ex byſſo retorta. et baſes colũnaꝝ eaꝝ ence: et vncini eaꝝ argẽtei: et capita eaꝝ deargẽtata argẽto: et coſtitura eaꝝ argẽto: et colũne deargẽtate argẽto oẽs colũne atrij. et velũ hoſtij atrij opꝰ tapetiatoris ex hyacintho: et purpura: et cocco bis tincto: et byſſo retorta: et viginti cubitoꝝ lõgitudo: et altitudo ex quinq; cubitoꝝ ex ere: et colũne eaꝝ quattuor: et baſes eaꝝ quattuor ex ere: vncini eaꝝ et capita eaꝝ deargẽtata: et oẽs paxilli atrij et funes eoꝝ ex ere.	ᶜcolumnarum ᵃtriũ ᵇcum baſibꝰ ſuis vnũ tenebat ᶠlatus: ᵇ& in parte ᶜ altera: quia inter vtraq; ītroitum tabernaculi fecit: ᵍquindecim eque ∞∞∞ ʰcubitorũ erãt ᵏ tẽtoria: ᶜcolũneqꝫ ᵖtres: ᵍ& baſes totidẽ. ᵉCũcta ᵘatrii ˈtentoria ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳbyſſus ˈretorta texuerat. ᵘBaſes ᵇcolũnarũ fuere ᶜence. ᵇcapita aũt ᶜ earũ ˈcum cunctis celaturis ſuis ᵍargẽtea: ſed ᵇ& ipſas ᵖcolũnas ᵍatrii ᵇveſtiuit ᵏargento. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠEt inᵒ introitu eius ᵘopere ᶠplumarío fecit ᶠtẽtorium ex ᶠhyacintho: ˈpurpura: ᵃvermiculo ᶜac byſſo ᵒretorta: qđ habebat ᶜvigiti ᶠcubitos in ᵍlõgitudine: ᵇaltitudo vero ∞ ᵏquiq; ˈcubitorũ erat: ∞ ᵐiuxta mẽſurã quã cuncta ᵒatrii ᵘtẽtoria hẽbãt. ᵖColũne ãt ī ingreſſu fuere ᵍq̃ttuor ᶠcũ baſibus ᶜeneis: ˈcapitaq; earũ ᵃ& celature ᵇargentee. ᵖPaxillos ᶜquoq; ᶜ tabernaculi ᶠ& atrii ᵍper gyrum fecit ᵇencos. ᶠHec ſunt ᵏinſtrumenta ˈtabernaculi ∞∞∞ ᵘteſtimonij: ᵒque ᵖcñũcerata ſunt ᵍiuxta ʳ p̃ceptũ ᵒmoyſi in ʳcerimoniis ᵘleuitarũ ʳp manum ʳ ithamar ˈfilii ᵘaarõ ᵇ ſacerdotis: q̃ ᶜbeſeleel ᵖfilius ᶜhuri ᶠfilij ᵍhur ʰd̃ tribu ˈiuda ᵖdñõ ᵍper ʳmoyſen ᵒiubẽte ᵏcõpleuerat: ᵒiñcto ſibi ſocio ᶠooliab ᵘ filio ᵛachiſamech ʳde tribu ˈdã: qui &ipſe ᵘartifex ligno rũ egregius fuit: ∞∞∞∞∞ ᵇ& polymitarius ᶠatq; plumarius ᵖex hyacitho: ˈpurpura: ʳvermiculo ᵇ& byſſo. ˈOẽ ᵏaurũ ˈqđ expensum eſt ᵐin opere ∞	עַמּוּדֵיהֶם ׳ שְׁלֹשָׁה ׳ וְאַדְנֵיהֶם ׳ שְׁלֹשָׁה׃ וְלַכָּתֵף ׳ הַשֵּׁנִית ׳ מִזֶּה ׳ וּמִזֶּה ׳ לְשַׁעַר ׳ הֶחָצֵר ׳ קְלָעִים ׳ חֲמִשִּׁים ״ עֶשְׂרֵה ״ אַמָּה ׳ עַמֻּדֵיהֶם ׳ שְׁלֹשָׁה ׳ וְאַדְנֵיהֶם ׳ שְׁלֹשָׁה׃ כָּל ׳ קַלְעֵי ׳ הֶחָצֵר ׳ סָבִיב ׳ שֵׁשׁ ׳ מָשְׁזָר׃ וְהָאֲדָנִים ׳ לָעַמֻּדִים ׳ נְחֹשֶׁת ״ וּוֵי ׳ הָעַמּוּדִים ׳ וַחֲשׁוּקֵיהֶם ׳ כֶּסֶף ׳ וְצִפּוּי ׳ רָאשֵׁיהֶם ׳ כֶּסֶף ׳ וְהֵם ״ מְחֻשָּׁקִים ״ כֶּסֶף ׳ כֹּל ׳ עַמְּדֵי ׳ הֶחָצֵר׃ וּמָסָךְ ׳ שַׁעַר ׳ הֶחָצֵר ״ מַעֲשֵׂה ׳ רֹקֵם ׳ תְּכֵלֶת ׳ וְאַרְגָּמָן ׳ וְתוֹלַעַת ׳ שָׁנִי ׳ וְשֵׁשׁ ׳ מָשְׁזָר ׳ וְעֶשְׂרִים ׳ אַמָּה ׳ אֹרֶךְ ׳ וְקוֹמָה ׳ בְּרֹחַב ׳ חָמֵשׁ ׳ אַמּוֹת ״ לְעֻמַּת ״ קַלְעֵי ׳ הֶחָצֵר ׳ וְעַמֻּדֵיהֶם ׳ אַרְבָּעָה ׳ וְאַדְנֵיהֶם ׳ אַרְבָּעָה ׳ נְחֹשֶׁת ״ וּוֵיהֶם ׳ כֶּסֶף ׳ וְצִפּוּי ׳ רָאשֵׁיהֶם ׳ וַחֲשׁוּקֵיהֶם ׳ כֶּסֶף ׳ וְכָל ׳ הַיְתֻדֹת ׳ לַמִּשְׁכָּן ׳ וְלֶחָצֵר ׳ סָבִיב ׳ נְחֹשֶׁת ׳ אֵלֶּה ׳ פְּקוּדֵי ׳ הַמִּשְׁכָּן ״ הָעֵדֻת ״ אֲשֶׁר ׳ פֻּקַּד ׳ עַל ׳ פִּי ׳ מֹשֶׁה ׳ עֲבֹדַת ״ הַלְוִיִּם ׳ בְּיַד ׳ אִיתָמָר ׳ בֶּן ׳ אַהֲרֹן ׳ הַכֹּהֵן ׳ וּבְצַלְאֵל ׳ בֶּן ׳ אוּרִי ׳ בֶּן ׳ חוּר ׳ לְמַטֵּה ׳ יְהוּדָה ׳ עָשָׂה ׳ אֵת ״ כָּל ״ אֲשֶׁר ׳ צִוָּה ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ מֹשֶׁה׃ ״ וְאִתּוֹ ׳ אָהֳלִיאָב ״ בֶּן ׳ אֲחִיסָמָךְ ׳ לְמַטֵּה ׳ דָּן ׳ חָרָשׁ ׳ וְחֹשֵׁב ׳ וְרֹקֵם ׳ בַּתְּכֵלֶת ׳ וּבָאַרְגָּמָן ׳ וּבְתוֹלַעַת ׳ הַשָּׁנִי ׳ וּבַשֵּׁשׁ׃ כָּל ׳ הַזָּהָב ׳ הָעָשׂוּי ״ לַמְלָאכָה ״ בְּכֹל	פְּתָחָה עֲשֵׂה״לְאַךְ עֶשְׂרֵה אַמָּה נְחֹשֶׁת נְתָּה עֵדוּת הַלֵּוִי בֶּן עָשָׂה

Trãsla.Chal.

עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא׃ וּלְעִיבְרָא ׳ תִּנְיָתָא מִיכָּא וּמִיכָּא לִתְרַע ׳ דְּרְתָא סְדָרִין חַמֵּשׁ עֶשְׂרֵה אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא וּכְל סְדָרֵי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר דְּנִין שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן לְעַמּוּדַיָּא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִיבּוּשֵׁיהוֹן דְּכֶסֶף וְחִפָּא דְּרֵישֵׁיהוֹן דְּכֶסֶף וְאִינּוּן מְכַבְּשִׁין דְּכֶסֶף כֹּל עַמּוּדֵי דְּרְתָא ׃ וּפַרְסָא דְּתָרַע דְּרְתָא עוֹבַד צַיָּר תְּכֵלָא ׳׳ וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר וְעֶשְׂרִין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ וְרוּמֵיהּ בְּפוּתְיָה חַמֵּשׁ אַמִּין לְקֳבֵיל סְדָרֵי דְּרְתָא ׃ וְעַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָה וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָה וְוֵיהוֹן דְּכֶסֶף וְחִפָּא דְּרֵישֵׁיהוֹן וְכִיבּוּשֵׁיהוֹן דְּכֶסֶף ׃ וְכָל ״ סִירַיָּא ״ לְמַשְׁכְּנָא וּלְדְרְתָא סְחוֹר דְּנְחָשָׁא ׃ אִלֵּין ״ מִנְיָנֵי מַשְׁכְּנָא מַסְהַדוּתָא דְּאִתְמְנְיָא עַל ׳ מֵימְרָא דְּמֹשֶׁה עַל פּוּלְחַן לֵיאֵי בְּיַד ׳ אִיתָמָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא ׃ וּבְצַלְאֵל בַּר אוּרִי בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה עֲבַד ׳ יָת כֹּל דְּפַקֵּיד יְיָ ׳ יָת מֹשֶׁה׃ וְעִמֵּיהּ אָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר בִּתְכֵלָא וּבְאַרְגְּוָנָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּצָא כָּל דַּהֲבָא ״ דְּאִתְעֲבִיד לְעִבְדָתָא כָּל ״׳׳׳׳

Trãsla.Chal.

colũne earũ tres ⁊ baſes earũ tres. ⁊ in latere ſecũdo oſtij atrij hinc ⁊ inde erant cortine quindecim cubitoꝝ rum: colũne earũ tres ⁊ baſes earũ tres. Omnes cortine atrij per circuitũ erant de byſſo retorta: et baſes columnarũ erant ex ere. capita colũnarum ⁊ celature earuꝫ fuerũt de argento. ⁊ cooperuit argento capita earum. Ille quoq; omnes colũne atrij celate erant argento. et tentoriũ oſtij atrij fecit opere polymitarij ex hyacintho ⁊ purpura ⁊ coccino ⁊ byſſo retorta. viginti cubitoꝝ erat lõgitudo eius: ⁊ altitudo eius ſicut latitudo eius: quinq; cubitoꝝ erat: iuxta altitudinẽ cortinarũ atrij: ⁊ colũne eiꝰ quattuor ⁊ baſes earũ quattuor ex ere: vncini earum erant ex argento: ⁊ operuit capita earum ⁊ celaturas earum argento. Omnesq; paxilli tabernaculi ⁊ atrij per circuitũ erant ex ere. Hꝫ ſunt numeratões tabernaculi teſtimonij q̃ enumerate ſunt iuxta p̃ceptũ moyſi p miniſteriũ leuitarũ p manũ ithamar filij aarõ ſacerdotis. Beſeleel eni filiꝰ vri filij hur de tribu iuda fecit oĩa q̃ precepit dñs ad moyſen. Et cũ eo ooliab filiꝰ achiſamech de tribu dan faber lignariꝰ ⁊ artifex ⁊ polymitariꝰ in hyacintho et purpura ⁊ coccino ⁊ byſſo. oẽ aurũ qđ factũ eſt in oi

Interp.chal.

Pritiua heb. | **Ter. Heb.** | **Exo. Ca. xxxix** | **Trãsla. B. Hiero.** | **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.**

מְלֹאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זְהַב הַתְּנוּפָה
תְּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וּשְׁבַע מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃
וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מְאַת כִּכַּר
וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה
וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃
בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכָל הָעֹבֵר עַל
הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
וְלִשְׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃
וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֶת
אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת
מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר
לַאֲדָן׃ וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת
וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וָוִים
לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק
אֹתָם׃ וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים
כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל׃
וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת אַדְנֵי פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְחֹשֶׁת וְאֶת
מִכְבַּר הַנְחֹשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת כָּל
כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב
וְאֶת אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֵת כָּל
יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל יִתְדֹת
הֶחָצֵר סָבִיב׃ וּמִן הַתְּכֵלֶת

Cap. xxxix.

וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ

Oblatum est autem ab his qui trãsierũt ad numerum a viginti annis de sexcentis tribus millibus quingẽtis quinquaginta armatorũ. Fuerũt pterea cẽtũ talẽta argẽti: e quibus cõflate sunt bases sanctuarii & itroitus vbi velum pendet. Centũ bases factę sũt de talẽtis cẽtũ: singulis talẽtis p bases singulas supputatis. De mille ãt septigentis & septuaginta quiq; siclis fecit capita columnarũ: quas & ipsas vestiuit argẽto. Eris quoq; oblata sunt talẽta septuaginta duo milia: & quadrigenti ex quibus fusę sũt bases in introitu tabernaculi testimonii: & altare eneum cum craticula sua: omniaq; vasa q̃ ad vsũ eius pertinent. & bases atrii tã i circuitu q̃ in ingressu eius & paxilli tabernaculi atq; atrii per gyrũ. Ca. 39.

Oe hyacintho vero & purpura: vermiculo ac bysso fecit

ὁ ἁγίων, ἐγένετο
auri qđ primitiæ: nouẽ et viginti talenta:
χρυσίου τ τῆς ἀπαρχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα,
et septingẽti et triginta sicli sẽm siclum
καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλα κατὰ τὸν σίκλον
sckm. τ argenti et sepatio a recensi-
τὸν ἅγιον· καὶ ἀργυρίου καὶ ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπισκε-
tis viris cõgregatiõis cẽtũ talenta: et
μημένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ
mille septingenti septuagita quiq; sicli.
χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑβδομήκοντα πέντε σίκλοι.
dragma vna capitti dimidiũ sicli: sẽm
δραχμὴ μία τῆ κεφαλῆ τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου, κατὰ
sicli sckm. oĩs ptransiẽs in
τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· πᾶς ὁ παρατεταγμένος εἰς τὴν
censum a vigiti ãnis τ supra in sexa
ἐπισκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἑξα-
ginta myriadas et tres mille τ quigẽtos
κοντα μυριάδας καὶ τριχιλίους καὶ πεντακοσίους
quinquagita. et facta sũt cẽtũ talẽta
πεντήκοντα· καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ
argẽti in cõflationẽ capitũ tabnacul:
ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς,
et in capita veli. cẽ-
καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετάσματος· ἑκα
tũ capita in cẽtũ talẽta: talẽtũ
τὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ
capiti. τ mille septingẽtos septuagin
κεφαλίδι· καὶ τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομήκον
ta quiq; siclos fecit ad vncinas co
ταπέντε σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τῶν στύ
lũnaꝝ. τ deaurauit capita eoꝝ: et
λων· καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ
ornauit eas. et es sepationis
κατεκόσμησεν αὐτούς· καὶ ὁ χαλκὸς τ ἀφαιρέματος
trecenta septuagita talenta: τ duo mille et
τριακόσια ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι καὶ
q̃dringiti sicli. et fecerũt ex ipso bases
τετρακόσιοι σίκλοι· καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις
hostij tabnaculi testimonij: τ altare
τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον
eneũ cum crattcula sua: et oĩa vasa
τὸ χαλκοῦν σὺν τῇ ἐχάρᾳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τ
altaris: et baseo atrij in circuitu: τ
θυσιαστηρίου, καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὰς
baseo hostij atrij: τ paxillos
βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς παστάλους τῆς
tabnaculi: τ paxillos atrij in circuitu.
σκηνῆς, καὶ τοὺς παστάλους τῆς αὐλῆς κύκλω. Ca. 39.

Θε receptã hiacinthũ et purpu
καὶ τὴν καταληφθεῖσαν ὑάκινθον καὶ πορφύ
rã et coccinũ fecerũt
ραν καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν

Pritiua chal. | **Interp. chal.** | **Transla. Chal.**

עִבִידַת קוּדְשָׁא וְהַוָה דְהַב אַרְמוּתָא עֶשְׂרִין וְתֵשַׁע כִּכְרִין וּשְׁבַע מְאָה וְתַלְתִין סְלְעִין
פֻּסְלְעֵי קוּדְשָׁא׃ וְכַסְפָּא מְנֵי כְּנִישְׁתָּא מְאַת כִּכְרָ וְאֶלֶף וּשְׁבַע מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמֵּשׁ
סְלְעִין פֻּסְלְעֵי קוּדְשָׁא׃ תִּקְלָא לְגֻלְגַּלְתָּא פֻּלְגוּת סְלְעָא פֻּסְלְעֵי קוּדְשָׁא לְכָל דְּעָבַר עַל
מִנְיָנָא מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעִילָא לְשִׁית מְאָה אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה וְתַמְנְסִין׃ וַהֲוָה
מְאַת כִּכְרָא דְכַסְפָּא לְאַתָּכָא יַת סְמָכֵי קוּדְשָׁא וְיַת סְמָכֵי פָּרוֹכְתָּא מְאַת סַמְכִין לִמְאַת
כִּכְרִין כִּכְרָא לְסַמְכָא׃ וְיַת אַלְפָּא וּשְׁבַע מְאָה וְשִׁבְעִין וְחַמֵּשׁ עָבַד וָוִין לְעַמּוּדַיָּא וְחַבָּא
רֵישֵׁיהֹן וְכַבַּשׁ יַתְהֹן׃ וּנְחָשָׁא דְאַרְמוּתָא שַׁבְעִין כִּכְרִין וְתַרְתֵּין אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה
סְלְעִין׃ וַעֲבַד בֵּהּ יַת סַמְכֵי תְרַע מַשְׁכְּנָא זִימְנָא וְיַת מַדְבְּחָא דְנְחָשָׁא וְיַת סְרָדָא דְנְחָשָׁא
דִילֵיהּ וְיַת כָּל מָאנֵי מַדְבְּחָא׃ וְיַת סַמְכֵי דַרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר וְיַת סַמְכֵי תְרַע דַּרְתָּא
וְיַת כָּל סִיכֵּי מַשְׁכְּנָא וְיַת כָּל סִיכֵּי דַרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר׃

Ca. xxix.

וּמִן תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי עֲבַד

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb.	Exo.Ca.xxxix.	Pritina.heb.
vestes ministratorias aarõ: ad ministrãdũ in	[a]vestes	בִּגְדֵי	שְׂרָד	לְשָׁרֵת	בַּקֹּדֶשׁ	
ſolas λειτουργικὰς ἀαρών, εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν	[b]quibus indueretur	וַיַּעֲשׂוּ	אֶת	בִּגְדֵי	הַקֹּדֶשׁ	אֲשֶׁר	
cia in ſcturio: ſicut precepit dñs moy	[q]aarõ:[r]qñ ministrabat	לְאַהֲרֹן	כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶת	
ſi. τ fecerũt ſuphumerale ex auro: et hya	[s]moyſi.[t]Fecit igitur[u]ſup	מֹשֶׁה׃ וַיַּעַשׂ	אֶת	הָאֵפֹד	זָהָב	תְּכֵלֶת	
σῆ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, καὶ ὑα	humerale de[b]auro[c]hya=	וְאַרְגָּמָן	וְתוֹלַעַת	שָׁנִי	וְשֵׁשׁ	מָשְׁזָר׃	
cintho: et purpura: et coccino filato: et	cintho[d]& purpura[e]coc=	וַיִּרְקְעוּ	אֶת	פַּחֵי	הַזָּהָב	וְקִצֵּץ	פתל
κίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ	coqꝫ[f]bis tincto[g]& byſſo	פְּתִילִם	לַעֲשׂוֹת	בְּתוֹךְ	הַתְּכֵלֶת		
byſſo retorta. et exciſe ſũt lamine au=	[h]retorta:[h]ope[c]polymi=	וּבְתוֹךְ	הָאַרְגָּמָן	וּבְתוֹךְ	תּוֹלַעַת		
βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τ χρυ	tario.[i]Inciditꝫ[j]bracte=	הַשָּׁנִי	וּבְתוֹךְ	הַשֵּׁשׁ	מַעֲשֵׂה	חֹשֵׁב׃	
ri plũ: ad cõtexendũ cũ hyacintho et pur=	as[m]aureas[n]& extenua=	כְּתֹפֶת	עָשׂוּ	לוֹ	הִבְרֶת	עַל	שְׁנֵי
σίου τρίχες, ὥσε συνυφάναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ καὶ τῇ πορ	uit in[o]fila:[p]vt poſſet tor	קְצוֹתָו	חָבֻר׃	וְחֶשֶׁב	אַפְדָּתוֹ	אֲשֶׁר	קצה
pura: et cũ coccino filato: et	queri cũ priorũ colorũ	עָלָיו	מִמֶּנּוּ	הוּא	כְּמַעֲשֵׂהוּ	זָהָב	עשה
φύρα, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διαγενησμένῳ, καὶ	ſubtegmine:duaſqꝫ	תְּכֵלֶת	וְאַרְגָּמָן	וְתוֹלַעַת	שָׁנִי	וְשֵׁשׁ	
cũ byſſo retorta: op[q] textile fece=	[r]oras ſibinuce[s]copula	מָשְׁזָר	כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶת	שזר
σὺν τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ, ἔργον ὑφαντὸν ἐποί	tas[t]in[u]vtroqꝫ	מֹשֶׁה׃ וַיַּעַשׂ	אֶת	אַבְנֵי	הַשֹּׁהַם		
runt ĩlõ ſuphumeralia cõſũcta ex vtriſqꝫ	[v]latere ſummitatum:[w]&	מְסִבֹּת	מִשְׁבְּצֹת	זָהָב	מְפֻתָּחֹת	סבב שבץ פתח	
κσαν αὐτῷ ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων	baltheũ ex ciſdẽ colori=	פִּתּוּחֵי	חוֹתָם	עַל	שְׁמוֹת	בְּנֵי	חתם
partib[q]. op[q] textile adiunctũ cõnexũ	bus:	יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשֶׂם	אֹתָם	עַל	כְּתֹפֹת	שום	
τῶν μερῶν, ἔργον ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα συμπεπλεγ		הָאֵפֹד	אַבְנֵי	זִכָּרֹן	לִבְנֵי	יִשְׂרָאֵל	בנה
ad ſeipm. ex ipſo fecerũt ſcũm ſu=		כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶת	מֹשֶׁה׃ וַיַּעַשׂ	
μβιον καθ' ἑαυτό. ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν κατὰ τὴν αὐ=		אֶת	הַחֹשֶׁן	מַעֲשֵׂה	חֹשֵׁב	כְּמַעֲשֵׂה	
am factura ex auro et hyacitho: et purpura:		אֵפֹד	זָהָב	תְּכֵלֶת	וְאַרְגָּמָן	וְתוֹלַעַת	
τοῦ ποίσιν ἐκ χρυσίου καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας,		שָׁנִי	וְשֵׁשׁ	מָשְׁזָר	רָבוּעַ	הָיָה	רבע כפל
et coccino filato: et byſſo retorta:		כָּפוּל	עָשׂוּ	אֶת	הַחֹשֶׁן	זֶרֶת	עשה
καὶ κοκκίνου διαγενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης,		אָרְכּוֹ	וְזֶרֶת	רָחְבּוֹ	כָּפוּל	וַיְמַלְאוּ	מלא
ĩdrãgulũ duplex fecerũt rõnale: palmi lõgitudo:		בּוֹ	אַרְבָּעָה	טּוּרֵי	אָבֶן	טור אדם	
τετράγωνον διπλοῦν ἐποίησαν τὸ λόγιον. σπιθαμῆς τὸ μῆκος,		פִּטְדָה	וּבָרֶקֶת	הַטּוּר	הָאֶחָד	וְהַטּוּר	
et palmi latitudo duplex. et cõtext eſt in eo tertu=		הַשֵּׁנִי	נֹפֶךְ	שנה			
καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος διπλοῦν. καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασ							
ra ſcõs lapidẽ ĩttuor ordinũ. ordo lapidũ: ſardi[r] τ topa=							
μικα κατὰ λίθον τετράστιχον. στίχος λίθων, σάρδιον καὶ τοπα							
zi[s] et ſmaragdus ordo vnus. τ ordo ſcõs: carbũcu[t]							
ζιον καὶ σμάραγδος ὁ στίχος εἷς. καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἄνθραξ							

Trãsla.Chal.	Interp.chal.	Pritina chal.
לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא עֲבַדוּ יַת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא דִּי לְאַהֲרֹן כְּמָא ״״	vestes ministerij ad ministrandum in ſanctuario: fe	
דְּפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה וַעֲבַדוּ יַת אֵפוֹדָא דְּדַהֲבָא תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר׃	cerũtqꝫ veſtes ſanctas aarõ: ſicut precepit dñs moyſi. Fecitqꝫ ſuperhumerale ex auro τ hyacintho τ	
וְרַקִּידוּ יַת טַסֵּי דְּדַהֲבָא וְקַצִּיצוּ חוּטִין לְמֶעְבַּד בְּגוֹ תְּכֵלָא וּבְגוֹ אַרְגְּוָנָא וּבְגוֹ צִבְעָא ״״	purpura τ coccino τ byſſo retorta: extenderũtqꝫ bra=	רוסס קצץ עבד
זְהוֹרִי וּבְגוֹ בוּצָא עוֹבַד אוּמָן׃ תִּתְבְּעִין עֲבַדוּ לֵיהּ עַל דָּפָּן עַל תְּרֵין סְטָרוֹהִי מְלַפֵּיף׃	cteas aureas τ inciderũt fila: vt facerẽt in medio hya	אמן לחף
וְרִמְיָן תַּקּוּנֵיהּ דְּצַלּוֹהִי מִינֵּיהּ הוּא כְּעוֹבַד זְהוֹרִי דַּהֲבָא תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ	cinthi τ in medio purpure τ in medio coccini τ in me=	חמן
שְׁזִיר כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃ וַעֲבַדוּ יַת אַבְנֵי נִירָא מְשַׁקְּעָן מְרַמְּצָן דְּהָבָא בְּתַב	cio byſſi opere artificis. humeroſos fecerũt et cõtum	שקע רמץ
מְפַרַּשׁ כְּגִלּוּף פִּתּוּחֵי קְמָעָא עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשַׁוִּי יָתְהוֹן עַל כְּתֵפֵי אֵיפּוֹדָא אַבְנֵי	ctos: in duob[o] lateribus eius iungebãtur. Et balthe[o]	פרש יהוה
דְּוִכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃ וַעֲבַד אוּמָן לְעוֹבַד	ornamẽti ſui q erat iurta illud ex ipſo erat iurta opus	
אֵיפּוֹדָא דַּהֲבָא תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר׃ מְרַבַּע הֲוָה עִיפָּא	eius ex auro hyacintho τ purpura τ byſſo retorta: ſic	רבע עוף
חוּשְׁנָא זַרְתָּא אוֹרְכֵיהּ חֲרֵתָא פּוֹתֵיהּ עִיפָּא וְאַשְׁלִימוּ בֵּיהּ אַרְבְּעָה סִדְרִין דְּאַבְנָן טַבְנָן	precepit dñs moyſi. Fecerũtqꝫ duos lapides onych=	פתח שלם רבע
סִדְרָא חַד וְסִדְרָא תִּנְיָנָא אִזְמַרְגְּדִין ״״״״	nos inclusos in celaturis aureis ſcriptos diſtincte ꝺſſ	
	ſcriptura anuli per noia filioꝝ iſrael. Et poſuit eos	
	in hũerulis ſuphumeralis i lapides meõtales filijs	
	iſrael: ſicut precepat dñs moyſi. fecitqꝫ rationale ope	
	artificis iurta opus ſuphumeralis ex auro hyacitho	
	et purpura τ coccino τ byſſo retorta: quadratuꝫ erat:	
	duplicatũ fecerunt rationale: palmi vnius erat longi	
	tudo eius: τ latitudo eius palmi vnius: duplicatum	
	erat. Et ſpleuerũt in eo quattuor ordines lapidis pre	
	cioſi. in primo ordine erat ſardius topazius et car=	
	bunculus. Et in ſecundo ordine ſmaragdus ○○○○	

Vitiua heb.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxxix	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
סַפִּיר וְיָהֲלֹם׃ וְהַטּוּר הַשִּׁלִישִׁי		saphirus: iaspis. In tertio ligurius: achates: & amethystus. In quarto chrysolithus: onychinus: & berillus circũdati & inclusi auro per ordines suos. Ipsi lapides duodecim sculpti erant noibus duodecim tribuũ israel: singuli per noia singulorum.	et saphirus et iaspis. et ordo tertius ligurius et achates et amethystus. et ordo quartus chrysolithus et onychinus et berillus et onychinus inclusi auro: et colligati auro. et lapides erãt ex noibus filiorũ israel duode cim: ex duodeci noibus eor sculpti sigilli. vnusquisq; ex suo noie in duode cim tribus. et fecerũt sup rõnale catenulas cãe as: opus cõnexiõis: ex auro pu ro. et fecerũt duos vncinos aureos: et duos anulos aureos. et imposuerũt duos anu los aureos sup vtraq; pricipia rõnalis. et iposuerũt inexiones ex auro sup duos anulos sup vtraq; ptes rõnalis. et ad duas cõiunctiões duas inexiões. et impo fecerũt sup duobus vncinis humeros suphũeralis ex aduerso scõm faciẽ. et fecerũt duos anu los aureos. et iposuerũt sup duos anulos suphũeralis ab infra eius: scm faciẽ scm cõne xionẽ desup cõtexturã suphũeralis. et cõtrin gẽs rõnale ab anulis q in eo ad anulos suphũeralis: cõiunctos ex hyaci tho cõplicatos ad cõtexturã suphũeralis: vt non recederet rõnale a superhume rali: sicut precepit	
סָפִיר וְיָהֲלֹם׃ וְהַטּוּר			
לֶשֶׁם שְׁבוֹ וְאַחְלָמָה׃ וְהַטּוּר			
הָרְבִיעִי תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה			
מוּסְבֹּת מְשֻׁבְּצֹת זָהָב בְּמִלְאָתָם׃			
וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			
הֵנָּה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁמֹתָם			
פִּתּוּחֵי חֹתָם אִישׁ עַל שְׁמוֹ	פֶּתַח		
לִשְׁנֵים עָשָׂר שָׁבֶט׃ וַיַּעֲשׂוּ עַל	שְׁנֵי		
הַחֹשֶׁן שַׁרְשֹׁרֹת גַּבְלֹת מַעֲשֵׂה עֲבֹת			
זָהָב טָהוֹר׃ וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי מִשְׁבְּצֹת	טָהֳרָה שָׁנָה		
זָהָב וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנוּ אֶת	נָתַן		
שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל שְׁנֵי קְצוֹת	קָצָה		
הַחֹשֶׁן׃ וַיִּתְּנוּ שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת הַזָּהָב			
עַל שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת עַל קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃			
וְאֶת שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת			
נָתְנוּ עַל שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצֹת וַיִּתְּנֹם			
עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אֶל מוּל פָּנָיו׃	פָּנֶה		
וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיָּשִׂימוּ	שׂוּם		
עַל שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל שְׂפָתוֹ	שָׂפָה שָׂנָה		
אֲשֶׁר אֶל עֵבֶר הָאֵפֹד בָּיְתָה׃			
וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב וַיִּתְּנוּ עַל			
שְׁתֵּי כִתְפֹת הָאֵפֹד מִלְמַטָּה מִמּוּל			
פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ מִמַּעַל לְחֹשֶׁב	חֹבֶר עֵלָה		
הָאֵפֹד׃ וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָיו	רָכַס		
אֶל טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת	פָּתִיל		
לִהְיֹת עַל חֹשֶׁב הָאֵפֹד וְלֹא יִזַּח	הָיָה זוּחַ		
הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפֹד כַּאֲשֶׁר צִוָּה	צָוָה		

Vitius chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נֹכַר	saphirus t iaspis. In tertio aũt ordine ligurius achates t amethystus. In qrto autẽ ordine chrysolithus: onychinus t berillus: inclusi strictiq; auro fuerunt in implenonibus suis. Ipsi aũt lapides duodecim erãt iuxta noia filiorũ israel: scripti scriptura distincta q̃sl sculptura anuli singuli lapides p noia singulorũ per duodecim tribus. Fecerunt q; in rationali catenulas sibi inuicẽ coherẽtes opere fimbrie ex auro mũdissimo. Et fecerũt duos vncinos aureos t duos anulos aureos: t posuerũt duos anulos in duobus lateribus rationalis. posuerũtq; duas fimbrias aureas in duo bus anulis qui erãt in lateribus rationalis. Et duas fimbrias q̃ erant in duobus lateribus eius posuerũt in duobus vncinis. posuerũtq; eas in humerulis suphũe ralis cõtra faciẽ eius. Fecerũtq; duos anulos aureos t posuerũt eos in duobus lateribus rationalis q̃ erant in ora eius q̃ est e regione suphumeralis, itrinsecus. Fecerũtq; duos anulos ex auro t posuerũt eos i duo bus humerulis suphumeralis infertius cõtra faciem eius e regione iuncture eius supra balteũ suphume ralis. Et cõiunxerũt rõnale ex anulis suis ad anulos suphumeralis vitta hyacinthina: vt esset sup balteũ suphumeralis: vt non recederet rationale a superhu merali: sicut preceperat	וְשִׁבְזִין וְסַבְהַלֹּום׃ וְטוּרָא תְּלִיתָאָה כְּנִקְרֵי תַּרְמִיָּא וְעֵין עִנְלָא׃ וְסִירְדָא רְבִיעָאָה
נֹכַר		כְּרוּם יָמָא וּבוֹרַלָּא וּפַנְתֵּרֵי׃ מְשַׁקְּעָן מַרְגְּלָנֵי דְּהַב בְּאֶשְׁלְמוּתְהוֹן׃ וְאִנְּנִיָּא עַל שְׁמָהָת
שָׁקַע רָמַץ		בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינִין תְּרֵיסַר אָתְרִין עַל שְׁמָהָתְהוֹן כְּתַב מְפָרַשׁ כְּנִגְלוּף דְּעִזְקָא נְגַר עַל שְׁמֵיהֶ
שָׁלַם תֵּרֵי פָּרַשׁ		לְתַרְיַ עֲשַׂר שִׁבְטַיָּא׃ וְעָבְדוּ עַל חוּשְׁנָא תִּיכִין מִתְחַמָּן עוֹבַד גְּדִילוֹן דְּדָהַב דְּכִי׃ וְעָבְדוּ
דָּבָה		תַּרְתֵּין מַרְמְצַן דְּדָהַב וְתַרְתֵּין עִזְקָן דְּדָהַב וְיָהֲבוּ יָת תַּרְתֵּין עִזְקָתָא עַל תְּרֵין סְטָרֵי
תֵּרֵי		חוּשְׁנָא׃ וְיָהֲבוּ תַּרְתֵּין גְּדִילַן דְּדָהַב עַל תְּרֵין עִזְקָן עַל סְטָרֵי חוּשְׁנָא׃ וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן
יָהַב		דְּעַל סְטָרוֹהִי הַבְנוּ עַל תַּרְתֵּין מַרְמְצָתָא׃ וְיָהֲבוּ יָת תַּרְתֵּין מַרְמְצָתָא עַל תַּרְתֵּין עִזְקָתָא
שָׁוָה שָׂפָה		אֲפוֹדִי׃ וְעָבְדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדָהַב וְשַׁוִּיו עַל תְּרֵין סְטָרֵי חוּשְׁנָא עַל שִׁפְתֵּיהּ דִּי
אָרַע לָבַף עָלָה		לְעִבְרָא דְּאֵיפוֹדָא מִלְּגָוָּא׃ וְעָבְדוּ תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדָהַב וְיָהֲבוּ עַל תַּרְתֵּין כִּתְפֵי אֵיפוֹדָא
חָבַר יְהוָה בָּרָק		מִלְרַע מִלְקֳבֵיל אַפּוֹהִי לְקֻבֵּיל בֵּית לוּפְיֵהּ מִלְעִלַּוֵי לְהֵמְיָן אֵיפוֹדָא׃ וְאַחֲדוּ יָת חוּשְׁנָא
		מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקָת אֵיפוֹדָא בְּחוּטָא דְּתִכְלְתָּא לְמֶהֱוֵי עַל הֵמְיָן אֵיפוֹדָא וְלָא מִתְפָּרֵיק
		חוּשְׁנָא מֵעַלַּוֵי אֵיפוֹדָא כְּמָא דְּפַקֵּיד

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Ero.Ca.xxxix.	Pritiua.heb.
dñs moyſi. et fecerũt tunicã ſub	dñs moyſi. Fecerũtq; tunicam	יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ אֶת מְעִיל	מְעִיל
κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν τὴν ὑποδύτην ὑπὸ	ſuphũeralis:opus textile: totũ hyacithinũ. at ca	הָאֵפֹד מַעֲשֵׂה אֹרֶג כְּלִיל תְּכֵלֶת׃	כָּלַל
τὴν ἐπωμίδα, ἔργον ὑφαντόν, ὅλον ὑακίνθινον· τὸ δὲ πε	pitium tunice in medio textum adiũ	וּפִי הַמְּעִיל בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַחְרָא שָׂפָה	פֶּה
ριζώμιον τῆς ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ θυφασμάτινον συμ	ctũ: cui adiũgẽs in circuitu capitiũ iſepabile.	לְפִיו סָבִיב לֹא יִקָּרַע׃ וְיַעֲשׂוּ עַל	סָבִיב פֶּרַע
πλεκτόν, ὡς ἀνέχον κύκλῳ τὸ περιζώμιον ἀδιάλυτον.	et fecerũt ſup margine tunice ab	שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמּוֹנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן	רִמּוֹן
καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κά	tus ſq; ſũ ſto. ẽtis mali punici mala punica ex hyacitho: t	וְתוֹלַעַת שָׁנִי מְשֻׁזָּר׃ וַיַּעֲשׂוּ	תּוֹלַעַת שָׁנִי מְשֻׁזָּר
τωθεν ὡσεὶ ἐξανθούσης ῥοᾶς ῥοΐσκους, ἐξ ὑακίνθου, καὶ	purpura: et coccino filato: et byſſo re	פַּעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתֵּנוּ אֶת	טָהוֹר
πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κε	torta. et fecerũt tintinabula aurea. et im	הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל שׁוּלֵי	
κλωσμένης· καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς. καὶ ἔ	poſuerũt tintinabula ſup margines tunt	הַמְּעִיל סָבִיב בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים׃ פַּעֲמֹן	
θηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὰ λώματα τοῦ ὑποδύ	ce in circuitu inter mala punica. tintinabula au	וְרִמֹּן פַּעֲמֹן וְרִמֹּן עַל שׁוּלֵי הַמְּעִיל	
του κύκλῳ ἀναμέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδωνας χρυ	rea t mala punica ſup margine tunice	סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה	
σοῦς καὶ ῥοΐσκους ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου	circuitu:ad miniſtrãdũ: ſicut precepit dñs	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַכָּתֹנֶת שֵׁשׁ	
κύκλῳ, εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ	moyſi. et fecerũt tunicas byſſinas: op̃ texti	מַעֲשֵׂה אֹרֶג לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֵת	צָנִף גֶּבַע
μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαν	le aaron et filijs eius. et cidares ex	הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת פְּאֵרֵי הַמִּגְבָּעֹת	
τὸν ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ	byſſo: et mitrã ex byſſo: et femo	שֵׁשׁ וְאֶת מִכְנְסֵי הַבָּד שֵׁשׁ׃	כָּנָס
βύσσου, καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περι	ralia ex byſſo retorta: et zonas ex	וַחֲשֵׁר וְאֶת הָאַבְנֵט שֵׁשׁ מַשְׁזָר	
σκέλη ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν	hyacitho et purpura et coccino	וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי	
ἐκ βύσσου καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου	retorta: op̃ variegatorio: ſicut p̃cepit	מַעֲשֵׂה רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה	עָשָׂה
κεκλωσμένου, ἔργον ποικίλου, ὃν τρόπον συνέταξε	dñs moyſi. et fecerũt lamĩã au	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֵזֶר	טָהוֹר כָּתַב
κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυ	reã: ſcpationẽ ſcłuarij auri puri: et ſcri	הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו	
σοῦν, ἀφόρισμα τοῦ ἁγίου χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἔ	pſerũt in ea litteras impreſſas ſigil	מִכְתַּב פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה׃	
γραψαν ἐπ' αὐτοῦ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφρα	li ſcłificationẽ dñi. t impoſuerũt in ea margi	וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת לָתֵת עַל	נָתַן פָּתַל
γῖδος ἁγίασμα κυρίῳ· καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα	nẽ hyacithinã: vt ſupcadat ſup mitrã dñi	הַמִּצְנֶפֶת מִלְמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה	עָלָה
νεῖ ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνω	per: ſicut p̃cepit dñs moyſi. et pfe	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַתִּכֶל כָּל עֲבֹדַת	כָּלָה
D	cit opus tabernaculi teſtimonij.	מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי	שָׁכַן יָעַד
τετελέσθη πᾶν ἔργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.	et fecerũt filij iſrael ſcdm oĩa q̃cũq; p̃	יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת	
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα συ	cepit dñs moyſi: t attulerũt tabernaculũ	מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃ וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן	בּוֹא

Trãsla.Chal.	Interp̃.chal.	Pritiua chal.
וְיָתֵי יָת מַשְׁכְּנָא לְוָת מַשְׁרִיתָא קְרָסוֹהִי דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	dñs moyſi. Fecerunt&q; pallũ ſuperhumeralis opere	בּוֹא
וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	tortoris totum hyacinthinum. Et os pallij in medio	שְׁרָא יְקוּף בָּזַע
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	eius:ſicut os lorice. Ora erat per circuitũ oris eius vt	זְנָא
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	nõ rũperet. Fecerũtq; in iferiori pte pallij malogra	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	nata ex hyacintho t purpura t coccino retorto. Fece	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	rũtq; tintinabula de auro mũdiſſimo: t poſuerũt tin	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	tinabula in medio malor̃granator̃ in iferiori parte	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	pallij p circuitũ in medio malor̃granator̃. Tintina	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	bulũ t malũgranatũ :tintinabulũ t malũ granatũ: in	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	iferiori parte pallij per circuitũ: ad miniſtrandũ: ſi	צָנִף
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	cut preceperat dñs moyſi. Fecerũtq; tunicã ex byſſo	כָּנָס
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	opere textorio aaron t filijs eius. Et tiarã ex byſſo t	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	pileos in decorẽ et byſſo. Et femoralia ex byſſo retor	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	ta: balteus quoq; ex byſſo retorta t hyacintho t pur	צוּר תָּכָה
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	pura t coccino opere polymitarij: ſicut p̃ceperat dñs	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	moyſi. Et fecerũt laminaz cozonã ſanctitatis ex auro	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	mũdiſſimo: t ſcripſerũt ſup eam ſcriptura diſtincta:	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	ſanctũ dñio. Et poſuerũt in ea vittam hyacinthinã: vt	נָתַן פָּתַל
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	poneretur ſuper mitram: ſicut preceperat dñs moyſi.	עָלָה כֵּן
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	Perfectũq; eſt omne opus tabernaculi federis. fece	אתא
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	rũtq; filij iſrael iuxta oĩa que preceperat dñs moy	
דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ דִּילֵהּ לָחֲתָהּ וְסָנֵהּ	ſi:ita fecerunt. Adduxerũtq; tabernaculum	

אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת כָּל
כֵּלָיו קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו
וַאֲדָנָיו וְאֶת מָסַךְ שַׁעַר הָאֹהֶל
הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת מִכְסֵה עֹרֹת הָאֵילִם
הַתְּחָשִׁים וְאֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ אֶת
אֲרוֹן הָעֵדֻת וְאֶת בַּדָּיו וְאֶת
הַכַּפֹּרֶת וְאֶת הַשֻּׁלְחָן אֶת כָּל כֵּלָיו
וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים וְאֶת הַמְּנֹרָה
הַטְּהֹרָה אֶת נֵרֹתֶיהָ נֵרֹת הַמַּעֲרָכָה
וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר:
וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת מָסַךְ
פֶּתַח הָאֹהֶל: אֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת
וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת
בַּדָּיו וְאֶת כָּל כֵּלָיו אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת
כַּנּוֹ אֶת קַלְעֵי הֶחָצֵר אֶת עַמֻּדֶיהָ
וְאֶת אֲדָנֶיהָ וְאֶת הַמָּסָךְ לְשַׁעַר
הֶחָצֵר אֶת מֵיתָרָיו וְיִתְדֹתֶיהָ וְאֶת
כָּל כְּלֵי עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל מוֹעֵד:
אֶת בִּגְדֵי הַשְּׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן
וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הָעֲבֹדָה: וַיַּרְא
מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה
עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה כֵּן
עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה:

Positiua chal.

מַנָּא פָּרְגָּא
שְׁמַק
נוֹר דָּכָה נְהַר
דַּבַּת
מָאן
סְגָא

Interp. chal.

ad moysen ⁊ omnia vasa eiusdē tabernaculi: fibulas eius: tabulas eius: vectes eius: ⁊ colūnas eius: ⁊ bases eius: ⁊ opertoriū de pellibus arietum rubricatis: et opertoriū de pellibus hyacithinis: velū ⁊c̄ qō et tenditur: arcam testimonij ⁊ vectes eiꝰ: ⁊ propiciatorium: mensam ⁊ oia vasa eius: ⁊ panē propositionis: candelabrū mundissimū: ⁊ lucernas que ordinantur et omnia vasa eius: ⁊ oleum ad illuminandum: altare aureū ⁊ oleum unctionis: thymiama aromatū. Et tentoriūq; quod erat in ostio tabernaculi: altare eneum: et retiaculū eius eneum: vectes eius ⁊ oia vasa eius. Labrum ⁊ basim eius: cortinas atrij cuꝫ colūnis suis et cum basibus suis: velum quoq; ad ostium atrij: funiculos eius ⁊ paxillos eius ⁊ omnia vasa ministerij tabernaculi federis: vestes quoq; ministerij ad ministrandum in sanctuario: vestes sanctas aaron sacerdotis ⁊ vestes filiorū eius vt ministrent. iuxta omnia que precepit dñs moysi: ita fecerunt filij israel omne opus. Vidit̄q; moyses omne opus ⁊ ecce fecerant illud sicut preceperat dominus ita fecerunt: benedixit eis moyses.

Ca.40.

Trāsla. B. Hiero.

&ᵐ tectū &ⁿ vniuersam
[illegible]
ᵖ supellectilem: ᑫ anulos
ʳ tabulas: ˢ vectes: ᵗ columnias: ᵘ ac bases: ᵛ opertorium de pellibus ʷ arietum
ˣ rubricatis: ʸ & aliud ᶻ ornamentum de [illegible]
ᵃ hyacinthinis ᵇ pellibus:
ᶜ velum: [illegible]
ᵈ arcam: ᵉ vectes: [illegible]
[illegible]
ᶠ propiciatorium: ᵍ mensam ʰ cum ⁱ vasis suis: [illegible]
ʲ & ᵏ propositionis ˡ panibus: ᵐ candelabrum: [illegible]
ⁿ lucernas. [illegible]
[illegible]
ᵒ & ᵖ vtensilia earum ᑫ cum ʳ oleo: [illegible]
ˢ altare ᵗ aureum ᵘ & ᵛ vnguentum [illegible]
ʷ & ˣ thymiama ex ʸ aromatibus: ᶻ & ᵃ tentorium in ᵇ introitu ᶜ tabernaculi:
ᵈ altare ᵉ eneum: [illegible]
ᶠ retiaculum: [illegible]
ᵍ vectes: ʰ & ⁱ vasa eius ʲ omnia. ᵏ labrum ˡ cum [illegible]
ᵐ basi sua: ⁿ tentoria ᵒ atrii & ᵖ columnas [illegible]
ᑫ cum ʳ basibus suis. ˢ tentorium ᵗ in introitu [illegible]
ᵘ atrii: ᵛ funiculos ʷ & ˣ paxillos. Nihil ex [illegible]
ʸ vasis defuit que in ᶻ ministeriū tabernaculi & ᵃ tectū ᵇ federis iussa sūt fieri. ᶜ Vestes quoq; quibus sacerdotes vtuntur ᵈ in sanctuario ᵉ aarō scilicet ᶠ & ᵍ filii eius: [illegible]
ʰ obtulerunt ⁱ filii ʲ israel: ᵏ sicut ˡ preceperat ᵐ dominus. Que postq; [illegible]
ⁿ moyses ᵒ cūcta ᵖ vidit cōpleta: [illegible]
ᑫ benedixit ʳ eis. [illegible]

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ad moysen: ⁊ oia vasa eius: ⁊ πρὸς μωυσῆν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ
anulos eius: et colūnas eius: ⁊ τοὺς δακτυλίους αὐτῆς, καὶ τοὺς σύλους αὐτῆς, καὶ
vectes eius: ⁊ parillos eius: τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς,
⁊ bases eius: ⁊ opimēta pelles καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὰς διφθέρας δέρματα
arietū rubricatas: ⁊ cooptoria pelleꝫ κριῶν ἐρυθροδανωμένα, καὶ τὰ κατακαλύμματα δέρ
hyacinthinas: ⁊ velū: ⁊ arcam ματα ὑακίνθινα, καὶ τὸ κατάπετασμα, καὶ τὴν κι
cum testimonij: ⁊ vectes eius: ⁊ βωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τοὺς διωκῆρας αὐτῆς, καὶ
propiciatoriū: ⁊ mēsam: ⁊ oia vasa ἱλαστήριον, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ πάντα τὰ σκεύη
eius: ⁊ panes ppositiōis: ⁊ cādelabrū αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ τὴν λυ
mundū: ⁊ lucernas eius: lucernas χνίαν τὴν καθαράν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς λύχνους
incēdij: ⁊ oia vasa eius: et oleū τῆς καύσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαι
unū luminis: et altare aureū: et ον τοῦ φωτός, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ
oleū unctiōis: et thymiama cōpositio- τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσε
nis: et velū porte tabernaculi: et ως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ
altare eneū: et craticulā eius θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὴν ἐχάραν αὐτοῦ τὴν
eneā: et vectes eius: et oia χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ
vasa eius: et labrū: et basim eius: et σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ
cortinas atriꝰ: et colūnas et bases eius: et τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς σύλους καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ
velum porte atriꝰ: et funiculos eius: et ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ χοινίκια αὐτῆς, καὶ τοὺς
parillos eius: et oia instrumēta q̄ ad opa πασσάλους αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς
tabernaculi testimonij: et vestes σκηνῆς τ̄ μαρτυρίου, καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς εἰς τὸ
ministrandū in eis in sctuario: vestes sctuarij: q̄ fuit aa- λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ, στολὰς τ̄ ἁγίου, αἳ ἦσαν ἀα-
ron: et vestes filiorū eius in sacerdotiū. fm om ρών, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτ̄ εἰς τὴν ἱερατείαν. κατὰ πάν
nia q̄ cūq; p̄cepit dñs moysi: sic fecerūt filij isra τα ὅσα συνέταξεν κς̄ τῷ μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσρα
el: oēs apparatū. et vidit moyses oia opa: ηλ πᾶσαν τὴν παρασκευήν. καὶ ἰδὲ μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα,
et fuerūt facientes ea quēadmodū p̄cepit dñs moy καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὃν τρόπον συνέταξεν κς̄ τῷ μωυ
si: sic fecerūt eo: et benedixit eis moyses. σῆ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς μωυσῆς.

Transla. Chal.

לְוַת מֹשֶׁה יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנּוֹהִי פּוּרְכְּהִי דַּפּוֹרְהִי וְעַמּוּדוֹהִי וְסַמְכוֹהִי: וְיָת
חוּבַּאָה דְּמִשְׁכָּא דְּדִיכְרֵי מְסַמְּקָא וְיָת חוּפָּאָה דְּמִשְׁכֵּי דְּסַסְגּוֹנָא וְיָת פָּרוּכְתָּא דְּפָרְסָא:
יָת אֲרוֹנָא דְּסָהֲדוּתָא וְיָת אַרְיוֹהִי וְיָת כַּפּוּרְתָּא: יָת פָּתוֹרָא וְיָת כָּל מָנּוֹהִי וְיָת לְחֶם
אַפַּיְרָאוֹ יָת מְנָרְתָּא דְּכִיתָא וְיָת בּוּצִינַהָא בּוּצִינֵי דְּסִדְרָא וְיָת כָּל מָנַהָא וְיָת מִשְׁחָא
דְּאַנְהָרוּתָא: וְיָת מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא וְיָת מִשְׁחָא דִּרְבוּתָא וְיָת קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת פָּרְסָא
דִּתְרַע מַשְׁכְּנָא: וְיָת מַדְבְּחָא דִּנְחָשָׁא וְיָת סְרָדָא דִּנְחָשָׁא דִּילֵיהּ יָת אַרְיוֹהִי וְיָת כָּל
מָנּוֹהִי יָת כִּיּוֹרָא וְיָת בָּסִיסֵיהּ: וְיָת סְרָדֵי דַּרְתָּא וְיָת עַמּוּדָהָא וְיָת סַמְכָהָא וְיָת פָּרְסָא
דִּתְרַע דַּרְתָּא יָת אֲטוּנוֹהִי וְסִיכְלָהָא וְכָל מָאנֵי פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא: וְיָת לְבוּשֵׁי
שְׁמוּשָׁא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְ
לְשַׁמָּשָׁא וּלְכָל דְּפִקּוּד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת כָּל פּוּלְחָנָא הָדֵין: וַחֲזָא מֹשֶׁה יָת
כָּל עִבִידְתָּא וְהָא עַבְדוּ יָתָהּ כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ כֵּן עַבְדוּ וּבָרִיךְ יָתְהוֹן מֹשֶׁה

Ca. xl.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

C.40 A

Et locut⁹ ē dñs ad moysen: dicēs: in die
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐν ἡμέ
vna mẽsis pmi pma die mẽsis: erigēs tabna
ρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου νουμηνίας, στήσεις τὴν σκη
culũ testimonij: τ pones ibi arcã
νὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ θήσεις ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τοῦ
testimonij: τ coopies arcã
μαρτυρίου, καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν τῷ κα
velo. τ inferes mẽsam: τ ap
τα πετάσματι. καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν, καὶ προ
pones ppositionẽ eius. τ inferes cãdelabrũ:
θήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς. καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν,
τ impones lucernas eius. τ pones al
καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς. καὶ θήσεις τὸ θυσια
tare aureũ ad incẽsandũ corã ar=
στήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὸ θυμιᾶσαι ἔναντίον τῆς κιβω
ca testimonij. τ impones coopimẽtũ
τοῦ τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσεις κάλυμμα τοῦ
velũ sup hostiũ tabnaculi. τ
καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς. καὶ τὸ
altare holocaustoꝝ pones iuxta ho
θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὴν θύ
stiũ tabnaculi testimonij. τ pones la=
ραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ θήσεις τὸν λου
brũ inter tabernaculũ testimonij τ in
τῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀνα
ter altare: τ pones in eo aquã.
μέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ θήσεις ἐν αὐτῷ ὕδωρ.
τ pones atriũ in circuitu. τ pones ve=
καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ. καὶ θήσεις τὸ κατα
B lum porte atrij. τ assumes
πέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. καὶ λήψη τὸ ἔ=
oleũ vnctionis: τ vnges tabnaculũ: τ
λαιον τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ
ofa q̃ in eo. τ sẽtificabis illũ τ om
πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. καὶ ἁγιάσεις αὐτὴν καὶ πάν=
nia vasa eius. et erũt sctã. τ vnges
τα τὰ σκεύη αὐτῆς. καὶ ἔσαι ἅγια. καὶ χρίσεις τὸ
altare holocaustoꝝ: τ ofa
θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων, καὶ πάντα τὰ
vasa eius. τ vnges labrũ: τ basis
σκεύη αὐτοῦ. καὶ χρίσεις τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν
eius: τ sẽtificabis illud. τ sẽtificabis al
αὐτοῦ, καὶ ἁγιάσεις αὐτόν. καὶ ἁγιάσεις τὸ θυσια
tare. τ erit altare sctũ sctõꝝ. τ
ō.30.c στήριον. καὶ ἔσαι τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων. καὶ
applicabis aarõ et filios eius ad
προσάξεις ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς
hostia tabernaculi testimonij: et lauabis
θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ λούσεις
eos aqua. et indues aaron vestes
αὐτοὺς ὕδατι. καὶ ἐνδύσεις ἀαρὼν τὰς στολὰς
sctãs: et vnges eũ: et sẽtificabis eũ:
τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτόν, καὶ ἁγιάσεις αὐτόν,

Trãsla. B. Hiero.

LOcutusq̃ ē. Ca. 40.
[b]domius ad[c] moysen
[c]dicens. [a] Mense[b] primo
[a]prima[a] die [a] mensis[b] eri=
ges[m] tabernaculum
[n]testimõii: [q]& pones[r] in
eo[r] arcam.
[s]dimittesq̃ ante illam[b] ve
lum:
[r]& illata[r] mensa[r] pones
super eam que rite prece
pta sunt. [l]Candelabrum
stabit
[n]cum[o] lucernis suis: [p] &
[r]altare
[a]aureum[r] in quo adole=
tur [r]incẽsũ [n]corã[r]arca
[r]testimonii. [b]Tentorium
[c]in introitu[b] tabernaculi
testimonii[c] pones: &
[r]ante illud[a] altare[b] holo=
causti: [q]Labrum
[r]inter[r] altare[n] & [e]taberna
culũ: qđ iplebis
[a]aqua. [b]Circũdabisq̃
[b]atrium tentoriis
[r]& [r]ingressum eius.
[l]Et assũpto[o] vnctionis[n] o
leo: [p] vnges
[r]tabernaculum[e] cũ vasis
suis
[r]vt sanctificentur:
[b]altare

Tex. Heb. Exo. Ca. xl.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן
אֹהֶל מוֹעֵד וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן
הָעֵדוּת וְסַכֹתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת
וְהֵבֵאתָ אֶת הַשֻּׁלְחָן וְעָרַכְתָּ אֶת
עֶרְכּוֹ וְהֵבֵאתָ אֶת הַמְּנֹרָה וְהַעֲלֵיתָ
אֶת נֵרֹתֶיהָ וְנָתַתָּה אֶת מִזְבַּח
הַזָּהָב לְקְטֹרֶת לִפְנֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת
וְשַׂמְתָּ אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן
וְנָתַתָּה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה לִפְנֵי פֶּתַח
מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּ אֶת הַכִּיֹּר
בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ
שָׁם מָיִם וְשַׂמְתָּ אֶת הֶחָצֵר סָבִיב
וְנָתַתָּ אֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר
וְלָקַחְתָּ אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמָשַׁחְתָּ
אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ
וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ
וְהָיָה קֹדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ אֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ
אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים וּמָשַׁחְתָּ אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת
כַּנּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהִקְרַבְתָּ אֶת
אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אֶל פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם בַּמָּיִם
וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדֵי
הַקֹּדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ

Interp. chal.

LOcutusq̃ est dominus cum morse: dicens. In
mense primo: prima die mensis eriges taberna
culum federis: τ pones ibi arcam testimonij. Et coo=
peries super arcam velamine. Et inferes mensam: et
ordinabis ordinem eius. et inferes candelabrũ: τ in
cendes lucernas eius. Ponesq̃ altare aureũ: in quo
adolebitur thymiama aromatus coram arca testimonij.
Ponesq̃ velum in ostio tabernaculi: τ pones altare
holocausti ante ostiũ tabernaculi federis. Et pones
labrum inter tabernaculum federis τ altare: et po=
nes ibi aquam. Ponesq̃ atrium per circuitum: τ po
nes tentorium ostij atrij. Tollesq̃ oleum vnctionis:
et vnges tabernaculũ τ omnia que in eo sunt: τ sancti
ficabis illud τ omnia vasa eius: τ erit sanctum. et vn
ges altare holocausti τ omnia vasa eius: sanctifica=
bisq̃ altare: τ erit altare sanctum sanctorũ. Et vnges
labrum τ basim eius: et sanctificabis illud. Applica=
bisq̃ aaron τ filios eius ad ostium tabernaculi fede
ris: τ lauabis eos aquis. Et indues aaron vestibus
sanctis: τ vnges eum: sanctificabisq̃ illum

Transla. Char.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: בְּיוֹמָא דְּרֵישָׁא כַּדְתַּאֲה לְיַרְחָא תְּקִים יָת מַשְׁכְּנָא
דְּמַשְׁכַּן זִמְנָא: וְתְשַׁוֵי תָּמָן יָת אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא וְתֶחְפֵּי עַל אֲרוֹנָא יָת פָּרוּכְתָּא:
וְתַעֲיל יָת פַּתְּרָא וְתְסַדַּר יָת סִדּוּרֵיהּ וְתַעֲיל יָת מְנָרְתָּא וְתַדְלִיק יָת בּוּצִינָהָא: וְתִתֵּן
יָת מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא לְאַסָּקָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָם אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא וְתְשַׁוֵי יָת פָּרְסָא
דְּתַרְעָא לְמַשְׁכְּנָא: וְתִתֵּן יָת מַדְבְּחָא דְּעָלָתָא קֳדָם תְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתְשַׁוֵי יָת
כִּיּוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְתִתֵּן תָּמָן מַיָּא: וְתְשַׁוֵי יָת דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר
וְתִתֵּן יָת פָּרְסָא דְּתָרַע דַּרְתָּא: וְתִסַּב יָת מְשַׁח דַּרְבוּתָא וְתָרַבֵּי יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל
דְּבֵיהּ וְתְקַדֵּישׁ יָתֵיהּ וְיָת כָּל מָאנוֹהִי וְיֶהֱא קוּדְשָׁא: וְתָרַבֵּי יָת מַדְבְּחָא דְּעָלָתָא וְיָת
כָּל מָנָיהִי וְתְקַדֵּישׁ יָת מַדְבְּחָא וְיֶהֱא מַדְבְּחָא קֻדַּשׁ קוּדְשִׁין: וְתָרַבֵּי יָת כִּיּוֹרָא וְיָת
כֵּיסֵיהּ וְתְקַדֵּישׁ יָת כִּיּוֹרָא: וְתִקָּרֵיב יָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתִסְחֵי
יָתְהוֹן בְּמַיָּא: וְתַלְבֵּישׁ יָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא וְתָרַבֵּי יָתֵיהּ וְתְקַדֵּישׁ יָתֵיהּ וְיִ

Pritiua heb.

Cap. xl.

דבר
קום
שום
סכך
בוא
עלה
נתן
כפר
יעד רחץ
דוד
נסך רבב
קדש עלה
קרב שכן
לבש

Pristina heb. **Lex.Heb.** **Exo. Le.xl.**

[c] וְכֹהֵן [o] לִי׃ [c] וְאֶת [c] בָּנָיו [c] תַּקְרִיב
[h] וְהִלְבַּשְׁתָּ [c] אֹתָם [k] כֻּתֳּנֹת׃ [c] וּמָשַׁחְתָּ
[m] אֹתָם [n] כַּאֲשֶׁר [o] מָשַׁחְתָּ [p] אֶת [q] אֲבִיהֶם
[r] וְכִהֲנוּ [s] לִי׃ [t] וְהָיְתָה [u] לְהִיֹּת [x] לָהֶם כְּהֻנַּה
[y] מְשׁוּחָתָם [z] לְכְהֻנַּת [a] עוֹלָם [b] לְדֹרֹתָם׃ [c] עֲשָׂה
[c] וַיַּעַשׂ [b] מֹשֶׁה [c] כְּכֹל [d] אֲשֶׁר [g] צִוָּה [b] יְהוָה
[k] אֹתוֹ [k] כֵּן [c] עָשָׂה׃ [m] הָיָה
[l] וַיְהִי [n] בַּחֹדֶשׁ [m] הָרִאשׁוֹן [p] בַּשָּׁנָה [q] הַשֵּׁנִית [c] בְּאֶחָד [q] שָׁנָה
[r] לַחֹדֶשׁ [s] הוּקַם [u] הַמִּשְׁכָּן׃ [x] וַיָּקֶם [x] קוּם
[y] מֹשֶׁה [c] אֶת [a] הַמִּשְׁכָּן [b] וַיִּתֵּן [c] אֶת־ [b] נָתַן
[c] אֲדָנָיו [c] וַיָּשֶׂם [c] אֶת [a] קְרָשָׁיו [b] וַיִּתֵּן [c] שׂוּם
[c] אֶת [k] בְּרִיחָיו [c] וַיָּקֶם [m] אֶת [n] עַמּוּדָיו׃ [n] עָמַד [m] קוּם
[o] וַיִּפְרֹשׂ [p] אֶת [q] הָאֹהֶל [r] עַל [a] הַמִּשְׁכָּן [o] פָּרַשׂ
[r] וַיָּשֶׂם [n] אֶת [x] מִכְסֵה [r] הָאֹהֶל [c] עָלָיו [x] כָּסָה
[c] מִלְמַעְלָה [c] כַּאֲשֶׁר [c] צִוָּה [b] יְהוָה [c] אֶת [c] עָלָה
[r] מֹשֶׁה׃ [g] וַיִּקַּח [b] וַיִּתֵּן [c] אֶת [a] הָעֵדֻת [c] אֶל [g] לָקַח [r] עָדָה
[m] הָאָרֹן [n] וַיָּשֶׂם [p] אֶת [p] הַבַּדִּים [q] עַל [r] הָאָרֹן
[m] וַיִּתֵּן [r] אֶת [r] הַכַּפֹּרֶת [r] עַל [r] הָאָרֹן [r] כִּלְמָעְלָה׃
[a] וַיָּבֵא [b] אֶת [r] הָאָרֹן [c] אֶל [r] הַמִּשְׁכָּן [a] וַיָּשֶׂם [a] בּוֹא
[g] אֶת [b] פָּרֹכֶת [c] הַמָּסָךְ [k] וַיָּסֶךְ [c] עַל [m] אֲרוֹן [r] סָכַךְ [m] אָרֹן
[n] הָעֵדוּת [o] כַּאֲשֶׁר [p] צִוָּה [q] יְהוָה [r] אֶת
[n] מֹשֶׁה׃ [c] וַיִּתֵּן [n] אֶת [k] הַשֻּׁלְחָן [c] בְּאֹהֶל
[r] מוֹעֵד [a] עַל [b] יֶרֶךְ [c] הַמִּשְׁכָּן [c] צָפֹנָה
[c] מִחוּץ [l] לַפָּרֹכֶת׃ [g] וְעָרַךְ [b] עָלָיו [c] עֶרֶךְ [r] עָרַךְ
[k] לֶחֶם [l] לִפְנֵי [m] יְהוָה [n] כַּאֲשֶׁר [o] צִוָּה [r] פָּנֶה
[p] יְהוָה [q] אֶת [r] מֹשֶׁה׃ [p] וַיָּשֶׂם [q] אֶת [q] הַמְּנֹרָה [r] נוּר
[x] בְּאֹהֶל [r] מוֹעֵד [r] נֹכַח [a] הַשֻּׁלְחָן [r]

Pristina chal. **Interp. chal.**

[s] שִׁמְשׁ vt ministret coram me. Filios quoq; eius applicabis
& indues eos tunicis. et unges eos sicut unxisti patrē
[h] הֲוָה רַבָּב [d] דּוֹר eorum: & ministrabunt coram me: & vt sit eis unctio
sua in sacerdotiū sempiternū in generationibus suis.
[l] תָּנָה Fecitq; moyses iuxta omnia que preceperat ei domi-
nus ita fecit. Factumq; est in mense primo in anno se
[m] קוּם שָׁנָה cundo prima die mensis erectum est tabernaculum.
Erexitq; moyses tabernaculum: & posuit bases eius:
[r] חָבָה et imposuit tabulas eius: & posuit vectes eius: & ere-
xit columnas eius: & expandit tentorium super taber
[r] עָלָה naculum: et posuit coopertorium tabernaculi super
illud desuper: sicut preceperat dominus moysi. Tu-
[c] עֹול lit; & posuit testimonium in arca: & posuit in arca ve
ctes: & imposuit propiciatorium super arcam desuper.
[m] טָלַל et intulit arcam in tabernaculum: & posuit velum ex-
tentus: vt protegeret super arcam testimonij sicut pre
[r] צָדַד ceperat dominus moysi. Posuitq; mensam in taber-
naculo federis in latere tabernaculi ad aquilonē ex-
[r] סָדַר tra velum: et ordinauit super ea ordines panum co-
ram domino: sicut preceperat dominus moysi. Po-
[b] נוּר suitq; candelabrum in tabernaculo federis e regio-
ne mense

Trāsla.B.Hiero.

[c] vt ministrent [o] mihi
[h] & [k] tunicas [c] linteas [m] sacerdotes
[n] eris: [o] vnctio [p] enim [q] sempiterna [r] erit
[s] in [u] generationibus [x] eorum. [y] Fecit [z] Moyses
[a] omnia [b] quæ [c] præceperat [b] dñs. Igitur
[c] mense [d] primo [b] anni [q] secundi: [r] prima
[s] die mensis [u] collocatum [x] est [y] tabernacu-
lum. [z] Erexitq; [a] Moyses [b] illud [c] & posuit
[d] tabulas ac [g] bases [b] & [k] vectes: [l] statuitq; [m] colum-
nas: [n] & expandit [o] tectum [p] super [q] tabernaculum
[r] impositoq; desuper [s] operimento: [t] sicut [u] dominus [x] impera
uerat. [y] Posuit & [z] testimonium: [a] & [b] oraculum [c] desuper.
[d] Cūq; intulisset [e] arcā [f] in [g] tabernaculū testimonii:
[h] appendit ante eā [i] velū: [k] vt expleret [l] dñi [m] iussio-
nē. [n] Posuit & [o] mēsā [p] in taber
naculo [q] testimonii [r] ad [s] plagam
[t] septentrionalem [u] extra [x] velum: [y] ordinatis
[z] corā [a] ppositionis [b] panibus: [c] sicut [d] prece-
perat [e] dominus [f] moysi. [g] Posu
it & [h] candelabrum [i] in tabernaculo [k] testimo
nii [l] e regione [m] mense

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

τ sacerdotio fūget mihi. τ filios eī applī-
καὶ ἱερατεύσει μοι· καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσά
cabis τ indues eos tunicas: τ vnges eos
ξεις καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ἀλείψεις αὐ
sicut vnxisti patrem eorum: τ ministrabunt mihi τ erit: vt sit illis
τοὺς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσουσί μοι· καὶ ἔσαι, ὥστε εἶναι αὐτοῖς
vnctio sacerdotij in eternū: in gñationes
χρίσμα ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς
eorū. τ fecit moyses oīa q̄cūq; p̄ce- Affert.
αὐτῶν· καὶ ἐποίησε μωυσῆς πάντα ὅσα ἐνετεί 7.a.
pit illi dñs: sic fecit. τ factū ē
λατο αὐτῷ κύριος, οὕτως ἐποίησε· καὶ ἐγένετο
in mēse p̄mo scdo ānō egresso
ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐκπορευο
rum eorū ex egypto p̄ma die mēsis: erectū ē tabna
μένων αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου νουμηνία, ἐστάθη ἡ σκη
culū. τ erexit moyses tabernaculū: τ imposuit
νή· καὶ ἔστησε μωυσῆς τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὰς
capita: τ immisit vectes: τ
κεφαλίδας, καὶ διενέβαλε τοὺς μοχλούς, καὶ
erexit columnas eius: τ extēdit cor-
ἔστησεν τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ ἐξέτεινε τὰς αὐ
tinas sup tabernaculū: τ imposuerūt opimētū
λαίας ἐπὶ τὴν σκηνήν, καὶ ἐπέθηκαν τὸ κάλυμμα
tabernaculi sup illō desup: sicut p̄cepit dñs
τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε κύριος
moysi. τ accipiēs testimonia imposuit in
τῷ μωυσῆ· καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς
arcā: τ supposuit vectes sub
τὴν κιβωτόν, καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διωκῆρας ὑπὸ
arcā: τ imposuit ppitiatoriū sup ar
τὴν κιβωτόν, καὶ ἐπέθηκεν τὸ ἱλαστήριον ἐπάνω τῆς κι C
cam. τ intulit arcā in tabernacl̄z:
βωτοῦ. καὶ εἰσήνεγκε τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνήν,
τ imposuit opimētū velī:
καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσματος
τ operuit arcā testimonij: si
τος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν
cut p̄cepit dñs moysi. τ imposuit
τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐπέθηκε
mēsam in tabernaculū testimonij: ad
τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἐπὶ τὸ
latus tabernaculi testimonij qđ ad aquilonē ex-
πλάγιος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου τὸ πρὸς βορρᾶν ἔξω
tra velū tabernaculi. τ appo-
θεν τοῦ καταπετάσματος τῆς σκηνῆς· καὶ προσέθη-
suit in ea panes ppositiōis corā dño: si-
κεν ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔναντι κῡ, ὃν
cut p̄cepit dñs moysi. τ posuit cādelabrū
τρόπον συνέταξε τῷ μωυσῆ· καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν
in tabernaculū testimonij eregiōe mēse:
εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐναντίον τῆς τραπέζης,

Transla.Chal.

וְיָשֻׂמוּ קֳדָמָי׃ וְיָת בְּנוֹהִי תְּקָרֵיב וְתַלְבֵּישׁ יָתְהוֹן כְּתוּנִין׃ וְתִרְבֵּי יָתְהוֹן כְּמָא דְרַבֵּיתָ
יָת אֲבוּהוֹן וְיִשַׁמְּשׁוּן קֳדָמַי וִיהֵי לְמֶהֱוֵי לְהוֹן רְבוּתְהוֹן לְכַהֲנוּת עָלַם לְדָרֵיהוֹן׃ וַעֲבַד
מֹשֶׁה כָּל דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ כֵּן עֲבַד׃ וַהֲוָה בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשַׁתָּא תִּנְיָתָא בְּחַד יוֹמָא
לְיַרְחָא אִיתְקַם מַשְׁכְּנָא׃ וַאֲקִים מֹשֶׁה יָת מַשְׁכְּנָא וְיָהַב יָת סָמְכוֹהִי וְשַׁוִּי יָת דַּפּוֹהִי
וְיָהַב יָת עַבְּרוֹהִי וַאֲקִים יָת עַמּוּדוֹהִי׃ וּפְרַשׂ יָת פְּרָסָא עַל מַשְׁכְּנָא וְשַׁוִּי יָת חוּפָּאָה
דְּמַשְׁכְּנָא עֲלוֹהִי כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּנְסִיב וְיָהַב יָת סָהֲדוּתָא לְגַוָּא
וְשַׁוִּי יָת אַרְיָחָא עַל אַרוֹנָא וְיָהַב יָת כַּפּוּרְתָּא עַל אַרוֹנָא מִלְעֵילָא׃ וְאַעֵיל יָת אַרוֹנָא
לְמַשְׁכְּנָא וְשַׁוִּי יָת פָּרוּכְתָּא דְּפָרְסָא וְאַטִּיל עַל אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ
יָת מֹשֶׁה׃ וְיָהַב יָת פָּתוֹרָא בְּמַשְׁכְּנָא זִימְנָא עַל צִדָּא דְמַשְׁכְּנָא צִיפּוֹנָא מִבָּרָא לְפָרוּכְתָּא׃
וְאַסְדַּר עֲלוֹהִי סִדְרִין סִדְרִין לַחְמָא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת מְנָרְתָּא
בְּמַשְׁכְּנָא זִימְנָא לְקִבֵּיל פָּתוֹרָא

Trásla.Gre.lxx.ch interp.latina.	Trásla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xl.	Prítiua heb.
ad latus tabnaculi qs ad austrí. τ imposuit	[a]in[c] parte [c]australi: loca	[b] עַל [c] יֶרֶךְ [b] הַמִּשְׁכָּן [c] נֶגְבָּה׃ [f] וַיַּעַל			[b] שְׁכֹן עָלָה
lucernas illius coꝝ dño: sicut pre=	tis per ordinem [e]lucernis [g]iuxta [f]pre=	[g] הַנֵּרֹת [h] לִפְנֵי [f] יְהוָה [g] כַּאֲשֶׁר [f] צִוָּה			
cepit dñs moysi. τ posuit altare	ceptum [m]domini. [p]Posuit &	[m] יְהוָה [n] אֶת [o] מֹשֶׁה׃ [p] וַיָּשֶׂם [q] אֶת			
aureñ in tabnaclo testimonij cõtra ve=	[r]altare [s]aureum [r]sub te=	[r] מִזְבַּח הַזָּהָב [r] בְּאֹהֶל [n] מוֹעֵד [x] לִפְנֵי			[x] רְעַד
lum. τ adoleuit sup illud thymia	cto [n]testimonii [x]contra	[r] הַפָּרֹכֶת׃ [r] וַיַּקְטֵר [r] עָלָיו [b] קְטֹרֶת			[b] קְטַר
matoꝝ cõpositiõis: sicut pcepit dñs moy	[r]velum: & adoleuit [a] su=	[c] סַמִּים [c] כַּאֲשֶׁר [c] צִוָּה [f] יְהוָה [g] אֶת			
si. τ posuit tẽtoriñ porte tabnaculi: τ al	per eo [b]incensum [c]aromatum: [c]sicut [c]iusse=	[b] מֹשֶׁה׃ [f] וַיָּשֶׂם [k] אֶת [f] מָסַךְ [m] הַפֶּתַח			[f] שִׂים
σ'ω'. τ ἔθηκε τὸ ἐπίσασρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ	rat [r]domínus [b]moysi. [f]Posuit & [f]tento=	[n] לְמִשְׁכַּן׃ [o] וְאֶת [p] מִזְבַּח [q] הָעֹלָה [r] שָׂם			[r] שׂוּם
tare holocaustoꝝ posuit iuxta hostia	rium in [m]introitu [n]tabernaculi testimonii:	[o] פֶּתַח [r] מִשְׁכַּן [n] אֹהֶל [x] מוֹעֵד [f] וַיַּעַל			
D θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε πρὸς τὰς θύρας	[o]& [p]altare [q]holocausti in	[f] עָלָיו [n] אֶת [p] הָעֹלָה [r] וְאֶת [p] הַמִּנְחָה			
tabnaculi testimonij. τ obtulit in eo holo	vestíbulo [x]testimonii [r]of	[c] כַּאֲשֶׁר [r] צִוָּה [g] יְהוָה [b] אֶת [f] מֹשֶׁה׃			
τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀνήνεγκεν ἐν αὐτῷ ὁλοκαύ	ferens [a]in eo [b]holocaustum [c]&	[f] וַיָּשֶׂם [m] אֶת [n] הַכִּיֹּר [n] בֵּין [o] אֹהֶל [p] מוֹעֵד			
caustñ τ sacrificiñ: sicut pcepit dñs moysi.	[p]sacrificia: [r]vt [g]domínus [r]imperaue	[q] וּבֵין [r] הַמִּזְבֵּחַ [s] וַיִּתֵּן [t] שָׁמָּה [u] מַיִם			[s] נָתַן
τωμα καὶ θυσίαν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ.	rat.[m] Labrum [l]quoq; statuit [n] inter [o] ta=	[x] לְרָחְצָה׃ [y] וְרָחֲצוּ [z] מִמֶּנּוּ [a] מֹשֶׁה [b] וְאַהֲרֹן			
τ fecit labrñ inter tabernaculñ	bernaculum [r]testimonii	[c] וּבָנָיו [d] אֶת [e] יְדֵיהֶם [f] וְאֶת [g] רַגְלֵיהֶם׃			
καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ	[q]& [r]altare implens illud	[h] בְּבֹאָם [i] אֶל [k] אֹהֶל [l] מוֹעֵד [m] וּבְקָרְבָתָם			[h] בּוֹא
testimonij: τ inter altare. τ	[u]aqua. [r]Laueruntq; [s]in eo [a]moy	[n] אֶל [o] הַמִּזְבֵּחַ [p] יִרְחָצוּ [q] כַּאֲשֶׁר			[p] רָחַץ
μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ	ses [b]& aaron [c]ac filii eius [c]manus su=	[r] צִוָּה [s] יְהוָה [t] אֶת [u] מֹשֶׁה׃ [v] וַיָּקֶם [w] אֶת			[v] קוּם
imposuit in eo ãquã: vt lauẽtur ex eo	as [f]& [g]pedes: [b]cum ingrederentur [k]te=	[x] הֶחָצֵר [y] סָבִיב [z] לַמִּשְׁכָּן [a] וְלַמִּזְבֵּחַ			[x] סָבַב
ἐπέθηκεν ἐν αὐτῷ ὕδωρ, ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ	ctũ [l]federis: [m]& accede=	[b] וַיִּתֵּן [c] אֶת [d] מָסַךְ [e] שַׁעַר [f] הֶחָצֵר			
moyses τ aarõ τ filij ei⁹ manus	rent [n]ad [o]altere: [q]ficut [q]pre=	[g] וַיְכַל [k] מֹשֶׁה [l] אֶת [m] הַמְּלָאכָה׃ [n] וַיְכַס			[n] כָּסָה
μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας	ceperat [r]dominus [s]moysi. [t]Erexit &	[o] הֶעָנָן [p] אֶת [q] אֹהֶל [r] מוֹעֵד [s] וּכְבוֹד			[o] כָּסָה
suas τ pedes: ingrediẽtibꝰ illis in	[u]atrium [a]per gyrũ [b]ta=	[t] יְהוָה [u] מָלֵא [v] אֶת [w] הַמִּשְׁכָּן׃ [x] וְלֹא			[p] כָּבֹד
αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευόμενων αὐτῶν εἰς	bernaculi [c]& altaris [d]ducto [e]in introitu eius	[y] יָכֹל [z] מֹשֶׁה [a] לָבוֹא [b] אֶל [c] אֹהֶל [d] מוֹעֵד [e] כִּי [f] שָׁכַן [g] עָלָיו			
tabnaculñ testimonij: aut qñ accederẽt	[f]tẽtorio. Postquã omnia	[h] הֶעָנָן [i] וּכְבוֹד [k] יְהוָה [l] מָלֵא [m] אֶת			
τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προπορεύωνται	[g]perfecta sunt:	[n] הַמִּשְׁכָּן׃ [o] וּבְהֵעָלוֹת [p] הֶעָנָן [q] מֵעַל			[o] עָלָה
ad altare ad ministrãdũ: lauabãtur ex eo:	[h]operuit [i]nubes [k]taber=				
πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐ=	naculum [l]testimonii: [m]& [n]gloria [l]domini [m]imple=				
sicut pcepit dñs moysi. et erexit	nit illud. [o]Nec [p]poterat [q]Moyses				
τοῦ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔστησε τὴν	[r]ingredi [s]tectum [r]federis [t]nube operiente omnia:				
atriñ circuitu tabernaculi τ testimonij: τ po=	[u]& maiestate [m]dñi coruſ=				
αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔθη	cante: quia cũcta nubes				
suit tẽtoriñ porte atrij. τ per=	operuerat. Si [q]qñ [r]nubes				
Hãcri beo tabernaculñ testimonij: τ gña dñi					
9.c. φέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης κυρίου					
repletñ ẽ tabnaculñ. τ nõ potuit moyses in=					
ἐπλήσθη ἡ σκηνή· καὶ οὐκ ἠδυνήθη μωυσῆς εἰ=					
gredi in tabernaculñ testimonij: qñ obñ					
σελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπε					
brauit sup illud nubes: τ gña dñi					
σκίασεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης κυρίου					
repletñ ẽ tabnaculñ. qñ ãt ascẽderet nubes a					
ἐπλήσθη ἡ σκηνή· ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς					

Transla.Chal.	Interp.chal.	Prítiua chal.
עַל צִידָּא דְּמַשְׁכְּנָא דָּרוֹמָא׃ וְאַדְלִיק בּוּצִינַיָּא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי	in latere australi tabernaculi. Et incendit lucernas coram domino: sicut preceperat dominus moysi. Et	[c] דָּלַק
יָת מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא קֳדָם פָּרוּכְתָּא׃ וְאַסִּיק עֲלוֹהִי קְטוֹרֶת בּוּסְמִין כְּמָא	posuit altare aureum in tabernaculo federis coram velo. Et adoleuit super eo incensum aromatũ: sicut pre=	[d] דָּבַת [e] נָסַךְ
דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת פָּרְסָא דְּתַרְעָא [b] לְמַשְׁכְּנָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא [f] דְּעֹלָתָא שַׁוִּי	ceperat dominus moysi. Et posuit tentorium in ostio tabernaculi. Et altare holocausti posuit in ostio ta=	[f] עָלָה [g] נָסַךְ
בְּתַרְעָא מַשְׁכְּנָא דְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְאַסִּיק עֲלָתָא וְיָת מִנְחָתָא כְּמָא דְּפַקִּיד וְיָת	bernaculi federis: et obtulit super eo holocaustum τ munus: sicut preceperat domin⁹ moysi. Posuitq; la=	[m] קָדַשׁ [n] עוּל
מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת כִּיּוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְיָהַב תַּמָּן מַיָּא לְקַדּוּשׁ׃ [m] וְיַתְהִישׁוּן	brum inter tabernaculum federis τ inter altare: et posuit ibi aquã ad lauandum. Lauerunteꝫ ex eo moy=	[p] קָרַב [q] קוּם [r] דּוּר
מִנֵּיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן׃ [n] כְּמֵיעַלֵּהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא [r]	ses τ aaron τ filij eius manus suas τ pedes suos: cuꝫ ingrederentur tabernaculum federis: et cum acce=	[t] דָּבַת [u] שָׁצָא
וּכְמִקְרְבֵנְהוֹן לְמַדְבְּחָא מְקַדָּשִׁין גְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ [o] וְאָקִים יָת פְּתָא דְּ	derent ad altare lauabantur: sicut preceperat domi=	[v] מָלֵא [w] עוּל [x] סָלַק [y] עֲלָה
סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא [t] וּלְמַדְבְּחָא וְיָהַב יָת פָּרְסָא דְּתַרְעָא דְּדְיָתָא׃ [u] וְשֵׁצִי מֹשֶׁה יָת עִנְיְתָא	nus moysi. Erexitq; atrium per circuitum tabernacu= li et altaris τ posuit velum in ostio atrij. Et perfecit	
וְחַפָּא עֲנָנָא יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַקְרָא דַּיְיָ [v] אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃ וְלָא יְכִיל מֹשֶׁה	moyses omne opus. Et operuit nubes tabernaculuꝫ federis: τ gloria domini impleuit tabernaculum. Et	
[w] לְמֵיעַל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי שְׁרָא עֲלוֹהִי עֲנָנָא וְיַקְרָא דַּיְיָ אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃	non poterat moyses ingredi tabernaculum federis: eo q manebat super illud nubes: τ gloria domini im=	
[x] וְכַד אִסְתַּלַּקוּת עֲנָנָא [y] מֵעַל מִשְׁכְּנָא	pleuerat tabernaculum. Et cum eleuabat nubes de=	
	super	

Pritiua heb. **Ter. Heb.** **Leui. Ca. j.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל נָסַע
מַסְעֵיהֶם׃ וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן
וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלֹתוֹ׃ כִּי עֲנַן
יְהוָה עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ
תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַסְעֵיהֶם׃

tabernaculũ deserebat pficiscebãtur filij israel per turmas suas. Si pẽdebat desup: manebãt i eo dẽ loco. Nubes qppe dñi incubebat per diẽ tabernaculo & ignis in nocte: videntibus cunctis populis israel per cunctas mãsiones suas.

σκηνῆς, ἀνεζεύγνυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ σὺν πάσῃ ἀπαρτίᾳ
sua. si ãt nõ ascẽdebat nubes: nõ pficiscebãtur vsq; ad
αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεζεύγνυσαν ἕως
diẽ qua ascẽdebat nubes. nubes eñ erat sup
τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη· νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς
tabnaculo die: & ignis erat sup illud nocte co-
σκηνῆς ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναν-
ram oi israel in oib' pfectio-
τίον παντὸς ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυ-
nib' coꝝ.
γαῖς αὐτῶν.

Explicit liber Exodi.

Incipit vaiechra. i. liber Leuiticus. Cap. i.

Cap. i.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה
מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן
תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם׃ אִם עֹלָה
קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים
יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃
וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה
לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃ וְשָׁחַט אֶת
בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ
בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם
וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְ
וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח
אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃ וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ
עֵצִים עַל הָאֵשׁ׃ וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתָחִים אֵת

וְ

vocauit aũt moysen & locutus ẽ ei dñs de tabernaculo testimonii: dicẽs. Loqre filijs israel: & dices ad eos. Hõ qui obtulerit ex vobis hostiam domino de pecoribus ideſt de bobus & ouibus offerens victimas: si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armẽto: masculũ immaculatũ offeret ad ostiũ tabernaculi testimonii ad placandum sibi dominum. Ponetq; sup caput hostie manus & acceptabilis erit: atq; in expiationẽ eius pficiẽs. Immolabitq; vitulum coram domino: & offerent filij aaron sacerdotes sanguinem eius fundentes per altaris circuitum: quod est ante ostium tabernaculi. Detractaq; pelle hostie artus in frusta concident: & subiicient in altari ignem strue lignorum ante compositã: & membra que sunt cesa desuper ordinãtes:

καὶ ἀνεκάλεσε μωυσῆν, καὶ ἐλάλησε κς̃ αὐτῷ ἐκ
tabnaculo testimonij: dicẽs: loqre filijs
τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς
israel: & dices ad eos: hõ si obtulerit ex
ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἄνθρωπος ἐὰν προσάγῃ ἐξ
vobis vona dño de iumẽtis: & de
ὑμῶν δῶρα τῷ κυρίῳ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν
bob': & de ouibus offeretis vona
βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε δῶρα ὑ-
vra: si holocaustũ vonũ ei: ex bob' mas
μῶν, ἐὰν ὁλοκάυτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ, ἐκ τῶν βοῶν ἄρ
culũ imaculatũ offeret illud ad hostiũ tabna
σεν ἄμωμον προσάξει αὐτὸ πρὸς τὴν θύραν τῆς σκη-
culi testimonij. offeret illũ acceptabile coꝝ do
νῆς τοῦ μαρτυρίου. προσοίσει αὐτὸ δεκτὸν ἐναντι κυ
mino. & imponet manũ sup caput
ρίου. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ
hostie acceptabile ei: ad ppitiãdũ p eo.
καρπώματος δεκτὸν αὐτῷ, ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ.
& imolabũt vitulũ coꝝ dño. & offe-
καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἐναντι κυρίου· καὶ προσοί
rent filij aarõ sacerdotes sanguinẽ. & effundẽt
σουσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα. καὶ προχεοῦσι τὸ
sanguinẽ sup altare in circuitu qđ ãte hostiũ
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν
tabnaculi testimonij. & excoriãtes
τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐκδείραντες τὸ ὁ-
hostiam: cõcidẽt illã per mẽbra. & im-
λοκάυτωμα, μελιοῦσι αὐτὸ κατὰ μέλη. καὶ ἐπι-
ponent filij aaron sacerdotes ignẽ sup al-
θήσουσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυ-
tare. & exaggerabũt ligna sup ignẽ.
σιαστήριον· καὶ συμβήσουσι ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ.
& imponent filij aarõ sacerdotes mem
καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὰ μέλη
bra scisa:
τομήματα,

Explicit liber Exodus.

Incipit liber Leuiticus.

Et reuocauit moysen: & locut' ẽ dñs ei de

A

Pritiua chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

נְטוֹל סְלַק
שְׁכַן יוֹם יְהוָה
אֲמַר
כְּרַב
עֲאן עֲלָה
רָעָה סְמַד רֵאשׁ
רָעָה נְכַס
זְרַק דָּמָא שְׁכַן
עְלַח פָּלַג עְנָן
סְדַר

tabernaculũ proficiscebãtur filij israel per oẽs mansiones suas. Et si nõ eleuabat nubes: nõ proficiscebãtur vsq; in diẽ qua eleuabatur. Nubes enim dñi erat sup tabernaculũ per diẽ: & ignis erat in eo p nocte in oculis oĩs domus israel in oĩbus mãsionibus suis.

Explicit liber exodi.

Incipit liber leuiticus. Cap. i.

Vocauit aũt moysen & locutus est dñs cum eo de tabernaculo federis: dicens. Loquere cuz filijs israel: & dices eis. Homo q̃ obtulerit ex vobis oblationẽ coꝝ dño: de pecoribus de bobus & de ouibus offeretis oblationes vras. Si holocaustũ fuerit et' oblatio de bobus: masculũ integrũ offerat: ad ostiũ tabernaculi federis offerat illũ: vt sit ei placabile coꝝ dño. impon etq; manũ suã sup caput holocaustũ: & acceptabile erit et ad ppiciandũ p eo. imolabitq; vitulũ coꝝ dño: & offeret filij aaron sacerdotes sanguinẽ: & aspgent sanguinẽ sup altare p circuitũ qđ est in ostio tabernaculi federis. & detrahet pelle holocaustũ: & diuidet illud per membra eius: & ponẽt filij aaron sacerdotis ignẽ sup altare: & ordinabũt ligna super ignẽ. Ordinabuntq; filij aaron sacerdotes membra

מְשַׁכְּנָא נָטְלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַטְלַנְיֵיהוֹן וְאִם לָא מִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְלָא נָטְלִין עַד יוֹמָא
דְאִיסְתַּלַּקוּתֵיהּ׃ אֲרֵי עֲנָנָא דַּייָ עַל מַשְׁכְּנָא בִּימְמָא וְאִישָׁתָא הֲוָת לֵילְיָא בֵּיהּ לְעֵינֵי
כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַטְלַנְיֵיהוֹן׃

La. i. וּקְרָא לְמֹשֶׁה וּמַלֵּיל יְיָ עִמֵּיהּ מִמַּשְׁכְּנָא זִימְנָא לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֱנָשׁ אֲרֵי יְקָרֵב מִנְּכוֹן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ מִן בְּעִירָא מִן תּוֹרֵי
וּמִן עָנָא תְּקָרְבוּן יָת קוּרְבָּנֵיכוֹן׃ אִם עֲלָתָא קוּרְבָּנֵיהּ מִן תּוֹרֵי דְכַר שְׁלִים יְקָרֵבִינֵיהּ
לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא יְקָרֵב יָתֵיהּ לְרַעֲוָא לֵיהּ קֳדָם יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ עַל רֵישׁ עֲלָתָא
וְיִתְרְעֵי לֵיהּ לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי׃ וְיִכּוֹס יָת בַּר תּוֹרֵי קֳדָם יְיָ וְיְקָרְבוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת
דְּמָא וְיִזְרְקוּן יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר דִּי בְּתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיִשְׁלַח יָת עֲלָתָא
וְיִבְלֵג יָתָהּ לְאִבְרָהָא׃ וְיִתְּנוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנָא אִישָׁתָא עַל מַדְבְּחָא וְיסַדְּרוּן אָעָא עַל
אִישָׁתָא׃ וְיסַדְּרוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת אִבְרַיָּא יָת

Trãſla. Græc. lxx. cũ interp. latina.

τ caput: τ adipẽ ſup ligna: q̃ ſup
καὶ τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ στέαρ ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ
ignẽ: exiſtẽtia ſup altare. q̃ ãt in vẽtre
πυρός, τὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· τὰ δὲ ἐν τῇ κοιλίᾳ
τ pedes lauabũt aqua. τ imponet ſacer
καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱε-
dos oĩa ſup altare. holocauſtũ eſt ſacri
ρεὺς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυ-
ficij odor ſuauitatis dño. ſi ãt ab ouib⁹
σίας ὀσμῆς εὐωδίας κῷ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ
oblatio eĩ⁹ dño. ab q̃ agnis: τ hedio
δῶρον αὐτοῦ τῷ κῷ· ἀπό τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων
in holocauſtũ: maſculũ imaculatũ offeret illud. τ
εἰς ὁλοκάυτωμα, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό· καὶ
imponet manũ ſup caput eius: τ iugulabit
ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ σφάξουσι
C bũt illũ a latere altaris: ad aqlonẽ co-
αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου, πρὸς βορρᾶν ἐναν-
ram dño. τ effundẽt filij aarõ ſacerdotes ſãguinẽ
τίον κυ· καὶ προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα
eĩ⁹ ſup altare in circuitu. τ diuidẽt illud per
αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ· καὶ διελοῦσιν αὐτὸ κα
membra: τ caput eius: τ adipẽ eĩ⁹. τ
τὰ μέλη, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ; καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ· καὶ
concernabũt ſacerdotes illa ſup ligna: q̃ ſup
ἐπισυνβάσουσιν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ
ignẽ: exiſtẽtia ſup altare. τ q̃ in vẽ
τοῦ πυρός, τὰ ὄντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ τὰ ἔνδοθεν
tre: τ pedes lauabũt aqua. τ offe
λία, καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι· καὶ προσ-
ret ſacerdos oĩa: τ imponet ſup al
σοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυ
tare. holocauſtũ eſt ſacrificij odor ſuauitatis
σιαστήριον· κάρπωμά ἐστι θυσίας ὀσμὴ εὐωδίας τῷ
dño. ſi ãt ab auib⁹ holocauſtũ of-
κυρίῳ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν ὁλοκάρπωμα προ
ferat dono ſuũ dño: τ offerat de
σφέρῃ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ
turturib⁹: vl de colũbis oblationẽ ſuã:
τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν πωλιστρῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ,
τ offeret eã ſacerdos ad altare: τ
D καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ
retorquebit caput eĩ⁹: τ ſacrificabit ſacerdos
ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθύσει ὁ ἱερεὺς
ſup altare: τ effundet ſanguinẽ ad ba
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ῥαγγιεῖ τὸ αἷμα πρὸς τὴν βά
ſim altaris. τ auferet veſiculã cũ
σιν τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἀφελεῖ τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς
plumis: τ pjſcicet ea apũ altare ver
πτεροῖς, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὰ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατ'
ſus orientẽ ad locũ cineris. τ cõfringet il-
ἀνατολὰς εἰς τὸν τόπον τῆς ἀποδοῦ· καὶ ἐκκλάσει αὐ
lam ab alijs: τ nõ diuidet. τ ſacrificabit
τὸν ἐκ τῶν πτερύγων, καὶ οὐ διελεῖ· καὶ ἐπιθύσει

Trãſla. B. Hiero.

ⁱcaput videlicet^m & cun-
cta ⁿque adherẽt iecori:
ooooo ooooo ooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
ʳinteſtinis^s & pedibus^a lo
tis^b aqua: ooooooooooo
^c adolebitq; ea ^p ſacerdos
^g ſuper altare in ooooooo
^k holocauſtũ & ^l ſuauẽ^k o-
dorem^m domino. Quod
ⁿ ſi^o de^p pecoribus ^q obla-
tio eſt: ^r de^s ouibus ooooo
^r ſiue^n de^t capris^r holocau
ſtũ: ^s maſculũ^a abſq; ma-
cula^b offeret: ^c imolabit-
q; ^c ad^d latus ooooooooo
^g altaris: ^b qđ reſpicit ad a
quilonẽ^l corã^k domino.
^q Sanguinẽ vero illius^l fũ
dent^r ſuper ooooooooo
^n altare^m filij^n aaró ^l ip cir-
cuitũ: ^n diuidẽtq; ^r mẽbra
^c caput^b & oĩa^c que adhe-
rent iecori: ^o & imponẽt
^g ſuper^b ligna^l quibus ſub
iiciendus eſt ooooooooo
^l ignis. ooooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
^p Inteſtina vero^q & pedes^f
^r lauabunt^e aqua: ooooo
^t & oblata^r omnia^s adole-
bit^n ſacerdos ooooooo
^a ſuper altare in^b holocau
ſtum & ^c odorem ooooo
^f ſuauiſſimũ^g dño. ^b Si aũt
^t de^k auibus^l holocauſti oo
^m oblatio fuerit^n domio
^p de^q turturibus ooooooo
^r & ^r pullis^n columbe: ooo
ooooooooooooooooooo
^s offeret eam^a ſacerdos
^b ad^c altare: ooooooooooo
^n & retorto ad collũ^r capi
te ac rupto vulneris lo-
co: ^t decurrere faciet^k ſan
guinẽ^l ſup ^m crepidinem
^a altaris. ^q veſiculam vero
gutturis & ^r plumas ^s pji
ciet^n ppe^k altare ^r ad oriẽ
talẽ plagã: ^i^l loco in quo
^b cineres effudi ſolẽt. ^c cõ
fringetq; ^s aſcellas eĩ⁹: &
^r nõ^s ſecabit: neq; ferro
^c diuidet eã: ^b & adolebit

Ter. Heb. Leui. Ca. j.

הָרֹאשׁ֙ וְאֶת־ הַפָּדֶר֒ עַל־ הָעֵצִים
אֲשֶׁר֙ עַל־ הָאֵשׁ֙ אֲשֶׁר֙ עַל־ הַמִּזְבֵּחַ׃
וְקִרְבּוֹ֙ וּכְרָעָיו֙ יִרְחַץ֙ בַּמָּיִם֒
וְהִקְטִיר֩ הַכֹּהֵ֨ן אֶת־ הַכֹּ֜ל הַמִּזְבֵּ֗חָה
עֹלָ֤ה אִשֵּׁה֙ רֵ֣יחַ נִיחֹ֔חַ לַיהוָֽה׃
וְאִם־ מִן־ הַצֹּ֣אן קָרְבָּנ֗וֹ מִן־ הַכְּשָׂבִים
אוֹ־ מִן־ הָעִזִּים֙ לְעֹלָ֔ה זָכָ֥ר תָּמִ֖ים
יַקְרִיבֶ֑נּוּ וְשָׁחַט֩ אֹת֨וֹ עַל־ יֶ֜רֶךְ
הַמִּזְבֵּ֗חָה צָפֹנָה֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וְזָרְק֗וּ
בְּנֵ֤י אַהֲרֹן֙ הַכֹּהֲנִ֔ים אֶת־ דָּמ֖וֹ עַל־
הַמִּזְבֵּ֣חַ סָבִ֑יב וְנִתַּ֥ח אֹת֛וֹ לִנְתָחָ֖יו
וְאֶת־ רֹאשׁ֥וֹ וְאֶת־ פִּדְרֹ֖ו וְעָרַ֑ךְ
הַכֹּהֵ֣ן אֹתָ֔ם עַל־ הָעֵצִים֙ אֲשֶׁר
עַל־ הָאֵ֔שׁ אֲשֶׁ֖ר עַל־ הַמִּזְבֵּ֑חַ׃
וְהַקֶּ֖רֶב וְהַכְּרָעַ֥יִם יִרְחַ֖ץ בַּמָּ֑יִם
וְהִקְרִיב֙ הַכֹּהֵ֔ן אֶת־ הַכֹּ֖ל וְהִקְטִ֑יר
הַמִּזְבֵּ֣חָה עֹלָ֔ה הִוא֙ אִשֵּׁ֣ה רֵ֔יחַ
נִיחֹ֖חַ לַיהוָֽה׃ וְאִם־ מִן־ הָעוֹף֙ עֹלָ֣ה

Interp. chal.

caput τ adipẽ ſup ligna que ſunt ſup ignẽ qui eſt ſup
altare. Interiora aũt eius τ pedes eĩ⁹ lauabit aqua:
et incẽdet ſacerdos oĩa ſup altari: holocauſti oblatio
eſt: q̃ ſuſcipitur cum beneplacito coră dño. Si aũt de
filijs ouiũ fuerit oblatio eius de arietib⁹ aut de filijs
capraruũ in holocauſtũ: maſculũ integrũ offeret. imo-
labitq; eum ad latus aquilonis altaris coră dño. Et
ſpargẽt filij aaron ſacerdotes ſanguinẽ illius ſup al-
tare per circuitũ. Diuidetq; illuz per mẽbra eius ca-
put eĩ⁹ τ adipẽ eius: τ ordinabit ſacerdos mẽbra ſup
ligna q̃ ſunt ſup ignẽ qui eſt ſup altare. Inteſtina aũt
et pedes lauabit aqua: τ offeret ſacerdos oĩa: τ ado-
lebit in altari: holocauſti oblatio eſt q̃ ſuſcipitur cum
beneplacito coră dño. Si aũt de auibus fuerit holo-
cauſtum oblationis eius coră dño: offeret de turturi
bus aut de filijs colũbe oblationẽ ſuã: offeretq; eam
ſacerdos ad altare: τ retorquebit ad collũ caput eius:
τ adolebit in altare: τ decurrere faciet ſanguinẽ eius
ſup parietẽ altaris. Et auferet veſiculã gutturis cum
fimo ſuo: et proijcet illam ad latus altaris ad orien-
talem plagam in locũ in quo effundunt cineres. Con
fringetq; illud per alas ſuas: nõ diuidat. Et adolebit

Trãſla. Chal.

רֵישָׁא וְיָת תַּרְבָּא עַל אַעָיָא דְּעַל אִישְׁתָּא דְּעַל מַדְבְּחָא׃ וְגַוֵּיהּ וְכָרְעוֹהִי יְחֵיל בְּמַיָּא
וְיַסֵּק כָּהֲנָא יָת כּוּלָּא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא קוּרְבָּנָא דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם מִן בְּנֵי עָנָא
קוּרְבָּנֵיהּ מִן אִמְּרַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי עִזַּיָּא לַעֲלָתָא דְּכַר שְׁלִים יְקָרְבִינֵּיהּ׃ וְיִכּוֹם יָתֵיהּ עַל
שִׁיעֵי דְּמַדְבְּחָא צִפּוּנָא קֳדָם יְיָ וְיִזְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת דְּמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר
סְחוֹר׃ וְיַפְלִיג יָתֵיהּ לְאֵבְרוֹהִי יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת תַּרְבֵּיהּ וְיִסְדֵּי כָּהֲנָא יָתְהוֹן עַל אַעָיָא
דְּעַל אִישְׁתָּא דְּעַל מַדְבְּחָא׃ וְגַוָּא וּכְרָעַיָּא יְחֵיל בְּמַיָּא וְיַקְרֵיב כָּהֲנָא יָת כּוּלָּא
לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הוּא קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם מִן עוֹפָא עֲלָתָא קוּרְבָּנֵיהּ
קֳדָם יְיָ וְיַקְרֵיב מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יוֹנָה יָת קוּרְבָּנֵיהּ׃ וְיִקָּרֵב כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא
וְיִמְלוֹק יָת רֵישֵׁיהּ וְיִסֵּק לְמַדְבְּחָא וְיִתְמְצֵי דְּמֵיהּ עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא׃ וְיַעְדֵּי יָת זָפְקֵיהּ
בְּאוּכְלֵיהּ וְיָרְמֵי יָתֵיהּ נְסְטַד מַדְבְּחָא לְאַתַר דְּמִדּוּמָא לַאֲתַר דְּמִלּוּשְׁדִין קִיטְמָא׃ וְיִבְזַע
יָתֵיהּ בְּנַדְפּוֹהִי לָא יַבְרֵישׁ וְיַסֵּק

Interp. chal.

Pritiua heb.

חֵלֶב נֶסֶךְ דָּבָח
עֹלָה קְבֵל רָעָה
קָרַב קָרְבָּן
צָפַן זָרַק
פָּלַג רֹאשׁ סָדַר
עֹלָה קָרַב דָּבָח
מֶלֶק נָסַךְ
מָצָה עָדָה רָמָה
קֶדֶם אָשַׁד
פָּרַק פָּרָשׁ

Pagina heb. | Ter. Heb. | Leui. Ca. ii. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

Cap. ii.

אתו הכהן המזבחה על העצים
אשר על האש עלה הוא אשה
ריח ניחח ליהוה׃ ונפש
כי תקריב קרבן מנחה ליהוה סלת
יהיה קרבנו ויצק עליה שמן והיה
ונתן עליה לבנה׃ והביאה אל
בני אהרן הכהנים וקמץ משם
מלא קמצו מסלתה ומשמנה על
כל לבנתה והקטיר הכהן את
אזכרתה המזבחה אשה ריח
ניחח ליהוה׃ והנותרת מן המנחה
לאהרן ולבניו קדש קדשים
מאשי יהוה׃ וכי תקרב קרבן
מנחה מאפה תנור סלת חלות
מצת בלולת בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן׃ ואם מנחה על
המחבת קרבנך סלת בלולה
בשמן תהיה׃ פתות אתה
פתים ויצקת עליה שמן מנחה
הוא׃ ואם מנחת מרחשת קרבנך
סלת בשמן תעשה׃ והבאת את
המנחה אשר יעשה מאלה
ליהוה והקריבה אל הכהן
והגישה אל המזבח׃ והרים הכהן
מן המנחה את אזכרתה והקטיר
המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה׃
והנותרת מן המנחה לאהרן

Pagina chal. | Interp. chal.

אע אש תקבל
רעה רעה
ריק נתן אתא
כמין מלא נסק
דבר דבח שאר
קרב אפה
נרץ סמנ
שרת חוה ריק
רדה עבד אתא
פרש דבוחא נסק
קבל רעה שאר

cum sacerdos in altari sup ligna que sunt sup ignem: holocaustum est oblatio que suscipitur cum beneplacito coram domino. Ca. i.

Domo aũt cuz obtulerit oblationẽ muneris coꝝ dño: simila erit eius oblatio: fundetq; sup eam oleũ: ⁊ ponet sup eã thus. et afferet eã ad filios aarõ sacerdotis: ⁊ tollet inde sacerdos plenũ pugillũ summe de simila eius ⁊ de oleo eius cum toto thure eius. Et adolebit memoriale eiꝰ in altari. oblatio est q̃ suscipitur cum beneplacito coꝝ dño. Quod aũt reliquũ fuerit de munere: erit aaron ⁊ filijs eius: sanctũ sanctorꝫ est de oblationibus dñi. Et qñ obtuleris oblationem muneris cocti in clibano de simila: placẽtas azymas conspersas oleo ⁊ lagana azyma que uncta sint oleo. Si aũt sacrificiũ de sartagine fuerit oblatio tua: simila cõsperſa oleo azyma erit: diuides eam minutatim: et effundes sup eam oleũ: munus est. Si aũt sacrificiũ de craticula fuerit oblatio tua: ex simila cum oleo fiat: ⁊ afferes sacrificiũ qõ fit ex his coꝝ dño: et offeres illud ad sacerdotẽ: offeretq; illũ ad altare. ⁊ separabit sacerdos de sacrificio memoriale eius. ⁊ adolebit in altari: oblatio est que suscipitur cum beneplacito coram dño. Quod autẽ reliquum fuerit de sacrificio: erit aaron

m super altare n lignis o q igne suppositio. r Holocaustum n est & r oblatio s suauissimi n odoris r dño.

Ca. 2.

Anima b cũ c obtulerit b oblationẽ c sacrificii r dño: g similab erit r eius oblatio. k Fundetq; super eã m oleum: n & ponet p thus: q ac deferet r ad o filios s aarõ n sacerdotis. Quorũ vnus t tollet pugillum u plenum b simile & olei ac o totũ u thus g & ponet o k memoriale l super altare in n odorem o suauissimũ p dño. q Qd ãt reliquũ fuerit r de g sacrificio: erit r aaron n & filiorũ eius s sanctũ v sctorũ de oblatiõib o-q dñi. b Cũ aũt c obtuleris o sacrificiũ r coctum i g clibano de e similа: l panes scilicet o k absq; fermeto l cõspios m oleo: n & lagana o azyma q oleo p lita. r Si c oblatio tua fuerit r de o u sartagine r simile s cõsperſe o p oleo & n absq; fermẽto: b diuides c eam o r minutatim: g & fũdes h super eam l oleum. o Si ãt de o craticula fuerit p sacrificium: eque o q similа r oleo conspergetur: p quam r offerens o domino c trades manibus c sacerdotis. Qui o cum obtulerit eam: l tollet o memoriale l de m sacrificio: p & adolebit o q super altare in n odorem u suauitatis n domino o x Quidquid autem relíquum est: erit a aaron o

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

illud sacerdos sup altare sup ligna q̃ αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ sup ignem. holocaustũ est sacrificij odor ἐστὶ τοῦ πυρός· κάρπωμά ἐστι θυσίας ὀσμὴ suauitatis dño. εὐωδίας τῷ κυρίῳ.

Ca. 2.

Sed ãt aia offerat oblationẽ sacrificiũ do ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ κυ mino: similа erit oblatio eius. ⁊ effundet ρίῳ, σεμιδάλεως ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ· καὶ ἐπιχεεῖ sup illã oleũ. ⁊ ponet sup id incẽsum. ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον· καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον· sacrificiũ é. ⁊ offeret illã ad filios aarõ sa θυσία ἐστίν· καὶ ὁίσει αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀαρὼν τοὺς ἱε cerdotes. ⁊ accipiẽs ab illa: iplebit pugillũ ρεῖς· καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς, πλήσει τὴν δράκα a similа cũ oleo: ⁊ totũ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν thus eius: ⁊ ponet sacerdos memoriale eiꝰ λίβανον αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐ sup altare: sacrificiũ odor suauitatis dño. τῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ. ⁊ reliqua a sacrificio aarõ ⁊ filijs καὶ τὸ λοιπὸν τὸ ἀπὸ τῆς θυσίας ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς eiꝰ: sctũ sctõꝝ a sacrificijs dñi. Si ãt αὐτοῦ, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν κυρίου. ἐὰν δὲ obtulerit donũ sacrificiũ coctũ in furno ex προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ ἐκ similа: panes azymos cõsperſos in σεμιδάλεως, ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐ oleo: ⁊ lagana azyma uncta in oleo. λαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ· ἐ si ãt sacrificiũ de sartagine donũ tuũ: similа ὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σεμιδάλεως cõsperſa in oleo: azyma erũt. ⁊ cõminues πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμα ἔσται· καὶ διαθρύψεις ea in frusta: ⁊ effundes sup illa oleũ: sacri αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον, θυ ficiũ est dño. Si ãt sacrificiũ de craticula donũ σία ἐστὶ κυρίῳ. ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐχάρας τὸ δῶρόν tuũ: similа in oleo fiet. ⁊ offe σου, σεμιδάλεως ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται· καὶ προσοί reo sacrificiũ qđ feceris ex his do σεις τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιήσῃς ἐκ τούτων τῷ κυ mio. ⁊ offeres ad sacerdotẽ. ⁊ accedẽs ρίῳ· καὶ προσοίσεις πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ προσεγγίσας ad altare: tollet sacerdos de sacri πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσί ficio memoriale eius. ⁊ ponet sacerdos supας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ altare holocaustũ odorẽ suauitatis dño. θυσιαστήριον κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. at reliqua a sacrificio: aarõ τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, ἀαρὼν

Trãsla. Chal.

תהי כהנא לקרבתא על אתתא דעל אישתא עלתא הוא קורבן דמתקבל ברעוא קדם
יי׃ ואינש ארי יקריב קורבן מנחתא קדם יי סולתא יהי Ca. ij.
קורבניה ויריק עלה משחא ויתן עלה לבונתא׃ וייתיניה לות בני אהרן כהניא
ויקמוץ מתמן מלי קומציה מסלתה וממשחה על כל לבונתה ויסק כהנא ית
אדכרתה למדבחא קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי׃ ודיאישתאר מן מנחתא לאהרן
ולבנוהי קודשין מקורבניא דיי׃ וארי תקריב קורבן מנחתא מאפה תנורא
סלת גריצן פטירין דמשח בפטירין ומשח׃ ואם מנחתא על
שפיתא קורבנך סלת דפילא במשח פטיר תהא׃ בצע יתה בציעין ותריק עלה
משחא מנחתא היא׃ ואם מנחתא דרחתא קורבנך סולתא במשח תתעבד׃ ותתי
ת מנחתא דיתעביד מאילין קדם יי ויקרבינה לות כהנא ויקרבינה למדבחא׃
ויקים כהנא מן מנחתא ית אדכרתה ויסק למדבחא קורבן דמתקבל ברעוא קדם
יי׃ ודיאישתאר מן מנחתא לאהרן

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ filijs eius. sctã sctõr ab holo καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρ caustis dñi. oẽ sacrificiũ: qđ obtulerit πωμάτων κυρίου· πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρη tis dño: nõ facietis fermẽtatũ. oẽ cũ τε τῷ κυρίῳ, οὐ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ fermẽtũ: τ oẽ mel nõ adolebitis in illo: sacri ζύμην, καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἐπ' αὐτοῦ, καρ ficare dño oblationẽ. de pmitijs offeretis ip πῶσαι τῷ κυρίῳ δῶρον. ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐ sa dño: sup ãt altare nõ imponẽ τὰ τῷ κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιβασθή tur in odorẽ suauitatis dño. τ oia oblatio sa σεται εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. καὶ πᾶν δῶρον θυ crificij vri sale salietur. nõ cessabit sal fe σίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσεται. οὐ διαπαύσεται ἅλας διαθ D deris dñi a sacrificijs vrijs: in oi θήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν, ἐπὶ παντὸς done vro offeretis dño sal. si ãt ob δώρου ὑμῶν προσοίσετε τῷ κυρίῳ ἅλας. ἐὰν δὲ προ tuleris sacrificiũ primitiaꝝ dño: nouas to σφέρης θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα καὶ refacta farra cõminuta dño. τ offeres φρυγμὸν καὶ χίδρα ἐρικτὰ ποιήσεις τὴν sacrificiũ primitiaꝝ tuaꝝ: τ effundes sup θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων σου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' ipm oleũ: τ impones sup eũ thus: sacrificiũ αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον, θυσία est. τ offeret sacerdos memoriale eius de ἐστί. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ farribus cũ oleo: τ oẽ thus τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβα eius: holocaustũ est dño. νον αὐτῆς, κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. Ca. 3.

A Ἐὰν ãt sacrificiũ salutaris oblatio eſ dño: si ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κῷ, ἐὰν dđe ex bob ipe obtulerit: siue masculũ: siue μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτὸς προσαγάγη, ἐάν τε ἄρσεν, ἐάν τε femiñ: immaculatũ adducet illõ coꝝ dño. τ imponet θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντι κυ· καὶ ἐπιθήσει manꝰ eius sup caput vont: τ imola τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου, καὶ σφά bit illud apud hostiã tabernaculi testimonij. τ ξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ effundẽt filij aarõ sacerdotes sãguinẽ sup alta προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσια re holocaustoꝝ in circuitu. et adducẽt στήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ. καὶ προσάξουσιν de sacrificio salutaris holocaustũ dño: adipẽ ἀπὸ τῆς θυσίας σωτηρίου κάρπωμα κυρίῳ, τὸ στεαρ opiẽtẽ vẽtrẽ: et oẽm adipẽ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ qui sup vẽtrẽ: et duos renes: et τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύο νεφρούς, καὶ

Trãsla. B. Piero.

ᵇ& filiorũ eius ᶜsctũm ᵒsã ctorũ ᶜde oblationibus ᶠdomini. ᵍOmnis ʰobla tio ⁱque ᵏoffertur ∞∞∞∞∞ ˡdño ᵐabsq; ᵒfermẽto ⁿfi et: ⁿnec ᵍquicq; ∞∞∞∞∞ ʳfermẽti ⁿac ˢmellis ˣa dolebitur in ∞∞∞∞∞∞ ʸsacrificio ᵃdomini. ᶜPri mitias tantum ∞∞∞∞∞ ᶜcorũ ᵒofferetis ac mũe ra: ᵍsuper ʰaltare vero ∞ ⁱnõ ᵏiponentur in odorẽ ᵐsuauitatis. ⁿQuidquid ᵒobtuleris ᵖsacrificii ᵍsale ʳcõdies: ˢnec ᵗauferes ⁿsal ᵛfederis ʷdei tui ˣde ⁿsa crificio tuo. ∞∞∞∞∞∞ ʰIn ᶜomni ᵖoblatiõe ᶜof feres ᵛsal. ᵍSi autem ∞∞∞ ʰobtuleris ⁱmunus ᵏpri mitiarũ frugũ tuarũ ⁱdo mio de ᵐspicis adhuc vi rentibus: ⁿ torrebis eas ᵒigni: & cõfringes in mo rẽ ᵖfarris: & sic ᵖ offeres ⁿprimitias tuas ᵍdño ˣfũ dens ʳsup ea ˢoleũ ⁿ& ᵗthꝰ ⁿiponẽs: qa ʰ oblatio dñi ᶜest. de qua ᵃadolebit ᵍsa cerdos in ᶠmemoriã mu neris: ptẽ ᵏfarris fracti ˡ& Q oleũ ac ⁿtotũ ᵒthus. Vod ᵈsi Cap. 3. ʰhostia ᶜpacificorũ fuerit eius ᵒoblatio: & ᶜde ʰ bo bus voluerit ⁱofferre ˡma rem ᵐsiue ⁿ femnam: ∞∞ ᵒimmaculata ⁿ offeret ∞∞ ᵍcoram ʳdomio. ᵉ Ponet ᶜmanũ ⁿsup ˢcaput ʳvicti me sue: que ˢimolabitur in ᵃintroitu ᵇtabernaculi ᶜtestimõii. ᵈFũdẽtq; ᶜfilij ᶠaaron ᵍsacerdotis ᶠsãgui nem ʰper ⁱaltaris ∞∞∞∞∞ ᵐcircuitum: ⁿ& offerent ᵒde hostia ᵖpacificorũ in ᵍoblationem ʳdomino ˢa dipem ⁿqui operit ∞∞∞∞ ʳvitalia: ˢ& ᵗquicquid ᵇpi guedinis est ∞∞∞∞∞∞∞ ᵍintrinsecus; ʰduos ᵇ re nes ⁱcum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Ter. Heb. Leui. Ca. iii. Pritiua. heb.

ᵒ וּלְבָנָיו ᶜ קֹדֶשׁ ᵒ קָדָשִׁים ᶜ מֵאִשֵּׁי	
ᶜ יְהוָה׃ ᵍ כָּל ʰ הַמִּנְחָה ᶜ אֲשֶׁר ᵉ תַּקְרִיבוּ	ᵏ מָרַב
ᵐ לַיהוָה ᵐ לֹא ᵉ תֵעָשֶׂה ᶜ חָמֵץ ᵍ כִּי ᵍ כָל	ᵐ עָשָׂה
ᶜ שְׂאֹר ᵐ וְכָל ᵈ דְּבַשׁ ᵐ לֹא ᶜ תַקְטִירוּ ᵍ מִמֶּנּוּ	
ᶜ אִשֶּׁה ᵈ לַיהוָה׃ ᵇ קָרְבַּן ᶜ רֵאשִׁית ᶜ	
ᵒ תַּקְרִיבוּ ᵍ אֹתָם ᵈ לַיהוָה ᵍ וְאֶל ʰ הַמִּזְבֵּחַ	ᵏ עָלָה
ᶜ לֹא ᵏ יַעֲלוּ ᵈ לְרֵיחַ ᵐ נִיחֹחַ׃ ᵐ וְכָל ᵒ קָרְבָּן	ᵗ שַׁבָּת
ᵖ מִנְחָתְךָ ᵖ בַּמֶּלַח ᵗ תִּמְלָח ᵍ וְלֹא ᵗ תַשְׁבִּית	ᵏ בְּרִת
ᵐ מֶלַח ᵇ בְּרִית ᶜ אֱלֹהֶיךָ ᶜ מֵעַל ᵐ מִנְחָתֶךָ	
ᵇ עַל ᵇ כָּל ᵖ קָרְבָּנְךָ ᵗ תַּקְרִיב ᵍ מֶלַח׃ ᵍ וְאִם	ᵇ בָּרַר
ᵇ תַּקְרִיב ᶜ מִנְחַת ᶜ בִּכּוּרִים ᶜ לַיהוָה	ᵐᵐ אָבִיב ᵐᵐ קָלוּי ᵖ בָּאֵשׁ ᵖ גָּרֶשׂ ᵖ כַּרְמֶל	ᵐᵐ אָבִיב ᵐᵐ קָלָה
ᵏ נָתַן
ᵗ תַּקְרִיב ᵐ אֶת ᵗ מִנְחַת ᵐ בִּכּוּרֶיךָ׃ ᵗ וְנָתַתָּ	ᵗ שׂוּם
ᵗ עָלֶיהָ שֶׁמֶן ᵐ וְשַׂמְתָּ ᵇ עָלֶיהָ ᶜ לְבֹנָה	
ᵒ מִנְחָה ᶜ הִוא׃ ᵗ וְהִקְטִיר ᵍ הַכֹּהֵן ᵐ אֶת	
ᵗ אַזְכָּרָתָהּ ᵐ מִגָּרְשָׂהּ ᵗ וּמִשַּׁמְנָהּ ᵐᵐ עַל ᵐ כָּל	ᵗ זָכַר
ᵒ לְבֹנָתָהּ ᵖ אִשֶּׁה ᵍ לַיהוָה׃	Cap. iij.
ᵒ וְאִם ᵒ זֶבַח ᵒ שַׁלְמִים ᵒ קָרְבָּנוֹ ᵗ אִם ᵒ מִן ᵍ הַבָּקָר	
ᵇ הוּא ᵐ מַקְרִיב ᵏ אִם ᵗ זָכָר ᵐᵐ אִם ᵐ נְקֵבָה	
ᵒ תָּמִים ᵗ יַקְרִיבֶנּוּ ᵍ לִפְנֵי ᵗ יְהוָה׃ ᵍ וְסָמַךְ	ᵒ תָּמַם ᵒ פֶּנֶה
ᵗ יָדוֹ ᵐᵐ עַל ᵗ רֹאשׁ ᵒ קָרְבָּנוֹ ᵗ וְשָׁחַט ᵍ פֶּתַח	ᶜ יָעַד
ᵇ אֹהֶל ᶜ מוֹעֵד ᵒ וְזָרְקוּ ᶜ בְּנֵי ᵗ אַהֲרֹן	ᵗ זָבַח
ᵍ הַכֹּהֲנִים ᵇ אֶת ᵗ הַדָּם ᵏ עַל ᵗ הַמִּזְבֵּחַ	ᵐᵐ סָבִיב ᵐᵐ סָבַב
ᵐᵐ סָבִיב׃ ᵗ וְהִקְרִיב ᵒ מִזֶּבַח ᵍ הַשְּׁלָמִים	ᵐ כִּסָּה
ᵍ אִשֶּׁה ᵗ לַיהוָה ᵐ אֶת ᵗ הַחֵלֶב ᵐ הַמְכַסֶּה	
ᵏ אֶת ᵗ הַקֶּרֶב ᵏ וְאֵת ᵍ כָּל ᵗ הַחֵלֶב ᶜ אֲשֶׁר	
ᵒ עַל ᵗ הַקֶּרֶב׃ ᵗ וְאֵת ᵍ שְׁתֵּי ᵗ הַכְּלָיֹת ᵗ וְאֵת	ᵍ שְׁנָה ᵍ כֶּלֶה

Interp. chal'. Pritiua chal'.

et filijs eius. Sanctũ sctõr crit de oblationibus dñi. oẽ munus qđ offerẽ coꝝ dño nõ fiet fermẽtatũ: qm oẽ fermentũ τ oẽ mel nõ adolebuts ex eo oblationẽ coꝝ dño. In oblationẽ primittarũ offeretis ea coraꝝ dño: τ in altare nõ incẽdant: vt suscipiãtur cum bene placito. oẽm ei oblationẽ sacrificij tui sale salies: nec auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo: sup oẽm oblationẽ tuã offeres sal. Si autẽ obtuleris munus primittarũ coꝝ dño: de spicis virentibus tostrefactis igne cõfractis ac teneris offeres munus primittiarũ tuarũ. Et pones sup illud oleũ: ponesq; sup illud thus: munus est. et adolebit sacerdos memoriale eiº de granis eius cofractis τ de oleo eius cuꝝ toto thure eius. oblatio est coram domino. Ca. 3.

ΘΤ si hostia sanctificationũ fuerit oblatio eius: si de bobº ipse obtulerit siue masculũ siue feminã: integrũ offeret coꝝ dño. Iponetq; manũ suã sup caput oblationis sue: τ imolabit eaꝝ in ostio tabernaculi federis. τ aspgent filij aaron sacerdotes sanguinẽ p circuitũ altaris. τ offeret de hostia sanctificationũ oblationẽ coꝝ dño adipẽ qui opit intestina τ totũ adipẽ qui est sup intestina: et duos renes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua heb.	Ter. Heb. Leui. Ca. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	[a] הַחֵלֶב [b] אֲשֶׁר [m] עֲלֵהֶן [n] אֲשֶׁר [o] עַל	[b] adipe [l] quo teguntur oo	adipē q̃ sup ipsos: q̃ sup femora. et reti
	[p] הַכְּסָלִים [q] וְאֵת [r] הַיֹּתֶרֶת [s] עַל [t] הַכָּבֵד	[p] ília: [q] &[r] reticulū [s] iecoris	τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν. καὶ τὸν λο
	[u] עַל [x] הַכְּלָיוֹת [y] יְסִירֶנָּה: [z] וְהִקְטִירוֹ	[u] cum [x] renunculis: [y] ado	culũ: q̃s sup lecur cũ renib⁹ aufe
סור קְטֹרֶת	[a] אֹתוֹ [b] בְּנֵי [c] אַהֲרֹן [d] הַמִּזְבֵּחָה [e] עַל [f] הָעֹלָה	lebunt q̃ [z] ea [b] super altare [c] in [f] holo	βόν, τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς πορε
	[g] אֲשֶׁר [h] עַל [i] הָעֵצִים [k] אֲשֶׁר [l] עַל [m] הָאֵשׁ	caustum [g] lignis [m] igne ſuppoſito ī	ret. et referēt ea filij aaron ſecerdotes
	[n] אִשֵּׁה [o] רֵיחַ [p] נִיחֹחַ [q] לַיהוָה: [r] וְאִם מִן	[n] oblationē [p] ſuauiſſimi	λεῖ. καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς
מִן נח	[s] הַצֹּאן [u] קָרְבָּנוֹ [x] לְזֶבַח [y] שְׁלָמִים	[o] odoris [q] dño. [r] Si vero [s] ḋ	ſup altare ſup holocauſta: ſup
	[s] לַיהוָה [a] זָכָר [b] אוֹ [c] נְקֵבָה [d] תָּמִים	[r] ouibus fuerit [u] eius obla	ligna: q̃ ſup ignē oblationē odorē
	[c] יַקְרִיבֶנּוּ: [f] אִם [g] כֶּשֶׂב [b] הוּא [f] מַקְרִיב	tio & [r] pacificorū [r] hoſtia.	τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάρπωμα ὀσμὴν B
	[k] אֶת [l] קָרְבָּנוֹ [m] וְהִקְרִיב [n] אֹתוֹ [o] לִפְנֵי פנה	ſiue [a] maſculū [c] obtulerit	ſuauitatis dño. ſi ãt de ouib⁹
	[p] יְהוָה: [q] וְסָמַךְ [r] אֶת [s] יָדוֹ [n] עַל [u] רֹאשׁ	[b] ſiue [c] feminā: [d] imaculata	εὐωδίας τῷ κυρίῳ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων
	[x] קָרְבָּנוֹ [y] וְשָׁחַט [a] אֹתוֹ: [b] לִפְנֵי [c] אֹהֶל	erunt omnia. [f] Si [g] agnum	oblatio eius ſacrificiũ ſalutaris dño: ma
	[c] מוֹעֵד [d] וְזָרְקוּ [e] בְּנֵי [f] אַהֲרֹן [g] אֶת [b] דָּמוֹ	[f] obtulerit	τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ, ἄρ
	[f] עַל [k] הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: [m] וְהִקְרִיב [n] מִזְּבַח מדנ	[c] cõram	ſculũ vel feminã imaculatũ offeret illud. ſi agnũ
	[o] הַשְּׁלָמִים [p] אִשֶּׁה [q] לַיהוָה [r] חֶלְבּוֹ	[p] dño. [q] ponet [s] manũ ſuã	σεν ἢ θῆλυ, ἄμωμον προσοίσει αὐτό. ἐὰν ἄρνα
	[s] הָאַלְיָה [t] תְּמִימָה [u] לְעֻמַּת [x] הֶעָצֶה	[r] ſuper [u] caput	obtulerit mun⁹ eius: offeret illud co
	[y] יְסִירֶנָּה [z] וְאֶת [a] הַחֵלֶב [b] הַמְכַסֶּה [c] אֶת	[x] victime ſue [q] ī [r] imolabi	προσαγάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, προσάξει αὐτὸ ἔναν
סור	[d] הַקֶּרֶב [e] וְאֶת [f] כָּל [g] הַחֵלֶב [b] אֲשֶׁר [f] עַל	tur [a] in veſtibulo [b] taber	rã dño. et ſupponet manũ ſup ca
	[k] הַקֶּרֶב: [l] וְאֶת [m] שְׁתֵּי [n] הַכְּלָיֹת [o] וְאֶת	naculi [c] teſtimonii. [d] Fun	τι κυρίου. καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφα
	[p] הַחֵלֶב [q] אֲשֶׁר [r] עֲלֵהֶן [s] אֲשֶׁר [t] עַל	dentq̃ [e] filii [f] aarō [b] ſangui	put doni ſui: et imolabit illud apud ho
	[u] הַכְּסָלִים [x] וְאֶת [y] הַיֹּתֶרֶת [z] עַל	nē eius [f] p [f] circuitū [k] altа	λὴν τοῦ δῴρου αὐτ, καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύ
	[a] הַכָּבֵד [b] עַל [c] הַכְּלָיֹת [d] יְסִירֶנָּה:	ris: [m] & offerent [n] de	ſtiũ tabernaculi teſtimonij: et infundẽt
	[e] הַחֵלֶב [f] אֲשֶׁר [g] עַל [b] הַקֶּרֶב: [f] וְאֵת	[o] pacificorū [n] hoſtia [p] ſacri	ρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ προχεοῦσιν οἱ
	[k] שְׁתֵּי [l] הַכְּלָיֹת [m] וְאֶת [n] הַחֵלֶב [o] אֲשֶׁר	ficiúm [q] domino: [r] adipē	filij aaron ſacerdotes ſanguinẽ ſup altare in cir
	[p] עֲלֵהֶן [q] אֲשֶׁר [r] עַל [s] הַכְּסָלִים [t] וְאֶת	& [s] caudã [r] totã [u] cum [x] reni	υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύ- ũ. eo. τ
	[u] הַיֹּתֶרֶת [x] עַל [y] הַכָּבֵד [z] עַל [a] הַכְּלָיֹת	bus & [s] pinguedinem [b] q̃ te o	κλῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας σωτηρίου ifra eo.
	[b] יְסִירֶנָּה: [c] וְהִקְטִירוֹ [d] הַכֹּהֵן [e] הַמִּזְבֵּחָה [f] לֶחֶם	perit [b] vētrē [c] atq̃ [r] vniuerſa [s]	oblationẽ dño adipẽ et lũbũ ima
קטר	[g] אִשֶּׁה [b] לַיהוָה: [f] וְאִם [k] עֵז [l] קָרְבָּנוֹ [m] זָכָר	vitalia: [t] & [m] vtrumq̃ [n] re	καρπωμα τῷ κυρίῳ τὸ σέαρ καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμω
	[n] אִשֶּׁה [o] לַיהוָה: [p] וְהִקְרִיבוֹ [q] לִפְנֵי [r] יְהוָה: [s] וְסָמַךְ [t] אֶת	nunculum [o] cum [p] adipe [q] qui eſt [r]	culatũ cũ lib⁹ diuidet illud. et adipẽ
	[u] יָדוֹ [x] עַל [y] רֹאשׁוֹ [z] וְשָׁחַט [a] אֹתוֹ [b] לִפְנֵי	iuxta [u] ília: [r] reticulum q̃ [s]	μον σὺν ταῖς φοίαις περιελεῖ αὐτό. καὶ τὸ σέαρ
	[c] אֹהֶל [d] מוֹעֵד [e] וְזָרְקוּ [f] בְּנֵי [g] אַהֲרֹן	iecoris [b] cum [c] renuncu	coopientẽ ventrẽ: et oẽs adipẽ
יעד	[b] אֶת	lis: [t] & adolebit ea [r] ſacerdos	τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σέαρ
		[s] ſuper altare in [b] pabulũ	ḋ ſup ventrẽ: et vtroſq̃ renes C
		ignis & [r] oblationis [k] do	τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς,
		mini. [l] Si [m] capra fuerit [n] e	et adipẽ ḋ ſup ipſos ḋ ſup ília: et
		ius oblatio: [o] & obtulerit	καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ
		eam [q] domino: [r] ponet [s]	reticulũ q̃s sup iecur cũ renib⁹
		manũ ſuã [u] ſuper [x] caput	τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς
		eius: [r] immolabit q̃ [s] eã [a] in	auferẽs: offeret ſacerdos ſup altare.
		introitu [b] tabernaculi [c] te	πορελεῖ, ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
		ſtimõii. [b] Et fũdẽt [c] filii [f] aa	odor ſuauitatis oblatio dño. ſi ãt de
			ὀσμὴ εὐωδίας κάρπωμα τῷ κυρίῳ. ἐὰν δὲ ἀπὸ
			capris . donũ eius: et adducet illud
			τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει αὐτὸ
			coram dño: et imponet manus ſup
			ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ
			caput eius. et imolabũt illud co
			τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐναν
			ram dño apud hoſtiũ tabernaculi
			τίον κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
			teſtimonij. et effundent filij aaron
			μαρτυρίου· καὶ προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν

Pritiua chal. / Interp. chal. / Transla. Chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
[b] עַל [c] עֲדָה [d] נַסָּךְ	et adipem qui eſt ſup eos: [c] qui eſt ſup ília: [c] reticulũ	תַּרְבָּא [b] דְּעַלְיְהֶן דְּעַל כֻּלְיָתָא [c] דְּעַדְיָנָה: [d] וְיַסְּקִנּוּן כָּהֲנַיָּא
[e] דְּבַח [f] עֲלָה [g] קְבֵל	qđ eſt ſup iecur cuz renibus auferet illud. Adolebũt	בְּנֵי אַהֲרֹן [e] לְמַדְבְּחָא [f] עַל אָתָתָא דְּעַל אַעְיָא דְּעַל אֵישְׁתָּא קוּרְבַּן [g] לְמֵימְרַחַל [h] בְּרֵיעָא כְּדֵם
[h] רְעָא עָאן	q̃s ea filij aaron ſup altare in holocauſtũ quod eſt ſup	יְיָ: וְאִם מִן בְּנֵי [i] עִזָּא קוּרְבָּנֵיהּ לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ דְּכַר אוֹ נוּקְבָּא שְׁלִים ״״
[m] כְּרֵב [n] סָמַךְ	ligna que ſunt ſup ignem. Oblatio eſt que ſuſcipitur	[m] יְקָרֵיבִנֵּיהּ: וְאִם אִימַּר הוּא מְקָרֵיב יָתֵיהּ קֳדָם יְיָ: [n] וְיִסְמוֹךְ יָת יְדֵיהּ
[o] רֹאשׁ [p] נָכַס [q] שָׁכֵן	cum beneplacito coram dño. Si aũt de ouibus fuerit	עַל [o] רֵישׁ קוּרְבָּנֵיהּ [p] וְיִכּוֹס יָתֵיהּ קֳדָם [q] מַשְׁכַּן זִימְנָא [r] וְיִרְקוֹן בְּנֵי אַהֲרֹן יָת דְּמֵיהּ עַל
[r] זָרַק [s] דָּבַח	oblatio eius in hoſtiam ſanctificationũ coram dño:	[s] מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: וְיִקְרֵב [t] מִנְּכַסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ [u] תַּרְבֵּיהּ אַלְיְתָא שְׁלִים
[t] עֲדָה [u] תְּרֵי	maſculum aut feminã integrũ offeret. Si agnuz ipſe	לָקְבֵל [x] עִזְרְתָּא [y] וְיָת תַּרְבָּא דִּי [z] עַל גַּוָּא וְיָת כָּל [a] תַּרְבָּא דִּי עַל גַּוָּא: [b] וְיָת תְּרֵין
[x] כְּלָה [y] נָסַס	obtulerit in oblationẽ ſuam: offeret eum coram dño.	כּוּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהֶן דְּעַל [c] נִיסְיָא וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא [d] יְעַדִּינַּהּ:
[a] נָסַךְ [b] עֵז	et imponet manum ſuam ſuper caput oblationis ſue	[e] וְיַסְּקִנּוּן כָּהֲנַיָּא לְמַדְבְּחָא לַחְמָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וְאִם מִן בְּנֵי עִזָּא קוּרְבָּנֵיהּ ״
[c] נָכַס [d] עֵז [e] זָרַק	et immolabit eam ante tabernaculũ federis. et aſpergent	וְקָרֵיבִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ: [f] וְיִסְמוֹךְ יָת יְדֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ [g] וְיִכּוֹס יָתֵיהּ לְקֳדָם [h] מַשְׁכַּן זִימְנָא
	filij aaron ooooo ooo ooo oooooo ooo ooo ooo ooo ooo	[i] וְיִרְקוֹן בְּנֵי אַהֲרֹן ״״״״״״״״״״״״״״״״״״״״

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

sacerdotes sanguinẽ sup altare circuitu.τ offe
ὁι ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.καὶ ἀνοί
ret ex eo oblationẽ dño adipẽ ope
σει ἀπ' αὐτοῦ καρπωμα τῷ κυρίῳ τὸ στέαρ τὸ κα
riẽtẽ vẽtrẽ: τ oẽm adipẽ q̃ẽ
τακαλύψωσιν τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ
sup vẽtrẽ: et duos renes: et adi
ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέ
pẽ q̃ sup illos q̃ sup ilia: τ reticulũ
αρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν
qõ sup iecur cũ renib⁹ auferet:
τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ,
et offeret sacerdos sup altare oblationẽ
καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καρπωμα
odorẽ suauitatis dño. oẽs adipẽ dño Ie=
ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ.πᾶν στέαρ τῷ κυρίῳ νο
gitimũ sẽpiternũ in gñatiões vras: in oĩ
μιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἐν πάσῃ τῇ
habitatiõe vra oẽs adipẽ τ oẽs sanguinẽ nõ
κατοικίᾳ ὑμῶν πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ
comedetis.
ἔδεσθε. Ca.4

A ΘΣ locut⁹ ẽ dño ad moysen: dicens: loq̃=
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλη
re filijs israel: dicẽs: aĩa si peccauerit nõ
σον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ, λέγων, ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτη ἀκου
sponte.in oĩb⁹ preceptis dñi: q̃ nõ opz
σίως ἀπὸ πάντων τῶν προσαγμάτων κυ, ὧν οὐ δεῖ
facere: et factet aliq̃d ex illis: si q̃dẽ sacer
ποιεῖν, καὶ ποιήσει ἕν τι ἀπ' αὐτῶν, ἐὰν μὲν ὁ ἀρχι
dos pm⁹ vnct⁹ peccauerit vt popul⁹ peccet:
ερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτη τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν,
et offeret pro peccato suo: q̃ peccauit:vi
καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτ, ἧς ἥμαρτε, μό
tulũ ex bob⁹ imaculatũ dño pro peccato. et
σχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας.καὶ
adducet vitulũ ad hostiũ tabernaculi
προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
testimonij coꝝ dño: et imponet manũ suã
μαρτυρίου ἔναντι κυ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ
sup caput vitulj coram dño: τ imolabit
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυ, καὶ σφάξει
vitulũ coꝝ dño. τ accipiẽs sacerdos vnct⁹ cõ
τὸν μόσχον ἐνώπιον κυ.καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χρισὸς ὁ τε
secrat⁹ manus: de sanguine vituli:
τελεσμένος τὰς χεῖρας, ἀπὸ τοῦ αἵματος τ μόσχου,
et inferet illũ in tabernaculũ testimonij.et inti=
καὶ εἰσοίσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τ μαρτυρίου.καὶ βά
3.r.b. get sacerdos digitũ in sanguinẽ:et aspersi=
t.5.a. ψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα, καὶ πρόσρα
get a sanguine septies digito coꝝ dño:
B νεῖ ἀπὸ τ αἵματος ἑπτάκις τῷ δαυτύλῳ ἔναντι κυ,
iuxta velum scũm.set iponet
κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. καὶ ἐπιθήσει ὁ

Trãsla.B.Hiero.

ron[b] sanguinẽ eius[t] per
[k]altaris[l] circuitũ: [m]tollẽt
q̃ [n]ex ea in[p] paltũ ignis
[q]dominici ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]adipem[t] qui operit[v] ven
trem: [r]& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]qui tegit vniuersa [b]vita
lia: [r]duos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]renunculos[b] cum [t] reti=
culo[k] quod est[l] super eos
[m]iuxta[o] ilia:[p]& [q] aruinam
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]iecoris[s] cum [m] renuncu=
lis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]adolebitq̃ ea [s] super al=
tare[t] sacerdos in [b]alimo=
niã[c] ignis & [e] suauissimi
[b]odoris.[r]Oĩs[s] adeps [b]do
mini erit[l]iure[e]ppetuo[i]
gñatiõibus &[m] cunctis
[n]habitaculis vestris:[e] nec
[r]sanguinẽ[o] nec [p] adipem
[o]ĩno[c] comedetis. Ca. 4.

LOcutusq̃ ẽ[b] dñs[c] ad
[d]Moysen: [c]dicens.
[r]Loquere[b] filijs[t] israel. ∞
[l]Anima[m] que [n]peccaue=
rit[o] per ignorantiam: ∞
[x]&[p] de vniuersis [q] manda
tis[r] dñi[a] q̃ precepit vt[l] nõ
[n]fierẽt quippiã [x] fecerit:
[a]si ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]sacerdos[c] q vnctus est
[d]peccauerit [c] delinq̃re fa
ciẽs[r] populum:[g] offeret
[b]pro[t] pctõ suo ∞∞∞∞∞∞
[n]vitulum[p] immaculatũ
[q]domino. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]Et adducet[t] illum[x] ad[r] o
stium[t] tabernaculi ∞∞∞∞∞
[a]testimonii[b] corã [c] dño:
[d]ponetq̃[r] manum[g] super
[b]caput eius:[k]& immola=
bit[t] eum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]domino. [p]Hauriet quo
q̃s[g] de sanguine ∞∞∞∞∞∞
[t]vituli[n] inferẽs[t] illũ[r] i[t]ta=
bernaculũ [a] testimonii.
[b]Cũq̃ intinxerit[c] digitũ
[r]in sanguine: [g]aspget eũ
[k]septies[m] coram [n] domio
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]contra[q] velum [r] sanctua
rii: [e]ponetq̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.Heb. Leui. Ca.iiii.

[g]אֶת[b] דָּמוֹ[t] עַל[k] הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:[m] וְהִקְרִיב
[n]מִמֶּנּוּ[o] קָרְבָּנוֹ [p] אִשֶּׁה[q] לַיהוָה [r] אֶת
[s]הַחֵלֶב[t] הַמְכַסֶּה[u] אֶת[v] הַקֶּרֶב [r] וְאֵת [t] כָּל
[b]הַחֵלֶב[k] אֲשֶׁר[l] עַל[m] הַקֶּרֶב: [r]וְאֵת [t] שְׁתֵּי
[g]הַכְּלָיֹת[b] וְאֵת [t] הַחֵלֶב [k] אֲשֶׁר [l] עֲלֵהֶן
[m]אֲשֶׁר[n] עַל[o] הַכְּסָלִים [p] וְאֵת[q] הַיֹּתֶרֶת
[r]עַל[s] הַכָּבֵד [t] עַל [u] הַכְּלָיֹת [x] יְסִירֶנָּה:
[r]וְהִקְטִירָם [t] הַכֹּהֵן [u] הַמִּזְבֵּחָה [b] לֶחֶם
[k]אִשֶּׁה[l] לְרֵיחַ[m] נִיחֹחַ כָּל[n] חֵלֶב[o] לַיהוָה:
[p]חֻקַּת [q] עוֹלָם [r] לְדֹרֹתֵיכֶם [s] בְּכֹל
[t]מוֹשְׁבֹתֵיכֶם [u] כָּל[v] חֵלֶב[w] וְכָל דָּם [x] לֹא
[r]תֹאכֵלוּ: [t]וַיְדַבֵּר[b] יְהוָה[k] אֶל

Cap.iiii.

[l]מֹשֶׁה[m] לֵאמֹר:[r] דַּבֵּר[s] אֶל[b] בְּנֵי[t] יִשְׂרָאֵל
[u]לֵאמֹר[x] נֶפֶשׁ[y] כִּי [z] תֶחֱטָא[a] בִּשְׁגָגָה
[b]מִכֹּל[c] מִצְוֹת[d] יְהוָה[e] אֲשֶׁר[f] לֹא
[g]תֵעָשֶׂינָה[h] וְעָשָׂה[i] מֵאַחַת[k] מֵהֵנָּה: [l]אִם
[m]הַכֹּהֵן[n] הַמָּשִׁיחַ[o] יֶחֱטָא[p] לְאַשְׁמַת[q] הָעָם
[r]וְהִקְרִיב[s] עַל[t] חַטָּאתוֹ[u] אֲשֶׁר[v] חָטָא
[w]פַּר[x] בֶּן[y] בָּקָר[z] תָּמִים[a] לַיהוָה[b] לְחַטָּאת:
[c]וְהֵבִיא[d] אֶת[e] הַפָּר[f] אֶל[g] פֶּתַח[h] אֹהֶל
[i]מוֹעֵד[k] לִפְנֵי[l] יְהוָה[m] וְסָמַךְ[n] אֶת[o] יָדוֹ[p] עַל
[q]רֹאשׁ[r] הַפָּר[s] וְשָׁחַט[t] אֶת[u] הַפָּר[v] לִפְנֵי
[w]יְהוָה:[x] וְלָקַח[y] הַכֹּהֵן[z] הַמָּשִׁיחַ[a] מִדַּם
[b]הַפָּר[c] וְהֵבִיא[d] אֹתוֹ[e] אֶל[f] אֹהֶל[g] מוֹעֵד:
[h]וְטָבַל[i] הַכֹּהֵן[k] אֶת[l] אֶצְבָּעוֹ[m] בַּדָּם[n] וְהִזָּה
[o]מִן[p] הַדָּם[q] שֶׁבַע[r] פְּעָמִים[s] לִפְנֵי[t] יְהוָה
[u]אֵת[x] פְּנֵי[y] פָּרֹכֶת[z] הַקֹּדֶשׁ: [a]וְנָתַן[b] הַכֹּהֵן

Prima.heb.

סָבַב
כְּסָה
שָׁנָה
כָּלָה
זָבַח
עֹלָם דּוֹר
יָשַׁב
אָכַל
Cap.iiii.
דִּבֶּר בָּנָה
חָטָא
עָזָה
עָשָׂה
פָּשַׁח
קָרַב
חָטָא
תָּמִם
בּוֹא
יָעַד בָּנָה
צָבָא נָזָה
דָּשֵׁן
קְטֹרֶת קוּם
דּוּשׁ יָתַב אָכַל
אָמַר תּוֹב שָׁלַה
עָבַד אֶחָד רַבַּב
כָּרַב אָתָא שָׁכַן
סָמַךְ נָכַס
טָבַל צָבַע יָחַד
נָתַן

Trãsla.Chal.

יַת דְּמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וְיִקְרֵב מִנֵּיהּ קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ יַת תַּרְבָּא
[m]דְּחָפֵי יַת גַּוָּא וְיַת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל גַּוָּא׃ וְיַת תַּרְתֵּין כּוּלְיִין וְיַת תַּרְבָּא דַּעֲלֵיהֶן דְּעַל
גִּיסְסַיָּא וְיַת מְצָרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא [p]יְעַדִּינַּהּ׃ וְיַסְּקִינוּן כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְחֵם
קוּרְבָּנָא לַאֲתַקָּבָלָא [q]בְּרַעֲוָא כָּל תַּרְבָּא קֳדָם יְיָ׃ [r]כְּרֵישׁ עֵלֶם [s]לְדָרֵילַן גְּבַר [t]מוֹתָבָנוֹהִי
כָּל תַּרְבָּא וְכָל דְּמָא לָא תֵּיכְלוּן׃ Ca.iiij. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה [u]לְמֵימָר׃
מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֵיתֵּי [v]חוֹבָא בְּשָׁלוּ מִכֹּל פִּיקוּדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא לַאֲעוֹבָדָא
[w]לְאִיתְעֲבָדָא וְיַעֲבֵד מִן [x]חַד מִנְּהוֹן׃ אִם כָּהֲנָא רַבָּא יְחוֹב לְחוֹבַת עַמָּא [y]וְיַקְרִיב עַל חוֹבְתֵּיהּ
דְּחַב תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שְׁלִים קֳדָם יְיָ לְחַטָּאתָא׃ [z]וְיֵיתֵי יַת תּוֹרָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם
יְיָ [a]וְיִסְמוֹךְ יַת יְדֵיהּ עַל רֵישׁ תּוֹרָא [b]וְיִכּוֹס יַת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ׃ [c]וְיָעֵב כָּהֲנָא רַבָּא מִדְּמָא
דְּתוֹרָא וְיֵיתֵי יַתֵּיהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ [d]וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא יַת [e]אֶצְבְּעֵיהּ מִדְּמָא [f]וְיִדֵּי מִן דְּמָא
שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ קֳדָם פָּרוֹכְתָּא דְּקוּדְשָׁא׃ [g]וְיִתֵּן כָּהֲנָא

Interp.chal.

sanguinẽ eius per circuitum altaris. Offeretq̃ ex eo
oblationẽ eius coꝝ dño: adipẽ qui operit intestina τ
totũ adipẽ qui est sup intestina τ duos renes τ adipẽ
qui est sup eos: q̃ est iuxta ilia: τ reticulũ qõ est sup ie=
cur cum renũculis auferet illud. Et dolebitq̃ ea sacer=
dos in altari: pabulũ oblationis est: vt suscipiatur cũ
beneplacito. oĩs adeps coꝝ dño offerek. Pacto sem=
piterno in gñationibus vris in cũctis habitationib⁹
vestris: oẽm adipem τ oẽm sanguinẽ nõ comedetis.

LOcutusq̃ est dñs cum moyse: dicens. Ca.4.
Loquere cum filijs israel dicẽs. Homo qui pec=
cauerit per ignorantiã de vniuersis mãdatis dñi que
nõ decent fieri: τ fecerit vnũ ex eis. Si sacerdos ma=
gnus peccauerit pro delicto populi: offeret pro pcto
suo qõ peccauit vitulũ integrũ coꝝ dño pro pctõ. τ ad
ducet vitulũ ad ostiũ tabernaculi federis in cõspectu
dñi: τ imponet manũ eius sup caput vituli: τ immola
bit vitulũ coꝝ dño. Et tollet sacerdos magnus de san
guine vituli: τ inferet eum in tabernaculũ federis.
Et tinget sacerdos digitũ suum in sanguine: τ aspar=
get de sanguine septies coram domino contra velum
sanctuarij. Ponetq̃ sacerdos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Prima.chal.

דַּבַּח קָרַב
חַבָּה כָּלָה
עָדָה נָסַךְ
כְּבֵל רָצָה קוּם
דּוּשׁ יְתַב אָכַל
אָמַר תּוֹב שְׁלַה
עָבַד אֶחָד רַבַּב
כָּרַב אָתָא שָׁכַן
סְמַךְ נְכַס
טְבַל צְבַע יְחַד
נְתַן

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. iiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת	de sanguine eius cornua altaris thymiamatis	de code sanguie super cornua altaris thymiamatis gratissimi domino: qđ est in tabernaculo testimonii. Oem aut reliquũ sanguinẽ fũdet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi. Et adipẽ vituli offeret pro peccato: tam eum quĩ vitalia operit: quã omnia que intrinsecus sũt: duos renunculos & reticulum quod est super eos iuxta ilia: & adipem iecoris cum renunculis: sicut offertur de vitulo hostie pacifi corum: & adolebit ea sup altare holocausti. Pellem vero & omnes carnes cum capite & pedibus & intestinis & fimo & reliquo corpe efferet extra castra in locum mundum: vbi cineres effundi solent: iccedetq; ea sup ligno rũ struem: que in loco effusorũ cinerũ crema bũtur. q si omnis turba filiorum israel ignorauerit: & per imperitiam fecerit quod cõtra mandatum domini est: & postea intellexerit peccatum suum: offeret pro peccato suo vitulum: & Adducetq; eum ad ostium tabernaculi: & ponent seniores populi manus super caput eius	sacerdos de sãguine vituli sup cornua ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου ἐπὶ τὰ κέρατα altaris thymiamatis cõpositiõis cor̃ dñο θυσιαστηρίου θυμιάματος τῆς συνθέσεως ἐναντι κυ- mino: qđ ẽ in tabernaculo testimonij. et oẽm sã- ριου, ὅ ἐστιν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ πᾶν τὸ αἷ guinẽ vituli effundet in basim alta- μα τοῦ μόχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσια ris holocausti: qđ ẽ apud hostia σηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως, ὅ ἐστι παρὰ τὰς θύρας τῆς tabernaculi testimonij. τ oẽm adipẽ vituli q σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόχου τ peti. τ auferet ab eo adipẽ co- τῆς ἁμαρτίας. καὶ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στέαρ τὸ κα operiẽs intestina: τ oẽm adipẽ q sup τακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ intestina: τ duos renes: τ adipẽ q τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τοὺς δύο νεφρούς, καὶ τὸ στέαρ τὸ in ipis: q sup ilia: τ reticulũ qđ sup ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ iecur cũ renib⁹ auferet illud: quẽad- τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτό, ὃν τρό modũ aufert a vitulo sacrificii salutaris. πον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόχου τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου, et offeret sacerdos sup altare holocau- καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσε sti: τ pellẽ vituli: τ oẽm carnẽ cum ως, καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόχου, καὶ πᾶσαν τὴν σάρκα αὐτ capite τ extremitatib⁹ τ vẽtre τ σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ fimo. τ efferet totũ vitulũ extra ca- τῇ κόπρῳ. καὶ ἐξοίσει ὅλον τὸν μόχον ἔξω τῆς παρεμ stra ad locũ mũdũ: vbi effundũt cinerẽ. βολῆς εἰς τόπον καθαρόν, οὗ ἐκχέουσι τὴν ἀποθιάν. τ cõburẽt illũ sup ligna in igne: in καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί, ἐπὶ τῆς effusione cineris crematĩ. si ãt ois cõ- ἐκχύσεως τῆς ἀποθίας κατακαήσεται. ἐὰν δὲ πᾶσα συ gregatio israel ignorauerit multe: τ latuerit x. bũ gb ναγωγὴ ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ ἀκουσίως, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ oculis cõgregatiõis: τ faciẽt vnũ ve ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ oĩb⁹ mãdatis dñi: & nõ opꝫ facere: τ pecca- πασῶν τῶν ἐντολῶν κυ, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ πλημ uerit: τ cognitũ fuerit illis petũ: qđ pecca μελήσωσι, καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρ ueft in eo: et adducet cõgregatio vitulũ ex bob⁹ imaculatũ τον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόχον ἐκ βοῶν ἄμωμον pro peccato: et adducet illũ ad hostia taber πρὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκη naculi testimonij. et imponẽt seniores cõ- νῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συ gregatiõis manꝰ suas sup caput vituli ναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόχου
	מִזְבַּח הַעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח	altaris holocausti	altaris holocausti	altaris holocausti
יסד	יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח			
	אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל חֵלֶב פָּר	tabernaculi. Et adipẽ	tabernaculi testimonij. et oẽm adipẽ vituli q	
	הַחִטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת הַחֵלֶב	offeret pro peccato:	peti. τ auferet ab eo adipẽ co-	
רום	הַמְכַסֶּה עַל הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב	qui vitalia operit: quã	τῆς ἁμαρτίας. καὶ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στέαρ τὸ κα	
כסה	אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת	omnia que intrinsecus sũt:	operiẽs intestina: τ oẽm adipẽ q sup	
שנה	וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל	duos renunculos & reticulum quod est	τακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ	
	הַכְּסָלִים וְאֵת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד	super eos iuxta ilia: & adipem iecoris	iteſtina: τ duos renes: τ adipẽ q	
סור	עַל הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּרַם	cum renunculis: sicut offertur	τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τοὺς δύο νεφρούς, καὶ τὸ στέαρ τὸ	
קטר	מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם	de vitulo hostie pacifi	in ipis: q sup ilia: τ reticulũ qđ sup	
זבח	הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה: וְאֶת עוֹר	corum: & adolebit ea	ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ	
	הַפָּר וְאֶת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל	sup altare holocausti.	iecur cũ renib⁹ auferet illud: quẽad-	
	כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ וְהוֹצִיא אֶת	Pellem vero & omnes carnes cum capite & pedibus & intestinis & fimo & reliquo corpe efferet extra castra in	τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτό, ὃν τρό	
יצא	כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל		modũ auferẽt a vitulo sacrificii salutaris.	
טהר	מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן	locum mundum: vbi cineres effundi solent:	πον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόχου τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου,	
שרף	וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל	iccedetq; ea sup ligno rũ struem: que in loco effusorũ cinerũ crema bũtur. q si omnis turba filiorum israel ignorauerit: & per imperitiam fecerit quod cõtra mandatum domini est: & postea intellexerit peccatum suum: offeret pro peccato suo vitulum: & Adducetq; eum ad ostium tabernaculi: & ponent seniores populi manus super caput eius	et offeret sacerdos sup altare holocau-	
	שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: וְאִם כָּל		sti: τ pellẽ vituli: τ oẽm carnẽ cum	
שרף	עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר		capite τ extremitatib⁹ τ vẽtre τ	
עשה	מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל		σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ	
צוה	מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה		fimo. τ efferet totũ vitulũ extra ca-	
ידע	וְאָשֵׁמוּ: וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר		τῇ κόπρῳ. καὶ ἐξοίσει ὅλον τὸν μόχον ἔξω τῆς παρεμ	
עלה	חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר		stra ad locũ mũdũ: vbi effundũt cinerẽ.	
בוא	בֶּן בָּקָר לַחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ		βολῆς εἰς τόπον καθαρόν, οὗ ἐκχέουσι τὴν ἀποθιάν.	
פנה	לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: וְסָמְכוּ זִקְנֵי		τ cõburẽt illũ sup ligna in igne: in	
ידד	הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר		καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρί, ἐπὶ τῆς	
			effusione cineris crematĩ. si ãt ois cõ-	
			ἐκχύσεως τῆς ἀποθίας κατακαήσεται. ἐὰν δὲ πᾶσα συ	
			gregatio israel ignorauerit multe: τ latuerit x. bũ gb	
			ναγωγὴ ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ ἀκουσίως, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ	
			oculis cõgregatiõis: τ faciẽt vnũ ve	
			ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ	
			oĩb⁹ mãdatis dñi: & nõ opꝫ facere: τ pecca-	
			πασῶν τῶν ἐντολῶν κυ, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ πλημ	
			uerit: τ cognitũ fuerit illis petũ: qđ pecca	
			μελήσωσι, καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρ	
			ueft in eo: et adducet cõgregatio vitulũ ex bob⁹ imaculatũ	
			τον ἐν αὐτῇ, καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόχον ἐκ βοῶν ἄμωμον	
			pro peccato: et adducet illũ ad hostia taber	
			πρὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκη	
			naculi testimonij. et imponẽt seniores cõ-	
			νῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συ	
			gregatiõis manꝰ suas sup caput vituli	
			ναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόχου	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
דָּבַח	de sanguine sup cornua altaris thymiamatis aromatum cor̃ dño: qđ est in tabernaculo federis. oẽm aut̃ sanguinẽ vituli fundet in fundamẽto altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. Et totũ adipem bouis qui offertur pro peccato separabit ab eo: adipẽ qui opit intestina τ oẽm adipẽ qui est sup intestina τ duos renes τ adipẽ q est sup eos τ q est sup ilia: τ reticulũ qđ est sup iecur cuz renibus auferat illud: sicut sep̃ratũ est de vitulo hostie sanctificationis. Et adolebit ea sacerdos sup altare holocausti: et pellẽ vituli τ omnẽ carnẽ eius cuz capite τ cuz pedibus τ cũ intestinis τ fimo eius. Efferetq; oẽm vitulũ extra castra in locũ mundũ in locũ vbi cinis funditur. Incẽdetq; eus igne sup ligna: in loco vbi cinis funditur cõburetur. Si aũt ois congregatio israel ignorauerit τ occultũ fuerit verbũ ab oculis ecclesie: τ fecerint ptra vnũ de oibus preceptis dñi qđ nõ debet fieri τ peccauerint: et postea notũ fuerit pcm in quo peccauerũt: offeret ecclesia vitulum ve bobus pro peccato: τ adducent eus coram tabernaculo federis: imponentq; seniores cõgregationis manus suas super caput vituli	מִן דָּמָא עַל קַרְנַת מַדְבְּחָא דְּקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא קֳדָם יְיָ דִּי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל דְּמָא
אֲשַׁד	יָתֵר דְּמָא יִשְׁוֵד לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דְּעֹלָתָא דִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְּתוֹרָא
חֲפָה	יַפְרֵישׁ מִנֵּיהּ יָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל גַּוָּא וְיָת תְּרֵתִין
עֲדָה	כּוּלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהֶן דִּי עַל בִּסְעָיָא וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא יַעְדִּינִנַּהּ
נסק	כְּמָא דְּמִתְפְּרַשׁ מִתּוֹר נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיַסְקִינוּן כָּהֲנָא עַל מַדְבְּחָא דְּעֲלָתָא וְיָת מַשְׁכָּא
ראשׁ	דְּתוֹרָא וְיָת כָּל בִּשְׂרֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ וְעַל כְּרָעוֹהִי וְגַוֵּיהּ וְאוּכְלֵיהּ: וְיַפְקֵת יָת כָּל תּוֹרָא
שרא	לְמִבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא לְאַתַר דְּכִי לַאתַר בֵּית מֵישַׁד כִּיטְמָא וְיוֹקֵד יָתֵיהּ עַל אָעַיָּא
יקד	בְּנוּרָא עַל אַתַר בֵּית מֵישַׁד כִּיטְמָא יִתּוֹקַד וְאִם כָּל כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁתְּלוֹן וְיֶהֱא
שלח	מְכַסָּא פִּתְגָמָא מֵעֵינֵי קְהָלָא וְיַעְבְּדוּן חַד מִכָּל פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא כַּשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא
חוב	וְיֶחוֹבוּן וְתִתְיְדַע חוֹבְתָא דַּחֲבוּ עֲלַהּ וְיַקְרְבוּן קְהָלָא תּוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וְיָתְיוּן יָתֵיהּ
	לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא: וְיִסְמְכוּן סָבֵי כְּנִישְׁתָּא יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרָא ********

Trãsla. Gre. Irr. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Leui. Ca. iiii.	Vulgata. heb.
coꝝ dño. τ imolabũt vitulũ coꝝ dño. τ inducet princeps sacerdotũ vncẽ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. τ tinget princeps sacerdotũ digitũ de sanguine vituli: τ aspget septies coꝝ dño: ereglone velt ſiem coꝝ dño. τ de sanguine imponet sacerdos sup cornua altaris thymiamatũ cõpositõis: qd̃ē coꝝ dño: qd̃ē in tabernaculo testimonij. τ oẽm sanguinẽ effundet sup basim altaris holocaustoꝝ: exitus ppe hostiũ tabernaculi testimonij. τ oẽm adipẽ eius auferet ab eo: et offeret sup altare. et faciet sic fiet. et ppitiabit pro illo sacerdos: et dimittet illi peccatum. et educent vitulũ totũ extra castra: et cremabũt vitulũ: quẽadmodũ cõburet priorẽ. pctis cõgregatiõis est. si ãt princeps peccauerit: et fecerit vnũ de omnibꝰ pceptis dñi dei sui: qd̃ nõ fiet in ignorãtia: et deliquerit: et cognitũ fuerit illi pctm suum: et offeret hostiã coꝝ dño de capris immaculatũ: et ponet manũ suã sup caput eius. Et imolabit illũ in loco vbi imolabũt holocaustũ coꝝ dño: pctm est. et ponet de sanguine hostie pro pctõ digito suo: et ponet sup cornua altaris holocaustoꝝ. et reliquum	coꝝ dño. Immolatoq; vitulo in conspectu dñi: inferet sacerdos qui vnctus est de sanguine eius in tabernaculũ testimonii: tinctoq; digito aspergens septies contra velũ. Ponetq; de eodẽ sanguine in cornibus altaris quod est coram domino in tabernaculo testimonii. Reliquũ at sanguinẽ fundet iuxta basim holocaustorum: qd̃ ẽ in ostio tabernaculi testimonii. Oẽmq; eius adipẽ tollet & adolebit sup altare: sicut & de hoc vitulo quo fecit & prius. & rogãte pro eis sacerdote & ppitius erit eis dñs. Ipsum aũt vitulum efferet extra castra atq; comburet sicut & priorem vitulũ: quia pro pctõ multitudinis. Si peccauerit princeps: & fecerit vnũ e pluribus ignorãtia qd̃ dñi lege prohibetur: & postea intellexerit peccatũ suum: offeret hostiã coꝝ dño de capris immaculatũ: ponetq; manũ suã sup caput eius. Cũq; immolauerit eũ in loco vbi solet mactari holocaustũ coꝝ dño: pro pctõ est. Tinget sacerdos digitũ de sanguine hostie pro pctõ: tinget cornua altaris holocausti: & reliquum	לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם וְהוֹצִיא אֶת הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפַּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְנָשָׁם וְאָשֵׁם אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת	פָּנָה יְהוָה עָשָׂה מָשַׁח פָּנָה בָּנָה נָשָׂא חֵטְא אֶחָד עָשָׂה יָדַע חָטָא שָׂעִיר תָּמִים סָמַךְ רֹאשׁ שָׁחַט פָּנָה נָתַן קֶרֶן חָטָא יָדַע אָשַׁם נָתַן דָּם יָסַד רוּם קָטַר חֵלֶב צָבָא יָד נָתַן דָּם יָסַד עָלָה בָּקָר נָסַךְ עָבַר כָּפַר שָׁבַק נֶפֶשׁ שָׂרָה רָגַל חוּב עָבַד שָׁלָה יָדַע אָתָא סָמַךְ רֹאשׁ נָסַךְ עָלָה נָסַךְ צָבָא נָתַן דָּם

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Vulgata. chal.
קֳדָם יְיָ וְיִכּוֹס יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ וְיַעֵיל כָּהֲנָא רַבָּא מִדְּמָא דְתוֹרָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא אֶצְבְּעֵיהּ מִן דְּמָא וְיִדֵּי שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ לִקְדָם פָּרֻכְתָּא וּמִן דָּמָא יִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא דִי קֳדָם יְיָ דִי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל דְּמָא יֵישׁוֹד לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דְעָלְתָא דִּבְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יַעְדֵּר מִינֵּיהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא וְיַעֲבֵד לְתוֹרָא כְּמָא דַּעֲבַד לְתוֹרָא דְחַטָּאתָא כֵּן יַעֲבֵיד לֵיהּ וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבֵק לְהוֹן וְיִפֵּק יָת תּוֹרָא לְמִבְרָא וְיוֹקֵד יָתֵיהּ כְּמָא דְאוֹקִיד יָת תּוֹרָא קַדְמָאָה חַטָּאת קְהָלָא הוּא וְרִבָּא חֵיזֵי וְיַעֲבֵד חַד מִכָּל פִּיקּוֹדַיָּא דַיְיָ אֱלָהֵיהּ דְּלָא כַשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְיָהֵב אִתְחֲיָבָא וְאִתְיְדַע לֵיהּ חוֹבְתֵיהּ דְּחָב בַּהּ וְיַיְתֵי יָת קוּרְבָּנֵיהּ צְפִיר בַּר עִזֵּי דְּכַר שְׁלִים וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ עַל רֵישׁ צְפִירָא וְיִכּוֹס יָתֵיהּ בַּאֲתַר דְּיִכּוֹס יָת עֲלָתָא קֳדָם יְיָ חַטָּאתָא הוּא וְיִסַּב כָּהֲנָא רַבָּא מִדְּמָא דְחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא דַעֲלָתָא וְיָת	coꝝ dño: τ immolabit vitulũ coꝝ dño. Et inferet sacerdos magnus de sanguine vituli in tabernaculũ federis: τ tinget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coꝝ dño contra velũ: τ de sanguine ponet sup cornua altaris qđ est in tabernaculo federis coꝝ dño. Et totũq; sanguinẽ fundet in fundamẽto altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: τ adolebit in altari. Facietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: τ propiciabit pro eis sacerdos: τ dimittetur eis. educetq; vitulũ extra castra: et cõburet cuncta sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã τ fecerit cõtra vnũ de omnibus preceptis dñi dei sui: qđ nõ decet fieri: τ deliqrit: si notũ fuerit ei pctm suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris masculũ integrũ. Imponetq; manũ suã sup caput hirci: et imolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ dómino: pro peccato enim est. Colletq; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: τ ponet super cornua altaris holocausti: et	נֶגֶד יְהוָה וְשָׁחַט אֶת הַשּׁוֹר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֲהָרֹן בְּנֵי הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרַק אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַשּׁוֹר יַפְשִׁיט וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְנָתַן בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתָחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֶר וְאֶת הַחֵלֶב עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִרְבָּיו וְכָרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ מִזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ בְּכָל קָרְבָּנוֹ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן עַל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ לַיהוָה וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵז וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּסַר שׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה וְאִם כֶּשֶׂב קָרְבָּנוֹ לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּסַר שׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה וְאִם	שׁוֹר בָּקָר נָגַשׁ עוֹל רָבַב כֶּבֶשׂ עוֹל רָבַב כֶּבֶשׂ נָגַשׁ צָבָא יָד נָתַן דָּם יָסַד עָלָה בָּקָר נָסַךְ עָבַר כָּפַר שָׁבַק נֶפֶשׁ שָׂרָה רָגַל חוּב עָבַד שָׁלָה יָדַע אָתָא סָמַךְ רֹאשׁ נָסַךְ עָלָה נָסַךְ צָבָא נָתַן דָּם

Vulgata heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. iiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
מָשְׁפַּךְ יָסֹר	דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה	m fundens ad basim eius.		oẽm sãguinẽ eius effundet iuxta basim altaris holocausti.
כְּמוֹ	וְאֵת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה	adipem vero adolebit		et oẽm adipẽ eius offeret
סָלַח	כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו	supra. sicut in victimis pacifi corũ fieri solet.		sup altare: sicut adipẽ sacrificij salutaris.
	הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ	Kogabitq; peo facerdos & pcto eius: & dimittetur ei.		et ꝓpitiabit p eo sacerdos de pcto eius, et dimittet illi.
	וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם	si aũt anima vna peccauerit ignorantiã de pplo		si aũt aia vna peccauerit inuiten
צָוָה	הָאָרֶץ בְּעָשְׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת	terre: vt faciat quicq; de his que dñs legẽ		ex pplo tre: in faciendũ vnũ de omnib; ꝑceptis dñi: qũ nõ fiet:
עָשָׂה	יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם	prohibentur atq; deli quat		et peccauerit et cognitũ fuerit ei pctũ:
יָדַע	אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא	& cognouerit peccatum suum:		qũ peccauit in eo: et feret donũ capellã ex capris imaculatã
בּוֹא	וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה	offeret caprã immaculatam:		fẽ, et ꝺ̃ret ꝺ̃ro χίμαιραν ἐξ αἰγῶν ἄμωμον θ
נְקֵבָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא				minã feret pro pctõ: qũ peccauit. et imponet manũ suã sup caput pecca
וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת		caput hostie q̃ ꝓ pcto est:		ti sui: et imolabũt capellã q̃ pecca
וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם		& immolabit eã in loco		tos aũt, et sfãxousi tẽ χίμαιραν tẽ tῆς ἁμαρτί
הָעֹלָה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ		holocausti. Tolletq; sacerdos de sanguine		ti in loco: vbi imolabũt holocausta. et
בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח		in digito suo & tãgens		accipiet sacerdos de sanguine eius digito
הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל		cornua altaris		suo: et imponet sup cornua altaris
יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל הַחֵלֶב		holocausti: Reliquum fundet ad basim eius		holocausti. et oẽm sanguinẽ illi effundet iuxta
יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מִעַל זֶבַח		Oẽz ãt adipem auferens sicut auferri		basiz altaris. et totũ adipẽ auferet:
הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה		solet de victimis pacificorum: adolebit		quẽadmodũ aufertur adeps de sacrificio salutarj.
לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו		super altare in odorẽ suauitatis domino: rogabitq; ꝑ eo:		et tollet sacerdos sup altare in odorẽ suauita
הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא		& dimittetur ei. Si aũt de pecoribus obtulerit		tis dño. et ꝓpitiabit pro eo sacerdos: et dimitte
קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה		victimã pro peccato: oue scilicet imaculatã:		tur ei. si ãt ouem obtulerit donũ suũ
יָבִיאֶנָּה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל		ponet manum super		pro pctõ: feminã imaculatã oferet illud. et imponet
רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת		caput eius: & immolabit eam		manũ suã sup caput illi q̃ peccati. et imolabũt
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה		in loco vbi solent cedi holocaustorum hostie.		tẽ χείρα aũtῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ̃ tῆς ἁμαρτίας. καὶ σφάξου
וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת		Sumetq; de sanguine eius		σιν aὐτὸ πρὸ tῆς ἁμαρτίας ἐν tῷ τόπῳ ὃυ σφάξουσι τὰ ὁλο
בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח		digito suo: & tangens cornua altaris		caustã. et accipiẽs sacerdos de sanguine q̃
הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ		holocausti: reliquũ fundet		καυτώματα. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ tῆς
				peccati digito suo: imponet sup cornua
				ἁμαρτίας tῷ ꝺ̃ακτύλῳ aὐτοῦ, ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ
				altaris holocausti. et oẽz eius sanguinẽ
				θυσιαστηρίου tῆς ὁλοκαρπώσεως. καὶ πᾶν aὐτοῦ τὸ αἷμα ꝯ

Vulgata chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָסַךְ	sanguinẽ eius effundet ad fundamentũ altaris holocausti. Et totũ adipẽ eius adolebit in altari sicut adipẽ	
כִּפֶּר שָׁבַק	hostie sanctificationũ. et ꝓpiciabit pro eo sacerdos	
עֲבַר כַּפַּר יָדַע	sup peccato eius: & dimittet ei. Si aũt vir vnus de po	
חוֹב אָתָא עֵז	pulo terre peccauerit per ignorantiã: vt faciat cõtra	
סְמַךְ רֵאשׁ עֲלָה	vnũ de ꝓceptis dñi qũ nõ decet fieri: & deliquerit. si	
נְסַךְ צְבַע עָתַן	notum fuerit ei peccatũ suũ in quo peccauit: adducet	
דְּבַח אֲשַׁד עָדָה	oblationẽ suã: capram feminã integrã pro pctõ suo qũ	
מְחֵל רְעָה	peccauit. Imponetq; manũ suã sup caput hostie q̃ elt	
	pro pctõ: & imolabit eam in loco holocausti. Tolletq;	
	sacerdos de sanguine eius in digito suo: & ponet sup	
	cornua altaris holocausti: & totũ sanguinẽ fundet ad	
	fundamentũ altaris. et oẽm adipẽ eius auferet: sicut	
	auferẽ adeps de hostia sctificationũ: adolebitq; sacer	
	dos in altari: vt suscipiat eũ bñplacito coram dño. & pro	
	piciabit pro eo sacerdos: & dimittet ei. Et si de oui	
	adduxerit in oblationẽ pro pctõ: feminã integrã offe	
	rat. ponetq; manũ suã sup caput victime pro pctõ et	
	immolabit eã ꝑ expiatiõe in loco vbi imolatur holo	
	causti. Tolletq; sacerdos de sanguine victime que fit	
	pro peccato in digito suo: & ponet sup cornua altaris	
	holocausti: & omnẽ sanguinem fundet	

effundet iuxta baſim altaris holocau
ſti. τ oẽm eius adipẽ auferet: quẽad=
modũ auſertur adeps ouis de ſacrificio ſa=
lutario: τ imponet illũ ſacerdos ſup alta
re ſup holocauſta dñi. τ ꝓpitiabit
pro eo ſacerdos pro pctõ: qõ peccauit:
τ dimittetur ei.

Ca. 5.

SI aũt aia peccauerit: τ audiuerit vocẽ iura=
mẽti: τ hic teſtis: vel vidit: vel cõſci⁹ fuit: ſi
nõ indicauerit: portabit pctũ ſuũ. aut
tetigerit oẽm immũdã: vel mortici=
mũ vel abeſtia occiſã immũdã: vel mortici=
nia abominationũ immũdarũ: vel mor=
tuum reptile: & oblita fuerit immũdicie
ſue: rea eſt & deliquit.

& ſi tetigerit qcq̃ de im=
mũdicia hois iuxta oẽz
impuritatem qua pol=
lui ſolet: & cognouerit po
ſtea: & ſubiacebit delicto.
Anima q̃ iurauerit &
protulerit labiis ſuis: vt vel male
quid faceret: vl bene: &
ſidipſum
iuramento & ſermõe fir
mauerit: oblita q; poſtea
intellexerit delictũ ſuũ:
agat penitentiam
pro peccato: & offe=
rat
de gregibus agnam ſi
ue
capram: orabit q; pro
ea ſacerdos & pro
peccatis eius. Si aũtẽ
nõ potuerit offerre

אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת כָּל הַחֵלֶב
יסיר כַּאֲשֶׁר יוסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב
מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן
אִתָּם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ Cap.v. וְנֶפֶשׁ
כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא
עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא
יִנָּשֵׂא וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר
תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת
חַיַּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה
טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא
וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃
אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכָל
טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ
וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃
אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא
בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב
לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם

וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע
וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה׃ וְהָיָה כִּי
יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה
אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ׃ וְהֵבִיא אֶת
אְשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ
שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו
הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְאִם לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ

Trãsla.Chal.

לְיִסּוֹדָא דְּמַדְבְּחָא וְיָת כָּל תַּרְבָּהּ יַעְדֵּי מִנֵּהּ כְּמָא דְּאִתְעֲדָא תְּרַב אִמְּרָא מִנְכְּסַת קוּדְשַׁיָּא
וְיַסֵּק כָּהֲנָא יָתְהוֹן לְמַדְבְּחָא עַל קוּרְבְּנַיָּא דַּייָ וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵּיהּ דְּחָב
וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ׃ Ca.v. וְאִינָשׁ אֲרֵי יְחוֹב וְיִשְׁמַע קַל מוֹמֵי וְהוּא סָהִיד
אוֹ חָזָא אוֹ יְדַע אִם לָא יְחַוֵּי וְיִקַּבֵּל חוֹבֵיהּ׃ אוֹ אִינָשׁ דְּיִקְרַב בְּכָל מִידַּעַם מְסָאֲבָא אוֹ
בְּנִבְלַת חַיְתָא מְסָאֲבָא אוֹ בְּנִבְלַת בְּעִירָא מְסָאֲבָא אוֹ בְּנִבְלַת רְחִישׁ מְסָאֲבָא וְהָא כְּסָא
מִינֵּיהּ וְהוּא מְסָאֲב וְחַבוּאוֹרֵי יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אִינָשָׁא בְּכָל סוֹרְחָנֵיהּ דְּיִסְתָּאֲבִנַּהּ וְיֵהָא
מְכַסָּא מִינֵּיהּ וְהוּא יְדַע וְחָב׃ אוֹ אִינָשׁ אֲרֵי יְמַיֵּם לְפַרְשָׁא בְּסָפְוָן לְאַסָּאָה אוֹ
לְאוֹטָבָא לְכֹל דְּיְפָרֵישׁ אִינָשָׁא בְּקִיּוֹם וְיהֵא מְכַסָּא מִנֵּיהּ וְהוּא יָדַע וְחָב׃
מֵאִילֵּין׃ וְיהֵי אֲרֵי יְחוֹב לְחַדָּא מֵאִילֵּין וְיֵדֵי דְּחָב עֲלָהּ׃ וְיַיתֵי יָת אֲשָׁמֵיהּ לְקֳדָם יְיָ עַל
חוֹבְתֵּיהּ דְּחָב נוּקְבָא מִן עָנָא אִמַּרְתָּא אוֹ צְפִירַת עִזִּין לְחַטָּאתָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא
מֵחוֹבְתֵּיהּ וְאִם לָא תְסְטֵי יְדֵיהּ

Interp.chal.

ad fundamentũ altaris. Et totũ adipẽ eius auferet: ſi cut ablatus eſt adeps arietis hoſtie ſanctificationũ. Adolebitq; ea ſacerdos in altari ſup oblationes dñi: et propiciabit pro eo ſacerdos pro peccato ſuo qõ pec cauit: τ dimittetur ei. Ca.5.

ET ſi hõ peccauerit τ audierit vocẽ ꝑiurantis: τ ipſe fuerit teſtis aut vidit aut ſcius eſt: ſi nõ in dicauerit: portabit iniqtatẽ ſuã. Aut hõ qui tetigerit in oẽm rem immundã aut in cada uer beſtie immunde aut in cadauer immẽti immundi aut ſi cadauer reptilis immũ di: τ fuerit celatũ ab eo: τ poſtea ipſe ſciuit q peccauit: aut cum tetigerit im unditiã hois iuxta oẽm im=
mũditiã eius qua immũdus fit: τ fuerit celatũ ab eo: et poſtea ipſe ſcierit q peccauit: aut hõ qui iurauerit ꝑferẽs labiis ſuis vt male faciat aut bene: iurata oſa que ꝓfert homo cum iuramẽto: et occultatũ fuerit: et poſtea ipſe ſcierit q peccauit in vno ex his: con=
fitebitur peccatũ in quo peccauit: τ offeret pro pecca to ſuo in cõſpectu dñi pro pctõ ſuo quo peccauit femi nam de ouibus aut capram de capris: τ propiciabit pro eo ſacerdos τ pro peccato ſuo. Si autẽ non ſuffe=
cerit manus eius vt poſſit offerre

Pũtiua chal.

עֲדָה
נְסַךְ דְּבָח כַּפֶּר
שֶׁגֶג חוֹב שָׁמַע
אָלָה חָזָה יָדַע
קְבֵל חֵטְא
דָּבָר טָמֵא חַיָּה
בְּהֵמָה כְּסֵא
שֶׁרֶץ טָמֵא
יִטַּמָּא בְּאָשָׁם
קוּם פָּרַשׁ
יִטַּב אָתָא
עָוֹן עֵז כַּפֶּר
מָיַם

Pritiua heb.	Ter. Hebr.	Leui.	La. v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	דִּי֙שָׁה֙ וְהֵבִיא֙ אֶת־אֲשָׁמ֔וֹ אֲשֶׁ֖ר			pecus: offerat	ouem: feret pro pctõ suo: qõ peccauit:
חֲטָאָ֣ה שְׁתֵּי־תֹרִ֗ים אוֹ֙ שְׁנֵי־בְנֵ֣י יוֹנָ֔ה	שָׁנָ֑ה			duos turtures vel duos pullos columbarum	duas turtures: vel duos pullos colũbax. vñ: vnũ
לַיהוָ֔ה אֶחָ֥ד לְחַטָּ֖את וְאֶחָ֣ד לְעֹלָֽה׃				dño: vnũ pro pctõ: & alterum in holocaustũ:	pro pctõ: τ vnũ in holocaustũ. τ feret ea
וְהֵבִיא֙ אֹתָ֔ם אֶל־הַכֹּהֵ֖ן וְהִקְרִ֣יב	קָרְבָּ֑ן			dabit eos sacerdoti.	ad sacerdotẽ. τ adducet sacerdos qõ pro
אֵת֩ אֲשֶׁ֨ר לַחַטָּ֜את רִאשׁוֹנָ֗ה וּמָלַ֤ק				Qui primum offerens pro peccato retorquebit	peccato pñus. τ retorqbit sacerdos ca=
אֶת־רֹאשׁ֙וֹ֙ מִמּ֣וּל עָרְפּ֔וֹ וְלֹ֥א יַבְדִּ֖יל׃	בָּדֵל			caput eius ad pẽnulas ita vt collo adhereat: & nõ penitus abrũpatur:	mãrtίας πρότερον· καὶ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφα=
וְהִזָּה֙ מִדַּ֣ם הַחַטָּ֔את עַל־קִ֖יר	נָזָה			& aspget de sãguie eius	put eius a articulo: τ nõ diuidet. τ
הַמִּזְבֵּ֑חַ וְהַנִּשְׁאָ֣ר בַּדָּ֗ם יִמָּצֶ֙ה֙ אֶל־	זָבַח שָׁאַר			pariete altaris. Quicqd ãt reliquũ fuerit:	λὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σφονδύλου, καὶ οὐ διελεῖ· καὶ
יְסוֹד֙ הַמִּזְבֵּ֔חַ חַטָּ֥את הִ֖וא׃ וְאֵת	מָצָה יָסַד			fundamẽtũ eius: qa pctõ est.	aspget de sanguine qui pro pctõ sup
הַשֵּׁנִ֙י֙ תַּעֲשֶׂ֣ה עֹלָ֔ה כַּמִּשְׁפָּ֑ט וְכִפֶּ֥ר	שָׁנָה עָשָׂה שָׁפַט			Alterũ vero holocaustũ adolebit vt fieri solet: rogabitq; p eo sacerdos & p pctõ eius: & dimittetur ei. Et si non quiuerit manus eius duos offerre turtures aut duos pullos columbarum: offeret pro peccato suo simile partem ephi de cimam. Non mittet in eam oleum nec thuris aliqd ipõet: quia pro peccato est. Tradetq; eam sacerdoti: qui plenũ ex ea pugillum hauriens cremabit super altare in monimẽtũ eius qui obtulerit: rogans pro illo & expians: reliquam vero partem ipse habebit in mũere. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs. Anima si prauericans cerimonias per errorem in his que domino sunt sactificata peccauerit: offeret p delicto suo	parietẽ altaris. at reliquũ sanguinis aspget sup basim altaris. peccati est. τ sic̃m faciet holocaustũ: vt decet. τ ppitiabit pro eo sacerdos pro pctõ suo: qõ peccauit. τ relict. si ãt nõ inuenerit manus eius par turturũ: vel duos pullos colũbax: τ feret oblationẽ suã pro quo peccauit decimã ptẽ ephi similã pro pctõ. non ponet sup eã oleum nec dabit super eã thus: quia pro peccato est. Et tradetq; eam sacerdoti: τ tollet ex ea sacerdos plenũ pugillum suum in monimentũ eius: τ adolebit in altari sup oblatiões dñi: pro pctõ enim est. Propitiabitq; pro eo sacerdos pro pctõ suo quo peccauit in vno ex his. Et dimittetur ei: τ erit sacerdoti sicut mun. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs. Aiã qui puaricas facrit puaricationẽ: τ peccauerit p ignorãtiã i his q̃ sctificata sũt dño: afferat p pctõ suo
עֲשִׂירִ֣ת הָאֵפָ֗ה סֹלֶת֙ לַחַטָּ֔את לֹֽא	עֶשְׂרֹנָ֣ה אֵיפָ֔ה				ouem: feret pro pctõ suo: qõ peccauit:
יָשִׂ֤ים עָלֶ֙יהָ֙ שֶׁ֔מֶן וְלֹא־יִתֵּ֥ן עָלֶ֖יהָ	שׂוּם נָתַן				duas turtures: vel duos pullos colũbax. vñ: vnũ
לְבֹנָ֔ה כִּ֥י חַטָּ֖את הִֽוא׃ וְהֵבִיאָ֗הּ	בּוֹא				pro pctõ: τ vnũ in holocaustũ. τ feret ea
אֶל־הַכֹּהֵ֔ן וְקָמַ֤ץ הַכֹּהֵן֙ מִמֶּ֔נָּה					ad sacerdotẽ. τ adducet sacerdos qõ pro
מְלֹ֣א קֻמְצ֔וֹ אֶת־אַזְכָּרָתָ֖הּ וְהִקְטִ֣יר	קֻמַּר				peccato pñus. τ retorqbit sacerdos ca=
הַכֹּהֵ֑ן הַמִּזְבֵּ֙חָה֙ עַל־אִשֵּׁ֣י					put eius a articulo: τ nõ diuidet. τ
יְהוָ֔ה חַטָּ֥את הִ֖וא׃ וְכִפֶּ֥ר עָלָ֛יו					aspget de sanguine qui pro pctõ sup
הַכֹּהֵ֖ן עַל־חַטָּאתוֹ֙ אֲשֶׁ֣ר חָטָ֔א					pariete altaris. at reliquũ san=
מֵאַחַת֙ מֵֽאֵלֶּ֔ה וְנִסְלַ֥ח לֽוֹ׃					guinis aspget sup basim altaris.
וְהָיְתָ֖ה לַכֹּהֵ֑ן כַּמִּנְחָ֔ה וְכִפֶּ֥ר	הָיָה כְּפֶר				peccati est. τ sic̃m faciet ho
יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹ֥ר׃ נֶ֣פֶשׁ כִּי					locaustũ: vt decet. τ ppitiabit pro eo
תִמְעֹ֤ל מַעַל֙ וְחָטְאָ֣ה בִשְׁגָגָ֔ה	מָעַל				sacerdos pro pctõ suo: qõ peccauit. τ relict
מִקָּדְשֵׁ֖י יְהוָ֑ה וְהֵבִיא֙ אֶת־אֲשָׁמ֔וֹ					

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֵ֣גֶל בֶּן־בָּקָ֗ר	agnã: adducat pro delicto suo quo peccauit duos turtures aut duos filios colũbe coram dño vnum pro pcato τ vnũ in holocaustũ: afferatq; eos ad sacerdotẽ. Et offerat primũ illum qui est pro peccato: τ retorquebit caput eius cõtra dorsum eius: τ nõ diuidat. Et asperget de sanguine hostie pro peccato super parietes altaris: τ decurrere faciet quod reliquũ est de sanguine ad fundamentũ altaris: pro peccato essi est. Et alterum faciet holocaustũ sicut decet: τ ppitiabit pro eo sacerdos pro pctõ suo quo peccauit: τ dimittetur ei. Et si nõ sufficerit manus eius ad duos turtures aut ad duos filios colũbe: offerat oblationẽ suã p pctõ suo quo peccauit decimã partẽ griũ satox similе pro pctõ. Non ponet sup eam oleũ: neq; dabit super eã thus: quia pro peccato est. Tradetq; eam sacerdoti: τ tollet ex ea sacerdos plenũ pugillum suum in monimentũ eius: τ adolebit in altari sup oblatiões dñi: pro pctõ enim est. Propitiabitq; pro eo sacerdos pro pctõ suo quo peccauit in vno ex his. Et dimittetur ei: τ erit sacerdoti sicut mun. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs. Aiã qui puaricas facrit puaricationẽ: τ peccauerit p ignorãtiã i his q̃ sctificata sũt dño: afferat p pctõ suo	תּוֹר תּוֹר	
שְׁתֵּי־תֹרִ֗ים אוֹ֙ שְׁנֵי־בְנֵ֣י יוֹנָ֔ה		
וְהֵבִיא֙ אֶת־קָרְבָּנ֔וֹ אֲשֶׁ֖ר חָטָ֣א		
עֲשִׂירִ֣ת הָאֵפָ֗ה סֹלֶת֙ לְחַטָּ֔את לֹֽא	עֶשְׂרֹנָ֣ה אֵיפָ֔ה	
יָשִׂ֤ים עָלֶ֙יהָ֙ שֶׁ֔מֶן וְלֹא־יִתֵּ֥ן עָלֶ֖יהָ	שׂוּם נָתַן	
לְבֹנָ֔ה כִּ֥י חַטָּ֖את הִֽוא׃ וְהֵבִיאָ֗הּ	בּוֹא	
אֶל־הַכֹּהֵ֔ן וְקָמַ֤ץ הַכֹּהֵן֙ מִמֶּ֔נָּה		
מְלֹ֣א קֻמְצ֔וֹ אֶת־אַזְכָּרָתָ֖הּ וְהִקְטִ֣יר	קֻמַּר	
הַכֹּהֵ֑ן הַמִּזְבֵּ֙חָה֙ עַל־אִשֵּׁ֣י		
יְהוָ֔ה חַטָּ֥את הִ֖וא׃ וְכִפֶּ֥ר עָלָ֛יו		
הַכֹּהֵ֖ן עַל־חַטָּאתוֹ֙ אֲשֶׁ֣ר חָטָ֔א		
מֵאַחַת֙ מֵֽאֵלֶּ֔ה וְנִסְלַ֥ח לֽוֹ׃		
וְהָיְתָ֖ה לַכֹּהֵ֑ן כַּמִּנְחָ֔ה וְכִפֶּ֥ר	הָיָה כְּפֶר	
יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹ֥ר׃ נֶ֣פֶשׁ כִּי		
תִמְעֹ֤ל מַעַל֙ וְחָטְאָ֣ה בִשְׁגָגָ֔ה	מָעַל	
מִקָּדְשֵׁ֖י יְהוָ֑ה וְהֵבִיא֙ אֶת־אֲשָׁמ֔וֹ		

Transla. Chal.
לְמִיסַת֙ שִׁיתָ֔א וְיַתֵּ֥י יַת אֲשָׁמֵ֖יהּ דְּכָ֑ר תַּרְתֵּ֣ין שַׁפְנִינִ֗ין אוֹ֙ תְּרֵ֣ין בְּנֵ֣י יוֹנָ֔ה קֳדָם֙ יְיָ֔ חַ֚ד
לְחַטָּאתָ֔א וְחַ֖ד לְעֹלָתָ֑א וְיַתֵּ֥י יַת דִּי֙ לְחַטָּאתָ֔א קֳדָמַ֖י יְיָ֑ וְיִקְרֵ֗ב יַת דִּ֙י֙ לְחַטָּאתָ֔א קַדְמַ֖יתָא֙
וְיִמְלוֹק֙ יַת רֵישֵׁ֔יהּ מִקֳּבֵ֖ל קְדָלֵ֑יהּ וְלָא֙ יַפְרִ֔ישׁ׃ וְיִדֵּ֥י מִדְּמָ֖א דְּחַטָּאתָ֑א עַל כּוֹתֶ֣ל
מַדְבְּחָ֔א וּשְׁיָשְׁתָּאר֙ מַדְּמָ֔א יִתְמְצֵ֖י לְיִסּוֹדָ֣א דְּמַדְבְּחָ֑א חַטָּאתָ֥א הוּא׃ וְיַת֙ תִּנְיָנָ֔א תַּעְבֵּ֖ד
עֲלָתָ֑א כְּדִחְזֵ֙י֙ וְיכַפַּ֣ר עֲלוֹהִ֔י כָּהֲנָ֕א מֵחֲטָאתֵ֖יהּ דְּחַבְ֑ וְיִשְׁתְּבֵ֥יק לֵ֖יהּ׃ וְאִם֙ לָא֙ תַּדְבִּ֣יק יְדֵ֔יהּ
לְתַרְתֵּ֣ין שַׁפְנִינִ֗ין אוֹ֙ לִתְרֵ֣ין בְּנֵ֣י יוֹנָ֔ה וְיַתֵּ֥י יַת קוּרְבָּנֵ֖יהּ דְּחַבְ֑ חַד מִן עַשְׂרָ֣א סְאִ֔ין סוֹלְתָ֖א
לְחַטָּאתָ֑א לָא֙ יְשַׁוֵּ֣י עֲלַ֔הּ מִשְׁחָ֖א וְלָא֙ יִתֵּ֣ן עֲלַ֔הּ לְבוּנְתָ֑א אֲרֵ֥י חַטָּאתָ֖א
הִ֣וא׃ וְיַתֵּ֣י יָתַ֔הּ לְוָת֙ כָּהֲנָ֔א וְיִקְמוֹץ֙ כָּהֲנָ֔א מִנַּ֖הּ מְלֵ֣י קוּמְצֵ֑יהּ יַת אַדְכָּרְתַ֔הּ וְיַסֵּ֖ק לְמַדְבְּחָ֑א
עַל קוּרְבְּנַ֥יָּא דַֽייְיָ֖ חַטָּאתָ֥א הִֽיא׃ וְיכַפַּ֣ר עֲלוֹהִ֔י כָּהֲנָ֕א עַל חוֹבְתֵּ֥יהּ דְּחַבְ֖ חַדָּ֑א מֵאִילֵּ֣ין
וְיִשְׁתְּבֵ֥יק לֵ֖יהּ׃ וְיִתְּהֵ֣י לְכָהֲנָ֔א כְּמִנְחְתָ֑א וּמְלַ֣יל יְיָ֔ עִם֙ מֹשֶׁ֔ה לְמֵימָ֖ר׃ וְאִנָּ֣שׁ אֲרֵ֔י יְשַׁקַּ֕ר
שְׁקַ֖ר וְיֵחוֹב֙ בְּשׁ֣וּם מְקוּדְשַׁ֔יָּא דַֽייְיָ֖ וְיַתֵּ֥י יַת אֲשָׁמֵ֖יהּ

Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

dño arietē īmaculatū ex ouibꝰ: p̄cī τῷ κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τιμῆς
argēti ſiclorꝫ: ſiclo ſctō: pro quo ἀργυρίου σίκλων, τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ, περὶ οὗ ἐ-
deliquit: τ qđ peccauit de ſctis ſol- πλημμέλησεν, καὶ ὃ ἥμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀπο-
uet τ dnā ptē apponet ſup illud. τ τίσει καὶ τὸ ἐπίτιμιον προσθήσει ἐπ' αὐτό· καὶ
dabit illud ſacerdoti. τ ſacerdos ꝓpitiabit pro δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεῖ· καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξιλάσεται περὶ
eo in arietē delicti. τ dimittet αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας· καὶ ἀφεθήσεται
ei. τ aīa q̄ peccauerit: τ fecerit vnū de αὐτῷ. καὶ ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ, καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ
oībus mādatis dñi: q̄ nō opꝫ facere: τ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ
nō cognouit: τ peccauerit: τ acceperit petā οὐκ ἔγνω, καὶ πλημμελήσῃ, καὶ λάβῃ τὴν ἁμαρτίαν
ſuā: τ offeret arietē īmaculatū ex oūibus: ꝑ- αὐτοῦ, καὶ ὀίσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων, τι-
argēti in petā ad ſacerdotē. τ ꝓ- μῆς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ ἐξι-
pitiabit pro eo ſacerdos pro ignorātia ei⁹ λάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐ-
quā ignorauit: τ ipe nō nouerat. τ dimittetur τοῦ, ὃ ἠγνόησε, καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει· καὶ ἀφεθήσε-
ei, peccauit .n. petā: iniqui- ται αὐτῷ· ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμέλειαν, πλημ-
tatē coā dño. μέλησιν ἔναντι κυρίου. C.6.

A Θc locutꝰ ē dñs ad moyſen: dicēs: ani- καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ψυ-
ma q̄ peccauerit: τ cōtēnēs cōtēpſerit man- χὴ ἐὰν ἁμάρτῃ, καὶ παριδὼν παρίδῃ τὰς ἐντο-
data dñi: τ mētita fuerit cōtra ꝓximū in de λὰς κυρίου, καὶ ψεύσηται πρὸς τὸν πλησίον ἐν πα-
poſito: vel de ſocietate: vel de rapina: vel le ῥαθήκῃ, ἢ περὶ κοινωνίας, ἢ περὶ ἁρπαγῆς, ἢ ἠ-
ſit aliqd ꝓximi: vel iuenit pditū: τ δίκησέ τι τὸν πλησίον, ἢ εὗρεν ἀπώλειαν, καὶ
mētiatur de eo: τ furauerit minime de ψεύσηται περὶ αὐτῆς, καὶ ὀμόσῃ ἀδίκως περὶ ἑ-
vna ex oibꝰ: q̄ faciet hō: ita vt νὸς ἀπὸ πάντων, ὧν ἂν ποιήσει ἄνθρωπος, ὥστε
peccet i his: τ erit q̄ peccauerit: ἁμαρτεῖν ἐν τούτοις, καὶ ἔσται ἡνίκα ἂν ἁμάρτῃ,
τ deliquerit: ꝛ reddat: rapinā: quā τ ἀφῇ: καὶ ἀποδῷ τὸ ἅρπαγμα, ὃ ἥρ-
rapuit: vel offenſam: quā offendit: vel depo πασεν, ἢ τὸ ἀδίκημα, ὃ ἠδίκησεν, ἢ τὴν παρα-
ſitū: q̄ creditū ē ei: vel pditionē: quā θήκην, ἥτις παρετέθη αὐτῷ, ἢ τὴν ἀπώλειαν, ἣν
inuenit de oī re: εὗρεν ἀπὸ παντὸς πράγματος,

Trāsla. B. Hiero.

arietem immaculatum de gregibus. Quī emī poteſt duobuſ ſiclis iuxta pondus ſanctuarii. Ipſumq; qđ intulit damni reſtituet: & quintam partem ponet ſupra: tradens ſacerdoti. quī rogabit pro eo offerens arietem: & dimittetur ei. Aīa q̄ peccauerit p ignorātiā: Fecerit vnum ex his que domini lege prohibentur: & peccarit intellexerit iniquitatē ſuā: offeret arietē immaculatū de gregibus ſacerdoti iuxta mēſurā eſtimationē peccati: quī orabit pro eo: quia neſciens fecerit. & dimittetur ei. Quia per errorem deliquit in dño. Ca. 6.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſē dicēs. Hō qui peccauerit & preuaricat fuerit cōtra dñm negauerit ꝓximo ſuo đpoſitū qđ fidei ei⁹ creditū fuerat: vel vi aliqđ extorſerit: aut calumniam fecerit. ſiue rem perditā inuenerit: & ifficiās inſup peierauerit: & quodlibet aliud ex pluribus fecerit in quibus ſolēt peccare homines: & conuicta delicti reddet omnia que per fraudem voluit obtinere

Tex. Heb. Leui. Ca. vi.

Pūtiua heb.

תָּמִם
יְהוָה אֵיל תָּמִים מִן הַצֹּאן
בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ לָאָשָׁם: וְאֶת אֲשֶׁר חָטָא
מִן הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת חֲמִישִׁתּוֹ
יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן
וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם
וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא
וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדַע
וְאָשַׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: וְהֵבִיא אַיִל
תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לָאָשָׁם
אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל
שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא
יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: אָשָׁם הוּא אָשֹׁם
אָשֹׁם לַיהוָה:

Cap. vi.

וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: נֶפֶשׁ כִּי
תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ
בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד
אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ:
אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע
עַל שֶׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶנָּה:
וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב
אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת
הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת
הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת
הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא: אוֹ מִכֹּל

Pūtiua chal.

עָאן חוּר
שָׁלַם נָתַן
שָׁבַע עָבַד פָּקַד
קְבֵל
חוּב קָרַב
אָמַר חוּב שָׁמַר
כָּדִב
שָׁכַח שָׁבַע עָבַד
תַּנְהוּמָא חָטָא
תוּב פָּקַד

Trāsla. Chal.

לְקֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ כְּסַף סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא לַאֲשָׁמָא וְיָת קְנָסֵהּ
מִן קוּדְשָׁא יְשַׁלֵּם וְיָת חוּמְשֵׁיהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי וְיִתֵּן יָתֵיהּ לְכָהֲנָא וְכָהֲנָא יְכַפַּר עֲלוֹהִי
בְּדֵיכְרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ: וְאִם אֵיתֵי יְחוֹב וְיַעְבֵּד חֲדָא מִכָּל פִּיקוֹדַיָּא
דַּיְיָ דְּלָא כְשָׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יְדַע וְחַב וְיִקַּבֵּל חוֹבֵיהּ: וְיֵיתֵי דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא
בְּפוּרְסָנֵיהּ לַאֲשָׁמָא לְוָת כָּהֲנָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל שְׁלוּתֵיהּ דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא
לָא יְדַע וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ: אֲשָׁמָא הוּא עַל חוֹבָתֵיהּ דְּהוּא חָיֵב אֲשָׁמָא יְקָרִיב קֳדָם יְיָ:

Ca. vi.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: אֵינָשׁ אֲרֵי יְחוֹב וְיִשְׁקַר שְׁקַר קֳדָם
יְיָ וְיִכַּדֵּב כָּהֲנָא דְּפוּקְדָנָא אוֹ בָּאשׁוּתָפוּת יְדָא אוֹ בְּגָזֵילָא אוֹ עָשַׁק יָת חַבְרֵיהּ: אוֹ
אַשְׁכַּח אֲבִידְתָּא וְכַדֵּיב בַּהּ וְאִישְׁתְּבַע עַל שְׁקָרָא עַל חֲדָא מִכָּל דְּיַעְבֵּד אֵינָשׁ לְמֵיתַ
בְּהֶן: וְיְהֵי אֲרֵי יְחֵטִי וְיֵחוֹב וְיָתִיב יָת גְּזֵילָא דְּגָזַל אוֹ יָת עוּשְׁקָא דְּעָשַׁק אוֹ יָת פִּיקָדְנָא
דְּאִיתְפְּקַד לְוָתֵיהּ אוֹ יָת אֲבִידְתָּא דְּאַשְׁכַּח: אוֹ מִכֹּל

Interp. chal.

cōā dño arietē in tegrū de oūibus eſtimationis duo ſiclorū argenti in ſiclis ſanctuarij pro delicto: & id qđ peccauit in ſancto reſtituet: & dnam partē addet ſup illud: & dabit illud ſacerdoti: & ſacerdos propiciabit pro eo in arietē q̄ offert pro delicto: dimittetur q̄ ei. Homo aūt qui peccauerit & fecerit ꝑtra vnū ex oībus preceptis dñi qđ nō decet fieri: & p ignorantiā peccauerit: ſuſcipiet iniquitatē ſuā. & afferet maſculū integrū de oūib⁹ iuxta eſtimationē delicti ad ſacerdotē: & ꝓpiciabit p eo ſacerdos p errore ſuo quo errauit: & ipſe ignorauit. dimittetur q̄ ei. Pro delicto enī eſt & pro pctō ſuo quo ꝑ peccauit: p delicto offerat cōā dño.

Locutuſq; ē dñs cū moyſe dicēs. Hō qui peccauerit & prevaricat fuerit cōtra dñm & mētitus fuerit cōtra ꝓximū ſuū in depoſito aut cōmertio manus aut in rapina: aut vim fecerit ꝓximo ſuo: aut inuenit rem pditā & negauit eam: & iurauit falſo ſup vnū ex oībus q̄ facit hō vt peccet in eis. Erit⁹ q̄ peccauerit & deliquerit: reſtituat rapinā quā rapuit: aut violentiam quā intulit: aut depoſitū quod cōmendatum fuit apud eum: aut rem perditā quā inuenit: aut quicquid ex omnibus

עֹלָה אֲשֶׁר יִשְׁבַּע עָלָיו לְשַׁקֵּר וְשִׁלַּם
אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף
עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם
נָתָן אֲשָׁמָתוֹ: וְאֶת אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה
כְּבֹא אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
לָאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן: וְכִפֶּר עָלָיו
פָּנֶה הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל
אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה
בָּהּ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו
צַוֵּה לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה
יְרֻקַּד הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל
יְקֻדַּד הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר
זֻבַּח וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: וְלָבַשׁ
הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִ
מֻדְכָּנַס יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן
יְלַבֵּשׁ רוּם אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה
אָכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ:
שׂוּם וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים
אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל
יָצָא מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר:
תָּהֹר מְקוֹם טֻהַר וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא
תִכְבֶּה וּבָעַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים
בָּעֵר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה
וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים:
קְטֹר אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא
תְּמַד תִכְבֶּה: וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב
יַקְרִיב

Pritiua chal.

וְהָאִשְׁתַּנְעַ עֲלוֹהִי לְשׁוּקְרָא וְיִשְׁלֹם יַתֵּיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְחֻמְשׁוֹהִי יוֹסֵף עֲלוֹהִי לְדִיהוֹא דִּילֵיהּ
יִתְנִנֵּיהּ בְּיוֹמָא דְּהוֹדָיְתֵיהּ וְיַת אֲשָׁמֵיהּ יַיְתֵי לְקֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ
לְאַשְׁמָא לוֹת כָּהֲנָא: וְיִכַּפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מְדָם יְרִ וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ עַל חֲדָא מִכֹּל דְּיַעְבֵּד
לְמֵיתַב בָּהּ וְסַלֵּיל יֵירֵי עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְפַקֵּיד יַת אַהֲרֹן וְיַת בְּנוֹהִי לְמֵימַר דָּא אוֹרַיְתָא
דְּעַלְתָּא הִיא עַלְתָּא עַל מְמַתְקְדָא עַל מַדְבְּחָא כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא וְאִשְׁתָּא דְּמַדְבְּחָא
תְּהֵי יְקֵדָא בֵּיהּ: וְיִלְבַּשׁ כָּהֲנָא לְבוּשִׁין דְּבוּץ וְיִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרֵיהּ וְיַפְרֵישׁ
יַת קִטְמָא דְּתֵיכוֹל אִישָׁתָא יַת עַלְתָּא עַל מַדְבְּחָא וְיִשַׁוֵּי יָתָהּ עִם מַדְבְּחָא: וְיִשְׁלַח יַת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִלְבַּשׁ לְבוּשִׁין אָחֳרִנִין וְיַפֵּק יַת קִטְמָא לְמִבְרָא לְמִשְׁרְיָתָא לַאֲתַר דְּכִי:
וְאִישָׁתָא עַל מַדְבְּחָא תְּהֵי יְקֵדָא בֵּיהּ לָא תִיטְפֵּי וְיוֹקֵד עֲלֵהּ כָּהֲנָא אָעִין כְּצַפְרָא כְּצַפְרָא
וְיַסְדַּר עֲלֵהּ עַלְתָּא וְיַסֵּק עֲלֵהּ תַּרְבֵּי נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: אִישָׁתָא תְּדִירָא תְּהֵי יְקֵדָא עַל
מַדְבְּחָא לָא תִטְפֵּי: וְדָא אוֹרַיְתָא דְּמִנְחָתָא דְּיַקְרְבוּן

Trãsla. B. Hiero.

ocoocoocoocoocoocoocoocoocoo
ocoocoocoocoocoocoocoocoocoo
[b]integra: [c]& quintã ínfu
per partem domíno ooo
[b]cuí damnum íntulerat.
ocoocoocoocoocoocoocoocoo
[c]Pro [b]pecçato autẽ ſuo
[q]offeret ocoocoocoocoocoo
[r]arietem [r]immaculatum
[u]de [x]grege: & dabit eum
[b]ſacerdoti [r]iuxta eſtima-
tionẽ mẽſurãqꝫ delicti:
q [c]rogabit [c]pro eo [r]corã
[c]domino: [b]& dímittetur
[i]illi [x]pro [i]ſingulís [q]fací-
endo [b]pèccauit. ocoocoo
[r]locutuſqꝫ eſt [u]dominus
[a]ad [u]moyſen ocoocoocoo
[x]dícens. [r]Precípe [u]aaron
[b]& [c]filíís eíus. ocoocoocoo
[c]Heç eſt [r]lex [q]holocauſtí.
ocoocoocoocoocoocoocoocoo
[r]Cremabitur [m]ín ooocoo
ocoocoocoocoocoocoocoocoo
[u]altarí [c]tota [b]nócte [q]vſqꝫ
[r]mane. ocoocoocoocoocoo
[u]Ignís ex [x]eodem [r]altarí
erit. [r]Veſtietur ocoocoo
[u]tunica [r]facerdos [c]& femí
nalibus [b]lineís: ocoocoo
[b]tolletqꝫ [x]cíneres ooocoo
ocoocoocoocoocoocoocoocoo
[r]quos vorans [u]ígnis [m]ex
uſſit: ocoocoocoocoocoo
[u]& ponens [r]iuxta [u]altare
ocoocoo ocoocoocoocoocoo
[x]ſpoliábitur prioribus
[r]veſtimẽtís: [u]índutíſqꝫ
[r]alíís [b]efferet [r]eos ooocoo
ocoocoocoocoocoocoocoocoo
[b]extra [r]caſtra [x]ín [r]loco oo
[m]mundíſſimo. ocoocoo
[u]Ignís autem [b]in [x]altarí
ſemper [q]ardebit: ocoocoo
[x]quem [u]nutríet [r]ſacerdoſ
ſubíiciens [r]lígna ooocoo
[u]mane p ſíngulos díes:
[r]& impoſito [r]holocauſto
[b]deſuper [b]adipes [r]adole-
bít [r]pacíficorum. ooocoo
[x]Ignís ẽ íſte [r]ppetuus: q
[r]nuqꝫ [q]deficíet [u]í [b]altarí.
[r]Hec ẽ [u]lex [r]ſacrificii & lí-
bamentorum q [u]offerẽt

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

quã iurauit pro ea iníuſte: τ ſoluet ipſa:
ὃν ὤμοσε πρὸς αὐτοῦ ἀδίκως, καὶ ἀποστήσει αὐτά,
pncipale: τ quintã ptẽ eius addet
τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει
ſup illũ: cui [b] eſt illi reddet q̃ die redargut[b] fuerit.
ἐπ' αὐτό, τίνος ἐστὶν αὐτῷ ἀποδώσει ἡμέρα ἐλεγχθῇ.
τ p pctõ ſuo feret dño arietẽ im
καὶ τῆς πλημμελίας αὐτοῦ οἴσει τῷ κυρίῳ κριὸν ἄ
maculatũ de outbus: p̃cij: in qõ pecca-
μωμον ἀπὸ τῶν προβάτων, τιμῆς, εἰς ὃ ἐπλημ-
uit. τ ꝓpitiabit pro eo ſacerdos coã
μέλησεν. καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐναντι
dño. τ dimittetur ei circa ẏnũ ab oib[o] q̃
κυ. καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ περὶ ἑνὸς ἀπὸ πάντων ὧν
fecit τ peccauit in illo. τ locut[e] ẽ dñs
ἐποίησε καὶ ἐπλημμέλησεν ἐν αὐτῷ. καὶ ἐλάλησε κ̣ς
ad moyſen: dícẽs: p̃cipe aarõ τ filíís
πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἔντειλαι τῷ ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς
eius: dicẽs: hec lex holocauſti: hoc
αὐτ, λέγων, οὗτος ὁ νόμος τῆς ὁλοκαυτώσεως, αὕτη
holocauſti in cõbuſtiõe eius in alta
ἡ ὁλοκάυτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τ θυσια
ri tota nocte vſq ad mane: τ ignis al
σηρίου ὅλην τὴν νύκτα ἕως πρωΐ, καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυ
taris cremabitur in ipo: τ nõ extingue-
σιαστηρίου καυθήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ οὐ σβεσθήσε
tur. τ inducet ſacerdos tunicã lineã: τ femo-
ται. καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν, καὶ περὶ
rale lineũ inducet circa corpus ſuũ. τ tol-
σκελὲς λινοῦν ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. καὶ ἀφε
let reliquias: quas cõſumpſerit ignis:
λεῖ τὴν κατακάρπωσιν, ἣν ἂν καταφαλώσει τὸ πῦρ,
holocauſtũ ab altarí. τ appo-
τὴν ὁλοκάρπωσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τιθήσε
net eas iuxta altare. τ exuet
σει αὐτὴν ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἐκδύσεται
veſtẽ ſuã: et induet veſtẽ aliã. et edu
τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται στολὴν ἄλλην. καὶ ἐξοι
cet reliquias extra caſtra in lo
σει τὴν κατακάρπωσιν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τό
cũ mũdũ. et ignis in altarí accẽdet
πον καθαρόν. καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται
ſup eo: nõ extinguet: et cõburet ſup eo
ἐπ' αὐτοῦ, οὐ σβεσθήσεται, καὶ καύσει ἐπ' αὐτοῦ
ſacerdos ligna mane mane: et accumulabit ſup
ὁ ἱερεὺς ξύλα τοπρωὶ πρωΐ, καὶ συμβάσει ἐπ' αὐ
eo holocauſtũ. et imponet ſup eo
τοῦ τὴν ὁλοκάυτωσιν. καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτοῦ
adipẽ ſalutaris: et ignis ſemp arde-
τὸ στέαρ τοῦ σωτηρίου, καὶ πῦρ διαπαντὸς καυθήσε-
bit: ſup altare nõ extinguet. hec lex
ται, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον οὐ σβεσθήσεται. οὗτος ὁ νό
ſacrificij: quod adducẽt ipſi
μος τῆς θυσίας, ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ

Trãsla. Chal.

הַאֲשְׁתְּבַע עֲלוֹהִי לְשׁוּקְרָא וְיִשְׁלֹם יַתֵּיהּ בְּרֵישֵׁיהּ וְחֻמְשׁוֹהִי יוֹסֵף עֲלוֹהִי לְדִיהוֹא דִּילֵיהּ
יִתְנִנֵּיהּ בְּיוֹמָא דְּהוֹדָיְתֵיהּ וְיַת אֲשָׁמֵיהּ יַיְתֵי לְקֳדָם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ
לְאַשְׁמָא לוֹת כָּהֲנָא: וְיִכַּפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מְדָם יְרִ וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ עַל חֲדָא מִכֹּל דְּיַעְבֵּד
לְמֵיתַב בָּהּ וְסַלֵּיל יֵירֵי עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְפַקֵּיד יַת אַהֲרֹן וְיַת בְּנוֹהִי לְמֵימַר דָּא אוֹרַיְתָא
דְּעַלְתָּא הִיא עַלְתָּא עַל מְמַתְקְדָא עַל מַדְבְּחָא כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא וְאִשְׁתָּא דְּמַדְבְּחָא
תְּהֵי יְקֵדָא בֵּיהּ: וְיִלְבַּשׁ כָּהֲנָא לְבוּשִׁין דְּבוּץ וְיִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרֵיהּ וְיַפְרֵישׁ
יַת קִטְמָא דְּתֵיכוֹל אִישָׁתָא יַת עַלְתָּא עַל מַדְבְּחָא וְיִשַׁוֵּי יָתָהּ עִם מַדְבְּחָא: וְיִשְׁלַח יַת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִלְבַּשׁ לְבוּשִׁין אָחֳרִנִין וְיַפֵּק יַת קִטְמָא לְמִבְרָא לְמִשְׁרְיָתָא לַאֲתַר דְּכִי:
וְאִישָׁתָא עַל מַדְבְּחָא תְּהֵי יְקֵדָא בֵּיהּ לָא תִיטְפֵּי וְיוֹקֵד עֲלֵהּ כָּהֲנָא אָעִין כְּצַפְרָא כְּצַפְרָא
וְיַסְדַּר עֲלֵהּ עַלְתָּא וְיַסֵּק עֲלֵהּ תַּרְבֵּי נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: אִישָׁתָא תְּדִירָא תְּהֵי יְקֵדָא עַל
מַדְבְּחָא לָא תִטְפֵּי: וְדָא אוֹרַיְתָא דְּמִנְחָתָא דְּיַקְרְבוּן

Pritiua chal.

שְׁלֹם רֹאשׁ יָסֵף
נָתַן אֹתָא עָאן
כָּפַר שָׁבַק עֲבַד
אָמַר עֲלֵהּ יַקֵּד
דָּבַח אֵשׁ יְהוָה
לְבַשׁ גַּנַס פָּרַשׁ
אָכַל שָׁוֵה שָׁלַת
גַּפַּק שְׁרָא
דְּכֵהּ אָתָה בָּעַר
סַדַּר עֲלֵהּ נָסַק
יְהוָה קָרַב

Interp. chal.

quibus falſo iurauit. Reddetqꝫ illud íntegrũ: τ quín
tam partem addet ſuper illud: illi cui pertinet dabit
illud in die delicti ſui. Pro delicto autem ſuo afferat
coram domino arietem íntegrũ de oulbus iuxta eſti
mationem delicti: tradatqꝫ eum ſacerdoti. Et propti-
ciabit pro eo ſacerdos coram domino: τ dimittetur ei
pro vnoquoqꝫ ex omnibus que faciendo peccauit in
eo. Locutuſqꝫ eſt dominus cum moyſe dicens. præci-
pe aaron τ filiis eius dicens. hec eſt lex holocauſti:
quod holocauſtũ cremabitur in altari tota nocte vſqꝫ
mane: τ ignis altaris erit incẽſus in eo. Veſtietur qꝫ
ſacerdos veſtimentis de byſſo: τ femoralibus de byſ
ſo veſtietur ſuper carnem ſuam: τ ſeparabit cineres
quem exuſſit ignis holocauſti ſuper altare: τ ponet eũ
in latere altaris. Spoliabiturqꝫ veſtimẽtis ſuis: τ ve
ſtietur aliis veſtibus: edducetqꝫ cinerem extra caſtra
in loco mũdiſſimo. Ignis autem erit incenſus in eo-
dẽ altari: nunqꝫ extingetur: τ incẽdet in eo ſacerdos
ligna mane mane: τ ordinabit ſuper eo holocauſtũ.
Et adolebitqꝫ ſup eo adipes hoſtie ſcificationũ. Ignis
ſemper erit ardens ſuper altare: nunquã extingue-
tur. Et hec eſt lex muneris quod offerent

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Leui. La.vi.	Pritiua heb.
filij aarõ corã dño corã altari. τ υἱοὶ ἀαρὼν ἐνώπιον κυ̃ ἀπέναντι τ̃ θυσιαστηρίου. καὶ ἀ	filii aaron corã domino & coram altari. Tollet fa	אֶתָּה בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל	פָּנֶה
tollet ab eo pugillo de simila sacri φελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὴ δρακὰ ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυ	cerdos pugillum de simile que conspersa est	פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ	רום
ficij cũ oleo et τ cũ oi thure σίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς καὶ σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ	oleo: & totum quod super simi	מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וְשַׁמְנָהּ וְאֵת כָּל	
eius erũtia in sacrificio. τ tollet sup al	la est: adolebitq; illud de	הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר	
tari holocaustũ odorẽ suauitatis: memoriale et	in altari in monimẽtũ	הַמִּזְבֵּחָה אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה	זכר
σιαστηρίου κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας, μνημόσυνον αὐτῆς	odoris suauissimi dño.	נִיחֹחַ לַיהוָה	נוח
dño. at reliquũ ab ea comedet aarõ τ τῷ κῷ· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἔδεται ἀαρὼν καὶ	Relíquã aũt ptem simile comedet aaron cum	וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן	יתר
filij ei⁹. azyma comedent in loco sctõ: in atrio οἱ υἱοὶ αὐτ̃· ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἐν αὐλῇ	filiis suis absq; fer	וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בִּמְקוֹם קָדֹשׁ	
tabnaculi testimonij comedẽt eã. nõ coque	mento: & comedet in lo	בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: לֹא	יעד
τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτήν. οὐ πεφθή	co sancto in atrio taber	תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּי אֹתָהּ	אפה נתן
tur fermẽtata. ptẽ ipaz dedi ipis σεται ἐνζυμωθήσ. μερίδα αὐτὴν δέδωκα αὐτοῖς	naculi. Ideo autem non fermẽtabitur: qa pars	מֵאִשַׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא	
de holocaustis dñi. sctã sctõz sũt. ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου. ἅγια ἁγίων ἐστίν. ὡς	eius in dñi offertur incẽ	כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם כָּל זָכָר בְּנֵי	
cut qõ peti: τ sicut qõ deli	sum. Sactum sanctorũ	אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם	עולם דור
περ τὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελεί	erit	מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם	נגע
cti. oẽ masculinũ sacerdotũ cõedẽt ipaz. legitti	in gñatiõibus vris de sa	יִקְדָּשׁ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	קדש דבר
mas. πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἔδονται αὐτήν· νόμι	crificiis dñi. Oís q te	לֵאמֹר: זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר	
mũ sẽpitnũ in gñatiões vras de holocau	tigerit illa: sãctificabí	יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ	משח
μον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπω	tur. Locutusq; ẽ dñs ad	עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה	עשר איפה
sti⁹ dñi. ois q̃ tetigerit ab illis: san	moysen dicẽs. Hec est	תָּמִיד מֶחֱצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ	חצה
μάτων κυρίου· πᾶς ὃς ἂν ἅψηται ἀπ' αὐτῶν, ἁγια	oblatio Aarõ & filiorũ	בָּעֶרֶב: עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה	חבת עשה
cificabit. τ locut⁹ ẽ dño ad moysen: dicẽs:	eius: quã offerre debẽt	מְרֻבֶּכֶת תְּבִיאֶנָּה תַּפִּינֵי מִנְחַת	רבך בוא אפה
θήσεται. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λεγων,	dño in die vnctiõis sue.	פְּתִתִים תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:	פתת קרב נוח
hoc domũ aarõ τ filioz eius: qõ of	Decimã partẽ ephi of	וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו	
τοῦτο τὸ δῶρον ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὃ προ	ferẽt simile in sacrificio	יַעֲשֶׂנָּה אֹתָהּ חָק עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל	
ferent dño. in die: qua vnxerit il	sẽpiterno. Mediũ eius	תֻּקְטָר: וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל	כלל קטר
σοίσουσι τῷ κυρίῳ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν χρίσῃς αὐ	mane & medium eius	תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל: וַיְדַבֵּר יְהוָה	
lũ: decimaps ephi similes in sacrificiũ sẽ	vespe: q̃ in sartagine	אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן	
τόν, τὸ δέκατον τοῦ ὀιφεὶ σεμιδάλεως εἰς θυσίαν δια	cõspsa frigetur. Of	וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת	
per: dimidiũ et⁹ mane: et dimidiũ eius	feret ãt eã calidã in		
παντὸς, τὸ ἥμισυ αὐτῆς τοπρωΐ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτῆς	odorẽ suauissimum		
vespi. in sartagine in oleo fiet: cõsper	dño facerdos qui iure patri		
τοῦ θ̃ελινόν· ἐπὶ τηγάνου ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται, πεφυ	successerit. Et		
sam feret ipsã circũuoluta: sacrificiũ ex fragmẽtis	tota cremabitur ī altari		
ραισθὲν ὁίσει αὐτὴν ἐλικτά, θυσίαν ἐκ κλασμάτων	Oẽ ei sacrificiũ facer		
offeret in odorẽ suauitatis dño: τ sacerdos vn	dotũ igne consumetur:		
προσοίσει εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ χρι	nec quisq; comedet ex		
ctus d pro eo ex filijs ei⁹ faciet illud legitimũ	eo. Locutus est autem		
ὃς ὁ ἀντ' αὐτ̃ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτ̃ ποιήσει αὐτὴν νόμιμον	dominus ad moysen		
sẽpitnũ dño. totũ cõsummabitur. τ oẽ sacri	dicens. loquere aaron		
αἰώνιον τῷ κῷ· πᾶσαν ἐπιτελεσθήσεται. καὶ πᾶσα θυ	& filiis eius. Ista ẽ lex		
ficiũ sacerdotis holocausti erit: τ nõ comedet. τ lo			
σία ἱερέως ὁλόκαυστος ἔσται, καὶ οὐ βρωθήσεται· καὶ ἐλά			
cut ẽ dño ad moysen: dicẽs: loqre aaron			
λησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τῷ ἀαρὼν			
τ filijs eius: dicẽs: hec lex			
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων, οὗτος ὁ νόμος ooo			

Transla.Chal.
יָתָה בְּנֵי אַהֲרֹן קֳדָם יְיָ לִקְדָם מַדְבְּחָא: וְיַפְרֵישׁ מִתְּמָה בְּקוּמְצֵיהּ מִסְלְתָּא וּמִמְּנָתָא
וּמִתְּסָוְחָה וְיָת כָּל לְבוּתָא דְּעַל מִנְחְתָּא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא לְאִתְבַּדְּלָא בְּרַעֲוָא אַדְכָּרְתָּהּ
קֳדָם יְיָ: וּדְאִישְׁתְּאַר מִנַּהּ יֵיכְלוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי בְּפָטִיר תִּתְאֲכֵל בְּאַתַר קַדִּישׁ בְּדָרַת
מַשְׁכַּן זִמְנָא יֵיכְלוּנַהּ לָא תִתְאֲפֵי חַמְעָא חוּלָקְהוֹן יְהַבִית יָתָהּ מֵקוּרְבָּנַי קֻדְשִׁין
הִיא כְּחַטָּאתָא וּכְאָשְׁמָא: כָּל דְּכוּרָא מִבְּנֵי אַהֲרֹן יֵיכְלוּנַהּ קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן מִן
מְקוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדָּשׁ: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: דֵּין קוּרְבָּנָא
דְּאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי דְּיַקְרְבוּן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא דְּרַבְּיָא יָתֵיהּ חַד מִן עַשְׂרָא סָאִין סוֹלְתָּא
מִנְחָתָא תְּדִירָא פַּלְגוּתָא בְּצַפְרָא וּפַלְגוּתָא בְּרַמְשָׁא: עַל מַרְחֲשָׁא מְשַׁח תִּתְעֲבֵיד
רְבִיכָא תַּיְתֵיהּ תּוּבְּיָנֵי מִנְחַת בִּיצְוּעִין תְּקָרֵב לְאִתְבַּדְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: וְכָהֲנָא
דְּיִתְרַבֵּא תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי יַעֲבֵיד יָתֵהּ קְיָם עָלַם קֳדָם יְיָ גְּמִיר יִתְסָק: וְכָל מִנְחָתָא
דְּכָהֲנָא גְּמִיר תְּהֵי לָא תִתְאֲכֵל: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם
בְּנוֹהִי לְמֵימָר דָּא אוֹרַיְתָא

Interp̃.chal.	Pritiua chal.
filij aaron in conspectu domini corã altari. Separabitq; ex eo pugillo suo de simila immeris τ de oleo ei⁹ et totũ thus qõ est sup munus: τ adolebit illud in altari: vt memoriale eius susciptatur cum beneplacito coram dño. Quod autẽ reliquũ fuerit ex eo: comedent aaron τ filij eius. Azymũ comedẽtur in loco sancto: in atrio tabernaculi federis comedent illud. Non coquetur fermentatũ: partẽ enim eox dedi eis de oblationibus meis. Sanctũ sanctox erit: sicut hostia q̃ fit pro pctõ τ pro delicto. Quis masculus de filijs aaron comedet illud: legitimũ sempiternũ erit in gñatiobus vestris de oblationib⁹ dñi. ois qui tetigerit illud: sanctificabit. Locutusq; est dñs cuz moyse dicẽs. Hec est oblatio aaron τ filiox eius: quã offerent corã dño in die vnctionis sue: decimã partẽ trium satox simile in munere ppetuo. dimidiã partẽ eius mane τ dimidiã ptẽ ei⁹ vespi: in sartagine cuz oleo fiet tenera: offerat eã coctã: atq; i frusta cõcisa offerat: vt susciptat munꝰ cuz beneplacito corã dño. Sacerdos aũt de filijs suis qui vngedus est pro eo faciet illud: legitimũ sempiternum erit corã dño: totũ cremabitur. Oẽq; munus sacerdotis totũ cremabit: nõ comedatur. Locutusq; est dñs cum moyse: dicens. Loquere cum aaron τ cuz filijs eius: dicens. Hec est lex ooo	פָּרַשׁ נָסַק כְּבֵל רָעָה דְּכַר שָׁאַר אָכַל רוּר שֶׁכֶן אָפָה קוּם דּוּר מְרַב קֻדָּשׁ אָמַר רָבַב סְאָה עֲבַד אָתָא אָפָה רָבַב נָסַק יְהוָה

Pritina heb.	Tex. Heb.	Leui. Ca. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. ẽt interp. latina
הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט חַטָּאת	מְקוֹם שָׁחַט		hostie pro peccato. In loco vbi offertur holocaustum: immolabitur coram domino. Sanctum sanctorũ est. Sacerdos qui offert comedet eã in loco sancto "in atrio tabernaculi. Quicquid tetigerit carnes eius" sanctificabitur. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa: lauabitur in loco sancto. Vas autẽ fictile" in quo cocta est confringetur. Quod si vas eneum fuerit: defricabitur, & lauabitur aqua. Omis masculus de gñe sacerdotali vescetur de carnibus eius: quia sctm sctõrũ est. Hostia cũ q̃ offertur p̃ pctõ. cuius sanguis infertur in tabernaculũ testimonii ad expiãdũ in sanctuario: nõ comedetur sed cõburetur igni. Ca. 7. Hec quoq; ẽ lex hostie pro delicto. Sctã sanctorũ est. Idcirco vbi immolabitur holocaustũ: mactabitur & victima pro delicto. Sanguis eius per gyrum altaris fudetur. Offerent ex ea caudã & adipem qui operit vitalia: duos renunculos" & pinguedinem que iuxta ilia est. reticulumq; iecoris cũ renunculis: & adolebit ea sacerdos super altare. Incẽsum est domini pro delicto.	πεῖ: in loco vbi immolabit holocaustũ, τῆς ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ οὗ σφάξουσι τὰ ὁλοκαυστα: immolabit τ ꝙ peccati ipsorum τώματα, σφαγήσεται καὶ ὁ τῆς ἁμαρτίας ἔναντι ſtã dño: sctã sctõr̃ sunt. sacerdos offerẽs illud: τι κυρίου, ἅγια ἁγίων ἐστίν· ὁ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν, comedet illud: in loco sctõ comedet: in atrio ἔδεται αὐτήν, ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς tabnaculi testimonij. oīa q̃ tetigerit carnes σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν κρεῶν illius: sacrificabit. τ cui aspersum fuerit ipse αὐτῆς, ἁγιασθήσεται· καὶ ὃ ἂν ἐπιῤῥαντισθῇ ἐκ sanguine illi⁹: sup vestẽ q̃ aspersa fuerit sup τοῦ αἵματος αὐτῆς, ἐπὶ τὸ ἱμάτιον ὃ ῥαντισθῇ ἐπ' illã: lauabitur τ in loco sctõ. τ vas te αὐτό, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ σκεῦος ὀρᾶ stẽ vbi cocta fuerit i ipo: cõteretur, si aũt κινον οὗ ἂν ἑφθῇ, ἐν αὐτῷ, συντριβήσεται· ἐὰν δὲ in vase eneo cocta fuerit: defricabit illud: τ la ἐν σκεύει χαλκῷ ἑφθῇ, ἐκτριφθήσεται αὐτό, καὶ πλύ= uabit aqua. oē masculũ in sacerdotib⁹ comedet il νεται ὕδατι· πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐ lud. sctã sctõr̃ sunt dño. τ oīa q̃ pro τό· ἅγια ἁγίων ἐστὶ κυρίῳ· καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς peccato quor̃ illatũ fuerit de sanguine eor̃ in ἁμαρτίας ὧν ἂν εἰσενεχθῇ ἀπὸ τ αἵματος αὐτῶν εἰς tabernaculũ testimonij: ad pplitãdũ in sanctuario: τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, nõ comedetur: in igne cõburetur. οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. Ca. 7. Hec lex arietũ q̃ pro delicto. καὶ οὗτος ὁ νόμος τοῦ κριοῦ τοῦ περὶ τῆς πλημ μελείας· ἁγία ἁγίων ἐστίν· ἐν τόπῳ οὗ σφάξουσι holocaustũ: immolabit arietẽ delicto· cor̃ dño. τ sanguinẽ effundet iuxta τὸ ὁλοκάυτωμα, σφάξουσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελεί altare in circuitu. τ oēm adipẽ eius βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ· καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐ offeret ab eo: τ lũbos τ adipẽ τοῦ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀσφῦν καὶ τὸ στέαρ operiẽtẽ intestina. τ oēm adipẽ q̃ τὸ καταπαλύπτον τὰ ἐνδόσια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ in intestinis: τ duos reneo: τ ἐπὶ τῶν ἐνδοσίων, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ adipẽ q̃ in illis q̃ sup femora: τ reticulũ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸ λοβὸν ꝙ in iecore cũ renib⁹: auferet ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς, περιελεῖ ea. τ offeret ea sacerdos sup altaꝛ ἀυτά· καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστή= re holocaustũ dño: pro delicto ριον κάρπωμα τῷ κυρίῳ, περὶ πλημμελίας	Infra. II. c. 1 B. 15. b. A

Pritina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נְכַס	sacrificij pro pctõ: in loco vbi imolãt holocaustũ: imolabit hostia pro pctõ cor̃ dño: sanctũ sctõr̃ est. Sacerdos q̃ ppiciat in sanguine eius: comedet eam: in loco sctõ comedet in atrio tabernaculi federis. Omis q̃ tetigerit carnẽ eius sctificabit. et q̃ asperserit de sanguine eius sup vestimẽta sua: illud qđ fuerit aspersum lauabit in loco sctõ. Vas aũt fictile in quo cocta est: cõfringet. Si aũt in vase eneo fuerit cocta defricabit τ lauabit aq̃: oīs masculus de sacerdotib⁹ comedet illã: sanctũ sctõr̃ est. Omis aũt hostia pro pctõ cui⁹ sanguis infertur in tabernaculũ federis ad expiandũ in sanctuario: non comedetur: sed igni cõburetur. Ca. 7. Hec est lex hostie pro delicto: sanctũ sctõr̃ est. In loco vbi imolãt holocaustũ imolabit hostiã pro delicto: sanguinẽ aũt ei⁹ spget p circuitũ altaris. τ totũ adipẽ ei⁹ offeret ex ea: caudã τ adipẽ qui operit intestina τ duos reneos τ adipẽ qui est sup eos: qui est iuxta ilia τ reticulũ qđ est sup iecur cuz renibus auferat eum. Et adolebit ea sacerdos in altarꝛ in oblationes cozam domino. pro delicto enim	דְּחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דִּי תִתְנְכֵס עֲלְתָא תִתְנְכֵס חַטָּאתָא קֳדָם יְיָ קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הִיא׃ כָּהֲנָא דְּמְכַפַּר בְּדַמָּהּ דְּיִכְלִינַהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ תִּתְאֲכֵל בְּדַרְתָּ מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ כָּל דְּיִקְרַב בִּבְשַׂרָהּ יִתְקַדַּשׁ וְדִי יִדֵּי מִן דְּמַהּ עַל לְבוּשׁ וְהִי דִּידִי עֲלַהּ תִּתְחֲוֵר בַּאֲתַר קַדִּישׁ׃ וּמָאן דִּתְחַף תִּתְבַּשֵּׁל בְּיָהּ וְאִם בְּמָנָא דִּנְחָשָׁא תִתְבַּשֵּׁל וְיִתְמְרֵק וְיִשְׁתְּטֵף בְּמַיָּא׃ כָּל דְּכוּרָא בְּכָהֲנַיָּא יֵיכוֹל יַתָּהּ קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הִיא׃ וְכָל חַטָּאתָא דִּי יִתְעַל מִדְּמַהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא לָא תִתְאֲכֵל בְּנוּרָא תִתּוֹקַד׃ Ca. vij. וְדָא אוֹרַיְתָא דְּאָשְׁמָא קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הוּא׃ בַּאֲתַרָא דִּיִכְסוּן יָת עֲלְתָא יִכְסוּן יָת אָשְׁמָא וְיָת דְּמֵיהּ יִזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יְקָרֵיב מִנֵּיהּ יָת אַלְיְתָא וְיָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא׃ וְיָת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהֶן דְּעַל גִּסְסָיָא וְיָת חַצְרָא דְּעַל כְּבְדָּא עַל כּוֹלְיָתָא יְעַדִּנַּהּ׃ וְיַסֵּק יָתְהוֹן כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ אָשְׁמָא	

Pritina heb.	Tex. Heb.	Leui. Ca. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. ẽt interp. latina
הַמִּזְבֵּחָה סָבִיב׃ וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ	סָבַב			
יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת הָאַלְיָה וְאֶת			Offerent ex ea caudã & adipem qui operit vitalia: duos renunculos & pinguedinem que iuxta ilia est. reticulumq; iecoris cũ renunculis: & adolebit ea sacerdos super altare. Incẽsum est domini pro delicto.	
הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב׃ וְאֶת	כָּסָה			
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר	שְׁנַה כֶּלָה			
עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת				
הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַ				
יסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן	סוּר קָטַר			
הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אֲשָׁם				

Transla. Chal.
דְּחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דִּי תִתְנְכֵס עֲלְתָא תִתְנְכֵס חַטָּאתָא קֳדָם יְיָ קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הִיא׃ כָּהֲנָא דְּמְכַפַּר בְּדַמָּהּ דְּיִכְלִינַהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ תִּתְאֲכֵל בְּדַרְתָּ מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ כָּל דְּיִקְרַב בִּבְשַׂרָהּ יִתְקַדַּשׁ וְדִי יִדֵּי מִן דְּמַהּ עַל לְבוּשׁ וְהִי דִּידִי עֲלַהּ תִּתְחֲוֵר בַּאֲתַר קַדִּישׁ׃ וּמָאן דִּתְחַף תִּתְבַּשֵּׁל בְּיָהּ וְאִם בְּמָנָא דִּנְחָשָׁא תִתְבַּשֵּׁל וְיִתְמְרֵק וְיִשְׁתְּטֵף בְּמַיָּא׃ כָּל דְּכוּרָא בְּכָהֲנַיָּא יֵיכוֹל יַתָּהּ קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הִיא׃ וְכָל חַטָּאתָא דִּי יִתְעַל מִדְּמַהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא לָא תִתְאֲכֵל בְּנוּרָא תִתּוֹקַד׃ Ca. vij. וְדָא אוֹרַיְתָא דְּאָשְׁמָא קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין הוּא׃ בַּאֲתַרָא דִּיִכְסוּן יָת עֲלְתָא יִכְסוּן יָת אָשְׁמָא וְיָת דְּמֵיהּ יִזְרוֹק עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יְקָרֵיב מִנֵּיהּ יָת אַלְיְתָא וְיָת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יָת גַּוָּא׃ וְיָת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָן וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהֶן דְּעַל גִּסְסָיָא וְיָת חַצְרָא דְּעַל כְּבְדָּא עַל כּוֹלְיָתָא יְעַדִּנַּהּ׃ וְיַסֵּק יָתְהוֹן כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ אָשְׁמָא

Trãsla. Gre. ler. cũ interp. latina.

est. oĩs masculꝰ ex sacerdotibꝰ comedet ea: in
ἐστί. πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ἱερέων ἔδεται αὐτά, ἐν
loco sctõ comedet, sctã sctõꝝ ẽt. tuit
τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται. ἅγια ἁγίων ἐστίν. ὡσαυτως
qđ ꝓ pctõ: sic ꝛ qđ ꝓ
περὶ τῆς ἁμαρτίας, οὕτως καὶ τὸ τῆς πλημ=
cti. lex vna illoꝝ. sacerdos qui ꝓpiat
μελίας. νόμος εἷς αὐτῶν. ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλά=
bit in eo: illi erit. ꝛ sacerdos offe
σεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσται. καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ προσά
rens holocaustũ hõis: pellis bo=
γων ὁλοκαύτωμα ἀνθρώπου, τὸ δέρμα τῆς ὁλο
locausti: qđ offert ille: ei erit.
καυτώσεως, ἧς προσφέρει αὐτός, αὐτῷ ἔσται.
ꝛ oĕ sacrificiũ qđ fiet in clibano:
καὶ πᾶσα θυσία ἥτις ποιηθήσεται ἐν κλιβάνῳ,
ꝛ oĕ qđ fiet in craticula: vel in
καὶ πᾶσα ἥτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐχάρας, ἢ ἐπὶ
sartagine: sacerdotis offerentis illud:
τηγάνου, τοῦ ἱερέως τοῦ προσφέροντος αὐτήν,
illius erit. ꝛ oĕ sacrificiũ ꝓparatũ in
αὐτοῦ ἔσται. καὶ πᾶσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν
oleo: ꝛ nõ ꝓparatũ: oĩbꝰ filijs
ἐλαίῳ, καὶ μὴ ἀναπεποιημένη, πᾶσι τοῖς υἱοῖς
aaron erit cunctis equũ. hec lex sacrificij
Ꝗ ἀαρὼν ἔσται ἑκάστῳ τὸ ἴσον. οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας
pacificoꝝ: qđ offerẽt oĩo. si ꝺ pro
τῶν εἰρηνικῶν, ἂν προσοίσουσι τῷ κυρίῳ. ἐὰν μὲν περὶ
laudatione obtulerit illud: ꝛ offerẽt in sacri
αἰνέσεως προσφέρουσιν αὐτήν, καὶ προσοίσουσιν ἐπὶ τῆς θυ=
ficio laudatiõis panes azymos ex simila
σίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως
ꝓparatos in oleo: ꝛ lagana azyma
ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα δια
lita in oleo: ꝛ simlã cõꝑ=
κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ σεμίδαλιν πεφυραμέ=
sã in oleo: in panibꝰ fermẽtatis offerẽt obla
νην ἐν ἐλαίῳ, ἐπ' ἄρτοις ζυμίταις προσοίσει τὸ δῶ
tionẽ suã in sacrificiũ laudatiõis salutaris ei⁹.
ρον αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαν αἰνέσεως σωτηρίου αὐτοῦ.
ꝛ adducet ab eo vnũ ab oibꝰ do
καὶ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ ἓν ἀπὸ πάντων τῶν δώ=
nis illiꝰ ꝺ separacionẽ dño: sacerdoti effun
ρων αὐτοῦ, ἀφαίρεμα κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ τῷ πρόσχε
denti sanguinẽ salutaris: illi erit: ꝛ carneꝰ sa
ντι τὸ αἷμα τοῦ σῴου, αὐτῷ ἔσται, καὶ τὰ κρέα θυ
crificij laudis salutaris: illi erit. ꝛ in qua die do
σίας αἰνέσεως σῴου, αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐν ᾗ ἡμέρα
nãtur: comedẽtur. nõ relinq̃nt ex filia
δωρεῖται, βρωθήσεται. οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτῆ
ad manẽ. ſi ſi votũ fuerit: vel voluntariũ sacrificauerit
εἰς τὸ πρωΐ. καὶ ἐὰν εὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον θυσιάζῃ τὸ
donũ suũ: qua die obtulerit
δῶρον αὐτοῦ, ἢ ἂν ἡμέρα προσάγῃ τὸν

Trãsla. B. Hiero.

Omnis masculus de
sacerdotali genere
in loco sctõ vescetur
his carnibus: quia sãctũ
sctorum est. Sicut pro
pctõ offertur hostia: ita
& ꝓ delicto. Vtriusq; ho
stie lex vna erit. Ad sa
cerdotẽ q̃ eã obtulerit
ꝓtinebit. Sacerdos qui
offert holocausti victi=
mã: hẽbit pellem eius.
Et oĕ sacrificiũ simile
quod coquitur in cliba
no: & quecquid in crati
cula vel in sartagine ꝓ=
paratur: eius erit sacer
dotis a quo offertur: si=
ue oleo conspersa siue
arida fuerint. Cunctis
filiis aaron mensura eq̃
per singulos diuidetur.
Hec est lex hostie pacifi
corum que offertur domiõ. Si ꝓ
gratiarum actione
oblatio fuerit: offerẽt
panes absq; fermento
cõsperſos oleo: & laga
na azyma vncta oleo.
coctamq; similam &
collyridas olei admix
tione conspersas
panes quoq; fermenta
tos cum hostia gratiarum
que immolatur pro pacifi
cis: ex quibꝰ vnus pro
primitiis offertur dño
& erit sacerdotis
qui fundet hostie sãgui
nem. Cuius
carnes eadem
comedentur die: nec
remanebit
ex eis quicq̃ vsq; ma=
ne. Si voto vel
sponte quispiã obtulerit
hostiã: eadem similiter

Ter. Hebꝝ. Leui. Ca. vii.

הוּא׃ כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ
בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים הוּא׃ כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם
תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר
יְכַפֶּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃ וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב
אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה
אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃
וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַתַּנּוּר
וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת
לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה׃ וְכָל
מִנְחָה בְלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל
בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃
וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
יַקְרִיב לַיהוָה׃ אִם עַל תּוֹדָה
יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה
חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וְרִקִּיקֵי
מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת
מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃
עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב
קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל
קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן
הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃
וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם
קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ
מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר׃ וְאִם נֶדֶר אוֹ
נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ

Interp. chal.

est. Omnis masculus ex sacerdotibus comedet eam:
in loco sancto comedet: sanctũ sanctoꝝ est. Sicut ho=
stia q̃ offertur pro peccato sic erit hostia q̃ offert pro
delicto: lex vna erit eis. sacerdos qui ꝓpiet eus ea:
eius erit. Sacerdos astũ q̃ offert holocaustũ viri: pel
lis holocausti erit eius qui offert illud. Et omne mu
nus qđ coquitur in clibano ꝛ omne qđ fit in cratcula
et in sartagine ad sacerdotẽ qui offert illud ꝓtinebit.
et oñe munus cõsperſum oleo ꝛ qđ nõ est cõsperſum:
oibus filijs aaron erit: equaliter diuidat inter frẽs.
Et hec ẽ lex hostie sanctificationũ q̃ offert cozã dño.
Si pro gratiarũ actione obtulerit eã: offeret pro hostia
grattarũ actionis placentas azymas cõsperſas oleo:
et lagana azyma vncta oleo: ꝛ collyridas simile con=
sperſas oleo: cuz placẽtis panis fermẽtati offeret ob
lationez suam pro hostia gratiarũ actionis sanctifi=
cationũ eius: offeretq; & ea vnũ ex oñi oblatione se=
paratũ cozã dño: et illius sacerdotis erit qui asperſit
sanguinẽ hostie sanctificationũ. Cazo astũ hostie gra
tiaꝝ actionis sanctificationũ eius cadẽ die qua offert
comedet: nõ remãebit ex ea quicq̃ vsq; mane. Si astũ
voto vel sponte obtulerit hostiã: cadẽ die qua offert

Trãsla. Chal.

הוּא׃ כָּל דְּכוּרָא מִכַּהֲנַיָּא יֵיכֽוֹל גְּוֵיהּ בְּאַתְרָ֫ דַּקְדִּישׁ יִתְאֲכֵל קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין הוּא וְחַטָּאתָא
כְּאָשְׁמָא אוֹרָיְתָא חֲדָא לְהוֹן לְכַהֲנָא דְּיַכְפַּר בֵּיהּ דִּילֵיהּ יְהֵי׃ וְכַהֲנָא דְּמְקָרֵב יָת עֲלַת
גְּבַר מַשְׁכָּא עֲלָתָא דְּיַקְרֵב לְכַהֲנָא דִּילֵיהּ יְהֵי וְכָל מִנְחָתָא דְּתֶתְאֲפֵי בְּתַנּוּרָא וְכָל דְּיִתְעֲבַד
בְּרַמְשָׁשָׁ עֲלַתָּא דְּיַקְרֵב לְכַהֲנָא דִּילֵיהּ תֶּהֵי׃ וְכָל מִנְחָתָא דְּפִילָא מְמַשַּׁח
וּדְלָא פִילָא לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּהֵי גְּבַר כְּאֲחוֹהִי׃ וְדָא אוֹרָיְתָא דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דְּיִקְרֵב
קֳדָם יְיָ׃ אִם עַל תּוֹדְתָא יְקָרֵב עַל נִכְסַת תּוֹדְתָא גְּרִיצָן פַּטִּירָן דְּפִילָן בְּמַשַּׁח
בְּמַשְׁחָ וְאִסְפּוּנִין פַּטִּירִין דְּמְשִׁיחִין בְּמַשְׁחָ וְסוֹלְתָא רַבִּיכָא גְּרִיצָן דְּפִילָן בְּמַשָּׁח׃ עַל
גְּרִיצָ דִּלְחֵם חַמִּירָ יְקָרֵב קוּרְבָּנֵיהּ עַל נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשֵׁיהּ׃ וְיִקְרֵב מִנֵּיהּ חַד מִכָּל
קוּרְבָּנָא אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכַהֲנָא דְּזָרִיק יָת דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּילֵיהּ יְהֵי׃ וּבְשַׂר
נִכְסַת תּוֹדַת קוּדְשֵׁיהּ בְּיוֹמָא קוּרְבָּנֵיהּ יִתְאֲכֵל לָא יַצְנַע מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא׃ וְאִם נִדְרָ אוֹ
נְדָבְתָא נִכְסַת קוּרְבָּנֵיהּ בְּיוֹמָא דְּיַקְרֵב

Pritina. heb.

הוּא׃ כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ
בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
הוּא׃ כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה
אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר
בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃ וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב
אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה
אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃
וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַתַּנּוּר
וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת
לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה׃ וְכָל
מִנְחָה בְלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל
בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃
וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
יַקְרִיב לַיהוָה׃ אִם עַל תּוֹדָה
יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה
חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וְרִקִּיקֵי
מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת
מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃
עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב
קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל
קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן
הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃
וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם
קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ
מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר׃ וְאִם נֶדֶר אוֹ
נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ

Pritina. chal.

אָכַל
כַּפֶּר יְהֹוָה
עֹלָה אָפָה
עֲבַד שְׁרַת יְהֹוָה
בְּנֵה קָרַב
יְדָה
סְפֹג
פְּרֹשׁ
אָכַל צָנַע
קָרַב

אֶת זִבְחוֹ יֹאכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר
מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר
הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ
יִשָּׂרֵף׃ וְאִם הָאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר
זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא
יֶחְשָׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ
הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא׃ וְהַבָּשָׂר
אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל
בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר
יֹאכַל בָּשָׂר׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל
בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמֶּיהָ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי
תִגַּע בְּכָל טָמֵא בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ
בִבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְכָל שֶׁקֶץ טָמֵא
וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז
לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב
טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל
לֹא תֹאכְלֻהוּ כִּי כָּל אֹכֵל חֵלֶב מִן
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה
אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃ וְכָל דָּם לֹא

שָׁאַר hostia comedet: ⁊ in die quoq; crastina si qd remanse
rit ex ea comedet. Et qs̃ remanserit de carne hostie in
die tertiã: igni cõburet. Si aũt comestũ fuerit quicq̃
de carne hostie sctificacionis̃ in die tertia: nõ erit in
beneplacito neq; existimabit ei q̃ offeret eam: abomi
nabile erit: ⁊ homo qui comederit ex ea peccatũ susci
piet. Caro aũt sanctificata q̃ tetigerit osse imunduz:
nõ comedet: sed igni cõburet. Et q̃cũq; fuerit mũdus
ad comedendũ carnẽ sanctificatã: comedat carnẽ san
ctificatã. Homo aũt q̃ comederit carnẽ hostie sanctifi
cationis̃ q̃ est coꝝ dño: ⁊ imunditia ei⁹ fuerit in eo: ex
terminabit hõ ille de populo suo. Et hõ qui tetigerit
osse imundũ siue immũditiã hois: aut tumentũ imun
dum: aut oẽm abominatione immũdaz: ⁊ comederit
de carne hostie sctificationis̃ q̃ est coꝝ dño: extermia
bit hõ ille de pplo suo. Locutusq; est dñs cũ moyse di
cẽs. Loqre cũ filijs israel dicẽs. Oẽm adipẽ bouis ⁊
agni ⁊ capre nõ comedetis. adeps aũt cadaueris mor
ticini ⁊ adeps alialis cõfracti a bestia fiet in oẽ opus:
et nequaq̃ comedetis eũ. qz oĩs q̃ comederit adipẽ pe
coris ex quo offert oblatio coꝝ dño: exterminabit ho
mo qui comederit de populo suo. et oẽm sanguinẽ nõ

edetur die. Sed & si qd
in crastinũ remãserit: oo
vesci licitum est. Quic
quid autem oooooooooo
tertius inuenerit dies:
ignis oooooooooooooo
ablumet. Si quis ẽ car
nibus oooooooooooooo
victime pacificorũ die
tertio comederit: irrita
fiet eius oblatio: nec p=
derit offerẽti: quin pot
ius quecunq; anima oo
ooooooooooooooooooo
tali se edulio cõtamina
uerit: puaricatiõis rea e
rit. Caro q̃ aliqd tetigerit imũdũ: nõ comedetur: sed cõburetur ignẽ. Qui fuerit mũdus
vescetur ex ea. Anima polluta que ederit oo
de carnibus hostie pa
cificorũ que oblata est
domino: peribit oooo
oooooooooooooooooo
de populis suis: & que
oooooooooooooooooo
tetigerit immũdiciam
hominis vel oooooooo
iumenti siue omnis rei
que polluere potest: oo
& comederit de huiu=
scemodi carnibus: oooo
interibit oooooooooooo
oooooooooooooooooo
de populis suis. Locu=
tusq; est dñs ad moyse
dicens. Loquere filiis
israel. oooooooooooooo
Adipem ouis & bouis
& capre oooooooooooo
nõ comedetis. Adipẽ
cadaueris morticini &
eius alialis q̃d a bestia ca
ptũ ẽ: habebitis in vari
os vsus. Si quis adipem
qui offerri debet in oo
ooooooooo oooooooooo
incensum domini co=
mederit: peribit oooooo
de populo suo. Sangui
nem quoq; omnis oo

sacrificiũ suũ: comedetur ⁊ cras: ⁊ reli=
quum a carnib⁹ sacrificij vsq; ad die
tertiũ: in igni cõburetur. Si aũt cõdẽs
cõederit de carnib⁹ die tertio: nõ acci=
pietur offerẽti illud: nõ cõnumerabit ei
pollutio est. at aia: q̃ comederit ab
eo: pctm portabit. ⁊ carnes q̃slibz
tetigerit ois imũdi: nõ cõdẽtur. in i=
gne cõburẽtur. ois mũdus cõdet carnes.
at aia q̃ comederit de carnib⁹ sacri
ficij salutaris: qs̃ est dño: ⁊ imũdi
tia ei⁹ in eo: exterminabit aia il=
la de pplo suo. ⁊ aia: q̃ tetigerit om
nẽ rem imũdã: vel de imũditia ho
minis: vel quadrupedũ immũdoz: vel om
nis abominatiõis imũde: ⁊ cõederit de
carnib⁹ sacrificij pacificoz: qs̃ est dño:
peribit aia illa de pplo suo. ⁊
locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: loqre
filijs israel: dicẽs: oẽm adipẽ bouũ ⁊
ouium ⁊ capraz nõ comedetis, ⁊ adeps mortici
oz: ⁊ a bestia occisoz fiet in oẽ opus:
⁊ comestione nõ comedet. qz oĩs comedẽs
adipẽ de animãlibus: quoz offeret ab illis
holocaustũ dño: peribit aia illa de
pplo suo. oẽm sanguinẽ nõ

Transla. Chal.

ית נִכְסָתֵיהּ יִתְאֲכֵל וּבְיוֹמָא דָּבָתַר דְּהַהוּא וּדְאִישְׁתָּאַר מִנֵּיהּ יִתְאֲכֵל וּדְאִישְׁתָּאַר מִבְּשַׂר
נִכְסְתָּא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא יִתּוֹקַד וְאִם אִיתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵל מִבְּשַׂר נִכְסַת קוּדְשָׁיָא
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לָא יְהֵי לְרַעֲוָא דְּי מְקָרֵב יַתֵּיהּ לָא יִתְחַשֵּׁב לֵיהּ מְרַחַק יְהֵי וְאִינָשׁ
דְּיֵתוּל מִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ יְקַבֵּל וּבְשַׂר קוּדְשָׁא דְּיִקְרַב בְּכָל מְסָאַב לָא יִתְאֲכֵל בְּנוּרָא יִתּוֹקַד
וּבְשַׂר קוּדְשָׁא כָּל דְּיִדְכֵּי לְקוּדְשָׁא יֵיכוֹל בְּשַׂר קוּדְשָׁא וְאִינָשׁ דְּיֵכוֹל בִּשְׂרָא מִנִּכְסַת
קוּדְשַׁיָּא דְּי לְמָרֵיהּ יְהֵי וְיִשְׁתֵּצֵי אִינָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ וְאִינָשׁ אֲרֵי יְקָרֵב
כָּל מְסָאַב נַפְשָׁאת אִינָשָׁא אוֹ בְּבְעִירָא מְסָאֲבָא אוֹ בְּכָל שִׁקּוּץ מְסָאַב וְיֵכוֹל מִבְּשַׂר נִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא דְּי לְמָרֵיהּ יְהֵי וְיִשְׁתֵּצֵי אִינָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר כָּל תּוֹר וְאִמַּר וְעֵז לָא תֵיכְלוּן׃ וְתַרְבָּא נְבִילָא וְתַרְבָּא
תְּבִירָא יִתְעֲבֵד לְכָל עִבִידְתָּא וּמֵיכַל לָא תֵיכְלוּנֵיהּ׃ אֲרֵי כָּל דְּיֵכוֹל תַּרְבָּא מִן בְּעִירָא
דְּיִקְרַב מִנַּהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתֵּצֵי אִינְתֵּי אִינָשָׁא דְּיֵכוֹל מֵעַמֵּיהּ׃ וְכָל דְּמָא לָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

comedetis in oi hitatiõe vra de q̃ fumẽ
ἐδεσθε ἐν πάσαις κατοικίαις ὑμῶν ἀπό τε τῶν κτη
τῶν τ de autb⁹. ois aia q̃ cõederit
πῶν καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν· πᾶσα ψυχὴ ἣ ἂν φάγη
sãguinẽ: peribit aia illa de ppło
αἷμα, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐ
suo. τ locut⁹ ẽ dñs ad moysem: dicẽs: lo
τῆς· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λά
quere filijs ifrael: dicẽs: q̃ obtulerit sacri
λησον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, λέγων, ὁ προσφέρων θυ
ficiũ pacificoꝝ suoꝝ dño: feret do
σίαν τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ὀίσει τὸ δῶ
nũ suũ dño: de sacrificio salu=
ρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτη
taris ei⁹. manus eius offerent obla=
ρίου αὐτοῦ· αἱ χεῖρες αὐτοῦ προσοίσουσι τὰ καρ
tiones dño. adipẽ q̃ in pectusculo:
πώματα τῷ κυρίῳ· τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου,
τ reticulũ qõ in iecore offeret ip=
καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος προσάξει αὐ
sa: vt ſponat donũ coꝝ dño, et tol
τά, ὥστε ἐπιθῆναι δόμα ἔναντι κυρίου· καὶ ἀνοί
let sacerdos adipẽ sup altare. τ erit
σει ὁ ἱερεὺς τὸ στέαρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔσαι
pectusculũ aaron τ filijs eius. τ bra=
τὸ στηθύνιον ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ τὸν βρα
chiũ dextrũ dabitis ſepationẽ sacerdoti de
χίονα τὸν δεξιὸν δώσετε ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ ἀπὸ
sacrificijs ſalutaris vri. q̃ obtulerit
τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν· ὁ προσφέρων τὸ
sãguinẽ ſalutaris τ adipẽ de filijs aarõ:
αἷμα τοῦ σωτηρίου καὶ τὸ στέαρ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀαρών,
illi erit bachiuꝝ dextrũ in pte. nã pe
αὐτῷ ἔσαι ὁ βραχίων ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι· τὸ γὰρ στη
ctusculũ impositionis τ brachiũ ſe=
θύνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαι
parationis: accepi a filijs ifrael de
ρέματος, εἴληφα παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν
ſacrificijs ſalutaris vri: τ dedi illa aarõ ſacer
θυσιῶν τοῦ σρίου ὑμῶν, καὶ ἔδωκα αὐτὰ ἀαρὼν τῷ ἱε
doti: τ filijs eius: legittimũ ſẽpiternũ a
ρεῖ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ, νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν
filijs ifrael. hec vnctio aaron: τ vnctio filiꝝ
υἱῶν ἰσραήλ· αὕτη ἡ χρίσις ἀαρών, καὶ ἡ χρίσις τῶν υἱ
orũ ei⁹ de oblatiõibus dñi: in qua
ῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου, ἐν ᾗ
die applicauit illos vt ſacerdotio fũgerẽtur do
ἡμέρα προσηγάγετο αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερατεύειν κυ=
mino. ſicut p̃cepit dñs dare illis qua
ρίῳ· καθότι ἐνετείλατο κύριος δοῦναι αὐτοῖς ᾗ ἡ
die vnxit illos de filijs ifrael: legittimũ
μέρᾳ ἔχρισεν αὐτ παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, νόμιμον
ſẽpiternũ in gñatiõib⁹ coꝝ. hec lex
αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν· οὗτος ὁ νόμος

Trãsla. B. Biero.

aialis non ſumetis in ci
bo tam de auibus q̃ de pecoribus. Ois ani
ma que ederit ∞∞∞∞∞∞
ſanguinẽ: pibit ∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
de populis ſuis. Locu=
tuſq; eſt dñs ad moyſe
dicens. loquere filijs if
rael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicens. Qui offert vi=
ctimam pacificorum ∞
dño: offerat ſimul &∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſacrificiũ. i. libamẽta ei⁹
Tenebit manibus∞∞∞
adipẽ hoſtie ∞∞∞∞∞∞∞
& pectuſculũ. Cũq; am
bo oblata dño cõſecra=
uerit: tradet ſacerdoti:
qui adolebit ∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
adipẽ ſuper altare: pec=
tuſculum autem erit
aaron & filiorum eius.
Armus quoq; dexter
d pacificorũ hoſtiis ce
det in primitias ſacer=
dotis. Qui obtulerit ſã
guinem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& adipem filiorum aa
ron: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ipſe hẽbit & armũ dex
trũ in portiõe ſua. Pe=
ctuſculũ enim eleuatio
nis & armum ∞∞∞∞∞∞
ſeparationis tuli a fili
is ifrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
de hoſtiis eorum pacifi
cis: & dedi ∞∞∞∞∞∞∞∞
aaron ſacerdoti & filiis
eius in lege perpetua ∞
ab omni populo ifrael.
Hec eſt vnctio ∞∞∞∞∞
aaron & filiorum eius
in cerimonijs domini:
die quo obtulit eos ∞∞
moyſes vt ſacerdotio fũ
gerentur: & que precepit
eis dari dominus ∞
a filijs ifrael ∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
religiõe perpetua i gña=
tionibus ſuis. Iſta ẽ lex

Ter. Heb. Leui. Ca. vii. Prima. heb.

תֹּאכְלוּ	׳	
אֲכַל	׳	
כָּל	׳	
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם	׳	
לָעוֹף	׳	
וְלַבְּהֵמָה׃	׳	
כָּל	׳	
נֶפֶשׁ	׳	
אֲשֶׁר	׳	
תֹּאכַל	׳	
כָּל	׳	
דָּם	׳	
וְנִכְרְתָה	׳	
הַנֶּפֶשׁ	׳	
הַהוּא	׳	
מֵעַמֶּיהָ׃	׳	
וַיְדַבֵּר	׳	
יְהוָה	׳	
אֶל	׳	
מֹשֶׁה	׳	
לֵאמֹר׃	׳	
דַּבֵּר	׳	
אֶל	׳	
בְּנֵי	׳	
יִשְׂרָאֵל	׳	
לֵאמֹר	׳	
הַמַּקְרִיב	׳	
אֶת	׳	
זֶבַח	׳	
שְׁלָמָיו	׳	
לַיהוָה	׳	
יָבִיא	׳	
אֶת	׳	
קָרְבָּנוֹ	׳	
לַיהוָה	׳	
מִזֶּבַח	׳	
שְׁלָמָיו׃	׳	
יָדָיו	׳	
תְּבִיאֶינָה	׳	
אֶת	׳	
אִשֵּׁי	׳	
יְהוָה	׳	
אֶת	׳	
הַחֵלֶב	׳	
עַל	׳	
הֶחָזֶה	׳	
יְבִיאֶנּוּ	׳	
אֶת	׳	
הֶחָזֶה	׳	
לְהָנִיף	׳	
אֹתוֹ	׳	
תְּנוּפָה	׳	
לִפְנֵי	׳	
יְהוָה׃	׳	
וְהִקְטִיר	׳	
הַכֹּהֵן	׳	
אֶת	׳	
הַחֵלֶב	׳	
הַמִּזְבֵּחָה	׳	
וְהָיָה	׳	
הֶחָזֶה	׳	
לְאַהֲרֹן	׳	
וּלְבָנָיו׃	׳	
וְאֶת	׳	
שׁוֹק	׳	
הַיָּמִין	׳	
תִּתְּנוּ	׳	
תְרוּמָה	׳	
לַכֹּהֵן	׳	
מִזִּבְחֵי	׳	
שַׁלְמֵיכֶם׃	׳	
הַמַּקְרִיב	׳	
אֶת	׳	
דַּם	׳	
הַשְּׁלָמִים	׳	
וְאֶת	׳	
הַחֵלֶב	׳	
מִבְּנֵי	׳	
אַהֲרֹן	׳	
לוֹ	׳	
תִּהְיֶה	׳	
שׁוֹק	׳	
הַיָּמִין	׳	
לְמָנָה׃	׳	
כִּי	׳	
אֶת	׳	
חֲזֵה	׳	
הַתְּנוּפָה	׳	
וְאֶת	׳	
שׁוֹק	׳	
הַתְּרוּמָה	׳	
לָקַחְתִּי	׳	
מֵאֵת	׳	
בְּנֵי	׳	
יִשְׂרָאֵל	׳	
מִזִּבְחֵי	׳	
שַׁלְמֵיהֶם	׳	
וְאֶתֵּן	׳	
אֹתָם	׳	
לְאַהֲרֹן	׳	
הַכֹּהֵן	׳	
וּלְבָנָיו	׳	
לְחָק	׳	
עוֹלָם	׳	
מֵאֵת	׳	
בְּנֵי	׳	
יִשְׂרָאֵל׃	׳	
זֹאת	׳	
מִשְׁחַת	׳	
אַהֲרֹן	׳	
וּמִשְׁחַת	׳	
בָּנָיו	׳	
מֵאִשֵּׁי	׳	
יְהוָה	׳	
בְּיוֹם	׳	
הַקְרִיב	׳	
אֹתָם	׳	
לְכַהֵן	׳	
לַיהוָה׃	׳	
אֲשֶׁר	׳	
צִוָּה	׳	
יְהוָה	׳	
לָתֵת	׳	
לָהֶם	׳	
בְּיוֹם	׳	
מָשְׁחוֹ	׳	
אֹתָם	׳	
מֵאֵת	׳	
בְּנֵי	׳	
יִשְׂרָאֵל	׳	
חֻקַּת	׳	
עוֹלָם	׳	
לְדֹרֹתָם׃	׳	
זֹאת	׳	
הַתּוֹרָה	׳	

Prima. heb.

אָכַל	׳
יָשַׁב	׳
טא	׳
נוף	׳
כַּנָּה	׳
כָּתֵר	׳
זָבַח	׳
יָמִין	׳
נָתַן	׳
רוּם	׳
נָתַן	׳
הָיָה	׳
נָתַן	׳
עָלַם	׳
קָרַב	׳
נָתַן	׳
דּוֹר	׳
יָרָה	׳

Interp. chal.

comedetis in oĩbus habitatiõibus vr̃is tam de auib⁹
q̃ de pecoribus. Qis homo q̃ comederit oẽm sangui=
nẽ: exterminabit hõ ille de populo suo. Locutuſq; eſt
dñs cum moyſe dicẽs. Loq̃re cuz filijs ifrael dicens.
Qui offert victimã ſanctificationũ eius coz̃ dño:
afferat oblationẽ suã coz̃ dño de hoſtia ſanctificatio
nũ eius. Manus eius afferãt oblationes dñi: adipẽ
cum pectuſculo afferat: vt eleuet pectuſculũ eleuatio
ne coz̃ dño. Et adolebit ſacerdos adipẽ in altari: erit
q̃ pectuſculũ aarõ τ filijs eius. armũ quoq; dexterũ
dabitis p primitijs ſacerdoti de hoſtia ſanctificatio=
nũ veſtrarũ. Qui obtulerit ſanguinẽ hoſtie ſanctifica=
tionũ τ adipẽ de filijs aaron: ipſius erit armus dex=
ter in portionẽ suã. quia pectuſculũ eleuationis τ ar=
num ſeperationis tuli a filijs ifrael de hoſtia pacifi=
coruz suoꝝ: τ dedi ea aaron ſacerdoti τ filijs eius pa
cto ſempiterno a filijs ifrael. Hec eſt vnctio aaron et
vnctio filiorũ eius de oblationibus dñi: in die qua ob
tulerũt eos vt miniſtrarent coz̃ dño. Que precepit
dominꝰ dari eis a filijs ifrael in die qua vnxerit eos
federe ſempiterno in generatiõibus ſuis. Hec eſt lex

Transla. Chal.

תֵּיכְלוּן כָּל מוֹתְבָנֵיכוֹן לְעוֹפָא וּלְבָעִירָא׃ כָּל אֵינָשׁ דְּיֵיכוּל כָּל דְּמָא וְיִשְׁתֵּצֵי אֵינָשָׁא
הַהוּא מֵעַמֵּיהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר׃ דְּמַקְרֵיב
יַת נִכְסַת קוּדְשָׁוֹהִי קֳדָם יְיָ יֵיתֵי יַת קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ מִנִּכְסַת קוּדְשָׁוֹהִי וּיְדוֹהִי יַיְתִּין
יַת נִכְסַת קוּדְשָׁוֹהִי יָת חֲדָא יַיְתִּיב יַת חֲדָיָא לְאַרְמָא יָתֵיהּ אַרְמָא קֳדָם יְיָ
וְיַסֵּק כָּהֲנָא יַת תַּרְבָּא לְמַדְבְּחָא וְיֵהֵא חֲדָיָא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי׃ וְיַת שׁוֹקָא דְּמִינָא
תִּתְּנוּן אֲפְרָשׁוּתָא לְכָהֲנָא מִנִּכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן׃ דְּמְקָרֵיב יַת דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיַת
תַּרְבָּא מִבְּנֵי אַהֲרֹן דִּילֵיהּ תְּהֵי שׁוֹקָא דְּמִינָא לְחוּלָק׃ אֲרֵי יַת חֲדָיָא דַּאֲרַמְתָּא וְיַת
שׁוֹקָא דַּאֲפְרַשְׁתָּא נְסֵיבִית מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קוּדְשֵׁיהוֹן וְיָהֲבִית יָתְהוֹן לְאַהֲרֹן
כָּהֲנָא וְלִבְנוֹהִי לְקְיָם עָלַם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ דָּא אֲרֻנוּת אַהֲרֹן וְרִבְוּת בְּנוֹהִי מִקּוּרְבָּנַיָּא
דַּיְיָ בְּיוֹמָא דְּיַקְרִבִנוּן יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ׃ דְּפַקֵּיד יְיָ לְמִיתַּן לְהוֹן בְּיוֹמָא יָתְבִּי
יָתְהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם עָלַם לְדָרֵיהוֹן׃ דָּא אוֹרַיְתָא

Pūtiua beb.	Tex. Heb. Leui. Ca. viii.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.
	לְעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם	holocausti & sacrificii p peccato atq; delicto:	holocaustox: & sacrificij: & pro pec=
	וְלַמִּלּוּאִים וְלִזְבַח הַשְּׁלָמִים׃ אֲשֶׁר	& p cōsecratiōe & pacificorū victimis: quā	τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτί
סָלָא	צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי	constituit dñs moysi	cato: et delicto: & cōsecratione: &
	בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	in monte synai quando mandauit filiis israel	ας, καὶ τῆς πλημμελείας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ
צִוָּה	לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה	vt offerent oblationes suas domino	sacrificio salutaris: sicut pcepit do=
דִּבֶּר	בְּמִדְבַּר סִינָי׃	in deserto synai. Ca. 8.	τῆς θυσίας σωτηρίου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ=
Cap. viii.	וַיְדַבֵּר	LOcutusq; est dñs ad moysē: dicens.	min moysi in mōte sinai: qua die pce=
דִּבֶּר	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת	Tolle aaron cum filiis suis:	ριος τῷ μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, ἡμέρα ἐνετεί=
לָקַח	אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ וְאֵת	vestesq; eorū & vnctio	pit filijs israel: offerre dona sua
	הַבְּגָדִים וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה	nis oleum: vitulum pro peccato:	λατο τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, προσφέρειν τὰ δῶρα αὐ
	וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי	duos arietes: canistrum cū	τῶν ἐναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ. Cā. 8.
שְׁנַי	הָאֵילִם וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת׃ וְאֶת כָּל	azymis: & congregabis omnem cetum israel ad ostium tabernaculi. Fecitq; moyses vt	ΚΑΙ λαλήσει κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε
	הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל	dñs imperauerat; congregataq; oī turba	τὸν ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς στολάς, καὶ τὸ ἔλαι
יַעַד	מוֹעֵד׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה	ante fores tabernaculi: ait.	ον τῆς χρίσεως, καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας,
עָשָׂה	יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה אֶל	Iste est sermo quē iussit dominus fieri. Statimq; obtulit aaron & filios eius. Cūq; lauisset eos: vestiuit pontificem subucula linea: accingens eum balteo: & induens eū tunica hyacinthina: & superhumerale imposuit. quod astringēs cingulo aptauit rationali: & in quo erat doctrina & veritas. Cidari quoq; texit caput: & super eam laminam auream contra frontem posuit	et duos arietes: et canistrū azymox: et om
קָהָל	פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל		nē cetū cōgrega ad hostiū
אָמַר	הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		σαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν τῆς
	לַעֲשׂוֹת׃ וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן		σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐποίησε μωυσῆς ὃν τρόπον
	וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃		precepit et dñs. & cōgregauit cetū
רָחַץ	וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ		συνέταξεν αὐτῷ κς. καὶ ἐξεκκλησίασεν τὴν συναγωγὴν
נָתַן חָגַר	בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל		ad hostiū tabernaculi testimonij et ve
לָבַשׁ מַעַל	וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֵפֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ		ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐ
	בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד וַיֶּאְפָּד לוֹ בוֹ׃		xit moyses cetui: hoc est verbū:
אָפַד	וַיָּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן		πε μωυσῆς τῇ συναγωγῇ, τοῦτό ἐστι τὸ ῥῆμα,
שׂוּם	אֶל הַחֹשֶׁן אֶת הָאוּרִים וְאֶת		qđ precepit dñs facere. et adduxit
	הַתֻּמִּים׃ וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּצְנֶפֶת		ὃ ἐνετείλατο κύριος ποιῆσαι. καὶ προσήγαγε
תָּמַם צָנַף	עַל רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל הַמִּצְנֶפֶת		moyses aaron: & filios eius: &
	אֶל מוּל פָּנָיו אֶת צִיץ זְהַב		λουσεν αὐτοὺς ὕδατι. καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν χι
			nicā: et cinxit eū zonā: et vestiuit
			τῶνα, καὶ ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην, καὶ ἐνέδυσεν
			eum tunicā: & imposuit sup eū
			αὐτὸν τὸν ὑποδύτην, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὴν
			superhumerale: et cīnxit illū fcōm factu
			ἐπωμίδα, καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίη
			rā superhumeralis: & astrinxit illō in
			σιν τῆς ἐπωμίδος, καὶ συνέσφιγξεν αὐτὴν ἐν
			eo: et imposuit sup eū rōnale: et impo
			αὐτῷ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λόγιον, καὶ ἐπέ
			suit sup rōnale manifestationē & veritā=
			θηκεν ἐπὶ τὸ λόγιον τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθει
			tē: et imposuit mitrā sup caput
			αν, καὶ ἐπέθηκε τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν
			eius: et imposuit sup mitrā fcōm fa=
			αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς μίτρας κατὰ πρό
			ciem eius laminā auream
			σωπον αὐτοῦ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲלָה	holocausti & muneris & sacrificij pro peccato & pro delicto: et oblationum & hostie sanctificationum: quam precepit dominus moysi in monte sinai: in die qua mandauit filijs israel vt offerent oblationes suas coram domino in deserto sinai. Ca. 8. LOcutusq; est dñs cum moyse dicens. Applica aaron & filios eius cum eo & vestes & oleum vnctionis & vitulū pro peccato & duos arietes & canistrū azymorum. Omnēq; cetum congega ad ostium tabernaculi federis. Fecitq; moyses sicut precepera & dominus. Et congregatus est cetus ad ostium tabernaculi federis. Dixitq; moyses congregationi. Iste est sermo quem iussit dominus fieri. Applicauitq; moyses aaron & filios eius: & lauauit eos aqua: & posuit super eum tunicam. et accinxit eum balteo. & induit eum pallio: & posuit super eum superhumerale: & accinxit eum balteo superhumeralis: ornauitq; eum in eo. Et posuit super eum rationale: & posuit in rationale vrim & thumim. Et posuit cidarim super caput eius: & super cidarim contra faciem eius posuit laminam auream	לְעָלְתָא וּלְמִנְחְתָא וּלְחַטָּאתָא וּלְאָשְׁמָא וּלְקוּרְבָּנַיָּא וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא׃ דְּקַיֵּד יְיָ יָת
דִּבֶּר אֲמַר	מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי בְּיוֹמָא דְּפַקֵּד וְתַיְיהֵי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקָרְבָּא יָת קוּרְבָּנַיְהוֹן קֳדָם יְיָ
רַבַּב	בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵיב יָת	Ca. viii.
כְּנַשׁ שָׁכַן	אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיָת לְבוּשַׁיָּא וְיָת מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא וְיָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא וְיָת
כְּנַשׁ	תְּרֵין דְּכְרַיָּא וְיָת סַלָּא דְּפַטִּירַיָּא׃ וְיָת כָּל כְּנִישְׁתָּא כְּנוֹשׁ לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְעַבַד
עֲבַד סָחָא	מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ וְאִתְכְּנִשַׁת כְּנִישְׁתָּא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
כְּתַן רָמַן לָבַשׁ	לִכְנִשְׁתָּא דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֶעְבַּד׃ וְקָרִיב מֹשֶׁה יָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי וְאַסְחִי
תַּכָּן שָׁוָה	יָתְהוֹן בְּמַיָּא׃ וְיָהַב עֲלוֹהִי יָת כִּיתוֹנָא וְזָרִיז יָתֵיהּ בְּהֶמְיָנָא וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ יָת מְעִילָא
תָּמַם צָנַף	וְיָהַב עֲלוֹהִי יָת אֵפוֹדָא וְזָרִיז יָתֵיהּ בְּהֶמְיַן אֵפוֹדָא וְאִתְקְרִין לֵיהּ בֵּיהּ׃ וְשַׁוִּי עֲלוֹהִי
	יָת חוּשְׁנָא וְיָהַב בְּחוּשְׁנָא יָת אוּרִיָּא וְיָת תּוּמַיָּא׃ וְשַׁוִּי יָת מִצְנַפְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ וְשַׁוִּי
	עַל מִצְנַפְתָּא לָקֳבֵל אַפּוֹהִי יָת צִיצָא דַּהֲבָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Biero.	Tex. Heb. Leui. Ca. viii.	Pritiua. heb.
cõsecratã ſctãz: quẽadmodũ p̃cepit dñs τὸ καθηγιασμένον ἅγιον, ὃν τρόπον συνέταξε κς̃ τῷ moyſi. τ accepit moyſes de oleo vnctionis: μωυσῆ· καὶ ἔλαβε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, τ vnxit tabnaculũ τ oia vaſa eius: τ καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ſctificauit illud. τ aſpſit de eo ſup altare ἡγίασεν αὐτήν· καὶ ἔρραναν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ſepties. τ vnxit altare: τ ſctificauit il ἑπτάκις· καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἡγίασεν αὐ lud: τ oia vaſa ei⁹: τ peluim: τ τό, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ baſim eius ſctificare illa. τ effudit moy= τὴν βάσιν αὐτοῦ ἁγιάσαι αὐτά· καὶ ἐπέχεεν μωυ= ſes de oleo vnctiõis ſup caput aa= σῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀα= ron. τ vnxit illũ: τ ſctificauit illũ. τ addu= ρών, καὶ ἔχρισεν αὐτόν, καὶ ἡγίασεν αὐτόν· καὶ προσή xit moyſes filios aaron: τ veſtiuit eos tu γαγε μωυσῆς τοὺς υἱοὺς Ἀαρών, καὶ ἐνέδυσεν αὐτοὺς χι neas: τ cinxit eos zonis: τ circũpoſuit illis τῶνας, καὶ ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας, καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς cidares: ſicut p̃cepit dñs moyſi. τ attu= κιδάρεις, καθάπερ συνέταξε κς̃ τῷ μωυσῆ· καὶ προσή lit vitulũ q̃ pro pcto. τ impoſuit γαγε τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας· καὶ ἐπέθηκεν aaron et filij ei⁹ manus ſuas ſup ca= Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφα put vituli pcti: et imolauit cũ. et λὴν τοῦ μόσχου τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἔσφαξεν αὐτόν· καὶ accepit moyſes de ſanguine: et impoſuit ſup ἔλαβε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ cornua altaris in circuitu digito ſuo: et κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ mũdauit altare. et ſanguinẽ effudit ſup ἐκαθάρισε τὸ θυσιαστήριον· καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν baſim altaris: et ſctificauit illud: ad propt= βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἡγίασεν αὐτό, τοῦ ἐξιλάσα= tiõũ ſup eo. et accepit moyſes oẽm adipẽ q̃ in σθαι ἐπ' αὐτῷ· καὶ ἔλαβε μωυσῆς πάντα τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ ilteſtinis: et reticulũ q̃ in iecore: et τῶν ἐνδοσθίων, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ vtroſq; renes: et adipẽ q̃ in ipſis: et ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ obtulit moyſes ſup altare. et vitulũ: et pel= ἀνήνεγκε μωυσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ τὸν μόσχον, καὶ τὴν βύρ lem ei⁹: et carnes ei⁹: et ſimũ eius cõbu= σαν αὐτοῦ, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ, καὶ τὸν κόπρον αὐτοῦ κατέκαυ= ſit igne extra caſtra: ſicut p̃cepit dñs σεν πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος moyſi. et attulit moyſes arietẽ q̃ ad holocau= τῷ μωυσῆ· καὶ προσήγαγε μωυσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὁλοκαύτω ſtum. et impoſuit aarõ et filijs ei⁹ manus ſuas ſup μα· καὶ ἐπέθηκεν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ	"consecratam in[r] sctifica tione:[r] sicut[r] precepat[b] ei [a] domínus. [p] Tulit & [b] vn= ctionis [g] oleum: quo [cccc] [l] liniuit [t] tabernaculũ [m] cũ [cccccccccccccccc] "oĩ supellectili sua. [q] Cũ [cccccccccccccccc] q̃ sanctificans [a] asperſit= ſet [r] altare [r] ſeptem [s] vicib⁹ [cccccccc] "vnxit [l] illud [p] & [r] omnia [cccccccccccc] [r] vaſa eius: [cccccccccccc] [b] labrũq̃ [r] cũ [k] baſi ſua [l] ſan ctificauit [n] oleo. Q̃d [m] fun dens [b] ſuper [q] caput [r] aarõ: [cccccccccccccc] [a] vnxit [r] eũ & cõſecrauit. [a] Filios quoq̃ eius [s] obla= tos [c] veſtiuit [o] tunicis li=[cc] neis: [ccccccccc] [r] & cinxit [a] balteis: [b] im= poſuitq̃ [cccccccccccc] "mitras [l] vt [m] iuſſerat [n] do= mínus. [cccccccccccc] [q] Obtulit & [o] vitulũ [r] pro peccato. [ccccccccccc] "Cũq̃ [b] ſup [c] caput eius "poſuiſſet [l] aarõ [r] & filii e= ius [s] manus ſuas: [cccccc] [cccccccccccccccccc] [r] imolauit eũ [q] hauriẽs [k] fã guinẽ: [l] & tincto [q] digito [l] te tigit [n] cornua [o] altaris [l] p gyrum. [l] Quo [r] expiato & ſctificato: [r] fudit reli= quum [r] ſanguinẽ [s] ad [a] fun damenta [b] eius. [ccccccc] [cccccccc] [cc] [cccccccc] [l] Adipem vero [k] qui erat [l] ſuper [m] vitalia [cccccccc] "& reticulũ [p] iecoris [r] du= oſq̃. [cccccccccccccccc] [q] renunculos [r] cum [n] arui= nulis ſuis [s] adoleuit [cccc] [l] ſuper altare: [b] vitulũ [c] cũ [v] pelle [c] & [cccc] [r] carnibus [q] & [n] fimo [r] cre= mans [cccccccccccc] [l] extra [m] caſtra: "ſicut [c] pre ceperat [p] dominus. [ccc] [e] Obtulit & [n] arietem [r] in holocauſtum. [b] Super cu ius [c] caput [r] cũ impoſuiſ= ſent [l] aaron [n] & filii ei⁹ [c] ma	"נְזֹר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת הַמִּשְׁכָּן "וְאֵת "כָּל אֲשֶׁר בּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם: "וַיִּז מִמֶּנּוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים "וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כֵּלָיו "וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם: "וַיִּצֹק "מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן "וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה "אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם כֻּתֳּנֹת וַיַּחְגֹּר אֹתָם אַבְנֵט וַיַּחֲבֹשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר "צִוָּה "יְהוָה "אֶת מֹשֶׁה: "וַיִּגַּשׁ אֶת פַּר הַחַטָּאת "וַיִּסְמֹךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם "עַל רֹאשׁ פַּר הַחַטָּאת: וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם "וַיִּתֵּן "עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא אֶת הַמִּזְבֵּחַ "וְאֶת יְתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי "הַכְּלָיֹת וְאֶת "חֶלְבֵּהֶן וַיְקַטֵּר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה: "וְאֶת הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת בְּשָׂרוֹ וְאֶת פִּרְשׁוֹ שָׂרַף בָּאֵשׁ "מִחוּץ "לַמַּחֲנֶה "כַּאֲשֶׁר "צִוָּה "יְהוָה "אֶת מֹשֶׁה: "וַיִּקְרַב אֶת "אֵיל הָעֹלָה "וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן "וּבָנָיו "אֶת יְדֵיהֶם "עַל	"נזר[ה] קדש[ה] כאשר[ה] צוה[ה] יהוה [ה] את משה: [ה] ויקח[ה] משה[ה] את [ה] שמן [ה] המשחה [ה] וישח[ה] את [ה] המשכן [ה] ואת "כל[ה] אשר[ה] בו [ה] ויקדש[ה] אתם: "ויז [ה] ממנו "על[ה] המזבח[ה] שבע[ה] פעמים "וימשח[ה] את[ה] המזבח[ה] ואת[ה] כל[ה] כליו "ואת[ה] הכיר[ה] ואת[ה] כנו לקדשם: "ויצק "משמן[ה] המשחה[ה] על[ה] ראש[ה] אהרן "וימשח[ה] אתו "לקדשו: ויקרב[ה] משה "את[ה] בני[ה] אהרן[ה] "וילבשם[ה] כתנת ויחגר[ה] אתם[ה] אבנט[ה] ויחבש[ה] להם [ה] מגבעות[ה] כאשר "צוה "יהוה[ה] את [ה] משה: "ויגש[ה] את[ה] פר[ה] החטאת "ויסמך[ה] אהרן[ה] ובניו[ה] את[ה] ידיהם "על [ה] ראש[ה] פר[ה] החטאת: וישחט[ה] ויקח [ה] משה[ה] את[ה] הדם[ה] ויתן "על "קרנות [ה] המזבח[ה] סביב[ה] באצבעו[ה] ויחטא[ה] את [ה] המזבח[ה] "ואת[ה] הדם[ה] יצק[ה] אל[ה] יסוד [ה] המזבח[ה] ויקדשהו[ה] לכפר[ה] עליו: "ויקח[ה] את כל[ה] החלב[ה] אשר[ה] על[ה] הקרב	"רזר[ה] [ה] ידד[ה] רצת [ה] מאן[ה] ריק[ה] ראש[ה] [ה] לבש[ה] [ה] צבע[ה] דבה [ה] תרי[ה] כלה[ה] נסק [ה] לקד[ה] שרא [ה] עלה

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
כְּלִילָא דְקֻדְשָׁא כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת מַשְׁחָא "דְּרְבוּתָא וְרַבִּי יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל דְּבֵיהּ וְקַדִּישׁ יָתְהוֹן: "וְאַדִּי מִבֵּיהּ עַל "מַדְבְּחָא שְׁבַע זִמְנִין וְרַבִּי יָת מַדְבְּחָא וְיָת כָּל "מָנּוֹהִי וְיָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ לְקַדָּשׁוּתְהוֹן: "וְאָרִיק מִמִּשְׁחָא דְּרְבוּתָא עַל "רֵישׁ אַהֲרֹן וְרַבִּי יָתֵיהּ לְקַדָּשׁוּתֵיהּ: וְקָרֵיב מֹשֶׁה יָת בְּנֵי אַהֲרֹן "וְאַלְבֵּשׁ כִּיתוֹנִין כְּיתוֹנִין וְזָרֵי יָתְהוֹן הֶמְיָנִין וְאִתְקִין לְהוֹן כּוֹבָעִין כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְקָרֵיב יָת תּוֹרָא חַטָּאתָא וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרָא חַטָּאתָא: וּנְכִיסוּ וּנְסִיב מֹשֶׁה מִדְּמָא וִיהַב עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר "בְּאֶצְבְּעֵיהּ "וְדַכֵּי יָת מַדְבְּחָא וְיָת דְּמָא אֲרִיק לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא וְקַדְּשֵׁיהּ לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי: וּנְסִיב יָת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל גַּוָּא וְיָת מַצַּר כַּבְדָּא וְיָת "תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיָת תַּרְבֵּיהֶן "וְאַסֵּק מֹשֶׁה לְמַדְבְּחָא: וְיָת תּוֹרָא וְיָת מַשְׁכֵּיהּ וְיָת בִּשְׂרֵיהּ וְיָת אוּכְלֵיהּ "אוּקִיד בְּנוּרָא מִבָּרָא "לְמַשְׁרְיָתָא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְקָרֵיב יָת דְּכַר "עָלְתָא וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,	coronã ſanctitatis: ſicut preceperat dñs moyſi. Tulit q̃ moyſes oleum vnctionis: τ vnxit tabernaculũ τ oia que in eo erant: τ ſanctificauit ea. Aſperſitq̃ ex eo ſu per altare ſepties. Et vnxit altare τ oia vaſa eius τ la brũ τ baſim eius: vt ſanctificaret ea. Effuditq̃ de oleo vnctionis ſup caput aaron: τ vnxit eum vt ſanctifica= ret eum. Applicauitq̃ moyſes filios aarõ: τ veſtiuit eos tunicis: τ cinxit eos balteis: τ ornauit eos mi= tris: ſicut preceperat dñs moyſi. Et obtulit vitulũ pro peccato: τ impoſuit aaron τ filij eius manus ſuas ſu= per caput vituli qui offerebatur pro peccato: immola uitq̃ eum. Et tulit moyſes ſanguinẽ: et poſuit ſuper cornua altaris per circuitum digito ſuo: τ munda= uit altare. Reliquũ autem ſanguinem fudit ad funda mentũ altaris: τ ſanctificauit illud vt expiaret illud. Et tulitq̃ omnẽ adipem qui erat ſuper inteſtina τ reti= cũlum iecoris τ duos renes τ adipem eorum: τ ado= leuit moyſes in altari. Vitulum autem τ pellem eius et carnem eius τ ſimum eius combuſſit igni extra ca= ſtra: ſicut preceperat dominus moyſi. Et obtulit arie tem holocauſti: τ impoſuerunt aaron τ filij eius ma= nus ſuas ſuper [cccccccccccccccccccc]	"רבב[ה] [ה] ידד[ה] רבת [ה] מאן[ה] ריק[ה] ראש[ה] [ה] לבש[ה] [ה] צבע[ה] דבה [ה] תרי[ה] כלה[ה] נסק [ה] לקד[ה] שרא [ה] עלה

Pristina heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. viii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
זֶבַח	רֹאשׁ הָאַיִל וַיִּשְׁחַט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה	caput arietis. t immolauit moyses	nus suas: imolauit eũ: & fudit sanguinẽ eius per circuitũ altaris. Ipsum arietẽ i frusta cõcidẽs: Caput eius & artus & adipẽ adoleuit igni: lotis prius intestinis & pedibus. Totumq; simul arietem incendit super altare: eo q̃ esset holocaustum suauissimi odoris domino: sicut preceperat ei. Obtulit & arietem secundũ cõsecrationem sacerdotum: posuerũtq; sup caput ei aarõ & filii eius manus suas. Quem cũ immolasset moyses sumẽs de sãguine eius tetigit extremũ auricule dextre aaron: & pollicẽ manus eius dextre: similiter & pedis. Obtulit & filios aarõ. Cunq; de sanguine arietis immolati tetigissẽt extremũ auricule singulorũ dextre: pollices manus ac dextri pedis: reliquum fudit super altare per circuitum. Adipem vero & caudã omnemq; pinguedinẽ que operit intestina: reticulumq; iecoris & duos renes cum adipibus suis & armo dextro sepaut. Tollẽs ãt de canistro azymoꝝ quod erat coram dño panem absq; fermento vnum: & collyridam cõspsam oleo	κεφαλὴν τοῦ κριοῦ · καὶ ἔσφαξε μωυσῆς τὸν κριόν · καὶ προσέχεε μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ · καὶ τὸν κριὸν ἐκρεοτόμησε καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ · καὶ ἀνήνεγκε μωυσῆς τὴν κεφαλήν, καὶ τὰ μέλη, καὶ τὸ στέαρ, καὶ τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ἔπλυνεν ὕδατι · καὶ ἀνήνεγκε μωυσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον · ὁλοκαύτωμά ἐστιν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας · κάρπωμά ἐστι κυρίῳ, καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ · καὶ προσήγαγε μωυσῆς τὸν κριὸν τὸν δεύτερον τῆς τελειώσεως · καὶ ἐπέθηκεν ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ · καὶ ἔσφαξεν αὐτόν · καὶ ἔλαβε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ · καὶ προσήγαγε μωυσῆς τοὺς υἱοὺς ἀαρών · καὶ ἐπέθηκε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς αὐτῶν τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτῶν τοῦ δεξιοῦ · καὶ προσέχεε μωυσῆς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ · καὶ ἔλαβε τὸ στέαρ καὶ τὴν ἔλυτρον, καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος, καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὰ στέατα τὰ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν · καὶ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῆς τελειώσεως, ἄρτον ἄζυμον μίαν καὶ κολλύραν ἄρτου ἐξ ἐλαίου μίαν,
נָזַר	מִנְחָה אֲשֶׁר הוּא לַיהוָה סֹלֶת	nus		
כָּרַב	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיִּקְרַב			
שָׁנָה	אֶת הָאַיִל הַשֵּׁנִי אֵיל הַמִּלֻּאִים			
	וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם			
לָקַח	עַל רֹאשׁ הָאַיִל וַיִּשְׁחַט וַיִּקַּח			
נָתַן	מֹשֶׁה מִדָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן			
	אַהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ			
	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית			
	וַיִּקְרַב אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיִּתֵּן			
זָרַק	מֹשֶׁה מִן הַדָּם עַל תְּנוּךְ אָזְנָם			
	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדָם הַיְמָנִית			
	וְעַל בֹּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק			
	מֹשֶׁה אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב			
חָלַב	וַיַּקְטֵר אֶת הַחֵלֶב וְאֶת הָאַלְיָה			
	וְאֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב			
	וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי	שָׁנָה		
	הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבָּהֶן וְאֶת שׁוֹק	כְּלָה		
	הַיָּמִין וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר	יָמִין		
	לִפְנֵי יְהוָה לָקַח חַלַּת מַצָּה	פָּנֶה		
	אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת	אֶחָד		

Pristina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רֹאשׁ דַּבָּח	caput arietis. Immolauitq; eum: t aspersit moyses sanguinẽ eius per circuitũ altaris. Arietẽ quoq; diuisit per mẽbra ei⁹ t adoleuit moyses caput t mẽbra t adipẽ: t intestina t genua lauit aq̃: adoleuitq; moyses totũ arietẽ in altari, holocaustũ est vt suscipiat eum be neplacito. oblatio est coram dño: sicut preceperat dñs moysi. Obtulitq; arietem secundũ oblationũ: t impo suerunt aaron t filij eius manus suas sup caput arietis: imolauitq; eum. Et tulit moyses de sanguine eius: et posuit super extremum auricule dextere aaron t super pollicem manus eius dextre t super pollicem pedis eius dextri. Obtulitq; filios aaron: t posuit moyses de sanguine super extremũ auricule eorũ dextre et super pollicem manus eorum dextre t super pollicem pedis eorum dextri. Aspersitq; moyses sanguinem per circuitum altaris. Caputq; adipem t caudã et totum adipem qui est super intestina t reticulum iecoris t duos renes t adipem eorum t armum dextrum. De canistro quoq; azymorum quod erat coram domino tulit placentam azymam vnam t collyridam panis oleati vnam	רֵישׁ דְּתָרָא : וּנְכִיס וְזָרַק מֹשֶׁה יָתַהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר : וְיָת דִּיכְרָא פַּלֵּג לְאֵבְרוֹהִי וְאַסִּיק מֹשֶׁה יָת רֵישָׁא וְיָת אֶבְרַיָּא וְיָת תַּרְבָּא : וְיָת נָוָא וְיָת כְּרָעָא חַלִּל בְּמַיָּא וְאַסִּיק מֹשֶׁה יָת כָּל דִּיכְרָא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הוּא לְאִתְקַבָּלָא נִיחוֹחָא קוּרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ כְּפָמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה : וְקָרֵיב יָת דִּיכְרָא תִּנְיָנָא דְּכַר כּוּרְבָּנַיָּא וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דִּיכְרָא : וּנְכִיס וְנַסִּיב מֹשֶׁה מִדְּמֵיהּ וְיָהַב עַל רוּם אוּדְנָא דְּאַהֲרֹן דְּיַמִּינָא וְעַל אִילְיוֹן יְדֵיהּ דְּיַמִּינָא וְעַל אִילְיוֹן רַגְלֵיהּ דְּיַמִּינָא : וְקָרֵב יָת בְּנֵי אַהֲרֹן וְיָהַב מֹשֶׁה מִן דְּמָא עַל רוּם אוּדְנֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְעַל אִילְיוֹן יְדֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְעַל אִילְיוֹן רַגְלֵיהוֹן דְּיַמִּינָא וְזָרַק מֹשֶׁה יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר : וּנְסִיב יָת תַּרְבָּא וְיָת אַלְיְתָא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל גַּוָּא וְיָת חַצַר כַּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָן וְיָת סְרָנְהוֹן וְיָת שַׁקָּא דְּיַמִּינָא : וּמִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא דִי קֳדָם יְיָ נְסִיב גְּרִיצָתָא פַּטִּירְתָּא חֲדָא פִּטִּירְתָּא דִּלְחֵם מְשַׁח חֲדָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. Hiero.	Tex. Heb. Leui. Ca. viii.	Putina heb.
r laganũ vnũ. r imposuit sup adipes: r sup λάγανον ἕν. καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ στέατα, καὶ ἐπὶ brachiũ dextrũ. r imposuit oia sup τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. καὶ ἐπέθηκε τὰ πάντα ἐπὶ man⁹ aarõ: r sup man⁹ filioꝝ ei⁹. τὰς χεῖρας ἀαρών, καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτ. r obtulit ipa sẽpattonẽ corã dño. r accepit καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἀφαίρεμα ἔναντι κυ. καὶ ἔλαβε moyses de manib⁹ eoꝝ: r obtulit ipa μωυσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ sup altare: sup holocaustũ cõsecra ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐπὶ τὸ ὁλοκάυτωμα τῆς τελειώ= nõis: qđ est odor suauitatis: oblatio est dño. r acci σεως, ὀσμὴ εὐωδίας, κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. καὶ λα pies moyses pectusculũ absulit illõ impositionẽ coꝝ βὼν μωυσῆς τὸ στηθύνιον ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἔναντι dño: de ariete cõsecratiõis. r factũ est moy= κυ, ἀπὸ τ κριοῦ τῆς τελειώσεως. καὶ ἐγένετο μωυ= si in pte: sicut pcepit dns moysi. r acce σῆ ἐν μερίδι, καθὰ ἐνετείλατο κς τῷ μωυσῆ. καὶ ἔλα pit moyses de olco vnctiõis: r de βε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως, καὶ ἀπὸ sanguine q sup altare: r sparsit τοῦ αἵματος τ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ προσέρραινεν sup aarõ: r sup vestes eius: r sup fili ἐπὶ ἀαρών, καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς υἱ os eius: r sup vestes filioꝝ eius cũ ους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐ eo. r sctificauit aarõ: r vestes eius: r τοῦ. καὶ ἡγίασεν ἀαρών, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ, καὶ τοὺς filios ei⁹: r vestes filioꝝ eius cũ eo. υἱοὺς αὐτ, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. r dixit moyses ad aarõ r filios eius: coq καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ, ἑψή te carnes apd hostiũ tabnacli testimo σατε τὰ κρέα παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ nij in loco scõ. r illic comedetis eas: r ρίου ἐν τόπῳ ἁγίῳ. καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτά, καὶ τ panes q sũt in canistro cõsecratiõis: sicut ἄρτους τοὺς ἐν τῷ καλάθῳ τῆς τελειώσεως, ὃν τρόπον pcepti mihi. dicẽs: aarõ r filij ei⁹ cõme συντέταχταί μοι λέγων, ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ φάγον dẽt eas. r qđ reliquũ fuerit carniũ r panũ τε αὐτά. καὶ τὸ καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων in igne cõburetur. r ab hostio tabna ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς culi testimonij nõ egrediemini septẽ dieb⁹: τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἑπτὰ ἡμέρας, vsq ad diẽ plenitudinis dieꝝ cõsecratiõis vre. ἕως ἡμέρας πληρώσεως ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν, septẽ enĩ dies cõsecrabit man⁹ vras: si ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν, κα= cut fecit in die hac: qua pcepit καθὼς ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἃ ἐνετείλατο	ᵉlaganumq; ᶠposuit ᵇ sup ᵍadipes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐ&ⁿarmũ ᵒdextrum: ᵖtra dens simulᵍ omnia ꝯꝯꝯꝯ ᵐaarõ ʳ&ˢfiliis eius. Qui postq; ᵗleuauerunt ꝯꝯꝯ ᵇcaᵒcoram ᶜ domiõ: ᵈrur sum suscepta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉdeʰmanibus eorum ᵍ a= doleuit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐsuperᵐaltareᵒ holocau= sti. eo qᵖ cõsecratiõisᵍ eẽt ʳoblatioʳ in odoremᵉ sua uitatis sacrificiiʳ domiõ. ʳTulitq; ᵗpectusculũᵘ ele uans illud ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜcoraᶠdñoᵍ de arieteᵇ con secrationis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠin partem suam: ᵐ sicut ᵐpreceperatᵇ ei ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵒdominus. ʳ Assumensq; ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʳvnguentumʳ &ʳsangui= nem: ᵗ qui erat ᵘ in ꝯꝯꝯꝯ ᵇaltariᶜ aspersitᵇ superᶜa= ᶜaron &ᵇ vestimenta eius ᵇ& superᶠ filios illius ᵏ ac ᶠvestes ᵐ eorum. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵒCũq; sanctificasset ᵖeos in ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵖvestitu suo: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ᵇprecepit eis dicens. ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ᵇCoquite ᵏ carnes ante ᶠfores ᵐ tabernaculi: ꝯꝯ ᵒ& ibiᵖ comedite ᵍ eas. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵖPãesʳ quoqꝝ cõsecratio nis qđite ᵍ q positi sũtᵘ i ca mistro ʳsicutᵗ pcepit mihi ᵗdns ˢdicẽs. ᵇ Aarõ ᶜ & filii ei⁹ cõedẽt eos. ʳQuicqd ᵍãt reliquũ fuerit ᵈ d carne ᵍ& pãib⁹: ᵇignis ᵗabsumet ᵏ De ostio quoqᵗ tabernaculiᵘ non ᵒ exibitis ᵖ septẽ ᵍdiebus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʳvsqᵈ ad diẽ quo ʳ cõplebi turᵗ tẽp⁹ʳ cõsecratiõis ve stre. ˢ Septemʳ enĩᵐ die= bus ᵇ finitur consecratio: ᶜsicutᵍ in presentiarum ʳ fa ctum est: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵉ לָגָן ᵉ חַלַּת ᵉ אֶחָד ᵉ וְשָׂם ᵉ עַל ᵉ הַחֲלָבִים ᵐ וְעַל ᵐ שׁוֹק ᵐ הַיָּמִין ᵖ וַיִּתֵּן ᵖ אֶת ᵍ הַכֹּל ᵐ עַל ᵐ כַּפֵּי ᵐ אַהֲרֹן ᵍ וְעַל ᵐ כַּפֵּי ᵐ בָּנָיו ᵐ וַיָּנֶף ᵐ אֹתָם ᵐ תְּנוּפָה ᵐ לִפְנֵי ᵐ יְהוָה ᵖ וַיִּקַּח ᵐ מֹשֶׁה ᵐ אֹתָם ᵐ מֵעַל ᵐ כַּפֵּיהֶם ᵐ וַיַּקְטֵר ᵐ הַמִּזְבֵּחָה ᵐ עַל ᵐ הָעֹלָה ᵖ מִלֻּאִים ᵍ הֵם ᵐ לְרֵיחַ ᵐ נִיחֹחַ ᵐ אִשֶׁה ᵐ הוּא ᵐ לַיהוָה ᵖ וַיִּקַּח ᵐ מֹשֶׁה ᵐ אֶת ᵇ הֶחָזֶה ᶜ וַיְנִיפֵהוּ ᵐ תְנוּפָה ᵐ לִפְנֵי ᵐ יְהוָה ᵐ מֵאֵיל ᵐ הַמִּלֻּאִים ᵐ לְמֹשֶׁה ᵏ הָיָה ᵐ לְמָנָה ᵐ כַּאֲשֶׁר ᵐ צִוָּה ᵐ יְהוָה ᵖ אֶת ᵍ מֹשֶׁה ᵖ וַיִּקַּח ᵐ מֹשֶׁה ᵐ מִשֶּׁמֶן ᵐ הַמִּשְׁחָה ᵐ וּמִן ᵐ הַדָּם ᵐ אֲשֶׁר ᵐ עַל ᵍ הַמִּזְבֵּחַ ᵐ וַיִּז ᵐ עַל ᶜ אַהֲרֹן ᵍ עַל ᵍ בְּגָדָיו ᵐ וְעַל ᵍ בָּנָיו ᵏ וְעַל ᵍ בִּגְדֵי ᵐ בָּנָיו ᵖ אִתּוֹ ᵐ וַיְקַדֵּשׁ ᵖ אֶת ᵍ אַהֲרֹן ᵍ אֶת ᵍ בְּגָדָיו ᵍ וְאֶת ᵐ בָּנָיו ᵍ וְאֶת ᵍ בִּגְדֵי ᵐ בָּנָיו ᵐ אִתּוֹ ᵖ וַיֹּאמֶר ᶜ מֹשֶׁה ᵖ אֶל ᵐ אַהֲרֹן ᵍ וְאֶל ᵐ בָּנָיו ᵖ בַּשְּׁלוּ ᵐ אֶת ᵐ הַבָּשָׂר ᵍ פֶּתַח ᵐ אֹהֶל ᵐ מוֹעֵד ᵐ וְשָׁם ᵖ תֹּאכְלוּ ᵍ אֹתוֹ ᵍ וְאֶת ᵐ הַלֶּחֶם ᵐ אֲשֶׁר ᵐ בְּסַל ᵐ הַמִּלֻּאִים ᵐ כַּאֲשֶׁר ᵐ צִוִּיתִי ᵖ לֵאמֹר ᵐ אַהֲרֹן ᵍ וּבָנָיו ᵐ יֹאכְלֻהוּ ᵐ וְהַנּוֹתָר ᵍ בַּבָּשָׂר ᵐ וּבַלֶּחֶם ᵖ בָּאֵשׁ ᵍ תִּשְׂרֹפוּ ᵐ וּמִפֶּתַח ᵍ אֹהֶל ᵐ מוֹעֵד ᵐ לֹא ᵐ תֵצְאוּ ᵖ שִׁבְעַת ᵍ יָמִים ᵍ עַד ᵐ יוֹם ᵐ מְלֹאת ᵐ יְמֵי ᵐ מִלֻּאֵיכֶם ᵍ כִּי ᵐ שִׁבְעַת ᵐ יָמִים ᵇ יְמַלֵּא ᵐ אֶת ᵍ יֶדְכֶם ᵐ כַּאֲשֶׁר ᵍ עָשָׂה ᵍ בַּיּוֹם ᵍ הַזֶּה ᵐ צִוָּה	ᵉ סְפִגָּה ᵉ רוֹם ᵉ עֹלָה ᵉ חֲדָה ᵉ רַבַּח ᵉ שָׁכֵן ᵉ אָכַל ᵉ שְׁאָר ᵉ נֶפֶשׁ ᵉ יָצָא ᵉ יוֹם ᵉ מָלֵא

Transla. Chal.	Interp. chal.	Putina chal.
ᵉ וְאַסְפּוֹג חַד ᵉ וְשַׁוִּי עַל תַּרְבִּיָּא וְעַל שָׁקָא דְיַמִּינָא ᵉ וְרָהֵב יָת כּוּלָּא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְּנוֹהִי ᵉ וְאָרִים יָתְהוֹן אֲרָמָא קֳדָם יְיָ ᵉ וְאַסִּיק מֹשֶׁה יָתְהוֹן מֵעַל יְדֵיהוֹן ᵉ וְאַסִּיק לְמַדְבְּחָא עַל ᵉ עֲלָתָא קוּרְבָּנַיָּא אִינוּן ᵉ לְאִתְקַבָּלָא ᵉ קָרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ ᵉ וְאַסִּיק מֹשֶׁה יָת ᵉ חֲדָיָא וְאָרְמֵיהּ אֲרָמָא קֳדָם יְיָ ᵉ מַדְכַּר קוּרְבָּנַיָּא ᵉ לְמֹשֶׁה רְעוּתָא הֲוָה לְחוּלָקָן כְּמָא ᵉ דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה ᵉ וְאַסִּיק מֹשֶׁה ᵉ מִמְשְׁחָא ᵉ וּדְעַל מַדְבְּחָא ᵉ וּמִן דְּמָא דְעַל ᵉ מַדְבְּחָא ᵉ וְאַדְרַע עַל אַהֲרֹן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל לְבוּשֵׁי בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ ᵉ וְקַדֵּישׁ יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת לְבוּשֵׁי בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ ᵉ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי בַּשְּׁלוּ יָת בִּישְׂרָא ᵉ פָּתְרָע מַשְׁכַּן זִמְנָא ᵉ וְתַמָּן ᵉ תֵּיכְלוּן יָתֵיהּ וְיָת ᵉ לַחְמָא דִי ᵉ בְּסַל קוּרְבְּנַיָּא כְּמָא דְ ᵉ פַקֵּידִית ᵉ לְמֵימַר ᵉ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי ᵉ יֵכְלוּנֵיהּ ᵉ וּדְאִשְׁתָּאַר ᵉ בְּבִשְׂרָא וּבְלַחְמָא ᵉ תּוֹקְדוּן ᵉ וְתִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא ᵉ לָא ᵉ תִּפְּקוּן שַׁבְעָא יוֹמִין ᵉ עַד יוֹם ᵉ מִשְׁלַם ᵉ יוֹמֵי קוּרְבָּנֵיכוֹן אֲרֵי שַׁבְעָא יוֹמִין ᵉ יְקָרֵב יָתְכוֹן ᵉ קוּרְבָּנֵיכוֹן וְכָמָא דַּעֲבַד בְּיוֹמָא הָדֵין ᵉ פַּקֵּיד	ᵉ et laganũ vnũ: r posuit sup adipes r sup armũ dextrũ. r posuitq; oia in manibus aarõ r in manib⁹ filioꝝ eius: r eleuauit ea eleuatione coꝝ dño. r tulitq; ea moyses de manibus eoꝝ r adoleuit in altari sup holo causto: oblationes enĩ sunt vt suscipiãtur cũ benepla cito: oblatio est coꝝ dño. r tulitq; moyses pectusculũ et eleuauit illud eleuatione coꝝ dño de ariete oblatio nis: fuitq; in portionẽ moysi sicut preceperat ei dns. Et tulit moyses de olco vnctionis r de sanguine qui erat sup altare: r aspersit sup aaron r sup vestimenta eius r sup filios eius r sup vestes filioꝝ eius cum eo. Sanctificauitq; aaron r vestimẽta eius r filios eius et vestes filioꝝ eius cũ eo. Dixitq; moyses ad aaron et ad filios eius. Coquite carnes in ostio tabernaculi federis: r ibi comedetis eam r panẽ qui est in canis tro oblationum: sicut precepi dicens. Aaron r filij eius comedent eã. quod autẽ reliquũ fuerit de carne et pane igni cõburetis. et de ostio tabernaculi federis non exibitis septem diebus: vsquequo compleantur dies oblationis vestre: quia septem diebus offertur oblatio vestra: sicut factum est hodie: precepit	

Positiua hebr.	Lex. hebr.	Leui. Ca. ix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עָשָׂה	יְהוָה לַעֲשׂת֙ דָּבָ֣ר עִוָּ֔נְכֶם וּפִתְח֛			dñs facere: ad ppitiãdũ pro vobis. τ
יָשַׁב	אֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד תֵּשְׁב֣וּ יוֹמָ֑ם וְלַ֣יְלָה		vt ritus sacrificii cõplere	κύριος τοῦ ποιῆσαι, ὥστε ἱλάσασθαι περὶ ὑμῶν. καὶ
	שִׁבְעַ֥ת יָמִ֖ים וְשָׁמַרְתֶּ֣ם אֶת		tur. Die ac nocte manebitis	ad hostiũ & tabernaculi testimonij sedebitis
מוּת	מִשְׁמֶ֣רֶת יְהוָ֔ה וְלֹ֥א תָמֻ֖תוּ כִּי		in tabernaculo ob seruantes	ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καθήσεσθε
	צִוִּיתִי֙ וַיַּ֣עַשׂ אַהֲרֹ֔ן וּבָנָ֖יו אֵ֥ת		custodias dñi: ne	septẽ dies: die τ nocte: τ custodientes
	הַדְּבָרִ֔ים אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה בְּיַד		moriamini. Sic enim	ἑπτὰ ἡμέρας, ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ φυλάξετε τὰ
	מֹשֶׁ֖ה׃	וַיְהִי֙ בַּיּ֣וֹם	mihi preceptũ est. Fe	custodias dñi. τ nõ morieminí. sic
		Cap. ix.	ceruntq; aaron & filii e	φυλάγματα κυρίου. καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε, οὕτως
		הַשְּׁמִינִי֙ קָרָ֣א מֹשֶׁ֔ה לְאַהֲרֹ֖ן	ius cũcta que locutus	εἶπεν πρὸς μέ κύριος. καὶ ἐποίησεν ἀαρὼν καὶ
		וּלְבָנָ֑יו וּלְזִקְנֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיֹּ֥אמֶר	est dominus per manũ	filij eius oẽs sermões: qͣ præcepit
		אֶל אַהֲרֹ֗ן קַ֚ח לְךָ֣ עֵ֣גֶל בֶּן בָּקָ֔ר	moysi. Ca. 9.	ὁ υἱοὶ αὐτοῦ. πάντας τοὺς λόγους, οὓς συνέταξε
לָקַח	לְחַטָּ֑את וְאַ֥יִל לְעֹלָ֖ה תְּמִימִֽם׃		Hmoysi. Acto aũt octauo	dñs in manu moysi.
תָּמִים	וְהַקְרֵ֥ב לִפְנֵי֙ יְהוָ֔ה וְאֶל בְּנֵ֥י		die vocauit moyses a	κύριος ἐν χειρὶ μωυσῆ.
קָרַב פָּנֶה	יִשְׂרָאֵ֖ל תְּדַבֵּ֣ר לֵאמֹ֑ר קְח֣וּ שְׂעִיר		aron & filios eius ac maiores natu israel: dixitq;	Ca. 9.
דָּבַר שָׂעַר	עִזִּ֤ים לְחַטָּאת֙ וְעֵ֣גֶל וָכֶ֔בֶשׂ בְּנֵי		ad aaron. Tolle de armento vitulum	Θκαὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐκάλεσε μωυ-
	שָׁנָ֖ה תְּמִימִ֑ם לְעֹלָֽה׃ וְשׁ֣וֹר וְאַ֔יִל	pro pctõ & arietẽ ĩ ho	filios eius τ seniores
	לִשְׁלָמִ֔ים לִזְבֹּ֥חַ לִפְנֵי֙ יְהוָ֔ה	locaustũ vtrũq; ĩmacula	σῆς ἀαρὼν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν γερουσίαν
בָּלַל	וּמִנְחָ֖ה בְּלוּלָ֣ה בַשָּׁ֑מֶן כִּ֣י הַיּ֔וֹם	tũ: & offer illos coram	israel. τ dixit moyses ad aarõ: accipe tibi
רָאָה	יְהוָ֥ה נִרְאָ֖ה אֲלֵיכֶֽם׃ וַיִּקְח֣וּ אֵת	domino: & ad filios	μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς
	אֲשֶׁר֙ צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה אֶל פְּנֵ֖י אֹ֣הֶל	israel loqris. Tollite	holocaustũ ĩmaculatũ: τ offer ea coram
	מוֹעֵ֑ד וַיִּקְרְב֣וּ כָל הָעֵדָ֔ה וַיַּעַמְד֖וּ	hircum pro peccato & vitulum atq; agnũ ãniculũ &	ὁλοκάυτωμα ἄμωμον, καὶ προσένεγκε αὐτὰ ἐναντι
עָמַד	לִפְנֵ֥י יְהוָֽה׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה זֶ֚ה	fine macula in holocau	dño. τ sentoribꝰ israel loq̃ris: dicẽs:
אָמַר	הַדָּבָ֔ר אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה תַּעֲשׂ֖וּ	stum: bouẽ & arietem	κυρίου. καὶ τῇ γερουσίᾳ ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων,
עָשָׂה	וְיֵרָ֥א אֲלֵיכֶ֖ם כְּב֣וֹד יְהוָֽה׃ וַיֹּ֥אמֶר	pro pacificis: & immo	accipite hedũ ex capris vnũ pro pctõ: τ
רָאָה כָּבֹד	מֹשֶׁ֖ה אֶל אַהֲרֹ֑ן קְרַ֣ב אֶל הַמִּזְבֵּ֗חַ	late eos coram domio:	λάβετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ
זָבַח	וַעֲשֵׂ֤ה אֶת חַטָּאתְךָ֙ וְאֶת עֹלָתֶ֔ךָ	in sacrificio singulorũ si	vitulũ: τ agnũ ãniculũ ad holocaustũ: im-
עֹלָה	וְכַפֵּ֥ר בַּעַדְךָ֖ וּבְעַ֣ד הָעָ֑ם וַעֲשֵׂה֙	milã cõspersam oleo of	μοχάριον, καὶ ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάρπωσιν, ἄ-
	אֶת קָרְבַּ֣ן הָעָ֔ם וְכַפֵּ֥ר בַּעֲדָ֖ם	ferẽtes. Hodie enĩ dñs	μωμα, καὶ μόσχον, καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίου,
	כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָֽה׃	appebit vobis. Tule	corã dño. τ similã cõsparsam in
		rũt ergo cũcta q̃ iusse	ἐναντι κυρίου, καὶ σεμίδαλιν ἀναπεφυραμένην ἐν
		rat moyses ad ostiũ ta	oleo. qñ hodie dñs appebit in vobis. τ acce
		bernaculi: vbi cũ omnis	ἐλαίῳ. ὅτι σήμερον κύριος ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν. καὶ ἔλα
		multitudo astaret:	βον καθότι ἐνετείλατο μωυσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς
		ait moyses. Iste est	testimonij. τ accessit ois cõgregatio:
		sermo quem precepit	τοῦ μαρτυρίου. καὶ προσῆλθε πᾶσα ἡ συναγωγὴ,
		dominus facite: &	τ steterũt corã dño. τ dixit moyses: hoc
		apparebit vobis glo	καὶ ἔστησαν ἐναντι κυρίου. καὶ εἶπε μωυσῆς, τοῦτο
		ria eius. Et dixit	ρbũ qͣ præcepit dñs facite. τ appare
		ad aaron. Accede ad	τὸ ῥῆμα, ὃ συνέταξε κύριος, ποιήσατε. καὶ ὀφθήσε
		altare: & imola pro pctõ tuo.	bit in vobis gloria dñi. τ dixit moyses aaron:
		Offer holocaustum: &	ται ἐν ὑμῖν ἡ δόξα κυρίου. καὶ εἶπε μωυσῆς τῷ ἀαρών,
		deprecare pro te &	accede ad altare: τ fac qͣ pro
		pro populo. Cumq; ma	πρόσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ποίησον τὸ περὶ τῆς
		ctaueris hostiam popu	pctõ tuo: τ holocaustũ tuũ. τ ppitia
		li: ora pro eis &	ἁμαρτίας σου, καὶ τὸ ὁλοκάυτωμά σου. καὶ ἐξίλα
			re pro te: τ pro domo tua. τ fac
			σαι περὶ σεαυτοῦ, καὶ περὶ τοῦ οἴκου σου. καὶ ποί
			donũ pplı: τ ppitia pro eis:
			ησον τὸ δῶρον τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν,

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲבַד שַׁכַּן רַחֲב	dñs fieri ad propiciandũ pro vobis. Et in ostio tabernaculi federis manebitis die ac nocte septẽ diebus:	יְיָ לְמֶעְבַּד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ וּמִתְּרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא תִּתְּבוּן יְמָמָא וְלֵילְיָא שְׁבְעָא יוֹמִין
יוֹם נְטַר אֲמַר	et custodietis custodiã verbi dñi: τ nõ morieminí: sic	וְתִטְּרוּן יָת מַטְּרַת מֵימְרָא דַּייָ וְלָא תְּמוּתוּן אֲרֵי כֵּן אִתְפַּקֵּדִית׃ וְעַבַד אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי
פּוּק עֲבַד	eui preceptũ est mihi. Fecitq; aaron τ filij eius iuxta	יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּפַקִּיד יְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה׃ Ca. ix. וַהֲוָה בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה
שׁוּב נְסַב	ois verba q̃ precepit dñs per manũ moysi. Ca. 9.	קְרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלִבְנֹהִי וּלְסָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר לְאַהֲרֹן סַב לָךְ עֻגְלָא בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא
עֻלָּא מַלָּל	Et factũ est in die octauo: vocauit moyses aaron	וְדִכַר לְעֻלְתָא שְׁלִימִין וְקָרֵיב קֳדָם יְיָ׃ וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר סָבוּ צְפִיר בַּר
עֵז	τ filios eius τ seniores israel. dixitq; ad aaron.	עִזִּין לְחַטָּאתָא וְעֻגְלָא וְאִמַּר בְּנֵי שְׁנָה שְׁלִימִין לְעֻלְתָא׃ וְתוֹר וּדְכַר לִנְכָסַת קוּדְשַׁיָּא
נָלָה	Tolle tibi vitulũ de bobus p peccato: τ arietẽ in ho locaustũ integros: τ offer corã dño. et cum filijs israel loq̃ris dicens. Tollite hircũ de captis pro pctõ τ vitu	לְתַכָּסָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתָא דְּפָלִיא בְּמִשְׁחָא אֲרֵי יוֹמָא דֵין יְקָרָא דַּייָ מִתְגְלֵי לְכוֹן׃ וְקָרִיבוּ
קוּם	lum τ agnũ ãniculos integros in holocaustũ: τ bouẽ τ	יָת דְּפַקִּיד מֹשֶׁה לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְקָרִיבוּ כָּל בְּנִישְׁתָּא וְקָמוּ קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
עֲבַד	arietẽ pro hostia sanctificationũ ad sacrificandũ coram dño: τ munus simile conspersũ oleo: q̃m hodie	דֵּין תִּתְעֲבְדוּן דְּפַקִּיד יְיָ וְיִתְגְלֵי לְכוֹן יְקָרָא דַּייָ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן קְרַב
דָּבַח	revelabit vobis gloria dñi. Obtulitq; ea q̃ iusserat moyses ante tabernaculũ federis: accessitq; ois con	לְמַדְבְּחָא וְעַיֵּיד יָת חַטָּאתָךְ וְיָת עֻלְתָךְ וְכַפֵּר עֲלָךְ וְעַל עַמָּא וְעַיֵּיד יָת קוּרְבַּן עַמָּא
	gregatio τ steterũt coram dño, et ait moyses. Hoc verbũ qͣ præcepit dñs facite: τ revelabit vobis gloria dñi. Dixitq; moyses ad aarõ. Accede ad altare: τ fac	וְכַפֵּר עֲלֵיהוֹן
	sacrificium tuum pro peccato τ holocaustus tuum: τ propitia pro te τ pro populo: τ fac oblationẽ populi: et propicia pro eis	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Leui. Ca. ix.	Pritiua heb.
ſicut pcepit dñs moyſi. τ acceſ=	ſicut pcepit dñs. Stati	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיִּקְרַב אַהֲרֹן	
καθότερ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ προσῆλ=	q aaron accedens ad	אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת עֵגֶל	עָשַׁחַט
ſit aarõ ad altare: τ imolauit vitu	altare imolauit vi=	הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׃ וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי	
θεν ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἔσφαξε τὸ μοχὰ	tulum pro peccato ſuo: cuius	אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל	טָבַל
lum q pro pctõ ſuo. τ obtule=	ſanguinem obtulerunt	אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת	אָצְבַּע נָתַן
ριον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. καὶ προσήνεγ=	ei filii ſui. In quo tin=	הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד	יְסוֹד
κεν filij aarõ ſãguinẽ ad ipm. τ tinxit	gens digitũ tetigit cornua	הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת הַחֵלֶב וְאֶת הַכְּלִיֹת	כְּלָיָה
καὶ οἱ υἱοὶ ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ ἔβαψε τὸν	altaris: & fudit reſidu=	וְאֶת הַיֹּתֶרֶת מִן הַכָּבֵד מִן הַחַטָּאת	
digitũ ſuũ in ſãguine: τ impoſuit ſup	um ad baſim eius. Adipem q̃	הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה	קָטַר
δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ	& renunculos. ac reticulum iecoris q̃	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְאֶת הַבָּשָׂר	
cornua altaris. τ ſãguinẽ effudit ſuxta	ſunt pro peccato adoleuit ſuper altare:	וְאֶת הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ	
κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ	ſicut preceperat dominus moyſi. Carnes vero & pellem eius extra ca	לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הָעֹלָה וַיִּמְצְאוּ	חָנָה מָצָא
baſtz altaris. τ adipẽ τ	ſtra combuſit igni. imolauit & holocauſti	בְנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת הַדָּם	
τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ τὸ σέαρ καὶ τοὺς	victimã. Obtulerũtq̃ ei filii ſui ſanguinẽ eius	וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת	זָרַק סָבַב
renes τ reticulũ iecoris pro	& pro peccato ſuo: cuius	הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו לִנְתָחֶיהָ	
νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος τοῦ περὶ τῆς	ſanguinem obtulerunt ei filii ſui. In quo tin=	וְאֶת הָרֹאשׁ וַיְקַטֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃	
pctõ leuauit in altare: ſicut	gens digitũ tetigit cornua	וְיִרְחַץ אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת	רָחַץ
ἁμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃν τρόπον	altaris: & fudit reſidu=	הַכְּרָעַיִם וַיְקַטֵּר עַל הָעֹלָה	
precipit dñs moyſi. τ carnes τ	um ad baſim eius. Adipem q̃ & renunculos. ac reticulum iecoris q̃	הַמִּזְבֵּחָה׃ וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם	קָרַב
ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν	ſunt pro peccato adoleuit ſuper altare:	וַיִּקַּח אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר	לָקַח שָׂעַר
coriũ cõbuſit in igne: extra ca	ſicut preceperat dñs moyſi. Carnes vero & pellem eius extra ca	לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ	חָטָא
C βύρσαν κατέκαυσεν ἐν πυρί, ἔξω τῆς παρεμβο=	ſtra combuſit igni. imolauit & holocauſti victimã. Obtulerũtq̃ ei filii ſui ſanguinẽ eius	כָּרִאשׁוֹן׃ וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה	
ſtra. τ imolauit holocauſtũ. τ attule	& pro peccato ſuo: cuius ſanguinem obtulerunt ei filii ſui. In quo tin=	וַיַּעַשׂ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיַּקְרֵב אֶת	עָשָׂה שָׁפַט
λῆς· καὶ ἔσφαξε τὸ ὁλοκάυτωμα· καὶ προσήνεγ=	gens digitũ tetigit cornua altaris: & fudit reſidu=	הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא נִפּוֹ מִמֶּנָּה	מָלֵא
κεν filij aarõ ſãguinẽ ad eũ. τ effudit	um ad baſim eius. Adipem q̃ & renunculos. ac reticulum iecoris q̃	וַיְקַטֵּר עַל הַמִּזְבֵּחָה מִלְבַד עֹלַת	קָטַר
καὶ οἱ υἱοὶ ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν. καὶ προσέχεεν	ſunt pro peccato adoleuit ſuper altare: ſicut preceperat dñs moyſi. Carnes vero & pellem eius extra ca	הַבֹּקֶר׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת	
illũ ad altare circuitu. τ holocau	ſtra combuſit igni. imolauit & holocauſti victimã. Obtulerũtq̃ ei filii ſui ſanguinẽ eius	הָאַיִל זִבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם	
αὐτῷ πρὸς τὸ θυσιαστήριον κυκλῷ· καὶ τὸ ὁλοκαύτω	& pro peccato ſuo: cuius ſanguinem obtulerunt ei filii ſui. In quo tin=		

Interp. chal.	Pritiua chal.
ſicut precepit dñs. Acceſſitq̃ aaron ad altare: τ im=	
molauit vitulum pro peccato ſuo. Obtuleruntq̃ filij	
aaron ei ſanguinẽ. Et tinxit digitũ ſuũ in ſanguine:	
et poſuit ſup cornua altaris: τ reliquũ ſanguinẽ fudit	צָבַע רִיק
ad fundamentũ altaris. Adipem autẽ τ renes τ reti=	כְּלָה נָסַק
culuz iecoris de ſacrificio pro peccato adoleuit in al=	יָקַד אָרָא
tari: ſicut preceperat dñs moyſi. Carnem autẽ τ pel=	טָטָא
lem cõbuſit igni extra caſtra. Imolauitq̃ holocau=	עָלָה
ſtum: τ applicauerũt filij aaron ei ſanguinẽ: τ aſper	דָּבַח
ſit eum per circuitũ altaris. Holocauſtum autẽ appli	חָזָא
cauerũt ei per membra eius diuiſum: τ caput: τ ado=	עָלָה
leuit ſup altare. Lauauitq̃ inteſtina τ pedes: τ adole	
uit in altari ſup holocauſtũ. Et obtulit oblationẽ po=	
puli. Et tulit hircuz pro peccato populi: τ immolauit	
eum: τ expiauit in ſanguine eius: ſicut ante fecerat.	
Et obtulit holocauſtũ: τ fecit illud ſicut decebat. Obtu=	
litq̃ munus: τ impleuit manuz ſuam ex eo: τ ado=	
leuit ſuper altare: abſq̃ holocauſto matutino. Im=	
molauitq̃ bouem τ arietem hoſtie ſanctificationum	
populi:	

Trãsla. Chal.
כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ׀ וּקְרִיב אַהֲרֹן לְמַדְבְּחָא וּנְכַס יָת עֻגְלָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ וְקָרִיבוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן יָת דְּמָא לֵיהּ וּטְבַל אֶצְבְּעֵיהּ בְּדְמָא וִיהַב עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא וְיָת דְּמָא אַרִיק לְיסוֹדָא
דְּמַדְבְּחָא׃ וְיָת תַּרְבָּא וְיָת כּוּלְיְיתָא וְיָת חִצְרָא מִן כַּבְדָּא מִן חַטָּאתָא׃ אַסִּיק לְמַדְבְּחָא
כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ׀ יָת מֹשֶׁה׃ וְיָת בִּשְׂרָא וְיָת מְשָׁכָא אוּקִיד בְּנוּרָא מִבָּרָא לְמַשְׁרְיְתָא׃
וּנְכַס יָת עֲלָתָא וְאַמְטִירוּ בְּנֵי אַהֲרֹן לֵיהּ יָת דְּמָא וְזָרְקֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר וְיָת
עֲלָתָא אַמְטִירוּ לֵיהּ לְאֵבְרֵהָא וְיָת רֵישָׁא וְאַסִּיק עַל מַדְבְּחָא׃ וְרָחֵיל יָת נָוָא וְיָת כְּרָעָא
וְאַסִּיק עַל עֲלָתָא לְמַדְבְּחָא׃ וְקָרִיב יָת קוּרְבַּן עַמָּא וְנָסִיב יָת צְפִירָא דְּחַטָּאתָא דִּי לְעַמָּא
וּנְכַסֵיהּ וְכַפַּר בְּדְמֵיהּ לְמַדְבְּחָא׃ וְקָרִיב יָת עֲלָתָא וַעֲבָדֵהּ כְּדְחֵזֵי׃ וְקָרִיב יָת מִנְחָתָא
וּמְלָא יְדֵיהּ מִנַּהּ וְאַסִּיק עַל מַדְבְּחָא בַּר מֵעֲלַת צַפְרָא׃ וּנְכַס יָת תּוֹרָא וְיָת דִּיכְרָא
נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא דִּי לְעַמָּא

Pritina hebr.	Ter. Hebr.	Leui. Ca.x.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina
	וַיַּקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו		[a]Obtulerũtq; [b]& filii sui [c]sanguinem ooooooooo [d]quem fudit [e]super [f]altare in circuitu. ooooooooo [m]adipem autem [o] bouis [p]& ooooooooooooooooo [r]caudam [m]arietis [s]renunculosq; ooooooooooo [t]cũ [u]adipibus suis [v]& reticulũ [x]iecoris [y] posuerunt [z]sup [aa]pectora. [bb]Cũq; cremati essent [cc]adipes ooo [dd]sup altare: [ee]pectora eorum [ff]& [gg]armos ooooooo [hh]dextros [ii] separauit [kk] aaron [ll]eleuans [mm]coram ooo [nn]dño: [oo]sicut [pp] preceperat [qq]moyses. [rr] Et extendẽs [ss]manum [tt]ad [uu]populũ [vv]benedixit ei. ooooooooooo [ww]sicq; cõpletis hostiis [xx]p pecc[yy]o [zz]& holocaustis [aaa]& pacificis [bbb]descẽdit. [ccc]ingressi aũt [ddd]moyses [eee]& [fff]aaron [ggg]in [hhh]tabernaculũ [iii]testimonii [jjj]& deinceps egressi [kkk]bñdixerũt [lll]populo. [mmm]Apparuitq; [nnn]gloria [ooo]dñi [ppp]oĩ [qqq]multitudini: [rrr]& ecce egressus [sss]ignis [ttt]a [uuu]domino [vvv]deuorauit [www]holocaustum [xxx]& [yyy]adipes q [zzz]erãt [aaaa]super [bbbb]altare. quod [cccc]cũ vidissent [dddd]turbe [eeee]laudauerunt dñm [ffff]ruentes [gggg]in [hhhh]facies suas.	τ ὀβυλερῦτ̃ς & filii sui sanguinẽ ad ipm. τ καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν· καὶ effudit illũ sup altare circuitu: τ adipẽ προσέχευν αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, καὶ τὸ σέαρ d a vitulo: τ ab ariete: τ lũbos: τὸ ἀπὸ τοῦ μόχου, καὶ ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ τὴν ὀσφύν, τ adipẽ d cooperit in vẽtre: τ καὶ τὸ σέαρ τὸ καταπαλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς D duos renes: τ adipẽ q in ipso: τ reticulũ δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὸν λοβὸν qđ in iecore. τ imposuit adipes sup pectus τὸν ἐπὶ τὴν ὠμον. καὶ ἐπέθηκε τὰ σέατα ἐπὶ τὰ στή culũ. τ obtulit adipes sup altare. τ θια· καὶ ἀνήνεγκεν τὰ σέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ τὸ pectusculũ: τ brachiũ dexterũ abstulit aaron στηθύνιον, καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφεῖλεν ἀαρὼν ἀ sepatione corã dño: sicut pcepit moyses. φαίρεμα ἔναντι κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε μωυσῆς. τ eleuãs aaron [a]manũ suas ad pplm: bñe καὶ ἐξάρας ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαὸν, εὐλό dixit eis. τ descẽdit ch fecissent qđ pro pec γησεν αὐτούς. καὶ κατέβη ποιήσας τὸ περὶ τῆς ἁμαρ cato: τ holocausta: τ qđ salutaris. τ ingres τίας, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὸ σωτήριον· καὶ εἰσῆλ sus ẽ moyses τ aaron in tabnaculũ testimonij. τ e θε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἐ gressi bñedixerũt pplo. τ appuit gria dñi ξελθόντες εὐλόγησαν τὸν λαόν· καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου oĩ pplo. τ egressus ẽ ignis a dño: τ deuo παντὶ τῷ λαῷ· καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυ, καὶ κατέ rauit q̃ in altari: et holocau φαγε τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τά τε ὁλοκαυτώμα sta: τ adipes. τ vidit oĩs pplo: τ obstupuit. τα, καὶ τὰ σέατα· καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαός, καὶ ἐξέστη. τ cecidẽt in faciẽ suam. καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. C. 10.

Ca. x.

	וַיִּקְחוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא		Ca. 10. [a]Reptisq; [b]Nadab [c]& abiu [b] filii [c] aaron:	Et accipiẽtes duo filii aaron nadab τ καὶ λαβόντες οἱ δύο υἱοὶ ἀαρὼν ναδὰβ καὶ ἀ abiud: vnusq̃sq; thuribulũ suũ: imposuerũt in eis βιούδ, ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, ἐπέθηκαν ἐπ' αὐ
	אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ		[d]thuribulis [b]imposuerũt [e]ignẽ [f]& [g]icẽsũ: [h]desuper [i]offerentes [f]coram [g]domino [r]ignem [s]alienum [t]quod [r]eis [x] preceptum [u]non erat. [y]Egressusq; [z]ignis [a]a domino ooooo [b]deuorauit [c]eos: [f]& mortui sunt [g]coram [b]domio. [f]Dixitq; [h]moyses [i]ad [k]aaron. [l]Hoc est [m] quod [n]locutus est [g]dñs. [r]Sctificabor [s]i his q̃ appĩqnt mihi [u]& in [x]cõspectu [y]omnis [z]populi [aa]glorificabor Quod audiens [b]tacuit	ιὸν· καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ πυρεῖον αὐτῶν, ἐπέθηκαν ἐπ' αὐ ignẽ: τ imiecerũt sup ea thymiama: τ obtu τὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα, καὶ προσή lerũt corã dño ignẽ alienũ: qđ nõ prece νεγκαν ἔναντι κυρίου πῦρ ἀλλότριον, ὃ οὐ προσέτα perat dñs eis. τ egressus ẽ ignis a dño: τ ξε κύριος αὐτοῖς· καὶ ἐξῆλθε πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ devorauit eos: τ mortui sũt corã dño. τ κατέφαγεν αὐτούς, καὶ ἀπεθάνοσαν ἔναντι κυ· καὶ dixit moyses ad aaron: hoc est qđ locut[o] ẽ dñs: εἶπε μωυσῆς πρὸς ἀαρών, τοῦτό ἐστιν ὃ ἐλάλησε κς, dicẽs: in appĩqntib[o] mihi sctificabor: τ in om λέγων, ἐν τοῖς ἐγγίζουσί μοι ἁγιασθήσομαι, καὶ ἐν πά ni cõgregatiõe glorificabor. τ cõpũctus est σῃ συναγωγῇ δοξασθήσομαι· καὶ κατενύχθη
	וַיָּשִׂימוּ עָלֵיהֶן קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ			
	לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה			
	אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה			
	וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְהוָה:			
	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר			
	דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ			
	וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכָּבֵד וַיִּדֹּם			

Pritina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	et applicauerũt filii aaron sanguinẽ: τ asperſit eũs p altaris circuitũ: adipes quoq; de boue τ ariete: caudam τ qđ operit intestina τ renes τ reticulũ iecoris: τ posuerunt adipes sup pectora: adoleuitq; adipes in altari. Pectora aũt τ femur dextrũ eleuauit aarõ eleuatione coram dño: sicut preceperat moyses. Leuauitq; aaron manũ suas ad populũ: τ bñdixit eis. Et descendit postq; fecerat hostiã pro pctõ τ holocaustũ τ victimã sanctificationũ. Et ingressus ẽ moyses τ aaron in tabernaculũ federis: τ egressi sunt τ benedixerũt populo: τ reuelata est gloria dñi oĩ populo. Egressusq; ẽ ignis a facie dñi τ ꝓsumpsit holocaustũ τ adipes qui erant super altare. Viditq; omnis populus et laudauerũt: τ ceciderunt super facies suas. Ca. 10. Tulerunt q̃ filii aaron nadab τ abiu vnusquisq; thuribulũ suũ: τ dederũt in eis ignẽ: τ posuerũt sup eum incẽsum aromatũ: τ obtulerũt corã dño ignẽ alienũ: qđ nõ precepat eis. Egressusq; ẽ ignis a facie dñi: τ deuorauit eos: τ mortui sunt corã dño. Dixitq; moyses ad aaron. Hoc est qđ locutus est dñs dicens. In his qui appropinquãt mihi sanctificabor: τ in cõspectu omnis populi glorificabor: τ tacuit ooooo	וַאֲמָטוּ בְּנֵי אַהֲרֹן יַת דְּמָא לֵיהּ וְזָרְקוּהִי עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר וְיַת תַּרְבֵּיָא מִן תּוֹרָא וּמִן דִּיכְרָא אַלְיְתָא וְחַצֵּר כַּבְדָּא וְכוּלְיְתָא וְיַת תַּרְבֵּיָא עַל חֲדֵתָא וַאֲסִיק תַּרְבֵּיָא לְמַדְבְּחָא וְיַת חֲדֵתָא וְיַת שׁוֹקָא דְּמִימְנָא אֲרִים אַהֲרֹן אַרְמָא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּפַקֵּיד מֹשֶׁה וְאֲרִים אַהֲרֹן יַת יְדוֹהִי לְעַמָּא וּבָרְכִנּוּן וְנָחַת מִלְּמֶעְבַּד חַטָּאתָא וְעָלְתָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וּנְפָקוּ וּבָרְכוּ יַת עַמָּא וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ לְכָל עַמָּא וּנְפַקַת אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וְאַכְלַת עַל מַדְבְּחָא יַת עָלְתָא וְיַת תַּרְבֵּיָא וְחָזוֹ כָּל עַמָּא וְשַׁבָּחוּ וּנְפָלוּ עַל אַפֵּיהוֹן׃	וְנָסִינוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא מַחְתִּיתֵיהוֹן וְיָהֲבוּ בְהוֹן אֵישָׁתָא וְשַׁוִּיוּ עֲלַהּ קְטֹרֶת נוּסְמִין וְקַרִּיבוּ קֳדָם יְיָ אֵישָׁתָא נוּכְרֵיתָא דְּלָא פַקֵּיד יָתְהוֹן׃ וּנְפַקַת אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וַאֲכָלַת יָתְהוֹן וּמִיתוּ קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן הוּא דְּמַלֵּיל יְיָ לְמֵימַר בְּקָרִיבַי אֶתְקַדַּשׁ וְעַל אַפֵּי כָּל עַמָּא אֶתְיַקַּר וּשְׁתִיק

aaron. τ vocauit moyſes miſael τ eliſa:
ἀαρών· καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς τὸν μισαὴλ καὶ τὸν ἐλισα
pha:filios oziel fratris pris aarõ. τ dixit
φάν, υἱοὺς ὀζιὴλ ἀδελφοῦ τοῦ πρὸς ἀαρών· καὶ εἶπεν
eis: accedite τ tollite fres
αὐτοῖς, προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς
vros de facie ſcłuarij extra ca
ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν ἁγίων ἔξω τῆς παρεμβο=
ſtra. τ acceſſerũt: τ tulerũt eos in tunicis ſu
λῆς· καὶ προσῆλθον, καὶ ἦραν αὐτοὺς ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐ
is extra caſtra: quẽadmodũ locut⁹ é moy
τῶν ἔξωθεν τῆς παρεμβολῆς, ὃν τρόπον ἐλάλησε μωυ=
ſes. τ dixit moyſes ad aarõ: τ eleazar τ ithamar
σῆς· καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς ἀαρών, καὶ ἐλεάζαρ καὶ ἰθά
mar filios eius relictos:
μαρ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς καταλελειμμένους, τὰς
capita vra cidaris nõ denudabitis: τ veſtes
κεφαλὰς ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαράσετε, καὶ τὰ ἱμάτια
vras nõ ſcindetis: vt nõ moriamini: τ ſup om=
ὑμῶν οὐ διαῤῥήξετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε, καὶ ἐπὶ πᾶ=
nẽ ceterũ erit furor. fratres vri
σαν τὴν συναγωγὴν ἔσαι θυμός· οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν
os tom⁹ iſrael lugebũt incẽdiũ: qð
πᾶς ὁ οἶκος ἰσραὴλ κλαύσουσι τὸν ἐμπυρισμόν, ὃν
incẽdit dñs: τ ab hoſtio tabernacu
ἐνεπύρισεν κύριος· καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
teſtimonij nõ egrediemini: vt nõ moriamini.
μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε· τὸ
oleũ cõ vnctionis qð a dño in vobis
ἔλαιον γὰρ τῆς χρίσεως τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν
eſt. τ fecerũt ſcdm verbũ moyſi. τ locut⁹ eſt
ἐστίν· καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα μωυσῆ· καὶ ἐλάλησε
dñs aarõ. dicẽs: vinũ τ ſiceram nõ bibetis tu
κύριος τῷ ἀαρών, λέγων, οἶνον καὶ σικέρα οὐ πίεσθε σὺ
τ filij tui tecũ: qñ ingreſſi fuerit⁹ in
καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ, ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν
tabernaculũ teſtimonij: vel accedẽtib⁹ ad altare:
σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ προσπορευομένων ὑμῶν
τ nõ pereatis. legitimũ
πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ οὐκ ἀποθάνητε· νόμιμον
ſempiternũ in gñationes vras:ad diſcernẽdũ inter
αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, διαστεῖλαι ἀναμέσον τῶν
ſcꝛa τ pfana: τ inter im=
ἁγίων καὶ τῶν βεβήλων, καὶ ἀναμέσον τῶν ἀκα
mũda τ mũda: τ ad docẽdũ
θάρτων καὶ τῶν καθαρῶν, καὶ συμβιβάζειν τοὺς
filios iſrael oĩa legitima: q̃ locut⁹ é dñs
υἱοὺς ἰσραὴλ πάντα τὰ νόμιμα, ἃ ἐλάλησε κύριος
ad eos per manũ moyſi. τ dixit moyſes ad
πρὸς αὐτοὺς διὰ χειρὸς μωυσῆ· καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς
aarõ: τ ad eleazar τ ad ithamar fi
ἀαρών, καὶ πρὸς ἐλεάζαρ καὶ πρὸς ἰθαμαρ τοὺς υἱ=
lios eius relictos: accipite
οὺς αὐτοῦ τοὺς καταλειφθέντας, λάβετε τὴν

aarõ. ¶ Vocauitq; moyſes miſael τ eliſaphã filios oziel
patrui aarõ: τ ait ad eos. Accedite τ tollite frẽs vros
de cõſpectu ſanctuarij: τ aſportate extra caſtra. Acceſ
ſerũtq; τ aſportauerũt eos cũ tunicis ſuis extra caſtra:
ſicut locut⁹ fuerat moyſes. ¶ Dixitq; moyſes ad aarõ τ
ad eleazar τ ithamar filios ei⁹. Nolite nutrire comã
capitis vri: nec ſcidatis veſtimẽta vra vt nõ moriami=
ni: τ ſup oẽm cetũ ſit idignatio: τ frẽs vri τ ois dom⁹
iſrael plangẽt incendiũ qð ſuccendit dñs. Et de oſtio
tabernaculi federis nõ egrediamini: ne forte moria=
mini: qñ oleũ vnctionis ſcꝛe dñi eſt ſup vos. Fecerũt
q; iuxta verbũ moyſi. ¶ Locutuſq; ẽ dñs cũ aarõ dicẽs.
Vinũ τ quicqd inebriare poteſt nõ bibas tu τ filij tui
tecũ qñ ingredimini in tabernaculũ federis: vt nõ mo
riamini. ¶ Decreptũ ſempiternũ erit in gñationes ve=
ſtras: τ ad diuidendũ inter ſanctũ τ pphanũ τ inter
polluti τ mundũ: τ vt doceatis filios iſrael oĩa legiti
ma que locutus eſt eis dñs per manuꝫ moyſi. ¶ Locu=
tuſq; eſt moyſes cum aaron τ cum eleazar τ cum itha
mar filijs eius qui reſidui fuerant. Tollite

Transla.Chal.

Interp̃.chal. Pritiua chal.

Pristina heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. r.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
הַמִּנְחָה	הַנּוֹתֶרֶת	מֵאִשֵּׁי	יהוה	sacrificium quod remã	sacrificiũ relictũ ab oblatiõib⁹
וְאִכְלוּהָ	מַצּוֹת	אֶצֶל	הַמִּזְבֵּחַ	sit de oblatione dñi: &	θυσίαν τὴν καταλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων
כִּי	קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים	הִוא׃	comedite illud azymum	dñi: & comedite illud azyma iuxta altare: qñ
וַאֲכַלְתֶּם	כִּי	קֹדֶשׁ	הִוא׃	iuxta altare: quia	κῦ, καὶ φάγετε αὐτὴν ἄζυμα παρὰ τὸ θυσιαστήριον, ὅτι
כִּי	חֻקְּךָ	בְּמָקוֹם	קָדוֹשׁ	sanctum est sancto	ἁγία ἁγίων ἐστίν. καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ. νό
תֹּאכֵלֶנָּה	כִּי	חֻקְּךָ	וְחֻק	rum: comedetis aũt	μιμόν σοι ἐστὶ καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου τὸ ἀπὸ
בָּנֶיךָ	הִוא	מֵאִשֵּׁי	יהוה	in loco sancto qđ da	τῶν καρπωμάτων κυρίου. οὕτως γὰρ ἐντέταλταί
כִּי	כֵן	צִוִּיתִי׃	וְאֶת	tum est tibi & filiis tuis de oblatio	μοι. καὶ τὸ στῆθυνιον τοῦ ἀφορίσματος, καὶ τὸν βραχίο
חֲזֵה	הַתְנוּפָה	וְאֶת	שׁוֹק	nibus domini: sicut	να τοῦ ἀφαιρέματος φάγεσθε ἐν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ
תְּרוּמָה	תֹּאכֵלוּ	בְּמָקוֹם	טָהוֹר	pceptũ est mihi. pectusculũ quoq; qđ o	υἱοί σου καὶ ὁ δῖκός σου μετὰ σοῦ. νόμιμόν σοι, καὶ νό
אַתָּה	וּבָנֶיךָ	וּבְנֹתֶיךָ	אִתָּךְ	blatum est: & armũ q	μιμον τοῖς υἱοῖς σου ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῶν σω
כִּי	חֻקְּךָ	וְחֻק	בָּנֶיךָ	separatus est: edetis in	τηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαι
נִתְּנוּ	מִזִּבְחֵי	שַׁלְמֵי	בְנֵי	loco mundissimo tu &	ρέματος καὶ τὸ στῆθυνιον τοῦ ἀφορίσματος ἐπὶ τῶν
יִשְׂרָאֵל׃	שׁוֹק	הַתְּרוּמָה	וְחֵזֶה	filii tui & filie tue	oblatiõib⁹ adipũ offerẽt segregare
הַתְנוּפָה	עַל	אִשֵּׁי	הַחֲלָבִים	tecum. Tibi enim ac li	καρπωμάτων τῶν στεάτων προσοίσουσιν ἀφορίσαι
יָבִיאוּ	לְהָנִיף	תְּנוּפָה	בּוֹא	beris tuis reposita sunt	segregationem cũ cornã dño. τ erit tibi τ filijs
לִפְנֵי	יהוה	וְהָיָה	לְךָ	de hostiis salutarib⁹ fi	ἀφόρισμα ἐναντι κυρίου. καὶ ἔσαι σοι καὶ τοῖς υἱοῖς
וְלִבָנֶיךָ	לְחֻק	עוֹלָם	כַּאֲשֶׁר	liorũ israel: eo qđ armũ	tuis τ filiab⁹ tuis tecũ legitimũ eter
צִוָּה	עוֹלָם	יהוה׃	וְאֵת	& pectus &	σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώ
שְׂעִיר	הַחַטָּאת	דָּרֹשׁ	דָּרֹשׁ	adipes qui cremantur	νιον: quẽadmodũ pcepit dñs moysi. τ hir
משֶׁה	וְהִנֵּה	שֹׂרַף	וַיִּקְצֹף	in altari. eleuauerũt	cũ q pro pctõ ἡρέσ ἡσιμὶt moyses:
עַל	אֶלְעָזָר	וְעַל	אִיתָמָר	coram domino: & per	ρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε μωυσῆς.
בְּנֵי	אַהֲרֹן	הַנּוֹתָרִים	לֵאמֹר׃	tineant ad te & ad filios	τ hic cõbusti fuerat. τ irat é moyses ptra eleã
לָמָּה	לֹא	אֲכַלְתֶּם	אֶת	tuos lege perpetua: si	καὶ ὀλέμπεσούρισε. καὶ ἐθυμώθη μωυσῆς ἐπὶ ἐλεά
הַחַטָּאת	בִּמְקוֹם	הַקֹּדֶשׁ	כִּי	cut precepit dñs. Inter hec hircum	zar τ ithamar filios aarõ: relictos.
קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים	הִוא	וְאֹתָהּ	qui oblat⁹ fuerat ꝓ pec	ζαρ καὶ ἰθάμαρ τοὺς υἱοὺς ἀαρών, τοὺς καταλελειμμένους.
נָתַן	לָכֶם	לָשֵׂאת	אֶת	cato cũ qreret moyses	dicẽs: cur nõ comedistis qđ pro pctõ i lo
עֲוֹן	הָעֵדָה	לְכַפֵּר	עֲלֵיהֶם	adustũ reppit: iratusq;	λέγων, διατί οὐκ ἐφάγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τό
לִפְנֵי	יהוה׃	הֵן	לֹא	contra eleazar & ithamar filios aaron	co sctõ. qr esn sctã sctõr est. hoc dedit vob
הוּבָא	אֶת	דָּמָהּ	אֶל	qui remanserant: ait.	πῳ ἁγίῳ· ὅτι ἁγία ἁγίων ἐστίν· τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν
הַקֹּדֶשׁ	פָּנֹימָה	אָכוֹל	תֹּאכְלוּ	Cur non comedistis ho	comedere: vt auferatis pctũ cetus: et
אֹתָהּ	בַּקֹּדֶשׁ	כַּאֲשֶׁר	צִוִּיתִי׃	stiã pro peccato in loco	φαγεῖν, ἵνα ἀφέλητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ
וַיְדַבֵּר	אַהֲרֹן	אֶל	מֹשֶׁה	sancto que sancta sanc	ꝓpitietis pro eis corã dño: nõ esn illatũ est
הֵן	הַיּוֹם	הִקְרִיבוּ	אֶת	torum est: & data vobis vt porte	ἐξιλάσασθε περὶ αὐτῶν ἔναντι κῦ· οὐ γὰρ εἰσηνέχθη
חַטָּאתָם	וְאֶת	עֹלָתָם	לִפְנֵי	tis iniquitatem multitudinis: & roge	ve sanguine eius in sctuariũ. iuxta facie
יהוה	וְתִקְרֶאנָה	אֹתִי	כָּאֵלֶּה	tis pro ea in cõspectu dñi: ꝑsertim cũ de	ἐσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὃν τρόπον συνε
וְאָכַלְתִּי	הַיִּיטַב	בְּעֵינֵי	יהוה׃	sanguine illius nõ sit illatũ in tra sctã: & comedere de	ptũ ẽ mihi. τ locut⁹ é aarõ ad moysen: dicẽs:
וַיִּשְׁמַע	מֹשֶׁה	וַיִּיטַב	בְּעֵינָיו׃	bueratis eã in sactuario	τάγη μοι. καὶ ἐλάλησε ἀαρὼν πρὸς μωυσῆν, λέγων,
				sicut preceptũ ẽ mihi. Respondit aaron.	si hodie obtulerũt q̃ pro pctõ suo:
				Oblata est hodie victima ꝓ pctõ & holocaustum corã dño:	εἰ σήμερον προσηνέχασι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐ
					τῶν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν ἔναντι κυρίου,

Pristina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רִבַּח	munus qđ remãsit de oblationibus dñi: & comedite il	מִנְחָא דְּאִשְׁתְּאַרַת מִקּוּרְבְּנַיָּא דַּייָ וְאִכְלוּ יָתַהּ פַּטִּיר בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא אֲרֵי קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין
אֲכַל	lud azymũ in latere altaris: quia sctũ sctõr est. Come	הוּא׃ תֵּיכְלוּן יָתַהּ בְּאַתְרָא דְּקַדִּישׁ אֲרֵי חוּלָקָךְ וְחוּלַק בְּנָךְ הוּא מִקּוּרְבְּנַיָּא דַּייָ אֲרֵי כֵן
כַּבֵּד רוּם פָּרַשׁ	detisq; illud in loco sancto: qr portio tua et portio filiorũ tuorũ est de oblatiõibus dñi: sic esn mihi preceptũ	אִתְפַּקֵּדִית׃ וְיָת חַדְיָא דְּאַרְמוּתָא וְיָת שׁוֹקָא דְּאַפְרָשׁוּתָא תֵּיכְלוּן בְּאָתַר דַּכְיָא
דָּכָה רָהַב	est. pectusculũ quoq; eleuatiõis & femur qđ separatũ	אַתְּ וּבְנָךְ וְעַמָּךְ אֲרֵי חוּלָקָךְ וְחוּלַק בְּנָךְ יְהִבְתָּא לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שׁוֹקָא
חָדָה אָתָא	est edetis in loco mundo tu et filij tui et filie tue tecũ:	דַּאֲפְרָשׁוּתָא וְחַדְיָא דְּאַרְמוּתָא עַל קוּרְבָּנֵי תַּרְבִּיָּא יֵיתוּן לְאַרְמָא אַרְמָא קֳדָם יְיָ
הֲוָה קוֹם בָּעָה	qñ portio tua et portio filiorũ tuorũ est: ꝙ data sunt de	וִיהֵי לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ לִקְיָם עָלַם כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ׃ וְיָת צִבְיָרָא דְּחַטָּאתָא מְנָעָא
דְּכַר שְׁאַר אֲמַר	hostia sctificationũ filiorũ israel. Femur qđ separatũ	מֹשֶׁה וְהָא אִתּוֹקַד וּרְגִיז עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן דְּאִשְׁתָּאַרוּ לְמֵימָר׃ מָדִין
עוֹל דָּם	est et pectus eleuatiõis ꝙ oblatiõibus adipũ offerẽt:	לָא אֲכַלְתּוּן יָת חַטָּאתָא בְּאָתַר קַדִּישׁ אֲרֵי קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין הִיא וְיָתַהּ יְהַב לְכוֹן לְסַלָּקָא
אֲכַל	vt eleuẽtur eleuatione coram dño. eritq; tibi et filijs	עַל חוֹבַת כְּנִשְׁתָּא לְכַפָּרָא עֲלֵיהוֹן קֳדָם יְיָ׃ הָא לָא אִיתְעַל מֵהָהּ לְבֵית קוּדְשָׁא גַּוָּאָה
עֲלָה	tuis tecũ in pactum sempternũ: sicut precepit domi	מִתַּכָּלָא תֵּיכְלוּן יָתַהּ בְּקוּדְשָׁא כְּמָא דְּפַקִּידְנִי׃ וּמַלֵּיל אַהֲרֹן עִם מֹשֶׁה הָא יוֹמָא דֵּין
	nus. Circũ autem qui oblatus fuerat pro peccato re	קָרִיבוּ יָת חַטָּאתְהוֹן וְיָת עֲלָתְהוֹן קֳדָם יְיָ׃
	quirẽs requisiuit moyses: & ecce exustus erat. Et ira	
	tus est ctõra eleazar et contra ithamar filios aaron	
	qui remanserant: dicens. Quare non comedistis ho	
	stiam pro peccato in loco sctõ? sanctũ esn sctõr est: et	
	eam tradidit vobis ad parcendum super peccata con	
	gregatõis: ad propitiandũ pro eis corã dño. Ecce nõ	
	est illatũ de sanguine illius in domũ sactuarij intrinsec⁹:	
	et ideo debueratis eã comedere in sctuario: sicut pce	
	ptũ ẽ mihi. Locutusq; ẽ aarõ cũ moyse. Ecce hodie ob	
	tulerũt hostias ꝓ pctis suis et holocausta sua corã dño	

τ cōtigerūt mihi hec: τ comedā qđ pro
καὶ συμβέβηκέ μοι ταῦτα, καὶ φάγομαι ἡ περὶ τῆς
peto hodie: nūqđ placitū erit deo: τ au
ἁμαρτίας σήμερον; μὴ ἀρεσὸν ἔσται τῷ κυρίῳ; καὶ ἤ
dīuit moyses: τ placuit illi.
κουσε μωυσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ. Ca.xi.

A Θτ locutus ē dns ad moysen τ aarō: di
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέ
cēs: loquimini filijs israel: dicētes: hec
γων, λαλήσατε τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, λέγοντες, ταῦ
Deut. 14.a. alialia: q̄ comedetis de oib⁹ alialib⁹
τα τὰ κτήνη, ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν
q̄ sup̄ terā: oē aial diuidēs vngulā τ
τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν καὶ
vngues diuidēs vuaz vngulaz: τ reducēs rumi
ὄνυχισῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν, καὶ ἀνάγων μηρυ=
nationē: alialib⁹: hec camedetis. sed
κισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φάγεσθε. πλὴν
ab his nō comedetis ab reducētibus rumi
ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυ
nationē τ a diuisas hūfib⁹ vngulas τ
κισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς καὶ
diuidētibus vngues. camelū: qñ reducit
ὀνυχιζόντων ὀνυχισῆρας. τὸν κάμηλον, ὅτι ἀνάγει
rumināte hoc: τ vngulā nō diuidit. imimū=
μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρ=
dus hoc vobis. τ chirogrillū: qñ reducit
τον τοῦτο ὑμῖν. καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀνάγει
rumināte hoc τ vngulā nō diuidit: immū=
μηρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρ
dus hoc vobis. τ lepore: qñ reducit ru
τον τοῦτο ὑμῖν. καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀνάγει μη
minatione hoc τ vngulā nō diuidit. imūdus hoc
ρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρτον τοῦτο
vobis. τ sue: qñ diuidit vngulā hoc: τ diui=
ὑμῖν. καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχί
dit vngues vngule: τ hoc nō reducit rumināciōes.
ζει ὄνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀνάγει μηρυκισμόν.
immūdū hoc vōbis. a carnib⁹ ipox nō come
ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. ἀπὸ κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγε=
detis. τ p se mortua ipa nō tāgetis. immun=
σθε. καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἅψεσθε. ἀκάθαρ=
B da hec vob. τ hec comedetis ab oib⁹
τα ταῦτα ὑμῖν. καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων
q̄ in aquis: oia q̄ sunt in eis ale
τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν, πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πλερύ
τ squame in aquis: τ in maribus:
για καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις,
τ in torrentibus: hec comedetis. τ oia
καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα φάγεσθε. καὶ πάντα
q̄ nō sunt illis ale: neq̄ squame
ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πλερύγια, οὐ δὲ λεπίδες

ᵍ וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי ᵉ נַאֲלָה ᵈ וְאֶבְלֹתִי ᵍ קְרָא
ᵉ חַטָּאת ᵈ הַיּוֹם ᵉ הֲיִיטֵב ᵈ בְּעֵינֵי ᵉ יְהוָה׃ ᵉ טוֹב
ᵈ וַיִּשְׁמַע ᵉ מֹשֶׁה ᵈ וַיִּיטַב ᵈ בְּעֵינָיו׃ ᵈ שָׁמַע
ᵍ וַיְדַבֵּר ᵉ יְהוָה ᵈ אֶל ᵉ מֹשֶׁה ᵈ וְאֶל Cap.xi.
ᵉ אַהֲרֹן ᵍ לֵאמֹר ᵉ אֲלֵהֶם׃ ᵈ דַּבְּרוּ ᵍ אֶל
ᵈ בְּנֵי ᵍᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ לֵאמֹר ᵉ זֹאת ᵍ הַחַיָּה
ᵍ אֲשֶׁר ᵈ תֹּאכְלוּ ᵉ מִכָּל ᵈ הַבְּהֵמָה ᵍ אֲשֶׁר ᵈ אָכַל
ᵉ עַל ᵈ הָאָרֶץ׃ ᵈ כֹּל ᵉ מַפְרֶסֶת ᵉ פַּרְסָה ᵉ
ᵈ וְשֹׁסַעַת ᵉ שֶׁסַע ᵈ פְּרָסֹת ᵉ מַעֲלַת ᵈ גֵּרָה ᵉ פָּרַס ᵈ עָלָה
ᵉ בַּבְּהֵמָה ᵈ אֹתָהּ ᵉ תֹּאכֵלוּ׃ ᵈ אַךְ ᵍᵍ אֶת
ᵍ זֶה ᵉ לֹא ᵈ תֹּאכְלוּ ᵉ מִמַּעֲלֵי ᵈ הַגֵּרָה
ᵉ וּמִמַּפְרִסֵי ᵈ הַפַּרְסָה ᵍ אֶת ᵈ הַגָּמָל ᵈ כִּי
ᵉ מַעֲלֵה ᵉ גֵּרָה ᵈ הוּא ᵈ וּפַרְסָה ᵉ אֵינֶנּוּ
ᵉ מַפְרִיס ᵉ טָמֵא ᵉ הוּא ᵈ לָכֶם׃ ᵈ וְאֶת
ᵉ הַשָּׁפָן ᵈ כִּי ᵍᵍ מַעֲלֵה ᵍ גֵּרָה ᵉ הוּא ᵉ וּפַרְסָה
ᵉ לֹא ᵉ יַפְרִיס ᵉ טָמֵא ᵍ הוּא ᵈ לָכֶם׃ ᵈ וְאֶת
ᵉ הָאַרְנֶבֶת ᵈ כִּי ᵉ מַעֲלַת ᵈ גֵּרָה ᵉ הִוא ᵈ רְנָב
ᵉ וּפַרְסָה ᵉ לֹא ᵉ הִפְרִיסָה ᵉ טְמֵאָה ᵈ הִוא
ᵈ לָכֶם׃ ᵈ וְאֶת ᵉ הַחֲזִיר ᵍᵍ כִּי ᵍ מַפְרִיס ᵈ חֲזִר
ᵉ פַּרְסָה ᵉ הוּא ᵉ וְשֹׁסַע ᵉ שֶׁסַע ᵉ פַּרְסָה
ᵉ וְהוּא ᵍ גֵּרָה ᵉ לֹא ᵉ יְגָר ᵉ טָמֵא ᵉ הוּא ᵈ לָכֶם׃ ᵈ אָכַל
ᵉ מִבְּשָׂרָם ᵉ לֹא ᵈ תֹּאכֵלוּ ᵈ וּנְבֵלָתָם ᵍᵍ לֹא ᵈ נָגַע
ᵍ זֶה ᵉ תֹּאכְלוּ ᵉ מִכֹּל ᵉ אֲשֶׁר ᵈ בַּמָּיִם ᵉ כֹּל ᵈ סְנַפִּיר
ᵉ אֲשֶׁר ᵍᵍ לוֹ ᵈ סְנַפִּיר ᵈ וְקַשְׂקֶשֶׂת ᵈ בַּמַּיִם
ᵉ בַּיַּמִּים ᵉ וּבַנְּחָלִים ᵉ אֹתָם ᵉ תֹּאכֵלוּ׃
ᵉ וְכֹל ᵉ אֲשֶׁר ᵉ אֵין ᵉ לוֹ ᵈ סְנַפִּיר ᵈ וְקַשְׂקֶשֶׂת

וְעַרְעַן יָתִי ᵇ עֲקָן ᵇ בְּאִילִין וְאִילוּפִין אַכְלִית חַטָּאתָא יוֹמָא דִין הַתַּקִּין קֳדָם יְיָ וְשַׁמַּע
מֹשֶׁה וּשְׁפַר ᵇ בְּעֵינוֹהִי׃ Ca.xi. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימַר
לְהוֹן׃ מַלִּילוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא ᵍᵍ חֵיתָא ᵍ תֵּיכְלוּן מִכָּל בְּעִירָא דְעַל אַרְעָא׃ כָּל
דְּסָדְקָא פַּרְסָתָא ᵍᵍ וּמְגַלְגְּלָא ᵍ פַּרְסָתָא ᵍ מַסְקָא גַּרְתָּא ᵍ בְּעִירָא תֵּיכְלוּן
בְּרַם ᵍ יָת דִּין לָא ᵍ תֵּיכְלוּן מִמַּסְקֵי ᵍ גַּרְתָּא ᵍ וּמִסְדִיקֵי ᵍ פַּרְסָתָא ᵍ יָת גַּמְלָא אֲרֵי מַסִּיק ᵍ גַּרְתָּא
הוּא וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא ᵍ מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ וְיָת טַפָּזָא אֲרֵי מַסִּיק גַּרְתָּא
הוּא וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ וְיָת אַרְנְבָא אֲרֵי מַסְקָא גַּרְתָּא הִיא
וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא מְסָאֲבָא הִיא לְכוֹן׃ וְיָת חֲזִירָא אֲרֵי סָדִיק פַּרְסָתָא הוּא וּמְגַלְגְּלָא
טְלָא דִין פַּרְסָתָא וְהוּא פְּשִׁרָא לָא גַּרְתָּא מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ מִבְּשְׂרֵיהוֹן לָא תֵּיכְלוּן
וּבְנִבְלָתְהוֹן לָא ᵍ תִקְרְבוּן מְסָאֲבִין אִינוּן לְכוֹן׃ יָת דִּין ᵍ תֵּיכְלוּן מִכֹּל דִי בְּמַיָּא כֹּל דִּי לֵיהּ
צִיצִין וְקַלְפִין בְּמַיָּא ᵇ בְּיַמָּא וּבְנַחֲלָא ᵍ תֵּיכְלוּן׃ וְכֹל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין

et acciderūt mihi tales tribulatiōes: τ si comedissem
hodie hostiā pro peccato: nunqđ rectū esset coꝝ dño?
Audiuitq; moyses: τ placuit in oculis eius. Ca.xi
Locutusq; est dns ad moysē τ ad aaron: dicens
eis. Loquimini cū filijs israel dicētes. Hec sunt
alialia que comedere debetis de cunctis animalibus que
sunt sup terram. Omne qđ diuidit plantam in duas
vngulas τ ruminat in animalibus: illud comedetis.
Veruntamen hec non comedetis de ruminātibus et
de diuidētibus vngulā: camelū qui ruminat τ vngulā
nō diuidit: immūdus erit vobis. Chirogrillū quoq;
qui ruminat τ vngulam nō diuidit: immundus erit vo=
bis. Et lepus qui ruminat τ vngulā nō diuidit: immū=
dus erit vobis. Et sus qui diuidit vngulaz τ in duas
vngulas plantā diuidit: qz ipe nō ruminat: immūdus
erit vobis. de carnibus eorum nō comedetis: τ cada=
uera eorum non tangetis: immunda erūt vobis. Hec
autem comedetis de omnibus que sunt in aquis: oia
que habent pennulas τ squamas in aquis in mari et
in torrentibus ea comedetis. Et quod non habet pen
nulas τ squamas

Pritiua heb.	Text. Heb.	Leui. Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם		corum que in aquis mouentur	in aquis et in marib⁹ et in torrentib⁹: ab oibus q̃ eructant aque: et ab oi aia viuẽte q̃ in aquis abominatio est: et abominatio erũt vobis. de carnib⁹ eox nõ comedetis. t mortiena eorũ abominabimini: t oia q̃cũq; nõ sũt in ets pẽnule: neq; squame ex his q̃ in aquis: abominatio hoc̃ vobis. t hec abominabimini ab autib⁹: et nõ comedẽtur: abominatio est. aq̃la: et gryphũ: t halicetũ: t vulturẽ: et miluũ: t similia illi. t oia corui gña: et similia illi. et struthionẽ: et noctuã: et larũ: et similia illis et accipitrẽ: et similia illi. et nycticoracẽ: et mergulum: et ibin: et porphyrionẽ: et pelicanũ: et cygnũ: et herodionẽ: t chalandrion: t similia illis: t vpupã: t vespertilionẽ: et omnia reptilia autũ: q̃ ambulãt sup quattuor: abominatio est vobis. sed hec comedetis a reptilibus autũ: q̃ ambulãt sup quattuor pedibus eox: ad saltãdũ in ipsis sup terrã. t hec comedetis ab ipsis: bruchũ: et similia illi. et attacũ: et similia illi. et ophiomachũ: t similia illi. et locustã: et similia illi. et oẽ reptile ab autib⁹: q̃bus sũt quattuor pedes: abominatio vobis est: et in his pedibus eox:	
חַיָּה	וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמָּיִם		Vitabitis. Cuncta q̃ nõ habent pennulas	ἐν τοῖς ὕδασι καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν τοῖς χείμαρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς ἐν τῷ ὕδατι, βδέλυγμά ἐστι, καὶ βδέλυγμα ἔσονται ὑμῖν. ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐκ ἔδεσθε. καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε, καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς πτερύγια, καὶ λέπιδες οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, βδέλυγμά ἐστιν ὑμῖν· καὶ ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ οὐ βρωθήσεται, βδέλυγμά ἐστι· τὸν ἀετόν, καὶ τὸν γρύπα, καὶ τὸν ἁλιάετον, καὶ τὸν γύπα, καὶ ἱκτῖνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ πάντα τὰ κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. καὶ στρουθόν, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶν. καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ νυκτικόρακα, καὶ κανγελον: καὶ ἶβιν, καὶ πορφυρίωνα, καὶ πελεκᾶνα: καὶ κύκνον, καὶ ἀρώδιον, καὶ χαλανδρίον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶν· καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα: abominatio est vobis. sed hec comedetis σάρων, βδέλυγμά ἐστιν ὑμῖν. ἀλλ' ἢ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα: ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶν, ἁλλᾶσθαι ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ αὐτῶν, τὸν βροῦχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὸν ἀττακᾶν: et similia illi. et ophiomachũ: t ἀττακόν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ τὸν ὀφιομάχην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ πᾶν ἑρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν, ὃς ἔστι τέσσαρες πόδες, βδέλυγμα ὑμῖν ἐστιν, καὶ ἐν τούτοις μιανθήσεσθε· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,	C
מִמֶּנּוּ תֹּאכֵלוּ וּבְנִבְלָתָם	וְשֶׁקֶץ הֵם לָכֶם וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וְאֶת נִבְלָתָם		abominatũ erit vobis. De carnib⁹ eox nõ comedetis: t cadauera eox vitabitis.	
תְּשַׁקְּצוּ כָּל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם	וְכֹל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם		Omne q̃ nõ habet pẽnulas t squamas in aq̃s abominabile erit vobis. Hec q̃cq; vitabitis de autib⁹: nõ comedẽtur: q; vitãda sunt: aquilã t gryphũ: t halietũ et miluũ ac vulturẽ iuxta genus suũ: t oẽm corui in genere suo: t filiã struthionis t noctuã t larũ t accipitrẽ iuxta genus suũ: bubonẽ t mergulũ t ibin t cignum t onocrotalum t porphyrionẽ t herodionẽ t caradrion iuxta genus suũ: t vpupam t vespertilionem. Oñe reptile de volucrib⁹ q̃ graditur sup quatuor pedes: abominabile erit vobis. Ceruntamẽ hec comedetis de oibus reptilibus autuz gradientiũ sup q̃ttuor pedes: quicq̃d habet genua desup pedes eius per q̃ salit sup terrã. Hec sunt q̃ ex eis comedetis: locustã iuxta genus suũ: t attacũ atq; ophimachũ in genere suo: t bruchũ in genere suo: oẽ aũt reptile auiũ q̃ habet q̃ttuor pedes abominabile erit vobis. ꝓpter hec q̃s imundi erims oĩs q̃ tetigerit morticina eox:	
וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר לוֹ	וְאֶת הַנֶּשֶׁר וְאֶת הָרָחָם וְאֶת הָאָנָפָה וְאֶת הַתִּנְשֶׁמֶת וְאֶת הַקָּאָת וְאֶת הָרָחָם וְאֶת הַחֲסִידָה		Quicquid autem ambulat quidem sup quattuor pedes: sed habet longiora retro crura per que salit sup terram.	ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ὃς ἐὰν ἅψηται τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶς ὁ αἴρων τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶν κτῆνος ὃ ἔστιν ὄνυξ καὶ σχίζαν οὐ διέστακεν καὶ μηρυκισμὸν οὐκ ἀναμηρυκᾶται, ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται· καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ τετράποδα τὰ πορευόμενα ἐπὶ τέσσαρας, ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· ὅτι ἀκάθαρτα ὑμῖν ἐστιν. καὶ ταῦτα ἀκάθαρτα ὑμῖν ἐν τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ ἐκτὶς καὶ ὁ μῦς καὶ ὁ κροκόδειλος κατὰ γένος αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀσπάλαξ καὶ ὁ χαμαιλέων καὶ ὁ σαῦρος καὶ ὁ χαλαβώτης καὶ ὁ καμηλέων. πάντα ταῦτα ἀκάθαρτα ὑμῖν ἐν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς· ὃς ἐὰν ἅψηται αὐτῶν τεθνηκότων, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ὃ ἐὰν πέσῃ ἐπ' αὐτὰ τεθνηκότα, ἀκάθαρτον ἔσται, ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνου καὶ ἱματίου καὶ δέρματος καὶ σάκκου, πᾶν σκεῦος ἐν ᾧ ἐὰν ποιήσῃ ἐν αὐτῷ ἔργον, ἐν ὕδατι βαπτισθήσεται καὶ ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ καθαρισθήσεται· καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον, ἐν ᾧ ἐὰν πέσῃ ἐκ τούτων εἰς αὐτὸ ἐν παντὶ ὃ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ, ἀκάθαρτον ἔσται· καὶ αὐτὸ συντρίψεις· πᾶν βρῶμα ὃ ἐὰν ἔσθηται, ἐφ' ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸ ὕδωρ, ἀκάθαρτον ἔσται· καὶ πᾶν πόμα ὃ ἐὰν πίνηται ἐν παντὶ σκεύει, ἀκάθαρτον ἔσται· καὶ πᾶν ὃ ἐὰν πέσῃ ἐπὶ τὸ σῶμα ἐξ αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσται· κλίβανος καὶ χύτρα συντριβήσεται· ἀκάθαρτα ἔσται καὶ ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν· καὶ πηγὴ καὶ λάκκος συναγωγὴ ὑδάτων καθαρὸν ἔσται· καὶ ὃς ἐὰν ἅψηται τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσται· καὶ ἐὰν πέσῃ ἐπὶ σπέρμα σπειρόμενον, ὃ ἐὰν σπαρῇ, καθαρὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὕδωρ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τὸ σπέρμα, καὶ πέσῃ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἀποθάνῃ ἀπὸ τῶν κτηνῶν ὧν ἔστιν ὑμῖν βρῶσις, ὃς ἐὰν ἅψηται τοῦ θνησιμαίου αὐτοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τοῦ θνησιμαίου αὐτοῦ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ αἴρων τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ πᾶν ἑρπετὸν τὸ ἑρπετὸν ἐπὶ τῆς γῆς βδέλυγμα ἔσται, οὐ βρωθήσεται· πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ τῶν τεσσάρων ποδῶν ἕως πάντων τῶν πολυπόδων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ φάγεσθε αὐτά, ὅτι βδέλυγμα ἐστιν· καὶ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν παντὶ ἑρπετῷ ἑρπετῶν καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς· καὶ μιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγώ· καὶ οὐ μιανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν παντὶ ἑρπετῷ τῷ ἑρπύζοντι ἐπὶ τῆς γῆς· ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῦ εἶναι ὑμῖν εἰς θεόν· καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγώ· οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς κινουμένης ἐν τοῖς ὕδασι καὶ πάσης ψυχῆς τῆς ἑρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς· τοῦ διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀκαθάρτου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ καθαροῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θηρίου τοῦ βρωθησομένου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θηρίου τοῦ οὐ βρωθησομένου	D
וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם	אַךְ אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל אַרְבַּע אֲשֶׁר לוֹ כְרָעַיִם מִמַּעַל לִרְגְלָיו לְנַתֵּר בָּהֶן עַל הָאָרֶץ אֶת אֶלֶּה מֵהֶם תֹּאכֵלוּ אֶת הָאַרְבֶּה לְמִינֵהוּ וְאֶת הַסלְעָם לְמִינֵהוּ וְאֶת הַחַרְגֹּל לְמִינֵהוּ וְאֶת הֶחָגָב לְמִינֵהוּ וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם וּלְאֵלֶּה תִּטַּמְּאוּ כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם			
יִטְמָא				

Pritiua chal.

חַיָּה
in mari t in torrẽtib⁹ de oñt reptili aquaz t oĩ asa viuẽtt eox que sunt in aq̃s: abominabile erit vobiſ. De carnib⁹ eox nõ comedetis: t cadauera eox vitabitis. Omne q̃ nõ habet pẽnulas t squamas in aq̃s abominabile erit vobis. Hec q̃cq; vitabitis de autib⁹: nõ comedẽtur: q; vitãda sunt: aquilã t gryphũ: t halietũ et miluũ ac vulturẽ iurta genus suũ: t oẽm corui in genere suo: t filiã struthionis t noctuã t larũ t accipitrẽ iurta genus suũ: bubonẽ t mergulũ t ibin t cignum t onocrotalum t pozphyrionẽ t herodionẽ t caradrion iurta genus suũ: t vpupam t vespertilionem. Oñe reptile de volucrib⁹ q̃ graditur sup quatuoz pedes: abominabile erit vobis. Ceruntamẽ hec comedetis de oibus reptilibus autuz gradientiũ sup q̃ttuoz pedes: quicq̃d habet genua desup pedes eius per q̃ salit sup terrã. Hec sunt q̃ ex eis comedetis: locustã iurta genus suũ: t attacũ atq; ophimachũ in genere suo: t bruchũ in genere suo: oẽ aũt reptile auiũ q̃ habet q̃ttuoz pedes abominabile erit vobiſ. ꝓpter hec q̃s imundi erims oĩs q̃ tetigerit morticina eox:

Interp. chal.

Transla. Chal.

חַיְתָא וְנִנְחַלְיָא כֹּל דְּיִתְשָׁא דְּמַיָּא וְכֹל נַפְשָׁא דְּחַיְתָא דִּי בְמַיָּא שְׁקִצָא אִינוּן לְכוֹן׃ וְשִׁקְצָא יְהוֹן לְכוֹן מִבְּשַׂרֵיהוֹן לָא תֵיכְלוּן וְיַת נִבְלְתְהוֹן תְּשַׁקְּצוּן׃ כֹּל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִין בְּמַיָּא שְׁקַצָא הוּא לְכוֹן׃ וְיַת אִילֵין תִּשַׁקְּצוּן מִן עוֹפָא לָא יִתְאֲכְלוּן שְׁקִצָא אִינוּן נְשְׁרָא וְעָזְנְיָא וְדַיְתָא וְטָרְפְּתָא לְזִנְהוּרִית כָּל עוֹרְבָא לְזִנְהוּרִית בַּת נַעֲמִיתָא וְצִיצָא וְצִפַּר שַׁחֲפָא וְתִנְשְׁמְתָא לְזִנְוָה וְקִרְפּוֹדָא׃ וּבוּתָא וְקָתָא ◦◦◦ וְרִיקְרָקָא וְחִזְרְתָא וְאִיבוּ לְזִנְוָה וְנִנְגַר טוּרָא וְעַטַלְפָא׃ כֹּל דְּיִתְשָׁא דְּעוֹבָא דִּמְהַלֵּךְ עַל אַרְבַּע שְׁקִצָא הוּא לְכוֹן׃ בְּרַם יַת דֵּין תֵּיכְלוּן מִכֹּל דְּיִתְשָׁא דְּעוֹבָא דִּמְהַלֵּךְ עַל אַרְבַּע דְּלֵיהּ כַּרְסוּלִין מִצַּלְוֵי רַגְלוֹהִי לְמִקְפַּץ בְּהוֹן עַל אַרְעָא׃ יַת אִילֵין מִנְּהוֹן תֵּיכְלוּן יַת גֻּבָּא לְזִנְיֵהּ וְיַת רֹאשׁוֹנָא לְזִנּוֹהִי וְיַת חַגְבָּא לְזִנּוֹהִי וְיַת חַגָּבָא לְזִנְוָה׃ וְכֹל דְּיִתְשָׁא דְּעוֹבָא דְּלֵיהּ אַרְבַּע רַגְלִין שְׁקִצָא הוּא לְכוֹן׃ וְלְאִילֵין תְּסְתָּאֲבוּן כָּל דְּיִקְרַב בְּנִבְלְתְהוֹן ◦◦◦◦

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Leui. Ca.xi.	Pritiua.heb.
immũdus erit vsq; ad vesperã.t oĩs tollẽs mor	polluetur: & erit immũ	יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל הַנֹּשֵׂא	
ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·καὶ πᾶς ὁ αἴρων τῶν θνη	dus erit vsq; ad vesperum.	מִמִּבְלֵתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד	כְּבָס
ticinta illoꝝ: lauabit veſtes ſuas & immũ	& ſi neceſſe fuerit vt cõ	הָעָרֶב׃ וְכָל הַבַּיִת אֲשֶׁר הוּא	
σιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρ	portetur qdpiã horum	מִפְּרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַע אֵינֶנָּה	פָּרַס
dus erit vsq; ad vesperã.t in oĩs animalib⁹ q̃ ē	mortuũ: lauabit veſti	שֹׁסַעַת וְגֵרָה אֵינֶנָּה מַעֲלָה	
τος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·καὶ ἐν πᾶσι τοῖς κτήνεσιν ἐσι	mẽta ſua & immũdus erit	טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם	
diuiſã hñs vngulã: t vngues diuidũt rumi	vsq; ad occaſum ſolis.	יִטְמָא׃ וְכָל הוֹלֵךְ עַל כַּפָּיו בְּכָל	הָלַךְ
ζηχηλεῦον ὁπλήν, καὶ ὄνυχις ἥρας ὄνυχίζει καὶ μηρυ	Oĩe aial qđ habet quĩ	הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל אַרְבַּע טְמֵאִים	
nationẽ nõ ruminat: immũda erũt vobis. oĩs	dẽ vngulã: ſed nõ diui	הֵם לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם	
κισμὸν οὐ μαρυκᾶται, ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν πᾶς	dit eã nec ruminat:	יִטְמָא׃ וְנָשָׂא אֶת נִבְלָתָם יְכַבֵּס	
tãgẽs mortĩcinia illoꝝ: immũdus erit vſq;	immundũ erit. & quic	בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְהַנִּשָּׂא	
ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως	quid tetigerit illud:	נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד	
veſperã. et oĕ qđ ãbulat ſup manꝰ ſuas i om	cõtaminabitur. Quod	הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם׃ וְזֶה	
ἑαυτῆς·καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ χειρῶν αὐτ ἐν πᾶ	ambulat ſup manus ex	לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל	
nibus aialib⁹ q̃ ãbulã: ſup quattuor: immũda	cũctis aiantibus q̃ ince	הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב	
σι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἀκάθαρτα	dunt quadrupedia immũ	לְמִינֵהוּ׃ וְהָאנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְטָאָה	נוֹחַ
erũt vobis. oĩs tãgẽs mortĩcinta illoꝝ:	dũ erit. Qui tetigerit	וְהַחֹמֶט וְהַתִּנְשֶׁמֶת׃ אֵלֶּה הַטְּמֵאִים	נָשַׁם
ἔσαι ὑμῖν. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,	morticina eorum	לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם	
immũdus erit vsq; ad vesperã.et tollẽs mortĩci	polluetur vsq; ad ve	בְּמֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל אֲשֶׁר	מוּת
ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·καὶ ὁ αἴρων τῶν θνησιμαί	ſperũ: & qui portauerit	יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכֹּל	נָפַל
nia illoꝝ: lauabit veſtes ſuas:et immũdus erit	hmõi cadauera: lauabit	כְּלִי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל	כְּלִי
ων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι	veſtimẽta ſua & immũd	מְלָאכָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה בָהֶם	עָשָׂה
vſq; ad veſperã.immũda hec erũt vobis.et hec	erit vsq; ad veſperũ :qa	בּוֹא׃ וְטָהֵר׃ וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל	בּוֹא
ἕως ἑσπέρας·ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσαι ὑμῖν·καὶ ταῦτα	oĩa hec immũda ſunt vo	מִכֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ	
vobis immũda er reptilib⁹ q̃ reptãt ſup	bis. Hec quoq; iter pol	יִטְמָא וְאֹתוֹ תִּשְׁבֹּרוּ׃ מִכָּל הָאֹכֶל	טָמֵא שָׁבַר
ὑμῖν ἀκάθαρτα τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς	luta reputabũtur de his	אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו	אָכַל בּוֹא
erã.muſtella:et mus: et crocodilus terreſtis.	q̃ mouẽtur in terra.	מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר	שָׁתָה
γῆς·ἡ γαλῆ, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος·	muſtela & mus & cro		
et ſimilia illi. mygale: et chameleon: et ſtel	codilus . ſingula iuxta		
καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ·μυγαλη, καὶ χαμαιλέων, καὶ ἀσκα	genus ſuũ: mygale: cha		
lio: et lacerta: et talpa: hec immũda	meleon: & ſtellio & la		
λαβώτης, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσπάλαξ, ταῦτα ἀκάθαρτα	certa & talpa. oĩa hec i		
erũt vobis a oĩbus reptilib⁹ q̃ ſerpũt	munda ſunt: Qui teti		
ἔσαι ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων	gerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
ſup erã. oĩs tãgẽs mortĩcinia illoꝝ:	morticina eorũ: immũ		
ἐπὶ τὴν γῆν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,	dus erit vsq; ad veſperũ		
immũdus erit vsq; ad veſperã.et oĕ in qđ incide	&ſuper qđ ceciderit		
ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας·καὶ πᾶν ἐφ ὃ ἂν ἐπιπέσ	quicq; de morticinis eo		
rit ſup illũ, de mortuis ipoꝝ: immũdũ erit	rũ polluetur tã vas li		
σῃ ἐπ αὐτὸ ἐκ τῶν τεθνηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἔσαι	gneũ & veſtimẽtũ quã		
ab oĩ vaſe ligneo:vl veſte:vl pelle:	pelles & cilicia & i quo		
ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνου, ἢ ἱματίου, ἢ δέρματος,	cunq; fit opus: ∞∞∞∞∞		
vel ſacco. oĕ vas inq factũ fuerit opꝰ in ipo	tingẽtur aqua & pol		
ἢ σάκκου. πᾶν σκεῦος ᾧ ἐὰν ποιηθῇ ἔργον ἐν αὐτῷ	luta erunt vsq; ad veſpe		
in aquã tingetur: et immũdũ erit vsq; ad veſperã.	rũ: & ſic poſtea mũda		
εἰς ὕδωρ βαφήσεται, καὶ ἀκάθαρτον ἔσαι ἕως ἑσπέρας.	bũtur. Vas aũt fictile i		
et pur erit. et oĕ vas fictile: in qđ in	quod horum quicq; in		
καὶ καθαρὸν ἔσαι·καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον, εἰς ὃ ἂν ἐμ	tro ceciderit: ∞∞∞∞∞		
ciderit ab ipis intus: q̃ intus fuerit:immũda erũt: et	polluetur: & idcirco ∞		
πεσὸν ἀπ αὐτῶν ἔνδον, ὅσα ἂν ἔνδον ᾖ, ἀκάθαρτα ἔσαι, καὶ	frãgẽdũ eſt. Oĩs cibus		
ipm cõteretur. et oĩs cibus: q̃ comedit:in qđ ſup in	quem comedetis: ſi ∞		
αὐτὸ συντριβήσεται·καὶ πᾶν βρῶμα, ὃ ἐὰν ἴσθαι, εἰς ὃ ἐὰν ἐπέλ	fuſa fuerit ſuper eum		
ciderit ip; aqua: immũdꝰ erit vobis. et oĕ potũ: qđ	aqua: immundus erit.		
ἐπ αὐτὸ ὕδωρ, ἀκάθαρτον ἔσαι ὑμῖν·καὶ πᾶν ποτόν, ὃ	& omne liquens quod		

Transla.Chal.	Interp.chal.	Pritiua chal.
יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִטּוֹל מִגְּבֶלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיֵהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃	erit imundus vsq; ad veſperã.et q̃ portauerit de mor	נָטַל צָבַע
לְכָל בְּעִירָא דְּהִיא סְדִיקָא פַּרְסָתָא וְטוֹלְפָן לָא אִיתַהֲיָא מָטוֹל בָּהּ וּפְשׁוּרָא לָאוֹתָהֲיָא	ticnijs eoꝝ lauabit veſtimẽta ſua: t erit immũdus vſq;	טָמֵא
מְסָקָא מְסָאֲבִין אִינוּן לְכוֹן כָּל דְּיִקְרַב גְּבֶלְתְּהוֹן יֵהֵי מְסָאֵב׃ וְכָל דְּמְהַלֵּךְ עַל יְדוֹהִי	ad veſperã. Oĩe aial qđ diuidit vngulã: t plantã nõ	נָסַךְ מָרַב הָלַךְ
כָּל בַּעֲלֵי אַרְבַּע כָּל דְּאִית לַהּ טַלְפִין וְלָא פְּשִׁירָא מָטוֹל בָּהּ מְסָאֲבִין אִינוּן לְכוֹן כָּל	diuidit nec ruminat imundũ eſt vobis: oĩs qui tetige	חָיָה
דְּיִקְרַב גְּבֶלְתְּהוֹן יֵהֵי מְסָאֵב׃ וְדְיִטּוֹל יָת גְּבֶלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיֵהֵי מְסָאֵב עַד	rit mortĩcinia eoꝝ: erit immũdus. Et oĕ qđ ambulat	סָאַב
רַמְשָׁא׃ וּדְיִטּוֹל יָת נִבְלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיֵהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא מְסָאֲבִין אִינוּן	ſup manꝰ ſuas ex oĩbus aiantibus q̃ gradiũtur ſup quat	צָבַע זָנָא
לְכוֹן׃ וְדֵין לְכוֹן דְּמְסָאֲבִין לְכוֹן בְּכָל דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא חוּלְדָּא וְעַכְבְּרָא וְצַבָּא לְזִנְהוֹן׃	tuoꝝ: pedes immũdũ erit vobis. oĩs q̃ tetigerit cadaue	קֶרֶב
וְכֹחָא וְחַלְמַהָּא וְחוֹמְטָא וְאַשׁוּתָא׃ אִילֵּין דְּמְסָאֲבִין לְכוֹן כָּל דְּיִתְּעָא בְּהוֹן יֵהֵי מְסָאֵב	ra eoꝝ erit immundus vsq; ad veſperã. Et q̃ portauerit	הוּא נָפַל
עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִפֹּל עֲלוֹהִי מִנְּהוֹן מְסָאֵב עָד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִפֹּל עַל אוּרְיָא מָן דְּיִתְעֲבִיד	cadauera eoꝝ lauabit veſtimẽta ſua: t erit immũdus	עֵבֶר עוֹל
מָן דְּאָע אוֹ לְבוּשׁ אוֹ מַשַׁךְ אוֹ שָׂק כָּל מָאן דְּיִתְעֲבִיד עִבִידְתָּא בְּהוֹן מְסָאֵב יִתְעַל	vsq; ad veſperã: immunda enim erũt vobis. Hec quoq;	תָּהֳרָה
וְיֵהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְדְיִדְכֵּי וְכָל מָאן דְּתַסָּף דְּיִפֹּל מִנְּהוֹן לְנַוְיֵהּ כָּל דִּי בָנַוְיֵהּ יְסָאֵב	erunt vobis polluta in reptilibus q̃ reptãt ſup terrã.	תַּבְרֵ שָׂמָה
וְיַתְּרוּהִי תַּתַּבְּרוּן׃ כָּל מֵיכָל דְּיִתְאֲכֵל דְּיֵתָעֵל עֲלוֹהִי מַיָּא יֵהֵי מְסָאֵב וְכָל מַשְׁקֵי	Muſtela t mus t crocodil iurta gen ſuũ : t mygale	
	t cameleõ t ſtellio t lacerta t talpa. Hec immunda ſunt	
	vobis ex oĩbus reptilib⁹. Oĩs q̃ tetigerit morticinia	
	eoꝝ erit immundus vſq; ad veſperã.et oĩs ſup quẽ ceci	
	derit de morticinis eoꝝ erit immundus: vas aũt ligneũ	
	et veſtis aut pellis aut ſaccus oĕ vas in quo fit opus	
	immittẽt in aq̃s: t erit imundũ vſq; ad veſperã: t po	
	ſtea erit mundũ. Oĩe aũt vas fictile in quo aliq̃d ho	
	rũ intro ceciderit oĩa q̃ ſunt i eo polluta erũt: illud aũt	
	frangetiſ. t oĩs cibus q̃ comedit ſup quo effuſa fuerit	
	aqua t aliq̃d horũ tetigerit: immũdus erit: t oĩs potus	

Prima hebr. **Tex. Hebr.** **Leui. Ca. xi.**

יִשָּׁתֶה	[a]יִשָּׁתֶה [b]בְּכָל [c]כְּלִי [d]יִטְמָא׃ [e]וְכֹל [f]אֲשֶׁר
תַּנּוּר	[g]יִפֹּל [h]מִנִּבְלָתָם [i]עָלָיו [j]יִטְמָא [k]תַּנּוּר
וְכִירַיִם	[l]וְכִירַיִם [m]יִתָּץ [n]טְמֵאִים [o]הֵם [p]וְטְמֵאִים
יִהְיוּ	[q]יִהְיוּ [r]לָכֶם׃ [s]אַךְ [t]מַעְיָן [u]וּבוֹר [v]מִקְוֵה
טָהֹר	[w]מַיִם [x]יִהְיֶה [y]טָהוֹר [z]וְנֹגֵעַ [a]בְּנִבְלָתָם [b]טָהֹר
	[c]יִטְמָא׃ [d]וְכִי [e]יִפֹּל [f]מִנִּבְלָתָם [g]עַל [h]כָּל
זֶרַע	[i]זֶרַע [k]זָרוּעַ [l]אֲשֶׁר [m]יִזָּרֵעַ [n]טָהוֹר [o]הוּא׃
נָתַן	[p]וְכִי [q]יִתַּן [r]מַיִם [s]עַל [t]זֶרַע [u]וְנָפַל [v]נָתַן
	[w]מִנִּבְלָתָם [x]עֲלֵיו [y]טָמֵא [z]הוּא [a]לָכֶם׃
מוּת	[b]וְכִי [c]יָמוּת [d]מִן [e]הַבְּהֵמָה [f]אֲשֶׁר [g]הִיא
	[h]לָכֶם [i]לְאָכְלָה [k]הַנֹּגֵעַ [l]בְּנִבְלָתָהּ [m]יִטְמָא
בָּגַס	[n]עַד [o]הָעָרֶב׃ [p]וְהָאֹכֵל [q]מִנִּבְלָתָהּ [r]יְכַבֵּס
	[s]בְּגָדָיו [t]וְטָמֵא [u]עַד [x]הָעָרֶב [y]וְהִנָּשֵׂא
	[z]אֶת [a]נִבְלָתָהּ [b]יְכַבֵּס [c]בְּגָדָיו [d]וְטָמֵא
	[e]עַד [f]הָעָרֶב׃ [g]וְכָל [h]הַשֶּׁרֶץ [i]הַשֹּׁרֵץ [k]עַל
אֹכַל	[l]הָאָרֶץ [m]שֶׁקֶץ [n]הוּא [o]לֹא [p]יֵאָכֵל׃ [q]כֹּל
הוֹלֵךְ גַּחוֹן	[r]הוֹלֵךְ [s]עַל [t]גָּחוֹן [u]וְכֹל [v]הוֹלֵךְ [w]עַל [x]אַרְבַּע [y]עַד
רַבַּת	[z]כָּל [a]מַרְבֵּה [b]רַגְלַיִם [c]לְכֹל [d]הַשֶּׁרֶץ [e]הַשֹּׁרֵץ
	[f]עַל [g]הָאָרֶץ [h]לֹא [i]תֹאכְלוּם [k]כִּי [l]שֶׁקֶץ
שֶׁקֶץ	[m]הֵם׃ [n]אַל [o]תְּשַׁקְּצוּ [p]אֶת [q]נַפְשֹׁתֵיכֶם
טָמֵא	[r]בְּכָל [s]הַשֶּׁרֶץ [t]הַשֹּׁרֵץ [u]וְלֹא [v]תִטַּמְּאוּ
	[w]בָּהֶם [x]וְנִטְמֵתֶם [y]בָּם׃ [z]כִּי [a]אֲנִי [b]יְהוָה
קָדֵשׁ הָיָה	[c]אֱלֹהֵיכֶם [d]וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם [e]וִהְיִיתֶם [f]קְדֹשִׁים
	[g]כִּי [h]קָדוֹשׁ [i]אֲנִי [k]וְלֹא [l]תְטַמְּאוּ
	[m]אֶת [n]נַפְשֹׁתֵיכֶם [o]בְּכָל [p]הַשֶּׁרֶץ [q]הָרֹמֵשׂ
עָלָה	[r]עַל [s]הָאָרֶץ׃ [t]כִּי [u]אֲנִי [v]יְהוָה [x]הַמַּעֲלֶה
הָיָה	[y]אֶתְכֶם [z]מֵאֶרֶץ [a]מִצְרַיִם [b]לִהְיוֹת [c]לָכֶם

Prima chal. **Interp. chal.**

שָׁתָה qui bibitur in oñi vase erit imundus. Et oia sup q̃ de
תְּרַע עֵין דָּגָה his mozticinis aliq̃d cecideri erũt immũda: cliban⁹
et chytropodes frãgentur. Immũda sunt: r immũda
קָרֵב זָרַע erũt vobis. Ver ũtamẽ fons r cisterna vbi aque cõgre
יָרֵב gantur erũt unda. Qui aũt tetigerit mozticinia eoꝝ:
מוּת אָכַל erit immũdus. Et si ceciderit de mozticinijs eoꝝ sup
צָבַע נָטַל oẽm semẽtẽ seminatã q̃ seminatur: mũda erit. Et si ef-
fusa fuerit aq̃ sup semẽtẽ: et ceciderit de mozticinijs
eoꝝ sup eã: imũda erit vobis. Et q̃ mozt⁹ fuerit aial
q̃ licet vobis comedere: q̃ tetigerit cadauer ei⁹ erit i
mũdus vsq; ad vespaz. Et q̃ comederit de ei⁹ cadaue
re lauabit vestimẽta sua: et erit imũdus vsq; ad vesperã. Et q̃ portauerit cadauer ei⁹: lauabit vestimẽta
הָלַךְ מַעַי רַבַּע sua: et erit imũd⁹ vsq; ad vespaz. Et oẽ reptile q̃ re-
אֹכַל שֶׁקֶץ ptat sup terrã abominabile est: nõ comedatur. Oẽ q̃
סַאב קָדַשׁ graditur sup vẽtrẽ suũ et oẽ q̃ gradit sup q̃ttuoꝝ pe-
יְהוָה des oẽ quoq; q̃ hẽt multos pedes ex oi reptili q̃ re
נָסַךְ ptat sup terrã nõ comedẽ k: q; abomiabilia sunt. Nõ
cõtamiabitis aias vras i oi reptili q̃ reptat: nec pol
luamini in eis: ne sitis imũdi in eis. Quoniã ego do-
minus deus vester: sctificamini et eritis sancti: quia
ego sanctus sum. Et non polluatis animas vestras
in omni reptili q̃ reptat sup terrã. Quia ego dñs d̃
eduxi vos de terra egypti: vt sim vobis

Trãsla. B. Hiero.

[a]bibitur [r]de vniuerso [s]va
se [a]imũdũ erit. [b]Et quic=
quid [c]de morticinis hu=
iuscemodi [c]ecciderit [f]sup
illud: [e]imundũ erit: siue
[b]clibãi [i]siue chytropodes
[k]destruẽtur: & [l]imũdi [m]e=
rũt. [r]Fontes [q]vero [o] & ci=
sterne & ois [u]aqua rũ [t]cõ
gregatio [r]munda [s]erit.
[y]Qui [a]morticia eorũ [s]te=
tigerit: [b]polluetur. [c]Si [o]ce
ciderit [f]super [b]fementem
non polluet eam, ∞∞∞
[c]Si aũt quispiã [q]aqua [o]fe=
mẽtẽ [p]pfuderit: [f]& post=
ea [a]morticinis tacta fue=
rit: illico [r]polluetur. ∞∞∞
[b]Si [c]mortuũ fuerit [c]aial
[r]quod [g]licet ∞∞∞∞∞∞∞
[h]vobis [s]comedere. [k]qui
[s]cadauer eius [k]tetigerit:
[m]imũdus erit [n]vsq; ad
[o]vesperũ. [p]Et qui come=
derit [q]ex eo quippiã [f]siue
portauerit: [f]lauabit [o] ve=
stimenta sua: [f]& imũdus
erit [n]vsq; ad [r]vesperum.
[g]Omne [h]quod reptat [k]su
per ∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

deus. t eritis sci: qñ sanctꝰ sum ego dñs. hec lex
θεός. καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κ̃ς̃ ὅδε ὁ νό
de animalib⁹: t volucrib⁹: t oi
μος περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ πάσης
omia viuẽte q̃ mouẽ in aqua: t oi
ψυχῆς ζώσης τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πάσης
omia q̃ reptat sup̃ trã: vt distingatis inter
ψυχῆς ἑρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς, διαστεῖλαι ἀναμέσον
immũda t inter mũda: t in
τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον. τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέ
ter animalia q̃ manducãtur: t in
σον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐσθιόμενα, καὶ ἀναμέ
ter animalia q̃ nõ manducãtur.
σον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐσθιόμενα. Ca. 12.

A ΚΑΙ locutꝰ é dñs ad moysen: dicẽs: loq̃re
καὶ ἐλάλησε κ̃ς̃ πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον
filijs israel: t dices ad eos: dicẽs: mulier q̃
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτ̃ς̃, λέγων, γυνὴ ἐ
semẽ suscẽperit: et pepererit masculũ: immũda
τις ἐὰν σπερματισθῇ, καὶ τέκνῳ ἄρσενα, ἀκάθαρτος
erit septẽ dies: iuxta dies separatiõis
ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τ̃ χωρισμοῦ τῆς
mẽstrui eius: immũda erit. et die octa-
ἀφέδρου αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγ-
ua circũcidet carnẽ ꝓputij eius. et
δόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτ̃ς̃. καὶ
B triginta et tres dies sedebit in sãguine puri
τριάκοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας καθήσεται ἐν αἵματι καθα-
ficatiõis sue. oẽ sctũ nõ tãget: et in sctũa
ρισμοῦ αὐτῆς· πᾶν ἁγίου οὐχ ἅψεται, καὶ εἰς τὸ ἅγιον
rij nõ ingredietur: vsq̃ dũ impleãtur dies
οὐκ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι
purgatiõis eius. si ãt feminã pepererit: et immũda
καθαρίσεως αὐτῆς· ἐὰν δὲ θήλυ τέκνῳ, καὶ ἀκάθαρτος ἔ-
erit bis septẽ dies: sicũ mẽstruũ eius. et
σται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὴν ἄφεδρον αὐτῆς· καὶ ἐ-
xl. and seraginta dies et sex manebit in sãguine immũdo
C ξήκοντα ἡμέρας καὶ ἓξ καθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ
eius. et q̃ impleti fuerint dies purgationis eius
αὐτῆς, καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθαρσεως αὐτῆς
in filio vel in filia: offeret agnũ ãniculũ in holocau
ἐφ' υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρί, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύ-
stum: et pullum columbe: vl turtur ꝓ peccato ad
τωμα, καὶ νεοσσὸν περιστερᾶς, ἢ τρυγόνα περὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τὴν
hostiũ tabernaculi testimonij ad sacerdotẽ: et offeret il
θύραν τῆς σκηνῆς τ̃ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ προσοίσει αὐ
lũ corã dño. et ꝓpitiabit ꝓ ea sacerdos: et purgabit
τὸν ἐναντίον κ̃υ̃· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισ
eã a fonte sanguinis ei⁹. hec lex pariẽ-
θήσεται ἀπὸ τῆς πηγῆς τ̃ αἵματος αὐτῆς· οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτού
tis masculũ vel feminã. si ãt nõ inuenerit man⁹ eius qđ satis ẽ ad a-
σης ἄρσεν ἢ θῆλυ. ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμ
gnũ: et accipiet duos turtures: vel duos pullos columbay:
νόν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν,

Trãsla. B. Biero.

in deum. Sancti eritis:
quia ooooooooooooooo
ego sanctus sum. Ista
est lex animantium ooo
ac volucrum & omnis
animę viuentis: q̃ mo-
uetur in aqua & reptat
oooooooooooo in terra:
vt differentias noueri
tis mundi & immundi: &
sciatis quid comedere
& respuere debeatis. ooo
ooooooooooooo Ca. 12.

LOcutusq̃ ẽ dñs ad
moysen dicẽs. Lo
quere filijs israel: & di-
ces ad eos. Mulier si oo
fuscepto semine pepe-
rit masculum: immunda
erit septẽ diebus iuxta
dies separatiõis mẽstrui
istius: & die octauo cir-
cũcidetur ifantulus. ipsa
vero trigita tribus die
bus manebit in sangui
ne purificationis suę.
Omne sctũm nõ tan
get nec ingredietur in
ctuariũ donec impleatur
dies purgatiõis sue. Si
aũt femina pepererit:
immũda erit duabus heb
domadibus iuxta ritum
fluxus mẽstrui: & sexa-
ginta sex diebus manc
bit in sanguine purifi
nis sue. Cumq̃ expleti
fuerit dies purificatiõis
sue. p filio siue p filia de
feret agnũ ãniculũ in ho
locaustũ & pullũ colũ
be siue turturẽ p pctõ
ad ostiũ tabernaculi te
stimõii: & tradet sacer-
doti offeret illa corã
dño: & orabit p ea: &
sic mũdabitur a pfluuio
sãguis sui. Ista ẽ lex pa
rictis masculũ aut femi
nã. Qđ si nõ inuenerit
man⁹ ei⁹: nec potuerit
offerre agnum: sumet
duos turtures vel du
os pullos colũbarum

Tex. Heb. Leui. Ca. xij.

לֵאלֹהִים׃ וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי
קָדוֹשׁ אֲנִי׃ זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה
וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת
בַּמָּיִם וּלְכֹל נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת
עַל הָאָרֶץ׃ לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא
וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֵּאָכֶלֶת
וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל׃

Cap. xij. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי
תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת
יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא׃
וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃
וְשֹׁלְשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב
בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע
וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת
יְמֵי טָהֳרָהּ׃ וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד
וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים
יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי
טָהֳרָהּ׃ וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן
אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ
לְעֹלָה וּבֶן יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאת
אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן׃
וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ
וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת
הַיֹּלֶדֶת לַזָּכָר אוֹ לַנְּקֵבָה׃ וְאִם לֹא
תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי
תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד

Interp. chal.

in deũ: eritisq̃ sancti: qz ego scs sum. Ista ẽ lex alan
tium t volucrũ t ois aie viuẽtis q̃ mouẽ in aquis et
ois animãtis qđ reptat sup terram. ad diuidendũ in-
ter immundũ t mũdum t inter aial qđ comeditur t
inter animal qđ non comeditur. Ca. 12.

LOcutusq̃ est dñs cum moyse dicẽs. Loquere cũ
filijs israel dicẽs. Mulier qñ cõcepit t peperit
masculũ: erit imunda septẽ diebus: iuxta dies separa
tionis mẽstrui eius erit imunda. Et in die octauo cir
cũcidet caro preputij ei⁹. Et triginta t tribus diebus
manebit in sanguie purificationis: oẽ scẽm nõ tãget:
et in sanctuariũ nõ ingredietꝰ: donec cõpleant dies pu
rificatiõis eius. Si aũt femina pepererit: erit imunda
quattuordecim diebus iuxta ritũ sepationis mẽstrui.
Et seraginta t sex dieb⁹ manebit in sanguine purifi-
cationis. et cuz cõpleti fuerint dies purificatiõis siue
pro filio siue pro filia: offeret agnũ anniculũ in holo-
caustũ: t filiũ colũbe aut turturẽ pro peccato ad ostiũ
tabernaculi federis ad sacerdotẽ. Offeretq̃ illũ corã
dño. et ppiciabit pro ea: t mundabitur ab immundicia
sanguinis sui. Hec est lex parientis masculuz aut fe-
minam. Si autẽ non inuenerit manus eius precium
quod possit sufficere ad emendũ agnum: sumet duos
turtures aut duos filios columbe vnum ooooooooo

Trãsla. Chal.

לֵאלָהָא וְתְהוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא ׃ דָּא אוֹרַיְתָא דִּבְעִירָא וְעוֹפָא וְכָל נַפְשָׁא
חַיְתָא דְּרַחֲשָׁא בְּמַיָּא וּלְכָל נַפְשָׁא דְּרַחֲשָׁא עַל אַרְעָא ׃ לְאַפְרָשָׁא בֵּין סְאֲבָא וּבֵין
דַּכְיָא וּבֵין חַיְתָא דְּמִתְאֲכְלָא וּבֵין חַיְתָא דְּלָא מִתְאֲכְלָא ׃ Ca. xij.
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר ׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר אִיתְּתָא אֲרֵי תָּעֳדֵי וְתֵלֵיד
דְּכַר וְתְהֵי מְסָאֲבָא שַׁבְעָא יוֹמִין כְּיוֹמֵי רִיחוֹק סוֹתָהּ תְּהֵי מְסָאֲבָא ׃ וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה
יִתְגְּזַר בִּישְׂרָא דְעָרְלְתֵיהּ ׃ וּתְלָתִין וּתְלָתָא יוֹמִין תְּתֵיב בְּדַם דְּכְיָהּ כָּל קוּדְשָׁא לָא
תִקְרַב וּלְמַקְדְּשָׁא לָא תֵיעוֹל עַד מְשְׁלַם יוֹמֵי דְכוּתָהּ ׃ וְאִם נוּקְבָא תֵלֵיד וְתְהֵי מְסָאֲבָא
אַרְבְּעַת עֲשַׂר יוֹמִין כְּרִיחוּקָהּ וְשִׁיתִּין יוֹמִין תְּתֵיב עַל דַּם דְּכוּתָהּ ׃ וּכְמִשְׁלַם יוֹמֵי
דְכוּתָהּ לִבְרָא אוֹ לִבְרְתָא תַּיְתֵי אִמַּר בַּר שְׁתֵּי לְעֹלְתָא וְגוֹר יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאתָא
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת כָּהֲנָא ׃ וְיִקָּרֵב יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ וְיִכַּפַּר עֲלַהּ וְתִדְכֵּי מִמַּסְאֲבַת
דְּמָהָא דָּא אוֹרַיְתָא דְּיַלְּדָתָא לִדְכַר אוֹ לְנוּקְבָא ׃ וְאִם לָא תַשְׁכַּח יָדָהּ מָטֵי אִמַּר
וְתַכֵּב תְּרֵין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין גּוֹבֵי יוֹנָה חַד

Caſ. xiii.

לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה
הכהן וטהרה׃ וידבר
יהוה אל משה ואל אהרן לאמר׃
אדם כי יהיה בעור בשרו שאת נשא
או ספחת או בהרת והיה בעור
בשרו לנגע צרעת והובא אל בוא
אהרן הכהן או אל אחד מבניו
הכהנים׃ וראה הכהן את הנגע
בעור הבשר ושער נגע הפך
לבן ומראה הנגע עמק מעור ראה
בשרו נגע צרעת הוא וראהו
הכהן וטמא אתו׃ ואם בהרת
לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין
מראה מן העור ושערה לא הפך
והסגיר הכהן את הנגע סגר
שבעת ימים׃ וראהו הכהן ביום
השביעי והנה הנגע עמד בעיניו
לא פשה הנגע בעור והסגירו
הכהן שבעת ימים שנית׃ וראה
הכהן אתו ביום השביעי שנית
והנה כהה הנגע ולא פשה הנגע
בעור וטהרו הכהן מספחת הוא
וכבס בגדיו וטהר׃ ואם פשה
תפשה המספחת בעור אחרי
הראתו אל הכהן לטהרתו ונראה
שנית אל הכהן׃ וראה הכהן והנה
פשתה המספחת בעור וטמאו

Patrina heb.

Ter. Heb. Leui. Ca. xiii.

Trāsla. B. Hiero.

vnū in holocaustū: & alterū pro pctō. Orabit⁊ p ea sacerdos: & sic mundabitur. Ca. 13.

LOcutusq; ē dñs ad moyſen & aarō dicens. Homo in cui⁹ cute carnis fuerit diuerſus color aut puſtula aut lucēs aliquid: et fuerit in cute carnis eius in plagam lepre: adducetur ad aaron ſacerdotē vel ad vnū quēlibet filiorū eius. Qui cū viderit lepram in cute & pilos in albū mutatos coloreq; ſpeciē lepre humiliorē cute & carne reliqua: plaga lepre eſt: & ad arbitrium eius ſeparabitur. Si aūt lucis candor fuerit in cute: nec humilior carne reliqua & pili coloris priſtini: recludet cum ſacerdos ſeptē diebus: & conſiderabit die ſeptimo. Et ſiquidē lepra vltra non creuerit: nec tranſierit in cute priores terminos: rurſū recludet eū ſeptē diebus aliis: & die ſeptimo contēplabitur. Si obſcurior fuerit lepra: & non creuerit in cute: mundabit eā: quia ſcabies eſt: lauabitq; hō veſtimēta ſua: & mūdus erit. Qđ ſi poſtq; a ſacerdote viſus eſt & redditus mundicie: iterum lepra creuerit: adducetur ad eū: & imūdicie cō

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

vnā in holocauſtū: τ vnā pro pctō: τ ἱλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται.

C.13. A

Θτ locutꝰ ē dñs ad moyſen τ aarō: dicēs: hoi ſi alicui fiat in cute corporis eiꝰ tumor, ἄνθρωπον ἐάν τινι γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ cicatrix ſignificatiōis vl lucēs: τ fiat in cute τοῦλη σημασίας ἢ θηλαγμὸς, καὶ γένηται ἐν δέρματι corporis eius tactus lepre: ducetur ad aarō τι χρωτὸς αὐτοῦ ἁφὴ λέπρας, ἀχθήσεται πρὸς ἀαρών ſacerdotē: vel vnū filiorꝫ eius ſacerdotū: τ videbit τὸν ἱερέα, ἢ ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν ἱερέων, καὶ ὄψεται ſacerdos tactū in cute corporis eius: τ ſi ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ἐν δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ capillus in tactu mutauerit albū: τ aſpectus tactus τρὶξ ἐν τῇ ἁφῇ μεταβάλλῃ λευκήν, καὶ ὁ ὄψις τῆς ἁφῆς humilis a cute corporis eius: tactus ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, ἁφὴ lepre eſt. τ videbis ſacerdos: τ polluet illū. ſi λέπρας ἐστίν· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ μιανεῖ αὐτόν· ἐὰν ãt clara alba fuerit in cute corporis δὲ θηλαγμὴ λευκὴ ἢ ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς eius et humilis nō fuerit aſpectus eius a cutē: αὐτοῦ καὶ ταπεινὴ μὴ ᾖ ἡ ὄψις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος et capillus eius nō mutauit piſi albū; τος, καὶ τρὶξ αὐτοῦ οὐ μετέβαλεν τρίχα λευκήν, ipa ãt eſt obſcura: et ſegregabit ſacerdos tactū αὕτη δέ ἐστιν ἀμαυρά, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν ſeptē dies. et videbit ſacerdos tactū die ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ſeptima: et ecce tactus manet cōſtāt eo: nō cre ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ ἡ ἁφὴ μένει ἐναντίον αὐτοῦ, οὐ με uit tactus in cute: et ſegregabit ſacerdos τέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς eū ſeptē dies ſcdo. et videbit ſacerdos eū. αὐτὸν ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς αὐ die ſeptima ſcdo: et ecce obſcurus τὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τὸ δεύτερον, καὶ ἰδοὺ ἀμαυρὰ tactus: nō creuit tactus ī cute: et nū ἡ ἁφὴ, οὐ μετέπεσεν ἡ ἁφὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ κα dabit eū ſacerdos: ſignificatio eſt. et cū lauane θαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, σημασία γάρ ἐστιν· καὶ πλυνάμε rit veſtimēta ſua: mūdus erit. ſi ãt commu νος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καθαρὸς ἔσται· ἐὰν δὲ μετα βα tata creuerit ſignificatio ī cute: poſtq; λοῦσα μεταστῇ ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ τὸ vidit eū ſecerdos vt mūdaret eū: et viſus fue ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἱερέα τοῦ καθαρίσαι αὐτόν, καὶ ὀφθήσε rit ſcdo a ſacerdote: et videbit ſacerdos: et ecce ται τὸ δεύτερον τῷ ἱερεῖ, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ με creuit ſignificatio in cute: et polluet eū τέπεσεν ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι, καὶ μιανεῖ αὐτὸν

Patrina chal.

Interp. chal.

, in holocauſtum et vnū pro peccato: τ propiciabit pro ea ſacerdos: τ munda erit. Ca. 13.

LOcutuſq; eſt dñs cum moyſe τ aaron: dicens. Homo in cui⁹ cute carnis fuerit diuerſus color aut puſtula aut lucēs aliquid: et fuerit in cute carnis eius in plagam lepre: adducetur ad aaron ſacerdotē: aut ad vnū de filiis ſuis ſacerdotib⁹. Et videbit ſacerdos plagam in cute carnis: τ ſi capillus plage verſus eſt in albedinem τ aſpectus plage profundior eſt cute carnis et⁹: plaga lepre eſt: videbitq; eam ſacerdos: et immundū iudicabit eum. Si autē macula alba eſt in cute carnis eius: τ aſpectus eius non eſt profundior cute: τ capillus nō eſt verſus in album: recludet ſacerdos eū q̄ habet plagā ſeptē diebus. Videbitq; eas ſacerdos in die ſeptimo: τ ſi plaga ſtetit ſicut erat: τ nō creuit plaga in cute: recludet eum ſacerdos ſeptē diebus aliis. Videbitq; eū ſacerdos iterū in die ſeptimo et ſi obſcura fuerit plaga τ non creuit plaga in cute immundū iudicabit eum ſacerdos: puſtula enī eſt. Et lauabit veſtimēta ſua τ mūdabitur. Si autē rurſus creuerit puſtula in cute: poſtq; viſa eſt a ſacerdote et mūdaret eum: oſtendetur iterū ſacerdoti: τ videbit ſacerdos: ſi creuit puſtula in cute: ſpurcabit eum

Trāsla. Chal.

Ca. xiii. וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה

לֵימָר׃ אֲנָשׁ אֲרֵי יְהֵי בְּמִשַׁךְ בִּשְׂרֵיהּ עַמְקָא אוֹ עֲדְיָא אוֹ בַהֲרָא וִיהֵי
בְּמִשַׁךְ מִשְׂרֵיהּ לְמַכְתָּשׁ סְנִירוּ וְיִתְתַּר לְוָת אַהֲרֹן כָּהֲנָא אוֹ לְוָת חַד מִבְּנוֹהִי כָּהֲנַיָּא׃
וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתָּשָׁא בְּמִשַׁךְ בִּשְׂרָא וְשַׂעְרָא בְּמַכְתָּשָׁא אִתְהַפַּךְ לְמִחְוַר וּמַחֲזֵי מַכְתָּשָׁא
עֲמִיק מִמִּשַׁךְ בִּסְרֵיהּ מַכְתָּשׁ סְנִירוּתָא הוּא וְיֶחֱזֵינֵיהּ כָּהֲנָא וְיַסְאִיב יָתֵיהּ׃ וְאִם בַּהֲרָא
חִוָּרָא הִיא בְּמִשַׁךְ בִּסְרֵיהּ וַעֲמִיק לֵית מִחְוֵהּ מִן מַשְׁכָּא וְשַׂעְרָהּ לָא אִתְהַפַּךְ לְמִחְוַר
וְיַסְגַּר כָּהֲנָא יָת מַכְתָּשָׁא שׁוּבְעָא יוֹמִין׃ וְיֶחֱזֵינֵיהּ כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא מַכְתָּשָׁא
קָם בְּדֵוהּ לָא אוֹסִיף מַכְתָּשָׁא בְּמַשְׁכָּא וְיַסְגַּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא שׁוּבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת׃
וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָתֵיהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תִּנְיָנוּת וְהָא עָמָא מַכְתָּשָׁא וְלָא אוֹסִיף מַכְתָּשָׁא
בְּמַשְׁכָּא וְיַדְכִּנֵּיהּ כָּהֲנָא עֲדְיָתָא הִיא וְיַצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי וְאִם אוֹסָפָא תּוֹסִיף
עֲדְיָתָא בְּמַשְׁכָּא בָּתַר דְּאִתְחֲזִי לְכָהֲנָא לְדַכָּיוּתֵיהּ וְיִתְחֲזֵי תִּנְיָנוּת לְכָהֲנָא וְיֶחֱזֵינֵיהּ כָּהֲנָא
הָא אוֹסְפַת עֲדְיָתָא בְּמַשְׁכָּא וְיַסְאִיבִנֵּיהּ

facerdos:lepra est. τ tact⁹ lepre si fiat in ho
ὁ ἱερεύς· λέπρα ἐστίν· καὶ ἀφὴ λέπρας ἐὰν φύσηται ἐν ἀν
mine: τ veniet ad facerdotẽ: τ videbit sa
ῥάσσω, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὄψεται ὁ ἱε
cerdos: τ ecce cicatrix alba in cute: τ ipa mu
ρεύς, καὶ ἰδοὺ οὐλὴ λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὐτὴ με
tauit pilũ albũ: τ a fano car
τέβαλε τρίχα λευκήν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς τῆς σαρ
nis viue in cicatrice: lepra antiqua est in
κὸς τῆς ὠσης ἐν τῇ οὐλῇ, λέπρα παλαιουργής ἐστιν ἐν
cute corporis eius: τ polluet cũ sacer
τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱε
dos: nõ segregabit eũ: qñ immũdus est. si ãt flo
ρεύς, οὐκ ἀφοριεῖ αὐτόν, ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν· ἐὰν δὲ ἐξαν
rens flouerit lepra in cute: τ cooperuerit
θοῦσα ἐξαγήσει λέπρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ καλύψει
lepra oẽm cutẽ tact⁹: a capite e
ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τῆς ἀφῆς, ἀπὸ κεφαλῆς ἕω
us vsq; ad pedes eius: scõm totã visionẽ facer
τοῦ ἕως ποδῶν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν τοῦ ἱε
dotis: τ videbit facerdos: τ ecce cooperuit le
ρέως, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἐκάλυψεν ἡ λέ
pra oẽm cutẽ corporis eius: τ mũda
πρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ καθα
bit tactũ: qñ totũ cõmutauit albũ: mũdus
ριεῖ τὴν ἁφήν, ὅτι πᾶν μετέβαλεν λευκόν, καθαρός
est. τ qua die visũ fuerit in eo corpus viues: cõta
ἐστιν· καὶ ἡ ἂν ἡμέρα ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χρὼς ζῶν, μιανθή
minabit. τ videbit facerdos corpus sanũ: τ
σεται· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν χρῶτα τὸν ὑγιῆ, καὶ
cõtaminabit eũ corpus sanũ: immũdus est: le
μιανεῖ αὐτὸν ὁ χρὼς ὁ ὑγιής, ἀκάθαρτός ἐστιν, λέ
pra est. si ãt cõuersũ fuerit corpus sanũ: τ
πρα ἐστίν· ἐὰν δὲ ἀποκατασταθῇ ὁ χρὼς ὁ ὑγιής, καὶ
mutatũ fuerit albũ: τ veniet ad facerdotẽ:
μεταβάλῃ λευκόν, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα,
τ videbit eũ facerdos: τ ecce mutauit tactus
καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν ἡ ἁφὴ
in albũ: τ mũdabit facerdos tactũ: mũ
εἰς τὸ λευκόν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφήν, καθα
dus est. τ caro si fiat in cute c=
ρός ἐστιν· καὶ σὰρξ ἐὰν φύσηται ἐν τῷ δέρματι αὐ=
us cicatrix: τ sanauerit: τ fiat in loco
τοῦ ἕλκος, καὶ ὑγιάσῃ, καὶ φύσηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ
vlceris cicatrix alba: vel clara albescẽs: vel
ἕλκους οὐλὴ λευκή, ἢ τηλαυγὴς λευκαίνουσα, ἢ
rubescẽs: τ videbit a facerdote: τ videbit
πυρρίζουσα, καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ, καὶ ὄψεται ὁ
facerdos: τ ecce aspectus eius humilior cu
ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ταπεινοτέρα τοῦ δέρ
te: τ pilus eius
ματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκόν, καὶ
polluit est facerdos: qñ lepra est: in vlcere
μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, ὅτι λέπρα ἐστίν, ἐν τῷ ἕλκει

demnabitur. [r]Plaga [s]le=
pre si
[t]fuerit [u]in homie: [v]adduce=
cetur [w]ad [x]facerdotem:
[y]& videbit eum. [z]Cumq;
[a]color [b]albus
[c]in cute fuerit: [d]& [e]capil=
lorũ [f]mutauerit aspectũ
ipsa quoq; [g]caro [h]viua ap
paruerit: [i]lepra
[k]vetustissima iudicabi=
tur atq; inolita [l]cuti. [m]Cõ
taminabit itaq; eũ [n]facer
dos & [o]non [p]recludet: [q]ga
ps picue [r]imũdicie [s]ẽ. [t]Sin
aũt [u]efloruerit discurrẽs
[v]lepra [w]in cute: [x]& ope=
ruerit [y]omnem [z]carnem
[a]a capite [b]vsq; ad [c]pedes:
[d]quicquid sub [e]aspectu
[f]oculorum cadit: [g]consi=
derabit eũ [h]facerdos: [i]& si
teneri [j]lepra [k]mundissi=
ma iudicabit: eo q
[l]omnis in [m]candorẽ [n]ver
sa sit: & idcirco hõ [o]mun
dus [p]erit. [q]Quando vero
[r]caro [s]viuens [t]in ea [u]appa
ruerit: tũc [v]facerdotis iu
dicio [w]polluetur: & iter ĩ=
mundos reputabitur.
[x]Caro enim [y]viua si [z]le=
pra aspgitur: [a]imũda [b]ẽ.
[c]Quod [d]si rursum [e]versa
fuerit [f]in alborẽ: & totũ
hoiem operuerit: [g]consi
derabit eum [h]facerdos:
[i]& mundum esse decer=
net.
[j]Caro autem & [k]cutis in
qua [l]vlcus natum [m]est
[n]& sanatum: [o]& [p]in loco
[q]vlceris
[r]cicatrix [s]alba apparue
rit [t]siue
[u]subrufla: [v]adducetur
hõ [w]ad facerdotẽ: [x]cum
viderit locum lepre [y]hu=
miliorem carne reliqua
[z]& pilos [a]versos in [b]can=
dorem: [c]contaminabit
eum. [d]Plaga enim [e]lepre

Tex.Heb. Leui. Ca.xiii.	Pritiua heb.
הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא נֶגַע צָרַעַת כִּי	
תִהְיֶה בְאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן	הָיָה בוא
וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת לְבָנָה	נָשָׂא
בְּעוֹר וְהִיא הָפְכָה שֵׂעָר לָבָן	
וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בְּשְׂאֵת צָרַעַת	
נוֹשֶׁנֶת הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְּאוֹ	יָשַׁן
הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא הוּא	סָגַר
וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר	פָּרַח
וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע	כָּסָה
מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה	רָאָה
עֵינֵי הַכֹּהֵן וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה	
כִּסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטִהַר	
אֶת הַנֶּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לְבָן טָהוֹר	טָהַר
הוּא יוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי	
יִטְמָא וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַבָּשָׂר הַחַי	טָמֵא
וְטִמְּאוֹ הַבָּשָׂר הַחַי טָמֵא הוּא	
צָרַעַת הוּא אוֹ מִי יִשּׁוּב הַבָּשָׂר הַחַי	שׁוּב
וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן וּבָא אֶל הַכֹּהֵן וְרָאָהוּ	נָהַפַּךְ בוא
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן	
וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא	
וּבָשָׂר כִּי יִהְיֶה בּוֹ בְּעֹרוֹ שְׁחִין	הָיָה עוֹר שְׁחִין
וְנִרְפָּא וְהָיָה בִּמְקוֹם הַשְּׁחִין	רָפָא מָקוֹם
שְׂאֵת לְבָנָה אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה	
אַדְמְדֶמֶת וְנִרְאָה אֶל הַכֹּהֵן וְרֹאֵה	רָאָה
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ שָׁפָל מִן	רָאָה
הָעוֹר וּשְׂעָרָה הָפַךְ לָבָן וְטִמְּאוֹ	
הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הוּא בַּשְּׁחִין	

Interp.chal.

sacerdos: lepra eni est. ℣ Plaga lepre si fuerit in hoie:
adducetur ad sacerdotẽ. Et videbit sacerdos τ si ma=
cula alba est in cute: τ capillus eius versus est in albe
dinẽ: τ signũ viue carnis fuerit in macula: lepra vetu
stissima ẽ in cute carnis sue: τ pstaminabit eũ sacdos:
non recludet eum: q; immũdus est. Et si crescens cre=
uerit lepra in cute: τ operuerit lepra omnẽ cutẽ plage
a capite eius vsq; ad pedes eius oia que oculi sacer=
dotis possunt videre: videbit sacerdos: τ si operuit le
pra omnẽ carnẽ eius: mundã iudicabit plagam: tota
en im versa est in albedinẽ: τ ideo mũdus est homo.
In die autẽ quo apparuerit in ea caro viua: erit im=
mũdus. Videbitq; sacerdos carnem viuã: τ contami
nabit eam: caro enim viua lepzosa imũda est. Si eniz
caro viua versa fuerit in albedinem: adducetur ad sa
cerdotẽ. videbitq; eam sacerdos: τ si versa est plaga
in albedinẽ: inundam iudicabit plagã sacerdos: mun
dus eni est. Homo autẽ in cuius cute fuerit scabies:
et sanata est: τ in loco vlceris fuerit macula alba aut
macula subruffa: videbit a sacerdote. Videbitq; sa
cerdos: τ si aspectus eius humilior est cute: τ capilli
eius versi sunt in albedinem: contaminabit eum sa
cerdos: quia plaga lepre est crescens in vlcere.

Pritiua chal.
הָוָה אָתָא
חֵוַר
סָגַר
סָגָא חֲבָה תָּשׁ
רֵאשׁ
דְּכֵי הָבַךְ חֲוָה
חֲוָה הָוָה סָאַב
תּוּב אָתָא
חֲוָה דְּכֵי
אָסָא
סָאַב תָּשׁ

Transla.Chal.

כַּהֲנָא סְגִיר וְתָא הוּא ׀ מֶהֵתַשׁ סְגִירוּ אֲרֵי תְהֵר בַּאֲתָשָׁא וְיִתְיְתֵי לְוָת כַּהֲנָא ׀ וְיֶחֱזֵי
כַּהֲנָא וְהָא עֲמִיק חֲוָרָא בְּמַשְׁכָא וְהִיא הַבַּרַת שַׂעְרָא לְמֶחֱוַר גְּלוֹשֶׁם בְּשָׂרָא חֲיָא ׳׳׳
בַּעֲמִיקְתָּא סִגְירוּת עַתִּיקָא הִיא בְּמַשְׁכֵהּ וִיסָאֲיבִינֵיהּ כַּהֲנָא לָא יַסְגְּרִינֵיהּ אֲרֵי
מְסָאֲבָא הוּא ׀ וְאִם מִסְגָּא תִסְגֵּי סְגִירוּתָא בְּמַשְׁכָא וְתִתְחַפֵּי סְגִירוּתָא יָת כָּל מְשַׁךְ מַתְּשָׁא
מֵרֵישֵׁיהּ וְעַד רַגְלוֹהִי לְכָל חֵיזוּ עֵינֵי כַּהֲנָא ׀ וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא וְהָא חַפְּתַת סְגִירוּתָא יָת כָּל
בְּשְׁרֵיהּ וְיִדְכֵּי יָת מַכְתַּשָׁא כּוּלֵיהּ אִתְהַפַּךְ לְמֶחֱוַר דְּכֵי הוּא ׀ וְיוֹמָא וְאִתְחֲזֵי בֵּיהּ
בְּשָׂרָא חַיָּא יְהֵי מְסָאֲבָ ׀ וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא יָת בְּשָׂרָא חַיָּא וְיִסָּאֲבִינֵיהּ בְּשָׂרָא חַיָּא מְסָאֲב
הוּא סְגִירוּתָא הוּא ׀ אוֹ אֲרֵי יְתוּב בְּשָׂרָא חַיָּא וְיִתְהַפַּךְ לְמֶחֱוַר וְיֵיתֵי לְוָת כַּהֲנָא ׀
וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא וְהָא אִתְהַפַּךְ מַכְתַּשָׁא לְמֶחֱוַר וְיִדְכֵּי כַּהֲנָא יָת מַכְתַּשָׁא דְּכֵי הוּא ׀
וְאִינָשׁ אֲרֵי יְהֵי בֵּיהּ בְּמַשְׁכֵהּ שְׁחִנָּא וְיִתְסְיִ ׀ וְיְהֵי בְּאַתַר שְׁחִנָּא עַמְקָא חֲוָרָא אוֹ בַהֲרָא
חֲוָרָא סַמְקָא וְיִתַּחֲזֵי לְכַהֲנָא ׀ וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא וְהָא מַחֲזֵהָא מַכִּיךְ מִן מַשְׁכָא וְשַׂעְרֵהּ אִתְהַפַּךְ
לְמֶחֱוַר וְיַסָּאֲבִינֵיהּ כַּהֲנָא ׀ מַכְתַּשׁ סְגִירוּתָא הוּא בְּשְׁחִנָּא ׳׳׳

Pagnin. heb.	Tex. Heb.	Leui. La. xiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	כְּהֵרָ֑חַת׃ וְאִם־יִרְאֶ֣נָּה הַכֹּהֵ֔ן וְהִנֵּה		corta est in vlcere. Quod si	effloruit. si ãt viderit ipm sacerdos: & ecce nõ est
	אֵין־בַּהֶ֙רֶת֙ שֵׂעָ֣ר לָבָ֔ן וּשְׁפָלָ֥ה		pilus coloris est pristini: & cicatrix subobscura &	ἐξήνθησεν. ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν
	אֵינֶ֖נָּה מִן־הַסַּ֑פַּחַת וְהֵיא֙ כֵּהָ֔ה		vicina carne non est hu	in ipo pilus albus: & humile nõ sit a cu
	וְהִסְגִּירוֹ֙ הַכֹּהֵ֔ן שִׁבְעַ֥ת יָמִ֖ים׃ וְאִם־		milior: recludet eum septẽ die	ἐν αὐτῷ θρὶξ λευκή, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρ
פָּשֹׂה֙ תִּפְשֶׂ֣ה	בַּעוֹר֔ וְטִמֵּ֥א הַכֹּהֵ֖ן		bus. Et siquidem	matος τοῦ χρωτός, καὶ αὐτὴ ἡ ἀμαυρά, καὶ ἀφοριεῖ
אֹתוֹ֙ נֶ֣גַע	צָרַ֣עַת הִ֔וא וְטִמֵּ֥א		creuerit: adiudicabit eũ lepre:	αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ. ἐὰν δὲ διαχύσει διαχυεῖ
אֹת֑וֹ נֶ֥גַע	צָרַ֖עַת הִ֥וא׃ וְאִם־		finautem steterit in lo	tur in cute: & polluet ipm sacerdos: tact⁹ le
תַּחְתֶּ֖יהָ תַּעֲמֹ֣ד	הַבַּהֶ֑רֶת לֹא־		co suo: vlceris est	πρας ἐστίν, ἐν τῷ ἕλκει ἐξήνθησεν. ἐὰν δὲ κατὰ χώραν αὐ
הַבַּהֶ֔רֶת וְטִמְּא֖וֹ	כֹּהֵ֑ן נֶ֥גַע		cicatrix: & homo mun	mãserit claritas: & nõ diffundat: linor
צָרַ֥עַת הִ֖וא׃ וְאִם־	פָּשֹׂה֙ תִּפְשֶׂ֣ה		dus erit. Caro autẽ & cutis quã	τοῦ μείνῃ τὸ τηλαύγημα, καὶ μὴ διαχέηται, οὐλὴ
בָּשָׂ֣ר בְּעֹרֹ֔ה	בָּעוֹר֖ וְטִמֵּ֣א		ignis exusserit: &	vlceris est: & mũdabit eũ sacerdos. & caro
הַכֹּהֵ֑ן אֶת־	הַנֶּ֣גַע כִּֽי־		sanata albam fine	τοῦ ἕλκους ἐστίν, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς. καὶ σὰρξ
צָרַ֥עַת הִ֖וא	בָּעוֹר֑ וְטִמֵּ֣א		ruffam habuerit cicatri	si fuerit in cute sua: cõbustio i
אֹת֔וֹ כֹּהֵ֖ן	טָמֵ֥א הוּא׃		cem: considerabit eam	ἐὰν φύσῃ ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ, κατάκαυμα πυ
	וְאִם־פָּרֹ֤חַ תִּפְרַח֙		sacerdos. Et ecce si ver	gnis: & fuerit in cute eius sanati
	הַצָּרַ֔עַת בָּעוֹר֖		sa est in alborem:	ρός, καὶ φύσῃ ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ τὸ ὑγιασθὲν ἢ
	וּפָֽרְחָה֙ הַצָּרַ֔עַת		locus eius reliqua cu	cõbustionis lucẽs clar vel palbũ rube
	אֶת־כָּל־עוֹר֙		te est humilior:	κατακαύματος αὐγάζον τηλαυγὲς ἢ ἐκλευκον πυρ
	הַנָּ֔גַע וְכִסָּ֥ה		contaminabit	ρίζον, καὶ ὀφθεῖται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν
	הַנֶּ֖גַע אֶת־כָּל־		cum: quia plaga lepre	pilũ albũ in clar: et aspectus eius humi
	בְּשָׂר֑וֹ וְטִהַ֥ר		in cicatrice orta ẽ. Qd si	τρίχα λευκὴν εἰς τὸ αὐγάζον, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπει
	אֹת֖וֹ הַכֹּהֵ֥ן		pilorũ color nõ fuerit i	lis a cute: lepra est: in cõbustio
	כֻּלּ֣וֹ הָפַ֔ךְ		mutatus: nec hũilior plaga carne	νὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος, λέπρα ἐστίν, ἐν τῷ κατακαύ
	טָהֹ֥ר הֽוּא׃ וּבְיוֹם֙		reliqua: & ipa lepre spẽs	ne effloruit: et polluet ipm sacerdos: tactus lepre
	הֵרָאוֹת־ב֣וֹ		fuerit subobscura: recludet eũ septẽ diebus.	ματι ἐξήνθησεν, καὶ μιαεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, ἁφὴ λέπρας
	בָשָׂ֣ר חַ֔י יִטְמָֽא׃		& die septimo contem	est. si ãt viderit ipm sacerdos: et ecce nõ est in
	וְרָאָ֤ה הַכֹּהֵן֙		plabitur. Si	ἐστίν. ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὴν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ
	אֶת־הַבָּשָׂ֣ר הַחַ֔י		creuerit in cute lepra:	splẽdẽte pilus albus: et humile nõ sit a cu
	וְטִמֵּ֖א אֹת֑וֹ		contaminabit eum sacerdos: quia	αὐγάζοντι θρὶξ λευκή, καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ ἀπὸ τοῦ δέρμα
	בָּשָׂ֥ר חַ֖י טָמֵ֥א		plaga lepre est. Si autẽ in lo	te: et ipm ãt obscurũ: et segregabit ipm sacerdos
	הוּא׃ אוֹ כִֽי־יָשׁ֣וּב		co suo stetit macula nec creuit in cute: et ipsa est ob	τος καὶ αὐγὴ δὲ ἀμαυρόν, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐ
	הַבָּשָׂ֣ר הַחַ֔י		scura: macula combustionis est. Et mundabit eum sa	septẽ dies: et videbit eũ sacerdos i die se
	וְנֶהְפַּ֖ךְ לְכֹ֣ל		cerdos: quia cicatrix combustionis est. Vir autem si	ptimo. si ãt effusione diffusũ fuerit in cute: et
	לָבָ֑ן וּבָ֥א אֶל־		ue mulier in cuius capite aut barba fuerit plaga: vi	δόμη. ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέηται ἐν τῷ δέρματι, καὶ
	הַכֹּהֵֽן׃ וְרָאָ֤ה		debit sacerdos plagam	polluet sacerdos eũ: tactus lepre est: in vlcere ef
	הַכֹּהֵן֙ אֶת־הַנֶּ֔גַע			flozuit. si ãt in loco mãserit splẽdẽs: et nõ
	וְהִנֵּה֙ נִתְּקָ֣ה			ἐξήνθησεν. ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ αὐγάζον, καὶ μὴ
	הַנֶּ֔גַע וְצָמַ֥ח			diffundat in cute: ipe ãt obscurus sit: cicatrix
	בָּהֶ֖רֶת לָבָ֑ן			διαχυθῇ ἐν τῷ δέρματι, αὐτὴ δὲ ἀμαυρά ἐστιν, οὐλὴ τοῦ
	וְטִמֵּ֣א הַכֹּהֵ֔ן			cõbustionis est: et mũdabit ipm sacerdos.
	אֹת֖וֹ נֶ֣גַע			καταικαύματός ἐστιν, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς.
	צָרַ֥עַת הִֽוא׃ וְאִ֣ישׁ			et ẽst figura cõbustionis est. et viro
	אוֹ־אִשָּׁ֗ה כִּֽי־יִהְיֶה֩			ὁ γὰρ χαρακτὴρ τοῦ καταικαύματός ἐστιν. καὶ ἀνδρὶ
	בּ֨וֹ נֶ֜גַע וּבְרֹאשׁ֙			vel mulieri cui fuerit in ipis tactus lepre in ca
	אוֹ־בְזָקָ֔ן וְרָאָ֥ה			ἢ γυναικὶ ᾧ ἐὰν φύσῃ ἐν αὐτοῖς ἁφὴ λέπρας ἐν τῷ κε
	הַכֹּהֵ֖ן אֶת־			pite vel in barba: et videbit sacerdos tactum:
	הַנָּֽגַע׃			φαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι, καὶ ὀφθεῖται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφήν,

Pagnin. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	Si aũt viderit eam sacerdos: & si nõ est in ea capillus albus neq; est humilior cute: et ipsa est obscura: reclu	סְגִיאַת וְאִם חֲזָיָה כָּהֲנָא וְהָא לֵית בָּהּ שַׁעְרָא לְמֵחְוַר וּמַכִּיכָא לֵיתַהָא מִן מְשָׁכָא וְהִיא
עַמָּם סָנַר יָסַף	det eum sacerdos septẽ diebus. Si aũt rursus creue	עַמְיָא וְיַסְגְּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא שַׁבְעָא יוֹמִין וְאִם אוֹסָפָא תּוֹסֵף בְּמַשְׁכָא וְיַסְאִיב כָּהֲנָא יָתֵיהּ
קוּם	uerit in cute: cõtaminabit eum sacerdos: quia plaga	מַכְתְּשָׁא הִיא וְאִם בָּאֲתַרְהָא קָמַת בָּהֲרְתָא לָא אוֹסִיפַת שְׁחָנָא הִיא וְדַכִּיהּ
הָוָה	lepre est. Et si in loco suo steterit macula nec creuit:	כָּהֲנָא וְאִנּוּן אַרְיֵהּ בְּמַשְׁכֵיהּ כְּוָאָה לְעוֹר וְתֵהֵי רֵאשֵׁם כְּוָאָה כָּהֲרָא חַוָּרָא סַמְקָא
חָוֵה הַפַּךְ חָוַר	cicatrix vlceris est: & mũdabit eum sacerdos. Homo	אוֹ חִוָּרָא וְחֵזֵי יָתַהּ כָּהֲנָא וְהָא אִתְכַּבַּךְ שַׁעְרָא לְמֵחְוַר וּמַכִּיכָא עֲמִיק מִן
חָוֵה כָּוָה סָאַב	aũt in cuius cute fuerit exustio ignis: & fuerit cicatrix	מְשָׁכָא סְגִירוּתָא הִיא כְּוָאָה סְגִיאַת וְיַסְאִיב יָתֵיהּ כָּהֲנָא מַכְתַּשׁ סְגִירוּתָא הִוא וְאִם
קָמַב	cõbustionis macula alba subrufa aut totaliter alba:	חֲזָיָה כָּהֲנָא וְהָא לֵית בָּהּ שַׁעְרָא לְמֵחְוַר וּמַכִּיכָא לֵיתַהָא מִן מְשָׁכָא וְהִיא עַמְיָא
קוּם	videbit eam sacerdos: & si pilus eiusdẽ macule ver	וְסַגְּרִנֵּיהּ כָּהֲנָא שַׁבְעָא יוֹמִין וְחֵזֵיהּ כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִם אוֹסָפָא תּוֹסֵף
אִתְּתָא	sus est in albedinẽ: & aspectus eius profundior est cu	בְּמַשְׁכָא וְיַסְאִיב כָּהֲנָא יָתֵיהּ מַכְתַּשׁ סְגִירוּתָא הִוא וְאִם בָּאֲתַרְהָא קָמַת בָּהֲרְתָא לָא
כְּתַשׁ רֵאשׁ	te: lepra est crescens in cõbustione. Et contaminabit	אוֹסִיפַת בְּמַשְׁכָא וְהִיא עַמְיָא עֲמִיק הִיא וְדַכִּיהּ כָּהֲנָא אֲרֵי רֵאשֵׁם כְּוָאָה הִוא׃
	eum sacerdos: quia plaga lepre est. Si autem viderit	וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי יְהֵי בְּהוֹן מַכְתְּשָׁא בְּרֵישׁ אוֹ בִדְקָן׃ וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא
	eam sacerdos τ non est pilus albus in macula illa:	
	nec est humilior cute: τ est subobscura: recludet eũ	
	sacerdos septem diebus. Et videbit eum sacerdos in	
	die septimo: si crescens creuerit in cute: contamina	
	bit eum sacerdos: quia plaga lepre est. Si autẽ in lo	
	co suo stetit macula nec creuit in cute: et ipsa est ob	
	scura: macula combustionis est. Et mundabit eum sa	
	cerdos: quia cicatrix combustionis est. Vir autem si	
	ue mulier in cuius capite aut barba fuerit plaga: vi	
	debit sacerdos plagam	

τ ecce aſpectus eius depreſſior cute: in ip-
καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς κοιλοτέρα τοῦ δέρματος, ἐν αὐ-
ſa ãt ptilus flauus ſubtilis: τ polluet eũ ſacerdos:
τῇ δὲ θρίξ ξανθίζουσα λεπτή, καὶ μιανεῖ αὐχὼν ὁ ἱερεύς,
plaga eſt: lepra capitis vel lepra bar-
θραῦσμά ἐστιν, λέπρα τῆς κεφαλῆς ἢ λέπρα τοῦ πώ-
be eſt. τ ſi viderit ſacerdos tactũ pla
γονός ἐστιν. καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τοῦ θραύσμα
ge: τ ecce nõ aſpectus humilior cute:
τος, καὶ ἰδοὺ οὐχ ἡ ὄψις ἐγκοιλοτέρα τοῦ δέρματος,
τ capillus flauus nõ eſt in ipſa: τ ſegregabit ſacer
καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱε-
dos tactũ plage ſeptẽ dies: τ vide
ρεὺς τὴν ἁφὴν τοῦ θραύσματος ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ὄψε-
bit ſacerdos tactũ die ſeptima: τ ecce
ται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ
nõ effuſa ẽ plaga: τ capillus flauus nõ eſt
οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν
in ipſa: τ aſpectus plage nõ eſt humilis a
ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ
cute: τ radetur cutis: at pla
τοῦ δέρματος, καὶ ξυρηθήσεται τὸ δέρμα, τὸ δὲ θραῦ
ga nõ radetur: τ ſegregabit ſacerdos plagã
σμα οὐ ξυρηθήσεται, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα
ſeptẽ dies' ſcdo. τ videbit ſacerdos pla-
ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦ
gam die ſeptima: τ ecce nõ diffuſa ẽ. pla
σμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦ
ga in cute poſtq̃ raſus fuerit ille: τ aſpect⁹
σμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτόν, καὶ ἡ ὄψις
plage nõ eſt humilis a cute: τ mũ
τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος, καὶ κα
dabit eũ ſacerdos: τ lauãs veſtimẽta ſua:
θαριεῖ αὐχὼν ὁ ἱερεύς, καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
mũdus erit. ſi ãt diffuſiõe diffuſa fuerit plaga in
καθαρὸς ἔσται. ἐὰν δὲ διαχύσει διαχεῖται τὸ θραῦσμα ἐν
cute poſtq̃ mũdatus fuerit ille: τ videbit
τῷ δέρματι μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτόν, καὶ ὄψεται
eũ ſacerdos: τ ecce diffuſa ẽ plaga in
αὐχὼν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ διακέχυται τὸ θραῦσμα ἐν τῷ
cute: nõ cõſiderabit ſacerdos de pilo
δέρματι, οὐκ ἐπισκέψεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς
flaueſcẽte: immũdus eſt. ſi ãt corã eo mã
τῆς ξανθιζούσης, ἀκάθαρτός ἐστιν. ἐὰν δὲ ἐπιστῶσιν αὐτῷ μέ-
ſerit loco plaga: τ capill⁹ niger renat⁹ fuerit
νη ἐπὶ χώρας τὸ θραῦσμα, καὶ θρὶξ μέλαινα ἀνατείλῃ
in eo: ſanauit plaga: mũdus eſt. τ mũda-
ἐν αὐτῷ, ὑγίακεν τὸ θραῦσμα, καθαρός ἐστιν. καὶ καθα-
bit eũ ſacerdos. τ viro vel mulieri cui fuerit in
ριεῖ αὐχὼν ὁ ἱερεύς. καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν
cute carnis ſue cãdores ſplẽdẽtes al-
δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσματα αὐγάζοντα λευ
beſcẽtes: τ videbit ſacerdos: τ ecce in cute
καθίζοντα, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἐν δέρματι

'Et ſiquidẽ humilior fu
it loc⁹ carne relíqua: & capillus flauus ſolitoq; ſubtilior: cõtaminabit eos: quia lepra capitis ac barbe eſt. Sinautem viderit locum maculę equalem vicine carni & capillum nigrum: recludet eũ ſeptem diebus: & die ſeptimo intuebitur. Si non creuerſit macula in cute poſtq; raſus fuerit ille: & locus plagę carni reliqua eq̃lis: radetur homo abſq; loco macule: & recludetur ſeptem diebus & aliis. Si die ſeptimo viſa fuerit ſtetiſſe plaga in loco ſuo: nec humilior carne relíqua: mundabit eum: lotiſq; veſtibus ſuis mũdus erit. Sinautem poſt emundationem rurſus creuerit macula in cute: non requiret amplius vtrũ capillus in flauũ colorẽ ſit commutatus: quia aperte immundus eſt. Porro ſi ſteterit macula: & capilli nigri fuerint: nouerit hominem ſanatum eũ: & confidenter eũ pronunciet mundum. Vir ſiue mulier in cuius cute cãdor apparuerit: & ituebitur eos ſacerdos: Si deprehenderit

וְרִפְאָה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וּבוּ
שֵׂעָר צָהֹב דַּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן
נֶתֶק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן
הוּא וְכִי יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת נֶגַע
הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר
הַכֹּהֵן אֶת נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים׃
וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּתֶק
וְלֹא הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה
הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מִן הָעוֹר׃ וְהִתְגַּלַּח
וְאֶת הַנֶּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר
הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים
שֵׁנִית׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּתֶק
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה
הַנֶּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק
מִן הָעוֹר וְטִהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס
בְּגָדָיו וְטָהֵר׃ וְאִם פָּשֹׂה יִפְשֶׂה
הַנֶּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ׃
וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּתֶק
בָּעוֹר לֹא יְבַקֵּר הַכֹּהֵן לַשֵּׂעָר
הַצָּהֹב טָמֵא הוּא׃ וְאִם בְּעֵינָיו עָמַד
הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח בּוֹ
נִרְפָּא הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ
הַכֹּהֵן׃ וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה
בָעוֹר בְּשָׂרָם בַּהֶרֶת בַּהֶרֶת
לְבָנֹת׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בָעוֹר

Interp.chal.

et ſi aſpectus eius fuerit profundior cute: τ in ipſa fuerit capillus flauus tenuiſſimus: cõtaminabit eũ ſacerdos: quia lepra capitis ſiue barbe eſt. Et ſi viderit ſacerdos plagam lepre: τ aſpectus eius non eſt profundior cute: τ capillus niger non eſt in eo: recludet ſacerdos plagam lepre ſeptem diebus. et videbit ſacerdos plagam in die ſeptimo. Et ſi non creuit lepra nec eſt in ea capillus flauus: τ aſpectus lepre non eſt profundior cute:: tondebit in circuitu lepre: τ lepram ipſaz nõ tondebit: τ recludet ſacerdos leprã ſeptẽ die bus aliis. Et videbit ſacerdos leprã in die ſeptimo: et ſi non creuit lepra in cute: τ aſpectus eius nõ eſt profundior cute: mundum iudicabit eum ſacerdos. et lauabit veſtimenta ſua: τ mundabitur. Si autez rurſus creuerit lepra in cute poſt emundationez ſuam videbit eum ſacerdos: τ ſi creuit lepra in cute. nõ curabit ſecerdos de capillo flauo: quia imundus eſt. Si autẽ lepra ſtetit ſicut antea erat: τ capillus niger ortus eſt in ea: ſanata eſt lepra: mundus eſt: τ mundum iudicabit eum ſacerdos. Vir autem ſiue mulier in quorum cute carnis fuerint macule albe: videbit ſacerdos: et ſi in cute

Trãsla.Chal.

וְהָא מְחָזֵהּ עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא וּבֵיהּ שְׂעַר סוּמָק דַּעְדֵּק וְיַסְאִיב יָתֵיהּ כָּהֲנָא וְיִתְּקָא
הוּא סְגִירוּת רִישָׁא אוֹ דִקְנָא הוּא׃ וַאֲרֵי יֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתַּשׁ נִתְקָא וְהָא לֵית
מְחָזֵהּ עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא וְשַׂעֲרָא אוּכְּמָא לֵית בֵּיהּ וְיַסְגַּר כָּהֲנָא יָת מַכְתַּשׁ נִתְקָא שַׁבְעָא
יוֹמִין׃ וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא אוֹסִיף נִתְקָא וְלָא חֲוָה בֵּיהּ
שְׂעַר סוּמָק וּמְחָזֵי נִתְקָא לֵית עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא׃ וְיִגַּלַּח סַחֲרָנֵי נִתְקָא וְיָת נִתְקָא לָא
יְגַלַּח וְיַסְגַּר כָּהֲנָא יָת נִתְקָא אֲשַׁבְעָא יוֹמִין תִּנְיָנוּת׃ וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא יָת נִתְקָא בְּיוֹמָא
וְהָא לָא אוֹסִיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא וּמְחָזֵהּ לֵית עֲמִיק מִן מַשְׁכָּא וְיִדַּכֵּי יָתֵיהּ כָּהֲנָא׃
וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדַּכֵּי׃ וְאִם אוֹסָפָא יוֹסִיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא בַּתַּר דְּתִתְּחֵי׃ וְיֶחֱזֵינֵיהּ
כָּהֲנָא וְהָא אוֹסִיף נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא לָא יְבַקַּר כָּהֲנָא לְשַׂעֲרָא סוּמָקָא מְסָאֲב הוּא׃ וְאִם כַּד
הֲוֵה קָם נִתְקָא וְשַׂעֲרָא אוּכְּמָא צְמַח בֵּיהּ אִתְּסִי נִתְקָא דְּכִי הוּא וְיַדַּכֵּינֵיהּ כָּהֲנָא׃ וּגְבַר
אוֹ אִתְּתָא אֲרֵי יְהֵי בְּמִשְׁרְיוֹהִי בְּהִרָן בְּהִרָן חִוָּרָן׃ וְיֶחֱזֵי כָּהֲנָא וְהָא בְּמִשְׁרְיוֹהִי

Polliua beb. **Tex. Heb.** **Leui. Ca. xiij.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

carnis sue cãdores splẽdẽtes albescẽtes
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ αὐγάσματα αὐγάζοντα λευκαθίζοντα
impetigo ẽ: flozet in cute: mũdus est. si ãt
ἄλφος ἐστίν, ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι, καθαρός ἐστιν· ἐὰν δὲ
alicui caluũ fuerit caput eius caluus est: mũdus
τινι μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ φαλακρός ἐστι, καθαρός ἐ-
est. si ãt ante faciẽ eius caluũ fuerit caput eius
στιν. ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ αὐ
recaluaster est: mũdus est. si ãt fuerit in
τοῦ ἀναφάλαντός ἐστι, καθαρός ἐστιν· ἐὰν δὲ φύσῃ ἐν τῷ
caluitie eius: vel i recaluatiõe eius
φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ
tact⁹ albus vel flauescẽs: lepra flozẽs est in
ἀφὴ λευκὴ ἢ πυρρίζουσα, λέπρα ἐξανθίζουσά ἐστιν ἐν τῷ
caluitie eius: vl̃i recaluatione eius.
φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ.
τ videbit eũ sacerdos: τ ecce aspectus tactus al
καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις τῆς ἀφῆς λευ
bus vel flauescẽs in caluicie eius: vel in re-
κὴ ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀνα
caluatione eius sicut species lepre in cute
φαλαντώματι αὐτοῦ ὡς εἶδος λέπρας ἐν τῷ δέρματι
carnis suc: hõ leprosus ẽ: immũdus ẽ. pollutio
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἄνος λεπρός ἐστιν, ἀκάθαρτός ἐστιν· μιάν
ne pollnet eũ sacerdos: i capite suo tact⁹ eius.
σει μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἡ ἁφὴ αὐτοῦ.
τ leprosus in quẽ tactus: vestimẽta eius erũt solu
καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἁφή, τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔσται σαφα
ta: τ caput eius nudũ: τ
λευισθήσεται, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀκατακάλυπτος, καὶ
circa os eius cõtegatur: τ immũdus vo
περὶ τὸ στόμα αὐτοῦ περιβαλεῖται, καὶ ἀκάθαρτος κε
cabitur oẽs dies: quãdiu fuerit in eo ta
κλήσεται πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας ἐὰν ᾖ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἁ
ctus: immũdus exũs immũdus erit: segregatus sede-
φή, ἀκάθαρτος ὢν ἀκάθαρτος ἔσται, κεχωρισμένος καθή
bit: extra castra erit eius cõuersatio.
σεται, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔσται αὐτοῦ ἡ διατριβή.
τ vestis i qua fuerit in ipa tactus lepre in ve-
καὶ ἱμάτιον ᾧ ἐὰν φύσῃ ἐν αὐτῷ ἁφὴ λέπρας ἐν ἱμα
ste lanea: vel in veste lupea: vel i stamie: vl̃i subtegmie:
τίῳ ἐρίῳ, ἢ ἐν ἱματίῳ συστατίῳ, ἢ ἐν στήμονι, ἢ ἐν κρόκῃ,
vel in lineis: vel in laneis: vel in pelle: vel in
ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἐρίοις, ἢ ἐν δέρματι, ἢ ἐν
omni oparia pelle: τ fuerit tact⁹ vire-
παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι, καὶ φύσῃ ἡ ἁφὴ χλωρί
scẽs vel flauescẽs in pelle: vel in veste:
ζουσα ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ,
vel in stamine: vel in subtegmine: vel in oi vase ope
ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ἐρ-
rario pellis: tactus lepre est. τ ostidet sacer
γασίμῳ δέρματος, ἁφὴ λέπρας ἐστίν· καὶ δείξει τῷ ἱε
doti: τ videbit sacerdos tactũ: τ segregabit
ρεῖ, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἁφήν, καὶ ἀφοριεῖ

G

Trãsla. B. Hiero.

ⁿsuboboscurum ᵖalborẽ lucere ᵍin cute: sciat non esse leprã: sed ᵍmaculam coloris cãdidi & boiem
ⁿmundũ. ʳVir deᵇ cuius capite ᵉcapilli fluũt: ᶜcaluus & ᶜmundus ᶠest. ᵍ Et siᵇ a fronteᵏ ceciderit pili
ᵐrecaluaster & ᵒmundus ᵖest. ᵍ Si autem
ᵉin caluitio ᶠsiue ᵐin recaluatione ᶠalbus vel ʾ rufus color ᶠfuerit exortus: ᵍ & hoc ᶠsacerdos ᵍ viderit: condẽnabit eũ haud dubi
pre: ᵇque orta ᶜest ᵇin caluitio.

ᵍQuicunq; ergo maculatus fuerit ᶠlepra: & separatus est ad arbitrium sacerdotis:
ᵒhabebit ᵐvestimẽta ᵖdissuta: ᵍcaput ᵒnudum:
ᵐos veste ᶜcõtectum: ᶜcõtaminatũ ac sordidũ se
ᵉclamabit. ᵇOmni ᶜtẽpore ᵉquo ᶜleprosus est &
ᵇimmundus: ᵏsolus ˡhabitabit ᵐextra
ᵐcastra. ᵖVestis
ʳlanea ʾ siue ᵇlinea ᵐque
ᵐlepram ˡhabuerit
ᵇin stamine ᶜatq; ᶠsubtegmine
ˡaut certe ᵏpellis: ˡvel
ᵐquicquid exᵒ pelle ᵐconfectum est. si ᶠalba
ᵉvel ᶠrufa ᵍmacula ᶠfuerit infecta:
ˡlepra reputabitur: ˡostẽdeturq; ᵐsacerdoti.
ᵍQuiᵒ cõsideratam ᵉrecludet

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

G

Polliua chal. **Interp. chal.**

ˣעַמִּם סַגִּיא עָתִיר carnis eox sunt macule subobscure albe: macula colo
ᵒרֵאשׁ קְבַל ris candidi est crescẽs in cute: mũdusq; est. Et ut autẽ
cuius capilli capitis fluunt: caluus et mũdus est. Si
ᶜכָּתֵשׁ autẽ cõtra facie suaꝫ fluerint capilli capitis eius: re
caluaster est: mũdusq; est. τ si fuerit in caluitio aut in
recaluatione plaga alba subruffa: lepra est crescẽs in
ᵇחֲזָה סַאֲב caluitio eius aut in recaluatione eius. Videbitq; eus
sacerdos: et si macula plage alba fuerit et subruffa in
ᵇהַוָּה caluitio eius aut in recaluatione eiᵖ sicut aspectus le
pre cutis carnis: vir leprosus est: immundus est: con
ᵍבָּזַע ᵇעַמְּהַ סַאֲב taminãs contaminabit eum sacerdos: in capite eius
est plaga eius. Leprosus autẽ in quo fuerit plaga: ve
ᵏכְּרִיעַ שַׁרְיָא stimẽta eius erũt scissa: et caput eius erit nudũ: et os
eius inuoluetur panno sicut lugẽs. Et non cõtamine
mini neq; immundi sitis clamabit: cunctis diebus qui
ᵐיְתֵב שָׁתָה bus habuerit plagã erit immũdus: immũdus cnĩ est:
solus habitabit: extra castra erit habitatio eiᵖ. Et ve
ᵒהַוָּה stis in qua fuerit plaga lepre in veste lanea aut in ve-
ste linea aut in stamine vel in subtegmine de luno aut
ᵖבָּתַשׁ de lana aut in pelle vel in quocunq; quod factum est
ex pelle: si fuerit plaga pallida aut ruffa in veste aut
in pelle vel in stamine aut in subtegmine aut in qua-
ᵒחֲזָא סָגֵר cunq; veste pellicea: plaga lepre est: ostendeturq;
sacerdoti. Et videbit sacerdos plagam: et recludet

Transla. Chal.

נְשַׂרְיוֹן בַּהֲרָן עַמְּמִן חִוָּרָן בּוֹהֲקָא הוּא סְגִי בְּמַשְׁכָּא דְּבִי הוּא ׃ וּגְבַר אֲרֵי יִתַּר שְׂעַר
רֵישֵׁיהּ קָרַח הוּא דְּכִי הוּא ׃ וְאִם מִלְּקְבֵיל אַפּוֹהִי יִתַּר שְׂעַר רֵישֵׁיהּ גְּלוּשׁ הוּא דְּכִי
הוּא ׃ וַאֲרֵי יְהֵי בְּמַרְחוֹתָא אוֹ בְּגַלּוּשׁוּתָא מַכְתָּשׁ חִוָּר סְפוֹק סְגִירוּת סַגְיָא הִיא ׃
בְּקַרְחוּתֵיהּ אוֹ בְּגַלּוּשׁוּתֵיהּ ׃ וְיֶחֱזֵי יָתֵיהּ כַּהֲנָא וְהָא עַמְקָא מַכְתָּשָׁא חִוָּר סְפוֹק ׃׃
בְּמַרְחוֹתֵיהּ אוֹ בְּגַלּוּשׁוּתֵיהּ כְּמֵחֲזֵי סְגִירוּת מַכְתָּשָׁא בְּשָׂרָא ׃ גְּבַר סְגִיר הוּא מְסָאַב הוּא
מְסָאֲבָא יְסָאֲנִנֵּיהּ כַּהֲנָא בְּרֵישֵׁיהּ מַכְתָּשֵׁיהּ ׃ וְסִגְיָרָא דְּבֵיהּ מַכְתָּשָׁא לְבוּשׁוֹהִי יְהוֹן
מְבַזְּעִין וְרֵישֵׁיהּ יְהֵי פְּרִיעַ וְעַל שָׂפָם יַעְטֵי וְלָא תִסְתָּאֲבוּן לָא תְסַתָּאֲבִנִין
יְקָרְיָא כָּל יוֹמִין דְּמַכְתָּשָׁא בֵּיהּ יְהֵי מְסָאַב הוּא בְּלַחְוָדוֹהִי יְתֵב מִבַּרָּא לְמַשְׁרְיָתָא
יְהֵי ׃׃ מְתְבֵּיהּ ׃ וְלִבּוּשָׁא אֲרֵי יְהֵי בֵּיהּ מַכְתָּשׁ סְגִירוּ בְּלִבּוּשׁ עַמְרָא אוֹ בְּלִבּוּשׁ כִּיתָּנָא ׃ אוֹ
בְּשָׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא לְכִיתָּנָא וּלְעַמְרָא אוֹ בְּכָל עִבִידַת מְשָׁרָא ׃ וְיְהֵי מַכְתָּשָׁא
יְרוֹק אוֹ סְמוֹק בְּלִבּוּשָׁא אוֹ בְּמַשְׁכָּא אוֹ בְּשָׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא אוֹ בְּכָל מָאן דְּמַשְׁרָג מַכְתָּשׁ
סְגִירוּתָא הוּא וְיִתַּחֵי לְכַהֲנָא ׃ וְיֶחֱזֵי כַּהֲנָא יָת מַכְתָּשָׁא וְיַסְגַּר

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ſacerdos tactũ ſeptẽ dies: τ videbit ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ὄψεται τὴν ἀ-
tactũ die ſeptima. ſi ãt diffuſus fuerit tact⁹ i φὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. ἐὰν δὲ διαχέηται ἡ ἀφὴ ἐν
veſte: vel in ſtamine: vel i ſubtegmine vel in τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ ἢ ἐν τῷ
pelle: iuxta oia q̃cũq; facta fuerit pelles δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν ποιηθῇ δέρματα
in opatiõe: lepra pſeuerãs eſt tact⁹: immun ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἡ ἀφή, ἀκάθαρ
dus eſt: cõburet veſtẽ: vel ſtamẽ: vel τός ἐστι, κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν στήμονα, ἢ
ſubtegmẽ: vel i laneis: vel in lineis: vel in om τὴν κρόκην, ἢ ἐν τοῖς ἐρεοῖς, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παν-
ni vaſe pellicco: in quo fuerit i ipo tact⁹: q̃ le τὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἢ ἐν αὐτῷ ἡ ἀφή, ὅτι λέ
pra pſeuerãs eſt: in igne cõburet. ſi ãt πρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. ἐὰν δὲ
viderit ſacerdos: τ nõ diffuſus fuerit tact⁹ in ve- ἴδῃ ὁ ἱερεύς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱμα
ſte: vel in ſtamine: vel in ſubtegmine: vel i om τίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παν-
ni vaſe pellicco: τ p̃cipiet ſacerdos: τ τὶ σκεύει δερματίνῳ, καὶ συντάξει ὁ ἱερεύς, καὶ
lauabit in q̃ fuerit in ipo tact⁹: τ ſegregabit πλυνεῖ ἐφ' οὗ ἐὰν ἢ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφή, καὶ ἀφοριεῖ
ſacerdos tactũ ſeptẽ dies ſcõo. τ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας τοδεύτερον. καὶ
videbit ſacerdos poſtq̃ lot⁹ fuerit tact⁹: ὄψεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφήν,
τ ſi ãt nõ mutauerit tact⁹ aſpectũ ſuũ: τ καὶ ἐὰν δὲ μὴ μεταβάλῃ ἡ ἀφὴ τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ
tact⁹ nõ diffundit: immũdũ eſt: in igne ἡ ἀφὴ οὐ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ
cõburetur. firmat⁹ ẽ in veſte: vel in κατακαυθήσεται. ἐστήριχται ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν
ſtamine: vel in ſubtegmine: τ ſi viderit ſacerdos: τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ. καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεύς,
τ fuerit obſcur⁹ tact⁹ poſtq̃ lotũ fuerit ipum: καὶ ἡ ἀμαυρὰ ἡ ἀφὴ μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτό,
rũpet illũ a veſte: vel a ἀποῤῥήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τοῦ
ſtamine: vel a ſubtegmine: vel a pel στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης, ἢ ἀπὸ τοῦ δέρμα
le. ſi ãt apparuerit ſplꝰ in veſte: vel i ſta τος. ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στή
mine: vel in ſubtegmine: vel in oi vaſe pel μονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερ-
licco: lepra floriẽs eſt: in igne cõ ματίνῳ, λέπρα ξαμθίζουσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κα
buretur in q̃ eſt tactus: ταυθήσεται ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἀφή,

Trãſla.B.Hiero.

[a]ſeptem[r]diebus: '& [c]die[b]ſeptimo rurſus [a]aſpiciens ſi deprehende rit [r]creuiſſe: [q]lepra [k]perſeuerans [a]eſt.'pollu-tum iudicabit [b]veſtimentum: & [q]omne[c]in quo [n]fuerit in uenta: & idcirco [c]comburetur flammis. [q]'ſi eam [g]viderit [k]non [r]creuiſſe: [r]precipiet: [a]& lauabunt [c]id [b]in quo [c]lepra eſt: [r]reclu detq̃ illud [g]ſeptẽ [b]diebuſ [t]aliis. [k]Et cum viderit [k]faciem quidem priſtinã [r]non [s]reuerſam: [s]nec tñ [a]creuiſſe [r]leprã: [v]immundũ iudicabit: & [b]igne [c]comburet: eo q̃ i-fuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totũ le-pra. 'Sinautem [b]obſcurí-or fuerit locus [q]lepre [r]poſtq̃ veſtis [s]eſt lota: [n]abrũpet [r]eum & a ſoli-do diuidet. Quod [k]ſi [m]vltra [t]apparuerit [n]in his locis que prius i-maculata erant: lepra [v]volatilis & vaga [b]debet [g]igne [b]comburi.

Tex.Heb. Leui. Ca.xiii. Vrtiua heb.

אֶת הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים׃ וְרָאָה		
אֶת הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כִּי		
פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְׁתִי אוֹ		
בָעֵרֶב אוֹ לָעוֹר לְכָל אֲשֶׁר		
יֵעָשֶׂה הָעוֹר לִמְלָאכָה צָרַעַת	עָשָׂה	
מְמָאֶרֶת הַנֶּגַע טְמֵא הוּא׃ וְשָׂרַף	אָבַר	G
אֶת הַבֶּגֶד אוֹ אֶת הַשְׁתִי אוֹ אֶת		
הָעֵרֶב בַּצֶּמֶר אוֹ בַפִּשְׁתִּים אוֹ		
אֶת כָּל כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ	הָיָה	
הַנֶּגַע כִּי צָרַעַת מְמָאֶרֶת הוּא		
בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְאִם יִרְאֶה הַכֹּהֵן	שָׂרַף רָאָה	
וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אוֹ		
בַשְׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל כְּלִי		
עוֹר וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֵת אֲשֶׁר		
בּוֹ הַנֶּגַע וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת יָמִים	יום	
שֵׁנִית׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי הֻכַּבַּס	שָׁנָה כָּבַס	
אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא הָפַךְ		
הַנֶּגַע אֶת עֵינוֹ וְהַנֶּגַע לֹא פָשָׂה		
טְמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת		
הִוא בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחַתּוֹ׃ וְאִם		
רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע		
אַחֲרֵי הֻכַּבַּס אֹתוֹ וְקָרַע אֹתוֹ		
מִן הַבֶּגֶד אוֹ מִן הָעוֹר אוֹ מִן		
הַשְׁתִי אוֹ מִן הָעֵרֶב׃ וְאִם תֵּרָאֶה		
עוֹד בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ		
בְּכָל כְּלִי עוֹר פִּרְחַת הִוא בָּאֵשׁ		
תִּשְׂרְפֶנּוּ אֵת אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע׃		

Interp.chal.

eam ſeptẽ diebus: videbitq̃ plagam in die ſeptimo: et ſi creuit in veſte vel in ſtamine aut in pelle aut in quocũq; quod ex pelle fit: lepre corrodẽtis eſt plaga: immũdus erit. Et cõburet veſtem aut ſtamen aut ſub tegmen laneum aut lineum aut quãcunq; veſtem pel liceam in quibus fuerit plaga: quia lepra corrodens eſt: igne comburetur. Et ſi viderit ſacerdos q̃ nõ creuit plaga in veſtimẽto aut in ſtamine vel ſubtegmine aut in oſtil veſte pellicea: iubebit ſacerdos τ lauabũt illud in quo fuerit plaga: τ recludet illud ſeptem die-bus alijs. videbitq̃ ſacerdos poſtquaꝫ lauerunt locũ plage: τ ſi non eſt mutata plaga ab eo quod erat: neq̃ creuit plaga: immũdus erit: igni combures illud: cor roſio enim eſt in vetuſtate ſua vel in nouitate ſua. Et ſi viderit ſacerdos q̃ plaga eſt ſubobſcura poſtquã la-uerunt eam: abrumpet eam a veſtimento aut de pelle aut de ſtamine aut de ſubtegmine. Et ſi vltra appa-ruerit in veſtimento aut in ſtamine vel in ſubtegmine aut in quacunq; veſte pellicea multiplicata eſt: igni combures illud in quo eſt plaga.

Vrtiua chal.

יָסַף
עֵבֶר
חָסַר סָאַב יַחַד
הֲוָה
יַחַד חָזֵה
פָּחַד חָוַר
תָּנָה שְׁנָה
יָסַף יַחַד שָׁחַק
חָדָה כְּתַשׁ בָּזַע
שָׁתַה חָזָא
סָנָא

Transla.Chal.

Pristina heb. **Ver. Heb.** **Leui. Ca. xiij.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

ו וְהַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ
כָּל כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר תִּכָּבֵס וְסָר סור
מִהֶם הַנָּגַע וְכֻבַּס שֵׁנִית וְטָהֵר׃
ז זֹאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת בֶּגֶד הַצֶּמֶר ירה
אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב
אוֹ כָל כְּלִי עוֹר לְטַהֲרוֹ אוֹ
לְטַמְּאוֹ׃ וידבר יהוה
Ca. xiiij. אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת דבר
הַמְצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל היה
הַכֹּהֵן׃ ב וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ בוא
לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא חנה רפא
נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ׃ ג וְצִוָּה
הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים
חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי חיה שנה
תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃ ד וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט תלע
אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחַת אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ צפר חרש
עַל מַיִם חַיִּים׃ ה אֶת הַצִּפֹּר החיה
הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת עֵץ הָאֶרֶז לקח
וְאֶת שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הָאֵזֹב
וְטָבַל אוֹתָם וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה אֶת
בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה עַל יי
מַיִם חַיִּים׃ ו וְהִזָּה עַל הַמִּטַהֵר נזה טהר
מִן הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים
וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר החיה
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ וְכִבֶּס הַמִּטֳּהָר פנה
אֶת בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יבוא
יָבוֹא

סִיר

זֹאת

טָהֳרָתוֹ

וְהוּבָא

אֶל

הַכֹּהֵן

לְטַמְּאוֹ

וְטָהֵר

וְכִבֶּס

הַמִּטַּהֵר

וְטָהֵר

וְאַחַר

יָבוֹא

ο ¶ Si ceſſauerit: ooooooooo
ooooooooooooooooooo
p lauabit aqua ea que pu-
ra ſunt q ſecũdo: & mũda
erunt. r Iſta eſt b lex d lepre
e veſtimenti f lanei ooooo
g & h lin ei k ſtaminis l atq; oo
m ſubtegminis ooooooo
n oiſq; p ſupellectilis q pel-
licee: r quo mũdari debe
at s vel t cõtamiari. Ca. 14.
u Locutuſq; eſt b dñs oo
c ad d moyſen. e dicẽs.
f Hic g eſt h ritus ooooooo
i leproſi k q̃ n mundandus
eſt. m Adducetur u ad oooo
o ſacerdotẽ. q Qui r egreſ-
ſus s de ooooooooooooo
t caſtris: " cũ inuenerit b le
pram y eſſe mund: tam:
z precipiet oooooooooooo
a ooooooooooooo
b ei qui purificatur g vt of-
ferat l duos k paſſeres oooo
l vnos p ſe: m quos veſci
licit ũ ẽ: " & lignũ o cedri-
num p vermiculum q r &
hyſſopũ. " Et oooooooo
s vnũ t ex u paſſeribus " im-
molari x iubebit a in b vaſe
c fictili d ſuper e aquas f viuẽ
tes: aliũ autem g vinum oo
m cum " ligno o cedrino oo
ooooooo ooo ooooooooo
p & q cocco r & s hyſſopo oo
ooooooooooooooooooo
" tinget ooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
b in ſanguine c paſſeris d i-
molati: quo ooooooooo
b aſperget k illum qui mũ
dandus eſt ooooooooo
" ſepties ooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
p vt iure purgetur: q & di-
mittet r paſſerẽ s viuũ: vt
" in t agrũ auolet. u Cũq;
lauerit homo ooooooooo
c veſtimẽta ſua: d radet
f omnes e pilos corporis:
b & lauabitur g aqua: k puri
ficatuſq; m ingredietur oo

τ veſtis: vel ſtamẽ: vel ſubtegmẽ: vel oẽ vas
καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ σήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος
pellicẽ: qđ lauabit: τ recedet ab
δερμάτινον, ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποσήσεται ἀπ'
ipo tactus: τ lauabitur ſcđo: τ mũ
αὐτοῦ ἡ ἁφή, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον, καὶ κα
dum erit. hec lex tact leprę veſtis
θαρὸν ἔσαι. οὗτος ὁ νόμος ἁφῆς λέπρας ἱματίου
lanę: vel ſtuppee: vel ſtaminis: vel ſubtegminis vel om
ἐρέου, ἢ συππεινου, ἢ σήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παν
nis vaſis pellicee: ad ſmũdãdũ il-
τὸς σκεύους δερματίνου, εἰς τὸ καθαρίσαι αὐ
lud vel polluẽdũ.
τὸ ἢ μιάναι. C. 14.
Θ Et locut ẽ dñs ad moyſen: dicẽs: hec A
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, οὗ
lex leproſi. qua die mũdat fuerit: Matth.
τος ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ· ἢ ἂν ἡμέρα καθαρισθῇ, 8. g.
τ adducetur ad ſacerdotẽ: τ egredie- Marci
καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ἐξελεύσε 1. a.
tur ſacerdos extra caſtra: τ videbit ſa Luce.
ται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱε 5. c. τ
cerdos: τ ecce ſanat tact leprę a 17. d.
ρεύς, καὶ ἰδοὺ ἴαται ἡ ἁφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ
leproſo: τ iubebit ſacerdos: τ accipiẽt
λεπροῦ, καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται τῷ κε
mũdato duas auiculas viuas puras: τ li
καθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρά, καὶ ξύ-
gnũ cedrinũ: τ retortũ coccinũ: τ hyſ-
λον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕ-
ſopũ. τ iubebit ſacerdos: τ immolabũt
σωπον. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσι τὸ
auiculã vnã in vaſe fictili in aqua viuẽte.
ὀρνίθιον τὸ ἓν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι·
τ auiculã viuẽte accipiet cã: τ lignũ
καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν λήψεται αὐτό, καὶ τὸ ξύλον
cedrinũ: τ retortũ coccinũ: τ
τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ τὸν
hyſſopũ: τ tinget ea τ auiculã viuẽte
ὕσωπον, καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν
in ſanguine auicule immolate in aqua
εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι
viuẽte: τ aſpget ſup mũdatũ a
ζῶντι, καὶ περιῤῥανεῖ ἐπὶ τὸν καθαριζόμενον ἀπὸ
lepra ſepties: τ mũdus erit. τ dimit
τῆς λέπρας ἑπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ ἐξαπο
tet auiculã viuã in cãpũ: τ lauabit
στελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς πεδίον, καὶ πλυνεῖ
mũdatus veſtes ſuas: τ radet
ὁ καθαρισθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ξυρήσεται
oẽm pilũ ſuum: τ lauabit in aqua:
πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ, καὶ λούσεται ἐν ὕδατι,
τ mũdus erit. τ poſt hec ingredietur
καὶ καθαρὸς ἔσται· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται

Pristina chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

וּלְבוּשָׁא אוֹ שְׁתָיָא אוֹ עֲרָבָא אוֹ כָּל מָאן דִּמְשׁוֹךְ דְּתִתְחַוַּר וְיִעְדֵּי מִנֵּהּ מַכְתְּשָׁא׃ וְיִצְטַבַּע
תִּנְיָנוּת וְיִדְכֵּי׃ ד וְהָא אוּרַיְתָא דִּמְסַכְתְּשׁ סְגִירוּ לְבוּשׁ עֲמַר אוֹ כִיתָנָא אוֹ שְׁתָיָא אוֹ עֲרָבָא
אוֹ כָּל מָאן דִּמְשׁוֹךְ לְדַלָּאוּתֵיהּ אוֹ לְסָאֲבוּתֵיהּ׃ Ca. xiiij. וּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ ב דָּא תְּהֵי אוּרַיְתָא דִּסְגִירָא בְּיוֹמָא דְּדָכוּתֵיהּ וְיִתְיְתֵי לְוָת כָּהֲנָא׃ וְיִפּוֹק
כָּהֲנָא לְמִבְרָא וְיִחְזֵי כָּהֲנָא וְהָא אִתְאַסְיָ מַכְתְּשׁ סְגִירוּתָא מִן סְגִירָא׃ וְיִבְקִיד
כָּהֲנָא וְיַסֵּב לְמִדְכֵּי תְּרֵין צִפְּרִין חַיִּין דְּכִין וַאֲעָא דְּאַרְזָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא׃
וְיִבְקִיד כָּהֲנָא וְיִכּוֹס יַת צִפְּרָא חַדָּא לְמָאן דְּחַסָּף עַל מַיָּ מַבּוּעַ׃ יַת צִפְּרָא חַיְתָא יִסַּב
יָתֵהּ וְיַת אֲעָא דְּאַרְזָא וְיַת צִבְעָ זְהוֹרִי וְיַת אֵיזוֹבָא וְיִטְבּוֹל יָתְהוֹן וְיַת צִפְּרָא חַיְתָא
גַּבֵּיהּ דְּנְכִיסְתָּא עַל מַיָּ מַבּוּעַ׃ וְיִדֵּי עַל דְּמְדַכֵּי מִן סְגִירוּתָא שְׁבַע זִמְנִין וְיִדְכֵּינֵיהּ׃
וְיִשַׁלַּח יַת צִפְּרָא חַיְתָא עַל אַפֵּי חַקְלָא׃ וְיִצְבַּע דְּמְדַכֵּי יַת לְבוּשׁוֹהִי וְיִגַּלַּח
יָת כָּל שַׂעְרֵיהּ וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיִדְכֵּי וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל

Pristina chal. **Interp. chal.**

חוֹר עֵדָה צֶמֶר
תָּנֵה כָּרְכָה
אֲמַר יְהוָה אָתָא
נְגַף שְׁרָא חָזֵה
אֲסָא כְּמַר נָסַב
דְּכָה תְּרֵי חָיָה
נְכַס נְבַע חָיָה
אְזֹב טְבַל יְדַד
שְׁלַח צְבַע גְּלַח
סְחָא עוֹל

Veſtis autem aut ſtamen aut ſubtegmen aut omnis
veſtis pellicea que lota fuerit et receſſerit ab eis
plaga: lauabitur ſecundo: et ſic mundabitur. Hec eſt
lex plage lepre veſtis lanee aut linee aut ſtaminis vel
ſubtegminis aut omnis ſupellectilis pellicee: quo-
modo mundari debeat vel contaminari. Cap. 14.
Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicens. Hec
eſt lex leproſi: in die emundationis ſue adduce-
tur ad ſacerdotem: et egredietur ſacerdos extra ca-
ſtra: et videbit ſacerdos: et ſi ſanata fuerit lepra lepro
ſi: precipiet ſacerdos vt tollant et qui mundandus
eſt duos paſſeres viuos mundos: et lignum cedri
et coccinum et hyſſopum. Precipietq; ſacerdos vt
immolent paſſerem vnum in vaſe fictili ſuper aquas
fontis. Paſſerem autem viuum tollet et lignũ cedri
num et coccinum et hyſſopum. Et tinget ea et paſſe-
rem viuũ in ſanguine paſſeris immolati ſuper aquas
fontis: et aſperget ſepties ſuper illum qui mundan-
dus eſt a lepra: et mundabit eum: et dimittet paſſe-
rem viuum ſuper faciem agri. Lauabitq; ille qui mũ
dandus eſt veſtimẽta ſua: et tondebit oẽs pilos ſuos:
et lauabit aqua: et ſic mũdabit. Et poſtea ingredietur

Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.

in castra: τ manebit extra domũ
εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ διατρίψει ἔξω τοῦ οἴκου
suã septẽ dies. τ erit die septima:
αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ,
radet oẽm pilũ suũ:: caput
ξυρήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ, τὴν κεφαλὴν
suũ: τ barbã: τ supcilia. τ oẽm
αὐτοῦ, καὶ γὸν πώγονα, καὶ τὰς ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν
pilũ suũ radet. τ lauabit vestes
τὴν τρίχα αὐτοῦ ξυρήσεται· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια
suas: τ lauabit corp̃ suũ aqua: τ mũ
αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ κα
dabitur. τ die octaua accipiet duos a
θαρισθήσεται· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται δύο ἀμ
nos imaculatos ãniculos: τ oẽm vnã imaculatã
νοὺς ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ πρόβατον ἓν ἄμωμον
anniculã: τ tres decimas simile ad sacrificiũ
ἐνιαύσιον, καὶ τρία δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν
cõspsum in oleo: τ sextariũ olei vnũ.
πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν.
τ stabit sacerdos mũdãs hoiez q̃ mũda
καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνον τὸν καθαριζόμε
tur: τ hec coꝝ dño: ꝓp hostiũ tabnacli
νον, καὶ ταῦτα ἐναντι κυ, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς
testimonij. τ accipiet sacerdos agnũ vnũ:
τ μαρτυρίου. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα,
τ offeret eũ ꝓ delicto: τ sextariũ
καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην
olei: et sepabit tlla sepationé coꝝ dño. et
τ ἐλαίου, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα ἐναντι κυ· καὶ
immolabũt agnũ in loco: vbi immolabũt. holocau
σφάξουσι τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, οὗ σφάξουσι τὰ ὁλοκαυ
sta: et q̃ ꝓ pctõ: in loco sctõ:
τώματα, καὶ τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ.
est eĩ q̃ ꝓ pctõ: sicut q̃ ꝓ delic
ἔστι γὰρ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὡς περ τὸ τῆς πλημμε
cto est sacerdotĩ. sctã sctõꝝ est. et accipiet sacerdos
λείας ἐστὶ τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ἐστίν· καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς
a sanguine q̃ pro delicto: et imponet sacerdos
ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς
sup extremũ auricule q̃ mũdat dextre: et
ἐπὶ γὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ
sup extremitatẽ manꝰ eius dextre: et sup extremitatẽ
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον
pedis eius dextri. et accipiẽs sacerdos a
τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ· καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς
sextario olei infundet sup manũ sacerdotis
κοτύλης τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως
sinistrã. et tinget sacerdos digitũ suũ
τὴν ἀριστερὰν· καὶ βαπτιεῖ ὁ ἱερεὺς γὸν δάκτυλον αὐτοῦ γὸν
dextrũ ab olco exĩtũ in manu ei⁹
δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐ
sinistra. et aspget septies ab
τοῦ τῆς ἀριστερᾶς· καὶ ῥανεῖ ἑπτάκις ἀπὸ

Trãsla.B.Biero.

°castra: ita dumtaxat ᵖvt
maneat ᑫextra ʳtaberna=
culũ suũ ˢseptẽ ᵗdiebus:
ᵘ& ᵛdie ʷseptima
ˣradet ʸcapillos ᶻcapitis
ᵃbarbamq; ᵇ& ᶜsupercilia
ᵈac ᵉtotius corporis ᶠpilos.
ᵍEt lotis rursum ʰvestib⁹
ⁱ& ᵏcorpore:
ˡdie ᵐoctauo ⁿsumet ᵒdu=
os ᵖagnos
ᑫimmaculatos: ʳ& ouem
ˢannículam
ᵗabsq; macula: ᵘ& tres
ᵛdecimas ʷsimile
ˣin ʸ sacrificiũ que ᶻcõspsa
ᵃsit ᵇoleo: ᶜ& ᵈsextariũ ᵉolei
ᶠsextariũ. ᵍCũq; ʰsacer=
dos ⁱpurificans ᵏhoiem
ˡstatuerit eũ ᵐ & hec om
nia ⁿcorã ᵒdomino in ᵖo=
stio ᑫtabernaculi ʳtesti=
monij: ˢtollet ᵗagnum
ᵘ& offeret ᵛeum ʷpro de=
licto
ˣoleiq; ʸsextarium. ᶻEt
oblatis ᵃante
ᵇdominum omnibus: ᶜi
molabit ᵈagnum ᵉvbi
ᶠsolet immolari ᵍhostia
pro peccato ʰ& ⁱ
holocaustũ. i. ʲi loco ᵏsã=
cto. ˡSicut ᵐeĩ ⁿp pctõ ita
& ᵒp delicto ᵖad sacerdo
tẽ ptinet hostia. ʳSctã ˢsã
ctorũ ᵗe. ᵘAssumẽsq; ᵛsa=
cerdos ʷde sanguĩe ˣ hos=
tie q̃ imolata est pro de=
licto: ʸpõet ᶻsuper ᵃextre
mũ ᵇauricule ᶜdextre ᵈei⁹
q mũdatur: ᵉ& supᶠ polli
ces ᵍman⁹ ʰdextre ⁱ& ᵏpe
dis: ˡ& ᵐde ⁿolei ᵒsextario
ᵖmittet ᑫin ʳmanum suã
ˢsinistram: ᵗtingetq; ᵘ
ᵛdigitum ʷdextrum ˣeo:
ʸ& asperget

Ter.Heb.ℨ Leui. Ca.xiiij.

"אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיֹשֵׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ
שִׁבְעַת יָמִים: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
יְגַלַּח אֶת־כָּל שְׂעָרוֹ אֶת ראשׁוֹ
וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֵת נִבֶּת עֵינָיו וְאֵת
כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת בְּגָדָיו
וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר:
וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים
תְּמִימִם וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת שְׁנָתָהּ
תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן:
וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֶת הָאִישׁ
הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד: וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לָאָשָׁם וְאֶת
לג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי
יְהוָה: וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם
אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת
הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַחַטָּאת
הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא:
וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן
הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר
הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל
בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלּג
הַשָּׁמֶן וְיָצַק עַל כַּף הַכֹּהֵן
הַשְּׂמְאלִית: וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת
אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר
עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמְאלִית וְהִזָּה מִן

Vrãsla.hcb.

יוֹם שֶׁבַע
גָּלַח
גַּב
שְׁמֹן לַמַּחַ שָׁנָה
תָּמָם שָׁנָה
בָּלַל לוּג
עָמַד
רָגַד
קָרַב
נוּף
קוּם
שָׁחַט
תֵּנֹר מָבַר
צָבַע
גָּזָה

Interp.chal.

castra: τ manebit extra tabernaculũ suum septem
diebus. Eritq; in die septimo tondebit oẽs capillos
capitis sui τ barbe sue τ palpebras oculoꝝ eius oẽsq;
pilos suos tondebit: τ lauabit vestimẽta sua: lauabit=
q; carnem suã aquis. et sic mundabitur. In die autẽ
octauo sumet duos agnos integros τ agnã vnam an=
niculã integrã. et tres decimas similes in munus: que
cõsparsa sit oleo τ sextariũ vnuꝫ olei. Et statuet sacer=
dos qui emũdat virũ qui mundãdus est τ ea eotã dño
in ostio tabernaculi federis. Et tollet sacerdos agnũ
vnum τ offeret illũ pro delicto τ olei sextariũ: τ eleua
bit ea eleuatione coram dño. Jmmolabitq; agnum in
loco in quo immolatur hostia pro peccato τ holocau=
stum in loco sancto. quia sicut pro pctõ ita est pro de=
licto: ad sacerdotẽ pertinet: sanctũ sanctoꝝ est. Tolle=
tq; sacerdos de sanguine hostie pro delicto: et po=
net sacerdos sup extremũ auricule dextre ei⁹ qui mũ
dat τ sup pollicẽ manus eius dextre τ sup pollicẽ pe=
dis eius dextri. Tolletq; sacerdos de sextario olei:
et fundet super manũ sacerdotis sinistrã. et tinget sa=
cerdos digitum manus sue dextre in oleo qui est in
manu eius sinistra: τ asperget de

Vrãsla.Chal.

לְחַשֵּׁר יִתָא וְיִתֵב לְמִבְרָא לְמַשְׁכְּנֵיהּ שַׁבְעָא יוֹמִין: וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְגַלַּח יָת כָּל
שַׁעְרֵיהּ יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת דְּקְנֵיהּ וְיָת גַּבְבֵי עֵינוֹהִי וְיָת כָּל שַׁעְרֵיהּ יְגַלַּח וְיַצְבַּע יָת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יָת בִּסְרֵיהּ בְּמַיָּא וְיִדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה יִסַּב תְּרֵין אִמְרִין שַׁלְמִין
וְאִמְּרְתָא חֲדָא בַּת שַׁתָּהּ שְׁלִמְתָא וּתְלָתָא עֶשְׂרְתִּין סוֹלְתָא מְנַחְתָּא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָא וְלוּגָא
חַד מִשְׁחָא: וְיָקִים כָּהֲנָא דְּמְדַכֵּי יָת גַּבְרָא דְּמִתְדַּכֵּי וְיָתְהוֹן קֳדָם יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְיִסַּב כָּהֲנָא יָת אִמְּרָא חַד וְיִקְרֵיב יָתֵיהּ לַאֲשָׁמָא וְיָת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיָרִים יָתְהוֹן
אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יָת אִמְּרָא בַּאֲתַר דְּיִכּוֹס יָת חַטָּאתָא וְיָת עֲלָתָא בַּאֲתַר מַדְשָׁ
אֲרֵי כְּחַטָּאתָא אַשָּׁמָא הוּא לְכָהֲנָא קֻדְשׁ קוּדְשִׁין הוּא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דְּאַשְׁמָא
וְיִתֵּן כָּהֲנָא עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִתְדַּכֵּי דְּיַמִּינָא וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהּ דְּיַמִּינָא וְעַל אִלְיוֹן רַגְלֵיהּ
דְּיַמִּינָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִלּוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיֵרִיק עַל יְדָא דְּכָהֲנָא דִּשְׂמָאלָא: וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא
יָת אֶצְבְּעֵיהּ דְּיַמִּינָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ שְׂמָאלִיתָא וְיִדֵּי מִן

Pũma hebr. Ter. Heb. Leui. Ca. xiiii. Trãsla. B. Hiero. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

הַשֵּׁנִי בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה׃ וּמִשְּׁאַר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל יְדֵי הַכֹּהֵן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְעַל יְמִין אָזְנוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם׃ וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה׃ וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה׃ וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר׃ וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם לִתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה וְלוֹג שָׁמֶן׃ וּשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וְשָׁחַט אֶת כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר

x coram ooooooooooooooo ooooooooooooooooooooooo. y dño septies. Q̃d ãt reliquũ ẽ olei in leua manu: fundet sup extremũ auricule dextre eius qui mũdatur: & super pollices manus ac ooooo pedis dextri: & sup sanguinẽ qui effusus ẽ p delicto: ooooooooooo ooo oo ooooooooooooooooooooooooo & super caput eí. Rogabitq; pro eo ooooo coram domino: & faci et ooooooooooooooooo sacrificiũ pro peccato. ooooooooooooooooooooooo Tunc immolabit holocaustum: ooooooooooo & ponet illud in altari cum ooooooooooooo libamentis suis: ooooo ooooooooooooooooooooo & homo rite mundabitur. Quod si pauper ẽ: & non põt manus eius inuenire que dicta sunt pro delicto: assumet agnũ ad oblationẽ: vt roget p eo sacerdos: de cimãq; ptẽ siue cõspse oleo in sacrificiũ: & olei sextariũ duosq; turtures siue duos pullos columbe: quorum ooooo vnus fit pro peccato: & alter in holocaustũ: offeretq; ea die octauo purificationis sue oo sacerdoti ad ostium tabernaculi ooooooooooo testimonii coram domino. Qui suscipiens oo agnum pro delicto & sextarium ooooooooooo olei: leuabit simul: oooo immolatoq; agno ooo ooooooo ooo ooooooooo de sanguine eius ponet super oooooooo extremũ auricule dextre eius qui mundatur:

oleo digito suo coram dño. at re liquũ olei qđ ẽ in manu ei⁹: imponet sacerdos sup extremũ auricule ei⁹ q mũdat dextre: et sup extremũ manus eius dextre: et sup extremũ pedis eius dextri: sup sanguinẽ hostie q offert pro delicto. Et qđ reliquũ est de oleo qđ est sup manũ sacerdotis: ponet sup caput eius q mundat. Et ppiciabit pro eo sacerdos coram dño. facietq; sacerdos hostiã pro pctõ: et ppiciabit pro eo q mũdat ab immũditia sua: et postea imolabit holocaustũ. Et adolebit sacerdos holocaustũ et munus in altari: et ppiciabit pro eo sacerdos: et sic mũdabit. Et si paup est et man⁹ eius nõ sufficit: tollet agnũ vnũ pro delicto: vt eleuet ad pctandũ p eo: et decimã vnã simile cõsperse oleo pro munere: et sextariũ olei et duos turtures aut duos filios colũbe quos inuenerit manus eius. Et erit vnus pro pctõ et vnus in holocaustũ. Et adducet eos in die octauo emũdatõis sue ad sacerdotẽ ad ostiũ tabernaculi federis coram dño. et tollet sacerdos agnũ q offert pro delicto et sextariũ olei: et eleuabit ea sacerdos eleuatione coram dño. Immolabitq; agnũ pro delicto. Et tollet sacerdos de sanguine hostie pro delicto: et ponet sup extremũ auricule dextre eius qui mundatur

ἐλαίου τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἑναντι κυρίου· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ὂν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τῆς πλημμελίας· τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζομένου, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐναντι κυρίου. καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτο σφάξει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ τὴν θυσίαν ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐναντι κυ· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ πένηται, καὶ μὴ εὑρίσκῃ χεὶρ αὐτοῦ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὁ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ, καὶ δέκατον σεμιδάλεως ἐν πεφυραμένῃ ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν, καὶ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, ὅσ' ἂν εὑρήσῃ χεὶρ αὐτοῦ· καὶ ἔσται μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἡ μία εἰς ὁλοκαύτωμα, καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντι κυ· καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἐναντι κυ· καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς πλημμελείας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου

D

Pũma chal. Interp. chal. Transla. Chal.

מְשִׁחָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ׃ וּמִשְּׁאָר מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ יִתֵּן כָּהֲנָא עַל רֹומ אוּדְנָא דְּמִתְדַּכֵּי דְּתַיְמָנָא וְעַל אֶלְיוֹן יְדֵיהּ דְּתַיְמִינָא וְעַל אֶלְיוֹן רַגְלֵיהּ דְּתַיְמִינָא עַל דְּמָא דְּאָשְׁמָא׃ וּדְאִישְׁתָּאַר מִמְּשִׁחָא דְּעַל יְדָא דְּכָהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִתְדַּכֵּי וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ׃ וְיַעְבֵּד כָּהֲנָא יָת חַטָּאתָא וְיִכַּפַּר עַל דְּמִתְדַּכֵּי מִסְּאוֹבָתֵיהּ וּבָתַר כֵּן יִכּוֹס יָת עֲלָתָא׃ וְיַסֵּק כָּהֲנָא יָת עֲלָתָא וְיָת מִנְחָתָא לְמַדְבְּחָא וִיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא וְיִדְכֵּי׃ וְאִם מִסְכֵּן הוּא וְלֵית יְדֵיהּ מַדְבְּקָא וְיִסַּב אִמְּרָא חַד אֲשָׁמָא לְאַרָמָא לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי וְעִשָּׂרוֹנָא סוֹלְתָא חַד דְּפֵיל מְמָשַׁח לְמִנְחָתָא וְלוּגָא דְּמִשְׁחָא׃ וְתַרְתֵּין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין גּוּבֵי יוֹנָה דְּתַדְבִּיק יְדֵיהּ וְיְהֵי חַד חַטָּאתָא וְחַד עֲלָתָא׃ וְיֵיתֵי יָתְהוֹן בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה לְדָכוּתֵיהּ לְוָת כָּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ׃ וְיִסַּב כָּהֲנָא יָת אִמְּרָא דְּאָשְׁמָא וְיָת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיָרִים יָתְהוֹן כָּהֲנָא אֲרוֹמָא קֳדָם יְיָ׃ וְיִכּוֹס יָת אִמְּרָא דְּאָשְׁמָא וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דְּאָשְׁמָא וְיִתֵּן עַל רוֹם אוּדְנָא דְּמִתְדַּכֵּי

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Leui. Ca.xiiij.	Pritiua.heb.
dextre:τ sup extremũ manus eius dex τοῦ δεξιοῦ,καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δε tre: τ sup extremũ pedis eius dextri. τ ξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τ̄ ποδὸς αὐτοῦ τ̄ δεξιοῦ. καὶ ab oleo effundet sacerdos sup manũ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ sacerdotis sinistrã: τ aspget sacerdos digito suo ἱερέως τὴν ἀριστεράν,καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐ dextro ab oleo qđ in manu eius τοῦ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτ̄ τῇ sinistra septies coꝝ dño. τ imponet sacerdos ἀριστερᾷ ἑπτάκις ἐναντίον κῡ. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ab oleo qđ est in manu sua sup ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ extremũ auricule et⁹ q̄ mũdat dextre: τ ὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ sup extremũ manus eius dextre: τ sup ex ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτ̄ τῆς δεξιᾶς,καὶ ἐπὶ τὸ ἄκ tremũ pedis eius dextri: in loco κρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον sanguinis q̄ pro delicto. aꝫ reliquũ τ̄ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελίας. τὸ δὲ καταλειφθὲν oleũ qđ ē in manu sacerdotis:ponet sup ἔλαιον ὃ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τ̄ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ caput mũdati: τ ppitiabit pro τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζόντος, καὶ ἐξιλάσεται περὶ eo sacerdos coꝝ dño. τ faciet vnũ de αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐναντι κῡ. καὶ ποιήσει μίαν ἀπὸ τῶν turturib⁹ vel de pullis colũbar⁹: fin qđ τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν νεοσσῶν τῶν περιστερῶν, καθ̄ ὅτι inuenit eius manus: vnũ pro pctõ: τ εὑρεν αὐτοῦ ἡ χεὶρ, τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν vnũ in holocaustũ cũ sacrificio.τ ppitiabit μίαν εἰς ὁλοκάυτωμα σὺν τῇ θυσίᾳ. καὶ ἐξιλάσεται ὁ sacerdos p eo q̄ mũdat coꝝ dño. hec lex ἱερεὺς περὶ τοῦ καθαριζομένου ἐναντι κῡ. οὗτος ὁ νόμ in quo ē tact⁹ lepre: τ nõ inuentẽti s μος ἐν ᾧ ἐστιν ἁφὴ τῆς λέπρας, καὶ τοῦ μὴ εὑρίσκοντος manu sua in mũdatione eius. τ locut⁹ τῇ χειρὶ αὐτοῦ εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ. καὶ ἐλάλη est dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs: cũ igressi fuerit⁊ σεκ̄ πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων, ὡς ἂν εἰσέλθητε in trã chananeoꝝ:quã ego do vobis i fos εἰς τὴν γῆν τῶν χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλή te: τ dabo tactũ lepre in domib⁹ fre ρῳ, καὶ δώσω ἁφὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς possesse xfe. τ ibit cuius ipius domus: τ nun= ἐγκτήτου ὑμῶν. καὶ ἥξει τίνος αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ ἀναγ ciabit sacerdoti:dicẽs: q̃si tactus visus ē mihi in γελεῖ τῷ ἱερεῖ, λέγων, ὡσεὶ φὴ ὤφθαταί μοι ἐν domo. τ iubebit sacerdos euacuare do τῇ οἰκίᾳ. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰ mũ: anteqū ingrediatur sacerdos κίαν, πρὸ τοῦ εἰσελθόντα τὸν ἱερέα	r& super⁹pollices⁸man⁹ eius⁵ac ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁵pedis ⁴dextri.ᵇOlei ve= ro partem¹mittet ꝯꝯꝯꝯ ¹in ᵐmanum suam ° sini= stram: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵖin quo tingens ᵠdigitũ ⁸dextre manus⁹asperget ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇsepties°contra ᶜ domi= num:ᵠtanget⁊ ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ °extremũᵀdextre⁹ auri= culeᵍillius qui mũdatur: ⁸&ᵗpollices⁴manus ᵠac ⁸pedis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇdextrᵉ in⁹loco°sangui= nisᶠqui effusus est ⁊ delí cto.ᵍKeliquam aũt ptẽ¹o leiᵏque est¹i sinistra ᵐ ma nu:°mittet⁹super⁹caput ᵀpurificati:ᵘ vt placet ꝯꝯ ᵗpro eo ˣdominum:ᵀ& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ᶜturturem⁹siue ᶠpullum ᵍcolumbe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵀofferet⁹vnum ᶠpro deli cto:⁸& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ. ᵗalterum in ᵘholocaustũ ˣcum ᵀlibamentis suis. ꝯꝯ ᶠHoc est ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁶sacrificium ˡleprosi ᵐ q ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁿhēc ō pōt oīa⁹in emũ datiōnē fui.ᵀ Locutusq⁊ est⁹dñs ᵗad ᵘmoysen ˣ&ᵛa aron ʸdicens. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃGũq⁊ ᵇingressi fueritis ᵛterram ᶜchanaan:ᶠquã ᵍego ʰdabo ⁱ vobis ᵏ ī pos= sessionē:ˡ si fuerit ᵐplaga ⁿlepre°in edibus:ᶠibit ꝯ °cuius est ᵘdomus ˣnũcians ᶠsacerdoti &ʸ dicet. ᵃQuasi plaga lepre ᵇvide turᶜmihi eē ᵇi domo mea ᶜ Atᶠilleᶜp̄cipiet ᵍvt effe= rātur vniuersa de ⁱdomo ᵏpriusq̄ ingrediatur eā:	ᵖנֶגַע ᵗצָרַעַת ᵇבַּיִת ᵃהָאָרֶץ ᵏאֲחֻזַּתְכֶם ʲוְנָתַתִּי ᵐנֶגַע ⁿצָרַעַת ᵒבְּבֵית ᵖאֶרֶץ ᵍאֲחֻזָּתְכֶם ʳוּבָא ˢאֲשֶׁר ˡלוֹ ᵘהַבַּיִת ᵛוְהִגִּיד ʷלַכֹּהֵן ˣלֵאמֹר ʸכְּנֶגַע ᶻנִרְאָה ᵃלִי ᵇבַּבָּיִת ᶜוְצִוָּה ᵈהַכֹּהֵן ᵉוּפִנּוּ ᶠאֶת־הַבַּיִת ᵍבְּטֶרֶם ʰיָבֹא ⁱהַכֹּהֵן	ᵖנגה ᵗצרעת ᵇבית ᵃהארץ ᵏאחזתכם ʲונתתי ᵐנגע ⁿצרעת ᵒבבית ᵖארץ ᵍאחזתכם ʳובא ˢאשר ˡלו ᵘהבית ᵛוהגיד ʷלכהן ˣלאמר ʸכנגע ᶻנראה ᵃלי ᵇבבית ᶜוצוה ᵈהכהן ᵉופנו ᶠאת־הבית ᵍבטרם יבא ʰהכהן ⁱ

Interp.chal.	Pritiua chal.
et sup pollicẽ manus eius dextre τ sup pollicẽ pedis eius dextri: τ de oleo fundet sacerdos sup manũ sini= strã suã. Et asperget sacerdos digito suo man⁹ dextre de oleo qđ est in manu sinistre eius septies coꝝ dño. Ponetq⁊ sacerdos de oleo qđ est in manu eius sup ex tremũ auricule dextre eius qui mũdatur τ sup polli= cem manus eius dextre τ sup pollicẽ pedis eius dex= tri in loco sanguinis qui effusius est pro delicto.qđ aũt relinquũ est de oleo qđ est sup manũ sacerdotis ponet sup caput eius qui mundatur:ad propiciandũ pro co coꝝ dño. Facietq⁊ vnũ de turturibus aut de filijs co= lumbe quẽ inuenerit manus eius vnũ pro pctõ τ vnũ in holocaustũ sup munus. Propiciabitq⁊ sacerdos p eo qui mũdatur coꝝ dño. Hec est lex eius in quo est plaga lepre cuius manus nõ inuenit ad mundationẽ suam. Locutusq⁊ est dñs cum moyse τ aaron dicens. Quando ingressi fueritis terrã chanaan quã ego da= bo vobis in possessionẽ:τ dedero plagam lepre in do mo terre possessionis vre: veniet ille cuius est domus et nũciabit sacerdoti dicens. Quasi plaga visa est mi hi in domo. Precipietq⁊ sacerdos vt efferãtur omnia que sunt in domo: anteq̄ ingrediatur sacerdos ꝯꝯ	ᵖנֶגַע ᵗצָרַעַת ᵇבַּיִת ᵃהָאָרֶץ ᵏאֲחֻזַּתְכֶם ʲוְנָתַתִּי ᵐנֶגַע ⁿצָרַעַת ᵒבְּבֵית ᵖאֶרֶץ ᵍאֲחֻזָּתְכֶם ʳוּבָא ˢאֲשֶׁר ˡלוֹ ᵘהַבַּיִת ᵛוְהִגִּיד ʷלַכֹּהֵן ˣלֵאמֹר ʸכְּנֶגַע ᶻנִרְאָה ᵃלִי ᵇבַּבָּיִת ᶜוְצִוָּה ᵈהַכֹּהֵן ᵉוּפִנּוּ ᶠאֶת־הַבַּיִת ᵍבְּטֶרֶם ʰיָבֹא ⁱהַכֹּהֵן

Transla.Chal.

דִּימִינָא וְעַל אֱלִיון יְדֵיהּ דִּימִינָא וְעַל אֱלִיון רַגְלֵיהּ דִּימִינָא׃ וּמִן מִשְׁחָא דִּירִיק כַּהֲנָא עַל
יְדָא דְּכַהֲנָא שְׁמָאלִיתָא׃ וְיַדֵּי כַהֲנָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ דִּימִינָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי
שְׁמָאלִיתָא שְׁבַע זִמְנִין מַדֵּם יְרִיעוּתָא כַּהֲנָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי
דִּימִינָא וְעַל אֱלִיון יְדֵיהּ דִּימִינָא וְעַל אֱלִיון רַגְלֵיהּ דִּימִינָא עַל אֲתַר דְּמָא דַּאֲשָׁמָא׃
וּדְיִשְׁתְּאַר מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִדַּכֵּי לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ׃
וְיַעֲבֵיד יָת חַד מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יוֹנָה׃ מַדְּתַדְבִּיק יְדֵיהּ יָת דְּתַדְבִּיק יְדֵיהּ יָת חַד
חַטָּאתָא וְיָת חַד עֲלָתָא עַל מַנְחָתָא וְיכַפַּר כַּהֲנָא עַל מְדַכֵּי קֳדָם יְיָ׃ דָּא אוֹרַיְתָא
דִּבְיהּ מַכְתַּשׁ סְגִירוּ דְּלָא תַדְבִּיק יְדֵיהּ מִדְכוּתֵיהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן
לְמֵימָר׃ אֲרֵי תֵּעָלוּן לְאַרְעָא דְּכְנַעַן דְּאֲנָא יָהֵיב לְכוֹן לַאֲחֻסָּנָא וְאִתֵּן מַכְתַּשׁ סְגִירוּ
בְּבֵית אַרְעָא אֲחֻסַּתְכוֹן׃ וְייֵתֵי דְּדִילֵיהּ בֵּיתָא וְיחַוֵּי לְכַהֲנָא לְמֵימַר כְּמַכְתַּשָׁא אִתְחֲזִי
לִי בְּבֵיתָא׃ וְיפַקֵּיד כַּהֲנָא וְיפַנּוּן יָת בֵּיתָא עַד לָא יֵעוֹל כַּהֲנָא

Pūctuabeb.	Tex.Heb.	Lew.	Ca.xiiii.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
	"לִרְאוֹת אֶת־הַנָּגַע וְלִא יִטְמָא כָּל־	טָמֵא		"& videat vtrum lepro=	ad vidēdū tactū: τ nō immūda sint ἡcῆς ἰδεῖν τὴν ἁφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἂν
	אֲשֶׁר בַּבַּיִת וְאַחַר כֵּן יָבֹא הַכֹּהֵן			sa sit: qne immūda fiant	fuerit in domo. τ post hec ingredíet sacerdos
	לִרְאוֹת אֶת־הַבָּיִת: וְרָאָה אֶת־הַנָּגַע			omnia que in domo	ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς
	וְהִנֵּה הַנָּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת			sunt. Intrabit postea	ad cōsiderādū domū: τ videbit tactū: τ ec
	שְׁקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת			vt consideret lepram	καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν, καὶ ὀψεται τὴν ἁφήν, καὶ ἰ
	וּמַרְאֵיהֶן שָׁפֵל מִן־הַקִּיר: וְיָצָא	רָאָה		domus.	ce tactus in parietibus domus cōcauitates viri
	הַכֹּהֵן מִן־הַבַּיִת אֶל־פֶּתַח הַבָּיִת			& cum viderit in pari=	δοὺ ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας κοιλάδας χλω
	וְהִסְגִּיר אֶת־הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים:	סָגַר יוֹם		etibus illius quasi	dantes vel rubescētes: τ aspectus eaꝝ humi=
	וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה	שׁוּב שֵׁנִי		valliculas pallore siue	ριζούσας ἢ πυρριζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπει=
	וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנָּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת			rubore deformes	νοτέρα τῶν τοίχων, καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκί
	וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְחִלְּצוּ אֶת־הָאֲבָנִים			& humiliores superfi=	as ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν
	אֲשֶׁר בָּהֵן הַנָּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָן	שָׁלַךְ		cie reliqua: egredietur	οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ
	אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא:			ostium domus:	septima: τ videbit domū: τ ecce diffusus ἐ
	וְאֶת־הַבַּיִת יַקְצֶע מִבַּיִת סָבִיב	קָצַע סָבַב		& statim claudet illam	τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ὀψεται τὴν οἰκίαν, καὶ ἰδοὺ διεχύθη
	וְשָׁפְכוּ אֶת־הֶעָפָר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל	קָצָה		septem diebus:	tactus in parietibus domus: τ iubebit
	מִחוּץ לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: וְלָקְחוּ	מָקוֹם		reuersusq; die septimo	ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, καὶ προσάξει ὁ
	אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהֵבִיאוּ אֶל־תַּחַת	בּוֹא		consiederabit eam. Si in	sacerdos: τ eruēt lapides: in qb̄ est tactus.
	הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת־	לַח טוּחַ		uenerit creuisse leprā:	ἱερεύς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους, ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἁφή.
	הַבָּיִת: וְאִם יָשׁוֹב הַנָּגַע וּפָרַח בַּבַּיִת	שׁוּב		iubebit cruc lapides	τ ciȝtēt tpos extra ciuitatē in locū
	אַחַר חִלֵּץ אֶת־הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי			in quibus lepra est &	καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον
	הִקְצוֹת אֶת־הַבַּיִת וְאַחֲרֵי הִטּוֹחַ:	קָצָה		proiici eos extra ciuitatem in lo=	immūdū: τ domū radēt intrinsecus in
	וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה	בּוֹא		cum immundum:	ἀκάθαρτον, καὶ τὴν οἰκίαν ἀπορύσουσιν ἔσωθεν κύ
	הַנָּגַע בַּבַּיִת צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא	אֲרַר		domum autem ipsam	circuitu: τ effundēt puluerē rasum extra
	בַּבַּיִת טָמֵא הוּא: וְנָתַץ אֶת־הַבַּיִת			radi intrinsecus p cir=	κλω, καὶ ἐκχεοῦσιν τὸν χοῦν τὸν ἀπερυσμένον ἔξω
	אֶת־אֲבָנָיו וְאֶת־עֵצָיו וְאֵת כָּל־			cuitum & spargi puluc=	ciuitatē in locū immūdū. τ accipiēt
	עֲפַר הַבַּיִת וְהוֹצִיא אֶל־מִחוּץ	יָצָא		rem rasure	τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. καὶ λήψονται
	לָעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא: וְהַבָּא	מָקוֹם		extra vrbem in locum	lapides politos alios: τ ponēt pro
				immundum	λίθους ἀπερυσμένους ἑτέρους, καὶ ἀντιθήσουσιν ἀν
				lapidesq; alios repo=	lapidibus. τ puluerē alīū accipiēt: τ ἡ=
				ni pro	τὶ τῶν λίθων. καὶ χοῦν ἕτερον λήψονται, καὶ ἐξα=
				his qui ablati fuerant:	nient domū. si āt supuenerit itē tactus:
				& luto alio liniri	λείψουσι τὴν οἰκίαν. ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἁφή,
				domum. Sinautem	τ ortus fuerit in domo postq̄ eruerūt la=
				postq̄ eruti sunt lapi=	καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λί=
				des & puluis elatus	ptides: τ postq̄ rasa fuit domus: τ post
				& alia terra lita:	θους, καὶ μετὰ τὸ ἀπερυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ με
				ingressus sacerdos viderit reuersam lepram	quā linita fuerit: τ ingredietur sacerdos:
				& parietes respersos ma	τὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεύς,
				culis: lepra est perseue	τ videbit si diffusus ἐ tactus in domo: le=
				rans & immunda domus: quam statim de=	καὶ ὄψεται ἐὰν διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέ=
				struent: & lapides eius	πρα ἐμμονός ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐστιν· καὶ κα
				ac ligna atq; vniuer=	struēt domū: τ ligna eius: τ
				sum puluerem proici=	θελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τοὺς
				ent extra,	lapides eius: τ oēm puluerē domus effe
				oppidum in locum im=	λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξοίσου
				mūdū. Qui intrauerit	rēt extra ciuitatē in locū immūdū. τ
					σιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον· καὶ ὁ
					ingressus
					εἰσπορευόμενος

Pūctua chal.	Interp̄.chal.	Transla.Chal.
חֲזֵה סָאב	ad videndam plagam vt non contaminentur omnia que in domo sunt: et postea intrabit sacerdos ad vi= dendam domum. videbitq; plagam: τ siquidez plaga fuerit in parietibus domus: quasi vallicule pallide aut subrufſe τ aspectus earum fuerit humilio: parie te: egredietur sacerdos de domo ad ostium domus: et claudet domum septem diebus. Reuerteturq; sa= cerdos in die septimo: τ si viderit creuisse plagam in parietibus domus: iubebit sacerdos τ eruent lapi= des in quibus fuerit plaga: τ proiicient eos extra ca= stra in locū immundū. Domum autē radent intrinse= cus per circuitum: τ proiicient puluerem quem rase= runt extra ciuitatem in locū immūdū: tollentq; alios lapides τ inducent eos in locum lapidum prioꝝ: τ alius puluis sumatur vt liniatur domus. Et si reuer= sa fuerit plaga τ creuerit in domo: postquaz eruerūt lapides τ postquaz raserunt domū τ postq̄ linita est: ingredietur sacerdos: τ si viderit creuisse plagam in domo: lepra corrosiua est in domo: imunda erit. Et di ruent domum: lapides eius τ ligna eius: τ omnē pul uerem domus educent extra ciuitatem in locum im= mundum. Et quicunq; intrauerit	לְמֶחְזֵי תְּ מַכְתְּשָׁא וְלָא יְסְתָּאֲבוּן כָּל דִּי בְּבֵיתָא וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל כָּהֲנָא לְמֶחְזֵי תְּ בֵּיתָא׃
נֶגַע סַגֵּר תּוֹב	וְיֶחֱזֵי תְּ מַכְתְּשָׁא וְהָא מַכְתְּשָׁא בְּכוֹתְלֵי בֵיתָא בַּחְתִין יַרְקָן אוֹ סַמְקָן וּמַחֲזֵיהֶן מַכִּיךְ מִן כּוֹתְלָא׃ וְיִפּוֹק כָּהֲנָא מִן בֵּיתָא לְתָרַע בֵּיתָא וְיַסְגַּר יָת בֵּיתָא שׁוּבְעָא יוֹמִין׃ וְיָתוּב כָּהֲנָא
יוֹם שָׁבוּעַ שֵׁנִי שׁוּב	בְּיוֹמָא שְׁנִיתָאָה וְיֶחֱזֵי וְהָא אוֹסִיף מַכְתְּשָׁא בְּכוֹתְלֵי בֵיתָא׃ וְיֵימַר כָּהֲנָא וְיִשְׁלְפוּן יָת אַבְנַיָּא דִּי בְהֵן מַכְתְּשָׁא וְיִרְמוּן יָתְהֶן לְמִבְרָא לְאַתְרָא מְסָאֲבוּתָא יָת בֵּיתָא יְקַלְפוּן
לַח טוּחַ	מִגַּוֵּי סְחוֹר וְיִדְמוּן יָת עַפְרָא דְּקַלְפוּ לְמִבְרָא לְאַתְרָא מְסָאֲבוּתָא׃ וְיִסְבוּן אַבְנִין אָחֳרָנִין וְיָעֲלוּן בְּאָתַר אַבְנַיָּא וְעַפְרָא אָחֳרָן יִסַּב וְיָשׁוּעַ יָת בֵּיתָא׃ וְאִם יְתוּב מַכְתְּשָׁא
בּוֹא	וְיִסְגַּר בֵּיתָא בַּתַר דְּשַׁלִּיפוּ יָת אַבְנַיָּא וּבַתַר דְּקַלְפוּ יָת בֵּיתָא וּבַתַר דְּאִתְשָׁעִ׃ וְיִיעוֹל
אֲרַר	כָּהֲנָא וְיֶחֱזֵי וְהָא אוֹסִיף מַכְתְּשָׁא בְּבֵיתָא סְנִידוּת מְחַסְּרָא הִוא בְּבֵיתָא מְסָאֲב הוּא׃
	וְיִתְרַע יָת בֵּיתָא יָת אַבְנֹהִי וְיָת אֲעוֹהִי וְיָת כָּל עַפְרָ בֵּיתָא וְיֵימַר כָּהֲנָא לְמִבְרָא לְאַתְרָא
	מְסָאֲב׃ וּדְיֵעוֹל

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Leui. Ca.xv.	Pritiua.heb.
in domũ oẽs dies: qb⁹ segregata est: εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφορισμένη ἐστίν, immũdus erit vsq; ad vesperã. τ dormiẽs in do	"domum[x] quando' clausa est: ooooooooooooooo [b]imũdus erit[c] vsq; ad[d] vesperũ: [e]& q dormierit[f] in ea	וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ וְהַשֹּׁכֵב בַּבַּיִת	טָמֵא
mo: lauabit vestes suas: τ immũdus erit κία, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι vsq; ad vesperã. τ comedẽs in domo: lauabit ve	[k]& comederit quippiam ooooooo [m]lauabit[o] vestimẽta sua. Quod[p] si[q] introiens oooo	וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו׃ וְהָאֹכֵל בַּבַּיִת	כָּבַס
stes suas. si ãt veniẽs ingressus fuerit sacerdos: μάτια αὐτοῦ. ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεύς, τ viderit: τ ecce nõ diffusus ẽ tactus in domo post	[r]sacerdos[s] viderit[t] leprã [x]non[u] creuisse ooooooooo [a]in domo: [b]postq; denuo	וּבָא יָבִא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנָּגַע	
quã linita fuerit domus: τ mũdabit sacerdos τὰ γὸ ἀπαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς	[c]lita fuerit: [d]purificabit [b]eam[c] reddita sanitate. ooooooooooooooooooo	בַּבַּיִת אַחֲרֵי הִטַּח אֶת־הַבָּיִת וְטִהַר	רָפָא
domũ: qm̃ sanata ẽ tact⁹. τ accipiet ad purificãdũ τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάνθη ἡ ἁφή. καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν	"& [e] in purificatione eius "sumet[f] duos ooooooooo	הַכֹּהֵן אֶת־הַבַּיִת בְּצִפּוֹר	שְׁנָה
domũ: duas auiculas viuas: τ lignũ cedrinũ: τ re	[g]passeres[h] lignũ[q] "cedri=	וְלָקַח לְחַטֵּא אֶת־הַבַּיִת שְׁתֵּי	
οἰκίαν, δύο ὀρνίθια ζῶντα, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κε	num[r] & vermiculum ooo [s]atq; hyssopũ: [a]& immo=	צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת	שְׁנַה תֹּלַע
toꝛtũ coccinũ: τ hyssopũ. τ immolabit aut	lato[b] vno[c] passere ooooo	וְאֵזוֹב׃ וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאַחַת	
κλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. καὶ σφάξει γὸ ὀρ=	[d]in[e] vase [g] fictili[h] super[i] a=	אֶל־כְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים׃ וְלָקַח	
culã vnã i vase fictili in aqua viuẽti: τ ac	quas[k] viuas: [l]tollet ooooo		
νίθιον γὸ ἓν εἰς σκεῦος ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι, καὶ λή	"lignum[o] cedrinũ[p] & [q]hyſ	אֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת הָאֵזֹב וְאֶת	
cipiet lignũ cedrinũ: τ retoꝛtũ cocci	sopum[r] & ooooooooooooo [s]coccum[u] & [t]passerem[r] vi	שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הַצִּפּוֹר הַחַיָּה	
φεῖαι γὸ ξύλον γὸ κέδρινον, καὶ γὸ κεκλωσμένον κόκκι	ium: ooooooooooooooo	וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפּוֹר הַשְּׁחוּטָה	שָׁחַט
nũ: τ hyssopũ: τ auiculã viuẽtẽ: τ tinget	[a]& tinget[a] oia[b] in sãguine [c]passeris [d]immolati ooo	וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל־הַבַּיִת שֶׁבַע	נָזָה
νον, καὶ τὴν ὕσσωπον, καὶ γὸ ὀρνίθιον γὸ ζῶν, καὶ βάψει	[e]atq; i aqs[f] viuẽtibus: [g]&	פְּעָמִים׃ וְחִטֵּא אֶת־הַבַּיִת דַּם	
ea in sanguine auicule immolate in a=	asperget[h] domũ[k] septies:	הַצִּפּוֹר וּבַמַּיִם הַחַיִּים וּבַצִּפֳּר	
αὐτὰ εἰς γὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγιάσθεντος ἐφ' ὕδα	[m]purificabitq;[n] eam tam [p]in sanguine ooooooooo	הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזֹב וּבִשְׁנִי	
qua viua: τ aspget in ipis sup domũ	[q]passeris[r] quã i aquis[s] vi	הַתּוֹלַעַת׃ וְשִׁלַּח אֶת־הַצִּפּוֹר הַחַיָּה	
τος ζῶντος, καὶ περιῤῥανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν	uẽtibus: [t]& in passere oo [u]viuo[x] ligno[y] cedrio' &	אֶל־מִחוּץ לָעִיר אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה	פָּנֶה
septies: τ purificabit domũ in sanguine aui=	hyssopo[z] atq; vermiculo. [a]Cumq; dimiserit[b] passe=	וְכִפֶּר עַל־הַבַּיִת וְטָהֵר׃ זֹאת	
ἑπτάκις, καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρ	rem auolare- ooooooooo [c]in[d] agrum libere: oooo	הַתּוֹרָה לְכָל־נֶגַע הַצָּרַעַת וְלַנָּתֶק׃	נֶגַע
cule: τ in aqua viua: τ in auicula	oooooooooooooooooooooo	וּלְצָרַעַת הַבֶּגֶד וְלַבָּיִת׃ וְלִשְׂאֵת	נָשָׂא
νιθίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ	[e]orabit[f] pro[g] domo[h] & iu	וְלִסְפַחַת וְלַבֶּהָרֶת׃ לְהוֹרֹת בְּיוֹם	
viuẽte: τ in ligno cedrino. τ in hyssopo:	re mũdabitur. [i]Ista est [k]lex[l] ois[m] lep[n] & pcussure:	הַטְּמֵאוֹ וּבְיוֹם הַטָּהֹר זֹאת תּוֹרַת	יָרָה
ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑσσώπῳ,	[o]lepre[p] vestium[q] & do=	הַצָּרָעַת׃	Ca.xv.
τ in retoꝛto coccino. τ dimittet	mo[r]q;: [s]cicatricis ooooo	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־	דָּבַר
καὶ ἐν τῷ κεκλωσμένῳ κοκκίνῳ. καὶ ἐξαποστελεῖ γὸ	[t]& erũpentiũ papularũ [u]lucẽtis macle & i varias	מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ דַּבֵּרוּ	
auiculã viuẽtẽ extra ciuitatẽ in cãpũ. τ	spẽs colorib⁹ imutatis[x] vt		Pritiua chal.
ὀρνίθιον γὸ ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς γὸ πεδίον. καὶ	possit scire[y] quo tẽpore [z]mũdũ qd vl[a] imũdũ sit.		
ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαριῶ σεται. οὗτος	Ocutusq; est Ca.15.		
lex iuxta oẽm tactũ lepre: τ fractio	[b]dñs[c] ad ooooooooooo		
ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἁφὴν λέπρας, καὶ θραύσμα	[b]moyse[c] & aaron: [d]dicẽs.		
nis: τ lepre vestis: τ dom⁹: et cica	[b]Loquimini oooo ooooo		
τος, καὶ τῆς λέπρας ἱματίου, καὶ τῆς οἰκίας, καὶ οὐ			
tricis: et significatiõis: et splẽdoris: vt de			
λῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ ἀυγάσματος, τοῦ ἐ			
claretur qua die immũdũ: et qua die mun=			
ξηγήσασθαι ἡ ἡμέρα ἀκάθαρτον, καὶ ἡ ἡμέρα καθα			
dus erit. hec lex lepre.			
ριῶ σεται. οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας. Ca.15.			
Θ Locutus ẽ dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs loquere			
καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων, λαλήσον			

Transla.Chal.	Interp.chal.
לְבֵיתָא כָּל יוֹמִין דְּיַסְגַּר יָתֵיהּ יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְדִישְׁכּוֹב בְּבֵיתָא יְצַבַּע יָת	domum omnibus diebus quibus clausa est erit im=
לְבוּשׁוֹהִי וְדִיכוֹל בְּבֵיתָא יְצַבַּע יָת לְבוּשׁוֹהִי׃ וְאִם מֵיעַל יֵעוֹל כַּהֲנָא וְחֵזֵי וְהָא לָא	mundus vsq; ad vesperam: τ qui dormierit in domo:
אִסְתְּאִיב מַכְתָּשָׁא בְּבֵיתָא בָּתַר דְּאִתְּשַׁע יָת בֵּיתָא וְיִדְכֵּי כַּהֲנָא יָת בֵּיתָא אֲרֵי אִתְּסִי	lauabit vestimenta sua: τ qui comederit in domo la=
מַכְתָּשָׁא׃ וְיִסַּב לְרַבָּאָה יָת בֵּיתָא תְּרֵין צִפָּרִין וַאֲעָא דְּאַרְזָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא׃	uabit vestimenta sua. Et si introiens intrauerit sacer
וְיִכּוֹס יָת צִפְּרָא חָדָא לְמָאן דַּחְסַף עַל מֵי מַבּוּעָא וְיִסַּב יָת אֲעָא דְּאַרְזָא וְיָת אֵזוֹבָא	dos τ viderit: τ ecce non creuit plaga in domo post=
וְיָת צִבַּע זְהוֹרִי וְיָת צִפְּרָא חַיְתָא וְיִטְבּוֹל יַתְהוֹן בְּדַמָּא דְּצִפְּרָא דְּתִכְּיסְתָּא וּבְמַיָּא	quã linita fuerit domus: mundabit sacerdos domũ: quia
מַבּוּעָא׃ וְיִדֵּי לְבֵיתָא שְׁבַע זִמְנִין׃ וְיַדְכֵּי יָת בֵּיתָא בְּדַמָּא וּבְמֵי מַבּוּעָא וּבְצִפְּרָא חַיְתָא	sanata est plaga. Collãturq; in emundatione domus
וּבַאֲעָא דְּאַרְזָא וּבְאֵיזוֹבָא וּבְצִבַּע זְהוֹרִי׃ וְיִשַׁלַּח יָת צִפְּרָא חַיְתָא לְמִבְרָא לְמַרְתָּא	duo passeres τ lignum cedrinum τ coccinum τ hyſſo
לְאַפֵּי מַדְּלָא וִיכַפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי׃ דָּא אוֹרַיְתָא לְכָל מַכְתַּשׁ סְנִיר וּתְתָא וּלְתָתָא׃	pum. immolabitq; passerem vnum in vase fictili su=
וְלִסְנִיר וְלִבְרְתָא וּלְעַדְיָא וּלְבַהֲרָא׃ לְאַלָּפָא בְּיוֹמָא דְּסָאֲבָא וְדָכֵי בְּיוֹמָא דְּדָכְיָא	per aquas fontis: τ tollet lignum cedrinum τ hyſſo=
דָּנָא אוֹרַיְתָא דְּמַכְתַּשׁ סְנִיר׃ וּלְמַלָּלָא יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר׃ Ca.xv.	pum τ coccinum τ passerem viuum: τ tinget ea in san
	guine passeris immolati τ in aquis fontis: τ asperget
	domum septies. Purificabitq; domum in sanguine
	passeris τ in aquis fontis τ in passere viuo et in li=
	gno cedrino τ in hyssopo τ in coccino. et dimittet pas
	serem viuũ extra vibem sup faciem agri. et expiabit
	domũ: τ mũdabitur. Ista est lex omnis plage lepre τ
	lepre capitis τ vestis τ domus τ macule diuersi colo=
	ris τ pustule τ lucentis macule: τ ad docendum qua
	die contaminanda est τ qua die mundanda est. Ista
	Ocutusq; est lex lepre. Ca.15.
	Locutus est dñs ad moysen τ aarõ dicẽs. Loquimini

Pagina heb. | Text. Heb. Leui. Ca. xv. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵהֶם
אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ הָיָה זוב
טָמֵא הוּא זֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ
בְּזוֹבוֹ רִר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ או רִיר
הַחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ חתם
הוּא כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו שכב
הַיּוֹשֵׁב יִטְמָא וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב טמא
עָלָיו יִטְמָא וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע נגע
בְּמִשְׁכָּבוֹ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם כבס
וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהַיֹּשֵׁב עַל
הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס כלה
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב
וְהַנֹּגֵעַ בִּבְשַׂר הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְכִי
יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבֶּס בְּגָדָיו רבק טהר
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְכָל
הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הַזָּב רכב
וְטָמֵא וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו טמא היה
וְהַנּוֹשֵׂא אֶת אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם נשא כבס
וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ נגע
יְכַבֵּס וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמַּיִם וְכִבֶּס זוב
בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד
הָעָרֶב וְכָלִי חֶרֶשׁ אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ כלה
יִשָּׁבֵר וְכָל כְּלִי עֵץ יִשְׁטַף שבר שטף
בַּמָּיִם וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ טהר
וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ יום

filijs israel: & dices ad illos. vir vir cui
fuerit fluxꝰ ex corpore eius: fluxꝰ ei⁹ im
mũditia eius.fluxꝰ ex corpore suo: ex fluxu: q̃ cõsti
tit i corpore illi⁹: p fluxũ suũ hec im
mũditia ei⁹ in eo. omis lectꝰ in quo dormierit sup
fluxꝰ eius semiflua immũdus est: et oẽ vas in q̃
federit sup illũ semiflu⁹: immũdus est. et hõ:
q̃ tetigerit cubile ei⁹: lauabit vestes suas:
et lauabit aqua: et immũdus erit vsq; ad vesperã.et
q̃ tetigerit corpus semiflui:
lauabit vestimẽta sua: et lauabitur aqua: et immũdus
erit vsq; ad vesperã.et q̃ tetigerit
federit: immũdus erit. & qcquid sub eo fuerit q
fluxũ semis patitur: pol
lutũ erit vsq; ad vesperũ. Qui portauerit ho
mũ aliquid: lauabit vestimẽ
ta sua: & lotus aqua im
mũdus erit vsq; ad vesperũ. Sagma sup qd
federit: immũdũ erit & q̃c

Trãſla. Græ. lxx. cũ interp. latina.	Trãſla. B. Hiero.	Tex. Heb. Leui. Ca. xv.	Critica heb.
τ lauabit carnẽ ſuã & τ lauabit corpus ſuũ aqua viua: τ mũdus erit. τ die octauo ſumet ſibi duos turtures; vel duos pullos colũ bas: τ offeret ea coꝝ dño: ad hoſtia tabernaculi teſtimonij: τ dabit ea ſacerdoti: τ faciet ea ſacerdos vnũ pro pctõ: τ vnũ in holocauſtũ. τ ꝓpitiabit pro eo ſacerdos coꝝ dño a fluxu eĩ. τ hõ cui egreſſa fuerit ex eo ꝓcubitu ſeminis: τ lauabit aqua oẽ corpus ſuũ: τ imũdus erit vſq; ad veſpaz. τ omne vas ſup quod ſederit ſup illo erit imũdũ: τ oĩa ſup quæ ſederit ſup illo imũdũ erit. τ quicunq; tetigerit cubile eius: lauabit veſtes ſuas: τ lauabit corpus aqua: τ imũdus erit vſq; ad veſpã. τ omne vas ſup quod ſederit ſup illo: lauabit veſtes ſuas: τ lauabit aqua: τ imũdus erit vſq; ad veſpaz. ſi ãt in lecto ea exiſte: vel ſup vas: vbi ea ſederit ſup illo:	a & lotis vestibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mũdus. b Die autẽ octauo ſumet duos turtures aut duos pullos columbe: & vẽiet i cõſpectu dñi ad oſtium tabernaculi teſtimonii: dabitq; eos ſacerdoti. Qui faciet vnũ pro pctõ & alterum in holocauſtũ: rogabitq; pro eo corã dño vt emũdetur a fluxu ſeminis ſui. Vir de quo egredietur ſemẽ coitus: lauabit aqua oẽ corpus ſuum; & imũdus erit vſq; ad verperũ. Veſtem & pellem quã habuerit: lauabit aqua: & imũda erit vſq; ad veſperum. Mulier cũ qua coierit: lauabitur aq; & imũda erit vſq; ad veſpũ. Mulier q̃ redeũte mẽſe patitur fluxum ſanguinis: ſeptem diebus ſeparabitur. Oĩs qui tetigerit eam immundus erit vſq; ad veſperũ: & locus in quo dormierit vel ſederit diebus ſeparationis ſue: polluetur. Qui tetigerit lectũ ſuũ lauabit veſtimẽta ſua & ipe lotus aq; imũdus erit vſq; ad veſperum. Oẽ vas ſuper quod illa ſederit quiſquis attigerit: lauabit veſtimenta ſua: & ipe lotus aq; pollutus erit vſq; ad veſperum.	וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם חַיִּים וְטָהֵר וְאַחַר יָבֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא יִשְׁבְעַת יָמִים בְּבֵיתוֹ וְטָבַל אֶת בְּגָדָיו וְאֶת כָּל הַנֹּגַע וְטָהֵר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן׃ וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹבוֹ וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זֶרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל בֶּגֶד וְכָל עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת זֶרַע וְכֻבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זֶרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדָּתָהּ יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר תֵּשֶׁב עָלָיו יִטְמָא׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכָל כְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם עַל הַמִּשְׁכָּב הוּא אוֹ עַל הַכְּלִי אֲשֶׁר הִוא יֹשֶׁבֶת עָלָיו	עֶשֶׂן לֶמַח שְׁנַה תּוֹר בּוֹא פָּנָה יָצַד עָלָה יָצָא זֶרַע אִישׁ שָׁכַב טָמֵא עָלָה יָשַׁב כָּבַס כָּלָה

Transla. Chal.

וירצע לבושוהי ויסחי בשריה במיא ויהי מדכי׃ ובי֯ומא תמינאה יסב ליה תרין שפנינין או תרין בני יונה ויתי לקדם ייי לתרע משכן זמנא ויתנינון לכהנא׃ ויעבד יתהון כהנא חד חטאתא וחד עלתא וכפר עלוהי כהנא קדם ייי מדוביה׃ וגבר ארי תפוק מיניה שכבת זרעא ויסחי במיא ית כל בשריה ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל לבוש וכל משך דיהי עלוהי שכבת זרעא ויצטבע במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ואיתתא דישכוב גבר יתה שכבת זרעא ויסחון במיא ויהון מסאבין עד רמשא׃ ואיתתא ארי תהי דיבא דם יהי דובה בבסרה שבעה יומין תהי בריחוקה וכל דיקרב בה יהי מסאב עד רמשא׃ וכל דישכוב על֯והי בריחוקה יהי מסאב וכל דיקרב בגלל משכובה יצטבע במיא ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל דיקרב בכל מנא דתתיב על֯והי יצטבע במיא ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא׃ ואם על משכבא הוא או על מנא דהיא יתבא על֯והי

Interp. chal.

Et lauabit veſtimenta ſua: lauabitq; carnẽ ſuã aquis fontis: τ ſic mũdabitur. In die aũt octauo ſumet ſibi duos turtures aut duos filios columbe: τ adducet in cõſpectu dñi ad oſtium tabernaculi federis. Dabitq; eos ſacerdoti: τ faciet ſacerdos vnũ ex eis pro pctõ et vnũ in holocauſtũ: τ propiciabit pro eo ſacerdos coꝝ dño a fluxu ſuo. Vir aũt de quo egreditur ſemẽ coitus lauabit aquis oẽm carnẽ ſuã: τ erit immũdus vſq; ad veſperã. Vis aũt veſtis τ vis pellis ſup qua fuerit ſemen coitus lauabit aquis: τ erit immũda vſq; ad veſperã. Mulier aũt cuz q̃ vir cubuerit coitu ſemis: vterq; lauabitur aquis: τ erunt immũdi vſq; ad veſperã. Mulier aũt q̃ patit fluxũ ſanguinis i carne ſua: ſeptẽ diebus erit q̃ſi mẽſtruata. Et omis q̃ tetigerit eam erit immũdus vſq; ad veſperã. Et omis q̃ cubuerit cũ ea in mẽſtruo ſuo erit immũdus. Et omne ſup quod ſederit erit immundũ. Et omis q̃ tetigerit ſtratuz eius lauabit veſtimẽta ſua: τ lauabitur aquis: τ erit imundus vſq; ad veſperã. Et omis qui tetigerit omne vas ſup qõ ſederit: lauabit veſtimenta ſua: τ lauabitur aquis: τ erit immundus vſq; ad veſperam. Et ſi cubuerit ille in ſtrato vel in vaſe in quo ipſa ſedit:

Critica chal.
סְתָא גְּבַע נְכַס
אַתָא עָשָׁן נָתַן
עֶבֶד אִחַד בְּרַד
נַפַק הַוָה סָאַב
צַנַע
אִיתָא שָׁכַב
הַוָה דוּג קָרַב
שָׁכַב תֵּב
עָרַב
מָאן

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Leui.	La. xv.	Trãsla. B. Iero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	בְּנִנְעוֹ בוֹ יִטְמָא עַד הָעָרֶב וְאִם			bSi ooooooooooooooooo	cũ nãgit ipe illã: imũdus erit vsq; ad vesp. ἐν τῷ ἀπέδαι αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.
	שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וּתְהִי			oooooooooooooooooo	ἐὰν δὲ κοίτῃ κοιμηθῇ τις μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἡ ἀκά
יום	נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים			coierit cum ea vir tpe	θαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέ
	וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו			sanguinis ooooooooooo	ρας. καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρ
זוב	יִטְמָא וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זוֹב דָּמָהּ			mẽstrualis: imundus e	τος ἔσται. καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρ
רבה	יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ אוֹ			rit septẽ diebus: ooooo	τος ἔσται. καὶ γυνὴ ἐὰν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος αὐτῆς ἡμέρας
	כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ כָּל יְמֵי זוֹב			& oẽ stratũ in quo dor	πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ ῥέῃ
	טֻמְאָתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טֻמְאָה			mierit: ooooooooooooo	μετὰ τὴν ἄφεδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκα
	הִוא כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב			polluetur. Mulier que	θάρσιας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφέδρου αὐ
	עָלָיו כָּל יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ			patitur multis diebus	τῆς, ἔσται ἀκάθαρτος. καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν κοιμηθῇ
	תִּהְיֶה לָּהּ כְּכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב	כלה ישב		fluxum sanguis non in	ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς, κατὰ
	עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ			tpe mẽstruali: vel oooo	τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἔσται αὐτῇ· καὶ πᾶν σκεῦος
נגע	וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא וְכִבֶּס בְּגָדָיו			q post mẽstruũ sãgui	ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσται, κατὰ τὴν ἀ
	וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְאִם			ne fluere non ceſſat: r q̃	καθαρσίαν τῆς ἀφέδρου αὐτῆς· καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος
	טָהֹרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת			diu ſubiacet huic paſſio	αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσται, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, καὶ
	יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי	טהר שמן		ni: imũda erit x q̃ſi ſit in	λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. ἐὰν
	יִקַּח לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי	לקח שנה תור		tpe mẽſtruo. Oe ſtratũ	δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμήσεται αὐτῇ
	יוֹנָה וְהֵבִיא אוֹתָם אֶל הַכֹּהֵן אֶל	בוא את		in quo dormierit: ooo	ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθήσεται· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
	פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת	יצד		ooooooooooooooooo	ὀγδόῃ λήψεται ἑαυτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν,
	הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה			pollutum erit. ooooooo	καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τ μαρτυ
	וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹב			Quicũq; tetigerit ea:	ρίου· καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὴν μί
	טֻמְאָתָהּ וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי			lauabit veſtimẽta ſua:	αν εἰς ὁλοκαύτωσιν· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἐναντι
	יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ	מות		& ipſe lotus aqua imũ	οῦ ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς· καὶ ἐυλαβεῖς ποιήσετε
	בְּטֻמְאָתָם בְּנַטְּמָאָם אֶת מִשְׁכָּנִי	שכן		dus erit vsq; ad veſperũ	τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀπο
	אֲשֶׁר בְּתוֹכָם זֹאת תּוֹרַת הַזָּב	יצא זוב		m Si n ſteterit ſanguis o &	θανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιαίνειν αὐτοὺς τὴν
	וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע	יצא		fluere ceſſauerit: p nũera	σκηνήν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορρυοῦς· καὶ
	לְטָמְאָה בָהּ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב	עדד		bit q septẽ dies r purifica	ἐὰν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μιαίνεσθαι ἐν
	אֶת נִדָּתוֹ וְאֶת הַזָּב אֶת זוֹבוֹ			tiõis ſue: & die octauo	αὐτῇ· καὶ γυνὴ ἐὰν μιανθῇ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορρυὴς

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
כְּמָרְבְּיָה בֵּיהּ יְהֵי מְסָאֲבָא עַד רְמָשָׁא וּמָאן דְּיִשְׁכּוֹב נְבַר יָתָהּ וְתֶהֵי רְחוֹקָהּ עֲלוֹהִי	כῑ tetigerit illũ imũd⁹ erit vsq ad veſpaz. Et ſi cubãs cubuerit vir cũ ea t mẽſtruũ ei⁹ fuerit in ea: erit imũ	
לְיוֹמֵי מְסָאֲבָא שַׁבְעָא יוֹמִין וְכָל מִשְׁכְּבָא דְּיִשְׁכּוֹב עֲלוֹהִי יֶהֵי מְסָאֲבָא וְאִיתְּתָא אֲרֵי יִדּוֹב	dus septẽ diebus. Et oſſe ſtratũ ſup qõ cubuerit erit	
דּוֹב דָּמָהּ יוֹמִין סַגִּיאִין בְּלָא עִדָּן דְּתָדוֹב עַל דְּחוֹקָהּ אוֹ אֲרֵי תְּדוֹב עַל יוֹמֵי דּוֹבָהּ סוּבְתָהּ	immũdus. Et mulier cui⁹ ſanguis fluxerit dieb⁹ mul	
לְיוֹמֵי דְּחוֹקָהּ תֶּהֵי מְסָאֲבָא הֵיאוֹ כָּל מִשְׁכְּבָא דְּתִשְׁכּוֹב עֲלוֹהִי כָּל יוֹמֵי דּוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב	tis p̃ter tẽpus mẽſtrui ſui: vel qñ fluxerit poſt mẽſtruũ	
דְּחוֹקָהּ תֶּהֵי מְסָאֲבָא הִיא וְכָל מָנָא דְּתִתֵּיב עֲלוֹהִי מְסָאֲבָא יֶהֵי לָהּ וְכָל דְּמְקָרֵב	ſuũ: cũctis dieb⁹ quib⁹ fluxerit immũditia eius: ſicut	
בְּהוֹן וְהֵי מְסָאֵב וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיֶהֵי מְסָאֲבָא עַד רְמָשָׁא וְאִם דְּכְיָאת	in diebus menſtrui ſui erit immũda. Oſſe ſtratuz in	
מִדּוֹבָהּ וְתִמְנֵי לָהּ שַׁבְעָה יוֹמִין וּבָתַר כֵּן תְּדְכֵּי וְיוֹמָא תְמִינָאָה תְּסַב לָהּ תְּרִין שַׁפְנִינִין	quo cubuerit oſſibus diebus fluxus ſui: quaſi ſtratũ	
אוֹ תְרֵין בְּנֵי יוֹנָה וְתֵיתֵי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַעֲבֵיד כָּהֲנָא יָת חַד	menſtrui ſui erit. Et oſſe vas in quo ſederit immũdũ	
חַטָּאתָא וְיָת חַד עֲלָתָא וִיכַפַּר עֲלָהּ כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוֹב סוּבְתָהּ וְתַפְרֵשׁוּן יָת בְּנֵי	erit quaſi immunditia menſtrui ſui: t omnis qui teti	
יִשְׂרָאֵל מִסּוּבְתְּהוֹן וְלָא יְמוּתוּן בְּסָאֲבוּתְהוֹן יָת מַשְׁכְּנִי דְּבֵימֵיהוֹן דְּאִתְרְמֵי בֵּינֵיהוֹן	gerit illõ erit immũdus: t lauabit veſtimẽta ſua: laua	
דְּוֹבָנָא וְתִתְפּוֹק מִיבֵּיהּ שַׁכְבַת זַרְעָא לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ וְלִדְּסוּבְתָא נְרִיחוּקָהּ וְלִדְּכָיְרִיב	biturq; aq̃: t erit immũdus vsq; ad veſpã. Si ãt mũda	
	ta fuerit a fluxu ſuo: nũerabit ſibi ſeptẽ dies: t poſtea	
	mundabitur: in die aũt octauo tollet ſibi duos turtu	
	res aut duos filios colũbe: t adducet eos ad ſacerdo	
	tẽ ad oſtiũ tabernaculi federis: facietq; ſacerdos vnũ	
	p pctõ t vnũ i holocauſtũ: t ꝓpitiabit ꝑ ea ſacerdos	
	coꝝ dño a fluxu immũditie ſue. Et ſeparabitis filios iſrael	
	ab immũditijs ſuis: ne moziatur i immũditijs ſuis: cũ	
	polluerit tabnacl̃ meũ qđ eſt iter eos. Iſta ẽ lex ei⁹ q̃	
	patit fluxũ ſemis: t a q̃ egredit ſemen coit⁹ vt polluat	
	ũ eo: t eius q̃ eſt polluta mẽſtruo: t illi⁹ a quo fluxus	

in fluxu eius masculo vel femine. τ vi-
ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλυᾳ. καὶ τῷ ἀν-
ro: si dormierit cũ mẽstruata.
δρί, ἐὰν κοιμηθῇ μετὰ ἀκαθαρσίας. Ca.16.
A θ.10.a Et locutꝰ ē dñs ad moysen postq̃ mo-
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν μετὰ τὸ τε-
tui fũt duo filij aarõ qñ obtulerũt ip-
λευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς ἀαρὼν ἐν τῷ προσφέρειν αὐ
si ignẽ alienũ cotã dño: τ mortui fuerũt. τ di
τῆς πυρὰ ἀλλότριον ἐναντι κυ, καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ εἶ
xit dñs ad moysen: loqre ad aarõ fra-
πε κύριος πρὸς μωυσῆν, λάλησον πρὸς ἀαρὼν τὸν ἀδελ
trẽ tuũ: τ nõ intret oẽm horã i sctuariũ
φόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὰ ἅγι
qđ intrius velo in fa-
α τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς τὸ πρόσω-
ciẽ ppitiatorij: qđ ẽ sup arca testimo
πον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρί
nij: τ nõ moriemini. in cñi nube apparebo
ου, καὶ οὐκ ἀποθανεῖτε. ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐπ'
in ppitiatorio: sic ingredietur aarõ in sctu
αὐτὸ τοῦ ἱλαστηρίου, οὕτως εἰσελεύσεται ἀαρὼν εἰς τὰ ἅ
ariũ: in vitulo ex bobus pro pctõ τ arietem ho
για, ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριῷ εἰς ὁ
locaustũ: τ tunicã lineã sctificatã indu-
λοκαύτωμα, καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσε
et: τ feminale lineũ erit in corpore eius:
ται, καὶ περισκέλιον λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ,
τ zona linea cinget: τ cidarin lineã circũponet: ve-
καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινὴν περιθήσεται, ἱ
B stes sctẽ fũt. τ lauabit aqua oẽ corpus su
ματια ἅγιά ἐστι. καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐ
um. τ vestiet eas. τ a multitudine
τοῦ. καὶ ἐνδύσεται αὐτά. καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς
filiorꝫ israel accipiet duos hircos ex captis pro
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ λήψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ
pctõ: τ arietẽ vnũ in holocaustũ: τ addu
ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἕνα εἰς ὁλοκάυτωμα, καὶ προσά
cet aarõ vitulũ q̃ pro pctõ suũ: τ
ξει ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ
ppitiabit pro se τ domo sua. τ acciplet
ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. καὶ λήψεται
duos hircos:: τ cõstituet eos cora dño
τοὺς δύο χιμάρους, καὶ παραστήσει αὐτοὺς ἐναντι κυ
intra hostiũ tabernaculi testimonij. τ imponet
παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσει
aarõ sup duos hircos sortes: sortẽ vnã
ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρους, κλῆρον ἕνα τῷ
dño: τ sortẽ vnã emissario. τ adducet an
κῷ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ. καὶ προσάξει ἀα
rõ hircũ sup quẽ supcnit sup ẽ sors
ρὼν τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπικλήθῃ ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ
dño. τ faciet pro pctõ. τ hircũ: sup quẽ
κῷ. καὶ ποιήσει περὶ ἁμαρτίας. καὶ τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν

fluit sanguine: p& homi-
nis
q quꝭ dormierit cũ ea.

Ca.16.

Locutusq̃ estb dom-
nusc ad Moysẽ post
mortem duorumb filio
rumb aarõ: qñ offerẽtes
ignẽ alienũm interfecti
sunt. n Et precepit ei, di-
cens. r Loquere ad aarõ
fratrem tuum
ne oi tpe ingrediatur
sanctuarium: quod est
intra velum coram p
pitiatorio:
quo tegitur arca: vt
nõ moriatur: quia
in nube apparebo sup
oraculũ: nisi hec añ fe-
cerit. Vitulum
p pctõ offeret & arietẽ
in holocaustũ. tunica
linea vestietur: femina
libus lineis verẽda cela
bit. Accingetur zona
linea. cidarim lineã impõet
capiti. Hec. n. veltimẽta
sũt sctã: qbus cũctis cũ
lotus fuerit
induetur. Suscipietq̃
ab vniuersa multitudie
filiorũ israel duos hircos
pro peccato
& vnũ arietem in ho-
locaustum. Cũq̃ obtu-
lerit vitulum: & orauc-
rit pro se
& pro domo sua: duos
hircos
stare faciet coram dño
in ostio tabernaculi
testimonii. mittẽsq̃ su
per vtrumq̃
sortem: vnam domio
& alteram
capro emissario.
cuius exierit sors do-
mino:
offeret illum pro pec-
cato. cuius autem

	אֶת־זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְקֵבָה וְלָאִישׁ	
שָׁכַב	אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה׃	Ca.xvi.
דִּבֶּר	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת	
שְׁנֵה	שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי	
אָבַר	יְהוָה וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	
	מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ	
בּוֹא	וְאַל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ	
	מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת	
	אֲשֶׁר עַל הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי	
רָאָה	בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת	
	יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן	
	בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה׃ כְּתֹנֶת	
לָבַשׁ כֹּהֵן הָיָה	בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי בַד יִהְיוּ	
חָגַר	עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר	
צָנַף	וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי קֹדֶשׁ	
	הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ	
יָעַד	וּלְבֵשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
לָקַח שְׁנֵה	יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת	
שָׂעַר כָּרַב	וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן	
	אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ	
	וּבְעַד בֵּיתוֹ׃ וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם	
	וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח	
	מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם	
גּוֹרָל	גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד	
	לַעֲזָאזֵל׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר	
גּוֹרָל	אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה	
	וְעָשָׂהוּ חַטָּאת׃ וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר	

Interp̃.chal.

fluit tã masculi & femine τ viri q̃ cubuerit cũ imũda.
Ca.16.
Locutusq̃ est dñs cum moyse postquã
mortui sunt duo filij aaron: qñ obtulerũt ignẽ
alienũ cotã dño τ mortui sũt. Dixitq̃ dñs ad moysen.
Loquere cũ aaron fratre tuo vt nõ ingrediatur oñi
tẽpore ad sanctuariũ intra velum coram ppiciatorio
quod est sup arcam: vt non moriatur: quoniã in nube
ego apparebo super propiciatoriũ. Cum hoc ingre-
dietur aaron in sanctuariũ: cum vitulo de bobus pro
peccato τ ariete in holocaustuz. Tunica linea sancta
vestietur: τ feminalia linea erunt super carnez eius:
et balteo lineo accingetur: τ cidarim lineam ponet in
capite suo: vestimenta sancta sunt. Et lauabit aquis
carnem suam: τ sic vestietur eis. τ tolles a congrega-
tione filiorũ israel duos hircos captarum pro pecca-
to: τ arietem vnum in holocaustuz. Offereteq̃ aaron
vituluz suũ quod est pro peccato: τ propiciabit pro se
et pro hominibus domus sue. Tolleteq̃ duos hircos:
et stare faciet eos coram domino in ostio tabernaculi
federis. Et mittet aaron sup duos hircos sortes: sorte
tem vnam nomini dñi: τ sortem vnam azazel. Offere-
teq̃ aaron hircum cuius sors exierit in nomine do-
mini: τ faciet eum pro peccato. Hircum autem cuius
sors exierit

Pritiua chal.

שָׁכַב
מוֹת תְּרֵי קָרַב
יְהוָה
אַהֲרֹן מוֹת נָגַשׁ
עוֹד עָלָה לָבַשׁ
כֹּהֵן חָגַר אָסַר
צָנַף רֹאשׁ
סָחָא נֶסֶב צָפַר
אֶחָד עָלָה קָרַב
כַּפֹּר קוּם שָׁלַח
נָתַן סָלַק
עָבַד

Transla.Chal.

Ca.xvi.

עִם דּוּבְרֵיהּ לְרַכַּר וּלְנוּקְבָא וְלִגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם מְסָאֲבָא׃ וּמָלִיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה בָּתַר דְּמִיתוּ תְּרֵין בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבוּהוֹן אִישְׁתָּא נוּכְרִיתָא קֳדָם יְיָ וּמִיתוּ׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן אָחוּךְ וְלָא יְהֵי עָלִיל בְּכָל עִדָּן לְקוּדְשָׁא מִגַּוָּ
לְפָרוּכְתָּא לְקֳדָם כַּפּוּרְתָּא דְּעַל אֲרוֹנָא וְלָא יְמוּת אֲרֵי בַּעֲנָנָא אֶנָא מִתְגְּלִי עַל בֵּית
כַּפּוּרְתָּא׃ בְּדָא יֵעוֹל אַהֲרֹן לְקוּדְשָׁא בְּתוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וּדְכַר לְעֹלָתָא׃ וּכְתוֹנָא
דְּבוּצָא לְקוּדְשָׁא יִלְבַּשׁ וּמִכְנְסִין דְּבוּץ יְהוֹן עַל בִּשְׂרֵיהּ וּבְהֶמְיָנָא דְּבוּצָא יִסָּר
וּבְמִצְנַפְתָּא דְּבוּצָא יִתְכַּס תְּכַת מִצְנְפְתָּא אִינּוּן וְיִסְחֵי בְּמַיָּא יָת בִּשְׂרֵיהּ
וְיִלְבֵּישׁ יָתָן׃ וּמִן כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרֵין צְבִירֵי עִזִּין לְחַטָּאתָא וְדַכַר חַד
לְעֹלָתָא׃ וְיִקְרֵיב אַהֲרֹן יָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ וְיכַפַּר עַל אוֹרְיָהּ וְעַל אִנְתְּתֵיהּ׃
וְיִסַּב יָת תְּרֵין צְפִירִין וְיִתְקֵים קֳדָם יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיִתֵּן אַהֲרֹן עַל תְּרֵין
צְפִירִין גַּדְיָן עַדְבָא חַד וְלִשְׁמָא דְּיְיָ חַד וְלַעֲזָאזֵל׃ וְיִקְרֵיב אַהֲרֹן יָת צְפִירָא
דְּסָלִיק עֲלוֹהִי גַּדְיָא לִשְׁמָא דְּיְיָ וְיַעְבְּדִינֵיהּ חַטָּאתָא׃ וְצְפִירָא דְּסָלִיק

Pritiua heb. | Tex. Heb. | Leui. | La. xvj. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

עַמֵּד
ᵃ עָלָה עָלָיו הַנּוֹרָל לַעֲזָאזֵל ׀ וְעָמַד
ᵇ חַי ᶜ לִפְנֵי יְהוָה ׀ לְכַפֵּר עָלָיו ׀ לְשַׁלַּח
דִּבֵּר
ᵇ אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל ᵈ הַמִּדְבָּרָה ׀ וְהִקְרִיב
ᵐ אַהֲרֹן ᵉ אֶת ᵖ פַּר ᵍ הַחַטָּאת ʰ אֲשֶׁר ׀ לוֹ
ᵉ וְכִפֶּר ᵇ בַּעֲדוֹ ׀ וּבְעַד ᵇ בֵּיתוֹ ׀ וְשָׁחַט ׀ אֶת
ᵃ פַּר ᵇ הַחַטָּאת ᶜ אֲשֶׁר ᵇ לוֹ ׀ וְלָקַח ׀ מְלֹא
ᵍ הַמַּחְתָּה ʰ גַּחֲלֵי ׀ אֵשׁ ᵏ מֵעַל ׀ הַמִּזְבֵּחַ
חֲתָה זָבַח
ᵐ מִלִּפְנֵי ᵉ יְהוָה ׀ וּמְלֹא ᵖ חָפְנָיו ᵍ קְטֹרֶת
ᵉ סַמִּים ᵈ דַּקָּה ׀ וְהֵבִיא ᵐ מִבֵּית ᵏ לַפָּרֹכֶת׃
דָּקַק בּוֹא
ᵉ וְנָתַן ᵏ אֶת ᵍ הַקְּטֹרֶת ᵇ עַל ᵏ הָאֵשׁ ᵇ לִפְנֵי
ᶜ יְהוָה ׀ וְכִסָּה ᵍ עֲנַן ᵇ הַקְּטֹרֶת ׀ אֶת
ᵏ הַכַּפֹּרֶת ᵏ אֲשֶׁר ᵐ עַל ᵐ הָעֵדוּת ᵒ וְלֹא
עוד
ᵖ יָמוּת ׃ ᵍ וְלָקַח ׀ מִדַּם ᵉ הַפָּר ׀ וְהִזָּה
ᵖ מוּת נָזָה
ᵐ בְאֶצְבָּעוֹ ᵏ עַל ׀ פְּנֵי ׀ הַכַּפֹּרֶת ᵒ קִדְמָה
צָבַע
ᵇ וְלִפְנֵי ᶜ הַכַּפֹּרֶת ᵒ יַזֶּה ᵉ שֶׁבַע ᵏ פְּעָמִים ᵐ מִן
ᵏ הַדָּם ᵇ בְּאֶצְבָּעוֹ ᵏ וְשָׁחַט ׀ אֵת ᵐ שְׂעִיר
ᵏ הַחַטָּאת ᵒ אֲשֶׁר ᵖ לָעָם ᵍ וְהֵבִיא ׀ אֶת
ᵉ דָּמוֹ ׀ אֶל ᵐ מִבֵּית ᵏ לַפָּרֹכֶת ׀ וְעָשָׂה
ᵏ אֶת ᵉ דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר ᶜ עָשָׂה ᵇ לְדַם ᶜ הַפָּר ׀
ᶠ וְהִזָּה ᵍ אֹתוֹ ʰ עַל ׀ הַכַּפֹּרֶת ᵏ וְלִפְנֵי
ᵍ הַכַּפֹּרֶת׃ ᵐ וְכִפֶּר ᵉ עַל ᵖ הַקֹּדֶשׁ ᵒ מִטֻּמְאֹת
ᵖ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ᵏ וּמִפִּשְׁעֵיהֶם ׀ לְכָל
ᵉ חַטֹּאתָם ᶜ וְכֵן ׀ יַעֲשֶׂה ᵇ לְאֹהֶל ᵒ מוֹעֵד
עָשָׂה יָעַד
ᵇ הַשֹּׁכֵן ᶜ אִתָּם ᵇ בְּתוֹךְ ׀ טֻמְאֹתָם׃ ׀ וְכָל
ᵍ אָדָם ᵇ לֹא ׀ יִהְיֶה ᵏ בְּאֹהֶל ׀ מוֹעֵד ᵐ בְּבֹאוֹ
הָיָה בּוֹא
ᵐ לְכַפֵּר ᵒ בַּקֹּדֶשׁ ᵖ עַד ᵍ צֵאתוֹ ׀ וְכִפֶּר
יָצָא
ᵉ בַּעֲדוֹ ׀ וּבְעַד ᵉ בֵּיתוֹ ׀ וּבְעַד ׀ כָּל ׀׀

Pritiua chal.

קוּם
דִּבֵּר
נְכַס נָסַב מָלֵא
עָלָה דָּבַח דַּקַּק
עוֹל נָתַן חָפָה
מוּת נָסַב דַּם
יָדַד צָבַע נָכַס
עָבַד
כָּפַר סָאַב
שָׁכַן שָׁרָא הָוָה
עוֹל נָפַק

Interp. chal.

azazel: statuet vitulũ coꝝ dño: vt ꝓpiciet in eo ꝛ vt mittat cuꝫ ad azazel in desertũ. et offeret aarõ vitulũ ꝓ pctõ suo: ꝛ ꝓpiciabit ꝓ se ꝛ ꝓ hoibus domus sue. Immolabitq; vituluꝫ ꝓ pctõ suo: et tollet thuribulum pleniuꝫ pzunis ignis desuper altare de conspectu dñi et plenũ pugillũ suũ thymiamatis aromatum minutarũ: ꝛ igredietur intra velũ. Et ponet thymiama aromatũ super ignem coraꝫ dño: et cooperiet nebula incensi ꝓpiciatoriũ quod est supra testimoniũ: vt non moriatur. tolletq; de sanguine vituli ꝛ asperget digito suo sup faciẽ ꝓpiciatorij ad orientẽ: et coꝝ ꝓpiciatorio asperget septies de sanguine digito suo. Immolabitq; hircũ qõ est ꝓ pctõ populi: ꝛ inferet sanguinẽ eius ĩtra velũ. Et faciet de sanguine eiꝰ sicẽ fecit de sanguine vituli: ꝛ asperget eum sup ꝓpiciatoriũ et coꝝ ꝓpiciatorio. Et expiabit sup sanctuariũ ab immũditiis filiorꝫ israel ꝛ a preuaricationibꝰ eorꝫ cunctisq; pctis eorꝫ. Et sic faciet tabernaculo federis qõ collocauit cum eis in medio cõtaminationũ eorũ. Nullusq; vir sit in tabernaculo federis qñ ingreditur vt ꝓpiciet in sanctuario donec egrediat: ꝛ ꝓpiciabit ꝓ se ꝛ ꝓ hominibus domus sue ꝛ ꝓ omni

ᵃ in caprum emissarium: ᵇ statuet eum ᵇ viuũ ᶜ coraꝝ ᵈ dño ᶜ vt fundat ꝑces ᶠ sup eũ: ᵍ & emittat ʰ eũ ᵏ in solitudinẽ. His rite celebratis ᶠ offeret ᵉ vitulum: ᵉ & rogans ᶠ pro se ᵉ & ᵏ domo sua: ᶠ immolabit ᵉ eũ. ᶜ Assumptoq; ᵍ thuribulo qđ de ʰ prũis ᵍ altaris ᶠ impleuerit: ᵏ & hauries ᵖ manu cõpo situ ᵍ thymiama in ᵍ incensum: ᵐ vltra ᵏ velum ᶠ intra bit in sancta: ᵏ vt positis ᵇ su per ᶜ ignem ᵉ aromatibus ᵍ nebula eorum & vapor ᶠ operiat ᵏ oraculum ᶠ quod est ᵐ su pra ᵐ testimonium: ᵒ & nõ ᵇ moriatur. ᵍ tollet quoq; ᶠ de sanguine ᵉ vituli ᶠ & asperget ᵐ digito ᶜ septies ᵏ contra ᶠ ꝓpiciatoriũ ᵈ ad orientem. ᵏ Cuiq; mactauerit ᵐ hircum ᵐ pro peccato ᵇ populi: ᵍ inferet ᵉ sanguinem eius ᵐ intra ᵏ velum: ᵇ sicut ᶜ preceptum est ᵇ de sanguine ᶜ vituli: ᵏ vt aspergat ᵏ e regione ᵏ oraculi. ᵐ & expiet ᶜ sanctuariũ ᵖ ab immunditiis ᵍ filiorũ ᶠ israel. ᵉ & a preuaricatiõibus eorũ: ᶠ cũctis ᵍ pctis. ᶠ Iuxta hũc ritũ ᶠ faciet ᶠ tabernaculo ᵉ testimonii ᵇ qđ fixũ ē ᶜ inter eos ᵇ in medio ᶜ sordiũ hitationis eorũ. ᵇ Nullus ᵍ hominũ ᶠ sit ᵏ in tabernaculo ᵐ qñ pontifex ᶜ sanctuarium ᵐ ingreditur: ᶠ vt roget ᵉ pro se ᵉ & ᵖ domo sua ᵏ & pro ᶠ vniuerso

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

suꝫ ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτῷ ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει ζῶντα ἐναντίον κυ̃, ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ᾽ αὐτῷ: vt dimittat eũ in emissionẽ: τ τοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, καὶ dimittet eũ in eremũ. τ adducet aarõ vt ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον· καὶ προσάξει ἀαρὼν τὸν μόtulũ q̃ pro pctõ q̃ suus: τ ꝓpitiaχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται bit pro se: τ domo sua. τ imolabit τῶν περὶ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ σφάξει τὸν vitulũ q̃ pro pctõ suũ: τ accipiet μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ λήψεται Exod. 30. c Heb. 9 plenũ thuribulũ carbonũ ignis ab altra πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηri: qõ ẽ coꝝ dño. τ implebit manus suas ρίου, τ ἀπέναντι κυ̃· καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας αὐτ thymiamate cõpositiõis subtilis. τ inducet interius θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς· καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον velo: τ imponet thymiama sup ignẽ τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ coꝝ dño. τ cooperiet vapor thymiamatis ꝓpitiatoriũ ἐναντι κυ̃· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον qđ ẽ in testimonijs: τ nõ moriemini. τ accipiet a τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖτε. καὶ λήψεται ἀπὸ sãguine vituli: τ aspget digito sup ꝓpitiatoriũ τ αἵματος τ μόχου, καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ad oriẽtẽ: in faciẽ ꝓpitiatorij aspget septies κατὰ ἀνατολάς, κατὰ πρόσωπον τ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτάκις a sãguinẽ digito suo. τ imolabit hircũ q̃ ἀπὸ τ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτ· καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν pro pctõ: q̃ pro ppio coꝝ dño. τ inferet περὶ τῆς ἁμαρτίας, τὸν περὶ τ λαοῦ ἐναντι κυ̃· καὶ εἰσοίσει de sãguine eiꝰ interiꝰ velo. τ faciet τ αἵματος αὐτ ἐσώτερον τ καταπετάσματος· καὶ ποιήσει sãguinẽ eiꝰ: quẽadmodũ fecit sãguinẽ vituli. τ aspget τὸ αἷμα αὐτ, ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τ μόχου· καὶ ῥανεῖ τὸ sãguinẽ eiꝰ sup ꝓpitiatoriũ: in faciẽ ꝓpitiatorij. τ αἷμα αὐτ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τ ἱλαστηρίου· καὶ ꝓpitiabit sctuariũ ab immũditijs filiorꝫ israel: ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ισραηλ, τ ab iniqtatibꝰ eorꝫ de oibꝰ pecca καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιtis eorꝫ. τ sic faciet tabnaculo testimonij qđ edifiῶν αὐτῶν. καὶ οὕτω ποιήσει τὴ σκηνὴ τ μαρτυρίου τὴ ἐκτι cath ẽ in his q̃ in medio imũditiet eorꝫ. τ ois homo σμένη ἐν τοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. καὶ πᾶς ἄνθρω ino nõ erit in tabnaculo testimonij: ingrediẽte πος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου ipõ ad ꝓpitiãdũ in sctuario: q̃ ad exiuerit. τ ꝓpitia αὐτοῦ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλά bit pro se τ domo sua: τ pro omni σεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ πάσης

Transla. Chal.

עַל יְהוֹי עַדְבָּא לַעֲזָאזֵל ׀ יִתְּמַם בַּד חַי יִיי לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי לְשַׁלְּחָא יָתֵיהּ לְעֲזָאזֵל
לְמַדְבְּרָא׃ וְיִקְרֵיב אַהֲרֹן יָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ וְיכַפַּר עַל וְעַל אֵינַשׁ בֵּיתֵיהּ
וְיִכּוֹס יָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ ׀ וְיִסַּב מְלֵי מַחְתְּיָתָא גּוּמְרִין דְּאֵישָׁא מֵעִלְוֵי מַדְבְּחָא
מִקֳּדָם יְיָ וּמְלֵי תַּרְנּוֹהִי קְטֹרֶת בּוּסְמִין דְּמִיקִּין ׀ וְיָעֵל מִגּוֹ לְפָרֻכְתָּא ׃ וְיִתֵּן יָת קְטֹרֶת
בּוּסְמַיָּא עַל אֵישְׁתָּא קֳדָם יְיָ ׀ וְיִחְפֵּי עֲנַן קְטֹרְתָּא יָת כַּפּוּרְתָּא דְּעַל סַהֲדוּתָא וְלָא יְמוּת ׃
וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא ׀ וְיִדֵּי בְּאֶצְבְּעֵיהּ עַל אַפֵּי כַּפּוּרְתָּא קִדּוּמָא וּקְדָם כַּפּוּרְתָּא יַדֵּי
שְׁבַע זִמְנִין מִן דְּמָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ ׀ וְיכוֹס יָת צְפִירָא דְּחַטָּאתָא דִּי לְעַמָּא ׀ וְיָעֵיל יָת דְּמֵיהּ
לְמִגּוֹ לְפָרֻכְתָּא ׀ וְיַעֲבֵיד יָת דְּמֵיהּ כְּמָא דַּעֲבַד לְדְמָא דְתוֹרָא ׀ וְיַדֵּי יָתֵיהּ עַל כַּפּוּרְתָּא
וּקְדָם כַּפּוּרְתָּא ׃ וְיכַפַּר עַל קוּדְשָׁא ׀ מְסוֹאֲבוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפָּרְדֵיהוֹן לְכָל חַטָּאֵיהוֹן
וְכֵן יַעֲבֵיד לְמַשְׁכַּן זִמְנָא ׀ דְּשָׁרֵי עִמְּהוֹן בְּגוֹ סוֹאֲבְתְּהוֹן ׀ וְכָל אֲנָשׁ לָא יְהֵי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא
בְּמֵיעַלֵּיהּ לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא עַד מִפְּקֵיהּ ׀ וְיכַפַּר עַלוֹהִי וְעַל אֵינַשׁ בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל ׀׀

ecclu israel. τ egredict sup altare qđ
συναγωγῆς ἰηλ· καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ
coꝝ dño: τ ppitiabit sup illud. τ accipiet
ἀπέναντι κυ̃, καὶ ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτό· καὶ λήψεται ἀ-
de sanguine vituli: τ de sanguine hir
πὸ τ̃ αἵματος τ̃ μόχου, καὶ ἀπὸ τ̃ αἵματος τ̃ χιμά-
ci: τ imponet sup coznua altaris in circuitu.
ρου, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τ̃ θυσιαστηρίου κύκλω.
τ aspget sup illũ de sanguine digitro suo
καὶ ῥανεῖ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τ̃ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτ̃
septies: τ mũdabit illũ: τ sctificabit illũ de
ἑπτάκις, καὶ καθαριεῖ αὐτό, καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν
immũditijs filioꝝ israel. τ sacrificabit propi-
ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ· καὶ συντελέσει ἐξιλα-
tians sctuariũ: τ tabnaculũ testimonij: τ
σκόμενος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τ̃ μαρτυρίου, καὶ τὸ
altare: τ de sacerdotibꝫ: τ mũdabit. τ ad
θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων, καὶ καθαριεῖ· καὶ προ-
ducet hircũ vinũ: τ imponet aarõ
σάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα, καὶ ἐπιθήσει ἀαρὼν τὰς
E duas manꝰ suas sup caput hirci viuẽtis:
δύο χεῖρας αὐτ̃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ̃ χιμάρου τ̃ ζῶντος,
τ cõfitebit sup eũ óes iniqtates filioꝝ
καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτ̃ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν
israel: τ oẽs neqtias eoꝝ: τ oia
Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ πάσας
peccata eoꝝ. τ imponet ea sup caput
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ̃
hirci viuẽtis. τ dimittet i manu hois parati
χιμάρου τ̃ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑτοίμου εἰς
eremũ. τ accipiet hircus in seipo peccata eoꝝ
τὴν ἔρημον· καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
in trã inaccessibilẽ. τ dimittet hircũ in trã inaccessibilẽ.
εἰς γῆν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς γῆν ἄβατον·
τ reuertet aarõ in tabnaculũ testimonij: τ exuet
καὶ εἰσελεύσεται ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τ̃ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσε-
vestẽ lineã: quã iduerat ingrediẽs ipe in
ται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, ἣν ἐνεδύκει εἰσπορευόμενος αὐτὸς εἰς τὸ
sctuariũ. τ deponet eã illic: τ lauabit corpꝰ suũ a-
ἅγιον, καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτ̃ ὕδα-
qua loco sctõ: τ induet vestẽ suã: τ egrediẽs fa
τι ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτ̃, καὶ ἐξελθὼν ποι-
ciet holocaustũ suũ τ holocaustũ ppũ: τ pro
ήσει τὸ ὁλοκάυτωμα αὐτ̃ καὶ τὸ ὁλοκάυτωμα τ̃ λαοῦ, καὶ ἐξι-
pitiabit pro se: τ domo sua: τ pro ppro: vt pro
λάσεται περὶ αὐτ̃, καὶ τ̃ οἴκου αὐτ̃, καὶ περὶ τ̃ λαοῦ, ὡς περὶ
sacerdotibꝰ. τ adipẽ q̃ pro pctis offeret sup al-
τῶν ἱερέων. καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυ-
tare. τ dimittẽs hircũ segregatũ in
σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφεσταλμένον εἰς
emissionẽ: lauabit vestes suas: τ lauabit corpus su-
ἄφεσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐ-
um aqua: τ post hec ingredief in castra.
τ̃ ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν.

ꝯcetu israel: donec egre-
diatur tabernaculũ. b Cũ
aũt exierit c ad d altare c qđ
f corã g dño est: h oret f p se.
k & sumptũ l sanguine m vi
tuli n atq; o hirci p fundat
q super r cornua s eius t per
gyrum: u aspergens q; ter
x digito b septies: c expiet
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
e & sctificet illud f ab im-
munditijs g filiorum h israe-
el. i Post q; k emũdauerit
m sctuariũ n & o tabernacu-
lum q & r altare tunc s offe-
rat u hircum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
x viuentem. y & posita b v-
tra q; manu d super ꝯꝯꝯꝯ
e caput eius: b cõfiteatur
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
l omnes m iniquitates n fi-
liorum o israel p & ꝯꝯꝯꝯꝯ
q vniuersa r delicta s atq;
t pcta corũ: x que u iprecãs
y capiti a eius b emittet illũ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
c per d hoiem e paratũ f in
desertum. g Cũq; porta-
uerit d hircus l oes m ini-
quitates eorum n in ꝯꝯꝯꝯ
o terrã p solitariam q & di-
missus fuerit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
r i deserto: u reuertetur r in
y tabernaculũ a testimõii .
b & depositis c vestibus
f quibus prius g idutus e-
rat d cum intraret h sctũa-
rium: i relictis q; m ibi: ꝯꝯꝯ
n lauabit o carnem suam r i
loco ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
e sctõ: i inducturq; k vesti-
bus suis. r et post q; egre-
ssus s obtulerit b holocau-
stum suum c ac p plebis: ꝯ
f rogabit tam g pro se h q;
pro i populo: k & l adipem
m qui oblatus est p pec-
catis n adolebit o sup alta
re. p Ille vero qui dimise-
rit r caprum s emissarium
t lauabit u vestimenta sua
x & o corpus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
a aqua b & c sic d igredietur
e in f castra. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

כְּהַל יִשְׂרָאֵל וְיֵצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם
הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִזָּה עָלָיו מִן הַדָּם
בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ
וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִלָּה
מְכַפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד
וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר
הַחָי וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו עַל
רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו
אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת
כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן
אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח
בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה וְנָשָׂא
הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל
אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשָּׂעִיר
בַּמִּדְבָּר וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד
וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבַּד אֲשֶׁר לָבַשׁ
בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם
וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם
קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וְיָצָא
וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם
וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם וְאֶת חֵלֶב
הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה
וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל
יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ
בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה

דָּבַח
נָתַן יָד צָבָא
דָּכָה קָדַשׁ שָׁצָא
כָּרַב חָטָה סָמַךְ
תָּדַי רֹאשׁ חָדָה
עָוָה שָׁלַח יָדַד
דָּבָר נָחַל עִוֶּל
שָׁבַן צָנַע סָתָא
לָבַשׁ נָגַף עָבַד
עָלָה נָסַךְ יָצַל
צָבָע סָתָה שָׁרָא

קְהַלָא לְיִשְׂרָאֵל וְיִפּוֹק לְמַדְבְּחָא דִי קֳדָם יְיָ וְיְכַפַּר עֲלוֹהִי וְיִסַּב מִדְּמָא דְתוֹרָא
וּמִדְּמָא דִצְפִּירָא וְיִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר וְיִדֵּי עֲלוֹהִי מִן דְּמָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ
שְׁבַע זִמְנִין וְיַדַּכְּיֵיהּ וִיקַדְּשִׁנֵּיהּ מִסּוֹאֲבָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְיַשְׁלֵים מְלֵכַּפָּרָא עַל קוּדְשָׁא
וְעַל מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל מַדְבְּחָא וְיִקָּרֵיב יָת צְפִּירָא חַיָּא: וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן יָת תַּרְתֵּין יְדוֹהִי
עַל רֵישׁ צְפִּירָא חַיָּא וְיוַדֵּי עֲלוֹהִי יָת כָּל עֲוַיָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת כָּל מָרְדֵיהוֹן לְכָל
חַטָּאֵיהוֹן וְיִתֵּן יָתְהוֹן עַל רֵישׁ צְפִּירָא וְיִשְׁלַח בְּיַד גְּבַר דְּזַמִּין לְמִרְחַשׁ: וְיִטּוֹל
צְפִּירָא עֲלוֹהִי יָת כָּל עַוַיָתְהוֹן לְאַרְעָא דְּלָא יַתְבָא וְיִשְׁלַח יָת צְפִּירָא בְּמַדְבְּרָא: וְיֵעוֹל
אַהֲרֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַשְׁלַח יָת לְבוּשֵׁי בוּצָא דִּילְבֵּשׁ בְּמֵיעָלֵיהּ לְקוּדְשָׁא וְיַרְצִינוּן תַּמָּן:
וְיַסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא בְּאַתָר מַדְרִישׁ וְיִלְבַּשׁ יָת לְבוּשׁוֹהִי וְיִפּוֹק וְיַעְבֵּיד יָת עֲלָתֵיהּ
וְיָת עֲלַת עַמָּא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי וְעַל עַמָּא: וְיָת תַּרְבָּא דְחַטָּאתָא יַסְרִיק לְמַדְבְּחָא: וְדִמְשַׁרְיָא
יָת צְפִּירָא לַעֲזָאזֵל יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל לְמַשְׁרְיָתָא

דְּבַח
נְתַן יָד צְבָע
דְּכָה קְדַשׁ שְׁצָא
כְּרֵב חֲטָה סְמַךְ
תְּדֵי רֹאשׁ חְדָה
עְוָה שְׁלַח יְדַד
דְּבַר נְחַל עִוֶּל
שְׁבַן צְנַע סְתָא
לְבַשׁ נְגַף עְבַד
עְלָה נְסַךְ יְצַל
צְבַע סְתָה שְׁרָא

ecclesia israel. Egredieturq; ad altare qđ est coram
dño: τ expiabit illud: τ tollet de sanguine vituli τ de
sanguine hirci: τ ponet sup coznua altaris per circui
tũ: τ aspget sup eũ septies de sanguine eũ digito suo: τ
mũdabit illud. Et sctificabit illud ab immũditijs filio
rũ israel. Et postq; cessauerit expiare sup sactuariũ τ
sup tabernaculũ federis τ sup altare: offeret hircũ vi
uũ. ponetq; aarõ ambas manꝰ suas sup caput hirci vi
ui: τ cõfitebitur sup eũ oẽs iniquitates filioꝝ israel:
τ oẽs preuaricatiõꝭ eoꝝ omiaq; pctã eoꝝ: τ dabit ea
super caput hirci: τ mittet eum per manum viri para
ti vt eat in solitudinẽ. Portabitq; hircus sup se oẽs
iniquitates eoꝝ ad terrã inhabitabilẽ: τ dimittet hir
cũ p solitudinẽ. Et ingredietur aarõ tabnaculũ fede-
ris: τ exuet vestimẽta linea quibꝰ vestitus fuerat qñ
ingressus est in sanctuarium: τ reponet ea ibi. Lauabitq; carnẽ suam aquis in loco sctõ: vestieturq; vestibus suis: et egredietur: τ faciet holocaustũ suũ τ holocaustũ ppũ. Et propitiabit pro se τ pro populo. adi
pem siũ sacrificij pro pctõ adolebit sup altare. Et qui
duxerit hircũ azazel: lauabit vestimẽta suã: τ lauabit
carnem suam aquis: τ postea ingredietur in castra.

Pagnin. Tex. Heb. **Leui. Ca. xvij.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latino**

וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם
וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם: וְהִשְׂרִף
אֹתָם יִכְבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ
בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:
וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת
נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי
בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה
תִּטְהָרוּ: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם
וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת
עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח
אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת יָדוֹ לְכַהֵן
תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי הַבָּד
הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ
וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר
וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל
יְכַפֵּר: וְהָיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל
חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

Cap. xvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו

Pagnin. Interp. cha.

vitulũ autem pro peccato et hircum qui offertur pro peccato quorum sanguis illatus est ad expiandum in sanctuario: efferẽt extra castra: et comburẽt igni pelles eorum et carnes ꝛ fimum eorũ. Et qui combuserit ea lauabit vestimẽta sua: lauabitq; carnẽ suaz aquis: ꝛ postea ingredietur in castra. Eritq; vobis in legitimum sempiternum. In mense septimo in decima die mensis affligetis animas vestras: nullumq; opus facietis: tam indigene quam aduene qui peregrinãtur inter vos. Quia in hac die expiatio erit vestri: vt mũdemini ab omnibus peccatis vris: coram domino mundabimini. Sabbatũ requietionis erit vobis: affligetisq; animas vestras. Legitimum sempiternum erit: propitiabitq; sacerdos q̃ vnctus fuerit ꝛ cui oblatio oblata est vt ministret pro pfe suo: indueturq; vestib⁹ linteis vestib⁹ sctis: ꝛ expiabit sup scta sanctuarii scitatis ꝛ sup tabernacla federis ꝛ sup altare q̃q; expiabit: ꝛ sup oẽs pplm ecclie expiabit. Eritq; vobis hoc legitimũ sẽpiternũ ad ppiciãdũ p filijs israel ab oib⁹ peccatis eox semel i ãno. Fecitq; sicut pceperat dñs moysi.

Cap. xvii. Locutusq; est dominus cum morse dicens, Loquere cum aaron ꝛ cum filijs eius

Pagnin. Tra. B. Hiero.

[b]Vitulum[c] autem[a] & [d]hircum [e]qui p pctõ fuerãt immolati:[a] & quorũ [d]sãguis [e]illatus est[b] in sctuariũ [f]vt expiatio cõpleretur: [f]asportabũt foras castra: & cõburẽt[c] igni tã pelles[b] & carnes eorum [f]ac [c]fimũ. [b]& quicũq; combusserit ea[a] lauabit vestimẽta sua[c] & carnem & [b]aqua: [g]& sic ingredietur castra. Eritq; vobis hoc legitimũ sempiternũ. [b]Mense aũt septimo: decima die mẽsis affligetis & [a]aias vestras: nullumq; opus facietis siue [c]indigena siue aduena [b]qui pegrinatur inter vos. In hac die expiatio erit vestri atq; mundatio ab oĩbus peccatis vestris. coram domino mũdabimini. Sabbatũ enim requietionis est: & affligetis animas vestras religione [c]ppetua. Expiabit autẽ [g]sacerdos qui vnctus fuerit: & cuius manus initiate sunt vt sacerdotio fũgatur p pre suo. Induetur[b] tola linea & vestibus sanctis: & expiabit sanctuariũ & tabernaculũ testimonii atq; altare: [c]sacerdotes quoq; & vniuersum populum. Eritq; vobis hoc legitimum [b]sempiternũ: vt oretis pro filijs israel & pro cunctis peccatis eorum semel in anno. Fecit igitur sicut preceperat dñs moysi. Ca. 17.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere aarõ & filijs eius

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latino

τ vitulũ dẽ pro pctõ: τ hircum dẽ pro pctõ quox sanguis cox inducẽt ad ppitiãdũ in sctuario educẽt ea extra castra: τ cõburẽt ea in igne: τ pelles cox τ carnes cox τ fimum cox. atq; cõburserit ea: lauabit vestimẽta sua: τ lauabit corpus suũ aqua: τ post hec ingredietur ad castra. τ erit hoc vobis legitimũ sẽpitnũ. i mẽse septimo decima mẽsis humiliabitis alias vras: τ oẽ opus nõ facietis indigena τ aduena ad vos. in eũ die hac ppitiabitur p vobis: ad mũdãdũ vos ab oĩb⁹ pctis vris: coram dño mũdabimini: sabbata sabbatox erit hec vobis. τ humiliabitis alias vestras: legitimũ sẽpitnũ. τ ppitiabit sacerdos quẽ vnxerint: τ quẽ cõsecrauerit manus eius: vt sacerdotio fũgat post pẽz suũ: τ induet vestẽ linea vestẽ sctã: τ ppitiabit sctũ: τ tabernaculũ testimonij: τ altare: τ pro sacerdotib⁹ τ pro oi cõgregatiõe ppitiabit. τ erit vob legitimũ hoc sẽpitnũ ad ppitiãdũ pro filijs israel ab oĩb⁹ peccatis cox semel in anno. fiet: si θ Tlocut⁹ ẽ dñs ad morsen: dicẽs: loq̃re ad aarõ τ ad filios eius

Trãsla. Chal.

וְיָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא וְיָת צְפִירָא דְּחַטָּאתָא דְּאִתְעֲבַד מְדִּמְהוֹן לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא
תִּתְּפְּקוּן לְמִבְּרָא וְיוֹקְדוּן בְּנוּרָא יָת מְשָׁכֵיהוֹן וְיָת נִסְרֵיהוֹן וְיָת אוּכְלֵיהוֹן:
וּדְמִסְתְּחֵר יִתְהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל לְמַשְׁרְיָתָא וְיִתְהֵי
לְכוֹן לִקְיָם עָלַם בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא תְּעַנּוּן יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן וְכָל עֲבִידָא לָא
תַּעְבְּדוּן יַצִּיבָא וְגִיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּר בֵּינֵיכוֹן וְאֲרֵי בְּיוֹמָא הָדֵין יְכַפַּר עֲלֵיכוֹן לְדַכָּאָה יָתְכוֹן
מִכֹּל חוֹבֵיכוֹן קֳדָם יְיָ תִּדַּכּוֹן: שְׁבַת שְׁבָתָא הִיא לְכוֹן וּתְעַנּוּן יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן קְיָם עָלַם:
וְכַפַּר כָּהֲנָא דְּרַבִּי יָתֵיהּ וְדִי יְקָרֵיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ לְשַׁמָּשָׁא תְּחוֹת אֲבוּהִי וְיִלְבַּשׁ יָת
לְבוּשֵׁי בוּצָא לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא: וְיִכַּפַּר עַל מַקְדְּשָׁא קוּדְשָׁא וְעַל מַשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל מַדְבְּחָא
יְכַפַּר וְעַל כַּהֲנַיָּא וְעַל כָּל עַמָּא דְּקָהֲלָא יְכַפַּר: וְתִהֵי דָּא לְכוֹן לִקְיָם עָלַם לְכַפָּרָא עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבֵיהוֹן חַדָּא בְּשַׁתָּא וַעֲבַד כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:

Ca. xvii.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ר ad eos filios israel: τ dices ad eos: hoc ‡ bũ qđ ꝑcepit dñs: dicẽs: homo homo filiꝰ israel qui imolauerit vitulũ vel ouẽ vel capzã in castris: τ q occiderit extra castra: τ ad hostiũ tabnaculi testimonij nõ ferat: vt offerat dño coz̃ tabnaculo testimonij: sãguis cõputabit hoi illi: sãguinẽ effudit. peribit aia illa de pplo suo: τ hõ hõ de filiꝰ israel qui immolauerit in castris: τ q occiderit extra castra: τ ad hostiũ tabnaculi testimonij nõ tulerit: vt offerat dño coz̃ tabnaculo testimonij: sãguis cõputabit hoi illi: sãguinẽ effudit. peribit aia illa de pplo suo: τ hõ hõ de filiꝰ israel qui immolauerit in castris: τ q occiderit extra castra: τ ad hostiũ tabnaculi testimonij nõ ferat: vt offerat dño coz̃ tabnaculo testimonij: sãguis cõputabit hoi illi: sãguinẽ effudit. peribit aia illa de pplo suo: τ hõ hõ de filiꝰ israel vel aduenaꝰ additoꝰ

C τῶν προσηλυτῶν τῶν προσκειμένων

Trãsla. B. Hiero.

[1]& [m]cunctis [n]filiis [o]israel: [p]dicens [q]ad eos. [r]Iste [s]est [o]sermo [r]quem [n]mandauit [r]dominus [r]dicens. [r]Homo [a]quilibet [b]de domo [c]israel [d]si [c]occiderit [f]bouẽ [a]aut [b]ouem [f]siue [a]capram [c]in castris [m]vel [p]extra [q]castra: [r]& [x]nõ [r]ob tulerit [f]ad [a]ostium [r]tabernaculi [a]oblationem [b]domino: [r]sanguinis [a]reus erit: quasi [d]sanguinem [f]fuderit: [d]sic [m]peribit [p]de medio [q]populi sui. [r]Ideo sacerdoti [f] offerre debent [n]filii [x]israel [r]hostias suas [a]quas [c]occidunt [p]in [r]agro [e]vt sanctificentur [b]domino [f]ante [x]ostium [f]tabernaculi [m]testimonii: [p]& immolent [r]eas [q]hostias [r]pacificas [a]domino. [n]Fundetq; [r]sacerdos [f]sanguinẽ [a]sup [p]altare [c]domini ad [b]ostiũ [c]tabernaculi [f]testimonii: [g]& adolebit [b]adipem [f]in odorẽ [x]suauitatis [f]dño: [m]& nequaquã [o]vltra [n]immolabunt [q]hostias suas [r]demonibus: [x]cũ quibus [n]fornicati sunt. [r]Legitimũ [n]sempiternum [r] erit [r]illis & posteris eorum. [r]Et ad ipsos [r]dices. [g]Homo [a]de filiis [x] israel [f]& de [m]aduenis [n]qui [o]peregrinantur [p]apud vos: [q]qui [r]obtulerit [a]holocaustũ [f]siue [n]victimã: [x]& ad [r]ostiũ [f]tabernaculi [x]testimõii [b]nõ [c]adduxerit eã: [b]vt offerat [f]dño: [g]interibit [x]de populo suo. [f]Homo [m]quilibet [n]de domo [o]israel [p]& de [q]aduẽis [r]qui peregrinantur [f]inter vos qui obtulerit holocaustum siue victimã sanctificatam: [x]et ad [r]ostium tabernaculi [f]federis non adduxerit eam: [b]vt faciat eam coz̃ [a]domino: [r]exterminabit [x]homo ille de medio populi sui. [f]Et vir vir de domo [x]israel [r]& de [a]peregrinis [q]qui peregrinantur [r]inter vos qui obtulerit holocaustum siue victimã sanctificatam: [x]et ad [r]ostium tabernaculi [f]federis non adduxerit eam: [b]vt faciat eam coz̃ [a]domino: [r]exterminabit [x]homo ille de medio populi sui. [f]Et vir vir de domo [x]israel [r]& de [a]peregrinis [q]qui peregrinantur [r]inter vos qui

Tex. Heb. Leui. Ca. xvii. Pritiua. heb.

[1]וְאֶל [m]כָּל [n]בְּנֵי [o]יִשְׂרָאֵל [p]וְאָמַרְתָּ
[q]אֲלֵיהֶם [r]זֶה [o]הַדָּבָר [c]אֲשֶׁר [n]צִוָּה
[r]יְהוָה [r]לֵאמֹר: [c]אִישׁ [d]אִישׁ [b]מִבֵּית
[c]יִשְׂרָאֵל [d]אֲשֶׁר [c]יִשְׁחַט [f]שׁוֹר [a]אוֹ [שָׁחַט]
[b]כֶּשֶׂב [a]אוֹ [עֵז] [c]בַּמַּחֲנֶה [m]אוֹ [n]אֲשֶׁר [חָיָה]
[o]יִשְׁחָטֶנּוּ [p]מִחוּץ [q]לַמַּחֲנֶה: [r]וְאֶל [o]פֶּתַח [בָּוָא]
[c]אֹהֶל [n]מוֹעֵד [r]לֹא [r]הֱבִיאוֹ [l]לְהַקְרִיב [קָרַב]
[q]קָרְבָּן [b]לַיהוָה [c]לִפְנֵי [o]מִשְׁכַּן [c]יְהוָה [שָׁכַן]
[d]דָּם [g]יֵחָשֵׁב [b]לָאִישׁ [r]הַהוּא [k]דָּם [שָׁפַךְ] [חָשַׁב]
[m]וְנִכְרַת [n]הָאִישׁ [o]הַהוּא [p]מִקֶּרֶב [q]עַמּוֹ: [מָכַר]
[l]לְמַעַן [n]אֲשֶׁר [r]יְבִיאוּ [b]בְנֵי [r]יִשְׂרָאֵל
[t]אֶת [r]זִבְחֵיהֶם [n]אֲשֶׁר [o]הֵם [c]זֹבְחִים [o]עַל
[t]פְּנֵי [r]הַשָּׂדֶה [g]וְהֵבִיאָם [n]לַיהוָה [t]אֶל
[k]פֶּתַח [c]אֹהֶל [n]מוֹעֵד [n]אֶל [o]הַכֹּהֵן [p]וְזָבְחוּ
[t]זִבְחֵי [r]שְׁלָמִים [o]לַיהוָה [t]אוֹתָם: [n]וְזָרַק
[k]הַכֹּהֵן [t]אֶת [r]הַדָּם [o]עַל [b]מִזְבַּח [c]יְהוָה [פָּתַח]
[c]אֹהֶל [r]מוֹעֵד [g]וְהִקְטִיר [h]הַחֵלֶב [קָטַר]
[k]נִיחֹחַ [l]לַיהוָה: [n]וְלֹא [r]יִזְבְּחוּ [o]עוֹד [p]אֶת [נוּחַ]
[q]זִבְחֵיהֶם [r]לִשְׂעִירִם [o]אֲשֶׁר [r]הֵם [n]זֹנִים [שָׂעִיר] [זָנָה]
[r]אַחֲרֵיהֶם [r]חֻקַּת [o]עוֹלָם [r]תִּהְיֶה [t]זֹאת [הָיָה]
[l]לָהֶם [l]לְדֹרֹתָם: [t]וְאֵלֵהֶם [t]תֹּאמַר [דּוֹר] [אָמַר]
[t]אִישׁ [t]אִישׁ [b]מִבֵּית [t]יִשְׂרָאֵל [t]וּמִן [n]הַגֵּר [גּוּר]
[n]אֲשֶׁר [r]יָגוּר [p]בְּתוֹכָם [q]אֲשֶׁר [r]יַעֲלֶה [עָלָה]
[n]עֹלָה [o]אוֹ [z]זָבַח: [r]וְאֶל [o]פֶּתַח [c]אֹהֶל [n]מוֹעֵד [יָצַר]
[b]לֹא [r]יְבִיאֶנּוּ [l]לַעֲשׂוֹת [t]אֹתוֹ [l]לַיהוָה [עָשָׂה] [בּוֹא]
[g]וְנִכְרַת [b]הָאִישׁ [n]הַהוּא [m]מֵעַמָּיו: [t]וְאִישׁ [גּוּר]
[n]אִישׁ [b]מִבֵּית [o]יִשְׂרָאֵל [p]וּמִן [q]הַגֵּר [n]הַגָּר

Interp. chal.

et cum oibus filijs israel: et dices eis. Iste est sermo quẽ precepit dñs dicẽs. Vir vir de domo israel q occiderit bouẽ aut agnũ siue capzã in castris: aut qui occiderit extra castra: τ ad ostium tabernaculi federis nõ adduxerit illud vt offeratur in oblationẽ coz̃ dño coz̃ tabernaculo dñi: sanguis reputabitur illi viro: sanguinẽ fudit: τ peribit homo ille de medio populi sui: vt afferant filij israel sacrificia sua que sacrificant super factẽ agri: afferantq; ea dño ad ostium tabernaculi federis ad sacerdotem: τ immolent hostias sanctas coz̃ dño: aspergetq; sacerdos sanguinẽ super altare dñi in ostio tabernaculi federis: τ adolebit adipem: vt suscipiatur voluntarie coz̃ dño. Et non sacrificabũt vltra sacrificia sua demonibus post quos ipsi errant. Legitimũ sempiternũ erit hoc illis in generationibus suis. τ ad ipsos dices. Vir vir de domo israel τ de aduenis qui peregrinantur inter vos qui obtulerit holocaustum siue victimã sanctificatam: et ad ostium tabernaculi federis non adduxerit eam: vt faciat eam coz̃ domino: exterminabit homo ille de medio populi sui. Et vir vir de domo israel τ de peregrinis qui peregrinantur

Pritiua chal.

[b]נִכְסַ [o]עֵז [o]שְׂרָא
[t]אִתָּא [g]דָּם [b]חְשַׁב
[t]שְׂצָא [k]אִתָּא
[t]אָף
[m]נְכַס [o]זָרַק [o]דְבַח
[o]נְסַק [o]מְקַל [r]רְבַת
[s]שְׁד [o]טְעָה [o]קוּם
[r]הְוָה [r]דוּר [t]אְמַר
[s]גּוּר [o]אְתָּא [o]עְבַד
[s]שְׂצָא

Positiua heb.	Tex. Heb.	Leui. Ca. xviii.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
אָכַל נָתַן	בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל דָּם וְנָתַתִּי	grinantur inter vos: si comederit sanguinem:	in vobis: q comederit oẽm sãguinẽ: τ obfirmabo	ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα, καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσω
פָּנָה	פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם	obfirmabo faciem meam contra aiam illius:	cie mea cõtra aiaz comedẽtẽ sãguinẽ: τ	πόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἐσθίουσαν τὸ αἷμα, καὶ
כָּרַת	וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ: כִּי נֶפֶשׁ	& dispergã eã de populo suo: quia anima	perdã eã ve populo suo. τ etiã aia ois	ἐξολεθρεύσω αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς· ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης
דָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר	הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וַאֲנִי נְתַתִּיו	carnis in sanguine ẽ:	carnis sãguis eius est. et ego dedi vobis illũ su	σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστίν· καὶ ἐγὼ ἔδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐ
כַּפֶּר זָבַח	לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל יְ	& ego dedi illum vobis vt super altare ei	p altare ad pptiãdũ pro aiab	πὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν
נֶפֶשׁ יְכַפֵּר בַּנֶּפֶשׁ	נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ	eo expietis pro animabus vestris: & sãguis pro anime	vris. τ etiã sãguis eius pro aia pputiabit. ppt hoc	ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ἀντὶ ψυχῆς ἐξιλάσεται. διὰ τ
כַּפֶּר	יְכַפֵּר: עַל כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל	piaculo sit. Idcirco dixi filiis israel.	dixi filijs israel: ois aia ex vobis nõ	τοῦτο εἶπα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν οὐ
כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם	כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם	Ois aia ex vobis nõ comedet sanguinẽ:	comedet sãguinẽ. τ aduena q additus i vobis	φάγεται αἷμα. καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν
וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם לֹא יֹאכַל דָּם:	וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם לֹא יֹאכַל דָּם:	nec ex aduenis qui peregrinantur apud vos.	nõ comedet sãguinẽ. τ hõ hõ filioz israel: vel	οὐ φάγεται αἷμα. καὶ ἄνος ἄνος τῶν υἱῶν Ισραηλ, ἢ τῶν
וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן	וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן	Homo quicunq; de filiis israel & de	aduenaz additoz in vobis: q venabitur	προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν θηρεύσει
הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד	הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד	aduenis qui peregrinãtur apud vos: si venatio	venationẽ ferã: vel aucm: q comedit: effundet sãguiez	θήρευμα θηρίον, ἢ πετεινόν, ὃ ἐσθίεται, ἐκχεεῖ τὸ αἷμα
חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ	חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ	ne atq; aucupio ceperit ferã vel auẽ quib ve	sui: τ cooplet illũ frã: τ etiã aia ois car	αὐτοῦ, καὶ καλύψει αὐτὸ τῇ γῇ, ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρ
אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר: כִּי נֶפֶשׁ	אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר: כִּי נֶפֶשׁ	sci licitũ est: fundat sanguinẽ eius: & opiat illũ	nis sãguis eius est. τ dixi filijs israel: sãguiné	κὸς αἷμα αὐτῆ ἐστίν· καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, αἷμα
כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ בְנַפְשׁוֹ הוּא וָאֹמַר	כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ בְנַפְשׁוֹ הוּא וָאֹמַר	terra. Aia eni ois carnis in sanguine est. Vñ	os αἷμα αὐτῆ ἐστίν· καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, αἷμα	5.7.c.
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל בָּשָׂר לֹא	לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל בָּשָׂר לֹא	dixi filiis israel. Sãguinẽ vniuersi carnis non	ois carnis nõ comedetis: qñ aia ois carnis sã	πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷ	Infra.
תֹאכֵלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ הוּא	תֹאכֵלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ הוּא	comedetis: qñia aia carnis in sanguine est:	guis eius est. ois comedẽs illũ peribit. τ	μα αὐτῆ ἐστίν· πᾶς ὁ ἐσθίων αὐτὸ ἐξολοθρευθήσεται· καὶ	19.6.
כָּל אֹכְלָיו יִכָּרֵתוּ וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר	כָּל אֹכְלָיו יִכָּרֵתוּ וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר	comedẽt morticinũ vel captũ a bestia tã de	ois aia: q comederit morticinũ: vel aferacaptũ	πᾶσα ψυχή, ἥτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηριάλωτον
תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר	תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר	idigenis q; de aduenis: lauabit vestimenta sua	in idigenis: vel i aduenis: lauabit	ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ
וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא	וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא	& semetipsũ aq & cõtaminatus erit vsq; ad ve	vestes suas: τ lauabit aqua: τ immun	τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ
עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר: וְאִם לֹא יְכַבֵּס	עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר: וְאִם לֹא יְכַבֵּס	sperũ: & hoc ordie mũdus fiet. Qđ si nõ laue	dus erit vsq; ad vesperaz: τ mũdus erit. ñ aũ nõ	τος ἔσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸς ἔσται. ἐὰν δὲ μὴ
וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:	וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:	rit vestimẽta sua vl corp portabit iniqtatẽ suã	lauabit vestes suas: τ corpus suũ nõ laua	πλύνῃ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ μὴ λού
			bit aqua: τ accipiet iniqtatẽ suã.	σηται ὕδατι, καὶ λήψεται ἀνόμημα αὐτοῦ. Ca. 18.
Cap. xviii.	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:	Locutusq ẽ dñs ad moysen: dicẽs:	Locut ẽ dñs ad moysen: dicẽs: lo	καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λά
דַּבֵּר	דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ	Loquẽre filiis israel: & dices ad eos: Ego	quere filijs israel: τ dices ad eos: ego	λησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐγὼ
אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:	אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:	dñs deus vr. Iuxta cõ	dns deus vr. Iuxta cõ	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῆς
כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר	כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר	fuetudinẽ terre egypti i	fre egypti: in qua habitastis in ipa: nõ facie	γῆς αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳκήσατε ἐν αὐτῇ, οὐ ποιή
יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה	יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה	qua habitastis non facietis: & iuxta morem	tis: τ scdm mores fre cha	σετε, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῆς γῆς Χα
אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא	אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא	regiõis chanaã ad quã ego introducturus sũ	naã: in qua ego induco vos	ναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אָכַל נָתַן	inter eos qui comederit oẽm sanguinẽ: ponã furorẽ	גַּיְיהוֹן דְּיֵכוּל כָּל דְּמָא וְאֶתֵּן רוּגְזִי בְּאֵינָשָׁא דְּיֵכוּל יָת דְּמָא וְאֵישֵׁיצֵי יָתְהוֹן מִגּוֹ עַמְּהוֹן:
כִּפֶּר מִן	meũ in hoie qui comederit sanguinẽ: τ dispersã cum	אֲרֵי נַפְשָׁא בִּשְׂרָא דְּדָמָא הוּא וַאֲנָא יְהַבְתֵּיהּ לְכוֹן עַל מַדְבְּחָא לְכַפָּרָא עַל נַפְשָׁתֵיכוֹן
נוּר	de medio populi sui. Qñ aia caruis in sanguine est:	אֲרֵי דָמָא הוּא עַל נַפְשָׁא מְכַפַּר: עַל כֵּן אֲמָרִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲנָשׁ מִנְכוֹן לָא יִכּוֹל
צוּד חַיָּה אָכַל	et ego dedi eaz vobis ad expiandũ sup altarẽ pro aia	דָּמָא וְגִיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּרוּן בֵּיתֵיכוֹן לָא יִכְלוּן דָּמָא: וּגְבַר גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרַיָּא
אָשׁוּד כִּסָּה עָפָר	bus vr̃is: quia sanguis pro aia expiat. Idcirco dixi fi	דְּיִתְגַּיְּרוּן בֵּיתֵיהוֹן דְּיִצּוֹד צַיִד חַיְתָא אוֹ עוֹפָא דְּמִתְאֲכִיל וְיִשְׁוֹד יָת דְּמֵיהּ וִיכַסְיִנֵּיהּ
שָׁצָא	lijs israel. Qis homo ex vobis nõ comedet sanguinẽ.	בְּעַפְרָא: אֲרֵי נַפְשָׁא דְּכָל בִּישְׂרָא דְּמֵיהּ הוּא וַאֲמָרִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל
רָצַב צָבַע סָאַב	Et peregrini q pegrinãtur inter vos: nõ comedẽt san	בִּישְׂרָא לָא תֵיכְלוּן אֲרֵי נַפְשָׁא דְּכָל בִּישְׂרָא דְּמֵיהּ הוּא וְכָל דְּיֵכוּל יְגֵיהּ יִשְׁתֵּצֵי: וְכָל אֲנָשׁ
הָוָה סָאַב דָּוָה	guinẽ. Et vir vir de filijs israel τ de pegrinis q pegri	דְּיֵכוּל נְבִילָא וּתְבִירָא בְּבִיצִיבָיָא וּבְגִיּוֹרַיָּא וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיֵהֵי מְסָאַב עַד
כִּבֶּס אַצְבַּע	nant inter eos q venatus fuerit venationẽ bestie aut	רַמְשָׁא וְדָכֵי: וְאִם לָא יְצַבַּע וּבְשָׂרֵיהּ לָא יְסְחֵי וְיִתְקַבֵּל חוֹבֵיהּ:
	aues dbus vesci licitũ est: fundet sanguinẽ et τ opiet	Ca. xviij.
	eus terra: qia anis ois carnis in sanguine eius est. Et	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן: כְּעוֹבָדֵי
	ego dixi filijs israel sanguinẽ ois carnis nõ comedetis:	עַמָּא דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם דְּיַתְבְתּוּן בָּהּ לָא תַעְבְּדוּן וּכְעוֹבָדֵי עַמָּא דְּאַרְעָא דְּכְנַעַן דַּאֲנָא מָעֵיל
	qñ aia ois carnis in sanguine eius est: ois q comede	
	rit eum peribit. Et omnis qui comederit morticiniũ	
	vel ꝯfractũ a bestia de indigenis vel aduenis: lauabit	
	vestimẽta sua: τ lauabit aqua: τ erit imundus vsq; ad	
	vesperaz: τ erit mũd. Si aũt nõ lauauerit vestimẽta ne	
	q; carnẽ suã lauauerit: suscipiet iniqtatẽ suã. Ca. 18.	
	Locutusq est dñs cuz moyse dicẽs. Loqre cũ fi	
	lijs israel τ dices ad eos. Ego sum dñs deus vr.	
	Iuxta opera populi terre egypti i qua habitastis nõ	
	facietis: et iuxta opera populi terre chanaan ad quã	

illuc nõ facietis: τ in legibus illoꝝ nõ ambu
ἐκεῖ οὐ ποιήσετε, καὶ ἐν τοῖς νόμοις αὐτῶν οὐ πορεύε
late. iudicia mea facietis: τ ꝑcepta
σθε. τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προσάγματά
mea custodietis: τ ambulate in illis: ego dñs de⁹
μου φυλάξεσθε, καὶ πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς, ἐγὼ κς̄ ὁ θ̄ς̄
vf. τ custodietis ꝑcepta mea: τ ois
ὑμῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, καὶ πάντα
Roma. iudicia mea: τ facietis illa. q̄ fecerit il=
10.9. τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας αὐ=
la hõ: viuet in ipis: ego dñs deus vf. hõ hõ
τὰ ἄνος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς, ἐγὼ κς̄ ὁ θ̄ς̄ ὑμῶν. ἄνος ἄνος
ad oẽm primũ carnis eius nõ accedet
πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ προσελεύσεται
ad reuelãdã turpitudinẽ: ego dñs. turpitudinẽ pa
ἀποκαλύψαι ἀχημοσύνην, ἐγὼ κς̄. ἀχημοσύνην πατ ποα
tris tui: τ turpitudinẽ mtis tue nõ reuela
τρός σου, καὶ ἀχημοσύνην μ̄τ̄ρ̄ς σου οὐκ ἀποκαλύ
B bis: mf eñ tua est. turpitudinẽ eius nõ re=
ψεις, μ̄τ̄ρ̄ γάρ σου ἐστίν. τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς οὐκ ἀποκ
uelabis. turpitudinẽ vxoris pris tui nõ reue
καλύψεις. ἀχημοσύνην γυναικὸς πατ̄ρ̄ς σου οὐκ ἀποκα
labis: turpitudo pris tui est. turpitudinẽ so
λύψεις, ἀχημοσύνη πατ̄ρ̄ς σου ἐστίν. ἀχημοσύνην τῆς ἀ=
roris tue ex pre tuo vel ex mre tua itrogenite vel ge
δελφῆς σου ἐκ πατ̄ρ̄ς σου ἢ ἐκ μ̄τ̄ρ̄ς σου ἐνδογενοῦς ἢ γε
nite extra: nõ reuelabis turpitudinẽ ea=
γεννημένης ἔξω, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀχημοσύνην αὐ
rũ. turpitudinẽ filie filij tui vel filie fi
τῶν. ἀχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου ἢ θυγατρὸς θυγα
lie tue nõ reuelabis turpitudinẽ eax: qñ
τρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀχημοσύνην αὐτῶν, ὅτι
tua turpitudo est. turpitudinẽ filie vxoris
σὴ ἀχημοσύνη ἐστίν. ἀχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς
patris tui nõ reuelabis: ex code pre sozor
πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὁμοπάτρια ἀδελφή
tua est: nõ reuelabis turpitudinẽ eius. tur
σου ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς. ἀ
pitudinẽ sororis patris tui nõ reuelabis: cõ
χημοσύνην ἀδελφῆς πατ̄ρ̄ς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὅτι
C sanguinea eñ patris tui est. turpitudinẽ sororis mtis tue
κεῖα γάρ πατ̄ρ̄ός σου ἐστίν. ἀχημοσύνην ἀδελφῆς μ̄τ̄ρ̄ς σου
nõ reuelabis: cõsanguinea eñ mtis tue ẽ. turpitudi
οὐκ ἀποκαλύψεις, οἰκεῖα γάρ μ̄τ̄ρ̄ς σου ἐστίν. ἀχημοσύ
nẽ fris pris tui nõ reuelabis: τ ad
νην ἀδελφοῦ πατ̄ρ̄ς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς
uxorẽ illi⁹ nõ ingredieris: cognata eñ tua est. turpitu
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃ, συγγενὴς γάρ σου ἐστίν. ἀχημο
dinẽ nurus tue nõ reuelabis: vxor eñ filij tui est: nõ
σύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις, γυνὴ σου υἱοῦ σου ἐστίν, οὐκ
reuelabis turpitudinẽ ei⁹. turpitudinẽ vxoris
ἀποκαλύψεις τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς. ἀχημοσύνην γυναικός ἀ
fris tui nõ reuelabis: turpitudo fris tui est.
δελφοῦ σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ἀχημοσύνη ἀδελφοῦ σου ἐστίν.

	רעים	vos: nõ non facietis: nec in legitimis eorum ooooooo
	אתכם	m ambulabitis. Facietis
מ הָלַךְ שָׁפָט	לא	o iudicia mea ooooooooooo
פ שָׁמַר	תלכו	q & ꝑcepta mea p seruabi
	ואת	tis: & t ambulabitis u i eis.
	חקתי	x Ego r dominus s deus ve
	תשמרו	ster. a Custodite ooooooo
	ללכת	c leges meas b atq; c iudi=
	בהם	cia: f que g faciens ooooooo
	אני	f homo k viuet l in eis. m E=
	יהוה	go n dominus. ooo ooooooo
	אלהיכם	r Omnis o homo q ad e pro
	ושמרתם	xímam f sanguínis sui oo
	את	n nõ x accedet r vt reuelet
	חקתי	s turpitudinẽ eius. a Ego
	ואת	b dñs. c Turpitudinẽ p pris
	משפטי	tui c & turpitudinẽ f mris
	אשר	tue g nõ b discoopies. f Ma
	יעשה	ter tua k ẽ: nõ m reuelabis
	אתם	n turpitudinẽ eius. o Tur
	האדם	pitudinẽ p vxoris q patris
	וחי	tui r nõ n discoopies. f Tur
	בהם	pitudo ei n pris tui r ẽ. f Tur
	אני	pitudinẽ s fororis tue n ex
	יהוה	b pre c fine o ex c matre que
		g domi b vel k foris f genita
		est: l non ooooooooooooo
		m reuelabis. o Turpitudi=
		nem p filie q filii tui r vel ooo
		e neptis ex filia n non x re=
		uelabis: l quia ooooooo
		o turpitudo tua b est. c Tur
		pitudinẽ o filie c vxoris oo
		r patris tui s quã peperit
		b patri tuo: & k est l foror
		tua: l nõ m reuelabis. o Tur
		pitudinem p fororis oooo
		q patris tui r nõ s discoope
		ries: quia t caro x ẽ n patris
		tui. f Turpitudinẽ s foro=
		ris e matris tue b nõ c reue=
		labis: b eo q c caro g sit f ma
		tris tue. b Turpitudinem
		f patrui tui l nõ m reuelabis
		r nec q accedes n ad o vxorẽ
		eius n q r tibi affinitate cõ=
		iũgitur. f Turpitudinem
		n nurus tue t nõ r reuelabis
		q a vxor n filii tui b ẽ: c nec
		o discoopies c ignominiã
		eius. f Turpitudinẽ g vxo=
		ris b fris tui l nõ k reuelabis:
		q a turpitudo m fris tui n ẽ.

Trãsla.Chal.

יַתְכוֹן לְתַפָּן לָא תַעְבְּדוּן וּבְנִימוֹסֵיהוֹן לָא ת"תֶהֱכוּן ׃ ית "דִּינַי תַּעְבְּדוּן וְית קְיָמַי תִּטְּרוּן
לְהַלָּכָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן ׃ וְתִטְּרוּן ית קְיָמַי וְית דִּינַי דְּיַעֲבִיד יָתְהוֹן אֲתָּא יְיָ
בָּהוֹן לְחַיֵּי עָלְמָא אֲנָא יְיָ ׃ גְּבַר גְּבַר לְכָל דְּקָרִיב בְּשְׁרֵיהּ לָא "תְקָרְבוּן לְגַלָּאָה "עֶרְיָא
אֲנָא יְיָ ׃ עֶרְיַת אֲבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא תְגַלֵּי אִמָּךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ ׃ עֶרְיַת אֲנַת
אֲנוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דְּאָבוּךְ הוּא ׃ עֶרְיַת אַחְתָּךְ בַּת אֲבוּךְ אוֹ בַת אִמָּךְ דְּיִלְידָא מִן
אֲבוּךְ מִן אִיתָּא אוֹחֳרִי אוֹ מִן אִימָּךְ מִן גְּבַר אוֹחֳרָן לָא "תְגַלֵּי עֶרְיָתְהוֹן ׃ עֶרְיַת בַּת בְּרָךְ אוֹ
בַת בְּרַתָּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהוֹן אֲרֵי עֶרְיָתָךְ אִינִין ׃ עֶרְיַת בַּת אִיתַּת אֲבוּךְ דְּיִלְידָא מִן אֲבוּךְ
אֲחָתָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ ׃ עֶרְיַת אֲחַת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי קָרִיבָא דְּאֲבוּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת
אִמָּךְ לָא תְגַלֵּי אֲרֵי קָרִיבָא דְּאִמָּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת אֲחֵת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי לָא תִקְרַב
אִיתַּת אֲחוּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת כַּלָּתָךְ לָא תְגַלֵּי אִיתַּת בְּרָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ ׃ עֶרְיַת
אִיתַּת אֲחוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דְּאָחוּךְ הִוא ׃

Interp.chal.

vos nõ facietis: neq; in legitimis eoꝝ ãbuletis. Iudi
cia ei mea facietis: τ pacta mea ſuabitis vt ãbuletis
in eis: ego dñs de⁹ vf. Cuſtodietisq; pacta mea τ iudi
cia mea: q̄ faciẽs hõ viuet i eis vita ſẽpitna: ego dñs.
Vir vir ad oẽz primã carnis ſue nõ accedet vt reuelet
turpitudinẽ: ego dñs. Turpitudinẽ pris tui τ turpitu
dinẽ mris tue nõ diſcoopies: mf tua ẽ: nõ reuelabis
turpitudinẽ ei⁹. Turpitudinẽ vxoris pris tui nõ diſco
opies: turpitudo eñ pris tui ẽ. Turpitudinẽ ſororis
tue filie pris tui aut filie mris tue: q̄ genita eſt a pre
tuo ex alia vxore aut a mre tua ex alio viro: nõ diſco=
opies turpitudinẽ eax. Turpitudinẽ filie filij tui aut
filie filie tue: nõ reuelabis turpitudinẽ eax: qz turpi=
tudo tua eſt. Turpitudinẽ filie vxoris pris tui q̄ geni
ta eſt a patre tuo nõ reuelabis: qz ſoror tua eſt: nõ re=
uelabis turpitudinẽ eius. Turpitudinẽ ſororis pris
tui non diſcooperies: cõſanguinea eñ patris tui eſt.
Turpitudinẽ ſororis mris tue nõ reuelabis: qz cõſan=
guinea mris tue ẽ. Turpitudinẽ patrui tui nõ reuela
bis ad vxorẽ ei⁹ nõ accedes: vxor ei patrui tui ẽ. Tur=
pitudinẽ nurus tue nõ reuelabis: vxor eñ filij tui eſt:
nõ diſcooperies turpitudinẽ eius. Turpitudinẽ vxo=
ris fratris tui nõ reuelabis: qz turpitudo fris tui eſt.

Pritiua chal

יְרֵךְ דִּין קוֹם	
נְטַר עֲבַד חֵיהּ	
מְדַר גְּלֵה עֶרָה	
אָב אֵם אִתָּא	
יְלִד	
גְּלֵה בַּר	
עֶרָה	
אָח אִתָּא קְרַב	
כַּלָּה גְּלֵה	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	עֶרְוַת	°Turpitudinem	°Turpitudinem	turpitudinẽ
	אִשָּׁה	ᵖvxoris	ᵖvxoris	vxoris
	וּבִתָּהּ	tue	tue	τ
	לֹא	ᵍ& filie	ᵍ& filie	filie
	תְגַלֶּה	eius	eius	eius
	אֶת	ʳnõ	ʳnõ	nõ
	בַּת	ˢreue	ˢreue	reue
	בִּנְךָ	labis.	labis.	labis.
	אוֹ	"Filiã	"Filiã	filiã
	אֶת	ʳfilii	ʳfilii	filij
	בַּת	eius	eius	eius:
	בִּתָּהּ	ʳ&	ʳ&	τ
	לֹא	ᵇ	ᵇfiliã	fili
	תְגַלֶּה	ˢfilie	ˢfilie	filie
	עֶרְוָתָן	illi	illi	eius
	קְרֹבָת	ᵇnõ	ᵇnõ	nõ
	הֵנָּה	ᶜsumes	ᶜsumes	accipies
	עֶרְוָתָהּ	ᵇvt	ᵇvt	ad
	זִמָּה	reueles	reueles	reuelãdũ
	הִוא	ᶜignominiã	ᶜignominiã	tur
	קְרֹבָה	eius:	eius:	pitudinẽ
	הִוא	ᵍquia	ᵍquia	eius:
	עֶרְוָתָהּ	ʳcaro	ʳcaro	ſãguinee
	לֹא	illius	illius	tue
	תְגַלֶּה	ᵍ fũt:	ᵍ fũt:	fũt:
	אִשָּׁה	&	&	impietas
	וְאֶת	ᵇincestus.	ᵇincestus.	est.
	אִמָּהּ	ᶜest.	ᶜest.	vxo
	לֹא	ᵐSororẽ	ᵐSororẽ	μοσύνην
	תְגַלֶּה	ᵏvxoris	ᵏvxoris	αὐτῶν,
	אִמְּךָ	tue	tue	οἰκεῖαί
	הִוא	ᵖin	ᵖin	σού
	לֹא	pellicatũ	pellicatũ	εἰσίν,
	תְגַלֶּה	illius	illius	ἀσέβημά
	אֵשֶׁת	ⁿ non	ⁿ non	ἐστι.
	אָבִיךָ	°accipies:	°accipies:	γυναῖ
	לֹא	ᵍnec	ᵍnec	κα
	תְגַלֶּה	reuelabis	reuelabis	ἐπ' ἀδελφῇ
	עֶרְוָתָהּ	ʳturpitudinẽ	ʳturpitudinẽ	αὐτῆς
	הִוא	eiꝰ	eiꝰ	οὐ
	קְרֹבָתְךָ	ʳ adhuc	ʳ adhuc	λήψῃ
	לֹא	illa	illa	ἀποκαλύ
	תְגַלֶּה	viuẽte.	viuẽte.	ψαι
	אֲחוֹת	ᵘad	ᵘad	τὴν
	אִמְּךָ	ˣmulierẽ	ˣmulierẽ	ἀχημο
	הִוא	ʳq	ʳq	σύνην
	לֹא	patitur	patitur	αὐτῆς
	תְגַלֶּה	mẽſtrua	mẽſtrua	ἐπὶ
	עֶרְוָתָהּ	ᵃnon	ᵃnon	αὐτῇ,
	אֲחוֹת	ᵇaccedes:	ᵇaccedes:	ἔτι
	אָבִיךָ	ᶜnec	ᶜnec	ζώσης
	הִוא	reuelabis	reuelabis	αὐτῆς.
	קְרֹבַת	ᵈfeditatẽ	ᵈfeditatẽ	τ
	אִשְׁתְּךָ	eius.	eius.	ad
	לֹא	ᵉCũ	ᵉCũ	mulierẽ
	תְגַלֶּה	ʳvxo	ʳvxo	in
	עֶרְוָתָהּ	reᵍ	reᵍ	fecceſſu
	אֵשֶׁת	proximi	proximi	immũditie
	אָחִיךָ	tuiᵇ	tuiᵇ	eius
	לֹא	nõᶦ	nõᶦ	nõ
	תְגַלֶּה	coi	coi	accedes:
	עֶרְוָתָהּ	bis:	bis:	vt
	עֶרְוַת	ᶦnec	ᶦnec	reueles
	כַּלָּתְךָ	femínis	femínis	turpitudinẽ
	לֹא	cõmix	cõmix	eius.
	תְגַלֶּה	tiõe	tiõe	τ
	אֵשֶׁת	ᵐmaculaberis.	ᵐmaculaberis.	ad
	בִּנְךָ	°De	°De	vxorẽ
	הִוא	femine	femine	primi
	לֹא	tuo	tuo	tui
	תְגַלֶּה	ᵖ nõ	ᵖ nõ	nõ
	עֶרְוָתָהּ	ᵍdabis	ᵍdabis	dabis
	אֵשֶׁת	ʳvt	ʳvt	cubationẽ
	בְּנָהּ	cõſecretur	cõſecretur	ſe
	לֹא	ídolo	ídolo	πρὸς
	תְגַלֶּה	°moloch:	°moloch:	γυναῖκα
	עֶרְוָתָהּ	ʳnec	ʳnec	τ
	בִּתָּהּ	ᵘpollues	ᵘpollues	πλησίον
	בְּנָהּ	ʳnomẽ	ʳnomẽ	σου
	לֹא	ᵗdei	ᵗdei	οὐ δώσεις
	תְגַלֶּה	tui.	tui.	κοίτην
	עֶרְוַת	ᵃEgo	ᵃEgo	σπέρ
	בַּת	ᵇdo	ᵇdo	ματός
	בִּתָּהּ	mínº.	mínº.	σου,
	לֹא	ᶜCũ	ᶜCũ	τοῦ ἐκμιανθῆναι
	תְגַלֶּה	ᵇmaſculo	ᵇmaſculo	πρὸς
	עֶרְוָתָהּ	ᶜ nõ	ᶜ nõ	αὐτήν.
	שַׁאֲרָהּ	ʳcõmiſceris	ʳcõmiſceris	καὶ
	הִוא	ᵍcoitu	ᵍcoitu	κακὸν
	זִמָּה	ʰfemi	ʰfemi	τοῦ
	הִוא	neo:	neo:	σπέρμα
	לֹא	qa	qa	σου
	תִתֵּן	ⁱabominatio	ⁱabominatio	διὰ
	שְׁכָבְתְּךָ	ᵏest.	ᵏest.	Moλὼχ
	לְזֶרַע	ˡCũ	ˡCũ	καὶ
	לְהַעֲבִיר	oĩ	oĩ	οὐ βε
	לַמֹּלֶךְ	ᵐpecore	ᵐpecore	βηλώσεις
	וְלֹא	nõ	nõ	τὸ ὄνομα
	תְחַלֵּל	°coi	°coi	τοῦ ἁγίου,
	אֶת	bis:	bis:	ἐγώ εἰμι
	שֵׁם	ᵍnec	ᵍnec	κύριος.
	אֱלֹהֶיךָ	maculaberis	maculaberis	καὶ
	אֲנִי	ʳcũ	ʳcũ	μετὰ
	יְהוָה	co.	co.	ἄρσενος
	וְאֵת	°Mulier	°Mulier	nõ
	זָכָר	ʳnõ	ʳnõ	dormies
	לֹא	ᵘfuc	ᵘfuc	coitũ
	תִשְׁכַּב	cũbet	cũbet	femineũ:
	מִשְׁכְּבֵי	ʳiumẽto:	ʳiumẽto:	abominatio
	אִשָּׁה	ʲnec	ʲnec	eĩ
	תּוֹעֵבָה	miſcebitur	miſcebitur	eſt.
	הִוא	eĩ:	eĩ:	τ
	וּבְכָל	quia	quia	οὐ
	בְּהֵמָה	ᵘſcelus	ᵘſcelus	κοιμηθήσῃ
	לֹא	ᵇeſt.	ᵇeſt.	κατὰ
	תִתֵּן	ᶜNec	ᶜNec	τὴν
	שְׁכָבְתְּךָ	ᵖpolluamini	ᵖpolluamini	γυναικείαν,
	לְטָמְאָה	ᶜin	ᶜin	βδέλυγμα
	בָהּ	omnibus	omnibus	γάρ
	וְאִשָּׁה	ʳhís	ʳhís	ἐστι.
	לֹא	ᵗquibus	ᵗquibus	καὶ
	תַעֲמֹד	ᵒcõtaminate	ᵒcõtaminate	κτῆνος
	לִפְנֵי	ſũt	ſũt	οὐ δώσεις
	בְהֵמָה	vniuerſe	vniuerſe	κοίτην σου
	לְרִבְעָהּ	ʲgẽtes:	ʲgẽtes:	εἰς
	תֶּבֶל	ᵐquas	ᵐquas	πᾶσαν
	הוּא	ᵘego	ᵘego	τετράποδον,
	אֶל	ᵒeiſ	ᵒeiſ	οὐ δώσεις
	כְּמִינָהּ	ciã	ciã	κοίτην σου
	תִּטְמָאוּ	ᵖante	ᵖante	εἰς πᾶσαν
	כִּי	cõſpectũ	cõſpectũ	κτῆνος
	בְכָל	vrm:	vrm:	βδέλυγμα
	אֵלֶּה	ᵍ&	ᵍ&	ἐστι.
	נִטְמְאוּ	quibus	quibus	μὴ
	הַגּוֹיִם	ᵍpolluta	ᵍpolluta	μιαίνεσθε
	אֲשֶׁר	eſt	eſt	ἐν πᾶσι
	אֲנִי	ʳterra:	ʳterra:	τούτοις,
	מְשַׁלֵּחַ	ʳcuiꝰ	ʳcuiꝰ	ἐν πᾶσι
	מִפְּנֵיכֶם	ego	ego	εἴρηται
	וַתִּטְמָא	ᵗſcelera	ᵗſcelera	γὰρ
	הָאָרֶץ	ᵒviſitabo	ᵒviſitabo	τούτοις
	וָאֶפְקֹד	ᵏvt	ᵏvt	ἐμιάνθησαν
	עֲוֹנָהּ	euomat	euomat	τὰ ἔθνη,
	עָלֶיהָ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἃ ἐγὼ
	וַתָּקִא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐξαποστε
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	λῶ
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἀπὸ προσώπου
	יֹשְׁבֶיהָ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὑμῶν.
	וּשְׁמַרְתֶּם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐξεμιάνθη
	אַתֶּם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἡ γῆ,
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ
	חֻקֹּתַי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἀντα
	וְאֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τίσω
	מִשְׁפָּטַי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τὴν
	וְלֹא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἀδικίαν
	תַעֲשׂוּ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	αὐτοῦ δι' αὐτήν,
	מִכֹּל	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ προσώχθι
	הַתּוֹעֵבֹת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	σεν
	הָאֵלֶּה	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἡ γῆ τοῖς
	הָאֶזְרָח	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐγκαθημένοις
	וְהַגֵּר	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐπ' αὐτῆς.
	הַגָּר	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ φυλάξεσθε
	בְּתוֹכְכֶם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	πάντα τὰ
	כִּי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	δικαιώματά
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	μου,
	כָּל	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ τὰ
	תּוֹעֲבֹת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	προστάγματά
	הָאֵל	ᵒᵒ	ᵒᵒ	μου,
	עָשׂוּ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ οὐ ποιήσετε
	אַנְשֵׁי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἀπὸ πάντων
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τῶν
	אֲשֶׁר	ᵒᵒ	ᵒᵒ	βδελυγμάτων
	לִפְנֵיכֶם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τούτων,
	וַתִּטְמָא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὁ ἐγχώριος
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καὶ ὁ προσγειτε
	וְלֹא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	νεύων
	תָקִיא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐν ὑμῖν.
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	πάντα γὰρ
	אֶתְכֶם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τὰ βδελύγματα
	בְּטַמַּאֲכֶם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ταῦτα
	אֹתָהּ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐποίησαν
	כַּאֲשֶׁר	ᵒᵒ	ᵒᵒ	οἱ ἄνθρωποι
	קָאָה	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τῆς γῆς οἱ ὄντες
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	πρότερον
	הַגּוֹי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὑμῶν, καὶ
	אֲשֶׁר	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἐμιάνθη
	לִפְנֵיכֶם	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἡ γῆ· καὶ
	וַתִּקָּא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἵνα μὴ
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	προσοχθίσῃ
	כִּי	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὑμῖν
	תְטַמְּאוּ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ἡ γῆ ἐν τῷ
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	μιαίνειν
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὑμᾶς
	וָאֶפְקֹד	ᵒᵒ	ᵒᵒ	αὐτὴν
	עֲוֹנָהּ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	καθάπερ
	עָלֶיהָ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	προσώχθισε
	וַתָּקִא	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τοῖς ἔθνεσι
	הָאָרֶץ	ᵒᵒ	ᵒᵒ	τοῖς πρὸ
	אֶת	ᵒᵒ	ᵒᵒ	ὑμῶν· ὅτι

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
ᵖנַסַּב	Turpitudinẽ mulieris τ filie eius nõ reuelabis: filiã	עֶרְיַת אִתְּתָא וּבְרַתַּהּ לָא תְגַלֵּי יָת בַּת בְּרַתַּהּ לָא
ʳאָח	filij eius aut filiã filie eius nõ accipies vt reueles tur	ᵖתִסַּב לְגַלָּאָה עֶרְיָתַהּ קָרִיבָן
ᵏרָחַק	pitudinẽ eius: cõſanguinee eni ſunt: cõſilij peccatoꝝ	אִינִין עֲצַת תְּאוֹבִין הִיא וְאִתְּתָא עִם אִחְתַּהּ לָא תִסַּב
ᵃסָאַב	eſt. Et vxorẽ cum ſorore ſua nõ accipies vt ſit et in tri	לְאַסְקָא לָהּ לְגַלָּאָה עֶרְיָתַהּ עַלָּה
ᵉעֵבֶר	bulationẽ: nec diſcooperies turpitudinẽ illius: illa	נְכָסַיָּא וְלָא אִיתַת חַבְרָךְ לָא תִתֵּן
ᵇחָלַל	viuente. Et ad mulierẽ in mẽſtruo immũditie ſue nõ	שְׁכָבְתָּךְ לְזַרְעָא לְאִסְתָּאָבָא בַּהּ וּמִזַּרְעָךְ לָא תִתֵּן
ᵍעֵבֶר	accedes ne reueles turpitudinẽ eiꝰ. et cũ vroze primi	לְאַעְבָּרָא לְמֹלֶךְ וְלָא תְחַיֵּל יָת שְׁמָא
ᶜשָׁכַב	gui nõ cubabis vt feminis cõmixtione ꝓtamineris in	דְּאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ וְיָתֵרָא לָא תִשְׁכּוֹב מִשְׁכְּבֵי אִתְּתָא תּוֹעֲבְתָא הִיא וּבְכָל בְּעִירָא לָא
ᵏקוּם	ea. Et de ſemie tuo nõ dabis vt träſferat ad moloch: τ	תִתֵּן שְׁכָבְתָּךְ לְאִסְתָּאָבָא בַּהּ וְאִתְּתָא לָא תְקוּם קֳדָם בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ תִּבְלָא הוּא:
ʰכָּאַב	nõ violabis nomẽ dñi dei tui: ego dñs. Et cũ maſculo	לָא תִסְתָּאֲבוּן בְּכָל אִילֵּין אֲרֵי בְּכָל אִילֵּין אִסְתָּאֲבוּ עַמְמַיָּא דְּאֲנָא מְגַלֵּי מִן קֳדָמֵיכוֹן
ʲנָּלָה	nõ cobis coitu mulieb̃ri: abominatio eni eſt. Et cũ oi	וְאִסְתָּאֲבַת אַרְעָא וַאֲסְעַרִית חוֹבַהּ עֲלַהּ וְרוֹקִיתַת אַרְעָא יָת יָתְבָהָא:
ᵐסָעַר	iumẽto nõ cobis vt cõtamineris cũ eo: nec̃ mulier	וְתִטְּרוּן אַתּוּן יָת קְיָמַי וְיָת דִּינַי וְלָא תַּעְבְּדוּן מִכֹּל תּוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין יְצִירָיָא גְּיוֹרָיָא דְּיִתְגַּיְּרוּן בֵּינֵיכוֹן:
ⁿרוּם	ſtabit coꝝ iumẽto vt ſuccũbat ei: ſcelus eni eſt. ne po	אֲרֵי יָת כָּל תּוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין עַבְּדוּ אֱנָשֵׁי אַרְעָא דִּי קֳדָמֵיכוֹן: וְאִסְתָּאֲבַת אַרְעָא
ᵒעָמַד	luamini in oibus his: qꝝ in oibus his ꝓtaminati ſunt	וְלָא תְקוֹם אַרְעָא יָת בְּסָאוּבֵיכוֹן בְּגָוָהָא כְּמָא
ᵖנֶגֶד	populi quos ego eiſciam ante conſpectũ vrm. Et cõ	דִּי קָאֲתַת עַמְמַיָּא דִּי קֳדָמֵיכוֹן: אֲרֵי
ᵍעָשָׂה	taminata ẽ terra: τ viſitaui ſcel' eiꝰ ſup eã τ cuomuit:	כָּל דְּיַעְבְּדוּן מִכֹּל תּוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין אִנְשָׁא
ʳזָרַח	terra hĩtatores ſuos. Vos aũt cuſtodietis legitia mea	וְיָתְבָן בֵּינֵיכוֹן: וְיַת מַטְּרַת יְיָ נְטָרוּ
ˢגֵּר	τ tudicia mea: τ nõ facietis ex oibus abomiationiꝫ	דְּלָא לְמֶעְבַּד מִנִּמּוֹסֵי תּוֹעֲבָתָא דְּאִתְעֲבִדַת
	iſtis: nec idigene nec ꝓgrini q ꝓgrinant inter vos.	קֳדָמַי וְלָא תְסָאֲבוּן בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן:
	Oẽs eni abominatiões iſtas fecerũt virt ẽre q fuerũt	
	añ vos: τ polluta ẽ terra. τ nõ euomet vos ẽra cũ cõta	
	minaueritis eã: ſicꝫ euomuit ꝓpꝓosq fuerũt añ vos. qz	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ois q̃ fecerit ab oib⁹ abominatio
πᾶς ὃς ἂν ποιήσει ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμά=
nib⁹ his: peribũt aie q̃ fece
των τούτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦ
rint ex medio ppli eor. ꝛ seruate custodias
σαι ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ φυλάγμα
meas: vt nõ faciatis de omnib⁹ legitimis
τά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων
abominatis: q̃ facta sũt ante vos. ꝛ nõ pol=
τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονε πρὸ ὑμῶν. καὶ ὀνομιαν
luemini in ipis q̃m ego dñs deus vr.
θήσεσθε ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὑμῶν. Ca. 19.

A Et locut⁹ ē dñs ad moysen: dicẽs: lo
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λά
quere vniuerse multitudini filioꝝ israel: ꝛ dices
λησον πάσῃ τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν ἰσραηλ, καὶ ἐρεῖς
ad illos: scti eritis: q̃m ego sctus dñs de⁹ ve
πρὸς αὐτούς, ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος κς ὁ θεὸς ὑ=
ster. vnusq̃sq; pfez suũ ꝛ matrẽ suã timeat
μῶν. ἕκαστος πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω.
et sabbata mea custodietis: ego dñs deus ve
καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑ
ster. nõ sequimini idola: ꝛ deos cõflati
μῶν. οὐκ ἀκολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευ=
les nõ facietis vobis: ego dñs deus vr. ꝛ si
τοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐὰν
sacrificaueritj sacrificiũ salutarj dño: acceptabile vr̃z fa
θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ κῷ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε, ἧ
crificabitj: q̃ pie sacrificabit: cõedet ꝛ crastino. ꝛ si
ἂν ἡμέρα θύσεται, βρώθησεται καὶ τῇ ἀρίστου. καὶ ἐὰν
relictũ fuerit vsq; ad diẽ tertiã: in igne cõ=
καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατα=
buret. si ãt cõestiõe cõedet die ter
καυθήσεται. ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί
B tia: iscrificabile ē: nõ acceptabit. q̃ ãt cõederit il
τῇ ἀφ' ὑτοῦ ἔσῃ, οὐ δεχθήσεται. ὃς δὲ ἐσθίων ἀφ=
lud: pctũz accipiẽt: q̃m sctã dñi pfana
τὸ ἁμαρτίαν λήψονται, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐβεβή
uit. ꝛ peribũt aie q̃ cõederit
λωσεν. καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἐσθίουσαι
de ppio suo. ꝛ metẽtib⁹ vobis mes=
ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θερι
sem tre vr̃e nõ pficietis messionẽ ve
σμὸν τῆς γῆς ὑμῶν οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑ=
strã agri tui vt metatis: ꝛ q̃ ceciderit
μῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτον
ex missione tua nõ colliges. ꝛ vine=
τα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις. καὶ τὸν ἀμπε
C tum tuũ nõ reuindemiabis: neq; grana
λῶνά σου οὐκ ἐπαναστρυγήσεις, οὐδὲ τὰς ῥώγας
vineti tui colliges: mẽdico ꝛ
τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις, τῷ πτωχῷ καὶ
aduene relinq̃s ea: ego
τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά, ἐγὼ

Trãsla. B. Hiero.

ꝛOis aĩa ⁿq̃ ˣfecerit ʸde
ᶻabominationibus
ᵃhis quippiam: ᵇperibit
ᶜde medio ᶠpopuli sui.
ᵍCustodite ʰmãdata mea
ᵏNolite ˡfacere
ᵐq̃ ⁿfecerũt hi qui fuerũt
ᵒante vos. ᵖEt ne ᵠpollua
mini ʳin eis. ˢEgo ˣdñs ʸde
us vester. Cap. 19.

LOcutus est ᵇdñs ᶜad
ᵈmoysen ᵉdicẽs. ᶠLo=
qr̃e ᵍad ʰoẽm ⁱcetũ ᵏfilio=
rũ ⁱsrael: ᵐ& dices
ⁿad eos. ᵒSctⁱ ᵖestote: ᵠqa
ʳego ˢsanctus sum
ᵗdñs ⁿdeus vr̃. ˣVnusquisq̃ ʸmatrem suam
ᶻ& patrẽ suũ ᵃtimeat
ᵇSabbata mea
ᶜcustodite. ᵈEgo ᵉdñs ᶠde
us vester. ᵍNolite
ʰconuerti ᵏad ⁱidola: ˡnec
deos ᵐconflatiles
ⁿfacietis ᵒvobis. ᵖEgo
ᵠdominus
ʳdeus vester. ˢSi ˣimola=
ueritis ʸhostiam ᶻpacifico
rum ᵃdomino ᵇvt sit pla
cabilis: ᶜeo die
quo ᵈfuerit imolata: ᵉeo
medetis eã ᶠ& die altero.
ᵍQuicqd ãt residuũ fue
rit ʰin ⁱdiẽ ᵏtertium ˡigne
ᵐcõburetis. ⁿSi quis post
biduũ ᵒcomederit ex ea:
ᵖprophanus ᵠerit & im=
pietatis reus: ʳportabit
ˢiniquitatem suã: ᵗqa
ᵘsanctum ˣdomini ʸpollu
it: ᶻ& pibit ᵃanima ᵇillius
ᶜde populo suo.
ᵈCunq; messueris ᵉsege
tes ᶠterre tue: ᵍnõ tõdebis vsq; ad solũ
supficiẽ terre: ʰnec ⁱrema
nentes spicas ᵏcolliges:
ˡneq; in ᵐvinea tua
ⁿracemos ᵒ& grana deci
dẽtia ᵖcongregabis: sed
ᵠpaupibus ʳ& peregrinis
carpeda ˢdimittes. ᵗEgo

Ter. Heb. Leui. Ca. xix.

כָּל־ אֲשֶׁר ˣ יַעֲשֶׂה ˢ מִכֹּל ˢ הַתּוֹעֵבֹת
הָאֵלֶּה ᵇ וְנִכְרְתוּ ᶜ הַנְּפָשׁוֹת ᵈ הָעֹשֹׂת
ᵉ מִקֶּרֶב עַמָּם: ᵍ וּשְׁמַרְתֶּם ʰ אֶת מִשְׁמַרְתִּי
ᵏ לִבְלְתִּי ˡ עֲשׂוֹת ᵐ מֵחֻקּוֹת ⁿ הַתּוֹעֵבֹת
ᵒ אֲשֶׁר ᵖ נַעֲשׂוּ ᵠ לִפְנֵיכֶם ʳ וְלֹא ˢ תִטַּמְּאוּ
ᵗ בָּהֶם ᵘ אֲנִי ˣ יְהוָה ʸ אֱלֹהֵיכֶם:

Cap. xix.

ᵃ וַיְדַבֵּר ᵇ יְהוָה ᶜ אֶל ᵈ מֹשֶׁה ᵉ לֵאמֹר: ᶠ דַּבֵּר
ᵍ אֶל כָּל ʰ עֲדַת ⁱ בְּנֵי ᵏ יִשְׂרָאֵל ˡ וְאָמַרְתָּ
ᵐ אֲלֵהֶם ⁿ קְדֹשִׁים ᵒ תִּהְיוּ ᵖ כִּי ᵠ קָדוֹשׁ
ʳ אֲנִי ˢ יְהוָה ᵗ אֱלֹהֵיכֶם: ᵘ אִישׁ ˣ אִמּוֹ
ʸ וְאָבִיו ᶻ תִּירָאוּ ᵃ וְאֶת ᵇ שַׁבְּתֹתַי ᶜ
ᵈ תִּשְׁמֹרוּ ᵉ אֲנִי ᶠ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֵיכֶם: ʰ אַל
ⁱ תִּפְנוּ ᵏ אֶל ˡ הָאֱלִילִם ᵐ וֵאלֹהֵי ⁿ מַסֵּכָה
ᵒ לֹא ᵖ תַעֲשׂוּ ᵠ לָכֶם ʳ אֲנִי ˢ יְהוָה ᵗ
ᵘ אֱלֹהֵיכֶם: ˣ וְכִי ʸ תִזְבְּחוּ ᶻ זֶבַח שְׁלָמִים
ᵃ לַיהוָה ᵇ לִרְצֹנְכֶם ᶜ תִּזְבָּחֻהוּ: ᵈ בְּיוֹם
ᵉ זִבְחֲכֶם ᶠ יֵאָכֵל ᵍ וּמִמָּחֳרָת ʰ וְהַנּוֹתָר
ⁱ עַד ʲ יוֹם ᵏ הַשְּׁלִישִׁי ˡ בָּאֵשׁ ᵐ יִשָּׂרֵף:
ⁿ וְאִם ᵒ הֵאָכֹל ᵖ יֵאָכֵל ᵠ בַּיּוֹם ʳ הַשְּׁלִישִׁי
ˢ פִּגּוּל ᵗ הוּא ᵘ לֹא ˣ יֵרָצֶה: ʸ וְאֹכְלָיו ᶻ עֲוֹנוֹ
ᵃ יִשָּׂא ᵇ כִּי ᶜ אֶת ᵈ קֹדֶשׁ ᵉ יְהוָה ᶠ חִלֵּל
ᵍ וְנִכְרְתָה ʰ הַנֶּפֶשׁ ⁱ הַהִוא ʲ מֵעַמֶּיהָ:
ᵏ וּבְקֻצְרְכֶם ˡ אֶת ᵐ קְצִיר ⁿ אַרְצְכֶם ᵒ
ᵖ לֹא ᵠ תְכַלֶּה ʳ פְּאַת ˢ שָׂדְךָ ᵗ לְקֻצְרֶךָ: ᵘ וְלֶקֶט
ˣ קְצִירְךָ ʸ לֹא ᶻ תְלַקֵּט: ᵃ וְכַרְמְךָ ᵇ לֹא
ᶜ תְעוֹלֵל ᵈ וּפֶרֶט ᵉ כַּרְמְךָ ᶠ לֹא ᵍ תְלַקֵּט
ʰ לֶעָנִי ⁱ וְלַגֵּר ʲ תַּעֲזֹב ᵏ אֹתָם ˡ אֲנִי

Interp. chal.

ois qui fecerit ex oibus abominationib⁹ istis: exter=
minabũtur aie q̃ fecerint talia de medio popoli sui.
Custodietisq; custodiã verbi mei: vt non faciatis de
moribus abominabilibus qui facti sunt ante vos: et
ne polluamini in eis. Ego dñs deus vester. Ca. 19.

LOcutusq; est dñs cum moyse dicẽs. Loq̃re cum
omni cetu filiorũ israel ꝛ dices eis. Sancti eri=
tis; q̃ ego sanctus sum dñs deus vester. Vnusquisq;
matrẽ suaz ꝛ patrẽ suũ timebit: ꝛ dies sabbatoꝝ meo
rum custodietis: ego dñs deus vester. Nolite respice
re ad idola: neq; deos conflatiles facietis vobis: ego
dñs deus vester. Et si immolaueritis hostiã sanctifi=
catã cozaz dño: volũtarie imolabitis eã. In die qua
immolabitur comedetur ꝛ sequẽti die. quod autẽ re=
liquũ fuerit vsq; in diem tertiã: igni comburetur. Et
si comestũ fuerit in die tertio: abominatio erit: nõ erit
placabile: ꝛ qui comederit ex eo suscipiet iniquitatẽ
suam: quoniã sanctũ dñi prophanabit: ꝛ exterminabi
tur homo ille de populo suo. Cunq; messueritis mes=
sem terre vestre: non consumabis metere angulum
agri tui: neq; recolliges remanẽtes spicas messis tue
neq; in vinea tua colliges racemos post vindemiaz
remanentes. Neq; grana decidentia vinee tue cõgre
gabis: sed pauperibus ꝛ peregrinis dimittes ea: ego

Pritiua. heb.

כָּרַת
עָשָׂה שָׁמַר
פָּנָה
Cap. xix.
דִּבֶּר
יָעַד
קָדַשׁ
יָרֵא
שָׁמַר
פָּנָה אֶל נָסַךְ
עָשָׂה
זָבַח
שָׁלַם
אָכַל יתר
שָׁלִישׁ שָׁרַף
אָכַל
פִּגֻּל רָצָה
נָשָׂא
כָּרַת
קָצַר
כָּלָה פְּאָה
לָקַט
עָלַל
עָנָה עָזַב

Transla. Chal.

כָּל דְּיַעְבֵּד מִכֹּל תּוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין וְיִשְׁתֵּצְיָן נַפְשָׁתָא דְּיַעְבְּדָן מִגּוֹ עַמֵּהּ: וְתִטְּרוּן יָת
מַטְּרַתִּי דִּילִי דְּלָא לְמֶעְבַּד מִנִּימּוֹסֵי תּוֹעֲבָתָא דְּאִתְעֲבִידָא קֳדָמַיכוֹן וְלָא תְּסְתָּאֲבוּן
בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן: Ca. xix. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם
כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן קַדִּישִׁין תְּהוֹן אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן:
גְּבַר מִן אִמֵּיהּ וּמִן אֲבוּהִי תְּהוֹן דָּחֲלִין וְיָת יוֹמֵי שַׁבָּתַיָּא דִּילִי תִּטְּרוּן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן:
לָא תִתְפְּנוֹן בָּתַר טָעֲוָן וְדַחְלָן דְּמַתְּכָא לָא תַּעְבְּדוּן לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן: וַאֲרֵי תְּכְסוֹן
נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ לִרְעוּתָא לְכוֹן תִּכְּסוּנֵיהּ: בְּיוֹמָא דְּתִתְכְּסוֹן יִתְאֲכֵל וּלְמָחָר
וּדְיִשְׁתְּאַר עַד יוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא יִתּוֹקַד: וְאִם אִיתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
פָּרְחָנָא הוּא לָא יְהֵא לְרַעֲוָא: וּדְיֵיכִיל לְמֵיכַל יָת קוּדְשָׁא דַּיְיָ אֲחֵיל
וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ: וּבְמֵיחְצַדְכוֹן יָת חֲצָדָא דַּאֲרַעֲכוֹן לָא תְּשֵׁצֵי פֵּאָתָא
דְּחַקְלָךְ לְמִחְצַד וְלֶכְמָא דַּחֲצָדָךְ לָא תְּלַקֵּט: וְכַרְמָךְ לָא תְּעַלֵּיל וְנִתְרָא דְּכַרְמָךְ לָא
תְּלַקֵּט לְעַנְיֵי וְלִגְיוֹרֵי תְּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם׃	לֹא	תְּגַנֹּבוּ	dñs deus vester. Non	dñs deus vf. nõ furabimini: neq; mẽtiemini: neq;
גָּנַב				facietis furtum. non	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. οὐκ λέψετε, οὐδὲ ψεύσεσθε, οὐδὲ
תְּכַחֲשׁוּ	וְלֹא	תְשַׁקְּרוּ	אִישׁ	mentiemini: nec	calũniabit᷑ ꝺ᷑s primũ suũ. τ nõ tura-
כָּחַשׁ שָׁקַר עָמִית				piet vnusquisq; proximũ	συκοφαντήσει τις τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ οὐ κομεῖ
וְלֹא	תִשָּׁבְעוּ	בִשְׁמִי	לַשָּׁקֶר	suũ. Nõ purabis in no	bitis nomie meo in iusto. τ nõ pphanebitis
וְחִלַּלְתָּ				mine meo: nec pollues	δὲ τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ· καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ
שֵׁם	אֱלֹהֶיךָ	אֲנִי	יְהוָה׃	nomẽ dei tui. Ego do	nomẽ dei vf. ego ꝺ᷑s deꝰ vf. nõ ledes
לֹא				minus. Non	ὄνομα τοῦ θεοῦ ὑμῶν· ἐγώ εἰμι ὁ θς ὑμῶν· οὐκ ἀδικήσεις τὸν
תַעֲשֹׁק	אֶת	רֵעֲךָ	וְלֹא	facies calũniã proximo	proximũ tuũ. τ nõ rapies. τ nõ dormiet
תִגְזֹל	לֹא	תָלִין	פְּעֻלַּת	tuo: nec opprimes	πλησίον σου. καὶ οὐκ ἁρπάσεις· καὶ οὐ κοιμηθήσεται
שָׂכִיר	אִתְּךָ	עַד	בֹּקֶר׃	eũ. Nõ morabitur	merces mercenarij apũ te vsq; ad mane. nõ male
לֹון שָׂכָר				mercenarii tui apud te	ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ παρὰ σοὶ ἕως πρωΐ· οὐ κακῶς
לֹא	תְקַלֵּל	חֵרֵשׁ	וְלִפְנֵי	vsq; mane. Nõ male	dices surdo: τ coꝝ ceco nõ apponeꝭ
עִוֵּר	לֹא	תִתֵּן	מִכְשֹׁל	dices surdo: nec coram	ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἐπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις
וְיָרֵאתָ	מֵאֱלֹהֶיךָ	כֹּשֵׁל		ceco ponẽs offendiculũ:	offendiculũ: τ timebis ꝺ᷑m tuũ. ego ꝺ᷑s ꝺeꝰ
אֲנִי	יְהוָה׃	לֹא	תַעֲשׂוּ	sed timebis ꝺ᷑m deum	σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν θεόν σου· ἐγώ εἰμι ὁ θς
עָוֶל	בַּמִּשְׁפָּט	עֹשֵׂה	פָּנִים	tuũ: quia ego sum	vf. nõ facietis iniq̃tatẽ in iudicio. nõ accipies pſo-
לֹא	תִשָּׂא	פְנֵי	דָל	ꝺ᷑ns. Nõ facies qđ᷑ini	ὑμῶν· οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσω-
וְלֹא	תֶהְדַּר	פְּנֵי	גָדֹל	quũ ẽ: nec iniuste iudica	πον πτωχοῦ, οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς πρόσωπον δυνάστου.
בְּצֶדֶק	תִּשְׁפֹּט	עֲמִיתֶךָ׃		bis. Nõ cõsideres pſo-	in iustitia iudicabis ꝓximũ tuũ. nõ ambulabi᷑ ꝺo
לֹא	תֵלֵךְ	רָכִיל	בְּעַמֶּיךָ	nã pauperis: nec hono	lo in gẽte tua. nõ cõspirabis ꝓtra sãguinẽ
לֹא	תַעֲמֹד	עַל	דַּם	res vultũ potẽtis. Iuſte	ꝓximi tui. ego ꝺ᷑s ꝺeꝰ vf. nõ oderis fra
רֵעֶךָ	אֲנִי	יְהוָה׃	לֹא	iudicabis ꝓximo tuo. Nõ	trẽ tuũ mẽte tua. correptiõe corripies ꝓximũ
תִשְׂנָא	אֶת	אָחִיךָ	בִּלְבָבֶךָ	eris criminator: nec fu	φόν σου τῇ διανοίᾳ σου. ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον
הוֹכֵחַ	תּוֹכִיחַ	אֶת	עֲמִיתֶךָ	furro. Nõ ſtabis cõtra	tuũ: τ nõ accipies ꝓpter eũ pctũ. τ nõ vlciſca
וְלֹא	תִשָּׂא	עָלָיו	חֵטְא׃	ſanguinẽ ꝓximi tui. Ego	σου, καὶ οὐ λήψῃ διʼαὐτὸν ἁμαρτίαν· καὶ οὐκ ἐκδικήσε-
לֹא	תִקֹּם	וְלֹא	תִטֹּר	ꝺ᷑ns. Nõ oderis frẽm tuũ	tur tua manꝰ. τ nõ irascẽris filijs ꝓpli
אֶת	בְּנֵי	עַמֶּךָ	וְאָהַבְתָּ	in corde tuo: ſed publicẽ	tui. τ diliges ꝓximũ tuũ ſicẽ teipm.
לְרֵעֲךָ	כָּמוֹךָ	אֲנִי	יְהוָה׃	argue eũ: ne habeas	ego ꝺ᷑s deus vf. legẽ meã cuſtodietis iumẽ
אֶת	חֻקֹּתַי	תִּשְׁמֹרוּ	בְּהֶמְתְּךָ	ſup illo pctũm. Nõ	ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὑμῶν· τὸν νόμον μου φυλάξεσθε. τὰ κτή-
לֹא	תַרְבִּיעַ	כִּלְאַיִם	שָׂדְךָ	vltionẽ: nec memor eris	ta tua nõ admittes ꝺiuerſo ſiali. τ vtic-
לֹא	תִזְרָע	כִּלְאָיִם	וּבֶגֶד	iniurie ciuiũ tuorũ. Di	ντη σου οὐκ ἀτοχεύσεις ἑτεροζύγῳ. καὶ τὸν ἀμπελῶ-
כִּלְאַיִם	שַׁעַטְנֵז	לֹא	יַעֲלֶה	liges amicũ tuũ ſicut te	να σου οὐ καταφυτεύσεις διάφορον· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο
עָלֶיךָ׃	וְאִישׁ	כִּי	יִשְׁכַּב	ipm. Ego ꝺ᷑ns. Leges	textã adulteratã nõ veſties teipm. τ ſi
אֶת	אִשָּׁה	שִׁכְבַת	זֶרַע	meas cuſtodite. Iumen	ὑφασμένον κίβδηλον οὐκ ἐνδύσεις σεαυτῷ· καὶ ἐὰν
וְהִוא	שִׁפְחָה	נֶחֱרֶפֶת	לְאִישׁ	ta tua nõ facies coire cũ	aliqs dormierit cũ mulĩe cõcubitu ſeminis· τ ip
וְהַפְדֵּה	לֹא	נִפְדְּתָה	אוֹ	alterius gẽris aiantibus.	σα fuerit ſua ſeruata hoi: τ ipa redẽptiõe
חָפְשָׁה	לֹא	נִתַּן	לָהּ	Agrũ tuũ nõ ſeres di	τὴν οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἄνω, καὶ αὐτὴ λύτρωσις
בִּקֹּרֶת	תִּהְיֶה	לֹא	יוּמָתוּ	uerſo ſemĩe. Veſtẽ q̃ ex	nõ redẽpta eſt: vel libertas nõ ꝺata ẽ et: cõſideratio
כִּי	לֹא	חֻפָּשָׁה׃	וְהָבִיא	duobus texta eſt: nõ in	οὐ λελύτρωται, ἢ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπὴ
אֶת	אֲשָׁמוֹ	לַיהוָה	אֶל	dueris. Hõ ſi dormie	erit illis: nõ morietur: qñ nõ liberata ẽ. τ
פֶּתַח	אֹהֶל	מוֹעֵד	אַיִל	rit cũ muliere coitu ſe	ἐς αὐτοῖς, οὐκ ἀποθανοῦνται, ὅτι οὐκ ἠλευθερώθη· καὶ
אָשָׁם׃	וְכִפֶּר	עָלָיו		minis que ſit ancilla ẽt	adducet pro ꝺelicto ſuo ꝺ᷑o ad hoſtiũ tabna-
				nobilis: & tamen pcio	προσάξει τῆς πλημμελίας αὐτοῦ τῷ κῷ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκη
				non redempta.	culi teſtimonij: arietẽ ꝺelicti: τ ꝓpitiabit pro ipſo
				nec libertati ꝺonata:	νῆς τοῦ μαρτυρίου, κριὸν πλημμελείας, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ
				vapulabunt ambo: &	
				non morientur: quia	
				non fuit libera.	
				Pro ꝺelicto autem ſuo	
				offeret ꝺ᷑o ad ostium	
				tabernaculi teſtimonij: a	
				rietẽ: orabitq; pro eo	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
לָא תִגְנְבוּן וְלָא תְכַדְּבוּן וְלָא תְשַׁקְּרוּן אֱנָשׁ בְּחַבְרֵיהּ׃ וְלָא תְשַׁתְּבָעוּן בִּשְׁמִי	ꝺ᷑s deus vester. Non facietis furtũ: τ nõ negabitis:	יי אֱלָהָכוֹן׃ וְלָא תִגְנְבוּן וְלָא תְכַדְּבוּן וְלָא תְשַׁקְּרוּן אֱנָשׁ בְּחַבְרֵיהּ וְלָא תְשַׁתְּבָעוּן בִּשְׁמִי
לְשִׁקְרָא וְתֶחֱיֵל יָת שְׁמָא דֶאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תְעָשׁוֹק יָת חַבְרָךְ וְלָא תְּגֵינוֹס לָא	neq; mẽtiemini vnuſq;ſq; cõtra ꝓximũ ſuũ. Nec iura-	לְשִׁקְרָא וְתֶחֱיֵל יָת שְׁמָא דֶאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תְעָשׁוֹק יָת חַבְרָךְ וְלָא תְּגֵינוֹס לָא
תְּבִית אַגְרָא דַאֲגִירָא לְוָתָךְ עַד צַפְרָא׃ לָא תְלוּט דְּלָא שָׁמַע וּקְדָם דְּלָא חָזֵי לָא	bitis in noie meo falſe: neq; ꝓphanabis nomen ꝺ᷑ni	תְּבִית אַגְרָא דַאֲגִירָא לְוָתָךְ עַד צַפְרָא׃ לָא תְלוּט דְּלָא שָׁמַע וּקְדָם דְּלָא חָזֵי לָא
תְשִׁים תַּקָּלָא וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תַעְבְּדוּן שְׁכַר אַפֵּי דִּינָא לָא תֵּיסַב אַפֵּי	ꝺei tui: ego ꝺ᷑s. Non facietis falſitatẽ in iudi	תְשִׁים תַּקָּלָא וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תַעְבְּדוּן שְׁכַר אַפֵּי דִּינָא לָא תֵּיסַב אַפֵּי
מִסְכְּנָא וְלָא תֶהְדַּר אַפֵּי רַבָּא בְּקוּשְׁטָא תְּדִין לְחַבְרָךְ׃ לָא תֵּיכוּל קְרָצִין בְּעַמָּךְ	tio: neq; accipies faciẽ pauris: nec honorabis facies	מִסְכְּנָא וְלָא תֶהְדַּר אַפֵּי רַבָּא בְּקוּשְׁטָא תְּדִין לְחַבְרָךְ׃ לָא תֵּיכוּל קְרָצִין בְּעַמָּךְ
לָא תְקוּם עַל דְּמָא דְחַבְרָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תְסַנֵּי יָת אָחִיךְ בְּלִבָּךְ אוֹכָחָא תּוֹכַח יָת חַבְרָךְ	ꝓncipis: in veritate iudicabis ꝓximũ tuũ. Non eris	לָא תְקוּם עַל דְּמָא דְחַבְרָךְ אֲנָא יְיָ׃ לָא תְסַנֵּי יָת אָחִיךְ בְּלִבָּךְ אוֹכָחָא תּוֹכַח יָת חַבְרָךְ
וְלָא תְקַבֵּל עַל דִּילֵיהּ חוֹבָא׃ לָא תִטְּרוּר יָת בְּנֵי עַמָּךְ וְתִרְחֵם לְחַבְרָךְ	criminator: in ꝑplo tuo: nec ſtabis cõtra ſanguinẽ ꝓ	וְלָא תְקַבֵּל עַל דִּילֵיהּ חוֹבָא׃ לָא תִטְּרוּר יָת בְּנֵי עַמָּךְ וְתִרְחֵם לְחַבְרָךְ
דְּתֵיתֵי עֲלוֹהִי חוֹבָא לָא תְקוּם וְלָא תִטּוֹר יָת בְּנֵי עַמָּךְ וְתִרְחֵם לְחַבְרָךְ	ximi tui: ego ꝺ᷑s. Nõ oderis frẽm tuũ in corde tuo: ar	דְּתֵיתֵי עֲלוֹהִי חוֹבָא לָא תְקוּם וְלָא תִטּוֹר יָת בְּנֵי עַמָּךְ וְתִרְחֵם לְחַבְרָךְ
אֲנָא יְיָ׃ יָת קְיָמַי תִּטְּרוּן בְּעִירָךְ לָא תַרְכִּיב עִיר וּגְוָן חֲקַלָךְ לָא תִזְרַע עִירִין	gues argues ꝓximũ tuũ: τ nõ ſuſcipies ꝓ eo pcs. nõ	אֲנָא יְיָ׃ יָת קְיָמַי תִּטְּרוּן בְּעִירָךְ לָא תַרְכִּיב עִיר וּגְוָן חֲקַלָךְ לָא תִזְרַע עִירִין
וּלְבוּשׁ עִיר וּגְוָן שַׁעַטְנֵז לָא יִסַּק עֲלָךְ׃ וְאִתְּתָא אֲרֵי יִשְׁכּוֹב יָת אִתְּתָא שְׁכֻבַת זַרְעָא וְהִיא	ãras vltionẽ: nec obſtinaõ inimicitias filijs ꝓpli tui.	וּלְבוּשׁ עִיר וּגְוָן שַׁעַטְנֵז לָא יִסַּק עֲלָךְ׃ וְאִתְּתָא אֲרֵי יִשְׁכּוֹב יָת אִתְּתָא שְׁכֻבַת זַרְעָא וְהִיא
אַמְתָּא אַחֲדָא לְגָבַר וְאִתְפְּרְקָא לָא אִתְפְּרְקַת גְּבַסְתָּא אוֹ חֵרוּתָא לָא אִתְיְהִיבַת לָהּ	Diligesq; ꝓximũ tuũ ſicẽ teipm: ego ꝺ᷑s. Pacta mea	אַמְתָּא אַחֲדָא לְגָבַר וְאִתְפְּרְקָא לָא אִתְפְּרְקַת גְּבַסְתָּא אוֹ חֵרוּתָא לָא אִתְיְהִיבַת לָהּ
בְּקוֹרְתָּא תְּהֵי לָא יְמוּתוּן אֲרֵי לָא אִתְחֲרַת׃ וְיַיתֵי יָת אֲשָׁמֵיהּ לְקֳדָם יְיָ	ſuabitis. Iumẽta tua nõ factas coire cũ alterius gene	בְּקוֹרְתָּא תְּהֵי לָא יְמוּתוּן אֲרֵי לָא אִתְחֲרַת׃ וְיַיתֵי יָת אֲשָׁמֵיהּ לְקֳדָם יְיָ
לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא דְכָרָא לַאֲשָׁמָא׃ וְכַפַּר עֲלוֹהִי	ris aiantib᷑. Agrũ tuũ nõ feres cõmixtione feminũ: τ	לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא דְכָרָא לַאֲשָׁמָא׃ וְכַפַּר עֲלוֹהִי
	veſtimentũ qõ ex cõmixtione lane τ lini cõtextũ eſt nõ	
	aſcẽdat ſup te. Et ſi vir cubuerit cũ muliere coitu ſemi	
	nis: τ ipſa ẽ ancilla deſpõſata viro τ redẽptione nõ ẽ	
	redẽpta argẽto: neq; libellus libertatis ꝺatus eſt ei:	
	vapulabit ipſa: nõ morietur qꝛ nõ eſt redẽpta. Addu	
	cetq; pro ꝺelicto ſuo coꝝ ꝺ᷑o ad oſtium tabernaculi	
	federis arietẽ pro ꝺelicto. Propiciabitq; pro eo	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

sacerdos in ariete delicti coram dño: τ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελίας ἐναντι κυ, καὶ pro peccato suo: qđ peccauit: τ remittet ei πρὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτ, ἧς ἥμαρτεν, καὶ ἀφεθήσεται αὐ peccatũ: qđ peccauit. qñ ãt ingressi fuerittis in τῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν. ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν terrã: quã dño de⁹ vr dat vobis: τ plãtauc γῆν, ἣν κς ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύ ritis oẽm arborẽ comestibilẽ: τ mũdabitis im σητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀ mũditiã ei⁹. fructus eius tres ãnos erit vobis im καθαρσίαν αὐτ· ὁ καρπὸς αὐτ τρία ἔτη ἔσαι ὑμῖν ἀ= mũdus: nõ comedet. τ ãno quar. περικάθαρτος, οὐ βρωθήσεται. καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρ to erit ois fructꝰ eiꝰ sctũs laudabilis dño. in ãt τῳ ἔσαι πᾶς ὁ καρπὸς αὐτ ἅγιος αἰνετὸς τῷ κῷ· ἐν δὲ ãno quito comedetis fructũ eiꝰ: addi τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτ, προσθε tio vobis fructꝰ illiꝰ. egoldño de⁹ vr. nõ come μαι ὑμῖν τὰ γενήματα αὐτ· ἐγώ κς ὁ θς ὑμῶν· μὴ ἔσθε 5.17.d F detis in mõtibꝰ: τ nõ augurabimini: neq; auspicabi τε ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ οὐκ οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσε mini: neq; facietis rotũditatẽ ex coma capitis σθε, οὐδὲ ποιήσετε στίσιν ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς vr. neq; corrũpetis supficiẽ barbe vre. τ in ὑμῶν. οὐδὲ φθερεῖτε τὴν ὄψιν τοῦ πώγονος ὑμῶν· καὶ ἐν cisiones sup aĩa nõ facietis in corpore vestro. τομίδας ἐπὶ ψυχῇ οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν. τ ligas ipressas nõ facietis vobis. ego dño de⁹ καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ὑμῖν· ἐγώ κς ὁ θς vr. nõ pstaminabis filiã tuã vt pstituas ὑμῶν. οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι illã, τ nõ fornicabit̃ tra: τ iplebit̃ αὐτήν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἡ tra iniquitate. τ sabbata mea custodietis. τ a γῆ ἀνομίας· καὶ σάββατά μου φυλάξεσθε· καὶ ἀπὸ sctuario meo timebitis. ego dño. nõ sequemi τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγώ κς· οὐκ ἐπακολουθή ni vẽtriloquos: τ incãtatoꝛ: ibꝰ nõ adhere= σετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαοιδοῖς οὐ προσκολλη bitis: vt polluamini in illis. ego dño de⁹ vr. a θήσεσθε, εἰς μιανθῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγώ κς ὁ θς ὑμῶν· ἀπὸ G facie cani cõsurges: τ honorabis ofpe= προσώπου πολιοῦ ἐξαναστήσῃ, καὶ τιμήσεις πρόσω Exod. 23. c. πον πρεσβυτέρου, καὶ φοβήσῃ τὸν θεόν σου· ἐγώ κς ὁ cũ senioris: τ timebis deũ tuũ. ego dño deus vr. Si ãt aliqs accesserit vobis aduena in θεὸς ὑμῶν· ἐὰν δέ τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν terra vra: nõ affligetis eũ: sicut indigena in vobi γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν, ὡς αὐτόχθων ἐν ὑμῖν scis ãũ ὡς σεαυτόν, ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτου. erit aduena q accesserit ad vos. τ dili ξεται προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἀγαπή ges eũ sicut teipm: qñ aduene fuistis in trã egypti. σεις αὐτὸν ὡς σεαυτόν, ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτου.

Trãsla. B. Hiero.

sacerdos & pro ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ pcto eius cora dño: & repropitiabitur ei: dimit teturq; pctũ. ∞∞∞∞ ∞∞∞∞ Qñ ingressi fue ritis terrã: & plãtaueri= tis ĩ ea ligna pomifera: auferetis ꝓputia eorũ. Poma q̃ germinãt imũ da erũt vobis: nec ∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞ edetis ex eis. Quarto autem anno omnis ∞∞ fructus eor fctificabi= tur laudabilis domino. Quito ãt ãno comedes= tis fructus: cõgregãtes poma q̃ proferũt. Ego dominus deus vester. Nõ cõedetis cũ sãguí= ne. Nõ augurabimini: nec obseruabitis somnia: Neq; irotũdũ attõdebi tis comam: nec radetis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ barbã. Et sup mortuo non incidetis ∞∞∞∞∞ carnes vras: neq; figu= ras aliqs aut stigmata fa cietis vobis. Ego dns. Ne prostituas filiã tuã: ne contamineter terra: & impleatur ∞∞∞∞∞ piaculo. Sabbata mea custodite: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & sanctuariũ meũ metui te. Ego domnus. Non declinetis ad magos: neq; ab hariolis aliqd scisciteminí: vt pollua= mini per eos. Ego ∞∞∞ dns deus vester. Coram cano capite consurge: & honora ꝓsonã senis: & time dominum deũ tuũ. Ego sum dns. Si hĩtauerit aduena in terra vra & morat fuerit ĩter vos: nõ exbretis eũ. Sz sit iter vos sicut idí= gena & diligetis eũ sicut vos metipos. Fuistis ei & vos aduene in terra egypti.

Ter. Heb. Neui. Ca. xix.

הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל
חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ
מַחֲטַאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְכִי תָבֹאוּ
אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל
וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ
שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא
יֵאָכֵל וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל
פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָה וּבַשָּׁנָה
הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף
לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תְנַחֲשׁוּ
וְלֹא תְעוֹנֵנוּ וְלֹא תַקִּפוּ פְּאַת
רֹאשְׁכֶם וְלֹא תַשְׁחִית אֶת פְּאַת
זְקָנֶךָ וְשֶׂרֶט לָנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנוּ
בִּבְשַׂרְכֶם וּכְתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ
בָּכֶם אֲנִי יְהוָה אַל תְּחַלֵּל אֶת בִּתְּךָ
לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמָלְאָה
הָאָרֶץ זִמָּה אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ
וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה אֶל
תִּפְנוּ אֶל הָאֹבֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים
אַל תְּבַקְשׁוּ לְטֻמְאָה בָהֶם אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם
וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי
יְהוָה וְכִי יָגוּר אִתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם
לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ כְּאֶזְרָח מִכֶּם יִהְיֶה
לָכֶם הַגֵּר הַגָּר אִתְּכֶם וְאָהַבְתָּ לוֹ
כָּמוֹךָ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם

Interp. chal.

facerdos in ariete qui offertur pro delicto coram dño pro pctõ suo: quo peccauit. Et dimittetur ei pctũ ei⁹ quo peccauit. Et quãdo ingressi fuerittis terras: τ plã tauerittis oẽm arborem pomiferã: fructus eius erit vobis prohibitus: tribus annis non comedatur. Qñ no autẽ quarto erit omnis fructus eius sanctificatus laudãtibus coram dño. In anno aũt quinto comedetis fructũ eius: vt addatur vobis fructus ei⁹: ego dño de⁹ vester. Nõ comedetis sup sanguinẽ: nõ augurabimi ni: neq; obseruabitis horas. Neq; in rotundũ attõde bitis comam capitis vestri. Neq; ledes comã barbe tue: τ lesionem super mortuum non dabitis in carne vra: τ stigmata sculpta nõ facietis in vobis: ego dño. Non prophanabis filiã tuã vt facias eam fornicari: τ nõ fornicabit̃ terra: nec impleatur terra scelere. Dies autẽ sabbatorũ meor observabitis: τ domũ sanctua= rij mei metuite: ego dño. Nolite declare ad magos: τ hariolos nolite scisciteri vt polluamini i eis: ego dño de⁹ vr. Coram eo qui est doctus in lege cõsurges: τ ho norabis faciem senis: τ timebis deum tuum: ego do= minus. Si peregrinaꝰ fuerit vobiscũ peregrinus in terra vra: nõ deciptatis eũ. Sicut indigena ex vobis erit vobis peregrinꝰ q̃ peregrinabitur apũ vos: τ dili ges eũ sicut teipm: qz peregrini fuistis in terra egypti:

Trãsla. Chal.

כַּהֲנָא נְדִיכְרָא דְּאִשְׁתְּמָא קֳדָם יְיָ עַל חוֹבְתֵיהּ דְּחַב וְיִשְׁתְּבֵיק לֵיהּ מֵחוֹבְתֵיהּ דְּחַב וְאַרֵי
תְּעֲלוּן לְאַרְעָא וְתִצְבּוֹן כָּל אִילָן דְּמֵיכָל וְתַרְחִקוּן רַחֲקָא יַת אֲרִבְיֵהּ תְּלַת שְׁנִין יְהֵי
לְכוֹן מְרַחַק לָא יִתְאֲכֵיל וּבְשַׁתָּא רְבִיעָתָא יְהֵי כָּל אִרְבְיֵהּ קֻדְשׁ תּוּשְׁבְּחָן קֳדָם
דְיְיָ וּבְשַׁתָּא חֲמִישָׁתָא תֵּיכְלוּן יַת אִרְבְיֵהּ לְאוֹסָפָא לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן לָא
תֵּיכְלוּן עַל דְּמָא לָא תְנַחְשׁוּן וְלָא תְעָנוּן: לָא תַקְּפוּן בַּאֲתָא דְּרֵישְׁכוֹן וְלָא תְחַבֵּל יַת
בַּאֲתָא דְּדִיקְנָךְ וְחָרִיבוּל עַל מִית לָא תִתְּנוּן בְּבִשְׂרְכוֹן וְרוּשְׁמִין חַרְיִתִין לָא תִתְּנוּן בְּנוֹן
אֲנָא יְיָ וְלָא תְחַיֵּל יַת בְּרָתָךְ לְאַטְעוּתָהּ וְלָא תִטְעֵי אַרְעָא וְתִתְמְלֵי אַרְעָא עֲצַת חֲיָיִן
יַת יוֹמֵי שַׁבָּיָא דִּילִי תִּטְּרוּן וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דַּחֲלִין אֲנָא יְיָ: לָא תִתְפְּנוֹן בַּתַר
נִיחָדִין וְזִכּוֹרִין לָא תְתְבָּעוּן לְאִסְתָּאֲבָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: מִן קֳדָם סָבָא תְּקוּם
וְתֵהַדַּר אַפֵּי סָבָא וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: וַאֲרֵי תְּגַיֵּיר עִמָּכוֹן גִּיּוֹרָא
בְּאַרְעֲכוֹן לָא תוֹנוֹן יָתֵיהּ: כְּיַצִּיבָא מִנְּכוֹן יְהֵי לְכוֹן גִּיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּיר עִמָּכוֹן וְתִרְחֲמִנֵּיהּ
כְּוָתָךְ אֲרֵי דַיָּרִין הֲוִיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם

Pritiua heb. **Tex. Heb.** **Leui. Ca. xx.**

אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל
בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְשׂוֹרָה׃
מֹאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי צֶדֶק אֵיפַת צֶדֶק שָׂכָל שׁוֹר אֵזֶן
וְהִין צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הָיָה
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ יָצָא
מִצְרָיִם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל חֻקֹּתַי
וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם עָשָׂה
אֲנִי יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
Cap. xx.
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן אָמַר
הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזַּרְעוֹ נָתַן
לַמֹּלֶךְ מוֹת יוּמָת עַם הָאָרֶץ יִרְגְּמֻהוּ רָגַם
בָּאֶבֶן׃ וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא פָּנָה
וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ כָּרַת
נָתַן לַמֹּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי קָדַשׁ
וּלְחַלֵּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי׃ וְאִם הַעְלֵם עָלַם
יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת עֵינֵיהֶם מִן
הָאִישׁ הַהוּא בְּתִתּוֹ מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ נָתַן
לְבִלְתִּי הָמִית אֹתוֹ׃ וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת מוּת שׂוּם
בְּנֵי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי שׁ פְּחָה
אֹתוֹ וְאֶת כָּל הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת זָנָה
אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם׃ וְהַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל הָאֹבֹת וְאֶל פָּנָה אוֹב
הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת נָתַן
פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב
עַמּוֹ׃ וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדֹשׁ הָיָה
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי

Pritiua chal. **Interp. chal.**

עֲבַד תַּקָּל כּוֹל
אֹזֶן
נְפַק נָטַר קוּם
דּוֹן אֲמַר בֵּן
נוּר קָטַל
רְגַם נָתַן
שְׁצָא גְּוֵה קַדֵּשׁ
חֲלַל כְּבַשׁ
שָׁוֵה
טְעָה פָּנָה בָּדַד
נָתַן מְדַשׁ
הָוָה נָטַר קוּם

ego dñs deus vester. Non facietis falsitatē in iudicio: in regula: in pōdere & in mensura. Statera recta: pondera recta: mēsura recta: & modius rectus erunt vobis: ego dñs deus vr: qui eduxi vos de terra egypti. Custodietisq; omnia legittima mea & omnia iudicia mea: & facietis ea: ego dominus. Cap. 20.
LOcutusq; est dñs cū morse dicēs. ad filios autē israel dices. Cuir vir de filijs israel & de aduenis qui peregrinātur in israel: q dederit de semine suo idolo moloch: occisione occidetur. Populus domus israel lapidabit eum lapidibus. Ego quoq; ponā faciem meam in viro illo: & disperdam illum de medio populi sui. quoniā de semine suo dedit moloch vt contaminaret sanctuariū meū: & vt violaret nomē sanctū meū. Si aūt auertētes auerterit populus dom israel oculos suos a viro illo cū dederit de semie suo moloch vt non interficiant eum: ponam ego furorem meum contra illum virum & contra familiam eius & disperdam eum de medio populi sui & oēs qui errant post eum vt errarent post moloch. Homo aūt qui declinauerit ad magos & ariolos vt erret post eos: dabo furorem meum in homine illo & disperdam eum de medio populi sui. Et sanctificabimini: et eritis sancti: quia ego dñs deus vester. Custodietisq; legitima mea:

Trāsla. B. Hiero.

Ego dñs deus vester.
Nolite facere iniquū a liquid in iudicio: in regula: in pōdere: in mensura. Statera iusta: & eq̄ sint pōdera: iustus modius: equusq; sextarius.
Ego dominus deus vr qui eduxi vos de terra egypti. Custodite oia pcepta mea: & vniuersa iudicia & facite ea.
Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Hec loqueris filijs israel. Homo de filijs israel & de aduenis qui hitant in israel: si qs dederit de semie suo moloch morte moriatur. populus terre lapidabit eū.
Et ego ponā faciē meā cōtra illū: succidāq; eū de medio pplī sui: eo q̄ dederit de semine suo moloch: & cōtaminauerit sctūariū meū: ac polluerit nomē sctūm meum. & si negligēs ppls terre: & quasi parūpendens iperiū meū: dimiserit hoiem q̄ dedit de semie suo moloch: nec voluerit eum occidere:
ponā faciē meā sup hominē illū & cognationē eius: & succidāq; ipsū & oēs q̄ cōsenserūt ei vt fornicaretur cum moloch de medio pplī sui.
Animaque declinauerit ad magos & ariolos & fornicata fuerit cum eis: ponam faciem meam cōtra eā: & interficiam illā de medio populi sui.
Sctificami & eltote sctī: qa & ego sctūs sum dñs deus vr.
Custodite precepta mea:

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

ego dñs deus vr. nō facietis iniqtatē in
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. οὐ ποιήσετε ἀδικίαν ἐν
iudicio in mēsuris & pōderib & in stateris. statere iu
κρίσει ἐν μέτροις καὶ σταθμοῖς καὶ ἐν ζυγοῖς. ζύγια δί
ste & pōdera iusta & mēsure iuste & sextarius in
καια καὶ σάθμια δίκαια καὶ μέτρα δίκαια καὶ χοῦς δί
stus erit vobis, ego dñs deus vr qui eduxi vos
καιος ἔσαι ὑμῖν. ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς
de tra egypti. & custodite oia legitima mea
ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ νόμιμά μου
& pcepta mea: & facietis ea: ego dñs.
καὶ τὰ πρόσαγματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά, ἐγὼ κς.
Et locut est dñs ad moysen: dices: loq
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλη
re filijs israel: dices: si aliqs de filijs
σον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, λέγων, ἐάν τις ἀπὸ τῶν υἱῶν
israel: vel aduentētib aduentis in isra
ἰσραήλ, ἢ τῶν προσηγενημένων προσηλύτων ἐν ἰσρα
el: q dederit de semine suo principi: morte
ήλ, ὃς ἂν δῶ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι, θανάτῳ
morīat: gēs q̄ in tra lapidabūt
θανατούσθω, ὁ ἔθνος ὁ ἐπὶ τῆς γῆς λιθοβολήσουσιν
eū in lapidib. & ego obfirmabo faciē meā
αὐτὸν ἐν λίθοις. καὶ ἐγὼ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου
cōtra hoiem illū: & pdā eū de ppio
ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ ἀπολῶ αὐτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ
suo: qm de semine suo dedit principi:
αὐτοῦ, ὅτι τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἄρχοντι,
vt polluat sctā meā: & pphanet nomē san
ἵνα μιάνῃ τὰ ἅγιά μου, καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τὸ ἅγια
ctū mihi. si ãt cōtēptu cōtēpserit
σμένον μοι. ἐὰν δὲ ὑπερόφθῳ ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχ
gene tre oculis suis ab hoie il
θονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ
lo: & dederit ipe de semine suo principi: vt
που, ἐν τῷ δοῦναι αὐτὸν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι, τοῦ
nō occidāt eū: & obfirmabo faciē meā
μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου
cōtra hoiez illū: & cōtra cognationē ei: &
ἐπὶ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, καὶ ἐπὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ
pdā eū: & oēs q̄scientēs ei: vt
ἀπολῶ αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς ὁμοπαθοῦντας αὐτῷ, ὥστε
fornicarēt ipī in principes de ppio eoꝝ.
ἐκπορνεύειν αὐτοὺς εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.
& aia q̄ secuta fuerit vētriloqꝝ vel incā
καὶ ψυχὴ ἣ ἂν ἐπακολουθήσῃ ἐγγαστριμύθοις ἢ ἐπα
tatoribꝰ: vt fornicētur post eos: obfirmabo
οιδοῖς, ὥστε ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω αὐτῶν, ἐπιστήσω τὸ
faciē meā ꝓ ipa aia illā: & pdā eā
πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐκείνην, καὶ ἀπολῶ αὐ
am de ppio suo. & sctificabimini: & eritis mihi sctī: qm
τὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. καὶ ἁγιασθήσεσθε, καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι
sctūs ego dñs deus vr. & custodietis pcepta mea:
ἅγιος ἐγὼ κς ὁ θς ὑμῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ πρόσαγματά μου,

C. 20 A

B

Trāsla. Chal.

אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ לָא תַעְבְּדוּן כְּדִין מַשְׁכְּבָא וּכְמִכְיְלְתָּא׃ וּ
מְאוֹזְנָן דְּקוֹשׁוֹט כַּיְתָקְלִין דְּקוֹשׁוֹט וְהֵיתִין דְּקוֹשׁוֹט יְהוֹן לְכוֹן אֲנָא יְיָ
אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיקִית יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְתִטְּרוּן יַת כָּל דִּנַי וְתַעְבְּדוּן
יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ׃ **Ca. xx.** וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל תֵּימַר
גְּבַר גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא דְּיִתְגַּיְּרוּן בְּיִשְׂרָאֵל דְּיִתֵּן מִזַּרְעֵיהּ לְמֹלֶךְ אִתְקְטָלָא
יִתְקְטֵל עַמָּא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל יִרְגְּמוּנֵיהּ בְּאַבְנָא׃ וַאֲנָא אֶתֵּן יַת רוּגְזִי בְּגַבְרָא הַהוּא
וְאֵישֵׁיצֵי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ אֲרֵי מִזַּרְעֵיהּ יְהַב לְמֹלֶךְ בְּדִיל לְסַאֲבָא יַת מַקְדְּשִׁי וּלְאַחֲלָא
יַת שְׁמָא דְּקוּדְשִׁי׃ וְאִם מְכַבְּשׁוֹן יְכַבְּשׁוּן עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יַת עֵינֵיהוֹן מִן גַּבְרָא הַהוּא
בְּדִיהַבְיֵהּ מִזַּרְעֵיהּ לְמֹלֶךְ בְּדִיל דְּלָא לְמִקְטַל יָתֵיהּ׃ וְאֵישַׁוֵּי אֲנָא יַת רוּגְזִי בְּגַבְרָא הַהוּא
וּבְסַעֲדוֹהִי וְאֵישֵׁיצֵי יָתֵיהּ וְיָת כָּל דְּסָטְיָן בַּתְרוֹהִי לְמִטְעֵי בַּתְרֵי מוֹלֵךְ מִגּוֹ עַמְּהוֹן׃ וְאֵינָשׁ
דְּתִפְנֵי בַּתְרֵי בְּדִידִין וְזִכּוּרוֹ לְמִטְעֵי בַּתְרֵיהוֹן וְאֶתֵּן יַת רוּגְזִי בַּאֲנָשָׁא הַהוּא וְאֵשֵׁצֵי
יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ׃ וְתִתְקַדְּשׁוּן וּתְהוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְתִטְּרוּן יַת קְיָמַי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Leui. Ca. xx.	Pũctiua heb.
ἐὰν ποιήσετε αὐτά· ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς.	" & facite ea. r Ego s dñs qui ſctifico vos. c Qui	"וַעֲשִׂיתֶם x אֹתָם z אֲנִי y יְהוָה מקדשכם׃	"עָשָׂה
ὃ ὃ: q male dixerit pri ἄνθρωπος ἄνθρωπος, ὃς ἂν κακῶς εἴπῃ τὸν πατέρα	maledixerit b patri ſuo aut c matri: d morte eeeee m moriatur. n Patri o matri q maledixerit: q ſi	"כִּי b אִישׁ c אִישׁ a אֲשֶׁר יְקַלֵּל g אֶת f אָבִיו d וְאֶת e אִמּוֹ מוֹת יומת׃	"קָלַל
αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω, pri ſuo vel mri ſue male dixit: re	guis eius ſit r ſup eũ. s Si t mechatus u quis fuerit x cũ y vxore z alterius: & a	"וְאִישׁ אֲשֶׁר y יִנְאַף z אֶת a אֵשֶׁת b רֵעֵהוּ c מוֹת יומת d הַנֹּאָף e וְהַנֹּאָפֶת׃	"נָאַף אִישׁ
πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ κακῶς εἶπεν, ἔνο χος ἔσαι· καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἂν μοιχεύσῃ	dulteriũ ppetrauerit c cũ d cõiuge e pximi ſui: f mor te g moriatur & h mechus i & adultera. j Qui m dor	"אִישׁ אֲשֶׁר y יִשְׁכַּב z אֶת a אֵשֶׁת b אָבִיו c עֶרְוַת d אָבִיו e גִּלָּה f מוֹת g יומתו h שְׁנֵיהֶם i דָּמֵיהֶם j בָּם׃	"שָׁכַב
τὴν γυναῖκα καὶ ἀνδρός, ὃς ἂν μοιχεύσῃ τὴν γυναῖκα τοῦ	mierit n cũ o nouerca ſua: & p reuelauerit q ignomi	"וְאִישׁ אֲשֶׁר y יִשְׁכַּב z אֶת a כַּלָּתוֹ b מוֹת יומתו c שְׁנֵיהֶם d תֵּבֶל e עָשׂוּ f דְּמֵיהֶם g בָּם׃	"שָׁנָה
πλησίον αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθωσαν ὁ μοιχεύ χους τ adultera. τ ſi alicꝰ dormierit cũ vro	niã r prĩs ſui: s morte t mo riatur u ãbo. v Sãguis eorũ	"גִּלָּה c עֶרְוַת d אִמּוֹ e מָוֶת f יומתו g שְׁנֵיהֶם h דְּמֵיהֶם i בָּם׃	"כָּלַל
ων καὶ ἡ μοιχευομένη. καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναι re pfis ſui: turpitudinẽ pfis ſui reuela	ſit w ſup eos. x Si quis y dor mierit z cũ a nuru ſua: b ve	"וְאִישׁ a אֲשֶׁר z יִשְׁכַּב b אֶת c כַּלָּתוֹ d מוֹת e יומתו f שְׁנֵיהֶם g תֵּבֶל h עָשׂוּ i דְּמֵיהֶם j בָּם׃	"עָשָׂה
κὸς τὴν πρὸς αὐτ, ἀχημοσύνην τὴν πρὸς αὐτοῦ ἀπεκάλυ uit: morte moriãtur ambo: rei ſũt.	terq c morĩatur d ga ſcelus e opati ſunt. f Sãguis	"דְּמֵיהֶם m בָּם׃ n וְאִישׁ o אֲשֶׁר p יִשְׁכַּב	
ψεν, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι, ἔνοχοί εἰσι. τ ſi alicꝰ dormierit cũ nuru ſua: morte mo	eorũ ſit g ſup eos. h Si quis i dor mierit j cũ k nuru ſua: l v	"אֶת q זַכַר r מִשְׁכְּבֵי s אִשָּׁה t תּוֹעֵבָה u עָשׂוּ	"תֵּעֵב
καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ νύμφης αὐτοῦ, θανάτῳ θανα rtantur: ambo ipſe tatẽ fecerũt: rei ſũt. τ	terq m moriatur n ca o ſcelus p opati ſunt. q Sãguis	"שְׁנֵיהֶם v מוֹת w יומתו x דְּמֵיהֶם y בָּם׃	
τούσθωσαν, ἀμφότεροι ἀσέβησαν, ἔνοχοί εἰσι· καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἄρσενος κοίτην γυναικός, βδέλυγ q dormierit cũ r maſculo coitu ſemine: abomina	eorũ ſit r ſup eos. s Qui t dormierit u cũ v maſculo coitu femineo: w vterq x opatus ẽ y nephas: z mor	"וְאִישׁ a אֲשֶׁר z יִקַּח b אֶשָּׁה c וְאֶת d אִמָּהּ	"לָקַח אִישׁ
μα ἐποίησαν ἀμφότεροι, θανάτῳ θανατούσθωσαν, rei ſũt. q ſcelꝰ accepit vroꝛẽ τ mſem eius:	te a moriãtur. Sit b ſãguis eorũ c ſup eos. d Qui e ſu pra f vxorẽ filiã: g duxerit h matrẽ eius: i ſcelus opa	"זִמָּה g הִוא h בָּאֵשׁ i יִשָּׂרְפוּ j אֹתוֹ	"זִמָּה שָׂרַף
ἔνοχοί εἰσιν. ὃς ἂν λάβῃ γυναῖκα καὶ τὴν μᾶτέρα αὐτῆς, ſcelus eſt: in igne cõburãt eũ τ e	tus k eſt. Vius l ardebit m cũ eis: n nec a pmanebit tm̃ o nefas p in medio vrĩ. q Qui r cum iumento &	"וְאִישׁ a אֲשֶׁר z יִתֵּן b שְׁכָבְתּוֹ c בִּבְהֵמָה d מוֹת e יומָת f וְאֶת g הַבְּהֵמָה h תַּהַרְגוּ׃	"נָתַן
ἀνόμημά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαύσωσι αὐτὸν καὶ αὐ ας: τ nõ erit iniq̃tas in vobis. τ q̃cũq; de	pecore s coierit: t morte u moriatur. v Pec o q quoq; s occidite. w Mulier x que y ſuccubue	"וְאִשָּׁה a אֲשֶׁר b תִּקְרַב c אֶל d כָּל e בְּהֵמָה f לִרְבָּעָה g אֹתָהּ h וְהָרַגְתָּ i אֶת j הָאִשָּׁה	"קָרַב
τὰς, καὶ οὐκ ἔσαι ἀνόμημα ἐν ὑμῖν· καὶ ὃς ἂν δῷ derit z cubitũ ſuũ in quadrupede: morte mo	rit z cuilibet a iumento: si mul b interficietur cccccc	"וְאֶת i הַבְּהֵמָה j תַּהַרְגוּ k מוֹת l יומָתוּ m בָּם׃	
κοιτασίαν αὐτοῦ ἐν τετράποδι, θανάτῳ θανα ριatur: τ quadrupedẽ occidetis. τ mu	c cũ d eo. e Sãguis eorũ ſit f ſup eos. g Si quis h ac ce	"וְאִשָּׁה a אֲשֶׁר b תִּקְרַב c אֶל d בְּהֵמָה e וְשָׁכַבְתָּ f עָלֶיהָ g וְנִרְתָּ h אֹתָהּ	"קָרַב
τούσθω, καὶ τὸ τετράπουν ἀποκτενεῖτε· καὶ γυ lier: q accedet ad oẽ iumẽtũ vtꝛiſcen	perit i ſororem ſuam filiã patris ſui k vel l filiã m matris ſue: n & videritcc o turpitudinẽ eius: p illaq;	"וְאִשָּׁה a אֲשֶׁר b תִּתֵּן c שְׁכָבְתָּהּ d בִּבְהֵמָה e מוֹת f יומָת g וְאֶת h הַבְּהֵמָה i תַּהַרְגוּ j מוֹת k יומָתוּ l דָּמֵיהֶם m בָּם׃	"נָתַן
νή, ἥτις προσελεύσεται πρὸς ὃν κτῆνος βιβα datur ipa ab eo: τ occidetis mu	q cõſpexerit frĩs r ignomi niã: s nefariã rẽ opati ſũt t occidẽtur u in conſpectu	"הַבְּהֵמָה a תַּהַרְגוּ b מוֹת c יומָתוּ d דָּמֵיהֶם e בָּם׃	"הָרַג
δῆναι αὐτὴν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀποκτενεῖτε τὴν γυ liere τ tumẽtũ: morte moriãtur:	v ppĩ: eo q w turpitudinẽ ſuã mutuo x fuelauerit: &	"וְאִשָּׁה a אֲשֶׁר b תִּקְרַב c אֶל d בְּהֵמָה e לִרְבָּעָה f אֹתָהּ g וְהָרַגְתָּ h אֶת i הָאִשָּׁה j וְאֶת k הַבְּהֵמָה l מוֹת m יומָתוּ n דָּמָיו o בָּם׃	"קָרַב
ναῖκα καὶ τὸ κτῆνος, θανάτῳ θανατούσθωσαν, rei ſũt. q accepit ſororẽ ſuã ex		"וְאִישׁ a אֲשֶׁר b יִקַּח c אֶת d אֲחוֹתוֹ e בַּת f אָבִיו g אוֹ h בַּת i אִמּוֹ j וְרָאָה k	"לָקַח אִישׁ בַּת אָחוֹת בַּת אֵם רָאָה
ἔνοχοί εἰσιν· ὃς ἂν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐκ pfe vel ex mfe ſua: τ viderit turpitu		"אֶת l עֶרְוָתָהּ m וְהִיא n תִּרְאֶה k	"רָאָה עֶרְוָה
πατρὸς ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἴδῃ τὴν ἀχημο dinẽ illi o: τ ipa viderit turpitudinẽ illius:		"אֶת o עֶרְוָתָהּ p וְהִיא q תִּרְאֶה r	"כָּרַת
σύνην αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἴδῃ τὴν ἀχημοσύνην αὐτοῦ, cõmmelta ẽ: peribũt coꝛã filijs gẽtis		"אֶת s עֶרְוָתוֹ t חֶסֶד u הוּא v וְנִכְרְתוּ	
ὄνειδός ἐστιν, ἐξολοθρευθήσονται ἐνώπιον υἱῶν γένους		"לְעֵינֵי w בְּנֵי x עַמָּם y עֶרְוַת z אֲחוֹתוֹ a גִּלָּה	"גָּלָה
ſui: turpitudinẽ ſororis ſue reuelauit: αὐτῶν, ἀχημοσύνην ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀπεκάλυ			

Transla. Char.

"וְתַעֲבְדוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ וְאֵרֵי גְבַר "דְּיִלּוֹט יָת אֲבוּהִי וְיָת אִמֵּיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לָטְ קְטָלָא חַיָּיב ׃ וּגְבַר דְּיִגּוֹף יָת אִתַּת גְּבַר דְּיִנּוּף יָת אִתַּת רַחֲרֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל "נַיְפָא וְנַיְפְתָּא ׃ וּגְבַר "דְּיִשְׁכּוֹב יָת אִתַּת אֲבוּהִי עֶרְיָתָא דְּאֲבוּהִי "גְּלִי אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטָלָא חַיָּבִין ׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת כַּלְּתֵהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן תֵּבְלָא עֲבָדוּ קְטָלָא חַיָּבִין ׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת מְשַׁכְבֵי "אִתְּתָא תּוֹעֲבְתָּא עֲבָדוּ תַּרְוֵיהוֹן אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטָלָא חַיָּבִין וּוּנְגַר דְּיִסַּב יָת אִתְּתָא וְיָת אִמַּהּ "צְרִיצָת חֲטָאִין הִיא בְּנוּרָא "יוֹקְדוּן יָתְהוֹן וְיִתְהוֹן וְלָא "תְּהֵי עִיצַת חֲטָאִין בֵּינֵיכוֹן וּגְבַר דְּיִתֵּן שְׁכוּבְתֵּיהּ בִּבְעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל וְיָת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן וְאִתְּתָא "דְּתִתְקְרַב לְכָל בְּעִירָא "לְמִשְׁלַט בַּהּ וְתִקְטוֹל יָת אִתְּתָא וְיָת בְּעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטָלָא חַיָּבִין ׃ וּגְבַר דְּיִסַּב יָת אֲחָתֵיהּ בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ "וְיֶחֱזֵי יָת "עֶרְיָתֵיהּ וְהִיא תֶּחֱזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ "קְלָנָא הוּא "וְיִשְׁתֵּיצוּן לְעֵינֵי בְּנֵי עַמְּהוֹן עֶרְיַת אֲחָתֵיהּ "גְּלִי

Pũctiua char.

"עֲבַד"לוט"אֵם
'חוֹב'אִנְתָּא'גוֹף
'שָׁכַב'עֶרָה"גָּלָה
'קָטַל'תֵּרֵי"כָּלָל

'אִנְתָּא'נָסַב
"יַעַן"יְקַד
"הָוָה'עָתָן'קָרַב
"שְׁלַט'חוֹב'אֵת
'חֲזָה'עֶרָה"קָלָל
"שָׁצָא"גָּלָה

Interp. char.

et facietis ea: ego dñs qui ſctifico vos. vir eni q̃ male dixerit pri ſuo τ matri ſue: occiſione occidat. Patri enim ſuo τ mri ſue maledixit: reus cũ mortis. Et vir qui fornicat fuerit cũ vroꝛe viri τ q̃ mechatus fuerit cũ vroꝛe pximi ſui: interfectiõe interfitiẽtur adulter τ adultera. Et vir qui coierit cũ vroꝛe pfis ſui: turpitudinẽ pfis ſui reuelauit: occiſione occidẽtur ambo: rei ſunt mortis. Vir aũt qui cõcubuerit cũ nuru ſua: occiſiõe occidẽtur ambo: ſcelus opati ſunt: rei ſũt mortis. Et vir qui cõcubuerit cũ maſculo coitu muliebri: abominatiõnẽ fecerũt ambo: occiſione occidẽtur: rei ſunt mortis. Et vir qui acceperit vroꝛẽ cũ mſe ſua: ſcelus eſt: igni cõburẽt eu z τ illas: et nõ erit ſcelus inter vos. Vir autẽ qui coierit cũ iumẽto: occiſione occidatur: tumẽtũ quoq; occidite. Et mulier que acceſerit ad oĩne iumentum vt ſuccumbat ei: occides mulierem: tumentum quoq; occiſione occidatur: rei occiſionis ſunt. Et vir qui acceperit ſororem ſuam filiam patris ſui aut filiam matris ſue: τ viderit turpitudinẽ eius: illa quoq; conſpexerit turpitudinẽ illius: ignominia eſt: τ exterminabuntur coram oculis filiorum populi ſui. Turpitudinem ſororis ſue diſcooperuit: ꝯ

Vetus heb.	Tex. Heb.	Leui.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עֲוֹנוֹ יִשָּׂא׃				portabũt iniquitatẽ suã, Qui coierit	peccũ suũ accipiet. t vir q̃ dormierit cũ
אֶת־אִשָּׁה דְוָה וְגִלָּה אֶת־עֶרְוָתָהּ				cũ muliere ĩ fluxu mẽstruo: & reuelauerit	ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται. καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ
אֶת־מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהוּא גִּלְּתָה אֶת־מְקוֹר	נִדָּתָהּ			turpitudinẽ eius: ipsaq; aperuerit fontem sanguinis sui:	muliere mẽstruata: t reuelabit turpi
דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם				interficientur ambo de medio populi sui.	γυναικὸς ἀποκαθημένης, καὶ ἀποκαλύψει τὴν ἀσχημο
מִקֶּרֶב עַמָּם׃ וְעֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ				Turpitudinẽ matertere & amite tue nõ discooperies. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue nudauit: portabũt	tudinẽ eius: fontẽ eius reuelauit: t illa
וַאֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי					σύνην αὐτῆς, τὴν πηγὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψε, καὶ αὐτὴ
אֶת־שְׁאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנָם יִשָּׂאוּ׃					reuelauit fluxũ sanguinis sui: pe
וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדָתוֹ	דּוֹד				ἀπεκάλυψε τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος αὐτῆς, ἐξολο
עֶרְוַת דּוֹד גִּלָּה חֶטְאָם יִשָּׂאוּ				abo de medio populi sui.	ρίβησαν ambo ex gñatiõe sua. t
עֲרִירִים יָמֻתוּ׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח	עֶרֶשׁ מוּת לָמַח			Turpitudinẽ materterę & amite tue nõ discooperies. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue mudauit: portabũt abo iniquitatẽ suã. Qui coierit cũ vxore patrui vel auunculi sui: & reuelauerit ignominiam cognationis sue: portabunt ambo peccatũ suũ. Absq; liberis morietur. Qui duxerit vxorẽ fris sui: rẽ facit illicitã: turpitudinẽ fris sui reuelauit: absq; filiis erit. Custodite leges meas atq; iudicia & facite ea: ne & vos euomat terra quã intraturi estis & habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationũ: quas ego expulsurus sũ ante vos. Oia enim hec fecerũt: & abominatus sum eas. Vobis autem loquor. Possidete terram eorum quam dabo vobis in hereditatem: terram fluentem lacte & melle Ego dominus deus vester: qui separaui vos a ceteris populis. Separate ergo & vos iumentum mundum ab immundo: & auem mundam ab immũda nec pollues animas vestras in pecore & auibus & cunctis	turpitudinẽ sororis patris tui nõ reuelabis. t cũ sanguine
אֶת־אִשָּׁת אָחִיו נִדָּה הוּא עֶרְוַת	אִישׁ				τῆς μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· τὴν γὰρ οἰκειό
אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ׃ יי	הֵמָּה				nitatẽ reuelauerit: peccũ suũ fe
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל					τητα ἀπεκάλυψαν, ἁμαρτίαν αὐτῶν ἀποίσον
מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא	שֶׁפְכוּ עֲשָׂה				rẽt. t q̃ dormierit cũ cognata sua:
תַקִיא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי	מָאַס				ται· καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ,
מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לָשֶׁבֶת בָּהּ׃	בוא יָשַׁב				turpitudinẽ cognatiõis ei reuelauit: absq;
וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקֹּת הַגּוֹי אֲשֶׁר אֲנִי	הלך				ἀκαθαρσίαν τῆς συγγενείας αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἄ=
מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת־כָּל־אֵלֶּה	שָׁלַח פָּנָה				liberis morietur. t vir: q̃ acceperit mu
עָשׂוּ וָאֶקֹץ בָּם׃ וָאֹמַר לָכֶם אַתֶּם	קוּץ				τεκνοι ἀποθανοῦνται· καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν λάβῃ γυ=
תִּירְשׁוּ אֶת אַדְמָתָם וַאֲנִי	יָרַשׁ				lierẽ fris sui: imũditia est: turpitu
אֶתְּנֶנָּה לָכֶם לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ	נָתַן				ναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀκαθαρσία ἐστί, ἀχημο
זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֲנִי יְהוָה יי	זוב				dinẽ fris sui reuelauit: absq; liberi
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן	בָּדַל				σύνην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἄτεκνοι
הָעַמִּים׃ וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה					morientur. t seruabitis pcepta mea: t
הַטְּהֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין הָעוֹף					θανοῦνται· καὶ φυλάξεσθε τὰ προστάγματά μου, καὶ
הַטְּמֵא לַטָּהֹר וְלֹא תְשַׁקְּצוּ אֶת	שֶׁרֶץ				οἷα iudicia mea: t facietis ea: t
נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכֹל					τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά, καὶ
					nõ erit grauis vobis fra: in quã ego iduco
					οὐμὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω
					vos illuc vt habitetis in ea. t nõ ambula=
					ὑμᾶς ἐκεῖ κατοικεῖν ἐπ' αὐτῆς· καὶ οὐχὶ πορεύσε
					bitis in legitimis gẽtiũ: quos expellã a
					σθε ἐν τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν, οὓς ἐξαποστελῶ ἀφ' ὑ
					vobis: qñ hec oia fecerũt: t abominatus
					μῶν, ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν, καὶ ἐβδελυξά=
					sum eos. t dixi vobis: vos possidebitis
					μην αὐτούς· καὶ εἶπα ὑμῖν, ὑμεῖς κληρονομήσετε τὴν
					trã eoꝝ. t ego dabo vobis eã in possessiõe: trã flu
					γῆν αὐτῶν· καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κτήσει, γῆν ῥέ
					entẽ lacte t melle. ego dñs de vr: q̃ segre
					ουσαν γάλα καὶ μέλι· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὃς ἀφώρι
					gaui vos ab oib gẽtib. t segregabitis
					σα ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· καὶ ἀφοριεῖτε
					vos in medio iumẽtoꝝ mũdoꝝ t iumũdo=
					ἑαυτοὺς ἀναμέσον τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀκαθά=
					rũ: t in medio volatiliũ mũdoꝝ t
					των, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν
					iumũdoꝝ. t nõ polluetis alas vras in
					ἀκαθάρτων· καὶ οὐ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν
					iumẽtis: t in volatilib: t in oib
					τοῖς κτήνεσι, καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς, καὶ ἐν πᾶσι

Vetus chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
כְּבַל שָׁכַב אִנְתְּ	iniquitatẽ suam suscipiet. Vir aũt qui coierit cum mu	חוֹבְהּ יְקַבֵּל׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת אִתְּתָא מְסָאֲבָא וְיִגְלֵי יָת עֶרְיָתְהָא יָת כַּלָּתֵהּ גְּלִי וְהִיא
סָאַב דַּם תְּרֵי	liere immũda: t discooperuit turpitudinẽ eius: igno	יָת מַבּוּעַ דְּמָהָא וְיָשְׁתֵּירוּן תַּרְוֵיהוֹן מִגּוֹ עַמְּהוֹן׃ וְעֶרְיָת אֲחָת אִמָּךְ וַאֲחָת אֲבוּךְ
נְוָה עָרָה	miniũ eius reuelauit: ipsa quoq; discooperuit immũ	לָא תְגַלֵּי אַרְיָת כַּרְיְבָתְהִי גְּלִי חוֹבְיהוֹן יְקַבְּלוּן׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת אִיתַּת אֲחוּהִי
אָח	ditiã sanguinis sui: t extermiabũtur ambo de medio	עֶרְיָתָא לַאֲחֵבוּהִי גְּלִי חוֹבָהוֹן יְקַבְּלוּן דְּלָא יְלָדָן׃ וּגְבַר דְּיִסַּב יָת אִיתַּת אָחוּהִי
יָלַד מוּת נָסַב	populi sui. turpitudinẽ sororis matris tue t sororis	מַרְחֲקָא הִיא עֶרְיָתָא דַּאֲחוּהִי גְּלִי בְּלָא וְלָד יְהוֹן׃ וְתִטְּרוּן יָת כָּל קְיָמַי וְיָת כָּל דִּינַי
רָחַק עֶרָה נָטַר	patris tui nõ discooperies: qñ cognatã suam discoope	וְתַעְבְּדוּן יְתְהוֹן וְלָא תְּרַחַק יַתְכוֹן אַרְעָא דַּאֲנָא מַעֵיל יַתְכוֹן לְתַמָּן לְמִיתַּבְהָּה׃ וְלָא
כּוּם דּוֹן עָבַד	ruit: peccatũ suũ suscipient. vir autẽ qui coierit cũ vxo	תְּהָכוֹן בְּגֵימוֹסֵי עַמְמַיָּא דַּאֲנָא מְגַלֵּי מִקְּדָמֵיכוֹן אֲרֵי יָת כָּל אִלֵּין עֲבָדוּ וְרַחִיק מֵימְרִי
רָחַק עוֹל יָתַב	re patrui sui: turpitudinẽ patrui sui discooperuit: int	תְּהוֹן׃ וַאֲמָרִית לְכוֹן אַתּוּן תֵּרְתוּן יָת אַרְעָהוֹן וַאֲנָא אֶתְּנִיתַהּ לְכוֹן לְמֵירַת יַתָּהּ אַרְעָא
יָרַךְ גְּלָה אֲמַר	quitatez suam suscipient: absq; liberis morietur. Vir	עָבְדָא חַלַב וּדְבָשׁ אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן דְּאַפְרֵשִׁית יַתְכוֹן מִן עַמְמַיָּא׃ וְתַפְרְשׁוּן בֵּין יי
יָרַת נָתַן פָּרַשׁ	autẽ qui acceperit vxorẽ fratris sui: quasi mẽstruata	וְעִירָא דַּכְיָא לְמַסְאֲבָא וּבֵין עוֹפָא מְסָאַב לְדַכְיָ וְלָא תְשַׁקְּצוּן יָת נַפְשָׁתְכוֹן בַּעִירָא
דָּכָה סָאַב שָׁמַן	est: turpitudinẽ fris sui discooperuit absq; filiis erit.	וּבְעוֹפָא וּבְכֹל
	Custodietisq; oia legitima mea t oia iudicia mea: t fa	
	cietis ea: vt nõ ejciat vos terra ad quã ego introduco	
	vos vt habitetis in ea Et nõ ambuletis i legitimis po	
	pulorũ: quos ego trãsmigrare faciã ante vos. Quia oia hec fecerũt: t abominatus est eos verbũ meum. Vobis autem dixi: vos possidebitis terrã eorũ: t ego da bo eã vobis vt possideatis eã: terrã fluẽtẽ lacte t mel le: ego dñs deus vester: qui separaui vos de populis. Et separabitis inter animale mundum t imundum t in= ter aues immundã t mundam: t non contaminabitis animas vestras in animalibus t in auibus t in omni	

Trãsla.Grec.lxx.cũ int̃e p.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Leui. Ca.xxi.	Trãsla.chal.
reptilib⁹ ere: q̃ segregauí vobis in imũditia. τοῖς ἑρπετοῖς τῆς γῆς, ἃ ἀφώρισα ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσίᾳ·	ᵇque ᶜmouentur ᵈin terra: &ᵉ que ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵇ אֲשֶׁר ᶜ תִּרְמֹשׂ ᵈ הָאֲדָמָה ᵉ אֲשֶׁר	ᶜ רָמַשׂ
ε eritis mihi sctī: qñ sctūs ego dñs deus vr: καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,	ᶠvobis ᵍostendi ʰesse pol= luta. ⁱEritis ʲsancti ᵏmihi:	ᶠ הִבְדַּלְתִּי ᵍ לָכֶם ʰ לְטַמֵּא: ⁱ וִהְיִיתֶם ᵏ לִי	ᵈ הִבְדַּלְתִּי
q segregaui vos ab oīb⁹ gētīb⁹: vt essetis mihi. ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἶναί μοι·	ˡquia ᵐsanctus ⁿego sum ᵒdominus: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ʲ קְדֹשִׁים ˡ כִּי ᵐ קָדוֹשׁ ⁿ אֲנִי ᵒ יְהוָה	ᵉ קָדַשׁ
ε vir vel mulier q fuerit ex tpīs vētriloqu⁹ vel incā καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγαστρίμυθος ἢ πύ=	ᵖ& sepaui ᵍvos ʳa ceteris ˢpopulis: ᵗ vt essetis ꝯꝯꝯ	ᵖ וָאַבְדֵּל ᵍ אֶתְכֶם ʳ מִן ˢ הָעַמִּים ᵗ לִהְיוֹת	ᶠ בָּדַל
tator: morte moriãtur ambo: lapidib⁹ la οἰδός, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι, λιθοις λι=	ᵘmei. ᵛ Vir ʷsiue ˣmulier ʸi quibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵘ לִי: ᵛ וְאִישׁ ʷ אוֹ ˣ אִשָּׁה ʸ כִּי יִהְיֶה ᶻ בָּהֶם	ᵉ אִישׁ
pidabitis eos: rei sūt. βοβολήσετε αὐτούς, ἔνοχοί εἰσι. Ca. 21.	ᶻphythonicus ᵃvel ᵇdiui= natiõis ᶜfuerit spiritus:	ᶻ אוֹב ᵃ אוֹ ᵇ יִדְּעֹנִי ᶜ מוֹת ᵈ יוּמָתוּ ᵉ בָּאֶבֶן	ᶜ אוֹב
A Θ Et dixit dñs ad moysen: dices: dic καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἶπον τοῖς	ᵇmorte ᶜmoriãtur: ᵈlapi= dibus ᵉobruẽt ᶠeos. ᵍSan guis corũ sit ʰsup illos.	ᵈ יִרְגְּמוּ ᵉ אֹתָם ᶠ דָּמֵיהֶם ᵍ בָּם:	ᵈ רָגַם
sacerdotib⁹ filiis aarõ: τ dices ad eos: in ἱερεῦσιν υἱοῖς ἀαρών, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐν ταῖς	Ca.xxi. ᵇOlxit quoq; dñs ᶜad ᵈmoysẽ. ᵉlo q̃re ᶠad ᵍsacerdotes ʰfilios ⁱaaron: ᵏ& dices ˡad eos.	Ca.xxi. ʰ וַיֹּאמֶר ᵃ יְהוָה ᵇ אֶל ᶜ מֹשֶׁה ᵈ אֱמֹר	ᵃ אָמַר
gñab⁹ nõ cõtaminabũtur in gẽte sua: ſ in ψυχαῖς οὐ μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἐν	ᵐNe ᶜcõtaminetur sacer= dos ᵐin mortibus ᵖciuiũ ſuorũ: ᵍnisi tñ ʳin cõſan guineis ac ˢ ꝓpinquis. i. ᵗsupra patrẽ & ᵘmatrẽ &	ᵉ לֵאמֹר: ᶠ דַּבֵּר ᵍ אֶל ʰ הַכֹּהֲנִים ⁱ בְּנֵי ʲ אַהֲרֹן ᵏ וְאָמַרְתָּ	ᵉ אָמַר
ꝓpinquo ꝓxime ſpos sup pfe τ sup mſe τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγίσαι αὐτῶν ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μητρὶ	filiũ & filiã: ᵇfratrẽ quo= qꝫ ᶜ& sororẽ ᵈvirginem	ˡ אֲלֵהֶם ᵐ לְנֶפֶשׁ ⁿ לֹא ᵒ יִטַּמָּא ᵖ	ˡ אֵל
sua: τ sup filiſo: τ sup filiab⁹: τ sup fra αὐτῆ, καὶ ἐπὶ υἱοῖς, καὶ ἐπὶ θυγατράσι, καὶ ἐπὶ ἀδελ=	ᵉque ᵇnon ᶜest nupta ᵈvi= ro, sed ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵍ בְּעַמָּיו: ʳ כִּי ˢ אִם ᵗ לִשְׁאֵרוֹ ᵘ הַקָּרֵב	ᵍ עַם
tre: τ sup sororẽ sua virgine q̃ ꝓxima est il φῷ, καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆ παρθένῳ τῇ ἐγγιζούσῃ αὐ=	ᶠnec ᵍin ʰprincipe ⁱpopu= li ſui ʲcõtaminabitur. ꝯꝯꝯ	ᵛ אֵלָיו ʷ לְאִמּוֹ ˣ וּלְאָבִיו ʸ וּלְבְנוֹ ᶻ וּלְבִתּוֹ	ᵛ אֵל
ll q̃ nõ collocata viro: sup his nõ cõtami= τῷ τῇ μὴ ἐκδεδομένῃ ἀνδρί, ἐπὶ τούτοις οὐ μιανθή=	ᵏNec ˡradent ᵐcaput ꝯꝯꝯ	ᵃ וּלְאָחִיו: ᵇ וְלַאֲחֹתוֹ ᶜ הַבְּתוּלָה ᵈ הַקְרוֹבָה	ᵇ בֵּן
nabitur repẽte in ꝓpſo suo in ꝓphanatiõe e= σεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς βεβήλωσιν αὐ=	ᵒ& ſororẽ ᵖvirginem ᵠque ʳnon ˢest nupta ᵗvi= ro, sed ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵉ אֵלָיו ᶠ אֲשֶׁר ᵍ לֹא ʰ הָיְתָה ⁱ לְאִישׁ ʲ לָהּ	ᵉ אֵל
ius. τ caluitiũ nõ rademini caput sup τοῦ· καὶ φαλάκρωμα οὐ ξυρηθήσεσθε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ	ᵘnec ᵛin ʷprincipe ˣpopu= li ſui ʸcõtaminabitur. ꝯꝯꝯ	ᵏ וּבְעַמָּיו: ˡ לֹא ᵐ יִטְמָא ⁿ בַּעַל ᵒ בְּעַמָּיו	ᵐ טָמֵא
mortuo: τ ſupficiẽ barbe nõ radẽt: τ sup νεκρῷ, καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος οὐ ξυρήσονται, καὶ ἐπὶ	ᶻNec ᵃradent ᵇcaput ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵖ לְהֶחְלוֹ: ᵠ לֹא ʳ יִקְרְחָה ˢ קָרְחָה ᵗ בְּרֹאשָׁם	ᵖ חָלַל ʳ קֹרַח
carnes suas nõ incidẽt incisiõe. san τὰς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν ἐντομίδας· ἅγι=	ᵇnec ᶜbarbam: ᵈnec ᵉin carnibus ſuis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵘ וּפְאַת ᵛ זְקָנָם ʷ לֹא ˣ יְגַלֵּחוּ ʸ וּבִבְשָׂרָם	ᵘ פְּאָה ᵛ גָּלַח
cti erũt deo suo: τ nõ pphanabũt no= οἱ ἔσονται τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ οὐ βεβηλώσουσιν τὸ ὄνο=	ᶠfacient inciſuras. ᵍSan= cti ʰerunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᶻ יִשְׂרְטוּ ᵃ שָׂרָטֶת ᵇ קְדֹשִׁים ᶜ יִהְיוּ	ᶜ שָׂרַט ᵇ קָדַשׁ
mẽ dei sui. τ eſn sacrificia dñi dona deo μα τοῦ θεοῦ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας τοῦ δώρα τῷ θεῷ	ⁱdeo ſuo: ᵏ& non ˡpolluẽt ᵐnomen eius. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵈ לֵאלֹהֵיהֶם ᵉ וְלֹא ᶠ יְחַלְּלוּ ᵍ שֵׁם	ᵍ חָלַל
suo: ipi offerẽt: τ erũt ſcti. mulierẽ αὐτῶν, αὐτοὶ προφέρουσι, καὶ ἔσονται ἅγιοι· γυναῖκα	ⁿIncenſum ᵒenim ʳ dñi & ᵖpanes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ʰ אֱלֹהֵיהֶם ⁱ כִּי ʲ אֶת ᵏ אִשֵּׁי ˡ יְהוָה ᵐ לֶחֶם	ʰ אֱלֹהִים
B meretricẽ τ ꝓphanã nõ accipiẽt: τ mulierẽ πόρνην καὶ βεβηλωσθήν οὐ λήψονται, καὶ γυναῖκα	ᵍdei ſui ʰofferunt: ʲ & ío ᵏſancti ˡerunt. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ⁿ אֱלֹהֵיהֶם ᵒ הֵם ᵖ מַקְרִיבִם ᵠ וְהָיוּ ʳ קְדֹשׁ:	ⁿ אֱלֹהִים
repudiatã a viro suo nõ accipiẽt: qñ san ἐκβεβληκυῖαν ἀπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς οὐ λήψονται, ὅτι ἅγι=	ᵐScortũ ⁿ& vile ꝓſtibulũ ᵒnon ᵖducet ᵠvxorẽ: ʳ nec ˢeã que ᵗrepudiata eſt ᵘ a marito: ᵛquia ʷcõſecrat ˣ	ˢ אִשָּׁה ᵗ זָנָה ᵘ וְחֹלָלָה ᵛ לֹא ʷ יִקָּחוּ ˣ וְאִשָּׁה	ˢ אִשָּׁה
ſt deo suo: ~ τ ſctificabis e= ος ἐστι τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἁγιάσεις αὐ=	ʸdominus ᶻq ſctificovos. ᵃSacerdotis ᵇfilia ſi dep= hẽſa fuerit ᶜin ſtupro: ᵈ&	ʸ גְּרוּשָׁה ᶻ מֵאִישָׁהּ ᵃ לֹא ᵇ יִקָּחוּ ᶜ כִּי ᵈ קָדֹשׁ	ᵇ גָּרַשׁ
um. τ eſn dona dñi dei vſi hic of= τόν· τὰ γὰρ δῶρα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν οὗτος προ=	violauerit nomen ꝯꝯꝯꝯ	ᵉ הוּא ᶠ לֵאלֹהָיו: ᵍ וְקִדַּשְׁתּוֹ ʰ כִּי ⁱ אֶת	ᵉ הוּא
fert: ſctūs erit. ſctūs ego dñs ſctificẽs e= σφέρει, ἅγιος ἔσται· ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐ=	ᵃ& violauerit ᵇnomen ᵈdei ſui: ᶜquia ᵉego ᶠſctificovos. ᵍSacerdotis ʰfilia ſi dep= hẽſa fuerit ⁱin ſtupro: ʲ&	ʲ לֶחֶם ᵏ אֱלֹהֶיךָ ˡ הוּא ᵐ מַקְרִיב ᵒ קָדֹשׁ ᵖ יִהְיֶה	ᵏ אֱלֹהִים
os. τ filia hois ſacerdotis ſi ꝓphanata τους· καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν βεβηλω=	violauerit nomen ꝯꝯꝯꝯ	ᵠ לָךְ ʳ כִּי ˢ קָדוֹשׁ ᵗ אֲנִי ᵘ יְהוָה ᵛ מְקַדִּשְׁכֶם:	ᵠ קָדַשׁ
fuerit vt fornicetur nomẽ θῇ τοῦ ἐκ πορνεῦσαι τὸ ὄνομα ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ		ʷ וּבַת ˣ אִישׁ ʸ כֹּהֵן ᶻ כִּי ᵃ תָחֵל ᵇ לִזְנוֹת ᶜ אֶת	ʷ בַּת ˣ אִישׁ ʸ כֹּהֵן ᶻ חָלַל ᵇ זָנָה

Transla.Chal.

ᵖ רְחַשׁ אַרְעָא דְּאַפְרֵישׁית לְכוֹן לְסַאֲבָא: וְתֶהוֹן קַדְּמַי קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ
וְאַפְרֵישׁית יַתְכוֹן מִן עַמְמַיָּא לְמֶהֱוֵי קֳדָמַי וְנָבַר אוֹ אִיתְתָא אֲרֵי יְהֵי בְּהוֹן בִּידִין
Ca.xxi. אוֹ זְכוּרוּ אִיתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן בְּאַבְנָא יְרַגְּמוּן יַתְהוֹן כְּתוּלָא חַיְיבִין:
וְאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲמַר לְכָהֲנַיָּא בְּנֵי אַהֲרֹן וְתֵימַר לְהוֹן עַל מַיִת לָא יְסְתָּאַב בְּעַמֵּיהּ:
אֶלָּהֵן לְקָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ לְאִמֵּיהּ וְלַאֲבוּהִי וְלִבְרֵיהּ וְלִבְרְתֵּיהּ וּלְאָחוּהִי: וְלַאֲתְתֵּיהּ
בְּתוּלְתָּא דְּקָרִיבָא לֵיהּ דְּלָא הֲוַת לְגֻבְרָא לֵיהּ דְּלַהּ יִסְתָּאַב רַבָּא בְּעַמֵּיהּ לְאַחֲלוּתֵיהּ:
לָא יְקָרְחוּן קָרַח וּפֵאַת דְּדִיקְנְהוֹן לָא יְגַלְּחוּן וּבְבִשְׂרְהוֹן לָא יְגְרְמוּן גְּרִימָה:
חֲבוּל: קַדִּישִׁין יְהוֹן קֳדָם אֱלָהֲהוֹן וְלָא יְחַלְּלוּן שְׁמָא דֶּאֱלָהֲהוֹן אֲרֵי יַת קוּרְבְּנַיָּא דַּייָ
קוּרְבַּן אֱלָהֲהוֹן אִינוּן מְקָרְבִין וִיהוֹן קַדִּישִׁין: אִיתְתָא מְטַעְיָא וּמְחָלָא לָא יִסְּבוּן
וְאִיתְתָא דְּתִתְרְכָא מִבַּעְלָהּ לָא יִסְּבוּן אֲרֵי קַדִּישׁ הוּא קֳדָם אֱלָהֵיהּ: וְתַקְדְּשִׁנֵּיהּ יַת
יַת קוּרְבַּן אֱלָהָךְ הוּא מְקָרֵב קַדִּישׁ יְהֵי לָךְ אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן: וְאֶת בַּר
בְּהֵין אֲרֵי תִּתְחַל לְמִטְעֵי מְקַדּוּשַׁת

Interp.chal.

quod reptat in terra: que ſeparaui vt eſſent vobis im munda. Eritiſq; coram me ſancti: q̃ ſanctus ego dñs: et ſeparaui vos de populis vt ſeruiatis coram me. Eltr autẽ aut mulier in quibus fuerint phitones vel dini nationes: occiſione occident: lapidibus obruent eos. reī mortis ſunt. Ca.21.

Dixitq; dñs ad moyſen. Loquere ad ſacerdotes filios aaron: diceſq; eis. Nullus cõtaminet ſup mortuũ in ppło ſuo: niſi pro cõſanguineis ſuis qui propinqui ſunt ei. Pro matre ſua τ pro patre ſuo et pro filio ſuo τ pro filia ſua τ pro fratre ſuo τ p ſorore ſua virgine q̃ propinqua eſt et que nõ eſt nupta viro: pro his contaminabitur. Non cõtaminetur princeps in ppło ſuo: vt nõ prophanet ſe. Non deptlabũt capi ta ſua: τ cõmam barbe ſue non tondebunt: τ in carne ſua non incidant inciſionẽ. Sancti erunt in cõſpectu dei ſui. et non violabunt nomen dei ſui: quia oblatio= nes domini dei ſui ipſi offerunt: eruntq; ſancti. Mu lierem meretricem τ violatam non accipiẽt in vxorẽ: et mulierem que repulſa eſt a viro ſuo nõ accipient: q̃ ſanctus eſt coram deo ſuo. Sanctificabiſq; eum: quia oblationẽ dei tui ipſe offert. ſanctus erit tibi: q̃ ſanctus ſum ego dñs qui ſanctifico vos. Filia aũt viri ſacerdotis q̃ violata fuerit fornicatione: ſcificationẽ

Pristina heb.	Lex. Heb.	Leui. La. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שָׂרַף	אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃		patris sui: flammis exuretur.	pris sui ipa pphanat: in igne cõburetur.
נָזַר יָצַק	וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק		Põtifex. i. sacerdos maximus inter frẽs sup cuius caput fusum est vnctionis oleũ: & cuius manus in sacerdotio cõsecrate sunt: vestitusq; est sanctis vestibus: caput suũ nõ discoopiet: vestimẽta nõ scindet: & ad oẽm mortuũ nõ ingredietur oĩno. Sup pre quoq; suo & matre nõ cõtaminabitur: nec egredietur de sctis ne polluat sãctuariũ dei, quia oleũ sancte vnctiõis dei sui sup eũ est. Ego dominus. Virginẽ ducet vxorẽ. Viduã aũt & repudiatã & sordidã atq; meretricem non accipiet: sed puellam de populo suo: ne cõmisceat stirpem gnis sui vulgo gentis suæ; quia ego dns qui sctifico eum. Locutusq; est dns ad moysẽ dicens. Loquere ad aaron. Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculã: non offeret panes deo suo: nec accedet ad ministeriũ eius. Si cecus fuerit: si claudus: si vel puo vel grãdi vel torto naso: si fracto pede: si manu: si gibbus: si lippus: si albuginẽ hns in oculo: si sugẽ scabiẽ: si im petigine in corpore: vel hernios us: quis q habuerit maculã de semie aarõ sacerdotis: nõ accedet	pris sui ipa pphanat: in igne cõburetur. τοῦ πρὸς αὐτῆς αὐτὴ βεβηλοῖ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυσ retur. τ sacerdos magnus de fribus su θήσεται· καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀυ ts infuso sup caput sui o τοῦ ἐπικεχυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ ἐλαί leo vnctiõis τ cõsecrato man ου τοῦ χρίσματος καὶ τετελειωμένου τὰς χεῖρας suas vt induat sctã: caput nõ cida αὐτοῦ ἐνδύσασθαι τὰ ἅγια, τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκι ra nudabit: τ vestes suas nõ scindet τ διαρρήξει, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐ διαρρήξει, καὶ sup oi aia mortua nõ ingredietur. ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυίᾳ οὐ εἰσελεύσεται. C sup pre suo τ sup mre sua nõ polluetur. ἐπὶ πατρὶ αὐτῆ καὶ ἐπὶ μητρὶ αὐτῆ οὐ μιανθήσεται, τ ex scis nõ egredietur: τ nõ pphanabit καὶ ἐκ τῶν ἁγίων οὐκ ἐξελεύσεται, καὶ οὐ βεβηλώσει scificatiõ dei sui: qm sctũ olei vn τὸ ἁγιασμένον θεοῦ αὐτῆ, ὅτι τὸ ἄγιον ἔλαιον τὸ χρί ctiõ dei sui sup eo. ego dns. hic mulierẽ vir Eze. 44. d. σιν θεοῦ αὐτῆ ἐπ' αὐτῶ· ἐγὼ κς· οὗτος γυναῖκα παρ ginẽ de gnẽ suo accipiet: viduã aũt τ repudiã θένον ἐκ τοῦ γένους αὐτῆ λήψεται, χήραν δὲ καὶ ἐκβεβλη tã τ pollutam τ meritricẽ: has nõ accipiet: μένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην, ταύτας οὐ λήψεται sz virginẽ de gnẽ suo accipiet vxorẽ. τ ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ γένους αὐτῆ λήψεται γυναῖκα· καὶ nõ pollŭet semẽ suũ in pplo suo. οὐ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. ego dns sctificãs ipm: τ locutus ẽ dns ad ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτόν· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς moysen: dicẽs: loqre aarõ: dicẽs: hõ de μωυσῆν, λέγων, ξίπον ἀαρών, λέγων, ἄνθρωπος ἐκ gnẽ tuo in gnãtiões vras: cui fuerit tm τοῦ γένους σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, τίνι ἐὰν ᾖ ἐν ipo macula: nõ accedet offerre pa- αὐτῷ μῶμος, οὐ προσελεύσεται προσφέρειν τὰ δῶ na dei sui. ois hõ cui fuerit ipo macula: ρα τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· πᾶς ἄνος ὃς ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος, nõ accedet. hõ cecus: vel claud: vel οὐ προσελεύσεται. ἄνθρωπος τυφλός, ἢ χωλός, ἢ mancus: vel aure trficat vel hõ cui fuerit i κολοβόχειρ, ἢ ὠτότμητος, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν ipo fractio manus: vel fractio pedis: vel αὐτῷ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός, ἢ gibbosus: vel lippus oculos: vel vepalpebrat κυρτός, ἢ ἔφηλος τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ ψωλλὸς τοὺς oculos: vel hõ cui fuerit i ipo scabies agrestis: vel i ὀφθαλμούς, ἢ ἄνος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ ψώρα ἀγρία, ἢ λι petigo: vel vni testiculi. ois hõ cui ẽ in ipo macula de χὴν, ἢ μονόρχις· πᾶς ἄνος ᾧ ἔστιν ἐν αὐτῷ μῶνος ἐκ τοῦ semine aarõ sacerdotis: nõ appinq̃bit σπέρματος ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, οὐκ ἐγγιεῖ τοῦ
דְּבַר	לְחֶם אֱלֹהָיו׃ כִּי כָל אִישׁ			
	אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ			
עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ אוֹ חָרֻם אוֹ שָׂרוּעַ				
אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ שֶׁבֶר				
רֶגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד׃ אוֹ גִבֵּן אוֹ דַק				
אוֹ תַבְלֻל בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת				
אוֹ מָרוֹחַ אֲשֶׁךְ׃ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ				
מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא יִגַּשׁ				

Pristina chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יַחַד רָבַב דִּיק	pfis sut ipa violauit: ignt cõburetur. Sacerdos autẽ maxim q vnctus est de fratrib suis sup cui caput effusum est oleũ vnctiõis: τ cui oblatio oblata est vt in duat vestimẽtis: in capite suo nõ nutriat comã: τ vesti mẽta sua nõ scindat: τ sup oẽm aiam mortui nõ ingre diat: pro pre suo τ p mre sua nõ cõtaminet. Et de san ctuario nõ egrediatur: neq; prophanet sanctuariũ dei sui: quia corona olei vnctionis dei sui est super eum: ego dominus. Ipse autem vxorem virgines accipiet: viduam autem τ repudiatam τ prophanatã meretri cem non accipiet: nisi virginem de populo suo accipi et vxorem: τ non prophanabit semẽ suum in populo suo: quia ego dns sanctifico eum. Locutusq; est do minus cum moyse dicens. Loquere cum aarõ dicẽs. Vir de filijs tuis in gnatiõib suis in quo fuerit macu la: non accedet vt offerat oblationem dei sui. Omnis enim vir in quo fuerit macula: non accedet: vir cecus aut claudus aut diminutus aut superfluus: aut vir in quo fuerit fractura pedis aut fractura manꝰ: aut gib bus aut lippus aut albuginẽ hns in oculo: aut scabiẽ hns vel ipetiginẽ aut hns ptritos testiculos. Vis vir de semie aarõ sacerdotis in quo ẽ macula nõ accedat	צְוֹחָא הִיא מִתַּחֲלָא בְּנוּרָא תִּתּוּקַד׃ וְכָהֲנָא מֵאֲחוֹהִי דְּיִתְרַבֵּא עַל רֵישֵׁיהּ
לָבַשׁ רָבַב פָּרַע	מְשָׁחָא דְּרִבוּתָא וְדִיקַרִיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ לְמִלְבַּשׁ יָת לְבוּשַׁיָּא יָת רֵישֵׁיהּ לָא יְרַבֵּי
בָּזַע מוּת עוֹל	פֵּירֵיעַ וְלִבּוּשׁוֹהִי לָא יְבַזַּע׃ וְעַל כָּל נַפְשָׁת מִיתָא לָא יֵעוֹל לְאָבוּהִי וְלְאִמֵּיהּ לָא
אָב סָאַב כַּדַּשׁ	יְסָאֲבִנּוּן מַקְדְּשָׁא לָא יִפּוֹק וְלָא יְחַל יָת מַקְדְּשָׁא דֵּאֱלָהֵיהּ אֲרֵי כְלִיל מְשַׁח רְבוּת
נָכַר רַבַּב אִנְתָּא	אֱלָהֵיהּ עֲלוֹהִי אֲנָא יְיָ׃ וְהוּא אִיתְּתָא בְּתוּלְתָא יִסַּב׃ אַרְמְלָא וּמְתָרְכָא וְחַלִּילָא
נָסַב תָּרֵךְ חֲלַל	מְסַאֲבָא יָת אִלֵּין לָא יִסַּב אֶלָּהֵן בְּתוּלְתָא מֵעַמֵּיהּ יִסַּב אִיתְּתָא׃ וְלָא יְחַיֵּל זַרְעֵיהּ
טָעָה אָמַר	בְּעַמֵּיהּ אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן לְמֵימָר
דּוֹר הָוָה קָרַב	גַּבְרָא מִבְּנָךְ לְדָרֵיהוֹן דְּיֵהֵי בֵּיהּ מוּמָא לָא יִקְרַב לְמִקְרַב קוּרְבַּן אֱלָהֵיהּ׃ אֲרֵי כָל גַּבְרָ
דָּקַק חָלַז	דְּיֵהֵי בֵּיהּ מוּמָא לָא יִקְרַב גַּבְרָ עַוַּד אוֹ חָגִיר אוֹ חָרִים אוֹ שְׁרִיעָ׃ אוֹ גַבְרָ דְּיֵהֵי בֵּיהּ תְּבָרָ
	רַגְלָא אוֹ תְבַר יְדָא׃ אוֹ גִבֵּין אוֹ דּוּכָא אוֹ חִילִיז בְּעֵינֵיהּ אוֹ גַרְבָּן אוֹ חַזָּן אוֹ מְרִיס׃
	כָּל גַּבְרָ דְּבֵיהּ מוּמָא מִזַּרְעָא דְּאַהֲרֹן כָּהֲנָא לָא יִקְרַב

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

vt offerat sacrificia dño: qñ macula in ip-
προσενεγκεῖν τὰς θυσίας κυρίῳ, ὅτι μῶμος ἐν αὐ-
so: dona dei sui nõ accedet vt
τῷ, τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτῶν οὐ προσελεύσεται προσε
offerat. sctã sctõꝝ t a sctis eo
νεγκεῖν. τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων φά
medet: ſ ad velũ nõ acce
γεται, πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα οὐ προσελεύ
det: t ad altare nõ appinq̃bit: qñ ma
σεται, καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἐγγιεῖ, ὅτι μῶ
culã hẽt: t nõ pphanabit sctñ dei
μον ἔχει, καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ
sui: qñ ego dñs sctificãs eos. t lo
αὐτοῦ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ ἐλά
cut⁹ ẽ moyses ad aarõ t filios eius: t
λησε μωυσῆς πρὸς ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ
ad oẽs filios israel.
πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. Ca. 22.

A Θ locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs lo
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἰ-
q̃re aarõ t filijs eius: t cane
πον ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ προσεχέτω
ant a sctis filijs israel: t nõ pro
σαν ἀπὸ τῶν ἁγίων τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οὐ βεβη
phanabũt nomẽ sctñ meũ: q̃ sctifi
λώσουσιν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, ὅσα αὐτοὶ ἁγιά
cãt mihi. ego dñs. dic ipis: in gñatiões
ζουσίν μοι· ἐγὼ κύριος. εἶπον αὐτοῖς, εἰς τὰς γενεὰς
vras oĩs hõ q̃ accesserit ab oĩ
ὑμῶν πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ παντὸς
semine vro ad sctã: q̃ sctifi
τοῦ σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια, ὅσα ἂν ἁγιά-
cant filij israel dño: t imũditia e-
ζουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ, καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐ
ius in ipo: peribit aia illa a
τοῦ ἐπ' αὐτῷ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπ' ἐ
me. ego dñs. t hõ de semine
μοῦ. ἐγὼ κύριος. καὶ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος
aarõ sacerdotis: t hic lepsus vel seminifu⁹:
ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ οὗτος λεπρὸς ἢ γονορρυής,
de sctis nõ comedet: vsq̃ q̃ mũdet. t q̃ tetl-
τῶν ἁγίων οὐκ ἔδεται, ἕως ἂν καθαρισθῇ. καὶ ὁ ἁψάμε-
gerit oẽm imũditiã aĩe: vel hõ cui
νος πάσης ἀκαθαρσίας ψυχῆς, ἢ ἄνθρωπος ὡ
egressus fuerit ex ipo pollibit⁹ seminis: vel q̃cq̃s te
ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ἢ ὅστις ἂν ἅ
tigerit oẽ reptile imũdũ: q̃ polluet ipm:
ψηται παντὸς, ἑρπετοῦ ἀκαθάρτου, ὃ μιαίνει αὐτόν,
vel sup hoiem in quo polluet illũ iurta
ἢ ἐπ' ἀνθρώπων ἐν ᾧ μιανεῖ αὐτὸν κατὰ πᾶσαν ἀ-
mũditiã eius: aia q̃cũq̃ tetigerit eũ:
καθαρσίαν αὐτοῦ, ψυχὴ ἥτις ἂν ἅψηται αὐτοῦ,
imũda erit vsq̃ ad vespam: nõ comedet de
ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας, οὐκ ἔδεται ἀπὸ τῶν

Trãsla. B. Hiero.

det[b] offerre[f] hostias[g] dño:
ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo
[n] nec[l] pães[m] deo suo. ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo [r] Ve
scetur tñ[q] panibus q offe
rũtur[o] in sctuario: ita ooo
[s] dũtaxat vt[a] intra [b] velũ
ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo
[c] non[b] ingrediatur. [g] nec
[b] accedet[c] ad[l] altare[l] qui
[k] maculã[l] habet: [m] & cõta
minare[m] nõ debet[p] sctñ
riũ meũ. [r] Ego[o] dñs [s] qui
sctifico eos. [n] locutus ẽ er
go[r] moyses[s] ad[l] aaron[a] &
ad[b] filios eius[c] & ad[o] oẽm
[f] israel cũcta q̃ sibi fuerãt
imperata. Cap. 22.

LOcutus quoq; ẽ[b] do
minus[c] ad[o] moysẽ[c] dí
cẽs. [f] loq̃re[g] ad[b] aarõ[l] & ad
[k] filios ei[o]: [l] vt caueãt[m] ab
his q̃ cõsecrata sũt[n] filio
rũ[o] israel: [p] & nõ [q] cõtami
nẽt[n] nomẽ[r] sctificatorũ
[s] mihi[n] q̃[r] ipsi[r] offerunt.
[g] Ego[b] dñs. [c] Dic[o] ad eos
& [c] ad posteros eorum.
[f] Oĩs[g] homo[b] qui[l] accesse
rit[k] de[l] stirpe vestra ooo
[m] ad[n] ea q̃ cõsecrata sunt
& [o] que[r] obtulerunt [q] filii
[r] israel[g] domino[n] in quo
est[r] immundicia: ooo ooo
[x] peribit[g] coram domio.
ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo
[b] Ego sum[c] dominus.
[f] Homo[r] de semine ooo
[g] aarõ[b] qui fuerit[l] lepro
sus [k] aut[l] patiens fluxũ se
minis: [n] nõ[o] vescetur[m] de
bis q̃ sctificata sũt mihi:
[p] dõec[r] sanetur. [n] Qui te
tigerit[v] imũdũ[r] sup mor
tuo: & [c] ex quo [b] egredi
tur [r] semẽ quasi[o] coitus:
& [n] q̃ [l] tãgit[r] reptile & [k] qd-
libet imũdũ: [m] cuius ta
ctus[n] est sordidus: ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ooo ooo ooo [c] immun
dus erit[b] vsq̃ ad[r] vespe
rũ: [l] & nõ[g] vescetur[b] de ooo

Tex. Heb. Leui. Ca. xxii. Pũctua. heb.

לְהַקְרִיב אֶת אֲשֵׁי יְהוָה מוּם בּוֹ
אֶת לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב׃
לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים
וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל אָךְ אֶל הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי
מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל Cap. xxii.
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל
בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִ
יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם
קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּישִׁים לִי
אֲנִי יְהוָה׃ אֱמֹר אֲלֵהֶם לְדֹרֹתֵיכֶם
כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם
אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנָי
אֲנִי יְהוָה׃ אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע

Interp. chal.

vt offerat oblatões dñi. Macula eni est in eo: nõ acce
dat vt offerat oblationẽ dei sui. De sanctificatis sũt q̃
offerãtur deo suo vescetur de sanctis sanctoꝝ. Verũ-
tamẽ intra velũ nõ ingrediat neq; ad altare accedat:
quia macula est in eo: nec violet sanctuaria mea: q;
ego dñs sanctifico eos. Locutusq; est moyses cũ aarõ
et cum filijs eius t cum oibus filijs israel. Ca. 22.

LOcutusq; est dñs cum moyse dicẽs. Loquere cũ
aaron t cũ filijs eius: vt separẽtur ab his q̃ san-
ctificata sunt a filijs israel q̃ ipsi sctificãt in cõspectu
meo: t nõ violabũt nomen sanctũ meũ: ego dñs. Dic
eis. Qis vir de omni semine vro in generationibus
vris qui tetigerit ea q̃ sctificata sunt coram dño a filijs
israel: t immunditia eius est in eo: pertbit homo ille
a cõspectu meo: ego dñs. Vir vir de semine aaron qui
fuerit leprosus aut patiens fluxũ seminis nõ vescetur
de his que sanctificata sunt: donec mũdetur. Et qui te
tigerit omne immũdum anime: aut vir ex quo egredi
tur semẽ coitus: aut vir qui tetigerit oñe reptile quo
immũdus fit: aut hoiem quo immũdus fit iurta oẽm
immũditiam eius: homo qui tetigerit eum erit im-
mundus vsq; ad vesperam. et non comedet de ooo

Pũctua chal.

אֲכַל עוֹל דָּגַשׁ
חַלַּל קֳדַשׁ
בֵּן אֲמַר
פְּרַשׁ חַלַּל
דּוֹר קָרַב
סְאַב שְׂצָא
אֲכַל קְרָה
נָבַק
סָאַב הָוָה

Transla. Chal.

לְקָרָבָא יַת קוּרְבָּנַיָּא דַּייָ מוּמָא בֵּיהּ יַת קוּרְבַּן אֱלָהֵיהּ לָא יִקְרַב לְקָרָבָא׃ קוּרְבַּן
אֱלָהֵיהּ מִקּוּדְשֵׁי קוּדְשַׁיָּא וּמִן קוּדְשַׁיָּא יֵיכוּל׃ בְּרַם לְפָרוּכְתָא לָא יֵיעוֹל וְלִמַדְבְּחָא
לָא יִקְרַב אֲרֵי מוּמָא בֵּיהּ וְלָא יְחַיֵּל יַת מַקְדְּשַׁיָּא אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשְׁהוֹן׃ וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם אַהֲרֹן וְעִם בָּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ Ca. xxii. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָרוּ׃
מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְיִתְפְּרְשׁוּן מִקּוּדְשַׁיָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא יְחַלְּלוּן יַת שְׁמָא
דְּקוּדְשִׁי דְּאִינּוּן מְקַדְּשִׁין קֳדָמַיַּ אֲנָא יְיָ׃ אֲמַר לְהוֹן לְדָרֵיכוֹן כָּל גְּבַר דְּיִקְרַב מִכָּל
זַרְעֲכוֹן לְקוּדְשַׁיָּא דְּיַקְדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וְסוּבְתֵיהּ עֲלוֹהִי וְיִשְׁתֵּצֵי אִינְשָׁא
הַהוּא מִקֳּדָמַיַּ אֲנָא יְיָ׃ גְּבַר גְּבַר מִזַּרְעָא דְּאַהֲרֹן וְהוּא סְנִיר אוֹ דָאִיב בְּקוּדְשַׁיָּא לָא
יֵיכוּל עַד דְּיִדְכֵּי וְדִיקְרַב בְּכָל טְמָא נַפְשָׁא אוֹ גְבַר דְּתִפּוֹק מִינֵּיהּ שְׁכְבַת זַרְעָא׃ וְאוֹ
גְּבַר דְּיִקְרַב בְּכָל רֵיחֲשָׁא דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ אוֹ בְּאֵינָשָׁא דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ לְכֹל סוּתְבֵיהּ׃ אֲנָשׁ
דְּיִקְרַב בְּהוֹן וְיֵהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא וְלָא יֵיכוּל מִן

Textus heb. | Tex. Heb. | Leui. | La. xrij. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

הַקְּדָשִׁים כִּי אִם רָחַץ בְּשָׂרוֹ
בַּמָּיִם וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר
יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא׃
נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְאָה
בָּהּ אֲנִי יְהוָה׃ וְשָׁמְרוּ אֶת
מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא
וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלוּהוּ אֲנִי יְהוָה
מְקַדְּשָׁם׃ וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ
תּוֹשָׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ׃
וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ
הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלִּיד בֵּיתוֹ הֵם
יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ׃ וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה
לְאִישׁ זָר הִוא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים
לֹא תֹאכֵל׃ וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה
אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ
וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ
מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא
יֹאכַל בּוֹ׃ וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ
בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן
לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ׃ וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת
קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר
יָרִימוּ לַיהוָה׃ וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן
אַשְׁמָה בְּאָכְלָם אֶת קָדְשֵׁיהֶם כִּי
אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן
וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית

Thus q̃ sanctificata sunt: sed cum lauerit carnẽ suam aqua: & occubuerit sol & mundus erit: & tunc mundatus vescetur de sctificatis: quia cibus illius est. Mortícimũ & captũ a bestia nõ comedẽt nec polluẽtur ĩ eis. Ego sũ dominus. Custodiant precepta mea vt non subiaceant peccato: & moriãtur ĩ sãctuario cũ polluerit illud. Ego dñs q̃ scifico eos. Ois alienigena nõ comedet de sctificatis. Inquilin⁹ sacerdotis & mercenarius nõ vescẽtur ex eis. Quem autẽ sacerdos emerit: & quivernaculus dom⁹ eius fuerit: hi comedẽt ex eis. Si filia sacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit: de his q̃ sctificata sunt & de primitiis nõ vescetur. Sin autem vidua vel repudiata & absq; liberis reuersa fuerit ad domũ patris sui: sicut puella cõsueuerat: aletur cibis patris sui. Ois alienigena comedẽdi ex eis nõ habet potestatẽ. Qui comedit de sctificatis pignorãtia: addet quĩta ptẽ cũ eo qd comedit & dabit sacerdoti ĩ sanctuariũ: nec cõtaminabũt sctificata filiorũ israel q̃ offerũtur dño: ne forte sustineãt ĩiquitatem delicti sui cũ sctificata comederint. Ego dñs qui sctifico eos. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere ad aaron & ad filios eius & ad oẽs filios israel. & dices eis. Homo de domo

ἁγίων, ἐὰν μὴ λούσηται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ δύνsol & mũdus erit: & tũc comedet de ὁ ἥλιος καὶ καθαρὸς ἔσται, καὶ τότε φάγεται ἀπὸ τῶν sctis: qm̃ panis eius est, morticinũ & a fera captũ ἁγίων, ὅτι ἄρτος αὐτοῦ ἐστιν. θυσιαστήριον καὶ θηριάλωτον nõ comedet: vt polluat in ipo. ego dñs. & custodiὐ φάγεται, μιανθῆναι ἐν αὐτῷ. ἐγώ εἰμι. καὶ φυλάξονent meas custodias vt nõ accipiãt ppe ea B
ται μου τὰ φυλάγματα, ἵνα μὴ λάβωσι δι' αὐτὰ ἁμαpctũ: & moriãtur ppe ea: si pphana Ezech. 22. d. Eze. 44. g.
μαρτίαν, καὶ ἀποθανοῦνται δι' αὐτά, ἐὰν βεβηλώσουbũt ea: ego dñs sctificãs eos. & ois alienige
σιν αὐτά, ἐγώ εἰμι ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ πᾶς ἀλλογεna nõ comedet sctã: inqlin⁹ sacerdotis: & mercenarius
νὴς οὐκ ἔδεται ἁγία, πάροικος ἱερέως, καὶ μισθωτὸς nõ comedet sctã. si ãt sacerdos possederit aiam emοὐκ ἔδεται ἁγία. ἐὰν δὲ ἱερεὺς κτήσηται ψυχὴν ἔγptã pecunia: ipe comedet panẽ eius. &
κτητον ἀργυρίου, αὐτὸς φάγεται τὸν ἄρτον αὐτοῦ. καὶ οἱ οἰvernaculi eius: & ipi comedẽt panẽ eius. & si
κογενεῖς αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ φάγονται τὸν ἄρτον αὐτοῦ. καὶ θυlta hois sacerdotis si ĩucta fuerit viro alienigene: ipγάτηρ ἀνδρὸς ἱερέως ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ, αὐτὴ sa de primitiis sctõr nõ comedet. & filia sacerτῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων οὐ φαγεται. καὶ θυγάτηρ ἱερέdotis si fuerit vidua v̄ repudiata: semẽ ãt nõ fuerit il
ως ἐὰν χήρα ἢ ἐκβεβλημένη, σπέρμα δὲ μὴ ἦ αὐli: & reuertat ad domũ pris sui
τῇ, καὶ ἐπανασρέψη εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐvt in iuuẽtute sua: de panib⁹ pa
τῆς κατὰ τὴν νεότητα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ἄρτων τοῦ πα
tris sui comedet. & ois alienigena nõ comedet
τρὸς αὐτῆς φάγεται. καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγεται ἀ
ab illis. & hõ q̃ comederit sctã per ignoraὐτῶν. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν φάγῃ ἁγίαν κατὰ ἄγνοι
tiã: & addet quĩtã ptẽ eius sup illõ:
αν, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ ἐπ' αὐτό,
& dabit sacerdoti sctũ: & nõ polluét
καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον, καὶ οὐ βεβηλώσουσι
sctã filios israel: q̃ ipi offerũt
τὰ ἅγια τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἃ αὐτοὶ ἀναφέρουσι τῷ
dño: & adducẽt sup ipos scelus delicti
κυρίῳ, καὶ ἐπάξουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἀνομίαν πλημμεcti cũ comederit ipi sctã eor: qm̃ ego do
λίας ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς τὰ ἅγια αὐτῶν, ὅτι ἐγώ εἰμι
min⁹ sctificãs eos. & locut⁹ ē dñs ad moy
ριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ
sen: dicẽs: loq̃re aarõ & filijs eius:
σῆν, λέγων, λάλησον ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, C
& oi multitudini filior̄ israel: & dices ad
καὶ πᾶσι συναγωγῇ υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
eos: hõ hõ de filijs
αὐτούς, ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν

Interp. chal.

sanctificatis: nisi lauerit carnẽ suã aq̃s. Et cũ occubuerit sol & mũdatus fuerit comedet de his q̃ sanctificata sunt: qm̃ cibus illi⁹ est. Morticiniũ aũt & q̃ cõfractũ ē a bestia nõ comedet: ne imundus fiat in eo: ego dñs. Custodiẽtq; custodiã verbi mei: vt nõ suscipiãt ꝓ eo pcm & moriant in eo qñ ꝓphanauerint illõ: ego dñs qui sctifico eos. Ois aũt extraneus nõ comedet id q̃ sanctificatũ est: inqlinus sacerdotis & mercenarius eius nõ comedet illud q̃ sctificatũ est. Sacerdos aũt si emerit aiam p̃cio pecunie sue: ipsa comedet ex eo. Vernaculi aũt dom⁹ eius ipsi vescent pane suo. Filia aũt sacerdotis si fuerit nupta vtro alieno: ipsa nõ comedet de his q̃ sctificata & sepata sunt. Et filia sacerdotis si fuerit vidua vel repudiata: & fili⁹ nõ fuerit ei: et reuersa fuerit in domũ pris sui: sicẽ erat in puericia sua: de pane pris sui comedet. Ois aũt extraneus nõ comedet ex eo. Vir aũt q̃ comederit id q̃ sctificatũ ē ꝓ ignorantiã: addet dnãr̃ partẽ sup illud q̃ sctificatũ est: & dabit sacerdoti. et nõ violabũt ea q̃ sanctificata sunt a filijs israel q̃ separata sunt coram dño: & suscipiẽt sup ea iniq̃tates & pctã cũ comederint ea: & cũ cõtaminauerint ea q̃ sctificata sunt: qr ego dñs sctifico eos. Locutusq; ē dñs cũ moyse dicẽs. Loq̃re cũ aarõ & cũ filijs eius & cũ oĩb⁹ filijs isrl: & dices eis. vir vir de domo

Positiua chal.

סַחָא עוֹל
נְטַר
אֲמַר לְקַבֵּל מוֹת
חֲלַל לְקַדֵּשׁ חֲלַל
יַתֵּב אֲנַר כַּהֲנָה
יְלַד יְהוָה פָּרַשׁ
תָּרַךְ תּוֹב רַבָּב
אֲכַל שְׁלַהּ יַסַּף
נְתַן חֲלַל פָּרַשׁ
עָוֶה אֲכַל קַדָּשׁ
אֲמַר

Transla. Chal.

קוּדְשַׁיָּא אֱלָהִין אַסְחִי בִּשְׂרֵיהּ נְמַיָּא וּבְמֵיעַל שִׁמְשָׁא וְיִדְכֵּי וּבָתַר כֵּן יֵיכוֹל מִן קוּדְשַׁיָּא
אֲרֵי לַחְמֵיהּ הוּא׃ נְבֵילָא וּתְבִירָא לָא יֵיכוֹל לְאִסְתָּאָבָא בָּהּ אֲנָא יְיָ׃ וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת
מֵימְרִי וְלָא יְקַבְּלוּן עֲלֵיהוֹן חוֹבָא וְיִמוּתוּן בְּגַוֵּיהּ אֲרֵי חַלּוּפֵיהּ אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן׃ וְכָל
חִלְּתֵי לָא יֵיכוֹל קוּדְשָׁא תּוֹתָבָא דְּכָהֲנָא וַאֲגִירָא לָא יֵיכוֹל קוּדְשָׁא׃ וְכָהֲנָא אֲרֵי יְקַנֵּה
נַפְשָׁא קִנְיַן כַּסְפֵּיהּ הוּא יֵיכוֹל בֵּיהּ וְיֵלִידֵי בַיְתֵיהּ אִינוּן יֵיכְלוּן לַחְמֵיהּ׃ וּבַת כָּהֳנָא אֲרֵי
תְּהֵא לְגֶבֶר חִלְּתָא הִיא בְּאַפְרָשׁוּת קוּדְשַׁיָּא לָא תֵיכוֹל׃ וּבַת כָּהֳנָא אֲרֵי תְהֵי אַרְמְלָא
וּתְתַרְכָא וּבַר לֵית לַהּ וְתִתּוּב לְבֵית אֲבוּהָא כְּבָרְתָהָא מִלַּחְמָא דְּאַבוּהָא תֵּיכוֹל וְכָל
חִלְּתֵי לָא יֵיכוֹל בֵּיהּ׃ וּגְבַר אֲרֵי יֵיכוֹל קוּדְשָׁא בְּשָׁלְגָּא וְיוֹסֶף חוּמְשֵׁיהּ עֲלוֹהִי וְיִתֵּן
לְכָהֲנָא יָת קוּדְשָׁא׃ וְלָא יְחַלּוּן יָת קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּיַפְרְשׁוּן קֳדָם יְיָ׃
וְיַטְּלוּן עֲלֵיהוֹן עֲוֵיתָא וְחוֹבָא בְּמֵיכְלֵיהוֹן יָת קוּדְשֵׁיהוֹן אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן׃
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן גְּבַר גְּבַר מִבֵּית

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp.latina.

israel: τ de aduenis in israel: q
ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ τῶν προσκειμένων ἐν ἰσραήλ, ὃς ἂν
obtulerit dona sua scõm oẽm cõfessionẽ su
προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐ
am: vel scõz oẽm electionẽ suã q̃cũq; obtule
τῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῶν ὅσα ἂν προσενέγ=
rint dño in holocaustũ: accepta vob̃ masculũ ima
κωσι τῷ κῷ εἰς ὁλοκάυτωμα, δεκτὰ ὑμῖν ἄρσεν ἄμω
culatũ ex bobus τ ex ouib̃ τ ex
μον ἐκ τῶν βουκολίων καὶ ἐκ τῶν προβάτων καὶ ἐκ
capris. oia q̃ habuerit maculã in se nõ of
τῶν αἰγῶν· πάντα ὅσα ἂν ἔχῃ μῶμον ἐν αὐτοῖς οὐ προ
ferẽt dño: qm̃ nõ acceptabit̃ erit vob. τ hõ q̃
σοίσουσι κῷ, ὅτι οὐ δεκτὸν ἔσαι ὑμῖν· καὶ ἄνος ὃς ἂν
obtulerit sacrificiũ salutaris dño: soluẽs votũ vel
προσενέγκῃ θυσίαν σωτηρίου τῷ κῷ, διασείλας εὐχὴν ἢ
per electionẽ vel in festis vr̃is: ex q̃s bo
κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, ἐκ τε τῶν βουκο
bus vel ex ouibus: imaculatũ erit acceptabit̃:
λίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων, ἄμωμον ἔσαι εἰσδεκτόν,
ois macula nõ erit in ipo. cecũ: vel ꝓfra
πᾶς μῶμος οὐκ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ· τυφλόν, ἢ συντετριμ
ctũ: vel lingua scissuz: vel pruritẽtia: vel scabio
μένον, ἢ γλωσσότμητον, ἢ μυρμηκιῶντα, ἢ ψωραγριῶν
sa vel impetigines habẽtia: nõ adducẽt ea deo:
τα ἢ λιχῆνας ἔχοντα, οὐ προσάξουσιν αὐτὰ τῷ θεῷ,
τ in oblationẽ nõ dabitis de eis sup al
καὶ εἰς κάρπωσιν οὐ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστή
tare dño. τ vitulũ vel ouẽ aure scissuz: vel cau
ριον τῷ κῷ· καὶ μόχον ἢ πρόβατον ὠτότμητον, ἢ κολο
da aũputatũ victimas imolabis ea tibi ipi: in ãt votũ
βοκέρκον σφάγια ποιήσεις αὐτὰ ἑαυτῷ, εἰς δὲ εὐχὴν
tuũ nõ accipienꝫ. cõtritũ: τ ꝓfractũ: τ
σου οὐ δεχθήσεται· θλαδίαν, καὶ ἐκτεθλιμμένον, καὶ
excissum: τ aurulsum nõ offeretis ea
ἐκτομίαν, καὶ ἀπεστασμένον οὐ προσάξετε αὐτὰ τῷ
dño. τ in ꝑa vr̃a nõ facietis: τ ex manu
κῷ· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν οὐ ποιήσετε, καὶ ἐκ χειρὸς
filii alientgene nõ offeretis dona dei vr̃i:
υἱοῦ ἀλλογενοῦς οὐ προσοίσετε δῶρα τῷ θεοῦ ὑμῶν ἀ=
ab oib̃ his. qm̃ corruptiões sũt in eis:
πὸ πάντων τούτων· ὅτι φθάρματά ἐστιν ἐν αὐτοῖς,
macula in eis: nõ accipiẽtur hec vobis. τ locu=
μῶμος ἐν αὐτοῖς, οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν. καὶ ἐλά=
tus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: vitulũ vel ouẽ vel ca
λησεν κς πρὸς μωυσῆν λέγων, μόχον ἢ πρόβατον ἢ αἰ
prã: vt genita fuerit: τ erit septẽ dies sub. matre sua:
γα, ὡς ἂν τεχθῇ, καὶ ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μᾶτέρα
a die octaua τ vltra accipiẽtur ad oblatiões
αὐ
τοῦ, τῇ δὲ ἡμέρα ὀγδόῃ καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρον
sacrificiũ dño. τ vitulũ vel ouẽ ipã τ fi
κάρπωμα τῷ κυρίῳ. καὶ μόχον ἢ πρόβατον αὐτὴν καὶ τὸ παι
lius eius nõ iugulabit̃ die vna. flãt sacrificaueri sacrificiũ votũ
δίον αὐτῆς οὐ σφάξετε ἡμέρα μιᾷ. ἐὰν δὲ θύσῃς θυσίαν εὐχὴν

Trãsla.B.Iero.

israel: & de aduenis q̃
habitant apud vos: quí
obtulerit oblationẽ su
am: vel vota soluẽs vel
sponte offerẽs: quicqd
illud obtulerit in holo=
caustũ dñi: vt offeratur
p vos: masculus imacu=
latus erit ex bobus &
ouibus & ex capris. si
maculã habuerit: non
offeretis: neq; ceptabile. Homo quí
obtulerit victimam
pacificorum domino:
vel vota soluens vel
spõte offerens tãde bo
bus q̃ de ouibus imacu=
latũ offeret: vt acce=
ptabile sit. Quis macula
nõ erit in eo: Si cecum
fuerit, si fractũ: si cica=
tricẽ hñs: si papulas aut
scabiẽ aut impetiginẽ
non offeretis ea deo:
nec adolebitis
ex eis super altare dñi.
Bouem
& ouem aure & cauda
amputatis voluntarie of
ferre põt. votũ ãt ex his
solui nõ põt. Oc aial qd
vel cõtritis vel tũsis vel
fectis: ablatisq; testicu=
lis ẽ: nõ offeretis dño:
& in terra vra hoc oĩno
ne faciatis. De manu
alieigene nõ offeretis
panes deo vro: & quic=
quid aliud dare voluerit
ga corrupta & macula
ta sunt oĩa: nõ suscipie
tis ea. Locutusq; ẽ dñs
ad moysen dicẽs. bos
ouis & capra cũ geni=
ta fuerint: septẽ diebus
erũt sub vbere matris
sue: die aũt octauo &
deinceps offerí poterũt
domino. Sine illa bos
siue ouis: nõ immola
buntur vna die cũ fetí
bus suis. Si imolaueri=
tis hostiã pacis gratũ actio

Ter.Heb. Leui. Ca.xxii. Pritiua.heb.

גּוֹר	יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר	
קָרַב	יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל	
	נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה	
תָּמִם	לְעֹלָה לִרְצֹנְכֶם תָּמִים זָכָר בַּבָּקָר	
	בַּכְּשָׂבִים וּבָעִזִּים כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ	
רָצָה	מוּם לֹא תַקְרִיבוּ כִּי לֹא לְרָצוֹן	
הָיָה	יִהְיֶה לָכֶם וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב זֶבַח	
	שְׁלָמִים לַיהוָה לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ	
נָדַב	לִנְדָבָה בַּבָּקָר וָצֹאן תָּמִים	
	יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ	
שֶׁבֶר חָרוּץ	עִוֵּר אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת	
נָתַן	אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ	
זָבַח	אֵלֶּה לַיהוָה וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ	
שָׁרוּעַ קָלוּט	מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה וְשׁוֹר שֶׂה	
רָצָה מְעֻר כָּתֹת	וָכֶשֶׂב לִנְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ	
נָתַק כָּרַת	וְנִתּוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַיהוָה	
עָשָׂה	וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ וּמַיִד בֶּן נֵכָר	
קָרַב	לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם	
	מִכָּל אֵלֶּה כִּי מַשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם	
רָצָה	בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם וַיְדַבֵּר יְהוָה	
	אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב	
יָלַד יוֹם	אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים	
עַיִן	תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה	
רָצָה	יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה וְשׁוֹר	
שָׁחַט	אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ	
זָבַח יָדָה	בְּיוֹם אֶחָד וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה	

Interp.chal.

israel τ de pegrinis qui habitãt in israel: q obtulerit
oblationẽ suã oibus votis suis τ oib̃ oblatiõib̃ spon
taneis suis q̃ obtulerit cor̃ dño in holocaustũ: vt pla=
cabile sit pro nobis: masculus integer erit ex bobus
aut ex agnis vel capris. Omne in quo fuerit macula
non offeretis: quia nõ erit pro vobis placabile. Vir
autẽ qui obtulerit victimã sanctificationũ cor̃am dño
vota solũs aut sponte offerens de bobus aut de oui=
bus: integrum erit: vt sit placabile: ois macula non
erit in eo: si cecũ fuerit aut ꝓfractũ aut succisum: aut
papulas habens aut scabiẽ aut impetiginẽ: non offe=
retis ea cor̃ dño: neq; oblationẽ põtis ex eis sup al
tare cor̃ dño. Bos τ agnus si fuerit supflu vel diminu
tus: voluntarie facies eum: τ pro voto nõ erit placabi
lis. Animal ãt quod habet cõtritos vel tusos aut se=
ctos testiculos nõ offeretis illud cor̃ dño: neq; in ter
ra vestra hoc facietis. Et de manu filij populi non
offeretis oblationẽ deo vestro ex oibus his: q; corru=
ptio eox in eis est: macula est in eis: nõ erit placabile
vobis. Locutusq; ẽ dñs cũ moyse dicẽs. Bos aut agni
aut capra cũ nati fuerit: septẽ diebus erũt cũ mre sua: a
die ãt octauo τ deinceps erũt acceptabiles vt offerãt
in oblationẽ cor̃ dño. Bouẽ aut ouẽ nõ imolabitis
vna die cũ filio suo. Cũ ãt imolaueritis hostiã gratu

Pritiua chal.

גּוֹר	
קָרַב	
עֵלָה רָעָה תּוֹר	
עֵז	
עָאן הָוָה	
כָּרַב	
נָתַן דָּבַח עֲבַד	
רָעָה שָׁלַף	
עָבַד	
הָוָה אָמַר	
יָלַד אָם תְּמַנְיָא	
רָעָה עָוָה נָכָס	
אָחַד יָדָה	

Translа.Chal.

יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרַיָּא דְּיִתְגַּיְרוּן בְּגַוֵּיהוֹן לְכָל נִדְבָתְהוֹן וּלְכָל נִדְבָתְהוֹן דְּיַקְרְבוּן
קֳדָם יְיָ עֲלָתָא לְרַעֲוָא לְכוֹן שְׁלִים דְּכַר תּוֹרֵי גָּאמְרַיָּא וְכַעְתַּיָּא כֹּל דְּבֵיהּ מוּמָא
לָא תְקָרְבוּן אֲרֵי לָא לְרַעֲוָא יְהֵי לְכוֹן וּגְבַר אֲרֵי יְקָרֵיב נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ
לְפָרְשָׁא נִדְרָא אוֹ לִנְדָבְתָא בְּתוֹרֵי אוֹ בְּעָנָא שְׁלִים יְהֵי לְרַעֲוָא כָּל מוּמָא לָא יְהֵי בֵּיהּ
עִוַּר אוֹ תְבִיר אוֹ פָּסִיק אוֹ גַרְבָּן אוֹ חֶזָזָן לָא תְקָרְבוּן אִילֵּין קֳדָם יְיָ וְקוּרְבָּנָא
לָא תִתְּנוּן מִנְּהוֹן עַל מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְתוֹר וְאִמַּר יַתִּיר וְחַסִּיר נְדָבְתָא תַּעֲבֵיד יַתֵּיהּ
וּלְנִדְרָא לָא יִתְרְעֵי וְדִמְרִיס וְדִרְסִיס וְדִשְׁלִיף וְזִזְלִיף לָא תְקָרְבוּן קֳדָם יְיָ וּבְאַרְעֲכוֹן
לָא תַעְבְּדוּן וּמִיַּד בַּר עַמְמִין לָא תְקָרְבוּן יַת קוּרְבַּן אֱלָהֲכוֹן מִכָּל אִלֵּין אֲרֵי חַבּוּלְהוֹן
בְּהוֹן מוּמָא בְּהוֹן לָא לְרַעֲוָא יֵיהוֹן לְכוֹן: וּמַלֵּיל יְהוָה עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: תּוֹר אוֹ אִמַּר אוֹ
עֵז אֲרֵי יִתְיְלִיד וְיְהֵי שַׁבְעָא יוֹמִין בַּתַּר אִמֵּיהּ תְּהֵי וּמִיּוֹמָא תְּמִינָאָה וּלְהַלָּא יִתְרְעֵי
לְקָרְבָּנָא קוּרְבְּנָא קֳדָם יְיָ: וְתוֹרְתָא אוֹ שִׁיתָא לָהּ וְלִבְרַהּ לָא תִכְּסוֹן בְּיוֹמָא חַד: וַאֲרֵי
תִּכְּסוֹן נִכְסַת תּוֹדְתָא

Poltiua heb: | Tex. Heb. | Leui. | Ca. xxiij. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

לַיהוָה לְרֹצֹנְכֶם תִּזְבָּחוּהוּ׃ בְּיוֹם
ne dominó: vt possit es se placabilis: eodẽ die
τὴν χαρμοσύνης τῷ κυρίῳ εἰσδεκτὸν ὑμῖν θύσετε
illud: die illa comedet: nõ reli-

הַהוּא יֵאָכֵל לֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד
quetis de carnib ad mane: ego do-
ἀυτό, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βρωθήσεται, οὐκ ἀφή-
λείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ, ἐγὼ κύ-

בֹּקֶר וַאֲנִי יְהוָה׃ וּשְׁמַרְתֶּם
mine. ferua te pcepta mea & fa-
ριος. φυλάξεσθε τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιή-

מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃ וְלֹא
cietis ea: ego dñs. & nõ pollua
σετε αὐτάς, ἐγὼ κύριος. καὶ οὐμὴ βεβηλώ-

תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי
tis nomẽ scti mei: & sctificabor
σητε τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου μου, καὶ ἁγιασθήσομαι

בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃
in medio filiorũ israel: ego dñs sctificãs
ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων
vos: q̃ eduxi vos de tra egypti: vt
ὑμᾶς, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὥστε
essem vr ve: ego dñs.
εἶναι ὑμῶν θεός, ἐγὼ κύριος.

הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים
domínus. Ca. 23.
Caꝑ. xxiii. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
Locutusq̃ ẽ dñs ad moysen dicens. Lo-
Καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων,
loqre filijs israel: & dices ad eos:

אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה
& dices ad eos. He sũt
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
festa dñi q̃ vocabitis ipa vocata scta:

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם
ferie domini quas
ἑορταὶ κυρίου ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁγίας,
hec sũt festa mea. sex dies facies o-

מוֹעֲדָי׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה
vocabitis ipa vocata scta:
ἑορταί εἰσιν αἱ ἑορταί μου. ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔρ-
pera: at die septima sabbata reqes

מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן
sex dies facies opus: die aũt septio sab-
γα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ἀνάπαυσις
vocata scta dño: oẽ op nõ facietis:

מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלָאכָה לֹא
batũ reqei est vocatione sancta: omne opus nõ facietis
κλητὴ ἁγία τῷ κυρίῳ, πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε,
sabbata sunt dño. in oi hitatiõe ve-

תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הוּא לַיהוָה בְּכֹל
in eo: sabbatũ est cora dño in cunctis habitationibus
σάββατά ἐστιν τῷ κυρίῳ. ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑ-
stra hec festa dño vocata scta: q̃ voca-

מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה
vfis. Hę sunt solẽnitates dñi quas vocabitis vocatio
μῶν αὗται αἱ ἑορταὶ τῷ κυρίῳ κληταὶ ἁγίαι, ἃς καλέ-
bitis ipa in tẽporib suis. in primo

מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם
ne scta in tpibus suis. Mense primo quarta
σετε αὐτὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. ἐν τῷ πρώτῳ
mẽsis in quarta decima die mẽsis: Exod.
μηνὶ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός, ἀν-
inter vesptina phase dño. & in Num
ναμέσον τῶν ἑσπερινῶν πάσχα τῷ κυρίῳ. καὶ ἐν τῇ
quinta decima die mẽsis huius fe- 28.c.

בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
decima die mẽsis ad
πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορ-
vesperũ phase domini est. & quinta
στὴ ἀζύμων τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας φάγε-
decima die mẽsis huius solẽnitas azymo-

בֵּין הָעַרְבַּיִם פֶּסַח לַיהוָה׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר
rũ dñi ẽ. Septem dieb azyma comedetis. Di-
σθε ἄζυμα. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔ-
es primus erit vobis celeberrim sanctusq̃. Omne
σαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.
opus seruile nõ facietis in eo: sed offeretis sacrificium in
καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ
igne domino septem dies. Dies aũt septi-
ἡμέρας. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία
mus erit celebrior & sã-
ἔσαι ὑμῖν. πᾶν

חַמֵּשׁ לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ׃ בַּיּוֹם
ctificabit vos: omne opus seruile nõ facietis. & offeretis ob-
ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε. καὶ προσάξετε ὁλο-
lationem cora domino septem diebus: in die septi-
καύτωμα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας· ἐν τῇ ἑβδόμῃ

הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל
mo vocatio sancta erit vobis: omne
ἡμέρᾳ κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· πᾶν

Poltiua chal: | Interp. chal.

אֲכַל שָׁאַר
action is cora dño: vt sit pro vobis placabilis immo
labitis eam. Eadem die comedatur: nõ relinquatis
נְטַר חֲלַל קֻדְשָׁא
ex ea vsq̃ mane: ego dñs. Custodietisq̃ precepta mea
et facietis ea: ego dñs. Et non violabitis nomen sanctum meũ: & sanctificabor in medio filioꝝ israel: ego
קֳדָם יְהוָה
dñs qui sanctifico vos: qui eduxi vos de terra egypti
vt sim vobis in deum: ego dñs. Ca. 23.
אֲמַר
Locutusq̃ est dñs cum moyse dicẽs. Loquere cũ
יְצַד עֲרַע
filijs israel: & dices ad eos. Solemnitates dñi
שְׁוִית צְבַד
quas vocabitis inuocatione sancta: hec sunt solẽnita-
tes mee. Sex diebus facies opus: die aũt septio sab-
תֵּתַב עֲרַע
batũ reqei est vocatione sancta: omne opus nõ facietis
in eo: sabbatũ est cora dño in cunctis habitationibus
רַבְּעַ
vfis. Hę sunt solẽnitates dñi quas vocabitis vocatio
ne scta in tpibus suis. Mense pmo ẽrta decima mẽsis
חַנָּנ
ad vesperã phase cora dño ẽ: qnta decia aũt die mẽsis
huius solẽnitas azymoꝝ est cora dño: septẽ diebus
azyma comedetis. In die primo erit vobis vocatio
אֲכַל יְהוָה
sancta: omne opus seruile nõ facietis. & offeretis ob-
lationem cora domino septem diebus: in die septi-
עֲבַד קָרֵב
mo vocatio sancta erit vobis: omne

Transla. Chal.

כְּדֵם יֵי לְרַעֲוָא לְכוֹן תִּכְּסוֹן בְּיוֹמָא הַהוּא יִתְאֲכֶיל לָא תְּשָׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא אֲנָא
יְיָ׃ תִּטְּרוּן בְּקוּדְמֵי וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ וְלָא תְחַלְּלוּן יָת שְׁמָא דְקוּדְשִׁי וְאִיתְקַדַּשׁ
בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֶהֱוֵי לְכוֹן ׀׀
לֵאלָהָ אֲנָא יְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי Ca. xxiii.
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן מוֹעֲדַיָּא דַּיְיָ דְּתַעְרְעוּן יָתְהוֹן מְעָרְעָן קַדִּישִׁין אִינוּן מוֹעֲדַי׃
שְׁתָּא יוֹמִין תִּתְעֲבַד עֲבִידְתָּא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא שְׁבָתָא מְעָרְעָן קַדִּישׁ כָּל עֲבִידָא
לָא תַעְבְּדוּן שַׁבְּתָא הִיא קֳדָם יְיָ בְּכֹל מָתְבַּנְיָכוֹן׃ אִלֵּין מוֹעֲדַיָּא דַּיְיָ מְעָרְעָן קַדִּישִׁין
דְּתַעְרְעוּן יָתְהוֹן בְּזִמְנֵיהוֹן׃ בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא לְיַרְחָא בֵּין שְׁמָשָׁיָא ׀׀
פִּסְחָא קֳדָם יְיָ׃ וּבְחַמְשַׁת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין חַגָּא דְּפַטִּירַיָּא קֳדָם יְיָ שַׁבְעָא
יוֹמִין פַּטִּירָא תֵּיכְלוּן׃ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מְעָרְעָן קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עֲבִידַת פּוּלְחָנָא לָא
תַּעְבְּדוּן׃ תְּקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ שַׁבְעָא יוֹמִין בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעָרְעָן קַדִּישׁ כָּל

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Leui. Ca. xxiij. Pritiua. heb.
opus seruile nõ facietis. ⁊ locut⁹ est dñs	ctior. ᵇ nullũq; ᵃ seruile ꝺo	מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ ׃ וַיְדַבֵּר
ad moysen: dices: loqre	pus ᶜ facietis in eo. ᵇ Locu	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל
filijs israel: ⁊ dices	tusq; est dñs ᶠ ad ᵍ moysẽ	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי
ad eos: qñ ingressi fueritis in trã quã	ᵇ dicens. ᶠ Loquere	תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן
ego do vobis: ⁊ messueritis messem ipi⁹: ⁊ fe	ᶠ filijs ᵐ israel: ⁿ & dices	לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ
retis manipulos ꝑmitias messis vre ad	ᶜ ad eos. ᵖ Cum	וְהֵבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית
sacerdotẽ: ⁊ offeret manipulũ coã dño acceptabile	ᵍ ingressi fueritis ᵉ terrã	קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן׃ וְהֵנִיף
vobis: crastina die a ꝑmo offeret illũ sacer	ᶠ quã ⁿ ego ʳ dabo	אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לִרְצֹנְכֶם
dos. ⁊ facietis in die qua tuleritis	ʳ vobis ᵇ & messueritis ᵇ se	מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן׃
manipulũ: oẽ imaculatã hiculã in holocaustũ	getem : ᵉ feretis ᶜ manipulos ſpi	וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הֲנִיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר
dño: ⁊ sacrificiũ ei⁹ due decime si	carum ᶠ primitias ᵍ messis vestre ᵇ ad ᶠ sacer	כֶּבֶשׂ תָּמִים בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה לַיהוָה׃
mile cõfecte i oleo: sacrificiũ do	dotem. Qui ᵏ eleuabit	וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
mino: i odorẽ suauitatis dño: ⁊ libatiõẽ ei⁹ quartã	ˡ fasciculũ ᵐ corã ⁿ dño ᵖ vt	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן אִשֶּׁה לַיהוָה רֵיחַ
rię, ꝺεις ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, καὶ σπονδὴν αὐτῆ τέταρ	acceptabile sit pro vobis	נִיחֹחַ וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין׃
ptẽ hin vini. ⁊ panẽ: ⁊ tosta	ᵍ altero die ʳ sabbati: & ˢ sã	וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד
ram noua nõ comedetis vsq; ad ipm	ctificabit illum.	עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת
ꝺιε hĩc:	ᵏ At q; ˢ in eodẽ die quo	קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם
quo ad obtuleritis dona ꝺει vre. legiti	ˡ manipulus ᵗ cõsecratur	לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃
mũ sẽptiñ in gñatiões vras in oi hitatiõe	cedetur ᵘ agnus ˣ inmacula	וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת
μον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικία	tus ᵛ ãniculus ˣ i holocau	מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע
vra. ⁊ numerabitis vobis a postero die	stũ dñi: ᵇ & libamẽta of	שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה׃ עַד
ὑμῶν. καὶ ἀριθμήσετε ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν	ferẽtur cũ eo ʸ due ᶻ deci	מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ
sabbatoꝝ a die qua obtuleritis	me ˢ simile ᵐ cõspſe ᶻ oleo	חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה
σαββάτων ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ	ᵒ in incẽsũ ᵖ dñi: ᵍ odorẽq;	חֲדָשָׁה לַיהוָה׃ מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ
manipulũ ipositiõis: septẽ hebdomadas inte	ʳ suauissimũ. ˢ liba quoq;	לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
gras numerabis vsq; ad crastinũ vltime hebdo	ᵗ vini ᵘ quarta pars ˣ hin.	סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים
ρους ἀριθμήσεις ἕως τῆς ἐπαύριον τῆς ἑκάτης ἑβδομά	ʸ Panẽ ᶻ & polẽtam ᵃ & pul	לַיהוָה׃ וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת
madis numerabitis dñĝgita dies: ⁊ offe	tes ᵇ nõ ᶜ comedetis ex ſe	כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה אֶחָד
δος ἀριθμήσετε πεντήκοντα ἡμέρας, καὶ προσοί	gete: ᵛ vsq; ad ꝺiẽ q̄ ᵗ offe	וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנָיִם
retis sacrificiũ nouũ dño: ab hitatiõe	retis ex ea	יִהְיוּ עֹלָה לַיהוָה וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
σετε θυσίαν νέαν τῷ κυρίῳ, ἀπὸ τῆς κατοικίας	ᵐ deo vestro. ᵐ Preceptũ	אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְעָשִׂיתֶם
vra offeretis panes ipositiõẽ: duos panes, ex	est ᵒ sempiternum	שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וּשְׁנֵי
ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα, δύο ἄρτους· ἐκ	ᵖ in gñatiõibus ᵍ cũctisq;	כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים׃
duab⁹ decimis simile erũt: fermẽtati co	ʳ habitaculis vestris.	וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכֻּרִים
δύο δεκάτων σεμιδάλεως ἔσονται, ἐζυμωμένοι πεφ	ˢ Numerabitis ergo ᵗ ab	תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים
quẽtur ꝑmitiaꝝ dño. ⁊ offe	altero die ˢ sabbati ᵗ i quo	קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן׃ וְהֵנִיף
θήσονται πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ· καὶ προσα	ᵘ obtulistis ᵛ manipulum	הַכֹּהֵן עַל כִּבְשֵׂי הַשֶּׁה אֹתָם תְּנוּפָה
retis cũ panib⁹ septẽ agnos imaculatos ãni	ˣ primitiarum ʸ septem	לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַכֹּהֵן׃
ξετε μετὰ τῶν ἄρτων ἑπτὰ ἀμνοὺς ἀμώμους ἐνιαυ	ᶻ hebdomadas ᵃ plenas	וְהַיָּה עֲצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ
σίους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ	ᵇ vsq; ad	יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
	ᶜ alterã diẽ expletionis	תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם
	ᵈ hebdomade ᵉ septime. i.	לְדֹרֹתֵיכֶם׃
	ᶠ quiquagita ᵍ dies. ʰ & sic	
	offeretis ⁱ sacrificium	
	ᵏ nouũ ˡ dño ᵐ ex oĩb⁹ ha	
	bitaculis vestris:	
	ᵒ panes ᵖ primitiarũ ᵍ duos	
	ʳ de ˢ duabus ᵗ decimis	
	ᵘ simile ᵛ fermẽtate: quos	
	ˣ coquetis in ʸ primitias	
	ᶻ dñi. ᵃ Offeretisq; ᵇ cum	
	ᶜ panibus ᵈ septem	

Transla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
עֲבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר ׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	opus seruile nõ facietis. Locutusq; est dñs cũ moyse	עֲלָה אֲמַר
וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תֵּעָלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יָהֵיב לְכוֹן וְתַחְצְדוּן יָת חֲצָדָהּ וְתֵיתוֹן	dicens. Loquere cũ filijs israel: ⁊ dices ad eos. Cum	עוֹל חֲצַד
יָת עוּמְרָא רֵישׁ חֲצָדְכוֹן לְוָת כָּהֲנָא ׃ וְיֵרֵים יָת עוּמְרָא קֳדָם יְיָ לְרַעֲוָא לְכוֹן מִבָּתַר	ingressi fueritis terrã quã ego dabo vobis : ⁊ messue	אָתָא רֵאשׁ רוּם
יוֹמָא טָבָא יְרִימִינֵיהּ כָּהֲנָא ׃ וְתַעְבְּדוּן בְּיוֹמָא אַרֳמוּתְכוֹן יָת עוּמְרָא אִמַּר שְׁלִים	ritis messem eius: afferetis manipulũ primitiaꝝ mes	רַעֲיָא טוּב
בַּר שַׁתְּהֵי לְעָלְתָא קֳדָם יְיָ ׃ וּמִנְחָתֵיהּ תְּרֵי עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא דְּפִילָא בְּמַשְׁחָא קוּרְבָּנָא	sis vre ad sacerdotẽ. Et eleuabit sacerdos manipulũ	שְׁתָא
קֳדָם יְיָ לַאֲתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא וְנִסְכֵּיהּ חֲמַר רְבִיעִת הִינָא ׃ וְלֶחֶם וְקָלִי וּפִירוּכָן לָא	coã dño: vt acceptabile sit pro vobis. Posti die festiui	קְבַל אֲכַל
תֵיכְלוּן עַד כְּרַן יוֹמָא הָדֵין עַד דְּתַיְתוֹן יָת קוּרְבַּן אֱלָהֲכוֹן קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל	tatis eleuabit eã sacerdos. Facietisq; i die quo eleua	אֲכַל אֲתַאכּוּם
מוֹתְבָנֵיכוֹן ׃ וְתִמְנוֹן לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא מִיּוֹם אַיְתָאֵיכוֹן יָת עוּמְרָא דְּאַרְמוּתָא שְׁבַע	tur manipulus agnũ integrũ anniculũ in holocaustũ	יַתְּב מָנָה
שְׁבוּעִין שַׁלְמָן ׀ תְּהֵוְיֶין ׃ עַד מִבָּתַר שְׁבוּעְתָא שְׁבִיעֲיְתָא תִּמְנוֹן חַמְשִׁין יוֹמִין וְתַקְרְבוּן	cozã dño. Munus aũt eius erit due decime similæ con	רוּם כְּרַב
מִנְחְתָא חַדְתָּא קֳדָם יְיָ ׃ מִמוֹתְבָנֵיכוֹן תַּיְתוֹן לְחֵם אַרְמוּתָא תַּרְתֵּין גְּרִיצָן תְּרֵין עֶשְׂרִין	sperse oleo in oblationẽ cozã dño: vt susciptaꝝ cũ bene	חֲדָה אֲתָא
סוֹלְתָא יְהֵוְיֶן חַמְצִיעַ יְתַאֲפֶין בִּכּוּרִין קֳדָם יְיָ ׀ וְתַקְרְבוּן עַל לַחְמָא שַׁרְיָא	placito: ⁊ libamentũ eius ãrta pars hin vini. Panẽ	תְּרֵי אֲפֵה
	aũt ⁊ grana torrefacta ⁊ polentã nõ comedetis vsq; ad	
	diẽ hanc: donec offeratis oblationẽ dei vri : legitimũ	
	sempiternũ erit gñationibus vestris in cunctis habi	
	tationibus vris. Et numerabitis vobis ab altero die	
	festiuitatis a die in quo offeretis manipulũ eleuatio	
	nis septẽ hebdomadas integras: vsq; ad alterã diẽ ex	
	pletionis hebdomade septie nũerabitis ĝinquaginta	
	dies. et offeretis mun⁹ nouũ cozã dño. De habitatiõ	
	bus vris afferetis panẽ eleuationis; due placente ex	
	duabus decimis simile erũt: fermẽtate coctur in pri	
	mitias coram domino. Offeretisq; cum pane septem	

Vetus hebr.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה וּפַר בֶּן	agnos imaculatos filiũ anniculos: & vitulũ de armẽto vnũ: & arietes duos: & erũt holocaustũ cum libamentis suis in odorem suauissimũ domino. Facietis & hircũ pro peccato. Duos agnos anniculos in hostiã salutarẽ	bobus: & arietes duos imaculatos: & erit holocaustũ cum libamentis suis: & sacrificiũ cum panibus primitiarũ. & ponet ea sacerdos cum panibus primitiarũ in conspectũ domini cum duobus agnis: & erũt holocaustũ domini. & sacerdoti offerẽti ea ipse erit. & vocabitis hãc diẽ: vocata sancta erit vobis. & opus seruile nõ facietis in ea. legitimũ sempiternũ in generationibus vestris in omnibus habitationibus vestris. & quando messueritis messem agri tui cum messueris tu: & quæ decidunt messis tuæ nõ colliges: &	βουκολίου, καὶ κριοὺς δύο ἀμώμους, καὶ ἔσονται ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ. καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν θυσία ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κῷ. καὶ ποιήσετε χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίου μετὰ τῶν ἄρτων τῶν πρωτογεννημάτων. καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν ἄρτων τῶν πρωτογεννημάτων ἐπίθεμα ἐναντίον κυρίου μετὰ τῶν δύο ἀμνῶν, ἅγια ἔσονται τῷ κυρίῳ τῷ ἱερεῖ τῷ προσφέροντι αὐτὰ αὐτῷ ἔσται. καὶ καλέσετε ταύτην τὴν ἡμέραν, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις κατοικίαις ὑμῶν. καὶ ὅταν θερίζητε τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸ λοιπὸν τοῦ θερισμοῦ τοῦ ἀγροῦ σου ἐν τῷ θερίζειν σε, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις, τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά, ἐγὼ κῦ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων, μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ τοῦ μηνὸς ἔσται ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλπίσματος κλητὴ ἁγία τῷ κῷ· ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων, καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἡμέρα ἐξιλασμοῦ, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν. καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ
בֶּן עֶלֶה	וְנִסְכֵּיהֶן קוֹרְבַּן אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:	odorem suauissimũ domino. Facietis & hircũ pro peccato. Duos agnos anniculos in hostiã sanctificationis:	cedẽt in vsum eius. Et vocabitis hũc diem celeberrimũ atq; sanctissimum. Omne opus seruile nõ facietis in eo. legitimũ sempiternũ erit in cunctis habitationibus vestris.	κυρίῳ. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων, μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴ σκηνοπηγίας ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυρίῳ. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις κατοικίαις ὑμῶν. ἑπτὰ ἡμέρας σκηνοπηγήσετε· πᾶς ὁ αὐτόχθων ἐν τῷ ἰσραὴλ κατασκηνώσει ἐν σκηναῖς ἑπτὰ ἡμέρας, ὅπως γνῶσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν ὅτι ἐν σκηναῖς κατεσκήνωσα τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. ἐγὼ κῦ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε μωυσῆς τὰ μοναὶ κυρίου πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ.
נוּף	וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים	annículos hostias pacificorũ. Cũq; eleuauerit cos sacerdos cum panibus primitiarum coram domino:		
קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן: וּקְרָאתֶם	תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים			
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ	קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לַכֹּהֵן: וּקְרָאתֶם			
יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא	בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ			
תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם	יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא			
לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר	תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם			
אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ	לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר			
בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט	אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ			
לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה	בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט			
אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה			
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד	לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			
לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן	לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד			
תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: כָּל מְלֶאכֶת	לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן			
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה	תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: כָּל מְלֶאכֶת			
לַיהוָה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה			
לֵאמֹר: אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי	לַיהוָה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא	לֵאמֹר: אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי			
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת	הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא			
נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה	קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת			
	נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה			

Vetus chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בֶּן עֲלָה	agnos integros anniculos & vitulũ de bobus vnũ: & arietes duo erunt in holocaustũ cozaz dño: & munera eoz & libamẽta eoz: vt suscipiatur oblatio voluntarie coraz dño. Facietisq; hircũ vnũ de capris pro peccato et duos agnos anniculos in hostiã sanctificationis: et eleuabit eos sacerdos cum pane primitiarũ eleuatione coraz dño cuz duobus agnis: sctificata erunt coram dño: & sacerdoti pertinebũt. Et vocabitis hunc eũdem diẽ vocatione sancta: sanctus erit vobis: omne opus seruile nõ facietis: legitimũ sempiternũ erit in cunctis habitationibus vestris & generationibus vestris. Et qñ messueritis segetẽ terre vestre: nõ psumabis metere angulũ agri tui cum messueris: neq; colliges decidentes spicas messis tue: sed pauperi & peregrino dimittes eas: ego dñs deus vester. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Loquere cum filiis israel dicens. In mense septimo prima die mensis erit vobis requies: memoriale clangoris & vocatio sancta: omne opus seruile nõ facietis: & offeretis oblationẽ coraz dño. Locutusq; est dñs cũ moyse dicẽs. Verũtamẽ in decima die mensis huius septimi dies expiationũ erit: vocatio sctã erit vobis: & affligetis alias vras: & offeretis oblatõ ex	אִמְרִין שָׁלְמִין בְּנֵי שְׁנָה וְתוֹר חַד וְדִכְרִין תְּרֵין יְהוֹן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: וְתַעְבְּדוּן צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא וְתְרֵין אִמְרִין בְּנֵי שְׁנָה לִנְכָסַת קוּדְשָׁיָא: וְיָרִים כָּהֲנָא יַתְהוֹן עַל לַחְמָא דְּבִכּוּרַיָּא אֲרַמָּא קֳדָם יְיָ עַל תְּרֵין אִמְרִין קוּדְשָׁא יְהוֹן קֳדָם יְיָ לְכָהֲנָא: וְתַעֲרְעוּן בְּכַרְנָא יוֹמָא הָדֵין מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן מַתְבְּנִיכוֹן לְדָרֵיכוֹן: וְתִסְתְּדְרוּן יָת תַּעֲדָא דְּאַרְעֲכוֹן לָא תְשֵׁיצוּן פַּאתָא דְּחַקְלָךְ בְּמֵיחְצְדָךְ וְלִקְטָא דְּחַצָּדָךְ לָא תְלַקְטוּן לְעַנְיֵי וּלְגִיּוֹרֵי תְּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: וּמֵלְיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּחַד לְיַרְחָא יְהֵי לְכוֹן נְיָחָא דּוּכְרָנְכוֹן בְּהָבָא מְעָרַע קַדִּישׁ: כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן וְתִקְרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: וּמֵלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: בְּרַם בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין יוֹמָא דְּכִפּוּרַיָּא הוּא מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן וְתִתַּעְנוֹן יָת נַפְשָׁתְכוֹן וְתִקְרְבוּן קוּרְבָּנָא

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Leui. Ca.xxiij.	Pritiua heb.
dño. οὲ opus nõ facietis in ipa die κυρίῳ. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ hac: est enī dies expiatiõis hec vobis: ταύτη, ἔστι γὰρ ἡμέρα ἐξιλασμοῦ αὕτη ὑμῖν, ppitiare pro vobis coꝝ dño vo ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ vro. οis aĩa: q̃ nõ humiliabit ὑμῶν. πᾶσα ψυχή, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται in ipa die hac: exterminabit er ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτη, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ ppło suo. ꝛ oīs aĩa: q̃ faciet τοῦ λαοῦ αὐτῆς. καὶ πᾶσα ψυχή, ἥτις ποιήσει op̃ in ipa die hac: peribit ani ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτη, ἀπολεῖται ἡ ψυ ma illa de ppło suo. οὲ op̃ nõ fa ψὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. πᾶν ἔργον οὐ ποιή cietis. legitimũ sẽpiternũ in gnatiões vras in σετε. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν oib⁹ hitatiõlb⁹ vris: sabbata sab- πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν, σάββατα σαβ batoꝝ erũt vobis. ꝛ humiliabitis ani βάτων ἔσαι ὑμῖν. καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυ mas vras a nono mẽsis. a ves- χὰς ὑμῶν ἀπὸ ἐννάτης τοῦ μηνός. ἀπὸ ἑσπέ pera vsq; ad vesprã sabbatizabitis sab- ρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάβ- bata vra. ꝛ locut⁹ ē dñs ad moy- βατα ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ- sen: dicẽs: loq̃re filijs israel: di- σῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέ cẽs: quinta decima mẽsis septi- γων, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδό- mi hui⁹ festũ tabnaculoꝝ septẽ dies domi μου τούτου ἑορτὴ σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυ- no. ꝛ dies pma vocata sctã erit ρίῳ. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσαι vobis: oẽ op⁹ seruile nõ facietis. ὑμῖν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε. septẽ dies offeretis holocaustũ dño: ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ. ꝛ dies octaua vocata sctã erit vobis. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν. ꝛ offeretis holocaustũ dño: exodiõ καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ, ἐξόδιόν est. oẽ opus seruile nõ facietis. hec ἐστιν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε. αὗται αἱ festa dñi: qua vocabitis ipa vocata san ἑορταὶ κυρίου, ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁ- cta: vt offeratis oblatiõẽ dño: γίας, ὥστε προσενέγκαι κάρπωμα τῷ κυρίῳ, holocaustũ ꝛ sacrificia ipoꝝ: ꝛ libatiões. ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς κ̣	dñs. Oẽ opus ser- uile non facietis ꝛc in tpe die hui⁹. quia dies expiatiõis est ad ppiandũ pro vobis co- ram dño deo vro. Dis enī homo qui non afflixerit se in hac eadẽ die: exterminabit de populo suo. Et dis homo qui fecerit ullum opus in hac eadẽ die: disperdã hominẽ illũ de medio populi sui. Nullum opus facie- tis in eo: legitimũ sempiternũ erit generationibus vestris in cunctis habitationibus vris. Sabbatũ re- quietionis erit vobis: ꝛ affligetis alas vestras in die noni mensis ad vesperã: a vespere vsq; ad vesperum requiescetis in requie vestra. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Loquere cum filijs israel dicens. In quintadecima die mensis septimi huius festiuitas tabernaculoꝝ erit septẽ diebus coram dño: in die primo vocatio sancta erit: omne opus seruile non facietis. Septẽ diebus offeretis oblationes coram dño: in die octauo vocatio sctã erit vobis: ꝛ offeretis oblationes coram dño: collecti enim eritis: omne opus seruile nõ fa cietis. He sunt solẽnitates dñi quas vocabitis voca- tione sancta: vt offeratur oblatio coram domino ho- locaustum ꝛ munus ꝛ hostia sanctificationum ꝛ liba- menta iuxta ritum	יְהוָה׃ וְכָל־מְלֶאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי־יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ׃ וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל־מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הָהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃ כָּל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִוא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בִּתְשִׁעָה לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד־עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבַּתְכֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה׃ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ שִׁבְעַת יָמִים תַּקְרִיבוּ אִשֶּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיהוָה עֲצֶרֶת הִוא כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וְנְסָכִים דְּבַר	Pritiua heb. עֲנָה עֲצָא עֶבֶד אָבַד קום דור יָתֵב נוּחַ אֲמַר חָגַג מָלַל עֶרֶץ קָרַב תְּמַנָּא נָהַר כָּרַב עֲשַׂר עָרַב
Transla.Chal.	Interp.chal.		Pritiua chal.
מֵדֵם יְיָ׃ וְכָל עִיבִידָא לָא תַעְבְּדוּן בְּכֵרֶן יוֹמָא הָדֵין אֲרֵי יוֹמָא דְכִפּוּרַיָא הוּא לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ אֲרֵי כָּל אֱנָשׁ דְּלָא מִתְעַנֵּי בְּכֵרֶן יוֹמָא הָדֵין וְיִשְׁתֵּצֵי מֵעַמֵּיהּ׃ וְכָל אֱנָשׁ דְּיַעְבֵּד כָּל עִיבִידָא בְּכֵרֶן יוֹמָא הָדֵין וְאוֹבֵיד יָת אֱנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ׃ כָּל עִיבִידָא לָא תַעְבְּדוּן קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל מָתְבָּנֵיכוֹן׃ שְׁבָתָא הִיא לְכוֹן וְתַעֲנוּן יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן בְּתִשְׁעָא לְיַרְחָא בְּרַמְשָׁא מֵרַמְשָׁא עַד רַמְשָׁא תְּנוּחוּן נַיְחָכוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בַּחַמְשַׂת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין חַגָּא דְמַטְלְיָא שַׁבְעָא יוֹמִין קֳדָם יְיָ׃ בְּיוֹמָא קַדְמָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ כָּל עִיבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ שַׁבְעָא יוֹמִין תְּקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא תְמִינָאָה מְעַרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן וְתְקָרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ כְּנִישׁוּן הִיא כָּל עִיבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ אִילֵּין מוֹעֲדַיָא דַיְיָ דְּתִתְעַרְעוּן יָתְהוֹן מְעַרַע קַדִּישׁ לְקָרָבָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ עֲלָתָא וּמִנְחָתָא נִכְסַת קוּדְשִׁין וְנִסּוּכִין פִּתְגָם	coram dño. Et oẽ opus nõ facietis in hac eadẽ die: quia dies expiationũ est ad ppiandũ pro vobis co- ram dño deo vro. Dis enī homo qui non afflixerit se in hac eadẽ die: exterminabit de populo suo. Et dis homo qui fecerit oẽ opus in hac eadẽ die: disperdã hominẽ illũ de medio populi sui. Nullum opus facie- tis in eo: legitimũ sempiternũ erit generationibus vestris in cunctis habitationibus vris. Sabbatũ re- quietionis erit vobis: ꝛ affligetis alas vestras in die noni mensis ad vesperã: a vespere vsq; ad vesperum requiescetis in requie vestra. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Loquere cum filijs israel dicens. In quintadecima die mensis septimi huius festiuitas tabernaculoꝝ erit septẽ diebus coram dño: in die primo vocatio sancta erit: omne opus seruile non facietis. Septẽ diebus offeretis oblationes coram dño: in die octauo vocatio sctã erit vobis: ꝛ offeretis oblationes coram dño: collecti enim eritis: oẽ opus seruile nõ fa cietis. He sunt solẽnitates dñi quas vocabitis voca- tione sancta: vt offeratur oblatio coram domino ho- locaustum ꝛ munus ꝛ hostia sanctificationum ꝛ liba- menta iuxta ritum		

Pritiua heb. | **Ter.Heb.** | **Leui. Ca.xxv.** | **Trãsla.B.Hiero.** | **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina**

יום יובלו מלבד שבתת יהוה ובד
ומלבד מתנותיכם וגו ומלבד כל
נדריכם ומלבד כל נדבתיכם
אשר תתנו ליהוה אך בחמשה
עשר יום לחדש השביעי באספכם
את תבואת הארץ תחגו את חג
יהוה שבעת ימים ביום הראשון
שבתון וביום השמיני שבתון
ולקחתם לכם ביום הראשון פרי
עץ הדר כפת תמרים וענף עץ
עבת וערבי נחל ושמחתם לפני
יהוה אלהיכם שבעת ימים
וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים
בשנה חקת עולם לדרתיכם
בחדש השביעי תחגו אתו בסכת
תשבו שבעת ימים כל האזרח
בישראל ישבו בסכת
למען

dieſ: exceptis ſabbatis dñi
domini
doniſq; veſtris :" & que offeretis ex voto
vel que ſponte tributis" dño. A quin
todecimo ergo die mēsis ſeptimi qñ
cōgregaueritis oēs fructus terre veſtre celebrabitis ferias dñi ſeptem diebus.
Die primo & die octauo erit ſabbatum. i. reqes. Sumetiſq; vobis die primo fructus arboris pulcherrime. ſpatulas palmarū. & ramos ligni dēſarū frō diū & ſalices de torrēte: & letabimini coꝝ dño deo veſtro : celebrabitiſq; ſolēnitatē eius ſeptem diebus p annū. Legitimū ſempiternū erit generationibus veſtris. Mēſe ſeptimo feſta celebrabitis: & habitabitis in vmbraculis ſeptē diebus. Oīs qui de gñe eſt iſrael manebit in tabernaculis: vt diſcāt poſteri vēi ꝙ in tabernaculis habitare fecerim filios iſrael: cum educerem eos de terra egypti. Ego dominus deus vē. Locutuſq; eſt moyſes ſup ſolēnitatibus dñi ad filios iſrael.

Θ Tlocutus ē dñs ad moyſē dicens. Precipe filiis iſrael vt afferāt tibi oleum de oliuis purissimū ac lucidū ad cōcinādas lucernas iugiter extra velū teſtimonij in tabernaculo federis. Ponetq; eas aaron a veſpere vſq;

de die in die: pter ſabbata dñi: καθ ἡμέραν εἰς ἡμέραν, πλὴν τῶν σαββάτων κυρίου
& pter dona vra: & pter oīa vo χῶν ὑμῶν, καὶ πλὴν πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ πλὴν πασῶν τῶν ἐυ
ta vra: & pter oīa volūtaria vra: ἃ δώτε τῷ κυρίῳ · καὶ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέ
mēſis ſeptimi: qñ congregaueritis om ρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου, ὅταν συντελέσητε πᾶν
nes fructus tre: celebrate dño τὰ γεννήματα τῆς γῆς, ἑορτάσατε τῷ κυρίῳ
ſeptē dies. die pria requies: ἑπτὰ ἡμέρας . τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις, G
& die octaua requies. & accipietis καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀνάπαυσις . καὶ λήψεσθε
vobis die pria fructū arboris pulchrū: ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλου ὡραῖον,
& ſpatulas palmaꝝ: & ramos arboris dē καὶ καλλύνθρας φοινίκων, καὶ κλάδους ξύλου δα
ſos: & ſalices: & agni caſti ramos ex torrēte: & σείς, καὶ ἰτέας, καὶ ἀγνοῦ κλάδους ἐκ χειμάῤῥου, καὶ
letabimini coꝝ dño deo vro ſeptē εὐφρανθήσεσθε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ
dies. & celebrabitis ipaꝝ feſtiuitatē dño ἡμέρας . καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τῷ κυρίῳ
ſeptē dies ānī: legitimū ſēpiternū in gñā ἑπτὰ ἡμέρας ἔτους ἐνιαυτοῦ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γε
tiōes vras. in mēſe ſeptimo celebrate ip νεὰς ὑμῶν. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἑορτάσατε αὐ
ſaꝝ: in tabernaculis. hītate ſeptē dies. oīs in τήν, ἐν σκηναῖς κατοικίσατε ἑπτὰ ἡμέρας· πᾶς ὁ αὐ
digena in iſrael hītabūt in tabernaculis: vt τόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσουσιν ἐν σκηναῖς, ὅπως
videāt gñatiōes vre: ꝙ in tabernaculis hītare feci ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατῴκισα
filios iſrael: cū educerē ego illos de tra τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti: ego dño deus vr. & locutus ē moy ἀιγύπτου, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν . καὶ ἐλάλησε μωυ
ſes feſta dñi filijs iſrael. σῆς τὰς ἑορτὰς κυρίου τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ca:24

Θ Locutus ē dño ad moyſen: dicēs: lo A
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἔν
cipe filijs iſrael: & accipiāt tibi τειλαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέτωσάν σοι
oleū olinaꝝ pur cōtuſſaꝝ in lumē: vt ardeāt ἔλαιον ἐλαίινον καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς, καῦσαι
lucernā ſemp extra velū: λύχνον διαπαντὸς ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος,
in tabernaculo teſtimonij incēdent ipm aarō ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καύσουσιν αὐτὸν ἀαρὼν
& filij eius · a veſpa vſq; καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας ἕως

Ca. xxiiii.

צוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן
זית זך כתית למאור להעלת נר
תמיד מחוץ לפרכת העדת יאהל
מועד יערך אתו אהרן מערב עד

Pritiua chal.

שבת ינתן
כנש
תנג נוח
נסב פרה
חדה
קום דור טלל
תב ינתב
נפק
יעד בן
אמר נסב דכה
נהר דלק שכן
סדר

Interp. chal.

vniuſcuiuſq; diei: exceptis ſabbatis dñi et exceptis donis vris & exceptis oīb votis vris & exceptis oīb ꝙ ſponte offeretis coꝝ dño. Verūtamen in quintadecima die menſis ſeptimi quādo congregaueritis fructus terre: ſolēnizabitis ſolēnitatē coꝝ dño ſeptē diebus. in die primo erit requies: & in die octauo erit requies. Sumetiſq; vobis in die primo fructus arboris citrei et ſpatulas palmarū, & myrtū & ſalices torrentis: & letabimini coram dño deo veſtro ſeptem diebus. et ſolēnizabitis hanc ſolēnitatem coram dño ſeptem diebus per annū: legitimū ſempiternū erit generationibus veſtris: in menſe ſeptimo celebrabitis eam. In vmbraculis habitabitis ſeptem diebus: omnes indigene in iſrael habitabunt in vmbraculis. vt ſciant generationes veſtre quia in vmbraculo nubis mee habitare feci filios iſrael quādo edurt eos de terra egypti: ego dñs deus veſter. Locutuſq; eſt moyſes ordinē ſolēnitatū dñi : & docuit eas filios iſrael. Ca.24.

Θ Ocutuſq; eſt dominus cum moyſe dicens. Precipe filijs iſrael vt tollant tibi oleum de oliuis contuſſis puriſſimum: vt luceat: vt incendantur lucerne iugiter. extra velum teſtimonij in tabernaculo federis ordinabit eas aaron a veſpere

Trãsla.Chal.

יום נוֹמֵיהוֹן בַּר מִשַּׁבַּיָּא דַּיְיָ וּבַר מִמַּתְנָתְכוֹן וּבַר מִכָּל נִדְרֵיכוֹן וּבַר מִכָּל נִדְבָתְכוֹן
דִּתְתְּנוּן קֳדָם יְיָ : בְּרַם בְּחַמְשַׂת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה כְּמִכְנְשׁוֹנְכוֹן יַת עֲלְלָתָא
דְּאַרְעָא תְּחָגוֹן יַת חַגָּא קֳדָם יְיָ שַׁבְעָא יוֹמִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה נְיָחָא וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה נְיָחָא:
וְתִסְבוֹן לְכוֹן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה פֵּירֵי אִילָנָא אִתְרוּגִין וְלוּלְבִין וַהֲדַסִּין וְעַרְבִין דְּנַחַל
וְתֶחְדוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן שַׁבְעָא יוֹמִין : וְתַחְגוֹן יָתֵיהּ חַגָּא קֳדָם יְיָ שַׁבְעָא יוֹמִין בְּשַׁתָּא
קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה תַּחְגוֹן יָתֵיהּ : בְּמַטְלַיָּא תְּתְּבוֹן שַׁבְעָה יוֹמִין כָּל
יַצִּיבָא בְּיִשְׂרָאֵל יִתְּבוּן בְּמַטְלַיָּא: בְּדִיל דִּיְדְעוּן דָּרֵיכוֹן אֲרֵי בְּמַטְלַיָּא יַתְבִית יַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַתְקוּתִי יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן : וּמַלֵּיל מֹשֶׁה יַת
סְדַר מוֹעֲדַיָּא דַּיְיָ וְאַלִּיפִינוּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : Ca.xxiiij. וּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה לְמֵימָר : פַּקֵּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבוֹן לָךְ מְשַׁח זֵיתָא דַּכְיָא כָּתִישָׁא לְאַנְהָרָא
לְאַדְלָקָא בּוֹצִינַיָּא תְּדִירָא: מִבָּרָא לְפָרֻכְתָּא דְּסַהֲדוּתָא יְסַדַּר יָתְהוֹן אַהֲרֹן מֵרַמְשָׁא עַד

ad manc coꝝ dño assidue: legitimũ sẽpiternũ in
ἀπρωὶ ἐναντι κυρίου ἐνδελεχῶς, νόμιμον αἰώνιον εἰς
generatiõcs vr̃as. in cãdelabro mũdo in-
τὰς γενεὰς ὑμῶν· ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρᾶς καὶ
cãlet lucernas coꝝ dño vsq; ad manc.
σουσι τοὺς λύχνους ἐναντι κυρίου ἕως εἰς τοπρωί.
t accipietis similã: t facietis ea duodeci
καὶ λήψεσθε σεμίδαλιν, καὶ ποιήσετε αὐτὴν δώδεκα
panes: duæ decimæ erit panis vn⁹. t im-
ἄρτους, δύο δεκάτων ἔσαι ὁ ἄρτος ὁ εἷς· καὶ ἐπι-
pones eos duas positiõcs: sex panes vna po-
θήσεις αὐτοὺς δύο θέματα, ἓξ ἄρτους τὸ ἓν θέ-
sitio sup mẽsam purã coꝝ dom̃
μα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν καθαρὰν ἐναντι κυ-
no. t imponetis sup positionẽ thus pu-
ρίου· καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα λίβανον καθαρὸν
t salẽ: t erũt panes in memoriã
καὶ ἅλας, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν
proposit dño. die sabbato
προσκείμενοι τῷ κυρίῳ· τῇ ἡμέρα τῶν σαββά-
B rũ pponetis coꝝ dño semp a
των προθήσετε ἐναντι κυρίου διαπαντὸς παρὰ
filijs israel: fedus sẽpiternũ. t erũt aarõ
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, διαθήκη αἰώνιος· καὶ ἔσαι ἀαρὼν
t filijs eius. t comedẽt ea in lo-
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ φάγονται αὐτὰ ἐν τό-
co sctõ: est enĩ sctã sctõꝝ hoc ipt a
πῳ ἁγίῳ, ἔστι γὰρ ἁγία ἁγίων τοῦτο αὐτῷ ἀπὸ τῶν
sctificatis dño: legitimũ sẽpiternũ. t egref
θυσιαζομένων τῷ κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον· καὶ ἐξῆλ
sus ẽ filiꝰ mulieris israelitidis: t hic erat filius
θεν υἱὸς γυναικὸς ἰσραηλίτιδος, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς
egyptij in filijs israel. t pugnauit in
αἰγυπτίου ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ· καὶ ἐμαχέσατο ἐν
castris filex israelitide: t ho-
τῇ παρεμβολῇ ὁ ἐκ τῆς ἰσραηλίτιδος, καὶ ὁ ἀνὴ-
mo israelita. t cognominãs filium
ρωπος ὁ ἰσραηλίτης· καὶ ἐπονομάσας ὁ υἱὸς τῆς
mulieris israelitidis nomẽ maledixit:
γυναικὸς τῆς ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα κατηράσατο,
t duxerũt eũ ad moysen. t nomẽ
καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς μωυσῆν· καὶ τὸ ὄνομα τῆς
mris eius salomith filia labri de tri
μητρὸς αὐτοῦ σαλωμὶθ θυγάτηρ λαβὶρὲκ τῆς φυ-
C bu dan. t posuerũt eũ in carcere ẽ vt iudicarẽt
λῆς Δάν· καὶ ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν διακρῖναι
eũ per pceptũ dñi. t locutus ẽ dño ad
αὐτὸν διὰ προσάγματος κυ· καὶ ἐλάλησε κς̃ πρὸς
moysen: dicẽs: educ eũ q̃ maledixit extra
μωυσῆν, λέγων, ἐξάγαγε τὸν καταφασάμενον ἔξω
castra: t imponẽt oẽs q̃ audie
τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐπιθήσουσι πάντες οἱ ἀκού-
rũt manus suas sup caput illius:
σαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,

in[g] mane[b] coꝝ[t] dño[i] cul-
tu rituq;[m] perpetuo ꝏꝏ
[n]in gnãtiõibus vr̃is.[o] Su-
p[p] candelabrũ[q] mũdissi-
mũ[r] ponentur[s] semper[u] i
conspectu[x] domini. ꝏꝏ
[y] Accipies quoq;[a] similã
[b] & coques [c] ex ea ꝏꝏꝏ
[d] duodecim[e] panes: ꝏꝏꝏ
[f] qui[g] singuli[h] hẽbũt[i] duas
[k] decimas. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[l] Quorum ꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[m] senos altrinsecus[n] super
[o] mensam[p] puriſſimam
[q] coram[r] domino[s] statu-
es.[t] & pones[u] super[x] eos
[y] thus[z] lucidiſſimum:[a] vt
sit[b] panis[c] in monimẽtũ
[d] oblationis[e] dñi.[f] Per sin
gula[g] sabbata ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[h] mutabuntur[i] coꝝ[k] do-
mino suscepti ꝏꝏꝏꝏꝏ
[l] a[m] filiis[n] israel[o] federe[p] sẽ
piterno. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[q] erũtq;[r] aaron[s] & filiorũ
eius[t] vt comedant eos ꝏ
[u] in loco[x] sctõ.[y] quia[z] san-
ctum[a] sanctorum[b] est ꝏ
[c] de sacrificiis[d] dñi[e] iure
[f] ppetuo. Eccẽ[g] ãt egres-
sus[h] filij[i] mulieris[k] israelí
tidis[l] quẽ peperat de[m] ví
ro[n] egyptio[o] inter[p] filios
[q] israel: [r] iurgatus est[s] i ca
stris[t] cum viro[u] israelíta.
[x] Cumq; blasphemasset
[y] nomen domini ꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[z] & maledixisset ei[a] addu
ctus est[b] ad[c] moysen.[d] Vo
cabatur ãt[e] mater eius[f] sa
lumith[g] filia[h] dabri[i] de tri
bu[k] dan.[l] Miserũtq; eũ[m] i
carcerẽ[n] dõec nosceꝫ qd
iuberet[o] dominus. Qui
[p] locutus est[q] ad ꝏꝏꝏꝏꝏ
[r] moysen[s] dicens.[t] Educ
[u] blasphemum ꝏꝏꝏꝏꝏ
[x] extra[y] castra:[z] & ponãt
[a] omnes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b] qui audierũt[c] manus sũ
as[d] super[e] caput eius; ꝏꝏ

Ter.Heb.	Prĩtiua heb.
בְּכָר לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד חֻקַּת עוֹלָם	בְּכָר
לְדֹרֹתֵיכֶם׃ עַל הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה	נוּר
יַעֲרֹךְ אֶת הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְהוָה	
תָּמִיד׃ וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ	אָפָה
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי	שְׁנָה
עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת׃	הָיָה
וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֹכוֹת	שׂוּם אֶת עֶרֶךְ
שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר	
לִפְנֵי יְהוָה׃ וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת	נָתַן
לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה	זָכַר זִכָּרוֹן
אִשֶּׁה לַיהוָה׃ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת	
הַשַּׁבָּת יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד	פָּנָה
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃	בְּרִית עוֹלָם
וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו וְאָכְלֻהוּ	
בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא	קוֹם
לוֹ מֵאִשֵּׁי יְהוָה חָק עוֹלָם׃ וַיֵּצֵא בֶּן	
אִשָּׁה יִשְׂרְאֵלִית וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי	אִישׁ
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן	נָצָה מַחֲנֶה
הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי׃ וַיִּקֹּב	נָקַב
בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם	
וַיְקַלֵּל וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה וְשֵׁם	קָלַל בּוּא
אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דִּבְרִי לְמַטֵּה דָן׃	דָּנָה נָטָה
וַיַּנִּיחֻהוּ בַּמִּשְׁמָר לִפְרֹשׁ לָהֶם	יָנַח שָׁמַר
עַל פִּי יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל	פֶּה דָּבָר
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל	יָצָא
אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל	חָנָה
הַשֹּׁמְעִים אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ	

Trãsla.Chal.

צַבְּרָא קֳדָם יְיָ תְּדִירָא ׀ קְיָמִין עָלַם לְדָרֵיכוֹן וְעַל מָנְרְתָּא דְכֵיתָא יְסַדַּר תָּדִיר מִצְיַנְיָא קָדָם
יְיָ תְּדִירָא׃ וְתִיסַּב סוֹלְתָּא וְתֵיפֵי יָתָהּ תַּרְתָּא עֲשָׂרֵי גְּרִיצָן תְּרֵין עֶשְׂרִתִּין תְּהֵי גְּרִיצְתָּא
חֲדָא׃ וְתֶשְׁוֵי יָתְהוֹן תְּרֵין סְדָרִין שֵׁית בְּסִדְרָא עַל פִּתּוֹרָא דְכִיָּא קֳדָם יְיָ׃ וְתִתֵּן עַל
סִדְרָא לְבוּנְתָּא דַכְיָתָא וּתְהֵי לְלַחְמָא לְאִידְכָּרְתָּא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא
בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא יְסַדְּרִינֵיהּ קֳדָם יְיָ תְּדִירָא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָמָא עָלַם׃ וּתְהֵי לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי וְיֵכְלוּנֵיהּ בְּאַתְרָא כַּדִּישָׁא קוּדְשִׁין הוּא לֵיהּ מִקּוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ קְיָם
עָלַם׃ וּנְפַק בַּר אִיתְּתָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְהוּא בַּר גְּבַר מִצְרָאי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְנַצִּיוּ
בְּמַשְׁרְיָתָא בַּר אִיתְּתָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְגַבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל׃ וּבָרִישׁ בַּר אִיתְּתָא יָת שְׁמָא
יָת שְׁמָא וְאַרְגִּיז וְאִתְיְיאוּ יָתֵיהּ לְוָת מֹשֶׁה וְשׁוּם אִמֵּיהּ שְׁלוֹמִית בַּת דִּבְרִי לְשִׁבְטָא
דְדָן׃ וְאַסְרוּהִי בְּבֵית מַטְרָא עַד דְּיִתְפְּרַשׁ לְהוֹן עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַיְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמֵימָר׃ אַפֵּיק יָת דְּאַרְגִּיז לְמִבָּרָא וְיִסְמְכוּן כָּל דְּשָׁמְעִין יָת דְּיֵיהוֹן עַל רֵישֵׁיהּ

Interp.chal.

vsq; mane coꝝ dño iugiter: legitimũ sempiternũ erit
in generatiõibus vr̃is. Sup candelabrũ mundissimũ
disponet lucernas coꝝ dño semp. Colleꝫ similã t co
ques ex ea duodecim placentas: ex duabus decimis
erit vnaquęq; placenta. Ponesq; eas duobus ordini
bus: ser in ordine vno sup mẽsam mundissimã coram
dño: t pones sup ordinẽ panis thus purissimũ: t erit
in monimentũ panis oblatiõis coꝝ dño. per singula
sabbata ordinabit eum coꝝ dño iugiter a filijs israel
pacto sempiterno. Eritq; aarõ t filijs ei⁹: vt comedãt
eum in loco sctõ: q; sanctũ sanctoꝝ est ei de oblatiom
bus dñi pacto sempiterno. Egressusq; ẽ filius mulie-
ris israelitidis: ipse aũt erat filius viri egyptij in me-
dio filioꝝ israel: t rixati sunt in castris: filius mulie-
ris israelitidis t vir israelita. Et explanguit filꝰ mu
lieris israelitidis nomẽ t blasphemauit: t adduxerũt
eũ ad moysen. Nomẽ aũt matris eius erat selomith
filia dabri de tribu dan. ligauerũtq; eum in carcere:
donec exponeretur eis per sententiaꝫ verbi dñi.
Locutusq; ẽ dñs cũ moyse dicens. Educ blasphemum
extra castra: t imponant omnes qui audierũt manus
suas super caput eius: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Prĩtiua chal.
קוֹם דּוֹר נוּר
דְּכָה נְסַב אֲפֵה
שְׁוָה נָתַן
הֲוָה דְּכַר
סְדַר בֵּן קוֹם
אֵכַל
אִתְּא נָצָה
רְגַז
אֲתָא אֵם נְטַר
דְּבַר שְׁמַר נָפַק
שְׁרָא רֵאשׁ

Vetus hebr. | Ter. Hebr. | Leui. Ca. xxv. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

וְרַגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה וְאֶל בְּנֵי יִצַּד בָּנָה
יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ
כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ
וְנֹקֵב שֵׁם יְהוָה מוֹת יוּמָת רָגוֹם
יִרְגְּמוּ בוֹ כָּל הָעֵדָה כַּגֵּר כָּאֶזְרָח גּוֹר זָרַח
בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת וְאִישׁ כִּי יַכֶּה מוּת נָכָה
כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת וּמַכֵּה
נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת שָׁלַם
נָפֶשׁ וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ נָתַן עָמִית
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לוֹ שֶׁבֶר עָשָׂה
תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן
תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם
כֵּן יִנָּתֶן בּוֹ וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה
וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת מַשְׁפָּט אֶחָד מִשְׁפָּט
יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כְּאֶזְרָח יִהְיֶה הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְדַבֵּר
מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ יָצָא
אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה קָלַל חָנָה
וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אֶבֶן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ רָגַם עָשָׂה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי
לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל בּוֹא
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה
הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיהוָה שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׁדֶךָ שָׁנָה זָרַע שָׂדָה זָמַר
וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ׃ בָּצַר

Cap. xxv.

Vetus chal. | Interp. chal.

רַגַּם מַלַּל רָגַז
כְּבֵל לְשַׁלְּמָא
נוּר
שְׁלַם
נְתַן עַמְתָּא
שְׁבַר
עֲבַד
עַיִן יַרְבָּא
דִּין אֶחָד הָוָה
נְפַק רָגַז שָׁרָא
אֲמַר שַׁל
שַׁמְטָא שָׁנָה זָרַע
כָּנַשׁ כָּרְמָא

& lapidet eũ populus vniuersus. Et ad filios israel loqueris. Homo qui maledixerit deo suo portabit pctũm suum. & qui blasphemauerit nomẽ dñi: morte moriatur. Lapidibus opprimet eũ ois multitudo populi. Siue ille ciuis siue pegrinus fuerit. Qui blasphemauerit nomẽ dñi: morte moriatur. Qui percusserit & occiderit hoiem mortem moriatur. Qui percusserit aal reddet vicariũ. aiam pro aia. Qui irrogauerit maculam cuilibet ciuiũ suorũ: sicut fecit: sic fiet ei. Fractura p fractura: oculũ pro dẽte restituet. Qualẽ maculã posuerit in proximo: talis fiet in eo. Et q occiderit aial reddet illũ: & qui occiderit hoiem occidetur. Iudiciũ vnũ erit vobis: tam peregrino quã indigene: quia ego dñs deus vester. Locutusq est moyses cum filijs israel: & eduxerũt eũ q blasphemauerat extra castra: & lapidauerunt eum lapidibus. Filij autez israel fecerunt sicut preceperat dñs moysi. Ca. 25.

Locutusq est dñs ad moysen in monte sinai dicens. Loquere filijs israel & dices ad eos. Quando igressi fueritis in terrã quã ego dabo vobis: dimittetur terra quiescere coram domino. Sex annis seminabis agrum tuum: & sex annis putabis vineam tuam: & colliges fructus eius.

τ lapidabũt eũ ois multitudo. τ filijs israel loq̃re: τ dices ad eos: hõ q̃ maledixerit deo suo: pctũ ac cipiet. nominãs aũt nomẽ dñi: morte moriatur: lapidib⁹ eũ ois multitudo. siue aduena siue indigena cũ nominauerit ipe nomẽ dñi: morte moriat. τ hõ q̃ pcusserit aiam hoĩq: τ mortuꝰ fuerit: morte moriat. τ q̃ pcusserit aiam tumẽti: τ mortuũ fuerit: soluat aiam pro ani ma. τ si alids dabit maculã primo suo: sicut fecit illi: sic ecõtra fiet ei. fracturã p fractura: oculũ pro dẽte. σύντριμμα ἀντὶ συντρίμματος, ὀφθαλμὸν ἀντὶ oculo: dẽte p dẽte: sicut dederit ma ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, καθότι ἂν δῶ μω cula hoi: sic dabit ei. q̃ q̃ pcusse μον ἀνθρώπῳ, οὕτως δοθήσεται αὐτῷ. ὃς ἂν πατά rit hoiẽ τ mortuꝰ fuerit: morte moriat. iudiciũ ξῃ ἄνδρα καὶ ἀποθάνῃ θανάτῳ θανατοῦσθω. δικαίωσις vnũ erit aduene τ indigene: qñ μία ἔσται τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ὅτι ego dñs deus vr. τ locutus ẽ moyses filijs is ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσ rael: τ eduxerũt cũ q̃ maledixerat extra ca ραηλ, καὶ ἐξήγαγον τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς πα stra: τ lapidauerũt eũ lapidib⁹. τ filij ρεμβολῆς, καὶ κατέλιθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις. καὶ οἱ υἱοὶ israel fecerũt sicut p̃cepit dñs moysi, ἰσραηλ ἐποίησαν καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ.

Et locutꝰ ẽ dñs moysi in mõte si καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει σι C. 25 nai: dicẽs: loq̃re filijs israel: τ dices ad A νά, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς eos: q̃ intrauerĩtis in trã: quã ego do vo αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑ bis: τ requiescet trã sabbata dño. sex μῖν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ σάββατα τῷ κυρίῳ. ἓξ annis seminabis agrũ tuũ: τ sex ãnis putabis vi ἔτη σπερεῖς τὸν ἀγρόν σου, καὶ ἓξ ἔτη τεμεῖς τὴν ἄμ neã tuã: τ congregabis fructũ eius. πελόν σου, καὶ συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Exod. 21. b. Deut. 19. b. Matth. 5. c.

Trãsla. Chal.

וְרַגְמוּן כָּל כְּנִישְׁתָּא יָתֵיהּ בְּאַבְנִין בַּר נַשׁ בַּר אַרְעָא וְיָתֵיב בְּמִדְבְּרָא כַּד רָגִיז בְּאֱלָהֵיהּ וְיִקְבֵּל חוֹבֵיהּ וְדַיְיקֵר יָת שׁוּמָא דַּייָ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל בְּרַגְמִין יְרַגְּמוּן בֵּיהּ כָּל כְּנִישְׁתָּא בְּגִיּוֹרָא כְּיַצִּיבָא בְּפָרְשׁוּתָא שׁוּמָא יִתְקְטֵל וּבַר אַרְעָא יִקְטוֹל כָּל נַפְשָׁא דְּאִנְשָׁא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל וְדִיקְטוֹל נַפְשָׁא בְּעִירָא יְשַׁלְּמִנַּהּ נַפְשָׁא חֲלַף נַפְשָׁא וּבַר אַרְעָא יִתֵּן מוּמָא בְּתָרֵיהּ כְּמָא דַּעֲבַד כֵּן יִתְעֲבֵד לֵיהּ תַּבְרָא חֲלַף תַּבְרָא עַיְנָא חֲלַף עַיְנָא שִׁינָּא חֲלַף שִׁינָּא כְּמָא דְּיִתֵּן מוּמָא בְּאֱנָשָׁא כֵּן יִתְיְהִב בֵּיהּ וְדִיקְטוֹל בְּעִירָא יְשַׁלְּמִנַּהּ וְדִיקְטוֹל אֱנָשָׁא יִתְקְטֵל דִּינָא חַד יְהֵי לְכוֹן כְּגִיּוֹרָא כְּיַצִּיבָא יְהֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן וּפַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַפִּיקוּ יָת דְּאִרְגִּיז לְמִבְרָא לְמִשְׁרְיָתָא וּרְגָמוּ יָתֵיהּ אַבְנַיָּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃

Ca. xxv.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי לְמֵימָר וּמַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תֵּיעֲלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יָהֵיב לְכוֹן וְתִשְׁמֵיט אַרְעָא שְׁמִיטְתָא קֳדָם יְיָ׃ שִׁית שְׁנִין תִּכְסַח כַּרְמָךְ וְתִכְנֵשׁ יָת עַלְלָתָהּ׃ ◆◆◆

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Piero.	Ter. Heb. Leui. Ca. xxv.	Pritiua heb.
in ãt ãno septimo sabbata reqes erit	[p]Septimo [o]autem anno	[p]וּבַשָּׁנָה [o]הַשְּׁבִיעִת [q] שַׁבַּת [r] שַׁבָּתוֹן	[p]שָׁבַע
ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ σάββατα ἀνάπαυσις ἔσαι	[q]sabbatum	[o]יִהְיֶה [p]לָאָרֶץ [q] שַׁבָּת [r] לַיהוָה [r] שָׁדְךָ	[o]הָיָה
kre sabbata vño. agrũ tuũ nõ sem inabis τ	[o]erit [r]terre [q]requietionis	[s]לֹא [o]תִזְרָע [p] וְכַרְמְךָ [s]לֹא [o]תִזְמֹר: [s]אֵת	
τὴν γῆν σάββατα τῷ κῷ· τὸν ἀγρόν σου οὐ σπερεῖς καὶ	[r]domini. [s]Agrum	[t]סְפִיחַ [u]קְצִירְךָ [t]לֹא [u]תִקְצוֹר [t]וְאֵת	[t]סָפִיחַ [u]קָצִיר
vineã tuã nõ putabis: τ spõtanea uscẽ	[s]non [t]seres: [u]& vineã [s]nõ	[v]עִנְּבֵי [w] נְזִירֶךָ [v]לֹא [x]תִבְצֹר [w] שְׁנַת	[v]עִנָּב [w]נָזִיר [x]בָּצַר
τὴν ἄμπελόν σου οὐ τεμεῖς, καὶ τὰ αὐτόματα ἀναβαί	[v]putabis.	[y]שַׁבָּתוֹן [z]יִהְיֶה [a]לָאָרֶץ: [z]וְהָיְתָה [v]שַׁבַּת	[y]שָׁבָת [z]הָיָה [a]אֶרֶץ
dẽtia agri tui nõ metes: τ uuas	[w]Que spõte gignet hu=	[b]הָאָרֶץ [c]לָכֶם [b]לְאָכְלָה [d] לְךָ [b]וּלְעַבְדְּךָ	[b]אָכַל
νοντα τοῦ ἀγροῦ σου οὐκ ἐκθερεῖς, καὶ τὴν σταφυλὴν	[x]mus [y]non [z]metes. [a]&	[e]וְלַאֲמָתֶךָ [f] וְלִשְׂכִירְךָ [g] וְלִתוֹשָׁבְךָ	[e]אָמָה [f]שָׂכִיר
στιφικattõis tue nõ vindemiabis: ãnus re	[b]uuas [c]primitiarũ tuarũ	[h]הַגָּרִים [g] עִמָּךְ: [h] וְלִבְהֶמְתְּךָ [i] וְלַחַיָּתְךָ	[g]יָשַׁב [h]גּוּר
quiet erit kre. τ erũt sabbata kre	[d]nõ [e]colliges quasi vin=	[k]אֲשֶׁר [l]בְּאַרְצֶךָ [m] תִּהְיֶה [n]כָּל [o]תְּבוּאָתָהּ	[k]בּוֹא
παύσεως ἔσαι τῇ γῇ· καὶ ἔσαι τὰ σάββατα τῆς γῆς	demiã. [f]Annus ẽt [g] re=	[p]לֶאֱכֹל: [q]וְסָפַרְתָּ [r] לְךָ שֶׁבַע [s] שַׁבְּתֹת	[p]אָכַל
esca tibi: τ filio tuo: τ ancille	quietiõis [h]terre [i]est. [k]Sed	[t]שָׁנִים [u]שֶׁבַע [v]שָׁנִים [w]שֶׁבַע [x]פְּעָמִים	[t]שָׁנָה
βρώματά σοι, καὶ τῷ παιδί σου, καὶ τῇ παιδίσκῃ	erunt [l]vobis [m]in cibũ: [n]ti	[y]וְהָיוּ [z]לְךָ [a]יְמֵי [b]שֶׁבַע [c]שַׁבְּתֹת [d]הַשָּׁנִים	[y]הָיָה [z]יוֹם
tue: τ mercenario tuo: τ pegrino ad	bi [o]& [p]seruo tuo: [q]&	[e]תֵּשַׁע [f]וְאַרְבָּעִים [g] שָׁנָה: [h] וְהַעֲבַרְתָּ	[e]רֵבַע [f]עָבַר
σου, καὶ τῷ μισθωτῷ σου, καὶ τῷ παροίκῳ τῷ προσκει	[r]ancille [s]& mercenario	[i]שׁוֹפַר [j] תְּרוּעָה [k] בַּחֹדֶשׁ [l]הַשְּׁבִעִי	[i]שָׁפַר [j]רוּעַ
ιacẽti apũ te: τ iumẽtis tuis: τ bestijs	tuo: [t]& aduene [u]q pegrinãtur [v]apud te.	[m]בֶּעָשׂוֹר [n] לַחֹדֶשׁ [o] בְּיוֹם [p] הַכִּפֻּרִים	[m]עָשַׂר
μόνῳ πρός σε, καὶ τοῖς κτήνεσί σου, καὶ τοῖς θηρίοις	[w]iumẽtis tuis [x]& pecori=	[q]תַּעֲבִירוּ [r] שׁוֹפָר [s] בְּכָל [t] אַרְצְכֶם:	
ἢ in kra tua erit οἷ germẽ eius in ci=	bus [y]omnia [z]que [a]nascũ	[u]וְקִדַּשְׁתֶּם [v]אֶת [w] שְׁנַת [x]הַחֲמִשִּׁים	[u]קָדַשׁ
τοῖς ἐν τῇ γῇ σου ἔσαι πᾶν τὸ γέννημα αὐτοῦ εἰς βρῶ	tur [b]prebebunt [c]cibum.	[y]שָׁנָה [z] וְקָרָאתֶם [a]דְרוֹר [b]בָּאָרֶץ [c]לְכָל	[y]שָׁנָה [z]קָרָא
βῶ. τ numerabis tibi ipi septẽ reqes ãnoy	[d]Nu merabis quoq; tibi	[d]יֹשְׁבֶיהָ [e]יוֹבֵל [f]הִוא [g] תִּהְיֶה [h] לָכֶם	[d]יָשַׁב [e]יָבַל [f]הוּא [g]הָיָה
σιν· καὶ ἑξαριθμήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἀναπαύσεις ἐτῶν	[e] septem [f] hebdomadas	[i]וְשַׁבְתֶּם [j]אִישׁ [k]אֶל [l]אֲחֻזָּתוֹ [i] וְאִישׁ	[i]שׁוּב [j]אִישׁ [k]אָחָה [l]אָחַז
septẽ ãnos septies. τ erũt tibi septẽ hebdomades:	[f]ãnorũ. i. [g]septies [h]septẽ=	[m]אֶל [n] מִשְׁפַּחְתּוֹ [i] תָּשֻׁבוּ: [j] יוֹבֵל	[m]אֶל [n]מִשְׁפָּחָה [o]שׁוּב
ἑπτάκις ἑπτὰ ἔτη ἑπτάκις· καὶ ἔσονταί σοι ἑπτὰ ἑβδομάδες,	que simul	[k]הִוא [l] שְׁנַת [m]הַחֲמִשִּׁים [n] תִּהְיֶה [o] לָכֶם	[k]הָיָה
ἀνοy nouẽ τ quadragita ãni. τ annũciabitis	[i]faciunt	[p]וּזְרַעְתֶּם [q]לֹא [r]תִזְרְעוּ [q]וְלֹא [r]תְקַצְרוּ [s]אֶת	[p]זָרַע [q]קָצַר
ἐτῶν ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ διαγγελεῖτε	[j]quadragĩnta [k]nouẽ. [l]&	[t]סְפִיחֶיהָ [u] וְלֹא [v]תִבְצְרוּ [t]אֶת [u]נְזִירֶיהָ:	[t]סָפִיחַ [u]נָזִיר [v]בָּצַר
tube vocẽ in oi kra vra mẽse	clanges [m]buccina [n]mense [o]septi=	[w]כִּי [x]יוֹבֵל [y] הִוא [z] קֹדֶשׁ [a] תִּהְיֶה [b] לָכֶם	[w]כִּי [x]יָבַל [y]הוּא [z]קָדַשׁ
σάλπιγγος φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν τῷ μηνὶ	mo: [p]decima [q]die [r]mensis [s]pi=	[c]מִן [d]הַשָּׂדֶה [e]תֹּאכְלוּ [f] אֶת [g] תְּבוּאָתָהּ:	[c]מִן [d]שָׂדֶה [e]אָכַל
septimo decima mẽsis. die	pitiationis tempore [t]in vniuersa [u]terra vestra.		
τῷ ἑβδόμῳ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνός· τῇ ἡμέρᾳ τοῦ	[v]Sanctificabis [w]annum		
ppitiatiõis ãnũciabitis tuba in oi kra ve	[x]quinquagesimum [y]& vocabis [z] remissionẽ		
ἐξιλασμοῦ διαγγελεῖτε σάλπιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑ=	[a]cũctis [b]hitatoribus [c]ter=		
stra: τ stificabitis ãnũ dnõgesimũ an	re tue. [d]Ipse [e]est enim [f]iu		
μῶν, καὶ ἁγιάσετε τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστὸν ἐνιαυ=	bileus. [g]Reuertetur [h]hõ [i]ad [k]pos=		
nũ: τ clamabitis remissionẽ in kra oib⁹	sessionẽ suã: [l]& vnusquis=		
τόν, καὶ διαβοήσετε ἄφεσιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς	qꝫ [m]rediet [n]ad [o]familiã pri=		
hitãtibus eã. ãnus remissiõis significatio	stinã. qa' iubileus [p]est: & [q] quinquagesim⁹		
κατοικοῦσιν αὐτήν· ἐνιαυτὸς ἀφέσεως σημασία	[r]annus. [s]Nõ [t]seretis [u]atq; [v]mete=		
hec erit vobis. τ redibitis vnusq; in	tis [w]spõte in agro nascẽtia.		
αὕτη ἔσαι ὑμῖν· καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν	[x]& [y]primitias vindemie		
possessionẽ suã: τ q̃libꝫ in familiã suã	[z]nõ [a]colligetis [b]ob [c]sctifi=		
κτῆσιν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν πατρικὴν αὐτοῦ	cationẽ [d]iubilei: sed stati		
redibitis: remissionis significatio hec ãnus	ablata [e]comedetis		
ἀπελεύσεσθε, ἀφέσεως σημασία αὕτη τὸ ἔτος τὸ			
q̃quagesimus ãnus erit vobis. nõ seminabit: nec			
πεντηκοστὸν ἐνιαυτὸς ἔσαι ὑμῖν· οὐ σπερεῖτε, οὐδὲ			
metetis spõtanea ascẽdẽtia eius: τ			
μὴ ἀμήσητε αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτῆς, καὶ			
nõ vindemiabitis scitificata eius: qm remissiõis			
οὐ τρυγήσετε τὰ ἡγιασμένα αὐτῆς, ὅτι ἀφέσεως			
significatio est: sctm erit vobis. de a			
σημασία ἐστίν, ἅγιον ἔσαι ὑμῖν· ἀπὸ τῶν πεδί=			
gris comedetis fructus illius			
ων φάγεσθε τὰ γεννήματα αὐτῆς			

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה נִיהּ שְׁמִטְּתָא יְהֵי לְאַרְעָא שְׁמִטְּתָא קֳדָם יְיָ לָא תִזְרַע וְכַרְמָךְ	Anno aũt septimo requies remissionis erit terre: re=	[g]נוּחַ [h]הָיָה
לָא תְגָרֵם: יָת [g]כִּתְתֵי חַצָדָךְ לָא [h]תְחַצַד וְיָת עִנְּבֵי שְׁבָלָךְ לָא [i]תְקָטוֹף שְׁנַת שְׁמִטְּתָא יְהֵי	missio erit cozã vño: agrũ tuũ nõ seres: τ vineã tuã nõ	[g]כֵּת [h]חָצַד [i]קָטַף
לְאַרְעָא: וּתְהֵי שְׁמִיטַּת אַרְעָא לְכוֹן לְמֵיכַל לָךְ וּלְעַבְדָּךְ [k]וְלַאֲמָתָךְ [l]וְלַאגְרֵךְ [m]וְלְתוֹתָבָךְ	putabis. Que spõte nascẽtur messio tue nõ meteꝫ: τ	[k]אֲמַה [l]אָגַר [m]תּוֹשָׁב
דְּדַיְרִין עִמָּךְ: וְלִבְעִירָךְ [n]וּלְחַיְתָא דִּי בְאַרְעָךְ [o]תְּהֵי כָּל עֲלָלְתַהּ לְמֵיכַל: [p]וְתִמְנֵי לָךְ שַׁבְעָ	uuas quas tibi reliquisti nõ vindemiabis: annus esti	[o]דּוּר [p]חָיָה
שְׁמִטִּין [q]תְּשַׁע שְׁבַע שְׁנִין [r]שְׁבַע זִמְנִין וְיהוֹן לָךְ יוֹמֵי שְׁבַע שְׁמִטִּין [s]תְּשַׁע אַרְבְּעִין	remissiõis erit terre. Eritꝫ remissio terre vobis in ci=	[q]מָאָה [r]שָׁנָה [s]רֵבַע
שְׁנִין: [t]וְתַעְבַּר שׁוֹפַר יוֹבְלָא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בַּעֲשָׂרָא לְיַרְחָא בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרַיָּא תַּעְבְּרוּן	bũ tibi τ seruo tuo τ ancille tue τ mercenario tuo τ in	[t]עָבַר
שׁוֹפָרָא בְּכָל אַרְעֲכוֹן: [u]וְתְקַדְּשׁוּן יָת [v]שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין [w]וְתִקְרוֹן [x]חֵרוּתָא בְּאַרְעָא לְכָל	quilino tuo qui habitãt tecũ: iumẽtis quoꝫ tuis τ be=	[u]קָדַשׁ [v]שָׁנָה [w]קָרָא
יָתְבָהָא יוֹבְלָא הִיא תְּהֵי לְכוֹן [y]וְתְתוּבוּן גְּבַר [z]לַאֲחֻסָנְתֵּיהּ וְגַבַר [a]לְזַרְעִיתֵיהּ תְּתוּבוּן:	stijs q̃ sunt in terra tua erit omnis fructus eius in ci=	[x]חֵרוּת [y]תּוּב [z]חֲסַן
יוֹבְלָא הִיא שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין תְּהֵי לְכוֹן לָא [b]תִזְרְעוּן וְלָא [c]תַּחְצְדוּן יָת [d]כַּתְרָא וְלָא	bũ. [a]Numerabisq; tibi septẽ hebdomadas [b]annoꝝ sep=	[a]זָרַע [b]כֵּת [c]חָצַד
[e]תְקָטְפוּן יָת שְׁבָלָהָא: אֲרֵי יוֹבְלָא הִיא קֻדְשָׁא תְּהֵי לְכוֹן מִן חַקְלָא [f]תֵּיכְלוּן יָת עֲלָלְתַהּ:	ties septẽ annos: erũtꝫ tibi dies septẽ hebdomadaꝝ	[d]כָּתַף [e]אָכַל
	annoꝝ quadraginta τ nouem anni. Et transire facies	
	clangozem buccine per vniuersam terram tuam: in	
	mẽse septimo in decima die mẽsis in die expiationũ.	
	Et sanctificabitis annũ quiquagesimũ: τ vocabitis li	
	bertatẽ in terra cunctis habitatoribus eius. Jubile⁹	
	erit vobis: τ reuertetur vnusquisq; homo ad hereditatem suam: τ vnusquisq; reuertetur ad familiã suam.	
	Jubileus est: annus quinquagesimus erit vobis.	
	Non seminabitis neq; metetis que sponte nascuntur	
	in terra: neq; putabitis reliquias eius. Quia iubile⁹	
	est: sanctus erit vobis: de agro comedetis fruct⁹ eius.	

Pritiua heb. **Ter. Heb.** **Leui. Ca. xxv.**

בְּשַׁנַּת הַיֹּבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ שָׂדֵהוּ
אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר
לַעֲמִיתֶךָ אוֹ כָּנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל
תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וּמִסְפַּר שָׁנִים
אַחַר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֲמִיתֶךָ
כְּמִסְפַּר שְׁנֵי תְבוּאֹת יִמְכָּר לָךְ
לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תַּרְבֶּה מִקְנָתוֹ
וְלִפְי מְעֹט הַשָּׁנִים תַּמְעִיט מִקְנָתוֹ
כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מֹכֵר לָךְ
וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ
מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי
תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וִישַׁבְתֶּם
עַל הָאָרֶץ לָבֶטַח וְנָתְנָה הָאָרֶץ
פִּרְיָהּ וַאֲכַלְתֶּם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם
לָבֶטַח עָלֶיהָ וְכִי תֹאמְרוּ מַה
נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא
נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסֹף אֶת
תְּבוּאָתֵנוּ וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי
לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשְׂתָה
אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים
וְזָרַעְתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת
וַאֲכַלְתֶּם מִן הַתְּבוּאָה יָשָׁן עַד
הַשָּׁנָה הַתְּשִׁעִת עַד בּוֹא
תְּבוּאָתָהּ תֹּאכְלוּ יָשָׁן וְהָאָרֶץ לֹא
תִּמָּכֵר לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי
גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי וּבְכָל

Pritiua chal.

זֹאת תִּתְּנוּ גְּאֻלָּה לָאָרֶץ
וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ
וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשָׁב וָחַי עִמָּךְ
אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּת
וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחַי אָחִיךָ עִמָּךְ
אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ
וּבְמַרְבִּת לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם
אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים
כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ וְנִמְכַּר לָךְ
לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת עָבֶד
כְּשָׂכִיר כְּתוֹשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ
עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ
וְיָצָא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ
וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת
אֲבֹתָיו יָשׁוּב כִּי עֲבָדַי הֵם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
לֹא יִמָּכְרוּ מִמְכֶּרֶת עָבֶד
לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפָרֶךְ וְיָרֵאתָ
מֵאֱלֹהֶיךָ וְעַבְדְּךָ וְאֲמָתְךָ אֲשֶׁר
יִהְיוּ לָךְ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
סְבִיבֹתֵיכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד
וְאָמָה וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים
הַגָּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ
וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם
אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ
לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם
לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחֻזָּה
לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֵיכֶם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא
תִרְדֶּה בּוֹ בְּפָרֶךְ וְכִי תַשִּׂיג
יַד גֵּר וְתוֹשָׁב עִמָּךְ וּמָךְ אָחִיךָ
עִמּוֹ וְנִמְכַּר לְגֵר תּוֹשָׁב עִמָּךְ
אוֹ לְעֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר אַחֲרֵי
נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ
אֶחָד מֵאֶחָיו יִגְאָלֶנּוּ
אוֹ דֹד אָבִיו אוֹ בֶן דֹּדוֹ יִגְאָלֶנּוּ
אוֹ הָשִׂיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל
וְחִשַּׁב עִם קֹנֵהוּ אֵת שְׁנַת
מִמְכָּרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל
וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ בְּמִסְפַּר
שָׁנִים כִּימֵי שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ
אִם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים
כְּפִיהֶן מִכֶּסֶף גְּאֻלָּתוֹ
וְאִם מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים
וְחִשַּׁב לוֹ כְּפִי שָׁנָיו
כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ
לֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ
וְאִם לֹא יִגָּאֵל בָּאֵלֶּה וְיָצָא
בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ
כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים
עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

Interp. chal.

In anno iubilei huius reuertemini vnusquisque ad possessionē suā: & qñ vendideris venditionē proximo tuo aut qñ emeris de manu primi tui: nō decipiat vir fratrem suū. Iuxta numerū annoꝝ post iubileū emes a proximo tuo: iuxta numerū annoꝝ frugū vendet tibi. Secundū multitudinē annoꝝ multiplicabis emptionem: & secundū paucitatē annoꝝ minues emptionē: quia numerū frugum vendit tibi. et non decipiet vir proximū suū. Timebisq; deum tuū: quia ego dñs deus vester. Et facietis legitima mea: & iudicia mea custodietis: facietisq; ea: & habitabitis cōfidēter in terra. Dabitq; terra fructū suū: & comedetis in saturitatē: et habitabitis cōfidēter in ea. Et si dixeritis qd manducabimus in anno septimo: ecce non seminabimus nec colligemus fructus nros. mādabo benedictionē meā vobis in anno sexto: & faciet fructus pro tribus annis. seretisq; ānō octauo: & comedetis de fructu vetert vsq; ad annū nonū: donec veniāt fructꝰ eiꝰ edetis vetera. Terra aūt nō vēdet in ppetuū: qr mea est terra. Aduene enī & coloni estis vos corā me. et in omni

Trāsla. B. Iero.

Anno iubilei redient
omnes
ad possessiōes suas.
Qñ vēdes quippiam
ciui tuo: vel emes ab
eo: ne
cōtristes frēm tuū: sed
iuxta numerū annorū
iubilei emes ab eo: &
iuxta supputationem
frugum vendet tibi.
Quāto plus anni re-
māserit post iubileū: tā-
to crescet & pciū: quā
to minus tpis numera-
uerís: tāto mioris & emptio cōstabit. Tps enim
frugū vēdet tibi. Nolite affligere cōtribulos
vros: sed timeat vnusq;
deū suū. quia ego
dñs deus vr. Facite pcepta mea & iudicia
custodite. & ꝑplete ea:
vt habitare possitis
in terra affluenter vllo pauore. & gignat vobis
humus fructus suos quibus vescamini vsq; ad
saturitatē: nullius impetū formidantes. Qd si
dixeritis qd comedemus āno septimo si nō
seuerimus: neq; colligerimus
fruges nostras: dabo
benedictionē meā
vobis anno sexto & faciet
fructus trium ānorū:
seretis anno octauo
& comedetis veteres
fruges vsq; ad
nonū annum: donec
noua nascantur
edetis vetera. Terra
quoq; non
vendetur in perpetuū
quia mea est: &
vos aduene & coloni
mei estis. Vnde cuncta

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

in āno remissiōis significatiōe ipi redi
ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως σημασίας αὐτῆς ἕκαστος
bitis vnusquisq; in possessionē suā. si āt vēdi
πρὸς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ἀποδο
deris vēditionē primo tuo: siue emeris a
δῶς πράσιν τῷ πλησίον σου, ἐάν τε κτήσῃ παρὰ
primo tuo: nō affligat hō pri-
τοῦ πλησίον σου, μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλη
mū. scdm numerū ānoꝝ post significationē e-
σίον. κατὰ ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ τὴν σημασίαν κτῆ
mes a primo: iuxta numerū ānoꝝ fru-
σιν παρὰ τοῦ πλησίου, κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γεν
ctuū vēdet tibi: scdm q plus
ημάτων ἀποδώσεταί σοι, καθότι ἂν πλείον τῶν
ānoꝝ multiplicat emptionē suā: & scdm q mi-
ἐτῶν πληθυνεῖ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ, καὶ καθότι ἂν ἔλα
nus ānoꝝ diminuet emptionē suā: qñ nume
ττον τῶν ἐτῶν ἐλαττώσει τὴν κτῆσιν αὐτοῦ, ὅτι ἀριθ
rū fructuū hic vēdet tibi: nō affligat
μὸν γεννημάτων δοὺς ἀποδώσεταί σοι, μὴ θλιβέτω
hō primū suū. & timebis dñm
ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ φοβήσῃ κύριον τὸν
deū tuū: ego dñs deꝰ vr. & facietis oia
θεόν σου, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ ποιήσετε πάντα τὰ
ꝑcepta mea: & oia iudicia mea: & ser
δικαιώματά μου, καὶ πάσας τὰς κρίσεις μου, καὶ φυ
vabitis: & facietis ea: & habitabitis in
λάξετε, καὶ ποιήσετε αὐτά, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ
fra cōfidētes. & dabit fra fructus su
τῆς γῆς πεποιθότες· καὶ δώσει ἡ γῆ τὰ ἐκφόρια αὐ
os: & comedetis ad saturitatē: & habitabitis cō
τῆς, καὶ φαγεσθε εἰς κορεσμονήν, καὶ κατοικήσετε πε
fidētes i ipa. si āt dixeritis: qd comedem⁹ in
ποιθότες ἐπ' αὐτῆς· ἐὰν δὲ λέγητε, τί φαγόμεθα ἐν
ānō septimo hoc: si nō seminauerim⁹: &
τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ τούτῳ, ἐὰν μὴ σπείρωμεν, καὶ
nō ꝓgregauerimus fructus nros: & mittam⁹
μὴ συναγάγωμεν τὰ γεννήματα ἡμῶν, καὶ ἀποστελῶ
bñdictionē meā vobis in āno sexto: & fa-
τὴν εὐλογίαν μου ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ, καὶ ποι
ciet fructus eius in tres ānos: & seme
ήσει τὰ γεννήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη, καὶ σπε
nabitis ānō octauo: & comedetis de fru
ρεῖτε τὸ ἔτος τὸ ὄγδοον, καὶ φαγεσθε ἀπὸ τῶν γεν
ctibus antiq vsq; ad ānū nonū. vsq;
ημάτων παλαιὰ ἕως τοῦ ἔτους τοῦ ἐννάτου· ἕως
veniāt fructus eius: comedetis vetera ve
ἂν ἔλθῃ τὰ γεννήματα αὐτῆς, φάγεσθε παλαιὰ πα
tꝰ: & fra nō vēdet in ꝑpetuū: mea
λαιῶν, καὶ ἡ γῆ οὐ πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν, ἐμὴ
est fra: qñ aduene & pegrini vos
γάρ ἐστιν ἡ γῆ, ὅτι πάροικοι καὶ παροικοι ὑμεῖς
estis corā me. & p oēm
ἐστε ἐναντίον ἐμοῦ· καὶ κατὰ πᾶσαν

Transla. Chal.

בְּשַׁתָּא חֲוּבְלָא הָדָא תְּתוּבוּן גְּבַר לַאֲחֻסַּנְתֵּיהּ: וַאֲרֵי תְּזַבּוּן זְבִינִין לְחַבְרָךְ אוֹ תְּזַבּוּן מִן
יַד חַבְרָךְ לָא תּוֹנוּן גְּבַר יָת אָחוּהִי: בְּמִנְיָן שְׁנַיָּא בָּתַר יוּבְלָא תְּזַבּוּן מִן חַבְרָךְ בְּמִנְיָן שְׁנַי
עַלָּלָתָא יְזַבֵּן לָךְ לְפוּם סַגְיוּת שְׁנַיָּא תַּסְגֵּי זְבִינוּתֵהּ לְפוּם זְעִירוּת שְׁנַיָּא תַּזְעַר זְבִינוּתֵהּ
אֲרֵי מִנְיָן עַלָּלָתָא הוּא מְזַבֵּן לָךְ: וְלָא תּוֹנוּן גְּבַר יָת חַבְרֵיהּ וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אֱלָהֲכוֹן: וְתַעְבְּדוּן יָת קְיָמַי וְיָת דִּינַי תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן וְתִתְּבוּן עַל אַרְעָא
לְרוּחָצָן: וְתִתֵּן אַרְעָא אִיבָּהָא וְתֵיכְלוּן לְמִשְׂבַּע וְתִתְּבוּן לְרוּחְצָן עֲלַהּ: וַאֲרֵי תֵּימְרוּן מָה
נֵיכוֹל בְּשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה הָא לָא נִזְרַע וְלָא נְכַנֵּשׁ יָת עַלָּלְתָּנָא: וְאֵיפְקֵד יָת בִּרְכָתִי לְכוֹן
בְּשַׁתָּא שְׁתִיתָאָה וְתַעְבֵּד יָת עַלָּלְתָּא לִתְלַת שְׁנִין: וְתִזְרְעוּן יָת שַׁתָּא תְּמִינָתָא וְתֵיכְלוּן
מִן עַלָּלְתָּא עַתִּיקָא עַד שַׁתָּא תְּשַׁע עַתָּא עַד מֵיעַל עַלָּלְתָּהּ תֵּיכְלוּן עַתִּיקָא: וְאַרְעָא לָא
תְּזוּבַּן לְחַלּוּמִין אֲרֵי דִּילִי אַרְעָא אֲרֵי דַיָּרִין וְתוֹתָבִין אַתּוּן קֳדָמָי: וְכָל

terrã possessiõis vre redẽptionẽ dabitis fre. si γὴν καταχέσεως ὑμῶν λύτρα δώσετε τῆς γῆς· ἐὰν ãt pauꝑ fuerit frater tuus q tecũ: ꝛ vẽdiderit δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου ὁ μετὰ σοῦ, καὶ ἀσθενῶσι ve possessione sua: ꝛ accedat ꝓpiquus ἀπὸ τῆς καταχέσεως αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ ἀγχιστεύων vel ꝓximus ei: ꝛ redimet vẽditionẽ fra- ἢ ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελ- tris sui. si ãt alicui nõ fuerit ꝓpiqꝰ ꝛ abũdauerit φοῦ αὐτοῦ· ἐὰν δέ τινι μὴ ᾖ ὁ ἀγχιστεύων, καὶ εὑπορηθῇ τῇ manu ꝛ inuẽtũ fuerit ei qđ sufficiẽs redẽptio ei⁹: ꝛ con χειρὶ καὶ εὑρεθῇ αὐτῷ τὸ ἱκανὸν λύτρα αὐτοῦ, καὶ συλλο ũputabunt ãnos vẽditiõis eius: ꝛ reddet qđ super γιεῖται τὰς τὴν τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει ὃ ὑπερέ est hoi: cui vẽditũ fuerit illũ ꝛ revibit in χει τῷ ἀνῷ, ᾧ ἀπέδοτο αὐτὸ καὶ ἐπανελεύσεται εἰς possessionẽ suã. si ãt nõ abũdauerit manꝰ eius qđ suf τὴν κατάχεσιν αὐτοῦ· ἐὰν δὲ μὴ εὑπορήσῃ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκα ficit vt reddat ei: ꝛ erit vẽditio eius ei q τὸν ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἔσται ἡ πρᾶσις αὐτοῦ πῶ emit eã vsq ad ãnũ remissiõis: ꝛ egre χρήσεται αὐτὴν ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως, καὶ ἐξε- dietur in remissiõe: ꝛ revertet in possessio λεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει, καὶ ἐπανελεύσεται εἰς τὴν κατά sẽ suã. ꝛ si alicꝰ vẽdiderit domũ hitabilẽ in ci- σέ σου. ꝛ ἐὰν τις ἀποδῶται οἰκίαν οἰκητὴν ἐν πό uitate murata: ꝛ erit redẽptio ei⁹: vsq q cõ- λει τειχισμένῃ, καὶ ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς, ἕως πλη- pleat: ãnus vnꝰ erit redẽptio eius. si ãt ρωθῇ, ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς· ἐὰν δὲ nõ redẽpta fuerit dõec ꝓpleat ãnus totus: ꝓfirmabitur μὴ λυτρωθῇ ἕως πληρωθῇ ἐνιαυτὸς ὅλος, κυρωθήσεται domus eiꝰ in, in vrbe habẽte murũ firmi- ἡ οἰκία ἡ οὖσα ἐν τῇ πόλει τῇ ἐχούσῃ τεῖχος βεβαί ter ei q emit eã in ꝓpetuũ ꝛ in ꝓgnationibꝰ eius: ꝛ nõ egre ως τῷ κήσαιδιὰ τὸν εἰς τὰς γενεὰς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξε dietur in remissiõe. at domꝰ q in villis: q̃ꝰ domus vi- λεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει· αἱ δὲ οἰκίαι αἱ ἐν ταύλεσιν, αἳς lẽ nõ est in circuitu: ad agrũ nõ ἔστιν ἐν αὐταῖς τεῖχος κύκλῳ, πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς fre ꝓputabũtur redimibiles semꝑ. ille e- γῆς λογιῶ ἡσονται λυτρωταὶ διαπαντός· αὐται ἔσον rit ꝛ in remissiõe egrediẽtur. ꝛ vrbes le ται καὶ ἐν τῇ ἀφέσει ἐξελεύσονται· καὶ αἱ πόλεις τῶν λε uitarũ domus vrbiũ possessiõis eoꝝ redimi- υιτῶν οἰκιῶν πόλεων καταχέσεως αὐτῶν λυτρω biles semꝑ erit leuitis. ꝛ q̃ rede τοὶ διαπαντὸς ἔσονται τοῖς λευίταις· καὶ ὃς ἂν λυτρώ merit a leuitis: ꝛ exibit vẽditio domoꝝ σηται παρὰ τῶν λευιτῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις οἰκιῶν vrbis possessiõis eoꝝ in remissiõe: q̃n domus ꝛ: πόλεως καταχέσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει, ὅτι οἰκίαι τῶν πόλε bũ leuitarũ hec possessio eoꝝ in medio filiorꝝ israel. ων τῶν λευιτῶν αὕτη ἡ κατάχεσις αὐτῶν ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραὴλ

יִתֵּן	ארץ אחזתכם נאלה תתנו לארץ׃	regio possessionis vre	terra possessionis vre dabitis redẽptionẽ terre.
מִךָ בנוא	כי ימוך אחיך ומכר ממאחזתו ובא	sub redẽptiõis cõditiõe	Si attenuatus
	גאלו הקרב אליו ונאל את	vẽdetur. Si attenuatus	frater tuus vẽdiderit
מִמְכַּר הָיָה	ממכר אחיו׃ ואיש כי לא יהיה לו	frater tuus vẽdiderit	de possessiũcula sua
נָשַׂג	גאל והשיגה ידו ומצא כדי	de possessiũcula sua	& vo-
שָׁנָה	גאלתו׃ וחשב את שני ממכרו	& voluerit propiquus	luerit propiquus eius:
יָשׁוּב	והשיב את העדף לאיש אשר	eius: potest redimere	qđ ille vẽdiderat. Si
	ממכר לו וישב לאחזתו׃ ואם לא	nõ habuerit proximũ &	ipse precium
שָׁנָה	מצאה ידו די השיב לו והיה	ad redimẽdũ potuerit	iuenire: cõputabuntur
	ממכרו ביד הקנה את עד שנת	fructus ex eo tpe quo	vẽdidit: & qđ reliquũ ẽ
יָשׁוּב	היובל ויצא ביובל וחשב לאחזתו׃	vẽdidit: & qđ reliquũ	redder emptori: sicq;
יָשַׁב	ואיש כי ימכר בית מושב עיר	ẽ redder emptori: sicq;	recipiet possessionẽ suã.
חֹמָה הָיָה תָּמִים	חומה והיתה גאלתו עד תם שנת	recipiet possessionẽ suã.	Qd si nõ inuenerit ma-
יוֹם	ממכרו ימים תהיה גאלתו׃ ואם	Qd si nõ inuenerit ma-	nus eius vt reddat ꝑciũ
גָּאַל	לא יגאל עד מלאת לו שנה	nus eius vt reddat ꝑciũ	habebit emptor quod
קוּם	תמימה וקם הבית אשר בעיר	habebit emptor quod	emerat vsq ad annũ
בַּיִת	אשר לא חמה לצמיתת לקנה אתו	emerat vsq ad annũ	iubileũ. In ipso ei oĩs
דּוֹר בַּיִת	לדרתיו לא יצא ביובל׃ ובתי	iubileũ. In ipso ei oĩs	vẽditio redibit ad dñm
	חצרים אשר אין להם חמה	vẽditio redibit ad dñm	& ad possessorem pulti
סָבִיב חָשַׁב	סביב על שדה הארץ יחשב	& ad possessorem pulti	nũ. Qui vẽdiderit do-
הָיָה עִיר	גאלה תהיה לו וביובל יצא וערי	nũ. Qui vẽdiderit do-	mũ intra vrbis muros:
	הלוים בתי ערי אחזתם גאלת	mũ intra vrbis muros:	habebit licẽtiã redimẽ
נָאַל	עולם תהיה ללוים׃ ואשר ינאל	habebit licẽtiã redimẽ	di: donec vnus impleatur
	מן הלוים ויצא ממכר בית ועיר	di: donec vnus impleatur	annus. Si nõ redemerit &
	אחזתו ביובל כי בתי ערי הלוים	annus. Si nõ redemerit &	anni circulus fuerit
	הוא אחזתם בתוך בני ישראל׃	anni circulus fuerit	reuolut: emptor
נִרְשׁ מִכֵּר	ושדה מגרש עריהם לא ימכר	reuolut: emptor	possidebit eã: &
		possidebit eã: &	posteri eius in ꝑpetũ
		posteri eius in ꝑpetũ	& redimi ẽt nõ poterit
		& redimi ẽt nõ poterit	in iubileo. Sinautẽ in villa
		in iubileo. Sinautẽ in villa	fuerit domus que mu-
		fuerit domus que mu-	ros nõ habet: agrorũ
		ros nõ habet: agrorũ	iure vendetur. Si ante
		iure vendetur. Si ante	redẽpta non fuerit: in
		redẽpta non fuerit: in	iubileo reuertetur ad
		iubileo reuertetur ad	dñm suũ. Edes leuitarũ
		dñm suũ. Edes leuitarũ	q̃ in vrbibus sũt: sp pos
		q̃ in vrbibus sũt: sp pos	sunt redimi. Si redẽ-
		sunt redimi. Si redẽ-	pti nõ fuerint:
		pti nõ fuerint:	in iubileo reuertẽtur
		in iubileo reuertẽtur	ad dominos.
		ad dominos.	quia domus vrbiũ le-
		quia domus vrbiũ le-	uitarum pro
		uitarum pro	possessionibus sunt in
		possessionibus sunt in	ter filios israel.
		ter filios israel.	Suburbana ãt eorum
		Suburbana ãt eorum	non venient:
		non venient:	

Transla.Chal.

אַרְעָא אַחֲסָנַתְכוֹן כּוּרְכָּנָא תִּ ן לְאַרְעָא׃ אֲרֵי תִּתְמְסְכֵן אָחוּךְ וְיִזְבַּן מֵאֲחֻסָּנְתֵּיהּ וְיֵתֵי
קָרִיבֵיהּ דְּמֵרֵיב לֵיהּ וְיִפְרוֹק יַת זְבִינֵי דְּאֲחוּהִי וּבַר אֲרֵי לָא יְהֵי לֵיהּ פָּרִיק וְתַדְבֵּק
יְדֵיהּ וְיַשְׁכַּח לְמִסַּת כּוּרְכָּנֵיהּ׃ וְיִחַשֵּׁב יַת שְׁנֵי זְבִינֵיהּ וְיָתֵב יַת מוֹתַרָא לְגַבַר דְּזַבַּן
לֵיהּ וְיָתוּב לַאֲחֻסָּנְתֵּיהּ׃ וְאִם לָא אַשְׁכַּחַת יְדֵיהּ כְּמִיסַּת דְּיָתֵיב לֵיהּ וְיהוֹן זְבִינֵיהּ בְּיַד
דְּזַבַּן יַתֵּיהּ עַד שַׁתָּא דְיוֹבְלָא וְיִפּוֹק בְּיוֹבְלָא וְיִתּוּב לַאֲחֻסָּנְתֵּיהּ׃ וּגְבַר אֲרֵי יִתֵּן בֵּית
מוֹתַב קִרְתָּא מֵקִּים שׁוּר וְיְהֵי כִּוּרְכָּנֵיהּ עַד מְשַׁלַּם שַׁתָּא דְזִבְינֵיהּ עִידָּן בָּעֵיתָן וְיְהֵי
פּוּרְקָנֵיהּ׃ וְאִם לָא יִתְפָּרֵיק עַד מְשַׁלַּם לֵיהּ שַׁתָּא שַׁלְמָתָא וְיִקּוּם בֵּיתָא דִי בְקִרְתָּא
דְּלֵיהּ שׁוּרָא קָיְמָא לְחָלְטִין לְזַבָּנָן יַתֵּיהּ לְדָרֵיהּ לָא יִפּוֹק בְּיוֹבְלָא׃ וּבָתֵּי בַּצָּחֵי דְּלֵית
לְהוֹן שׁוּר מְקַף סְחוֹר סְחוֹר עַל חַקַל אַרְעָא יִתְחַשְּׁבוּן כּוּרְכָּנָא יְהֵי לְהוֹן וּבְיוֹבְלָא יִפְּקוּן׃
וְקִרְוֵי לֵיוָאֵי בָּתֵּי קִרְוֵי אֲחֻסָּנָתְהוֹן כּוּרְכָּן עָלָם יְהֵי לְלֵיוָאֵי׃ וּדְיִפְרוֹק מִן לֵיוָאֵי וְתִבְטֵל
זְבִינֵי בֵיתָא וְקִרְוֵי אֲחֻסָּנָתֵיהּ בְּיוֹבְלָא אֲרֵי בָּתֵּי קִרְוֵי לֵיוָאֵי הִיא אֲחֻסָּנָתְהוֹן בְּגוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַחֲקַל רְוַח קִרְוֵיהוֹן לָא יִזְדַּבַּן׃

Interp.chal.

terra possessionis vre dabitis redẽptionẽ terre. Si paup factus fuerit frater tuꝰ: ꝛ vẽdiderit de possessio ne sua: venẽt redẽptor eius qui propinquus eſt ei: ꝛ redimet qđ frater suus vẽdidit. Vtr ãt cui nõ fuerit redẽptor: ꝛ attigerit manus eius ꝛ inuenerit quantũ sufficit ad redẽptionẽ eius: cõputabit annos vendi- tionis: et reddet qđ amplius fuerit viro cui vendidit: ꝛ reuertetur ad possessionẽ suã. Et si nõ inuenerit ma nus eius quantũ sufficit vt reddat ei: erit illud qđ ven didit in manu emptoris eius vsq ad annũ iubilei: et egredietur in iubileo: ꝛ reuertet ad possessionẽ suã. Vtr ãt qui vẽdiderit domũ habitatiõis intra vrbis murũ: erit redẽptio eius donec impleat annus vẽditio nis: tanto tpe erit redẽptio eiꝰ. et si nõ fuerit redẽpta donec cõpleat annꝰ integer: erit domus q ei⁹ in vrbe murata illius q emit eã in ꝑpetũ in gñationibꝰ suis: nõ egrediet in iubileo. Edes ãt ruris qđ nõ habet mu rũ p circuitũ: sicut ager terre exiſtimabitur: redẽptio erit eis: ꝛ i iubileo egredient. et vrbes leuitaꝝ ꝛ domꝰ vrbiũ possessionũ suaꝝ in eternũ ꝑsistent: ꝛ redẽptio eorũ sempiterna erit leuitis. Et q de leuitis redimerit: egredietur vẽditio domꝰ ꝛ vrbis possessionis eiꝰ in iubi leo: qr domꝰ vrbiũ leuitarũ sunt possessio eoꝝ i medio filiorꝝ israel. Ager ãt ꝓpꝛij vrbiũ suarũ nõ vendet:

Vetitua beb. | Tex. Heb. | Leui. | Ca. xxv. | Trásla. B. Hiero. | Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

כִּי אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא לָהֶם׃ וְכִי
יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשָׁב וְחַי עִמָּךְ׃
אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחַי אָחִיךָ עִמָּךְ׃
אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ׃
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם
אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים׃ וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ
וְנִמְכַּר לָךְ לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת
עֶבֶד׃ כְּשָׂכִיר כְּתוֹשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ עַד
שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ׃ וְיָצָא
מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל
מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו
יָשׁוּב׃ כִּי עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יִמָּכְרוּ
מִמְכֶּרֶת עָבֶד׃ לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפָרֶךְ

Trásla. B. Hiero.

quia possessio sempiterna est eis. Et qñ paup factus fuerit ff tuus & declinauerit manus ei⁹ ad te: suscipies eum qñ aduenã & pegrinũ & vixerit tecũ: ne accipias vsuras ab eo: nec aplius qñ de disti. Time deũ vt viuere possit fr tuus apd te. Pecuniã tuã non dabis ei ad vsuram: & frugum superãbundãtiam non exiges. Ego dominus deus vester q eduxi vos de terra egypti: vt darem vobis terram chanaan vt essem vester deus. Si paupertate cõpulsus vẽdiderit se tibi frater tuus: nõ eum oppries seruitute famulo. sed qñ mercenarius & colonus erit. Vsq ad annũ iubilei leũ opabitur apd te: & postea egredietur cũ liberis suis: & reuertetur ad cognationem & ad possessionẽ prim suo. Mei enim serui sunt: & ego eduxi cos de terra egypti. Nõ veneant cõditione seruor. Ne affligas eũ potẽtiam: sed metuito deũ tuum. Serui & ancilla sint vobis de nationibus que in circuitu vestro sunt & de aduenis qui peregrinantur apud vos: vel ex his nati fuerit in terra vra. Hos habebitis famulos: & hereditario iure transmittetis ad posteros ac possidebitis

Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ agri segregati in vrbibus eor nõ κὰι οἱ ἀγροὶ οἱ ἀφορισμένοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν οὐ vẽdẽtur: qñ possessio sẽpitna hoc eor est. πραθήσονται, ὅτι κατάσχεσις ἀώνιος τὸ αὐτῶν ἐστίν. si ãt paup fuerit frater tuus τ spotẽs erit ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου κὰι ἀσθενήσει ταῖς manibus suis apd te: auxiliaberis ei vt adue- χερσὶν αὐτοῦ παρὰ σοί, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ ὡς προσήλυ- ne τ pegrino: τ viuet tecũ. nõ accipies του κὰι παροίκου, κὰι ζήσεται μετὰ σοῦ. οὐ λήψῃ ab eo vsurã: neqꝫ in mltitudie. τ timebis παρ' αὐτοῦ τόκον, οὐδὲ ἐπὶ πλέον. κὰι φοβηθήσῃ τὸν deũ tuũ: τ viuet frater tuus tecũ. argẽ- θεόν σου, κὰι ζήσεται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ. τὸ ἀργύ- tũ tuũ nõ dabis ei in vsura: τ in supabũ ριόν σου οὐ δώσεις αὐτῷ ἐν τόκῳ, κὰι ἐπὶ πλεονα- dãtia nõ dabis ei escas tuas: ego dñs deus σμῷ οὐ δώσεις αὐτῷ τὰ βρώματά σου, ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὑ vr: q eduxi vos de terra egypti: vt darẽ vobis μῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, τ δοῦναι ὑμῖν terrã chanaã: vt essẽ vr deus. si ãt hũiliat fue τὴν γῆν χαναάν, ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός. ἐὰν δὲ ταπεινω- rit frater tuus apd te τ vẽdit fuerit tibi: nõ ser- θῇ ὁ ἀδελφός σου παρὰ σοὶ κὰι πραθῇ σοι, οὐ δουλεύ uiet tibi seruitutẽ serui: vt mercenarij vel colonus σει σοι δουλείαν οἰκέτου, ὡς μισθωτὸς ἢ πάροικος erit tibi: vsqꝫ ad ãnũ remissiõis opabit a- ἔσαι σοι, ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἐργάσεται πα pud te: τ egrediet in remissiõe a te tpe: ρὰ σοί, κὰι ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει ἀπὸ σοῦ αὐτός, τ filij eius secũ: τ redibit in κὰι τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, κὰι ἀπελεύσεται εἰς τὴν gnationẽ ei⁹: τ in possessionẽ paternã ei⁹ γενεὰν αὐτοῦ, κὰι εἰς τὴν κατάσχεσιν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ reuertet. qñ serui mei sũt hi: qs edu κατοδραμεῖται. διότι οἰκέται μού εἰσιν οὗτοι, οὓς ἐξήγα xi de terra egypti. nõ vẽdent i vẽditiõe serui. γον ἐκ γῆς αἰγύπτου. οὐ πραθήσονται ἐν πράσει οἰκετῶν. nõ affliges eum in labore: τ timebis οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ, κὰι φοβηθήσῃ τὸν deũ tuũ. τ seruꝰ τ ancilla qcũqꝫ fuerint tibi θεόν σου. κὰι παῖς κὰι παιδίσκη ὅσοι ἂν γένωνται σοι ex gẽtibus qcũqꝫ icircuitu tuo sũt ab eis possi- ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κύκλῳ σου εἰσὶν ἀπ' αὐτῶν κτήσε bitis seruũ τ ancillã: τ a filijs colo- σθε δοῦλον κὰι δούλην, κὰι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παρο- nox existẽtiũ in vobis ab his possidebitis: τ a κων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν ἀπὸ τούτων κτήσεσθε, κὰι ἀπὸ τῶν cognatiõib eox q vobiscũ qcũqꝫ fuerit in terra vra συγγενειῶν αὐτῶν τῶν μεθ' ὑμῶν ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν sint vobis in possessiõez: τ pticipabitis eos fi- ἔσωσαν ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν, κὰι καταμεριεῖτε αὐτὰς τοῖς τέ lijs vris post vos. τ erũt vobis possessi in κνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς. κὰι ἔσονται ὑμῖν κατόχιμοι εἰς τὸν

Vetitua chal' | Interp. chal'. | Transla. Chal.

סַכְנִין מוּמ תָּקֵף
דִּיר יַתֵּב נָסַב
רַבָּה דָּחַל חָדָה
נָתַן אֲבַל נָכָף
יְהוָה סַכְנִין זָבַן
פָּלַח אֲגַר יַתֵּב
יְהוָה נָכָף תּוּב
חַסַן כַּשׁוּר דָּחַל
אֲמַה קָנָה יַתֵּב
דִּיר יַלַד הָוָה
יְרַת

quia possessio sempiterna est eis. Et qñ paup factus fuerit ff tuus τ declinauerit manus ei⁹ ad te: suscipies eus qñ aduenã τ in quilinũ: τ viuet tecũ. Non accipies ab eo vsurã neqꝫ fenus: τ timebis deũ tuũ: τ viuet ff tuus tecũ. Argentũ tuũ non dabis ei ad vsurã: et pro fenore nõ dabis cibũ tuũ: ego dñs deus vr qui eduxi vos de terra egypti: vt darem vobis terrã chanaan: vt essem vobis in deũ. Si ãt paup factus fuerit frater tuus tecũ: τ vẽdiderit se tibi: nõ seruiat tibi seruitute famulox. quasi mercenarius τ qñ colonus erit tecũ: vsqꝫ ad annũ iubilei seruiet tibi. Egredietur qꝫ a te ipse τ filij eius cũ eo: τ reuertetur ad cognationẽ suã: τ ad possessionẽ patrũ suox reuertet. qꝫ serui mei sunt qs eduxi de terra egypti: nõ vẽdant vẽditiõe seruox. Non fuiat tibi seruitute dura: τ timebis deũ tuũ. Seruus ãt tuus τ ancilla tua sint tibi de filijs pplox q sunt in circuitu vro: ex eis possidebitis suos et ancillas. De filijs quoqꝫ incolax iucir cũ eis ox q habitãt vobiscũ ex eis possidebitis τ de cognationibus suis que sunt vobiscũ que nate sunt in terra vra: erũt qꝫ vobis in possessionẽ. et dimittetis eos in possessionem filijs vestris post vos: vt possideant eos

אֲרֵי אֲחֻסַּנְתָּא עָלַם הוּא לְהוֹן׃ וַאֲרֵי תְּסְכַּן אֲחוּךְ וְתִסְמוֹט יְדֵיהּ עִמָּךְ וְתַתְקֵף בֵּיהּ דַּיָּר
וְתוֹתָב וְיֵחֵי עִמָּךְ לָא תֵיסַב מִינֵּיהּ חִבּוּלְיָא וְרִבִּיתָא וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ וְיֵחֵי אָחוּךְ עִמָּךְ׃
יָת כַּסְפָּךְ לָא תִתֵּן לֵיהּ בְּחִבּוּלְיָא וְרִבִּיתָא לָא תִתֵּן מֵיכְלָךְ וְאַנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן דְּאַפֵּיקִית
יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִיתַּן לְכוֹן יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן לְמֶהֱוֵי לְכוֹן לֵאלָהּ׃ וַאֲרֵי יִתְמַסְכַּן
אָחוּךְ עִמָּךְ וְיִתְזַבַּן לָךְ לָא תְפַלַּח בֵּיהּ פּוּלְחַן עַבְדִין׃ כַּאֲגִירָא כְּתוֹתָבָא יְהֵי עִמָּךְ עַד
שַׁתָּא דְיוֹבְלָא יִפְלַח עִמָּךְ׃ וְיִפּוֹק מִן עִמָּךְ הוּא וּבְנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיִתוּב לְזַרְעִיתֵיהּ וּלַאֲחֻסַּנְתָּ
אֲבָהָתוֹהִי יְתוּב׃ אֲרֵי עַבְדַי אִינוּן דְּאַפֵּיקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא יְזַדְּבְנוּן זְבוּן
עַבְדִין׃ לָא תִפְלַח בֵּיהּ בְּקָשׁוּ וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ׃ וְאַמְתָּךְ דְּיהוֹן לָךְ מִן גְּבֵי עַמְמַיָּא
דִּי בְּסִחְרָנֵיכוֹן מִנְּהוֹן תְּקָנוּן עַבְדִין וְאַמְהָן׃ וְאַף מִבְּנֵי תּוֹתְבַיָּא עַרְלַיָּא דְּדָיְרִין עִמְּכוֹן
מִנְּהוֹן תְּקָנוּן וּמִזַּרְעִיתְהוֹן דְּאִתְיְלִידוּ בְּאַרְעָנוּךְ וְיִהוֹן לְכוֹן לַאֲחֻסָּנָא׃ וְתַחְסְנוּן
יָתְהוֹן לִבְנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן לְמֵירַת אַחְסָנָא ********

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter. Heb.	Leui. Ca.xxvi.	Pritiua.heb.
eternũ ipos inferuiunt̃ redigetis. at ex frib⁹ vris ἀιῶνα αὐτῆς καταδουλώσεσθε. τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν filiop israel: vnusquisq; frẽm suũ nõ affliget τῶν υἱῶν ἰηλ, ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ κατατενεῖ eũ in labozib⁹. si ãt inuenerit man⁹ aduc= αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις· ἐὰν δὲ εὑρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ προσηλύ= ne vel colont q apd te: t inops του ἢ τοῦ παροίκου παρ᾽ σοί, καὶ ἀσθενήσῃ ὁ ἀ= frater tuus vẽdat aduene vel colono q δελφός σου πραθῆ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ apud te:vel ex stirpe aduene: postq̃ vẽdit⁹ fuerit παρὰ σοί, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτου, μετὰ τὸ πραθῆναι ipe: redẽptio erit ei. vn⁹ de fratrib⁹ eius αὐτόν, λύτρωσις ἔσται αὐτῷ· εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ redimet illũ. frater pris eius:vel filꝰ fris λυτρώσεται αὐτόν· ἀδελφὸς πρὸς αὐτόν, ἢ υἱὸς ἀδελφοῦ pris eius redimet illũ: vel de ppids πρὸς αὐτὸν λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἀπὸ τῶν υἱικείων τῶν carniũ eius ex tribu eius redimet: eũ. si σαρκῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν· ἐὰν ãt abũdãs manib⁹ suis: redemerit seipm: δὲ εὐπορηθεὶς ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, λυτρώσηται ἑαυτόν, t cõputabit erga eũ q̃ emit illũ ab an καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐ= no quo vẽdidit seipm ei vsq; ad ãnũ re νους οὗ ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀ missiõis. t erit argẽtũ vẽditiõis eius vt pt φέσεως· καὶ ἔσται τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτοῦ ὡς ἡ es mercenarij ãnũ ex ãno erit cũ eo. si ãt alicui μέρα μισθίου· ἔτος ἐξ ἔτους ἔσται μετ᾽ αὐτοῦ· ἐὰν δέ τινι plus ãnoꝝ sit ad hec reddet re πλεῖος τῶν ἐτῶν ἢ πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λυ dẽptionẽ eius ab argẽto vẽditiõis eius. si ãt τρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτοῦ· ἐὰν δὲ	'in eternum. ᵐfratres ãt vestros ⁿfilios ooooooo ᵒIsrael ne ᵒopprimatis ooooooooooooooooooo ᵖpotẽtiã. ʳSi ˢinualuerit ᶜapud vos' manus oo ᵗaduenę ᵇatq; peregrini ᵛ& attenuatus ᶜfrater tu us⁸ vendiderit se ᵇei: 'aut ᵐcuiq; de ᵗstirpe ᵒeius: oo ᵖpost ᵍvẽditionẽ ʳpõt re= dimi. Qui voluerit oooo ˣex frib⁹ suis ʳ redimet eũ:'& ᵃpatruus ᵇ& ᶜpatru elis ᶠ& ᵍconsanguineus & affinis. ooooooooooooo 'Si autem ᵒ& ipse ᵐpo= tuerit: ooooooooooooo ᵒredimet se:ᵖ supputatis dumtaxat ooooooooooo ᵍannis a tpe ᵗ vendítiõis ᵘsue ᵛvsq; in ʳannũ 'iubi= leũ:ᵍ& ᵇpecuniaᶜqua vẽ= ditus fuerat ᵒiuxta ᶜanno rũ ᵒnumerũ: & ratione ᵍmercenarii supputata. ˣSi ᵐplures fuerint ⁿanni qui ʳremanẽt 'vsq; ᵗad iu bileum ᵒfecũdũ hos ᵖred det &ᵍpreciũ. ʳsi ᵘ pauci: ooooooooooooooooooooo ᶜponet rationem oooo ᵒcũ eo ᶜiuxta ʳ annorum numerũ:&ᵍreddet ẽpto ri qđ reliquũ ẽ annorũ: quibus añ seruiuit ˣmer cedibus imputatis. ᵖNõ ᵍaffliget eũ ʳviolẽter ⁿ in cõspectu tuo. Quod ʳsi ʳper hec ᶜredimi ⁿnõ po= tuerit: ᵃanno ᵇiubileo ᶜ e gredietur ᵒcũ liberis suis ᵍMei enim ᵐ sunt ˣ serui ᵇfilii ʳIsrael: ⁿ quos ooooooo ᵉeduxi ᵍde terra ʳ egypti.
Cap.26.				
Go⁹ dñs deus vr: nõ facietis vobis ipis manu fa= γὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς χειροποί cta: neq; sculptilia:neq; statuã erigetis vobis:neq; lapidẽ isi= κτα, οὐδὲ γλυπτὰ, οὐδὲ στήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, οὐδὲ λίθον σκο= gnẽ erigetis in tra vra ad adorãdũ eã: ego πὸν στήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν προσκυνῆσαι αὐτῷ, ἐγὼ οο οο	Go⁹ dñs deus vester. ᵖNõ ʳfacietis ʳvobis ᵍidolum ᵇ& sculpti le:ˣ nec ᶜtitulos oooooooo 'erigetis:ᵖ nec ᵒ insignem ᵐlapidem ᵍponetis oooo ʳin terra vestra:ᵛt ado= retis ᵗ eũ.ˣ Ego ⁿ eni sum	Cap.xxvi. Go dñs deus vester. Non facietis vobis idola nec imaginẽ: t statuã non erigetis vobis. Et lapidẽ adorationis nõ facietis in terra vra vt adoretis super eum : quia ego oooooooooo	

Transla.Chal.

לְעָלַם בְּהוֹן תִּפְלְחוּן וּבְאַחֵיכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר בְּאָחִיהִי לָא תְּקַלַּח בְּהַיְתָה בְּמַשְׁעְבְּדוּתָא וַאֲרֵי תַּדְמִיךְ עַד עַרַל וְתִתְּעַב עִמָּךְ וְיִתְמַסְכַּן אֲחוּךְ עִמֵּיהּ וְיִזְדַּבַּן לַעֲרַל תּוֹתָב דְּעִמָּךְ אוֹ לְאַרְמַאי מַזְרְעִית גִּיּוֹרָא וּבַתַּר דְּאִזְדַּבַּן פּוּרְקָנָא יְהֵי לֵיהּ חַד מֵאֲחוֹהִי יִפְרְקִנֵּיהּ וְאוֹ אַחֲבוֹהִי אוֹ בַר אַחֲבוֹהִי יִפְרְקִנֵּיהּ אוֹ מְקָרִיב בְּשְׂרֵיהּ מִזַּרְעִיתֵיהּ יִפְרְקִנֵּיהּ אוֹ דְּתַדְבֵּק יְדֵיהּ וְיִתְפְּרַק וְיִתְחַשַּׁב עִם זַבְנֵיהּ מִשְׁתָּא דְּאִזְדַּבַּן לֵיהּ עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא וִיהֵי כְּסַף זְבִינֵיהּ כְּמִנְיַן שְׁנַיָּא לְיוֹמֵי אַגִּירָא יְהֵי עִמֵּיהּ׃ אִם עוֹד סְגִיאוּת בְּשְׁנַיָּא לְפוּמְהֶן יְתִיב פּוּרְקָנֵיהּ מִכְּסַף זְבִינוּתֵיהּ׃ וְאִם זְעִיר אִשְׁתְּאַר בְּשְׁנַיָּא עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא וְיִתְחַשֵּׁב לֵיהּ כְּפוּם שְׁנֹהִי יְתִיב יַת פּוּרְקָנֵיהּ׃ כַּאֲגִיר שְׁנָה בְּשְׁנָה יְהֵי עִמֵּיהּ לָא יִפְלַח נֵיהּ בְּמַשְׁעְבְּדוּ לְעֵינָךְ׃ וְאִם לָא יִתְפְּרֵיק בְּאִילֵּין וְיִפּוֹק בְּשְׁתָּא דְּיוֹבְלָא הוּא וּבְנֹהִי עִמֵּיהּ׃ אֲרֵי דִּילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִין עַבְדַי אִינוּן דְּאַפֵּקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ Ca.xxvi. אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּלָא תַּעְבְּדוּן לְכוֹן טָעֲוָן וְצֶלֶם וְקָמָא לָא תְקִימוּן לְכוֹן וְאֶבֶן סַכְדָּא לָא תִתְּנוּן בְּאַרְעֲכוֹן לְמִסְגַּד עֲלָהּ אֲרֵי אֲנָא

Interp.chal.

in eternũ t seruiant eis. Fratres ãt vestri filij israel non seruiãt violẽte dura: neq; vir dirigetur frẽs sui gra uiter. Et qñ inualuerit manus incircicisi incole qui habitat apud te: t paup factus fuerit frater tu⁹ apud illum: t vendiderit se incircicisо incole q eis apud te aut cuiquã de cognatione peregrini: postq̃ venditus fuerit redẽptio erit ei: vn⁹ de fribus suis redimet eũ: aut patru⁹ eius aut filꝰ patrui sui aut cõsanguineus carnis sue de cognatione sua redimet eũ: aut si value rit man⁹ eius redimet se. et cõputabit cũ emptore suo ab anno quo vẽdidit se ei vsq; ad annũ iubilei. et erit argentũ venditionis sue iuxta numerũ annoꝝ: iuxta dies mercenarij erit cũ eo. Si plures fuerit anni: iux ta eos reddet redẽptionẽ suã de argento emptionis sue. Et si pauci anni remãserint vsq; ad annũ iubilei: cõputabit ei: iuxta ãnos ei⁹ reddet redẽptionẽ suã. sic mercenarij singuloꝝ annoꝝ erit apud eũ: nõ fuiet ei violẽter ante oculos tuos. Si ãt q hec nõ fuerit re dẽptus: egrediet in anno iubilei ipse t filij ei⁹ cũ eo: qz serui mei sunt filij israel: qs eduxi de terra egypti.

Go dñs deus vester. Non facietis vobis idola nec imaginẽ: t statuã non erigetis vobis. Et lapidẽ adorationis nõ facietis in terra vra vt adoretis super eum : quia ego

Editiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃	אֵת שַׁבְּתֹתַי		dñs deus vester. Custo dite sabbata mea:	dñs deus vf. sabbata mea seruabitis:
תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי	שָׁמֵר מֻקְדָּשׁ		& pauete ad sanctuari um meum. Ego	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε,
יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת	יְרֵא לָלֶכֶת		dñs. Si in p̃ceptis meis ambulaueritis: &	καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε, ἐγὼ κύριος.
מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃	צִוֹּה עֲשֹׂה		mãdata mea custodie ritis: & feceritis ea:	εἰ in p̃ceptis meis ãbulaueritis: τ mã Deut.
וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה	נָתַן		dabo vobis pluuias tẽ poribus suis: & terra	ἐὰν ἐν τοῖς προσάγμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰς ἐν 28.a.
הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן	יְבוּל		gignet germẽ suũ: & po mis arbores replebun tur. Apphẽdet messis	data mea obseruauerit is: τ feceritis ea: τ
פִּרְיוֹ וְהַשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר	כָּרָה נָשַׂג		tritura vindemiam: & vindemia occupabit	τολάς μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς; καὶ
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם	דּוּשׁ בָּצָר		femẽtẽ: & comedetis	dabo pluuiã vobis in tẽpore suo: τ fra dabit
לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח			panẽ vestrũ in saturita te: & absq; pauore	δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ δώσει
בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ	שָׁלֵט		habitabitis i terra vra.	germina sua: τ ligna cãpoꝝ red
וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי	חָרַד שָׁבַת		Dabo pacẽ in finibus vestris: dormietis & nõ	τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώ
חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא	רוֹעַ		erit qui exterreat. Au feram malas bestias: &	dent fructũ suũ. τ apphẽdet vobis
תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת	עָבַר		gladius non	δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ καταλήψεται ὑμῖν
אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃	פָּנָה		transibit termiños ve stros. Persequemini	tritura vindemiã: τ vindemia apphẽ
וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה			inimicos vros: & corru ent coram vobis.	ὁ ἀλωητὸς τὸν τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψε
מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם	רָדַף		Persequentur quinq; de vestris cẽtũ alienos:	det semẽtẽ. τ comedetis panẽ vrm ad
לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃ וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם	פָּנָה		& cẽtũ de vobis decẽ millia. Cadent inimici	saturitatẽ. τ hitabitis cũ securitate in
וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם	פָּרָה רָבָה		vestri gladio in conspe ctu vestro. Respicia vos	τὸ ἀσφαλεῖσθαι· καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ
וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃	קוּם בָּרִית		& crescere faciam: multiplicabimini: & firmabo pactum me um vobiscum.	τῆς γῆς ὑμῶν· καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ
וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי			Comedetis vetustissi ma veterum: & vetera	dormietis: τ nõ erit vos exterrẽs. τ Job.11
חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי	יָצָא שָׁכֵן		nouis supuenientibus prolicietis. Ponã taber	κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσαι ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν. καὶ
בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי׃	גָּעַל		naculũ meũ in medio ve stri. & non abiiciet vos	perdã bestias malas ex fra vfa: τ bel
אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי	הָלַךְ		anima mea. Ambula bo inter vos: & ero deus vester: vos	ἀποστελῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλε
לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם׃	הָיָה		critis populus meus.	μος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ διώξετε
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי			Ego dominus deus vester qui eduxi vos de terra egyptiorum: ne seruiretis eis,	intimicos vros: τ cadẽt cor̃ vobis
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם	יָצָא עָבַד			τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται ἐνώπιον ὑμῶν
עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם	שָׁבַר			in cede. τ psequẽt ex vobis q̃nq; cẽtũ:
וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃	הָלַךְ			ἐν φόνῳ· καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατόν,
				τ cẽtũ ex vobis psequẽt decẽ millia. τ ca
				dẽt inimici vri cor̃ vobis gladio. τ
				respiciã sup vos: τ crescere faciã vos: τ multi
				plicabo vos: τ statuã pactũ meũ vobiscũ:
				θυνῶ ὑμᾶς, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν,
				τ comedetis τ antiq̃ antiquoꝝ: τ antiq̃
				καὶ φάγεσθε καὶ παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ
				ex cõspectu nouoꝝ efferetis. τ ponã tabna
				culũ meũ in vobis: τ nõ abominabit aia mea
				μήν μου ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ βδελύξεται ἡ ψυχή μου
				vos. τ ambulabo inter vos: τ ero
				ὑμᾶς· καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσομαι
				vf deus: τ vos critis mihi in ppũm: ego
				ὑμῶν θεός, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, ἐγώ
				sum dñs deus vf q̃ eduxi vos ex tra
				εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς
				egrpti: cũ esset vos
				αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν

Editiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שַׁבַּת נְטַר כָּדֵשׁ	dñs deus vf. Dies sabbatoꝝ meoꝝ custodite: τ domũ	יְיָ אֱלָהָכון׃ בְּיַת יוֹמֵי שַׁבַּיָּא דִּילִי תִּטְּרוּן וְלִבְיַת מַקְדְּשִׁי תֶּהֱוֹן דָּחְלִין אֲנָא יְהוָה׃ אִם
יְהוָה יְהַב נָתַן	sanctuarij mei metuite: ego dñs. Si in legitimis meis	בְּקְיָמַי תְּהָכון וְיָת פִּיקוּדַי תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהון׃ וְאֶתֵּן מְטַר יְכון בְּעִדָּנְהון וְתִתֵּן אַרְעָא
אֲבַב דּוּשׁ עֲפָק	ambulaueritis: τ precepta mea custodieritis: τ fece	עֲלַלְתָּהּ וְאִילַן חַקְלָא יִתֵּן אִיבֵּיהּ׃ וְיִרְעֵי לְכון דַּיְשָׁא לְקִטְבָּא וְקִטְבָּא יְרָעֵי לְאַפֵּקָא
אֲכַל שָׁבַע יְתֵב	ritis ea: dabo pluuiã vestrã in tẽporibus suis: τ dabit	בַּר זַרְעָא תֵּיכְלוּן לַחְמְכון לְמִשְׂבַּע וְתִתְּבוּן לְרָחְצָן בְּאַרְעֲכון׃ וְאֶתֵּן שְׁלֵמָא בְּאַרְעָא
שְׁרָא נוּחַ בָּטַל	terra fructũ suũ: τ arbor agri dabit poma sua. et ap	תֵּישְׁרוּן וְלֵית דְּחִצָּן בְּאַרְעֲכון׃ וְאַנְטֵל חֵיוָתָא בִּישְׁתָּא מִן אַרְעָא וְדֵלְוָלִין בְּחַרְבָא לָא יְעִידוּן
חֵיוָה עֲדָה רֶדֶף	prehendet vobis tritura vindemiam: τ vindemia ap	בְּאַרְעֲכון׃ וְתִרְדְּפוּן יָת בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכון וְיִפְּלוּן קֳדָמֵיכון לְחַרְבָא׃ וְיִרְדְּפוּן מִנְּכון חַמְשָׁא
נָפַל רָבַב עָרַךְ	prehẽdet pullulationẽ semẽtis: τ comedetis panẽ ve	לְמְאָה וּמְאָה מִנְּכון לְרִבּוֹתָא יְרְדְּפוּן וְיִפְּלוּן בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכון קֳדָמֵיכון לְחַרְבָא׃ וְאֶתְפְּנֵי
פָּנָה אָמַר יָטַב	strũ in saturitate: τ habitabitis confidẽter in terra ve	עֲלֵיכון וְאַסְגֵּי יָתְכון וְאָקִים יָת קְיָמַי עִמְּכון׃ וְתֵיכְלוּן
נָצַב סָגָא הוּם	stra. Dabo pacẽ in terra: τ manebitis τ nõ erit qui	עַתִּיקָא וְעַתִּיקָא מִן קֳדָם חַדְתָּא תְּפַנּוּן׃ וְאֶתֵּן מַשְׁכְּנִי בֵּינֵיכון וְלָא יְרְחַק מֵימְרִי
חָדָה כָּנָה שָׁכַן	commoueat vos: τ cessare faciã bestiam malã de ter	יָתְכון׃ וְאֶשְׁרֵי שְׁכִינְתִי בֵּינֵיכון וְאֶהֱוֵי לְכון לֶאֱלָהּ וְאַתּוּן תֶּהֱוֹן קֳדָמַי לְעָם׃ אֲנָא יְיָ
רָחַק שָׁדַא הָוָה	ra: τ occidentes gladio nõ transibũt per terrã vram.	אֱלָהָכון דְּאַפֵּקִית יָתְכון מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם מִלְּמֶהֱוֵי לְהון
	Et persequemini inimicos vestros: τ corruent coram	
	vobis in gladio. Persequẽturq; quinq; ex vobis cen	
	tum: τ centum ex vobis fugabũt decem millia. Et ca	
	dent inimici vestri coram vobis in gladio. τ aspiciam	
	vos in verbo meo: vt benefaciã vobis: τ crescere vos	
	faciam: et multiplicabo vos: τ statuam pactum me	
	um vobiscum. Comedetisq; vetera veterum. τ vetera	
	proper noua efferetis. Daboq; tabnaculũ meũ inter	
	vos: τ nõ abiiciet vos ỹbũ meũ: τ hitare faciã maiesta	
	tẽ meã iter vos: τ ero vobis ī deũ: τ vos eritis cor̃ me	
	in ppũm. Ego dñs de vf: q̃ eduxi vos de tra egypti: ne	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ſeruu. τ cõfregi vinculũ iugi ve=
δούλων · καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ ὑ=
ſtri: et duxi vos cũ fiducia. ſi ãt nõ o=
μῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας. ἐὰν δὲ μὴ ὑ
Deut. 28.b. beditis mihi: neq; feceritis ꝓcepta
πακούσητέ μου, μὴ δὲ ποιήσητε τὰ πρόσταγματά
mea hec: ſꝫ inobedietes fueritis ſpis: τ
μου ταῦτα, ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοὺς
iudicia mea ſpreuerit aia vſa: ita vt vos
κρίματί μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὥσε ὑμᾶς
nõ facia tis oia mãdata mea: ita vt diſſi=
μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου, ὥσε διασχε=
petis vos pactũ meũ: τ ego facia ſic
δάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην μου, καὶ ἐγὼ ποιήσω ὑμ=
vobis. τ obſtrmabo ſup vos feſtinatione: τ
τως ὑμῖν · καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς ταραχήν, τήν τε
egeſtate: et ſcabie: τ icteriã: cõſumẽ
ἀσθορίαν, τήν τε φθοράν, καὶ τὸν ἴκτερον, σφακελλί=
C tes oculos vros: τ aiam vra zli=
ζοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκ
queſcẽte. τ ſemiabitis i vanũ ſemina
τήκουσαν · καὶ σπερεῖτε διὰ κενῆς τὰ σπέρματα
vra: τ comedẽt ea aduerſarij vri. τ obſtr
ὑμῶν, καὶ ἔδονται αὐτὰ οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν · καὶ ἐπι
mabo facie meã ꝓ vos: τ cadetis · co
στήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναν
rã inimicis vris: τ pſequẽt vos odiẽ
τίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ μισοῦν=
tes vos: τ fugietis nullo pſequẽte vos. τ
τες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε οὐδενὸς διώκοντος ὑμᾶς. καὶ
ſi vſq; ad hoc nõ obedieritis mihi: τ addã
ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ προσθήσω
caſtigare vos plagis ſeptics pro pec
παιδεῦσαι ὑμᾶς πληγαῖς ἑπταπλασίοις ἐπὶ ταῖς ἁμαρ
catis vris: τ cõfringã ſuperbiã arrogã
τίαις ὑμῶν, καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφα
tie vre: τ ponã celũ vobis ſicut ferreũ:
νίας ὑμῶν, καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν ὡς σιδηροῦν,
τ terrã vra ſicut eneã: τ erit in vanũ
καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὡσεὶ χαλκῆν, καὶ ἔσαι εἰς κενὸν ἡ
vis vra. τ nõ dabit tra vra ſemẽ ſuũ: τ
ἰσχὺς ὑμῶν· καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ
ligni ager nõ dabit fructũ ſuũ. τ ſi
τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ · καὶ ἐὰν
D ambulauerit obliqui: τ nõ voluerit
πορεύησθε σκολιοί, καὶ μὴ βουληθῆτε
obedire mihi: addã vobis plagas ſeptẽ iuxta
ὑπακοῦσαί μου, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἁμαρτί
ſa mittã ſup vos agreſtes beſtias: τ con
ας ὑμῶν· καὶ ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ κα
medẽt vos: τ conſumẽt tumẽta vra: τ pau=
τέδονται ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσει τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ ὀλιγο=
cos faciẽt vos. τ ſolitarie erũt vie vre: τ ſi
σους ποιήσει ὑμᾶς · καὶ ἔρημοι ἔσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν, καὶ ἐὰν

Trãsla. B. Hiero.

ſ& qui confregi ᵖ cate=
nas ᵗceruicum veſtrarũ
ᵍvt incederetis ʰerecti.
Quod ⁱſi non ccc cccc
ʲaudieritis ᵐme: ⁿnec ᵒfe=
ceritis ᵍomnia ccccccccc
ʳmãdata mea: ˢſed ᵗſpre=
ueritis ᵘlẽges meas: cccc
ᵛ& ʷiudicia mea ˣcontem
ɔpleritis: ccccccccccc
ʸvt non ᶻfaciatis ccccccc
ccccccccccccccccccc
ᵇea q̃ a me cõſtituta ſũt:
ᶜ& ad irritũ ꝑducatis ᵈpa
ctũ meum: ᵉego ᶠquoq;
ᵍhec ʰfaciã ⁱvobis. ᵏ Viſita
bo ˡvos ᵗvelociter ᵘin ˣ e=
geſtate ʸ & ccccccccccc
ᶻardore: ᵃqui cõficiat ᵇo=
culos vestros ᶜ & conſu=
mat ᵈaias vras. ᵉ Fruſtra
ᶜferetis ᵍſemẽtẽ: que ab
ʰhoſtibus ᵇdeuorabitur.
ᵏ Ponã ˡfaciẽ meã ᵐ cõtra
vos ⁿ & corruetis ᵒcoram
ᵖhoſtibus veſtris: ᵍ & ſub
iiciemini ʳhis q oderunt
vos. ˢ Fugietis ᵘnemine
ˣperſequente. ʸ Si autẽ
ᶻnec ſic ᵃobedieritis cccc
ᶜmihi: ᵈaddã ᵉcorreptio=
nes veſtras ᶠſeptuplum
ˣpropter ˡpeccata vra:
ᵐ & conteram ᵒ ſuperbiã
ᵖduricie veſtre. ᵍ Daboq;
vobis ʳcelũ deſup ˢſicut
ferrũ ᵘ & ˣterrã ʸeneã. ᶻ Cõ
ſumetur ᵃin caſſum cccc
ᵇlabor veſter. ᶜnon ᵈpro
feret ᵉterra ccccccccccc
ᶠgermen: ˣnec ʰ arbores
ᵐpoma ⁱprebebunt. cccc
ᵘ Si ᵒ ãbulaueritis ᵍex ad=
uerſo ᵖmihi: ʳnec ᵉvolue=
ritis ˢaudire ᵘme: ˣaddam
ʸplagas ᶻveſtras vſq; in
ᵃſeptuplũ ᵇ pp ᶜpcta vra.
ᵈ Emittamq; ᵉin vos cccc
ᶠbeſtias ᵍagri: que ʰcõſu=
mant ⁱ vos ccccccccccc
ˣ & ʸ pecora veſtra: ᶻ & ad
paucitatẽ cuncta redeãt.
ᵇdeſerteq; fient ᶜvie vre.
Quod ᵈſi ccccccccccc

Tex. Heb. Leui. Ca. xxvi.

עֲבָדִים ׀ וְאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְכֶם ׀ וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃ וְאִם־לֹא
תִשְׁמְעוּ־לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל
הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה ׃ וְאִם בְּחֻקֹּתַי
תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל
נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל
מִצְוֹתָי לְהַפְרְכֶם אֶת בְּרִיתִי ׃ אַף
אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי
עֲלֵיכֶם בְּהָלָה אֶת הַשַּׁחֶפֶת וְאֶת
הַקַּדַּחַת מְכַלּוֹת עֵינַיִם וּמְדִיבַת
נָפֶשׁ וּזְרַעְתֶּם לָרִיק זַרְעֲכֶם
וַאֲכָלֻהוּ אֹיְבֵיכֶם ׃ וְנָתַתִּי פָנַי בָּכֶם
וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ בָכֶם
שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף
אִתְּכֶם ׃ וְאִם עַד אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ
לִי וְיִסַּרְתִּי לָכֶם שֶׁבַע
עַל חַטֹּאתֵיכֶם ׃ וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן
עֻזְּכֶם וְנָתַתִּי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל
וְאֶת אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁת ׃ וְתַם לָרִיק
כֹּחֲכֶם וְלֹא תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת
יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ ׃
וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תֹאבוּ
לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה
שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם ׃ וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם
אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם
וְהִכְרִיתָה אֶת בְּהֶמְתְּכֶם וְהִמְעִיטָה
אֶתְכֶם וְנִשַּׁמּוּ דַּרְכֵיכֶם ׃ וְאִם

Interp. chal.

ſeruiretis eis. Et cõfregi iugũ populoꝝ ex vobis: et
duxi vos in libertate. Si ãũt non obedieritis verbo
meo: nec feceritis oia precepta hec: τ ſi legitima mea
ſpreueritis: τ iudicia mea abominata fuerit aia vra:
vt nõ faciatis oia precepta mea: vt inmutetis pactum
meũ: ego quoq; hec faciã vobis: viſitaboq; vos in cõ
turbatione egeſtate τ ardore: obſcurãtib⁹ oculos et
erſpirare faciẽtib⁹ aiam. Seminabitiſq; i vanũ ſemẽ
veſtrũ: τ comedẽt illud inimici vri. Ponãq; irã meã
cõtra vos: & oteremini coã inimicis vris: τ dñabunt
veſtri q oderũt vos. Et fugietis nemine perſequẽte
vos. τ ſi in his nõ obedieritis verbo meo: addã cor=
pere vos ſeptics ſup pctã vra. et cõterã gloriã fortitu
dinis vre: daboq; celos q̃ ſunt ſup vos fortes ſicut fer
rum vt nõ deferãt pluuiã: τ terrã q̃ eſt ſubter vos for
tem ſicut es nec faciet fructus. cõſumeturq; in caſſum
fortitudo veſtra: τ nõ dabit terra germen ſuum: neq;
arbor terre dabit fructũ ſuũ. Et ſi ambulauerit is co=
rã me in duritia: τ noluerit is obedire verbo meo:
addam inducere ſup vos percuſſionẽ ſeptuplũ iurta
peccata veſtra: Inmittãq; in vos beſtias agri: τ abſq;
liberis facient vos: τ conſumabũt pecora veſtra: τ di
minuent vos: τ deſerte erunt vie veſtre. Et ſi ccccc

Trãsla. Chal.

עַבְדִין וְתִבְּרִית נִיר עַמְמַיָּא מִנְּכוֹן וְדַבָּרִית יַתְכוֹן בְּחֵירוּתָא׃ וְאִם לָא תְקַבְּלוֹן לְמֵימְרִי
וְלָא תַעְבְּדוּן יַת כָּל פִּיקוּדַיָּא הָאִלֵּין ׃ וְאִם בְּקְיָמַי תְּקוּצוּן וְאִם יַת דִּינַי תִּרְחַק
נַפְשְׁכוֹן דְּדִיל דְּלָא לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּקְדָנַי לְאַשְׁנָיוּתְכוֹן יַת קְיָמִי׃ אַף אֲנָא אֶעְבֵּד דָּא
לְכוֹן וְאֶסְעַר עֲלֵיכוֹן בְּיוּהוֹלְתָא שַׁחְפְּתָא וְקַדַּחְתָּא מְחַשְׁכָן עֵינִין וּמַכְּתֵן נַפְשָׁ וְתִזְרְעוּן
לְרֵיקָנוּ זַרְעֲכוֹן וְיִכְלוּנֵיהּ שְׂנָאֵיכוֹן ׃ וְאֶתֵּן רוּגְזִי בְּכוֹן וְתִתְבָּרוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן
וְיִרְדוּן בָּכוֹן סָנָאֵיכוֹן וְתִעְרְקוּן וְלֵית דְּרָדִיף יַתְכוֹן׃ וְאִם עַד אִלֵּין לָא תְקַבְּלוֹן לְמֵימְרִי
וְאוֹסֵף לְמִרְדֵּי יַתְכוֹן שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן ׃ וְאֶתְבַּר יַת יְקַר תּוֹקְפְנֵכוֹן וְאֶתֵּן יַת שְׁמַיָּא
דְּעִלָּא וְיַכוֹן תַּקִּיפִין כְּפַרְזְלָא וְיַת אַרְעָא דִּי תְחוֹתֵיכוֹן תְּסִינָא כִּנְחָשָׁא
וְלָא יִתְעֲבֵד בְּיַדְכוֹן׃ וְיִסּוֹף לְרֵיקָנוּ חֵילְכוֹן וְלָא יִתֵּן אַרְעֲכוֹן יַת עֲלֻלְתָהּ וְאִילָנַיָּא לָא
יִתְּנוּן אִבְּיָרְהוֹן׃ וְאִם תְּהָכוֹן קֳדָמַי בְּמִשְׁיוּ וְלָא תְּבוֹן לְקַבָּלָא לְמֵימְרִי וְאוֹסֵף לְאַתָּאָה עֲלֵיכוֹן
מַכָּא שְׁבַע כְּחוֹבֵיכוֹן ׃ וְאֶשְׁרֵי בְּכוֹן יַת חַיַּת בָּרָא וְתַתְכֵּל יַתְכוֹן וְתִשְׁצֵי יַת בְּעִירְכוֹן
וְתַזְעֵר יַתְכוֹן וְיִצְדוֹן אוֹרְחָתְכוֹן ׃ וְאִם

Vrsitua. heb.

חֹר קְבֵל אֱמַר
עֲבֵד כְּבֵד קוּם
קוּץ דּוּן עֲבֵד
שְׁנָה סְעַר בְּהֵל
חָשַׁךְ נָפַשׁ זֶרַע
אָכַל נָתַן תֶּבֶר
רָדָה עָרַךְ יָסַף
רְדָה תֶּבֶר עַל
נְחֹת עֲבֵד סוּף
אֲבַד יָרַךְ מָשָׁה
אֲבָה אָתָא נָבָה
חָיָה תָּכַל שָׁצָא

Vulgata heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
וְלֹא	תִשְׁמְעוּ	לִי	וְהֹלַכְתֶּם	nec sic volueritis recla-	post hec nõ cõrecti fueritis: ſs ãbulauerit
עִמִּי	קֶרִי	וְהָלַכְתִּי	אַף־אֲנִי	pere diſciplinã: ſed am-	ἐπὶ τούτοις μὴ παιδευθῆτε, ἀλλὰ πορεύσ
עִמָּכֶם	קֶרִי	וְהָלַכְתִּי	אַף־אֲנִי	bulauerit is ex aduerſo	ϗtra me obliq: ambulabo ϗ ego vobiſcũ fu-
וְהִכֵּיתִי	אֶתְכֶם	גַּם־אֲנִי	שֶׁבַע	mihi. ego quoq; con-	πρός με πλάγιοι, πορεύσομαι κἀγὼ μεθ' ὑμῶν θυ
עַל־חַטֹּאתֵיכֶם	וְהִבֵּאתִי	עֲלֵיכֶם	בְּרִית	tra vos aduerſus in ce-	μῷ πλαγίῳ, καὶ παιδεύσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ ἑπτά
וְנֶאֱסַפְתֶּם	נִקְמַת	נֶקֶם	חֶרֶב	dam. & percutiã vos ſe	ties pro pctis vſis: ϗ inducã ſup vos
אֶל־עָרֵיכֶם	וְשִׁלַּחְתִּי	דֶּבֶר	בְּתוֹכְכֶם	pties pp pctã veſtra. in	κις ἀντὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς
וְנִתַּתֶּם	בְּיַד־אוֹיֵב	וְשָׁבַרְתִּי	לָכֶם	ducãq; super vos	gladiã vlciſcẽtẽ vltionẽ pacti. ϗ con-
מַטֵּה	לֶחֶם	וְאָפוּ	עֶשֶׂר	gladiũ vltorem federis	μάχαιραν ἐκδικοῦσαν δίκην διαθήκης· καὶ κατα
נָשִׁים	לַחְמְכֶם	בְּתַנּוּר	אֶחָד	mei: cũq; cõfugeritis	fugietis in vrbes vras: ϗ mittã mo
וְהֵשִׁיבוּ	לַחְמְכֶם	בַּמִּשְׁקָל	וַאֲכַלְתֶּם	in vrbes: mittã peſtilẽ	φεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν, καὶ ἐξαποστελῶ θά
וְלֹא	תִשְׂבָּעוּ	וְאִם־בְּזֹאת	לֹא	tiam in medio veſtri: &	τε ἐν vos: ϗ trademini in manus
תִשְׁמְעוּ	לִי	וְהָלַכְתֶּם	עִמִּי	& trademini in manib	νατον ἐφ' ὑμᾶς, καὶ παραδοθήσεσθε εἰς χεῖρας τῶν
קֶרִי	וְהָלַכְתִּי	עִמְּכֶם	חֵמַת	hoſtiũ. poſtq; cõfrege-	inimicoꝝ cũ tribulauero vos penuria panũ. co-
קֶרִי	וְיִסַּרְתִּי	אֶתְכֶם	חֵמַת	ro baculũ panis vĩ: ita	ἐχθρῶν ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδεία ἄρτων· πέ
אַף־אֲנִי	שֶׁבַע	עַל	חַטֹּאתֵיכֶם	vt decem mulieres	quẽt decẽ mulieres panes vfos in cliba
וַאֲכַלְתֶּם	בְּשַׂר	בְּנֵיכֶם	וּבְשַׂר	in vno clibano coq̃nt	φουσι δέκα γυναῖκες τοὺς ἄρτους ὑμῶν ἐν κλιβά
בְּנֹתֵיכֶם	תֹּאכֵלוּ	וְהִשְׁמַדְתִּי	אֶת	panes. & reddant	no vno: ϗ reddẽt panes vobis in põde
בָּמֹתֵיכֶם	וְהִכְרַתִּי	אֶת	חַמְּנֵיכֶם	cos ad pondus: & co-	νῳ ἑνί, καὶ ἀποδώσουσι τοὺς ἄρτους ὑμῖν ἐν στα
וְנָתַתִּי	אֶת	פִּגְרֵיכֶם	עַל	medetis & nõ ſaturabi-	re: ϗ comedetis: ϗ nõ ſaturabimini. ſi de
נִדְּלוּלֵיכֶם	וְנַעֲלָה	נַפְשִׁי	אֶתְכֶם	mini. Sinautem nec	μῷ, καὶ φάγεσθε, καὶ ὐμὴ ἐμπλησθῆτε. ἐὰν δὲ
וְנָתַתִּי	אֶת	עָרֵיכֶם	חָרְבָּה	audieritis me: ſed ambulaueritis	post hec nõ obedieritis mihi: ſs ambulaue
וְהַשְׁמֹתִי	אֶת	מִקְדְּשֵׁיכֶם	וְלֹא	cõtra me & ego incedã	ἐπὶ τούτοις μὴ ἐπακούσητέ μου, ἀλλὰ πορεύση
אָרִיחַ	בְּרֵיחַ	נִיחֹחֲכֶם	וְהַשְׁמֹתִי	aduerſus vos in furore	ritis ꝫ me obliq: ϗ ego ambulabo vobiſcũ
אֲנִי	אֶת־הָאָרֶץ	וְהַשְׁמִמוּ	עֲלֶיהָ	cõtrario: & corripiam	δὲ πρός με πλάγιοι, κἀγὼ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν
אֹיְבֵיכֶם	הַיֹּשְׁבִים	בָּהּ	וְאֶתְכֶם	vos septẽ plagis pro-	in furore obliquo. ϗ corripiã vos ego ſepties:
אֶזָּרֶה	בַּגּוֹיִם	וְהֵרִיקֹתִי	אַחֲרֵיכֶם	pter peccata veſtra: ita	ἐν θυμῷ πλαγίῳ. καὶ παιδεύσω ὑμᾶς ἐγὼ ἑπτάκις,
חֶרֶב	וְהָיְתָה	אַרְצְכֶם	שְׁמָמָה	vt comedatis carnes fi-	iurta peccata vſa: ϗ comedetis carnes
וְעָרֵיכֶם	יִהְיוּ	חָרְבָּה	וְאַתֶּם	liorum veſtrorum &	κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν, καὶ φάγεσθε τὰς σάρκας
תֹּאכְלוּ	בְּשַׂר	בְּנֵיכֶם	וּבְשַׂר	filiarum veſtrarũ. De-	filioꝝ vſoꝝ: ϗ carnes filiaꝝ vſaꝝ
בְּנֹתֵיכֶם	תֹּאכֵלוּ	וְהִשְׁמַדְתִּי	אֶת	ſtruam excelſa veſtra:	τῶν υἱῶν ὑμῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων ὑμῶν
בָּמֹתֵיכֶם	וְהִכְרַתִּי	אֶת	חַמְּנֵיכֶם	& ſimulacra confringam.	comedetis, ϗ deſolabo ſtatuas vſas: ϗ veſtra
וְנָתַתִּי	אֶת	פִּגְרֵיכֶם	עַל	Cadetis inter ruinas	φάγεσθε· καὶ ἐρημώσω τὰς στήλας ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύ
נִדְּלוּלֵיכֶם	וְנַעֲלָה	נַפְשִׁי	אֶתְכֶם	idolorũ veſtrorũ. & a	σω τὰ ξύλινα χειροποίητα ὑμῶν, καὶ θήσω τὰ κῶλα
וְנָתַתִּי	אֶת	עָרֵיכֶם	חָרְבָּה	bomiabitur vos anima	vſa ſup cadauera idoloꝝ vſoꝝ. ϗ grauis erit
וְהַשְׁמֹתִי	אֶת	מִקְדְּשֵׁיכֶם	וְלֹא	mea ĩ tẽ vt vrbes vras	ὑμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ὑμῶν· καὶ προσοχθιεῖ
אָרִיחַ	בְּרֵיחַ	נִיחֹחֲכֶם	וְהַשְׁמֹתִי	redigã in ſolitudinẽ. &	σία μου ὑμῖν· καὶ θήσω τὰς πόλεις ὑμῶν ἐρήμους,
אֲנִי	אֶת־הָאָרֶץ	וְהַשְׁמִמוּ	עֲלֶיהָ	deſerta faciã ſctũaria ve	ϗ deſolabo ſctã vſa: ϗ nõ olfaciã
אֹיְבֵיכֶם	הַיֹּשְׁבִים	בָּהּ	וְאֶתְכֶם	ſtra. nec recipiã vltra o	καὶ ἐξερημώσω τὰ ἅγια ὑμῶν, καὶ ὐμὴ ὀσφρανθῶ τῆς
אֶזָּרֶה	בַּגּוֹיִם	וְהֵרִיקֹתִי	אַחֲרֵיכֶם	dorẽ ſuauiſſimũ. diſp-	odoꝝ ſacrificioꝝ vſoꝝ. ϗ deſolabo ego trã
חֶרֶב	וְהָיְתָה	אַרְצְכֶם	שְׁמָמָה	dãq; terrã veſtrã: & ſu	ὀσμῆς τῶν θυσιῶν ὑμῶν· καὶ ἐξερημώσω ἐγὼ τὴν γῆν
וְעָרֵיכֶם	יִהְיוּ	חָרְבָּה	וְאַתֶּם	pebunt ſup ea inimici	vſam. ϗ admirabũtur ſup illã inimici vſi: habi
תֹּאכְלוּ	בְּשַׂר	בְּנֵיכֶם	וּבְשַׂר	veſtri cum habitatores	τῶν ὑμῶν· καὶ θαυμάσονται ἐπ' αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν, οἱ ἐνοι
בְּנֹתֵיכֶם	תֹּאכֵלוּ	וְהִשְׁמַדְתִּי	אֶת	illius fuerint. Vos aũt	κοῦντες ἐν αὐτῇ· καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ
בָּמֹתֵיכֶם	וְהִכְרַתִּי	אֶת	חַמְּנֵיכֶם	diſpergam in gentes:	cõſumet vos penetrãs gladius: ϗ
וְנָתַתִּי	אֶת	פִּגְרֵיכֶם	עַל	& euaginabo poſt vos	ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἐπεισπορευόμενη μάχαιρα, καὶ
נִדְּלוּלֵיכֶם	וְנַעֲלָה	נַפְשִׁי	אֶתְכֶם	gladium. eritq;	erit tra vſa deſerta: ϗ vrbes vſe erũt
וְנָתַתִּי	אֶת	עָרֵיכֶם	חָרְבָּה	terra veſtra deſerta. &	ἔσαι ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, καὶ αἱ πόλεις ὑμῶν ἔσονται
וְהַשְׁמֹתִי	אֶת	מִקְדְּשֵׁיכֶם	וְלֹא	ciuitates veſtre dirute.	ſolitarie. tũc cõplacebũt tre ſabbata ſua
אָרִיחַ	בְּרֵיחַ	נִיחֹחֲכֶם	וְהַשְׁמֹתִי	Tunc placebunt terre	ἔρημοι· τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς
אֲנִי	אֶת־הָאָרֶץ	וְהַשְׁמִמוּ	עֲלֶיהָ	ſabbata ſua	

Transla. Chal.

דְּאִלֵּין לָא תִתְּרְעוּן לְמֵימְרִי וְתֶהֱכוּן כְּדֵמַי פְּכַשְׁיוּ וְאֵירְכַ אַף אֲנָא עִמְּכוֹן פְּכַשְׁיוּ וְאֵלְכִי
יְתְכוֹן אַף אֲנָא שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן׃ וְאַיְתֵי עֲלֵיכוֹן דְּחֵילָן דְּיִתְפָּרְעוּן מִנְּכוֹן ׳׳
פּוּרְעָנוּתָא עַל דַּעֲבַרְתּוּן עַל פִּתְגָמַי אֲרִיתָא וְתִתְכַּנְּשׁוּן לְקִרְוֵיכוֹן וְאֵירֵי מוֹתָנָא
בֵּינֵיכוֹן וְתִתְמְסְרוּן בִּיַד סָנְאָהוּ בְּדְאִתְבַּר לְכוֹן סְעִיד מֵיכְלָא וְיִפְיֶין עֲשַׂר נְשִׁין לַחְמְכוֹן
בְּתַנּוּרָא חַד וְיָתְבוּן לַחְמְכוֹן בְּמִתְקְלָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תִשְׂבְּעוּן׃ וְאִם בְּדָא לָא תְקַבְּלוּן
לְמֵימְרִי וְתֶהֱכוּן כְּדֵמַי פְּכַשְׁיוּ וְאֵירֵךְ עִמְּכוֹן בִּתְקוֹף רְגַז וְאֵירְדִי יַתְכוֹן אַף אֲנָא שְׁבַע עַל
חוֹבֵיכוֹן וְתֵיכְלוּן בִּשַׂר בְּנֵיכוֹן וּבִשַׂר בְּנָתֵיכוֹן תֵּיכְלוּן׃ וְאוֹשֵׁצֵי יָת בָּמָתְכוֹן וְאֵיכַצֵּץ יָת
חַיְסָנְסִיכוֹן וְאֶתֵּן יָת פִּגְרֵיכוֹן עַל פָּגְרֵי כַּעֲוָתְכוֹן וְיִתְרְחִיק מֵימְרִי יָתְכוֹן וְאֶתֵּן יָת קִרְוֵיכוֹן
חֲרָבָה וַאֲצַדֵּי יָת מַקְדְּשֵׁיכוֹן וְלָא אֵיכַהֵל בְּרֵעוּא קֳרְבָּנֵי כְּנִישַׁתְכוֹן׃ וְאֵצְדֵּי אֲנָא יָת אַרְעָא
וְיִדְּרוֹן עֲלַהּ בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן דְּיָתְבִין בַּהּ׃ וְיָתְכוֹן אֲבַדַּר בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֵירֵי בַּתְרֵיכוֹן
דְּקָלַּיִן בָּתְרַבָּא וְיִתְהֵי אַרְעָא צַדְיָא וְתִרְעֵינוּן חֲרָבָהּ׃ בְּכֵן תִּתְרְעֵי אַרְעָא יָת שַׁמְּתָהָא

Vulgata chal.

Interp. chal.
in his nõ fueritis correpti verbo meo: ϗ ãbulaueritis cõtra me in duritia: ãbulabo ego dure vobiſcũ: et ego ꝫ peutiã vos ſepties pp pctã vſa. Et inducã ſup vos occiſores gladio: ϗ vlciſcent in vos vltionẽ pro eo qõ trãſgreſſi fuiſtis verba legiſ: ϗ congregabimini i vrbib vſi: ϗ imittã peſtilẽtiã in medio vſi: ϗ trademini i manu hoſtiũ. Cũ cõfregero vob ſuſtẽtatiõez cibi: ϗ coquẽt decẽ mlieres panẽ vſm i vno clibano: ϗ reducẽt panẽ vſm in põdere: ϗ comedetis ϗ nõ ſaturabimini. ϗ ſi in hoc nõ obedieritis verbo meo: ϗ ãbulaueritis cõtra me in duritia: ãbulabo vobiſcũ in ira furoris: corripiãq; ego ꝫ vos ſepties pp pctã vſa. Et comedetis carnẽ filioꝝ vſoꝝ: ϗ carnẽ filiaꝝ vſaꝝ comedetis: ϗ deſtruã excelſa vſa: ϗ ſuccidã ſimulachra vſa: ϗ dabo cadauera vſa ſup cadauera idoloꝝ vſoꝝ: ϗ abominabit vos verbã meũ. et dabo ciuitates vſas in ſolitudinẽ ϗ deſerta faciã ſctuaria vſa. Et nõ ſuſcipiã volũtarie oblationẽ cõgregationis vſe. Et deſertã ego faciã terrã: ϗ dekti erũt ſup ea inimici vſi q̃ habitãt in ea. Vos aũt diſpgã inter ppꝰos: ϗ immittã poſt vos occiſores gladio: ϗ erit terra vſa deſerta: ϗ ciuitates vſe erunt in ſolitudinẽ. Tunc cõplacebũt terre requietiones eius

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina.	Trāsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Leui. Ca.xxvi.	Pritiua heb.
olbus diebus vēfolatiōis fue: ⁊ vos eritis ὡάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε in tra inimicox vfox. tūc sabbatizabit tra: ⁊ cōplacebūt sabbata sua olbꝰ vsebus vefolatiōis ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ, καὶ εὐδοκήσει τὰ σάββατα αὐτῆς ὡάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως fue. sabbatizabit ꝺ nō sabbatizauit in sabbatis αὐτῆς. σαββατιεῖ ἃ οὐκ ἐσαββάτισεν ἐν τοῖς σαββάτοις vfis: qñ hitabatis ipam. ⁊ relicti ex vobis ὑμῶν, κατὰ κατοικεῖτε αὐτήν. καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν, vio inducā pauorē in corde illoꝝ in tra inimicox suox. ⁊ psequtur eos sonitus folij volātis: ⁊ fugiēt vt fugiētes a bellō: ⁊ cadēt nullo φεύξονται ὡς φεύγοντες ἀπὸ ὡολέμου, καὶ ὡαισοῦνται οὐδενὸς ꝺιώκοντος. καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ sequēte. ⁊ cōtēnet frater frēm suū sicut in bello: nullo incurrēte. ⁊ nō pōteritis re ὡσεὶ ἐν ὡολέμῳ, οὐδενὸς κατατρέχοντος. καὶ οὐ δυνήσεσθε ἀνθίστασθαι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν. καὶ ἀπολεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ sistere inimicis vfis. ⁊ pibitis in gētibus: ⁊ comedet vos tra inimicox vfox. ⁊ relicti κατέδεται ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. καὶ οἱ καταλειφθέντες ex vobis tabescēt pp peccata sua in tra ἐξ ὑμῶν καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ inimicox suox: ⁊ pp peccata patrū su- τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν ὡατέρων αὐτῶν ὁμοῦ tabescēt. ⁊ cōfitebūtur peccata sua: τῶν τακήσονται. καὶ ἐξαγορεύσουσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ⁊ peccata patrū suox: qñ trāsgressi fūt καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν ὡατέρων αὐτῶν, ὅτι ὡαρέβησαν ⁊ psperserūt me: ⁊ qñ ambulauerūt cotra me obliqui: καὶ ὑπεριδόν με, καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν ἐναντίον μου πλάγιοι, ⁊ ego ambulaui cū illis in furore obliquo. ⁊ pdā καὶ ἐγὼ ἐπορευόμην μετ' αὐτῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ. καὶ ἀπολῶ illos in tra inimicox suox. tūc erubescet cor αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. τότε ἐντραπήσεται ἡ καρδία illoꝝ incircūcisum: ⁊ tūc pplacebūt sceleꝝ αὐτῶν ἡ ἀπερίτμητος, καὶ τότε εὐδοκήσουσι τὰς ἁμαρτίας ra sua. ⁊ recordabor federis iacob: ⁊ αὐτῶν. καὶ μνησθήσομαι τῆς ꝺιαθήκης Ἰακώβ, καὶ τῆς federis isaac: ⁊ federis abraam recordabor. ꝺιαθήκης Ἰσαάκ, καὶ τῆς ꝺιαθήκης Ἀβραὰμ μνησθήσομαι. ⁊ tre recordabor. ⁊ derelinq̄tur ⁊ tra ab καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι. καὶ ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ ἀπ' αὐ eis. tūc expectabit tra sabbata sua: cū de- τῶν. τότε προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς, ἐν τῷ ἔρη ta fuerit illa ꝑ eos. ⁊ ipi expectabūt sua μωθῆναι αὐτὴν ἀλλοτρίους. καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς ἑαυ- peccata: eo qꝺ iudicia mea sprenerit: ⁊ τῶν ἁμαρτίας, ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά μου ὑπερίδον, καὶ τοῖς preceptā mea, despexerit aia sua. προστάγμασί μου προσώχθισαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν. ꝯꝯ	⁸cūctis ᵇdiebus ꜝsolitudinis fue. ᵏQñ fueritis ˡin terra ᵐhostili ⁿsabbatiza bit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ q& requescet ꜝin ⁿsabbatis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ᵏsolitudinis fue. ᵃeo ꝙ ᵇnon ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜrequenerit ᵈin sabbatis ve stris: ᵉqñ hitabatis ꝯꝯꝯ ᶠin ea. ᵍEt qᵇ de vobis ʰre mānerint: ᶠdabo ᵏpauorē ˡin cordibus corū ᵐin re gionibus ⁿhostiū. ᵒTerre bit ᵖeos ᑫsonitus ᶠfolij ˢvo lātis: ᶠ& ita fugiēt quasi ˣgladiū. ᶜCadēt ᵑnullo ᵒp sequēte: ᵇ& corruēt ᶜsin guli ᵈsup frēs suos ᶜquasi ᵇbella fugientes. ᶠNemo ˡvestrū ᵒinimicis audebit ᵐresistere. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵖPeribitis ᑫinter gentes: ᶠ& ʰhostilis ᑫvos ᶠterra ᶜcō sumet. ꝙ si ᶠ& ᵛde his ali- quiˡ remānerit: ˢ tabescēt ᵗin iniqtatibus suis ᵇin terra ᶜinimicorū suorū. ᵛ& ᶜpp pctā ᶠpatrum suo rum & sua ᵇaffligentur: donec ᶜcōfiteātur ˡiniqui tates suas ᵐ& ᵒmaiorum suorū ᑫquibus ᵗpuaricati sunt ᵘin me: ᶠ& ˣambula- uerūt ᶠex aduerso ʳmihi. ᶜAmbulabo igitur ᵛ& ᵇe go ᵒcontra eos: ᶠ& indu cā ᵛillos ᵇin terrā ᶠ hostilē ˡdonec ᵐerubescat ᵒincir cuncisa ᵘmēs corū. ᵖTūc ᑫorabūt ᶠpro ᵍipietatib⁹ suis: ᶠ& recordabor ᶠfede ris mei quod pepigi cū ᶜiacob ᵇ& ᵒisaac ᵛ& ꝯꝯꝯ ᵍabraam. ᶠTerre quoꝙ ʰmemor ero. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˡq cū ᵐrelicta fuerit ⁿ ab cis: ᵒcōplacebit sibi ᵖin ᑫsabbatis suis ʳ patiēs so litudinē ˢpp illos. ᵗIpsi vero ᵘrogabūt ᵛp ᵛpetis suis: ᶜeo ꝙ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜabiecerit ᵇiudicia mea& ᶜleges meas ᶠdespexerit.	ᵇוּמִ֫ ᵏכֹּל ˡיְמֵי ᵐהַשַּׁמָּה ⁿ וְאַתֶּם ᵒ בְּאֶרֶץ ᵖאֹיְבֵיכֶם ᵠ אָז ᵒ תִּשְׁבַּת ᵖ הָאָרֶץ ᵠוְהִרְצְתָ ʳאֶת ˢ שַׁבְּתֹתֶיהָ ᵗ כָּל ᵘ יְמֵי ᵛ הַשַּׁמָּה ʷ תִּשְׁבַּת ˣ אֶת ʸ אֲשֶׁר ᶻ לֹא ᵃ שָׁבְתָה ᵇ בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם ᶜ בְּשִׁבְתְּכֶם ᵈ עָלֶיהָ ᵉוְהַנִּשְׁאָרִים ᶠבָּכֶם ᵍוְהֵבֵאתִי ʰמֹרֶךְ ⁱבִּלְבָבָם ʲבְּאַרְצֹת ᵏאֹיְבֵיהֶם ˡוְרָדַף ᵐאֹתָם ᶜקוֹל ᵈעָלֶה ᵉנִדָּף ᶠוְנָסוּ ᵍמִנֹּסַת ʰחֶרֶב ᶠוְנָפְלוּ ᵍואֵין ʰרֹדֵף ⁱוְכָשְׁלוּ ʲאִישׁ ᵏבְּאָחִיו ˡכִּמִפְנֵי ᵐחֶרֶב ⁿוְרֹדֵף ᵒאֵין ᵖולֹא ᵠתִהְיֶה ʳלָכֶם ˢתְּקוּמָה ᵗלִפְנֵי ᵘאֹיְבֵיכֶם ᵛוַאֲבַדְתֶּם ʷבַּגּוֹיִם ˣוְאָכְלָה ʸאֶתְכֶם ᶻאֶרֶץ ᵃאֹיְבֵיכֶם ᵇוְהַנִּשְׁאָרִים ᶜבָּכֶם ᵈיִמַּקּוּ ᵉבַּעֲוֹנָם ᶠבְּאַרְצֹת ᵍאֹיְבֵיכֶם ʰוְאַף ⁱבַּעֲוֹנֹת ʲאֲבֹתָם ᵏאִתָּם ˡיִמַּקּוּ ᵐוְהִתְוַדּוּ ⁿאֶת ᵒעֲוֹנָם ᵖוְאֶת ᵠעֲוֹן ʳאֲבֹתָם ˢבְּמַעֲלָם ᵗאֲשֶׁר ᵘמָעֲלוּ ᵛבִי ʷוְאַף ˣאֲשֶׁר ʸהָלְכוּ ᶻעִמִּי ᵃבְּקֶרִי ᵇאַף ᶜאֲנִי ᵈאֵלֵךְ ᵉעִמָּם ᶠבְּקֶרִי ᵍוְהֵבֵאתִי ʰאֹתָם ⁱבְּאֶרֶץ ʲאֹיְבֵיהֶם ᵏאוֹ ˡאָז ᵐיִכָּנַע ⁿלִבָּם ᵒהָעָרֵל ᵖוְאָז ᵠיִרְצוּ ʳאֶת ˢעֲוֹנָם ᵗוְאֶת ᵘכָּל ᵛעֲוֹן ʷמְעָלָם ˣבִּי ʸוְגַם ᶻכִּי ᵃהָלְכוּ ᵇעִמִּי ᶜבְּקֶרִי ᵈוְגַם ᵉאֲנִי ᶠאֵלֵךְ ᵍעִמָּם ʰבְּאֶרֶץ ⁱאֹיְבֵיהֶם ʲאוֹ ᵏשָׁם ˡיִכָּנַע ᵐלִבָּם ⁿהָעָרֵל ᵒוְשָׁם ᵖיִרְצוּ ᵠאֶת ʳעֲוֹנָם ˢוְאֶת ᵗכָּל ᵘעֲוֹן ᵛמַעְלָם ʷבִּי ˣוְגַם ʸכִּי ᶻהָלְכוּ ᵃעִמִּי ᵇבְּקֶרִי ᶜוְהֵבֵאתִי ᵈאֹתָם ᵉבְּאֶרֶץ ᶠאֹיְבֵיהֶם ᵍאוֹ ʰשָׁם ⁱיִכָּנַע ʲלִבָּם ᵏהָעָרֵל ˡוְשָׁם ᵐיִרְצוּ ⁿאֶת ᵒעֲוֹנָם ᵖוְאֶת ᵠכָּל ʳעֲוֹן ˢמַעְלָם ᵗאֲשֶׁר ᵘמָעֲלוּ ᵛבִי ʷוְגַם ˣכִּי ʸהָלְכוּ ᶻעִמִּי ᵃבְּקֶרִי ᵇוְגַם ᶜאֲנִי ᵈאֵלֵךְ ᵉעִמָּם ᶠבְּאֶרֶץ ᵍאֹיְבֵיהֶם ʰוְאַף ⁱבַּעֲוֹנֹת ʲאֲבֹתָם ᵏאִתָּם ˡיִמַּקּוּ ᵐוְהִתְוַדּוּ ⁿאֶת ᵒעֲוֹנָם ᵖוְאֶת ᵠעֲוֹן ʳאֲבֹתָם ˢבְּמַעֲלָם ᵗאֲשֶׁר ᵘמָעֲלוּ ᵛבִי ʷוְגַם ˣכִּי ʸהָלַכְתִּי ᶻעִמָּם ᵃבְּקֶרִי ᵇוְהֵבֵאתִי ᶜאֹתָם ᵈבְּאֶרֶץ ᵉאֹיְבֵיהֶם ᶠאוֹ ᵍאָז ʰיִכָּנַע ⁱלִבָּם ʲהָעָרֵל ᵏוְאָז ˡיִרְצוּ ᵐאֶת ⁿעֲוֹנָם ᵒוְאֶת ᵖכָּל ᵠעֲוֹן ʳמַעְלָם ˢוְאֶת ᵗבְּרִיתִי ᵘזָכַרְתִּי ᵛאֶת ʷיַעֲקוֹב ˣוְאַף ʸאֶת ᶻבְּרִיתִי ᵃיִצְחָק ᵇוְאַף ᶜאֶת ᵈבְּרִיתִי ᵉאַבְרָהָם ᶠאֶזְכֹּר ᵍוְהָאָרֶץ ʰאֶזְכֹּר ⁱוְהָאָרֶץ ʲתֵּעָזֵב ᵏמֵהֶם ˡוְתִרְצֶה ᵐאֶת ⁿשַׁבְּתֹתֶיהָ ᵒבֶּהְשַׁמָּה ᵖמֵהֶם ᵠוְהֵם ʳיִרְצוּ ˢאֶת ᵗעֲוֹנָם ᵘיַעַן ᵛוּבְיַעַן ʷבְּמִשְׁפָּטַי ˣמָאָסוּ ʸוְאֶת ᶻחֻקֹּתַי ᵃנִעְלָה ᵇנַפְשָׁם ;	ᵇוּמִ֫ ᵏכֹּל ˡיְמֵי ᵐהַשַּׁמָּה ⁿ וְאַתֶּם ᵒ בְּאֶרֶץ ᵖאֹיְבֵיכֶם ᵠ אָז ᵒ תִּשְׁבַּת ᵖ הָאָרֶץ ᵠוְהִרְצְתָ ʳאֶת ˢ שַׁבְּתֹתֶיהָ ᵗ כָּל ᵘ יְמֵי ᵛ הַשַּׁמָּה ʷ תִּשְׁבַּת ˣ אֶת ʸ אֲשֶׁר ᶻ לֹא ᵃ שָׁבְתָה ᵇ בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם ᶜ בְּשִׁבְתְּכֶם ᵈ עָלֶיהָ ᵉוְהַנִּשְׁאָרִים ᶠבָּכֶם ᵍוְהֵבֵאתִי ʰמֹרֶךְ ⁱבִּלְבָבָם ʲבְּאַרְצֹת ᵏאֹיְבֵיהֶם ˡוְרָדַף ᵐאֹתָם ᶜקוֹל ᵈעָלֶה ᵉנִדָּף ᶠוְנָסוּ ᵍמִנֹּסַת ʰחֶרֶב ᶠוְנָפְלוּ ᵍואֵין ʰרֹדֵף ⁱוְכָשְׁלוּ ʲאִישׁ ᵏבְּאָחִיו ˡכִּמִפְנֵי ᵐחֶרֶב ⁿוְרֹדֵף ᵒאֵין ᵖולֹא ᵠתִהְיֶה ʳלָכֶם ˢתְּקוּמָה ᵗלִפְנֵי ᵘאֹיְבֵיכֶם ᵛוַאֲבַדְתֶּם ʷבַּגּוֹיִם ˣוְאָכְלָה ʸאֶתְכֶם ᶻאֶרֶץ ᵃאֹיְבֵיכֶם ᵇוְהַנִּשְׁאָרִים ᶜבָּכֶם ᵈיִמַּקּוּ ᵉבַּעֲוֹנָם ᶠבְּאַרְצֹת ᵍאֹיְבֵיכֶם ʰוְאַף ⁱבַּעֲוֹנֹת ʲאֲבֹתָם ᵏאִתָּם ˡיִמַּקּוּ ᵐוְהִתְוַדּוּ ⁿאֶת ᵒעֲוֹנָם ᵖוְאֶת ᵠעֲוֹן ʳאֲבֹתָם ˢבְּמַעֲלָם ᵗאֲשֶׁר ᵘמָעֲלוּ ᵛבִי ʷוְגַם ˣכִּי ʸהָלְכוּ ᶻעִמִּי ᵃבְּקֶרִי ᵇאַף ᶜאֲנִי ᵈאֵלֵךְ ᵉעִמָּם ᶠבְּקֶרִי ᵍוְהֵבֵאתִי ʰאֹתָם ⁱבְּאֶרֶץ ʲאֹיְבֵיהֶם ᵏאוֹ ˡאָז ᵐיִכָּנַע ⁿלִבָּם ᵒהָעָרֵל ᵖוְאָז ᵠיִרְצוּ ʳאֶת ˢעֲוֹנָם ᵗוְאֶת ᵘכָּל ᵛעֲוֹן ʷמַעְלָם ˣבִּי ʸוְגַם ᶻכִּי ᵃהָלְכוּ ᵇעִמִּי ᶜבְּקֶרִי ᵈוְגַם ᵉאֲנִי ᶠאֵלֵךְ ᵍעִמָּם ʰבְּאֶרֶץ ⁱאֹיְבֵיהֶם ʲוְאַף ᵏבַּעֲוֹנֹת ˡאֲבֹתָם ᵐאִתָּם ⁿיִמַּקּוּ ᵒוְהִתְוַדּוּ ᵖאֶת ᵠעֲוֹנָם ʳוְאֶת ˢעֲוֹן ᵗאֲבֹתָם ᵘבְּמַעֲלָם ᵛאֲשֶׁר ʷמָעֲלוּ ˣבִי ʸוְגַם ᶻכִּי ᵃהָלַכְתִּי ᵇעִמָּם ᶜבְּאֶרֶץ ᵈאֹיְבֵיהֶם ᵉאוֹ ᶠשָׁם ᵍיִכָּנַע ʰלִבָּם ⁱהָעָרֵל ʲוְשָׁם ᵏיִרְצוּ ˡאֶת ᵐעֲוֹנָם ⁿוְאֶת ᵒכָּל ᵖעֲוֹן ᵠמַעְלָם ʳאֲשֶׁר ˢמָעֲלוּ ᵗבִי ᵘוְגַם ᵛכִּי ʷהָלְכוּ ˣעִמִּי ʸבְּקֶרִי ᶻוְגַם ᵃאֲנִי ᵇאֵלֵךְ ᶜעִמָּם ᵈוְהֵבֵאתִי ᵉאֹתָם ᶠבְּאֶרֶץ ᵍאֹיְבֵיהֶם ʰאוֹ ⁱשָׁם ʲיִכָּנַע ᵏלִבָּם ˡהָעָרֵל ᵐוְשָׁם ⁿיִרְצוּ ᵒאֶת ᵖעֲוֹנָם ᵠוְאֶת ʳכָּל ˢעֲוֹן ᵗמַעְלָם ᵘאֲשֶׁר ᵛמָעֲלוּ ʷבִי ˣוְגַם ʸכִּי ᶻהָלְכוּ ᵃעִמִּי ᵇבְּקֶרִי ᶜוְגַם ᵈאֲנִי ᵉאֵלֵךְ ᶠעִמָּם

Pagina heb. Ver. Heb. Leui. Ca. xxvii.

וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ
אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא
גִּעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי
אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ יָצָא
מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת
לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה׃ אֵלֶּה
הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרֹת יָרָה
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד מֹשֶׁה׃

Cap. xxvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
אִישׁ כִּי יַפְלִא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת פָּלֵא
לַיהוָה׃ וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה
וְהָיָה עֶרְכְּךָ חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף
בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וְאִם נְקֵבָה הִוא
וְהָיָה עֶרְכֶּךָ שְׁלֹשִׁים שֶׁקָלִים׃
וְאִם מִבֶּן חֹדֶשׁ וְעַד בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים
וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים
כָּסֶף וְלַנְּקֵבָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשֶׁת
שְׁקָלִים כָּסֶף׃ וְאִם מִבֶּן שִׁשִּׁים
שָׁנָה וָמַעְלָה אִם זָכָר וְהָיָה עֶרְכְּךָ
עֲלֵה

Pagina chal.

הוה רחק שצא
שנה קום נבק
קום
דון אמר
אמר
פרש הוה
שנה שית פרס
עלה

Interp. chal.

Attamen etiam cum essent in terra inimicoꝝ suorum non reliqui eos neq; abieci vt consumẽ eos vt irritum faciam pactum meum cum eis: quia ego dñs deus eorũ. Et recordabor eis pacti priorum quos eduxi de terra egypti ante oculos populorum: vt essem eis in deum: ego dñs. Hec sunt pacta & iudicia & leges: que dedit dñs inter verbum eius & inter filios israel in monte sinai per manũ moysi. Ca. 27.

LOcutusq; est dñs cum moyse dicẽs. Loquere filijs israel & dices ad eos. Vir qui vouerit votũ in estimatione animaꝝ coram dño. Si fuerit estimatio a viginti annis vsq; ad sexaginta annos: erit pretium eius quinquaginta sicli argenti in siclis sanctuarij. Et si femina fuerit: erit pretium eius triginta sicli. et ab etate quinq; annorum vsq; ad viginti annos erit pretium masculi viginti sicli: & femine decem sicli. Et si fuerit ab etate mensis vsq; ad etatem quinq; annorum erit pretium masculi quinq; sicli & femine tres sicli argenti. Si fuerit ab etate sexaginta annorum et deinceps: erit

Trãsla. B. Hiero.

Attamen etiam cũ essent cũ essent in terra inimicoꝝ suoꝝ hostiliꝝ: non penitus abiecī eos neq; sic abhorrui eos vt consumerem eos: & irritũ facerẽ pactũ meum cũ eis. Ego enim sum dñs deus eorum: & recordabor federis mei pristini: quando eduxi eos de terra egypti in cõspectu gẽtium vt essem eis deus. Ego dominus deus. Hec sunt iudicia atq; precepta & leges quas dedit dominus inter se & inter filios israel in mõte sinai per manũ moysi. Ca. 27.

LOcutusq; est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: & dices ad eos. Homo qui votum fecerit & sponderit dño aiam suã: sub estimatióe dabit preciũ. Si fuerit masculus a vicesimo ãno vsq; ad sexagesimũ annũ: dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarii. si mulier: triginta. At quinto autem anno vsq; ad vicesimũ masculus dabit viginti siclos: femina decem. Ab vno mense vsq; ad annum quintum pro masculo dabuntur quinq; sicli. pro femina tres. Sexagenarius & vltra masculus dabit

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

Et sic erũtis ipsi in ea inimicoꝝ suoꝝ: καὶ οὕτως ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν: nõ cõtempsi eos: neq; despexi eos: οὐκ ὑπερίδον αὐτούς, οὐδὲ προσώχθισα αὐτοῖς ita vt deberẽ illos vt annihilarẽ τοῦ διασκεδάσαι pactũ meũ qđ ad eos. ego enim sum τὴν διαθήκην μου τὴν πρὸς αὐτούς. ἐγὼ γάρ εἰμι dñs deus illoꝝ. Et recordabor pacti κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. καὶ μνησθήσομαι διαθήκης illoꝝ priꝰ: qñ eduxi illos de ea de terra egypti: de domo seruitutis coram gẽtib: vt γενέσθαι, ἐξ οἴκου δουλείας ἐναντίον τῶν ἐθνῶν, ὥστε esses illoꝝ deꝰ: ego dñs. hec iudicia εἶναι αὐτῶν θεός, ἐγὼ κύριος. ταῦτα τὰ κρίματα & pcepta & lex: quã dedit dñs καὶ τὰ προσάγματα καὶ νόμος, ὃν ἔδωκε κύριος inter se: & inter filios israel: in ἀναμέσον αὐτοῦ, καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἐν mõte sinai in manu moysi. τῷ ὄρει σινά ἐν χειρὶ μωυσῆ. Ca. 27.

Et locutꝰ ẽ dñs ad moysen: dicẽs Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, loqre filijs israel: & dices ad eos: λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, hõ: q̃ vouerit votũ in pcũ ἄνθρωπος, ὃς ἂν εὐξηται εὐχὴν εἰς τιμὴν τῆς aie sue dño: erit pcũ masculi ψυχῆς αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἔσαι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσε- li a vigitiãnis vsq; ad sexagitaãnos: erit e- νος ἀπὸ εἰκοσαέτους ἕως ἑξηκονταέτους, ἔσαι αὐ- ius pcũ: quinq̃gita didragma argẽti τοῦ ἡ τιμή, πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου mẽsura scta. at femie erit p τῷ σταθμῷ τῷ ἁγίῳ. τῆς δὲ θηλείας ἔσαι ἡ συν cũ trigita didragma. Si ãt a qñ- τίμησις τριάκοντα δίδραχμα. ἐὰν δὲ ἀπὸ πεν- q̃ ãnis vsq; ad vigiti ãnos: erit pcũ mas τα ἐτους ἕως εἰκοσαέτους, ἔσαι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρ culi vigiti didragma. at femie: decẽ. σενος εἴκοσι δίδραχμα· τῆς δὲ θηλείας, δέκα· ab. ãt vno mẽse vsq; ad qnq; ãnos erit pcũ ἀπὸ δὲ μηνιαίου ἕως πενταέτους ἔσαι ἡ τιμὴ masculi: qnq; didragma argẽti. τοῦ ἄρσενος, πέντε δίδραχμα ἀργυρίου· τῆς at femie: tria didragma argẽti. Si ãt a δὲ θηλείας, τρία δίδραχμα ἀργυρίου· ἐὰν δὲ ἀπὸ seragita ãnis & supra: si qdẽ masculꝰ fuerit: erit ἑξηκονταετῶν καὶ ἐπάνω, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἔσαι

Transla. Chal.

וְאַף גְּרַם דְּאֲפִלְוֵיהוֹן בְּאַרְעָא בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן לָא אַרְחֵיקִנוּן וְלָא אַרְחֵיקִנוּן לְשֵׁצָיוּתְהוֹן
לְאַשְׁנָאָה קְיָמִי עִמְּהוֹן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲהוֹן וְאַדְכִּירְנָא לְהוֹן קְיָם מַדְמֵי דְאַפֵּיקִית
יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְעֵינֵי עַמְמַיָּא לְמֶהֱוֵי לְהוֹן לֵאלָהּ אֲנָא יְיָ: אִלֵּין קְיָמַיָּא
וְדִינַיָּא וְאוֹרָיָתָא דְיָהַב יְיָ בֵּין בֵּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְסִינַי בְּיַד מֹשֶׁה:

Ca. xxvii.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן גְּבַר אֲרֵי יַפְרֵשׁ נִדָּר בְּפוּרְסָן נַפְשָׁתָא קֳדָם יְיָ: וִיהֵי פּוּרְסָנֵיהּ דִּדְכָרָא מִבַּר
עֶשְׂרִין שְׁנִין וְעַד בַּר שִׁתִּין שְׁנִין וִיהֵי פּוּרְסָנֵיהּ חַמְשִׁין סְלְעִין דְּכֶסַף בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא וְ
וְאִם נוּקְבָא הִיא וִיהֵי פּוּרְסָנָהּ תְּלָתִין סְלְעִין: וְאִם מִבַּר חַמֵּשׁ שְׁנִין וְעַד בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וִיהֵי פּוּרְסָנֵיהּ דִּדְכָרָא עֶשְׂרִין סְלְעִין וְלִנוּקְבְּתָא עֲשַׂר סְלְעִין: וְאִם מִבַּר יַרְחָא וְעַד בַּר
חַמֵּשׁ שְׁנִין וִיהֵי פּוּרְסָנֵיהּ דִּדְכָרָא חַמֵּשׁ סְלְעִין דְּכֶסַף וְלִנוּקְבְּתָא פּוּרְסָנָהּ תְּלַת סְלְעִין
דְּכֶסַף: וְאִם מִבַּר שִׁתִּין שְׁנִין וְלֵילָא אִם דִּכְרָא וִיהֵי

precij̃ ei⁹: dnq; ↄ decẽ ydragma argẽ
ꝟ τιμὴ αὐτοῦ, πέντε καὶ δέκα δίδραχμα ἀργυρί=
ti. at femine: decẽ ydragma. ſi ãt pau
ou. τῆς δὲ θηλείας, δέκα δίδραχμα. ἐὰν δὲ ταπεί
per fuerit ad eſtimatõẽ: ſtabit coꝝ ſacerdote. ↄ ap=
νὸς ℔. τῇ τιμῇ, στήσεται ἔναντι τοῦ ἱερέως. καὶ τι=
preciabit illũ ſacerdos: quẽadmodũ põt man⁹e=
μήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καθάπερ ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐ
ſua dꝝotũ fecit: ſic appciabit illũ ſacerdos.
τοῦ εὐξαμένου, οὕτως τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς.
B ſi ãt ab aialib⁹ oblatis ab
ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν προσφερομένων ἀπ'
ipis vonſi dño. q̃ vederit ab his
αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ. ὃς ἂν δῷ ἀπὸ τούτων τῷ
dño: erit ſcm. nõ mutabit ip̃m bonũ ma
κυρίῳ, ἅγιον ἔσται. οὐκ ἀλλάξει αὐτὸ καλὸν πονη=
lo: neq; malũ bono. ſi ãt mutãs, mutauc
ρῷ, οὐδὲ πονηρὸν καλῷ. ἐὰν δὲ ἀλλάσων ἀλλά=
rit illud aial aialĩ: erit ip̃m ↄ cõmutatio
ξῃ αὐτὸ κτῆνος κτήνει, ἔσται αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλαγμα
ſcm. ſi ãt oẽ aial immũdũ: a q̃ dº nõ of=
ἅγιον. ἐὰν δὲ πᾶν κτῆνος ἀκάθαρτον, ἀφ' ὧν οὐ προσ
ferꝝ ab ip̃is vonſi dño: ſtatuet iumẽ
φέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ, στήσει τὸ κτῆνος
ti coꝝ ſacerdote: ↄ appciabit illũ ſacer
νος ἐναντίον τοῦ ἱερέως, καὶ τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱε=
dos inter bonũ ↄ inter malũ. fecũ
ρεύς μεταξὺ καλοῦ καὶ ἀναμέσον πονηροῦ· καθ' ὃ
q̃ dõ appciabit illũ ſacerdos: ſi ſtatuer. ſi
τι ἂν τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεύς, οὕτως στήσεται. ἐὰν
ãt redimẽs redemerit illud: reddet /
δὲ λυτρούμενος λυτρώσηται αὐτό, προσθήσει τὸ
quitã ptẽ ad ℔ ꝑcij̃ ei⁹. ↄ ho
ἐπίπεμπτον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ· καὶ ἄνθρω=
mo: q̃ ſcificauerit vonſi ſuã ſcãm
πος, ὃς ἂν ἁγίσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἁγίαν τῷ
dño: ↄ appciabit illã ſacerdos inter
κυρίῳ, καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον
bonã ↄ iter malã: vt appciaue=
καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς, ὡς ἂν τιμήσῃ=
rit ſacerdos illã: ſic ſtatuet. ſi ãt
ται ὁ ἱερεὺς αὐτήν, οὕτως στήσεται. ἐὰν δὲ ὁ
ſcificãs illã ℔ redemerit vonſi ſuã:
ἁγίσας αὐτὴν λυτρώσηται τὴν οἰκίαν αὐτοῦ,
addet ſup illũ quitã ptẽ argẽti,
προσθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου
ꝑcij̃: ↄ erit illi. ſi ãt ab agro
τῆς τιμῆς, καὶ ἔσται αὐτῷ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ
poſſeſſiõis ſue ſcificauerit h̃ō dño:
τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ἁγιάσῃ ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ,
C ↄ erit ꝑcij̃ ſm ſemẽtẽ ſuã: ꝑ coro or=
καὶ ἔσται ἡ τιμὴ κατὰ τὸν σπόρον αὐτοῦ, κόρου κρι=
dei quiquagita ydragma argẽti. ſi ãt
θῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου· ἐὰν δὲ

quindecim ſiclos: femi
na
decem. Si pauper fue=
rit & eſtimationẽ reddere nõ
valebit: ſtabit coram ſa
cerdote: & quantum il=
le eſtimauerit & viderit
eum poſſe reddere: tan
tum dabit.
Animal autẽ quod ſi
molari poteſt
domino ſi quis vouc=
rit: ſanctum
erit & mutari non pote
rit, id eſt.
nec melius malo nec
pelus
bono. ꝙ ſi mutauerit:
& ipſum quod mutatũ ẽ:
& illud ꝑ quo mutatũ ẽ:
cõſecratũ erit dño. Ai
mal imũ dũ qd̃ imolari
domino non poteſt: ſi
quis vouerit
adducetur ante ſacer=
dotem: qui
diiudicans vtrum bo=
num an
malum ſit: ſtatuet pre=
cium. ꝙ ſi
dare voluerit is qui of=
fert: addet
ſup eſtimationẽ quitã
partẽ. Homo ſi vouerit
domum ſuam & ſancti=
ficauerit domino:
cõſiderabit eã ſacerdos
vtrũ bõa an mala ſit: &
iuxta ꝑciũ qd̃ ab eo fue
rit cõſtitutũ: venũdabi=
tur. Si autẽ ille q vouc
rat voluerit redimere eã:
dabit quintã partẽ eſti=
mationis ſupra: &
habebit domũ. Q d̃ ſi a
grũ poſſeſſiõis ſue vouc
rit & cõſecrauerit dño:
iuxta mẽſurã ſemẽtis e
ſtimabitur ꝑciũ. Si trigi
ta modiis ordei
terra: qnq̃gita
ſiclis ve=
nũdetur argenti. Si ſtati

Tex.Heb. Leui. Ca.xxvii.	Pũctũa heb.
עֶרְכְּךָ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁקֶל וְלִנְקֵבָה	
עֲשָׂרָה שְׁקָלִים׃ וְאִם מָךְ הוּא	מוּךְ
מֵעֶרְכֶּךָ וְהֶעֱמִידוּ לִפְנֵי הַכֹּהֵן	עֶמֶד פָּנֶה
וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל פִּי אֲשֶׁר	עָרַךְ פֶּה
תַּשִּׂיג יַד הַנֹּדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן׃	נָשַׂג
וְאִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה	קָרַב
לַיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ	נָתַן
לַיהוָה יִהְיֶה קֹדֶשׁ׃ לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ	הָיָה חָלַף
וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרַע אוֹ רַע	מוּר רוּעַ
בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה	
בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וְתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה	
קֹדֶשׁ׃ וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר	
לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה	קָרַב
וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן׃	
וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין	
רַע כַּעֲרִכְךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה׃ וְאִם	
גָּאֹל יִגְאָלֶנָּה וְיָסַף חֲמִישִׁתוֹ	חָמֵשׁ
עַל עֶרְכֶּךָ׃ וְאִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ	קָדַשׁ
אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה	
וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע	
כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם׃	קוּם
וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ	
וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו	
וְהָיָה לוֹ׃ וְאִם מְשַׂדֵּה אֲחֻזָּתוֹ	
יַקְדִּישׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ	
לְפִי זַרְעוֹ זֶרַע חֹמֶר שְׂעֹרִים	
בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כָּסֶף׃ אִם	

Transla.Chal.

פּוּרְסָנֵיהּ חַמֵּשׁ עֲשַׂרְ סְלָעִין וְלִנוּקְבְתָּא עֲשַׂר סְלָעִין׃ וְאִם מִסְכֵּן הוּא מִפּוּרְסָנֵיהּ
וִיקִימִנֵּיהּ קֳדָם כָּהֲנָא וְיִקְרוֹס יְתֵיהּ כָּהֲנָא עַל מֵימַר דְּיִתְדְּבַקִּינֵּיד נַדְרָא יְקִרְסִנֵּיהּ כָּהֲנָא׃
וְאִם בְּעִירָא דְּיִקְרְבוּן מִינַּהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְהוָה כָּל דְּיִתֵּן מִינַּהּ קֳדָם יְהוָה יְהֵי קוּדְשָׁא׃
לָא יְחַלֵּף בְּנִיהּ וְלָא יְעַבֵּר יָתֵיהּ טָב בְּבִישׁ אוֹ בִישׁ בְּטָב וְאִם חַלָּפָא יְחַלֵּף בְּעִירָא בְּעִירָא
וְיֵהֵי הוּא וְחַלּוּפֵיהּ יְהֵי קוּדְשָׁא׃ וְאִם כָּל בְּעִירָא מְסַאֲבָא דְּלָא יְקַרְבוּן מִינַּהּ קוּרְבָּנָא
קֳדָם יְיָ יְקִים יָת בְּעִירָא קֳדָם כָּהֲנָא׃ וְיִקְרוֹס כָּהֲנָא יָתֵיהּ בֵּין טָב וּבֵין בִּישׁ כְּפוּרְסָן
כָּהֲנָא כֵּן יְהֵי׃ וְאִם מְפָרֵק יְפָרְקִנֵּיהּ וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ עַל פּוּרְסָנֵיהּ׃ וּבַר אֲרֵי יַקְדֵּשׁ
יָת בֵּיתֵיהּ קוּדְשָׁא קֳדָם יְהוָה וְיִקְרְסִנֵּיהּ כָּהֲנָא בֵּין טָב וּבֵין בִּישׁ כְּמָא דְּיִקְרוֹס יְתֵיהּ
כָּהֲנָא כֵּן יְקוּם׃ וְאִם דְּאַקְדֵּשׁ יְפָרוֹק יָת בֵּיתֵיהּ וְיוֹסֵף חוּמְשׁ כְּסַף פּוּרְסָנֵיהּ עֲלוֹהִי
וְיֵהֵי לֵיהּ׃ וְאִם מֵחַקַל אַחְסָנְתֵּיהּ יַקְדֵּשׁ גְּבַר קֳדָם יְיָ וְיֵהֵי פּוּרְסָנֵיהּ לְפוּם זַרְעֵיהּ
בֵּית זְרַע כּוֹר שַׂעֲרִין חֲמָשִׁין סְלָעִין דְּכַסְפָּא׃ וְאִם

Interp.chal.

preciũ maſculi quindeciz ſicli: ↄ femine decẽ ſicli. Et
ſi fuerit paup ↄ nõ põt reddere eſtimationẽ ſuã: ſta=
bit coꝝ ſacerdote: ↄ eſtimabit eũ ſacerdos: q̃tum va
luerit manus vouẽtis eſtimabit eum ſacerdos. animal
aũt qõ offerri poteſt in oblatione coꝝ dño. ſi ꝙs obtu
lerit illõ coꝝ dño: erit ſanctũ. Non imutabit eũ nec q̃
mutabit bonũ pro malo aut malũ ꝙ bono. Et ſi ꝙmu
tans ꝙmutauerit aial pro aiali: ipſum ↄ illud pro quo
mutatũ eſt erit ſanctũ. Et ſi oñe aial immundũ fuerit
qõ offerri non poteſt coꝝ dño: ſtatuet aial coꝝ ſacer=
dote: ↄ appreciabit eũ ſacerdos ſiue ſit bonũ ſiue ma
lum: iuxta eſtimationẽ ſacerdotis ita erit. Et ſi redi=
mens redemerit illud: addet quintã partẽ ſup eſtima
tionẽ eius. Vir aũt qui ſanctificauerit domũ ſuã ſan=
ctificatione coram dño: eſtimabit eam ſacerdos: ſiue
ſit mala ſiue bona: iuxta eſtimationẽ ſacerdotis ſic ſta
tuet. Et ſi ille qui ſanctificauit redemerit domũ ſuã:
addet quintã partem ſup eſtimationẽ eius ↄ habebit
eam. Et ſi de agro poſſeſſionis ſue ſactificauerit vir
coram domino: erit preciũ eius iuxta menſuram ſe
mentis eius. Si coro ordei ſeminatur: eſtimabitur
quinquaginta ſiclis argenti.

Pũctũa chal.
סְלָעִין
קוּם פָּרַס אֲמַר
דְּבַק כְּרַב מִן
נְתַן הֲוָה חֲלַף
עֲבַר טוֹב
סַאב
קוּם
פְּרַק כַּסְפָּא קַדֵּשׁ
פְּרַס
קוּם
חָמֵשׁ

Vetus heb.	Tex. Heb.	Leui. La. xxvii.	Trãsla. B. Iero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שָׁנָה	מִשְׁנַת הַיֹּבֵל מִקְּדִישׁ שָׂדֵהוּ		ab anno indpĩctis iubi	ab anno remissiõis sctificauerit agrũ suũ
	כִּשְׂדֵה יַקּוּם וְאִם אַחַר הַיֹּבֵל		lei vouerit agrum: quã	ἀπὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ,
	יְקַדִּישׁ שָׂדֵהוּ וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת		to valere põt: tanto	scõm ꝑcij eius statuet. si ãt vltimo post
יֶתֶר	הֶהָכֶף עַל פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתָרֹת עַד		estimabitur. Sin autem	κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ στήσει. ἐὰν δὲ ἔχατον μετὰ τὴν
גֵּרַע	שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ וְאִם		post aliquãtulum tpis:	remissionẽ sctificauerit agrũ suũ: supputabit illi sa
	גָּאֹל יִגְאַל אֶת הַשָּׂדֶה הַמַּקְדִּישׁ		supputabit facerdos	ἄφεσιν ἁγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, προσλογιεῖται αὐτῷ ὁ ἱε
	אֹתוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ		pecuniã iuxta annorũ	cerdos argẽtũ ad ãnos reliquos: vsq; ad
עָלָיו וְקָם לוֹ וְאִם לֹא יִגְאַל אֶת		qui reliqui sunt nume	ρεὺς τὸ ἀργύριον ἕως τοῦ ἔτους τοῦ ἐναλλοίπα, ἕως εἰς τὸν
הַשָּׂדֶה וְאִם מָכֹר יִמָּכֵר אֶת הַשָּׂדֶה		rũ vsq; ad iubileũ: &	anniũ remissiõis: τ subducetur ab
לְאִישׁ אַחֵר לֹא יִגָּאֵל עוֹד		detrahetur ex precio.	ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀνθυφαιρεθήσεται ἀπὸ τῆς
וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַּיֹּבֵל קֹדֶשׁ		Quod si voluerit redi	estimatiõe illius. si ãt redimẽs redemerit
לַיהוָה כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה		mere agrũ ille qui vouerat adḋet quintã partẽ	συντιμήσεως αὐτοῦ. ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρῶται
אֲחֻזָּתוֹ וְאִם שְׂדֵה מִקְנַת		estimate pecunie &	agrũ sctificãs illus: addet quintã ꝑ
אֲשֶׁר לֹא מִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ הוּא		possidebit eã. Sin aũt	τὸν ἀγρὸν ὁ ἁγιάσας αὐτόν, προσθήσει τὸ ἐπιτίμ
וְכָל עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ		noluerit redimere: &	tem argẽti ad ꝑcij eius: τ erit ei.
עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל אַךְ		sed alteri cuilibet fue	τιον τ ἀργυρίου πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἔσαι αὐ
בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה בִּבְהֶמָה לֹא		rit venũdatus: & vltra eũ qui vouerat re	si ãt nõ redemerit agrũ: τ ṽdiderit
יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר אִם שֶׂה		dimere no poterit. quia	τῷ. ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται τὸν ἀγρόν, καὶ ἀποδῶται τὸν
לַיהוָה הוּא וְאִם בִּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה		cum iubilei venerit dies: sanctificatus erit	agrũ hoi alteri: nõ ãpli nõ redimat: ꝭ e
וּפָדָה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ		dño. & possessio consecrata adius pertinet facerdotum. Si ager emptus est &	ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ, οὐκ ἔτι μὴ λυτρώσηται, ἀλλ' ἐ
עָלָיו וְאִם לֹא יִגְאַל וְנִמְכַּר		non de possessiõe maiorum sctificatus fuerit dño: supputabit facerdos iuxta annorũ numerũ vsq; ad iubileum precium. & dabit ille qui vouerat eum dño. In iubileo ãt reuertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum & habuerat in sortem possessionis sue: Omnis estimatio sicli sanctuarii ponderabitur. Siclus viginti obolos habet. Primogenita que ad dñm ptinẽt nemo sctificare poterit & vouere: siue bos siue ouis fuerit: dñi sunt. Q̃d si im mũdum est animal redimet qui obtulit iuxta estimationẽ suã: & addet qui tã ptẽ pcij. Si redimere noluerit: vẽdetur alteri	rit ager exẽte remissiõe sctiõ dño: ἔσαι ὁ ἀγρὸς ἐξελευθερώσεως τῆς ἀφέσεως ἅγιος τῷκῳ, ὡσ
כֶּסֶף שָׁנָה			cut ꝛra sepata sacerdoti erit possessio illius.	περὶ γῆν ἀφορισμένην τῷ ἱερεῖ ἔσαι κατάσχεσις αὐτ.
מִקְנָתוֹ וְאִם אֶת שְׂדֵה מִקְנָתוֹ			si ãt ab agro quẽ possedit: q̃ nõ est ab	ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ οὐ κέκτηται, ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ τ
אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ			agro possessiõis eius sctificabit dño:	ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ἁγιάσει τῷ κυρίῳ,
וְקִדַּשׁ לַיהוָה וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן			supputabit ad eũ sacerdos usq̃ ꝑcij ex	λογιεῖται πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τὸ τέλος τῆς τιμῆς ἐκ
אֶת מִכְסַת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל			anno remissiõis: τ reddet ꝑ	τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τὴν τι
כְּיוֹם שָׁנָה			cium in die illa sctiõ dño. τ in an	μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ κυρίῳ· καὶ ἐν τῷ ἐνιαυ
וְנָתוֹן אֶת הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא			mũ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ κυρίῳ· καὶ ἐν τῷ ἐνιαυ	
קֹדֶשׁ לַיהוָה בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל יָשׁוּב			no remissiõis reddet ager homi	τῷ τῆς ἀφέσεως ἀποδοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώ
יַבָּל שוב			ni a quo possedit illũ ab eo cui⁹ fuit pos	πῳ παρ' οὗ κέκτηται αὐτὸν παρ' αὐτοῦ οὗ ἦν ἡ κατ
הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ מֵאִתּוֹ			sessio ere. τ oẽ ꝑcij erit mẽsuris san	σεσις τῆς γῆς· καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσαι σταθμοῖς ἀ
לַאֲשֶׁר לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ			ctis: vigiti obolis erit ydragma. oẽ pe	κτοις· εἴκοσι ὀβολοῖς ἔσαι τὸ δίδραχμον· πᾶν πρω
וְכָל עֶרְכֶּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ			cus gẽnitũ qõ fuerit in animalib⁹ tuis est	τότοκον ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσί σου ἐσι τῷ
עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל אַךְ			dño. τ nõ sctificabit vilus illud. siue vitulũ:	κυρίῳ. καὶ οὐκ ἁγιάσει οὐδεὶς αὐτό· ἐάν τε μόχον,
בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה לֹא יַקְדִּישׁ			siue ouẽ dño est. si ãt quadrupe	ἐάν τε πρόβατον τῷ κυρίῳ ἐσίν· ἐὰν δὲ τῶν τετραπό
אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר אִם שֶׂה לַיהוָה הוּא			dũ immũdoꝝ: ꝯmutabit ẽm ꝑcij illi⁹: τ	δων τῶν ἀκαθάρτων, ἀλλ' ἀξει κατὰ τὴν τιμὴν αὐτ, καὶ
וְאִם בִּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה כְעֶרְכֶּךָ			addet quitã ptẽ ei⁹ ad illud: τ	προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ πρὸς αὐτό, καὶ
וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגְאַל			erit illi. si ãt nõ redimet: vẽdetur	ἔσαι αὐτῷ· ἐὰν δὲ μὴ λυτρῶται, πραθήσεται
וְנִמְכַּר כְּעֶרְכֶּךָ				

Ero. 10. b. Nu. 5. g. Ese. 45. d.

Vetus chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חָשַׁב	Si ab anno iubilei cõsecrauerit agrũ suũ: iuxta estimationẽ eius stabit. Et si post iubileũ ꝯsecrauerit agrũ	סְעַסָּא דְיוֹבְלָא יְקַדֵּשׁ חַקְלֵיהּ מִפּוּרְסָנֵיהּ יְקוּם וְאִם בָּתַר יוֹבְלָא יְקַדֵּשׁ חַקְלֵיהּ וְיִחְשׁוֹב
שַׁנַה שָׁאַר	suũ: supputabit ei sacerdos argẽtũ iuxta numerũ an	לֵיהּ כַּהֲנָא יַת כַּסְפָּא עַל מִנְיָנָא דְּאִשְׁתָּאַרְא עַד שַׁתָּא דְיוֹבְלָא וְיִתְמְנַע מִפּוּרְסָנֵיהּ;
מְנַע בָּרַק יָסַף	norũ q reliqui sunt vsq; ad annũ iubilei: τ diminuetur	וְאִם סְפַּרָק יְפָרוֹק יַת חַקְלָא דְּאַקְדֵּשׁ יַתֵּיהּ וְיוֹסֵף חוּמֶשׁ כְּסַף פּוּרְסָנֵיהּ עֲלוֹהִי וְיִקּוֹם
לְקוֹם	er ꝑcio eius. Si ãt redimẽs redemerit agrũ ille q̃ cõ	לֵיהּ וְאִם לָא יְפָרוֹק יַת חַקְלָא וְאִם זַבִּין יַת חַקְלָא לִגְבַר אָחֳרָן לָא יִתְפְּרַק עוֹד; וְיִהֵי
נְפַק הָוָה חַסַן	secrauit illũ: addet quintã ptem argẽti sup estimatio	חַקְלָא כְּמַפְקֵיהּ גְּוִבְלָא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ כַּחֲקַל חֲרְמָא תְּהֵי אֲחֻסָנְתֵּיהּ דְּכָהֲנָא תְּהֵי; וְאִם
נְתַן	nem eius: τ habebit eã. Et si nõ redemerit agrũ: τ vẽ	יַת חַקְלָא גְּבוּהִי דְּלָא מִחַקְלָא אֲחֻסָנְתֵּיהּ יְקַדֵּשׁ קֳדָם יְיָ; וְיִחַשֵּׁב לֵיהּ כַּהֲנָא יַת
תּוּב זַבֵּן	diderit agrũ viro alteri: nõ redimetur amplius. τ cum	עִסַּר פּוּרְסָנֵיהּ עַד שַׁתָּא דְיוֹבְלָא וְיִתֵּן יַת פּוּרְסָנֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ;
הָוָה מֵעָה בַּר	egressus fuerit ager in iubileo: erit cõsecratus eo	בְּשַׁתָּא דְיוֹבְלָא יְתוּב חַקְלָא לְדַזַּבְנֵיהּ מִנֵּיהּ לְדִדְיֵלֵיהּ אֲחֻסָנַת אַרְעָא; וְכָל פּוּרְסָנֵיהּ
קֳדַשׁ סַאנְפְּרַק	dño: sic ager anathematis in possessionẽ sacerdotis	יְהֵי בְּסֶלַע קוּדְשָׁא עֶשְׂרִין מַעִין הֲוֵא סְלָעָא וְקֶרֶם גּוּבְרָא דְיִתְּבַר קֶרֶם יְיָ בְּבָעִירָא
יָסַף	erit. Et si agrũ aliquis cõsecrauerit eo dño domino: quẽ	לָא יְקַדֵּשׁ גְּבַר דְּיֵהֵי אִם תּוֹר אִם אִמַּר דְּיֵרֵי הוּא; וְאִם בְּבָעִירָא מְסַאבָא יְפָרוֹק
	emerat: q̃ non est de agro possessionis sue: estima	וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ עֲלוֹהִי וְאִם לָא יְפָרֵק וְיִזְּבַן
	bit sacerdos summam precij eius vsq; ad annum iubi	
	lei: τ dabit precium eius in die illa: sanctum erit eo dño. In anno autem iubilei reuertetur ager ei a quo emit eus: cuius est possessio terre. Omnis ãt esti matio erit in siclis sanctuarij: viginti obolos hẽt si clus. Verũtamẽ primogenitũ qõ ad dñm pertinet in pecoribus: nemo sctificabit illud: siue bos fuerit siue agnus: dominũ enim est. Et si de animalibus immun dis est: redimetur iuxta estimationẽ eius τ addet qui tãm partẽ sup illud. Et si non fuerit redẽptũ: vẽdetur	

Prima heb.	Tex. Heb. Nu. Ca. 1.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
חָרַם	בְּשֶׂרְכֶ֑ךָ׃ אַךְ כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם	quantũcũq; fuerit ante estimatum. Oẽ qđ dño cõsecratur siue	scũm estimationẽ illi⁹. oia ãt ꝓsecratiõ: quã ꝓsecrauerit
חָרַם	אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מֵאָדָם	homo fuerit	κατὰ τὸ τίμημα αὐτῆ· πᾶν δὲ ἀνάθημα, ὃ ἐὰν ἀναθῆ ὁ
בְּהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר	siue animal: siue ager: non veneat nec redimi poterit.	ἄνθρ̃ τῷ κυρίῳ ἀπὸ πάντων ὅσα αὐτῷ ἐστιν, ἀπὸ ἀν=	
וְלֹא יִגָּאֵל כָּל־חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים	Quicquid semel fuerit cõsecratũ: sctũm sctõrũ erit dño. Et ois cõsecratio q̃ offertur ab hoĩe nõ redimetur: sed morte morietur. Oẽs	μίνης: οὐχ ἁγιασθήσεται, οὐδὲ λυτρώσεται· πᾶν ἀνάθη	
הוּא לַיהוָה׃ כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יָחֳרַם		μα ἅγιον ἁγίων ἔσται τῷ κῷ· καὶ πᾶν ἀνάθημα ὃ ἂν ἀ=	
מִן־הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת׃		ϛecrata fuerit ab hoĩb⁹: nõ redimet: ϛ mo=	
פֶּ דֶה		ρᾳ θανατωθήσεται. πᾶσα δὲ ἑκάτη τῆς γῆς, ἀπὸ τ̃	
עֶשֶׂר		ϛemine fre: τ a fructu ligneo	
וְכָל־מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ	de decimis arborũ: siue de frugibus: dñi sũt: & illa sctificãtur. Si qs ãt	ἀπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τ̃ καρπ̃ τοῦ τ̃ ξυλίνου τῷ	
מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ		dño sctiñ: dño est. si ãt redimẽs re	
לַיהוָה׃ וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ	voluerit redimere	κυρίῳ ἅγιον· τῷ κυρίῳ ἐστίν· ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυ=	
מַעְשְׂרֹתָיו חֲמִשִׁיתוֹ יֹסֵף עָלָיו׃	decimas suas: addet quintam partem earũ.	demerit hõ decimã suã: quĩtã ptẽ eius	
וְכָל־מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר	Oim decimarũ bouis & ouis que	τρώσει ἀνὴρ τὴν δεκάτην αὐτοῦ, τὸ ἐπίπεμπτον αὐτ̃	
יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה	sub pastoris virga trãseunt: qcqd decimũ venerit: sanctificabitur dño. Nõ eligetur nec bonũ nec malũ: nec alterabitur. Si quis mutauerit: & qđ mutatũ est: & pro quo mutatũ ẽ sctificabitur dño: & nõ redimetur. Hec sunt pcepta que mandauit dominus moysi ad filios israel in monte sinai.	προσθήσει ἐπ̃ αὐτό, καὶ ἔσται αὐτῷ· καὶ πᾶσα δεκά	
קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב		ma bosĩ: τ ouiũ: τ oἔ qđ venerit in	
לְרָע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר		numero sub virga: decima erit sctã:	
יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וְתִמּוּרָתוֹ יִהְיֶה		ϛmutatio eius sctã: nõ redimet. hec	
קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל׃ אֵלֶּה הַמִּצְוֹת		pcepta q̃ ꝑcepit dñs moysi ad	
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה אֶל		filios israel in mõte sinai.	
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי׃			

Explicit liber Leuiticus.

Incipit liber Numeri. Ca. 1.

Cap. 1.	Tex. Heb. Nu. Ca. 1.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
דִּבֶּר דבר בְּיוֹם	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי	Locutusq; ẽ dñs ad moysen in deserto	Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῷ
שֵׁנָה	בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי	sinai in tabernaculo federis prima die mensis	sinaí, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν μιᾶ τ̃ μηνὸς τοῦ
בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ	secdi anno altero egressiõis eorum ex egypto dicens. Tollite summã	sedi: anno scõ egressoz̃ ipoz de tra	
מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ	vniuerse cõgregatiõis filiorũ israel p cognatiões & domos suas: &	δευτέρου, ἔτους δευτέρου ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γ̃ς	
כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם	nomina singulorum quicquid sexus est masculini a vicesimo anno & supra: omniũ virorum fortium	egypti: dicẽs: accipite sũmam ois cgregatiõis	
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת		filioz israel per cognatiões suas: per domos	
כָּל זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם׃ מִבֶּן עֶשְׂרִים		familiaz suaz: per numerũ nominũ ipoz. oẽ	
שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא		masculi fm caput eoz̃: a viginti ãnis τ	
בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם׃		supra ois egrediẽs in exercitu	

Infra. 16. a.

A

Ca. 1.

Trãsla. Chal.

Prima chal.	Interp. chal.
חֲרַם	iurta estimationẽ suã. Ierunt amẽ oĩe anathema qđ anathematizauerit vir coz̃ dño: de oibus q̃ ad eum pertinẽt ab hoĩe τ iumẽto τ ab agro possessionis suc: non vẽdetur nec redimet: omne anathema sanctũ sanctoz est coz̃ dño. Omne anathema qđ anathematiza tus est ab hoĩe nõ redimetur: sed occisione occidetur. Et oẽs decie terre de semie terre τ de fructu arboris: dñi sunt: sancte sunt coz̃ dño. Et si redimẽs redimet vir de decimis suis: addet quintã pertẽ super eas. Oisq; decimatio boũ τ ouium omne decimũ qđ transierit sub virga: erit sanctificatũ coz̃ dño. Non requirat inter bonũ τ malũ: neq; cõmutet illud. Si gũt cõmutãs cõmutauerit illud: illud τ id pro quo cõmutatũ est erit sanctificatũ: nõ redimẽt. Hec sunt precepta q̃ mãdauit dñs moysi ad filios israel in mõte sinai.
קְטַל עֲשַׂר	
פְּרָה	
עֲבַר הֲוָה	
בְּקַר טוּב חֻלְף	
פְּרַק	
דְּבַר שְׁכַן	
תְּנָה נְבָךְ אֲמַר	
מְנָה	
גְּלַל שְׁנָה עֲלָה	

Explicit liber Leuiticus.

Incipit liber Numeri. Ca. 1.

LOcutusq; est dominꝰ cuz moyse in deserto sinai in tabernaculo federis in prima die mensis secundi in anno scõ egressionis coz̃ de terra egypti: dicens. Suscipe summã ois cetus filioz israel per cognationes suas τ p domos patrũ suoz iurta numeruz nominũ eoz: oim masculini sexus per capita eoz a viginti annis τ supra oim egredientiuz ad exercitũ

Latina beb. **Ter.Heb.** **Hie.** **La.i.** **Trãsla.B.Hiero.** **Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina**

יִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם פָּקֹד
אַתָּה וְאַהֲרֹן׃ וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ
אִישׁ לְמַטֵּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית
אֲבֹתָיו הוּא׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אִתְּכֶם לְרְאוּבֵן עָמֹד
אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר׃ לְשִׁמְעוֹן
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָּי׃ לִיהוּדָה
נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב׃ לְיִשָּׂשכָר
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר׃ לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב
בֶּן חֵלֹן׃ לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם
אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד לִמְנַשֶּׁה
גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר׃ לִבְנְיָמִן
אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי׃ לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן
עַמִּישַׁדָּי׃ לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן׃
לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן עֵינָן׃ אֵלֶּה
קְרִיאֵי הָעֵדָה נְשִׂיאֵי מַטּוֹת אֲבֹתָם רָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ
בְּשֵׁמֹת׃ וְאֶת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילוּ
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְּדוּ עַל
מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה
לְגֻלְגְּלֹתָם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי׃ וַיִּהְיוּ
בְנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם

ex israel: & numera bis tis eas per turmas suas tu & aaron: erũtq; vobiscum principes tribuũ ac domorum in cognatiõibus suis: quorũ hec ita sunt nomina. De tribu ruben eliſur filius ſedeur. De tribu ſymeon: ſalamihel filius ſurisadai. De tribu iuda: naaſſon filius aminadab. De tribu iſachar: nathanael filius ſuar. De tribu zabulon: eliab filius helon. Filiorũ aũt ioſeph de tribu effraim: eliſama filius amiud. De tribu manaſſe: gamaliel filius phadaſſur. De tribu beniamin: abidan filius gedeonis. De tribu dan: ahiezer filius amiſaddai. De tribu aſer: phegiel filius ochrã. De tribu gad: eliaſaph filius deuel. De tribu neptali: ahira filius enã. Hi nobiliſſimi principes tribuũ patrum ſuorum: capita ſunt milliũ iſrael. Tulitq; moyſes & aaron viros iſtos quorũ nomina exposita ſunt: & omnẽ cetum congregauerũt in prima die menſis ſecundi & numerati ſunt per genealogias & familias ſuas ac domos patrum ſuorũ iuxta numerum nominũ eorũ a viginti annis & ſupra per capita eorum: ſicut precepit dominus moyſi: numerauitq; eos in deſerto ſinai. Fueruntq; filij ruben p generationes ſuas & familias ſuas per domos patrum ſuorum

ἐξ Ισραηλ· ἐπισκέψασθε αὐτοὺς σὺν τῇ δυνάμει αὐτῶν· σὺ καὶ Ααρὼν· καὶ μεθ' ὑμῶν ἔστωσαν ἕκαστος κατὰ φυλὴν ἑκάστου ἀρχόντων, κατ' οἴκους πατριῶν ἔστωσαν· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν· ὃς ἔστωσιν μεθ' ὑμῶν· τῶν ῥουβήν, ἐλισοὺρ, υἱὸς σεδεισοὺρ· τῶν συμεών, σαλαμιηλ υἱὸς σουρισαδδαΐ· τῶν Ιούδα, ναασσών, υἱὸς αμιναδάβ· τῶν Ισάχαρ, ναθαναὴλ, υἱὸς σωγάρ· ἐκ ζαβουλών· ἐλιάβ, υἱὸς χελών· τῶν υἱῶν Ιωσὴφ, τῶν ἐφραΐμ, ἐλισαμά, υἱὸς σεμιούδ· ἐκ μανασσῆ, γαμαλιὴλ, υἱὸς φαδασσούρ· ἐκ βενιαμίν· αμιδάν, υἱὸς γαδεωνί· τῶν δάν, αβιεζὲρ· υἱὸς αμισαδδαΐ· ἐκ ασσὴρ, φαγεὴλ, υἱὸς οχρά· ἐκ γαδ· ελισάφ· υἱὸς ραγουὴλ· ἐκ νεφθαλίμ, ἀχειρά, υἱὸς ἐνάν· οὗτοι οἱ ἐπίκλητοι τῆς συναγωγῆς, ἄρχοντες τῶν φυλῶν κατὰ πατριὰς αὐτῶν, χιλίαρχοι Ισραὴλ εἰσίν· καὶ ἔλαβε μωυσῆς καὶ Ααρὼν τοὺς ἄνδρας τούτους τοὺς ἀνακληθέντας ἐξ ὀνόματος, καὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν συνήγαγον ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους· καὶ ἐπεσκέψαντο κατὰ γενεὰς αὐτῶν, κατὰ πατριὰς αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶν ἀρσενικὸν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐπεσκέπησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ σινᾶ· καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου Ισραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

Latina chal. **Interp. chal.**

יְהוָה in israel: numerabitis eos per turmas suas tu & aarõ. & vobiscũ erũt vnus vir de vno quoq; tribu: q̃ principes sũt domus patrũ suorũ. Et hec sunt nomina virorũ qui stabunt vobiscum. De ruben: eliſur filius ſedeur. De ſymeon: ſelumiel filius ſurisaddai. De iuda: naaſon filius aminadab. De iſachar: nathanael filius ſuar. De zabulon: eliab filius helon. Filiorũ aũt ioſeph de ephraim: eliſama filius amihud. De manaſe: gamaliel filius fadaſur. De ben iamin: abidan filius gedeonis. De dan: ahiezer filius amiſaddai. De aſer: fegiel filius ochyran. De gad: eliaſaph filius dehuel. De neptali: aira filius enan. Hi ſunt nuncupati congregationis principes tribuũ patrum ſuorum: capita ſunt militũ iſrael. Tuliteq; moyſes & aaron viros iſtos quorũ nomina exposita ſunt: & omnẽ cetum congregauerũt in prima die menſis ſecundi & numerati ſunt per genealogias & familias ſuas ac domos patrum ſuorũ iuxta numerum nominũ eorũ a viginti annis & ſupra per capita eorum: ſicut precepit dominus moyſi: numerauitq; eos in deſerto ſinai. Fueruntq; filij ruben p generationes ſuas & familias ſuas per domos patrum ſuorum

Transla.Chal.

יִשְׂרָאֵל תִּמְנוֹן יַתְהוֹן לְחֵילֵיהוֹן אַתְּ וְאַהֲרֹן וְעִמְּכוֹן יְהוֹן גַּבְרָא גַּבְרָא לְשִׁבְטָא גְּבַר
רֵישׁ לְבֵית אֲבָהָתְהוֹרִי הוּא וְאִלֵּין שְׁמָהָת גַּבְרַיָּא דְּיִקוֹמוּן עִמְּכוֹן לְרְאוּבֵן אֱלִיצוּר בַּר
שְׁדֵי אוּר׃ לְשִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי׃ לִיהוּדָה נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב׃ לְיִשָּׂשכָר
נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר׃ לִזְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר חֵילוֹן׃ לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד
לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר׃ לִבְנְיָמִן אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי׃ לְדָן אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי׃
לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן׃ לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בַּר עֵינָן׃ אִלֵּין קְרִיאֵי כְנִשְׁתָּא רַבְרְבֵי שִׁבְטֵי אֲבָהָתְהוֹן רֵישֵׁי אַלְפֵי דְיִשְׂרָאֵל אִינוּן׃ וּדְבַר מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן יַת גַּבְרַיָּא הָאִלֵּין דְּאִתְפָּרְשׁוּ בְּשֻׁמָהָן׃ וְיַת כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּנָשׁוּ בְּחַד לְיַרְחָא
תִּנְיָנָא וְאִתְיַחֲסוּ עַל זַרְעַיְתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וּלְעֵלָּא לְגֻלְגְּלְתְהוֹן׃ כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה וּמְנָנוּן בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי׃ וּבְנֵי
רְאוּבֵן בּוּכְרָא דְיִשְׂרָאֵל תּוֹלְדָתְהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.

scom numer nominũ: scom caput eor: oẽ κατὰ ἀριθ, τὸν ὀνομάτων, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πᾶν
masculinũ a vigintiãnis τ supra: ois egre=
ἀρσενικὰν ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπο
dicns in exercitu: numeratio eor de tri
ρευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυ
bu ruben fer τ quadraginta τ quin
λῆς ῥουβὴν ἑξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πέντε
gẽti. filijs symeõ: per cognatiões eor: per
κόσιοι· τοῖς υἱοῖς συμεών, κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κα
C pplos eor: per domos familiar suar: scom
τὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατ' ἀ
numer nominũ: scom caput eor: oẽs masc
ριθμὸν ὀνομάτων, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, πάντα ἀρσε
lini a vigintiãnis τ supra: ois egre=
νικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμε
diẽs in exercitu: numeratio eor de tribu sy=
νος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς συ
meõ: nouẽ τ quinq̃ginta milia τ trecẽti.
μεών, ἐννέα καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι·
filijs gad scom cognationes eor: scom pplos
τοῖς υἱοῖς γάδ, κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους
eor: scõs domos familiar eor: scm numer nomi
αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομά
nũ: oia masculina a vigiti ãnis τ supra:
των, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω,
ois egrediẽs in exercitu: numeratio eo=
πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐ=
rũ de tribu gad: q̃q̃ τ quadragita mi=
τῶν ἐκ τῆς φυλῆς γάδ, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χι=
lia τ sercenti τ quiquagita. filijs iu
λιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πεντήκοντα· τοῖς υἱοῖς ἰού
da: per cognatiões eor: per pplos eor: per
D δα, κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κὰ
domos familiar suar: scom numerũ nominũ eor: om=
τ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, πᾶν
nes masculini a vigintiãnis τ supra: ois egre=
τὰ ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμε=
diẽs in exercitu: numeratio eor de tribu iuda: quat
νος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα, τέσ
tuor τ seraginta milia τ sexcenti. filijs isa
σαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι· τοῖς υἱοῖς ἰσσά
char: per cognatiões suas: per pplos eor: p domos
χαρ, κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους
familiar suar: scom numer nominũ eor: oẽs, mas=
πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, πάντα ἀρσε
culina vigiti ãnis τ supra: ois egrediẽs in
νικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ
exercitu: numeratio eor de tribu isachar: quattuor
δυνάμει, ἡ ἐπίσκε-ψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἰσσάχαρ, τέσσαρες
τ quiquagita milia τ quadragita. filijs zabu=
καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι· τοῖς υἱοῖς ζαβου
lon: per cognatiões suas: per pplos eor: per domos
λών, κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους

Trãsla.B.Hiero.

&ª noia ᵇcapitũ singulo
rũ ᶜoẽ qđ sexus ẽ ᵈmascu
lini ᵉa ᶠᵍvicesimo ʰ ānoᵒ& supra ∞∞∞

"אֵבֹתָם ס בְּמִסְפַּר ᵖשֵׁמֹת ᵍמִבֶּן עֶשְׂרִים
ˢ שָׁנָה ˢ וָמַעְלָה ˢ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃
ˢ פְּקֻדֵיהֶם ᵍ לְמַטֵּה ᵇ זְבוּלֻן ᶜ שִׁבְעָה
ᵒ וַחֲמִשִּׁים ᶜ אֶלֶף ˢ וְאַרְבַּע ᵍ מֵאוֹת׃
ᵏ לִבְנֵי ˢ יוֹסֵף ᵏ לִבְנֵי ˢ אֶפְרַיִם ᵐ תּוֹלְדֹתָם
ᵐ לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵒ לְבֵית ᵖ אֲבֹתָם ᵍ בְּמִסְפַּר
ᵖ שְׁמֹת ᵍ מִבֶּן ᵍ עֶשְׂרִים ᵍ שָׁנָה ᵐ וָמַעְלָה
ˢ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃ ᵇ פְּקֻדֵיהֶם ᶜ לְמַטֵּה
ᵒ אֶפְרַיִם ᶜ אַרְבָּעִים ˢ אֶלֶף ᵍ וַחֲמֵשׁ
ᵇ מֵאוֹת ׃ ˢ לִבְנֵי ᵏ מְנַשֶּׁה ˢ תּוֹלְדֹתָם יָלַד
ᵐ לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵒ לְבֵית ᵖ אֲבֹתָם ᵍ בְּמִסְפַּר
ᵍ שְׁמוֹת ᵍ מִבֶּן ᵍ עֶשְׂרִים ᵍ שָׁנָה ᵐ וָמַעְלָה עָלָה
ˢ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃ ᵇ פְּקֻדֵיהֶם ᶜ לְמַטֵּה
ᶜ מְנַשֶּׁה ᵒ שְׁנַיִם ᶜ וּשְׁלֹשִׁים ˢ אֶלֶף שָׁנָה
ᵍ וּמָאתַיִם׃ ᵇ לִבְנֵי ˢ בִנְיָמִן ᵏ תּוֹלְדֹתָם מָאתַיִם יָלַד
ᵍ לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵐ לְבֵית ᵖ אֲבֹתָם ᵍ בְּמִסְפַּר סָפַר
ᵖ שְׁמֹת ᵍ מִבֶּן ᵍ עֶשְׂרִים ᵍ שָׁנָה ˢ וָמַעְלָה
ᵐ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃ ᵇ פְּקֻדֵיהֶם ᵍ לְמַטֵּה
ᵇ בִנְיָמִן ᶜ חֲמִשָּׁה ᵒ וּשְׁלֹשִׁים ᶜ אֶלֶף ˢ וְאַרְבַּע רָבַע
ᵍ מֵאוֹת׃ ᵇ לִבְנֵי ˢ דָן ᵏ תּוֹלְדֹתָם ׳׳׳
ᵐ לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵒ לְבֵית ᵖ אֲבֹתָם ᵍ בְּמִסְפַּר
ᵖ שְׁמֹת ᵍ מִבֶּן ᵍ עֶשְׂרִים ᵍ שָׁנָה ˢ וָמַעְלָה
ᵐ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃ ᵇ פְּקֻדֵיהֶם ᵍ לְמַטֵּה דָן
ᶜ שְׁנַיִם ᵒ וְשִׁשִּׁים ᶜ אֶלֶף ˢ וְשֶׁבַע ᵍ מֵאוֹת׃ שָׁנָה מֵאָה
ᵇ לִבְנֵי ˢ אָשֵׁר ᵏ תּוֹלְדֹתָם ˢ לְמִשְׁפְּחֹתָם
ᵐ לְבֵית ᵖ אֲבֹתָם ᵍ בְּמִסְפַּר ᵖ שְׁמֹת ᵍ מִבֶּן
ᵍ עֶשְׂרִים ᵍ שָׁנָה ˢ וָמַעְלָה ᵐ כָּל ˣ יֹצֵא ˢ צָבָא׃

"cognationũ suarũ ° recẽsiti sunt pᵇ noia singulorũ ᵍ a ʳ vicesimo ° anno ˢ & supra: " oẽs ˣ qui poterant ʳ ad bella ˣ procedere ∞∞∞

Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp. latina.

nes masculini a vigintiãnis t supra: ois egredies in exercitu: numeratio eox de tribu aser: vnũ t quadragita milia t quingẽti. filijs neptalim: per cognatiões eox: per familias eox: per domos familiax suarũ: numer eox: oẽs masculini a vigiti ãnis t supra: ois egredies in exercitu: numeratio eox de tribu neptali: tria t quinquaginta milia t quadringẽti. hec numeratio: quã numerauerit moyses & aaron & principes israel: duodeci viri: vir vn⁹ per tribũ vnã: per tribũ domox familie eox erãt. t fuit ois numeratio filiox israel ex exercitu eox: a vigiti annis t supra: ois egredies ad prelium in israel: sexcẽta milia t tria mil lia t quingẽti t quinquaginta. at leuite vero tribu familie ipox: nõ fuit numerata in filijs israel. t locutus ẽ dñs ad moysen in monte sinai: t supra oia vasa eius: t supra oia ea que ad ipsa pertinẽt. ipsi portabũt tabernaculũ: t oia vasa eius. t ipsi ministrabũt in eo: t in circuitu tabernaculi castrametabũtur: t cũ elevatũ fuerit tabernaculũ deponẽt illũ leuite. t cũ depositũ fuerit tabernaculũ: erigẽt illud. t qui accedit ad illud morietur. filij autem israel castrametabũtur vnusquisq; in turmis suis: t in signis suis: t in vexillis per domos familiax suarũ: t in medio filiox israel castrametabũtur leuite in tabernaculo testimonij: t non erit ira super multitudinem filiox israel: t custodient leuite excubias tabernaculi testimonij: t non erit ira super filios israel: t fecerunt filij israel: iuxta omnia que mandauit dñs moysi: ita castrametati sunt in turmis suis: & sic profecti sunt vnusquisq; in familijs suis: iuxta domos familiax suarũ.

Trãsla. B. Hiero.

cedere: quadraginta milia & octingenti. De filiis neptali: per generationes & familias ac domos cognationũ suarũ: recensiti sũt per nomina singulorũ a vicesimo anno & supra oes qui poterant ad bella procedere: quinquagintatria milia quadringenti. Hi sunt quos numerauerunt moyses & aaron & duodecim principes israel: singulos per domos cognationum suarum. Fueruntq; omnes filii israel per domos & familias suas: a vicesimo anno & supra: oes qui poterant ad bella procedere: sexcẽtatria milia virorum quingẽti quinquaginta. Leuite aũt in tribubus familiarum suarũ non sunt numerati cum eis. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Tribum leui noli numerare: neq; pones summam eorũ cum filiis israel: sed constitues eos super tabernaculũ testimonii & cuncta vasa eius: & quicquid ad cerimonias pertinet. Ipsi portabũt tabernaculũ & oia vtensilia eius: & erũt in ministerio ac pergyrũ tabernaculi metabũtur. Cũ proficiscẽdũ fuerit dẽponet leuite tabernaculũ: cũ castra metãda erigẽt. quis cedere: quadraginta milia & octingenti. De filiis neptali: per generationes & familias ac domos cognationũ suarũ: recensiti sũt per nomina singulorũ a vicesimo anno & supra oes qui poterant ad bella procedere: quinquagintatria milia quadringenti. Hi sunt quos numerauerunt moyses & aaron & duodecim principes israel: singulos per domos cognationum suarum. Fueruntq; omnes filii israel per domos & familias suas: a vicesimo anno & supra: oes qui poterant ad bella procedere: sexcẽtatria milia virorum quingẽti quinquaginta. Leuite aũt in tribubus familiarum suarũ non sunt numerati cum eis. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Tribum leui noli numerare: neq; pones summam eorũ cum filiis israel: sed constitues eos super tabernaculũ testimonii & cuncta vasa eius: & quicquid ad cerimonias pertinet. Ipsi portabũt tabernaculũ & oia vtensilia eius: & erũt in ministerio ac pergyrũ tabernaculi metabũtur. Cũ proficiscẽdũ fuerit dẽponet leuite tabernaculũ: cũ castra metãda erigẽt. quis

Tex. Heb. Hu. Ca. i. Pritiua. heb.

פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אָשֵׁר אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי לְתוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה נַפְתָּלִי חֲמִשִּׁים וְאַרְבַּע אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר אִישׁ אִישׁ אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָיו הָיוּ וַיִּהְיוּ כָּל פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּהְיוּ כָּל הַפְּקֻדִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ וְהַלְוִיִּם לְמַטֵּה אֲבֹתָם לֹא הִתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ אַךְ אֶת מַטֵּה לֵוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשָׁם לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הַפְקֵד אֶת הַלְוִיִּם עַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל כָּל כֵּלָיו וְעַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְהֵם יְשָׁרְתֻהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ׃ וּבְנָסְעַ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וַהֻקַּם הַמִּשְׁכָּן יַקִּימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהַזָּר

Pritiua. beb.

נָטָה
עָלָה
שָׂא שָׂאָה
מֵאָה
פָּקַד
דִּבֶּר
נָטָה פָּקַד
נָשָׂא
שָׁכַן עָזַר כָּלָה
שָׁרַת
סָבַב חָנָה
יָרַד חָנָה
קוּם

Interp. chal.

numerati sunt de tribu aser ḋdraginta milia t mille t quingenti. Filij neptali per gñationes suas p familias suas t domos patrũ suox turta numerũ nominũ eox a vigiti annis t supra oẽs egredientes in exercitum: numerati sunt de tribu neptali ḋquaginta tria milia t ḋdringenti. Hi sunt numerati ḋs numerauit moyses t aaron t duodecim ꝓncipes israel singuli p domos patrũ suox. Fuerũtq; oẽs ḋ numerati sunt de filijs israel p domos patrũ suox a vicesimo anno t supra oẽs egredientes in exercitũ in israel: fuerũt oẽs ḋ numerati sunt sexcenta tria milia t ḋngenti t ḋquaginta. Leuite aũt in tribu patrũ suox nõ sunt nũerati inter eos. Locutusq; est dñs cũ moyse dicẽs. Verumtñ tribũ leui nõ numerabis: t summã eox no suscipies in medio filiox israel. Tu autẽ constitue leuitas sup tabernaculũ testimonij t sup oia vasa eius t sup omnia que ad illud pertinẽt. Ipsi portabunt tabernaculum et omnia vasa eius: t ipsi ministrabũt in eo: t per gyrum tabernaculi metabũtur. Et cum proficiscetur tabernaculum: deponent illud leuite: t quando collocabitur tabernaculum erigent illud leuite. Extraneus

Pritiua chal.

רַבַּע
מָנָה
רַבַּב אֶחַד הָוָה
מָנָה שָׁנָה עֶלָה
אֲמַר
כְּבֵל שֶׁכֶן
מַאן נְטַל
שְׁמֵשׁ שָׁרָא
פָּרַק קוּם חֲלַל

Transla. Chal.

מִנְיֵנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְאָשֵׁר אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלַדְתְּהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפִיק חֵילָא׃ מִנְיֵנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי חֲמִשִּׁין וְתַלָתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ אִלֵּין מִנְיֵנַיָּא דְמָנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין גֻּבְרָא חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹי הֲווֹ וַהֲווֹ כָּל מִנְיֵנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפִיק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַהֲווֹ כָּל מִנְיֵנַיָּא שִׁית מְאָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיוָאֵי לְשִׁבְטָא דַאֲבָהָתְהוֹן לָא אִתְמְנִיאוּ בֵּינֵיהוֹן׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ וְיָת שִׁבְטָא דְלֵוִי לָא תְמַנֵּי וְיָת חוּשְׁבַּנְהוֹן לָא תְקַבֵּל בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתְּ מַנֵּי יָת לֵיוָאֵי עַל מַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא וְעַל כָּל מָנוֹהִי וְעַל כָּל דִּלְהוֹן אִינוּן יְטוֹלוּן יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְאִנּוּן יְשַׁמְּשׁוּנֵּיהּ וְסַחוֹר לְמַשְׁכְּנָא יִשְׁרוֹן׃ וּבְמֵיטַל מַשְׁכְּנָא יְפָרְקוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי וְיָת מַשְׁרֵי מַשְׁכְּנָא יְקִימוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי וְחִלּוֹנֵי

Pzitiua heb.	Tex. Heb.	Tra.	Ca. ii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
מות	הַמַּקְרֵב יוּמָת וְחֹנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			quis externorũ accesserit occidetur. Metabũtur ãt castra filij israel:	τ ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος, ἀποθανέτω. καὶ castrametabũtur filij israel: vir in
חָנָה	אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דִּגְלוֹ			vnusquisq; p turmas & cuneos atq; exercitũ suũ. Porro leuite p gyrũ tabernaculi figẽt tetoria: ne fiat indignatio sup multitudine filiorũ israel: & excubabunt in custodiis tabernaculi testimonii. Fecerunt ergo filii israel iuxta omnia que preceperat dñs moysi.	suo ordine cũ signis domorũ familiarum suarum: castrametẽtur filij israel eregiõe: in circuitu tabnaculi testimonij: τ nõ erit peccatũ in filijs israel. τ custodiẽt leuite ipsi
דֶּגֶל	לְצִבְאֹתָם וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב				
חָנָה	לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא יִהְיֶה קֶצֶף				
יָעַד	עַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ				
שָׁמַר	הַלְוִיִּם אֶת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת				
עָשָׂה	וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר			Fecerunt ergo filii israel iuxta omnia que preceperat dñs moysi.	μαὶ ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ. καὶ φυλάξουσιν οἱ λευῖται αὐτοὶ
עָשָׂה	צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ			Cap. 2.	custodiã tabnaculi testimonij. τ fecerũt
		Ca. ii.			τὴν φυλακὴν τῆς σκηνῆς τ̃ μαρτυρίου. καὶ ἐποίησαν οἱ
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל				filij israel: sm oĩa dẽdit ps dñs
דִּבֶּר	אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת				υἱοὶ ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος τῷ
אוֹת	לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל				moysi τ aarõ: sic fecerũt.
נָגַד	מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ				μωυσῆ καὶ ἀαρών, οὕτως ἐποίησαν. Ca. 2.
חָנָה	וְהַחֹנִים קֵדְמָה מִזְרָחָה דֶּגֶל מַחֲנֵה				ΚΑΙ locutꝰ ẽ dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs:
נָשָׂא	יְהוּדָה לְצִבְאֹתָם וּנְשִׂיא לִבְנֵי				καὶ ἐλάλησε κς̃ πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων,
נָשָׂא	יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב וּצְבָאוֹ				hõ ꝓficet ẽm ordinẽ suũ: ẽm signa: sceptrũ
	וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אָלֶף				ἀνὸς ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτ̃, κατὰ σημασίας, κα
רָבַע	וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה				dũ domos familiaꝝ suaꝝ: castrametẽtur fi
נָטָה	יִשָּׂשכָר וְנָשִׂיא לִבְנֵי יִשָּׂשכָר				τ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ἐμβαλέτωσαν οἱ υἱ
	נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו				lij israel eregiõe: in circuitu tabnacult testimonij
	אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע				οἱ ἰσραὴλ ἐναντίον, κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
	מֵאוֹת וּמַטֵּה זְבוּלֻן וְנָשִׂיא לִבְנֵי				castrametabũtur filij israel. τ castrame=
	זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן חֵלוֹן וּצְבָאוֹ				πᾶς ἐμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ οἱ πᾶς ἐμβάλ=
	וּפְקֻדָיו שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף				tãtes ꝑmi xpi oriẽtẽ: ordo ca=
	וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְכָל הַפְּקֻדִים				λοντες πρῶτοι κατ' ἀνατολάς, τάγμα παρεμβο=
	לַמַּחֲנֶה יְהוּדָה מֵאָת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים				stroꝝ iuda cũ exercitu suo: τ ꝓnceps filioꝝ
מֵאָה	אֶלֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע				λῆς ἰούδα σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν
נָסַע	מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם רִאשֹׁנָה יִסָּעוּ				iuda: naasson: filij aminadab. exercitꝰ eius ꝗ nu
					ἰούδα, ναασσών, υἱὸς ἀμιναδάβ. δύναμις αὐτ̃ οἱ ἐπε=
					merati fũt: ꝯtuoꝝ τ septuagita milia τ
					σκεμμένοι, τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ
					sexcẽti. τ castramentãtes ꝓtigunt ex tribus
					ἑξακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς ἰσ
					char: τ ꝓnceps filioꝝ isachar: nathanael: filij suar.
					σάχαρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ἰσσάχαρ, ναθαναὴλ, υἱὸς σωγαρ.
					exercitꝰ eius ꝗ numerati sũt: ꝯtuoꝝ τ quinꝯgita
					δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι, τεσσαρες καὶ πεντηκοντα
					milia τ ꝯdrigẽti. τ castramentãtes cõtigũt
					χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι
					eiꝰ ex tribu zabulõ: τ ꝓnceps filioꝝ zabulõ: eliab.
					αὐτ̃ φυλῆς ζαβουλών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλών, ἐλιάβ,
					filiꝰ chelõ. exercitꝰ eius ꝗ numerati sũt: septẽ τ quinꝯgin
					υἱὸς χελών. δύναμις αὐτ̃ οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντ=
					ta milia τ ꝯdrigẽti. oẽs ꝗ numerati sũt de
					τα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐκ τῆς
					castris iuda: cẽtũ τ octogita milia τ sex
					παρεμβολῆς ἰούδα, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακό=
					milia τ ꝯdrigẽti: cũ exercitu suo ꝓmi ꝓficiscẽtur.
					χίλιοι καὶ τετρακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν πρῶτοι ἐξαροῦσιν

Pzitiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
קְטַל	autẽ qui accesserit interficiat. Castrametabũtur aũt filij israel vnusq;q p mansionẽ suã τ vnusq;q iuxta vexillũ suũ per turmas eoꝝ. Leuite aũt metabũtur p gyrũ tabernaculi testimonij: τ nõ erit indignatio sup cõgregationẽ filioꝝ israel: τ custodiẽt leuite custodiã tabernaculi testimonij. Fecerũtq; filij israel iuxta oĩa que preceperat dñs moysi: ita fecerũt. Ca. 2.	דִּי קָרֵב יִתְקְטֵל וְיִשְׁרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָבַר עַל מַשְׁרוֹהִי וְתָבַר עַל טִקְסֵיהּ לְחֵילֵיהוֹן וְלֵוָאֵי יִשְׂרוֹן סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא וְלָא יְהֵי רוּגְזָא עַל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטְּרוֹן לֵיוָאֵי יָת מַטְרַת מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא וְעַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דִּפְקִיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבְדוּ׃
קְטַל	Qui accesserit interficiat. Castrametabũtur aũt filij israel vnusq;q p mansionẽ suã τ vnusq;q iuxta vexillũ suũ per turmas eoꝝ. Leuite aũt metabũtur p gyrũ tabernaculi testimonij: τ nõ erit indignatio sup cõgregationẽ filioꝝ israel: τ custodiẽt leuite custodiã tabernaculi testimonij. Fecerũtq; filij israel iuxta oĩa que preceperat dñs moysi: ita fecerũt.	
הֲוָה		Ca. ii.
נָכַר	Locutusq; est dñs cũ moyse τ aaron dicens. Singuli iuxta vexillũ suũ p signa τ p domos patrũ suoꝝ castrametabunt filij israel: p gyrũ ꝑtra tabernaculũ federis castrametabũt. vexillũ castroꝝ iuda erit ad orientẽ p exercitꝰ suos: τ ꝓnceps filioꝝ iuda naasson filiꝰ aminadab. τ exercitꝰ eius τ ꝗ nũerati sunt ex eo fuerũt septuagita ꝯtuoꝝ milia τ sexcẽti. Et ꝗ castrametabũt iuxta eũ erit tribꝰ isachar: τ ꝓnceps filioꝝ isachar nathanael filiꝰ suar. et exercitus eius τ qui nũerati sunt ex eo fuerũt ꝯnꝯginta ꝯtuoꝝ milia τ ꝯdringẽti. De tribu filioꝝ zabulõ ꝓnceps fuit eliab filiꝰ helon. τ exercitꝰ eius τ ꝗ nũerati sunt ex eo fuerũt ꝯnꝯginta septẽ milia τ ꝯdringẽti. Oẽs ꝗ numerati sunt de castris iuda fuerũt centũ τ octoginta sex millia et ꝯdringenti per turmas suas: primo ꝓficiscantur.	ΘΕΟ locutꝰ ẽ dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs:
אָמַר		καὶ ἐλάλησε κς̃ πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων,
אוֹת		hõ ꝓficet ẽm ordinẽ suũ: ẽm signa: sceptrũ
דֶּגֶל		ἀνὸς ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτ̃, κατὰ σημασίας, κα
שָׁרָא		dũ domos familiaꝝ suaꝝ: castrametẽtur fi
מַנָּה		τ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ἐμβαλέτωσαν οἱ υἱ
שָׁרָא		lij israel eregiõe: icircuitu tabnacult testimonij
		οἱ ἰσραὴλ ἐναντίον, κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
		castrametabũtur filij israel. τ castrame=
		πᾶς ἐμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ οἱ πᾶς ἐμβάλ=
		tãtes ꝑmi xpi oriẽtẽ: ordo ca=
		λοντες πρῶτοι κατ' ἀνατολάς, τάγμα παρεμβο=
		stroꝝ iuda cũ exercitu suo: τ ꝓnceps filioꝝ
		λῆς ἰούδα σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν
		iuda: naasson: filiꝰ aminadab. exercitꝰ eius ꝗ nu
		ἰούδα, ναασσών, υἱὸς ἀμιναδάβ. δύναμις αὐτ̃ οἱ ἐπε=
		merati fũt: ꝯtuoꝝ τ septuagita milia τ
		σκεμμένοι, τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ
		sexcẽti. τ castramentãtes ꝓtigunt ex tribus
		ἑξακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς ἰσ
		char: τ ꝓnceps filioꝝ isachar: nathanael: filiꝰ suar.
		σάχαρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ἰσσάχαρ, ναθαναὴλ, υἱὸς σωγαρ.
		exercitꝰ eius ꝗ numerati sũt: ꝯtuoꝝ τ quinꝯgita
		δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι, τεσσαρες καὶ πεντήκοντα
		milia τ ꝯdrigẽti. τ castramentãtes cõtigũt
		χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι
		eiꝰ ex tribu zabulõ: τ ꝓnceps filioꝝ zabulõ: eliab.
		αὐτ̃ φυλῆς ζαβουλών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλών, ἐλιάβ,
		filiꝰ chelõ. exercitꝰ eius ꝗ numerati sũt: septẽ τ quinꝯgin
		υἱὸς χελών. δύναμις αὐτ̃ οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντ=
		ta milia τ ꝯdrigẽti. oẽs ꝗ numerati sũt de
		τα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐκ τῆς
		castris iuda: cẽtũ τ octogita milia τ sex
		παρεμβολῆς ἰούδα, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακό=
		milia τ ꝯdrigẽti: cũ exercitu suo ꝓmi ꝓficiscẽtur.
		χίλιοι καὶ τετρακόσιοι, σὺν δυνάμει αὐτῶν πρῶτοι ἐξαροῦσιν

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Au.	La. if.	Pritiua. heb.
ordo castroꝝ filiorꝝ rubẽ ad aphricũ cũ exer	[x]castris filiorũ [r]rubẽ' ad	"דָּגֶל "מַחֲנֵה 'רְאוּבֵן 'תֵּימָנָה 'לְצִבְאֹתָם			'יָמִן
β citu suo: ⁊ ꝓncepꝫ filiorꝝ rubẽ: eliſur: filꝰ	meridianam plagã erit	'וְנָשִׂיא 'לִבְנֵי 'רְאוּבֵן 'אֱלִיצוּר 'בֶּן			'נָשִׂא
ſedeur: exercitꝰ eius ꝙ numerati ſũt ſex ⁊ qua	[p]princeps [s]eliſur [r]filius	'שְׁדֵיאוּר: 'וּצְבָאוֹ 'וּפְקֻדָיו 'שִׁשָּׁה			
dragita milia ⁊ quingẽti. ⁊ caſtra	[s]ſedeur. [b]& cũctus exer	'וְאַרְבָּעִים "אֶלֶף "וַחֲמֵשׁ "מֵאוֹת:			'מֵאָה
metãtes ꝓtigui eius ex tribu ſymeõ: ⁊ ꝓn	citus pugnatorũ eius ∞	'וְהַחֹנִים "עָלָיו "מַטֵּה "שִׁמְעוֹן 'וְנָשִׂיא			'חָנָה
ceps filiorꝝ ſymeõ: ſalamiel: filꝰ ſuriſaddai:	[q]qui nũerati ſunt [b]q̃dra	"לִבְנֵי "שִׁמְעוֹן 'שְׁלֻמִיאֵל 'בֶּן '''			
exercitꝰ eius ꝙ nũerati ſũt nouẽ ⁊ quinq̃gin	ginta [x]ſex'''milia"quigẽ	'צוּרִישַׁדָּי: 'וּצְבָאוֹ 'וּפְקֻדֵיהֶם '			
ta milia ⁊ trecẽti. ⁊ caſtrametã	ti. [q]Iuxta cũ [r]caſtrameta	'תִּשְׁעָה 'וַחֲמִשִּׁים 'אֶלֶף 'וּשְׁלֹשׁ			
tes ꝓtigui eius tribus gad: ⁊ ꝓncepꝫ fi	ti ſunt de [r]tribu" ſymeõ:	'מֵאוֹת: 'וּמַטֵּה "גָּד 'וְנָשִׂיא '''לִבְנֵי "גָּד			'מֵאָה
lioꝝ gad: eliaſaph: filius ragueł: ⁊ exercitus eius ꝙ	"quorũ [r]princeps fuit [r]ſa	'אֶלְיָסָף 'בֶּן 'דְּעוּאֵל: 'וּצְבָאוֹ '			
numerati ſũt: ꝙnqꝫ ⁊ quadragita milia	lamihel [r]filius ∞∞∞∞∞∞	'וּפְקֻדֵיהֶם 'חֲמִשָּׁה "וְאַרְבָּעִים 'אֶלֶף			"רְבַע
⁊ ſexcẽti quinq̃ginta. oĩs ꝙ numerati ſũt	[q]furiddai: [b]& cũct? exer	'וְשֵׁשׁ 'מֵאוֹת 'וַחֲמִשִּׁים: 'כָּל '			
castroꝝ rubẽ: cẽtũ ⁊ quinq̃gita ⁊	citus pugnatorum eius	'הַפְּקֻדִים 'לְמַחֲנֵה 'רְאוּבֵן 'מֵאוֹת '			'חֲנָה
milia ⁊ quadrigẽti ⁊ quinq̃gita cũ	[c]qui nũerati ſunt [r]quin	'אֶלֶף 'וְאַחַד 'וַחֲמִשִּׁים 'אֶלֶף 'וְאַרְבַּע			'שֵׁנָה
exercitu ſuo. ⁊ ſcẽi ꝓficiſcẽtur. ⁊ leuabi	q̃ginta anonẽ [r]milia [q]trecẽ	'''מֵאוֹת "וַחֲמִשִּׁים "לְצִבְאֹתָם "וּשְׁנִים			
turtabnaculũ teſtimonij ⁊ caſtra leuita	ti. In [r]tribu [k]Gad [r]pricepſ	'יִסָּעוּ: 'וְנָסַע "אֹהֶל 'מוֹעֵד "מַחֲנֵה			'נָסַע 'יָצַד
rũ in medio caſtroꝝ: vt caſtrametabũtur	fuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	'הַלְוִיִּם 'בְּתוֹךְ 'הַמַּחֲנֹת ' כַּאֲשֶׁר			
ſic ⁊ ꝓficiſcẽtur q̃libꝫ ꝓſeq̃ns iuxta ꝓcipatũ	[o]heliaſaph [p]filius [q]duel:	'יַחֲנוּ כֵּן "יִסְּעוּ 'אִישׁ 'עַל 'יָדוֹ			'נָסַע
ſuſ: ordies caſtroꝝ ephraim iuxta ma	[r]& cunctus exercitus pu	'לְדִגְלֵיהֶם: 'דֶּגֶל "מַחֲנֵה 'אֶפְרַיִם			
C ritimo caſtroꝝ: ⁊ ꝓncepꝫ filiorꝝ ephra	gnatorum eius "qui nu	''' לְצִבְאֹתָם " יָמָּה ' וְנָשִׂיא "לִבְנֵי			
im: eliſama: filꝰ ammiud. exercitus eius ꝙ numera	merati ſunt " quadragin	'אֶפְרַיִם 'אֱלִישָׁמַע "בֶּן 'עַמִּיהוּד:			
ti ſũt quadragita milia ⁊ quingẽti. ⁊	ta [q]quinq̃ [r]milia [r]ſexcẽti	"וּצְבָאוֹ 'וּפְקֻדֵיהֶם 'אַרְבָּעִים ' אֶלֶף			
tribꝰ manaſſe: ⁊ ꝓncepꝫ filiorꝝ manaſſe: gamaliel: filius phadaſur:	"quinq̃gintanonẽ [r]milia [q]trecẽ	'וַחֲמֵשׁ 'מֵאוֹת: 'וְעַלְיוֹ "מַטֵּה 'מְנַשֶּׁה			
exercitus eius ꝙ numerati ſũt duo ⁊ trigita mi	ti. In [r]tribu [k]Gad [r]pricepſ	'וְנָשִׂיא 'לִבְנֵי 'מְנַשֶּׁה 'גַּמְלִיאֵל 'בֶּן			'מְנַשֶּׁה
lia ⁊ ducẽti. ⁊ caſtrametãtes cõti	fuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	'פְּדָהצוּר: '''וּצְבָאוֹ "וּפְקֻדֵיהֶם			
gui eius tribus beniamin: ⁊ ꝓncepꝫ filiorꝝ beniamin:	[o]heliaſaph [p]filius [q]duel:	'שְׁנַיִם 'וּשְׁלֹשִׁים 'אֶלֶף 'וּמָאתָיִם:			'מֵאָה
	[r]& cunctus exercitus pu	'וּמַטֵּה 'בְּנֵי 'בִנְיָמִן "וְנָשִׂיא 'לִבְנֵי 'בִנְיָמִן			'נָשָׂא

Trãsla. Chal.

טֻכְסָ֣ס מַשְׁרִיתָ֣ רְאוּבֵ֣ן דָּרוֹמָ֣א לְחֵילֵיהוֹן֙ וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י רְאוּבֵ֣ן אֱלִיצ֣וּר בַּר֣ שְׁדֵיאֽוּר׃ וְחֵילֵ֣יהּ וּמְנָיָנֵיהוֹן֙ אַרְבְּעִ֣ין וְשִׁתָּ֣א אַלְפִ֣ין וְחַמֵ֣שׁ מְאָ֣ה׃ וְדִלְשָׁרֵ֣ן סְמִיכִ֣ין עֲלוֹהִ֣י שִׁבְטָ֣א דְשִׁמְעוֹן֙ וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י שִׁמְעוֹן֙ שְׁלֻמִיאֵ֣ל בַּר֣ צוּרִ֣י שַׁדַּ֣י וְחֵילֵ֣יהּ וּמְנָיָנֵיהוֹן֙ חַמְשִׁ֣ין וְתִשְׁעָ֣ה אַלְפִ֣ין וּתְלַ֣ת מְאָ֣ה׃ וְשִׁבְטָ֣א דְגָ֣ד וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י גָ֣ד אֶלְיָסָ֣ף בַּר֣ דְּעוּאֵ֣ל׃ וְחֵילֵ֣יהּ וּמְנָיָנֵיהוֹן֙ אַרְבְּעִ֣ין וְחַמְשָׁ֣א אַלְפִ֣ין וְשִׁתִּ֣ית מְאָ֣ה וְחַמְשִׁ֣ין וְכָ֣ל מְנָיָנֵ֣יא לְמַשְׁרִ֣ית רְאוּבֵ֣ן מְאָ֣ה וַחֲמִשִּׁ֣ין וְחַ֣ד אַלְפִ֣ין וְאַרְבַּ֣ע מְאָ֣ה וְחַמְשִׁ֣ין לְחֵילֵיהוֹן֙ בְּתִנְיָתָ֣א נָטְלִ֣ין וְנָטֵ֣ל מַשְׁכַּ֣ן זִמְנָ֣א מַשְׁרִ֣ית לֵיוָאֵ֑י בְּגַ֣ו מַשְׁרִיָּתָ֣א כְּוָ֣תָא דְשָׁרֵ֣ן כֵּ֣ן נָטְלִ֣ין גְּבַ֣ר עַל֣ אֲתַרֵ֣יהּ לְטִקְסֵיהוֹן׃ וְטֻכְסָ֣ס מַשְׁרִ֣ית אֶפְרַ֣יִם לְחֵילֵיהוֹן֙ מַעַרְבָ֣א וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י אֶפְרַ֣יִם אֱלִישָׁמַ֣ע בַּר֣ עַמִּיהֽוּד׃ וְחֵילֵ֣יהּ וּמְנָיָנֵיהוֹן֙ אַרְבְּעִ֣ין אַלְפִ֣ין וְחַמֵ֣שׁ מְאָ֣ה׃ וְדִסְמִיכִ֣ין עֲלוֹהִ֣י שִׁבְטָ֣א דְמְנַשֶּׁ֣ה וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י מְנַשֶּׁ֣ה גַּמְלִיאֵ֣ל בַּר֣ פְּדָ֣ה צוּר׃ וְחֵילֵ֣יהּ וּמְנָיָנֵיהוֹן֙ תְּלָתִ֣ין וּתְרֵ֣ין אַלְפִ֣ין וּמְאָתָ֣ן׃ וְשִׁבְטָ֣א דְבִנְיָמִ֣ן וְרַבָּ֣א לִבְנֵ֣י בִנְיָמִ֣ן

Interp. chal.

Prima chal.

vexillũ caſtroꝝ ruben erit ad meridiẽ ꝑ turmas ſuas: et ꝓncepꝫ filiorꝝ ruben eliſur filius ſedeur. Et exercitus eius ⁊ ꝙ numerati ſunt ex eo ꝙdraginta ſex milia et ꝙngenti. Et qui caſtrametãtur iuxta eum ſunt viri tribꝰ ſymeon: ⁊ ꝓncepꝫ filiorꝝ ſymeon: ſalamiel filiꝰ ſuriſaddai. Et exercitꝰ eius ⁊ ꝙ numerati ſunt ex eo fuerũt quinq̃ginta nouẽ milia ⁊ trecẽti. et in tribu filiorꝝ gad ꝓncepꝫ fuit eliaſaph filiꝰ dehuel. Et exercitꝰ eius et ꝙ nũerati ſunt ex eo fuerũt ꝙdraginta ꝙnqꝫ milia ⁊ ſexcẽti ⁊ ꝙnquagita. oĩs qui recẽſiti ſunt in caſtris ruben fuerunt centuꝫ quinquaginta milia ⁊ mille et quadringentꝫ ⁊ quiquagita per turmas ſuas: ſecũdo ꝓficiſcãtur. Et ꝓficiſcatur tabernaculũ federis ⁊ caſtra leuitarũ in medio caſtroꝝ. Quõ caſtrametẽtur ita ꝓficiſcãtur: ſinguli in loco ſuo ꝑ vexilla ſua. Vexillum caſtroꝝ ephraim ꝑ exercitũ ſuũ erit ad occidẽtẽz: ⁊ princeps filiorꝝ ephraim eliſama filius amiud: et exercitus eius ⁊ ꝙ numerati ſunt ex eo ꝙdraginta milia ⁊ quingẽti. Et iuxta euz tribus manaſſe: ⁊ princeps filiorꝝ manaſſe gamaliel filiꝰ phadaſur. et exercitus eius ⁊ ꝙ numerati ſunt ex eo trigĩta duo milia ⁊ ducenti. in tribu filiorum beniamin ꝓnceps fuit

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Ru.	Ca. ij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם			abidan filius gedeõis: & cũctus exercitus pugnatorũ eius qui recen	αβιδὰν, υἱὸς γαδεωνί, καὶ δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπισκεμ
	חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע			iti sunt: trigintaquinq; milia quadringenti.	μένοι ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακό
	מֵאוֹת׃ כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֶה			Oẽs qui nũerati sunt in castris ephraim centum octo milia centum per turmas suas: tertii proficiscẽtur. Ad aquilonis partem castrametati sunt filii dan: quorũ princeps fuit abiezer filius ammisaddai. Cunctusq; exercitus pugnatorum eius qui nũerati sunt, sexagintaduo milia septingẽti. Iuxta eũ fixere tẽtoria de tribu aser: quorum princeps fuit phegiel filius ochran. Cũctus exercitꝰ pugnatorũ eius qui numerati sunt quadraginta milia & mille quigẽti. De tribu filiorũ neptali princeps fuit ahira filius enan. Cunctus exercitus pugnatorum eius quinq̃gintatria milia quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris dan fuerunt centũ quinquaginta septem milia trecenti: & nouissimi proficiscentur. Hic numerus filiorũ israel per domos cognationum suarum & turmas diuisi exercitus sexcentatria milia quingenti quinquaginta. Leuite autem nõ sunt numerati inter filios israel. Sic enim precesperat dominus moysi. Fecerunt q̃ filii israel iuxta omnia que mandauerat dñs. Castrametati sunt	ριὰ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι.
	אֶת מַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאָה אֶלֶף וּשְׁמֹנַת אֲלָפִים				
	וּמֵאָה לִצְבָאָתָם וּשְׁלֹשִׁים יוֹם׃				
	דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן צָפֹנָה לִצְבָאָתָם				
	וּנְשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן				
	עַמִּישַׁדָּי׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם				
	וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְשֶׁבַע מֵאוֹת׃				
	וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וְנָשִׂיא				
	לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן׃				
רְבִיעִי	וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים				
	אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וּמַטֵּה נַפְתָּלִי				
	וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן	חֲמִישִׁי			
	עֵינָן׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלָשָׁה				
	וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל				
חֲנֵה	הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה דָן מֵאָת אֶלֶף				
	וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אָלֶף וְשֵׁשׁ				
נָסַע	מֵאוֹת לְאַחֲרֹנָה יִסְעוּ לְדִגְלֵיהֶם׃				
	אֵלֶּה פְקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית				
	אֲבֹתָם כָּל פְּקוּדֵי הַמַּחֲנֹת				
	לִצְבָאֹתָם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת				
	אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃				
פָּקַד	וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי				
	יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת				
עָשָׂה	מֹשֶׁה׃ וַיִּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל				
חָנָה	אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן חָנוּ				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	Abidan filius gedeoni: & exercitus eius & q̃ numerati sunt ex eo triginta duo milia & q̃dringẽti. Oẽs qui	אֲבִידָן בַּר גִּדְעֹנִי׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנְיָנֵיהוֹן תְּלָתִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מְנְיָנַיָּא
תְּמָנָא	numerati sunt in castris ephraim fuerũt centũ octoginta milia & centũ: q turmas suas: tertio pficiscant.	לְמַשְׁרִיַּת אֶפְרַיִם מְאָה וּתְמָנְיָא אַלְפִין וּמְאָה לְחֵילֵיהוֹן וּבַתְרַיְתָא נָטְלִין׃ טֻכְסָא דְּ
צְפוֹנָה	Vertillũ castroꝝ dan erit ad aquilonẽ q turmas suas: et	מַשְׁרִיַּת דָּן צִיפּוּנָא לְחֵילֵיהוֹן וְרַבָּא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּי שַׁדָּי׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנְיָנֵיהוֹן
שְׁתִּין תְּרֵין	pnceps filioꝝ dan ahiezer filꝰ ammiſaddai. Et exercitus eius & q̃ nũerati sunt ex eo fuerũt ſexagintaduo milia & ſeptingẽti. Et q̃ caſtrametãtur iuxta eum tribus aſer: & pnceps filioꝝ aſer fegiel filius ochran. et exercitus eius et q̃ numerati sunt ex eo q̃draginta milia & mille & quingẽti. Et iuxta eum tribus neptali: & pnceps filioꝝ neptali ahira filꝰ enam. et exercitus eius & qui numerati sunt ex eo quinq̃ginta tria milia & quadringẽti. Oẽs q̃ numerati sunt in caſtris dan fuerunt centũ q̃nquaginta ſeptẽ milia & ſexcẽti: nouiſſime pficiſcantur. Hi ſunt qui numerati ſunt de filijs iſrael per domos patrũ ſuoꝝ. Oẽs q̃ numerati ſunt in caſtris q exercitum ſuũ ſexcenta tria milia: et quingenti & quinquaginta. Leuite autẽ non ſunt numerati iter filios iſrael: ſicut preceperat dñs moyſi. Fecerunt q̃ filij iſrael iuxta omnia que precepit dñs moyſi: ita caſtrametabantur	תְּלָתָא אַלְפִין וְחַמְשׁ מְאָה וְתַלְתָּא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ וְכָל מְנְיָנַיָּא
אֶחָד		לְמַשְׁרִיַּת מְאָה וְחַמְשִׁין וְשִׁבְעָה אַלְפִין וְשִׁית מְאָה
מָנָה		לְבָתַרְתָּא נָטְלִין לְטֻכְסֵיהוֹן׃ אִלֵּין מְנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן כָּל מְנְיָנֵי
שְׂרָא		מַשְׁרְיָתָא לְחֵילֵיהוֹן שִׁית מְאָה וּתְלָתָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיוָאֵי לָא
		אִיתְמְנְיוּ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וְעַבָּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דְּפַקִּיד
		יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן שָׁרְיָן

per actẽ cog: τ sic pfecti sũt ymnodsq; κατὰ τάγμα αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐξῆραν ἕκασος cõsequẽtes p pplos suos p domos fami ἐχόμενοι κατὰ δήμους αὐτῶν κατ᾽οἴκους πα= lias suas.

τριῶν αὐτῶν. Ca.3.

A Leui. 10.a. Infra. 16.8. ΘΕ he ghattões aarõ τ moysi: in καὶ αὗται αἱ γενέσεις ἀαρὼν καὶ μωυσῆ, ἐν die qua locut⁹ ē dñs moysi in mõte sinai: ἡμέρᾳ ἣ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ ἐν ὄρει σινά, τ hec noia filioꝝ aarõ: priogeni καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἀαρών, πρωτότο tus nadab τ abiu τ eleazar τ ithamar. τ κος ναδὰβ καὶ ἀβιοὺ καὶ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. καὶ hec noia filioꝝ aarõ: sacerdotes ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἀαρών, οἱ ἱερεῖς οἱ ἠ vncti: ds pfecrauerũt man⁹ cog: vt sa λειμμένοι, οὓς ἐτελείωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἱε= cerdotio fũgerẽtur. τ mortu⁹ ē nadab τ abiu co ρατεύειν. καὶ ἐτελεύτησε ναδὰβ καὶ ἀβιοὺ ἐναν= rã dño: offerẽtib⁹ ipis ignẽ alienũ τι κυρίου, προσφερόντων αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον cora dño in deserto sinai: τ filij nõ ἐναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινά, καὶ παιδία οὐκ erãt eis. τ sacerdotio fũcti sũt eleazar τ ithamar cũ ἦν αὐτοῖς. καὶ ἱεράτευσαν ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ με= aarõ pfe suo. τ locut⁹ ē dñs τὰ ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν. καὶ ἐλάλησε κύριος ad moysen: dicẽs: accipe tribũ leui: τ statues πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε τὴν φυλὴν λευί, καὶ στήσεις eos cora aarõ sacerdote. τ ministra αὐτοὺς ἐναντίον ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. καὶ λειτουργή B bũt ei: τ custodiẽt custodias ei⁹: σουσιν αὐτῷ, καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακὰς αὐτοῦ, τ custodias filioꝝ israel cora tabna καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔναντι τῆς σκη culo testimonij: ad opãdũ opa tabnacli. νῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. τ custodiẽt oia vasa tabnaculi testi καὶ φυλάξουσι πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς τ μαρ monij: τ custodias filioꝝ israel: iuxta τυρίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, κατὰ oia opa tabnaculi. τ vabis leui= πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. καὶ δώσεις τοὺς λευί= tas aarõ frĩ tuo: τ filijs ei⁹ τας ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ sacerdotib⁹: donũ dati: hi mihi sũt a τοῖς ἱερεῦσιν, δόμα δεδομένοι, οὗτοί μοί εἰσιν ἀπὸ filijs israel. τ aarõ τ filios eius sta τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ κα tues sup tabnaculũ testimonij: τ custodiẽt στήσῃς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ φυλάξουσιν sacerdotiũ cog. τ alienigena tãgẽs: morietur. τὴν ἱερατείαν αὐτῶν. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος, ἀποθανεῖται.

per turmas suas m&n p= fecti ooooooooooooooo p familias ac domos o patrũ suorũ. Capꝫ.3. HE sũt b generatiões c aaron & moysi c in die qua c locutus est d do= minus b ad c moysen e in mõ te c sinai. m Et hec n nomia o filiorum p aaron. ooooooo q Primogenitus ei? r na= dab dein de a abiu & r elea zar n & ithamar. x Hec r no mina r filiorum a aaron oo b sacerdotũ c qui vncti sunt & f quorum c replete & cõsecrate c manus: g vt sacerdotio fungerẽtur. b Mortui sũt ei c nadab k & abiu n cũ offerrẽt o ignẽ p alienũ q in cõspectu r do mini o in deserto r sinai x absq; u liberis. a functiq; sunt sacerdotio b eleazar c & ithamar c coram r aaron g patre suo. ooooooooooooo h locutusq; est c dominus k ad c moysen m dicens. oo n Applica p tribũ q leui & fac stare ooooooooooooo r in conspectu n aaron x sa cerdotis: r vt ministrent c ei: & excubent a & obser uent ooooooooooooooo f quicquid ad n cultũ per tinet g multitudinis b coram r tabernaculo k testimõii: ooooooooooooooooo p & custodiant q vasa ooo ooooooooooo ooooooooo r tabernaculi: ooooooooo ooooooooooooooo b seruientes in o ministe= rio ooooooooooooooooo c eius. r Dabisq; dono n le uitas ooooooooooooooo r aaron k & filiis eius: o qui bus m traditi sunt ooooooo p a q filiis r israel. r Aaron ooo ooooooooooooooo aũt n & r filios eius r consti tues sup cultũ b sacerdo= tii. c Extern o q ad ministrã dũ accesserit: r morietur.

Ca.iii. לְטֻקְסֵיהוֹן וְכֵן גְּבַר לְזַרְעִיתֵיהּ עַל בֵּית אֲבָהָתוֹהִי׃

וְאִילֵין תּוֹלְדָת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי אַהֲרֹן בּוּכְרָא נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃ אִילֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא דְּאִתְרַבִּיאוּ דְּאִתְקַרַּב קוּרְבָּנַיָּא לְשַׁמָּשָׁא וּמִית נָדָב וַאֲבִיהוּא קֳדָם יְיָ בְּקָרֵבְיהוֹן אֵשָׁתָא נוּכְרֵיתָא קֳדָם יְיָ בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי וּבְנִין לָא הֲווֹ לְהוֹן וְשַׁמֵּישׁ אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל אַהֲרֹן אֲבוּהוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְקָרֵיב יָת שִׁבְטָא דְּלֵוִי וְתִמְקֵים יָתֵיהּ קֳדָם אַהֲרֹן כַּהֲנָא וְיִשְׁמְשׁוּן יָתֵיהּ׃ וְיִטְּרוּן יָת מַטְרַת כָּל בְּנִישְׁתָּא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא לְמִפְלַח יָת פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא׃ וְיִטְּרוּן יָת כָּל מָנֵי מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת מַטְרַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח יָת פּוּלְחַן מַשְׁכְּנָא׃ וְתִתֵּן יָת לֵוָאֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי מְסִירִין יְהֵיבִין אִינּוּן לֵיהּ מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְיָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי תְּמַנֵּי וְיִטְּרוּן יָת כַּהֲנוּתְהוֹן וְחִילְתָנִי דְּיִקְרַב יִתְקְטֵל׃

Interp̃.chal.

per vexilla sua: τ ita proficiscebantur singuli per fa= milias suas τ per domum patrum suoꝝ. Ca.3.

ΘΕ he sunt generationes aaron τ moysi: in die qua locutus est dñs ad moysen in monte sinai. Et hec sunt nomina filioꝝ aaron. primogenitus eius nadab τ abiu eleazar τ ithamar. Hec nomina filioꝝ aaron sacerdotũ: qui vncti sunt: τ quoꝝ oblatio obla ta est vt ministrarẽt. Mortuusq; est nadab τ abiu co= ram dño: qñ obtulerũt ignẽ alienũ coram dño in deser to sinai: τ filij non fuerũt eis. et ministrauit eleazar et ithamar in cõspectu aaron patris sui. Locutusq; est dñs ad eũ moyse dicens. Applica tribũ leui τ statue eum cora aaron sacerdote: τ ministrabũt ei: τ custo= dient custodiã eius τ custodiã ois cõgregationis an= te tabernaculũ federis: vt seruiãt in ministerio taber naculi: τ custodiãt omnia vasa tabernaculi federis et custodiã filioꝝ israel: et vt seruiãt in ministerio taber naculi federis. Dabisq; leuitas aaron τ filijs eius: cui dati traditiq; sunt a filijs israel. Aaron autem et filios eius constitues vt custodiant sacerdotium suũ. Alienus autem qui accesserit occidetur. ooo ooooooo

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Hu.	La. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	[a] וַיְדַבֵּר [b] יְהוָה [c] אֶל [d] מֹשֶׁה [e] לֵאמֹר׃			[a]Locutusq; ē [e]dominus [b]ad [d]moysen [c]dicēs.	τ locutus ē dñs ad moysen: dicēs: τ ego ecce
	[f] וַאֲנִי [m] הִנֵּה [n] לָקַחְתִּי [o] אֶת [p] הַלְוִיִּם			[f]Ego [n]tuli [p]leuitas	λελάληκε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, καὶ ἐγὼ ἰδοὺ
	[q] מִתּוֹךְ [r] בְּנֵי [s] יִשְׂרָאֵל [t] תַּחַת [n] כָּל			[q]a [r]filiis [s]israel [r]pro [n] om=	accepi leuitas de medio filiorꝫ israel pro
	[x] בְּכוֹר [y] פֶּטֶר [z] רֶחֶם [aa] מִבְּנֵי [b] יִשְׂרָאֵל [ac] לְ [ad] בְּהֵמָה	[ac] לַ־ [ad] בְּהֵמָה		ni [x]primogenito [r]qui ape= rit [b]vuluã [a]in filiis [b] israel:	omñi primogenito aperẽte vuluã a
	[c] וְהָיוּ [o] לִי [g] הַלְוִיִּם׃ [i] כִּי [g] לִי [h] כָּל [i]	[c] הָיָה		[c]eruntq; [g]leuite [o] mei.	τὶ παγχὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ
	[j] בְּכוֹר [k] בְּיוֹם [l] הִכֵּתִי [m] כָל [n] בְּכוֹר	[j] בְּכֹר		[i]Meũ eſt [l]enim [h]omne	filiis israel: redẽptio eorꝫ erũt: τ erũt
	[o] בְּאֶרֶץ [p] מִצְרַיִם [q] הִקְדַּשְׁתִּי [r] לִי [s] כָּל	[q] קִדַּשׁ		[j]primogenitũ: [k]ex quo [l]percussi [m]primogenitos	τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, λύτρα αὐτῶν ἔσονται, καὶ ἔσονται
	[t] בְּכוֹר [u] בִּישְׂרָאֵל [v] מֵאָדָם [w] עַד [x] בְּהֵמָה			[o]in terra [p]egypti: [q]sancti ficaui [r]mihi [s]quicquid	mihi leuite. mihi eſt oĕ priogenitũ. in qua
	[a] לִי [b] יִהְיוּ [c] אֲנִי [d] יְהוָה׃ [e] וַיְדַבֵּר [f] יְהוָה			[r]primum naſcitur [s]in iſ= rael. [x]Ab homine [r] vſq;	die pcussi oĕ priogenitũ in terra egy= pti: ſctificaui mihi oĕ priogenitũ in israel: ab
	[g] אֶל [h] מֹשֶׁה [i] בְּמִדְבַּר [k] סִינַי [l] לֵאמֹר׃			ad [t]pecus [u]mei [b]ſunt. [c]ego [d]dñs. [e]locutuſq; eſt [f]dñs	hoie vſq; ad pecus mihi erũt. ego dñs. τ
	[m] פְּקֹד [n] אֶת [o] בְּנֵי [p] לֵוִי [q] לְבֵית [r] אֲבֹתָם			[g]ad [h]moyſen [i] in deſerto [k] ſinai [l]dicens.	ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐμοὶ ἔσονται. ἐγὼ κύριος. καὶ
	[s] לְמִשְׁפְּחֹתָם [t] כָּל [u] זָכָר [v] מִבֶּן [w] חֹדֶשׁ	[s] שְׁפָחָה		[m]Numera [o]filios [p]leui [q]p domos [r]patrũ ſuorũ &	locutus ē dñs ad moyſen in deſerto ſinaĩ:
	[a] וָמַעְלָה [b] תִּפְקְדֵם׃ [c] וַיִּפְקֹד [d] אֹתָם	[a] עֲלֵה [b] פָּקַד		[n]familias: [r]omnem [n]ma= ſculum [t]ab vno [r]menſe	ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ,
	[e] מֹשֶׁה [f] עַל [g] פִּי [h] יְהוָה [i] כַּאֲשֶׁר [j] צִוָּה׃	[e] פִּ֫		[s]& ſupra. [b] Numerauit	dicẽs: numera filios leui per domos
	[k] וַיִּהְיוּ [l] אֵלֶּה [m] בְּנֵי [n] לֵוִי [o] בִּשְׁמֹתָם	[k] הָיָה		[b]moyſes [c]vt [i]preceperat [g]dominus: & inuẽti ſunt [m]filii [n]leui	familias ſuas: p cognatiões ſuas: oĕs maſ
	[p] גֵּרְשׁוֹן [q] וְקְהָת [r] וּמְרָרִי׃ [s] וְאֵלֶּה [t] שְׁמוֹת	[p] גֵּרְשׁ֫וֹן		[o]per nomina ſua [p]gerſon [q]& caath [r]& me= rari.	culinũ ab vno mẽſe τ ſupra numerate
	[u] בְּנֵי [v] גֵרְשׁוֹן [w] לְמִשְׁפְּחֹתָם [x] לִבְנִי׃			[t]Filii [r]gerſon: [s]lebni [q]& ſemei. [b]Filii [c]caath: [o]	cos. τ numerauit eos moyſes τ
	[a] וּשְׁמָעִי׃ [b] וּבְנֵי [c] קְהָת [d] לְמִשְׁפְּחֹתָם			[c]amram [r]& ieſſaar [g]he= bron [h]& ozihel. [i]Filii [k] merari [m]mooli [n]& muſi.	αὐτούς. καὶ ἐπεσκέψατο αὐτοὺς μωυσῆς καὶ
	[e] עַמְרָם [f] וְיִצְהָר [g] חֶבְרוֹן [h] וְעֻזִּיאֵל׃ [i] וּבְנֵי			[u]De gerſon fuere [r]fami= lie due: [r] lebnitica [o] & [s]ſemeitica. [o]	aarõ p vocẽ dñi: quẽadmodũ p̃cepit do
	[k] מְרָרִי [l] לְמִשְׁפְּחֹתָם [m] מַחְלִי [n] וּמוּשִׁי			[r]quarum numeratus eſt populus ſexus [o]	mino eis. τ fuerũt filii leui ex noib p fu=
	[o] אֵלֶּה [p] הֵם [q] מִשְׁפְּחֹת [r] הַלֵּוִי [s] לְבֵית			[t]maſculini [x]ab vno [t]men ſe [m]& ſupra. [o]	rios αὐτοῖς. καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ λευὶ ἐξ ὀνομάτων αὐ
	[t] אֲבֹתָם׃ [u] לְגֵרְשׁוֹן [v] מִשְׁפַּחַת [w] הַלִּבְנִי			[o]ſeptem [p]milia [q]quingen ti. Hi [o]	ις: gerſõ: caath: τ merari. τ hec
	[x] וּמִשְׁפַּחַת [y] הַשִּׁמְעִי [z] אֵלֶּה [aa] הֵם				τῶν, γερσών, καάθ, καὶ μεραρί. καὶ ταῦτα τὰ ὀ
	[a] מִשְׁפְּחֹת [b] הַגֵּרְשֻׁנִי׃ [c] פְּקֻדֵיהֶם				noia filiorꝫ gerſon: p populos ſuos:
	[d] בְּמִסְפַּר [e] כָּל [f] זָכָר [g] מִבֶּן [h] חֹדֶשׁ [i] וָמַעְלָה	[d] סְ֫פַר			νόματα τῶν υἱῶν γερσών, κατὰ δήμους αὐτῶν,
	[j] פְּקֻדֵיהֶם [k] שִׁבְעַת [l] אֲלָפִים [m] וְחֲמֵשׁ				lebni: τ ſemei. τ filii caath: per populos ſu=
	[n] מֵאוֹת׃ [o] מִשְׁפַּחַת [p] הַגֵּרְשֻׁנִי׃	[e] מְאוֹת			λοβενί, καὶ σεμεί· καὶ υἱοὶ καάθ, κατὰ δήμους αὐ
					os: amrã: τ eſſaar hebrõ τ oziel. τ
					τῶν, ἀμραμ, καὶ ἰσαὰρ χεβρὼν καὶ ὀζιήλ. καὶ
					filij merari: per populos ſuos: mooli: τ inu
					υἱοὶ μεραρί, κατὰ δήμους αὐτῶν, μοολί, καὶ μου
					ſi. hi ſunt populi leuitarꝫ p domos ſa=
					σί· οὗτοί εἰσι δῆμοι τῶν λευιτῶν κατ᾽οἴκους πα
					miliarꝫ ſuarꝫ. gerſõ populus lebni: τ
					τριῶν αὐτῶν· τῷ γερσὼν δῆμος τοῦ λοβενί, καὶ
					populus ſemei. hi populi gerſõ, nume
					δῆμος τοῦ σεμεί. οὗτοι δῆμοι τοῦ γερσών· κατὰ
					ratio eorꝫ ẽt numer ois maſculini:
					σκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν πανὸς ἀρσενικοῦ,
					ab vno mẽſe τ ſupra: numeratio eorꝫ ſe=
					ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω, ἡ ἐπισκεψις αὐτῶν ἑ=
					ptẽ milia τ dngẽti. τ filij gerſon
					πτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. καὶ υἱοὶ γερσὼ

Exo. 13.a. Infra. 8.c.

C

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
		וַמַלֵּיל יְהוָה עִם מֹשֶׁה [a]לְמֵימָר׃ וַאֲנָא הָא קְרֵיבִית יָת לֵיוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲלַף כָּל
		בּוּכְרָא בַּתְחַ֫לָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵיוָאֵי׃ אֲרֵי דִילִי כָּל בּוּכְרָא
		בְּיוֹמָא דְּקָטֶלִית כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם [a]אַקְדֵּישִׁית קֳדָמַי כָּל בּוּכְרָא בְּיִשְׂרָאֵל
		מֵאֲנָשָׁא עַד בְּעִירָא דִּילִי [b]יְהוֹן אֲנָא יְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה [c]בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי לְמֵימָר׃
		[d]מְנֵי יָת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית [e]אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעִיָתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא [f]וְלְעֵילָא תְּמְנֵנוּן׃
		וּמְנָא יָתְהוֹן מֹשֶׁה עַל [g]מֵימְרָא דַּיְיָ כְּמָא דְּאִתְפַּקַּד׃ [h]וְהָווֹ אִלֵּין בְּנֵי לֵוִי [i]בְּשׁוֹמָהָתְהוֹן
		גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן לְזַרְעִיָתְהוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃ וּבְנֵי קְהָת
		לְזַרְעִיָתְהוֹן עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃ וּבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיָתְהוֹן מַחְלִי וּמוּשִׁי׃ אִלֵּין
		אִינּוּן זַרְעִית לֵיוָאֵי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ לְגֵרְשׁוֹן זַרְעִית לִבְנִי זַרְעִית שִׁמְעִי׃ אִלֵּין אִנּוּן
		זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן׃ מְנָיֵהוֹן בְּמִנְיַן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא [f]וְלְעֵילָא מְמַנְיֵהוֹן שַׁבְעָא אַלְפִין
		וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãſla. B. Hiero.	Tex. Heb. Ru. Ca. iij.	Pritiua heb.
poſt tabnaculũ caſtrametabũtur iuxta ma	"poſt[x] tabernaculũ [r]me=	"אַחֲרֵי [r]הַמִּשְׁכָּן [y]יִחֲנוּ [y]יָמָּה: [s] וְנָשִׂיא	[x]שָׁכַן [y]חָנָה [s]נָשָׂא
D re. τ p̃nceps dom[o] familie ppũ ger=	tabũtur[y]ad occidentem	[b]בֵּית [c] אָב [d]לְגַרְשֹׁנִי [c] אֶלְיָסָף [f] בֶּן [f]	
σαγ. καὶ ὁ ἄρχων ὄικου πατριᾶς τοῦ δ̃ήμου τοῦ γερ=	fub[u]príncipe[c]heliaſaph		
ſon: eliſaph: filⁱ iael. τ cuſtodia filioꝝ gerſon	[f]filio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[g]לָאֵל: [h] וּמִשְׁמֶרֶת [f] בְּנֵי [k] גֵּרְשֹׁן [f]	[g]שֶׁל מַר
σών, ἐλεισάφ, ὑιὸς δαὴλ. καὶ ἡ φυλακὴ υἱῶν γερσὼν	[g]iahel.[h]& habebunt ex=		
m tabnaculo teſtimonij: tabnaculũ: τ opim̃e	cubias ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[l]בְּאֹהֶל [m] מוֹעֵד [n] הַמִּשְׁכָּן [o] וְהָאֹהֶל	[l]בְּיַעַד
ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἡ σκηνή, καὶ τὸ κατακάλυμ	[l]in tabernaculo[m]federis	[p] מִכְסֵהוּ [q] וּמָסַךְ [r] פֶּתַח [s] אֹהֶל [t] מוֹעֵד:	[p]כִּסֵּה [q]סָבַךְ
μα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰ ἱσία	ipſum[o]tabernaculum &	[u] וְקַלְעֵי [v] הֶחָצֵר [w] וְאֶת [x] מָסַךְ [y] פֶּתַח [z] הֶחָצֵר	
atrij: τ velũ porte a	[p]opimẽtũ eius:[q] tẽtoriũ	[a] אֲשֶׁר [b] עַל [c] הַמִּשְׁכָּן [d] וְעַל [e] הַמִּזְבֵּחַ [f] סָבִיב	
τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς πύλης τῆς αὐ=	qđ trahitur añ[r]fores[s]te	[g] וְאֶת [h] מֵיתָרֵיו [i] לְכָל [j] עֲבֹדָתוֹ: [k] וְלִקְרַת	[g]זְבַח [h]סָבָב [i]יָתֵד
λῆς τῆς ὑσης ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ κατάλοιπα	cti[t]federis[u]& cortinas[x]a	[l] מְשַׁפַּחַת [m] הַעַמְרָמִי [n] וּמִשְׁפַּחַת [o] הַיִּצְהָרִי	
oĩum opus eius caath. ppũs amrã	trij:[y]tẽtoriũ[z]quoꝝ qđ	[p] וּמִשְׁפַּחַת [q] הַחֶבְרֹנִי [r] וּמִשְׁפַּחַת [s] הָעuזִּיאֵלִי	
πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ τῷ καὰθ. δ̃ημος ἀμρὰμ	appẽditur in[a]introitu[b]a	[t] אֵלֶּה [u] הֵם [v] מִשְׁפְּחֹת [w] הַקְּהָתִי:	
vn[o]: τ popul[o] teſſar vn[o]: τ popul[o] hebrõ	trij[c]tabernaculi:[d]& quic	[a] בְּמִסְפַּר [b] כָּל [c] זָכָר [d] מִבֶּן [e] חֹדֶשׁ [f]	
ἓις, καὶ δ̃ημος τῷ ἰσααρ ἓις, καὶ δ̃ημος χεβρὼν	quid ad ritũ[e]altaris pti=	וָמָעְלָה [g] שֵׁשֶׁת [h] אֲלָפִים [i] וּמָאתָיִם:	
vn[o]: τ popul[o] oziel vn[o]. hi ſũt populi ca	net:[f]funes tabernaculi:		Pritiua chal.
ἓις, καὶ δ̃ημος ὀζιὴλ ἓις. οὗτοί εἰσι δ̃ημοι τοῦ κα=	&[g]oĩa[m]vtẽſilia eius. [n]Co		
ath ſm numerũ: oẽ maſculinũ a mẽſe vno τ	gnatio[o]caath hẽbit po=		
ἀὸ κατὰ ἀριθμόν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ	pulos[p]amramitas[q]&[r]ieſ		
ſupra: octo milia τ ſexcẽti: cuſtodiẽtes	faaritas[s]&[t]hebrõitas [u]&		
ἐπάνω ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, φυλάσσοντες	[x]ozielitas.[y]He[z]ſunt [a] fa=		
cuſtodias ſctõꝝ. populi filioꝝ caath	milie[b]caathitarum. ∞∞∞		
τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων. οἱ δ̃ημοι τῶν υἱῶν καὰθ	[c]recẽſiti p noĩa ſua [d] oẽs		
caſtrametabũtur ex oblíq̃ tabnaculi x̃ſuꝝ a	gñis[e]maſculini[f]ab vno		
παρεμβαλοῦσιν ἐκπλαγίων τῆς σκηνῆς κατὰ λί=	[g]mẽſe[h]& ſupra[i]octo[k]mi		
phrich. τ p̃nceps dom[o] familiaꝝ populoꝝ	lia[l]ſexcenti. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
βα. καὶ ὁ ἄρχων ὄικου πατριῶν τῶν δ̃ήμων τοῦ	[m]Habebũt excubias[n]ſã=		
caath: eliſaphan: filⁱ oziel. τ cuſtodia coꝝ	ctuarii &∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
καὰθ, ἐλεισαφάν, ὑιὸς ὀζιὴλ. καὶ φυλακὴ αὐτῶν ἡ	[o]caſtrametabũtur[p]ad ∞		
arca: τ mẽſa: τ cãdelabrũ: τ al	[q]meridianam[r]plagam.		
κιβωτός, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὰ θυ	[s]Princepſq̃ eorum erit		
taria: τ vaſa ſctũarij:q̃cũq̃ mini	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞		
στασήσει, καὶ τὰ σκεύη τοῦ ἁγίου, ὅσα λειτουρ=	[t]eliſaphan[u]filius [v] oziel.		
ſtrabũt in ſpũs: τ velũ τ	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
γήσουσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ	[w]& cuſtodiant[x]arcam ∞		
oĩa opa coꝝ. τ p̃nceps in	[y]menſamq̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞		
πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ ἄρχων ὁ ἐπὶ τῶν	[z]& candelabrũ:[a]altaria		
p̃cipib[o] leuitaꝝ: eleazar filⁱ aarõ	[b]& vaſa[c]ſanctuarii in ∞		
E ἀρχόντων τῶν λευιτῶν, ἐλεάζαρ υἱὸς ἀαρὼν τοῦ	[d]quibus[e]miniſtratur[f]&		
ſacerdotis ꝑſtitut[o]: ad cuſtodiẽdũ cuſtodias	velũ:[g]cunctãq̃ huiuſce=		
ἱερέως καθεσμένος, φυλάσσειν τὰς φυλακὰς τῶν	modi[h]ſupellectilẽ.[i] Prin		
ſctõꝝ. merari popul[o] mooli: τ populus	ceps aũt[k]p̃cipũ[l]leuita		
ἁγίων. τῷ μεραρὶ δ̃ημος ὁ μολί, καὶ δ̃ημος ὁ	rũ[m]eleazar[n] filius [o] aarõ		
muſi. hⁱ ſũt populi merari: numera	[p]ſacerdotis erit ſup[q]ex=		
μουσί. οὗτοί εἰσι δ̃ημοι τοῦ μεραρί, ἡ ἐπίσκε=	cubitores[r]cuſtodie[s]ſan=		
tio coꝝ ſm numeꝝ: oẽ maſculinũ ab vno	ctuarii. At vero[t]de mera		
ψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμόν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μη	ri erunt[u]populi[w]mooli=		
mẽſe τ ſupra: ſex milia τ ducẽti.	te[x]&[y]muſite ∞∞∞∞∞∞∞		
νιαίου καὶ ἐπάνω, ἑξακισχίλιοι καὶ διακόσιοι. ∞∞	[z]recenſiti per noĩa ſua		
	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
	[a]omnes generis [b] maſcu		
	lini:[c]ab vno [d]menſe ∞∞∞		
	[e]& ſupra[f]ſex[g]milia [h]du=		
	centi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		

Tranſla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
אַחוֹרֵי [y]מַשְׁכְּנָא [z]יִשְׁרוֹן [a]מַעַרְבָּא: [b]וְרַב בֵּית אֲבָא לְבֵית גֵּרְשׁוֹן אֶלְיָסָף בַּר לָאֵל: [c]וּמַטַּרַת	castrametabũtur poſt tabernaculũ ad occidentem. Et	[y]שָׁכַן [z]שְׁרָא [a]עֲרַב
בְּנֵי גֵרְשׁוֹן בְּמַשְׁכַּן זִימְנָא מַשְׁכְּנָא וּפְרֵסָא [d]חוּפָאֵיהּ וּפְרֵסָא [e]דְּתָרַע מַשְׁכַּן זִימְנָא: [f]וְסָרְדֵי	p̃nceps domus patrũ gerſontarũ eliaſaph filⁱ iael.	[b]רַב [c]גָּטַר [d]חָפָה
[g]דְּרָתָא וְיָת פְּרֵסָא דְּתָרַע דַּרְתָּא דְּעַל מַשְׁכְּנָא וְעַל [h]מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר וְיָת אֲטוּטֵהּ	ſub cuſtodia aũt filioꝝ gerſon in tabernaculo federis	[e]דּוֹר [f]דָּבַח
לְכָל פּוּלְחָנֵיהּ: [i]וּלְקֹרַת זַרְעִית עַמְרָם חֶרְעִית יִצְהָר וְזַרְעִית חֶבְרוֹן חֶרְעִית עֻזִּיאֵל אִילֵּין	erit tabernaculuꝝ τ opertmẽtũ quo tegitur: tento=	
אינוּן זַרְעִית קָהָת: [k]בְּמִנְיַן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא [l]וּלְעֵילָא תְּמַנְיָא אַלְפִין וְשִׁתְּ מְאָה	rijq̃ quod eſt in oſtio tabernaculi federis : τ cortine	[g]זְבַח [h]סָבָב [i]יָתֵד
נָטְרֵי מַטְּרַת קוּדְשָׁא: [m]זַרְעִית בְּנֵי קָהָת יְשָׁרוֹן עַל [n]שְׁדָא [o]דְּמַשְׁכְּנָא דָּרוֹמָא: [p]וְרַב בֵּית	atrij : τ tẽtorium quod eſt in oſtio atrij quod circuit	
אֲבָא לְזַרְעִית קָהָת אֶלִיצָפָן בַּר עֻזִּיאֵל: [q]וּמַטַּרְתְּהוֹן אֲרוֹנָא וּפָתוֹרָא [r]וּמְנָרְתָּא [s]דְּמַדְבְּחָא	altare τ tabernaculũ: τ funiculi eius iuxta oẽm cultũ	[g]מָנָה [h]עֵלָה
וּמָאנֵי קוּדְשָׁא [t]דְּיִשְׁמְשׁוּן בְּהוֹן וּפְרֵסָא וְכָל פּוּלְחָנֵיהּ: [u]וְאַמְרְכָלָא [w]דְּמַטַּרְתָּא עַל רַבְרְבֵי	eius. De caath aũt fuit familia amrã τ familia iſaar	
לֵוָאֵי אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא [x]מַתְּחוֹת יְדוֹהִי מְמַנָּן [y]מַטַּרְתָּא קוּדְשָׁא: [z]וּלְמָרֵי זַרְעִית	et familiaꝝ hebron τ familia oziel . De ſunt familie	[g]שֵׁרָא [h]עֻזִּיאֵל
מַחְלִי וְזַרְעִית מוּשִׁי [a]אִלֵּין אינוּן זַרְעִית מְרָרִי: [b]וּמְנַנְיהוֹן [c]בְּמִנְיַן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא	caath iuxta numerũ oim maſculoꝝ ab vno menſe τ ſu	
וּלְעֵילָא שִׁתְּ מְאָה אַלְפִין [d]וְמָאתָן:	pra octo milia τ ſexcẽti cuſtodientiũ cuſtodiã ſanctua	
	rij. Familie filioꝝ caath caſtrametabũtur ad meridia	
	nũ latus tabernaculi. et p̃nceps domus patrũ fami	
	liarũ caath : eliſaphan filius oziel. Eruntq̃ ſub cuſto	
	dia eoꝝ arca τ menſa τ candelabrũ τ altaria τ vaſa	
	q̃bus miniſtrat in ſanctuario: τ tentoriũ τ oſtium qđ ad	
	eius cultũ pertinet. Prepoſitus aũt qui cõſtituⁱ eſt	
	ſup p̃ncipes leuitaꝝ: eleazar filⁱ aaron ſacerdotis:	
	et ſub manu eius erunt cõſtituti illi q̃ cuſtodiũt cuſto	
	diã ſanctuarij. de merari fuit familia mooli τ familia	
	muſi. De ſunt familie merari. Oẽſq̃ maſculi q̃ nume	
	rati ſunt ex eo ab vno mẽſe τ ſupra ſex milia τ ducẽti.	

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Au.	La. iij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
וְנָשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפְּחֹת מְרָרִי				Princeps eorum	τ princeps domꝰ familiaꝝ ppꝛi merari: fu
צוּרִיאֵל בֶּן אֲבִיחָיִל עַל יֶרֶךְ				furiel filius abiaiel in	χὰι ὁ ἄρχων ὀἰκου πατριῶν τ δ'ήμου τοῦ μεραρί, σου
הַמִּשְׁכָּן יַחְנוּ צָפֹנָה וּפְקֻדַת				plaga	riηλ υἱὸς ἀβιχαΐα, ἐκπλαγίων τῆς σκηνῆς πας ἐμ
מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מְרָרִי קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן	שֵׁשׁ כן			septentrionali castra	metabũtur ad aqlonẽ. numeratio trib filioꝝ
וּבְרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו וְכָל	בָּרַח			metabũtur. Erunt sub	Βαλοῦσι πρὸς Βορρᾶν. ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλῆς τῶν υἱῶν
כֵּלָיו וְכָל עֲבֹדָתוֹ וְעַמְּדֵי הֶחָצֵר				custodia eorum tabule	merari: capitula tabnaculi: τ vectes
סָבִיב וְאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדֹתָם	סֵבֵב			tabernaculi & vectes & colũne ac	μεραρί, τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς, χὰι τοὺς μοχλοὺς
וּמֵיתְרֵיהֶם וְהַחֲנִים לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן	תֵּר חֲנֵה פָּנֶה			bases earum: & oia que	etus: τ colũnas eiꝰ: τ baſes eiꝰ:
קֵדְמָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרָחָה	יָדַד זָרַח			ad cultũ huiuſcemodi	αὐτῆς, χὰι τοὺς σύλους αὐτῆς, χὰι τὰς βάσεις αὐτῆς,
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שֹׁמְרִים	שָׁמַר			pertinent: colũneq; aſ	τ oia vaſa eoꝝ: τ opa eoꝝ: τ
מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי				trii per circuitum cum	χὰι πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, χὰι τὰ ἔργα αὐτῶν, χὰι
יִשְׂרָאֵל וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת	מוּת			baſibus ſuis: & paxilli	colũnas atrij incircuitu: τ baſes eaꝝ:
עֲבֹדַת הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פְּקַד מֹשֶׁה				cũ funibus. Caſtrame	τοὺς σύλους τῆς αὐλῆς κύκλω, χὰι τὰς βάσεις αὐτῶν,
וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחֹתָם	פֶּה			tabũtur añ tabernacu	τ paxillos eaꝝ: τ funes eaꝝ.
כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה שְׁנִים	עֶלֶה שָׁנָה			lũ federis. ideſt, ad oriẽ	χὰι τοὺς πασσάλους αὐτῶν, χὰι τοὺς κάλους αὐτῶν.
וְעֶשְׂרִים אָלֶף וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	אָמַר			talem plagam	τ caſtrametãtes χ̃ſus factẽ tabnacli
מֹשֶׁה פְּקֹד כָּל בְּכֹר זָכָר לִבְנֵי				moyſes & aaron cum	χὰι οἱ παρεμβάλλοντες κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς
יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה וְשָׂא	נָשָׂא			filiis ſuis. hũtes cuſtodi	teſtimonij ab oriẽte: moyſes τ aarõ
אֶת מִסְפַּר שְׁמֹתָם וְלִקַּחְתָּ	סָפַר			am ſanctuarii in medio	τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ ἀνατολῶν, μωυσῆς χὰι ἀαρὼν
אֶת הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת				filiorum	τ filij eiꝰ: cuſtodiẽtes cuſtodias ſcti fiarij
כָּל בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת בְּהֵמַת				iſrael. Quiſquis alien	χὰι υἱοὶ αὐτοῦ, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου
הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל בְּכוֹר בִּבְהֵמֹת בְּנֵי	בְּכוֹר			accederit: morietur. oẽs	ad cuſtodias filioꝝ iſrael. τ alienigena
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה	פָּקַד			leuite quos numera	εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. χὰι ὁ ἀλλογενὴς
יְהוָה אֹתוֹ אֶת כָּל בְּכוֹר בְּנֵי				uerunt moyſes & aaron	τᾶγὲς: morietur. οἷς numeratio
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כָל בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר	הָיָה			iuxta preceptũ dñi per	ὁ ἀποθνήσκων, ἀποθανεῖται. πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν
שְׁמֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה				familias ſuas in gñe maſculino a	leuitaꝝ: ὡς numeranit moyſes τ aarõ p vo
לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף				menſe vno & ſupra fue	cẽ dñi p ppꝛos eoꝝ: οἷ maſculini ab
				runt vigintiduo milia.	νὸς κυρίου κατὰ δ'ήμους αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ
				Et ait dominus ad	vno mẽſe τ ſupra: duo τ vtgiti milia. τ dixit
				moyſen. Numera pri	μηνιαίου χὰι ἐπάνω, δ'ύο χὰι εἴκοσι χιλιάδες. χὰι εἶπε
				mogenitos ſexus maſ	dñs ad moyſen: dicẽs numera oẽ priogeni
				culini de filiis iſrael ab	τὰς πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότο
				vno menſe & ſupra: &	tũ maſculinũ filioꝝ iſrael ab vno mẽſe τ ſupra.
				habebis ſummã eorũ.	κον ἄρσεν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἀπὸ μηνιαίου χὰι ἐπάνω.
				Tolleſq; leuitas mihi pro	τ accipe numerũ eoꝝ ex noie. τ accipies
				primogenito filiorũ	χὰι λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόματος. χὰι λήψῃ τοὺς
				iſrael. Ego ſum dñs.	leuitas mihi: ego dñs: p oibꝰ priogenitis
				Et pecora eorũ pro	λευίτας ἐμοί, ἐγὼ κς, ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων
				vniuerſis primogenitis	filioꝝ iſrael: τ iumẽta leuitaꝝ p oibꝰ
				pecorũ filiorũ iſrael:	υἱῶν ἰσραὴλ, χὰι τὰ κτήνη τῶν λευιτῶν ἀντὶ πάντων
				Recẽſuit moyſes ſicut	iumẽtis priogenitis in iumẽtis fi
				preceperat dñs primo	τῶν κτηνῶν τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κτήνεσι τῶν υἱ
				genitos filiorum	lioꝝ iſrael. τ numerauit moyſes quẽadmodũ p
				iſrael: & fuerunt maſ	ῶν ἰσραὴλ. χὰι ἐπίσκεψατο μωυσῆς ὃν τρόπον ἐνε
				culi per	cepit dñs ei: oẽ priogenitũ in filijs iſra
				nomina ſua a menſe	τείλατο κς αὐτῷ, πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσρα
				vno & ſupra	el. τ fuerũt oia priogenita maſculia nu
				vigintiduo milia	κὰι· χὰι ἐγένοντο πάντα τὰ πρωτότοκα ἀρσενικὰ κατὰ
					numeꝝ τ ex noie ab vno mẽſe τ ſupra ex
					ἀριθμὸν χὰι ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίου χὰι ἐπάνω ἐκ
					numeratiõe eoꝝ: duo τ vigiti milia
					τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δ'ύο χὰι εἴκοσι χιλιάδες

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שַׂדֵא	Et princeps domus patris familiaꝝ merari: furiel fi	וְרַבְנִית אֲבָא לְזַרְעִית מָרָרִי צוּרִיאֵל בַּר אַבִיחַיִל עַל תְּרֵיהוֹן דְּמַשְׁכְּנָא יִשְׂרוֹן צִיפּוֹנָאוּ
נְטַר דַּבָּא	lius abihail: caſtrametabũtur ꝙ ad latus aqlonare ta	וְמָסְרִין לְמֵירְטַר בְּנֵי מָרָרִי דַּבְּרֵי מַשְׁכְּנָא עַבְּרוֹהִי וְסַמְכוֹהִי עַמּוּדוֹהִי וְכָל מָנוֹהִי וְכָל
דּוּר סְכָּא שְׁרָא	bernacli. Hec aũt tradita ſunt in cuſtodiã filioꝝ me	כּוֹלְתָיה וְעַמּוּדֵי דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר וְסַמְכֵיהוֹן וְסִיכֵּיהוֹן וַאֲטוּנֵהוֹן וְיַדְשָׁרָן קֳדָם
שָׁרָן דָּתָח מַדְבָּשׁ	rari: tabule tabernacli τ vectes eius τ colũne eiꝰ et	מַשְׁכְּנָא קִדּוּמָא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא מָדִינְחָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי נָטְרִין מַטְרַת מַקְדְּשָׁא
חַלָּל קְרַב קָטַל	baſes eius τ oia vaſa eius τ oia ꝙ ad cultũ eiꝰ ptinent	לְמַטְרַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחַלּוֹנֵי דְּיִקְרַב יִתְקְטֵל: כָּל מְנָתֵי לֵיוָאֵי מְמַלֵּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל
מָנָה אֲמַר עֲלָה	et colũne atrij per circuitũ τ baſes eaꝝ τ paxilli τ fu	מֵימְרָא דַּיְיָ לְזַרְעִיתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָּא עֶשְׂרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין: וַאֲמַר
מָנָה כָּרַב	nes earũ. Et ꝙ caſtrametabũtur ante tabernaculũ ad	יְיָ לְמֹשֶׁה מְנִי כָּל בְּכוּרָא דְכַרְיָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַת לֵוָאֵי לִי אֲנָא יְיָ חֲלַף כָּל בּוּכְרָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַת בְּעִירָא
	orientalẽ plagã ante tabernaculũ federis erunt moy	דְּלֵוָאֵי חֲלַף כָּל בּוּכְרָא בִּבְעִירָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וּמָנָא מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ
	ſes τ aaron τ filij eius cuſtodiẽtes cuſtodiã ſanctuarii	לְכָל בּוּכְרָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַהֲווֹ כָּל בְּכוּרֵי דְכַרְיָא דְּמִנְיָן שְׁמָהָן מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵילָּא
	in cuſtodiã filioꝝ iſrael. Extraneus aũt qui acceſſerit	לְמִנְיָנֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְתַרְתִּין אַלְפִין
	occidet. Oẽs ꝙ numerati ſunt de leuitis ꝙs uſerauit	
	moyſes τ aaron iuxta verbũ dñi p familias ſuas: oẽs	
	maſcult ab vno menſe τ ſupra fuerũt viginti duo mi	
	lia. Dixitq; dñs ad moyſen. Numera oẽs primogeni	
	tos maſculos de filijs iſrael ab vno menſe τ ſupra et	
	ſuſcipe ſummã noim eoꝝ. et applicabis leuitas in cõ	
	ſpectu meo: ego dñs: pro omni primogenito filiorũ	
	iſrael: τ pecora leuitarũ pro vniuerſis primogenitis	
	pecoꝝ filioꝝ iſrael. Numerauitq; moyſes oẽs primoge	
	nitos filiorũ iſrael ſicut preceperat ei dñs. Fueruntq;	
	oẽs maſculi primogenitꝰ iuxta numerũ nominũ eoꝝ ꝙ	
	uſerati ſunt ab vno menſe τ ſupra viginti duo milia	

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ tres τ septuagita τ ducẽti. τ locutꝰ
καὶ τ, εἰς καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιοι· καὶ ἐλάλη
est dñs ad moysen: dicẽs: accipe leuitas
G σε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε τοὺς λευίτας
pro oibꝰ pmogenitis filiorꝫ israel:
ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραήλ,
τ iumẽta leuitaꝫ pro iumẽtis eorꝫ. τ
καὶ τὰ κτήνη τῶν λευιτῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν αὐτῶν· καὶ
Infra. erũt mihi leuite: ego dñs. redẽptiões tri=
8.c. ἔσονταί μοι οἱ λευῖται, ἐγὼ κύριος· τὰ λύτρα τῶν τρι
um τ septuagita τ ducẽtoꝫ q̃ supstit
ῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων οἱ πλεονάζοντες
a leuitis a pmogenitis fi=
παρὰ τοὺς λευίτας ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱ=
liorꝫ isrl. τ accipies q̃nq̃ siclos per caput: per
ῶν ἰσρ. καὶ λήψη πέντε σίκλους κατὰ κεφαλήν, κατὰ
vidragmũ sctũm accipies: vigiti obolis siclus.
τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήψη, εἴκοσι ὀβολοῖς σίκλος.
Pro. τ dabis argẽtũ aarõ τ filiis ei⁹:
30.b. καὶ δώσεις τὸ ἀργύριον ἀαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
Leu. redẽptiões supabũdãtiũ i eis. τ accepit moy
27.c. λύτρα τῶν πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔλαβε μωυ
Exc. ses argẽtũ redẽptiões a supabũdãti
45.d. σῆς τὸ ἀργύριον τὰ λύτρα παρὰ τῶν πλεοναζόν=
bus in redẽptionẽ leuitaꝫ a
των εἰς τὴν ἐκλύτρωσιν τῶν λευιτῶν παρὰ τῶν
piogenitis filiorꝫ israel accepit argẽtũ:
πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔλαβε τὸ ἀργύριον,
quinq̃ τ sexagita τ mille trecẽtos si=
πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ χιλίους τριακοσίους σί=
clos: ẽm siclũ sctũ. τ dedit moy
κλους, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· καὶ ἔδωκε μωυ=
ses argẽtũ redẽptiões supabũdãtiũ aa
σῆς τὸ ἀργύριον τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων ἀα=
rõ τ filiꝫ eius: per vocẽ dñi quẽadmo
ρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ φωνῆς κυρίου ὃν τρό=
dũ pcepit dñs moysi.
πον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ. Ca.4.

A ΘΕ locutꝰ est dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs:
καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρὼν, λέγων,
accipe summã filiorꝫ caath de medio filiorꝫ
λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν υἱῶν καὰθ ἐκ μέσου υἱῶν
leui: per ppos eorꝫ: p domos familiaꝫ sua
λευί, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐ
tũ: a vigiti ãnis τ q̃nq̃ ãnis τ supra
τῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω
vsq̃ ad q̃nq̃gita ãnos: oia ingrediẽs ad mini
ἕως πεντήκοντα ἐτῶν, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουρ
strãdũ vt faciat oia opera in tabnaculo testi=
γεῖν ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρ
mõij. τ hẽc opa filiorꝫ caath in tabna
τυρίου. καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν καὰθ ἐν τῇ σκη
culo testimonij sctũ sctõꝝ.
νῇ τοῦ μαρτυρίου ἅγιον τῶν ἁγίων. ꝯꝯ ꝯ

Trãsla.B.Hiero.

ducenti septuaginta tres. Locutusq̃ est ꝯ
dominus ad moysen
dicens. Tolle ꝯꝯꝯꝯꝯ
leuitas p primogẽitis
filiorum israel. ꝯꝯꝯꝯ
& pecora leuitarũ pro
pecoribus eorum. ꝯꝯ
Erũtq̃ leuite mei. Ego
go sum domin⁹. In ꝯ
precio aũt ducentorũ
septuagintatrium ꝯꝯ
qui extendunt nume=
rũ leuitarum ꝯꝯꝯꝯꝯ
de primogẽitis filiorũ
israel: accipies quinq̃
siclos per singula capi=
ta ad mensuram ꝯꝯꝯ
sctũarii. Siclus habet
viginti obolos. ꝯꝯꝯꝯ
Dabisq̃ pecuniã aarõ
& filiis eius ꝯꝯꝯꝯꝯ
preciũ eorum q supra
sunt. Tulit igitur moy=
ses pecuniã eorum q
fuerãt amplius & quos
redemerat a leuitis pro
primogenitis filiorum
israel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
mille trecentorum sex=
agintaquiq̃ siclorum
iuxta põdus sanctuarii.
& dedit eam ꝯꝯꝯꝯ
aaron & filiis eius iux=
ta verbum
quod preceperat sibi
dominus. Cap.4.

LOcutusq̃ est dñs
ad moysen & aarõ
dicens. Tollé summã
filiorum caath ꝯꝯꝯ
de medio leuitarum
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
p domos & familias su
as a tricesimo anno ꝯꝯ
& supra: vsq̃ ad quin=
q̃gesimũ annum oim
qui ingrediũtur vt stẽt
& ministrẽt in taberna=
culo federis. Hic ẽ cul
tus filiorum caath.ꝯꝯ
Tabernaculum federis
& sanctum sanctorum

Tex.Heb. Au. Ca.iiij. Pritiua heb.

מֵאָה דבר
שְׁלֹשָׁה וְשִׁבְעִים וּמָאתָיִם׃ וַיְדַבֵּר
לקח יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת
נכר הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֶמְתָּם
היה וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת
פדה פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה וְהַשִּׁבְעִים
וְהַמָּאתַיִם הָעֹדְפִים עַל הַלְוִיִּם
מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָקַחְתָּ חֲמֻשֶׁת
גלל חֲמֻשֶׁת שְׁקָלִים לַגֻּלְגֹּלֶת בְּשֶׁקֶל
לקח הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשָּׁקֶל׃
נתן וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וְלִבָּנָיו
פְּדוּיֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
כֶּסֶף הַפְּדוּיִם מֵאֵת הָעֹדְפִים עַל
פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם׃ מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת הַכֶּסֶף חֲמִשָּׁה
וְשִׁשִּׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאֶלֶף בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ׃ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף
נתן הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל פִּי יְהוָה
פה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃

La.iiij. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן
לאמר נְשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת
שׂאה מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
עלה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל
בוא עֹשֶׂה לָבֹא
צבא צָבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל
מועד זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי קְהָת
באהל בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

Interp.chal. Pritiua chal.

et ducenti septuaginta tres. Locutusq̃ est dñs ad moysen dicẽs. Applica leuitas pro oibus pmogenito filiorum israel pecora leuitarũ pro pecoribus eorum: et mini strabũt leuite corã me: ego dñs. Et a ducẽtis septua ginta tribꝰ q̃ excrescũt numerũ leuitarũ q̃ redimẽdi sunt de pmogenitis filiorum israel: tolles q̃nq̃ siclos p singula capita in siclis sanctuarij viginti obolos hñs siclus. Dabisq̃ argentũ eorum q̃ redimendi sunt q̃ excrescũt leuitas aaron et filijs eius. Tulitq̃ moyses argẽtum redemptorũ aarõ et filijs eius iuxta ver=bum dñi: sicut preceperat dominus moysi. Cap.4.

LOcutusq̃ est dominus cum moyse et cum aaron dicens. Suscipe summã filiorum caath de medio filiorum leui per familias suas per domos patrum suo rum: a triginta annis et supra vsq̃ ad quinq̃ginta an nos oim qui veniũt vt per turmas ministrent ministe rium in tabernaculo federis. Hic est cultus filiorum caath in tabernaculo federis: sanctum sanctorum.

Transla.Chal.

מֵאָתָן וְשִׁבְעִין וְתַלְתָּא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵיב יָת לֵיוָאֵי חֲלַף כָּל בּוּכְרָא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָת בְּעִירָא דְּלֵיוָאֵי חֲלַף בְּעִירְהוֹן וִיהוֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵיוָאֵי אֲנָא יְיָ׃
וְיָת פְּרִיקֵי מָאתָן וְשִׁבְעִין וְתַלְתָּא דְּיַתִּירִין עַל לֵיוָאֵי מִכָּל בּוּכְרַיָא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתִיסַּב
חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ סְלָעִין לְגוּלְגַּלְתָּא בְּסֶלַע קוּדְשָׁא תִּיסַּב עֶשְׂרִין מָעִין סְלָעָא׃ וְתִתֵּן כַּסְפָּא
לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי פְּרִיקֵי דְּיַתִּירִין בְּהוֹן׃ וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת כְּסַף פּוּרְקָנְהוֹן מִן דְּיַתִּירִין עַל
פְּרִיקֵי לֵיוָאֵי׃ מִן בּוּכְרַיָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְסִיב יָת כַּסְפָּא אֶלֶף וּתְלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחַמֵּשׁ
סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא׃ וְיָהַב מֹשֶׁה יָת כְּסַף פְּרִיקַיָא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי עַל מֵימְרָא דַּיְיָ
כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ La.iiii. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן
לְמֵימָר׃ זְקוֹף יָת רֵישׁ בְּנֵי קְהָת מִגּוֹ בְּנֵי לֵוִי לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין
שְׁנִין וְלְעֵילָא וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא׃ דֵּין פּוּלְחָן בְּנֵי קְהָת בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֻדְשָׁא קֻדְשַׁיָא׃

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
חָנָה	וּבָא אַהֲרֹן וּבָנָיו בְּנָסְעַ הַמַּחֲנֶה			igrediẽtur aaron & filij eius: qñ mouẽda sũt castra:	τ introibũt aarõ τ filij eius: ὅταν ἐξάρῃ τὴν παρεμβολήν,
יָרַד סָבַךְ מָסָה	וְהוֹרִדוּ אֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וְכִסּוּ בָהּ			& deponẽt velũ qđ pẽdet añ fores:	καὶ καθελοῦσι τὸ καταπέτασμα
עוֹד	אֶת אֲרֹן הָעֵדֻת וְנָתְנוּ עָלָיו כְּסוּי			& opient rursũ	obũbrãs: τ cõtegẽt in eo ar
כְּלִל	עוֹר תַּחַשׁ וּפָרְשׂוּ בֶגֶד כְּלִיל			yelamine hyacinthina rũ pelliũ: extẽdẽtq;	τὸ συσκιάζον, καὶ καλύψουσιν ἐν αὐτῷ τὴν κιβω
עָלָה שׂוּם	תְּכֵלֶת מִלְמַעְלָה וְשָׂמוּ בַדָּיו			desuper pelliũ totum	cã testimõij. τ imponẽt sup illõ ve
פָּגַה פָּרַשׂ	שְׂלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶגֶד תְּכֵלֶת			hyacinthinũ: & iducent vectes. Mẽsã quoq; p	λον τὸ μαρτυρίου. καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ κατακά
	וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת			positiõis inuoluẽt hya	lymmẽ pelliceũ hyacithinũ: τ imiscẽt
כַּפָּה מְנַקִּית וְאֶת קְשׂוֹת	הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְנַקִּית וְאֶת מִזְרְקֹת			cinthino pallio: & põnẽt cũ eo thuribula ac	λυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν
עֲבֹדָה קָשָׂה	הַנֶּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה			mortariola cyathos & crateras ad liba fũdẽda. panes	sup illã pallũ totũ hyacithinũ desup. τ imit
תָּמִד הָיָה	וּפָרְשׂוּ עֲלֵיהֶם בֶּגֶד תּוֹלַעַת שָׁנִי			semper in ea erunt. extendẽtq; desup pal	tent vectes eius. τ sup mẽsam pro
תֹּלַע שָׁנִי	וְכִסּוּ אֹתוֹ מִכְסֵה עוֹר תָּחַשׁ			lium coccineum: qđ rursũ operiẽt velamento hyacinthinarũ	θεσιν τῆς ἀναφορᾶς αὐτῆς. καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν προ
כִּסֶּה	וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו וְלָקְחוּ בֶּגֶד			pelliũ: & inducent vectes. Sument & pallũ hyacinthinũ: quo operient candelabrum cum lucernis & forci	κειμένην ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον πορφυροῦν,
עוֹר תָּחַשׁ	תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת מְנֹרַת הַמָּאוֹר			pibus suis: & emunctoriis & cunctis vasis olei:	τ discos: τ mortariola: τ cya
נֵר לָקַח	וְאֶת נֵרֹתֶיהָ וְאֶת מַלְקָחֶיהָ וְאֶת			q̃ ad cõcinnãdas lucernas necessaria sunt. &	thos: τ libatoria in qb libat: τ pan
כַּלָה חֲתָה	מַחְתֹּתֶיהָ וְאֵת כָּל כְּלֵי שַׁמְנָהּ			super omnia ponent operimentum hyacithinarũ pellium: & inducent vectes. Nec	θους, καὶ τὰ στρωτὰ εἰς ἐν οἷς στρώννυσι, καὶ οἱ ἄρτοι οἱ
שָׂרַת	אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ לָהֶם בָּהֶם וְנָתְנוּ			non & altare aureũ inuoluent hyacithino & ve	sẽpiterni in ea erũt. τ immittẽt in
	אֹתָהּ וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ אֶל מִכְסֶה			stimẽto: & extẽdent desup opimẽtũ hyacithinarum pellium: & inducent vectes.	διαπαντὸς ἐπ' αὐτῆς ἔσονται. καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐ
עוֹר תָּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט					τὴν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὴν καλύμ
וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶגֶד					ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσι τὰς ἀνα
תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר					φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
תָּחַשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו וְלָקְחוּ					ψουσι τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ					τὰς ἐπαφυρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
בָם בַּכְּדֹשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד					τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐλαίου αὐτῆς, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς·
תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמִכְסֵה					τ immittẽt eã: τ oia vasa eius: i cooperiẽtũ
עוֹר תָּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט					καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
וְשָׂמוּ אֶת הַמִּזְבַּח וּפָרְשׂוּ עָלָיו					pelliceũ hyacithinũ: τ imponẽt eã sup vectes:
בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת כָּל					δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν αὐτὴν ἐπ' ἀναφορέων.
					τ sup altare aureũ imponẽt palliũ hyac
					καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐπιθήσουσιν ἱμάτιον ὑακίν
					thinũ: τ coopiẽt illõ coopimẽto pelliceo hya
					θινον, καὶ ἐπικαλύψουσιν αὐτὸ καλύμματι δερματίνῳ ὑακιν
					thino: τ immittẽt vectes eius: τ sumẽt oia
					θίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ λήψονται πάντα
					vasa ministratoria: q̃cũq; ministrabũt in eis in
					τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
					sctũario: τ immittẽt in palliũ hyacithinũ: τ coope
					τοῖς ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψου
					riẽt ea coopimẽto pelliceo hyacithino: τ imponẽt
					σιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσουσιν
					sup vectes: τ cooptorio imponẽt sup altare.
					ἐπὶ τὰς ἀναφορεῖς· καὶ τὸν καλυπτῆρα ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
					τ coopiẽt sup illõ palliũ totũ purpureũ τ impo
					καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὅλον πόρφυρον· καὶ ἐπιθή

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עוֹל נְטַל שָׂרָא	Ingrediẽturq; aaron τ filij eius qñ mouẽda sunt castra: τ deponẽt velũ qõ pendet: τ cooperiẽt eo arcã testimonij: τ ponẽt sup illud velamẽ ex pellibus hyacinthinis: τ expãdent desup palliũ totũ hyacinthinũ: τ ponent vectes eius. Et sup mẽsam panis propositionis expandẽt palliũ hyacinthinũ: τ ponẽt sup eam thuribula τ mortariola τ cyathos τ crateras libamẽtorũ. τ panes erũt sup ea semp. τ expandẽt sup eã palliũ coccineũ: τ cooperiẽt eam cooptorio de pellibus hyacinthinis: τ ponent vectes et. Et tollentq; palliũ hyacinthinũ: τ cooperiẽt candelabrũ luminaris τ lucernas eius τ forcipes eius τ thuribula et τ oia vasa ministerij eius quibus vtuntur in ministerio eius. Et ponent super illud τ sup omnia vasa eius coopertorio de pellibus hyacinthinis: et ponent sup vectes. τ super altare aureũ extendent palliũ hyacinthinũ: τ cooperient illud operimẽto de pellibus hyacinthinis: et ponent vectes eius. Et tollent oia vasa ministerij eius quibus ministrant in sanctuario: τ ponent ea in pallio hyacinthino. Et cooperient illud coopertorio pellius hyacinthinarũ: τ ponent super vectem. Colligentq; cinerem de altari et expandent super illud pallium purpureum: et ponent super illud omnia	וְיִסַּע אַהֲרֹן וּבָנוֹהִי יָת מַשְׁרְיָתָא וְיִבְרְכוּן יָת פָּרוּכְתָּא דְּפָרְסָא וְיִכְסוֹן בַּהּ יָת אֲרוֹנָא דְּסַהֲדוּתָא: וְיִתְּנוּן עֲלוֹהִי חוּפָאָה דְּמַשַּׁךְ סַסְגוֹנָא וְיִפְרְסוּן לְבוּשׁ גְּמִיר תְּכֵלָא מִלְּעֵלָּא וְיָשְׁווּן אַרְזוֹהִי: וְעַל פַּתוֹרָא דְּלֶחֱמָא אַפַּיָּא יִפְרְסוּן לְבוּשׁ תְּכֵלָא וְיִתְּנוּן עֲלוֹהִי יָת מְעָרְיָתָא וְיָת בַּזִּיכַיָּא וְיָת מְכֵילָתָא וְיָת כָּסָוָת נִיסוּכִין וְלֶחֶם תְּדִירָא עֲלוֹהִי יְהֵוֵי וְיִפְרְסוּן עֲלֵיהוֹן לְבוּשׁ צְבַע זְהוֹרִי וְיִכְסוֹן יָתֵיהּ בְּחוּפָאָה דְּמַשַּׁךְ סַסְגוֹנָא וְיָשְׁווּן יָת אַרְזוֹהִי: וְיִסְבּוֹן לְבוּשׁ תְּכֵלָא וְיַכְסוֹן יָת מְנָרְתָּא דְּאַנְהוֹרֵי וְיָת בּוּצִינָהָא וְיָת צְמָתָהָא וְיָת מַחְתָּתָהָא וְיָת כָּל מָנֵי שׁ מִשְׁוָא דְּיִשַּׁמְּשׁוּן לָהּ בְּהוֹן: וְיִתְּנוּן יָתָהּ וְיָת כָּל מָנָהָא לְחוּפָאָה דְּמַשַּׁךְ סַסְגוֹנָא וְיִתְּנוּן עַל אַרְיָחָא: וְעַל מַדְבְּחָא דְּדַהֲבָא יְפָרְסוּן לְבוּשׁ תְּכֵלָא וְיַכְסוֹן יָתֵיהּ בְּחוּפָאָה דְּמַשַּׁךְ סַסְגוֹנָא וְיָשְׁווּן יָת אַרְזוֹהִי: וְיִסְבּוֹן יָת כָּל מָנֵי שְׁמוּשָׁא דְּיִשַּׁמְּשׁוּן בְּהוֹן בְּקוּדְשָׁא וְיִתְּנוּן לְלְבוּשׁ תְּכֵלָא וְיַכְסוֹן יָתְהוֹן בְּחוּפָאָה דְּמַשַּׁךְ סַסְגוֹנָא וְיִתְּנוּן עַל אַרְיָחָא: וְיִסְפּוֹן יָת קְטָמָא דְּמַדְבְּחָא וְיִפְרְסוּן עֲלוֹהִי לְבוּשׁ גְּ אַרְגְּוָנָא: וְיִתְּנוּן עֲלוֹהִי יָת כָּל

nẽt sup illũ, oĩa vasa eĩ⁹: i db⁹ mini
σουσιν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ σκεύη αὐτ, ἐν οἷς λειτουρ
strabũt in eis: τ thuribula τ fuscinulas
γήσουσιν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ πυρεῖα καὶ τὰς κρεάγρας
τ phialas τ oĩa vasa alta
καὶ τὰς φιάλας καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη=
ris: τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
ρίου. καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτῷ κάλυμμα δερμάτι=
cũ hyacithinũ. τ immittẽt vectes e=
νον ὑακίνθινον. καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
tus τ cõsummabũt aarõ τ filij eius: coope
του καὶ συντελέσουσιν Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ; καλυ
rtẽces sctuariis: τ oĩa vasa sctã: cũ
πτοντες τὰ ἅγια, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, ἐν τῷ
tollentur castra. τ post hec introi=
ἐξαίρειν τὴν παρεμβολήν· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύ
bũt filij caath ad tollẽdũ. τ nõ tãgẽt sctã:
σονται υἱοὶ Καὰθ αἴρειν· καὶ οὐχ ἅψονται τῶν ἁγίων,
vt nõ moriãtur. hec tollẽt filij caath in
ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν· ταῦτα αἴρουσιν υἱοὶ Καὰθ ἐν τῇ
tabnaculo testimonij: episcop⁹ eleazar filij⁹ aarõ
σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐπίσκοπος Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἀαρὼν
sacerdotis: oleũ luminis τ incẽsũ
τοῦ ἱερέως, τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς καὶ τὸ θυμίαμα τῆς
cõpositiõis: τ sacrificiũ quottidianũ: τ oleũ
συνθέσεως, καὶ τὸ θυσιαστήριον καθ' ἡμέραν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς
vnctiõis: cura tot⁹ tabnaculi τ ꝯcũcta sũt i eo
χρίσεως, καὶ ἐπισκοπὴ ὅλη τῆς σκηνῆς καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν αὐ
in sctuario: τ in oĩb⁹ opib⁹. τ locut⁹ est
τῇ ἐν τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις. καὶ ἐλάλησε
dñs ad moysen τ aarõ: dicẽs: nõ pdatis
κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων, μὴ ὀλοθρεύσητε τῆς
de tribu ppũn caath de medio leuitaꝝ. τ
φυλῆς τὸν δῆμον τὸν Καὰθ ἐκ μέσου τῶν λευϊτῶν· καὶ
hoc facite ĩstis: τ viuẽt τ nõ mo
τοῦτο ποιήσατε αὐτοῖς, καὶ ζήσονται καὶ οὐ μὴ
riẽtur: accedẽtibus illis ad sctã
ἀποθάνωσιν, προσπορευομένων αὐτῶν πρὸς τὰ ἅγια
sctõꝝ. aarõ τ filij ei⁹ ingrediãtur:
τῶν ἁγίων. Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰσπορευέσθωσαν,
τ cõstituẽt eos ꝙlibꝫ ad portatiõꝫ
καὶ καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕκαστος εἰς τὴν ἀναφορὰν
C suã τ nõ intrẽt videre ꝓfectim sctuariũ:
αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν ἰδεῖν ἐξάπινα τὸ ἅγιον,
τ moriẽtur. τ locut⁹ ē dñs ad moysen:
καὶ ἀποθανοῦνται· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν,
dicẽs: accipe ſũmã filioꝝ gerſon: τ
λέγων, λάβε τὴν ἀρχὴν τῶν υἱῶν Γερσών, καὶ τοὺς
domesticos familiaꝝ suaꝝ: per ꝓpꝛos eoꝝ:
κατοίκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν,
a dnõꝝ τ vigiti ānis τ supra vſqꝫ ad ꝯgin=
ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἕως πεντη
ginta ānos numerate eos:
κονταέτους ἐπισκέψασθε αὐτούς, ꝏꝏꝏ

"כְּלָיו אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם אֶת
"הַמִּחְתֹּת אֶת הַמִּזְלָגֹת וְאֶת הַיָּעִים
ᵇ וְאֶת הַמִּזְרָק כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ
"וּפָרְשׂוּ עָלָיו כְּסוּי עוֹר תַּחַשׁ
"וְשָׂמוּ בַדָּיו: "וְלָקַח אַהֲרֹן וּבָנָיו
לְכַסּוֹת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת כָּל כְּלֵי
הַקֹּדֶשׁ בְּנָסְעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן
"יָבֹאוּ "בְּנֵי "קְהָת לָשֵׂאת "וְלֹא יִגְּעוּ
"אֶל הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ "אֵלֶּה מַשָּׂא בְּנֵי
"קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד: וּפְקֻדַּת אֶלְעָזָר
"בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וּקְטֹרֶת
הַסַּמִּים "וּמִנְחַת "הַתָּמִיד "וְשֶׁמֶן
"הַמִּשְׁחָה "פִּקֻּדַת כָּל "הַמִּשְׁכָּן וְכָל
"אֲשֶׁר בּוֹ בַּקֹּדֶשׁ וּבִכְלָיו: "וַיְדַבֵּר
"יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר:
"אַל תַּכְרִיתוּ "אֶת שֵׁבֶט "מִשְׁפְּחֹת
"הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם: "וְזֹאת עֲשׂוּ
"לָהֶם וְחָיוּ "וְלֹא "יָמֻתוּ "בְּנֹשְׂתָם "אֶת
"קֹדֶשׁ "הַקָּדָשִׁים "אַהֲרֹן "וּבָנָיו
"יָבֹאוּ "וְשָׂמוּ "אוֹתָם "אִישׁ "אִישׁ "עַל
"עֲבֹדָתוֹ "וְאֶל "מַשָּׂאוֹ: "וְלֹא "יָבֹאוּ
"לִרְאוֹת "כִּבְלַע "אֶת "הַקֹּדֶשׁ "וָמֵתוּ:
"וַיְדַבֵּר "יְהוָה "אֶל "מֹשֶׁה "לֵאמֹר:
"נְשָׂא "אֶת "רֹאשׁ "בְּנֵי "גֵּרְשׁוֹן "גַּם
"הֵם "לְבֵית "אֲבֹתָם "לְמִשְׁפְּחֹתָם:
"מִבֶּן "שְׁלֹשִׁים "שָׁנָה "וְמַעְלָה "עַד
"בֶּן "חֲמִשִּׁים "שָׁנָה "תִּפְקֹד "אוֹתָם

זָלַג יָעָה
זָרַק
כָּסָה
כָּסָה
חָגָה
בּוֹא נָשָׂא נָגַע
כּוּת נָשָׂא
יָעַד
אוֹר
תָּמִיד
שֶׁמֶן
כָּלָה דָּבָר
בָּרַת שְׁבָחָה
עָשָׂה
חָיָה נָגַשׁ
שׂוּם אֶת
רָאָה מוּת
עֲלֵה
פָּקַד

Transla.Chal.

מֵנוֹהִי דְּמְשַׁמְּשִׁין עַל יְדוֹהִי בְּהוֹן יָת מַתְתְּתָא וְיָת צִנּוֹרְיָתָא וְיָת מַגְרָפָא וְיָת מַזְרַקְיָא
כָּל מָנֵי מַדְּבְחָא וְדִבְרְסִין עַל יְדוֹהִי חוּפָאָה דְּמַשְׁךְ סַסְגְּנָתָא וְיִשַּׁוּוֹן אַרְיְחוּהִי: וְיִשְׁצֵי
אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי לְכַסָּאָה יָת קוּדְשָׁא וְיָת כָּל מָנֵי קוּדְשָׁא בְּמֵמַל מַשְׁרִיתָא וּבָתַר כֵּן יֵעָלוּן
בְּנֵי קְהָת לְמִיטַל וְלָא יִקְרְבוּן לְקוּדְשָׁא וְלָא יְמוּתוּן אִילֵּין מְטוּל בְּנֵי קְהָת בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא: וְדִמְסִיר לְמִטַּר אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא מִשְׁחָא דְּאַנְהָרוּתָא וּקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא
וּמִנְחָתָא תְּדִירָא וּמִשְׁחָא דְּרִנּוּתָא מַסְרַת כָּל מַשְׁכְּנָא וְכָל דְּבֵיהּ בְּקוּדְשָׁא וּבְמָנָיְהוֹן: וּמַלֵּיל
יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר: לָא תְּשֵׁירְצוּן יָת שִׁבְטָא דְּרָעֲיַת קְהָת מִגּוֹ לֵיוָאֵי: וְדָא
עֲבִידוּ לְהוֹן וְיִחוֹן וְלָא יְמוּתוּן בְּמִקְרְבָהוֹן לְקוּדְשָׁא אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יְעָלוּן וְיִתְּנִין
יָתְהוֹן גְּבַר גְּבַר עַל פּוּלְחָנֵיהּ וּלְמִטּוּלֵיהּ: וְלָא יֵעָלוּן לְמֶחֱזֵי כַּד מְכַסַּן יָת מָנֵי קוּדְשָׁא
וְלָא יְמוּתוּן וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: כַּבֵּל יָת חוּשְׁבַּן בְּנֵי גֵרְשׁוֹן אַף אִנּוּן לְבֵית
אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעָיָתְהוֹן: מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵלָּא עַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין תִּמְנוֹן יָתְהוֹן

Interp.chal.

vasa eius ꝙbus ministrãt sup illũ: thuribula τ fuscinu
las τ battilla τ phialas oiaꝝ vasa altaris. τ extendẽt
sup ea opertoriũ hyacinthinuꝫ pelliũ: τ ponẽt vectes
eius. Et cõsummabit aaron τ filij eius cooperiẽte san
ctuarium τ oĩa vasa sanctuarij qñ mouenda sunt ca=
stra: τ postea ingrediẽtur filij caath vt portẽt ea: τ nõ
tangant sancta vt non moriãtur. Hec sunt onera fi=
liorũ caath in tabernaculo federis. τ q̃ tradita sunt
eleazar filio aaron sacerdotis: hec sunt. oleũ ad lumi
naria τ incensum aromatũ τ iuge sacrificiũ τ oleum
vnctionis: τ ad curã eius pertinet totũ tabernaculũ
et oĩa q̃ sunt in sanctuario τ vasa eius. Locutusꝙ est
dñs cum moyse τ cũ aaron dicens. Nolite cõsumere
tribũ cognationũ caath de medio leuitarũ. Et hoc fa=
cite eis vt viuant τ non moriãtur quãdo accedent ad
sancta sanctoꝝ. Aaron τ filij eius intrabunt τ conſti
tuẽt eos vnũquẽꝙ sup ministeriũ suũ τ sup onus suũ.
et nõ ingrediãtur ad videndũ qñ operiãtur vasa san=
ctuarij vt nõ moriãtur. Locutusꝙ est dñs cum moyse
dicens. Accipe quoꝙ summã filioꝝ gerson per vo=
mos patrũ suoꝝ per cognationes suas a triginta an=
nis τ supra vſqꝫ ad q̃nq̃ginta annos numerabis eos.

כָּל־הַבָּא לִצְבָא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת עֲבֹדַת מַשְׂאֵת
הַגֵּרְשֻׁנִי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא וְנָשְׂאוּ
אֶת יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת אֹהֶל יֶרַע שָׁכֵן
מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר כִּסֶּה
עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח סֹבֵב
אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת קַלְעֵי הֶחָצֵר
וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח שַׁעַר הֶחָצֵר
אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב זֶנַח סָבַב
וְאֶת מֵיתְרֵיהֶם וְאֶת כָּל כְּלִי תֵּר כָּלָה
עֲבֹדָתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה עָשָׂה
לָהֶם וְעָבָדוּ עַל פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו פֶּה
תִּהְיֶה כָּל עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי לְכָל הֲיָה
מַשָּׂאָם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם
עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֶת כָּל מַשָּׂאָם שָׁמַר נָשָׂא
זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי
בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד
אִיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּבְנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם
תִּפְקֹד אֹתָם מִבֶּן שְׁלֹשִׁים כֹּ
שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים כֹּ עֲלֹה
שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל הַבָּא לַצָּבָא צְבֹא
לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד
וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל כֹּ
עֲבֹדָתָם וּבְרִיחֵי וַעֲמוּדָיו כֹּ כֹּ
וַאֲדָנָיו וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב
וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל כְּלֵי עֲבֹדָתָם
וּלְכָל הָעֲשׂוּי לָהֶם וְעָבָדוּ עֲבֹדָה
עֵינֵי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה בְּכָל מַסַּע
בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי וּבְכָל עֲבֹדָתָם וּבְכָל מַשָּׂאָם
וּפְקַדְתֶּם עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל מַשָּׂאָם
זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי
עֲבֹדָתָם וּמַשָּׂאָם עֶשְׂרִים כֹּ שָׁנָה
וּמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים כֹּ שָׁנָה תִּפְקְדֵם
כָּל הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד
וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל כֹּ
עֲבֹדָתָם וּבְרִיחָיו וַעֲמוּדָיו כֹּ כֹּ
וַאֲדָנָיו וַעֲמוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב

Pritiua chal.

בָּלַח
נְמַל שֶׁכֶן חָפָה
דּוּר עֹל
דָּבַח
מָסַר פָּלַח אָמַר
הָוָה נָמַל מָנָה
נָטַר
שָׁנָה עָלָה
מָנָה אָתָא נָמַר
דָּבָא דּוּר

Interp. chal.

Omnes qui venisti ad ministrandū per turmas suas in ministerio tabernaculi federis. Hoc ē ministeriū cognationū gerson vt ministrēt & portēt. Portabūtq; cortinas tabernaculi & tēctoriū tabnaculi federis & op toriū hyacithinū qđ est sup illō & tēctoriū ostij taberna culi federis & cortinas atrij & tēctoriū qđ est in introi tu ostij atrij qđ est sup tabnaculū & sup altare per cir cuitū & funiculos eoꝝ & oia vasa ministerij eoꝝ: & oia que eis tradita sunt vt ministrēt. iuxta verbuꝫ aaron & filiorū eius erit omne ministerium filiorum gerson per omnia onera sua & per oia ministeria sua: & con stituetis super eos in custodia oia onera eoꝝ. Hoc est ministeriū cognationū filiorꝫ gersō in tabernaculo fe deris: quoꝝ custodia erit in manu ithamar filij aarō sacerdotis. Filios merari per familias suas & per do mos patrum suorum numerabis a triginta annis & supra vsq; ad quinquaginta annos numerabis eos: omnes qui veniunt per turmas vt ministrent ministe rium tabernaculi federis. Et hec est custodia oneris eorum iuxta omne ministerium suum in tabernacu lo federis: tabule tabernaculi & vectes & colūne eius & bases eius & culumne atrij per circuitum ooo ooo

omnes qui ingredium tur: & ministrant ooooo in tabernaculo federis. Hoc est officiū familie gersonitarum: vt por tent ooooooooooooooooo cortinas tectoriū tabernaculi & tectum ooooooooo federis opimētū āliud: & super oia velamen hyacinthinū: tentoriū quod pēdet in introi tus tabernaculi federis: cortinas atrii: ooooooo & velum in introitu ooooooooo ooooooooo quod ē añ tabernaculū. Omnia que ad alta re pertinent funiculos & vasa ooooooooooo ministerii ooooooooo ooooooooooooooo ooooo iubente aaron & filiis eius ooooooooooooooo portabūt filii gerson: & sciēt singuli cui debe ant oneri mancipari. oo ooooooooooo ooo ooo ooo ooooooooooooooooooooo ooooooooo ooo ooo ooooooo Hic est cultus familie gersonitarum ooooo in tabernaculo federis. Eruntq; sub manu ooo ithamar filii aaron sa cerdotis. Filios quoq; merari per familias & domos patrū suorum recensebis a triginta ooooooooooooooo annis & supra vsq; ad annos quinquaginta: omnes qui ingredium tur ad ooooooooooooooo officiū ministerii sui & cultum federis testimo nii. Hec sunt onera eo rum. Portabunt ooooooo tabulas ooooooooooooo ooooooooooooooooooooo tabernaculi & vectes eius: colūnas ooooooo ac bases earū: colūnas quoq; atrii per circuitū

Transla. Chal.

כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא חֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא בְּמַשְׁכָּן זִמְנָא׃ דֵּין פּוּלְחַן זָרְעַת גֵּרְשׁוֹן
לְמִפְלַח וּלְמֵטוֹל וְיִטְּלוּן יָת יְרִיעָתָא מַשְׁכְּנָא וְיָת מַשְׁכַּן זִמְנָא חוּבָּאֵיהּ וְחוּפָּאָה דְּסַסְגוֹנָא
דְּעַלּוֹהִי מִלְּעֵילָּא וְיָת פָּרְסָא דִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיָת סָרְדֵי דְּדַרְתָּא וְיָת פָּרְסָא דְּמַעְלָנָא
דִּתְרַע דְּרָתָא דְּעַל מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר וְיָת אַטּוּיֵיהוֹן וְיָת כָּל מָאנֵי פּוּלְחָנְהוֹן וְיָת כָּל דְּיִתְמְסַר לְהוֹן וְיִפְלְחוּן׃ עַל מֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי תְּהֵי כָּל פּוּלְחַן בְּנֵי
גֵּרְשׁוֹן לְכָל מַטּוּלְהוֹן וּלְכֹל פּוּלְחָנְהוֹן וְתִסְגּוֹן עֲלֵיהוֹן פְּסַגְנוּן יָת כָּל מַטּוּלְהוֹן׃ דֵּין
פּוּלְחַן זָרְעַת בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וּמַטַּרְתְּהוֹן בִּידָא דְּאִיתָמַר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא׃
וּבְנֵי מְרָרִי לְזָרְעָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּמָנֵי יַתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָּא וְעַד
בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין תְּמָנִינוּן כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְדָא מַטַּרְתְּ
מַטּוּלְהוֹן לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא וְעַנְּרוֹהִי וַעֲמוּדוֹהִי וְסַמְכֵיהִי׃
וַעֲמוּדֵי דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר

Trãſla. Gre. lr x. cũ interp. latina.

bases eaꝝ: ⁊ colũnas eoꝝ
καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς σύλους αὐτῶν καὶ πάσας
rimẽti hostij atrij: ⁊ bases ea
τὰς μαστοὺς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐ-
rũ: ⁊ paxillos eaꝝ: ⁊ funes eaꝝ:
τῶν, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν, καὶ τοὺς κάλους αὐτῶν,
⁊ oia vasa eaꝝ: ⁊ oia mini
καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουρ-
ſtratoria eaꝝ: et noib⁹ numerate eos: ⁊
γήματα αὐτῶν, ἐξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε αὐτούς, καὶ
oia vasa cuſtodie eoꝝ ꝯportãtur ab il
πάντα τὰ σκεύη τῆς φυλακῆς τῶν ἀποσκευῶν ὑπ' αὐ-
lis. hoc miniſteriũ ꝑtĩ merari in oĩb⁹
D τῶν· αὕτη ἡ λειτουργία δήμου μεραρὶ ἐν πᾶσι τοῖς
opib⁹ eoꝝ in tabnaculo teſtimõii: in manu ithamar
ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν χειρὶ ἰθάμαρ
filii aarõ ſacerdotis. ⁊ numeravit moyſes ⁊
τοῦ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως· καὶ ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ
aarõ ⁊ ꝑncipes iſrael filios caath: ꝑ
ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς καάθ, κατὰ
ꝑpl̃os ſuos: ꝑ domos familiaꝝ ſuaꝝ: a dieꝝ ⁊
δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ
vigiti ãnis ⁊ ſupra vſq; ad dieꝝgita ãnos: oĩs in
εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπο-
grediẽs ad miniſtrãdũ ⁊ faciẽdũ opa in tabnaculo teſti-
ρευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρ-
monij. ⁊ fuit numeratio eoꝝ ꝑ ꝑpl̃os eoꝝ:
τυρίου· καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν,
duo milia ſeptigẽti dieꝝgita. hec numeratio ꝑpl̃i
δισχίλιοι ἑπτακόσιοι πεντήκοντα· αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου
caath: oĩs miniſtrãs in tabnaculo teſtimonij: ſicut nu-
καάθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καθὰ ἐπε-
meravit moyſes ⁊ aarõ ꝑ voce dñi: in manu moyſi.
σκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου, ἐν χειρὶ μωυσῆ.
⁊ numerati ſũt filii gerſon: ꝑ ꝑpl̃os eoꝝ: ꝑ domos
καὶ ἐπεσκέψησαν υἱοὶ γεδσών, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους
familiaꝝ ſuaꝝ: a dieꝝ ⁊ vigiti ãnis ⁊ ſupra
πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω
vſq; ad dieꝝgita ãnos: oĩs ingrediẽs ad miniſtrãdũ
ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν
⁊ faciẽdũ opa in tabnaculo teſtimonij. ⁊ fuit nu-
καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐγένετο ἡ ἐπί-
meratio eoꝝ ꝑ ꝑpl̃os eoꝝ: ꝑ domos familiaꝝ
σκεψις αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν
ſuaꝝ: duo milia ſexcẽti trigiꝝ. hec numera
αὐτῶν, δισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα· αὕτη ἡ ἐπίσκε-
tio populi filioꝝ gerſõ: oĩs miniſtrãs in tabnaculo
ψις δήμου υἱῶν γερσών, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ
teſtimonij: ꝺs numerauit moyſes ⁊ aarõ ꝑ vo-
μαρτυρίου, οὓς ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν διὰ φω-
cẽ dñi in manu moyſi. numerati ſũt ãt ⁊ popul⁹
νῆς κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ· ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δήμος
filiorũ merari ꝑ populos eoꝝ: ꝑ domos
υἱῶν μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους

Trãſla. B. Hiero.

ᵒcum baſibus ᵖ& paxil-
lis ᵍ& funibus ſuis.
ʳOĩa ᵃ vaſa ᵗ& ſupellecti-
lem
ʳad numerum accipiẽt:
ſicq; ᶜporta bunt.
ᵈHoc eſt ᶜofficium ᶠfami
lie ʰmeraritarum &
ᵏminiſteriũ in taberna-
culo ᵐfederis: erũtq; ⁿſub
manu ᵒithamar ᵖfilij ᵍaa-
ron ʳſacerdotis. ᵃRecẽſue
rũt igitur ᶠmoyſes ⁿ & aa
rõ ʳ& ꝓncipes ʳſinagoge
ᵃfilios ᵇcaath ᶜ p cogna-
tiões ᵇ& domos ᶜpatrum
ſuorum: ᶠa ᵃ triginta ᵇan-
nis ᵗ& ſupra: ᵏ vſq; ad
ⁿannum ᵐquinquageſi-
mum ᵒomnes ᵖqui ᵍigre-
diũtur ʳad miniſteriũ ⁿta
bernaculi ᶠfederis: ᵘ & in
uenti ſunt ᶠduo milia
ᵃſeptingenti ᶠquinquagi
ta. ᵖHic eſt
ᶜnumerus ᶠpopuli ᵍcaath
ʳqui intrant ᵏtabernacu-
lũ ᶠfederis. ᵐHos ⁿnume-
rauit ᵒmoyſes ᵖ& aaron
ᵍiuxta ᶠſermonẽ ᵃdñi ᶜ p
manũ ⁿmoyſi. ˣNũerati
ſunt & ᶠfilii ᶜgerſon ᵃp co
gnationes ᵇ& domos ᶜpa
trum ſuorũ ᵃa ᶜtriginta
ᶠannis ᵍ& ſupra ᵇ vſq; ad
ᵏquinquageſimũ ᶠannũ:
ᵐoẽs ⁿqui ingrediuntur
ᵖvt miniſtrẽt ⁿin taberna
culo ᶠfederis: ᵍ& inuenti
ſunt
ᵗduo milia ᵃſexcenti
ᶜtriginta. ᵇHic eſt
ᶜpopulus ᵇ gerſonitarũ:
ⁿ quos ᵒ numerauerunt
ᵖmoyſes
ᵍ& aarõ ʳiuxta ᵃ verbum
ᶠ domini . ⁿ Nũerati ſũt
& ᶠfilii ᶜmerari ᵃ p cogna-
tiones & ᵇdomos

Tex. Heb. Au. Ca. iiij. Pritiua. heb.

	° וְאַדְנֵיהֶם ׀ וְיִתְדֹתָם ׀ וּמֵיתְרֵיהֶם	
	׀ לְכָל־כֵּלֵיהֶם וּלְכָל־עֲבֹדָתָם וְנִשְׁמְרוּ	
ᵍ בָּמַד	׀ תִּפְקְדוּ אֶת־כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת ׀ מַשָּׂאָם׃	
ᵍ שְׁבָחָה	׀ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל	
ᵐ יָעַד	׀ עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בַּיָּד אִיתָמָר	
ᵖ בָּמַד	׀ בֶּן־אַהֲרֹן ׀ הַכֹּהֵן ׀ וּפְקֻדַת ׀ מֹשֶׁה	
ᵘ וְנָשָׂא יָעַד	׀ וְאַהֲרֹן ׀ וּנְשִׂיאֵי ׀ הָעֵדָה ׀ אֶת־בְּנֵי	
ᵇ הַקָּהָתִי	׀ לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃	
ᵍ עָלָה	׀ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה ׀ וְעַד בֶּן	
ᵖ בּוֹא	׀ חֲמִשִּׁים שָׁנָה ׀ כָּל־הַבָּא ׀ לַצָּבָא	
ᵘ הָיָה	׀ לַעֲבֹדָה ׀ בְּאֹהֶל ׀ מוֹעֵד׃ ׀ וַיִּהְיוּ ׀	
ˣ פְּקֻדֵיהֶם ׀ לְמִשְׁפְּחֹתָם ׀ אַלְפַּיִם ׀		
ᵃ שְׁבַע ᵇ מֵאוֹת ᶜ וַחֲמִשִּׁים׃ ᵈ אֵלֶּה ׀ ׀		
ᶜ פְּקוּדֵי ׀ מִשְׁפְּחֹת ᵍ הַקָּהָתִי ׀ כָּל ׀		
ᵏ הָעֹבֵד ᵗ בְּאֹהֶל ᶠ מוֹעֵד ׀ ᵐ אֲשֶׁר ᵑ פָּקַד		
ᵒ מֹשֶׁה ᵖ וְאַהֲרֹן ᵍ עַל־פִּי ʳ יְהוָה ׀ בְּיַד ᵗ מֹשֶׁה׃		
ᵘ בְּנֵי ׀ מְרָרִי ᵛ לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵇ לְבֵית		

Interp. chal.

et baſes earũ ꝯ partilli: et funiculi eaꝝ: oĩaq; vaſa eaꝝ
oĩs miniſterij ſui: ⁊ p noĩa cõſtituetis vaſa cuſtodie
oneris eoꝝ. hoc ẽ miniſteriũ cognatõis filiorꝝ merari
iuxta oĕ miniſteriũ eoꝝ in tabnaculo federis ꝑ manũ
ithamar filij aarõ ſacẽdotis. ⁊ Nũeraniteq; moyſes ⁊ aa
rõ ⁊ ꝓnceps ꝯgregatõis filios caath ꝑ familias ſuas
et domos patrũ ſuoꝝ a triginta annis ⁊ ſupra vſq; ad
dieꝝginta annos oĕs q̃ veniũt ꝑ turmas ad miniſtran
duz in tabernaculo federis. Fuerũteq; q̃ nũerati ſunt
ex eis per familias ſuas duo milia ſeptingẽti ⁊ dieꝝ.
Dt ſunt q̃ nũerati ſunt de cognatõe caath oĕs q̃ mini
ſtrabãt in tabernaculo federis: ꝺs nũerauit moyſes ⁊
aarõ iuxt verbũ dñi ꝑ manũ moyſi. Nũeratiq; ſunt filij
gerſon ꝑ cognatões ſuas ⁊ ꝑ domos pfm ſuoꝝ a trigi
ta annis ⁊ ſupra vſq; ad dieꝝginta annos: oĕs qui ve
niũt per turmas ad miniſtrandũ in tabernaculo fede
rts. Fuerũteq; q̃ numerati ſunt ex eis ꝑ familias ſuas
et domos pfm ſuoꝝ duo milia ſexcẽti ⁊ trigita. Dt fũt
qui nũerati ſunt de familijs filiorꝝ gerſon: oĕs minis-
trãtes in tabernaculo federis: ꝺs numerauit moyſes
et aaron iuxta verbũ dñi. Et q̃ numerati ſunt de fami
lijs filiorum merari per familias ſuas ⁊ per domos

Trãſla. Chal.

וְסַמְכֵהוֹן וְסִיכְיֵהוֹן וְאַטוּנֵיהוֹן לְכָל מָנְיָהוֹן וּלְכֹל פּוּלְחָנְהוֹן וּבְשַׁמָּהָן תִּמְנוּן יָתֵי בְּנֵי
מְטוּלֵהוֹן׃ דֵּין פּוּלְחַן זַרְעִית בְּנֵי מְרָרִי לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא בְּרָא
דְּאִיתָמָר בַּר אַהֲרֹן כַּהֲנָא וּמְנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּרְבָרְבֵי כְּנִשְׁתָּא יָת בְּנֵי מְהָת לְזַרְעִיתְהוֹן
וּלְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא
לְפוּלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהַווֹ מִנְיָנֵיהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן תְּרִין אַלְפִין שְׁבַע מְאָה וְחַמְשִׁין׃
אִלֵּין מִנְיָנֵי זַרְעִית קְהָת כָּל דְּפָלַח בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּמָנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל מֵימְרָא דַּייָ
בִּידָא דְּמֹשֶׁה׃ וּמִנְיָנֵי בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא
וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְפוּלְחָנָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהַווֹ מִנְיָנֵיהוֹן
לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרִין אַלְפִין וְשִׁית מְאָה וּתְלָתִין׃ אִלֵּין מִנְיָנֵי זַרְעִית בְּנֵי
גֵּרְשׁוֹן כָּל דְּפָלַח בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּמָנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל מֵימְרָא דַּייָ׃ וּמִנְיָנֵי זַרְעִית
בְּנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן וּלְבֵית

אַבְתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה
וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא
לַצָּבָא לַעֲבֹדָה עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֶה הָיָה
מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד
אַלְפֵים וּמָאתַיִם׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי
מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה בְּיַד
מֹשֶׁה׃ כָּל הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֹתָם
הַלְוִיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃
מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן
חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לַעֲבֹד
עֲבֹדַת עֲבֹדָה וְעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל
מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שְׁמֹנַת
אַלְפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים׃ עַל
פִּי יְהוָה פָּקַד אוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה
אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְעַל מַשָּׂאוֹ
וּפְקֻדָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל

Cap. v.

מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיְשַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ
וְכָל זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ׃ מִזָּכָר
עַד נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ אֶל מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלֵּחוּם וְלֹא יְטַמְּאוּ
אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן
בְּתוֹכָם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְשַׁלְּחוּ אֹתָם אֶל מִחוּץ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל

Patina chal.

patrũ suoꝝ a triginta annis ꝛ supra vsq; ad quinquagin ta annos: oēs q̃ veniũt per turmas ad ministrandũ in tabernaculo federis. Fuerũtq; q̃ nũerati sunt ex eis per familias suas tria milia ꝛ vicẽti. Hi sunt q̃ nume rati sunt de familijs filiorꝝ merari: qs nũerauit moy ses ꝛ aarõ iuxta verbũ dñi p manũ moysi. Oēs leuite nũerati sunt qs nũerauit moyses ꝛ aaron ꝛ principes isrl p familias ꝛ p domos patrũ suoꝝ a trigita ãnis ꝛ supra vsq; ad quinq̃ginta annos: oēs q̃ ingrediũtur ad ministrandũ ministeriũ cultus ꝛ ministeriũ oneris in tabernaculo federis: fuerũt qui numerati sunt ex eis octo milia ꝛ quingẽti ꝛ octoginta iuxta verbum dñi. Constituitq; eos per manũ moysi vnumquẽq; super ministeriũ suum ꝛ super onus suum: ꝛ numerati sunt sicut preceperat dominus moysi. Ca.5.

LOcutusq; est dñs cum moyse dicens. Precipe filijs israel: vt eiciant de castris oẽm leprosum et omnẽ qui patitur fluxum seminis: ꝛ omnẽ qui pol lutus est pollutione anime. a masculo vsq; ad feminã eiicietis: extra castra eiicietis eos: vt non coꝝtaminẽt castra eoꝝ: quia maiestas mea habitat inter eos. Fe cerunt q̃ ita filij israel: ꝛ eiecerunt eos extra

Interp. chal.

patrũ suoꝝ a triginta annis ꝛ supra vsq; ad quinquagin ta annos: oēs q̃ veniũt per turmas ad ministrandũ in tabernaculo federis. Fuerũtq; q̃ nũerati sunt ex eis per familias suas tria milia ꝛ vicẽti. Hi sunt q̃ nume rati sunt de familijs filiorꝝ merari: qs nũerauit moy ses ꝛ aarõ iuxta verbũ dñi p manũ moysi. Oēs leuite nũerati sunt qs nũerauit moyses ꝛ aaron ꝛ principes isrl p familias ꝛ p domos patrũ suoꝝ a trigita ãnis ꝛ supra vsq; ad quinq̃ginta annos: oēs q̃ ingrediũtur ad ministrandũ ministeriũ cultus ꝛ ministeriũ oneris in tabernaculo federis: fuerũt qui numerati sunt ex eis octo milia ꝛ quingẽti ꝛ octoginta iuxta verbum dñi. Constituitq; eos per manũ moysi vnumquẽq; super ministeriũ suum ꝛ super onus suum: ꝛ numerati sunt sicut preceperat dominus moysi. Ca.5.

LOcutusq; est dñs ad moysen dicens. Precipe filijs israel: vt eiciant de castris oẽm leprosum et omnẽ qui patitur fluxum seminis: ꝛ omnẽ qui pollutus est pollutione animę. a masculo vsq; ad feminã eiicietis: extra castra eiicietis eos: vt non coꝝtaminẽt castra eoꝝ: quia maiestas mea habitat inter eos. Fecerunt q̃ ita filij israel: ꝛ eiecerunt eos extra

Transla. Chal.

אַבְהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְפוּלְחָנָא
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהַווֹ מְנֻיֵהוֹן לְזַרְעִיָתְהוֹן תְּלָתָא אַלְפִין וּמְאָתָן׃ אִלֵּין מְנִינֵי זַרְעִית בְּנֵי
מְרָרִי לְחֵילֵהוֹן בְּמֵימְרָא דַּיְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה וְכָל מְנֻיָּא דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ
וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל יָת לֵיוָאֵי לְזַרְעִיָתְהוֹן וּלְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵילָא
עַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְמִפְלַח פּוּלְחַן פּוּלְחָנָא וּפוּלְחַן מָטוּל בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃
וַהֲווֹ מְנֻיֵהוֹן תְּמַנְיָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וּתְמָנָן׃ עַל מֵימְרָא דַּיְיָ מְנָא יָתְהוֹן בִּידָא
דְּמֹשֶׁה גְּבַר גְּבַר עַל פּוּלְחָנֵיהּ וְעַל מָטוּלֵיהּ וּמְנֻיָּהִי דְּפִקּוּדֵי יְיָ מִית מֹשֶׁה׃

Ca.v.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ בַּקֵּיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשַׁלְּחוּן מִן
מַשְׁרְיָתָא כָּל דְּחִבְרִיב וְכָל דְּמַסְאָב לְטָמְיָא נַפְשָׁא וּמִדְּכַר עַד נוּקְבָא תְּשַׁלְּחוּן
לְמִבְרָא לְמַשְׁרְיָתָא תְּשַׁלְּחוּנוּן וְלָא יְסָאֲבוּן יָת מַשְׁרְיָתְהוֹן דִּשְׁכִנְתִּי שַׁרְיָא בֵּינֵיהוֹן׃
וַעֲבַדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁלְּחוּ יָתְהוֹן לְמִבְרָא כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה׃

Transla. Gre. lxx.

familiaꝝ suaꝝ: a dñoq; ꝛ vigiti ãnis ꝛ su πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους καὶ ἐ
pra vsq; ad dñq̃gita ãnos: oia ingrediẽs πάνω ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος
ad ministrãdũ ꝛ faciẽdũ ad opa tabnaculi λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ
testimonij. ꝛ fuit numeratio eoꝝ per po μαρτυρίου. καὶ ἐγενήθη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δή
pulos eoꝝ: p domos familiaꝝ suaꝝ: tria millia μους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, τριχίλιοι
ꝛ ducẽti. Hec ꝑnumeratio populi filiorꝝ merari: καὶ διακόσιοι. αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν μεραρί,
quos numerauit moyses ꝛ aarõ pp vocẽ do οὓς ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυ
mini i manu moysi. oēs numerati: dq ρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ. πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, οὓς
numeraũt moyses ꝛ aarõ ꝛ ꝓncipes if ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες Ἰσ
rael leuitas: per populos eoꝝ p domos ραὴλ τοὺς λευίτας, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους
familiaꝝ suaꝝ: a dñoq; ꝛ vigiti ãnis ꝛ πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους καὶ
supra vsq; ad dñq̃gita ãnos: oia ingre ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμε
diẽs ad opa opuꝝ ꝛ opa q̃ por νος πρὸς τὰ ἔργα τῶν ἔργων, καὶ τὰ ἔργα τὰ αἰ
tant in tabnaculo testimonij. ꝛ fuerũt ρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐγενήθησαν οἱ
qui nũerati sũt octo milia dñgẽti octogin ἐπισκεφθέντες ὀκτακιχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοήκον
ta. per vocẽ dñi numerauit moyses τα. διὰ φωνῆς κυρίου ἐπεσκέψατο μωυσῆς
eos virũ p virũ: in operib⁹ eo αὐτοὺς ἄνδρα κατὰ ἄνδρα, ἐπὶ τῶν ἔργων αὐ
rũ: ꝛ imẽ dñi portabũt ipi. ꝛ nume τῶν, καὶ ἐπὶ ὧν αἴρουσιν αὐτοί. καὶ ἐτελέσθη
rati sũt quẽadmodũ ꝓcepit dñs moysi. σαν ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ. Ca.5.

Θ Locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: pa καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, πρόσα
pe filijs israel: ꝛ eiciãt ex ξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐξαποστειλάτωσαν ἐκ τῆς
castris oẽm leprosũ: ꝛ oẽm seminifluũ: παρεμβολῆς πάντα λεπρόν, καὶ πάντα γονορρυῆ,
ꝛ oẽm imũdũ sup aia: a masculo καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῇ, ἀπὸ ἀρσενικοῦ
vsq; ad feminã: mittite extra castra: ἕως θηλυκοῦ, ἐξαποστείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς,
ꝛ nõ polluẽt castra sua: in q̃b⁹ ego καὶ οὐ μιανοῦσι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ
cõuersor in ipsis. ꝛ fecerũt sic fi κατασκηνόω ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱ
lii israel. ꝛ miserũt eos extra οἱ Ἰσραήλ. καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω τῆς

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

castra: sicut locutꝰ ē dñs moysi: lo-
παρεμβολῆς, καθὰ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ, ού-
ta fecerit filij israel. ⁊ locutꝰ ē dñs
τως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ ἐλάλησε κύριος
ad moysen: dicēs: loqre filijs israel:
πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ,
dicēs: vir aut mulier: ꝺcḷiq; fecerit de oib⁹
λέγων, ἀνὴρ ἢ γυνή, ὅσις ἂν ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν
pctis humanis: ⁊ ꝓtēnēs cō-
τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ παριδὼν πα
tēpserit: ⁊ deliq̄rit aia illa: cōfitebi-
ρίδῃ, καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἐξαγορεύ-
tur pctm: qđ fecit: ⁊ reddet
σει τὴν ἁμαρτίαν, ἣν ἐποίησεν, καὶ ἀποδώσει
delictū. ꝑncipale: ⁊ ꝺntā ꝑ
τὴν πλημμέλειαν· τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίπεμ
tē ei⁹ addet sup illō: ⁊ reddet
πτον αὐτοῦ προσθήσει ἐπ' αὐτό, καὶ ἀποδώσει
cui deliquit eidē. ſi ꝛho nō fuerit homi
τινι ἐπλημμέλησεν αὐτῷ. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τῷ ἀνθρώ-
ni appꝛopīquās: ita vt reddat illi deli-
πῳ ὁ ἀγχιστεύων, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ τὸ πλημ-
ctū: delictū reddit⁹ do
μέλημα, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῷ κυ
mino: sacerdoti erit: p̄ter arietē ꝑpitiatiōis:
ρίῳ, τῷ ἱερεῖ ἔσται, πλὴν τοῦ κριοῦ τοῦ ἱλασμοῦ,
perquē placabit ꝑ eo in tpo. ⁊ oēs
δι' οὗ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. καὶ πᾶσα
primitie iuxta oia sctificata in filijs is
ἀπαρχὴ κατὰ πάντα τὰ ἁγιαζόμενα ἐν υἱοῖς ἰσ-
rael: ꝺcḷiq; obtulerit dño: sacerdoti
ραήλ, ὅσα ἂν προσφέρωσι τῷ κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ
ipi erūt: ⁊ vntuscuiusq; sctificata ipi⁹ erūt.
αὐτῷ ἔσται, καὶ ἑκάστου τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ἔσται.
⁊ vir: q̄ dederit sacerdoti ꝑpi erit. ⁊ locutꝰ
καὶ ἀνήρ, ὃς ἂν δῷ τῷ ἱερεῖ, αὐτῷ ἔσται· καὶ ἐλάλη
est dñs ad moysen: dicēs: loqre
σε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς
filijs israel: ⁊ dices ad eos: vir cui⁹ vxoꝛ
υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν
trãsgressa fuerit vxoꝛ ei⁹: ⁊ cōtēpserit eū cōtem-
παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ παραβῇ ἀγνοῶν ὑπεριδοῦ
nēs: ⁊ dormierit ꝺs eū ea coitu seminis: ⁊
σα, καὶ κοιμηθῇ τις μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ
latuerit ab oculis viri sui: ⁊ celauerit: ipa
λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύφη, αὐτὴ
ātfuerit polluta: ⁊ testis nō fuerit ꝫ eā: ⁊ ipa
δὲ μεμιασμένη, καὶ μάρτυς μὴ ᾖ κατ' αὐτῆς, καὶ αὐτὴ
nō fuerit ꝓpreh̄ēsa: ⁊ supuenerit ei spūs zeloty
μὴ συνειλημμένη, καὶ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσε
pie: ⁊ zelauerit vxoꝛē suā: ipa ātpolluta ꝫ
ως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μεμίανται,
vel venerit sup eū spūs zelotypie: et zelauit
ἢ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν

Trãsla. B. Biero.

castra: sicut locutus e-
rat dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞
moysi. Locutusq; est
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dominus ad moysen
dicens. Loquere ad
filios israel. Vir siue
mulier cum ∞∞∞∞∞∞∞
fecerit ex oibus pecca-
tis quę solēt hoībus acci
dere: & p negligētiā trā
sgressi fuerint mandatū
dñi: atq; deliq̄rint: cō
fitebūtur pctūm suum:
& reddent ipsum caput: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
quintamq; partem de-
super ei in quem ∞∞∞∞
peccauerint. Si autem
nō fuerit qui recipiat:
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dabūt dño: & erit sacer
dotis: excepto ariete
qui offertur p expia-
tione: vt sit placabilis ho
stia. Oēs quoq; primi-
tie quas offerunt filii is
rael ad sacerdotē perti
nent: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& quicquid in sctūario
offertur a singulis
& tradit̄ur manibus sa-
cerdotis: ipsius erit. ∞∞
Locutusq; est dñs ad
moysen dicens. Loq̄re
ad filios israel: & dices
ad eos. Vir ∞∞∞∞∞∞∞∞
cuius vxor errauerit:
maritumq; contemnēs
dormierit cum altero
viro: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& hoc maritus depre-
hendere non quiuerit:
sed latet adulteriū:
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& testibus arguī nō pt:
quia non est inuenta in
stupro: si spūs zeloty-
pie concitauerit virum
contra vxorē suā que
polluta est: vel falsa su-
spitione appetitur: ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Mu. Ca. v. Pũctua. heb.

לְמִחְנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אִשָּׁה כִּי
יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל
מַעַל בַּיהוָה וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא׃
וְהִתְוַדּוּ אֶת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וְחֻמְשָׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לַאֲשֶׁר
אָשַׁם לוֹ וְאִם אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל
לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם
הַמּוּשָׁב לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל
הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ עָלָיו וְכָל
תְּרוּמָה לְכָל קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃
וְאִישׁ אֶת קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ אִישׁ
אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ
אִישׁ כִּי תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה
בּוֹ מָעַל וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ
שִׁכְבַת זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי
אִישָׁהּ וְנִסְתָּרָה וְהִיא נִטְמָאָה
וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה׃
וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ
עָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת

Pũctua. heb.

לְמַחֲנֵהּ
אִישׁ
עֲלֹם
כְּתַר מֵמְאָ
עֵד תָּפָשׂ
רְדָה
שׁוּב
חֻמְשׁ
שׁוּב בְּרֹד
כַּפֵּר
רום
קְרַב הָיָה
נְתַן

Transla. Chal.

לְמֵשְׁרְיָתָא כְּמָא דְּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה כֵּן עַבָּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אוֹ אִיתְּתָא אֲרֵי יִתְעַבְּדוּן מִכָּל חוֹבֵי אֱנָשָׁא לְשַׁקָּרָא שְׁקַר
קֳדָם יְיָ וְיֵחוֹב אֱנָשָׁא הַהוּא׃ וְיוֹדוֹן יָת חוֹבֵיהוֹן דַּעֲבָדוּ וְיָתֵיב יָת חוֹבְתֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ
וְחוּמְשֵׁיהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי וְיִתֵּן לְדִי לֵיהּ וְאִם לֵית לְגַבְרָא פָּרִיק לְאַתָּבָא חוֹבְתָא לֵיהּ
חוֹבְתָא דְּמִתְיְבָ קֳדָם יְיָ לְכָהֲנָא בַּר מִדְּכַר כְּפוּרְיָא דְּיִכַּפַּר בֵּיהּ עֲלוֹהִי וּכְכָל אַפְרָשְׁתָּא
לְכָל קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּיַקְרְבוּן לְכָהֲנָא דִּילֵיהּ יְהֵי׃ וּגְבַר יָת מַעֲשַׂר קוּדְשׁוֹהִי
דִּילֵיהּ יְהוֹן גְּבַר דְּיִתֵּן לְכָהֲנָא דִּילֵיהּ יְהֵי׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרֵי תְּסְטֵי אִיתְּתֵיהּ וְתִשְׁתַּקַּר בֵּיהּ שָׁקַר׃ וְיִשְׁכּוֹב גְּבַר
יָתָהּ שׁוּכְבַת זַרְעָא וְיֵהָא מְכַסָּא מֵעֵינֵי בַּעְלָהּ וּמִטְמְרָא וְהִיא מְסָאֲבָא וְסָהִיד לֵית בָּהּ
וְהִיא לָא אִיתְאַחֲדַת׃ וְיֶעְבַּר עֲלוֹהִי רוּחַ קְנָאָה וְיִקַּנֵּי יָת אִיתְּתֵיהּ וְהִיא מְסָאֲבָא אוֹ
עֲבַר עֲלוֹהִי רוּחַ קְנָאָה וְקַנֵּי יָת

Interp. chal.

castra: sic locutus fuerat dñs cū moyse ita fecerūt filij
israel. Locutusq; est dñs cuz moyse dicēs. Loqre cum
filijs israel. Vir aut mulier cū fecerint ex oibus pctis
hois vt preuaricetur ꝓuaricationē coꝛā dño: ⁊ deliq̄-
rit hō ille: cōfitebūtur peccata sua q̄ fecerūt: ⁊ reddet
ipsum caput quo peccauerūt: ⁊ quintā partē addet su
per illud: ⁊ dabit ei cui peccauerūt. Et si non vixerit
homo ille neq; habuerit ꝓpinquū cui reddatur illud
in quo peccauerūt: illud qđ redditur pro pctō coꝛam
dño ad sacerdotē pertinet: excepto ariete expiationū
qui offertur vt expiet sup cuz. Et oēs primitie omniū
sanctificatoꝝ filioꝝ israel que offerūt sacerdoti: ipsi⁹
erūt. Et uectime sanctificate vntuscuiusq; : ipsi⁹ erūt:
et vir qui dederit sacerdoti: ipsius erit. Locutusq; est
dñs cū moyse dicēs. Loqre cuz filijs israel ⁊ dices ad
eos. Vir cuius vxoꝛ errauerit ⁊ preuaricata fuerit in
eum preuaricationē: ⁊ cōcubuerit vir cum ea coitu se
minis: ⁊ occultū atq; absconditū fuerit ab oculis viri
sui: ⁊ ipsa est contaminata: ⁊ nullus testis est contra
eaz: neq; ipsa est deprehensa. aut spūs zelotypie trans
lerit sup eum: ⁊ zelauerit vxorē suā: ⁊ ipsa polluta
fuerit. vel spiritus zelotypie transferit super eum et

Pũctua chal.

אֲמַר
אִתְּתָ עֲבַד
חוֹב יְדָה תּוֹב
רֵאשׁ יְסַף נָתַן
תּוֹב כַּפַּר רֵשׁ
קְרַב הָוָה עֲשַׂר
סְטָה אִתְּתָ שָׁקַר
שְׁכַב כְּסָה טָמַר
סָאַב אָחַד עֲבַר
כְּנָא

Variua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	אִשְׁתּוֹ׃			adducet	γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μὴ ἦ μεμιασμένη, καὶ ἄ=
בוא	וְהֵיא לֹא נִטְמָאָה וְהֵבִיא				cet homo vxorẽ suã ad sacerdotẽ:
	הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן׃				ξει ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα,
	וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת			cam ad	et offeret vonã p ea: decimã ptẽ
עֶשֶׂר	הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא			facerdotem:	καὶ προσοίσει τὸ δῶρον περὶ αὐτῆς, τὸ δέκατον
	יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו			& offeret oblationem	ephi farinã ordeaceã: nõ effundet sup eã
	לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הוּא			pro illa decimã partẽ	τοῦ ὄιφι ἄλευρον κριθινον, οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτῶ
	מִנְחַת זִכָּרֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן׃			fati farine ordeacee.	oleũ: neq; imponet sup eã thus. est n. ze=
	וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ			Nõ fundet	ἔλαιον, οὐδ' ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον. ἔστι γὰρ ζη=
זכר	לִפְנֵי יְהוָה׃			super eam oleum: nec	lotypie sacrificiũ memorattõis: cõmemorãs pec
	וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי			imponet thus:	λωτυπίας θυσία μνημοσύνου, ἀναμιμνήσκουσα ἁ=
עמד	חֶרֶשׂ וּמִן הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה			quia sacrificiũ zeloty=	catũ. τ adducet eã sacerdos: τ sta
	בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן			pie est: & oblatio	μαρτίαν. καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεύς, καὶ στή=
שבר	אֶל הַמָּיִם׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת			inuestigans adulteriũ.	tuet eã coraĩ dño: τ sumet sacerdos
אשר	הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת			Offeret igitur eam	σει αὐτὴν ἔναντι κυρίου, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς
איש	רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת			sacerdos: & statuet co	aquã puram vnãtẽ in vase fictili: τ de tra
	מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא			ram domino.	ὕδωρ καθαρὸν ζῶν ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ, καὶ τῆς γῆς
	וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים			assumetq; aquã sanctã	erũte sup pauimẽto tabernaculi telli
מרר	הַמְאָרְרִים׃ וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן			in vase	τῆς ὕσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
	וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב			fictili: & pauxillũ ter=	mori: τ accipiẽs sacerdos immittet in aquã:
שכב	אִישׁ אֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה			re	τυρίου, καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ,
שטה	תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת			de pauimento taberna	τ statuet sacerdos mulierẽ coraĩ dño: τ
	וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ			culi mittet	καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι κυρίου, καὶ
נתן	מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃ וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת			in eam. Cũq; steterit	discoopiet caput mulieris: τ
	הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר			mulier in cõspectu do	ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικός, καὶ
אמר	הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ			mini: discoopiet	dabit sup manũ eius sacrificiũ me=
את	לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ			caput eius: & ponẽt in	δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τοῦ μνη=
				manus illius	morattõis: sacrificiũ zelotypie: in aĩ
				sacrificiũ recordatiõis	μοσύνου, τὴν θυσίαν τῆς ζηλωτυπίας, ἐν δὲ τῇ
				& oblationẽ zelotypie.	manu sacerdotis erit aqua rephẽsiõis
				Ipse aũt tenebit aquas	χειρὶ τοῦ ἱερέως ἔσαι τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ
				amaritissimas	execrata hec. τ adurabit eã
				in quibus cũ execratio	ἐπικαταρώμενον τοῦτο. καὶ ὁρκιεῖ αὐτὴν ὁ
				ne maledicta congessit:	sacerdos: τ dicet mulieri: si nõ dormiuerit alĩs
				adiurabitq; eam & di=	ἱερεὺς, καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικί, εἰ μὴ κεκοίμηταί τις
				cet. Si non dormiuit	tecũ: si nõ trãsgressa es vt polluereris sub
				vir alienus tecũ: & sic	μετὰ σοῦ, εἰ μὴ παραβέβηκας μιαγθῆναι ὑπὸ
				non polluta es. deserto	viro tuo: inocẽs esto ab
				mariti toro: non te	τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, ἀθῶα ἴσθι ἀπὸ τοῦ ὕ=
				nocebũt aque iste ama	aqua redargutiõis execrata hac.
				rissime: in quas maledi=	δατος τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τοῦ
				cta cõgessi. Sinaũt de=	si vo tu trãsgressa es maritata eriis
				clinasti a vir tuo: at=	του. εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρος οὖσα
				q; polluta es:	aut polluta es: τ dedit dns pcubitũ suũ in
				& concubuisti cum al=	ἢ μεμίανσαι, καὶ ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν
				tero:	te: pter virũ tuũ: τ adiurabit sacerdos
				his maledictiõibus sub	σοί, πλὴν τοῦ ἀνδρός σου, καὶ ὁρκιεῖ ὁ ἱερεὺς
				iacebis. Det te dominus	mulierẽ in iuramẽtis execratiõis huiꝰ. τ
				in maledictionẽ exẽplũ	τὴν γυναῖκα ἐν τοῖς ὅρκοις τῆς ἀρᾶς ταύτης· καὶ
				cũctorũ i pplo suo.	dicet sacerdos mulieri: det dñs te i execratiõe
					ἐρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικί, δῴη κύριός σε ἐν ἀρᾷ
					τ in iuramẽto in medio ppli tui:
					καὶ ἐν ὅρκῳ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου,

Varitiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אתא	zelauerit vxorẽ suam τ ipsa non fuerit contaminata: adducet vir vxorẽ suã ad sacerdotẽ: τ adducet cum ea	אִיתַּתֵּהּ וְהָא לָא מְסָאֲבָא: וְיֵיתֵי נַבְרָא יָת אִיתְּתֵיהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיַיתֵי יָת קוּרְבָּנָהּ עֲלָהּ
חד סאה חריק	oblationẽ suam decimã partem trium satoriũ farine ordeacee: nõ effundet super eam oleum nec ponet su=	חַד מִן עֲשַׂרְתָּא דְּתַלְתָּסְאִין קֻמְחָא שְׂעֹרִין לָא יְרִיק עֲלוֹהִי מַשְׁחָא וְלָא יִתֵּן עֲלוֹהִי לְבוּנְתָּא
נתן דכר כרב	per eam thus: quia munus zelotypie est: munus re=	אֲרֵי מִנְחַת קְנָאתָא הוּא מִנְחַת דּוּכְרָנָא מְדַכֶּרֶת חוֹבִין: וְיִקְרֵיב יָתַהּ כָּהֲנָא וְיִקְמֵהּ
קום נסב יהוה	cordationis cõmemorans peccata. Offeretq; eam sa=	קֳדָם יְיָ: וְיִסַּב כָּהֲנָא מַיָּא דְּכִיָּא בְּמָאן דַּחְסָף וּמִן עַפְרָא דִּיהֵי בְּיסוֹדֵי מַשְׁכְּנָא יִסַּב כָּהֲנָא
שכן אנת פרע	cerdos: τ statuet eam coram dño. Et tollet sacerdos	וְיִתֵּן לְמַיָּא: וְיָקֵים כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא קֳדָם יְיָ וְיִפְרַע יָת רֵישָׁא דְּאִתְּתָא וְיִתֵּן עַל יְדָהָא
ראש לטמא	aqs luteris in vase fictili: et de puluere q; est in fun=	יָת מַתְנַת דּוּכְרָנָא מַתְנַת קְנָאתָא הִוא וּבִידָא דְּכָהֲנָא יְהוֹן מַיָּא מָרִירַיָּא מְלַטְּטַיָּא:
אום אמר סמה	damẽto tabernaculi tollet sacerdos: τ mittet eum in aqs. et statuet sacerdos mulierẽ coraĩ dño: τ discoope	וְיוֹמֵי יָתַהּ כָּהֲנָא וְיֵימַר לְאִתְּתָא אִם לָא שְׁכִיב גְּבַר יָתִיךְ וְאִם לָא סְטִית לְאִסְתָּאֲבָא
סאב יהוה	riet caput mulieris: τ ponet in manibus eius munus recordationis: mun⁹ zelotypie est. τ in manu sacerdo	בַּר מִבַּעְלִיךְ הֲוֵי זַכְּאָה מִמַּיָּא מְרִירַיָּא מְלַטְּטַיָּא הָאִלֵּין: וְאַתְּ אֲרֵי סְטִית בַּר מִבַּעְלִיךְ
	tis erunt aqs amare maledicte. Adiurabitq; eas sacer=	וַאֲרֵי אִסְתָּאֲבְתְּ וְיִתֵּן גְּבַר בִּיךְ יָת שְׁכוּבְתֵּיהּ בַּר מִבַּעְלִיךְ: וְיוֹמֵי כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא
נתן את	dos τ dicet mulieri. Si nõ cõcubuit vir tecũ: τ si non declinasti vt cõtaminata esses: excepto viro tuo: eris	בְּקִסְמָא דְּלוֹטָא וְיֵימַר כָּהֲנָא לְאִתְּתָא יִתֵּן יְיָ יָתִיךְ לְלוֹט וּלְמוֹמֵי בְּגַוֵּי עַמִּיךְ
	innoxia ab aqs iltis amarissimis maledictis. Et si tu declinasti a viro tuo τ polluta es: et cubuit vir tecũ: excepto viro tuo: adiurabitq; sacerdos mulierẽ turamẽto maledictiõis: τ dicet sacerdos mulieri. dabit te dñs in maledictionẽ τ iuramentũ in medio ppli tui:	
אום אנת נתן		

cũ dederit dñs femur tuũ decidẽs τ
ἐν τῷ δοῦναί κύριον τὸν μηρόν σου σλαπεῶλοκότα καὶ
uterũ tuũ diruptũ: τ introibit
τὴν κοιλίαν σου πεπρισμένην, καὶ εἰσελεύσεται τὸ
aqua execrata hec in uter tuũ
ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο εἰς τὴν κοιλίαν σου
ut dirũpat uẽtrẽ: τ decidat femur tuũ τ dicet
πρῖσαι γαστέρα, καὶ σλαπεσεῖν μηρόν σου. καὶ ἐρεῖ ἡ
mulier: fiat fiat. τ scribet sacerdos execrationes
γυνή, γένοιτο γένοιτο. καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀρὰς
has in libro: τ delebit in aqua
ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ
redargutiõis execrata: τ potabit mu
ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου, καὶ ποτιεῖ τὴν γυ-
lierẽ aqua redargutiõis maledicte.
ναῖκα τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου.
τ introibit in eã aqua redargutiõis
καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ
D maledicte. τ accipiet sacerdos de manu
ἐπικαταρωμένου. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς
mulieris sacrificiũ zelotypie: τ imponet
γυναικὸς τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας, καὶ ἐπιθήσει
sacrificiũ coã dño: τ offeret illud sup
τὴν θυσίαν ἔναντι κυρίου. καὶ προσοίσει αὐτὴν ἐπὶ τὸ
altare. τ aphẽdet sacerdos de sacrificio
θυσιαστήριον. καὶ δράξεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ
recordationẽ eius: τ offeret illã sup altare:
μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,
τ post hec potabit mulierẽ aqua. τ
καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ. καὶ
erit si fuerit polluta τ latuerit uirũ suũ:
ἔσται ἐὰν ᾖ μεμιασμένη καὶ λάθη λάθη τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
τ introibit in eã aqua re
καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγ
dargutiõis execrata: τ rũpet ute
μοῦ τὸ ἐπικαταρώμενον, καὶ πρισθήσεται τὴν κοι
rũ: τ decidet femur eius. τ erit
λίαν, καὶ σλαπεσεῖται ὁ μηρὸς αὐτῆς. καὶ ἔσται
mulier in execratiõez ĩ ppło suo. si nõ fue
ἡ γυνὴ εἰς ἀρὰν ἐν τῷ λαῷ αὐτῆς. ἐὰν δὲ μὴ μι-
rit polluta mulier: τ mũda fuerit: τ inocẽs erit: τ
αγθῇ ἡ γυνή, καὶ καθαρὰ ἦ, καὶ ἀθῷα ἔσται, καὶ
feminabit semẽ. hec lex ℣ zelo
ἐκσπερματιεῖ σπέρμα. οὗτος ὁ νόμος τῆς ζηλω
typie: quã si trãsierit mulier maritata eri-
τυπίας, οὗ ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ ὑπανδρος ὑπ-
stẽs: τ polluta fuerit: aut hõ cui euenerit sup
στᾶσα, καὶ μιανθῇ, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἂν ἐπέλθη ἐπ'
cũ spũs zelotypie: τ zelauerit uxo
αὐτῇ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖ-
rẽ suã: τ statuet
κα αὐτοῦ, καὶ στήσει

[a]Putrescere faciat [a]femur
tuum: [b] & [c]tumens
[c]uter? tu? dirũpatur. [c]In
grediãtur[c] aq[ꝫ] maledicte
in ventrem tuum: & [c]ute
ro [b]tumescẽte[m] putrescat
[a]femur. [c]Et rñdebit [b]mu
lier. [a]Amẽ [c]amẽ. [a]Scribet
q[ꝫ] [c]sacerdos [c]ĩ libẽllo [c]ista
[a]maledicta:
[a]& delebit ea [c]aquis [b]ama
rissimis in quas maledi-
cta congessit: [c] & dabit ei
bibere. Quas cũ exhau-
serit:
[c]tollet [a]sacerdos [c]de ma-
nu [a]eius
[c]sacrificium [c]zelotypie:
[a]& eleuabit [b]illud
[b]coram [c]domino: [c]impo-
netq[ꝫ]
[a]illud [b]sup [c]altare. ita dum
taxat [b]vt prius pugillum
[a]sacrificii [b]tollat [a]de eo
quod offertur:
[a]& incendat [c]super altar.
[a]& sic
[c]potũ det [c]mulieri [c]aquas
amarissimas. [c]Quas
[a]cum biberit

[c]si [c]polluta ẽ: [a]& cõtẽpto
[c]viro adulterii rea ẽ:
[b]pertransibunt [b]eam [a]aq[ꝫ]
[a]maledictionis:
[a]& inflato [a]ventre [c]com-
putrescet
[a]femur: [c]erit q[ꝫ] [a]mulier [c]in
maledictionẽ & ĩ exẽplũ
omni [c]populo. Quod [a]si
[c]polluta [b]non fuerit:
[a]erit innoxia: [b] & faciet li
beros.
[b]Ista est [c]lex [a]zelotypie:
[a]si
[a]declinauerit [b]mulier [a]a [c]vi
ro suo:
[a]& si polluta fuerit: [a]mari
tus [b]zelotypie [a]spiritu
[c]cõcitatus [c]adduxerit [a]eã

בְּתֵת יְהוָה אֶת יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת
בִּטְנֵךְ צָבֶה וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים
לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָה וְנָפְלָה
יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה
וְנִקְרַב עִמָּהּ וְאִם לֹא נִטְמְאָה
הָאִשָּׁה וּטְהָרָה הִוא וְנִקְתָה וְנִזְרְעָה
זֶרַע וְאִתּוֹרַת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר
תְּשָׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ
וְנִטְמָאָה אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר
תַּעֲבֹר עָלָיו רוּחַ קְנָאָה וְקִנֵּא
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהֶעֱמִיד אֶת

Transla. Chal.

כַּד יְהֵי נְיָיר יַת יַרְכִּיךְ נְפִיחִין וְ[a]רְעַלוֹן מַיָּא [a]מְלַטְמַיָּא הָאִלֵּין נְמַעְיָךְ
לְאַבָּחָא מְעִין וּלְאַמְסָאָה יַרְכָּא וְתֵימַר אִיתְּתָא אָמֵן אָמֵן וְ[a]יִכְתּוֹב יַת לְוָטַיָּא הָאִלֵּין כַּהֲנָא
בְּסִפְרָא וְיִמְחוֹק לְמַיָּא מְרִירַיָּא וְ[a]יַשְׁקֵי יַת אִיתְּתָא יַת מַיָּא מָרִירַיָּא מְלַטְמַיָּא וְיֵעַלוֹן
בַּהּ מַיָּא מְלַטְמַיָּא לְלוֹט וְ[a]יַסַּב כַּהֲנָא מִיָּדָא דְאִתְּתָא יַת מִנְחַת קְנָאתָא וְיֵרִים יַת
מִנְחְתָא קֳדָם יְיָ וְ[a]יְקָרֵב יָתַהּ לְמַדְבְּחָא וְ[a]יְקוֹמוֹן כַּהֲנָא מִן מִנְחְתָא יַת אַדְכָּרָתַהּ וְיַסֵּיק
לְמַדְבְּחָא וּבָתַר כֵּן יַשְׁקֵי יַת אִיתְּתָא יַת מַיָּא וְ[a]יְהֵי אִם אִסְתָּאֲבַת
וְשַׁקְרַת שְׁקַר בְּבַעֲלָהּ וְעֵלוֹן בַּהּ מַיָּא מְלַטְמַיָּא לְלוֹט וְיִתְפְּחוֹן מְעָהָא וְתִתְמְסֵי יַרְכָּהּ
וְתְהֵי אִיתְּתָא לְלוֹט בְּגוֹ עַמַּהּ וְאִם לָא אִסְתָּאֲבַת אִיתְּתָא וְדַכְיָא הִיא וְתִתְפְּקֵד זַכְיָא
וְתַעֲדֵי עִדּוּי וְדָא אוֹרַיְתָא דְקְנָאתָא דְתִסְטֵי אִיתְּתָא בָּר מִבַּעֲלָהּ וְתִסְתָּאַב וְגַבְר
דְיֵעְבַּר עֲלוֹהִי רוּחַ קְנָאָה וְיִקְנֵי יַת אִיתְּתֵיהּ וְיָקֵים יַת

Interp̃. chal.

cum uiderit dñs femur tuũ putridũ τ uiscera tua tu-
mẽtia. Ingredienturq[ꝫ] aque iste maledicte in utero
tuo: τ tumere facient uiscera τ cõputrescere femur.
et dicet mulier: amen: amen. Scribetq[ꝫ] sacerdos ma
ledictiones has in libello: τ delebit eas in aq[ꝫ] ama-
rissimis: τ dabit bibere mulieri aquas amarissimas
et maledictas. Ingrediẽturq[ꝫ] in eam aque maledicte
in maledictionẽ. Colletq[ꝫ] sacerdos de mãu mulieris
sacrificiũ zelotypie: τ eleuabit munus coram dño: et
offeret illud in altari. et tollet sacerdos de mũere ple
nũ pugillũ: τ adolebit in altari. τ postea potabit bibere
mulieri aq[ꝫ]. Et cũ ꝑpetrauerit et aq[ꝫ]: si filia polluta ẽ
et ꝓuaricauit ꝓuaricationẽ ꝓtra maritũ suũ: ingre-
dient in eã aq[ꝫ] maledicte in maledictionẽ: τ tumescẽt
uiscera ei⁹: τ cõputrescet femur eius: τ erit mulier in
maledictionẽ in medio ꝑpli sui. Si aũt mulier nõ ẽt
polluta sed mũda ẽ: egrediet innoxia: τ cõcipiet ꝛce
ptionẽ. Ista ẽ lex zelotypie q[ꝫ]n declinauerit mulier a
uiro suo τ cõtaminata fuerit: aut uirt sup quẽ transie
rit spũs zelotypie τ zelauerit uxorem suã. Statuetq[ꝫ]

Pritiua chal.

מָסָה מֵעָה עוֹל
לְלַטּ בֶּטֶן
מְחַק שְׁמָה
נָסַן רוּם קֶרֶב
דֶּבַח מַסֵּךְ דֶּבֶר
נָסַךְ הָוָה סָאַב
נָפַח
אִנְתָּא דָּרָה נָפַק
עָדָה סָטָה
עָבַר קָנָא קוּם

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Ru.	Ca. vi.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	הָאִשָּׁה׃ לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה־לָהּ			in conspectu dñi: & fe cerit ei	eã coꝛã dño: τ faciet ei sacer
	הַכֹּהֵן אֶת־כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְנִקְּתָה			sacerdos iuxta omnia que scripta sunt: mari tus absq; culpa erit: &	ἀυτὴν κατέναντι κυρίου, καὶ ποιήσει αὐτῇ ὁ ἱε= ρεὺς οὲm legẽ hãc: τ inocẽs erit ho
נָשָׂא	הָאִישׁ מֵעָוֹן וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא			illa recipiet iniquitatẽ suã. Cap. 6.	mo a	pctõ. τ mulier illa re= ciplet pctñ suã:
Cap. vi.	אֶת־עֲוֹנָהּ׃	וַיְדַבֵּר יְהוָה			θρώπου ἀπὸ ἁμαρτίας. καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη λή= ψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς,
דַּבֵּר	אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי			LOcutusq; est dñs ad moysen dicẽs: Loquere ad filios	Ca. 6.
	יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ			israel & dices ad eos. Vir siue	ΚΑΙ locut᷑ ē dñs ad moysen: dicẽs: loq᷑ re filijs israel: τ dices ad eos: vir aut mu
פָּלֵא נָזַר	אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר			mulier cũ fecerint votũ vt sanctificẽtur: & si	λὸς ἢ γυ= nαικὸς ἂν μεγάλως εὐξηται εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγι=
	לְהַזִּיר לַיהוָה׃ מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר			voluerit dño cõsecrarẽ: a vino & oi qd inebria re põt abstinebũt. Ace	cationẽ dño: a vino τ sicera sctificabit. aceti νείαν κυρίῳ, ἀπὸ οἴνου καὶ σίκερα ἁγνιῶ σει. ὄξος
שְׁתֵה	חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה			tũ ex vino & ex quali betalia potiõe & qcqd	ex vino τ aceti e sicera nõ bibet. τ ᾗ ἐὰν ᾖ ὁ= ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σικέρα οὐ πίεται. καὶ ὅσα κα=
שָׁרָה	וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה			de vua exprimitur nõ bibẽt. vuas recentes	perãtur ex vua nõ bibet: τ uuã re= τεργάζεται ἐκ σαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν πρόσ
לוּחַ אֲנָבִל	וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל׃			siccas sq; nõ comedent cũctis dies qbus ex	cẽτε τ uuas passas nõ comedet oib᷑ dieb᷑ φατον καὶ σαφίδας οὐ φάγεται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
עָשָׂה	כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה			voto dño cõsecrantur. quicquid ex vinea esse	voti sui. ab oibus ᾗ ἐὰν ᾖ fiũt ex vitibus εὐχῆς αὐτοῦ. ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου
	מִגֹּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא			pot abuua passa vsq; ad acinũ nõ comedent.	vinũ: e corticib᷑ uue vsq; ad acinũ nõ comedet οἶνον, ἀπὸ στεμφύλων ἕως γιγάρτου οὐ φάγεται
	יֹאכֵל׃ כֹּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר			Or tpe sepationis sue nouacula nõ	oibus diebus voti sctificatiõis sue. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ.
	לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת			trãsibit sup caput eius: vsq; ad completum diẽ quo	nouacula nõ trãsibit sup caput eius: vsq; ξυρὸς οὐκ ἐπελεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἕως
נָזַר	הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ			domino consecratur. Sanctus erit crescente	impletur dies: ᾧ vouit. sctus erit: ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ὅσας ηὔξατο. ἅγιος ἔσται,
יִהְיֶה	יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ׃			cesarie capitis eius. Oib᷑ tpe cõ secrationis sue super mortuũ nõ ingredie	nutriẽs comã capillũ capitis sui. oib᷑ τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς αὐτοῦ. πάσας τὰς
הָיָה	כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה עַל			tur: nec sup pris quidẽ & matris & fratris soro risq; funere contami	diebus voti dño sup oẽm aiaz mo: ἡμέρας τῆς εὐχῆς κυρίῳ ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευ=
	נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא׃ לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ			nabitur: quia consecra tio dei sui super caput	tuã nõ introibit sup pfez τ mfez τ sup τηκύια οὐκ εἰσελεύσεται ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ἐπ'
טָמֵא	לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם			eius est. Oibus diebus	frẽm τ sup sororẽ: nõ polluet in eis: ἀδελφῷ καὶ ἐπ' ἀδελφῇ, οὐ μιανθήσεται ἐπ' αὐτοῖς,
	בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל רֹאשׁוֹ׃			separatiõis sue sctus erit domino. Sin autem mortuus fuerit subito quispiã coꝛã eo:	moꝛtuis illis: q᷑ votũ dei sui sup eũ: τ ἀποθανόντων αὐτῶν, ὅτι εὐχὴ θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ
	כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא			polluet caput consecrationis eius: qd radet illico in eadem die purgatiõis sue: & rursũ septia. In octaua ãt die	sup caput eiꝰ: oibus diebus voti sui ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ sctus erit dño. si ãt q᷑ moꝛte moꝛiat subi ἅγιος ἔσται τῷ κῷ. ἐὰν δέ τις θανάτῳ ἀποθάνῃ ἐξαίφνι=
	לַיהוָה׃ וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע			offeret duos turtures vl duos pullos colũbe	to sup eũ: statim polluet caput vo na ἐπ' αὐτῷ, παραχρῆμα μιανθήσεται ἡ κεφαλὴ εὐ
פֶּתַע	פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח			ti sui: τ radet caput suũ in ᾗ die mũ χῆς αὐτοῦ, καὶ ξυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κα
שֶׁבַע	רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי				dar fuerit. die septimo radet: τ die
גִּלַּח שָׁמַן בּוא	יְגַלְּחֶנּוּ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבִא				θαρισθῆναι· τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται, καὶ τῇ ἡμέ=
שְׁנֵי תור	שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶל				octaua offeret duos turtures: aut duos pullos colũbar ad
					ρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀφίσει δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν πρὸς

Interp. chal.

vrorem coꝛã dño. Facietq; ei sacerdos iurta omnẽ le= gem hanc. et erit vir innocẽs a peccatis: τ mulier illa recipiet iniquitatem suam. Ca. 6.

LOcutusq; est dñs cum moꝛse dicẽs. Loq᷑re cum filijs israel τ dices eis. Vir siue mulier cũ fece= rint votũ nazarei vt separetur coꝛã dño: a vino nouo et veteri separetur: aceti᷑ ex vino nouo τ aceti᷑ ex vi= no veteri nõ bibat: τ quicq᷑d de vuis exprimitur non bibat: vuas quoq; virides τ siccas nõ comedet. Cunc= tis diebus q᷑bus fuerit nazareus de oibus q᷑ fiũt de vite vini a granulis vsq; ad folliculos non comedat. Cunctis diebus q᷑bus ex voto fuerit nazareus: nouа cula nõ trãsibit sup caput eius vsq; ad cõplementus dierũ quibus fuerit nazareus coꝛã dño: sanctus erit: crescere dimittet cesariẽ capillo᷑ capitis sui. Cũctis diebus q᷑bus fuerit nazareus coꝛã dño sup aiam moꝛ tui nõ ingredietur: neq; cõtaminabitur pro patre vel pro matre sua aut pro fratre vel soꝛoꝛe sua si moꝛtui fuerint: q᷑ coꝛona dei sui est sup caput eius. Cunctis diebus q᷑bus fuerit nazareus: sanctus erit coꝛã dño. et si q᷑spiã moꝛtu᷑ fuerit coꝛã eo subito ipso ignoꝛãte polluet caput ꝯsecratiõis eiꝰ: τ tõdet caput suũ in die cmũdatiõis sue: in die septia tõdet illõ. In die ãt octa ua adducet duos turtures vel duos filios colũbe ad

Transla. Chal.

אִיתְּתָא גַּבְרָא יְתֵי֙ וְיִתְעַבַּד֙ לֵיהּ֙ כְּדִנְדַּר֙ נְדְרֵיָ֔ת כָּל֙ אוֹרַיְתָ֣א הָדָ֔א וְיֵהֵ֥א זָכֵ֖א גְּבַרָ֑א מֵחוֹבִ֣ין וְאִיתְּתָ֗א הַהִיא֙ תְּקַבֵּ֣ל יָת֔ חוֹבָ֖הּ׃ וּמַלֵּ֣ל יְיָ֔ עִם֙ מֹשֶׁ֔ה לְמֵימָֽר׃ **Ca. vi.** מַלֵּ֣ל עִם֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְתֵימַ֖ר לְהוֹן֙ גְּבַ֣ר אוֹ֩ אִיתְּתָ֨א אֲרֵ֤י יַפְרִישׁ֙ לְמִידַּ֣ר נִדַּ֔ר נְזִירָ֖א לְמִיתַּ֥ר קֳדָ֖ם יְיָ׃ מֵחֲמַ֣ר חֲדַ֔ת וַעֲתִ֖יק חֶ֣ל דַּחֲמַ֑ר חַדַּ֤ת וְחֶל֙ דַּחֲמַ֔ר עַתִּ֖יק לָ֣א יִשְׁתֵּ֑ה וְכָל֙ מַתְרוּת֙ עִנְּבִ֣ין לָ֣א יִשְׁתֵּ֔ה וְעִנְּבִ֥ין רְטִיבִ֖ין וְיָבִשִׁ֣ין לָ֣א יֵכוּל׃ כֹּ֚ל יוֹמֵ֣י נְזִרֵ֔יהּ מִכֹּ֖ל דְּיִתְעֲבַ֣ד מִגּוּפְנָ֑א דְּחַמְרָ֣א מִפּוּרְצָנִ֔ין וְעַד֙ עִיצּוּרִ֔ין לָ֥א יֵכוּל׃ כֹּ֚ל יוֹמֵ֣י נְדַ֔ר נְזִרֵ֖יהּ מַסָּ֣ךְ לָ֣א יְעַבַּ֔ר עַל֙ רֵישֵׁ֔יהּ עַד֙ מְשַׁלַּ֣ם יוֹמַיָּ֔א דְּיַנְזַ֥ר קֳדָם֙ יְיָ֣ מַדִּישׁ֙ יְהֵ֣א רַבֵּ֔י פֵּ֖רַע שַׂעַ֥ר רֵישֵֽׁיהּ׃ כֹּ֚ל יוֹמִין֙ דְּיַנְזַ֣ר קֳדָם֙ יְיָ֔ עַל֙ נַפְשָׁ֣א דְּמִיתָ֔א לָ֥א יֵיעֹ֖ל וּלְאַבּוֹהִ֣י וּלְאִמֵּ֑יהּ לַאֲחוֹהִ֤י וְלַאֲחָתֵ֙הּ֙ לָ֣א יְסָתָּאֲבֽ־ לְהוֹן֙ בְּמוֹתְהוֹן֙ אֲרֵ֣י נְזִ֣ר אֱלָהֵ֔יהּ עַל֙ רֵישֵׁ֔יהּ׃ כֹּ֚ל יוֹמֵ֣י נְזִרֵ֔יהּ קַדִּישׁ֙ הוּא֙ קֳדָ֣ם יְיָ֔׃ וַאֲרֵ֣י יְמוּת֩ מִיתָ֨א עֲלוֹהִ֜י בְּתִכְפָּ֗ךְ שַׁלְ֠ וְסָאֵ֨ב רֵישׁ֙ נְזִרֵ֔יהּ וְיגַלַּ֣ח רֵישֵׁ֔יהּ בְּיוֹמָ֖א דְּדַכּוּתֵ֑יהּ בְּיוֹמָ֥א שְׁבִיעָאָ֖ה יְגַלְּחִנֵּֽיהּ׃ וּבְיוֹמָ֣א תְמִינָאָ֗ה יַיְתֵ֤י תְרִין֙ שַׁפְנִינִ֣ין אוֹ֩ תְרִ֨ין בְּנֵי֙ יוֹנָ֔ה לְוָת֖

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Au. Ca.vj.	Pritiua heb.
sacerdotẽ:sup hostia tabernaculi testimo=	[o]sacerdoti[p]in[q]introitu	[o]הַכֹּהֵן [p]אֶל [q]פֶּתַח אֹהֶל [r]מוֹעֵד: [s]וְעָשָׂה	[o]יַעַד
νου, καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ	[r]federis [s]testimõii: [t]faci=	[t]הַכֹּהֵן [u]אֶחָד [v]לְחַטָּאת [w]וְאֶחָד [x]לְעֹלָה	
vnã in holocaustũ: et [p]pitiabit [p] eo	et [u]sacerdos [v]vnũ [w]pro	[y]וְכִפֶּר [z]עָלָיו [a]מֵאֲשֶׁר [b]חָטָא [c]עַל	
τὴν μίαν εἰς ὁλοκάυτωμα, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐ=	peccato: & alterũ [x]in ho	[d]הַנֶּפֶשׁ [e]וְקִדַּשׁ [f]אֶת [g]רֹאשׁוֹ [h]בַּיּוֹם	
[p]sacerdos [p] [q]ꝺ[r]o[s] peccauit [p] eia: τ	locaustũ: [y]& depcabitur	[i]הַהוּא: [k]וְהֵזִיר [l]לַיהוָה [m]אֶת [n]יְמֵי	[k]נָזַר [l]יוֹם
τοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ὧν ἥμαρτε περὶ τῆς ψυχῆς, καὶ	[z]pro eo: [a]quia [b]peccauit	[o]נִזְרוֹ [p]וְהֵבִיא [q]כֶּבֶשׂ [r]בֶּן [s]שְׁנָתוֹ	[m]שָׁנָה
[s]ctificabit caput ei[o]: in illa ꝺie [s]cti	[c]sup [d]mortuo: [e]sctifica=	[t]לָאָשָׁם [u]וְהַיָּמִים [v]הָרִאשֹׁנִים [w]יִפֹּלוּ	[n]יוֹם [o]נָבַל
ἁγιάσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἡ=	bitꝙ [f]caput eius [g]in die	[x]כִּי [y]טָמֵא [z]נִזְרוֹ: [a]וְזֹאת [b]תּוֹרַת	[p]יָרֵחַ
ficatuo ẽ ꝺño oĩb[o] ꝺieb[o] voti. τ ad=	[h]illo: & cõsecrabit [i]ꝺño	[c]הַנָּזִיר [d]בְּיוֹם [e]מְלֹאת [f]יְמֵי [g]נִזְרוֹ	
γιάσει κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἁγνείας· καὶ προ=	[k]die ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[h]יָבִיא [i]אֹתוֹ [j]אֶל [k]פֶּתַח [l]אֹהֶל [m]מוֹעֵד:	[q]יַעַד
ducet agnũ ãniculũ in [p]elictũ. τ [p]pi=	[l]separatiõis illius [m]offe=	[n]וְהִקְרִיב [o]אֶת [p]קָרְבָּנוֹ [q]לַיהוָה [r]כֶּבֶשׂ	[r]קָרַב
σάξει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμελίαν· καὶ αἱ ἡμέ=	rẽs [n]agnum [o]anniculum	[s]בֶּן [t]שְׁנָתוֹ [u]תָּמִים [v]אֶחָד [w]לְעֹלָה	
es priores inumerati erũt: q[r] pollutũ fuit caput	[p]pro pctõ: ita tñ vt dies	[x]וְאֶת [y]כִּבְשָׂה [z]אַחַת [a]בַּת [b]שְׁנָתָהּ [c]תְּמִימָה	[s]אֶחָד [t]בַּת שָׁנָה
ραὶ αἱ πρότεραι ἄλογοι ἔσονται, ὅτι ἐμιάνθη ἡ κεφαλὴ	[q]priores [r]irriti fiant: ∞∞∞	[d]לְחַטָּאת [e]וְאֵיל [f]אֶחָד [g]תְּמִימִם [h]לִשְׁלָמִים:	[u]תָּמִם
voti sui. τ [s] hec lex vouentis quacũq; ꝺie	[s]qm[o] polluta est [s]ctifica=	[i]וְסַל [j]מַצּוֹת [k]חַלֹּת [l]בְּלוּלֹת [m]בַּשָּׁמֶן [n]וּרְקִיקֵי	[v]בַּלַל [w]רָקִק
ἐυχῆς αὐτ[t]· καὶ οὗτος ὁ νόμος [t] ἐυξαμένου ἣν ἂν ἡμέρᾳ	tio eius. [t]Ista est [u]lex ∞∞∞	[o]מַצּוֹת [p]מְשֻׁחִים [q]בַּשָּׁמֶן [r]וּמִנְחָתָם [s]וְנִסְכֵּיהֶם:	
cõpleuerit ꝺies voti sui: offeret ipe	[v]cõsecratiõis. [w]Cũ ꝺies	[t]וְהִקְרִיב [u]הַכֹּהֵן [v]לִפְנֵי [w]יְהוָה [x]וְעָשָׂה	[x]קָרַב [y]פָּנָה
πληρώσει ἡμέρας ἐυχῆς αὐτοῦ, προσοίσει αὐτὸς	quos ex voto decreue=	[y]אֶת [z]חַטָּאתוֹ [a]וְאֶת [b]עֹלָתוֹ: [c]וְאֶת	
iurta hostia tabnaculi testimõij: τ ad	rat [x]cõplebũtur: [y]addu=	[d]הָאַיִל [e]יַעֲשֶׂה [f]זֶבַח [g]שְׁלָמִים [h]עַל	[y]עָשָׂה
προσάξει τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ προ	cet [z]eũ [a]ad [b]ostium [c]taber=	[i]לַיהוָה [j]עַל [k]סַל [l]הַמַּצּוֹת [m]וְעָשָׂה	
ducet ꝺonũ suũ ꝺño: agnũ ãniculũ	naculi [y]federis: [z]vt offe=	[n]הַכֹּהֵן [o]אֶת [p]מִנְחָתוֹ [q]וְאֶת [r]נִסְכּוֹ:	
σάξει τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἀμνὸν ἐνιαύσιον	rat [a]oblationẽ eius [b]ꝺño	[s]וְנִלַּח [t]הַנָּזִיר [u]פֶּתַח [v]אֹהֶל [w]מוֹעֵד	
immaculatũ vnũ in holocaustũ: τ agnã ãni	[c]agnũ [d]anniculũ [e]imacu=	[x]אֵת [y]רֹאשׁ [z]נִזְרוֹ [a]וְלָקַח [b]אֶת [c]שְׂעַר	[z]נָזַר [a]רֹאשׁ
ἄμωμον ἕνα εἰς ὁλοκάυτωμα, καὶ ἀμνάδα ἐνιαυ=	latũ [e]in holocaustum: ∞	[d]רֹאשׁ [e]נִזְרוֹ [f]וְנָתַן [g]עַל [h]הָאֵשׁ [i]אֲשֶׁר	
culã imaculatã vnã in pctũ: τ arietẽ vnũ im	[f]& ouem [g]anniculam [h]im=	[j]תַּחַת [k]זֶבַח [l]הַשְּׁלָמִים: [m]וְלָקַח	
σίαν ἄμωμον μίαν εἰς ἁμαρτίαν, καὶ κριὸν ἕνα ἄ=	maculatam ∞∞∞∞∞∞∞∞	[n]הַכֹּהֵן [o]אֶת [p]הַזְּרֹעַ [q]בְּשֵׁלָה [r]מִן [s]הָאַיִל	
maculatũ in salutare: τ cantitrũ azymoꝝ ſimi	[i]pro peccato: [k]& arietẽ		
μωμον εἰς σωτήριον, καὶ κανοῦν ἀζύμων σεμιδάλε	[l]immaculatum ∞∞∞∞∞		
le panes cõfectos in oleo: τ la=	[m]hostiã pacificam: [n]cani=		
λεως ἄρτους ἀναπεπωιημένους ἐν ἐλαίῳ, καὶ λά=	strũ quoꝙ [o]panũ [p]azy=		
gana azyma vncta in oleo: τ ſacrificiũ eo	morũ qui [q]cõſpſi ſũt [r]o=		
γανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ, καὶ θυσίαν αὐ	leo: [s]& lagana [t]abſq; fer=		
rũ: τ libationẽ eoꝝ. τ offeret ſacerdos	mento [u]vncta [v]oleo [w]ac		
τῶν, καὶ σπονδὴν αὐτῶν· καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς	libamĩa ſingulorũ: que		
coꝛã ꝺño: τ faciet qꝺ pro pctõ ſuo:	[x]offeret [y]ſacerdos [z]coꝛã		
ἐναντι κυρίου, καὶ ποιήσει τὸ περὶ ἁμαρτίας αὐ	[a]domino: [b]& faciet ∞∞∞∞		
τ holocaustũ ſuũ. τ arietẽ ſa	[c]tam [d]pro pctõ [e]quã in		
τοῦ, καὶ τὸ ὁλοκάυτωμα αὐτοῦ· καὶ τὸν κριὸν ποι	[f]holocaustum. ∞∞∞∞∞		
ciet ſacrificiũ ꝺño in cãſtro azymoꝝ. τ	[g]Arietẽ vero [h]immola=		
ήσει θυσίαν κυρίῳ ἐπὶ τῷ καφῷ τῶν ἀζύμων· καὶ	bit [i]hoſtiam [k]pacificam		
facꝺet ſacerꝺos ſacrificiũ eius: τ libationẽ	[j]domino: offerens ſimil		
ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν σπονδὴν	[k]caniſtrum [l]azymorum		
eius. τ radet ꝺ voti fecit iuxta hoſtia	[m]& [n]libamenta: [o]q ex mo=		
αὐτοῦ· καὶ ξυρήσεται ὁ ἐυγμένος παρὰ τὰς θύρας	re debentur. Tunc ∞∞∞		
tabnaculi teſtimõij caput voti	[p]radetur [q]nazareus [r]ad o=		
τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου τὴν κεφαλὴν τῆς ἐυχῆς	ſtium [s]tabernaculi [t]fede=		
ſui: τ imponet capillos ſup ignẽ:	ris [u]ceſarie [v]conſecratio		
αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὰς τρίχας ἐπὶ τὸ πῦρ,	nis ſue: [w]tolletꝙ [x]capil=		
qui eſt ſup ſacrificiũ ſalutaris. τ accipiet	los eius: [y]& ponet [z]ſup		
ὃ ἐστιν ἐπὶ τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου· καὶ λήψεται	[a]ignem [b]qui eſt ∞∞∞∞		
ſacerꝺos brachiũ coctũ ab arietꝫ:	[c]ſuppoſitus [d]ſacrificio		
ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἑφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ, ∞∞	[e]pacificorum [f]& ∞∞∞∞∞		
	[g]armum [h]coctum [i]arietis		
	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		

Trãsla.Chal.	Interp̃.chal.	Pritiua chal.
כֹּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא [u]וְיַעֲבֵד כֹּהֲנָא חַד [v]לְחַטָּאתָא וְחַד [w]לְעֲלָתָא [x]וְיְכַפַּר עֲלוֹהִי	sacerdotẽ ad ostium tabernaculi federis. Facietꝙ sa=	[v]עֲבַד [w]אֶחָד [x]עֲלָה
[y]מִדְּחַב עַל מֵיתָא [z]וְיְקַדַּשׁ יַת רֵישֵׁיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא: [a]וְיִזַּר מִדְּמָא דְּיֵרְתֵּי יוֹמֵי נְזִירוּתֵיהּ [b]וְיֵיתֵי	cerdos vnũ pro pctõ τ vnũ in holocaustũ: τ ꝓpiciabit	[y]כַּפַּר [z]חוֹב [a]קַדֵּשׁ
אַפֵּר בַּר [c]שַׁתִּיהּ לְאַשְׁמָא וְיוֹמֵיָא קַדְמָאֵי [d]יִבְטְלוּן אֲרֵי [e]סָאַב נְזִירוּתֵיהּ: וְדָא אוֹרַיְתָא	pro eo qui peccauit ſup mortuo. τ ſanctificabit caput	[b]נָזַר [c]שַׁתָּא [d]בָּטַל
דִּנְזִירָא בְּיוֹם [f]מְשַׁלַּם יוֹמֵי נְזִירוּתֵיהּ [g]יֵיתֵי יַתֵּיהּ לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: [h]וְיַקְרִיב יָתֵיהּ	eius in die illa. Et cõſecrabit coꝛã ꝺño ꝺies ſeparatio=	[e]סָאַב [f]שְׁלַם [g]מַשְׁכַּן
קֳדָם יְהוָה אַפֵּר בַּר שַׁתִּיהּ שְׁלִים חַד [i]לְעֲלָתָא וְאַמְרְתָא חֲדָא בַּת שַׁתָּהּ שַׁלְמָתָא [j]	nis illi [g], et adꝺuceꝛ agnũ anniculũ pro ꝺelicto: τ ꝺies	[h]קָרַב
[k]לְחַטָּאתָא וְדִכַר חַד שְׁלִים [l]לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: וְסַל פַּטִּיר סֹלֶת גְּרִצָּן דְּפִילָן [m]מְשַׁח	priores fiant irriti: eo q[r] polluta eſt ſanctificatio eius.	
[n]וְאַסְפַּוְנִין פַּטִּירִין דְּמִשְׁחָא יְחִין [o]מְשַׁח וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן: [p]וְיִקָּרֵב כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ [q]וְיַעֲבֵיד	Iſta eſt lex nazarei in ꝺie quo expleti fuerit ꝺies ſan=	[i]סָאַב [j]שְׁלַם [k]מַשְׁכַּן
יַת חַטָּאתֵיהּ וְיַת עֲלָתֵיהּ וְיַת דִּכְרָא יְעַבֵּיד נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ עַל סַלָּא דְּפַטִּירַיָּא	ctificationis eius: adꝺuceturꝙ ad oſtiũ tabernaculi	[l]קָרַב
וְיַעֲבֵיד כָּהֲנָא יַת מִנְחָתֵיהּ וְיַת נִסְכֵּיהּ: [r]וְיִנְלַח נְזִירָא [s]מְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא יַת [t]רֵישׁ נְזִירוּתֵיהּ	federis: τ offeret oblationẽ ſuã coꝛã ꝺño agnũ vnum	
וְיִסַּב יַת שְׂעַר רֵישׁ נְזִירוּתֵיהּ [u]וְיִתֵּן עַל אֵישָׁתָא דְּתְחוֹת דּוּדָא דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: [v]וְיִסַּב	anniculũ integrũ in holocaustũ τ agnã vnã integram	[m]נִלַּח [n]רֹאשׁ
כָּהֲנָא יַת דְּרוֹעָא [w]כְּשִׁילָא מִן דִּכְרָא	ꝓ pctõ τ arietẽ vnum integrũ in hoſtiã ſanctificatio=	[o]נָתַן
	num: τ caniſtrũ azymoꝝ τ placentas ex ſimila cõſper=	[p]בָּשַׁל
	ſas oleo τ lagana azyma vncta oleo: τ munera ſua et	
	libamina ſua. et offeret ea ſacerꝺos coꝛã ꝺño: τ faciet	
	ſacrificiũ pro pctõ τ holocauſtũ eius. Et offeret arie=	
	tem hoſtie ſanctificationũ coꝛã ꝺño cuꝫ caniſtro azy=	
	morũ. Offeretꝙ ſacerꝺos munus τ libamentũ eius.	
	Et tonꝺebit in hoſtio tabernaculi federis caput con=	
	ſecrationis ſue: τ ponet ſuper ignem qui eſt ſub lebete in quo	
	coquuntur carnes hoſtie ſanctificationum. Tolletꝙ	
	ſecerꝺos brachium coctum artetis: ∞∞∞∞∞∞	

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Ru. | Ca. vii. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

וְחַלַּת מַצָּה אַחַת מִן הַסַּל וּרְקִיק
מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר נָזִר
אַחַר יְתַגַּלַּח אֶת נִזְרוֹ וְהֵנִיף נָלַח נוּף
אוֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה אֵת
קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה
וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה רוּם שָׁתָה
הַנָּזִיר יַיִן זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר נָדַר
יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל נִזְרוֹ נָדַר
מִלְּבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי יָד פָּה
נָדְרוּ אֲשֶׁר יִדֹּר כֵּן יַעֲשֶׂה
עַל תּוֹרַת נִזְרוֹ וְיִדַּבֵּר יְהוָה
אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל
אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ בָּרַךְ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם אָמַר
יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ יָאֵר יְהוָה שָׁמַר אוֹר
פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו חָנַן נָשָׂא
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם וְשָׂמוּ שׁוּם שָׁלֵם
אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי
אֲבָרְכֵם וַיְהִי Ca. vii.
בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הָיָה
הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ כָּלָה קוּם
אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ שָׁכַן מָשַׁח
וְאֶת כָּל כֵּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ קָדַשׁ כָּלָה זָנַח
אֹתָם וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל קָרַב נָשָׂא
רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטֹּת נָטָה
הֵם הָעֹמְדִים עַל הַפְּקֻדִים וַיָּבִיאוּ בּוֹא
אֶת קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ פָּנָה
Pritiua chal. Interp. chal.

רוּם
יֶתֶר שְׁתָה נָדַר
דְּבַק עָבַד
אֲמַר
בָּרַךְ נָטַר עָדָה
קוּם מָאן דְּבַח
רַבַּב רְאֵשׁ
קוּם מָנָה אָתָא

kortāq abſq fermēto vnā de canistro. & laganū azymū vnū: & tradet in manus nazarei: poſtq̄ rasum fuerit caput eius. Susceptaq̄ vniuersa ab eo eleuabit in conspectu domini: & sctificata sacerdotis erunt: sicut pectusculū qđ separari iussū ē & q̄ femur. Post hec pt bibere nazareus vinū. Ista est lex nazarei: cū vouerit oblationē suā dño tpe cōsecrationis sue: exceptis his q̄ inuenerit manus eius. Iuxta quod mente deuouerat: ita faciet ad perfectionē sctificatiōis sue. Locutusq̄ est dominus ad moysē dicens. Loquere aaron et filiis eius. sic benedicetis filiis israel: & dicetis eis. Bñdicat tibi dñs: & custodiat te. Ostēdat dñs faciē suam tibi: & misereatur tui. cōuertat dominus vultū suū ad te: & det tibi pacē. Inuocabūtq̄ nomē meū sup filios israel: & ego bñdicā eis. Ca. 7. Actum est autem in die qua compleuit moyses tabernaculū & erexit illud. vnxitq̄ & sanctificauit cum omnibus vasis suis: altare similiter & omnia vasa eius: obtulerunt principes israel capita familiarum que erant per singulas trib prefecti eorum qui numerati fuerant munera coram domino sex

et placentā azymā vnam de canistro & laganū azymū vnū: & ponet sup manū nazarei postq̄ totondit caput cōsecrationis sue. Eleuabitq̄ ea sacerdos eleuatione cora dño: & qđ sanctificatū est: erit sacerdotis cum pectusculo eleuationis & cū femore qđ separatū est: & postea bibet nazareus vinū. Ista est lex nazarei q̄ vouerit oblationē suā cora dño sup cōsecratione sua: exceptis his q̄ inuenerit manus eius iuxta votū suū qđ vouit: ita faciet iuxta legē cōsecratiōis sue. Locutusq̄ ē dñs cum moyse dicēs. Loqre cus aaron & cū filijs eius dicēs. Sic benedicetis filijs israel: dicentisq̄ eis. Benedicat tibi dñs: & custodiat te. ostendat dñs maiestatez suā tibi: & misereat tui. Auferat dñs ira suā a te: & ponat tibi pacem. Ponētq̄ benedictionē nois mei sup filios israel: & ego benedicam eis. Ca. 7.

Actumq̄ est in die quo cōpleuit moyses erigere tabernaculū: vnxit illud & sanctificauit illud et omnia vasa eius: altare quoq̄ & omnia vasa eius: et vnxit ea & sanctificauit ea. Obtulerūntq̄ principes israel capita domus patrū suorum: ipsi sunt principes tribuum qui steterunt super eos qui numerati sunt. Obtulerunt q̄ oblationes suas coram domino sex

τ panē vnū azymū de canistro: τ laganū ἄρτον ἕνα ἄζυμον ἀπὸ τοῦ κανοῦν, καὶ λάγανον azymū vnū: τ imponet sup manus illius q̄ vouit posteā raserit ipse caput suū. et offeret ea sacerdos ipositionē coram dño. sctm legē sctificationis sue. Et hec lex vouentis: dcūq̄ vouerit dño donū suū dño pro voto suo: p̄ter ea q̄ inuenerit manus eius. scm potentiā voti sui: qđ vouerit scm legē sctificatiōis ei. et locutus ē dominus ad moysen: dicēs: loquere aaron et filijs eius: dicēs: sic benedicetis filijs israel: dicentes eis: benedicat tibi dñs: et custodiat te: illuminet dñs vultū suū sup te: et misereat tui: eleuet dñs vultū suū sup te: et det tibi pacē. et imponēt nomē meū sup filios israel: et ego benedicam eis.

καὶ ἕνα ἄρτον ἔνα ἄζυμον ἀπὸ τοῦ κανοῦ, καὶ λάγανον ἄζυμον ἕν, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ νυγμένου ποστῷ raserit ipse caput suū. et καὶ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ offeret ea sacerdos ipositionē coram dño. sctm ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου. ἅγιον erit sacerdoti sup pectusculū impositionis: et ἔσται τῷ ἱερεῖ ἐπὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος, καὶ sup brachiū separationis. et post ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀφαιρέματος. καὶ μετὰ hec bibet q̄ vouit vinū. hec lex ταῦτα πίεται ὁ ναζιραῖος οἶνον. οὗτος ὁ νόμος τοῦ vouentis: dcūq̄ vouerit dño donū suū dño ἐυξαμένου, ὃς ἂν ἐύξηται κυρίῳ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ pro voto suo: p̄ter ea q̄ inuenerit manus eius scm ποῦ τῆς ἐυχῆς αὐτοῦ, χωρὶς ὧν ἂν ἕυρη ἡ χεὶρ αὐ potentiā voti sui: qđ vouerit scm legē sctificatiōis ei. et locutus ē dño τοῦ κατὰ δύναμιν τῆς ἐυχῆς αὐτοῦ, ἧς ἂν ἐύξηται scm legē sctificationis ei. et locutus ē do κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησε κύ minus ad moysen: dicēs: loquere aaron et ριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον ἀαρὼν καὶ τοῖς filijs eius: dicēs: sic benedicetis filijs υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων, οὕτως ἐυλογήσετε τοὺς υἱ israel: dicentes eis: benedicat tibi dñs: οὺς ἰσραὴλ, λέγοντες αὐτοῖς, ἐυλογήσαι σε κύριος, et custodiat te: illuminet dñs vultū su τ custodiat te: illuminet dñs vultū su καὶ φυλάξαι σε, ἐπιφάναι κύριος τὸ πρόσωπον αὐ um sup te: et misereat tui: eleuet dñs vul τοῦ ἐπὶ σέ, καὶ ἐλεήσαι σε, ἐπάραι κύριος τὸ πρόσω tū suū sup te: et det tibi pacē. et πον αὐτοῦ ἐπὶ σέ, καὶ δῴη σοι εἰρήνην. καὶ imponēt nomē meū sup filios israel: ἐπιθήσουσι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, Eccl. 36. c.
τ ego benedicam eis. καὶ ἐγὼ ἐυλογήσω αὐτούς. Ca. 7.

Ca. vii. A

Et factū ē die cōsūmauit moyses: καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ ἧ συνετέλεσε μωυσῆς, vt erigeret tabernaculū. τ vnxit illud: τ ὥστε ἐξαναστῆσαι τὴν σκηνήν. καὶ ἔχρισεν αὐτήν, καὶ Exo. 40. b. sctificauit illud: τ oīa vasa ei: τ ἡγίασεν αὐτήν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ altare: et oīa vasa ei τ vnxit θυσιαστήριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἔχρισεν ea et sctificauit ea. τ obtulerūt principes αὐτὰ καὶ ἡγίασεν αὐτά. καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες israel principes domoꝝ familiarū suarꝝ. hi ἰσραὴλ ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν. οὗτοι οἱ principes tribuū: hi prefecti sup gubernā ἄρχοντες φυλῶν, οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐπὶ τῆς ἐπι nationē. τ obtulerūt dona sua cora dño: sex σκέψεως. καὶ ἤνεγκαν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι κυρίου, ἑξ

Transla. Chal.

תְּרֵיצְתָּא בַּפִּטִּירְתָּא חֲדָא מִן סַלָּא וְאַסְפּוֹג בַּפְטִיר חַד וְיִתֵּן עַל יְדֵי נְזִירָא בָּתַר דְּיִתְגַּלַּח יָת
נְזִירוּתֵיהּ וְיֵרִים יָתְהוֹן כַּהֲנָא אֲרָמָא קֳדָם יְיָ קוּדְשָׁא הוּא לְכַהֲנָא עַל חֲדֵיָא דְּאַרְמוּתָא
וְעַל שַׁקָּא וְאַבְּרֵשׁוּתָא וּבָתַר כֵּן יִשְׁתֵּי נְזִירָא חַמְרָא: דָּא אוֹרָיְתָא דְּנְזִירָא דְּיִדַּר
קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ עַל נְזִירוּתֵיהּ בַּר מִדְּתַדְבִּיק יְדֵיהּ כְּפוּם נִדְרֵיהּ דְּיִדַּר כֵּן יְעַבֵּד עַל
אוֹרָיְתָא דְּנְזִירוּתֵיהּ: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי לְמֵימָר
כְּדֵין תְּבָרְכוּן יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּד תֵּימְרוּן לְהוֹן: יְבָרְכִנָּךְ יְיָ וְיִטְּרִנָּךְ: יְבַהֵר יְיָ
שְׁכִינְתֵּיהּ לְוָתָךְ וְיֵרְחֵם עֲלָךְ: יְסַדַּר יְיָ רְעוּתֵיהּ מִינָּךְ וְיִשַׁוִּי לָךְ שְׁלָם: וְיִשְׁווּן יָת בִּרְכָתִי
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא אֲיבָרְכִנּוּן: Ca. vii. וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּשֵׁצִי
מֹשֶׁה לְאַקָּמָא יָת מַשְׁכְּנָא וְרַבִּי יָתֵיהּ וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְיָת מַדְבְּחָא וְיָת כָּל
מָנוֹהִי וְקַדִּישׁ יָתְהוֹן: וְקָרִיבוּ רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָתְהוֹן אִנּוּן רַבְרְבֵי
שִׁבְטַיָּא אִינּוּן דְּמַמְנַן עַל מִנְיָנַיָּא: וְאַיְתִיו יָת קוּרְבָּנְהוֹן לְקֳדָם יְיָ שִׁית

plaustra tecta: τ duodeci boues: plaustrũ
ἁμάξας λαμπηνικάς, καὶ δώδεκα βόας, ἅμαξαν
a duob⁹ pncipib⁹: τ vitulũ ab vnoqq.
παρὰ δύο ἀρχόντων, καὶ μόσχον παρὰ ἑκάστου.
τ obtulerũt coꝝ tabnaculo. τ ait
καὶ προσήνεγκαν ἐναντίον τῆς σκηνῆς. καὶ εἶπε
dñs ad moysen: dicẽs: accipe ab eis:
κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε παρ' αὐτῶν,
τ erũt ad opa ministratoria tabna
καὶ ἔσονται πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτουργικὰ τῆς σκη
culi relimonij: τ dabis ea leui
νῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς λευί-
tis: vniculq; iuxta ministeriũ eius. τ
ταις, ἑκάστῳ κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ. καὶ
accipiẽs moyses plaustra τ boues: de
λαβὼν μωυσῆς τὰς ἁμάξας καὶ τοὺς βόας, ἔδω-
dit ea leuitis. duo plaustra τ
κεν αὐτὰ τοῖς λευίταις. τὰς δύο ἁμάξας καὶ τὰς
quattuor boues dedit filijs gersõ iuxta
τέσσαρας βόας ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς γερσὼν κατὰ τὰς
ministeria ipoꝝ. τ quattuor plaustra τ
λειτουργίας αὐτῶν· καὶ τὰς τέσσαρας ἁμάξας καὶ τὰς
octo boues dedit filijs merari iuxta
ὀκτὼ βόας ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ τὰς
ministeria ipoꝝ: p ithamar filiũ aarõ
λειτουργίας αὐτῶν, διὰ ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ
sacerdotis. τ filijs caath nõ dedit: q̃ mi-
ἱερέως· καὶ τοῖς υἱοῖς καὰθ οὐκ ἔδωκεν, ὅτι τὰ λει
nisteria sctuarij hũt:: sup hũeri portabũt.
τουργήματα τοῦ ἁγίου ἔχουσιν, ἐπ' ὤμων αἴρουσι.
τ obtulerũt pncipes ad dedicationẽ
καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν
altaris in die in qua vnxit illud:
τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἔχρισεν αὐτό,
τ obtulerũt pncipes dona sua co-
καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν ἀπέ-
rã altari. τ dixit dñs ad moy
ναντι τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυ-
sen: pnceps vn⁹ p die: pnceps per die offe
σῆν, ἄρχων εἷς καθ' ἡμέραν, ἄρχων καθ' ἡμέραν προσοί
ret dona sua ad dedicationẽ alta-
σουσι τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσια-
ris. τ fuit offerẽs die pmo do
στηρίου· καὶ ἦν ὁ προσφέρων τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὸ δῶ-
nũ suũ naasson: filiꝰ aminadab: pnceps tribus
ρον αὐτοῦ Ναασσών, υἱὸς Ἀμιναδάβ, ἄρχων τῆς φυλῆς
iuda. τ obtulit donũ ei⁹: discũ
Ἰούδα. καὶ προσήνεγκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον
argẽteũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd⁹ eius.
ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ.
B phialã vnã argẽteã septuagita sicloꝝ se-
φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κα
cũdũ sicliũ sctũ:
τὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον,

[a]plaustra [u]tecta [x]cũ duo-
decim [y]bob⁹. Vnũ [z]plau-
strũ obtulere [c]duo [b] du-
ces: [c] & vnũ boue [f]singu
li. [g]obtulerũtq; [b]ea [i]in con
spectu [k]tabernaculi. ꝯ
[l]Ait autem [m]dominus
[n]ad [o]moysen. ꝯꝯꝯꝯꝯ
[q]Suscipe [r]ab eis [s]vt [t]seruí
ant [u]in [v]ministerio ꝯꝯꝯ
[r]tabernaculi: [s] & trades
[b]ea ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[p]leuitis [f] iuxta ordinem
[g]ministerii sui. I taq; [h]cũ
suscepíssetꝫ [i]moyses [k]plau
stra [m] & [n] boues: [o]tradidit
[p]ea [r]leuitis. [f] Duo ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]plaustra [x] & [t] quattuor
[y]boues [a]dedit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]filiis [c]gerson [d]iuxta id
qd habebãt [e]necessariũ:
[g]quattuor alia [b] plaustra
[f] & [k]octo [l]boues ꝯꝯꝯꝯ
[m]dedit [n]filiis [o]merari [p]sc-
cundũ officia & [q]cultũ su
um [r]sub manu [s]ithamar
[t]filii [u]aarõ [x]sacerdotis. [y]Fi
liis aũt [z]caath [a]non [b] dedit
plaustra & boues: [c]quia i
[d]sctuario [e]seruiũt: & one
ra ppriis [f]portãt [g]humc-
ris. Igitur [h]obtulerũt [k]du
ces [l]in [m]dedicatione [n]alta
ris [o]die qua [p] vnctum est
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]oblationem suam [x]ante
[y]altare. Dixitq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
[z]dñs [a]ad [b]moysen. [c] Sin-
guli [d]duces [e]p singulos
dies [f]offerant ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[m]munera [n]in dedicatio-
nem [o]altaris. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[p]Primo [q]die [r]obtulit [s]o-
blationem suam ꝯꝯꝯꝯ
[x]naasõ [y]filius [z]aminadab
[a]de tribu [b]iuda: fuerũtq;
in ea [c]acetabulũ [d]argen-
teũ [e]pondo [f]cẽtũ [g]trigin-
ta siclorum: [k]phiala [m]ar-
gentea habens ꝯꝯꝯꝯꝯ
[n]septuaginta [o]siclos [p]iux
ta pondus [q]sanctuarii.

Ter.Heb.	Au.	La.vij.	Pritiua heb.
עֲגָלֹת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֲגָלָה			
עַל שְׁנֵי הַנְּשִׂאִם וְשׁוֹר לְאֶחָד			שְׁנָה
וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן׃			אֵת
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃			אָמַר
קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת			לָקַח הָיָה
אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל			יָצַד נָתַן
הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ׃ וַיִּקַּח			כְּפָה
מֹשֶׁה אֶת הָעֲגָלֹת וְאֶת הַבָּקָר וַיִּתֵּן			
אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם׃ אֵת שְׁתֵּי			שְׁנָה
הָעֲגָלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן			רְבַע
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם׃ וְאֵת			
אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמֹנַת הַבָּקָר			
נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד			
אִיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וְלִבְנֵי קְהָת			
לֹא נָתָן כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם			
בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ׃ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִם			נָשָׂא
אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח			
אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִם אֶת			
קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֹּאמֶר			
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם			
נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת			
קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיְהִי			הָיָה
הַמַּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוֹ			קָרַב
נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה׃			נָטָה
וְקָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים			אֶחָד
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף			שָׁקַל זָרַק
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ			

Transla.Chal.

עֶגְלָן כְּרַד מְחַכְּנִן וּתְרֵי עֲשַׂר תּוֹרִין עֲגָלְתָּא עַל תְּרֵין רַבְרְבַיָּא וְתוֹרָא לְחַד וְקָרִיבוּ וְתֵהוֹן
קֳדָם מַשְׁכְּנָא׃ וַאֲמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה לְמֵימַר׃ וְהוֹן סַבֵּיל מִנְּהוֹן וְיהוֹן לְמִפְלַח אֵת פּוּלְחַן
מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתִתַּן יָתְהוֹן לְלֵואֵי גְּבַר כְּמִסַּת פּוּלְחָנֵיהּ׃ וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת עֶגְלָתָא וְיָת
תּוֹרֵי וְיָהַב יָתְהוֹן לְלֵואֵי׃ יָת תַּרְתֵּין עֶגְלָתָא וְיָת אַרְבְּעַת תּוֹרֵי יְהַב לִבְנֵי גֵּרְשׁוֹן כְּמִסַּת
פּוּלְחָנְהוֹן׃ וְיָת אַרְבַּע עֶגְלָן וְיָת תְּמָנְיָא תּוֹרֵי יְהַב לִבְנֵי מְרָרִי כְּמִסַּת פּוּלְחָנְהוֹן בִּידָא
דְּאִיתָמַר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא׃ וְלִבְנֵי קְהָת לָא יְהַב אֲרֵי פּוּלְחַן קוּדְשָׁא עֲלֵיהוֹן בְּתִבְלַיָּא
נָטְלִין׃ וְקָרִיבוּ רַבְרְבַיָּא יָת חֲנֻכַּת מַדְבְּחָא בְּיוֹמָא דְּרִבְיאוּ יָתֵהּ וְקָרִיבוּ רַבְרְבַיָּא יָת
קוּרְבָּנֵהוֹן קֳדָם מַדְבְּחָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה רַבָּא חַד לְיוֹמָא רַבָּא חַד לְיוֹמָא יְקָרְבוּן יָת
קוּרְבָּנֵהוֹן לַחֲנֻכַּת מַדְבְּחָא׃ וְהַהוּא דְּמָקְרֵב בְּיוֹמָא קַדְמָאָה יָת קוּרְבָּנֵיהּ נַחְשׁוֹן בַּר
עַמִּינָדָב לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה׃ וְקוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דִּכְסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלָעִין חַדָּא
מַתְקָלֵהּ מְזַרְקָא חַד דִּכְסַף מַתְקָלֵהּ שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא

Interp̃.chal.

plaustra tecta τ duodecim boues: vnũ plaustrũ pro
duobus principibus τ boue pro vno: obtulerũtq; co-
ram tabernaculo. Et dixit dñs ad moysen dicẽs. Su-
scipe ab eis: vt sint ad ministrandũ ministeriũ taber-
naculi federis: τ trades ea leuitis iuxta id quod vnic-
cuiq; opus est ad ministeriũ suũ. Tulitq; moyses plau
stra τ boues τ tradidit leuitis. Duo plaustra τ quat-
tuor boues dedit filijs gerson iuxta necessitatem mi-
nisterij sui. et quattuor plaustra τ octo boues dedit
filijs merari iuxta necessitatẽ ministerij sui: per ma-
num ithamar filij aaron sacerdotis. Filijs aũt caath
nihil dedit: quia ministeriũ sanctuarij erat sup eos:
et humeris portabant. Obtulerũtq; principes in de
dicationẽ altaris in die quo vnctus fuit illõ: obtulerũtq;
principes oblationes suas ante altare. Dixitq; dñs
ad moysen. Singuli principes per singulos dies offe
rant oblationes suas in dedicationẽ altaris. Qui au
tem obtulit primo die oblationẽ suam fuit naason fi-
lius aminadab de tribu iuda: τ oblatio eius fuit ace-
tabulum argenteum vnum: centum τ triginta siclos
appendebat: phiala vna argentea appendens se-
ptuaginta siclos in siclis sanctuarij: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Pritiua chal.
חַדָּה
שְׁבַן אֲמַר יְיָ
פְּלַח נְתַן
תְּרֵי רַבְרְבַיָּא
תְּמָנְיָא
רַבְרְבַיָּא דְּבַח רַבָּא
אֲמַר
אֶחָד
תַּקֵּל זְרַק

Prima heb.	Tex. Heb.	Ru.	La. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שְׁנִיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה				vtrunq; plenum similā conspersa	vtraq; similæ plena confecte
בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה וְכַף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב				oleo in sacrificiū. mortariolū	ἀμφότερα σεμιδάλεως πλήρη ἀναπεποιημένης
מְלֵאָה קְטֹרֶת וּפַר אֶחָד בֶּן בָּקָר				aureū habēs decem siclos plenū	ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν · θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν,
אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ	שְׁנָה			incēso. boue de armento &	πλήρη θυμιάματος · μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν · κριὸν ἕνα ·
לְעֹלָה שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת	שָׂעִר			arietē & agnum anniculū	ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ χίμα
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם				in holocaustū. hircū pro	cū ex capris vnū pro pctō: et in sa
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים	עֵתֶד			peccato. & in sacrificio	ρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυ
בְּנֵי שְׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן				pacifico rum boues duos:	σίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέντε.
בֶּן עַמִּינָדָב בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב	שְׁנָה קָרְבָּן			arietes quinq; hircos qn	hircos qnq;. agnas ānículas qnq;.
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר	נָשִׂא			q:agnos anniculos quinq;.	τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε ·
הִקְרִב אֶת קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת				Hec est oblatio naasson	hoc donū naasson filij aminadab.
שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק				filii aminadab. Secūdo	τοῦτο τὸ δῶρον ναασσὼν υἱοῦ ἀμιναδάβ. τῇ
אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל				die sco obtulit nathanel: filj	ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε ναθαναὴλ, υἱὸς
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת				sogar: princeps trib issachar.	sogar: princeps trib issachar. τ obtu
בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת				obtulit oblationē suā:	σωγάρ, ἄρχων τῆς φυλῆς ἰσσάχαρ · καὶ προσήνε
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת				discū argēteū vnū:	lit donū suū: discū argēteū vnū: tri
פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד				trigīta siclos phialā	γηκε τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριά
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה				vnā argē	gita τ cēti pōd ci. phialā vnā argē
שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת				teā septuagīta	κοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυ
וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם				siclos: ex siclis	teā septuagīta siclos: ex siclis
אֵילִם חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה				sanctuarij: ambo	ρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה				plena similā cōsper	ἅγιον · ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιη
קָרְבַּן נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב				sa oleo pro mu	cte in oleo in sacrificiū. mortariolū vnū dece
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נְשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן	שְׁלִשׁ נָשָׂא			nere: mortariolū	μένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν · θυίσκην μίαν δέκα
אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן קָרְבָּנוֹ				vnum aureū	aureox: plenū incēsi. vitulū vnū e
קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים				appendens decē	χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος · μόσχον ἕνα ἐκ
וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד	כֶּסֶף אֶחָד			siclos plenū	bob. agnū vnū ānículū in holocaustū. τ hir
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל				incēso: boue	βῶν · ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ χι
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת				de armento &	cū ex capris vnū pro pctō: τ in
בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת				arietē & agnum	μαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת				anniculū in holocau	sacrificiū salutaris. vitulas duas. arietes qn
פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד				stum: circumq;	θυσίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέν
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה				pro peccato. & in sacri	qs. hircos qnq;. agnas ānículas qn
שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וּלְזֶבַח				ficio pacificorum	τε · τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם				boues duos:	qs. hoc donū nathanael filij soar.
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְבָשִׂים				arietes quinq;	τε · τοῦτο τὸ δῶρον ναθαναὴλ υἱοῦ σωγάρ · τῇ
בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל				hircos quinq;	die tertio princeps filiorū zabulō:
בֶּן צוּעָר נָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב	שְׁלִשׁ נָשָׂא			agnos anniculos	ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλών,
בֶּן חֵלֹן קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת				quinq;: hec fuit	eliab filij chelō: donū eius: vit
שְׁלֹשִׁים וּמְאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד	כֶּסֶף אֶחָד			oblatio nathanael	ἐλιὰβ υἱὸς χελών, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλί
כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ				filii suar. Tertio die	ον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ
				princeps filiorū	eius. phialā vnā argēteā septuagīta
				zabulon heliab	αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα
				filius helon obtulit	siclox: ex siclis sctis.
				acetabulū argēteū ap	σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ·
				pendens centū triginta	
				siclos: phialam argen	
				team habentem	
				septuagīnta siclos ad	
				pondus sanctuarij	

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תְּרֵי מָלֵא	ambo plena similia cōsperſa oleo pro munere: mortariolū vnū aureū appendēs decē ſiclos auri plenū incenſo aromatū: vitulus vnus de bobus: aries vnus: agnus ānículus vnus in holocaustū: hircus de capris vnus pro pctō. Et in ſacrificio ſanctificationis obtulit boues duos: arietes qnq; hedos qnq; agnos anniculos qnq;. Hec ē oblatio naaſſon filij aminadab.	תַּרְוֵיהוֹן מְלָן סוּלְתָא דְּפִילָא בְּמַשַׁח לְמִנְחָתָא ׀ בְּזִיכָא חַדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּדַהֲב
אֶחָד עָתָד	In die ſecūdo obtulit nathanael filius ſuar princeps iſachar. Obtulitq; oblationē ſuam acetabulū argenteū vnū: centū τ triginta ſiclos appēdebat: phialam vnā argenteā appendentē ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila cōſperſa oleo pro munere: mortariolū vnum aureū appendens decē ſiclos auri plenuz incenſo aromatū: vitulū vnum de bobus arietē vnū: agnum anniculū vnuz in holocaustū: hircum de capris vnum pro peccato. τ in victimā ſanctificationis: bouces duos arietes quinq; hedos quinq; agnos ānículos qnq;. Hec eſt oblatio nathanael filij ſuar. In die tertio princeps filiozum zabulon eliab filius helon obtulit oblationem ſuam acetabulum argentum vnum appendens centum τ triginta ſiclos: phialam vnam auream appedentē ſeptuagīnta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:	כַּד מְלָיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין ׀ תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ לְעֹלְתָא ׀ צְפִיר בַּר
תָּנָה		עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא ׀ וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא נְדָבֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין
רַבָּב		בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קִרְבָּן נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב ׀ בְּיוֹמָא תְּנִינָיָא קָרֵב נְתַנְאֵל בַּר
תַּקַל זָרַק		צוּעָר רַבָּא דְּיִשָּׂשכָר ׀ קָרִיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ מְנָיסְתָּא דְּכְסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלְעִין
		הַוָה מַתְקָלַהּ מַזְרָקָא חַד דְּכְסַף שַׁבְעִין סְלְעִין כְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלָן
		סוּלְתָא דְּפִילָא בְּמַשַׁח לְמִנְחָתָא ׀ בַּזִּבָּא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּדַהֲב מַלְיָא קְטֹרֶת
		בּוּסְמִין תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד בַּר שַׁתֵּיהּ לְעֹלְתָא ׀ צְפִיר בַּר עִזִּין חַד
		לְחַטָּאתָא ׀ וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא נְדָבֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה
		חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר ׀ בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵה רַבָּא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר
		חֵילוֹ קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דִּכְסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלְעִין בַּוָה מַתְקָלַהּ מַזְרָקָא חַד דִּכְסַף
		מַתְקָלַהּ שַׁבְעִין סְלְעִין כְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא ׀

vtraq̃ plena ſimile cõfecte
ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναστεποιημένης
in olco in ſacrificiũ.mortariolũ vnũ decẽ au
ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυΐσκην μίαν δέκα χρυ
reoꝝ: plenũ incẽſi. vitulũ vnũ e bob⁹.
σῶν, πλήρη θυμιάματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν.
arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ ad holocauſtũ.
κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα.
τ hircũ ex capris vnũ ꝓ pctõ: τ
καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ
in ſacrificiũ ſalutaris. vitulos duas.arietes
εἰς θυσίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς
quinq̃. hircos quinq̃. agnas ãniculas qui
πέντε. τράγους πέντε.ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν
q̃. hoc donũ eliab filij chelõ. die
τε.τοῦτο τὸ δῶρον ἐλιὰβ υἱοῦ χελών. τῇ ἡμέρᾳ
quarto princeps filioꝝ ruben: eliſur:
C τῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ῥουβήν, ἐλισοὺρ,
filij ſedeur: donũ eius: diſcũ ar=
υἱὸς σεδιοὺρ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀρ=
gẽteũ vnũ: triginta ſ cẽtũ pond⁹ eius:
γυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ.
phialã vnã argenteã ſeptuagita ſiclor: ſecũ
φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κα
dũ ſiclũ ſcm: vtraq̃ plena ſi=
τὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, ἀμφότερα πλήρη σε
mile confecte in olco in ſacri
μιδάλεως ἀναστεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσί
ficiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureoꝝ plenũ incen=
αν. θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιά=
ſo. vitulũ vnũ ex bob⁹ arietẽ vnũ. agnũ vnũ
ματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα
ãniculũ in holocauſtũ. τ hircũ ex ca
ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ=
prís vnũ ꝓ pctõ: et in ſacrificiũ ſalu
γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν σω=
taris. vitulos duas. arietes quinq̃. hir=
τηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε. τρά=
cos quinq̃. agnas ãniculas quinq̃. hoc
γους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τοῦ
donũ eliſur: filij ſedeur. die
το τὸ δῶρον ἐλισοὺρ, υἱοῦ σεδιοὺρ. τῇ ἡμέ=
quinto: priceps filioꝝ ſymeõ: ſa=
ρᾳ τῇ πέμπτῃ, ἄρχων τῶν υἱῶν συμεών, σα
lamiel: filij ſuriſadai: donũ eius:
λαμιὴλ, υἱὸς σουρισαδαΐ, τὸ δῶρον αὐτοῦ,
diſcũ argenteũ vnũ: triginta et centũ
τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν
pond⁹ eius. phialã vnã argenteã ſeptuagin
ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομή=
ta ſiclor: ſcm ſiclum ſcm:
κοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, ∞

ⁿvtrũq̃ᵒplenum ᵖſimila
ᑫconſperſa ʳoleo ∞∞∞∞∞
ˢin ſacrificiũ. ᵗmortario
lũ ᵘaureũ appẽdẽs ˣ decẽ
ſiclos ʸplenũ ᶻincẽſo: ᵃbo
uem ᵇde ᶜarmento: & ᵈari
etem: & ᵉagnum ᶠannicu
lũ ᵍin holocauſtũ: ʰ hir=
cum q̃ⁱpro peccato: ʲ& in ſacrificio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏpacificorũ: ˡboues ᵐ du
os: ⁿarietes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒquinq̃: hircos ᵖ quiq̃
ᵇ agnos ᶜ anniculos ∞∞
ᶜquinq̃. ᵈHec ẽ ᵉ oblatio
ᵇheliab ᶠfilii ∞∞∞∞∞∞∞
ᵏhelon. ˡDie ᵐq̃rto ⁿ prin
ceps ᵒfiliorum ∞∞∞∞∞∞∞
ᵖruben ᑫeliſur ʳfilius ˢ ſe=
deur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳobtulit ᵘacetabul ũ ˣ ar=
genteum ʸappendens
ᶻcentum ᵃtriginta ſiclos:
ᵇphialã ᶜ argenteã hñtẽ
ᵈſeptuaginta ᵉſiclos ᶠad
pondus ᵍſanctuarii: ∞∞∞
ʰvtrunq̃ⁱplenum ʲſimi=
la ᵏconſperſa ∞∞∞∞∞∞∞
ˡoleo ᵐin ſacrificiũ. ⁿmor
tariolum ᵒaureũ appen=
dens ᵖdecẽ ſiclos ᑫplenũ
ʳ incenſo. ˢbouẽ ᵗde ᵘar=
mẽto: & ᵛarietẽ: & ʷagnũ
ˣ anniculum ∞∞∞∞∞∞∞
ʸin holocauſtum: ᶻ hir =
cum q̃ ᵃpro peccato. ∞
ᵇ& in ſacrificio ᶜpacifico
rum: ᵈboues ᵉduos: ∞∞∞
ᶠarietes ᵍquinq̃: ʰhircoſ
ⁱquinq̃: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʲagnos ᵏanniculos ˡquin
q̃. ᵐHec fuit ⁿoblatio ∞∞
ᵒeliſur ᵖfilii ᑫſedeur. ʳ Die
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢquinto ᵗprinceps ᵘ filio=
rum ᵛſymeon ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷſalamihel ˣfilius ʸſuriſad
daiᶻobtulit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃacetabulum ᵇ argenteũ
ᶜappendens ᵈcentum ∞∞
ᵉtriginta ſiclos: ᶠphialã
ᵍargenteam habentem
ʰſeptuaginta ⁱſiclos ʲ ad
pondus ᵏſanctuarii: ∞∞∞

ᵐשְׁנֵיהֶם ⁿמְלֵאִים ᵒסֹלֶת ᵖבְּלוּלָה ᑫבַּשָּׁמֶן ʳ"עֲשָׂרֹנָה ˢכָּלָל
ᵗלְמִנְחָה: ᵘכַּף ᵛאַחַת ʷעֲשָׂרָה ˣזָהָב ʸמְלֵאָה
ᶻקְטֹרֶת: ᵃפַּר ᵇאֶחָד ᶜבֶּן ᵈבָּקָר ᵉאַיִל ᶠאֶחָד
ᵍכֶּבֶשׂ ʰאֶחָד ⁱבֶּן ʲשְׁנָתוֹ ᵏלְעֹלָה: ˡשָׂעִיר ᵐשְׂעִיר
ⁿעִזִּים ᵒאֶחָד ᵖלְחַטָּאת: ᑫוּלְזֶבַח ʳ
ˢהַשְּׁלָמִים ᵗבָּקָר ᵘשְׁנַיִם ˣאֵילִם
ʸחֲמִשָּׁה ᶻעַתֻּדִים ᵃחֲמִשָּׁה ᵇכְּבָשִׂים ᶜבְּנֵי
ᵈשָׁנָה ᵉחֲמִשָּׁה ᶻזֶה ᵍקָרְבַּן ʰאֱלִיאָב ⁱבֶּן
ʲחֵלֹן: ᵏבַּיּוֹם ˡהָרְבִיעִי ᵐנָשִׂיא ⁿלִבְנֵי ᵐרְבִיעִי ⁿנָשִׂיא
ᵒרְאוּבֵן ᵖאֱלִיצוּר ᑫבֶּן ʳשְׁדֵיאוּר ˢ
ᵗקָרְבָּנוֹ ᵘקַעֲרַת ᵛכֶּסֶף ʷאַחַת ˣשְׁלֹשִׁים
ʸמִשְׁקָלָהּ ᶻמִזְרָק ᵃאֶחָד ᵇכֶּסֶף
ᶜשִׁבְעִים ᵈשֶׁקֶל ᵉבְּשֶׁקֶל ᶠהַקֹּדֶשׁ
ᵍשְׁנֵיהֶם ʰמְלֵאִים ⁱסֹלֶת ʲבְּלוּלָה
ᵏבַּשָּׁמֶן ˡלְמִנְחָה: ᵐכַּף ⁿאַחַת ᵒעֲשָׂרָה ᵖזָהָב
ᑫמְלֵאָה ʳקְטֹרֶת: ˢפַּר ᵗאֶחָד ᵘבֶּן ᵛבָּקָר
ʷאַיִל ˣאֶחָד ʸבֶּן ᶻשְׁנָתוֹ
ᵃלְעֹלָה: ᵇשָׂעִיר ᶜעִזִּים ᵈאֶחָד ᵉלְחַטָּאת:
ᶠוּלְזֶבַח ᵍהַשְּׁלָמִים ʰבָּקָר ⁱשְׁנַיִם
ʲאֵילִם ᵏחֲמִשָּׁה ˡעַתֻּדִים ᵐחֲמִשָּׁה
ⁿכְּבָשִׂים ᵒבְּנֵי ᵖשָׁנָה ᑫחֲמִשָּׁה ʳזֶה ˢקָרְבַּן
ᵗאֱלִיצוּר ᵘבֶּן ᵛשְׁדֵיאוּר: ʷבַּיּוֹם
ˣחֲמִשִּׁי ʸנָשִׂיא ᶻלִבְנֵי ᵃשִׁמְעוֹן
ᵇשְׁלֻמִיאֵל ᶜבֶּן ᵈצוּרִישַׁדָּי: ᵉקָרְבָּנוֹ
ᶠקַעֲרַת ᵍכֶּסֶף ʰאַחַת ⁱשְׁלֹשִׁים ʲוּמֵאָה
ᵏמִשְׁקָלָהּ ˡמִזְרָק ᵐאֶחָד ⁿכֶּסֶף
ᵒשִׁבְעִים ᵖשֶׁקֶל ᑫבְּשֶׁקֶל ʳהַקֹּדֶשׁ

ᵐחֲמֵשׁ ⁿנָשָׂא

Transla.Chal.

ᵒתַּרְוֵיהוֹן ᵖמְלַן סוּלְתָּא דְּבִילָא ᑫבְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלָעִין דְּהַב
מָלְיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין: תּוֹר ᵃחַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר ᵇשְׁתֵּיהּ לְעָלְתָּא: גְּדִי
ᵏעִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין
בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן: בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה ʳרַבָּא ˢלְבְנֵי רְאוּבֵן
אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר: קוּרְבָּנֵיהּ מְנַסְתָּא דְּכֶסֶף חַד מְאָה וּתְלָתִין סְלָעִין חֲדָה ᵗמְזַרְקָא
ᵘמִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף מַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מָלְן סוּלְתָּא דְּבִילָא
בְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלָעִין דְּהַב מָלְיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין תּוֹר חַד
בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעָלְתָּא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁה גְּדֵי שְׁנֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין דֵּין קוּרְבַּן
אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר: בְּיוֹמָא חַמִּישָׁאָה רַבָּא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי:
קוּרְבָּנֵיהּ מְנַסְתָּא דְּכֶסֶף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלָעִין חֲדָה מַתְקָלָה מִזְרָקָא חַד דְּכֶסֶף
מַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא

Interp̃.chal.

ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: mortariolum vnũ appendẽs decẽ ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulus vnũ de bobus: arietẽ vnum: agnum vnũ anniculũ in holocauſtũ. hircum vnum de capris pro peccato: & in hoſtias ſanctificationũ boues duos arietes quinq̃ hedos quinq̃: agnos anniculos quinq̃. Hec eſt oblatio eliab filij helon. In die quarto princeps filiorum ruben eliſur filius ſedeur obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteum vnum appendens centũ et triginta ſiclos: phialam argenteam vnam appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila conſperſa oleo pro munere: mortariolum vnum appendens decem ſiclos auri plenum incenſo aromatũ: vitulum vnum de bobus: arietem vnum: agnum anniculũ vnum in holocauſtum: hircum de capris vnum pro peccato: et in hoſtiam ſanctificationum: boues duos: arietes quinq̃ hedos quinq̃: agnos anniculos quinq̃. Hec eſt oblatio eliſur filij ſedeur In die quinto princeps filioꝝ ſymeon ſelumiel filius ſuriſaddai obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteum vnum appendens centũ & triginta ſiclos: phialam vnam argenteã appẽdentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:

Pritiua chal.

ᵒתַּרְוֵי ᵖמַלָּא
ᵃאַחַד ᵇשְׁתָּא
ᶠעָלָה ᵏעֵז
ʳרַבָּא
ᵗמִזְרָק
ᵘזֶרֶק

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. vij.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina
שָׁנַיִם	[g] שְׁנֵיהֶם [o] מְלֵאִים סֹלֶת [k] בְּלוּלָה [l]			[g] vtrunq; [h] plenum [i] simila [k] conspersa	vtraq; plena simile confecte
בַּשָּׁמֶן	[l] בַּשֶּׁמֶן [m] לַמִּנְחָה: [n] כַּף [o] אַחַת [p] עֲשָׂרָה [q] זָהָב			[l] oleo [m] in sacrificiū. [n] mortariolū [q] aureū [q] appēdēs	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης
מְלֵאָה	[r] מְלֵאָה קְטֹרֶת: [s] פַּר [t] אֶחָד [u] בֶּן [r] בָּקָר			[p] decē siclos [r] plenū [s] in censo. [t] bouem [u] de [r] armēto &	ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν,
אַיִל	[v] אַיִל [w] אֶחָד [x] כֶּבֶשׂ [y] אֶחָד [z] בֶּן [a] שְׁנָתוֹ	שָׁנָה		[v] arietem & [w] agnum [x] anniculum	πλήρη θυμιάματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα.
לְעֹלָה:	[b] לְעֹלָה: [c] שָׂעִיר [d] עִזִּים [e] אֶחָד [f] לְחַטָּאת:	שָׂעִיר		in holocaustū. [y] hircū [z] pro peccato. [a] & in hostias	ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν
וּלְזֶבַח	[g] וּלְזֶבַח [h] הַשְּׁלָמִים [i] בָּקָר [k] שְׁנַיִם [l] אֵילִם			[b] pacificorum [c] boues [d] duos: [e] arietes	σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε.
חֲמִשָּׁה	[m] חֲמִשָּׁה [n] עֲתוּדִים [o] חֲמִשָּׁה [p] כְּבָשִׂים	עַתּוּד		[f] quinq; [g] hircos [h] quinq; [i] agnos	τράγους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε.
בְּנֵי	[q] בְּנֵי [r] שְׁנָה [s] חֲמִשָּׁה [t] זֶה [u] קָרְבַּן [v] אֱלִיסָף	נָשִׂא		[k] anniculos [l] quīq;. [m] Hec fuit [n] oblatio [o] salamihel	τοῦτο τὸ δῶρον σαλαμιὴλ υἱοῦ σουρισαδαί.
בֶּן	[w] בֶּן [x] צוּרִישַׁדָּי: [y] בְּיוֹם [z] הַשִּׁשִּׁי	נָשִׂא		[p] filii [q] surisaddai. [r] Die [s] sexto	τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν γάδ,
נָשִׂיא	[a] נָשִׂיא [b] לִבְנֵי [c] גָד [d] אֶלְיָסָף [e] בֶּן			[r] princeps [s] filiorū [t] gad	ελισαφ υἱὸς ραγουήλ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυ-
דְּעוּאֵל:	[f] דְּעוּאֵל: [g] קָרְבָּנוֹ [h] קַעֲרַת [i] כֶּסֶף [k] אַחַת			[u] heliasaph [k] filius [l] duel	σεῖ ἀργέτεῦ νοῦ: τριγίτα τ cen-
שְׁלֹשִׁים	[l] שְׁלֹשִׁים [m] וּמִזְרָק [n] מִשְׁקָלָהּ [o] מִזְרָק			[m] obtulit [n] acetabulū [o] argenteum	βλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκα-
אֶחָד	[p] אֶחָד [q] כֶּסֶף [r] שִׁבְעִים [s] שֶׁקֶל [t] בְּשֶׁקֶל			[p] appendens [r] centū [q] trigīta siclos: [r] phialam	τῦ πῶδ᾽ εἰ᾽. phialᾶ νηᾶ argέτεᾶ
הַקֹּדֶשׁ	[u] הַקֹּדֶשׁ [v] שְׁנֵיהֶם [w] מְלֵאִים [x] סֹלֶת			[s] argēteā hñtē [t] septuagi ta [u] siclos [u] ad pondus	ἑπτὰ ὅλκη αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδο-
בְּלוּלָה	[y] בְּלוּלָה [z] בַּשֶּׁמֶן [a] לַמִּנְחָה: [b] כַּף			[x] sanctuarii: [y] trūq; [z] plenum [a] simila	γήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγι-
עֲשָׂרָה	[c] עֲשָׂרָה [d] זָהָב [e] מְלֵאָה [f] קְטֹרֶת: [g] פַּר			[b] conspersa [c] oleo [d] in sacrificium: [e] mortariolum	ctū. vtraq; plena simile ὀφε-
אֶחָד	[h] אֶחָד [i] בֶּן [k] בָּקָר [l] אַיִל [m] אֶחָד [n] כֶּבֶשׂ			[f] aureū appēdēs [g] decē siclos [h] plenū [i] incēso: [k] bo-	ον. ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιη-
אֶחָד	[o] אֶחָד [p] בֶּן [q] בַּת [r] אַיִל [s] אֶחָד [t] כֶּבֶשׂ			[k] uem [l] de [g] armento & [l] a-	cte in oleo in sacrificiū. mozrariolū vnū decē
אֶחָד	[u] אֶחָד [v] בֶּן [w] שְׁנָתוֹ [x] לְעֹלָה: [y] שָׂעִיר			[m] rietē & [n] agnum	μνᾶς ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα
עִזִּים	[z] עִזִּים [a] אֶחָד [b] לְחַטָּאת: [c] וּלְזֶבַח			[o] anniculū [p] in holocau- stum: [q] hircumq;	aureoῦς: plenū incēsi. vitulū vnū e bob᾽.
הַשְּׁלָמִים	[d] הַשְּׁלָמִים [e] בָּקָר [f] שְׁנַיִם [g] אֵילִם			[r] pro peccato. [s] & in hosti as	χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν.
חֲמִשָּׁה	[h] חֲמִשָּׁה [i] עַתּוּדִים [k] חֲמִשָּׁה [l] כְּבָשִׂים			[p] pacificorum [t] boues [u] du os: [t] arietes	arietē vnū. agnū vnū anniculū in holocaustū. τ
בְּנֵי	[m] בְּנֵי [n] שְׁנָה [o] חֲמִשָּׁה [p] זֶה [q] קָרְבַּן [r] אֱלִיסָף			[m] quinq; [n] hircos [o] quin- q; [p] agnos [q] anniculos [r] quīq;. [s] Hec	κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. καὶ
בֶּן	[s] בֶּן [t] דְּעוּאֵל: [u] בְּיוֹם [v] הַשְּׁבִיעִי [w] נָשִׂיא	נָשִׂא		fuit [t] oblatio [u] heliasaph [s] filii [t] duel. [a] Die [b] septimo	hircū ex capris vnū pro pctō: τ in
לִבְנֵי	[x] לִבְנֵי [y] אֶפְרָיִם [z] אֱלִישָׁמָע [a] בֶּן [b] עַמִּיהוּד:			[c] princeps [d] filiorū [e] effraī [f] elisama [g] fi lius [h] ammiud [i] obtulit	χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς
קָרְבָּנוֹ	[c] קָרְבָּנוֹ [d] קַעֲרַת [e] כֶּסֶף [f] אַחַת שְׁלֹשִׁים			[k] acetabulū [l] argēteū [l] ap- pendens [o] centū [n] trigīnta	sacrificiū salutaris. vitulas duas. arietes quinq;.
וּמִזְרָק	[g] וּמִזְרָק [h] מִשְׁקָלָהּ [i] מִזְרָק [k] אֶחָד [l] כֶּסֶף			siclos: [q] phialam [r] argen- team habentem	σίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε.
שִׁבְעִים	[m] שִׁבְעִים [n] שֶׁקֶל [o] בְּשֶׁקֶל [p] הַקֹּדֶשׁ			[s] septuaginta [n] siclos [x] ad pondus [t] sanctuarii ooo	hircos q̄nq;. agnas ānīculas q̄n-
					τε. τράγους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν-
					q̄. hoc donū elisaph filij raguel.
					πε. τοῦτο τὸ δῶρον ἐλισαφ υἱοῦ ραγουήλ. τῇ
					die septimo pnceps filioꝝ ephraim:
					ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ἐφραίμ,
					elisama filiꝰ ammiud donū eius: dis
					ἐλισαμὰ υἱὸς ἀμμιούδ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλί
					cū argēteū vnū: trigita τ cētū pōdꝰ
					ον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ
					eius. phialā vnā argēteā septuagita
					αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα
					siclorꝝ: fm siclū sctm.
					σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, ooooooo

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תְּרֵי	ambo plena similia cōsperſa oleo pro munere: mozta-	תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוֹלְתָא דְפִילָא מְשָׁחָא לְמִנְחָתָא: בְּזִיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב
אֲחַד	riolū vnū aureū appendēs decē ſiclos auri plenū in-	מְלְיָא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין: תּוֹר בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר
עֵז	censo aromatū: vitullū vnum de bobus: arietē vnum:	עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא גְּדֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין
שִׁית	agnuz ānīculū vnum in holocaustū: hircū de capris	בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קָרְבַּן שְׁלֵמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי: בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה רַבָּא
רַבָּ	vnuz pro pctō. Et in ſacrificio ſanctificationū obtu-	לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל: קוּרְבָּנֵיהּ מְגִיסְתָּא דְּכָסַף חֲדָא מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין
תַּקַל	lit boues duos: arietes q̄nq; hedos q̄nq; agnos anni	חֲדָא מְזַרְקָא חַד דְּכָסַף מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין סְלְעִין בְּסְלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן
זָרַק	culos q̄nq;. Hec ē oblatio ſelumtel filij ſuriſaddai.	סוֹלְתָא דְפִילָא מְשָׁחָא לְמִנְחָתָא: בְּזִיבָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלְיָא קְטוֹרֶת
	In die ſexto princeps filiozum gad eliaſaph filius	בּוֹסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד
	deuel obtulit oblationem ſuam acetabulum argen-	לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה
	teū vnū: centū τ triginta ſiclos appēdebat: phialam	חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן אֱלִיסָף בַּר דְּעוּאֵל: בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע
	vnā argenteā appendentē ſeptuaginta ſiclos in ſiclis	בַּר עַמִּיהוּד: קוּרְבָּנֵיהּ מְגִיסְתָּא דְּכָסַף חֲדָא מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הֲוָה מַתְקָלֵהּ מְזַרְקָא חַד
	ſanctuarij: ambo plena ſimila cōſperſa oleo pro mu-	דְּכָסַף מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין בְּסְלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוֹלְתָא דְפִילָא מְשָׁחָא
	nere: mozrariolū vnum aureū appendens decē ſiclos	לְמִנְחָתָא: בְּזִיבָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלְיָא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין: תּוֹר חַד
	auri plenuz incenſo aromatū: vitullū vnum de bobus	בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא:
	arietē vnū: agnum anniculū vnuz in holocaustū: hir-	וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן
	cum de capris vnum pro peccato. τ in victimā ſancti-	אֱלִיסָף בַּר דְּעוּאֵל: בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד:
	ficationū: bouces duos arietes quinq; hedos quinq;	קוּרְבָּנֵיהּ מְגִיסְתָּא דְּכָסַף חֲדָא מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הֲוָה מַתְקָלֵהּ מְזַרְקָא חַד
	agnos anniculos q̄nq;. Hec eſt oblatio eliaſaph filij	דְּכָסַף מַתְקְלֵיהּ שִׁבְעִין בְּסְלְעֵי קוּדְשָׁא
	deuel. In die ſeptimo princeps filioꝝ ephzraim	
	eliaſama filius amiud obtulit oblationē ſuā acetabu	
	lum argenteum vnum appendens centum τ triginta	
	ſiclos: phialam vnam auream appēdentē ſeptuagin	
	ta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ooooooooooooooo	

Trãsla.Gre.lx x.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Nu. Ca.vii.	Pritiua.heb.
vtraq plena similæ cõfecte ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης in oleo in sacrificiũ.mortariolũ vnũ decẽ au ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυ reos: plenũ incẽsi. vitulũ vnũ e bob⁹. σῶν, πλήρη θυμιάματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. arietẽ vnũ. agnũ ãniculũ vnũ ad holocaustũ. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἕνα εἰς ὁλοκάυτωμα. E τ hircũ ex capris vnũ p pcẽ: τ καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ in sacrificiũ salutaris. vitulos duos.arietes εἰς θυσίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς quinq. hircos quinq. agnas ãniculas qui πέντε. τράγους πέντε.ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν ᾳ. hoc donũ eliſama filij ammiud die τε.τοῦτο τὸ δῶρον ἐλισαμὰ υἱοῦ ἀμμιούδ.τῇ ἡμέ octauo princeps filioꝝ manaſſe: gamaliel ρα τῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσή, γαμαλιὴλ filij phadaſſur: donũ eius: diſcũ ar υἱὸς φαδασσούρ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀρ gẽteũ vnũ: triginta τ cẽtũ pond⁹ eius: γυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. phialã vnã argenteã ſeptuagita ſicloꝝ: ſecũ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κα dũ ſiclũ ſcẽm: vtraq plena ſi τὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, ἀμφότερα πλήρη σε mile confecte in oleo in ſacri μιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσί ficiũ.mortariolũ vnũ decẽ aureoꝝ plenũ incen ας. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιά ſo. vitulũ vnũ ex bob⁹.arietẽ vnũ. agnũ vnũ ματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ãniculũ in holocaustũ. τ hircũ ex ca ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ pris vnũ p pcẽ: et in ſacrificiũ ſalu γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν σω taris. vitulos duos. arietes quinq. hir τηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε. τρά cos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc γους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τοῦ donũ gamaliel filij phadaſſur. die το τὸ δῶρον γαμαλιὴλ υἱοῦ φαδασσούρ. τῇ ἡμέ nono: princeps filioꝝ beniamin: abi ρα τῇ ἐννάτῃ, ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμίν, ἀ dan: filij gedeõis: donũ ẽius: βιδάν, υἱὸς γεδεωνί, τὸ δῶρον αὐτοῦ, diſcũ argenteũ vnũ: triginta et centũ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν pond⁹ eius. phialã vnã argenteã ſeptuagin ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομή ta ſicloꝝ: ſcẽm ſiclum ſcẽm. κοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. ∞	ᵛvtrũq ᵃplenum ᵒſimiſa ᶜconſperſa ᵖoleo ∞∞∞∞∞ ᶜin ſacrificiũ.ᶠ mortario lũ ᵍaureũ appẽdẽs ʰ decẽ ſiclos ᵏplenũ ˡincẽſo: ᵐbo uem ᵒde ᵖarmento: &ᵠ arí etem:&ʳagnum ˢanniculũ ᵗin holocauſtũ: ᵘ hir cumq ᵛpro peccato: ʷ& in hoſtias ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜpacificorũ: ᶠboues ᵍ du os:ʰarietes ∞∞∞∞∞∞∞ ⁱquinq: ᵏhircos ˡ quinq ᵐ agnos ⁿanniculos ∞∞ ᵖquinq.ᵠ Hec fuit ʳ obla tio ˢ eliſama ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵗfilij ᵘ ammiud.ˣDie ʸoc tauo ᶻprinceps ∞∞∞∞∞ ᵃfiliorũ ᵇmanaſſe ᶜgama liel ᵈfilius ᵉphadaſſur ∞∞ ᵍobtulit ʰacetabulũ ⁱar genteum ʲappendens ᵐᵐcentum ˡ triginta ſiclos ᵒ phialã ᵠ argenteã hñtẽ ʳſeptuaginta ˢ ſiclos ᵗad pondus ᵘſanctuarii: ∞∞∞ ˣvtrunq ʸplenum ᶻ ſimi la ᵃconſperſa ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇoleo ᶜin ſacrificiũ. ᵈmor tariolum ᵉaureũ appen dens ᶠdecẽ ſiclos ᵍ plenũ ʰ incenſo: ⁱbouẽ ʲde ᵏmar mẽto:&ˡarietẽ: &ᵐagnũ ⁿ anniculum ∞∞∞∞∞∞∞ ᵒin holocauſtum: ᵖ hir cumq ᵠpro peccato. ∞ ʳ& in hoſtias ˢ pacifico rum ᵗboues ᵘduos:∞∞∞∞ ᵛarietes ʷquinq: ˣhircoſ ʸquinq: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶻagnos ᵃanniculos ᵇquin q. ᶜHec fuit ᵈoblatio ∞∞ ᵉgamaliel ᶠfilii ᵍ phadaſ ſur. ʰ Die ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱnono ʲprinceps ᵏfiliorũ ˡbeniamin ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐabidan ⁿfilius ᵒgedeõis ᵖobtulit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵠacetabulum ʳ argenteũ ˢappendens ᵗcentum ∞∞ ᵘtriginta ſiclos: ᵛphialã ʷargenteam habentem ˣſeptuaginta ʸſiclos ᶻ ad pondus ᵃſanctuarii: ∞∞∞	ᵛתֵּרִי ᵘמַלְא ᵗאֶחָד ˢשַׁתָּא ʳעֲלָה ᵖעֹז ᵒרָבָב ⁿתָּקַל ᵐזְרַק ˡאֶחָד ᵏכֶּסֶף ʲשִׁבְעִים ⁱשֶׁקֶל ʰבְּשֶׁקֶל ᵍהַקֹּדֶשׁ ᶠשְׁנֵיהֶם ᵉמְלֵאִים ᵈסֹלֶת ᶜבְּלוּלָה ᵇבַּשֶּׁמֶן ᵃלְמִנְחָה: ᶻכַּף ʸאַחַת ˣעֲשָׂרָה ʷזָהָב ᵛמְלֵאָה ᵘקְטֹרֶת: ᵗפַּר ˢאֶחָד ʳבֶּן ᵖבָּקָר ᵒאַיִל ⁿאֶחָד ᵐכֶּבֶשׂ ˡאֶחָד ᵏבֶּן ʲשְׁנָתוֹ ⁱלְעֹלָה: ʰשָׂעִיר ᵍעִזִּים ᶠאֶחָד ᵉלְחַטָּאת: ᵈוּלְזֶבַח ᶜהַשְּׁלָמִים ᵇבָּקָר ᵃשְׁנַיִם ᶻאֵילִם ʸחֲמִשָּׁה ˣעַתֻּדִים ʷחֲמִשָּׁה ᵛכְּבָשִׂים ᵘבְּנֵי ᵗשָׁנָה ˢחֲמִשָּׁה ʳזֶה ᵖקָרְבַּן ᵒאֱלִישָׁמַע ⁿבֶּן ᵐעַמִּיהוּד: ˡנָשִׂיא ᵏלִבְנֵי ʲמְנַשֶּׁה ⁱגַּמְלִיאֵל ʰבֶּן ᵍפְּדָהְצוּר: ᶠקָרְבַּנוֹ ᵉקַעֲרַת ᵈכֶּסֶף ᶜאַחַת ᵇשְׁלֹשִׁים ᵃוּמִזְרָק ᶻאֶחָד ʸכֶּסֶף ˣמִשְׁקָלָה ʷמִזְרָק ᵛאֶחָד ᵘכֶּסֶף ᵗשִׁבְעִים ˢשֶׁקֶל ʳבְּשֶׁקֶל ᵖהַקֹּדֶשׁ ᵒשְׁנֵיהֶם ⁿמְלֵאִים ᵐסֹלֶת ˡבְּלוּלָה ᵏבַּשֶּׁמֶן ʲלְמִנְחָה: ⁱכַּף ʰאַחַת ᵍעֲשָׂרָה ᶠזָהָב ᵉמְלֵאָה ᵈקְטֹרֶת: ᶜפַּר ᵇאֶחָד ᵃבֶּן ᶻבָּקָר ʸאַיִל ˣאֶחָד ʷכֶּבֶשׂ ᵛאֶחָד ᵘבֶּן ᵗשְׁנָתוֹ ˢלְעֹלָה: ʳשָׂעִיר ᵖעִזִּים ᵒאֶחָד ⁿלְחַטָּאת: ᵐוּלְזֶבַח ˡהַשְּׁלָמִים ᵏבָּקָר ʲשְׁנַיִם ⁱאֵילִם ʰחֲמִשָּׁה ᵍעַתֻּדִים ᶠחֲמִשָּׁה ᵉכְּבָשִׂים ᵈבְּנֵי ᶜשָׁנָה ᵇחֲמִשָּׁה ᵃזֶה ᶻקָרְבַּן ʸנַחְשׁוֹן ˣבֶּן ʷעַמִּינָדָב: ᵛבַּיּוֹם ᵘהַשְּׁמִינִי ᵗנָשִׂיא ˢלִבְנֵי ʳיִשָּׂשכָר ᵖנְתַנְאֵל ᵒבֶּן ⁿצוּעָר: ᵐנָשִׂיא ˡלִבְנֵי ᵏזְבוּלֻן ʲאֱלִיאָב ⁱבֶּן ʰחֵלוֹן: ᵍקָרְבַּנוֹ ᶠקַעֲרַת ᵉכֶּסֶף ᵈאַחַת ᶜשְׁלֹשִׁים ᵇוּמִזְרָק ᵃאֶחָד ᶻכֶּסֶף ʸמִשְׁקָלָה ˣמִזְרָק ʷאֶחָד ᵛכֶּסֶף ᵘשִׁבְעִים ᵗשֶׁקֶל ˢבְּשֶׁקֶל ʳהַקֹּדֶשׁ	ᵛתֵּרִי ᵘמַלְא ᵗאֶחָד ˢשַׁתָּא ʳעֲלָה ᵖעֹז ᵒרָבָב ⁿתָּקַל ᵐזְרַק

Interp.chal.	Pritiua chal.
ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere : mortariolum vnũ appendẽs decẽ ſiclos aurt plenũ incenſo aromatũ : vitulus vnũ de bobus : arietẽ vnum : agnum vnũ anniculũ in holocauſtũ. hircum vnum de capris pro peccato. τ in hoſtias ſanctificationũ boues duos arietes quinq hedos quinq : agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio eliſama filij amiud. In die octa uo princeps filioꝝ manaſſe gamaliel filij phadaſur obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteũ vnum appendens centum et triginta ſiclos : phialam ar genteam vnam appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila conſperſa oleo pro munere: mortariolum vnum appendens decem ſiclos aurt plenum incenſo aromatũ : vitulum vnum de bobus : arietem vnum : agnum anniculũ vnum in holocauſtum: hircum de capris vnum pro peccato. et in hoſtiam ſanctificationum: boues duos: arietes quinq hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio gamaliel filij phadaſur. In die nono princeps filioꝝ bentami abidan filij gedeonis obtu lit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteũ vnum appen dens centũ τ triginta ſiclos : phialam vnam argen teã appẽdentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij :	ᵛתֵּרִי ᵘמַלְא ᵗאֶחָד ˢשַׁתָּא ʳעֲלָה ᵖעֹז ᵒרָבָב ⁿתָּקַל ᵐזְרַק

Transla.Chal.

ᵒתַּרְוֵיהוֹן ᵑמְלַן סוּלְתָא דְּפִילָא ᵐמְמַשַּׁת ˡלְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חַדָּא מַתְקַל עֲשַׂר סְלָעִין דְּהַב ᵏמְלֵיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין: תּוֹר ʲחַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר ⁱשְׁתֵי ʰלְעֲלָתָא וְצָפִיר בַּר ᵍעִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדָיֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּיהוּד: בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה רַבָּא לִבְנֵי נַפְתָּלִי נְתַנְאֵל בַּר צוּעַר ˢרַבָּא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן: קוּרְבָּנֵיהּ מָנְתָא דְּכֶסֶף חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלָעִין הֲוָה ᵃמַתְקָלָהּ ᶻמִזְרָקָא חַד ʸדְּכֶסֶף ˣמַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סְלָעִין ʷכְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא ᵛתַּרְוֵיהוֹן מָלַן סוּלְתָא דְּפִילָא ᵘלְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חַדָּא מַתְקַל עֲשַׂר סְלָעִין דְּהַב ᵗמְלֵיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין: תּוֹר ˢבַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר ʳשְׁתֵי לְעֲלָתָא: צָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכָרֵי חַמְשָׁא גְּדָיֵי שְׁנָה חַמְשָׁא אִמְּרִין דֵּין קוּרְבַּן נַמְלִיאֵל ᵖבַּר פְּדָהצוּר: ᵒבְּיוֹמָא תְּשִׁיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי בִּנְיָמִן ⁿאֲבִידָן בַּר גִּדְעֹנִי: ᵐקוּרְבָּנֵיהּ מָנְתָא דְּכֶסֶף חַדָּא מָאָה וּתְלָתִין סְלָעִין הֲוָה מַתְקָלֵיהּ מִזְרָקָא חַד ˡדְּכֶסֶף ᵏמַתְקָלֵיהּ שִׁבְעִין סְלָעִין ʲכְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Au.	La. vif.
	׳ שְׁנֵיהֶם ׳ מְלֵאִים ׳ סֹלֶת ״ בְּלוּלָה ׳		
	׳ בַּשָּׁמֶן ׳ לְמִנְחָה ׳ כַּף ׳ אַחַת ׳ עֲשָׂרָה ׳ זָהָב		
	׳ מְלֵאָה ׳ קְטֹרֶת ׳ פַּר ׳ אֶחָד ׳ בֶּן ׳ בָּקָר		
	׳ אַיִל ׳ אֶחָד ״ כֶּבֶשׂ ״ אֶחָד ׳ בֶּן ׳ שְׁנָתוֹ	׳ שְׁנָה	
	׳ לְעֹלָה ׳ שָׂעִיר ׳ עִזִּים ׳ אֶחָד ״ לְחַטָּאת ׳	׳ שָׂעִיר	
	׳ וּלְזֶבַח ׳ הַשְּׁלָמִים ׳ בָּקָר ׳ שְׁנַיִם ׳ אֵילִם		
	׳ חֲמִשָּׁה ׳ עַתּוּדִים ׳ חֲמִשָּׁה ׳ כְּבָשִׂים	׳ עַתּוּד	
	׳ בְּנֵי ׳ שְׁנָה ׳ חֲמִשָּׁה ׳ זֶה ׳ קָרְבַּן ״ אֲבִידָן ״ בֶּן		
	׳ גִּדְעֹנִי ׳ בְּיוֹם ׳ הַעֲשִׂירִי ׳ נָשִׂיא	׳ נָשִׂא	
	״ לִבְנֵי ׳ דָן ״ אֲחִיעֶזֶר ׳ בֶּן ׳ עַמִּישַׁדָּי ׳		
	׳ קָרְבָּנוֹ ׳ קַעֲרַת ׳ כֶּסֶף ׳ אַחַת ׳		
	׳ שְׁלֹשִׁים ׳ וּמֵאָה ׳ מִשְׁקָלָהּ ׳ מִזְרָק ׳		
	׳ אֶחָד ׳ כֶּסֶף ׳ שִׁבְעִים ׳ שֶׁקֶל ״ בְּשֶׁקֶל		
	״ הַקֹּדֶשׁ ׳ שְׁנֵיהֶם ׳ מְלֵאִים ׳ סֹלֶת		
	׳ בְּלוּלָה ״ בַּשָּׁמֶן ׳ לְמִנְחָה ״ כַּף ׳ אַחַת		
	׳ עֲשָׂרָה ׳ זָהָב ׳ מְלֵאָה ׳ קְטֹרֶת ׳ פַּר ׳		
	׳ אֶחָד ׳ בֶּן ׳ בָּקָר ׳ אַיִל ׳ אֶחָד ׳ כֶּבֶשׂ		
	׳ אֶחָד ׳ בֶּן ״ שְׁנָתוֹ ״ לְעֹלָה ׳ שָׂעִיר		
	׳ עִזִּים ׳ אֶחָד ׳ לְחַטָּאת ׳ ״ וּלְזֶבַח ׳		
	׳ הַשְּׁלָמִים ״ בָּקָר ״ שְׁנַיִם ׳ אֵילִם		
	׳ חֲמִשָּׁה ׳ עַתּוּדִים ׳ חֲמִשָּׁה ׳ כְּבָשִׂים ׳ בְּנֵי		
	׳ שְׁנָה ׳ חֲמִשָּׁה ׳ זֶה ׳ קָרְבַּן ״ אֲחִיעֶזֶר ׳ בֶּן		
	׳ עַמִּישַׁדָּי ׳ בְּיוֹם ״ עַשְׂתִּי ״ עָשָׂר ׳ יוֹם		
	׳ נָשִׂיא ׳ לִבְנֵי ׳ אָשֵׁר ׳ פַּגְעִיאֵל ׳ בֶּן ״ עָכְרָן ׳		
	׳ קָרְבָּנוֹ ׳ קַעֲרַת ׳ כֶּסֶף ׳ אַחַת ׳ שְׁלֹשִׁים		
	׳ וּמֵאָה ׳ מִשְׁקָלָהּ ׳ מִזְרָק ׳ אֶחָד ׳ כֶּסֶף	׳ שֶׁקֶל ׳ זָרַק	
	׳ שִׁבְעִים ׳ שֶׁקֶל ׳ בְּשֶׁקֶל ׳ הַקֹּדֶשׁ		

Trásla. B. Hiero.
׳vtrunq׳ plenum ׳fimila ״conſperſa ooooooooo ׳oleo׳ in ſacrificiū.׳ mortariolū ׳aureū appēdēs ׳ decē ſiclos ׳ plenū ׳ in cenſo.׳ bouem׳ de ׳ armēto & ׳ arietem & oooooo ״ agnum ׳ anniculum oo ׳ in holocauſtū: ׳ hircūq׳ ״ pro peccato. ooooooooo ׳ & in hoſtias ׳ pacifico rum׳ boues׳ duos: ׳ arietes ׳ quinq׳: ׳ hircos ׳ quinq׳: ׳ agnos ooooooooooo ׳ anniculos ׳ quinq׳. ׳ Hec fuit ׳ oblatio ״ abidan ״ filii ׳ gedeonis. ׳ Die׳ decimo ׳ princeps ooooooo ״ filiorum ׳ dan ״ abiezer ׳ filius ׳ amiſaddai ooooo ׳ obtulit ׳ acetabulū ׳ argenteum ooooooooooo ׳ appendens ׳ centū ׳ trí ginta ſiclos: ׳ phialam oo ׳ argēteā hñtē ׳ ſeptuagin ta ׳ ſiclos ״ ad pondus ooo ״ ſanctuarii: ׳ vtrūq׳ ׳ ple num ׳ ſimila ooooooooooo ׳ conſperſa ׳ oleo ׳ in ſacri ficium: ״ mortariolum ׳ aureū appēdēs ׳ decē ſi clos ׳ plenū ׳ incēſo: ׳ bo uem ׳ de ׳ armento & ׳ a rietē & ׳ agnum oooooooo ׳ anniculū ״ in holocau ſtum: ׳ hircumq׳ ooooooo ׳ pro peccato. ׳ & in hoſti as oooooooooooooooo ׳ pacificorum ״ boues ׳ du os: ׳ arietes oooooooooo ׳ quinq׳: ׳ hircos ׳ quin q׳: ׳ agnos oooooooooooo ׳ anniculos ׳ quinq׳. ׳ Hec fuit ׳ oblatio ׳ abiezer ׳ fi lii ׳ amiſaddai. ׳ Die״ vn decimo ooooooooooooooo ׳ priceps ׳ filiorum ׳ aſer ׳ phegiel ׳ filii ״ ochrā ׳ ob tulit ׳ acetabulū ׳ argēteū ׳ appēdēs ׳ centū ׳ trigīta ſiclos: ׳ phialam ׳ argen team habentem oooooooo ׳ ſeptuaginta ׳ ſiclos ׳ ad pondus ׳ ſanctuarii ooo

Trásla. Gre. lxx. cū interp. latina
vtraq׳ plena ſimile confecte ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης in oleo ad ſacrificiū.mortariolū vnū decē aureo׳: ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν · θυΐσκην μίαν δέκα χρυσῶν, plenū incenſi. vitulū vnū e bob׳.arietē vnū. πλήρη θυμιάματος · μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν · κριὸν ἕνα. agnū vnū āniculū in holocauſtū. ⁊ hir ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ χίμα cū ex capris vnū pro pctō: et in fa ρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυ crificiū ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq׳. σίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέντε. hircos q̄nq׳. agnas āniculas q̄nq׳. τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε · hoc donū abidā filij gedeōis. τοῦτο τὸ δῶρον ἀβιδὰν υἱοῦ γεδεωνί. die ſexto p̄nceps filioꝝ dan: τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν δάν, abiezer: filii׳ amiſadai. donū ei׳: di ἀβιεζὲρ, υἱὸς ἀμισαδαί. τὸ δῶρον αὐτοῦ, tru cū argēteū vnū: trigīta ⁊ cen βλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκα tū pōd׳ ei׳. phiala vnā argēteā ſeptua τὸν ὁλκὴ αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδο ginta ſiclo׳: fm ſiclū ſanc μήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγι tū. vtraq׳ plena ſimile ρfe ον · ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιη cte in oleo in ſacrificiū.mortariolū vnū decē μένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν · θυΐσκην μίαν δέκα aureo׳: plenū incēſi. vitulū vnū e bob׳. χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος · μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. arietē vnū.agnū vnū āniculū in holocauſtū. ⁊ κριὸν ἕνα · ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ hircū ex capris vnū pro pctō: ⁊ in χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς ſacrificiū ſalutaris. vitulas duas. arietes q̄n θυσίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέν q̄. hircos q̄nq׳. agnas āniculas q̄n τε · τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν q̄. hoc donū abiezer filij amiſadai. τε · τοῦτο τὸ δῶρον ἀβιεζὲρ υἱοῦ ἀμισαδαί · τῇ die vndecimo p̄nceps filioꝝ aſer ἡμέρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ἀσὴρ phegiel: filii׳ ochran. donū eius: dii φαγαήλ, υἱὸς ἐχράν · τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλί cū argēteū vnū: trigīta ⁊ cētū pōd׳ ον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ eius. phialā vnā argēteā ſeptuagīta αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα ſiclo׳: fm ſiclū ſctūm. σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ·

Pritiua. chal׳	Interp. chal׳
׳ תְּרֵי ׳ מָנִ֫יָא	ambo plena ſimila cōſperſa oleo pro munere: mortariolū vnū aureum appendens decem ſiclos plenū incenſo aromatū: vitulū vnum de bobus: arietē vnum:
׳ אֲחַד ׳ שַׁתָּא	agnuz āniculū vnum in holocauſtū: hircū de capris
׳ עֲלָה ׳ עֵז	vnuz pro pctō. Et in ſacrificio ſanctificationū obtu
׳ רַבַּב	lit boues duos: arietes q̄nq׳: hedos q̄nq׳: agnos āni
׳ רַבַּב	culos q̄nq׳. Hec eſt oblatio abidan filij gedeoni.
׳ תַּקַּל ׳ זָרַק	In die decimo princeps filiozum dan abiezer filius amiſaddai obtulit oblationez ſuam acetabulū argen teū vnū: centū ⁊ triginta ſiclos appēdebat: phialam vnā argenteā appendentē ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ambo plena ſimila cōſperſa oleo pro mu nere: mortariolū vnum aureū appendens decē ſiclos plenuz incenſo aromatum: vitulum vnum de bobus arietē vnū: agnum anniculū vnuz in holocauſtū: hir cum de capris vnum pro peccato. ⁊ in victimā ſancti ficationū: boues duos: arietes quinq׳: hedos quinq׳ agnos anniculos q̄nq׳. Hec eſt oblatio abiezer filij amiſaddai. In die vndecimo princeps filioꝝ aſer phegiel filius ochzan obtulit oblationē ſuā acetabu lum argenteum vnum appendens centum ⁊ triginta ſiclos: phialam vnaz argenteā appēdentē ſeptuagin ta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ooo ooo ooo ooo ooooooo

Transla. Chal׳
׳ תַּרְוֵיהוֹן ׳ מְלָן סוֹלְתָא דְּפִילָא דְּמָשַׁח לְמִנְחָתָא ׃ בַּזִּכָּא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּדַהֲב
מָלְיָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין ׃ תּוֹר ׳ חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר ״ שְׁתֵּיהּ ׳ לְעָלְתָא ׃ צְפִיר בַּר
׳ עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא ׃ וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵיֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין
בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא ׳ דֵּין קוּרְבָּן אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי ׃ בְּיוֹמָא עַשִׂירָאָה ׳ רַבָּא לִבְנֵי דָן
אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי ׃ קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דְּכַסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הַוָה ״
׳ מַתְקָלֵהּ ׳ מַזְרְקָא חַד דְּכַסַף מַתְקָלַיהּ שְׁבְעִין סְלְעִין בְּסְלְעֵי קוּדְשָׁא ׳ תַּרְוֵיהוֹן מְלָן
סוֹלְתָא דְּפִילָא דְּמָשַׁח לְמִנְחָתָא ׃ בַּזִּכָּא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּדַהֲב מָלְיָא קְטוֹרֶת
בּוּסְמִין ׃ תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעָלְתָא ׃ צְפִיר בַּר עִזִּין חַד ״
לְחַטָּאתָא ׃ וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵיֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה
חַמְשָׁא ׳ דֵּין קוּרְבַּן אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי ׃ בְּיוֹמָא חַד עַשַׂר יוֹמִין רַבָּא לִבְנֵי אָשֵׁר ׳
פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן ׃ קוּרְבָּנֵיהּ מְגִסְתָּא דְּכַסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הַוָה מַתְקָלֵהּ ״
מַזְרְקָא חַד דְּכַסַף מַתְקָלַיהּ שְׁבְעִין סְלְעִין בְּסְלְעֵי קוּדְשָׁא ׳

vtraq; plena simile cõfecte
ἀμφότερα πλήρη στεμιδάλεως ἀνατετροιμμένης
in oleo in sacrificiũ.mortariolũ vnũ decẽ au
ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυ
reos: plenũ incẽsi. vitulũ vnũ e bob⁹.
σῶν, πλήρη θυμιάματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν.
arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ ad holocaustũ.
κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα.
τ hircũ ex capris vnũ .p pctõ: τ
καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ
in sacrificiũ salutaris. vitulas duas.arietes
εἰς θυσίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς
quinq;. hircos quinq;. agnas ãniculas qui
πέντε. τράγους πέντε.ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν
q;. hoc vnũ phegiel filij ochrã. die
τε.τοῦτο τὸ δῶρον φαγαὴλ υἱοῦ ἐχράν. τῇ ἡμέ=
duodecimo princeps filiorũ nephthali: ahi
ρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχι
ra filij henã. vnũ etus: discũ ar=
ρὰ υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀρ=
gẽteũ vnũ: triginta τ cẽtũ pond⁹. etus:
γυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ.
phialã vnã argenteã septuagita sicloꝝ: secũ
φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κα
dũ sicũ sckm: vtraq; plena si=
τὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, ἀμφότερα πλήρη σε
mile confecte in oleo in sacri
μιδάλεως ἀνατετροιμμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσί
ficiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureoꝝ plenũ incen=
αν. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιά=
so. vitulũ vnũ ex bob⁹.arietẽ vnũ. agnũ vnũ
ματος. μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα
G ãniculũ in holocaustũ. τ hircũ ex ca
ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαύτωμα. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ=
prio vnũ .p pctõ: et in sacrificiũ salu
γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν σω=
taris. vitulas duas. arietes quinq;. hir=
τηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε. τρά=
cos quinq;. agnas ãniculas quinq;. hoc
γους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε. τοῦ
vnũ ahira filij henã. hec de=
το τὸ δῶρον ἀχιρὰ υἱοῦ αἰνάν. οὗτος ὁ ἐγ
dicatio altaris qua die vnxit
καινισμὸς τοῦ θυσιαστηρίου ἡ ἡμέρα ἔχρισεν
illud a principib⁹ filioꝝ israel:
αὐτὸ παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν υἱῶν ἰσραήλ,
disci. argentei duodeciz. phiale argentee duo
τρυβλία ἀργυρᾶ δώδεκα.φιάλαι ἀργυραῖ δώ
decim. mortariola aurea duodecim. triginta
δεκα. θυίσκαι χρυσαῖ δώδεκα. τριάκοντα

[m]vtrũq; [n]plenum [o]simila
[p]conspersa [q]oleo ∞∞∞∞∞∞∞
[r]in sacrificiũ. [s]mortario
lũ [t]aureũ appẽdẽs [u] decẽ
siclos [r]plenũ incẽso: [a]bo
uem [c]de [b]armento: & [c]ari
etem: & [g]agnum [c]annicu
lũ [l]in holocaustũ: [m] hir=
cumq; [p]pro peccato. [q]&
in hostias ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]pacificorũ [s] boues. [t]du
os: [u]arietes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]quinq;: [r]hircos [s] quinq;
[a]agnos [b]anniculos ∞∞
[b]quinq;. [c] Hec fuit [f] obla
tio [g]phegiel ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]filii [l]ochram. [l] Die [k] duo=
decimo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u]princeps [s]filiorũ [p]nepta=
lim [q]ahira [r]filius [a] henan
[r]obtulit [u]acetabulũ [x]ar=
genteum [b]appendens
[u]centum [s] triginta siclos:
[c]phialã [c] argenteã hñtẽ
[r]septuaginta [a]siclos [b]ad
pondus [s]anctuarii: ∞∞∞
[u]vtrunq; [l]plenum [m]simi=
la [u]conspersa ∞∞∞∞∞∞∞
[o]oleo [p]in sacrificiũ. [q]mor
tariolum [t]aureũ appen=
dens [a]decẽ siclos [u] plenũ
[x]incenso: [r]boue [a]de [b]ar=
mẽto & [c]arietẽ: & [c]agnũ
[g]anniculum ∞∞∞∞∞∞∞∞
[l]in holocaustum: [x]hir=
cumq; [u]pro peccato: ∞
[u]& in hostias. [o] pacifico=
rum [p]boues [q]duos: ∞∞∞∞
[r]arietes [u]quinq;: [r]hircos
[u]quinq;: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]agnos [r]anniculos [a] quin
q;. [b]Hec fuit [c]oblatio ∞∞
[b]ahira [c]filii [f] henan. [g]Hec
in [b]dedicatione ∞∞∞∞∞∞∞
[l]altaris oblata sunt [u]a ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]principibus [p]israel [x]in
die qua [c]cõsecratũ ẽ. [q]ace
tabula [r]argẽtea [u]duode=
ci. [u]phiale [s]argẽtee [r] duo=
decim. [a]mortariola [b]au=
rea [c]duodecim: ita vt ∞∞
[r]centum [c]triginta siclos
haberet [b]vnũ [s]acetabulũ

Tex.Heb.	Au.	Ca.vii.	Pritiua.heb.
[m]שְׁנֵיהֶם [n]מְלֵאִים [o]סֹלֶת [p]בְּלוּלָה [q]בַּשָּׁמֶן			[m]שְׁנַיִם [p]בָּלַל
[r]לְמִנְחָה: [s]כַּף [t]אַחַת [u]עֲשָׂרָה [r]זָהָב [s]מְלֵאָה			
[a]קְטֹרֶת: [b]פַּר [c]אֶחָד [b]בֶּן [c]בָּקָר [a]אַיִל [g]אֶחָד			
[l]כֶּבֶשׂ [b]אֶחָד [l]בֶּן [b]שְׁנָתוֹ [l]לְעֹלָה: [m]שָׂעִיר			[k]שְׂעִירָה [m]שָׂעִיר
[n]עִזִּים [o]אֶחָד [p]לְחַטָּאת: [q]וּלְזֶבַח			
[r]הַשְּׁלָמִים [s]בָּקָר [t]שְׁנַיִם [u]אֵילִם			
[x]חֲמִשָּׁה [r]עַתּוּדִים [s]חֲמִשָּׁה [a]כְּבָשִׂים [b]בְּנֵי			
[c]שָׁנָה [b]חֲמִשָּׁה [c]זֶה [b]קָרְבַּן [g]פַּגְעִיאֵל			
[l]בֶּן [b]עַכְרָן: [m]בְּיוֹם [l]שְׁנֵים [b]עָשָׂר [m]יוֹם			[n]נָשִׂא
[n]נְשִׂיא [l]לִבְנֵי [b]נַפְתָּלִי [c]אֲחִירַע [b]בֶּן [l]עֵינָן:			
[c]קָרְבָּנוֹ [c]קְעָרַת [b]כֶּסֶף [l]אַחַת [l]שְׁלֹשִׁים			
[a]וּמֵאָה [b]מִשְׁקָלָהּ [c]מִזְרָק [b]אֶחָד [l]כֶּסֶף			
[l]שִׁבְעִים [b]שֶׁקֶל [l]בְּשֶׁקֶל [l]הַקֹּדֶשׁ			
[l]שְׁנֵיהֶם [l]מְלֵאִים [m]סֹלֶת [n]בְּלוּלָה			
[o]בַּשָּׁמֶן [p]לְמִנְחָה: [q]כַּף [r]אַחַת [s]עֲשָׂרָה [r]זָהָב			
[a]מְלֵאָה [b]קְטֹרֶת: [r]פַּר [c]אֶחָד [b]בֶּן [b]בָּקָר			
[c]אַיִל [b]אֶחָד [l]כֶּבֶשׂ [l]אֶחָד [b]בֶּן [b]שְׁנָתוֹ			
[l]לְעֹלָה: [l]שְׂעִיר [l]עִזִּים [m]אֶחָד [n]לְחַטָּאת:			[l]מְשַׁח
[n]וּלְזֶבַח [l]הַשְּׁלָמִים [p]בָּקָר [q]שְׁנַיִם			[o]נָשִׂא
[r]אֵילִם [s]חֲמִשָּׁה [r]עַתּוּדִים [n]חֲמִשָּׁה			
[a]כְּבָשִׂים [b]בְּנֵי [l]שָׁנָה [b]חֲמִשָּׁה [c]זֶה [b]קָרְבַּן			
[c]אֲחִירַע [b]בֶּן [l]עֵינָן: [s]זֹאת [b]חֲנֻכַּת			
[l]הַמִּזְבֵּחַ [b]בְּיוֹם [l]הִמָּשַׁח [m]אֹתוֹ [n]מֵאֵת			[l]מָשַׁח
[o]נְשִׂיאֵי [p]יִשְׂרָאֵל [q]קְעָרַת [r]כֶּסֶף			[o]נָשָׂא
[s]שְׁתִּים [l]עֶשְׂרֵה [n]מִזְרְקֵי [l]כֶּסֶף [r]שְׁנַיִם			
[a]עָשָׂר [b]כַּפּוֹת [c]זָהָב [b]שְׁתִּים [c]עֶשְׂרֵה:			
[l]שְׁלֹשִׁים [l]וּמֵאָה [s]הַקְּעָרָה [b]הָאֶחָת			

Transla.Chal.

[o]תַּרְוֵיהוֹן [o]מְלַן סוּלְתָא דְּבִילָא לְמִנְחָתָא: וּבַזִּיכָא חַדָּא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב
מְלֵיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין: תּוֹר [g]חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר [b]שַׁתֵּי [l]לְעֲלָתָא: וְצָפִיד בַּר
[k]עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרִין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדָיֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין
בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן [g]פַּגְעִיאֵל בַּר עַכְרָן: [l]בְּיוֹמָא [b]תְּרֵי עֲשַׂר יוֹמִין [r]רַבָּא [l]לִבְנֵי
[a]נַפְתָּלִי [c]אֲחִירַע בַּר עֵינָן: קוּרְבָּנֵיהּ [b]מְנַסְתָּא [c]דְּכַסַף חַד [b]מְאָה וּתְלָתִין סְלְעִין [r]הָוֶה [s]מַתְקָלָהּ
[x]מִזְרָקָא חַד דְּכַסַף [r]מַתְקָלַיהּ שִׁבְעִין [s]סְלְעִין [a]כְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא [g]תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוּלְתָא דְּבִילָא
[b]לְמִנְחָתָא: וּבַזִּיכָא חַדָּא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלֵיָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין: תּוֹר חַד
בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שַׁתֵּי [l]לְעֲלָתָא: צָפִיד בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת
קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרִין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדָיֵי חַמְשָׁא אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן
אֲחִירַע בַּר עֵינָן: [g]דָּא חֲנוּכַת [s]מַדְבְּחָא בְּיוֹמָא [x]דְּרַבְּיוּ [a]מִן רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל [r]מְנַסְּיָן
כְּסַף [r]תְּרָתָא עֲשָׂרֵי [s]מִזְרְקֵי כְּסַף תְּרֵי עֲשַׂר [a]בַּזְכֵי דַהֲבָא תְּרָתָא עֲשָׂרֵי מְאָה וּתְלָתִין
סְלְעִין הָוֶה [s]מַתְקְלָהּ דְּמִנְיָסָא חָדָא

Interp.chal.

ambo plena similia cõsperſa oleo pro munere: mortariolum vnũ appendẽs decẽ ſiclos aurt plenũ incenſo aromatũ: vitulus vnũ de bobus: arietẽ vnum: agnum vnũ anniculũ in holocauſtũ. hircum vnum de capris pro peccato. & in hoſtias ſanctificationũ boues duos arietes quinq;: hedos q̃nq;: agnos anniculos quinq;. Hec eſt oblatio phegiel filij ochran. In die duo decimo princeps filiorũ neptalim ahira filij enan obtulit oblationem ſuam acetabulum argenteũ vnum appendens centum et triginta ſiclos: phialam argenteam vnam appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ambo plena ſimila conſperſa oleo pro munere: mortariolum vnum appendens decem ſiclos auri plenum incenſo aromatũ: vitulum vnum de bobus: arietem vnum: agnum anniculũ vnum in holocaustum: hircum de capris vnum pro peccato. et in hoſtiam ſanctificationum boues duos: arietes quinq;: hedos quinq;: agnos anniculos quinq;. Hec eſt oblatio ahira filij enan. Iſta eſt dedicatio altaris in die q̃ vnctũ illũ: a p̃ncipib⁹ iſrael oblata ſunt acetabula argẽtea duodecim: phiale argẽtee duo decim: mortariola aurea duodecim: centũ & triginta ſiclos argenti appendebat acetabulum vnum: ∞

Pritiua chal.

[o]תַּרְוֵי [o]מְלַא [b]אֲחַד [b]שַׁתָּא [l]לְעֲלָה [l]עֵז [r]רַבָּא [s]תַּמְלָא [a]זְרַק [s]תַּמְלָא

Poltiua heb.	Tex. Heb.	Au.	La. viij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד			& septuaginta ficlos vna phiala. idest. in cõmune vasorum oĩm ex argento ficli duo milia quadringẽti ficli in ficlis sanctuarii: mortariola aurea duodecim plena incenso. denos ficlos appendentia pondere sctuarii. i. ficli aurii ficli centũ viginti. boues de armento in holocaustũ duodecim: arietes duodecim. agni anniculi duodecim: & libamenta eorum. hirci duodecim pro peccato. in hostias pacificorum boues vigintiquattuor. arietes sexaginta. hirci sexaginta. agni anniculi sexaginta. Hec oblata sunt in dedicatione altaris qñ vnctum est. Cũq; ingrederetur moyses tabernaculum federis: vt cõsuleret oraculũ audiebat vocẽ loquentis ad se de propitiatorio: qd erat sup arcã testimonii inter duos cherubi: vñ & loqbatur ei.	τ cẽtũ ficlor viscus vn. τ septuakὸι ἑκατὸν σίκλων τὸ τρυβλίον τὸ ἓν · καὶ ἑβδο ginta ficlor phiala vna. oĕ argẽtĩ μήκοντα σίκλων ἡ φιάλη ἡ μία. πᾶν τὸ ἀργύριον vasor: duo milia τ quigẽti ficli: in τῶν σκευῶν, δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι σίκλοι, ἐν ficlo sctõ. mortariola aurea duodeci ple τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ · θυίσκαι χρυσαῖ δώδεκα πλή na incẽso. oĕ aurũ mortariolor vi ρεις θυμιάματος. πᾶν τὸ χρυσίον τῶν θυίσκων ἕι giti τ cẽtũ auret. oĕs boues in holo κοσι καὶ ἑκατὸν χρυσοῖ · πᾶσαι αἱ βόες εἰς ὁλοκαύ caustũ vituli duodeci. arietes duodeci. agni ănitωσιν μόσχοι δώδεκα · κριοὶ δώδεκα · ἀμνοὶ ἐνιαυ culi duodecim: τ sacrificia eor: τ libamina σιοι δεκαδύο, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ eor. τ hirci ex capris duodeci pro pecca αὐτῶν · καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτί to τ in sacrificiũ salutaris. vtiule vigiti ας καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου. δαμάλεις εἰκοσιτέσ quattuor. arietes sexagita. hirci sexagita. agne σαρες · κριοὶ ἑξήκοντα · τράγοι ἑξήκοντα · ἀμναδες sexagita ănicule imaculate. hec dedicatio al ἑξήκοντα ἐνιαύσιαι ἄμωμοι. αὕτη ἡ ἐγκαίνησις τοῦ taris postq̃ vnxit illũ cũ ingrederet σιαστηρίου μετὰ τὸ χρίσαι αὐτὸ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι moyses in tabnaculo testimõij ad loquẽdũ il μωυσῆν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου λαλῆσαι αὐ li. τ audiuit vocẽ dñi loq̃ntis ad τῷ. καὶ ἤκουσεν τὴν φωνὴν κυρίου λαλοῦντος πρὸς cũ desup ppitiatorio: qđ est sup arcã αὐτὸν ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ testimonij: in medio duor cherubi. τ τοῦ μαρτυρίου, ἀναμέσον τῶν δύο χερουβίμ. καὶ loqbat ad ipm. ἐλάλει πρὸς αὐτόν.	Ca. 8.
כֹּל כֶּסֶף הַכֵּלִים אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע כְּלַה רַבָּע					
מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כַּפּוֹת זָהָב מֵאָה					
שְׁתִּים עֶשְׂרֵה מְלֵאוֹת קְטֹרֶת					
עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ					
כָּל זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמֵאָה					
כָּל הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר שָׁנָה					
פָּרִים אֵילִם שְׁנֵים עָשָׂר					
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנֵים עָשָׂר שָׁעִיר					
וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים					
עָשָׂר לְחַטָּאת וְכֹל בְּקַר זֶבַח					
הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים					
אֵילִם שִׁשִּׁים עַתֻּדִים שִׁשִּׁים					
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת					
חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח אֹתוֹ					
וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר	בּוֹא יָעַד				
אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו	שָׁמַע				
מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת	עֵד				
מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו	שָׁנָה דבר				
Ca. viii. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה					
לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ					
אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל	עָלָה נור				
מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת	פָּנָה נור אור				
הַנֵּרוֹת וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל מוּל	עָשָׂה				
פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ					
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וְזֶה					
מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד	עָשָׂה מַשָּׂה				

Poltiua. chal	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
רְבַע	et septuaginta appẽdebat phiala vna: oĕ argentũ vasor duo milia τ quadringẽti ficli in ficlis sanctuarij.	וְשַׁבְעִין דְּמִזְרָקָא חַד כָּל כְּסַף מָאנַיָּא תְּרֵי אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא:
מְלָא	mortariola aurea duodecim plena incenso aromatũ: vnũqũq; mortariolũ appẽdebat decẽ ficlos auri in ficlis sanctuarij: oĕ aurũ mortariolor fuit centũ τ vigiti ficli. oĕs boues in holocaustum fuerũt duodecim: arietes duodecim: agni anniculi duodeciz τ munera eor: τ hirci capiaz duodecim pro pctõ. Oĕlq; boues in hostiã sctificationũ viginti τ q̃ttuor boues fuerũt: arietes sexaginta: hedi sexaginta: agni anniculi sexaginta. Hec est dedicatio altaris postq̃ vnxerũt illud. Cũq; ingrederet moyses in tabernaculuz federis ad loquẽdum cuz eo: audiebat vocẽ loquẽtis secũ desup ppiciatorio qđ est sup arcam testimonij. Loqueba turq; cum eo de medio duor cherubim. Ca. 8.	דַּהֲבָא מְלֵיָן קְטֹרֶת בּוֹסְמִין מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין הֵוֶה מַתְקָלָה ׀׀
עֲלָה		דְּכָל זְהַב דַּהֲבָא מְאָה וְעֶשְׂרִין ׀ כָּל תּוֹרֵי לְעֹלְתָא תְּרֵי עֲשַׂר ׀
שְׁוִית		דְּרֵחֲלָן תְּרֵי עֲשַׂר אָמְרִין בְּנֵי שַׁנְתָּא תְּרֵי עֲשַׂר וּמִנְחָתְהוֹן וְצִפְּרֵי עִזִּין תְּרֵי עֲשַׂר ׀
עוֹל שָׁכַן מַלַּל		לְחַטָּאתָא ׀ וְכֹל תּוֹרֵי לְנִכְסַת קוּדְשָׁא עֶשְׂרִין וְאָרְבְּעָה תּוֹרִין דִּכְרֵי שִׁתִּין נְדָבֵי שִׁתִּין
עֲלָה		אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתִּין דָּא חֲנוּכַּת מַדְבְּחָא בָּתַר דְּרַבִּיאוּ יָתֵיהוֹן כַּד ׀ עָלִיל מֹשֶׁה ׀ לְמַשְׁכַּן
אָמַר דַּלָּק		זִמְנָא לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְשָׁמַע יָת קָלָא מְמַלַּל עִמֵּיהּ מֵעִלַּוֵי כַּפּוּרְתָּא דְּעַל אֲרוֹנָא
נור עָרַר		וְתַרְתֵּיהוֹן מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא וּמְתְמַלֵּל עִמֵּיהּ ׃
Ca. viii.		וּשְׁלִיל יְרֵי עִם מֹשֶׁה ׀ לְמֵימַר ׃ מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְתֵימַר לֵיהּ כַּד אַדְלַקְתְּ בּוּצִינַיָּא
		לְקֳבֵל אַפֵּי מְנָרְתָּא יְהוֹן מְנַהֲרִין שִׁבְעָא בּוּצִינַיָּא ׃ וַעֲבַד כֵּן אַהֲרֹן לְקֳבֵל אַפֵּי מְנָרְתָּא
		אַדְלִיק בּוּצִינָתָהָא כְּמָא דְּפַקֵּיד יְרֵית מֹשֶׁה ׃ וְדֵין עוֹבַד מְנָרְתָּא נְגִידָא דְּדַהֲבָא עַד ׀׀

Hpes eius: τ lilia eius: solidũ totũ:
καυλὸς αὐτῆς, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς, στερεὰ ὅλη,
iuxta spẽm quã ostẽdit dñs moysi: sic
κατὰ τὸ εἶδος ὃ ἔδειξεν κύριος τῷ μωυσῆ, οὕτως
fecit cãdelabrũ. τ locut⁹ ē dñs ad moy
ἐποίησε τὴν λυχνίαν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ
sen: dicẽs: accipe leuitas de medio
σῆν, λέγων, λάβε τοὺς λευίτας ἐκ μέσου τῶν
filiorꝫ israel: τ purificabis eos. τ sic
υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἀφαγνιεῖς αὐτούς· καὶ οὕτως
facies eis purificationẽ.eorꝫ. aspgeꝫ
ποιήσεις αὐτοῖς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτῶν· πῶριῤῥαγεῖς
illos aqua purificatiõis.τ introibit nouacula in
αὐτοὺς ὕδωρ ἁγνισμοῦ· καὶ ἐπελεύσεται ξυρὸς ἐπὶ
oẽ corp⁹ eor: τ lauabũt vestimẽta
πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ πλυνοῦσι τὰ ἱμάτια
sua: τ mũdi erũt. τ accipiẽt vitulũ
αὐτῶν, καὶ καθαροὶ ἔσονται· καὶ λήψονται μόσχον
vnũ ē bob⁹: τ huius sacrificiũ similã cõ=
ἕνα ἐκ βοῶν, καὶ τούτου θυσίαν σεμίδαλιν ἀνα
fectam in oleo. τ vitulũ anniculũ ex bo
πεποιημένην ἐν ἐλαίῳ· καὶ μόσχον ἐνιαύσιον ἐκ βο
bus accipies pro pcto: τ adduces leui
ῶν λήμψῃ περὶ ἁμαρτίας, καὶ προσάξεις τοὺς λευί
tas ante tabnaculũ testimonij: τ pgregabi
τας ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ συνάξεις
oẽ. pgregationẽ filiorꝫ israel: τ adduces
πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ προσάξεις
leuitas cor̃ dño: τ imponẽt fi=
τοὺς λευίτας ἔναντι κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ
lij israel manus suas sup leuitas:
οἱ ἰσραὴλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς λευίτας,
τ segregabit aarõ leuitas mun⁹ cor̃
καὶ ἀφοριεῖ ἀαρὼν τοὺς λευίτας ἀπόδομα ἔναντι
dño a filijs israel. τ erũt vt ope=
κυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραήλ· καὶ ἔσονται ὥστε ἐρ=
rẽtur opa dñi. at leuite imponẽt
γάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου· οἱ δὲ λευῖται ἐπιθήσουσι
manꝰ suas sup capita vitulorꝫ.
τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόχων.
τ facies vnũ pro pcto: τ vnũ in
καὶ ποιήσεις τὸν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς
holocaustũ dño ad ppitiãdũ pro illis. τ
ὁλοκάυτωσιν κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν· καὶ
statues leuitas cor̃ aarõ: τ cor̃
στήσεις τοὺς λευίτας ἔναντι ἀαρὼν, καὶ ἔναντι
filijs eius. τ reddes illos mu
τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀπό=
nus cor̃ dño. τ segregabis leuitas
δομα ἔναντι κυρίου. καὶ διαστελεῖς τοὺς λευίτας
ex medio filiorꝫ israel: τ erũt mihi.
ἐκ μέσου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἔσονται ἐμοί·
τ post hec intrabũt leuite
καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ λευῖται

*stipes⁽ᵗ⁾q̃ cũcta⁽ᵘ⁾que ex
vtroq̃ calamorũ latere
⁽ᵘ⁾nascebãtur.⁽ᵗ⁾Iuxta exẽ
plũ⁽ᵃ⁾qd⁽ᵇ⁾ostendit⁽ᶜ⁾dñs
⁽ᶜ⁾moysi:⁽ᶠ⁾ita⁽ᵍ⁾operatus est
⁽ᵗ⁾candelabrũ. ʰ Et locut⁽ᵖ⁾
est⁽ᵗ⁾dominus⁽ᵐ⁾ad⁽ᵘ⁾moysẽ
⁽ᵒ⁾dicens.⁽ᵖ⁾Tolle ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵗ⁾leuitas⁽ᵘ⁾ex medio⁽ᵗ⁾filio=
rum⁽ᵘ⁾israel:⁽ʳ⁾& purifica=
bis⁽ᵗ⁾eos⁽ˢ⁾iuxta hunc ritũ.
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵇ⁾Aspergantur⁽ᶠ⁾aqua⁽ᵍ⁾lu=
strationis:⁽ᵇ⁾& radant ꝯꝯ
⁽ᵗ⁾oẽs pilos⁽ᵐ⁾carnis suę.
⁽ᵘ⁾Cumq̃ lauerint ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵒ⁾vestimenta sua:⁽ᵖ⁾& mun
dati fuerint:⁽ᵍ⁾tollent⁽ʳ⁾bo
uẽ⁽ᵘ⁾de⁽ᵗ⁾armentis ⁽ᵘ⁾& liba=
mentũ eius:⁽ˣ⁾similã⁽ᵗ⁾oleo
⁽ᵗ⁾conspersam.⁽ᵃ⁾bouẽ aũt
⁽ᵇ⁾alterũ⁽ᶜ⁾de⁽ᵇ⁾armento⁽ᶜ⁾ac
cipies⁽ᶠ⁾p peccato:⁽ᵍ⁾& ap=
plicabis⁽ᵗ⁾leuitas ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵏ⁾coram⁽ᵗ⁾tabernaculo⁽ᵐ⁾fe
deris:⁽ᵘ⁾cõuocata ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵖ⁾oi⁽ᵍ⁾multitudine⁽ᶠ⁾filiorũ
⁽ˢ⁾israel. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵗ⁾Cũq̃⁽ᵗ⁾leuite⁽ᶠ⁾fuerint⁽ʳ⁾co
rã⁽ᵗ⁾domino:⁽ᵘ⁾ponent ꝯꝯ
⁽ᵇ⁾filij⁽ᶜ⁾israel⁽ᵗ⁾manus suas
⁽ᶠ⁾super ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ˢ⁾eos:⁽ᵇ⁾& offeret⁽ᵗ⁾aaron
⁽ᵗ⁾leuitas ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵐ⁾munus⁽ᵘ⁾in conspectu
⁽ᵒ⁾domini⁽ᵖ⁾a⁽ᵍ⁾filiis ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵗ⁾israel:⁽ᵛ⁾vt⁽ᵗ⁾seruiant⁽ᵘ⁾i⁽ˣ⁾ mi
nisterio eius. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ʸ⁾Leuite quoq̃ ⁽ᵃ⁾ponent
⁽ᶜ⁾manus suas ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵖ⁾super⁽ᶜ⁾capita⁽ᶠ⁾boũ:e qui
bus⁽ᵗ⁾vnum⁽ᵍ⁾facies ꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵏ⁾pro peccato:⁽ˡ⁾& ⁽ᵐ⁾alterũ
in⁽ᵘ⁾holocaustũ ⁽ᵒ⁾domini:
⁽ᵖ⁾vt depreceris⁽ᵍ⁾ pro⁽ʳ⁾eis.
⁽ᵘ⁾Statuesq̃ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵘ⁾leuitas⁽ᵗ⁾in cõspectu⁽ᶠ⁾aa=
rõ⁽ᵘ⁾& ⁽ᵘ⁾filiorũ eius:⁽ᵇ⁾& cõ=
secrabis oblatos⁽ᶜ⁾domi=
no:⁽ᶠ⁾ac separabis ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵗ⁾de medio⁽ᵏ⁾filiorum⁽ˡ⁾isra
el:⁽ᵐ⁾vt sint ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁽ᵘ⁾mei:⁽ᵖ⁾& postea ⁽ʳ⁾ingredi
antur ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Tex.Heb.	Ru.	Ca.viii.	Pritiua heb.
וְיִרְכָּהּ׃ עַד־ פִּרְחָהּ מִקְשָׁה הִוא			
כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר הֶרְאָה יְהוָה אֶת־	רָאָה		
מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת־הַמְּנֹרָה׃ וַיְדַבֵּר			
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת־	לָקַח		
הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְטָהַרְתָּ			
אֹתָם׃ וְכֹה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם			
הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ	נָזָה עָנַר		
תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ			
בִגְדֵיהֶם וְהִטֶּהָרוּ׃ וְלָקְחוּ פַּר	טָהַר		
בֶּן בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה	בָּלַל		
נָשָׁמֶן וּפַר שֵׁנִי בֶן בָּקָר תִּקַּח	שָׁנָה		
לְחַטָּאת׃ וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַלְוִיִּם	קָרַב		
לִבְנֵי אַהֲל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת	יָעַד קָהַל		
כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִקְרַבְתָּ	יָעַד		
אֶת הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ			
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְדֵיהֶם עַל			
הַלְוִיִּם׃ וְהֵנִיף אַהֲרֹן אֶת הַלְוִיִּם	נוּף		
תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי	תָּנַף		
יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת	הָיָה		
יְהוָה׃ וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם	סָמַךְ		
עַל רָאשֵׁי הַפָּרִים וְעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד			
חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה			
לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם׃ וְהַעֲמַדְתָּ אֶת	עָמַד		
הַלְוִיִּם לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו וְהֵנַפְתָּ			
אֹתָם תְּנוּפָה לַיהוָה׃ וְהִבְדַּלְתָּ אֶת	בָּדַל		
הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ	הָיָה		
לִי הַלְוִיִּם׃ וְאַחֲרֵי כֵן יָבְאוּ הַלְוִיִּם	בּוֹא		

Interp.chal.

hastill eius vsq̃ ad lilium eius erat ductile iuxta vissio
nem quã ostendit dñs moysi: ita fecit candelabrum.
Locutusq̃ est dño cuz moyse dicens. Applica leuitas
de medio filiorꝫ israel: τ mundabis eos. et ita facies
eis vt mundentur: asperge super eos aquas lustratio
nis: τ transire facient nouaculã super omnẽ carnem
suam τ lauabunt vestimẽta sua τ mundi erunt. Et ol
lentq̃ vitulũ de bobus: τ munus eius erit similia con=
sperſa oleo. Bouem autem secundũ tolles de bobus
pro peccato. Applicabisq̃ leuitas coram tabernacu
lo federis: τ congregabis omnẽ cetum filiorũ israel:
et applicabis leuitas coram dño. Et imponent filij
israel manus suas super leuitas. Eleuabitq̃ aaron le
uitas eleuatione coram dño a filijs israel: τ erunt mi
nistrantes ministerio domini. Leuite autẽ imponent
manus suas super caput boum. τ fac vnũ pro pecca
to τ vnum in holocaustũ coram dño ad propitiandũ
super leuitas. Statuesq̃ leuitas in conspectu aaron
et in conspectu filiorꝫ eius: τ eleuabis eos eleuatione
in conspectu dñi. et separabis leuitas de medio filio
rum israel: vt sint ministrantes leuite coram me. Et
postea ingredientur leuite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Pritiua chal.
חָזָה
דָּמָה יָדַד עָבַר
סָפַר חֹר נָסַב
תָּנָה נָסַב קָרַב
שָׂם בֶּגֶשׁ סָמַךְ
רוּם רָוָה פַּלָּה
רֹאשׁ אֶחָד
עָלָה קוּם רוּם
פָּרַשׁ חָוָה שִׁמְשׁ
עוֹל

שְׂדֵהָ עַד שׁוֹשַׁנָּתָהּ נְגִידָא הֲוָא כְּחֶזְוָא דְּאַחְזִי יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבַד יָת מְנָרְתָּא׃ וּמַלֵּל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵב יָת לֵוָאֵי מִגּוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתַדְכֵּי יָתְהוֹן׃ וְכִדֵּין תַּעֲבֵד לְהוֹן
לְדַכּוֹאֵיהוֹן אַדֵּי עַל יְהוֹן מַיָּא דְחַטָּאתָא וְיַעְבְּרוּן מַסְפַּר עַל כָּל בְּשָׂרֵיהוֹן וְיַחֲווֹרוּן
לְבוּשֵׁי יְהוֹן וְיִדְכּוֹן׃ וְיִסְבּוּן תּוֹר בַּר תּוֹרֵי וּמִנְחָתֵיהּ סוּלְתָּא דְפִילָא מְמָשַׁח וְתוֹר תִּנְיָן בַּר
תּוֹרֵי תִּיסַב לְחַטָּאתָא׃ וְתְקָרֵב יָת לֵוָאֵי קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְתִכְנוֹשׁ יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתְקָרֵב יָת לֵוָאֵי קֳדָם יְיָ וְיִסְמְכוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת יְדֵיהוֹן עַל לֵוָאֵי׃
וְיֵרֵים אַהֲרֹן יָת לֵוָאֵי אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִהְווֹן לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנָא דַּייָ׃
וְלֵוָאֵי יִסְמְכוּן יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרַיָּא וְתַעְבֵּד יָת חַד חַטָּאתָא וְיָת חַד עֲלָתָא קֳדָם
יְיָ לְכַפָּרָא עַל לֵוָאֵי׃ וְתָקֵים יָת לֵוָאֵי קֳדָם אַהֲרֹן וְקֳדָם בְּנוֹהִי וְתֵרִים יָתְהוֹן אֲרֵמָא
קֳדָם יְיָ׃ וְתַפְרֵישׁ יָת לֵוָאֵי מִגּוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִהְווֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵוָאֵי׃ וּבָתַר כֵּן
יֵעֲלוֹן לֵוָאֵי

לַעֲבֹד אֶת אֲהֳלֹ מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה
בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
לַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיְכַבְּסוּ בִגְדֵיהֶם
וַיָּנֶף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וַיְכַפֶּר עֲלֵיהֶם אַהֲרֹן לְטַהֲרָם:
וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדָתָם אֶהֱלֹ מוֹעֵד לִפְנֵי אַהֲרֹן
וְלִפְנֵי בָנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ
לָהֶם וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

tabernaculũ federis vt seruiant mihi. Sicq; purificabis & consecrabis eos in oblationẽ dñi: quã dono donati sunt nĩhi a filiis ..... israel. Pro primogẽitis q aperiũt oẽm vulgatã in israel accepi eos. Mea sunt emi oĩa primogenita filiorum israel tã ex hoibus quã eximũtis. Ex die quo percussi oẽ primogenitũ in terra egypti sanctificaui eos mihi: & tuli leuitas pro cũctis primogẽitis filiorũ israel: tradidiq; eos dono aaron & filiis eius de medio populi vt seruiant mihi pro israel in tabernaculo federis: & orent pro eis ne sit in populo plaga si ausi fuerint accedere ad sanctuarium. Feceruntq; moyses & aarõ & oĩs multitudo filiorũ israel sup leuitis que preceperat dominus moysi. .....

purificatiq; sunt & lauerunt vestimenta sua. Eleuauitq; eos aaron in conspectu dñi & orauit pro eis vt purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculum federis coram aaron & filiis eius. Sicut preceperat dñs moysi de leuitis ita factum est. Locutusq; est dominus

ad opandũ opa tabnaculi testimonij. τ purificabis eos: τ reddes illos dona: qz θαριεῖς αὐτούς, καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς δόματα, ὅτι donũ donatũ hi mihi sũt de medio filiorũ israel: pro aptẽtib oẽz vul tã primogenitorũ oĩum: a filijs israel ablatã pro eos mihi. qz mihi oẽ primogenitũ in filijs israel: ab hoĩs vsq; ad pecus: qua die percussi oẽ primogenitũ in tra egyptj: sctificauit eos mihi: τ accepi leuitas pro oi primogenito in filijs israel: τ reddidi leuitas donũ donatũ aarõ τ filijs eius de medio filiorũ israel: ad opandũ opa filiorũ israel in tabnaculo testimonij: τ pptiabũ pro filijs israel τ nõ erit in filijs israel plaga: qñ accesserint ad scta. τ fecit moyses τ aarõ τ oĩs pgregatio filiorũ israel leuitis sicut pcepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis filij israel. τ purificati sũt leuite: τ lauerũt vestimẽta sua: τ reddiderũt eos aarõ donũ coram dño. τ pptiatus est pro eis ut purificati ingrederẽtur ad officia sua in tabernaculo federis coram aaron & filiis eius. Sicut precepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis. τ locutus est dñs ad moysen:

ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ καθαριεῖς αὐτούς: τ reddes illos dona: qz ἀφοριεῖς αὐτούς, καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς δόματα, ὅτι donũ donatũ hi mihi sũt de medio filiorũ israel: pro aptẽtib oẽz vul tã primogenitorũ oĩum: a filijs israel ablatã pro eos mihi. qz mihi oẽ primogenitũ in filijs israel: ab hoĩs vsq; ad pecus: qua die percussi oẽ primogenitũ in tra egyptj: sctificauit eos mihi: τ accepi leuitas pro oi primogenito in filijs israel: τ reddidi leuitas donũ donatũ aarõ τ filijs eius de medio filiorũ israel: ad opandũ opa filiorũ israel in tabnaculo testimonij: τ pptiabũ pro filijs israel τ nõ erit in filijs israel plaga: qñ accesserint ad scta. τ fecit moyses τ aarõ τ oĩs pgregatio filiorũ israel leuitis sicut pcepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis filij israel. τ purificati sũt leuite: τ lauerũt vestimẽta sua: τ reddiderũt eos aarõ donũ coram dño. τ pptiauit pro eis ἀποδόματα ἐναντι κυρίου. καὶ ἐξιλάσατο περὶ αὐτῶν aarõ purificãs eos. τ post hec ingressi sũt leuite ad ministrãdũ ministeriũ suum in tabnaculo testimonij: coram aarõ: τ coram filijs eius: sicut pcepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis. τ locutus est dñs ad moysen: dicẽs:

Ex. 13.a.τ 33.k. Luc. 2.d. Exo. 13.c.

ἀποδόματα ἀποδεδομένον δοῦναί μοί εἰσιν ἐκ μέσου filiorũ israel: pro aptẽtib oẽz vul τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων, ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔλαβον illi eos mihi. qz mihi oẽ primogenitũ in filijs israel: ab hoĩs vsq; ad pecus: qua die percussi oẽ primogenitũ in tra egyptj: sctificauit eos mihi φας αὐτοὺς ἐμοί· ὅτι ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ: ab hoĩs vsq; ad pecus: qua die percussi oẽ primogenitũ in tra egyptj: sctificauit eos mihi ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἣ ἡμέρα ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτῳ, ἡγίασα αὐτοὺς ἐμοί: τ accepi leuitas pro oi primogenito in filijs israel: τ reddidi leuitas ἐλαβον τοὺς λευίτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκα τοὺς λευίτας donũ donatũ aarõ τ filijs eius de medio filiorũ israel: ad opandũ opa τοῦ ἐν μέσου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν filiorũ israel in tabnaculo testimonij: τ ppitiabũ pro filijs israel τ nõ erit in filijs israel plaga: qñ accesserint ad scta. τ υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ fecit moyses τ aarõ τ oĩs pgregatio filiorũ israel leuitis sicut pcepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis filij israel. τ purificati sũt leuite: τ lauerũt vestimẽta sua: τ reddiderũt eos aarõ donũ coram dño. τ pptiauit pro eis ἀποδόματα ἐναντι κυρίου. καὶ ἐξιλάσατο περὶ αὐτῶν aarõ purificãs eos. τ post hec ingressi sũt leuite ad ministrãdũ ministeriũ suum in tabnaculo testimonij: coram aarõ: τ coram filijs eius: sicut pcepit dñs moysi de leuitis: sic fecerũt eis. τ locutus est dñs ad moysen: dicẽs: ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων,

Exo. 13.c.

Pritiua chal. Interp. chal. Transla. Chal.

לְמִפְלַח יַת מַשְׁכַּן זִמְנָא וּתְדַכֵּי יַתְהוֹן וְרִים יַתְהוֹן אֲרֵמָא וַאֲרֵי אַפְרָשָׁא מַפְרִישִׁין
אִינּוּן לִי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲלַף כָּל בּוּכְרָא כּוּלָּא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קָרֵי יְהֵית יַתְהוֹן
לְפוּלְחָנִי: אֲרֵי דִּילִי כָּל בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵתָא וּבְבְעִירָא בְּיוֹמָא דְּקַטָּלִית כָּל
בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אַקְדֵּישִׁית יַתְהוֹן קֳדָמַי: וְקָרֵיבִית יַת לֵיוָאֵי חֲלַף כָּל בּוּכְרָא
בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְיָהֲבִית יַת לֵיוָאֵי יְהִבִין לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח יַת
פּוּלְחַן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וּלְכַפָּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא יְהֵא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
מוֹתָא בְּמִקְרַב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא: וַעֲבַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְלֵיוָאֵי כְּכֹל דְּפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה לְלֵיוָאֵי כֵּן עֲבַדוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִדַּכְּיוּ לֵיוָאֵי
וְחַוָּרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן וַאֲרִים אַהֲרֹן יַתְהוֹן אֲרָמָא קֳדָם יְיָ וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן אַהֲרֹן לְדַכָּיוּתְהוֹן:
וּבָתַר כֵּן עָלוּ לֵיוָאֵי לְמִפְלַח יַת פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם אַהֲרֹן וּקְדָם בְּנוֹהִי כְּמָא
דְּפַקֵּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה עַל לֵיוָאֵי כֵּן עֲבַדוּ לְהוֹן: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר:

vt ministrent in tabernaculo federis: τ vnges eos: et eleuabis eos eleuatione. Quontã separatione separatu sunt mihi de medio filiorũ israel pro omni primogenito aperiente oẽm vulvã de filijs israel: applicaui eos ad cultũ meũ. Quia meũ est omne primogenitum in filijs israel in hominibus τ in iumẽtis: in die quo interfeci oẽm primogenitũ in terra egypti sanctificaui eos cozã me. Applicauiq; leuitas pro omni primogenito filiorũ israel: dediq; leuitas datos dono aaron τ filijs eius de medio filiorũ israel: vt seruiant pro filijs israel in tabernaculo federis ad ꝓpiciandũ p filijs isr: vt nõ sit in filijs israel mors: cũ accesserit ad sanctuarũ. Fecitq; moyses τ aaron τ ois cõgregatio filiorũ israel sup leuitis: iuxta oia que preceperat dñs moysi de leuitis: ita fecerũt eis filij israel: τ mundati sunt leuite: τ lauerũt vestimẽta sua: τ eleuauit eos aaron eleuatione cozã dño. τ expiauit eos aaron vt emundarẽtur. Et postea ingressi sunt leuite ad ministrandum ministeriũ suum in tabernaculo federis cozam aaron τ cozam filijs eius: sicut preceperat dominus moysi super leuitas: ita fecerunt eis. Locutusq; est dominus cum moyse dicẽs.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

hoc eſt qđ pro leuitis: a dnq; t vſq;
τοῦτό ἐστι τὸ περὶ τῶν λευιτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ ἐ
πὶ δέκα ἐτῶν ἐπάνω, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν
ministeria in optb9 in tabnaculo teſtimonij. t
λειτουργίας ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ
a dnãgsta ãnis diſcedet a minis
ἀπὸ πεντηκονταέτους ἀποστήσεται ἀπὸ τῆς λειτουρ
ſterio t nõ opabit ãpliꝰ. t miniſtrabit cũ
γίας καὶ οὐκ ἐργᾶται ἔτι· καὶ λειτουργήσει μετὰ
fribus ſuis in tabnaculo teſtimõij ad cuſtodiẽdũ
ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου φυλάσσειν
cuſtodias: opa ãt nõ opabit. ſic facies
τὰς φυλακάς, ἔργα δὲ οὐκ ἐργᾶται· οὕτως ποιήσεις
leuitis in cuſtodijs ſuis.
τοῖς λευίταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν. Ca. 9.

A ΘC locutꝰ ẽ dñs ad moyſen in deſ
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἐρή
to ſinai in ãno ſcõdo egreſſoꝝ eo
μῳ σινὰ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ ἐξελθόντων αὐ
rũ de tra egypti: in mẽſe pimo: di
τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, λέ
cẽs: dic: t faciãt filij iſrael paſ
γων, εἶπον, καὶ ποιείτωσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πά
cha iuxta tẽpꝰ ſuũ: ãrta t decima die
σχα κατὰ καιρὸν αὐτοῦ, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέ
mẽſis pimi ad veſpaꝝ facie
ρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου πρὸς ἑσπέραν ποιήσε
tis illũ: iuxta tẽpꝰ ſuũ. ẽm legẽ eiꝰ:
τε αὐτό, κατὰ καιρὸν αὐτοῦ· κατὰ πὰν νόμον αὐ
t iuxta; pparationẽ eiꝰ facies illũ.
τοῦ, καὶ κατὰ σύγκρισιν αὐτοῦ ποιήσεις αὐτό·
t locutꝰ ẽ moyſes filijs iſrael face
καὶ ἐλάλησε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ποιῆ
re paſcha: inciptẽte quarta deci
σαι τὸ πάσχα, ἐναρχομένου τῇ τεσσαρεσκαιδε
ma die mẽſis in deſerto ſinai ſi
κάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ σινά, κα
cut pcepit dñs moyſi: ſic fecerũt
θὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ, οὕτως ἐποίησαν
filij iſrael. t venerũt viri q erãt
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες οἱ ἦσαν
immũdi ſup aĩa hoĩs: t nõ potue
ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου, καὶ οὐκ ἠδύναν
rũt facere paſcha in die illa t ac
το ποιῆσαι τὸ πάσχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ προ
ceſſerũt coꝝ moyſe t aarõ in illa
σῆλθον ἐναντίον μωυσῆ καὶ ἀαρὼν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ
die. t dixerũt viri illi ad eos: nos
μέρᾳ· καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι πρὸς αὐτούς, ἡμεῖς
B immũdi ſup aĩa hoĩs nunqĩd ſran
ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου, μὴ οὖν ὑστερή
demur: ad offerẽdũ dom̃o
σωμεν, ὥστε προσενέγκαι τὸ δῶρον

Trãsla. B. Hiero.

Hec eſt lex leuitarum.
A vigintí quínq; annis
annis & ſupra ingredíẽ
tur: vt miniſtrent
in tabernaculo federis.
Cumq; quinquageſimum annũ etatis impleuerint:
ſeruire ceſſabunt. crũt
q; miniſtri
fratrũ ſuorũ in taber
naculo federis vt cuſto
diãt q̃ ſibi fuerit comen
data. opa ãt ipſa nõ fa
ciãt. Sic diſpões leuitis
in cuſtodíis ſuis. Ca. 9.
LOcutus eſt dñs ad
moyſen in deſerto
ſinai: ãno ſecũdo poſt
egreſſi ſunt de terra e
gypti: menſe primo:
dicens. Faciant filíi
iſrael phaſe in tpe ſuo
quartadecima die mẽ
ſis huius ad veſperã
iuxta omnes
cerimonias & iuſtifica
tiones eius.
Precepitq; moyſes
fílís iſrael
vt facerẽt phaſe. Qui
fecerunt tempore ſuo
quartadecima die mẽ
ſis ad veſperã in mõte ſi
naí. Iuxta omnia que
mandauerat dominus
moyſi fecerunt filíi
iſrael. Ecce autem qui
dam
immundi ſuper aĩa ho
minis qui non poterãt
facere phaſe in die illo:
accedentes
ad moyſen & aaron:
dixerunt eis.
Immũdi ſumus ſuper
anima hominis, quare
fraudamur vt nõ valea
mus oblationẽ offerre

Ter. Heb. Nu. Ca. ix. Pritina heb.

	זֹאת אֲשֶׁר לַלֵּוִיִּם מִבֶּן חָמֵשׁ	
עָלָה בּוֹא	וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יָבוֹא לִצְבֹא	
	צָבָא בַּעֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וּמִבֶּן	
שׁוּב	חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא	
עָבַד	הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד: וְשֵׁרֵת	
שָׁמַר	אֶת אֶחָיו בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִשְׁמֹר	
עָשָׂה	מִשְׁמֶרֶת וַעֲבֹדָה לֹא יַעֲבֹד כֹּה	
	תַּעֲשֶׂה לַלְוִיִּם בְּמִשְׁמְרֹתָם:	
Ca. ix.	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי	
שָׁנָה יָצָא	בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	
	בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: וְיַעֲשׂוּ בְנֵי	
	יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ:	
רָבַע	בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין	
	הָעַרְבַּיִם תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמוֹעֲדוֹ כְּכָל	
שָׁפַם	חֻקֹּתָיו וּכְכָל מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ:	
	וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
	לַעֲשׂת הַפָּסַח: וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח	
	בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ	
דָּבַר	בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִדְבַּר סִינַי כְּכֹל אֲשֶׁר	
	צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי	
	יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ	
הָיָה	טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ	
עָשָׂה כָּרַב	לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ	
נָגַשׁ	לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם	
אָמַר	הַהוּא: וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵמָּה	
	אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם	
נָגַע	לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי הַקְרִיב אֶת	

Interp. chal. Pritina chal.

שָׁנָה עֲלָה אֹתָא	ista eſt lex leuitarũ. a vigintí quíq; annis t ſupra in
תּוּב כְּלַח שְׁמַשׁ	gredíẽtur vt per turmas ſuas ſeruãt in tabernaculo
נְטַר עֲבַד	federis: t a ſquaginta annis reuertent ab exercitu
דְּבַר חָגָה נָפַק	miniſtrãtiuꝝ: t nõ ſeruiẽt ampliꝰ. Miniſtrabũtq; cũ
אֲמַר רָבַע	fribus ſuis in tabernaculo federis vt cuſtodiãt cuſto
חֲזָה	dtam: t ſeruitute non ſeruient. Ita facies leuitis in
עֲבַד	cuſtodijs ſuis. Ca. 9.
הֲוָה סָאַב	LOcutuſq; eſt dñs cum moyſe in deſerto ſinai in
מָנַע	anno ſecũdo egreſſionis eoꝝ de terra egypti in
	menſe primo dicens. Faciant filij iſrael phaſe in tpe
	ſuo: in quartadecima die menſis huius ad veſperaꝝ
	facietis illud in tpe ſuo: iuxta omnẽ ritũ ſuũ t iuxta
	oia q̃ et pertinẽt facietis illud. Locutuſq; eſt moyſes
	cum filijs iſrael vt facerẽt phaſe. Fecerũtq; phaſe in
	menſe niſan in quartadecima die mẽſis ad veſperã in
	deſerto ſinai: iuxta oia que preceperat dñs moyſi: ita
	fecerũt filij iſrael. Fuerũtq; quidã viri qui erant im
	mundi pro inimũditia aie hominis: t non potuerunt
	facere phaſe in die illo. Acceſſerũtq; in ſpectũ moy
	ſi t in conſpectũ aaron in die illo: atq; dixerũt ei viri
	illi. Nos ſumus immũdi pollutione anime hominis:
	quare prohibemur vt non offeramus

Transla. Chal.

דָּא דִי לֵוָיֵא מִבַּר עֶשְׂרִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וּלְעֵלָּא תֵּיתֵי לְחֵילָא חֵילָא בְּכִלְחֵן מַשְׁכַּן זִמְנָא
וּמִבַּר חַמְשִׁין שְׁנִין יְתוּב מֵחֵיל פּוּלְחָנָא וְלָא יִפְלַח עוֹד: וְיִשַׁמֵּשׁ עִם אֲחוֹהִי בְּמַשְׁכַּן
זִמְנָא לְמִיטַר מַטְרָא וּפוּלְחָן לָא יִפְלַח כְּדֵין תַּעְבִּיד לְלֵוָיֵא בְּמַטַּרְתְּהוֹן: La. ix.
וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי בְּשַׁתָּא תִּנְיְתָא לְמִפַּקְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּיַרְחָא
קַדְמָאָה לְמֵימַר וְיַעְבְּדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת פִּסְחָא בְּזִמְנֵיהּ: בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא יוֹמָא בְּיַרְחָא
הָדֵין בֵּין שְׁמַשָּׁיָא תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ בְּזִמְנֵיהּ כְּכָל גְּזֵירָתֵיהּ וּכְכָל דְּחָזֵי לֵיהּ תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ:
וּמַלִּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד פִּסְחָא: וַעַבָּדוּ יָת פִּסְחָא בְּנִיסָן בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא
יוֹמָא לְיַרְחָא בֵּין שְׁמַשָּׁיָא בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי כְּכֹל דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבָּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְהֲווֹ גֻּבְרַיָּא דְּהוּ מְסָאֲבִין לְטָמְאָ נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא וְלָא יְכִילוּ לְמֶעְבַּד פִּסְחָא בְּיוֹמָא
הַהוּא וּקְרִיבוּ קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם אַהֲרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא: וַאֲמַרוּ גֻּבְרַיָּא הָאִנּוּן לֵיהּ אֲנַחְנָא
מְסָאֲבִין לְטָמְאָ נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא לְמָה נִתְמְנַע דְּלָא לְקָרָבָא יָת

קָרְבַּן יְהוָה בְּמֹעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה זֹאת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֹלָתֶךָ וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד בֵּיתֶךָ וְעֲשֵׂה אֶת קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת עֵגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׃ וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת הַחֵלֶב וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד מִן הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְהַבָּשָׂר וְאֶת הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הָעֹלָה וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת הָעֹלָה הִמְלִיכוּ אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ וְאֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפְּדָרֶת וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת קִרְבָּיו וְאֶת כְּרָעָיו רָחַץ בַּמַּיִם וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הִוא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה׃ וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח שְׂעִיר הַחַטַּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיַּחֲטָא בּוֹ כָּרִאשֹׁנָה׃ וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר׃ וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הָאַיִל זִבְחֵי הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת הַחֲלָבִים מִן הַשּׁוֹר וּמִן הָאַיִל הָאַלְיָה וְהַמְכַסֶּה וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד׃ וַיָּשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הֶחָזֹת וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת הֶחָזֹת וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין הֵנִיף אַהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל עַם הַקָּרְבָּן וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה אֶל כָּל הָעָם׃ וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם׃

Pritiua chal.

שָׁמַע מ
פָּקַד אמר
רוה
דור עבד תנה
רבע אכל שאר
תבר דכה מנע
עבד שצא כבל
נור עבד חזה
קום אחד רוה
קום שכן רנה
חזה חפה
סלק עלה

Interp. chal.

oblationez dñi in tempore suo in medio filioz israel. Dixitq; eis moyses. Expectate donec audiã quid pcipiat dñs super re vestra. Locutusq; est dñs cuz moyse dicens. Loquere cuz filijs israel dicens. Vir vir ex vobis aut de generationibus vestris qui fuerit immũdus pollutione aie hominis aut in vta longinqua: faciẽt phase cozam dño: in mense secũdo in quartadecima die mensis ad vesperã facient illud: cum azymis et herbis amaris comedẽt illud. non relinquẽt ex eo vsq; mane: & os nõ cõfringent in eo: iurta omnẽ ritũ phase facient illud. Vir autẽ qui fuerit mundus & in itinere non fuerit: & desierit facere phase: exterminabitur homo ille de populo suo: quia oblationẽ dñi nõ obtulit in tẽpore suo. peccatũ suũ suscipiet vir ille. Et quãdo peregrinatus fuerit apud vos peregrinus: et fecerit phase cozam dño: iurta ritum phase & sicut et pertinet ita faciet. preceptũ vnum erit vobis & peregrinus atq; indigenis terre. In die autẽ qua erectum est tabernaculũ cooperuit nubes tabernaculuz testimonij: & in vespere erat super tabernaculũ quasi visio ignis vsq; mane. Sic erat iugiter: nubes operiebat illud & visio ignis per noctẽ. Et cum eleuara fuisset nubes desuper tabernaculum: postea

Transla. Chal.

קורְבָנָא דַיְיָי זַמְּנֵיהּ בְּנוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה אוֹרְכוּ עַד דְּאֶשְׁמַע מָה מ
דְּיִתְפַּקַּד מִן קֳדָם יְיָ עַל דְּלְכוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְתֵימַר גְּבַר גְּבַר אֲרֵי יְהֵי מְסָאַב לְנַפְשָׁא דְּלָא נָפְשָׁא אוֹ בְּאָרַח רְחִיקָה לְכוֹן אוֹ
לְדָרֵיכוֹן וְיַעְבֵּיד פִּסְחָא קֳדָם יְיָ׃ בְּיַרְחָא תְּנִינָא בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא יוֹמִין בֵּין שְׁמַשַּׁיָּא
יַעְבְּדוּן יָתֵיהּ עַל פַּטִּיר וּמְרִירִין יֵכְלוּנֵיהּ׃ לָא יַשְׁאֲרוּן מִינֵיהּ עַד צַפְרָא וְגַרְמָא לָא
יִתְבְּרוּן בֵּיהּ כְּכֹל גְּזֵירַת פִּסְחָא יַעְבְּדוּן יָתֵיהּ׃ וּגְבַר דְּהוּא דְכֵי וּבְאָרַח לָא רְחִיקָה וְיִתְמְנַע
מֵיעְבַּד פִּסְחָא וְיִשְׁתֵּצֵי אִינָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ אֲרֵי קוּרְבָּנָא דַיְיָ לָא קְרִיב בְּזִמְנֵיהּ
חוֹבָתֵיהּ יְקַבֵּל גַּבְרָא הַהוּא׃ וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְכוֹן גִּיּוֹרָא וְיַעְבֵּיד פִּסְחָא קֳדָם יְיָ כְּגִזֵּירַת
פִּסְחָא וְכַדְּחֵזֵי לֵיהּ כֵּן יַעְבֵּד קְיָמָא חַד יְהֵי לְכוֹן וּלְגִיּוֹרָא וּלְיַצִּיבָא דְּאַרְעָא׃ וּבְיוֹמָא
דְּאִתְקֵם יָת מַשְׁכְּנָא חָפָא עֲנָנָא יָת מַשְׁכְּנָא לְמַסְכַּדוּתָא וּבְרַמְשָׁא וְהֲוִי עַל מ
מַשְׁכְּנָא כִּחְזוֹ אִישַׁתָּא עַד צַפְרָא וְכֵן הֲוִי תְּדִירָא עֲנָנָא חָפֵי לֵיהּ וְחִזּוֹ אִישַׁתָּא
וְלֵילְיָא׃ וּלְפוּם אִסְתַּלְּקוּת עֲנָנָא מֵעִלְוֵי מַשְׁכְּנָא וּבָתַר כֵּן

profecti sũt filij israel. τ in loco quo stetit ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἂν ἔστη
nubes: ibi castrametati sũt filij israel. per ἡ νεφέλη, ἐκεῖ παρενεβάλοσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. διὰ
preceptũ dñi castrametabũtur filij israel πρόσαγματος κυρίου παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσρα-
D el: τ p ꝓceptũ dñi pficiscẽtur om ὴλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά
nib⁹ dieb⁹ in ꝗb⁹ obũbrat nubes sup σας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς
tabnaculũ: castrametabũtur filij israel. τ qñ at- σκηνῆς, παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ ὅταν ἐ-
tracta fuerit nubes sup tabnaculũ dieb⁹ pluri⁹: φέλκησεν ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,
τ custodiẽt filij israel custodiã νο- καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ
mint: τ nõ pficiscẽtur. τ erit qñ fuerit ρίου, καὶ οὐμὴ ἐξαροῦσι. καὶ ἔσαι ὅταν ᾖ νέ-
nubes dies numero sup tabnaculo: p φελη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διὰ
vocẽ dñi castrametabũtur: τ p ꝓce φωνῆς κυρίου παρεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προσάγμα
ptũ dñi pficiscẽtur. τ erit qñ fuerit τος κυρίου ἀπαροῦσιν. καὶ ἔσαι ὅταν ᾖ νέ-
nubes a vespe vsq; ad mane: τ ascẽderit φελη ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ, καὶ ἀνέβη ἡ
nubes mane: τ pficiscẽtur die aut nocte: νεφέλη τοπρωΐ, καὶ ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ νυκτός,
autmẽse diei multiplicãtis: nube obũ αὐτμῆσε διεὶ πολλαπλασίασις: νεφέλη τοῦ
brãte sup illũ: castrametabũtur filij isra- μηνὸς ἡμέρας πλεοναζούσης, τῆς νεφέλης σκια
el: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝓce βράτε sup illũ: castrametabũtur filij isra
ὴλ, καὶ οὐμὴ ἀπαροῦσιν. ὅτι διὰ προσάγμα- ζούσης ἐπ' αὐτῆς, παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσρα-
ptũ dñi pficiscẽtur. custodiã dñi custodie el: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝓce
τος κυρίου ἀπαροῦσι. τὴν φυλακὴν κυρίου ἐφύλα- ὴλ, καὶ οὐμὴ ἀπαροῦσιν. ὅτι διὰ προσάγμα-
bãt per ꝓceptũ dñi in manu moysi. τος κυρίου ἀπαροῦσι. τὴν φυλακὴν κυρίου ἐφύλα-
ξαν διὰ προσάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ. Ca. 10 bãt per ꝓceptũ dñi in manu moysi.
A Τ locut⁹ ẽ dñs ad moysen: dicẽs: ξαν διὰ προσάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ. Ca. 10
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, Τ locut⁹ ẽ dñs ad moysen: dicẽs:
fac tibi duas tubas ductiles: ar ποίησον σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἐλατάς, ἀρ
geteas facies illas. τ erũt tibi ad vo γυρᾶς ποιήσεις αὐτάς. καὶ ἔσονταί σοι ἀνακα
cãdũ ꝯgregationẽ: τ leuãdũ ca λεῖν τὴν συναγωγήν, καὶ ἐξαίρειν τὰς παρεμ-
stra: τ clangẽs in illis: τ ꝯgrega βολάς, καὶ σαλπιεῖς ἐν αὐταῖς, καὶ συναχθή-
bit ois ꝯgregatio ad hostiũ tabnacli σεται πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς
testimonij. si ãt in vna clãguerit: τοῦ μαρτυρίου. ἐὰν δὲ ἐν μιᾷ σαλπίσωσι,
accedent προσελεύσονται

[m]proficiscebãtur [n]filii [o]israel. [p]& in loco [q]vbi [r]stetisset [s]nubes: [t]ibi [u]castrametabãtur. [a]Ad [b]imperiũ [c]dñi [d]proficiscebãtur: [e]& ad [f]imperiũ illius [g]figebant tabernaculũ. [h]Cunctis [i]diebus [k]quibus [l]stabat [m]nubes [n]super [o]tabernaculum: [p]manebant in eodẽ loco. [q]& si eueniſſet vt multo tẽpore mãeret [r]super [s]illud: [t]erãt [u]filij [v]israel [w]in [x]excubiis [y]domini [z]& non [a]proficiscebãtur [b]quotquot [c]diebus [d]fuisset [e]nubes [f]super [g]tabernaculũ. [h]Ad [i]imperium [k]domini [l]erigebant tentoria: [m]& ad [n]imperiũ [o]illius [p]deponebãt. [q]Si [r]fuisset [s]nubes [t]a vespere [u]vsq; [v]mane: [w]& statim [x]dilu culo tabernaculũ reliqsset [y]proficiscebantur. [z]& si post [a]diẽ [b]& noctẽ [c]recessisset: [d]dissipabant tẽtoria. [e]Si vero [f]biduo [g]aut vno [h]mẽse [i]vel [k]longiori [l]tẽpore fuisset [m]super [n]tabernaculũ: [o]mãebãt [p]filii [q]israel [r]in eodẽ loco [s]& nõ [t]proficiscebãtur. statim [u]vt recessisset: [v]mouebãt castra. [w]Per [x]verbum [y]dñi [z]figebãt tẽtoria. [a]& per [b]verbũ [c]illius [d]proficiscebãtur. [e]erãtq; i excubiis [f]dñi [g]iuxta [h]iperiũ [i]eius [k]per manũ [l]moysi. Ca. 10

L Ocutusq; est [m]dñs [n]ad [o]moysen [p]dicẽs: [q]Fac [r]tibi [s]duas [t]tubas [u]argenteas [v]ductiles. [w]quibus [x]cõuocare possis [y]multitudinẽ [z]qñ mouẽda sũt [a]castra. [b]Cũq; increpueris tubis: [c]cõgregabitur [d]ad te [e]ois [f]turba [g]ad [h]ostium [i]tabernaculi [k]federis. [l]Si [m]semel [n]clangueris [o]venient

Ter. Heb.	Au. Ca. x.	Pritina heb.
וַיִּסָּעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְמִקֹּם אֲשֶׁר		נָסַע מָקוֹם
יִשְׁכֹּן שָׁם הֶעָנָן וַיַּחֲנוּ בְּנֵי		שָׁכַן חָנָה
יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְהוָה יִסְעוּ בְּנֵי		
יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי יְהוָה יַחֲנוּ כָּל		
יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הֶעָנָן עַל הַמִּשְׁכָּן		יוֹם
יַחֲנוּ וּבְהַאֲרִיךְ הֶעָנָן עַל הַמִּשְׁכָּן		אָרַךְ
יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		רַבָּה
אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא יִסָּעוּ וְיֵשׁ		שָׁמַר נָסַע
אֲשֶׁר יִהְיֶה הֶעָנָן יָמִים מִסְפָּר עַל		סָפַר
הַמִּשְׁכָּן עַל פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל		
פִּי יְהוָה יִסָּעוּ וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה		
הֶעָנָן מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר וְנַעֲלָה הֶעָנָן		עָלָה
בַּבֹּקֶר וְנָסָעוּ אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה		
וְנַעֲלָה הֶעָנָן וְנָסָעוּ אוֹ יָמִים אוֹ		
חֹדֶשׁ אוֹ יָמִים בְּהַאֲרִיךְ הֶעָנָן עַל		
הַמִּשְׁכָּן לְשָׁכֶן עָלָיו יַחֲנוּ בְּנֵי		
יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסָּעוּ וּבְהַעֲלֹתוֹ		
יִסָּעוּ עַל פִּי יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל פִּי		פֶּה
יְהוָה יִסָּעוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה		שָׁמַר
שָׁמְרוּ עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃		
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	Cap. x.	דָּבַר
לֵאמֹר עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצֹצְרֹת		שָׁנָה חָצַר קֶשֶׂה
כֶּסֶף מִקְשָׁה תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ		עָשָׂה קָרָא
לְךָ לְמִקְרָא הָעֵדָה וְלִמַּסַּע אֶת		יַעַד נָסַע
הַמַּחֲנוֹת וְתָקְעוּ בָהֶן וְנוֹעֲדוּ אֵלֶיךָ		יָעַד
כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃		
וְאִם בְּאַחַת יִתְקָעוּ וְנוֹעֲדוּ		תָּקַע

Interp̃. chal.

pficiscebãtur filij israel: τ i loco vbi manebat nubes: ibi manebãt filij israel. p ℵbũ dñi pficiscebant filij israel: τ p verbũ dñi castrametabãtur. Et ictis dieb⁹ q bus mãebat nubes sup tabernaculũ: manebãt illi. et qñ longo tpe manebat nubes sup tabernaculũ τ dicbus multis: custodiebãt filij israel custodiã ℵbi dñi: τ nõ pficiscebant. Et si erat nubes sup tabnaculũ dicbus paucis: iuxta verbũ dñi manebãt: τ iuxta verbũ dñi pficiscebant. τ aliqñ erat nubes a vespe vsq; mãe et elenabat nubes mane: τ pficiscebãtur: aut poſt diẽ et noctẽ elenabat nubes: τ pficiscebãtur. Aut duobus diebus vel vno mẽse aut longiori tpe: tanto tpe qnto manebat nubes sup tabernaculũ: manebãt filij israel: τ nõ pficiscebant. Et qñ elenabat: pficiscebãtur. iuxta verbũ dñi manebãt: τ iuxta verbuz domini proficiscebãtur: custodiã verbi dñi custodiebãt iuxta verbum dñi per manum moysi. Ca. 10.

L Ocutusq; est dñs ch moyse dicẽs. Fac tibi duas tubas: de argẽto ductili facies eas: τ erunt tibi ad quocandã ꝯgregationẽ τ ad mouẽda castra. τ clangẽt ch eis: τ cõueniet ad te ois cõgregatio ad ostiũ tabernaculi federis. τ si cum vna clanguerint: cõueniẽt

Pritina chal.	
אָמַר שָׁרָא	
הָוָה מָנָה	
סָלַק	
שָׁרָא עָרָן	
חָצַר	
עֲבַד הָוָה נְסַל	
שָׁרָא תָּקַע זְמַן	

Transla. Chal.

לְטַלִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַאֲתָרָא דְּשַׁרֵי תַּמָּן עֲנָנָא תַּמָּן שָׁרָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ עַל מֵימְרָא דַּיְיָ
לְטַלִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל מֵימְרָא דַּיְיָ שָׁרָן כָּל יוֹמִין דְּשַׁרֵי עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא שָׁרָן׃
וְלָאוֹרְכוּת עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא יוֹמִין סַגִּיאִין וְנָטְרִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַטְרַת מֵימְרָא דַּיְיָ
וְלָא לַטְלִין וְאִית דְּהֲוֵי עֲנָנָא יוֹמִין דְּמִנְיָן עַל מַשְׁכְּנָא עַל מֵימְרָא דַּיְיָ שָׁרָן וְעַל מֵימְרָא
דַּיְיָ לַטְלִין וְאִית דְּהֲוֵי עֲנָנָא מִרְמְשָׁא עַד צַפְרָא וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא בְּצַפְרָא וְטַלִּין אוֹ
יוֹמָם וְלֵילֵי וּמִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְלַטְלִין אוֹ תְרֵין יוֹמִין אוֹ יַרְחָא אוֹ עִידָּן בְּעִידָּן נְאוֹרְמוּת
עֲנָנָא עַל מַשְׁכְּנָא לְמִשְׁרֵי עֲלוֹהִי עֲנָנָא שָׁרָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא לַטְלִין וּבְאִסְתַּלָּקוּתֵיהּ לַטְלִין
עַל מֵימְרָא דַּיְיָ שָׁרָן וְעַל מֵימְרָא דַּיְיָ לַטְלִין בְּתַר מַטְרַת מֵימְרָא דַּיְיָ נָטְרִין עַל מֵימְרָא
דַּיְיָ דְּפַקִּיד מִשֶׁה׃ Ca. x. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְעִיבֵד לָךְ תַּרְתֵּין חֲצוֹצְרָן
דְּכַסַף גְּנִיד תַּעֲבֵד יַתְהֹן וְיִהְוֹן לָךְ לְעַרְעָא כְּנִשְׁתָּא וּלְאַטָּלָא יָת מַשְׁרְיָתָא׃ וְיִתְקְעוּן
בְּהוֹן וְיִזְדַּמְּנוּן לְוָתָךְ כָּל בְּנֵי מַשְׁכְּנָא זְמָנָא׃ וְאִם בְּחַדָּא יִתְקְעוּן וְיִזְדַּמְּנוּן

Pagnin. heb.	Ter. Heb.	Mu.	Ca. r.	Trâsla. S. Hiero.	Trâsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
נָשָׂא	אֵלַיִךְ הַנְּשִׂיאִים רָאשֵׁי אַלְפֵי			ad te principes & capita milliũ	ad te oẽs pncipes duces ıſrael.
תָּקַע	יִשְׂרָאֵל: וְתִקַּעְתֶּם תְּרוּעָה וְנָסְעוּ			iſrael. Si aũt prolixior atq; cõciſus clãgor icre	τ clangetis ſignũ: τ leuabũtur caſtra
חָנָה	הַמַּחֲנוֹת הַחֹנִים קֵדְמָה: וְתִקַּעְתֶּם			puerit: mouebunt caſtra primi qui ſũt ad	castrame
שֵׁנִית	תְּרוּעָה שֵׁנִית וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת			orientalẽ plagã. In ſecundo aũt ſonitu & pari	εἶτε σημασίαν, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλουσαι
חָנָה	הַחֹנִים תֵּימָנָה תְּרוּעָה יִתְקְעוּ			vlulatu tube leuabũt tẽtoria q hitant ad meridiem. & iuxta hunc modũ	τὰ τὰ ἀνατολάς. καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν δευτέραν,
יָמִן	לְמַסְעֵיהֶם: וּבְהַקְהִיל אֶת הַקָּהָל			reliqui faciẽt vlulãtibus tubis ı pfectionẽ. Q ũ	τ leuabũtur castra castrametãtia ad
נָסַע	תִּתְקְעוּ וְלֹא תָרִיעוּ: וּבְנֵי אַהֲרֹן			ãt cõgregãdus ẽ populus: ſimplex tubarũ clãgor erit: & nõ cõciſe vlulabũt. Filii aũt aaron	austrũ. τ clangetis ſignũ tertiũ: τ leuabũtur
הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ				ſacerdotes clãgẽt tubis	λίβα. καὶ σαλπιεῖτε σημασίαν τρίτην, καὶ ἐξαροῦσιν αἱ
לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: וְכִי				critq; hoc legitimũ ſempiternũ in gñatiõibus	castra castrametãtia iuxta mare, τ
תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר				vris. Si exieritis ad bellũ de terra ra cõtra hoſtes qui dimicant aduerſum vos: clãgetis vlulãtibus tubis: & erit recordatio vri coram dño deo veſtro: eruamini de manibus inimicorũ vrorũ. Si qñ habebitis epulũ & dies feſtos & calẽdas: canetis tubis ſup holocauſtis & pacificis victimis: vt ſint vobis i recordationẽ dei veſtri. Ego dñs deus veſter. Anno ſecundo menſe ſecundo vicesima die menſis eleuata eſt nubes de tabernaculo federis. Profectiq; ſunt filij iſrael per mãſiones ſuas de deſerto ſinai: & recubuit nubes in ſolitudine pharan. Moueruntq; caſtra primi iuxta ipe rium domini per manũ moyſi filii iuda p turmas ſuas: quorũ princeps erat naaſſon filius aminadab. In	παραεμβολαὶ ἀι παρεμβάλουσαι πρὸς βορρᾶν. σημασίαν σαλπιεῖ
הַצָּר אֶתְכֶם וַהֲרֵעֹתֶם לַחֲצֹצְרוֹת					γετ in eleuatiõe eor. τ ὰν συναγάγητε τὴν συνα
וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם					γωγήν, σαλπιεῖτε, καὶ οὐ σημασία. καὶ οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ
וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֹיְבֵיכֶם: וּבְיוֹם					ἱερεῖς σαλπιοῦσι ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἔσαι ὑμῖν νόμιμον αἰ
שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי					ωνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἐὰν δὲ ἐξέλθητε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῇ
חדשיכם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת					ἀντιπάλους τῆς ἀνθεστηκότας ὑμῖν, καὶ σημα
עַל עלתיכם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם					νεῖτε ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἀναμνησθήσεσθε ἔναντι κυρίου τοῦ
וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם					θεοῦ ὑμῶν, καὶ σωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν. καὶ
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְהִי בַּשָּׁנָה					ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς ἑορ
הַשֵּׁנִית בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּעֶשְׂרִים					ταῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑμῶν, σαλπιεῖτε ταῖς
יוֹם לַחֹדֶשׁ נֶעֱלָה הֶעָנָן מֵעַל					σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὁλοκαυτώμασι καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν
מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל					σωτηρίων ὑμῶν. καὶ ἔσαι ὑμῖν εἰς ἀνάμνησιν ἔναντι τοῦ θεοῦ
לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינָי וַיִּשְׁכֹּן					ὑμῶν, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέ
הֶעָנָן בְּמִדְבַּר פָּארָן וַיִּסְעוּ					ρῳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ
בָּרִאשֹׁנָה עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה:					τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ σὺν ἀπαρ
וַיִּסַּע דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי יְהוּדָה					χαῖς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐρήμου τοῦ σινά. καὶ ἔστη ἡ νεφέλη ἐν
בָּרִאשֹׁנָה לִצְבָאתָם וְעַל צְבָאוֹ					τῇ ἐρήμῳ τοῦ φαράν. καὶ ἐξῆραν πρῶτοι διὰ φωνῆς κυρίου ἐν
נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב: וְעַל					χειρὶ μωυσῆ, καὶ ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν ἰούδα
				naaſſon filius aminadab.	πρῶτοι κατὰ δυνάμεις αὐτῶν. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐ
					τῶν, ναασσὼν υἱὸς ἀμιναδάβ. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως

Pagnin. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רַבָּב רֵאשׁ	ad te principes capita milliũ iſrael. Clangetiſq; vlulatione: τ mouebũt caſtra illi q ſunt ad orientalẽ plagam. Clangetiſq; iterũ vlulatione: τ mouebũt caſtra illi q habitãt ad auſtralẽ plagã: vlulatione clangẽt in pfectione ſua. Et qñ cõgregãda eſt eccleſia: clangetis et nõ vlulabitis. Filij aũt aaron ſacerdotes clangent tubis: τ erit vobis in legitimũ ſempiternũ in gñatiõibus vſis. Et qñ ingreſſi fueritis ad pliandũ in terra vſa cõtra hoſtes q tribulant vos: clangetis tubis: vt veniat recordatio veſtri in bonũ coram dño deo vſo: vt eruamini de inimicis vſis. et in die letitie vſe τ in ſolemnitatibus vſis τ in kalendis vſis clangetis tubis ſup holocauſtis vſis τ ſup hoſtiis ſcificationũ vſaꝝ: et erunt vobis in recordationẽ coram deo vſo: ego dñs deus vſ. Et factũ eſt in anno ſecũdo in mẽſe ſecũdo in vicesima die mẽſis eleuata ẽ nubes de ſup tabernaculũ teſtimonij. Profectiq; ſunt filij iſrael per mãſiones ſuas a deſerto ſinai: τ mãſit nubes in deſerto pharã. Profectiq; ſunt primo iuxta verbũ dñi per manũ moyſi. Diſceſſitq; primo vertilli caſtroꝝ filioꝝ iuda p turmas ſuas: τ ſup exercitũ eius erat princeps naaſſon filius aminadab. et ſuper exercitum	לְוָתָךְ נַגְרַיָּא רֵישֵׁי אַלְפַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל וְתִתְקָעוּן נַבְּתָא וְיִטְלָן מַשְׁרְיָתָא דְּשַׁרְיָן קִדּוּמָא׃ וְתִתְקָעוּן נַבְּתָא תִּנְיָנוּת וְיִטְלָן מַשְׁרְיָתָא דְּשָׁרָן דָּרוֹמָא נַבָּא יִתְקָעוּן לְמַטְלָנֵיהוֹן׃ וְכַמְכַּנֵּשׁ יַת קְהָלָא תִּתְקָעוּן וְלָא תְּרִיבְּנוּן׃ וּבְנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יִתְקָעוּן בַּחֲצָצְרָת יוֹבְלִין לְכוֹן לְכֹם עָלָם לְדָרֵיכוֹן׃ וַאֲרֵי תֵּעֲלוֹן לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּאַרְעֲכוֹן עַל מְעִיקֵי דְּמַעִיקִין לְכוֹן תִּתְבְּנוֹן בַּחֲצוֹצְרָתָא וְיֵעוֹל דּוּכְרַנְכוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן וְתִתְפְּרְקוּן מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃ וּבְיוֹם חֶדְוַתְכוֹן וּבְמוֹעֲדַיכוֹן וּבְרֵאשֵׁי יַרְחֵיכוֹן וְתִתְקָעוּן בַּחֲצוֹצְרָתָא עַל עֲלָוָתְכוֹן וְעַל נִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן וִיהוֹן לְכוֹן לְדוּכְרָנָא קֳדָם אֱלָהֲכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וַהֲוָה בְּשַׁתָּא תִּנְיָתָא בְּיַרְחָא תִּנְיָנָא בְּעַשְׂרִין בְּיַרְחָא אִסְתַּלַּק עַנָנָא מֵעִלּוֵי מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא׃ וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטְלָנֵיהוֹן מִמַּדְבְּרָא דְּסִינַי וּשְׁרָא עַנָנָא בְּמַדְבְּרָא דְּפָארָן׃ וּנְטָלוּ קַדְמָיְתָא עַל מֵימְרָא דַּייְ בְּיַד דְּמֹשֶׁה׃ וּנְטַל טֵיקָס מַשְׁרִיתָ בְּנֵי יְהוּדָה קַדְמָיְתָא לְחֵילֵיהוֹן וְעַל חֵילֵיהּ נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב׃ וְעַל חֵילָא

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

trib⁹ filiox iſſachar: nathanael: filí⁹ ſobar. τ ſup
φυλῆς υἱῶν ἰσσάχαρ, ναθαναὴλ, υἱὸς σωβάρ. καὶ ἐπὶ
exercitu trib⁹ filiox zabulõ: eliab: filí⁹ he=
τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν ζαβουλών, ἐλιάβ, υἱὸς χε
lon. et deponẽt tabernaculũ:τ pficiſcent filíj ger
λών. καὶ καθελοῦσι τὴν σκηνήν, καὶ ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ γερ
ſon/et filíj merari: portantes tabernaculũ.τ pfecti
σὼν καὶ οἱ υἱοὶ μεραρί, αἴροντες τὴν σκηνήν. καὶ ἐξῆραν
ſũt ordo caſtrox rubẽ cũ exercitu ſuo. τ
τάγμα παρεμβολῆς ρουβὴν σὺν δυνάμει αὐτῶν. καὶ
ſup exercitu eox eliſur: filí⁹ ſedeur. et
ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐλισούρ, υἱὸς σεδεούρ. καὶ
ſup exercitu trib⁹ filiox ſymeon: ſalamiel:
ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν συμεών, σαλαμιήλ,
filí⁹ ſuriſadai. et ſup exercitu tribus filiox
υἱὸς σουρισαδαΐ. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν
gad: eliſaph filius rhaguel. τ pficiſcent filíj
γάδ, ἐλισὰφ ὁ τοῦ ῥαγουήλ. καὶ ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ
caath portãtes ſcꝛa. τ ſtanẽt tabernaculũ ꝺonec
καὰθ αἴροντες τὰ ἅγια. καὶ στήσουσιν τὴν σκηνὴν ἕως
veniãt. τ pficiſcent ordo caſtrox
παραγένωνται. καὶ ἐξαροῦσι τάγμα παρεμβολῆς
ephraim:cũ exercitu ſuo. τ ſup exerci=
ἐφραίμ, σὺν δυνάμει αὐτῶν. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμε=
tu ſuo eliſama: filí⁹ emiud. τ ſup exer
ως αὐτοῦ ἐλισαμά, υἱὸς ἐμιούδ. καὶ ἐπὶ τῆς δυ=
citu tribus filiox manaſſe: gamaliel filius pha
νάμεως φυλῆς υἱῶν μανασσή, γαμαλιὴλ ὁ τοῦ φα
daſſur. et ſup exercitu tribus filiox benia
δασσούρ. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν βενια
min: abidan filí⁹ gedeonis. τ pficiſcent ordines
μίν, ἀβιδὰν ὁ τοῦ γαδεωνί. καὶ ἐξαροῦσι τάγματα
caſtrox filiox dan nouiſſimi oim ca=
παρεμβολῆς υἱῶν δὰν ἔσχατοι πασῶν τῶν πα=
ſtrox cũ exercitu ſuo. τ ſup exer=
ρεμβολῶν σὺν δυνάμει αὐτῶν. καὶ ἐπὶ τῆς δυ=
citu ſuo: abiezer filí⁹ amiſadai. τ ſup
νάμεως αὐτοῦ, ἀβιεζὲρ ὁ τοῦ ἀμισαδαΐ. καὶ ἐπὶ
exercitu tribus filiox aſer: phegiel: filius
τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν ἀσήρ, φαγαὴλ, υἱὸς
ochrã. τ ſup exercitu tribus filiox nep
ἐχράν. καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν νεφ
taliz: ahirã filí⁹ henã. hę militie
θαλίμ, ἀχιράν, υἱὸς αἰνάν. αὗται αἱ στρατιαὶ
filiox iſrael. τ pfecti ſũt cũ exercitu ſuo. τ
υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ ἐξῆραν σὺν δυνάμει αὐτῶν. καὶ
dixit moyſes iobab filio rhaguel ma=
εἶπε μωυσῆς τῷ ἰωβὰβ υἱῷ ῥαγουὴλ τῷ μα=
dianite ſocero moyſis. pficiſcimur nos in
διανίτῃ γαμβρῷ μωυσῆ. ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς
locũ quẽ dixit dñs: hũc dabo vobis.
τὸν τόπον ὃν εἶπε κύριος, τοῦτον δώσω ὑμῖν.
veni nobiſcũ: τ bene tibi faciemus:
δεῦρο μεθ' ὑμῶν, καὶ εὖ σε ποιήσομεν,

Trãſla.B.Hiero.

tribu filiorũ iſachar fu
it princeps nathanael
filí⁹ ſuar. In tribu za=
bulon erat princeps eo
eliab filius helon. De=
poſitũq; eſt tabernacu=
lũ:qd portantes egreſſi
ſunt filii gerſon & me=
rarí. Profectiq; ſunt &
filíi
ruben pturmas & orái
nẽ ſuũ:quorũ princeps
erat eliſur filius ſedeur.
In
tríbu aũt filiorũ ſyme=
on priceps fuit ſalami=
hel filius ſuriſaddai. eo
Porro in tribu gad e=
rat princeps heliaſaph
filius duel. Profectiq;
ſunt & caathite: porta=
tes ſctũariũ. Tã diu ta
bernaculũ portabatur:
donec venirent ad ere=
ctiõis locũ. Mouerunt
caſtra & filii ephraim
turmas ſuas: in quorũ
exercitu priceps erat eli
ſama filius ămiud. In
tribu ãt filiorũ manaſ
ſe priceps fuit gamaliel
filí⁹ phadaſſur: & ĩ tri
bu beniamin erat dux
abidan filius gedeõis.
Nouiſſimi caſtrorum
oim profecti ſunt filii
dan p turmas ſuas: in
quorũ exercitu prĩcepſ
fuit abiezer filius ami
ſaddai. In tribu ãt filio
rum aſer erat princeps
phegiel filius ochran.
Et ĩ tribu filiorũ ne=
ptalim princeps fuit ahi
ra filius henã. Hec ſũt
caſtra & pfectiões filio
rũ iſrael p turmas ſuas
qũ egrediebãtur. Dixit
q; moyſes obab filio
raguel madiãite cogna
to ſuo Proficiſcimur ad
locũ quẽ dñs datur ẽ
nobis: veni nobiſcũ:
vt bene faciamus tibi:

Tex.Heb. Au. Ca.r. Pritiua.heb.

נָטָה
יָרַד שָׁכֵן
חָנָה
נָסַע
דָּגַל
מַחֲנֶה
קוּם
קָרַשׁ קוֹם
שָׁכַן נוּא
מַטֶּה
אָסַף
נָסַע
אָמַר
קוּם
נָתַן יָטַב

מַטֵּה בְּנֵי יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן
צוּעָר וְעַל צְבָא מַטֵּה בְּנֵי זְבוּלֻן
אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן וְהוֹרֵד הַמִּשְׁכָּן
וּנְסָעוּ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מְרָרִי
נֹשְׂאֵי הַמִּשְׁכָּן וְנָסַע דְּגַל מַחֲנֵה
רְאוּבֵן לְצִבְאֹתָם וְעַל צְבָאוֹ
אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר וְעַל צְבָא
מַטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן
צוּרִישַׁדָּי וְעַל צְבָא מַטֵּה בְּנֵי גָד
אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים
נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהֵקִימוּ אֶת
הַמִּשְׁכָּן עַד בֹּאָם וְנָסַע דְּגַל מַחֲנֵה
בְנֵי אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם וְעַל צְבָאוֹ
אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד וְעַל צְבָא
מַטֵּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן
פְּדָהצוּר וְעַל צְבָא מַטֵּה בְּנֵי
בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעוֹנִי וְנָסַע דְּגַל
מַחֲנֵה בְנֵי דָן מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנֹת
לְצִבְאֹתָם וְעַל צְבָאוֹ אֲחִיעֶזֶר בֶּן
עַמִּישַׁדָּי וְעַל צְבָא מַטֵּה בְּנֵי אָשֵׁר
פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן וְעַל צְבָא מַטֵּה
בְּנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן עֵינָן אֱלֹה
מַסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְצִבְאֹתָם וַיִּסָּעוּ
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבָב בֶּן רְעוּאֵל
הַמִּדְיָנִי חֹתֵן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ
אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֹתוֹ
אֶתֵּן לָכֶם לְכָה אִתָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ

Interp.chal. Pritiua chal.

tribus filiox iſachar fuit naſ... angel filius ſuar. τ ſup
exercitũ trib⁹ filiox zabulon fuit eliab filí⁹ helõ. De
poſitũq; eſt tabernaculũ: τ profecti ſunt filíj gerſon τ
filíj merari portãtes tabernaculũ. diſceſſit vexillũ ca=
ſtrox rubẽ p turmas ſuas: τ ſup exercitũ eí⁹ erat prin
ceps eliſur filí⁹ ſedeur. Et ſup exercitũ tribus filiox
ſymeon fuit princeps ſelumiel filí⁹ ſuriſaddai. et ſup
exercitũ trib⁹ filiox gad fuit eliaſaph filí⁹ duel. Pro=
fectiq; ſunt filíj caath portãtes ſanctuariũ: τ erigebat
tabernaculũ donec venirẽt. Profectiq; eſt vexillũ ca
ſtrox filiox ephraĩ p turmas ſuas: τ ſup exercitũ eí⁹
fuit princeps eliſama filí⁹ amiud. τ ſup exercitũ trib⁹
filiox manaſſe gamaliel filí⁹ phadaſur. τ ſup exercitũ
tribus filiox beniami fuit abidã filí⁹ gedeõis. Profec
tiq; eſt vexillũ caſtrox filiox dan p turmas ſuas re=
colligẽs oĩa caſtra: τ ſup exercitũ eí⁹ fuit princeps ahie
zer filí⁹ amiſaddai. τ ſup exercitũ trib⁹ filiox aſer fuit
fegiel filí⁹ ochzã. τ ſũ exercitũ trib⁹ filiox neptali fuit
ahira filí⁹ enã. Hę ſunt pfectiões filiox iſrl: pfectiq;
ſũt p turmas ſuas. dixitq; morſes ad obab filiũ raguel
madianitã socꝛ morſi: pficiſcimũ nos ad locũ de q̃ di
xit dñs q̃ daret eũ nob. veni nobiſcũ τ bñfaciem⁹ tibi:

Transla.Chal.

שִׁבְטָא דִּבְנֵי יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָבְ בַּר
וּמִתְּרַךְ מַשְׁכְּנָא וְנָטְלִין בְּנֵי גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מְרָרִי נָטְלֵי מַשְׁכְּנָא וְתַטֵּל מַטְּכֵס מַשְׁרִיתָ
רְאוּבֵן לְחֵילֵיהוֹן וְעַל חֵילֵיהּ אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי שִׁמְעוֹן
שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל וְנָטְלִין בְּנֵי
כְהָת נָטְלֵי מָקְדְּשָׁא וּמְקִימִין יָת מַשְׁכְּנָא עַד מֵיתֵיהוֹן וְנָטַל מַטְּכֵס מַשְׁרִיתָ בְּנֵי אֶפְרַיִם
לְחֵילֵיהוֹן וְעַל חֵילֵיהּ אֱלִישָׁמָע בַּר עַמִּיהוּד וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל
בַּר פְּדָהצוּר וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בַּר גִּדְעוֹנִי וְתַטֵּל מַטְּכֵס מַשְׁרִיתָ
בְּנֵי דָן מְכַנֵּשׁ לְכָל מַשְׁרִיתָא לְחֵילֵיהוֹן וְעַל חֵילֵיהּ אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּישַׁדָּי וְעַל חֵילָא
שִׁבְטָא דִּבְנֵי אֲשֵׁר פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן וְעַל חֵילָא שִׁבְטָא דִּבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בַּר עֵינָן
אִלֵּין מַטְלֵנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֵילֵיהוֹן וְנָטְלוּ וּמַלֵּל מֹשֶׁה לְחוֹבָב בַּר רְעוּאֵל מִדְיָנָאָה חַמּוֹהִי
דְּמֹשֶׁה נָטְלִין אֲנַחְנָא לְאַתְרָא דְּאָמַר יְיָ יְהֵא יְהַב לְכוֹן אֵיתָא עִמָּנָא וְנֵיטַב לָךְ

כִּי יְהוָה דִּבֶּר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֵךְ כִּי אִם אֶל
יַלֶּדֶת אַרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֵךְ׃ וַיֹּאמֶר
אַל נָא תַּעֲזֹב אֹתָנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ
חֲנֹתֵנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָּנוּ לְעֵינָיִם׃
וְהָיָה כִּי תֵלֵךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטּוֹב
הַהוּא אֲשֶׁר יֵיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ
וְהֵטַבְנוּ לָךְ׃ וַיִּסְעוּ מֵהַר יְהוָה דֶּרֶךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה
נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה׃ וְעֲנַן יְהוָה
עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנָסְעָם מִן הַמַּחֲנֶה׃
וַיְהִי בְּנָסַע הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
קוּמָה יְהוָה וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ
מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ׃ וּבְנֻחֹה יֹאמַר
שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃

Cap.xi.

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים
רַע בְּאָזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיִּחַר
אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל
בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה׃ וַיִּצְעַק הָעָם אֶל
מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל יְהוָה
וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם
הַהוּא תַּבְעֵרָה כִּי בָעֲרָה בָם אֵשׁ
יְהוָה׃ וְהָאֲסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ
הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ
גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי
יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר׃ זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה

Poſitiua.chal.

טוֹב
שִׁבְקַ יְהוָה שָׁרָא
דִּבֵּר עֲבַד חֵזֵה
יְהוָה אָזַל גְּלֵה
הֲלַךְ מִן תַּמָּן
טַלַּל עֲלֵה יוֹם
נְטַל נַלֵּה נָדַר
עֲרַק שָׁרֵא אָמַר
רְבַב יְהוָה סְגַף
דְּלַק סוּף שָׁרָא
צְלָא שְׁמַע תּוּב
נְכֵה אָכַל

Interp.chal.

quia dñs locutus est vt adduceret bona sup israel. Dixitq; ei nō vadam: sed ad terrā meā τ ad cognationē meā ibo. et ait. Me obsecro vere linquas nos: tu enim nosti quō castrametati sumus in deserto. τ magnalia quę facta sunt nobis vidisti oculis tuis. Ertq; si veneris nobiscū: benefactemus tibi de bono illo quo dñs benefaciet nobis. Profectiq; sunt de monte in quo reuelata est gloria dñi itinere triū dierū: τ arca federis dñi precedebat eos itinere triū dierū: vt prepararet eis locū māsionis: τ nubes glorie dñi obūbrabat sup eos per diē qñ profiscebātur de castris. Et factū est cū leuaretur arca: dicebat moyses. Reuelare domine vt dispergantur hostes tui: et fugiant inimici tui a facie tua. et cum resideret: dicebat. Reuertere domine habita cum gloria tua in medio multitudinis millium israel. Ca.ii.

ET erat populus quasi murmurātes mala coram dño. Et auditū est coram dño: τ iratus est furor eius: τ accensus est in eis ignis a facie dñi: τ deuorauit extremā partē castrorum. Clamauitq; populus ad moysen: τ orauit moyses ad dñm: τ ab sorptus est ignis. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q accensus fuisset in eos ignis a facie dñi. Et promiscui q erant inter eos pertulerūt petitionē: τ reuersi sunt filij israel τ plorauerūt atq; dixerunt. Quis dabit nobis carnes ad vescendū. memores sumus piscium ooooo

Tex.Heb. Au. Ca.xi.

quia dñs locutus est bona de israel. Dixitq; ei nō vadam: sed ad terrā meā τ ad cognationē meā ibo. et ait. Me obsecro vere linquas nos: tu enim nosti quō castrametati sumus in deserto. τ magnalia quę facta sunt nobis vidisti oculis tuis. Ertq; si veneris nobiscū: benefactemus tibi de bono illo quo dñs benefaciet nobis. Profectiq; sunt de monte in quo reuelata est gloria dñi itinere triū dierū: τ arca federis dñi precedebat eos itinere triū dierū: vt prepararet eis locū māsionis: τ nubes glorie dñi obūbrabat sup eos per diē qñ profiscebātur de castris. Et factū est cū leuaretur arca: dicebat moyses. Reuelare domine vt dispergantur hostes tui: et fugiant inimici tui a facie tua. et cum resideret: dicebat. Reuertere domine habita cum gloria tua in medio multitudinis millium israel. Ca.ii.

INterea ortū ē murmur populi q̄si dolētiū p labore cōtra dominū. qd cū audisset ira tus est: & accēsus ī eos ignis dñi: p deuorauit extremā castrorū ptē. Cūq; clamasset populus ad moysen: orauit moyses ad dñm: & absorptus est ignis. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q̄ incensus fuisset contra eos ignis dñi. Vulgus quippe promiscuū qd accēderat cū eis: flagrauit desiderio carniū. sedēs & flēs iūctis sibi piter filiis isral: & ait. Quis dabit nobis ad vescēdum carnes. Recordamur piscí

Trāsla.B.Hiero.

quia dñs locutus ē bona de israel. et dixit ad eū: nō ibo: sed in trā meā τ in D
gnationē meā ibo. τ dixit: ne relinquas nos cui cā fuisti nobiscū in deserto: et eris nobiscū senex. τ erit si tueris nos nobiscū: benefactum erit tibi. τ dabimus tibi. Profecti sunt ergo de mōte dñi viā trium dierū. τ arca federis dñi precedebat eos per dies tres quęrēs locum. Nubes quoq; dñi super eos erat per diē cū īçe derēt. Cūq; eleuaretur arca: dicebat moyses. Surge dñe & dissipentur inimici tui: & fugiant qui oderūt te a facie tua. Cū aūt deponeretur aiebat. Reuertere dñe ad multitudinē exercitus israel. Ca.ii.

INterea ortū ē murmur populi q̄si dolētiū p labore cōtra dominū. qd cū audisset ira tus est: & accēsus ī eos ignis dñi: p deuorauit extremā castrorū ptē. Cūq; clamasset populus ad moysen: orauit moyses ad dñm: & absorptus est ignis. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q̄ incensus fuisset contra eos ignis dñi. Vulgus quippe promiscuū qd accēderat cū eis: flagrauit desiderio carniū. sedēs & flēs iūctis sibi piter filiis isral: & ait. Quis dabit nobis ad vescēdum carnes. Recordamur piscí

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

qz dñs locutus ē bona de israel. et dixit ad ὅτι κύριος ἐλάλησε καλὰ περὶ ἰσραήλ. καὶ εἶπε πρὸς eū: nō ibo: sed in trā meā τ in αὐτόν, οὐ πορεύσομαι, ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου καὶ εἰς gnationē meā ibo. τ dixit: ne relinquas τὴν γενεάν μου πορεύσομαι. καὶ εἶπε, μὴ ἐγκαταλείnos cui cā fuisti nobiscū in deserto: et πωσ ἡμᾶς οὐ ἐγένετο ἡμῖν ἄδικα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ eris nobiscū senex. τ erit si tueris no ἔσῃ μεθ' ἡμῶν πρεσβύτης. καὶ ἔσται ἐὰν πορευθῇς με biscū: τ erit bona illa q̄cūq; benefacθ' ἡμῶν, καὶ ἔσται τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα ὅσα ἂν ἀγαθοποιή et dñs nobis: τ būtibi faciem. τ profecti sūt σει κύριος ἡμᾶς, καὶ εὖ σε ποιήσομεν. καὶ ἐξῆραν ἐκ mōte dñi viā triū dierū. τ arca τοῦ ὄρους κυρίου ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν. καὶ ἡ κιβωτὸς testamēti dñi preibat prior illis viā διαθήκης κυρίου προεπορεύετο πρότερα αὐτῶν ὁδὸν triū dierū vt considerarent illis requiē. τριῶν ἡμερῶν κατασκέψασθαι αὐτοῖς ἀνάπαυσιν. et nubes dñi fuit obumbrās sup eos καὶ ἡ νεφέλη κυρίου ἐγένετο σκιάζουσα ἐπ' αὐτοῖς die cū profiscerent ipsi de castris. ἡμέρας ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβο= τ factū ē cū leuaret arca: τ λῆς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξαίρειν τὴν κιβωτόν, καὶ dixit moyses: exurge dñe: τ dispergantur εἶπε μωυσῆς, ἐγέρθητι κύριε, καὶ διασκορπισθήτω Ps.67 inimici tui: τ fugiant oēs odiσαν οἱ ἐχθροί σου, καὶ φυγέτωσαν πάντες οἱ μιcentes te. τ in requie dixit: cōuer σοῦντές σε. καὶ ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν, ἐπίte dñe milia miliariā in israel. στρεφε κύριε χιλιάδας μυριάδας ἐν τῷ ἰσραήλ. Ca.ii.

ET erat populus murmurās mala coram domi A
καὶ ἦν ὁ λαὸς γογγύζων πονηρὰ ἐναντι κυρίno. τ audiuit dñs: τ iratus ē ira: et incēsus ē ου. καὶ ἤκουσε κύριος, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ, καὶ ἐξεκαύθη in illis ignis a dño: τ deuorauit ptē q̄dā ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου, καὶ κατέφαγε μέρος τι castroꝝ. τ clamauit populus ad moysen: τ τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἐκραξεν ὁ λαὸς πρὸς μωυσῆν, καὶ orauit moyses ad dñm: τ cessauit ignis. τ ἠύξατο μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἐκόπασε τὸ πῦρ. καὶ vocatū ē nomen loci illius incensio: ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου ἐμπυρισμός, qz incensus ēt illis ignis a dño. et vulὅτι ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου. καὶ ὁ ἐπίgus qđ in ipsis desiderauerūt desiderii. τ seμικτος ὁ ἐν αὐτοῖς ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν. καὶ κα dentes flebāt et filij israel. et dixerūt: qs θίσαντες ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. καὶ εἶπον, τίς nos cibabit carnib⁹. recordati sum⁹ piscium: ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα. ἐμνήσθημεν τοὺς ἰχθύας, B

Transla.Chal.

אֲרֵי יְיָ מַלֵּיל לְאַיְתָאָה טַבָא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ לָא אֵיזֵיל אֵילֶהֵן לְאַרְעָא
וְלִילֻדוּתִי אֵזֵיל וַאֲמַר לָא כְּעַן תְּשׁוּבוּק יָתָנָא אֲרֵי עַל כֵּן יְדַעְתָּ כַּד הֲוֵינָא שָׁרֵן
בְּמַדְבְּרָא וְתִבְעֵי רַחֲמוֹהִי מִן קֳדָמָךְ׃ וִיהֵי אֲרֵי תֵּזֵיל עִמָנָא וִיהֵי טַבָא
הַהוּא דְּיֵיטֵב יְיָ עִמָנָא וְנֵיטַב לָךְ׃ וּנְטָלוּ מִטּוּרָא דְּאִיתְגְּלִי עֲלוֹהִי שְׁכִינַת יְיָ מַהֲלַךְ
תְּלָתָא יוֹמִין וַאֲרוֹן קְיָמָא דְּיֵי נָסִיב תְּלָתָא יוֹמִין לְאַתְכָּנָא לְהוֹן
אַתַר גֵּית מַשְׁרָא וַעֲנַן יְקָרָא דְּיֵי מְטַל עֲלֵיהוֹן בְּיוֹמָא בְּמֵיטַל הוֹן מִן מַשְׁרִיתָא׃
וַהֲוָה בְּמֵיסַע אֲרוֹנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה אִתְגְּלִי יְיָ וְיִתְבַּדְּרוּן סָנְאָךְ וְיִעֲרְקוּן בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ
מִן קֳדָמָךְ׃ וְכַד מְשַׁרֵי אֲמַר תּוּבִי יְיָ שְׁרֵי כְּנִשְׁכְּרָךְ בְּנוּ רִבְבָת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃

Ca.xi.

וַהֲווֹ עַמָא כַּד מִסְתַּכְּפִין בִּישׁ קֳדָם יְיָ וּשְׁמַע קֳדָם יְיָ וְתָקֵיף רוּגְזֵיהּ וּדְלֵיקַת בְּהוֹן
אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וְשֵׁצִיאַת בְּסִיפֵי מַשְׁרִיתָא׃ וְצַוַח עַמָא לְמֹשֶׁה וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם
יְיָ וְאִשְׁתַּכַּעַת אֵישָׁתָא׃ וּקְרָא שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא הַהוּא דְּלֵקַתָא אֲרֵי דְלֵקַת בְּהוֹן
אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ׃ וְעַרַבְרְבִין דְּבֵינֵיהוֹן שְׁאִילוּ שְׁאֵילְתָא וְתָבוּ וּבְכוֹ אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַאֲמָרוּ מָן יְאַכְלִנָא בִּישְׂרָא׃ דְּכִירִין אֲנַחְנָא יָת נוּנְיָא

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ꝺs comedebam[o] in egypto gratis: τ cucumeres: ὃυς ἠσθίομεν ἐν αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τοὺς σικύους, τ peponũ: τ porros: τ cepas: καὶ τοὺς πέπονας, καὶ τὰ πράσα, καὶ κρόμμυα, τ allios. nũc ãt aĩa nfa arida καὶ τὰ σκόροδα. νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος, nihil: pr̃eterq̃ oculi nr̃i in mãna. at ὀυδέν, πλὴν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἰς τὸ μάννα. τὸ δὲ mãna q̃si semẽ coriãdri ẽ: τ spẽs illius μάννα ὡσεὶ ὥσπερμα κορίου ἐστὶ, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ spẽs crystalli. τ transibat popul[o] τ colli εἶδος κρυσάλλου. καὶ διεπορεύετο ὁ λαὸς καὶ συ- gebãt τ molebãt illud in mola: aut cõminuebãt Exo. 16.g. νέλεγον καὶ ἤλεθον αὐτὸ ἐν τῷ μύλῳ, ἢ ἔτριβον in mortario: τ coq̃bãt illud in olla: τ facie ἐν τῇ θυίᾳ, καὶ ἥψουν αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ ἐποί bãt illud subcinerĩtios. τ erat sapor illius q̃ ουν αὐτὸ ἐγκρυφίας. καὶ ἦν ἡ ἡδονὴ αὐτοῦ ὡ- si guttus laganũ ex oleo. τ q̃n descẽdebat σεὶ γεῦμα ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίου. καὶ ὅταν κατέβη ros sup castra nocte: descẽde- ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν νυκτός, κατέβαι bat mãna sup illuꝫ. τ audiuit moyses plo- νεν τὸ μάννα ἐπ' αὐτῆς. καὶ ἤκουσε μωυσῆς κλαι rantes ipsos p populos suos: vnusq̃sq̃ in ὄντων αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, ἕκασος ἐπὶ tanna sua. τ tratus ẽ ira dñs val- τῆς θύρας αὐτοῦ. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος σφό- de: τ cogĩ moyse fuit malũ. τ dixit moy δρα, καὶ ἐναντι μωυσῆ ἦν πονηρόν. καὶ εἶπε μωυ ses ad dñm. q̃re afflixĩsti ser̃uũ σῆς πρὸς κύριον. ἵνατί ἐκάκωσας τὸν θεράποντα tuũ: τ cur nõ inueni gr̃az cogã τά σου, καὶ διατί οὐχ εὕρηκα χάριν ἐναντίον te: vt ponerẽs traz populi huius sup me: σου, ἐπιθεῖναι τὴν ὀργὴν τ λαοῦ τούτου ἐπ' ἐμέ, C nũdd ego in ventre cõcepi oẽm populũ hũc: μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, aut ego pepi eos: q̃ dicis mihi accipe eos ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς, ὅτι λέγεις μοι λάβε αὐτ; in sinũ tuũ: q̃sĩ tolleret nutrix lacten εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλά- tem in r̃rã q̃ iurasti patribus su- ζοντα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐ- is: vnde mihi carnes ad dãdũ oi populo τῶν. πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ huic: q̃ flẽt cõtra me: dicentes: da τούτῳ, ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμέ, λέγοντες, δός nobis carnes vt mãducemus: nõ potero ego solus ἡμῖν κρέα ἵνα φάγωμεν, οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος ferre populũ hũc: q̃ graue mihi ẽ ver φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον, ὅτι βαρύ μοί ἐστιν τὸ ῥῆ bũ hoc. si ãt sic tu facis mihi: μα τοῦτο. εἰ δὲ οὕτως σὺ ποιεῖς μοι,

Trãsla.B.Hiero.

um[l] quos[k] comedebam[o] [l]in egypto[m] gratis: i mẽ tẽ nobis vẽiũt [o] cucume res[l] &[q] pepones [q] porriq̃s[l] &[u] cepe[x] & [r] allia. [a] Anima nostra [b] a rida est: [c] nihil aliud respiciũt [b] o culi nostri[c] nisi[g] mã. Erat ãt[l] man[k] quasi semẽ [l] co- riandri[n] coloris[p] bdelii. [q] Circuibatq̃[r] populus: [g] & colligẽs illud [r] fran- gebat[u] mola[x] siue [r] tere- bat[b] in mortario: [g] coq̃ns [b] in olla[c] & faciens[o] ex eo [c] tortulas[g] saporis [b] q̃si [l] pãis[k] oleati. [l] Cumq̃ descẽderet[p] nocte[n] super [o] castra[m] ros: [q] descende bat[g] pariter &[r] man. [r] Audiuit ergo [u] moyses [s] flentem[r] populum [g] per familias [b] singulos [c] per ostia [o] tentorii sui. [c] Iratusq̃ est[l] furor[g] dñi [b] valde: sed[l] &[k] moysi [l] intolerãda res visa est: [m] & ait[o] ad[p] dñm. [q] Cur [r] afflixisti[o] seruũ tuũ? [r] q̃ re[u] nõ [x] inuenio [r] gr̃am[r] corã te: Et cur [a] ĩ posuisti[c] pondus[o] vniuer si[c] populi[l] huius[g] sup me: [b] Nũquid ego [l] concepi [n] omnem[m] hanc[m] multitu dinẽ[o] vel[q] genui eam: [o] [r] vt[o] dicas[s] mihi: [u] porta e os[x] in sinu tuo: [r] sicut[r] portare solet [q] nu trix[s] ĩfantulũ: & defer[o] in [r] terrã pro[r] qua[q] iurasti [b] patribus eorum. [s] Vñ[k] mihi[l] carnes[m] vt dẽ [u] tante[o] multitudini? [r] Flent[q] cõtra me[r] dicen tes. [u] Da[l] nobis[s] carnes [s] vt comedamus. [q] Non [b] possum[o] solus [r] sustinere[q] omnẽ[l] hunc [b] populum: [k] quia[l] grauis est[m] mihi. [u] Sin aliter [p] ti bi videtur:

Tex.Heb. Nu. Ca.xi. Veritua.heb.

אֲשֶׁר[k] נֹאכַל[l] בְּמִצְרַיִם[m] חִנָּם[n] אֵת		
הַקִּשֻּׁאִים[o] וְאֶת[q] הָאֲבַטִּחִים[r] וְאֶת		
הֶחָצִיר[t] וְאֶת[u] הַבְּצָלִים[x] וְאֶת־	[q] בָּטַח	
הַשּׁוּמִים׃ וְעַתָּה[a] נַפְשֵׁנוּ[b] יְבֵשָׁה[c] אֵין	[r] חָצִיר	
כֹּל[c] בִּלְתִּי[d] אֶל־[e] הַמָּן[b] עֵינֵינוּ׃ וְהַמָּן		
כִּזְרַע[f] גַּד[m] הוּא[n] וְעֵינוֹ[o] כְּעֵין[p] הַבְּדֹלַח׃		
שָׁטוּ[q] הָעָם[e] וְלָקְטוּ[f] וְטָחֲנוּ[u] בָּרֵחַיִם	[q] שׁוּט [r] רִיחַ	
אוֹ[x] דָכוּ[t] בַּמְּדֹכָה[e] וּבִשְּׁלוּ[b] בַּפָּרוּר	[r] דוּךְ [b] פָּרַד	
וְעָשׂוּ[c] אֹתוֹ[d] עֻגוֹת[f] וְהָיָה[e] טַעְמוֹ	[c] עָשָׂה עוּג	
כְּטַעַם[g] לְשַׁד[k] הַשָּׁמֶן׃ וּבְרֶדֶת[m] הַטַּל	[d] יָרַד	
עַל[o] הַמַּחֲנֶה[p] לַיְלָה[q] יֵרֵד[r] הַמָּן[s] עָלָיו׃		
וְשָׁמַע[t] מֹשֶׁה[x] אֶת[r] הָעָם[s] בֹּכֶה	[t] שָׁמַע	
לְמִשְׁפְּחֹתָיו[b] אִישׁ[c] לְפֶתַח[d] אָהֳלוֹ	[e] שִׁפְחָה	
וַיִּחַר[f] אַף[g] יְהוָה[b] מְאֹד[l] וּבְעֵינֵי[m] מֹשֶׁה	[f] חָרָה	
רָע׃[m] וַיֹּאמֶר[n] מֹשֶׁה[o] אֶל[p] יְהוָה[q] לָמָּה	[g] רוּעַ [m] אָמַר	
הֲרֵעוֹתָ[r] לְעַבְדֶּךָ[s] וְלָמָּה[t] לֹא[x] מָצָתִי	[r] רוּעַ [s] מָצָא	
הֵן[t] אַתָּה[u] לָשׂוּם[b] אֶת[c] מַשָּׂא[d] כָּל	[c] נָשָׂא	
הָעָם[e] הַזֶּה[f] עָלָי׃ הֶאָנֹכִי[r] הָרִיתִי[s] אֶת	[r] הָרָה	
כָּל[m] הָעָם[n] הַזֶּה[o] אִם[p] אָנֹכִי[q] יְלִדְתִּיהוּ		
כִּי[r] תֹאמַר[s] אֵלַי[t] שָׂאֵהוּ[x] בְחֵיקֶךָ	[m] אָמַר [n] נָשָׂא	
כַּאֲשֶׁר[a] יִשָּׂא[b] הָאֹמֵן[c] אֶת[d] הַיֹּנֵק[e] עַל		
הָאֲדָמָה[c] אֲשֶׁר[f] נִשְׁבַּעְתָּ[g] לַאֲבֹתָיו׃	[g] שָׁבַע	
מֵאַיִן[h] לִי[i] בָּשָׂר[k] לָתֵת[m] לְכָל[n] הָעָם[o] הַזֶּה	[m] נָתַן	
כִּי[q] יִבְכּוּ[r] עָלַי[s] לֵאמֹר[t] תְּנָה[u] לָנוּ[x] בָּשָׂר	[r] בָּכָה [n] נָתַן	
וְנֹאכֵלָה׃ לֹא[b] אוּכַל[c] אָנֹכִי[d] לְבַדִּי	[b] אָכַל [b] יָכַל [d] בָּדַד	
לָשֵׂאת[e] אֶת[f] כָּל[g] הָעָם[h] הַזֶּה[i] כִּי[k] כָבֵד	[e] נָשָׂא	
מִמֶּנִּי׃ וְאִם[o] כָּכָה[p] אַתְּ[q] עֹשֶׂה[r] לִי		

Interp.chal.

quos comedebamus in egypto gratis: τ cucumerũ τ peponũ τ porroꝝ τ cepaꝝ τ alliorꝝ: nunc aũt ai nr̃a est desiderãs mihil aliud respiciãt oculi nr̃i nisi man. Erat autem man quasi semẽ coriandri: τ coloꝝ eius quasi coloꝝ bdelij. Dispergebatur populus τ colligebant illud: τ q̃ volebat frangebat mola: τ q̃ volebat terebat in mortario: τ coq̃bant illo in olla: τ faciebãt ex eo placentas: τ erat saporꝝ eius quasi saporꝝ panis oleati. Cũq̃ descenderet ros nocte sup castra descẽdebat man sup eum. Audiuitq̃ moyses populũ flentes per familias suas singulos in ostio tabernaculi sui. Fratusq̃ est furoꝝ dñi valde: τ in oculis moysi displicuit. Dixitq̃ moyses coram dño. Quare malefecisti seruo tuo: τ cur nõ inuenio miam in ꝓspectu tuo: vt ponerẽs onus oĩs populi huius sup me? Numq̃d pr̃ ego suꝫ vniuersi populi hui⁹ aut filij mei sunt illi: vt dicas mihi porta eum in fouitudine tua: sicut portat nutrix lactentẽ sup terrã de qua iurasti patribus suis. vnde habeo carnẽ vt dem vniuerso populo huic: q̃ flent cõtra me dicẽtes. Da nobis carnẽ vt manducemus. nõ possum ego solus sustinere omnẽ populũ hunc: quia grauioꝝ me est. Et si ita tu facies mihi

Veritua chal.

יְהוָה[l]	
חָמָה[m]	
שׁוּט[o] צָבָה[n]	
בָּשַׂל[p] הָוָה	
טָחַל[q] שָׂרָא[r] בְּרָה	
שָׁכַן[s]	
נָא[t] שָׁכַח[s] שָׁוָה	
נָטַל[u] אָמַר	
סְבַר[v] קוּם[o] נָתַן	
נָהַב[q] אָבַל[p] יָכַל	

Transla.Chal.

דַּהֲוֵינָא אָכְלִין מִצְרַיִם בְּמִנָּן יָת בּוֹסְתָנַיָּא וְיָת אֲבַטִּיחָיָא וְכָרְתֵי וּבוּצְלֵי וְתוּמֵי וּכְעַן נַפְשָׁנָא תָּאֲבָא לֵית כֹּל מִדְּעָם אֱילָהֵין לְמָנָא עֵינָנָאוּמָנָּא כְּבַר זְרַע גַּדָּא הוּא וְחִזְוֵיהּ כִּבְחִירוּ בְּדוֹלְחָא׃ וְשָׁיְטִין עַמָּא וְלָקְטִין וְרָחֲיָן בְּרֵחֲיָא וְרָצְבִי דָּאִיכִּ בְּמְדוֹכְתָא וְתָבְשִׁין לֵיהּ בְּמִרְמָא וְעָבְדִין יָתֵיהּ גְּרִיצָן וַהֲוֵי טַעֲמֵיהּ כְּטְעֵים לְישׁ בְּמִשְׁחָא׃ וְכַד נַחֲתַת טַלָּא עַל מַשְׁרִיתָא בְּלֵילְיָא נַחֲתַת מָנָּא עֲלֵיהּ וְשָׁמַע מֹשֶׁה יָת עַמָּא בָּכֵן לְזַרְעֲיָתְהוֹן גְּבַר בְּתַרְעֵיהּ וְתִקֵּיף רְתָזָא דַּיְיָ לַחֲדָא וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה בִּישׁ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם לְמָא אַנְאֵישְׁתָּא לְעַבְדָּךְ וּלְמָה לָא אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ לְשַׁוָּאָה יָת טָעוּל כָּל עַמָּא הָדֵין עֲלָי׃ הַאַב אֲנָא לְכֹל עַמָּא הָדֵין אִם בְּנֵי אִנּוּן אֲרֵי תֵּימַר לִי סוֹבַרְהִי יָת סוֹבָרְהָנָּךְ עַמָּא לְמַסְבָּרָא תּוֹר בְּיָתָא יָת יַנְקָא עַל אַרְעָא דְּקַיֵּימְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן׃ מָנָן לִי בִּשְׂרָא לְמִתַּן לְכָל עַמָּא הָדֵין אֲרֵי יַבְכּוּן קֳדָמַי לְמֵימָר הַב לָנָא בִּישְׂרָא וְנֵיכוֹל׃ לָא כְּחַד אֲנָא יָכִיל לְסוֹבָרָא לְכָל עַמָּא הָדֵין אֲרֵי יַקִּיר מִנִּי׃ וְאִם כְּדֵין אַתְּ עָבֵיד לִי

Editiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	הַרְגֵנִי נָא הָרֵג אִם מָצָאתִי חֵן			obsecro vt interficias me: & inueniam gratiã	interfice me monte: si inueni gram apd
רָאָה רוּעַ	בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי			in oculis tuis: ne tantis afficiar malis.	ἀπόκτεινόν με ἀνελέσθαι, εἰ εὕρηκα χάριν παρὰ
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱסֹף לִי			Et dixit dñs ad moysẽ Congrega mihi	te: vt nõ videã afflictionẽ meã. et dixit dñs
	שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל			septuaginta viros de senioribus israel:	σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μου. καὶ εἶπε κύριος
	אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם			quos tu nosti q̃ sint seniores populi	ad moysen: cõgrega mihi septuaginta vi=
	וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל אֹהֶל			ac magistri. & duces eos	ros de senioribus israel: quos tu ip
מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ				eos ad ostium taberna	se nosti. ipi sũt seniores populi:
וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן				culi federis: faciesq; ibi	τ scribe eos. τ educes eos in
הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם				stare tecum: vt descẽdã	καὶ γραμματεῖς αὐτῶν. καὶ ἐξάξεις αὐτοὺς εἰς τὴν
וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם וְלֹא				& loquar tibi: & auferam de	σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ στήσονται ἐκεῖ μετὰ
תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ: וְאֶל הָעָם				spiritu tuo: tradamq; eis: vt sustentent tecum onus	σοῦ, καὶ καταβήσομαι, καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ
תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם				populi: & non tu solus graueris. Po	σοῦ· καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπὶ σοί,
בָּשָׂר כִּי בְּכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה				pulo quoq; dices. Sanctificamini.	καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτούς· καὶ συναντιλήψονται με
לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי טוֹב				Cras comedetis carnes. Ego enim audi=	cũ ipsis ppũ: τ nõ feres tu
לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם				ui vos dicere. Quis dabit nobis escas carniũ. Bene	τὰ σοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, καὶ οὐκ ὄψεις αὐ=
בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם: לֹא יוֹם אֶחָד				nobis erat in egypto. Vt det vobis dominus	τοὺς σὺ μόνος· καὶ τῷ λαῷ ἐρεῖς, ἁγνίσασθε
תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמַיִם וְלֹא חֲמִשָּׁה				carnes & comedatis nõ vno die	εἰς ἄριον, καὶ φάγεσθε κρέα, ὅτι ἐκλαύσατε
יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא				duobus vel quinq; aut decem nec	cõtra dñm: dicẽtes: qs nos cibabit carnib:
עֶשְׂרִים יוֹם: עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד				viginti quidẽ: sed vsq; ad mensem dierũ: donec	ἔναντι κυρίου, λέγοντες, τίς ἡμᾶς ψωμιεῖ κρέα,
אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיָה לָכֶם				exeat per nares ves tras: & vertatur	q; bonũ nobis erit in egypto. τ dabit do
לְזָרָא יַעַן כִּי מְאַסְתֶּם אֶת יְהוָה				in nauseam: eoq; repu lerit dominum	min vobis carnes τ mãducabitis. nõ die vnũ
בֹּכֶה				qui in medio vestri est:	ριος ὑμῖν κρέα καὶ φάγεσθε. οὐχ ἡμέραν μίαν
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו				& fleueritis coram eo	comedetis: neq; duos: neq; quinq; dies: neq; decẽ
לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם:				dicẽtes. Quare egressi sumus ex egypto.	φάγεσθε, οὐδὲ δύο, οὐδὲ πέντε ἡμέρας, οὐδὲ δέκα
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי				Et ait moyses ad dñm.	dies: neq; vigiti dies: vsq; ad mẽsem dier cõ=
הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְקִרְבּוֹ וְאַתָּה				Sexcenta milia peditũ huius populi sunt: & tu	ἡμέρας, οὐδὲ εἴκοσι ἡμέρας, ἕως μηνὸς ἡμερῶν φά
אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ				dicis. Dabo eis esum carniũ menſe integro.	medetis: vsq; quo exeat per nares vras: τ
יוֹם שְׁנָיִם				Nunquid ouium & bo um multitudo cedetur	γεσθε, ἕως ἂν ἐξέλθῃ διὰ τῶν μυκτήρων ὑμῶν· καὶ
	חֹדֶשׁ יָמִים הַצֹּאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט				ἔσται ὑμῖν εἰς χολέραν, ὅτι ἠθετήσατε κύριον,
					ὃς ἐστιν ἐν ὑμῖν· καὶ ἐκλαύσατε ἐναντίον αὐτοῦ,
					λέγοντες, ἵνατί ἡμῖν ἐξελθεῖν ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ
					εἶπε μωυσῆς, ἑξακόσιαι χιλιάδες πεζῶν ὁ λαός,
					ἐν ᾧ ἐγὼ εἰμὶ ἐν αὐτοῖς· καὶ σὺ εἶπας κρέα δώ=
					σω αὐτοῖς, καὶ φάγονται μῆνα ἡμερῶν, μὴ πρό
					βατα καὶ βόες σφαγήσονται,

Editiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
קְטוֹל כְּעַן יָתִי אִם אַשְׁכַּחִית רַחְמִין קֳדָמָךְ וְלָא אֶחֱזֵי בְּבִשְׁתִּי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה	interfice me obsecro: si inueniam in oculis tuis: & non videbo malũ meũ. Dixitq; dñs moysi. Congrega	
קְנוֹשׁ קֳדָמַי שִׁבְעִין גְּבָרָא מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל דְּיַדַּעְתָּא אֲרֵי אִנּוּן סָבֵי עַמָּא וְסָרְכּוֹהִי וְתִדְבַּר	cõ me septuagita viros de senioribus filios israel qs	
יָתְהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִתְעַתְּדוּן תַּמָּן עִמָּךְ: וְאֵמַלֵּיל עִמָּךְ תַּמָּן וְאֶרְבֵּי מִן רוּחָא	tu nosti q sint seniores populi & prefecti eius. Et ducẽs	
דְּעַלָּךְ וְאֶשְׁוֵי עַל יְהוֹן וְיִסְבְּרוּן עִמָּךְ בְּמֵטוֹל עַמָּא וְלָא תְסוּבַר אַתְּ בִּלְחוֹדָךְ: וּלְעַמָּא תֵּימַר	eos ad tabernaculũ federis: & stabũt ibi tecũ. & reue=	
אִיזְדַּמָּנוּ לְמָחַר וְתֵיכְלוּן בִּישְׂרָא אֲרֵי בְּכִיתוּן קֳדָם יְיָ לְמֵימַר מַן יְאַכֵּיל בְּנָא	labor: & loquar tecũ ibi: & augebo de spũ qui est sup te	
בִּישְׂרָא אֲרֵי טָב לָנָא בְּמִצְרָיִם וְיִתֵּן יְיָ לְכוֹן בִּישְׂרָא וְתֵיכְלוּן: לָא יוֹמָא חַד תֵּיכְלוּן	et ponã sup eos: & sustinebũt tecũ onus populi: & non	
וְלָא תְּרֵין יוֹמִין וְלָא חַמְשָׁא יוֹמִין וְלָא עַשְׂרָא יוֹמִין וְלָא עֶשְׂרִין יוֹמִין: עַד יַרְחָ יוֹמִין עַד	sustinebis tu solus. populo quoq; dices. Sanctificamini	
דְּתִקּוּפַת גֵּיהִנָּם יְהֵי לְכוֹן לְתַקָּלָא חַלַף דְּסַכְנָתוּן בְּמֵימְרָא דַּיְיָ דְּשָׁכְנְתֵיהּ שַׁרְיָא בֵּינֵכוֹן	in crastinũ & comedetis carnẽ: qz plorastis coraz dño	
וּבְכִיתוּן קֳדָמוֹהִי לְמֵימָר לְמָה דֵּין נְפַקְנָא מִמִּצְרָיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה שְׁית מְאָה אַלְפִין	dicẽtes. Quis vabit nobis carnẽ ad mãducandũ: bene	
גַּבְרַיָּא רַגְלָאֵי עַמָּא דַּאֲנָא בֵּינֵיהוֹן וְאַתְּ אֲמַרְתְּ בִּשְׂרָא אֶתֵּן לְהוֹן וְיֵכְלוּן יַרְחָ יוֹמִין:	eni erat nobis in egypto. vabitq; dñs vobis carnẽ	
הַצְּאוַן וְתוֹרִין יִתְנַכְּסוּן	et comedetis nõ vno die nec duobus	
	dieb nec quinq; diebus nec decẽ diebus nec viginti diebus: sed vsq;	
	ad mensem dierũ: donec in fastidiũ eaz habeatis: & sit	
	vobis in scandalũ. eo q in fastidiũ fuit vobis verbum	
	dñi: cuius matestas habitat inter vos: et plorastis	
	coram eo dicentes. vt quid egressi sumus de egypto.	
	Et ait moyses. sexcenta milia virorum sunt populi hu=	
	ius inter quos ego habito: & tu dixisti. Dabo eis car=	
	nem vt comedant mense dierum. Nunquid si oues et	
	boues occidantur	

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

τ sufficiet eis: aut oĕ opsoniũ maris
E καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς, ἢ πᾶν τὸ ὄψον τῆς θαλάσσης
cõgregabit ipsis: τ sufficiet eis. τ
συναχθήσεται αὐτοῖς, καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς· καὶ
dixit dñs ad moysen: nũqd man⁹ dñi nõ
Esa. 50.2. εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, μὴ ἡ χεὶρ κυρίου οὐκ
sufficiet, iã noſces: ſi cõpleb̃edet te ver
ἀρκέσει· νῦν γνώσῃ, εἰ ἐπικαταλήψεταί σε ὁ λό
bũ meũ: aut nõ. τ exijt moyſes: τ locut⁹ ĕ
γος μου, ἢ οὔ. καὶ ἐξῆλθε μωυσῆς, καὶ ἐλάλησε
ad ppłm ẋba dñi. τ ꝯgregauit ſeptua
πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα κυρίου· καὶ συνήγαγεν ἑβδο
ginta viros de ſenioṙb⁹ ppłi.
μήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
τ ſtatuit eos in circuitu tabnaculi. τ. deſcẽdit
καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κύκλῳ τῆς σκηνῆς· καὶ κατέβη
dñs in nubc: τ locut⁹ ĕ ad eũ τ ab
κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, καὶ ἆρα
ſtulit de ſpũ q̃ ſup eũ: τ
ῥείλατο ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ
poſuit ſup ſeptuagita viros ſeni
ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τῶν πρεσβυ
oṙes. vt aũt quieuit ſpũs ſup eos:
F τέρους· ὡς δὲ ἐπανεπαύσατο πνεῦμα ἐπ' αὐτούς,
τ pphetauerũt: τ nõ ἆπι⁹ adiecerũt. τ
καὶ ἐπροφήτευσαν, καὶ οὐκ ἔτι προσέθεντο· καὶ
relicti fuerũt duo viri in caſtris: no
κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὄνο
mĩ enthelda: τ nomẽ ſcõ medad: τ
μα τῷ ἑνὶ Ἐλδάδ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Μωδάδ, καὶ
requieuit ſup eos ſpũs: τ hi fuerũt
ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτοὺς τὸ πνεῦμα, καὶ οὗτοι ἦσαν
ex deſcriptis: τ nõ veneṙt ad tabna
τῶν καταγεγραμμένων, καὶ οὐκ ἦλθοσαν πρὸς τὴν σκη
culũ. τ pphetauerũt in caſtris. τ ac
νήν· καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ πρόσ
curṙẽs iuuenis narrauit moyſi. τ dixit: hel
δραμὼν ὁ νεανίσκος ἀπήγγειλε Μωυσῆ· καὶ εἶπεν, Ἐλ
dad τ medad pphetant in caſtris.
Δὰδ καὶ Μωδὰδ προφητεύουσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ.
G τ rñdẽs ieſue filiꝰ nane q̃ aſtabat moyſi
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ ὁ παρεστηκὼς Μωϋσῆ
electus eius: dixit: dñe mi moyſes płibe illos. τ dixit
ἐκλεκτὸς αὐτοῦ, εἶπεν, κύριέ μου Μωυσῆ κώλυσον αὐτούς. καὶ εἶπεν
ei moyſes: nũqd emularis tu mihi: τ q̃ det ọ̃m ppłm
αὐτῷ Μωυσῆς, μὴ ζηλοῖς σὺ ἐμοί; καὶ τίς δῴη πάντα τὸν λαὸν
dñi pphetas: q̃ dederit dñs ſpũm ſuũ in eos. τ
κυρίου προφήτας, ὅταν δῷ ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς. καὶ
abiit moyſes in caſtra: ipe τ ſenio
ἀπῆλθε Μωυσῆς εἰς τὴν παρεμβολήν, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύ
res iſrael. τ ſpũs exijt a dño: τ trãſire
τεροι Ἰσραήλ. καὶ πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ κυρίου, καὶ ἐξέπερα
fecit coturnicẽ a mari. τ immiſit in
σεν ὀρτυγομήτραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τῆς

Trãsla.B.Hiero.

ⁱvt poſſit ſufficere ad ci=
bum? ᵏvel omnes ˡpiſces
ᵇmaris in vnum ᶜ cõgre
gabuntur: ᶜvt eos ſatiẽt.
ᵈCui ᵉrñdit ᵇdñs. ᵃ Nũqd
manus ᵐdomini ∞∞∞∞
ⁿiualida eſt? Iam ᵒ nunc
ᵖvidebis ᵍvtrum ʳmeus
fermo ᵍope cõpleatur.
ᵘ Venit igitur ˣmoyſes:
ʳ& narrauit ᵃpopulo ᶜver
ba ᵖdomini: ᶜcõgregans
ʳ ſeptuagita ᵍviros ᵇde ſe=
nioribus iſrael: ˡquos ᵏſta
re fecit ᵐcirca ⁿ taberna=
culum. ᵒ Deſcẽdit q̃ ᵖdo=
minus ᵍp nubẽ: ʳ& locu=
tus eſt ᵘad eũ ᵗauferẽs ᵘde
ˣſpiritu ʳqui erat ᵗin moy
ſe: ᵘ& dans ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ ſeptuagita ᵒviris. ᵍCũq̃
requieuiſſet ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇin eis ˡſpũs: ᵏ ꝓphetaue=
runt: ˡnec vltra ᵐceſſaue
runt. ⁿ Remãſerãt aũt ᵍin
caſtris ᵒ duo ᵖ virſ: quorũ
ᵖ vnus ʳ vocabatur ˢ hel=
dad: ⁿ& ˢalter ʳ medad: ∞
ᵗ ſup quos ˢ requieuit ᵇ ſpí
ritus: nam ᶜ & ipſi ᵒ deſcri
pti fuerãt: ᶜ& nõ ʳ exierãt
ᵍ ad tabernaculũ. ᵇ Cũ ꝓ
phetarent ˡ in caſtris: ᵏ cu
currit ˡ puer ᵐ & nũciauit
ⁿ moyſi ᵒ dicens. ᵖ Heldad
ᵍ & medad ʳ prophetant
ᵒ in caſtris. Statim ⁿ ioſue
ᵏ filius ˢ nun ˡ miniſter ∞∞∞
ⁿ moyſi ᵐ & electus e pluri
bus ˢ ait. ᵒ Dñe mi ∞∞∞∞
ʳ moyſes ˢ prohibe eos.
At ille ᵏ quid ⁿ inquit ∞∞∞
ᵏ emularis ᵐ pro me. ∞∞
ⁿ Quis ᵒ tribuat vt ᵖ ois
ᵍ populus ᵒ prophetet: &
ⁿ det ᵉis ᵏ dominus ∞∞∞∞∞
ˢ ſpũm ſuũ. ᵇ Reuerſuſq̃
eſt ᶜ moyſes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ & maiores natu ᵇ iſrael
ᵇ in ᶜ caſtra. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ Ventus aũt ᵏ egrediens
ˡ a ᵐ domino ⁿ arreptas ∞∞
ᵖ trãs ᵍ mare ᵒ coturnices
ⁿ detulit: ʳ& dimiſit ᵍ i ᶜa=

Ter.Heb. Au. Ca.xi.

ˡלָהֶם וּמָצָא ᵐלָהֶם ˣאִם אֶת כָּל ᵍדְּגֵי
ᵇהַיָּם ᶜיֵאָסֵף ᵈלָהֶם וּמָצָא ᵉלָהֶם׃
ᶠוַיֹּאמֶר יְהוָה ᵍאֶל מֹשֶׁה הֵיָד ᵐ יְהוָה
ⁿתִּקְצָר ᵒעַתָּה ᵖתִּרְאֶה ᵍהֲיִקָּרְךָ דְבָרִי
ʳאִם לֹא׃ ᶠוַיֵּצֵא ᵍמֹשֶׁה ʳוַיְדַבֵּר ˢאֶל
ᵗהָעָם ᵘאֶת ˣדִּבְרֵי ʸיְהוָה ᶻוַיֶּאֱסֹף
ᵃשִׁבְעִים ᵇאִישׁ ᶜמִּזִּקְנֵי ᵈהָעָם ᵉוַיַּעֲמֵד
ᶠאֹתָם ᵐסָּבִיב ⁿלָאֹהֶל׃ ᶠוַיֵּרֶד ᵖ יְהוָה
ᵍבֶּעָנָן ʳוַיְדַבֵּר ˢאֵלָיו ᵗוַיָּאצֶל ᵘמִן
ˣהָרוּחַ ʸאֲשֶׁר ᶻעָלָיו ᵃוַיִּתֵּן ᵇעַל
ᶜשִׁבְעִים ᵈאִישׁ ᵉהַזְּקֵנִים ᶠוַיְהִי כְּנוֹחַ
ᵍעֲלֵיהֶם ʰהָרוּחַ ᶠוַיִּתְנַבְּאוּ ᵍולֹא ᵐיָסָפוּ׃
ⁿוַיִּשָּׁאֲרוּ ᵒשְׁנֵי ᵖאֲנָשִׁים ᵍבַּמַּחֲנֶה ʳשֵׁם
ˢהָאֶחָד ᵗאֶלְדָּד ᵘוְשֵׁם ˣהַשֵּׁנִי ʸמֵידָד
ᶻוַתָּנַח ᵃעֲלֵהֶם ʰהָרוּחַ ᵍוְהֵמָּה ᵇבַּכְּתֻבִים
ᶜוְלֹא ᵈיָצְאוּ ᵉהָאֹהֱלָה ᶠוַיִּתְנַבְּאוּ
ᵍבַּמַּחֲנֶה׃ ʰוַיָּרָץ ᵗהַנַּעַר ᵘוַיַּגֶּד ᵐלְמֹשֶׁה
ⁿוַיֹּאמַר ᵒאֶלְדָּד ᵖוּמֵידָד ᵍמִתְנַבְּאִים
ʳבַּמַּחֲנֶה׃ ˢוַיַּעַן ᵗיְהוֹשֻׁעַ ᵘבִּן ˣנוּן ʸמְשָׁרֵת
ᶻמֹשֶׁה ᵃמִבְחֳרָיו ᵇוַיֹּאמַר ᶜאֲדֹנִי
ᵈמֹשֶׁה ᵉכְּלָאֵם׃ ᶠוַיֹּאמֶר ᵍלוֹ ʰמֹשֶׁה
ⁱהַמְקַנֵּא ᵏאַתָּה ˡלִי ᵐוּמִי ⁿיִתֵּן ᵒכָּל
ᵖעַם יְהוָה ᵍנְבִיאִים ʳכִּי ˢיִתֵּן יְהוָה
ᵗאֶת ᵘרוּחוֹ ᵛעֲלֵיהֶם׃ ʷוַיֶּאֱסֹף ˣמֹשֶׁה
ʸאֶל ᶻהַמַּחֲנֶה ᵃהוּא ᵇוְזִקְנֵי ᶜיִשְׂרָאֵל׃
ᵈורוּחַ ᵉנָסַע ᶠמֵאֵת יְהוָה ᵍוַיָּגָז ʰשְׂלָוִים
ⁱמִן ᵏהַיָּם ˡוַיִּטֹּשׁ ᵐעַל ⁿהַמַּחֲנֶה

Interp̃.chal.

eis: ſufficiẽt eis? aut ſi oĕs piſces maris ꝯgregent eis
nunqd ſufficiẽt eis? Dixitq̃ dñs ad moyſen. Nunqd
verbũ dñi ſpedit. nũc videbis vtrũ accidat tibi verbũ
meũ an nõ. Egreſſuſq̃ eſt moyſes: τ locutus eſt cũ po
pulo verba dñi. Et cõgregauit ſeptuagita viros de ſe
nioṙb⁹ ppli. et ſtatuit eos p circuitũ tabernaculi. Re
uelatuſq̃ eſt dñs in nube τ locut⁹ eſt cũ eo: τ aurit de
ſpũ qui erat in eo: τ dedit ſup ſeptuagita viros ſenio=
res. Factũq̃ eſt cũ requieuiſſet in eis ſpũs ꝓphetie: pro
phetauerũt τ nequaq̃ ceſſauerũt: remãſerãt aũt duo
viri in caſtris: nomẽ vnus eldad τ nomẽ ſcõ medad:
et requeuit ſup eos ſpũs ꝓphetie: τ ipſi erãt deſcripti:
τ nõ exierãt ad tarbernaculũ: τ ꝓphetabãt in caſtris.
Cucurrit autẽ puer τ narrauit moyſi: et ait. Eldad τ
medad ꝓphetãt in caſtris. Rñditq̃ ioſue filiꝰ nun mi
niſter moyſi a pueritia ſua: τ ait. Dñe mi moyſes mit
te eos in carcerẽ. Dixitq̃ ei moyſes. nunqd emularis
tu emulationẽ meã? vellẽ q̃ oĩs ppłs dñi ꝓphetarẽt:
τq̃ daret dñs ſpũm ꝓphẽtie ſue ſup eos. Collectuſq̃ ẽ
moyſes in caſtra ipſe τ ſentores iſrael. Ventus autẽ
egreſſus eſt a facie dominj: τ volare fecit coturnices
de mark τ proiecit eas iuxta caſtra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Transla.Chal.

לְהוֹן הֵיסַפְקוּן לְהוֹן אִם יַת כָּל נוּנֵי יַמָּא יִתְכַּנְּשׁוּן לְהוֹן הַיְסַפְּקוּן לְהוֹן׃ וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה הַמֵּימְרָא דַּייָ תְּתְחֲזֵי תְּעַבְּדָ כְּעַן תְּמְזֵי הַיְעַרְעִינָךְ פִּתְגָמִי אִם לָא׃ וּנְפַק מֹשֶׁה וּמַלֵּיל
עִם עַמָּא יַת פִּתְגָמַיָּא דַּייָ וְכַנֵּשׁ שִׁבְעִין גַּבְרָא מִסָּבֵי עַמָּא וְאַקֵּים יָתְהוֹן סְחוֹר
לְמַשְׁכְּנָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲנָנָא וּמַלֵּיל עִימֵּיהּ וְרַבִּי מִן רוּחָא דְּעָלוֹהִי וִיהַב עַל שִׁבְעִין
גַּבְרָא סָבַיָּא וַהֲוָה כַּד שְׁרַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא וְאִתְנַבּוּאָ וּמִתְנַבְּן וְלָא פָּסְקִין׃ וְאִישְׁתָּאֲרוּ תְּרֵין
גַּבְרִין בְּמַשְׁרְיָתָא שׁוּם חַד אֶלְדָּד וְשׁוּם תִּנְיָנָא מֵידָד וּשְׁרַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא וְאִנּוּן
כְּתִיבַיָּא וְלָא נְפַקוּ לְמַשְׁכְּנָא וּמִתְנַבְּן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְרָהֵט עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה וַאֲמַר
אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְאַתִּיב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְּשָׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה מֵעוּלֵימוֹתֵיהּ
וַאֲמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה הַמְקַנְּאָתִי אַתְּ מִכְּבֵי רְעוּתָא דְּעַמָּא
דַּייָ נְבִיאִין אֲרֵי יִתֵּן יְיָ יַת רוּחֵיהּ עֲלֵיהוֹן׃ וְאִתְכַּנַּשׁ מֹשֶׁה לְמַשְׁרְיָתָא
הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וְרוּחָא נְסַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַפְרַח שְׁלָיו מִן יַמָּא וְרָמָא עַל מַשְׁרְיָתָא

Interp̃.chal.

Britina.heb.

ᵃדָּנָה
ᵇהַיָּם ᶜאָסַף
ᵈלָהֶם
ᵉאָסַף
ᶠשִׁבְעִים ᵍאִישׁ ʰמִּזִּקְנֵי ⁱהָעָם ʲוְיַעֲמֵד
ᵏסָּבִיב ˡלָאֹהֶל׃ ᵐוַיֵּרֶד ⁿיְהוָה
ᵒבֶּעָנָן ᵖוַיְדַבֵּר ᵍאֵלָיו ʳוַיָּאצֶל ˢמִן
ᵗהָרוּחַ ᵘאֲשֶׁר ᵛעָלָיו ʷוַיִּתֵּן ˣעַל
ʸשִׁבְעִים ᶻאִישׁ ᵃהַזְּקֵנִים ᵇוַיְהִי כְּנוֹחַ
ᶜעֲלֵיהֶם ᵈהָרוּחַ ᵉוַיִּתְנַבְּאוּ ᶠולֹא ᵍיָסָפוּ׃
ʰוַיִּשָּׁאֲרוּ ⁱשְׁנֵי ʲאֲנָשִׁים ᵏבַּמַּחֲנֶה ˡשֵׁם
ᵐהָאֶחָד ⁿאֶלְדָּד ᵒוְשֵׁם ᵖהַשֵּׁנִי ᵍמֵידָד
ʳוַתָּנַח ˢעֲלֵהֶם ᵗהָרוּחַ ᵘוְהֵמָּה ᵛבַּכְּתֻבִים
ʷוְלֹא ˣיָצְאוּ ʸהָאֹהֱלָה ᶻוַיִּתְנַבְּאוּ
ᵃבַּמַּחֲנֶה׃ ᵇוַיָּרָץ ᶜהַנַּעַר ᵈוַיַּגֶּד ᵉלְמֹשֶׁה
ᶠוַיֹּאמְרוּ ᵍאֶלְדָּד ʰוּמֵידָד ⁱמִתְנַבְּאִים
ʲבַּמַּחֲנֶה׃ ᵏוַיַּעַן ˡיְהוֹשֻׁעַ ᵐבִּן ⁿנוּן ᵒמְשָׁרֵת
ᵖמֹשֶׁה ᵍמִבְחֻרָיו ʳוַיֹּאמֶר ˢאֲדֹנִי
ᵗמֹשֶׁה ᵘכְּלָאֵם׃ ᵛוַיֹּאמֶר ʷלוֹ ˣמֹשֶׁה
ʸהַמְקַנֵּא ᶻאַתָּה ᵃלִי ᵇוּמִי ᶜיִתֵּן ᵈכָּל
ᵉעַם יְהוָה ᶠנְבִיאִים ᵍכִּי ʰיִתֵּן ⁱיְהוָה
ʲאֶת ᵏרוּחוֹ ˡעֲלֵיהֶם׃ ᵐוַיֶּאֱסֹף ⁿמֹשֶׁה
ᵒאֶל ᵖהַמַּחֲנֶה ᵍהוּא ʳוְזִקְנֵי ˢיִשְׂרָאֵל׃
ᵗורוּחַ ᵘנָסַע ᵛמֵאֵת יְהוָה ʷוַיָּגָז ˣשְׂלָוִים
ʸמִן ᶻהַיָּם ᵃוַיִּטֹּשׁ ᵇעַל ᶜהַמַּחֲנֶה׃

ᵃדָּנָה
ᵇאָסַף
ᶜאָסַף
ᵈקְצַר ᵉרָאָה ᶠקָרָה
ᵍדָּבָר
ʰאָסַף
ⁱעָשָׂה
ʲסָבִיב
ᵏנָגַד
ˡאָצַל
ᵐרוּחַ
ⁿנָגַד
ᵒנָבָא
ᵖאָסַף
ᵍנָבָא
ʳעָנָה ˢעָרַת
ᵗמֹשֶׁה
ᵘחָרָה
ᵛאַף
ʷנָתַן
ˣנָבָא
ʸשָׁרָא ᶻנָבָא
ᵃשָׁרָא ᵇתָּנָה
ᶜחָרָה
ᵈתּוֹב ᵉשָׁמַע
ᶠמָנָא ᵍרָעָה ʰהָיָה
ⁱנָתַן ʲכָּנַשׁ ᵏשָׁרָא
ˡשׁוּב ᵐכָּרַת ⁿרָמָה

Britina.chal.

ᵃסַפְקָן כָּנַשׁ
ᵇחֲזָה ᶜעֲרַע ᵈעָבַר
ᵉקוּם
ᶠשְׁכַן ᵍגְּלָה ʰרָבַב
ⁱשָׁרָא ʲנְבָא ᵏשְׁאָר
ˡשָׁרָא ᵐתָּנָה
ⁿחָרָה
ᵒתּוּב ᵖשְׁמַשׁ
ᵍמָנָא ʳרָעָה ˢהָוָה
ᵗנְתַן ᵘכָּנַשׁ ᵛשָׁרָא
ʷשׁוּב ˣכָּרַת ʸרָמָה

Positiua beb.	Lex. Heb.	Au.	La. xl.	Trãsla. B. Iero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	כְּדֶרֶךְ יוֹם נָה וּכְדַרְכְּךָ יוֹם כֹּה			stra[n] itiere q̃tũ vno[k] die	castra: viã diei hinc: ⁊ viã
סָבִיבוֹת	סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וְכָאַמָּתַיִם עַל	סָבַב	אָמָה	cõfici potelt ooooooooooo [c] ex omni parte[b] castro[x]	παρεμβολῆς, ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν, καὶ ὁδὸν ἡ
פְּנֵי הָאָרֶץ וַיָּקָם הָעָם כָּל הַיּוֹם	פְּנֵי הָאָרֶץ וַיָּקָם הָעָם כָּל הַיּוֹם	פָּנָה	קוּם	[p] circuitũ: volabant q̃ i aere[c] duobus cubitis alti	diei hinc: in circuitu castroſũ q̃ſi bi-
הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמָּחֳרָת	הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמָּחֳרָת			tudine[f] ſup[b] terrã. [g] Sur-	μέρας ἐντεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς ὡσεὶ δύο
וַיֶּאֱסְפוּ אֶת הַשְּׂלָיו הַמַּמְעִיט אָסַף	וַיֶּאֱסְפוּ אֶת הַשְּׂלָיו הַמַּמְעִיט אָסַף	עָשַׂר	עֶשֶׂר	gens ergo[n] populus[i] to-	cubitũ a terra. ⁊ ſurgens ppls totũ
עֲשָׂרָה חֳמָרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם	עֲשָׂרָה חֳמָרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם	שָׁטַח	שָׁטוֹחַ	to[m] die[n] illo[o] & [p] nocte [q] ac	πηχυ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλην τὴν
שָׁטוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּבָשָׂר	שָׁטוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּבָשָׂר	חָנָה	חֲנֵה	[r] die[e] altero [s] cõgregauit	die illa: ⁊ totã nocte: ⁊ totũ
עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת	עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת	כָּרַת	כָּרַת	[x] coturnicũ multitudinẽ	ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὅλην τὴν ἡ
וְאַף יְהוָה חָרָה בָּעָם וַיַּךְ יְהוָה בָּעָם	וְאַף יְהוָה חָרָה בָּעָם וַיַּךְ יְהוָה בָּעָם	נָגַף	נֶגֶה	[r] qui parũ[a] decẽ[b] choros:	diem craſtinũ: et cõgregauerũt coturni
מַכָּה רַבָּה מְאֹד וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם	מַכָּה רַבָּה מְאֹד וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם	רָגַן	קָרָא	[c] & ſiccauerũt[o] eas ooooo	μέραν τὴν παυρίον, καὶ συνέλεγον τὴν ὀρτυγομή-
הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי	הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי	קוּם	אָוָה	[p] gyrum[g] castrorũ. [h] Ad	κεν· ὁ δὲ παῦρος cõgregauit decẽ coros. ⁊ refrigerauẽ-
שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעָם הַמִּתְאַוִּים	שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעָם הַמִּתְאַוִּים			huc[b] carnes erant ooooo	τραν, ὁ γὰρ ὀλίγον συνήγαγε δέκα κόρους. καὶ ἔψυξαν
מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם	מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם			[k] in [l] dentibus corũ: [m] nec	ἑαυτοῖς ψυγμοὺς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς· τὰ κρέα
חֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּחֲצֵרוֹת	חֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּחֲצֵרוֹת	הָיָה	הָיָה	[n] defecerat huiuſcemodi	adhuc erãt in dentib[o] eor[x] ante[q] deficerẽt.
	וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן			cibus: [o] & ecce furor [p] dñi	ἔτι ἦν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν πρὶν ἢ ἐκλίπωσιν.
Cap. xii.				[q] concitatus [r] in populũ	⁊ dñs ira[t] ẽ ira in ppl̃m. ⁊ pcuſſit
דִּבֶּר אוֹד אִישׁ	בְּמֹשֶׁה עַל אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֻּשִׁית			[s] pcuſſit[u] eum[x] plaga [y] ma	καὶ κύριος ἐθυμώθη ὀργῇ εἰς τὸν λαόν· καὶ ἐπάτα
	אֲשֶׁר לָקָח כִּי אִשָּׁה כֻּשִׁית			gna[y] nimis. [z] Vocatuſq̃	dñs populũ plaga magna valde. ⁊
אָמַר	לָקַח וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ בְּמֹשֶׁה			eſt[a] ille[b] locus[c] ſepulchra	ἐκλάθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, μνήματα
	דִּבֶּר יְהוָה הֲלֹא גַם בָּנוּ דִּבֶּר			[d] cõcupiſcẽtie: [e] ibi [f] enim	cõcupiſcẽtie, q̃ ibi ſepelierũt populũ deſi-
	וַיִּשְׁמַע יְהוָה: וְהָאִישׁ מֹשֶׁה			[g] ſepelierũt[m] populũ [n] q̃	τῆς ἐπιθυμίας. ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπι
עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר	עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר			deſiderauerat carnes.	derato[d] ẽ. a ſepulchris cõcupiſcẽtie pfect[e] ẽ po
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר יְ	עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר יְ			[h] Egreſſi autẽ [i] de ſepul-	θυμητήν· ἀπὸ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας ἐξῆρεν ὁ λα
פִּתְאֹם אֶל מֹשֶׁה וְאֶל	יְהוָה פִּתְאֹם אֶל מֹשֶׁה וְאֶל			chris[k] concupiſcentie ve	pul[o] ſ aſeroth. ⁊ fuit popul[o] in aſeroth.
אַהֲרֹן וְאֶל מִרְיָם צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם	אַהֲרֹן וְאֶל מִרְיָם צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם	יָצָא	צֵא	nerunt in[s] aſeroth: [t] &	ὃς εἰς ἀσηρώθ· καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν ἀσηρώθ. Ca. xii.
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם:	אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם:	יָעַד		manſerunt ibi. Cap. xii.	
וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד	וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד	עָמַד	עֲמֹד	[u] LOcuta q̃ eſt[b] maria	Ca. xii.
פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן	פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן	קָרָא	קְרָא	[c] & aaron ooooooooo	Καὶ locuta ẽ maria ⁊ aarõ cõtra moy
				[b] cõtra moyſen [c] pp[g] vxo	καὶ ἐλάλησε μαριὰμ καὶ ἀαρὼν κατὰ μω-
Positiua. chal.	Interp. chal.			rẽ eius[b] ethiopiſſam: ooo	ſen: ppter vxorẽ ethiopiſſã: quã acce
הָלַךְ תְּרֵי	itinere vni[o] diei hinc ⁊ itinere vni[o] diei illic q̃ circuitũ			ooooooooooooooooooooo	σῆ, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλα
אֲמָה קוּם	castro[x]: ⁊ q̃ſi altitudine duo[x] cubitor[x] ſup facĩẽ tre.			ooooooooooooooooooooo	pit moyſes: q̃ vxorẽ ethiopiſſã acceptt.
זְעֵר שָׁטַח	Surrexitq̃ ppls toto die illo ⁊ tota nocte ac toto die			[p] & dixerunt. [q] Num[n] per	βε μωυσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιοπίσσαν ἔλαβε.
שָׁאַל	ſequẽti ⁊ collegerũt coturnices: q̃ min[o] collegit: cõgre-			ſolum moyſen ooooooo	⁊ dixerũt[p] nũ moyſi ſoli locut[q] ẽ dñs?
רָהוּ	gauit decẽ acervos: ⁊ extenderũt eas q̃ q̃ gyrũ castrorũ.			[r] locutus eſt[n] dñs? [s] Non-	καὶ εἶπαν, μὴ μωυσῆ μόνῳ ἐλάλησεν ὁ θεός;
אַתָּה	adhuc erat cibo in dentibus eor[x]: anteq̃ deficeret: et			ne[r] & [s] nobis ſiſr[n] eſt locu	nõne ⁊ nobis locut[q] ẽ? ⁊ audiuit dñs. ⁊ ho
עָנָה	furor dñi tratus eſt cõtra populũ: ⁊ occidit dñs in po			tus: [t] Q d[b] cũ audiſſet[c] do	ὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε; καὶ ἤκουσε κύριος· καὶ ὁ ἄν
כֶּבֶשׂ שֶׂה	pulo occiſione magna valde. Vocatuq̃ nomẽ loci il-			minus: [u] ratus eſt. Erat ei	μο moyſes mitiſs valde preter oẽs
גָּבַהּ קוּם	lius ſepulchra deſiderantiũ: q̃ ibi ſepelierũt populũ			[c] moyſes [b] vir [r] mitiſſimus	ἀνθρωπος μωυσῆς πραὺς σφόδρα παρὰ πάντας
	qui deſiderauit. de ſepulchris deſiderãtiũ pfectus eſt			[b] ſup oẽs [t] hoĩes [x] qui mo	hoĩes ertitẽtes ſup terrã. ⁊ dixit
	populus in aſeroth: ⁊ mãſerũt in aſeroth. Ca. xii.			rabantur [t] in [n] terra. [q] Sta-	τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶπε
	LOcuta q̃ eſt maria ⁊ aaron cõtra moyſen ppter			tim [o] locutus eſt ooooooo	dñs ſtatim ad moyſem ⁊ aaron ⁊
	vxorẽ pulchrã quã acceperat: q̃ſi vxorẽ pulchrã			[p] dominus [r] ad [s] eum [r] & ad	κύριος παραχρῆμα πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρὼν καὶ
	quã acceptã repulit. dixerũtq̃. Numq̃d cũ ſolo moyſe			ooooooooooooooooooooo	mariã: exite vos treſ in taber
	locutus eſt dñs tm̃ nõne etiã nobiſcũ locutus eſt? et audi			[t] aarõ [r] & mariam. [s] Egre	μαριάμ, ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκη-
	tum eſt corã dño. Vir aũt moyſes erat mitis valde pre			dimini [s] vos tantũ tres	naculũ teſtimonij. ⁊ egreſſi ſũt tres: ⁊ in
	oĩbus hoĩbus q̃ erant ſup facĩẽ terre. Dixitq̃ dñs re			[b] ad [c] tabernaculum [c] fede	νην τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς, καὶ εἰς τὴν
	pente ad moyſen ⁊ aaron ⁊ mariã. Egredimini vos			ris. [c] Cũq̃ fuiſſent egreſ	tabernaculũ teſtimonij deſcendit dñs in colũna
	tres ad tabernaculũ federis: ⁊ egreſſi ſum illi tres. ⁊			ſi: [g] deſcendit [b] dñs [h] in co-	σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου κατέβη κύριος ἐν στύλῳ
	reuelatus eſt dñs in columna nubis: et ſtetit in oſtio			lumna [k] nubis: [l] & ſtetit	nubio: ⁊ ſtetit in hoſtio tabernacu
	tabernaculi: ⁊ vocauit aaron ooooooooooooo			[m] in introitu [n] tabernacu	νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
				li [o] vocans [k] aaron ooooo	teſtimonij. ⁊ vocati ſũt aaron
					μαρτυρίου, καὶ ἐκλήθησαν ἀαρὼν ooo oooooo

Transla. Chal.

כְּמַהֲלַךְ יוֹמָא לְכָא וּכְמַהֲלַךְ יוֹמָא לְכָא סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרְיָתָא וּלְרוּם תְּרֵתִין אַמִּין עַל
צַפֵּי אַרְעָא וְקָם עַמָּא כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לֵילְיָא וְכָל יוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וְכָנָשׁוּ יָת שְׁלָיָו
דְּאַשְׁכַּח עֶשֶׂר חֲנָוִין וְשָׁטָחוּ לְהוֹן מִשְׁטִיחִין סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרְיָתָא וּבִישְׂרָא עַד
דְּהוּא בֵּין שִׁנֵּיהוֹן עַד לָא פְּסַק וְרוּגְזָא דַּיְיָ תְּקִיף בְּעַמָּא וּקְטַל יְיָ בְּעַמָּא קְטוֹל סַגִּי
לַחֲדָא וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ דְּאַתְרָא הַהוּא קִבְרֵי דְּמִשְׁאֲלֵי אֲרֵי תַמָּן קָבְרוּ יָת עַמָּא דְּשַׁאֲלוּ
מִקִּבְרֵי דְּמִשְׁאֲלֵי נְטָלוּ עַמָּא חֲצֵרוֹת וַהֲווֹ בַּחֲצֵרוֹת: Ca. xii. וּמַלִּילַת מִרְיָם
וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל עִיסַק אִתְּתָא שַׂפִּירְתָּא דְּסִיבַ אֲרֵי אִתְּתָא שַׂפִּירְתָּא דְּסִיבַ רָחִיקוּ:
וַאֲמַרוּ הֲלְחוֹד בְּרֵם בְּמֹשֶׁה מַלִּיל יְיָ הֲלָא אַף עַמָּנָא מַלִּיל וְשָׁמַע קֳדָם יְיָ וְתַבְרָא
מֹשֶׁה עֲנוּתָן לַחֲדָא מִכֹּל אֱנָשָׁא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן
וּלְמִרְיָם פּוּקוּ תְּלָתֵיכוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וּתְלָתֵיהוֹן וְאִתְגְּלִי יְיָ בַּעֲמוּדָא דַּעֲנָנָא וְקָם פְּתַח מַשְׁכְּנָא וּקְרָא אַהֲרֹן

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb. Au. Ca. xiii.	Pritiua heb.
e mariã: exierũt ambo. ⁊ dixit dñs ad eos: audite vba mea. si fuerit pro= phęta vobis dñs: in visione illi cognoscar: ⁊ in sõno loq̃r ei. nõ sic seruus meus moyses: in oi domo mea fidelis est. os ad os loquar ei in spẽ ⁊ nõ per enigmata: ⁊ gloriã dñi videt: ⁊ cur nõ timuistis murmurare ptra seruũ meũ moysen? ⁊ ira furoris dñi sup eos: ⁊ a= bierũt. ⁊ nubes recessit a tabernaculo. ⁊ ec ce maria lepr̃osa velut nix. ⁊ respexit aa= ron sup mariã: ⁊ ecce lepr̃osa. ⁊ dixit aa= ron ad moysen: rogo dñe mi ne iponas no bis petã: qz ignorantim⁹ q̃ peccauī= mus. nõ fiat vt equale morti: tãq̃ abortiuũ egre diens de vulua matris sue: ⁊ absumit dimidiũ carnũ ei⁹. ⁊ clamauit moyses ad dñz: dicẽs: deꝰ rogo te: medere illi. ⁊ dixit dñs ad moysen: si pater eius spuẽs spuisset in faciem ei⁹ nõ verebitur. septẽ di eis segregetur extra castra: ⁊ post hec ingredietur. ⁊ separata ẽ maria extra castra septẽ dies. ⁊ ppls nõ pfect⁹ ẽ quoad mũdata ẽ maria. Ca. 13.	⁹& mariã. Quiʳ cũ issent ʳdixit ad eos. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵘAudite ʳsermões meos. ʷSi quísᵃ fuerit ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇinter vos ꝓpheta ᶜ dñi: ᵈin visione ᵉapparebo ᶜei vel ᵍper somniũ ʰ loquar ⁱad illum. Atᵏ non ∞∞∞∞ ˡtalis ᵐᵐseruꝰ meus ⁿ moy ses: quiᵒi oiˢ domo mea ᵍfidelissimus est. ᵖOre ei= ʳad ⁿos ˢloquarᵗ ei. ʼ Palã ᵃ& nõ ᵇper enigmata ᶜ & figuras ᵈdñm ᵉvidet. ∞∞ ʼQuare ergo ᵍnõ ʰ timui ˡtis ⁱdetrahere ᵏseruo ∞∞ meo ⁱmoysi. ᵐᵐIratusq̃ ᵖcontra eos ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍabiit. ʳNubes quoq̃ ˢ i e cessit que erat ᵗsuper ⁿta bernaculũ. ˣEt eccᵉ ma ria apparuit cãdẽs ʸlepra ᵃq̃si nix. ᵇCũq̃ respexis= set ᶜ eã ᶜaarõ: ʳ & vidisset ᵍpfusam lepra: ʰ ait ᵏad ˡmoysẽ. ᵐᵐObsecro ⁿdñe mi: ᵒne ᵍ ꝑponas ʳ nobis hoc ᵖpeccatũ ᵗqd ᵘ stulte cõmisimus: ʷne ᵇfiat hec ᶜq̃si mortua: & vt aborti uũ ᵈqdᵉ proficitur ᶠde vul ua ᵍmatris sue. Ecce iam ˡmediũ ᵏcarnis eius ʰ de= voratũ ẽ a lepra. ˡClama uitq̃ ᵐᵐmoyses ⁿad ᵒ dñm ᵖdicẽs. ᵍDeᵛ obsecro ᵉ sa na ⁿ eã. ʼGuiʳ rñdit ᵗ dñs.	ᵍ וּמִרְיָם ׳ וַיֵּצְאוּ ᵉ שְׁנֵיהֶם ׳ וַיֹּאמֶר ᵍ שִׁמְעוּ ᵏ נָא ׳ דְּבָרָי ׳ אִם ᵒ יִהְיֶה י ᵇ נְבִיאֲכֶם ׳ יְהוָה ᵇ בַּמַּרְאָה ׳ אֵלָיו ᵍ אֶתְוַדָּע ׳ בַּחֲלוֹם ʰ אֲדַבֵּר ׳ בּוֹ ׃ ᵏ לֹא ᵐᵐ עַבְדִּי ⁿ מֹשֶׁה ׳ בְּכָל ᵖ בֵּיתִי ᵍ נֶאֱמָן ׳ הוּא ׃ ᵖ פֶּה ׳ אֶל ⁿ פֶּה ׳ אֲדַבֵּר ׳ בּוֹ ׳ וּמַרְאֶה ᵗ וְלֹא ᵇ בְחִידוֹת ׳ וּתְמֻנַת ᵉ יְהוָה ׳ יַבִּיט ׳ וּמַדּוּעַ ᵍ לֹא ᵇ יְרֵאתֶם ׳ לְדַבֵּר ᵏ בְּעַבְדִּי ᵐᵐ חָרָה ׳ בָּם ׳ מֹשֶׁה ׃ ˡ וַיִּחַר ᵐ אַף ᵒ יְהוָה ᵖ בָּם ׳ וַיֵּלֶךְ ׃ ᵍ סוּר ׳ וְהֶעָנָן ᵉ סָר ׳ מֵעַל ᵐ הָאֹהֶל ׳ וְהִנֵּה ׳ מִרְיָם ׳ מְצֹרַעַת ׳ כַּשָּׁלֶג ׳ וַיִּפֶן ׳ אַהֲרֹן ᵖ אֶל ׳ מִרְיָם ׳ וְהִנֵּה ᵍ מְצֹרָעַת ׳ וַיֹּאמֶר ׳ אַהֲרֹן ׳ אֶל ׳ מֹשֶׁה ᵐᵐ בִּי ⁿ אֲדֹנִי ׳ אַל ׳ נָא ׳ תָּשֶׁת ׳ עָלֵינוּ ׳ חַטָּאת ׳ אֲשֶׁר ׳ נוֹאַלְנוּ ׳ וַאֲשֶׁר ׳ חָטָאנוּ ׳ אַל ׳ נָא ׳ תְּהִי ׳ כְּמֵת ׳ אֲשֶׁר ׳ בְּצֵאתוֹ ׳ מֵרֶחֶם ᵍ אִמּוֹ ׳ וַיֵּצֵא ׳ וְאָכַל ׳ חֲצִי ׳ בְשָׂרוֹ ׃ ᵏ וַיִּצְעַק ᵐᵐ מֹשֶׁה ׳ אֶל ׳ יְהוָה ׳ לֵאמֹר ׳ אֵל ׳ נָא ׳ רְפָא ׳ נָא ׳ לָהּ ׃ ׳ וַיֹּאמֶר ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ מֹשֶׁה ׳ וְאָבִיהָ ׳ יָרֹק ׳ יָרֹק ׳ בְּפָנֶיהָ ׳ הֲלֹא ׳ תִכָּלֵם ׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים ׳ תִּסָּגֵר ׳ שִׁבְעַת ᵐᵐ יָמִים ׳ מִחוּץ ׳ לַמַּחֲנֶה ׳ וְאַחַר ׳ תֵּאָסֵף ׃ ׳ וַתִּסָּגֵר ׳ מִרְיָם ׳ מִחוּץ ׳ לַמַּחֲנֶה ׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים ׳ וְהָעָם ׳ לֹא ׳ נָסַע ׳ עַד ׳ הֵאָסֵף ׳ מִרְיָם ׃
	ᵍ& mariã. Quiʳ cũ issent ʳdixit ad eos. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵘAudite ʳsermões meos. ʷSi quísᵃ fuerit ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇinter vos ꝓpheta ᶜ dñi: ᵈin visione ᵉapparebo ᶜei vel ᵍper somniũ ʰ loquar ⁱad illum. Atᵏ non ∞∞∞∞ ˡtalis ᵐᵐseruꝰ meus ⁿ moy ses: quiᵒi oiˢ domo mea ᵍfidelissimus est. ᵖOre ei= ʳad ⁿos ˢloquarᵗ ei. ʼ Palã ᵃ& nõ ᵇper enigmata ᶜ & figuras ᵈdñm ᵉvidet. ∞∞ ʼQuare ergo ᵍnõ ʰ timui ˡtis ⁱdetrahere ᵏseruo ∞∞ meo ⁱmoysi. ᵐᵐIratusq̃ ᵖcontra eos ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍabiit. ʳNubes quoq̃ ˢ i e cessit que erat ᵗsuper ⁿta bernaculũ. ˣEt eccᵉ ma ria apparuit cãdẽs ʸlepra ᵃq̃si nix. ᵇCũq̃ respexis= set ᶜ eã ᶜaarõ: ʳ & vidisset ᵍpfusam lepra: ʰ ait ᵏad ˡmoysẽ. ᵐᵐObsecro ⁿdñe mi: ᵒne ᵍ ꝑponas ʳ nobis hoc ᵖpeccatũ ᵗqd ᵘ stulte cõmisimus: ʷne ᵇfiat hec ᶜq̃si mortua: & vt aborti uũ ᵈqdᵉ proficitur ᶠde vul ua ᵍmatris sue. Ecce iam ˡmediũ ᵏcarnis eius ʰ de= voratũ ẽ a lepra. ˡClama uitq̃ ᵐᵐmoyses ⁿad ᵒ dñm ᵖdicẽs. ᵍDeᵛ obsecro ᵉ sa na ⁿ eã. ʼGuiʳ rñdit ᵗ dñs.	ᵍ וּמִרְיָם ׳ וַיֵּצְאוּ ᵉ שְׁנֵיהֶם ׳ וַיֹּאמֶר ᵍ שִׁמְעוּ ᵏ נָא ׳ דְּבָרָי ׳ אִם ᵒ יִהְיֶה י ᵇ נְבִיאֲכֶם ׳ יְהוָה ᵇ בַּמַּרְאָה ׳ אֵלָיו ᵍ אֶתְוַדָּע ׳ בַּחֲלוֹם ʰ אֲדַבֵּר ׳ בּוֹ ׃ ᵏ לֹא ᵐᵐ עַבְדִּי ⁿ מֹשֶׁה ׳ בְּכָל ᵖ בֵּיתִי ᵍ נֶאֱמָן ׳ הוּא ׃ ᵖ פֶּה ׳ אֶל ⁿ פֶּה ׳ אֲדַבֵּר ׳ בּוֹ ׳ וּמַרְאֶה ᵗ וְלֹא ᵇ בְחִידוֹת ׳ וּתְמֻנַת ᵉ יְהוָה ׳ יַבִּיט ׳ וּמַדּוּעַ ᵍ לֹא ᵇ יְרֵאתֶם ׳ לְדַבֵּר ᵏ בְּעַבְדִּי ᵐᵐ חָרָה ׳ בָּם ׳ מֹשֶׁה ׃ ˡ וַיִּחַר ᵐ אַף ᵒ יְהוָה ᵖ בָּם ׳ וַיֵּלֶךְ ׃ ᵍ סוּר ׳ וְהֶעָנָן ᵉ סָר ׳ מֵעַל ᵐ הָאֹהֶל ׳ וְהִנֵּה ׳ מִרְיָם ׳ מְצֹרַעַת ׳ כַּשָּׁלֶג ׳ וַיִּפֶן ׳ אַהֲרֹן ᵖ אֶל ׳ מִרְיָם ׳ וְהִנֵּה ᵍ מְצֹרָעַת ׳ וַיֹּאמֶר ׳ אַהֲרֹן ׳ אֶל ׳ מֹשֶׁה ᵐᵐ בִּי ⁿ אֲדֹנִי ׳ אַל ׳ נָא ׳ תָּשֶׁת ׳ עָלֵינוּ ׳ חַטָּאת ׳ אֲשֶׁר ׳ נוֹאַלְנוּ ׳ וַאֲשֶׁר ׳ חָטָאנוּ ׳ אַל ׳ נָא ׳ תְּהִי ׳ כְּמֵת ׳ אֲשֶׁר ׳ בְּצֵאתוֹ ׳ מֵרֶחֶם ᵍ אִמּוֹ ׳ וַיֵּצֵא ׳ וְאָכַל ׳ חֲצִי ׳ בְשָׂרוֹ ׃ ᵏ וַיִּצְעַק ᵐᵐ מֹשֶׁה ׳ אֶל ׳ יְהוָה ׳ לֵאמֹר ׳ אֵל ׳ נָא ׳ רְפָא ׳ נָא ׳ לָהּ ׃ ׳ וַיֹּאמֶר ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ מֹשֶׁה ׳ וְאָבִיהָ ׳ יָרֹק ׳ יָרֹק ׳ בְּפָנֶיהָ ׳ הֲלֹא ׳ תִכָּלֵם ׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים ׳ תִּסָּגֵר ׳ שִׁבְעַת ᵐᵐ יָמִים ׳ מִחוּץ ׳ לַמַּחֲנֶה ׳ וְאַחַר ׳ תֵּאָסֵף ׃ ׳ וַתִּסָּגֵר ׳ מִרְיָם ׳ מִחוּץ ׳ לַמַּחֲנֶה ׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים ׳ וְהָעָם ׳ לֹא ׳ נָסַע ׳ עַד ׳ הֵאָסֵף ׳ מִרְיָם ׃
Cap. xiii.			Cap. xiii.
A Θ⁊ post hec pfectᵉ ẽ ppls de aseroth: ⁊ castrametati sũt in deserto pharã. ⁊ lo= cut⁹ ẽ dñs ad moysen: dicẽs: mitte	Rofectusq̃ Ca. 13. ẽᶜ pplsᵇ de aseroth ᶜfixis tẽtoriisᶠ in deserto ᵍpharan. Ibiq̃ ʰlocutus est ⁱ dñsᵏ ad ˡ moysen ᵐᵐdi= cens. ⁿ Mitte ∞∞∞∞∞∞∞∞	וְאַחַר ׳ נָסְעוּ ׳ הָעָם ׳ מֵחֲצֵרוֹת ׳ וַיִּחֲנוּ ׳ בְּמִדְבַּר ᵍ פָּארָן ׃ ׳ וַיְדַבֵּר ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ מֹשֶׁה ᵐᵐ לֵאמֹר ׃ ⁿ שְׁלַח	

Transla. Chal.

וּמִרְיָם וְנוּנְבָּקוּ ᵍ תַּרְוֵיהוֹן ׃ וַאֲמַר ᵏ שְׁמָעוּ כְעַן ׳ פִּתְגָמַי ׳ אִם ᵇ יְהוֹן לְכוֹן ׳ נְבִיאִין ׳ אֲנָא ׳ יְיָ ׳ בְּחֶזְוָן ׳ אֲנָא ׳ מִתְגְלֵי ׳ לְהוֹן ׳ בְּחֶלְמִין ׳ אֲנָא ׳ מְמַלֵּיל ׳ עִמְּהוֹן ׃ לָא כֵן ׳ עַבְדִּי ׳ מֹשֶׁה ׳ בְּכָל ׳ עַמִּי ׳ מְהֵימָן ׳ הוּא ׳ מְמַלַּל ׳ עִם ׳ מְמַלַּל ׳ לֵילְיָא ׳ עִיפְיָה ׳ בְּחֶזְוָא ׳ וְלָא ᵐᵐ בְּחִידָן ׳ וּדְמוּת ׳ יְקָרָא ׳ דַּיְיָ ׳ מִסְתַּכַּל ׳ וְעָדִין ׳ לָא ׳ דְּחֵילְתּוּן ׳ לְמַלָּלָא ׳ בְּעַבְדִּי ׳ בְּמֹשֶׁה ׃ וְתַקִּיף ׳ רוֹגְזָא ׳ דַּיְיָ ׳ בְּהוֹן ׳ וְאִסְתַּלָּק ׃ וַעֲנָנָא ׳ אִסְתַּלָּק ׳ מֵעִלְוֵי ׳ מַשְׁכְּנָא ׳ וְהָא ׳ מִרְיָם ׳ חִוְרָא ׳ כְּתַלְגָא ׳ וְאִסְתְּכִי ׳ אַהֲרֹן ׳ לְמִרְיָם ׳ וְהָא ׳ סְגִירָא ׃ וַאֲמַר ׳ אַהֲרֹן ׳ לְמֹשֶׁה ׳ בְּבָעוּ ׳ רַחֲמִין ׳ לָא ׳ כְעַן ׳ תְּשַׁוֵי ׳ עֲלָנָא ׳ חוֹבָא ׳ דְּטִפְּשְׁנָא ׳ וְדַחֲסַרְתָּנָא ׳ כְּעַן ׳ תִּתְרַחַק ׳ וָא ׳ מִבֵּינָנָא ׳ אֲרֵי ׳ אַתָּנָא ׳ הֵוִי ׳ צְלִי ׳ כְּעַן ׳ עַל ׳ בִּשְׂרָא ׳ מִיתָא ׳ דְּהַדֵּין ׳ דְּהָוָה ׳ יְתִסֵּי ׃ וְצְלִי ׳ מֹשֶׁה ׳ קֳדָם ׳ יְיָ ׳ לְמֵימָר ׳ אֱלָהָא ׳ בְּבָעוּ ׳ אֲסֵי ׳ כְּעַן ׳ יָתַהּ ׃ וַאֲמַר ׳ יְיָ ׳ לְמֹשֶׁה ׳ וְאִילּוּ ׳ אֲבוּהָ ׳ סְנִזַּף ׳ נְזַף ׳ בַּהּ ׳ הֲלָא ׳ תִתְכְּלֵם ׳ שְׁבְעָא ׳ יוֹמִין ׳ תִּסְתְּגַר ׳ שְׁבְעָא ׳ יוֹמִין ׳ מִבָּרָא ׳ לְמַשְׁרְיָתָא ׳ וּבָתַר ׳ כֵּן ׳ תִּתְכְּנֵשׁ ׃ וְאִסְתְּגַרַת ׳ מִרְיָם ׳ מִבָּרָא ׳ לְמַשְׁרְיָתָא ׳ שְׁבְעָא ׳ יוֹמִין ׳ וְעַמָּא ׳ לָא ׳ נְטַל ׳ עַד ׳ דְּאִתְכְּנִישַׁת ׳ מִרְיָם ׃ Ca. xiii. וּבָתַר ׳ כֵּן ׳ נְטָלוּ ׳ עַמָּא ׳ מֵחֲצֵרוֹת ׳ וְשָׁרוּ ׳ בְּמַדְבְּרָא ׳ דְּפָארָן ׃ וּמַלֵּיל ׳ יְיָ ׳ עִם ׳ מֹשֶׁה ׳ לְמֵימָר ׃ שְׁלַח ׳ ׳׳׳

לְךָ֙ אֲנָשִׁ֔ים וְיָתֻ֙רוּ֙ אֶת־אֶ֣רֶץ כְּנַ֔עַן אֲשֶׁ֥ר אֲנִ֖י נֹתֵ֣ן לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל אִ֣ישׁ אֶחָ֣ד אִ֣ישׁ אֶחָ֔ד לְמַטֵּ֥ה אֲבֹתָ֖יו תִּשְׁלָ֑חוּ כֹּ֖ל נְשִׂיא־בָהֶֽם׃ וַיִּשְׁלַ֣ח

אֹתָ֣ם מֹשֶׁ֔ה מִמִּדְבַּ֖ר פָּארָ֑ן עַל־פִּ֣י יְהוָ֔ה כֻּלָּ֥ם אֲנָשִׁ֖ים רָאשֵׁ֣י בְנֵי־

יִשְׂרָאֵ֥ל הֵ֖מָּה׃ וְאֵ֖לֶּה שְׁמוֹתָ֑ם לְמַטֵּ֥ה רְאוּבֵ֖ן שַׁמּ֥וּעַ בֶּן־זַכּֽוּר׃

לְמַטֵּ֥ה שִׁמְע֖וֹן שָׁפָ֥ט בֶּן־חוֹרִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה יְהוּדָ֖ה כָּלֵ֥ב בֶּן־יְפֻנֶּֽה׃

לְמַטֵּ֥ה יִשָּׂשכָ֖ר יִגְאָ֥ל בֶּן־יוֹסֵֽף׃ לְמַטֵּ֥ה אֶפְרַ֖יִם הוֹשֵׁ֣עַ בִּן־נֽוּן׃

לְמַטֵּ֥ה בִנְיָמִ֖ן פַּלְטִ֥י בֶן־רָפֽוּא׃ לְמַטֵּ֥ה זְבוּלֻ֖ן גַּדִּיאֵ֣ל בֶּן־סוֹדִֽי׃

לְמַטֵּ֥ה יוֹסֵ֖ף לְמַטֵּ֣ה מְנַשֶּׁ֑ה גַּדִּ֥י בֶן־סוּסִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה דָ֖ן עַמִּיאֵ֣ל בֶּן־גְּמַלִּֽי׃

לְמַטֵּ֥ה אָשֵׁ֖ר סְת֣וּר בֶּן־מִיכָאֵֽל׃ לְמַטֵּ֥ה נַפְתָּלִ֖י נַחְבִּ֣י בֶן־וָפְסִֽי׃

לְמַטֵּ֥ה גָ֖ד גְּאוּאֵ֣ל בֶּן־מָכִֽי׃ אֵ֚לֶּה שְׁמ֣וֹת הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר שָׁלַ֖ח

מֹשֶׁ֑ה לָת֣וּר אֶת־הָאָ֗רֶץ וַיִּקְרָ֤א מֹשֶׁה֙ לְהוֹשֵׁ֣עַ בִּן־נ֔וּן יְהוֹשֻֽׁעַ׃

וַיִּשְׁלַ֣ח אֹתָ֣ם מֹשֶׁ֔ה לָת֖וּר אֶת־אֶ֣רֶץ כְּנָ֑עַן וַיֹּ֨אמֶר֙ אֲלֵהֶ֔ם עֲל֥וּ זֶ֖ה

בַּנֶּ֑גֶב וַעֲלִיתֶ֖ם אֶת־הָהָֽר׃ וּרְאִיתֶ֣ם אֶת־הָאָ֔רֶץ מָ֖ה הִ֑וא וְאֶת־

הָעָ֣ם הַיֹּשֵׁ֣ב עָלֶ֔יהָ הֶחָזָ֥ק הוּא֙

Pritina chal.

לָךְ גּוּבְרִין וְיֵאלְלוּן יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן דַּאֲנָא יָהִיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר חַד גְּבַר חַד לְשִׁבְטָא דַּאֲבָהָתּוֹהִי תְּשַׁלְּחוּן כֹּל רַבָּא דִּבְהוֹן וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה מִמַּדְבְּרָא דְּפָארָן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ כּוּלְּהוֹן גֻּבְרִין רֵישֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בַּר זַכּוּר׃ לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן שָׁפָט בַּר חוֹרִי׃ לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה׃ לְשִׁבְטָא דְּיִשָּׂשכָר יִגְאָל בַּר יוֹסֵף׃ לְשִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם הוֹשַׁע בַּר נוּן׃ לְשִׁבְטָא דְּבִנְיָמִן פַּלְטִי בַּר רָפוּא׃ לְשִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בַּר סוֹדִי׃ לְשִׁבְטָא דְּיוֹסֵף לְשִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה גַּדִּי בַּר סוּסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּדָן עַמִּיאֵל בַּר גְּמַלִּי׃ לְשִׁבְטָא דְּאָשֵׁר סְתוּר בַּר מִיכָאֵל׃ לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי נַחְבִּי בַּר וָפְסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּגָד גְּאוּאֵל בַּר מָכִי׃ אִלֵּין שְׁמָהָת גֻּבְרַיָּא דִּשְׁלַח יָת מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשַׁע בַּר נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲמַר לְהוֹן סַקוּ דָא בְּדָרוֹמָא וְתִסְקוּן לְטוּרָא׃ וְתֶחֱזוֹן יָת אַרְעָא מָה הִוא וְיָת עַמָּא דְּיָתִיב עֲלַת הַתְּקִיף הוּא

Pritina heb.

לָךְ֙ אֲנָשִׁ֔ים וְיָתֻ֙רוּ֙ אֶת־אֶ֣רֶץ כְּנַ֔עַן

"אֲשֶׁר֙ אֲנִ֣י נֹתֵ֔ן לִבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל אִ֣ישׁ

אֶחָ֣ד אִ֣ישׁ אֶחָ֔ד לְמַטֵּ֥ה אֲבֹתָ֖יו תִּשְׁלָ֑חוּ כֹּ֖ל נְשִׂיא־בָהֶֽם׃ וַיִּשְׁלַ֣ח

אֹתָ֣ם מֹשֶׁ֔ה מִמִּדְבַּ֖ר פָּארָ֑ן עַל־פִּ֣י יְהוָ֔ה כֻּלָּ֥ם אֲנָשִׁ֖ים רָאשֵׁ֣י בְנֵי־

יִשְׂרָאֵ֥ל הֵ֖מָּה׃ וְאֵ֖לֶּה שְׁמוֹתָ֑ם לְמַטֵּ֥ה רְאוּבֵ֖ן שַׁמּ֥וּעַ בֶּן־זַכּֽוּר׃

לְמַטֵּ֥ה שִׁמְע֖וֹן שָׁפָ֥ט בֶּן־חוֹרִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה יְהוּדָ֖ה כָּלֵ֥ב בֶּן־יְפֻנֶּֽה׃

לְמַטֵּ֥ה יִשָּׂשכָ֖ר יִגְאָ֥ל בֶּן־יוֹסֵֽף׃ לְמַטֵּ֥ה אֶפְרַ֖יִם הוֹשֵׁ֣עַ בִּן־נֽוּן׃

לְמַטֵּ֥ה בִנְיָמִ֖ן פַּלְטִ֥י בֶן־רָפֽוּא׃ לְמַטֵּ֥ה זְבוּלֻ֖ן גַּדִּיאֵ֣ל בֶּן־סוֹדִֽי׃

לְמַטֵּ֥ה יוֹסֵ֖ף לְמַטֵּ֣ה מְנַשֶּׁ֑ה גַּדִּ֥י בֶן־סוּסִֽי׃ לְמַטֵּ֥ה דָ֖ן עַמִּיאֵ֣ל בֶּן־גְּמַלִּֽי׃

לְמַטֵּ֥ה אָשֵׁ֖ר סְת֣וּר בֶּן־מִיכָאֵֽל׃ לְמַטֵּ֥ה נַפְתָּלִ֖י נַחְבִּ֣י בֶן־וָפְסִֽי׃

לְמַטֵּ֥ה גָ֖ד גְּאוּאֵ֣ל בֶּן־מָכִֽי׃ אֵ֚לֶּה שְׁמ֣וֹת הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר שָׁלַ֖ח

מֹשֶׁ֑ה לָת֣וּר אֶת־הָאָ֗רֶץ וַיִּקְרָ֤א מֹשֶׁה֙ לְהוֹשֵׁ֣עַ בִּן־נ֔וּן יְהוֹשֻֽׁעַ׃

וַיִּשְׁלַ֣ח אֹתָ֣ם מֹשֶׁ֔ה לָת֖וּר אֶת־אֶ֣רֶץ כְּנָ֑עַן וַיֹּ֨אמֶר֙ אֲלֵהֶ֔ם עֲל֥וּ זֶ֖ה

בַּנֶּ֑גֶב וַעֲלִיתֶ֖ם אֶת־הָהָֽר׃ וּרְאִיתֶ֣ם אֶת־הָאָ֔רֶץ מָ֖ה הִ֑וא וְאֶת־

הָעָ֣ם הַיֹּשֵׁ֣ב עָלֶ֔יהָ הֶחָזָ֥ק הוּא֙

Pritina chal.

לָךְ גּוּבְרִין וְיֵאלְלוּן יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן דַּאֲנָא יָהִיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר חַד גְּבַר חַד לְשִׁבְטָא דַּאֲבָהָתּוֹהִי תְּשַׁלְּחוּן כֹּל רַבָּא דִּבְהוֹן וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה מִמַּדְבְּרָא דְּפָארָן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ כּוּלְּהוֹן גֻּבְרִין רֵישֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בַּר זַכּוּר׃ לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן שָׁפָט בַּר חוֹרִי׃ לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה׃ לְשִׁבְטָא דְּיִשָּׂשכָר יִגְאָל בַּר יוֹסֵף׃ לְשִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם הוֹשַׁע בַּר נוּן׃ לְשִׁבְטָא דְּבִנְיָמִן פַּלְטִי בַּר רָפוּא׃ לְשִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בַּר סוֹדִי׃ לְשִׁבְטָא דְּיוֹסֵף לְשִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה גַּדִּי בַּר סוּסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּדָן עַמִּיאֵל בַּר גְּמַלִּי׃ לְשִׁבְטָא דְּאָשֵׁר סְתוּר בַּר מִיכָאֵל׃ לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי נַחְבִּי בַּר וָפְסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּגָד גְּאוּאֵל בַּר מָכִי׃ אִלֵּין שְׁמָהָת גֻּבְרַיָּא דִּשְׁלַח יָת מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשַׁע בַּר נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲמַר לְהוֹן סַקוּ דָא בְּדָרוֹמָא וְתִסְקוּן לְטוּרָא׃ וְתֶחֱזוֹן יָת אַרְעָא מָה הִוא וְיָת עַמָּא דְּיָתִיב עֲלַת הַתְּקִיף הוּא

Trãsla. B. Hiero.

[p]viros qui[q]cõsiderẽt[r]ter ram[s]chanaan ꝯꝯꝯꝯꝯ "quam[t]daturus[u]sum [v]fi= lius[w]israel: [b]singulos ꝯꝯ [c]de siñgulis tribũbus ex ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [x]principibus. Feeit ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ [o]moyses[q]qd[r]dñs[s]impe= rarat[p]de deserto[q]pharã [m]mittens[r]principes ꝯ [x]viros: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [o]quorum[c]ista sunt [o]no= mina. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [c]De tribu[r]ruben: [g]fem= mua[h]filium[i]zechur. ꝯꝯ [k]De tribu[l]symeon[m]fa ꝯ phat[n]filiũ[o]vri. ꝯꝯꝯꝯꝯ [p]De tribu[q]iuda[r]caleb[s]fi liũ [t]iephone. ꝯꝯꝯ "De tribu[u]ifachar[v]igal [x]filium[w]ioseph. ꝯꝯꝯꝯ [y]De tribu[c]effraim[o]osee [c]filiũ[d]nun. [g]De tribu ꝯ [h]beniamin[i]phalti[k]filiũ [l]raphu.[m]De tribu ꝯꝯꝯ "zabulon[o]geddihel[p]fili um[q]sodi.[r]De tribu ꝯꝯ [o]ioseph[t]sceptri[o] manas= se[t]gaddi[u]filium[x]susi. ꝯ [y]De tribu[b]dan [c]amihel [o]filium[c]gemalli.[f]De tri= bu[g]aser[h]sthur[i]filium[k]mi chael. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [l]De tribu[m] neptalim: "naabi[o] filium ꝯꝯꝯꝯꝯ [p]vapsi.[q]De tribu[r]gad "guhel[t]filium[u]machi. [x]Hec sunt[y]noia [z] virorũ "quos[b]misit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [c]moyses[o]ad considera dam[f]terram: [g]vocauitq; [i]osee[k]filium[l]nun[m]iosue ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ "Misit ergo[p]moyses[q]ad considerandam ꝯꝯꝯꝯ [r]terram[s]chanaan: "& di xit[t]ad eos. [v]Ascendite "p meridianã plagã. [b]Cũ q; veneritis[c]ad [o]montes [c]considerate[e]terrã[b]qua= lis[i]sit[k]& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [l]populũ [m]q inhabitator est "eius:[o]vtrũ fortis [p]sit

Trãsla. Grec. lxx. cũ inscrp. latina

tibi virõs: τ cõsideret tiã σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ κατασκεψάσθωσαν τὴν γῆν chanancoꝛ: quã ego do filiꝭ if τῶν χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσ= rael in possionẽ. vtrũ ynũ per tribũ: λ ραὴλ εἰς κατάσχεσιν· ἄνδρα ἕνα κατὰ φυλήν, per ppꝛos familiaꝛ suaꝛ: mittes e κατὰ δήμους πατριῶν αὐτῶν, ἀποστελεῖς ἀν= os: oẽm pꝛicipẽ ex ipsis. τ mi τούς, πάντα ἀρχηγὸν ἐξ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστει= sit eos moꝛses de deseꝛto pharã per ro λεν αὐτοὺς μωυσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου φαφὰν διὰ φω cẽ dñi. oẽs viri pꝛicipes filioꝛ israel νῆς. κυρίου· πάντες ἄνδρες ἀρχηγοὶ υἱῶν ἰσραὴλ hi. τ hec noia eoꝝ. de tribu οὗτοι· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. τῆς φυλῆς ruben: samu: filiꝰ zachuꝛ. de tribu symeõ: ρουβήν, σαμού, υἱὸς ζαχούρ· τῆς φυλῆς συμεών, ꝭaphat: filiꝰ suꝛi. de tribu iuda: chaleb: σαφάτ, υἱὸς σουρεί· τῆς φυλῆς ἰούδα, χαλάβ, filius iephone. de tribu ifachaꝛ: igal: filius io υἱὸς ἰεφοννή· τῆς φυλῆς ἰσσάχαρ, ἰγάλ, υἱὸς ἰω= seph. de tribu ephꝛaim: osee: filius naue. σήφ· τῆς φυλῆς ἐφραΐμ, αὐσή, υἱὸς ναυή· τῆς de tribu beniami: phalti: filius ꝛaphan. de tribu φυλῆς βενιαμίν, φαλτί, υἱὸς ῥαφάν· τῆς φυλῆς zabulõ: gediel: filiꝰ sodi. de tribu ioseph ζαβουλών, γουδιήλ, υἱὸς σουδί· τῆς φυλῆς ἰωσηφ filioꝝ manasse: gaddi: filius susi. de tribu τῶν υἱῶν μανασσῆ, γαδδί, υἱὸς σουσί· τῆς φυλῆς dan: amiel: filius gemalli. de tribu aseꝛ: sa= δάν, ἀμιήλ, υἱὸς γαμαλί· τῆς φυλῆς ἀσήρ, σα thuꝛ: filiꝰ michael. de tribu neptalim: naabi: θούρ, υἱὸς μιχαήλ· τῆς φυλῆς νεφθαλίμ, ναβί, filius abi. de tribu gad: guhel filius machi. hec υἱὸς ἀβί· τῆς φυλῆς γάδ, γουδιήλ, υἱὸς μαχί· ταῦτα noia viroꝝ: qꝭ misit moꝝ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἀπέστειλε μωυ= sen ad cõsiderãdã tiã. τ cognominauit σῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν· καὶ ἐπωνόμασε moyses osee filiũ nũ iosue. τ mi μωυσῆς τὸν αὐσῆ υἱὸν ναυὴ ἰησοῦν· καὶ ἀπέ= sit eos moyses ad cõsiderãdã tiã στειλεν αὐτοὺς μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν chanaã. τ dixit ad eos: ascẽdite per χαναάν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἀναβαίνετε ταύ hoc: deserti: τ ascẽdetis in mõtes: τ vide τη τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀναβήσεσθε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ὄψε bitis tiã: q̃lis est: τ ppꝛiꝰ hitã σθε τὴν γῆν, τίς ἐστι, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐγκαθήμε nẽ in ea: an foꝛtis est: νον ἐπ' αὐτῆς, ἢ ἰσχυρός ἐστιν,

Trãsla. Chal.

לָךְ גּוּבְרִין וְיֵאלְלוּן יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן דַּאֲנָא יָהִיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר חַד גְּבַר חַד לְשִׁבְטָא דַּאֲבָהָתּוֹהִי תְּשַׁלְּחוּן כֹּל רַבָּא דִּבְהוֹן וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה מִמַּדְבְּרָא דְּפָארָן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ כּוּלְּהוֹן גֻּבְרִין רֵישֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִנּוּן׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָתְהוֹן לְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בַּר זַכּוּר׃ לְשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן שָׁפָט בַּר חוֹרִי׃ לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה׃ לְשִׁבְטָא דְּיִשָּׂשכָר יִגְאָל בַּר יוֹסֵף׃ לְשִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם הוֹשַׁע בַּר נוּן׃ לְשִׁבְטָא דְּבִנְיָמִן פַּלְטִי בַּר רָפוּא׃ לְשִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בַּר סוֹדִי׃ לְשִׁבְטָא דְּיוֹסֵף לְשִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה גַּדִּי בַּר סוּסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּדָן עַמִּיאֵל בַּר גְּמַלִּי׃ לְשִׁבְטָא דְּאָשֵׁר סְתוּר בַּר מִיכָאֵל׃ לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי נַחְבִּי בַּר וָפְסִי׃ לְשִׁבְטָא דְּגָד גְּאוּאֵל בַּר מָכִי׃ אִלֵּין שְׁמָהָת גֻּבְרַיָּא דִּשְׁלַח יָת מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשַׁע בַּר נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃ וּשְׁלַח יָתְהוֹן מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲמַר לְהוֹן סַקוּ דָא בְּדָרוֹמָא וְתִסְקוּן לְטוּרָא׃ וְתֶחֱזוֹן יָת אַרְעָא מָה הִוא וְיָת עַמָּא דְּיָתִיב עֲלַת הַתְּקִיף הוּא

Pritina chal.

tibi virosvt explorent terrã chanaan: quaꝫ ego dabo filiꝭs israel: singulos viros de vno quoq; tribu patrũ suoꝝ mittetis oẽm principem qui in eis est. Misitq; eos moyses a deserto pharan iuxta verbum dñi: oẽs hi viri capita filioꝝ israel erant. Et hec sunt nomina eorum. de tribu ruben: samua filius zachur. de tribu symeon saphat filius hori. de tribu iuda: caleb filius iephone. de tribu isachar: igal filius ioseph. de tribu ephraim: osee filius nun. de tribu beniamin phalti filius raphu. de tribu zabulon: gaddiel filius sodi. de tribu ioseph: de tribu manasse gaddi: filiꝰ susi: de tribu dan: amiel filius gemali. de tribu aser: sethur filius michael. de tribu neptali: naabi filius vapsi. de tribu gad: geuel filius machi. Hec sunt nomina virorum quos misit moyses ad explorandam terram. Vocauitq; moyses osee filiꝰ nun iosue. Et misit eos moyses ad explorandã terraꝫ chanaan: τ dixit ad eos ascendite hac per meridiem τ ascendetis ad montes. τ videbitis terram qualis est τ populum qui habitat in ea: vtrum fortis sit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãſla. B. Hiero.	Tex. Heb. Au. Ca. xiii.	Pritiua heb.
an infirm⁹: an pauci ſũt: an multi. τ q̃ tra in ἢ ἀσθενής, ἢ ὀλίγοι εἰσίν, ἢ πολλοί. καὶ τίς ἡ γῆ εἰς quã ili morãtur in ea: ſi pulchra eſt: an mala. ἣν οὗτοι ἐγκάθηνται ἐπ' αὐτῆς, εἰ καλή ἐστιν, ἢ πονηρά τ q̃ ciuitates in qb⁹ hi habitãt in ἐ= καὶ τίνες αἱ πόλεις εἰς ἃς οὗτοι κατοικοῦσιν ἐν αὐ ta: an in muratis vel in nõ muratis. τ q̃ tra: ταῖς, ἢ ἐν τειχήρεσιν ἢ ἐν ἀτειχίσοις. καὶ τίς ἡ γῆ, an pigues vel ſterilis. ſi ſũt in ea arbores: vel nõ. ἢ πιάων, ἢ παχειμόλιν. εἰ ἔστιν ἐν αὐτῇ δένδρα, ἢ οὔ. τ cõfortam̃ ſumptis de fructib⁹ καὶ προσκαρτερήσαντες λήψεσθε ἀπὸ τῶν καρπῶν terre. τ dies dies veris: p̃curſorea τῆς γῆς. καὶ αἱ ἡμέραι ἡμέραι ἔαρος, πρόδρομοι σα vue. τ aſcẽdẽtes cõſiderauerũt trã a φυλῆς. καὶ ἀναβάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν ἀπὸ deſerto ſin vſq; ad roob: intrãtibus emach. τῆς ἐρήμου σὶν ἕως ῥοώβ, εἰσπορευομένων ἐμάθ. C τ aſcẽderũt per deſertũ. τ veneſt vſq; ad καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον. καὶ ἦλθοσαν ἕως hebrõ: τ ibi achimã: τ ſiſai: τ tolmai. χεβρών, καὶ ἐκεῖ ἀχειμάν, καὶ σεσί, καὶ θελαμίν. gnatões enach. τ hebrõ ſeptẽ ãnis edificata ẽ γενεαὶ ἐνάχ. καὶ χεβρὼν ἑπτὰ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη Deut. 1.d. ante tani egypti: τ veneſt vſq; ad vallẽ πρὸ τοῦ ταὶ αἰγύπτου, καὶ ἦλθοσαν ἕως φάραγγος botri. τ abſciderũt illinc palmitẽ τ racemũ βότρυος. καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν ἓν ue vnũ in eo: τ tulerũt cũ in re φυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἦρον αὐγὸν ἐπ' ἀναφορεῖ cũb⁹: τ de malis punicio: τ de ficis. τ σιν, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν συκῶν. καὶ κλη locũ illũ cognominauerũt vallis racemi ppt τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν φάραγξ βότρυος διὰ τὸν racemũ: quẽ abſciderũt illinc filij iſrael: τ reuer βότρυν, ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπέ ſi ſũt inde cũ cõſiderauiſſẽt trã poſt qua στρεψαν ἐκεῖθεν κατασκεψάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσ draginta dies. τ euntes venerũt ad moy σαράκοντα ἡμέρας. καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς μωυ ſen τ aaron: τ ad oẽs cõgregatiõẽs filioꝝ σῆν καὶ ἀαρών, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Judi. 8.v. iſrael: in deſertũ pharã cades. τ ref Ἰσραήλ, εἰς τὴν ἔρημον φαρὰν κάδης. καὶ ἀπε= põderũt eis verba τ oi cõgrega κρίθησαν αὐτοῖς ῥήματα καὶ πάσῃ τῇ συναγω= tiõi. τ demõſtrauerũt fructũ tre: τ enar γῇ. καὶ ἔδειξαν τὸν καρπὸν τῆς γῆς, καὶ ἐδιη= rauerũt ei. τ dixerũt: venimus in trã γήσαντο αὐτῷ. καὶ εἶπαν, ἤλθομεν εἰς τὴν γῆν ad quã miſiſti nos: D εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς,	an infirmus⁹: trã pauci ſint an multi. τ qualis ſit ter= ra in qua habitat: trã bona ſit an mala: τ quales vr= bes in qbus habitat: ſi ſunt abſq; muris an murate. τ qualis eſt terra: ſi eſt abundans an ſterilis: τ ſi ſunt in ea arbores an nõ. et cõfortabimini τ tolletis de fructibus terre. Dies aũt erant qñ prime vue mature ſcunt. Aſcenderuntq; τ exploratierũt terrã a deſerto ſin vſq; roob ad introitũ emath. Aſcenderũtq; ad me ridiẽ τ venerũt vſq; ad hebron: τ ibi erãt hatimã ſeſai et tolmai filij gigantũ: τ hebron ſeptẽ annis ante thanes egypti cõdita eſt. Et venerũt vſq; ad torrentẽ botri: τ abſciderũt inde palmitẽ τ botrũ vnũ vnaꝝ: et portauerũt eũ duo viri i vecte: de malis quoq; gra natis τ de ficis. Appellatuſq; eſt locus ille torrens botri: ꝓpter botrũ quez abſciderunt inde filij iſrael. Reuerſiq; ſunt ab exploratione terre poſt q̃draginta dies. Et abierũt τ venerũt ad moyſen τ ad aarõ τ ad omnẽ cetum filiorum iſrael in deſertũ pharan in ca= des: τ retulerunt eis verba τ omni cetui: τ oſtende= runt eis fructum terre. Et narrauerũt eis atq; dixe= runt. Venimus in terram ad quam miſiſtis nos:	an infirmus⁹: an pauci ſũt: an multi. τ q̃ tra in ἢ ἀσθενής, ἢ ὀλίγοι εἰσίν, ἢ πολλοί. καὶ τίς ἡ γῆ εἰς quã ili morãtur in ea: ſi pulchra eſt: an mala. ἣν οὗτοι ἐγκάθηνται ἐπ' αὐτῆς, εἰ καλή ἐστιν, ἢ πονηρά τ q̃ ciuitates in qb⁹ hi habitãt in ἐ= καὶ τίνες αἱ πόλεις εἰς ἃς οὗτοι κατοικοῦσιν ἐν αὐ ta: an in muratis vel in nõ muratis. τ q̃ tra: ταῖς, ἢ ἐν τειχήρεσιν ἢ ἐν ἀτειχίσοις. καὶ τίς ἡ γῆ, an pigues vel ſterilis. ſi ſũt in ea arbores: vel nõ. ἢ πιάων, ἢ παχειμόλιν. εἰ ἔστιν ἐν αὐτῇ δένδρα, ἢ οὔ. τ cõfortam̃ ſumptis de fructib⁹ καὶ προσκαρτερήσαντες λήψεσθε ἀπὸ τῶν καρπῶν terre. τ dies dies veris: p̃curſorea τῆς γῆς. καὶ αἱ ἡμέραι ἡμέραι ἔαρος, πρόδρομοι σα vue. τ aſcẽdẽtes cõſiderauerũt trã a φυλῆς. καὶ ἀναβάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν ἀπὸ deſerto ſin vſq; roob: intrãtibus emach. τῆς ἐρήμου σὶν ἕως ῥοώβ, εἰσπορευομένων ἐμάθ. C τ aſcẽderũt per deſertũ. τ veneſt vſq; ad καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον. καὶ ἦλθοσαν ἕως hebrõ: τ ibi achimã: τ ſiſai: τ tolmai. χεβρών, καὶ ἐκεῖ ἀχειμάν, καὶ σεσί, καὶ θελαμίν. gnatões enach. τ hebrõ ſeptẽ ãnis edificata ẽ γενεαὶ ἐνάχ. καὶ χεβρὼν ἑπτὰ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη Deut. 1.d. ante tani egypti: τ veneſt vſq; ad vallẽ πρὸ τοῦ ταὶ αἰγύπτου, καὶ ἦλθοσαν ἕως φάραγγος botri. τ abſciderũt illinc palmitẽ τ racemũ βότρυος. καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν ἓν ue vnũ in eo: τ tulerũt cũ in re φυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἦρον αὐγὸν ἐπ' ἀναφορεῖ cũb⁹: τ de malis punicio: τ de ficis. τ σιν, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν συκῶν. καὶ κλη locũ illũ cognominauerũt vallis racemi ppt τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν φάραγξ βότρυος διὰ τὸν racemũ: quẽ abſciderũt illinc filij iſrael: τ reuer βότρυν, ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπέ ſi ſũt inde cũ cõſideraſſẽt trã poſt qua στρεψαν ἐκεῖθεν κατασκεψάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσ draginta dies. τ euntes venerũt ad moy σαράκοντα ἡμέρας. καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς μωυ ſen τ aaron: τ ad oẽs cõgregatiõẽs filioꝝ σῆν καὶ ἀαρών, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Judi. 8.v. iſrael: in deſertũ pharã cades. τ ref Ἰσραήλ, εἰς τὴν ἔρημον φαρὰν κάδης. καὶ ἀπε= põderũt eis verba τ omni cetui: τ oſtende= rũt eis fructum terre. Et narrauerũt eis atq; dixe= runt. Venimus in terram ad quam miſiſti nos: D εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς,	an infirmus⁹: trã pauci ſint an multi. Et q̃lis ſit ter= ra in qua habitat: trã bona ſit an mala: τ quales vr= bes in qbus habitat: ſi ſunt abſq; muris an murate. Et qualis eſt terra: ſi eſt abundans an ſterilis: τ ſi ſunt i ea arbores an nõ. et cõfortabimini τ tolletis de fructibus terre. Dies aũt erant qñ prime vue mature ſcunt. Aſcenderuntq; τ exploratierũt terrã a deſerto ſin vſq; roob ad introitũ emath. Aſcenderũtq; ad me ridiẽ τ venerũt vſq; ad hebron: τ ibi erãt hatimã ſeſai et tolmai filij gigantũ: τ hebron ſeptẽ annis ante thanes egypti cõdita eſt. Et venerũt vſq; ad torrentẽ botri: τ abſciderũt inde palmitẽ τ botrũ vnũ vnaꝝ: et portauerũt eũ duo viri i vecte: de malis quoq; gra natis τ de ficis. Appellatuſq; eſt locus ille torrens botri: ꝓpter botrũ quez abſciderunt inde filij iſrael. Reuerſiq; ſunt ab exploratione terre poſt q̃draginta dies. Et abierũt τ venerũt ad moyſen τ ad aarõ τ ad omnẽ cetum filiorum iſrael in deſertũ pharan in ca= des: τ retulerunt eis verba τ omni cetui: τ oſtende= runt eis fructum terre. Et narrauerũt eis atq; dixe= runt. Venimus in terram ad quam miſiſtis nos:		
		וַיְדַבֵּ֖ר	יָעַד
		יְהוָ֣ה	הוּא
		אֶל־	אֵל
		מֹשֶׁ֣ה	מָשָׁה
		לֵאמֹֽר׃	אָמַר
		שְׁלַח־	שָׁלַח
		לְךָ֣	אַתָּה
		אֲנָשִׁ֗ים	אֱנוֹשׁ
		וְיָתֻ֙רוּ֙	תּוּר
		אֶת־	אֵת
		אֶ֣רֶץ	אֶרֶץ
		כְּנַ֔עַן	כְּנַעַן
		אֲשֶׁ֥ר	אֲשֶׁר
		אֲנִ֖י	אֲנִי
		נֹתֵ֣ן	נָתַן
		לִבְנֵ֣י	בֵּן
		יִשְׂרָאֵ֑ל	יִשְׂרָאֵל
		אִ֣ישׁ	אִישׁ
		אֶחָ֣ד	אֶחָד
		אִ֥ישׁ	אִישׁ
		אֶחָ֖ד	אֶחָד
		תִּשְׁלְח֑וּ	שָׁלַח
		אִ֣ישׁ	אִישׁ
		אֶחָ֔ד	אֶחָד
		לְמַטֵּ֥ה	מַטֶּה
		אֲבֹתָ֖יו	אָב
		תִּשְׁלָ֑חוּ	שָׁלַח
		כֹּ֖ל	כֹּל
		נְשִׂיא֥	נָשִׂיא
		בָּהֶֽם׃	הֵם
		וַיִּשְׁלַ֨ח	שָׁלַח
		אֹתָ֜ם	אֵת
		מֹשֶׁ֗ה	מָשָׁה
		מִמִּדְבַּ֣ר	מִדְבָּר
		פָּארָ֔ן	פָּארָן
		עַל־	עַל
		פִּ֖י	פֶּה
		יְהוָ֑ה	הוּא
		כֻּלָּ֤ם	כֹּל
		אֲנָשִׁים֙	אֱנוֹשׁ
		רָאשֵׁ֣י	רֹאשׁ
		בְּנֵ֣י	בֵּן
		יִשְׂרָאֵ֔ל	יִשְׂרָאֵל
		הֵ֑מָּה	הֵם
		וַיִּשְׁלַ֣ח	שָׁלַח
		אֹתָ֜ם	אֵת
		מֹשֶׁ֗ה	מָשָׁה
		מִמִּדְבַּ֣ר	מִדְבָּר
		פָּארָ֔ן	פָּארָן
		כְּמִנֵּ֖י	מִנֶּה
		אַנְשֵׁ֣י	אֱנוֹשׁ
		רָאשֵׁ֑י	רֹאשׁ
		בְּנֵ֥י	בֵּן
		יִשְׂרָאֵ֖ל	יִשְׂרָאֵל
		הֵֽמָּה׃	הֵם
		וַיִּשְׁלַ֣ח	שָׁלַח
		אֹתָ֜ם	אֵת
		מֹשֶׁ֗ה	מָשָׁה
		מִמִּדְבַּ֣ר	מִדְבָּר
		פָּארָ֔ן	פָּארָן
		עַל־	עַל
		פִּ֖י	פֶּה
		יְהוָ֑ה	הוּא
		כֻּלָּ֤ם	כֹּל
		אֲנָשִׁים֙	אֱנוֹשׁ
		רָאשֵׁ֣י	רֹאשׁ
		בְּנֵ֣י	בֵּן
		יִשְׂרָאֵ֔ל	יִשְׂרָאֵל
		הֵ֑מָּה	הֵם
		וַיִּשְׁלַ֣ח	שָׁלַח
		אֹתָ֜ם	אֵת
		מֹשֶׁ֗ה	מָשָׁה
		מִמִּדְבַּ֣ר	מִדְבָּר
		פָּארָ֔ן	פָּארָן
		כְּמִנֵּ֖י	מִנֶּה
		אַנְשֵׁ֣י	אֱנוֹשׁ
		רָאשֵׁ֑י	רֹאשׁ
		בְּנֵ֥י	בֵּן
		יִשְׂרָאֵ֖ל	יִשְׂרָאֵל
		הֵֽמָּה׃	הֵם

Trãſla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
אִם חַלָּשׁ הַזְעִיר הוּא אִם סַגִּיא׃ וּמָה אַרְעָא דְּהוּא תָּתִיב בַּהּ הַטָּבָא הִיא אִם בִּישָׁא		
וּמָה קִרְוַיָּא דְּהוּא יָתִיב בְּהֶן הַכְּפַצְחִין אִם בְּכַרְכִין׃ וּמָה אַרְעָא הַעָתִירָא הִיא אִם		
מְסַכְּיָנָא הַאִית בַּהּ אִילָנִין אִם לָא׃ וְתִתַּקְפוּן וְתִסְבוּן מֵאִבָּא דְּאַרְעָא וּיוֹמָיָא יוֹמֵי		
בִּכּוּרֵי עִנְבִין וְסֵלִיקוּ וְאִלֵּין אִנּוּן אַרְעָא מְמַדְבְּרָא דְּצִן עַד רְחוֹב לְמֵטֵי חֲמָת׃ וְסַלִּיקוּ		
בְּדַרוֹמָא וְאָתוֹ עַד חֶבְרוֹן וְתַמָּן אֲחִימַן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי בְּנֵי עֲנָקָא וְחֶבְרוֹן שְׁבַע שְׁנִין		
אִתְבְּנַיַת קֳדָם טָנִיס דְּמִצְרַיִם׃ וַאֲתוֹ עַד נַחֲלָא דְּאַתְבְּלָא וְקָצוֹ מִתַּמָּן עוֹבָרְתָא וַאֲתַבַּל		
עִנְּבִין חַד וְנָטַל וְהֵי בְּאַרְיָתָא בְּתֵרֵין וּמִן רְמוֹנַיָּא וּלְאַתְרָא הַהוּא קְרָא נַחֲלָא		
דְּאַתְבְּלָא עַל עֵיסָק אַתְבְּלָא דְּקָצוֹ מִתַּמָּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתָבוּ מִלְאַלָּלָא יַת אַרְעָא מִסּוֹף		
אַרְבְּעִין יוֹמִין׃ וַאֲזָלוּ וַאֲתוֹ לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אַהֲרֹן וּלְוָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל		
לְמַדְבְּרָא דְּפָארָן לְרֻקֵם וַאֲתֵיבוּ יַתְהוֹן פִּתְגָמָא וְיַת כָּל כְּנִשְׁתָּא׃ וְאַחֲזִנוּן יַת אִנְּא		
דְּאַרְעָאוּ וְאִשְׁתָּעִיוּ לֵיהּ וַאֲמָרוּ אַתֵּינָא לְאַרְעָא דְּשַׁלַּחְתָּנָא		

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Ru. Ca. xiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
זוב	וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא וְזֶה		que re vera fluit lacte & melle: vt ex his fructib9 cognoſci põt:	terrã fluẽtẽ lacte τ melle. τ hic fructus eius. ſz qz fortis gẽs hitans
עזז	פְּרִיהֶם אַפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב		fed cultores fortiſſimos habet: & vrbes	γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ οὗτος ὁ καρπὸς αὐτῆς· ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικοῦν τὴν
עיר	בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת		grãdes atq; muratas.	terrã: τ ciuitates munite murate τ ma
ראה	מְאֹד וְגַם יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ		Stirpẽ enach vidimus	γῆν, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ τετειχισμέναι καὶ μεγά
ישב	שָׁם עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב		ibi. Amalech habitat	gne valde. τ gẽs ãtiõez enach vidim9 ibi.
	וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב		in meridie: etheus & iebuſeus & amorreus	λαι σφόδρα· καὶ τὴν γενεὰν ἐνὰχ ἑωράκαμεν ἐκεῖ,
	בָּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל		habitat in mõtanis. Chananeus vero moratur iuxta mare: & circa fluenta	τ amalec habitat in tra q̃ ad austrũ. τ
יד	יַד הַיַּרְדֵּן וַיַּהַס כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל		iordanis. Inter hec caleb cõpeſcens murmur	καὶ ἀμαλὴκ κατοικεῖ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον· καὶ ὁ
רום	מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ		populi q oriebatur cõtra moyſen. qui	ethεus· τ euεus· τ iebuſeus· τ amor
יכל	אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוּכַל לָהּ וְהָאֲנָשִׁים		dicit. Aſcendamus & poſſideamus	χεταῖος, καὶ ὁ εὐαῖος, καὶ ὁ ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ ἀμορ
עלה	אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכַל		terrã: quoniam poteri mus obtinere eã. Alii	reus habitat in mõtana. τ chananeus habi
	לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא		vero q̃ fuerãt cũ eo: dicebãt. Nequaq̃ ad hũc	ταῖος κατοικεῖ ἐν τῷ ὀρινῇ· καὶ ὁ χαναναῖος κατοι
יצא	מִמֶּנּוּ וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר		populũ valemus aſcendere: qa fortior nobis	κεῖ παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν ἰορδάνην ποτα
תור	תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר		eſt. Detraxeruntq; terre	μόν· καὶ κατεσιώπησε χαλὲβ τὸν λαὸν πρὸς μωυ
	הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר		quã inſpexerant apud filios iſrael dicẽtes	σῆν· καὶ εἶπεν αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλὰ ἀναβάντες
	אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא		Terra quã luſtrauim9: devorat habitatores ſuos.	ἀναβησώμεθα, καὶ κατακληρονομήσωμεν αὐτὴν, ὅτι
ישב	וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְתוֹכָהּ אַנְשֵׁי		Populus quẽ aſpeximus: procere ſtature eſt. Ibi vidimus	δυνάμενοι δυνησόμεθα πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συ
מדד	מִדּוֹת וְשָׁם רָאִינוּ אֶת הַנְּפִלִים		monſtra quedam filiorũ enach de gene re gigãteo: quibus cõparati quaſi locuſte vi debamur. Cap. 14.	νεβησαν μετ' αὐτοῦ, εἶπαν, οὐκ ἀναβαινωμεν ὅτι
יהי	בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִלִים וְנִהְיִי בְעֵינֵינוּ			οὐ δυνησόμεθα ἀναβῆναι πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι ἰσχυρότε
	כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם׃			τιὸς ἐστι ἡμῶν μᾶλλον· καὶ ἐξενεγκαν ἔκασιν τῆς γῆς ἣς
Cap. xiiii.	וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם		GItur vociferãs ois turba	κατεσκέψαντο αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἸΗΛ, λέγοντες, τὴν
נשא	וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּלֹּנוּ		fleuit nocte illa: & murmurati ſunt	γῆν ἣν παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι, γῆ κατε
נתן	עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי		cõtra moyſen & aarõ cuncti filii iſrael dicentes.	σκεψάμεθα ἐν αὐτῇ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ἐὰν εὐδοκῇ κύριος εἰσαγάγῃ ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν.
לון	יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל		Vtinã mortui eſſemus in egypto: & non in hac vaſta ſolitudine.	
דבר	הָעֵדָה לוּ מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אוֹ		Vtinã percamus: & nõ inducat nos dominus in terram	
בוא	בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ מַתְנוּ׃ וְלָמָה			
	יְהוָה מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ			

Pritiua chal.	Interp. chal.
קרה	et fluit lacte τ melle: τ hic eſt fructus eius, ſed populꝰ
רבב חזה	qui habitat in ea fortis ẽ: τ ciuitates murate τ gran=
צית	des valde: filios quoq; gigantũ vidimꝰ ibi. Amalech
נסק כל	habitat in terra auſtrali τ etheus τ iebuſeus τ amor
נפק	reus habitat in mõte: τ chananeus habitat iuxta ma
אמר	re τ iuxta ripam iordanis. Et ſilere fecit caleb popu=
כתל חזה	lum ꝓpter moyſen; τ ait. Aſcendẽtes aſcendemus τ
הוה	poſſidebimus eã: qm̃ poterimꝰ obtinere eã. Viri aũt
רום כול בכה	qui aſcenderãt cũ eo dixerũt. nõ poterimus aſcẽdere
רעם מות	ad populũ: qz fortior nobis eſt. τ detraxerũt terre ꝑ
דבר שול	explozauerãt apud filios iſrael dicentes. Terra per
	quã tranſiuimꝰ vt explozarem ꝰ eã: terra occidẽs habi
	tatores ſuos ẽ: ꝫ in ea populo quẽ vidimus in ea erãt
	viri magne ſtature. Ibiq; vidimꝰ gigãtes filios enac
	de gigantibus: τ videbamur apud noſmetipſos quaſi
	locuſte: τ ſic fuimus in oculis eorum. Ca. 14.
	Et auauitq; ois cetus vocẽ ſuã: τ fleuit ois popu
	lus in nocte illa. Et murmurati ſũt ꝓtra moyſen
	et ꝓtra aaron oẽs filij iſrael: τ dixerũt eis ois congre
	gatio. Vtinam mortui eſſemus in terra egypti: aut in
	deſerto hoc vtinam mortui eſſemus. Quare ergo in=
	ducit nos dominus in terram

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina		Trãsla. Chal.
terrã fluẽtẽ lacte τ melle. τ hic fructus		וְאַף עַבְדָא חֲלֵב וּדְבַשׁ הִיא וְדֵין אִיבָּהּ׃ לְחוֹד אַרְעָא דְּיָתִיב בְּאַרְעָא תַּקִּיף עַמָּא דְּיָתִיב
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ οὗτος ὁ καρπὸς		בְּרִיכָן רַבְרְבָן לַחֲדָא וְאַף בְּנֵי נִיפְרַיָא חֲזִינָא תַּמָּן עַמְלָקָאָה יָתִיב בְּאַרְעָא דָּרוֹמָא וְחִתָּאָה
αὐτῆς· ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικοῦν τὴν		וִימָסָאָה וְאֱמוֹרָאָה יָתִיב בְּטוּרָא וּכְנַעֲנָאָה יָתִיב עַל יַמָּא וְעַל כֵּיף יַרְדְּנָא׃ וַאֲצִית כָּלֵב
terrã: τ ciuitates munite murate τ ma		יָת עַמָּא לְוָת מֹשֶׁה וַאֲמַר מְסַק נְסַק וְנֵירַת יָתָהּ אֲרֵי מְכַל נֵיכוּל לָהּ וְנַבְרַיָא דְּסַלִּיקוּ
γῆν, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ τετειχισμέναι καὶ μεγά		עִמֵּיהּ אֲמַרוּ לָא נֵיכוּל לְמִסַּק לְוָת עַמָּא אֲרֵי תַקִּיף הוּא מִנָּנָא׃ וְאַפֵּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל
gne valde. τ gẽs ãtiõez enach vidim9 ibi.		אַרְעָא דְּאַיְלִיוּ יָתָהּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אַרְעָא דַּעֲבַרְנָא בָהּ לְאַלָּלָא יָתָהּ אַרְעָא
λαι σφόδρα· καὶ τὴν γενεὰν ἐνὰχ ἑωράκαμεν ἐκεῖ,		מְקַטְלָא יָתָהּ הִיא וְכָל עַמָּא דַּחֲזִינָא בְּגַוָּהּ אִינָשִׁין דְּמִשְׁחָא׃ וְתַמָּן חֲזִינָא יָת נְפִילַיָא
τ amalec habitat in tra q̃ ad austrũ. τ		בְּנֵי עֲנָק מִן נְפִילַיָא וַהֲוֵינָא בְּעֵינֵי נַפְשָׁנָא כְּחַמְצִין וְכֵן הֲוֵינָא בְּעֵינֵיהוֹן׃
καὶ ἀμαλὴκ κατοικεῖ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον· καὶ ὁ		Ca.xiiii. וַאֲרִימַת כָּל כְּנִשְׁתָּא וִיהַבוּת קָלְהוֹן וּבְכוֹ עַמָּא בְּלֵילְיָא הַהוּא׃
ethεus· τ euεus· τ iebuſeus· τ amor		וְאִתְרַעֲמוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרוּ לְהוֹן כָּל כְּנִשְׁתָּא לְוֵי דְּמֵיתְנָא
χεταῖος, καὶ ὁ εὐαῖος, καὶ ὁ ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ ἀμορ		בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אוֹ בְּמַדְבְּרָא הָדֵין לְוֵי דְּמֵיתְנָא׃ וּלְמָה יְיָ מָעֵיל יָתָנָא לְאַרְעָא
reus habitat in mõtana. τ chananeus habi		
ταῖος κατοικεῖ ἐν τῇ ὀρινῇ· καὶ ὁ χαναναῖος κατοι		
tat iuxta mare: τ iuxta iordanẽ flu=		
κεῖ παρὰ θάλασσαν, καὶ παρὰ τὸν ἰορδάνην ποτα=		
uiũ. τ epeſcuit chaleb ppũm ad moy		
μόν· καὶ κατεσιώπησε χαλὲβ τὸν λαὸν πρὸς μωυ=		
ſen. τ dixit ei: nõ ſz aſcẽdẽtes		
σῆν· καὶ εἶπεν αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλὰ ἀναβάντες		
aſcẽdamus: τ poſſideamus eã: qz		
ἀναβησώμεθα, καὶ κατακληρονομήσωμεν αὐτήν, ὅτι		
potẽtes poterim9 aduerſus eos. τ hoies dſcẽ		
δυνάμενοι δυνησόμεθα πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συ		
derũt poſt cũ: dixerũt: nõ aſcẽdam9 qz		
νεβησαν μετ' αὐτοῦ, εἶπαν, οὐκ ἀναβαινωμεν ὅτι		
nõ poterimus aſcẽdere aduerſus gẽtẽ: qz fo		
μὴ δυνησόμεθα ἀναβῆναι πρὸς τὸ ἔθνος, ὅτι ἰσχυρότε		
tio: eſt nobis magis. τ tulerũt panoꝛ tre ꝑ		
ρόν ἐστιν ἡμῶν μᾶλλον· καὶ ἐξενεγκαν ἔκασιν τῆς γῆς ἧς		
cõſideranerũt ipam ad filios iſrl: dicẽtes:		
κατεσκέψαντο αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἸΗΛ, λέγοντες, τὴν		
terrã quã tranſiuim9 eã ad cõſiderãdũ: tra dcno		
γῆν ἣν παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι, γῆ κατε		
rão hitãtes in ea eſt. τ ois popu		
σκεψάμεθα ἐν αὐτῇ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ἐὰν εὐδοκῇ κύριος εἰσαγάγῃ ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν.		
lus quẽ vidim9 in ea viri ꝓcere ſtature. τ ibi		
ὃς οὖν ἑωράκαμεν ἐπ' αὐτῆς ἄνδρες ὑπερμήκεις· καὶ ἐκεῖ		
vidimus gigãtes: τ eram9 coꝛã nob; velut		
ἑωράκαμεν τοὺς γίγαντας, καὶ ἦμεν ἐνώπιον ἡμῶν ὡσεὶ		
locuſte: ſz τ ſic eram9 coꝛã illis.		
ἀκρίδες, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἦμεν ἐνώπιον αὐτῶν.	C.14 A	
Et accipiẽs ois cõgregatio: dedit vo=		
καὶ ἀναλαβοῦσα πᾶσα ἡ συναγωγή, ἔδωκε φω		
cẽ: τ fleuit populus totã nocte illã: τ mur		
νήν, καὶ ἔκλαυσεν ὁ λαὸς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ δι=		
murabãt ꝓtra moyſen τ aarõ oẽs filij iſra		
γόγγυζον ἐπὶ μωυσῆν καὶ ἀαρὼν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσρα=		
el. τ dixerũt ad eos ois cõgregatio: vtinã		
ηλ· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς πᾶσα ἡ συναγωγή, ὄφελον		
mortui eſſem9 in tra egypti aut in deſto hoc mor		
ἀπεθάνομεν ἐν γῇ αἰγύπτου ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἀπε		
tui eſſem9. τ quare dñs inducit nos in terrã.		
θανομεν· καὶ ἵνατί κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν.		

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

hanc cadere in bello. vxores vſe τ ταύτην πεσεῖν ἐν πολέμῳ · αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ
filij erũt in raptinã: nñe ergo mel= τὰ παιδία ἔσονται εἰς διαρπαγήν, νῦν οὖν βέλτι
us nobis eſt reuerti in egyptũ. τ dixit ον ἡμῖν ἐστὶν ἀποστραφῆναι εἰς Αἴγυπτον · καὶ εἶπεν
alter alteri: dem⁹ ducẽ: τ reuer ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, δῶμεν ἀρχηγόν, καὶ ἀποστρέ=
tamur in egyptũ. τ cecidit moyſes τ aa ψωμεν εἰς Αἴγυπτον · καὶ ἔπεσεν μωυσῆς καὶ ἀα
ron ſup faciẽ coꝝ oi ꝯgregatiõe filiꝝ ρὼν ἐπὶ πρόσωπον ἔναντι πάσης συναγωγῆς υἱ=
Eccl. 49.b. Mach 3.f. oſũ iſrael. ieſus aũt filiꝰ naue: τ chaleb filiꝰ ῶν Ἰσραήλ. Ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ ναυή, καὶ χαλὲβ ὁ
iephone: exhis q̃ conſiderauerũt B terã: ſci ἰεφονή, τῶν κατασκεψαμένων τὴν γῆν, διέρ=
derũt veſtimẽta ſua: τ dixerũt aduerſus oẽm ῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἔπαν πρὸς πᾶσαν
cõgregationẽ filiorꝝ iſrael: dicẽtes: terra: quã cõſi= συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραήλ, λέγοντες, ἡ γῆ, ἣν κατα
derauimꝰ eã: bona eſt valde valde: σκεψάμεθα αὐτήν, ἀγαθὴ ἐστὶν σφόδρα σφόδρα,
ſi eligit nos dñs: inducet nos in terã εἰ αἱρετίζει ἡμᾶς κύριος, εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν
hanc. τ dabit eã nobis. terã q̃ eſt flu ταύτην · καὶ δώσει αὐτὴν ἡμῖν · γῆ ἥτις ἐστὶ ῥέου=
ens lacte τ melle. ſed a dño ne re σα γάλα καὶ μέλι · ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κυρίου μὴ ἀ=
belles ſitis: vos aũt ne timeatis ꝓpſin ποστάται γίνεσθε, ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν
tre: q̃ cibus vobis eſt. receſſit eñ τῆς γῆς, ὅτι κατάβρωμα ὑμῖν ἐστίν · ἀφέστηκεν γὰρ
tẽpus ab illis: at dñs in nobis: ne time ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν, ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν, μὴ φοβη
tis eos. τ dixit ois cõgregatio: vt θῆτε αὐτούς. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ συναγωγή, κα=
lapidarẽt eos in lapidibꝰ. τ gloria dñi ταλιθοβολῆσαι αὐτοὺς ἐν λίθοις · καὶ ἡ δόξα κυρίου
appuit in nube ſup tabnaculũ teſtimonij in ὤφθη ἐν νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν
oibꝰ filijs iſrael. τ dixit dñs ad οἷς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς
moyſen: vſq; quo irritat me populus hic μωυσῆν, ἕως τίνος παροξύνει με ὁλαὸς οὗτος,
τ vſq; quo nõ credẽt mihi in oibꝰ καὶ ἕως τίνος οὐ πιστεύσουσί μοι ἐν πᾶσι τοῖς
ſignis: que feci in eis: percutiã e= σημείοις, οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, πατάξω αὐ=
os morte τ pdã eos: τ faciã τοὺς θανάτῳ καὶ ἀπωλῶ αὐτούς, καὶ ποιήσω
te in gẽtẽ magnã: τ multã magis q̃ hec. σε εἰς ἔθνος μέγα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο.
τ dixit moyſes
καὶ εἶπε μωυσῆς

Trãſla.B.Hiero.

fiſtã: qne cadam⁹ gladio & vxores ac liberi nri ducantur captiui. Nõne melius eſt reuerti in egyptũ? Dixerũtq; alter ad alterum. Cõſtituamus nobis ducẽ: & reuertamur in egyptũ. Quo audito moyſes & aarõ ceciderunt proni in terrã corã oi multitudine filiorũ iſrael. At vero ioſue filius nũn & caleb filius iephone qui & ipſi lu ſtrauerunt terram: ſciderũt veſtimẽta ſua: & ad oẽm multitudinẽ filiorũ iſrael locuti ſũt Terra quã circuiuimuſ valde bona eſt. Si propitius fuerit dñs inducet nos in eam: & tradet humum lacte & melle manantem. Nolite rebelles eſſe contra dominũ: neq; timeatis populũ terre huius: qa ſicut panẽ ita eos poſſumus deuorare. Receſſit ab eis oẽ pſidiũ. dñs nobiſcũ ẽ. nolite metuere. Cũq; clamaret ois multitudo: & lapidibus eos vellet opprimẽ: apparuit gla dñi ſup tectũ federis cũctis videntibus filiis iſrael. Et dixit dñs ad moyſen. Vſq; quo detrahet mihi populus iſte. Quouſq; non credent mihi in omnibus ſignis que feci corã eis! Feriã igitur eos peſtilentia: atq; cõſumã. te ãt faciam principẽ ſup gentẽ magnã & fortiorẽ hec eſt. Et ait moyſes

Ter.Heb. Au. Ca.xliii. Pritiua heb.

הַזֹּאת	לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ
יִהְיוּ לָבַז הֲלֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב	
מִצְרַיְמָה וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו	
נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיְמָה	
וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פְּנֵיהֶם	
לִפְנֵי כָּל קְהַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה מִן	
הַתָּרִים אֶת הָאָרֶץ קָרְעוּ בִגְדֵיהֶם	
וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ	
לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד	
מְאֹד אִם חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא	
אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנָתְנָה	
לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבַת חָלָב	
וּדְבָשׁ אַךְ בַּיהוָה אַל תִּמְרֹדוּ	
וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ	
כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם	
מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל תִּירָאֵם	
וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵדָה לִדְנוֹם אֹתָם	
בָּאֲבָנִים וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה	
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד	
אָנָה יְנַאֲצֵנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנָה	
לֹא יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר	
עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ אַכֶּנּוּ בַדֶּבֶר	
וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי	
גָּדוֹל וְעָצוּם מֵהֵמָּה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה	

Pritiua heb.

נָשָׂה	
הָיָה לָבַז	
אָמַר	
שׁוּב	
נָפַל פָּנָה	
יָצַד	
תּוּר	
בּוֹא	
זוּב	
מָגַד	
יָרֵא	
סוּר צֵל	
יָעַד רָגַם	
כָּבַד רָאָה	
יָעַד	
נָאַץ	
אָמַן אוֹת	
עָשָׂה נָכָה	
יָרַשׁ	
נָדַל עָצַם	

Interp.chal.

hanc vt cadamus gladio: τ vxores nſe τ paruuli nſi erũt in prędã: nõne melius ẽ nobis vt reuertamur in egyptũ: Dixitq; vnuſq; ad fratrẽ ſuũ. Cõſtituamus principẽ: τ reuertamur in egyptũ. Et ceciditmoyſes et aaron ſup faciẽ ſuã coꝝ oi cetu cõgregatiõis filiorꝝ iſrael. Joſue aũt filius nun τ caleb filius iephone de exploratoribꝰ terre ſciderũt veſtimẽta ſua: τ dixerũt ad oẽm cõgregationẽ filiorꝝ iſrael dicẽtes. Terra per quã trãſluimus vt exploremꝰ eã: bona terra ẽ valde nimis. Si voluꝝtas dñi fuerit nobiſcũ: introducet nos in terrã hanc: τ tradet nobis terrã q̃ fluit lacte τ melle. verũtamẽ nolite eſſe rebelles ꝓtra verbũ dñi: neq; vos timeatis populũ terre: q; in manu nſa traditi ſũt receſſit ab eis fortitudo eoꝝ: τ verbũ dñi eſt in adiutorio nſm: nolite metuere eos. Dixerũt ois cõgregatio vt lapidarẽt eos lapidibus. Et gloria dñi reuelata eſt in tabernaculo federis oibus filijs iſrl. Dixitq; dñs ad moyſen. Vſquequo ꝓuocabũt me ad iracundiã populus iſte? τ vſquequo nõ credẽt verbo meo in oibus ſignis que feci inter eos. feriam eos peſtilẽtia τ conſumã eos: τ faciam te in populum magnum et fortiorem eis. Dixitq; moyſes

Transla.Chal.

הָדָא לְמִפַּל בְּחַרְבָּא נְשָׁנָא וְטַפְלָנָא יְהוֹן לְבִיזָא הֲלָא טַב לָנָא דְנְתוּב לְמִצְרָיִם׃
וַאֲמָרוּ גְּבַר לְאָחוֹהִי נְמַנִּי רֵישׁ וּנְתוּב לְמִצְרָיִם׃ וּנְפַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל אַפֵּיהוֹן קֳדָם
כָּל קְהַל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְיְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה מִן אִלֵּין אַרְעָא דְּעָבַרְנָא בַהּ לְאִלָּלָא יָתָהּ
לְמֵימָר אַרְעָא דְּעָבַרְנָא בַהּ לְאִלָּלָא יָתָהּ לְמֵימָר אַרְעָא דַּעֲבַרְנָא בַהּ לְאִלָּלָא יָתָהּ
סַגְיָא אַרְעָא לַחְדָּא׃ אִם רַעְיָא בָּנָא יְיָ וְיַעֵיל יָתָנָא לְאַרְעָא הָדָא וְיִתְּנַהּ לָנָא
אַרְעָא דְּהִוא עָבְדָא חֲלָב וּדְבָשׁ׃ בְּרַם מֵימְרָא דַּייָ לָא תִּמְרְדוּן וְאַתּוּן לָא תְּדַחֲלוּן מִן
עַמָּא דְּאַרְעָא אֲרֵי כִּיסְנָא מְסִירִין אִינּוּן עֲדָא תּוּקְפְּהוֹן מִנְּהוֹן וּמֵימְרָא דַּייָ פְּסַעֲדָנָא
לָא תְּדַחֲלוּן מִנְּהוֹן׃ וַאֲמָרוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא לְמִרְגַּם יַתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וְיְקָרָא דַּייָ אִתְגְּלִי
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי יְהוֹן מְרַגְּזִין קֳדָמַי עַמָּא
הָדֵין וְעַד אֵימָתַי לָא יְהֵימְנוּן בְּמֵימְרִי בְּכֹל אָתַיָא דַּעֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן׃ אֲמְחִנּוּן בְּסוּתָא
וְאֵשֵׁצִינוּן וְאֶעְבֵּד יָתָךְ לְעַם סַגִּיא וְתַקִּיף מִנְּהוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה

	׳אֶל "יהוה ׳וַיִּשְׁמְעוּ ׳מִצְרַיִם ׳כִּי	׳ad "dominum. ׳Vt audi ant ׳egyptii ∞∞∞∞∞∞∞∞	ad dñm: ⁊ audiet egrpt⁹: ꝙ	
׳עֲלִיתָ ׳בְּכֹחֲךָ ׳אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳עֲלֵה ׳כּוֹחַ	׳הֶעֱלִית ׳בְּכֹחֲךָ ׳אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה	׳de quorum medio ׳edu xisti ׳populum ׳istum:	προς κύριον, καὶ ἀκουσεῖται ἄιγυπτίος, ὅτι ἐξήγαγες τῇ ἰσχύι σου τὸν λαὸν τοῦτον ἐξ αὐτῶν,	eduxisti fortitudie tua pplm hũc ex ipis:
׳יָשַׁב ׳מִקִּרְבּוֹ: ׳וְאָמְרוּ ׳אֶל ׳יוֹשֵׁב ׳הָאָרֶץ	׳מִקִּרְבּוֹ: ׳וְאָמְרוּ ׳אֶל ׳יוֹשֵׁב ׳הָאָרֶץ	׳&׳habitatores ׳terre ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ἀνήγαγες τῇ ἰσχύι σου τὸν λαὸν τοῦτον ἐξ αὐτῶν, sed ⁊ oēs habitãtes in tra ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς	C
׳רָאָה	׳הַזֹּאת ׳שָׁמְעוּ ׳כִּי ׳אַתָּה ׳יְהוָה ׳בְּקֶרֶב	׳huius qui ׳audierũt ׳ꝙ ׳tu ׳domine ׳in ∞∞∞∞∞∞∞	hac audierũt: ꝙ tu dñe in pplo hoc ταύτης ἀκηκόασιν, ὅτι σὺ κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ	
׳אַתָּה ׳יְהוָה ׳וְעַנְנְךָ ׳עֹמֵד ׳עֲלֵהֶם	׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳אֲשֶׁר ׳עַיִן ׳בְּעַיִן ׳נִרְאָה	׳populo ׳isto sis: & ׳facte ׳videaris ׳ad faciem: ∞∞∞	qui oculis ad oculos videris tu do ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζῃ σὺ κύ	
׳פָּנֶה	׳וּבְעַמּוּד ׳עָנָן ׳אַתָּה ׳הֹלֵךְ ׳לִפְנֵיהֶם	׳& nubes tua ׳protegat ׳illos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	mine: ⁊ nubes tua ꝑtdet sup eos: ⁊ in ριε, καὶ ἡ νεφέλη σου ἑφέστηκεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐν	
׳עַמּוּד ׳מוּת	׳יוֹמָם ׳וּבְעַמּוּד ׳אֵשׁ "לָיְלָה: ׳וְהֵמַתָּה	׳& in colũna ׳nubis ׳pre cedas ׳eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ׳ꝑ die ׳& i colũna ׳ignis ׳ꝑ noctẽ: ׳ꝙ occideris	colũna nubis tu ambulas ptior eis σύλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τὴν ἡ	Ero. 13. d.
	׳אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳כְּאִישׁ ׳אֶחָד "וְאָמְרוּ	׳tantã ׳multitudinẽ ׳qua si ׳vnum ׳hominem: ∞∞∞	vic: ⁊ in colũna ignis nocte. ∞ con μέραν, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα· καὶ ἐκτρί	
׳בּוֹא	׳הַגּוֹיִם ׳אֲשֶׁר ׳שָׁמְעוּ ׳אֶת ׳שִׁמְעֲךָ	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ׳& dicant. ׳Non ׳pote rat ׳introducere ∞∞∞∞	friges pplm hũc ãſſi hoiem vnũ. ⁊ ψεις τὸν λαὸν τοῦτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἕνα· καὶ	
	׳לֵאמֹר: ׳מִבִּלְתִּי ׳יְכֹלֶת ׳יְהוָה ׳לְהָבִיא	׳populum ׳in "terrã pro "qua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	dicẽt gẽtes ãſſiq audierũt nomẽ ei: di ἐροῦσιν τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασι τὸ ὄνομά σου, λέγ	Ero.
	׳אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳אֶל "הָאָרֶץ "אֲשֶׁר	׳iurauerat: idcirco ׳occi dit eos ׳in solitudine: ∞	cẽtes: eo qꝺ nõ posset dñs introducere γοντες, ὅτι ἀπὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν	Ero. 32. c.
׳נִשְׁבַּע ׳לָהֶם ׳וַיִּשְׁחָטֵם ׳בַּמִּדְבָּר:	׳לָהֶם ׳וַיִּשְׁחָטֵם ׳בַּמִּדְבָּר:	׳Magnificetur" ergo ∞ ׳fortitudo ׳dñi: ׳sicut ∞ ׳iurasti ׳dicens. ׳Dñs ׳pa tiens ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	pplm hũc in trã: quã iurauit eis: τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς,	
׳שָׁחַט ׳דָּבָר	׳נָשָׁבַע ׳לָהֶם ׳וַיִּשְׁחָטֵם ׳בַּמִּדְבָּר:	׳& multe ׳mie: ׳auferãs ׳iniquitatẽ ׳& scelera: ∞	iurauit eos in deſto. ⁊ nũc eraltes κατέστρωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ νῦν ὑ	
׳גָּדַל ׳כּוֹחַ	׳וְעַתָּה ׳יִגְדַּל "נָא ׳כֹּחַ ׳אֲדֹנָי ׳כַּאֲשֶׁר	׳mullũq "innoxiũ dere linquẽs: ׳qui visitas ׳pec cata ׳patrũ ׳in "filios: ׳in	ψωθήτω μακροθυμία σου κύριε ὃν τρόπον εἶπας, λέγων,	
	׳דִּבַּרְתָּ "לֵאמֹר: ׳יְהוָה ׳אֶרֶךְ ׳אַפַּיִם	"tertiam ׳&׳q̃rtã gnatio nem. ׳Dimitte ׳obſecro ׳pctũm ׳populi ׳huius	dñs patiens ⁊ multũ miſicors: ⁊ verax: κύριος μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινός,	
׳רַב ׳חֶסֶד ׳נֹשֵׂא ׳עָוֹן ׳וּפֶשַׁע ׳וְנַקֵּה	׳וְרַב "חֶסֶד ׳נֹשֵׂא ׳עָוֹן ׳וּפֶשַׁע ׳וְנַקֵּה	׳secũdũ magnitudinem ׳miſericordie tue: ׳ſicut ׳ppitius fuiſti egrediẽti bus ׳de egypto" vſq; ad	auferẽs iniquitates: ⁊ ſcelera: ⁊ pcta: ⁊ ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας, καὶ	
׳רַבְנֵב	׳"לֹא "יְנַקֶּה ׳פֹּקֵד ׳עֲוֹן ׳אָבוֹת ׳עַל	"locũ istũ. ׳Dixit ׳q ׳dñs. ׳Dimiſi ׳iuxta verbũ tu um. ׳Viuo "ego: ׳& iple bitur ׳gloria ׳dñi ׳vniuer ſa ׳terra. ׳Attamen ׳oẽs ׳homines ׳qui viderunt ׳maieſtatem meam: ׳& ׳ſigna "que "feci ∞∞∞∞ ׳in egypto ׳& in ſolitudi ne: ׳& tentauerunt ׳me ׳iã per ׳decẽ "vices: ׳nec ׳obedierunt ׳voci mee:	eraltes: ⁊ nõ emũdabit noxiũ: reddẽs pcc καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον, ἀποδιδοὺς ἁ	
	׳בָּנִים ׳עַל "שִׁלֵּשִׁים ׳וְעַל ׳רִבֵּעִים:		cta patrũ in filios vſq; ad tertiã ⁊ quar μαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τε	
׳סְלַח ׳נָא ׳לַעֲוֹן ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳כְּגֹדֶל	׳סְלַח ׳נָא ׳לַעֲוֹן ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳כְּגֹדֶל		tam gnatiões. dimitte peccata populo huic τάρτης γενεᾶς· ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ	
׳חַסְדֶּךָ ׳וְכַאֲשֶׁר ׳נָשָׂאתָה ׳לָעָם	׳חַסְדֶּךָ ׳וְכַאֲשֶׁר ׳נָשָׂאתָה ׳לָעָם		ſcõs magnã miam tuã. quẽadmodũ ppitꝰ eis fui κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου· καθάπερ ἵλεως αὐτοῖς ἐ	D
׳הַזֶּה ׳מִמִּצְרַיִם "וְעַד "הֵנָּה: ׳וַיֹּאמֶר	׳הַזֶּה ׳מִמִּצְרַיִם "וְעַד "הֵנָּה: ׳וַיֹּאמֶר		ſti ab egrpto vſq; nũc. ⁊ dirit dñs ppi γένου ἕως ἄιγύπτου ἕως τοῦ νῦν· καὶ εἶπε κύριος ἱλε	
׳יְהוָה ׳סָלַחְתִּי ׳כִּדְבָרֶךָ: "וְאוּלָם ׳חַי	׳יְהוָה ׳סָלַחְתִּי ׳כִּדְבָרֶךָ: "וְאוּלָם ׳חַי		ω̃ eis ſum ſcdm ∞bũ tuũ: ſꝫ viuo ego: ὡς αὐτοῖς εἰμὶ κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἀλλὰ ζῶ ἐγώ,	
׳אֲנִי ׳וְיִמָּלֵא ׳כְּבוֹד ׳יְהוָה ׳אֶת ׳כָּל	׳אֲנִי ׳וְיִמָּלֵא ׳כְּבוֹד ׳יְהוָה ׳אֶת ׳כָּל		⁊ implebit gloria dñi oẽm trã: ꝙ καὶ ἐμπλήσει ἡ δόξα κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν, ὅτι	
׳הָאָרֶץ: ׳כִּי ׳כָּל ׳הָאֲנָשִׁים ׳הָרֹאִים ׳אֶת	׳הָאָרֶץ: ׳כִּי ׳כָּל ׳הָאֲנָשִׁים ׳הָרֹאִים ׳אֶת		oēs viri vidẽtes gloriã meã: ⁊ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὁρῶντες τὴν δόξαν μου, καὶ τὰ	
׳כְּבֹדִי ׳וְאֶת ׳אֹתֹתַי "אֲשֶׁר "עָשִׂיתִי	׳כְּבֹדִי ׳וְאֶת ׳אֹתֹתַי "אֲשֶׁר "עָשִׂיתִי		ſigna ꝙ feci in egypto: ⁊ in deſto σημεῖά ἃ ἐποίησα ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ	
׳בְּמִצְרַיִם ׳וּבַמִּדְבָּר ׳וַיְנַסּוּ ׳אֹתִי ׳זֶה	׳בְּמִצְרַיִם ׳וּבַמִּדְבָּר ׳וַיְנַסּוּ ׳אֹתִי ׳זֶה		hoc: ⁊ tẽtauerũt me hac decima vice: ⁊ ταύτῃ, καὶ ἐπείρασάν με τοῦτο δέκατον, καὶ	
׳עֶשֶׂר "פְּעָמִים ׳וְלֹא ׳שָׁמְעוּ ׳בְּקוֹלִי:	׳עֶשֶׂר "פְּעָמִים ׳וְלֹא ׳שָׁמְעוּ ׳בְּקוֹלִי:		nõ audierũt meã voce: οὐκ εἰσήκουσάν μου τῆς φωνῆς, ∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞ ∞	

Pritiua chal.

׳שָׁמַע ׳נָסַךְ "אָמַר
"חָזָה
׳טַלְלַ ׳דִּבֵּר
׳כָּסַל ׳אֶחָד
׳יְכֹל "עוֹל ׳קוּם
׳דִּבֵּר ׳סָנָא ׳רָחַק
׳סָנָא ׳עָבַד ׳טוֹב
׳עָוֹה ׳תּוֹב ׳זָבָה
׳סָעַר ׳דּוֹר
"קוּם "מָלֵא
׳חָזָה ׳אוֹת ׳נָסָה
׳אָמַר

Interp. chal.

cotã dño. Audiẽt egrptũ de quoꝝ medio aſcendere fe ciſti populũ iſtũ in virtute tua: ⁊ dicẽt habitãtibus in terra hac ꝙ audierũt ꝙ tu dñe cuꝝ maieſtate tuã habi tas in medio populi huiꝰ: ꝙ oculis ſuis vidit maieſta tẽ glozie tue dñe: ⁊ nubes tua obũbrat ſup eos: ⁊ in co lũna nubis tu precedis eos ꝑ diẽ ⁊ in colũna ignis ꝑ noctẽ: ⁊ ſi occideris populũ hunc ãſſi virũ vnũ: dicent populi ꝙ audierũt famã fortitudinis tue dicẽtes. Eo ꝙ nõ erat poteſtas cotã dño ad introducendũ populũ hunc in terrã ꝓ qua iurauit eis: ideo occidit eos in deſerto. Nunc aũt magnificet obſecro fortitudo cotã te dñe: ſicut locutus es dicens. Dñs patiens ⁊ multũ benefaciẽs: dimittẽs iniq̃tates ⁊ ſcelus: parcẽs eis ꝙ cõuertũtur ad legẽ eius: ⁊ eos ꝙ nõ cõuertũtur nõ iu ſtificat: viſitãs peccata patrũ in filios rebelles in gnã tionẽ tertiã ⁊ in quartã. Dimitte obſecro pcꝫ populi huiꝰ ſm multitudinẽ bonitatis tue: ⁊ ſicẽ dimiſiſti ppꝫ huic ab egypto ⁊ vſq; nunc. Dixitq; dñs dimiſi iurta verbum tuũ. Uerũtamen viuo ego: ⁊ implebitur glo ria dñi omnis terra: quia oẽs viri qui viderunt glo riam meã ⁊ ſigna mea que feci in egypto ⁊ in deſerto et tentauerunt cotim me iam decem vicibus et non obedierunt verbo meo: ∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞

Transla. Chal.

׳וְיִשְׁמָעוּן ׳מִצְרָאֵי ׳אַרְעָא ׳אֲסֵקְתָּא ׳בְּחֵילָךְ ׳יַת ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳מִבֵּינֵיהוֹן: "וְיֵמְרוּן ׳לְיַתְיָבֵ
׳דְּאַרְעָא׳הָדָא ׳דִּשְׁמָעוּ ׳אַרְעָתָא ׳יָתָךְ ׳שְׁרֵיָא ׳בְּגוֹ ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳דְּ׳בְעֵינֵיהוֹן "חֲזוֹ ׳שְׁכִינְתָ
׳יְקָרָךְ ׳יְיָ ׳עַנָּנָךְ ׳מְסַיֵּיל ׳עֲלֵיהוֹן ׳וּ׳עַמּוּדָא ׳דַּ׳עֲנָנָא ׳אַתְּ ׳מְ׳דַּבַּר ׳קֳדָמֵיהוֹן ׳בְּיוֹמָא ׳וּ׳בְעַמּוּדָא
׳דְּאֵישָׁתָא ׳בְּלֵילְיָא: ׳וְתִקְטוֹל ׳יָת ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳כְּגַבְרָא ׳חַד ׳וְ׳יֵמְרוּן ׳עַמְמַיָּא ׳דִּישְׁמְעוּן ׳יָת ׳שְׁמַע
׳גְּבוּרְתָּךְ ׳לְ׳מֵימַר: ׳מִ׳דְּלֵית ׳יוּכְלָא ׳מֵרַם ׳יְיָ ׳לְ׳אַעֲלָא ׳יָת ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳לְ׳אַרְעָא ׳דְּ׳מַיֵּים ׳לְהוֹן
׳וּקְטָלִינוּן ׳בְּ׳מַדְבְּרָא: ׳וּכְעַן ׳סְגִי ׳כְּעַן ׳חֵילָא ׳קֳדָמָךְ ׳דְּ׳מֵימְרְתָּא ׳לְ׳מֵימַר: ׳יְיָ ׳מְ׳רַחֵיק ׳רְגָ
׳וְ׳סַגֵּי ׳לְ׳מֶעְבַּד ׳טָבְוָן ׳שָׁבֵיק ׳לְ׳עֲוַיִין ׳וְ׳לְ׳חוֹבִין ׳סָלַח ׳לְ׳דְתַיְבִין ׳לָא ׳יַ׳דֵּיתֵי ׳וְ׳לְדַלָּא
׳תַּתֵּין ׳לָא ׳מְ׳זַכֵּי ׳מַסְעַר ׳חוֹבֵי ׳אֲבָהָן ׳עַל ׳בְּנִין ׳עַל ׳דַּר ׳תְּלִיתָאֵי ׳וְעַל ׳דַּר ׳רְבִיעָאֵי: ׳שְׁבוֹק
׳כְּעַן ׳לְ׳חוֹבֵי ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳כְּסַגִּיאוּת ׳טִיבוּתָךְ ׳וְכְמָא ׳דְּ׳שַׁבַּקְתָּ ׳לְ׳עַמָּא ׳הָדֵין ׳מִ׳מִּצְרַיִם ׳וְעַד ׳כְּעַן:
׳וַאֲמַר ׳יְיָ ׳שְׁבַקִית ׳כְּ׳פִתְגָמָךְ: ׳וּ׳בְרַם "כֵּיוָן ׳אֲנָא "וַ׳חֲיֵי ׳יְקָרָא ׳דַּ׳יְיָ ׳יַת ׳כָּל ׳אַרְעָא: ׳אֲ׳מָרֵי
׳כָּל ׳גַּבְרַיָּא ׳דַּ׳חֲזוֹ ׳יָת ׳יְקָרִי ׳וְ׳יָת ׳"אָתְוָתָי ׳דַּ׳עֲבַדִית ׳בְּ׳מִצְרַיִם ׳וּ׳בְ׳מַדְבְּרָא ׳וְ׳נַסְיוּ ׳מָ׳דַּי ׳דְּנָן
׳עֲשַׂר ׳זִמְנִין ׳וְלָא ׳קַבִּילוּ "בְּ׳מֵימְרִי: ׳׳׳

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Nu.Ca.xiiij.	Pritiua.heb.
Deut. 1.f. profecto nõ videbũt trã: quã iurauit pribus eorũ: ἡμὴν οὐκ ὄψονται τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν	[a]non [b]vidēbunt [c]terram pro [d]qua [e][f][g]iurauit [g]patribus eorũ:	אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר	
fuis: ſz filij eox q fũt mecũ hic ho αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐστι μετ' ἐμοῦ ὧδε σή	[h]nec [i]quiſq; ex illis [k]qui detraxit mihi [l]intuebi=	נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל־מְנַאֲצַי לֹא	[k]שָׁבַע [l]נָאַץ
dic: quotquot nõ ſcĩũt bonũ aut malũ: oiꝫ iumε= μερον, ὅσοι οὐκ οἴδασιν ἀγαθὸν ἢ κακόν, πᾶς νεώτε	tur eã. [m]Seruũ meũ [n] ca=	יִרְאוּהוּ [m]וְעַבְדִּי [n]כָלֵב [o]עֵקֶב [p]הָיְתָה	[p]הָיָה
oꝛ expers: hiꝫ dabo trã. οὗτος ἄπειρος, τούτοις δώσω τὴν γῆν· πάντες δὲ οἱ	leb qui [r]plenus [s]alio [q]ſpi=	[q]רוּחַ [r]אַחֶרֶת [s]עִמּוֹ [t]וַיְמַלֵּא [u]אַחֲרָי	
irritãtes me nõ videbũt hãc. at ſeruꝰ meꝰ παροξύνοντές με οὐκ ὄψονται αὐτήν· ὁ δὲ παῖς μου	ritu [u]ſecutus eſt me:	וַיְבִיאֵהוּ [t]אֶל־הָאָרֶץ [u]אֲשֶׁר־ [v]בָּא	[t]בּוֹא
chaleb: qꝫ fuit ſpꝰ alꝰ in eo: τ ſe	[x]inducam [y]in [z]terrã hanc	[w]שָׁמָּה [x]וְזַרְעוֹ [y]יוֹרִשֶׁנָּה: [z]וְהָעֲמָלֵקִי	[x]יָרַשׁ
Iosue. χαλέβ, ὅτι ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπή	[a]quam [b]circuiuit: &	[a]וְהַכְּנַעֲנִי [b]יוֹשֵׁב [c]בָּעֵמֶק [d]מָחָר [e]פְּנוּ	[b]יָשַׁב [c]בִּקְעָה
14.b. cuꝭ eſt me: τ inducã eũ in trã in quã in= κολούθησέ μοι, καὶ εἰσάξω αὐτὸν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν εἰ=	[c]ſemen eius [d]poſſide= bit eã: qñ [e]amalechites	[f]וְסָעוּ [g]לָכֶם [h]הַמִּדְבָּרָה [i]דֶּרֶךְ [j]יַם־סוּף:	[f]נָסַע
trauit illuc: τ ſemẽ eiꝰ poſſidebit eã. σῆλθεν ἐκεῖ, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει αὐτήν.	[f]& chananeus [g]habitant [h]in vallibus. [i]Cras	[k]וַיְדַבֵּר יְהוָה [l]אֶל־מֹשֶׁה [m]וְאֶל־אַהֲרֹן	[k]דָּבַר
E at amalec τ chanane habitant in val	[k]amouete caſtra: & re=	[n]לֵאמֹר: [o]עַד־מָתַי [p]לָעֵדָה [q]הָרָעָה	[q]רַע
le. cras reuertimini vos τ diſcedite in λάκι. αὔριον ἐπιστράφητε ὑμεῖς καὶ ἀπαράτε εἰς τὴν	uertimini [l]in ſolitudinẽ [m]viã [n]maris [o]rubri. [p]Lo	[r]הַזֹּאת [s]אֲשֶׁר [t]הֵמָּה [u]מַלִּינִים [v]עָלָי	[r]לוּן [s]עֲלָה
deſertũ viã maris rubri. τ ait dñs ad ἔρημον ὁδὸν θαλάσσης ἐρυθρᾶς· καὶ εἶπε κύριος πρὸς	cutuſq; eſt [o]dñs [p]ad [q]moy ſen [r]& [s]aaron [t]dicẽs. [u]Vſq; quo [v]multitudo [w]hec	[w]אֵת [x]תְּלֻנּוֹת [y]בְּנֵי [z]יִשְׂרָאֵל [a]אֲשֶׁר [b]הֵמָּה	[w]תָּלַן [x]תְּלוּנָה
moyſen τ aaron: dicẽs: vſq; quo cõgregatiõeꝫ μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων, ἕως τίνος τὴν συναγωγὴν	[x]peſſima [y]murmurat [z]cõ tra me. [a]Querelas [b]filiorũ [c]iſra el [d]audiui. [e]Dic ergo [f]eis.	[c]מַלִּינִם [d]עָלַי [e]שָׁמַעְתִּי: [f]אֱמֹר [g]אֲלֵהֶם	[d]לוּן [e]עָלָה
piauã hãc: q̃ ipſi murmurãt cõtra	[g]Viuo [h]ego [i]ait [j]dñs [k]ſicuti [l]locuti eſtis [m]audiẽte me: [n]ſic faciam [o]vobis. [p]In ſolitudine [q]hac [r]iace	[h]חַי [i]אָנִי [j]נְאֻם [k]יְהוָה [l]אִם־לֹא [m]כַּאֲשֶׁר	[h]חָיָה
Infra. me: murmurationẽ filioꝝ iſrael: q̃ ipſi mur= 36.8.τ μου, τὴν γόγγυσιν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἣν αὐτοὶ γογγύ	bunt [q]cadauera veſtra. [r]Omnes [s]qui numerati eſtis [t]a [u]viginti [v]annis [w]& ſupra: & [x]murmuraſtis [y]cõtra me [z]non [a]intrabitis [b]terram ſuper [c]quam [d]le=	[n]דִּבַּרְתֶּם [o]בְּאָזְנָי [p]כֵּן [q]אֶעֱשֶׂה [r]לָכֶם:	[o]עָשָׂה
35.b. murãt de vobis: audiui. dic eis: viuo ego: di= ζουσι πρὸς ὑμῶν, ἀκήκοα. εἰπὸν αὐτοῖς, ζῶ ἐγώ, λέ=	[e]uauit [f]manum meam: [g]vt habitare [h]vos [i]face= rẽ: [j]preter [k]caleb [l] filium [m]iephone [n] & ioſue [o] filiũ [p]nun. [q]Parulos ãt vꝝ de [r]quibus [s]dixiſtis q̃ [t]p= de hoſtibus [u]forẽt: [v] itro ducam: [w]vt videant [x]ter ram [y]quę [z]vobis diſplicu it. [a]Veſtra cadauera [b]ia cebunt [c]in ſolitudine. [d]Filii vꝝ [e]erũt [f]vagi [g]i de ſerto [h]annis [i]quadraginta: [j]& porta bũt [k]fornicationẽ vꝝ	[s]בְּמִדְבָּר [t]הַזֶּה [u]יִפְּלוּ [v]פִּגְרֵיכֶם [w]וְכָל־	[r]דִּבֶּר [s]נָפַל
γει κύριος, ἡμὴν ὃν τρόπον ἐλαλήκατε εἰς τὰ ὦτά		[x]פְּקֻדֶיכֶם [y]לְכָל [z]מִסְפַּרְכֶם [a]מִבֶּן	[t]סָפַר
meos: ſic faciã vobis in deſerto hoc cadẽt μου, οὕτως ποιήσω ὑμῖν· ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖ		[b]עֶשְׂרִים [c]שָׁנָה [d]וָמָעְלָה [e]אֲשֶׁר	[u]עָלָה
cadauera vꝝa. τ oiꝫ viſitatio vꝝa τ nu= ται τὰ κῶλα ὑμῶν, καὶ πᾶς ἡ ἐπισκοπὴ ὑμῶν καὶ οἱ κα		[f]הִלִּינוּ [g]עָלָי: [h]אִם־אַתֶּם [i]תָּבֹאוּ [j]אֶל־	[v]לוּן [w]בּוֹא
merati vꝝi a viginti ãnis τ ſupra: q̃tũ τεταριθμημένοι ὑμῶν ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, ὅσοι		[k]הָאָרֶץ [l]אֲשֶׁר [m]נָשָׂאתִי [n]אֶת־ [o]יָדִי	
murmurauerũt cõtra me. ſi vos introibitis in		[p]לְשָׁכֵן [q]אֶתְכֶם [r]בָּהּ [s]כִּי־[t]אִם־[u]כָּלֵב [v]בֶּן	
εἰ γόγγυσαι ἐπ' ἐμοί· εἰ ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν		[w]יְפֻנֶּה [x]וִיהוֹשֻׁעַ [y]בִּן־נוּן: [z]וְטַפְּכֶם [a]אֲשֶׁר	[w]טָפַף
trã in quã ertẽdi manũ meã vt habitare facerẽ vos γῆν ἐφ' ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου κατασκηνῶσαι ὑμᾶς		[b]אֲמַרְתֶּם [c]לָבַז [d]יִהְיֶה [e]וְהֵבִיאתִי [f]אֶתְכֶם	[c]בַּז [d]הָיָה [e]בּוֹא
in ea. ſed chaleb filiꝰ iephone. τ ieſus filiꝰ ἐπ' αὐτῆς· ἀλλ' ἢ χαλὲβ υἱὸς ἰεφοννή, καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ		[g]וְיָדְעוּ [h]אֶת־הָאָרֶץ [i]אֲשֶׁר [j]מָאַסְתֶּם	
naue: τ puerꝰ: ꝙs vituliꝰ in rapinã futu ναυή, καὶ τὰ παιδία, ἃ εἴπατε εἰς διαρπαγὴν ἔσε=		[k]בָּהּ: [l]וּפִגְרֵיכֶם [m]אַתֶּם [n]יִפְּלוּ [o]בַּמִּדְבָּר	[k]נָפַל [l]דֹּר
ros: inducã eos in trã: qua vos receſſiſtis σθαι, εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν ὑμεῖς ἀπέστητε		[p]הַזֶּה: [q]וּבְנֵיכֶם [r]יִהְיוּ [s]רֹעִים [t]בַּמִּדְבָּר	[m]רָעָה
ab ea. τ cadauera vꝝa cadẽt in deſerto ἀπ' αὐτῆς· καὶ τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ		[u]אַרְבָּעִים [v]שָׁנָה [w]וְנָשְׂאוּ [x]אֶת־[y]זְנוּתֵיכֶם	[n]רָבַע [o]זָנָה
hoc. at filij vꝝi erũt vagi in deſerto ταύτῃ· οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμόμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ			
F q̃draginta ãnis. τ portabũt fornicatiõeꝫ τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ ἀνοίσουσι τὴν πορνείαν			

Transla.Chal.	Interp.chal.	Pritiua chal.
אִם־יֶחֱזוֹן יָת אַרְעָא דְּקַיֶּימִית לַאֲבָהָתְהוֹן וְכָל דְּאַרְגִּיזוּ קֳדָמַי לָא יֶחֱזוֹנַהּ וְעַבְדִּי כָּלֵב	☞ videbũt terrã pro qua iurauit pribus ſuis: τ oēs q irritauerũt coꝝ me nõ videbũt eam. Seruũ meũ caleb eo q fuit cuꝫ eo alius ſpũs: τ pfecte ſecutus eſt	[a]חָזָה [b]קוֹם [c]נָגַז
חֶלֶף דַּהֲוָה רוּחָא אָחֳרִי עִמֵּיהּ וְאַשְׁלִים בָּתַר דַּהֲלִיכְתֵּי וְאָעֵיל יָתֵיהּ לְאַרְעָא דְּעַל לְתַמָּן	timorẽ meũ introducã in terrã ad quã ingreſſus eſt: τ filij ſui poſſidebũt eã. Amalechites ãt τ chananeꝰ habitãt in valle: cras reuertimini τ mouete caſtra in ſo= litudinẽ p viã maris rubri. Locutuſq; ẽ dñs cũ moyſe τ cũ aaron dicẽs. Vſquequo pgregatio hec peſſima mur murabũt ptra me? murmuratio filioꝝ iſrq̃ ipſi mur murãt cõtra me audita eſt coꝝ me, dic eis. Viuo ego dicit dñs q ſic locuti eſtis coꝝ me: ſic faciã vobis. in ſolitudine hac cadent cadauera vꝝa τ oēs q numerati ſunt ex vobis iuxta oẽm numerationẽ vꝝam a viginti annis τ ſupra: quia murmuraſtis cõtra me. Si vos in= trabitis in terrã pro qua iurauit in verbo meo vt habi tare facerẽ vos in ea: preter caleb filiũ iephone et ioſue filiũ nun. Paruulos ãt vꝝos de duos dixiſtis q eſſent in predã: introducã τ cognoſcent terrã que di ſplicuit vobis. Cadauera ãt veſtra cadent in deſer= to hoc: τ filij veſtri mozabuntur in ſolitudine quadra ginta annis: τ ſuſcipient iniquitates veſtras:	[d]נָסַע
וּבְנוֹהִי יְרִיתוּנַהּ אַרְבְּעִין שְׁנִין וְיִסְבְּלוּן יָת חוֹבֵיכוֹן עַד דִּיסְפּוּ פִּגְרֵיכוֹן בְּמַדְבְּרָא		[e]דָּבַר [f]יְהוָה [g]אֶל־מֹשֶׁה [h]וְאֶל־אַהֲרֹן	[e]דָּבַר
אִלֵּין מִנְיַנֵיכוֹן לְכֹל חוּשְׁבַּנְכוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא דִּי		[i]לֵאמֹר: [j]עַד־מָתַי [k]לָעֵדָה [l]הָרָעָה	[f]לוּן [g]עָלָה
אִיתְרַעֲמְתּוּן עֲלָי אִם אַתּוּן עָלִין לְאַרְעָא דְּקַיֶּימִית בְּמֵימְרִי לְאַשְׁרָאָה יְקָרִי		[m]הַזֹּאת [n]אֲשֶׁר [o]הֵמָּה [p]מַלִּינִם [q]עָלַי [r]שָׁמַעְתִּי:	[h]חָיָה
אֱלָהַיִן כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה וִיהוֹשָׁעַ בַּר נוּן וְטַפְּלְכוֹן דַּאֲמַרְתּוּן לְבַזָּא יְהֵי וְאָעֵיל יָתְהוֹן		[s]אֱמֹר [t]אֲלֵהֶם [u]חַי־[v]אָנִי [w]נְאֻם [x]יְהוָה [y]אִם־לֹא	[h]חָיָה
וְיִדְּעוּן יָת אַרְעָא דְּסַאֲנֵית בָּהּ וּפִגְרֵיכוֹן יִפְּלוּן בְּמַדְבְּרָא הָדֵין וּבְנֵיכוֹן יְהוֹן		[z]כַּאֲשֶׁר [a]דִּבַּרְתֶּם [b]בְּאָזְנָי [c]כֵּן [d]אֶעֱשֶׂה [e]לָכֶם:	[d]עָשָׂה
מְאַחֲרִין בְּמַדְבְּרָא אַרְבְּעִין שְׁנִין וְיִסְבְּלוּן יָת תְּרֵיכוֹן		[f]בַּמִּדְבָּר [g]הַזֶּה [h]יִפְּלוּ [i]פִּגְרֵיכֶם [j]וְכָל־	[f]נָפַל [g]דֹּר
		[k]פְּקֻדֵיכֶם [l]לְכָל [m]מִסְפַּרְכֶם [n]מִבֶּן	[h]סָפַר
		[o]עֶשְׂרִים [p]שָׁנָה [q]וָמָעְלָה [r]אֲשֶׁר	[i]עָלָה
		[s]הֵלִינוּ [t]עָלָי: [u]אִם־אַתֶּם [v]תָּבֹאוּ [w]אֶל־	[i]לוּן [j]בּוֹא
		[x]הָאָרֶץ [y]אֲשֶׁר [z]נָשָׂאתִי [a]אֶת־ [b]יָדִי	
		[c]לְשָׁכֵן [d]אֶתְכֶם [e]בָּהּ [f]כִּי־[g]אִם־[h]כָּלֵב [i]בֶּן	
		[j]יְפֻנֶּה [k]וִיהוֹשֻׁעַ [l]בִּן־נוּן: [m]וְטַפְּכֶם [n]אֲשֶׁר	
		[o]אֲמַרְתֶּם [p]לָבַז [q]יִהְיֶה [r]וְהֵבִיאתִי [s]אֶתְכֶם	[k]בַּז [l]הָיָה [m]בּוֹא
		[t]וְיָדְעוּ [u]אֶת־הָאָרֶץ [v]אֲשֶׁר [w]מְאַסְתֶּם	
		[x]בָּהּ: [y]וּפִגְרֵיכֶם [z]אַתֶּם [a]יִפְּלוּ [b]בַּמִּדְבָּר	[n]נָפַל [o]דֹּר
		[c]הַזֶּה: [d]וּבְנֵיכֶם [e]יִהְיוּ [f]רֹעִים [g]בַּמִּדְבָּר	[p]רָעָה
		[h]אַרְבָּעִים [i]שָׁנָה [j]וְנָשְׂאוּ [k]אֶת־[l]זְנוּתֵיכֶם	[q]רָבַע [r]זָנָה

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶת שַׁבְּתֹתַי
תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת
מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה
הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃ וְהַשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח
בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי
חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת
אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחָרֶב׃ וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה
מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לָחָרֶב לִפְנֵיכֶם׃ וְהִפְרֵיתִי
אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם
יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי
חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי
אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם
תִּהְיוּ לִי לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם

יהוה

Interp. chal.

dñs deus vf. Dies sabbatoꝝ meoꝝ custodite: ⁊ domꝰ sanctuarij mei metuite: ego dñs. Si in legitimis meis ambulaueritis: ⁊ precepta mea custodieritis: ⁊ feceritis ea: dabo pluuiã vestrã in tẽporibus suis: ⁊ dabit terra fructuꝫ suũ: ⁊ arboꝛ agri dabit poma sua. et apprehendet vobis tritura vindemiam: ⁊ vindemia apprehẽdet pullulationẽ semẽtis: ⁊ comedetis panẽ vestrũ in saturitate: ⁊ habitabitis confidẽter in terra vestra. Daboꝫ pacẽ in terra: ⁊ manebitis ⁊ nõ erit qui commoueat vos: ⁊ cessare faciã bestiam malã de terra: ⁊ occidentes gladio nõ transibũt per terrã vestram. Et persequemini inimicos vestros: ⁊ corruent coram vobis in gladio. Persequẽturꝫ quinqꝫ ex vobis centum: ⁊ centum ex vobis fugabũt decem millia. Et cadent inimici vestri coram vobis in gladio. ⁊ aspiciam vos in verbo meo: vt benefactã vobis: ⁊ crescere vos faciam: et multiplicabo vos: ⁊ statuam pactum meum vobiscum. Comedetisꝫ vetera veterum. ⁊ vetera proper noua efferetis. Daboꝫ tabnaculũ meũ inter vos: ⁊ nõ abiiciet vos ỻbũ meũ: ⁊ hitare faciã inaestatẽ meã iter vos: ⁊ ero vobis ī deũ: ⁊ vos eritꝭ cõrã me in ppũ. Ego dñs deꝰ vf: q̃ eduxi vos de tra egypti: ne

Vulgata chal.

שַׁבַּת נָטַר כָּדַשׁ
יְהוָה יָרֵךְ נָתַן
אָבַב דּוּשׁ נֶפֶק
אָכַל שָׁבַע יָתַב
שָׁרָא נוּד נָמַל
חָיָה עָדָה רָדַף
נָפַל רָבַב עָרַם
פָּנָה אָמַר טוֹב
נָפַשׁ סָאַב קוּם
חָדָה פָּנָה שָׁכַן
רָחַק שָׁרָא יְהוָה

Transla. chal.

יְיָ אֱלָהָכוֹן׃ יַת יוֹמֵי שַׁבְּתָא דִּילִי תִּטְּרוּן וּמַקְדָּשִׁי תֶּהֱווֹן דַּחֲלִין אֲנָא יְהוָה׃ אִם
פִּקּוּדַי תֶּהֱכוֹן וְיַת פִּיקּוּדַי תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן׃ וְאֶתֵּן מְטַר יְכוֹן בְּעִדָּנֵיהוֹן וְתִתֵּן אַרְעָא
עֲלַלְתָּהּ וְאִילָן חַקְלָא יִתֵּן אִבְּיָרֵיהּ׃ וְיִרְעַע לְכוֹן דַּיְשָׁא לְקֻבְלָא וְקֻבְלָא יְרָעַע לְאַבּוֹרָא
בַּר זַרְעָא וְתֵיכְלוּן לַחְמְכוֹן לְמִסְבַּע וְתִתְּבוּן לְרָחְצָן בְּאַרְעֲכוֹן׃ וְאֶתֵּן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא
וְתִשְׁרוֹן וְלֵית דְּמַנְיָד וְאַבְטֵל חַיְתָא בִּישְׁתָּא מִן אַרְעָא וְדֵלָטִלִין לָא יְעִדּוֹן
בְּאַרְעֲכוֹן׃ וְתִרְדְּפוּן יַת בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן וְיִתְּפְלוּן קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא׃ וְיִרְדְּפוּן מִנְּכוֹן חַמְשָׁא
לְמְאָה וּמְאָה מִנְּכוֹן לְרִבּוֹתָא יְעִדְּקוּן וְיִתְּפְלוּן בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא׃ וְאֶתְפְּנֵי
עֲלֵיכוֹן וְאַסְגֵּי יַתְכוֹן וְאָקִים יַת קְיָמִי עִמְּכוֹן׃ וְתֵיכְלוּן
עַתִּיקָא דַּעֲתִיקָא וְעַתִּיקָא מִן קֳדָם חַדְתָּא תְּפַנּוּן׃ וְאֶתֵּן מַשְׁכְּנִי בֵּינֵיכוֹן וְלָא יְרַחֵק מֵימְרִי
יָתְכוֹן׃ וְאֶשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי בֵּינֵיכוֹן וְאֶהֱוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהּ וְאַתּוּן תֶּהֱווֹן קֳדָמַי לְעַם׃ אֲנָא יְיָ
אֱלָהָכוֹן דְּאַפֵּיקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִלְּמֶהֱוֵי לְהוֹן

Vulgata Ver. Heb.

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶת שַׁבְּתֹתַי
תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת
מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה
הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃ וְהַשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח
בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי
חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת
אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחָרֶב׃ וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה
מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לָחָרֶב לִפְנֵיכֶם׃ וְהִפְרֵיתִי
אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם
יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי
חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי
אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם
תִּהְיוּ לִי לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם

יְהוָה

Trãsla. B. Hiero.

dñs deus vester. Custodite sabbata mea: et pauete ad sanctuarium meum. Ego dñs. Si in pceptis meis ambulaueritis: et mãdata mea custodieritis: et feceritis ea: dabo vobis pluuias tẽporibus suis: et terra germinet germẽ suũ: et arbores replebuntur. Apprehẽdet messis tritura vindemiam: et vindemia occupabit sementẽ: et comedetis panẽ vestrũ in saturitate: et habitabitis confidenter in terra vestra. Dabo pacẽ in finibus vestris: et dormietis et nõ erit qui exterreat. Auferam malas bestias: et gladius non transibit terminos vestros. Persequemini inimicos vestros et corruent coram vobis. Persequentur quinq; de vestris centũ alienos: et centũ de vobis decẽ millia. Cadent inimici vestri gladio in conspectu vestro. Respiciã vos et crescere faciam: et multiplicabimini: et firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis vetera veterum: et vetera nouis supuenientibus proiicietis. Ponã tabernaculũ meũ in medio vestri. et non abiiciet vos anima mea. Ambulabo inter vos: et ero deus vester: et vos eritis populus meus. Ego dominus deus vester qui eduxi vos de terra egyptiorum: ne seruiretis eis.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

dñs deus vf. sabbata mea seruabitis: κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, ⁊ a sctuario meo timebitis: ego dñs. καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε, ἐγὼ κύριος. si in pceptis meis ãbulaueritis: ⁊ mã Deut. ἐὰν ἐν τοῖς πρόσταγμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰς ἐν 28.a. data mea obseruaueritis: ⁊ feceritis ea: ⁊ τολάς μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς; καὶ dabo pluuiã vobis in tẽpore suo: ⁊ dabit δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ δώσει germina sua: ⁊ ligna cãpoꝝ red- τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀπο- dent fructũ suũ. ⁊ apphẽdet vobis δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ καταλήψεται ὑμῖν tritura vindemiã: ⁊ vindemia apphẽ- ὁ ἀλωητὸς τὸν τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψε- det sementẽ. ⁊ comedetis panẽ vrm ad ται τὸν σπόρον, καὶ φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς saturitatẽ. ⁊ hitabitis cũ securitate in σωτηρίαν· καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ tra vra: ⁊ dabo pacẽ in tra vra: ⁊ Job.11 τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ d. dormietis: ⁊ nõ erit vos exterrẽs. ⁊ κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσαι ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν. καὶ perdã bestias malas ex tra vra: ⁊ bel ἀπολῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλε- li nõ trãsibit p trã vram: ⁊ psequmi μος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ διώξετε β inimicos vros: ⁊ cadẽt coꝝ vobis τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται ἐνώπιον ὑμῶν in cede. ⁊ psequẽt ex vobis q̃nq; cẽtũ: ἐν φόνῳ. καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατόν, ⁊ cẽtũ ex vobis psequẽt decẽ millia. ⁊ ca- καὶ ἑκατὸν ἐξ ὑμῶν διώξονται μυρίαδας. καὶ πεσοῦν- dẽt inimici vri coꝝ vobis gladio. ⁊ται οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν μαχαίρᾳ. καὶ respiciã sup vos: ⁊ crescere faciã vos: ⁊ multi ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξανῶ ὑμᾶς, καὶ πλη- plicabo vos: ⁊ statuã pactũ meũ vobiscũ: θυνῶ ὑμᾶς, καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν, ⁊ comedetis ⁊ antiq̃ antiquoꝝ: ⁊ antiq̃ καὶ φάγεσθε καὶ παλαιὰ παλαιῶν, καὶ παλαιὰ ex cõspectu nouoꝝ efferetis. ⁊ ponã tabna- ἐκ προσώπου νέων ἐξοίσετε· καὶ θήσω τὴν σκη culũ meũ in vobis: ⁊ nõ abominabit nia mea νήν μου ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ βδελυξεται ἡ ψυχή μου vos. ⁊ ambulabo inter vos: ⁊ ero ὑμᾶς· καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσομαι vf deus: ⁊ vos critis mihi in ppm: ego ὑμῶν θεός, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, ἐγώ- sum dñs deus vf q̃ eduxi vos ex tra εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς egypti: ne esseti vos Αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν

ſerui. τ cõfregi vinculũ iugi ve=
δούλων · καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ ὑ=
ſtri: et duxi vos cũ fiducia. ſi ãt nõ o=
μῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας· ἐὰν δὲ μὴ ὑ
Deut. 28.b. bedieritis mihi: neq; feceritis ꝓcepta
πακούσητέ μου, μὴ δὲ ποιήσητε τὰ προστάγματά
mea hec: ſꝫ inobedientes fueritis ipis: τ
μου ταῦτα, ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudicia mea ſpreuerit aiã vſa: ita vt vos
κρίμασί μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὥστε ὑμᾶς
nõ faciatis oia mãdata mea: ita vt diſſi=
μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου, ὥστε διασκε=
petis vos pactũ meũ: τ ego faciã hc
δάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην μου, κἀγὼ ποιήσω ταῦ=
vobis. τ obſtrmabo ſup vos feſtinationẽ: τ
τως ὑμῖν· καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς ἀσυδίαν, τήν τε
egeſtatẽ: et ſcabiẽ: τ ictericiã: cõſumẽ
ἀσθορίαν, τήν τε φθοράν, καὶ ὀφθαλμοστερῆ, σφακελλί=
C tes oculos vſos: τ aiam vſa zli=
ζοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκ
queſcẽtẽ. τ ſemiabitis i vanũ ſemina
τήκουσαν· καὶ σπερεῖτε διὰ κενῆς τὰ σπέρματα
vſa: τ comedẽt ea aduerſarij vſi. τ obſtr
ὑμῶν, καὶ ἔδονται αὐτὰ οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν· καὶ ἐπι
mabo facie meã ꝑ vos: τ cadetis co
στήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναν
rã inimicis vſris: τ ꝓſequẽt vos odiẽ
τίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ μισοῦν=
tes vos: τ fugietis nullo ꝓſequẽte vos. τ
τες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε οὐδενὸς διώκοντος ὑμᾶς· καὶ
ſi vſq; ad hoc nõ obedieritis mihi: τ addã
ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ προσθήσω
caſtigare vos plagis ſepties pro pec
παιδεῦσαι ὑμᾶς πληγαῖς ἑπτάκις ἐπὶ ταῖς ἁμαρ
catis vſris: τ cõfringã ſuꝑbiã arrogã
τίαις ὑμῶν, καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφα
tie vſre: τ ponã celũ vobis ſicut ferreũ:
νίας ὑμῶν, καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν ὡς σιδηροῦν,
τ terrã vſraꝫ ſicut eneã: τ erit in vanũ
καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὡσεὶ χαλκῆν, καὶ ἔσαι εἰς κενὸν ἡ
vis vſra. τ nõ dabit tra vſra ſemẽ ſuũ: τ
ἰσχὺς ὑμῶν· καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ
lignũ agri nõ dabit fructũ ſuũ. τ ſi
τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν
D ambulauerit ſec ãbulauerit; obliqui: τ nõ voluerittis
πορευθῆτε κατὰ συμβαίνοντα, καὶ μὴ βούλησθε
audire me: inhite addã vobis plagas ſeptẽ iuxta pcã
ἀκοῦσαί μου, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἁμαρτί=
vr̃as. τ mittã ſup vos agreſtes beſtias tfe: τ cõ
ας ὑμῶν· καὶ ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ θήρια τῆς γῆς, καὶ κα
medẽt vos: τ cõſumẽt tumẽta vſa: τ pau=
τέδεται ὑμᾶς, καὶ ἐξαναλώσει τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ ὀλιγο=
cos faciẽt vos. τ ſolitarie erũt vie vſe: τ ſi
σοὺς ποιήσει ὑμᾶς· καὶ ἔρημοι ἔσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν, καὶ ἐὰν

ς& qui confregi ᵖ cate=
nas ᵗceruicum veſtrarũ
ʳvt incederetis ᵇerecti.
Quod ſi ᵗnon ooo ooooo
ᵗaudieritis ᵐme: ⁿnec ᵒfe=
ceritis ᵍomnia ooooooooo
ʳmãdata mea: ᵗſed ᵗſpre=
ueritis ⁿ lẽges meas: ooo
ᵛ& ʷiudicia mea ᵇcontem
ꝑſeritis: ooooooooooo
ᵇvt non ᶜfaciatis ooooooo
ooooooooooooooooooo
ᵇea q̃ a me cõſtituta ſũt:
ᵗ& ad irritũ ꝓducatis ᵗpa
ctũ meum: ⁿego ᵐquoq;
ᵖhec ᵒfaciã ᵍvobis. ʳ Viſita
bo ⁿvos ᶜvelociter ⁿin ˣ e=
geſtate ᶜ & ooooooooooo
ᵗardore: ᵗqui cõficiat ᵇo=
culos veſtros ᶜ& conſu=
mat ᵇaias vras. ᵗ Fruſtra
ᶜſeretis ᵍſemẽtẽ: que ab
ʰhoſtibus ᵇdeuorabit ur.
ˣ Ponã ᵗfaciẽ meã ᵐ cõtra
vos ⁿ & corruetis ᵒcoram
ᵖhoſtibus veſtris: ᵍ& ſub
ijciemini ⁿhis q oderunt
vos. ᵗ Fugietis ⁿ nemine
ˣperſequente. ʸ Si nautẽ
ᶜnec ſic ᵒobedieritis ooo
ᶜmihi: ᵗaddã ᵍcorreptio=
nes veſtras ᵗſeptuplum
ˣpropter ᵗpeccata vra:
ᵐ& conteram ᵒ ſuperbiã
ᵖduricie veſtre. ᵍ Dabo q;
vobis ⁿcelũ deſup ᵗficut
ferrũ ⁿ& ᵗterrã ᵗeneã. ʸ Cõ
ſumetur ᵍin caſſum ooo
ᵇlabor veſter. ᶜnon ᵒpro
feret ᵗterra ooooooooo
ᵍgermen: ˣnec ᵇ arbores
ᵐpoma ᵗprebebunt. ooo
ⁿ Si ᵒãbulaueritis ᵍex ad=
uerſo ᵇmihi: ᵗnec ᵒvolue=
ritis ᵗaudire ⁿme: ᵗaddam
ᵗplagas ᵗveſtras vſq; in
ⁿſeptuplũ ᵇ pp ᵗpcã vra.
ᶜ Emittamq; ᵇin vos ooo
ᵗbeſtias ᵍagri: que ᵇcõſu=
mant ᵗ vos ooooooooo
ˣ &ᵐ pecora veſtra: ⁿ& ad
paucitatẽ cuncta redeãt.
ᵇ deſerteq; fient ᵍvie vre.
Quod ᵗſi ooooooooooo

ʷשָׁנַר ᵒמוט
ʳיָלַךְ
ᵗשָׁמַע ˢעָשָׂה
ᵗצִוָּה
ˣמָאַס ᵍשָׁבַט
ᵇ
ᶜ
ᵗפּוּר
ᵗפָּקַד
ᵒ
ᵖכָּלָה ᵈרָאָב
ᵒ
ᵇ
ᵍנָתַן ᵇפָּנָה
ᵍרָדָה
ᶜנוּס
ᵒשָׁמַע
ᵖ
ᵍנָתַן
ᵗתָּמַם
ᵇ
ᵒכּוּחַ ᵍנָתַן
ᵍבּוּל ʷפְּרָה
ᵒיָלַד ᵍכָּרָה ᵃאֵבָה
ᵗעָבָה
ᶜשָׁלַח
ᵗחָיָה
ᵖכָּרַת ʷמַצֵּבָה
ᵗשָׁמַם

ᵗחוֹר ᵏקִבֵּל ᵃאָמַר
ᵃעָבַד ᵇפָּקַד ᶜקוּם
ᵒקוּץ ᵈדוֹן ᵍעָבַד
ᵏשָׁנָה ᵗסָעַר ᵏבָּהַל
ᵍחָשַׁךְ ʷנָפַח ᶻרֶע
ᵍאָכַל ᵍנָתַן ᵇתֵּבֵל
ᵈרָדָה ᵉעָרַךְ ᵏיָסַף
ᵈרָדָה ᵇתֵּבֵל ᵍעַל
ᵇנָחַת ᵒעָבַד ᶜסוּף
ᵃאָבַד ᵍיָרַךְ ᵇמָשָׁה
ᵗאָבָה ᵏאָתָא ᵇנָבָה
ᵐחָיָה ʷתָּכַל ᵒשָׁצָא

ſeruitretis eis. Et cõfregi iugũ populoꝝ ex vobis: et
duxi vos in libertate. Si aũt non obedieritis verbo
meo: nec feceritis oia precepta hec: τ ſi legitima mea
ſpreueritis: τ iudicia mea abominata fuerit aia vſa:
vt nõ faciatis oia precepta mea: vt irritetis pactum
meũ: ego quoq; hec faciã vobis: viſitaboq; vos in cõ
turbatione egeſtate τ ardore: obſcurãtib⁹ oculos et
erſpirare facietib⁹ aiam. Seminabitiſq; i vanũ ſemẽ
veſtrũ: τ comedẽt illud inimici vſi. Ponãq; irã meã
cõtra vos: & ꝓtercemini cõtã inimicis vſis: τ dñabunt
veſtri q̃ oderũt vos. Et fugietis nemine perſequẽte
vos. τ ſi in hijs nõ obedieritis verbo meo: addã cor=
pere vos ſepties ſup pctã vſa. et cõterã gloriã fortitu
dinis vſe: vaboq; celos q̃ ſunt ſup vos fortes ſicut fer
rum vt nõ deferat pluuiã: τ terrã q̃ eſt ſubter vos for
tem ſicut es nec faciet fructus. cõſumeturq; in caſſum
fortitudo veſtra: τ nõ dabit terra germen ſuum: neq;
arbor terre dabit fructũ ſuũ. Et ſi ambulaueritis co=
rã me in duritia: τ nolueritis obedire verbo meo:
addam inducere ſup vos percuſſionẽ ſeptuplũ iurta
peccata veſtra: Immittãq; in vos beſtias agri: τ abſq;
liberis facient vos: τ conſumabũt pecora veſtra: τ di
minuent vos: τ deſerte erunt vie veſtre. Et ſi ooooo

Tranſla.Chal.

עַבְדִין וְתֵבְּרִית נִיר עַמְמַיָּא מִנְּכוֹן וְדַבְּרִית תַּכּוֹן ᵍפְּחִירוּתָא: וְאִם לָא ᵗתְּקַבְּלוֹן לְמֵימְרִי
וְלָא ᵃתַּעְבְּדוּן יָת כָּל ᵇפִּקּוּדַיָּא הָאִלֵּין: וְאִם ᶜבְּקְיָמַי ᵒתְּקוּצוּן וְאִם יָת ᵈדִּינַי תְּרַחֵיק
נַפְשְׁכוֹן דְּדִיל דְּלָא ᵍלְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּקּוּדַי ʰלְאַשָּׁנָיוּתְכוֹן יָת קְיָמִי וְאַף אֲנָא אֶעְבֵּד דָּא
לְכוֹן וְאַסְעַר עֲלֵיכוֹן ᵏבְּהִילוּתָא שַׁחְפָּתָא וְקַדְּחָתָא ˡמְחַשְׁכָן עֵינִין ᵐוּמַכְּיָן נַפָּשׁ ⁿוְתִזְרְעוּן
לְרֵיקָנוּ זַרְעֲכוֹן ᵒוְיֵכְלוּנֵיהּ שַׁנְאֵיכוֹן: ᵖוְאֶתֵּן רוּגְזִי בָּכוֹן וְתִתָּבְרוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְּנֵיכוֹן
וְיֵרְדּוּן בָּכוֹן סַנְאֵיכוֹן ᵍוְתֵעְרְקוּן וְלֵית דְּרָדִיף יָתְכוֹן: וְאִם עַד אִלֵּין לָא ᵗתְּקַבְּלוֹן לְמֵימְרִי
וְאוֹסֵף ʳלְמִרְדֵּי יָתְכוֹן שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן: ˢוְאֶתְבַּר יָת יְקַר תּוּקְפְּכוֹן וְאֶתֵּן יָת שְׁמַיָּא
ᵇדְּעֵלֵּוֵיכוֹן תַּקִּיפִין כְּפַרְזְלָא ᵐוְאַרְעָא דִּי תְהוֹתֵיכוֹן חַסִינָא כְּנְחָשָׁא
ᵒמְלְמֶעְבַּד בֵּירְכוֹן ᵗוְיִסּוֹף לֵירְקָנוּן חֵילְכוֹן וְלָא תִתֵּן אַרְעֲכוֹן יָת עֲלֶלְתָּהּ וְאִילָנֵי אַרְעָא לָא
יִתֵּן אֵיבֵיהוֹן: ᵛוְאִם ʷתְּהָכוֹן קֳדָמַי ˣבְּמִשְׁיו וְלָא ᵗתְּבוּ לְהַבָּלָא לְמֵימְרִי וְאוֹסֵיף ʸלְאַתָּאָה עֲלֵיכוֹן
מְחָא שְׁבַע ᶻפְּחוֹבֵיכוֹן: ᵃוְאֵיתֵי בָּכוֹן יָת ᵇחֵית בְּרָא ᶜוְתַתְכֵּל יָתְכוֹן ᵈוְתִשְׁצֵי יָת בְּעִירְכוֹן
וְתַזְעֵר יַתְכוֹן ᵉוְיִצְדְּיוּן אוֹרְחָתְכוֹן: וְאִם

Pritiua beb. | Ter.Heb. | Au. | La.xiiij.

עַד תֹּם פִּגְרֵיכֶם בַּמִּדְבָּר׃ בְּמִסְפַּר תֹּם סָפֵר
הַיָּמִים אֲשֶׁר תַּרְתֶּם אֶת הָאָרֶץ יוֹם תּוֹר
אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם
לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹנֹתֵיכֶם נָשָׂא
אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם אֶת
תְּנוּאָתִי׃ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם נוא
לֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הָרָעָה עָשָׂה תַּד רוּץ
הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר יַעַד
הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ׃ וְהָאֲנָשִׁים תֹּם מות
אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת
הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ וַילִינוּ עָלָיו אֶת כָּל שוב לון
הָעֵדָה לְהוֹצִיא דִבָּה עַל הָאָרֶץ׃ יָצָא דָּבָב
וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת
הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ נֶגַף פָּנֶה
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה הָיוּ חָיָה
מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לָתוּר
אֶת הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת דבר
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד׃ אבל
וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ
הָהָר לֵאמֹר הִנֶּנּוּ וְעָלִינוּ אֶל שכם עלה
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה כִּי קום
חָטָאנוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶּה אמר
אַתֶּם עֹבְרִים אֶת פִּי יְהוָה וְהוּא פה
לֹא תִצְלָח׃ אַל תַּעֲלוּ כִּי אֵין צלח
יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי נגף
אֹיְבֵיכֶם׃ כִּי הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי

Trãsla.B.Hiero.

donec cõsumantur cadauera patrũ in deserto iuxta numerũ quadraginta dierũ quibus considerastis terrã. Annus pro die imputabitur. Et
quadraginta annis recipietis iniquitates vras:
& scietis vltionẽ meã. Quã sicut locutus sum:
ita faciam omni multitudini huic pessime:
q̃ cõsurrexit aduersum me. In solitudine
hac deficiet & morietur. Igitur omnes viri
quos miserat moyses ad contemplandam
terrã: & q reuersi murmurare fecerãt cõtra eũ
oẽm multitudinẽ de trahentes terre q esset
mala: mortui sunt atq; percussi
in conspectu domini.
Iosue aũt filius nun & caleph filius iephonẽ de vixerũt ex oĩbus qui perrexerant ad cõsiderãdã terram. Locutusq; est moyses vniuersa
verba hec ad oẽs filios israel: & luxit populus
nimis.
Et ecce mane primo surgentes ascenderunt
in verticẽ montis: atq; dixerũt. Parati sumus ascendere ad locũ de quo dñs locutus est: quia
peccauimus. Quibus moyses. Cur inquit
trãsgredimini verbum domini: quod vobis
nõ cedet in prosperũ.
Nolite ascendere. non enim est dñs vobiscũ:
ne corruatis coram inimicis vestris. Amalechites & chananeus

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina

νεκρὰν νεκρῶν ὑμῶν ἕως ἂν ἀναλωθῆ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ
to iuxta numerũ dierũ: dies quadraginta
μῳ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὅσας κατε-
rastis terrã quadraginta dies: di- Exo.
σκέψασθε τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέ- 14.b.
em pro anno accipietis pctã vra
ραν τοῦ ἐνιαυτοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
quadraginta annis. & cognoscetis furorẽ
τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ γνώσεσθε τὸν θυμὸν τῆς
tre mee: ego dñs locutus sum. profecto sic fa-
ὀργῆς μου, ἐγὼ κύριος ἐλάλησα· ἢμὴν οὕτως ποι-
ciã cõgregatiõi prane huic: q̃ insurre
ήσω τῇ συναγωγῇ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ, τῇ ἐπισυνεστη-
xit cõtra me. in deserto hoc cõsumẽ
κυίᾳ ἐπ' ἐμέ. ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσον-
tur: & ibi morientur. & hoies: q̃s
ται, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται· καὶ οἱ ἄνθρωποι, οὓς
misit moyses ad cõsiderandã trã: &
ἀπέστειλε μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ
posq̃ venerũt murmurauerũt cõtra eã: apõ
παραγενηθέντες διεγόγγυσαν κατ' αὐτῆς πρὸς τὴν
cõgregationẽ: vt pferrẽt verba pessima de
συναγωγήν, ἐξενέγκαι ῥήματα πονηρὰ περὶ τῆς
trã: & mortui sũt hoies q̃ dixerũt ad Num.
γῆς· καὶ ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι οἱ κατεσκέπτοντες κα- 14.d.
uersus terrã mala in plaga cora dño.
τὰ τῆς γῆς πονηρὰ ἐν τῇ πληγῇ ἔναντι κυρίου.
& iesus filius naue: & chaleb filius iephone
καὶ Ἰησοῦς υἱὸς ναυὴ, καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφονὴ
vixerũt de hoibus illis q̃ ive-
ἔζησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπο-
rũt ad cõsiderãdã trã. & locutusẽ
ρευμένων κατασκέψασθαι τὴν γῆν. καὶ ἐλάλησε
moyses verba hec ad oẽs filios
μωυσῆς τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς πάντας υἱ-
os israel: & luxit populus valde. &
ους Ἰσραηλ, καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς σφόδρα· καὶ
surgentes mane ascenderũt in verticẽ
ὀρθρίσαντες τοπρωῒ ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν
montis: dicẽtes: ecce nos ascendemus in
τοῦ ὄρους, λέγοντες, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀναβησόμεθα εἰς τὸν
locũ: quẽ dixit dñs: q̃ peccauimus. & dixit
τόπον, ὃν εἶπε κύριος, ὅτι ἡμάρτομεν· καὶ εἶπε
moyses: q̃re vos transgredimini verbũ do-
μωυσῆς, ἱνατί ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα κυ-
mini: nõ pspera erũt vobis. ne ascendatis: nõ. n.
ρίου, οὐκ εὐοδωθήσεται ὑμῖν· μὴ ἀναβαίνετε, οὐ γὰρ
est dñs vobiscũ. & cadetis ante faciem
ἐστι κύριος μεθ' ὑμῶν· καὶ πεσεῖσθε πρὸ προσώπου
inimicoꝝ vrorꝝ: q̃ amalech & chananeus
ἐχθρῶν ὑμῶν, ὅτι ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος

Pritiua.chal.

סוף
יִדַּעְרֶעם
עֲבַד זְמַן
סוף תּוֹת
תּוּב נָפַק
קום

Interp.chal.

donec cõsumant cadauera vra in deserto, iuxta numerũ dierũ dies explorastis terraz q̃draginta diebus:
dies pro anno: dies pro anno supputabit: & recipietis iniquitates vras q̃draginta annis: & scietis q̃ murmuraritis cõtra me. Ego dñs decreui hoc verbo meo si
non hoc faciã oĩi cõgregationi pessime q̃ cõuenerũt
cõtra me: in solitudine hac cõsument: & ibi morietur.
Viri aũt quos misit moyses ad explorandã terrã reuersi sunt & fecerũt murmurare cõtra eum oẽm congregationẽ vt detraherent terre. Et mortui sunt viri
qui detraxerũt terre peste coram dño. Josue autẽ filius
nun & caleb filius iephone vixerũt ex viris qui abierũt ad explorandã terrã. Locutusq; est moyses verba
hec cum oĩibus filiis israel: & luxit populus valde.
Surrexerũtq; mane & ascenderũt ad verticẽ montis
dicentes. Ecce nos ascendimus ad locũ: de quo dixit
dominus: quia peccauimus. Dixitq; moyses. Quare
vos transgredimini decretuz verbi domini: & hoc nõ
proderit. Non ascendatis: quia non est mateſtas do-
mini inter vos: ne conteramini coram inimicis vestris. Amalechites autem & chananeus

Transla.Chal.

עַד דְּיִסְפְּנוּן כֵּנָּרֵיכוֹן דְּמִיתָן בְּמַדְבְּרָא׃ בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא דְּאַלֵּלְתּוּן יָת אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין יוֹמָא
לְשַׁתָּא יוֹמָא לְשַׁתָּא תְּקַבְּלוּן יָת חוֹבֵיכוֹן אַרְבְּעִין שְׁנִין וְתִדְּעוּן יָת דְּאִתְרַעֲיִתוּן עֲלַי׃ וַאֲנָא
יְיָ גְּזֵרֵת מֵימְרִי אִם לָא דָּא אֶעֱבֵיד לְכָל כְּנִשְׁתָּא בִּישְׁתָּא הָדָא דְּאִזְדַּמְּנוּ עֲלָי
בְּמַדְבְּרָא הָדֵין יִסּוֹפוּן וְתַמָּן יְמוּתוּן׃ וּגְבַרַיָּא דִּי שְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא וְתָבוּ
וְאַרְעִימוּ עֲלוֹהִי יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לְאַפָּקָא שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא׃ וּמִיתוּ גַּבְרַיָּא דְּאַפִּיקוּ
שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא בְּמוֹתָנָא קֻדָּם יְיָ׃ וְיְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה אִתְקַיְּמוּ מִן
גַּבְרַיָּא הָאִינוּן דְּאָזָלוּ לְאַלָּלָא יָת אַרְעָא׃ וּמַלֵּיל מֹשֶׁה יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵּין עִם כָּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְאַבָּלוּ עַמָּא לַחֲדָא׃ וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא וְסַלִּיקוּ לְרֵישׁ טוּרָא לְמֵימַר
הָא אַתְנָא וְנִסְלְקִין לְאַתְרָא דְּאָמַר יְיָ אֲרֵי חָבֵינָא׃ וְאָמַר מֹשֶׁה לְמָה דֵנָן אַתּוּן עֲבְרִין
עַל גְּזֵרַת מֵימְרָא דַּייְיָ וְהוּא לָא תַצְלַח׃ לָא תִסְקוּן אֲרֵי לֵית שְׁכִינְתָא דַּייְיָ בֵּינֵיכוֹן
וְלָא תִתְבָּרוֹן קֳדָם בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן׃ אֲרֵי עֲמָלֵקָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

Deut. 1.8. ibi ante vos: ⁊ cadetis gladio: cui⁹ cã ἐκεῖ ἔμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε μαχαίρᾳ, ὃ γὰρ εἶνε auerſi eſtis nõ obedietes dño: ⁊ nõ erit dñs in κεν ἀπεστράφητε ἀπειθοῦντες κῷ, καὶ οὐκ ἔσαι κς̃ ἐν vobis. ⁊ vi facietes aſcẽderũt ſup χτιcε ὑμῖν. καὶ διαβιασάμενοι ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τ̃ mõtis. at arca teſtamẽti dñi: ⁊ moyſes nõ ὄρους. ἡ δὲ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυ̃, καὶ μωυσῆς οὐκ mouſſit de castris. ⁊ deſcẽdit amalech ἐκινήθησαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς. καὶ κατέβη ἀμαλὴκ ⁊ chananeus habitãs in mõte illo: ⁊ καὶ ὁ χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ fugauerũt eos ⁊ pcuſſerũt eos vſq; ad herma. ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως ἑρμᾶ.

C.15. A Θ Ε dixit dñs ad moyſen: dicẽs: loquere καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον filijs iſrael: ⁊ dices ad eos: qñ intra τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλ uenitis in terrã habitationis vr̃e: quã ego do θητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, ἣν ἐγὼ δί vobis ⁊ facietis oblationes dño: aut ho δωμι ὑμῖν, καὶ ποιήσετε καρπώματα κυρίῳ, ἢ ὁ locauſtũ: aut ſacrificiũ ad magnificãdũ votũ: aut vo λοκαύτωμα, ἢ θυσίαν μεγαλύναι εὐχήν, ἢ καθεκού ſũtariũ: aut in feſtiuitatib⁹ vr̃is vt faciatis odorẽ ſuaui σιον, ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν ποιῆσαι ὀσμὴν εὐω tatis dño: ſi quidẽ de bob⁹ aut de oui δίας κυρίῳ, ἐὰν μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν πρό bus: ⁊ offeret offerens dono ſuo βάτων, καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτ̃ dño: ſacrificiũ ſimile decimã ptẽ ephi cõfe κυρίῳ, θυσίαν σεμιδάλεως τὸ δέκατον τοῦ ὀίφι ἀνα cte in oleo in quarta hin: ⁊ vi πεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ ἵν, καὶ ὁί nũ in libationẽ quartã ptẽ hin facietis in νου εἰς σπονδὴν τὸ τέταρτον τ̃ ἵν ποιήσετε ἐπὶ τῆς holocauſtũ aut in ſacrificiũ agno vni: ὁλοκαυτώσεως ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, et arieti: qñ feceritis eũ in oblationẽ καὶ τῷ κριῷ, ὅταν ποιῆτε ἀρνὸν εἰς ὁλοκάρπωμα aut in ſacrificiũ: facies ſacrificiũ ſimile duas ἢ εἰς θυσίαν, ποιήσεις θυσίαν σεμιδάλεως δύο B decimas cõfecte in oleo tertiã δέκατα ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τοῦ hin: ⁊ vinũ in libamẽ tertiã hin offe ἵν, καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τρίτον τοῦ ἵν προσοί retis in odorẽ ſuauitatis dño. ſi ãt de σετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν bob⁹ feceritis in holocauſtũ: aut in ſacrificiũ ad ma βοῶν ποιῆτε εἰς ὁλοκάυτωμα, ἢ εἰς θυσίαν μεγα gnificãdũ votũ in ſalutare dño: ⁊ offeret λύναι εὐχὴν εἰς σωτήριον κυρίῳ, καὶ προσοίσει ſup vitulũ in ſacrificiũ ſimile tres ἐπὶ τοῦ μόχου εἰς θυσίαν σεμιδάλεως τρία

Trãsla. B. Hiero.

ante vos ſunt: quorum gladio corruetis: eo q̃ noluerit is acquieſcere domino: nec erit dñs vobiſcũ. At illi cõtenebrati aſcende rũt in vertice montis. Arca aũt teſtamẽti dñi & moyſes non receſſe runt de caſtris. Deſcen ditq; amalechites & cha naneus qui habitabat i mõte: & pcutiẽs eos at q̃ cõcidẽs pſecutus ẽ eos vſq; horma. Ca. 15.

LOcutus eſt dñs ad moyſen dicẽs. Lo quere ad filios iſrael: & dices ad eos. Cũ ingreſſi fueritis terram habitatiõis vr̃e: quã ego dabo vobis: & feceritis oblationem dño in holocauſtũ aut victimã pacificã vota ſoluentes vel ſpõte offerẽtes munera: aut in ſolẽnitatibus vr̃is adoleẽtes odorẽ ſuauitatis dño: de bob aut de ouibus offeret quicunq; immolauerit victimam ſacrificium ſimile decimã partẽ ephi cõſperſam oleo: qd mẽſurã habebit q̃rtã ptẽ hin: & vinũ ad libamẽtũ tertiã ptis eiuſdẽ mẽſure offeret in odorẽ ſuauitatis domino. Qñ vero de bobus feceris holocauſtum: aut hoſtiã vt impleas votũ vel pacificas victimas: dabis per ſingulos boues ſimile tres

Ter. Heb.

שָׂם לִפְנֵיכֶם וְנִפַּלְתֶּם בֶּחָרֶב כִּי
עַל כֵּן שַׁבְתֶּם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְלֹא
יִהְיֶה יְהוָה עִמָּכֶם וְיַעְפִּלוּ לַעֲלוֹת
אֶל רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה
וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּהָר
הַהוּא וַיַּכּוּם וַיַּכְּתוּם עַד הַחָרְמָה
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם
וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ
זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ
בְּמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן
וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה
מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל רְבִעִית
הַהִין שָׁמֶן וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית הַהִין
תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לַזֶּבַח לַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה
סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בָּלוּלָה
וְשֶׁמֶן שְׁלִשִׁית הַהִין וְיַיִן לַנֶּסֶךְ
שְׁלִשִׁית הַהִין תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה וְכִי תַעֲשֶׂה בֶּן בָּקָר עֹלָה
אוֹ זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ
שְׁלָמִים לַיהוָה וְהִקְרִיב עַל בֶּן

Interp. chal.

ibi ſunt ãte vos: ⁊ corruetis gladio: eo q̃ reuerſi eſtis a cultu dñi: ⁊ nõ erit verbũ dñi in adiutoriũ vr̃m. ⁊ im pie egerũt vt aſcenderẽt in vertice mõtis. arcus aũt pacti dñi ⁊ moyſes nõ receſſerũt de medio caſtrorũ. Deſcẽditq; amalechites ⁊ chanãne⁹ q̃ hitabat in mõte illo ⁊ percuſſerũt eos ⁊ pſecuti ſunt eos vſq; horma.

LOcutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Ca. 15. Loq̃re cum filijs iſrael ⁊ dices ad eos. Cum ingreſſi fueritis in terrã habitationis vr̃e: quã ego dabo vobis ⁊ feceritis oblationẽ corã dño holocauſtuz aut hoſtiã ſanctificatã pro ſolutione voti aut ſponte aut qñ fit in ſolẽnitatibus vr̃is: vt ſuſcipiat cum bene placito corã dño de bobus aut de ouibus: offeret qui obtulerit oblationẽ ſuã corã dño pro munere decimã ſimile cõſperſe quarta parte hin olei: ⁊ vinũ pro libamento quartã partẽ hin offerẽs in holocauſtũ aut victimã ſanctificationũ: per agnos ſingulos aut p ſingulos arietes facies munus: duas decimas ſimile cõſperſe tertia parte hin olei: ⁊ vinũ pro libamento tertiam partẽ hin offeres: vt ſuſcipiatur cum beneplacito corã dño. Et quãdo feceris vitulum in holocauſtum aut in hoſtiã ſanctificatã pro ſolutione voti aut victimã ſanctificationũ corã dño: offeret ſuper vitulum munus: tres

Pũctus. hebr.

נָפַל תּוֹב יְהוָה
רָשׁוּעַ נָסַק רֹאשׁ
קוּם עֵדָה מָחָא
אָמַר עֹל חָתַב
עָבַד עֲלֵה
יָעַד קִבֵּל רָעָה
עָאן כָּרַב
כָּפַל עָבַד
אֶחָד

Pũctus. chal.

Ter. Heb.

וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב
לַיהוָה עַל תּוֹדָה וְהִקְרִיב עַל זֶבַח
הַתּוֹדָה חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת
מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן עַל
זִבְחֵי תוֹדַת שְׁלָמָיו וְהִקְרִיב מִן
הַקָּרְבָּן חַלָּה אַחַת מִכָּל מִנְחָה
תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם
הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה וּבְשַׂר זֶבַח
תּוֹדָתוֹ לְיוֹם הָקְרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא
יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר
וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח שְׁלָמָיו אִם עַל
תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח
הַתּוֹדָה חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת
מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן עַל
זִבְחֵי תוֹדַת שְׁלָמָיו וְהִקְרִיב מִן
הַקָּרְבָּן חַלָּה אַחַת מִכָּל מִנְחָה
תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם
הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה וּבְשַׂר זֶבַח
תּוֹדָתוֹ לְיוֹם הָקְרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא
יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר
וְאִם נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ
בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת
וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל וְהַנּוֹתָר
בְּבְשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי
בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף לֹא יֵאָכֵל הַמַּקְרִיב
אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ
הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא
וּבָשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל
בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל
בָּשָׂר
וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ
וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמֵא בְּטֻמְאַת
אָדָם אוֹ בִבְהֵמָה אוֹ בְכָל שֶׁרֶץ טָמֵא
וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר
דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הַמַּקְרִיב אֶת זֶבַח שַׁלְמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
לַיהוָה יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ מִזֶּבַח שַׁלְמָיו
לַיהוָה יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ מִזֶּבַח שַׁלְמָיו
יָדָיו תְּבִאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְהוָה אֶת הַחֵלֶב
עַל הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת הֶחָזֶה לְהָנִיף
אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן
אֶת הַחֵלֶב הֶחָזֶה יִהְיֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
וְשׁוֹק יְמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי
שַׁלְמֵיכֶם לַאֲשֶׁר מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ יִהְיֶה
לְמָנָה בַּחֵלֶב הַשְּׁלָמִים וְהַשּׁוֹק הַיְמָנִית
לִי לְמָנָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם
וָאֶתְּנֵם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֻקַּת עוֹלָם
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי
יְהוָה בְּיוֹם הִמָּשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְחֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם
זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת
וְלָאָשָׁם וְלַמִּלֻּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי
בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב
אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי

Interp. chal.

Pũctus. chal.

Vulgata heb.	Ter. Heb.	Au.	Caet.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עֲשִׂרנִים	בְּלוּל	בַּשָּׁמֶן	חֲצִי	decimas	decimas cõfecte
הַהִין	יַיִן	תַּקְרִיב	לַנֶּסֶךְ	hin: & vinũ	in oleo dimidiũ hin:
חֲצִי	הַהִין			ad liba	δέκατα ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ ἥμισυ τοῦ ἵν,
אִשֵּׁה	רֵיחַ	נִיחֹחַ	לַיהוָה:	fundẽda	τ οἶνῦ in libamen dimidiũ hin: oblatio
כָּכָה	יֵעָשֶׂה			eiusdẽ	καὶ σπονδὴν τὸ ἥμισυ τοῦ ἵν· καρπωμα
לַשּׁוֹר	הָאֶחָד	אוֹ	לָאַיִל	mensure	odorẽ suauitatis dño: sic facies vitulo
הָאֶחָד	אוֹ	לַשֶּׂה	בַּכְּבָשִׂים	in	ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, οὕτως ποιήσεις τῷ μόχῳ
אוֹ	בָּעִזִּים:			oblationẽ	vni: aut arieti vni: aut agno vni: ex
כַּמִּסְפָּר	אֲשֶׁר	תַּעֲשׂוּ	כָּכָה	suauissimi	τῷ ἑνί, ἢ τῷ κριῷ τῷ ἑνί, ἢ τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, ἐκ
לָאֶחָד	כְּמִסְפָּרָם:	כָּל	הָאֶזְרָח	odoris	ouiũ aut ex capris. iuxta numeꝝ
תַּעֲשֶׂה	כָּכָה	אֶת	אִשֵּׁה	dño.	τῶν προβάτων ἢ ἐκ τῶν αἰγῶν. κατὰ τὸν ἀριθμὸν
לְהַקְרִיב	רֵיחַ	נִיחֹחַ	לַיהוָה:	Sic	eoꝝ q̃ feceritis: sic facietis vni: iuxta
וְכִי	יָגוּר	אִתְּכֶם	אוֹ	facies	ὧν ἂν ποιήσητε, οὕτως ποιήσετε τῷ ἑνί, κατὰ
בְּדֹרֹתֵיכֶם	וְעָשָׂה	אִשֶּׁה	רֵיחַ	singulos	numeꝝ eoꝝ. ois indigena faciet sic:
נִיחֹחַ	לַיהוָה:	כַּאֲשֶׁר	תַּעֲשׂוּ	boues	τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. πᾶς ὁ αὐτόχθων ποιήσει οὕ-
כֵּן	יֵעָשֶׂה	הַקָּהָל	חָקָה	& arietes	τως, τοιαῦτα προσενέγκαι καρπώματα εἰς ὀσμὴν
אַחַת	לָכֶם	וְלַגֵּר	הַגָּר	& agnos	suauitatis dño. ἢ ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν προσ
חָקַּת	עוֹלָם	לְדֹרֹתֵיכֶם	כָּכֶם	& hedos. tã	ήλυτος ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν, ἢ ὃς ἂν γένηται ἐν ὑμῖν ἐν ταῖς
כַּגֵּר	יִהְיֶה	לִפְנֵי	יְהוָה:	indigene q̃	γενεαῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσει καρπωμα ὀσμὴν εὐω-
תּוֹרָה	אַחַת	וּמִשְׁפָּט	כַּגֵּר	peregrini	δίας κυρίῳ, ὃν τρόπον ποιεῖτε ὑμεῖς, οὕτως ποι
אֲשֶׁר	אִתְּכֶם:			eodẽ ritu	ησει ἡ συναγωγὴ κυρίῳ· νόμος εἷς ἔσαι ὑμῖν καὶ
וַיְדַבֵּר	יְהוָה	אֶל	מֹשֶׁה	offerẽt	τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν ὑμῖν, νόμος
דַּבֵּר	אֶל	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	sacrifi-	ἀιώνιος εἰς γενεὰς ὑμῶν· ὡς ὑμεῖς καὶ ὁ προσήλυτος
וְאָמַרְתָּ	אֲלֵהֶם	בְּבֹאֲכֶם	אֶל	cia.	ἔσται ἐναντίον κυρίου· νόμος εἷς ἔσαι καὶ δικαίωμα ἓν
הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	אֲנִי	מֵבִיא		ἔσται ὑμῖν καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν
אֶתְכֶם	שָׁמָּה:	וְהָיָה	בַּאֲכָלְכֶם		ὑμῖν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν; λέγων, λά
מִלֶּחֶם	הָאָרֶץ	תָּרִימוּ	תְרוּמָה		λησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐν
לַיהוָה:	רֵאשִׁית	עֲרִסֹתֵיכֶם	חַלָּה		ἡνίκα ἂν εἰσπορεύεσθε ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσά-
תָּרִימוּ	תְּרוּמָה	כִּתְרוּמַת	גֹּרֶן		γω ὑμᾶς ἐκεῖ· καὶ ἔσαι ὅταν ἔδητε ὑμεῖς ἀπὸ
כֵּן	תָּרִימוּ	אֹתָהּ:	מֵרֵאשִׁית		τῶν ἄρτων τῆς γῆς, ἀφαιρεῖτε ἀφαίρεμα ἀφώρι-
עֲרִסֹתֵיכֶם	תִּתְּנוּ	לַיהוָה	תְּרוּמָה		σμα τῷ κυρίῳ; ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν ἀφ-
לְדֹרֹתֵיכֶם:	וְכִי	תִשְׁגּוּ	וְלֹא		αίρεμα ἀφελεῖτε αὐτῷ· ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ
תַעֲשׂוּ	אֵת	כָּל	הַמִּצְוֹת		ἅλωνος, οὕτως ἀφελεῖτε αὐτὸ ἀπαρχὴν φυράμα-
הָאֵלֶּה					τος ὑμῶν. καὶ ὡσεὶ κυρίῳ ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς
					ὑμῶν. ἐὰν δὲ ἁμαρτητε καὶ μὴ ποιήσητε πάσας

Vulgata chal.	Interp. chal.
כְּבִיל	decimas similẽ ꝑsperse oleo dimidie ptis hin. et vinũ
מִנְחָתָא	offeres ꝑ libamẽto dimidiã ptez hin: oblatio est q̃ su
דְּכִיל	scipit volũtarie coꝝ dño. sic facies ꝑ singulos boues
בְּרַעְוָא	et ꝑ singulos arietes τ ꝑ singulos agnos: i agnis aut
דְּתִתְקַבַּל	in capris. Iuxta numerũ quẽ facietis: sic facietis vni
כְּמִנְיָנֵיהוֹן	cuiq; iuxta numerũ eoꝝ: sic faciet ois indigena qñ ob
כְּכֵן	tulerit ex his oblationẽ q̃ suscipit volũtarie coꝝ dño.
יַעְבֵּד	et qñ pegrinatus fuerit apũd vos pegrin⁹ aut q̃ fuerit
דָּר	inter vos ꝑ gñationes vras: τ fecerit oblationẽ q̃ susci
עַבֵּד	pit volũtarie coꝝ dño: sic̃ feceritis ita faciet. vna ꝑgre
קוּם	gatio τ vn⁹ ritus erit vob τ pegrinis q̃ pegrinant: sta
הָוֵה	tuto sempiterno in gñationibus vris: sic̃ vos ita erit
אַחַד	pegrin⁹ coꝝ dño. lex vna τ iudiciũ vnũ erit vobis τ ad
עוֹל	uents qui peregrinãtur ãpud vos. Locutusq; est dñs
אֲכַל	ad moysen dicẽs. Loq̃re cum filijs ysrael τ dices ad
אֲצִיוָא	eos. Cum ingressi fueritis in terrã in quã ego induco
עֲבַד	vos: τ et comederitis de pane terre: separabitis sepa
	rationẽ coꝝ dño. In primitias ciboꝝ vestroꝝ separa
	bitis placentã: sicut separant separationẽ de area sic
	separabitis eam. De primitijs ciborum vestroꝝ: dã
	bitis separationẽ coꝝ dño in generationibus ve
	stris: τ quãdo ignorauerit̃is τ non feceritis omnia

Trãsla. Chal.
עֲשִׂרְתָּן דְּכִיל בְּמִשְׁחָא פַּלְגוּת הִינָא וְתַקְרֵב לְנִסְכָּא פַּלְגוּת הִינָא קוּרְבָּן ‥
דְּמִתְקַבַּל נְרַעְוָא קֳדָם יְיָ בְּדֵין תִּתְעֲבַד לְתוֹרָא חַד אוֹ לְדִכְרָא חַד אוֹ לְאִמְּרִיָּא
אִנְעָיָא כְּמִנְיָנָתָא דְּתַעְבְּדוּן כְּדֵין תַּעְבְּדוּן לְחַד כְּמִנְיָנֵיהוֹן: כָּל יְצִירָא תַּעְבִּיד כְּדֵין תֵּת
אוּלֵּן לְקָרְבָּנָא קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יְיָ וְאַרְעִי יִתְגַּיְּרוּן עִמְּכוֹן גִּיּוֹרָא אוֹ דְּבָתֵיכוֹן
לְדָרֵיכוֹן וְיַעְבֵּד קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּתַעְבְּדוּן כֵּן יַעְבֵּד וְקָהָלָא קְיָמָא
חַד לְכוֹן וּלְגִיּוֹרָיָא דְּיִתְגַּיְּרוּן קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן גִּיּוֹרָא "יְהֵי כֳּדָם יְיָ וְאוֹרַיְתָא
חַדָּא וְדִינָא חַד יְהֵי לְכוֹן וְלִגְיוֹרָיָא דְּיִתְגַּיְּרוּן עִמְּכוֹן: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר:
מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן "בְּמֵיעַלְכוֹן לְאַרְעָא דַּאֲנָא מֵעֵיל יָתְכוֹן לְתַמָּן: וִיהֵי
בְּמֵיכְלְכוֹן מִלַּחֲמָא דְּאַרְעָא תַּפְרְשׁוּן אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ: "רֵישׁ אַצְוָתְכוֹן חַלְתָּא ‥
תַּפְרְשׁוּן אַפְרָשׁוּתָא כְּמָא דְּמַפְרְשִׁין מִן אִדְרָא כֵּן תַּפְרְשׁוּן יָתָהּ: מְרִישׁ אַצְוָתְכוֹן תִּתְּנוּן
קֳדָם יְיָ אַפְרָשׁוּתָא לְדָרֵיכוֹן וַאֲרֵי תְּשְׁתְּלוֹן [illegible]תַּעְבְּדוּן יָת כָּל ‥‥‥‥‥‥‥‥‥‥

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Viero.	Tex. Heb.	Au. Ca.rv.	Puncua.heb.
precepta hec: q̃ locut⁹ ē dñs ad moy	ᶜhorumᶠque ᵍ locutus ē	הַמִּצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה		צְוָה
sen: sicut ꝓcepit dñs ad vos in manu moy	ᵇdominus ooooooooooooo	אֶל מֹשֶׁה ׃ אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה		
sẽ, καθὰ συνέταξε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ μω	ᵈadᵏmoysen:&ᵒmanda=	יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה מִן הַיּוֹם		
sῆ: a die qua ꝓcepit dñs ad vos	quit ooooooooooooooooo	אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃		
sẽ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς συνέταξε κύριος πρὸς ὑμᾶς	ᶜperᵒeumᵍad vos:ᶠa"die	וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעֶשְׂתָה		נֶעֱשָׂה רַעַד
ε vltra in ghatiões vras. τ erit si ex o=	ᵏqua cepit ᶠiubere ᵍ& vl	לְשִׁגְגָה ׀ וְעָשׂוּ כָּל הָעֵדָה פַּר		
χὰι ἐπέκεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. χὰι ἔσαι ἐὰν ἐξοφ	tra. ooooooooooooooooo	בֶּן בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ		נוֹחַ
culus cõgregatiõis fuerit inuite: τ fa	ᶜoblitaqꝫ fuerítᵍfacere	לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט		
ταλμῶν τῆς συναγωγῆς φύλαι ἀκουσίως, χὰι ποι	ᶠmultitudo: ooooooooo	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת ׃ וְכִפֶּר		שָׂעִר
ciet ois ꝓgregatio vitulũ vnũ de bob⁹ im=	ᶠofferet"'vitulum ooo ooo	הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
ησει πᾶσα ἡ συναγωγὴ μόχον ἕνα ἐκ βοῶν ἁμω	ooooooooooooooooooo	וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		סָלַח
maculatũ in holocaustũ in odorẽ suauitatis dño: τ	"deᵒarmẽtoᵍholocaustũ	וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל הָעָם		גּוֹא
μον εἰς ὁλοκαύτωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, χὰι	ᶠin odorem ⁿ suauissimũ	בִּשְׁגָגָה ׃ וְהִקְרִיבוּ עֲזַת בֶּן בָּקָר		כְּנַה
sacrificiũ huius τ libamẽ eius iuxta pre	ᶠdño."& sacrificiũ eius	לְעֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ		
θυσίαν τούτου χὰι σπονδὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν σύν=	ᵏac liba:ᶠvt cerimõie po	וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד		
ceptũ eius: τ hircũ ex capris vnũ pro pec	stulant: ʲhircũqꝫ ᵏpec=	לְחַטָּאת ׃ וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת		
ταξιν αὐτοῦ, χὰι χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ	cato. ⁿ& rogabit ooooooo	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי שְׁגָגָה הוּא		
tato. τ ꝓpitiabit sacerdos pro oĩi cõgre	ᶠsacerdos ᶠpro ᵍoĩ ʰ multi	וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם אִשֶּׁה לַיהוָה		
γῆς. χὰι ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ πάσης συνα	tudine ᶠfiliorum ᵏisrael:	וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל שִׁגְגָתָם ׃		
gatione filioꝝ israel: τ dimittet eis: qñ	ʲ& dimittetur"'eis." qñ	וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם		
γωγῆς υἱῶν ἰσραὴλ, χὰι ἀφεθήσεται αὐτοῖς, ὅτι	ᵒnõ sponte peccauerũt.	כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה ׃ וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא		חָטָא
inuolũtariũ ἐ. τ ipi obtulerũt donũ suũ	nihilominus ᶠofferẽtes	בִּשְׁגָגָה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת		כְּרַב בְּנַה שָׁנָה
ἀκούσιόν ἐστι. χὰι αὐτοὶ ἤνεγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν	"incensum ᵍdño pro se	בְּחַטְאָהּ בִּשְׁגָגָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר		
oblatione dño pro pcto suo coꝝ po	ᶠ& pro peccato ᵇatqꝫ ooo	עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ ׃ הָאֶזְרָח בִּבְנֵי		זָרַח
καρπωμα κυρίῳ περὶ ἁμαρτίας αὐτῶν ἔναντι κυ	ooooooooooooooooooo	יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה		יָרֵה
rio pro inuolũtariis suis: τ dimittet	ᶜerrore suo:"& dimitte=	אַחַת יִהְיֶה לָכֶם לְעֹשֵׂה בִּשְׁגָגָה ׃		אֶחָד הָיָה
ρίου περὶ τῶν ἀκουσίων αὐτῶν, χὰι ἀφεθήσεται	tur ᶠvniuersꝰ plebi ooo	וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה		עָשָׂה רוּם
oĩi ꝓgregatiõi filioꝝ israel: τ adue	ᵍfiliorũ ʰisrael& aduenis	מִן הָאֶזְרָח וּמִן הַגֵּר אֶת יְהוָה		גּוֹר
πᾶσῃ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραὴλ, χὰὶ τῷ προσηλύ=	ᵏqui pe ˡ rmãtur ˡiter eos	הִוא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ		גָּדַף כָּרַת
ne appolito ad vos: qñ oi	ᵐquoniam culpa eſt"ois	הַהִוא מִקֶּרֶב עַמֶּהָ ׃ כִּי דְבַר		
τω τῷ προσκειμένῳ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι παντὶ τῷ	ᵒpopuliᵖp ignorantiã.			
ꝓpto inuolũtariũ. si ãt ania vna peccauerit inuolũtarie:	qᵍfiʳaníma ᵍvna"nefciẽs			
λαῷ ἀκούσιον. ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτῃ ἀκουσίως,	ᶠpeccauerit: ooooooooo			
adducet vnã capã ãniculã ꝓ pcto: et	ᵏofferetᶠcapramᵗannicu			
προσάξει μίαν ἄιγα ἐνιαυσίαν περὶ ἁμαρτίας, χὰι	lam ᵇpro peccato suo: oo			
ꝓpiciabit sacerdos ꝓ ala inoluta	ᶜ& deprecabitur ᶜpro ᶠea			
ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἀκουσια=	ᵈsacerdos ᵍ p inscia oooo			
ria τ peccante inuolũtarie coꝝ dño: ꝓ=	ᵇpeccauerit ᵗcoꝝ ᵗdomi=			
δείσης χὰι ἁμαρτάνουσῃ ἀκουσίως ἔναντι κυρίου, ἐξι	no. ᵐipetrabitqᵖ ei ᵐve=			
piciabit ꝓ eo: τ dimittet ei.	niam:ᵒ& dimittetur ᵖillí.			
λάσεται περὶ αὐτοῦ, χὰι ἀφεθήσεται αὐτῷ. τῷ	Tãᵍindigenis ooooooooo			
indigene in filiꝫ israel: τ aduene	ᵗqꝫ aduenis ˢvna ʳlex oooo			
ἐγχωρίῳ ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ, χὰι τῷ προσηλύτῳ τῷ	oooooooo oooo oooooooooo			
appolito in ipſis lex vna erit eis: q	ᵍerit ᶜoĩm qui peccaue=			
προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς νόμος εἷς ἔσαι αὐτοῖς, ὃς	rint ᵈignorantes. ooooo			
fecerit inuolũtarie. τ aia q̃ facet in	ᶜAnima vero ᶠqᵇp ſuper			
ἂν ποιήσῃ ἀκουσίως. χὰι ψυχὴ ἥτις ποιήσει ἐν	biã aliquid ᵍcõmiſerit ſi=			
manu ſuꝑbie ab indigenis aut ab	ue ᵗciuis ſit ille"' ſiue" pe=			
χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶν	grin⁹: quoniã ᵒaduerſus			
aduenis: deſi hic irritat: τ diſp'	ᵖdominum ᶠrebellis ᵍfu=			
προσηλύτων, γὰρ θεὸν οὗτος παρορᾷ, χὰι ἐξολοθρευ	it: ⁿperíbit ooooooooooo			
detur aia illa de ꝓpio ſuo: qr χβῦ	ᵏde populo ſuo. ᵃVerbũ			
θήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ὅτι τὸ ῥῆμα	ˢenim ooooooooooooooo			

Trãsla.Chal.	Interp.chal.	Puncua.chal.
פִּקּוּדַיָּא הָאִלֵּין דִּמְלִיל יְיָ עִם מֹשֶׁה: יָת כָּל דְּכַכְוִיד יְהוָה יָתְכוֹן בְּיַדָּא דְמֹשֶׁה מִן	precepta hec q̃ locutus eſt dñs cũ moyſe : oĩa q̃ man=	עֲבַד
יוֹמָא דְפַקֵּיד יְיָ וּלְהַלְא לְדָרֵיכוֹן: וְהָכִי אֲרֵי תְּהֵי שָׁגְיָא כְּנִשְׁתָּא אִתְעֲבָדַת לְשֻׁלְחָ	dauit dñs ad vos per manũ moyſi a die qua precepit	אֶחָד עֵלָה כְּקֹבֶל
כְּנִשְׁתָּא תּוֹר בַּר תּוֹרִין חַד לַאֲתַקָּבָלָא כְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתֵיהּ וְנִסְכֵּיהּ	dñs ꝛ deinceps per gñationes vras. eritq; ſi ab ocu=	רֵעַ חֲזָה עֵז
כְּדִדְחַזְיָן וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וְיכַפַּר כַּהֲנָא עַל כָּל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל	lis cõgregationis aliq̃d latuerit ꝛ per ignorantiã fa=	כָּפַר שָׁבַע שָׁלָה
וְיִשְׁתְּבֵק לְהוֹן אֲרֵי שְׁלוּתָא הוּא וְאִיתָיו יָת קוּרְבָּנְהוֹן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ	ctum fuerit: offeret oĩs cõgregatio vitulũ de bobus	אָתָא גּוֹר
וְחוֹבַתְהוֹן קֳדָם יְיָ עַל שָׁלוּתְהוֹן: וְיִשְׁתְּבֵק לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְגִיוֹרָא	vnũ in holocaustũ: vt ſuſcipiatur volũtarie coꝝ dño.	חוֹב קָרֵב
דְּיִתְגַּיְרוּן בֵּינֵיהוֹן אֲרֵי לְכָל עַמָּא בְּשָׁלוּתָא: וְאִם אֱנָשׁ חַד יְחוֹב בְּשָׁלוּ	et munus eius ꝛ libamentũ eius ſicẽ decet: ꝛ hircũ de	שָׁלָה חוֹר
בַּת שַׁתָּא לְחַטָּאתָא וִיכַפַּר כַּהֲנָא עַל אִינָשָׁא דְאִשְׁתְּלִי בְּמֵימְרָא קֳדָם יְיָ	capris vnũ pro peccato. Et ꝓpropiciabit ſacerdos pro	הָוָה
עַל שְׁלוּתֵיהּ וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ: יְצִיבָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְגִיוֹרָא דְיִתְגַּיְרוּן בֵּינֵיהוֹן אֲרֵי	omni cõgregatione filiorum iſrael ꝛ dimittetur eis:	עֲבַד רֹאשׁ גָּלָה
תְּהֵי לְכוֹן לְדַיָּבַד בְּשָׁלוּ: וְאֱנָשׁ דְּיַעֲבֵיד בְּרִישׁ גְּלִי מִן יְצִיבָא וּמִן גִּיוֹרָא קֳדָם יְיָ	quia ignorantia eſt: ꝛ ipſi obtulerũt oblationẽ ſuam	רָגַז שָׁצָא
הוּא מָרְגֵּיז וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ: אֲרֵי עַל בְּתִגְמָא	coꝝ dño ꝛ ſacrificiũ ꝓ pcto ſuo coꝝ dño ꝓ ignoꝛ=	
	rãtia ſua. Dimittenturq; oĩ ꝓgregationi filioꝝ iſrael:	
	et aduenis qui pegrinãtur inter eos: q̃ ignorãtia eſt	
	oĩs populi. Et ſi vir vnus peccauerit per ignorantiã:	
	offeret capã anniculã ꝓ peccato: ꝛ ꝓpropiciabit ſa=	
	cerdos ꝓ homíe qui ignorauerit quãdo peccauerit	
	per ignorantiam coram domino: ꝛ dimittetur ei. Et ex	
	vna erit indigene in filiis iſrael ꝛ aduenis qui pere=	
	grinantur inter eos omni qui fecerit per ignorantiã.	
	Vir autem qui fecerit aliquid per ſuperbiã de indige	
	nis ꝛ peregrinis : dñm ipſe irꝛitat : ꝛ peribit homo	
	ille de medio populi ſui : quia verbum ooooooo	

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Au. | Ca. xv.

וַיְהוָה בַּנָּזֶה וְאֵת מְצוָתוֹ הִפֵּר הִכָּרֵת תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ׃
וַיִּהְיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַיַּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמֹּצְאִים אֹתוֹ מְקֹשְׁשִׁים עֵצִים אֶל
מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל הָעֵדָה׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר כִּי לֹא
פֹרַשׁ מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רָגוֹם
אֹתוֹ בָּאֲבָנִים כָּל הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיֹּצִיאוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה
אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ בָאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת
עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל
תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצוֹת יְהוָה
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי
לִבַּבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם
זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצוֹתָי וִהְיִיתֶם
קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Au. | Ca. xv.

וְיָצָא | עָשָׂה | תּוֹר | עָשָׂה | הָיָה | יָצָא

Pritiua. chal. | Interp. chal.

שְׁנָא לַיהוָה | דְּבַר שָׁבַח נָבָב | אָע | נָטַר פָּרַשׁ עָבַד | קָטַל שָׁרָא | נָפַק פּוּת | אֲמַר עָבַל | כְּסָה דּוּר נָתַן | רָוָה חָזָה דָּכַר | טָעָה חָזָה

dñs cõtẽpſit: ꝛ precepta eius fecit irrita. cõſummatione cõſumabit hõ ille: intiqtas eiº in eo erit. Erantqꝫ filij iſrael in ſolitudine: ꝛ inuenerũt virũ colligentẽ ligna in die ſabbati. Et adduxerũt eum q̃ inuenerãt eũ colligentẽ ligna ad moyſen ꝛ aaron ꝛ ad omnẽ cgregationẽ. Et ligauerũt eum in carcere: qz nõ erat decretum quid fieret de eo. Dixitqꝫ dñs ad moyſen. Occiſione occidatur vir ille: omnis congregatio lapident eum lapidibus extra caſtra. Et eduxerũt eum omnis congregatio extra caſtra: ꝛ lapidauerunt eum lapidibus: ꝛ mortuus eſt: ſicut p̃ceperat dñs moyſi. Dixitqꝫ dñs ad moyſen dicens. Loquere cum filijs iſrael ꝛ dices ad eos: vt faciãt ſibi fimbrias in angulis veſtimẽtorum ſuorꝫ per generationes ſuas. et ponent in fimbriaq̃ ſunt in angulis filũ hyacinthinũ. Eruntqꝫ vobis fimbrie vt videatis eas ꝛ recordemini oĩm mandatorꝫ domini: ꝛ faciatis ea. et non fornicemini poſt cogitationẽ cordis veſtri ꝛ poſt viſionẽ oculorꝫ veſtrorum: poſt que vos erratis ſequẽtes ea. Et recordemini ꝛ faciatis omnia p̃cepta mea: ꝛ ſitis ſancti coram deo veſtro. Ego dñs deus veſter: qui eduxi vos

Trãſla. B. Hiero.

ᵇdomini ᶜcontempſit: ᵖ& ᵉp̃ceptum illius ᶠfecit irritũ: idcirco ᵇdelebitur: &ᵐportabit ᵍiniquitatẽ ſuam. Factũ eſt aũtᵐcum eſſentᵒfiliiᵖiſraelᵍin ſolitudineʳ& inueniſſetˢhominẽᵗcolligentẽᵘligna ˣin dieʸſabbati: ᶻobtulerunt ᵃeum ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇmoyſiᶜ& ᵈaaronᵉ& ᶠvniuerſeᵐmultitudini. Quiᵘrecluſerunt ᵒeum ᵖin carcerem: ʳneſcientes ꝏꝏꝏ ˢquidᵗſuper eo ᵘ facere deberent. ᵛDixitqꝫ ʷdominus ᵃad ᵇmoyſe. ᶜMorteᵖmoriatur ᶜhomo iſte: ᶠobruatᵍeũʰlapidibus ꝏ ⁱoĩsᵏturbaˡextra ꝏꝏꝏ ᵐcaſtra. ⁿCunqꝫ eduxiſſentᵒeum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖforas: ᵘobruerunt ʳeum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳlapidibus ˢ& mortuus eſt: ᵗſicutᵇpreceperatᶜdominus. ᵛDixit quoqꝫᵍdominusʰadⁱmoyſen. ꝏꝏ ˡLoquereᵘfiliisᵒiſrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖ& dicesᵍad eos: ʳvt faciantˢſibiᵗfimbrias ꝏꝏꝏ ᵘperˣangulosʸpalliorũ. ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵃponentesᵇin eisᶜvittas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈhyacinthinas. ᵉQuas ᶠcum viderint ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍrecordenturᵒomnium ᵖmandatorumᵍdomini. ʳnecˢſequantur ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳcogitationes ſuasᵗ& ᵘoculos per res varias ꝏꝏ ᵛfornicantes. ʷſed magis ˣmemores ꝏꝏꝏꝏꝏ ʸpreceptorum domini ᶻfaciant ea: ᵃſintqꝫ ꝏꝏ ᵇſanctiᶜdeo ſuo. ᵈEgo ᵉdominus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠdeus veſter: ᵍqui ʰeduxi ⁱvos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

dñs cõtempſit: ꝛ mandata eius irrita κυρίου ἐφαύλισεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ διεσκέ-
fecit: deletiõe delebitur aia illa: δασεν, ἐκτρίβει ἐκτριβήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἡ
petñ ciº in ipa. ꝛ erant filij iſrael in ἁμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν
deſerto: ꝛ inuenerũt virũ colligẽtẽ ligna die τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἔυρον ἄνδρα συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέ-
ſabbati: ꝛ adduxerũt eũ qui inuene ρᾳ τοῦ σαββάτου, καὶ προσήγαγον αὐτὸν οἱ ἑυρόν-
rãt eũ colligẽtẽ ligna ad moyſez ꝛ aa- τες αὐτὸν συλλέγοντα ξύλα πρὸς μωυσῆν καὶ ἀα-
ron: ꝛ ad oẽm cgregationẽ filiorꝫ iſrael: ꝛ ρών, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ
reposuerũt eũ in carcerẽ: nõ eñ decretuerũt qd ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακήν, οὐ γὰρ συνεκρίναντί
facerẽt ei. ꝛ locutº ẽ dñs ad moy- ποιήσουσιν αὐτόν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ-
ſen: dicẽs: morte moriatur hõ: la σῆν, λέγων, θανάτῳ θανατούσθω ὁ ἄνθρωπος, λι-
pidabitis eũ lapidibº eis cgregatio extra θοβολήσετε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔξω
castra. ꝛ eduxerũt eũ eis τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἡ
cõgregatio extra castra: ꝛ lapidauerũt συναγωγὴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐλιθοβόλη-
rũt eũ: sicut ꝑcepit dñs moyſi. ꝛ ait dñs σαν αὐτὸν, καθὰ συνέταξεν τῷ μωυσῆ. καὶ εἶπεν
ad moyſen dicẽs: loqre filijs iſrael: ꝛ πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ
dices ad eos: ꝛ faciãt sibi fim- ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, καὶ ποιησάτωσαν ἑαυτοῖς κράσ- Deut.
brias sup alas vestiñ suaꝝ in πεδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν εἰς τὰς 22.b
gnatiões suas. ꝛ imponetis sup fimbrias γενεὰς αὐτῶν. καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κράσπεδα τῶν
alaꝝ vittã hyacithinã: ꝛ erit vobis in πτερυγίων κλῶσμα ὑακίνθινον, καὶ ἔσαι ὑμῖν ἐν
fimbrijs: ꝛ videbitis eas: ꝛ recorda τοῖς κρασπέδοις, καὶ ὄψεσθε αὐτά, καὶ μνησθή-
bimini oĩum mãdatoꝝ dñi. ꝛ facie σεσθε πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου. καὶ ποιήσε-
tis ea: ꝛ nõ cõuertemini post cogi τε αὐτάς, καὶ οὐ διαστραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διά-
tatiões vras: ꝛ post oculos vros: in νοιῶν ὑμῶν, καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν, ἐν
quib° vos fornicamini post illos: vt οἷς ὑμεῖς ἐκπορνεύετε ὀπίσω αὐτῶν, ὅπως ἂν
recordemini ꝛ facietis oĩa mãdata μνησθῆτε καὶ ποιήσητε πάσας τὰς ἐντολάς
mea: ꝛ critis sci deo vro. ego do μου, καὶ ἔσεσθε ἅγιοι τῷ θεῷ ὑμῶν. ἐγὼ κύ-
minus deus vr: q eduxi vos ριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ꝏꝏ

Transla. Chal.

יְהוָה פָּסַר וְיָת פִּקּוּדוֹהִי אַשְׁנִי אִשְׁתְּצָאָה יְשְׁתְּצֵי אִנְשָׁא הַהוּא חוֹבְיהּ בֵּיהּ׃ וַהֲווֹ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא וְאַשְׁכַּחוּ גְּבַר כַּד מְגַבֵּב אָעַן בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא׃ וְקָרִיבוּ יָתֵיהּ
דְּאַשְׁכַּחוּ יָתֵיהּ כַּד מְגַבֵּב אָעַן לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אַהֲרֹן וּלְוָת כָּל כְּנִשְׁתָּא׃ וְאַסָּרוּ יָתֵיהּ
בְּגִית מַטְרָא אֲרֵי לָא אִתְפְּרַשׁ מַה יִתְעֲבֵד לֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל
גְּבַר רְגוֹמוּ יָתֵיהּ בְּאַבְנַיָא כָּל כְּנִשְׁתָּא לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא׃ וְאַפְּקוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא
לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וּרְגִמוּ יָתֵיהּ בְּאַבְנַיָא וּמִית כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה לְמֵימָר מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן וְיַעְבְּדוּן לְהוֹן כְּרוֹסְפְּדִין עַל גַּדְפֵי
כְּסוּתְהוֹן לְדָרֵיהוֹן וְיִתְּנוּן עַל כְּרוֹסְפְּדָא חוּטָא דִּתְכֵלְתָּא׃ וִיהֵי לְכוֹן לְכְרוֹסְפְּדִין
וְתִחְזוֹן יָתֵיהּ וְתִדְכְּרוּן יָת כָּל פִּקּוּדַיָא דַיְיָ וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן וְלָא תְּטַעוּן
בָּתַר הֶרְהוּר לִבְּכוֹן וּבָתַר חֵיזוּ עֵינֵיכוֹן דְּאַתּוּן טָעָן בָּתְרֵיהוֹן׃ בְּדִיל דְּתִדְכְּרוּן וְתַעְבְּדוּן
יָת כָּל פִּקּוּדָי וִתְהוֹן קַדִּישִׁין קֳדָם אֱלָהֲכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיקִית יָתְכוֹן׃

Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.

de tra egypti vt essem vf deus: ego dñs.
ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν θεός, ἐγὼ κύριος
deus vf.
ὁ θεὸς ὑμῶν.

Ca.16.

ET locut[a] ē core filio[b] isaar filij caath filij
καὶ ἐλάλησε κορὲ υἱὸς Ἰασαὰρ υἱοῦ καὰθ υἱοῦ
leui: ꝛ dathã ꝛ abirō filij eliab: ꝛ
λευί, καὶ δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν υἱοὶ Ἐλιάβ, καὶ Ἀυ
hō filio[c] phaleth filij rubē: ꝛ insurrexerūt ꝯtra
ὰν υἱὸς Φαλὲκ υἱοῦ Ῥουβήν, καὶ ἀνέστησαν ἐναντι
moysen: ꝛ viri filiorꝫ israel ducẽtq; in
μωυσῆ, καὶ ἄνδρες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πεντήκοντα
ta ꝛ ducẽti: duces ꝯgregatiõis senatores
τα καὶ διακόσιοι, ἀρχηγοὶ συναγωγῆς σύγκλητοι
cõsilij: ꝛ viri nobilis insurrexerũt cõtra
βουλῆς, καὶ ἄνδρες ὀνομαστοὶ, συνεπέστησαν ἐπὶ
moysen ꝛ aarō. ꝛ dixerũt ad eos:
μωυσῆν καὶ ἀαρών. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς,
sufficiat vobis: qz ois ꝯgregatio oẽs sãn
ἐχέτω ὑμῖν, ὅτι πᾶσα ἡ συναγωγὴ πάντες ἅγι
cti: ꝛ in eis dñs: ꝛ quare insurgi
οι, καὶ ἐν αὐτοῖς κύριος; καὶ διατί κατανίσα
tis cõtra ꝯgregatiõẽ dñi. ꝛ audiẽs moy
σθε ἐπὶ τὴν συναγωγὴν κυρίου· καὶ ἀκούσας μω
ses cecidit sup faciẽ: ꝛ locut[a] ē ad
σῆς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐλάλησε πρὸς
chore ꝛ ad oẽm cõgregatiõnẽ: dicẽs: cõ
κορὲ καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγήν, λέγων, ἐπί
sidenauit ꝛ cognouit deus existẽtes suos: ꝛ
σκεψαι καὶ ἔγνω ὁ θεὸς τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ
sctõs adduxit ad se. ꝛ quos
τοὺς ἁγίους προσηγάγετο πρὸς ἑαυτόν· καὶ οὓς
nõ elegit sibi: nõ adduxit ad se.
οὐκ ἐξελέξατο ἑαυτῷ, οὐ προσηγάγετο πρὸς ἑαυ
hoc facietis: accipite vobis ipsi
τόν. τοῦτο ποιήσετε, λάβετε ὑμῖν ἑαυτοῖς
thuribula chore: ꝛ ois ꝯgregatio eius: ꝛ po
πυρεῖα κορέ, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ
nite sup illa ignẽ: ꝛ ponite sup illa incen
θετε ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπίθετε ἐπ' αὐτὰ θυμία
sum corã dño cras: ꝛ erit vir quẽcũq; ele
ματα ἐναντι κυρίου αὔριον, καὶ ἔσται ὁ ἀνὴρ ὃν ἂν ἐκλέ
gerit dñs hic sctõs. sufficiat vobis filij leui
ξηται κύριος, οὗτος ἅγιος· ἱκανοῦσθω ὑμῖν υἱοὶ Λευί:
ꝛ dixit moyses ad core: audite me filij
καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς κορέ, εἰσακούσατέ μου υἱοὶ
leui. nũqd parũ est hoc vobis: qꝯ segregauit oẽs
λευί· μὴ μικρόν ἐστι τοῦτο ὑμῖν, ὅτι διέστειλεν ὁ θεὸς
israel vos ex multitudine israel: ꝛ ad
Ἰσραὴλ ὑμᾶς ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ, καὶ προσή
B durit vos ad se: vt ministraretis mini
γάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑαυτὸν λειτουργεῖν τὰς λειτουρ
sterio tabernaculi dñi: ꝛ assisteretis
γίας τῆς σκηνῆς κυρίου, καὶ παρεστάναι

Trãsla.B.Hiero.

de terra egypti: vt esse
deus vester.

Cce ãt Ca.16.
chore filius isuar
filii caath filii leui & oc
dathan atq; abirō filii
eliab: hon quoq; filio
pheleth de filiis rubē:
surrexerūt cōtra moy
sen: alii filiorum
israel ducenti quinqua
ginta viri proceres
synagoge. & qui tēpo
re cōcilii p noia
bantur. Cūq; stetissent
aduersum moysen &
aaron dixerunt. Suffi
ciat vobis quia omnis
multitudo sanctorū ē
& in ipsis est dominus.
Cur eleuamini super
populum domini? Qd
cū audisset moyses: ce
cidit pronus in faciem:
locutusq; ad chore &
ad oẽm multitudinẽ.
mane inquit notū faci
et dñs qui ad se ptine
ant: & sanctos applica
bit sibi: & quos elegerit appropi
quabunt ei. Hoc igitur facite. Tol
lat vnusquisq; thuribu
la sua: tu chore & oẽ cō
ciliū tuū. & hausto cras
igne ponite desup thy
miama corā domino:
& quẽcũq; elegerit: ipse erit sanctus. Mul
tū erigimini filii leui. Dixitq; rursū ad
chore. Audite filii leui. Numparū vo
bis est qꝯ separauit vos deus israel ab om
ni populo: & iunxit sibi vt seruire
tis ei ministerio tabernaculi dñi: & staretis

Tex.Heb. Au. Ca.xvi. Pritiua heb.

Cap.xvi.

מֵאֶרֶץ	de terra
מִצְרַיִם	egypti
לִהְיוֹת	vt esse
לָכֶם	vobis
לֵאלֹהִים	deus
אֲנִי	ego
יְהוָה	dñs
אֱלֹהֵיכֶם׃	vester
וַיִּקַּח	Cap.xvi.
קֹרַח	
בֶּן	
יִצְהָר	
בֶּן	
קְהָת	
בֶּן	
לֵוִי	
וְדָתָן	
וַאֲבִירָם	
בְּנֵי	
אֱלִיאָב	
וְאוֹן	
בֶּן	
פֶּלֶת	
בְּנֵי	
רְאוּבֵן׃	
וַיָּקֻמוּ	
לִפְנֵי	
מֹשֶׁה	
וְאַנְשִׁים	
מִבְּנֵי	
יִשְׂרָאֵל	
חֲמִשִּׁים	
וּמָאתַיִם	
נְשִׂיאֵי	
עֵדָה	
קְרִאֵי	
מוֹעֵד	
אַנְשֵׁי	
שֵׁם׃	
וַיִּקָּהֲלוּ	
עַל	
מֹשֶׁה	
וְעַל	
אַהֲרֹן	
וַיֹּאמְרוּ	
אֲלֵהֶם	
רַב	
לָכֶם	
כִּי	
כָל	
הָעֵדָה	
כֻּלָּם	
קְדֹשִׁים	
וּבְתוֹכָם	
יְהוָה	
וּמַדּוּעַ	
תִּתְנַשְּׂאוּ	
עַל	
קְהַל	
יְהוָה׃	
וַיִּשְׁמַע	
מֹשֶׁה	
וַיִּפֹּל	
עַל	
פָּנָיו׃	
וַיְדַבֵּר	
אֶל	
קֹרַח	
וְאֶל	
כָּל	
עֲדָתוֹ	
לֵאמֹר	
בֹּקֶר	
וְיֹדַע	
יְהוָה	
אֶת	
אֲשֶׁר	
לוֹ	
וְאֶת	
הַקָּדוֹשׁ	
וְהִקְרִיב	
אֵלָיו	
וְאֶת	
אֲשֶׁר	
יִבְחַר	
בּוֹ	
יַקְרִיב	
אֵלָיו׃	
זֹאת	
עֲשׂוּ	
קְחוּ	
לָכֶם	
מַחְתּוֹת	
קֹרַח	
וְכָל	
עֲדָתוֹ׃	
וְתִנּוּ	
בָהֶן	
אֵשׁ	
וְשִׂימוּ	
עֲלֵיהֶן	
קְטֹרֶת	
לִפְנֵי	
יְהוָה	
מָחָר	
וְהָיָה	
הָאִישׁ	
אֲשֶׁר	
יִבְחַר	
יְהוָה	
הוּא	
הַקָּדוֹשׁ	
רַב	
לָכֶם	
בְּנֵי	
לֵוִי׃	
וַיֹּאמֶר	
מֹשֶׁה	
אֶל	
קֹרַח	
שִׁמְעוּ	
נָא	
בְּנֵי	
לֵוִי׃	
הַמְעַט	
מִכֶּם	
כִּי	
הִבְדִּיל	
אֱלֹהֵי	
יִשְׂרָאֵל	
אֶתְכֶם	
מֵעֲדַת	
יִשְׂרָאֵל	
לְהַקְרִיב	
אֶתְכֶם	
אֵלָיו	
לַעֲבֹד	
אֶת	
עֲבֹדַת	
מִשְׁכַּן	
יְהוָה	
וְלַעֲמֹד	

Interp.chal.

de terra egypti: vt essem vobis in deum: ego dominus deus vester. Ca. 16.

ET diuisus est chore filius isaar filij chaath filij leui ꝛ dathan ꝛ abirã filij eliab ꝛ on filius pheleth filij ruben. Et surrexerũt in ꝯspectu moysi: ꝛ viri ex filijs israel ducẽti ꝛ qnãginta principes cõgregationis: q in tẽpore cõcilij per noia vocabãtur. Et congregati sunt aduersus moysen ꝛ aduersus aaron: et dixerũt eis. Sufficiat vobis qꝯ vniuersi viri cõgregationis oẽs sunt sancti: ꝛ inter eos habitat maiestas dñi: et cur vos eleuamini sup ecclesiaz dñi. et audiuit moyses ꝛ cecidit in factẽ suã. Locutusq; est cũ chore ꝛ cũ oi cõgregatiõe et dicẽs. Mane notũ faciet dñs qs est q ad se ptineat: ꝛ q sctũs sit vt accedat in cõspectu etus: ꝛ quẽcũq; elegerit applicabit ad ministeriũ suũ. hoc facite: tollite vob thuribula chore ꝛ ois ꝯgregatõ et, ꝛ ponite in eis ignẽ ꝛ mittite sup eis incẽsũz aromatũ corã dño cras. et vir quẽ eliget dñs: ipe erit scs: sufficit vob filij leui. Dixitq; moyses ad chore. Audite nũc filij leui. Nunqd parũ vob ē qꝯ sepauit vos de israel ab oi ꝯgregatiõe israel: vt applicaret vos in cõspectu suo: vt fungerẽtis in misterio tabernaculi dñi: ꝛ vt staretis

Pritiua chal

הוה	
בלג	בֶּן
קום	רַבַּב
ערע	כָּנַשׁ
רבב	
אמר	יְדַע
קרב	רַעַשׁ
חתה	יְהַב
הוה	סַנָא
כהד	
כלח	שְׁכַן
קום	

Transla.Chal.

מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִהְוֵי לְכוֹן לֵאלָהָ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ Ca.xvi. וְאִתְפְּלַג
קוֹרַח בַּר יִצְהָר בַּר קְהָת בַּר לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן׃
וְקָמוּ לָאֳפֵי מֹשֶׁה וְגֻבְרַיָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מָאתָן וְחַמְשִׁין רַבָּרְבֵי כְּנִשְׁתָּא מְעָרְעֵי זִמְנָן
אֲנָשִׁין דְּשֻׁמָּאוּ וְאִתְכַּנְּשׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַאֲמַרוּ לְהוֹן סַגִּיא לְכוֹן אֲרֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא
כּוּלְּהוֹן מַדִּישִׁין וּבֵיתֵיהוֹן שַׁרְיָא יְיָ וּמָה דֵּין אַתּוּן מִתְרַבְרְבִין עַל קְהָלָא דַּייָ׃
וּשְׁמַע מֹשֶׁה וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי וּמַלֵּיל עִם קֹרַח וְעִם כָּל כְּנִשְׁתֵּיהּ לְמֵימַר בְּצַפְרָא וְהוֹדַע
יְיָ יָת דְּכַשַׁר לֵיהּ וְיָת דְּקַדִּישׁ וְיָקֵרֵב לְקָדָמוֹהִי וְיָת דְּיִתְרְעֵי בֵּיהּ וְיָקֵרֵב לְשַׁפּוּשֵׁיהּ הָדָא
עִבִידוּ סַבּוּ לְכוֹן מַחְתָּן קֹרַח וְכָל כְּנִשְׁתֵּיהּ׃ וְהָבוּ בְּהֶן אִישָׁתָא וְשַׁוּוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת
בּוּסְמִין קֳדָם יְיָ מָחָר וִיהֵי גְּבַרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ הוּא קַדִּישׁ סַגִּי לְכוֹן בְּנֵי לֵוִי׃ וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְקֹרַח שְׁמַעוּבְעַן בְּנֵי לֵוִיָּה זְעֵר לְכוֹן אֲתִי אֲפְרִישׁ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל יָתְכוֹן מִכְּנִשְׁתָּא
דְּיִשְׂרָאֵל לְקָרָבָא יָתְכוֹן לְקָדָמוֹהִי לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָן מַשְׁכְּנָא דַּייָ וּלְמֶקָם

Pritiua heb. **Ter. Heb.** **Ru. La. xvi.** **Trásla. B. Hiero.** **Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

לְפָנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם׃	וְיִקְרַב אֶתְכֶם	קָרֵב	"corã frequentia populi
וְאֶת כָּל אֲחֵיכֶם בְּנֵי לֵוִי אִתָּךְ			& ministraretis ei. Idcir
וּבִקַּשְׁתֶּם גַּם כְּהֻנָּה׃ לָכֵן אַתָּה וְכָל			co adse fecit accedere
עֲדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל יְהוָה וְאַהֲרֹן			te & oẽs frẽs tuos filios
מָה הוּא כִּי תַלִּינוּ עָלָיו׃ וַיִּשְׁלַח		לון שָׁלַח	leui: vt vobis etiam
מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי			facerdotiũ vẽdicetis:
אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה׃ הַמְעַט		אָסַר עָלָה	& omnis globus tuus
כִּי הַעֲלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב		זוב	stet contra dominum:
וּדְבַשׁ לַהֲמִיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי		מוּת דִּבֵּר	Quid est enĩ aaron vt
תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם הֲשְׂתָרֵר׃ אַף לֹא		שָׂרַר	murmuretis cõtra eum
אֶל אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הֲבִיאֲתָנוּ		בוא	Misit ergo moyses vt
וַתִּתֶּן לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה וָכָרֶם הֲעֵינֵי		נָתַן	vocaret dathan & abi
הָאֲנָשִׁים הָהֵם תְּנַקֵּר לֹא נַעֲלֶה׃		נָקַר	ron filios eliab. Qui rñ
וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל		חָרָה	derũt. Non venimus.
יְהוָה אֶל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם לֹא		נָגַף	Nũqd parũ ẽ tibi φ̃ e
חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נָשָׂאתִי וְלֹא		חָמַר	duxisti nos de terra egy
הֲרֵעֹתִי אֶת אַחַד מֵהֶם׃ וַיֹּאמֶר		רוּעַ אָמַר	pti q̃ lacte & melle ma
מֹשֶׁה אֶל קֹרַח אַתָּה וְכָל עֲדָתְךָ			nabat vt occideres i de
הֱיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן		הָיָה נָגַף	serto: nisi & domiatus
מָחָר׃ וּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ וְ			fueris nostri: Re uera ∞
וּנְתַתֶּם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם		נָתַן קָרַב	induxisti nos in terrã
לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ מַחְתָּתוֹ וְ			que fluit nuis lactis &
חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מַחְתֹּת וְאַתָּה			mellis: & dedisti nobis
וְאַהֲרֹן אִישׁ מַחְתָּתוֹ׃ וַיִּקְחוּ אִישׁ		לָקַח	possessiões agrorũ &
מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֵשׁ וְ		נָתַן	vinearũ: An & oculos
וַיָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וַיַּעַמְדוּ		שׂוּם עָמַד	nos vis eruere: Nõ ve
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃		נָצַב	nimus. Iratusq; moy
			ses valde: ait ad ∞∞∞∞
			dominum. Ne respici
			as sacrificia eorum. Tu
			scis φ nec asellũ quidẽ
			vnq̃ acceperim ab eis:
			nec afflixerim quem
			piam eorum. Dixitq;
			ad chore. Tu & omnis
			congregatio tua ∞∞∞
			state eorsum corã do
			mino: & aaron die ∞∞∞
			craſtino separatim.
			Tollite singuli thuribu
			la vestra & ponite sup
			ea incensum: offeren
			tes domino ∞∞∞∞∞∞∞
			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
			ducenta quinquagin
			ta thuribula. ∞∞∞∞∞∞
			aarõ quoq; teneat thu
			ribulum suum. Qd cũ
			fecissent ∞∞∞∞∞∞∞∞
			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
			stantibus ∞∞∞∞∞∞∞∞
			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
			moyse & aaron ∞∞∞∞
			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

		corã cõgregatione ad seruiẽdũ eis. τ ad
		ἐναντι τῆς συναγωγῆς λατρεύειν αὐτοῖς · καὶ προ-
		duxit te τ oẽs frẽs tuos filios
		συηγάγετο σὲ καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς
		leui tecum: τ q̃ritis sacerdotiũ sic tu
		λευὶ μετὰ σοῦ, καὶ ζητεῖτε ἱερατεύειν οὕτως σὺ
		τ ois cõgregatio tua cõgregata ad
		καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου ἡ συνηθροισμένη πρὸς
		deũ. τ aarõ qd est φ murmuratis aduer
		τὸν θεόν · καὶ ἀαρὼν τί ἐστιν ὅτι διαγογγύζετε κατ-
		sus eũ. τ iniſit moyses vocare dathã τ
		αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε μωυσῆς καλέσαι δαθὰν καὶ
		abirõ filios eliab. τ dixerũt nõ ascẽdimꝰ: nũqd
		ἀβειρὼν υἱοὺς ἐλιάβ · καὶ εἶπον οὐκ ἀναβαίνομεν, μὴ
		parũ hoc: φ eduxisti nos de tra fluẽte
		μικρὸν τοῦτο, ὅτι ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐκ γῆς ῥεούσης
		lacte τ melle vt occideres nos in deserto: q;
		γάλα καὶ μέλι ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι
		domiaris nisi τ priceps es: τ in frã fluẽte
		κατάρχης ἡμῶν καὶ ἄρχων εἶ, καὶ εἰς γῆν ῥέουσαν
		lacte τ melle induxisti nos: τ dedisti nobis
		γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς, καὶ ἔδωκας ἡμῖν
		forte agri τ vineas. oculos
		κλῆρον ἀγροῦ καὶ ἀμπελῶνας. τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν
		hoium illor eruisti: nõ ascẽdimꝰ. τ ira-
		ἀνθρώπων ἐκείνων ἐξέκοψας, οὐκ ἀναβαίνομεν. καὶ ἐθυ-
		tus est moyses valde: τ dixit ad dñm:
		ρυθύμησε μωυσῆς σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς κύριον,
		ne attẽdas in sacrificiũ eor: nõ desideriũ ali-
		μὴ πρόσχης εἰς τὴν θυσίαν αὐτῶν, οὐκ ἐπιθύμημα οὗ-
		cui eor accepi: neq; malefeci alicui eor.
		σενὸς αὐτῶν ἔλαβον, οὐδὲ ἐκάκωσα οὐδένα αὐτῶν.
		τ dixit moyses ad core: sctifica cõgrega-
		καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς κορέ, ἁγίασον τὴν συναγω
		tionẽ tuã: τ sitq; parati corã dño tu τ
		γήν σου, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι ἐναντι κυρίου σὺ καὶ
		ipi: τ aarõ cras: τ accipite vnusq;sq;
		αὐτοί, καὶ ἀαρὼν αὔριον, καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ
		thuribulũ suũ: τ imponetis sup ea incẽsũ:
		πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα,
		τ adducetis corã dño vnusq;sq; thuribu
		καὶ προσάξετε ἐναντι κυρίου ἕκαστος τὸ πυρεῖ-
		lũ suũ: ducẽta τ ducẽta thuribula:
		ον αὐτοῦ, πεντήκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα,
		τ tu τ aarõ vnusq;sq; thuribulũ suũ:
		καὶ σὺ καὶ ἀαρὼν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ.
		τ accepit vnusq;sq; thuribulũ suũ: τ
		καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον ἑαυτοῦ, καὶ
		imposuit sup ea ignẽ: τ iniecit in ea
		ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὰ πῦρ, καὶ ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὰ
		incẽsum. τ steterũt iuxta hostia tabna
		θυμίαμα. καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκη
		culi testimonij moyses τ aarõ:
		νῆς τοῦ μαρτυρίου μωυσῆς καὶ ἀαρών, ∞∞∞

Pritiua chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

בָּעָה	corã congregatõe ad ministrãdũ p eis. Et applicauit te	קֳדָם כְּנִשְׁתָּא לְשַׁמָּשׁוּתְהוֹן וְקָרֵב יָתָךְ וְיָת כָּל אַחָךְ בְּנֵי לֵוִי עִמָּךְ וּבְעָן אַתּוּן אַף כְּהוּנְתָא
רַבָּב זְמַן רָעַם	et oẽs frẽs tuos filios leui tecũ: τ q̃ritis vos sacerdo	דַּמְתָא וּבְכֵן אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ דְּאִזְדַּמְנָתוּן עַל יְיָ וְאַהֲרֹן מָה הוּא אֲרֵי אִתְרַעֲמְתוּן
קְרָא	tiũ magnũ: p ptera tu τ ois cõgregatio tua quẽ istis	עֲלוֹהִי וְשָׁלַח מֹשֶׁה לְמִקְרֵי לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַאֲמַרוּ לָא נֵיסָק וְהַזְעִיר אֲרֵי
נָסַק דִּבֵּר רַבָּב	cõtra dñm: qd est enĩ aarõ q murmuraſtis ꝰ eus: Mi	אַסֵּקְתָּנָא מֵאַרְעָא עֲבָדָא חֲלָב וּדְבַשׁ לְקַטָּלוּתָנָא בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי אִתְרַבְרָבְתָּ עֲלָנָא אַף
עוֹל חֲסַן	sitq; moyses vt vocarẽt dathan τ abirã filios eliab: τ	לָא לְאַרְעָא עֲבָדָא חֲלָב וּדְבַשׁ אַעֲלֵתָנָא וִירִבְתָּ לָנָא אֲחֻסַּנַת חַקְלִין
שְׁלַח	direſt nõ ascẽdem. Rursq; est q ascẽdere nos	וְכַרְמִין הֲעֵינֵי גְּבַרְיָא הָאֲנוֹן תְּשַׁלַּח לְעַוָרָא לָא נֵיסָק וּתְקִיף לְמֹשֶׁה לַחֲדָא וְאָמַר קֳדָם
קְבֵל אֶחָד מִן	fecisti de tra fluẽte lacte τ melle vt occideres nos i so	יְיָ לָא תְּקַבֵּל קוּרְבָּנְהוֹן לָאִתְחֲזָרָא דְּחַד מִנְּהוֹן שְׁחָרִית וְלָא אַבְאֵשׁ יָת לְחַד
בְּאֵשׁ יְהוָה	litudie: nisi q̃ et eleueris ẽtra nos? Ettiq; neq; in terrã	מִנְּהוֹן וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ הֲוֹו זְמִינִין קֳדָם יְיָ אַתְּ וְאִנּוּן וְאַהֲרֹן מְחָר׃
נָסַב חַטָּה נָתַן	fluẽtẽ lacte τ melle idurſiſti nos: nec dediſti nob̃ posſeſ	וְסַבוּ גַּבַר מַחְתְּתֵיהּ וְתִתְּנוּן עֲלֵיהֶן קְטוֹרֶת בּוּסְמִין וְתִקְרְבוּן קֳדָם יְיָ גַּבַר מַחְתְּתֵהּ
קָרַב מְאָה	sionẽ agroq; τ vineaq; si oculos viroq; illoq; exeecaue-	מָאתַן וְחַמְשִׁין מַחְתָּן וְאַתְּ וְאַהֲרֹן גַּבַר מַחְתְּתֵיהּ׃ וּנְסִיבוּ גַּבַר מַחְתְּתֵיהּ וְיָהֲבוּ עֲלֵיהֶן
שְׁנָה קוֹם שָׁבַן	ris nõ ascẽdem. Iratusq; est moyses valde τ ait corã	אֵישָׁתָא וְשַׁוִּיאוּ עֲלֵיהֶן קְטוֹרֶת בּוּסְמִין וְקָמוּ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן ׃
	dño. nõ recipias volũtarie oblationẽ eor: nulli eoꝝ	
	ex eis asinũ tuli: neq; cuiquã ex eis malefeci. Dixitq;	
	moyses ad chore tu τ ois cõgregatio tua estote parati	
	corã dño: tu τ illi τ aaron cras. et tollat vnusq;sq; thuri-	
	bulũ suũ: τ ponite sup ea incẽsum aromatũ: τ offer-	
	te corã dño singuli thuribulũ suũ vndecẽta τ quinquagin	
	ta thuribula: tu quoq; τ aaron vnusq;sq; teneat thurt	
	bulũ suum. Et ueniẽtes singuli thuribulũ suũ: τ posue	
	runt sup ea ignem: τ posuerunt in eis incensum aro-	
	matum: τ steterunt in ostio tabernaculi federis: moy	
	ses quoq; τ aarõ: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb. Nu. Ca.xvi.	Pũtiua heb.
ᵉ coacernauit sup illos coꝛe oẽm suã	ᵉ& coacernaſſent ᵘaduer	ᶜ וַיִּקָּהֵל ᵘ עֲלֵיהֶם ᵛ קֹרַח ᵗ אֵת ᵇ כָּל	ᶜ קָהַל
κὰι ἐπισυνέσησεν ἐπ' αὐτοὺς κορὲ τὴν πᾶσαν αὐτοῦ	ſum eos ᵗomnem ꝯ	ᵃ הָעֵדָה ᵒ אֶל ᵖ פֶּתַח ᵒ אֹהֶל ᶜ מוֹעֵד ᵉ וַיֵּרָא	ᵃ רָאָה
cõgregationẽ iuxta hoſtia tabnaculi teſtimo	ᵃmultitudinẽ ᵇad ᶜoſtiũ	ᵍ כְּבוֹד ᵇ יְהוָה ᵗ אֲלֵ ᵏ כָל ᵘ הָעֵדָה : ᵐ וַיְדַבֵּר	ᵍ כָּבַד ᵐ דָּבַר
συναγωγὴν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί	ᵈtabernaculi ᶠapparuit	ᵏ יְהוָה ᵒ אֶל ᵖ מֹשֶׁה ᵒ וְאֶל ᵗ אַהֲרֹן ᵏ לֵאמֹר :	
ou. τ aput gloria dñi oi cõgregatiõi. τ	ᵏcunctis ᵍgloria ᵇdñi. ꝯ	ᵐ Locutuſq̃ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
ὠφθη ἡ δόξα κυρίου πᾶσι τῇ συναγωγῇ . κὰι	ᵐLocutuſq̃ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵉ יְהוָה ᵒ אֶל ᵖ מֹשֶׁה ᵒ וְאֶל ᵗ אַהֲרֹן ᵏ לֵאמֹר :	
locutꝰ ẽ dñs ad moyſen τ aarõ: dicẽs: ſepara	ᵉdominus ᵗad ᵘmoyſen		
ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν κὰι ἀαρὼν, λέγων, ἀπο	ᵍ& ʳaaron ᵏait. ꝯꝯꝯꝯꝯ	ᵗ הִבָּדְלוּ ᵘ מִתּוֹךְ הָעֵדָה ᵗ הַזֹּאת ᵗ וְאֲכַלֶּה	ᵗ בָּדַל ᵗ כָּלָה
mini ve medio cõgregatiõis hui⁹: τ cõſu	ᵗSepamini ᵘde medio ᵗcõ		
χίζητε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, κὰι ἐξαγα	gregatiõis ʳhuius: ᵛvt ꝯ	ᵃ אֹתָם ᵇ כְּרֶגַע : ᶜ וַיִּפְּלוּ ᵇ עַל ᶜ פְּנֵיהֶם	ᵃ נָגַע ᵃ נָפַל
mã cos ſemel. τ cecidẽt ſup fac.ẽ	ᵛeos ᵇrepente ᵗdiſperdã.		
λώσω αὐτοὺς ἐισάπαξ . κὰι ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον	Quiᶜcecidẽrũt proniᵈin	ᵃ וַיֹּאמְרוּ ᵃ אֵל ᵇ אֱלֹהֵי ᵗ הָרוּחֹת ᵏ לְכָל	ᵃ אָמַר
ſuã. τ dixerũt: deus deus ſpirituũ τ	ᵉfaciemᶠatq̃ dixerunt.		
D αὐτῶν . κὰι εἶπαν , ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων κὰι	ᵍFortiſſimeʰdeus ⁱſpiritu	ᵍ בָּשָׂר ᵐ הָאִישׁ ᵐ אֶחָד ᵖ יֶחֱטָא ᵖ וְעַל	ᵍ חָטָא
οις carnis: ſi hõ vn⁹ peccauit ſup om=	ᵏum ˡvniuerſe ᵐcarnis: ꝯ		
πάσης σαρκὸς , εἰ ἄνθρωπος εἷς ἥμαρτεν, ἐπὶ πᾶ=	ᵐnum ⁿvno ᵒpeccãte ᵖcõ	ᵍ כָּל ᵍ הָעֵדָה ᵍ תִּקְצֹף : ᵍ וַיִּדַּבֵּר ᵐ יְהוָה ᵃ אֶל	ᵍ קָצַף ᵍ קָצַף
nẽ cõgregatiõnẽ ira dñi: τ locutꝰ ẽ do	tra ᵍoẽs ᵍira tua deſeuiet?		
σαν τὴν συναγωγὴν ἡ ὀργὴ κυρίου ; κὰι ἐλάλησε κύ	ᵗEt ait ᵘdñs ad ꝯꝯꝯꝯꝯ		
rius ᵍad moyſen: dicẽs: loꝛe cõgregatiõi:	ᵗmoyſen. ᵃ Precipe vni=	ᵗ מֹשֶׁה ᵗ לֵאמֹר : ᵗ דַּבֵּר ᵇ אֶל ᵗ הָעֵדָה	
ριος πρὸς μωυσῆν , λέγων , λάλησον τῇ συναγωγῇ ,	uerſo ᶜpopulo vt ꝯꝯꝯꝯ		
dicẽs: ſecedite incirculu a cõgregatiõe co	ᵗſeparetur ᵃa ᵍtabernacu	ᵍ עֲלֵה ᵍ סָבִיב ᵍ לְמִשְׁכַּן	ᵍ עָלָה ᵍ סָבַב ᵍ שָׁכַן
λέγων, ἀναχωρήσατε κύκλω ἀπὸ τῆς συναγωγῆς κο	lis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
re τ dathã τ abirõ. τ ſurrexit moyſes τ abi=	ᵇchore &ᶜdathan ᵏ& abi	ᵇ קֹרַח ᵇ דָּתָן ᵏ וַאֲבִירָם : ᵗ וַיָּקָם ᵐ מֹשֶׁה	
ρὲ κὰι δαθὰν κὰι ἀβειρών . κὰι ἀνέση μωυσῆς κὰι ἐπο	rõ. ˡSurrexitq̃ ᵐmoyſes		
ἦ ad dathã τ abirõ: τ abierũt ſimul	ᵐ& abiit ᵒad ᵖdathan ᵍ& a	ᵐ וַיֵּלֶךְ ᵒ אֶל ᵖ דָּתָן ᵖ וַאֲבִירָם : ᵗ וַיֵּלְכוּ	
ρεύθη πρὸς δαθὰν κὰι ἀβειρών . κὰι συνεπορεύθησαν	biron .ˡ& ſequẽtibus ꝯ		
cũ eo oẽs ſenioꝛes iſrael. τ	ᵉeum ˡſenioribus ᵐiſrael:	ᵒ אַחֲרָיו ᵗ זִקְנֵי ᵐ יִשְׂרָאֵל: ᵗ וַיְדַבֵּר ᵗ אֶל	ᵒ אַחַר
μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροὶ ἰσραὴλ . κὰι	ˣdixitᵃd ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
locutꝰ ẽ ad cõgregatiõnẽ: dicẽs: ſepamini	ʾturbam. ᵇRecedite ᵒa ꝯ	ᵗ הָעֵדָה ᵃ לֵאמֹר ᵇ סוּרוּ ᵗ נָא ᵒ מֵעַל	
ἐλάλησε πρὸς τὴν συναγωγὴν, λέγων , ἀποχίζητε	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
a tabnaculis hoium duoꝝ illo	ᵗtabernaculis ᵍimpioꝝ:	ᵗ אָהֳלֵי ᵗ הָאֲנָשִׁים ᵍ הָרְשָׁעִים ᵇ הָאֵלֶּה	
ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τού=	ʾ& nolite ᵏtãgere ᵐ q̃ ᵃd		
τῶν, κὰι μὴ ἅπτεσθε ἀπὸ παντῶν ὅσα ἐὰν αὐτοῖς·	cos pertinent ᵒne ꝯꝯꝯ	ᵗ וְאַל ᵏ תִּגְּעוּ ᵗ בְּכָל ᵐ אֲשֶׁר ᵐ לָהֶם ᵒ פֶּן	ᵏ נָגַע
ne ſimul peatis in oi pcto eoꝝ. τ	ᵖinuoluamini ᵍin ʳ pecca	ᵖ תִּסָּפּוּ ᵖ בְּכָל ᵗ חַטֹּאתָם : ᵗ וַיַּעֲלוּ ᵗ מֵעַל	ᵖ סָפָה
Deut. μὴ συναπολησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν . κὰι	tis corũ. ᵒCũq̃ receſſiſ=		
11.9. abiitierũt a tabnaculo coꝛe τ dathã τ abi=	ſent ᵃa ᵐtentoriis eorum	ᵐ מִשְׁכַּן קֹרַח ᵗ דָּתָן ᵗ וַאֲבִירָם ᵐ מִסָּבִיב	
ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς κορὲ κὰι δαθὰν κὰι ἀβει=	ᵖper circuitum: ꝯꝯꝯꝯꝯ		
ρὼν κύκλω, κὰι δαθὰν κὰι ἀβειρὼν ἐξῆλθον κὰι ἐστήκη	ᵇdathan ᶜ& abirõ ᵒegreſ	ᵇ דָּתָן ᶜ וַאֲבִירָם ᵒ יָצְאוּ ᵇ נִצָּבִים ᵈ	ᵇ יָצָא ᶜ נָצַב
rũt iuxta hoſtia tabnaculoꝝ ſuoꝝ: τ uxo	ſi ſtabant ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
σαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σκηνῶν αὐτῶν, κὰι αἱ γυναῖ	ʳin introitu ᵍpapilionum	ᵍ פֶּתַח ᵍ אָהֳלֵיהֶם ᵇ וְנָשֵׁיהֶם ᵗ וּבָנֵיהֶם	ᵍ נָשָׂא
κες αὐτῶν, κὰι τὰ τέκνα αὐτῶν, κὰι ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν ,	fuorũᵇcũ vxoribus ᵗ& li=		
τ dixit moyſes: in hoc cognoſcetiᶜq̃ dñs mi	beris oiꝝ frequẽtia. ᵗEt	ᵏ וְטַפָּם : ᵗ וַיֹּאמֶר ᵐ מֹשֶׁה ᵐ בְּזֹאת	ᵏ טַף ᵗ אָמַר
κὰι εἶπε μωυσῆς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι κς ἀπέσαλ	ᵐait moyſes. ⁿIn hoc ꝯ		
ſit me ad faciẽdũ oia opa hec: q: nõ a	ᵒſcietisᵖq̃ ᵍdominus ʳmi	ᵒ תֵּדְעוּן ᵗ כִּי ᵒ יְהוָה ᵗ שְׁלָחַנִי ᵒ לַעֲשׂוֹת	ᵒ יָדַע ᵒ עָשָׂה
κέμε ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅτι οὐκ ἀφ'	ſerit me ᵘvt facerem ꝯꝯꝯ		
meipo. τ ſi iuxta moꝛtẽ oiũm hoium moꝛtui	ᵘvniuerſa q̃ cernitis. ᵗ &	ᵗ אֶת ᵘ כָּל ᵗ הַמַּעֲשִׂים ᵗ הָאֵלֶּה ᵗ כִּי ᵘ לֹא	
ἐμαυτοῦ· κὰι εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἀνθρώπων ἀπο	ᵒnõ ᵇex proprio ca ᵇcor		
fuerit iſti: τ ſi iuxta viſitatiõẽ oiũm hoium	de ptulerim ᶜ. Si cõſueta	ᵇ מִלִּבִּי ᶜ אִם ᶜ כְּמוֹת ᶜ כָּל ᵍ הָאָדָם ᵍ יְמֻתוּן	ᵍ מוּת
κουῆσαι οὗτοι, κὰι ἡ κατ' ἐπισκεψιν πάντων ἀνθρώπων	ʳhominum ᵒmoꝛte ᵍinte		
viſitatio fuerit eoꝝ: nõ dñs miſit me. ſ	rierintᵗ& viſitauerit ᵘ ce=	ʰ וְאֶלֹת ᵗ וּפְקֻדַּת ᵏ כָּל ᵗ הָאָדָם ʰ יִפָּקֵד	ʰ פָּקַד
ἐπισκοπῆσαι αὐτῶν , οὐχὶ κς ἀπέσαλκέ με· ἀλλ' ἢ	os plaga qua ᵏ& ceteri		
	ᵐviſitari ſolent: ᵒnõ ᵍmi	ⁿ עֲלֵיהֶם ᵒ לֹא ᵖ יְהוָה ᵍ שְׁלָחָנִי : ʳ וְאִם	
	ſit me ſ dñs. ʳSinautem		

Tranſla.Chal.	Interp̃.chal.	Pũtiua chal.
וּכְנַשׁ עֲלֵיהוֹן קָרַח יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא ᵏ וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ לְכָל כְּנִשְׁתָּא:	et cõgregauit cõtra eos chore omnẽ cõgregationẽ ad oſtium tabernaculi federis: τ reuelata eſt gloria dñi omni cetui. ᵏLocutuſq̃ eſt dñs cũ moyſe τ cum aaron dicens. ᵐSeparamini de medio ᵒgregationis huius: vt diſperdã eos ſubito. Et ceciderũt in faciẽ ſuã: τ dixerũt. deus deᵍ ſpirituũ vniuerſe caruis: numqd ſi vnᵍ vir peccauerit: ſup oẽm ᵒgregationẽ erit indignatio? Locutuſq̃ eſt dñs cum moyſe dicens. Recedite a circuitu tabernaculi chore: dathan: τ abiram. Surrexit q̃ moyſes τ abiit ad dathan τ abiram: τ abierũt poſt eum ſenioꝛes iſrael. Locutuſq̃ eſt cum cõgregatione dicens. Recedite nunc a tabernaculis viꝝ oꝛ peccato rum iſtoꝝ: τ nõ tangatis oia que eoꝝ ſunt: ne percutiamini in oibus peccatis eoꝝ. Et aſcenderũt a tabernaculo chore τ dathan τ abiram per circuitũ. Dathã autẽ τ abiram egreſſi ſtabant in oſtio tabernaculoꝝ ſuoꝝ: vꝛoꝛes quoq; eoꝝ τ filij eoꝝ τ familie eoꝝ. Dixitq̃ moyſes. In hoc ſcietis quia dñs miſit me vt facerem oia opera hec: τ non ex voluntate mea. Si moꝛte omniũ hominũ iſti moꝛtui fuerint: τ viſitatione omnium hoꝝ hominũ viſitabitur ſuper eos: nõ miſit me dominus. Et ſi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	וְכֹנֵשׁ עֲלֵיהוֹן קָרַח יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא ᵏ וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ לְכָל כְּנִשְׁתָּא:
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר : ᵐ אִתְפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא ᵐ וְאֵשֵׁיצֵי יָתְהוֹן		וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר : ᵐ אִתְפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא ᵐ וְאֵשֵׁיצֵי יָתְהוֹן
כְּחֵשַׁ עִתָּא: וּנְפָלוּ עַל ᵒ אַפַּיְהוֹן וַאֲמָרוּ ᵒ אֵל אֱלָהָא רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא הַנֶּבֶר ᵖ חַד יֶחוֹב		כְּחֵשַׁ עִתָּא: וּנְפָלוּ עַל ᵒ אַפַּיְהוֹן וַאֲמָרוּ ᵒ אֵל אֱלָהָא רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא הַנֶּבֶר ᵖ חַד יֶחוֹב
וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא ᵒ יְהֵי רוּגְזָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר : וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר		וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא ᵒ יְהֵי רוּגְזָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר : וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר
ᵗ אִסְתַּלְּקוּ מִמַּשְׁכַּן קוֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם : ᵗ וְקָם מֹשֶׁה וְאָזַל לְוָת דָּתָן ᵗ וַאֲבִירָם וְאַזְלוּ בַּתְרוֹהִי סָבֵי יִשְׂרָאֵל : וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר זוּרוּ כְעַן מֵעַל לְוָת		ᵗ אִסְתַּלְּקוּ מִמַּשְׁכַּן קוֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם : ᵗ וְקָם מֹשֶׁה וְאָזַל לְוָת דָּתָן ᵗ וַאֲבִירָם וְאַזְלוּ בַּתְרוֹהִי סָבֵי יִשְׂרָאֵל : וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר זוּרוּ כְעַן מֵעַל לְוָת
מַשְׁכְּנֵי גַבְרַיָּא ᵇ חַיָּבַיָּא הָאִלֵּין וְלָא ᵒ תְּקָרְבוּן דִּלְהוֹן דִּלְמָא ᵖ תְּלְקוּן בְּכָל חוֹבֵיהוֹן :		מַשְׁכְּנֵי גַבְרַיָּא ᵇ חַיָּבַיָּא הָאִלֵּין וְלָא ᵒ תְּקָרְבוּן דִּלְהוֹן דִּלְמָא ᵖ תְּלְקוּן בְּכָל חוֹבֵיהוֹן :
וְאִסְתַּלְּקוּ מֵעַל לְוָת מַשְׁכְּנָא דְקוֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם מִסְּחוֹר סְחוֹר וְדָתָן וַאֲבִירָם נְפָקוּ ᵍ מְרִין		וְאִסְתַּלְּקוּ מֵעַל לְוָת מַשְׁכְּנָא דְקוֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם מִסְּחוֹר סְחוֹר וְדָתָן וַאֲבִירָם נְפָקוּ ᵍ מְרִין
פָּתְרָע עַל ᵍ שְׁכִינְתְּהוֹן וְנָשֵׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וְטַפְלְהוֹן : וַאֲמַר מֹשֶׁה ᵍ בְּדָא ᵗ תִּדְעוּן אֲרֵי יְיָ שְׁלְחָנִי		פָּתְרָע עַל ᵍ שְׁכִינְתְּהוֹן וְנָשֵׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וְטַפְלְהוֹן : וַאֲמַר מֹשֶׁה ᵍ בְּדָא ᵗ תִּדְעוּן אֲרֵי יְיָ שְׁלְחָנִי
ᵍ לְמֶעְבַּד יָת כָּל עוֹבָדַיָּא הָאִלֵּין אֲרֵי לָא ᵍ מֵרַעְתִּי : אִם כְּמוֹתָא דְכָל אֱנָשָׁא ᵒ יְמוּתוּן ᵗ		ᵍ לְמֶעְבַּד יָת כָּל עוֹבָדַיָּא הָאִלֵּין אֲרֵי לָא ᵍ מֵרַעְתִּי : אִם כְּמוֹתָא דְכָל אֱנָשָׁא ᵒ יְמוּתוּן ᵗ
אִלֵּין וְסַעֲרָא דְכָל אֱנָשָׁא ᵒ יִסְתָּעַר עֲלֵיהוֹן לָא יְיָ שְׁלְחָנִי : וְאִם ᵍᵍᵍ

Pritiua beb. **Ter. Heb.** **Hu. Latini.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

בְּרִיאָה יְבָרֵא יְהוָה וּפָצְתָה פָּצְרָא
הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבָלְעָה אֶתְכֶם וְאֶת פֶּה
כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְיָרְדוּ חַיִּים
שְׁאֹלָה וִידַעְתֶּם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה אֶת יְהוָה וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר כָּלָה
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבָּקַע בָּקַע
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם וַתִּפְתַּח פָּתַח
הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת
בָּתֵּיהֶם וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר בַּיִת
לְקֹרַח וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ וַיֵּרְדוּ הֵם רָכַשׁ
וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאֹלָה
וַתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ כָּסָה אָבַד
מִתּוֹךְ הַקָּהָל וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
סְבִיבֹתֵיהֶם נָסוּ לְקֹלָם כִּי אָמְרוּ סָבִיב נוּס קוֹל
פֶּן תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ וְאֵשׁ יָצְאָה
מֵאֵת יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים אָכַל
וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי יי מָאָה קָרַב
הַקְּטֹרֶת וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה דָּבַר
לֵאמֹר אֱמֹר אֶל אֶלְעָזָר בֶּן

אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְיָרֵם אֶת הַמַּחְתֹּת רוּם חָתָה
מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה וְאֶת הָאֵשׁ יי
זְרֵה הָלְאָה כִּי קָדְשׁוּ אֶת
מַחְתּוֹת הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם
וְעָשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פָחִים צִפּוּי עָשָׂה פּוּחַ צָפָה
לְמִזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבֵם לִפְנֵי יְהוָה זָבַח קָרַב פָּנָה
וַיִּקְדָּשׁוּ וַיִּהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קָדַשׁ הָיָה

וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת מַחְתּוֹת לָקַח

Pritiua chal. **Interp. chal.**

וּבְרָא פָּתַח בָּלַע
נָחַת חָרַר יָדַע
רָגַז שָׁצָא בָּזַע
בֵּית קָנָה
חֲבֵרָה
קוֹל בָּלַע
מְאָה קָרַב
אֲמַר כָּרַשׁ חַטָּאָה
רַחַק חוּב עָבַד
חֲבָה קָדַשׁ הָיָה
אוֹת

rem nouã fecerit dñs & aperiat terra os suũ & deglutiet eos & oia sua & descenderint viui in infernum: & scietis q̃ ad irachundiã prouocauerũt viri illi dñm. Et factũ est cum cessasset loqui oia verba hec: dirupta est terra que erat sub eis: & aperuit terra os suum & deuorauit eos & viros domus suę & oẽs viros, chore et vniuersam substantiã. et descenderũt illi viui in infernum & oia sua: & operuit sup eos terra. Et perierunt de medio ecclesie: ois autẽ israel qui stabat in circuitu eoꝝ fugerũt a clamore eoꝝ: quia dixerũt: ne forte deglutiat nos terra. Ignis aũt egressus est a facie domini & cõbussit ducẽtos & quinquagita viros qui offerebant in sensum aromatum. Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Dic eleazaro filio aaron sacerdoti vt separet thuribula de medio combustoꝝ: & ignem dispergat huc & illuc: quia sanctificata sunt thuribula peccatorum horum: quę peccauerunt in animabus suis: & faciant ea laminas ductiles quibus cooperiatur altare: quia obtulerũt ea coram domino & sanctificata sunt: & sint in signũ filijs israel. Tulitq; eleazar sacerdos thuribula

Trãsla. B. Hiero.

nouam rem fecerit & aperiens os suum deglutiat eos & oia eorum & descendentes viuentes in infernum: scietis q̃ blasphemauerint dñm. Confestim igitur vt cessauit loqui verba hec: disrupta est terra sub pedibus eorum: & aperiens os suũ deuorauit illos cum tabernaculis suis & vniuersa substantia eorum. Descẽderuntq; viui in infernum operti humo: & perierunt de medio multitudinis. At vero omnis Israel qui stabat per gyrũ fugit a clamore pereũtiũ dicẽs. Ne forte & nos terra deglutiat. Sed & ignis egressus a dño interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerebant incensum. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Precipe eleazaro filio aaron sacerdoti vt tollat thuribula que iacent in incendio. & ignẽ huc illucq; dispergat: quoniam sanctificata sunt in mortibus peccatorum. producatq; ea in laminas & affigat altari: coq; oblatũ sit in eis incẽsum domino: & sanctificata sint: vt cernant ea q̃ p signo & monimẽto filii israel. Tulit ergo eleazar sacerdos thuribula

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

in visione demõstrabit dñs: & aperiẽs terra os ἐν φαντασματι ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στό- E
suũ deglutiet eos: & domos eoꝝ: μα αὐτῆς καταπίεται αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν,
& tabernacula eoꝝ: & oia q̃ sunt illis: καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς,
& descendẽt viuentes in infernum: & cognoscetis καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ᾅδου, καὶ γνώσεσθε
q̃ irritauerũt homines isti dñm. vt ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν κύριον. ὡς
fit cessauit loquẽs verba hec: dirupta é δὲ ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τούτους, ἐρράγη βʀ,
terra subtus pedes eoꝝ: & aperta é terra: ἡ γῆ ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν· καὶ ἠνοίχθη ἡ γῆ, 104.
& deuorauit eos: & domos eoꝝ: & om- καὶ κατέπιεν αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ πάν-
nes homines existẽtes cũ core: & om- τας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ κορέ, καὶ πάν-
nia iumẽta eoꝝ. & descẽderũt ipi & oia τα τὰ κτήνη αὐτῶν· καὶ κατέβησαν αὐτοὶ καὶ πάντα
que sũt eis viuẽtia in infernũ: & cooperuit eos ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς ζῶντα εἰς ᾅδου, καὶ ἐκάλυψεν αὐ-
terra: & perierũt de medio cõgregatiõis, τοὺς ἡ γῆ, καὶ ἀπώλοντο ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς.
& oia israel q̃ in circuitu eoꝝ fugerũt a καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλῳ αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς
voce eoꝝ: dicẽtes: ne forte deglutiat nos φωνῆς αὐτῶν, λέγοντες, μήποτε καταπίῃ ἡμᾶς Infra.
terra. & ignis exiuit a dño: & deuora- ἡ γῆ. καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ κυρίου, καὶ κατέφα- 26.9.
uit ducẽtos viros q̃ gestabãt γεν τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρας τοὺς
offerẽtes incẽsũ. & locutꝰ é dñs ad προσφέροντας τὸ θυμίαμα· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
moysen: dicẽs: loqre ad eleazar filiũ μωυσῆν, λέγων, λάλησον πρὸς ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν
aarõ sacerdotẽ: auferte thuribula de medio ἀαρὼν τὸν ἱερέα, ἀνέλεσθε τὰ πυρεῖα ἐκ μέσου
cõbustoꝝ: & ignẽ alienũ τῶν κατακεκαυμένων, καὶ τὸ πῦρ τὸ ἀλλότριον
hinc dissemina illic: q̃m sanctificauerũt thuribula τοῦτο σπεῖρον ἐκεῖ, ὅτι ἡγίασαν τὰ πυρεῖα τῶν
pctõꝝ horum in animabꝰ suis: & ἁμαρτωλῶν τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν, καὶ
fac ea laminas ductiles circũpositionẽ ποίησον αὐτὰ λεπίδας ἐλατὰς περίθεμα τῷ
altari: q̃m oblata fuerũt coram dño: θυσιαστηρίῳ, ὅτι προσηνέχθησαν ἔναντι κυρίου, F
& sanctificata sũt. & facta sũt in signũ καὶ ἡγιάσθησαν. καὶ ἐγένοντο εἰς σημεῖον τοῖς
filijs israel. & accepit eleazar filiꝰ aarõ υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν ἐλεάζαρ υἱὸς ἀαρὼν τοῦ
sacerdotis thuribula ἱερέως τὰ πυρεῖα

Trãsla. Chal.

וּבְרָא יְיָ יְיָ וְתִפְתַּח אַרְעָא יָת פּוּמָהָא וְתִבְלַע יָתְהוֹן וְיָת כָּל דִּי לְהוֹן וְיֵחֲתוּן כְּד
חַיִּין לִשְׁאוֹל וְתִדְּעוּן אֲרֵי אַרְגִּיזוּ גֻּבְרַיָּא הָאִנּוּן יָת קֳדָם יְיָ וַהֲוָה כַּד שֵׁיצִי לְמַלָּלָא יָת
כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וְאִתְבְּזַעַת אַרְעָא דִּי תְחוֹתֵיהוֹן וּפְתַחַת אַרְעָא יָת פּוּמָהָא וּבְלַעַת
יָתְהוֹן וְיָת אֱנָשָׁא בָּתֵּיהוֹן וְיָת כָּל אֲנָשָׁא דִּי לְקוֹרַח וְיָת כָּל קְנְיָנָא: וּנְחַתוּ אִנּוּן וְכָל דִּי
לְהוֹן כְּד חַיִּין לִשְׁאוֹל וַחֲפַת עֲלֵיהוֹן אַרְעָא וְאִתַּבְדוּ מִגּוֹ קְהָלָא: וְכָל יִשְׂרָאֵל דִּי
סְחָרְנֵיהוֹן עָרְקוּ לְקָלְהוֹן אֲרֵי אֲמָרוּ דִּלְמָא תִּבְלְעִינָּא אַרְעָא: וְאֶשְׁתָּא נְפָקַת מִן קֳדָם
יְיָ וַאֲכָלַת יָת מָאתָן וְחַמְשִׁין גֻּבְרַיָּא מְקָרְבֵי קְטֹרְתָ בּוּסְמַיָּא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמֵימָר: אֲמַר לְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא וְנַכְרֵשׁ יָת מַחְתָּתָא מִבֵּין תְּקִידָתָא וְיָת אֶשְׁתָּא
רְחַק לְהַלָּא אֲרֵי אִתְקַדָּשׁ וְיָת מַחְתָּתַיָּא הָאִלֵּין דְּאִיתְחַבִּיבוּ בְּנַפְשָׁתְהוֹן וְיַעְבְּדוּן
יָתְהוֹן סְפִין דְּדִיקִין חֲפָיָא לְמַדְבְּחָא אֲרֵי קֳרִיבְנוּן קֳדָם יְיָ וְאִתְקַדָּשׁוּ וְיִהְוֵין לְאָת
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְנָסִיב אֶלְעָזָר כָּהֲנָא יָת מַחְתָּתַיָּא

enea: que obtulerũt ꝓbuſti:
τὰ χαλκᾶ, ὅσα προσήνεγκαν οἱ κατακεκαυμένοι,
τ apposuerũt ea circũpositionẽ altari me-
καὶ προσέθηκαν αὐτὰ περίθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ μνη
morale filijs ſrael. vt nõ accedat ꝺſ
μόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ὅπως ἂν μὴ προσέλθῃ μη
quã alienigena: ꝺ nõ eſt de ſemine aa
ρωνιτὴς ἀλλογενὴς, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματος Ααρ
ponat ꝺ ſuſcitẽ ſuſcitem coꝝ dñō: τ nõ erit
ρών, ἐπιθῆναι θυμίαμα ἔναντι κυρίου, καὶ οὐκ ἔσται
ſicut core: τ ogregatio eius: ſicut locu
ὡσπερ κορέ, καὶ ἡ ἐπισύστασις αὐτοῦ, καθὰ ἐλά-
tus ẽ dñs in manu moyſi ei. murmurauerũt
λησε κύριος ἐν χειρὶ μωυσῆ αὐτῷ. καὶ ἐγόγγυσαν
filij ſrael poſtridie ogra moyſen τ aaron:
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῇ ἐπαύριον ἐπὶ μωυσῆν καὶ ἀαρών,
dicẽtes: vos occiditis ppm dñi. τ
λέγοντες, ὑμεῖς ἀπεκτείνατε τὸν λαὸν κυρίου. καὶ
G factũ ẽ cũ cõuerteret cõgregatio ogra
ἐγένετο ἐν τῷ ἐπισυρέφεσθαι τὴν συναγωγὴν ἐπὶ
moyſen τ aarõ: τ fugerũt ad tabnaculũ
μωυσῆν καὶ ἀαρών, καὶ ὥρμησαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τ
teſtimonij: τ hoc ipm cooperuit nubes:
μαρτυρίου, καὶ τήνδε αὐτὴν ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη,
τ appuit gria dñi. τ intrauit moyſes τ aa-
καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου. καὶ εἰσῆλθε μωυσῆς καὶ ἀα
rõ ad fores tabnaculi teſtimonij. τ
ρὼν κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ
locutꝰ ẽ dñs ad moyſen: dicẽs: recedite
ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐκχωρίσατε
de medio congregatiõis huius τ delebo
ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης, καὶ ἐξαναλώσω
3.ro. eos ſemel. τ cecidit in factẽ ſuã:
αὐτοὺς εἰς ἅπαξ. καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.
τ dixit moyſes ad aarõ: accipe thuribulũ: τ
καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς ἀαρών, λάβε τὸ πυρεῖον, καὶ
impone ſup illõ ignẽ de altari: τ in
ἐπίθες ἐπ' αὐτὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπὶ
ice ſup illõ incẽſum: τ defer cito in
βαλε ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα, καὶ ἀπένεγκε ταχὺς εἰς
cõgregationẽ: τ ppitare pro eis. egreſſa ẽ
τὴν συναγωγήν, καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν. ἐξῆλθε
enim ira a facie dñi: incepit peſtere
γὰρ ὀργὴ ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἤρξατο θραύειν
ppls. τ accepit aarõ ſic locutꝰ fuit ei
τὸν λαόν. καὶ ἔλαβεν ἀαρὼν καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ
moyſes: τ cucurrit in ogregatiõẽs: τ
μωυσῆς, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ
ia inceperat plaga in ppło. τ inſecit
ἤδη ἐνῆρκτο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἐπέβαλε
incẽſi: τ ppitiatꝰ ẽ pro populo.
τὸ θυμίαμα, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ λαοῦ. οο

mmenea in nquibus ocobtu-
leruntphi quos incendiũ
deuorauit. q& produxit
ea in laminas saffigẽs talt
tari: vt haberẽt poſtea
uſilii israel qbus commo
nerẽtur: vne qs baccedat
calienigena: & quinon
eſt de ſemine daarõ ad
offerendum fincenſum
gdñō: hne patiatur qſicut
paſſus ẽ chore: οοοοοοο
r& oĩs cõgregatio ei οοοοο
floquente domino ad
rmoyſen. Murmurauit
ātoĩs multitudo pfilio-
rũ sisrael sequẽti die cõ
tra moyſen & οοοοοοοοο
haaron dicens. mVos in
terfeciſtis οοοοοοοοοοο
ppopulũ qdñi. Cũq; ori
retur ſeditio: & tumult
increſceret: xmoyſes r&
zaaron fugerunt οοοοοο
bad tabernaculũ cfederiſ
Qd poſtq; ingreſſi ſunt
doperuit enubes b& appa
ruit gloria kdomini. οοοο
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
s Dixitq; rdominus u ad
xmoyſen. οοοοοοοοοοοο
yRecedite ade medio chu-
ius bmultitudinis: etiam
rnunc cdelebo eos. sCũ-
q; iacerent bin terra: οοο
xdixit moyſes mad naarõ.
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
oTolle qthuribulum: r&
hauſto signe οοοοοοοοοο
u de altari fmitte incẽſũ
u deſuper u pergens οοοο
bcito cad populũ: cvt ro-
ges pro eis. Iam οοοοοο
senim begreſſa eſt ira a
domino: & οοοοοοοοοο
u plaga mdeſeuit. Quod
ocum feciſſet baaron οοοο
r& cucurriſſet u ad xmediã
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
rmultitudinẽ quã iã u va
ſtabat bincendium: οοοο
obtulit fthymiama: οοο
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο

Ter. Heb.	Poſitiua heb.
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשְּׂרֻפִים	כָּרַב
וַיִּרְקְעוּם צִפּוּי לְמִזְבֵּחַ זִכָּרוֹן	רָקַע
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא	
יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע	
אַהֲרֹן הוּא לְהַקְטִיר קְטֹרֶת	
לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח	
וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה	יָעַד
בְּיַד מֹשֶׁה לוֹ וַיָּלֻנוּ כָל עֲדַת	לוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל מֹשֶׁה וְעַל	
אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הֲמִתֶּם	מוּת
אֶת עַם יְהוָה וַיְהִי בְּהַקָּהֵל	הָיָה קָהַל
הָעֵדָה עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַיִּפְנוּ	יָעַד הָנָה
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה כִסָּהוּ	
הֶעָנָן וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה וַיָּבֹא	רָאָה בָּרַד בוא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד	נָגַד יָעַד
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר	דִּבֶּר
הֵרֹמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת	רוּם יָעַד
וַאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע וַיִּפְּלוּ עַל	כָּלָה נָפַל
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן	
קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ	לָקַח נָתַן
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ	עָלָה
מְהֵרָה אֶל הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם	שׂוּם הָלַךְ
כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה	יָצַד
הֵחֵל הַנָּגֶף וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר	חָלַל לָקַח
דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל תּוֹךְ	רוּץ
הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם	
וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל הָעָם	נָתַן כָּפַר

Interp. chal.

Poſitiua chal.

enea q̃ obtulerũt qui cõbuſti fuerãt: τ pduterũt ea in
cooptoriũ altaris: in memoriã filijs israel: vt nõ acce
dat vir extraneus qui nõ eſt de ſemine aaron ad ado-
lendũ incẽſum aromatũ coꝝ dño: vt nõ ſit ſicut chore
et ſicut cõgregatio eius: ſicut locutus eſt dñs per ma-
num moyſi. Murmurauerũt autẽ oĩs congregatio fi
liorum israel ſequenti die contra aaron dicẽtes. Vos
effeciſtis vt mozeretur populus dñi. Et factũ eſt cum
congregaretur cetus contra moyſen τ contra aaron:
reſpexerũt ad tabernaculum federis: τ ecce operuit
illud nubes: τ reuelata eſt gloria dñi. Et venit moyſes
et aaron ante tabernaculũ federis. Locutuſq; eſt dñs
cum moyſe dicens. Separamini de medio congrega
tionis huius: τ conſumabo eos nunc: τ ceciderũt ſu-
per facies ſuas. Dixitq; moyſes ad aaron: tolle thu-
ribulũ τ pone in eo ignem ab altari: τ pone incenſum
aromatum: τ fer cito ad cõgregationẽ τ ora pro eis:
quia egreſſa eſt ira a facie dñi: incepit peſtis. Tulitq;
aaron ſicut locutus fuerat moyſes: τ cucurrit ad me-
diũ congregationis: τ ecce ceperat peſtis in populo.
et poſuit incenſum aromatum: τ orauit pro populo.

Poſitiua chal.
רְדַד דָּרַת
חֲלַל נְסַךְ הָוָה
רְעַם
אֲמַר מוּת
כְּנַשׁ הָנָה שָׁכַן
גְּלָה עוֹל
פָּרַשׁ שָׁצָא
נְסַב חָתָה יְהַב
עְלָה דְּבַח שָׁוָה
יְבַל שָׁרָא

Transla. Chal.

נְחָשָׁא דְּהַרִּימוּ מַקְרִיבַיָּא וְרַדִּידוּנוּן וְעָבְדָא לְמַדְבְּחָא דְּוִכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דְּלָא
יְקָרַב גְּבַר חִילוֹנֵי דְּלָא מִדְּרָעָא דְּאַהֲרֹן הוּא לְאַסָּקָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָם יְיָ וְלָא יְהֵי
כְּקָרַח וְכִכְנִשְׁתֵּיהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ בְּיַדָּא דְּמֹשֶׁה לֵיהּ: וְאִתְרַעֲמוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן לְמֵימָר אַתּוּן גַּרְמְתּוּן דְּמִית עַמָּא דַּייָ:
וַהֲוָה בְּאִתְכַּנָּשׁוּת כְּנִשְׁתָּא עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וְאִתְּבְנִיאוּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וַהֲא חַפְיֵי
עַנָנָא וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ: וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמֵימָר: אִתְפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא וְאֵשֵׁיצֵי יַתְהוֹן כְּשָׁעָה וְנָפְלוּ עַל אַפֵּיהוֹן: וַאֲמַר
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן סַב יָת מַחְתִּיתָא וְהַב עֲלַהּ אֵישָׁתָא מֵעִלּוֹי מַדְבְּחָא וְשׁוֹ קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא
וְאוֹבַל בְּפִרְיַע לְכְנִשְׁתָּא וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן אֲרֵי נְפַק רוּגְזָא מִן קֳדָם יְיָ שָׁרֵי מַתָּנָא:
וּנְסִיב אַהֲרֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל מֹשֶׁה וְרָהַט לְגוֹ קְהָלָא וְהָא שָׁרֵי מַתָּנָא בְּעַמָּא וְיָהַב יָת
קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְכַפַּר עַל עַמָּא:

וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים
וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים
בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע
מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל דְּבַר
קֹרַח׃ וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה אֶל
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה׃

Ca.xvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית אָב
מֵאֵת כָּל נְשִׂיאֵיהֶם לְבֵית אֲבֹתָם
שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ אֶת
שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל מַטֵּהוּ׃ וְאֶת שֵׁם
אַהֲרֹן תִּכְתֹּב עַל מַטֵּה לֵוִי כִּי
מַטֶּה אֶחָד לְרֹאשׁ בֵּית אֲבֹתָם׃
וְהִנַּחְתָּם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי
הָעֵדוּת אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה׃
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ
מַטֵּהוּ יִפְרָח וְהִשְׁכֹּתִי מֵעָלַי אֶת
תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם
עָלִים עֲלֵיכֶם׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל נְשִׂיאֵיהֶם
מַטֶּה לַנָּשִׂיא אֶחָד מַטֶּה לַנָּשִׂיא
אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר
מַטּוֹת וּמַטֵּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטּוֹתָם׃
וַיָּנַח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטּוֹת לִפְנֵי
יְהוָה בְּאֹהֶל הָעֵדֻת׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל הָעֵדוּת

& stans inter mortuos ac viuentes: pro populo deprecatus est: & plaga cessauit. Fuerūt aūt qui pcussi sūt quatuordecim milia hoīm & septingēti absq; his qui pierant in seditióe chore. Reuersusq; ē aaron ad moysen ad ostiū tabernaculi federis postq; quieuit iteritus

Locutus ē Ca.17. dñs ad moysen dicēs. Loqre ad filios israel: & accipe ab eis virgas singulas p cognationes suas a cūctis principibus tribuum virgas duodecim. & vniuscuiusq; nomen superscribes virge sue. Nomen aūt aaron erit in tribu leui: & vna virga cūctas corū familias continebit. ponesq; eas in tabernaculo federis coram testimonio vbi loquar ad te. Quem ex his elegero germinabit virga eius & cohibebo a me querimonias filiorum israel: quibus cōtra vos murmurant. Locutusq; ē moyses ad filios israel. & dederūt ei omnes principes per singulas tribus. Fueruntq; virge duodecim absq; virga aaron. Quas cum posuisset moyses coram domino in tabernaculo testimonii sequenti die regressus

καὶ ἔστη ἀναμέσον τῶν τεθνηκότων καὶ τῶν ζώντων,
καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις. καὶ ἐτέθνηκότες
ἐν τῇ θραύσει τέσσαρες καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτα
κόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνηκότων ἕνεκε κορέ· καὶ ἀπέ
στρεψεν ἀαρὼν πρὸς μωυσῆν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς
τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις.

Ca.17.

Et locutus ē dñs ad moysen: dicēs: loκαὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λά
quere filios israel: & accipe ab illis virλησον τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, καὶ λάβε παρ' αὐτῶν ῥάβ
gas: vnā p domos familiaꝝ ipoꝝ ab omδον, ῥάβδον κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν παρὰ πάν
nib principib cor p domos familiaꝝ ip
των τῶν ἀρχόντων αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐ
soꝝ: duodecī vgas. & cuiuslibꝫ nomē in
τῶν, δώδεκα ῥάβδους. καὶ ἑκάστου τὸ ὄνομα ἐπὶ
scribe in vgā eius. & nomē aa
γράψον ἐπὶ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. καὶ τὸ ὄνομα Ααρ
rō inscribes in vgā leui. est enī vir
ὼν ἐπιγράψεις ἐπὶ τῆς ῥάβδου Λευί· ἔστι γὰρ ῥάβ
ga vna per tribū domꝰ familiaꝝ ipoꝝ. & po
δος μία κατὰ φυλὴν οἴκου πατριῶν αὐτῶν. καὶ θή
nes eas in tabernaculo testimonij: in qb cognos
σεις αὐτὰς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν οἷς γνωσθή
car tibi ibi. & erit hō quēcūq; eligā
σομαί σοι ἐκεῖ· καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν ἐκλέξωμαι
ex: vga eius germinabit. & auferā
αὐτόν, ἡ ῥάβδος αὐτοῦ ἐκβλαστήσει. καὶ πομιεῖ
a te murmur filioꝝ israel: qcūq; ipi
ἀπὸ σοῦ τὸν γογγυσμὸν υἱῶν ἰσραήλ, ὅσα αὐτοὶ
murmurāt cōtra vos. & locutꝰ ē moyses
γογγύζουσιν ἐφ' ὑμῖν. καὶ ἐλάλησε μωυσῆς τοῖς
filijs israel: & dederūt ei oēs pnci
υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄρχον
pes coꝝ vgās: pncipt vni vgā
τες αὐτῶν ῥάβδον, τῷ ἄρχοντι τῷ ἑνὶ ῥάβδον,
vnā: per pncipē: per domos familiaꝝ ipoꝝ:
μίαν, κατὰ ἄρχοντα, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,
duodeci vgas. & vga aaron in
δώδεκα ῥάβδους. καὶ ἡ ῥάβδος Ααρὼν ἀναμέ
ter vgas ipoꝝ. & imposuit moyses:
σον τῶν ῥάβδων αὐτῶν. καὶ ἔθετο μωυσῆς
vgas coꝝ dño in tabernaculo
τὰς ῥάβδους ἔναντι κυρίου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ
testimonij. & factū ē postridie: & intra
μαρτυρίου. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλ
it moyses in tabernaculo testimonij.
θε μωυσῆς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

קוֹם מִית חַיָּה
כַּלָּה הָוָה תּוּב
אֲמַר
נְסַב רַבָּב
כְּתַב
אֲחַד רֵאשׁ צְנַע
שָׁכַן זְמַן אֲמַר
יְהָוָה רַעֲוָא נְעָה
לוּחַ רַעֲם
צְנַע עוֹל

et stetit inter mortuos & inter viuos: & cessauit pestis. Fuerūt aūt qui mortui sunt in peste quatuordecim milia & septingēti: absq; his q mortui sunt in schisma te chore. Reuersusq; est aaron ad moysen ad ostium tabernaculi federis: & pestis cessauerat. Ca. 17.

Locutusq; est dñs cū moyse dicens. Loqre cum filijs israel: & accipe ab eis virgas singulas: p domos patrū ab oibus principib eoꝝ duodecim virgas per domos patrū suoꝝ: & nomē vnius cuiusq; scribes super virgā eius. Nomen aūt aaron scribes super virgā leui: quia virga vna erit principi domus patrū suoꝝ. Reponesq; eas in tabernaculo federis coram testimonio: vbi constituam verbum meū vobis. et virum quem elegero: virga eius germinabit: & cessare faciam a me querimonias filioꝝ israel: quibus ipsi murmurant cōtra vos. Locutusq; est moyses cum filijs israel: & dederunt ei oēs principes coꝝ singulas virgas per singulos principes per domos patrū suorū: duodecim virgas: & virga aaron erat in medio virgarum coꝝ. Et reposuit moyses virgas coram domino in tabernaculo testimonij. Et factū est in sequenti die ingressus est moyses in tabernaculuz testimonij:

וְקָטַנְיָא מִיתַיָּא וּבְנֵי חַיָּיא וְאִתְכְּלִי מוֹתָנָא: וַהֲווֹ דְּמִיתוּ בְּמוֹתָנָא אַרְבְּעַת עְשְׂרָא אַלְפִין
וּשְׁבַע מְאָה בַּר מִדְּמִיתוּ עַל פִּלְוּגְתָּא דְּקָרַח: וְתֵב אַהֲרֹן לְמשֶׁה לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
וּמוֹתָנָא אִתְכְּלִי: **Ca.xvii.** וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָרוּ מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְסַב מִנְּהוֹן חוּטְרָא חוּטְרָא לְבֵית אֲבָא מִן כֹּל רַבְרְבָנֵיהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי
עְשַׂר חוּטְרִין גְּבַר יָת שְׁמֵיהּ תִּכְתּוֹב עַל חוּטְרֵיהּ: וְיָת שְׁמָא דְּאַהֲרֹן תִּכְתּוֹב עַל חוּטְרָא
דְּלֵוִי אֲרֵי חוּטְרָא חַד לְרֵישׁ בֵּית אֲבָהָתְהוֹן: וְתַצְנְעִינוּן בְּמַשְׁכְּנָא זִמְנָא קֳדָם סַהֲדוּתָא
דְּאִתְמַסַּר לְכוֹן תַּמָּן: וִיהֵי גַּבְרָא דְּאֶתְרְעֵי בֵּיהּ חוּטְרֵיהּ יִנְעֵי וְאַנְטֵיחַ מִן קֳדָמַי
יָת תְּרוּעֲמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן מְתְרַעְמִין עֲלֵיכוֹן: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהֲבוּ
לֵיהּ כָּל רַבְרְבָנֵיהוֹן חוּטְרָא לְרַבָּא חַד חוּטְרָא לְרַבָּא חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי עְשַׂר
חוּטְרִין וְחוּטְרָא דְּאַהֲרֹן בְּגוֹ חוּטְרֵיהוֹן: וְאַצְנַע מֹשֶׁה יָת חוּטְרַיָּא קֳדָם יְיָ בְּמַשְׁכְּנָא
דְּסַהֲדוּתָא: וַהֲוָה מֵיוֹמָא דְּמָחָר וְהַב מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא דְּסַהֲדוּתָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ ecce germinauit virga aaron in domũ leui: καὶ ἰδοὺ ἐβλάστησεν ἡ ῥάβδος ἀαρὼν εἰς οἶκον λευί, τ peruli germinẽ: τ floxerũt flores: et ger= καὶ ἐξήνεγκε βλαστόν, καὶ ἐξήνθησεν ἄνθη, καὶ ἐβλά minauit nuces. τ detulit moyses oẽs vir στησε κάρυα. καὶ ἐξήνεγκε μωυσῆς πάσας τὰς ῥάβ gas a facie dñi ad , oẽs filios ti= δους ἀπὸ προσώπου κυρίου πρὸς πάντας υἱοὺς Ισ= D rael. τ viderũt: τ accepit vnusquisq; virgã suã. ραήλ. καὶ εἶδον, καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ. τ dixit dñs ad moysẽ: appone virgã aaron καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, ἀπόθες τὴν ῥάβδον ἀαρὼν coꝛã testimonio in custodiã in signũ ἐνώπιον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν εἰς σημεῖον τοῖς filijs inobedientiũ. τ cessẽt murmur eo υἱοῖς τῶν ἀνηκοΐων· καὶ παυσάσθω ὁ γογγυσμὸς αὐ rũ a me: τ nõ moriantur. τ fecit moy τῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσι. καὶ ἐποίησε μωυ sẽs τ aaron sicut pcepit dñs moysi: sic σῆς καὶ ἀαρὼν καθὰ συνέταξε κς τῷ μωυσῆ, οὕτως fecerũt. τ dixerũt filij israel ad moysen: di= ἐποίησαν. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ πρὸς μωυσῆν, λέ= centes: ecce. cõsũpti sum⁹: ptimus: oẽs γοντες, ἰδοὺ ἐξαφηλώμεθα, ἀπολώλαμεν, πάντες ἡ nos cõsũpti sum⁹: ois tangẽs tabernaculũ do μεῖς παραπεφηλώμεθα, πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῆς σκηνῆς κυ 1.Re. mini moꝛitur: vsq; in finẽ moꝛtamur. 1.f. ρίου ἀποθνήσκει, ἕως εἰς τέλος ἀποθάνωμεν. Ca.18

A Καὶ εἶπε κς πρὸς ἀαρών, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ὁ dom⁹ pfis tui tecũ accipietis pecca οἶκος τοῦ πατρός σου μετὰ σοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρ ta sctõrũ: τ tu τ filij tui tecũ acci τίας τῶν ἁγίων, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ λή pietis peccata sacerdotij vẽt. τ fra ψεσθε τὰς ἁμαρτίας τῆς ἱερατείας ὑμῶν. καὶ τοὺς ἀ tres tuos tribũ leui populũ patris tui δελφούς σου φυλὴν λευὶ δῆμον τοῦ πατρός σου adduc ad te ipm: τ addant tibi: προσαγάγου πρὸς ἑαυτόν, καὶ προσθήκτωσάν σοι, τ ministrent tibi τ tu et filij tui te καὶ λειτουργήκτωσάν σοι καὶ σὺ καὶ υἱοί σου μετὰ cũ coꝛã tabernaculo testimonij. τ cu= σοῦ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ φυλά stodiẽt custodias tuas: τ custodias tabnacli ξουσι τὰς φυλακάς σου, καὶ τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς versũ ad vasa scta τ ad altare πλὴν πρὸς τὰ σκεύη τὰ ἅγια καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον nõ accedẽt: τ nõ moꝛtentur τ hi τ οὐ προσελεύσονται, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται καὶ οὗτοι καὶ vos. τ addentur ad te: τ custodient ὑμεῖς. καὶ προσθήσονται πρὸς σέ, καὶ φυλάξουσι τὰς custodias tabernaculi testimonij: iuxta oia φυλακὰς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, κατὰ πάσας

Trãsla. B. Hiero.

q̃ inuenit germinasse vir gam aaro in domo leui & turgentibus gẽmis eruperãt flores q foliis dilatatis in amygdalas deformati sunt. Protu lit ergo moyses oẽs virgas de cõspectu dñi ad cũctos filios israel. q̃ vi derũtq; & receperũt singu li virgas suas. Dixitq; dñs ad moysen. Refer virgã aaro in taber naculũ testimõii. vt ser= uetur ibi in signũ rebel liõi filiorũ israel. & quie scant q̃rele eorũ a me ne moriantur. Fecitq; moyses sicut pceperat dominus. Dixerũt aũt filii israel ad moysen. Ecce nos consumpti sumus: oes periblim⁹. Quicũ q; accedit ad tabernaculũ dñi moritur. Nũ vsq; ad itemitionẽ cũcti delẽdi sumus. Cap. 18:

Dixitq; domus aaron. Tu & filii tui & domus patris tui tecũ portabitis iniqtatem sanctuarii. & tu & filii tui simul sustinebitis pctã sacer dotii vestri. Sed & fres tuos de tribu leui & sceptrũ patris tui sume tecum. preitoq; sint & ministrent tibi. Tu aũt & filii tui mini= strabitis in tabernaculo testimõii. Excubabũtq; leuite ad pcepta tua & ad cũcta opa tabernaculi: ita dũ taxat vt ad vasa sctuarii & altare non accedant: ne & il li moriantur: & vos peatis simul. Sint aũt tecũ & excubẽt in custodiis tabernaculi & in omnibus

Tex. Heb. Nu. Ca. xvii. Pritiua. heb.

וְהִנֵּה פָּרַח מַטֵּה אַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי וַיֹּצֵא פֶּרַח וַיָּצֵץ צִיץ וַיִּגְמֹל שְׁקֵדִים׃ וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַטֵּהוּ ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הָשֵׁב אֶת מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לִבְנֵי מְרִי וְתַכַל תְּלוֹנָתָם מִמֶּנִּי וְלֹא יָמֻתוּ ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה ׃ וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן נָוַעְנוּ אָבַדְנוּ כָּלָנוּ אָבַדְנוּ כָּל הַקָּרֵב הַקָּרֵב אֶל מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הֲתָמְנוּ לִנְוַע׃

Cap. xviii.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹן כְּהֻנַּתְכֶם ׃ וְגַם אֶת אַחֶיךָ מַטֵּה לֵוִי שִׁבְטDָ אָבִיךָ הַקְרֵב אִתָּךְ וְיִלְווּ עָלֶיךָ וִישָׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ לִפְנֵי אֹהֶל הָעֵדֻת ׃ וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתֶּךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל הָאֹהֶל אַךְ אֶל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרָבוּ וְלֹא יָמֻתוּ גַּם הֵם גַּם אַתֶּם ׃ וְנִלְווּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרְתֶּךָ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל

Pritiua. heb.

צִיץ נֶצֶל
רָאָה לָחַח
אֱמֹר שׁוּב
עֵד שָׁמַר
מֹות עָשָׂה
לון כָּלָה מֵרָה
מוֹת עָשָׂה
שָׁכַן
תָּמַם

נְשָׂא
קֹדֶשׁ
נָטָה
כָּרַב לָוָה שָׁרַת
פָּנֶה
שָׁמַר

Pritiua chal.

שָׁמַר עֵד
נְפַק נוּן
יְדַע
תּוּב נָטַר אוֹת
סוּף רָעַשׁ מוֹת
אֱמַר
קָרַב שָׁכַן מוֹת
סוּף סָלַח קֹדֶשׁ
יַסַף שָׁמַשׁ נָטַר
דָּנַח קָרַב מוֹת
שָׁכַן

Interp. chal.

et ecce germinauit virga aaron in domo leui: τ p dux= xit ramos τ eruperãt flores: τ formate sunt amygda= le. Et protulit moyses oẽs virgas de cõspectu dñi ad cũctos filios israel: τ cognouerũt τ acceperũt singuli virgas suas. Dixitq; dñs ad moysen. Refer virgam aaron coꝛã testimonio in custodiã τ in signũ populo rebelli: vt cesset murmuratio coꝛa a facie mea: τ non moriant. Fecitq; moyses sic pcecpat ei dñs ita fecit. Dixerũt aũt filij isrl ad moysen dicẽtes. Ecce ex nob interfecti sũt gladio: τ ecce alĩs ex nob deglutiuit fra τ ecce alĩ ex nobis moꝛtui sũt pestc: ois q̃ accedit ad tabernaculũ dñi moꝛit: nũ moꝛte psumẽdi sum⁹. Ca. 18.

Dixitq; dñs ad aaron. tu τ filij tui τ domus pris tui tecũ ꝓpciabitis sup delicta sanctuarij: τ tu τ filij tui tecũ expiabitis sup pcã sacerdotij vestri. frẽs quoq; tuos de tribu leui pris tui applica ad te: vt ad hereãt tibi. τ miniſtrẽt tibi: τ tu τ filij tui tecũ critis coꝛã tabnaculo testimonij. et custodiẽt custodiã tuã τ custodiã totius tabnaculi. sed ad vasa sanctuarij τ ad altare nõ accedãt vt nõ moriãtur tam illi q̃ vos. Et adherebunt tibi: τ custodient custodiã tabernaculi fe deris iuxta omne

Transla. Chal.

וְהָא נְעָא חוּטְרָא דְּאַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי וַאֲפִיק לַבְלְבִין וְאָגִיץ נִיצִין וְכַד פֵּית שַׁקְדִין וְאַפִּיק מֹשֶׁה יָת כָּל חוּטְרַיָּא מִן קֳדָם יְיָ לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתְּמוֹדַעוּ וּנְסִיבוּ גְּבַר חוּטְרֵיהּ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲתֵיבִית חוּטְרָא דְּאַהֲרֹן קֳדָם סַהֲדוּתָא לְמִטְּרָא לְאָת לְעַמָּא סָרְבָנָא וְיִסוֹבֵּן תּוּרְעֲמוּתְהוֹן מִן קֳדָמַי וְלָא יְמוּתוּן׃ וְעָבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ כֵּן עֲבַד׃ וְאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה לְמֵימָר הָא מְנָנָא קְטֵילַת חַרְבָּא וְהָא מְנָנָא בְּלַעַת אַרְעָא וְהָא מְנָנָא דְּמֵיתוּ בְּמוֹתָנָא׃ כָּל דְּיִקְרַב מִקְרַב לְמִשְׁכְּנָא דְּיְיָ מָאִית הָא אֲנַחְנָא סָיְפִין לְמֵמַת׃

Ca. xviij.

וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אַתְּ וּבְנָךְ וּבֵית אֲבוּךְ עִמָּךְ תְּסַלְּקוּן עַל חוֹבֵי קוּדְשָׁא וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ תְּסַלְּקוּן עַל חוֹבֵי כְּהוּנַּתְכוֹן׃ וְאַף יָת אֲחָךְ שִׁבְטָא דְּאֲבוּךְ קָרֵיב לְוָתָךְ וְיִתְוַסְפוּן עֲלָךְ וְיִשְׁמְשׁוּנָךְ וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ קֳדָם מַשְׁכְּנָא דְּסַהֲדוּתָא׃ וְיִטְּרוּן מַטַּרְתָּךְ וּמַטַּרַת כָּל מַשְׁכְּנָא בְּרַם לְמָאנֵי קוּדְשָׁא וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרְבוּן וְלָא יְמוּתוּן אַף אִנּוּן אַף אַתּוּן׃ וְיִתְוַסְפוּן עֲלָךְ וְיִטְּרוּן יָת מַטַּרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא לְכָל

Pritius heb.	Tex. Heb.	Tra.	Ca. xviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	עַבֹדַת [x] הָאֹהֶל [y] וְזָר [z] לֹא [a] יִקְרַב			[u]cerimoniis [x]eius. [y]Alienigena [z]non [a]miscebitur	ministeria tabernaculi. τ alienigena nō accedet ad te. τ custodietis custodias
	[b] אֲלֵיכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם [c] אֵת [d] מִשְׁמֶרֶת			[b]vobis. [c]Excubate [d]in [c]custodia	λεύσεται πρός σέ. καὶ φυλάξεσθε τὰς φυλακὰς τῶν
	[e] הַקֹּדֶשׁ [f] וְאֵת [g] מִשְׁמֶרֶת [h] הַמִּזְבֵּחַ [i] וְלֹא			[e]sanctuarii: [f]& in [g] ministerio [h]altaris: [i]nec	sctoy: τ custodias altaris: τ nō erit
	יִהְיֶה [k] עוֹד [l] קֶצֶף [m] עַל [n] בְּנֵי [o] יִשְׂרָאֵל:	יהיה		[k]oriatur [l]indignatio [m]super [n]filios [o]israel.	ἀγίων, καὶ τὰς φυλακὰς τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἐκ ἔσαι
	[p] וַאֲנִי [q] הִנֵּה [r] לָקַחְתִּי [s] אֶת [t] אֲחֵיכֶם			[p]Ego [q]dedi [r]vobis [s]fres ves	ἔτι θυμὸς ἐν υἱοῖς Ἰσραηλ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἴληφα τοὺς
	[u] הַלְוִיִּם [v] מִתּוֹךְ [w] בְּנֵי [x] יִשְׂרָאֵל [y] לָכֶם			[t]fros [u]leuitas [v]de medio [w]filiorũ [x]israel: & tradidi	ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰηλ. δό
	[z] מַתָּנָה [a] נְתֻנִים [b] לַיהוָה [c] לַעֲבֹד [d] אֶת	נתן		[y]donũ [z]dño: [a]vt seruiant [b]in	nũ datũ dño: vt ministrẽt ministeria
	[e] עֲבֹדַת [f] אֹהֶל [g] מוֹעֵד: [h] וְאַתָּה [i] וּבָנֶיךָ			[c]ministeriis [d]tabernaculi eius. [h]Tu aũt [i]& filii tui	μα δεδομένον κῶ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς
	[k] אִתָּךְ [l] תִּשְׁמְרוּ [m] אֶת [n] כְּהֻנַּתְכֶם [o] לְכֹל			[e]custodite [f]sacerdotium vestrum: & [g] omnia que	tabernaculi testimonij: τ tu τ filij tui tecũ
	[p] דְּבַר [q] הַמִּזְבֵּחַ [r] וּלְמִבֵּית [s] לַפָּרֹכֶת			ad cultũ [h]altaris ptinent [k]& intra [l]velum sunt.	σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ
	[t] וַעֲבַדְתֶּם [u] עֲבֹדַת [v] מַתָּנָה [w] אֶתֵּן [x] אֶת			[m]per [n]sacerdotes [o]ammi	seruabitis sacerdotiũ vestrũ: p oẽm modũ
	[y] כְּהֻנַּתְכֶם [z] וְהַזָּר [a] הַקָּרֵב [b] יוּמָת:	מות		nistrabuntur. [p]Si quis externus [q]accesserit [r]occidetur.	διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν, κατὰ πάντα τρόπον
	[c] וַיְדַבֵּר [d] יְהוָה [e] אֶל [f] אַהֲרֹן [g] וַאֲנִי	דבר		[s]Locutusq; est [t]dominus [u]ad [v]aaron. [w]Ecce [x]dedi [y]tibi [z] custo	altaris: τ qđ, intra velũ.
	[h] הִנֵּה [i] נָתַתִּי [j] לְךָ [k] אֶת [l] מִשְׁמֶרֶת	נתן		diam [a]primitiarum mearum. [b]Oia [c]q̃ sctificãtur [d]filiis [e]israel [f]tibi [g]tradidi [h]&	τὸ θυσιαστηρίου, καὶ ἔνδοθεν τὸ καταπετάσματος.
	[m] תְּרוּמֹתָי [n] לְכֹל [o] קָדְשֵׁי [p] בְּנֵי [q] יִשְׂרָאֵל	תרום		filiis tuis [i]pro officio sacerdotali [j]legitima [k]sempiterna. [l]Hec ergo [m]accipies [n]de his [o]que sctificantur & oblata sunt dño. [p]Ois [q]oblatio & [r]sacrifi ciũ [s]quicqd [t]p pctõ [u]atq; [x]delicto [y]redditur [z]mihi: & cedet in [a]sctã [b]sctorum [c]tuũ [d]erit & filiorũ tuorũ. [e]In sctũario [f]comedes illud. [g]Mares tantũ [h]edẽt ex [i]eo. [j]q̃ cõsecratũ [k]est dño. Primitias ãt [l]quas vouerint & obtulerint [m]filii [n]israel: [o]tibi [p]dedi	ministeria tabernaculi. τ alienigena nō accedet ad te. τ custodietis custodias
	[r] לְךָ [s] נְתַתִּים [t] לְמִשְׁחָה [u] וּלְבָנֶיךָ [v] לְחֻק				λευσεται πρὸς σέ. καὶ φυλάξεσθε τὰς φυλακὰς τῶν
	[w] עוֹלָם: [x] זֶה [y] יִהְיֶה [z] לְךָ [a] מִקֹּדֶשׁ [b] הַקֳּדָשִׁים	עולם			sctoy: τ custodias altaris: τ nō erit
	[c] מִן [d] הָאֵשׁ [e] כָּל [f] קָרְבָּנָם [g] לְכָל [h] מִנְחָתָם				ἁγίων, καὶ τὰς φυλακὰς τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἐκ ἔσαι
	[i] וּלְכָל [j] הַטְּאתָם [k] וּלְכָל [l] אֲשָׁמָם [m] אֲשֶׁר				ἀπλῶ furo: in filiis israel. τ ecce ego accepi
	[n] יָשִׁיבוּ [o] לִי [p] קֹדֶשׁ [q] קָדָשִׁים [r] לְךָ [s] הוּא	שוב			ἔτι θυμὸς ἐν υἱοῖς Ἰσραηλ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἴληφα τοὺς
	[t] וּלְבָנֶיךָ: [u] בְּקֹדֶשׁ [v] הַקָּדָשִׁים [w] תֹּאכְלֶנּוּ	אכל			fratres vros leuitas de medio filioꝝ israel do
	[x] כָּל [y] זָכָר [z] יֹאכַל [a] אֹתוֹ [b] קֹדֶשׁ [c] יִהְיֶה				ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν Ἰηλ. δό
	[d] לָךְ: [e] וְזֶה [f] לְךָ [g] תְּרוּמַת [h] מַתָּנָם [i] לְכָל	נתן			nũ datũ dño: vt ministrẽt ministeria
	[j] תְּנוּפֹת [k] בְּנֵי [l] יִשְׂרָאֵל [m] לְךָ [n] נְתַתִּים	נוף			μα δεδομένον κῶ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς
	[o] וּלְבָנֶיךָ [p] וּלְבִתֶּיךָ [q] אִתָּךְ [r] לְחֻק				tabernaculi testimonij: τ tu τ filij tui tecũ
	[s] עוֹלָם [t] כָּל [u] טָהוֹר [v] בְּבֵיתְךָ [w] יֹאכַל				σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ
	[x] טָהוֹר [y] אֹכְלֵהוּ: [z] כָּל [a] חֵלֶב [b] יִצְהָר [c] וְכָל [d] חֵלֶב	טהר אכל			seruabitis sacerdotiũ vestrũ: p oẽm modũ
	[e] אֹתוֹ: [f] כָּל [g] חֵלֶב [h] יִצְהָר [i] וְכָל [j] חֵלֶב	צהר			διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν, κατὰ πάντα τρόπον

Pritius chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
[m] חָלָל	ministeriũ tabernaculi. et alienus nõ accedat ad vos. Custodietisq; custodiã sanctuarij τ custodiã altaris: vt nõ sit vltra indignatio sup filios israel. Et ecce ego applicani fratres vestros leuitas de medio filiorum israel: τ dedi eos dono vobis cozã dño: vt ministrent ministeriũ tabernaculi federis. tu aũt τ filij tui tecuz custodietis sacerdotiũ vestrũ iuxta omnẽ ritum altaris: τ intra veluz ministrabitis ministeriũ domi dabo sacerdotiũ vestrũ: τ extraneus qui accesserit occidetur. Locutusq; est dñs cum aaron. Ecce ego dedi tibi custodiã primitiarũ mearum: oia que sanctificata sunt a filijs israel tibi dedi ea pro vnctiõe τ filijs tuis in pactũ sempiternũ. Hoc erit tibi de sancto sanctoꝝ qõ remanet de oibus q̃ oblata sunt in igne iuxta oia munera coꝝ τ iuxta oia que pro peccato offeruntur τ pro delicto coꝝ reddent cozaz me: sanctũ sanctoꝝ erit tibi et filijs tuis. in sancto sanctoruz comedetis illud: omis masculus comedet illud: sanctũ erit tibi. Et he primitie munerũ coꝝ iuxta oia que obtulerint filij israel tibi tradidi ea τ filijs tuis τ filiabus tuis tecuz federe sempiterno. Omnis qui mundus fuerit in domo tua comedet ea. Omne optimum olei τ omne optimum	פּוּלְחָן מַשְׂכֻּנְאָ [m] וְחִלּוֹנַי לָא יִקְרַב לְמֶתְנוֹן: וְתִטְּרוּן יָת מַטְרַת מַקְדְּשָׁא וְיָת מַטְרַת מַדְבְּחָא
[x] יְהוָה	וְלָא יְהֵי עוֹד רוּגְזָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲנָא הָא קְרִיבִית יָת אֲחֵיכוֹן לֵוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי
[y] נָתַן [z] כְּפֶלַח [a] שָׂכָר	יִשְׂרָאֵל לְכוֹן מְתִּנִין יְהֵיבִין קֳדָם יְיָ לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָן מַשְׂכַּן זִמְנָא: וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ
[b] נְתוּר [c] נָתַן	תִּטְּרוּן יָת כְּהוּנַּתְכוֹן לְכֹל פִּתְגָם מַדְבְּחָא וּלְמִגּוֹ לְפָרוֹכְתָּא וְתִפְלְחוּן פּוּלְחַן מַתְּנָן [n] אִתּוֹן
[c] קָרֵב [d] כְּמַטַּל	יָת כְּהוּנַּתְכוֹן וְחִלּוֹנַי [o] דְּיִקְרַב [p] יִתְקְטֵל: וּמַלֵּיל יְיָ עִם אַהֲרֹן וַאֲנָא הָא יְהֵבִית לָךְ יָת
[e] פַּרְשׁ [f] רַבַּב	[q] מַטְרַת אַפְרָשׁוּתַי לְכֹל קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּינוּן [r] לְאִדְּבוּ וְלִבְנָךְ לְקָיֵם עָלְמָא:
[g] יִתְרֹ [h] חַטָּא	דֵּין יְהֵי לָךְ [s] מִקּוּדְשָׁא קוּרְשַׁיָּא [t] מִן אִשְׁתָּא כָּל קוּרְבָּנֵהוֹן לְכָל מִנְחָתְהוֹן וּלְכָל [u] חַטּוֹתְהוֹן
[i] תּוֹב	וְכָל אֲשָׁמְהוֹן [v] דְּיָתִיבוּן קֳדָמַי קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין לָךְ הוּא וְלִבְנָךְ: [w] בְּקֻדְשָׁא קוּדְשַׁיָּא יְכוּל
[j] אֲכַל [k] נָתַן	[x] תֵּיכְלִנֵּיהּ כָּל דְּכוּרָא יֵיכוּל יְהֵי קוּדְשָׁא יְהֵי לָךְ: וְדֵין לָךְ אַפְרְשׁוּת [y] מַתְּנָתְהוֹן לְכָל
[l] רוּם [m] בֶּן [n] קוּם	[z] אַרְמוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ יְהַבְתִּינוּן [a] וְלִבְנָךְ וְלִבְנָתָךְ עִמָּךְ [b] לְקָיֵם עָלְמָא כָּל [c] דְּיַד כְּדִי טְבִיתָךְ
[o] דַּכָּה	יִכּוֹל יְהֵי: כָּל טוּב מְשַׁח וְכָל טוּב

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

vini: τ frumẽti ꝑmittia cox ꝫ vederint vo
θίνου, καὶ σίτου ἀπαρχὴ αὐτῶν ἃ ἂν δῶσι τῷ κυ
mino: tibi dedi ea. ꝑmogenita om=
ρίῳ, σοὶ δέδωκα αὐτά· τὰ πρωτογενήματα πάν
nia ꝫcũq; in fra cox; ꝫ dmulerint dño:
τα ὅσα ἂν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, ὅσ ἐνέγκωσι κυρίῳ,
tibi erũt: ois mũdus in o/tua comedet ea.
σοὶ ἔσαι, πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ ὀ ῳ σου ἔδεται αὐ=
oẽ cõsecratũ in Israel: tibi
τά. πᾶν ἀνατεθεματισμένον ἐν Ἰσραήλ, σοὶ
erit. τ oẽ aperiẽs vulua ab oi car
ἔσαι. καὶ πᾶν διανοῖγον μήτραν ἀπὸ πάσης σαρ
ne: ꝫcũq; offerũt dño ab hoie vsq; ad
κός, ὅσα προσφέρουσι κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως
iumẽtũ: tibi erũt. ꝫ redẽptiõib redimẽtur
κτήνους, σοὶ ἔσαι. ἀλλ' ἢ λύτροις λυτρωθήσεται
priogenita hoium: τ primo
τὰ πρωτότοκα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ πρωτό=
genita iumẽtoꝝ immũdoꝝ redimes. τ
τοκα τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώσῃ. καὶ
redẽptio ipi ab vno mẽse preciũ
ἡ λύτρωσις αὐτοῦ ἀπὸ μηνιαίου ἡ συντίμησις
quiq; ſiclo: iuxta ſiclũ ſctũ viginti
πέντε σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον εἴκοσι
oboli ſũt: verũtñ priogenita vitulo τ pri
ὀβολοί εἰσιν, πλὴν πρωτότοκα μόσχων καὶ πρω=
mogenita ouiũ: τ ꝑmogenita capraꝝ nõ re
τότοκα προβάτων, καὶ πρωτότοκα αἰγῶν οὐ λυ
dimes: ſctã ſũt. τ ſãguinẽ cox effundes
τρώσῃ, ἁγιά ἐστι. καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν προχεεῖς
ẽ. 3. g. Exo. 30. b. Leui. 17. c. Ese. 45. d. ſup altare: τ adipẽ offeres obla
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὸ στέαρ ἀνοίσεις κάρ=
tionẽ in odoꝛẽ ſuauitatis dño: τ carnes erũt
πωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, καὶ τὰ κρέα ἔσαι
tibi ſicut τ pectuſculũ impoſitiõis. τ ſecũ
σοι καθὰ καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος· καὶ κα=
dũ brachiũ dextrũ: tibi erit ois ſepa=
τὰ τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν, σοὶ ἔσαι πᾶν ἀφαί
tio ſctoꝝ: ꝫcũq; ſeparuerit filij iſra=
ρεμα τῶν ἁγίων, ὅσα ἂν ἀφαιρῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰσρα
el dño: tibi dedi: τ filijs tuis τ fi
ὴλ κυρίῳ, σοὶ δέδωκα, καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς
liabꝫ tuis tecũ: legitimũ ſẽpiternũ. pactũ ſalis
θυγατράσι σου μετὰ σοῦ, νόμιμον αἰώνιον· διαθήκη ἁλὸς
ſẽpiterni coꝝ dño: tibi τ ſemini tuo poſt
αἰωνίου ἐναντι κυρίου, σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου με
te. τ locutꝰ ẽ dñs ad aarõ: in tra cox nõ
τὰ σέ. καὶ ἐλάλησεν κς πρὸς Ἀαρών, ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὐ
hereditabis: τ ps nõ erit tibi in eis:
κληρονομήσεις, καὶ μερὶς οὐκ ἔσαι σοι ἐν αὐτοῖς,
Deut. 18. a. qꝛ ego ps tua τ hereditas tua in medio
ὅτι ἐγὼ μερίς σου καὶ κληρονομία σου ἐν μέσῳ τῶν
filiorꝝ iſrael. τ filijs leui ecce
υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἰδοὺ

Trãsla. B. Hiero.

ꝛvini[u] ac frumenti ꝛquic=
quid' offerunt ˣ primitia
rum[a] domino[b] tibi[c] dedi.
ᶜ Vniuerſa frugũ ᵖ initia
ꝛq̃ gignit[s] humus &[k] do=
mino' deportantur: ꝏꝏ
ᵐᵐcedent[t] in vſus tuos.
Quiᵒ mũdus eſtᵖ in do=
mo tua: ᑫveſcetur eis.
ꝛOẽ[e] qđ ex voto reddi=
derint filiiᶜ iſrael[u] tuũˣ e=
rit. ꝛQuicqd primũ' erũ
pet e[a] vulua[b] cuncte ᶜ car
nis[b] quãᶜ offerunt ꝛ dño:
ſiue[g] ex hoibus[b] ſiue de
pecoribus ꝛfuerit: ʰtui iu
ris erit. ita' dũtaxat vtᶜ p
ᑫhoisᵖ primogenito.ᵐᵐ p=
cii accipias. ꝛ& oẽ ꝛanial
ᵘqđ imũdũ eſtʳ redimi fa
cias. ꝛcuius redẽptio erit
ˢpoſt vnũ[a] mẽſe: ꝛſiclisᵇ ar
gẽti ᶜquinq;[g] põderebꝰ ſan
ctuarii. Siclus ꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝛviginti[k] obolos' habet.
ᵘPrimogẽitũᵐᵐãt ᵒ bouis
ᵖ& ouis[s] &[u] capre ˣ non
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝛfacies redimi. quia[y] ſcti
ficata[u] ſũt dño: ᶜ ſãguinẽ
tñ eorũ ᵖ fundes ᶜ ſup ꝛal
tare: [g]& [b] adipes' adolebis
ꝛin ᵐᵐ ſuauiſſimũ' odorem
ᵘ domino. ᵒ Carnes vero
ᑫin vſum tuũᵖ cedent. ꝛſi
cut pectuſculũᵘ cõſecra=
tũ &ʳ armus ᵘdexter ˣ tua
ʸerunt. ꝛ Oẽs' ª primitias
ᵇ ſãctuariiᶜ quas ᵒ offerũt
ᶜ filii' iſrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ dño' tibi[b] dedi[k] & filiis
ˡ ac filiabus tuis ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘ iure ᵒ perpetuo. ᵖ Pactũ
ᑫ ſalis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳ eſtˢ ſempiternũ ꝛ coram
ᵘ dño ʳ tibiᵗ ac filiis tuis.
ª Dixitᵠ[b] dominus[c] ad[o] a
aron. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ In terra corũ ꝛ nihil[g] poſ
ſidebitis: ꝛnec[k] habebitis
ᵇ partẽᵐᵐ inter eos. ᵘ Ego
ᵒ pars[p] & hereditas tua
ᑫ in medio ʳ filiorũ ˢ iſrael.
ᵗ Filiis autemᵘ leui ꝏꝏꝏꝏ

Ter. Heb. Au. Ca. xviij. Pritiua. heb.

רֵאשִׁית	ᵗ תִּירוֹשׁ ᵘ וְדָגָן ˣ רֵאשִׁיתָם ʸ אֲשֶׁר	
נָתַן בְּכֹר	ᶻ יִתְּנוּ ᵃ לַיהוָה ᵇ לָךְ ᶜ נְתַתִּים ׃ ᵈ בְּכוּרֵי	
בּוֹא	ᶜ כָּל ᶠ אֲשֶׁר ᵍ בְּאַרְצָם ᵇ אֲשֶׁר ᵗ יָבִיאוּ	
טָהֵר	ᵐᵐ לַיהוָה ᵏ לָךְ ᵐᵐ יִהְיֶה ᵐ כָּל ᵒ טָהוֹר ᵖ בְּבֵיתְךָ	
	ᑫ יֹאכְלֶנּוּ ʳ כָּל ᵍ הֶרֶם ᵇ בְּיִשְׂרָאֵל ᵘ לָךְ	
	ˢ יִהְיֶה ׃ כָּל ᵖ פֶּטֶר ᵍ רֶחֶם ᵇ לְכָל ᶜ בָּשָׂר	
קָרַב	ᵒ אֲשֶׁר ᶜ יַקְרִיבוּ ᶠ לַיהוָה ᵍ בֵּאָדָם ׃	
	ᵇ וּבַבְּהֵמָה ˢ יִהְיֶה ᵏ לָךְ ᵗ אַךְ ᵐᵐ פָּדֹה ᵗ תִּפְדֶּה	
בֵּן	ᵒ אֶת ᵖ בְּכוֹר ᑫ הָאָדָם ʳ וְאֶת ᵍ בְּכוֹר	
פָּדָה	ᵘ הַבְּהֵמָה ᵐᵐ הַטְּמֵאָה ˣ תִּפְדֶּה ׃ ʸ וּפְדוּיו	
	ᶻ מִבֶּן ᵍ חֹדֶשׁ ᵇ תִּפְדֶּה ᶜ בְּעֶרְכְּךָ ᵒ כֶּסֶף	
	ᶜ חֲמֵשֶׁת ᶠ שְׁקָלִים ᵍ בְּשֶׁקֶל ᵇ הַקֹּדֶשׁ	
	ᶠ עֶשְׂרִים ᵏ גֵּרָה ˢ הוּא ׃ ᵐᵐ אַךְ ᵘ בְּכוֹר ᵒ שׁוֹר	
	ᵖ אוֹ ᑫ בְּכוֹר ᵏ כֶּשֶׂב ᵘ אוֹ ᵗ בְּכוֹר ᵐᵐ עֵז ˣ לֹא	
זָרַק דָּם	ᵗ תִּפְדֶּה ᵏ קְדֹשׁ ˢ הֵם ᵘ אֶת ᶜ דָּמָם ᵇ תִּזְרֹק	
קָטַר מַקְטִיר	ᶻ עַל ᵐᵐ הַמִּזְבֵּחַ ᵍ וְאֶת ᵇ הֶלְבָּם ᵗ תַּקְטִיר	
נוֹחַ	ᵏ אִשֵּׁה ˢ לְרֵיחַ ᵐᵐ נִיחֹחַ ˡ לַיהוָה ׃ ᵒ וּבְשָׂרָם	
טָהֵר נוף	ᵖ יִהְיֶה ᵏ לָךְ ᶜ כַּחֲזֵה ᵗ הַתְּנוּפָה ᵒ וְכִשּׁוֹק	
יָמִין רוּם	ᵐᵐ הַיָּמִין ᵏ לָךְ ᶠ יִהְיֶה ׃ כָּל ᵒ תְּרוּמֹת	
	ᵇ הַקֳּדָשִׁים ᶜ אֲשֶׁר ᵖ יָרִימוּ ᶠ בְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל	
נָתַן	ᵍ לַיהוָה ᵇ נָתַתִּי ˡ לָךְ ᵘ וּלְבָנֶיךָ ˣ וּלְבִנֹתֶיךָ	
בְּרִית עוֹלָם	ᵐᵐ אִתָּךְ ᵐᵐ לְחָק ᵒ עוֹלָם ᵖ בְּרִית ᑫ מֶלַח	
פָּנָה	ʳ עוֹלָם ᵍ הִוא ˡ לִפְנֵי ᵐᵐ יְהוָה ˢ לְךָ ᵘ וּלְזַרְעֲךָ	
אָמַר	ᵗ אִתָּךְ ׃ ᵘ וַיֹּאמֶר ᵇ יְהוָה ᶜ אֶל ᵒ אַהֲרֹן	
נָחַל	ᶜ בְּאַרְצָם ˡ לֹא ᵗ תִנְחָל ᵇ וְחֵלֶק ˡ לֹא ˣ יִהְיֶה	
	ˡ לָךְ ᵐᵐ בְּתוֹכָם ᵐᵐ אֲנִי ᵒ חֶלְקְךָ ᵖ וְנַחֲלָתֶךָ	
	ᵖ בְּתוֹךְ ᶠ בְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל ׃ וְלִבְנֵי ᵐᵐ לֵוִי ˣ הִנֵּה	

Interp. chal.

vini τ frumẽti τ ꝑmittias cox ꝫs dabũt filij iſrl cozã
dño tibi dedi eas. ꝫ Primitie oĩm q̃ in terra ſua naſcũ=
tur ꝫs offerũt cozã dño: tue erũt. ⊙is q̃ mũdus fuerit
in domo tua veſcetur eis. oñe anathema in iſrael tuũ
erit. oñe qđ aperit vuluã ois carnis q̃uã offerũt cozã
dño de homine τ iumento τ de peco:ibus: tuum erit.
ſed redimens redimes ꝑmogenitũ hoꝛs: ꝑmoge=
nitus quoq; animalis immũdi redimes. Et redẽptio
eius erit ab etate vnius mẽſis: redimeſq; precio q̃q;
ſiclo: argẽti in ſiclis ſcuari: viginti obolos hũſ ſicl⁹.
ſed ꝑmogenitũ bouis τ agni aut ꝑmogenitũ capre nõ
redimes: ſancta ſunt. ſanguinẽ cox aſperges ſup al=
tare: τ adipes cox adolebis: vt oblatio ſuſcipiat volũ
tarie cozã dño. Carnes ãt cox erũt tibi ſicẽ pectuſculũ
elevationis τ ſicut armus dexter: tua erũt. ⊙ẽs ꝑmi=
tias ſanctificatas quas offerũt filij iſrael cozã dño ti=
bi dedi τ filijs tuis τ filiabus tuis tecũ pacto ſempi=
terno. ⊙Pactuz eternũ ſalis eſt coram dño tibi τ filijs
tuis tecum. ⊙Dixitq; dñs ad aaron. In terra cozũ non
poſſidebis: neq; pars erit tibi inter eos: dona que de
di tibi illa ſunt pars tua τ hereditas tua in medio fi=
liozum iſrael. ⊙Filijs autem leui ecce ꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua chal.

נָתַן	ᶻ נְתַן
הָיָה	ᵐᵐ הֲוָה
יָלַד כָּרַב פָּרַץ	ˣ יְלַד ʸ כְּרַב ᶻ פָּרֵץ
סָאַב	ᵃ סְאַב
מְעַט עַז	ᵇ מְעַט ᶜ עַז
דָּם זָרַק דָּבָה	ᵈ דְּם ᶠ זָרַק ᵍ דָּבַח
נֶסֶךְ כְּבֵד רֵעָה	ᵍ נְסַךְ ᵇ כְּבֵד ᶠ רֵעָה
חָדָה רוּם שׁוּק	ʰ חְדָה ᶠ רוּם ᵐᵐ שׁוּק
כָּרַשׁ קוּם	ᵐᵐ כָּרַשׁ ᵐᵐ קוּם
חָסַן הָוָה	ᵒ חְסַן ᵃ הָוָה

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
נָתַן עָשֶׂר	נָתַתִּי כָּל־מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה			dedi oēs decimas ifra elis in poſſeſſionem ꝯ	dedi oẽm decimã in iſrael in hereditate p
	חֶלֶף עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים			p miniſterio quo ſer uiunt mihi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	miniſterijs eox: q̃ ipſi miniſtrãt
	אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וְלֹא			in tabernaculo fœderis vt non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι
קָרַב	יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֹהֶל			accedãt vltra filij iſrael ad tabernaculum. ꝯ	miniſterijs in tabernaculo teſtimonij. τ nō
מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת: וְעָבַד				nec cõmittãt peccatũ mortiferũ: ſolis filiis ꝯ	λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ οὐ
עָבַד כָּשָׂא	הַלֵּוִי הוּא אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד			leui mihi in tabernaculo ſeruientibus ꝯꝯꝯꝯ	accedẽt ãplius filij iſrael in tabernaculũ
נָשָׂא	וְהֵם יִשְׂאוּ עֲוֹנָם חֻקַּת עוֹלָם			& portãtibus pctã populi. Legitimũ ſempi	προσελεύσονται ἔτι οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν
דור	לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			ternũ erit in generatio nibus veſtris. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	teſtimonij accipe peccatũ mortiferũ. τ
נָחַל עָשַׂר	לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה: כִּי אֶת מַעְשַׂר בְּנֵי			Nihil aliud poſſidebũt decimarũ oblatiõẽ con tenti quas ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τοῦ μαρτυρίου λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον. καὶ
רום	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה			ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	miniſtrabit leuita ipſe miniſterijs
	תְּרוּמָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל			in vſus eorum & neceſ ſaria ſeparaui. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	tabernaculi teſtimonij: τ ipſi accipiẽt
נָתַן	כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ αὐτοὶ λήψονται
	לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל			Locutuſq; eſt domiꝰ ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	pctã eox: legitimũ ſẽpiternũ in gẽ
דִּבֵּר	מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר			moyſen dicens. Preci pe leuitis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γε
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי			atq; denuncia. Cũ ac ceperitis a filijs ꝯꝯꝯꝯꝯ	nerationes veſtras. τ in medio filiorũ iſrael nõ hereditã
לָקַח	יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי			iſrael decimas quas ꝯ dedi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	bunt hereditatẽ: q̃ decimas
רום	לָכֶם מֵאִתָּם בְּנַחֲלַתְכֶם וַהֲרֵמֹתֶם			vobis primitias eorũ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	μησουσι κληρονομίαν, ὅτι τὰ ἐπιδέκατα
	מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת יְהוָה מַעֲשֵׂר מִן			offerte dñõ. ideſt decimã par tem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	filiorũ iſrael q̃cũq; ſegregauerint dño: ſegrega
	הַמַּעֲשֵׂר: וְנֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם	חָשַׁב רום		decime: vt reputetur vobis in oblatiõnẽ pri mitiuorum: tam de are is q̃ de torcularibus & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ὑιῶν ἰσραὴλ ὅσα ἂν ἀφορίσωσι τῷ κυρίῳ, ἀφαί
	כִּדְגָן מִן הַגֹּרֶן וְכִמְלֵאָה מִן הַיָּקֶב:				ρεσιν δέδωκα τοῖς λευίταις ἐν κλήρῳ. διὰ τοῦ
	כֵּן תָּרִימוּ גַּם אַתֶּם תְּרוּמַת יְהוָה				τοῦτο εἶπα τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ οὐ κληρο
	מִכֹּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ	עָשַׂר לָקַח			νομήσουσι κλῆρον. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ
	מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ	נָתַן			σῆν, λέγων, καὶ τοῖς λευίταις λαλήσεις, καὶ
	אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן:	רום			ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν ἰσ
	מִכֹּל מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל	נָתַן רום			ραὴλ τὸ ἐπιδέκατον, ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ' αὐτῶν
	חֶלְבּוֹ אֶת מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ: וְאָמַרְתָּ	קָדַשׁ			ἐν κλήρῳ, καὶ ἀφελεῖτε ὑμεῖς ἀπ' αὐτοῦ ἀφαίρεμα
					κῶ ἐπιδέκατον ἀπὸ τῶν ἐπιδεκάτου, καὶ λογισθήσε
					ται ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σῖτος ἀπὸ ἅλωνος,
					καὶ ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ ληνοῦ, οὕτως ἀφελεῖτε καὶ ὑ
					μεῖς ἀπὸ πάντων τῶν ἀφαιρεμάτων κυ ἀπὸ πάν
					των τῶν ἐπιδεκάτων ὑμῶν, ὅσα ἂν λάβητε παρὰ
					τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα
					κῶ ἀπὸ τῶν ἱερεῖ, ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν
					ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα κυρίῳ, ἀπὸ πάντων τῶν ἁγιασ
					χῶν τῶν ἡγιασμένων ἀπ' αὐτ. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,

Pritiua. chal.	Interp. chal.
עָשַׂר שְׂכַן	dedi omnẽ decimam in iſrael in poſſeſſionẽ pro mi niſterio ſuo quo ipſi miniſtrãt miniſterijs tabernacu li federis. Et nõ accedant vltra filij iſrael ad taberna culũ federis: ne ſuſcipiant peccatũ ad mortẽ. Minis trabitq; ipſi leuite miniſterijs tabernaculi federis: et ipſi ſuſcipient peccata coꝝ pacto ſempiterno in ge nerationibus vſis: τ in medio filiorꝝ iſrael non poſſi debũt hereditatẽ: quia decimas filiorꝝ iſrael quas ſe parant coꝝ dño dedi leuitis in poſſeſſionẽ. Ideo dixi eis in medio filiorꝝ iſrael non poſſidebũt poſſeſſionẽ. Locutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Loquere quoq; cum leuitis τ dices eis. Cum acceperitis a filijs iſrael decimas quas ex eis dedi vobis in poſſeſſionẽ vſam: ſeparabitis ex eis ſeparationẽ coꝝ dño decimã par tem decime. Et reputabitur vobis ſeparatio veſtra quaſi frumentũ de area τ quaſi vinũ de torcular: ſic ſeparabitis τ vos ſeparationẽ coꝝ dño ex oibus de cimis vſis quas accipitis a filijs iſrael: et dabitis ex eis primitias coꝝ dño aaron ſacerdoti. ex oibus que vobis dantur ſeparabitis omnẽ ſeparationes coram domino ex omni quod optimum fuerit τ ſanctificatũ ex eo, Dicesq; eis. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
כָּרַב מוּת פָּלַח	
כְּבֵל דּוּר חָסַן	
פָּרַשׁ	
אָמַר מָלַל נָסַב	
עָשַׂר חָסַן פָּרַשׁ	
חָשַׁב מָלֵא עָצַר	
נָסַב	
נָתַן נָתַן	
כַּדַּשׁ אָמַר	

Transla. Chal.

וְהָבֵית כָּל מַעְשְׂרָא בְּיִשְׂרָאֵל לְאַחְסָנָא חֻלַּף פּוּלְחָנְהוֹן דְּאִינוּן פָּלְחִין יָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא וְלָא יְקָרְבוּן עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד חוֹבָא לְמֵמָת וְיִפְלְחוּן לְיָת פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאִנּוּן יְקַבְּלוּן חוֹבֵיהוֹן קְיָם עָלָם לְדָרֵיכוֹן וּבְגַו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יַחְסְנוּן אַחְסָנָא אֲרֵי יָת מַעְשְׂרָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יְפָרְשׁוּן קֳדָם יְיָ אַפְרֵשׁוּתָא יְהַבִית לְלֵוָאֵי לְאַחְסָנָא עַל כֵּן אֲמָרִית לְהוֹן בְּגַו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יַחְסְנוּן אַחְסָנָא וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר וְעִם לֵוָאֵי תְּמַלֵּיל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תְּסַבּוּן מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מַעְשְׂרָא דִּיהַבִית לְכוֹן מִנְּהוֹן בַּאֲחַסָנַתְכוֹן וְתַפְרְשׁוּן מִנֵּיהּ אַפְרֵשׁוּתָא קֳדָם יְיָ מַעְשְׂרָא מִן מַעְשְׂרָא וְתֶחְשַׁב לְכוֹן אַפְרֵשׁוּתְכוֹן כְּעִיבּוּרָא מִן אִדְרָא וּכְמֵלֵיתָא מִן מַעְצַרְתָּא וְכֵן תַּפְרְשׁוּן אַף אַתּוּן אַפְרֵשׁוּתָא קֳדָם יְיָ מִכֹּל מַעְשַׂרְתְּכוֹן דְּתִסְבּוּן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתְּנוּן מִנֵּיהּ יָת אַפְרֵשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא מִכֹּל מַתְּנָתְכוֹן תַּפְרְשׁוּן יָת כָּל אַפְרֵשׁוּתָא קֳדָם יְיָ מִכָּל שׁוּפְרֵיהּ יָת מְקַדְּשׁוֹהִי מִנֵּיהּ וְתֵימַר לְהוֹן

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Piero.	Tex. Heb.	Au. Ca. xix.	Pritiua. heb.
cũ segregaueritis ꝑmittas ab ipo: τ cõpu	rSi ꝑclara &ᵃmellora q̃	ʳוּבְהָרִימְכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ ונֶחְשַׁב		ʳרום חָשַׁב
ὅταν ἀφαιρεῖτε τὴν ἀπαρχὴν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λογι	qs robtuleritis bex deci	ˢלַלְוִיִּם נְתְבוּאַת נָרֶן וּכְתְבוּאַת		ˢגֹּרֶן
tabitur leuitis vt fructꝰ ex area: τ	mis: creputabitur vobis	ᵖיֶקֶב: וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּכָל ᵐ מָקוֹם		ᵐקוֹם
δώσετε τοῖς λευίταις ὡς γένημα ἀπὸ ἄλωνος, καὶ	squasi de farea & pꝰ torcu	ⁿאַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי שָׂכָר הוּא		ⁿאָדָם
vt fructꝰ a torcular: τ comedetis ea in oi	lari dederitis primitias	לָכֶם חֵלֶף עֲבֹדַתְכֶם נְאֻם יְהוָה:		יְהוָה
ὡς γένημα ἀπὸ ληνοῦ, καὶ ἔδεσθε αὐτὰ ἐν παντὶ	& comedetis eas in oi	וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא בְּהָרִימְכֶם		נָשָׂא
τόπῳ ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, ὅτι μισθός ἐστιν ὑμῖν	bus mlocis vestris tãn vos	אֶת חֵלֶב מִמֶּנּוּ וְאֶת קָדְשֵׁי בְנֵי		
loco vos τ filij vri: qñ merces hec vobis	ꝯ familie vestre. pquia	יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלֵּלוּ וְלֹא תָמוּתוּ:		חָלַל מוּת
τόπῳ ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, ὅτι μισθός ἐστιν ὑμῖν	qpreciũ est pro ministe	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	Ca. xix.	
est p ministerijs vris q̃ in tabernaculo testi	rio quo seruitis in taber	דַּבֵּר		
ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρ	naculo testimonij: & nõ	וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: זֹאת חֻקַּת		חָקַק
monij. τ nõ accipietis ppꝫ hoc pctũ: qñ se	sppeccabitis super hoc e	הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר		יָרָה
τυρίου. καὶ οὐ λήψεσθε δι' αὐτὸ ἁμαρτίαν, ὅτι ἂν ἀ	gregia vobis & pīguia	דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ		לָמַד
gregauerit is ꝓmittas eiꝰ ab eo. τ scta	srefuntes: ne pollu	פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ		תָּמַם
φαιρεῖτε τὴν ἀπαρχὴν αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὰ ἅγια	atis oblatiões filiorũ if	מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל:		
filiox israel nõ cõtaminabitis: vt nõ moriamini.	rael: & moriamĩ. Ca. 19	וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן		נָתַן
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.	LOcutusq est dñs domi	וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה		יָצָא חָנָה
C.19 Καὶ locutꝰ est dñs ad moysen τ aaron.	nus ad moysen	וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו: וְלָקַח אֶלְעָזָר		פָּנָה
A καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών,	& aarõn dicens. bIsta ē	הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל		צָבָע נָזָה
dicẽs: hec dñi ctio legis: q̃dq̃ cõstituit	religio	נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע		נָכַח
λέγων, αὕτη ἡ διαταγὴ τοῦ νόμου, ὅσα συνέταξε	victime quã constitut	פְּעָמִים: וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו		
dñs: dicens: loquere filijs israel: τ acci	dominus.	אֶת עֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל		עוֹר
κύριος λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ λαβέ	PPrecipe filiis israel vt	פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף: וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ		יָשַׂרַף
plant ad te vacam	adducant ad te	אֶזֹב שָׁנִי וְאֵזוֹב וְשָׁלְכוּ תּוֹלַעַת		אֵזוֹב שָׁנִי תּוֹלַע
ruffam imaculatã: q̃ nõ	vaccã ruffam etatis ite	וְהַשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה:		שָׁלַךְ
τωσαν πρὸς σὲ δάμαλιν πυρρὰν ἄμωμον, ἥτις οὐκ	gre: in qua nulla sit	וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם		
hꝫ in se maculã: τ nõ impositũ é sup tꝫ iugũ:	macula: nec portaue	וְאַחַר יָבֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא		בּוֹא
ἔχει ἐν αὐτῇ μῶμον, καὶ οὐκ ἐπιβλήθη ἐπ' αὐτὴν ζυγός,	rit iugum:	הַכֹּהֵן עַד הָעָרֶב: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ		

Interp. chal.	Pritiua chal.
quãdo separaueritis optimũ eius ex eo: reputabitur	חָשַׁב עָצַר
leuitis q̃si fructꝰ aree τ q̃si fructꝰ torcularis. Come	אָכַל בַּיִת
detisq illud in oi loco vos τ viri domꝰ vre: qz preciũ	שָׁכַן קִבֵּל פָּרַשׁ
est vobis pro ministerio vro in tabernaculo federis.	חָלַל מוּת
et nõ recipietis sup illud pctm cũ separaueritis opti	אָמַר
mum eius ex eo: τ eas q̃ sanctificata sunt a filijs israel	נָסַב נָתַן
non profanabitis: τ nõ moriemini. Ca. 19.	נָגַף שָׂרַף נָסַךְ
LOcutusq est dñs cum moyse τ cũ aaron dicẽs.	דָּם צָבַע יָדַד
Hoc est decretũ legis: qd̃ precepit dñs dicens.	שָׁכַן חָבָה רָמָה
Loq̃re cum filijs israel vt adducãt ad te vaccã ruffam	סָחָא עוֹל
integrã: in qua nulla sit macula: sup quã nõ positũ sit	הָיָה סָאַב יָקַד
iugũ. et dabitis eam eleazar sacerdoti: τ adducet eaz	
extra castra: τ imolabit eam in cõspectu suo. Et tollet	
eleazar sacerdos de sanguine eius digito suo: τ asper	
get cõtra faciẽ tabernaculi federis de sangule eiꝰ sep	
ties. τ cõburet vaccã ante oculos suos tam pellẽ q̃	
carnẽ eius: sanguinẽ quoq eius cũ fimo etꝰ cõburet.	
Et tollet sacerdos lignũ cedri τ hysopum τ coccinũ τ	
mittet in medio cõbustionis vaccę. Lauabitq sacer	
dos vestimẽta sua: τ lauabit carnẽ suã aq̃: τ postea	
ingredietur in castra: τ erit sacerdos pollutus vsq	
ad vesperam. Et qui combusserit eam ooooooooo	

Trãsla. Chal.
בְּאַפְרַשְׁתָּכוֹן יָת שׁוּפְרֵיהּ מִנֵּיהּ וְתִתְחַשַּׁב לֵיהּ יְאַי כְּצַלֶּלֶת אִדְּרָא וְכַעֲלֶלֶת מַעֲצַרְתָּא
וְיִתְיְקְלוּן יְתֵיהּ כֻּלָּא אַתַּר אַתּוּן וְאִנְשׁ בַּתְיכוֹן אֲרֵי אַנְרָא הוּא לְכוֹן חֲלַף פּוּלְחָנְכוֹן
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְלָא תְקַבְּלוּן עֲלוֹהִי חוֹבָא בְּאַפְרָשׁוּתְכוֹן יָת שׁוּפְרֵיהּ מִנֵּיהּ וְיָת
קוּדְשַׁיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תְחַלְּלוּן וְלָא תְמוּתוּן Ca. xix. וּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָרוּ דָּא גְּזֵרַת אוֹרַיְתָא דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֵימָר מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְיִסְבּוֹן לָךְ תּוֹרְתָא סְמִיקְתָּא שְׁלִימְתָא דְּלֵית בַּהּ מוּמָא דְּלָא סְלִיק עֲלַהּ נִירָא וְתִתְּנוּן
יָתַהּ לְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְתֶפֵּק יָתַהּ לְמִבְרָא וְיִכּוֹס יָתַהּ קֳדָמוֹהִי וְיִסַּב אֶלְעָזָר
כָּהֲנָא מִדְּמָהּ בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִדֵּי לְקִבֵּל אַפֵּי מַשְׁכַּן זִמְנָא מִדְּמָהּ שְׁבַע זִמְנִין וְיוֹקִיד יָת
תּוֹרְתָא לְעֵינוֹהִי יָת מַשְׁכָּהּ וְיָת בִּשְׂרָהּ וְיָת דְּמָהּ עַל אוּכְלָהּ יוֹקִיד וְיִסַּב כָּהֲנָא אֲעָא
דְּאַרְזָא וְאֵזוֹבָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְיִרְמֵי לְגוֹ יְקִידַת תּוֹרְתָא וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי כָּהֲנָא וְיִסְחֵי
בְּשִׂרֵיהּ בְּפַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל לְמַשְׁרִיתָא וִיהֵי מְסָאַב כָּהֲנָא עַד רַמְשָׁא וְדִמְקַד יָתַהּ

Pritiua beb. Lex.Heb. Au. Ca.xix. Trãsla.B.Hiero. Trãsla.Hre.lxx.cũ interp.latina

וְיכַבֵּס בְּגָדָיו וּבַמַּיִם יִרְחַץ בְּשָׂרוֹ כֶּבֶס
בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב׃ וְאִם
אִישׁ טָהוֹר אֶת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ טָהוֹר יָנוּחַ
מָחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה
לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא׃
וְכִבֶּס הָאסֵף אֶת אֵפֶר הַפָּרָה אֶת
בְּגָדָיו וְטָמֵא עֶרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת
עוֹלָם׃ הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל נֶפֶשׁ אָדָם
וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים׃ הוּא יִתְחַטָּא
בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם לֹא יִתְחַטָּא בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
יִטְהָר׃ כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ
הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא
אֶת מִשְׁכַּן יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה
לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד
טֻמְאָתוֹ בוֹ׃ זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי
יָמוּת בְּאֹהֶל כָּל הַבָּא אֶל הָאֹהֶל וְכֹל
אֲשֶׁר בָּאֹהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת
יָמִים׃ וְכָל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין
צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא׃ וְכֹל
אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחלל
חָרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ בְעֶצֶם אָדָם
אוֹ בְקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃

lauabit vestimenta sua
m&n corpus: ooooooooooo
p& immũdus erit q vsq; ad vesperum. s Colliget
aũt vir mũdus cineres
vacce: a& effundet eos
extra castra i loco pu-
rissimo: ooooooooooaooo
vt sint multitudini filio-
orum israel ooooooooooo
in custodiã & in aquam
aspersionis: qa p pctõ
vacca cõbusta est. Cũ-
q; lauerit q vacce q por
tauerat cineres vesti
mẽta sua: immundus e-
rit vsq; ad vesperũ. Ha
bebũt hoc filii israel & adue-
ne q hĩtant inter e
os sanctũ iure ppetuo.
Qui tetigerit cadauer
hois: & pp hoc septẽ
diebus fuerit ĩmundus
aspgetur ex hac aq̃ die
tertio & septimo: & sic
mundabitur. Si die ooo
tertio aspsus non fue-
rit: septimo nõ poterit
emũdari. Ois qui teti
gerit humane aĩe mor
ticinũ: & aspsus hac cõ
mixtione nõ fuerit: pol
luet tabernaculum dñi:
& peribit ooooooooooo
ex israel: quia aqua
expiatiõis ooooooooo
nõ est aspersus. immũ
dus erit: & manebit oooo
spurcitia eius q sup eũ.
Ista est lex hois qui oo
moritur in tabernacu-
lo. Oẽs qui ingrediun-
tur tentoriũ illius: & v
niuersa vasa q̃ ibi sunt
polluta erũt septẽ die-
bus. Vas qd non habu
erit operculũ nec ligatu-
rã desup: imũdũ erit.
Si quis in agro tetige
rit cadauer occisi hois
aut per se mortui siue
os illius ooooooooooooo
vel sepulchrũ: immũ-
dus erit septem diebus

lauabit vestes suas aqua: & lauabit
πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὕδατι, καὶ λούσεται τὸ
corpus suũ aqua: & immũd erit vsq; ad
σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσ-
vesperas. & cõgregabit homo mũdus cine-
περας. καὶ συναξει ἄνθρωπος καθαρὸς τὴν σπο-
rẽ vaccæ et ejiciet extra ea
δὸν τῆς δαμάλεως, καὶ ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμ-
stra in locũ mundũ. & erit cõgregatiõi
βολῆς εἰς τόπον καθαρόν. καὶ ἔσαι τῇ συναγωγῇ
filiorũ israel in obseruationẽ. aqua aspersionis pu-
υἱῶν ἰσραὴλ εἰς διατήρησιν. ὕδωρ ῥαντισμοῦ ἁγ-
rificatio ẽ. & lauabit vestes q̃ cõgregat
νισμά ἐστι. καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια ὁ συνάγων τὴν
cinerẽ vitule: & immũdus erit vsq;
σποδὸν τῆς δαμάλεως, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως
ad vesperas. & erit filijs israel & ap
ἑσπέρας. καὶ ἔσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ τοῖς προσ
positis aduenis in medio vrĩ legitimũ sempi
κειμένοις προσηλύτοις ἐν μέσῳ ὑμῶν νόμιμον αἰώνι
ternũ. tangẽs mortui oẽm aiaz hois
ον. ὁ ἁπτόμενος τεθνηκότος πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου
immũdus erit septẽ diẽs. hic purificabitur
ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας. οὗτος ἁγνισθήσεται τῇ
die tertio: & die septimo & mũdus
ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ καθαρὸς
erit. si ãt nõ purificat fuerit die tertio vel die
ἔσαι. ἐὰν δὲ μὴ ἁφαγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέ-
septimo: nõ mũdus erit. ois tangẽs mor
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, οὐ καθαρὸς ἔσαι. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τοῦ τε
tuum ab aia hois si mortu fuerit: & nõ
θνηκότος ἀπὸ ψυχῆς ἀνθρώπου ἐὰν ἀποθάνῃ, καὶ μὴ
erit purificatus: tabernaculũ dñi inquinauit: & pibit
ἁφαγνισθῇ, τὴν σκηνὴν τοῦ κυρίου ἐμίανεν, καὶ ἐξολεθρ-
aia illa de israel: qz aqua aspsionis
σθήσεται ψυχὴ ἐκείνη ἐξ ἰσραὴλ, ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ
nõ est aspsa sup eã: immũdus est. adhuc
οὐ προσερραντίσθη ἐπ' αὐτόν, ἀκάθαρτος ἐστιν· ἔτι ἡ
immũditia eius in ipo est. & hec lex. hõ
ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν· καὶ οὗτος ὁ νόμος· ἄνθ-
si mortu fuerit i domo: ois ingrediẽs in do-
ἐὰν ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκί-
mũ: q̃cũq; sũt in domo: immũda erũt septẽ di
αν, ὅσα ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτα ἔσαι ἑπτὰ ἡμέ-
es. & oẽ vas apertũ q̃cũq; nõ ligatura
ρας. καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεωγμένον ὅσα οὐχὶ δεσμὸν
ligata sũt in ipo: immũda sũt. & ois q̃cũq;
κατα δέδεται ἐπ' αὐτοῦ, ἀκάθαρτά ἐστι. καὶ πᾶς ὃς
tetigerit in superficie campi vulnera
ἂν ἅψηται ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τραυ-
tum aut mortuũ: aut os humanũ: aut sepul
ματίου ἢ νεκροῦ, ἢ ὀστέου ἀνθρωπίνου, ἢ μνῆμα
turã: septẽ dies immũdus erit.
τος, ἑπτὰ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσαι. ooo ooo oooo

Pritiua.chal. Interp.chal. Transla.Chal.

כְּנַשׁ דָּכָה
צַנַּע
נְטַר יָדַד צָבַע
גּוּר קוּם
כְּרַב מוּת סָאַב
יָדַד דָּכָה
שָׁבַן
שָׁצָא יָדַד זָרַק
סָאַב מוּת עוֹל
הָוָה
כְּרַב

lauabit vestimẽta sua aquis: & lauabit carnem suam
aquis: & erit immũdus vsq; ad vesperũ. Colliget aũt
vir mundus cinerem vacce: & reponet extra castra in
loco mundo. & erit cetui filiorũ israel in custodiã & in
aquã aspersionis: pro peccato enim est. Et qui college
rit cinerem vacce lauabit vestimẽta sua: & erit immũ
dus vsq; ad vesperã. et erit filijs israel & peregrinis
qui peregrinãtur inter eos in ritũ perpetuũ. Qui te-
tigerit mortĩciniũ vniuerse anie hois: erit immũdus
septẽ diebus. et in die tertio aspergetur ex hac aqua:
et in die septimo mũdabitur. Et si nõ fuerit aspersus
in die tertio: in septimo non mũdabitur. Omnis qui
tetigerit mortĩciniũ anime hominis qui mortu fue-
rit: & non fuerit aspersus: tabernaculũ dñi polluit: et
exterminabitur homo ille de israel: quia aqua asper
sionis non fuit aspersus immũdus est: adhuc immũ
ditia eius in eo est. Ista est lex hominis qui moritur
fuerit in tabernaculo: omnis qui ingreditur in taber
naculuz & omne qõ est in tabernaculo erit immundũ
septem diebus. et omne vas fictile apertũ quod non
habet operculum luteum per circuitũ eius desuper:
immundũ erit. Et omnis qui tetigerit sup factẽ agri
occisum hominẽ gladio: aut mortuũ siue os hominis
aut sepulchrum: immũdus erit septem diebus. ooo

Transla.Chal.

תַּצַּע לְנוּשׁוֹהִי בְּמַיָּא וְיַסְחֵי בִּשְׂרֵיהּ בְּמַיָּא עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּנוּשׁ גְּבַר דְּכִיָּת
יְקוּמָא דְּתוֹרְתָּא וְיַצַּע לְמַדְבְּרָא לְמִשְׁרְיָתָא בְּאַתַר דְּכֵי וְתֶהֵי לְכָנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַטְרָא לְמֵי אַדְיוּתָא חַטָּאָה הוּא׃ וְיִצְבַּע דְּמְכַנֵּשׁ יָת יְקוּמָא דְּתוֹרְתָּא יָת לְבוּשׁוֹהִי
וְיִסְחֵי מַיָּא עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּנוּשׁ בֵּית [illegible]ון לְקָיְמִין עָלַם׃
וְדִקְרֵב בְּמִיתָא לְכָל נַפְשָׁא דְּאֶנָשָׁא וְיֵהֵי מְסָאַב שָׁבְעָה יוֹמִין׃ הוּא יִדֵּי עֲלוֹהִי בְּיוֹמָא
תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יִדְכֵּי וְאִם לָא יִדֵּי עֲלוֹהִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
לָא יִתְכֵּי כָּל דְּיִקְרַב בְּמִיתָא בְּנַפְשָׁא דְּאֶנָשָׁא דְּיָמוּת וְלָא יִדֵּי עֲלוֹהִי יָת מַשְׁכְּנָא דַּייָ
מְסָאֵב וְיִשְׁתֵּצֵי אֶנָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל אֲרֵי מֵי [illegible]אַדְיוּתָא לָא אִיזְדְּרִיקוּ עֲלוֹהִי מְסָאַב
הֵי עַד סְגֵיאִין בֵּיהּ דָּא אוֹרְחָתָא אֲנָשׁ אֲרֵי יְמוּת בְּמַשְׁכְּנָא כָּל דְּעָיל לְמַשְׁכְּנָא וְכָל
דְּקָאֵם בְּמַשְׁכְּנָא יְהֵי מְסָאַב שָׁבְעָה יוֹמִין׃ וְכָל מָאן דְּחַסַף פְּתִיחַ דְּלֵית מְגוּבַּת שְׁעַט מַכַּף
עֲלוֹהִי מְסָאַב הוּא׃ וְכָל דְּיִקְרַב עַל אַפֵּי חַקְלָא בְּקְטוֹל חַרְבָּא אוֹ בְּמִיתָא אוֹ בְּגַרְמָא
דַּאֲנָשָׁא אוֹ בְּקִבְרָא יְהֵי מְסָאַב שָׁבְעָה יוֹמִין׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

τ accipiẽt immũdo de cinere cõ
καὶ λήψονται τῷ ἀκαθάρτῳ ἐκ τοῦ πατάγματος τῆς κα-
busto purificatiõis: τ effundẽt sup eũ
τακεκαυμένης τ ἁγνισμοῦ, καὶ ἐκχεοῦσιν ἐπ' αὐτὴν
aquã viuã in vas: τ accipiet hyssopũ: τ tin-
ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος, καὶ λήψεται ὕσσωπον, καὶ βά-
get in aquã vir mũdus: τ aspget sup
ψει εἰς τὸ ὕδωρ ἄνὴρ καθαρός, καὶ πορρανεῖ ἐπὶ τὸν
domũ: τ sup vasa: τ sup aias: q̃q̃
οἶκον, καὶ ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ τὰς ψυχάς, ὅσαι ἂν
D fuerit ibi: τ sup eũ q̃ tetigit os ho-
ὦσιν ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ τὸν ἡμιθνῆ τοῦ ὀστέου τοῦ ἀν-
minis: aut vulneratũ: aut mortuũ: aut
θρώπου, ἢ τοῦ τραυματίου, ἢ τοῦ τεθνηκότος, ἢ τ
sepulturã. τ aspget mũdus sup im-
μνήματος· καὶ πορρανεῖ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν ἀκάθαρ-
dũ in die tertio: τ in die septimo:
τον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ,
τ purgabitur die septimo: τ lauabit
καὶ ἀφαγνισθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ πλυνεῖ
vestimẽta sua: τ lauabit aqua: τ immũ-
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ-
dus erit vsq̃ ad vesperã. τ hõ q̃ pollut⁹ fuerit: τ
τος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν μιανθῇ, καὶ
nõ purificat⁹ fuerit: peribit aia illa de me
μὴ ἀφαγνισθῇ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέ-
dio cõgregatiõis: q̃ ſcĩa dñi polluit: q̃ũ
σου τῆς συναγωγῆς, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐμίανεν, ὅτι
aqua aſpſiõis nõ fuit aſpſa sup eũ: im-
ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ πορρεραντίσθη ἐπ' αὐτόν, ἀκά-
mũdus eſt. τ erit vobis legitimũ ſempiternũ. τ aſp
θαρτός ἐστι. καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον. καὶ ὁ πορ-
gens aquã aſpſiõis: lauabit veſtes ſuas: τ
ραίνων ὕδωρ ῥαντισμοῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
tãgẽs aquã aſpſiõis: immũdus erit
Leui. 17. c. ὁ ἁπτόμενος τ ὕδατος τ ῥαντισμοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται
vsq̃ ad veſperã: τ oẽ q̃cũq̃ tetigerit illũ immũ-
ἕως ἑσπέρας, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἅψηται αὐτ ὁ ἀκάθαρ-
dus: immũdũ erit vsq̃ ad veſperã.
τος, ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας. Ca. 20.

A Θ Et venerũt filij iſrael oĩs cõgregatio in
καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς
deſertũ ſin: in mẽſe primo: τ mãſit
τὴν ἔρημον σίν, ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, καὶ κατέμεινεν
ppls in cades. τ mortua eſt ibi maria: τ
ὁ λαὸς ἐν Καδής· καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ Μαριάμ, καὶ
ſepulta ẽ ibi. τ nõ erat aqua cõgregatiõi: τ cõgre
ἐτάφη ἐκεῖ· καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐθορύ-
gati ſũt ꝫ moyſen τ aarõ. τ obiurgauit popu
βησαν ἐπὶ Μωυσῆν καὶ Ἀαρών· καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λα-
lus aduerſus moyſẽ: dicẽtes: vtinã mortui eſſem⁹ in
ὸς πρὸς Μωυσῆν, λέγοντες, ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν τῇ
interitu fratrũ noſtr̃ coram dño. τ quare adduxiſtis
ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι κυ· καὶ ἵνατί ἀνηγάγετε

Trãsla. B. Hiero.

[p]Tollentq̃ [r]de cineribus
[o]combuſtionis atq̃ eoꝝ
[t]peccati: [u]& mittent [s]aq̃s
[s]viuas [t]ſuper eos [u]in eoꝝ
[v]vas: [r]in quibus cũ [q]hõ
[b]mũdus [c]tinxerit [v]hyſſo
põ: [t]aſperget ex eo oĩ [c]tẽ
torijũ [w]& [u]cunctam eoꝝ
[o]ſupellectilẽ [p]& [q]hoies
eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[x]huiuſcemodi contagio
ne pollutos. eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[f]At q̃ hoc mõ [g]mundus
[f]luſtrabit eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[i]immundũ tertio [w] & [u]ſe
ptimo [w] die: eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[o]expiatuſq̃ [p]die [q]ſeptio
eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[l]lauabit [r]& ſe [s]& [o]veſtimẽ
ta ſua: [r]& immũdus erit
vſq̃ ad [r]veſperũ. [3] Si qs
hoc ritu [c]non eoꝝ eoꝝ eoꝝ
[o]fuerit expiatus: [c]pibit
[r]anima [g]illius [b]de medio
[c]eccleſie: [x]quia [w]ſanctua-
riũ [n]domini [o]polluit: eoꝝ
& [r]non eſt [v]aqua [q]luſtra-
tionis [n]aſperſus. eoꝝ eoꝝ
[f]Erit hoc [c]p̃ceptũ legiti-
mũ [b]ſẽpiternũ. I pe quo-
q̃ [q]q̃ aſp git [v]aq̃s: [l]lauabit
[g]veſtimenta ſua. Oĩs [b] q
tetigerit [t]aq̃s [x]expiatiõis
[i]mũdus erit [w]vſq̃ ad [u]ve
ſperũ. [o]quicquid [q]tetige
rit [n]imũdus: [i]imũdũ faci
et: [u]& aia [c]q̃ horũ quippi
am tetigerit: [r]imũda erit
[s]vſq̃ ad veſperũ. Ca. 20

Θ Enerũtq̃ [b]filij [c]iſrael
& [o]ois [s]multitudo ſ de
ſertũ [s]ſin [b]mẽſe [t]prio: [u]&
mãſit [t]populus [w] i cades.
[u]Mortuaq̃ eſt [o]ibi [p]ma-
ria: [q]& ſepulta [r]i eodẽ lo-
co. [n]Cũq̃ indigeret [u]aq̃
[x]populus: [y] conuenerũt
[s]aduerſum [g]moyſen [b] &
[c]aaron: [o]& verſi in ſedi-
tionem [b]dixerunt. eoꝝ eoꝝ
[k]Vtinam [l]periſſemus [w]i
ter [u]fratres noſtros eoꝝ
[o]coram [p]domino. [q] Cur
[r]eduxiſtis eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ eoꝝ

Tex. Heb. Au. Ca. xx. Pritiua heb.

	[p] וְלָקְחוּ [q] לַטְּמֵא [r] מֵעֲפַר [o] שְׂרֵפַת	
[t] חַיָּה	[c] הַחַטָּאת [u] וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים [o] אֶל	
[b] כֶּלִי: וְלָקַח [n] אֵזוֹב וְטָבַל [l] בַּמַּיִם [g] אִישׁ		
[b] טָהוֹר וְהִזָּה [k] עַל [l] הָאֹהֶל [w] וְעַל [u] כָּל		
[h] טָהֵר [l] נְּזָה		
[e] הַכֵּלִים [l] וְעַל [q] הַנְּפָשׁוֹת [r] אֲשֶׁר [u] הָיוּ		
[c] שָׁם [u] וְעַל [l] הַנֹּגֵעַ [r] בַּעֲצֶם [r] אוֹ [u] בֶּחָלָל		
[c] מוּת	[b] אוֹ בַמֵּת [b] אוֹ בַקֶּבֶר: [l] וְהִזָּה [h] הַטָּהֹר [b] עַל	
[l] שְׁלִשׁ	[r] הַטֻּמְאָ [r] בַּיּוֹם [l] הַשְּׁלִישִׁי [w] וּבַיּוֹם	
[n] שְׁבִיעִי	[n] הַשְּׁבִיעִי [l] וְחִטָּאוֹ [b] בַּיּוֹם [q] הַשְּׁבִיעִי	
	[l] וְכִבֶּס [u] בְּגָדָיו [r] וְרָחַץ [u] בַּמַּיִם [r] וְטָהֵר	
	[r] בָּעֶרֶב: [l] וְאִישׁ [u] אֲשֶׁר [b] יִטְמָא [c] וְלֹא	
	[b] יִתְחַטָּא [c] וְנִכְרְתָה [u] הַנֶּפֶשׁ [u] הַרְוא [b] מִתּוֹךְ	
[m] קֹדֶשׁ	[u] הַקָּהָל [k] כִּי [l] אֶת [w] מִקְדַּשׁ [u] יְהוָה [o] טִמֵּא	
	[b] מֵי [q] נִדָּה [l] לֹא [r] זֹרַק [r] עָלָיו [u] טָמֵא [r] הוּא:	
[t] הָיְתָה [h] לָהֶם [l] לְחֻקַּת [b] עוֹלָם [c] וּמְזֵה [m] מֵי		
[c] נִדָּה [l] יְכַבֵּס [u] בְּגָדָיו [b] וְהַנֹּגֵעַ [l] בְּמֵי		
[l] טָמֵא	[u] הַנִּדָּה [l] יִטְמָא [w] עַד [u] הָעָרֶב: [o] וְכָל אֲשֶׁר	
[q] נֹגַע	[q] יִגַּע [r] בּוֹ [u] הַטָּמֵא [r] יִטְמָא [u] וְהַנֶּפֶשׁ	
	[u] הַנֹּגַעַת [r] תִּטְמָא [r] עַד [u] הָעָרֶב:	
	[w] וְיִבְאוּ [b] בְנֵי יִשְׂרָאֵל [c] כָּל [u] הָעֵדָה [o] מִדְבַּר	Ca. xx.
	[o] צִן [b] בַּחֹדֶשׁ [r] הָרִאשׁוֹן [r] וַיֵּשֶׁב [r] הָעָם	
[m] מוּת	[w] בְּקָדֵשׁ [u] וַתָּמָת [o] שָׁם [p] מִרְיָם	
[q] קָבַר	[q] וַתִּקָּבֵר שָׁם: [r] וְלֹא [u] הָיָה [u] מַיִם [l] לָעֵדָה	
[l] קָהָל	[l] וַיִּקָּהֲלוּ [r] עַל [o] מֹשֶׁה [b] וְעַל [c] אַהֲרֹן:	
[o] רוּב	[o] וַיָּרֶב [r] הָעָם [r] עִם [o] מֹשֶׁה [b] וַיֹּאמְרוּ	
	[l] לֵאמֹר [r] וְלוּ [l] גָוַעְנוּ [w] בְּגְוַע [u] אַחֵינוּ	
[p] פָּנָה [r] בֹּוא	[o] לִפְנֵי [p] יְהוָה: [q] וְלָמָּה [r] הֲבֵאתֶם [u] אֶת	

Interp̃. chal.

Tollentq̃ pro immũdo de cinere cõbuſtionis hoſtie p
pcto: τ mittet ſup eum aquas fontis in vaſe: τ tollet
hyſſopũ τ tinget eã in aq̃s hõ mũdus: τ aſperget ſup
tabernaculũ τ ſup oia vaſa τ ſup aias que erunt ibi τ
ſup omnẽ q̃ tetigerit os aut occiſum ſiue mortuũ aut
ſepulchrũ. Aſpergetq̃ hõ mũdus ſup immundũ in die
tertio τ in die ſeptimo: τ mũdabit eum in die ſeptio:
et lauabit veſtimẽta ſua: τ ipſe lauabit aqua: τ mũda
bitur in veſpe. Et vir qui fuerit immundus τ nõ fuerit
aſperſus: exterminabit hõ ille de medio eccleſie: q̃
ſanctuariũ dñi polluit: aqua aſperſiõis nõ fuit aſper
ſa ſup eã: immundus erit. Et erit eis in legitimũ ſempi
ternũ. et qui aſperſerit aquã aſperſionis lauabit ve-
ſtimẽta ſua: τ q̃ tetigerit aquã aſperſionis erit immũ
dus vſq̃ ad veſperã. τ onme qõ tetigerit immũdus:
erit immundũ. et homo qui tetigerit illud erit immũ
dus vſq̃ ad veſperam. Ca. 20.

Θ Enerũtq̃ filij iſrael oiſq̃ cõgregatio in deſertũ
ſin menſe primo: τ habitauit populus in cades
et mortua eſt ibi maria τ ſepulta eſt ibi. Et nõ erant
aque cõgregatiõi: τ cõgregati ſunt cõtra moyſen τ cõ-
tra aaron. τ obiurgatus eſt populus cõtra moyſen: τ
dixerunt. Vtinã mortui eſſemus qui mortui ſunt fra-
tres noſtri coram domino. Cur adduxiſtis eoꝝ

Pritiua chal.

[n] נְסַב [l] נְתַן [l] נֵבַע	
[m] מָאן [l] טְבַל [d] דַּכָּה	
[d] דְּדַד [s] שַׁכָּן	
[c] צַנָּע [s] סָחֵא	
[s] סָאַב [sh] שָׁצָא	
[q] קָדַשׁ [y] יְדַד [z] זָרַק	
[m] יְדַד [h] הָוָה	
[a] אָתָא [d] דְּבַר	
[m] מוּת [m] מָבַר [h] הָוָה	
[k] כָּנַשׁ [n] נָצָה [h] אָמַר	
[m] מוּת [a] אָח [a] אָתָא	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	קְהַל יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת		ecclesiam dñi in solitudinem hãc: vt moriamur	cõgregationẽ dñi in desertũ hoc vt oc
בָּעַר	שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירֵנוּ׃ וְלָמָּה יי		nos & nostra iumenta	τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀπο
עָלָה הִפְעִיל	הֶעֱלִיתֶנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ		moriamur. Quare	cideretis nos: τ iumẽta nr̃a. τ quare hoc:
מָקוֹם רוּעַ	אֶל הַמָּקוֹם הָרַע הַזֶּה לֹא מְקוֹם		nos fecistis ascẽdere de	χρεῖαι ἡμᾶς, καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν. καὶ ἵνατί τοῦ
זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם אֵין	לִשְׁתּוֹת׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי		egypto? & eduxistis	eduxistis nos ex egypto vt ventrem?
עָשָׂה נוּן	הַקָּהָל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ		in locum istum pessi	το, ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου παραγενέσθαι Exo.
נָפַל	עַל פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה		mum qui seri nõ pot:	in locũ prauum hũc. loc⁹ vbi nõ 17.b.
רָאָה כָּבֵד	אֲלֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה		q nec ficũ gignit: nec	εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τοῦτον. τόπος οὗ οὐ
דִּבֵּר	לֵאמֹר׃ קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת		vineas nec malogra	feminatur: neq; ficus: neq; vinea: neq; malogranata:
לָקַח נָטָה קָהָל	הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם		nata: insup & aquã nõ hã	σπείρεται, οὐδὲ συκαῖ, οὐδὲ ἄμπελοι, οὐδὲ ῥόαι,
	אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו		bet ad bibẽdũ. Ingres	neq; aqua est ad bibẽdũ. τ venit moyses τ aaron
יָצָא	וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע		sus q moyses & aarõ di	οὐδὲ ὕδωρ ἐστὶ πιεῖν. καὶ ἦλθε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν
שָׁקָה בָּעַר יָצַר	וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם׃		missa multitudine ĩ ta	a facie cõgregatiõis ad hostiũ
נָטָה בָּנָה	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֶּה מִלִּפְנֵי יְהוָה		bernaculũ federis cor	ἀπὸ προσώπου τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τὴν θύραν
קָהָל	כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ׃ וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן		ruerũt proni in terram.	tabernaculi testimonij: et ceciderũt in fac
	אֶת הַקָּהָל אֶל פְּנֵי הַסֶּלַע		Et apparuit gloria do	τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρό
	וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ נָא הַמֹּרִים		mini sup eos. Locutus	cie suam: τ apparuit glia dñi ad il
מָרָה	הֲמִן הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹציא לָכֶם יי		q est dñs ad moysen:	σωπον αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου πρὸς αὐ
יָצָא	מָיִם׃ וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת		dicẽs: Tolle virgã: & con	los. τ locut⁹ é dñs ad moysen: dicẽs: accipe
רַבָּם נָכָה	הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ		grega populũ tu & aa	τοὺς. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε
נָטָה	מַיִם רַבִּים וַתִּשְׁתְּ הָעֵדָה		ron frater tuus: & loqui	virgã: τ cõgrega cõgregatiõẽ B
רָבָה שָׁתָה יָעַד	וּבְעִירָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל		mini ad petrã corã eis:	τὴν ῥάβδον, καὶ ἐκκλησίασον τὴν συναγωγὴν
	מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא		& illa dabit aquas.	τὺ τ aaron frater tuꝰ: τ loquimini ad
אָמַן קָדַשׁ	הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי		Cunq; eduxeris aquã	σὺ καὶ ἀκρὼν ὁ ἀδελφός σου, καὶ λαλήσατε πρὸς Exo.
בוא	יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל		de petra.	petrã coram eis: τ dabit aquas 17.b.
נָתַן	הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי		bibet ois multitudo &	τὴν πέτραν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ δώσει τὰ ὕδα
			iumenta eius.	suas: τ educetis eis aquã ex pe
			Tulit igitur moyses vir	τα αὐτῆς, καὶ ἐξοίσετε αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέ
			gã que erat in cõspectu	tra: τ potabitis cõgregationẽ τ iumẽ
			dñi: sicut preceperat	τρας, καὶ ποτιεῖτε τὴν συναγωγὴν καὶ τὰ κτή
			ei: congregata	ta eoꝝ. τ accepit moyses virgã coram
			multitudine ante pe	αὐτῶν. καὶ ἔλαβε μωυσῆς τὴν ῥάβδον ἀπέναντι
			tram:	dñi: sicut cõstituit ei dñs. τ cõgre
			dixitq; eis. Audite re	κυρίου, καθὰ συνέταξεν αὐτῷ κύριος. καὶ ἐξεκ
			belles & increduli.	gauit moyses τ aaron cõgregationẽ co
			Num de petra hac vo	κλησίασε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν τὴν συναγωγὴν ἀπέ
			bis aquam poterimus	ram petra. τ dixit ad eos: au
			eicere? Cunq; eleuasset	ναντι τῆς πέτρας. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἀκ
			moyses manũ pcutiẽs	dite me increduli: nũqd ex petra hac
			virga bis silicẽ: egres	κούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς, μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύ
			se sunt	educemus vobis aquã: τ tollens moyses
			aque largissime: ita vt	της ἐξάξωμεν ὑμῖν ὕδωρ, καὶ ἐπάρας μωυσῆς
			populus biberet	manũ suã pcussit petrã vir
			& iumenta. Dixitq;	τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ῥάβδ
			dominus ad	ga bis: et exiit aqua multa: τ bibit
			moysen & aarõ. Quia	δω δίς, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολύ, καὶ ἔπιεν ἡ
			non	congregatio: τ iumẽta sua. τ dixit dñs
			credidistis mihi vt san	συναγωγή, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. καὶ εἶπε κύριος
			ctificaretis me corã filiis	ad moysen τ aarõ: qñ nõ credidistis mihi
			israel: nõ introduce	πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, ὅτι οὐκ ἐπιστεύσατέ μοι
			tis hos populos	vt sctificaretis me corã filijs israel: pp hoc nõ indu
			in terram quam dabo	ἁγιάσαι με ἐναντίον υἱῶν ἰσραήλ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξε
				cetis vos cõgregationẽ hanc in trã quã dedi
				τε ὑμεῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָסַק	ecclesiam dñi in solitudine hãc: vt moriamur hic nos et iumenta nostra. et quare nos fecistis ascendere de egypto: vt duceretis in locum hunc pessimũ vbi non est locus aptus ad seminandũ: vbi non sunt ficus et vites τ malogranata: τ aqua non est ad bibendum. Ingressiq; sunt moyses τ aaron ostiũ tabernaculi fe deris a facie ecclesie: τ corruerunt super facies suas. Et reuelata est eis gloria dñi. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Tolle virgam τ congrega cetum tu et aaron frater tuus: τ loquimini ad petrã ante oculos eoꝝ: τ dabit aquas suas: τ educes eis aquã de petra: et potabis eos aqua: τ adaquabis iumenta eoꝝ. Tulitq; moyses virgam a facie dñi sicut preceperat ei. Congregauerũtq; moyses τ aaron ecclesiam ante pe tram: dixitq; eis. Audite nunc rebelles. nunquid de petra hac educem⁹ vobis aquã? Eleuauitq; moyses manũ suã τ percussit bis petram virga sua: τ egres se sunt aque multe: et bibit cetus τ iumenta eorum. Dixitq; dñs ad moysen τ aaron. quia nõ credidistis verbo meo vt sanctificaretis me ante oculos filiorum israel: ideo non introducetis congregationem hanc in terram quã dedi	קְהָלָא דְיְיָ לְמַדְבְּרָא הָדֵין לְמִירְמַת תַּמָּן אַנְתְּוָן וּבְעִירָנָא׃ וּלְמָה אַסְקְתּוּנָא מִמְּצְרַיִם
שָׁתָה עוֹל שָׁכַן	לְאַתְרָא בִּישָׁא הָדֵין לָא אַתַר כְּשַׁר לְמִזְרַע זַרְע וְאַף לָא תְאֵנִין וְגוּפְנִין
נָגַה נָסַב	וְרִמּוֹנִין וּמַיָּא לָא אִית לְמִשְׁתֵּי׃ וְסָלִיקוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִן קֳדָם קְהָלָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
מֵרִי נָתַן מֵי	וּנְפָלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַייָ לְהוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
נָבַק שָׁקָה	חוּטְרָא וְכַנֵּשׁ יָת בְּנִשְׁתָּא אַתְּ וְאַהֲרֹן אָחוּךְ וְתִמַלְלוּן עִם כֵּיפָא לְעֵינֵיהוֹן וְיִתֵּן
רוּם	מַיָּהּ וְתַפֵּיק לְהוֹן מַיָּא מִן כֵּיפָא וְתַשְׁקֵי יָת בְּנִשְׁתָּא וְיָת בְּעִירְהוֹן׃ וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת
שָׁתָה	חוּטְרָא מִן קֳדָם יְיָ כְּמָא דְפַקֵּדֵיהּ׃ וּכְנָשׁוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יָת קְהָלָא לְקֳדָם כֵּיפָא וַאֲמַר
אָמַר עוֹל	לְהוֹן שְׁמָעוּ כְּעַן סָרָבָנַיָּא הֲמִן כֵּיפָא הָדֵין נַפֵּיק לְכוֹן מַיָּא׃ וְאָרִים מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ וּמְחָא
	יָת כֵּיפָא בְּחוּטְרֵיהּ תַּרְתֵּין זִמְנִין וּנְפָקוּ מַיָּא סַגִּיאִין וּשְׁתָת כְּנִשְׁתָּא וּבְעִירְהוֹן׃
	וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן חֲלָף דְּלָא הֵימַנְתּוּן בְּמֵימְרִי לְקַדָּשׁוּתִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
	בְּגִין לָא תְּעָלוּן יָת קְהָלָא הָדֵין לְאַרְעָא דְיְהָבִית

eis: hec aqua cõtradictiõis: qñ cõuitia=
αὐτοῖς, τοῦτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας, ὅτι ἐλοιδορή=
tisũt filij israel coꝝ dño: ⁊ sctificat⁹ ē in e
θησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου, καὶ ἡγιάσθη ἐν αὐ
is: ⁊ misit moyses nũcios ex cades ad
τοῖς, καὶ ἀπέστειλε μωυσῆς ἀγγέλους ἐκ κάδης πρὸς
regẽ edom: dicẽs: hec dicit frater tuus
C βασιλέα ἐδώμ, λέγων, τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου
israel: tu scis oẽm laborẽ qui inuenit
Ἰσραήλ, σὺ ἐπίστη πάντα τὸν μόχθον τὸν εὑρόντα
nos: ⁊ descenderũt pres nri in egyptũ:
ἡμᾶς, καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον,
⁊ habitauim⁹ in egypto dies plures: ⁊
καὶ παῳκήσαμεν ἐν Αἰγύπτῳ ἡμέρας πλείους, καὶ
afflixerũt nos egyptij ⁊ pres
ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τοὺς πατέρας ἡ=
nros. ⁊ clamauim⁹ ad dñm: ⁊ exaudiuit
μῶν. καὶ ἀνεβάσαμεν πρὸς κύριον, καὶ εἰσήκουσεν
dñs vocẽ nram: ⁊ mittẽs angelũ: edu
κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἀποστείλας ἄγγελον, ἐξή
xit nos de egypto. ⁊ nũc sum⁹ in cades ci
γαγεν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ νῦν ἐσμὲν ἐν κάδης πό=
uitate: ex pte finiũ tuoꝝ. ptẽribimus per
λει, ἐκ μέρους τῶν ὁρίων σου. παρελευσόμεθα δὲ
terrã tuã: nõ trãsibim⁹ p agros neq; per vi=
τῆς γῆς σου, οὐ διελευσόμεθα δ' ἀγρῶν οὐδὲ δ' ἀμπε
neas: neq; bibem⁹ aquã e lacu: vta regia
λώνων, οὐδὲ πίομεν ὕδωρ ἐκ λάκκου, ὁδῷ βασιλι
ibimus: nõ declinabim⁹ ad dexterã neq; ad
κὴ πορευσόμεθα, οὐκ ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ οὐδὲ εὐώνυ
sinistrã: ꝙad trãsierimus fines tuos. ⁊ dixit
μα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅριά σου. καὶ εἶπε
ad eũ edom: nõ ptrãsibis p me: alioquin in bel
πρὸς αὐτὸν ἐδώμ, οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ, εἰδὲ μὴ ἐν πο
lo cribo in occursũ tibi. ⁊ dixũt
λέμῳ ἐξελεύσομαί εἰς συνάντησίν σοι. καὶ λέγουσιν
ei filij israel: iuxta mõtẽ trãsibimus. si aũt
αὐτῷοἱ υἱοὶ Ἰσρ, παρὰ τὸ ὄρος παρελεύσομεθα· ἐὰν δὲ τ
aquã tuã biberim⁹ ego q: ⁊ iumẽta mea: dabo p
ὕδατός σου πίωμεν ἐγώ τε καὶ τὰ κτήνη μου, δώσω τι
tiũ tibi: ſs res nulla est. iuxta mõtẽ trã=
μὴν σοι, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐθέν ἐστι· παρὰ τὸ ὄρος παρε
sibimus. ille ãt dixit. nõ trãsibis per me. ⁊ exi
D λευσόμεθα· ὁ δὲ εἶπεν· οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ· καὶ ἐξῆλ=
it edom in occursũ eoꝝ in turba graui: ⁊ in
θεν ἐδὼμ εἰς συνάντησιν αὐτῶν ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν
manu forti. ⁊ nõ voluit edõ pcedere israel
χειρὶ ἰσχυρᾷ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐδὼμ δοῦναι τῷ Ἰσραὴλ
vt trãsiret p fines suos. ⁊ declinauit israel ab
διελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτ· καὶ ἐξέκλινεν Ἰσραὴλ ἀπ'
eo. ⁊ discessert ex cades. ⁊ venerũt filij is=
αὐτοῦ, καὶ ἀπῆραν ἐκ κάδης· καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael ois cõgregatio in ort mõtẽ. ⁊ dixit dñs ad
ραὴλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς ὤρ τὸ ὄρος· καὶ εἶπε κς πρὸς

eis. Hec est aqua cõtra dictiõis: vbi iurgati sũt filij israel coram dño: ⁊ sanctificatus ē in eis. Misitq; moyses nũcios de cades ad regẽ idumee: hec dicit frater tuus israel. Tu cognouisti oẽz tribulationẽ q̃ inuenit nos: descenderũtq; pres nri in egyptũ: ⁊ habitauimus in egypto diebus multis: ⁊ afflixerũt nos egyptij ⁊ patres nostros. et oranimus coram dño: ⁊ suscepit orationẽ nostrã: ⁊ misit angelum ⁊ eduxit nos de egypto: et ecce nos sumus in vrbe cades que est in latere termini tui. Transeamus nunc per terram tuã: non transibimus per agrum ⁊ vineam: neq; bibemus aquam cisterne: per viã regiã ambulabimus: non declinabimus ad dexterã neq; ad sinistrã. donec transeam⁹ terminũ tuũ. Dixitq; eis edom. nõ ptransibis terminũ meũ: ne forte cum occidentibus gladio egrediar in occursum tuũ. Dixerũtq; ei filij israel per viã tritam ascendemus: ⁊ si aquas tuas biberimus ego ⁊ iumenta mea vabo precio earũ. nihilq; malj erit: tantũ transibo pedibus meis. et ait. Non ptrãsibis. Egressusq; est edom in occursum eius cũ exercitu multo ⁊ manu forti. Et noluit edom dimittere israel transire per terminũ suũ: ⁊ diuertit ab eo israel. Profectiq; sunt de cades ⁊ venit ois congregatio filiorum israel in montem hor. Dixitq; dñs ad

רוב	1 לָהֶם׃ הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ	
	2 בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקָּדֵשׁ בָּם׃	
שלח לאה	3 וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל	
	4 מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ	
ישב	5 יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל	
לאה	6 הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאַתְנוּ וַיֵּרְדוּ	
ישב	7 אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב בְּמִצְרַיִם	
יום רוע	8 יָמִים רַבִּים וַיָּרֵעוּ לָנוּ מִצְרַיִם	
צעק	9 וְלַאֲבֹתֵינוּ וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה	
שמע קול	10 וַיִּשְׁמַע קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ	
נגל עבר	11 וַיֹּצִאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ	
	12 בְּקָדֵשׁ עִיר קְצֵה גְּבוּלֶךָ נַעְבְּרָה	
	13 נָּא בְּאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה	
שתה	14 וּבְכָרֶם וְלֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר	
	15 דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ לֹא נִטֶּה יָמִין	
שמאול עבר	16 וּשְׂמֹאול עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ׃	
	17 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱדוֹם לֹא תַעֲבָר בִּי	
יצא אמר	18 פֶּן בַּחֶרֶב אֵצֵא לִקְרָאתֶךָ׃ וַיֹּאמְרוּ	
סלל עלה	19 אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּמְסִלָּה נַעֲלֶה	
נתן	20 וְאִם מֵימֶיךָ נִשְׁתֶּה אֲנִי וּמִקְנִי וְנָתַתִּי	
עבר	21 מְחִירוֹ רַק אֵין דָּבָר בְּרַגְלַי אֶעְבֹּרָה׃	
	22 וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדוֹם	
	23 לִקְרָאתוֹ בְּעַם כָּבֵד וּבְיָד חֲזָקָה׃	
מאן	24 וַיְמָאֵן אֱדוֹם נְתֹן אֶת יִשְׂרָאֵל עֲבֹר	
נטה נסע	25 בִּגְבֻלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מֵעָלָיו׃ וַיִּסְעוּ	
בוא	26 מִקָּדֵשׁ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל	
עדה	27 הָעֵדָה הֹר הָהָר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	

Interp.chal.

eis. Ihe sunt aque iurgij quia iurgati sunt filij israel coram dño: ⁊ sanctificatus est in eis. Misitq; moyses nũcios de cades ad regẽ idumee: hec dicit frater tuus israel. Tu cognouisti oẽz tribulationẽ q̃ inuenit nos: descenderũtq; pres nri in egyptũ: ⁊ habitauimus in egypto diebus multis: ⁊ afflixerũt nos egyptij ⁊ patres nostros. et orauimus coram dño: ⁊ suscepit orationẽ nostrã: ⁊ misit angelum ⁊ eduxit nos de egypto: et ecce nos sumus in vrbe cades que est in latere termini tui. Transeamus nunc per terram tuã: non transibimus per agrum ⁊ vineam: neq; bibemus aquam cisterne: per viã regiã ambulabimus: non declinabimus ad dexterã neq; ad sinistrã. donec transeam⁹ terminũ tuũ. Dixitq; eis edom. nõ ptransibis terminũ meũ: ne forte cum occidentibus gladio egrediar in occursum tuũ. Dixerũtq; ei filij israel per viã tritam ascendemus: ⁊ si aquas tuas biberimus ego ⁊ iumenta mea vabo precio earũ. nihilq; malj erit: tantũ transibo pedibus meis. et ait. Non ptrãsibis. Egressusq; est edom in occursum eius cũ exercitu multo ⁊ manu forti. Et noluit edom dimittere israel transire per terminũ suũ: ⁊ diuertit ab eo israel. Profectiq; sunt de cades ⁊ venit ois congregatio filiorum israel in montem hor. Dixitq; dñs ad

נצא קדש	
ערך שׂרח	
באש	
צלא לאב נפק	
קרה עבר	
שתה אזל סטה	
נפק	
מי נתן	
דם עבד	
שבק	
אתא	

Transla.Chal.

להון אינון מֵי מַצוֹתָא דִּנְצוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וְאִתְקַדַּשׁ בְּהוֹן׃ וְשַׁלַּח מֹשֶׁה אִגַּרִין
מִרְקָם לְוָת מַלְכָּא דְּאֱדוֹם כִּדְנָן אֲמַר אָחוּךְ יִשְׂרָאֵל אַתְּ יְדַעְתְּ יָת כָּל עַקְתָּא דְּאַשְׁכַּחְתָּנָא
וְנָחֲתוּ אֲבָהָתָנָא לְמִצְרַיִם וְיָתַבְנָא בְּמִצְרַיִם יוֹמִין סַגִּיאִין וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרָאֵי וְ
וְלַאֲבָהָתָנָא וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתָנָא וְשַׁלַּח מַלְאָכָא וְאַפְּקָנָא מִמִּצְרַיִם וְהָא
אֲנַחְנָא בְּרָקָם קַרְתָּא דִּבְסִטַר תְּחוּמָךְ׃ נֶעְבַּר כְּעַן בְּאַרְעָךְ לָא נֶעְבַּר בְּחַקְלָא וּבְרַם
וְלָא נִשְׁתֵּי מֵי גּוּבָּא אֻרְחָא מַלְכָּא נֵיזֵיל לָא נְסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא עַד דְּנֶעְבַּר תְּחוּמָךְ׃
וַאֲמַר לֵיהּ אֱדוֹמָאָה לָא תֶעְבַּר בִּתְחוּמִי דִּילְמָא בְּקַבְלִין נְפַּק לְקַדָּמוּתָךְ׃ וַ
וַאֲמַרוּ לֵיהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֻרַח כְּבִישָׁא נִסַּק וְאִם מֵיָךְ נִשְׁתֵּי אֲנָא וּבְעִירֵי וְאֶתֵּן
דְּמֵיהוֹן לְחוֹד לֵית פִּתְגָם דְּבִישׁ בְּרַגְלַי אֶעְבַּר׃ וַאֲמַר לָא תֶעְבַּר וּנְפַק אֱדוֹמָאָה
לְקַדָּמוּתֵיהּ בְּחֵיל רַב וּבְיַד תַּקִּיפָא׃ וְסָרִיב אֱדוֹמָאָה לְמִשְׁבַּק יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר
בִּתְחוּמֵיהּ וְסָטָא יִשְׂרָאֵל מִלְוָתֵיהּ׃ וּנְטָלוּ מִרְקָם וַאֲתוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל כְּנִשְׁתָּא לְחוֹר
טוּרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה

Pritiua hcb. | Ter. Heb. | Nu. Ca. xxi.

	מֹשֶׁה׳ וְאֶל־אַהֲרֹן בְּהֹר ׳ הָהָר ׳ עַל	[a]
[c] גְּבוּל׳ אֶרֶץ׳ אֱדוֹם ׳ לֵאמֹר׃ [g] וְאָסַף	[c] נְבוּל׳ אֶרֶץ׳ אֱדוֹם ׳ לֵאמֹר׃ [g] וְאָסַף	
	[b] אַהֲרֹן׳ אֶל־עַמָּי׳ וּ כִּי־לֹא [m] יָבֹא ׳ אֶל	
[p] הָאָרֶץ׳ אֲשֶׁר׳ נָתַתִּי׳ לִבְנֵי׳ יִשְׂרָאֵל	[p] הָאָרֶץ׳ אֲשֶׁר׳ נָתַתִּי׳ לִבְנֵי׳ יִשְׂרָאֵל	[r] מַתָּן
[r] מֵרִיבֹתָם ׳ אֶת ׳ פִּי ׳ לְמֵי	[n] עַל־אֲשֶׁר ׳ מְרִיתֶם ׳ אֶת ׳ פִּי ׳ לְמֵי	[r] מְרִבָה׳ כְּדֵה
[c] מְרִיבָה׃ [b] קַח׳ אֶת־אַהֲרֹן׳ וְאֶת־[g] אֶלְעָזָר	[c] מְרִיבָה׃ [b] קַח׳ אֶת־אַהֲרֹן׳ וְאֶת־[g] אֶלְעָזָר	[r] רוּב׳ לָמַח
[k] בְּנוֹ ׳ וְהַעַל׳ אֹתָם [m] הֹר׳ הָהָר׃ [o] וְהַפְשֵׁט	[k] בְּנוֹ ׳ וְהַעַל׳ אֹתָם [m] הֹר׳ הָהָר׃ [o] וְהַפְשֵׁט	[k] עֲלֵה׳ פָּשֵׁט
[p] אֶת־אַהֲרֹן׳ אֶת־[q] בְּגָדָיו ׳ וְהַלְבֵּשְׁתָּם	[p] אֶת־אַהֲרֹן׳ אֶת־[q] בְּגָדָיו ׳ וְהַלְבֵּשְׁתָּם	[r] לְבַשׁ
[u] אֶת־[x] אֶלְעָזָר׳ בְּנוֹ ׳ וְאַהֲרֹן׳ [g] יֵאָסֵף׳ וּ [b] וָמֵת	[u] אֶת־[x] אֶלְעָזָר׳ בְּנוֹ ׳ וְאַהֲרֹן׳ [g] יֵאָסֵף׳ וּ [b] וָמֵת	[g] אֵסֵף׳ מוּת
[c] שָׁם ׃ [b] וַיַּעַשׂ ׳ מֹשֶׁה ׳ כַּאֲשֶׁר [g] צִוָּה	[c] שָׁם ׃ [b] וַיַּעַשׂ ׳ מֹשֶׁה ׳ כַּאֲשֶׁר [g] צִוָּה	[b] עָשָׂה
[b] יְהוָה ׳ וַיַּעַל׳ אֶל־הֹר [m] הָהָר ׳ לְעֵינֵי	[b] יְהוָה ׳ וַיַּעַל׳ אֶל־הֹר [m] הָהָר ׳ לְעֵינֵי	
[p] כָּל־הָעֵדָה׃ [q] וַיַּפְשֵׁט ׳ מֹשֶׁה ׳ אֶת־אַהֲרֹן	[p] כָּל־הָעֵדָה׃ [q] וַיַּפְשֵׁט ׳ מֹשֶׁה ׳ אֶת־אַהֲרֹן	[r] יֵעָד
[x] אֶת־בְּגָדָיו ׳ וַיַּלְבֵּשׁ [b] אֹתָם ׳ אֶת־אֶלְעָזָר	[x] אֶת־בְּגָדָיו ׳ וַיַּלְבֵּשׁ [b] אֹתָם ׳ אֶת־אֶלְעָזָר	[r] לְבַשׁ
[c] בְּנוֹ ׳ וַיָּמָת [g] אַהֲרֹן שָׁם [b] בְּרֹאשׁ [p] הָהָר	[c] בְּנוֹ ׳ וַיָּמָת [g] אַהֲרֹן שָׁם [b] בְּרֹאשׁ [p] הָהָר	
[r] וַיֵּרֶד [k] מֹשֶׁה ׳ וְאֶלְעָזָר [m] מִן ׳ הָהָר׃	[r] וַיֵּרֶד [k] מֹשֶׁה ׳ וְאֶלְעָזָר [m] מִן ׳ הָהָר׃	
[o] וַיִּרְאוּ [p] כָּל־הָעֵדָה [g] כִּי־נָוַע [g] אַהֲרֹן׳ וַיִּבְכּוּ	[o] וַיִּרְאוּ [p] כָּל־הָעֵדָה [g] כִּי־נָוַע [g] אַהֲרֹן׳ וַיִּבְכּוּ	[o] רָאָה׳ בֶּכָה
[x] אֶת־אַהֲרֹן׳ שְׁלֹשִׁים [g] יוֹם [b] כָּל ׳ בֵּית	[x] אֶת־אַהֲרֹן׳ שְׁלֹשִׁים [g] יוֹם [b] כָּל ׳ בֵּית	
[o] יִשְׂרָאֵל׃	[o] יִשְׂרָאֵל׃ [d] וַיִּשְׁמַע [d] הַכְּנַעֲנִי׳ מֶלֶךְ	
Cap. xxi.		
[o] עֲרָד׳ יֹשֵׁב [d] הַנֶּגֶב ׳ כִּי [b] בָא ׳ יִשְׂרָאֵל	[o] שְׁמַע׳ בוֹא	
[x] דֶּרֶךְ׳ הָאֲתָרִים [m] וַיִּלָּחֶם [n] בְּיִשְׂרָאֵל	[m] לָחַם	
[o] וַיִּשְׁבְּ ׳ מִמֶּנּוּ [g] שֶׁבִי ׃ [r] וַיִּדַּר [o] יִשְׂרָאֵל	[o] שָׁבָה׳ נָדַר	
[d] נֶדֶר׳ [m] לַיהוָה׳ [r] וַיֹּאמַר [x] אִם ׳ נָתֹן ׳ תִּתֵּן		
[b] אֶת־[h] הָעָם׳ הַזֶּה ׳ בְּיָדִי ׳ וְהַחֲרַמְתִּי	[h] חָרַם	
[g] אֶת [b] עָרֵיהֶם ׃ [r] וַיִּשְׁמַע [x] יְהוָה ׳	[b] עִיר׳ שָׁמַע	
[m] בְּקוֹל [o] יִשְׂרָאֵל [n] וַיִּתֵּן [p] אֶת־[d] הַכְּנַעֲנִי	[n] נָתַן	
[q] וַיַּחֲרֵם ׳ אֹתָם ׳ וְאֶת ׳ עָרֵיהֶם		
[u] וַיִּקְרָא [x] שֵׁם ׳ הַמָּקוֹם ׳ חָרְמָה ׃ [r]	[u] קָרָא׳ שֵׁם	

Pritiua chal.

[a] אֲמַר	
[b] עוֹל׳ נָצָה	
[g] נָסַךְ׳ שָׁלַח	
[d] לָבַשׁ׳ כֶּנֶשׁ׳ [b] מוּת	
[r] מוּת׳ רֹאשׁ	
[h] חָזָה׳ [m] כָּבָה	
[n] אָלַל׳ נָגַח׳ שָׁבָה	
[o] קוּם׳ מָסַר׳ נָסַר	
[r] כָּרָה׳ צָלָא	

Enterp. chal.

moysen ⁊ aaron in monte hor iuxta terminum terre edom dicēs. Colligak aaron ad populū suū: q; nō ingrediet terrā quā dedi filijs isrl: eo q rebellastis in verbū meū ad aquas turgij. Tolle aaron ⁊ eleazarū filiū eius: ⁊ ascendere fac eos in montē hor: ⁊ exues aaron vestimēta eius: ⁊ indues ea eleazarū filiū ei⁹. Aaron aut̄ collegatur ⁊ moriak ibi. Fecitq; moyses sicut precēperat dñs: ⁊ ascenderūt in montē hor ante oculos oīs cōgregationis. Et exuit moyses aaron vestimēta eius ⁊ induit ea eleazar filiū eius: ⁊ mortu⁹ est ibi aaron in vertice mōtis. ⁊ descendit moyses et eleazarus de monte. Viditq; oīs cetus q mortuus esset aaron: ⁊ fleuerunt super aaron triginta diebus omnis domus isrl. Ca. 21.

ET audiuit chananeus rex arad q̄ habitabat ad meridiē q venieb̄at isrl per viaz exploratoz: et iniuit bellū cōtra isrl: ⁊ captiuauit ex eis captiuitatē. Vouitq; isrl coīā dño votū: ⁊ ait. Si tradēs tradideris populū istū in manu mea: destruā vrbes eius. Et suscepit dñs oratiōnē isrlis: ⁊ tradidit chananeū in manu eoz: ⁊ destruxit eos ⁊ vrbes eoz: et appellauit nomen loci homa. ooooooooooo

Trāsla. B. Hiero.

[a] moysen ooooooooooo ooooooooooooooooooo [f] dicens. [s] Pergat inquit ooooooooooooo oooo oooo [b] aaron [l] ad [k] populos suos. [m] Nō [l] eni [m] intrabit ooo [p] terram [q] quam [r] dedi [o] filiis [r] isrl: ooooooooooo [n] eo q [r] incredulus fuerit [o] ori meo [b] ad aquas ooooo [c] cōtradictionis. [b] Tolle [f] aaron [s] & ooooooooooooo [f] filiū eius cū eo: [k] & duces [l] eos [n] in mōtē [m] hor. [o] Cūq; nudaueris patrē [s] veste sua: [r] indues ea ooo [k] eleazarū [r] filiū eius: [s] & aaron [o] colligetur: [b] & morietur [r] ibi. [c] Fecit [c] moysef [r] vt [s] precēperat ooooooo [b] dñs [l] & ascēderūt [k] i [m] mōtem [l] hor [n] coram ooooooo [o] oi [b] multitudine. [q] Cūq; [r] aaron [q] spoliasset ooooo [k] vestibus suis: [r] induit [r] eis [b] eleazarum ooooooooooo [c] filiū eius. [c] Ille [o] mortuo [g] in [b] montis [s] supercilio: [l] descendit [l] cū eleazaro. ooooooooooooooooooooooo [p] Ois [r] aūt [q] multitudo [o] videns [s] occubuisse [c] aaron: [n] fleuit [k] super eo [r] trigita [s] diebus per [b] cunctas [c] familias suas. Ca. 21.

QVod [c] cum audisset [b] chanane [c] rex [b] arad [c] q habitabat [r] ad meridiē [b] vēit se. [l] isrl p [l] exploratorum [k] viā: [m] pugnauit [n] cōtra illū: [o] & victor existēs duxit [q] ex eo [q] p dā. [r] At [n] isrl [r] voto se [n] dño [r] obligās [r] ait. [r] Si [n] tradideris [r] populum [n] istū [r] in mānu mea: [r] delebo ooooooooooo [b] vrbes eius. [l] Exaudiuit [q] dñs [o] dominus ooooooooooo [l] pces [m] isrl: [n] & tradidit [q] chananeum: [r] quem ille [q] interfecit [q] subuertis [r] vrbibus eius: [n] & vocauit [r] nomē [r] loci illius [r] horma: id est anathema. oooo

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

moysen ⁊ aarō in oz mōte in finib⁹ μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν ὤρᾳ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς terre edō: dicēs: apponat aarō ad populū γῆς ἐδώμ, λέγων, προσεθήτω ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν suū: q; nō introibit in trā quā dedi ἀυτοῦ, ὅτι οὐμὴ εἰσέλθη εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα τοῖς filijs israel: q; irritauistis me sup aquā υἱοῖς ἰσραήλ, διότι παρωξύνατέ με ἐπὶ τοῦ ὕδα

cōtradictiōis. Iaccipe aarō: ⁊ eleazar filiū eius: ⁊ facas ascēdere illos in τος τῆς ἀντιλογίας. λάβε τὸν ἀαρὼν, καὶ ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν ἀυτοῦ, καὶ ἀναβίβασον ἀυτοὺς εἰς Infra, 33.c.

oz mōtē. ⁊ exue aarō stolā eius: ὄρος τὸ ὄρος. καὶ ἔκδυσον ἀαρὼν τὴν στολὴν ἀυτοῦ, ⁊ indue eleazar filiū eius: ⁊ aarō ap καὶ ἔνδυσον ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν ἀυτοῦ, καὶ ἀαρὼν προ⸗ positus: moriatur ibi. ⁊ fecit moyses σθεὶς, ἀποθανέτω ἐκεῖ. καὶ ἐποίησε μωυσῆς sicut ꝓstituit ei dñs: ⁊ ascēdere fecit e⸗ καθὰ συνέταξεν ἀυτῷ κύριος, καὶ ἀνεβίβασεν ἀυ⸗ Deut. os in oz mōtē coram oi cōgregatiōe: τοὺς εἰς ὄρος ἔναντι πάσης τῆς συναγωγῆς, 10.b.⁊ 25.g. ⁊ exuit moyses aarō vestimēta eius: καὶ ἐξέδυσε μωυσῆς τὸν ἀαρὼν τὰ ἱμάτια ἀυτοῦ, ⁊ induit ea eleazar filiū eius: ⁊ mor καὶ ἐνέδυσεν ἀυτὰ ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν ἀυτοῦ, καὶ ἀ⸗ tuus est aarō in vertice mōtis. ⁊ de πέθανεν ἀαρὼν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ κα scēdit moyses ⁊ eleazar de mōte. ⁊ vidit τέβη μωυσῆς καὶ ἐλεάζαρ ἐκ τοῦ ὄρους. καὶ ἰδὲ ois cōgregatio: q; mortuꝰ est aarō: ⁊ plan πᾶσα ἡ συναγωγή, ὅτι ἀπεθάνεν ἀαρὼν, καὶ ἐκλαυ xerūt aarō triginta diebus ois domus israel. σαν τὸν ἀαρὼν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος ἰσραήλ.

ET audiuit chanane⁹ rex arad ha C.21 A

Καὶ ἤκουσε χαναναῖος βασιλεὺς ἀραὰδ ὁ κα bitās per desertū: q; venit israel viā τοικῶν κατὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἦλθεν ἰσραὴλ ὁδὸν atharē: ⁊ pugnauit cōtra israel: ⁊ cepe ἀθαρείμ, καὶ ἐπολέμησε πρὸς ἰσραὴλ, καὶ κατε runt ex eis predā. ⁊ vouit is προνόμευσαν ἐξ ἀυτῶν ἀχμαλωσίαν. καὶ ηὔξατο ἰσ racl votū dño: ⁊ dixit: si mihi tradideris ραὴλ εὐχὴν κυρίῳ, καὶ εἶπεν, ἐὰν μοι παρα῀ῶς populū istū subditū: anathematizabo eū τὸν λαὸν τοῦτον ὑποχείριον, ἀναθεματιῶ ἀυτὸν ⁊ ciuitates eius. ⁊ exaudiuit dñs vo⸗ καὶ τὰς πόλεις ἀυτοῦ. καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φω cē israel: ⁊ tradidit chananeū subditū νῆς ἰσραήλ, καὶ παρέδωκε τὸν χαναναῖον ὑποχείριον ei⁹. ⁊ anathematizauit illū: ⁊ ciuitates eius. ⁊ αὐτ῀. καὶ ἀνεθεμάτισεν ἀυτὸν, καὶ τὰς πόλεις ἀυτ῀. καὶ cognominauerūt nomē loci illius anathema. ἐπεκαλέσαντο τὸ ὄνομα τ῀ τόπου ἐκείνου ἀνάθεμα.

Transla. Chal.

וְלְאַהֲרֹן נְהוֹר טוּרָא עַל תְּחוּם אַרְעָא דְּאֱדוֹם [a] לְמֵימָר׃ יִתְכְּנִישׁ אַהֲרֹן לְעַמֵּיהּ אֲרֵי לָא
[b] יֵעוֹל לְאַרְעָא דְּיָהֵיבִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל דְּסָרְבְתּוּן עַל מֵימְרִי לְמֵי [c] מַצְתָּא ׃ דְּבַר יָת
אַהֲרֹן וְיָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ [g] וְאַסֵּיק יָתְהוֹן לְהוֹר טוּרָא ׃ [d] וְאַשְׁלַח יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי
[r] וְתַלְבֵּישִׁנּוּן יָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְאַהֲרֹן [b] יִתְכְּנֵשׁ [b] וִימוּת תַּמָּן וְתָעֵבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ׃
וְסַלְּקוּ לְהוֹר טוּרָא לְעֵינֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא ׃ וְאַשְׁלַח מֹשֶׁה יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי וְאַלְבֵּשׁ
יָתְהוֹן יָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וּמִית אַהֲרֹן תַּמָּן [p] בְּרֵישׁ טוּרָא וּנְחַת מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר מִן טוּרָא׃
[h] וַחֲזוֹ כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּמִית אַהֲרֹן [m] וּבְכוֹ יָת אַהֲרֹן תְּלָתִין יוֹמִין כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל ׃

Ca.xxi. וּשְׁמַע כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַּעֲרָד יָתִיב דָּרוֹמָא אֲרֵי אָתָא יִשְׂרָאֵל אוֹרַח [o] אָתָרִין וְאַגַח קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל [p] וְשָׁבָא מִנְּהוֹן שְׁבְיָא ׃ וְקַיֵּים יִשְׂרָאֵל קְיָם מֻדַּם יְיָ
וַאֲמַר אִם [m] מְמַסַּר תְּמַסַּר יָת עַמָּא הָדֵין בִּידִי [n] וְאַנְמַר יָת קִרְוֵיהוֹן ׃ וְקַבֵּל יְיָ [t] צְלוֹתֵיהּ
דְּיִשְׂרָאֵל וּמְסַר יָת כְּנַעֲנָאָה ׃ וְנַמַּר יָתְהוֹן וְיָת קִרְוֵיהוֹן וּקְרָא שְׁמָא דְּאַתְרָא חָרְמָה ׃ ◇◇

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xxi.	Pritina heb.
τ discedẽtes ex oz mõte pviã ad mare	aProfecti sunt aũt bde	וַיִּסְעוּ מֵהֹר הָהָר דֶּרֶךְ יַם			נָסַע
καὶ ἀπάραντες ἐξ ὄρους ὁδὸν ἐπὶ θάλασσαν	cmonte bhor pviã q̃ du	סוּף			
rubri: circuerũt frã edõ τ defe	cit ad cmare crubrũ: dvt	לִסְבֹב אֶת אֶרֶץ אֱדוֹם וַתִּקְצַר			קָצַר
B Ἐρυθρᾶν, περιεκύκλωσαν τὴν γῆν Ἐδὼμ καὶ ὠλιγοψύχη	circuirent terrã edõ. Et	נֶפֶשׁ הָעָם בַּדָּרֶךְ: וַיְדַבֵּר הָעָם			דִּבֵּר
cit ppls in via: τ locuꝰ ẽ ppls cõtra de	tedere cepit populũ iti	בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ			עָלָה
σαν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κατελάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν θε	neris ac laboris. locutus	מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין			דִּבֵּר
um: τ cõtra moysen: dicẽtes: quare eduxisti nos	q cõtra deũ & moysen	לֶחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה			
ὸν, καὶ κατὰ μωυσῆν, λέγοντες, ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς	ait. Cur eduxisti nos de	בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל: וַיְשַׁלַּח יְהוָה			קָלַל שָׁלַח
ex egypto vt occideres nos in deserto: qm̃ nõ est	egypto: vt morere	בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים			
ἐξ Αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι οὐκ ἔστι	mur in solitudie. Deest	וַיָּנָשְׁכוּ אֶת הָעָם וַיָּמָת עַם רָב			נָשַׁךְ מוּת
panis neq aqua. at aia nfa grauata ẽ in	panis: nõ sũt aque. a	מִיִּשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא הָעָם אֶל מֹשֶׁה			בּוֹא
ἄρτος οὐδὲ ὕδωρ, ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν ἐν τῷ	nima nostra iam nause	וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ בַיהוָה			אָמַר
pane vacuo hoc. τ misit dñs in	at super cibo isto leuissi	וּבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וְיָסֵר			פָּלַל סוּר
ἄρτῳ τῷ πλακένῳ τούτῳ. καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν	mo. Quãobrẽ misit do	מֵעָלֵינוּ אֶת הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה			
1.Cor. λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔθανεν τὸν	minus in populũ ignitos serpentes: ad quorũ	בְּעַד הָעָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
10.b. ppln ferpẽtes mortiferos: τ mordebãt	plagas & mortes pluri	עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל			שׂוּם
λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔθανεν τὸν	morum venerunt ad moysen	נֵס וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ			נָסַס נָשַׁךְ
ppln: τ mortuꝰ ẽ populus multus filiorꝫ israel. τ	atq dixerũt. Peccaui	וְחָי: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת			חָיָה עָשָׂה
λαόν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ	mus: quia locuti sumus	וַיְשִׂמֵהוּ עַל הַנֵּס וְהָיָה אִם נָשַׁךְ			שׂוּם
accedẽs populus ad moysen: dixit: qr pecca	contra dñm & te. Ora	הַנָּחָשׁ אֶת אִישׁ וְהִבִּיט אֶל			נָבַט
παραγενόμενος ὁ λαὸς πρὸς μωυσῆν, ἔλεγεν, ὅτι ἡμάρ	vt tollat a nobis serpẽtes. Ora	נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת וְחָי וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			נָסַע
τομεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ	unt moyses populo. Et	וַיִּחֲנוּ בְּאֹבֹת: וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת וַיִּחֲנוּ			חָנָה
cõtra te: ora ergo ad dñm: τ auferat a	locutus est dominus ad eum.	בְּעִיֵּי הָעֲבָרִים בְּמִדְבַּר אֲשֶׁר עַל			
κατὰ σοῦ, εὔξαι οὖν πρὸς κύριον, καὶ ἀφελέτω ἀφ'	Fac serpentem & põe	פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ: מִשָּׁם			פָּנֶה זָרַח
C nobis serpẽtẽ. τ ozauit moyses pro populo.	eum pro signo. Qui percussus	נָסָעוּ וַיִּחֲנוּ בְּנַחַל זָרֶד: מִשָּׁם			
ἡμῶν τὸν ὄφιν· καὶ ηὔξατο μωυσῆς περὶ τοῦ λαοῦ.	aspexerit eum:	נָסָעוּ וַיִּחֲנוּ מֵעֵבֶר אַרְנֹן אֲשֶׁר			
τ dixit dñs ad moysen: fac tibi ser	vivet. Fecit ergo moy	בַּמִּדְבָּר הַיֹּצֵא מִגְּבוּל הָאֱמֹרִי			
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν, ποίησον σεαυτῷ ὄ	ses serpentem eneum:	כִּי אַרְנֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב			
φιν χαλκοῦν, καὶ θὲς αὐτὸν ἐπὶ σημείου· καὶ πᾶς	& posuit eũ pro signo.				
morsus videẽs illũ viuet. τ fecit moy	Quem cum percussi				
ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται· καὶ ἐποίησε μωυ	aspicerent:				
ses serpẽtẽ eneũ: τ statuit illũ pro signo:	sanabantur. Profectiq				
Job. σῆς ὄφιν χαλκοῦν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ σημείου.	filii israel				
3.b. τ factũ ẽ qñ serpẽs mordebat hominẽ: τ aspi	castrametati sũt in o				
καὶ ἐγένετο ὅταν ὄφις ἔδακεν ἄνθρωπον, καὶ ἐπέ	both. Q̃ profecti sũt de				
debat in serpẽtẽ eneũ: τ viuebat. τ	fixe re tẽtoria in iecabarim				
βλεπεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, καὶ ἔζη· καὶ	i solitudine q respicit				
profecti sũt filij israel: τ castrametati sũt in oboth.	moab cõtra orientalẽ				
ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔστησαν ἐν Ὠβώθ.	plagam: & inde moven				
τ discedẽtes ex oboth: castrametati sũt in iechabarim in	tes venerũt ad torrẽtẽ				
καὶ ἐξάραντες ἐξ Ὠβώθ, ἔστησαν ἐν Ἀβαρὶμ ἐν	zareth. Quẽ relinquẽ				
deserto qđ est in cõspectu moab ad ozien	tes castrametati sũt cõ				
τῇ ἐρήμῳ ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον Μωὰβ κατὰ ἀνα	tra arnõ: que est in de				
tem solis. inde discesserũt τ castrametati sũt	serto & pminet in fini				
τολὰς ἡλίου. ἐκεῖθεν ἀπῆραν καὶ ἔστησαν ἐν	bus ammorrei: siquidẽ				
in valle zared. inde discedẽtes castrame	arnon terminus ẽ mo				
φάραγγι Ζαρέδ. ἐκεῖθεν ἀπάραντες στρατο	ab: diuidens moabitas				
tati sũt in trans arnõ in deserto qđ egreditur					
ἔβαλον εἰς τὸ πέραν Ἀρνὼν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ ἐξέχον					
a finib amorreor. est enim arnõ					
ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Ἀμορραίων. ἔστι γὰρ Ἀρνὼν					
fines moab inter					
ὅρια Μωὰβ ἀναμέσον					

Transla. Chal.

וְנָסַעוּ מֵהוֹר טוּרָא אוֹרַח יַמָּא לְסוּף לְאַקָּפָא יַת אַרְעָא דֶּאֱדוֹם וְעַקַת נַפְשָׁא לְעַמָּא
בְּאוֹרְחָא: וְאִיתְרַעַם עַמָּא עַמָּא קֳדָם יְיָ וְעִם מֹשֶׁה אֲמָרוּ לְמָה אַסֵּקְתּוּנָא מִמִּצְרַיִם לְמָמַת
בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי לֵית לַחְמָא וְלֵית מַיָּא וְתַקְפָּא נַפְשָׁנָא עַל מָנָא הָדֵין בִּישָׁא הַלִּילוּ וְנָחֵי
יְיָ בְּעַמָּא יַת חֻיָּוְנִין מַלְּנִין וְנָכְתוּ יַת עַמָּא וּמִית עַם סַגִּיא מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲתָא עַמָּא לְוָת
מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ חַבְנָא אֲרֵי אִתְרַעֲמְנָא כְּדָם יְיָ וְעִמָּךְ נְצֵינָא צַלִּי כְּדָם יְיָ וְיַעְדַּק מִנָּא
יַת חֻיָּוְנִין וְצַלִּי מֹשֶׁה עַל עַמָּא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבִיד לָךְ חֻיָּוְנָא וְשַׁוִי יָתֵיהּ עַל אָתָּא
וִיהֵי כָּל דְּיִתְנְכִית יְחֵי וְיִתְקַיֵּים וְעָבַד מֹשֶׁה חִוְיָא דְּנְחָשָׁא וְשַׁוִי יָתֵיהּ עַל אָתָּא וְהֲוֵי
כַּד נְכִית חִוְיָא יַת גַּבְרָא וְסָכַל בְּחִוְיָא דְּנְחָשָׁא וּמִתְקַיֵּים: וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁרוּ
בְּאוֹבוֹת: וּתְלוּ מֵאוֹבוֹת וְשָׁרוּ בְּמִגְזַת עֲבָרֵי בְּמַדְבְּרָא דְּעַל אַפֵּי מוֹאָב מִמַּדְנַח
שִׁמְשָׁא: וּמִתַּפֵּן נְטָלוּ וְשָׁרוּ בְּנַחֲלָא דְּזָרֵד: וּמִתַּפֵּן נְטָלוּ וְשָׁרוּ מֵעִבְרָא דַּאַרְנוֹן דִּי
בְּמַדְבְּרָא דְּנָפֵיק מִתְחוּם אֱמוֹרָאָה אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב בֵּין מוֹאָב

Interp. chal.

Profectiq sunt de monte hor per viã maris rubri: vt circuirent terrã edom: τ fatigata est aia populi in via. Et murmurauit ppls coꝛã dño: τ obiurgati sunt cũ moyse dicẽtes. Quare ascẽdere nos fecisti de egypto vt moꝛeremur in solitudine: nõ eni est panis neq aqua: τ aia nfa fatigata est cum mãna isto cibo leuissimo. Et misit dñs in populũ serpẽtes ignitos τ mordebãt populũ: τ mortuus est pplus plurimus de israel. venitq populus ad moysen τ dixerũt. peccauimus: qr murmurauimus coꝛã dño τ obiurgati sumus tecuꝫ. Ora coꝛã dño: vt auferat a nobis serpẽtes. Et ozauit moyses p populo. Dixitq dñs ad moysen. Fac tibi ignitũ spentẽ: τ pone eũ p signo: τ ois q̃ morsus fuerit τ aspexerit eũ viuet. Et fecit moyses serpentẽ eneũ: τ posuit eũ p signo: τ qñ mordebat spẽs virũ: aspiciebat serpẽtẽ eneũ τ viuebat. pfectiq sunt filij israel τ castrametati sũt in oboth. τ pfecti sũt de oboth et castrametati sunt iuxta vadũ trãseuntiũ in desertũ qđ est ex aduersa moab ad orientẽ solis. Inde mouerũt castra: et castrametati sunt in torrẽte zared. Inde pfecti sũt: τ castrametati sũt trãs torrẽtẽ arnõ q̃ ẽ in deserto q̃ egredit a termio amorrei: qꝛ arnõ fmin ẽ moab inter moab

Pritina chal.
נְסַע
עֵיק
לְעַם נָצָה מוּת
דִּבֵּר אֲבַל נָגַד
חֲוָה קָלַל חוּב
צְלָא עֲרָה קָלָה
שְׁוָה אוֹת נָבַט
חֲזָה קוּם חָוָה
דְּוָה סְבַל קוּם
שְׁרָא נְטַע דְּבַר
דְּנָה

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Tra. Ca. xxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina
אָמְרִי	ויבן האמרי עלכן יאמר נסכי		[b]&[c]ammorreos. [b]Vnde [c]dicitur [g]in libro [h]bellorum [i]domini. [k]Si [l]fecit [m]in mari rubro [n]sic faciet in [o]torrentib[p] [p]arnon. [q]Scopuli [r]torrētiū [s]inclinatij sunt [t]vt reqescerēt in [u]arnon [v]& recūberet [w]in finibus [x]moabitarū. [y]Ex eo lo= co apparuit [z]puteus: [a]in= p quo [b]locutus est [c]dñs [d]ad moysen. [e]Cōgrega [f] populū: [g]& dabo [h] [i]ei [k]aquam. [l]Tunc [m]cecī= nit [n]israel [o] [p]carmen [q]istud. [r]Ascēdat [s]puteus: [t]concinebant. [u]puteus [v]quē foderunt [w]principes & [x]parauerūt [y]duces [z]multitudinis [a]in datore legis & [b]in bacu= lis suis. Profectiq; sūt [c]de solitudine [d]mathana. [e]De mathana in [f]nahali el. [g]De nahaliel in [h]ba= moth. [i]Bamoth [k]vallis é [l]in regiōe [m]moab in [n]ver tice [o]phasga qđ [p]respicit [q]contra [r]desertum. [s]Misit āt [t]isra el [u]nuncios [v]ad [w]seon [x]regē [y]ammorreorum [z] [a]dicēs. Obsecro vt [b]trā sire mihi licēat [c]per ter= rā tuā. [d]Nō [e]declinabim[f] [g]in agros [h]& vineas: [i]nō [k]bibemus [l]aqs [m] ex pute is. [n]via [o]regia [p]gradiemur [q]dōec [r]trāseamus [s]termi nos tuos. Qui [t]cōcedere [u]noluit vt [v]trāsirēt [w]israel [x]p fines suos: quin poti us [y]exercitu [z]cōgregato [a]egressus est [b]obuiam [c] [d]in deserto: [e]& venit [f]in iasa: [g]pugnauitq; [h] [i]contra eum. [k]A quo p= cussus est [l]in ore [m] [n]gladij: [o]& possessa ē [p]ter ra eius [q]ab arnō [r] vsq; [s]ieboc & [t]filios [u]ammō. [v]ga [w]forti p̄sidio tenebātur	amoz reū. pp hoc dicit in libro: bel τοῦ ἀμορράίου. διὰ τοῦτο λέγεται ἐν βίβλῳ, πό lū dñi zoob cōbussit: τ tor D λεμος τοῦ κυρίου τὴν ζοὸβ ἐφλόγισε, καὶ τοὺς χει rētes ap̄nō τ torrētes stauit vt μάρρους ἀρνὼν καὶ τοὺς χειμάρρους κατέστησεν κα habitaret hir: τ adiacet finib[o] moab: τοικῆσαι ἵρ, καὶ πρόσκειται τοῖς ὁρίοις μωάβ. τ inde pute[o]. hic pute[o]: qđ dixit dñs καὶ ἐκεῖθεν τὸ φρέαρ. τοῦτο φρέαρ, ὃ εἶπε κύριος ad moysen: cōgrega pp̄lm: τ dabo e= πρὸς μωυσῆν, συνάγαγε τὸν λαόν, καὶ δώσω αὐ is aquā. tūc cecinit israel cāticū hoc τοῖς ὕδωρ. τότε ἦσεν ἰσραὴλ τὸ ᾆσμα τοῦτο sup puteū. precinte ei: puteū effode ἐπὶ τοῦ φρέατος. ἐξάρχετε αὐτῷ, φρέαρ ὤρυ= runt illū p̄ncipes: exciderūt illū reges ξαν αὐτὸ ἄρχοντες, ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς gētiū in regno suo: cū dominarētur eo ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν, ἐν τῷ κυριεῦσαι αὐ= rū. τ a puteo: in māthana. τ a mā τῶν· καὶ ἀπὸ φρέατος, εἰς μαθθαναείν. καὶ ἀπὸ μαν thana: in nathanael. τ a nathanael: in ba θαναείν, εἰς ναθαναήλ· καὶ ἀπὸ ναθαναήλ, εἰς βα moth. τ a bamoth: in silua: q̄ est in μώθ· καὶ ἀπὸ βαμώθ, εἰς νάπην, ἥ ἐστιν ἐν τῷ cāpo moab a vertice excisi B πεδίῳ μωάβ ἀπὸ κορυφῆς τοῦ λελαξευμένου τὸ q̄ respicit contra facie deserti. τ mi Num. 21.b sit israel legatos ad seon regē amo: βλέπον κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου· καὶ ἀπέστει= Deut. 2.c. λεν ἰσραὴλ πρέσβεις πρὸς σηὼν βασιλέα ἀμορ= reon: dicēs: trāsibimus p trā iuā: ραίων, λέγων, παρελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σου, nō declinabim[o] neq; ad agrū: neq; ad vi οὐκ ἐκκλινοῦμεν οὔτε εἰς ἀγρόν, οὔτε εἰς ἀμπε= neā: neq; bibem[o] aquā de puteo: via λῶνα, οὔτε πιόμεθα ὕδωρ ἐκ φρέατος, ὁδῷ regia trāsibim[o]: q̄ad trāsierim[o] βασιλικῇ πορευσόμεθα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ fines tuos. τ nō cōcessit seon israel trā ὅριά σου. καὶ οὐκ ἔδωκεν σηὼν τῷ ἰσραὴλ πα sire per fines suos. τ cōgregauit iseon ρελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ· καὶ συνήγαγεν σηὼν oēm pp̄lm suā: τ exiuit pugna πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε παρατάξαι= re contra israel in deserto. τ venit in iasa: σθαι τῷ ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἦλθεν εἰς ἰάσα, τ pugnauit cōtra israel. τ pcussit eū καὶ παρετάξατο τῷ ἰσραὴλ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν israel in occisiōe gladij: τ domiati sūt ἰσραὴλ ἐν φόνῳ μαχαίρας, καὶ κατεκυρίευσαν τῆς terre ei[o] ab arnō vsq; ieboc: vsq; ad filios ammā. q̄ γῆς αὐτοῦ ἀπὸ ἀρνὼν ἕως ἰαβόκ, ἕως υἱῶν ἀμμάν. ὅτι

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲמַר	et inter amorreū. Propterea dicitur in libro bello=	וּבֵן אֲמַרָאָה: עַל כֵּן [b]יִתְאֲמַר בְּסִפְרָא דְקְרָבִין דַּעֲבַד יְיָ עַל יַמָּא דְסוּף וּנְבוּרָן עַל נַחֲלֵי
דְּפַד פְּסַג יְהַב	que fecit dominus in mari rubro: τ magnalia in tor= rentibus arnon, Effusioq; torrentiū qui ducitur con tra har: cōtingitur termino moab. Et inde datus est eis puteꝰ: ipse est puteꝰ de quo dixit dñs moysi: cōgre ga populū τ dabo eis aquā. Tūc cecinit israel carmē istud. ascende puteꝰ canite ei: puteꝰ quē foderūt pnci pes quē excidēt pncipes populi: τ scribe in baculis suis: qui datus est eis ex deserto, ex eo tpe quo datus est eis: descendit cum eis ad torrentes: τ de torrenti bus ascendit cum eis ad collem. et de colle ad vallem que est in agris moab in verticem collis: τ prospicit contra bethiesimoth. Misit autem israel nuncios ad seon regem amorrei dicens. transibo per terras tuā: non declinabimus per agrum neq; per vineas: nec bi bemus aquā cisterne: via regia gradiemur donec trā seamus terminū tuum. Et non dimisit seon transire israel per terminū suū. Et cōgregauit seon omnē po= pulum suū: τ egressus est in occursum israel in deser tum: τ venit in iassa: τ iniit bellum cum israel. τ per= cussit eum israel in ore gladij: τ possedērūt terrā eius ab arnon vsq; ieboc vsq; ad filios amō: q; fortis erat	וְגַיְ אֲמַרָאֵה: עַל כֵּן [b]יִתְאֲמַר בְּסִפְרָא דְקְרָבִין דַּעֲבַד יְיָ עַל יַמָּא דְסוּף וּנְבוּרָן עַל נַחֲלֵי אַרְנוֹן בֵּין עַרְעֵיָא דְּמַדְבְּרִין לְקִבֵּל לְחֵית [c]וּמִסְתְּמֵךְ לְתְחוֹם מוֹאָבּ: וּמִתַּמָּן אִתְיְהִיבַת לְהוֹן בְּאֵרָא הוּא דְּאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא וְאֶתֵּן לְהוֹן מַיָּא: בְּכֵין שַׁבַּח יִשְׂרָאֵל יָת [d]תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא [e]סַּקִּי בְּירָא שַׁבְּחוּ לָהּ: בְּירָא חַפָּרוּהָא [f]רַבְרְבַיָּא פָּרוּהָא רֵישֵׁי עַמָּא סָפָרַיָּא בְּחוּרְיְהוֹן [g]מִמַּדְבְּרָא אִתְיְהִיבַת לְהוֹן: וּמִלְּאִתְיְהִיבַת לְהוֹן נַחֲתָא עִמְּהוֹן לְנַחֲלֵיָא וּמִנַּחֲלֵיָא סָלְקָא עִמְּהוֹן לְרָמָתָא: וּמִרָּמָתָא לְחֵילְתָא דִי בַּחֲקַל מוֹאָב [h]רֵישׁ רַמָּתָא [i]וּמִסְתַּכְיָא עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹת: וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֲזָנְדִין לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאָה [k]לְמֵימָר: [l]אֶעְיְבַר בְּאַרְעָךְ לָא [m]נְסְטֵה בַּחֲקַל וּבְכַרְמָא לָא [n]נִשְׁתֵּי מֵי גוּבָא בְּאוֹרַח מַלְכָּא נְזִיל עַד [o]דְּנֶעְיְבַר תְּחוֹמָךְ: וְלָא שְׁבַק סִיחוֹן יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְיְבַר בִּתְחוֹמֵיהּ וְכְנַשׁ סִיחוֹן יָת כָּל עַמֵּיהּ וּנְפַק לְמַדְמוּת יִשְׂרָאֵל לְמַדְבְּרָא וְאֲתָא לְהַדְרָן [p]וְאַנַח קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וּמְחָא יִשְׂרָאֵל לְפִתְגָם [q]חַרְבָּא וְתָקֵף יָת אַרְעֵיהּ מִן אַרְנוֹן עַד יַבּוֹק וְעַד בְּנֵי עַמּוֹן אֲרֵי תַקִּיף
בְּוֹא לָחֵם		
נְבָה כְּוֹ		
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּכֻּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי		
חֶרֶב וַיִּירַשׁ אֶת אַרְצוֹ מֵאַרְנֹן		
עַד יַבֹּק עַד בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עֹז		

Pritiua chal.	Interp. chal.
אֲמַר	
דְּפַד פְּסַג יְהַב	
נְוֹר נְתַן	
שַׁבַּח נְסַק רַבַּב	
רֵאשׁ דְּפַד	
רֵאשׁ סְכַה	
אֲמַר עֲבַר סְחַה	
שְׁתַה אֲזַל עֲבַר	
נְגַח	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Ter. Heb.	Hu. Ca. xxi.	Vrtitua. heb.
iazer finiri filioꝝ ãmõ eſt. τ accepit iſrael oẽs	[a]termini [k]ammonitarũ.	וַיִּגְבֹּל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן כִּי־עַז יַעְזֵר		גְּבַל לָקַח
ciuitates has: τ habitauit iſrael in oĩbus	[r]Tulit ergo iſrael ∞∞∞	וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל אֶת־		
ciuitatibus amorreoꝝ in eſebon: τ in om=	[b]omnes [c]ciuitates eius	כָּל־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל		עִיר
nib[9] cõicinis ei. eſt .n. eſebon ciuitas	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	בְּכָל־עָרֵי הָאֱמֹרִי נָחְשְׁבוֹן וּבְכָל		
ſaις ταῖς συγκυροῦσαις αὐτῇ. ἔστι γὰρ ἐσεβὼν πόλις	[c]& hĩtauit [g]in [h]vrbibus [i]ã	בְּנֹתֶיהָ כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ		בַּת
ſeon regis amorreoꝝ. τ ſic debel	morrei [k]in eſebon. f. [l]&	הָאֱמֹרִי הוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ		לָחַם
σκὼν τ βασιλέως τῶν ἀμορῥαίων. καὶ οὕτως ἐπολέ	[m]viculis eius. [p]Vrbs [o]eſe	מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל		לָקַח
lauit regẽ moab priuꝰ. τ accepit om=	bon [r]fuit [q]ſeon [r]regis ∞∞	אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד אַרְנֹן עַל־כֵּן יֹאמְרוּ		אֶרֶץ
nẽ terrã eius de manu eius vſq; arnõ. ob hoc	[s]ammorrei: [u]qui [r]pugna	הַמֹּשְׁלִים בָּאוּ חֶשְׁבּוֹן תִּבָּנֶה		
σαν τὴν γῆν αὐτ ἀπὸ χειρὸς αὐτ ἕως ἀρνών. διὰ τ το	uit [r]contra regem ∞∞∞∞	וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחוֹן כִּי־אֵשׁ יָצְאָה		
dicẽt enigmatiſte: venite in eſebon: vt edifi	[s]moab [b]& tulit [c]omnem	מֵחֶשְׁבּוֹן לֶהָבָה מִקִּרְיַת סִיחֹן		
ἐροῦσιν οἱ αἰνιγματισταί, ἐλθετε εἰς ἐσεβών, ἵνα οἰκοδο	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	אָכְלָה עָר מוֹאָב בַּעֲלֵי בָּמוֹת אַרְנֹן		
cẽt τ cõſtruatur ciuitas ſeon: qꝫ ignis exiit	[t]terrã: q[u] ditiõis illius fue	אוֹי לְךָ מוֹאָב אָבַדְתָּ עַם כְּמוֹשׁ		
μηθῇ καὶ κατασκευασθῇ πόλις σηών, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν	rat [g]vſq; [h]arnon. [i]Idcirco	נָתַן בָּנָיו פְּלֵיטִים וּבְנֹתָיו בַּשְּׁבִית		
ex eſebon: flãma de ciuitate ſeon: τ deuorauit vſq	[i]dicitur [m] in prouerbio.	לְמֶלֶךְ אֱמֹרִי סִיחוֹן וְנִירַם אָבַד		
ἐξ ἐσεβών, φλὸξ ἐκ πόλεως σηών, καὶ κατέφαγεν ἕως	[n]Venite in [o]eſebõ: [p]edifi	חֶשְׁבּוֹן עַד דִּיבֹן וַנְּשִׁים עַד נֹפַח		
moab: τ deuorauit colũnas arnõ. ve tibi moab. perij	cetur [q]& cõſtruatur [r]ciui	אֲשֶׁר עַד מֵידְבָא וְיֹשֶׁב יִשְׂרָאֵל		
μωάβ, καὶ κατέπιες κλας ἀρνών. οὐαί σοι μωάβ. ἀπώ	tas [s]ſeon. [t]Ignis [k]egreſ=	בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה		
ſi populꝰ chamos. venditi ſũt filij eoꝝ vt ſaluẽ	ſus eſt [k]de eſebon: [l]flam=	לְרַגֵּל אֶת יַעְזֵר וַיִּלְכְּדוּ בְנֹתֶיהָ		
λου λαὸς χαμώς. ἀπωλέσθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν διασώ=	ma [a]de oppido [b]ſeon. &	וַיִּירַשׁ אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר שָׁם		
tur: τ filie eoꝝ captiue re=	[c]deuorauit [d]ar [e]moabita	וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא		
δαι, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἀχμάλωτοι τῷ βασι=	rũ & [f]hitatores [g]excelſo=	עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם הוּא		
gi amorreoꝝ ſeon: τ ſemẽ eoꝝ pri=	rũ [h]arnon. [i]Ve [k]tibi [l]mo=	וְכָל עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי: וַיֹּאמֶר		
λεῖ τῶν ἀμορῥαίων σηών, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπο=	ab: [m]periſti [n]populꝰ [o]cha=	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אֹתוֹ כִּי		
bit eſebon vſq; dibon. τ vxores eoꝝ adhuc	mos. [p]Dedi [q]filios eius [r]i	בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת		
λεῖ ἕως ἐσεβών ἕως δαίβων. καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἔτι	fugam: [o]& filias [r]in capti	אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ		
accenderſit ignẽ in moab. τ habitauit iſrl	uitatẽ [n]regi [r]ãmorreorũ	לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב		
προσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ μωάβ. καὶ κατώκησεν Ἰηλ	[r]ſeon, [s]Iugum ipſorum	בְּחֶשְׁבּוֹן: וַיַּכּוּ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו		
in oĩbus ciuitatibus amorreoꝝ. τ miſit	[a]diſperiit ab [b]eſebõ [c]vſq;	וְאֶת כָּל עַמּוֹ עַד בְּלִי הִשְׁאִיר לוֹ		
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν ἀμορῥαίων. καὶ ἀπέστειλε	[d]dibon: [e]laſſi puenerunt	שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ:		
moyſes. ad cõſiderandũ iazer: τ ceperũt	[f]in [g]iophe & [h]vſq; [k]mada=			
μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν Ἰασήρ, καὶ κατελάβον	ba. [l]Habitauitq; [m] iſrael			
eã: τ vicos eius: τ expulerũt amor	[n]in terra [o]ãmorrei. [p] Mi=			
Deut. τοὺς αὐτήν, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐξέβαλον τὸν ἀμορ	ſit itaq; [q]moyſes [r]qui explorarent [r]iazer:			
3.0. ρραῖον τὸν κατοικοῦντα ἐκεῖ. καὶ ἐπιστρέψαντες ἀνέβη	[x]cuius [y]ceperũt [r]viculos			
G uerũt viã q̃ in baſã: τ exiit og rex	[r]& poſſederũt hĩtatores			
σαν ὁδὸν τὴν εἰς Βασάν, καὶ ἐξῆλθεν ὢγ Βασιλεὺς τῆς	[a]Verterũtq; ſe [c]& aſcen			
baſan in occurſũ eis: τ ois populꝰ eius ad bel	derũt p[r]viã [b]baſan: [b]& oc=			
Βασὰν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ εἰς πόλε=	[c]arrit eis [s]og [k]rex [l]baſan			
μον εἰς ἐδραεί. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, μὴ φοβηθῇς αὐτόν,	[a]cum omni [b]populo ſuo			
q̃ in manu tuas tradidi eum: τ oẽs	[q]pugnaturus in [r]edrai.			
ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτόν, καὶ πάντα τὸν	[s]Dixitq; [t]dñs [u] ad [x]moy=			
populũ eius: τ oẽm terrã eius: τ facies ei	ſen. [r]Ne [t]timeas [s]eũ: [b]qa			
λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ ποιήσεις αὐτῷ	[c]in manu tua [b]tradidi [c]il			
ſicut feciſti ſeon regi amorreoꝝ: q̃ habi=	lum [f]& [g]oẽm [h]populũ [i]ac			
καθὼς ἐποίησας τῷ σηών βασιλεῖ τῶν ἀμορῥαίων, ὃς κατῴ	[k]terram eius. [l]faciesq; [m]il			
tabat in eſebon. τ peuſſit eũ: τ filios eius:	li [n]ſicut [o]feciſti ∞∞∞∞∞			
κει ἐν ἐσεβών. καὶ ἔπαταξεν αὐτόν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,	[p]ſeon [q]regi [r]amorreo=			
	rum [r]habitatori ∞∞∞∞∞			
	[n]eſebõ. [s]Percuſſerũt igi=			
	tur [t]hunc [c]eũ [u]filiis ſuis			

Interp. chal.

terminus filiorum amon. τ cepit iſraꝫ omnes ciui= tates illas: τ habitauit iſrael in omnibus ciuitati= bus amorrei in eſebon τ in oibus viculis eius. quia eſebõ ciuitas erat ſeon regis amorrei: τ ipſe inijt pre liũ cũ rege moab primũ: τ tulit oẽm terrã eius de ma nu ei vſq; arnõ. Idcirco dicebãt in pueribus. venite in eſebon: edificet τ ꝓſtruat ciuitas ſeõ. qꝫ vẽtus vrẽs fortis ſic ignis egreſſus eſt de eſebon: τ faciẽtes prę liũ ſic flãma de ciuitate ſeon. occiderũt populũ q̃ habi tabat in har moab: τ ſacerdotes q̃ miſtrabãt in vomo veoꝝ altariũ arnon. Ele vobis moabite: periſti popu le q̃ ſeruiebatis chamoſ. tradidit filios ſuos obſides: et filias ſuas in captiuitatẽ regi amorreoꝝ ſeon. τ re gnũ ceſſauit ab eſebon: ablata eſt poteſtas a dibon: τ vaſtauerunt vſq; nophe: qõ eſt cõiunctũ ad medaba. Habitauitq; iſrael in tra amorrei. τ miſit moyſes ad explorandum iazar: τ ceperũt viculos eius: τ electi amorreũ qui erat ibi. τ declinauerunt τ aſcenderunt per viam baſan: τ egreſſus eſt og rex baſan τ omnis populus eius in occurſum eorũ vt iniret prelium in edrai. Dixitq; dominus ad moyſen. Ne timeas eum: quia in manu tua tradidi eum τ omnẽ populũ eius et terram eius: τ facies ei ſicut feciſti ſeon regi amor reorũ qui habitabat in eſebon. Percuſſerunt; eum et filios eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla. Chal.	Vrtitua. chal.
תְּחוּם דְּבָנֵי עַמּוֹן וּכְבַשׁ יִשְׂרָאֵל יָת כָּל קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיָתֵב יִשְׂרָאֵל בְּכָל קִרְוֵי אֱמוֹרָאָה	קְרָה
בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל כְּפַרְנָהָא: אֲרֵי חֶשְׁבּוֹן כַּרְתָּא דְּסִיחוֹן מַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה הִיא וְהוּא אֲנָח	
קְרָבָא בְּמַלְכָּא דְּמוֹאָב כַּדְמָאן וּנְסִיבַת כָּל אַרְעֵיהּ מִדִּידֵיהּ עַד אַרְנוֹנָא: עַל כֵּן יֹאמְרוּן	אָמַר
מַתַּלְיָא עוֹלוּ לְחֶשְׁבּוֹן תִּתְבְּנֵי וְתִשְׁתַּכְלַל כַּרְתָּא דְּסִיחוֹן: אֲרֵי קִדּוּם תַּבְזִיף לָאֲשָׁא	בָּנָה שָׂכַל כָּדַם
נְפַק מֵחֶשְׁבּוֹן וְעַבְדֵי קִרְיָא בְּשַׁלְהוּבִיתָא מַקִּרְתָּא דְּסִיחוֹן וְכָלוּלוּ עַמָּא דְּשָׁרוּ בְּלַחַת	קְרָה
מוֹאָב כּוּמְרַיָּא דְּבַלְחִין בֵּית דַּחְלַת רַמְתָּא דְּאַרְנוֹן: וַי לְכוֹן מוֹאָבָאֵי אֲבַדְתּוּן עַמָּא	שָׂבָה
דִּפְלְחִין לְכְמוֹשׁ מְסַר בְּנוֹהִי צִירִין וּבְנָתְהִי לְמַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה סִיחוֹן: וּמַלְכוּ	עָדָה צָדָה
מִסַּמַת מֵחֶשְׁבּוֹן עַדָּא שׁוּלְטָן מְדִבְרוֹן וְצִדְיאוּ עַד נֹפַח דִּסְמִיךְ עַד מֵידְבָא: וְיָתֵב יִשְׂרָאֵל	
בְּאַרְעָא אֱמוֹרָאָה: וּשְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת יַעְזֵר וְכָבְשׁוּ כַּפְרָנָהָא וְתָרִיךְ יָת אֱמוֹרָאָה	לָכַד
דִּתַּמָּן: וְאִתְפְּנִיאוּ וְסַלִּיקוּ לְאוֹרַח מַתְנָן וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן לְקֳדָמֵיהוֹן הוּא וְכָל	יָרַשׁ
עַמֵּיהּ לְאַגָּחָא קְרָבָא לְאֶדְרֶעִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לָא תִדְחַל מִינֵיהּ אֲרֵי בִידָךְ מְסָרִית	בָּנָה עָלָךְ
יָתֵיהּ וְיָת כָּל עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ וְתַעְבֵּד לֵיהּ כְּמָא דְּעֲבַדְתְּ לְסִיחוֹן מַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה	עָבַד מָחָא
דְּיָתֵב בְּחֶשְׁבּוֹן: וּמְחוֹ יָתֵיהּ וְיָת בְּנוֹהִי	

nn iiii

Pútiua.heb. Ter.heb. Mu. Ca.xxij.

וְאֵת כָּל עֲמוֹ עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר שָׁאַר
לוֹ שָׁרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ יָרַד
וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ

Ca.xxij.

בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ: נָסַע חָנָה
וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי: רָאָה
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי: וַיָּגָר מוֹאָב
מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא וַיָּקָץ פָּנָה רַב קוּץ
מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אָמַר
מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ לָחַךְ
הַקָּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כְּלַחֵךְ שׁוֹר
אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלָק בֶּן
צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא:
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן שָׁלַח לָאַף
בְּעוֹר פְּתוֹרָה אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר אֶרֶץ
בְּנֵי עַמּוֹ לִקְרָא לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה
עָם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כִסָּה אֶת
עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי: מול
וְעַתָּה לְכָה נָא אָרָה לִי אֶת הָעָם לך אָרַר
הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי עָצַם אֵלַי
אוּכַל נַכֶּה בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן הָאָרֶץ יָכֹל נָגַשׁ
כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ בָּרַךְ
וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוֹאָר: וַיֵּלְכוּ זְקְנֵי אָרַר
מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסָמִים בְּיָדָם
וַיָּבֹאוּ אֶל בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו דבר
דִּבְרֵי בָלָק: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ לון
פֹּה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר שוב
כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֵלָי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי שור

Pútiua.chal. Interp.chal.

et vniuersus populus eius vsq; ad internitionem: & possederunt terram illius. Ca.22.

PRofectiq; sunt filij israel: & castrametati sunt in capestribus moab citra iordanē iericho. Et vidit balac filius sephor oia que fecerat israel amorreo. Et timuit moab valde a cōspectu populi quia multus erat: & angustiatus est moab a facie filioꝝ israel. Dixitq; moab senioribus madiā. nunc cōsumabūt cetus hic oia que in circuitu nostro sunt: sicut lambit bos herbam agri. Balac aūt filius sephor erat rex moabitarū in illo tēpore. et misit nuncios ad balaā filiuꝫ beor in petor syrie que est iuxta euphratē in terra filioꝝ populi sui: vt vocarent eum dicentes. ecce populus egressus est de egypto: ecce operuit terrā ita vt radij solis non possint eam pertingere. Et ipse habitat cōtra me. et nunc vent obsecro maledic pro me populo huic quia fortior me est: si forte possim pugnare cōtra eum & eijcere eum de terra. noui enim q benedictus tu benedixeris: & maledictus erit quem maledicta cōgesseris. Perrexerūtq; seniores moab & maiores natu madiā hūtes diuinationis pciū in māibo. Cūq; veniissent ad balaam: & narrassent ei oia verba balac: ille rñdit. Mānete hic nocte: & rñdebo quicquid mihi dixerit dñs. Manētibus aūt illis

Ca.xxij.

וְאֵת כָּל עֲמִיהָ עַד בִּלְתִּי אִשְׁתָּאֵר לֵיהּ מְשֵׁזִיב וִירִיתוּ יַת אַרְעֵיהּ:
וּלְטַלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוֹ בְּמִישְׁרַיָּא דְּמוֹאָב מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ: וַחֲזָא בָּלָק בַּר
צִפּוֹר יַת כָּל דְּעֲבַד יִשְׂרָאֵל לֶאֱמוֹרָאָה: וְדָחִיל מוֹאָבָאָה מִן קֳדָם עַמָּא לַחֲדָא אֲרֵי סַגִּי
הוּא וְתָקֵט מוֹאָבָאָה מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר מוֹאָב לְסָבֵי מְדִינָ בְּעַן יְשֵׁצוּן קָהָלָא
יַת כָּל סְחֲרָנָא כְּמָא דְּמִלְחָךְ תּוֹרָא יַת יְרוֹקָא דְּחַקְלָא וּבָלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא לְמוֹאָבָאָה
בְּעִדָּנָא הַהִוא: וְשַׁלַּח אִזְדִּין לְוָת בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר לְפְתוֹר אֲרָם דְּעַל פָּרָת אַרְעָ בְּנֵי
עַמֵּיהּ לְסָקְרֵי לֵיהּ לְמֵימַר הָא עַמָּא נְפַק מִמִּצְרַיִם הָא חַפָּא יַת עֵין שְׁמְשָׁא וְהִיא עָא
וְהוּא שָׁרֵי מִלְקֳבֵלִי וּכְעַן לוֹט לִיתַ עִמָּא הָדֵין אֲרֵי תַקִּיף הוּא מִנִּי מֵאִים
אוּכְלָא נְהֵיהּ קְרַב וְאֵיתֵרְכִנֵּיהּ מִן אַרְעָא אֲרֵי יְדַעְנָא יַת דְּתָבְרֵךְ מְבָרַךְ
וְדִיתְלוֹט לֵימוֹ וְאָלֵל סָבֵי מוֹאָבָ וְסָבֵי מְדִינָ וְקוֹסְמַיָּא בִּידֵיהוֹן וַאֲתוֹ לְוָת בִּלְעָם וְמַלִּילוּ
עִמֵּיהּ פִּתְגָמֵי בָלָק וַאֲמַר לְהוֹן בִּיתוּ הָכָא בְּלֵילְיָא וְאֵתֵיב יָתְכוֹן כִּתְגָמָא דִּמְמַלֵּיל
יְהוָה עִמִּי וְאוֹרִיכוּ רַבְרְבֵי

Transla.B.Hiero.

& vniuersum populum eius vsq; ad internitionem: & possederunt terrā illius. Ca.22.

PRofectiq; castrametati sunt in capestribus moab: vbi trans iordanē hierícho sita est. Vidēs ait balac filius sephor oia q fecerat israel amorreo: & q timuissent eum moabite: & impetum eius ferre non possent: dixit ad maiores natu madian. Ita delebit hic populus oēs qui in nostris finib? cōmorātur: quō solet bos herbas vsq; ad radices carpere. Ipse autem erat eo tempore rex in moab. Misit ergo nuncios ad balaam filium beor hariolū qui habitabat super flumē terre filiorū ammon: vt vocarent eū & dicerēt. Ecce egressus est populus ex egypto: qui operuit superficiem terre sedēs contra me. Veni igitur & maledic populo huic: q fortior me est: si quomodo possim pcutere & eiicere eum de terra. Noui enim q benedictus cui benedixeris: & maledicta in quem maledixeris. Perrexerūtq; seniores moab & maiores natu madiā hūtes diuinationis pciū in māibo. Cūq; veniissent ad balaam: & narrassent ei oia verba balac: ille rñdit. Mānete hic nocte: & rñdebo quicquid mihi dixerit dñs. Manētibus aūt illis

Transla.Gre.lxx.cū interp.latina

τ οἶκ populū eius donec nō relinqueret ibi vnum: τ possederūt trā

καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἕως τοῦ μὴ καταλεῖπειν αὐτοῦ ζωγρίαν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν

eoꝝ.

αὐτῶν. Ca.22.

Ꝑ discedētes filij israel: castrametati sunt

καὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, παρενέβαλον A

ad occidētē moab apd iordanē iuxta hiericho.

ἐπὶ δυσμῶν Μωὰβ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ Ἰεριχῶ.

τ vidēs balaac filꝰ sephor oia q fecit

καὶ ἰδὼν Βαλαὰκ υἱὸς Σεπφὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν 10f.14.

israel amorreo: τ timuit moab popu b.

Ἰσραὴλ τῷ Ἀμορραίῳ, καὶ ἐφοβήθη Μωὰβ τὸν λα

lū valde: q multi erāt. τ aggrauatꝰ est mo

ὸν σφόδρα, ὅτι πολλοί ἦσαν· καὶ προσώχθισεν Μω

ab a facie filiorꝫ israel. τ dixit moab

ὰβ ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν Μωὰβ τῇ

senatui madian: nūc linget congregatio hec om

γερουσίᾳ Μαδιάμ, νῦν ἐκλείξει ἡ συναγωγὴ αὕτη πάν

nes q circuitu nr̄o: sicut linget vitulus viride

τας τοὺς κύκλῳ ἡμῶν, ὡς ἐκλείξαι ὁ μόσχος τὰ χλω

tia ex campo. et balaac filiꝰ sephor: rex

ρὰ ἐκ τοῦ πεδίου. καὶ Βαλαὰκ υἱὸς Σεπφώρ, βασι

moab erat in tēpore illo: τ misit

λεὺς Μωὰβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, καὶ ἀπέστειλε

legatos ad balaam filiū beor ad'pethorā q̄ē in

πρέσβεις πρὸς Βαλαὰμ υἱὸν Βεὼρ Φαθουρά, ὃς ἐστιν ἐπὶ

flumine ꝛre filiorꝫ ppli ei?: vt vocarēt eū:

τ ποταμοῦ γῆς υἱῶν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καλέσαι αὐ

dicēs: ecce populꝰ exiuit ex egypto. τ ecce.co

τόν, λέγων, ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλθεν ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἰδοὺ κα

operuit facīē ꝛre. τ hic sedet cōn B

τεκάλυψεν τὴν ὄψιν τῆς γῆς· καὶ οὗτος ἐγκάθηταί μοι ἐχό

tra me vt maledicat mihi populū istū: q

μενός μου. καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον, ὅτι

fortior me est. si possim' percutere ex ipsis

ἰσχυρότερός μου ἐστίν· ἐὰν δυνώμεθα πατάξαι ἐξ αὐτῶν,

τ ejiciaꝫ eos e ꝛra. q noui q̄ benedicis tu bñ

καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὅτι οἶδα ὅτι οὓς ἂν εὐ

dixeris: bñdicti sūt. τ q̄ maledixeris tu: τ ma

λογήσῃς, εὐλόγηνται· καὶ οὓς ἂν καταράσῃ σύ, καὶ κε

ledicti sūt. τ abiit senatꝰ moab τ se

κατήραγται· καὶ ἐπορεύθη ἡ γερουσία Μωάβ, καὶ ἡ γε

natꝰ madian: τ diuinatiōes in manibꝰ eoꝝ

ρουσία Μαδιάμ, καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν

et venerūt ad balaam. τ dirext ei verba

καὶ ἦλθον πρὸς Βαλαάμ· καὶ εἶπον αὐτῷ τὰ ῥήματα

balaac: τ dixit ad eos. diuertite huc Infra.

Βαλαάκ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καταλύσατε αὐτ eo.

nocte: τ respondebo vobis verba q̄

τὴν νύκτα, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν τὰ ῥήματα ἃ ἂν

locutꝰ fuerit dñs ad me. τ manserūt ꝓncipes

λαλήσῃ κύριος πρός με· καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες

Transla.Chal.

Ca.xxij. וְיָת כָּל עַמֵּיהּ עַד דְּלָא אִשְׁתְּאַר לֵיהּ מְשֵׁזִיב וִירִיתוּ יַת אַרְעֵיהּ:

וּלְטַלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּשְׁרוֹ בְּמִישְׁרַיָּא דְּמוֹאָב מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ: וַחֲזָא בָּלָק בַּר
צִפּוֹר יַת כָּל דְּעֲבַד יִשְׂרָאֵל לֶאֱמוֹרָאָה: וְדָחִיל מוֹאָבָאָה מִן קֳדָם עַמָּא לַחֲדָא אֲרֵי סַגִּי
הוּא וְתָקֵט מוֹאָבָאָה מִן קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר מוֹאָב לְסָבֵי מְדִינָ בְּעַן יְשֵׁצוּן קָהָלָא
יַת כָּל סְחֲרָנָא כְּמָא דְּמִלְחָךְ תּוֹרָא יַת יְרוֹקָא דְּחַקְלָא וּבָלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא לְמוֹאָבָאָה
בְּעִדָּנָא הַהִוא: וְשַׁלַּח אִזְדִּין לְוָת בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר לְפְתוֹר אֲרָם דְּעַל פָּרָת אַרְעָ בְּנֵי
עַמֵּיהּ לְסָקְרֵי לֵיהּ לְמֵימַר הָא עַמָּא נְפַק מִמִּצְרַיִם הָא חַפָּא יַת עֵין שְׁמְשָׁא וְהִיא עָא
וְהוּא שָׁרֵי מִלְקֳבֵלִי וּכְעַן לוֹט לִיתַ עִמָּא הָדֵין אֲרֵי תַקִּיף הוּא מִנִּי מֵאִים
אוּכְלָא נְהֵיהּ קְרַב וְאֵיתֵרְכִנֵּיהּ מִן אַרְעָא אֲרֵי יְדַעְנָא יַת דְּתָבְרֵךְ מְבָרַךְ
וְדִיתְלוֹט לֵימוֹ וְאָלֵל סָבֵי מוֹאָבָ וְסָבֵי מְדִינָ וְקוֹסְמַיָּא בִּידֵיהוֹן וַאֲתוֹ לְוָת בִּלְעָם וְמַלִּילוּ
עִמֵּיהּ פִּתְגָמֵי בָלָק וַאֲמַר לְהוֹן בִּיתוּ הָכָא בְּלֵילְיָא וְאֵתֵיב יָתְכוֹן כִּתְגָמָא דִּמְמַלֵּיל
יְהוָה עִמִּי וְאוֹרִיכוּ רַבְרְבֵי

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Mu.	Ca.xxii.	Pritiua.heb.
moab apd balaam. t venit de ad balaam: μωὰβ παρὰ Βαλαάμ. καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς Βαλαάμ,	apud balaan: venit de us: & ait ad eum. Quid si bi volunt homines iſti apd te: Rñdit.	מוֹאָב עִם בִּלְעָם וַיֵּבֵא אֱלֹהִים	א		בוא
t dixit ei: quid hoies iſti apd te. καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ σοί.		אֶל בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים	ב		
et dixit balaam ad deũ: balaac filiꝰ ſe		הָאֵלֶּה עִמָּךְ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל	ג		
καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς τὸν θεόν, Βαλαὰκ υἱὸς σεπ	Balac filius ſephor	הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צִפֹּר מֶלֶךְ מוֹאָב			כסה
phoꝛ rex moab miſit eos ad me: φὼρ βασιλεὺς μωὰβ ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρός με,	Rex moabitarum miſit ad me dicẽs.	שָׁלַח אֵלָי הִנֵּה הָעָם הַיֹּצֵא	ד		
dicens: ecce popul exiſt ex egrpto: t coope	Ecce populus egreſſus	מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת עֵין הָאָרֶץ			
λέγων, ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκάλυ	eſt de egypto operuit	עַתָּה לְכָה קָבָה לִי אֹתוֹ אוּלַי	ה	C	קבב
ruit faciẽ ſre: t nũc veni maledic mihi ei.	ſuperficiem terre: veni & maledic ei.	אוּכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו וַיֹּאמֶר	ו		לחם
φεν τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι αὐτόν.		אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם	ז		ילך
ſi forte potero pcutere eũ: t eiſciã eũ.		לֹא תָאֹר אֶת הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא	ח		ארר
εἰ ἄρα δυνήσομαι πατάξαι αὐτόν, καὶ ἐκβαλῶ αὐτόν.		וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל	ט		קום
t dixit dꝰ ad balaam: nõ ibis cum eis:	Et ſurgẽs balaam mane dixit	שָׂרֵי בָלָק לְכוּ אֶל אַרְצְכֶם כִּי	י		
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Βαλαάμ, οὐ πορεύσῃ μετ' αὐ	principib balac: Ite in terrã veſtrã: quoniã nõ eſt voluntas coꝛã deo vt di	מֵאֵן יְהוָה לְהִתִּי לְהַלֵּךְ עִמָּכֶם	יא		נתן
neq maledices populo: ẽ .n. bñdicꝰ.	mittat me ire vobiſcũ. Et ſurgentes	קוּמוּ שְׂרֵי מוֹאָב וּבֵאוּ אֶל בָּלָק	יב		קום בוא
τῶν, οὐδὲ καταράσῃ τὸν λαόν, ἔστι γὰρ εὐλογημένος.	principes moab venerũt ad balaac. t	וַיְמָאֵן מִאֵן בִּלְעָם הֲלֹךְ עִמָּנוּ	יג		
et ſurgẽs balaam mane dixit principib ba	Reuerſi principes dixerunt ad balac. Noluit balaã venire nobiſcũ. et addidit rurſus balac mittere principes plures t nobiliores iſtis. et venerũt ad balaã t dixerũt ei: hec dicit balac filius ſephor. Ne ſeruas obſecro ve nire ad me: quia honore honorabo te valde: t omnia que dixeris mihi faciã: et veni nunc maledic pro me populo huic. Reſponditq balaã: t ait ſeruis balac. Si dederit mihi balac plenã domũ ſuã argenti t auri non habeo facultatẽ transgredi decretũ verbi dñi dei mei: vt faciã rem minimã aut magnã. Munc autẽ expectate obſecro etiam vos hic nocte hac:	רַב	יד	
καὶ ἀναστὰς Βαλαὰμ τοπρωῒ εἶπε τοῖς ἄρχουσι Βα		וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל	טו		קום
laac: reuertimini ad frã vꝛaz: nõ di		שָׂרֵי בָלָק לְכוּ אֶל אַרְצְכֶם כִּי	טז		
λαὰκ, ἀποστρέχετε πρὸς τὴν γῆν ὑμῶν, ὅτι ἀφί		מֵאֵן יְהוָה לְהִתִּי לְהַלֵּךְ עִמָּכֶם	יז		נתן
mittit me dñs ire vobiſcũ: t ſurgen		וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל בָּלָק	יח		קום בוא
τησί με κύριος πορεύεσθαι μεθ' ὑμῶν. καὶ ἀναστὰν		וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן צִפּוֹר			
tes principes moab venerũt ad balaac. t		אַל נָא תִמָּנַע מֵהָלֵךְ אֵלָי כִּי	יט	D	מנע
τες οἱ ἄρχοντες μωὰβ ἦλθον πρὸς Βαλαάκ. καὶ		כַבֵּד אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד וְכֹל אֲשֶׁר			כבד
dixerũt: nõ vult balaã venire nobiſcũ.		תֹּאמַר אֵלַי אֶעֱשֶׂה וְלֻכָה נָּא	כ		אמר עשה ילך
εἶπαν, οὐ θέλει Βαλαὰμ πορευθῆναι μεθ' ἡμῶν.		קַבָּה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְיָעַן בִּלְעָם	כא		עבה
t apposuit adhuc balaac mittere principes		וַיֹּאמֶר אֶל עַבְדֵי בָלָק אִם יִתֶּן			נתן
καὶ προσέθετο ἔτι Βαλαὰκ ἀποστεῖλαι ἄρχοντας		לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא	כב		
plures: t honorabiliores iſtis. t venerũt ad		אוּכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהָי			כלה פה
πλείους, καὶ ἐντιμωτέρους τούτων. καὶ ἦλθον πρὸς		לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה: וְעַתָּה	כג		עשה גדל
balaam: t dixũt ei: hec dicit balaac		שְׁבוּ נָא בָּזֶה גַּם אַתֶּם הַלָּיְלָה	כד		ישב
Βαλαάμ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Τάδε λέγει Βαλαὰκ					
filiꝰ ſephoꝛ: rogo te ne cũcteris venire ad					
ὁ τοῦ σεπφώρ, ἀξιῶ σε μὴ ὀκνήσῃς ἐλθεῖν πρός					
me: honorabilit.n. honorabo te valde: t q̃cq					
με, ἐντίμως γὰρ τιμήσω σε σφόδρα, καὶ ὅσα ἂν					
dixeris mihi faciam. t veni maledic					
εἴπῃς μοι, ποιήσω. καὶ δεῦρο ἐπικατάρασαι τὸν					
populo iſti. t reſpondit balaam: t dixit					
λαοῦ τοῦτον. καὶ ἀπεκρίθη Βαλαάμ, καὶ εἶπε					
ꝓncipib balaac: ſi det mihi balaac ple					
τοῖς ἄρχουσι Βαλαάκ, ἐὰν δῷ μοι Βαλαὰκ πλή					
nã domũ ſuã argento t auro: nõ po					
ρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου, οὐ δυνή					
tero transgredi xbũ dñi dei:					
σομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ θεοῦ,					
vt faciã illud paruũ aut magnũ. t nũc manete					
ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ μέγα. καὶ νῦν ὑπομείνατε					
hic t vos noctẽ hanc:					
αὐτοῦ καὶ ὑμεῖς τὴν νύκτα ταύτην,					

Infra. 24.c.

Transla.Chal.

מוֹאָב עִם בִּלְעָם וְאָתָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמַר מָן גְּבָרַיָּא הָאִלֵּין עִמָּךְ׃
וַאֲמַר בִּלְעָם קֳדָם יְיָ בָּלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא דְמוֹאָב שְׁלַח לְוָתִי הָא עַמָּא נָפַק מִמִּצְרַיִם
וְחָפָא יָת עֵין שְׁמֶשָׁא דְאַרְעָא כְּעַן אִיתָא לוּט לִי יָתֵיהּ מֵאִים אֵיכּוֹל לְאָתָא בֵּיהּ
קְרַב וְאֵיתֵי כְּנֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְבִלְעָם לָא תֵיזֵל עִמְּהוֹן לָא תְלוּט יָת עַמָּא אֲרֵי בְּרִיךְ
הוּא׃ וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וַאֲמַר לְרַבְרְבֵי בָלָק אִיזִלוּ לַאֲרַעְכוֹן אֲרֵי לֵית רַעֲוָא קֳדָם
יְיָ לְמִשְׁבְּקִי לְמֵיזַל עִמְּכוֹן׃ וְקָמוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב וַאֲתוֹ לְוָת בָּלָק וַאֲמַרוּ סָרִיב בִּלְעָם
לְמֵיתֵי עִמָּנָא׃ וְאוֹסִיף עוֹד בָּלָק לְמִשְׁלַח רַבְרְבִין סַגִּיאִין וְתַקִּירִין מֵאִלֵּין׃ וַאֲתוֹ לְוָת
בִּלְעָם וַאֲמַרוּ לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר בָּלָק בַּר צִפּוֹר לָא כְעַן תִּתְמְנַע מִלְּמֵיתֵי לְוָתִי אֲרֵי יְקָרָא
אַרְקָרִינָךְ לַחֲדָא וְכֹל דְּתֵימַר לִי אֶעְבֵּד וְאֵיתָא כְּעַן לוּט לִי יָת עַמָּא הָדֵין וַעֲתִיד בִּלְעָם
וַאֲמַר לְעַבְדֵי בָלָק אִם יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֵי בֵּיתֵיהּ כְּסַף וּדְהַב לֵית לִי רְשׁוּ לְמֵעְבַּר עַל גְּזֵרַת
מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהִי לְמֶעְבַּד זְעֵירְתָּא אוֹ רַבְּתָא׃ וּכְעַן אוּרְכוּ כְּעַן הָכָא אַף אַתּוּן בְּלֵילְיָא

Interp.chal.

moab apud balaam: et venit verbũ a facie dñi ad balaam: t ait. Qui sunt vtri iſti qui sunt tecuꝫ. Et dixit balaã coꝛã dño. Balac filius ſephoꝛ rex moab miſit ad me dicẽs. Ecce populus egreſſus eſt de egypto: et cooperuit terrã: ita vt ſol nõ poſſit eam ptingere: nũc veni maledic ei pro me: ſi forte potero pugnare con tra eum t eiſcere eum. Dixitq; deus ad balaã. nõ vadas cũ eis: nec maledicas populo qꝛ benedictus eſt. Et ſurrexit balaã mane t dixit principib balac. Ite in terrã veſtrã: quoniã nõ eſt voluntas coꝛã deo vt dimittat me ire vobiſcũ. Et ſurrexerũt principes moab et venerũt ad balac: t dixerunt. Noluit balaã venire nobiſcũ. et addidit rurſus balac mittere principes plures t nobiliores iſtis. et venerũt ad balaã t dixerũt ei: hec dicit balac filius ſephoꝛ. Ne deſtinas obſecro venire ad me: quia honore honorabo te valde: t omnia que dixeris mihi faciã: et veni nunc maledic pro me populo huic. Reſponditq; balaã: t ait ſeruis balac. Si dederit mihi balac plenã domũ ſuã argenti t auri non habeo facultatẽ transgredi decretũ verbi dñi dei mei: vt faciã rem minimã aut magnã. Munc autẽ expectate obſecro etiam vos hic nocte hac: ꝏꝏꝏ

Pritiua chal.
אָמַר
חָבָה כָּלָה נָגַח
אָזַל לוּט
קוּם רָצוֹן
שָׁבַק אָזַל
אָתָא סַף שָׁלַח
אָתָא מְנַע
אָמַר עָבַד תּוּב
מְנַע מָלֵא רָשׁוּ
עָבַר אָמַר עֶבֶד
רַבָּב

Pristina beb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
וְאֵדְעָה מַה יֹסֵף יְהוָה דַּבֵּר עִמִּי וַיֹּאמֶר	יָדַע			vt sciam quid rursus dñs loquat mecũ.	τ cognoscã dd apponet dñs loqui ad me.
וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לָיְלָה				Venit ergo de ad balaã nocte:	καὶ γνάσομαι τί προσθήσει κύριος λαλῆσαι πρός με:
וַיֹּאמֶר לוֹ אִם לִקְרֹא לְךָ בָּאוּ	בּוֹא			& ait ei. Si vocare te venerunt	τ venit deus ad balaam nocte: τ dixit ei:
הָאֲנָשִׁים קוּם לֵךְ אִתָּם וְאַךְ	הָלַךְ			hoies isti: surge & vade cũ eis:	καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς βαλαὰμ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐ
אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תַּעֲשֶׂה וַיָּקָם	דָּבַר עָשָׂה קוּם			ita dũtaxat vt quod tibi pcepero facias. Surrexit balaã	ει, εἰ καλέσαι σε συνῆκαν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἀνα
בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אֲתֹנוֹ וַיֵּלֶךְ עִם שָׂרֵי	חָבַשׁ שׁוּר			mane: & strata asina sua pfectus est cum eis.	στὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς. ἀλλὰ γὸ ῥῆμα ὃ ἂν λαλή
מוֹאָב וַיִּחַר אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְיַצֵּב	חָרָה הָלַךְ			Et iratus est deus.	σω πρός σέ, τοῦτο ποιήσεις. καὶ ἀναστὰς βα
מַלְאַךְ יְהוָה בַּדֶּרֶךְ לְשָׂטָן לוֹ וְהוּא רֹכֵב עַל אֲתֹנוֹ	יָצַב לְשָׂטָן			Stetitq angelus domini in via contra balaam qui sedebat asine: & duos pueros hẽbat secum. Cernens asina angelũ stantẽ in via	laam mane strauit asinã suã: τ a
וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב בַּדֶּרֶךְ וְחַרְבּוֹ	שָׁנָה רָאָה יָצַב				λαὰμ τοπρωὶ ἐπέσαξεν τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐ
שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַתֵּט הָאָתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה וַיַּךְ בִּלְעָם אֶת	יָצָא שָׁלַף נָטָה אָתוֹן				bijt cũ principib moab. τ trat furore ve: qr abijt ipe. τ surrexit an
הָאָתוֹן לְהַטֹּתָהּ הַדָּרֶךְ וַיַּעֲמֹד מַלְאַךְ יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים	נָטָה עָמַד			Quã cũ verberaret balaam & vellet ad semitã reducere: stetit angelus in ãgustiis duarum maceriarũ: quibus vinee cigebãtur. Quẽ videns	θυμῶ ὁ θεός, ὅτι ἐπορεύθη αὐτός. καὶ ἀνέστη ὁ ἄγ
גֶּדֶר מִזֶּה וְגֶדֶר מִזֶּה וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְהוָה וַתִּלָּחֵץ אֶל	שׁוּעַל גָּדֵר לָחַץ				γελος τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐνδιαβάλλειν αὐ
הַקִּיר וַתִּלְחַץ אֶת רֶגֶל בִּלְעָם אֶל הַקִּיר וַיֹּסֶף לַהֲכֹתָהּ וַיּוֹסֶף	נָגַף סָפַף				τ ipe insederat in asinã suã.
מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צַר אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לָנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול	מָקוֹם צוּר עָמַד נָטָה יָמִין שְׂמֹאל				τόν. καὶ αὐτὸς ἐπιβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ.
וַתֵּרֶא הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְהוָה וַתִּרְבַּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיִּחַר אַף בִּלְעָם	רָאָה רָבַץ חָרָה				τ duo pueri eius cũ eo. τ videns asi
וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת פִּי הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר	נָגַף פָּתַח פֶּה אָמַר				na angelũ dei resistentẽ in via:
					νος γὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ,
					τ gladiũ euaginatũ in manu eius:
					καὶ τὴν ῥομφαίαν ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
					declinauit asina a via: τ ibat ad
					ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπορεύετο εἰς γὸ
					campũ: τ percussit asinã vt vtrigeret eã
					πεδίον, καὶ ἐπάταξε τὴν ὄνον τοῦ εὐθύναι αὐτὴν
					in via. τ stetit angelus dei in
					ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἔστη ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς
					sulcis vineax. sepes hinc: τ
					αὐλαξὶ τῶν ἀμπέλων. φραγμὸς ἐντεῦθεν, καὶ
					sepes inde. τ vidẽs asina ange
					φραγμὸς ἐντεῦθεν. καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος γὸν ἄγγε
					lũ dei: constrinxit seipaz ad parietẽ:
					λον τοῦ θεοῦ, προσέθλιψεν ἑαυτὴν πρὸς γὸν τοῖχον,
					τ cõpressit pedẽ balaam. τ apposu
					καὶ ἀπέθλιψεν γὸν πόδα βαλαάμ. καὶ προσέθε
					it adhuc verberare eã: τ apposuit ange
					το ἔτι μαστίξαι αὐτήν, καὶ προσέθετο ὁ ἄγγε
					lus dei abiens. τ substitit in loco angusto
					λος τοῦ θεοῦ ἀπελθών. καὶ ὑπέστη ἐν τόπῳ στενῷ,
					in qñ erat declinare ad dexterã neqz ad sinistrã. τ vi
					ἐις ὃν οὐκ ἦν ἐκκλίναι δεξιὰν οὐδὲ ἀριστερὰν, καὶ ἰ
					dens asina angelũ dei subsedit
					δοῦσα ἡ ὄνος γὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ συνεκάθισεν
					subtus balaam. τ iratus ẽ balaam: τ
					ὑποκάτω βαλαάμ. καὶ ἐθυμώθη βαλαάμ, καὶ
					verberabat asinã in vga. τ aperuit de
					ἔτυπτεν τὴν ὄνον ἐν τῇ ῥάβδῳ. καὶ ἤνοιξεν ὁ θε
					us os asine. τ dixit
					ὸς γὸ στόμα τῆς ὄνου. καὶ λέγει τῇ

Pristina. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יְדַע	vt sciam quid rursus dñs loquat mecũ. Venitq verbum a facie dñi ad balaã nocte: τ ait ei. si vt vocarẽt te venerũt viri isti: surge vade cũ eis, verũtamẽ quod cunq verbũ loquar tecũ: illud facies. Surrexitq balaam mane: τ strauit asinã suã: τ abijt cum principibus moab. Et iratus est furor dñi eo q ille abijsset: τ	לְמַדַּע אֵימָתַי יוֹסִיף יְיָ לְמַלָּלָא עִמָּי וְאָתָא מֵימָר מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם בְּלֵילְיָא וַאֲמַר
קְרָא אֲתָאֳמַלָּל		לֵיהּ אִם לְמִקְרֵי לָךְ אֲתוֹ גֻּבְרַיָּא קוּם אֵיזֵל עִמְּהוֹן וּבְרַם יָת פִּתְגָמָא דְּאֵימַלֵּיל עִמָּךְ
קוּם רַבָּב		תֵּיתֵי תַּעֲבֵד וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וְזָרִיז יָת אַתָּנְיֵהּ וַאֲזַל עִם רַבְרְבֵי מוֹאָב: וּתְקֵיף רוּגְזָא
עָתַד לָאַךְ		דַּיְיָ אַרְעַי אֲזַל הָא אֲתָעַתַּד מַלְאֲכָא דַּיְיָ בְּאוֹרְחָא לְשָׂטָן לֵיהּ וְהוּא רָכִיב עַל אַתָּנְיֵהּ
חָזָה		וְתַרְעִין עוֹלְמִיָּן עִמֵּיהּ: וְחָזַת אַתָּנָא יָת מַלְאֲכָא דַּיְיָ נָיְעַתַּד בְּאוֹרְחָא וְחַרְבֵּיהּ שְׁלִיפָא
סָטָה		בִּידֵיהּ וְסָטַת אַתָּנָא מִן אוֹרְחָא וַאֲזָלַת בְּחַקְלָא וּמְחָא בִּלְעָם יָת אַתָּנָא לְאַסְטָיוּתָהּ
קוּם		לְאוֹרְחָא: וְקָם מַלְאֲכָא דַּיְיָ בְּשְׁבִילָא דְּכַרְמַיָּא אַתְרָא דְּגַדְרָא מִכָּא וְאַתְרָא דְּדֵידְרָא מִכָּא
דָּחַק		וְחָזַת אַתָּנָא יָת מַלְאֲכָא דַּיְיָ וְאִדְּחֲקַת עִם כּוֹתְלָא וְדָחֲקַת יָת רַגְלָא דְּבִלְעָם
סָף מָחָא עֲבַר		לְכוֹתְלָא וְאוֹסֵף לְמִמְחֵהּ: וְאוֹסֵף מַלְאֲכָא דַּיְיָ לְמֵיעְבַּר וְקָם בְּאַתָּר עֲקַם דְּלֵית אוֹרַח
עָקַק שָׂטָה		לְמִסְטֵי לְיַמְנָא וּלְשְׂמָאלָא: וְחָזַת אַתָּנָא יָת מַלְאֲכָא דַּיְיָ וּרְבַעַת תְּחוֹת בִּלְעָם וְתַקִּיף
		רוּגְזָא דְּבִלְעָם וְמָחָא יָת אַתָּנָא בְּחוּטְרָא: וּפְתַח יְיָ יָת פּוּמָא דַּאֲתָנָא וַאֲמַרַת ׀׀׀׀׀

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Nu. Ca.xxii.	Tritiua.heb.
balaam: q̃d feci tibi: q̃ percussisti me	ſQuid feci tibi? Cur	לְבִלְעָם מֶה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתָנִי	עָשָׂה נָבָה
βαλαάμ, τί ποιήκά σοι, ὅτι πέπαικάς με	percutis me ecce	זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם	
hac tertia vice. τ dixit balaam asine: q̃	iam tertio? Respondit	לְאָתוֹן כִּי הִתְעַלָּלְתְּ בִּי לוּ יֵשׁ	עָלַל
τοῦτο τρίτον· καὶ εἶπε βαλαὰμ τῇ ὄνῳ, ὅτι	balaam. Quia comeruisti: &	חֶרֶב בְּיָדִי כִּי עַתָּה הֲרַגְתִּיךָ׃	
illusisti me: τ si habuissẽ gladiũ i manu mea:	illusisti mihi. Vtinã	וַתֹּאמֶר הָאָתוֹן אֶל בִּלְעָם הֲלוֹא	
ἐμπέπαιχάς μοι, καὶ εἰ εἶχον μάχαιραν ἐν χειρί μου,	haberem gladium: vt	אָנֹכִי אֲתֹנְךָ אֲשֶׁר רָכַבְתָּ עָלַי	
tã pupugissẽ te. τ dicit asina balaam:	te percuterem.	מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַהַסְכֵּן	סָכַן
F οὐκ ἂν ἐξεκέντησά σε. καὶ λέγει ἡ ὄνος τῷ βαλαάμ,	Dixit asina. Nonne	הַסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר	עָשָׂה
nõ ego asina tua: in q̃ ascendisti a iuuẽtute	1.Re. 1.6. ſanimal tuum fui: cui	לֹא וַיְגַל יְהוָה אֶת עֵינֵי בִלְעָם	גָּלָה
οὐκ ἐγὼ ἡ ὄνος σου, ἐφ' ἧς ἐπέβαινες ἀπὸ νεότητός	semp̃ fedare consueuisti	וַיִּרְאֶה אֶת מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב בַּדֶּרֶךְ	רָאָה לָאָךְ רָצַב
tua vsq̃ hodiernũ diẽ? nũ cõtẽptu	vsq̃ in presentẽ diem:	וְחַרְבּוֹ שְׁלֻפָה בְּיָדוֹ וַיִּקֹּד וַיִּשְׁתַּחוּ	קָדַד שָׁחָה
σου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; μὴ ὑπερορᾶσει	Dic quid simile vnq̃ fecerim tibi?	לְאַפָּיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה	
cõtẽnẽs feci tibi sic. ille aũt dixit nõ.	At ille ait. Nũq̃. Protinus aperuit dñs oculos balaam:	עַל מֶה הִכִּיתָ אֶת אֲתֹנְךָ זֶה שָׁלֹשׁ	שָׁלַשׁ
ὑπεριδοῦσα ἐποίησά σοι οὕτως. ὁ δὲ εἶπεν οὐ	& vidit angelum stãtẽ	רְגָלִים הִנֵּה אָנֹכִי יָצָאתִי לָשָׂטָן	
reuelauit aũt de oculos ba=	in via τ euagĩato gladio: ado=	כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנֶגְדִּי וַתִּרְאֵנִי	רָאָה
χί. ἀπεκάλυψε δὲ ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς βα	rauitq̃ cũ pronus iter=	הָאָתוֹן וַתֵּט לְפָנַי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים	אָתוֹן נָטָה פָּנָה
laam: τ videt angelũ dñi resistentẽ	ram. Cur angelus. cur	אוּלַי נָטְתָה מִפָּנַי כִּי עַתָּה גַּם	אוּלַי
λαάμ, καὶ ὁρᾷ τὸν ἄγγελον κυρίου ἀνθεστηκότα	inquit tertio verberas asinã	אֹתְךָ הָרַגְתִּי וְאוֹתָהּ הֶחֱיֵיתִי׃	חָיָה
in via: τ gladiũ euaginatũ in	tuam? Ego veni vt aduersa=	וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל מַלְאַךְ יְהוָה	
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὴν μάχαιραν ἐσπασμένην ἐν τῇ	rer tibi: quia peruersa est via	חָטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה	
manu eius. τ inclinans adorauit fa=	tua: mihiq̃ contraria.	נִצָּב לִקְרָאתִי בַּדֶּרֶךְ וְעַתָּה אִם	
χειρὶ αὐτοῦ. καὶ κύψας προσεκύνησε τῷ προ=	Et nisi asina declinasset	רַע בְּעֵינֶיךָ אָשׁוּבָה לִי׃ וַיֹּאמֶר	רָעַע שׁוּב
cie. τ dixit ei angel dei q̃=	vtiã das locũ resistenti:	מַלְאַךְ יְהוָה אֶל בִּלְעָם לֵךְ עִם	הָלַךְ
σώπω· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ διὰ=	te occidissem: & illa vi=	הָאֲנָשִׁים וְאֶפֶס אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר	
re percussisti asinã tuã hac tertia vice. τ	neret. Dixit balaam.	אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תְדַבֵּר וַיֵּלֶךְ	דָּבַר
τί ἐπάταξας τὴν ὄνον σου τοῦτο τρίτον· καὶ	Peccaui: nescies q̃ tu	בִּלְעָם עִם שָׂרֵי בָלָק׃ וַיִּשְׁמַע בָּלָק	שָׁמַע
ecce ego extui in detractiõẽ tuã: q̃ nõ regalia	stares contra me. Et	כִּי בָא בִלְעָם וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ אֶל	בּוֹא
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξῆλθον εἰς διαβολήν σου, ὅτι οὐκ ἀσεία	nunc si displicet tibi vt vadã:		

Interp̃.chal.	Tritiua chal.
ad balaã. Quid feci tibi q̃ percussisti me iam tribus	מָה
vicibus. et ait balaã ad asinã. Quia illusisti mihi. vti=	
nam esset gladius in manu mea: q̃ nunc occidissem	
te. Dixitq̃ asina ad balaam. Nonne ego sum asina	
tua sup quã sedisti ex quo esse cepisti vsq̃ in diẽ hanc?	אֶלֶף
Numq̃d consuetudine consueui sic facere tibi? et ait.	גָּלָה לָאָךְ עָתַד
Non. Aperuitq̃ dñs oculos balaã: τ vidit angelum	
dñi stantem in via: et gladius eius euaginatus erat	מָחָא
in manu sua: τ icuruatus est: τ adorauit in faciẽ suã.	
Dixitq̃ ei angelus dñi. Cur percussisti asinam tuam	סַמָּה רָעָה אָזַל
iam tertia vice: ecce ego egressus sum vt aduersarer	
tibi: quia notũ est coram me q̃ tu volebas ire per viã	חָזָה
cõtra me. Viditq̃ me asina: τ declinauit a facie mea	
iam tertia vice: τ nisi declinasses a facie mea: nunc	קוּם חוּב
enim te quoq̃ occidissem τ eam reseruassem. Dixitq̃	
balaam ad angelũ dñi. Peccaui: quia nesciebã q̃ tu	תּוּב
stares in occursum meũ in via. nunc autẽ si displicet	
coram te: reuertar. τ ait angelus dñi ad balaã. Vade	מַלַל רָכַב
cum viris: sed verbũ quod locutus fuero tecum illud	
loquaris. Et abiit balaam cum principibus balac.	
et audiuit balac q̃ veniebat balaam: τ egressus est in	
occursum eius	

Transla.Chal.

לְבִלְעָם מָה עֲבַדְתְּ לָךְ אֲרֵי מְחָתַנִי דֵּנָן תְּלָת זִמְנִין וַאֲמַר בִּלְעָם לְאָתָנָא אֲרֵי חַיְתְּנָךְ
אֵיל פּוֹן אִית חֲרָבָא בִּידִי אֲרֵי כְּעַן קְטַלְתִּיךְ וַאֲמַרַת אָתָנָא לְבִלְעָם הֲלָא אָנָא אָתָנָךְ
דְּרַכְבַתְּ עֲלַי מִדְּאִתַּיְתָךְ עַד יוֹמָא הָדֵין הַמֵילַף אַלֵּיפְנָא לְמֶעְבַּד לָךְ כְּדֵין וַאֲמַר לָא׃
וְגָלָא יְיָ יָת עֵינֵי בִלְעָם וַחֲזָא יָת מַלְאָכָא דַּייָ מְעַתַּד בְּאוֹרְחָא וְחַרְבֵּיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ
וּכְרַע וְסָגִיד לְאַפּוֹרֵי׃ וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאָכָא דַּייָ עַל מָה מְחָתָא יָת אָתָנָךְ דֵּין תְּלָת
זִמְנִין הָא אֲנָא נְפַקִית לְמִסְטָן אֲרֵי גְּלִי קֳדָמַי דְּאַתְּ רָעֵי לְמֵיתַל בְּאוֹרְחָא לְקִבְלִי׃
וְחַזְתַּנִי אָתָנָא וְסָטַת מִן קֳדָמַי דֵּנָן תְּלָת זִמְנִין וְאִילוּפֵן לָא סָטַת מִן קֳדָמַי אֲרֵי כְּעַן
יָתָךְ קְטַלִית וְיָתַהּ קַיֶּמִית וַאֲמַר בִּלְעָם לְמַלְאָכָא דַּייָ חָבֵית אֲרֵי לָא יְדַעִית אֲרֵי אֲנָא
מְעַתַּד לְקֳדָמוּתִי בְּאוֹרְחָא וּכְעַן אִם בִּישׁ קֳדָמָךְ אֶתוּב לִי׃ וַאֲמַר מַלְאָכָא דַּייָ לְבִלְעָם
אִיזֵיל עִם גַּבְרַיָּא וּלְחוֹד יָת פִּתְגָמָא דְּאֵימַלֵּיל עִמָּךְ יָתֵיהּ תְּמַלֵּיל וַאֲזַל בִּלְעָם עִם
רַבְרְבֵי בָּלָקו וְשָׁמַע בָּלָק אֲרֵי אָתָא בִּלְעָם וּנְפַק לְקַדָּמוּתֵיהּ

Pristina heb. **Ter. Heb.** **Au. Ca. xxiii.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

עִיר מוֹאָב עַל גְּבוּל אַרְנֹן גֹּבֶל
אֲשֶׁר בְּקְצֵה הַגְּבוּל: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל
אֵלָיו לְכָה נָּא זְבָה לִי שָׁם שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת
וְהָכֵן לִי שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה
אֵילִם: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פָּר וָאַיִל
בַּמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק
הִתְיַצֵּב עַל עֹלָתֶךָ וְאֵלְכָה אוּלַי
יִקָּרֶה יְהוָה לִקְרָאתִי וְדָבָר מַה
יַרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שָׁפִי: וַיִּקָּר
אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶת
שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עָרַכְתִּי וָאַעַל פָּר וָאַיִל
בַּמִּזְבֵּחַ: וַיָּשֶׂם יְהוָה דָּבָר בְּפִי בִלְעָם
וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:

Ca. xxiii.

וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל עֹלָתוֹ
הוּא וְכָל שָׂרֵי מוֹאָב: וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ
וַיֹּאמַר מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב
מֵהָרֵי קֶדֶם לְכָה אָרָה לִּי יַעֲקֹב וְלְכָה
זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל: מַה אֶקֹב לֹא קָבָה אֵל
וּמַה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְהוָה: כִּי מֵרֹאשׁ
צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ הִנָּה
עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב:
מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע
יִשְׂרָאֵל תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים וּתְהִי
אַחֲרִיתִי כָּמֹהוּ: וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל
בִּלְעָם מֶה עָשִׂיתָ לִי לָקֹב אֹיְבַי לְקַחְתִּיךָ
וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלוֹא
אֵת אֲשֶׁר יָשִׂים יְהוָה בְּפִי אוֹתוֹ אִשְׁמֹר
לְדַבֵּר:

Interp. chal.

in vrbe moab que est iuxta terminũ arnon q̃ est in latere termini. Dixitq; balac ad balaam. nõne mittens misi ad te vt vocarem te: cur non venisti ad me? nunquid vere dicebas q̃ non poterã honorare te? Dixitq; balaam ad balac. Ecce nunc vento ad te: nunquid possum loqui aliquid? verbũ enĩ quod dñs posuerit in ore meo illud loquar. Abijtq; balaam cum balac: et venerunt in vrbem prouintie eius. τ occidit balac oues τ boues τ misit ad balaam τ ad principes qui erant cum eo. Et facto mane tulit balac balaam τ duxit eum in excelsa dei sui: et vidit inde extremam partem populi. Ca. 23.

Dixitq; balaã ad balac. Edifica mihi hic septem aras et para mihi hic septẽ boues τ septẽ arietes. Et fecit balac sicẽ locut⁹ fuerat balaã: τ obtulerũt balac τ balaam bouem τ arietẽ sup vnãquãq; aram. Dixitq; balaam ad balac. Sta iuxta holocaustũ tuũ. et ibo: si forte occurrat sermo a facie dñi in occursum meum: τ verbum quod indicauerit mihi nunciabo tibi. Abijtq; solus: τ occurrit verbum a facie dñi ad balaam: τ dixit ei. Septem aras disposui: τ obtuli bouem τ arietem super aram. Posuitq; dñs verbũ in ore balaam: τ ait. Reuertere ad balac: τ sic loqueris.

Trãsla. B. Hiero.

coppido moabita q̃: qđ
sitũ ẽ in extremis finibus
arnon. Dixitq; ooo
ooooooooooooooooo oooo
ad balaam. Misi nun-
cios oooooooooooooooo
vt vocarẽt te. Cur nõ
statim venisti ooooooo
ad me? An qa mercedẽ
aduẽtui tuo reddere ne
queo? Cui ille rñdit. Ec
ce adsum. ooooooooo
Numquid loqui potе-
ro ooooooooooooooooo
aliud: nisi quod deus
posuerit ooooooooooo
in ore meo? Perrexe-
runt ergo ooooooooo
simul & venerũt in vr-
bẽ q̃ in extremis regni ei
finibus erat. Cũq; occi
disset balac boues & o
ues: misit ad balaã &
prĩcipes q̃ cum eo erãt
munera. Mane ãt facto
duxit eum ad ooooooo
excelsa baal: & intui-
tus est extremã ptẽ po-
puli. Cap. 23.

Dixitq; balaã ad ooo
balac. Edifica mihi
hic septem aras: oooo
& para totidẽ vitulos
ciusdẽq; numeri ooooo
arietes. Cumq; feciſſet
iuxta sermonem ooo
balaam: imposuerũt si
mul vitulum & arietem
super aram. Dixitq; ba
laam ad balac. ooooooo
Sta pauliſp iuxta holo
caustũ tuũ donec vadã:
si forte occurrat mihi
dominus: & quodcũq;
impauerit loqr tibi cũ
q̃ abiisset velociter: oc
curit illi deus. Locutus
q̃ ad eum balaam oooo
septẽ iquit aras exi:
& imposui vitulum ooo
& arietẽ desup. Dñs ãt
posuit verbũ in ore ei:
& ait. Reuertere ad ba
lac: & hec loqueris oo

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

ciuitatẽ moab: q̃ est in finib arnõ: q̃ est ex
πόλιν μωάβ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀρνών, ἥ ἐστιν ἐκ
parte terminoꝝ: τ dixit balaac ad balaam:
μέρους τῶν ὁρίων, καὶ εἶπε βαλαὰκ πρὸς βαλαάμ,
nõne mittens misi ad te: vocare te: qua
οὐχὶ ἀποστείλας ἀπέστειλα πρός σε, καλέσαι σε, διὰ
re nõ venisti ad me: vere nõ potero honorare
τί οὐκ ἦρχου πρός με, ὄντως οὐ δυνήσομαι τιμῆσαί
te? τ dixit balaam ad balaac: ecce venio ad te
σε; καὶ εἶπε βαλαὰμ πρὸς βαλαάκ, ἰδοὺ ἥκω πρὸς σὲ
nũc: potens sũ loqui qđ ꝟbũ qđcũq; imiserit
νῦν, δυνατός εἰμι λαλῆσαι τί τὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἐμβάλῃ
deꝰ in os meũ: hoc custodiã ad loquẽdũ: τ abi
ὁ θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι, καὶ ἐπο- Infra. 23,b.
it balaam cũ balaac. τ venerũt ciuitates
ρεύθη βαλαὰμ μετὰ βαλαάκ. καὶ ἦλθον εἰς πόλεις ἐ-
uinersonoꝝ: τ sacrificauit balaac oues τ vitulos.
ναύλεων, καὶ ἔθυσεν βαλαὰκ πρόβατα καὶ μόχους.
τ misit balaam τ principib q̃ cũ
καὶ ἀπέστειλε τῷ βαλαὰμ καὶ τοῖς ἄρχουσι τοῖς με-
eo: τ factũ ẽ mane. τ accipiens balaac
τ' αὐτ, καὶ ἐγένηθη πρωΐ· καὶ παραλαβὼν βαλαὰκ τὸν
balaam addurit eũ ad statuã baal:
βαλαὰμ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν στήλην τ βααλ,
τ ostendit ei inde ptẽ quãdã populi.
καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκεῖθεν μέρος τι τ λαοῦ. Ca. 23

Dixit balaam balaac: edifica
Καὶ εἶπε βαλαὰμ τῷ βαλαάκ, οἰκοδόμησόν A
mihi hic septẽ altaria τ para mihi
μοι ἐν ταύθα ἑπτὰ βωμοὺς καὶ ἑτοίμασόν μοι ἐν-
hic septẽ vitulos: τ septẽ arietes. τ fecit
ταῦθα ἑπτὰ μόχους, καὶ ἑπτὰ κριούς· καὶ ἐποίησε
balaac quẽadmodũ dixit et balaam: τ obtu-
βαλαὰκ ὃν τρόπον εἶπε αὐτῷ βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγ
lit vitulũ τ arietẽ sup altare. τ dixit bala-
κε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν· καὶ εἶπε βαλα
am ad balaac: sta sup sacrificiũ tuũ:
αμ πρὸς βαλαάκ, παράσθι ἐπὶ τῆς θυσίας σου,
τ ibo si apparuerit mihi deꝰ in occur-
καὶ πορεύσομαι εἰ φανεῖταί μοι ὁ θεὸς ἐν συναντή-
su: τ ꝟbũ qđcũq; mihi ostẽdet: annũciabo tibi: τ
σει, καὶ ῥῆμα ὃ ἂν μοι δείξει, ἀπαγγελῶ σοι, καὶ
abiit rectã: τ apparuit deꝰ balaam.
ἐπορεύθη εὐθείαν, καὶ ἐφάνη ὁ θεὸς τῷ βαλαάμ.
τ dixit ad eũ balaam: septẽ altaria
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν βαλαάμ, τοὺς ἑπτὰ βωμοὺς
parani: τ imposui vitulũ τ arietẽ sup
ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ
altare. τ iniſit deꝰ ꝟbũ in os
τὸν βωμόν. καὶ ἐνέβαλεν ὁ θεὸς ῥῆμα εἰς τὸ στό-
balaam: τ dixit: cõuersus ad ba-
μα βαλαάμ, καὶ εἶπεν, ἐπιστραφεὶς πρὸς βα-
laac sic loqueris:
λαὰκ οὕτως λαλήσεις, ooooo oooo ooo oooo oo ooo

Pristina. chal.

כָּרְתָא דְּמוֹאָב דְּעַל תְּחוּם אַרְנוֹן דִּבְסִטְרֵי תְחוּמָא: וְאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם הָלָא מְשַׁלַּחַת
שְׁלַחִית לְוָתָךְ לְמִקְרֵי לָךְ לְמָה לָא אֲתֵיתָא לְוָתִי הַבְּקוּשְׁטָא הוֹתִיתָא אֲמַר לִית אֲנָא
יָכִיל לְמִקְרוֹתָךְ: וְאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הָא אֲתֵיתִי לְוָתָךְ כְּעַן הֲמִיכָל יְכִילְנָא לְמַלָּלָא
מִדְּעָם מִדְּיְתַּנְּמָא הֲשַׁוִּי יְרִי בְּפוּמִי יָתֵיהּ אֵימַלִּיל: וְאָזַל בִּלְעָם עִם בָּלָק וְאָתוֹ לְקִרְיַת
מָחֻזוֹתְהוֹן וְגוֹכִיס בָּלָק תּוֹרִין וְעָאן וְשַׁדַּר לְבִלְעָם וּלְרַבְרְבַיָּא דְּעִמֵּיהּ: וַהֲוָה כְּצַפְרָא וּדְבַר
בָּלָק יָת בִּלְעָם וְאַסְקִיהּ לְרָמָת דַּחֲלַתְהוֹן וְחָזָא מִתַּמָּן קְצַת מִן עַמָּא:

Ca. xxiii.

וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק בְּנֵה לִי הָכָא שִׁבְעָא מַדְבְּחִין וְאַתְקֵן לִי הָכָא שִׁבְעָא תּוֹרִין וְשִׁבְעָא
דְּכִרִין: וַעֲבַד בָּלָק כְּמָא דְּמַלֵּיל בִּלְעָם וְאַסֵּק בָּלָק וּבִלְעָם תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא:
וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק אִיתְעַתַּד עַל עֲלָתָךְ וְאֵזֵל אֲנָא יְהֵא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְקַדָּמוֹתִי
וּמִתְגַּלְיָא דְּיַחֲוֵנִי לָךְ וְאֵזַל יְחִידָי: וְעָרַע מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמַר
לֵיהּ יָת שִׁבְעָא מַדְבְּחִין סַדַּרִית וְאַסֵּיקִית תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא: וְשָׁוִי יְיָ פִּתְגָמָא
בְּפוּם בִּלְעָם וַאֲמַר תּוּב לְוָת בָּלָק וְכֵדֵין תְּמַלֵּיל:

Trãsla. Chal.

לְכַרְתָּא דְּמוֹאָב דְּעַל תְּחוּם אַרְנוֹן דִּבְסִטְרֵי תְחוּמָא: וְאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם הָלָא מְשַׁלַּחַת
שְׁלַחִית לְוָתָךְ לְמִקְרֵי לָךְ לְמָה לָא אֲתֵיתָא לְוָתִי הַבְּקוּשְׁטָא הוֹתִיתָא אֲמַר לִית אֲנָא
יָכִיל לְמִקְרוֹתָךְ: וְאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הָא אֲתֵיתִי לְוָתָךְ כְּעַן הֲמִיכָל יְכִילְנָא לְמַלָּלָא
מִדְּעָם מִדְּיְתַּנְּמָא הֲשַׁוִּי יְרִי בְּפוּמִי יָתֵיהּ אֵימַלִּיל: וְאָזַל בִּלְעָם עִם בָּלָק וְאָתוֹ לְקִרְיַת
מָחֻזוֹתְהוֹן וְגוֹכִיס בָּלָק תּוֹרִין וְעָאן וְשַׁדַּר לְבִלְעָם וּלְרַבְרְבַיָּא דְּעִמֵּיהּ: וַהֲוָה כְּצַפְרָא וּדְבַר
בָּלָק יָת בִּלְעָם וְאַסְקִיהּ לְרָמָת דַּחֲלַתְהוֹן וְחָזָא מִתַּמָּן קְצַת מִן עַמָּא:

Ca. xxiii.

וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק בְּנֵה לִי הָכָא שִׁבְעָא מַדְבְּחִין וְאַתְקֵן לִי הָכָא שִׁבְעָא תּוֹרִין וְשִׁבְעָא
דְּכִרִין: וַעֲבַד בָּלָק כְּמָא דְּמַלֵּיל בִּלְעָם וְאַסֵּק בָּלָק וּבִלְעָם תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא:
וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק אִיתְעַתַּד עַל עֲלָתָךְ וְאֵזֵל אֲנָא יְהֵא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְקַדָּמוֹתִי
וּמִתְגַּלְיָא דְּיַחֲוֵנִי לָךְ וְאֵזַל יְחִידָי: וְעָרַע מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמַר
לֵיהּ יָת שִׁבְעָא מַדְבְּחִין סַדַּרִית וְאַסֵּיקִית תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא: וְשָׁוִי יְיָ פִּתְגָמָא
בְּפוּם בִּלְעָם וַאֲמַר תּוּב לְוָת בָּלָק וְכֵדֵין תְּמַלֵּיל:

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

ε reuersus ẽ ad eũ: τ ille steterat sup holocaustis suis: τ oẽs principes moab cũ illo. τ assumẽs parabolã suã: dixit: ἐπ᾽ αὐτ̃. καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτ̃, εἶπεν ex mesopotamia accersiuit me balaac rex moab. de mõtib⁹ orietis: dicẽs: veni male dic mihi iacob: τ veni maledic mihi israel. cui maledicã cui nõ maledicit dñs: cui nõ maledicit deus: q̃ de vertice mõtũ vt debo eũ: τ de collib⁹ cõsiderabo eũ: ecce populus solus habitabit: τ in gẽtib⁹ nõ reputabitur: quis dinumerauit semẽ iacob. τ q̃s numerabit populos Israel. moriatur aia mea inter alias iustor̃: τ fiat semẽ meũ vt semẽ hoc. τ dixit balaac ad balaam: q̃ fecisti mihi: ad maledictionẽ inimicor̃ meor̃ vocaui te: τ ecce bñdixisti bñdictionẽ. τ dixit balaã ad balaac: nõne q̃cq̃ immiserit deus in os meũ: hoc custodiã ad loq̃ndũ. τ dixit ad eũ balaac: veni adhuc mecũ in locũ aliũ ex quo nõ videbis eũ inde: sed ptẽ aliq̃s ex illo. τ assumẽs parabolã suã: dixit: ex mesopotamia accersiuit me balaac rex moab. de mõtib⁹ orietis: dicẽs: veni male dic mihi iacob: τ veni maledic mihi israel.

Positiua heb.	Ter. Heb.	Nu. Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עֲלֹתֶ֙יךָ֙ וְשָׁרֶ֙יךָ֙ מוֹאָ֔ב אִתּ֖וֹ וַיֹּ֣אמֶר ל֑וֹ	עֲלֵה שׁוּר	holocaustũ tuũ: & principes moab cũ eo. et dixit ei balac: quid locutus est dñs? et assumpsit parabolã suam et ait. Surge balac & audi: ausculta verbũ meum fili sephor. Non sicut verba filioꝝ hominũ est sermo eius: filij hominũ dicunt & mentiũtur: nec iuxta opera fi liorum carnis qui decernũt facere: & inito cõsilio mutantur ab eo: q ipse dixit nõne faciet? omne enim verbum eius cõfirmabitur. Ecce benedictiones accepi ad benedicendũ israel: & non prohibebo benedictionem meã ab eis. Intueor quoniã non sunt seruitutes idolis in domo iacob: neq; operantes falsitates in israel. verbum dñi dei sui est in adiutorũ eoꝝ: & maiestas regis sui est inter eos. Deus qui eduxit eos de egypto: ipse fortitudo & celsitudo sua est. Non enim placent augurta in domo iacob: neq; diuinationes volunt multitudo domus israel. in tẽpore dicetur iacob et israeli quid operatus sit deus. Ecce populus vt leena habitabit: & sicut leo exaltabitur: non habitabit in terra sua donec occidat occisionẽ: & substantias populoꝝ hereditabit. Dixitq; balac ad balaam. Neq; maledicas ei: neq; benedicas. Respondit q balaam et dixit ad balac. Nonne locutus fui tecum dicens. Quodcũq; loquetur dñs illud faciam. Dixitq; balac ad balaam. veni nunc ducam te in alterũ locum: si forte placeat deo: & inde maledicas eis. Cunq; duxisset eum super verticem montis phogor qui respicit solitudinem: dixit ei balaam. Edifica mihi hic septẽ aras:	holocaustũ suũ: & principes moab cũ eo. Ad quẽ balac? Quid ei quit locutus ẽ dñs. At ille assũpta pabola sua ait. Sta balac & ausculta: audi fili sephor. Nõ est deus quasi hõ: vt mẽtiatur: nec vt filius hois vt mutetur. Dixit ergo & nõ faciet locutus est & nõ implebit? Ad benedicẽdum adductus sum: benedictionẽ phibere nõ valeo. Nõ est idolum in iacob: nec videtur simulachrum in isr. Dñs deus eius cum eo ẽ: & clãgor victorie regis illo. Deus eduxit illum de egypto cuius fortitudo similis e rhinocerotis. Nõ est augurium in iacob: nec diuinatio in israel. Tpi bus suis dicetur iacob & israel: qd opatus sit deus. Ecce populus vt leena cõsurget: & qua si leo erigetur. Nõ accubabit donec deuoret predã: & ocioforũ sanguinẽ bibat. Dixitq balac ad balaam. Nec maledicas ei: nec benedicas. At ille. Nõne dixi tibi: q quicquid mihi dñs imperaret: hoc facerem? Et ait balac ad eum. Veni & ducam te ad alium locum: si forte placeat deo: vt inde maledicas eis. Cunq; duxisset eum super verticem montis phogor qui respicit solitudinem: dixit ei balaam. Edifica mihi hic septẽ aras:	holocaustũ suũ: & principes moab cũ eo. ὁλοκαυτώσεως αὐτ, καὶ οἱ ἀρχοντες μωὰβ μετ' αὐτ. & dixit ei balaac: qd locut' ẽ dñs. & καὶ εἶπεν αὐτῷ βαλαάκ, τί ἐλάλησε κύριος· καὶ assumẽs parabolã suã: dixit: surge ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, ἀνάστηθι balaac: & audi aurib' ꝓcipe testis filius se βαλαάκ, καὶ ἄκουε ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς σεπ phor: nõ vt hõ deꝰ ad mẽtẽdũ neq; φώρ, οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαψεύσασθαι, ἐυδὲ vt filius hois vt mineatur. ipe dixit: nõ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῆναι· αὐτὸς εἶπας, οὐχὶ facies. loquetur: & nõ manebit. ecce ad bñ ποιήσει· λαλήσει, καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ· ἰδοὺ εὐλο dicẽdũ assũpt' sũ. bñdicã & nõ cõuertar: γεῖν παρείλημμαι· εὐλογήσω καὶ οὐμὴ ἀποστραφῶ, nõ erit labor in iacob: neq; apparebit dolor in οὐκ ἔσαι μόχθος ἐν ἰακώβ, οὐδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν israel: dñs deus eiꝰ cũ eo: gloria ꝓncipũ in ἰσραήλ, κύς ὁ θὸς αὐτ μετ' αὐτ, τὰ ἔνδοξα ἀρχόντων ἐν eo: deus q eduxit eũ ex egypto. sicut gloria vni αὐτῷ, ὁ θὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐξ αἰγύπτου· ὡς δόξα μο cornis eius. nõ enim est augurium in iacob: neq; νοκέρωτος αὐτ. οὐ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν ἰακώβ, οὐδὲ diuinatio in israel: sin tẽpus dicet iacob. & μαντεία ἐν ἰσραήλ, κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται ἰακώβ. καὶ israel qd operatꝰ sit deꝰ. ecce populꝰ sicꝰ catulꝰ leõis τῷ ἰσραὴλ τί ἐπιτελέσει ὁ θὸς· ἰδοὺ λαὸς ὡς σκύμνος cõsurget: & sicꝰ leo suꝑbiet. nõ dormi ἀναστήσεται· καὶ ὡς λέων γαυριωθήσεται· οὐ κοιμηθήσε et q̃ad deuoret p̃dã: & sãguinẽ vulneratoꝝ bibat. & ται ἕως φάγη θήραν, καὶ αἷμα τραυματιῶν πίηται· καὶ dixit balaac ad balaã: neq; maledictõibꝰ maledicis εἶπε βαλαὰκ πρὸς βαλαάμ, οὔτε καταράσῃ κατα dices eo: neq; bñdicẽs bñdices ei. & respõ ρᾶσθαι αὐτόν, οὔτε εὐλογῶν εὐλογήσεις αὐτόν· καὶ ἀπο dit balaã: dixit balaac: nõ locutꝰ fũ tibi κριθεὶς βαλαάμ, εἶπε τῷ βαλαάκ, οὐκ ἐλάλησά σοι dicẽs: xbũ q̃cũq; locutꝰ fuerit deꝰ hoc faciã. λέγων, ὃ ῥῆμα ὃ ἂν λαλήσῃ ὁ θεὸς τοῦτο ποιήσω. & dixit balaac ad balaam: veni assu & εἶπε βαλαὰκ πρὸς βαλαάμ, δεῦρο παράλα mã te in locũ alĩũ: si placuerit deo: & male βω σε εἰς τόπον ἄλλον, εἰ ἀρέσῃ τῷ θεῷ, καὶ κα dic mihi illi inde. & assumpsit ba τάρασαί μοι ἀυτὸν ἐκεῖθεν. καὶ παρέλαβε βα laac: balaã sup xticẽ phogor: q laak γὼν βαλαὰμ ἐπὶ κορυφὴν τοῦ φοβώ, τὸ spectat in desertũ. & dixit balaã παρατεῖνον εἰς τὴν ἔρημον. καὶ εἶπε βαλαὰμ ad balaac edifica mihi hic septẽ altaria: πρὸς βαλαὰκ οἰκοδόμησόν μοι ὧδε ἑπτὰ βωμούς,

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רַבָּב	holocaustũ suũ & principes moab cũ eo. et dixit ei balac: quid locutus est dñs? et assumpsit parabolã suam et ait. Surge balac & audi: ausculta verbũ meum fili sephor. Non sicut verba filioꝝ hominũ est sermo eius: filij hominũ dicunt & mentiũtur: nec iuxta opera filiorum carnis qui decernũt facere: & inito cõsilio mutantur ab eo: q ipse dixit nõne faciet? omne enim verbum eius cõfirmabitur. Ecce benedictiones accepi ad benedicendũ israel: & non prohibebo benedictionem meã ab eis. Intueor quoniã non sunt seruitutes idolis in domo iacob: neq; operantes falsitates in israel. verbum dñi dei sui est in adiutorũ eoꝝ: & maiestas regis sui est inter eos. Deus qui eduxit eos de egypto: ipse fortitudo & celsitudo sua est. Non enim placent augurta in domo iacob: neq; diuinationes volunt multitudo domus israel. in tẽpore dicetur iacob et israeli qd operatus sit deus. Ecce populus vt leena habitabit: & sicut leo exaltabitur: non habitabit in terra sua donec occidat occisionẽ: & substantias populoꝝ hereditabit. Dixitq; balac ad balaam. Neq; maledicas ei: neq; benedicas. Respondit q balaam et dixit ad balac. Nonne locutus fui tecum dicens. Quodcũq; loquetur dñs illud faciam. Dixitq; balac ad balaam. veni nunc ducam te in alterũ locum: si forte placeat deo: & inde maledicas eis. Cunq; duxisset eum super verticem montis phogor qui respicit contra faciem berhiesimon. Dixitq; balaam ad balac. Edifica mihi hic septem aras:	עֲלָתַיִךְ וְרַבְרְבַי מוֹאָב עִמֵּיהּ וַאֲמַר לֵיהּ בְּלָק מָה מַלֵּיל יְיָ וּנְטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר קוּם
צִיתִ אֲמַר	בָּלָק וּשְׁמַע אַצֵית לְמֵימְרִי בַּר צִפּוֹר וְלָא כְּמֵלֵי בְּנֵי אֱנָשָׁא מֵימַר אֱלָהָא בְּנֵי אֱנָשָׁא
כְּדַב עֲבַד תּוּב	אָמְרִין וְכַדְּבִין וְאַף לָא בְּעוֹבָדֵי בְּנֵי בִשְׁרָא דְּאִינוּן גָּזְרִין לְמֶעְבַּד וְתַיְבִין וּמִתְמַלְכִין
מָלַךְ קוּם בָּרֵךְ	דְּהוּא אֲמַר וְלָא יַעְבֵּד וְכָל מֵימְרֵיהּ מְתַמְּיִין וְלָא כְּרֵכִין לְמִכְרְכִינוּן לְיִשְׂרָאֵל
תּוּב סָכַל לָאֲה	וְלָא אָתֵית בְּרִכְתֵּי מְגַהְנוּן וְאִסְתַּכָּלִית לֵית בָּלְחֵי גְּלוּלִין בְּבֵית יַעֲקֹב וְאַף לָא עַבְדֵי
אֲמַר נְבָךְ	לְאִית שְׁקַר בְּיִשְׂרָאֵל מֵימְרָא דֵּייְ אֱלָהֲהוֹן דְּסַעֲדִיהוֹן וּשְׁכִינַת מַלְכֵיהוֹן בֵּינֵיהוֹן
צְנָה	אֱלָהָא דְּאַפְּקִינוּן מִמִּצְרַיִם תּוֹקְפָא וְרוּמָא דִּילֵיהּ: אֲרֵי לָא נְחָשָׁא צָנָן דְּיִתְנַבְּדְּבִית
רָעָה רַבָּב עָרָא	יַעֲקֹב וְלָא קְסָמַיָא רָעָן דְּמִתְגְּזְרָן בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּעִידָן יִתְאֲמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מָה עֲבַד
אֲמַר נְטַל לָקַח	אֱלָהָא עַמָּא דְּלֵיתָא שָׁרֵי וּלְאַרְעָא יִתְנְטַל לָא יִשְׁרֵי בְּאַרְעֵיהּ עַד דְּיֵיכְסוֹל קְטוֹל
לוּט	וְנִכְסַת מַסְמַיָא יְרֵת: וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם אַף מֵילְטָא לָא תְּלוּטִינֵיהּ אַף בָּרָכָא לָא
בָּרַךְ תּוּב אֲמַר	תְּבָרְכִינֵיהּ: וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הֲלָא מַלֵּילִית עִמָּךְ לְמֵימַר כֹּל דִּי יְמַלֵּיל יְיָ
עָבַד דִּבֵּר הָוָה	תֵּיהֵי אֶעְבֵּד: וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם אִיתָא כְּעַן אֵיזְדַּמַּן לְאַתְרָא אָחֳרָא מָאִים יְהֵי
רָעָה רֹאשׁ	לָעָא מִן קֳדָם יְיָ וְתִלּוֹטֵיהּ לִי מִתַּמָּן: וְדַבַּר בָּלָק יָת בִּלְעָם רֵישׁ רַמְתָא דְּפָעוֹר
סָכָה דָּבַת	לְיִסְתַּכְיָא עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹן: וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק גְּנֵה לִי הָכָא שַׁבְעָה מַדְבְּחִין

τ para mihi hic septẽ vitulos: τ septẽ arie
καὶ ἑτοίμασόν μοι ὧδε ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κρι-
tes. τ fecit balaac sicẽ dixit ei
ους. καὶ ἐποίησεν Βαλαὰκ καθάπερ εἶπεν αὐτῷ
balaam: τ imposuit vitulũ τ arietẽ sup altare
Βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγκε μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

C.24 A Et vidẽs balaam: ꝙ bonũ est coram
καὶ ἰδὼν Βαλαὰμ, ὅτι καλόν ἐστιν ἔναντι
dño bñdicere israel: nõ abiit sm
κυρίου εὐλογεῖν τὸν Ἰσραήλ, οὐκ ἐπορεύθη κατὰ
cõsuetũdin occursum auib⁹: τ cõuer
τὸ ἔθος εἰς συνάντησιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ ἐπέ-
tit facie suã in desertũ. τ
στρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ
eleuãs balaã oculos suos videt
ἐπάρας Βαλαὰμ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καθορᾷ,
israel exercitũ habẽtẽ per tribus. τ
Infra. 10. τὸν Ἰσραὴλ ἐσκατοπεδευκότα κατὰ φυλάς· καὶ
fact⁹ ẽ spũs dei sup eũ: τ assumẽs
ἐγένετο πνεῦμα θεοῦ ἐπ' αὐτόν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν
parabolã suã: dixit: dicit balaam filius be
παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπε, φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βε-
or. dicit hõ verax vidẽs. dicit audi
ωρ. φησὶν ὁ ἄνθρωπος ἀληθινὸς ὁρῶν· φησὶν ἀκού-
ens eloquia dei: qui visionẽ dei vidit in somnio:
ων λόγια θεοῦ, ὅσις ὅρασιν θεοῦ εἶδεν ἐν ὕπνῳ,
aperti oculi eius: quã pulchre tue
ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, ὡς καλοί σου
dom⁹ iacob. tabnacula tua israel: tãꝙ valles obũ
οἱ οἶκοι Ἰακώβ, αἱ σκηναί σου Ἰσραήλ, ὡσεὶ νάπαι σκιά-
brãtes: tãꝙ τ horti sup fluniũ: τ velut
ζουσαι, ὡσεὶ κῆποι παράδεισοι ἐπὶ ποταμόν, καὶ ὡσεὶ
B tabnacula: q̃ fixit dñs: sicut cedri iuxta aq̃s. exi-
σκηναί, ἃς ἔπηξεν κύριος, ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα· ἐξε-
bit hõ ex semine eius: τ dominabit gẽ
λεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ, καὶ κυριεύσει ἐθ-
tib⁹ multis. τ exaltabitur pfoch regnũ eius: τ au-
νῶν πολλῶν· καὶ ὑψωθήσεται ἡ ψὼχ βασιλεία αὐτοῦ, καὶ αὐξη-
gebitur regnũ eius: de⁹ duxit eũ ex egypto: vt
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ὁ θεὸς ὡδήγησεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς
gloria vnicornis ei. deuorabit gẽtes inimicos suos: τ pinguia
δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ· ἐδέδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ πάχη
eos ẽmedullabit: τ sagittis suis sagittabit inimicũ:
αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, καὶ ταῖς βολίσιν αὐτοῦ κατατοξεύσει ἐχθρόν,
recubans quieuit vt leo: τ sic catul⁹ leonis ds exci
κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡσεὶ σκύμνος τις ἀνα-
tabit eũ. bñdicẽtes te: bñdicti sũt. τ maledicen-
στήσει αὐτόν· οἱ εὐλογοῦντές σε, εὐλόγηται· καὶ οἱ καταρώμε-
tes te: maledicti sũt. τ irat⁹ est balaac cõtra balaam: τ cõ
νοί σε, κεκατήραται· καὶ ἐθυμώθη Βαλαὰκ ἐπὶ Βαλαάμ, καὶ συ-
plosit manus suas. τ dixit balaac ad ba
πεκρότησε τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ εἶπε Βαλαὰκ πρὸς Βα-
laam: ad maledicẽdũ inimici meũ vocauit te: τ ecce
λαάμ, καταρᾶσθαί σε τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε, καὶ ἰδοὺ

[r] & para [t] totidẽ [b] vitulos:
[l] eiusdẽq̃ nũeri [m] arietes.
[n] Fecit [o] balac [p] vt [r] balaam
[q] dixerat: [s] iposuitq̃ [t] vitu
los [u] & arietes [x] p singulas
Caras. Ca.24.
[a] Vnq̃ vidisset [b] bala
am [c] ꝙ [p] placeret [r] dño: [s] vt
bñdiceret [t] israeli: [x] neq̃q̃
[l] abiit [m] vt añ prexerat:
[o] vt [p] augurijs [o] q̃reret: [q] sz
dirigẽs [r] cõtra [u] desertum
[t] vultũ suũ: [u] & eleuãs [o]
culos [s] vidit [t] israel in tẽ
toriis [p] cõmorãtẽ [r] per tri
bus suas: [r] & irruẽte [s] in se
[p] spũ [t] dei: [x] assumpta [l] pa
rabola [m] ait. [n] Dixit [o] bala
am [p] filius [q] beor: [r] dixit
[s] hõ cuius [t] obturatus est
[u] oculus. [x] dixit [r] auditor
[p] sermonũ [q] dei: [b] qui [c] vi
sionẽ [o] oipotẽtis [c] ituitus
ẽ: [r] qui cadit: [s] & sic apiun
tur [b] oculi eius. [l] Quam
[k] pulchra [l] tabernacula
tua [m] iacob: & [n] tentoria
tua [o] israel: [r] vt valles [q] ne
morose: [r] vt horti [s] iuxta
[t] fluuios irrigui [u] vt taber
nacula q̃ [r] fixit [r] dũs q̃si ce
dri [a] ppe [b] aq̃s. [c] Fluet [o] aq̃
[c] de situla eius: [l] & semẽ il
lius erit [s] in aq̃s [b] multas.
[l] Tolletur [k] pp agag [l] rex
ei [?]: [m] & auferetur [n] regnũ
illius. [o] Deus [p] eduxit illũ
[q] ḋ egypto: [r] cui [?] fortitu
do silis ẽ [s] rhinocerotis.
[u] Deuorabũt [r] gẽtes [r] ho
stes illius: [s] ossaq̃ eorum
[c] cõfrigẽt: [b] & [c] pforabũt
[b] sagittis. [n] Accubãs [c] dor
miuit [r] vt leo: [s] & q̃si leena
[t] quã suscitare [b] nullus au
debit. [k] Qui bñdixerit ti
bi: erit & ipe [l] bñdictus:
[m] Qui maledixerit tibi:
[n] i maledictiõe reputabi
tur. [o] Iratusq̃ [q] balac [r] cõ
tra [s] balaã [r] cõplosis [x] mãi
bus [r] ait. [c] Ad maledicen
dum [o] inimicis meis [c] vo
cauit te: quibus ecõtrario

וְהָכֵן לִי שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִם׃ וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בִּלְעָם וַיַּעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו׃ וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים׃ וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעוֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃ נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם׃ מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃ כִּנְחָלִים נִטָּיוּ כְּגַנַּת עֲלֵי נָהָר כַּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי מָיִם׃ יִזַּל מַיִם מִדְּלָיו וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנָּשֵׂא מַלְכֻתוֹ׃ אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם וְחִצָּיו יִמְחָץ׃ כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר׃ וַיִּחַר אַף בָּלָק אֶל בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל בִּלְעָם לָקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה

Ca.xxiiij.

Vtitiua chal.

וְתָכֵן נָסַךְ רַבְתָּ כּוֹבֵשׁ וְדַבֵּר אֲמַר חֲזֵה שְׁרֵא חֲזֵה נָלָה חֲזֵה שַׁדַּד נָלָה טוּב דִּבַּר מָגֵן שַׂמַּה גָּפֶן רַבַּב שַׁלַּט נַבַּל אַכַּל נָתַן פָּנַךְ חֲסַן נוֹחַ שְׁרֵא אֲרֵה זוּעַ בָּרַךְ לוּט הָוָה

Interp̃.chal.

et para mihi hic septem boues τ septem arietes. Et
fecit balac sicut dixerat balaam: τ obtulit bouem et
arietem super vna quaq̃ ara. Ca.24.
Vidiq̃ balaã ꝙ placeret coꝝ dño vt bñdiceret
israeli: τ nõ abiit sic antea vt augurta q̃reret: fꝫ
posuit facie suã ad vitulũ quẽ fecerãt filij israꝫ i deserto.
Et leuauit balaã oculos τ vidit israel cõmorãtẽ p tri-
bus suas: τ ceuit sup eũ spũs ppbetie a facie dñi. et
assũpsit pabolã suã: τ ait. Dicit balaã filꝰ beor: τ dicꝫ
vir q̃ pulchre videt. dicit q̃ audit verbũ a facie dei: q̃
visionẽ a facie oipotẽtis videt: cadenſ: τ reuelaꝫ ei. q̃
bona ẽ terra tua iacob τ domꝰ hitatiõis tue israel: sicꝫ
torrẽtes defluẽtes: sicꝫ hortus irrigus q̃ ẽ iuxta eupha
tẽ: sicꝫ aromata q̃ plãtauit dñs: sicꝫ cedri q̃ plãtati sunt
iuxꝫ aq̃s. crescet rex q̃ vngetꝫ de filijs suis: τ dñabiꝫ po
pulorꝫ multorꝫ: τ roborabiꝫ magꝫ ꝙ agag rex eiꝰ: τ ele
uabiꝫ regnũ illiꝰ. ds q̃ eduxit eos ḋ egypto: fortitudo
τ altitudo eiꝰ sũt: ḋuorabit domꝰ istꝫ subias ppiorꝫ inimi
corꝫ suorꝫ: τ ꝙda regũ eorꝫ delectabũtꝫ: τ trã eorꝫ possi
debũt. requiescet hitabitq̃ i fortitudie q̃si leoꝝ q̃si leena
τ nõ erit regnũ qõ ꝓmouear eũ. bñdicẽtes tibi erũt bñ
dicti: τ maledicẽtes tibi erũt maledicti. Iratusq̃ ẽ fu
roꝝ balac ꝛ balaã: τ ꝙplosis manib⁹ suis: dixit balac
ad balaã. vt maledicerꝫ inimicis meis duxi te: τ ecce

Transla.Chal.

וְאַתְקִין לִי הָכָא שַׁבְעָא תּוֹרִין וְשַׁבְעָא דְכַרִין׃ וְעָבַד בָּלָק כְּמָא דְאֲמַר בִּלְעָם וְאַסִּיק תּוֹר וְדִכַּר עַל כָּל מַדְבְּחָא׃ וְחָזָא בִּלְעָם אֲרֵי טָב קֳדָם יְיָ לְבָרָכָא יָת יִשְׂרָאֵל וְלָא הֲלִיךְ כְּזִמְנִין דְּהֲוָה אֲזַל לְקַדָּמוּת נְחָשַׁיָּא׃ וְשַׁוִּי לְעַנְפָא דְּהֲוָה אַפּוֹהִי וְזָקַף בִּלְעָם יָת עֵינוֹהִי וְחָזָא יָת יִשְׂרָאֵל שָׁרֵן לְשִׁבְטוֹהִי וְשׁוּרַת עֲלוֹהִי רוּחָא דְנְבוּאָה׃ מִן קֳדָם יְיָ וּנְטַל מַתָּלֵהּ וְאָמַר אִיתַמַּר בַּר בְּעוֹר וְאִיתַמַּר גַּבְרָא דְּשַׁפִּיר חֲזִיוֹנֵהּ׃ דְּשָׁמַע מֵימַר מִן קֳדָם אֵל וְדִחְזוֹ קֳדָם שַׁדַּי חָזֵי וְאִתְגְּלִי לֵיהּ וּמָה טָבָא אַרְשַׁךְ יַעֲקֹב בֵּית מוֹתְבָנָךְ יִשְׂרָאֵל׃ כְּנַחְלִין דְּמִתְרַבְּיָן כְּגִנְתָּא דְּעַל פָּרָת כְּבוּסְמַיָּא דְּתֵיצִיב יְיָ כַּאֲרָזִין דְּנִצְרִין עַל מַיָּא׃ יְסַגִּי מַלְכָּא מִבְּנוֹהִי וְיִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וְיִתְקוֹף מַאֲגַג מַלְכֵּיהּ וְיִתְנַטַּל מַלְכוּתֵיהּ׃ אֱלָהָא דְּאַפֵּיקִינוּן מִמְּצְרַיִם תְּקִיפָא וְרוּמָא דִּילֵיהּ וְכִלְיוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל נְכָסֵי עַמְמַיָּא סָנְאֵיהוֹן וְגַבְרֵיהוֹן יְתַבְּזְנוּן וְאַרְעָהוֹן יַחְסְנוּן׃ וְיִשְׁרֵי בְּתַקּוֹף כְּאַרְיָא וּכְלֵית תַּמְלְכוּ דְּיִזְעְזְעִינֵיהּ מְבָרְכָךְ יְהוֹן בְּרִיכִין וְלִטְרַנָּךְ יְהוֹן לְטִין׃ וְתֹקֶף רוּגְזָא דְּבָלָק לְבִלְעָם וְסַחֵי בִּידוֹהִי וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם לְמֵילַט שָׁנְאַי דַּבַּרְתָּךְ וְהָא

Pritiua heb. **Ter.Heb.** **Au.Ca.xxiiij.** **Trãsla.B.Hiero.** **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina**

	בֵּרַכְתָּ בָּרֵךְ זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: וְעַתָּה	benedixisti eis tertio. nunc	tertio benedixisti.	bñdicẽs bñdixisti tertio hũc. nũc igit fuge
קום	בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי	abi vade in locũ tuũ: decreueram	Reuertere ad locũ tuum. Decreuerã quidem	ἐυλογῶν ἐυλόγηκας τρίτον τοῦτον. νῦν οὖν φεῦγε
	כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה	honorare te: & ecce	magnifice honorare te: sed dominus priuauit te honore	εἰς τὸν τόπον σου. εἶπα τιμήσω σε, καὶ νῦν ἐστέ
כָּבֵד	מִכָּבוֹד: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק	priuauit te dñs	Rñdit balaã ad balac.	uauit te dñs gña. & dixit balaã ad
לָאַד	הֲלֹא גַם אֶל מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר	honore. Dixitq; balaã ad	Nonne nunciis tuis	ρησέ σε κύριος τῆς δόξης. καὶ εἶπε βαλαὰμ πρὸς
	שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר: אִם	balac: nonne & nuncios	quos misisti ad me dixi:	balaac: none & nuncius tuus qs misi
נָתַן	יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב	tuos quos misisti ad me	si dederit mihi balac	βαλαάκ, οὐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου οὓς ἀπέστει
	לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה	dixi: si dederit mihi	domũ suã plenã	λας πρός με, ἐλάλησα, λέγων, ἐάν μοι δῶ βα
יָכֹל פֶּה	לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר	balac domũ suã plenã	argẽto & auro:	λαὰκ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου,
עָשָׂה רוֹעַ	יְדַבֵּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וְעַתָּה	argẽto & auro: nõ	non potero trãsgredi	οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου ποιῆσαι
דִּבֶּר	הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךָ	potero trãsgredi	verbũ dñi dei	et malũ aut bonũ a meipso. ἅ ἂν κύριος εἴπῃ
הָלַךְ יָלַךְ יֵצֵן	אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ	verbũ dñi dei mei: vt	mei: vt vel boni vel	αὐτῷ πονηρὸν ἢ καλὸν παρ' ἐμαυτοῦ· ὅσα ἐὰν εἴπῃ
עָשָׂה	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים: וַיִּשָּׂא מָשָׁלוֹ וַיֹּאמַר	faciã vel bonũ vel	malũ qd pferã excorde	μοι ὁ θεός, ταῦτα ἐρῶ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ ἀποτρέ
יוֹם נָשָׂא אָמַר	נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר	malũ ex voluntate	meo: sed quicquid dñs	πω εἰς τὸν τόπον μου· δεῦρο συμβουλεύσω σοι,
	שְׁתֻם הָעָיִן: נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל	mea: quod locutus	dixerit hoc loqr. Ve	τί ποιήσει ὁ λαὸς οὗτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτων
	וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה	fuerit vobis: illud	rũtamẽ pgẽs ad popu	ἡμερῶν. καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ
יָדַע עָלָה חָזֶה	נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם: אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה	loquar. Et nũc ecce	lũ meũ dabo tibi cõsili	εἶπε, φησὶ βαλαὰμ υἱὸς βεώρ, φησὶ ὁ ἄνθρω
נָגַל רָאָה	אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב דָּרַךְ כּוֹכָב	ego vado ad populũ	um: qd populus tuus	πος ὁ ἀληθινὸς ὁρῶν ἀκούων λόγια θεοῦ ἐπισάμε
שׁוּר דָּרַךְ נָכָר	מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וּמָחַץ	meũ: veni cõsulã tibi	populo huic faciat	νος ἐπισήμην παρὰ ὑψίστου, καὶ ὅρασιν θεοῦ ἰδὼν
קוּם	פַּאתֵי מוֹאָב וְקַרְקַר כָּל בְּנֵי	quid faciet populus	extremo tpe. Sũpta i	in sõnio: aperti oculi eius: osten
	שֵׁת: וְהָיָה אֱדוֹם יְרֻשָּׁה וְהָיָה	hic populo tuo in	gitur parabola: rursũ ait.	ἐν ὕπνῳ, ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, δεῖ
	יְרֻשָּׁה שָׂעִיר אֹיְבָיו וְיִשְׂרָאֵל	fine vtrũ. Et assumẽs	Dixit balaã filius beor:	dã ei & nõ nũc. beatificabo & nõ appiũ
	עֹשֶׂה חָיִל: וְיֵרֶד מִיַּעֲקֹב וְהֵאבִיד	parabolã suã dixit:	dicit homo cui	ξω αὐτῷ καὶ οὐχὶ νῦν. μακαρίσω καὶ οὐκ ἐγγιῶ·
רְדָה אָבַד	שָׂרִיד מֵעִיר: וַיַּרְא אֶת עֲמָלֵק	dicit balaã filius beor:	obturat ẽ oculus: dix	orietur stella ex iacob: & exurget ho
שָׂרַד רָאָה	וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר רֵאשִׁית	dicit ille q audit verbũ	it auditor sermonum	ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ ἰακὼβ, καὶ ἀναστήσεται ἄνθρω
נָשָׂא אָמַר	גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד:	dñi & sciens scientiã	dei: q nouit doctrinã	mo de israel: & cõfriget duces moab:
	וַיַּרְא אֶת הַקֵּינִי וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ	a cõspectu excelsi: q	altissimi: & visiões	πος ἐξ ἰσραὴλ, καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς μωάβ,
		videt visionẽ a	potẽtis videt: q cadens	& captiuabit oẽs filios seth. & erit
		facie oipotẽtis: qui	aptos habet oculos.	καὶ αἰχμαλωτεύσει πάντας τοὺς υἱοὺς σήθ· καὶ ἔσαι
		cadit: & reuelatur ei.	Videbo eũ: sed nõ mõ	edom hereditas: & erit hereditas esau ini
		Videbo eum: non	intuebor illũ: sed nõ	ἐδὼμ κληρονομία, καὶ ἔσαι κληρονομία ἡσαῦ ὁ ἐχ
		modo intueor eum:	prope. Orietur stella ex	micus eius. & israel fecit fortitudinẽ: & cur
		sed nõ est prope: cum	iacob: & cõsurget vir	ρὸς αὐτοῦ. καὶ ἰσραὴλ ἐποίησεν ἰσχύν, καὶ ἐξεγερ
		consurget rex de domo	ga de israel: & pcutiet	get ex iacob: & perdet saluatũ ex ciuitate.
		iacob: & vngetur xps	duces moab: & vastabit	θήσεται ἐξ ἰακὼβ, καὶ ἀπολεῖ σωζόμενον ἐκ πόλεως.
		de domo israel: &	oẽs filios seth. & e	& videbis amalec: & assumẽs parabo
		occidet principes	rit idumea posessio ei	καὶ ἰδὼν τὸν ἀμαλήκ, καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβο
		moab: & vbinabitur	us. Hereditas seir ce	lã suã: dixit: principiũ gẽtiũ amalec: &
		omnis filios hominũ.	det inimicis suis: israel	λὴν αὐτοῦ, εἶπεν, ἀρχὴ ἐθνῶν ἀμαλήκ, καὶ τὸ
		Et erit idumea	vero fortiter aget. De	semen eius bibit. & videbis cineũ:
		hereditas inimicis	iacob erit qui dñetur:	σπέρμα αὐτοῦ ἀπολεῖται. καὶ ἰδὼν τὸν κενταῖον,
		suis. Israel autẽ	& perdat reliquias ci	& assumẽs parabolã suã:
		prosperabit in	uitatis. Cumq; vidisset a	καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ,

Pritiua chal. **Interp.chal.** **Transla.Chal.**

יְקַר	benedictione bñdixisti eis iã tertio. nunc aũt vade in	
אֲמַר נְתַן מְלָא	locũ tuũ: decreuerã eni honorare te: & ecce puauit te	
רְשָׁה עָבַר עֲבַד	dñs honore. Dixitq; balaã ad balac. Nonne etiã nũ	
רַעֲיָה מְלִיל מֵלֵךְ	cijs quos misisti ad me locutus sum vicẽs. Si dederit	
חֲוָה חֲזָה יְדַע	mihi balac domũ suã plenã argento & auro: nõ est mi	
עֲלָה שַׁד נְגַל	hi facultas trausgrediẽdi decretũ verbi dñi: vt factã	
סַגַה קוּם רַגַב	bonũ aut malũ ex volũtate mea. qõcunq; locutus fue	
קָטַל רַגַב שַׁלַט	rit dñs: illud loquar. Et nũc ecce ego vado ad populũ	
הָוָה צַלַח נָחַת	meũ. veni cõsulã tibi qd faciet populus hic ppõ tuo in fine vterũ. Et assumpsit	
אָבַד שָׁזַב קָרָה	parabolã suã: & ait. Dicit balaã filio beor: & dicit vir	
רֵאשׁ	qui pulchre videt. Dicit ille q audit verbũ a fa[redacted]ei	
	et sciens scientiã a cõspectu excelsi: q videt visionẽ a	
	facie oipotẽtis: qui cadit: & reuelatur ei. Videbo eum:	
	et nõ modo: intueor eum: sed nõ est prope: cum con	
	surget rex de domo iacob: et vngetur xps de domo	
	israel: & occidet principes moab: & vbinabitur omnis	
	filios hominũ. et erit idumea hereditas: & erit seir	
	hereditas inimicis suis. Israel autẽ prosperabit in	
	subitãtia. & descendet vnus de domo iacob: & perdet	
	eum qui euaserit de ciuitate populo. Et vidit amale	
	ch & assumpsit parabolã suã & ait. Principiũ bello	
	rum israel fuit amalech: & extrema eius in eternũ per	
	dentur. Et vidit salamẽ & assumpsit parabolã suam:	

וַיְבָרֶךְ בָּרוֹן דְּנָן תַּבֵּל זִמְנִין וּכְעַן אֵיזֵל לָךְ לְאַתְרָךְ אֲמָרִית יְקָרָא אַסְגָּרִנָּךְ וְהָא	
מָנַעֲךָ יְיָ מִן יְקָר וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הֲלָא אַף לְאִינְבָּדָךְ דְּשָׁלַחְתָּ לְוָתִי מַלִּילִית לְמֵימָר׃	
אִם יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֵי בֵיתֵיהּ כְּסַף וּדְהָב לֵית לִי רְשׁוּ לְמֶעְבַּר עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַּייָ	
לְמֶעְבַּד טָבָא אוֹ בִישָׁא מִרְעוּתִי דְּמַלֵּיל דַּיי אֵיתֵיהּ אֵימַלֵּיל׃ וּכְעַן הָא אֲנָא אָזֵיל לְעַמִּי	
אֵיתָא אֶמְלִיכְנָּתָךְ דְּתַעְבֵּד עַמָּא הָדֵין לְעַמָּךְ בְּסוֹף יוֹמַיָּא׃ וּנְטַל מַתְלֵיהּ	
וַאֲמַר אֶמַר בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר וֶאֱמַר גַּבְרָא דְּשַׁפִּיר חָזֵי וַאֲמַר דְּשָׁמֵיעַ מֵימַר מִן קֳדָם אֵל וְיָדֵיעַ	
מַדַּעְתָּן קֳדָם עִלָּאָה דְּחֵיזוּ מִן קֳדָם שַׁדַּי חָזֵי מִתְגְּלִי לֵיהּ׃ חַזְיֵתֵיהּ וְלָא כְעַן	
סְכֵיתָה וְלָא אִיתּוֹהִי קָרִיב כַּד כּוֹכָא מִדְּבֵית יַעֲקֹב וְיִתְרַבֵּא מְשִׁיחָא מִדְּבֵית	
יִשְׂרָאֵל וְיִקְטוֹל רַבָּרְבֵי מוֹאָב וְיִשְׁלוֹט בְּכָל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃ וִיהֵא אֱדוֹמָאָה יְרוּתָא וִיהֵא	
יְרוּתָא שְׂעִיר לְבַעֲלֵי דָּבְבוֹהִי וְיִשְׂרָאֵל יְצַלַּח בְּנָכְסִין׃ וְיֵהוֹת חַד מִדְּבֵית יַעֲקֹב וְיאבֵד	
מְשֵׁזִיב מְקוּרְיַת עַמְמַיָּא וְחָמֵי אִית עֲמָלֵקָאָה וּנְטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר רֵישׁ קְרָבַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל	
הֲוָה עֲמָלֵק וְסוֹפֵיהּ לְעָלְמָא יֵאבַד׃ וְחָמֵי אִית שַׂלְמָאָה וּנְטַל מַתְלֵיהּ	

virit: fortis habitatio tua: τ si posueris in petra
ἔθετεν, ἰσχυρὰ ἡ κατοικία σου, καὶ ἐὰν θῇς ἐν πέτρᾳ τὴν
nidũ tuũ: τ si fac⁹ fuerit heor nidus inidta
νοσσιάν σου, καὶ ἐὰν γένηται τῷ βεὼρ νοσσιὰ παγου
tia: assyrij te captiuabũt. τ assumẽs
γίας, ἀσσύριοί σε αἰχμαλωτεύσουσι. καὶ ἀναλαβὼν
parabolã suã: virit: heu heu: qs vinet: qñ
τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, ἔιπεν, ὦ ὦ, τίς ζήσεται, ὅταν
posuerit ista de⁹: τ cribit de manu italox. τ
θῇ ταῦτα ὁ θεός, καὶ ἐξελεύσεται ἐκ χειρὸς κιτιαίων. καὶ
affligẽt assur: τ affligẽt hebreos. τ ht
κακώσουσιν ἀσσοὺρ, καὶ κακώσουσιν ἔβραίους. καὶ αὐ
vnanimiter pibũt. τ surgẽs balaam a-
τοὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπολοῦνται. καὶ ἀναστὰς βαλαὰμ ἀ-
bijt: reuersus in locũ suũ. reuersus ãt
πῆλθεν, ἀπεστράφης εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ἀπεστράφης δὲ
τ balaac abijt ad sua.
καὶ βαλαὰκ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτοῦ. Ca. 25.

A ΘΑΤ mãsit israel in sethim: τ cptaminat⁹ ẽ
καὶ κατέλυσεν ἸΗΛ ἐν σαττείν, καὶ ἐβεβηλώθη
populus vt fornicaret⁹ in filias moab. τ voca
Josue. ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας μωάβ. καὶ ἐκά
12.d. uerũt ipas ad sacrificia idolox suox:
λεσαν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν θυσιῶν τῶν εἰδώλων αὐτῶν,
τ comedit populus de sacrificijs eox: τ adora
καὶ ἔφαγεν ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν αὐτῶν, καὶ προσεκύνη-
uit idola eox: τ sacrificauit israel beel
σε τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ βεελ
phegor: τ iratus ẽ furore dñs israel: τ virit dñs
φεγώρ, καὶ ὠργίσθη θυμῷ ΚΣ τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν ΚΣ τῷ
moysi: accipe oẽs duces populi τ
μωυσῆ, λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ λαοῦ καὶ
tradue eos dño cõtra solẽ.
παραδειγμάτισον αὐτοὺς κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου.
B τ auertetur ira furoris dñi ab israel.
καὶ ἀποστραφήσεται ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ἰσραήλ.
τ virit moyses tribuũ⁹ israel: occidite
Exo. καὶ εἶπε μωυσῆς ταῖς φυλαῖς Ἰσραήλ, ἀποκτείνατε
32.f. vnusq̃sq; domesticũ suũ q̃ sacrificauit beel-
ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ βεελφε
phegor. τ ecce hõ ex filijs israel venies ad
γώρ. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν προ-
durit frẽs suũ ad madianitẽ co
σήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν μαδιανίτην ἐναν-
ram moyse: τ corã oĩ cõgregatiõe filioz israel. ipi
τίον μωυσῆ, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ. αὐ-
flebãt apud hostiũ tabernaculi testimonij. τ videꝫ
τοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἰδὼν
fines filius eleazar filij aaron sacerdotis: surrexit de medio
φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, ἐξανέστη ἐκ μέσου τῆς
cõgregatiõis. τ accipiẽs pugionẽ in manu intrauit post
συναγωγῆς, καὶ λαβὼν σιρομάσην ἐν τῇ χειρὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω
hoiem israelitẽ: in caminũ. τ pfodit
τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλίτου, εἰς τὴν καμίνον. καὶ ἀπεκέντησεν

Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Nu.	Ca.xxv.	Pritiua heb.
laít. m Robustũ quidẽ est	וַיֹּאמַר			יָשַׁב שׁוּם
habitaculũ tuũ: . o sed si	אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ			
in petra posueris nidũ	וְשִׂים בַּסֶּלַע			קֵנֶךָ קָנָן
tuũ: & fueris electus de	קִנֶּךָ: כִּי אִם יִהְיֶה			
stirpe cin: q̃diu poteris	לְבָעַר קַיִן עַד			שָׁבָה
pmãere! Assur. n. capi-	מָה אַשּׁוּר תִּשְׁבְּךָ: וַיִּשָּׂא			
et te. Assumptaq̃ para	מָשָׁלוֹ			חָרָה שׁוּם
bola iterũ locutus est.	וַיֹּאמַר אוֹי מִי יִחְיֶה מִשָּׂמוֹ אֵל:			
Heu qs victur? est: qñ	וְצִים מִיַּד כִּתִּים וְעִנּוּ אַשּׁוּר וְעִנּוּ			צִיָּה עָנָה
ista faciet deus. Veniẽt i	עֵבֶר וְגַם הוּא עֲדֵי אֹבֵד: וַיִּקַּם			קוּם
trieríb⁹ de italia: supa	בִּלְעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם בָּלָק			שׁוּב קוּם
but assyrios: vastabũt-	הָלַךְ לְדַרְכּוֹ: וְיִשְׂרָאֵל יָשַׁב		Ca.xxv.	
q̃ hebreos: & ad extre	בַּשִּׁטִּים וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל			חָלַל זָנָה
mũ et ipi pibũt. Surre	בְּנוֹת מוֹאָב: וַתִּקְרֶאן לָעָם			בָּגָה מָרָא
xitq̃ balaã: & reuersus	לִזְבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ			אָכַל שָׁחָה
ẽ i locũ suũ. balac quo	לֵאלֹהֵיהֶן: וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל			צָמַד
q̃ via q̃ venerat rediit.	פְּעוֹר וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל:			חָרָה
MOrabatur Ca. 25.	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל			לָקַח
Ãt eo tpe israel i se	רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה			נָכַע
thim: & fornicatus est	נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה			שׁוּב חָרָה
ppls cũ filiabus moab	מִיִּשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל			
q̃ vocauerũt eos ad sa	שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אַנְשָׁיו			צָמַד
crificia sua. At illi co-	הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: וְהִנֵּה			בּוֹא קָרַב
mederũt & adorauerũt	אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא			
deos earũ. Initiatusq̃	וַיַּקְרֵב			
est israel beelphegor.	אֶל אֶחָיו אֶת הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי			
Et iratus dñs ait ad	מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עֲדַת בְּנֵי			יָצַד
moysen. Tolle cunctos	יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בֹכִים פֶּתַח אֹהֶל			בָּכָה
principes populi: &	מוֹעֵד: וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן			יָעַד רָאָה
suspende eos ∞∞∞∞∞∞∞	אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה			קוּם
cõtra solẽ in patibulis:	וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ: וַיָּבֹא אַחַר			לָקַח בּוֹא
vt auertatur furor me	אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֻּבָּה וַיִּדְקֹר			דָּבַר

Interp.chal.	Pritiua chal.
et ait: robusta est dom⁹ habitatiõis tue: ponecꝫ in ci-	יְתֵב שָׁוֵה דּוּר
uitate fortissima hitaculũ tuũ. Si eni fuerit salame⁹	שַׁרְיָה חוּב חֵיוָה
in cõsumationez: assyrius captiuabit te. τ assũpsit pa	צָרַח עָנָה שָׁעְבֵּד
rabolã suã τ ait. Ele pctõribus q̃ vixerit qñ faciet de⁹	קוּם תּוּב
hec! Et naues venĩt a romanis: τ affligẽt assyriam τ	שְׁרָא טָעָה
subijciẽt trans flumẽ euphratẽ: τ illi quoq; in eternũ	חֲבַר
peribũt. Surrexitq; balaam τ abijt τ reuersus est in	רָאשׁ חוּב
locũ suũ: balac quoq; abijt in viam suam. Ca.25.	תּוּב דּוּן
MOrabatur aũt israel in setim: τ cepit ppls fornı	חֲבַר
cari cũ filiab⁹ moab: τ vocauerũt populũ ad sa-	בְּגָה שָׁגַן
crificia idolox suox: τ comedit popul⁹: τ adorauerũt	קוּם נָוָה עַל
idola eox. Cõiunctusq; ẽ israel cultoribus beelphegor:	
et iratus est furor dñi ꝑtra israel. et dixit dñs. Tolle	
oẽs pncipes populi: τ iudica τ occide illũ q̃ reus fue-	
rit morte coꝛã dño ꝑtra solẽ: vt auertatur ira furoris	
dñi ab israel. Dixitq; moyses iudicibus israel. Occi-	
dat vnusquisq; viros suos q̃ cõiuncti sunt cultoribus	
beelphegor. Et ecce vir de filijs israel venit: τ attulit	
ad fratres suos madianitẽ ante oculos moysi τ ante	
oculos ois cõgregationis filioz israel τ illi flebãt in	
ostio tabernaculi federis. Et vidit phinees filius	
eleazar filij aaron sacerdotis: τ surrexit de medio cõgre-	
gationis: τ tulit lanceã in manu sua: et venit post vi-	
rum israelitam in lupanar: τ perfodit ∞∞∞∞∞	

Trãsla.Chal.

וַאֲמַר תֵּקִיף בֵּית מוֹתְבָךְ וְשַׁוִּי בִּכְרָךְ תַּקִּיף מְדוֹרָךְ וְאַרִי אִם יְהֵא לְשֵׁצָאָה שַׁלְמָאָה
אִתּוֹרָאָה יְשֵׁבְיָנָךְ וּכְמַל מַתֵּלְיָה וַאֲמַר יְ לְחֵיבְיָא דְּיִחוֹן כַּד יַעְבֵּד אֱלָהָא יָת אִלֵּין
וְצִירָן יְצַטְרְחָן מִן רוּמָאֵי וְיַעֲנוּן לְאָתּוּר וְיִשְׁעְבְּדוּן לְעֵבֶר בְּרַת וְאַף אִנּוּן לְעָלְמָא יְאִבְדוּן
וְקָם בִּלְעָם וַאֲזַל וְתַב לְאַתְרֵיהּ וְאַף בָּלָק אֲזַל לְאָרְחֵיהּ Ca.xxv וְיִתֵּב יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁטִּים וְשָׁרִי עַמָּא לְמִטְעֵי בַּתַּר בְּנָת מוֹאָבְנוּ וּקְרָאָה לְעַמָּא לְדִבְחֵי טַעֲוָתְהֶן וַאֲכַל עַמָּא
וְסָגִידוּ לְטַעֲוָתְהֶן: וְאִתְחַבַּר יִשְׂרָאֵל לְבַעְלָא פְּעוֹר וְתֻקְפָא רוּגְזָא דַיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל:
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה דְּבַר יָת כָּל רֵישֵׁי עַמָּא וְדוּן וְקָטוֹל דְּחַיָּבִין קֳדָם יְיָ לְקָבֵל
שִׁמְשָׁא וְיִתּוּב תְּקוֹף רוּגְזָא דַיְיָ מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל קְטוֹלוּ גְּבַר
גַּבְרָא וְהִי דְּאִתְחַבָּרוּ לְבַעְלָא פְּעוֹר וְהָא גַּבְרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָתָא וְקָרִיב לְוָת אֲחָתְהוֹן
יָת מְדָנְיְתָא לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִנּוּן בָּכֵן פָּתְרַע מַשְׁכַּן
זִמְנָא וְחָזָא פִּינְחָס בַּר אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כַּהֲנָא וְקָם מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא וְנָסִיב רוּמְחָא ״
בִּידֵיהּ וְעָל בָּתַר גַּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל לְקֻבְּתָא וּרְגַע ◇◇◇

Hebraica Ver. Heb. Hu. Ca. xxvj.

אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל קֻבָּתָהּ וַתֵּעָצַר
הַמַּגֵּפָה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּהְיוּ
הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת
קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אֱמֹר
הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם:
וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית
כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא
לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר
הֻכָּה אֶת הַמִּדְיָנִית זִמְרִי בֶּן סָלוּא
נְשִׂיא בֵּית אָב לַשִּׁמְעֹנִי: וְשֵׁם
הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה הַמִּדְיָנִית כָּזְבִּי
בַּת צוּר רֹאשׁ אֻמּוֹת בֵּית אָב
בְּמִדְיָן הִוא: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר: צָרוֹר אֶת הַמִּדְיָנִים
וְהִכִּיתֶם אוֹתָם: כִּי צֹרְרִים הֵם
לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם
עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כָּזְבִּי
בַּת נְשִׂיא מִדְיָן אֲחֹתָם הַמֻּכָּה
בְּיוֹם הַמַּגֵּפָה עַל דְּבַר פְּעוֹר:
וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגֵּפָה

Ca. xxvi.

הַיָּה

Hebraica chal.

אִנְתַּא כְּלַה
יְהוָה מִית רַבְעָא
אֲמַר תּוּב חֲמָה
כְּנָא שָׁצָא קוֹם
יְהוָה
כָּמֵל רַבָּב
רֵאשׁ
עִיק
נָכַל עָסָק
אָת

Interp. chal.

ambos virum. s. israelitã & mulierẽ per ventrem ſuũ: et ceſſauit peſtis a filijs iſrael. Fuerunt̃ q̃ qui mortui ſunt in peſte viginti & quattuor milia. Locutuſq̃ eſt dñs cum moyſe dicens. Phinees filius eleazari filij aaron ſacerdotis auertit iram meam a filijs iſrael: cum zelauerit zelum meum in medio eorum: vt non conſumerẽ filios iſrael zelo meo. Idcirco dic ei. ecce ego ſtatuo illi pacez ſcederis mei. eritq; ei & filijs eius poſt eum pactum ſacerdotij ſempiternum: eo q; zelatus eſt deum ſuum: & placauit pro filijs iſrael. Homen autem viri iſraelite occiſi qui occiſus eſt cum madianitide erat zamri filij ſalu principis domus paterne de tribu ſymeonis. Et nomen mulieris madianitidis que occiſa eſt erat cozbi filia ſur qui erat principis nationis domus paterne in madian. Locutuſq; eſt dominus cum moyſe dicens. Affligite madianitas: & occidite eos. quia ipſi afflixerunt vos inſidijs ſuis quibus inſidiati ſunt cõtra vos per idolum phogor & per cozbi filiam principis madian ſororẽ ſuã: que occiſa eſt in die peſtis propter phogor. Ca. 26.

ET factum eſt poſt peſtem:

Trãſla. B. Hiero.

ambos ſimul virum ſci licet
& mulierem in locis genitalibus. Ceſſauitq; plaga a filiis iſrael. & occiſi ſunt viginti quattuor milia hominũ. Dixitq; dñs ad moyſen. Phinees filius eleazari filii aarõ ſacerdotis auertit iram meam a filijs iſrael: quia zelo meo cõmotus ẽ contra eos: vt non ipſe delerẽ filios iſrael in zelo meo. Idcirco loqre ad eum. Ecce do ei pacẽ federis mei: & erit tam ipſi q̃ ſemini eius pactum ſacerdotii ſempiternũ quia zelatus eſt pro deo ſuo: & expiauit ſcelus filiorũ iſrael. Erat aũt nomẽ viri iſraelite qui occiſus eſt cum madianitide: zambri filius ſalumi dux de cognatione & tribu ſymeonis. Porro mulier madianitis: q̃ pariter interfecta ẽ: vocabatur cozbi filia ſur principis nobiliſſimi madianitarum. Locutuſq; eſt dñs ad moyſẽ dicens. Hoſtes vos ſentiant madianite: & percutite eos: quia & ipſi hoſtiliter egerũt contra vos: & decepere inſidijs per idolum phogor & cozbi filiam ducis madiã ſororẽ ſuam: que peuſſa eſt in die plage pro ſacrilegio phogor. Ca. 26

POſtq̃ noxiorũ ſanguis effuſus eſt:

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

ambos homine iſraelitẽ: & mulierẽ p vulua eius: & ceſſauit plaga a filijs iſrael: & fuerũt mortui in plaga quattuor & viginti milia. & locutus eſt dñs ad moyſen: dicẽs: finees filij eleazar filij aaron ſacerdotis ſedauit furorẽ meũ a filijs iſrael cũ zelaret meũ zelũ iter eos: & nõ pdidi filios iſrael in zelo meo. ſic dic: ecce ego do ei teſtamẽtũ meũ teſtamẽtũ pacis: & erit ei & ſemini eius poſt eũ teſtamẽtũ ſacerdotij ſempiterni: q̃ zelauit deo ſuo: & placauit p filijs iſrael. at nomẽ hominis iſraelite peuſſi: q̃ peuſſus eſt cũ madianitide: zambri: filij ſalo: princeps domus patrie ſymeõ. & nomẽ mulieri madianitidi peuſſe: cozbi: filia ſur: principis gẽtis omoth: domus familie eſt ſouẽ, & locutus eſt dñs ad moyſẽ: dicens: loquere filijs iſrael: dicens: ſuccẽſete madianitis: & peutite eos: & percutite eos: quia ipſi hoſtiliter egerũt vobiſcũ p phogor & p cozbi filiam principis madian ſororẽ eorũ peuſſam in die plage pp phogor.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγήν, ΚΑΙ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, φινεὲς ὁ υἱὸς ἐλεαζὰρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως κατέπαυσεν τὸν θυμόν μου ἀπὸ υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῷ ζηλῶσαί μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐξανήλωσα τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλῳ μου. οὕτως εἶπον, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ τὴν διαθήκην μου διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἔσαι αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνίας, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσε τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἰσραηλίτου τοῦ πεπληγότος, ὃς ἐπεπλήγη μετὰ τῆς μαδιανίτιδος, ζαμβρί, υἱὸς σαλώ, ἄρχων οἴκου πατριᾶς συμεών. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ τῇ μαδιανίτιδι πεπληγυίᾳ, χασβί, θυγάτηρ ἀρχόντων ἐθνους ὁμόθ, οἴκου πατριᾶς ἐστὶ σουέ, ἄρχοντος ἔθνους ὁμόθ, οἴκου πατριᾶς ἐστὶ μαδιάν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέγων, ἐχθραίνετε τοῖς μαδιναίοις, καὶ πατάξατε αὐτούς, ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι, ὅσα δολιοῦσιν ὑμᾶς διὰ φογὼρ καὶ διὰ χασβὶ θυγατρὸς ἀρχόντος μαδιὰν ἀδελφὴν αὐτῶν τὴν πεπληγυῖαν ἐν ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ φογώρ. Ca. 26.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγήν,

Ca. xxvi.

Translа. Chal.

אִתְגַּלְיָיאַת בַּר יִשְׂרָאֵל וְיָת אִיתְּתָא לְמָתָא וְאִתְבְּלִי מוֹתָנָא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַהֲוֹו דְּמִיתוּ בְּמוֹתָנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבְּעָה אַלְפִין: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: פִּינְחָס בַּר
אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא אֲתִיב יָת חֵימְתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִקְנָאָתִי בֵּינֵיהוֹן
וְלָא שֵׁצֵיתִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: בְּכֵן אֱמַר הָאֲנָא גְּזַר לֵיהּ יָת קְיָמִי שְׁלָם:
וִיהֵי לֵיהּ וּלְבַעֲלוֹהִי בָּתְרוֹהִי קְיָם כְּהֻנַּת עָלַם חֲלַף דְּקַנֵּי קֳדָם אֱלָהֵיהּ וְכַפַּר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וְשׁוּם גַּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל כְּמִתְקְטֵל עִם מִדְיָנִיתָא זִמְרִי בַּר סָלוּא רַב
בֵּית אַבָּא לְשִׁמְעוֹן: וְשׁוּם אִיתְּתָא דְּאִתְקְטֵלַת מִדְיָנִיתָא כָּזְבִּי בַּת צוּר רֵישׁ
אוּמֵי בֵּית אַבָּא בְּמִדְיָן הוּא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: אָעִיק יָת מִדְיָנָאֵי וְתִמְחוֹן
יְתְהוֹן אֲרֵי מְעִיקִין אִינוּן לְכוֹן בְּנִכְלֵיהוֹן דְּנָכְלִילוּ לְכוֹן עַל עֵיסַק פְּעוֹר וְעַל עֵיסַק כָּזְבִּי
בַּת רַבָּא דְּמִדְיָן אֲחָתְהוֹן דְּאִתְקְטֵלַת בְּיוֹמָא דְּמוֹתָנָא עַל עֵיסַק פְּעוֹר:

וַהֲוָה בָּתַר מוֹתָנָא

Ca. xxvi.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ locutꝰ ē dñs ad moysen: τ ad eleazar
καὶ ἐλάλησε κς̄ πρὸς μωυσῆν, καὶ πρὸς ἐλεάζαρ τὸν
sacerdotē: dicēs: accipe ſũmã vniuerſe cõgregatio
ἱερέα, λέγων, λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγω-
nis filiorꝫ iſrael: a viginti ãnis τ ſupra:
γῆς υἱῶν ἰσραὴλ, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω,
g vomos familiaꝝ ipoꝝ: ois egrediēs
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμε-
ad preliandũ in iſrael. τ locutꝰ ē moy
νος παρατάξασθαι ἐν ἰσραὴλ. καὶ ἐλάλησε μωυ
ſes τ eleazar ſacerdos cũ eis in arabothmo
σῆς καὶ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς μετ' αὐτῶν ἐν ἀραβὼθ μω
ab ſup iordanē cõtra hiericho: dicēs:
ἀβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ, λέγων,
a viginti ãnis τ ſupra: quēadmodũ cõſti-
ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον συνέ
tuit dñs moyſi. τ filij iſrael qui
ταξε κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ ἐ-
egreſſi ex egypto: ruben: primogenitꝰ iſ-
ξελθόντες ἐξ αἰγύπτου, ῥουβήν, πρωτότοκος ἰσ
Deu. rael. filij ãt ruben: enoch populꝰ enoch
46.b. ραὴλ: υἱοὶ δὲ ῥουβήν, ἐνὼχ δῆμος τοῦ ἐνὼχ τοῦ
Exo. phallu. populꝰ phallu: eſron. populꝰ
6.b. φαλλοῦ. δῆμος τ φαλλουεί, τῶ ἐσρών. δῆμος τ
1.Pa. eſron: charmi: populꝰ charmi. hi ru
6.b. ἐσρωνεί, τῶ χαρμεί, δῆμος ὁ τοῦ χαρμεί. οὗτοι ῥου
bẽ populi τ fuit numeratio eoꝝ tria τ
βὴν οἱ δῆμοι καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν τρεῖς καὶ
quadraginta milia τ ſeptingenti τ tri-
τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τρια
ginta. τ filij phallu: eliab. τ filij eli-
κοντα. καὶ οἱ υἱοὶ φαλλοῦ, ἐλιάβ. καὶ οἱ υἱοὶ ἐλι-
ab: nammel τ dathan τ abirõ. hi ſunt
άβ, ναμουὴλ καὶ δαθὰν καὶ ἀβειρών. οὗτοι ἐπί
B toꝛes cõgregatiõis. hi ſunt qui inſurrexerũt
κλητοι τῆς συναγωγῆς, οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπισάντες
cõtra moyſen τ aaron in cõgregatiõe core: in
ἐπὶ μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν τῇ συναγωγῇ κορέ, ἐν τῇ
rebelliõe dñi. τ apertꝰ ẽra os ſu-
ἐπισασίᾳ κυρίου. καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐ-
um deuorauit eos: τ core in morte
τῆς κατέπιεν αὐτούς, καὶ κορὲ ἐν τῷ θανάτῳ
cõgregatiõis ei⁹: qñ deuorauit ignis
τῆς συναγωγῆς αὐτοῦ, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ
quiquaginta τ ducentos: τ facti
τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγενήθη-
ſũt in ſigno. at filij core nõ mortui ſũt.
σαν ἐν σημείῳ. οἱ δὲ υἱοὶ κορὲ οὐκ ἀπέθανον.
ẽ.16.g τ filij ſymeõ ppls filiorꝫ ſymeõ na
καὶ οἱ υἱοὶ συμεὼν ὁ δῆμος τῶν υἱῶν συμεὼν τῷ να
muel. ppls namuelī:
μουήλ. δῆμος ὁ ναμουηλεί,

Trãsla. B. Hiero.

ᵒdixitᵉdominusᶠadᵍmoy
senᵇ& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜeleazarumᵏfiliumˡaarõ
ᵐſacerdotem. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒNumerateᵉomnemᵍſũ
mamᶠfiliorumᵐiſrael ꝯꝯ
ˣaᶜviginti'ãnis ᵃ& ſupra
ᵇp domos &ᶜcognatiões
ſuas:ᵇcunctosᶜ qui poſ
ſunt adᶠbellaᵉprocedere
ᵇLocuti ſũt itaqꝫᶠmoy-
ſesᵏ& eleazarˡſacerdos
ᵐi cãpeſtribusᵒmoabᵖ ſu
perᵍiordanẽ cõtraᶠhieri
cho ad eos q erãtᵉa ᵘvigi
tiˢannisᵛ& ſupra: ꝯꝯꝯꝯ
ʸſicutᵇdñsᵃiperarat.quo
rum iſte eſt numerus. ꝯ
ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏRuben ˡprimogenitus
ᵐiſrael.ᵒHuiusⁿfilius ꝯꝯ
ᵖenoch:a quoᵍ familia
ʳenochitarũ:ˢ& phallu a
quoᵗfamilia ᵘphalluita-
rum:ᵛ& eſrom a quoʷfa
milia'eſromitarum:ˣ&
charmi a quoᵇfamilia
ᶜcharmitarũ. ᵈHeſũtᵉfa
milie de ſtirpeᶠrubẽ:ᵇq̃
rũ nũerusᵍ inuentus eſt
ˢquadragĩtaᵗtriaˡmília
ᵐ& ſeptingẽtiᵒtriginta.
ᵖFiliusᵍphallu: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳeliab.ˢhuiusᵗfilii"namu
helᵛ& dathan ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷ& abiron.'Iſti ſuntᵉda-
thanᵇ& abiron ꝯꝯꝯꝯ
ᶜprincipesᵈpopuli:ᶜ qui
ʳſurrexerũtᵉcõtraᵇmoy
senˡ&ᵏaaronˡin ſeditiõe
ᵐchoreⁿqñᵒaduerſus
ᵉdñmᵐrebellauerũt:ᵍ &
apiensʳterraᵗos ſuũᵘde-
uorauitᵛchoreʷmoriẽti-
busᵇplurimis:ᶜqñ cõbuſ
ſitᵈignisᵍducẽtosᶠ quin
q̃ginta'viros.ˡ Et factũ
eſt grandeᵏmiraculũ:vt
choreⁿ peunteˡfiliiᵐillius
ⁿnonᵒperirent.ᵖFiliiᵍſy
meonʳper cognationes
ſuasᵉnamuhel.abhocᶠfa
miliaᵘnamuhelitarum.

Ter. Heb. Nu. Ca. xxvi. Poſitiua. ſyrꝫ.

דבר	ᵖוַיֹּאמֶר ᶜיְהוָה ᶠאֶל ᵍמֹשֶׁה ᵇוְאֶל	
	ᵏאֶלְעָזָר ˡבֶּן אַהֲרֹן ᵐהַכֹּהֵן ⁿלֵאמֹר׃	
נשא ראש עדה	ᵒשְׂאוּ אֶת ᵖרֹאשׁ כָּל ᵍעֲדַת ᵘבְּנֵי ᵛיִשְׂרָאֵל	
בן עשרים שנה ומעלה	ˣמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה ᵃוָמָעְלָה ᵇלְבֵית	
יצא צבא	ᶜאֲבֹתָם ᵈכֹּל יֹצֵא צָבָא ᵉבְּיִשְׂרָאֵל׃	
דבר	ᵇוַיְדַבֵּר מֹשֶׁה ᵏוְאֶלְעָזָר ᵐהַכֹּהֵן ⁿאֹתָם	
ערבת מואב	ᵃבְּעַרְבֹת ᵒמוֹאָב ᵖעַל ᵍיַרְדֵּן ᶠיְרֵחוֹ	
	ᵉלֵאמֹר׃ ᵗמִבֶּן ᵘעֶשְׂרִים ˣשָׁנָה ʸוָמָעְלָה	
	ᶻכַּאֲשֶׁר ᵃצִוָּה ᵇיְהוָה ᶜאֶת ᵈמֹשֶׁה ᵉוּבְנֵי	
	ᶠיִשְׂרָאֵל ᵍהַיֹּצְאִים ᵇמֵאֶרֶץ ᵈמִצְרַיִם׃	
בכר ראובן בני ישראל	ᵏרְאוּבֵן ˡבְּכוֹר ᵐיִשְׂרָאֵל ⁿבְּנֵי ᵒרְאוּבֵן	
חנוך משפחת החנכי ללוא משפחת	ᵖחֲנוֹךְ ᵍמִשְׁפַּחַת ʳהַחֲנֹכִי ˢלְפַלּוּא ᵗמִשְׁפַּחַת	
הפלאי להצרון משפחת החצרוני	ᵘהַפַּלְאִי ᵛלְהֶצְרוֹן ʷמִשְׁפַּחַת ˣהַחֶצְרוֹנִי	
לכרמי משפחת הכרמי	ʸלְכַרְמִי ᶻמִשְׁפַּחַת ᵃהַכַּרְמִי׃ ᵇאֵלֶּה	
היה משפחת הראובני ויהיו פקדיהם	ᶜמִשְׁפְּחֹת ᵈהָרְאוּבֵנִי ᵉוַיִּהְיוּ ᶠפְקֻדֵיהֶם	
רבע שלשה ואربעים אלף ושבע	ᵍשְׁלֹשָׁה ʰוְאַרְבָּעִים ⁱאֶלֶף ʲוּשְׁבַע	
מאה ושלשים ובני פלוא	ᵏמֵאוֹת ˡוּשְׁלֹשִׁים׃ ᵐוּבְנֵי ⁿפַלּוּא	
	ᵒאֱלִיאָב׃ ᵖוּבְנֵי ᵍאֱלִיאָב ʳנְמוּאֵל ˢוְדָתָן	

Interp. chal. Poſitiua chal.

dixit dñs ad moyſen τ ad eleazarũ filium aaron ſacer dotis vicem. Accipe ſummã oĩs cetus filiorꝫ iſrael: a viginti annis τ ſupra per domos patrũ ſuoꝝ omniꝫ egredientiũ in exercitũ in iſrael. Locutuſqꝫ ē moyſes et eleazarus ſacerdos: decreuerũtqꝫ nũerare eos in cãpeſtribus moab iuxta iordanẽ hiericho a vigiti an nis τ ſupra ſicut dñs preceperat moyſi τ filiꝫ iſrael qui egreſſi ſunt de terra egypti. Ruben primogenitꝰ iſrael: filij ruben: de enoc fuit familia enochitarum: de phalu familia phalutarũ: de eſron familia eſroni tarum: de charmi familia charmitarũ. Hę ſunt fami lie ruben. Et fuit numerus earum quadraginta tria milia τ ſeptingenti τ triginta. Filij autẽ phalu: eliab et filij eliab nemuel τ datan τ abiram: ipſi ſunt datan et abiram qui vocabãtur ad concilium: qui congregati ſunt contra moyſen τ cõtra aaron in congregatione chore: quando congregati ſunt contra dominũ: τ ape ruit terra os ſuũ τ deglutiuit eos τ chore in morte cõ gregationis: quãdo combuſſit ignis ducentos τ quin quaginta viros: τ facti ſunt in ſignũ. Filij autem cho re non ſunt mortui. Filij ſymeon per familias ſuas: de namuel fuit familia namuelitarum: ꝯꝯꝯꝯꝯ

שנה עלה	ᵖשְׁנַת ᵍעֶלֶה	
מנה שרא	ᶜמָנָה ᵈשָׂרָא	
אמר	ᶜאָמָר	
הוה מנה	ᶠהֲוָה ᵍמָנָה	
רבע	ᵖרָבַע	
ערע כנש	ᵗעָרַע ᵘכָּנַשׁ	
מאה הוה	ᵐמְאָה ⁿהֲוָה	
מות	ᵒמוֹת	

Transla. Chal.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא לְמֵימָר׃ סַכְּמוּ יָת חוּשְׁבַּן כָּל פִּקְדָּנֵי
דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן כָּל גָּבַר חַיִל לְאִשְׁרָאָל׃
וּמַלֵּיל מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וַאֲמָרוּ לְמִמְנֵי יַתְהוֹן בְּמֵישְׁרָיָא דְּמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִּירִיחוֹ
לְמֵימָר׃ מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵילָא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּנָפְקוּ
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ רְאוּבֵן בּוּכְרָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּנֵי רְאוּבֵן חֲנוֹךְ זַרְעִית חֲנוֹךְ לְפַלּוּא זַרְעִית
פַּלּוּא׃ לְחֶצְרוֹן זַרְעִית חֶצְרוֹן לְכַרְמִי זַרְעִית כַּרְמִי׃ אִילֵּין זַרְעַית רְאוּבֵן וְהַוּוֹ מִנְיָנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין וְתַלְתָּא אַלְפִין וְשַׁבַע מְאָה וּתְלָתִין׃ וּבְנֵי פַלּוּא אֱלִיאָב׃ וּבְנֵי אֱלִיאָב נְמוּאֵל
וְדָתָן וַאֲבִירָם הוּא דָתָן וַאֲבִירָם מְעָרְעֵי כְּנִישְׁתָּא דְּאִתְכַּנָּשׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן ‡‡
בְּכְנִישְׁתָּא דְּקָרַח בְּאִתְכַּנּוּשֵׁיהוֹן עַל יְיָ׃ וּפְתַחַת אַרְעָא יָת פּוּמַהּ וּבְלַעַת יָתְהוֹן וְיָת
קָרַח בְּמוֹתָא דִּכְנִישְׁתָּא בַּד אֲכָלַת אִשְׁתָּא יָת מָאתַן וְחַמְשִׁין גֻּבְרָא וַהֲווֹ לְאָתָא׃ וּבְנֵי
קָרַח לָא מִיתוּ בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן לְנָמוּאֵל זַרְעִית נְמוּאֵל ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡

לִימִין מִשְׁפַּחַת הַיְמִינִי לִיכִין מִשְׁפַּחַת הַיְכִינִי לְזָרַח מִשְׁפַּחַת
הַזַּרְחִי לְשָׁאוּל מִשְׁפַּחַת הַשָּׁאוּלִי
אֶלֶה מִשְׁפְּחֹת הַשִּׁמְעֹנִי שְׁנַיִם
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וּמָאתָיִם בְּנֵי גָד
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְצִפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצְּפוֹנִי
לְחַגִּי מִשְׁפַּחַת הַחַגִּי לְשׁוּנִי
מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּנִי לְאֶזְנִי מִשְׁפַּחַת
הָאֶזְנִי לְעֵרִי מִשְׁפַּחַת הָעֵרִי
לַאֲרוֹד מִשְׁפַּחַת הָאֲרוֹדִי לְאַרְאֵלִי
מִשְׁפַּחַת הָאַרְאֵלִי אֶלֶה מִשְׁפְּחֹת
בְּנֵי גָד לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֶלֶף רַבַּע
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וַיָּמָת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּהְיוּ מוּת הָיָה
בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשֵׁלָה מִשְׁפַּחַת הַשֵּׁלָנִי לְפֶרֶץ מִשְׁפַּחַת
הַפַּרְצִי לְזָרַח מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי
וַיִּהְיוּ בְּנֵי פֶרֶץ לְחֶצְרֹן מִשְׁפַּחַת
הַחֶצְרֹנִי לְחָמוּל מִשְׁפַּחַת הַחֲמוּלִי
אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת יְהוּדָה לִפְקֻדֵיהֶם
שִׁשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
בְּנֵי יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם תּוֹלָע
מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפוּוָה מִשְׁפַּחַת
הַפּוּנִי לְיָשׁוּב מִשְׁפַּחַת
הַיָּשֻׁבִי לְשִׁמְרֹן מִשְׁפַּחַת
הַשִּׁמְרֹנִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת יִשָּׂשכָר
לִפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים

[k] & iamin: ab hoc [l] familia [m] iaminitarũ. [n] iachin: ab hoc [o] familia [p] iachinitarũ [q] zare ab hoc [r] familia [s] zareitarũ. [t] saul ab hoc [u] familia [x] saulitarum. [y] He sũt familie de stirpe [z] symeõ: quarũ ois nũerus fuit [a] viginti [b] duo [c] milia [d] ducẽti. [e] Filii [f] gad [g] p cognatiões suas. [h] sephon: ab hoc [i] familia [k] sephonitarũ. [l] aggi ab hoc [m] familia [n] aggitarũ. [o] suni ab hoc [p] familia [q] sunitarũ [r] ozni ab hoc [s] familia [t] oznitarũ. [u] her ab hoc [x] familia [y] heritarum. [z] arod ab hoc [a] familia [b] aroditarũ. [c] arihel ab hoc [d] familia [e] arihelitarum. [f] Iste sunt [g] familie [h] gad: [i] quarũ ois nũerus fuit [k] quadraginta [l] mília [m] quĩgẽti. [n] Filii [o] iuda [p] her [q] & onan: qui ambo [r] mortui sunt [s] in terra [t] chanaan. [u] Fueruntq; [x] filii [y] iuda [z] per cognationes suas [a] sela: a quo [b] familia [c] selaitarũ. [d] phares a quo [e] familia [f] pharesitarũ. [g] zare a quo [h] familia [i] zareitarũ. Porro [k] filii [l] phares [m] esron: a quo [n] familia [o] esronitarũ. [p] & amul: a quo [q] familia [r] amulitarũ. [s] Iste sunt [t] familie [u] iuda [x] quarũ ois nũerus fuit [y] septuaginta [z] sex [a] mília [b] quingenti. [c] Filii [d] isachar [e] p cognatiões suas. [f] Thola: a quo [g] familia [h] tholaitarũ. [i] phua: a quo [k] familia [l] phuaitarum. [m] iasub: a quo [n] familia [o] iasubitarum. [p] semram: a quo [q] familia [r] semramitarũ. [s] He sũt [t] cognationes [u] isachar: [x] quarum numerus fuit [y] sexaginta [z] quattuor [a] cognationes suas. [b] Thola: a quo [c] familia [d] tholaitarũ. [e] phua: a quo [f] familia [g] phuaitarum. [h] iasub: a quo [i] familia [k] iasubitarum. [l] semram: a quo [m] familia [n] semramitarũ. [o] He sũt [p] cognationes [q] isachar: [r] quarum numerus fuit [s] sexaginta [t] quattuor [u] cognationes suas.

[k] & iamin: ab hoc [l] familia [m] iaminitarũ. [n] iachin: ab hoc [o] familia [p] iachinitarũ [q] zare ab hoc [r] familia [s] zareitarũ. [t] saul ab hoc [u] familia [x] saulitarum. [y] He sũt familie de stirpe [z] symeõ: quarũ ois nũerus fuit [a] viginti [b] duo [c] milia [d] ducẽti. [e] Filii [f] gad [g] p cognatiões suas. [h] sephon: ab hoc [i] familia [k] sephonitarũ. [l] aggi ab hoc [m] familia [n] aggitarũ. [o] suni ab hoc [p] familia [q] sunitarũ [r] ozni ab hoc [s] familia [t] oznitarũ. [u] her ab hoc [x] familia [y] heritarum. [z] arod ab hoc [a] familia [b] aroditarũ. [c] arihel ab hoc [d] familia [e] arihelitarum. [f] Iste sunt [g] familie [h] gad: [i] quarũ ois nũerus fuit [k] quadraginta [l] mília [m] quĩgẽti. [n] Filii [o] iuda [p] her [q] & onan: qui ambo [r] mortui sunt [s] in terra [t] chanaan. [u] Fueruntq; [x] filii [y] iuda [z] per cognationes suas [a] sela: a quo [b] familia [c] selaitarũ. [d] phares a quo [e] familia [f] pharesitarũ. [g] zare a quo [h] familia [i] zareitarũ. Porro [k] filii [l] phares [m] esron: a quo [n] familia [o] esronitarũ. [p] & amul: a quo [q] familia [r] amulitarũ. [s] Iste sunt [t] familie [u] iuda [x] quarũ ois nũerus fuit [y] septuaginta [z] sex [a] mília [b] quingenti. [c] Filii [d] isachar [e] p cognatiões suas. [f] Thola: a quo [g] familia [h] tholaitarũ. [i] phua: a quo [k] familia [l] phuaitarum. [m] iasub: a quo [n] familia [o] iasubitarum. [p] semram: a quo [q] familia [r] semramitarũ. [s] He sũt [t] cognationes [u] isachar: [x] quarum numerus fuit [y] sexaginta [z] quattuor [a] cognationes suas.

ιαμιν ppꝛs iaminitę. iachin popul⁹ τῶ ἰαμὶν δ῎ημος ὁ ἰαμεινί. τῶ ἰαχὶν δ῎ημος
iachinitax. zara popul⁹ zaranitax. sa= ὁ ἰαχεινεί. τῶ ζαρὰ δ῎ημος ὁ ζαραί, τῶ σα
ul popul⁹ saulitię. hi populi syme= ουὰλ δ῎ημος ὁ σαουλί. οὗτοι οἱ δ῎ημοι συμε=
on ex numeratiõe ipox: duo ꝛ vi= ὼν ἐκ τῆς ἐπισκέ῾ψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴ=
ginti milia ꝛ ducenti. filij gad: p κοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι. οἱ υἱοὶ γάδ, κα=
populos suos. saphon: ppꝛs saphonitię. τὰ δ῎ημους αὐτῶν. τῶ σαφὼν, δ῎ημος ὁ σαφωνί.
aggi: populus aggitię. suni: popul⁹ τῶ ἀγγί, δ῎ημος ὁ ἀγγί. τῶ σουνί, δ῎ημος ὁ
sunitię. aze: ppꝛs azenitię. addi: po= σουνεί. τῶ ἀζέ, δ῎ημος ὁ ἀζενί. τῶ ἀδδί. δ῎η=
pulus additax. arodi: popul⁹ aroditax. ari= μος ὁ ἀδδί. τῶ ἀωραδί, δ῎ημος ὁ ἀωραδί. τῶ ἀρι=
el: popul⁹ arielitax. hi populi filiox gad: ηλ, δ῎ημος ὁ ἀριηλ. οὗτοι οἱ δ῎ημοι υἱῶν γάδ,
ex numeratione ipox quadraginta mi= ἐξ ἐπισκέ῾ψεως αὐτῶν τεσσαράκοντα χι=
lia ꝛ quingenti. filij iuda: her λιάδες καὶ πεντακόσιοι. υἱοὶ ἰούδα, ἤρ
ꝛ abnã: selõ: ꝛ phares ꝛ zarã. ꝛ καὶ ἀβνάρ, σηλών, καὶ φαρὲς καὶ ζαρά. καὶ
mortuꝰ ẽ her ꝛ abnã in ꝛra chanaã: ꝛ ἀπέθανεν ἤρ καὶ ἀβνὰν ἐν γῇ χαναάν, καὶ
facti sũt filij iuda p populos suos: ἐγένοντο υἱοὶ ἰούδα κατὰ δ῎ημους αὐτῶν,
selõ: popul⁹ selonitię. phares: τῶ σηλών, δ῎ημος ὁ σηλωνί. τῶ φαρὲς,
popul⁹ pharesitię. zarã populus zaraitię. δ῎ημος ὁ φαρεσί. τῶ ζαρὰ δ῎ημος ὁ ζαραί.
ꝛ facti sũt filij phares. afron: popu ꝛ καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ φαρὲς. τῶ ἀσρών, δ῎η=
lus afronitię. amul: populus amuli μος ὁ ἀσρωνί. τῶ ἀμούλ, δ῎ημος ὁ ἀμου=
tax. hi populi iude scõm nu= λί. οὗτοι δ῎ημοι τῶ ἰούδα κατὰ τὴν ἐπι- Heb. 38.a.
meratiõez cox ser ꝛ septuaginta mília σκοπὴν αὐτῶν ἑξ καὶ ἑβδομήκοντα χιλιά
ꝛ quingenti. ꝛ filij isachar δες καὶ πεντακόσιοι. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσάχαρ
ꝛ populos suos. thola: populus κατὰ δ῎ημους αὐτῶν. τῶ θωλά, δ῎ημος ὁ
tholaitax. phua: populus phuaitax. θωλαεί. τῶ φουᾶ, δ῎ημος ὁ φουαί. τῶ
iasub: populus iasubitax. semran: popu ἰασούβ, δ῎ημος ὁἰασουβί. τῶ σαμβράν, δ῎η=
lus semraitax. hi populi isachar ex μος ὁ σαμβραμί. οὗτοι δ῎ημοι ἰσάχαρ ἐξ
numeratione ipsox quattuor ꝛ sexaginta ἐπισκέ῾ψεως αὐτῶν τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα

Pritiua. chal. Interp̃. chal. Transla. Chal.

de iamin familia iaminitarũ: de iachin familia iachinitarũ: de zare familia zareitarũ: de saul familia saulitarũ. De sunt familie symeon: quarũ numerus fuit viginti duo milia ꝛ ducẽti. Filij gad per cognationes suas: de sephon familia sephonitax: de aggi familia aggitarum: de suni familia sunitarũ: de ozni familia oznitax: ỗ heri familia heritax. de arod familia aroditarũ: de areli familia arelitax. De sunt familie filiox gad: quax nũerus fuit q̃draginta milia ꝛ q̃ngenti. Filij iuda her ꝛ onan: ꝛ mortui sunt her ꝛ onan in terra chanaã. Fuerũtq; filij iuda p cognatiões suas. de sela familia selaitarũ: de phares familia pharesitarũ: de zare familia zareitax. fuerũtq; filij phares: de esron familia esronitax: de amul familia amulitarum. De sunt familie iuda quarũ nũerus fuit septuaginta ꝛ sex milia ꝛ q̃ngenti. Filij isachar p familias suas: de thola familia tholaitarũ: de phua familia phuaitarum. de iasub familia iasubitarũ: de semron familia semronitarũ. De sunt familie isachar: quarũ numerus fuit sexaginta quattuor

לְיָמִין זַרְעִית יָמִין לְיָכִין זַרְעִית יָכִין לְזָרַח זַרְעִית זָרַח לְשָׁאוּל זַרְעִית שָׁאוּל אֵלֶּה
זַרְעִית שִׁמְעוֹן עֶשְׂרִים וּתְרֵין אַלְפִין וּמָאתָן בְּנֵי גָד לְזַרְעִיתְהוֹן לְצָפוֹן זַרְעִית צָפוֹן
לְחַגַּי זַרְעִית חַגַּי לְשׁוּנִי זַרְעִית שׁוּנִי לְאֶזְנִי זַרְעִית אָזְנִי לְעֵרִי זַרְעִית עֵרִי לַאֲרוֹד
זַרְעִית אֲרוֹד לְאַרְאֵלִי זַרְעִית אַרְאֵלִי אֵלֶּה זַרְעִית בְּנֵי גָד לְמִנְיָנֵיהוֹן אַרְבָּעִין אַלְפִין
וַחֲמֵשׁ מְאָה בְּנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וּמִית עֵר וְאוֹנָן בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וַהֲווֹ בְּנֵי יְהוּדָה
לְזַרְעִיתְהוֹן לְשֵׁלָה זַרְעִית שֵׁלָה לְפֶרֶץ זַרְעִית פֶּרֶץ לְזָרַח זַרְעִית זָרַח וַהֲווֹ בְּנֵי פֶּרֶץ
לְחֶצְרוֹן זַרְעִית חֶצְרוֹן לְחָמוּל זַרְעִית חָמוּל וְאִלֵּין זַרְעִית יְהוּדָה לְמִנְיָנֵיהוֹן שִׁבְעִין
וְשִׁתָּא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וּבְנֵי יִשָּׂשכָר לְזַרְעִיתְהוֹן לְתוֹלָע זַרְעִית תּוֹלָע לְפוּוָה זַרְעִית
פּוּוָה לְיָשׁוּב זַרְעִית יָשׁוּב לְשִׁמְרוֹן זַרְעִית שִׁמְרוֹן וְאִלֵּין זַרְעִית יִשָּׂשכָר לְמִנְיָנֵיהוֹן
שִׁתִּין וְאַרְבָּעָה

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

milia τ trecenti. filij zabulõ p
χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. υἱοὶ ζαβουλὼν κατὰ
populos suos. sared: populus sareditarũ.
δήμους αὐτῶν. τῶ σαρέδ, δῆμος ὁ σαρεδεί. τῶ
hellon: populꝰ hellonitarũ. allel: populus
ἀλλών, δῆμος ὁ ἀλλωνεί. τῶ ἀλληλ, δῆμος ὁ
allelitarũ. hi populi zabulõ ex numera
ἀλληλί. οὗτοι οἱ δῆμοι ζαβουλὼν ἐξ ἐπισκέ=
tiõe ipsoꝝ sexaginta milia τ quigen
ψεως αὐτῶν ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακό=
ti. filij ioseph p populos suos: manas=
σιοι. υἱοὶ ἰωσὴφ κατὰ δήμους αὐτῶν, μανασ
ses τ ephraim. τ filii manasse. machir:
σῆ καὶ ἐφραίμ. καὶ υἱοὶ μανασσῆ. τῶ μαχείρ,
populus machiritarũ. τ machir genuit ga=
δῆμος ὁ μαχειρί. καὶ μαχεὶρ ἐγέννησε τὸν γα=
laad. galaad populus galaaditicus. τ hi
λαάδ. τῶ γαλαάδ δῆμος ὁ γαλααδί. καὶ οὗ=
filij galaad. iezer: populus iezeritarũ.
τοι υἱοὶ γαλαάδ. τῶ ἀχιεζέρ, δῆμος ἀχιεζερί.
elech: populus elechitarũ. efrihel: populus
τῶ χελέγ, δῆμος ὁ χελεγί. τῶ ἐσριήλ, δῆμος ὁ
esrihelitic⁹. sechẽ: populꝰ sechemitarũ. se
ἐσριηλί. τῶ σιχέμ, δῆμος ὁ σιχεμί. τῶ σα=
midã: populus semiditarũ. opher: populus ophe
μαέρ, δῆμος ὁ σαμαερί. τῶ ὀφέρ, δῆμος ὁ ὀφε
ritarũ. τ salpaad filio epher nõ fuerũt
ρί. καὶ τῶ σαλπαάδ υἱῶ ὀφὲρ οὐκ ἐγένοντο
ipi filij: sed fille. τ hec
Infra. 27.8. αὐτῶ υἱοί, ἀλλὰ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
nomina filiarũ: salpaad: maala:
ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπαάδ, μααλά,
τ noa: τ egla: τ melcha: τ thersa.
καὶ νουά, καὶ ἔγλα, καὶ μελχά, καὶ θερσά.
hi populi manasse ex numeratiõe ipoꝝ:
οὗτοι οἱ δῆμοι μανασσῆ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν,
duo τ quinquaginta milia τ septinge=
δύο καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσι=
ti. hi filij ephraim per populos suos.
οι. οὗτοι οἱ υἱοὶ ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν.
suthala: populus suthalaiticus. becher:
τῶ σουταλά, δῆμος ὁ σουταλα. τῶ βεχέρ,
populus bechiritarũ. theen: ppls theenitarũ.
δῆμος ὁ βεχερί. τῶ ταφαί, δῆμος ὁ ταναί.
hi filij suthala. edem: populus edeitꝰ.
οὗτοι οἱ υἱοὶ σουταλά. τῶ ἐδέν, δῆμος ὁ ἐδενί.
hi populi ephraim: ex numeratiõe ipoꝝ duo
οὗτοι οἱ δῆμοι ἐφραὶμ, ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν δύο

Trãsla.B.Hiero.

ᵉmilia ᵘtrecenti. ᶠFilii ᵍza
bulon ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰp cognatiões suas. ᵇSa=
red: a quo ᶜfamilia ∞∞∞∞
ᵛsareditarũ. ᶜhelõ: a quo
ᶠfamilia ᵍhelonitarum. ∞∞
ᵇialel a quo ᶠfamilia ᵏiale=
litarum. ᶠHe sunt ∞∞∞∞∞
ᵐcognatiões ⁿ zabulon:
ᵒquarum numerus fuit
ᵖsexaginta ᵠmilia ʳquigẽ
ti. ˢFilii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗioseph ˢ p cognationes
suas ᵗmanasse ᵘ& ephraĩ.
De ᵇmanasse ortus ẽ ᶜma
chir: a quo ᵛfamilia ∞∞∞
ᶜmachiritarũ. ᶠMachir
ᵍgenuit ᵍgalaad ∞∞∞∞∞∞
ᵏa quo ᶠfamilia ᵐ galaadi
tarũ. ᵖGalaad habuit ᵒfi=
lios ᵠiezer: a quo ʳfamilia
ˢiezeritarum. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗ& elecha quo ᵘfamilia ᵏe
lechitarum. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛ& asriel a quo ᵗ familia
ˢasrihelitarum. ∞∞∞∞∞∞
ᵇ& sechẽ a quo ᶜfamilia
ᵛsechemitarum. ᶜ& semi
da a quo ᶠfamilia ᵍ semi=
daitarũ. ᵇ& epher a quo
ᶠfamilia ᵏepheritarũ. Fu
it ãt ⁿepher pr ᶠsalphaad:
qᵛ filios ᶜnõ ᶠhabebat ⁿsed
tm ⁿfilias: ʳquarũ ista fũt
ˣnomina ᵃ maala ᵇ & noa
&ᶜegla ᵘ& melcha ∞∞∞∞
ᶜ& thersa. ᶠHe sunt ᵍfami
lie ᵇmanasse ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ& numerus earũ ᵗquin=
quaginta ᵏduo ᵐmilia ∞∞∞
ⁿseptingenti. ᵠFilii ãt ʳe=
phraim ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍp cognatiões suas fue=
runt ᵛhi. ᶜ Suthala a quo
ⁿfamilia ˣsuthalaitarum.
ʳbecher a quo ᵗfamilia
ᵉbecheritarũ. ᵇ theen a
quo ᶜfamilia ᵒtheenitarũ
Porro ᶠfilius ᵍsuthala fuit
ʰheran: a quo ∞∞∞∞∞∞∞
ᶠfamilia ᵏherenitarũ. ᶠHe
sunt ᵐcognationes ∞∞∞
ⁿfiliorũ ᵒeffraim: ᵖquarũ
nũerus fuit ʳtrigita ᵠduo

Ter.Heb. Nu.Ca.xxvi. Pritiua.heb.

D

ׁאֶלֶף ׁוּשְׁלֹשׁ ׁמֵאוֹת׃ ׁבְּנֵי ׁזְבוּלֻן
ׁלְמִשְׁפְּחֹתָם ׁלְסֶרֶד ׁמִשְׁפַּחַת ׁ
ׁהַסַּרְדִּי ׁלְאֵלוֹן ׁמִשְׁפַּחַת ׁהָאֵלֹנִי
ׁלְיַחְלְאֵל ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַיַּחְלְאֵלִי׃ ׁאֵלֶּה
ׁמִשְׁפְּחֹת ׁהַזְּבוּלֹנִי ׁלְפְקֻדֵיהֶם
ׁשִׁשִּׁים ׁאֶלֶף ׁוַחֲמֵשׁ ׁמֵאוֹת׃ ׁבְּנֵי
ׁיוֹסֵף ׁלְמִשְׁפְּחֹתָם ׁמְנַשֶּׁה ׁוְאֶפְרָיִם׃
ׁבְּנֵי ׁמְנַשֶּׁה ׁלְמָכִיר ׁמִשְׁפַּחַת ׁ
ׁהַמָּכִירִי ׁוּמָכִיר ׁהוֹלִיד ׁאֶת ׁגִּלְעָד ילד
ׁלְגִלְעָד ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַגִּלְעָדִי׃ ׁאֵלֶּה ׁבְּנֵי
ׁגִלְעָד ׁאִיעֶזֶר ׁמִשְׁפַּחַת ׁהָאִיעֶזְרִי
ׁלְחֵלֶק ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַחֶלְקִי׃ ׁ
ׁוְאַשְׂרִיאֵל ׁמִשְׁפַּחַת ׁהָאַשְׂרִאלִי
ׁוְשֶׁכֶם ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַשִּׁכְמִי ׁוְשֶׁמִידָע
ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַשְּׁמִידָעִי ׁוְחֵפֶר ׁמִשְׁפַּחַת
ׁהַחֵפְרִי׃ ׁוְצְלָפְחָד ׁבֶּן ׁחֵפֶר ׁלֹא ׁהָיוּ היה
ׁלוֹ ׁבָּנִים ׁכִּי ׁאִם ׁבָּנוֹת ׁוְשֵׁם ׁבְּנוֹת בנה
ׁצְלָפְחָד ׁמַחְלָה ׁוְנֹעָה ׁחָגְלָה ׁוּמִלְכָּה
ׁוְתִרְצָה׃ ׁאֵלֶּה ׁמִשְׁפְּחֹת ׁמְנַשֶּׁה
ׁוּפְקֻדֵיהֶם ׁשְׁנַיִם ׁוְחֲמִשִּׁים ׁאֶלֶף
ׁשְׁבַע ׁמֵאוֹת׃ ׁאֵלֶּה ׁבְּנֵי ׁאֶפְרַיִם
ׁלְמִשְׁפְּחֹתָם ׁלְשׁוּתֶלַח ׁמִשְׁפַּחַת
ׁהַשֻּׁתַלְחִי ׁלְבֶכֶר ׁמִשְׁפַּחַת ׁ
ׁהַבַּכְרִי ׁלְתַחַן ׁמִשְׁפַּחַת ׁהַתַּחֲנִי׃
ׁוְאֵלֶּה ׁבְּנֵי ׁשׁוּתֶלַח ׁלְעֶרָן ׁ
ׁמִשְׁפַּחַת ׁהָעֲרָנִי׃ ׁאֵלֶּה ׁמִשְׁפְּחֹת
ׁבְּנֵי ׁאֶפְרַיִם ׁלְפְקֻדֵיהֶם ׁשְׁנַיִם שנה
ׁוּשְׁלֹשִׁים ׁמֵאוֹת ׁשלשה
ׁאֵלֶּה ׁבְּנֵי ׁיוֹסֵף ׁלְמִשְׁפְּחֹתָם׃ ׁ

Interp.chal.

milia τ trecenti. Filij zabulon per cognatiões suas:
de sared familia sareditarũ: de elon familia elonitarũ
de ialeel familia talceliturũ. He sunt cognationes za-
bulon: quarũ nũerus fuit sexaginta milia τ dngenti.
Filij ioseph p cognationes suas manasse τ ephraim.
Filij manasse de machir famlia machiritarũ: τ ma-
chir gẽuit galaad: de galaad familia galaaditarũ. isti
sunt filij galaad: de iezer familia iezeritarũ: de elech
familia elechitarũ: de asriel familia asrielitarus: de
sechem familia sechemitarũ: de semida familia semi
daitarũ: de epher familia epheritarũ. Salphaad autẽ
filiꝰ epher nõ habuit filios sed filias. et nomẽ filiarũ
salphaad: maala τ noa: egla: melcha τ thersa. He sũt
familie manasse. τ fuit numerus earũ quinquaginta
duo milia τ septingenti. Isti sunt filij ephraim per fa
milias suas: de sutala familia sutalaitarũ: de becher
familia becheritarũ: de theen familia theenitarum.
Isti sunt autẽ filij sutala: de heran familia heranita-
rum. He sunt cognationes filiorum ephraim: quarũ
numerus fuit triginta duo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua chal.

Trãsla.Chal.

אַלְפִין וּתְלַת מְאָה ׃ בְּנֵי זְבוּלֻן לְזַרְעַתְהוֹן לְסֶרֶד זַרְעַת סַרְדָּאֵי לְאֵלוֹן זַרְעַת אֵלוֹנָאֵי
לְיַחְלְאֵל זַרְעַת יַחְלְאֵלָאֵי׃ אִלֵּין זַרְעַת זְבוּלֻן לְמִנְיָנֵיהוֹן שִׁתִּין אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה ׃ בְּנֵי
יוֹסֵף לְזַרְעַתְהוֹן מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם ׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמָכִיר זַרְעַת מָכִיר וּמָכִיר אוֹלִיד יָת
גִּלְעָד לְגִלְעָד זַרְעַת גִּלְעָד ׃ אִלֵּין בְּנֵי גִלְעָד אִיעֶזֶר זַרְעַת אִיעֶזְרָאֵי לְחֶלֶק זַרְעַת חַלְקָאֵי׃
וְאַשְׂרִיאֵל זַרְעַת אַשְׂרִיאֵלָאֵי וְשֶׁכֶם זַרְעַת שְׁכֶמָאֵי וּשְׁמִידָע זַרְעַת שְׁמִידָעָאֵי וְחֵפֶר זַרְעַת
חֵפְרָאֵי ׃ וְצְלָפְחָד בַּר חֵפֶר לָא֯הֲוֹו לֵיהּ בְּנִין אֶלָּהֵין בְּנָן וְשׁוּם בְּנָת צְלָפְחָד מַחְלָה וְנָעָה
חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה ׃ אִלֵּין זַרְעַת מְנַשֶּׁה֯ וּמִנְיָנֵיהוֹן חַמְשִׁין וּתְרִין אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה׃
אִלֵּין בְּנֵי אֶפְרַיִם לְזַרְעַתְהוֹן לְשׁוּתֶלַח זַרְעַת שׁוּתַלְחָאֵי לְבֶכֶר זַרְעַת בַּכְרָאֵי לְתַחַן
זַרְעַת תָּחָנָאֵי׃ וְאִלֵּין בְּנֵי שׁוּתֶלַח לְעֶרָן זַרְעַת עֶרָנָאֵי׃ אִלֵּין זַרְעַת בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִנְיָנֵיהוֹן
תְּלָתִין וּתְרִין ׃

וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אֵלֶּה
בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ בְּנֵי בִנְיָמִן
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֶלַע מִשְׁפַּחַת הַבַּלְעִי שְׁפוּפָה
לְאַשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאַשְׁבֵּלִי לְאָחִירָם
מִשְׁפַּחַת הָאַחִירָמִי׃ לְשֻׁפָּם מִשְׁפַּחַת
הַשּׁוּפָמִי לְחוּפָם מִשְׁפַּחַת
הַחוּפָמִי׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי בֶלַע אַרְדְּ וְנַעֲמָן הָיָה
מִשְׁפַּחַת הָאַרְדִּי לְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת
הַנַּעֲמִי׃ אֵלֶּה בְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם
וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אָלֶף
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ אֵלֶּה בְנֵי דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְשׁוּחָם מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּחָמִי אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת דָּן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ כָּל
מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּחָמִי לִפְקֻדֵיהֶם
אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע רבע
מֵאוֹת׃ בְּנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם מאה
לִימְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה לִישְׁוִי
מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁוִי לִבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת
הַבְּרִיעִי׃ לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר
מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי לְמַלְכִּיאֵל
מִשְׁפַּחַת הַמַּלְכִּיאֵלִי׃ וְשֵׁם בַּת
אָשֵׁר שָׂרַח׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי
אָשֵׁר לִפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְיַחְצְאֵל מִשְׁפַּחַת
הַיַּחְצְאֵלִי לְגוּנִי מִשְׁפַּחַת הַגּוּנִי׃
לְיֵצֶר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרִי לְשִׁלֵּם

millia quingenti. Isti
sunt ccccccccccccccc
filii ioseph p familias
suas. Filii beniamin cc
in cognationibus suis:
bale a quo familia balea-
leitarum. asbel a quo
familia asbelitarum. a
chirã: a quo familia a
chirãitarũ. suphã a quo
familia suphamitarũ,
vpham a quo familia
vphamitarũ. Filii bale
hered & noemã. de he-
red familia hereditarũ.
De noeman familia
noemanitarũ. Hi sunt
filii beniami p cogna-
tiões suas: quorũ nũe-
rus fuit qdraginta qui
q milia sexcenti. Filii
dan per cognatiões su
as. suhan a quo familia
suhanitarum. He sunt
cognatiões dan per fa
milias suas. Oẽs fuere
suhanite: quorum nu-
merus erat ccccccccccc
sexaginta quttuor milia
quadringenti. ccccccc
Filii aser per cognatio
nes suas ccccccccccccc
iẽna. a quo familia iem
naitarũ. iessui a quo cc
familia iessuitarũ. brie
a quo familia cccccccc
briecitarũ. Filii brie ha
ber: a quo ccccccccccc
familia haberitarũ. &
melchiel a quo cccccccc
familia melchielitarũ.
Nomen autem filie
aser: fuit sara. He co
gnationes filiorum cc
aser & numerus eorũ
quinquaginta tria cc
milia quadringenti.
Filii neptalim ccccccc
p cognatiões suas iessi
hel. a quo familia cccccc
iesshelitarum. guni a
quo familia gunitarum
iaser a quo familia ia
seritarũ. sellem: a quo

μύριοι καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. οὗτοι
οἱ υἱοὶ Ιωσηφ κατὰ δήμους αὐτῶν. υἱοὶ
Βενιαμίν κατὰ δήμους αὐτῶν. τῷ Βαλέ, δῆ-
μος ὁ Βαλεί. τῷ ἀσυβήλ, δῆμος ὁ ἀσυβηλί.
τῷ ἀχειράμ, δῆμος ὁ ἀχειρομί. τῷ σωφάν,
δῆμος ὁ σωφανί. τῷ ὀφάμ, δῆμος ὁ ὀφαμί.
καὶ ἐγένοντο υἱοὶ Βαλέ, Ἄδαρ, καὶ Νοεμάν.
τῷ Ἄδαρ, δῆμος ὁ Ἀδαρί. τῷ Νοεμάν, δῆμος
ὁ Νοεμανί. οὗτοι οἱ δῆμοι Βενιαμὶν κατὰ δήμους
αὐτῶν, ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν πέντε καὶ τεσ-
σαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. καὶ υἱοὶ
Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν. τῷ σαμεΐ, δῆμος
ὁ σαμεί. οὗτοι οἱ δῆμοι Δὰν κατὰ δήμους
αὐτῶν. πάντες οἱ δῆμοι σαμεῖ κατ' ἐπισκοπὴν
αὐτῶν τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ τε-
τρακόσιοι. υἱοὶ Ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐτῶν. τῷ Ια-
μίν, δῆμος ὁ Ιαμεί. τῷ Ιεσουί, δῆμος ὁ Ιε-
σουί. τῷ Βαριά, δῆμος ὁ Βαριαί. τῷ χοβέρ,
δῆμος ὁ χοβερί. τῷ μελχιήλ, δῆμος ὁ μελ-
χιηλί. καὶ τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς Ἀσήρ,
σάρα. οὗτοι οἱ δῆμοι Ἀσὴρ ἐξ ἐπισκέψεως
αὐτῶν τρεῖς καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ
τετρακόσιοι. οἱ υἱοὶ νεφθαλίμ κατὰ δή-
μους αὐτῶν. τῷ Ἀσιήλ, δῆμος ὁ Ἀσιηλί.
τῷ Ιεσουί, δῆμος ὁ Ιεσουί. τῷ σελλήμ,

Transla. Chal.

אִלֵּין וְחַמֵשׁ מְאָה אִילִין בְּנֵי יוֹסֵף לְזַרְעָתְהוֹן׃ בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעָתְהוֹן לְבֶלַע זַרְעָת
בֶּלַע לְאַשְׁבֵּל זַרְעָת אַשְׁבֵּל לַאֲחִירָם זַרְעָת אַחִירָם׃ לְשֻׁפּוּפָם זַרְעָת שְׁפוּפָם לְחוּפָם
זַרְעָת חוּפָם׃ וַהֲווֹ בְנֵי בֶּלַע אַרְדְּ וְנַעֲמָן זַרְעָת אַרְדְּ לְנַעֲמָן זַרְעָת נַעֲמָן׃ אִילִין בְּנֵי בִנְיָמִן
לְזַרְעָתְהוֹן וּמְנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃ אִילִין בְּנֵי דָן לְזַרְעָתְהוֹן
לְשׁוּחָם זַרְעָת שׁוּתָם אִלֵּין זַרְעָת דָּן לְזַרְעָתְהוֹן׃ כָּל זַרְעָת שׁוּחָם לְמִנְיֵנֵיהוֹן שִׁתִּין
וְאַרְבְּעָה אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ בְּנֵי אָשֵׁר לְזַרְעָתְהוֹן לִימְנָה זַרְעָת יִמְנָה לִישְׁוִי זַרְעָת
יִשְׁוִי לִבְרִיעָה זַרְעָת בְּרִיעָה׃ לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר זַרְעָת חֶבֶר לְמַלְכִּיאֵל זַרְעָת
מַלְכִּיאֵל׃ וְשׁוּם בַּת אָשֵׁר שָׂרַח׃ אִלֵּין זַרְעָת בְּנֵי אָשֵׁר לְמִנְיֵנֵיהוֹן חֲמִשִּׁין וְתַלָתָא
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעָתְהוֹן לְיַחְצְאֵל זַרְעָת יַחְצְאֵל לְגוּנִי זַרְעָת גּוּנִי׃
לְיֵצֶר זַרְעָת יֵצֶר לְשִׁלֵּם

Pritiua. chal. Interp̃. chal.

millia cquingẽti. Isti sunt filij ioseph p familias suas. Fi
lij beniamin p cognatiões suas: de bale familia balei
tarũ: de asbel familia asbelitax: de achiram familia
achiramitax: de sephufam familia sephufamitax: de
huphã familia huphamitax. fuerũtq filij bale: arde
et naamã: de arde familia ardeitax: de naaman fami
lia naamanitax. Hi sunt filij beniamin p cognatiões
suas: quarũ nũerus fuit cdraginta cnq milia t sexcẽ
ti. Isti sunt filij dan p cognatiões suas: de suhã fami
lia suhamitax. He sunt familie dan per cognationes
suas. Oẽs cq nũerati sunt de familia suhã fuerũt sexa
ginta cttuor milia t cdringẽti. Filij aser p cognatio-
nes suas: de iẽna familia iemnaitax: de iesui familia
iesuitarũ: de beria familia bereitax. filiox berie: de
heber familia heberitax: ỹ malchiel familia malchi
elitax. Nomẽ aũt filie aser fuit sara. He sunt familie
filiox aser: quarũ nũerus fuit cnquaginta tria milia
t cdringẽti. Filij neptali per cognatiões suas: de ia-
siel familia iasielitarũ: de guni familia gunitarum.
de iaser familia iaseritarum: de sillem ccccccccc

מִנֵה רַבַּע
שִׁית

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

populꝰ sellemitaꝝ. hi populi nephthalim: ex
δῆμος ὁ σελημί. οὗτοι οἱ δῆμοι νεφθαλίμ, ἐξ
numeratione ipsoꝝ ꝯdraginta quinq; milia
ἐπισκέψεως αὐτῶν τεσσαρακονταπέντε χιλιάδ
ꝛ quadrigenti. hec numeratio filioꝝ if
δες καὶ τετρακόσιοι. αὕτη ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν ἰσ
rael sexcenta milia ꝛ mille ꝛ septin=
ραὴλ ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ ἑπτα=
genti ꝛ triginta. ꝛ locutꝰ ē dñs
κόσιοι καὶ τριάκοντα. καὶ ἐλάλησεν κύριος
ad moysen: dicens: istis diuidet trã
πρὸς μωυσῆν, λέγων, τούτοις μεριδ῾ήσεται ἡ γῆ
ꝛ possidebũt ex numero nominũ ipsoꝝ:
κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων αὐτῶν, τοῖς
pluribꝰ maiorē dabis hereditatem: ꝛ
πλείοσι πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν, καὶ
pauciorib⁹ minorē dabis hereditatē eo=
τοῖς ἐλάττοσιν ἐλαττώσεις τὴν κληρονομίαν αὐ=
rũ. vniculiq; sicut nũerati fũt dabitur
τῶν. ἑκάστῳ καθὼς ἐπεσκέπησαν δοθήσεται ἡ
hereditas eoꝝ. ꝑ sortes diuidetur
κληρονομία αὐτῶν. διὰ κλήρων μεριδ῾ήσεται ἡ
tra. nominibꝰ: ꝑ tribꝰ familiaꝝ suaꝝ
γῆ τοῖς ὀνόμασι, κατὰ φυλὰς πατριῶν αὐτῶν
hereditabũt. diuides ex sorte he=
κληρονομήσουσι. μεριεῖς ἐκ τοῦ κλήρου τὴν κλη
reditatē eis inter multos ꝛ paucos.
ρονομίαν αὐτοῖς ἀναμέσον πολλῶν καὶ ὀλίγων.
ꝛ filij leui ꝑ populos suos. ger=
καὶ οἱ υἱοὶ λευὶ κατὰ δ῾ήμους αὐτῶν. τῷ γερ=
son: ppꝛs gersonitaꝝ. caath: ppꝛs caa=
σών, δ῾ήμος ὁ γερσωνί. τῷ καάθ, δ῾ήμος ὁ κα=
thitaꝝ. merari: populꝰ merariteꝝ. hi populi filioꝝ le
αθί. τῷ μεραρί, δ῾ήμος ὁ μερραρί. οὗτοι οἱ δ῾ήμοι υἱῶν λε
ui. ppꝛs lobni: populꝰ hebroni: populꝰ mooli.
υἱ. δ῾ήμος ὁ λαβενί, δ῾ήμος ὁ χεβρωνί, δ῾ήμος ὁ μολί,
ꝛ populus musi: ꝛ populus chori. ꝛ caath
καὶ δ῾ήμος ὁ μουσί, καὶ δ῾ήμος ὁ κορέ. καὶ καάθ
genuit amrã. at nomen vxoris
ἐγέννησε τὸν ἀμβραμ. τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς
eius: iochabet: filia leui: q̃ pepit
αὐτοῦ, ἰωχαβέδ, θυγάτηρ λευί, ἣ ἔτεκε
hos leui in egypto: ꝛ pepit
τούτους τῷ λευὶ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκεν τῷ
Exo. 6.c. amrã aaron ꝛ moysen: ꝛ mariam
ἀμβραμ τὸν ἀαρὼν καὶ μωυσῆν, καὶ μαριὰμ
sororẽ eoꝝ. ꝛ nati sũt aa=
τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ ἐγεννήθησαν τῷ ἀαρ=
ron: et nadab: ꝛ abiu: ꝛ eleazar: ꝛ
ὼν, ὅτε ναδὰβ, καὶ ἀβιού, καὶ ἐλεάζαρ, καὶ
ithamar. ꝛ mortuus ē nadab:
ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν ναδὰβ,

Trãsla. B. Hiero.

familia sellemitarum.
rHe sunt cognatiões fi=
liorũ neptalim per fa=
milias suas. squorũ nũe
rus quadraginta quinq;
milia quadringenti.
tIsta est summa filiorũ
israel qui recensiti sunt
sexcenta milia & mille
septingenti
triginta. Locutusq; ē
dominus ad
moysen dicẽs. Istis di
uidetur terra
iuxta numerũ vocabu
lorũ i possessiones suas.
Pluribus maiorẽ ptẽ
dabis: & paucioribus
minorẽ. singulis sicut
nũc recensiti sũt: tradẽ
tur possessio: ita q̃ dũta=
xat vt fors terram
tribubus diuidat & fa=
miliis. Quicquid sorte
cõtigerit: hoc vel plu=
res accipiãt vel paucio=
res. Hic quoq; ē numẽ
rus filiorũ leui p familia=
as suas. Gerson: a quo
familia gersonitarum.
Caath: a quo familia
caathitarum. Merari a
quo familia merarita=
rum. He sunt familie leui.
familia lobni. familia
hebroni.
familia mooli. familia
musi.
familia chori. At vero
caath
genuit amram: qui ha
buit vxorem
iochabet filiam leui:
que
nata est ei in egypto.
Hec genuit
amram viro suo filios
aaron & moysen
& mariã sororẽ eorum.
De aaron orti sunt
nadab & abiu &
eleazar & ithamar.
Quorum nadab

Ter. Heb.

מִשְׁפַּחַת הַשִּׁלְמִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְאֶלֶף שְׁבַע
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ
נַחֲלָה בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת׃ לָרַב תַּרְבֶּה
נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ
אִישׁ לְפִי פְקֻדָיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ׃ אַךְ
גּוֹרָל יֵחָלֵק אֶת הָאָרֶץ לִשְׁמוֹת
מַטּוֹת אֲבֹתָם יִנְחָלוּ׃ עַל פִּי הַגּוֹרָל
תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לִמְעָט׃
וְאֵלֶּה פְקוּדֵי הַלֵּוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגַּרְשֻׁנִּי לְקְהָת
מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי לְמְרָרִי מִשְׁפַּחַת
הַמְּרָרִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי
מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי
מִשְׁפַּחַת הַמַּחְלִי מִשְׁפַּחַת הַמּוּשִׁי
מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקְהָת
הוֹלִד אֶת עַמְרָם׃ וְשֵׁם אֵשֶׁת
עַמְרָם יוֹכֶבֶד בַּת לֵוִי אֲשֶׁר
יָלְדָה אֹתָהּ לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וַתֵּלֶד
לְעַמְרָם אֶת אַהֲרֹן וְאֶת מֹשֶׁה
וְאֶת מִרְיָם אֲחֹתָם׃ וַיִּוָּלֶד לְאַהֲרֹן
אֶת נָדָב וְאֶת אֲבִיהוּא אֶת
אֶלְעָזָר וְאֶת אִיתָמָר׃ וַיָּמָת נָדָב

Ter. Heb. Au. Ca. xxvi.

דבר
חלק
ספר רבה
נחלה
פה נתן
גבל
מטה נחל
תחלק נחלתו בין רב למעט
פקד שפחה
לנרשון משפחת הגרשני לקהת
משפחת הקהתי למררי משפחת
המררי אלה משפחת לוי
משפחת הלבני משפחת החברני
משפחת המחלי משפחת המושי
משפחת הקרחי וקהת
הולד את עמרם ושם אשת
עמרם יוכבד בת לוי אשר
ילדה אתה ללוי במצרים ותלד
לעמרם את אהרן ואת משה
ואת מרים אחתם ויולד לאהרן
את נדב ואת אביהוא את
אלעזר ואת איתמר׃ וימת נדב

ילד איש
ילד

Trãsla. Chal.

זַרְעִית שְׁלֹם אֵלִין זַרְעִית נַפְתָּלִי לְזַרְעָתְהוֹן וּמְנְיָנְהוֹן אִנּוּן בְּעִין וְחַמְשָׁה אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה׃ אֵלִין מְנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁתְּמְאָה וְחַד אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה וּתְלָתִין׃ וּמַלֵּל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ לְאִלֵּין תֵּתְפְּלֵג אַרְעָא בַּאֲחֻסָּנָא בְּמִנְיַן שְׁמָהָן׃ לְסַגִּיאֵי תַּסְגֵּן יָת
אַחֲסַנְתְּהוֹן וְלִזְעִירֵי תַּזְעֵר יָת אַחֲסַנְתְּהוֹן גְּבַר לְפוּם מְנְיָנוֹהִי תִּתְיְהֵב אַחֲסַנְתְּהוֹן
בְּעִדְבָּא תִּתְפְּלֵג אַרְעָא לְשָׁמָהָת שִׁבְטֵי אֲבָהָתְהוֹן יַחְסְנוּן׃ עַל פּוּם עִדְבָּא תִּתְפְּלֵג
אַחֲסַנְתְּהוֹן בֵּין סַגִּיאֵי לְזְעִירֵי׃ וְאִלֵּין מְנְיָנֵי לֵיוָאֵי לְזַרְעָתְהוֹן לְגֵרְשׁוֹן זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן
לְקָהָת זַרְעִית קָהָת לְמְרָרִי זַרְעִית מְרָרִי׃ אִלֵּין זַרְעִית לֵיוָאֵי זַרְעִית לִבְנִי זַרְעִית חֶבְרוֹן
זַרְעִית מַחְלִי זַרְעִית מוּשִׁי זַרְעִית קָרַח וְקָהָת אוֹלִיד יָת עַמְרָם׃ וְשׁוּם אִיתַּת עַמְרָם
יוֹכֶבֶד בַּת לֵוִי דְּיָלִידַת יָתָהּ לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וְיָלִידַת לְעַמְרָם יָת אַהֲרֹן וְיָת מֹשֶׁה וְיָת מִרְיָם
אֲחָתְהוֹן׃ וְאִתְיְלִיד לְאַהֲרֹן יָת נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא יָת אֶלְעָזָר וְיָת אִיתָמָר׃ וּמִית נָדָב

Interp. chal.

familia sellemitarum. Iste sunt cognationes neptali
per familias suas: ꝛ numerus earum fuit quadra=
ginta quinq; milia ꝛ quadringenti. Hi sunt filij israel
qui numerati sunt sexcenta milia ꝛ mille ꝛ septingen
ti ꝛ triginta. Locutusq; est dñs cum moyse dicens.
Istis diuidet terrã in possessionẽ iuxta nũerũ nois
coꝝ. Pluribꝰ maiorẽ possessionẽ dabis: ꝛ pauciorib⁹
minorẽ possessionẽ dabis: vniculiq; iuxta numeratos
suos dabit possessio eius. Verũtamẽ ꝑ sortẽ diuidet
terra ꝑ noia tribuũ patrũ suoꝝ possidebit. ꝑ sortẽ di=
uidetur possessio coꝝ siue plures siue pauci sint. Et
isti sunt filij leui per familias suas: de gerson fami=
lia gersonitarũ: de caath familia caathitarũ: de me=
rari familia meraritarum. Iste sunt familie leui. fa=
milia lobni: familia ebzõ: familia mooli: familia mu
si: familia choze. Caath aũt genuit amram: ꝛ nomen
vxoris amrã locabed filia leui: que nata est ei in egy
pto: ꝛ peperit ex amram aaron ꝛ moysen ꝛ mariam
sororem eorum. De aaron autem nati sunt nadab ꝛ
abiu: eleazar ꝛ ithamar. Mortuusq; est nadab

Pritiua. hebr.

דַּבֵּר
חָלַק
סֵפֶר רָבָה
נַחֲלָה
פֶּה נָתַן
גָּבַל
מַטֶּה נָחַל
פָּקַד שְׁפָחָה
יָלַד אִישׁ
יָלַד

Pritiua chal.

מָנָה רָבַע
שְׁרִית
אָמַר פָּלַג חֶסֶן
סָגָא זְעַר יְהַב
יָלַד אִנְתָּא
אָתָא יָלַד מוֹת

Pritiua beb. **Ter. Heb.** **Flu. Ca. xxvii.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.**

וַאֲבִיהוּא נָדַב וּבְנֵי אַהֲרֹן אִישָׁא נוֹכְרִיתָא קֳדָם יְיָ וַהֲווֹ מְנְיָנֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְתַלָתָא אַלְפִין כָּל תְּרֵא מִדְּכַר יַרְחָא וּלְעִילָא אֲרֵי לָא אִתְמְנִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲרֵי לָא אִתְיְהִב לְהוֹן אַחְסָנָא בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אִלֵּין מְנְיָנֵי מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא דְּמָנוֹ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵישְׁרֵיָא דְמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִּירְחוֹ׃ וּבְאִלֵּין לָא הֲוָה גְּבַר מִמְּנְיָנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּהֲנָא דְּמָנוֹ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא דְסִינָי׃ אֲרֵי אֲמַר יְיָ לְהוֹן מֵיתָא יְמוּתוּן בְּמַדְבְּרָא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן גְּבַר אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן׃

Ca. xxvii.

וְקָרִיבַת בְּנָת צְלָפְחָד בַּר חֵפֶר בַּר גִּלְעָד בַּר מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לְזַרְעִית מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף וְאִלֵּין שְׁמָהַת בְּנָתֵיהּ מַחְלָה נָעָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְתִרְצָה׃ וְקָמָא מֹשֶׁה וְקֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְקֳדָם רַבְרְבַיָּא וְכָל כְּנִשְׁתָּא פִּתְרָע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְמֵימָר׃ אֲבוּנָא מִית בְּמַדְבְּרָא וְהוּא לָא הֲוָה גְּבַר כְּנִשְׁתָּא דְּאִזְדַּמָּנוּ עַל יְיָ בְּכְנִשְׁתָּא דְקָרַח אֲרֵי בְחוֹבֵיהּ מִית וּבְנִין לָא הֲווֹ לֵיהּ לְמָה יִתְמְנַע שְׁמָא דַּאֲבוּנָא

Pritiua. chal. **Interp. chal.**

et abiu: cum obtulissent ignẽ alienũ corã dño. Et fuit numerus eox viginti tria milia omniũ masculox ab vno mense & supra: qr non fuerũt numerati in medio filiox israel: neq; ei data est eis possessio in medio filiox israel. Hi sunt quos numerauerũt moyses & eleazar sacerdos qñ numerauerũt filios israel in cãpestribus moab iuxta iordanẽ hiericho. Et in his non fuit vir eox qui numerati sunt a moyse & aaron sacerdote: qui numerauerũt filios israel in deserto sinai. Dixerat enĩ dñs qꝓ morte morerentur in solitudine: et nullus vir remaneret ex eis: nisi caleb filius iephone & iosue filius nun. Ca. 27.

Accesserũt autẽ filie salphaad filij epher filij galaad filij machir filij manasse de cognationibus manasse filij ioseph: et hec sunt noia filiarꝝ eius. Maala: noa: & egla & melcha & thersa. Et steterũt coram moyse & eleazaro sacerdote & coram principibus et omni cetu in ostio tabernaculi federis: dicentes. Pater nr mortuꝰ est in deserto: et ipse nõ fuit in medio cõgregationis eox qui cõuenerũt ꝓtra dñm in cõgregatione chore: quia in pctõ suo mortuus est: & nõ fuerunt ei filij. Cur tollitur nomen patris nostri

[a] & abiu [r] mortui sũt [b] cũ obtulissent [c] ignẽ [d] alienũ [e] corã dño. [g] Fuerunt qꝫ [m] oẽs [b] q nũerati sũt [k] vigiti [t] tria [l] milia generis [n] masculini [o] a b vno [p] mense [q] & supra: [r] qui [s] nõ [t] sunt recensiti [u] inter [x] filios [y] israel: [z] nec [c] eis [c] cũ ceteris [b] data [p] possessio [b] est. [y] [b] Hic est [l] numerus [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [q] filiorũ [r] israel: [u] q [o] descripti sunt [a] moyse [l] & eleazaro [m] sacerdote [n] in campestribus [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [e] moab [u] supra [x] iordanẽ cõtra [v] hiericho. [z] inter quos [a] nullus [b] fuit [p] eorũ q ãte nũerati sũt [a] [c] moyse [r] & aaron [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [u] in deserto [o] sinai. [q] Predixerat [p] enĩ [r] dominus qꝫ omnes [u] morerentur [x] in solitudine: [r] Nullusqꝫ [z] remansit [a] ex eis [c] nisi [c] caleb [b] filius [g] ie [y] phone [b] & iosue [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [k] filius [k] nũ. Cap. 27.

Accesserunt autem [b] filie [c] salphaad: [b] filii [c] epher: [r] filii [g] galaad: [y] [y] [y] [y] [y] [b] filii [l] machir: [k] filii [l] manasse: qui fuit [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [o] filius [p] ioseph. [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [g] quarũ sunt [r] noia: [r] maala & [u] noa [x] & egla [r] & melcha [l] & tersa. [g] Steterũtqꝫ [b] coram [c] moyse [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [b] & [c] eleazaro [r] sacerdote [c] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [l] & cunctis [b] principibus [k] populi ad [l] ostium [y] [y] [y] [y] [m] tabernaculi [u] federis: at qꝫ [o] dixerũt. [p] Pr̃ nr [q] mortuus est [x] in deserto. [r] nec [u] fuit [x] in [r] seditione [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y] [y]

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

de medio populi sui: qz nõ est ei filius.
ἐκ μέσου τοῦ ὄχλου αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱός.
date nobis possessionẽ in medio fratrũ pris
δότε ἡμῖν κατάσχεσιν ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς ἡ
nri. τ retulit moyses iudiciũ eaꝝ
μῶν. καὶ προσήγαγε μωυσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν
corã dño. τ locutꝰ ẽ dñs ad moysen:
ἔναντι κυρίου. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν,
dicẽs recte filie salphaad locute sunt.
λέγων, ὀρθῶς θυγατέρες σαλπαὰδ λελαλήκασι.
donũ dabis eis: possessionẽ hereditatis in
δόμα δώσεις αὐταῖς, κατάσχεσιν κληρονομίας ἐν
medio fratrũ pris sui: τ ad iudicabis
μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν, καὶ πρὸς κρίσεις
sortẽ pris sui ei. τ
κλῆρον τοῦ πατρὸς αὐτῶν αὐταῖς. καὶ τοῖς
filijs israel loqris: dicẽs: hõ si mortuꝰ fuerit: τ
υἱοῖς ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ἄνθρωπος ἐὰν ἀποθάνῃ, καὶ
filius nõ fuerit ei: apponetis hereditatẽ eius
υἱὸς μὴ ἦ αὐτῷ, περιθήσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῇ
filie suę. si ãt nõ fuerit ei filia: dabitis
θυγατρὶ αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἦ αὐτῷ θυγάτηρ, δώσετε τὴν
hereditatẽ suã fratri suo. si ãt nõ fuerit
κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν
ei fratres: dabitis hereditatẽ eius
αὐτῷ ἀδελφοί, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ
fratri pris sui. si ãt nõ fuerit frẽs pris
ἀδελφῷ τοῦ πρὸς αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ τοῦ πρὸς
eius: dabitis hereditatẽ eius cognato pris
αὐτοῦ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγι
C mo suo de tribu sua: vt possideat ꝯ illius. τ
σας αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ, κληρονομήσει τὰ αὐτοῦ. καὶ
erit hoc filijs isrl iudificatio iudicij: sicut pre
ἔσται τοῦτο τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ δικαίωμα κρίσεως, καθὰ συ
cepit dñs moysi. τ dixit dñs ad moysen: las
νέταξε κς τῷ μωυσῆ. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, ἀνά
cẽde in mõtẽ qui in vltra iordanẽ: hic mõs
βηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, τοῦτό ἐστιν ὄρος
nabo: τ vide trãchanaã: ꝙ ego do
ναβάβ, καὶ ἴδε τὴν γῆν χαναάν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς
filijs israel in possessione: τ videbis eã: τ ad
υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει, καὶ ὄψῃ αὐτήν, καὶ προ
deris ad populũ tuũ τ tu: quemadmodũ posit ẽ aa
σθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου καὶ σύ, καθάπερ ἐτέθη ἀα
rõ frater tuꝰ in hor mõte: qz trãgressi estis
ρὼν ὁ ἀδελφός σου ἐν ὄρει τῷ ὄρει, διότι παρέβητε τὸ
verbũ meũ in deserto sin: cũ resisteretis con
ῥῆμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν, ἐν τῷ ἀντιπίπτειν τὴν συ
gregatiõi ne sctificaret mẽ. nõ sctificastis me in a
ναγωγὴν τοῦ ἁγιάσαι με. οὐκ ἡγιάσατέ με ἐπὶ τῷ ὕ
quã corã eis. hec est aqua ꝯtradictiõis cades
δατι ἐναντι αὐτῶν. τοῦτό ἐστιν ὕδωρ ἀντιλογίας κάδ
in deserto sin. τ dixit moyses ad dñm:
ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν. καὶ εἶπε μωυσῆς πρὸς κύριον,

Trãsla. B. Hiero.

luus q de r familia sua: s qa
r non u habet r filiũ: r Date
s nobis a possessionẽ b iter
c cognatos p pris nri. c Re
tulit q r moyses b cãm ea=
rũ r ad iudiciũ s dñi. Qui
s dixit u ad eum. ooooooo
ooooooooooooooooooooo
q Iusta rẽ r postulãt r filie
s salphaad. x Da ooooooo
r eis s possessionem b inter
c cognatos ooooooooooo
p patris sui: c & b eis in q he=
reditatem c succedant.
x ad l filios autem m israel
u loqueris hec. ooooooooo
p Homo q cum r mortuus
fuerit t absq; s filio: oooo
a ad filiam eius t transibit
s hereditas. b si ooooooo
c filiam c non p habuerit:
habebit successores oooo
f fratres suos. x q si & u fra
tres l nõ fuerint: o dabitis
q hereditatẽ r fribus s pris
eius. t Si autem u nec oooo
x patruos habuerit: s da=
bitur b hereditas ooooooo
c his p qui c ei p pximi sunt.
ooooooooooooooooooooo
f Er ítq; hoc u filiis ooooooo
i israel u sanctum m lege p
petua: o sicut ooooooooo
p p̃cepit q dñs s moysi. f Di
xit quoq; u dominus ooo
x ad l moysen. s Ascẽde a in
p montem u istum c abari:
e & cõtemplare inde g ter
ram b quam ooooooooooo
f daturus sũ x filiis f israel.
m Cumq; videris ooooooo
u eam: o ibis & tu p ad q po
pulum tuum ooooooooo
f sicut u iuit r frater tuus a aa
ron. s quia ooooooooooo
e offendistis me c in deser
to p sin c in contradictiõe
f multitudinis: g nec sctifi
care me voluistis l coram
ea b super aquas. x He sũt
l aq̃ m cõtradictiõis in u ca
des o deserti b sin. e Cui q rñ
dixit moyses. ooooooooo

Ter. Heb. Nu. Ca. xxvii. Pritiua heb.

נָתַן מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵּן תֵּנָה
לָנוּ אֲחֻזָּה בְּתוֹךְ אֲחֵי אָבִינוּ וַיִּקְרַב
אָח קָרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְהוָה׃
שָׁפַט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
אָמַר כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת נָתֹן תִּתֵּן
לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי
עָבַר אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת נַחֲלַת אֲבִיהֶן
דָּבַר לָהֶן׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לֵאמֹר אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ
בֵּן וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לִבְתּוֹ׃ וְאִם
אֵין לוֹ בַּת וּנְתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ
לְאַחָיו וְאִם אֵין לוֹ אַחִים וּנְתַתֶּם
אֶת נַחֲלָתוֹ לְאֲחֵי אָבִיו׃ וְאִם אֵין
אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ
לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ
וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים
הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְרָאִיתָהּ
אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמֶּיךָ גַּם אָתָּה
כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ׃ כַּאֲשֶׁר
מְרִיתֶם פִּי בְּמִדְבַּר צִן בִּמְרִיבַת
הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בַּמַּיִם לְעֵינֵיהֶם
הֵם מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן׃
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר׃

נָתַן רָאָה
אָסַף

Pritiua chal.

יָרַב חָסַן דון
אָמַר יָאָה מָלַל
נָתַן עָבַר בֵּן
נָתַן אָת
יָרַת
הָוָה דון נָסַם
חָזָה כָּנַשׁ
אָמַר דָּבַר
נָצָה

Interp. chal.

de medio conationis sue quia non habet filium: da
nobis possessionẽ inter fratres patris nri. Retulitq;
moyses causam earũ corã dño. Et ait dñs ad moysen
dicẽs. recte loquunt filie salphaad: da eis possessiõez
hereditatis inter fratres pris earũ: τ transferes ad
eas hereditatẽ patris earũ. et cum filijs israel loque
ris dicens. Si mortuus fuerit vir τ filius ei nõ fue=
rit: transferetis possessionẽ eius ad filiã suaꝫ. et si nõ
fuerit ei filia: dabitis possessionẽ eius fratrib9 suis.
et si non habuerit fratres: dabitis possessionez eius
fratribus patris sui. Si ãt pater eius nõ habuerit
fratres: dabitis possessionẽ eius consanguineo qui
propinquior est et de cognatione sua: τ hereditabit
eam. et erit filijs israel in decretũ iudicij: sicut pre
cepit dñs moysi. Dixitq; dñs ad moysen. Ascende in
montẽ istũ abarim: τ vide terrã quã dedi filijs israel:
videbisq; eã. et colligeris quoq; tu ad populũ tuũ: sicẽ
collectus est aaron frater tuus: quia præuaricati estis
in verbũ meum in deserto sin in cõtradictione cõgre
gationis: nec sanctificastis me in aquis ante oculos
eorum. He sunt aque cõtradictionis in cades deserti
sin. Locutusq; est moyses coram domino dicens. ooo

Transla. Chal.

מִנּוֹ זַרְעִיתֵיהּ אֲרֵי לֵית לֵיהּ בַּר הַב לַנָּא אֲחֻסָּנָא בְּגוֹ אֲחֵי אֲבוֹנָא וּקְרֵיב מֹשֶׁה יָת דִּינְהֶן
קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מְמַלֵּל מְמַלְּלָן בְּנָת צְלָפְחָד מְיַהֲבָא תִּתֵּן לְהוֹן אֲחוּתָא
אֲחֻסָּנָא בְּגוֹ אֲחֵי אֲבוּהֶן וְתַעְבַּר יָת אֲחֻסָּנַת אֲבוּהֶן לְהֶן וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר
גְּבַר אֲרֵי יְמוּת וּבַר לֵית לֵיהּ וְתַעְבְּרוּן יָת אֲחֻסַּנְתֵּיהּ לִבְרָתֵיהּ וְאִם לֵית לֵיהּ בְּרָתָא
וְתִתְּנוּן יָת אֲחֻסַּנְתֵּיהּ לַאֲחוֹהִי וְאִם לֵית לֵיהּ אַחִין וְתִתְּנוּן יָת אֲחֻסַּנְתֵּיהּ לַאֲחֵי אֲבוּהִי
וְאִם לֵית אַחִין לַאֲבוּהִי וְתִתְּנוּן יָת אֲחֻסַּנְתֵּיהּ לְקָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ מִזַּרְעִתֵּיהּ וְיֵרְתַ
יָתַהּ וִיהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְגְזֵרַת דִּין כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סַק
לְטוּרָא דְּעַבָּרַיָּא הָדֵין וְחֲזֵי יָת אַרְעָא דִּי יְהָבִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶחֱזֵי יָתַהּ וְתִתְנַגִּישׁ
לְעַמָּךְ אַף אַתְּ כְּמָא דְּאִתְכְּנִישׁ אַהֲרֹן אָחוּךְ וְכְמָא דְּסָרְבְתּוּן בְּמֵימְרִי בְּמַדְבְּרָא דְּצִן
בְּמִצּוּת כְּנִשְׁתָּא לְקַדָּשׁוּתִי בְּמַיָּא לְעֵינֵיהוֹן אִינוּן מֵי מְצוּת רְקָם מַדְבְּרָא דְּצִן
וּמַלֵּיל מֹשֶׁה קֳדָם יְהוָה לְמֵימָר׃

Positiua heb. Ter. Heb. Num. Ca. xxviij.

יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה: אֲשֶׁר יֵצֵא
לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם
וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת
יָדְךָ עָלָיו: וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל הָעֵדָה
וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפַּט
הָאוּרִים לִפְנֵי יְהוָה עַל פִּיו יֵצְאוּ וְעַל פִּיו יָבֹאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי
אִתּוֹ וְכָל הָעֵדָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח
אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל הָעֵדָה: וַיִּסְמֹךְ אֶת
יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֵּהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה:

Cap. xxviij.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב
לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה

Positiua chal.

סְנָה נָפַל עוֹל יְהוָה עָוֹן רָעָה סָמַךְ קוּם פָּקַד נָתַן כְּבֵד יְהוֹשֻׁעַ
דִּין אָמַר יָהוָה עֹז אָמַר כְּבֵד רָעָה נָמַר

Interp. chal.

cõstituat dñs deus spirituũ ois carnis virũ sup cetus qui egrediatur ante eos ⁊ qui ingrediat ante eos: et qui educat eos: ⁊ qui inducat eos: vt nõ sit cetus dñi sic oues quibus nõ est pastor. Dixitq; dñs ad moysen. Tolle iosue filiũ nun virũ in quo ẽ spũs pphetie: et impones manũ tuã sup eum: ⁊ statues eũ coram eleazaro sacerdote ⁊ coram oi cetu: ⁊ precipies ei ante oculos eor. Dabisq; de splẽdore tuo sup eo: vt obediãt ei ois cõgregatio filiorũ israel. Et coram eleazaro sacerdote stabit: vt cõsulat pro eo in iudicio illuminatiõis coram dño. ad verbũ eius egredientur: ⁊ ad verbũ ei ingredientur ipse ⁊ oes filij israel cum eo ⁊ omnis cetus. Fecitq; moyses sicut ei preceperat dñs: ⁊ tulit iosue: et statuit eum coram eleazaro sacerdote ⁊ coram omni cetu: ⁊ imposuit manus suas sup eum: ⁊ precepit ei: sicut locutus fuerat dñs per manũ moysi. Ca. 28.

Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Precipe filijs israel et dices ad eos. Oblationem meam panemq; statutum in oblationes meas vt suscipiatur voluntarie obseruabitis vt offeratis coram me in tempore suo. dicesq; ad eos. Hec est

Trãsla. B. Hiero.

Prouideat dñs deus spirituũ ois carnis hominẽ qui sit sup multitudinẽ hãc: & possit exire & intrare ante eos: & educere eos vel introducere: ne sit populus dñi sicut oues absq; pastore. Dixitq; dominus ad eum. Tolle iosue filiũ nun virum in quo est spũs: & pone manũ tuã sup eũ. Qui stabit coram eleazaro sacerdote & omni multitudine: & dabis ei precepta cũ ctis videntibus & partẽ glorie tue: vt audiat eũ omnis synagoga filiorũ israel Pro hoc ũ qd agẽdũ erit eleazar sacerdos cõsulet dominum. Ad verbũ eius egredietur & ingredietur ipse & omnes filii eius israel cũ eo & cetera multitudo. Fecit moyses vt precepat dominus. Cumq; tulisset iosue: statuit eũ coram eleazaro sacerdote & coram omnibus filiis israel & iposuit manus suas sup eum & precepit sicut locutus est dñs per manum moysi.

Dixit quoq; dñs ad moysen. Precipe filiis israel & dices ad eos. Oblationẽ meam & panes & incẽsum odoris suauissimi offerte per tempora sua. Hec sunt

Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina

consideret dñs deus spũum ⁊ ἐπισκεψάσθω κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ
omnis carnis: hoiem sup cõgregationẽ πάσης σαρκός, ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς
hanc: qui iexibit ante faciẽ eor: ταύτης, ὃς ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν,
⁊ qui introibit ante faciẽ eor: ⁊ qui καὶ ὃς εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὃς
educet eos: ⁊ qui inducet eos: ⁊ nõ ἐξάξει αὐτούς, καὶ ὃς εἰσάξει αὐτούς, καὶ οὐκ
erit cõgregatio dñi sicut oues: q̃b nõ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὡσεὶ πρόβατα, οἷς οὐκ
est pastor. ⁊ locutus ẽ dñs ad moysen: di- ἔστι ποιμήν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέ
cẽs: accipe ad teipm iosue filiũ num: homi- γων, λάβε πρὸς ἑαυτὸν ἰησοῦν υἱὸν ναβῆ, ἄνθρω
nẽ qui hꝫ spũm in seipo: ⁊ impones πον ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς
manꝰ tuas sup eũ: ⁊ statues eũ coram cõ- χεῖράς σου ἐπ' αὐτῷ, καὶ στήσεις αὐτὸν ἔναντι ἐ-
leazar sacerdote: ⁊ coram oĩbꝫ cõgrega- λεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔναντι πάσης τῆς συναγω-
tiõe: ⁊ precipies ei coram eis: ⁊ da γῆς, καὶ ἐντελῇ αὐτῷ ἔναντίον αὐτῶν, καὶ δώ-
bis ex gria tua sup eũ: vt audi σεις τῆς δόξης σου ἐπ' αὐτόν, ὅπως ἂν εἰσακού-
ant eũ filij israel. ⁊ coram eleazar σωσιν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. καὶ ἔναντι ἐλεάζαρ τοῦ
sacerdote stabit. ⁊ interrogabũt eũ iudi ἱερέως στήσεται, καὶ ἐπερωτήσουσιν αὐτὸν τὴν κρί
tiũ manifestiõꝫ coram dño. in ore e- σιν τῶν δήλων ἔναντι κυρίου. ἐπὶ τῷ στόματι αὐ
ius exibũt: ⁊ in ore eius in- τοῦ ἐξελεύσονται, καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ εἰσ-
trabunt ipe ⁊ oẽs filij israel vna πορεύσονται αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὁμο
nimiter: ⁊ omnis cõgregatio: ⁊ fecit moy θυμαδόν, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή, καὶ ἐποίησε μωυ
ses: sicut precepit ei dñs. ⁊ assumẽs iosue σῆς, καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ κύ. καὶ λαβὼν ἰησοῦν
statuit eũ coram eleazar sacerdote ⁊ coram om ἔστησεν αὐτὸν ἔναντι ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἔναντι πά
ni cõgregatiõe: ⁊ imposuit manus suas sup eũ: ⁊ cõ- σης συναγωγῆς, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν, καθὼς
stituit eũ sicut precepit dñs moysi. νέστησεν αὐτὸν καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μωυσῆ. Ca. 28.

Et locutꝰ ẽ dñs ad moysen: dicẽs: precipe fi- καὶ ἐλάλησε κύ πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἔντειλαι τοῖς υἱ-
lijs israel: ⁊ loqris ad eos: dicẽs: dona mea oblatiões meas οἷς ἰηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, λέγων, τὰ δῶρά μου δ' ἐμά τά μου
libatiões meas in odorẽ suauitatis seruabitis offer καρπώματά μου εἰς ὀσμὴν εὐωδίας διατηρήσετε προσφέ-
re mihi in festiuitatibꝰ meis. ⁊ dices ad eos: hec ρειν μοι ἐν ταῖς ἑορταῖς μου. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ταῦτα

Transla. Chal.

וּמֵימְרֵיהּ אֱלָהָא רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא גְּבַר עַל כְּנִשְׁתָּא: דִּיפּוֹק קֳדָמֵיהוֹן וְדִיעוֹל קֳדָמֵיהוֹן
וְדַיְפֵקִנּוּן וְדַיְעֵלִנּוּן וְלָא תֶּהֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיָיָ כְּעָנָא דְּלֵית לְהוֹן רָעְיָא וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
דַּמַּר לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן גְּבַר דְּרוּחַ נְבוּאָה בֵּיהּ וְתִסְמוֹךְ אֶת יְדָךְ עֲלוֹהִי: וְתִקֵּים יָתֵיהּ
קֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְלִקְדָם כָּל כְּנִשְׁתָּא וְתִתֵּן מִזְּמִינָךְ עֲלוֹהִי: וְתִתֵּן מִזְּיוֹ דִּיקָרָךְ עֲלוֹהִי
דִּידְחֵלוּן מִיבֵּיהּ כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִקְדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא יְקוּם וְיִשְׁאַל
לֵיהּ דִּין אוּרִיָּא קֳדָם יְיָ עַל מֵימְרֵיהּ יְהוֹן נָפְקִין וְעַל מֵימְרֵיהּ יְהוֹן עָלִין הוּא וְכָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ וְכָל כְּנִשְׁתָּא: וְעָבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ וְדַבַּר יָת יְהוֹשֻׁעַ
וְאַקְיֵמֵיהּ קֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וּקְדָם כָּל כְּנִשְׁתָּא: וְסָמַךְ יָת יְדוֹהִי עֲלוֹהִי וּפַקְּדֵיהּ כְּמָא
דְּמַלֵּיל יְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה: Ca. xxviij. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר:
פַּקֵּיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן יָת קוּרְבָּנִי לְחֵם סִדּוּרִי לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא
תִּסְרוּן לְקָרָבָא קֳדָמַי בְּזִמְנֵיהּ: וְתֵימַר לְהוֹן הָדֵין

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

oblatiões quas adducetis dño: agnos ãni
τὰ καρπώματά σου προσάξετε κυρίῳ, ἀμνοὺς ἐνι-
culos imaculatos duos p die in holocau
αυσίους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὁλοκαύτω
stũ assidue. agnũ vnũ facies ma-
μα ἐνδελεχῶς· τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις το-
ne. τ agnũ fin facies
πρωΐ· καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ
ad vesperã. τ facies decimã ptẽ
πρὸς ἑσπέραν· καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τοῦ
ephi simillã in sacrificiũ cõfectã in o-
λείφει σεμιδάλιν εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένην ἐν ἐ-
leo quarta ptẽ hin. holocaustũ assiduitã
λαίῳ τετάρτῳ τοῦ ἱν· ὁλοκάυτωμα ἐνδελεχι
tis: factũ in mõte sinai: in odorẽ sua
σμοῦ, ἣ γενοιδήκη ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, εἰς ὀσμὴν εὐ
uitatis dño. τ libamẽ eius quartã ptẽ
ωδίας κυρίῳ· καὶ σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον
hin agno vni. in sancto libabis
τοῦ ἱν τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· ἐν τῷ ἁγίῳ σπείσεις
libationẽ sicera dño. τ agnũ secũ
σπονδὴν σικέρα κυρίῳ· καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτε-
dũ facies ad vesperã fin sacrifi
ρον ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν κατὰ τὴν θυσί
cũ eius τ fin libatiões ei⁹ facie
αν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιή-
tis in odorẽ suauitatis dño. τ die
τε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ· καὶ τῇ ἡμέρα
sabbatoꝝ adducetis duos agnos anni
τῶν σαββάτων προσάξετε δύο ἀμνοὺς ἐνιαυ-
culos imaculatos. τ duas decimas simi
σίους ἀμώμους· καὶ δύο δέκατα σεμιδά-
le cõfecte oleo in sacrificiũ: τ
λεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ
libationẽ eius holocaustũ sabbatoꝝ in
σπονδὴν αὐτοῦ ὁλοκάυτωμα σαββάτων ἐν τοῖς
sabbatis: in holocausto sem
σαββάτοις, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διά-
piterno τ libationẽ eius. τ in neo
παντὸς καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ· καὶ ἐν ταῖς νεο
menijs adducetis holocaustũ dño vitulos
μηνίαις προσάξετε ὁλοκάυτωμα τῷ κυρίῳ μόχους
ex bob⁹ duos: τ arietẽ vnũ: agnos ãniculos
ἐκ βοῶν δύο, καὶ κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους
septẽ imaculatos. tres decimas simile cõ-
ἑπτὰ ἀμώμους· τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀνα
fecte i oleo vitulo vni. τ
πεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ μόχῳ τῷ ἑνί· καὶ
duas decimas simile cõfecte
δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν
oleo arieti vni. τ decimã simi
ἐλαίῳ τῷ κριῷ τῷ ἑνί· καὶ δέκατον σεμιδάλε
le ad sacrificiũ cõfecte in oleo
ως εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ

Trãsla. B. Hiero.

[b]sacrificia[c]que [b]offerre
debetis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]Agnos[g]anniculos [i]ima
culatos[k]duos ∞∞∞∞∞∞∞
[l]quotidie i[m] holocaustũ
[n]sempiternũ:[q]vnum ∞
[r]offeretis[s]mane [t]&[x]alte
rum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[z]ad[a]vesperum: [b]deci mã
partem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]ephi[d]simile:que[e]cõsper
sa sit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]oleo[h]purissimo:& habe
at[i]quartã ptẽ[k]hin. [l]Ho-
locaustum[m]iuge est[n]qđ
obtulistis[o]in mõte[p]sinai
[q]in odorẽ[r]suauissimũ [s]i
cẽsit dñi. [u] Et libabitis vi
ni[x]q̃rtã ptem [y]hin[z]per a
gnos[a]singulos [b]in sctũa
rio dñi. [c]Alterũ[d]agnũ
similiter ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]offeretis[f]ad[m]vesperam
∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]iuxta oẽm ritũ sacrifi-
cii[o]matutini[p]& libamen
torũ ei⁹ [r]oblationẽ[t]sua
uissimi[u]odoris [u]domio.
[x]Die ãt[y]sabbati offeretis
[z]duos[a]agnos[b]anniculos
[c]immaculatos: [e]& duas
[f]decimas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]simile[h]oleo[i]cõsperse in
sacrificio:[l]& liba q̃rite
fundũtur[o]p singula sab
bata[p]in [q]holocaustum
[r]sẽpiternũ.[s] In calendis
ãt.i.[t]in[u]mensium ∞∞∞
[x]exordiis[y]offeretis[z]ho-
locaustũ[a]dño: [a]vitulos
[b]de[c]armento [b]duos: [c]a-
rietem[f]vnum:[g]agnos
[b]ãniculos[k]septẽ [l]imacu
latos:[m]& tres[n]decimas
[o]simile[r]oleo [q] consperse
in sacrificio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]per[r]singulos[s]vitulos.
[u]& duas[x]decimas ∞∞∞∞
[r]simile[b]oleo [a] consperse
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]per[b]singulos[c]arietes.
[e]& decimam[f]decime ∞∞
[g]simile ex[k]oleo[b] in sacri
ficio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Hu. Ca. xxviii. Pũctiua Heb.

הַ֣מַּעֲשֵׂ֔ה אֲשֶׁ֥ר תַּקְרִיבוּ֙ לַיהוָ֔ה
כְּבָשִׂ֥ים בְּנֵי־שָׁנָ֖ה תְּמִימִ֣ם שְׁנַ֑יִם תָּמִ֥ים שָׁנָ֛ה
לַיּ֥וֹם עֹלָ֖ה תָּמִ֑יד אֶת־הַכֶּ֥בֶשׂ הָאֶחָ֖ד
תַּעֲשֶׂ֣ה בַבֹּ֑קֶר וְאֶת־הַכֶּ֥בֶשׂ הַשֵּׁנִ֖י
תַּעֲשֶׂ֣ה בֵּ֔ין הָעַרְבָּ֑יִם וַעֲשִׂירִ֣ית
הָאֵיפָ֞ה סֹ֣לֶת לְמִנְחָ֗ה בְּלוּלָה֙
בְּשֶׁ֣מֶן כָּתִ֔ית רְבִיעִ֖ת הַהִ֑ין עֹלַ֥ת
תָּמִ֛יד הָעֲשִׂיָ֥ה בְהַר־סִינַ֖י לְרֵ֣יחַ
נִיחֹ֑חַ אִשֶּׁ֖ה לַיהוָֽה׃ וְנִסְכּוֹ֙ רְבִיעִ֣ת
הַהִ֔ין לַכֶּ֥בֶשׂ הָאֶחָ֖ד בַּקֹּ֣דֶשׁ הַסֵּ֔ךְ
נֶ֣סֶךְ שֵׁכָ֔ר לַיהוָ֖ה וְאֶת־הַכֶּ֥בֶשׂ
הַשֵּׁנִ֖י תַּעֲשֶׂ֣ה בֵּ֔ין הָעַרְבַּ֑יִם
כְּמִנְחַ֤ת הַבֹּ֙קֶר֙ וּכְנִסְכּ֔וֹ תַּעֲשֶׂ֖ה
אִשֵּׁ֣ה רֵ֥יחַ נִיחֹ֖חַ לַיהוָֽה׃ וּ
וּבְי֣וֹם הַשַּׁבָּ֗ת שְׁנֵי־כְבָשִׂ֤ים בְּנֵי־
שָׁנָה֙ תְּמִימִ֔ם וּשְׁנֵ֥י עֶשְׂרֹנִ֖ים
סֹ֣לֶת מִנְחָ֔ה בְּלוּלָה֙ בַּשָּׁ֔מֶן וְנִסְכּ֑וֹ
עֹלַ֥ת שַׁבַּ֖ת בְּשַׁבַּתּ֑וֹ עַל֙ עֹלַ֣ת
הַתָּמִ֔יד וְנִסְכָּ֖הּ וּ
וּבְרֹאשֵׁ֣י חׇדְשֵׁיכֶ֗ם
תַּקְרִ֨יבוּ עֹלָ֜ה לַיהוָ֗ה פָּרִים֙ בְּנֵי־
בָקָ֣ר שְׁנַ֔יִם וְאַ֥יִל אֶחָ֖ד כְּבָשִׂ֑ים
בְּנֵי־שָׁנָ֥ה שִׁבְעָ֖ה תְּמִימִֽם׃ וּ
עֶשְׂרֹנִ֣ים סֹ֔לֶת מִנְחָ֥ה בְלוּלָ֖ה בַּשָּׁ֑מֶן
לַפָּ֣ר הָאֶחָ֔ד וּשְׁנֵ֥י עֶשְׂרֹנִ֖ים
סֹ֣לֶת מִנְחָ֔ה בְּלוּלָ֖ה בַּשָּׁ֑מֶן
לָאַ֣יִל הָאֶחָֽד׃ וְעִשָּׂרוֹן֙ עִשָּׂרוֹן֙
סֹ֣לֶת מִנְחָ֔ה בְּלוּלָ֖ה בַּשָּׁ֑מֶן

Interp. chal.

oblatio quã offeretis cotã dño. agnos anniculos im-
maculatos duos quottidie i holocaustũ sempiternũ.
Agnũ vnũ offeres mane: τ agnũ alterũ offeres ad ve
sperã: τ decimã pãrtẽ trium satoꝝ simile pro munere
que cõsparsa sit oleo contusso: habẽs quartã partem
hin. holocaustũ iuge ẽ qđ factũ est in monte sinai: vt
oblatio suscipiatur volũtarie cotam dño. et libamen
eius erit quarta pars hin per agnos singulos: in san
ctuario libabitur libamine vini veteris cotã dño. et
alterũ agnũ offeres ad vesperã iuxta munus matuti
nũ τ iuxta libamen eius factes oblationẽ que suscipi
tur volũtarie cotam dño. In die autẽ sabbati offere-
tis duos agnos anniculos immaculatos: τ duas de-
cimas simile cõsperse oleo pro munere τ libamẽ eius:
holocaustum est quod fit per singula sabbata preter
iuge holocaustũ τ libamen eius. τ in principijs men
sium vestroꝝ offeretis holocaustũ cotam dño vitulos
de bobus duos: arietẽ vnũ: agnos anniculos imma
culatos septem: et tres decimas simile cõsperse oleo
pro munere per singulos vitulos: τ duas decimas si
mile consperse oleo pro munere per arietem: τ singu
las decimas simile consperse oleo ∞∞∞∞∞∞∞∞

Pũctiua chal.

קָרְבָּנָא דְּתַקְרְבוּן קֳדָם יְיָ אִמְּרִין בְּנֵי שַׁנְהָ שְׁלִמִין תְּרֵין לְיוֹמָא עֲלָתָא תְּדִירָא וַ֫ת
אִמְּרָא חַד תַּעְבֵּיד בְּצַפְרָא וַ֫ת אִמְּרָא תִּנְיָנָא תַּעְבֵּיד בֵּין שְׁמַשָּׁיָא וְחַד מִן עַשְׂרָה
סְאִין סוֹלְתָא לְמִנְחָתָא דְּכִילָא בְּמִשְׁח כַּתִּישָׁא רְבָעוּת הִינָא וַ עֲלָתָא תְּדִירָא
דְּאִתְעֲבִידַת בְּטוּרָא דְּסִינַי לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ וְנִסְכֵּיהּ רְבָעוּת הִינָא
לְאִמְּרָא חַד בְּקוּדְשָׁא יְתַנְסַךְ נִיסוּךְ חַמְרָ֫ עַתִּיק קֳדָם יְיָ אִמְּרָא תִּנְיָנָא תַּעְבֵּיד
בֵּין שְׁמַשָּׁיָא כְּמִנְחַת צַפְרָא וּכְנִסְכֵּיהּ תַּעְבֵּיד קוּרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ
וְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה שַׁלְמִין וְתַרֵין עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא מְמַחְתָא דְּכִילָא
בְּמִשְׁח וְנִסְכֵּיהּ עֲלַת שַׁבַּת דְּשַׁבְּתָא בְּשַׁבַּתָּהּ עַל עֲלַת תְּדִירָא וְנִסְכָּהּ וּרְאִישֵׁי יַרְחֵיכוֹן
תְּקָרְבוּן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי תוֹרִין תְּרֵין וּדְכַר חַד אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה שַׁבְעָה שַׁלְמִין
וְתַלָתָה עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא מְמַחְתָא דְּכִילָא בְּמִשְׁח לְתוֹרָא חַד וְתַרֵין עֶשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא
מְמַחְתָא דְּכִילָא בְּמִשַׁח לְדִכְרָא חַד וְעִשְׂרוֹנָא עִשְׂרוֹנָא סוֹלְתָא מְמַחְתָא דְּכִילָא בְּמִשַׁח

Positiua beb. **Tex. Heb.** **Au. Ca. xxviii.**

לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ
אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין
יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל
וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת
חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה׃
וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת
לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה
וְנִסְכּוֹ׃ וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַיהוָה׃
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה
חַג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃
וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל
אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם
סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
לָאַיִל תַּעֲשׂוּ׃ עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה
לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם׃ מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר
אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת
אֹתָהּ׃ כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם
שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה

Positiua chal. **Interp. chal.**

עֲלַת כְּבָל רָעֲוָה per singulos agnos. holocaustus est: vt oblatio suscipiatur voluntarie coram dño. t libamen eor erit dimidia pars hin vini per singulos vitulos: t tertia pars hin per arietem: t quarta pars hin per singulos agnos: hoc est holocaustū exordij mensis in neomenia eius: sic erit per oēs kalendas mensū anni. Et hircus de capris vnus pro peccato offeretur coram dño: preter iuge holocaustū t libamen eius. Et in mense primo quartadecima die mentis: phase erit coram dño. Et in qntadecima die mēsis huius solēnitas est: septē diebus azymū comedet. In die prima erit inuocatio sancta: omne opus seruile nō facietis. Offeretisq; oblationē holocausti coram dño vitulos de bobus duos t arietem vnū: et septē agnos anniculos: immaculati erūt vobis: t in munus eor tres decias similē cōsperse oleo p singulos vitulos t duas decias p arietē offeretis. singulas decimas offeretis p singulos agnos: similiter erit p septē agnos: t hircū pro pctō vnū ad ppiciandū p vobis: preter holocaustū matutinū qđ est holocaustū iuge facietis hec: sicut hec facietis per singulos dies septē dieb⁹. panis oblationis est q̄ suscipitur voluntarie coram dño. preter holocaustū iuge

עֲלַח כְּבֵל רָעֲוָה
רֵוָה רֵאשׁ
חֲדָה עֵז אֲחַד
עֲבַד רָבַע
תַּנְ אָכַל
עֲרַע קָרַב עֲלָה
הֲוָה
פֵּיל
עֲבַד
כְּבֵל רָעֲוָה

Transla. B. Hiero.

p agnos singulos. Holocaustū p suauissimi odoris atq; incensi est dño. Libamēta āt vini q̄ per singulas fundēda sunt victimas: ista erūt. Media pars hin p singulos vitulos. tertia per arietē. q̄rta p agnū. Hoc erit holocaustū p oēs mēses q sibi anno vertēte succedūt. Hirc⁹ quoq; offertur dño p pctis in holocaustū iuge p̄ter nū cum libamētis suis. Mēse āt prio q̄rtadecima die mensis phase domini erit: & quintadecima die solemnitas. Septē diebus azymis vescentur q̄rū dies pria venerabilis & sctā erit. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretisq; incensum holocaustum domino vitulos de armento duos: arietem vnum: agnos annicu los immaculatos septem: & sacrificia singulorum ex simila que cōspsa sit oleo. tres decimas p singulos vitulos & duas decimas per arietem & decimā decimę per agnos singulos .i. septem agnos: & hircum pro peccato vnum: vt expietur p vobis preter holocaustum matutinum quod semp offeretis. Ita facietis per singulos dies septē diē in fomitē ignis & in odorē suauissimū domino: q surget de holocausto

Transla. Grec. lxx. cū interp. latina

agno vni. sacrificiū odorē suauitatis dño
τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. θυσίαν ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ τῇ
libatione eor medietas hin erit vitulo
σπονδὴν αὐτῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἵν ἔσαι τῷ μόχῳ τῷ
vni. t tertia ps hin erit arieti vni.
ἑνί. καὶ τὸ τρίτον τοῦ ἵν ἔσαι τῷ κριῷ τῷ ἑνί.
t quarta ps hin erit agno vni vini.
καὶ τὸ τέταρτον τοῦ ἵν ἔσαι τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ὅπου. C
hoc holocaustū mēsem de mēse in
τοῦτο τὸ ὁλοκαύτωμα μῆνα ἐκ μηνὸς εἰς τοὺς
mēses āni. t hircū e capris vnū
μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα
pro peccato dño: sup holocausto
περὶ ἁμαρτίας κυρίῳ, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως
sēpiterno fiet: t libatio eius.
τῆς διαπαντὸς ποιηθήσεται, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτοῦ.
t in mēse primo quarta t decima
καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
mēsis pascha dño. t quinta t decima Exo. 12.6. Luce. 23.8.
τοῦ μηνὸς πάσχα κυρίῳ. καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ
die mēsis huius celebrate festū: septē
ἡμέρα τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτάσατε ἑορτὴν, ἑπτὰ ἡμέρας
dies azyma comedetis. t die prima ce
μέρας ἄζυμα ἔδεσθε. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἐ
lebris sctā erit vobis. oē opus seruile
πίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν
nō facietis. t adducetis holocausta obla-
οὐ ποιήσετε. καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα κατ
tionē dño vitulos e bob⁹ duos: arietē vnū:
πωμα κυρίῳ μόχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα,
septē agnos ānīculos: imaculati erūt vobis. t
ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους, ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν. καὶ
sacrificiū eor simila cōfecta in oleo:
θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαί
tres decime vitulo vni. t due
ῳ, τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο
decime arieti vni fiet: decimā
δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ ποιηθήσεται, δέκατον
decimā facies agno vni: septē
δέκατον ποιήσεις τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, τοῖς ἑπτὰ
agnis. t hircū ex capris vnū pro pec
ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ-
cato ad ppiciādū pro vobis: pter holocau
τίας ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώ
stū sēpiternū matutinū: qđ est holo
σεως τῆς διαπαντὸς τῆς πρωϊνῆς, ὅ ἐστιν ὁλοκαύ
caustū cōtinuitatis. hec fm hec facie-
τωμα ἐνδελεχισμοῦ. ταῦτα κατὰ ταῦτα ποιή
tis in septē dies: donū oblationē
σετε εἰς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα
odorē suauitatis dño: in holocau
ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, ἐπὶ τοῦ ὁλοκαυτώματος
sto sēpiterno facies
τος τοῦ διαπαντὸς ποιήσεις

Transla. Chal.

לְאִמְּרָא חַד עֲלְתָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קוֳרְבָּנָא קֳדָם יְיָ וְנִסְכֵּיהוֹן בַּדְלָוָת הֵינָא יְהֵי
לְתוֹרָא וְתַלְתוּת הֵינָא לְדִיכְרָא וְרִבְעוּת הֵינָא לְאִמְּרָא חַמְרָא דָּא עֲלַת רֵישׁ יַרְחָ
דְאִתְחַדְּתַיהּ כֵּן לְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי שַׁתָּאוּ וְצִפִּיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא קֳדָם יְיָ עַל
עֲלְתָא תִּתְעֲבַד וְנִסְכֵּיהּ וּבְיַרְחָא קַדְמָאָה בְּאַרְבְּסַת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא פִּיסְחָא
קֳדָם יְיָ וּבְחַמְשַׂ אַעֲשַׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין חַגָּא שַׁבְעָה יוֹמִין פַּטִּיר יִתְאֲכֵל׃ בְּיוֹמָא
קַדְמָאָה עָרַע כַּדִּישׁ כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתִקְרְבוּן קוּרְבָּנָא עֲלְתָא קֳדָם
יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי תַּרֵין וּדְכַר חַד וְשִׁבְעָה אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה שָׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן וּמִנְחָתְהוֹן
סוּלְתָא דְבִילָא מְמַשַּׁח תְּלָתָא עֲשָׂרוֹנִין לְתוֹרָא וּתְרֵי עֲשָׂרוֹנִין לְדִיכְרָא תַּעְבְּדוּן׃ עֲשָׂרוֹנָא
עֲשָׂרוֹנָא תַּעֲבֵיד לְאִמְּרָא חַד כֵּן לְשִׁבְעָה אִמְּרִין׃ וְצִפִּירָא חַד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃
בַּר עֲלַת צַפְרָא דִי לְעֲלְתָא תִּדִירָא תַּעְבְּדוּן יָת אִלֵּין׃ כְּאִלֵּין תַּעְבְּדוּן לְיוֹמָא שַׁבְעָא
יוֹמִין לַחְמָא קוּרְבָּנָא דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ עַל עֲלְתָא תִּדִירָא יִתְעֲבֵד ********

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

libationẽ eius. τ dies septima celebrj
τὴν σπονδὴν αὐτοῦ. καὶ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ
sca erit vobis. oẽ opus seruile nõ facie
ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιή
tis in ea. τ die nouorũ: qñ ob
σετε ἐν αὐτῇ. καὶ τῇ ἡμέρα τῶν νέων, ὅταν προ
milerũ sacrificiũ nouũ dño hebdomadaꝝ:
σφέρητε θυσίαν νέαν τῷ κυρίῳ τῶν ἑβδομάδων,
celebris sca erit vobis. oẽ op⁹ seruile
ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν
nõ facietis. τ adducetis holocausta in
οὐ ποιήσετε. καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα εἰς
odorẽ suauitatis dño: vitulos e bob⁹ duos: τ
ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, μόσχους ἐκ βοῶν δύο, καὶ
arietẽ vnũ: septẽ agnos ãniculos ĩmaculatos. sa
κριὸν ἕνα, ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους. ἡ θυ
crificiũ eoꝝ simila cõfecta in oleo.
σία αὐτῶν σεμιδάλεως ἀναπεπωιημένη ἐν ἐλαίῳ.
tres decime vitulo vni: τ due deci
τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκα
me arieti vni: decima decima a
τα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον δέκατον τῷ ἀμ
gno vni: septẽ agnis. τ hircũ
νῷ τῷ ἑνί, τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον
e capris vnũ pro peccato: ad exptãdũ pro
ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περ
vobis: p̃ter holocaustũ sẽpiter
ἱ ὑμῶν, πλὴν τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ διαπαν
nũ. τ sacrificiũ eoꝝ facietis mihi. im
τὸς, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν ποιήσετέ μοι. ἄμω
maculati erũt vobis τ libatiões eoꝝ.
μοι ἔσονται ὑμῖν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Ca. 29.

Θ τ mẽse septimo: pma mẽ
καὶ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, μιᾷ τοῦ μη
sis: celebris sca erit vobis: oẽ opus ser
νός, ἑπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν, πᾶν ἔργον λα
uile nõ facietis: dies significatiõis erit vo
τρευτὸν οὐ ποιήσετε, ἡμέρα σημασίας ἔσαι ὑ
bis. τ facietis holocausta in odorẽ
μῖν, καὶ ποιήσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν
suauitatis dño: vitulũ vnũ e bob⁹: arietẽ vnũ:
εὐωδίας κυρίῳ, μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα,
agnos ãniculos septẽ ĩmaculatos. sacrificiũ eo
ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους. ἡ θυσία αὐ
rũ simila cõfecta in oleo. tres
τῶν σεμιδάλεως ἀναπεπωιημένη ἐν ἐλαίῳ. τρία
decime vitulo vni: τ due decime
δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα
arieti vnũ: decima agno vni:
τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί,
septẽ agnis.
τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς.

Trãsla. B. Hiero.

libationũ eorũ. Dies quoq; septi=
morũ. r Dies quoq; septi=
mus a celeberrimus & b sã
ctus c erit c vobis. c Oẽ c o=
pus s seruile b nõ facietis ĩ
eo. * Dies ẽt primitiuorũ
m qñ offeretis o nouas oo
n fruges p dño expletis
q hebdomadibus: r vene=
rabilis & a sancta c erit, oo
s Omne r opus s seruile oo
a non b facietis in ea. oooo
c Offeretis q p holocau=
stum c in odorẽ f suauissi=
mũ g dño b vitulos d de k ar=
mento d duos :ooooooooo
m arietem n vnũ: p agnos
q anniculos ĩmaculatos
septẽ. a tq; in sacrificiis
eorũ s simile r oleo n cõsperse
r tres s decimas a per sin=
gulos a vitulos ooooooooo
c per arietes c duos : d per
agnos g decimam ooooooo
b decime qui simul sunt
m agni septem. ooooooo
n hircum quoq; qui ma
catur ooooooooooooo
q p expiatiõe a pter d holo
causti n sepiterni & liba
eius. s Immaculata r offe
retis omnia c cum libatio

Omnibus suis. Ca. 29.
Ensis etiam ooooooo
b septimi c prima dies c ve
nerabilis & sancta ooooo
c erit b vobis. d Omne e o=
pus d seruile m non ooooooo
n facietis in ea: quia a dies
p clangoris q ẽ & tubarũ.
a Offeretis q holocau
stum n in odorẽ r suauissi=
mum r dño s vitulũ a de b ar
mento c vnum: & a arietẽ
d vnũ: & d agnos g annicu=
los n immaculatos d septẽ.
d & in sacrificiis eorũ m si
mile c oleo n consperse
p tres q decimas a per sin=
gulos vitulos: s duas ooo
p decimas n per arietem:
r vnam k decimam ooooooo
s per agnum. qui simul
sunt c agni b septem. oooo

Ter. Heb. Nu. Ca. xxix. Pritiua heb.

יְשֵׁבַע קָרְבָּא	x וְנִסְכֵּהּ׃ y וּבְיוֹם z הַשְּׁבִיעִי a מִקְרָא	
הֲיָה לָאֲ	b קֹדֶשׁ c יִהְיֶה d לָכֶם e כָּל f מְלֶאכֶת	
בַּר	g עֲבֹדָה h לֹא תַעֲשׂוּ׃ i וְיוֹם j הַבִּכּוּרִים	
קָרַב	k בְּהַקְרִיבְכֶם l מִנְחָה m חֲדָשָׁה n לַיהוָה	
קָרָא	o בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם p מִקְרָא q קֹדֶשׁ r יִהְיֶה	
לְאַ עֲשָׂה	s לָכֶם t כָּל u מְלֶאכֶת v עֲבֹדָה w לֹא תַעֲשׂוּ׃	
קָרַב	x וְהִקְרַבְתֶּם y עֹלָה z לְרֵיחַ a נִיחֹחַ	
שָׁנָה	b לַיהוָה c פָּרִים d בְּנֵי e בָקָר f שְׁנַיִם	
כָּלַל	g אַיִל h אֶחָד i שִׁבְעָה j כְבָשִׂים k בְּנֵי	
	l שָׁנָה׃ m וּמִנְחָתָם n סֹלֶת o בְּלוּלָה p בַּשָּׁמֶן	
	q שְׁלֹשָׁה r עֶשְׂרֹנִים s לַפָּר t הָאֶחָד	
שָׁנָה	u שְׁנֵי v עֶשְׂרֹנִים w לָאַיִל x הָאֶחָד׃ y עִשָּׂרוֹן	
	z עִשָּׂרוֹן a לַכֶּבֶשׂ b הָאֶחָד c לְשִׁבְעַת	
שָׁעַר עֵז	d הַכְּבָשִׂים׃ e שְׂעִיר f עִזִּים g אֶחָד	
בַּד עָלָה תָּמִד	h לְכַפֵּר i עֲלֵיכֶם׃ j מִלְבַד k עֹלַת l הַתָּמִיד	
עָשָׂה תָּמִם הָיָה	m וּמִנְחָתוֹ n תַּעֲשׂוּ o תְּמִימִם p יִהְיוּ q	
	r לָכֶם s וְנִסְכֵּיהֶם׃ t	Ca. xxix.
	u וְעֲשִׂיתֶם v לַחֹדֶשׁ w בַּחֹדֶשׁ מִקְרָא x קֹדֶשׁ	
	y יִהְיֶה z לָכֶם a כָּל b מְלֶאכֶת c עֲבֹדָה d לֹא	
רוּעַ	e תַעֲשׂוּ f יוֹם g תְּרוּעָה h יִהְיֶה i לָכֶם׃	
נוּם	j וַעֲשִׂיתֶם k עֹלָה l לְרֵיחַ m נִיחֹחַ n לַ	
	o לַיהוָה p פַּר q בֶּן r בָּקָר s אֶחָד t אַיִל	
	u אֶחָד v כְּבָשִׂים w בְּנֵי x שָׁנָה y שִׁבְעָה	
	z תְמִימִם׃ a וּמִנְחָתָם b סֹלֶת c בְּלוּלָה	
	d בַּשֶּׁמֶן e שְׁלֹשָׁה f עֶשְׂרֹנִים g לַפָּר h שְׁנֵי	
	i עֶשְׂרֹנִים j לָאַיִל׃ k וְעִשָּׂרוֹן l אֶחָד	
	m לַכֶּבֶשׂ n הָאֶחָד o לְשִׁבְעַת p הַכְּבָשִׂים׃	

Interp. chal.

et libamen eius fiet. Et in die septimo inuocatio sancta erit vobis: omne opus seruile nõ facietis. In die autẽ primitiuoꝝ quando offeretis munus nouũ coram domino in expletione hebdomadarũ vestrarum inuocatio sancta erit vobis: omne opus seruile non facietis: τ offeretis holocaustũ vt suscipiatur voluntarie coram dño vitulos de bobus duos τ arietẽ vnũ et septem agnos anniculos: τ pro munere eorum tres decimas simile per singulos vitulos τ duas decimas per singulos arietes τ singulas decimas p singulos agnos: sic fiet per septẽ agnos: hircũ de capris vnũ: ad ꝓpiandũ p vobis: p̃ter holocaustũ iuge τ munus eius offeretis: ĩmaculati erũt vobis: τ libamina eoꝝ.

Θ τ in mense septimo in prima die mẽsis Ca. 29.
inuocatio sca erit vobis: oẽ opus seruile nõ facietis: dies clãgoris erit vobis. Facietisq; holocaustũ vt suscipiat volũtarie coram dño vitulũ de bobus vnum arietem vnũ: agnos anniculos ĩmaculatos septem et in munere eorum simile conspersile oleo tres decimas per vitulum vnum: duas decimas per arietem: et singulas decimas per singulos agnos: sic facietis per septem agnos. ooooooooooooooooooooo

Pritiua chal.

עֲרַע הָוָה	
חֲדָה	
קָרַב	
אֶחָד פַּיל	
עֵז עָלָה	
עָבַד הָוָה	

Transla. Chal.

וְנִסְכֵּהּ׃ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵא לְכוֹן כָּל עִיבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃
וְיוֹמָא דְבִכּוּרַיָא כַּמְרוֹבֵי יוֹמֵיכְתָּא מֵימְחָתָא חֵדְתָּא קֳדָם יְיָ בְּצַעֲרַתְכוֹן מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵא לְכוֹן
כָּל עִיבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתִקְרְבוּן עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ תּוֹרִין
בְּנֵי תוֹרֵי תְּרִין וּדְכַר חַד אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה׃ וּמִנְחָתְהוֹן סוּלְתָּא דְפִילָא מְמַשַּׁח
תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא חַד וְתַרְתֵּין עֶשְׂרוֹנִין לְדִיכְרָא חַד׃ עֶשְׂרוֹתָא עֶשְׂרוֹתָא לְאִמְּרָא
חַד מִכְּוֹן לְשִׁבְעָה אִמְּרִין׃ צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ בַּר מֵעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵיהּ
תַּעְבְּדוּן שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן׃ **Ca. xxix.** וּבְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה חַד
לְיַרְחָא מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עִיבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן יוֹם רֵבְבָא יְהֵי לְכוֹן׃
וְתַעְבְּדוּן עֲלָתָא לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ תּוֹר בַּר תּוֹרֵי חַד דְּכַר חַד אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה
שַׁבְעָא שַׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן סוּלְתָּא דְפִילָא מְמַשַּׁח תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא תְּרִין
עֶשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא׃ וְעִשְׂרוֹנָא חַד לְאִמְּרָא חַד לְשַׁבְעָה אִמְּרִין׃ ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,

Pagina heb. **Ter.Heb.** **Au.Caxxix.**

וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם׃ מִלְבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ
וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וְמִנְחָתָהּ
וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ
אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וּבָעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל
מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם
עֹלָה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר
אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי
שָׁנָה שִׁבְעָה תְמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד׃ עִשָּׂרוֹן
עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת
הַכְּבָשִׂים׃ שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד
חַטָּאת מִלְבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים
וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃
וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג
לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים׃ וְהִקְרַבְתֶּם
עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם
שְׁנַיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה
עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָתָם
סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה

Pagina chal. **Interp.chal.**

Et hircū de caprīs vnū pro peccato ad propiciandū pro vobis:preter holocaustū kalendarū & munus eius & holocaustū iuge & munus eius: & libamina eoꝝ sicut ritus conuenit:vt oblatio suscipiatur volūtarie cotidie dño. Et in decima die mēsis huius septimi inuocatio sancta erit vobis: affligetisq; animas vras: omne opus seruile nō facietis. et offeretis holocaustū cotidie dño:vt suscipiatur volūtarie:vitulū de bobus vnū: arietem vnū: agnos anniculos septē:immaculati erunt vobis:& in munere eoꝝ tres decimas similes conspersæ oleo per vitulum vnū:duas decimas per arietē vnū:& singulas decimas per singulos agnos.sic fiet per septē agnos: hircum de caprīs vnum pro peccato absq; sacrificio quod offertur pro peccato in expiationib⁹:& holocaustū semiternū & munus eius & libamina eoꝝ. Et in quintadecima die mēsis septimi inuocatio sancta erit vobis: omne opus seruile nō facietis:& celebrabitis solēnitatem cotidie dño septē diebus. Et offeretis holocaustū oblationis quod suscipitur volūtarie cotidie dño:vitulos de bobus tredecim: arietes duos: agnos anniculos quatuordecim:immaculati erunt. Et in munere eorum tres decimas similes conspersæ oleo

Trāsla.B.Hiero.

& hircū pro pectō quod offertur in expiationē populi: preter holocaustum calendarum cū sacrificiis suis: & holocaustū sempiternum cū libatiōibus solitis eisdē cerimōiis offerētis in odorē suauissimū incēsū dño. Decima quoq; dies mēsis huius septimi erit vobis sancta atq; venerabilis: & affligetis animas vras. Oē opus seruile nō facietis in ea. Offeretisq; holocaustū dño in odorē suauissimū vitulū de armēto vnū. arietē vnū. agnos āniculos septē: immaculatos septē.

& in sacrificiis eorū simile oleo consperte tres decimas per singulos vitulos. duas decimas per arietem, decimam decime per agnos singulos qui sunt simul pctō abiq; his quæ offerri pro delicto solēt in expiationē & holocaustū sempiternū in sacrificio & libaminibus eoꝝ. Quintadecima vero die mēsis septimi quæ vobis sancta erit venerabilis: oē opus seruile nō facietis in ea: sed celebritatis solēnitatē dño septē diebus. Offeretisq; holocaustū in odorem suauissimum dño vitulos de armēto tredecim: arietes duos: agnos anniculos quatuordecim: immaculatos quattuordecim: & in libamentis eorum simile oleo conspersæ tres

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

καὶ ἱρεῖς ἐκ τῶν αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τῶν ὁλοκαυτωμάτων τῶν νουμηνίας. καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου, ἁγία ἔσται ὑμῖν. καὶ κακώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε, καὶ προσοίσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτά, ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν. καὶ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, εἰς τοὺς ἑπτὰ ἀμνούς. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως, καὶ ἡ ὁλοκάυτωσις ἡ διαπαντός. ἡ θυσία αὐτῆς, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόσχους ἐκ βοῶν δεκατρεῖς, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας, ἄμωμοι ἔσονται. καὶ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ τρία

Trāsla.Chal.

וְצָפִיר בַּר עִזֵּי חַד חַטָּאתָא לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ בַּר מַעֲלַת יַרְחָא וּמִנְחָתֵהּ וְעָלָתָא תְּדִירָא
וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן כַּד חֲזִי לְהוֹן לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קוֹרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וּבְעַשְׂרָא
לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן וְתַעֲנוֹן יָת נַפְשָׁתֵיכוֹן כָּל עִבִידַת
פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתִקְרְבוּן עָלָתָא קֳדָם יְיָ לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא תּוֹר בַּר תּוֹרֵי חַד
דְּכַר חַד אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה שִׁבְעָא שְׁלִמִין יְהוֹן לְכוֹן׃ וּמִנְחָתְהוֹן סְלְתָא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָא
תְּלָתָא עֲשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא תְּרֵין עֲשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא חַד׃ עֲשְׂרוֹנָא לְאִמְּרָא חַד כֵּן
לְשַׁבְעָה אִמְּרִין׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא בַּר מַטְוָאתָא דְּכַפּוּרֵיא וְעָלָתָא תְּדִירָא
וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃ וּבְחַמְשָׂרְסַר יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל
עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן וְתַחֲגוּן חַגָּא קֳדָם יְיָ שִׁבְעָה יוֹמִין׃ וּתְקָרְבוּן עָלָתָא קוּרְבַּן
דְּמִתְקַבָּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי תַּרְתֵּי תְּלָתָא עֲשַׂר דְּכִרִין תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה
עֲשַׂר שְׁלִמִין יְהוֹן וְ֝אַרְבְּעָסְרֵיהוֹן סְלְתָא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָא תְּלָתָא

decime vitulo vni: trib⁹ τ decē δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, τοῖς τρεισκαίδεκα vitulis: τ due decime arieti vni: sup μόχοις, καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, ἐπὶ τοὺς duos arietes: τ decima decima agno vni: δύο κριούς, καὶ δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, sup quattuordecī agnos. τ hircũ e ca ἐπὶ τοὺς δεκατέσσαρας ἀμνούς. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ pris vnũ p peccato: pter holocaustũ γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως sempiternũ. sacrificia eo: τ libatiões eo τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐ rũ. τ die secūda vitulos e bob⁹ duo τῶν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόχους ἐκ βοῶν δώ decī: arietes duos: agnos ãniculos q̃ttuordecī δεκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας C imaculatos. sacrificiũ eo: τ libatio eo: ἀμώμους. ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς vitulis τ arietib⁹ τ agnis: iurta μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ numerũ eo: scđm cõsuetudinẽ eo: τ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. καὶ hircũ e capris vnũ p pctõ: pter χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν holocaustũ sempiternũ. sacrificia eo τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός. αἱ θυσίαι αὐ rũ τ libamina eo: die tercia τῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ vitulos quattuordecī: arietes duos: agnos ãni μόχους δεκατέσσαρας, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαύ culos quattuordecī imaculatos. sacrificiũ eo σίους δεκατέσσαρας ἀμώμους. ἡ θυσία αὐτῶν τ libatio eo: vitulis τ arietibus καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς τ agnis: iurta numer eo: sm cõsue καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγ tudinẽ eo: τ hircũ e capris vnũ pro pecca κρισιν αὐτῶν. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτί tu pter holocaustũ sẽpiternũ. sacrifi as, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός. καὶ θυσί cia eo: τ libatiões eo: die quarta αι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ vitulos decẽ: arietes duos: agnos ãniculos quattuor μόχους δέκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσ decim imaculatos. sacrificia eo: τ libatiões eo σαρας ἀμώμους. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν vitulis τ arietib⁹ τ agnis: iurta nu τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθ merũ eo: sm cõsuetudinẽ eo: τ hircũ e ca μὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ pris vnũ pro peccato: pter holocaustũ γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς sẽpiternũ. sacrificia eo: τ διαπαντός. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν

ⁿdecimas^o per vitulos ^p singulos qui sunt simul ^q vituli ^r tredecim: & ^s duas ^t decimas ^u arieti vni: ^v idest simul ^x arietibus ^y duobus: ^z & decimã ^a decime ^b agnis ^c singulis qui sunt simul ^d agni q̃ttuordecim: ^e & hircum ^f pro peccato ^g absq; ^h holocausto ^i sempiterno ^k sacrificioq; ^l & libamine eius. ^m Die ⁿ quarto offeretis ^o vitulos ^p decem: ^q arietes ^r duos: ^s agnos ^t ãniculos ^u imaculatos ^x q̃ttuordecim ^y sacrificiaq; ^z & libamina singulorũ ^a per vitulos & ^b arietes ^c & agnos ^d rite celebrabitis: ^e & hircũ ^f pro peccato ^g absq; ^h holocausto ⁱ sempiterno ^k sacrificioq; eius

	עֶשְׂרֹנִים ׀ לַפָּר ׀ הָאֶחָד ׀ לִשְׁלֹשָׁה	
	עֶשְׂרֹנִים ׀ פָּרִים ׀ שְׁנֵי ׀ עֶשְׂרֹנִים ׀ לָאָיִל	
	הָאֶחָד ׀ לִשְׁנֵי ׀ הָאֵילִם׃ ׀ וְעִשָּׂרוֹן	
	עִשָּׂרוֹן ׀ לַכֶּבֶשׂ ׀ הָאֶחָד ׀ לְאַרְבָּעָה	
	עֶשֶׂר ׀ כְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר ׀ עִזִּים ׀ אֶחָד	
	חַטָּאת ׀ מִלְבַד ׀ עֹלַת ׀ הַתָּמִיד	
שָׁנָה	מִנְחָתָהּ ׀ וְנִסְכָּהּ׃ ׀ וּבַיּוֹם ׀ הַשֵּׁנִי ׀ פָּרִים	
	בְּנֵי ׀ בָקָר ׀ שְׁנַיִם ׀ עֶשֶׂר ׀ אֵילִם ׀ שָׁנִים	
C	כְּבָשִׂים ׀ בְּנֵי ׀ שָׁנָה ׀ אַרְבָּעָה ׀ עָשָׂר	
	תְּמִימִם ׀ ׀ וּמִנְחָתָם ׀ וְנִסְכֵּיהֶם	
	לַפָּרִים ׀ לָאֵילִם ׀ וְלַכְּבָשִׂים	
בְּמִסְפָּרָם	בְּמִסְפָּרָם׃ כְּמִשְׁפָּטָם׃ וּשְׂעִיר ׀ עִזִּים	
בְּדַד עֹלַת תָּמִיד	אֶחָד ׀ חַטָּאת ׀ מִלְבַד ׀ עֹלַת ׀ הַתָּמִיד	
	וּמִנְחָתָהּ ׀ וְנִסְכֵּיהֶם׃ ׀ וּבַיּוֹם ׀׀	
שְׁלִשִׁי	הַשְּׁלִישִׁי ׀ פָּרִים ׀ עַשְׁתֵּי ׀ עָשָׂר	
	אֵילִם ׀ שָׁנִים ׀ כְּבָשִׂים ׀ בְּנֵי ׀ שָׁנָה	
תְּמִם	אַרְבָּעָה ׀ עָשָׂר ׀ תְּמִימִם׃ ׀ וּמִנְחָתָם	
	וְנִסְכֵּיהֶם ׀ לַפָּרִים ׀ לָאֵילִם	
	וְלַכְּבָשִׂים ׀ בְּמִסְפָּרָם ׀ כַּמִּשְׁפָּט׃	
שְׂעִיר	וּשְׂעִיר ׀ חַטָּאת ׀ אֶחָד ׀ מִלְבַד ׀ עֹלַת	
	הַתָּמִיד ׀ וּמִנְחָתָהּ ׀ וְנִסְכָּהּ׃ ׀ וּבַיּוֹם ׀	
רְבִיעִי	הָרְבִיעִי ׀ פָּרִים ׀ עֲשָׂרָה ׀׀ אֵילִם	
	שְׁנַיִם ׀ כְּבָשִׂים ׀ בְּנֵי ׀ שָׁנָה ׀ אַרְבָּעָה	
	עָשָׂר ׀ תְּמִימִם׃ ׀ וּמִנְחָתָם ׀ וְנִסְכֵּיהֶם	
	לַפָּרִים ׀ לָאֵילִם ׀ וְלַכְּבָשִׂים ׀ בְּמִסְפָּרָם	
	כַּמִּשְׁפָּט׃ ׀ וּשְׂעִיר ׀ עִזִּים ׀ אֶחָד	
	חַטָּאת ׀ מִלְבַד ׀ עֹלַת ׀ הַתָּמִיד ׀ מִנְחָתָהּ	

Interp.chal.

per vnũquemq; vitulum tredecim vitulorum: duas decimas per vnũquęq; arietem duorum arietum: et singulas decias p vnũquęq; agnũ q̃ttuordeci agnor: et hircũ de capris vnũ pro pctõ: pter holocaustũ iuge τ mun⁹ eius τ libamẽ eius. Et i die scdo offeretis vitulos de bobus duodeci: arietes duos: agnos anniculos imaculatos q̃ttuordeci. Et munera eor τ libamina eor p vitulos τ p arietes τ p agnos sĩ decet iurta numerũ eor: τ hircũ de capris vnũ p pctõ: pter holocaustũ sempiternũ τ mun⁹ ei⁹ τ libamina eor. Et in die tertio offeretis vitulos dẽ bobus undeci: arietes duos: agnos ãniculos imaculatos q̃ttuordeci: τ mun⁹ eor τ libamia eor p vitulos τ p arietes τ p agnos sĩ decet iuxt numer eor: τ hircũ p pctõ vnũ: absq; iugi holocausto τ munere ei⁹ τ libamie eius. In die autẽ quarto offeretis vitulos decẽ: arietes duos: agnos anniculos imaculatos quattuordecim: τ munus eor et libamina eorũ per vitulos τ per arietes τ p agnos sicut decet iurta numerũ eor: τ hircũ de capris vnũ pro peccato: absq; iugi holocausto τ munere eius

Trãsla.Chal.

עֲשַׂרוֹנִין לְתוֹרָא חַד לְתַלְתָּא עֲשַׂר תּוֹרִין תְּרֵין עֲשַׂרוֹנִין לְדֵיכְרָא חַד לְתְרֵין תְּרֵין ׀
וְעֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרְתָּא לְאִמְּרָא חַד לְאַרְבְּעָה עֲשַׂר אִמְּרִין׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חַטָּאתָא
בַּר מֹעֲלַת תְּדִירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ וְיוֹמָא תִּנְיָנָא תּוֹרִין בְּנֵי תּוֹרִי תְּרֵי עֲשַׂר תְּרֵין ׀
תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּא אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי
כְּמִנְיָנֵיהוֹן כַּדִּין חַד חֲזִי׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חַטָּאתָא בַּר מֹעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃
וְיוֹמָא תְּלִיתָאָה תּוֹרִין חַד עֲשַׂר דְּכִירִין תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּא אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין ׀
וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי כְּמִנְיָנֵיהוֹן כַּדִּין חֲזִי׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חַטָּאתָא
בַּר מֹעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ וְיוֹמָא רְבִיעָאָה תּוֹרִין עֲשָׂרָא דְּכִירִין תְּרֵין אִמְּרִין
בְּנֵי שַׁתָּא אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי כְּמִנְיָנֵיהוֹן
כַּדִּין חֲזִי׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חַטָּאתָא בַּר מֹעֲלַת תְּדִירָא מִנְחָתָהּ

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Ru. Ca. xxix.

וְנִסְכֵּהֶן׃ m וּבַיּוֹם n הַחֲמִישִׁי p פָּרִים o חֲמִשָּׁה
q תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי
r שָׁנָה s אַרְבָּעָה עָשָׂר t תְּמִימִם׃
u וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם
v וְלַכְּבָשִׂים w בְּמִסְפָּרָם x כַּמִּשְׁפָּט׃
y וּשְׂעִיר z חַטָּאת אֶחָד aa מִלְּבַד bb עֹלַת
cc הַתָּמִיד dd וּמִנְחָתָהּ ee וְנִסְכָּהּ׃ ff בַּיּוֹם
gg הַשִּׁשִּׁי p פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר hh רְבִיעִי
תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים
בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר
חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד
מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ ii וּבַיּוֹם jj הַשְּׁבִיעִי
p פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר
תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים
לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד
מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ kk וּבַיּוֹם ll הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת mm תִּהְיֶה
לָכֶם כָּל nn מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא oo תַעֲשׂוּ׃
pp וְהִקְרַבְתֶּם qq עֹלָה אִשֵּׁה rr רֵיחַ ss נִיחֹחַ
לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה
תְּמִימִם׃ מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר
לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃

Pritiua. chal. | Interp. chal.

et libamine eiꝰ. Et in die q̃nto offeretis vitulos nouē
artetes duos: agnos āniculos īmaclatos q̃ttuordeci:
et munꝰ eoꝝ ꝛ libamina eoꝝ ꝓ vitulos ꝛ ꝓ artetes ꝛ ꝓ
agnos sl̃ decet iurta nūerū eoꝝ: ꝛ hircū vnū ꝓ pctō:
absq; iugi holocausto ꝛ munere eiꝰ ꝛ libamine ei⁹.
Et in die sexto vitulos octo: artetes duos: agnos āni-
culos īmaculatos q̃ttuordeci: ꝛ munꝰ eoꝝ ꝛ libamina
eoꝝ ꝓ vitulos ꝛ ꝓ artetes ꝛ ꝓ agnos sl̃ decet iurta
numerū eoꝝ: ꝛ hircū vnū pro peccato: absq; iugi holo
causto ꝛ munere eius ꝛ libamine eius. Et in die septi
mo vitulos septē: artetes duos: agnos āniculos ima
culatos q̃ttuordeci: ꝛ munꝰ eoꝝ ꝛ libamina eoꝝ ꝓ vitu
los ꝛ ꝓ artetes ꝛ ꝓ agnos sl̃ decet iurta nūerū eoꝝ: ꝛ hir
cum vnū ꝓ pctō: absq; iugi holocausto ꝛ munere eiꝰ ꝛ
libamine eius. In die octauo collecte erūt vobis: oē
opus seruile nō facietis: ꝛ offeretis holocaustū in ob
lationē quę suscipit volūtarie coram dño: vitulū vnū:
artetes vnū: agnos āniculos immaculatos septem
et munus eoꝝ ꝛ libamina eoꝝ per vitulū ꝛ per artetē
et per agnum sicut decet iurta numerum eorum:

Trāsla. B. Hiero.

m& libamine. n Die° quī-
to offeretis p vitulos ooo
q nouē: r arietes s duos: t a
gnos u anniculos ooooooo
v immaculatos w q̃ttuor =
decim: oooooooooooooo
x sacrificiaq; y& libamina
singulorum z p vitulos
&a arietes b& agnos c rite
celebrabitis: ooooooooo
d& hircū e pro pctō f abs=
q; g holocausto ooooooo
h sempiterno i sacrificioq;
eius k& libamīe. l Die ooo
m sexto offeretis n vitulos
o octo: p arietes q duos:
r agnos s āniculos t imma=
culatos u quattuordecim
v sacrificiaq; w& libamina
singulorum oooooooooo
x per vitulos &y arietes z&
agnos oooooooooooooo
a rite celebrabitis: b&
hircum ooooooooooooo
c pro pctō d abs q; e holo=
causto f sempiterno oooo
g sacrificioq; eius h& liba=
mine. i Die k septimo offe
retis l vitulos m septem: &
n arietes o duos: ooooooo
ooooo p agnos q āniculos
r immaculatos s quattuor
decim: t sactificiaq; u& li=
bamina singulorū v p vi
tulos & w arietes x & ooo
agnos ooooooooooooo
y rite celebrabitis: z& hir
cū a pro peccato ooooooo
b absq; c holocausto d sem=
piterno e sacrificioq; eius
f& libamine. g Die h octa=
uo qui est i celeberrimus
k omne l opus m seruile
n non o facietis oooooooo
p offerētes q holocaustū
in r odorem s suauissimū
t domino: u vitulum v vnū
w arietem x vnum: oooooo
y agnos z āniculos a imma
culatos b septem: ooooooo
c sacrificiaq; d& libamina
singulorū e per vitulos &
f arietes g& agnos h rite ce
lebrabitis: ooooooooooo

Trāsla. Ere. lxx. cū interp. latina.

libationes eoꝝ. die quinta vitulos nouē:
αὐτοῦ καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ πεμπτῇ μόχους ἑνδέκα,
arietes duos: agnos āniculos quattuordeci imaculatos
κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας ἀμώμους
sacrificia eoꝝ ꝛ libationes eoꝝ vitulis
αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις
ꝛ arietib⁹ ꝛ agnis: iuxta nūerū eo=
καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθμὸν αὐ=
rū scḋm cōsuetudinē eoꝝ. ꝛ hircū e ca=
τῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. καὶ χίμαρον ἐξ αἰ=
pris ꝓ pctō: p̄ter holocaustū
γῶν περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς
sempiternū. sacrificia eoꝝ ꝛ libationes eoꝝ.
διαπαντός. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.
die sexta vitulos octo: arietes duos: ag=
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόχους ὀκτώ, κριοὺς δύο, ἀμ=
nos āniculos quattuordeci imaculatos. sacrificia
νοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας ἀμώμους. αἱ θυσίαι
eoꝝ ꝛ libationes eoꝝ vitulis: ꝛ
αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις, καὶ τοῖς
arietib⁹: ꝛ agnis: iuxta numeꝝ eoꝝ scḋm
κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ
cōsuetudinē eoꝝ. ꝛ hircū e capris vnū
τὴν σύγκρισιν αὐτῶν. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα
ꝓ pctō: p̄ter holocaustū sempi=
περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαν=
iternū. sacrificia eoꝝ ꝛ libationes eoꝝ. die
τός. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ
septima vitulos septē: arietes duos: agnos āniculos
τῇ ἑβδόμῃ μόχους ἑπτά, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσί=
los q̃ttuordeci imaculatos: sacrificia eoꝝ ꝛ
ους δεκατέσσαρας ἀμώμους. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ
libationes eoꝝ vitulis ꝛ arietib⁹ ꝛ ag=
σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμ
nis: iuxta numerū eoꝝ scḋm cōsuetudinē eo
νοῖς, κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐ=
rū. ꝛ hircū e capris vnū ꝓ pctō: p̄ter
τῶν. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν
holocaustū sempiternū. sacrificia eoꝝ
τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός. αἱ θυσίαι αὐτῶν
ꝛ libationes eoꝝ. die octauo cant⁹ erit
καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσται
vobis. oē op⁹ seruile nō facietis in eo. ꝛ
ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. καὶ
offeretis holocausta in odorē suauitatis obla
προσοίσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρί=
tiones dño: vitulū vnū: arietē vnū: agnos āni=
ῳ μόσχον ἕνα, κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυ=
culos septē imaculatos. sacrificia eoꝝ ꝛ libatio
σίους ἑπτὰ ἀμώμους. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαί=
nes eoꝝ vitulo ꝛ arieti ꝛ agnis:
αὐτῶν τῷ μόσχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἀμνοῖς,
iurta numerū eoꝝ scḋm cōsuetudinē eoꝝ
κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν,

Transla. Chal.

וְנִסְכֵּהֶן׃ וּבְיוֹמָא חַמְשָׁאָה תּוֹרִין תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין׃
וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי בְּמִנְיָנֵיהוֹן כַּד חֲזֵי׃ וּצְפִיר חַטָּאתָא חַד
בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּהּ׃ וּבְיוֹמָא שְׁתִיתָאֵה תּוֹרִין תְּמַנְיָה דֵּכְרִין תְּרֵין אִמְּרִין
בְּנֵי שַׁתָּה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי בְּמִנְיָנֵיהוֹן
כַּד חֲזֵיוּ צְפִיר חַטָּאתָא חַד בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא מִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּהּ׃ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תּוֹרִין
תְּרֵין אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שְׁלִמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי
לְדֵיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי בְּמִנְיָנֵיהוֹן כַּד חֲזֵי׃ וּצְפִיר חַטָּאתָא חַד בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא
מִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּהּ׃ וְיוֹמָא תְמִינָאָה כְּנִישִׁין תְּהוֹן לְכוֹן כָּל עִדִּירַת פּוּלְחָן לָא תַעְבְּדוּן׃
וְתְקָרְבוּן עֲלָתָא קוּרְבָּן קֳדָם יְיָ תּוֹר חַד דְּכַר חַד אִמְּרִין בְּנֵי שַׁתָּה
שִׁבְעָה שְׁלִמִין׃ מִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרָא לְדֵיכְרָא וּלְאִשְׁתָּא בְּמִנְיָנֵיהוֹן כַּד חֲזֵי׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ε hircũ e capris vnũ p pcto: ꝑter
καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς
holocaustũ sempiternũ. sacrificia eoꝝ t
ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός. αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ
libatiões eoꝝ. hec facietis dño in festiui
αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. ταῦτα ποιήσετε κῷ ἐν ταῖς ἑορ=
tatib⁹ vr̃is: ꝑter vota vr̃a. t volũtaria ve
ταῖς ὑμῶν, πλὴν τῶν εὐχῶν ὑμῶν. καὶ τὰ ἑκούσια ὑ=
stra t holocausta vr̃a t sacrificia vr̃a
μῶν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν
t libatiões vr̃as t salutaria vr̃a.
καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν. Ca. 30.

Θ Et locut⁹ ẽ moyses filijs isr̃l iuxta oia
καὶ ἐλάλησε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ἰηλ κατὰ πάν
q̃cipꝫ mãdauit dñs moysi. t locut⁹ ẽ moy=
τα ὅσα ἐνετείλατο κ̃ς τῷ μωυσῆ. καὶ ἐλάλησε μω
ses ad ꝓncipes tribuũ filiorꝫ isr̃l: di=
σῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν υἱῶν ἰσραηλ, λέ=
cens: hoc vbũ q̃ꝫ ꝓcepit dñs. hõ hõ si voue
γων, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε κ̃ς. ἄνθρ ἄνθρ ἐὰν εὐξη=
rit votũ dño: aut iurauerit iuramẽtũ: aut determinaue
ται εὐχὴν κῷ, ἢ ὤμοσεν ὅρκον, ἢ ὁρίσηται ὁρισμῷ περὶ
rit deteriatiõe p aĩa sua: nõ faciet irritũ vbũ suũ: oia
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ βεβηλώσει τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, πάντα
q̃cũq; exierint de ore eius faciet. Si aũt mulier
ὅσα ἐὰν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ποιήσει. ἐὰν δὲ γυνὴ
vouerit votũ dño: aut deteriauerit deteriatõe i domo pa
εὔξηται εὐχὴν κῷ, ἢ ὁρίσηται ὁρισμὸν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα
tris sui in iuuẽtute sua: t audierit pr̃ ei⁹
τρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, καὶ ἀκούσῃ ὁ πὴρ αὐ=
vota eius: t peteriatiões eius: q̃s de=
τῆς πὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς, οὓς ὡρί
teriauit de aĩa sua: t tacuerit
σατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ ὁ
pr̃ eius: t cõstabũt oia vota ei⁹: t
πὴρ αὐτῆς, καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς, καὶ
oẽs deteriatiões ei⁹ q̃s deteriauit de ani
πάντες οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυ
ma sua: manebũt ei. si aũt renuẽs renuerit
χῆς αὐτῆς, μενοῦσιν αὐτῇ. ἐὰν δὲ ἀναπεύων ἀναπεύσῃ ὁ
pr̃ ei⁹: q̃ die audierit vota ei⁹: t
πὴρ αὐτῆς, ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ στ
deteriatiões ei⁹: q̃s deteriauit de aĩa sua.
ὁρισμοὺς αὐτῆς, οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς.
nõ cõstabũt, t dñs mũdabit eã: q; renuit pr̃ eius.
οὐ στήσονται. καὶ κ̃ς καθαριεῖ αὐτήν, ὅτι ἀνέπευσεν ὁ πὴρ αὐτῆς.
si vxo nupta fuerit viro: t vota eius sup eã iur
ἐὰν δὲ γενομένη ᾖ ἀνδρί, καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν κα
ta vel distinctiões labior̃ eius: q̃cũq; deteriauit de
τὰ τὴν διασολὴν τῶν χειλέων αὐτῆς, ὅσα ὡρίσατο κατὰ τῆς
aĩa sua: t audierit vir eius: t tacuerit
ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ
ei: q̃ die audierit: t sic cõstabũt oia
αὐτῇ, ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούσῃ, καὶ οὕτως στήσονται πᾶσαι αἱ

Trãsla. B. Hiero.

[a]& hircum[m] pro peccato [o]absq; [p]holocausto [qq]
[q]sẽpiterno [r]sacrificioꝫ e
ius [s]& libamine. [t]Hec [oo]
[u]offeretis [x]dño [r]in solẽni
tatibus vestris [s]preter [oo]
[a]vota [b]& oblatiões spõta
neas [c]in holocausto: [oooo]
[v]i sacrificio: [c]in libamine
[r]& in hostiis pacificis.

Arrauitq; Ca. 30.
[b]moyses [b]filiis [c]isra=
el [r]omnia [g]que ei [d]domi=
nus [b]imperarat: [ooooooo]
[m]& locutus est [o]ad [p]prin
cipes [oooooooooooooooo]
[q]tribuum [r]filiorum [s]isra
el. [u]Iste est [oooooooooooo]
[x]sermo [r]quem [s]precepit
[a]dñs. [c]Si [b]quis virorum
[c]votũ [r]dño [o]vouerit: [s]aut
se [b]cõstrinxerit [t]iuramẽ=
to: [o]non [p]faciet irritum
[oooooooooooooooooooooo]
[q]verbũ suũ: sed [r]oẽ [a] qđ
promisit [u]implebit. [oooo]
[x]Mulier [r]si quippiã [s] vo=
uerit: [c]& se cõstrixerit iu
ramẽto q̃ est [r]in domo
[s]patris sui & [a]in etate ad
huc puellari: [b]si cognoscerit [t]pr̃ votũ qđ pollicí
ta ẽ [m]& iuramẽtũ [u]quo [o]o
bligauit [q]aiam suã [r]& ta=
cuerit: [r]voti rea erit.
[t]Quicqd pollicita ẽ & iu
rauit: ope [r]cõplebit. [ooo
ooooo ooo oooo oooooooo
[s]Sinaũt stativt [m]audierit
[b]contradixerit [t]pater: &
[c]vota [p]& iuramẽta eius
irrita erunt: [ooooooooooo
[u]nec obnoxia tenebitur
spõsioni: [ooooooo oooo
[b]eo q; [c]contradixerit [o]pa
ter. [oooooooooooooooooo
[r]Si [t]maritũ [b]habuerit
[a]& vouerit aliquid: [oooo
[m]& semel de [o]ore eius
[u]verbum egrediens [oooo
[a]aiam eius [q]obligauerit
iuramẽto: [x]quo die [r]au=
dierit [u]vir [s]& non contra
dixerit: [oooooooooooooo

Ter. Heb. Au. Ca. xxx. Pritiua. heb.

וְשַׁעַר בַּדַּד עֲלֵה	[t]ושעיר [m]חטאת [a]אחד [o]מלבד [p]עלת	
תָּמִד	[q]התמיד [r]ומנחתה [s]ונסכה: [t]אלה	
יַעַד	[u]תעשו [x]ליהוה [r]במועדיכם [s]לבד	
	[a]מנדריכם [b]ונדבתיכם [c]לעלתיכם	
	[o]ולמנחתכם [p]ולנסכיכם [q]ולשלמיכם:	
	Ca. xxx.	
אָמַר	[r]ויאמר [s]משה [c]אל [b]בני	
	[c]ישראל [d]ככל [a]אשר [b]צוה [c]יהוה [d]את	
דִּבֶּר	[s]משה: [m]וידבר [a]משה [o]אל [p]ראשי	
נָטָה	[q]המטות [r]לבני [s]ישראל [a]לאמר [u]זה	
	[x]הדבר [r]אשר [s]צוה [a]יהוה: [b]איש [c]כי	
נָדַר שָׁבַע	[o]ידר [p]נדר [q]ליהוה [r]או [s]השבע [a]שבעה	
חָלַל	[b]לאסר [c]אסר [d]על [a]נפשו [b]לא [c]יחל	
כְּהֹ עָשָׂה	[d]דברו [a]ככל [b]היצא [c]מפיו [d]יעשה:	
אִישׁ נָדַר	[a]ואשה [b]כי [c]תדר [d]נדר [a]ליהוה [b]ואסרה	
	[c]אסר [d]בבית [a]אביה [b]בנעריה: [c]ושמע	
	[d]אביה [a]את [b]נדרה [c]ואסרה [d]אשר	
	[a]אסרה [b]על [c]נפשה [d]והחריש [a]לה	
חָרַשׁ	[b]אביה [c]וקמו [d]כל [a]נדריה [b]וכל [c]אסר	
קוּם	[d]אשר [a]אסרה [b]על [c]נפשה [d]יקום:	
	[a]ואם [b]תניא [c]אביה [d]אתה [a]ביום	
נוּא	[b]שמע [c]כל [d]נדריה [a]ואסריה [b]אשר	
	[c]אסרה [d]על [a]נפשה [b]והחריש [c]לה	
	[d]יקומו [a]נדריה [b]וכל [c]אסר	
סָלַח	[d]יסלח [a]לה [b]כי [c]תניא [d]אביה [a]אתה:	
הָיָה	[b]ואם [c]היו [d]תהיה [a]לאיש [b]ונדריה	
בָּטָא שָׂפָה	[c]עליה [d]או [a]מבטא [b]שפתיה [c]אשר	
	[d]אסרה [a]על [b]נפשה: [c]ושמע [d]אישה	
	[a]ביום [b]שמעו [c]והחריש [d]לה [a]וקמו	

Interp. chal.

et hircũ p pctõ vnũ: absq; iugi holocausto t munere
eius t libamie ei⁹. Hec offeretis cotã dño in solẽnita
tib⁹ vr̃is: ꝑter vota vr̃a t oblatiões spõtaneas vr̃as
in holocaustis vr̃is t in muneribꝫ vr̃is t in libamini
bus vestris t in hostijs sanctificatis vestris. Ca. 30.
Et dixit moyses filijs isr̃l iuxta oia q̃ ꝑcepit dñs
moysi. Locutusq; ẽ moyses cũ ꝓncipib⁹ tribuũ fi
lioꝝ isr̃l: dicẽs. Iste ẽ ſmo quẽ ꝑcepit dñs. Si vir vo
uerit votũ cotã dño aut iurauerit iuramẽtũ vt ꝓstrin
gat vinculo aĩaz suã: nõ faciet irritũ verbũ suũ: ſz iuxta
oia q̃ egressa fuĩt ab ore eius faciet. Mulier aũt si vo=
uerit votũ cotã dño: t ꝓstrinxerit se vinculo in domo
pr̃is sui in pueritia sua: t pr̃ ei⁹ audierit votũ eius t
vinculũ ei⁹ q̃ obligauit aĩaz suã: t tacuerit pr̃ ei⁹: ꝓfir
mata erũt oia vota ei⁹ t oia vincula q̃b⁹ obligauit aĩaz
suã firma erũt. Si aũt ꝓtradixerit ei pr̃ eius in die q̃
audierit: oia vota ei⁹ t vincula eius q̃bus obligauit
aĩam suã nõ erũt cõfirmata: t a facie dñi dimittet ei:
co q; pater eius cõtradixerit ei. Et si fuerit nupta vi=
ro t votũ vouerit aut protulerit labijs suis quo obli=
gauit animam suam: t audierit marit⁹ eius: t in
die quo audierit tacuerit: confirmata erunt [oooooo

Pritiua chal.

רְעֵד עֲלֵה	
רֹאשׁ אֲמַר	
נְדַר קוּם אָסַר	
בַּטַל נָפַק עֲבַד	
אָסַר דָּבַר שָׁמַע	
שָׁתַק קוּם עָדֵה	
שְׁבַק	
הֲוָה	
שָׂפָה	

Prima pars beb. **Ter. Heb.** **Au. Ca. xxx.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.**

נִדְרֶיהָ וְאִסָּרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ
נַפְשָׁהּ יָקִים וְאִם בֵּיתּ
אִישָׁהּ נִדְרָהּ אוֹ אָסְרָה אֲסַר עַל
נַפְשָׁהּ בִּשְׁבָעָהּ וְשָׁמַע אִישָׁהּ
וְהֶחֱרִישׁ לָהּ לֹא הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ
כָּל נִדְרֶיהָ וְכָל אִסַּר אֲשֶׁר אָסְרָה
עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם וְאִם הָפֵר יָפֵר
אַתֶּם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל
מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ לִנְדָרֶיהָ וּלְאִסַּר
נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֲפֵרָם
וַיהוָה יִסְלַח לָהּ כָּל נֵדֶר וְכָל
שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ
יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ וְאִם
הָחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם
אֶל יוֹם וְהֵקִים אֶת כָּל נִדְרֶיהָ אוֹ
אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים
אֹתָם כִּי הֶחֱרִישׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ
וְאִם הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי
שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת עֲוֹנָהּ אֵלֶּה
הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ

vota eius & vincula eius q̃bus obligauit aiam suam. Et si in die quo audierit maritus ei⁹ cõtradixerit ei: irrita faciet vota eius q̃ habet & verbũ labioꝝ ei⁹ quo obligauit aiam suã: & a facie dñi dimittet ei. Oẽ autẽ votũ vidue & repudiate quo obligauit aiam suã: firmũ erit. Et si in domo mariti sui pmisit aut obligauit aiam suã vinculo iuramẽti: & audiuit vir eius & tacuit neq; cõtradixit ei: cõfirmata erũt oia vota eius: & oia vincula q̃bus obligauit aiam suã firma erũt. Si aũt maritus eius irrita fecerit ea in die q̃ audierit: oia q̃ ptulit labijs suis in votis suis & in obligatiõe aie sue nõ erũt firma: maritus enĩ eius irrita fecit ea: & a facie dñi dimittet ei. Omne votũ & oẽ iuramẽtũ vinculi ad affligendã aniмã maritus eius confirmabit ea & maritus eius irrita faciet ea. Si aũt tacens tacuerit maritus eius de die in diẽ: cõfirmabit oia vota eius: aut omnia vincula quibus se obligauit confirmabit ea: quia tacuit in die qua audiuit. Si aũt irrita fecit ea postquã audierat: recipiet ille iniquitatem eius. Ista sunt precepta que mandauit dñs moysi inter virum & vxorem eius & inter patrem et filiam suam

נִדְרֶיהָ וְאִסָּרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם וְאִם בְּיוֹם
שָׁמְעוֹ אִישָׁהּ וְהֵנִיא אֶת נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת
מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וְכִפֶּר
עָלֶיהָ אִישָׁהּ בְּהֵנִיאוֹ אֹתָהּ וְהוּא יִשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ
כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ
וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ וְאִם הָחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם
אֶל יוֹם וְהֵקִים אֶת כָּל נִדְרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ
עָלֶיהָ הֵקִים כִּי הֶחֱרִישׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֵקִים
וְאִם הָפֵר יָפֵר אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת עֲוֹנָהּ אֵלֶּה
הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ
בֵּין אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ

votã eius & vincula eius q̃bus obligauit aiam suam. Et si in die quo audierit maritus ei⁹ cõtradixerit ei: irrita faciet vota eius q̃ habet & verbũ labioꝝ ei⁹ quo obligauit aiam suã: & a facie dñi dimittet ei. Oẽ autẽ votũ vidue & repudiate quo obligauit aiam suã: firmũ erit. Et si in domo mariti sui pmisit aut obligauit aiam suã vinculo iuramẽti: & audiuit vir eius & tacuit neq; cõtradixit ei: cõfirmata erũt oia vota eius: & oia vincula q̃bus obligauit aiam suã firma erũt. Si aũt maritus eius irrita fecerit ea in die q̃ audierit: oia q̃ ptulit labijs suis in votis suis & in obligatiõe aie sue nõ erũt firma: maritus enĩ eius irrita fecit ea: & a facie dñi dimittet ei. Omne votũ & oẽ iuramẽtũ vinculi ad affligendã aniмã maritus eius confirmabit ea & maritus eius irrita faciet ea. Si aũt tacens tacuerit maritus eius de die in diẽ: cõfirmabit oia vota eius: aut omnia vincula quibus se obligauit confirmabit ea: quia tacuit in die qua audiuit. Si aũt irrita fecit ea postquã audierat: recipiet ille iniquitatem eius. Ista sunt precepta que mandauit dñs moysi inter virum & vxorem eius & inter patrem et filiam suam

Prima pars chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

נִדְרָהָא וְאִסָּרָהָא דַּאֲסָרַת עַל נַפְשָׁהּ יְקוּמוּן וְאִם בְּיוֹמָא דִּישְׁמַע בַּעְלָהּ יַעֲדֵי יָתָהּ
וִיבַטֵּל יָת נִדְרָהּ דַּעֲלָהּ וְיָת פִּתְגָמֵי שְׂפָוָתָהָא דַּאֲסָרַת עַל נַפְשָׁהּ וּמִן קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבִיק
לָהּ וְכָל אַרְמָלָא וּמְתָרְכָא כָּל דַּאֲסָרַת עַל נַפְשָׁהּ יְקוּם עֲלָהּ וְאִם בֵּית בַּעְלָהּ נְדָרַת
אוֹ אַסָּרַת אִסָּר עַל נַפְשָׁהּ בְּקִיּוֹם וְיִשְׁתּוֹק לָהּ לָא אַעְדֵּי יָתָהּ וְיָקוּמוּן
כָּל נִדְרָהָא וְכָל אִסָּרֵי דַּאֲסָרַת עַל נַפְשָׁהּ יְקוּמוּן וְאִם בַּטָּלָא יְבַטֵּיל יָתְהוֹן בַּעְלָהּ
בְּיוֹמָא דִּשְׁמַע כָּל מַפָּקוּת שְׂפָוָתָהָא לִנְדָרָהָא וּלְאִיסַּר נַפְשָׁהּ לָא יְקוּמוּן בַּעְלָהּ
בַּטְּלִינוּן וּמִן קֳדָם יְיָ יִשְׁתְּבִיק לָהּ וְכָל נְדַר וְכָל קִיּוּמַת אִסָּר לְסַגָּפָא נַפָּשׁ בַּעְלָהּ
יְקַיְּמִנּוּן וּבַעְלָהּ יְבַטְּלִינוּן וְאִם מְשַׁתֵּק יְשַׁתּוֹק לָהּ בַּעְלָהּ מִיּוֹם לְיוֹם וְיָקִים יָת כָּל
נִדְרָהָא אוֹ יָת כָּל אִסָּרֵי דַּעֲלָהָא קַיֵּם יְתְהוֹן אֲרֵי שְׁתֵיק לָהּ בְּיוֹמָא דִּשְׁמָע וְאִם
בַּטָּלָא יְבַטֵּל יָתְהוֹן בָּתַר דִּשְׁמָע וִיסַבֵּל יָת חוֹבָהּ וְאִילֵּין קְיָמַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה
בֵּין גַּבְרָא לְאִתְּתֵיהּ בֵּין אֲבָא לְבָרַתֵּיהּ

ota eius & determiatiões eiꝰ: q̃s determiauit de aia sua cõstabũt. Si vo renuẽs renuerit vir eius: qua die audierit: oia vota eius: & determiatiões q̃s determiauit de aia sua: nõ manebũt: q̃ vir eius renuit sup eã. & dñs mũdabit eã. & votũ vidue & repudiate q̃cũq; vouerit de aia sua: manebit ipi. Si aũt in domo viri sui votũ eius aut determiatio de aia sua cũ iuramẽto: & audierit vir eius: & tacuerit ei: & nõ renuerit ei: & cõstabũt oia vota eiꝰ & oẽs determiatiões eiꝰ: q̃s determiauit de aia sua: cõstabũt de ea. Si aũt amputãs amputauerit vir eiꝰ: q̃ die audierit: oia q̃cũq; exierit de labijs eiꝰ: iuxta vota eiꝰ & iuxta determiatiões q̃ de aia sua: nõ manebũt ei: vir eiꝰ amputauit: & dñs mundabit eã. oẽ votũ & oẽ iuramẽtũ vinculi ad affligendũ aiaꝫ: vir eiꝰ statuet ei: & vir eiꝰ amputabit ei. Si aũt tacens tacuerit ei die de die: & statuet ei oia vota eiꝰ: & determiatiões eas q̃ sup eã statuet ei: q̃ tacuit ei die q̃ audiuit, Si amputãs amputauerit ei post diem inq̃ audiuit: & sumet pctũ suũ. hc sunt mandata que mandauit dñs moysi: inter virũ & uxorẽ ei⁹: & inter patrẽ & filiã

Transla. Chal.

ונדרהא ואסרהא דאסרת על נפשה יקומון ואם ביומא דישמע בעלה יעדי יתה
ויבטל ית נדרה דעלה וית פתגמי שפוותהא דאסרת על נפשה ומן קדם יי ישתביק
לה וכל ארמלא ומתרכא כל דאסרת על נפשה יקום עלה ואם בית בעלה נדרת
או אסרת אסר על נפשה בקיום וישתוק לה בעלה ולא אעדי יתה ויקומון
כל נדרהא וכל אסרי דאסרת על נפשה יקומון ואם בטלא יבטיל יתהון בעלה
ביומא דישמע כל מפקות שפוותהא לנדרהא ולאיסר נפשה לא יקומון בעלה
בטלינון ומן קדם יי ישתבק לה וכל נדר וכל קיומת אסר לסגפא נפש בעלה
יקימינון ובעלה יבטלינון ואם משתק ישתוק לה בעלה מיום ליום ויקים ית כל
נדרהא או ית כל אסרי דעלהא קים יתהון ארי שתיק לה ביומא דשמע ואם
בטלא יבטל יתהון בתר דשמע ויסבל ית חובה ואילין קימיא דפקיד יי ית משה
בין גברא לאיתתיה בין אבא לברתיה

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

in iuuẽtute in domo pris sui.
ἐν νεότητι ἐν οἴκῳ πατρὸς αὐτῆς. Ca. 31.
Et locut⁹ē dñs ad moysen: dicẽs: vlciscere
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐκδίκει
A vltionẽ filioꝝ israel de madianitis: t
τὴν ἐκδίκησιν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῶν μαδιαμιτῶν, καὶ
vltimo adderis ad pplm tuũ. t locutus ē
ἔπειτα προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου. καὶ ἐλάλησε
moyses ad pplm: dicẽs: armate ex vobis
μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, λέγων, ἐξοπλίσατε ἐξ ὑμῶν
viros: t pugnate cotra madian: vt det
ἄνδρας, καὶ παρατάξασθε ἔναντι κυρίου ἐπὶ μαδι-
am: vt det vindictã a dño madiã:
ὰμ, ἀποδοῦναι ἐκδίκησιν παρὰ κυρίου τῷ μαδιάμ,
mille ex tribu: t mille ex tribu: ex oĩb⁹
χιλίους ἐκ φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς, ἐκ πασῶν
tribuꝫ⁹ israel mittite ad pugnãdũ t nu-
φυλῶν ἰσραὴλ ἀποστείλατε παρατάξασθαι καὶ ἐξη-
merauit ex milibus israel mille ex tri
ριθμησεν ἐκ τῶν χιλιάδων ἰσραὴλ χιλίους ἐκ φυ-
bu. duodeci milia armatoꝝ in pugnã.
λῆς, δώδεκα χιλιάδες ἐνωπλισμένοι εἰς παράταξιν.
t misit eos moyses mille de tribu
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μωυσῆς χιλίους ἐκ φυλῆς
t mille de tribu cũ exercitu eoꝝ. t phinees
καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς σὺν δυνάμει αὐτῶν. καὶ φινεὲς
filius eleazar filij aarõ sacerdotis. t vasa scꝫa
υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως· καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια
t tube in manib⁹ eoꝝ signo
καὶ αἱ σάλπιγγες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τῶν σημα-
rum: t pugnauerũt cõtra madiã: sicut prece-
σιῶν, καὶ παρετάξαντο ἐπὶ μαδιάμ, καθὰ ἐνετεί-
pit dñs moysi. t occiderũt oĩe mas
λατο κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἄρσε-
culũ: t reges madiã occiderũt
νικόν, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς μαδιὰμ ἀπέκτειναν
simul cũ vulneratis eoꝝ: eui: t sur:
ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, τὸν εὐνί, καὶ τὸν σούρ,
B t recẽ: t vr: t rebe: duꝯ re
καὶ τὸν ῥουκόμ, καὶ τὸν ὂυρ, καὶ τὸν ῥοβέκ, πέντε βα-
ges madiã. t balaã filiũ beoꝝ occiderũt in gla-
σιλεῖς μαδιὰμ· καὶ τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ ἀπέκτειναν ἐν ῥομ-
dio simul cũ vulneratis eoꝝ. t captiuauerũt vxo
φαίᾳ ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν· καὶ ἐπρονόμευσαν τὰς γυ-
res madiã: t supellectilẽ ipoꝝ: t iumẽta eoꝝ:
ναῖκας μαδιὰμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν,
t oia q̃ possessa.fuũt ipoꝝ. t exercitũ eoꝝ captiuauẽ
καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπρονόμευ-
runt: t oẽs ciuitates eoꝝ: q in hitatiõib⁹ eo
σαν, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, τὰς ἐν ταῖς καταυλίαις αὐ-
rũ: t vicos eoꝝ cõbuserũt in igne: t acceperũt
τῶν, καὶ τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρί· καὶ ἔλαβον
oẽs q̃dã: t oĩa spolia eoꝝ: ab hoie
πᾶσαν τὴν προνομήν, καὶ πάντα τὰ σκύλα αὐτῶν, ἀπὸ ἀνθ-

Trãsla.B.Hiero.

⁹in puellari adhuc etate
ẽ: vel q̃ manet i⁸ paretis
Tl⁷domo. Cap. 31.
Locutusq ē⁹ dñs ᶜad
⁹moysen ᶜdices. ᶠVlciscere prius ʰfilios ⁱisrael ᵏde
ˡmadiãitis ᵐ& sic ⁿcollige ris ᵒad ᵖpopulũ tuũ. Statiq ʳmoyses ˢarmate ᵍinqt
ooooooooo ooooooooo
ʳex vobis ˢviros ᵗad pugnam ooooooooooooo
ᵘqui posſit ᵛvltionẽ ʷ dñi ˣexpẽtere ooooooooo
ʸde madiãitis. ᶻMille viri ᵃde singulis tribubus eligantur exᵖ israel: qui ᵍmittantur ʳad bellum.
ᵗDederuntq ˢ millenos ooooooooooooo ooooooo
ˢde singulis tribubus .i. ᵗduodecim ᵘmilia ᵛexpeditorũ ad ʷpugnã: ˣquos ʸmisit ᶻmoyses ooooooo
ᵐcum ⁿphinees ooooooo
ooooooooooooooooooo
ᵒfilio ᵖeleazari ᵍsacerdotis: ʳvasaq ooooooooo
ˢsctã ᵗ& tubas ad ᵘclãgẽdũ tradidit ei. ooooooo
ᵛCũq pugnassent ʷ contra ˣmadianitas atq vicissent: ʸ omnes ᶻ mares ᵃoccid erunt ᵇ& ooooooo
ᶜreges eorum ooooooo
ooooooooo ooooooooo
ᵈcui ᵉ& ᶠrecem ᵍ& ʰ sur ⁱ& ooooo
ʲvr ooooooooooooooo
ᵏ& ˡrebe ᵐquinq ⁿprincipes gentis. ᵒbalaã ᵖ quoq ᵍfiliũ ʳbeor ˢinterfecerunt ᵗgladio. ᵘceperũtq ᵛmulieres corũ ʷ& ooooo
ooooooooooooooo ooooooo
ˣ parulos ʸomniaq ᶻpecora ᵃ& ᵇcunctam ooooo
ᶜsupellectilẽ. ᵈ Quicqd ᵉhre potuerãt: ᶠdepopulati sunt ᵍtam ʰ vrbes q̃ⁱ viculos ʲ& ooooooooooo
ᵏcastella ˡflãma ᵐconsumpsit. ⁿEt tulerunt ooooo
ᵒpdam ᵖ& ᵍvniuersa. ʳq̃ ceperant tã ˢex homibus

Trãsla.Chal.

ᵃבְּרִבְיוּתָהָא בֵּית אֲבוּהָא׃ Ca. xxxi. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָרָא׃ אִתְנְקַם
פּוּרְעָנוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן מִדְיָנָאֵי בָּתַר כֵּן תִּתְכְּנִישׁ לְעַמָּהּ׃ וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם עַמָּא לְמֵימַר
זַרְזוּ מִנְּכוֹן גֻּבְרִין לְחֵילָא וְיהוֹן עַל מִדְיָן לְמִיתַּן פּוּרְעָנוּת עַמָּא דַּיְיָ בְּמִדְיָן׃ אֶלֶף
לְשִׁבְטָא אֶלֶף לְשִׁבְטָא לְכֹל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל תְּשַׁלְּחוּן לְחֵילָא׃ וְאִתְבְּרִרוּ מֵאַלְפֵי
דְיִשְׂרָאֵל אֶלֶף לְשִׁבְטָא תְּרֵי עֲשַׂר אַלְפִין מְזָרְזֵי חֵילָא׃ וּשְׁלַח יְיָ מֹשֶׁה
לְשִׁבְטָא לְחֵילָא יָתְהוֹן וְיָת פִּינְחָס בַּר אֶלְעָזָר כַּהֲנָא לְחֵילָא מָנֵי קוּדְשָׁא וַחֲצוֹצְרָת
רַבָּא בִּידֵיהּ׃ וְאִתְחַיָּלוּ עַל מִדְיָן כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וּקְטָלוּ כָּל דְּכוּרָא׃ וְיָת
מַלְכֵי מִדְיָן קְטָלוּ עַל קְטִילֵיהוֹן יָת אֱוִי וְיָת רֶקֶם וְיָת צוּר וְיָת חוּר וְיָת רֶבַע
מַלְכֵי מִדְיָן שִׁבְעָא וְיָת בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר קְטָלוּ בְּחַרְבָּא׃ וּשְׁבוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת נְשֵׁי מִדְיָן וְיָת טַפְלְהוֹן
וְיָת כָּל בְּעִירְהוֹן וְיָת כָּל גֵּיתֵיהוֹן וְיָת כָּל נְכָסֵיהוֹן בָּזוּ׃ וְיָת כָּל כְּרַוְיְהוֹן וְיָת כָּל מְתָנֵיהוֹן
וְיָת כָּל בֵּית מַסְגַּדֵּיהוֹן אוֹקִידוּ בְּנוּרָא׃ וּשְׁבוֹ יָת כָּל עֲדָאָה וְיָת כָּל דְּבָרָא וְיָת כָּל אֲנָשָׁא

Ter. Heb. Au. Ca. xxxi. Pritiua. heb.

בְּנַעֲרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ׃ Ca. xxxi.
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת
הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ׃
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר
הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא
וְיִהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת יְהוָה
בְּמִדְיָן אֶלֶף לַמַּטֶּה אֶלֶף לַמַּטֶּה
לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא׃
וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף
לַמַּטֶּה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי
צָבָא׃ וַיְשַׁלַּח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף
לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת פִּינְחָס
בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וּכְלֵי
הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ׃
וַיִּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃ וְאֶת
מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם אֶת
אֱוִי וְאֶת רֶקֶם וְאֶת צוּר וְאֶת חוּר
וְאֶת רֶבַע חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת
בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחָרֶב׃ וַיִּשְׁבּוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת
טַפָּם וְאֶת כָּל בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל
מִקְנֵהֶם וְאֶת כָּל חֵילָם בָּזָזוּ׃ וְאֶת
כָּל עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֶת כָּל
טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ׃ וַיִּקְחוּ אֶת
כָּל הַשָּׁלָל וְאֶת כָּל הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם

Interp.chal.

in pueritia eius in domo patris sui. Ca. 31.
Locutusq est dñs cum moyse dicens. Vlciscere filios israel de madiantitis: t postea colligeris ad populũ tuũ. Locutusq ē moyses cũ populo dicẽs. Armate ex vobis viros in exercitũ vt sint contra madian: vt vlciscant populũ dñi de madiantitis. mille de singulis tribubus per oẽs tribus israel mittetis in exercitũ. Et electi sunt de milibus israel mille de vno quoq tribu duodecim milia armatoꝝ ad exercitũ. et misit eos moyses in exercitũ mille de vnoquoq tribu et phinees filiũ eleazari sacerdotis t vasa sancta et tubas clangoris in manu eius. Duxerũtq exercitus cõtra madian sicut preceperat dñs moysi t occiderũt oẽm masculũ. Reges quoq madian occiderũt sup interfectos eoꝝ: eui t recẽ t sur t hur t rebee duq reges madian. Balaã quoq filiuꝫ beor occiderũt gladio. et captiuauerũt filij israel mulieres madianitaꝝ et parulos eoꝝ t oĩa iumẽta eoꝝ t oĩa pecora eoꝝ: cunctũq supellectilẽ eoꝝ depredati sunt: t oẽs vrbes eorum in habitationibus suis t omne templus adorationis eorum succenderũt igni. Ceperuntq omne spolium t omnem predam ex hominibus ooooo

Pritiua chal.

רַבְיוּתָא אֲמַר
כְּנַשׁ
הַוָה נְתַן
שְׁלַח בָּתַר
זְרַז
מָאן
חֵיל
שְׁבָה נָשָׁה טָף
נְתָא בָּזַז קְרָא
יְתַב יְקַד עָדָה

Pristina heb. Lec. Heb. Nu. Ca. xxxi.

וּבְנֵי־מִדְיָן לָקְחוּ אֶת־נָשֵׁיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־כָּל־בְּהֶמְתָּם וְאֶת־כָּל־מִקְנֵהֶם וְאֶת־כָּל־חֵילָם בָּזָזוּ׃
וְאֵת כָּל־עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֵת כָּל־טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָּאֵשׁ׃
וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל וְאֶת־כָּל־הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃
וַיָּבִיאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־הַשָּׁלָל אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃
וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לִקְרָאתָם אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃
וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל־פְּקוּדֵי הֶחָיִל שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים מִצְבָא מִלְחָמָה׃
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הַחִיִּיתֶם כָּל־נְקֵבָה׃ הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם לִמְסָר מָעַל בַּיהוָה עַל־דְּבַר פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת יְהוָה׃
וְעַתָּה הִרְגוּ כָל־זָכָר בַּטָּף וְכָל־אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הַרְגוּ׃
וְכָל־הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֲיוּ לָכֶם׃
וְאַתֶּם חֲנוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים כֹּל הֹרֵג נֶפֶשׁ וְכֹל נֹגֵעַ בֶּחָלָל תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם׃
וְכָל־בֶּגֶד וְכָל־כְּלִי־עוֹר וְכָל־מַעֲשֵׂה עִזִּים וְכָל־כְּלִי עֵץ תִּתְחַטָּאוּ׃
וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־אַנְשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה

Trãsla. B. Hiero.

ᵇq̃ exiumẽtis: ᶜ& adduxerũtᵇ adᶜ moysen ᶠ& eleazarũᵇ sacerdotẽ: ᵍ& ad oẽmʰ multitudinẽ ⁱfiliorũᵐ israel. ᵍReliqua ãt vtẽsilia portauerunt ꝏ ᶜad castraᶜ in ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ᶜãpestribus moabᵇ iuxta ᶜiordanẽ cõtra ᵇhiericho. ᶜEgressi sũt ãtᶠ moyses ᵉ& eleazar ᵇ sacerdos ᵍ& oẽsʰ principes ⁱsynagogeᵐ in occursũ eorũ ᵉextra castra. ᵍ Iratusᵉᵍ ᶠmoyses ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠprincipibus ᵘexercitus ˣtribunis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶻ& centurionibusᵇq venerantᶜ de bello ꝏꝏꝏꝏ ᶜait. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ᵇCurᵏ feminas ʰreseruastis? ⁱNonneᵐ iſteᵘ sunt q̃ deceperũtᵉ filiosᵖ israel ᵍad ſuggeſtionẽʳ balaã: ᵉ& p̃uaricari vos feceritᵘ in dñoˣ supʳ pcto ᶻphogor: vndeᵉ& ᵇ percussusᵉ estᶜ populus? ᶜErgo ꝏ ᵉcũctosᶠ iterficite: quicquid estᵍ gñis ᵇmasculini ẽtⁱ puulis: ˣ& ⁱ mulieres ᵐq̃ nouerũtᵘ virosᵒ i coitu ᵍiugulate. ᵖpuellas ãt ᶠ& oẽs ᶠfeminas virgines ʰreseruate ᶜvobis: ᵇ& ꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜmanete ᶠextra ᵍcastra ʰseptẽ ⁱdiebus. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠQui occiderit ᵐ hoiem ᵘvel ᵖoccisum ᵒtetigerit: ᵍlustrabitur ᶠ die ᵉtertio ᶠ& ᵘseptimo. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠEt de oi p̃da ᶠsiue ᵉvestimentum fuerit ᵇsiue ꝏ ᶜvas ᶠ& aliqd in vtensilia ᶠp̃paratũ de ᵉ caprarum ᵒpellibᵇ & pilis ᵇ& ˣligno ⁱexpiabitur. ᵘEleazar ꝏ ᵐquoqᵒ sacerdosᵖ adᵍ virosᶠ exercitus ᵉqui pugnauerãt sicᵐ locutᵘ est. ᵍHocẽᶠ preceptũ ᶠ legis

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ἕως κτήνους, καὶ ἤγαγον πρὸς μωυσῆν καὶ ἐλεάζαρ τὸν
sacerdotẽ. ᵗad oẽs filios israel: captiuitatẽ ᵗ spolia: ᵗ supellectilẽ: in
ἱερέα· καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, τὴν αἰχ
μαλωσίαν καὶ τὰ σκύλα, καὶ τὴν προνομὴν, εἰς
castra in araboth moab: q̃ est in
τὴν παρεμβολὴν εἰς ἀραβὸθ μωάβ, ἣ ἐστιν ἐπὶ τ̃
tordane cõtra hiericho. ᵗ exiit moyses ᵗ eleazar sacerdos ᵗ oẽs principes cõgregationis
ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ. καὶ ἐξῆλθε μωυσῆς καὶ ἐλεά
zar ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγω
nis in occursũ eius extra castra.
γῆς εἰς συνάντησιν αὐτῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
ᵗ iratus ē furore moyses ꝑtra episcopos
καὶ ὠργίσθη θυμῷ μωυσῆς ἐπὶ τοὺς ἐπισκόπους
exercitus: millenarios ᵗ cẽturiones
τῆς δυνάμεως, χιλιάρχοις καὶ ἑκατοντάρχοις τοις
venientes ex pugna belli. ᵗ
ἐρχομένοις ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου. καὶ
dixit eis moyses: vt qd vitis cepistis oẽ femininũ:
εἶπεν αὐτοῖς μωυσῆς, ἵνατί ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ.
he ergo fuerũt filij israel iuxta
οὗτοι γὰρ ἦσαν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα βα
laã vt rebellaretis ᵗ ꝓtenerẽtis xp̃ũ dñi pro
λαάμ τ̃ κακῶσαι καὶ ὑποστρέψαι τὸ ῥῆμα κυρίου ἐν
pter phogor: ᵗ facta ē plaga in synagoga domini
κεν φογώρ. καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυρί
ni. ᵗ nũc occidite omne masculinũ in oĩ
ου. καὶ νῦν ἀποκτείνατε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ τῇ
fima: ᵗ oẽs mulierẽ: que nouit lectũ
ἁμαρτίᾳ, καὶ πᾶσαν γυναῖκα, ἥτις ἔγνω κοίτην
masculi occidite. ᵗ oẽs ãt summã
ἄρσενος ἀποκτείνατε· καὶ πᾶσαν δὲ τὴν ἁμαρτίαν
mulierũ que nõ nouit lectũ masculi vitas capi
τῶν γυναικῶν ἥτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἄρσενος ζωγρήσα
te eas. ᵗ vos castrametamini extra ca
τε αὐτάς. καὶ ὑμεῖς παρεμβάλετε ἔξω τῆς παρεμ
stra septẽ dies. quis q̃ interfecerit aliq̃: ᵗ quis q̃
βολῆς ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς ὁ ἀπελὼν ψυχήν, καὶ πᾶς ὁ
tetigerit vulneratũ lustrabimini tercia
ἁψάμενος τοῦ τετρωμένου ἁγνισθήσεσθε τῇ τρίτῃ
die, ᵗ die septimo vos ᵗ pre
ἡμέρᾳ· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμα
da vra ᵗ oẽ indumẽtũ ᵗ oẽ vas pel
λωσία ὑμῶν καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δέ
licẽ: ᵗ oẽs opationẽ ex capina pelle: ᵗ oẽ
ρματινον, καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίας, καὶ πᾶν
vas ligneũ expiabitis. ᵗ dixit eleazar sacerdos
σκεῦος ξύλινον ἀφαγνιεῖτε. καὶ εἶπεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
ad viros exercitus venientes ex
πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ
pugna belli: hec iustificatio legis:
τῆς παρατάξεως τ̃ πολέμου, τ̃το τὸ δικαίωμα τ̃ νόμου,

Trãsla. Chal.

וּבְנֵי מִדְיָן שָׁבוּ יָת נְשֵׁיהוֹן וְיָת טַפְלְהוֹן וְיָת כָּל בְּעִירֵיהוֹן וְיָת כָּל נִכְסֵיהוֹן בָּזָזוּ׃
וְיָת כָּל קִרְוֵיהוֹן בְּאַתְרֵיהוֹן וְיָת כָּל מַשְׁכְּנֵיהוֹן יְקָדוּ בְּנוּרָא׃
וְנָסִיבוּ יָת כָּל שְׁלָלָא וְיָת כָּל מַדְבְּזָנוּתָא בַּאֲנָשָׁא וּבִבְעִירָא׃
וְאֵיתְיָאוּ לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וּלְוָת כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שְׁבְיָא וְיָת דְּבִרְתָּא וְיָת עֲדָאָה לְמַשְׁרִיתָא לְמֵישְׁרֵי דְּמוֹאָב דְּעַל דֵּרְחָא דִּירִיחוֹ׃
וּנְפָקוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא לְקַדָּמוּתְהוֹן לְמִבַּרָּא לְמַשְׁרִיתָא׃
וּתְקֵיף מֹשֶׁה עַל רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבְּנֵי מְאָתָא דַּאֲתוֹ מֵחֵיל קְרָבָא וְאָמַר
לְהוֹן מֹשֶׁה הַמְחַיְתוּן כָּל נוּקְבָאוֹהָא אִינִין הַוָאן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵצַת בִּלְעָם לְשַׁקָּרָא קֳדָם יְיָ עַל עִיסַּק פְּעוֹר וַהֲוָת מוֹתָנָא בִּכְנִישְׁתָּא דַּייָ׃ וּכְעַן קְטוֹלוּ כָּל דְּכוּרָא
בְּטַפְלָא וְכָל אִתְּתָא דְּיָדְעָא גְּבַר לְמִשְׁכְּבֵי דְּכוּרָא קְטוֹלוּ׃ וְכָל טַפְלָא בְּנָשְׁיָא דְּלָא
יַדְעוּ מִשְׁכְּבֵי דְּכוּרָא קַיְמוּ לְכוֹן וְאַתּוּן שְׁרוֹ מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא שַׁבְעָה יוֹמִין כָּל דְּקָטוֹל
נַפְשָׁא וְכָל דְּיִקְרַב בְּקְטִילָא תִּדְכּוֹן עֲלוֹהִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אַתּוּן
וּשְׁבְיַתְכוֹן׃ וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מָאן דְּמִשְׁתַּר וְכָל עוֹבַד מַעְזֵי וְכָל מָאן דְּאַעְתִּידִין עַל וְהִיו וַאֲמַר
אֶלְעָזָר כָּהֲנָא לְגַבְרֵי חֵילָא דַּאֲתוֹ לְקָרָבָא דָּא גְּזֵירַת אוֹרָיְתָא

Positiua. chal.

אַתָּא
שַׁבְיָא
רַבְרְבֵי
מְאָה רַבְרְבֵי
קוּם
עֵין יְיָ
יְדַע שְׁכַב טָף
קוּם שַׁבְיָא
קְטוֹל יְדַע שְׁכַב

Interp. chal.

ᵗ iumẽtis: ᵗ adduxerũt ad moysen ᵗ ad eleazar sacerdotem ᵗ ad cetũ filiorᵘ israel captiuitatẽ ᵗ predam ᵗ spoliũ i castra in cãpestribᵘ moab iuxta iordanẽ hiericho. ᵗ Egressiq̃ sunt moyses ᵗ eleazar sacerdos ᵗ oẽs principes cõgregationis in occursum eoꝝ extra castra. ᵗ Et tratus est moyses contra duces exercitus tribunos ᵗ centuriones qui venerant de militia belli. dixitq̃ eis moyses. Quidd reseruastis oẽm feminã? ᵗ Ecce ipse fuerũt filiꝰ israel in cõsilio balaã vt preuaricarẽtur preuaricationẽ cozã dño sup phogor: ᵗ fuit pestis in cõgregatione dñi. Nunc ãt occidite omnẽ masculũ in parnulis; ᵗ oẽm mulierẽ q̃ cognouit virũ coitu masculi occidite. ᵗ Et oẽs parnulas mulieres q̃ non cognouerũt coitũ masculi reseruate vobis. Vos autẽ manete extra castra septẽ diebꝰ. Quis qui occidit aliam: et qui tetigit occisum: aspergat die tertio: ᵗ in die septimo vos ᵗ eas que cepistis aspersi eritis. et oẽ vestimentuꝫ ᵗ omne vas pelliceum ᵗ omne quod fit ex pilis caprarum ᵗ omne vas ligneũ aspersis erunt. Dixitq̃ eleazar sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello. Hoc est decretum legis ꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb.	Tra.	Ca. xxxi.	Pritiua heb.
quã p̃cepit dñs moysi: preter aurũ ὃ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ, πλὴν τοῦ χρυσίου τ argẽtũ τ es τ ferrũ τ plũ καὶ τ ἀργυρίου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μολίβ bũ τ ſtãnum: oĩs res q̃ trãſibit in δου καὶ κασσιτέρου, πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν igne perducet in igne: τ purificabit: ſed πυρὶ διάξετε ἐν πυρί, καὶ καθαρισθήσεται, ἀλλ' ἢ aqua expiatiõis expiabitur. τ oĩa ἡσθῇς τῷ ὕδατι τοῦ ἁγνισμοῦ ἁγνισθήσεται. καὶ πάντα ὅσα nõ trãſeunt per ignẽ: trãſibũt per aquã μὴ διαπορεύεται διὰ πυρός, διελεύσεται δ' ὕδατος τ lauabitis veſtimẽta vẽa die ſepti καὶ πλυνεῖτε τὰ ἱμάτια ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδό ma: τ mũdabimini. τ poſt hec itrotbi, μῃ, καὶ καθαρισθήσεσθε. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύ tis in caſtra. τ locutus ẽ dñs σεσθε εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐλάλησε κύριος ad moyſen: dicẽs: accipe ſũmã ſpo πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε τὸ κεφάλαιον τῶν σκύ lioꝝ captiuitatis ab hoie vſq; ad iumẽtũ tu τ λων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους σὺ καὶ eleazar ſacerdos τ pncipes familiaꝝ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς cõgregatõis. τ diuidetis ſpolia inter συναγωγῆς. καὶ διελεῖτε τὰ σκῦλα ἀναμέσον τῶν bellatores egreſſos in bel πολεμιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράτα ξιν, καὶ ἀναμέσον πάσης τῆς συναγωγῆς, καὶ ἀφα bius tributũ dño ab hoĩb⁹ bel ρεῖτε τὸ τέλος κυρίῳ παρὰ τῶν ἀνδρώπων τῶν πολε latorib⁹ egrediẽtib⁹ ad bellũ: vnã μιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράταξιν, μίαν alam a quingẽtis: ab hoĩb⁹: τ a ψυχὴν ἀπὸ πεντακοσίων, ἀπὸ τῶν ἀνῶν, καὶ ἀπὸ iumẽtis: τ a bobus: τ ab ouibus: τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβά τ a capris: τ ab aſinis: a των καὶ ἀπὸ τῶν αἰγῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, ἀπὸ τ medietate eoꝝ acciptis. τ dabis eleazar ſacer ἡμίσους αὐτῶν λήψεσθε. καὶ δώσεις ἐλεαζαρ τῷ ἱε doti primitias dñi. τ a medietate que filioꝝ ρεῖ τὰς ἀπαρχὰς κυ. καὶ ἀπὸ τ ἡμίσους τ τῶν υἱῶν iſrael accipies vnũ de quiãgita ab hoĩb⁹: Ἰηλ λήψῃ ἕνα ἀπὸ τῶν πεντήκοντα ἀπὸ ἀνθρώπων, τ a bobus: τ ab ouibus: τ tab aſinis: καὶ ἀπὸ βοῶν, καὶ ἀπὸ προβάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, τ ab oĩbus iumẽtis: τ dabis ea καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς leuitis cuſtodiẽtib⁹ cuſtodias in tabna λευίταις τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς ἐν τῇ σκη culo dñi. τ fecit moyſes τ eleazar νῇ κυρίου. καὶ ἐποίησε μωυσῆς καὶ ἐλεάζαρ	ſquod mandauit domi nus moyſi. Aurum & argẽtum & es & ferrum & ſtannum & plumbum & omne quod põt tranſire per flammas: igne purgabitur. quicquid ãt ignẽ non poteſt ſuſtinere: aqua expiatiõis ſctifica bitur. & lauabitis veſtimẽta vẽa die ſeptimo & purificati poſtea caſtra intrabitis. Dixit quoq; dominus ad moyſen. Tollite ſummam corũ q̃ capta ſũt ab homine vſq; ad pecus: tu & eleazar ſacerdos & omnes principes patrũ vulgi: diuidefq; ex eo quo predam inter eos qui pugnauerunt egreſſiq; ſunt ad bellũ: & inter oẽm reliquam multitudinẽ. & ſeparabis ptẽ dño ab his qui pugnauerũt & fuerunt in bello vnã animã de quingẽtis tam ex hominibus quam ex bobus & aſinis & ouibus: & dabis eam eleazaro ſacerdoti: quia primitie dñi ſunt. Ex media quoq; ptẽ filiorũ iſrael accipies quinquageſimum caput hominũ & boum & aſinorum & ouium cunctorumq; animantium: & dabis ea leuitis qui excubant in cuſtodiis tabernaculi domini. Feceruntq; moyſes & eleazar	אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה אַךְ אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֶּסֶף אֶת הַנְּחֹשֶׁת אֶת הַבַּרְזֶל אֶת הַבְּדִיל וְאֶת הָעֹפָרֶת כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָּאֵשׁ וְטָהֵר אַךְ בְּמֵי נִדָּה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמָּיִם: וְכִבַּסְתֶּם בִּגְדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וּטְהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל הַמַּחֲנֶה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שָׂא אֵת רֹאשׁ מַלְקוֹחַ הַשְּׁבִי בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה אַתָּה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְרָאשֵׁי אָבוֹת הָעֵדָה: וְחִצִּיתָ אֶת הַמַּלְקוֹחַ בֵּין תֹּפְשֵׂי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא וּבֵין כָּל הָעֵדָה: וְהַרֹמְתָּ מֶכֶס לַיהוָה מֵאֵת אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים לַצָּבָא אֶחָד נֶפֶשׁ מֵחֲמֵשׁ הַמֵּאוֹת מִן הָאָדָם וּמִן הַבָּקָר וּמִן הַחֲמֹרִים וּמִן הַצֹּאן: מֵחֲצִיתָם תִּקָּחוּ וְנָתַתָּה לְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן תְּרוּמַת יְהוָה: וּמֵמַחֲצִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּקַּח אֶחָד אָחֻז מִן הַחֲמִשִּׁים מִן הָאָדָם מִן הַבָּקָר מִן הַחֲמֹרִים וּמִן הַצֹּאן מִכָּל הַבְּהֵמָה וְנָתַתָּה אֹתָם לַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר	פְּדָל עֹבֵר חָנָה אָמַר נָשָׂא לָקַח יָעַד חָצָה לָחַם חָצָה לָחַם נָתַן רוּם מָאָה רוּם כֶּסֶס מָאָה חָצָה לָחַם נָתַן רוּם מִשְׁכָּן עָשָׂה

Interp. chal.

quod precepit dñs moyſi. Eurum aũt & argentũ & es et ferrum & ſtannus & plumbũ & quicquid poteſt tranſire per ignem: tranſferetis per ignẽ & mundabitur: verũtamen aqua aſperſionis aſpergetur. et omne qõ non poteſt intrare in ignem tranſferetis per aquam. Et lauabitis veſtimenta veſtra in die ſeptimo & mundabimini: & poſtea intrabitis in caſtra. Dixitq; dñs ad moyſen dicens. Tolle ſummã prede captiuitatis ab homine vſq; ad pecus tu & eleazar ſacerdos & principes patrũ cõgregationis: & diuides predam inter viros bellatores qui egreſſi ſunt in exercitum & inter omnẽ cõgregationẽ. & ſeparabis partes eorum dño a viris bellatoribus qui egreſſi ſunt ad exercitũ vnam animã de quingentis de hoĩbus & de bobus & de aſinis & de ouibus. de medietate eorum tolletis & dabis eleazaro ſacerdoti primitias eorum dño. et de media parte filiorũ iſrael tolles vnum de quinquagintis ex hoĩbus & ex bobus & aſinis et ex ouibus & ex omni iumento & dabis ea leuitis cuſtodientibus cuſtodias tabernaculi dñi. Fecitq; moyſes & eleazar

Transla. Chal.	Pritiua chal.
דְּפַקֵּד יְיָ יָת מֹשֶׁה וּבְרֶם יָת דַּהֲבָא וְיָת כַּסְפָּא יָת נְחָשָׁא יָת בַּרְזְלָא יָת אַנְפָּקָא וְיָת אַנְבָּרָא	עוֹל עָבַר דָּכָה
כָּל מִידַּעַם דְּמִתְעַל בְּנוּרָא תַּעְבְּרוּן בְּנוּרָא וְיִדְכֵּי בְּרַם בְּמֵי אַדְרוּתָא יִתְדֵּי וְכֹל דְּלָא	יָרֵד יָרַד חוֹר
מִיתְעַל בְּנוּרָא תַּעְבְּרוּן בְּמַיָּא וְתִתְכַּבְּסוּן לְבוּשֵׁיכוֹן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְתִדַּכְּיוּן וּבָתַר כֵּן	שָׂרָא אָמַר
תֵּעָלוֹן לְמַשְׁרְיָתָא וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר וְקַבֵּל יָת חוּשְׁבַּן דַּבְרָתָא דְּשָׁבְיָא בַּאֲנָשָׁא	שָׂרָא אֶמֶר פָּלַג רֹאשׁ
וּבְעִירָא אַתְּ וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וְרֵישֵׁי אֲבָהָת כְּנִישְׁתָּא וְתִפְלֵיג יָת דַּבְרָתָא בֵּין גַּבְרֵי	נָתַן נָתַשׁ
מְגִיחֵי קְרָבָא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא וּבֵין כָּל כְּנִשְׁתָּא וְתַפְרֵישׁ נְסִיבָא קֳדָם יְיָ מִן גַּבְרֵי	עָוֹן נָסַב
קְרָבָא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא חַד נַפְשָׁא מֵחֲמֵשׁ מְאָה מִן אֲנָשָׁא וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא	אֶחָד אֶחָד
מִבַּלְגּוּתְהוֹן תִּסְבּוֹן וְתִתֵּן לְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	נָתַן נָטַר מִשְׁכָּן
תִּסַּב חַד אֲחִיד מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא מִן תּוֹרֵי מִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא מִכָּל בְּעִירָא וְתִתֵּן	
יָתְהוֹן לְלֵיָאֵי נָטְרֵי מַטְרַת מַשְׁכְּנָא דַיְיָ וַעֲבַד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר	

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Au. Ca. xxxi.

הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃
וַיְהִי הַמַּלְקוֹחַ יֶתֶר הַבַּז אֲשֶׁר בָּזְזוּ עַם הַצָּבָא צֹאן שֵׁשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים׃ וּבָקָר שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים. שָׁנָה
אֶלֶף׃ וַחֲמֹרִים אֶחָד וְשִׁשִּׁים
אֶלֶף׃ וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׁה
לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל נֶפֶשׁ שָׁכַב
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף׃ וַתְּהִי הָיָה
הַמַּחֲצָה חֵלֶק הַיֹּצְאִים בַּצָּבָא מִסְפַּר חֲצָה סָפַר
הַצֹּאן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים מֵאָה
אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
וַיְהִי הַמֶּכֶס לַיהוָה מִן הַצֹּאן שֵׁשׁ׃ כָּסַס
מֵאוֹת חֲמֵשׁ וְשִׁבְעִים׃ וְהַבָּקָר
שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמִכְסָם לַיהוָה
שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים׃ וַחֲמֹרִים שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וּמִכְסָם לַיהוָה
אֶחָד וְשִׁשִּׁים׃ וְנֶפֶשׁ אָדָם שִׁשָּׁה
עָשָׂר אֶלֶף וּמִכְסָם לַיהוָה שְׁנַיִם
וּשְׁלֹשִׁים נָפֶשׁ׃ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת נָתַן
מֶכֶס תְּרוּמַת יְהוָה לְאֶלְעָזָר רוּם
הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה׃ וּמֵמַחֲצִת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָצָה
חָצָה מֹשֶׁה מִן הָאֲנָשִׁים הַצֹּבְאִים׃
וַתְּהִי מֶחֱצַת הָעֵדָה מִן הַצֹּאן יֶעַד
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף
שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃

Trāsla. B. Hiero.

q sicut preceperat dominus. xFuit autem preda quā exercitus ceperat ouium sexcenta septuaginta milia: boum septuagīta duo milia: asinorū sexagīta milia: & mille. aīe hominum sexus femineiq; non cognouerāt viros triginta duo milia. Data est media pars his qui in prelio fuerant: ouium trecēta trigīta septem milia quingente: e quibus in ptē dñi supputate sunt oues sexcente septuaginta quinq;. & de bobus trigīta sex milibus: asinis triginta milibus quingētis: asinī sexaginta vnus. De animabus hoīm sedecim milibus cesserūt in partē dñi triginta due aīe. Traditq; moyses numerum primitiarū domini eleazaro sacerdoti sicuti fuerat ei imperatum ex media parte filiorū israel: quam separauerat his qui in prelio fuerant. De media vero parte q cōtigerat reliq; multitudi. ideſt. de ouibus trecentis triginta septem milibus quingentis:

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

sacerdos sicut p̄cepit dñs moysi. τ fue- ὁ ἱερεὺς καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ ἐγε-
rūt spolia abūdātia prede q̄ preda- νήθη τὰ σκύλα τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ὃ ἐπρονό-
tifūt viri bellatorcs ab oui μευσαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισαὶ. ἀπὸ τῶν προβά-
bus sexcēta milia τ septuagīta mi τῶν ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιά
lia τ quinq; milia. τ bones duo τ septua- δες καὶ πεντακιχίλια. καὶ βόες δύο καὶ ἑβδομή
ginta milia. τ asinor vnū τ sexaginta mi κοντα χιλιάδες. καὶ ὄνων μία καὶ ἑξήκοντα χι
lia. τ aie hoim a mulieribꝰ q̄ λιάδες. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων ἀπὸ γυναικῶν αἳ
nō cognouerūt lectū masculi oēs aie duo οὐκ ἔγνωσαν κοίτην ἄρσενος πᾶσαι ψυχαὶ δύο
τ triginta milia. τ fuit dimi καὶ τριάκοντα χιλιάδες. καὶ ἐγενήθη τὸ ἡμίσευ-
diū pꝰ eoꝝ q̄ exierunt in bellū de μα ἡ μερὶς τῶν ἐκστρατευμένων εἰς τὸν πόλεμον ἐκ
numero ouium trecēta mi τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων τριακόσιαι χιλι-
lia τ trigīta milia τ septē milia ἅδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακιχίλιοι
τ quingēti. τ fuit tributū dño πεντακόσιοι. καὶ ἐγενήθη τὸ τέλος τῷ κυρίῳ
ab ouibus sexcēte τ septuagin ἀπὸ τῶν προβάτων ἑξακόσιαι καὶ ἑβδομήκον-
ta quinq;. τ bones sex τ trigīta milia. τα πέντε. καὶ βόες ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες.
τ tributū eoꝝ dño duo τ septuagi καὶ τὸ τέλος αὐτῶν τῷ κυρίῳ δύο καὶ ἑβδομήκον-
ta. τ asini trigīta milia τ quingē τα. καὶ ὄνοι τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακό-
ti. τ tributū eoꝝ dño vnꝰ sexagita. τ σιοι. καὶ τὸ τέλος αὐτῶν κυρίῳ ἓξ καὶ ἑξήκοντα. καὶ
aie hoim sex τ decē milia. τ ψυχαὶ ἀνθρώπων ἐξ καὶ δέκα χιλιάδες. καὶ τὸ
tributū eoꝝ dño duo τ triginta aie. τέλος αὐτῶν τῷ κυρίῳ δύο καὶ τριάκοντα ψυχαί.
τ dedit moyses tributū dño segregatiōes καὶ ἔδωκε μωυσῆς τὸ τέλος κυρίῳ τὸ ἀφαίρεμα
dei eleazar sacerdoti: sic̄ p̄cepit dño τοῦ θεοῦ ἐλεάζαρ τῷ ἱερεῖ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ
moysi a medietate filioꝝ israel: μωυσῆ ἀπὸ τοῦ ἡμισεύματος τῶν υἱῶν ἰσραήλ,
quos diuisit moyses a viris bellato ὃυς διεῖλε μωυσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμι
rū. τ fuit dimidiū de cōgregatiōe στῶν. καὶ ἐγένετο τὸ ἡμίσευμα ἀπὸ τῆς συναγωγῆς
ab ouibus trecēta milia τ tri ἀπὸ τῶν προβάτων τριακόσιαι χιλιάδες καὶ τρια
gita milia τ septē milia τ quingenta. κοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακιχίλια καὶ πεντακόσια.

Pritiua chal. | Interp. chal.

sacerdos sicut preceperat dñs moysi: fuitq; preda et reliqua spolia que populus qui egressi sunt in prelium expoliauerant ouiū sexcenta septuagita quinq; milia: τ bouū septuagita duo milia: τ asinor sexaginta quinq; milia: τ aie hominū ex mulieribus que nō cognouerāt concubitū masculi: oēs anime triginta duo milia. Fuit autē numerus dimidie partis viror qui egressi sunt in exercitū: ouiuꝫ trecenta τ triginta septē milia τ quingente. Et fuit pars que assumpta est coram dño ex ouibus sexcenta τ septuaginta τ quinq;. et boues fuerūt triginta sex milia: τ pars que assumpta est coram dño septuaginta duo. et asini triginta milia τ quingenti: τ pars q̄ ex eis assumpta est coram dño fuit sexaginta vnus. Et aie hominū sedecim milia: τ pars q̄ assumpta est coram dño fuit triginta duo anie. Deditq; moyses partes q̄ separata est coram dño eleazaro sacerdoti: sicut preceperat dñs moysi. Et de media parte filiorum israel diuisit moyses a viris qui egressi sunt in exercitus: fuitq; dimidia pars congregationis de ouibus trecente τ triginta τ quingente.

Transla. Chal.

וַהֲנָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַהֲוָת דְּבַרְתָּא שְׁאָר בִּיזָא דְּבָזּוּ עַמָּא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא
מְנָיַן עָנָא שִׁית מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמְשָׁה אַלְפִין׃ וְתוֹרִין שַׁבְעִין וְתַרְעִין אַלְפִין׃ וְחַמָרֵי שְׁתִין
וְחַד אַלְפִין׃ וְנַפְשָׁא דְּאִנָּשָׁא מִן נְשַׁיָּא דְּלָא יְדַעָא מְשְׁכְּבֵי דְּכוּרָא כָּל נַפְשָׁתָא תְּלָתִין
וְתַרְעִין אַלְפִין׃ וַהֲוָת פַּלְגוּתָא חוּלָק נוּבְרַיָּא דְּנָפְקוּ לְחֵילָא מְנָיַן עָנָא תְּלַת מְאָה וּתְלָתִין
וְשִׁבְעָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃ וַהֲוָה דְּסֵיב קֳדָם יְיָ מִן עָנָא שִׁית מְאָה וְשַׁבְעִין וַחֲמֵשׁ׃
וְתוֹרֵי תְּלָתִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וְסֵיבְהוֹן קֳדָם יְיָ שַׁבְעִין וְתַרְעִין׃ וְחַמָרֵי תְּלָתִין אַלְפִין
וַחֲמֵשׁ מְאָה וְסֵיבְהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתִּין וְחַד׃ וְנַפְשָׁא דְּאִנָּשָׁא שִׁתָּא עֲשַׂר אַלְפִין וְסֵבְהוֹן
קֳדָם יְיָ תְּלָתִין וְתַרְעִין נַפְשָׁן׃ וִיהַב מֹשֶׁה יָת סְכוּם אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא
כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּמַפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּפַלֵיג מֹשֶׁה מִן גּוּבְרַיָּא דְּנָפָקוּ ◦◦
לְחֵילָא׃ וַהֲוָת פַּלְגוּת כְּנִשְׁתָּא מִן עָנָא תְּלַת מְאָה וּתְלָתִין וְשַׁבְעָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ boues sex, τ triginta milia. asini triginta
καὶ βόες ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ὄνοι τριάκοντα
milia τ quingenti. τ aie hoium
χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων
milia sedecim. τ accepit moyses de
χιλιάδες ἑκκαίδεκα. καὶ ἔλαβε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ
medietate filioꝝ israel vnũ de qnq̃
ἡμισεύματος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τὸ ἓν ἀπὸ τῶν πε-
ginta: ab hoib⁹ τ a tumētis:
πήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν,
τ dedit ea leuitis custodiẽtib⁹
τ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς λευίταις τοῖς φυλάσσουσι
custodias tabnaculi dñi: quẽadmodũ pre
τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς κυρίου, ὃν τρόπον συνέ-
cepit dñs moysi. τ accesserũt ad moy-
ταξε κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ προσῆλθον πρὸς μωυ-
sen oẽs cõstituti in tribunatus
σῆν πάντες οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς
exercitus millenarij τ cẽturiones. τ dixerũt
δυνάμεως χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι. καὶ εἶπαν
ad moysen: famuli tui accepert sum
πρὸς μωυσῆν, οἱ παῖδές σου ἐλήφασι τὸ κεφά-
G mã vtroꝝ bellatoꝝ eoꝝ q̃ apud nos:
λαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν,
τ nõ defuit ab illis vllus. τ ob
καὶ οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδείς. καὶ προ-
tulimus dono dño vir q̃ tulit vas
σηνέγκαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνὴρ ὃς ἂν εὕρεν σκεῦος
aureũ murenulã τ armillã: τ anulum:
χρυσοῦν χλιδόνα, καὶ φέλλιον, καὶ δακτύλιον,
τ dextrale: τ torquẽ: vt ppitiaretur pro
καὶ περιδέξιον, καὶ ἐμπλόκιον, ἐξιλάσασθαι περὶ
nobis coꝝ dño. τ accepit moyses τ elea
ἡμῶν ἔναντι κυρίου. καὶ ἔλαβε μωυσῆς καὶ ἐλεά-
zar sacerdos aurũ ab illis oẽ vas ela
ζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν πᾶν σκεῦος εἰρ
borauit. τ fuit oẽ aurũ segrega
γασμένον. καὶ ἐφύετο πᾶν τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρε
tio quã segregauerũt dño sex τ decẽ milia τ septin-
μα ὃ ἀφεῖλον κυρίῳ ἓξ καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτα-
genti τ quiquagita sicli a tribu
κόσιοι καὶ πεντήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρ
nis τ a cẽturiõibus. τ viri
χων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ
bellatores p̃dati sũt q̃libꝫ sibiipi. τ acce
πολεμισαὶ ἐπρονόμευσαν ἕκαστος ἑαυτῷ. καὶ ἔλα
pit moyses τ eleazar sacerdos aurũ a
βε μωυσῆς καὶ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ
tribunis τ a cẽturiõib⁹: τ
τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων, καὶ
intulerũt ea in tabnaculũ testimonij: me-
εἰσήνεγκαν αὐτὰ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, μνη-
morialẽ filioꝝ israel coꝝ dño.
μόσυνον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου. Ca. 32.

Trãsla. B. Hiero.

'& de bobus 'trigĩta ᵏsex
ᵐmilibus: ooooooooooo
ⁿ& de asinis ᵒtriginta ᵖmi
libus ᑫquingentis: oooo
ʳ& de ˢhominibus ᵗsedecim ooooooooooooooo
'milibus. 'tulit ᵘmoyses
ooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
ooo oooooooooooooooooo
'quinquagesimũ caput: ooooooooooooooo
ᵛ& dedit ʷleuitis ˣq excu
babãt in ooooooooooo
ʸtabernaculo ᶻdñi: ᵃsicut
ᵇpceperat ᶜdominus. ooo
ᵈ Cunqꝫ accessissent ᵉpn̄ci
pes ooooooooooooo
ᶠexercitus ᵍad ʰmoysẽ &
ⁱtribuni ooooooooooo
ᵏcẽturiones ꝙ ˡdixerũt.
Nos ooooo ooooooooo
ᵐseruí tuí ⁿrecensuimus
ᵒnumerum ᵖpugnatorũ
ᑫquos habuimus ʳsub oo
manu nostra: ˢ& ne ooo
ᵗvnus qdem ᵘdefuit. Ob
hanc causam ᵛofferimus
ʷin ˣdonariis ʸdñi ᶻsingu-
li ᵃqđ in p̃da ᵇauri potui-
mus ᶜiuenire ᵈpisselides
ᵉ& armillas: ᶠanulos &
ᵍdextralia ʰac murẽulas:
ⁱvt dep̃ceris ʲpro ᵏnobis
ˡdñm. ᵐ Susceperuntqꝫ
ⁿmoyses ᵒ& eleazar ᵖ sa-
cerdos omne ᑫaurum in
diuersis speciebus oooo
ʳsedecim ooooooooooo
ooooooooooooooooooo
ˢmilia ᵗseptingentos ᵘqn
quaginta ooooooooooo
ᵛsiclos ʷa ˣtribunis ʸ& cen
turionibus. oooooooo
ᶻ Vnusquisqꝫ enim qđ i
preda ᵃrapuerat ooooo
ᵇsuũ erat. ᶜEt susceptũ
ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
ᵈitulerũt ᵉin ᶠtabernacu-
lũ ᵍtestimonii in ʰmoni-
mentum ⁱfiliorum ᵏ isra
el ˡcoram ᵐdomino.

Tex. Heb. Nu. Ca. xxxi. Pritiua heb.

וּבָקָר	שִׁשָּׁה	וּשְׁלֹשִׁים אָלֶף׃
וַחֲמֹרִים	שְׁלֹשִׁים	אָלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת׃	וְנֶפֶשׁ	אָדָם שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
אָלֶף׃	וַיִּקַּח	מֹשֶׁה מֶחֱצַת	לָקַח	בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל	אֶת	הָאֶחָז	אֶחָד	מִן
הַחֲמִשִּׁים	מִן	הָאָדָם	וּמִן	הַבְּהֵמָה
וַיִּתֵּן	אֹתָם	לַלְוִיִּם	שֹׁמְרֵי	מִשְׁמֶרֶת
מִשְׁכַּן	יְהוָה	כַּאֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶת
מֹשֶׁה׃	וַיִּקְרְבוּ	אֶל	מֹשֶׁה	הַפְּקֻדִים	קָרַב	אשׁר
לְאַלְפֵי	הַצָּבָא	שָׂרֵי	הָאֲלָפִים	מֵאָה	אָמַר
וְשָׂרֵי	הַמֵּאוֹת׃	וַיֹּאמְרוּ	אֶל	מֹשֶׁה
עַבְדֶּיךָ	נָשְׂאוּ	אֶת	רֹאשׁ	אַנְשֵׁי	לָחַם	בָּקַד
הַמִּלְחָמָה	אֲשֶׁר	בְּיָדֵנוּ	וְלֹא	נִפְקַד	קָרַב
מִמֶּנּוּ	אִישׁ	וְנַקְרֵב	אֶת	קָרְבַּן	יְהוָה	צָעַד
אִישׁ	אֲשֶׁר	מָצָא	כְלִי	זָהָב	אֲצָעָדָה	צָמִד	עָגִיל	כּוּמָז
וְצָמִיד	טַבָּעֹת	עָגִיל	וְכוּמָז	לְכַפֵּר	עַל	נַפְשֹׁתֵינוּ	לִפְנֵי	יְהוָה׃	וַיִּקַּח	מֹשֶׁה
וְאֶלְעָזָר	הַכֹּהֵן	אֶת	הַזָּהָב	מֵאִתָּם
כָּל	כְּלִי	מַעֲשֶׂה׃	וַיְהִי	כָּל	זְהַב	עָשָׂה	הָיָה
הַתְּרוּמָה	אֲשֶׁר	הֵרִימוּ	לַיהוָה	שִׁשָּׁה
עָשָׂר	אֶלֶף	שְׁבַע	מֵאוֹת	וַחֲמִשִּׁים
שֶׁקֶל	מֵאֵת	שָׂרֵי	הָאֲלָפִים	וּמֵאֵת	שָׂרֵי
הַמֵּאוֹת	אַנְשֵׁי	הַצָּבָא	בָּזְזוּ	אִישׁ
לוֹ׃	וַיִּקַּח	מֹשֶׁה	וְאֶלְעָזָר	הַכֹּהֵן	אֵת
הַזָּהָב	מֵאֵת	שָׂרֵי	הָאֲלָפִים	וְהַמֵּאוֹת
וַיְבִאוּ	אֹתוֹ	אֶל	אֹהֶל	מוֹעֵד	זִכָּרוֹן
לִבְנֵי	יִשְׂרָאֵל	לִפְנֵי	יְהוָה׃

Interp. chal.

et boues triginta sex milia: τ assni triginta milia et
quingenti: τ anime hominuꝫ sedecim milia. Et tulit
moyses de media parte filioꝝ israel vnũ de qnquagi
ta quod assumptum est de hominibus τ pecoribus: τ
dedit ea leuitis custodientibus custodiam tabernacu
li domini sicut precẽperat dñs moysi. Accesseruntqꝫ
ad moysen illi qui cõstituti erant super milia exercitus: tribuni et centuriones τ dixerunt ad moysen,
Serui tui susceperunt numerũ virorum pugnatoruꝫ
qui erunt nobiscum: τ nõ defuit vir ex nobis. Offe-
rimusqꝫ oblationem dñi quicunqꝫ inuenit vas au-
reum: periscelides et armillas anulos vextralia ac
murenulas ad propiciandum cozam dño pro anima
bus nostris. Tulitqꝫ moyses τ eleazar sacerdos au-
rum ex eis omne vas fabrefactum. Fuitqꝫ omne au-
rum separationis quod separauerunt cozam dño se-
decim milia septingenti τ quinquaginta sicli ex tri-
bunis τ centurionibus. Viri autem exercitus depre
dati sunt singuli sibimet. Tulitqꝫ moyses τ eleazar sa
cerdos aurum de tribunis τ centurionibus τ intu-
lerunt illud in tabernaculum federis in monimentũ
filiorum israel cozam domino. Ca. 32.

Pritiua chal.

אֶחָד	
שָׁכַן	
סָנָה	רַב	מֵאָה
נָגַח	עַם
שָׁכַח	שׁוּר
פָּרַשׁ
עָזַז
אָתָא	שָׁכַן

Transla. Chal.

וּתוֹרֵי תְּלָתִין וְשִׁיתָּא אַלְפִין וְחַמָרֵי תְּלָתִין אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְנַפְשָׁא דְּאִנָּשָׁא שִׁתֵּיתָא
עֲשַׂר אַלְפִין׃ וּפְרַשׁ מֹשֶׁה מַפְלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת דְּאִתְחַד חַד מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא
וּמִן בְּעִירָא וְיָהַב יָתְהוֹן לְלֵוָאֵי נָטְרֵי מַטְרַת מַשְׁכְּנָא דַּיְיָ כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃
וּקְרִיבוּ לָוַת מֹשֶׁה רַבָּנֵי אַלְפֵי חֵילָא רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מְאָתָא׃ וַאֲמָרוּ
לְמֹשֶׁה עַבְדָךְ קַבִּילוּ יַת חוּשְׁבַּן גַּבְרֵי קְרָבָא דְּעִמָּנָא וְלָא שְׁנָא מִנָּנָא אֲנָשׁ׃ וְקָרִינָא
יַת קוּרְבָּנָא דַּיְיָ גְּבַר דְּאַשְׁכַּח מָאן דְּדָהַב שִׁירִין וְאַסְכְּבִין עִזְקָן קְדָשִׁין וּמָרְגְּלָנֵי
עַל נַפְשָׁתָנָא קֳדָם יְיָ׃ וּפְרַשׁ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא יַת דְּהַבָּא מִנְּהוֹן כָּל מָאן דְּעָבַד׃
וַהֲוָה כָּל דְּהַב אַפְרָשׁוּתָא דְּאַפְרִישׁוּ קֳדָם יְיָ שִׁיתָּא עַשַׂר אַלְפִין שְׁבַע מְאָה וַחֲמִשִׁין
סְלְעִין מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמִן רַבָּנֵי מְאָתָא׃ גַּבְרִין חֵילָא בָּזוּ גְּבַר לְנַפְשֵׁיהּ׃ וּפְרַשׁ מֹשֶׁה
וְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא יַת דְּהַבָּא מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמַאֲתָא וְאַיְתְיוּ יָתֵיהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא
דִּפְרָקָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ׃

Ca. xxxij.

Pritiua beb. Ter. Heb. Nu. Ca. xxxii.

Ca. xxxii.

וּמִקְנֶה רַב הָיָה לִבְנֵי
מְקָנָה
רְאוּבֵן וְלִבְנֵי גָד עָצוּם מְאֹד
עָצֻם
וַיִּרְאוּ אֶת אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת אֶרֶץ
רָאָה
גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מָקוֹם מִקְנֶה:
קוּם
וַיָּבֹאוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
בּוֹא
וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן וְאֶל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר:
נָשָׂא יָעַד
עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה וְחֶשְׁבּוֹן
וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וְנְבוֹ וּבְעֹן הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה לִפְנֵי עֲדַת
נָגַף פָּנָה
יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ
מִקְנֶה: וַיֹּאמְרוּ אִם מָצָאנוּ חֵן
חָנַן
בְּעֵינֶיךָ יִתֶּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
נָתַן
לַעֲבָדֶיךָ לַאֲחֻזָּה אַל תַּעֲבִרֵנוּ אֶת
עָבַר
הַיַּרְדֵּן: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן הַאֲחֵיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה
בּוֹא
וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹּה: וְלָמָּה תְנִיאוּן אֶת
יָשַׁב נָטָא
לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֲבֹר אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה כֹּה עָשׂוּ
עָשָׂה
אֲבֹתֵיכֶם בְּשָׁלְחִי אֹתָם מִקָּדֵשׁ
בַּרְנֵעַ לִרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ: וַיַּעֲלוּ עַד
רָאָה עָלָה
נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרֶץ
שָׁכַל רָאָה
וַיְנִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי
בּוֹא
נָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם
חָרָה
יְהוָה: וַיִּחַר אַף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
שָׁבַע רָאָה
וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר: אִם יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים
עָלָה
הָעֹלִים מִמִּצְרַיִם מִבֶּן עֶשְׂרִים

Interp. chal.

Ecoꝛa autē multa erant filijs ruben ⁊ filijs gad plurima nimis: viderūtq; terrā iazer ⁊ terram galaad: ⁊ ecce locus erat aptus pecoꝛib⁹. Ecce nerūtq; filij gad ⁊ filij ruben ⁊ dixerunt ad moysen ⁊ ad eleazar sacerdotē ⁊ ad pncipes cetus dicētes. Ataroth ⁊ dibon et iazer ⁊ nemra ⁊ esebon ⁊ eleale ⁊ seban et nabo ⁊ beon: terra cuius habitatoꝛes pcussit dñs in conspectu cōgregationis israel: terra apta est pecoꝛibus: et famulis tuis sunt pecora. dixerūtq;. Si inuenimus grātiā in oculis tuis detur terra hec famulis tuis: nec facias nos trānsire iordanē. Quibus ꝛndit moyses. Nūquid fratres vestri ibunt ad pugnam et vos sedebitis hic? quare ergo subuertitis coꝛ filijs israel: vt non trānseant in terrā quam dedit eis dñs? sic fecerunt patres vestri quando missi eos de cades barne ad considerandā terram: et ascenderunt vsq; ad torrentem boꝛi ⁊ viderunt terram: ⁊ subuerterunt coꝛ filioꝛum israel vt non ingrederentur in terram quā dedit eis dñs. Et iratus est furoꝛ domini in die illa ⁊ iurauit dicens. Si videbunt viri qui ascenderunt de egypto a viginti

Trāsla. B. Hiero.

Hilij autē. Cap. 32.
rubē & gad hē bāt pecora multa: & erat illis i iumētis infinita substātia. Cūq; vidisset iazer & galaad aptas ad alendis terras: venerunt ad moysen & ad eleazarum sacerdotē & principes multitudinis: atq; dixerūt. Ataroth & dibon & iazer & nemra & esebon & eleale & sabā & nebo & beon: terra quam percussit dñs in conspectu filiorum israel: regionis vberrime est ad pastū aialiū: & nos serui tui hēmus iumēta plurima: precamurq; si inuenimus gratiā coꝛā te vt des nobis famulis tuis ea in possessionē: nec facias nos trānsire iordanē. Quibus ꝛndit moyses. Nūquid fratres vestri ibunt ad pugnam: & vos hic sedebitis? Cur subuertitis mētes filiorū israel ne trānsire audeāt in locum quē eis datūrus ē dñs? Nonne ita egerunt patres vestri: qñ misi de cades barne ad explorādā terram. Cumq; venissent vsq; ad vallē botri: lustrata omni regione subuerterunt cor filiorum israel vt non intrarent fines quos eis dominus dedit: quibus iratus iurauit dicens. Si videbunt homines isti qui ascenderunt ex egypto a viginti

Trāsla. Gre. lxx cū interp. latina

Θε pecoꝛa multitudo fuit filijs rubē: ⁊ κτήνη πολλὰ ἦν τοῖς υἱοῖς ῥουβήμ, καὶ A
filijs gad: multitudo magna valde. ⁊ vidēt τοῖς υἱοῖς γάδ, πλῆθος πολὺ σφόδρα· καὶ εἶδον
regionē iazer: ⁊ regionē galaad: ⁊ erat τὴν χώραν Ἰαζήρ, καὶ τὴν χώραν γαλαάδ, καὶ ἦν
locus loc⁹ iumētis. ⁊ accedētes filij ὁ τόπος τόπος κτήνεσι· καὶ προσελθόντες οἱ υἱοὶ
rubē: ⁊ filij gad: dixerūt ad moysen ⁊ ῥουβήμ, καὶ οἱ υἱοὶ γάδ, εἶπαν πρὸς μωυσῆν καὶ
ad eleazar sacerdotē ⁊ ad pncipes πρὸς ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς
cōgregatiōis: dicētes: ataroth ⁊ dibō: ⁊ iazer συναγωγῆς, λέγοντες, Ἀταρὼθ καὶ Δεβών, καὶ Ἰαζὴρ
⁊ nemra ⁊ esebon ⁊ eleale ⁊ sabam καὶ Ναμβρὼν καὶ Ἐσεβὼν καὶ Ἐλεαλὴ καὶ Σεβαμὰ
⁊ nainā ⁊ batam: trā quā tradidit do καὶ Ναμὰν καὶ Βαιάν, τὴν γῆν ἣν παρέδωκε κύ
minus cozā filijs israel: fra pecoꝛifera est. ριος ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, γῆ κτηνοτρόφος ἐστὶν.
⁊ famulis tuis tumēta sunt. ⁊ dixēr⁹: si in καὶ τοῖς παισί σου κτήνη ὑπάρχει· καὶ εἶπον, εἰ εὕ
uenim⁹ gr̄az cozā te: detur fra hec ρομεν χάριν ἐνώπιόν σου, δοθήτω ἡ γῆ αὕτη τοῖς
seruis tuis in possessione. ⁊ ne trāsire facias δούλοις σου εἰς κατοχήν σου. καὶ μὴ διαβιβάσῃς
nos iordanē. ⁊ dixit moyses filijs gad: ⁊ ἡμᾶς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς γάδ, καὶ
filijs rubē: frēs vri ibūt in τοῖς υἱοῖς ῥουβήμ, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύσονται εἰς τὸν
bellū: ⁊ vos sedebitis hic. ⁊ cur queri πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθίσεσθε ἐνθάδε· καὶ ἵνατί διαστρέφε
tis mētes filioꝝ israel ne trāseāt in trā: τε τὰς διανοίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μὴ διαβῆναι εἰς τὴν γῆν,
quā dñs dat eis, nō sic fecerūt ἣν κύριος δίδωσιν αὐτοῖς. οὐχ οὕτως ἐποίησαν οἱ
pres vri: qñ misi eos de ca πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέστειλα αὐτοὺς ἐκ κά B
des barne: cōsiderare trā. ⁊ ascenderūt in val δης βαρνή, κατανοῆσαι τὴν γῆν· καὶ ἀνέβησαν εἰς φά
lem botri. ⁊ explorauerūt trā: ⁊ sub ραγγα βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γῆν, καὶ ἀπέ
uerterūt cor filioꝝ israel: vt στρεψαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅπως ἂν
nō intrarēt in trā: q̄ dedit eis dō μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς κύ
minus. ⁊ iratus ē furoꝛe dñs in die il ριος· καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la: ⁊ iurauit: dicēs: si videbūt hoies νῃ, καὶ ὤμοσε, λέγων, εἰ ὄψονται οἱ ἄνθρωποι
hi qui ascēderūt de egypto a viginti ānis οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαέτους

Transla. Chal.

וְעֵזֶר סַגִּי תַּמָּה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי גָד תַּקִּיף לַחְדָּא וַחֲזוֹ יָת אַרְעָא דְיַעְזֵר וְיָת אַרְעָא
דְגִלְעָד וַהֲא אֲתַר בָּשַׁר לְבֵית בְּעִיר: וַאֲתוֹ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה
וּלְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וּלְרַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר: שׁוּכְלְתָא וּמַלְבְּשְׁתָּא שׁוּפָן דְּבֵית נִמְרָה
וּבֵית חֶשְׁבַּוֹן וְאֶלְעָלֵה וּשְׁבָם וּנְבוֹ וּבְעֹן אַרְעָא דְּמָחָא יְיָ יָת מַתְבְּהָא קֳדָם כְּנִשְׁתָּא
דְיִשְׂרָאֵל אַרַע בָּשַׁר לְבֵית בְּעִיר הִיא וּלְעַבְדָּךְ אִית בְּעִיר: וַאֲמַרוּ אִם אַשְׁכַּחְנָא רַחֲמִין
בְּעֵינָךְ תְּתְיְהַב יָת אַרְעָא הָדָא לְעַבְדָּךְ לַאֲחֻסָנָא לָא תַּעְבַּר יָנָּא יָת יַרְדְּנָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה
לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן הַאֲחֵיכוֹן יֵעֲלוּן לְקְרָבָא וְאַתּוּן תְּתִבּוּן הָכָא: וּלְמָה תְּתַנּוּן יָת לִבָּא
דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּמֶעְבַּר לְאַרְעָא דְיְהַב לְהוֹן יְיָ: כְּדֵין עֲבַדְתּוּן אֲבָהָתְכוֹן כַּד שְׁלַחִית יָתְהוֹן
מִרְקַם נְגִיאָה לְמֶחֱזֵי יָת אַרְעָא: וּסְלִיקוּ עַד נַחֲלָא דְאֶשְׁכֹּל וַחֲזוֹ יָת אַרְעָא וְאַתְּבִילוּ יָת
לִבָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדְּהִיל דְּלָא לְמֵיעַל לְאַרְעָא דְיְהַב לְהוֹן יְיָ: וְתִקֵּף רוּגְזָא דַיְיָ
בְּיוֹמָא הַהוּא וְקַיֵּם לְמֵימָר: אִם יֶחֱזוֹן גוּבְרַיָּא דְסַלִּיקוּ מִמִּצְרַיִם מִבַּר עֶשְׂרִין

Trā sla. Gre. lxx. cū interp. latina.

τ supra: scietes bonū τ malū: καὶ ἐρῶ, οἱ ἐπισάμενοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τὴν terrā quā turaui abrahā τ isaac τ iacob. nō eīt γῆν ἣν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ὑπίαρ secuti sunt post me nisi chaleb filius iephōt ἐπηκολούθησαν ὀπίσω μου πλὴν Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφοννὶ segregatus: τ iosue filius nū: quia secu ὁ διακεχωρισμένος, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή, ὅτι συνεπη ti sunt post dñm. τ tra⁹ eīt furore dñi κολούθησαν ὀπίσω κυρίου. καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος cōtra israel: τ circūduxit eos in des C cōtra israel: τ circumduxit eos in des ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ κατερέμβευσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή to quadragīta ānis: donec cōsūpta ē ois gnatio: μῳ τεσσαράκοντα ἔτη, ἕως ἐξανηλώθη πᾶσα ἡ γενεά, facietes mala cora dño. eccē isurrexistis ὁι ποιοῦντες τὰ πονηρὰ ἐναντι κυρίου. ἰδοὺ ἀνέστητε pro patribus' vris: alumni hoium pec= ἀντὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, σύστρεμμα ἀνθρώπων ἁμαρ catox: vt adderetis adhuc ad furo= rē ire dñi ptra τωλῶν, προσθεῖναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς κυ ἐπὶ israel: q: auertemini ab eo vt adda τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἀποστραφήσεσθε ἀπ' αὐτοῦ προσθεῖ tis adhuc vereliquāre cīs in deserto: τ ipse faciet ται ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀνομήσετε in totā congregationē hāc. τ accesserūt et: εἰς ὅλην τὴν συναγωγὴν ταύτην. καὶ προσῆλθον αὐτῷ, τ dicebāt caulas ouiū edificabimus hic καὶ ἔλεγον ἐπαύλεις προβάτων οἰκοδομήσομεν ὧδε iumētis nīis: τ ciuitates supellectilib⁹ τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν, καὶ πόλεις ταῖς ἀποσκευαῖς ἡ= nīis. τ nos armati in ante custodiā pores μῶν. καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προφυλακὴ πρότεροι Infra, filios israel: donec adducamus eos in su= co. τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἑαυ um locū. τ habitabit supellex nīa in ciuita τῶν τόπον. καὶ κατοικήσει ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν ἐν πόλε tib⁹ muntis pp hītes trā: σι τετειχισμέναις διὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, D nō reuertemur in domos nīas ad oī οὐ μὴ ἀποστραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν ἕως ἂν κατα uidātur filij israel: vnusq; in hereditatē suā. μερισθῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰηλ, ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτ. τ nō ap̄li⁹ possidebimus inter eos ab trans τ nō ἀpli⁹ possidebimus inter eos ab trans καὶ οὐκέτι κληρονομήσομεν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ πέραν τ iordanē τ vltertus: q: habemus possessiões Ἰορδάνου καὶ ἐπέκεινα, ὅτι ἀπέχομεν τὰς κλήρους ἡ= nīas in cōq trans iordanē in oriēte. τ virit μῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐπ' ἀνατολαῖς. καὶ εἶπεν ad illos moyses: si feceritis iurta ver̄ hoc: si ar πρὸς αὐτοὺς Μωυσῆς, ἐὰν ποιήσητε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἐὰν ἐξο man fueritis cora dño in bellū: τ trāsierit ex πλισθῆτε ἐναντίον κυρίου εἰς πόλεμον, καὶ διαβῇ ὑμῶν vobis ois armatus iordanē cora dño: q; ad subuertat μῶν πᾶς ὁπλίτης τὸν Ἰορδάνην ἐναντι κυρίου, ἕως ἐκτρίβῃ

Trāsla. B. Hiero.

annis⁹ & supra: ⁷terram ⁸quam ⁹ⁿ ʰsub iuramēto pollicitus fum ⁱabraam ⁿisaac ⁹ⁿ ⁱ& iacob: &ⁿ noluerūt ᵖsequi me ᑫpreter ⁹ⁿ ʳcaleb ˢfiliū ᵗiephone" ce nezeū ᵘ& iosue ˣfiliū ʸnū. Isti ᶻipleuerūt volūtatē meā. ᵃᵃratusq; ⁹ⁿ ᵇdñs ᶜaduersus israel ᵈcir= cūduxit eū ᵉper desertū ᶠquadragīta ᵍānis: ʰdōec ⁱcōsumeretur ᵏ vniuersa ˡgnatio ᵐq̄ fecerat ⁿmalū ᵒin cōspectu" eius. ᵖEt ec ce inquit vos ᑫ furrexi ʳstis ˢp ᵗpatribus vris ᵘin= cremēta & alūni ˣhoium ʸpctorū: ᶻvt augeretis ᵃ furorem ᵇdomini ᶜcōtra ᵈisrael. "q si ⁹ⁿ ⁿ ᵉnolueritis sequi eum: ⁹ⁿ ᶠi solitudīe ᵍpopulū ʰ de= relinquet: "& vos causa eritis necis ⁱomniū. ʲ At illi ppe ᵏaccedētes ˡdixe= rūt. ᵐ Caulas ⁿouiū fabri= cabimus & ſtabula ᵒiumē torū: "puulis quoq; nris ᵖvrbes mūtas: ᑫnos aūt ipſi "armati & "accicti p= gemus ad plūᵒ aīī ʳfilios ˢisrael: ᵗdonec "itroduca mus cos ᵘad ᵛloca ſua. ʷ Paruuli nri & qcqd hīc possumus: ˣerūt ʸvrbib⁹ ᶻmūtis ᵃpp ᵇhitatorū in ſidias. ᶜNō ᵈreuertemur ᵉin ᶠdomos nras: ᵍvsq; dū ʰpossideāt "filiᵉ isrl "here ditatē suā: "nec qcq̄ ᵏqre mus ˡtrās ᵐiordanē: ⁿqa iā ᵒhēmus ᵖpossessione no strā ᑫi oriētali eius plaga. ʳQuibus ˢmoyses ᵗ ait. ᵘSi "facitis qd ᵛpmittitis: ʷexpediti pgite ˣcoram ʸ domino "ad pugnam: ᶻ& ᵃ ois vir bellator ᵇarmatus ᶜiordanē ᵈtranseat: ᵉdōec ᶠsubuertat ᵍdominus

Ter. Heb. Au. Ca. xxxii. Positiua heb.

עָלָה ׳שָׁנָה ᵒוַתַּעַל ׳אֶת ׳הָאֲדָמָה ᵍאֲשֶׁר

שָׁבַע ᵖ נְשְׁבַּעְתִּי ׳לְאַבְרָהָם ׳לְיִצְחָק וְ

דבר ׳וּלְיַעֲקֹב "כִּי "לֹא ᵐמִלְאוּ ᵇאַחֲרַי ׳בְּלֹתִי

׳כָּלֵב ᵒבֶּן ׳יְפֻנֶּה "הַקְּנִזִּי ׳וִיהוֹשֻׁעַ ׳בִּן ׳נוּן

׳כִּי ᵇמִלְאוּ ׳אַחֲרַי ᵇיְהוָה: ׳ וַיִּחַר ׳אַף

׳יְהוָה ᵇ בְּיִשְׂרָאֵל ׳ וַיְנִעֵם ׳בַּמִּדְבָּר

׳אַרְבָּעִים "שָׁנָה "עַד "תֹּם ᵒכָּל ᵍהַדּוֹר

׳רַבַּע ᵒתָּמֵם ׳הָעָשׂוּ ׳הָרַע ׳בְּעֵינֵי "יְהוָה: ׳ וְהִנֵּה

׳קוּם ᵒרְבָנָה ׳ קַמְתֶּם ׳תַּחַת "אֲבֹתֵיכֶם ᵇתַּרְבּוּת

׳אַנְשִׁים ᵒחַטָּאִים ׳לְסֹפוֹת ׳עוֹד ᵍעַל

ᵇחָרָה ᵍחֲרוֹן ׳אַף ׳יְהוָה ׳אֶל "יִשְׂרָאֵל : " כִּי

ᵒשׁוּב "יָנַח ᵍתְּשׁוּבֻן ᵍמֵאַחֲרָיו ᵒוְיָסַף ׳עוֹד ׳לְהַנִּיחוֹ

׳בַּמִּדְבָּר "וְשִׁחַתֶּם ׳לְכָל ׳הָעָם ׳ הַזֶּה:

ᵍנָגַשׁ ׳אֵלַי ׳וַיֹּאמְרוּ ᵍ נִדְרֹת ׳צֹאן

׳בָּנָה ᵍגְּדֵרֹת ׳לְמִקְנֵנוּ ᵇפֹּה ׳וְעָרִים ׳לְטַפֵּנוּ:

"חָלַץ "חוּשׁ ᵒפָּנָה ׳עִיר "וַאֲנַחְנוּ "נֶחְלָץ "חֻשִׁים ᵒ לִפְנֵי ᵖ בְּנֵי

ᵍישְׂרָאֵל ׳עַד ׳אֲשֶׁר ׳אִם ᵇנְבִיאֵם "רְבִיאֵנוּ ׳אֶל

׳מְקוֹמָם ׳וְיָשַׁב ׳טַפֵּנוּ ᵇנְשֵׁי ׳תִּבְצֹר

ᵐפְּנֵי ׳יֹשְׁבֵי ׳הָאָרֶץ ᵍלֹא ᵇנָשׁוּב ׳אֶל

ᵇבָּתֵּינוּ ׳עַד "יִתְנַחֲל "בְּנֵי ᵒיִשְׂרָאֵל ׳אִישׁ

ᵍנַחֲלָתוֹ: ׳כִּי ᵇלֹא ׳נִנְחַל "אִתָּם ׳מֵעֵבֶר

ᵇבּוֹא ׳לְיַרְדֵּן ׳וְהָלְאָה ᵐכִּי ᵇבָאָה ׳נַחֲלָתֵנוּ ׳אֵלֵינוּ

׳מִזְרָחָה ׳ מֵעֵבֶר ׳הַיַּרְדֵּן ׳ וַיֹּאמֶר ᵇ :

׳אֲלֵיהֶם ׳מֹשֶׁה ׳אִם "תַּעֲשׂוּן "אֶת

ᵒהַדָּבָר ᵍהַזֶּה ᵍאִם ׳תֵּחָלְצוּ ᵒלִפְנֵי ׳יְהוָה

"לַמִּלְחָמָה: ׳וְעָבַר ׳לָכֶם ׳כָּל ׳חָלוּץ ᵇאֶת

ᶜהַיַּרְדֵּן ᵒלִפְנֵי ׳יְהוָה ׳עַד ᵍהוֹרִישׁוֹ ᵇאֶת

Positiua chal.

שָׁנָה "עֲלָה ᵒשָׁלֵם

אָחַר ׳דָּבַר ᵍרַבַּע

ᵒסוֹף ׳דּוֹר ᵒקוּם

ᵒלָמַד ׳חוֹנֵן ᵍנָסַף

ᵒתּוּב ׳תָּבֵל ᵇבָּנָה

ᵍקָרָה "זָרַז "בְּצָה

ᵒעוֹל ᵒתּוּב ᵍבַּיִת

ᵒחָסַן

ᵒעָבַד

ᵍעָבַר "תֵּרַע

Trāsla. Chal.

שְׁנִין "וּלְעֵילָא ית אַרְעָא דְּקַיֵּימִת לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַרֵי לָא אַשְׁלִימוּ בָּתַר דְּחַלְתִּי וּ אֱלָהִין כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה קְנִזָּאָה וְיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן אֲרֵי אַשְׁלִימוּ בָּתַר דְּחַלְתָּא דַּיְיָ וּתְקִיף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל "וְאַחֲרִינוּן "בְּמַדְבְּרָא "אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד "דְּסַף כָּל דָּרָא דְּעָבְדוּ דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַהֲא "מָתוּן חֲלָף אֲבָהָתְכוֹן "תַּלְמִידֵי גַּבְרַיָּא "לְאוֹסָפָא עוֹד עַל תְּקוֹף רוּגְזָא דַּיְיָ לְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי "תְּתוּבוּן "מִבָּתַר דְּחַלְתֵּיהּ וְיוֹסֵף עוֹד לְאַחָדוּתְהוֹן "בְּמַדְבְּרָא "וְתַחֲבָלוּן לְכָל עַמָּא דָּא וּ וּקְרֵימוּ לְוָתֵיהּ וְאָמְרִין חוּטְרִין דַּעֲאן "נִבְנֵי לְנָא "בָּא "וְכוּרְיִין לְטַפְלָנָא וְ וַאֲנַחְנָא "נְזָדְרִיז "מַגְּיָין קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד "דְּנָעֵיל לְנוּן לְאַתְרָהוֹן וְיִתְּנוּן טַפְלָנָא בְּמִרְוִין בְּרִיכָן מִן כְּדֵם "וְתָבֵי אַרְעָא וְלָא "נְתוּב "לְהַנָּא עַד "דְּיַחְסְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחֲסָנְתֵּיהּ אֲרֵי לָא נַחְסִין עִמְּהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא וּלְהַלְאָה אֲרֵי "אַחֲסָנְתָּנָא לָנָא מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא מַדִּינְחָא וּ וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה אִם "תַּעְבְּדוּן "יָת "פִּתְגָמָא הָדֵין אִם "תְּזָדְרוּן קֳדָם "יְיָ לְמִקְרָב וְ וְיֵיעְבַּר לְכוֹן כָּל "דְּמִזְדָּרִיז "יָת יַרְדְּנָא קֳדָם עַמָּא "דַּיְיָ עַד "דְּיִתְרְכִין "יָת

Interp. chal.

annis τ supra terrā pro qua iurauī vt darē eam abra= ham isaac τ iacob: qz non fuerunt perfecti in timore meo: preter caleb filiū iephone cenezeum τ iosue fi= liū nun: quia perfecti fuerūt in timore dñi. Et iratus est furor dñi cōtra israel: τ mouari fecit eos in deserto quadraginta annis: donec cōsumeretur vniuersa ge= neratio que fecerat malū cora dño. et ecce surrexistis pro patribus vestris discipuli virox peccatox: vt au= geatis rursus furorē dñi contra israel. Si eni reuer= si fuertis a timore eius: addet iteruz relinquere eos in solitudine: τ damnū inferetis omni populo huic. Accesseruntq; ad eum τ dixerunt. caulas ouium edi= ficabimus hic pecoribus nostris τ vrbes familie no= stre. Nos autem armabimur expediti ante fratres nostros: donec introducamus eos in locum suum: τ habitabūt paruuli nostri in ciuitatibus muntis pro pter habitatores terre. non enim reuertemur in do= mos nostras donec singuli filiorux israel possideant hereditatem suam: non enim possidebimus cum eis trans iordanē τ vltra: quia suscepimus hereditatem nostrā citra iordanē ad orientē. Dixitq; eis moyses. Si feceritis verbū hoc: et si armati teritis ante popu lum dñi ad pugnā: τ transierit omnis armatus ex vo bis iordanem ante populum dñi: donec ēiciat

אֹיְבָיו	מִפָּנָיו	וְנִכְבְּשָׁה	הָאָרֶץ	כָּבַשׁ
לִפְנֵי	יְהוָה	וְאַחַר	תָּשֻׁבוּ	וְהְיִיתֶם
נְקִיִּם	מֵיְהוָה	וּמִיִּשְׂרָאֵל	וְהָיְתָה	נָקָה הָיָה
הָאָרֶץ	הַזֹּאת	לָכֶם	לַאֲחֻזָּה	לִפְנֵי
יְהוָה	וְאִם	לֹא	תַעֲשׂוּן	כֵּן	הִנֵּה	עָשָׂה
חַטַּאתֶם	לַיהוָה	וּדְעוּ	חַטַּאתְכֶם	יָדַע
אֲשֶׁר	תִּמְצָא	אֶתְכֶם	בְּנוּ	לָכֶם	מָצָא בָּנָה
עָרִים	לְטַפְּכֶם	וּגְדֵרֹת	לְצֹנַאכֶם	
וְהַיֹּצֵא	מִפִּיכֶם	תַּעֲשׂוּ	וְאָמַר	בְּנֵי	הִנֵּה עָשָׂה אָמַר
גָּד	וּבְנֵי	רְאוּבֵן	אֶל	מֹשֶׁה	לֵאמֹר	
עֲבָדֶיךָ	יַעֲשׂוּ	כַּאֲשֶׁר	אֲדֹנִי	מְצַוֶּה	צִוָּה
טַפֵּנוּ	נָשֵׁינוּ	מִקְנֵנוּ	וְכָל	בְּהֶמְתֵּנוּ	יִהְיוּ	
שָׁם	בָּנֵי	הַגִּלְעָד	וְעַבְדֶיךָ	יַעַבְרוּ	כָּל	עִיר עָבַר
חֲלוּץ	צָבָא	לִפְנֵי	יְהוָה	לְמִלְחָמָה	כַּאֲשֶׁר	חָלַץ בָּנָה לָחַם
אֲדֹנִי	דֹּבֵר	וְצָוָה	אֹתָם	מֹשֶׁה	אֶת	אֶלְעָזָר	צִוָּה
הַכֹּהֵן	וְאֶת	יְהוֹשֻׁעַ	בִּן	נוּן	וְאֶת	
רָאשֵׁי	אֲבוֹת	הַמַּטּוֹת	לִבְנֵי	יִשְׂרָאֵל	נָטָה
וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	אֲלֵהֶם	אִם	יַעַבְרוּ	בְנֵי	
גָּד	וּבְנֵי	רְאוּבֵן	אִתְּכֶם	אֶת	הַיַּרְדֵּן	
כָּל	חָלוּץ	לַמִּלְחָמָה	לִפְנֵי	יְהוָה	
וְנִכְבְּשָׁה	הָאָרֶץ	לִפְנֵיכֶם	וּנְתַתֶּם	כָּבַשׁ נָתַן
לָהֶם	אֶת	אֶרֶץ	הַגִּלְעָד	לַאֲחֻזָּה	
וְאִם	לֹא	יַעַבְרוּ	חֲלוּצִים	אִתְּכֶם	
וְנֶאֶחֲזוּ	בְּתֹכְכֶם	בְּאֶרֶץ	כְּנָעַן	אֲחֻזַּת
וַיַּעֲנוּ	בְנֵי	גָד	וּבְנֵי	רְאוּבֵן	לֵאמֹר	אֶת	עָנָה
אֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	אֶל	עֲבָדֶיךָ	כֵּן
נַעֲשֶׂה	נַחְנוּ	נַעֲבֹר	חֲלוּצִים	לִפְנֵי	עָשָׂה עָבַר

Vetus Heb.

inimicos suos a cõspectu eius & subijciatur terra coram populo dñi: postea reuertemini & eritis immunes in cõspectu dñi & apud israel: eritq; terra hec vob in possessionẽ coram dño. Si aũt non feceritis sic: ecce peccastis cora dño: & scitote peccatũ vestrũ qđ inueniet vos. Edificate vobis vrbes parvulis vstis: & caulas ouibus vstis: & facietis iuxta id quod egressus est de ore vestro. Dixerũtq; filij gad & filij ruben ad moysen dicẽtes. Serui tui facient sicut dñs noster iubet. paruuli nostri & vxores nostre & pecora nfa & omnia iumenta nfa erunt ibi in vrbibus galaad. et omnes serui tui transibunt armati in exercitũ ante populũ dñi ad belluz: sicut loqtur dñs nr. Præceptitq; de eis moyses eleazaro sacerdoti & iosue filio nun & principibꝰ patrũ tribuũ filiorꝰ israel: & dixit moyses ad eos. Si transierint filij gad & filij ruben vobiscũ ioꝛdanẽ oẽs armati ad bellũ cora populo dñi: subiectaq; fuerit terra in cõspectu vro: dabitis eis terrã galaad in possessionẽ. Et si nõ trãslerint armati vobiscũ: suscipiẽt possessionẽ inter vos in tra chanaã. Rñderũtq; filij gad & filij ruben dicentes. Sicut locutus est dñs seruis tuis ita facietmus. nos transibim armati ante

Interp. chal.

כְּבַשׁ תּוּב הֲוֵה
זַכָּה חוֹב יְדַע
שָׁכַח בָּנָה כָּרָה
עָאן נְכַס אָמַר
רַבַּב פָּקַד נָשָׂה
נְתָא עָבַר מָלַל
רֹאשׁ
כְּבַשׁ נָתַן
חֲסַן זָרַז תּוּב
עָבַד עָבַר

Trãsla. B. Hiero.

inimicos suos: & subiiciatur et ois terra: tunc eritis immunes coram dño & apud israel: & obtinebitis regiões quas vultis coram dño. Sinaũt qđ dicitis nõ feceritis: nulli dubium est quin peccetis in dñm. & scitote qm peccm vestrum apprehendet vos. Edificate ergo vrbes paulis vris & caulas & stabula ouibus ac iumẽtis: & quod polliciti estis implete. Dixerũtq; filij gad & ruben ad moysen. Serui tui sumus. Faciemus qđ iubet dñs nr. Parvulos nros & mulieres & pecora ac iumenta reliquentur in vrbibus galaad nostra: at ipsi armati ibimus ad bellũ: sicut tu dñe loqris. Precepitq; moyses eleazaro sacerdoti & iosue filio nun & principibus familiarũ tribuũ israel: & dixit ad eos. Si transierint filij gad & filij ruben vobiscum iordanem omnes armati ad bellum coram domino: & vobis fuerit terra subiecta: date eis galaad in possessionem. Sinautem noluerit trãsire vobiscum in terra chanaã: inter vos habitandi accipiãt loca. Rñderuntq; filij gad & filij ruben. Sicut locutus est dominus seruis suis: ita facietmus. Ipsi armati pergemus coram

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina

inimicus ei a facie ei. & subiciat ἐχθρὸς αὐτῷ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ κατακυριευθῇ terra coꝛã dño. & post hec reuertemini & γῆ ἐναντίον κυ· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστραφήσεσθε καὶ eritis inocẽtes coꝛã dño: & ab israel. & erit tra hec ἔσεσθε ἀθῷοι ἐναντίον κυ, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰηλ· καὶ ἔσται ἡ γῆ αὕ vobis in possessiõe coꝛã dño. si aũt nõ fecerit τη ὑμῖν ἐν κατασχέσει ἐναντι κυρίου· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε ritis sic: peccabitis coꝛã dño: & cognoscite οὕτως, ἁμαρτήσεσθε ἐναντι κυρίου, καὶ γνῶ scietis peccm vrm: qñ vos ꝛpheẽderint σεσθε τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν, ὅταν ὑμᾶς καταλάβῃ mala. & edificabitis vobis ipsis vrbes τὰ κακά· καὶ οἰκοδομήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς πόλεις τῇ supellectili vre: & caulas iumẽtis vris: & κατασκευὴ ὑμῶν, καὶ αὐλεῖς τοῖς κτήνεσιν ὑμῶν, καὶ qđ egreditur de ore vro faciẽs. & τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν ποιήσατε· καὶ dixerũt filij rubẽ: & filij gad ad moysen: dicẽtes: εἶπαν οἱ υἱοὶ ρουβήμ, καὶ οἱ υἱοὶ γαδ πρὸς μωυσῆν, λέγοντες, serui tui faciẽt sicut dñs nr precipit. fa οἱ παῖδές σου ποιήσουσιν καθὸ κς ἡμῶν ἐντέλλεται· ἡ ἀσσο pellex ufa: & vxores nre: & possessiões nre & om σκευὴ ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ἡμῶν, καὶ πά nia iumẽta nfa erũt illic in ciuitatib galaad. at ser τα τὰ κτήνη ἡμῶν ἔσται ἐκεῖ ἐν ταῖς πόλεσι γαλαάδ· οἱ δὲ παῖ ui tui exibũt oẽs armati & accin δές σου πᾶς ἐλεύσονται πάντες ἐνωπλισμένοι καὶ ἐκτετα cti coꝛã dño ad bellũ: quẽadmodũ dñs dixit. & cõ λμένοι ἐναντι κυ εἰς τὸν πόλεμον, ἐν τρόπῳ οὗ κς λέγει. καὶ συν stituit eis moyses eleazar sacerdoté & iosue filiũ nun: & σεται αὐτοῖς μωυσῆς ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰησοῦν υἱὸν ναυῆ, καὶ τοὺς principes familiaꝝ tribuũ filiorꝝ isrl. & dixit ad eos moy ἄρχοντας πατριῶν τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰηλ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μωυ ses: si trãsierit filij rubẽ & filij gad vobiscũ ioꝛ σῆς, ἐὰν διαβῶσιν οἱ υἱοὶ ρουβὴμ καὶ οἱ υἱοὶ γαδ μεθ' ὑμῶν τὸν Ἰο danẽ: oes armatus in bellũ coꝛã dño: & dñus δάνην, πᾶς ἐνωπλισμένος εἰς πόλεμον ἐναντι κυ, καὶ κατακυ fuerit vre coꝛã vobis & dabitis eis terrã ριευσητε τῆς γῆς ἀποἐναντι ὑμῶν, καὶ δώσετε αὐτοῖς τὴν γῆν galaad in possessiõe. si aũt nõ trãsierint armati vo γαλαὰδ ἐν κατασχέσει· ἐὰν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνωπλισμένοι με biscũ in bellũ coꝛã dño: & traducite supelle θ' ὑμῶν εἰς πόλεμον ἐναντι κυ, καὶ διαβιβάσατε τὴν ἀποσκευὴ ctilẽ coꝛ: & vxores coꝛ: & iumẽta coꝛ: & om ὑμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν, καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν πάν te vos: in trã chanaã: & simul possidebi τερα ὑμῶν, εἰς γῆν χαναάν, καὶ συγκατακληρονομήσε bitur iter vos in trã chanaã. & rñderũt filij rubẽ σθε ἐν ὑμῖν ἐν τῇ γῇ χαναάν· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴ & filij gad: dicẽtes: ꝺñs dñs dicit seruis su καὶ οἱ υἱοὶ γάδ, λέγοντες, ὅσα ὁ κς λέγει τοῖς παισὶν σου ou ois: sic faciem. nos trãsibim armati coꝛã τοῦτο ποιήσομεν· ἡμεῖς διαβησόμεθα ἐνωπλισμένοι ἐναντι

Trãsla. Chal.

בַּעֲלֵי דְּבָבוֹהִי מִן קֳדָמוֹהִי וְיִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ וּלְבָתַר כֵּן תְּתוּבוּן וִיהֵוֹן
זַכָּאִין מִן קֳדָם יְיָ וּמִשְׂרָאֵל וִיהֵי אַרְעָא הָדָא לְכוֹן לְאֲחָסָנָא קֳדָם יְיָ וְאִם לָא
תַּעְבְּדוּן כֵּן הָא תְּחַבְתּוּן קֳדָם יְיָ וְיִדְעוּ חוֹבָתְכוֹן דְּתַשְׁכַּח יָתְכוֹן בְּנוּ לְכוֹן קִרְוִין לְטַפְלְכוֹן
וְחוּתְרִין לְעָנְכוֹן וּדְיִפּוֹק מִפּוּמְכוֹן תַּעְבְּדוּן וְאֲמַרוּ בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמֹשֶׁה לְמֵימָר
עַבְדָךְ יַעְבְּדוּן כְּמָא דְּרִיבּוֹנִי מְפַקֵּד טַפְלָנָא נְשָׁנָא וְכָל בְּעִירָנָא יְהוֹן תַּמָּן בָּקְרְוֵי
וְלֶיְדוֹן עַבְדָךְ יַעְבְּרוּן כָּל דְּמָזְרִין לְחֵילָא קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ לְקְרָבָא כְּמָא דְּרִבּוֹנִי מְמַלִּיל
וּפַקֵּיד לְהוֹן מֹשֶׁה יָת אֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְיָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְיָת רֵישֵׁי אֲבָהָת שִׁבְטַיָּא לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהוֹן אִם יַעְבְּרוּן בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן עִמְכוֹן יָת כָּל דְּמָזְרִין
לְקְרָבָא קֳדָם עַמָּא דַּיְיָ וְיִתְכְּבֵישׁ אַרְעָא קֳדָמֵיכוֹן וְתִתְּנוּן לְהוֹן יָת אַרְעָא דְּגִלְעָד
לַאֲחָסָנָא וְאִם לָא יַעְבְּרוּן מְזָרְזִין עִמְכוֹן וְיִתְחַסְנוּן בֵּינֵיכוֹן בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וְצַתִּיבוּ בְּנֵי
גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לְמֵימַר יָת דְּמַלֵּיל יְיָ לְעַבְדָּךְ כֵּן נַעְבַּד נַחְנָא נֶעְבַּר מְזָרְזִין קֳדָם

Trãsla. Chal.

inimicos suos a cõspectu eius & subijciatur terra coram populo dñi: postea reuertemini & eritis immuni in cõspectu dñi & apud israel: eritq; terra hec vob in possessionẽ coram dño. Si aũt non feceritis sic: ecce peccastis coꝛã dño: & scitote peccatũ vestrũ qđ inueniet vos. Edificate vobis vrbes parvulis vstis: & caulas ouibus vstis: & facietis iuxta id quod egressus est de ore vestro. Dixerũtq; filij gad & filij ruben ad moysen dicẽtes. Serui tui facient sicut dñs noster iubet. paruuli nostri & vxores nostre & pecoꝛa nfa & omnia iumenta nfa erunt ibi in vrbibus galaad. et omnes serui tui transibunt armati in exercitũ ante populũ dñi ad belluz: sicut loqtur dñs nr. Præceptitq; de eis moyses eleazaro sacerdoti & iosue filio nun & principibꝰ patrũ tribuũ filiorꝝ israel: & dixit moyses ad eos. Si transierint filij gad & filij ruben vobiscũ ioꝛdanẽ oẽs armati ad bellũ coꝛã populo dñi: subiectaq; fuerit terra in cõspectu vro: dabitis eis terrã galaad in possessionẽ. Et si nõ trãslerint armati vobiscũ: suscipiẽt possessionẽ inter vos in tra chanaã. Rñderũtq; filij gad & filij ruben dicentes. Sicut locutus est dñs seruis tuis ita facietmus. nos transibim armati ante

dño in terrã chanaã. ⁊ dabitis possessionẽ no
κυρίου εἰς γῆν χαναάν· καὶ διώσετε τὴν κατάχεσιν ὑ
3.co. strã in eoqui vltra iordanẽ. ⁊ dedit eis moy
μῶν ἐν τῷ πέραν τ̃ ἰορδάνου· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς μω
ses filijs gad: ⁊ filijs ruben: ⁊ dimi
σῆς τοῖς υἱοῖς γάδ, καὶ τοῖς υἱοῖς ῥουβήμ, καὶ τῷ ἡμί=
die trib⁹ manasse filioꝝ ioseph regnũ sion:
σει φυλῆς μανασσῆ υἱῶν ἰωσὴφ τὴν βασιλείαν σιών,
regis amorreoꝝ: ⁊ regnũ og re
βασιλέως τῶν ἀμορραίων, καὶ τὴν βασιλείαν ὢγ βασι
gis basan: ẽrã ⁊ ciuitates cũ ter
λέως τῆς βασάν, τὴν γῆν καὶ τὰς πόλεις σὺν τοῖς ὁρί
G mis eius: ciuitates ẽrẽ in circuitu. ⁊ edificauerũt
οις αὐτῆς, πόλεις τῆς γῆς κύκλω. καὶ ᾠκοδόμησαν υἱ
filij gad dibon: ⁊ ataroth: ⁊ aroer:
οὶ γὰδ τὴν δεβών, καὶ τὴν ἀταρώθ, καὶ τὴν ἀροήρ,
⁊ sophan: ⁊ iazer. ⁊ exaltauerũt illos:
καὶ τὴν σοφάρ, καὶ τὴν ἰαζήρ· καὶ ὕψωσαν αὐτάς,
⁊ bethnemra ⁊ bethara ciuitates munitas:
καὶ τὴν βηθναμρὰμ καὶ τὴν βαιθαρρὰν πόλεις ὀχυράς,
⁊ caulas ouiũ. ⁊ filij rubẽ edificaue
καὶ ἐταύλεις προβάτων. καὶ οἱ υἱοὶ ῥουβὴμ ᾠκοδόμη
rũt esebõ: ⁊ eleale: ⁊ cariathaim:
σαν τὴν ἐσεβών, καὶ τὴν ἐλεαλή, καὶ τὴν καριαθαίμ,
⁊ naboth. ⁊ baalmeõ: circudatas:
καὶ τὴν ναβώθ, καὶ τὴν βεελμεών, περικυκλωθείας,
⁊ sabama. ⁊ cognominauerũt iuxta noia
καὶ τὴν σεβαμά· καὶ ἐπωνόμασαν κατὰ τὰ ὀνόματα
eoꝝ noia vrbiũ: ꝗã edificauerũt. ⁊
αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ἃς ᾠκοδόμησαν· καὶ
perrexit filiꝰ machir filij manasse in galaad: ⁊
ἐπορεύθη υἱὸς μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ εἰς γαλαάδ, καὶ
accepit eã. ⁊ ꝑdidit amorreũ ha=
ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπώλεσε τὸν ἀμορραῖον τὸν κα
bitãtẽ in ea. ⁊ dedit moyses galaad
τοικοῦντα ἐν αὐτῇ· καὶ ἔδωκε μωυσῆς τὴν γαλαάδ
machir filio manasse: ⁊ hitauit illic. ⁊
τῷ μαχὶρ υἱῷ μανασσῆ, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ· καὶ
iair filius manasse perrexit: ⁊ accepit eas
ἰαὶρ ὁ τοῦ μανασσῆ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπαύ
las eoꝝ. ⁊ cognominauit eas caulas iair.
λεις αὐτῶν· καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὰς ἐπαύλεις ἰαίρ·
⁊ nobe perrexit:: ⁊ accepit canath: ⁊
καὶ ναβὰ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβε τὴν καάθ, καὶ
vicos eius: ⁊ cognominauit eos no
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὰς να=
be ex noie suo.
βὰ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ca.33.

A ΘΤ hę mãsiões filioꝝ isrl. vt exierũt de
καὶ οὗτοι οἱ σταθμοὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ὡς ἐξῆλθον ἐκ
egrẽsi sũ exercitu suo in manu moysi ⁊
γῆς αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν ἐν χειρὶ μωυσῆ καὶ
aarõ. ⁊ scripsit moyses ꝓfectiões eoꝝ:
ἀαρών. καὶ ἔγραψε μωυσῆς τὰς ἀναστάσεις αὐτῶν,

"domio in ᵒ terrã ᵖ cha=
naan: ᵍ& ʳ possessionẽ iã
suscepisse ᵍ nos confite=
mur ᵗ trãs ᵘ iordanẽ. ˣ De=
dit itaq; ʸ moyses ᶻ filiis
ᵇ gad ᶜ & ᵈ rubẽ ᶜ & dimidie
ᶠ tribũ ᵘ manasse ʰ filij ⁱ io
seph ʲ regnum ꝏꝏꝏ
ᵐ scõ ⁿ regis ᵒ ammorrei:
ᵖ & ᵠ regnum ꝏꝏꝏ
ʳ og ⁿ regis ˢ basã: & ⁿ terrã
cox ʳ cũ vrbibus suis ᵇ per
circuitum. Igitur ᶜ ex
truxerunt ᵇ filij ꝏꝏꝏ
ᶜ gad ᵈ dibon ᵇ & ᵉ ataroth
ᵏ & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡ aroer ᵐ & ⁿ roth ᵖ & ᵒ so=
pham ᵖ & ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠ iazer ʳ iochaa ˢ & ᵗ beth
nemra ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ & ʸ bethara ᶻ vrbes ᵇ mu
nitas ᶜ & caulas ꝏꝏꝏ
ᵇ pecoribus suis. ᶜ Filii ve
rõ ʳ ruben ᵍ edificauerunt
ˢ esebon ᵏ & ˡ eleale ᵐ & ⁿ ca=
riathaim ᵒ & ꝏꝏꝏ
ᵖ nabo ᵍ & ʳ baalmeon ˢ ver
sis ⁿ nominibus: ꝏꝏꝏ
ᵗ sabama ᵘ quoq; ᵛ impo
nentes ˣ vocabula ꝏ
ᵇ vrbibus ᶜ quas ᵈ extruxe
rant. Porro ᵉ fi ꝏꝏꝏꝏꝏ
lii ᶠ machir ᵏ filij ˡ manasse
ᵍ perrexerũt ᵐ in galaad:
ⁿ & vastauerũt eã ᵒ iterfe
cto ᵍ ammorreo hitatore
eiᵒ. ʳ Dedit ergo ᵘ moyses
terram ʳ galaad ˢ machir
ᵃ filio ᵇ manasse: quᶜ habi
tauit ᵈ in ea. ᵉ Iair ãt ᶠ filius
ᵍ manasse ʰ abiit: ⁱ & occu=
pauit ʲ vicos eius: ⁿ quos
ᵐ appellauit ᵒ auothiair.
ideſt villas iair. ᵠ Nobe
quoq; ʳ prexit ˢ & apphẽ
dit ᵗ canath ˢ cũ ʳ viculis su
is: ˢ vocauitq; ᵗ eã ᶜ ex noie
suo ᵇ nobe. Cap.33.
DE sunt ᵇ mãsiões ᶜ filiꝝ
orũ ᵇ israel ᶜ q; ᵈ egressi sũt
ᵉ de ᵇ egypto ᶠ per turmas
suas ᵏ in manu ˡ moysi
ᵐ & aaron: ᵠ quas ⁿ descri
psit ᵒ moyses ꝏꝏꝏꝏꝏ

ᵛ יְהוָה ᵒ אֶרֶץ ᵖ כְּנַעַן ᵠ וַאֲנַחְנוּ ʳ אֲחֻזַּת
ˢ נַחֲלָתֵנוּ מֵעֵבֶר ᵗ לְיַרְדֵּן ˢ וַיִּתֵּן ʳ לָהֶם
ʲ נתן ʸ מֹשֶׁה ᶻ לַבְּנֵי ᵃ גָד ᵇ וְלִבְנֵי ᶜ רְאוּבֵן ᵈ וְלַחֲצִי
ʲ הצה ᵉ שֵׁבֶט ᶠ מְנַשֶּׁה ᵍ בֶּן ʰ יוֹסֵף ⁱ אֶת ʲ מַמְלֶכֶת
ʲ מלך ᵏ סִיחֹן ˡ מֶלֶךְ ᵐ הָאֱמֹרִי ⁿ וְאֵת ᵠ מַמְלֶכֶת
ʳ עוג ˢ מֶלֶךְ ᵗ הַבָּשָׁן ᵘ הָאָרֶץ ˣ לְעָרֶיהָ
ʲ עיר ʸ בְּגְבֻלֹת ᶻ עָרֵי ᵃ הָאָרֶץ ᵇ סָבִיב ᶜ וּבְנוֹ ᵈ בְנֵי
ᵇ סבב ᵉ גָד ᶠ אֶת ᵍ דִּיבֹן ʰ וְאֶת ⁱ עַטְרֹת ʲ וְאֶת
ᵏ עֲרֹעֵר ˡ וְאֶת ᵐ עַטְרֹת ⁿ שׁוֹפָן ᵠ וְאֶת
ʳ יַעְזֵר ˢ וְיָגְבְּהָה ᵗ וְאֶת ᵘ בֵּית ˣ נִמְרָה
ᵇ בצר ʸ וְאֶת בֵּית ᶻ הָרָן ᵃ עָרֵי ᵇ מִבְצָר ᶜ וְגִדְרֹת
ᵇ צאן ᶜ וּבְנֵי ᵈ רְאוּבֵן ᵉ בָּנוּ ᶠ אֶת ᵍ חֶשְׁבּוֹן
ᵍ אֶת ʰ אֶלְעָלֵא ⁱ וְאֶת ʲ קִרְיָתָיִם ᵏ וְאֶת
ᵏ אלעלא ˡ וְאֶת ᵐ קְרִיָּתַיִם ⁿ וְאֶת
ᵖ נְבוֹ ᵠ וְאֶת בַּעַל ʳ מְעוֹן ˢ כִּוֻּכַּנְתָּ שָׁם
ᵗ סבב ᵘ וְאֶת ˣ בַּעַל ʸ מְעוֹן ᶻ כִּוֻּכַּנְתָּ שָׁם
ᵏ קרא ˡ וְאֶת שִׁבְמָה ᵐ וַיִּקְרְאוּ ⁿ בְּשֵׁמוֹת ᵇ אֶת
ᵍ שמות ʰ הֶעָרִים ⁱ אֲשֶׁר ʲ בָּנוּ ᵏ וְלֹכוּ
ᵇ בנה ˡ בְּנֵי ᵐ מָכִיר ⁿ בֶּן ᵒ מְנַשֶּׁה ᵖ גִּלְעָדָה
ᵐ ילכד ᵠ וַיִּירַשׁ ʳ אֶת ˢ הָאֱמֹרִי ᵗ אֲשֶׁר
ᵘ לכד ˣ בּוֹ ʸ וַיּוֹרֶשׁ ᶻ אֶת ᵃ הָאֱמֹרִי ᵇ אֲשֶׁר
ᵇ בָּהּ ᶜ וַיִּתֵּן ᵈ מֹשֶׁה ᵉ אֶת ᶠ הַגִּלְעָד ᵍ לְמָכִיר
ᵍ בֶּן ʰ מְנַשֶּׁה ⁱ וַיֵּשֶׁב ʲ בָּהּ ᵏ וַיָּאִיר ˡ בֶּן
ᵐ מְנַשֶּׁה ⁿ הָלַךְ ᵒ וַיִּלְכֹּד ᵖ אֶת ᵠ חַוֹּתֵיהֶם
ᵒ חוה ᵖ וַיִּקְרָא ᵠ אֹתָן ʳ חַוֹּת ˢ יָאִיר ᵗ וְנֹבַח
ᵘ הָלַךְ ˣ וַיִּלְכֹּד ʸ אֶת ᶻ קְנָת ᵃ וְאֶת ᵇ בְּנֹתֶיהָ
ᵃ בנה ᵇ וַיִּקְרָא ᶜ לָהּ ᵈ נֹבַח ᵉ בְּשִׁמּוֹ ᶠ אֵלֶּה Ca.xxxiiii.
ᵇ נָסַע ᶜ מַסְעֵי ᵈ בְנֵי ᵉ יִשְׂרָאֵל ᶠ אֲשֶׁר ᵍ יָצְאוּ
ᵍ מֵאֶרֶץ ʰ מִצְרַיִם ⁱ לְצִבְאֹתָם ʲ בְּיַד ᵏ מֹשֶׁה
ᵏ וְאַהֲרֹן ˡ וַיִּכְתֹּב ᵐ מֹשֶׁה ⁿ אֶת ᵒ מוֹצָאֵיהֶם
ᵐ כתב ᵖ יָצָא

Transl.Chal. Interp.chal. Prima chal.

עַמָּא דְּיֵי לְאַרְעָא דִּכְנַעַן וְעַמָּנָא ᵇאֲחִידַת אַחֲסַנְתָּנָא ᵃמֵעִיבְרָא לְיָרְדְּנָא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְבְנֵי גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה לְמֵימַר: יוֹסֵף יַת מַלְכוּת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאָה
וְיַת מַלְכוּת עוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן אַרְעָא לְמֵירְתָהָא מְהוֹמִין מִקְרֵי אַרְעָא סְחוֹר סְחוֹר: וּבְנוֹ בְּנֵי גָד יַת דִּיבוֹן וְיַת עֲטָרוֹת וְיַת עֲרוֹעֵר: וְיַת עֲטָרוֹת שׁוֹפָן וְיַת יַעְזֵר
וְיָגְבְּהָה: וְיַת בֵּית נִמְרָה וְיַת בֵּית הָרָן קִרְוִין חוּרְנִין דְּצָאן: וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּנוֹ יַת
חֶשְׁבּוֹן וְיַת אֶלְעָלָא וְיַת קִרְיָתַיִם: וְיַת נְבוֹ וְיַת בַּעַל מְעוֹן מַהֲפָכָן שְׁמָהָן וְיַת שִׂבְמָה וְקָרוֹ
בְּשְׁמָהָן יַת שְׁמָהָת קִרְוַיָּא דִּבְנוֹ: וְאַזְלוּ בְּנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה לְגִלְעָד וְכָבְשׁוּ וְהָא תַּרְיָת
יַת אֱמוֹרָאָה דְּהָבָה: וּיהַב מֹשֶׁה יַת גִּלְעָד לְמָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה וִיתֵיב בָּהּ: וְיָאִיר בַּר מְנַשֶּׁה
אַזַל וּכְבַשׁ יַת בַּפְרָנֵיהוֹן וּקְרָא יָתְהֶן בַּפְרָנֵי יָאִיר: וְנֹבַח אָזַל וּכְבַשׁ יַת קְנַת וְיַת
בַּפְרָנָהָא וּקְרָא לָהּ נֹבַח בְּשְׁמֵיהּ: Ca.xxxiij. אִלֵּין מַטְלָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

populũ dñi in terrã chanaan: ⁊ nobiscũ manet posses
sio nra trans iordanẽ. Deditq; eis moyses filijs vide
licet gad ⁊ filijs ruben ⁊ dimidie tribui manasse filij
ioseph regnũ seon regis amorrei ⁊ regnum og regis
basan terrã cum vrbibus suis per terminos vrbium
terre per circuitũ. Edificauerũtq; filij gad dibon et
ataroth ⁊ aroer ⁊ ataroth sophã ⁊ iazer ⁊ iagbeha ⁊
bethnẽra ⁊ betharan vrbes munitas ⁊ caulas ouiũ.
Filij autem ruben edificauerũt esebon ⁊ eleale ⁊ ca
riathaim ⁊ nebo ⁊ baalmeon versis nominibus: ⁊ sa
bama: ⁊ vocauerũt nominibus vrbes quas edifica
uerant. Et abierunt filij machir filij manasse in ga
laad ⁊ subiecerũt eam: ⁊ eiecerũt amorreum qui ibi
erat. Deditq; moyses galaad machir filio manasse:
et habitauit in ea. Iair quoq; filius manasse abiit et
subiecit vicos eius: ⁊ vocauit eos vicos iair. Nobe
autẽ abiit ⁊ subiecit chanath ⁊ vicos eius: ⁊ vocauit
eam ex nomine suo nobe. Ca.33.
HE sunt mansiones filiorũ israel qui egressi sunt
de terra egypti per turmas suas in manu moy
si ⁊ aaron. Descripsitq; moyses exitus eorum ꝏꝏ

לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצָאֵיהֶם׃ וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח יָצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָד רָמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרָיִם׃ וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים׃ וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וַיַּחֲנוּ בְּסֻכֹּת׃ וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְּאֵתָם אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ וַיִּסְעוּ מֵאֵתָם וַיָּשָׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בַּעַל צְפֹן וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מִגְדֹּל׃ וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְּמָרָה׃ וַיִּסְעוּ מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וּבְאֵילִם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מָיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם׃ וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם סוּף׃ וַיִּסְעוּ מִיַּם סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר סִין׃ וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִין וַיַּחֲנוּ בִּדְפְקָה׃ וַיִּסְעוּ מִדְּפְקָה וַיַּחֲנוּ בָּאֲלוּשׁ׃ וַיִּסְעוּ מֵאָלוּשׁ וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם לִשְׁתּוֹת׃ וַיִּסְעוּ מִרְפִידִם וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר

Pritiua. chal.

per pfectiones eoꝝ iuꝛ verbũ dñi: et he sunt pfectiones eoꝝ iuꝛ exitus eoꝝ. ℸ Profectiꝯ sunt de rameses in mense pmo qntadecima die mẽsis pmi altera die phase: egressi sunt filij israel palã ante oculos omniũ egptioꝝ. Egyptij aũt sepeliebãt oẽs primogenitos ꝙs occiderat dñs in eis: ⁊ in idolis eoꝝ fecit dñs iudicia. ℸ Profectiꝯ sunt filij israel ō rameses: ⁊ castrãetati sunt in socoth. Et pfecti sũt de socoth: ⁊ castrametati sunt in ethan q̃ est in latere deserti. ⁊ pfecti sũt de ethã: et reuersi sũt ꝯ phiarioth q̃ est aũ beelsephõ: ⁊ castrametati sunt ante magdalũ. et pfecti sunt de cõspectu hiroth: ⁊ trãsierũt p medũ maris in desertũ: ⁊ abierũt itinere triũ dierũ p solitudinẽ: ⁊ castrametati sunt in mara. Et pfecti sunt de mara: ⁊ venerũt in elim. ⁊ in elim erãt duodeci fontes aq̃rũ ⁊ septuaginta palme: ⁊ mansẽrũt ibi. Et pfecti sunt de elim: ⁊ castrametati sunt iurta mare rubrũ. et pfecti sũt de mari rubro: ⁊ castrametati sũt in desto sin. ⁊ pfecti sũt de desto sin: ⁊ castrãmetati sunt i dephca. pfectiꝯ sũt de dephca: ⁊ castrametati sũt in alus. ⁊ pfecti sũt de alꝰ: ⁊ castrametati sunt in raphidim. Et nō erãt ibi aq̃ vt biberet ppls. pfectiꝯ sũt ō raphidi: ⁊ castrãetati sũt in desto

Interp. chal.

Trãsla. B. Hiero.

iuxta castrorum loca q̃. dñi iussiõe mutabant. Profecti igitur ooooooo ooooooooooooooo ooooooo de rameſſe mẽſe prio: quintadecima ooooooo die mensis primi altera die ooooooooooooooo phaſe filii iſrael in manu ooooooooooooooo excelſa videtibus cũctis egyptiis & ooooooo ſepelietibus primogẽitos quos peuſſerat dominus: nã & in diis eorũ exercuerat ooooooo vltionẽ: ooooooooooooo ooooooooooooooooo castrametati ſunt in ſochoth. ooooooooooo de ſochoth venerũt in ethan: q̃ eſt in extremis finibus ſolitudinis. In de egreſſi venerũt contra phiairoth: q̃ reſpicit beelſephon: ooooooo & caſtrametati ſunt ante magdalũ. Profectiꝯ de phiairoth trãſierũt p medũ mare in ſolitudinẽ: & ãbulantes tribus diebus per deſertũ ethã caſtrametati ſunt in mara. Profectiꝯ ooo de mara venerũt in helim vbi erant ooooooo duodecim fontes aq̃rum ooooooooooooo & palme ſeptuaginta: ibiꝯ caſtrametati ſũt. Sed & inde egreſſi fixerunt tẽtoria iuxta mare rubrũ. Profectiꝯ de mari rubro caſtrametati ſunt in deſerto ſin. Vnde egreſſi venerũt in dephca. Profectiꝯ de dephca caſtrametati ſũt in halus. Egreſſiꝯ de halus raphidi fixere tẽtoria: vbi populo defuit aq̃ ad bibẽdũ. pfectiꝯ de raphidi: caſtrametati ſũt i deſerto

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

⁊ mansiones eoꝝ ꝙ κβῦ δνῖ. ⁊ he αἱ τοὺς ϛαθμοὺς αὐτῶν διὰ ῥήματος κυρίου· καὶ ἐ υτοι mãsiões itineris eoꝝ. pfecti sũt ex rameſſe οἱ ϛαθμοὶ τῆς πορείας αὐτῶν. ἀπῆραν ἐκ ῥαμεσσῆ τῷ mense primo quinta ⁊ decima die mẽſis μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τ μηνὸς pint: postridie pasche egressi sũt filij israel τ πρώτου, τῇ ἐπαύριον τ πάσχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ in manu excelsa coꝝ oibus egyptijs. ⁊ ἐν χειρὶ ὑψηλῇ ἐναντίον πάντων τῶν αἰγυπτίων. καὶ egyptij sepelierbãt ex tpis mortuos om- οἱ αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτῶν τοὺς τεθνηκότας πάν tas ꝙsquos pcussit dns oẽ pmogenitũ in tra- τας ὅσους ἐπάταξε κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ egypti. ⁊ in diis eoꝝ fecit vltio- αἰγύπτου. καὶ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐποίησε τὴν ἐκδί nẽ dns. pfecti ãt filij israel ex ra- κησιν κύριος· ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκ ῥα messe: castrametati sũt in sochoth. ⁊ pfecti sũt ex μεσσῆ, παρενέβαλον εἰς σοκχώθ· καὶ ἀπῆραν ἐκ sochoth: ⁊ castrametati sũt in ethan: q̃ est σοκχώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς βουθάν, ὅ ἐστι μέρος τῆς deserti. ⁊ pfecti sũt ex ethã: ⁊ castrametati sũt ad ἐρήμου. καὶ ἀπῆραν ἐκ βουθάν, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ os eroth q̃ est contra beelsephon: ⁊ castra σόμα ἐρώθ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι βεελσεπφών, καὶ παρε metati sũt contra magdalo. ⁊ pfecti sũt cõtra- βολὴν ἀπέναντι μαγδώλου. καὶ ἀπῆραν ἀπέναν eroth: ⁊ trãsierũt p medũ maris in de- τι ἐρώθ, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρη serti. ⁊ ambulauerũt viã trium dierũ p deser- μον. καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρή tũ tpi. ⁊ castrametati sũt in mara. ⁊ pfe- μου. καὶ παρενέβαλον ἐν πικρίαις. καὶ ἀπῆ cti sũt ex mara: ⁊ venerũt in heli. ⁊ in helt duo ραν ἐκ πικρίων, καὶ ἦλθον εἰς αἰλίμ. καὶ ἐν αἰλὶμ δώ decim fontes aquaꝝ: ⁊ septuaginta trũci pal- δεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοι mar: ⁊ castrametati sũt illic apũ aquã. ⁊ pfe- νίκων, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕδωρ. καὶ ἀπῆ cti sũt ex helt: ⁊ castrametati sũt sup mare rubrũ. ραν ἐξ αἰλίμ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν. ⁊ pfecti sũt a mare rubro: ⁊ castrametati sũt καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς, καὶ παρενέβαλον in desertũ sin. ⁊ pfecti sũt de deserto sin. ⁊ εἰς τὴν ἔρημον σίν. καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σίν, καὶ castrametati sũt in dephca. ⁊ pfecti sũt dephca παρενέβαλον εἰς ῥαφακά· καὶ ἀπῆραν ἐκ ῥαφακά, ⁊ castrametati sũt in halus. ⁊ pfecti sũt ex halus: ⁊ καὶ παρενέβαλον ἐν αἰλούς· καὶ ἀπῆραν ἐξ αἰλοῦς, καὶ castrametati sũt in raphidi: ⁊ nõ erat illic aq̃ ad bibẽdũ. παρενέβαλον ἐν ῥαφιδίν, καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ ὕδωρ πιεῖν· ⁊ pfecti sũt ex raphidi: ⁊ castrametati sũt in deserto καὶ ἀπῆραν ἐκ ῥαφιδίν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ

Trãsla. Chal.

לְמַטְלָנֵיהוֹן עַל מֵימְרָא דַּייָ וְאִילֵין מַטְלָנֵיהוֹן לְאַתְרֵיהוֹן׃ וּנְטָלוּ מֵרַעְמְסֵס בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַמְשָׂרָה יוֹמָא לְיַרְחָא כַּדְמָאָה מְבָתַר פִּסְחָא נָפְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִישׁ גְּלֵי לְעֵינֵי כָּל מִצְרָאֵי׃ וּמִצְרָאֵי מְקַבְּרִין יָת דְּיְקְטוֹל יְיָ בְּהוֹן כָּל בּוּכְרָא וּבֶאֱלָהֲתְהוֹן עֲבַד יְיָ דִּינִין׃ וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וְשָׁרוֹ בְּסֻכּוֹת׃ וּנְטָלוּ מִסֻּכּוֹת וְשָׁרוֹ בַּאֵיתָם דְּלִסְטַר מַדְבְּרָא׃ וּנְטָלוּ מֵאֵיתָם וְתָב עַל פּוּם חִירְתָא דְּקֳדָם בְּעֵיל צְפוֹן וְשָׁרוֹ קֳדָם מִגְדּוֹל׃ וּנְטָלוּ מִן קֳדָם חִירְתָא וְעַבְרוּ בְּגוֹ יַמָּא לְמַדְבְּרָא וְאָזְלוּ מַהֲלַךְ תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא דְּאֵיתָם וְשָׁרוֹ בְּמָרָה׃ וּנְטָלוּ מִמָּרָה וַאֲתוֹ לְאֵילִם וּבְאֵילִם תְּרֵי עֲשַׂר מַבּוּעִין דְּמַיָּא וְשַׁבְעִין דִּיקְלִין וְשָׁרוֹ תַּמָּן׃ וּנְטָלוּ מֵאֵילִם וְשָׁרוֹ עַל יַמָּא דְּסוּף׃ וּנְטָלוּ מִיַּמָּא דְּסוּף וְשָׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְּסִין׃ וּנְטָלוּ מִמַּדְבְּרָא דְּסִין וְשָׁרוֹ בְּדַדְקָה׃ וּנְטָלוּ מִדַּדְקָה וְשָׁרוֹ בְּאָלוּשׁ׃ וּנְטָלוּ מֵאָלוּשׁ וְשָׁרוֹ בְּרַפִּידִם וְלָא הֲוָה תַּמָּן מַיָּא לְעַמָּא לְמִשְׁתֵּי׃ וּנְטָלוּ מֵרַפִּידִם וְשָׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא

C

sinai. τ pfecti sũt de deserto sinai: τ castrametati sũt in sepulchris cõcupiscẽtie. τ pfecti sũt de sepulchris cõcupiscẽtie: τ castrametati sũt in asseroth. τ pfecti sũt de asseroth: τ castrametati sũt in rethma. τ pfecti sũt de rethma: τ castrametati sũt in remõphares. τ pfecti sũt de remõphares: τ castrametati sũt in lebna. τ pfecti sũt de lebna: τ castrametati sũt in ressa. τ pfecti sũt de ressa: τ castrametati sũt in ceelatha. τ pfecti sũt de ceelatha: τ castrametati sũt in mõte sepher. τ pfecti sũt de mõte sepher: τ castrametati sũt in harada. τ pfecti sũt de harada: τ castrametati sũt in maceloth. τ pfecti sũt de maceloth: τ castrametati sũt in thaath. τ pfecti sũt de thaath: τ castrametati sũt in thare. τ pfecti sũt de thare: τ castrametati sũt in methca. τ pfecti sũt de methca: τ castrametati sũt in asemona. τ pfecti sũt de asemona: τ castrametati sũt in moseroth. τ pfecti sũt de moseroth: τ castrametati sũt in benecan. τ pfecti sũt de benecan: τ castrametati sũt in mõte gadgad. τ pfecti sũt de mõte gadgad: τ castrametati sũt in iethebatha. τ pfecti sũt de iethebatha: τ castrametati sũt in ebrona. τ pfecti sũt de ebrona, τ castrametati sũt in asiõngaber. τ pfecti sũt de asiõngaber: τ castrametati sũt in deserto sin: hec est cades. τ pfecti sũt de deserto sin: hec est cades. τ castrametati sũt in mõte hor in extremis finibꝰ terre edõ. τ ascendit aaron sacerdos in mõtẽ hor iussũ dñi: τ mortuꝰ est illic in quadragesimo ano exitꝰ filiorꝰ israel

σινά. καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σινά, καὶ παρεμετάσαν ἐν τοῖς μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας. καὶ ἀπῆραν ἐκ τῶν μνημάτων ἐπιθυμίας, καὶ παρενέβαλον εἰς ἀσηρώθ. καὶ ἀπῆραν ἐξ ἀσηρώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν ρεθαμά. καὶ ἀπῆραν ἐκ ρεθαμά καὶ παρενέβαλον ἐν ρεμὼν φάρες. καὶ ἀπῆραν ἐκ ρεμὼν φάρες, καὶ παρενέβαλον ἐν λεβωνά. καὶ ἀπῆραν ἐκ λεβωνά: καὶ παρενέβαλον εἰς ρεσσά. καὶ ἀπῆραν ἐκ ρεσσά: καὶ παρενέβαλον εἰς κεελαθά. καὶ ἀπῆραν ἐκ κεελαθά, καὶ παρενέβαλον ἐν μακελάθ. καὶ ἀπῆραν ἐκ μακελάθ, καὶ παρενέβαλον ἐν ἀρσαφάρ. καὶ ἀπῆραν ἐξ ἀρσαφάρ, καὶ παρενέβαλον ἐν χαραδαΐ. καὶ ἀπῆραν ἐκ χαραδαΐ. καὶ παρενέβαλον εἰς μακελώθ. καὶ ἀπῆραν ἐκ μακελώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς θαάθ. καὶ ἀπῆραν ἐκ θαάθ, καὶ παρενέβαλον εἰς θαρά. καὶ ἀπῆραν ἐκ θαρά, καὶ παρενέβαλον εἰς μαθεκά. καὶ ἀπῆραν ἐκ μαθεκά, καὶ παρενέβαλον εἰς ἐσμονά. καὶ ἀπῆραν ἐξ ἐσμονά, καὶ παρενέβαλον εἰς μοσηρώθ. καὶ ἀπῆραν ἐξ μοσηρώθ, καὶ παρενέβαλον εἰς βανιακάν. καὶ ἀπῆραν ἐκ βανιακάν. καὶ παρενέβαλον εἰς χὼρ ὄρος γαδγάδ. καὶ ἀπῆραν ἐκ τοῦ ὄρους γαδγάδ, καὶ παρενέβαλον εἰς ἰετεμαθά. καὶ ἀπῆραν ἐξ ἰετεμαθά, καὶ παρενέβαλον εἰς ἐβρονά. καὶ ἀπῆραν ἐξ ἐβρονά. καὶ παρενέβαλον εἰς γεσιὼν γαβέρ. καὶ ἀπῆραν ἐκ σιὼν γαβέρ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ σὶν. καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σὶν, αὕτη ἐστὶ κάδης. καὶ ἀπῆραν ἐκ κάδης καὶ παρενέβαλον εἰς τὸ ὄρος τὸ πλησίον τῆς ἐδώμ. καὶ ἀνέβη ἀαρὼν ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ ὄρος διὰ προσάγματος κυ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ

ᵇsinai. Sed'&ᵉde solitudine'sinai'egressi'ᵐvenerũt ⁿadsepulchra°cõcupiscẽtie. ᵖProfectiqꝫ ᵍde sepulchris'concupiscẽtie°castrametati sũt'i asseroth ⁿEt'de asseroth ʳvenerũt 'in rethma. ˢProfectiqꝫ ᵇde rethma'castrametati sũt'i remõphares. ᵍvñ 'egressi'venerũt'i lebna ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐDe lebna ⁿcastrametati sunt'ᵉin ressa. ᵖEgressiqꝫ ᵍde ressa'venerũt ʳ in ceeletha. ˢVnde'pfecti ˣcastrametati sunt'ᵗ i mõte'sepher. ᵘEgressi ∞∞∞∞ ᵇde mõte'sepher'ᵛvenerũt'ᶜ in arada. ᵈInde'pficiscentes ᵇcastrametati sũt'in macceloth. ᵐProfectiqꝫ'de maceloth'ᵐvenerunt'ⁿin taath. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖDe taath ᵍcastrametati sũt'ʳin thare: 'vñ'ˢegressi ⁿfixere tentoria'ˣin metcha. 'Et'ᵈde metcha ∞∞∞∞ °castrametati sunt'ᵇ in esmona. 'Profectiqꝫ ∞∞∞ °de esmona'ᶜvenerũt 'in moseroth. 'Et ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇde moseroth 'castrametati sũt'ᵏ in baneiachan. ᵐProfectiqꝫ'ⁿde baneiachan: ᵖvenerũt °in montẽ 'gadgad. 'Vñ°pfecti 'castrametati sũt'ᵗi iethebatha. 'Et'ᵈ iethebatha ᵇvenerũt'ᶜin hebrõa. ᵉEgressiqꝫ'ᵍde hebrõa'castrametati sũt'ᵉin asiõgaber. ʳin de'profecti'ᵐvenerũt'ⁿin desertum°sin. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖHec est°cades. 'Egressiqꝫ'ᵍde cades 'castrametati sũt'ⁿi mõte'hor 'in extremis finibꝰ terre ᵃedõ ᵇAscenditqꝫ'ᶜaarõ °sacerdos'in°mõtem'hor ∞∞∞ 'iubente'ᵏdño: 'Et'ᵐibi 'mortuus est'ⁿanno ∞∞∞ °quadragesimo ᵖegressionis°filiorum'ʳisrael ∞∞∞

ᵇסִינָי׃ וַיִּסְעוּ ᵍמִמִּדְבַּר ᵈסִינָי ᵐ וַיִּחֲנוּ
ⁿבְּקִבְרֹת ᵒהַתַּאֲוָה׃ ᵖ וַיִּסְעוּ ᵠ מִקִּבְרֹת
ʳהַתַּאֲוָה ˢ וַיִּחֲנוּ ᵗ בַּחֲצֵרֹת׃ ᵘ וַיִּסְעוּ
ˣמֵחֲצֵרֹת ʸ וַיִּחֲנוּ ᶻ בְּרִתְמָה׃ ᵃ וַיִּסְעוּ
ᵇמֵרִתְמָה ᶜ וַיִּחֲנוּ ᵈבְּרִמֹּן פָּרֶץ׃ ᵉוַיִּסְעוּ
ᶠמֵרִמֹּן פָּרֶץ ᵍ וַיִּחֲנוּ ʰבְּלִבְנָה׃ ⁱ וַיִּסְעוּ
ʲמִלִּבְנָה ᵏ וַיִּחֲנוּ ˡ בְּרִסָּה׃ ᵐ וַיִּסְעוּ
ⁿמֵרִסָּה ᵒ וַיִּחֲנוּ ᵖ בִּקְהֵלָתָה׃ ᵠ וַיִּסְעוּ
ʳמִקְּהֵלָתָה ˢ וַיִּחֲנוּ ᵗבְּהַר שָׁפֶר׃ ᵘוַיִּסְעוּ
ᵛמֵהַר שָׁפֶר ʷ וַיִּחֲנוּ ˣבַּחֲרָדָה׃ ʸוַיִּסְעוּ
ᶻמֵחֲרָדָה ᵃ וַיִּחֲנוּ ᵇבְּמַקְהֵלֹת׃ ᶜוַיִּסְעוּ
ᵈמִמַּקְהֵלֹת ᵉ וַיִּחֲנוּ ᶠבְּתָחַת׃ ᵍוַיִּסְעוּ
ʰמִתָּחַת ⁱ וַיִּחֲנוּ ʲבְּתָרַח׃ ᵏוַיִּסְעוּ
ˡמִתָּרַח ᵐ וַיִּחֲנוּ ⁿבְּמִתְקָה׃ ᵒוַיִּסְעוּ
ᵖמִמִּתְקָה ᵠ וַיִּחֲנוּ ʳבְּחַשְׁמֹנָה׃ ˢוַיִּסְעוּ
ᵗמֵחַשְׁמֹנָה ᵘ וַיִּחֲנוּ ᵛבְּמֹסֵרוֹת׃ ʷוַיִּסְעוּ
ˣמִמֹּסֵרוֹת ʸ וַיִּחֲנוּ ᶻבְּנֵי יַעֲקָן׃ ᵃוַיִּסְעוּ
ᵇמִבְּנֵי יַעֲקָן ᶜ וַיִּחֲנוּ ᵈבְּחֹר הַגִּדְגָּד׃ ᵉוַיִּסְעוּ
ᶠמֵחֹר הַגִּדְגָּד ᵍ וַיִּחֲנוּ ʰיָטְבָתָה׃ ⁱוַיִּסְעוּ
ʲמִיָּטְבָתָה ᵏ וַיִּחֲנוּ ˡבְּעַבְרֹנָה׃ ᵐוַיִּסְעוּ
ⁿמֵעַבְרֹנָה ᵒ וַיִּחֲנוּ ᵖבְּעֶצְיֹן גָּבֶר׃ ᵠוַיִּסְעוּ
ʳמֵעֶצְיֹן גָּבֶר ˢ וַיִּחֲנוּ ᵗבְּמִדְבַּר ᵘ צִן
ᵛהוּא קָדֵשׁ׃ ʷוַיִּסְעוּ ˣמִקָּדֵשׁ ʸ וַיִּחֲנוּ
ᶻבְּהַר ᵃ הָהָר ᵇבִּקְצֵה ᶜאֶרֶץ ᵈ אֱדוֹם׃
ᵉוַיַּעַל ᶠאַהֲרֹן ᵍהַכֹּהֵן ʰ אֶל ⁱ הַר ʲ הָהָר
ᵏעַל ˡ פִּי ᵐיְהוָה ⁿ וַיָּמָת ᵒ שָׁם ᵖ בְּשָׁנַת
ᵠהָאַרְבָּעִים ʳלְצֵאת ˢ בְּנֵי ᵗ יִשְׂרָאֵל

ᵘדְּבַר
ᵛנָּסַע ʷחֲנָה
ˣהוּא ʸקֹדֶשׁ׃ ᶻוַיִּסְעוּ ᵃמִקָּדֵשׁ ᵇ וַיִּחֲנוּ
ᶜבְּהֹר ᵈ הָהָר ᵉבִּקְצֵה ᶠאֶרֶץ ᵍ אֱדוֹם׃
ʰעָלָה
ⁱוַיַּעַל ʲאַהֲרֹן ᵏהַכֹּהֵן ˡ אֶל ᵐ הַר ⁿ הָהָר
ᵒפִּי ᵖיְהוָה ᵠ וַיָּמָת ʳ שָׁם ˢ בִּשְׁנַת
ᵗהָאַרְבָּעִים ᵘלְצֵאת ᵛ בְּנֵי ʷ יִשְׂרָאֵל

ˣרִבְעִי ʸיָצָא

Transl. Chal.

דִּסִינַי׃ וּנְטָלוּ מִמַּדְבְּרָא דְּסִינַי וּשְׁרוֹ בְּקִבְרֵי דְּמִשְׁאַלְיָן וּשְׁרוֹ מִקִּבְרֵי דְּמִשְׁאַלְיָן וּשְׁרוֹ בַּחֲצֵרֹת׃ וּנְטָלוּ מֵחֲצֵרֹת וּשְׁרוֹ בְּרִתְמָה׃ וּנְטָלוּ מֵרִתְמָה וּשְׁרוֹ בְּרִמּוֹן פָּרֶץ׃ וּנְטָלוּ מֵרִמּוֹן פָּרֶץ וּשְׁרוֹ בְּלִבְנָה׃ וּנְטָלוּ מִלִּבְנָה וּשְׁרוֹ בְּרִסָּה׃ וּנְטָלוּ מֵרִסָּה וּשְׁרוֹ מִקְּהֵלָתָה׃ וּנְטָלוּ מִקְּהֵלָתָה וּשְׁרוֹ בְּטוּרָא דְּשֵׁפֶר׃ וּנְטָלוּ מִטוּרָא דְּשֵׁפֶר וּשְׁרוֹ בַּחֲרָדָה׃ וּנְטָלוּ מִחֲרָדָה וּשְׁרוֹ בְּמַקְהֵלֹת׃ וּנְטָלוּ מִמַּקְהֵלֹת וּשְׁרוֹ בְּתָחַת׃ וּנְטָלוּ מִתָּחַת וּשְׁרוֹ בְּתָרַח׃ וּנְטָלוּ מִתָּרַח וּשְׁרוֹ בְּמִתְקָה׃ וּנְטָלוּ מִמִּתְקָה וּשְׁרוֹ בְּחַשְׁמֹנָה׃ וּנְטָלוּ מֵחַשְׁמֹנָה וּשְׁרוֹ בְּמוֹסֵרָה׃ וּנְטָלוּ מִמּוֹסֵרָה וּשְׁרוֹ בְּבֵנֵי יַעֲקָן׃ וּנְטָלוּ מִבֵּנֵי יַעֲקָן וּשְׁרוֹ בְּחוֹר הַגִּדְגָּד׃ וּנְטָלוּ מֵחוֹר הַגִּדְגָּד וּשְׁרוֹ בְּיָטְבָתָה׃ וּנְטָלוּ מִיָּטְבָתָה וּשְׁרוֹ בַּעֲבְרוֹנָה׃ וּנְטָלוּ מֵעַבְרוֹנָה וּשְׁרוֹ בְּעֶצְיוֹן גֶּבֶר׃ וּנְטָלוּ מֵעֶצְיוֹן גֶּבֶר וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְּצִין הוּא רְקֵם׃ וּנְטָלוּ מֵרְקֵם וּשְׁרוֹ בְּהַר טוּרָא אַרְעָא דְּאֱדוֹם׃ וּסְלִיק אַהֲרֹן כַּהֲנָא לְהַר טוּרָא עַל מֵימְרָא דַּיְיָ וּמִית תַּמָּן בִּשְׁנַת אַרְבְּעִין לְמִיפַּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Interp. chal.

sinai. ꝓfectiqꝫ sunt de deserto sinai: τ castrametati sũt in sepulchris ꝯcupiscẽtiꝫ. et pfecti sunt de sepulchris ꝯcupiscẽtiꝫ: τ castrãetati sunt i aseroth. et pfecti sũt de aseroth: τ castrametati sũt in rethma. Et pfecti sũt de rethma: τ castrametati sunt i remõphares. pfectiqꝫ sunt de remõphares: τ castrametati sũt in lebna. τ pfecti sunt de lebna: τ castrametati sũt in resa. et pfecti sũt de resa: τ castrãetati sũt i cehalata. pfectiqꝫ sunt de cehalata: τ castrãetati sunt in mõte sapher. τ pfecti sũt de mõte sapher: τ castrametati sũ in harada. pfectiqꝫ sũt de harada: τ castrametati sũt in maceloth. τ pfecti sunt de maceloth: et castrãetati sũt in taath. pfectiqꝫ sũt de taath: et castrãetati sũt in thare. pfectiqꝫ sũt de thare et castrametati sũt i methca. τ pfecti sũt de methca: τ castrametati sũt in asemona. et pfecti sunt ō asemona: τ castrametati sũt in moseroth. ꝓfectiqꝫ sunt de moseroth: τ castrametati sunt in benetacan. pfectiqꝫ sũt de benetacan: τ castrametati sunt i mõte gadgad. pfectiqꝫ sũt de mõte gadgad: et castrãetati sũt in tetbatha. τ pfecti sũt de tetbatha: τ castrametati sũt in ebrona. τ pfecti sunt de ebrona: τ castrametati sunt in asiongaber. et pfecti sunt de asiongaber: τ castrametati sunt i desertũ sin: hec ẽ cades. τ pfecti sũt de cades: et castrametati sunt in monte hor in finibus terre edom. Ascenditqꝫ aaron sacerdos in mõtẽ hor iussu dñi: τ mortuꝰ est ibi in anno q̃dragesimo egressionis filiorꝫ israel

חֲמֵשׁ
מֵאָה שְׁמוֹת
שֵׁמַע
בּוֹא נָסַע
חָנָה
נָסַע
נָבָל
נָסַע
דִּבֹן גָּד
עַלְמֹן דִּבְלָתָיְמָה
הָעֲבָרִים נְבוֹ
פָּנָה
דִּבֹן
עַרְעֹת
דִּבֹן
עַרְעֹת
דִּבֹן
עַרְעֹת

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Iero.	Tex. Heb.	Hu. Ca. xxxiii.	Pritiua. Heb.
terrã: ꝛ habitabitis in ea. vobis enī dedi τὴν γῆν, καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ· ὑμῖν γὰρ δέδωκα	terram & habitantes in ea. Ego enim dedi vo	הָאָרֶץ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ כִּי לָכֶם		
erã eoꝝ in sorte. ꝛ possidebitis τὴν γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ. καὶ κατακληρονομήσετε τὴν	bis illã in possessionẽ: quam dimidietis vobis sorte.	נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ לָרֶשֶׁת אֹתָהּ:		נָתַן יָרַשׁ
erã in sorte per tribus vras: pluribꝰ multipli	Pluribus dabitis latio	וְהִתְנַחַלְתֶּם אֶת הָאָרֶץ בְּנוֹרָל		נָחַל נָגַל
cabitis possessiões eoꝝ: ꝛ paucioribꝰ mi	rem: & paucioribus ãgustio	לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם לָרַב תַּרְבּוּ אֶת		שִׁפְחָה
nuetis possessionẽ eoꝝ: in qͦ cunq; exierit no	re: Singulis vt	נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט אֶת נַחֲלָתוֹ		
πώσετε τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν, εἰς ὃ ἂν ἐξέλθῃ τὸ	fors cecideritita tribuetur	אֶל אֲשֶׁר יֵצֵא לוֹ שָׁמָּה הַגּוֹרָל		
mẽ eius: illic eꝝ erit: per tribꝰ & familias vras	hereditas. Per tribus	לוֹ יִהְיֶה לְמַטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחָלוּ:		נָחַל נָטָה
νομα αὐτοῦ, ἐκεῖ αὐτὸς ἔσται, κατὰ φυλὰς πατριῶν ὑμῶν	& familias possessio diui	וְאִם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ		יָרַשׁ
possidebitis. Si uero nõ possideritis hitan	detur. Sinaũt nolueri	מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם		שָׁאַר
κληρονομήσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἐκβαλεῖτε τοὺς κατοικοῦν	tis interficere habitato	לְשִׂכִּים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִנִים		יָתַד
tes in erã ve facie vras: ꝛ erit δρεῖς	res terre qui remanse	בְּצִדֵּיכֶם וְצָרְרוּ אֹתָם עַל הָאָרֶץ		צִנָּה צָדַד
τας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσαι οὓς ἂν	rint: erunt vobis quasi	אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ: וְהָיָה		
relinq̃rints ex eis: aculei in ocu	claui in oculis & lanceę	כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם		דָּמָה עָשָׂה
καταλίπητε, ἐξ αὐτῶν, σκόλοπες ἐν τοῖς ὄφ	in lateribus: & aduer	אֶעֱשֶׂה לָכֶם:	Ca. xxxiiii	
thalmiis vras: ꝛ tacula in lateribꝰ	sabuntur vobis hi terra	וַיְדַבֵּר יְהוָה		דָּבַר אָוָה
θαλμοῖς ὑμῶν, καὶ βολίδες ἐν ταῖς πλευραῖς	hitatiõis vre: &	אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת בְּנֵי		
vras: ꝛ aduersabitur vobis in erã: in ᾧ	qcqd illis cogitauerã	יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם		
ὑμῶν, καὶ ἐχθρεύσουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ' ἣν	facere:	בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת		בּוֹא
vos habitabitis: ꝛ erit quẽadmodũ cogitauerã	Locutusq; est dñs	הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם נַחֲלָה		נָפַל
ὑμεῖς κατοικήσετε· καὶ ἔσαι καθ' ὅτι διεγνώκειν	vobis facią. Ca. 34.	אֶרֶץ כְּנָעַן לִגְבֻלֹתֶיהָ: וְהָיָה לָכֶם		
facere eis ita facią vobis.	ad moysen dicẽs.	פְּאַת נֶגֶב מִמִּדְבַּר צִן עַל יְדֵי		פֵּאָה
ποιῆσαι αὐτοὺς οὕτω ποιήσω ὑμῖν.	Precipe filiis	אֱדוֹם וְהָיָה לָכֶם גְּבוּל נֶגֶב		נֶגֶב
Ca. 34.	israel & dices ad eos	מִקְצֵה יָם הַמֶּלַח קֵדְמָה: וְנָסַב		סָבַב
Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων,	Cum ingressi fueritis	לָכֶם הַגְּבוּל מִנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים		עָלָה
precipe filiis israel: ꝛ dices ad e	terrã chanaan &	וְעָבַר צִנָה וְהָיָה תּוֹצְאֹתָיו מִנֶּגֶב		יָצָא
ἔντειλαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ	in possessionem vobis	לְקַדֵּשׁ בַּרְנֵעַ וְיָצָא חֲצַר אַדָּר		
os: vos ingredientes in erã chana	sorte cecideritita finibus	וְעָבַר עַצְמֹנָה: וְנָסַב הַגְּבוּל מֵעַצְמוֹן		
τούς, ὑμεῖς εἰσπορευόμενοι εἰς τὴν γῆν χαναα	terminabitur.	נַחְלָה מִצְרַיִם וְהָיוּ תּוֹצְאֹתָיו		
an: hec erit vobis in possessionẽ: terra chana	Pars meridiana incipi			
ὰν, αὕτη ἔσαι ὑμῖν εἰς κληρονομίαν, γῆ χαναα	et a solitudine sin: quę			
an cũ terminis suis: ꝛ erit vobis lat⁹	est iuxta edom: & ha			
ὰν σὺν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἔσαι ὑμῖν τὸ κλίτος	bebit terminos			
qͦ ad meridiẽ a deserto sin vsq; ad ptigniũ edõ.	contra orientem mare			
τὸ πρὸς νότον ἀπὸ τῆς ἐρήμου σὶν ἕως ἐχόμενον ἐδὼν·	salsissimum: quí circui			
ꝛ erit vobis termini ad meridiẽ a pte ma	buntaustralẽ plagã per			
καὶ ἔσαι ὑμῖν τὰ ὅρια τὰ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους τῆς θα	ascensum scorpionũ: ita			
las sali ab oriẽte: ꝛ circũdabit vos	vt trãseant in senna: &			
λάσσης τῆς ἁλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ κυκλώσει ὑμᾶς	puenięt ad meridiẽ vsq;			
termini ab austro ad ascẽsus scorpiõis: ꝛ	ad cadesbarne: vñ e			
τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς πρὸς ἀναβάσιν ἀκραβίν, καὶ	gredięturꝰ cõfinia ad			
pertrãsibit senna. ꝛ erit trãsitꝰ eius ad.	villã noie adar, & tẽdet vsq;			
παρελεύσεται ἐννάκ· καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτοῦ πρὸς	asemona. Hbitaq; per			
austrũ cades barne. ꝛ exibit ad vil	gytũ termini ab afe			
λίβα καδης τοῦ βαρνή· καὶ ἐξελεύσεται εἰς ἔπαυ	mona vsq; ad torrẽtẽ e			
lã adar: ꝛ pteribit asemona: ꝛ circuí				
λιν ἀράδ, καὶ παρελεύσεται ἀσεμωνά, καὶ κυκλώ				
bit termini ab asemona torrẽtẽ egypti.				
σει τὰ ὅρια ἀπὸ ἀσεμωνὰ χείμαρρον αἰγύπτου.				

Transl. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
אַרְעָא וְתֵיתְבוּן בַּהּ אֲרֵי לְכוֹן יְהַבִית יָת אַרְעָא לְמֵירַת יָתַהּ: וְתֵחְסְנוּן יָת אַרְעָא בְּעַדְבָא	terrã: ꝛ habitabitis in ea: qz vobis dedi terrã vt possi	יָתַב חָסַן
לְזַרְעֲיתְכוֹן לְסַגְיָאי תַּסְגוּן יָת אַחְסָנַתְהוֹן וְלִזְעֵירֵי תַּזְעֲרוּן יָת אַחְסָנַתְהוֹן דְּיִפּוֹק	deatis eam. Possidebitisq; terrã sorte p cognatiõq;	סְגָא זְעַר נָפַק
לֵיהּ תָּמָן עַדְבָא דְּלֵיהּ יְהֵי לִשְׁבָטָא דַּאֲבָהָתְכוֹן תַּחְסְנוּן: וְאִם לָא תְּתָרְכוּן יָת יָתְבֵי אַרְעָא	vsus: plurib augebitis possessionẽ suã: ꝛ pauciorib	הָוָה
מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיְהֵי דְּתִשְׁאָרוּן מִנְּהוֹן לְסִיעָן נָעֲלָן זֵין לְקִבְלֵיכוֹן וְלִמְשָׁרְרִין מֵכַפְנֵיכוֹן	diminuetis possessionẽ suã: vnicuiq; vbi sors ei erie	שְׁאָר שָׂרַד
וְעָקִין יָתְכוֹן עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן יָתְבִין בַּהּ: וִיהֵי כְּמָא דְּחֲשֵׁבִית לְמֶעְבַּד לְהוֹן אֶעְבֵּד	rit: ibi erit possessio ei: p tribus patrũ vestrã possi	נָפַק עִיק הָוָה
Ca. xxxiiii. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: כַּקְדֵּישׁ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן	debitis. Si aũt nõ eiecerit is habitatores terre a con	עָבַד אָמַר עוֹל
אֲרֵי אַתּוּן עָלִין לְאַרְעָא דִּכְנָעַן דָּא אַרְעָא דְּתִתְּפַל לְכוֹן בַּאֲחֻסָנָא אַרְעָא דִּכְנָעַן לִתְחוּמָהָא:	spectu vestro: q remãserint ex eis erunt in turmas assu	דָּבַר סוּף
וִיהֵי לְכוֹן רוּחַ דָּרוֹמָא מִמַּדְבְּרָא וְסִין עַל יְדֵי אֱדוֹמָאָה וִיהֵי לְכוֹן תְּחוּם דָּרוֹמָא מִסְיָפֵי	mentes arma cõtra vos: ꝛ in castra circũdantia vos:	קָדַם סָחַר נָסַק
יַמָּא דְּמִילְחָא מִקִּדּוּמָא: וְיִסְחַר לְכוֹן תְּחוּמָא מִדָּרוֹמָא לְמִסְקַנֵי עַקְרַבִּים וְיִתְעֲבַר לְצִין	et angustiabit vos in terra in qua vos habitabitis.	עָבַר הָוָה נָפַק
וְיִסְחַר מִדָּרוֹמָא לְרֻמֶּס גִּיאָא חֻפּוֹק לְחַצַר אַדָּר וְיִתְעֲבַר לְעַצְמוֹן: וְיִסְחַר	Et erit sicut cogitaui facere illis: sic vobis faciam.	
תְּחוֹתָא מֵעַצְמוֹן לְנַחֲלָה דְּמִצְרַיִם וִיהוֹן מַבָּקְנוֹהִי	Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Ca. 34.	
	Precipe filiis israel ꝛ dices ad eos. Quãdo in	
	gressi fueritis in terrã chanaan: hec est terra q̃ sorte	
	cadet vobis in possessionẽ terre chanaan per termi	
	nos eius. eritq; vobis plaga australis a deserto sin	
	iuxta edom: ꝛ erit vobis termin⁹ australis a finibus	
	maris salis ad orientem ꝛ circuibit vos terminus ab	
	austro per ascensum scorpionum: ꝛ transibit in sin: et	
	erunt exitus eius ab austro in cades barne: ꝛ egredie	
	tur in asaradar: ꝛ pertransibit in semon: ꝛ circuibit	
	terminus ab asemon ad torrentẽ egypti ꝛ erũt exitus	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxxiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	הַיָּמָּה׃ וּנְבוּל֙ יָם֙ וְהָיָ֣ה ל֔כֶם הַיָּם		gypti: & magni maris li tore finietur. plaga aũt	τ erit exitꝰ mare: τ finini ma
	הַגָּד֑וֹל וּנְבוֹל֙ זֶ֣ה יִהְיֶה־לָּכֶ֔ם נְב֖וּל יָֽם׃	נְבַל הַיָּה	occidẽtalis a mari magno icipiet: & ipso fine	ris erit vobis. mare magnũ fininabit. hoc
	וְזֶ֣ה יִהְיֶה־לָּכֶ֔ם נְב֖וּל צָפ֑וֹן מִן־הַיָּ֣ם		claudetur. Porro ad sep	λάσης ἔσαι ὑμῖν. ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ. τοῦτο
	הַגָּד֔וֹל תְּתָא֥וּ לָכֶ֖ם הָ֣ר הָהָֽר׃ מֵהָר	תָּאָה	tẽtrionalẽ plagam ꝯ	erit vobis termini maris: τ hoc erit vo
	הָהָר֙ תְּתָא֣וּ לְבֹ֔א חֲמָ֖ת וְהָי֣וּ תּוֹצְאֹ֑ת	נוֹא הָמָה	a mari magno termi	ἔσαι ὑμῖν. τὰ ὅρια τῆς θαλάσσης, καὶ τοῦτο ἔσαι ὑ
	הַנְּבֻל צְדָדָֽה׃ וְיָצָ֣א הַגְּבֻ֔ל זִפְרֹנָ֖ה		ni icipient puenientes vs	bis terminꝰ ad aquilonẽ: a mari ma
	וְהָי֥וּ תּוֹצְאֹתָ֖יו חַצַ֣ר עֵינָ֑ן זֶ֥ה יִהְיֶה		ꝯ ad montẽ altissimũ:	μῶν τὰ ὅρια πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
	לָכֶ֖ם גְּבֻ֥ל צָפֽוֹן׃ וְהִתְאִוִּיתֶ֥ם לָכֶ֛ם	צָפוֹן תָּתָא	a quo veniẽt in emath	γάλης καταμετρήσεται ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ τὸ ὄρος.
	לִגְבוּל֙ קֶ֣דְמָה חֲצַר־עֵינָ֔ן שְׁפָ֖מָה׃		vsꝯ ad terminos sedã	τ a monte mons metietur vobis
	וְיָרַ֤ד הַגְּבוּל֙ מִשְּׁפָ֣ם הָרִבְלָ֔ה מִקֶּ֖דֶם		da: ibuntꝯ cõfinia vs	ipsis ingredientibꝰ in emath. τ erit exitꝰ ei
	לָעָ֑יִן וְיָרַ֤ד הַגְּבוּל֙ וּמָחָ֣ה עַל־כֵּ֣תֶף		ꝯ ad hebronaꝰ & villã	τοῖς ἐκπορευομένοις εἰς ἐμάθ. καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐ
	יָ֔מָּה כִּנֶּ֖רֶת קֶֽדְמָה׃ וְיָרַ֤ד הַגְּבוּל֙		henan. Hi erunt ꝯ	τοῦ τὰ ὅρια σαδαδά. καὶ ἐξελεύσεται τὰ ὅρια ζε
	הַיִּרְדֵּ֔נָה וְהָי֥וּ תּוֹצְאֹתָ֖יו יָ֑ם	יָצָא	termini in pte aglonis.	φρωνά, καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτῶν ἀσερναάν. τοῦτο ἔσαι ὑ
	הַמֶּ֥לַח זֹ֖את תִּהְיֶ֣ה לָכֶ֑ם סָבִ֖יב		Inde metabuntur ꝯ	bis terminꝰ ab aquilone. τ metientur vobis metipsis
	לִגְבֻלֹתֶ֔יהָ וַיְצַ֤ו מֹשֶׁה֙ אֶת־	סָבַב צָוָה	fines cõtra orientalem	μῖν ὅρια ἀπὸ βορρᾶ. καὶ καταμετρήσεται ὑμῖν ἑαυτοῖς
	בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֖ר זֹ֣את הָאָ֑רֶץ		plagã de villa henã vs	termini orientis ab henã sephãa. τ de
	אֲשֶׁ֨ר תִּתְנַחֲל֜וּ אֹתָ֗הּ בְּנוֹרָ֛ל	נָחַל נָרַל	ꝯ sephama: & de sepha	τὰ ὅρια ἀνατολῶν ἀπὸ ἀσερναὶμ σεπφαμά. καὶ κα
	צִוָּ֥ה יְהוָ֖ה לָתֵ֣ת לְתִשְׁעַ֣ת הַמַּטּ֑וֹת	נָתַן נָמָה	ma desceñdet termi in	ταβήσεται τὰ ὅρια ἀπὸ σεπφὰν ἀρβηλὰ ἀπὸ ἀνατο
	וְחֲצִ֥י הַמַּטֶּ֖ה לָקְח֣וּ נַחֲלָתָ֑ם	חָצָה	rebla thatha contra fontem	τε in fontes. τ descendẽt termini bel: τ
	כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֛ה יְהוָ֖ה אֶת־מֹשֶׁ֑ה כֵּ֚ן		daphnin. Inde puenit	λῶν ἐπὶ πηγάς. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια βηλ, καὶ
	עָשׂ֔וּ לְקַחְתָּ֖ם בְּנֵ֥י רְאוּבֵ֛נִי לְבֵ֥ית	עָשָׂה	ꝯtra orientẽ ad mare	tangent in dorso maris cenereth ab orien
	אֲבֹתָ֑ם וּמַטֵּה֙ בְּנֵ֣י הַגָּדִ֔י לְבֵ֥ית		cenereth & tẽdẽt vsꝯ	συγκρούσει ἐπὶ νῶτον θαλάσσης χενερὲθ ἀπὸ ἀνατο
	אֲבֹתָ֖ם וְחֲצִ֥י מַטֵּה־מְנַשֶּֽׁה׃ עִמּ֣וֹ	שְׁנֵי יִ	iordanẽ: & ad vltimũ	te. τ descẽdent termini in iordanẽ: τ
	לָקְח֣וּ נַחֲלָתָ֔ם שְׁנֵ֥ים וַחֲצִ֖י הַמַּטֶּ֑ה		salsissimo claudentur	λῶν. καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ
	בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֔ן יְרֵחוֹ֙ קֶ֣דְמָה מִזְרָחָ֔ה׃	זָרַח	mari. Hanc habebitis	erit exitꝰ mare salsũ. hec erit vobis fra
	וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃	דִּבֶּר	terram ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ἔσαι ἡ ἔξοδος θάλασσα ἡ ἁλυκή. αὕτη ἔσαι ὑμῖν ἡ γῆ
	אֵ֚לֶּה שְׁמ֣וֹת הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר יִנְחֲלוּ		per fines suos in circui	τ finini eiꝰ i circuitu. τ ꝑcepit moyses
	לָכֶ֖ם אֶת־הָאָ֑רֶץ אֶלְעָזָ֣ר הַכֹּהֵ֔ן		tu. Precepitq; moyses	καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ. καὶ ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς
			filiis ifrael dicẽs. Hec	υἱοῖς ἰσραήλ, λέγων, αὕτη ἡ γῆ ἣν κατακληρονομή
			erit terra ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	σεσθε αὐτὴν μετὰ κλήρου ὃν τρόπον συνεταξε κς
			quam possidebitis sor	dare eã nouẽ tribubꝰ: τ dimidio tri
			te: & quam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	δοῦναι αὐτὴν ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυ
			iussit dñs dari nouem	bus manasses: q; accepit tribus filiox rubẽ ꝓ do
			tribubus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	λῆς μαναση, ὅτι ἔλαβε φυλὴ υἱῶν ρουβὴμ κατ' οἴ
			& dimidie tribui. Tri	mos familiax suax: τ tribus filiox gad ꝓ domos
			bus enim filiorum ꝯꝯꝯ	κους πατριῶν αὐτῶν, καὶ φυλὴ υἱῶν γαδ κατ' οἴκους
			ruben ꝓ familias suas	familiax suax: τ dimidiũ tribus manasses accepe
			& tribus filiorum ꝯꝯꝯꝯ	πατριῶν αὐτῶν, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μαναση ἀπέλα
			gad iuxta cognationũ	rit sortes suas. due tribus τ dimidiũ tribus acceperũt
			nũerũ: media quoq; tri	βον τὸς κλήρους αὐτῶν. δύο φυλαὶ καὶ ἥμισυ φυλῆς ἔλαβον τὸς
			bus manasse ideſt due	κλήρους αὐτῶν πέραν τ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχὼ ἀπὸ τοῦ ἁλὸς
			ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	orientẽ. τ locutus ẽ dñs ad moysem: dicens: hec nomi
			femis tribus acceperũt	ἀνατολάς. καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν, λέγων ταῦτα τὰ ὀνόμα
			partem suam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τα ἀνδρῶν οἱ κληρονομήσουσιν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
			trans iordanem cõtra	
			hiericho ad orientalem	
			plagam. Et ait dominus	
			ad moysen. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
			Hec sunt nomina viro	
			rum qui terrã vobis di	
			uident. Eleazar sacer	
			dos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	eius ad mare occidẽtis. Terminus aũt occidentalis erit vobis mare magnũ τ terminus eius: hic erit vo	לְיַמָּא מַעַרְבָּא וּתְחוּם מַעַרְבָּא יְהֵי לְכוֹן יַמָּא רַבָּא וְתְחוּמֵיהּ דֵּין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם מַעַרְבָּא׃
עָרַב יָוָה	bis terminus occidẽtalis. Hic aũt erit vobis termin	וְדֵין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם צִיפּוּנָא מִן יַמָּא רַבָּא תְּבַרְעוּן לְכוֹן לְהַר גּוּבָא׃ מֵהַר גּוּבָא תְּבַרְעוּן
רָבַב כּוֹן	septentrionalis: a mari magno cõtra montẽ hor: τ a	לְמֵיעַל חֲמָת וִיהוֹן מַפְקָנֵי תְּחוּמָא לְזִיפְרוֹן וִיהוֹן מַפְקָנוֹהִי לַחֲצַר
מָעָא	monte hor vsq; ad introitum hemath. τ erunt exitus	עֵינָן דֵּין יְהֵי לְכוֹן וְתְחוּם לְכוֹן לְתְחוּם קִידוּמָא מֵחֲצַר עֵינָן לְשָׁפָם׃
קֶדֶם	termini in sedada. et egrediẽt terminus in zephron:	וְיֵחוֹת תְּחוּמָא מִשָּׁפָם לְרִבְלָה מִדְּרוֹמָא לְעַיִן וְיֵחוֹת תְּחוּמָא וְיִמְטֵי עַל כְּתַף יַם גִּינוֹסַר
נָחַת דָּנָה	et erunt exitus eius vsq; ad asarenan. Iste erit vobis	קִידוּמָא וְיֵחוֹת תְּחוּמָא מִשָּׁפָם לְרִבְלָה מִדְּרוֹמָא לְעַיִן וְיֵחוֹת תְּחוּמָא וְיִמְטֵי עַל כְּתַף יַם גִּינוֹסַר
יָוָה נָפַק	terminus aquilonis. describetisq; vobis terminum	לְתְחוּמָא מִמַּר סְחוֹרָא וּבְקֵיד מֹשֶׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא אַרְעָא דְּתִתְחַסְנוּן יָתַהּ
יָוָה אָמַר תַּסַּן	orientmlẽ ab asarenan in sephan: τ descendet termin	בְּעַדְבָּא דְּפַקִּיד יְיָ לְמִתַּן לִתְשַׁעְתָּ שִׁבְטַיָּא וּפַלְגוּת שִׁבְטָא אֲרֵי כְּבֵילוּ שִׁבְטָא דִּבְנֵי רְאוּבֵן
נָתַן	a sephan in rebla ab oriente fontis: τ descendet ter	לְזִיעֲתְהוֹן וְשִׁבְטָא דִּבְנֵי גָד לְבֵיתַ אֲבָהָתְהוֹן וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה כַּבִּילוּ אַחֲסָנְתְּהוֹן
קֶדֶם דָּנָה	min⁹ τ ptinget ad littus maris geneſar ad orientẽ: τ	תְּרֵי שִׁבְטִין וּפַלְגוּת שִׁבְטָא כַּבִּילוּ אַחֲסָנְתְּהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא לִירִיחוֹ קִידוּמָא מַדְּלֹתָא׃
	descẽdet termin⁹ ad iordanẽ: τ erũt exitus eiꝰ in mare	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ אִלֵּין שְׁמָהָת גּוּבְרַיָּא דְּיַחְסְנוּן לְכוֹן יָת אַרְעָא אֶלְעָזָר כָּהֲנָא
	salis. Hec erit vobis terra p terminos eiꝰ in circuitu.	
	precepitq; moyses filijs ifrl dicẽs. Hec erit terra quã	
	possidebitis sorte: quã iussit dñs dari nouẽ tribubꝰ et	
	dimidie tribui. Tribus enim filiox rubẽ τ tribꝰ filiox	
	gad τ dimidia tribus manasse susceperũt possessionẽ	
	suã iuxta cognationes suas p domos patrũ suox: duo	
	tribus τ dimidia acceperunt hereditatẽ suam trans	
	iordanẽ ad orientalem plagam. Locutusq; est domi	
	nus cum moyse dicens. Hec sunt nomina virorum qui	
	diuident vobis possessiones terre. Eleazar sacerdos	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latinã.

ℓ iosue filiꝰ nũ. ℓ principe vnũ de tri-
καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ · καὶ ἄρχοντα ἕνα ἐκ φυ-
bu fumetis ad forciendã vobis trã. ℓ
λῆς λήμψεσθε κατακληρονομῆσαι ὑμῖν τὴν γῆν. καὶ
hec noſa ——— virorꝝ. de tribu iu-
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν · τῆς φυλῆς ἰούδα:
da: chaleb filius iephone de tribu ſymeõ: ſa
lof. 4.a δα, χαλὲβ υἱὸς ἰεφονή · τῆς φυλῆς συμεών, σα-
muel filius amiud. de tribu beniamin: helidab fi-
μουὴλ υἱὸς ἐμιούδ · τῆς φυλῆς βενιαμίν, ἐλδὰδ υἱ-
liꝰ chaſelon. de tribu dan: ꝓncepꝰ bocci filiꝰ
ὸς χασελών · τῆς φυλῆς δάν, ἄρχων βοκκὶ υἱὸς
iogli. filiorꝫ ioſeph de tribu filiorꝫ manaſſe: ꝓn-
ἰωγλί · τῶν υἱῶν ἰωσὴφ φυλῆς υἱῶν μανασσῆ, ἄρ-
cepꝰ hannihel filiꝰ ephod. de tribu filiorꝫ ephraim:
χων ἀνιὴλ υἱὸς ὀυφούδ · τῆς φυλῆς υἱῶν ἐφραίμ,
ꝓncepꝰ camuel filiꝰ ſepthã. de tribu zabu
ἄρχων καμουὴλ υἱὸς σαφτάν · τῆς φυλῆς ζαβου-
lõ: ꝓncepꝰ eliſaphã filius pharnath. de tribu
λών, ἄρχων ἐλισαφὰν υἱὸς ἀραμάχ · τῆς φυλῆς
filiorꝫ iſachar: ꝓncepꝰ phaltiel filiꝰ ozã. de tribu
υἱῶν ἰσάχαρ, ἄρχων φαλτιὴλ υἱὸς ὀζά · τῆς φυλῆς
filiorꝫ aſer: ꝓncepꝰ achior filius ſelomi. de tribu
υἱῶν ἀσήρ, ἄρχων ἀχιὼρ υἱὸς σελεμί · τῆς φυλῆς
nephthalis: ꝓncepꝰ phadael filiꝰ amiud. hi
νεφθαλί, ἄρχων φαδαὴλ υἱὸς ἀμιούδ. οὗτοι
ſũt quibꝰ ꝓcepit dñs diuidere filios
οὓς ἐνετείλατο κύριος καταμερίσαι τοὺς υἱοὺς
iſrael in tra chanaã.
ἰσραὴλ ἐν γῇ χαναάν. Ca. 35.

A Et locutus ẽ dñs ad moyſen in occi-
ioſ. 11. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐπὶ δυσ-
8. dente moab iuxta iordanẽ cõtra hiericho:
μῶν μωὰβ παρὰ τὸν ἰορδάνην κατὰ ἰεριχώ,
dicens: ꝓcipe filiis iſrael: ℓ habũt
λέγων, συνταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ δώσουσι
leuitis de ſortibus poſſionis
τοῖς λευίταις ἀπὸ τῶν κλήρων κατοχῆσεως
ſue ciuitates ad habitandũ: ℓ ſuburbia
αὐτῶν πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ προάστια τῶν
ciuitatũ in circuitu ſui⁹ habũt leuitis: ℓ
πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσουσι τοῖς λευίταις, καὶ
erunt ciuitates eis ad habitandũ. ℓ ſegre
ἔσονται αἱ πόλεις αὐτοῖς κατοικεῖν · καὶ τὰ ἀφο-
gationes eaꝝ erũt iumẽtis eoꝝ ℓ
ρίσματα αὐτῶν, ἔσαι τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν καὶ
ꝑ rupedibus eoꝝ. ℓ ſubiecta
τοῖς τετράποσιν αὐτῶν · καὶ τὰ συγκυροῦντα τῶν
ciuitatũ: q̃s habitꝫ leuitis: a mu-
πόλεων, ὃς δώσετε τοῖς λευίταις, ἀπὸ τεί-
ro ciuitatũ ℓ extra
χους τῆς πόλεως καὶ ἔξω

Trãsla. B. Hiero.

[a]& ioſue [b]filius [c]nun. [d]& [e]ſinguli [f]principes [g]de tribubus ſingulis: quorum [h]iſta ſunt [i]vocabula. [j] [k]De tribu [l]iuda: [m]caleb [n]filius [o]iephone. [p] De tribu [q]ſymeon: [r]ſamuel [s]filius [t]amiud. [u] De tribu [v]benſami: [w]helidad [x]filius [y]caſelon. [z] De tribu [aa]filiorum [ab]dan [ac]bocci [ad]filius [ae]iogli. [af] Filiorum [ag]ioſeph [ah] de tribu [ai]manaſſe: [aj] [ak]bannihel [al]filius [am]ephot. [an] De tribu [ao] [ap]effraim [aq]camuhel [ar]filius [as] [at] [au]ſepthan. [av] De tribu [aw]zabulon [ax] [ay]helifaphã [az]filius [ba] pharnath. [bb] De tribu [bc] [bd]iſachar [be]dux [bf]phaltihel [bg]filius [bh]ozan. [bi] [bj] De tribu [bk]aſer: [bl]abiud [bm] [bn] [bo]filius [bp]ſalomi. [bq] De tribu [br] [bs]neptalim [bt] [bu]phedahel [bv]filius [bw]amiud [bx] Hi ſunt [by]quibus [bz] [ca]preceperat [cb]dominus [cc]vt diuiderent [cd]filiis [ce]iſrael [cf]terrã [cg]chanaã. Ca. 35.

H Ec quoq; [ch]locutus ẽ [ci]dñs [cj]ad [ck]moyſen [cl]in campeſtribus [cm]moab [cn] [co]ſupra [cp]iordanem. cõtra [cq]hiericho. [cr] Precipe [cs] [ct]filiis [cu]iſrael [cv]vt dent [cw]leuitis [cx]de poſſeſſiõibus ſuis [cy]vrbes [cz]ad habitandũ [da] [db]& ſuburbana earum [dc] [dd]per circuitum: [de] [df]vt [dg]ipſi in [dh]oppidis [di]maneant: [dj] [dk]& ſuburbana [dl]ſint [dm]pecoribus [dn]actumentis: que [do] [dp] [dq]a muris [dr]ciuitatum [ds]foris [dt]inſecus [du]

Tex. Heb. Hu. Ca. xxxv. Pritiua heb.

[a]	וַיְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן [b] וַיְדַבֵּר [c] [d] נָשִׂיא אֶחָד לְנָשִׂיא	[e] נָשָׂא
[f]	אֶחָד [g] [h] מַטֵּה [i] תִּקְחוּ [j] לְנַחֵל [k] אֶת	[l] נָשִׂיא לַמַּטֶּה
[m]	הָאָרֶץ: [n] וְאֵלֶּה [o] שְׁמוֹת [p] הָאֲנָשִׁים	
[q]	לְמַטֵּה [r] יְהוּדָה [s] כָּלֵב [t] בֶּן [u] יְפֻנֶּה: [v] וּלְמַטֵּה	
[w]	בְּנֵי [x] שִׁמְעוֹן [y] שְׁמוּאֵל [z] בֶּן [aa] עַמִּיהוּד:	
[ab]	לְמַטֵּה [ac] בְּנְיָמִן [ad] אֲלִידָד [ae] בֶּן [af] כִּסְלוֹן:	
[ag]	וּלְמַטֵּה [ah] בְּנֵי [ai] דָן [aj] נָשִׂיא [ak] בֻקִּי [al] בֶּן [am] יָגְלִי:	
[an]	לִבְנֵי [ao] יוֹסֵף [ap] לְמַטֵּה [aq] בְּנֵי [ar] מְנַשֶּׁה	
[as]	נָשִׂיא [at] חַנִּיאֵל [au] בֶּן [av] אֵפֹד: [aw] וּלְמַטֵּה	
[ax]	בְּנֵי [ay] אֶפְרַיִם [az] נָשִׂיא [ba] קְמוּאֵל [bb] בֶּן	
[bc]	שִׁפְטָן: [bd] וּלְמַטֵּה [be] בְּנֵי [bf] זְבוּלֻן [bg] נָשִׂיא	
[bh]	אֱלִיצָפָן [bi] בֶּן [bj] פַּרְנָךְ: [bk] וּלְמַטֵּה [bl] בְּנֵי	
[bm]	יִשָּׂשכָר [bn] נָשִׂיא [bo] פַּלְטִיאֵל [bp] בֶּן [bq] עָזָּן:	
[br]	וּלְמַטֵּה [bs] בְּנֵי [bt] אָשֵׁר [bu] נָשִׂיא [bv] אֲחִיהוּד	
[bw]	בֶּן [bx] שְׁלֹמִי: [by] וּלְמַטֵּה [bz] [ca] בְּנֵי [cb] נַפְתָּלִי [cc] נָשִׂיא	
[cd]	פְּדַהְאֵל [ce] בֶּן [cf] עַמִּיהוּד: [cg] אֵלֶּה [ch] אֲשֶׁר	
[ci]	צִוָּה [cj] יְהוָה [ck] לָנַחֵל [cl] אֶת [cm] בְּנֵי [cn] יִשְׂרָאֵל [co] וַיִּתְּנוּ [cp] לְלֵוִיִּם [cq] מִנַּחֲלַת	
[cr]	אֲחֻזָּתָם [cs] עָרִים [ct] לָשָׁבֶת [cu] וּמִגְרָשׁ	[cv] עִיר [cw] יָשַׁב [cx] גֵּרֶשׁ
[cy]	לֶעָרִים [cz] סְבִיבֹתֵיהֶם [da] תִּתְּנוּ [db] לַלְוִיִּם:	[dc] סָבַב [dd] נָתַן
[de]	וְהָיוּ [df] הֶעָרִים [dg] לָהֶם [dh] לָשָׁבֶת [di]	[dj] הָיָה
[dk]	וּמִגְרְשֵׁיהֶם [dl] יִהְיוּ [dm] לִבְהֶמְתָּם [dn] וְלִרְכֻשָׁם	[do] נָתַן
[dp]	וּלְכָל [dq] חַיָּתָם: [dr] וּמִגְרְשֵׁי [ds] הֶעָרִים [dt] אֲשֶׁר	
[du]	תִּתְּנוּ [dv] לַלְוִיִּם [dw] מִקִּיר [dx] הָעִיר [dy] וְחוּצָה	

Ca. xxxv.

Interp̃. chal.

et ioſue filius nun. Et principem vnum de vnaquaq; tribu tolletis ad diuidendas poſſeſſiones terre. Et hec ſunt nota vitoriã. de tribu iuda: caleb filiꝰ iephone. de tribu filiorum ſymeon: ſamuel filius amiud, de tribu beniamin: elidad filius caſelon. de tribu filiorꝫ dan: princeps bocci filius iogli. Filiorum ioſeph de tribu filiorꝫ manaſſe princeps: hanniel filiꝰ ephod. De tribu filiorꝫ ephraim princeps: camuel filius ſeptan. de tribu filiorum zabulon princeps: eliſaphan filius parnach. Et de tribu filiorũ iſachar princeps: paltiel filius azan. et de tribu filiorum aſer princeps: ahiud filiꝰ ſelomi. Et de tribu filiorꝫ neptali princeps phadael filius amiud. Iſti ſunt quibus precepit dñs vt diuiderẽt poſſeſſiones filijs iſrael in terra chanaan.

Locutuſq; eſt dñs cum moyſe in cãpeſtribus moab ſupra iordanes hiericho dicens. Precipe filijs iſrl: vt dent leuitis de hereditate poſſeſſionũ ſuarꝫ vrbes ad habitãdũ: et ſuburbana vrbiũ q̃ ſunt p circuitũ eaꝝ dabitis leuitis. erũtq; vrbes eis ad habitandũ: ℓ ſuburbana earũ erũt iumẽtis ſuis ℓ pecoribus ſuis ℓ oibus aialibus ſuis. Et ſuburbana vrbiũ q̃ dabitis leuitis a muro ciuitatis ℓ forinſecus

Ca. xxxv.

Transla. Chal.

וַיְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן: וַרַבָּא חַד מִשְׁבָטָא תִּדְבְּרוּן לְאַחְסָנָא יַת אַרְעָא וְאִלֵּין שְׁמָהָת
גּוּבְרַיָּא לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁמוּאֵל בַּר עַמִּיהוּד:
לְשִׁבְטָא דִבְנֵימִן אֱלִידָד בַּר כִּסְלוֹן: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי דָן רַבָּא בֻקִּי בַּר יָגְלִי: לִבְנֵי יוֹסֵף
לְשִׁבְטָא דִבְנֵי מְנַשֶּׁה רַבָּא חַנִיאֵל בַּר אֵפוֹד: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי אֶפְרַיִם רַבָּא קְמוּאֵל בַּר
שִׁפְטָן: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי זְבוּלֻן רַבָּא אֱלִיצָפָן בַּר פַּרְנָךְ: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי יִשָּׂשכָר רַבָּא
פַּלְטִיאֵל בַּר עַזָּן: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי אָשֵׁר רַבָּא אֲחִיהוּד בַּר שְׁלוֹמִי: וּלְשִׁבְטָא דִבְנֵי נַפְתָּלִי
רַבָּא פְּדָהְאֵל בַּר עַמִּיהוּד: אִלֵּין דְּפַקִּיד יְיָ לְאַחְסָנָא יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְכְנָעַן:

Ca. xxxv.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמֵישְׁרֵיָא דְמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִירִיחוֹ לְמֵימָר:
פַּקֵּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתְּנוּן לְלֵוָאֵי מֵאַחְסַנַת אַחְוַדְתְּהוֹן קִרְוִין לְמִיתַב וּרְוָח לְקִרְוַיָא
דִי פָּסְחָן יְהוֹן תִּתְּנוּן לֵיל תְּאֵי: וִיהוֹן קִרְוַיָא לְהוֹן לְמִיתַב וְרִיוְחִיהוֹן יְהוֹן לְבְעִירֵיהוֹן
וּלְמִנְיָנֵיהוֹן וּלְכֹל חַיְתְהוֹן: וּרְוָח קִרְוַיָא דְתִּתְּנוּן לְלֵוָאֵי מִכּוֹתֶל כַּרְכָּא וּלְבָרָא

Pritiua beb. | **Ter.Heb.** | **Hu. Ca.xxxv.** | **Trãsla.B.Hiero.** | **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina**

אֶלֶף אַמָּה סָבִיב׃ וּפְאַתֶּם מִחוּץ
לָעִיר אֶת קֶדְמָה אַלְפַּיִם
וְאֶת פְּאַת נֶגֶב אַלְפַּיִם
וְאֶת פְּאַת יָם אַלְפַּיִם וְאַמָּה
וְאֶת פְּאַת צָפוֹן אַלְפַּיִם וְאַמָּה
וְהָעִיר בְּתוֹכָהּ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרְשֵׁי
הֶעָרִים׃ וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
מַלְלוֹם אֶת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט
אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלֶּטֶם וְעַל אֵלֶּה תִּתְּנוּ אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם
עִיר׃ כָּל הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלּוִיִּם
אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה עִיר אֹתָן וְאֶת
מִגְרְשֵׁיהֶן׃ וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ
מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב
תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ אִישׁ
כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחֲלוּ יִתֵּן
מֵעָרָיו לַלְוִיִּם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים
אֶת הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן׃ וְהִקְרִיתֶם
לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם
וְנָס שֹׁפֵךְ דָּם אֲשֶׁר יַכֶּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃ וְהָיוּ לָכֶם
הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת
הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה
לַמִּשְׁפָּט׃ וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתֵּנוּ שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם׃

per circuitū mille passuum spacio tendentur. Contra orientem duo milia erunt cubiti: & cōtra meridiem similiter erūt duo milia. ad mare quoq; qđ respicit ad occidentē cadē mēsura erit: & septētrionalis plaga eq̄lī termino finietur. Erūt q̄ vrbes in medio & foris suburbana. Depsis aūt oppidis q̄ lenitis dabitis: sex erunt in fugituorū auxiliq̄ sepata: vt fugiat ad eā q̄ fudecrit sanguinem: & exceptis his alia quadraginta duo oppida. ideſt simul quadraginta octo cū suburbanis suis. Ipseq̄ vrbes quę dabuntur de possessionibus filiorū israel: ab his q̄ plures hūt plures auferentur: & qui minus pauciores. Singuli iuxta mēsurā hereditatis sue dabunt oppida leuitis. Ait dominus ad moysen. Loq̄re filiis israel & dices ad eos. Cū transgressi fueritis iordanem in terrā chanaan: decernite que ci vrbes esse debeant in presidia fugitiuorū: qui nolētes sanguinem fuderint: i quibus cum fugerit pfugus cognatus occisi nō poterit cum occidere donec stet in cōspectu multitudinis: & causa illius iudicetur. De ipsis autem vrbibus que ad fugitiuorum subsidia seperantur:

μίλιοι πήχεις κύκλῳ· καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πόλεως τὸ μεσαίτατον τὸ πρὸς ἀνατολὰς δισχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς νότον δισχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν δισχιλίους πήχεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν δισχιλίους πήχεις, καὶ ἡ πόλις μέσον τούτων· αὕτη ὑμῖν τὰ ὅμορα τῶν πόλεων καὶ τὰς πόλεις δώσετε τοῖς λευίταις· τὰς ἓξ πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὰς δοθησομένας τοῖς λευίταις, τὰς ἐξ πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων ἃς δώσετε τοῦ φεύγειν ἐκεῖ τὸν φονευσαντα, καὶ μετ' αὐτὸν τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις. πάσας τὰς πόλεις ἃς δώσετε τοῖς λευίταις τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόλεις ταύτας, καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν. καὶ τὰς πόλεις ἃς δώσετε ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἀπὸ τῶν τὰ πολλά πολλά, καὶ ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐλαττόνων ἕκαστος κατὰ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἣν κατακληρονομήσουσι δώσουσιν ἀπὸ τῶν πόλεων τοῖς λευίταις. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅτι ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν χαναάν, καὶ διαστελεῖτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις, φυγαδευτήρια ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις, φυγαδευτήρια ἔσονται ὑμῖν, καὶ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύων πᾶς ὁ πατάξας ψυχὴν ἀκουσίως· καὶ ἔσονται αἱ πόλεις ὑμῖν φυγαδευτήρια ἀπὸ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ ὁ φονεύων ἕως ἂν στῇ ἐναντίον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν. καὶ αἱ πόλεις ἃς δώσετε ἓξ πόλεις, φυγαδευτήρια ἔσονται ὑμῖν.

Deut. 19.a.

Pritiua chal. | **Interp.chal.** | **Transla. Chal.**

אַלְפִּין אַמִּין סְחוֹר סְחוֹר׃ וְתִמְשְׁחוּן מִבָּרָא לְכַרְתָּא לְרוּחַ קִידוּמָא תְּרִין אַלְפִּין וְלָרוּחַ
דָּרוֹמָא תְּרִין אַלְפִּין אַמִּין וּלְרוּחַ מַעֲרְבָא תְּרִין אַלְפִּין אַמִּין וּלְרוּחַ צִיפּוּנָא
תְּרִין אַלְפִּין אַמִּין וְקַרְתָּא בְּמִצְעֲתֵיהֶן יְהֵי לְכוֹן רְוִיחַ קִרְוַיָּא׃ וְיַת קִרְוַיָּא דְּתִתְּנוּן
לְלֵוָאֵי שְׁתִּית קִרְוֵי שֵׁרֵיבוּתָא דְּתִתְּנוּן לְמֵעְרוֹק תַּמָּן קָטוֹלָא וְעֲלֵיהֶן תְּתִּנוּן אַרְבְּעִין
וּתְרִין קִרְוִין׃ כָּל קִרְוַיָּא דְּתִתְּנוּן לְלֵוָאֵי אַרְבְּעִין וְתַמְנֵי קִרְוִין תְּהֵין וְיַת רְוִיחֵיהֶן׃
קִרְוַיָּא דְּתִתְּנוּן מֵאֲחוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן סַגִּיאֵי תִּסְגּוֹן וּמִן זְעִירֵי תַּזְעֲרוּן גְּבַר כְּפוּם
אַחְסָנְתֵּיהּ דְּיַחְסְנוּן יִתֵּן מִקִּרְוֹהִי לְלֵוָאֵי׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ וּמַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי אַתּוּן עֲבְרִין יַת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דְּכְנָעַן׃ וְתַזְמְנוּן לְכוֹן קִרְוִין
קִרְוֵי שֵׁרֵיבוּתָא יְהוֹן לְכוֹן וְיִעֲרוֹק לְתַמָּן קָטוֹלָא דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוּ׃ וְיְהוֹן לְכוֹן
קִרְוַיָּא לְשֵׁיזָבָא מִגְּאַל דְּמָא וְלָא יְמוּת קָטוֹלָא עַד דְּיִקּוּם קֳדָם כְּנִשְׁתָּא לְדִינָא׃
וְקִרְוַיָּא דְּתִתְּנוּן שְׁתִּית קִרְוֵי שֵׁרֵיבוּתָא יְהוֹן לְכוֹן׃

erunt mille cubitoꝝ per circuitū: & metiemini extra vbē ad plagā orientalē duo milia cubitoꝝ: & ad plagam australē duo milia cubitoꝝ: & ad plagā occidentalē duo milia cubitoꝝ: et ad plagam septentrionalē duo milia cubitoꝝ. & vrbs erit sita in medio. Hec erūt vobis suburbana vrbiuꝫ. & de vrbibus quas dabitis leuitis: sex erūt vrbes refugij: quas dabitis vt fugiat illuc homicida. et exceptis his dabitis alias quadraginta duas vrbes. Hēs vrbes q̄s dabitis leuitis erūt quadraginta & octo cuꝫ suburbanis earꝫ. Vrbes aūt quas dabitis de possessione filioꝝ israel: ab his q̄ plures hābēt plures auferetis: & ab his q̄ minꝰ hūt pauciores auferetis. vnusq̄sq; iuꝫ hereditatē suā quā possidebūt dabūt de vrbib⁹ suis leuitis. Locutusq; ē dñs cū morse dicēs. Loq̄re cū filijs israel: & dices ad eos. Cū vos trāsgressi fueritis iordanē in terrā chanaā: cōstituetis vobis vrbes: vrbes refugij erūt vobis: vt fugiat illuc homicida q̄ occiderit aſam per ignorātiaz. Erūtq; vobis vrbes in refugiū p̄pter cōsanguineū occisi: vt non moriatur homicida donec stet in conspectu cetus in iudicio, et de vrbibus quas dabitis: sex vrbes refugij erunt vobis.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Au. Ca. xxxv.	Prima heb.
tres ciuitates dabitis in eo qđ vltra iorda	tres[q] erunt[r] trans ooooo	אֶת שְׁלֹשׁ [n] הֶעָרִים [r] תִּתְּנוּ [r] מֵעֵבֶר	
τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδά=	oooooooooooo	לְיַרְדֵּן [r] וְאֵת שְׁלֹשׁ הֶעָרִים [n] תִּתְּנוּ	
νου: τ tres ciuitates dabitis in tra chanaã. cõfu	[s]iordanem: & [b] tres ooo	נָתַן	
νου, καὶ τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν γῇ Χαναάν. φυ	oooooooooooooooooo	קָלַט הָיָה	
gium erit filijs israel. τ aduene	[c]in terra[r] chanaã tãm ooo	נָאָרֶץ [c] כְּנָעַן [q] עָרֵי [p] מִקְלָט [r] תִּהְיֶינָה:	
γαδεῖον ἔσαι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ τῷ προσηλύτῳ	oooooooooooooooooo	[x]לִבְנֵי [r] יִשְׂרָאֵל [m] וְלַגֵּר [n] וְלַתּוֹשָׁב	גור תּוֹשָׁב
τ colono q̃ fuĝ vos erunt ciuitates he	[x]fillis[l] israel[m] q̃ aduenis	[n]בְּתוֹכָם [p] תִּהְיֶינָה [s] שֵׁשׁ [r] הֶעָרִים [n] הָאֵלֶּה	
Exo. 21 καὶ τῷ προσοίκῳ τῷ ἐν ὑμῖν ἔσονται αἱ πόλεις αὗται	"atq peregrinis: ooooooo	[r]לְמִקְלָט [n] לָנוּס שָׁמָּה [r] כֹּל [r] מַכֵּה [n] נָפֶשׁ	נכה
Ios. 20 in cõfugiũ ad fugiendũ illuc oĩ q̃ peussit	[r]vt confugiat[r] ad eas oo	[r]בִּשְׁגָגָה: [n] וְאִם [r] בְּכְלִי [r] בַרְזֶל [r] הִכָּהוּ	כלה
εἰς φυγαδευτήριον φυγεῖν ἐκεῖ πᾶς τὶ πατάξαντι	[r]qui ooooooooooooooo	[n]וַיָּמֹת [r] רֹצֵחַ [r] הוּא [r] מוֹת [r] יוּמַת [m] הָרֹצֵחַ:	מות
αἴσιμ inuoluntarie. ſi χο in vase ferri peusse=	[n]nolẽs[s] sãguinẽ fuderit,	[n]וְאִם [n] בְּאֶבֶן [r] יָד [n] אֲשֶׁר [r] יָמוּת [n] בָּהּ [r] וַיָּכֵהוּ	
ψυχὴν ἀκουσίως. ἐὰν δὲ ἐν σκεύει σιδήρου πατά=	[c]Si quis[c] ferro[r] peusserit:	[r]וַיָּמֹת [r] רֹצֵחַ [r] הוּא [r] מוֹת [r] יוּמַת [m] הָרֹצֵחַ: [n] אוֹ	
rit eſi: τ mortu[o] fuerit: homicida eſt: morte mo	[o]& mortu[o] fuerit q̃ peuſ	[n]בְּכְלִי [r] עֵץ [r] יָד [n] אֲשֶׁר [r] יָמוּת [n] בּוֹ [n] וַיַּכֵּהוּ	
ξη αὐτόν, καὶ τελευτήσῃ, φονευτής ἐστι, θανάτῳ θα	ſus eſt: [b]reus erit homici	[r]וַיָּמֹת [m] רֹצֵחַ [r] הוּא [r] מוֹת [r] יוּמַת [m] הָרֹצֵחַ:	
riatur homicida. ſi ãt in lapide ex manu in q̃ mo	dii & ipſe[l] morietur. " Si	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ [n] בְּפִגְעוֹ	גאל דם
νατοῦσθαι ὁ φονευτής. ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς ἐν ᾧ ἐ=	[c]lapidẽ iecerit & [c] ictus	[n]בּוֹ [r] הוּא [r] יוּמָת: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
rietur in qđ peusserit eſi: τ moriatur: ho	"occubuerit: ſiſiter " pu	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
πωθαγεῖται ἐν αὐτῷ πατάξῃ αὐτόν, καὶ ἀποθάνῃ, φο=	nietur. [c]Si ooooooooooo	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
C micida eſt: morte moriatur homicida. ſi χο in	[c]ligno[k] percuſſus[b] interi	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
νευτής ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθαι ὁ φονευτής. ἐὰν δὲ ἐν	erit: ooooooooooooooo	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
vase ligneo ex manu ex quo moriet̃ peusserit eſt:	[m]percuſſoris ſanguine	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
σκεύει ξυλίνῳ ἐκ χειρὸς ἐξ οὗ ἀποθανεῖται πατάξῃ αὐ	[r]vindicabitur. ooooooo	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
τ moriatur: homicida ẽ: morte morie	[r]Propinquus[o] occiſi [r] ho	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
τόν, καὶ ἀποθάνῃ, φονευτής ἐστι, θανάτῳ ἀποθανεῖ=	micidam ooooooooooo	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
tur homicida. ꝓpinquꝰ sanguine hic occidet	[n]iterficiet: ſtatim[r] vt ap	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
τὸν φονευτής. ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα αὐτὸς ἀποκτενεῖ	hẽderit[n] eũ [r]iterficietur.	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	מות
homicidã: cum obui[o] fuerit illi hic occi=	[o]Si[p] odiũ quis hoĩem	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	הדף עלל צדה
τὸν φονεύσαντα, ὅταν συναντήσῃ αὐτῷ οὗτος ἀπο=	[r]impulerit: [r]vel [b]iecerit	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
Deut. det illũ. ſi ãt ob inimicitiã ipulerit eſt: τ ptecerit	quippiã[i] eũ [k]p inſidias:	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
19. c. κτενεῖ αὐτόν. ἐὰν δὲ δι' ἔχθραν ὥσῃ αὐτόν, καὶ ἐπιῤῥί=	[m]aut[c] eũ eſſet inimicus	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
ψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος ἐξ ἐνέδρου, καὶ ἀποθάνῃ, ἢ πλὰ μὴ	[p]manu[o] pcuſſerit: [q] & ille	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
τρᾶ peusſit eſt in manu: τ mortu[o] fuerit: morte	mortuus fuerit: [r]peuſſor	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
τι ἐπ' αὐτὸν ἐν τῇ χειρί, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ	[u]homicidii reus[x] erit. [r]co	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
moriatur q̃ peusſit: homicida eſt. ꝓpinquꝰ	gnat[r] occiſi ſtati[o] vt iue=	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
θανάτου θανατοῦσθαι ὁ πατάξας, φονευτής ἐστιν. ὁ ἀγχιστεύων	sanguine occidet homicidã eſt obui[o] fue=	nerit eũ [u]iugulabit. [r]Q d	
sanguine occidet homicidã eſt obui[o] fue=	ſi[s] fortuitu & [b]abſq; odio	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
τὸ αἷμα ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα ἐν τῷ συναντή=	& inimicicijs quicq̃ ho=	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
rit ei. ſi ãt ſubito nõ p inimicitiã ipulerit eſt:	tum fecerit: & hoc audiẽ	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
σαι αὐτῷ· ἐὰν δὲ ἐξαπίνης οὐ δι' ἔχθραν ὥσῃ αὐτόν,	te populo fuerit cõpro=	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
aut ꝓiecerit in eũ oẽ vas nõ ex inſidijs: aut oi	batum: ooooooooooooo	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
ἢ ἐπιῤῥίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος οὐκ ἐξ ἐνέδρου, ἢ πᾶν	ooooooooooooooooo	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
lapide in quo moriet̃ in ipſo nõ ſciens: τ incide=	ooooooooooooooooo	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
τὶ λίθῳ ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ οὐκ ἰδὰς, καὶ ἐπιπέ=	ooooooooooooooooo	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
rit in illũ τ mortu[o] fuerit: ipe χο nõ timic[o] ei[o] fuit	ooooooooooooooooo	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
σκεῖ αὐτῷ καὶ ἀποθάνῃ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐχθρὸς αὐτῷ ἦν,	ooooooooooooooooo	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
neq; q̃rens malefacere ei: τ iudicabit cõgregatio	" atq[p] inter [q] percuſſorẽ	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
οὐδὲ ζητῶν κακοποιῆσαι αὐτόν, καὶ κρινεῖ ἡ συναγωγὴ	ooooooooooooooooo	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
inter eũ q̃ peusſit τ inter ꝓpinquũ ſanguine	[r]& [c]propinquum[r] ſãguiſ	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
ἀναμέσον τ πατάξαντος καὶ ἀναμέσον τ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα	nis [n]queſtio ventilata:	[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
κατὰ τὰ κρίματα ταῦτα, καὶ ἐξελεῖται ἡ συναγωγὴ τὸν φονεύ=	[s] liberabitur innocens	[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
σαντα ἀπὸ τ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, καὶ ἀποκατασήσουσιν	ooooooooooooooooo	[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
	[b]de [c]vltoris[o] manu: [u]& re	[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	
	ducetur per sententiam	[n]יֶהְדֳּפֶנּוּ [n] אוֹ [n] הִשְׁלִיךְ [n] עָלָיו [x] בְּצָדִיָּה	
		[r]וַיָּמֹת: [n] אוֹ [n] בְּאֵיבָה [n] הִכָּהוּ [n] בְיָדוֹ [r] וַיָּמֹת	
		[n]מַכֵּה [r] בְּיָדוֹ [r] וַיָּמֹת [r] מוֹת [r] הוּא [r] רֹצֵחַ [r] הוּא	
		[n]גֹּאֵל [p] הַדָּם [r] הוּא [r] יָמִית [r] אֶת [r] הָרֹצֵחַ	
		[n]בְּפִגְעוֹ [n] בּוֹ [r] הוּא [r] יְמִיתֶנּוּ: [n] וְאִם [n] בִּשְׂנאָה	

Vulgata Hebr. Ter. Hebr. Au. Ca. xxxv.

אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר
נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן נוס
הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ נָשָׁמֶן
הַקֹּדֶשׁ וְאִם יָצֹא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת נגל
גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נוס נָגַל מָלַט
שָׁמָּה וּמָצָא אֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם מִחוּץ
לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ וְרָצַח גֹּאֵל
הַדָּם אֶת הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָּם כִּי
בְּעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן
הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל
יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ וְהָיוּ שוב היה
אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם חקק
בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם נֶפֶשׁ בכה נפש
לְפִי עֵדִים יִרְצַח אֶת הָרֹצֵחַ וְעֵד פִּי עד רצח
אֶחָד לֹא יַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ לָמוּת וְלֹא ענה
תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר הוּא לקח
רָשָׁע לָמוּת כִּי מוֹת יוּמָת וְלֹא
תִקְחוּ כֹפֶר לָנוּס אֶל עִיר מִקְלָטוֹ
לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד מוֹת הַכֹּהֵן ישב
וְלֹא תַחֲנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר חנף
אַתֶּם בָּהּ כִּי הַדָּם הוּא יַחֲנִיף
אֶת הָאָרֶץ וְלָאָרֶץ לֹא יְכֻפַּר לַדָּם כפר
אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ בָּהּ כִּי אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ:
וְלֹא תְטַמֵּא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר טמא
אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן
בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Trāſl a. B. Hiero.

in vrbem ad quam ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo
confugerat. manebit
q̄ ibi donec facerdos
magnus qui oleo ſanc
cto vnctus eſt mortia
tur. Si interfector extra
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
fines vrbiū q̄ exulibus
deputate ſūt fuerit fugiē
tis & pcuſſus ab eo q̄
vltor ē ſanguinis: ab q̄
noxa erit qui eū occide
rit. Debuerat enim pfu
gus vſq; ad mortem
pontificis i vrbe reſide
re. Poſtq; aūt ille obie
rit homicida reuertetur
in terrā ſuā. Hec ſem
piterna erūt & legitia
in cūctis habitatiōibuſ
veſtris: homicida ooooo
ſub teſtibus puniet ur.
Ad vnius teſtimoniū
nullus condēnabitur.
Non ooooooooooooooo
accipietis precium ab
eo qui reus ē ſanguīs:
ſtatim & ipſe morietur
Exules & ooooooooooo
profugi ooooooooo ooo
ante mortem pōtificis
nullo modo ooooooooo
in vrbes ſuas reuerti
poterunt. nec polluatis
terram habitationis ve
ſtre que inſōtiū cruore
maculatur: nec aliter
expiari poteſt ooooooo
niſi per eius ſanguinē
qui alterius ſanguinem
fuderit: atq; ita emunda
bitur vīa poſſeſſio ooo
me ooooooooooooooo
ooooooooooooo oooooooo
cōmorāte vobiſcū. Ē
go ei ſū dñs qui habito
inter filios iſrael. ooo

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

cum cōgregatio in ciuitate cōfugij
αὐτὸν ἡ συναγωγὴ εἰς τὴν πόλιν τ φυγαδευτηρίου
eius: q cōfugit: τ habitabit ibi quous mo
αὐτ, οὗ κατέφυγεν, καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθά
riat ſacerdos magn⁹ qui vnctus eſt oleo
νῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃν ἔχρισαν αὐτὸν τῷ ἐλαίῳ τῷ
ſcto. ſi aūt egrius exterit homicida termios ci
ἁγίῳ. ἐὰν δὲ ἐξόδῳ ἐξέλθῃ ὁ φονεύσας τὰ ὅρια τῆς πό
uitatis in quā cōfugit illuc: τ inuenerit eū ꝓpin
λεως εἰς ἣν κατέφυγεν ἐκεῖ, καὶ εὑρη αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύ
quus ſanguīe extra termios ciuitatis cōfugij e
ων τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐ
ius: τ occiderit ꝓpinquus ſāguīe homi
τοῦ, καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν φονεύ
cidā: nō reus eſt. in cīs ciuitate cōfu
σαντα, οὐκ ἔνοχός ἐστιν. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῆς κατα
gij ciuo habitet ꝺonec moriatur ſacerdos ma
φυγῆς αὐτοῦ κατοικείτω ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέ
gnꝰ. τ poſtꝙ mortuꝰ fuerit ſacerdos magnus re
γας· καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ἐπα
uertetur homicida in trā poſſeſſio
νατραφήσεται ὁ φονεύσας εἰς τὴν γῆν τῆς κατα
nis ſue. τ erūt hec vobis in iuſtificatione iudi
ληξεως αὐτοῦ· καὶ ἔσται ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίμα
cij in gñatiōes veſtras in oibus habitatiōibus
τος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις
veſtris. oīs ꝺ occiderit aliq̄: per teſtes occi
ὑμῶν· πᾶς ὃς ἂν πατάξῃ ψυχήν, διὰ μαρτύρων φονεύ
detur homicidā: τ teſtis vnꝰ nō teſtificabitur
σει τὸν φονεύσαντα, καὶ μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσει
in aliq̄ vt moriatur. τ nō accipietis redēptiōes ꝓ
ἐπὶ ψυχὴν ἀποθανεῖν· καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα περὶ
aīa ab homicida reo exīſtentis
ψυχῆς παρὰ τοῦ φονεύσαντος τοῦ ἔνοχου ὄντος ἐκ
tericlā: morte eſt morietur. τ nō accipietis
θανεῖν, θανάτῳ γὰρ θανατωθήσεται· καὶ οὐ λήψεσθε
redēptionē et fugiat in ciuitatē cōfugiorū: vt
λύτρα τοῦ φυγεῖν εἰς πόλιν τῶν φυγαδευτηρίων, τ
rurſus habitet in trā: quouſq; moriatur ſacerdos
πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ γῆς, ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ
magnus. τ nō polluatis trā in qua vos
μέγας· καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν ἐφ' ἧς ὑμεῖς
habitatis in ea: nā ſāguis hic pol
κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς, τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτο
luit trā. τ nō expiabitur trā a ſāgui
νεῖ τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἐξιλασθήσεται γῆ ἀπὸ τοῦ αἵμα
ne effuſo ſup eā: ſi in ſāguine ei
τος τοῦ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ αἵματος τοῦ ἐκ
fundētis. τ nō polluetis trā in qua habitatis
χέοντος· καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε
in ea: in qua ego cōmoror inter vos. ego eſt ſum
ἐπ' αὐτῆς, ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκηνῶ ἐν ὑμῖν· ἐγὼ γάρ εἰμι
dñs habitans in medio filioꝝ iſrael.
κς ὁ κατασκηνῶν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. Ca 36.

Vulgata chal.

כָּרָה יִתַּב מוֹת
רַבָּב נָפַק עָרַק
שָׁכַח כְּטַל
יִתַּב
חֶסֶן יְהוֹ דוֹן
דּוּר יִתַּב
חוֹבַ כְּבֵל
עָרַק תּוּב יִתַּב
מוֹת חוֹב דָּם
כַּבָּר זָכָה אֲשַׁד
סָאַב שָׁרָא

Interp. chal.

illum in vrbem refugij fut ad quā fugerat. et habita
bit in ea donec moriatur ſacerdos magnus qui vnc⁹
eſt oleo ſancto. Si aūt egrediens egreſſus fuerit ho
micida a termino vrbis refugij ſui ad quaꝫ fugerat:
et inuenerit eum propinquus ſanguinis extra term
nuꝫ vrbis refugij ſui: τ occiderit cōſanguineus occiſi
homicidam: non erit reus ſanguinis. In vrbe enim
refugij ſui manebit donec moriatur ſacerdos magn⁹:
et poſtꝙ mortuus fuerit ſacerdos magnus: reuerte
tur occiſor in terrā poſſeſſionis ſue. Et erūt hec vobis
in decretū iudicij in gñationibus vſis in cunctis ha
bitationibus vſis. Quis qui occiderit aiam: p teſtes
occidatur homicida: τ vnus teſtis non teſtificabit in
morte hominis. Et non accipietis pecuniā pro homi
cida homicida q̄ eſt reus occiſionis: ſed occiſione occidet.
Neq; accipiatis pecuniā ab eo qui fugit in vrbem re
fugij vt reuertatur τ habitet in terra donec moriatur
ſacerdos. Neq; cōtaminetis terrā in qua vos habita
tis: quia ſanguis cōtaminat terrā: τ terra nō expiabi
tur a ſanguine innocente qui effuſus eſt in ea niſi per
ſanguinē eius qui effudit eum. Et non polluatis ter
ram in qua vos habitatis: quis maieſtas mea ma
net in medio eius. Quia ego vos: τ maieſtas mea ha
bitat in medio filiorum iſrael. Ca. 36.

Transla. Chal.

יתיה כְּנִשְׁתָּא לְקִרְיַת שֵׁיזְבוּתֵיהּ וְיִתֵּיב בַּהּ עַד דִּימוּת כָּהֲנָא רַבָּא דְּרַבִּי
יְתִיהּ בְּמַשְׁחָא קוּדְשָׁא: וְאִם מִיבַּק יִפּוֹק קְטוֹלָא מִן תְּחוּם קִרְיַת שֵׁיזְבוּתֵיהּ דְּיֵיעֵירוֹק
לְתַמָּן וְיִשְׁכַּח יָתֵיהּ גָּאֵל דְּמָא מַבָּרָא לְתְחוּם קִרְיַת שֵׁיזְבוּתֵיהּ וְיִקְטוֹל גָּאֵל דְּמָא יָת
קְטוֹלָא לֵית לֵיהּ דְּמָא וַאֲרֵי בְּקִרְיַת שֵׁיזְבוּתֵיהּ יְתֵיב עַד דִּימוּת כָּהֲנָא רַבָּא וּבָתַר דִּימוּת
כָּהֲנָא רַבָּא יְתוּב קְטוֹלָא לַאֲרַע אַחְסָנָתֵיהּ: וְיְהוֹן אִלֵּין לְכוֹן לִגְזֵירַת דִּין לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל
מְתַבָּנֵיכוֹן: כָּל דְּיִקְטוֹל נַפְשָׁא לְפוּם סָהֲדִין יִקְטוֹל יָת קְטוֹלָא וְסָהִיד חַד לָא יְסָהֵיד
בְּאֵנָשׁ לְמִתְקְטָל: וְלָא תְקַבְּלוּן מָמוֹן עַל אֵנָשׁ קְטוֹל דְּהוּא חַיָּיב לְמִיקְטָל אֲרֵי אִתְקְטָלָא
יִתְקְטֵל: וְלָא תְקַבְּלוּן מָמוֹן לְמֵיעֵירוֹק לְקִרְיַת שֵׁיזְבוּתֵיהּ לְמִיתֵּב בְּאַרְעָא עַד
דִּימוּת כָּהֲנָא: וְלָא תְחַיְּבוּן יָת אַרְעָא דְּאַתּוּן יָתְבִין בַּהּ אֲרֵי דְּמָא הוּא יְחַיֵּב יָת
אַרְעָא וְלְאַרְעָא לָא יִתְכַּפַּר עַל דְּם זַכָּאי דְּאִתְשַׁד בַּהּ אֶלָּהִין בְּדַם אַשְׁדְּיֵהּ: וְלָא
תְּסָאֲבוּן יָת אַרְעָא דְּאַתּוּן יָתְבִין בַּהּ דְּשָׁכִינְתִּי שַׁרְיָא בֵּינוֹהִי אֲרֵי אֲנָא יְיָ שָׁכִינְתִּי שַׁרְיָא
בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

Ca. xxxvi.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Καὶ προσῆλθον οἱ ἀρχοντες πατριῶν φυλῆς υἱῶν galaad filij machir filij manasse ex tribu filiorum galaad filij machir filij manasse ex tribu filiorum ioseph: & locuti sũt coram moyse: & coram ὧν Ἰωσήφ, καὶ ἐλάλησαν ἔναντι μωυσῆ, καὶ ἔναντι eleazar sacerdote: & coram principib⁹ domus fa- Ἐλεαζὰρ τ̃ ἱερέως, καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων οἴκων πα milliarũ filiorum israel. & dixerũt: dño nro trιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ εἶπαν, τῷ κυρίῳ ἡμῶν precepit dño reddere trã hereditatẽ ἐνετείλατο κύριος ἀποδοῦναι τὴν γῆν τῆς κληρονομίας in sorte filijs israel. & dño pre- ας ἐν κλήρῳ τ̃οῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. καὶ τῷ κυρίῳ συνέ cepit dño dare hereditatem salphaad τ̃αξε κύριος δοῦναι τὴν κληρονομίαν σαλπαὰδ τ̃ fratris nr̃i filiabus eius: & erũt vni ἀδελφοῦ ἡμῶν τ̃αῖς θυγατράσιν αὐτ̃, καὶ ἔσονται ἐπὶ tribuũ filiorũ israel vxores: & auferẽ τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ γυναῖκες, καὶ ἀφαιρεθή- tur sors eaꝝ de possessione pa- σεται ὁ κλῆρος αὐτῶν ἐκ τῆς κατοχέσεως τῶν πα trũ nr̃orũ: & apponetur in hereditatẽ τέρων ἡμῶν, καὶ προσεθήσεται εἰς τὸν κλῆρον φυλῆς tribus: dñb⁹ fuerit vxores: & ex sor τ̃ς φυλῆς, οἷς ἂν γένωνται γυναῖκες, καὶ ἐκ τ̃ κλή te hereditatis nr̃e auferetur. si aũt fuerit ρου τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται. ἐὰν δὲ γένωται ablatio filiorũ israel: & addetur heredi κ ἀφαίρεσις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ προσεθήσεται ἡ κληρο tatẽ eaꝝ ad hereditatẽ tribus dñb⁹ νομία αὐτῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον φυλῆς οἷς ἐὰν fuerit vxores: & ab hereditate tribus pr̃i γένωνται γυναῖκες, καὶ ἀπὸ τῆς κληρονομίας φυλῆς πατρῶν nostrorũ auferetur hereditas eaꝝ. & prece ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν. καὶ ἐνετείλα pit moyses filijs israel per preceptũ dñi: το μωυσῆς τ̃οῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ διὰ πρόσταγματος κυ, dicẽs: sic trib⁹ filiorũ ioseph dicũt: hoc λέγων, οὕτως φυλὴ υἱῶν Ἰωσὴφ λέγουσι τοῦτο τὸ ῥ̃ημα ὃ συνέταξε κύριος τ̃αῖς θυγατράσι σαλπαάδ, dicẽs: cui⁹ placuerit coram eis sint vxo- λέγων, οὐδενὶ ἀρέσκει ἐναντίον αὐτῶν ἔσωσαν γυναῖ- res: verũtamẽ de ppio pr̃is eaꝝ sint vxo κες, πλὴν ἐκ τ̃ δήμου τ̃ πατρὸς αὐτῶν ἔσωσαν γυ res: & nõ reuertetur hereditas ναῖκες, καὶ οὐχὶ προσαφήσεται κληρονομία τοῖς filijs israel a tribu in tribũ: qñ dubꝫ in hereditate υἱοῖς Ἰσὴλ ἀπὸ φυλῆς ἐπὶ φυλήν, ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς tribus paterne adherebit filij israel: & ois φυλῆς τῆς πατρικῆς προσκολληθήσεται οἱ υἱοὶ Ἰσὴλ, καὶ πᾶσα filia ppinqua hereditatẽ ex tribub⁹ filiorũ israel: vni θυγάτηρ ἀγχιστεύουσα κληρονομίαν ἐκ τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσὴλ, ἑνὶ

Trãsla. B. Hiero.

Accesserũt Ca. 36. autem & principes familiarum galaad filij machir filij manasse de cognatione filiorum ioseph: & locuti sunt coram moyse & coram principibus filiorum israel: atq; dixerũt. Ti- bi dño nostro precepit dominus vt terram sorte dimidere filijs israel: & dño nostro mandatum est per verbum dñi vt daret possessionem salphaad fratris nostri filiabus eius. Et sint vxores alicui de filijs tribũ filiorum israel: & minuetur possessio earũ a possessione patrum nostrorum: & addetur possessionẽ tribus in quibus fuerint vxores: & de sorte hereditatis nr̃e minuetur. Et cum fuerit iubileus filijs israel: addetur possessio earũ ad possessionẽ tribus cui fuerint vxores: & de possessione tribus patrũ nr̃orum minuetur possessio earũ. Præcepitq; moyses filijs israel iuxta verbũ dñi dicens. Recte tribus filiorum ioseph loquitur. Iste est sermo quez precepit dñs super filiabus salphaad dicens. Quibus placuerit in oculis suis sint vxores: verũtamẽ hoib⁹ cognationis tribus pr̃is sui sint vxores. et nõ transferat hereditas filiorum israel de tribu in tribũ: sed vnguli possessionẽ tribus patrũ suorum adherebũt filij israel. & ois filia heres possessionis de tribu filiorum israel vni

Ter. Heb. Au. Ca. xxxvi. Pritiua heb.

Ca. xxxvi	
וַיִּקְרְבוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת	
לְמִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גִלְעָד בֶּן מָכִיר בֶּן	A
מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי יוֹסֵף	
וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי	
הַנְּשִׂאִים רָאשֵׁי אָבוֹת לִבְנֵי	
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֶת אֲדֹנִי צִוָּה	
יְהוָה לָתֵת אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה	
בְּגוֹרָל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאדֹנִי צִוָּה	
בַּיהוָה לָתֵת אֶת נַחֲלַת צְלָפְחָד אָחִינוּ	
לִבְנוֹתָיו וְהָיוּ לְאִחַד מִבְנֵי שִׁבְטֵי בְנֵי	
יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרְעָה נַחֲלָתָן	B
מִנַּחֲלַת אֲבוֹתֵינוּ וְנוֹסַף עַל נַחֲלַת	
הַמַּטֶּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת	
נַחֲלָתֵנוּ יִגָּרַע וְאִם יִהְיֶה הַיֹּבֵל לִבְנֵי	
יִשְׂרָאֵל וְנוֹסְפָה נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת	
הַמַּטֶּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִנַּחֲלַת	
מַטֵּה אֲבוֹתֵינוּ יִגָּרַע נַחֲלָתָן וַיְצַו	
מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְהוָה	
לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי יוֹסֵף דֹּבְרִים זֶה	
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִבְנוֹת	
צְלָפְחָד לֵאמֹר לַטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם	
תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ לְמִשְׁפַּחַת מַטֵּה	
אֲבִיהֶם תִּהְיֶינָה לַנָּשִׁים וְלֹא תִסַּב	
נַחֲלָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל	
מַטֶּה כִּי אִישׁ בְּנַחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתָיו	
יִדְבְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל בַּת יֹרֶשֶׁת	
נַחֲלָה מִמַּטוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד	

Interp. chal.

Accesserũt aũt principes patrũ familiarũ filiorũ galaad filij machir filij manasse de cognatione filiorũ ioseph: & locuti sunt coram moyse & coram ductibus et principibus patrũ filiorũ israel: atq; dixerunt. Dñs meus precepit vt daretur terra per sortẽ in possessionem filijs israel: & dño meo mandatũ est per verbum dñi vt daret possessio salphaad fratris nri filiabus eius. Et sint vxores alicui de filijs tribũ filiorum israel: & minuetur possessio earũ a possessione patrum nostrorum: & addetur ad possessionẽ tribus cui fuerint vxores: & de sorte hereditatis nr̃e minuetur. Et cum fuerit iubileus filijs israel: addetur possessio earũ ad possessionẽ tribus cui fuerint vxores: & de possessione tribus patrũ nr̃orum minuetur possessio earũ. Præceptitq; moyses filijs israel iuxta verbũ dñi dicens. Recte tribus filiorum ioseph loquitur. Iste est sermo quez precepit dñs sup filiabus salphaad dicens. Quibus placuerit in oculis suis sint vxores: verũtamẽ hoib⁹ cognationis tribus pr̃is sui sint vxores. et nõ transferat hereditas filiorum israel de tribu in tribũ: sed vnguli possessionem tribus patrũ suorum adherebũt filij israel. & ois filia heres possessionis de tribu filiorum israel vni

Pritiua chal.

רֹאשׁ	
רַבָּנָן רַבָּנ	
נָתַן חָסַן פָּקַד	
אָמַר הָוָה אָחַד	
נָשָׂה מָנַע יָסַף	
אָמַר כָּלַל בָּנָה	
תָּמַן	
סָחַר	
דָּבַק גָּר יָרַת	

Transla. Chal.

וְקָרִבוּ רֵישֵׁי אֲבָהָתָא לְזִיעַת בְּנֵי גִלְעָד בַּר מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה מִזַּרְעִית בְּנֵי יוֹסֵף וּמַלִּילוּ
קֳדָם מֹשֶׁה וּקְדָם רַבָּרְבַיָּא רֵישֵׁי אֲבָהָתָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אִתְרְעִי רִבּוֹנִי פַּקִּידְ יְיָ
לְמִיתַּן יָת אַרְעָא בְּאַחְסָנָא בְּעַדְבָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְרִבּוֹנִי אִתְפַּקַּד בְּמֵימְרָא דַּיְיָ לְמִתַּן
יָת אַחְסָנַת צְלָפְחָד אָחוּנָא לִבְנָתֵיהּ וִיהֵוְיָן לְחַד מִבְּנֵי שִׁבְטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁין ׀׀
וְתִתְמְנַע אַחְסָנַת הֵן מֵאַחְסָנַת אֲבָהָתָנָא וְתִתּוֹסַף עַל אַחְסָנַת שִׁבְטָא דְּיִהְוְיָן לָהוֹן וּמֵעֲדַת
אַחְסָנַתָּנָא יְתַמְנַע וְהִי יוֹבְלָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתּוֹסַף אַחְסָנַתְהֶן עַל אַחְסָנַת שִׁבְטָא
דְּיִהְוְיָן לָהוֹן וּמֵאַחְסָנַת שִׁבְטָא דַּאֲבָהָתָנָא יִתְמְנַע אַחְסָנַתְהֶן וּבְקִידְ מֹשֶׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַל מֵימְרָא דַּיְיָ לְמֵימַר קֳשׁוֹט שִׁבְטָא דְּבְנֵי יוֹסֵף מְמַלְלִין הָדֵין הִתְנַמָּא לְפַקִּידְ יְיָ לִבְנָת
צְלָפְחָד לְמֵימַר לְרַתְקִין בְּעֵינֵיהֶן יְהוֹן לְנָשִׁין בְּרַם לְזַרְעִית שִׁבְטָא דַּאֲבוּהֶן יְהוֹיְן
לְנָשִׁין וְלָא תִסְחַר אַחְסָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא אֲרֵי גְּבַר בְּאַחְסָנַת שִׁבְטָא
דַּאֲבָהָתֹהִי יִדְבְּקוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל בְּרַתָּא מְיָרֶתֶת אַחְסָנָא מִשִּׁבְטַיָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַד

Pritiua heb. | Cer. Heb. | Deut. | Ca. i. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲבִיהֶם תִּהְיֶה לְהֶם
לְאִשָּׁה לְמִשְׁפַּחַת מַטֵּה בְנֵי יִרְשׁוּ
אִישׁ נַחֲלַת אֲבֹתָיו: וְלֹא תִסֹּב
נַחֲלָה מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר כִּי אִישׁ
בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד: וַתִּהְיֶינָה
מַחְלָה תִרְצָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה
וְנֹעָה בְּנוֹת צְלָפְחָד לִבְנֵי
דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים: מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי
מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וַתְּהִי
נַחֲלָתָן עַל מַטֵּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן:
אֵלֶּה הַמִּצוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן
יְרֵחוֹ:

Ca. i.

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר
בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין
תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב: אַחַד
עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד
קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה
בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵהֶם:
אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ

Pritiua chal.

הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת
עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת
בְּאֶדְרֶעִי: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב
הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת
לֵאמֹר: בָּאֵר הֵיטֵב

Interp. chal.

de familia tribus pris sui sit in vxorē: vt hereditēt filij israel singuli possessionē patrū suox: t nō trāsferat possessio de vna tribu i aliā tribū: sed vnusqsq tribus filiox israel adhereat possessioni sue. sic precepat dñs moysi ita fecerūt filie salphaad. Et fuerūt in vxores masla t thersa t egla t melcha t noa filie salpaad filijs patrui sui in cognatiõe filiox manasse filij ioseph fuerūt in vxores: t fuit possessio eax in tribu familie patris eax. Hec sunt precepta t iudicia que mandauit dñs per moysen filijs israel in cãpestribus moab iuxta iordanē hiericho. Explicit liber numeri.

Incipit liber penteronomij. Ca. i.

Hec sunt verba q̃ locutus est moyses cũ omni israel trans iordanē: corripuit eos eo q̃ peccauerūt in deserto: t q̃ irritauerūt deū in cãpestribꝰ cõtra mare rubrū: t i pharā vbi murmurati sūt aduersus mãna: et in aseroth vbi irritauerūt deū sup carnes: t i eo q̃ fecerūt vitulū aureū. Iter vndecim dierū est de oreb p viam montis seir vsq; ad cades barne. Et factū est in q̃dragesimo anno in vndecimo mẽse primo die mẽsis: locutus est moyses cum filijs israel iuxta oia que preceperat dñs vt diceret eis. Postq̃ percussit seon regē

* de eadē tribu maritos accipiēt : ooooooooooo
ꝛvt hereditas permaneat in familiis: ooooooooo
nec sibi miscentur oo
ooooooooooooooo ooooooo
tribus: sed ita ooooooo
ooooooooooooooooooo
maneant ooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
vt a domino separate sunt. ooooooo ooooooo
Fecerunt filie salphaad: vt sibi fuerat impatū: & nupserūt maala & thersa & egla & melcha & noa filiis ooooooo
ooooooooooooooooooooo
patrui sui de familia oo
ooooooooooooooooooooo
manasse: qui fuit filius ioseph: & ooooooooo
possessio ẽillis fuerat attributa māsit i tribu & familia patris earū. Hec sunt mãdata atq̃ iudicia q̃ mãdauit dñs p manū moysi ad filios israel in cãpestribus moab supra iordanē contra hiericho.

Explicit liber Nũeri. Incipit liber Elle addebarim qui Deuteronomiũ prenotatur. Ca. i.

Hec sunt verba q̃ locutus ẽ moyses ad oẽm israel trãs iordanẽ i solitudie campestri cõtra mare rubrũ iter pharã & thofel & labã & aseroth: vbi auri est plurimũ: vndeci die de oreb p viã mõtis seir vsq; cadesbarne. oooo
Quadragesimo anno vndecimo mense primo die mensis oooooo
locutus est moyses ad filios israel omnia oo
que precepera illi do minus: vt diceret eis: oo
postq̃ percussit seõ regem oooooooooooooo

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

εσχατος ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἔσονται γυναῖκες: ἵνα ἀγχιστεύσωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἕκαστος τὴν hereditate paterna sua: t nõ circũuertet hereditas ex tribu in tribũ aliã: sed κληρονομίαν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ, καὶ οὐ περιελεύσεται φύσεως κλῆρος ἐκ φυλῆς ἐπὶ φυλὴν ἑτέραν, ἀλλ' adhibet in hereditate sua adherebũt λ' ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ προσκολληθήσονται filij israel. quẽadmodũ pcepit dñs ad moy υἱοὶ ἰσραήλ· ὃν τρόπον συνέταξε κύριος πρὸς μωυ sen: sic fecerũt filie salphaad. t σῆν, οὕτως ἐποίησαν θυγατέρες σαλπαάδ· καὶ fuerũt maala t thersa t egla t mel ἐγένοντο μααλὰ καὶ θερσὰ καὶ ἀιγλὰ καὶ μελ cha t noa filie salphaad: cõsobrinis χὰ καὶ νουὰ θυγατέρες σαλπαάδ, τοῖς ἀνεψιοῖς suis de populo manasse filiox ioseph fueαὐτῶν ἐκ τοῦ δήμου μαναασσῆ υἱῶν ἰωσὴφ ἐγενή rũt vxores. t fuit hereditas eax θησαν γυναῖκες· καὶ ἐγενήθη ἡ κληρονομία αὐτῶν in tribu populi patris sui. hec ἐν τῇ φυλῇ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῶν. αὗται αἱ pcepta t iustificatiões t iudicia: q̃ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ pcepit dñs in manu moysi filijs israel ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ in occidente moab in iordane cõtra hiericho. ἐν δυσμῶν μωὰβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἰεριχώ.

Explicit liber Numeri.

Incipit liber Deuteronomiũ. Ca. i.

Hec verba q̃ locutꝰ ẽ moyses oẽi ταῦτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησε μωυσῆς παντὶ israel trans iordanẽ in deserto ad occiἰσραὴλ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσ dẽtẽ prope rubrũ mare inter pha μὰς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναμέσον φαrã thophel t laba t aseroth t aurifodinas: ρὰν τοφὸλ καὶ λοβὸν καὶ ἀυλὸν καὶ καταχρύσια, vndecim dies ex oreb via sup mõtẽ seir vsq; ad ca ἕνδεκα ἡμερῶν ἐκ χωρὴβ ὁδὸς ἐπὶ ὄρος σηὶρ ἕως κα dem barne. t factũ ẽ in quadragesimo ãno in δης βαρνή· καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐν vndecimo mẽse prima mẽsis: locutꝰ ẽ moy τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐλάλησε μωυ sen ad oẽs filios israel iuxta oia q̃cq̃ σῆς πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα precepit ei dñs ad illos postq̃ p ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὸ πα cussit seõ regẽ τάξαι τὸν σηὼν βασιλέα

Transla. Chal.

וְעַיְתִית שִׁבְטָא דְּאָבוּהָא תְּהֵי לְאִנְתּוּ בְּדִיל דְּיֵרְתּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחְסָנַת אֲבָהָתּוֹהִי:
וְאַחְסָנַתָּא מִשִּׁבְטָא לְשִׁבְטָא אוֹחֳרָנָא אֲרֵי גְּבַר בְּאַחְסָנַתֵּיהּ יְדַבְּקוּן שִׁבְטַיָּא
עִם יִשְׂרָאֵל: כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבְדָא בְּנָת צְלָפְחָד: וַהֲוָאָה מַחְלָה תִּרְצָה
וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנָת צְלָפְחָד לִבְנֵי אַחֲנֹהֶן לְנָשִׁין: מִזַּרְעִית בְּנֵי מְנַשֶּׁה בַּר יוֹסֵף
הֲוָה לְנָשִׁין וַהֲוַת אַחְסָנַתְהֶן עַל שִׁבְטָא דְּזַרְעִית אֲבוּהֶן: אִלֵּין פִּקּוּדַיָּא וְדִינַיָּא דְּפַקִּיד
יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁרְיָא דְּמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִּירֵחוֹ:

Ca

אִלֵּין פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא אוֹרַח
הוֹעַל דְּחָנוּ בְּמַדְבְּרָא וְעַל דְּאִרְגִּיזוּ בְּמִשְׁרָא לְקֳבֵל יַם סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין אִתְבָּלוּ עַל מַגָּא
עֲשַׂר יוֹמִין מֵחוֹרֵב אוֹרַח טוּרָא דְּשֵׂעִיר עַד רְקָם גֵּיאָה: וַהֲוָה בְּאַרְבְּעִין שְׁנִין בְּעַשְׁרִי
בְּחַד לְיַרְחָא מַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דְּפַקִּיד יְיָ יְהֵי לְהוֹן: בָּתַר דְּמָחָא יָת סִיחוֹן מַלְכָּא

amorreox qui habitauit in eſebō: τ og re
ἀμορραίων τὸν κατοικήσαντα ἐν ἐσεβών, καὶ ὤγ βα
gem basan qui habitauit in aſtaroth τ in
σιλέα τῆς Βασὰν τὸν κατοικήσαντα ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν
edrai trãs iordanẽ in tra moab: cc
ἐδραϊν ἐν τῷ πέραν τ Ἰορδάνου ἐν γῇ μωάβ, ἤρξα=
pit explanare moyſes legẽ hanc: dicẽs: do
το διασαφῆσαι μωυσῆς τὸν νόμον τοῦτον, λέγων, κύ
min⁹ deus nr locut⁹ ẽ nobis in choreb: dicẽs: ſuf
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν χωρὴβ, λέγων, ἱκα
ficiat vobis habitare in mõte hoc. reuertã=
νούσθω ὑμῖν κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· ἐπιστρέ=
mini τ diſcedite vos τ ingredimini in mõtẽ
φητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς ὄρος
amorreox: τ ad oẽs circũhitatores araba
ἀμορραίων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς περιοίκους ἀραβὰ,
ad mõtẽ τ cãpũ τ ad meridiẽ τ maritimã trã
εἰς ὄρος καὶ πεδίον καὶ πρὸς λίβα καὶ παραλίαν γῆν
chananeox τ antilibanõ vſq; ad flumẽ
χαναναίων καὶ ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ
magnũ flumẽ euphratẽ. en tradidi⁓
μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου. ἴδετε παραδέδωκα
coã vobis trã: ingrẽdiẽtes poſſidete
ἐνώπιον ὑμῶν τὴν γῆν, εἰσπορευθέντες κληρονομήσατε
trã: q̃ iurauit patribus vr̃is abraam
τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν τῷ ἀβραὰμ
τ isaac τ iacob dare eis τ
καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακὼβ δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ
semini eox post eos. τ dixi ad vos in
σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτούς· καὶ εἶπον πρὸς ὑμᾶς ἐν
tẽpore illo: dicẽs: nõ potero ſolus ferre
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, οὐ δυνήσομαι μόνος φέρειν
vos: dñs deus vr̃ multiplicauit vos. τ ecce eſtis ho
ὑμᾶς, κς̃ ὁ θς̃ ὑμῶν ἐπλήθυνεν ὑμᾶς· καὶ ἰδοὺ ἐστὲ τὴ
die ſicut aſtra celi multitudie. dñs de⁹
μερον ὡσεὶ τὰ ἄστρα τ οὐρανοῦ τῷ πλήθει· κς̃ ὁ θς̃
pfus vr̃ox addat vobis vt ſitis millies pluri
ὢν πατέρων ὑμῶν πρόσθεν ὑμῖν ὡς ἐστὲ χιλιοπλασί
es: τ bñdicat vobis ſicut locutus ẽ vobis.
ως, καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν.
quõ potero ſolus ferre laborẽ vr̃m τ
πῶς δυνήσομαι μόνος φέρειν γὰρ κόπον ὑμῶν καὶ τὸν
pondus vr̃m τ iurgia vr̃a. date ex
ὑπόλοιπον ὑμῶν καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν. δότε ἐκ
vobis viros ſapiẽtes τ gnaros τ itelligẽtes
τοῖς ἄνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς
in trib⁹ vr̃as: τ ſtatuã eos ſup
εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ κατασήσω αὐτοὺς ἐφ' ὑ
vos duces vr̃os. τ rñdiſtis mihi: τ ot
μᾶς ἡγουμένους ὑμῶν. καὶ ἀπεκρίθητέ μοι, καὶ εἶ=
xiſtis: bonũ λόγῳ qñ locutus es
πατε, καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας

'ammorreorũ:ᵐqui ⁿha
bitaut⁰in eſebon ∞∞∞
ᵖ&ᵍog ʳregẽ ˢbaſan:ᵗqui
ᵘmanſit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣin aſtaroth &ʸ in edrai
'trans⁰iordanem ∞∞∞
ᵇin terra ᶜmoab. ᵈCepit=
q̃ ᵉmoyſes ᶠexplanare
ᵍlegem &ʰ dicere.'Domi
nus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐdeus noſter ⁿ locutus ẽ
ᵒad nos ᵖin oreb ᵍdicens.
ʳSufficit⁰ vobis q̃ˢi'hoc
ᵘmonte ᵛmãſiſtis. 'Reuer
timini ᵇ& venite adᶜmõ=
tẽ ᵈammorreorũ ᵉ & ad
ᶠcetera q̃ᵍci ₚxima ſunt
ʰcãpeſtria atq; ⁱmõtana
ᵏ& hũiliora loca ˡcontra
meridiẽ ᵐ& iuxta littus
ⁿmaris⁰terrã ᵖchananeo
rũ ᵍ& libani ʳvſq; adˢflu=
mẽ ᵗmagnũ ᵘeufratẽ. ᵛen
iquit ʷtradidi ˣvobis. ʸ In
gredimini ᶻ& poſſidete
ᵃcam: ᵇiper ᶜquam ᵈiura=
uit ᵉdñs ᶠpatribus veſtris
ᵍabraam ʰiſaac ∞∞∞∞∞
ⁱ& iacob: ʲvt daret illam
ᵏeis ˡ& ſemini eorum ∞
ᵐpoſt eos. ⁿ Dixiq; ᵒvobis
ᵖillo ᵠin tempore. ∞∞∞∞
ʳNon ˢpoſſum ᵗſolus ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘſuſtincre ᵛvos: quaʷdo=
minus ˣdeus ʸveſter ᶻmul
tiplicauit ᵃvos : ᵇ& eſtis
ᶜhodie ᵈſicut ſtellæ ∞∞∞
ᵉcæli ᶠplurimi. ᵍ Dñs ʰde=
us ⁱpatrũ ʲveſtrorum ᵏad
dat ˡad hunc numerum
multa ᵐmilia: ∞∞∞∞∞∞
ⁿ& bñdicat ᵒvobis ᵖ ſicut
ᵠlocutus eſt . ∞∞∞∞∞∞
ʳNõ ˢvalco ᵗſolus ᵘnego=
cia veſtra ˣſuſtinere ʸ& põ
dus ᶻ& iurgia. ᵃDate ex
ᵇvobis ᶜviros ᵈſapiẽtes
ᵉ& gnaros: quorũcõuer
ſatio ſit ₚbata ᵍi tribub⁰
veſtris: ʰvt ponã eos vo
bis ⁱprincipes. Tunc ʲrñ
diſtis ᵏmihi. ˡBona ᵐres ẽ
ⁿquam ᵒvis ∞∞∞∞∞∞∞

יָשַׁב	ᵗהָאמרי ᵐ אֲשֶׁר ⁿיוֹשֵׁב ᵒ בְּחֶשְׁבּוֹן				
	ᵖוְאֶת ᵍעוֹג ʳמֶלֶךְ ˢהַבָּשָׁן ᵗאֲשֶׁר ᵘ יוֹשֵׁב				
	ᵛבְּעַשְׁתָּרֹת ʷבְּאֶדְרֶעִי ˣנָשִׂיא ʸהַיַּרְדֵּן				
יָאֵל	ᶻבְּאֶרֶץ ᵃמוֹאָב ᵇהוֹאִיל ᶜמֹשֶׁה ᵈ בֵּאֵר				
	ᵉאֶת ᶠ הַתּוֹרָה ᵍהַזֹּאת ʰלֵאמֹר ⁱיְהוָה				
	ᵐאֱלֹהֵינוּ ⁿדִּבֶּר ᵒאֵלֵינוּ ᵖבְּחֹרֵב ᵍלֵאמֹר				
יָשַׁב פָּנָה נָסַע	ʳרַב ˢלָכֶם שֶׁבֶת ᵗבָּהָר ᵘהַזֶּה ᵛפְּנוּ ʷוְסָעוּ				
בּוֹא	ˣלָכֶם ʸוּבֹאוּ ᶻהַר ᵃהָאֱמֹרִי ᵇוְאֶל ᶜכָּל				
	ᵈשְׁכֵנָיו ᵉבָּעֲרָבָה ᶠהָר ᵍוְהַשְּׁפֵלָה				
	ʰוְהַנֶּגֶב ⁱוְחוֹף ʲהַיָּם ᵏאֶרֶץ ˡהַכְּנַעֲנִי				
	ᵐוְהַלְּבָנוֹן ⁿעַד ᵒהַנָּהָר ᵖהַגָּדֹל ᵍנְהַר ʳפְּרָת				
נָתַן פָּנָה	ˢרְאֵה ᵗנָתַתִּי ᵘלִפְנֵיכֶם ᵛאֶת ʷהָאָרֶץ				
בּוֹא יָרַשׁ שָׁבַע	ˣבֹּאוּ ʸוּרְשׁוּ ᶻאֶת ᵃהָאָרֶץ ᵇאֲשֶׁר ᶜנִשְׁבַּע				
	ᵈיְהוָה ᵉלַאֲבֹתֵיכֶם ᶠלְאַבְרָהָם ᵍלְיִצְחָק				
נָתַן	ʰוּלְיַעֲקֹב ⁱלָתֵת ʲלָהֶם ᵏוּלְזַרְעָם ˡ				
	ᵐאַחֲרֵיהֶם ˡ וַאֲמַר ⁿאֲלֵכֶם ˢבָּעֵת ˡ				
יָכַל לְבַד	ᵗהַהִוא ˡלֵאמֹר ᵘלֹא ᵛאוּכַל ʷלְבַדִּי				
נָשָׂא נָשָׂא	ˣשְׂאֵת ʸאֶתְכֶם ᶻיְהוָה ᵃאֱלֹהֵיכֶם ᵇהִנֵּה				
רוֹב יָהַב	ᶜאֶתְכֶם ᵈכַּאֲשֶׁר ᵉדִּבֶּר ᶠלָכֶם ᵍ				
בִּין	ʰאֵיכָה ⁱאֶשָּׂא ʲלְבַדִּי ᵏטָרְחֲכֶם ˡוְמַשָּׂאֲכֶם				
שׁוּם עָנָה	ᵐוְריבְכֶם ⁿהָבוּ ᵒלָכֶם ᵖאֲנָשִׁים ᵍחֲכָמִים				
אָמַד	ʳוּנְבֹנִים ˢוִידֻעִים ˡלְשִׁבְטֵיכֶם				
	ᵗוְאָשִׂימֵם ᵘרָאשֵׁיכֶם ᵛוַתַּעֲנוּ ʷאֹתִי				
	ˣוַתֹּאמְרוּ ʸטוֹב ᶻהַדָּבָר ᵃאֲשֶׁר ᵇדִּבַּרְתָּ				

Interp.chal.

amorreox qui habitabat in eſebon: τ og regẽ baſan
qui hitabat in aſtharot in edrai. Ɛ rauo iordanez in
terra moab cepit moyſes explanare doctrinaz legis
hui⁹: dicẽs. Dñs deus nr̃ locut⁹ eſt nobiſcũ in oreb q̃
cens. Sufficit vobis q̃ mãſiſtis in hoc mõte. Reuerti
mini τ mouete caſtra vr̃a τ igredimini in mõtẽ amor
rei τ in oia vicinia eius q̃ ſunt in cãpeſtrib⁹ τ in mõte
et in hũ:loczib⁹ locis τ in austro τ in portubus maris
in terrã chananeox τ libani vſq; ad flumiñ magnũ qui
eſt flumẽ euphratez. videte q̃ tradidi terrã in cõſpectu
vr̃o. Ingredimini τ poſſidete terram ſup quã iurauit
dñs patribus vr̃is abrahã iſaac τ iqcob vt daret eam
illis τ filijs eox poſt eos. et dixi vobis in tpe illo di-
cens. Non poſſum ego ſolus ſuſtinere vos. dñs deus
veſter multiplicauit vos: τ ecce vos eſtis hodie ſicut
ſtelle celi in multitudine. Dñs de⁹ patrũ vr̃ox addat
ſup vos millies ſup id qđ nũc eſtis: τ benedicat vobis
ſicut locutus eſt vobis. quomodo ſuſtinebo ego ſolus
laborẽ veſtrũ τ negocia veſtra τ iudicia vr̃a. Date ex
vobis viros ſapientes τ prudẽtes τ ſcientes in tribu
bus vr̃is: τ conſtituã eos principes ſup vos. et reſpõ
diſtis mihi atq; dixiſtis. Rectũ eſt verbũ qđ locut⁹ es

Pritiua chal.

יתב	
שרא אמר	
פנא פנה נטל	
נור שרא	
רבב חזה	
חסן קום נתן	
יכל סגא	
ברך	
סגר דון יהב	
ידע תוב	

Transl.Chal.

דְּאֱמוֹרָאָה דְּיָתִיב בְּחֶשְׁבּוֹן וְיָת עוֹג מַלְכָּא דְּסַתְנָן דְּיָתִיב בְּעַשְׁתָּרוֹת בְּאֶדְרֶעִי בְּעֶבְרָא
דְּיַרְדְּנָא בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב שָׁרִי מֹשֶׁה בָּרִישׁ יָת אוֹלָפָן הָדָא לְמֵימָר וְיָי
אֱלָהָנָא מַלִּיל עִמָּנָא בְּחוֹרֵב לְמֵימָר סַגִּי לְכוֹן דְּיִתְבְּתוּן בְּטוּרָא הָדֵין וְאִתְפְּנוֹ וְטוֹלוּ
לְכוֹן וְעוֹלוּ לְטוּרָא דְּאֱמוֹרָאָה וּלְכָל מַדְּרוֹהִי בְּמִשְׁרָא בְּטוּרָא בְּשְׁפֵלְתָא וּבְדָרוֹמָא
וּבְסַבַּר יַמָּא אַרְעָא דְּכְנַעֲנָאָה וְלִבְנָן עַד נַהֲרָא רַבָּא נַהֲרָא פְּרָת: חֲזִי דְּיַהֲבִית קֳדָמֵיכוֹן יָת
אַרְעָא עוֹלוּ וְאֵסְחְנוּן יָת אַרְעָא דְּקַיֶּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִיתַּן
לְהוֹן וְלִבְנֵיהוֹן בָּתַר יְהוֹן: וַאֲמַרִית לְכוֹן בְּעִדָּנָא הַהִיא לְמֵימָר לֵית אֲנָא יָכִיל בְּלְחוֹדִי
לְסוּבָרָא יָתְכוֹן: יְיָ אֱלָהֲכוֹן אַסְגִּי יָתְכוֹן וְהָא אִיתֵימוֹן יוֹמָא דֵין כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לַסָּגִיאִין:
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן יוֹסֵף עֲלֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן אֶלֶף זִמְנִין וִיבָרֵךְ יָתְכוֹן כְּמָא דְּמַלִּיל לְכוֹן: אֵסוּבַר
בִּלְחוֹדַי טָרְחֲכוֹן וְעִסְקֵיכוֹן וְדִינְכוֹן: הָבוּ לְכוֹן גְּבַר חַכִּימִין וְסוֹכְלְתָנִין וּמַנְדְּעִין
לְשִׁבְטֵיכוֹן וְאֵימָנִינוּן רֵאשִׁין עֲלֵיכוֹן: וַאֲתֵיבְתּוּן יָתִי וַאֲמַרְתּוּן תַּקִּין פִּתְגָמָא דְּמַלֵּילְתָּא

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
	ס לַעֲשׂוֹת׃			[o]facere. [c]Tulicꝫ de	facere. τ accept ex vobis viros sapiẽtes τ
עָשָׂה לָקַח׃				[b]tribubus vestris [f]viros	ποιῆσαι. καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφοὺς καὶ
	שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידֻעִים			[k]sapientes [f]& nobiles:	gnaros τ intelligẽtes in trib° vris: τ
נָתַן אֹתָ֫	ם וְאֶתֵּן אוֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם			[m]& cõstituã eos [o]prin=	ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς εἰς τὰς φυλάς ὑμῶν, καὶ
שׂוּר מֵאָה	שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי			cipes [q]tribunos [s]& centuriões	statui eos prẽesse inter vos tribunos
	חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת וְשֹׁטְרִים			[u]& quinquagenarios	κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους
צִוָּה	לְשִׁבְטֵיכֶם׃ וָאֲצַוֶּה אֶת שֹׁפְטֵיכֶם			[r]ac decanos: q docerent	τ centuriones τ quinquagenarios τ decu
	בֵּעֹת הַהוּא לֵאמֹר שָׁמֹעַ בֵּין			vos singula.	κὰι ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δε=
אָח	אֲחֵיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין אִישׁ			[c]Precepiꝫ eis	rtiones τ magistros iudicib° ve
גֵּר נָכְרִי	וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ׃ לֹא תַכִּירוּ			[b]dicens. [f]Audite illos:	κάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς τοῖς κριταῖς ὑ=
	פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֵל			[m]& q[d]iustũ est [m]iudica=	stris. τ pcepi iudicib° vris in tẽ
לֹא תָגוּר מִפְּנֵי אִישׁ כִּי	תִשְׁמְעוּן לֹא תַנוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי			te. [o]Siue ciuis sit ille	μῶν. καὶ ἐνετειλάμην τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καὶ
שֶׁמַע גּוּר	הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר			[q]siue [f]pegrinus: [u]nulla e	tof. 7.c
	אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן אֵלַי			rit distantia personarũ.	pore illo: dicens: audite inter ffes
קָרֵב	וּשְׁמַעְתִּיו׃ וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת			[x]Ita paruum [f]audietis	ρῶ ἐκείνῳ, λέγων, διακούετε ἀναμέσος τῶν ἀδελ=
	הַהוּא אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר			[b]vt magnum.	xẽa. 19.c.
עָשָׂה יָלַד	תַּעֲשׂוּן׃ וַנִּסַּע מֵחֹרֵב וַנֵּלֶךְ אֶת כָּל			[b]nec accipietis [g]cui usq̃	φῶν ὑμῶν, καὶ κρίνετε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρὸς
דֶּרֶךְ גָּדֹל וְנוֹרָא הַהוּא	הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא			[f]personam: [b]quia	καὶ ἀναμέσον ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον προ=
רְאֵה	אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ הַר הָאֱמֹרִי			[k]dei [f]iudicium [f]est. [m]q si	σηλύτου αὐτοῦ. οὐκ ἐπιγνώσεσθε πρόσωπον ἐν κρί
	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֹתָנוּ			[c]difficile [b]vobis visum a	Levi. 19. Ephe. 6. Collo. 3.d. Actũ .10.
וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וָאֹמַר	וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ וָאֹמַר			liquid fuerit: [q]referte [r]ad	dicio: scõm parũ τ magnũ iudicabis: nõ
אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר	אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר			me: [u]& ego audiã. [r]Pre=	ὑποστείλῃ πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ רְאֵה נָתַן	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ רְאֵה נָתַן			cepiꝫ [o]omnia [c]que [o]facere deberetis. [c]Pro=	θεοῦ ἐστί. καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν σκληρὸν ᾖ, ἀνοίσετε αὐ=
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ			fecti aũt [c]de oreb [q]trãsiui	τὸ ἐπ' ἐμὲ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἀκούσομαι αὐτό. καὶ ἐνε
עֲלֵה רַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי	עֲלֵה רַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי			mus p[k]heremũ [m]terribi	τειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πάντας τοὺς λόγους
יָרַשׁ	אֲבֹתֶיךָ לְךָ אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת׃			lẽ & [l]maximã solitudinẽ:	ἃ ποιήσετε. καὶ ἀπάραντες ἐκ χωρὴβ ἐπορεύθη
יָרֵא חָתַת	וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ			[o]quam [p]vidistis p [q]viam	μεν πᾶσαν τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν
כָּרַב אָמַר	נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ			[r]montis [s]ammorret:	ἐκείνην, ἣν ἴδετε ὁδὸν τοῦ ὄρους τοῦ ἀμορραίου, καθ' ὅτι
שָׁלַח חָפַר				[s]sicut [s]preceperat [r]domi	illud: qñ vidistis p vtã mõtis amorret: sicut
				nus [r]deus noster [r]nobis.	pcepit dñs deus nr nobis: τ venim° vsq̃ ad
				[a]Cunq venissemus [b]in	ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν, καὶ ἤλθομεν ἕως
				[c]cadesbarne: [c]dixi [o]o	cades barne. τ dixi ad vos: venistis vsq̃ ad mõ
				[r]vobis. [g]Venistis [b]ad [m]mõ	κάδης Βαρνή· καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, ἤλθατε ἕως τοῦ ὄρ=
				tẽ [k]ammorrei: [l]quem [o]o	tes amorret: quẽ dñs deus vr dat
				[m]dñs [s]deus noster [o]datu	ρους τοῦ ἀμορραίου, ὃ ὁ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν
				rus est [p]nobis. [q]Vide [o]o	vobis. ecce tradidit vobis dñs deus vr
				[r]terrã quã [q]dñs [r]deus tu=	ὑμῖν· ἴδετε παραδέδωκεν ὑμῖν κς ὁ θεὸς ὑμῶν
				us [r]dabit [s]tibi. [o]o [o]o	ante facĕ vrãz trã: ascẽdẽtes possidẽ=
				[t]Ascende & [u]possidе eã	πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν, ἀναβάντες κληρονο=
				[b]sicut [c]locutus ẽ [c]dñs [r]de	te quẽadmodũ virtũ dñs deus pfum
				us nr [r]pribus tuis. [b]Noli	μεῖτε ὃν τρόπον εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων
				[t]timer: [x]nec qcq̃ [l]paueas	ufos vobis, ne timeatis neq̃ formidetis. τ lacessi
				[m]Et accessistis [s]ad me [o]o	ἡμῶν ὑμῖν· μὴ φοβεῖσθε μηδὲ ὀκνήσητε· καὶ προσῆλ
				[o]omnes [s]atq̃ dixistis: [o]o	stis ad me oẽs vos: τ dixistis: mittamus
				[q]Mittamus [r]viros q [r]con	θατέ μοι πάντες ὑμεῖς, καὶ εἴπατε, ἀποστείλωμεν
				siderent [o]o [o]o [o]o [o]o	viros pores nobis: τ cõsiderent
					ἄνδρας πρότερους ἡμῶν, καὶ ἐφοδεύσατωσαν

Trãsla. Chal.

עֲבַד וְדַבַּר יָת רֵישֵׁי שִׁבְטֵיכוֹן גּוּבְרִין חַכִּימִין וּמַנְדָּעִן וּמַלֵּיתִי יַתְהוֹן רֵישִׁין
עֲלֵיתוֹן רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מְאָוָתָא רַבָּנֵי חַמְשִׁין וְרַבָּנֵי עֲשׂוּרְיָתָא וְסָרְכִין לְשִׁבְטֵכוֹן׃
וּפַקֵּדִית יָת דַּיָּנֵיכוֹן בָּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימָר שְׁמָעוּ בֵּין אֲחוּכוֹן וּתְדִינוּן קוּשְׁטָא בֵּין
גְּבַר וּבֵין אָחוֹהִי וּבֵין גִּיּוֹרֵיהוֹן׃ לָא תְשַׁתְּמוֹדְעוּן אַפִּין בְּדִינָא מֵילֵי זְעֵיר אְכְּרַבָּא תְּשְׁמְעוּן
לָאִתְחַלָּחָן מִקֳּדָם אֱנָשׁ אֲרֵי דִינָא דַייָ הוּא וּפִתְגָמָא דְּיִקְשֵׁי מִנְּכוֹן תְּקָרְבוּן לְוָתִי
וְאֶשְׁמְעִינֵיהוּ וּבְקִדְמִית עִדָּנָא הַהִיא יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּתַעְבְּדוּן׃ וּנְטַלְנָא מֵחוֹרֵב
וְהַלֵיכְנָא יָת כָּל מַדְבְּרָא רַבָּא דְּחִילָא הַהוּא דְּחֲזִיתוּן אוֹרַח טוּרָא דֶּאֱמוֹרָאָה כְּמָא
דְּפַקֵּד יְיָ אֱלָהָנָא יָתַנָא וַאֲתֵינָא עַד רְקֶם גֵּיאָה׃ וַאֲמַרִית לְכוֹן אֲתֵיתוּן עַד טוּרָא
דֶּאֱמוֹרָאָה דַּייָ אֱלָהָנָא יָהִיב לָנָא וְחָזֵי דַּייָ אֱלָהָךְ כַּדַּמֵּךְ יָת אַרְעָא סַק אֲחֵסִין כְּמָא
דְּמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא לַאֲבָהָתָךְ לָא תִדְחַל וְלָא תִתְבַּר׃ וּתְקָרְבוּן לְוָתִי כּוּלְכוֹן וַאֲמַרְתּוּן
נְשַׁלַּח גַּבְרִין קֳדָמָנָא וְיֶאֱלְלוּן

Interp. chal.

vt faciamus. et tuli principes tribuũ vestraꝝ viros sapiẽtes τ scientes: τ cõstitui eos principes sup vos tribunos τ centuriones τ quinq̃genarios τ decuriones et prefectos in tribubus vestris. τ precepi iudicibus vestris in tẽpore illo dicens. Audite inter fratres vestros: τ iudicate recte inter virũ τ inter fratrẽ suũ τ inter peregrinũ. non accipiatis personam in iudicio verba parui audietis sicut verba magni: ne timeatis a facie hois: qñ iudicium dei est: τ rem que fuerit vobis difficilis referetis ad me τ audiã illã. Precepiꝫ vobis in tẽpore illo omnia verba que facere deberetis. Et profecti sumus de oreb: τ ambulauimus per omne desertum illud magnum τ terribile quod vidistis per viam mõtis amorrei: sicut precepit dominꝰ deus noster: τ venimus vsq̃ ad montẽ amorrei quẽ dñs deus noster dabit nobis. Vide qꝫ tradidit dominus deus tuus terram in conspectu tuo: ascende τ possidẽ eam: sicut locutus est tibi dominus deus patrum tuorum: ne timeas neq̃ formides. Et accessistis ad me omnes vos: τ dixistis, mittamus viros ante nos: τ explorent

Trãsla.Gre.Ixx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deut. Ca.i.	Pritiua.heb.
nobis krã: τ renuncient nobis respõsionẽ ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγελοῦσιν ἡμῖν ἀπόκρισιν	terram: & renuncient	לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר		
viã p quã ascendemus in ea: τ ciuitates in τὴν ὁδὸν ἣν ἀναβαίνομεν ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις ἐις	per qd iter de beamus	אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה בָּהּ	וְאֶת	עֲלֶה
quas ibimus in eas. τ placuit corã me ἃς εἰσπορευσόμεθα ἐν αὐταῖς· καὶ ἤρεσεν ἐναντίον ἐμοῦ	ascendere: & ad quas pergere ciuitates	הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא אֵלֵיהֶן	וַיִּיטַב	עִיר בּוֹא יָמוֹב
λόγος, καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνα	Cunq; mihi fermo placuisset	בְּעֵינַי הַדָּבָר	וָאֶקַּח מִכֶּם	לָקַח שָׁנַה
rũ vnũ per tribũ: τ reuersi ascende δρα ἕνα κατὰ φυλήν, καὶ ἀποσραφέντες ἀνέβη	misi ex vobis duodeci viros singulos de tri bubus suis. Qui	עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד	לַשָּׁבֶט	
rũt in mõtẽ: τ venerũt vsq; ad vallẽ botri· τ σαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἦλθον ἕως φάραγγος Βότρυος, καὶ	cũ prexisset in monta na: venerũt vsq; ad val lem botri: & considera	וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה	וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל	פָּנָה עָלָה בּוֹא
cõsiderauerũt eã: τ acceperũt in manibus su κατεσκόπευσαν αὐτήν, καὶ ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐ	ta terra sumentes	אֶשְׁכֹּל	וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ	רָגַל
is de fructu krę: τ attulerũt ad τῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς γῆς, καὶ κατήνεγκαν πρὸς	de fructibus eius vt o stenderent vbertatẽ: at tulerũt ad nos atq; dixe runt. Bona est terra quã	מִפְּרִי הָאָרֶץ	וַיּוֹרִדוּ אֵלֵינוּ	פְּרִי יָרַד שׁוּב
nos: τ dixerũt bona krã: ᾗ dñs deus nr dat ἡμᾶς, καὶ ἔλεγον ἀγαθὴ ἡ γῆ, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδω	dñs deus nr datu rus est nobis. Et nolui	אֹתָנוּ דָּבָר	וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ	אָמַר
nobis. τ nõ voluistis ascẽdere: τ nõ credidit σιν ἡμῖν· καὶ οὐκ ἠθελήσατε ἀναβῆναι, καὶ ἠπειθήσα	stis ascẽdere: sed incre duli ad sermonem	אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ	וְלֹא	
stis xp̃o dñi dei vr̃i: τ murmuraustis in τετῷ ῥήματι τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ διεγογγύσατε ἐν	dei vr̃i murmuraſtis i tabernaculis vr̃is	אֲבִיתֶם לַעֲלֹת	וַתַּמְרוּ אֶת פִּי	אָבָה עָלָה מָרָה
tabernaculis vr̃is: τ dixistis qr odit dñs ταῖς σκηναῖς ὑμῶν, καὶ εἴπατε διὰ τὸ μισεῖν κύριον ἡ	atq; dixistis. Odit nos	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם	וַתָּרֹנּוּ בְּאָהֳלֵיכֶם	פֶּה רָנַן
nos: eduxit nos de tra egrpti vt traderet nos μᾶς, ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου παραδοῦναι ἡμᾶς	dominus: & idcirco eduxit nos de terra egpti: vt traderet nos	וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת יְהוָה אֹתָנוּ	הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	יָצָא נָתַן
in manus amorreoꝝ: τ pderet nos: quo εἰς χεῖρας Ἀμορραίων, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, ποῦ	nos in manu amorrei: atq; deleret. Quo	לְהַשְׁמִידֵנוּ	אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי	שָׁמַד
E nos ascẽdimus? qr frẽs nr̃i auerterũt no ἡμεῖς ἀναβαίνομεν; διὰ τὸ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπέστησαν κ	ascendemus? nũ cij terruerunt	אָנָה אֲנַחְנוּ עֹלִים	אֲחֵינוּ הִמַּסּוּ	עָלָה מָסַס
stri cor: dicẽtes: gens magna τ multa μῶν τὴν καρδίαν, λέγοντες, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ	cor nostrum dicentes.	אֶת לְבָבֵנוּ לֵאמֹר	עַם גָּדוֹל וָרָם	נָדַל רוּם
τ potẽtior nobis: τ vrbes magne τ mu καὶ δυνατώτερον ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τε	Maxima multitudo ẽ: & nobis statura pceri	מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת	וּבְצוּרֹת	עִיר בָּצַר
rate vsq; ad cel̃: sed τ filios gigan τειχισμέναι ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ καὶ υἱοὺς γιγάν	or. Vrbes magne: & ad celũ vsq; munite.	בַּשָּׁמָיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָקִים	רָאִינוּ	רָאָה
tẽ vidimus illic. τ dixi ad vos: nc timea τως ἑωράκαμεν ἐκεῖ· καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, μὴ φο	Filios enachim vidim ibi. Et dixi vobis. No	שָׁם וָאֹמַר אֲלֵכֶם	לֹא תַעַרְצוּן	עָרַץ
tis: neq; formidetis ab eis: dñs deus nr pre τε, μὴ δὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ προ	lite metuere: nec timeatis eos. Dñs	וְלֹא תִירְאוּן מֵהֶם	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם	יָרֵא
cedens ante faciẽ vr̃az: ipe debel πορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς συνεκπο	deus qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit:	הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם הוּא	יִלָּחֶם לָכֶם	הָלַךְ לָחַם
labit cos vobiscũ iuxta oia q̃cũq; fecit λεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν	sicut fecit egypto cun ctis videntibus:	כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם	בְּמִצְרַיִם	כֹּל עָשָׂה עִם מָצַר
nobis in terra egrpti τ in deſto hoc: qꝫ vi ἡμῖν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἣν εἶ	& in solitudine ipsi vi distis.	לְעֵינֵיכֶם	וּבַמִּדְבָּר	עַיִן דָּבַר
distis quō portauit te dñs deus tuꝰ sic̃ δετε ὡς ἐτροποφόρησέ σε κύριος ὁ θεός σου ὡς	Portauit te dominus deus tuus sicut solet	אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	כַּאֲשֶׁר	נָשָׂא
sic̃ portaret hō filiũ suũ: ἐι τις τροποφορήσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ,	hō gestare puulũ filiũ suũ in oi via per quam	יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ	כֹּל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר	נָשָׂא כֹּל
per oẽz viã quã ambulastis quousq; veni καὶ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἐπορεύθητε ἕως ἦλθε	ambulastis: donec ve niretis ad locum	הֲלַכְתֶּם עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם		הָלַךְ עַד בּוֹא מָקוֹם
stis in locũ				
τε εἰς τὸν τόπον				

Transl.Chal.	Interp.chal.	Pritiua chal.
לָנָא יַת אַרְעָא וְיָתִיבוּן יָתָנָא יַת אוֹרְחָא דִּתְסַק בַּהּ וְיַת כְּרַוְיָא דְּנֵיעוֹל לְהֶן וּ	nobis terrã: τ referãt ad nos verbũ per quã viã ascen dere debemus τ ad quas vrbes ventemus. Et placuit	כָּרָה עוֹל
וּשְׁפַר בְּעֵינַי פִּתְגָמָא וְדַבָּרִית מִנְּכוֹן תְּרֵי עֲשַׂר גּוּבְרִין גֶּבָרָא חַד לְשִׁבְטָא וְאִתְגְּלִיאוּ	fermo in oculis meis: τ tuli ex vobis duodecim viros:	פָּנָה
וְסַלִּיקוּ לְטוּרָא וַאֲתוֹ עַד נַחֲלָא דְּאֶשְׁכֹּל וַאֲלִילוּ תַּמָּה וְנִסְיְרוּ בְּפֵרְיָהּ מֵאִיבָא וְאַיְתִיאוּ	virũ vnũ de vnaquaq; tribu. Et perrexerũt τ ascende runt in montẽ: τ venerũt vsq; ad torrentẽ botri: τ ex	אָתָא אָבַב
וְאַחֲתוּ לְוָתָנָא וְאָתְיְבוּ יָתָנָא פִּתְגָמָא וַאֲמָרוּ טָבָא אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָנָא יְהִיב לָנָא וְלָא	ploauerũt terrã illam. et tulerũt in manibus suis de fructu terre: τ attulerũt ad nos. et retulerunt nobis	נַחַל תּוּב טוֹב
אֲבִיתוּן לְמִסַּק וְסָרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן: וְאִתְרַעֲמְתּוּן בְּמַשְׁכְּנֵיכוֹן וַאֲמַרְתּוּן	verbũ: τ dixerũt. Bona est terra quã dñs deus nr da bit nobis. Et noluistis ascendere: τ rebellastis cõtra	אָבָה אֲמַר רָעַם
בְּדַשְׂנֵי רְחֵם יָתָנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִמְסַר יָתָנָא בִּידָא דֶּאֱמוֹרָאָה לְ	verbũ dñi dei vr̃i: τ murmuraſtis i tabernaculis vr̃is	שָׂנֵא נָפַק
לְשֵׁצְיוּתָנָא: לְאָן אֲנַחְנָא סָלְקִין אֲחָנָא תְּבָרוּ יָת לִבָּנָא לְמֵימַר עַם רַב וְתַקִּיף מִנָּנָא	atq; dixistis. Quia odio habuit nos dñs: eduxit nos de terra egrpti vt traderet nos in manu amorrei: vt	נָתַן שָׁמַד
קִרְוִין רַבְרְבָן וּכְרִיכָן עַד צִית שְׁמַיָּא וְאַף בְּנֵי נְפִילָא חֲזֵינָא תַּמָּן וַאֲמַרִית לְכוֹן לָא	cõsumeret nos. Quo nos ascendimus: frẽs nr̃i cõfre gerũt cor nostrũ dicẽtes. Populus multus est τ for	מָן קָרָה רַבָּב
תִתְבְּרוּן וְלָא תִדְחֲלוּן מִנְּהוֹן: וְיְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּמַדְבַּר קֳדָמֵיכוֹן מֵימְרֵיהּ יְגִיחַ לְכוֹן קְרָב	tioꝛ nobis: τ ciuitates magne τ munite vsq; ad celũ:	חָזָה תֵּבֵר דָּחַל
כְּכֹל דַּעֲבַד עִמְּכוֹן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוֹן: וּבְמַדְבְּרָא דַּחֲזֵיתָא דְּסוֹבָרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ כְּמָא	filios quoq; gigantũ vidimus ibi. et dixi vobis. Ne	דִּבֵּר עָנָה דִּבֵּר
לְמִסְוַבַּר גַּבְרָא יָת בְּרֵיהּ בְּכָל אוֹרְחָא דְּהַלִיכְתּוּן עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא	formidetis: neq; timeatis eos: verbum dñi dei vestri	סָבַר אָתָא
qui ductor est vester pro vobis: iuxta omnia que fecit vobiscũ in egypto in oculis vestris τ in solitudine: qꝫ vidisti q portauit te dominus deus tuus sicut portat vir filium suũ in omni via per quaꝫ ambulastis donec veniretis ad locum		

הַזֶּה׃ וּבַדָּבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מַאֲמִינִם אָמֵן
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם
בַּדֶּרֶךְ לָתוּר לָכֶם מָקוֹם לַחֲנֹתְכֶם בְּ חֲנָה
בָּאֵשׁ לַיְלָה לְרָאֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר רְאֵה
תֵּלְכוּ בָהּ וּבֶעָנָן יוֹמָם׃ וַיִּשְׁמַע שָׁמַע
יְהוָה אֶת קוֹל דִּבְרֵיכֶם וַיִּקְצֹף קָצַף
וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר׃ אִם יִרְאֶה אִישׁ שָׁבַע רָאָה
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה׃ רוע
אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי שׁבע
לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם׃ זוּלָתִי כָּלֵב בֶּן נתן זלת
יְפֻנֶּה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ אֶתֵּן אֶת נתן
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ וְלִבָנָיו יַעַן
אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה׃ גַּם בִּי נם
הִתְאַנַּף יְהוָה בִּגְלַלְכֶם לֵאמֹר גַּם אף
אַתָּה לֹא תָבֹא שָׁם׃ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נון בוא
הָעֹמֵד לְפָנֶיךָ הוּא יָבֹא שָׁמָּה אֹתוֹ פנה
חַזֵּק כִּי הוּא יַנְחִלֶנָּה אֶת יִשְׂרָאֵל׃ נחל
וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה בזז היה
וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב
וְרַע הֵמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם אֶתְּנֶנָּה רוע נתן
וְהֵם יִירָשׁוּהָ׃ וְאַתֶּם פְּנוּ לָכֶם ירשׁ פנה
וְסַעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם סוּף׃ נסע דבר עבר
וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלַי חָטָאנוּ לַיהוָה אֲנִי אמר
אֲנַחְנוּ נַעֲלֶה וְנִלָּחַמְנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עלה לחם
צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחְגְּרוּ אִישׁ צוה חגר
אֶת כְּלִי מִלְחַמְתּוֹ וַתָּהִינוּ לַעֲלוֹת כלה לחם הין
הָהָרָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֱמֹר עלה

Pritiua. chal.

הַמָּן דִּבֵּר
תַּבְנָן שָׂרָא עֲוֵרָא
יְהֵךְ
קוּם חֲזֵה רוּר
טוּב נְתַן
שְׁלֵם
עוּל קוּם
חֲסַן טַף בָּזַז
הֲוָה טוּב נְתַן
פָּנָה נְטַל דְּבֵר
תּוּב חֲדַב נְסַק
מָאן שָׂרָא

Interp. chal.

iſtum. Et in verbo hoc non vos credidiſtis in verbo dñi dei veſtri: qui ductor fuit coꝝ vobis in via: vt prepararet vobis locũ domus mãſionis in quo maneretis: in colũna ignis per noctẽ: vt oſtenderet vobis viã per quaꝫ ambulaſtis: & in columna nubis per diem. Et audita eſt coram dño vox ſermonũ veſtroꝝ: & iratus eſt & iurauit dicens. Si videritur vir de hominibus ghationis huiꝰ peſſime terraꝫ bonã pro qua iurauí vt darem eam patribus veſtris: preter caleb filiũ iephone qui videbit eam & ipſi dabo terram quã calcauit et filijs eiuſ: pro eo ꝙ perfectus fuit in timore dñi. Et contra me quoq; fuit ira a facie dñi propter vos dicens. Tu quoq; nõ ingredieris illuc. Joſue filius nun qui ſtat coꝝ te ipſe ingredietur illuc: ipſum roborа: quia ipſe hereditare faciet terram iſrael. Et familia veſtra de qua dixiſtis in predã erit: & filij veſtri qui neſciunt hodie bonum & malum: ipſi ingredientur illuc & illis dabo eam: & ipſi hereditabunt eam. Vos autẽ reuertimini & proficiſcimini in deſertum per viam maris rubri. Et reſpondiſtis & dixiſtis mihi. Peccauimus coꝝ domino: nos aſcendemus & pugnabimus iuxta omnia que precepit nobis dominꝰ deus noſter. & accinxiſtis vos vnuſquiſq; armis bellicis: et cepiſtis aſcendere in montem. Et dixit dominus ad me. dic

ſtum. Et nec ſic quidẽ credidiſtis domino deo veſtro:
qui preceſſit vos oooooo in via: & metatus ẽ loc cũ in quo tẽtoria figere deberetis: nocte oſtendens vobis iter in ignẽ: & die colũnã nubis. Cumq; audiſſet oooooo dñs vocem ſermonũ veſtrorum: iratus oooooo iurauit & ait. Nõ videbit quiſpiam oooooooo de hoibus gñationis huius peſſime oooooooo terram bonam quam iuramẽto pollicitus ſũ patribus veſtris preter caleb filium oooooooo iephone. Ipſe eã videbit eã: & ipſi dabo ooo terrã quam calcauit & filiis eius: quia oooooo ſecutus eſt dñm. Nec miranda indignatio in populũ: cum mihi quoq; iratus dñs pp vos dixerit. Nec tu ingredieris illuc: ſed ioſue filius nũ miniſter tuus: ipſe intrabit pro te. Hunc exhortare & robora: & ipſe forte terrã diuidet iſraeli. Parulí vri de qbus dixiſtis captiui ducerẽtur: & filii qui hodie boni ac mali ſignorãt diſtãtiã ipſi intrabunt illuc. Et ipſis dabo terrã & poſſidebũt eã. vos aũt reuertimini & abite in ſolitudinẽ p viã maris rubri. Et rñdiſtis mihi. Peccauimus domino: aſcendemus & pugnabimus ſicut precepit dñs deus nr. Cũq; inſtructi armis pergeretis in montem: ait mihi dominus. Dic

hunc. τ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ οὐκ ἐνεπιστεύσατε κυ
rio deo vr̃o: ὃ ἀντεκρίνατο πρὸ
ρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, ὃς προπορεύεται πρότερος ἡμῶν ἐν
via vt eligat vobis locũ: ducẽs vos in igne
τῇ ὁδῷ ἐκλέγεσθαι ὑμῖν τόπον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ
nocte demõſtrãs vobis vtã p ꝗ ambulatis ſup
νυκτὸς δεικνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐπ' αὐ
eã: τ in nube etc. τ audiuit dñs vocẽ
τῆς, καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας· καὶ ἤκουσε κς̃ τὴν φωνὴν τῶν
ſermonũ vr̃oꝝ: τ indignatus iurauit: dicẽs: Si videbit
λόγων ὑμῶν, καὶ προσοξυνθεὶς ὤμοσε, λέγων, Εἰ ὄψεται
quis vir̃oꝝ iſtoꝝ pranoꝝ ſtã bo
τις τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν πονηρῶν τὴν γῆν τὴν ἀγα
nã iſtã: quã iurauí patribus eoꝝ. pter
θὴν ταύτην, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν· πλὴν
chaleb filius iephone: hic videbit eã: τ huic
Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφονή, οὗτος ὄψεται αὐτήν, καὶ τούτῳ
dabo terrã in ꝗ aſcẽdit: τ filijs eius: qr
δώσω τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐστέβη, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ
ſecutus eſt ipe eaq; ad dñm. τ mihi ira
τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς κύριον· καὶ ἐμοὶ ἐθυ
tus ẽ dñs pp vos: dicẽs: neq; tu nõ intrabis
μώθη κύριος δι' ὑμᾶς, λέγων, οὐδὲ σὺ οὐμὴ εἰσέλθῃς
illuc. ioſue filius nũ qui aſtat tibi hic itro
ἐκεῖ· Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ ὁ παρεστηκώς σοι οὗτος εἰσε
ibit illuc. illã cõfortа: qr ipe for
λεύσεται ἐκεῖ· αὐτὸν κατίσχυσον, ὅτι αὐτὸς κατα
te diuidet eã iſraeli. τ pueri ve
κληρονομήσει αὐτὴν τῷ Ἰσραήλ· καὶ τὰ παιδία ὑ
ſtri quos dixiſtis in raptiua fore: τ oĩs ſi
μῶν ἃ εἴπατε ἐν τῇ ἁρπαγῇ ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παι
hus iuuenis: qui nõ vidit hodie bonũ aut malũ: hi
δίον νέον, ὅσις οὐκ εἶδε σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακόν, οὗ
introibunt illuc: τ his dabo eã
τοι εἰσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ τούτοις δώσω αὐ
am: τ iſti poſſidebunt eã. τ
τήν, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν· καὶ ὑ
vos reuerſi caſtrametati fuiſtis in
μεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπεδεύσατε εἰς τὴν
deſerta via q̃ ſup rubro mare: τ
ἔρημον ὁδὸν τὴν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ
rũdiſtis: τ dixiſtis mihi: peccauimus co
ἀπεκρίθητε, καὶ εἴπατέ μοι, ἡμάρτομεν ἐναν
rã dño deo nr̃o: nos aſcẽdẽtes pu
τίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἡμεῖς ἀναβάντες πο
gnabimus iuxta oia q̃cũq; p̃cepit dñs
λεμήσομεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος
deus nr̃ nobis. τ aſſumẽtes vnuſq;q
ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ
vaſa bellica ſua: τ cõgrega
σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ συναθροισθέν
ti aſcẽdiſtis in mõtẽ. τ dixit dñs ad me: dic
τες ἀνεβαίνετε εἰς τὸ ὄρος· καὶ εἶπεν κς̃ πρός με, Εἰπὸν

Transla. Chal.

וְדִין בְּתִנָּמָא הָדֵין לֵיתֵיכוֹן מְהֵמְנִין בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּמִדַּבַּר מַדְּמֵיכוֹן בְּאוֹרְחָא
לְאַתְקָנָאָה לְכוֹן אֲתַר בֵּית מֶשְׁרֵי לְאַשְׁרָיוּתְכוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא לַאֲחָזָיוּתְכוֹן
לְאוֹרְחָא דְּתֶהֲכוֹן בַּהּ וּבְעַמּוּדָא דַּעֲנָנָא בְּיוֹמָא וּשְׁמִיעַ קֳדָם דַּיְיָ יָת קָל פִּיתְנַמֵּיכוֹן וְרָגִיז
וְקָיֵים לְמֵימַר וְאוּם יֶחֱזֵי גְּבַר בְּגֻבְרַיָּא הָאִילֵּין דָּרָא בִּישָׁא הָדֵין יָת אַרְעָא טָבְתָא
דְּמוֹמֵי יָת לַאֲבָהָתְכוֹן אֱלָהִין כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה הוּא יֶחֱזֵי וְלֵיהּ אֶתֵּין יָת אַרְעָא
דְּשַׁרִיאַת בַּהּ וְלִבְנוֹהִי חֲלָף דְּאַשְׁלִים בָּתַר דְּחַלְתָּא דַּיְיָ וְאַף עֲלַי דַּיְיָ רְגַז מִן קֳדָם יַיָ
וְלָא מֵימַר אַף אַתְּ לָא תֵיעוֹל לְתַמָּן יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן דְּקָאֵים קֳדָמָךְ הוּא יֵעוֹל לְתַמָּן
יָתֵיהּ תַּקֵּיף אֲרֵי הוּא יַחְסְנִנַּהּ לְיִשְׂרָאֵל׃ וְטַפְּלְכוֹן דַּאֲמַרְתּוּן לְבִזָּא יְהֵי וּבְנֵיכוֹן דְּלָא
יָדְעִין יוֹמָא דֵּין טָב וּבִישׁ אִנּוּן יֵעְלוּן לְתַמָּן וְלְהוֹן אֶתְּגִנְּיָנַהּ וְאִנּוּן יְרִיתוּנַהּ׃ וְאַתּוּן
אִתְפְּנוֹ לְכוֹן וְטוֹלוּ לְמַדְבְּרָא אוֹרַח יַמָּא דְסוּף׃ וְאִתְתְּבְתּוּן וַאֲמַרְתּוּן לְיָ חַבְנָא קֳדָם יְיָ
אֲנָא נֵיסַק וּנְגִיחַ קְרָב כְּכֹל דְּפַקְדָנָא יְהָוֵה אֱלָהָנָא וְחֲרֵיתוּן וְגָבַר יָת מָנֵי קְרָבֵיהּ
וְשָׁוֵיתוּן לְמֵיסַק לְטוּרָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְיָ אֲמַר

Trãsla. Graec. xcũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Deuk. Ca. ii.	Pritiua. heb.
eis nõ ascendetis neq; pugnabitis: nõ .n.	ad eos. Nolite ascẽdere neq; pugnetis. Non	לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּ כִּי		
Rume. 14.g. αὐτοῖς ὅτι οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ μὴ πολεμήσητε, οὐ γὰρ	enim sum vobiscũ: ne cadatis coram	אֵינֶנִּי בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי		נָגַף
sum vobiscũ: τ nõ cõterentur coràm	inimicis vestris. Locutus	אֹיְבֵיכֶם ׃ וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם וְלֹא		דִּבֶּר
ἐιμι μεθ' ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ συντριβήσεσθε ἐνώπιον τῶν	sum & non audistis: sed aduersan	שְׁמַעְתֶּם וַתַּמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה וַתָּזִדוּ		מָרָה פֶּה זוד
inimicis vestris. Locutus sum & non audistis	tes implo dñm & tumẽ	וַתַּעֲלוּ הָהָרָה׃ וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב		
ἐχθρῶν ὑμῶν· καὶ ἐλάλησα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ	tes supbia ascẽdistis in	בָּהָר הַהוּא לִקְרַאתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ		רָדַף
me: τ transgressi estis ꝓbã dñi τ supbi fecistis:	montẽ. Itaq; egressus	אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַדְּבֹרִים		עָשָׂה
μου, καὶ παραβάντες τὸ ῥῆμα κυ καὶ ὑπερηφανήσατε,	amorreus qui habitat	וַיִּכְתְּתוּ אֶתְכֶם בְּשֵׂעִיר עַד חָרְמָה׃		כָּתַת
τ vim faciẽtes ascẽdistis in montẽ: τ exiuit	in montibus: & obuiã	וַתָּשֻׁבוּ וַתִּבְכּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא שָׁמַע		שוב בָּכָה פָּנָה
καὶ παραβιασάμενοι ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐξῆλθεν	venies pfecutus ẽ vos:	יְהוָה בְּקֹלְכֶם וְלֹא הֶאֱזִין אֲלֵיכֶם׃		קוֹל אָזַן
amorre hitans in monte illo in occur	sicut solent apes pfeq.	וַתֵּשְׁבוּ בְקָדֵשׁ יָמִים רַבִּים כַּיָּמִים		שוב יוֹם רַבַּב
ὁ ἀμορραῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ εἰς συνάν	& cecidit de seir vsq;	אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם׃ וַנֵּפֶן וַנִּסַּע	Ca. ii.	
sti vobis: τ pfecuti estis vos: sicut fecissẽt	horma.	הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם סוּף כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר		פָּנָה דֶּרֶךְ
τησιν ὑμῶν, καὶ κατεδίωξεν ὑμᾶς, ὡσεὶ ποιήσασαι	Cũq reuersi plorare	יְהוָה אֵלַי וַנָּסֹב אֶת הַר שֵׂעִיר		
apes: τ vulnerabãt vos a seir vsq; ad horma.	tis cora dño: nõ audi	יָמִים רַבִּים ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי		אָמַר
αἱ μέλισσαι, καὶ ἐτίτρωσκον ὑμᾶς ἕως σηὶρ ἕως ἑρμά.	uit vos: nec vocẽ vestrẽ	לֵאמֹר רַב לָכֶם סֹב אֶת הָהָר הַזֶּה		רַב סָבַב
τ sedentes plorabatis coràm dño deo vro:	voluit acquiescere.	פְּנוּ לָכֶם צָפֹנָה׃ וְאֶת הָעָם צַו לֵאמֹר		פָּנָה צָפוֹן
καὶ καθίσαντες ἐκλαίετε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν,	Sedistis ergo in cadẽ	אַתֶּם עֹבְרִים בִּגְבוּל אֲחֵיכֶם בְּנֵי		
τ nõ audiuit dñs vocẽ vestrã: neq; atten	barne multo tempore.	עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְיָרְאוּ מִכֶּם		יָרֵא
καὶ οὐκ εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς ὑμῶν, οὐδὲ προσέ	Profectiq; Cap. 2.	וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד׃ אַל תִּתְגָּרוּ בָם כִּי		שָׁמַר גָּרָה
dit vobis. τ sedistis in cadẽ diebus multos sã	inde venimus &	לֹא אֶתֵּן לָכֶם מֵאַרְצָם עַד מִדְרַךְ כַּף		נָתַן דָּרַךְ
χεν ὑμῖν. καὶ ἐκαθίσθε ἐν καθ' ἡμέρας πολλὰς ὅσας	transiuimus in	רֶגֶל כִּי יְרֻשָּׁה לְעֵשָׂו נָתַתִּי אֶת הַר		
quõdã dies sedistis.	solitudinẽ que ducit	שֵׂעִיר׃ אֹכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף		שָׁבַר כָּרָה
ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθισθε. Ca. 2.	ad mare rubrum: sicut	וַאֲכַלְתֶּם גַּם מַיִם תִּכְרוּ מֵאִתָּם		
A ΚΑΙ ἐπιστραφέντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον ὁ	mihi dixerat dñs: &	בַּכֶּסֶף וּשְׁתִיתֶם׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		
via maris rubri quẽadmodũ locut est mihi dñs	circuiuimus mõtẽ seir	בֵּרַכְךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ יָדַע לְכֹתְךָ		עָשָׂה יָלַךְ
ὁδὸν θαλασσῶν ἐρυθρὰν ὃν τρόπον ἐλάλησέ μοι κς	dies multos.	אֶת רִכְלָתְךָ זֶה אַרְבָּעִים		דָּבַר רָבַע
δωὶς: τ circuiuimus mõtẽ seir dies multos.	Dixitq; dñs			

Transl. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
לְהוֹן לָא תִסְקוֹן וְלָא תְנִיחוּן קְרָב אֲרֵי לֵית שְׁכִינְתִּי שַׁרְיָא בֵּינֵיכוֹן וְלָא תִתְבָּרוֹן מֶדֶם	eis, ne ascẽdatis nec pugnetis: qñ maiestas mea nõ	נָגַף תָּבַר
בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן ׃ וּמַלֵּילִית עִמְּכוֹן וְלָא קַבִּילְתּוּן וְסָרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ וְאַרְשַׁעְתּוּן	habitat inter vos: ne cõteramini coràm inimicis vstis.	סָרַב אָמַר
וְסַלֵּיקְתּוּן לְטוּרָא ׃ וּנְבַק אֱמוֹרָאָה דְּיָתִיב בְּטוּרָא הַהוּא לְקַדָּמוּתְכוֹן וּרְדַפוּ יָתְכוֹן כְּמָא	locutusq; sum vobiscũ: & nõ obedistis: sed rebellastis	רָעַשׁ
דְּתַתְּוָן מְדַבְּרָתָא וּמְחַרְבוּ יָתְכוֹן בְּשֵׂעִיר עַד חָרְמָה׃ וְתָבְתּוּן וּבְכִיתוּן קֳדָם יְיָ וְלָא	in verbũ dñi: & impte egistis & ascendistis in montẽ.	תּוּב בָּכָה
קַבִּיל יְיָ מֵימְרְכוֹן וְלָא אֲצִית לְמֵילֵיכוֹן ׃ וִיתֵבְתּוּן כְּרֵכִין יוֹמִין סַגִּיאִין כְּיוֹמַיָּא דְּיִתְבְתּוּן׃	Et egressus est amorreus qui habitabat in monte illo	צָלָא צִית מַלַּל
Ca. ii. וְאִתְפְּנֵינָא וּטְלֵלְנָא לְמַדְבְּרָא אוֹרַח יַמָּא דְסוּף כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ עִמִּי	et persecutus est vos: sicut persequũtur apes: & peus	דָּבַר
וְאַקֵּפְנָא יָת טוּרָא דְשֵׂעִיר יוֹמִין סַגִּיאִין ׃ וַאֲמַר יְיָ לִי לְמֵימָר ׃ סַגִּי לְכוֹן דְּאַקֵּפְתּוּן	serunt vos in seir vsq; ad hormã. & cõuersi estis & plo	פָּנָה סָבַב
יָת טוּרָא הָדֵין אִתְפְּנוּ לְכוֹן צְפוּנָא ׃ וְיָת עַמָּא תַּקֵּיד לְמֵימַר אַתּוּן עָבְרִין תְּחוּם אֲחֵיכוֹן	rastis coram dño: & non fuscepit dñs orationẽ vestrã:	אָמַר
בְּנֵי עֵשָׂו דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר וְיִדְחֲלוּן מִנְּכוֹן וְתִסְתַּמְרוּן לַחֲדָא ׃ לָא תִתְגָּרוּן בְּהוֹן אֲרֵי לָא	neq; auscultauit verba vestra. et habitastis in cades	דָּחַל סָמַר גָּרָה
אֶתֵּן לְכוֹן מֵאַרְעָהוֹן עַד מִדְרַךְ פַּרְסַת רַגְלָא אֲרֵי יְרוּתָא לְעֵשָׂו יְהָבִית יָת טוּרָא דְשֵׂעִיר ׃	diebus multis: sicut dies quibus habitastis. Ca. ii.	נָתַן דָּרַךְ זָבַן
עִיבוּרָא תְּזַבְּנוּן מִנֵּהוֹן בְּכַסְפָּא וְתֵיכְלוּן וְאַף מַיָּא תְּזַבְּנוּן מִנֵּהוֹן בְּכַסְפָּא וְתִשְׁתּוּן ׃ אֲרֵי	Et perrexim⁹ & pfecti sum⁹ in deserti per viã	אָכַל שָׁתָה יָהַב
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	marts rubr: sic̃ locutus est dñs mecũ, & circuiui	רָכַב רֶכֶב
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	mus montẽ seir dieb⁹ multis. et ait dñs ad me dicẽs.	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	Sufficit vobis circuire montẽ istũ: declinate vos ad	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	aqlonẽ. & ppo precipe dicẽs. Vos trãsitis ꝑ termiñs	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	fratrũ vstrox filiox esau qui habitãt in seir: & timebũt	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	vos: cauete nimis ne pugnetis cũ eis: qñ nõ dabo	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	vobis de terra eox quantũ potest calcare planta pe	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	dis: qñ in possessionẽ esau dedi montẽ seir. Frumẽ	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	tum emetis ab eis argẽto & comedẽtis: & etiã aquã	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	emetis ab eis argẽto & bibetis. Dñs enĩ deꝰ tuus be	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	nedixit tibi in oibus operibus manũ tuarux: suffi	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	cienter tributũ tibi necessaria cum ambularet per de	
יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ בְּכֹל עוּבְדֵי יְדָךְ יָדַע מַהֲלָכָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא הָדֵין תְּרֵין עַרְבִּין	sertum magnum hoc istis quadraginta	

Pritiua beb.	Ter. Heb. Deut. Ca. ii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	שֵׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ	p quadraginta r annos habitãs tecũ dñs deus tuus: & nihil tibi defuit	ānis dñs deus tuus tecũ: nõ indiguisti xbo. ἔτη κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ, οὐκ ἐπεδεήθης ῥήμα·
עֲבַר אֶת	דָּבָר: וַנַּעֲבֹר מֵאֵת אֲחֵינוּ בְנֵי עֵשָׂו	Cũq trãsiissemus fres nros filios esau: q habi	t transiuimus ffres nros filios esau:
	הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר מִדֶּרֶךְ הָעֲרָבָה	tabãt in seir p viã cãpe	τος· καὶ παρελθόμεντους ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς ἡσαύ, habitãtes in seir iuxta viã ara
פְּנֵה	מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיוֹן גָּבֶר וַנִּפֶן וַנַּעֲבֹר	stre de helath & de assi ongaber: r veniimus ad	τους κατοικοῦντας ἐν σηὶρ παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀρα ba ab helath r ab assiõ gaber. r reuersi
	דֶּרֶךְ מִדְבַּר מוֹאָב: וַיֹּאמֶר יְהוָה	ter qđ ducit ī desertũ moab. Dixitq dñs ad	βα ἀπὸ ἐλὼν καὶ ἀπὸ γασίων γαβέρ· καὶ ἐπιστραφέν pteriuimus viã desertã moab. r dixit dñs
צוֹר	אֵלַי אַל תְּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל	me. No pugnes cõ tra moabitas: nec	τες παρήλθομεν ὁδὸν τὴν ἔρημον μοάβ· καὶ εἶπε κύριος ad me ne immici filiis moabitis: r nõ mea
נָתַן לָהֶם נָחַל	תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא אֶתֵּן לְךָ	in eas aduersus eos plium. nõ eni dabo tibi	πρός με, μὴ ἐχθραίνετε τοῖς μωαβίταις, καὶ μὴ συνα tio cõtra eos bellũ. nõ. n. dabo vobis de
נָתַן	מֵאַרְצוֹ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי לוֹט נָתַתִּי	quicq de terra eorum: quia filiis loth tradidi	φητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον· οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ fra eor in forte: nam filiis lot dedi
יָשַׁב בָּהּ	אֶת עָר יְרֻשָּׁה: הָאֵמִים לְפָנִים	ar ī possessiõem. Emi primi	τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ, τοῖς γὰρ υἱοῖς λὼτ δέδωκα aroer ad possidendũ. enim pores federũt
גֶּדֶל רוֹם	יוֹשְׁבוּ בָהּ עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם	fuerunt hitatores cius populus magnus & validus & tã excelsus: vt ẽ	τὴν ἀρωὴρ κληρονομεῖν· οἱ ὁμμὶν πρότεροι ἐγένοντο in ea gẽs magna r multa r fortis: sicut filij
חָשַׁב	כָּעֲנָקִים וְרַפָּאִים יֵחָשְׁבוּ אַף הֵם	enachi stirpe q̃ gigantes credẽ tur: & cẽt	ἐπ' αὐτῆς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ ἰσχυρόν, ὡσεὶρ οἱ enachi. raphaĩ extimabũtur r hi sicut filij
קָרָא	כָּעֲנָקִים וְהַמֹּאָבִים יִקְרָאוּ לָהֶם	sũt filios filiorũ enachĩ. Denĩq moabite appellãt	ἐνακίμ· ῥαφαὶμ λογισθήσονται καὶ οὗτοι ὡσεὶρ οἱ enachiz. r moabite nominãt eos ẽm.
	אֵמִים: וּבְשֵׂעִיר יָשְׁבוּ הַחֹרִים	eos emim. In seir autẽ prius habitauerũt hor	ἐνακίμ· καὶ οἱ μωαβῖται ὀνομάζουσιν αὐτοὺς σομμίν· r in seir sedit horreus prius: r fi
יָרַשׁ	לִפְנִים כִּבְנֵי עֵשָׂו יָרְשׁוֹם וַיַּשְׁמִידוּם	rei: quibus expulsis atq deletis hitauerunt filii esau: sicut	καὶ ἐν σηὶρ ἐνεκάθητο ὁ χορραῖος τοπρότερον, καὶ οἱ υἱ lij esau pdiderũt eos: r deleuerũt illos
שָׁמַד פָּנֶה	מִפָּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם	fecit israel in terra possessionis sue: quã dedit	οἱ ἡσαὺ ἀπώλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξέτριψαν αὐτούς· a facie sua: r habitauerũt p il
אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ	כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ	dns illis. Surgentes ergo vt trãsiremus torrentẽ zareth venimus ad eũ.	ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατῳκίθησαν ἀντ' αὐ los: quẽadmodũ fecit israel tre possessio
קוּם	אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָהֶם: עַתָּה קֻמוּ	Tẽpus aũt quo ambulauimus de cades barne vsq ad transitum zareth trigita & octo annorum fuit:	τῶν, ὃν τρόπον ἐποίησεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν τῆς κληρονο nis sue: q̃s dedit dñs illis. nũc ergo surgi
עֲבַר	וְעִבְרוּ לָכֶם אֶת נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר	dõec cõsumeretur ois cõgregatio hoĩm bellatorũ de castris: sicut iurauerat dominus: cuius manus fuit aduersus eos: vt interirent de castro rum medio. Postq̃ ãt vniuersi ceciderunt pugnatores: de cade barne vsq ad transitum torrentis zared:	μίας αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν κύριος αὐτοῖς· νῦν οὖν ἀνάστη te r discedite vos: r ptransite vallẽ zareth.
יוֹם	אֶת נַחַל זָרֶד: וַיְהִי הַיָּמִים אֲשֶׁר הָלַכְנוּ		τε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς, καὶ διαπορεύεσθε τὴν φά lem zareth. r transiuimus vallẽ zareth.
תָּמַם לָחַם	מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר עָבַרְנוּ אֶת		ραγγα ζαρέδ· καὶ διαπορευόμεθα τὴν φάραγγα ζαρέδ· q vices q̃s pertransiuimus, a cades barne
חָנָה שָׁם בַּע	נַחַל זָרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה		καὶ αἱ ἡμέραι ἃς παρεπορεύθημεν ἀπὸ κάδης βαρνὴ vsq quo pertransiuimus vallẽ zareth triginta
הָיָה תָּמַם	עַד תֻּם כָּל הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה		ἕως οὗ διαπορευόμεθα τὴν φάραγγα ζαρέδ· τριακοντα octo ānis: vsq quo cecidit ois ghatio virorũ bel
	מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה		ὀκτὼ ἔτη, ἕως οὗ διέπεσε πᾶσα ἡ γενεὰ ἀνδρῶν πο latoq morientes de castris: sicut
חֲנָה שָׁם בַּע	לָהֶם: וְגַם יַד יְהוָה הָיְתָה בָּם		λεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, καθ' iurauit illis dñs. r manus dei fuit cõtra illos:
הָיָה	לְהָמֵם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה עַד		ὅτι ὤμοσεν αὐτοῖς κς· καὶ ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτοῖς, pdidit illos de medio castroq vsquo
	תֻּמָּם: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל אַנְשֵׁי		ἐξανάλωσεν αὐτοὺς ἐκ μέσου τῆς παρεμβολῆς ἕως οὗ ceciderũt. r factũ ẽ postq̃ ceciderũt oẽs mo
הָיָה תָּמַם	הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם:		διέπεσον· καὶ ἐγένηθη ἐπεὶ διέπεσον πάντες οἱ ἀπο rientes viri bellatores de medio ppli:
			θνήσκοντες ἄνδρες πολεμισταὶ ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ,

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שְׁנִין סַגְיָא דַיְיָי אֱלָהָךְ עִמָּךְ לָא מְנַעְתָּא מִדְּעַם: וַעֲבַרְנָא מִלְוָת אֲחָנָא בְנֵי עֵשָׂו דְּיָתְבִין	anno verbũ dñi dei tui fuit tecũ: nec q̃q̃ tibi defuit. Et trãsiuimus a fribus nris filiis esau qui habitãt in	
בְּשֵׂעִיר מֵאוֹרַח מֵישְׁרָא מֵאֵילַת וּמֵעֲצְיוֹן גָּבַר וְאִתְפְּנֵינָא וַעֲבַרְנָא אוֹרַח מַדְבְּרָא דְמוֹאָבוּ	seir a via cãpestri ab elath r ab eston gaber: r perre	
וַאֲמַר יְיָ לִי לָא תְצוּר יָת מוֹאָבָאי וְלָא תְּתְגָּרֵי לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב אֲרֵי לָא אֶתֵּן לָךְ	xiuimus r transiuimus p viã deserti moab. et dixit dñs	
מַאֲרָעֵיהּ יְרוּתָא אֲרֵי לִבְנֵי לוֹט יְהָבִית יָת לְחַיַּת יְרוּתָא: אֱמְתָנִי מְלַקַּדְמִין אָתֵי יְנוּ בְּהּ	ad me. Ne obsideas moabitas neq̃ cõtendas facere	
עַמְרָב וְתַקִּיף בְּנֵי בְרִיאוּ וְנָפְקוּ אַף אִינּוּן בְּגִיבָּרַיָּא וּמוֹאָבָאי קָרֵן לְהוֹן	cum eis bellũ: q̃n nõ dabo tibi de terra eor hereditatẽ: quia filiis loth dedi ar in possessionẽ. Terribiles	
אֱמְתָנִי: וּבְשֵׂעִיר יָתְבוּ תַּדִּירִיכוּנוּן וְשֵׁירְיָאוּנוּן מִן קַדָּמַיְהוֹן	a principio habitauerũt in ea: popul magnus r mul	
וְיָתְבוּ בָּאַתְרֵהוֹן כְּמָא דְעֲבַד יִשְׂרָאֵל לְאַרַע יְרוּתָתֵהּ דְּיְהָב יְיָ לְהוֹן: קוּמוּ וְעִבְרוּ	tus r fortis sicut gigãtes: reputãtur etiã ipsi flẽ gigã	
לְנוּן יָת נַחֲלָא דְּזָרֶד וְעַבַרְנָא יָת נַחֲלָא דְּזָרֶד: וְיוֹמַיָּא דְּהַלִּיכְנָא מִרְמָס גֵּיאָה עַד	tes: r moabite vocabãt eos terribiles. et in seir habi	
דְּעַבַרְנָא יָת נַחֲלָא דְּזָרֶד תְּלָתִין וְתַמָנֵי שְׁנִין עַד דְּסַף כָּל דָּרָא גִּבָּרֵי מִגַּוֵּי מַשְׁרְיָתָא	tauerũt horrei a pncipio: r filij esau eiecerunt eos: r	
כְּמָא דְקַיֵּים לְהוֹן יְיָ לְהוֹן: וְאַף מַחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָת בְּהוֹן לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן מִגַּוֵּי	exterminauerũt a cõspectu suo: r habitauerũt in loco eor: sicut fecit israel i terra hereditatis sue quã dedit	
מַשְׁרְיָתָא עַד דְּשֵׁלִימוּ: וַהֲוָה כַּד שֵׁלִימוּ כָּל גִּבָּרֵי מָגַּוֵּי קְרָבָא לְמֵמַת מְגוֹ עַמָּא:	eis dñs. Nunc surgite transite torrentẽ zared: r tran	
	siuimus torrentẽ zared. Dies aũt quibus ambulauimus de cades barne donec transiremus torrentẽ za	
	red triginta r octo anni fuerũt: donec cõsumeretur	
	omnis generatio virorũ bellatorũ de medio castrorũ:	
	sicut iurauit eis dñs. Et etiã plaga a facie dñi fuit in	
	eis: vt interirent de medio castrorũ donec consume	
	rentur. Et factũ est postq̃ cõsumpti sunt omnes viri	
	bellatores r mortui sunt de medio populi.	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deut. Ca. ii.	Pritiua heb.
τ locutus ē dñs ad me: dicēs: tu ptransibis	ᶜlocutus estᵇ dñs ᶜad me	וַיְדַבֵּר ׳ יְהוָה ׳ אֵלַי ׳ לֵאמֹר׃ ׳ אַתָּה	׳ דִּבֵּר
D χαὶ ἐλάλησε κς̄ πρός με, λέγων, σὺ παραπορεύσῃ	ᵇtrãsibis ᶠhodie ᵍtermios	׳ עֹבֵר ׳ הַיּוֹם ׳ אֶת ׳ גְּבוּל ״׳ מוֹאָב ״ אֶת	׳ גְּבַל
hodie fines moab aroer τ accedetis pro=	ᵐmoab vrbem nomine	׳ עָר׃ ׳ וְקָרַבְתָּ ׳ מול ׳ בְּנֵי ׳ עַמּוֹן ׳ אַל	
σήμερον τὰ ὅρια μωὰβ τὴν ἀρωὴρ καὶ προσάξετε ἐγ=	ᵒar: ᵖ& accedēs ᵍin vicia	׳ תְּצָרֵם ׳ וְאַל ׳ תִּתְגָּר ׳ בָּם ׳ כִּי ׳ לֹא ״ אֶתֵּן	״ צוּר ׳ גָּרָה ׳ נָתַן
pe filios ămon, ne tribulēt filios illis: neq; tuear	ʳfiliorū ˢammō caue ʳne	׳ מֵאַרְצָם ׳ בְּנֵי ׳ עַמּוֹן ׳ לְךָ ״׳ יְרֻשָּׁה ׳ כִּי ׳ לִבְנֵי	
γὰς υἱῶν ἀμμάν· μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς, μηδὲ συνάψη=	ᵗpugnes ᵘcōtra eos: ˣnec	׳ לוֹט ״׳ נָתַתִּיהָ ״ יְרֻשָּׁה׃ ״ אֶרֶץ ׳ רְפָאִים	׳ חָשַׁב
τε αὐτοῖς εἰς πόλεμον, οὐ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν	ʳmouearis ad plīū. ᵇNō	׳ תּוֹשָׁבוּ ׳ אַף ׳ הוּא ׳ רְפָאִים ״ יֹשְׁבוּ ׳ בָּהּ	׳ קָרָא
ammō tibi in forte: qz filijs loth dedi eā	ᵘenī ᶜdabo ᵍtibi ᵒde terra	׳ לְפָנִים ׳ וְהָעַמִּים ׳ יִקְרְאוּ ׳ לָהֶם	׳ גָּדַל ׳ רוֹם
ἀμμὰν σοὶ ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς λὼτ ἔδωκα αὐτὴν	ᶜfiliorū ᶠammō: ᵍqa ᵏfiliis	׳ זַמְזֻמִּים׃ ׳ עַם ׳ גָּדוֹל ׳ וְרַב ׳ וָרָם	
in forte. terra gigātū reputabit. τ .n. in ea	ˡloth ᵐdedi eā in ⁿpossessiō. ᵒTerra ᵖgigātū ᵍre=	׳ כָּעֲנָקִים ׳ וַיַּשְׁמִידֵם ׳ יְהוָה ׳ מִפָּנֵיהֶם	׳ שָׁמַד ׳ בָּנָה
ἐν κλήρῳ· γῆ ῥαφαῖν λογισθήσεται· καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς	putata ē: ʳin ipa ˢolim	״׳ וַיִּרְשֵׁם ״ וַיֵּשְׁבוּ ׳ תַּחְתָּם׃ ׳ כַּאֲשֶׁר	״ יָרַשׁ
habitabāt gigantes prius. τ ămonite no	ᵗhītauerūt ᵘ gigantes:	׳ עָשָׂה ׳ לִבְנֵי ׳ עֵשָׂו ׳ הַיֹּשְׁבִים ״ בְּשֵׂעִיר	
κατῴκουν οἱ ῥαφαῖν τὸ πρότερον· καὶ οἱ ἀμμανῖται ὀνο=	ᵇquos ˢammonite ᵉvocāt	׳ אֲשֶׁר ׳ הִשְׁמִיד ׳ אֶת ׳ הַחֹרִי ׳ מִפְּנֵיהֶם	
mināt eos zomi: gens magna τ multa τ po=	ᶜzomím. ᵒpps ᵉmagnus	׳ וַיִּרְשֵׁם ״ וַיֵּשְׁבוּ ׳ תַּחְתָּם ׳ עַד ׳ הַיּוֹם	
μάζουσιν αὐτοὺς ζομμίν, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ ὑψη=	ᶠ& multus ᵍ& ꝑcere lōgi	׳ הַזֶּה׃ ׳ וְהָעַוִּים ׳ הַיֹּשְׁבִים ״ בַּחֲצֵרִים	
tentior vobis: quēadmodū filij enachi. τ pdidit eos	tudinis ʰ ficut enachim:	״ עַד ״ עַזָּה ״ כַּפְתֹּרִים ״ הַיֹּצְאִים ״ מִכַּפְתֹּר	
τῶτερον ὑμῶν, ὥσπερ οἱ ἐνακίμ, καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς	ᶜquos ᵈleuit ᵏdñs ᵃa facie	׳ הִשְׁמִידם ׳ וַיֵּשְׁבוּ ׳ תַּחְתָּם׃ ׳ וְעַתָּה	׳ נָסַע
dño a facie eox: τ possiderūt	corum: ᵉ& fecit illos ha	׳ קוּמוּ ׳ עִבְרוּ ׳ אֶת ׳ נַחַל ׳ אַרְנֹן ׳ רְאֵה ׳ נָתַתִּי	׳ נָתַן
κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν	bitare ᵒpro eis: ᵖsicut	׳ בְיָדְךָ ׳ אֶת ׳ סִיחֹן ״׳ מֶלֶךְ ׳ חֶשְׁבּוֹן ׳ הָאֱמֹרִי	
eos: τ habitauerūt pro illis vsq; in diē	ᵍfecerat ʳfiliis ˢesau ʳ qui	׳ וְאֵת ״ אַרְצוֹ ״ הָחֵל ׳ רָשׁ ׳ וְהִתְגָּר ׳ בּוֹ	״ חָלַל ״ יָרַשׁ ״ גָּרָה
hanc. sicut fecerūt filijs esau habi=	habitant ᵘin seir ꝏꝏꝏ	׳ מִלְחָמָה׃ ׳ הַיּוֹם ׳ הַזֶּה ״ אָחֵל ׳ תֵּת	׳ מִלְחָמָה
ταύτης, ὥσπερ ἐποίησαν τοῖς υἱοῖς ησαῦ τοῖς κατοι=	ʳdelēs ˢhorreos : & terrā	׳ פַּחְדְּךָ ׳ וְיִרְאָתְךָ ״ עַל ׳ פְּנֵי ׳ הָעַמִּים	׳ פָּנָה
κοῦσιν ἐν σηίρ, ὧν τρόπον ἐξέτριψε τὸν χορραῖον ἀπὸ	corū illis tradēs quā pos=	׳ תַּחַת ׳ כָּל ״׳ הַשָּׁמַיִם ״ אֲשֶׁר ׳ יִשְׁמְעוּן	׳ שָׁמַע
facie eox: τ possiderūt eos: τ	fident ᵗvsq; ᵘin presens.	׳ שִׁמְעֲךָ ׳ וְרָגְזוּ ׳ וְחָלוּ ״׳ מִפָּנֶיךָ׃ ״ וְאָשְׁלָה	׳ חוּל ״ שָׁלַח
πρόσωπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτούς, καὶ	ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	׳ מַלְאָכִים ׳ מִמִּדְבַּר ״ קְדֵמוֹת ׳ אֶל	׳ לָאַךְ ׳ דָּבַר
habitauerūt pro illis vsq; ad diē hanc.	ʷEucos quoq; ˣqui habi	׳ סִיחֹן ״׳ מֶלֶךְ ״ חֶשְׁבּוֹן ׳ דִּבְרֵי ׳ שָׁלוֹם	׳ שָׁלַם
κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·	tabant ʸin aserim ꝏꝏꝏꝏ	׳ לֵאמֹר ׳ אֶעְבְּרָה ״ בְאַרְצֶךָ ׳ בַּדֶּרֶךְ	׳ עָבַר
E τ eūcī habitātes in aseroth vsq; gazā:	ᶻvsq; ᵃgazā ᵇcappado=		
καὶ οἱ ἐναῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀσηρὼθ ἕως γάζης,	ces ᶜexpulerūt: ᵈqegressi		
τ cappadoces egressi ex cappadocia deleuerūt	ᵍde cappadocia deleue=		
καὶ οἱ καππαδόκες οἱ ἐξελθόντες ἐκ καππαδοκίας ἐξέτριψαν	runt eos: ᵉ & habitaue=		
eos: τ habitauerūt pro illis. nūc.g. surgite τ	runt ᶠ illis. ᵍSurgite ʳ &		
αὐτούς, καὶ κατῳκίσθησαν ἀντ' αὐτῶν. νῦν οὖν ἀνάστητε καὶ	trasite ʰtorrētē ⁱarnō ᵏEc		
discedite τ ptrãsite vos vallē arnō. ecce tra=	ce ˡtradidi ᵐi manu tua		
ἀπάρατε καὶ παρέλθετε ὑμεῖς τὴν φάραγγα ἀρνών. ἰδοὺ πα=	ⁿseō ᵒregē ᵖesebō ᵠamor=		
didi in manus tuas seō regē esebō	reorū: ʳ& ˢterrā eius ᵗin=		
ραδέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν σηὼν βασιλέα ἐσεβὼν τὸν	cipe ᵘpossidere: ᵛ& cōmi		
amorreū τ terrā eius. incipe possidere. cōmitte	tte ʷaduersus eū ˣpreliū.		
ἀμορραῖον καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ· ἐνάρχου κληρονομεῖν· συνάψῃς	ʸHodie ᶻincipiā ᵃmittere		
aduersus eū bellū in die hac. incipe dare ti	ᵇterrorē ᶜatq; formidinē		
πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἐνάρχου δοῦναι τὸν φό=	tuā ᵈin ᵉpopulos: qui ha=		
morē tuū τ terrorē tuū in facie oium gē=	bitant ᶠsub ᵍoī celo: ʰvt		
βον σου καὶ τὸν τρόμον σου ἐπὶ προσώπου πάντων τῶν ἐθ=	ⁱaudito ʲnoīe tuo ᵏ pauce=		
nū q̄ sub celo: q̄ audiētes nomē tuū	ant: ˡ& ᵐi morē ꝑturiētū		
τῶν ὑπὸ κάτω τοῦ οὐρανοῦ, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου	ⁿcōtremiscāt: ᵒ & dolore		
turbabūtur: τ dolores habebūt a facie tua. τ mi	teneātur." Misi ergo ᵖnū=		
ταραχθήσονται, καὶ ὠδῖνας ἕξουσιν ἀπὸ προσώπου σου. καὶ ἀ=	cios ᵍde solitudine ʳcede		
ſi legatos a deserto cedemoth ad seō regē	moth ˢad ᵗseō ᵘregē ᵛesē=		
πέστειλα πρέσβεις ἀπὸ τῆς ἐρήμου κεδαμὼθ πρὸς σηὼν βασιλέα	bō ʷ& ˣbis ʸpacificis ᶻdicēs		
esebon ℞bis pacificis dicēs: trãsibimus per terrā tuā:	ᵃTrãsibimus ᵇp terrā tu=		
ἐσεβὼν λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων, παρελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σου,	am. ᶜpublica ᵈgradiemur		

Transla. Chal.

וּמַלֵּיל וְיֵי לְיָ ״לְמֵימְרָא׃ אַתְּ עָבַר יוֹמָא דֵּין יָת תְּחוּם מוֹאָב יָת לְחֵית ו וְתִתְקָרַב לְקֳבֵיל
בְּנֵי עַמּוֹן לָא ״תְּצוֹר עֲלֵיהוֹן וְלָא ״תְּתָגַּר׳ לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב אֲרֵי לָא ״אֶתֵּן מֵאַרַע בְּנֵי
עַמּוֹן לָךְ ״יְרוּתָא אֲרֵי לִבְנֵי לוֹט יְהַבְתָּהּ יְרוּתָא׃ אֲרַע גִּבָּרַיָּא ״מִתְחֲשָׁבָא אַף הִיא וְגִבָּרִין
״יְתִיבוּ בַּהּ מִלְּקַדְמִין וְעַמְמָאֵי ״קָרִין לְהוֹן חוּשָׁ בְּנֵי עַם ״רַב וְסַגִּי וְתַקִּיף כְּנֵי בָּרַיָּא ״וְשֵׁיצִינוּן
יְיָ מִן קֳדָמֵיהוֹן ״וְתֵרִיכִנּוּן וְיִתְיְבוּ בְּאַתְרֵיהוֹן ו כְּמָא דְּעֲבַד לִבְנֵי עֵשָׂו דְּיָתְבִין בְּשֵׂעִיר
דְּשֵׁיצִי יָת חוֹרָאֵי מִן קֳדָמֵיהוֹן וְתֵרִיכִנּוּן וְיִתְיְבוּ בְּאַתְרֵיהוֹן עַד יוֹמָא הָדֵין ו וְעַיְוָאֵי דְּיָתְבִין
בְּפִצְחֵי יַתְעַד עַזָּה ״קַפּוּטְקָאֵי דְּנָפְקוּ מִן קַפּוּטְקָאָה שֵׁיצְיוֹנוּן וְיִתְיְבוּ בְּאַתְרֵהוֹן ו מוֹמִי
״כְּאִילוּ וְעִבְרוּ יָת נַחֲלָא דְּאַרְנוֹן ״חֲזִי דְּמְסָרִית בִּידָךְ יָת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבּוֹן אֱמוֹרָאָה
וְיָת אַרְעֵיהּ שָׁרִי לְתָרְכוּתֵיהּ וְאִתְגָּרִי לְמֶעְבַּד עִמֵּיהּ קְרָב ו יוֹמָא הָדֵין אֲשָׁרִי לְמִיתַּן
זְיָעֲתָךְ וְדַחְלְתָךְ עַל אַפֵּי עַמְמַיָּא דִּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא דְּיִשְׁמְעוּן שְׁמָעֲךָ וְיִזְוְעוּן ״וְיִתְבְּרוּן מִן
קֳבָלָךְ ו וּשְׁלַחִית אִזְגַּדִּין ״מִמַּדְבְּרָא דְּקֶדְמוֹת לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבּוֹן פִּתְגָמֵי שְׁלָם
״לְמֵימָר ו ״אֶעְבְּרָה בְּאַרְעָךְ בְּאוֹרְחָא

Interp. chal.

Locutusq; est dñs ad me dicens. Tu transibis hodie terminū moab vrbē ar: τ accedes cōtra filios ammō: ne obsideas eos: neq; cōtendas facere cum eis bellū: quoniā non dabo tibi de terra eox hereditatē: quia filijs loth dedi eam in hereditatē. terra gigantuz re= putatur etiam ipsa: gigantes habitauerunt in ea a principio: τ ammonite vocabant eos hosbantu. ℞o pulus magnus τ multus τ fortis sicut gigantes: τ di sperdidit eos dñs a facie eorū: τ eiecerunt eos: τ ha bitauerūt in locis eorum: sicut fecit filijs esau qui ha bitabāt in seir: quia disperdidit horreos a facie eox: et eiecit eos τ habitauerūt in locis eox vsq; in diem hanc. et eucos qui habitabant in villis vsq; gazam Cappadoces qui egressi sunt de cappadocia extermi nauerūt eos: τ habitauerūt in locis eox. Surgite mo uete castra: τ transite torrentē arnon: vide q̄ traditi in manu tua seon regez esebon amorreū τ terrā eius: incipe ejicere eum τ contende vt facias bellū aduer= sus eum. Hodie incipiam dare terroꝛē tuū τ timoꝛē tuū super faciē populoꝝ qui sunt sub omni celo: qui audient famam tuam: τ cōtremiscent τ conterentur a facie tua. Et misi nuncios de solitudine cedemoth ad seon regem esebon verbis pacificis dicēs. Trans= sibo per terram tuam per viam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua chal.
״ אֲמַר ״ קְרַב
׳ צוּר ׳ גְּרָה ׳ עֲבַד
״ נְתַן ״ יְרַת ׳ חֲשַׁב
״ קְרָא ׳ גְּדַל ״ רוֹם
״ יְתַב ׳ קְרָא ׳ רַבָּב
״ שְׁצָא ״ תְּרַךְ
׳ נְטַל ״ חֲזָה
״ שְׁרָא
׳ זוּעַ ״ תְּבַר
״ דְּבַר
׳ אֲמַר ״ עְבַר

Pagina heb. Ter. Heb. Deut. Ca. ii.

יָלַךְ סור יָמִין	ד בַּדֶּרֶךְ אֵלֵךְ לֹא אָסוּר יָמִין וּ	
	וּשְׂמֹאול: אֹכֶל בַּכֶּסֶף תְּשַׁבְּרֵנִי	שָׁבַר
נָתַן	ה וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף תִּתֵּן לִי	
שָׁתָה	וְשָׁתִיתִי רַק אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי: כַּאֲשֶׁר	
עָשָׂה	ו עָשׂוּ לִי בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר	
	וְהַמּוֹאָבִים הַיֹּשְׁבִים בָּעָר עַד אֲשֶׁר	
	אֶעְבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	
	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ אַל אַנָּה	
עָבַר	ז סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הָעֱמֹרִי בּוֹ כִּי	
קָשָׁה	הִקְשָׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת רוּחוֹ וְאִמֵּץ	
נָתַן	אֶת לִבּוֹ לְמַעַן תִּתּוֹ בְיָדְךָ כַּיּוֹם	
אָמַר חָלַל	ח הַזֶּה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רְאֵה הַחִלֹּתִי	
פָּנָה	תֵּת לְפָנֶיךָ אֶת סִיחֹן וְאֶת אַרְצוֹ	
יָרַשׁ	הָחֵל רֵשׁ לָרֶשֶׁת אֶת אַרְצוֹ: וַיֵּצֵא	
	ט סִיחֹן לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ	
לַחֵם נָתַן	לַמִּלְחָמָה יָהְצָה: וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה	
אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנַּךְ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו		
בָּנָה נָכָה	וְאֶת כָּל עַמּוֹ: וַנִּלְכֹּד אֶת כָּל עָרָיו בָּעֵת	
לָכַד עִיר	י הַהִוא וַנַּחֲרֵם אֶת כָּל עִיר מְתִם	
חָרַם מָתַם	וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף לֹא הִשְׁאַרְנוּ שָׁרִיד:	
נָשָׁה שָׁאַר	יא רַק הַבְּהֵמָה בָּזַזְנוּ לָנוּ וְשָׁלָל	
שָׁרַד	הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַדְנוּ: מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר	
עִיר	עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר	
שָׂפָה	בַּנַּחַל וְעַד הַגִּלְעָד לֹא הָיְתָה קִרְיָה	
קָרָה	אֲשֶׁר שָׂגְבָה מִמֶּנּוּ אֶת הַכֹּל נָתַן	
	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ: רַק אֶל אֶרֶץ	
פָּנָה	יב בְּנֵי עַמּוֹן לֹא קָרַבְתָּ כָּל יַד נַחַל יַבֹּק	

Trãsla. B. Hiero.

[a]via.[b]nō[c]declinabimus neq; ad[b]dextram ꝯ neq; ad siniſtrã.[k]alimẽta[l]precio[m]vende nobis [n]vt veſcamur:[o]aquã[l]pecunia[q]tribue ꝯꝯꝯꝯ [o]& ſic bibemus.[r]Tm̃ eſt vt nobis cócedas [n]trãſitũ:[r]ſicut[r]fecerũt[b]filii[c]eſau[c]qui habitãt[c]in ſeir: [r]& moabite[q]q morãtur [b]in ar:[r]donec veniam? [m]ad[n]iordanẽ:&[r] trãſeamus[o]ad[l]terram [q] quam [r]dñs[o]deus nr̃[r] daturus ẽ [n]nobis.[s]Noluitq; ꝯꝯꝯ [s]ſeon[a]rex[b]eſebon[c]dare nobis tranſitũ:[x] quia [s]idurauerat[a]dñs[b] deus tuus[a]ſpũm eius:[s]& obfirmauerat[a]cor illius: ita [o]vt[b]traderetur[q]i manus tuas[r]ſicut nũc vides.[r] Dixitq;[a]dñs[x]ad me.[r]Ecce [o]cepi tibi[r]tradere [o] ſeon [r]&terram eius: ꝯ ꝯꝯ [q]incipe[b]poſſidere[x]eam. [m]Egreſſuſq; eſt ꝯꝯꝯ [n]ſeon[o]obuiã nobis[q]cũ oĩ[o]populo ſuo[o]ad prelium[s]in laſa:[n]& tradidit eum[x]dñs[r]deus nr̃[r]nobiſ [q]pcuſſimuſq;[b]eũ[c]eũ[o] filiis ſuis[c]&[r]omni[q] populo ſuo:[n]cũctaſq;[r]vrbes [m]in tpe[n]illo[b]cepimus [o] interfectis hĩtatoribus cartũ [o]viris[r]ac mulieribus[n] & puuls.[r]Nō[r] reliquimus i eis[r]quicq; [r]abſq;[b]iumẽtis:[q]in partẽ venere pẽdantiũ:[r]& ſpoliis[r]vrbiũ [q]quas[b]cepimus[r]ab aroer[n]que eſt[r]ſup[m]ripã[n] torrẽtis[o]arnõ[n]oppido [q]qd [r]in valle ſitũ ẽ[n]vſq;[r]galaad. [n]Nõ[r]fuit vicus &[r]ciuitas[q] nr̃as effugeret manus.[o]Oẽs[r]tradidit [r]dñs[q]deus noſter[n]nobis [r]abſq;[r]terra[m]filiorũ[n]am mon:[r]ad quã[o]non [n] acceſſimus &[q]cunctis[r]que adiacent[q]torrẽti[r] ieboc

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

ὁδὸς via ibo: nõ declinabo ad dextrã neq; ad ſiniſtrã. ἐν τῇ ὁδῷ πορεύσομαι, οὐκ ἐκκλινῶ δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. βρώματα cibos argento tribues mihi τ comedã: τ βρώματα ἀργυρίου ἀποδώσῃ μοι καὶ φάγομαι, καὶ aquã argento tribues mihi τ bibã: niſi ꝙ ὕδωρ ἀργυρίου ἀποδώσῃ μοι καὶ πίομαι, πλὴν ὅτι trãſibo pedibus: ſicĕ fecerũt mihi filij παρελεύσομαι τοῖς ποσί, καθὼς ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ eſau habitãtes in ſeir: τ moabite ha- ησαῦ οἱ κατοικοῦντες ἐν σηίρ, καὶ οἱ μωαβῖται οἱ κα bitãtes in ar quo ad trãſeã iordanẽ in τοικοῦντες ἐν ἀρ ἕως ἂν παρέλθω τὸν ἰορδάνην εἰς τὴν - terrã: ꝙ dñs deus nr̃ dat nobis. τ nõ voluit γῆν, ἣν κς̃ ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. καὶ οὐκ ἠθέλησε ſeõ rex eſebõ ptrãſire nos p eũ. qz σηὼν βασιλεὺς ἐσεβὼν παρελθεῖν ἡμᾶς δι' αὐτ· ὅτι induraut dñs deus nr̃ ſpũz eius: τ obfirma ἐσκλήρυνε κς̃ ὁ θς̃ ἡμῶν τὸ πνεῦμα αὐτ, καὶ κατίσχυ uit cor eius: vt traderet in manus σεν τὴν καρδίαν αὐτ, ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖράς tuas: vt in die hac. τ dixit dñs ad me: ecce σου, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ εἶπε κς̃ πρός με, ἰδοὺ incepi tradere ẽi facĕ tibi ſeõ re- ἤρχμαι παραδοῦναι πρὸ προσώπου σου τὸν σηὼν βα gem eſebõ amorreũ τ trã eius: incipe σιλέα ἐσεβὼν τὸν ἀμορραῖον καὶ τὴν γῆν αὐτ, ἄρξαι poſſidere trã eius. τ exijt ſeõ rex κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτ. καὶ ἐξῆλθε σηὼν βασιλεὺς 6 eſebõ in occurſũ nobis τ ipe τ ὁῖ ppli ἐσεβὼν εἰς συνάντησιν ἡμῖν καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς eius in plium in laſa. τ tradidit eũ dñs ἀυτ εἰς πόλεμον εἰς ἰασά. καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κς̃ deus nr̃ in manus nras ẽi facĕ nr̃as. τ percuſſi ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν πρὸ προσώπου ἡμῶν· καὶ ἐπάτα mus eũ τ filios eius τ oẽm populũ eius. τ obꝛ ξαμεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτ, καὶ οὐκα manum oẽs ciuitates eius in tpe illo. τ eue τάσαμεν πάσας τὰς πόλεις αὐτ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· καὶ οὐκ ſtimus oĩes ciuitatẽ: ꝺincepa τ vxores eoꝝ τ ἐλοιπεύσαμεν πᾶσαν πόλιν, ἐξῆς καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ filios eoꝝ nõ reliquimus vllos: veruꝫ iumẽta pe τὰ τέκνα αὐτῶν οὐ κατελίπομεν ζωγρίαν, πλὴν τὰ κτήνη ἐσῴ datꝫ ſumus nobis ipis. τ ſpolia ciuitatũ cepimus ec νεμίσαμεν ἑαυτοῖς. καὶ τὰ σκύλα τῶν πόλεων ἐλάβομεν ἑ aroer:q eſt ap̃ ripã torrentis arnõ: τ ἀροήρ, ἥ ἐστι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὴν ciuitatẽ erãte in valle: τ vſq; ad mõtẽ galaad. πόλιν τὴν ὑψηλὴν ἐν τῇ φάραγγι, καὶ ἕως ὄρους τῆς γαλαάδ. nõ fuit ciuitas: q̃ effugeret nos. oẽs tradidit οὐκ ἐγενήθη πόλις, ἥτις διέφυγεν ἡμᾶς. τὰς πάσας παρέδω deus nr̃ in manus nras. veruꝫ in trã filioꝝ am κεν κς̃ ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. πλὴν εἰς τὴν γῆν υἱῶν ἀμ mon nõ tetigimus: oĩa ꝓpinqua torrẽti iaboc μὼν οὐ προσήλθομεν, πάντα τὰ συγκυροῦντα χειμάρρῳ ἁβκ

Pagina chal. Interp. chal.

סְחַר יָמִין זַבֵּן	publicã ibo: non declinabimus ad dexterã nec ad ſi-
אָכַל נְתַן פָּתַם	niſtrã. frumentũ argento vendes mihi vt comedã: et
	aquã argento dabis mihi vt bibam: tantũmodo tran
	ſibo pedibus meis. ſicut fecerũt mihi filij eſau q̃ ha-
אָבַר שְׁבַק קָשָׁה	bitant in ſeir. τ moabite qui habitant in ciuitate ar:
מְסַר חָזַק	donec tranſeam iordanẽ ad terrã quã dñs deus no-
שְׁרָא יָרַת	ſter daturus eſt nobis. et noluit ſeon rex eſebon di-
נְגַח	mittere nos tranſire per terminũ ſuum: quia indura-
קָרָה	uit dñs deus tuus ſpiritũ eius: τ roborauit cor eius:
נָשָׂה שְׁאַר שְׁזַב	vt traderet eum in manus tuas ſicut in die hac. Et di
חָזָה עָדָה חָוָה	xit dñs ad me. Ecce cepi incipe eſſcere eum vt poſſideas ter
	ram eius. Et egreſſus eſt ſeon in occurſu noſtrũ ipſe
	et oĩs populus eius: vt pugnaret in iahas. et tradi-
	dit eum dñs deus noſter in cõſpectu nro: τ percuſſi-
	mus eum τ filios eius τ oẽm populũ eius. Et ſubie-
	cimus oẽs ciuitates eius in tẽpore illo: τ deſtruximꝰ
	oẽs vrbes τ viros ac mulieres τ puuloſ: nõ reliquimus
	reliq̃as. Tantũmodo iumẽta depredati ſumus nobis
	τ ſpolia ciuitatũ q̃s ſubiecimꝰ: ab aroer q̃ eſt ſup ripã
	torrẽtis arnõ τ ciuitatẽ q̃ ẽ in torrẽte τ vſq; ad galaad
	nulla fuit ciuitas q̃ fortior nobis eſſet: ſ; oẽs tradidit
	dñs deus nr̃ in cõſpectu nro. Tantũmodo ad terrã fi
	lioꝝ ammõ nõ acceſſiſti τ ad oẽm ripã torrẽtis iaboc

Transla. Chal.

וַאֲזַלְנָא אֹרַח לָא נְסָטַר מֵימִינָא וּשְׂמָאלָא ׃ עִבּוּרָא נְכַסְפָּא תְּזַבֵּן לִי וְאֵיכוֹל וּמַיָּא
נְכַסְפָּא תִּתֵּן לִי וְאֶשְׁתֵּי לְחוֹד אֵעִיבַר בְּרַגְלַי וּכְמָא דְעַבָּדוּ לִי בְנֵי עֵשָׂו דְיָתְבִין בְּשֵׂעִיר
וּמוֹאֲבָאֵי דְיָתְבִין בְּלָחֲיָת עַד דְּאֵיעִיבַר יָת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דְּיָי אֱלָהָנָא יְהֵיב לָנָא וְלָא
אֲבָא סִיחוֹן מַלְכָּא דְחֶשְׁבּוֹן לְמִשְׁבָּקָנָא לְמֵיעִיבַר בְּתְחוּמֵיהּ אֲרֵי אַקְשִׁי יְיָ אֱלָהָךְ יָת
רוּחֵיהּ וְתַקֵּיף יָת לִבֵּיהּ בְּדִיל לְמִמְסְרֵיהּ בִּידָךְ כְּיוֹמָא הָדֵין וַאֲמַר יְיָ לִי חֲזִי דְשָׁלֵיתִי
לְמִסַּר קֳדָמָךְ יָת סִיחוֹן וְיָת אַרְעֵיהּ שָׁרִי לְתָרָנוּתֵיהּ לְמֵירַת יָת אַרְעֵיהּ ׃ וּנְפַק סִיחוֹן
לְקִדְמוּתָנָא הוּא וְכָל עַמֵּיהּ לְאַגְחָא קְרָבָא לְיָהַצָן ׃ וּמְסַרֵיהּ יְיָ אֱלָהָנָא קֳדָמָנָא וּמְחֵינָא
יָתֵיהּ וְיָת בְּנוֹהִי וְיָת כָּל עַמֵּיהּ ׃ וּכְבַשְׁנָא יָת כָּל קִרְוֹהִי בְּעִדָּנָא הַהוּא וְנַמְּדְנָא יָת כָּל
קִרְיָא גְּבָרִיָּא וּנְשָׁיָא וְטַפְלָא לָא אַשְׁאַרְנָא מְשֵׁיזִיב ׃ לְחוֹד בְּעִירָא בַּזְנָא לָנָא וְעִדֵּי
קִרְיָא דְכַבְּשְׁנָא ׃ מֵעַרְעֵר דְּעַל כֵּיף נַחְלָא דְאַרְנֹן וְכַרְתָּא דִי בְּנַחְלָא וְעַד גִּלְעָד לָא
קִרְתָּא דְּתַקִּיפַת מִנָּנָא יָת כּוֹלָא מְסַר יְיָ אֱלָהָנָא קֳדָמָנָא ׃ לְחוֹד לְאַרַע בְּנֵי עַמּוֹן לָא
קְרֵיבְתָּא כָּל כֵּיף נַחַל יוּבְקָא

Trãsla. Grec. lex. cũ interp. latina.

τ ciuitates q̃ in mõtana: sicut prece
καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ τῆ ὀρινῆ, καθότι ἐνετείλα=
pit nobis dñs deus nr.
το ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. Ca. 3.

A Rume n. b. ΘΕ reuersi ascẽdimus uiã q̃ in ba
καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβημεν ὁδὸν τὴν εἰς Βα=
san: τ exiit og rex basan in occur
σάν, καὶ ἐξῆλθεν ὢγ Βασιλεὺς τῆς Βασὰν εἰς συνάν=
sum nobis: ipe τ ois ppls eius in pliu
τησιν ἡμῖν, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς πόλεμον
in edrai. τ dixit dñs ad me: ne timeas eũ:
εἰς Ἐδραΐμ. καὶ εἶπε κύριος πρός με, μὴ φοβηθῆς αὐ=
q̃ in manus tuas tradidi eũ: τ
τόν, ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτόν, καὶ
oẽm ppl'm ei⁹ τ oẽs trã eius. τ
πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτ. καὶ
facies ei sicut fecisti scõ regi
ποιήσεις αὐτῷ ὡσαύτως ὡς ἐποίησας τῷ σηὼν Βασιλεῖ τῶν
amorreoꝝ: q̃ habitabat in esebõ: τ tradidit eũ
ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσεβών. καὶ παρέδωκεν αὐ
dñs deus nr in manus nras: τ og re=
τὸν κς ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν, καὶ τὸν Ὼγ Βα
gem basan τ oẽm ppl'm eius. τ p
σιλέα τῆς Βασὰν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτ. καὶ ἐπα=
cussimus eũ ita q̃ nõ reliquimus eius semẽ.
τάξαμεν αὐτὸν ἕως τ μὴ καταλιπεῖν αὐτ σπέρμα.
τ obtinuim⁹ oẽs ciuitates eius in tem
καὶ ἐκρατήσαμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτ ἐν τῷ καιρῷ
pore illo: nõ fuit ciuitas q̃ nõ cepimus ab eis.
ῥῷ ἐκείνῳ, οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐκ ἐλάβομεν παρ' αὐτῶν.
sexagita ciuitates: oia cõfinia argob re
ἑξήκοντα πόλεις, πάντα τὰ περίχωρα Ἀργὼβ βασι
gio og in basan. oẽs hę ciuitates munite:
λέως Ὼγ ἐν τῇ Βασάν. πᾶσαι αὗται πόλεις ὀχυραί,
murꝝ alti:: porte τ vectes: pter ciuitates
τείχη ὑψηλά, πύλαι καὶ μοχλοί, πλὴν τῶν πόλεων
pherezeoꝝ multas valde. destruximus
τῶν φερεζαίων τῶν πολλῶν σφόδρα. ἐξολοθρεύσαμεν
eos: sicut fecimus scõ regi esebõ.
αὐτούς, ὡσαύτως ἐποιήσαμεν τῷ σηὼν Βασιλεῖ Ἐσεβών.
τ destruximus oẽm ciuitatẽ: uiros τ mulie
καὶ ἐξολοθρεύσαμεν πᾶσαν πόλιν, ἄνδρας καὶ γυναῖ
res τ filios: τ oia iumẽta τ spolia
κας καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ τὰ σκύλα
B ciuitatũ predati sumus nobis ipsis. τ cepimus
τῶν πόλεων ἐπρονομεύσαμεν ἑαυτοῖς. καὶ ἐλάβομεν
in tpe illo trã de manibus duoꝝ regũ
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν γῆν ἐκ χειρῶν δύο Βασιλέων
amorreoꝝ: q̃ erãt trans iordanẽ a torrente
τῶν Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τ Ἰορδάνου ἀπὸ τ χειμάρρου
arnõ vsq; ad mõtẽ hermõ. phenices cognominãt hermõ sa
ἀρνὼν ἕως ὄρους Ἑρμών. οἱ Φοίνικες ὀνομάζουσι τὸν Ἑρμὼν Σα
rion. τ amorreus cognominauit id sanir. oẽs ciuitates
ριών. καὶ ὁ Ἀμορραῖος ἐπωνόμασεν αὐτὸ Σανίρ. πᾶσαι πόλεις

Trãsla. B. Hiero.

"& vrbibus rmõtanis: v
niuersisq; locis a qbus
nos probibuit dñs de
Tus nr. Cap. 3.
Taq; cõuersi ascẽdi
mus p iter basã. Egref
fusq; ẽ og rex basan in
occursũ nobis cũ popu
lo suo ad bellandum in
edrai. Dixitq; dñs ad
me. Ne timeas eũ: qa
in manu tua traditus ẽ
cum omni populo ac
terra sua: faciesq; ꝯ
ei sicut fecisti seon rẽ
gi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ammorreorum qui
habitauit in esebon.
Tradidit ergo dñs de=
us nr in manibus ntis
et og regẽ basan & v
niuersũ populũ eius: p
cussimusq; cos vsq; ad
internitionẽ vastantes
cũctas ciuitates illius
vno tẽpore. Non ꝯ
fuit oppidum qd nos
effugeret. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
Sexagita vrbes & oẽs
regionem argob ꝯꝯ
regni og in basan. cũ
cte vrbes erant ꝯꝯꝯꝯ
munite muris altissi=
mis portisq; & vectib?
absq; oppidis immune
ris que nõ habebãt mu
ros. Et deleumus cos
sicut feceramus ꝯꝯꝯꝯ
seon regi esebon. dis=
perdentes oẽm ciuitatẽ
viros q; ac mulieres &
parulos: iumẽta autẽ
& spolia vrbiũ diripui
mus. Tulimusq; ꝯꝯꝯ
illo in tempore terrã
de manu ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
duorum regum am=
morreorum q erãt trãs
iordanẽ a torrẽte arnõ
vsq; ad montẽ hermõ
quem sidonii sarion vo
cant ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
& ammorrei sanir. oẽs
ciuitates ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Ter. Heb. Deut. Ca. iii.

עיר "וְעָרֵי הָהָר וְכָל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אלהינו : ונפן ונעל Cap. iii.
עלה פְּנֵה
דרך דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
לחם לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה
אדרעי : אֶדְרֶעִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל
ירא נתן תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ
עשה וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ
לו כאשר עשית לסיחן מלך לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ
ישב הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב נתן בְּחֶשְׁבּוֹן:
וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ גַּם אֶת
עוג מלך הבשן וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְנַכֵּהוּ
עד בלתי השאיר לו שָׂרִיד: וְנִלְכֹּד
עיר "אֶת כָּל עָרָיו בָּעֵת הַהִוא לֹא
היה הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר לֹא לָקַחְנוּ
ששים מֵאתָם שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב
ממלכת מַמְלֶכֶת עוג בַּבָּשָׁן: כֹּל אֵלֶּה עָרִים
מלך בְּצוּרוֹת חוֹמָה גְּבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ
נדד לְבַד מֵעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד:
חרם עשה וַנַּחֲרֵם אוֹתָם כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ
לסיחן מלך חשבון הַחֲרֵם כָּל עִיר
מתם הַנָּשִׁים וְהַטָּף: וְכָל הַבְּהֵמָה
עיר בז לָקַח וּשְׁלַל הָעָרִים בָּזְזוּ לָנוּ: וּנְקַח
בעת בָּעֵת הַהִוא אֶת הָאָרֶץ מִיַּד
שני שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הירדן הַיַּרְדֵּן מִנַּחַל אַרְנֹן עַד הַר חֶרְמוֹן:
צידנים צִידֹנִים יִקְרְאוּ לְחֶרְמוֹן שִׂרְיֹן
והאמרי וְהָאֱמֹרִי יִקְרְאוּ לוֹ שְׂנִיר: כֹּל עָרֵי

Interp. chal.

et ad vrbes mõtis τ ad oia loca q̃ precepit dñs oẽ nr.
ΘΕ perrexim⁹ τ ascendim⁹ per viam Ca. 3.
basan: τ egressus est og rex basan in occursum)
nostrũ ipse τ ois populus eius vt cõmitteret bellum
in edrai. et dixit dñs ad me. Ne timeas eum: quia in
manu tua tradidi eum τ omnẽ populũ eius τ terram
eius: τ facies ei sicut fecisti seon regi amorreozuꝝ qui
habitabat in esebon. et dedit dñs deus noster in ma=
nu nostra etiã og regem basan τ omnẽ pꝰpulũ eius:
et percussimus eũ donec nullus ex eis reliquus esset.
et subiecimus oẽs vrbes eius in tpe illo: nõ fuit ciui
tas quã non acceperimus ab eis sexaginta vrbes oia
loca prouincie argob regni og in basan. Oẽs iste vr=
bes munite τ murate que habebãt seras & vectes pre
ter villas absq; muris multas nimis. τ destruximus
eas: sicut fecimus seon regi esebon: disperdẽtes oim
ciuitatũ viros τ mulieres τ parulos τ oia iumenta:
et spolia vrbium diripuimus nobis. et tulimus in tpe
illo terrã de manu duoꝝ regum amorreoꝝ qui erant
trans iordanẽ: a torrente arnon vsq; ad montem her
mon. Sidonij vocabant hermon sarion: et amorrei
appellabant eum montem nimis. Omnes vrbes ꝯꝯ

Tertina heb.

עיר
Cap. iii.
עלה פְּנֵה
לחם
ירא יָרֵא נָתַן
עשה עָשָׂה
שנה שָׁנָה
בוא בָּא
ישב יָשַׁב
נתן נָתַן
דחל עֲבַד
מחא שָׁאַר שָׁזַב
עיר
קרה הָרָה
יבק דָּשָׁא
נשה עָדָה בָּזַז
כרא קָרָא

Tertina chal.

Pagninus heb. — Tex. Heb. — Deut. Ca. iii.

הַמִּישֹׁר וְכָל הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן עַד סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלֶכֶת עוֹג
בַּבָּשָׁן כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאָר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הִנֵּה עַרְשׂוֹ
עֶרֶשׂ בַּרְזֶל הֲלֹה הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן תִּשַּׁע אַמּוֹת אָרְכָּהּ וְאַרְבַּע
אַמּוֹת רָחְבָּהּ בְּאַמַּת אִישׁ׃ וְאֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת יָרַשְׁנוּ בָּעֵת הַהִוא
מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל אַרְנֹן וַחֲצִי הַר הַגִּלְעָד וְעָרָיו נָתַתִּי לָרְאוּבֵנִי
וְלַגָּדִי׃ וְיֶתֶר הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן מַמְלֶכֶת עוֹג נָתַתִּי לַחֲצִי שֵׁבֶט
הַמְנַשֶּׁה כָּל הַחֶבֶל הָאַרְגֹּב לְכָל הַבָּשָׁן הַהוּא יִקָּרֵא אֶרֶץ רְפָאִים׃
מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַיִּקְרָא
אֹתָם עַל שְׁמוֹ אֶת הַבָּשָׁן חַוֹּת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְלִמָכִיר נָתַתִּי אֶת
הַגִּלְעָד וּלְרֹאוּבֵנִי וּלְגָדִי נָתַתִּי מִן הַגִּלְעָד וְעַד נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל
וּגְבֻל וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל מִכִּנֶּרֶת
וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה׃ וָאֲצַו
אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ
הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי חַיִל עֲבָרֵי

Pagninus chal. — Interp. chal.

שְׂרָא — que sunt in planicie & omnē galaad & omnē basan vsq; ad selca & edrai vrbes regni og in basan. Quoniā solus og rex basan remāsit de reliquijs gigantū. ecce lectus eius lectus est ferreus: qui vtiq; est in rabbath filioꝝ amon: nouem cubitos habens longitudinis et quattuor cubitos latitudinis in cubito eiusdē regis. Et terrā hanc possedimus in tēpore illo ab aroer que est iuxta torrentē arnō vsq; ad mediā partē montis galaad: & ciuitates illius vedi tribui ruben & tribui gad. Reliquā aūt partē galaad & omnē basan regni og vedi dimidie tribui manasse oēm regionē prouincie argob. Dis illa prouincia basan vocabatur terra gigantū. Iair filius manasse tulit omnē prouinciā regionis argob vsq; ad terminū gesuri & maachati: & vocauit ex noīe suo basan oppida iair vsq; in diē hāc. Machir dq; vedi galaad. & tribui ruben & tribui gad vedi a galaad vsq; ad torrentē arnon mediū torrētis et terminū eius vsq; ad torrentē iaboc: qui est terminus filioꝝ ammon: & planicie & iordanē & terminum eius a genesar vsq; ad mare planicie qd̄ ē mare salis sub decliuio collis ad orientem. et precepi vobis in tempore illo dicens. Dis deus vester vedit vobis terram hanc in hereditatē: accincti transibitis ooo

Trāsla. B. Hiero.

q̄ site sūt in planitie & vniuersā terrā galaad & basan vsq; ad selcha & edrai ciuitates regni og i basan. Solus qp pe og rex basan ooooo restiterat de stirpe gigātū. Et mōstratur lect⁹ eius ferreus qui ē in rabath filiorū ooooooo ām̄ō nonē cubitos hñs lōgitudinis & q̄ttuor latitudinis ad mēsurā cubiti virilis manus. Terrāq; possedimus tempore illo ooooooooo ab aroer q̄ est supra ripā torrētis arnō: vsq; ad mediā ptē mōtis galaad & ciuitates illius dedi rubē & gad Reliq̄ ām ptē galaad & oēm basā regni og tradidi medie tribui ooooooooooo manasse oēm regionē argob. Cūctaq; basan vocabatur terra gigātū. Iair filius ooooooooo manasse possedit oēm regionem argob vsq; ad terminos gessuri & machati. Vocauitq; ooo ex noīe suo basan auothair.i. villas iair ooooooo vsq; in pñtē diē. Machir quoq; dedi ooooooo galaad. & tribubus ruben & gad dedi de terra galaad vsq; ad torrētē arnō mediū torrētis & cōfiniū vsq; ad torrētē i.eboc q est terminus filiorū ām̄ō: & planicie m solitudinis a tq; iordanē: & terminos cenereth vsq; ad marē de serti: qd̄ ē salsissimū ad radicē montis phasga cōtra oriētē. Precepi q̄; vobis in tpe illo dicens. Dñs deus vester dat vobis terram ooo hanc in hereditatē: ex pediti precedite ooooooo

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

μισορ τ οἰο galaad τ οἰο basan vsq; ad sel
cha τ edrai ciuitates regni og in basan:
κα καὶ ἐδραὶν πόλεις βασιλείας τ ὼγ ἐν τῇ βασάν,
g; tñ og rex basan restiterat de
ὅτι πλὴν ὼγ βασιλεὺς βασὰν κατελείφθη ἀπὸ τῶν
raphaiꝫ. ecce lectus eius lectus ferreus: ecce hic
ῥαφαΐν · ἰδοὺ ἡ κλίνη αὐτοῦ κλίνη σιδηρᾶ, ἰδοὺ αὕτη
in rabath filioꝝ ammō, nouē cubitoꝝ lōgitudo
ἐν τῇ ἄκρᾳ τῶν υἱῶν ἀμμών · ἐννέα πηχῶν τὸ μῆκος
eius: τ q̄ttuor cubitoꝝ latitudō eius in
αὐτῆς, καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν
cubito viri, τ trā illā possedimus
πήχει ἀνδρός. καὶ τὴν γῆν ἐκείνην ἐκληρονομήσαμεν
in tpe illo ab aroer: q̄ est iuxta ripā
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ ἀρωήρ, ἥ ἐστι παρὰ τὸ χεῖλος
torrētis arnō: τ dimidiū mōtis galaad. τ
χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους γαλαάδ · καὶ
ciuitates eius vedi rubem τ gath: τ
τὰς πόλεις αὐτοῦ ἔδωκα τῷ ῥουβὴμ καὶ τῷ γάθ, καὶ
reliquum galaad τ oēm basan re
τὸ κατάλοιπον τ γαλαάδ καὶ πᾶσαν τὴν βασὰν βα
gnum og vedi dimidie tribui manasse:
σιλείαν ὼγ ἔδωκα τῷ ἡμίσει τῆς φυλῆς μανασσῆ,
τ oēm circā regionē argob, τ oēm
καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον ἀργώβ, καὶ πᾶσαν τὴν
basan illam: trā raphaim cōputabitur. τ iaer fi
βασὰν ἐκείνην, γῆ ῥαφαΐν λογισθήσεται. καὶ ἰαὴρ υἱ
lius manasse accepit oēm circā regionē argob
ὸς μανασσῆ ἔλαβε πᾶσαν τὴν περίχωρον ἀργὼβ
vsq; ad terios gessuri τ machati τ cognominauit
ἕως τῶν ὁρίων γεσουρὶ καὶ μαχαθί · καὶ ἐπωνόμασεν
illas in noīe suo basan auothair
αὐτὰς ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τὴν βασὰν ἀβωθαίρ
vsq; ad diē hūc. τ machir vedi
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης · καὶ τῷ μαχὶρ ἔδωκα τὴν
galaad. τ ruben τ gad vedi a
γαλαάδ · καὶ τῷ ῥουβὴμ καὶ τῷ γὰδ ἔδωκα ἀπὸ
galaad vsq; ad torrētē arnō mediū tor
τῆς γαλαάδ ἕως τ χειμάρρου ἀρνὼν μέσον τοῦ χει
rētis terminus τ vsq; ad iaboc: τ torrēs finis
μάρρου ὅριον καὶ ἕως τ ἰαβώκ, καὶ ὁ χειμάρρους ὅρι
filiꝝ ammō. τ planities τ iorda
ον τοῖς υἱοῖς ἀμμών · καὶ ἡ ἀραβὰ καὶ ὁ ἰορδά
nis terminus a cenereth τ vsq; ad mare
νης ὅριον ἀπὸ χενερὲθ καὶ ἕως θαλάσσης ἀραβὰ θα
rtis salsi a sedoth vallē orientis.
λάσσης ἁλυκῆς ἀπὸ σηδὼθ τὴν φάραγγα ἀνατολῶν.
τ precepi vobis in tpe illo: dicēs:
καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων,
dns deus nr dedit vobis trā hanc
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δέδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην
in hereditatē armati precedite
ἐν κλήρῳ · ἐνοπλισάμενοι προπορεύεσθε ooo o

Trāsla. Chal.

יָת כָּל גִּלְעָד וְכָל מַתְנָן עַד סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי קִרְוֵי מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג בְּמַתְנָן אֲרִי לְחוֹד
עוֹג מַלְכָא דְּמִתְנָן אִשְׁתְּאַר מִשְּׁאָר גִּבָּרַיָּא הָא עַרְסֵיהּ עַרְסָא דְּבַרְזֶלָא הֲלָא הִיא דְּרַבַּת
בְּנֵי עַמּוֹן אוּרְכֵּהּ תְּשַׁע אַמִּין וּפוּתְיֵהּ בְּאַמַּת גַּבְרָא אַרְבַּע אַמִּין פּוּתְיֵהּ בְּאַמַּת מָלְכָּא דְּדָא יְרַתְנָא
יָת אַרְעָא הָדָא מֵעַרְעֵר דְּעַל נַחְלָא דְּאַרְנוֹן וּפַלְגוּת טוּרָא וְגִלְעָד וְקִרְוֵיהִי יְהַבִית לְשִׁבְטָא
דְּרֻאוּבֵן וְלִשְׁבְטָא דְּגָד׃ וּשְׁאָר גִּלְעָד וְכָל מַתְנָן מַלְכוּתֵיהּ דְּעוֹג יְהַבִית לְפַלְגוּת שִׁבְטָא
דְּמְנַשֶּׁה כָּל בֵּית פֶּלֶג אַרְגֹּבָא לְכָל מַתְנָן דְּאִתְקְרֵי אַרְעָא דְּרָפָאֵי׃ וְיָאִיר בַּר מְנַשֶּׁה
קַבֵּיל כָּל בֵּית פֶּלֶגָא דְּאַרְגֹּבָא עַד תְּחוּם גְּשׁוּרָאָה וְאַפֵּקְרוֹסָ וְקָרָא יָתְהֶן עַל שְׁמֵיהּ יָת
מַתְנָן בַּפְרֵנֵי יָאִיר עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וּלְמָכִיר יְהַבִית יָת גִּלְעָד׃ וּלְשִׁבְטָא דְּרֻאוּבֵן וּלְשִׁבְטָא דְּגָד
יְהַבִית מִן גִּלְעָד וְעַד נַחְלָא דְּאַרְנוֹן פַּלְגוּת נַחְלָא וְתְחוּמֵיהּ וְעַד יוּבְקָא נַחְלָא תְּחוּמָא דְּבְנֵי
עַמּוֹן׃ וּמֵישְׁרָא וְיַרְדְּנָא וְתְחוּמֵיהּ מִגִּנּוֹסַר וְעַד יַמָּא דְּמִשְׁרָא יַמָּא דְּמִלְחָא תְּחוֹת
מַשְׁפַּךְ דַּכְתָּא מִדְּרוֹמָא וּפַלְגוּת תַּכְנוֹן בְּעִידַנָּא הַהִיא לְמֵימַר יְיָ אֱלָהָנוֹן יְהַבלכון
יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירְתָהּ מְזָרְזִין תִּעְבְּרוּן

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deut. Ca. iii.	Pritina heb.
ante facie fratrũ vfoy filioy israel oia πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ πᾶς	fratres vestros filios israel omnes viri	לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי	לִפְנֵי אָח
potens. verũtñ vxores vfe τ filij vfi	robusti absq; vxoribꝰ	חָיִל רַק נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם וּמִקְנֵכֶם	נָשָׁה טָנָה
δυνατός. πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν	& parvulis ateꝫ iumen	יָדַעְתִּי כִּי מִקְנֶה רָב לָכֶם יֵשְׁבוּ	
τ iumẽta vra: scio q̃ multa iumẽta vobis: habi	tis. Nouiẽ enĩ q̃ pſura	בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם עַד	עִיר נָתַן
tent in ciuitatib⁹ vris: q̃s dedi vobis q̃ſq;	habeatis pecora: & in	אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה לְאַחֵיכֶם כָּמוֹכֶם	נוּחַ
κεῖτωσαν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν ἕως	vrbibus remãere debe	וְיָרְשׁוּ גַם הֵם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר	
deſcere faciat dñs deus vr ffes vros:	bũt quas tradidi vobis	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר	
ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,	dõec requiem tribuat	הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ	שׁוּב
ſicut τ vos: τ poſſideãt ẽt ipſi	dñs fribus vrĩs ſicut vo	אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ	
ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ	bis tribuit: & poſſideãt	צִוִּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ	צוה
trã: q̃ dñs deus nr dat eis	ipſi ẽt terram quam	רֹאֹת אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה	רָאָה
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ	datur eſt eis trans	אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן	שָׁנָה
trãs iordanẽ, τ reuertemini vnuſ	iordanẽ: tunc reuerte	יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר	עָשָׂה כָּלַךְ
πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἐπαναστραφήσεσθε ἕκα	tur vnuſquiſq; ĩ poſſeſ	אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה לְאֵת יִרְאוּם כִּי	יָרֵא
ſtus in hereditatẽ ſuã: q̃ dedi vobis. τ	ſionẽ ſuã quã dedi vo	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם:	לָחַם
σος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, ἣν δέδωκα ὑμῖν. καὶ τῷ	bis. Ioſue quoq;	וְאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר:	חָנַן
Ioſue p̃cepi in tẽpore illo: dicẽs: o	in tpe illo precepi di	אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת	חָלַל רָאָה
ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, οἱ ὀφ	cens. Oculi tui	אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ	
culi vſt viderũt oia q̃cũq; fecit dñs	viderunt que fecit do	הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם	
θαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος	minus deus veſter duobus	וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ	עָשָׂה
D deus nr duobus regibus iſtis: ſic faci	his regibus: ſic	וְכִגְבוּרֹתֶךָ: אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה	עָבַר עָבַר רָאָה
ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς δύο βασιλεῦσι τούτοις, οὕτως ποιή	faciet omnibus regnis	אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר	עָבַר
et dñs oibus regnis: in q̃ tu trã	ad que tu tranſiturus es. Ne time	הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה	אָמַר
σει κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, ἐφ' ἃς σὺ διαπο	as eos. Dñs enim	וְהַלְּבָנוֹן: וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם	יָסַף
ſis illuc. nõ timebitis ab eis: q̃ dñs	deus veſter pugnabit	וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה	
βαίνεις ἐκεῖ. οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ	pro vobis.	אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי	
deus nr ipſe pugnabit p vobis. τ orani	Precatuſq; ſum dñm	עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ	

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritina chal.
קֳדָם אֲחֵיכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל גִּבָּרֵי חֵילָא: לְחוֹד נְשֵׁיכוֹן וְטַהְלֵכוֹן וּבְעִירְכוֹן יְדַעְנָא	coꝝ fratribus vſis filijs iſrael oẽs fortes exercitus.	אַח נָשָׁה טַף
אֲרֵי בְּעִיר סַגִּי לְכוֹן יִתְבוּן: פְּקַרְוֵיכוֹן דִּיהָבִית לְכוֹן: עַד דִּינַיַּח יְיָ לַאֲחֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן	Cantiſimodo vroꝝ veſtre τ familie vſe τ iumẽta ve	קָרָה נוּחַ
וְיֵרְתוּן אַף אִינוּן יַת אַרְעָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן יָהֵיב לְהוֹן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא וּתְתוּבוּן גְּבַר	ſtra: noui enĩ q̃ iumẽta multa ſint vobis: habitent in	תּוּב
לְיַרְתְּתֵיהּ דְּיהָבִית לְכוֹן: וְיהוֹשֻׁעַ פַּקֵּידִית בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימַר עֵינָךְ חֲזָאן יַת כָּל	vrbibus vſis quas dedi vobis: donec requiẽ tribuat	אָמַר חָזָה
דַּעֲבַד יְיָ אֱלָהֲכוֹן לִתְרֵין מַלְכַיָּא הָאִילֵּין כֵּן יַעְבֵּיד יְיָ לְכָל מַלְכְוָתָא דְּאַתְּ עָבַר	dñs fratribus veſtris ſicut vobis: τ poſſideãt etiã ipſi	עָבַד
לְתַמָּן לָא תִּידְחֲלוּן מִנְּהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהֲכוֹן מֵימְרֵיהּ יְגִיחַ לְכוֹן קְרָב: וְצַלֵּיתִי קֳדָם	terrã quã dñs deus vr daturus eſt eis vltra iordanẽ:	דָּחַל אָמַר נָגַח
יְיָ בְּעִדָּנָא הַהוּא לְמֵימָר: אֲדוֹנָי יְיָ אַתְּ שָׁרֵיתָא לְאַחֲזָאָה יַת עַבְדָּךְ יַת רְבוּתָךְ וְיַת	τ reuertemini vnuſquiſq; ad hereditatẽ ſuã quã dedi	צָלָא חֲזָה
יְדָךְ תַּקִּיפָא דְּאַתְּ הוּא אֱלָהָא דִּשְׁכִינְתָּךְ בִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָּא וְשַׁלִּיטְ בְּאַרְעָא מִלְּרַע וְלֵית	vobis. Et Ioſue precepi in tẽpore illo dicẽs. Oculi tui	רְבַב עֲלָה אֲרַע
לְמֵיעְבַּד כְּעוֹבָדָךְ וּלְגַבְרָוָתָךְ: אֶעְבְּרָה כְּעַן וְאֶחֱזֵי יַת אַרְעָא טָבְתָא דְּבְעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא	vident oĩa que fecit dñs deus veſter duobus his re	עָבַד עָבַר טוֹב
טוּרָא טָבָא הָדֵין וּבֵית לְבָנוֹן: וְרָגַז מִן קֳדָם יְיָ עֲלַי בְּדִילְכוֹן וְלָא קַבֵּיל מִנִּי	gibus: ſic faciet dñs oĩbus regnis ad que tu tranſis:	קָדַשׁ קֹדֶשׁ סָנָא
וַאֲמַר יְיָ לִי סַגִּי לָךְ לָא תּוֹסֶף לְמַלָּלָא קֳדָמַי עוֹד פִּתְגָמָא הָדֵין: סַק לְרֵישׁ	ne timeas eos quoniã verbũ dñi dei veſtri pugnabit	יָסַף נָסַק רֹאשׁ
	pro vobis. Et oraui coram dño in tẽpore illo dicens.	
	Domine deus tu cepiſti oſtendere ſeruo tuo magni	
	tudinẽ tuam τ manũ tuam fortiſſimaꝝ: quoniã tu es	
	deus τ maieſtas tua eſt in celis deſup: et dñaris in	
	terra deorſum: τ non eſt qui faciat iurta opera tua τ	
	iurta potentiã tuam. Tranſeaꝝ obſecro τ videam ter	
	ram bonam que eſt vltra iordanem τ montẽ iſtum bo	
	num τ domum ſanctuarij. Et iuſtitia a facie domini	
	cõtra me ꝓpter vos: τ non exaudiuit me. et dixit do	
	minus ad me. Sufficit tibi: ne addas vltra loqui co	
	ram me de hac re. Aſcende adverticem	

Pritiua beb. Ter. Heb. Deut. Ca. iiii. Trãsla. B. Hiero. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

הַפְּסֵנָה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה וְנָשֹׁב בַּגַּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר׃

Cap. iiii. וְעַתָּה

יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם

Pritiua chal. Interp. chal.

רוּם עֲרַב צָפוֹן חֲזֵה חֲסַן קוּם דוֹן אֶלֶף עֲבַד חֵיָה עוֹל יְרַת יֶסֶף פֶּמַד טָעַם נְטַר חֲזֵה שָׁצָא קוּם עוֹל יְרַת נָחַר

collis: ⁊ leua oculos tuos ad occidentē ⁊ ad aquilonē et ad austrū ⁊ ad orientē: ⁊ vide oculis tuis: qñ non transibis iordanē istum. Precipe aũt iosue ⁊ cõforta eum ⁊ corrobora eum: qñ ipse transibit corã populo isto: ⁊ ipse possidere eos faciet terram quã videbis. et habitauimus in valle cõtra beth phogor. Ca. 4.

ET nunc israel audite precepta ⁊ iudicia que ego doceo vos ad faciendū: vt viuatis ⁊ ingrediamini ⁊ possideatis terrã quã dñs deus patrū vestrorū daturus est vobis. Nõ addetis ad verba q̃ ego precipio vobis: nec auferetis ex eis: vt custodiatis precepta dñi dei vestri que ego precipio vobis. Oculi vestri viderunt quod fecit dñs cõtra cultores beelphegor: qñ omnẽ virum qui ambulauit post cultores beelphegor vtsperdidit dñs deus tuus de medio tui. Vos aũt qui adhesistis timori dñi dei vestri permanetis vniuersi hodie. videte q̃ docuiuos precepta ⁊ iudicia sicut precepit mihi dominus deus meus: vt sic faciatis in medio terre: ad quã vos ingredimini vt possideatis eaz. Et seruabitis

phasge & oculos tuos circũfer ad occidentem & ad aquilonē & austrũ & orientē: & aspice. Nec enim trãsibis iordanem istum. Precipe iosue & corrobora eum atq; cõforta: quia ipse precedet populum istũ: & diuidet eis terram quã visurus es. Manifestus q; in valle contra fanum phogor. Ca. 4.

T nunc israel audi precepta & iudicia que ego doceo vos facere: vt viuatis & ingredientes possideatis terrã quã dñs deus patrum vestrorum datus est vobis. Nõ addetis verbum quod vobis loquor: nec auferetis ex eo. Custodite mandata domini dei vestri: que ego precipio vobis. Oculi vestri viderunt omnia que fecit dñs contra beelphegor: quõ contriuerit omnes cultores eius de medio vestri. Vos autem qui adheretis dño deo vro: viuitis vniuersi vsq; in pñtem diẽ. Scitis q̃ docuerim vos pcepta atq; iustificationes: sicut mãdauit mihi dñs deus meus: sic facietis ea in terra quam possessuri estis: & obseruabitis

excisi: ⁊ respice oculis λελαξευιδίου, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς tuis ad mare ⁊ aquilonē ⁊ austrũ ⁊ σου κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ λίβα καὶ orientē. ⁊ vide oculis tuis qz nõ ἀνατολάς. καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ὅτι οὐ trãsibis iordanē hũc. ⁊ pcipe διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. καὶ ἔντειλαι τῷ iosue ⁊ corrobora eũ ⁊ cõforta eũ: Ἰησοῦ καὶ κατίσχυσον αὐτὸν καὶ παρακάλεσον αὐ qz hic trãsibit ipe faciẽ po- τόν, ὅτι οὗτος διαβήσεται πρὸ προσώπου τοῦ λα pulꝰ hunc: ⁊ ipe diuidet eis οὗ τούτου, καὶ αὐτὸς ἐγκληρονομήσει αὐτοῖς τὴν trã qñ vidisti. ⁊ sedim in valle ppe γῆν ἣν ἑώρακας. καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν κάπῃ σύνεγ domũ phogor. γυς οἴκου φογόρ. Ca. 4.

Θ Nũc israel audi. iustificatiões ⁊ καὶ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ iudicia: q̃cũq; ego doceo vos hodie τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον facere: vt viuatis ⁊ multiplicemini: ⁊ in ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰ- gressi possideatis trã: q̃ dñs de- σελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς us patrũ vestrorũ dat vobis. nõ adderis τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. οὐ προσθήσε- ad vbũ qd ego pcipio vobis: ⁊ τε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, καὶ nõ auferetis ab eo. custodite mãda- οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ. φυλάσσεσθε τὰς ἐντο- ta dñi dei vri: q̃cũq; ego precipio λὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλο- mihi hodie. oculi vri viderũt μαι ὑμῖν σήμερον. οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι οia q̃cũq; fecit dñs de nr beel- πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τῷ Βεελ phegor. qz oẽs homo qui ambulauit post Φεγώρ. ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω beelphegor: cõtriuit illũ dñs de nr Βεελφεγώρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ex vobis. vos aũt adherentes dño deo nro: ἐξ ὑμῶν. ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, viuitis oẽs in hodiernũ. scitis ostendi vo ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. ἴδετε δέδειχα ὑ- bis iustificatiões ⁊ iudicia sicut pcepit μῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθὰ ἐνετείλατό mihi dñs deꝰ meꝰ: vt faciatis sic vos μοι κύριος ὁ θεός μου, τοῦ ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς in trã q̃ vos intratis illic vt possideatis ἐν τῇ γῇ ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι eam. ⁊ obseruabitis αὐτήν. καὶ φυλάξεσθε

Transla. Chal.

וְתֶחְזֵי בְּעֵינָךְ לְמַעְרָבָא וְלִצְפּוּנָא וְלָרוּחָא וּלְמַדְרְמָא וְחֲזִי בְּעֵינָךְ אֲרֵי לָא תְעִבַּר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין׃ וּפַקֵּיד יָת יְהוֹשֻׁעַ וְתַקֵּפִינֵּיהּ וְעַלִּימֵיהּ אֲרֵי הוּא יְעִבַּר קֳדָם עַמָּא הָדֵין וְהוּא יַחְסִין יָתְהוֹן יָת אַרְעָא דְּתֶחְזֵי׃ וִיתֵבְנָא בְּחִילְתָא לְמֵיכַל בֵּית פְּעוֹר׃

Ca. iiii. וּכְעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמַע לְקְיָמַיָּא וְלִדְינַיָּא דַּאֲנָא מַלֵּיף יָתְכוֹן לְמֶעְבַּד דְּתִתְּקְיְמוּן וְתֵיעֲלוּן וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן יָהִיב לְכוֹן׃ לָא תּוֹסְפוּן עַל פִּתְגָמַיָּא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן וְלָא תִמְנְעוּן מִינֵּיהּ לְמִטַּר יָת פִּיקוּדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהְכוֹן דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתְכוֹן׃ עֵינֵיכוֹן חָזָאן יָת דַּעֲבַד יְיָ בְּפָלְחֵי בַּעֲלָא פְּעוֹר אֲרֵי כָּל גַּבְרָא דְּהַלִּיךְ בָּתַר בַּעֲלָא פְּעוֹר שֵׁיצֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מִבֵּינָךְ׃ וְאַתּוּן דְּדָבְקְתּוּן בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן כְּרֵימִין כּוּלְכוֹן יוֹמָא דֵּין׃ חֲזֵי דְּאַלֵּיפִית יָתְכוֹן כְּרֵימִין וְדִינִין כְּמָא דְּפַקְּדַנִי

Ter. Heb.	Deut.	Ca. iiii.	Prima. heb.
׳וַעֲשִׂיתֶם	׳כִּי ׳הִוא ׳חָכְמַתְכֶם ׳		׳עָשָׂה
׳וּבִינַתְכֶם ׳לְעֵינֵי ׳הָעַמִּים ׳אֲשֶׁר			
׳יִשְׁמְעוּן ׳אֵת ׳כָּל ׳הַחֻקִּים ׳הָאֵלֶּה			׳שָׁמַע
׳וְאָמְרוּ ׳רַק ׳עַם ׳חָכָם ׳וְנָבוֹן ׳הַגּוֹי			׳בִּין
׳הַגָּדוֹל ׳הַזֶּה ׳כִּי ׳מִי ׳גּוֹי ׳גָּדוֹל ׳אֲשֶׁר			׳גָּדַל
׳לוֹ ׳אֱלֹהִים ׳קְרֹבִים ׳אֵלָיו ׳כַּיהוָה			
׳אֱלֹהֵינוּ ׳בְּכָל ׳קָרְאֵנוּ ׳אֵלָיו ׳ומִי			
׳גּוֹי ׳גָּדוֹל ׳אֲשֶׁר ׳לוֹ ׳חֻקִּים ׳וּמִשְׁפָּטִים			
׳צַדִּיקִם ׳כְּכֹל ׳הַתּוֹרָה ׳הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר			׳צָדַק ׳יָרֵה
׳אָנֹכִי ׳נֹתֵן ׳לִפְנֵיכֶם ׳הַיּוֹם ׳׃ רק			׳יָסַד
׳הִשָּׁמֶר ׳לְךָ ׳ושְׁמֹר ׳נַפְשְׁךָ ׳מְאֹד ׳פֶּן			׳שָׁמַר
׳תִּשְׁכַּח ׳אֶת ׳הַדְּבָרִים ׳אֲשֶׁר ׳רָאוּ			׳שָׁכַח ׳רָאָה
׳עֵינֶיךָ ׳וּפֶן ׳יָסוּרוּ ׳מִלְּבָבְךָ ׳כֹּל ׳יְמֵי			׳סוּר ׳יום
׳חַיֶּיךָ ׳והודַעְתָּם ׳לְבָנֶיךָ ׳ולְבְנֵי			׳חָיָה ׳יָדַע
׳בָנֶיךָ ׳׃ יום ׳אֲשֶׁר ׳עָמַדְתָּ ׳לִפְנֵי			
׳יְהוָה ׳אֱלֹהֶיךָ ׳בְּחֹרֵב ׳בֶּאֱמֹר ׳יְהוָה			
׳אֵלַי ׳הַקְהֵל ׳לִי ׳אֶת ׳הָעָם ׳ואֲשְׁמִעֵם			׳קָהַל ׳שָׁמַע
׳אֶת ׳דְּבָרָי ׳אֲשֶׁר ׳ילְמְדוּן ׳לְיִרְאָה			׳לָמַד
׳אֹתִי ׳כָּל ׳הַיָּמִים ׳אֲשֶׁר ׳הֵם ׳חַיִּים			
׳עַל ׳הָאֲדָמָה ׳ואֶת ׳בָּנֵיהֶם ׳ילַמֵּדוּן׃			
׳׳׳וַתִּקְרְבוּן ׳׳וַתַּעַמְדוּן ׳תַּחַת ׳הָהָר			׳׳׳קָרַב ׳עָמַד
׳והָהָר ׳בֹּעֵר ׳בָּאֵשׁ ׳עַד ׳לֵב ׳הַשָּׁמָיִם			
׳חֹשֶׁךְ ׳עָנָן ׳וַעֲרָפֶל ׳׃ ׳וידַבֵּר ׳יְהוָה			׳דָּבַר
׳אֲלֵיכֶם ׳מִתּוךְ ׳הָאֵשׁ ׳קוֹל ׳דְּבָרִים			
׳אַתֶּם ׳שֹׁמְעִים ׳ותְמוּנָה ׳׳אֵינְכֶם ׳׳רֹאִים			
׳זוּלָתִי ׳קוֹל ׳׳וינֵד ׳לָכֶם ׳אֵת ׳בְּרִיתוֹ			׳מִן ׳רָאָה
׳׳אֲשֶׁר ׳צִוָּה ׳אֶתְכֶם ׳לַעֲשׂוֹת ׳עֲשֶׂרֶת			׳זֹלֶת ׳נָגַד ׳בְּרִית
			׳עָשָׂה

Trãsla, Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ factetis: qz hec ſapia vſa τ intel
καὶ ποιήσετε, ὅτι αὕτη ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σύ
lect⁹ vf corã oibus gẽib⁹: q̃cũq;
νεσις ὑμῶν ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἂν
audierit oẽs · iuſtificatiões has. τ
ἀκούσωσι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα · καὶ
dicent: ecce ppls ſapiens τ ſciẽs gens
ἐροῦσιν, ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ
magna hec. qz q̃ gens magna: cui ẽ ci de
μέγα τοῦτο · ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα, ᾧ ἔστιν αὐτῷ θεὸς
appropinq̃ns eis: vt dñs de
ἐγγίζων αὐτοῖς, ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν
dibus eſi inuocauerimus. τ q̃ gẽs magna
οἷς ἂν ἐπικαλεσώμεθα. καὶ ποῖον ἔθνος μέγα
cuſtunt et iuſtificatiões τ iudicia iuſta
ᾧ ἔστιν αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια
iuſta oẽs lege hãc: quã ego do
κατὰ πάντα τὸν νόμον τοῦτον, ὃν ἐγὼ δίδω-
corã vobis hodie, attende tibi ipi τ
μι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον · πρόσεχε σεαυτῷ καὶ
cuſtodi aſam tuã valde. ne aliq̃n
φύλαξον τὴν ψυχήν σου σφόδρα, μή ποτε
obliuiſcaris oiuꝫ verboꝝ q̃ viderũt
ἐπιλάθῃ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἑωράκασιν οἱ
oculi tui: τ ne excidãt a
ὀφθαλμοί σου, καὶ μὴ ἐκπορεύωνται ἀπὸ τῆς
corde tuo oib⁹ diebus vite tue. τ
καρδίας σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
docebis filios tuos τ filios fi-
συμβιβάσεις τοὺς υἱούς σου καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱ-
liorꝫ tuorꝫ die qua ſtetiſti corã dño deo
ῶν σου ἡμέραν ἣν ἔστητε ἐνώπιον κυρίου τ̃ θεοῦ
tuo in oreb die cõtionis: q̃ di-
σου ἐν Χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας, ὅτε εἶ-
xit dñs ad me: cõgrega mihi ppls
πε κύριος πρός με, ἐκκλησίασον πρός με τὸν λαόν
hãc: τ audiant vba mea: vt
τοῦτον, καὶ ἀκουσάτωσαν τὰ ῥήματά μου, ὅ-
diſcãt timere me oibus diebus de
πως μάθωσι φοβεῖσθαί με πάσας τὰς ἡμέρας ἃς
ipi viuũt ſup trã: τ filios ſuos doceãt.
αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν διδάξωσι.
τ acceſſiſtis τ ſteti ſtis ſub mõte. τ mõs cõ
καὶ προσήλθετε καὶ ἐστητε ὑπὸ τὸ ὄρος · καὶ τὸ ὄρος ἐ-
burebat ignis vſq; ad celũ: tenebre τ caligo τ p-
καίετο πυρὶ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, σκότος καὶ γνόφος καὶ θύ-
cella. τ locutus ẽ dñs ad vos in mõte de medio
ελλα · καὶ ἐλάλησε κς̃ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τ̃
ignis vocẽ verbor. vos audiſtis τ fo-
πυρὸς φωνὴν ῥημάτων · ὑμεῖς ἠκούσατε καὶ ὁμοίω
mã nõ vidiſtis ſed vocẽ. τ annũciauit vobis
μα οὐκ ἴδετε, ἀλλ' ἢ φωνήν · καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν
pactũ ſuũ: qd̃ p̃cepit vobis vt faceretis decẽ
διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν τὰ δέκα

Trãsla. B. Hiero.

׳& iplebitis ope.ᵃ Hec ẽ
׳enĩ ᵇvestra ſapientia ꝯ
׳& intellectus ᵇcorã ׳po-
pulis: ׳vt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇaudiẽtes ׳vniuerſi ᵏpre-
cepta ׳hec ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐdicãt. ᵐEn ᵒpopulus ᵍſa
piens ᵍ& intelligẽs ׳gẽs
ᵃmagna. ˣNec ẽ alia ׳na-
tio tam ׳grandis ᵃque ꝯ
ᵇhabeat ᶜdeos ᵃappropi-
quãtes ᶜſibi: ׳ſicut ꝯꝯꝯ
ᵘdeus nr̃ adeſt ᵇcunctis
׳obſecratiõibus nr̃is. ꝯ
׳Que ci ẽ alia ᵐ gens ſic
ᵐinclita: ᵒvt ᵇhabeat ᵍceri
monias ᵘiuſtaq; ׳iudicia
& ׳vniuerſam ᵐlegẽ: ׳quã
׳ego ᵃ proponam ᶜhodie
ᵇante oculos veſtros.
ᶜCuſtodi igit ur ׳temetipſum ᵍ& ᵇanimã tuã ׳ſolici
te: ᵏne ׳obliuiſcaris ᵘver
borũ ᵒque ᵖviderunt ꝯꝯ
ᵍoculi tui: ׳& ne ᵘexcidãt
׳de corde tuo ᵘcũctis ˢdie
bus ׳vite tue. ׳ Docebis
ea ׳filios ᵇac nepotes tu-
os: ᵇdie ᶜquo ׳ſteriſti ᵍco-
ram ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇdñõ ׳deo tuo ᵏin oreb:
׳qñ ᵐdñs ׳locutus eſt ꝯꝯ
ᵘmihi dicẽs. ᵒCõgrega
ᵖad me ᵖpopulũ ᵘvt audi
ant ᵘſermones meos: &
ᵖdiſcant ׳timere ꝯꝯꝯꝯ
ᵘme in ᵇomni ᶜ tempore:
ᵇquo ׳viuunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍin ᵇterra: ׳doceantq; ꝯꝯ
ᵏfilios ſuos. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐEt acceſſi-
ſtis ᵒad radices ᵖmontis
ᵍqui ׳ardebat ᵗvſq; ad ᶜce
lum: erantq; in eo ꝯꝯꝯ
ᵗtenebre & ׳nubes ᵘ & ca
ligo. ᵇLocutuſq; eſt ᶜdñs
ᵇad vos ᶜde medio ׳ignis
ᵍ Vocẽ ᵇverborum eius
ᵏaudiſtis: ׳& formã peni
tus ᵐnon ᵘvidiſtis. ꝯꝯꝯꝯ
ᵍEt oſtendit ׳vobis ׳pa-
ctum ſuum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘquod ׳precepit ׳vt face
retis: & ᵘdecem ꝯꝯꝯꝯꝯ

Trans. Chal.

ᵉוְתִתְנַדְּרוּן אַרֵי הִיא חָכְמַתְכוֹן וְסַכְלְתָנוּתְכוֹן לְעֵינֵי עַמְמַיָּא דִּישְׁמְעוּן יָת כָּל קְיָמַיָּא
הָאִילֵּין וְיֵמְרוּן לְחוֹד עַם חַכִּים וְסָכְלְתָנָן עַמָּא רַבָּא הָדֵין׃ אֲרֵי מָאן עַם רַב דְּלֵיהּ אֱלָהָא
קָרִיבִין לֵיהּ לְקִבֵּלָא צְלוֹתְהוֹן כַּיְיָ אֱלָהֲנָא בְּכָל עִדָּן דַּאֲנַתָּא מָצֵלִין קֳדָמוֹהִי׃
וּמָאן עַם רַב דְּלֵיהּ קְיָמִין וְדִינִין כַּשְׁרִין כְּכֹל אוֹרַיְתָא הָדָא דַּאֲנָא יְהִיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא
דֵּין׃ לְחוֹד אִיסְתַּמַּר לָךְ וְטַר נַפְשָׁךְ לַחֲדָא דִּילְמָא תִּתְנְשֵׁי יָת פִּתְגָמַיָּא דַּחֲזָאָה עֵינָךְ
וְדִילְמָא יֵעְדוּן מִלְּבָבָךְ כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ וְתוֹדְעִינוּן לִבְנָךְ וְלִבְנֵי בְנָךְ׃ יוֹמָא דְּקַמְתָּא קֳדָם
יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב כַּד אֲמַר יְיָ לִי כְּנוֹשׁ קֳדָמַי יָת עַמָּא ׀ וְאַשְׁמְעִינוּן יָת פִּתְגָמַיָּ דְּיִלְפוּן
לְמִדְחַל יָתִי כָּל יוֹמַיָּא דְּאִינוּן קַיָּמִין עַל אַרְעָא וְיָת בְּנֵיהוֹן יְלַפּוּן ׃ וְקָרֵבְתּוּן וְקַמְתּוּן
בְּשֵׁפּוֹלֵי טוּרָא וְטוּרָא בָּעַר בְּאִישַׁתָּא עַד צְיֵית שְׁמַיָּא חֲשׁוֹכָא עֲנָנָא וַאֲמִיתָתָא׃ וּמַלֵּיל
יְיָ עִמְּכוֹן מִגּוֹ אִישַׁתָּא קָלָא פִּתְגָמִין אַתּוּן שָׁמְעִין ׀ דְּמוּת לֵית כּוֹן חֶזְוָן אֱלָהִין קָלָא׃
ᵉוְהַוִי לְכוֹן יָת קְיָמֵיהּ דְּבַקְיָד תֶּתְכוֹן ׀ לְמֶעְבַּד עַשְׂרָא

Interp. chal.

et facietis ea: qm̃ hec eſt ſapiẽtia vſa τ intellectus in
oculis populoꝝ q̃ audierint oia p̃cepta hec: τ dicent.
Certe ſapiẽs τ intelligẽs eſt ppls hic magnus. quis
eſt eni populꝰ magnus q̃ habeat deũ appropinq̃ntem
ſibi vt ſuſcipiat oratiõẽ eius in tpe tribulatiõis ſue
ſicut deus nr̃ in omni tpe quo nos oramus corã eo? et
quis eſt populus magnꝰ qui habeat ſtatuta τ iudicia
vera: ſicut vniuerſa lex ista quaꝫ ego pono corã vobis
hodie? Verũtamen cuſtodi temetipſum τ cuſtodi ani
mam tuã nimis: ne forte obliuiſcaris verboꝝ q̃ vide-
runt oculi tui τ ne forte recedant de corde tuo cunctis
diebꝰ vite tue: τ docebis ea filios tuos τ filios filiorꝫ
tuorꝫ: die quo ſtetiſti corã dño deo tuo i oreb: q̃ dixit
mihi dñs. Cõgrega populũ in ꝓſpectu meo: τ audire
faciã eos verba mea: vt diſcãt timere me oibus diebꝰ
q̃bus ipſi permanẽt ſup terrã τ filios ſuos doceãt. et
acceſſiſtis τ ſteti ſtis in humiliori loco mõtis: τ mons
ardebat igni vſq; ad celũ: τ erant tenebre τ nubes et
caligo. Et locutus eſt dñs vobiſcum de medio ignis.
Vocem verborum vos audiebatis: τ formam non vi-
debatis niſi vocem: τ nunciauit vobis pactum ſuum
quod precepit vobis vt faceretis decem ꝯꝯꝯꝯꝯ

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
חֻקִּים	הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחוֹת	verba que scripsit in	verba. τ scripsit ea i duab tabulis lapide
	אֲבָנִים: וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת	duabus tabulis lapideis. Mihiq; mandauit in illo tpe vt docerẽ vos cerimonias & iudicia: que facere deberetis in terra: quam possessuri estis. Custodite igitur solicite animas vestras. Non vidistis aliquã similitudinẽ in die q locutus est vobis dñs in oreb de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem aut imaginem masculi vel femine similitudinem: oim iumentorũ q sunt super terram: vel auiũ sub celo volantiũ atq; reptilium q mouẽtur in terra. siue pisciũ qui sub terra morantur in aquis: ne forte eleuatis oculis ad celũ videas solem & lunam & stellas & omnia astra celi: & errore deceptꝰ adores ea & colas: q creauit dñs deus tuus in ministeriũ cunctis gentibus que sub celo sunt. Vos aũt tulit dñs & eduxit de formace ferrea de egypti: vt haberet populũ hereditariũ sicut e in pñti die. Iratusq; est dñs cõtra me pp̃ sermones vos: & iurauit vt non trãsirem iordanem: nec ingrederer terrã optimam quam daturus est vobis. Ecce	ρήματα· καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθί-
חָקִים	וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ		ινας, καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί-
שָׁם	אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:		νω, διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις ποιεῖν
יִרַשְׁתֶּם	וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי		αὐτὰ ὑμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύ-
שָׁמַר	לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר		εσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ φυλάξασθε
רָאָה	יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:		σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ εἴδετε πᾶν
פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל			ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑ-
תְּמוּנַת כֹּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ			μᾶς ἐν χωρὴβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός,
נְקֵבָה: תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר			μὴ ποτε ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς
בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר			γλυπτὸν ὁμοίωμα, πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἄρσε-
תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם: תַּבְנִית כֹּל רֶמֶשׂ			νος ἢ θηλυκοῦ, ὁμοίωμα παντὸς κτήνους τῶν ὄν-
בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל דָּגָה אֲשֶׁר בַּמָּיִם			των ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ὀρνέου πτερω-
מִתַּחַת לָאָרֶץ: וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ			τοῦ πετᾶται ὑπὸ τὸν οὐρανοῦ, ὁμοίωμα παντὸς ἑρπε-
הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת			τοῦ ἑρπετοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος, ὅσα
הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא			ἐστὶν ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· καὶ μή ποτε
הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם			ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν
וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ πάντα τὸν κόσμον τοῦ
אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל			οὐρανοῦ, πλανηθεὶς προσκυνήσῃς αὐτοῖς, καὶ λατρεύ-
הַשָּׁמָיִם: וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא			σῃς αὐτοῖς, ἃ ἀπένειμε κύριος ὁ θεός σου αὐτὰ πᾶσι
אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם			τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· ὑμᾶς δὲ ἔλα-
לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה:			βε κύριος ὁ θεός, καὶ ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τῆς
וַיהוָה הִתְאַנַּף בִּי עַל דִּבְרֵיכֶם			σιδηρᾶς ἐξ Αἰγύπτου, εἶναι αὐτῷ λαὸν ἔγκληρον, ὡς
וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת הַיַּרְדֵּן			ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ κύριος ἐθυμώθη μοι περὶ τῶν
וּלְבִלְתִּי בֹּא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר			λεγομένων ὑφ' ὑμῶν· καὶ ὤμοσεν ἵνα μὴ διαβῶ τὸν
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה: כִּי			Ιορδάνην τοῦτον, καὶ οὐμὴ εἰσέλθω εἰς τὴν γῆν
			τὴν ἀγαθήν, ἣν κύριος ὁ θεός δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ.

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	verba: τ scripsit ea in duabus tabulis lapideis. Et mihi precepit dñs in tẽpore illo vt docerẽ vos precepta τ iudicia vt faceretis ea in terra ad quã vos transitis vt possideatis eam. Custodite valde animas vestras: quia nullam similitudinẽ vidistis in die qua locutus est dñs vobis̃ in oreb de medio ignis: ne forte corrũpamini τ faciatis vobis imaginẽ aut similitudines ois figure: similitudinẽ masculi aut femine: similitudinẽ omnis iumenti quod est in terra: similitudinem ois auis peimate que volat per aerem firmamenti celi: similitudinẽ omnis reptilis quod est in terra: similitudinẽ omniũ pisciuꝫ qui sunt in aqua sub terra. et ne forte eleues oculos tuos ad celum et videas solem τ lunam τ stellas τ omnẽ militiam celi: et decipiaris τ adores ea τ colas ea: que preparauit dñs deus tuus oibus populis sub oñi celo. Eos aũt applicauit dñs ad timorem suũ: τ eduxit vos de formace ferrea de egypto: vt sitis ei in populũ hereditariũ sicut in die hac. Et a facie dñi fuit ira contra me propter verba vestra: τ iurauit vt non transirem iordanem: neq; intrarem in terram bonam quaꝫ dominus deus tuus daturus est tibi in possessionem:	תְּחִנְּמִין וְכַתֲבִינון עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא וְיָתֵי בְּקִידְמַיְיתָא יְיָ לְוָתִי אֲנָא וְהוּא לְאַלָּפָא יָתְכון
דון יָרֵת סָמֵר		דִּינִין וְדִיתִין לְמֶעְבַּדְכון יָתְהון בְּאַרְעָא דְּאַתּון עָבְרִין לְמֵירְתַהּ וְתִסְתַּמְּרון לְחַדָּא
חֲבַל עֲבַד		לְנַפְשָׁתֵיכון אֲרֵי לָא חֲזֵיתון כָּל דְּמוּת בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִמְּכון בְּחוֹרֵב מִגּוֹ אִישָׁתָא:
עוֹף		דִּילְמָא תְּחַבְּלון וְתַעְבְּדון לְכון צַלְמָא דְּמוּת כָּל צוּרְבָּא דְּמוּת דְּכַר אוֹ נוּקְבָּא: דְּמוּת כָּל
אֲרַע זַחַף		בְּעִירָא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוּת כָּל צִיבֹּר דְּגַפִּין דִּי מְפָרַח בִּרְקִיעַ שְׁמַיָּא: דְּמוּת כָּל
חֲזֵה מַעֲנַד סָנַד		חֵיוָא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוּת כָּל נוּנֵי דִּי בְּמַיָּא מִלְּרַע לְאַרְעָא: וְדִילְמָא תְּזַקְּפון עֵינָךְ לִשְׁמַיָּא
כְּפַל		וְתֶחְזֵי יָת שִׁמְשָׁא וְיָת סִיהֲרָא וְיָת כּוֹכְבַיָּא כָּל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא וְתִתְטְעֵי וְתִסְנוּד לְהון
נְבַק יְיָ חֲסַן		וְתִפְלְחִנּוּן דְּחָסִין יְיָ אֱלָהָךְ יָתְהון לְכָל עַמְמַיָּא תְּחוֹת כָּל שְׁמַיָּא: וְיָתְכון קָרֵב יְיָ
קוּם עֲבַר		וְאַפֵּיק יָתְכון מִכּוּרָא דְּפַרְזְלָא מִמִּצְרָיִם לְמֵירְהֵי לֵיהּ לְעַם אַחְסָנָא כְּיוֹמָא
עוֹל		הָדֵין: וְתוּקְפָא דְּיְיָ רְגַז עֲלַי עַל פִּתְגָמֵיכון וְקַיֵּים בְּדִיל דִּלָּא לְמֵעְבַּר יָת יַרְדְּנָא
		וְדִיל דִּלָּא לְמֵיעַל לְאַרְעָא טָבָא דַּייְיָ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא: אֲרֵי

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Deut. Ca. iiii.	Pritiua. heb.
ego .n. moriar in terra hac: τ nõ tran=	[a]moriar [c]in [b]hac [c]humo.	אָנֹכִי	מֵת	מות
ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ οὐ δια=	[c]non [c]transibo ∞∞∞∞∞∞	בַּאֵרֶץ	הַזֹּאת	
seo iordanẽ. vos ãt transitis ior=	[b]iordanẽ; [c]vos [b]transi=	אֵינֶנִּי	עֹבֵר	
βαίνω τὸν Ἰορδάνην. ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε τὸν Ἰορ=	tis [c]& possidebitis ∞∞∞∞	אֶת	הַיַּרְדֵּן	
danẽ: τ possidebitis terrã bonã hãc.	" terram [c]egregiam. ∞∞	וְאַתֶּם	עֹבְרִים	
δάνην, καὶ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύ=	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	וִירִשְׁתֶּם		
D τ attendite vos ne vnq̃ obliuiscamini	[a]Caue [c]ne quando [c]obli=	אֶת	הָאָרֶץ	
την· καὶ προσέχετε ὑμεῖς μή ποτε ἐπιλάθησθε	uiscaris [c]pacti ∞∞∞∞∞∞	הַטֹּבָה	הַזֹּאת	
pacti dñi dei vr̃i: qđ disposuit ad	[c]domini [c]dei tui [a]qđ [b]pe=	לֹא	תִשְׁכְּחוּ	שָׁכַח
τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ἣν διέθετο πρὸς	pigit [c]tecum: ∞∞∞∞∞∞∞	אֶת	בְּרִית	בָּרִית
vos: τ faciatis vobis ipis sculptã similitu	[b]& facias [c]tibi [c]sculptam	יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	
ὑμᾶς, καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίω	[a]similitudinem [b]eorum	אֲשֶׁר	כָּרַת	
dinẽ oĩus q̃ p̃cepit tibi dñs deus tu⁹. qñ	[c]q̃ fieri [c]dñs [b]prohibuit.	עִמָּכֶם		
Heb. μα πάντων ὧν συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου. ὅτι	[a]Quia [c]dominus ∞∞∞∞∞	וְעָשִׂיתֶם	לָכֶם	עָשָׂה
11.6. dñs deus tu⁹ ignis cõsumẽs est ipe: de⁹	[c]deus tuus [a]ignis [c]consu=	פֶּסֶל	תְּמוּנַת	
κύριος ὁ θεός σου πῦρ καταναλίσκων ἐστὶν αὐτός, θς	mens [a]est: [c]deus [a]emula=	כֹּל	אֲשֶׁר	צִוָּה
zelotes. ſi ãt genueris filios τ filios filio⁹	tor. [c]Si [c]genueritis [c]filios	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	
ζηλωτής. ἐὰν δὲ γεννήσης υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν	[a]ac nepotes: ∞∞∞∞∞∞∞	אֹתְךָ	יוֹם	יָלַד
tuo⁹: τ morati fueritis sup terrã τ deliqueritis τ	[c]& morati fueritis [a]in ter=	בָּנִים	וּבְנֵי	
σου, καὶ χρονίσητε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνομήσητε καὶ	ra: [c]decepti q̃ ∞∞∞∞∞∞∞	וְנוֹשַׁנְתֶּם	בָּאָרֶץ	יָשַׁן
feceritis sculptã similitudinẽ oĩs: τ feceritis	[c]feceritis vobis [c]aliquam	וְהִשְׁחַתֶּם		
ποιήσητε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντός, καὶ ποιήσητε τὸ	[b]similitudinẽ ∞∞∞∞∞∞∞	וַעֲשִׂיתֶם	פֶּסֶל	
infra. malũ coꝝ dño deo nr̃o: vt irritetis il=	[b]patrantes [c]malũ [a]coꝝ	תְּמוּנַת	כֹּל	
30.b. πονηρὸν ἐναντίον κυ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, παροργίσαι αὐ	[a]dño [c]deo vestro ∞∞∞∞∞	וַעֲשִׂיתֶם	הָרַע	רָעַע
lum: obtestor vobis hodie et celũ	[a]vt eũ ad iracundiã puo	בְּעֵינֵי	יְהוָה	
τὸν, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τόν τε οὐρανὸν	cetis: [a]testes inuoco [a]ho	אֱלֹהֶיךָ	לְהַכְעִיסוֹ	
τ terrã: q̃ ꝑditiõe ꝑibitis cito a	die [a]celum [c]& terram: ∞	הַעִידֹתִי	בָכֶם	עוד
καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε ταχὺ ἀπὸ	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	הַיּוֹם	אֶת	
terra: in quã vos transitis iordanẽ illuc	[c]cito [b]perituros vos esse	הַשָּׁמַיִם	וְאֶת	הָאָרֶץ
τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ	[c]de [c]terra [c]quam ∞∞∞∞∞	כִּי	אָבֹד	
vt possideatis eã. nõ multos mozabimini dies	[b]transito [b]iordane ∞∞∞∞	תֹּאבְדוּן	מַהֵר	מֵעַל
κληρονομῆσαι αὐτήν· οὐχὶ πολυχρονιεῖτε ἡμέρας	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	
sup eã sed deletione delebimini: τ diſpget	[a]possessuri estis. [a]Non	אַתֶּם	עֹבְרִים	אֶת
ἐπ' αὐτῆς ἀλλ' ἢ ἐκτριβῇ ἐκτριβήσεσθε, καὶ διασπε	[c]habitabitis in [a]ea [c]lõgo	הַיַּרְדֵּן	שָׁמָּה	
dñs vos in oĩb⁹ gentib⁹: τ remanebi	[c]tempore: [c]sed [a]delebit	לְרִשְׁתָּהּ	לֹא	תַאֲרִיכֻן	יָמִים	עָלֶיהָ	
ρεῖ κύριος ὑμᾶς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, καὶ καταλειφ	[c]vos [c]dñs [a]atq; disperget	כִּי	הַשְׁמֵד	תִּשָּׁמֵדוּן	וְהֵפִיץ	יְהוָה	שמד פוץ
tis pauci numero in gẽtibus q̃s cõgregabit	[c]in omnes [c]gentes: [a]& re	אֶתְכֶם	בָּעַמִּים	וְנִשְׁאַרְתֶּם	מְתֵי	אשר מתה
θήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς συνάξει	manebitis [b]pauci ∞∞∞∞	מִסְפָּר	בַּגּוֹיִם	אֲשֶׁר	יְנַהֵג	יְהוָה	סָפַר נָהַג
dñs vos illuc. τ seruietis illic dijs aliis	[c]in nationibus ad [c]quas	אֶתְכֶם	שָׁמָּה	וַעֲבַדְתֶּם	שָׁם	אֱלֹהִים	
κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ. καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις	[b]vos [c]ducturus est [a]dñs.	מַעֲשֵׂה	יְדֵי	אָדָם	עֵץ	וְאֶבֶן	אֲשֶׁר	עשה
opib⁹ manuũ hoim ligneis τ lapidib⁹: q nõ vi	[c]Ibiq; [b]seruietis [a]dijs q	לֹא	יִרְאוּן	וְלֹא	יִשְׁמְעוּן	וְלֹא	ראה שמע
ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ οὐκ ὄ	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	יֹאכְלוּן	וְלֹא	יְרִיחֻן	וּבִקַּשְׁתֶּם	מִשָּׁם	אכל ריח
debũt neq; audiẽt neq; comedẽt neq;	[b]phoim [a]manu [a]fabricati	אֶת	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	וּמְצָאתָ	מִדְרְשֵׁנוּ	דרש
φορήσουσι οὐδὲ ἀκούσωσιν οὐδὲ μὴ φάγωσιν οὐδὲ μὴ	sũt: [a]ligno [c]& lapidi [a]qui	כִּי	תִדְרְשֶׁנּוּ	בְּכָל	לְבָבְךָ	וּבְכָל	נַפְשֶׁךָ	צור
olfactẽt. τ q̃retis illic dñm deũ ve	[c]non [a]vident [c]nec [c]audi=	לְךָ	וּמְצָאוּךָ	כֹּל	הַדְּבָרִים	הָאֵלֶּה	
ὀσφραφθῶσιν. καὶ ἐκζητήσετε ἐκεῖ κύριον τὸν θεὸν ὑ	unt [a]nec ∞∞∞∞∞∞∞∞						
strũ: τ inuenietis eũ. q̃s q̃sieritis eũ ex	[a]comedunt [b]nec [c]odorã=						
μῶν, καὶ εὑρήσετε αὐτὸν ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ	tur. [a]Cunq; quesieris [c]i=						
toto corde tuo: τ ex tota aĩa	bi [a]dñm [b]deum tuũ: [c]in=						
ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς	uenies eum: [b]si tamen						
tua in tribulatiõe tua: τ inuenient te om=	[a]toto [a]corde [c]quesieris						
σου ἐν τῇ θλίψει σου, καὶ εὑρίσουσί σε πάν	[c]& tota [a]tribulatiõe [b]aĩe						
nes sermones hi.	tue postq̃ [a]te ĩenerint						
τες οἱ λόγοι οὗτοι · ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[c]omnia q̃ [a]ꝑdicta sunt.						

Transl. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
אֲנָא מֵאִית בְּאַרְעָא הָדָא לֵית אֲנָא עָבַר יָת יַרְדְּנָא וְאַתּוּן עָבְרִין וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא	Ego enĩ moriar in terrã hac: non enĩ transibo iorda	מות ירת
טָבָא הָדָא: אֵיסְתַּמָּרוּ לְכוֹן דִּילְמָא תִּנְשׁוּן יָת קְיָמָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן דִּנְזַר עִמְּכוֹן וְתַעְבְּדוּן	nez: τ vos transibitis τ possidebitis terrã bonã illã:	סמר נשה כום
לְכוֹן צַלְמָא דְּמוּת כֹּלָּא דְּפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ מֵרְחַר יוֹמָא אֲתָא אֲכָלָא הוּא	cauete vobis nẽ forte obliuiscamini pacti dñi dei vr̃i	עבד דמה אמר
אֶל גַּוָּאוּאֲרֵי תֵּלְדוּן בְּנִין וּבְנֵי בְנִין וְתִתְעַתְּקוּן בְּאַרְעָא וְתִתְחַבְּלוּן וְתַעְבְּדוּן צַלְמָא דְּמוּת	quod pepigit vobiscũ τ faciatis vobis ſimulacrũ vel ſi	ילד עתק חבל
כֹּלָּא וְתַעְבְּדוּן דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי: אַסְהֵידִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין יָת	mitudinẽ oĩm: de q̃bus p̃cepit dñs deus tuus. qñ	רגז סהד
שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא אֲרֵי מֵיבַד תֵּיבְדוּן בְּפִרְיַע מֵעַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְתַפָּנָא	verbũ dñi dei tui ignis cõſumens eſt: deus zelotes.	אבד
לְמֵירְתָהּ לָא תּוֹרְכוּן יוֹמִין עֲלַהּ אֲרֵי אִישְׁתֵּצָאָה תִּשְׁתֵּצוּן: וִימַלֵּל יְיָ יָתְכוֹן בְּעַמְמַיָּא	Quãdo genueris filios τ filios filio⁹ τ ſenueritis in	ירת ארך שצא
וְתִשְׁתָּאֲרוּן עַם דְּסִנְיָן בְּעַמְמַיָּא דִּי יְבַדֵּר יְיָ יָתְכוֹן לְתַמָּנָא: וְתִפְלְחוּן תַּמָּן לְעַמְמַיָּא	terra τ corrupti fueritis τ feceritis aliquã ĩmagines	שאר כמה חזה
פָּלְחֵי סַעֲוָתָא עוֹבַד יְדֵי אֱנָשָׁא אַעָא וְאַבְנָא דְּלָא חָזִן וְלָא שָׁמְעִין וְלָא אָכְלִין וְלָא	aut ſimilitudinẽ: τ feceritis qđ malum eſt in cõſpectu	רוח עצה עשה
מְרִיחִין: וְתִתְבְּעוּן מִתַּמָּן יָת דַּחֲלְתָא דַּייָ אֱלָהָךְ וְתַשְׁכַּח אֲרֵי תִתְבְּעִינֵיהּ בְּכָל לִבָּךְ	dñi dei tui vt ad iracundiã puocetis eum: teſtes adhi	
וּבְכָל נַפְשָׁךְ: בַּד יֵעוֹק לָךְ וְיַרְעוּךְ כָּל פִּתְגָמַיָּא דֵּילִין ‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡‡	beo cõtra vos hodie celum τ terraz quia perditione	
	peribitis cito deſuper terrã ꝓpter quam vos tran=	
	ſibitis iordanẽ vt poſſideatis eam: non longo tẽpore	
	habitabitis in ea: ſed exterminatione exterminabi=	
	mini. Et diſperget vos dñs inter populos: τ remane	
	bitis popul⁹ numerat⁹ in populis ad quos migrare	
	vos fecit dñs. Et ſeruietis ibi populis ſeruientibus	
	idolis que ſunt opus manuũ hominũ lignes aut lapi	
	dea: que non vident neq; audiunt neq; comedũt neq;	
	odorantur: Et queres inde timorẽ dñi dei tui τ inue=	
	nies: ſi queſieris eum toto corde tuo τ tota aĩa tua.	
	Cum tribulatus fueris τ euenerit tibi oia verba hec	

Pristina bed.	Ter. Heb.	Deut. Ca. iiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
שוב	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה	in nouissimo dierꝝ: & cõuerteris ad dñm	Nouissimo aũt tpe reuerteris ad dominum	ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπιστραφήσῃ πρὸς κύριον
קול	אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקֹלוֹ כִּי אֵל	deꝝ tuũ: & audies vocẽ ei⁹:	deum tuum: & audies vocem eius: quia deus	τὸν θεόν σου, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
רחם רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ	deꝝ miſericors & miſerator dñs deꝝ tuus,	misericors dñs deus tuus eſt. Non dimittet te	ὅτι θεὸς οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων κύριος ὁ θεός σου,	
שחת וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת	nõ dereliquet te neq; delebit te: nõ	nec omnino delebit:	οὐκ ἐγκαταλείψει σε οὐδὲ μὴ ἐκτρίψει σε, οὐκ	
ברית בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם׃	obliuiſcetur pacti patrũ tuoꝝ: qꝫ iura	neq; obliuiſcetur pacti quod iurauit patri	obliuiſcetur pacti patrũ tuoꝝ: qꝫ iura	
כי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים	uit eis. Interrogate deꝺ dies priores q̃	bus tuis. Interroga de die q̃	ἐπιλήσεσθαι τὴν διαθήκην τῶν πατέρων σου, ἣν ὤμο	
יום אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר	fuerũt ei⁹ ante te a die q̃	antiquis qui fuerunt ante te ex die quo	σεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσατε ἡμέρας προτέρας τὰς	
הָיָה פָּנָה בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ	creauit dñs deus hoꝝ	creauit dñs deus hominem	γενομένας πρότερας σου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἔκτι	
וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה	minẽ ꝑ terrã a ſummo	ſuper terram a ſummo	σεν ὁ θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον	
הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה	celi vſq; ad ſũmũ celi: ſi	celo vſq; ad ſummum eius: ſi facta ẽ aliq̃ huiuſce	celi vſq; ad ſũmũ celi: ſi factũ ẽ ſcm	τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, εἰ γέγονε κατὰ
או הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ הֲשָׁמַע עַם קוֹל	magnũ hoc: ſi audiuiſtis	modi res: aut vnq̃ cognitũ ẽ: vt	χ̄βũ magnũ hoc: ſi audiuiſtis tale: ſi	τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, εἰ ἠκούσατε τοιοῦτον, εἰ
אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר	audiret populus vocẽ	audiuit gens vocẽ dei viuẽtis loquẽtis	ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέ	
דבר שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיְחִי אוֹ הֲנִסָּה	dñi deꝝ loquentis de	de medio ignis: ſicut	σου τοῦ πυρός, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας.	
תיה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוי	medio ignis: ſicut tu	audiuiſti & vixiſti. ſi	εἰ ἐπείρασεν ὁ θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος	
מִקֶּרֶב גוי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת	audiiſti & vixiſti. ſi	fecit deus vt ingrederetur	de medio gẽtis in tentatione τ in ſignis τ in	
וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה	fecit vt ingrederetur	& tolleret ſibi gentem	ἐκ μέσου ἐθνους ἐν πειρασμῷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν	
וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים	& tolleret ſibi gentem	de medio nationũ per	prodigijs τ in bello τ in manu forti τ	
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה	de medio nationũ per	tẽtationes ſigna atq; portenta p pugnã	τέρασι καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ	
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ אַתָּה	tationes ſigna atq;	& robuſtam manum	in brachio excelſo τ in viſionib⁹ magnis: tur	
רְאֵתָ לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים	portenta p pugnã &	extẽtũq; brachium &	ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, κα	
אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ׃ מִן	robuſtam manum	horribiles viſiones.	τὰ οἷα ἐποίησεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν	
הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָ	extẽtũq; brachium &	iuxta omnia que fecit	egypto coram te vidente: ita vt ſcires tu	
וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ	horribiles viſiones.	pro vobis dominus	ἀγνῴ ὄφθω ἐνώπιόν σου βλέποντος, ὥσε εἰδέναι σε	
הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ	iuxta omnia que fecit	deus veſter in egypto	ὅτι κύριός ὁ θεός σου αὐτὸς θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι	
הָאֵשׁ׃ וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת אֲבֹתֶיךָ	pro vobis dominus	videntibus oculis tuis:	deꝝ ꝑter eũ. de celo audibilẽ tibi fecit	
וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ	deus veſter in egypto	vt ſcires quoniam dominus	θεὸς πλὴν αὐτόν· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀκουσὸν σοι ἐποίησε	
בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרָיִם׃	videntibus oculis tuis:	ipſe eſt deus & non eſt alius ꝑter eũ. De	vocẽ ſuã vt erudiret te: τ ſup tñ	
	vt ſcires quoniam	celo audire te fecit vocẽ ſuam vt doceret te:	τὴν φωνὴν αὐτοῦ παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς	
	dominus ipſe eſt deus	& in terra oſtendit tibi ignem ſuum	ὤφθη σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ τὰ ῥήματα	
	& non eſt alius ꝑter eũ.	maximum: & audiſti verba illius de medio	ci⁹ audiſti de medio ignis: q⁹	
	De celo te fecit audire	ignis: quia dilexit patres tuos: & elegit	τα αὐτοῦ ἤκουσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός, διὰ τὸ	
	vocem ſuam vt doceret te:	ſemen eorum poſt eos. Eduxitq; te	agnauit ipſe patres tuos: τ cle	
	& in terra oſtendit tibi	ꝑcedẽs in virtute ſua magna de egypto:	ἀγαπῆσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐξελέ	
	ignem ſuum maximum:		γιτ ſemẽ eoꝝ poſt eos vos ſupra	
	& audiſti verba illius		ξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς παρὰ	
	de medio ignis: quia		οὐρ gentes: τ eduxit te ipe in forti	
	dilexit patres tuos: &		πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύι	
	elegit ſemen eorum		tudine ſua magna de egypto:	
	poſt eos. Eduxitq; te		αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ αἰγύπτου,	
	ꝑcedẽs in virtute ſua			
	magna de egypto:			

Pristina. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תוב כְּבַל אֲמַר רְחַשׁ חֲבַל עֲשָׂה	in fine dierum: & cõuerteris ad timorẽ dñi deꝝ tui: et	וְסוֹף יוֹמַיָּא וְתִתּוּב עַד דַּחֲלְתָא דַיְיָ אֱלָהָךְ וְתִקְבֵּל מֵימְרֵיהּ וְאִרֵי אֱלָהָא רַחְמָנָא יְיָ
קום הֲוָה טוּף	obedies verbo eius. Quoniã deꝝ miſericors eſt dñs	אֱלָהָךְ לָא יְרַחֵשׁ יָתָךְ וְלָא יְחַבֵּל יָתָךְ וְלָא יִנְשֵׁי יָת קְיָמָא דַאֲבָהָתָךְ דְּקַיֵּים לְהוֹן׃ אֲרֵי
שְׁמַע מֶלַל קום	deus tuus: nõ relinquet te nec diſſipabit te neq; obli	שְׁאֵיל כְּעַן לְיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי דְּהֲווֹ קֳדָמָךְ לְמִן יוֹמָא דִּי בְּרָא יְיָ אֱנָשָׁא עַל אַרְעָא וּלְסִיפֵי
נָסָה נָפַל פָּרַק	uiſcetur pacti patrũ tuoꝝ quod iurauit eis. Interro	שְׁמַיָּא וְעַד סְיָפֵי שְׁמַיָּא הֲמִתְרְחִישׁ פִּתְגָמָא רַבָּא הָדֵין אוֹ הֲאִשְׁתְּמַע כְּוָתֵיהּ׃ הֲשָׁמַע עַמָּא
אות רָמַם	ga enĩ nunc de diebus antiquis qui fuerũt ante te a	קָל מֵימְרָא דַייָ מְמַלֶּלְתָּ מִגּוֹ אִישָׁתָא כְּמָא דְשָׁמַעְתָּ אַתְּ וְיִתְקַיָּם׃ אוֹ נִיסִין דַּעֲבַד יְיָ
חָזָה רָבַב חָזָה	die quo creauit dñs hominẽ ſuper terrã a ſummo celi	לְאַתְגָּלָאָה לְמִפְרַק לֵיהּ עַמָּא מִגּוֹ עַמָּא נִסְיָן וְאָתִין וּמוֹפְתִין וּקְרָבָא וּבִידָא
יָדַע שָׁמַע	vſq; ad ſũmũ celi: ſi fuit res magna ſicẽ illa: aut ſi audi	תַּקִּיפָא וּדְרָעָא מְרָמָא וּתְחָווִין רַבְרְבִין כְּכֹל דְּעָבַד לְכוֹן יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמִצְרַיִם
רָעָה נָפַק	ta eſt ſimilis eius: ſi audiuit populus vocẽ verbi dei	לְעֵינָךְ׃ אַתְּ חֲזֵית לְמִידַּע אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהָא לֵית עוֹד בַּר מִנֵּיהּ׃ מִן שְׁמַיָּא אַשְׁמְעָךְ
	loquentez de medio ignis: ſicut tu audiſti: & vixerit.	יָת קָל מֵימְרֵיהּ לְאַלָּפוּתָךְ וְעַל אַרְעָא אַחְזְרָךְ יָת אִישָׁתֵיהּ רַבְּתָא וּפִתְגָמוֹהִי שְׁמַעְתָּ
	aut viderit miracula que fecit dñs vt reuelaretur & re	מִגּוֹ אִישָׁתָא׃ וְחֲלַף דְּרָחֵם יָת אֲבָהָתָךְ וְיִתְרְעֵי בְּבָנֵיהוֹן בָּתְרֵיהוֹן וְאַפְּקָךְ בְּמֵימְרֵיהּ
	dimeret ſibi populuz de medio populi per miracula	תַּקִּיפָא רַבָּא מִמִּצְרָיִם׃
	per ſigna & portenta & in bello & in manu forti et in	
	brachio excelſo & in viſionibus magnis: iuxta omnia	
	que fecit vobis dñs deus veſter in egypto ante ocu	
	los tuos. Tibi oſtenſum eſt vt ſcias quoniã dñs ipſe	
	eſt deus: non eſt alius ꝑter eum. de celis audire te	
	fecit vocẽ verbi ſui vt doceret te: & ſup terra oſtendit	
	tibi ignem ſuũ magnũ: & verba eius audiſti de medio	
	ignis: & pro eo q̃ dilexit patres tuos & elegit filios	
	eoruz poſt eos: eduxit te in verbo ſuo & in virtute ſua	
	magna de egypto.	

Trãsla.Hre.lxx.cũ interp.latina.

ad pdẽdũ gẽtes magnas τ fortiores te
ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερά σου
ante facie tuã: ad introducẽdũ te vt daret tibi
πρὸ προσώπου σου, εἰσαγαγεῖν σε δοῦναί σοι
terrã hanc ad possidẽdũ: sicut habes ho-
τὴν γῆν ταύτην κληρονομεῖν, καθὼς ἔχεις σήμε
die: τ cognosces hodie τ cõuerteris in mente:
ρον· καὶ γνώσῃ σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ,
q: dñs deꝰ tuꝰ hic deꝰ in celo supra τ in
ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ
fra infra: τ nõ est vltra ꝑter eũ. τ
τῆς γῆς κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ· καὶ
custodies iustificatiões eius: τ ꝑcepta
φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς
eius: ꝙcũq; ego precipio tibi hodie: vt bñ
αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ
tibi sit τ filijs tuis post te: vt lõ-
σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ὅπως μα
gnũ sitis sup ter: q̃ dñs deus tuus
χρόημεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου
dat tibi oẽs dies. tũc separauit moy
δίδωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας. τότε ἀφώρισε μωυ
ses tres vrbes trans iordanẽ ab ori-
σῆς τρεῖς πόλεις πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ ἀνα
ente solis: vt fugiat illuc homicida: q̃
τολῶν ἡλίου, φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονευτήν, ὃς ἂν
occiderit proximũ nõ sciẽs: τ hic nõ odio
φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδώς, καὶ οὗτος οὐ μι-
hũs ei ãt hert τ tertiũ. τ fu
σῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης· καὶ καταφεύ
giet in vnã vrbiũ istaꝝ: τ viuet.
ξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται·
boſor. solitudine in tra cãpestri rubem:
τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τοῦ Ῥουβήμ,
τ ramoth in galaad q̃ est gad: τ
καὶ τὴν Ῥαμὼθ ἐν Γαλαὰδ τῷ Γαδδί, καὶ τὴν
golam in basan q̃ est manasse. ista lex q̃
Γαυλὼν ἐν Βασὰν τῷ Μανασσῆ· οὗτος ὁ νόμος ὃν
proposuit moyses coram filijs israel:
παρέθετο μωυσῆς ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ,
τ hec testimonia τ iustificatiões τ
καὶ ταῦτα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ
iudicia: q̃sq; ꝑcepit moyses filijs
τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς υἱοῖς
israel in solitudine: egressis ipis de tra
Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς
egypti: in eo q̃ trãs iordanẽ: in val
Αἰγύπτου, ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐν φά
le: prope domũ phogor: in terra seon re
ραγγι, ἐγγὺς οἴκου Φογώρ, ἐν γῇ Σηὼν βα
gis amorreoꝝ: q̃ habitabat in esc
σιλέως τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσε
bon: quem
βών, ὃν

Trãsla.B.Hiero.

vt deleret natiões maxímas & fortiores
te in introitu tuo: & introduceret te: & daret
tibi terrã earũ in possessionẽ: sicut cernis in
die. Scito ergo hodie & cogitato in cor
de tuo: q̃ dñs ipse est deus in celo sursũ & in
terra deorsum: & non est alius. Custodi
precepta eius atq; mãdata que ego precipio tibi: vt
bene sit tibi & filiis tuis post te: & vt
pmaneas multo tempore super terrã
quam dominus deus tuus daturus est
tibi. Tunc separauit moyses tres ciuitates trans
iordanẽ ad orientalem plagam: vt cõfugiat ad
eas qui occiderit nolẽs proximum suum: nec
sibi fuerit inimicꝰ ante vnum & alterũ die-
em: & ad harũ aliquã vrbiũ possit euadere:
boſor in solitudie q̃ sita est in terra cãpestri de tribu
rubẽ: & ramoth in galaad que est i tribu gad:
& golã in basan q̃ est in tribu manasse. Ista est
lex quam proposuit moyses coram filiis
israel: & hec testimõia & cerimonie atq; iudicia que locutus est ad
filios israel: qñ egressi sunt de egypto trans iordanem in valle contra
phogor: in terra seon regis ammorrei: qui habitauit in esebó quem

Ter.Heb. Deuk. Ca.iiii. Pritina.heb.

לְהוֹרִישׁ גוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ לָתֵת לְךָ
אֶת אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה וְיָדַעְתָּ
הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל
הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד וְשָׁמַרְתָּ
אֶת חֻקָּיו וְאֶת מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ
וְלִבָּנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ
יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל הַיָּמִים׃ אָז
יַבְדִּיל מֹשֶׁה שָׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה שָׁמֶשׁ׃ לָנֻס
שָׁמָּה רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת רֵעֵהוּ
בִּבְלִי דַעַת וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ
מִתְמֹל שִׁלְשֹׁם וְנָס אֶל אַחַת מִן
הֶעָרִים הָאֵל וְחַי׃ אֶת בֶּצֶר

דִּבֶּר יָשַׁר

מִן פָּנָה בוא

נָתַן

שוב

עָלָה

צוה

טוב

אָרַךְ

יום

בָּדַל עִיר

זָרַח נוס

רָצַח

יָדַע

תָּמַל כָּמָא אֶחָד

קום דִּבֶּר שָׁרָא

קום דון נָפַק

Interp.chal.

vt eiſceret populos magnos τ fortiores te a facie tua:
vt introduceret te: vt daret tibi terram eorum in pos-
ſeſſionem ſicut in die hac. Et ſcies hodie τ conuerte-
ris in corde tuo quoniã dominus ipſe eſt deus: cuius
maieſtas eſt in celo ſurſum τ in terra deorſum: τ non
eſt alius. Et cuſtodies pacta eius τ precepta eius que
ego precipio tibi hodie: vt beneſit tibi et filijs tuis
poſt te τ vt prolongẽtur dies tui ſuper terram quam
dominus deus tuus dabit tibi omnibus diebus.
Tunc ſeparauit moyſes tres ciuitates trans iordanẽ
ad orientẽ ſolis: vt fugeret illuc homicida qui occide
rit proximũ ſuũ ignoranter: τ ipſe non oderat illum
ab heri τ nudiuſtertius. vt fugiat ad vnas de ciuitati
bus his τ viuat: boſor in ſolitudie i terra cãpestri de
tribu ruben: τ ramoth in galaad de tribu gad: τ go-
lam in baſan de trtbu manaſſe. Et iſta eſt lex quã pro-
poſuit moyſes coram filijs iſrael. Hec ſunt teſtimo-
nia τ precepta τ iudicia que locutus eſt moyſes cum
filijs iſrael quando egreſſi ſunt de egypto trans ior-
danem in valle contra bethphogor in terra ſeon
regis amorreorum qui habitabat in eſebon: quem

Pritina chal.

מִן עוֹל נָתַן חֶסֶן

תוב

עֶלֶה אֲרַע נְמַר

קום כָּבֵד אֶבֶן

פָּרַשׁ כָּרָה דָּתָה

עָרַם כָּמַל יָדַע

תָּמַל כָּמָא אֶחָד

קום הִדַּר שָׁרָא

קום דון נָפַק

Transl.Chal.

לְתַרְכָא עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ מִקֳדָמָךְ לְאַעָלוּתָךְ לְמִיתַּן לָךְ יָת אַרְעְהוֹן אַחְסָנָא
כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְתִידַע יוֹמָא דֵין וְתָתוּב לְלִבָּךְ אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהָא דְּשְׁכִנְתֵּיהּ גְּשַׁמַיָּא
מִלְּעֵילָּא וְעַל אַרְעָא מִלְּרַע לֵית עוֹד׃ וְתִיטַר יָת קְיָמוֹהִי וְיָת פִּקּוּדוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד
לָךְ יוֹמָא דֵין דְּיֵיטַב לָךְ וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ וְדִידְיל תְּתְרֵךְ יוֹמִין עַל אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ
כָּל יוֹמַיָּא׃ בְּכֵן יַפְרִישׁ מֹשֶׁה תְּלָת קִרְוִין בְּעִיבְרָא דְיַרְדְּנָא מִדַּרְחָא שִׁמְשָׁא׃ לְמֵעְרוֹק
לְתַמָּן קָטוֹלָא דְּיִקְטוֹל יָת חַבְרֵיהּ בְּלָא מַדְּעֵיהּ וְהוּא לָא שָׂנֵא לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִתְּמוֹל
וְיֵעֵירוֹק לְחַד מִן קִרְוַיָּא הָאִילֵּין וְיִתְקַיֵּים בְּצַר בְּמַדְבְּרָא בְּאַרְעָא דְּמֵישָׁרָא לִשְׁבָטָא
דְּרְאוּבֵן וְיָת רָאמוֹת בְּגִלְעָד לִשְׁבָטָא דְּגָד וְיָת גּוֹלָן בְּמַתְנָן לִשְׁבָטָא דְּמְנַשֶּׁה׃ וְדָא
אוֹרַיְתָא דְּסַדַּר מֹשֶׁה קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אִילֵּין סַהֲדָוָתָא וּקְיָמַיָּא וְדִינַיָּא דְּמַלֵּיל
מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפַּקְהוֹן מִמִּצְרָיִם׃ בְּעִיבְרָא דְיַרְדְּנָא בְּחִילְתָּא לְקִבֵּיל בֵּית
פְּעוֹר בְּאַרְעָא דְּסִיחוֹן מַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאָה דְּיָתִיב בְּחֶשְׁבּוֹן׃

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
הִכָּה	הִכָּה מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתָם		percussit moyses & filij israel:	percussit moyses & filij israel: egressis ip
מִצְרַיִם	מִמִּצְרַיִם וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ		quos ex egypto possederũt	ἐπάταξε μωυσῆς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ἐξελθόντων αὐ
יָרַשׁ	וְאֵת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן שְׁנֵי	שָׁנָה	terram eius: & terram og regis basan duorum	τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
שָׁנָה	מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר		regum ammorreorũ	tus: & terrã og regis basan: duoꝝ
עֵבֶר	הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ: מֵעֲרֹעֵר		qui erant trans	τοῦ, καὶ τὴν γῆν ὢγ βασιλέως τῆς βασάν, δύο
	אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן	שָׂפָה	iordanem ad solis ortum ab aroer	regum amorreoꝝ: ἡ ἐρᾶτ trãs tor
	וְעַד הַר שִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן: וְכָל		que sita est super ripã torrentis arnon	βασιλέων τῶν ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορ
	הָעֲרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה		usq; ad montẽ seon q est & hermon omnem	δάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἀπὸ ἀροήρ, ἣ ἐστὶ ἐπὶ τ
	וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אַשְׁדֹּת		planitiem trans iordanẽ ad orientalẽ plagam usq; ad mare solitudinis & usq; ad radices montis phasga. Cap. 5.	ripa torrẽtis arnõ: τ in mõte)
הַפִּסְגָּה:	וַיִּקְרָא מֹשֶׁה	Ca. v.	VOcauitq; moyses omnẽ israelem &	χείλους χειμάρρου ἀρνών, καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ
אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם		שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֻקִּים	dixit ad eum.	σεῶ: qui est hermõ: oẽm araba trãs
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֻקִּים		וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי	Audi israel cerimonias atq; iudicia que ego	σηών, ὅ ἐστιν ἀερμών, πᾶσαν τὴν ἀραβὰ πέραν
וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי		דֹבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם	loquor in auribus vris hodie. Discite &	τοῦ ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ὑπὸ ἀσηδὼθ
דֹבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם		אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם: יְהוָה	opere complete. Dominus deus noster pepigit	ecclsum.
אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם: יְהוָה	עָשָׂה	אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב:	nobiscum fedus in oreb. Non cum patribꝰ	τὴν λαξευτήν. Ca. 5.
אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב:	כָּרַת	לֹא אֶת אֲבֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֶת	nostris iniit pactũ: sed nobiscũ:	ΘΕ vocauit moyses oẽs israel: τ di
הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אִתָּנוּ אֲנַחְנוּ		אֵלֶּה פֹּה הַיּוֹם כֻּלָּנוּ חַיִּים:	qui in presentiarũ sumus & viuimus.	xit ad eos: audi israel iustificatiões
פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם		בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: אָנֹכִי עֹמֵד	Facie ad facie locutus est nobis	πε πρὸς αὐτούς, ἄκουε ἰσραὴλ τὰ δικαιώματα
בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: אָנֹכִי עֹמֵד		בֵּין יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא	in mõte de medio ignis: Ego seqster & medius	τ iudicia: ἃcũq; ego loquor in auribꝰ
בֵּין יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא		לְהַגִּיד לָכֶם אֶת דְּבַר יְהוָה כִּי	fui inter dominum & vos in tempore illo:	καὶ τὰ κρίματα, ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν
לְהַגִּיד לָכֶם אֶת דְּבַר יְהוָה כִּי	נָגַד	יְרֵאתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא עֲלִיתֶם	vt annũciarẽ vobis verba eius. Timuistis enim	vrꝭ in die hac. τ discetis ea:
יְרֵאתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא עֲלִיתֶם	עָלָה	בָּהָר לֵאמֹר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	ignem: & non ascendistis in montem. Et ait. Ego	ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ μαθήσεσθε αὐτά,
בָּהָר לֵאמֹר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	dominus deus tuus qui eduxi te de terra egpti	τ custodietis facere ea. vñs deꝰ nr
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	יָצָא	מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ	de domo seruitutis. Non habebis	καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν αὐτά. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ	הָיָה			pepigit ad vos pactũ in oreb. nõ
				διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν χωρὴβ. οὐχὶ
				pfib vrꝭ disposuit dñs testamẽtũ
				τοῖς πατράσιν ὑμῶν διέθετο κύριος τὴν διαθήκην
				hoc: sed ad vos. vos ãt oẽs hic
				ταύτην, ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς. ὑμεῖς δὲ πάντες ὧδε
				viuẽtes hodie. facie ad faciem lo
				ζῶντες σήμερον. πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐ
				cutus ẽ dñs ad vos in mõte de medio
				λάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου
				ignis. τ ego steti inter dñm τ
				τοῦ πυρός· κἀγὼ εἰστήκειν ἀναμέσον κυρίου καὶ
				inter vos in tẽpore illo vt annũciarẽ
				ἀναμέσον ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγεῖλαι
				vobis verba dñi: qñ timuistis a fa
				ὑμῖν τὰ ῥήματα κυρίου, ὅτι ἐφοβήθητε ἀπὸ προ
				cie ignis: τ nõ ascẽdistis in mõte:
				σώπου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος,
				dicens: ego sũ dñs deꝰ tuꝰ: ἡ edu
				λέγων, ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, ὁ ἐξαγα- Exo. 14. a. pa. 80
				xi te de terra egypti ex domo seruitutis. nõ
				γών σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, οὐκ
				erit tibi
				ἔσονταί σοι

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יָרַת	occidit moyses & filij israel cuꝫ egrederẽtur de terra egypti: & possederũt terrã eiꝰ & terrã og regis basan duoꝝ regum amorreoꝝ qui erant trans iordanẽ ad	וּקְטַל מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפַּקְהוֹן מִמְצְרָיִם: וִירִיתוּ יָת אַרְעֵיהּ וְיָת אַרְעָא דְּעוֹג מַלְכָּא
דָּנַת	orientẽ solis: ab aroer q̃ est sup̃ ripam torrẽtis arnõ &	דְּמַתְנִין תְּרֵין מַלְכֵי אֱמוֹרָאֵי דִּי בְּעִיבְרָא דְּיַרְדְּנָא לְמַדְנַח שִׁמְשָׁא: מֵעַרְעֵר דִּי עַל כֵּיף
שָׁרָא	vsq; ad montẽ seon qui est hermon: & omnẽ plancie	נַחֲלָא דְּאַרְנוֹן וְעַד טוּרָא דְּשִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן: וְכָל מֵישְׁרָא דְּעִיבְרָא דְּיַרְדְּנָא מַדִּינְחָא
שָׁפַךְ	que est trans iordanẽ ad orientẽ & vsq; ad mare quod	וְעַד יַמָּא דְּמִישְׁרָא תְּחוֹת מַשְׁפַּךְ מֵירֵמָתָאוּ Ca. v. וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל
מְחוֹם דּוֹן מַלָּל	est in planicie & vsq; ad radices collis. Ca. 5.	יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא דַּאֲנָא מְמַלֵּיל קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא
אֶלֶף נָטַר עֲבַד	ΘΕ vocauit moyses oẽm israelẽ & dixit eis. Audi israel pacta & iudicia que ego loquor coã vobis hodie: & discetis ea & obseruabitis vt faciatis ea. dñs deus noster pepigit nobiscũ pactũ in oreb. non cum patribus nr̃is pepigit dñs pactũ istud: sed nobiscum qui sumus hic hodie omnes nos viui. verbuꝫ verbo locutus est dñs vobiscũ in monte de medio ignis: ego stabam inter verbum dñi & vos in tẽpore illo: vt nũciarem vobis verbuꝫ dñi: timuistis enim a facie ignis & non ascendistis in montem. et ait. Ego dñs deus tuus qui eduxi te de terra egypti de domo seruitutis. non sit tibi	בִּין יְיָ וּבֵין כְּנִשְׁתְּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִישָׁתָא וַאֲנָא הֲוֵיתִי קָאֵים בֵּין
רוּם קוּם		מֵימְרָא דַּייָ וּבֵינֵיכוֹן בְּעִדָּנָא הַהוּא לְחַוָאָה לְכוֹן יָת פִּתְגָמָא דַּייָ אֲרֵי דְּחֵלְתּוּן מִן קֳדָם
אֲמַר חָוָה		אִישָׁתָא וְלָא סְלִקְתּוּן בְּטוּרָא לְמֵימָר: וַאֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּקְתָּךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
נְגַךְ יְיָ		מִבֵּית עַבְדּוּתָא: לָא יְהֵוֵי לָךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Deut. Ca. v.	Pũctua heb.
dñs alĩs: p̃ter me. nõ facies tibi ꝑ sculptile neq; oĩa similitudinẽ: q̃cũq; in celo supra ὧν ὑδὲ παγὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω τ q̃cũq; in terra inferiora τ q̃cũq; in aqua sub terra. nõ adorabis ea: neq; seruies eis: qñ ego sũ dñs deꝰ tuꝰ: deꝰ zelotes: reddens peccata patrũ in filios τῶν, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα in tertiã τ quartã gñationẽs odiẽtibꝰ me: ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με, τ faciẽs miam in milia diligẽtibꝰ me: καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, τ custodiẽtibꝰ ꝑcepta mea. nõ accipies nomẽ dñi dei tui in vanũ. nõ .n. λὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. οὐ λήψη nũdabit dñs accipiẽtẽ nomẽ eiꝰ in vanũ. custodi diẽ sab τοῦ ἐπὶ ματαίῳ. φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ batoꝝ vt sctifices illã: quẽadmodũ ꝑcepit tibi βάτων ἁγιάζειν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι dñs deus tuꝰ. sex dies opaberis: τ facies κύριος ὁ θεός σου. ἓξ ἡμέρας ἐργᾶ, καὶ ποιήσεις oĩa opa tua: ait die septimo πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ sabbata dño deo tuo. nõ facies in eo σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ oĕ opꝰ tu τ filius tuus τ filia tua: πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, seruꝰ tuꝰ τ ancilla tua: bos tuus τ sub ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ ὑπο iugalẽ tuũ: τ oĕ iumẽtũ tuũ: τ peregrinus ζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ habitãs in te: vt quiescat seruꝰ tuus τ ἐνπορικῶν ἐν σοί, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου καὶ ancilla tua sicut τ tu. τ recordaberis qñ ser ἡ παιδίσκη σου ὡσπερ καὶ σύ. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέ uus fuisti in tra egypti: τ eduxit te dñs τητις ἦσθα ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ deus tuus inde in manu forti τ in brachio θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι excelso. pp hoc ꝑcepit tibi dñs deus tuus: ὑψηλῷ. διὰ τοῦτο συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου, vt custodias tu diẽ sabbatoꝝ ὡσε φυλάσσεσθαί σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων τ sctifices illã. honora pfem tuã τ mfem ἁγιάζειν αὐτήν. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα tuã quẽadmodũ ꝑcepit tibi dñs deus tuus: σου ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου,	ᵍdeos ʳalienos ᵉin ᵗcõspectu meo. ⁿNon ꝏꝏꝏꝏ ˣfacies ʳtibi ᵖsculptile nec ᵇsimilitudinẽ ᵃoĩm ᶜque ᵖin celo sunt ᶜdesuper: ʳ& ᵍque ᵉin terra ꝏꝏꝏꝏ ᵇdeorsum: ʳ& que versã- turᵏ in aquis ʳsub ᵐ terra. ⁿNon ᵒadorabis ᵖea: ᵍ& non ʳcoles. ꝏꝏꝏꝏ ᵗEgo ᵉeũ sũ ⁿ dñsˣ deus tuus: ʳdeus ᵗemulator ꝏ ᵉreddẽs ᵇiniquitatẽ ᶜpa- trum ᵇsuper ᶜfilios ʳin ꝏ ᵍtertiã ᵇ& ʳquartã gñatio nẽ ᵏhis q oderũt me: ꝏ ᵗ& faciẽs ᵐmiam ⁿin mul ta ⁿmilia ᵒ diligẽtibus me ᵖ& custodiẽtibus ᵍprecep ta mea. ʳNon ᵉ vsurpa- bis ⁿnomen ʳdei tui ᵗfru- stra: ᵉquia ᵇnon ꝏꝏꝏ ᶜcrit impunitus ʳqui ꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˣsupre vana ʳnomẽ eius ᵍassũpserit. ʳObserua ⁿ di em ᵒsabbati ᵖ vt sctifices eũ: ᵍsicut ʳpcepit tibi ᵉdo minus ʳdeus tuus. ⁿSex ˣdiebus ʳoperaberis: ʳ& fa- cies ᵉoĩa ᵇopa tua. ᵖSepti mus ᶜdies ʳsabbati ẽ. i. re- quies ʳdñi ᵍdei tui. ᵇNon ʳfacies in eo ᵏ quicquam ᵗoperis ᵐ tuⁿ & filius tuus ᵒ& filia: ᵖseruus ꝏꝏꝏꝏ ᵍ& ancilla ʳbos ᵒ& asinus ʳ& omne ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ⁿiumentum tuũ: ʳ& pe- regrinus ʳqui ẽ ᵗintra portas tuas: ᵃvt ᵇrequiescat ᶜseruus ᵒ& ancilla tua ᶜsi- cut & tu. ʳMemẽto ᵍq & ipse ᵇseruieris ᵏin ꝏꝏꝏ ᵗegypto: ᵐ& eduxerit te ᵖinde ⁿ dominus ᵒdeus tu us ᵍin manu ʳforti ᵖ & bra chio ʳextento. ⁿ Idcirco ᵗprecepit tibi ᵇvt seruã- res ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇdiem ᶜsabbati. ʳHonora ᵇpatrem tuum ʳ& ꝏꝏꝏ ᵏmatrem: ʳsicut ᵐ ꝑcepit tibi ⁿ dominus ᵒdeus tuᵍ:	ᵍאֱלֹהִים ʿאֲחֵרִים ᵉעַל ʿפָּנָיו׃ לֹא ˣתַעֲשֶׂה ʿלְךָ ᵖפֶּסֶל ᵒכָּל ᵑתְּמוּנָה ᶜאֲשֶׁר ᵒבַּשָּׁמַיִם ʿ מִמַּעַל ʿ וַאֲשֶׁר ᵍבָּאָרֶץ ᵖמִתָּחַת ᵐוַאֲשֶׁר ᵏבַּמַּיִם ᵑמִתַּחַת ᵐלָאָרֶץ׃ ᵍלֹא ᵖתִשְׁתַּחֲוֶה ᵖלָהֶם ᵍוְלֹא ʿ תָעָבְדֵם ᵍכִּי ᵉאָנֹכִי ᵐיְהוָה ʿאֱלֹהֶיךָ ʿאֵל ʿ קַנָּא ᵍפֹּקֵד ᵇ עֲוֹן ᶜאָבוֹת ᵒעַל ʿ בָּנִים ʿוְעַל ᵍשִׁלֵּשִׁים ᵇ וְעַל ʿ רִבֵּעִים ᵉלְשֹׂנְאָי׃ ʿ וְעֹשֶׂה ᵐחֶסֶד ᵐלַאֲלָפִים ᵒלְאֹהֲבַי ʿ וּלְשֹׁמְרֵי ᵍמִצְוֹתָי׃ ʿ לֹא ˣתִשָּׂא ᵉאֶת ᵐשֵׁם ʿיְהוָה ʿאֱלֹהֶיךָ ʿלַשָּׁוְא ᵉכִּי ᵇלֹא ʿינַקֶּה ᵖיְהוָה ʿאֵת ʿאֲשֶׁר ᵍ יִשָּׂא ᵇ אֶת ʿ שְׁמוֹ ʿ לַשָּׁוְא ׃ ʿ שָׁמוֹר ᵐ אֶת ᵐיוֹם ʿ הַשַּׁבָּת ᵖלְקַדְּשׁוֹ ᵍכַּאֲשֶׁר ʿצִוְּךָ ᵖיְהוָה ʿאֱלֹהֶיךָ׃ ᵐשֵׁשֶׁת ʿיָמִים ʿתַּעֲבֹד ʿוְעָשִׂיתָ ᵏכָּל ᵑמְלַאכְתֶּךָ׃ ʿוְיוֹם ᵒהַשְּׁבִיעִי ʿשַׁבָּת ʿלַיהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵖלֹא ʿ תַעֲשֶׂה ᵏ כָל ᵐמְלָאכָה ᵐאַתָּה ᵑוּבִנְךָ ᵒוּבִתֶּךָ ᵖ וְעַבְדְּךָ ᵍוַאֲמָתֶךָ ʿוְשׁוֹרְךָ ᵖוַחֲמֹרְךָ ʿ וְכָל ᵐבְּהֶמְתֶּךָ ʿוְגֵרְךָ ʿ אֲשֶׁר ʿ בִּשְׁעָרֶיךָ ᵖלְמַעַן ᵑינוּחַ ᶜ עַבְדְּךָ ᵒ וַאֲמָתְךָ ᵇ כָּמוֹךָ׃ ʿ וְזָכַרְתָּ ᵍ כִּי ᵇ עֶבֶד ʿ הָיִיתָ ᵏ בְּאֶרֶץ ᵍמִצְרַיִם ᵐ וַיֹּצִאֲךָ ᵐ יְהוָה ᵒ אֱלֹהֶיךָ ᵖמִשָּׁם ᵍבְּיָד ʿחֲזָקָה ᵒוּבִזְרֹעַ ʿנְטוּיָה ᵒעַל ᵍכֵּן ʿצִוְּךָ ʿיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ ᵇלַעֲשׂוֹת ᶜאֶת ᵒיוֹם ʿהַשַּׁבָּת׃ ʿכַּבֵּד ᵍאֶת ᵇאָבִיךָ ʿוְאֶת ᵇאִמֶּךָ ʿכַּאֲשֶׁר ᵐצִוְּךָ ᵐיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ	Pũctua heb. ʿפָּנָה ʿעָשָׂה ᵇמוּן ʿעָלָה ᵇשָׁחָה ʿעָבַד ʿצָוָה ᵍנָשָׂא ʿנָקָה ʿשָׁמַר ʿצָוָה ᵐשֵׁשֶׁת ʿיוֹם ʿעָשָׂה ᵏלאה ʿנוּחַ ᵇטַח ʿהָיָה ʿנָטָה ʿעָשָׂה ᵒיוֹם ʿנוּחַ ᵇטַח ʿהָיָה ᵖמָשָׁם ᵍבְּיָד ʿחֲזָקָה ᵒוּבִזְרֹעַ ʿנְטוּיָה ᵒעַל ʿנָטָה ʿכֵּן ʿצִוְּךָ ʿיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ ᵇלַעֲשׂוֹת ᶜאֶת ᵒיוֹם ʿהַשַּׁבָּת׃ ʿכַּבֵּד ᵍאֶת ᵇאָבִיךָ ʿוְאֶת ᵇאִמֶּךָ ʿכַּאֲשֶׁר ᵐצִוְּךָ ᵐיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ

Exo. 34. a. Math. 4.

Exo. 20. B

Exo. 20. Mar. 12. a. Math. 17. a.

Transla. Char.

אֱלָהּ אוֹחֳרָן בַּר מִנַּי ׃ לָא ᵍתַּעֲבַד לָךְ צֶלֶם כָּל ᵇדְּמוּת דִּי בִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵלָּא וְדִי בְּאַרְעָא ʿמִלְּרַע וְדִי בְּמַיָּא מִלְּרַע לְאַרְעָא ׃ לָא ʿתִסְגֻּד לְהֹן וְלָא ʿתִפְלְחִינוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ אֵל קַנָּא ᵐמַסְעַר חוֹבֵי אֲבָהָן עַל בְּנִין מָרְדִין עַל ᵒדַּר תְּלִיתָאֵי וְעַל דַּר רְבִיעָאֵי לְשַׂנְאָי כַּד ᵍמְשַׁלֵּם מִין בְּנָיָא ᵇלְמֵחֱוֵי בַּתַּר חוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן ׃ וְעָבֵד טִיבוּ לְאַלְפֵי דָּרִין לְרַחֲמַי וְלִנְטָרֵי פִּיקוֹדָי ׃ לָא ᵖתֵימֵי בִּשְׁמָא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמַגָּנָא אֲרֵי לָא ʿ תְּכֵי יְיָ דְּיֵימֵי בִּשְׁמֵיהּ לְשִׁקְרָא ᵐטַר יַת יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא לְקַדָּשׁוּתֵיהּ כְּמָא דְּפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וְתַעֲבֵיד כָּל עֲבִידְתָּךְ ׃ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תַעֲבֵיד כָּל עֲבִידָא אַתְּ וּבְרָךְ וּבְנָתָךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ וְתוֹרָךְ וְחַמְרָךְ וְכָל בְּעִירָךְ וְגִיּוֹרָךְ דִּי ʿבְּקִירְוָךְ בְּדִיל דְּיִנְח עַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ כְּוָתָךְ ׃ וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָּא ᵒהֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְאַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ מִתַּמָּן בְּיָדָא תַּקִּיפָא וּדְרָעָא ᵍמְרָמְמָא עַל כֵּן פַּקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ ᵇלְמֶעְבַּד יַת יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא ׃ כַּבֵּר יַת אֲבוּךְ וְיַת אִמָּךְ כְּמָא דְּפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ

Interp. chal.

alius deus preter me. Non facies tibi imagines nec omnẽ similitudinẽ eorum que in celis sursum τ que in terra sunt deorsum: τ que in aqs sunt sub terra. Non adorabis ea neq; coles ea: qñ ego dñs deus tuᵍ deus zelotes: vltiãs peccata patrum sup filios rebelles in tertiam τ quartã generationẽ his qui oderunt me: quando filij sequũtur peccata patrũ suoꝝ. Et faciens misericordiã in mille generationibꝰ diligentibus me et custodiẽtibus precepta mea. Non iurabis per nomen dñi dei tui frustra: qz nõ iustificabit dñs illũ qui iurauerit p nomẽ eius in vanũ. Observa diẽ sabbati vt sanctifices illum: sicut precepit tibi dñs deus tuus. Sex diebꝰ operaberis: τ facies omne opus tuũ. Septimus aũt dies sabbatũ est coram dño. non facies omne opus tu τ filius tuus τ filia tua τ seruus tuus τ ancilla tua τ bos tuus τ asinus tuus τ omne iumentũ tuũ et peregrinus tuᵍ qui est in vrbibus tuis: vt quiescat seruus tuus τ ancilla tua sicut tu. Et recordaberis ꝙ seruus fuisti in terra egypti: τ eduxit te dñs deus tuᵍ inde in manu forti τ in brachio excelso: ꝓpterea pre- cepit tibi dñs deus tuᵍ vt serues diẽ sabbati. Honora patrẽ tuũ τ matrẽ tuã: sicut ꝑcepit tibi dñs deᵍ tuus: | Pũctua chal. עֲבַד דָּמָה ʿאַרְעָ סְגַד פֻּלְחָ ᵐסְעַר ᵒדּוֹר ᵍשַׁלֵּם ᵇחֲטָא ᵖאֲבוּךְ זָכַר ʿנָטַר ᵖאֲמָה ʿנוּר ᵇכָּרָה ᵖנָחַ ʿכָּרַע ᵍנָשָׂא ᵖנָפַק ʿרָמַם ᵍעָנָד |

ff

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Cal.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	אֲרֵךְ יוֹם יָטַב		vt prolongẽtur dies tui: et vt bene sit tibi super terrã quã dabit tibi dñs deus tuus	ἵνα ἔυ σοι γένηται καὶ μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐδὲ μοιχεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ
נֹתֵן לָךְ׃ לֹא תִרְצָח וְלֹא תִנְאָף	רָצַח נָאַף		omnium deus tuus dat tibi. Non occides. neq; mechaberis. furtũq; nõ facies. Nec loqueris contra proximũ tuũ falsũ testimoniũ. Nõ concupisces uxorẽ proximi tui.	τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις
וְלֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ עֶבֶד וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל	אִוָּה אָמָה		Nõ concupisces domũ proximi tui: neq; agrũ eius: neq; seruũ eius: neq; ancillã eius: neq; bouẽ eius: neq; subiugale eius: neq; oia	τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ, οὐδὲ
אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃ אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל כָּל קְהַלְכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ			quẽcũq; proximi tui sũt. Hec verba locutus est dñs ad omnẽ cõgregationẽ vestrã in mõte de medio	παντὸς οὗ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐλάλησεν κύριος πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός,
הָאֵשׁ הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא	גָּדַל		tenebre caligo procella vox magna et nõ addidit. Et scripsit ea in duabus tabulis lapideis: et	σκότος γνόφος θύελλα φωνὴ μεγάλη καὶ οὐ προσέθηκεν. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας, καὶ
יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי׃ וַיְהִי כִּשְׁמַעֲכֶם אֶת הַקּוֹל	כָּתַב שְׁנֵי לוּחֹת נָתַן לִי		dedit mihi. Et factũ ẽ postq; audiuistis vocẽ de	ἔδωκεν ἐμοί. καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τῆς φωνῆς ἐκ
מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם			medio tenebrarũ et montem ardentẽ igni: accessistis ad me oẽs principes tribuũ vestrarũ et	μέσου τοῦ πυρός, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί, καὶ προσεστήσατε πρός με πάντες οἱ ἡγούμενοι τῶν φυλῶν,
וְזִקְנֵיכֶם׃ וַתֹּאמְרוּ הֵן הֶרְאָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת כְּבֹדוֹ וְאֶת גָּדְלוֹ וְאֶת קֹלוֹ	אֲמַרְתֶּם רָאָה קוֹל		senatus vestri et virtutis: ecce ostendit nobis dñs deus nr gloriã suã et magnitudinẽ suã: vocẽq;	ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, καὶ ἐλέγετε, ἰδοὺ ἔδειξεν
שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וָחָי׃	רָאָה דִּבֶּר חָיָה		verbi eius audiuimus de medio ignis. Hodie vidimus q̃ loquitur dñs cum homine et viuit. et nunc cur moriemur?	ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἐκ μέσου τοῦ πυρός. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
וְעַתָּה לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם יֹסְפִים אֲנַחְנוּ	מוּת אָכַל		quia deuorabit nos ignis magnus iste. Si addiderimus nos vltra audire vocem verbi dñi dei nostri: mo	ἐγνώκαμεν ὅτι λαλήσει ὁ θεὸς πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ζήσεται.
לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וָמָתְנוּ׃ כִּי מִי כָל בָּשָׂר אֲשֶׁר	מוּת		riemur. quoniã quid est oĩs caro vt audiat vocẽ dei viuẽtis: qui	καὶ νῦν μή ποτε ἀποθάνωμεν, ὅτι ἐξαγαλώσει ἡμᾶς
שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מְדַבֵּר	דִּבֶּר		de medio ignis loquitur: sicut nos audiuimus	τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο, ἐὰν προσθῶμεν ἀκοῦσαι ἡμεῖς
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כָּמֹנוּ וַיֶּחִי׃ קְרַב אַתָּה	כְּמוֹ חָיָה		et possit viuere! Tu magis accede et audi	τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἔτι καὶ ἀποθανούμεθα.
וּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֵת כָּל	אָמַר		cuncta que dixerit dominus deus noster tibi. loquerisq; ad nos:	τίς γὰρ σὰρξ ἥτις ἤκουσε φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός, ὡς ἡμεῖς καὶ
אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ				ζήσεται; πρόσελθε σὺ καὶ ἄκουσον πάντα ὅσα ἂν εἴπῃ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ,

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲרַךְ יַטַב כְּטַל	vt prolongẽtur dies tui: et vt bene sit tibi super terra quaz dñs deus tuus dabit tibi. Non occides animã. Non adulterabis: neq; furaberis: neq; testificaberis cõtra proximũ tuũ testimoniũ falsum. Neq; cõcupisces vxorẽ proximi tui: nec desideres domũ proximi tui neq; agrum eius neq; seruũ eius neq; ancillã eius nec bouẽ eius nec asinum eius: neq; oia que sunt proximi tui. Hec verba locutus est dñs cuz omni ecclesia vestra in monte de medio ignis et nubis et caliginis voce magna et non cessauit. Et scripsit ea sup duas tabulas lapideas: et dedit eas mihi. Et factũ est cum audisseris vocẽ de medio tenebrarũ et montem ardentẽ igni: accessistis ad me oẽs principes tribuũ vestrarz et senes vestri et virtutis. Ecce ostendit nobis dñs deus noster gloriã suã et magnitudinẽ suã: vocẽq; verbi eius audiuimus de medio ignis. Hodie vidimus q loquitur dñs cum homine et viuit. et nunc cur moriemur: quia deuorabit nos ignis magnus iste. Si addiderimus nos vltra audire vocem verbi dñi dei nostri: moriemur. quoniã quid est oĩs caro vt audiat vocẽ verbi dei viuẽtis loquẽtis de medio ignis sicut nos et viuere possit? Accede tu et suscipe omnia que dixerit dñs deus noster: et tu loqueris nobis omnia que locutus fuerit dominus deus noster tecum:	בְּדִיל דְּיוֹרְכוּן יוֹמָךְ וּבְדִיל דְּיֵיטַב לָךְ עַל אַרְעָא דַּייְ יְהֵיבָ לָךְ וְלָא תְקַטּוֹל נַפְשָׁא׃ וְלָא תְּגוּף׃ וְלָא תְגַנּוֹב׃ וְלָא תְסַהֵיד בְּחַבְרָךְ סָהֵיד שְׁקָר׃ וְלָא תְחַמֵּד אִיתַּת חַבְרָךְ׃ וְלָא תֵירוֹג בֵּיתָא דְּחַבְרָךְ חַקְלֵיהּ וְעַבְדֵּיהּ וְאַמְתֵּיהּ וְתוֹרֵיהּ וַחֲמָרֵיהּ וְכֹל דִּי לְחַבְרָךְ׃ אִית בְּתַנְגֵּמָא הָאֵילִין מַלֵּל יְיָ עִם כָּל קְהָלְכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִישַׁתָּא עֲנָנָא וַאֲמִיתָתָא מְלָּא וְלָא פְסַק וְכָתְבִינוּן עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא וְיָהֲבִינוּן לִי׃ וַהֲוָה כְּשָׁמְעָנוּן אִת קָלָא מִגּוֹ אַחְשׁוֹכָא וְטוּרָא בָּעַר בְּאִישַׁתָּא וְקָרֵבְתּוּן לְוָתִי כָּל רֵישֵׁי שִׁבְטֵיכוֹן וְסָבְרֵיכוֹן׃ וַאֲמַרְתּוּן הָא אַחְזָנָא יְיָ אֱלָהָנָא יָת יְקָרֵיהּ וְיָת רְבוּתֵיהּ וְיָת קָל מֵימְרֵיהּ שְׁמַעְנָא מִגּוֹ אִישַׁתָּא יוֹמָא דֵּין חֲזֵינָא אֲרֵי יְמַלֵּיל יְהוָה עִם אֱנָשָׁא וְיִתְקַיֵּם׃ וּכְעַן לְמָה נְמוּת אֲרֵי תֵּיכְלִינָנָא אִישַׁתָּא רַבְּתָא הָדָא אִם מוֹסִיפִין אֲנַחְנָא לְמִשְׁמַע יָת קָל מֵימְרָא דַּייְ אֱלָהָנָא עוֹד וְנָמוּת׃ אֲרֵי מַן כָּל בִּישְׂרָא דְּיִשְׁמַע יָת קָל מֵימְרָא דַּייְ קָיְמָא מְמַלָּלָא מִגּוֹ אִישַׁתָּא כְּוָתָנָא וְיִתְקַיָּם׃ קְרַב אַתְּ וּתְקַבֵּל יָת כָּל דִּיְמַר יְיָ אֱלָהָנָא וְאַתְּ תְּמַלֵּיל עִמָּנָא יָת כָּל דִּי יְמַלֵּיל יְהוָה אֱלָהָנָא עִמָּךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

t tu loq̃ris ad nos oĩa ἡcῆqx loq̃tur καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ὑμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ dño deus nr ad te: t audiem⁹ — t faciemus. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιήσομεν. t audiuit dñs vocẽ sermonũ vrm loquentiũ ad me. t dixit dñs ad me: audiui καὶ ἤκουσε κ̃ς τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λαλούντων πρός με. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἤκουσα τὴν vocẽ sermonũ populi huius: ἡcῆqx locuti sũt φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅσα ἐλάλησαν ad te recte oĩa ἡcῆqx dicta sũt. dꝫ dabit eĩ πρός σε ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλαλήθη. τίς δώσει ἔτ se sic cor illoꝝ in ipsis: vt timeant εἶναι οὕτως τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ὥστε φοβεῖσθαί me: t custodiãt ꝓcepta mea oĩb⁹ με, καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου πάσας diebꝰ: vt bñ sit eis t filijs eoꝝ in τὰς ἡμέρας, ἵνα εὖ ᾖ αὐτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι' sempiternũ. vade: dic eis: reuertimini vos εἰς τὸν αἰῶνος. Βάδισον, εἶπον αὐτοῖς, ἀποστράφητε ὑμεῖς in domos vras: tu aũt hic sta mecũ: t εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι μετ' ἐμοῦ, καὶ loquar ad te oĩa mãdata t iustificationes λαλήσω πρός σε πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαιώματα t iudicia: ἡcῆqx docebis eos. t facient sic in tra: quã ego do eis καὶ τὰ κρίματα, ὅσα διδάξεις αὐτούς. καὶ ποιήσουσιν οὕτως ἐν τῇ γῇ, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς in forte. t custodietis facere quẽadmodũ ꝓcepit εἰς κλῆρον. καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν ὃν τρόπον ἐνετείλατο tibi dñs deꝰ tuꝰ, nõ declinabis ad dextrã neq; ad ſi- Infra, 17. b. τοῖ κύριος ὁ θεός σου. οὐκ ἐκκλινεῖς δεξιὰ οὐδὲ ἀριnistrã sc̃z oẽs viã: quã ꝓcepit dñs deꝰ στερὰ κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδόν, ἣν ἐνετείλατο κ̃ς ὁ θεός tuꝰ tibi ãbulare in ea: vt requiẽ det tibi: σου σοὶ πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὅπως καταπαύσῃ σε, t bñ tibi sit: t longeui fitis sup tr̃ã: ꝙ καὶ εὖ σοι ᾖ, καὶ μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἣν possidebitis. κληρονομήσετε. Ca. 6.

A Θεὸς hec mandata t iustificatiões t καὶ αὗται αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ iudicia ἡcῆqx ꝓcepit dñs deꝰ nr vt docerẽ vos κρίματα ὅσα ἐνετείλατο κ̃ς ὁ θεὸς ἡμῶν διδάξαι ὑμᾶς vt factatis sic in terra in quã vos pergitis illuc ποιεῖν οὕτως ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ possidẽdã: vt timeatis dñm deũ nr̃m. custodi κληρονομῆσαι, ἵνα φοβῆσθε κ̃ν τὸν θεὸν ἡμῶν. φυλάσσετε te oẽs iustificatiões eius t ꝓcepta eiꝰ: σε πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ꝙ ego ꝓcipio tibi hodie: tu t filij tui t ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ filij filiorꝫ tuorꝫ oibꝰ diebꝰ vite tue: οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου,

Trãsla. B. Biero.

⁹& nos audiẽtes ᵇ faciemus ca. Quod ᶜcũ audisset ᵈdominus ∞∞∞

Pritiua beb. **Lex. Heb.** **Deut. Ca. vi.**

וּלְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וַאֲשֶׁר תִּרְבּוּן מְאֹד כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לְךָ עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת אֲשֶׁר לֹא בָנִיתָ וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלֵּאתָ וּבֹרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נָטַעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

Trãsla. B. Piero.

ut prolongentur dies tui. Audi israel & obserua vt facias que precepit tibi dominus: & bene sit tibi: & multipliceris amplius: sicut pollicitus ē dominus deus patrū tuorū tibi terrā lacte & melle manantē. Audi israel. Dominus deus nr dominus vnus est. Diliges dominū deum tuum ex toto corde tuo: & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua. Eruntq; verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo. & narrabis ea filiis tuis: & meditaberis sedens in domo tua: & ambulans in itinere: dormiens atq; consurgens. Et ligabis ea quasi signū in manu tua: eruntq; & mouebūtur inter oculos tuos. scribesq; ea in limine & ostiis domus tue. Cumq; introduxerit te dominus deus tuus in terram pro qua iurauit patribus tuis abraam isaac & iacob: & dederit tibi ciuitates magnas & optimas: quas non edificasti domos plenas multarum opum quas non extruxisti: cisternas quas non fodisti: vineta & oliueta quas non plantasti: & comedes & saturaberis fueris: caue diligēter ne obliuiscaris domini quī eduxit te de terra egypti & de domo seruitutis. Dominum deum tuum

Trãsla. Gre. lxx. cū interp. latina

vt longeui sitis. & audi israel: & custodi vt facias: vt bñ sit tibi: & vt multiplicemini sicut locutus ē dñs deus patrū tuorū vt daret tibi terrā lacte & melle manantē. Audi israel: dñs deus nr dñs vnus est. Et diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua. Et erunt verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo. & narrabis ea filiis tuis: & meditaberis sedens in domo tua: & ambulans in itinere: & dormiens & consurgens. Et ligabis ea in signū in manu tua: & erunt quasi appendix quedā inter oculos tuos: & scribes ea in liminibus & affiges ea postibus domus tue & hostio tuo. Et erit cum introduxerit te dñs deus tuus in terrā pro qua iurauit patribus tuis abrahā isaac & iacob vt daret tibi ciuitates magnas & bonas quas nō edificasti: & domos plenas omnibus bonis quas nō repleuisti: & cisternas excisas quas nō excidisti vineta & olineta quas nō plantasti: & comederis & saturatus fueris: caue tibi ne obliuiscaris timoris dñi quē eduxit te de terra egypti de domo seruitutis. dñm deū tuū

ἵνα μακροημερεύσητε· καὶ ἄκουσον Ἰσραήλ, καὶ φύλαξαι ποιεῖν, ὅπως ἔῃ σοι, καὶ ἵνα πληθυνθῆτε σφόδρα, καθάπερ ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου δοῦναί σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἄκουε Ἰσραήλ· κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστί· καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον ἐν τῇ καρδίᾳ σου· καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοὺς υἱούς σου· καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταμένος· καὶ διανιστάμενος· καὶ ἀφάψῃ αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρός σου· καὶ ἔσωσαν ἀσάλευτα πρὸ ὀφθαλμῶν σου. καὶ γράψεις αὐτὰ ἐν ταῖς φλιαῖς τῶν οἴκων σου καὶ τῶν πυλῶν σου· καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε πατράσιν σου τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλάς, ἃς οὐκ ᾠκοδόμησας οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, ἃς οὐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους, οὓς οὐκ ἐξέλατο, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, οὓς οὐκ ἐφύτευσας· καὶ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς προσέχεσθαι τῷ, μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας· κύριον τὸν θεόν σου

Math. 22.d. Mar. 12.c. Luce. 10.c.

Infra 10.b.

Positiue chal. **Interp. chal.**

קְבֵל עֲבֵד סְגֵא אִחַד רַחֵם הֲוֵת תֵּנֵה מַלֵּל תְּחַב יְהַךְ שַׁכַּב קוּם כַּתַּר אֵת פַּלַּל כְּתַב זוּז הַבַּע הַהוּא עוֹל קוּם נְתַן קָרֵה רַבַּב בְּנֵה בַּיִת מְלָא אֲכַל עֻשְׁעַ סָמַר עֲשֵׂה כְּפַק

et vt prolongentur dies tui. et obedies israel & custodies & facies ea: vt bene sit tibi & vt multiplicemini nimis: sicut locutus est dñs deus patrū tuorū vt daret tibi terrā lacte & melle manātē. Audi israel. dñs deus noster dñs vnus est. Et diliges dñm deum tuū in toto corde tuo & in tota alia tua & in tota substantia tua. Et erunt verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo: & narrabis ea filiis tuis: & loqueris ea cum sederis in domo tua & cum ambulaueris in via & cum cubueris & cum surrexeris. et ligabis ea in signū super manū tuam: & erunt quasi appendix quedā inter oculos tuos: & scribes ea in liminibus & affiges ea postibus domus tue & hostio tuo. Et erit cum introduxerit te dñs deus tuus in terrā pro qua iurauit patribus tuis abrahā isaac & iacob vt daret tibi ciuitates magnas & bonas quas nō edificasti: & domos plenas omnibus bonis quas nō repleuisti: & cisternas excisas quas nō excidisti vineta & olineta quas nō plantasti: & comederis & saturatus fueris: caue tibi ne obliuiscaris timoris dñi quē eduxit te de terra egypti de domo seruitutis. dñm deū tuū

Transla. Chal.

וְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל וְתִתְעֲבֵד וְתִיטַב לָךְ וְתִסְגּוֹן לְמֶהֱוֵא כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ אַרְעָא עֲבַדְאָ חֲלָב וּדְבַשׁ׃ קַבֵּל יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלָהַנָא יְיָ חַד׃ וְתֵרְחֵם יָת יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ וּבְכָל גְּבוּרְתָּךְ׃ וִיהוֹן פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין עַל לִבָּךְ׃ וְתַתְנִינוּן לִבְנָךְ וְתִמְלֵיל בְּהוֹן בְּמִיתְּבָךְ בְּבֵיתָךְ וּבְמֵיזְלָךְ בְּאוֹרְחָא וּבְמִשְׁכְּבָךְ וּבְמִקְמָךְ׃ וְתִקְטְרִינוּן לְאָת עַל יְדָךְ וִיהוֹן לְתָפְלִין בֵּין עֵינָךְ׃ וְתִקְבְּעִנוּן עַל מְזוּזֵין בְּסִיפֵּי בֵיתָךְ וּתְרָעָךְ׃ וִיהֵי אֲרֵי יָעֵלִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא דְּכַנְעָנָאי כְּמָא דְּקַיֵּם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִיתַּן לָךְ כַּרְוִין דַּרְבְרָבָן וְטָבָן דְּלָא בְנֵיתָ׃ וּבָתִּין מַלְיָן כָּל טָב דְּלָא מַלֵּיתָא וְגוּבִּין פְּסִילָן דְּלָא פְסַלְתָּא כַּרְמִין וְזֵיתִין דְּלָא נְצַבְתָּא׃ וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא תִּתְנַשֵּׁי יָת דַּחֲלְתָא דַּיְיָ דְּאַפְּקָךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא׃ יָת יְיָ אֱלָהָךְ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Deut. Ca. vi.	Pritiua heb.
timebis: τ illi soli seruies: τ ad eũ φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν	ᶜtimebis ᵖ& illi soli ᶜ ser=	ᶜתִּירָא ᵖוְאֹתוֹ לְבַדּוֹ תַעֲבֹד ׀ וּבוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃	ᶜיָרֵא עָבַד
C adherebis: τ in nole eius iurabis. nec ea=	uies ˢac p nomẽ illius ᵍiu rabis. ʰNõ ibitis ᵏpost	ʰלֹא תֵלְכוּן ᵏאַחֲרֵי אֱלֹהִים ᵐ אֲחֵרִים	ʰשָׁבַע יָלַךְ
Infra. 10.d. Matth. 4.b. Luce. 4.b. κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῆ. μὴ πο= τεύσε ἐπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν ἐθνῶν τῶν	deos ᵐalienos cunctarũ ᵒgentium ᵖque ooooooooo ooooooooooooooo ooooo	מֵאֱלֹהֵי ᵒ הָעַמִּים ᵖ אֲשֶׁר ›››	
in circuitu vſo. qñ deus zelotes dñs deus tu⁹ πρὸ κύκλῳ ὑμῶν. ὅτι θεὸς ζηλωτὴς κύριος ὁ θεός σου	ᵍin circuitu vestro sunt. ʳqm ᵖdeus ˢemulator ᵘdo minus ˢdeus tuus ʳin me	סְבִיבוֹתֵיכֶם׃ כִּי ᵘאֵל ˢ קַנָּא ᵘ יְהוָה	ᵍסָבַב
in te: ne iratus trascat dñs deus tuus in te: τ ἐν σοί, μὴ ὀργισθεὶς θυμωθῇ κὺς ὁ θεός σου ἐν σοί, καὶ	dío tui: ne qñ ᵍirascatur ᵇfuror ᶜdñi ᵖdei tui ᶜcõtra	ʳבְּקִרְבֶּךָ ˢ פֶּן ᵇ יֶחֱרֶה ᵃ אַף	ʳחָרָה
perdat te a facie ire. nõ tẽta Matth. 4.b. Luce. 4.b. ἐξολοθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. δυκ ἐκπειρά=	te: ᶠ& auferat te ᵍde ſupfi cie ᵗdere. ᵏNõ tẽptabis	ʳיְהוָה ᵘאֱלֹהֶיךָ ˢבָּךְ ׀ וְהִשְׁמִידְךָ ᵍ מֵעַל	ʳשָׁמַד
bis dñm deũ tuũ quẽadmodũ tẽtauistis in σεις κύριον τὸν θεόν σου ὃν τρόπον ἐξεπειράσατε ἐν	ᵐdñm ooooooooooooooo ᵒdeũ tuũ: ᵖſicut ᵍtẽptaſti	ᵏלֹא תְנַסּוּ ᵐ אֶת ᵘ יְהוָה	ᵏפָּנָה נָסָה
tẽtatiõe. custodies custodies p̃cepta dñi τῷ πειρασμῷ. φυλάσσων φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς κυρίου	ʳin loco tẽptationis. ᵉCuſtodi ᵏprecepta ʳdñi	ᵉאֱלֹהֵיכֶם ᵖ כַּאֲשֶׁר ᵍנִסִּיתֶם ׀ בַּמַּסָּה׃	
dei tui τ testimonia eius τ iuſtificatiões τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα	ooooooo ooooooooooo ooooo ᵗdei tui ᵘac testímonia	ᵉשָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן ᵏ אֶת ᵏ מִצְוֹת ʳ יְהוָה	ᵉשָׁמַר צָוָה
eius: q̃cũq; p̃cepit tibi. τ facies bonũ τ αὐτοῦ, ὅσα ἐνετείλατό σοι. καὶ ποιήσεις τὸ καλὸν καὶ	ᵇ& cerímonias ᶜquas ᵖprecepi tíbi. ᶜ& fac ᶜ qđ	ᵉאֱלֹהֵיכֶם ׀ וְעֵדֹתָיו ᵇ וְחֻקָּיו ᶜ אֲשֶׁר	ᵉעוּד ᵇחָקַק
placitũ coꝝ dño deo tuo: vt bñ tibi sit: τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἵνα ἐῦ σοι γέν=	placi tũ ᵉ& bonũ ᵇin cõ ſpectu ᵗdñi ᵏvt ᵗbñ ſit ᵐti= bi: ᵐ& ingreſſus ooooooo	צִוָּךְ׃ וְעָשִׂיתָ ᵏ הַיָּשָׁר ᵍ וְהַטּוֹב ᵇ בְּעֵינֵי	ᵉצִוָּה עָשָׂה
τ intres τ poſſideas ꝑã bonã: ται, καὶ εἰσέλθῃς καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,	ᵒpoſſideas ᵍterram ʳopti mã: de ᵘqua ooooooooo	יְהוָה ׀ לְמַעַן ᵗ יִיטַב ᵐ לָךְ ᵐ וּבָאתֶם	ᵗיִיטַב בּוֹא
quã iurauit dñs pribus tuis: vt expellat oẽs ἣν ὤμοσε κὺς τοῖς πατράσι σου, ἐκδιῶξαι πάντας	ʳiurauit ᵘdominus ˢpatri bus tuis ʳvt deleret oooo	ᵒוְיָרַשְׁתֶּם ᵖאֶת ᵍהָאָרֶץ ʳהַטֹּבָה ᵃ אֲשֶׁר	ᵒיָרַשׁ טוֹב
inimicos tuos ab facie tua: ſicut locutus ẽ τοὺς ἐχθρούς σου πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε	ᵒoẽs ᵇinimícos tuos ᶜco ram te: ᵖſicut ᶜ locutus ẽ.	ʳנִשְׁבַּע ᵘ יְהוָה ˢ לַאֲבֹתֶיךָ׃ לְהַדֹּף אֶת	ʳשָׁבַע
dñs. τ erit qñ interrogauerit te filius tuus cras: vt κύριος. καὶ ἔσται ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου ἄυριον, λέ	ᵍCum ᵇinterrogauerit te ˢfilius tuus ᵏcras ooooo	ᵇכָּל ᵏ אֹיְבֶיךָ ᵍ מִפָּנֶיךָ ᵇ כַּאֲשֶׁר ᵗדִּבֶּר	ᵇכָּל פָּנָה
cẽs: q̃ ſũt testimonia τ iuſtificatiões τ γων, τίνα ἐστὶ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ	ˡdícẽs. ᵐqd ſibi volũt ᵘte ſtimõia hec ᵒ& cerimõic	ʳיְהוָה׃ ᵍ כִּי ᵖ יִשְׁאָלְךָ ˢ בִּנְךָ ᵏ מָחָר	ʳשָׁאַל
iudicia: q̃cũq; p̃cepit dñs deus nr no τὰ κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ=	ᵖatq; iudícia ᵍq̃ precepit ᵃdomínus ooooooooooo	ˡלֵאמֹר ᵐ מָה ᵘ הָעֵדֹת ᵒ וְהַחֻקִּים	
bis: τ dices filio tuo: ſeruiebamus pharaõi i μῖν; καὶ ἐρεῖς τῷ υἱῷ σου, οἰκέται ἦμεν τῷ φαραὼ ἐν	ᵗdeus noſter ᵘnobis ˣ ᵡ dí ces ʳei. ooooooooooooo	ᵖוְהַמִּשְׁפָּטִים ᵍ אֲשֶׁר ʳ צִוָּה ᵒ יְהוָה	ᵖשָׁפַט
terra egypti: τ eduxit nos dñs illinc in γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐκεῖθεν ἐν	ˢeruiebamus ᵇpharao nis ᶜin egypto: ooooooo	ᵘאֱלֹהֵינוּ ᵃ אִתָּכֶם׃ וְאָמַרְתָּ ˢ לִבְנְךָ	
manu forti τ in brachio excelſo: τ dedit χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἔδωκε	ᵈ& eduxit nos ᶜdñs ʳde e gypto ᵍin manu ooooooo	ˢעֲבָדִים ᵗהָיִינוּ ᵇ לְפַרְעֹה ᶜ בְּמִצְרָיִם	ˢעָבַד הָיָה
dñs signa τ prodigia magna τ prauas in κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα καὶ πονηρὰ ἐν	ᵇforti. ᶠfecitq; ᵍſigna ᵐ& t q; prodigía ooooooooo	ᵍוַיֹּצִיאֵנוּ ʳ יְהוָה ˢמִמִּצְרַיִם ᵍ בְּיָד ׀	ᵍיָצָא
egypto in pharaõe τ in domo eius coꝝ Αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐνώπιον	ᵐmagna ᵍ& peſſima ᵖin egypto ᵍcontra pharao nẽ ᵗ& oẽm ᵒ domũ illius	ᵇחֲזָקָה׃ וַיִּתֵּן ʳיְהוָה ˣאוֹתֹת ᵐ וּמוֹפְתִים	ᵇחָזַק נָתַן ᵐ יָצָא
nobis: τ nos eduxit dñs illinc: vt intro ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐξήγαγε κύριος ἐκεῖθεν, ἵνα εἰσα=	ᵗin cõſpectu noſtri. ᵐ& ˣeduxit ᵐnos ʳinde ˢvt ᵗin troductis ooooooooooo	ᵐגְּדֹלִים ᵒ וְרָעִים ᵖ בְּמִצְרַיִם ᵍ בְּפַרְעֹה	ᵐגָּדַל רוֹעַ
duceret nos vt daret nobis trã hanc q̃ ἀγάγῃ ἡμᾶς δοῦναι ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην, ἣν ὤμο=	ᶜdaret ᵗterrã ſup ᵍ qua ᵇin rauit ooooooooooooo	ᵗוְאֶת ׀ כָּל ᵇ בֵּיתוֹ ᵗ לְעֵינֵינוּ ׃ ᵐ וְאוֹתָנוּ	ᵗאוֹת בַּיִת ᵐ רָבַב
uit dñs deus nr pribus nris da σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦ=	ᵇpribus nris. ᵏPrecepit ᵍq̃ nobis ᵐvt faciamus	ˣהוֹצִיא מִשָּׁם ˢ לְמַעַן ʳהָבִיא ᵇ אֹתָנוּ	ˣיָצָא
re nobis. τ precepit nobis dñs vt faciam⁹ ναι ἡμῖν. καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος ποιεῖν		ᵇלָתֵת ˢלָנוּ ᵉאֶת ᵍהָאָרֶץ ᵃ אֲשֶׁר ᵇ נִשְׁבַּע	ᵇנָתַן שָׁבַע
		ˡלַאֲבֹתֵינוּ׃ ᵏ וַיְצַוֵּנוּ ˡ יְהוָה ᵐ לַעֲשׂוֹת	ˡצָוָה ᵐעָשָׂה

Interp. chal.	Pritiua chal.
timebis: τ in cõſpectu eius ſeruies: τ per nomen illi⁹ iurabis. ℳon ambulabitis poſt idola populo⁹: de idolis q̃ ſunt in circuitu vſo, qñ deus cumulator eſt dñs deus tuus: cuꝰ maieſtas habitat in medio tui. ne forte iracũdat furo⁹ dñi dei tui contra te: τ diſperdat te de ſupficie terre. ℳon tentabitis dñm deũ vſm: ſicut tentaſtis in loco tentationis. ℴbſeruatione obſeruabitis p̃cepta dñi dei veſtri τ teſtimonia eius τ pacta eius: que precepit tibi. et facies quod bonũ et q̃ rectum eſt coram domino: vt bene ſit tibi: vt ingrediaris τ poſſideas terram bonam: de qua iurauit dominus patribus tuis: vt cõterat omnes inimicos tuos a facie tua: ſicut locutus eſt dominus. ℚuando interrogauerit te filius tuus cras dicens. ℚue ſunt teſtimonia τ mandata τ iudicia que precepit dñs deus nr vobis? dices filio tuo. ℒerui eramus pharaonis in egypto: τ eduxit nos dñs de egypto in mãu forti: τ poſuit dñs ſigna τ prodigia magna τ peſſima in egypto: in pharaone τ in oẽs homines domus eius ante oculos noſtros. ℕos aũt eduxit inde vt introduceret nos. τ vt daret nobis terrã de qua iurauit patribus noſtris. ℰt precepit nobis vt faciamus ooooooooo	
Transla. Chal.	
ʳתִּדְחַל וְתִפְלַח יְקָרֵהּ ᵖתִּפְלַח וְיָתֵהּ תִּתְקְרֵי וְלָא ᵗתְּהָכוֹן בְּתַר ʳטָעוּת עַמְמַיָּא מְטַעְיָת	
דִּי בְּסָחֲרָנֵיכוֹן אֲרֵי אֱלָהָא קַנָּא יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִנְתֵּהּ ˢשַׁרְיָא בֵּינָךְ דִּילְמָא ᵏתְּקוֹף רוּגְזָא	
דְּיְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ ᵐוְיִשֵׁצִינָּךְ מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא ׀ לָא ᵇתְּנַסּוּן יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן כְּמָא דְּנַסֵּיתוּן	
בְּנִסְתָּא ׀ מֵימֵר ᶜתִּטְּרוּן יָת פִּיקוּדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן וְסַהֲדְוָתֵהּ ᵒוּקְיָמוֹהִי דְּפַקֵּדָךְ ׀	
ᶜוְתַעֲבֵיד דְּכְשָׁר ᶠוּדְתַקֵּין קֳדָם יְיָ ᵍבְּדִיל ᵈדְּיוֹטֵב לָךְ ᵇוְתֵיעוֹל ׀ וְתֵירַת יָת אַרְעָא טָבְתָא	
דְּמֵימַר יְיָ לַאֲבָהָתָךְ ᵏלְמִתְבַּר יָת כָּל בַּעֲלֵי דָבָנָךְ מִן קֳדָמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ אֲרֵי יִשְׁאֲלִנָּךְ	
ᵐבְּרַהּ מְחַר ᵗלְמֵימָר מָה סַהֲדְוָתָא וְקְיָמַיָּא ᵖוְדִינַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהֲנָא יָתְכוֹן ׀ וְתֵימַר	
לִבְרָךְ עַבְדִין ᵒהֲוֵינָא לְפַרְעֹה ᵇבְּמִצְרָיִם ᵍוְאַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם ᵍבְּיָדָא תַּקִּיפָא ׀ וְיָהַב יְיָ	
ᵉאָתִין ׀ וּמוֹפְתִין ᵐרַבְרְבִין וּבִישִׁין ᵍבְּמִצְרַיִם ᵍבְּפַרְעֹה וּבְכָל אֵינָשׁ בֵּיתֵהּ לְעֵינָנָא ׀ וְיָתָנָא	
אַפֵּיכוֹן ᵐמְתַּמָּן ᵍבְּדִיל ᵏלְאַעָלָא יָתָנָא ׀ לְמִתַּן לָנָא יָת אַרְעָא דְּמַלֵּיל לַאֲבָהָתָנָא ׀ וּפַקְּדָנָא	
יְיָ ׀ לְמֶעְבַּד ››››››

Pritiua heb. **Tex. Heb.** **Deut. Ca. vii.** **Trãsla. B. Hiero.** **Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina**

פקק	את כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות	oia legitima hec & timeamus dñm deũ nostrum: vt bñ sit nobis cũctis diebus vite nẽe: sicut est hodie.	τὰ δικαιώματα ταῦτα· φοβεῖσθε κύριον θεὸν ἡμῶν, ἵνα ᾖ ἡμῖν πάσας τὰς ἡμέρας, vt viuamus sicut τ hodie. τ mia crit ἵνα ζῶμεν ὥσπερ καὶ σήμερον· καὶ ἐλεημοσύνη ἐσαι nobis si custodierim facere oia mãdata ἡμῖν ἐὰν φυλασσώμεθα ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς
יום חיה	היום לחיתנו כהיום הזה:		legis huius corã dño deo nro τοῦ νόμου τούτου ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
היה שמר	וצדקה תהיה לנו כי נשמר	Eritq; nũi misericors: si custodierimus & fecerimus oia pcepta eius corã dño deo nro sicut mãdauit nobis Ca. 7	sicut precepit nobis. καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν. Ca. 7.
עשה צוה	לעשות את כל המצוה הזאת		
לפני יהוה אלהינו כאשר צונו:			
Ca. vii.	כי יביאך יהוה אלהיך אל	Quum vero introduxerit te dñs deus tuus in terrã quã possessurus ingredieris: & deleuerit gẽtes multas corã te: etheũ & gergeseũ & amorreũ & chananeũ & pherezeũ & eueũ & iebuseũ. septẽ gentes multo maioris numeri q̃ tu es & robustiores te: tradideritq; eas dñs deus tuus tibi: peuties eas vsq; ad internitionem. Nõ ini bis cum eis fedus: nec misereberis earũ: neq; sociabis cũ eis cõiugia. Filiã tuam non dabis filio eius: nec filiã illius accipies filio tuo. qa feducet filiũ tuũ ne seq̃tur me: & vt magis seruiat diis alienis. Irascetur furor dñi & delebit te cito. Quinpotius hec facietis eis. Aras eorum subuertite. & cõfringite statuas: lucosq; succidite: & sculptilia comburite: quia populus es sanctus domino deo tuo. Te elegit dominus deus tuus vt sis ei populus peculiaris de cũctis populis q̃ sunt sup terrã. Non quia cũctas gentes numero vincebatis vobis iunctus est dominus	ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ deleuerit gẽtes magnas τ multas a facie tua ἐξαρῇ ἔθνη μεγάλα καὶ πολλὰ ἀπὸ προσώπου σου ethei τ gergesei τ amorrei τὸν χετταῖον καὶ τὸν γεργεσαῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον τ chananei τ pherezei τ euei τ καὶ χαναναῖον καὶ φερεζαῖον καὶ τὸν εὐαῖον καὶ τὸν iebusei: septẽ gẽtes magnas τ multas τ fortiores vobis: τ tradiderit eos dñs deus tuus in manus tuas: τ percuties eos: iterniteq; delebis eos: nõ inibis ad eos fedus neq; misereberis eor neq; sociabitis coniugia ad eos. filiam tuã nõ dabis filio eius: τ filiam eius nõ accipies filio tuo. qm̃ aberrare faciet filiũ tuũ a timore meo: τ seruiet idolis ppl̃or: et irascet furor dñi in vos: τ disperdet te cito. sed hec facietis eis, Aras eor subuertetis: τ statuas eor cõteretis: τ lucos eor succidetis: τ imagines idolor eor cõburetis igni. qm̃ populus sctus es corã dño deo tuo: et te elegit dñs deus tuus: vt sis ei in populũ electũ magis pre oẽs populi q̃ sunt sup faciẽ terre. non q̃ multi estis vos magis pre oẽs popli: cõplacuit in vobis dñs	Ero. 23.d. Ca. 7 14.b.
בוא ברש	הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה		
רבנ רבה	ונשל גוים רבים מפניך החתי		
	והגרגשי והאמרי והכנעני והפרזי		
	והחוי והיבוסי שבעה גוים רבים		
עצם מן	ועצומים ממך: ונתנם יהוה		
	אלהיך לפניך והכיתם החרם		
נבה	תחרים אתם לא תכרת להם		
חנן חתן	ברית ולא תחנם: ולא תתחתן		
לבח	בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא		
סור	תקח לבנך: כי יסיר את בנך		
	מאחרי ועבדו אלהים אחרים		
שמד	ואף יהוה בכם והשמידך מהר: כי		
	אם כה תעשו להם מזבחתיהם		
נתן נצב שבר	תתצו ומצבתם תשברו ואשריהם		
אשר נדע פסל	תגדעון ופסיליהם תשרפון באש:		
שרף	כי עם קדוש אתה ליהוה		
קדש	אלהיך בך בחר יהוה אלהיך		
	להיות לו לעם סגלה מכל העמים		
היה	אשר על פני האדמה: לא		
רבב	מרבכם מכל העמים חשק יהוה		

Pritiua chal. **Interp. chal.** **Transla. Chal.**

דחל יטב קום	omnia precepta hec: vt timeamus dñm deum nostrũ: vt bene sit nobis omnibus diebus: vt viuificet nos sicut in die hac. et premium erit nobis si custodierimus vt faciamus omnia precepta hec corã dño deo nostro: sicut precepit nobis. Ca. 7.	ית כָּל קְרָמַיָא הָאיליִן לְמִדְחַל ית יְהוָה אֱלָהָנָא לְמֵיטַב לָנָא כָּל יוֹמַיָא לְמַיְרְמוּתָנָא
זבח יהוה נטר	Quãm aũt introduxerit te dñs deus tuus in terrã ad quã tu ingrederis vt possideas eã: τ eiecerit ppos multos a facie tua: ethneos τ gergeseos τ amorreos τ chananeos τ ferezeos τ euneos τ iebuseos: septẽ populos magnos τ fortiores te: τ tradiderit eos dñs deus tuus in cõspectu tuo: peuties eos: τ cõsumatõe cõsumes eos. nõ inies cum eis pactũ: nec misereberis eor: neq; sociabis cum eis cõiugia. Filiã tuã nõ dabis filio eius: τ filiã eius nõ accipies filio tuo: qm̃ aberrare faciẽt filiũ tuũ a timore meo: τ seruiẽt idolis ppl̃or: et irascet furor dñi in vos: τ disperdet te cito. sed hec facietis eis, Aras eor subuertite: τ statuas eor cõteretis: τ lucos eor succidetis: τ imagines idolor eor cõburetis igni. qm̃ popul sctus es corã dño deo tuo: et te elegit dñs deus tuus: vt sis ei in populũ electũ magis pre oẽs populi q̃ sunt sup faciẽ terre. non q̃ multi estis vos magis pre oẽs popli: cõplacuit in vobis dñs	לְתַמָּן לְמֵירְתָהּ וְיִתֵּרִיךְ עַמְמִין סַגִיאִין מִן קֳדָמָךְ חִתָּאֵי וְגִרְגָּשָׁאֵי וֶאֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי שַׁבְעָא עַמְמִין סַגִיאִין וְתַקִּיפִין מִינָךְ: וְיִמְסַרִינוּן יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָךְ וּמְחֵינוּן מַחֲנַק יַתְהוֹן לָא תְנַזַּר לְהוֹן קְיָם וְלָא תְּרַחֵם עֲלֵיהוֹן: וְלָא תִתְחַתַּן בְּרַתָּךְ לָא תִתֵּן לְבָרֵיהּ וּבְרַתֵּיהּ לָא תְסַב לִבְרָךְ אֲרֵי יְסַעֵּן יַת בְּרָךְ מִבָּתַר דְּחַלְתִּי וְיִפְלְחוּן לְטָעֲוָת עַמְמַיָא וְיִתְקֵף רוּגְזָא דַיְיָ בְּכוֹן וְיִשֵׁיצִינָךְ בִּפְרִיק: אֱלָהֵין	
עבד יבר נטר	עֲבַד יְבַרְתָּהוֹן מַדְבְּחָתְהוֹן תְּתַבְּרוּן וְקָמֵיָתְהוֹן תְּתַבְּרוּן וַאֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקַצְּצוּן וְצַלְמֵי	
קום רחם	טָעֲוָתְהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ אִתְרְעִי יְיָ אֱלָהָךְ לְמִהְוֵי	
חתן נסב	לֵיהּ לְעַם חַבִּיב מִכֹּל עַמְמַיָא דְעַל אַפֵּי אַרְעָא: לָא מִסַּנִיאִין אַתּוּן מִכָּל עַמְמַיָא צְבִי יְיָ	
טעה פלח טעה		
תקף עבד		
תרע קום תבר		
קצין יקד עבה		
הוה צבה		

vñs vos: τ elegit vos: vos.n. estis pauciſſimi
κ̃ς ὑμᾶς, καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς, ὑμεῖς γὰρ ἐστε ὀλιγοστοὶ
ſup:a oẽs gẽtes: ſed q; diligit
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν
vñs vos ad cuſtodiẽdũ iuramẽtũ qð iurauit pa=
κύριον ὑμᾶς διατηρεῖν τὸν ὅρκον ὃν ὤμοσε τοῖς πα
trib⁹ vr̃is: eduxit vñs vos in manu forti
τράσιν ὑμῶν, ἐξήγαγεν κύριος ὑμᾶς ἐν χειρὶ κραταιᾷ
τ in brachio excelſo: τ redemit te ex domo
καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐλυτρώσατό σε ἐξ οἴκου
ſeruitutis ex manu pharaõis regis egrpti.
δουλείας ἐκ χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου.
τ noſces: q; vñs de⁹ tu⁹ hic de⁹ de⁹ fi=
καὶ γνώσῃ, ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ὁ θεὸς ὁ πι
delis: cuſtodiẽs pactũ τ miaz diligẽ
στός, ὁ φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγα=
tib⁹ eũ τ cuſtodiẽtib⁹ mandata ei⁹
πῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐ=
in mille gñatiões: τ reddẽs odiẽtib⁹
τοῦ εἰς χιλίας γενεάς, καὶ ἀποδιδοὺς τοῖς μισοῦσι
ſtati vt pdat eos: τ nõ
κατὰ πρόσωπον ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ οὐχὶ
differet odientib⁹: ptin⁹ reddet
βραδυνεῖ τοῖς μισοῦσι, κατὰ πρόσωπον ἀποδώ
eis. τ cuſtodies p̃cepta τ iuſtifi
σει αὐτοῖς. καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαι
cationes τ iudicia hec: q̃cipio ego p̃cipio
ώματα καὶ τὰ κρίματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλ=
tibi hodie vt facias.s. τ erit qñ audieritis
λομαί σοι σήμερον ποιεῖν· καὶ ἔσαι ἡνίκα ἂν ἀκούσητε
oẽs iuſtificatiões has: τ cuſtodieritis τ
πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ φυλάξητε καὶ
feceritis ea: τ cuſtodiet vñs de⁹ tu⁹ tibi
ποιήσητε αὐτά, καὶ διαφυλάξει κ̃ς ὁ θ̃ς σου σοὶ τὴν
pactũ τ miam: ſicut iurauit pr̃ib⁹
διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος, καθὰ ὤμοσε τοῖς πατράσιν
vr̃is: τ diliget te: τ bñdicet tibi: τ multipli
ὑμῶν, καὶ ἀγαπήσει σε, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ πληθυ
cabit te: τ bñdicet fetib⁹ ventris tui: τ
νεῖ σε, καὶ εὐλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου, καὶ τὸν
fructui terre tue: frumẽto tuo: τ vino tuo:
καρπὸν τῆς γῆς σου, τὸν σῖτόν σου, καὶ τὸν οἶνόν σου,
τ oleo tuo: τ armẽtis boũ tuoꝝ: τ
καὶ τὸ ἔλαιόν σου, καὶ τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ
C gregib⁹ ouiũ tuarꝝ ſup terr̃ q̃ iurauit
τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσε
vñs pr̃ib⁹ tuis vt daret tibi. bñdictus eo ſup
κ̃ς τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι. εὐλογητὸς εἶ παρὰ
oẽs gẽtes. nõ erit i vobis nõ generãs neq; ſterilis τ
πάντα τὰ ἔθνη. οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν ἄγονος οὐδὲ στεῖρα καὶ
in iumẽtis tuis. τ auferet vñs a te oẽs
ἐν τοῖς κτήνεσί σου. καὶ ποιήσει κ̃ς ἀπὸ σοῦ πᾶ=
langorẽ: τ oẽs infirmitates egypti malas:
σαν μαλακίαν, καὶ πάσας νόσους αἰγύπτου τὰς πονηράς,

[9]& elegit[r] vos[n] cũ [x]oĩbus
[t]ſitis[r] populis[u] pauciores
[s]ſed quia[a] dilexit [c]vos
[b]dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[v]& cuſtodiuit[t] iuramen=
tum[g] quod ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]iurauit[t] patrib⁹ veſtris.
[k]Eduxit q̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]vos[n] in manu [o] forti[p] &
redemit[q] de domo ∞∞∞∞
[r]ſeruitutis[n] dẽ mãu [s]pha
raonis[u] regis[x] egypti. ∞
[r]Et ſcies[s] quia[a] dñs [b]de⁹
tuus[c] ipſe eſt ∞∞∞∞∞∞∞∞
[v]deus[c] fortis & [f]fidelis:
[g]cuſtodiens[b] pactum ∞∞
[f]& mĩam[k] diligẽtibus ſe:
[f]& his qui cuſtodiũt[m] p̃=
cepta eius[n] in mille[o] gña
tiões:[v] & reddẽs[q] odieti=
bus ſe[r] ſtatim ita[r] vt diſper
dat eos & vltra[u] nõ[x] diffe
rat[r] ptinus[c] eis[b] reſtituẽs
qd merentur. [o]Cuſtodi
ergo[r] p̃cepta[q] & [b]cerimo
nias[s] atq; [k]iudicia ∞∞∞∞
[f]q̃[m] ego[n] mãdabo tibi
[o]hodie[p] vt facias. Si ∞∞
[r]poſtq̃[n] audieris[s] hec[u] iu
dicia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]cuſtodieris[s] ea [f]& fece=
ris: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]cuſtodiet & [c]dñs[o] deus
tuus[g] pactum[c] tibi ∞∞∞∞
[b]& [c]miſericordiam[k] quã
[f]iurauit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]pribus tuis. [n]& diliget
te[p] ac multiplicabit: ∞∞∞
[q]bñdicet q̃ [r]fructui[n] ven
tris tui & fructui[n] terre
tue: [s]frumẽto tuo [t]atq;
vindemie[s] oleo & [u]armẽ
tis: [c]gregibus[o] ouiũ tua=
rũ [f]ſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]terram pro[g]qua[b] iura=
uit[t] patribus tuis ∞∞∞∞∞
[v]vt daret eã[t] tibi. [m]Bñdi
ctus[n] eris[o] iter oẽs[p] popu
los. [q]Nõ[r] erit[n] apud te ſte
rilis vtriuſq; ſexus tã in
hoibus q̃[s] in gregibus
tuis. [r]Auferet[t] dñs[a] a te
[b]oẽm[c] lãguorẽ[o] & [c]ifirmi
tates[r] egypti[g] peſſimas

בָּחַר	בָּנֶיךָ וּבְחַר בָּנֶיךָ כִּי אִתְּכֶם הַמְעַט	[p]בָּנֶיךָ וּבְחַר בָּנֶיךָ כִּי אִתְּכֶם [u]הַמְעַט
	מִכָּל הָעַמִּים כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה	[x]מִכָּל [t]הָעַמִּים כִּי [a]מֵאַהֲבַת יְהוָה
	אֶתְכֶם וּמִשָּׁמְרוֹ אֶת הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר	[c]אֶתְכֶם [b]וּמִשָּׁמְרוֹ [g]אֶת הַשְּׁבֻעָה [g]אֲשֶׁר
שָׁבַע	נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם הוֹצִיא יְהוָה	[g]נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם [k]הוֹצִיא יְהוָה
יָצָא	אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית	[m]אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ [p]מִבֵּית
פָּדָה	עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם	[r]עֲבָדִים מִיַּד [s]פַּרְעֹה [u]מֶלֶךְ [x]מִצְרָיִם
	וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא	[r]וְיָדַעְתָּ [s]כִּי יְהוָה [b]אֱלֹהֶיךָ [c]הוּא
אָמַן בְּרִית	הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית	[p]הָאֱלֹהִים [r]הָאֵל הַנֶּאֱמָן [s]שֹׁמֵר [g]הַבְּרִית
חֶסֶד	וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו	[r]וְהַחֶסֶד [s]לְאֹהֲבָיו [u]וּלְשֹׁמְרֵי [m]מִצְוֹתָו
צָוָה	לְאֶלֶף דּוֹר וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל	[m]לְאֶלֶף [p]דּוֹר וּמְשַׁלֵּם [r]לְשֹׂנְאָיו [s]אֶל
שָׁלַם	פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ	[p]פָּנָיו [r]לְהַאֲבִידוֹ [s]לֹא יְאַחֵר [u]לְשֹׂנְאוֹ
פָּנָה אָבַד אָחַר	אֶל פָּנָיו יְשַׁלֶּם לוֹ וְשָׁמַרְתָּ אֶת	[s]אֶל [p]פָּנָיו יְשַׁלֶּם [r]לוֹ וְשָׁמַרְתָּ [s]אֶת
צָוָה חָקַק שָׁפַט	הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים	[r]הַמִּצְוָה [s]וְאֶת הַחֻקִּים [u]וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים
	אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם	[r]אֲשֶׁר [s]אָנֹכִי [u]מְצַוְּךָ הַיּוֹם [x]לַעֲשׂוֹתָם
צָוָה עָשָׂה	וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים	[r]וְהָיָה [s]עֵקֶב [u]תִּשְׁמְעוּן [x]אֶת הַמִּשְׁפָּטִים
שָׁמַע	הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם	[r]הָאֵלֶּה [s]וּשְׁמַרְתֶּם [u]וַעֲשִׂיתֶם [x]אֹתָם
עָשָׂה	וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת	[b]וְשָׁמַר [c]יְהוָה [b]אֱלֹהֶיךָ [c]לְךָ [g]אֶת
	הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע	[g]הַבְּרִית [k]וְאֶת הַחֶסֶד [m]אֲשֶׁר [p]נִשְׁבַּע
שָׁבַע	לַאֲבֹתֶיךָ וְאָהֲבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ	[g]לַאֲבֹתֶיךָ [k]וְאָהֲבְךָ [m]וּבֵרַכְךָ [p]וְהִרְבֶּךָ
רָבָה	וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ	[p]וּבֵרַךְ פְּרִי [r]בִטְנְךָ [s]וּפְרִי [u]אַדְמָתֶךָ
פָּרָה	דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר	[r]דְּגָנְךָ [s]וְתִירֹשְׁךָ [u]וְיִצְהָרֶךָ [x]שְׁגַר
יָרַשׁ צֹאן	אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל	[r]אֲלָפֶיךָ [s]וְעַשְׁתְּרֹת [u]צֹאנֶךָ [x]עַל
	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ	[r]הָאֲדָמָה [s]אֲשֶׁר [u]נִשְׁבַּע [x]לַאֲבֹתֶיךָ
נָתַן בָּרַךְ הָיָה	לָתֵת לָךְ נָרוּן תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים	[r]לָתֵת לָךְ [s]נָרוּן [u]תִּהְיֶה [x]מִכָּל [t]הָעַמִּים
	לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה	[r]לֹא [s]יִהְיֶה [u]בְךָ [x]עָקָר [t]וַעֲקָרָה
סוּר חָלָה	וּבְבְהֶמְתֶּךָ וְהַסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל חֹלִי	[r]וּבְבְהֶמְתֶּךָ [s]וְהַסִיר [u]יְהוָה [x]מִמְּךָ [t]כָּל חֹלִי
דֶּוֶה רוּעַ	וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר	[r]וְכָל [s]מַדְוֵי [u]מִצְרַיִם [x]הָרָעִים [t]אֲשֶׁר

Tranſl.Chal. Interp.chal. Pritiua chal.

דְּכֹון וְאַתְרַע נְכוֹן אֲרֵי אַתּוּן זְעֵירִין מִכָּל עַמְמַיָּא: אֲרֵי מְרַחֲמִין רַבְרְבִין תְּכוֹן וּמְתַּמַּר יַת
"קְרָמָא דְּמַלְכַיָּא לְאַבְרָהָתְכוֹן "אֲפֵיק רַבְרְבָא תַּקִּיפָא וְגַבָּרְכָא מִבֵּית עַבְדוּתָא מִיַּד
פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרָיִם: וְתִידַע אֲרֵי רַבְרְבָא אֱלָהָךְ הוּא אֱלָהָא מְהֵימְנָא נָטַר
קְיָמָא וְחִסְדָּא לְרַחֲמוֹהִי וְלְנָטְרֵי פִּקּוּדוֹהִי לְאֶלֶף דָּרִין: "וּמְשַׁלֵּם לְשַׂנְאֵיהִי מַתָּן
דְּאִינּוּן עֲבָדִין קֳדָמוֹהִי פְּחֵיהוֹן "לְאַבָּדֵיהוֹן "לָא מְאַחַר עִבַּד טָב לְשָׂנְאוֹהִי מַתָּן דְּאִינּוּן
עֲבָדִין קֳדָמוֹהִי פְּחֵיהוֹן מְשַׁלֵּם לְהוֹן: וְתִיטַּר יַת פִּקְדָּנְתָא וְיַת קְיָמַיָּא וְיַת דִּינַיָּא
דַּאֲנָא "מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵּין "לְמֶעְבַּדְהוֹן: וְיְהֵי חֲלָף "דְּתִקְבְּלוּן יַת דִּינַיָּא הָאִילֵּין וְתִטַּר
וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן וְיִטַּר יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יַת "קְיָמָא וְיַת חִסְדָּא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ: וְיִרְחֲמִנָּךְ
וִיבָרְכִנָּךְ וְיַסְגִּינָךְ וִיבָרֵךְ "וְלַדָּא דְּמֵעָךְ וְאִבָּא דְּאַרְעָךְ עִינְבָךְ וְחַמְרָךְ וּמְשׁוּחָךְ בְּקָרֵי
תּוֹרֵךְ וְעִדְרֵי "עָנָךְ עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ "לְמִיתַּן לָךְ: בְּרִיךְ "תְּהֵי מִכָּל עַמְמַיָּא לָא
יְהֵי בָךְ עָקָר וְעַקְרָא וּבְעִירָךְ: "וְיַעְדֵּי יְיָ מִנָּךְ כָּל "מַרְעִין וְכָל "מַכְתְּשֵׁי מְצְרָאֵי בִּישַׁיָּא

[p]בָּנֶיךָ [u]וּבְחַר [x]בָּנֶיךָ כִּי אִתְּכֶם [t]הַמְעַט
[a]מִכָּל [t]הָעַמִּים כִּי [a]מֵאַהֲבַת יְהוָה
[c]אֶתְכֶם [b]וּמִשָּׁמְרוֹ [g]אֶת הַשְּׁבֻעָה [g]אֲשֶׁר
[g]נִשְׁבַּע [k]הוֹצִיא יְהוָה
[m]אֶתְכֶם [p]מִבֵּית
[r]עֲבָדִים [s]מִיַּד [u]פַּרְעֹה [x]מֶלֶךְ [t]מִצְרָיִם
[r]וְיָדַעְתָּ [s]כִּי [u]יְהוָה [x]אֱלֹהֶיךָ [t]הוּא
[p]הָאֱלֹהִים [r]הָאֵל הַנֶּאֱמָן [s]שֹׁמֵר [g]הַבְּרִית
[r]וְהַחֶסֶד [s]לְאֹהֲבָיו [u]וּלְשֹׁמְרֵי [m]מִצְוֹתָו
[m]לְאֶלֶף [p]דּוֹר וּמְשַׁלֵּם [r]לְשֹׂנְאָיו [s]אֶל
[p]פָּנָיו [r]לְהַאֲבִידוֹ [s]לֹא יְאַחֵר [u]לְשֹׂנְאוֹ
[r]אֶל [s]פָּנָיו [u]יְשַׁלֶּם [x]לוֹ וְשָׁמַרְתָּ [t]אֶת
[r]הַמִּצְוָה [s]וְאֶת הַחֻקִּים [u]וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים
[r]אֲשֶׁר [s]אָנֹכִי [u]מְצַוְּךָ הַיּוֹם [x]לַעֲשׂוֹתָם
[r]וְהָיָה [s]עֵקֶב [u]תִּשְׁמְעוּן [x]אֶת הַמִּשְׁפָּטִים
[r]הָאֵלֶּה [s]וּשְׁמַרְתֶּם [u]וַעֲשִׂיתֶם [x]אֹתָם
[b]וְשָׁמַר [c]יְהוָה [b]אֱלֹהֶיךָ [c]לְךָ [g]אֶת
[g]הַבְּרִית [k]וְאֶת הַחֶסֶד [m]אֲשֶׁר [p]נִשְׁבַּע
[g]לַאֲבֹתֶיךָ [k]וְאָהֲבְךָ [m]וּבֵרַכְךָ [p]וְהִרְבֶּךָ
[p]וּבֵרַךְ פְּרִי [r]בִטְנְךָ [s]וּפְרִי [u]אַדְמָתֶךָ
[r]דְּגָנְךָ [s]וְתִירֹשְׁךָ [u]וְיִצְהָרֶךָ [x]שְׁגַר
[r]אֲלָפֶיךָ [s]וְעַשְׁתְּרֹת [u]צֹאנֶךָ [x]עַל
[r]הָאֲדָמָה [s]אֲשֶׁר [u]נִשְׁבַּע [x]לַאֲבֹתֶיךָ
[r]לָתֵת לָךְ [s]נָרוּן [u]תִּהְיֶה [x]מִכָּל [t]הָעַמִּים
[r]לֹא [s]יִהְיֶה [u]בְךָ [x]עָקָר [t]וַעֲקָרָה
[r]וּבִבְהֶמְתֶּךָ [s]וְהַסִיר [u]יְהוָה [x]מִמְּךָ [t]כָּל חֹלִי
[r]וְכָל [s]מַדְוֵי [u]מִצְרַיִם [x]הָרָעִים [t]אֲשֶׁר

Interp.chal.

et elegit vos: cuz vos ſitis pauciores olbus populis:
ſed q; vilerit vos dñs τ q; cuſtodiuit iuramentuz qð
iurauit patribus vr̃is: eduxit vos in manu forti: τ re
demit te de domo ſeruitutis de mãu pharaonis re=
gis egrpti. Et ſcies q; dñs deus tu⁹ ipſe eſt deus: de⁹
fidelis: cuſtodiẽs pactũ τ miam diligẽtibus ſe τ cuſto
diẽtibus p̃cepta ei⁹ in mille gñationes. τ retribuẽs
inimicis ſuis bona q̃ ipſi faciũt coã eo in vita ſua: vt
perdat eos: τ nõ differt facere bonũ inimicis ſuis p
bonis q̃ faciũt coã eo: ſz in vita eoꝝ retribuit eis. Et
cuſtodies p̃cepta τ mãdata τ iudicia que ego p̃ci
pio tibi hodie vt facias ea. Et ſi ſuſceperitis iudicia
hec τ cuſtodieritis τ feceritis ea: cuſtodiet dñs deus
tuus tibi pactũ τ miam quam iurauit patribus tuis.
Et diliget te: τ benedicet tibi: τ multiplicabit te: τ be
nedicet filiis ventris tui τ fructui terre tue τ frume=
nto tuo τ vino tuo τ olco tuo: τ vaccis armẽti tui
et gregibus ouium tuarum ſuper terram de qua iura
uit patribus tuis vt daret eam tibi. Benedictus eris
magis q̃ oẽs populi: non erit in te ſterilis maſculus
nec femina: neq; in iumẽtis tuis. Et auferet dñs a te
cũctas infirmitates τ oẽs plagas egrpti peſſimas q̃s

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. vii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
שׁוּם	יָדַעְתָּ֗ לֹא֙ יִשְׁימֵ֔ם נָ֖ךְ וּנְתָנָ֣ם בְּכָל֑		[b]quas [i]nouisti [k]non [l]infe ret [m]tibi: [n]sed [o]cunctis oo [p]hostibus tuis. [q]Deuora bis [r]omnes [s]populos ooo [t]quos [u]dominus [r] deus tuus [s]daturus est [e]tibi. oo [b]No [c]parcet [e]eis [v]oculus tuus: [f]nec [g]seruies ooooo [d]diis eorũ: ne [m]sint i [l] ruinã [n] tui. ooooooooooooo [o]Si [p]dixeris [q]in corde tuo. [r]plures sunt [s]gentes [t]iste [u]q̃ ego: [x]quõ [r]potero oooooooooooooooo [s]delere eas? [e]noli [b]metue re: sed ooooooooooooooo [c]recordare [g]que [b]fecerit [d]dominus [k]deus tuus ooo [l]pharaoni [m]& cũctis [n] egyptiis [o]plagas ooooooo [v]maximas [q]quas [r]vide rũt [s]oculi tui ooooooooo [t]& signa [u]atq; portenta [x]manũq; [r]robustam: ooo [s]& [e]extentum [t]brachiũ [b]vt [c]educeret te oooooo [b]dominus [c]deus tuus: [f]Sic [g]faciet ooooooooooo [k]cunctis [l]populis ooooo ooooooooooooooooooo [m]quos [o]metuis. [q]Insup & ooooooooooooooooooo [o] scabrones [r]mittet [n] do minus ooooooooooooooo [x]deus tuus [r]in eos: [s]dõec deleat oẽs atq; [a] dispdat [b]qui te fugerint [c]& late re poterint. [f] [s]Non [r]time bis [g]eos. [b]quia [d]dñs [k]deus tuus [l]in medio tui est: oo [m]deus [n]magnus [o]& terri bilis. [p]Ipse [b]consumet oo [r]nationes [n]has [s]in cõspe ctu tuo [o]ooooooooooooooo [r]paulatim atq; p ptes. [e]Non [b]poteris [c]eas dele re [d]piter: [e]ne forte [f]multi plicentur [g]contra te [b]be stie [l]terre. [k] D bitq; eos [l]dñs [m]deus tuus [n]in con spectu tuo [o]& iterficiet illos [r]dõec pẽitus [n]delea tur. [r]Tradetq; [n]reges eo rũ [r]i man? tuas: [r]& disp	q̃s nouisti: nõ inferet in te. τ imponet ea ὰς ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ sup oẽs odientes te. τ deuorabis oia ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε· καὶ φαγῇ πάντα spolia gentiũ: q̃s dñs de⁹ tu⁹ dat tibi. nõ τὰ σκύλα τῶν ἐθνῶν, ἃ κ̅ς̅ ὁ θεός σου δίδωσί σοι· οὐ parcet . oculus tu⁹ in ipsis: τ nõ ferui= φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐμὴ λατρεύ ces dis eox: q̃m ruina hoc erit tibi. σεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτο ἔσαι σοι· si ãt dixeris in mẽte tua: q̃m multa gens hec ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦ= quã ego: quõ potero delere eos? nõ ti τοῦτο ἐγώ, πῶς δυνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς; οὐ φο mebis eos: recordatiõe recordaberis q̃ fecit dñs βηθήσῃ αὐτούς, μνείᾳ μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησε κ̅ς̅ ὁ θε deus tuus pharaoni τ oibus egyptiis: ός σου τῷ φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις, τοὺς tentatiões magnas: q̃s vidert oculi tui: πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, οὓς εἶδαι οἱ ὀφθαλμοί σου, signa τ pdigia magna illa: ma τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖ nũ robustã: τ brachiũ excelsũ: quõ edu ρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, ὡς ἐξή xit te dñs de⁹ tu⁹: sic faciet dñs de⁹ γαγέ σε κ̅ς̅ ὁ θεός σου, οὕτω ποιήσει κύριος ὁ θεὸς nf oibus gẽtibus: q̃s tu metuis a facie ἡμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου eaꝝ. τ scabrones mittet dñs deus tuus i eos: αὐτῶν· καὶ τὰς σφηκίας ἀποστελεῖ κ̅ς̅ ὁ θεός σου εἰς αὐ donec deleant relicti τ τοὺς, ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι καὶ οἱ abscõditi a te. nõ vulneraberis a facie κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ. οὐ τρωθήσῃ ἀπὸ προσώπου eox: q̃m dñs deus tuus in te deus magnus τ for αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ θεὸς μέγας καὶ κρα tis. τ consumet dñs deus tuus gẽtes has τὸς· καὶ καταναλώσει κ̅ς̅ ὁ θεός σου τὰ ἔθνη ταῦ a facie tua paulati paulati. nõ po= τα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρόν· οὐ δυνῇ teris cõsumere eos cito: vt nõ fiat fra σῃ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ταχέως, ἵνα μὴ πλήθυνθῇ ἡ γῆ deserta. τ multiplicẽtur cõtra te bestie fere. τ ἔρημος· καὶ πληθυνθῇ ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τὰ ἄγρια· καὶ tradet eos dñs deus tuus in τοὺς παραδώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς manus tuas: τ perdet eos pditiõe ma= χεῖράς σου, καὶ ἀπολεῖ αὐτοὺς ἀπωλείᾳ μεγά= gna: donec deleas illos. τ tradet λῃ, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃς αὐτούς· καὶ παραδώσει reges eox in manus vras. τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν· τ perdes καὶ ἀπολεῖς

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שֵׁוֵה נְתַן גְּמַר	nouisti: τ nõ ponet eas in te: sed dabit eas in oibus	לָ֣א יְשִׁוִינוּן בָּךְ וְיִתְנִנּוּן בָּכָל סַנְאָךְ׃ וְתִנְמַר יָת כָּל עַמְמַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ דָּהֲיִן לָךְ
חוּס בָּלַח מָעָה	inimicis tuis. et cõsumes oẽs ppos quos dñs deus	לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלֵיהוֹן וְלָא תְפַלַּח יָת טָעֲוָתְהוֹן אֲרֵי תַּקְלָא הוּא לָךְ׃ דִּילְמָא תֵּימַר
אָמַר יְכַל דְּחַל	tuꝰ trãdet tibi: nõ parcet eis oculꝰ tuꝰ: neq; futes ido	בְּלִבָּךְ סַגִּיאִין עַמְמַיָּא הָאִילֵּין מִנִּי אֵיכְדֵין אֵיכוֹל לְתָרָנוּתְהוֹן וְלָא תִדְחַל מִנְּהוֹן מְדַכַּר
דְּכַר נָסַהּ רְבַב	lis eox: qz in scandalũ erũt tibi. Si dixeris in corde	תְּדַכַּר יָת דַּעֲבַד דַּייָ אֱלָהָךְ לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָאֵי׃ נִסְּיִן רַבְרְבִין דַּחֲזָאָה עֵינָךְ וְאָתָיָא
אוֹת נֵפֶת רָמַם	tuo: plꝰ sunt ppli isti q̃ ego: quõ potero eiscere eos?	וּמוֹפְתַיָּא וִידָא תַּקִּיפָתָא וּדְרָעָא מְרַמְמָא דְּאַפֵּיק דַּייָ אֱלָהָךְ כֵּן יַעֲבֵיד דַּייָ אֱלָהָךְ לְכָל
נָבַק עָבַד נָגַר	Ne timeas eos: recordans recordaberis que fecit dõ	עַמְמַיָּא דְּאַתְּ דָּחֵיל מִקֳּדָמֵיהוֹן׃ וְאַף יָת עַרְעִיתָא יְגָרֵי דַּייָ אֱלָהָךְ בְּהוֹן עַד־
אָבַד שָׁאַר טָמֵר	min⁹ de⁹ tuus pharaoni τ oibus egyptijs: mirabilia	דְּאִשְׁתָּאֲרוּ וּדְאִטַּמָּרוּ מִקֳּדָמָךְ וְלָא תִתְבַּר מִקֳּדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְהוָה אֱלָהָךְ שְׁכִינְתֵּה בֵּינָךְ
תֵּבֵר רָגַז תָּרַךְ	grandia q̃ viderũt oculi tui τ signa τ portẽta τ manũ	אֱלָהָא רַבָּא תְּחִילָא וְיַתֵּיר דַּייָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא הָאִילֵּין מִקֳּדָמָךְ זְעֵיר זְעֵיר לָא
יָכֹל שָׁצָא סָגָא	fortẽ τ brachiũ excelsum quo eduxit te dñs deus tuꝰ:	תֵּימַר לְשֵׁצָיוּתְהוֹן בְּפִרְיַע דִּילְמָא תִּסְגֵּי עֲלָךְ חֵיוָתָא בַּרְיָא׃ וְיִתֵּיר דַּייָ אֱלָהָךְ מִקֳּדָמָךְ
חָיָה מָסַר אָבַד	sic faciet dñs deus tuꝰ cunctis populis: a facie quoꝝ	זְעֵיר זְעֵיר לָא תִּכּוֹל לְשֵׁצָיוּתְהוֹן בְּפִרְיַע דִּילְמָא תְּסַגֵּי עֲלָךְ חֵיוָתָא בַּרְיָא׃ וְיִתְּסַר דַּייָ אֱלָהָךְ מִקֳּדָמָךְ
	tu metuis. Insup τ vespam mittet dñs deus tuus in	וְשֵׁגְשׁוּשׁ רַב עַר דְּיִשְׁתֵּיצוּן׃ וְיִתְּסַר מַלְכֵיהוֹן בִּידָךְ וְתוֹבֵיד
	eos donec pereant qui remanserint τ qui absconditi	
	fuerint a facie tua. Ne formides a facie eox: q̃m ma=	
	iestas dñi dei tui habitat in medio tui: qui est dꝰ	
	magnus τ terribilis. Et eiciet dñs deus tuꝰ populos	
	istos a facie tua paulatim: nõ poteris cõsumere eos	
	cito: ne forte multiplicentur contra te bestie agri. et	
	tradet eos dñs deus tuus in cõspectu tuo: τ contur=	
	babit eos conturbatione magna donec tonsumãtur.	
	Et tradet reges eorum in manu tua: τ perdes ooo	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

nomẽ eoꝝ sub celo. nõ resi= ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. οὐκ ἀντι= ster vllus cõtra faciẽ tuã: dũs dele= στήσεται οὐδεὶς κατὰ πρόσωπόν σου, ἕως ἂν ἐξολο as illos. sculptilia deoꝝ coꝝ com θρεύσῃς αὐτούς. τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κα= buretis igne. nõ concupiscens argẽtũ neqꝫ τακαύσετε πυρί. οὐκ ἐπιθυμήσεις ἀργύριον οὐδὲ aurũ ab eis accipere tibiipi: ne offendaoꝑp χρυσίον ἀπ' αὐτῶν λαβεῖν σεαυτῷ, μὴ σκάνδαλίσῃς δι' illud: qꝛ abominatio dñi dei tui est. τ αὐτοῦ, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστί. καὶ nõ inferes abominatiõẽz in domũ tuã: τ οὐκ εἰσοίσεις βδέλυγμα εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ anathema eris sicut hoc. detestatiõe detesta ἀνάθεμα ἔσῃ ὥσπερ τοῦτο. προσοχθίσματι προσο beris: τ abominatiõe abominaberis: qꝛ anathe χθιεῖς, καὶ βδελύγματι βδελύξῃ, ὅτι ἀνάθε= ma est. μά ἐστι. Ca. 8.

A OMnia precepta hec q̃ ego p̃ci= πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ἃς ἐγὼ ἐντέλ pto vobis hodie seruabitis facere: vt viuatis τ λομαί ὑμῖν σήμερον φυλάξεσθε ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ multiplicemini: τ ingrediamini τ possidea= πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομή tis terrã: quã iurauit dñs pribꝰ vris. σητε τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν: τ recordaberis oia vie: p quã duxit te. dñs καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδόν, ἣν ἤγαγέ σε κύριος deꝰ tuus. hũc q̃dragesimũ annũ in deserto: ὁ θεός σου τοῦτο τεσσαρακοστὸν ἔτος ἐν τῇ ἐρήμῳ, vt affligeret te τ tentaret te: τ nota fie= ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ πειράσῃ σε, καὶ διαγνω= rent q̃ in corde tuo: si custodires mãdata eiꝰ σῇ τὰ ἐν καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς αὐ

vr nõ. τ afflixit te: τ affecit fame te: τοῦ ἢ οὔ. καὶ ἐκάκωσέ σε, καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε, τ cibauit te manna in deserto qꝺ nõ cogno καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὃ οὐκ ἔγνω= uerũt patres tui: vt ostenderet tibi: q nõ in σαν οἱ πατέρες σου, ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ' Math. 4. b. Luce. 4. a. pane solo viuet hõ: sed in oĩ verbo ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι pgrediente p os dei viuet hõ: ve= ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, τὰ ἱμά tes tue nõ cõsumpte sũt a te. pedes tui nõ τιά σου οὐκ ἀπετρίβη ἀπὸ σοῦ. οἱ πόδες σου οὐκ occelluerũt. ecce quadraginta anni: τ cognosces ἐτυλώθησαν. ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ γνώσῃ τῇ corde tuo: q sicut qdã hõ erudiret filiũ su καρδίᾳ σου, ὅτι ὡσεί τις ἄνθρωπος παιδεύσῃ τὸν υἱὸν αὐ um: sic dñs deus tuus τοῦ, οὕτω κύριος ὁ θεός σου

Trãsla. B. Piero.

desª noĩa eorũᵇ subᶜ ce= lo. ᵈNullusᵉ poterit resi= stereᵍ tibiʰ donec conte= rasᵏ eos. ˡSculptilia ᵐ eo= rũᵒ igneᵖ cõbures. ᑫ Nõ ʳcõcupiscesˢ argentũᵗ & aurũ de quibus fctã sũt. ᵘneqꝫ assumes ex eis ˣ ti= bi quicq̃: ʸne' offendas ᶻpterª eaᵇ: quiaᶜ abomĩa tioᶜ estᵈ dñiᵉ deiˢ tui. ᶠ nec ᵍinferesʰ quippiã ex ido loᵏ in' domũ tuã: ᵐ ne fias ⁿanathema° sicut & illud est. Quasiᵖ spurcicią ᑫde testaberis: ʳ & velut inq= namẽtũ ac fordes ˢ abo= minatiõi hẽbis: ᵗquiaᵘ a= nathemaᵛ est. Caꝑ. 8.

OMneᵇ mãdatũᶜ qdᵈ e go ᵉpcipio tibi ᶠ ho= dieᵍ caue diligẽter ʰ vt fa cias: ⁱ vtᵏ possitis viuere ˡ & multiplicemini: ᵐ in= gressiꝫⁿ possideatis° terr ã ᵖqua ᑫiurauit ʳ dñs ˢpribus vr̃is. ᵘ Et recor= daberis ᵛ cũcti ʷ itineris p ˣqdʸ adduxit te ᶻ dñs ª de us tuus ᵇ quadragintą cc ᶜ ãnis ᵈ p desertũ: ᵉ vtᶠ affli geret te ᵍ atq; tẽptaret & ʰ notafierẽt ⁱ q ʲ in tuo a ᵏ nimo versabãtur: ˡ vtrũ custodiresᵐ mãd..ta illiⁿ: ° an ᵖ nõ. ᑫ afflixit te ʳ pẽu ria: ˢ & dedit tibi cibum ᵗ manna ᵘ qd ᵛ ignorabas tu ʷ & ˣ patres tui: ʸ vt. cccccccccccccccccccccc ᶻ ostenderet tibiª q ᵇ non ᶜ in ᵈ solo ᵉ pane cccccccc ᶠ viuit ᵍ homo: ʰ sed ⁱ in ʲ oĩ verbo cccccccccccccc ᵏ quod egreditur deˡ ore ᵐ domini. cccccccccccc ⁿ Vestimẽtũ tuũ quo o= periebaris ᵒ neqꝫ ᵖ vetu state defecit: ᑫ & pes tuus ʳ non ˢ tẽ subtritus. ᵗ En ᵘ q̃ dragesimus ᵛ ãnus ẽ: ʷ vt recogites ˣ in ʸ corde tuo: ᶻ qaª sicut ᵇ erudit ᶜ filiũ ᵈ su um ᵉ hõ: sic ᶠ dñs ᵍ deꝰ tuus

Tex. Heb. Deut. Ca. viii. Vetꝰ Versio. heb.

	אֶת־שֵׁם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא	
יָצַב	יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמְדֶךָ	
פֶּסֶל שָׂרַף	אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן אֶתְם: פֶּסֶל	
חָמַד	כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם לֹא־תַחְמֹד	
נָקַשׁ תָּעַב	וְלָקַחְתָּ לְךָ פֶּן־תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת	
בּוֹא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא וְלֹא תָבִיא	
הָיָה	תּוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם	
כְּמוֹ	כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתָעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ	
Ca. viii	כִּי־חֵרֶם הוּא׃ כָּל־הַמִּצְוָה	
צָוָה	אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן	
שָׁמַר	לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם	
עָשָׂה חָיָה רָבָה	וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ	
בּוֹא	אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃	
שָׁבַע	וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר	
יָלַךְ רָבַע	הוֹלִיכֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים	
דָּבַר עָנָה נָסָה	שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ	
יָדַע	לָדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר	
צָוָה עָנָה רָעַב	מִצְוֹתָו אִם־לֹא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ	
אָכַל מָנָה	וַיַּאֲכִלְךָ אֶת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא	
	יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן	
יָדַע	הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם	
חָיָה בָּדַד	לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל	
יָצָא פֶּה	מוֹצָא פִי יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם׃	
בָּלָה	שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ	
	לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה׃	
יָסַר	וְיָדַעְתָּ עִם לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יִיסַר	
	אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	

Interp. chal.

nomen eoꝝ sub celo. Non stabit vir coã te donec ꝺsu mas illos. Simulacra idolorꝝ eoꝝ cõburetis igne: nõ cõcupisces aurũ τ argentũ qꝺ est sup ea: ne assumes tibi: ne forte offendas in eo: qꝛ abominatiõ est coram dño deo tuo. ne inferas qꝺ abominabile est in domũ tuã: ne fis anathema sicut illud est: sed detestatiõe de testaberis illud: τ abominatione abominaberis illud: quia anathema est. Ca. 8.

OMne mandatũ qꝺ ego precipio tibi hodie custo= dietis ad faciendũ: vt viuatis τ multiplicemini τ ingrediamini τ possideatis terrã ꝑ qua iurauit dñs patribus vr̃is. τ recordaberis cuncti itineris quo du xit te dñs deus tuꝰ istis q̃draginta annis in deserto: vt affligeret te τ vt tẽtaret te: τ vt scireꝯ qꝺ erat in cor= de tuo: vtrũ custodires p̃cepta eius an nõ. Et afflixit te: τ esurire te fecit: τ comedere te fecit mãna: qꝺ ne= sciebas τ nesciebãt patres tui: vt ostenderet tibi: qꝛ non in pane solo vivit homo: sed in omni qꝺ egreditur a verbo dñi vivit homo. Vestimentũ tuuꝫ non inuete rauit in te: τ calciamẽta tua nõ sunt attrita istis qua draginta annis. et scies in corde tuo qꝛ sicut erudit vir filium suum: sic dominus deus tuus ooooooooo

Transl. Chal.

יַת שְׁמָהָן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא יִתְעֲתַד אֱנָשׁ קֳדָמָךְ עַד דְּיִתְשֵׁיצֵי יַתְהוֹן וְצַלְמֵי טַעֲוָתְהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא לָא תַחְמוּד כְּסַף וְדַהֲבָא עֲלֵיהוֹן וְתִיסַב לָךְ דִּילְמָא תְּתַקַּל בֵּיהּ אֲרֵי מְרַחֲק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא וְלָא תָּעִיל דְּמָרַחֲק לְבֵיתָךְ וְתֶהֵי חֵרְמָא כְּוָתֵיהּ שַׁקָּצָא תְּשַׁקְּצִינֵיהּ וְרַחֲקָא תְּרַחֲקִינֵיהּ אֲרֵי חֵרְמָא הוּא׃ כָּל תַּפְקֵדְתָּא Ca. viij. דְּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד בְּדִיל דְּתֵחְיוֹן וְתִסְגּוֹן וְתֵעָלוֹן וְתֵירְתוּן יַת אַרְעָא דְּקַיֶּמִים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן׃ וְתִדְכַּר יַת כָּל אוֹרְחָא דְּדַבָּרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ דֵּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא בְּדִיל לְעַנּוֹתָךְ לְנַסּוֹתָךְ לְמִידַּע יַת דִּי בְלִבָּךְ הֲתִטַּר בְּפִקּוֹדוֹהִי אִם לָאוֹ׃ וְאַכְפִּינָךְ וְאַכְפִּינָךְ וְאוֹכְלָךְ יַת מַנָּא דְּלָא יְדַעְתָּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל לְאוֹדָעוּתָךְ אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא בִּלְחוֹדֵיהּ יִתְקַיַּם אֱנָשָׁא אֲרֵי עַל כָּל אַפָּקוּת מֵימְרָא דַּיְיָ יִתְקַיַּם אֱנָשָׁא׃ לְבוּשָׁתָךְ לָא בְלִיאַת מִינָּךְ וְסַנָּךְ לָא יְחִיפוּ דְּנָן אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִידַּע עִם לִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּמַאֲלֵיף גְּבַר יַת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ ◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦

Vetꝰ Versio. chal.

עֲתַד טָעָה	
יָמַד חָמַד נָסַב	
תָּקַל רָחַק עוֹל	
הָוָה שָׁמַע רָחַק	
פָּקַד נָטַר עָבַד	
חָיָה סָנָא יָרַת	
קוּם דָּבַר רָבָע	
שָׁנָה דְּבִר עָנָה	
נָסָה יָדַע כְּפַן	
אָכַל קוּם נָפַק	
אָמַר פְּסָה בָּלָה	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. viii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	מְיַסְּרֶךָ׃ וְשָׁמַרְתָּ֙ אֵת֙ מִצְוֹת֙ יְהוָ֔ה		erudiuit te: et custodi	erudiet te. τ custodiea mãdata dñi
צִוָּה	אֱלֹהֶ֑יךָ לָלֶ֣כֶת בִּדְרָכָ֔יו וּלְיִרְאָ֖ה		as mandata dñi dei tui: & ambules in	παιδεύσει σε. καὶ φυλάξεις τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
יָלַךְ	אֹתֽוֹ׃ כִּ֣י יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ מְבִיאֲךָ֔ אֶל		viis eius: & timeas	θεοῦ σου πορεύεσθαι ἐν τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φοβεῖ
בּוֹא	אֶ֖רֶץ טוֹבָ֑ה אֶ֚רֶץ נַחֲלֵי֣ מָ֔יִם עֲיָנֹ֥ת		eum. Dñs eũ deus tu	σθαι αὐτόν. ὁτι κύριος ὁ θεός σου εἰσάξει σε εἰς γῆν ἀ
	וְתְהֹמֹ֖ת יֹצְאִ֣ים בַּבִּקְעָ֔ה וּבָהָֽר׃ אֶ֚רֶץ		us introducet te in	γαθὴν καὶ πολλήν, ὑδάχειμάρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ
	חִטָּ֥ה וּשְׂעֹרָ֖ה וְגֶ֣פֶן וּתְאֵנָ֑ה וְרִמּ֔וֹן		terram bonã: terrã ri	abyssi, exeũtes per mõtes τ per
רִמּוֹן	אֶ֚רֶץ זֵית֣ שֶׁ֔מֶן וּדְבָ֖שׁ׃ אֶ֚רֶץ אֲשֶׁר֙		uorũ: aquarum: & fõ	ἀβύσσων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν ὀρέων καὶ διὰ τῶν
	לֹ֣א בְמִסְכֵּנֻ֔ת תֹּאכַ֥ל בָּ֖הּ לֶ֑חֶם		tiũ: i cuius cãpis & mõ	cãpos: terra tritici τ ordei: vinec: fic: malo
סָכַן אָכַל	לֹ֣א תֶחְסַ֥ר כֹּ֖ל בָּ֑הּ אֶ֚רֶץ אֲשֶׁר֙		tibus erũpũt fluuiorũ	πεδίων, γῆ πυροῦ καὶ κριθῆς, ἀμπελοι, συκαῖ, ῥό
חָסַר	אֲבָנֶ֣יהָ בַרְזֶ֔ל וּמֵהֲרָרֶ֖יהָ תַּחְצֹ֥ב		abyssi: terrã frumenti	granata: terra oliue olei τ mellis: terra in q̃ nõ cũ
חָצַב	נְחֹשֶֽׁת׃ וְאָכַלְתָּ֖ וְשָׂבָ֑עְתָּ וּבֵרַכְתָּ֙		ordei ac vinearum: in	mẽdicitate comedes panẽ tuũ: τ nõ indigebis ali
	אֵת֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ עַ֚ל הָאָ֣רֶץ		qua ficus & malogranata & olliueta nascũtur:	quo in tpa: terra cuius lapides eius ferrũ: τ ex
	הַטֹּבָ֖ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן לָ֑ךְ הִשָּׁמֶ֣ר לְךָ֔		terrã olei ac mellis vbi	mõtibus eius educes metalla aes. τ comedes τ
טוֹב שָׁמַר	פֶּן תִּשְׁכַּ֞ח אֶת יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ לְבִלְתִּ֤י		abscq̃ vlla penuria comedes panẽ tuũ: & re	saturaberis τ bñedices dño deo tuo sup
שָׁכַח	שְׁמֹר֙ מִצְוֹתָ֣יו וּמִשְׁפָּטָ֔יו וְחֻקֹּתָ֖יו		rũ oim abũdãtia pfue	terrã bonã: quã dedit tibi dñs deus tuus.
שָׁמַר חֻקָּה	אֲשֶׁר֙ אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֔ הַיּ֖וֹם׃ פֶּן תֹּאכַ֥ל		ris: cuius lapides ferrũ	caue tibi ne obliuiscaris dñi dei tui:
צִוָּה	וְשָׂבָ֑עְתָּ וּבָתִּ֣ים טוֹבִ֔ים תִּבְנֶ֖ה		fũt: & de mõtibus eius	προσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
בַּיִת בָּנָה	וְשָׁבָ֑תָּ וּבְקָרְךָ֙ וְצֹאנְךָ֣ יִרְבְּיֻ֔ן		eris metalla fodiũtur.	vt nõ custodias mãdata eius τ iudicia
	וְכֶ֣סֶף וְזָהָ֔ב יִרְבֶּ֥ה לָ֖ךְ וְכֹ֥ל אֲשֶׁר		vt cũ comederis & sa	τοῦ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα
רָבָה	לְךָ֣ יִרְבֶּ֑ה וְרָ֙ם לְבָבֶ֔ךָ וְשָׁכַחְתָּ֙		tiatus fueris benedicas	eius τ iustificatiões eius: ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί
רוּם	אֵת֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ הַמּוֹצִיאֲךָ֙		domino deo tuo pro	tibi hodie: ne postq̃ cõederis τ saciat fueris τ domos pul
יָצָא	מֵאֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם מִבֵּ֖ית עֲבָדִֽים׃		terra optima quã dedit tibi. Obserua & ca	σοι σήμερον, μὴ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας κα
	הַמּוֹלִיכֲךָ֙ בַּמִּדְבָּ֣ר הַגָּד֔וֹל וְהַנּוֹרָ֖א		ne ne quando oblíuiscaris dñi dei tui: & negli	λὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, καὶ τῶν
יָלַךְ דָּבָר יָרֵא	נָחָשׁ שָׂרָ֥ף וְעַקְרָ֛ב וְצִמָּא֖וֹן אֲשֶׁר		gas mãdata eius atq̃ iu	bobus tuis τ ouibus tuis multiplicatis tibi:
	אֵ֥ין מָ֑יִם הַמּוֹצִיא֩ לְךָ֨ מַ֜יִם מִצּ֣וּר		dicia & cerimonias	βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι,
	הַחַלָּמִ֗ישׁ׃ הַמַּאֲכִלְךָ֙ מָ֣ן בַּמִּדְבָּ֔ר		quas ego precipio tibi	τ argẽto τ auro multiplicatis tibi: τ om
אָכַל מָן	אֲשֶׁר֙ לֹא יָדְע֣וּן אֲבֹתֶ֔יךָ לְמַ֥עַן		hodie ne postq̃ cõede	καὶ χρυσίου καὶ ἀργυρίου πληθυνθέντων σοι, καὶ πάν
			ris & satiatus fueris:	τῶν σοι ἐσται πληθυνθέντων, ὑψωθήσηται καρδία
			domos pulchras edifi	tua τ obliuiscaris dñi dei tui: q̃ eduxit te de tra
			caueris & habitaueris in	egypti ex domo seruitutis: q̃ eduxit te per
			eis habueriscq̃ armenta	deserti magni τ terribile illud: vbi serpẽs
			boũ & ouiũ greges: ar	mordẽs τ scorpio τ dipsas: vbi nõ erat aq̃: qui
			genti & auri cũctarũq̃	eduxit tibi de petra durissima fontẽ aque:
			rerũ copiam: eleuetur	cibauit te manna in deserto: qđ nõ co
			cor tuũ & nõ reminisca	gnouerũt tu τ nõ scierunt pres tui: vt
			ris dñi dei tui qui edu	
			xit te	
			de terra egypti de do	
			mo seruitutis: &	
			ductor tuus fuit in so	
			litudine magna atq̃ ter	
			ribili in q̃ erat serpẽs fla	
			tu adurẽs & scorpio ac	
			dipsas: & nulle oino aq̃:	
			qui eduxit riuos de pe	
			tra durissima: & cibauit	
			te manna in solitudie	
			qđ nescierũt pres tui.	
			Et postq̃	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲנָוֵי הֲוָה דָּחַל	erudit te. Et custodies precepta dñi dei tui: vt ambu	פְּאַלְּפִינָךְ וְתִיסַּר יָת פִּיקוּדַיָּא דַּיְיָי אֱלָהָךְ לְמֶהַךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִידְחַל
עוֹל טוּב מַי	les in vijs que recte sunt coram eo: τ vt timeas eum:	יְתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָי אֱלָהָךְ מַעֲלֵינָךְ לְאַרְעָא טָבָא אַרְעָא נַגְדָא נְחִלִין דְּמַיִן עֵינָוָן
נְבַע חֲוָה סָנַן	quoniã dñs deus tuus introducet te in terrã bonam:	וְתְהוֹמִין נָפְקִין בְּבִקְעָן וּבְטוּרִין׃ אַרְעָא חִטִּין וּשְׂעֹרִין וְגוּפְנִין וְתְאֵנִין וְרוּמְנִין אַרְעָא
אָכַל חַסַר בָּסַל	terrã fluentẽ torrentibus aquarũ τ fontibus manan	זֵיתָא עַבְדִין מִשְׁחָא וְיָרְעָא דְּבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא בְמִסְכְּנוּת תֵּאכוֹל בַּהּ לַחְמָא לָא
אָכַל שָׁבַע סָמַר	tibus ex abyssis τ egredientibus in campis τ in mon	תְחַסַּר מִידְּעִם בַּהּ אַרְעָא דְּאַבְנַהָא פַּרְזְלָא וּמִן טוּרָהָא תְּפַסֵּל נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִשְׂבַּע
נָשָׂה דון קום	tibus: terrã tritici τ ordei τ vitiũ τ ficuũ τ malogra	וְתְבָרֵךְ יָת יְיָי אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבָא דְּיָהַב לָךְ דְּלָא׃ אִיסְתַּמַּר לָךְ דִּילְמָא תְנַשֵּׁי יָת
כַּבַּד בָּנָה יָתַב	natorũ: terrã cuius oliue producunt oleũ: τ ipsa fluit	דְּחַלְתָּא דַּיְיָי אֱלָהָךְ לְמִטַּר פְּקוֹדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא
עַיִן סָגָא תָּפַח	melle: terrã vbi absq̃ penuria comedes panẽ: τ nihil	דֵּין׃ דִּילְמָא תֵּיכוֹל וְתִשְׂבַּע וּבָתִּין שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּב וְתוֹרְבֵי וְעָנָךְ יִסְגוֹן וְכַסְפָּא
נָפַק דְּבוּ	deficit in ea: terrã cuius lapides ferrũ sunt: τ de mon	וְדַהֲבָא יִסְגֵּי לָךְ וְכָל דְּלָךְ יִסְגֵּי׃ וְיִתְכַּף לִבָּךְ וְתִנְשֵׁי יָת דְּחַלְתָּא דַּיְיָי אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק
רַבַּב חֵיוָה קָלָה	tibus eius succides es. Et comedes τ saturaberis: τ	מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדּוּתָא׃ דְּאַדְבַּרָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא וְתְחִילָא אַתָּר חֵינָן קַלָּן
צָחָה נָפַק	benedices dño deo tuo p terra bona quã dedit tibi.	וְעַקְרְבִין וְכֵית צְחוֹנָא אַתָּר דְּלֵית מַיָּא מִן טוּרָא תַּקִּיפָא׃ דְּאַפֵּיק לָךְ מַיָּא מִן טוּרָא תַּקִּיפָא׃ דְּאַכְלֵךְ
	Caue tibi ne obliuiscaris timoris dñi dei tui: vt non	מָנָא בְּמַדְבְּרָא דְּלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל
	custodias precepta eius τ iudicia eius τ pacta eius q̃	
	ego precipio tibi hodie. ne forte cum comederis τ sa	
	tiatus fueris: τ domos pulchras edificaueris τ habi	
	taueris in eis: τ boues tui τ oues tue multiplicati fue	
	rint: τ argentũ τ aurum multiplicatũ fuerit tibi τ oia	
	tua multiplicata fuerint: induretur cor tuũ τ obliuis	
	caris timoris dñi dei tui qui eduxit te de terra egy	
	pti de domo seruitutis: Qui duxit te per desertũ ma	
	gnum τ terribile: locus serpentũ vrentium τ scorpio	
	num τ locum sitis: vbi non est aqua: qui eduxit tibi	
	aquã de petra durissima. Qui cibauit te mãna in de	
	serto quod nescierunt patres tui: vt	

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Deut. Ca. ix.	Pritina heb.
afflígeret te: ꝛ vt tẽtaret te: vt bñ tibi faceret κακώσῃ σέ, καὶ ἵνα ἐκπειράσῃ σε, ἓυ σε ποιῆσαι in extremo diẽ tuo: ꝛ ne díceres in cor ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν σου, καὶ μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ. de tuo: fortitudo mẽa ꝛ robur manꝰ mee fe δίᾳ σου, ἡ ἰσχύς μου καὶ ὁ κράτος τῆς χειρός μου ἐ= cit mihi potentiã magnã hanc. ꝛ recorda ποίησέ μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην· καὶ μνη berís. dñi dei tui: qñ tpe tibi dat fortitudinẽ δῇ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχὺν· ad faciẽdũ potentiã: vt impleret pactũ suũ: τοῦ ποιῆσαι δύναμιν, ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ, qꝫ iurauit pribꝰ tuis sicut hodie. ꝛ erit ὤμοσε τοῖς πατράσι σου ὡς σήμερον· καὶ ἔσαι ſi obliuiõe oblitꝰ fueris dñi dei tui: ꝛ abieris ἐὰν λάθῃ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ πορευθῇς post deos alienos: ꝛ coluerís eos: ꝛ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς, καὶ adorauerís eos: obtestor vobis hodie προσκυνήσῃς αὐτοῖς, διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον ꝛ celi ꝛ trã: ꝙ interitu pibitis: τὸν τελευταῖον καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε, ſicut ꝛ relique gẽtes: qꝫ dñs pdit añ καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅσα ὁ κύριος ἀπολλύει πρὸ facie vfam: ſic peribitis: qꝫ nõ au προσώπου ὑμῶν, οὕτως ἀπολεῖσθε, ἀνθ' ὧν οὐκ ἠ= diuistis voce dñi dei vri. κούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ca. 9.	afflixitⁿ acᵏ probauitʲ ad extremumⁱ misertus est tui: neᵍ diceresᵇ in corde tuo. ᶜfortitudo meq ꝏꝏ ᵖ& roburᶜ manus mee ʰhecᵍ mihi oĩaʳ pstiterũt: ˢsed recorderisⁿ domini ᵒdei tuiᵖ qᵍ ipse ꝏꝏꝏ ᵗvires tibiʳ prebuerit: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳvtʲ implerétᵇ pactũ suũ sup.ᶜ quoᵖ iurauit ꝏꝏꝏꝏ ᶜpribus tuisʳ sicut ᵍpñs indicatʳ dies. ˢSin aũtˢ o= blitusⁿ domini ᵒdei tui ᵖsecutus fueris ꝏꝏꝏꝏ ʳdeosᵃ alienos:ʳ coluerís qꝫ illos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ⁿ& adorauerís: eccᵉ nũc ʳpdícoᵗ tibi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇꝙ oĩnoᵖ dispeas. ᶜ Sicut gentesᵉ quas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʰdeleuitᵍ dñsˢ in introitu tuo: ᵏita & vos ˢperibitís ᵐsi ⁿ inobediẽtes fueritis ᵖvociᵍ domini ꝏꝏꝏꝏꝏ	אֲנָה עָנָה וַיִּטַּב אֲמַר כָּנָה דָּבַר קוּם הָוָה נָשָׂה יָרַךְ טָעָה כֶּלַח סָנַד סָהַד אָנַד גָּלָה אָמַר עוֹל רָנַן כָּרָה יָגֵל קוּם יָדַע אָמַר שָׁצָא חָבַר תָּרַךְ אָבַד אָמַר זָבַח אָתָא יָרַת
Ca. ix.				
Audi ísrael: tu trãsgrederis hodie ꝛ ἄκουε ἰσραὴλ, σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν ἰορ= danẽ vt intres ad possidẽdũ gẽtes magnas ꝛ fortio δάνην εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρό res magis quã vos: vrbes magnas ꝛ muratas τερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς, πόλεις μεγάλας καὶ τειχήρεις vsq; ad celũ: populũ magnũ ꝛ multũ ꝛ sublimẽ: ἕως τοῦ οὐρανοῦ, λαὸν μέγαν καὶ πολὺν καὶ ὑψηλὸν, filios enac: qꝫ tu scis: ꝛ tu audiuisti. qꝫ resistet cõ υἱοὺς ἐνάκ, οὓς σὺ οἶδα, καὶ σὺ ἤκουσας· τίς ἀντιστήσεται κα= tra faciẽ filios enac. ꝛ scies hodie: ꝙ dñs de πρὸσωπον υἱῶν ἐνάκ· καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι κύριος ὁ θεός tuꝰ hic pibit añ faciẽ tuã: ignis cõsu σου οὗτος προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου, πῦρ κατανα= mẽs est. hic perdet eos: ꝛ hic auer λίσκον ἐστίν· οὗτος ἐξολοθρεύσει αὐτούς, καὶ οὗτος ἀποστρέ= tet illos añ faciẽ tuã: ꝛ delebit eos ꝛ φει αὐτοὺς πρὸ προσώπου σου, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς καὶ perdet eos velociter: ſicut dixit tibi dñs. ne dicas in cor ἀπολεῖ αὐτοὺς ἐντάχει, καθάπερ εἶπέ σοι κς· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ de tuo cum deleuerit dñs deꝰ tuꝰ gẽtes has añ δίᾳ σου ἐν τῷ ἐξαναλῶσαι κς τὸν θν σου τὰ ἔθνη ταῦτα πρὸ facie tuã: dicens: pp tustitias meas introduxit me πρόσωπου σου, λέγων, διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέ με dñs vt possiderẽ terrã bonã hanc: κύριος κληρονομῆσαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην,	ᵍafflixit tibiⁿ acᵏ probauitʲ ad extremumⁱ misertus est tui: neᵍ diceresᵇ in corde tuo. ᶜfortitudo meq ꝏꝏꝏ ᵖ& roburᶜ manus mee ʰhecᵍ mihi oĩaʳ pstiterũt: ˢsed recorderisⁿ domini ᵒdei tuiᵖ qᵍ ipse ꝏꝏꝏꝏ ᵗvires tibiʳ prebuerit: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳvtʲ implerétᵇ pactũ suũ sup.ᶜ quoᵖ iurauit ꝏꝏꝏꝏ ᶜpribus tuisʳ sicut ᵍpñs indicatʳ dies. ˢSin aũtˢ o= blitusⁿ domini ᵒdei tui ᵖsecutus fueris ꝏꝏꝏꝏ ʳdeosᵃ alienos:ʳ coluerís qꝫ illos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ⁿ& adorauerís: eccᵉ nũc ʳpdícoᵗ tibi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇꝙ oĩnoᵖ dispeas. ᶜ Sicut gentesᵉ quas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʰdeleuitᵍ dñsˢ in introitu tuo: ᵏita & vos ˢperibitís ᵐsi ⁿ inobediẽtes fueritis ᵖvociᵍ domini ꝏꝏꝏꝏꝏ ʰ Audi ísrael. ꝏꝏꝏꝏ ᵗTuᵖ transgredieris ᵗho die ᵍiordanẽ ᵗvt possíde as ᵏnationes ˢmaximas ᵐ& fortiores ⁿte: ꝏꝏꝏꝏ ᵒciuitates ᵖingentes ᵍ& ʳad celum vsq; ᵍmuratas ᵉpopulũ ˢmagnũ ⁿ atq; ſublimẽ ᶜfilios ʳenachim ˢquos ipse ᵇvidiſti ᶜ& ᵈau diſti: ᵈqbus ᶜ nullus põt ᵍex aduerſo ᶠresistere. ᵏScies ergo ˡhodie ᵐꝙ ⁿdñs ᵒdeus tuus ᵖipe ᵍtrã ſibiᶠ ante te ᵉignis ˢdeuo rãs atq; cõsumens. ʳ qui ᵗconterat eos: ᵇ& deleat ᶜatq; diſpdat ᵃañ faciem tuã ᵉvelociter: ᶜsicut ꝏꝏꝏ ˡlocutus estᵇ tibi. ˡNe ᵏ di cas ˡin corde tuo ꝏꝏꝏꝏ ᵐcũ deleuerítᵇ cos ⁿ dñs ᵒdeus tuus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍi cõſpectu tuo: ⁿpp iuſti ciã meam ˡintroduxit co me ⁿdñs: ʳvt terrã ᵃhanc ᵏpossíderem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	עָנָה נָסָה יִטַּב אֲמַר כָּנָה דָּבַר קוּם הָוָה נָשָׂה יָרַךְ טָעָה כֶּלַח סָנַד סָהַד אָנַד גָּלָה אָמַר עוֹל רָנַן כָּרָה יָגֵל קוּם יָדַע אָמַר שָׁצָא חָבַר תָּרַךְ אָבַד אָמַר זָבַח אָתָא יָרַת
Ca. ix.				
Audi israel: tu transis hodie iordanẽ vt ingredia ris ꝛ eĩcias populos fortiores te: ꝛ possideas ciuitates magnas ꝛ muratas vsq; ad celũ: populũ ma gnũ ꝛ fortẽ filios gigantũ: tu enĩ nosti ꝛ audiſti ꝙ nul lus põt resistere filiis gigantũ. Et scies hodie qꝫ ver bũ dñi dei tui qꝫ trãsit coꝛã te ignis cõsumẽs est: ipse cõsumet eos ꝛ ipse cõteret eos coꝛã te: ꝛ eĩcies eos ꝛ perdes eos cito: sicut locutus est tibi dñs. Ne dicas in corde tuo cum contriuerit dñs deus tuus eos a facie tua: dicens. Propter iuſtitiã meaꝫ introduxit me dñs vt possiderem terram hanc: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ				

Transl. Chal.

לְעַנָּיוּתָךְ וְכַדְּיָלְךָ לְנַסָּיוּתָךְ לְאוּטָבָא לָךְ בְּסוֹפָךְ׃ וְתֵימַר בְּלִבָּךְ חֵילִי וְתֻקְפָּא דִידִי קְנָ
לִי יָת נִכְסַיָּא הָאִילֵין וְתִדְכַּר יָת יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי הוּא דְיָהֵב לָךְ חֵילָא לְמֶעְבַּד נְכָסִין
בְּדִיל לְקַיָּמָא יָת קְיָמֵיהּ דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְיְהֵי אִם מְנַשָּׁא תִּנְשֵׁי יָת יְיָ
אֱלָהָךְ וְתִדְבַּק בְּתָרַי טָעָוָת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵין אֲרֵי
מֵיבַד תְּבָדוּן וְכַעַמְמַיָּא דְּיְיָ מַגְלֵי מִן קֳדָמֵיכוֹן כֵּן תַּיְבְּדוּן חֲלָף דִּי לָא מַקְבִּלְתּוּן בְּמֵימְרָא
דַּייָ אֱלָהֲכוֹן׃ Ca. ix. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתְּ עָבֵר יוֹמָא דֵין יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל
לְתַרָּכָא עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִינָּךְ קִרְוִין רַבְרְבָן וּכְרִיכִן עַד צַיְית שְׁמַיָּא וְעַם רַב
וְתַקִּיף בְּנֵי נְפִילַיָּא דְּאַתְּ יְדַעְתְּ וְאַתְּ שְׁמַעְתָּ מַן יְכוּל לְמֵיקָם קֳדָם בְּנֵי נְפִילַיָּא׃ וְתִדְּעָ
יוֹמָא דֵין אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא דְּעָבַר קֳדָמָךְ מֵימְרֵיהּ אֵישָׁא אַכְלָא הוּא יְשֵׁיצִינּוּן וְהוּא
יַתְבַּר יִנּוּן קֳדָמָךְ וְתִתְרְכִינּוּן וְתוֹבְדִנּוּן בִּפְרִיעַ כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ לָךְ׃ לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
בְּד יְתַבְּרִנּוּן יְיָ אֱלָהָךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ לְמֵימַר בְּזָכוּתִי אַיְתָנִי יְיָ לְמֵירַת יָת אַרְעָא הָדָא

Interp. chal.

afflígeret te: ꝛ vt tentaret te: vt benefaceret tibi in no uíſſimis tuis. Et ſi dixeris in corde tuo fortitudo mea et robur manꝰ mee poſſidere me fecerũt ſubſtias iſtas: recordaberis dñi dei tui: qñ ipſe dedit tibi fortitudi nẽ vt acqireres ſubſtantiã: ꝛ vt firmaret pactũ ſuũ qꝫ iurauit pribus tuis ſicut in die hac. Et erit ſi obliuio ne oblitus fueris dñi dei tui: ꝛ ambulaueris poſt ido la populoꝛ ꝛ ſeruieris eis ꝛ adorauerís ea: cõteſtor vobis hodie quoniã pditione peribitis ſicut populi quos dñs tranſtulit a facie vſa: ſic peribitis: pro eo ꝙ non obediſtis verbo dñi dei veſtri. Ca. 9. Audi iſrael: tu tranſis hodie iordanẽ vt ingredia ris ꝛ eĩcias populos fortiores te: ꝛ poſſideas ciuitates magnas ꝛ muratas vſq; ad celũ: populũ ma gnũ ꝛ fortẽ filios gigantũ: tu enĩ noſti ꝛ audiſti ꝙ nul lus põt reſiſtere filiis gigantũ. Et ſcies hodie qꝫ ver bũ dñi dei tui qꝫ trãſit coꝛã te ignis cõſumẽs eſt: ipſe cõſumet eos ꝛ ipſe cõteret eos coꝛã te: ꝛ eĩcies eos ꝛ perdes eos cito: ſicut locutus eſt tibi dñs. Ne dicas in corde tuo cum contriuerit dñs deus tuus eos a fa cie tua: dicens. Propter iuſtitiã meaꝫ introduxit me dñs vt poſſiderem terram hanc: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritina chal.
עָנָה נָסָה יִטַּב
אֲמַר כָּנָה דָּבַר
קוּם הָוָה נָשָׂה
יָרַךְ טָעָה כֶּלַח
סָנַד סָהַד אָנַד
גָּלָה אָמַר עוֹל
רָנַן כָּרָה יָגֵל
קוּם יָדַע אָמַר
שָׁצָא חָבַר תָּרַךְ
אָבַד אָמַר
זָבַח אָתָא יָרַת

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. ir.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וּ וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם ׀ הָאֵלֶּה ׀ יְהוָה			[b]cum propter impietates suas [b]iste [c]delete sunt [c]natiões. [b]Neq; cũ [c]pp	sed pp impietatẽ gẽtiũ has cõ
יְרַשׁ	׀ מוֹרִישָׁם ׀ מִפָּנֶיךָ ׀ לֹא ׀ בְּצִדְקָתְךָ			iustícias tuas ooooooooooo	fumet eos dñs, nõ facíẽ tuã: nõ
בוא	וּ וּבְיֹשֶׁר לְבָבְךָ ״ אַתָּה בָא ״ לָרֶשֶׁת ׀ אֶת			[k]& equitatẽ [l]cordis tui [m]i gredieris: [o]vt possideas	θρεύσει αὐτοὺς κύριος πρὸ προσώπου σου, οὐχὶ
	׀ אַרְצָם ׀ כִּי ׀ בְּרִשְׁעַת הַגּוֹיִם ״ הָאֵלֶּה			[q]terras earũ. [r]sed quia il le [s]egerunt impie: intro	pp tuã neq; pp equitatẽ
	׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ ׀ מוֹרִישָׁם ׀ מִפָּנֶיךָ			eunte te [t]delete sunt: ooo	δὲ τὴν δικαιοσύνην σου οὐδὲ διὰ τὴν ὁσιότητα
קום	וּ וּלְמַעַן ׀ הָקִים ׀ אֶת ׀ הַדָּבָר ״ אֲשֶׁר			ooooooooooooooooooooo [b]& vt [c]compleret [c] verbũ	cordis tui tu ingrederis vt possideas
שָׁבַע	׀ נִשְׁבַּע ׀ יְהוָה ׀ לַאֲבֹתֶיךָ ״ לְאַבְרָהָם			suum [b]dominus [r]quod	τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν
	וּ וּלְיִצְחָק ״ וּלְיַעֲקֹב ״ וַיֵּדַע ׀ כִּי ׀ לֹא			[s]fub iuramẽto pollicit? est [t]patribus tuis [s]abraã	terrã eam: sed pp iniquitatẽ gẽtiũ has
	׀ בְּצִדְקָתְךָ ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ ׀ נֹתֵן ׀ לְךָ			[t]isaac [m]& iacob. [n]Scito ergo [o]q [p]non ooooooooo	γῆν αὐτῶν, ἀλλ' ἢ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν τού
	׀ אֶת ׀ הָאָרֶץ ׀ הַטּוֹבָה ׀ הַזֹּאת ״ לָרֶשֶׁתָהּ			[q]ppter iustícias tuas [r]do minus [s]deus tuus [t]dede	των κύριος ὁ θεός σου ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ
	׀ כִּי ׀ עַם ׀ קְשֵׁה ׀ עֹרֶף ׀ אָתָּה ׀ זכור ׀ אַל			rit [u]tibi [r]terram [u]hãc [c]optimam [b] in possessiõem:	προσώπου σου, καὶ ἵνα στήσῃ τὸν διαθήκην ὃν ὤμοσε
שְׁכַח ״ תַּקְצִיף	׀ תִּשְׁכַּח ׀ אֶת ״ אֲשֶׁר ״ הִקְצַפְתָּ ׀ אֶת			[c]cũ [c]duriſſime [c]cernicis [s]ſis [s]populus. [b]Memẽto	dñs pfibus vris abraaz τ ιsaac
	׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ ׀ בַּמִּדְבָּר ׀ לְמִן ׀ הַיּוֹם			&[u]ne [x]obliuiſcaris [w] quõ [u]ad iracũdiã pnocaueris	κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
דִּבַּר	׀ אֲשֶׁר ׀ יְצָאתָ ׀ מֵאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ עַד			[p]dñm [q]deũ tuũ [r]in ſolitu dine: &[s]ex co [r]die ooooo	τ iacob. τ cognoſces hodie: ϕ nõ pp tu
	׀ בֹּאֲכֶם ׀ עַד ׀ הַמָּקוֹם ׀ הַזֶּה ׀ מַמְרִים	בוא קום פָּרָה		[u]quo [x]egreſſus es [r]ex [r] egypto ooooooooooooooo	καὶ ἰακὼβ· καὶ γνώσῃ σήμερον, ὅτι οὐ διὰ τὰς δι
הָיִיתֶם ׀ עִם ׀ יְהוָה ׀ וּבְהִתְאַנַּף ׀ יְהוָה ׀ בָּכֶם		הָיָה		[u]vſq; ad [s]locum [r]iſtũ ſp [b]aduerſũ [l]dñm [r]cõtẽ dilti	καιοσύνας σου κύριος ὁ θεός δίδωσί σοι τὴν γῆν
״ אֶת ״ יְהוָה ׀ וַיִּתְאַנַּף ׀ יְהוָה ׀ בָּכֶם		אַנף		Nam [k]& in oréb [l]prouo caſti ooooooooooooooo	bonã hanc vt possideas: qñ ppts vn
לְהַשְׁמִיד ׀ אֶתְכֶם ׀ בַּעֲלֹתִי ׀ הָהָרָה		שׁמד עָלָה		[m]eum: [s]& iratus ooooooo ooooooooooooo	τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομῆσαι, ὅτι λαὸς σκληρο
לְקַחַת ׀ לוּחֹת ׀ הָאֲבָנִים ׀ לוּחֹת				[r]delere [s]te voluit: [r]qñ a ſcẽdi [u]in montem ooooooo	re ceruicis es. memẽto ne obliuiſcaris ϕτ irri
בְּרִית ׀ אֲשֶׁר ׀ כָּרַת ׀ יְהוָה ׀ עִמָּכֶם		בְּרִית		[x]vt acciperem duas [r] tabulas [s]lapideas ooooooo	τράχηλος ἔι· μνήσθητι μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρώ
׀ וְאֹשֵׁב ׀ בָּהָר ׀ אַרְבָּעִים ״ יוֹם		יָשַׁב הָרָה		[b]pacti [c]quod [b] pepigit [r]vobiſcum [s]dominus.	ταλλι dñς ὃν τὸν in dekto: a quo die
וְאַרְבָּעִים ״ לַיְלָה ״ לֶחֶם ׀ לֹא ׀ אָכַלְתִּי				[s]& perſeueraui [b]in mon te. [l]xl. [b]diebus ooooooo	ξυνας κύριον τὸν θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀφ' ἧς ἡμέ
וּמַיִם ׀ לֹא ׀ שָׁתִיתִי ׀ וַיִּתֵּן ״ יְהוָה ׀ אֵלַי		נָתַן		[l]ac [m]noctibus: [n]panẽ [o]nõ [p]comedens ooooooooooo	egreſſi eſtis de terra egypti donec venistis in
אֶת ׀ שְׁנֵי ״ לוּחֹת ׀ הָאֲבָנִים ׀ כְּתֻבִים		שְׁנָה		[q]& aquam [r]non [s]bibẽs. [r]Deditq; [r]mihi [n] domin? [t]duas [s]tabulas [b] lapideas	ρας ἐξήλθετε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως ἤλθετε εἰς
בְּאֶצְבַּע ׀ אֱלֹהִים ׀ וְעֲלֵיהֶם ׀ כְּכָל		צָבַע		[r]ſcriptas ooooooooooooo [s]digito [r]dei: [r]& cõtinen tes [s]omnia ooooooooo	loci hᵹ incredulí pseueratis circa
הַדְּבָרִים ׀ אֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ׀ יְהוָה ״ עִמָּכֶם				[b]verba [q]m vobis [x] locut? eſt [n]in monte [o] de medio [p]ignis [q]quando [r] contio populi congregata eſt.	τὸν τόπον τοῦτον, ἀπειθοῦντες διατελεῖτε τὰ
״ בָּהָר ׀ מִתּוֹךְ ״ הָאֵשׁ ׀ בְּיוֹם ׀ הַקָּהָל ׀					ϕ ad dñm. τ in oreb pnocaſtis dñm.
					πρὸς κύριον· καὶ ἐν χωρὴβ παρωξύνατε κύριον.
					τ iratus ẽ dñs in vos vt perderet vos: aſ
					καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς, ὡϛ
					cẽdẽte me in mõtẽ vt acciperẽ tabulas
					βαίνοντός μου εἰς τὸ ὄρος λαβεῖν τὰς πλάκας
					lapideas: tabulas pacti: qñ. pepigit ad
					τὰς λιθίνας, πλάκας διαθήκης, ἃς διέθετο πρὸς
					vos. τ pseuerant in mõte quadragĩta
					ὑμᾶς· καὶ κατεγενόμην ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα
					diebus τ quadragĩta noctibus. panẽ nõ
					τα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. ἄρτον οὐκ
					comedi τ aquã nõ bibi. τ dedit mihi do
					ἔφαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον· καὶ ἔδωκέ μοι κύ
					minus duas tabulas lapideas scriptas in
					ριος τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας γεγραμμένας ἐν
					digito dei. τ in eis oẽs
					τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπ' αὐταῖς πάντες
					finões: quos locutus ẽ dñs ad vos! in
					οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
					mõte de medio ignis in die cõgregatiõis.
					ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας.

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עִוֵּל	sed ppter pctã populorũ illoꝝ eiſciet eos dñs a facie tua. non ppter iuſtitiã tuam neq; ppter rectitudi nẽ cordis tui tu ingredieris ad possidendã terrã eoꝝ:	וְלָא בְּזַכְוָתָךְ וְלָא בְּקִשְׁוֹט לִבָּךְ אַתְּ עָלִיל
קוּם יְדַע	sed ppter peccata populoꝝ illoꝝ dñs deus tuꝰ eiſciet eos a facie tua: τ vt confirmet verbuꝫ qõ iurauit dñs	לְמֵירַת יָת אַרְעְהוֹן אֲרֵי עַמְמַיָּא הָאִילֵין יְיָ אֱלָהָךְ מְתַרְכִינוּן מִן קֳדָמָךְ וּבְדִיל
זָכַר מַשָּׂה	patribus tuis abrahã isaac τ iacob. Et ſcies quoniaꝫ non ppter iuſtitiã tuã dñs deus tuus dabit tibi ter	לְמֵימְרִית קְתָגְמָא דְקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְתִידַע אֲרֵי לָא
דְּכַר נָשָׂה רָגַז	ram bonã hanc vt possideas eam: quia tu es populus	בְּזַכְוָתָךְ יְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ יָת אַרְעָא טָבְתָא הָדָא לְמֵירְתָהּ אֲרֵי עַם קְשֵׁי קְדָל אַתְּ׃
דְּבַר אָתָא סָרַב	dure ceruicis. Memento ne obliuiſcaris quõ ad ira cundiã pnouocaſti dñm deuꝫ tuũ in deſerto: a die quo	אִידְכַר לָא תְּנַשֵּׁי יָת דְּאַרְגַּזְתָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּמַדְבְּרָא לְטַן יוֹמָא דְנַפְקְתָּא
יְהוָה נָסַךְ נָסָךְ	egreſſus es de terra egypti donec venitis vſq; ad locũ illum rebelles fuiſtis coram dño. Et in oreb pnouo caſtis ad iracundiã dominũ: τ fuit ira a facie dñi con	מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא הָדֵין מְסָרְבִין הֲוֵיתוּן קֳדָם יְיָ וּבְחוֹרֵב
יוֹם רַבַּע	tra vos vt conſumerẽt vos : quando aſcendi in mon tem vt acciperem duas tabulas lapideas tabulas pa cti quoꝫ pepigit dñs vobiſcũ: τ manſi in monte qua	אַרְגַּזְתּוּן קֳדָם יְיָ וְרָגַז מִן קֳדָם יְיָ בְּכוֹן לְשֵׁיצָאָה יַתְכוֹן׃ בְּמִסְקִי לְטוּרָא לְמִיסַב
שָׁתָה	dragĩta diebus τ quadragĩta noctibus : panẽ non comedi: τ aquã non bibi: τ dedit dñs mihi duas tabu las lapideas ſcriptas digito dei: τ ſuper eas iuxta oĩa	לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא דִּגְזַר יְהוָה עִמָּכוֹן וְיָתֵיבִית בְּטוּרָא אַרְבְּעִין וְאַרְבְּעִין
צָבַע	verba quæ locutus eſt dominus vobiſcum de medio ignis in die congregationis. ooooooooooooo	לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכָלִית וּמַיָּא לָא שְׁתִיתִי וְיָהַב יְיָ לְיָ יָת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּתִיבִין
		בְּאֶצְבְּעָא דַּיְיָ וְעֲלֵיהוֹן כְּכָל פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל יְהוָה עִמְּכוֹן מִגּוֹ אִישָׁתָא בְּיוֹמָא
		דְּקָהָלָא׃

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. lx.	Pritiua heb.
τ factũ ẽ p quadraginta dies τ p quadra	[a]Cumq; transissent [n]qua	[a]וַיְהִי [b]מִקֵּץ [n]אַרְבָּעִים [c]יוֹם [d]וְאַרְבָּעִים			
χὰι ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν χὰι διὰ τεσσα=	draginta [r]dies [s] & totidẽ	[e]לַיְלָה [f]נָתַן [g] יְהוָה [h] אֵלַי [i] אֶת [k] שְׁנֵי			
ginta noctes dedit mihi dñs duas tabulas	[s]noctes: [n]dedit [r]mihi [b]do	[l]לֻחֹת [m]הָאֲבָנִים [b]לֻחוֹת [o]הַבְּרִית: [p]וַיֹּאמֶר			
ῥάκοντα νυκτῶν ἔδωκέ μοι κύριος τὰς δύο πλάκας	minus [r]duas [s]tabulas [n]lapideas: [b]tabu	[q]יְהוָה [n]אֵלַי [n]קוּם [r]רֵד [p]מַהֵר [q]מִזֶּה [s] כִּי			
lapideas tabulas fœderis: τ dixit dñs ad	las [r]fœderis. [k]dixitq; [n]mihi." Surge & [o]descẽ	[t]שִׁחֵת [u]עַמְּךָ [k]אֲשֶׁר [r]הוֹצֵאתָ [t]מִמִּצְרָיִם			
τὰς λιθίνας πλάκας διαθήκης, χὰι εἶπε κύριος πρός	de [q]hinc [p]cito [r]quia [r]popu	[u]סָרוּ [p]מַהֵר [p]מִן [v]הַדֶּרֶךְ [p]אֲשֶׁר [w]צִוִּיתִם			
me: surge descende cito hinc: qñ dixit	lus tuus" quem [x]eduxisti	[x]עָשׂוּ [y]לָהֶם [z]מַסֵּכָה: [a]וַיֹּאמֶר [b] יְהוָה			
με, ἀνάστηθι κατάβηθι τοτάχος ἐντεῦθεν, ὅτι ἀνόμη= Lxx.	[r]de egypto [c]deseruerunt [a]velociter	[c]אֵלַי [d]לֵאמֹר [e]רָאִיתִי [f] אֶת [g]הָעָם			
σε λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. πα= Gnd.	[c]viam [p]quã [c]demõstrasti	[h]הַזֶּה [i]וְהִנֵּה [g]עַם [k] קְשֵׁה [l] עֹרֶף			
gressi sũt cito de via: quã præcepisti illis:	eis. [c]fecerũtq; [r]sibi [b]con=	[m] הוּא: [n]הֶרֶף [o]מִמֶּנִּי [p] וְאַשְׁמִידֵם			
ρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς,	flatile. Rursumq; [s]ait [t]do	[q] וְאֶמְחֶה [r] אֶת [s] שְׁמָם [t] מִתַּחַת			
fecerũt sibi cõflatile. τ ait dñs ad	mínus [s]ad me. [n]Cerno	[u] הַשָּׁמָיִם [v] וְאֶעֱשֶׂה [b] אוֹתְךָ [w] לְגוֹי			
ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα. χὰι εἶπε κύριος πρός	q [o] populus [c]hunc [c]dure [n]ceruicis	[x] עָצוּם [y] וְרַב [z] מִמֶּנּוּ: [a] וְאֵכְּנֵן [b] וְאֵרְדָה"			
me: dicẽs: locut [p]sũ ad te semel τ bis: di=	[q] fit. [r]Dimitte [n]me [s]vt cõ=	[c] מִן [d]הָהָר [e]וְהָהָר [f]בָּעֵר [g] בָּאֵשׁ [h] וּשְׁנֵי			
με, λέγων, λελάληκα πρός σε ἅπαξ χὰι δίς, λέ= C	teram eum: [b]& deleam [n]nomen eius	[i] לוּחֹת [k]הַבְּרִית [l]עַל [m]שְׁתֵּי [n] יָדָי: [o]וְאֵרֶא			
cens: vidi ppũm hunc: τ ecce ppũs dure	[c]de sub [c]celo: [s]& constituam [b] te	[p] וְהִנֵּה [q]חֲטָאתֶם [r] לַיהוָה [s] אֱלֹהֵיכֶם			
γων, ἑώρακα τὸν λαὸν τοῦτον, χὰι ἰδοὺ λαὸς σκλῆρο	[t]super gentem que" [c]hac [t]maior & [b]fortior	[t] עֲשִׂיתֶם [u] לָכֶם [v]עֵגֶל [w] מַסֵּכָה [x] סָרְתֶּם			
ceruicis est: dimitte me vt cõteram illos: τ	fit. [s]Cumq; [c]de [s]monte [r]ardẽte [c]de=	[y] מַהֵר [z]מִן [a]הַדֶּרֶךְ [b]אֲשֶׁר [c] צִוִּיתִם [d] יְהוָה			
τραχηλός ἐστιν, ἔασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, χὰι	fcenderem:" & duas [c]tabulas [s]fœderis [n]vtraq;	[e] אֵתְכֶם: [f]וָאֶתְפֹּשׂ [g] בִּשְׁתֵּי [h] הַלֻּחֹת			
delebã nomẽ eorũ de sub cε=	tenerem [b]manu: [c]vidisse	[i]וָאַשְׁלִכֵם [k] מֵעַל [l] שְׁתֵּי [m] יָדָי [n]וָאֲשַׁבְּרֵם			
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑπὸ κάτωθεν τοῦ οὐρα	q [c] peccasse vos [s]domio	[o] לְעֵינֵיכֶם: [p]וָאֶתְנַפַּל [q] לִפְנֵי [r]יְהוָה [s] כָּרִאשֹׁנָה [t] אַרְבָּעִים			
lo: τ faciã te in gẽtẽ magnã τ fortẽ τ	[s]deo vestro: &	[u] יוֹם [v]וְאַרְבָּעִים [w] לַיְלָה [x] לֶחֶם [y] לֹא			
νοῦ, χὰι ποιήσω σὲ εἰς ἔθνος μέγα χὰι ἰσχυρὸν χὰι	[b]fecisse vobis [b]vitulũ [c]cõ	[z]אָכַלְתִּי [a]וּמַיִם [b]לֹא [c] שָׁתִיתִי [d] עַל [e]כָּל			
multã magis ῆ hec. τ reuersus descendi	flatile ac [m]deseruisse	[f]חַטַּאתְכֶם [g]אֲשֶׁר [h]חֲטָאתֶם [i] לַעֲשׂוֹת			
πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο. χὰι ἐπιστρέψας κατέβην	[n]velociter [r]viã eius [q]quã	[j]הָרַע [k] בְּעֵינֵי [l] יְהוָה [m] לְהַכְעִיסוֹ: [n] כִּי			
de mõte: τ mõs ardebat igne: τ duæ	[r]vobis [r]ostenderat:	[o]יָגֹרְתִי [p]מִפְּנֵי [q]הָאַף [r] וְהַחֵמָה [s] אֲשֶׁר			

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
וַיְהָוָה מְסַוֵּף אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן וְהַב יְרִיד לִי יָת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא	Et factũ est post quadraginta dies τ quadraginta no	[a] קוּם
וַאֲמַר יְיָ לִי קוּם חוֹת בְּדֵירַע מֵרָבָא אֲרֵי חֲבִיל עַמָּךְ דְּאַפֵּיקְתָּא מִמִּצְרַיִם סְטוֹ בְּפַרְעֵי	ctes dedit dñs mihi duas tabulas lapideas: tabulas	[b] נְתַת [c] בַּפֶּךָ [d] סְטֵה
מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּידְתִּינוּן עֲבַדוּ לְהוֹן צַלְמָא: וַאֲמַר יְיָ לִי לְמֵימָר גְּלֵי קֳדָמַי יָת עַמָּא	fœderis, et dixit dñs ad me. Surge descẽde cito hinc:	[e] נַחַתִּי [f] אֶמַר [g] נָלָה
הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁי קְדָל הוּא: אַנַח בְּעוֹתָךְ מִן קֳדָמַי וְאֵישֵׁי יְצִינוּן וְאֶמְחֵי יָת שְׁמְהוֹן	quia corruptus est populus tuus quẽ eduxisti de egy=	[h] קְשֵׁה [i] יַעַן [k] בָּעָה
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא וְאֶעְבֵּיד יָתָךְ לְעַם תַּקִּיף וְסַגִּי מִנְּהוֹן: וְאִתְפְּנֵיתִי וּנְחֵתִית מִן טוּרָא יְיָ	pto. recesserũt cito de via quã præcepisti eis: fecerunt	[l] רְאֵה [m] אָנֹכִי
וְטוּרָא בָּעַר בְּאִישַׁתָּא וְתַרְתֵּין לוּחֵי קְיָמָא עַל תַּרְתֵּין יְדָי: וְחָזֵית וְהָא חַבְתוּן קֳדָם	sibi conflatile. Et ait dñs ad me dicens. Vidi est cor	[n] פָּנָה [o] קוּם
יְיָ אֱלָהֲכוֹן עֲבַדְתּוּן לְכוֹן עֵיגֶל מַתְּבָא סְטִיתוּן בְּפִרְעֵי מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּידְ יְיָ יָתְכוֹן: וְאַתְחֵית	me populus hic: τ ecce populus dure ceruicis est. di=	[p] נֵרְדָה [q] חֲזֵה [r] חוֹב [s] נָתַךְ
בְּתַרְתֵּין לוּחַיָּא וּרְמֵיתִנּוּן מֵעַל תַּרְתֵּין יְדָי וְתַבַּרְתִּינוּן לְעֵינֵיכוֹן: וְאִשְׁתַּחֵית קֳדָם יְיָ	mitte deprecationẽ tuam a cõspectu meo vt cõsumam	[t] סָטָה [u] רָמָה [v] שָׁחָה
כְּדֵ֫ קְדָמַיְתָא אַרְבְּעִין יְמָמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכָלִית וּמַיָּא לָא שְׁתֵיתִ עַל כָּל	eos: τ delebo nomen eorũ de sub celis: τ faciam te in	[w] רַבַּע [x] שָׁחָה [y] חוֹב
חוֹבַתְכוֹן דְּחַבְתּוּן לְמֶעְבַּד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי: אֲרֵי דְחֵילִית מִן קְדָם	populũ fortiorẽ τ maiorem his. Et diuerti τ descendi	[z] עָבַד [a] רָגַז [b] יְחֹם
רוּגְזָא וְחֵימְתָא ⁂⁂⁂

Pagnin. Tex. Heb. Deut. Caſt.

"קָצַף יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֹתָכֶם		
"וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהִוא:	שָׁמַע	
"וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד	אָנַף	
לְהַשְׁמִידוֹ וָאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן	פָּלַל	
בָּעֵת הַהִוא: "וְאֶת חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר		
עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֵגֶל לְקַחְתִּי וְאֶשְׂרֹף	עָשָׂה שָׂרַף	
"אֹתוֹ בָּאֵשׁ וְאֶכֹּת אֹתוֹ טָחוֹן הֵיטֵב	כָּתַת טָחַן יָטַב	
עַד אֲשֶׁר דַּק לְעַפָּר וָאַשְׁלֵךְ	דָּקַק שָׁלַךְ	
אֶת עֲפָרוֹ אֶל הַנַּחַל "הַיֹּרֵד "מִן		
הָהָר: וּבְתַבְעֵרָה וּבְמַסָּה וּבְקִבְרֹת		
"הַתַּאֲוָה מְקַצְּפִים "הְיִיתֶם אֶת	קָצַף "הָיָה	
יְהוָה: וּבְשָׁלַח יְהוָה אֶתְכֶם מִקָּדֵשׁ		
בַּרְנֵעַ לֵאמֹר עֲלוּ "וּרְשׁוּ אֶת	עָלָה "יָרַשׁ	
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי "לָכֶם	נָתַן	
"וַתַּמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם	"מָרָה "פֶּה	
וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם "לוֹ וְלֹא	אָמַן	
שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ "מְרִים הְיִיתֶם	קוֹל "מָרָה	
עִם יְהוָה מִיּוֹם דַּעְתִּי אֶתְכֶם:	יָדַע	
"וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְהוָה אֵת "אַרְבָּעִים	"נָפַל "פָּנָה "רַבָּע	
"הַיּוֹם וְאֵת אַרְבָּעִים הַלָּיְלָה		
אֲשֶׁר "הִתְנַפַּלְתִּי כִּי "אָמַר		
יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם:	שָׁמַד	
"וָאֶתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה "וָאֹמַר אֲדֹנָי	"פָּלַל	
יְהוִה אַל תַּשְׁחֵת עַמְּךָ	"שָׁחַת	
"וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר "פָּדִיתָ "גָּדַלְתָּ בְּכֹחֲךָ אֲשֶׁר	"פָּדָה	
הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה:	"יָצָא	
זְכֹר לְעַבָּדֶיךָ לְאַבְרָהָם		
אֲשֶׁר הִתְנַפַּלְתָּ כִּי "אָמַר		
יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם:	שָׁמַד	
"וָאֶתְנַפַּל אֶל יְהוָה "וָאֹמַר אֲדֹנָי	"פָּלַל	
יְהוִה אַל תַּשְׁחֵת עַמְּךָ	"שָׁחַת	
"וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר "פָּדִיתָ "גָּדַלְתָּ בְּכֹחֲךָ אֲשֶׁר	"פָּדָה	
הוֹצֵאתָ "מִמִּצְרַיִם בְּיָד "חֲזָקָה:	"יָצָא	
זְכֹר "לְעַבָּדֶיךָ "לְאַבְרָהָם		

Trãſla. B. Hiero.

Paduerſũ vos" concitatus: qd delere vos voluit. "Et exaudiuit me dñs etiã hac vice. "Aduerſum aaron quoq; vehementer iratus voluit eũ conterere: & pro illo ſimiliter deprecatus ſum. "Peccatũ vestrũ quod feceratis. i. vitulũ: arripiens: igne combuſſi: & in frustra comminuens omnino quoq; in pulverem redigens proieci in torrentem. qui de monte deſcendit. In incẽdio quoq; & in tentatione & in ſepulchris concupiſcẽtie prouocaſtis dñm. & qñ miſit vos de cades barne dicens. Aſcendite & poſſidete terrã quã dedi vobis: & contemptuſtis imperium dñi dei veſtri: & non credidiſtis ei. neq; vocẽ eius audire voluiſtis: ſed fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi. Et iacui coram domino quadraginta diebus ac noctibus quibus eum ſupplicer deprecabar: ne deleret vos vt fuerat comminatus: & orans dixi. Domine deus ne diſperdas populum tuum & hereditatem tuã quã redemiſti in magnitudine tua: quos eduxiſti de egypto in manu forti. Recordare ſeruorũ tuo rũ abraã

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina

irritatus ẽ dñs ptra vos vt deleret ὠργίσθη κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκουσε κύριός μου καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐπὶ ἀαρὼν ἐθυμώθη κύριος σφόδρα τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν· καὶ ηὐξάμην καὶ περὶ ἀαρὼν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· καὶ τὴν ἁμαρτίαν ὑμῶν ἣν ἐποιήσατε τὸ μόσχον ἔλαβον, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν πυρί, καὶ κατέκοψα αὐτὸν καὶ κατέλασα σφόδρα ἕως οὗ ἐλέπτυνε λεπτόν, καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ κονιορτός: καὶ ἔρριψα τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρουν τὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ ὄρους. καὶ ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ καὶ ἐν τοῖς μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας παροξύναντες ἦτε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν· καὶ ὅτε ἐξαπέστειλε κύριος ὑμᾶς ἐκ καδὴς βαρνή, λέγων, ἀνάβητε καὶ κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἣν δίδωμι ὑμῖν· καὶ ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπειθοῦντες ἦτε τὰ πρὸς κύριον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγνώσθη ὑμῖν· καὶ ἐδεήθην ἔναντι κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καθὼς προσεπέσατε· εἶπε γὰρ κύριος ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ προσηυξάμην πρὸς τὸν θεόν, καὶ εἶπα, κύριε κύριε, μὴ διαφθείρῃς τὸν λαόν σου καὶ τὴν κληρονομίαν σου, ἣν ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύι σου τῇ μεγάλῃ, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. μνήσθητι τῶν δούλων σου ἀβραάμ

Pagnin. chal.

צָלָא	
שְׁצָא צָלָא	
רְגַד שׁוּף	
רָמָה	
שָׁאל רָגַז	
אֲמַר נְסַק חֲסַן	
סְרַב הָוָה	
שְׁטַח רָבַע	
שְׁצָא תְּבַל חֲסַן	
נְפַק דְּכַר	

Interp. chal.

iratus erat dñs cõtra vos vt cõſumeret vos. Et ſuſcepit dñs oratione meam etiã in tpe illo. contra aaron quoq; fuit ira a facie dñi vt diſperderet eum. Et orauit etiam pro aaron in illo tpe: & peccatũ veſtrũ qđ feciſtis. i. vitulũ tulit & cõbuſſit eum igni: & cõminuit eum in pulvere vehemẽter donec fuit cõminutũ in pulueré: & proiecit pulueré eius in torrentẽ qui deſcendit de mõte. Et in incendio quoq; & in tentatione & in ſepulchris cõcupiſcentiã irritaſtis dñm, et qñ miſit vos dñs de cades barne dicens. Aſcendite & poſſidete terrã quam dedi vobis: rebelles fuiſtis verbo dñi dei veſtri: & nõ credidiſtis et neq; obediſtis verbo eius, rebelles fuiſtis coram dño a die quo cognouit vos. Et proſtratus ſum coram dño quadraginta diebus & quadraginta noctibus quibus proſtratus ſum, quoniã dixerat dñs vt conſumeret vos. Et orauit coram domino: & dixi. Domine deus ne diſſipes populum tuum & hereditatem tuam quam redemiſti in fortitudine tua: quem eduxiſti de egypto in manu forti. Recordare ſeruorum tuorum abrahã

Trãſla. Chal.

וּתְנַן וְיָי עֲלֵיכוֹן לְשֵׁיצָאָה יָתְכוֹן וְקַבֵּיל יְהוָה צְלוֹתִי אַף בְּזִמְנָא הַהִיא: וְעַל אַהֲרֹן הֲוָה רָגַז מִן קֳדָם יְיָי לְחַדָּא לְשֵׁיצָיוּתֵיהּ וְצַלֵּיתִי אַף עַל אַהֲרֹן בְּעִידָנָא הַהִוא: וְיָת חוֹבַתְכוֹן דַּעֲבַדְתּוּן יָת עֶגְלָא נְסֵיבִית וְאוֹקֵידִת יָתֵיהּ בְּנוּרָא וְשַׁפִּית יָתֵיהּ דַּשׁוּ מָדֵינָא וְאוֹת עַד דְּהֲוָה דַקִּיק לְעַפְרָא וְרָמִית יָת עַפְרֵיהּ לְנַחְלָא דְּנַחֵת מִן טוּרָא: וּבְדִלְקִתָּא וּבְנִסְיָתָא וּבְקִבְרֵי דְּמִשְׁאֲלֵי סַרְנִזִין הֲוִיתוּן קֳדָם יְיָי וּכְדֵין יְיָי יְתַנּוֹן מֵרְקָם גְּזֵרָה לְמֵימַר סָקוּ וְאַחְסִינוּ יָת אַרְעָא דְּיָהֲבִית לְכוֹן וְסַרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרָא דַּיְיָי אֱלָהֲכוֹן וְלָא הֵימַנְתּוּן לֵיהּ וְלָא קַבִּילְתּוּן לְמֵימְרֵיהּ: מְסָרְנִין הֲוִיתוּן קֳדָם יְיָי מִיּוֹמָא דְּיִדַּעְתִּיכוֹן: וְאִשְׁתַּטַּחִית קֳדָם יְיָי יָת אַרְבְּעִין יוֹמִין וְיָת אַרְבְּעִין לֵילְיָן דְּאִשְׁתַּטַּחִית אֲמַר וְיָי לְשֵׁיצָאָה יָתְכוֹן: וְצַלֵּיתִי קֳדָם יְיָי וַאֲמָרִית יְיָי אֱלָהִים לָא תְּחַבֵּל עַמָּךְ וְאַחְסָנְתָּךְ דְּפָרַקְתָּ בְּתוּקְפָּךְ דְּאַפֵּקְתָּא מִמִּצְרַיִם בִּידָא תַּקִּיפָא: אַדְכַּר לְעַבְדָּךְ לְאַבְרָהָם ‡‡‡‡

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Deut. Ca. x.	Pritiua heb.
τ ιsaac τ iacob fernoꝝ tuoꝝ: qb⁹ iu=	ᵛisaac᾽ & iacob. ᵘNe ᵇaspi	לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב ׀ אַל ׀ תֵּפֶן ׀ אֶל ׀ קְשִׁי	ᵇפְּנֵה ᵏקְשֵׁה
χὰι Ἰσαὰκ χὰι Ἰακὼβ τῶν θεραπόντων σου, ὃις ὤμο	cias ᵇduriciam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	׀ עַם ׀ הַזֶּה ׀ וְאֶל ׀ רִשְׁעוֹ ׀ וְאֶל	
rasti p telꝑm: ne aſpicias in duri=	ᶜpopuli ᶠhuius ᵍ& ʰimpie	׀ חַטָּאתוֹ: ׀פֶּן ׀ יֹאמְרוּ ׀ הָאָרֶץ ׀ אֲשֶׁר	ᵏחַטָּאת
σας κατὰ σεαυτοῦ, μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν σκλη	tatem ⁱatq ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	הוֹצֵאתָנוּ ׀ מִשָּׁם ׀ מִבְּלִי ׀ יְכֹלֶת	
ciem ppſi huiꝰ: τ in impietates	ʰpctũm: ⁱne forte ᵐdicãt	יְהוָה ׀ לַהֲבִיאָם ׀ אֶל ׀ הָאָרֶץ ׀ אֲשֶׁר	ᵐבּוֹא
ῥότητα τοῦ λαοῦ τούτου, χὰὶ εἰ τὰ ἀσεβήματα	ᵏde qua ˡeduxiſti nos:	דִּבֶּר ׀ לָהֶם ׀ וּמִשִּׁנְאָתוֹ ׀ אוֹתָם	ᵏאֵת
coꝝ: τ in peccata coꝝ: ne forte di	ᵐnon ⁿpoterat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	הוֹצִיאָם ׀ לַהֲמִתָם ׀ בַּמִּדְבָּר: ׀ וְהֵם	ᵏיָצָא ᵐמוּת ˡדִּבֶּר
αὐτῶν, χὰὶ ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, μὴ ποτε εἴ	cant habitantes ẽrã vnde eduxiſti nos	עַמְּךָ ׀ וְנַחֲלָתְךָ ׀ אֲשֶׁר ׀ הוֹצֵאתָ	
πωσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς	πωσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς	בְּכֹחֲךָ ׀ הַגָּדֹל ׀ וּבִזְרֹעֲךָ ׀ הַנְּטוּיָה:	ⁿנָטָה ᵒזְרוֹעַ
illinc: dicentes: qz nõ poterat ꝑſus itro=	illinc: dicentes: qz nõ poterat ꝑſus itro=	בָּעֵת ׀ הַהִוא ׀ אָמַר	Cap. x.
ἐκεῖθεν, λέγοντες, ὅτι ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσα	ducere eos in ẽrã: quã dixit eis: τ qz	יְהוָה ׀ אֵלַי ׀ פְּסָל ׀ לְךָ ׀ שְׁנֵי ׀ לֻחֹת	ᵖשָׁנָה
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν εἶπεν αὐτοῖς, χὰὶ ὅτι ἀ	oderat ꝑſus eos: eduxit illos vt interfi	אֲבָנִים ׀ כָּרִאשֹׁנִים ׀׀ וַעֲלֵה ׀׀ אֵלַי	
ποκτεῖναι κύριον αὐτοὺς, ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖ	ceret in deſerto. τ hi ꝑſe tuus τ hereditas	הָהָרָה ׀ וְעָשִׂיתָ ׀ לְךָ ׀ אֲרוֹן ׀ עֵץ:	ᵖעָשָׂה ᵍאָרוֹן
ναι ἐν τῇ ἐρήμῳ· χὰὶ οὗτοι λαός σου χὰὶ κληρονομία	tua: qꝫ eduxiſti de ẽra egypti in fortitudine tua	וְאֶכְתֹּב ׀ עַל ׀ הַלֻּחֹת ׀ אֶת ׀ הַדְּבָרִים	ʳכָּתַב ˢלוּחַ
tua: qꝫ eduxiſti de ẽra egypti in fortitudine tua	σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ	אֲשֶׁר ׀ הָיוּ עַל ׀ הַלֻּחֹת ׀ הָרִאשֹׁנִים	ᵗהָיָה
magna τ in brachio tuo excelſo,	μεγάλῃ χὰὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. Ca. 10	אֲשֶׁר ׀ שִׁבַּרְתָּ ׀ וְשַׂכְתָּם ׀ בָּאָרוֹן:	ᵘשׂוּם
A Exo. 34.8.	Ca. 10	וַאֲעַשׂ ׀ אֲרוֹן ׀׀ עֲצֵי ׀׀ שִׁטִּים ׀ וָאֶפְס�ל	ᵛעָשָׂה ׀׀ עֵצִים ׀ פָּסַל
Ιτὴ illo tẽpore dixit ꝺñs ad me: dola tibi	Ca. 10	שְׁנֵי ׀ לֻחֹת ׀ אֲבָנִים ׀ כָּרִאשֹׁנִים	ᵖשְׁנָה
ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπε κς πρός με, λάξευσαι σεαυ	In illo tẽpore dixit ꝺñs ad me: dola tibi	וְאֶעֱלֶה ׀ אֵלַי ׀׀ הָהָרָה ׀ וְעָשִׂיתָ ׀ לְךָ ׀ אֲרוֹן ׀ עֵץ:	ʳעָלָה ᵗכָּתַב
σαι σεαυ duas tabulas lapideas ſicut primas: τ aſcen=	duas tabulas lapideas ſicut primas: τ aſcen=	וְאֶכְתֹּב ׀ עַל ׀ הַלֻּחֹת ׀ אֶת ׀ הַדְּבָרִים	ʳכָּתַב ˢלוּחַ
τῷ δύο πλάκας λιθίνας ὥσπερ τὰς πρώτας, χὰὶ ἀνάβη	de ad me in mõte: τ facies tibi arcã	אֲשֶׁר ׀ הָיוּ עַל ׀ הַלֻּחֹת ׀ הָרִאשֹׁנִים	ᵗהָיָה
θι πρός με εἰς τὸ ὄρος, χὰὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν	ligneã: τ scribã ſup tabulas verba:	אֲשֶׁר ׀ שִׁבַּרְתָּ ׀ וְשַׂכְתָּם ׀ בָּאָרוֹן:	ᵘשׂוּם
ξυλίνην, χὰὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα,	ξυλίνην, χὰὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα,	וַאֲעַשׂ ׀ אֲרוֹן ׀׀ עֲצֵי ׀׀ שִׁטִּים ׀ וָאֶפְס�ל	ᵛעָשָׂה ׀׀ עֵצִים ׀ פָּסַל
ἃ ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας,	ὅσα ἦν ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς πρώταις, ἃς συνέτριψας,	שְׁנֵי ׀ לֻחֹת ׀ אֲבָנִים ׀ כָּרִאשֹׁנִים	ᵖשְׁנָה
τ pones eas in arcã. τ feci ar	τ pones eas in arcã. τ feci ar	וְאֶעֱלֶה ׀ אֵלַי ׀׀ הָהָרָה ׀ וְשָׁנֵי ׀ הַלֻּחֹת ׀ בְּיָדִי:	ʳעָלָה
χὰὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτόν. χὰὶ ἐποίησα κι	cam de ligno incorruptibili ⁱꝺ: τ volaui duas	וַיִּכְתֹּב ׀ עַל ׀ הַלֻּחֹת ׀ כַּמִּכְתָּב	ʳכָּתַב
βωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, χὰὶ ἐλάξευσα τὰς δύο	tabulas lapideas: ſicut prime: τ aſcendi in	הָרִאשׁוֹן ׀ אֵת ׀ עֲשֶׂרֶת ׀ הַדְּבָרִים	
tabulas lapideas: ſicut prime: τ aſcendi in	πλάκας τὰς λιθίνας, ὥσπερ αἱ πρῶται, χὰὶ ἀνέβην εἰς	אֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ׀ יְהוָה ׀׀ אֲלֵיכֶם ׀׀ בָּהָר	
mõtẽ τ due tabule in duab⁹ manib⁹	mõtẽ τ due tabule in duab⁹ manib⁹	מִתּוֹךְ ׀ הָאֵשׁ ׀ בְּיוֹם ׀ הַקָּהָל ׀ וַיִּתְּנֵם	ⁿנָתַן
τὸ ὄρος, χὰὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσί	meis: τ ſcripſit ſup tabulas ſcm ſcripturã	יְהוָה ׀׀ אֵלָי: ׀ וָאֵפֶן ׀ וָאֵרֵד ׀ מִן ׀ הָהָר	ᵏפָּנָה ᵗיָרַד ᵘשׂוּם
μου, χὰὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν	μου, χὰὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν	וָאָשִׂם ׀ אֶת ׀ הַלֻּחֹת ׀ בָּאָרוֹן ׀ אֲשֶׁר	
πρώτην τοὺς δέκα λόγους, οὓς ἐλάλησε κς πρὸς ὑ	ꝓmã decẽ verba: q̃ locut⁹ ẽ ꝺñs ad	עָשִׂיתִי ׀ וַיִּהְיוּ שָׁם ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ צִוַּנִי ׀׀ יְהוָה:	ᵍעָשָׂה ᵗהָיָה ᵘצוה
vos ⁱ mõte de medio ignis in die cõgrega	μᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ τῆς συνα γω	וּבְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ נָסְעוּ ׀ מִבְּאֵרוֹת ׀ בְּנֵי	
γῆς. χὰὶ ἔδωκεν αὐτὰς κς ἐμοί. χὰὶ ἐπιστρέψας κατέ	tionis. τ dedit eas ꝺñs mihi. τ reuerſus deſcẽ=		
B Deu. 10 d.	βην ἐκ τοῦ ὄρους, χὰὶ ἔβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κι	di de monte: τ poſui tabulas in ar	
	βωτόν, ἣν ἐποίησα· χὰὶ ἦσαν ἐκεῖ, καθὰ ἐνετείλατό	cã: quã feceꝝ. τ fuerũt ibi: ſicut ꝑcepit	
	μοι κύριος χὰὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ Βηρὼθ υἱῶν	mihi ꝺñs. τ filij iſrael pfecti ſũt de beroth filioꝝ	

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָא תִתְבְּנִי לְקַשְׁיוּת עַמָּא הָדֵין וּלְחוֹבֵיהוֹן וְלַחֲטָאֵיהוֹן וּדְיֵיל מֵאֱלָהֵיהוֹן	Iſaac τ Iacob: ne aſpicias duriciã populi huiꝰ τ impie	פָּנָה ׀ קָשָׁה ׀ אָמַר
דְּיֵירֵי אַרְעָא דְּאַפֵּקְתָּנָא מִתַּמָּן מְדִילִית רוּכְלָא קֳדָם יְיָ לְאַעֲלוּתְהוֹן לְאַרְעָא דְּמַלֵּיל	tatẽ eoꝝ τ petã eoꝝ. ne forte dicant habitatores terre	דּוּר ׀ יְכֹל ׀ עוֹל
לְהוֹן וּדְסַנֵּי יַתְהוֹן אַפֵּיקִינוּן לְקָטָלוּתְהוֹן בְּמַדְבְּרָא וְאִינּוּן עַמָּךְ וְאַחְסַנְתָּךְ דְּאַפֵּקְתָּא	de qua eduxiſti nos: eo q̃ nõ erat poteſtas coram ꝺño	שָׁנָא ׀ נָבַק ׀׀ דְּבַר
בְּתֻקְפָּךְ רַבָּא וּבִדְרָעָךְ מְרַמְמָא: Ca. x. בְּעִדָּנָא הַהוּא אֲמַר יְיָ לְיָ גְּסַל	vt introduceret eos in terraꝫ quã locutus eſt eis τ qz	רַנַּן ׀ רָמַם
לָךְ תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְסַק לְקֳדָמַי לְטוּרָא וְתַעְבֵּד לָךְ אֲרוֹנָא דְּאָעָא וְאֶכְתּוֹב	oderat illos: eduxit eos vt occideret eos in deſerto.	נָסַק ׀ עָנַד ׀ כָּתַב
עַל לוּחַיָּא יַת פִּתְגָמַיָּא דַּהֲווֹ עַל לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דְּתַבַּרְתְּ וְתִשַׁוֵּינוּן בַּאֲרוֹנָא: וְעַבַדִית	Et ipſi ſunt ppłs tuus τ hereditas tua: quos eduxiſti	יְהוָה ׀ עָוֶה
אֲרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁטִּין וּפְסֵלִית תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְסַלֵּיקֵת לְטוּרָא וְתְרֵין	in ẋtute tuã magna τ in brachio tuo excelſo. Ca. 10.	שׁוּט ׀ סָלַק
לוּחַיָּא בִּידִי: וּכְתַבְנָא עַל לוּחַיָּא כִּכְתָבָא קַדְמָאָה יַת עֲשַׂרְתָּא פִּתְגָמִין דְּמַלֵּיל יְיָ עִמְּכוֹן בְּטוּרָא	In illo tpe illo dixit ꝺñs ad me. Dola tibi duas tabu=	פָּנָה ׀ עָוָה
מִגּוֹ אִישַׁתָּא בְּיוֹמָא דְּקָהָלָא וְיְהַבִינוּן יְיָ לְיָ: וְאֶתְפַּנֵּיתִי וּנְחֵתִית מִן טוּרָא וְשַׁוֵּיתִי יַת	las lapideas ſicut priores: τ aſcẽde ad me in mon	נָוָה
לוּחַיָּא בַּאֲרוֹנָא דַּעֲבָדִית וַהֲווֹ תַמָּן כְּמָא דְּפַקְּדָנִי יְיָ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְטַלוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי	tem: τ facies tibi arcam ligneã: et ſcribã ſup tabulas	
	verba q̃ erant ſup tabulas priores quas cõfregiſti: et	
	pones eas in arca, et feci arcam de ligno ſetim: τ do	
	laui duas tabulas lapideas ſic priores: τ aſcendi in	
	monte: τ duas tabulas lapideas hẽbaz in mãu mea.	
	Et ſcripſit in tabulis iurta ſcripturã priorẽ decẽ ver=	
	ba q̃ locutus eſt ꝺñs vobiſcũ in mõte de medio ignis	
	in die cõgregationis: τ dedit eas ꝺñs mihi. et reuer=	
	ſus ſum τ deſcendi de monte: τ poſui tabulas in arca	
	quaz feci: τ fuerũt ibi: ſicut precepit mihi ꝺominus.	
	Et filij iſrael profecti ſunt de beroth filiorum ꝏꝏꝏ	

Pritiua heb. Ter. Heb. Deut. Ca. x.

° תעקן ׳ מוסרה ״ שם ״ מת ׳ אהרן ״ מות
׳ויקבר ׳ שם ׳ ויכהן ׳ אלעזר ׳ בנו ׳ קבר ׳ כהן
׳ תחתיו׃ משם ׳ נסעו ״ הגדגדה ׳ ומן
״ הגדגדה ׳ יטבתה ״ ארץ ״ נחלי ״ מים׃
׳ בעת ״ ההוא ׳ הבדיל ׳ יהוה ׳ את ׳ בדל
״ שבט ׳ הלוי ׳ לשאת ׳ את ״ ארון ׳ נשא
׳ ברית ׳ יהוה ׳ לעמד ׳ לפני ׳ יהוה ׳ ברת ׳ פנה
״ לשרתו ׳ ולברך ׳ בשמו ״ עד ׳ היום
״ הזה׃ על כן ׳ לא ׳ היה ׳ ללוי ׳ חלק ׳ ונחלה
״ עם ״ אחיו ׳ יהוה ׳ הוא ״ נחלתו
׳ כאשר ׳ דבר ״ יהוה ׳ אלהיך ׳ לו׃
׳ ואנכי ׳ עמדתי ׳ בהר ״ כימים ׳ יום
׳ הראשנים ״ ארבעים ״ יום ״ רבע
׳ וארבעים ׳ לילה ׳ וישמע ׳ יהוה ״ אלי ׳ שמע
׳ גם ״ בפעם ״ ההוא ׳ לא ׳ אבה ׳ יהוה
׳ השחיתך׃ ׳ ויאמר ״ יהוה ׳ אלי ׳ שחת ״ אמר
׳ קום ׳ לך ׳ למסע ׳ לפני ׳ העם ׳ ויבאו ׳ ילך ׳ נסע ׳ בוא
״ וירשו ״ את ׳ הארץ ״ אשר ״ נשבעתי ״ ירש ״ שבע
׳ לאבתם ״ לתת ׳ להם ״׃ ועתה ״ יי ״ נתן
׳ ישראל ׳ מה ׳ יהוה ״ אלהיך ״ שאל
״ מעמך ״ כי ״ אם ׳ ליראה ״ את ׳ יהוה
׳ אלהיך ׳ ללכת ״ בכל ״ דרכיו ״ ולאהבה ״ ילך
״ אתו ״ ולעבד ״ את ׳ יהוה ״ אלהיך
׳ בכל ״ לבבך ובכל ׳ נפשך׃ ״ לשמר ״ את
׳ מצות ׳ יהוה ״ ואת ׳ חקתיו ׳ אשר ׳ צוה ׳ חקק
״ אנכי ״ מצוך ״ היום ׳ לטוב ׳ לך׃ ״ הן ״ צוה
״ ליהוה ״ אלהיך ״ השמים ״ ושמי

Trãsla. B. Hiero.

ᵃiachan ᵗin mosera. ᵘvbi
ᵛaaron ᵗmortuus ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛ & sepultus ē. ᵗ p quo ᵇsa
cerdotio functus ē ᶜ elea
zar ᵇ filius eius. ᵗ Inde ᵍve
nerunt ᵇ in gadgad: ᵗ de
quo loco ꝑfecti castra=
metati sunt ᵗ in iethaba=
tha in ᵐ terra ᵒ aq̃rū atq;
ᵘ torrētiū. ᵍ Eo ᵇ tpe ᵗ sepa
rauit ᵘ tribum ᵏ leui ᵗ vt por
taret ᵘ arcam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ federis ᶜ domini. & ᵒ sta=
ret ᶜ coram ᶜ eo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ in miſterio: ᵇ ac bñdice
ret ᵗ in noie illius ᵏ vſq; in
ᵐ ᵐ pñtē ᵗ diē. ᵘ Q̃nāobrē
ᵖ nō ᵍ habuit ᵗ leui ᵘ ptē ᵗ ne
q; poſſeſſionē ᵘ cū ᵛ frib⁹
ſuis. quia ᵗ ipſe ᵛ dñs ᵘ poſ=
ſeſſio eius eſt ᵇ ſicut ᶜ pro=
miſit ᶜ ei ᵒ dñs ᶜ deus tuus.
ᵍ Ego autem ᵇ ſteti ᵗ i mō=
te ᵏ ſicut ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ prius ᵐ quadragita ᵘ die
bus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ ac ᵖ noctibus. ᵍ exaudi=
uitq; ᵖ me ᶜ dominus ꝯꝯꝯ
ᶜ etiam ᶜ hac ᵘ vice: & ᵇ te p
dere ᵛ nolui. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ Dixitq; ᵖ mihi. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ Vade & precede ᵇ popu
lum ᵗ vt ingrediatur ꝯꝯꝯ
ᵐ & poſſideat ᵒ terram
ᵖ quam ᵍ iurauí ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ patribus eorum ᵒ vt tra
derem ᶜ eis. ᵘ Et nunc ꝯꝯ
ᵗ iſrael ᵛ quid ᵈ dominus
ᵃ deus tuus ᵇ petit ꝯꝯꝯꝯ
ᶜ a te: ᵒ niſi ᶠ vt timeas ᵏ do
minum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ deū tuū: & ᵏ ambules ᵗ in
ᵐ viis eius ᵘ & diligas ꝯꝯꝯ
ᵒ eum: ᶠ ac ſeruias ᵗ domi
no ᵘ deo tuo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ in toto ᵘ corde tuo ᵛ & in
tota ᵗ aia tua: ᵗ cuſtodias
q; ᵇ mandata ᶜ domini ᵖ &
ᶜ cerimonias eius ᵛ quas
ᵍ ego ᵗ hodie ᵇ precipio ti=
bi: ᵏ vt bene ſit ᵗ tibi. ᵐ En
ᵘ domini ᵒ dei tui ᵖ celum
eſt: ᵍ & celum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

iachan in moſera. illic mortuus ē aarō: τ ſepultꝰ ē
ἰακὰμ μοσερά. ἐκεῖ ἀπέθανεν ἀαρών, καὶ ἐτάφη
illic. τ ſacerdotio fluct⁹ ē eleazar filius eiꝰ pro eo.
ἐκεῖ. καὶ ἱεράτευσεν ἐλεάζαρ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
illinc pfecti ſunt in gadgad. τ de gadgad: ad
ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς γαδγάδ. καὶ ἀπὸ γαδγάδ, εἰς
iethabatha: terrā: vbi torrētes aquaꝝ. in illo
ἰεθεβαθά, γῆν, οὗ χείμαρροι ὑδάτων. ἐν ἐκείνῳ τῷ
tpe ſeparauit dñs tribū leui: vt portaret
καιρῷ διέστειλε κύριος τὴν φυλὴν τὴν λευί, αἴρειν
arcā federis dñi: vt ſtaret co
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, παρεστάναι ἐναν
rā dño: vt miniſtraret. τ pcaretur in no=
τι κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνό
mine eius vſq; in diē hanc. pp hoc
ματι αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. διὰ τοῦτο
nō erit leuitis ps τ poſſeſſio ſup
οὐκ ἔσται τοῖς λευίταις μερὶς καὶ κλῆρος παρὰ
frēs ſuos. dñs ipe poſſeſſio ei=
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν. κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐ=
ius: ſicut dixit ei dñs deus vf. τ ego
τοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. κἀγὼ
ſteti in mōte quadragita diebꝰ τ qua
ἔστην ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσα
dragita noctibus: τ exaudiuit me dñs: τ in
ράκοντα νύκτας, καὶ ἐπήκουσέ μου κύριος, καὶ ἐν
tpe illo nō voluit dñs perdere vos.
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οὐκ ἠθέλησε κὺ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.
τ dixit dñs ad me: vade pcede co
καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βάδιζε ἄπαρον ἔναν
rā pp̄o hoc: τ ingrediātur τ
τι τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ εἰσπορευέσθωσαν καὶ
poſſideāt terrā: quā iurauí pa
κληρονομήσωσαν τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πα=
tribus eoꝝ vt uarē eis. τ nūc iſrael
τράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. καὶ νῦν ἰσραὴλ
qd dñs deus tuus petit a te: niſi
τί κύριος ὁ θεός σου αἰτεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ
vt timeas dñm deū tuū: vt ambules in
φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν
oibus viis eius: τ diligas eū:
πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ἀγαπᾶν αὐ=
τ ſeruias dño deo tuo ex to
τόν, καὶ λατρεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐξ ὅ=
to corde tuo τ ex tota ania
λης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
tua: vt cuſtodias mādata dñi dei
σου, φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ
tui: τ iuſtificatiões eius: q̃cūq; ego p
σου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐν=
cipio tibi hodie: vt bñ tibi ſit. en do
τέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα εὖ σοι ᾖ. ἰδοὺ κυ=
mini dei tui celi τ celi
ρίου τοῦ θεοῦ σου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τ οῦ

Pritiua chal.

ᵒ מוסרה ׳ קברו
ᵍ פרש
ᵇ נתל ׳ קום ׳ חסן ״ נתן
״ הוה ׳ קום
ᵖ רבע ׳ יום ׳ צלא
ᵉ נתל ׳ עול
״ קום ׳ נתן ׳ דחל
׳ ירה ״ רחם ׳ פלח
׳ נטר ׳ בקד
׳ יטב

Interp. chal.

iachan in moſera: vbi mortuus eſt aaron τ ſepultus
eſt ibi: τ miniſtrauit eleazar filius eius pro eo. Inde
profecti ſunt in gadgad: et de gadgad in iatabatha
in terrā in qua fluunt torrētes aquarū. in tēpore illo
separauit dñs tribum leui vt portaret arcam federis
dñi: τ vt ſtaret coꝝ dño vt miniſtraret et: τ vt benedi
ceret in nomine eius vſq; in diem hanc. Propterea
nō habuit leui partē τ hereditatē cuꝝ fratribus ſuis:
quia dona que dedit ei dñs ipſa ſunt hereditas eius
ſicut locutus eſt ei dñs deus tuus. Et ego ſteti in mon
te ſicut diebus prioribus quadraginta diebus τ qua=
draginta noctibus. Et ſuſcepit dñs oratione meā etiā
hac vice: τ noluit dñs diſpdere te. τ dixit dñs ad me.
Surge vade vt proficiſcaris coram populo: vt ingre=
diantur τ poſſideant terrā quā iurauit patribus ſuis
vt traderē eis. Et nunc iſrael quid dñs deus tuus que
rit a te: niſi vt timeas dominū deuꝝ tuū τ vt ambules
in omnibus viis que recte ſunt coram eo: τ vt diligas
eum: vt ſeruias coram dño deo tuo in toto corde tuo
et in tota ania tua: τ vt cuſtodias precepta domini τ
mandata eius que ego precipio tibi hodie: vt bene
ſit tibi. Ecce domini dei tui ſunt celi τ celi ꝯꝯꝯꝯ

Transla. Chal.

יַעֲקָן לְמוֹסֵרָה תַּמָּן מִית אַהֲרֹן וְאִתְקְבַר תַּמָּן וְשַׁמֵּשׁ אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ תְּחוֹתּוֹהִי׃ מִתַּמָּן
נְטַל לְגִדְגֻד וּמִן גִּדְגֻד לְיָטְבַת אַרְעָא נַגְדָא נַחְלִין לְמַיִן וְאִתְעֲדָא בְּהַהִיא אַפְרִישׁ יְיָ יָת
שִׁבְטָא דְּלֵוִי לְמֵיסַק יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַּייָ לְמִיקָם קֳדָם יְיָ לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ וּלְבָרָכָא בִּשְׁמֵיהּ
עַד יוֹמָא הָדֵין׃ עַל כֵּן לָא הֲוָה לְלֵוִי חוּלָק וְאַחְסָנָא עִם אֲחוֹהִי מַתְּנַן דְּיָהֲבִ לֵיהּ יְיָ
אֱלָהָךְ הוּא מֵימְרֵיהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לֵיהּ׃ וַאֲנָא קָאִים בְּטוּרָא כְּיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי
אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתִי אַף בְּזִמְנָא הַדָּא לָא אָבָה יְיָ
לְחַבָּלוּתָךְ׃ וַאֲמַר יְיָ לִי קוּם אֵיזֵל קֳדָם עַמָּא וְיֵיעֲלוּן וְיֵרְתּוּן יָת אַרְעָא דִּי
קַיֵּימִית לַאֲבָהָתְהוֹן לְמִיתַּן לְהוֹן וּכְעַן יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלָהָךְ תָּבַע מִינָּךְ אֱלָהֵן לְמִדְחַל
יְיָ אֱלָהָךְ לְמֵיהַךְ בְּכָל אוֹרְחָן דְּתִתְקְנֵן קֳדָמוֹהִי וּלְמִירְחַם יָתֵיהּ וּלְמִפְלַח קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ בְּכָל לִיבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ וְלִמְטַר יָת פִּקּוּדַיָּא דַּייָ וְיָת קְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ
יוֹמָא דֵּין דְּיוֹטַב לָךְ הָא דַּייָ אֱלָהָךְ שְׁמַיָּא וּשְׁמֵי ◂◂◂

celi terra & oia q̃cũq; fũt in ea: verũtñ
οὐρανοῦ, ἡ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, πλὴν τοὺς
pfes nr̃os elegit dñs ad amandũ eos:
πατέρας ἡμῶν προείλατο κύριος ἀγαπᾶν αὐτούς,
& elegit semen eoꝝ post eos:
καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτούς, ὑμᾶς,
pter oẽs gẽtes sicũ die hanc. &
παρὰ πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. καὶ
circũcidetis durticé cordis vr̃i: & cerui
περιτεμεῖσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, καὶ τὸν τρά
cem vr̃az nõ indurabitis vltra. nã dñs de⁹ ve
χηλον ὑμῶν οὐ σκληρευεῖτε ἔτι· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑ
ster: hic deus deoꝝ & dñs dñoꝝ: deus
μῶν, οὗτος θεὸς τῶν θεῶν, καὶ κύριος τῶν κυρίων, ὁ θεὸς
magnus & potens & terribilis: qui nõ admirat̃ per
ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ φοβερός, ὅσις οὐ θαυμάζει πρό
sonã neq; accipit mun⁹: faciens iudiciũ adue
σωπον οὐδὲ μὴ λάβῃ δῶρον, ὁ ποιῶν κρίσιν πρόση
ne & pupillo & vidue: & amat pegri=
λυτω καὶ ὀρφανῷ καὶ χήρᾳ, καὶ ἀγαπᾷ τὸν πρόσηλυ
nũ vt det illi panẽ & vestem. & amabitis
τον δοῦναι αὐτῷ ἄρτον καὶ ἱμάτιον· καὶ ἀγαπήσε
pegrinũ: aduene.n. fuistis in tra egypti.
τε τὸν πρόσηλυτον, πρόσηλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῇ Αἰγύπτου
dñm deũ tuũ timebis: & illi soli seruies:
B.6.c. κὺν τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις,
& ad eũ adhęrebis: & in nõie eius
καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
iurabis. ipe laus tua: & ipe de⁹ tu⁹: qui
ὀμῇ. αὐτὸς καύχημά σου, καὶ αὐτὸς θεός σου, ὅσις
fecit tibi magnalia & gloriosa hec: q̃
ἐποίησέ σοι τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἔνδοξα ταῦτα, ἃ
Beh. viderũt oculi tui. in septuaginta aiab⁹
46.a. εἶδοι οἱ ὀφθαλμοί σου· ἐν ἑβδομήκοντα ψυχαῖς
descenderũt pres tui in egyptũ: nũc ait
κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς Αἴγυπτον, νῦν δὲ
fecit te dñs deus tuus sicut astra
ἐποίησέ σε κύριος ὁ θεός σου ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ
celi multitudine.
οὐρανοῦ τῷ πλήθει. Ca.ii.

A Θ Diliges dñm deũ tuũ: & custodies
καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ φυλάξεις
custodias ei⁹ & iustificatiões eius:
τὰ φυλάγματα αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ,
& mandata eius & iudicia ei⁹ oĩ:
καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ πά
bus diebꝰ. & cognoscetis hodie: q̃ nõ
σας τὰς ἡμέρας· καὶ γνώσεσθε σήμερον, ὅτι οὐχὶ τὰ
filiis vr̃is: deliq; nõ cognouerũt neq; viderũt disci=
παιδία ὑμῶν, ὅσοι οὐκ οἴδασιν οὐδὲ ἑόρακαν τὴν παι
plinã dñi dei tui: & magnalia eius: &
δίαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ τὰ μεγάλα αὐτοῦ, καὶ τὴν
manũ robustã & brachiũ excelsũ: &
χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, καὶ

Latina heb.	Ter.Heb. Deut. Ca.xi.
	הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ:
	רַק בַּאֲבֹתֶיךָ חָשַׁק יְהוָה לֶאֱהָבָה
אֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם	אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם
בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה:	בָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה:
וּמַלְתֶּם אֶת עָרְלַת לְבַבְכֶם	וּמַלְתֶּם אֶת עָרְלַת לְבַבְכֶם
וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד כִּי יְהוָה	וְעָרְפְּכֶם לֹא תַקְשׁוּ עוֹד כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים	אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים
וַאדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר	וַאדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר
וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים	וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים
וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם	וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם
וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֵת לוֹ לֶחֶם	וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֵת לוֹ לֶחֶם
וְשִׂמְלָה: וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים	וְשִׂמְלָה: וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר כִּי גֵרִים
הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: אֶת יְהוָה	הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: אֶת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ	אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ
תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: הוּא תְהִלָּתְךָ	תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ: הוּא תְהִלָּתְךָ
וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת	וְהוּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּךָ אֶת
הַגְּדֹלֹת וְאֶת הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר	הַגְּדֹלֹת וְאֶת הַנּוֹרָאֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
רָאוּ עֵינֶיךָ: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ	רָאוּ עֵינֶיךָ: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ
אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה	אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:	אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:
וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	
וְשָׁמַרְתָּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְחֻקֹּתָיו	Ca.xi.
וּמִצְוֹתָיו כָּל הַיָּמִים:	
וְיָדַעְתֶּם הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת בְּנֵיכֶם	
אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת	
מוּסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת גָּדְלוֹ אֶת	
יָדוֹ הַחֲזָקָה וּזְרֹעוֹ הַנְּטוּיָה: וְאֶת	

Trãsla.Chal.

שְׁמַיָּא אַרְעָא וְכָל דְּבָהּ: לְחוֹד בַּאֲבָהָתָךְ צְבִי יְהוָה לְמֵרְחַם יָתְהוֹן וְאִתְרְעִי בְּבָנַיְהוֹן
בָּתְרֵיהוֹן בְּכוֹן מִכָּל עַמְמַיָּא כְּיוֹמָא הָדֵין: וְתַעְדוֹן יָת סָבָּשׁוּת לְבָבְכוֹן וְקַדָּלוֹן לָא תְּקַשּׁוֹן
עוֹד: אֲרֵי יְיָ אֱלָהְכוֹן הוּא אֱלָהּ אֱלָהִין וּמָרֵי מַלְכִין אֱלָהָא רַבָּא גִּבָּרָא וְדָחֲלָא
דְּלֵית כַּדְמֵיהּ מְיַסַּב אַפִּין וְאַף לָא לְכַבְלָא שׁוֹחְדָא: עָבֵיד דִּין יְתָמִין וְאַרְמַלָּא וְרָחֵם
גִּיּוֹרָא לְמִיתַּן לֵיהּ מָזוֹן וּכְסוּ: וְתִרְחְמוּן יָת גִּיּוֹרָא אֲרֵי דַיָּרִין הֲוִיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם:
יָת יְיָ אֱלָהָךְ תִּדְחַל וּקְדָמוֹהִי תִּפְלַח וְלֵדַחֲיֵהּ תִּתְקָרֵב וּבִשְׁמֵיהּ תְּקַיֵּם: הוּא
תּוּשְׁבָּחְתָּךְ וְהוּא אֱלָהָךְ דַּעֲבַד עִמָּךְ יָת רַבְרְבָתָא וְיָת חֲסִינְתָּא הָאִלֵּין דַּחֲזָאָה עֵינָךְ:
בְּשַׁבְעִין נַפְשָׁן נְחַתוּ אֲבָהָתָךְ לְמִצְרַיִם וּכְעַן שַׁוִּיךְ יְיָ אֱלָהָךְ כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְסַגֵּי:

Ca.xi.

וְתֵירְחֵם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וְתִטַּר מֵטְרַת מֵימְרֵיהּ וּקְיָמוֹהִי וְדִינוֹהִי
וּפִקּוּדוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא: וְתִידְעוּן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי לָא יָת בְּנֵיכוֹן דְּלָא יְדָעוּ וּדְלָא חֲזוֹ יָת
אוּלְפָּנָא דַּייָ אֱלָהְכוֹן יָת רְבוּתֵיהּ יָת יְדֵיהּ תַּקִּיפָא וּדְרָעֵיהּ מְרָמְמָא: וְיָת

Interp.chal.

celoꝝ terra & oia que in ea sunt: attamen patres tuos
elegit dñs vt diligeret eos: & elegit filios eoꝝ post eos
fdelt vos de cunctis populis sicut in die hac. Et nusc
retis insipientiã cordis vestri: & cerulcem vestrã non
indurabitis amplius. qñ dñs deus vester ipse est de⁹
deoꝝ & dñs regum: deus magnus fortis & terribilis:
in cuius cõspectu non est acceptio personaꝝ: nec reci
pit munera: facit iudiciũ pupillo & vidue: & miserc=
tur peregrini vt det ei victũ & vestitũ. Et diligetis pe
regrinũ: qñ habitatores fuistis in terra egypti. Do=
minũ deum tuũ timebis: & coĩ eo seruies: & timori
eius adherebis: & in nomine eius iurabis. Ipse est
laus tua: & ipse est deus tuus. qui fecit tecũ magnalia
& terribilia hec que viderũt oculi tui. In septuagint
aiabus descenderũt pres tui in egyptũ: & nũc posuit
te dñs deus tuus sicut stellas celi in multitudinem.

Diligesitaq; dominũ deum tuum: & cu= Ca.xi.
stodies custodiam verbi eius & pacta eius & iu=
dicia eius & precepta eius oibus diebꝰ. Et scietis ho
die que nõ cognouerũt filii vestri neq; viderũt doctri
nam dñi dei vestri & magnitudinẽ eius & manus eius
fortem & brachium eius excelsum: et

Latina chal.

צְבִי רַחֵם רָעָה
עֵדָה קָשָׁה רָבַב
נָסַב יָתֵם גּוּר
נָתַן זוּן כְּסָה
דּוּר רָוָה דָּחַל
פָּלַח קָרַב קוּם
שָׁבָה רָבַב חָסַן
שָׁוָה סָנָא רָחַם
נָטוּר אָמַר קוּם
דִּין יָדַע חָזָה
רָבַב רָמַם

Vetus heb. Tex. Heb. Deut. Ca. xi.

"אתתיו ואת מעשיו אשר עשה "את עשה
בתוך מצרים לפרעה מלך מצרים
ולכל ארצו ואשר עשה לחיל
מצרים לסוסיו ולרכבו אשר
הציף את מי ים סוף על פניהם צוף פנה
ברדפם אחריכם ויאבדם יהוה אבד
עד היום הזה ואשר עשה לכם
במדבר עד באכם עד המקום הזה דבר כוא קום
ואשר עשה לדתן ולאבירם בני
אליאב בן ראובן אשר פצתה פצה
הארץ את פיה ותבלע את בלע
בתיהם ואת אהליהם ואת כל בית
היקום אשר ברגליהם בקרב כל קום
ישראל כי עיניכם הראת את ראה
כל מעשה יהוה הגדל אשר עשה עשה
ושמרתם את כל המצוה אשר צוה
אנכי מצוך היום למען תחזקו חזק
ובאתם וירשתם את הארץ בוא
אשר אתם עברים שמה נתן
לרשתה וימים תאריכו ימים ירש אבד יום
על האדמה אשר נשבע יהוה שבע
לאבתיכם לתת להם ולזרעם נתן
ארץ זבת חלב ודבש כי הארץ
אשר אתה בא שמה לרשתה ירש
לא כארץ מצרים הוא אשר
יצאתם משם אשר תזרע את זרע
זרעך והשקית ברגלך כגן הירק שקה

Vetus chal. Interp. chal.

אות figna eius & opera eiꝰ que fecit in medio egypti pha-
שרא נגף raoni regi egypti & vniuerſe terre eius: & quod fecit
רדף אבד דבר exercitui egyptioꝝ & equis eoꝝ & curribus eoꝝ qui
אתא mundare fecit aquas maris rubri ſup faciē eoꝝ
בית שכן cuꝝ perſequerētur vos: & perdidit eos dñs vſq; in diē
חרב נטר hanc: & quod fecit vobis in deſerto donec ventretis
פקד עול vſq; ad locuꝝ hunc: & quod fecit dathan & abirā filijs
ירת ארך קום eliab filij ruben: quādo aperuit terra os ſuū & deglu-
נתן ירת tiuit eos & homines domus eoꝝ & tabernacula eoꝝ:
זרע שקה et vniuerſam ſubſtantiaꝫ que erat cum eis in medio
totius iſrael. Quoniā oculi veſtri vident oia opera
dñi magna que fecit. Et cuſtodietis oia pzecepta que
ego pzecipio vobis hodie: vt cōfortemini & ingredia
mini & poſſideatis terraꝫ ad quā vos ingredimini vt
poſſideatis eam: & vt prolongentur dies veſtri ſuper
terrā pro qua iurauit dñs patribus veſtris: vt trade-
ret eis terram lacte & melle manantē. Quoniā terra
ad quā tu ingredieris vt poſſideas eam: non eſt ſicut
terra egypti vnde egreſſi eſtis: in qua ſeminabas ſe-
mē tuū & irrigabas illaꝫ pede tuo ſicut hortū oleris.

Trāſla. B. Hiero.

"ſigna & opa que fecit
in medio egypti "pha-
raōi regi egypti
& vniuerſe terre eius:
omniq; exercitui
egyptiorum & equis
& curribus: quomodo
operuerint eos aque
maris "rubri: cū
cū vos pſequerentur:
& deleuerit eos dñs
"vſq; in presentem diē:
vobiſq; que fecerit
in ſolitudine donec ve
niretis ad hunc locum:
& dathan atq; abiron
"filiis
eliab qui fuit filius ru
ben: quos aperto
ore ſuo terra abſorbu
it cum
domibus & tabernacu
lis & vniuerſa
ſubſtantia eorum: quā
habebant in medio
iſrael." Oculi vī
runt
omnia opera dñi ma-
gna que fecit:
vt cuſtodiatis vniuerſa
mandata illius: que
ego hodie precipio vo
bis:
& poſſitis introire &
poſſidere terram ad
quā ingredimini:
multoq; in ea
tempore:
quā iurauit dñs patri-
bus veſtris & ſemi
ni eorum
lacte & melle manan-
tem. Terra enim ad
quam ingredieris poſ
ſidendam:
non eſt ſicut terra
de qua exiſti: vbi ſa-
cto
ſemine in hortorū mo
rē aque ducūtur irrigue

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

ſigna eius & prodigia eius: & quę fe
τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτ, ὅσα ἐποί
cit in medio egypti pharaōi regi egypti
ησεν ἐν μέσῳ αἰγύπτου φαραὼ βασιλεῖ αἰγύπτου
& vniuerſe terre eius: & quę fecit exer
& vniuerſe terre eius: & ἃς ἐποίησε exer
citui egyptioꝝ: currus eoꝝ & eq-
citui egyptioꝝ: & ἃς ἐποίησε τῇ δυνάμ
uitatiꝰ eoꝝ quō inſudauit aqua maris
μει τῶν αἰγυπτίων, τὰ ἅρματα αὐτῶν καὶ τὴν ἵπ
tatiꝰ eoꝝ quō inſudauit aqua maris
ταυ αὐτῶν ὡς ἐπέκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τῆς
rubri in facie eoꝝ pſequentibus ip
ἐρυθρᾶς ἐπὶ πρόσωπου αὐτῶν καταδιωκόντων αὐ-
ſis & ex tergo vſq; & deleuit eos
τοὺς ἐκ τῶν ὀπίσω ὑμῶν· καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς
dñs vſq; ad hodiernū diē. & ἃς ἐποίησε
κύριος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ ὅσα ἐποίησεν
vobis in deſto donec ventretis in locū hūc.
ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον.
& ἃς ἐποίησε dathā & abirō filijs eli
& ἃς ἐποίησε δαθὰν καὶ τῷ ἀβιρὼν υἱοῖς ἐλι
ab filij rubē. quos aperiēs terra os ſuū
ἀβ υἱοῦ ῥουβήμ. οὓς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς
abſorbuit eos: & domos eoꝝ & ταβ.
κατέπιεν αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τὰς
tabernacula eoꝝ: & vniuerſā ſubſtātiā q̄ eū
σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ'
illis in medio totius iſrael. qm̄ oculi
αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς ἰσραήλ· ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ
vī viderūt oīa opa dñi magna:
ὑμῶν ἑώρων πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὰ μεγάλα,
ἃς ἐποίησεν ἡμῖν σήμερον· καὶ φυλάξεσθε πάν-
& cuſtodietis vniuerſa pcepta eius: & ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑ-
σας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑ-
bis hodie: vt viuatis & multiplicemini & vt
μῖν σήμερον, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε καὶ
intretis & poſſideatis terrā: ad q̄ vos
εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς
tranſitis iordanē illuc vt poſſideatis illā:
διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν,
vt lōgeuī filiis ſup terā: q̄ iurauit dñs
ἵνα μακροημερεύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος
pribus vris dare illis: & ſe
τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς, καὶ τῷ σπέρ-
mini eoꝝ poſt eos: terā manātē lacte & mel
ματι αὐτῶν μετ' αὐτούς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέ
le. eſt enī terra ad q̄ tu ingrederis illuc poſſidēdā
λι. ἔστι γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι
illā: nō ſicut terra egypti eſt: vñ egre
αὐτήν, οὐχ ὡσεὶ ἡ γῆ αἰγύπτου ἐστίν, ὅθεν ἐκπο-
diminī illuc: q̄ſi ſeminauerit ſemē & ir
ρεύεσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπείρωσι τὸν σπόρον, καὶ πο
rigāt pedibus: ſicut hortū oleris.
τίζωσι τοῖς ποσίν, ὡσεὶ κῆπον λαχάνων.

Trāſla. Chal.

אָתְוָתֵיהּ וְיָת עוֹבָדוֹהִי דַּעֲבַד בְּגַו מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וּלְכָל אַרְעֵיהּ: וְדַעֲבַד
לְשַׁעֲרַת מְצָרָאֵי לְסוּסְוָתְהוֹן וְלִרְתִיכֵיהוֹן דְּאַטִּיף יָת מֵי יַמָּא דְסוּף עַל אַפֵּיהוֹן כַּד
שָׁתְרִין בַּתְרֵיכוֹן וְאוֹבֵידִינוּן יְיָ עַד יוֹמָא הָדֵין: וְדַעֲבַד לְכוֹן בְּמֵדְבְּרָא עַד מֵיתֵיכוֹן
עַד אַתְרָא הָדֵין: וְדַעֲבַד לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בַּר רְאוּבֵן דְּפַתְחַת אַרְעָא יָת פּוּמַהָא
וּבְלָעַתְנוּן וְיָת אֱנָשׁ בָּתֵיהוֹן וְיָת מַשְׁכְּנֵיהוֹן וְיָת כָּל יְקוּמָא דְּעִמְּהוֹן בְּגַו כָּל יִשְׂרָאֵל:
אֲרֵי עֵינֵיכוֹן חָזָאן יָת כָּל עוֹבָדַיָּא רַבְּרְבַיָּא דִּי עֲבַד: וְתִטְּרוּן יָת כָּל תַּרְכְּקְתָּא דְּאֲנָא
מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין בְּדִיל דְּתִתְקַפוּן וְתֵיעֲלוּן וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא דְּאַתּוּן עֲבְרִין תַּמָּן
לְמֵרְתָהּ: וּבְדִיל דְּתְאָרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן לְמִיתַּן לְהוֹן וְלִבְנֵיהוֹן
אַרְעָא עַבְדָא חֲלַב וּדְבָשׁ: אֲרֵי אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ לָא כְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם
הִיא דְּנְפַקְתּוּן מִתַּמָּן דְּתִזְרַע יָת זַרְעָךְ וּתְשַׁקֵּי יָת בִּרְנָלָךְ כְּגִנַּת יַרְקָא: ◆◆◆◆◆◆◆

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

ut fra in ꝙ ingrederis illuc ad possidẽdã eam:
ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν,
fra mõtuosa ⁊ cãpestris: ex pluuia celi bi-
γῆ ὀρινὴ καὶ πεδινή, ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πί-
bet aquã. terra: quã dñs deus tu⁹ visitat il-
νεται ὕδωρ· γῆ, ἣν κύριος ὁ θεός σου ἐπισκοπεῖται αὐ-
la semper: oculi dñi dei tui
τὴν διαπαντός, οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου
in ipa a principio anni ⁊ vsq; ad fi-
ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως τῆς συν-
nem anni. si ãt audiũ audieritis ꝺa
τελείας ἐνιαυτοῦ. ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας
Infra. 10, 13. pcepta ei⁹: q̃cũq; ego precipio tibi ho
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή-
die: vt diligas dñm
μερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, καὶ λατρεύειν
deũ tuũ: ⁊ seruias
ei ex toto corde tuo ⁊ ex tota
αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
tua: ⁊ dabit pluuiã tre tue ad tẽpus
χῆς σου, καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου καθ' ὥραν
tẽporaneã ⁊ serotinã: ⁊ colliges
frumẽtũ tuũ ⁊
πρώϊμον καὶ ὄψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου καὶ
vinũ tuũ ⁊ oleũ tuũ: ⁊ dabit fenũ
τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ἔλαιόν σου, καὶ δώσει χορτάσμα
in agris tuis
tuis. ⁊ cũ
τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς σου τοῖς κτήνεσί σου· καὶ φα-
comederis ⁊ saturat⁹ fueris: cauete vobis ipis: ne dila
γὼν καὶ ἐμπλησθείς, πρόσεχετε ἑαυτοῖς, μὴ πλα-
tetur cor vrm: ⁊ transgrediamini: ⁊ ferui-
τυνθῇ ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύ-
tis dijs alienis: ⁊ adoretis eos: ⁊
σητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, καὶ
irat⁹ fuerit dñs cõtra vos: ⁊ claudat ce
θυμωθεὶς ὀργισθῇ κύριος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συσχῇ τὸν οὐ-
lũ: ꝯ nõ erit pluuia. ⁊ terra nõ dabit
ρανόν, καὶ οὐκ ἔσαι ὑετός· καὶ ἡ γῆ οὐ δώσει τὸν
fructũ suũ. ⁊ pereatis velociter a
καρπὸν αὐτῆς· καὶ ἀπολεῖσθε ἐντάχει ἀπὸ τῆς
terra bona: quã dedit dñs vobis. ⁊ po-
γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκε κύριος ὑμῖν· καὶ ἐμ-
C -netis verba hec in cor ve-
βαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑ-
ẽ.6.b. strũ ⁊ in aiam vrã: ⁊ suspẽdetis ea
μῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ
in signũ in manu vra: ⁊ erit im-
εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσά-
mobile ãs oculos vros. ⁊ docebitis ea
λευτον πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ διδάξετε αὐτὰ
filios vros vt ꝓcipiãt illa sedentes in do-
τὰ τέκνα ὑμῶν λαβεῖν αὐτὰ καθημένους ἐν οἴ-
mo: ⁊ ambulãtes in via: ⁊
κῳ, καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ

Trãsla. B. Biero.

[a] sed
[b] montosa est[c] & campestris
[d] de celo expectans [e] pluuias:
[f] quã[g] dñs [h] deus tuus [i] semper [k] inuisit: &
[l] oculi illius [m] in ea sunt
[n] a principio [o] anni [p] vsq; ad [q] finem eius.
[r] Si ergo [s] obedieritis
[t] mandatis meis: [u] que [x] ego [y] hodie [z] precipio [a] vobis:
[b] vt diligatis [c] dñm [d] deũ vestrum:
[e] & seruiatis ei [f] in toto
[g] corde vestro [h] & in tota
[i] aĩa vestra: [k] dabit [l] pluuiam [m] terre vestre
[n] temporaneam [o] & serotinam: [p] vt colligatis
[q] frumentum [r] & vinum
[s] & oleum
[t] fenũ [u] ex agris [x] ad pascenda [y] iumẽta: [z] & vt ipsi
comedatis [a] & saturemĩ.
[b] Cauete [c] ne forte [d] decipiatur [e] cor vrm: [f] & recedatis a dño: [g] seruiatisq;
[h] diis [i] alijs: [k] & adoretis
[l] eos: [m] iratusq;
[n] dominus [o] claudat [p] celũ
[q] & [r] pluuie [s] nõ descendãt:
[t] nec [u] terra
[x] det [y] germẽ suũ: [z] pereatis
[a] velociter
[b] de [c] terra [d] optima: [e] quã
[f] dominus
[g] daturus est [h] vobis. [i] Ponite [k] hec [l] verba mea
[m] in [n] cordibus [o] & in [p] animis vestris: [q] & suspẽdite
[r] ea [s] pro signo [t] in [u] manibus: [x] &
[y] inter [z] oculos vestros
collocate. [a] Docete
[b] filios vestros [c] vt illa
[d] meditentur [e] quando
federis [f] in domo tua: [g] &
ambulaueris [h] in via:

Text. Heb. Deut. Ca. xi. Textua. heb.

וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעֹת
לִמְטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָיִם׃ אֶרֶץ שתה
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ
תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ תמד
מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה׃ ראשׁ
וְהָיֹה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי שמע מצוה
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל
נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם ירה מלקוש
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ
דְּגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי ירשׁ
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה שׁמר פתה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים סור
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ חוה
וְחָרָה אַף יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם עצר
וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא היה
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה נתן גול
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה טוב
נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה שום
עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ היה
לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם
אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ ישׁב הלך

Interp. chal.

Terra autẽ ad quã vos transitis vt possideatis eam: terra montũ est ⁊ camporum: de pluuia celi bibetis aquã: terra quã dñs deus tu⁹ requirit eas semp: oculi dñi dei tui sunt in ea a principio ãni vsq; ad finẽ anni. Et erit si obedietes obedieritis preceptis meis que ego precipio vobis hodie vt diligatis dñm deũ vestrũ ⁊ vt seruiatis eĩ in toto corde vestro ⁊ in tota aia vestra: dabo pluuiã terre vestre in tẽpore suo tẽporaneam ⁊ serotinã: ⁊ colliges frumentũ tuum ⁊ vinum tuum ⁊ oleum tuũ. Et dabo fenum in agro tuo iumentis tuis: ⁊ comedes ⁊ saturaberis. Cauete vobis ne forte decipiatur cor vrm ⁊ declinetis ⁊ seruatis idolis populo⁹ ⁊ adoretis ea: ⁊ trascãtur furor dñi contra vos ⁊ claudat celos ⁊ non sit pluuia: ⁊ terra non det germen suũ: ⁊ pereatis cito de terra bona quam dñs dabit vobis. Et ponetis verba mea hec in cordibus vestris ⁊ in animis vris: ⁊ ligabitis ea in signũ super manũ vestrã: ⁊ erunt quasi appendix inter oculos vros: ⁊ docebitis ea filios vros: vt loquamini in eis cũ federis in domo tua: ⁊ cũ ambulaueris in via:

Textua chal.

שְׁתָה ר אשׁ הוה
כְּפֵל בָּקָד רָתָם
הֵרַח נָתַן
כֹּנַשׁ אֹכַל שָׂבַע
סָמַר טָעָה סָנַד תָּקַף
אָחַד הָיָה נָתַן
אָבַד טוב שָׂוָה
קָטַר אוֹת כָּלַל
אֶלֶף יָתַב יָהַב

vv iiii

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Deut. Ca. xi. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

וּ֠בְשָׁכְבְּךָ֨ וּבְקוּמֶ֜ךָ וּ֠כְתַבְתָּם עַל
מְזוּזֹ֥ת בֵּיתֶ֖ךָ וּבִשְׁעָרֶֽיךָ׃ לְמַ֨עַן זוד
יִרְבּ֤וּ יְמֵיכֶם֙ וִימֵ֣י בְנֵיכֶ֔ם עַל רבה וּם
הָאֲדָמָ֗ה אֲשֶׁ֨ר נִשְׁבַּ֤ע יְהוָה֙ שבע
לַאֲבֹתֵיכֶ֔ם לָתֵ֥ת לָהֶ֖ם כִּימֵ֣י הַשָּׁמָ֑יִם נתן
עַל הָאָ֔רֶץ׃ כִּ֣י אִם שָׁמֹ֤ר תִּשְׁמְרוּן
אֶת כָּל הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּאת֮ אֲשֶׁר אָנֹכִי צוה
מְצַוֶּ֣ה אֶתְכֶם֒ לַעֲשֹׂתָ֔הּ לְאַהֲבָ֥ה עשה
אֶת יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם לָלֶ֣כֶת בְּכָל דְּרָכָ֗יו הלך
וּלְדָבְקָה בּֽוֹ׃ וְהוֹרִ֨ישׁ יְהוָ֜ה אֶת כָּל ירשׁ
הַגּוֹיִם֙ הָאֵ֣לֶּה מִלִּפְנֵיכֶ֔ם וִירִשְׁתֶּ֕ם הבה
גּוֹיִ֥ם גְּדֹלִ֛ים וַעֲצֻמִ֖ים מִכֶּ֑ם׃ כֹּ֚ל
הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶ֥ם בּ֖וֹ רגל וּם קום דָּבָר
לָכֶ֣ם יִהְיֶ֑ה מִן הַמִּדְבָּ֣ר וְהַלְּבָנ֗וֹן מִן הֵיָה דבר
הַנָּהָר֙ נְהַר פְּרָ֣ת וְעַד הַיָּ֣ם הָאַחֲר֔וֹן
יִהְיֶ֖ה גְּבֻלְכֶֽם׃ לֹא יִתְיַצֵּ֥ב אִישׁ יצב
בִּפְנֵיכֶ֑ם פַּחְדְּכֶ֤ם וּמוֹרַאֲכֶם֙ יִתֵּ֣ן נתן בְּכָל פָּנֶה יָרֵא נָתַן
הָאָ֔רֶץ אֲשֶׁ֥ר תִּדְרְכוּ־בָ֖הּ כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֥ר לָכֶֽם׃
רְאֵ֗ה אָנֹכִי֙ נֹתֵ֣ן לִפְנֵיכֶ֔ם הַיּ֑וֹם
בְּרָכָ֖ה וּקְלָלָֽה׃ אֵ֚ת הַבְּרָכָ֔ה אֲשֶׁר
תִּשְׁמְעוּ֙ אֶל מִצְוֹ֣ת יְהוָ֔ה שמע צוה
אֱלֹהֵיכֶ֖ם אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֥י מְצַוֶּ֛ה אֶתְכֶ֥ם
הַיּֽוֹם׃ וְהַקְּלָלָ֗ה אִם לֹא֙ תִּשְׁמְעוּ֙ שׁמע
אֶל מִצְוֹ֣ת יְהוָ֔ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם וְסַרְתֶּ֗ם סור
מִן הַדֶּ֙רֶךְ֙ אֲשֶׁ֣ר אָנֹכִ֣י מְצַוֶּ֣ה אֶתְכֶ֔ם
הַיּ֑וֹם לָלֶ֣כֶת אַחֲרֵ֔י אֱלֹהִ֖ים יָדַע

'& accubueris' atq; surrexeris: "scribes ea "sup 'postes' & ianuas "domus tue: vt ooooooooooooo "multiplicẽtur "dies tui '& "filiorum tuorum' in "terra," quam "iurauit "dominus ooooooooooo "patribus tuis: vt 'daret "eis' q̃ iu" celũ ooooooo "imminet' terre. "Si' eñ "custodieritis ooooooooo 'mandata' que' ego oooo ooooooooooooooooooo "precipio' vobis: "& feceritis ea "vt diligatis oo "dñm" deũ vestrum: '& ambuletis" in oibus' viis eius" adherẽtes' ei:' disperdet' dñs' omnes oooooo 'gentes" illas' añ faciem vestram: '& possidebitis eas q̃" maiores sũt' & fortiores' vobis. 'Omnis "locus "quem "calcauerit" pes vester: ooooooo "vester' erit." A' deserto "& libano & ooooooooo "flumie magno' eufrate "vsq; ad' mare' occidẽtale' erũt' termini vestri. 'Nullus' stabit ooooooo "cõtra vos." Terrorẽ vestrum" & formidinẽ' dabit" dñs' deus vester" super" oẽm' terram ooooo 'quam' calcaturi estis: 'sicut' locutus est' vobis. 'En' propono' in cõspectu vestro' hodie ooooooo 'bñdictionẽ' & maledictionem. 'bñdictionem "si' obedieritis' mãdatis "domini ooooooooooooo 'dei vestri "que' ego" hodie' precipio' vobis. ooooo 'maledictionem' si" non 'obedieritis ooooooooo 'mandatis' domini' dei vestri: 'sed recesseritis 'de" via" qua' ego' nunc "ostendo" vobis: ooooooo "& ambulaueritis' post "deos ooooooooooooooooo

accubãtes τ surgẽtes: τ scribetis illa in limitibus domus vestre τ portas vestras: vt multiplicẽtur dies vestri τ dies filiorum vestrorum: vt multiplicẽtur dies vestri τ dies filiorum vestrorum in tra: q̃ iurauit dñs patribus vestris vt daret eis: sicut dies celi super tra. τ erit standitu audieritis omnia mãdata hec: que ego precipio vobis hodie facere: vt diligatis dñm deũ vestrum: et ambuletis in oibus viis eius: τ adherere illi: τ disperdet dñs deus vester gẽtes magnas τ fortiores magis quã vos. oẽm locũ quẽ calcauerit vestigiũ pedis vestri: vobis erit a deserto τ antilibano τ a flumine magno flumine euphrate: τ vsq; ad mare occidẽtis erit termini vestri. nõ resistet vllus cõtra facie vestra: terrorẽ vestrum τ formidinẽ vestrã imponet dñs deus vester super faciẽ oĩs terre: in quã ascẽderitis sicut locutus est vobis. Ecce ego do coram vobis hodie bñdictiõez τ maledictiõez. bñdictiõez: si audieritis precepta dñi dei vestri: q̃s ego precipio vobis hodie. τ maledictiõez: si nõ audieritis precepta dñi dei vestri: τ declinaueritis a via q̃ ego precipio vobis hodie. τ ambulaueritis post deos

fol. 1. a

Pritiua. chal. | Interp. chal.

וּבְשָׁכְבְּכָ֨ וּבְקוּמָ֜ךְ וְתִכְתְּבִ֨ינוּן עַל מְזוּזָ֥ן וְתִרְעִ֖ין בֵּיתָ֑ךְ וּבְתַרְעָ֖ךְ בְּדִיל
דְּיִסְגּוֹן יוֹמָיכוֹן וְיוֹמֵי בְּנֵיכוֹן עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן לְמִתַּן לְהוֹן כְּיוֹמֵי שְׁמַיָּא
עַל אַרְעָא וְאֵרֵי אִם מְטַרְּרִין תִּטְּרוּן יָת כָּל תַּפְקִדְתָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן לְמֶעְבְּדָהּ
לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהְכוֹן וּלְמֶהַךְ בְּאָרְחָן וְתִתְקְנָן כְּדַמּוֹהִי וּלְאִתְקְרָבָא לְרַחֲלֵיהּ וְיָתֵיר יְיָ
יָת כָּל עַמְמַיָּא הָאִילֵּין מִקֳּדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּכוֹן׃ כָּל
אַתְרָא דְּתִדְרוֹךְ בַּרְסַת רַגְלְכוֹן בֵּיהּ דִּילְכוֹן יְהֵי מִן מַדְבְּרָא וּלְבָנוֹן מִן נַהֲרָא נַהֲרָא פְּרָת
וְעַד יַמָּא מַעַרְבָאָה יְהֵי תְּחוּמְכוֹן׃ לָא יִתְעַתַּד אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן דַּחֲלַתְנוֹן וְאֵימַתְכוֹן יִתֵּן
יְיָ אֱלָהָכוֹן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא דְּתִדְרְכוּן בַּהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לְכוֹן׃ חֲזֵי דַּאֲנָא יָהִיב
קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָן וּלְוָטִין׃ יָת בִּרְכָתָא דְּתִתְבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן דַּאֲנָא
מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין׃ וּלְוָטִין אִם לָא תְּקַבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן וְתִסְטוֹן מִן
אוֹרְחָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין לְמֶהַךְ בָּתַר טָעוּת

Transla. Chal.

וּבְשָׁכְבְּכָ֨ וּבְקוּמָ֜ךְ ; וְתִכְתְּבִ֨ינוּן עַל מְזוּזָ֥ן וְתִרְעִ֖ין בֵּיתָ֑ךְ וּבְתַרְעָ֖ךְ בְּדִיל
דְּיִסְגּוֹן יוֹמֵיכוֹן וְיוֹמֵי בְּנֵיכוֹן עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן לְמִתַּן לְהוֹן כְּיוֹמֵי שְׁמַיָּא
עַל אַרְעָא ; אֲרֵי אִם מְטַרְּרִין תִּטְּרוּן יָת כָּל תַּפְקִדְתָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן לְמֶעְבְּדָהּ
לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהְכוֹן וּלְמֶהַךְ בְּאָרְחָן וְתִתְקְנָן כְּדַמּוֹהִי וּלְאִתְקְרָבָא לְרַחֲלֵיהּ וְיָתֵיר יְיָ
יָת כָּל עַמְמַיָּא הָאִילֵּין מִקֳּדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּכוֹן ; כָּל
אַתְרָא דְּתִדְרוֹךְ בַּרְסַת רַגְלְכוֹן בֵּיהּ דִּילְכוֹן יְהֵי מִן מַדְבְּרָא וּלְבָנוֹן מִן נַהֲרָא נַהֲרָא פְּרָת
וְעַד יַמָּא מַעַרְבָאָה יְהֵי תְּחוּמְכוֹן ; לָא יִתְעַתַּד אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן דַּחֲלַתְנוֹן וְאֵימַתְכוֹן יִתֵּן
יְיָ אֱלָהְכוֹן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא דְּתִדְרְכוּן בַּהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לְכוֹן ; חֲזֵי דַּאֲנָא יָהִיב
קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָן וּלְוָטִין ; יָת בִּרְכָתָא דְּתִתְבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן דַּאֲנָא
מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין ; וּלְוָטִין אִם לָא תְּקַבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן וְתִסְטוֹן מִן
אוֹרְחָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין ; לְמֶהַךְ בָּתַר טָעוּת

aliꝫ: quos nõ cognouistis.τ erit cũ introduxerit te dñs deus tu⁹ in trã in quã pgis gn σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν διαβαί illuc ad possidẽdã eaz: τ habis ντες ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ δώσεις τὴν bñdictiões sup mõtẽ garizi: τ maledictiões sup mõ ἐυλογίαν ἐπ᾽ ὄρος γαριζίν, καὶ τὴν κατάραν ἐπ᾽ ὄ tẽ hebal. nõ ecce hec vltra iordanẽ ρος γεβάλ. οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τοῦ ἰορδάνου post viã occidẽtis solis in trã chananei q ha ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ χαναάν ὁ κα bitat in occidẽte ppe galgalã ppe τοικῶν ἐπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τοῦ γολγὸλ πλη quercũ excelsã. vos .n. transitis σίον τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε, iordanẽ: intrantes vt possideatis trã: τὸν ἰορδάνην, εἰσελθόντες κληρονομῆσαι τὴν γῆν, quã dñs de⁹ nr dat vobis in possessionẽ oib⁹ ἣν κύ ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς diebus. τ possidebitis eam: τ habitabi ἡμέρας. καὶ κληρονομήσετε αὐτήν, καὶ κατοική tis in ea: τ custodietis vt faciatis om σετε ἐν αὐτῇ, καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάν nia pcepta eiꝰ τ iudicia: q̃ τα τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις, ὰς ego do coram vobis hodiẽ. ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον. Ca.12.

A Θ Ec hec pcepta τ iudi καὶ ταῦτα τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρί cia q̃ obseruabitis vt faciatis in trã ματα ἃ φυλάξεσθε τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ τῆς γῆς, quã dñs de⁹ pfm — nfor — dat ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δίδωσιν vobis in possessiõẽz ciẽtis diebꝰ: dbꝰ vos ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας, ὰς ὑμεῖς vluetis sup trã. pditiõe pdetis om ζῆτε ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπωλείᾳ ἀπολεῖτε πάν nia loca in dbꝰ coluerũt illic gẽtes τας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τὰ ἔθνη deos suos: dꝫ vos possidetis τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κατακληρονομεῖτε eos sup mõtes excelsos: τ sup col αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν βι les: τ subter oẽm arborẽ frõdosã: νῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς δένδρου δασέως. τ dissipate aras eaz: τ cõ ũ.7.a. Exo. 34.b. καὶ κατασκάψατε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ συν fringite statuas eaz: τ lucos eaz τρίψατε τὰς στήλας αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐ erradicabitis τ sculpta τῶν ἐκκόψετε, καὶ τὰ γλυπτὰ

aliꝫ: quos nõ cognouistis. Et erit cũ introduxerit te dñs deus tuus in terrã ad quã tu ingrederis vt possideas eam: pones benedicẽtes sup montẽ garizim: τ male dicentes sup montẽ ebal. qui montes sunt trans iordanem post viam que vergit ad occasum solis in terra chananei qui habitat in campestribus cõtra galga lam in latere plantciet moze. Eos enim transitis iordanẽ vt possideatis terraz quã dñs deus vester dabit vobis: τ possidebitis eam τ habitabitis in ea. Et cu stodietis vt faciatis omnia mãdata τ iudicia que ego pono in conspectu vestro hodie. Ca.12.

Hec sunt mandata τ iudicia que custodietis vt fa ciatis ea in terra quã dedit tibi dñs deus patrũ tuoꝝ: vt possideas eam omnibus diebus quibus vos permanetis super terram. Perditione disperdetis omnia loca in quibus seruierũt populi quos vos pos sessuri estis idolis suis super montes excelsos τ sup colles τ sub omni ligno frondoso. et cõfringetis aras eorum: τ conteretis statuas eorum: et lucos eorum comburetis igni: τ imagines

Ter.Heb.	Deut. Ca.xii.	Diuina.heb.
אַחֲרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם׃ וְהָיָה		
כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ		בוא
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ		בוא ירש
וְנָתַתָּה אֶת הַבְּרָכָה עַל הַר גְּרִזִים		נתן
וְאֶת הַקְּלָלָה עַל הַר עֵיבָל הֲלֹא		
הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ		
מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי		בוא
הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל		
אֵלוֹנֵי מֹרֶה׃ כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת		ירש
הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ		
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם		
וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ׃		
וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים		עשה חקק
וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי		שפט
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃		פנה
אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר	Ca.xii.	
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר		עשה שמר
נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ		
לְרִשְׁתָּהּ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם		ירש יום
חַיִּים עַל הָאֲדָמָה׃ אַבֵּד תְּאַבְּדוּן		חיה
אֵת כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ		קום
שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים		
אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הֶהָרִים		
הָרָמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל		רום
עֵץ רַעֲנָן׃ וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם		זבח
וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם		יצב
תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי		שרף פסל

Transl.Chal.	Diuina chal.
עַמְמַיָּא דְּלָא יְדַעְתּוּן׃ וִיהֵי אֲרֵי יַעֲלִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא דְּאַתְּ עָלִיל לְתַמָּנָהּ לְמֵירְתַהּ		הָיָה עוֹל יָרַשׁ
וְתִתֵּן יָת מְבָרְכַיָּא עַל טוּרָא דְּגְרִיזִים וְיָת מְלָטַטַיָּא עַל טוּרָא דְּעֵיבָל הֲלָא אִינּוּן		נָתַן בָּרַךְ לָטַט
בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא אֲחוֹרֵי אוֹרַח מַעֲלַנֵי שִׁמְשָׁא בְּאַרְעָא כְּנַעֲנָאָה דְּיָתְבָא בְּמֵישְׁרָא לָקֳבֵל		עוֹל שֶׁמֶשׁ
גִּלְגָּלָא בְּסָטַר מֵישְׁרֵי מוֹרֶה׃ אֲרֵי אַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל לְמֵירַת יָת אַרְעָא		עוֹל
דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן יְהֵיב לְכוֹן וְתֵירְתוּן יָתַהּ וְתִתְּבוּן בַּהּ׃ וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל קְיָמַיָּא וְיָת		יָרַת יָתַב נָטַר
דִּינַיָּא דַּאֲנָא יְהִיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵּין׃	Ca.xij.	עָבַד קוּם דּוּן
אִלֵּין קְיָמַיָּא וְדִינַיָּא דְּתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ לְמֵירְתַהּ כָּל יוֹמַיָּא דְּאַתּוּן		נָתַן
קַיְמִין עַל אַרְעָא׃ אָבָדָא תְּאַבְּדוּן יָת כָּל אַתְרַיָּא דְּפָלְחוּ תַּמָּן עַמְמַיָּא דְּאַתּוּן וְרָתִין		קוּם
יָתְהוֹן יָת מַעֲוָתְהוֹן עַל טוּרַיָּא רָמַיָּא וְעַל רָמָתָא וְתִחוֹת כָּל אִילָן עָבוֹךְ׃ וְתִתְּרְעוּן יָת		עָשָׂה רוּם תָּרַע
אָגוֹרֵיהוֹן וְתַתְּבְּרוּן יָת קָמָתְהוֹן וַאֲשֵׁירֵיהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא וְצַלְמֵי		תָּבַר קוּם יָקַד

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אֱלֹהֵיהֶם׃ תְּנַדְּעוּן ‟ וְאִבַּדְתֶּם ‟ אֶת נָדַע		ᵗcomminuite: ᵐdiſperdite ooooooooooooooooooooo	θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρί, καὶ ἀπολεῖτε
	שְׁמָם ᵖ מִן ᵖ הַמָּקוֹם ׳ הַהוּא׃ לֹא °		ᵒnomina eorum ᵖde ᵍlocis ʳillis. ° Non ooooooooo	nomẽ eoꝝ de loco illo. nõ facietis
קוֹם ᵍ	תַּעֲשׂוּן ᵗ כֵּן ˣ לַיהוָה ׳ אֱלֹהֵיכֶם׃ ׳ כִּי		ᵗfacietis ᵘita ˣdomio ʳdeo veſtro: ʳ ſed ooooooooo	ὁ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. οὐ ποιήσετε
עָשָׂה ᵗ	אִם ᵃ אֶל ᵃ הַמָּקוֹם ᵃ אֲשֶׁר ׳ יִבְחַר ׳ יְהוָה		ᵇ ad ᵈlocũ ᵒ quẽ ᶜelegerit	ita dño deo vſo. ſed ad locũ: quẽ
בָּחַר ᶜ	אֱלֹהֵיכֶם ᵉ מִכָּל ׳ שִׁבְטֵיכֶם ᵉ לָשׂוּם		ʳdominus ooooooooooooo	οὕτω κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
	אֶת ᵐ שְׁמוֹ ᵐ שָׁם ° לְשִׁכְנוֹ ᵖ תִּדְרְשׁוּ		ᵍdeus veſter ʰ de cunctis	elegerit dñs deus vſ de cũctis tribubus vſis
דָּרַשׁ ᵖ	וּבָאתָ ׳ שָׁמָּה ׳ וְהֵבֵאתֶם ׳ שָׁמָּה ׳		ʳtribubus vr̃is: ˣ vt põat	ad cognominãdũ nomẽ ſuũ illic vt inuocetur:
נוּחַ ᵍ	ᵗ עֹלֹתֵיכֶם ˣ וְזִבְחֵיכֶם ׳ וְאֶת ׳		ᵐnomen ſuum ᵐ ibi ° &	μῶν ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπικληθῆναι,
עֲלָה ᵗ	מַעְשְׂרֹתֵיכֶם ᵒ וְאֶת ᵒ תְּרוּמַת ᶜ יֶדְכֶם	עָשַׂר ᵇ רוּם	habitet in eo: ooooooooo	καὶ ἐκζητήσετε καὶ εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ, καὶ οἴσετε
	וּנְדָרֵיכֶם ᵒ וְנִדְבֹתֵיכֶם ᵒ וּבְכֹרֹת ᵒ בְּקַרְכֶם		ᵍvenietis ᵉ & offeretis ʳ in loco illo ooooooooooo	ibi holocaustа vſa: τ ſacrificia
צֹאן ᵇ	וְצֹאנְכֶם׃ וְאָכַלְתֶּם שָׁם ׳ לִפְנֵי ᵐ יְהוָה	פָּנָה ᵐ	ᵘholocauſta ˣ & victimas veſtras ooooooooooooo	ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
	אֱלֹהֵיכֶם ° וּשְׂמַחְתֶּם ᵖ בְּכֹל ᵍ מִשְׁלַח	שָׁלַח ᵍ	ᵒdecimas ᵃ & ᵇ primitiꝑs	vſa: τ decimas vſas τ vota vſa: τ
	יֶדְכֶם ˣ אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם ˣ אֲשֶׁר ˣ בֵּרַכְךָ	בַּיִת ׳	ᶜmanuum veſtrarum oo	ὑμῶν, καὶ τὰς δεκάτας ὑμῶν καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ
	יְהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא ׳ תַּעֲשׂוּן ׳ כְּכֹל ׳ אֲשֶׁר		ᵇ & vota ᵃ atq; donaria oo	donaria vſa: τ cõfeſſiões vſas: τ primo
	אֲנַחְנוּ ׳ עֹשִׂים ׳ פֹּה ׳ הַיּוֹם ׳ אִישׁ ˣ כָּל		ᶜprimogenita ooooooooo	genita boũ vſoꝝ τ ouium vſarꝝ. τ
	הַיָּשָׁר ᵐ בְּעֵינָיו׃ כִּי ׳ לֹא ׳ בָאתֶם ᵍ עַד	בּוֹא ᵍ	ᵍboũ ᵇ & ouiũ: ᵗ & come	τόκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν. καὶ
	עַתָּה ׳ אֶל ׳ הַמְּנוּחָה ׳ וְאֶל ׳ הַנַּחֲלָה ׳ אֲשֶׁר	נוּחַ ᵗ	detis ˣ ibi ʳ ĩ cõſpectu ᵐ do	comedetis ibi coram dño deo vſo: τ lętabi
	יְהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ ᵒ נֹתֵן ׳ לָךְ ׳ וְעֲבַרְתֶּם	עָבַר ᵍ יָתַד ᵍ	mini ᵐ dei vr̃i: ° ac lętabi	φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, οὗ ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας
	אֶת ᶜ הַיַּרְדֵּן ᵍ וִישַׁבְתֶּם ᵍ בָּאָרֶץ ׳ אֲשֶׁר		mini ᵖ in cũctis ad q̃ ᵍ mi	vſas vos τ domus vſe: ſm qõ bñdixit tibi
	יְהוָה ׳ אֱלֹהֵיכֶם ᵐ מַנְחִיל ᵐ אֶתְכֶם ᵐ	נָחַל ᵐ	ſeritis ʳ manũ ᵍ vos ʳ & do	ὑμῶν ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθ' ὅτι εὐλόγησέ σε
	וְהֵנִיחַ ᵖ לָכֶם ᵖ מִכָּל ׳ אֹיְבֵיכֶם ° מִסָּבִיב	נוֹחַ ° סָנַב	mus veſtre: in ᵘ quibus	dñs deus tuus. nõ facietis iuxta oĩa q̃ nos
	וִישַׁבְתֶּם ᵉ בָּטַח ׳ וְהָיָה ׳ הַמָּקוֹם ׳ אֲשֶׁר		* bñdixerit vobis ʳ dñs	κύριος ὁ θεός σου. οὐ ποιήσετε κατὰ πάντα ἃ ἡμεῖς
	יִבְחַר ᵇ יְהוָה ׳ אֱלֹהֵיכֶם ° בּוֹ ׳ לְשַׁכֵּן		ᵍdeus vr̃. ᵃ Nõ ᵇ facietis ibi	ποιοῦμεν ὧδε σήμερον ἕκαστος τὸ ἀρεσὸν ἐναντίον
	שָׁמוֹ ᵇ שָׁם ׳ תָּבִיאוּ ׳ אֵת ׳ כָּל	כּוֹל ᵗ	ᵖq̃ nos ᵍ hic ʳ facimus ᵇ ho	ἐμοῦ. οὐ γὰρ ἥκατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυσιν
	אֲשֶׁר ᵐ אָנֹכִי ᵐ מְצַוֶּה ᵖ אֶתְכֶם ᵍ עוֹלֹתֵיכֶם	עָלָה ° צִוָּה ᵍ	die: ʳ ſinguli ooooooooooo	καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δί
	וְזִבְחֵיכֶם ׳ מַעְשְׂרֹתֵיכֶם ׳ וּתְרוּמַת		ˡquod ᵐ ſibi ˡ rectũ videꝛ	δωσιν ὑμῖν. καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κα
	יֶדְכֶם ˣ וְכֹל ׳ מִבְחַר ׳ נִדְרֵיכֶם ° אֲשֶׁר	בָּחַר ᶜ	tur. ° Neq; ᵘ enim ᵍ vſq; ʳ in	bitabitis in terra: q̃ dñs deus vſ in poſ
			pñs tps ᵛ venistis ᵒ ad ʳ re	σιν τοῦ κατοικῆσαι ὑμᾶς ἐπ' αὐτῆς, καὶ κατα
			quiem ᵘ & ˣ poſſeſſionẽ	παύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάν
			ʳquã ʳ dominus ᵘ deus vr̃	των τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε
			ᵇ daturus eſt ᶜ vobis. ° Trã	ἐπὶ ἀσφαλείας. καὶ ἔσται ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέ
			ſibitis ʳ iordanẽ ᵘ & habi	ξηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
			ᵇ tabitis ʰ in terra ʳ quam	ἐκεῖ, ἐκεῖ οἴσετε πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν
			ᵏ dominus ˡ deus veſter	hodie: holocaustа vſa: τ ſacrificia
			ᵐ daturus eſt ᵘ vobis: ooooo	σήμερον, τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
			° vt requieſcatis ᵍ a cũctis	vſa: τ decimas vſas: τ primicias
			ᵘ hoſtibus ᵉ per circuitũ:	ὑμῶν, καὶ τὰ ἐσχισμένα ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν
			ʳ & ᵘ abſq; vllo timore	manuũ vſarꝝ: τ oĩa electũ vonoꝝ vſoꝝ: q̃cũq;
			ʳ habitetis in ʳ loco ᵒ quem	χειρῶν ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα
			ᵉ elegerit ᵇ dominus ᶜ de ?	
			veſter: ᶜ vt ſit ooooooooo	
			ʳ nomen eius ᵍ in eo. ᵇ Il	
			luc ˡ omnia oooooooooo	
			ᵐ que ° precipio ˡ confere	
			tis ᵍ holocauſta ooooooo	
			ʳ & hoſtias ac ᵘ decimas	
			ʳ & primitias ᵘ manuum	
			veſtrarum: ʳ & quicquid	
			ʳ p̃cipuũ eſt i' mũeribꝰ q̃	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
טַעַת ᵏ כַּצִּין ᵐ אֲבַד	idoloſũ ſuoꝝ ſuccidite: τ diſperdetis nomina eoꝝ de	עֲנָוָתְהוֹן ᵐ תְּקַצְיוּן ᵐ וְתֹאבְדוּן יָת שׁוּמְהוֹן מִן אַתְרָא הַהוּא׃ לָא ᵐ תַּעְבְּדוּן כְּדֵין קֳדָם יְיָ
עֲבַד ᵐ רָעָה ᵖ שָׁרָא	loco illo. Non facietis ita coã dño deo veſtro: ſed ad	אֱלָהָכוֹן אֱלָהֵן לְאַתְרָא ° דִּיתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָכוֹן מִכָּל שִׁבְטֵיכוֹן ᵖ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן
תַּבַּע ᵍ אֲתָא ᵍ עֲלָה	locũ quẽ elegerit dñs deus veſter de cũctis tribubus	לְמִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ ᵍ תִּתְבְּעוּן ᵍ וְתֵיתוֹן לְתַמָּן ׃ וְתֵיתוֹן לְתַמָּן ׃ עֲלָוָתְכוֹן וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן וְיָת
עֲשַׂר ˣ כְּרַשׁ ˣ עָאן	veſtris vt collocet ibi mateſtatẽ ſuã veniętis: τ vomũ	מַעְשְׂרָתְכוֹן וְיָת ˣ אַפְרָשׁוּת יְדֵיכוֹן וְנִדְרֵיכוֹן וְנִדְבָתְכוֹן וּבְכוֹרֵי ׳ תּוֹרֵיכוֹן ׳ וְעָנְכוֹן ׳ וְתֵיכְלוֹן
אָכַל ᵇ חֲדָה ᵇ יַשַׁע	matestatis eius requiretis: et offeretis ibi holocau	קֳדָם יְיָ אֱלָהָכוֹן ᵍ וְתִחְדוֹן בְּכֹל ᵇ אוֹשָׁטוּת יְדֵיכוֹן אַתּוּן וְאֱנָשׁ ᵇ בָּתֵּיכוֹן דְּבָרְכָךְ יְיָ
בַּיִת ᶜ	sta vestra τ victimas ſanctificatas veſtras τ decimas	אֱלָהָךְ ׃ לָא תַּעְבְּדוּן כְּכֹל דְּאֲנַחְנָא עָבְדִין הָכָא יוֹמָא דֵין גְּבַר כָּל דְּכָשַׁר בְּעֵינוֹהִי׃ אֲרֵי
אָתָא ᵍ נוֹחַ ᵍ סַן	veſtras τ primitias manuũ veſtrarũ τ vota veſtra et	לָא ᵍ אֲתֵיתוּן עַד כְּעַן לְבֵית ᶜ נַיָּחָא ᵍ וְלַאֲחֻסָנָא ᵍ דַּייְיָ אֱלָהָךְ יְהַב לָךְ ׃ וְתַעְבְּרוּן יָת יַרְדְּנָא
עָבַר ᵍ יָתַד ᵍ נוֹחַ	que ſponte vonatis τ primogentta boum veſtrorum τ	וְתִתְּבוּן בְּאַרְעָא דַּייְיָ אֱלָהָכוֹן מַחְסִין יַתְכוֹן ׳ וְיָנַח לְכוֹן מִכָּל בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן מְסָחְרִין
יְהַב יְהוָה ᵏ נָצַח ᵐ נָצָה	outum veſtrarũ. et comedetis ibi coram dño deo vſo:	סְחוֹר ᵏ וְתִתְּבוּן לְרוּחָצָן ׃ וְיִהֵי אַתְרָא ᵐ דְּאִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָכוֹן בֵּיהּ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן
אָתָא ᵖ בָּקַד	et letabimini in cunctis ad que miſeritis manũ vſam	לְמִתַּבְּעוּן ᵐ תֵּיתוֹן יָת כָּל דַּאֲנָא ᵖ מְפַקֵּד יָתְכוֹן עֲלָוָתְכוֹן וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן ᵖ מַעְשְׂרָתְכוֹן ׃
עָשַׂר ᵖ פָּרַשׁ	vos τ homines domus veſtre: quia benedicet tibi do	וְאַפְרָשׁוּת יְדֵיכוֹן וְכֹל שְׁפַר נִדְרֵיכוֹן ׃ ׃ ׃

Infra. 14. c.

C

Trãſla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãſla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deuc. Ca. xii.	Critiua. heb.
φανεὶς τὸ κυρίῳ θεῷ σου τὸν τόπον ὃν ἐκλέξεται κύριος ὁ θεός σου ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν σου, ἐκεῖ ἀναβήσῃ πάντα ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον·	apparueritis dño deo vro in loco quē elegerit dñs deus vr̃s de cunctis tribubꝰ vr̃is ponẽs nomen suũ ibi habitabit in eo: ibitis	תֵּרָאֶה֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בַּמָּק֗וֹם אֲשֶׁ֤ר יִבְחַר֙ יְהוָ֔ה בְּאַחַ֥ד שִׁבְטֶ֖יךָ שָׁ֣ם תַּעֲלֶ֑ה וְעָשִׂ֣יתָ שָּׁ֔ם אֵ֖ת כָּל־אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶֽם׃	תֵּרָאֶה֙
καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον· ἀλλ' ἢ ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ σου θύσεις, καὶ φαγῇ κρέα κατὰ τὴν εὐλογίαν	& offeretis holocaustꝫ vr̃a: & hostias vr̃as: & decimas vr̃as: & primitias manuũ vr̃arũ: & vota vr̃a: & ꝙcũq; vouerit vr̃a: & ſponte obtulerit: & primitias armentorũ vr̃orũ: & ouiũ vr̃arũ:	וְהֵבֵאתֶ֣ם שָׁ֔מָּה עֹלֹתֵיכֶ֖ם וְזִבְחֵיכֶ֑ם וְאֶת־מַעְשְׂרֹתֵיכֶ֗ם וְאֶת־תְּרוּמַ֙ת יֶדְכֶ֔ם וְנִדְרֵיכֶ֖ם וְנִדְבֹתֵיכֶ֑ם וּבְכֹרֹ֥ת בְּקַרְכֶ֖ם וְצֹאנְכֶֽם׃	עָשָׂה
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου τὸ ἐπιδέκατον τοῦ σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου καὶ	& comedetis ea in loco quē elegerit dñs deus vr̃s in eo: & leticiabimini coram dño deo vr̃o vos & filij vr̃i & filie vr̃e: famuli vr̃i & famule vr̃e: & leuita q̃ in vrbibus vr̃is: q̃ non ẽt ei	וַאֲכַלְתֶּ֣ם שָׁ֔מָּה לִפְנֵ֖י יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם וּשְׂמַחְתֶּ֗ם בְּכֹל֙ מִשְׁלַ֣ח יֶדְכֶ֔ם אַתֶּ֖ם וּבָתֵּיכֶ֑ם אֲשֶׁ֨ר בֵּֽרַכְךָ֜ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ	צָוָה
πᾶσας τὰς εὐχάς, ὅσας ἂν εὔξησθε, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, ἀλλ' ἢ ἐν	pars nec poſſeſſio vobiſcũ. caue tibiꝑ ne offeras holocaustꝫ tua in oī loco quē videris ſed in loco quē elegerit dñs	וְהַלֵּוִי֙ אֲשֶׁ֣ר בִּשְׁעָרֶ֔יךָ כִּ֣י אֵין־ל֥וֹ חֵ֛לֶק וְנַחֲלָ֖ה אִתָּֽךְ׃	נָדַר
πάσαις ταῖς πόλεσί σου, καὶ εὐφραν θήσῃ ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου	in vna tribuũ tuarũ tibi offeres holocaustꝫ tua: & ibi facies oīa ꝙ ego precipio tibi. Attamẽ in oī deſiderio aie tue occides & comedes carnes: iuxta benedictionẽ dñi dei tui quã dedit tibi in oibus vrbibꝰ tuis:	הִשָּׁמֶר־לְךָ֙ פֶּן־תַּעֲזֹ֣ב אֶת־הַלֵּוִ֔י כָּל־יָמֶ֖יךָ עַל־אַדְמָתֶ֑ךָ כִּֽי־יִרְחִיב֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ אֶת־גְּבֻלְךָ֖ כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּר־	רָאָה
ὁ θεός σου αὐτῶ, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,	mundus & immũdus comedet illã ſicut carnẽ capree & cerui. attamẽ ſanguinẽ nõ comedetis: ſup terrã effundetis illã ſicut aquã. Non erit tibi licitũ vt comedas in vrbibus tuis decimas frumẽti tui & vini tui & olei tui & ꝓmogenita boũ tuorꝫ & ouiũ tuarũ & oīa vota tua que vouerīs & q̃ ſponte obtuleris & primitias manuũ tuarum: ſed coram dño deo tuo comedes ea in loco quẽ elegerit dñs deus tuꝰ: tu & filius tuus & filia tua et ſeruus tuꝰ & ancilla tua & leuita qui eſt in vrbibus tuis: & letaberis coram dño deo tuo in oībus ad que miſeris manũ tuã. Caue tibi ne relinquas leuitã omnibus diebus tuis in terra tua. Cum autẽ dilatauerit dominus deus tuus terminũ tuum ſicut locutus eſt	נָדַר
ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου καὶ ὁ λευίτης, καὶ ὁ προσήλυτος		לָךְ׃	רוּם
			קוּם
			בָּחַר
			בָּנָה אָבַד
			שָׁלַח
			שָׁמַר עָזַב
			יוֹם רָחַב

Transl. Chal.	Interp. chal.	Critiua chal.
תִּתְחַזּוֹן קֳדָם יְיָ׃ וְתֶחְדּוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן וְעַבְדֵיכוֹן וְאַמְהָתְכוֹן	vouerītis coram dño. Et letabimini coram dño deo vro vos & filij vestri & filie vre & ſeruꝰ vri & ancille vre et leuita q̃ eſt in vrbibus vris: q̃ nõ habet partẽ & hereditatẽ vobiſcũ. Caue tibi ne offeras holocaustꝫ tua in oī loco quẽ videris: ſed in loco quẽ elegerit dñs in vna tribuũ tuarũ: ibi offeres holocaustꝫ tua: & ibi facies oīa ꝙ ego precipio tibi. Attamẽ in oī deſiderio aie tue occides & comedes carnes: iuxta benedictionẽ dñi dei tui quã dedit tibi in oibus vrbibꝰ tuis: mũdus & immũdus comedet illã ſicut carnẽ capree & cerui. attamẽ ſanguinẽ nõ comedetis: ſup terrã effundetis illã ſicut aquã. Non erit tibi licitũ vt comedas in vrbibus tuis decimas frumẽti tui & vini tui & olei tui & ꝓmogenita boũ tuorꝫ & ouiũ tuarũ & oīa vota tua que vouerīs & q̃ ſponte obtuleris & primitias manuũ tuarum: ſed coram dño deo tuo comedes ea in loco quẽ elegerit dñs deus tuꝰ: tu & filius tuus & filia tua et ſeruus tuꝰ & ancilla tua & leuita qui eſt in vrbibus tuis: & letaberis coram dño deo tuo in oībus ad que miſeris manũ tuã. Caue tibi ne relinquas leuitã omnibus diebus tuis in terra tua. Cum autẽ dilatauerit dominus deus tuus terminũ tuum ſicut locutus eſt	נָדַר חָדָה
וְלֵוָאֲהּ דִּי בְּכָל קִרְוֵיכוֹן אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וְאַחְסָנָא עִמְּכוֹן׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא		קָרַח חָסַן סָמַר
תִּסְּקִין עֲלָוָתָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֶחֱזֵי׃ אֱלָהֵן בְּאַתְרָא דְּאִתְרְעֵי יְיָ בְּחַד מִן שִׁבְטָךְ תַּמָּן תַּסְּקִין		נָסַק עָלָה חָזָה
עֲלָוָתָךְ וְתַמָּן תַּעְבֵּיד כָּל דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ׃ לְחוֹד בְּכָל רַעֲוַת נַפְשָׁךְ תִּרְפּוֹס וְתֵיכוֹל		עָבַד רָעָה נָכַס
בִּשְׂרָא בְּבִרְכְתָּא דְּיְיָ אֱלָהָךְ דִּיהַב לָךְ בְּכָל קִרְוָךְ מְסָאבָא וְדַכְיָא יֵיכְלִנֵּיהּ כַּחֲשׂוֹר		אָכַל קָרַח סָאַב
וְכַאַיָּלָא׃ לְחוֹד דְּמָא לָא תֵּיכְלוּן עַל אַרְעָא תְּשֻׁדְּנִנֵּיהּ כְּמַיָּא׃ וְלֵית לָךְ רְשׁוּ לְמֵיכַל		אָשַׁד רָשָׁה
בְּקִרְוָךְ מַעְשַׂר עִבּוּרָךְ חַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוֹרֵי תּוֹרָךְ וְעָנָךְ וְכָל נִדְרָךְ דְּתִנְדַּר וְנִדְבָתָךְ		עָשַׂר עָאן נָדַר
וַאֲפְרָשׁוּת יְדָךְ׃ אֱלָהֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תֵּיכְלִנֵּיהּ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ		פָּרַשׁ אָכַל רָעָה
אַתְּ וּבְרָךְ וּבְרָתָךְ וְעַבְדָךְ וְאַמְתָךְ וְלֵוָאֲהּ דִּי בְּקִרְוָךְ וְתִחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל		אָמַה חָדָה יָשַׁם
אוֹשָׁטוּת יְדָךְ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תִּשְׁבּוֹק יָת לֵיוָאָה כָּל יוֹמָךְ עַל אַרְעָךְ׃ אֲרֵי יְתַפֵּי		סָמַר שָׁמַן כָּתַת
יְיָ אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל		

לְךָ׃ וְאָמַרְתָּ אֹכְלָה בָּשָׂר כִּי תְאַוֶּה אַוַּה
נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל אַוַּת
נַפְשְׁךָ תֹּאכַל בָּשָׂר׃ כִּי יִרְחַק מִמְּךָ אָכַל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ
וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ צָוָה
כָּל אַוַּת נַפְשֶׁךָ׃ אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אָכַל
אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ צָבָה
הַטְּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ׃ רַק טָהַר
חֲזַק לְבִלְתִּי אֲכֹל הַדָּם כִּי הַדָּם
הוּא הַנָּפֶשׁ וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ
עִם הַבָּשָׂר׃ לֹא תֹאכְלֶנּוּ עַל
הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא שָׁפַךְ
תֹּאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ יָטַב
אַחֲרֶיךָ כִּי תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי עָשָׂה
יְהוָה׃ רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ הָיָה
וְנָדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בּוֹא
יִבְחַר יְהוָה׃ וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר עָשָׂה
וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זָבַח
וְדַם זִבְחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח שָׁפַךְ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכָל׃
שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ צָוָה
לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד יָטַב
עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב עָלַם
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

cutus est tibi: & voluc-
ris vesci carnibus quas
desiderat anima tua: co
comedat in omni desiderio tuo aie tue
comedes carnē. Si procul fuerit a te locus quē elege-
rit dñs deus tuus vt collocet ibi maiestatē suā: occides
de bobus tuis & de ouibus tuis q̃s dedit tibi dñs sicut
precepit tibi: & comedes in vrbibus tuis in omni de-
siderio aie tue. Sicut enim comeditur caro capree &
ceruī sic comedes illa: mundus & immundus simul
comedent. attamen cõfortare vt non comedas sangui
nem: quia sanguis est aia: & non comedes animā cum
carne. Non comedes illum: sed sup terrā fundes illū
sicut aquā. Non comedes illum vt bene sit tibi & filijs
tuis post te: si fecerit quod rectū est coram dño. Verū
tamen decimas sanctificatas quas habueris & vota
tua tolles & venies ad locum quē elegerit dñs: et fa-
cies holocausta tua: quoruꝫ caro & sanguis offeretur
sup altare dñi dei tui: sanguis aũt hostie sanctificate
tue effundetur super altare dñi dei tui: & carnem co-
medes. Custodi & suscipe omnia verba hec que ego
precipio tibi: vt bene sit tibi & filijs tuis post te vsq;
in seculum: cum feceris quod rectum est & quod pla-
citum est coram domino deo tuo. co co

locut⁹ ẽ tibi: τ dices: comedã carnes sĩ cõcupiuerit
ἐλάλησέ σοι, καὶ ἐρεῖς, φάγομαι κρέα ἐὰν ἐπιθυμήσῃ
ala tua: vt comedat carnes: in oĩ cõcupiscẽcia ani
ψυχή σου, ὥσε φαγεῖν κρέα, ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυ
me tue comedes carnes, sĩ ãt lõgius abfit a te
χῆς σου φαγῆ κρέα. ἐὰν δὲ μακρότερον ἀπέχῃ σου
locus: quẽ elegerit dñs deus tuus vt inuo
ὁ τόπος, ὃν ἐὰν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἐπικλη
cetur nomẽ eius illic: τ sacrificabis de
θῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν
bobus tuis τ de ouibus tũis q̃s dedit tibi
βοῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων σου ὧν ἂν δῶ σοι
dñs deus tuus: quẽadmodũ p̃cepit tibi: τ cõe
κύριος ὁ θεός σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι, καὶ φα
des in oppidis tuis sin desiderio anī-
γῇ ἐν ταῖς πόλεσί σου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυ-
me tue: sicut comedit caprea τ cerus: ita
χῆς σου, ὡς ἔδεται ἡ δορκὰς καὶ ἡ ἔλαφος, οὕτως
vesceris eo. immũdus in te τ mũdus simi
φαγῆ αὐτό. ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύ
liter vescetur. caue fortiter ne cõedas sĩ- Infra.
τως ἔδεται. πρόσεχε ἰσχυρῶς τοῦ μὴ φαγεῖν αἷ- 15 sol.
guinẽ: nã sanguis eius aia. nõ comedẽtur
μα, τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ψυχή. οὐ βρωθήσεται ἡ D
aia cũ carnibus: nõ comedetis: sup
ψυχὴ μετὰ τῶν κρεῶν, οὐ φάγεσθε, ἐπὶ τὴν
terrã fundetis illũ q̃si aquã. nõ vesceris eo: vt
γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ. οὐ φαγῇ αὐτό, ἵνα
bñ tibi sit: & filijs tuis post te: si
ἐὺ σοι γένηται, καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ἐὰν
feceris bonũ & placitũ coram dño
ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυρίου τοῦ
deo tuo: verũtamen sca tua q̃ tibi fuerit: & 20
θεοῦ σου, πλὴν τὰ ἅγιά σου ἃ ἂν σοι γένηται, καὶ
vota tua accipies venies in locũ: quẽ
τὰς εὐχάς σου λαβὼν ἥξεις εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν
elegerit dñs deus tuus vt innocetur nomẽ
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα
eius illic: & facies holocausta tua.
αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ ποιήσεις τὰ ὁλοκαυτώματά σου.
carnes offeres sup altare dñi
τὰ κρέα ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ
dei tui. at sãguinẽ hostiaꝝ tuaꝝ fundes ad
θεοῦ σου· τὸ δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σου προχεεῖς πρὸς
basin altaris dñi dei tui:
τὴν βάσιν τ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τὰ
at carnibus vesceris. obserua τ audi τ facies
δὲ κρέα φαγῇ. φυλάσσου καὶ ἄκουε καὶ ποιήσεις
oĩa q̃ba: q̃ ego p̃cipio tibi: vt
πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι, ἵνα
bñ tibi sit: & filijs tuis i sẽpiternũ: si fe-
ἐὺ σοι γένηται, καὶ τοῖς υἱοῖς σου διαιῶνος, ἐὰν ποι
ceris bonũ & placitũ coram dño deo tuo.
ήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐάρεστον ἔναντι κυ τ θεοῦ σου.

Pritiua. chal.

אָמַר אָכַל רָעָה
רָחַק שָׂרָא נָכַס
עָאן קָרֵה רָעָה
סָאַב דָּכָה
אָכַל
אֲשֶׁד יָמַב עָנַד
עָשַׂר הָוָה נָמַל
אַתָא רָעָה עָלָה
דָּבַח שָׁפַךְ אָכַל
נָטַר קְבֵל דָּמַד
יָמַב

Interp. chal.

tibi: & dicis comedã carnem: quãdo desiderauerit
anima tua comedere carnẽ: in omni desiderio aie tue
comedes carnẽ. Si procul fuerit a te locus quẽ elege
rit dñs deus tuus vt collocet ibi maiestatẽ suã: occides
de bobus tuis & de ouibus tuis q̃s dedit tibi dñs sicut
precepit tibi: & comedes in vrbibus tuis in omni de-
siderio aie tue. Sicut enim comeditur caro capree &
ceruī sic comedes illa: mundus & immundus simul
comedent. attamen cõfortare vt non comedas sangui
nem: quia sanguis est aia: & non comedes animã cum
carne. Non comedes illum: sed sup terrã fundes illũ
sicut aquã. Non comedes illum vt bene sit tibi & filijs
tuis post te: si fecerit quod rectũ est coram dño. Verũ
tamen decimas sanctificatas quas habueris & vota
tua tolles & venies ad locum quẽ elegerit dñs: et fa-
cies holocausta tua: quorum caro & sanguis offeretur
sup altare dñi dei tui: sanguis aũt hostie sanctificate
tue effundetur super altare dñi dei tui: & carnem co-
medes. Custodi & suscipe omnia verba hec que ego
precipio tibi: vt bene sit tibi & filijs tuis post te vsq;
in seculum: cum feceris quod rectum est & quod pla-
citum est coram domino deo tuo. co co

Transla. chal.

לָךְ תֵּימַר אֵיכוֹל בִּישְׂרָא אֲרֵי תְּרַע נַפְשָׁךְ לְמֵיכַל בִּישְׂרָא בְּכֹל רַעֲוָת נַפְשָׁךְ תֵּיכוֹל
בִּשְׂרָא׃ אֲרֵי יִתְרַחֵק מִנָּךְ אַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן תֵּיכוֹס
מִתּוֹרָךְ וּמִעָנָךְ דִּיהַב יְיָ לָךְ כְּמָא דְּפַקֵּידְתָּךְ וְתֵיכוֹל בְּקִירְוָךְ בְּכֹל רַעֲוָת נַפְשָׁךְ וּבְרַם כְּמָא
דְּמִתְאֲכַל בִּשְׂרָא מַבְרָא וְאַיָּלָא כֵּן תֵּיכְלִינֵּיהּ מְסָאֲבָא וְדַכְיָא כַּחֲדָא יֵיכְלוּן הוֹלְחוֹד תְּקִיף
גְּדִיל דְּלָא לְמֵיכַל דָּמָא אֲרֵי דָּמָא הוּא נַפְשָׁא וְלָא תֵּיכוֹל נַפְשָׁא עִם בִּישְׂרָא׃ לָא
תֵּיכְלִינֵּיהּ עַל אַרְעָא תְּשַׁדְּיִנֵּיהּ כְּמַיָּא׃ לָא תֵּיכְלִינֵּיהּ דְּיִוטַב לָךְ וּלְבָנָךְ בָּתְרָךְ
אֲרֵי תַּעֲבֵיד דְּכְשָׁר קֳדָם יְיָ׃ לְחוֹד קֻדְשָׁךְ דִּיהוֹן לָךְ וְנִדְרָךְ תֵּיסוֹל וְתֵיתֵי
לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ׃ וְתַעֲבֵיד עֲלָוָתָךְ בְּשָׂרָא וְדָמָא עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְדָם נִכְסַת
קוּדְשָׁךְ יִשְׁתְּפֵיךְ עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וּבִישְׂרָא תֵּיכוֹל׃ טַר וְתִקְבֵּל יָת כָּל בִּתְבַּמְיָא
הָאִלֵּין דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ בְּדִיל דְּיִוטַב לָךְ וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ עַד עָלַם אֲרֵי תַּעֲבֵיד דְּתַקִּין
וּדְכָשֵׁר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃

Infra. 19.a.

A

Trãsla.Gre.lxx.ch interp.latina.

ſi ſit diſperdiderit dñs deus tuus gẽtes: ad
ἐὰν δὲ ἐξολοθρεύσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη, εἰς
quas tu ingrederis illuc vt poſſideas eas
οὓς σὺ εἰσπορεύσῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐ=
rum a facie tua: & poſſederis
τῶν ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσῃς
eos: & habitaueris in tra eoꝝ: caue
αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, πρόσεχε
tibi ipſi: ne inquiras ſequi eos poſt
σεαυτῷ, μὴ ἐκζητήσῃς ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς με
ꝙ exterminati fuerit illi a facie tua:
τὰ γὰρ ἐξολοθρευθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου,
nõ requiras deos illoꝝ: dicẽs: quõ
οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, λέγων, πῶς
faciũt gẽtes iſte dis eoꝝ: faci
ποιοῦσι τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ποιή=
am & ego. nõ facies ſim dño deo tuo.
σω κἀγώ. οὐ ποιήσεις οὕτω κυρίῳ τῷ θεῷ σου.
nã abominatiões ꝗs dñs aduerſatus é: fece=
πᾶν γὰρ βδέλυγμα ὃ κύριος ἐμίσησεν, ἐποίη
runt dis ſuis: qñ & filios ſuos
σαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
& filias ſuas cõburſit igne
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαίουσι πυρὶ τοῖς
dis ſuis. oẽ ẏbi qõ ego ꝓcipio tibi ho
θεοῖς αὐτῶν. πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
die: hoc cuſtodies facere. nõ addes ad
μερον, τοῦτο φυλάξῃ ποιεῖν. οὐ προσθήσεις ἐπ'=
illũ neq minues ab eo.
αὐτὸ οὐδὲ ἀφελεῖς ἀπ' αὐτοῦ. Ca.13.

Sꝫ ãt ſurrexerit in te ꝓpheta aut ſomni
Ἐὰν δὲ ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμε
ans ſõniũ: & vederit tibi ſignũ vel portẽtũ: &
νος ἐνύπνιον, καὶ δῷ σοι σημεῖον ἢ τέρας, καὶ
euenerit ſignũ vel portẽtũ qõ locut9 é ad te:
ἔλθοι τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε πρός σε,
dicẽs: eamus & ſeruiamus dis alie
λέγων, πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέ
nis ꝙs nõ nouiſtis: nõ audietis ꝛmões
ροις οἷς οὐκ οἴδατε, οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ
prophete illius vel ſomniãtis ſom
προφήτου ἐκείνου ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου τὸ ἐνύ=
niũ illius: qñ tentat dñs deus vr
πνιον ἐκεῖνο, ὅτι πειράζει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
vos: vt ſciat: ſi diligitis dñm deũ
ὑμᾶς, τοῦ εἰδέναι, εἰ ἀγαπᾶτε κύριον τὸν θεὸν
veſtrũ ex toto corde veſo & ex tota
ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς
aĩa veſa. poſt dñm deũ veſtrũ ambu
ψυχῆς ὑμῶν. ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πο=
bulate: & eũ timete: &
ρεύεσθε, καὶ αὐτὸν φοβεῖσθε, καὶ τὰς ꝛcc ꝛcc

Trãsla.B.Hiero.

ꝟQuãdo diſperdíderit
dominus deus tuus ꝛcc
ãñ facíẽ tuã gẽtes: ad
quas ingredíeris poſſi
dendas: & poſſederis
eas atq; habitaueris
in terra earũ: caue ne
imíteris ꝛcc
eas poſtq; te fuerít in=
tro eunte ſubuerſe: ꝛcc
& requiras cerimonias
earum dícens: ꝛcc
Sicut coluerunt gẽtes
íſte ꝛcc
deos ſuos: ita & ego
cólam. Non ꝛcc
facies ſimiliter dño
deo tuo. Omnes eníꝫ
abominatiões quas a=
uerſatur dñs fecerunt
díſs ſuis offerentes fílí=
os & ꝛcc
fílías: & comburentes
ígní. ꝛcc
Quod precipio ꝛcc
tíbí hoc tantum facito
domíno: nec ꝛcc
addas quícquam nec
mínuas. Ca.13.

Sꝫ surrexerit in me=
dio tuí prophetes
aut quí ſomnũ vidiſſe
ſe dicat: & predixerit ſi
gnum atq; portentũ:
& ꝛcc
quod locutus eſt: & dí
xerit tibi eamus & ꝛcc
ſequamur deos alíẽos
quos ignoras: ꝛcc
& ſeruiamus eis: non
audies ꝛcc
verba prophete illius
aut ſomniatoris: ꝛcc
quia temptat vos do
minus ꝛcc
deus veſter: vt palam
fiat vtrum ꝛcc
díligatis eum an nõ ín
toto ꝛcc
corde & in tota anima
veſtra. Dominum ꝛcc
deum veſtrum ſequimí
ní: & ipſum timete: &

Ter.Heb. Deut. Ca.xiii. Printed heb.

כִּי יַכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אוֹתָם
מִפָּנֶיךָ וִירַשְׁתָּ אֹתָם וְיָשַׁבְתָּ
בְּאַרְצָם: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּנָּקֵשׁ
אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הִשָּׁמְדָם מִפָּנֶיךָ
וּפֶן תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם לֵאמֹר
אֵיכָה יַעַבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה כֵּן גַּם אָנִי לֹא
תַעֲשֶׂה כֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָל
תּוֹעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוּ
לֵאלֹהֵיהֶם כִּי גַם אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת
בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ לֵאלֹהֵיהֶם:
כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא
תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ:

Cap.xiii.

כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא
אוֹ חוֹלֵם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת
אוֹ מוֹפֵת וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֵאמֹר נֵלְכָה
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא
יְדַעְתָּם וְנָעָבְדֵם: לֹא תִשְׁמַע אֶל
דִּבְרֵי הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל חוֹלֵם
הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מְנַסֶּה יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לָדַעַת הֲיִשְׁכֶם
אֹהֲבִים אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל
לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: אַחֲרֵי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת

Interp.chal.

cum diſperdíderit dñs deus tu populos ad quos tu
ingredíeris vt eíciat eos a facie tua: & eíecerís eos &
habitaueris in terra eoꝝ: caue tibi ne offendas poſt
eos poſtq; diſperierint a facie tua: & ne requiras idola
eorum dicens. Quomodo ſeruierũt populi iſti idolis
ſuis: ita & ego faciam. Non ita facies coram dño deo
tuo: quoniã omne quod abominabile eſt coram dño &
quod odit dominus faciunt idolis ſuis: quoniã etiã
filios ſuos & filias ſuas comburunt igni propter ído=
la ſua. Omne preceptũ quod ego precipio vobis ob=
ſeruabitis vt faciatis: neq; addetis ad illud neq; ex
eo minuetis. Cap.13.

Quando ſurrexerit in medio tui propheta aut
ſomnians ſomnium: & dederit tibi ſignum aut
portentũ: & euenerit ſignum & portentum qđ locutus
eſt ad te: dicens. Eamus poſt idola populoꝝ que igno
ras & ſeruiamus eis: nõ acquieſcas verbis prophete
illius aut ſomnio ſomniatoris illius: quia tentat vos
dñs deus veſter: vt cognoſcatur ſi diligitis dominum
deum veſtrũ in toto corde veſtro & in tota anima ve=
ſtra. Poſt timorem domini vel veſtri ambulabitis: &
ipſum timebitis: &

Printed chal.

עָזְבוּ אֶת תּוֹרַת
סְמֹר תִּקְּחוּ מִצְוַת
רְחַק שֶׁנְאָ
יְקַד בָּאֵשׁ
נָטַר יִסְּפוּ מֵעָנָ
קוּם נְתַן אוֹת
יִפֹּל אָתָא יְהֵךְ
פָּלַח קִבֵּל נְסָה
דְּחַל
חָלַם

Translla.Chal.

ארי ישיצי ייי אלהך ית עממיא דאת עלהון למתפן לתמן מקדמך ותתריך
יתהון ותתיב בארעהון: אסתמפר לך דלמא תתקל בתריהון בתר דישתצון מקדמך
ודילמא תתבע לטעותהון למימר אכדין פלחין עממיא האילין ית טעותהון ואעבד
כן אף אנא: לא תעביד כדין קדם ייי אלהך ארי כל תעתוע דרחק קדם ייי דסני עבדין
לטעותהון ארי אף ית בנייהון וית בנתהון מוקדין בנורא לטעותהון וית כל תפקדתא
דאנא מפקיד יתכון תיהוי תפרון למעבד לא תוספון עלוהי ולא תמנעון מיניה:

La.xiii.

ארי יקום בגיתך נביא או חלם חלמא ויתן לך אתא או מופתא:
וייתי אתא ומופתא דמליל עמך למימר נייהך בתר טעות עממיא דלא ידעתונון
ונפלחינון: לא תקבל לפתגמי נביא הרוא או לחלם חלמא הרוא ארי ממסי ייי
אלהכון יתכון למידע האיתיכון רחמין קדם ייי אלהכון בכל לבכון ובכל נפשכון:
בתר דחלתא דייי אלהכון תהכון ויתיה תדחלון וית

xx

מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעַבְדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן וְהַנָּבִיא
הַהוּא אוֹ חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת כִּי דִבֶּר סָרָה עַל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֹּדְךָ מִבֵּית עֲבָדִים לְהַדִּיחֲךָ
מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ:
כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶּן אִמֶּךָ אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְּךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ
אוֹ רֵעֲךָ אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ: מֵאלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר
סְבִיבֹתֵיכֶם הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ הָרְחֹקִים מִמֶּךָּ מִקְצֵה הָאָרֶץ
וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ: לֹא תֹאבֶה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ
עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה עָלָיו: כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה
בּוֹ רִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה: וְסָקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים
וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִיפוּ
לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ:

Hebritua chal.

מְקָרֵב
קְטָל מָסָה נָפַק
טָעָה
יְהַךְ פְּלַח טָעָה מִן
אִנְתְּ קוּם אֲמַר
פְּלַח טָעָה מִן
סוֹף אֲנָה מְקַל
חוּס רַחֵם כְּסָה
קְטָל יְוָה רָגַם
מוּת טָעָה נָפַק
שְׁמַע דְּחַל עֲבַד

Interp.chal.

mandata eius seruabitis: ⁊ verbo eius obedietis: et
et seruietis: ⁊ timori ei⁹ adherebitis. Prophet⁹ aũt
ille aut somniator: somnij illius occidatur: quia locu⁹
tus est preuaricationez cõtra dñm deum vestrũ qui
eduxit vos de terra egypti: ⁊ qui redemit te de domo
seruitutis: vt errare te faceret a vta quã precepit tibi
dñs deus tuus vt ambulares in ea. ⁊ auferes eum
qui operatur malũ de medio tui. Si persuaserit tibi
frater tuus filius matris tue aut filius tuus aut filia
tua aut vxor federis tui aut socius tu⁹ qui est sicut ani
ma tua in occulto: dicens. Eamus ⁊ seruiamus idolis
populoz q̃ ignoras tu ⁊ patres tui de idolis populoz
qui sunt in circuitu vro qui ꝓpinqui sunt tibi aut qui
longe sunt a te a finibus terre ⁊ vsqz ad finẽ terre: nõ
acquiescas ei neqz obedias ei: neqz parcat ei oculus
tuus: nec misereris ei⁹: neqz occultes eũ. sed occidẽs
occides eũ: man⁹ tua sit i eũ in ꝓncipio vt occidas eũ:
⁊ manus totius popũli postea. Et lapidabis eum lapt
dibus vt moriatur: qñ voluit abstrahere te a timore
dñi dei tui q̃ eduxit te de terra egpti de domo seruitu
tis. et omnis israel audient ⁊ timebũt: ⁊ non addent
facere iuxta sermonẽ hunc pessimum in medio tui.

Trãsla.B.Hiero.

mandata illius custodi
te: & audite vocẽ eius.
Ipsi seruietis: & ipsi
adherebitis. Propheta
aũt ille aut fictor somn=
niorum interficietur:
quia locutus est vt vos
auerteret a dño deo
vestro: qui eduxit vos
de terra egypti: &
redemit vos de domo
seruitutis: vt errare te
faceret de via qua
ꝑcepit tibi dñs deus tuus:
& auferes malũ de me
dio tui.
Si tibi voluerit pfuade=
re frater tuus filius ma=
tris tuę: aut filius tuus
vel filia siue vxor q̃ est
in sinu tuo: aut amicus
quę diligis vt aiam tuã
clam dicens. eamus &
seruiamus dijs
alienis quos ignoras
tu
& patres tui: cunctarũ
in circuitu gentiũ quę
juxta vel
procul sunt ab initio
vsq; ad finẽ terre: nõ
acquiescas ei neq; audias neq; par=
cat ei oculus tuus nec
misereris & occul
tes
eum: sed statim interfi
cies. Sit
primum manus tua su
per, eum: & post te ois
populus mittat manũ.
Lapidibus obrutus
necabitur: qa voluit
te abstrahere a
domino deo tuo: qui
eduxit te de terra
egypti de domo ser=
tutis: vt & omnis
israel audiens timeat.
& nequaq; vltra
faciat quippiam huius
rei simile.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina

preccpta eius custodite: ⁊ vocẽ eius au
ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξασθε, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκ=
dietis: ⁊ ei seruietis: ⁊ ei adhere
κούσεσθε, καὶ αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προσεθή=
bitis. ⁊ ꝓpheta ille vel somnifi somni
σεσθε. καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ ἐνυπνιον ἐνυπνι
antis ille: morietur. locut⁹ est.n. vt auer
ασάμενος ἐκεῖνος, ἀποθανεῖται. ἐλάλησε γὰρ πλανῆ=
teret te a dño deo tuo: q̃ eduxit te
σαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ ἐξαγαγόντος σε
de terra egypti: qui redemit te de
ἐκ γῆς αἰγύπτου, τοῦ λυτρωσαμένου σε ἐκ τῆς
seruitute: vt errare faceret te de via: q̃ ꝑcepit
δουλείας, ἐξῶσαί σε ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετείλατό
tibi dño deus tuus: vt ambules in ea. ⁊ au
σοι κύριος ὁ θεός σου, πορεύεσθαι ἐπ' αὐτῆ. καὶ ἀφ=
feretis malũ ex vobis ipsis. si ꝗt hortа
αιρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ πατὴρ σα
tua fuerit frater tuus ex ꝑte tua vel ex
καλέσῃ ὁ ἀδελφός σου ἐκ τοῦ πατρός σου ἢ ἐκ τῆς
mꝛe tua: vel filius tuus aut filia tua vel vxor tua:
μητρός σου, ἢ ὁ υἱός σου ἢ ἡ θυγάτηρ σου ἢ ἡ γυνὴ σου,
que in sinu tuo: vel amicus tuus equalis ani
ἢ ἐν τῷ κόλπῳ σου, ἢ ὁ φίλος σου ὁ ἴσος τῆ ψυ=
me tue: clã dicẽs: eamus ⁊ seruia
χῆ σου, λάθρα λέγων, πορευθῶμεν καὶ λατρεύσω=
mus dijs alienis: q̃s nõ nouisti tu⁹ ⁊ ꝑres tui
μεν θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ εἰδῆς σὺ καὶ οἱ πατέρες σου
de vnis gẽtiũ q̃ in circuitu vro: q̃
ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν, τῶν
ꝓpe sũt tibi vel q̃ lõge a te: ab extremo
ἐγγιζόντων σοι ἢ τῶν μακρὰν ἀπὸ σοῦ, ἀπ' ἄκρου
terre vsq; ad extremũ tre: nõ cõsentiet illi: ⁊
τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς, οὐ συνθελήσεις αὐτῷ, καὶ
nõ exaudies illũ: ⁊ nõ ꝑcet oculus
οὐκ εἰσακούσῃ αὐτῷ, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός
tuus sup eũ: nõ misereberis eo: neq; occul
σου ἐπ' αὐτῷ, οὐκ ἐλεήσεις ἐπ' αὐτῷ, οὐδὲ μὴ σκεπά
tabis eũ: annũciãs annũciabis ꝓ eo. ⁊
σεις αὐτόν, ἀναγγέλων ἀναγγελεῖς περὶ αὐτ. καὶ
manus tua erit sup eũ in ꝓncipio vt interficiat e=
ἡ χείρ σου ἔσται ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐ
um: ⁊ manus oĩs ꝓpli in vltimo: ⁊ la
τόν, καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ, καὶ λιθο
pidabit eũ in lapidibus: ⁊ morietur: qñ que
βολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι ἐζή
siuit abstrahere te a dño deo tuo:
τησεν ἀποσπᾶσαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ
qui eduxit te de tra egypti: de domo seruitutis. ⁊
ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. καὶ
oĩs israel audiẽs timebit: ⁊ nõ ad
πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐ προσθήσουσιν
dẽt vltra facere sm̃ vbi malũ hoc in vobis.
σιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν.

Trãsla.Chal.

בְּיקוֹדוֹהִי תִּטְּרוּן וְלִמֵּימְרֵיהּ תְּקַבָּלוּן וְקֳדָמוֹהִי תִּדְּבְקוּן וְנְבִיָּא
הַהוּא אוֹ חָלְמָא הַהוּא יִתְקְטֵל אֲרֵי מַלִּיל סְטְיָא עַל יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיק יַתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וּדְפַרְקָךְ מִבֵּית עַבְדוּתָא לְאַטְעָיוּתָךְ מִן אָרְחָא דְפַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
לְמֵהָךְ בַּהּ וְתִפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ: אֲרֵי יְסָיְתָךְ אֲחוּךְ בַּר אִמָּךְ אוֹ בְרָךְ אוֹ בְרַתָּךְ אוֹ
אִתַּת קְיָמָךְ אוֹ חַבְרָךְ דְּכַנְפְשָׁךְ בְּסִתְרָא לְמֵימַר נְהָךְ וְנִפְלַח לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא דְלָא יְדַעְתָּ
אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ: מִטַּעֲוָת עַמְמַיָּא דִי בְּסַחֲרָנֵיכוֹן דְּקָרִיבִין לָךְ אוֹ דְרָחִיקִין מִינָּךְ מִסְיָפֵי
אַרְעָא וְעַד סְיָפֵי אַרְעָא: לָא תֵיבֵי לֵיהּ וְלָא תְקַבֵּל מֵימְרֵיהּ וְלָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְלָא
תְרַחֵם וְלָא תְכַסֵּי עֲלוֹהִי: אֲרֵי קְטָלָא תִּקְטְלִינֵּיהּ יְדָךְ תְּהֵי בֵּיהּ בְּקַדְמֵיתָא לְמִקְטְלֵיהּ
וְיַד כָּל עַמָּא בְּבַתְרֵיתָא: וְתִרְגְּמִנֵּיהּ בְּאַבְנַיָּא וְיִמוּת אֲרֵי בְּעָא לְאַטְעָיוּתָךְ מִדְּחִלְתָּא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק יָתָךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא: וְיִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן
וְלָא יוֹסְפוּן לְמֶעְבַּד כְּפִתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין בֵּינָךְ:

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deut. Ca. xiii. Retitua heb.
ſi ãt audieris in vna vrbiũ tuaꝝ: ãꝺo ꝺñs ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν κύριος	ᵏSi audieris ᵐin vna ᵃvrbium tuarum ᵒquas ꝺñs ᵍdeus tuus ᶜdabit	ᵍכִּי ᵗתִּשְׁמַע ᵐבְּאַחַת ᵃעָרֶיךָ ᵒאֲשֶׁר
ꝺeus tuus ꝺat tibi ad hitãdũ ibi: ꝺicẽtes ὁ θεός σου δίδωσί σοι κατοικεῖν ἐκεῖ, λεγόντων,	ᵖtibi ᶠad habitandum ꝏ ᵏdicẽtes aliquos. ᶜEgreſſi ſunt ᵗfilii ᵇbelial ꝏꝏꝏ	ᵖיְהוָה ᵉאֱלֹהֶיךָ ᵛנֹתֵן ᵎלְךָ ᵎלָשֶׁבֶת ᵃשָׁם
egreſſi ſũt viri ĩiqui ex uobis: ⁊ auerterũt ἐξῆλθον ἄνδρες υἱῶν ἀνόμων ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν	ᶜde medio tui: ᵒ& auerterunt ᶠhabitatores ᵍvrbis ſue atq; ᵇdixerũt. ᶠca	ᵏלֵאמֹר: ᵍיָצְאוּ ᵃאֲנָשִׁים ᵇבְּנֵי ᶜבְלִיַּעַל
oẽs hitãtes vrbẽ eoꝝ: ⁊ ἐκ	mus ᵏ& ſeruiamus ˡdiis	ᵈמִקִּרְבֶּךָ ᵒוַיַּדִּיחוּ ᵎאֶת ᵍיֹשְׁבֵי ᵃעִירָם
⁊ ſeruiamus ꝺijs ⁊ ſeruiamus ꝺijs	ᵐalienis ᵑquos ᵒ ignoratis: ᵍquere ſolicite: ꝏꝏ	ᵈלֵאמֹר ᵎנֵלְכָה ᵎוְנַעַבְדָה ᵎאֱלֹהִים
alienis ᵑquos ᵒ ignoratis: ᵍquere ſolicite: ꝏꝏ	ʳ& ꝺiligẽter ˢret ᵗveritate	ᵐאֲחֵרִים ᵑאֲשֶׁר ᵒלֹא ᵖיְדַעְתֶּם: ᵍוְדָרַשְׁתָּ
ʳ& ꝺiligẽter ˢret ᵗveritate	perſpecta ᵘſi ĩueneris	ᵎוְחָקַרְתָּ ᵎוְשָׁאַלְתָּ ᵎהֵיטֵב ᵘוְהִנֵּה ᵎאֱמֶת
perſpecta ᵘſi ĩueneris	ˢcertũ eſſe qꝺ ꝺicitur: &	ᵎנָכוֹן ᵎהַדָּבָר ᵑנֶעֱשְׂתָה ᵒהַתּוֹעֵבָה ᵐהַזֹּאת
ˢcertũ eſſe qꝺ ꝺicitur: &	ᵇabominationem ᶜhanc	ᵎבְּקִרְבֶּךָ: ᵎהַכֵּה ᵎתַכֶּה ᵑאֶת ᵎיֹשְׁבֵי ᵎהָעִיר
ᵇabominationem ᶜhanc	ᵒopere ꝑpetratã: ſtati ᵖp=	ᵎהַהוּא ᵎלְפִי ᵐחֶרֶב ᵘהַחֲרֵם ᵒאֹתָהּ ᵖואֶת
ᵒopere ꝑpetratã: ſtati ᵖp=	cutiẽs ᵇhitatores ᵗvrbis	ᵑכָּל ᵎאֲשֶׁר ᵒבָּהּ ᵎואֶת ᵑבְּהֶמְתָּהּ ᵎלְפִי
cutiẽs ᵇhitatores ᵗvrbis	ᵏillius ˡin ore ᵐgladii: &	ᵎחָרֶב: ᵎואֶת ᵑכָּל ᵎשְׁלָלָהּ ᵎתִּקְבֹּץ ᵒאֶל
ᵏillius ˡin ore ᵐgladii: &	ᵑꝺelebis ᵒeam: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵎתּוֹךְ ᵎרְחֹבָהּ ᵑוְשָׂרַפְתָּ ᵎבָּאֵשׁ ᵎאֶת
ᵑꝺelebis ᵒeam: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵍomnia ᵠque ᵉin illa ſũt	ᵎהָעִיר ᵎואֶת ᵑכָּל ᵐשְׁלָלָהּ ᵒכָּלִיל ᵎלַיהוָה
ᵍomnia ᵠque ᵉin illa ſũt	ᵗvſq; ad ᵘpecora. ꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵎאֱלֹהֶיךָ ᵎוְהָיְתָה ᵎתֵּל ᵎעוֹלָם ᵑלֹא
ᵗvſq; ad ᵘpecora. ꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵍQuicquiꝺ ᵉetiam ᵇſupel	ᵎתִּבָּנֶה ᵎעוֹד: ᵎולֹא ᵎיִדְבַּק ᵑבְּיָדְךָ ᵐמְאוּמָה
ᵍQuicquiꝺ ᵉetiam ᵇſupel	lectilis fuerit: ᶜcõgrega=	ᵑמִן ᵎהַחֵרֶם ᵎלְמַעַן ᵎישׁוּב ᵑיְהוָה
lectilis fuerit: ᶜcõgrega=	bis ᵒin ᶜmeꝺio ᶜplateaꝝ	ᵎמֵחֲרוֹן ᵎאַפּוֹ ᵎוְנָתַן ᵐלְךָ ᵎרַחֲמִים ᵒוְרִחֲמְךָ
bis ᵒin ᶜmeꝺio ᶜplateaꝝ	eius: ᵍ& ʳcũ ipſa ᵘciuitate	ᵎוְהִרְבֶּךָ ᵎכַּאֲשֶׁר ᵑנִשְׁבַּע ᵎלַאֲבֹתֶיךָ:
eius: ᵍ& ʳcũ ipſa ᵘciuitate	ᵍluccẽdes: ita vt ᵐvniuer	ᵎכִּי ᵗתִּשְׁמַע ᵑבְּקוֹל ᵎיְהוָה ᵎאֱלֹהֶיךָ
ᵍluccẽdes: ita vt ᵐvniuer	ſa ᵒconſumas ᶠdomino	ᵎלִשְׁמֹר ᵇאֶת ᵑכָּל ᵐמִצְוֹתָיו ᵃאֲשֶׁר ᵎאָנֹכִי
ſa ᵒconſumas ᶠdomino	ᵍdeo tuo: ʳ& ſit ᵉtumulus	ᵎמְצַוְּךָ ᵎהַיּוֹם ᵎלַעֲשׂוֹת ᵎהַיָּשָׁר ᵎבְּעֵינֵי
ᵍdeo tuo: ʳ& ſit ᵉtumulus	ᶠſempiternus. ᵑNon ꝏ	ᵐיְהוָה ᵎאֱלֹהֶיךָ:
ᶠſempiternus. ᵑNon ꝏ	ᵃedificabitur ᶠamplius.	Cap. xiiii.
ᵃedificabitur ᶠamplius.	ᵎ& non ᵑadherebit ꝏꝏ	ᵑבָּנִים ᵇאַתֶּם ᵎלַיהוָה ᵒאֱלֹהֵיכֶם
ᵎ& non ᵑadherebit ꝏꝏ	ᵒde illo ᵃanathemate ᶜqc	ᵎלֹא ᵗתִתְגֹּדְדוּ ᵑולֹא ᵎתְשִׂימוּ ᵎקָרְחָה
ᵒde illo ᵃanathemate ᶜqc	quam ᵇin mãu tua: ʳvt ᵍa=	ᵎבֵּין ᵎעֵינֵיכֶם ᵐלָמֵת: ᵑכִּי ᵒעַם ᵖקָדוֹשׁ
quam ᵇin mãu tua: ʳvt ᵍa=	uertatur ᵇdñs ᵗab ira ᵘfu=	ᵐאַתָּה ᵎליהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ ᵎובְךָ ᵑבָּחַר
uertatur ᵇdñs ᵗab ira ᵘfu=	roris ſui: ᵒ & miſereatur	
roris ſui: ᵒ & miſereatur	tui: ᵖmultiplicetq; te ᵠſi=	
tui: ᵖmultiplicetq; te ᵠſi=	cut ʳiurauit ᵉpatribus tu	
cut ʳiurauit ᵉpatribus tu	is: ᵗquando ᵘaudieris ᵛvo	
is: ᵗquando ᵘaudieris ᵛvo	cem ʳdomini ᵉdei tui: ꝏꝏ	
cem ʳdomini ᵉdei tui: ꝏꝏ	ᵘcuſtodiens ᶜomnia ᵒpre	
ᵘcuſtodiens ᶜomnia ᵒpre	cepta eius ᶜque ego ꝏꝏ	
cepta eius ᶜque ego ꝏꝏ	ᵒprecipio tibi ᵇhodie: ᵗvt	
ᵒprecipio tibi ᵇhodie: ᵗvt	facias ᵏquod placitũ eſt ˡi	
facias ᵏquod placitũ eſt ˡi	conſpectu ᵐdomini ᵑdei	
conſpectu ᵐdomini ᵑdei	tui. Ca. 14.	
tui. Ca. 14.	ᴴFilii ᵇeſtote ᶜdomini	
ᴴFilij eſtote ꝺñi ꝺei vſt: nõ incidetis nõ tm	ᵒdei veſtri. ꝏꝏꝏꝏꝏ	
υἱοί ἐστε κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οὐ κοφθήσεσθε οὐκ ἐπι	ᵍNõ ᵛvos incidetis ᵘnec	
A ꝑ. 7. a. 1. 26. d le. 11. a	ᵇfacietis ᵗcalui tium ꝏꝏꝏ	
θήσετε φαλάκρωμα ἀνὰ μέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν	ᵐſuper mortuo: ᵑquoni	
ſup mortuo: qñ ꝑpter ſcriptũ eſt ea ꝺño ꝺeo tuo: ⁊ te elegit	am ᵒpopulus ᵖſanctus	
ἐπὶ νεκρῷ, ὅτι λαὸς ἅγιος ἐστὶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καὶ σὲ ἐξελέξατο	ᵍes ʳdomino ᵉdeo tuo:	
	ᵗ& te ᵘelegit ꝏꝏꝏꝏꝏ	

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Retitua chal.
אִרֵי תִּשְׁמַע בַּחֲדָא ᵐמִקִּרְוָךְ ᵈדַּייֵי אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ ᵎלְמִיתַּב תַּמָּן ᵎלְמֵימָר:	Si audieris in vna vrbiũ tuarũ quas ꝺñs ꝺeus tuus ꝺabit tibi vt habites ibi: ꝺicẽtes. Egreſſi ſunt viri fi=	ᵎקָרָה ᵎיִתַּב ᵎאָמַר
ר֙שְׁעָא מִבֵּינָךְ וְאַטְעִיו֙ יָת יַתְבֵי כַרְתְּהוֹן ᵎלְמֵימָר ᵎנֵיהַךְ ᵑוְנִפְלַח ᵎלְטָעֲוָת ᵎעַמְמַיָּא דְּלָא	lij impietatis de medio tui: ⁊ ſeduxerũt habitatores vrbis ſue ꝺicẽtes. Eamus ⁊ ſeruiamus idolis popu=	ᵎיְרֵךְ ᵎפָּרַח ᵎתֵּבֵל
יְדַעְתּוּן וְיִתְתַּבַּע ᵎוְתִנְדּוֹק ᵎוְתִשְׁאַל יָאוּת ᵎוְהָא קוּשְׁטָא כֵּין ᵎדְּאִתְעֲבִידָא ᵎאִיתְעֲבִידָא תְּעֻתָּא	lorũ que ignoratis. quæres ⁊ ĩueſtigabis ⁊ interroga= bis diligẽter: ⁊ ſi verũ ⁊ certũ eſt verbũ: ⁊ facta ẽ abomi	ᵎבֶּרֶךְ ᵎשְׁאֵל ᵎעֶבֶד
הַדָּא בְּגַוָּהּ: ᵎמִימְחָא תִּמְחֵי יָת ᵎיַתְבֵי כַרְתָּא ᵎהַהִוא ᵎלְפִתְגָם ᵎדְּחַרְבָּא נְמוֹר ᵎתְּהֵי וְיָת כָּל ᵎדְּבָהּ וְיָת	natio hec in medio tui: percutiẽs percuties habitato res vrbis illius: in ore gladij diſperdes eã: ⁊ oĩa que	ᵎבֵּיתָא
בְּעִירָהּ ᵎלְפִתְגָם ᵎדְּחַרְבָּא ᵎתְּכַנּוֹשׁ ᵎלְגוֹ ᵎפְּתָאֲהָ ᵎתְּוַקֵּיד ᵎבְּנוּרָא יָת ᵎכַּרְתָּא וְיָת	in ea ſunt ⁊ tumẽta eius in ore gladij: ⁊ omnia ſpolia eius ꝓgregabis in medio platee eius: ⁊ cõburẽs igni	ᵎכֻּנָּשׁ ᵎיְקַד ᵎקַרְתָּא
כָּל עֲדָאֲהָ ᵎתְּכַנּוֹשׁ ᵎלְגוֹ ᵎפְּתָאֲהָ ᵎקֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ ᵎוְתְהֵי תֵּל ᵎחָרִיב ᵎלְעָלַם ᵑלָא ᵎתִתְבְּנֵי עוֹד: וְלָא ᵎיְדְבַּק	ciuitatẽ ⁊ omnia ſpolia eius oĩno cozã ꝺño ꝺeo tuo: et erit tumulus deſtructionis: ⁊ non edificabitur vltra.	ᵎרוּחַ ᵎבָּנָה ᵎרָבַק
בִּידָךְ מִידָּעַם מִן ᵎחֲרָמָא ᵎבְּדִיל ᵎדְּיִתּוּב יְיָ ᵎמִתְקוֹף רוּגְזֵיהּ ᵎוְיִתֵּן ᵎלָךְ ᵎרַחֲמִין ᵐוְיִרְחַם ᵎעָלָךְ	et non adherebit manui tue quicquã ꝺe anathemate: vt reuertatur ꝺño ab ira furoris ſui: ⁊ ꝺet tibi miam	ᵎחָנָא ᵎקוּם ᵎכְּבֵל
ᵑוְיַסְגֵּינָךְ כְּמָא ᵎדְּקַיֵּים ᵎלְאַבְרָתְהוֹן ᵎאֲרֵי ᵎתְּקַבֵּל ᵑבְּמֵימְרָא ᵎדַּייֵי אֱלָהָךְ ᵎלְמִיטַּר יָת כָּל ᵎ	et miſereatur tui: ⁊ multiplicet te ſicut iurauit patri= bus tuis: ſi obedieris verbo ꝺñi ꝺei tui vt cuſtodias	ᵎאֱמַר ᵎעֲטַר ᵎפָּקַד
פְּקוּדוֹהִי ᵎדַּאֲנָא ᵎמְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא ᵎדֵּין ᵎלְמֶעְבַּד ᵎדְּכָשֵׁר ᵎקֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ:	oĩa precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt fa= cias quod rectum eſt coram ꝺño ꝺeo tuo. Ca. 14.	ᵎעֵבֶר ᵎהָמָם ᵎשָׂחַה
Ca. xiiii. בְּנִין אַתּוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָכוֹן ᵎלָא ᵎתִּתְהַמְסוּן וְלָא ᵎתְּשַׁוּוּן מָרַט בֵּין	ᴴFilij eſtis vos ꝺomini ꝺei veſtri. Non vos inci= ꝺatis neq; faciatis caluitium inter oculos vſos ſuper mortuo. Quoniã populus ſanctus es tu coram ꝺomino ꝺeo tuo: ⁊ te elegit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵎמוּת ᵎרָעָה
עֵינֵיכוֹן עַל ᵎמֵית: אֲרֵי עַם ᵎקַדִּישׁ אַתְּ ᵎקֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וּבָךְ ᵎאִתְרְעִי		

Pritiua heb. Ter. Heb. Deut. Ca. xiiii. Trãsla. B. Hiero. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָיָה
הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ לֹא
פָּנָה
תֹּאכַל כָּל תּוֹעֵבָה׃ זֹאת הַבְּהֵמָה אָכַל תָּעֲנ
אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֵׂה כְשָׂבִים
וְשֵׂה עִזִּים׃ אַיָּל וְצֶבִי וְיַחְמוּר צָנָה חָסַר
וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וְתֹאוֹ וְזֶמֶר׃ וְכָל תָּאָה
בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע
שֹׁסַעַת פְּרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה פָּרַס
אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ׃ אַךְ אֶת זֶה לֹא עָלָה
תֹּאכְלוּ מַעֲלֵי הַגֵּרָה וּמַפְרִיסֵי
הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה אֶת הַגָּמָל וְאֶת שֶׁסַע
הָאַרְנֶבֶת וְאֶת הַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵה רָגַב עָלָה
גֵּרָה הֵמָּה וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ
טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃ וְאֶת הַחֲזִיר חָזַר
כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְלֹא גֵרָה
טָמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא
לֹא תֹאכֵלוּ וּנְבֵלָתָם לֹא תִגָּעוּ נָגַע
אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר
בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר
וְקַשְׂקֶשֶׂת תֹּאכֵלוּ׃ וְכֹל אֲשֶׁר
אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא
תֹּאכֵלוּ טָמֵא הוּא לָכֶם׃ כָּל
צִפּוֹר טְהֹרָה תֹּאכֵלוּ׃ וְזֶה אֲשֶׁר צִפּוֹר
לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס אַכָּל
וְהָעָזְנִיָּהוְהָרָאָה וְאֶת הָאַיָּה וְהַדָּיָה עַזְנִיָּה
לְמִינָהּ׃ וְאֵת כָּל עֹרֵב לְמִינוֹ׃
וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת הַתַּחְמָס חָמָס

Pritiua chal. Interp. chal.

הָוֶה אָכַל רָחַק
dñs vt sis ei in populũ dilectũ pre oĩbus populis qui sunt super faciem terre. Non comedes omne qđ abominabile est: hoc est animal quod comedetis: boues et agnos ouium τ hedos capraꝝ: ceruum τ capream bubalũ τ tragelaphum τ pygargũ τ oryge τ camelopardalũ. Omneꝯ animal qđ vngulam habet fissam et in duas partes findit vngulã τ ruminat in animalibus illud cõmedetis. Verũtamen hoc non comedetis de his que ruminãt τ de his que fissam habẽt vngulam in duas partes diuisam: camelũ τ lepozem et cuniculum: qui ruminant τ vngula eoꝝ non est diuisa: imunda erunt vobis. Et sus qui habet vngulam diuisam τ nõ ruminat: immũdus erit vobis. de carnibus eoꝝ nõ comedetis: τ cadauera eoꝝ nõ tangetis. Hec aũt comedetis de oĩbus q̃ sunt in aquis: oĩe qđ habet pẽnulas τ squamas comedetis: τ oĩe qđ non habet pennulas τ squamas nõ comedetis: immũdus erit vobis. omne auem mundam comedetis. Et hec non comedetis ex eis: aquilam τ gryphum τ halietũ et ixion τ vulturem τ miluũ in genere suo: τ omnem coruum in ge-nus suũ et struthionem τ noctuam

טָלַף נָסַם
סָאַב אָכַל טָמֵא
דָּמָה זָנָא

vt sis ei in populũ peculiarem de cunctis gentibus: que sunt super terram. Ne comedatis quecunq; immunda sunt. Hoc est animal quod comedere debetis: bouem & ouem & capram: cerunum & capream: bubalum: tragelaphũ pygargum orygen: camelopardũ. Oe aial quod in duas partes findit vngulã & ruminat: ∞∞∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

& laru: & accipitrẽ: & similia illi. & hero καὶ λάρον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ ἀρω dionẽ: & cygnũ & ibin: & mergulũ: & por δίον, καὶ κύκνον καὶ ἶβιν, καὶ καταράκτην, καὶ πορ phyrionẽ: & nycticoracẽ: & pelicanũ: & cha φυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα, καὶ πελεκάνα, καὶ χα radriũ: & similia illi. & vpupã: & vespertiliões λάδριον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ· καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα & oia reptilia volatilia immũda. καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα hec erũt vobis: nõ comedetis de ipis. oñe vo ταῦτα ἔσται ὑμῖν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· πᾶν πε latile mũdũ comedetis. & oẽ mortuũ nõ co τεινὸν καθαρὸν φάγεσθε· καὶ πᾶν θνησιμαῖον οὐ φά medetis. peregrino q̃ in vrbibus tuis: vabi γεσθε· τῷ προσηλύτῳ τῷ ἐν ταῖς πόλεσί σου, δοθή σε tur: & comedet: vel vẽdes alienigene: qñ po τω, καὶ φαγέται, ἢ ἀποδώσει τῷ ἀλλοτρίῳ, ὅτι λα C pulus sctus es vño deo tuo. nõ coques agnũ ος ἅγιος εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου· οὐχ ἑψήσεις ἄρνα Exo. 23. c. & 34. d. in lacte mtris sue. decimã decima ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ· δεκάτην ἀποδεκατώσ bis oia frugis seminis tui: σεις παντὸς γεννήματος τοῦ σπέρματός σου, τὸ fructũ agri tui ãnis in ãnũ. & φύτευμα τοῦ ἀγροῦ σου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν· καὶ cõedes illic coram vño deo tuo in lo φαγῇ ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τό co quẽ elegerit vñs deus tuus: vt inuoces πῳ ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι nomẽ eius. illuc feres decimas fru τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐκεῖ οἴσεις τὰ ἐπιδέκατα τοῦ σί mẽti tui & vini tui & olei tui: & του σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ primogenita bou tuoꝝ: & ouiũ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου, καὶ τῶν προβάτων tuarũ: vt discas timere vñm deũ tuũ oibus σου, ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου πάσας τὰς diebus. siãt lõge fuerit via a te & nõ ἡμέρας. ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ καὶ μὴ poteris referre ea: qñ lõge a te lo δύνῃ ἀναφέρειν αὐτά, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ τό D cus: quẽ elegerit vño deus tuus: vt inuoces no πος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο mẽ eius illic: qñ bñdixerit tibi vñs deus tuus: & vẽdes ea μα αὐτοῦ ἐκεῖ, ὅτι εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἀποδώσῃ αὐ= argẽto & accipies argẽtũ in manib⁹ tuis: & pro τὰ ἀργύριον, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ πο fidsceris in locũ: quẽ elegerit vñs deus tuus eũ: & vadis ρευσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν, καὶ δώσεις argẽtũ in oñi -qđ desiderauerit aia tua: in bobus τὸ ἀργύριον ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν ἐπιθυμήσῃ ψυχή σου, ἐπὶ βουσὶν vel in ouib⁹ vel in vino vel in sicera & vel in oñi qđ τὸ ἀργύριον ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν ἐπιθυμήσῃ ψυχή σου, ἐπὶ βουσὶν ἢ ἐπὶ πρόβασιν ἢ ἐπὶ οἴνῳ ἢ ἐπὶ σικέρᾳ ἢ ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν

Trãsla. B. Iero.

& larum & atq; accipitrẽ iuxta genus suum: & herodiũ & cygnum & ibin & mergulũ & porphyrionẽ & nycticoracem: & onocrotalũ & caradriũ singula in gñe suo. & vpupã quoq; & vespertilionẽ & oẽ qd reptat & pẽnulas habet: immũdũ erit & non comedetur. Omne qd mundũ est comedite. Quicqd ãt morticinũ ẽ: ne vescamini ex eo. Peregrino qui intra portas tuas ẽ: da vt comedat aut vẽdat ei: quia tu populus sanctus es dñi dei tui. Non coques hedũ in lacte matris sue. Decimã ptẽ sepabis de cunctis fructibus tuis qui nascuntur in terra per annos singulos: & comedes in conspectu dñi dei tui in loco quẽ elegerit: vt in eo nomẽ illius inuocetur: decimam frumenti tui & vini & olei & primogenita de armentis & ouibus tuis: vt discas timere dñm deũ tuum in oi tempore. Cum aũt longior fuerit via & locus quem elegerit dominus deus tuus: tibiq; bñdixerit: nec poteris ad eũ hec cuncta portare: vẽdes omnia & in precium rediges: portabisq; manu tua: & proficisceris ad locum quem elegerit dominus deus tuus: & emes ex eadẽ pecũia quicquid tibi placuerit siue ex armentis siue ex ouibus: vinum quoq; & sicerã & oẽ qd

Ter. Heb. Deut. Ca. xiiii. Tertiũa heb.

וְאֶת־הַשָּׁחַף וְאֶת־הַנֵּץ לְמִינֵהוּ׃ אֶת
הַכּוֹס וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף וְהַתִּנְשֶׁמֶת׃ נָשַׁף נָשַׁם
וְהַקָּאַת וְאֶת־הָרָחָמָה וְאֶת־הַשָּׁלָךְ׃ חָסִיד
וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ׃ חָסִיד
וְהַדּוּכִיפַת וְהָעֲטַלֵּף׃ וְכָל־שֶׁרֶץ
הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם לֹא יֵאָכֵלוּ׃ אָכַל
כָּל־עוֹף טָהוֹר תֹּאכֵלוּ לֹא תֹאכְלוּ׃ טָהַר
כָּל־נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ נתן
תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לַנָּכְרִי קָדַשׁ
כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ בָּשַׁל
עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל־תְּבוּאַת זַרְעֶךָ עָשַׂר
הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה׃ וְאָכַלְתָּ
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר מָקוֹם
יִבְחַר לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר בָּחַר עָשַׂר
דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת יָרַשׁ צֹהַר
בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה לָמַד
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים׃ וְכִי יוֹם
יִרְבֶּה מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל רָבָה טֶרֶם לֵאָה
שְׂאֵתוֹ כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָשָׂא רָחַק
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם בָּחַר
כִּי־יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרַךְ
וְנָתַתָּה בַּכֶּסֶף וְצָרַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדֶךָ נָתַן צוּר
וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ׃ וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף
בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ בָּקָר
וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר

Tertiũa chal.

Interp. chal.

et laruz & accipitrẽ iuxta genus suũ: herodiũ & cygnũ et ibin & mergulũ & porphyrionẽ & nycticoracẽ & ono crotalũ & caradriũ iuxta genꝰ suũ: & vpupã & vespertilionẽ. & oñe reptile autũ immũdum erit vobis & nõ comedetur: omnẽ volucrem mundũ comedetis. Non comedetis omne morticinũ: peregrino qui est intra portas tuas dabis illud & comedet illud: aut vendes extraneo: qz populus sanctus es tu coram dño deo tuo. Non comedetis carnẽ cũ lacte. Decimãs decimabis oẽs fructus terre tue quos profert ager per singulos annos. et comedes coram dño deo tuo in loco quẽ elegerit vt collocet ibi mansitatẽ suã: illuc afferes decimas frumenti tui & vini tui & olei tui & primogenita boum tuoꝝ & ouiũ tuarũ: vt discas timere coram dño deo tuo oibus diebus. Et qñ longior fuerit via: & nõ poteris portare illa: quoniã longe est a te locus quem elegit dño deus tuꝰ vt collocet ibi maiestatẽ suã: qñ benedixerit tibi dñs deus tuus: vendes ea argento: & ligabis argentuz in manu tua: & ibis ad locũ quẽ elegerit dominꝰ deus tuꝰ. Et dabis argentũ pro oibus que voluerit anima tua: pro bobus & ouibus & pro vino nouo & veteri & pro omnibus

Trãsla. Chal.

וְצִיפָּר שַׁחְפָּא וְנֶצָא לְזַנְהִירִית כַּדְיָא וְקִרְפּוֹפָא וּבוּתָא׃ וְגַהֲטָא וְיַרְקְרָקָא וְעֻלֵּינוּנָא׃
וְחַמָּרִיתָא וְאִבִּי לְזַנַּר טוּרָא וְעַטַלְפָּא׃ וְכֹל רְחָשָׁא דְעוֹפָא מְסַאֲבָא הוּא לְכוֹן לָא
יִתְאֲכְלוּן׃ כָּל עוֹף דְּכִי תֵּיכְלוּן לָא תֵּיכְלוּן כָּל נְבֵלָה לְתוֹתַב עַרְלָא דִי בְּקִרְוָךְ תִּתְּנִנַּהּ
וְיֵכְלִנַּהּ אוֹ תְזַבְּנִנַּהּ לְבַר עַמְמִין אֲרֵי עַמָּא קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְתוּל בִּשַּׁר
גַּחְלָא וַעֲשַׂרָא תְּעַשַּׂר יָת כָּל עֲלַלַת זַרְעָךְ דְּיִפּוֹק לְחַקְלָא שָׁתָא שָׁתָא׃ וְתֵיכוֹל קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן מַעְשַׂר עִבּוּרָךְ חֲמָרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוֹרֵי
תוֹרָךְ וְעָנָךְ בְּדִיל דְּתֵילַף לְמִדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל יוֹמַיָּא וַאֲרֵי יִסְגֵּי מִנָּךְ אוֹרְחָא
אֲרֵי לָא תֵיכוֹל לְמִטְלְיֵהּ אֲרֵי יִתְרַחֵק מִנָּךְ אַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן אֲרֵי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתִתֵּן כְּסַפָּא וְתִצּוֹר כַּסְפָּא בִּידָךְ וְתֵזֵל
לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ׃ וְתִתֵּן כַּסְפָּא בְּכֹל דְּיִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא
וּבַחֲמַר מְדַּת וַעֲתִיק וּבְכֹל

Prima heb. Ter. Heb. Deut. Ca. xv. Trāsla. B. Hiero. Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

תִּשְׁאֲלִ֣ךָ נַפְשֶׁ֔ךָ וְאָכַלְתָּ֥ שָׁ֖ם לִפְנֵ֑י שָׁאָ֣ל
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ וְשָׂמַחְתָּ֛ אַתָּ֥ה וּבֵיתֶֽךָ׃
וְהַלֵּוִ֖י אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרֶ֑יךָ לֹא־תַעַזְבֶ֣נּוּ עזב
כִּי־אֵ֥ין ל֛וֹ חֵ֥לֶק וְנַחֲלָ֖ה עִמָּֽךְ׃
מִקְצֵ֣ה שָׁלֹ֣שׁ שָׁנִ֗ים תּוֹצִ֞יא אֶת־
כָּל־מַעְשַׂ֤ר תְּבוּאָֽתְךָ֙ בַּשָּׁנָ֣ה הַהִ֔וא שנה יצא
וְהִנַּחְתָּ֖ בִּשְׁעָרֶֽיךָ׃ וּבָ֣א הַלֵּוִ֗י כִּי־אֵין נחל בוא
לוֹ֙ חֵ֣לֶק וְנַחֲלָ֔ה עִמָּ֑ךְ וְהַגֵּ֣ר וְהַיָּת֔וֹם גור יתם
וְהָאַלְמָנָ֖ה אֲשֶׁ֥ר בִּשְׁעָרֶ֑יךָ וְאָכְל֣וּ
וְשָׂבְע֗וּ לְמַ֤עַן יְבָרֶכְךָ֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בר
בְּכֹל֙ מַעֲשֵׂ֣ה יָדְךָ֔ אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶׂ֖ה עשה
מִקֵּ֣ץ שֶׁ֣בַע שָׁנִ֔ים Ca. xv.
תַּעֲשֶׂ֖ה שְׁמִטָּֽה׃ זֶ֣ה דְּבַר־הַשְּׁמִטָּ֗ה שמט נשה
שָׁמ֤וֹט כָּל־בַּעַל֙ מַשֵּׁ֣ה יָד֔וֹ
אֲשֶׁר־יַשֶּׁ֥ה בְּרֵעֵ֖הוּ לֹא־יִנֹּ֑שׂ אֶת נגש
רֵעֵ֥הוּ וְאֶת־אָחִ֖יו כִּי־קָרָ֥א שְׁמִטָּ֖ה
לַיהוָֽה׃ אֶת־הַנָּכְרִי֙ תִּנֹּ֔שׂ וַאֲשֶׁר
יִהְיֶה־לְךָ֥ אֶת־אָחִ֖יךָ תַּשְׁמֵ֣ט יָדֶֽךָ׃ היה
אֶפֶס֩ כִּ֨י לֹא־יִהְיֶ֥ה בְךָ֛ אֶבְי֖וֹן כִּי אבה
בָרֵ֣ךְ יְבָרֶכְךָ֣ יְהוָ֔ה בָּאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר
יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ נֹתֵ֣ן לְךָ֔ נָחֲלָ֖ה
לְרִשְׁתָּ֑הּ רַ֗ק אִם־שָׁמוֹעַ֙ תִּשְׁמַ֣ע שמע
בְּקוֹל֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לִשְׁמֹ֗ר
לַעֲשׂוֹת֙ אֶת־כָּל־הַמִּצְוָ֣ה הַזֹּ֔את עשה צוה
אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֛י מְצַוְּךָ֖ הַיּ֑וֹם כִּ֥י יְהוָ֛ה
אֱלֹהֶ֖יךָ בֵּרַכְךָ֣ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָ֑ךְ
וְהַעֲבַטְתָּ֣ גּוֹיִ֔ם וְאַתָּ֖ה לֹ֣א עבט רבב

Trāsla. B. Hiero.

desiderat aīa tua. & comedes coram ꝯꝯꝯꝯꝯ dño deo tuo: & epulaberis tu & domus tua & leuita qui intra portas tuas est. Caue ne de relinq̄s eum: qa non habet aliam partē in possessione tua. Anno tertio separabis aliam decimā ex oībus q̄ nascuntur tibi eo tēpore: & repones intra tanuas tuas: veniet & leuites qa aliā nō habet partē nec possessionē tecū: & pegrinus ac pupillus & vidua qui intra portas tuas sunt: & comedēt & saturabūtur: vt benedicat tibi dñs deus tuus in cūctis opib⁹ manuū tuarū q̄ fecerīs

Septimo ano Ca. xv. facies remissionē q̄ hoc ordie celebrabitur. Cui debetur aliquid ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ab amico vel proximo ac fratre suo: repetere non poterit: qua annus remissionis est ꝯꝯꝯ dñi. A peregrio & aduena exiges: cuī & ppi quū repetendi nō habebis ptātē. Et ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ oīno indigens & mendicus non erit iter vos vt bñdicat tibi dñs deus tuus in terra quam tradituras es tibi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ in possessionem. si tamen audieris ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ vocē domini dei tui: & custodieris ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ vniuersa que iussit: & ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ que ego hodie precipio tibi: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ benedicet tibi vt pollicitus es, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Fenerabis gētibus multis: & ipse a nullo ꝯꝯꝯꝯ

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

desideraueritalia tua: & comedes illic coꝝ dño ἐπιθυμᾷ ἡ ψυχή σου, καὶ φαγῇ ἐκεῖ ἐναντι κυ
tuo deo tuo. & letaberis tu & domus ριου τοῦ θεοῦ σου· καὶ εὐφραφθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός
tua & leuita qui in vrbibus tuis. nō derelin σου καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου· οὐ κατα
ques eū: qa nō est illi pars nec possessio illo tecū. post tres dnos educes oēm λείψεις αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆ
ros μετὰ σοῦ· μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ
decimū fructuū tuoꝝ: in ano illo ponēs illā in vrbibus tuis: & ueniet leuita: qa nō est illi pars nec possessio tecū: & pegrinus & pupillus & vidua q̄ sunt in vrbibus tuis: & comedēt & saturabūtur: vt bñdicat tibi dns deus tuus in cūctis operibus manuū tuarū q̄ fecerīs

ἐπιδέκατον τῶν γενημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
τῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ
ἐλεύσεται ὁ λευίτης, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐ
δὲ κλῆρος μετὰ σοῦ, καὶ ὁ πρόσηλυτος καὶ ὁ ὀρ
φανὸς καὶ ἡ χήρα ἡ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ φά
γονται καὶ ἐμπλησθήσονται, ἵνα εὐλογήσῃ σε κύ
ριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
σου ὅις ἂν ποιῆς.

Septimo anno facies remissionē: & sic ordo remissionis. remittes omne debitū pximi tui: nec exiges amplius ab amico & fratre tuo: quia vocata est remissio dñi dei tui. alieno exiges quod debet tibi primus. & si frē tuū nō repetes: quia cognominata est remissio dñi dei tui. ab alieno exiges quod debet tibi: quicquid autē apud fratrem tuum fuerit tibi apd̄ est. & egenus non erit in te egenus: quia benedicēs benedicet tibi dñs deus tuus in terra quā dñs deus tuus dabit tibi in possessionem ad possidendā eā. si āt auditu audieritis vocē dñi dei vestri: vt custodiatis & faciatis omnia mandata hec: quę ego precipio tibi hodie: quia dñs deus tuus benedicet tibi quēadmodū locutus est tibi: & fenerabis gētibus multis: tu autē nō

Ca. xv.

Ἕπτῳ ἔτει ἄφεσιν ποιήσεις. καὶ οὕτως τὸ
ῥῆμα τῆς ἀφέσεως· ἀφήσεις πᾶν χρέος ὃ ἐὰν
ὀφείλῃ σοί ὁ πλησίον· καὶ τὸν ἀδελφόν σου οὐκ
ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσις κυρίου τοῦ
θεοῦ σου· τὸν ἀλλότριον ἀπαιτήσεις ὅσα ἐὰν
σοι ᾖ παρ' αὐτῷ· τῷ ἀδελφῷ σου ἄφεσιν ποιήσῃ
ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρί
ου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας
τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
μερον, ὅτι κς ὁ θεός σου εὐλογήσει σε ὃν τρόπον ἐλά
λησέ σοι, καὶ δανιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ

Infra. 28.b.

Prima chal. Interp. chal.

שְׁאֵל֙ חֲדָה֙ que petierit aia tua, et comedes ibi coꝝ dño deo tuo: et letaberis tu & vir domus tue & leuita q̄ est in vrbibus tuis: ne dimittas eum qm nō habet partē & hereditatē tecū. In fine trīū annoꝝ educes oēm decimas frugū tuarū in anno illo: & recondes in vrbibus tuis: et veniet leuites qui nō habet partē & hereditatē tecū et peregrinus & pupillus & vidua q̄ sunt in vrbibus tuis: & comedēt & saturabūtur: vt benedicat tibi dns deus tuus in oibus opibus manuū tuarū que facies.

In anno vltimo septē annoꝝ facies remissionē. Et hoc est verbuz remissionis: vt remittat vnusquisq; creditoꝝ cui debetur aliquid a primo suo: nō repetat a fratre suo: quia vocauit remissionē coraꝝ dño. a filiis populoꝝ repetes: & si quid fuerit tibi cum fratre tuo: remittes manifestum tuam. Ettamen nō erit in te egenus: quontā benedictiōe benedicet tibi dñs in terra quā dñs deus tuus dabit tibi in possessionem vt possideas eam. Verūtamen si obediens obedieris verbo dñi dei tui: vt custodias & facias omnia precepta hec que ego precipio tibi hodie: quoniā dominus deus tuus benedicet tibi sicut locutus est tibi: et mutuabis populis multis: & tu non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trāsla. Chal.

תִּשְׁאֲלִינֵךְ נַפְשָׁךְ תַּמָּן תֵּכוֹל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתֶחְדֵּי אַתְּ וְאֱנָשׁ בֵּיתָךְ וְלֵיוָאָה דִּי
בְּקִרְוָךְ לָא תְּשׁוּבְקִינֵהּ אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וְאַחֲסָנָא עִמָּךְ: מִסּוֹף תְּלַת שְׁנִין תַּפְרֵק יָת
כָּל מַעְשַׂר עַלְלָתָךְ בְּשַׁתָּא הַהִיא וְתֵצְנַע בְּקִרְוָךְ: וְיֵיתֵי לֵיוָאָה אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק
וְאַחֲסָנָא עִמָּךְ וְגִיוֹרָא וְיַתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בְּקִרְוָךְ וְיֵכְלוּן וְיִשְׂבְּעוּן בְּדִיל דְּיִבָּרְכִנָּךְ
יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עוֹבָדֵי יְדָךְ דְּתַעְבִּיד: Ca. xv. מִסּוֹף שְׁבַע שְׁנִין תַּעֲבִיד
שְׁמִיטְתָּא: וְדֵין פִּתְגָם שְׁמִיטְתָּא דִּשְׁמוֹט כָּל בַּעַל מַדְּבַּר יָדֵיהּ דִּי שַׁי בִּידֵיהּ לָא יִתְבַּע
מִן חַבְרֵיהּ וּמִן אָחוּהִי אֲרֵי קְרָא שְׁמִיטְתָּא קֳדָם יְיָ: מִן בַּר עַמְמִין תִּתְבַּע וּדְיִהְוֵי לָךְ עִם
אָחוּךְ תַּשְׁמוֹט יְדָךְ: לְחוֹד אֲרֵי לָא יְהֵי בָּךְ מִסְכֵּינָא אֲרֵי בָּרְכָא יְבָרְכִנָּךְ יְיָ בְּאַרְעָא דְּיְיָ
אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא לְמֵירְתַהּ לְחוֹד אִם קַבָּלָא תְּקַבֵּל מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְמִיטַר
לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּקּוּדַיָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵין: אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בָּרְכָךְ
כְּמָא דְּמַלֵּיל לָךְ וְתַלְוֵיף לְעַמְמִין סַגִּיאִין וְאַתְּ לָא ◆◆◆

accipies mutuũ. & habebis tu nationib⁹ multa: tui aũt nõ
δανιῶ· καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δὲ ὁυκ ἄρ-
habunt. ¶ Si fuerit in te egen⁹ ex fratri-
B ξουσιν. ἐὰν δὲ ᾖ πένης ἐν σοί ἑνὸς ἐκ τῶν ἀδελ-
bus tuis in una urbiũ tuarũ in terra tua quã dñs deus tuus da-
φῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ
bit tibi: nõ duresces cor
θεός σου δίδωσί σοι, οὐκ ἀποσυστελεῖς τὴν καρδίαν
tuũ: neq; cõtrahes manũ tuã a
σου, οὐδὲ μὴ συσφίγξεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ
fratre tuo indigente: aperiẽs aperies
τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἐπιδεοῦς, καὶ ἀνοίγων ἀνοίξεις
manũ tuam ei: mutuũ mutuabis ei: quãtũ
τὰς χεῖράς σου αὐτῷ, δάνεισον δανιεῖς αὐτῷ, ὅσα ἂν
rogauerit: & fẽmq; indiguerit, caue tibi
ἐπιδέηται, καὶ καθ' ὅσον ὑστερῆται· πρόσεχε σεαυτῷ
ne forte fiat verbũ occultũ in corde tuo: aut
μή ποτε γένηται ῥῆμα ἀπόκρυφον ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ
quitas: dicens: appropinquat annꝰ septimꝰ: annus
μοιχᾶσαι, λέγων, ἐγγίζει ὁ ἕβδομος, ἔτος τῆς
remissionis: & inuidus sit oculus tuus fra-
ἀφέσεως, καὶ πονηρεύσηται ὁ ὀφθαλμός σου τῷ ἀδελ-
tri tuo indigenti: & nõ dabis ei: & clama
φῷ σου τῷ ἐπιδεεῖ, καὶ οὐ δῷς αὐτῷ, καὶ βοήσε-
bit cõtra te ad dñm: & erit in te peccatũ magnũ
ται κατὰ σοῦ πρὸς κν, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη
Attribuẽs dabis ei: & mutuũ mutuabis ei:
μεταδιδοὺς δώσεις αὐτῷ, καὶ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ,
quodcũq; roganerit te. & nõ tristaberis corde tuo dã
ὅσον ἂν ἐπιδέηταί σου· καὶ οὐ λυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου δι-
te te illi: quũ pp hoc bñdicet tibi dñs
δόντος σου αὐτῷ, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐλογήσει σε κύριος ὁ
deus tuus in cunctis operibus tuis & in cũctis ad
θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου καὶ ἐν πᾶσιν οὗ ἂν ἐπιβά-
quæ manũ tuã. nõ ai. deerit egenus a fra
λῃς τὴν χεῖρά σου, οὐ γὰρ μὴ ἐκλείπῃ ἐνδεὴς ἀπὸ τῆς γῆς
tribus tuis: pp hoc ego tibi præcipio & dico tibi: aperiẽs
σου· διὰ τοῦτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο,
aperies manum tuam fratri tuo
λέγων, ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ
egenti & pauperi in terra tua. ¶ Si venditus fuerit tibi
πένητι καὶ τῷ ἐνδεεῖ ἐπὶ τῆς γῆς σου· ἐὰν δὲ πραθῇ σοι
frater tuus hebræus aut hebræa: seruiet tibi sex
ὁ ἀδελφός σου ὁ ἑβραῖος ἢ ἡ ἑβραία, δουλεύσει σοι ἓξ ἔ-
annis: & septimo dimittes eũ liberũ a te.
τη, καὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ·
Quũ aũt dimiseris eũ liberũ a te: nõ dimit
ὅταν δὲ ἐξαποστέλλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ, οὐκ ἀπο-
tes eũ vacuũ: viaticũ suppeditabis ei de oui-
στελεῖς αὐτὸν κενόν, ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προ-
bus tuis & de frumẽto tuo & de torcular. tuo: si
βάτων σου καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου, κα-
cut bñdixit tibi dñs deus tuus: dabis ei. & recordaberis
θὼς εὐλόγησέ σε κς ὁ θεός σου, δώσεις αὐτῷ· καὶ μνησθήσῃ

accipies mutuũ. ¶ Dñs-
beris nationibus plurĩ-
mis: & tui nemo domi-
nabitur. ¶ Si
uus de fribus tuis q
morantur intra portas
ciuitatis tuæ in terra
quã dñs deus tuus da-
turus eſt tibi: ad pau-
tatẽ deuenerit: nõ ob
durabis cortium: nec
contrahes manum
fed aperies eĩ pauperi
& dabis mutuum
quo cum indigere per
ſpexeris.
Caue ne forte ſubre-
pat tibi ipia cogitatio:
& dicas in corde tuo:
appropinquat
ſeptimus annus remiſ-
ſionis: & auertas oculos tuos a paupere fratre tuo: nolẽs ei quod poſtulat mutuũ cõmodare: ne clamet cõtra te ad dñm: & fiat tibi in peccatũ: ſed dabis ei. Nec
ages ppiã callidẽ ei⁹ neceſſitatibus ſubleuandis: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in oĩ ope & in cũctis ad q̃ manum
miſeris. Nõ deerunt
pauperes in terra hita
tionis tue: ideirco ego
præcipio tibi vt aperias
manum fratri tuo
egeno & paupẽ q tecũ
vel ſatur in terra. Cũ ti
bi venditus fuerit frater
tuus hebreus aut he
brea & ſex annis ſer
uierit tibi: in ſeptimo
anno dimittes eum li-
berum. &
quẽ libertate donaue
ris: nequaq̃ vacuũ abi
re patieris: ſed dabis via
ticum de gregibus
& de area & torculari
tuo: quibus
dñs deus tuus benedi
xerit tibi. Memento

תַּעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וּבְךָ
לֹא יִמְשְׁלוּ כִּי יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן
מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ
בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ לֹא תְאַמֵּץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא
תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן
כִּי פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט
תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר
לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן יִהְיֶה דָבָר עִם
לְבָבְךָ בְּלִיָּעַל לֵאמֹר קָרְבָה שְׁנַת
הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ
בְּאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא
עָלֶיךָ אֶל יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא
תָּתֵן לוֹ וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ
כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח
יָדֶךָ כִּי לֹא יֶחְדַּל אֶבְיוֹן מִקֶּרֶב
הָאָרֶץ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר
פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאָחִיךָ
לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ כִּי יִמָּכֵר
לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה
וְעָבַדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת
תְּשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְכִי
תְשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ לֹא תְשַׁלְּחֶנּוּ
רֵיקָם הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ
וּמִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֶּן לוֹ וְזָכַרְתָּ

תַּעֲבֹט
מָשַׁלְתָּ
גּוֹיִם
רַבִּים
וּבְךָ
לֹא
יִמְשְׁלוּ
כִּי
יִהְיֶה
בְךָ
אֶבְיוֹן
מֵאַחַד
אַחֶיךָ
בְּאַחַד
שְׁעָרֶיךָ
בְּאַרְצְךָ
אֲשֶׁר
יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן
לָךְ
לֹא
תְאַמֵּץ
אֶת
לְבָבְךָ
וְלֹא
תִקְפֹּץ
אֶת
יָדְךָ
מֵאָחִיךָ
הָאֶבְיוֹן
כִּי
פָתֹחַ
תִּפְתַּח
אֶת
יָדְךָ
לוֹ
וְהַעֲבֵט
תַּעֲבִיטֶנּוּ
דֵּי
מַחְסֹרוֹ
אֲשֶׁר
יֶחְסַר
לוֹ
הִשָּׁמֶר
לְךָ
פֶּן
יִהְיֶה
דָבָר
עִם
לְבָבְךָ
בְּלִיָּעַל
לֵאמֹר
קָרְבָה
שְׁנַת
הַשֶּׁבַע
שְׁנַת
הַשְּׁמִטָּה
וְרָעָה
עֵינְךָ
בְּאָחִיךָ
הָאֶבְיוֹן
וְלֹא
תִתֵּן
לוֹ
וְקָרָא
עָלֶיךָ
אֶל
יְהוָה
וְהָיָה
בְךָ
חֵטְא
תָּתֵן
לוֹ
וְלֹא
יֵרַע
לְבָבְךָ
בְּתִתְּךָ
לוֹ
כִּי
בִגְלַל
הַדָּבָר
הַזֶּה
יְבָרֶכְךָ
יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל
מַעֲשֶׂךָ
וּבְכֹל
מִשְׁלַח
יָדֶךָ
כִּי
לֹא
יֶחְדַּל
אֶבְיוֹן
מִקֶּרֶב
הָאָרֶץ
עַל
כֵּן
אָנֹכִי
מְצַוְּךָ
לֵאמֹר
פָּתֹחַ
תִּפְתַּח
אֶת
יָדְךָ
לְאָחִיךָ
לַעֲנִיֶּךָ
וּלְאֶבְיֹנְךָ
בְּאַרְצֶךָ
כִּי
יִמָּכֵר
לְךָ
אָחִיךָ
הָעִבְרִי
אוֹ
הָעִבְרִיָּה
וְעָבַדְךָ
שֵׁשׁ
שָׁנִים
וּבַשָּׁנָה
הַשְּׁבִיעִת
תְּשַׁלְּחֶנּוּ
חָפְשִׁי
מֵעִמָּךְ
וְכִי
תְשַׁלְּחֶנּוּ
חָפְשִׁי
מֵעִמָּךְ
לֹא
תְשַׁלְּחֶנּוּ
רֵיקָם
הַעֲנִיק
תַּעֲנִיק
לוֹ
מִצֹּאנְךָ
וּמִגָּרְנְךָ
וּמִיִּקְבֶךָ
אֲשֶׁר
בֵּרַכְךָ
יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ
תִּתֶּן
לוֹ
וְזָכַרְתָּ

תְּזוּךְ וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן וַאֲרֵי יְהֵי בָךְ מִסְכֵּינָא מֵחָדָא מֵאַחָךְ
בַּחֲדָא מִן קִרְוָךְ בַּאֲרָעָךְ דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ לָא תְתַקֵּיף יָת לִבָּךְ וְלָא תְקַמּוֹט יָת יְדָךְ
מֵאָחוּךְ מִסְכֵּינָא וְתִפְתַּח תִּפְתַּח יָת יְדָךְ לֵיהּ וְאוֹזָפָא תּוֹזֵף לֵיהּ כְּמִיסַת חוֹסַנֵיהּ
דְּיִחְסַר לֵיהּ: אִסְתְּמַר לָךְ דְּיִלְמָא יְהֵי הַהְגֵּם עִם לִבָּךְ בִּישָׁא לְמֵימַר קָרִיבַת שְׁנַת
שְׁבִיעֵיתָא שַׁתָּא דִּשְׁמִיטְתָּא וְתֵיכַּוִּשׁ עֵינָךְ בְּאָחוּךְ מִסְכֵּינָא וְלָא תִּתֵּן לֵיהּ וְיִתְרֵי עֲלָךְ
קֳדָם יְיָ וִיהֵי בָךְ חוֹבָא וּמִנַּהְוָתִתֵּן לֵיהּ וְלָא יֵיאֵישׁ לִבָּךְ כַּמְתִּתָּנָךְ לֵיהּ אֲרֵי בְּדִיל הַתָּנָא
הָדֵין יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עוֹבָדָךְ וּבְכֹל אוֹשָׁטוּת יָדָךְ וַאֲרֵי לָא יִפְסוֹק מִסְכֵּינָא מִגּוֹ
אַרְעָא עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ לְמֵימַר פַּתָּח תִּפְתַּח יָת יְדָךְ לְאָחוּךְ לְעַנְיָךְ וּלְמִסְכֵּינָךְ בְּאַרְעָךְ
אֲרֵי יִזְדַּבַּן לָךְ אָחוּךְ בַּר יִשְׂרָאֵל אוֹ בַת יִשְׂרָאֵל וְיִפְלַח לָךְ שִׁית שְׁנִין וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעֵיתָא
תְּפַטְּרִינֵּיהּ לְבַר חוֹרִין מֵעִמָּךְ וַאֲרֵי תְּפַטְּרִינֵיהּ לְבַר חוֹרִין מֵעִמָּךְ לָא תְפַטְּרִינֵיהּ רֵיקָנוּ
אַפְרָשָׁא תַּפְרִישׁ לֵיהּ מֵעָנָךְ וּמֵאִדְרָךְ וּמִמַּעְצַר פָּרָךְ דְּיָי אֱלָהָךְ תִּתֵּן לֵיהּ וְתִדְכַּר

accipies mutuũ: & dñaberis populos multos: tui aũt
non dñabunt. Si vnus de fribus tuis fuerit egenus
in una urbiũ tuarũ in terra tua quã dñs deus tuus da-
bit tibi: non indurabis cor tuũ neq; cõtrahes manum
tuã a fratre tuo egeno: sed aperiẽs aperies ei manũ
tuã: & mutuãs mutuabis ei quãtũ idiget. Caue
tibi ne fit verbũ ipletatis in corde tuo: dicẽs. Appro-
pinquat annꝰ septimus annꝰ remiſſionis: & oculus tuus
ſit neq; pra frẽm tuũ egenũ & nõ dederis ei: & clamet
cõtra te coram dño & ſit in te peccatũ. tribuẽs tribues
ei: & non diſplicebit cordi tuo cum dederis ei: quia
propter verbũ hoc benedicet tibi dñs deꝰ tuus in oĩ-
bus operibus tuis & in cunctis ad quæ miſeris manũ
tuam. Non enim deerit egenus in medio terræ: ideo
ego præcipio tibi hodie dicẽs. Aperiens aperies ma-
num tuã fratribus tuis paupibus tuis & egenis tuis
in terra tua. Si venditus fuerit tibi ff tuꝰ filius ſiue
aut filia ſiue: ſeruiet tibi ſex annis: & in anno ſeptio
dimittes eum liberũ a te. Et qñ dimiſeris eũ liberũ a
te: nõ dimittes eũ vacuũ: ſed ſeparãs ſeparabis ei de
ouibus tuis & de area tua & de torculari tuo: & dabis
ei de his q̃bus dñs benedixerit tibi: & recordaberis

כִּי עֶבֶד הָיִית בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ
את הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם׃ והיה כִּי
יאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי
אֲהֵבְךָ וְאֶת בֵּיתֶךָ כִּי טוב לו עִמָּךְ׃
ולָקַחְתָּ אֶת הַמַּרְצֵעַ וְנָתַתָּה בְאָזְנו
וּבְדַלְתֶּת והָיָה לְךָ עֶבֶד עולָם וְאַף
לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן׃ לֹא יִקְשֶׁה
בְּעֵינְךָ בְּשַׁלְּחֲךָ אתו חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ
כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר שָׂכִיר עָבְדְּךָ שֵׁשׁ
שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה׃ כָּל הַבְּכור אֲשֶׁר
יִוָּלֵד בְּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר
תַּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד
בְּבֶכֹר שׁורֶךָ ולֹא תָגֹז בְּכור
צאנֶךָ׃ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּו
שָׁנָה בְּשָׁנָה בַּמָּקום
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֶתָּה ובֵיתֶךָ׃
וְכִי יִהְיֶה בו מום פִּסֵּחַ או עִוֵּר כֹּל
מום רָע לֹא תִזְבָּחֶנּו לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ׃ בִּשְׁעָרֶיךָ תֹּאכְלֶנּו הַטָּמֵא
והַטָּהור יַחְדָּו כַּצְּבִי וְכָאַיָּל׃ רַק אֶת
דָּמו לֹא תֹאכֵל עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּו
כַּמָּיִם׃ שָׁמור אֶת חֹדֶשׁ

Ca.xvi.

הָאָבִיב ועָשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לָיְלָה׃

Pritiua heb.

כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך
יהוה אלהיך על כן אנכי מצוך
את הדבר הזה היום והיה כי
יאמר אליך לא אצא מעמך כי
אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך׃
ולקחת את המרצע ונתתה באזנו
ובדלת והיה לך עבד עולם ואף
לאמתך תעשה כן׃ לא יקשה
בעינך בשלחך אתו חפשי מעמך
כי משנה שכר שכיר עבדך שש
שנים וברכך יהוה אלהיך בכל
אשר תעשה׃ כל הבכור אשר
יולד בבקרך ובצאנך הזכר
תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד
בבכר שורך ולא תגז בכור
צאנך׃ לפני יהוה אלהיך תאכלנו
שנה בשנה במקום
אשר יבחר יהוה אתה וביתך׃
וכי יהיה בו מום פסח או עור כל
מום רע לא תזבחנו ליהוה
אלהיך׃ בשעריך תאכלנו הטמא
והטהור יחדו כצבי וכאיל׃ רק את
דמו לא תאכל על הארץ תשפכנו
כמים׃ שמור את חדש

Ca.xvi.

האביב ועשית פסח ליהוה
אלהיך כי בחדש האביב הוציאך
יהוה אלהיך ממצרים לילה׃

Deut. Ca.xvi.

Trãsla.B.Hiero.

q & ipse seruieris ci terræ egypti: & liberauerit te dñs deus tuus: & idcirco ego nũc precipio tibi. Sin autem ∞∞∞

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deuc. Ca.xvi.	Pritiua.heb.
c sacrificabis pascha dño deo tuo oues καὶ θύσεις τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πρόβα	us tuus de egypto nocte. Immolabisq; phase dño deo tuo de ouibus & de bobus in loco	וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן		
τα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος	quẽ elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomẽ	וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה		
deus tuus: vt inuocet nomẽ eius illic: nõ co=	eius ibi. Nõ comedes cũ	לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם לֹא תֹאכַל עָלָיו	אָכַל	
ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, οὐ φα	eo panẽ fermẽtatũ. Se=	חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו	יום	
medes in illo fermẽtũ: septẽ diebus comedes in eo	ptẽ diebus comedes	מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ	עֹנִי עֹנָה	
γῆ ἐπ' αὐτοῦ ζύμην, ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ	absq; fermẽto afflictio	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר	זכר	
azyma: panẽ afflictiõis: qñ in velocitate egressi estis	nis panẽ: quoniã in pa	אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל	יצא	
ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν σπουδῇ ἐξήλθατε	uore egressus es de egy	יְמֵי חַיֶּיךָ: וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר	יום חיה ראה	
ve egypto nocte: vt recordemini diei	pto: vt memineris diei	בְּכָל גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא יָלִין	לין	
ἐξ Αἰγύπτου νυκτός, ἵνα μνησθῆτε τὴν ἡμέραν τῆς	egressiõis tue de egy=	מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב	זבח	
egressiõis vre de tra egypti oĩb die	pto oĩbus diebus vite	בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּקֶר לֹא תָלִין	ולל	
ἐξόδου ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέ=	tue. Non apparebit ẽm	לִזְבֹּחַ אֶת הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ		B
b vite vre. nõ apparebit tibi fermẽtũ in	fermentatũ in oĩbus	אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ		
ρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. οὐκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν	termiis tuis septem die	כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר		
oĩbus terminis tuis septẽ dieb: τ nõ remane	bus: & nõ remãebit de	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם		
πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμη=	carnibus eius quod im	תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב כְּבוֹא		
bit ve carnib ẽs sacrificaueritis vespe	molatũ ẽ vespere in die	הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם	וירד יצא	
θήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἂν θύσητε τοιαυτέρας	prio vsq; mane. Non	וּבָשַׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם	מקום	
vie primo vsq; manic. nõ poteris sacrificare	poteris immolare phase	אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ	בחר	
τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ εἰς τοπῷ· οὐ δυνήσῃ θῦσαι	in qualibet vrbiũ tuarũ	וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאָהָלֶיךָ	פנה	
pascha in vlla vrbiũ tuar ẽs dño	qs domius deus tuus	שִׁשֶּׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם		
ὸ πάσχα ἐν οὐδεμιᾷ τῶν πόλεών σου ὧν κύριος	daturus est tibi. sed	הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ	עצר	
deꝰ tuꝰ dat tibi: sed in loc quẽ	in loco quem elegerit	לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: שִׁבְעָה שָׁבֻעֹת	עשה לאכה	
ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀλλ' ἢ εἰς γὰρ τόπον οὗ ἂν	dominus deus tuus	תִּסְפָּר לָךְ מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה	ספר חלל חרם	
elegerit dñs deꝰ tuꝰ: vt inuocet no	deus tuus vt habitet	תָּחֵל לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת: וְעָשִׂיתָ	עשה	
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο=	nomẽ eius ibi. Immo	חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ		
mẽ eius illic: sacrificabis pascha vespe ad	labisq; phase vespere	מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן	נתן	
μα αὐτοῦ ἐκεῖ, θύσεις τὸ πάσχα ἑσπέρας πρὸς	ad solis occasum			
occasuꝫ solis in tẽpore egressus es de tra egypti:	quãdo egressus es de			
δυσμὰς ἡλίου ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξῆλθες ἐκ γῆς Αἰγύπτου,	egypto: & coques			
τ coques τ torrebis: τ comedes in loco	& comedes in loco			
καὶ ἑψήσεις καὶ ὀπτήσεις, καὶ φαγῇ ἐν τῷ τόπῳ	quem elegerit dominus			
quẽ elegerit dñs deus tuus eũ: τ uer	deus tuus: manecꝫ conſurgẽs			
ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν· καὶ πορευ	vades in tabernacula tua.			
teris mane τ pficisceris in domos tuas.	Sex diebus comedes			
πορευθήσῃ τοπῷ καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου.	azyma: & in die			
sex dieb comedes azyma: τ die septima	septima: quia collecta			
ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ	est domini dei tui:			
exitus festũ dño deo tuo. nõ facies in eo	non facies opus. Sep			
ἔξοδον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σου· οὐ ποιήσεις ἐν αὐ	tem hebdomadas			
oĕ opus ptĕr q̃ fient aie. septẽ	numerabis tibi ab ea die			
τῇ οὐδὲν ἔργον πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ψυχῇ· ἑπτὰ	qua falce in segetẽ mise			
hebdomadas integras numerabis tibi ipi: cũ	ris: & celebrabis diem			
ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ, ἀφ=	festum hebdomadarũ			
inceperis tu falcem in messem: incipies nũera=	domino deo tuo			
ξαριθμοῦ σου δρέπανον ἐπ' ἀμητόν, ἄρξῃ ἐξαριθμεῖ	oblationẽ spõtaneam			
re septẽ hebdomadas. τ facies festũ heb=	manꝰ tue: quã offeres			
δαι ἑπτὰ ἑβδομάδας· καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβ=				
domadaꝫ dño deo tuo: scḋm qđ potesti				
δομάδων κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καθότι ἰσχύει ἡ				
manꝰ tua: q̃ dederit tibi:				
χείρ σου, ὅσα ἂν δῷ σοι,				

Transla.Chal.	Interp.chal.	Pritiua chal.
וְתִיכוֹס נִיסָחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ מִן עָנָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא מִן תּוֹרֵי וְאָתְרָא דְיִתְרְעֵי יְיָ	Et imolabis phase cozã dño deo tuo de ouibus: τ vic=	נָכַס
לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן: לָא תֵיכוֹל עֲלוֹהִי חַמְיָע שָׁבְעָה יוֹמִין תֵּיכוֹל עֲלוֹהִי פַּטִּיר	timã sanctificatã de bobus: in loco quẽ elegerit dñs	שָׁרָא
לְחֶם עוֹנֵי אֲרֵי בִּבְהִילוּ נְפַקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּדִיל דְּתְדְכַּר יַת יוֹם מְטָקָךְ מֵאַרְעָא	vt collocet ibi maiestatẽ suã. Non comedes cũ eo fer=	עָנָה דְּבַר נָפַק
דְמִצְרַיִם כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חַמִּיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יְבִית מִן	mentatũ: septẽ diebus comedes cũ eo azymũ panem	חָזָה בַּיִת
בִּישְׂרָא דְתִכּוֹס בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ רְשׁוּ לְמִכַּס יַת פִּיסְחָא בְּחַדָּא	afflictõis: qñ festinãter egressus es de terra egypti.	עָכַס רָשָׁה
מִן קוּרְוָךְ דַּייָרֵי אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ: אֶלָּהֵין לְאַתְרָא דְיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה	vt recorderis diei exitꝰ tui de terra egypti oĩbus die=	קָרָה רָעָה
שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן תִּכּוֹס יַת פִּיסְחָא בְּרַמְשָׁא כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא זִמְנָא דְמָטֵיתָ מִמְצְרָיִם:	bus vite tue: τ nõ apparebit tibi fermentatũ in omni	עוֹל נָכַשׁ
וְתִתְבַּשֵׁל וְתֵיכוֹל בְּאַתְרָא דְיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ וְתִתְפְּנֵי בְּצַפְרָא וְתֵהַךְ לְמַשְׁכְּנָךְ:	termino tuo septẽ diebus. neq; remanebit de cãrne	בָּשַׁל רָעָה פָּנָה
שִׁתָּא יוֹמִין תֵּיכוֹל פַּטִּירָא וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה כְּנִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תַּעְבֵּד עִיבִידְתָּא:	quaz immolaueris vesperi in die primo vsq; mane.	יָהַר עָבַד
שַׁבְעָה שָׁבוּעִין תִּמְנֵי לָךְ מִשְׁרֵי מַנְלָא בַּחֲצַד עוּמְרָא דְּאַרְמִתָּא תְּשָׁרֵי לְמִסְפֵּי	Non habebis potestatẽ immolãdi phase in vna vr=	מָנָה שָׁרָא רוּם
שַׁבְעָה שָׁבוּעִין: וְתַעְבֵּד חַגָּא דְשָׁבוּעַיָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ מֵיסַת נִדְבַת יָדָךְ דְּתִתֵּן	bium tuarũ quã dñs deus tuus dabit tibi: sed in loco	נָתַן
	quez elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat mae	
	statem suã in eo: ibi immolabis phase vespere ad oc=	
	casum solis in tẽpore quo egressus es de egypto. Et	
	coques illud: τ comedes in loco quẽ elegerit dñs deꝰ	
	tuus: τ mane cõsurgens ibis in tabernacula tua. sex	
	dieb cõedes azymũ: τ in die septio qz collecta est cozã	
	dño deo tuo: nullũ opus facies in ea. septẽ hebdoma	
	das numerabis tibi: a pncipio quo falce metĩ manꝰ	
	pulus eleuatõis: icipies nũerare septẽ hebdomadas.	
	Et celebrabis festũ hebdomadarũ cozaz dño deo tuo	
	iuxta oblationẽ spontaneã manus tue quã dederis:	

כַּאֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרָיִם וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת חֻקִּים הָאֵלֶּה חָג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה כִּי יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל תְּבוּאָתְךָ וּבְכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְהוָה רֵיקָם אִישׁ כְּמַתַּת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לִשְׁבָטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם

iuxta benedictionẽ dñi dei tui: & epulaberis coram dño deo tuo tu & filius tuus & filia tua: & seruus tuus & ancilla tua: & leuites qui ẽ intra portas tuas: & aduena ac pupillus & vidua qui morantur vobiscũ in loco quẽ elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomẽ eius ibi: & recordaberis quoniã seruus fueris in egypto: custodies & facies dilectę ac facies que tibi pcepta sũt. Solẽnitatẽ quoq; tabernaculorũ celebrabis p septẽ dies: qñ collegeris de area & torculari fruges tuas. & epulaberis in festiuitate tua tu & filius tuus & filia tua & seruus tuus & ancilla: leuites quoq; & aduena & pupillus & vidua qui intra portas tuas sunt. Septẽ dieb dño deo tuo festa celebrabis in loco quẽ elegerit dñs: benedicet tibi dñs deus tuus in cũctis frugibus tuis & in oi ope manuum tuarũ: eris ig̃ letus. Tribus vicibus anno apparebit oẽs masculi tui coram dño deo tuo in loco quẽ elegerit: in solẽnitate azymorũ & in solẽnitate hebdomadarũ & in solẽnitate tabernaculorũ: & nõ apparebit vacuus coram dño: sed vnusquisq; iuxta benedictionẽ dñi dei sui quã dabit tibi. Iudices & prefectos cõstitues tibi in oibus ciuitatibus tuis ęs dñs deus tuus dabit tibi per tribus tuas: & iudicabũt populũ

prout benedixit tibi dñs deus tuus. & letaberis coram dño deo tuo tu & filius tuus & filia tua & seruus tuus & ancilla tua: & leuita & pegrinus & pupillus & vidua qui in vrbibus tuis. septẽ diebus festa celebrabis dño deo tuo in loco quẽ elegerit dñs deus tuus. & erit benedixerit tibi dñs deus tuus in cunctis frugibus tuis & in oi ope manuum tuarũ: & eris letus. tribus tẽporibus anni apparebit oẽ masculinũ coram dño deo tuo in loco quẽ elegerit dñs: in solẽnitate azymorũ & in solẽnitate hebdomadarũ & in solẽnitate scenophegie. nõ apparebit coram dño deo tuo vacuus: vnusquisq; iuxta mensuram manuũ suarũ iuxta benedictionẽ dñi dei sui quã dedit tibi. Iudices & magistros cõstitues tibi in oibus portis tuis dñs deus tuus dat tibi per tribus. & iudicabũt populum

Exo. 13.b Deu. 34.d Eccls 35.a.

Pristina. chal. Interp. chal. Transla. Chal.

כְּמָא דִּי בָרַךְ יְיָ אֱלָהָךְ יָתָךְ וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַנְתָּךְ וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה דִּי בְקִרְוָךְ וְגִיּוֹרָא וְיַתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בֵּינָךְ בַּאֲתָרָא דִּי יִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵיתָ בְּמִצְרָיִם וְתִטַּר וְתַעְבֵּד יָת קְרָמַיָּא הָאִלֵּין תַּמָּא וְיַטְלֵיָא תַּעֲבִיד לָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין בְּמִכְנְשָׁךְ מֵאֵדְרָךְ וּמִמַּעְצַרְתָּךְ וְתֶחְדֵּי בְּחַגָּךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַנְתָּךְ וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה וְגִיּוֹרָא וְיַתְמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בְקִרְוָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין תֶּחֱגֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בַּאֲתָרָא דִּי יִתְרְעֵי יְיָ אֱרֵי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עֲלַלְתָּךְ וּבְכָל עוֹבָדֵי יְדָךְ וְתְהֵי בְּרַם חֲדֵי תֵּלַת זִימְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזוֹן כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בַּאֲתָרָא דִּי יִתְרְעֵי בְּחַג פַּטִּירַיָּא וּבְחַג שָׁבֻעַיָּא וּבְחַג מַטְלְיָא וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָם יְיָ רֵיקָנִין: גְּבַר כְּמַתְּנַת יְדֵיהּ כְּבִרְכַת יְיָ אֱלָהָךְ דִּי יְהַב לָךְ: דַּיָּנִין וּפִרְעָנִין

Pristina. chal.

בָּרַךְ חָדָה בָּר
אָמָה כָּרָה נוּר
דָּבַר רָעָה נָטַר
קוּם תָּנָה טָלָל
עָבַד כָּנַשׁ עָצַר

תָּנָה רָעָה בָּרָה
יְהוָה חָדָה חָגָה

תָּנָה דִּין
מָנָה כָּרָה

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deut. Ca. xvii.	Peritiua. heb.
iudiciũ iustũ: nõ declinabũt iudiciũ iustũ: nõ κρίσιν δικαίαν, οὐκ ἐκκλινοῦσι κρίσιν δικαίαν, οὐκ	pulũ iusto iudicio nec in alterã ptẽ declinent.	מִשְׁפַּט צֶדֶק לֹא תַטֶּה מִשְׁפָּט	שָׁפַט תָּטָה
Exo. 23. a. cognoscent pſonã: neq; accipiẽt munera: ἐπιγνώσονται πρόσωπον, οὐδὲ λήμψονται δῶρα, τὰ	Non accipies personã nec munera: quia munera excecãt	לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד	נָכַר פָּנָה לָקַח
nã munera excecãt oculos sapiẽtũ: τ mu= γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ἐξαί	oculos sapientum: & mutãt verba iustorũ	כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים	עור
Eccle. 10. d. tãt ῥθα iustoꝝ. iuste qđ iustũ ẽ pſequẽris: vt ρει λόγους δικαίων. δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ, ἵνα	Iuste quod iustũ est perſequeris: vt	וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם צֶדֶק צֶדֶק	סָלַף צָדַק
viuatis: τ ingressi possideatis trã: ᾧ ζῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν	viuas & possideas terrã quã dñs deus tus dederit tibi. Non plantabis	תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְיָרַשְׁתָּ אֶת	רָדַף חָיָה
dñs deus tuus dãt tibi. nõ plãtabis κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φυτεύσεις	lucũ & oẽm arborẽ iuxta altãre dñi dei tui	הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן	
tibi lucũ. oẽ lignũ apud alta σεαυτῷ ἄλσος. πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστή=	nec facies tibi ullã statuã: neq; odit dñs	לְךָ לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל עֵץ	נָטַע
re dñi dei tui nõ facies tibi: ριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐ ποιήσεις σεαυτῷ,	deus tuus. Cap. 17.	אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר	זָבַח
nõ constitues tibi statuã: quæ odit dñs οὐ στήσεις σεαυτῷ στήλην, ἃ ἐμίσησε κύριος ὁ	On immolabis dño deo tuo bouẽ & ouẽ in quo macula aut qppiã vitiũ:	תַּעֲשֶׂה לְךָ וְלֹא תָקִים לְךָ מַצֵּבָה	עָשָׂה קוּם נָצַב
deus tuus. θεός σου. Ca. 17.		אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: Ca. xvii	
A Οὐθύσειςκυρίῳτῷθεῷσουμόχονἢπρό= uenit: in quo est in eo macula: οὗ ἂν ᾖ μῶμος, πᾶν ῥῆμα πο	On immolabis dño deo tuo bouẽ & agnũ in quo ẽ macula aut quippiã mali: quia	תִּזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וָשֶׂה	זָבַח
lũ: qꝝ abominatio dño deo tuo est. πονηρόν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστίν.	abomiatio est dño deo tuo. Cunq;	אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע	הָיָה רוּעַ
si ãt reperꝝ fuerit apud te in vna vrbiũ tuarꝝ: ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν	reptí fuerit apud te in tra vnã portarũ tuarũ	כִּי תוֹעֵבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא כִּי	תָּעַב
dñs deus tuus dat tibi: vir vel mulier qui κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅσις	dñs deus tuus dabit tibi vir aut mulier	יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר	מָצָא
faciat malũ cotã dño deo tuo: ποιήσοι τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου,	qui facit malum in cõspectu	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ	
vt trãsgrediant pactũ illius: τ abeũtes παραβαίνειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἀπελθόντες	dñi dei tui & transgrediantur pactum illus:	אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי	אִישׁ עָשָׂה
seruierint dijs alienis: τ adorauerit λατρεύσωσι θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσωσιν	vt vadant & seruiãt dijs alienis & adorent eos &	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ	עָבַר
eos: solẽ vel lunã: vel qđcũq; qđ ex αὐτοῖς, τῷ ἡλίῳ ἢ τῇ σελήνῃ, ἢ παντὶ τῷ ἐκ τοῦ	solem & lunam & omnem militiam celi quod non	וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים	הָלַךְ עָבַד
ornatu celi: quæ nõ præcepi: τ nũciatũ κόσμου τοῦ οὐρανοῦ, ἃ οὐ προσέταξα, καὶ ἀναγγε	que nõ precepi: & hoc tibi fuerit nunciatum:	וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ	
fuerit tibi: τ audieo τ ῆρεσ: veheméter: τ λῇ σοι, καὶ ἀκούσῃς καὶ ζητήσεις σφόδρα, καὶ	audienſq; inquisierits diligenter &	לְיָרֵחַ אוֹ לְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם	יָרֵחַ
ecce vere factũ ẽ ῥθũ: ppetrata ẽ abomi ἰδοὺ ἀληθῶς γέγονε τὸ ῥῆμα, ἐγενήθη τὸ βδέλυγ=	verum esse reperies: & abominatio facta est	אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְהִנֵּד לְךָ	צָוָה נָגַד
natio hec in ísrael: τ educes hoiem μα τοῦτο ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐξάξεις τὸν ἄνθρωπον	in israel: educes	וְשָׁמַעְתָּ וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה	שָׁמַע דָּרַשׁ יָטַב
illũ: aut mulierẽ illã: q fece= ἐκεῖνον, ἢ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, οἵτινες ἐποίη=	virum ac mulierem qui rem scelleratissimã	נָכוֹן עָשָׂה הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה	כּוֹן עָשָׂה
rũt ꝓcepti malũ hoc: ad portã: σαν τὸ πρόσταγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ἐπὶ τὴν πύλην,	perpetrarunt ad portas ciuitatis tue:	הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל וְהוֹצֵאתָ	יָצָא
		אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה	
		הַהוּא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת אֶת הַדָּבָר	
		הָרָע הַזֶּה אֶל שְׁעָרֶיךָ אֶת	

Transla. Chal.	Interp. chal.	Peritiua chal.
דִּין דְּקוּשׁוֹט וְלָא תִּשְׁתְּמוֹדַע אַפַּיִן וְלָא תְקַבֵּל שׁוֹחֲדָא אֲרֵי שׁוֹחֲדָא	iudicio recto. non peruertas iudicium. non accipies	צָלַל שְׁדַע קְבֵל
מְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין וּמְסַלְקֵל כִּתְגָמִין תָּרִיצִין: קוּשְׁטָא קוּשְׁטָא תְּהֵי רָדִיף	personã: nec recipies munera: quonã munera excecant	עוּר קְלַקֵּל
דְּתֵיחֵי וְתֵירַת יָת אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ: לָא תְּנַצּוֹב לָךְ אֲשֵׁירַת כָּל אִילָן	oculos sapientũ: & peruertunt verba recta. quod	יְהוָה חָיָה יָרַת
סְטָר מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ דְּתַעְבֵּד לָךְ: וְלָא תְּקִים לָךְ קָמָא דְּרָחִיק יְיָ אֱלָהָךְ:	iustum est & verum sequeris: vt viuas & possideas ter	נָצַב דָּבָר עָבַד
לָא תְכוֹס קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תּוֹר וְאִמַּר דְּיִהְיֵה מוּמָא כָּל סְתָם	ram quam dñs deus tuus dabit tibi. Non plantabis	קוּם נֵכֶס
בִּישׁ אֲרֵי מָרְחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא: אֲרֵי יִשְׁתְּכַח בֵּינָךְ בְּחַדָּא מִן קִרְוָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ	tibi lucum & omnẽ arborem iuxta altare domini	דָּרַשׁ שָׁכַח
יְהֵיב לָךְ גְּבַר אוֹ אִתְּתָא דְּיַעֲבֵיד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְמֵעְבַּר עַל קְיָמֵיהּ וּלְאָזֵל וּפָלַח	dei tui quod facies tibi. et non eriges tibi statuam:	עָבַר קוּם
לְטַעְוָת עַמְמַיָּא וְסָגִיד לְהוֹן וְלִשְׁמְשָׁא וּלְסִיהֲרָא אוֹ לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא דְּלָא פַּקֵּידִית:	quam odit dñs deus tuus. Cap. 17.	טָעָה
וְאִתְחֲוֵה לָךְ וְתִשְׁמַע וְתִתְבַּע יָאוֹת וְהָא קוּשְׁטָא כֵּין דְּתִתְעֲבֵד יָת אִתְּעֲבִידַת תּוֹעֲבְתָּא הָדָא	On immolabis coram dño deo tuo bouẽ & agnũ	חָוָה שָׁמַע בָּצָה
בְּיִשְׂרָאֵל: וְתַפֵּיק יָת גַּבְרָא הַהוּא אוֹ יָת אִתְּתָא הַהוּא דְּעַבָדוּ יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא	in quo ẽ macula aut quippiã mali: quia abomi	נָבַד נָפַק קְרָה
הָדִין לְקִרְוָךְ יָת	natio est coram dño deo tuo. Si inuẽtus fuerit in me	
	dio tui in vna vrbium tuarũ quam dñs deus tuus da	
	bit tibi vir aut mulier qui fecerint quod malum est co	
	ram domino deo tuo: vt transgrediãtur pactũ eius: &	
	abierint & seruerit idolis populos: & adorauerit ea	
	aut solem & lunam aut omnẽ militiam celi quod non	
	præcepi: & nũciatum fuerit tibi & audieris: inquires	
	diligenter: & si verum & certum est verbum hoc: & fa=	
	cta est abominatio hec in israel: educes virum illum	
	aut mulierem illam qui fecerunt abominationẽ hanc	
	in vrbe tua	

הָאִישׁ או אֹתוֹ אֶת הָאִשָּׁה וְסִקַּלְתֶּם
בַּאֲבָנִים וּמֵתוּ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים מות פֶּה יָמוּת
או שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת לא עד
יוּמַת עַל פִּי עֵד אֶחָד יָד הָעֵדִים
תִּהְיֶה בּוֹ בָּרִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד הַמת
כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרַע
מִקִּרְבֶּךָ כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר פלא מן
לְמִשְׁפַּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין שפט דון
וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ רוב
וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר קום עלה מקום
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּבָאתָ אֶל בחר בוא
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר
יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ היה יום נגד
לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט וְעָשִׂיתָ עשה
עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ מִן נגד
הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יורוּךָ עשה ירה
עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יורוּךָ וְעַל יכה
הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תעשה
תַּעֲשֶׂה לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר סור
אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל ימן שמל
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְזָדוֹן זוד
לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל הַכֹּהֵן הָעֹמֵד
לְשָׁרֵת שָׁם אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אוֹ אֶל הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא מות
וּבִעַרְתָּ הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל וְכָל רוע
הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן שמע זוד

Interp. chal.

et lapidabis eos lapidibus : virum. ſ. aut mulierem : et morietur. per dictū duox teſtiū aut triū teſtiū occidatur qui reus eſt occiſionis : nō occidatur per dictū vnius teſtis. Manus teſtiū erit in eo pmo vt interficiant eum : & manus totius populi poſtea : & auferes facientē qđ malū eſt de medio tui. ſi difficile fuerit tibi verbū iudicij inter ſanguinē & ſanguinē inter cauſam & cām & inter plagam lepre & plagā lepre : & fuerint verba iudicū diſcordātia in ciuitatibus tuis : conſurges & aſcendes in locū quē elegerit dñs deus tuus : et venies ad ſacerdotes leuitas & ad iudices qui fuerint in diebus illis : & queres ab eis & nūciabunt tibi verbū iudicij. & facies ſm preceptū & verbū qđ nūciauerint tibi de loco illo quē elegerit dñs : & cuſtodies vt facias iuxta oia que docuerint te : iuxta preceptū legis qđ docuerint & ſm iudicū qđ dixerint tibi facies : nō declinabis a verbo quod indicauerint tibi ad dexteram neq; ad ſiniſtram. Vir aūt q̄ maligne egerit vt non obediat ſacerdotibus qui ſtant ibi vt miniſtrent coram domino deo tuo aut iudici : occidetur vir ille. et auferes facientem malum de iſrael. Et omnis populus audient & timebunt : & non agent impie

Trāsla. B. Hiero.

& lapidibus obruentur.
In ore duorum aut trium teſtium peribit qui interficietur. Nemo occidatur vno contra ſe dicēte teſtimonium. Manus teſtiū priainterficiet eū : & manus reliqui populi extrema mittetur : vt auferas malum de medio tui. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū eē prospexeris inter ſanguinem & ſanguinē : & cauſam & cām : leprā & nō leprā : & iudicum intra portas tuas videris verba variari : surge & aſcēde ad locū quē elegerit dñs deus tuus : veniesq; ad ſacerdotes leuitici gñis : & ad iudicem qui fuerit illo tpe : & reſq; ab eis : qui dicabunt tibi iudicii veritatem : & facies quodcūq; dixerint qui preſunt loco quē elegerit dñs deus tuus : & docuerint te iuxta legē eius : ſequeriſq; ſententiam eorum : nec declinabis ad dexteram neq; ad ſiniſtram. Qui aūt ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio qui eo tpe miniſtrat dño deo tuo : ex decreto iudicis morietur hō ille : & auferes malum de iſrael : cunctusq; pplūs audiens timebit : vt nullus deinceps intu

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

τ lapidabitis eos in lapidib : τ morientur
καὶ λιθοβολήσετε αὐτοὺς ἐν λίθοις, καὶ τελευτήσου
in duob testib aut trib testib morie
σιν. ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ τρισὶ μάρτυσι ἀπο-
tur : moriēs nō morietur in vno te
θανεῖται, ὁ ἀποθνήσκων οὐκ ἀποθανεῖται ἐφ' ἑνὶ μάρ-
ſte. τ manus teſtiū erit cōtra illū
τυρι. καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσαι ἐπ' αὐτῶ
in pmis vt interficiat illū : τ manꝰ vni
ἐν πρώτοις θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ παν-
uersi ppli in vltimo. τ auferetis ma
τὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτω. καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονη-
lū ex vobis ipsis. ſi ät impossibile sit xbū a te
ρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἀδύνατον ᾖ ῥῆμα ἀπὸ σοῦ
in iudicio inter ſāguinē & ſāguinē : τ inter tudi
ἐν κρίσει ἀναμέσον αἵματος αἵματος, καὶ ἀναμέσον κρί-
cū τ iudiciū : τ inter leprā & leprā : τ inter
σεως καὶ ἀναμέσον ἀφὴ ἀφῆς, καὶ ἀναμέσον
cōtrouersiā & cōtrouersiā xba iudicū in ve-
ἀντιλογία ἀντιλογίας ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πό-
bis tuis : τ surgens ascendes ad locū quē
λεσί σου, καὶ ἀναστὰς ἀναβήσει εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν
elegerit dñs deꝰ tuꝰ vt inuocet nomē il-
ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐ-
lius illic : τ venies ad ſacerdotes leuitas :
τοῦ ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσει πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς λευίτας,
τ ad iudicē : q̄ fuerit in diebꝰ
καὶ πρὸς τὸν κριτήν, ὃς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις
illis : τ querētes nūciabūt tibi iu-
ἐκείναις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσί σοι τὴν κρί-
dicii : τ facies ſcm verbū qđ nūciauerit tibi
σιν, καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι
ex loco quē elegerit dñs deus tuus : τ
ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου. καὶ
cuſtodies valde vt facias ſcōs oia q̄ ſan
φυλάξεις σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νο
cta fuerint tibi : ſcm legē τ iuxta iudiciū : qđ
μοθετηθῇ σοι, κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν
dixerint tibi : facies. nō declinabis a xbo
εἴπωσί σοι, ποιήσεις· οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τοῦ ῥήματος
qđ nūciauerit tibi ad dextrā neq; ad ſiniſtrā. τ
ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά, καὶ
homo : q̄ fecerit in ſuppbia vt nō aut
ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἂν ποιήσει ἐν ὑπερηφανίᾳ τοῦ μὴ ὑπα-
dīat ſacerdoti preſidēti ad miniſtrādū in
κοῦσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐνώ-
noīe dñi dei tui : vt iudicio : q̄
πιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἢ τοῦ κριτοῦ, ὃς
fuerit in diebus illis : τ morie
ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀποθανεῖ-
tur homo ille : τ auferetis malum ex iſrael :
ται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ἰσραήλ,
τ ciſtus ppls audiēs timebit : τ nō erit impius
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐκ ἀσεβήσει

Transla. Chal.

גְּבָרָא אוֹ יָת אִתְּתָא דְּיִתְרְגְּמִינוּן בְּאַבְנַיָּא וִימוּתוּן עַל מֵימַר תְּרֵין סָהֲדִין אוֹ תְלָתָא
סָהֲדִין יִתְקְטֵל דְּחַיָּיב קְטוֹל לָא יִתְקְטֵל עַל מֵימַר סָהִיד חַד: יְהָא דְּסָהֲדָיָא תְּהֵי בְּיוֹמָא
קַדְמָיְתָא לְמִקְטְלֵיהּ וְיָדָא דְּכָל עַמָּא בָּבַתְרָיְתָא וְתַפֵּיק מִבֵּינָךְ: אֲרֵי
יִתְעַרַּשׁ מִנָּךְ פִּתְגָמָא לְדִינָא בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין מַכְתַּשׁ סְגִירוּ לְמַכְתַּשׁ
סְגִירוּ פִּתְגֵמֵי פָּלוּגְתָּא דִּינָא בְּקִרְוָךְ וְתִקּוּם וְתִסַּק לַאֲתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ:
וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי וְלוָת דַּיָּנָא דְּיִהֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן וְתִתְבַּע וְיִחַוּוּן לָךְ פִּתְגָמָא דְּדִינָא: וְתַעְבֵּיד עַל מֵימַר פִּתְגָמָא דְּיִחַוּוּן לָךְ מִן אַתְרָא הַהוּא דְּיִתְרְעֵי יְיָ וְיִתְרַחֵר
לְמֶעְבַּד כְּכֹל דְּיוֹרוּנָךְ: עַל מֵימַר אוֹרַיְתָא דְּיוֹרוּנָךְ וְעַל דִּינָא דְּיֵימְרוּן לָךְ תַּעְבֵּד לָא
תִסְטֵי מִן פִּתְגָמָא דְּיִחַוּוּן לָךְ לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא: וְגַבְרָא דְּיַעְבֵּד בְּרִשְׁעָ בְּדִיל דְּלָא
לְקַבָּלָא מִן כָּהֲנָא דְּקָאֵים לְשַׁמָּשָׁא תַּמָּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אוֹ מִן דַּיָּנָא וְיִתְקְטֵל גַּבְרָא
הַהוּא וְתֵפֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל עַמָּא יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן וְלָא יְרִשְׁעוּן ◦◦◦◦

C Infra. 20. c.

vltra. ſi ãt ingreſſus fueris in trã: q̃ dñs deus tuus ἔτι. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δί dat tibi in poſſeſſiõe: τ poſſederis eã τ habitauerís in ea: τ dixeris cõſtituã ſup me ſicut τ reliq̃ gẽtes q̃ circuitu meo: cõſtituẽs cõſtitues ſup te ipm̃ pncipẽ: qui ẽ clegerit dñs deus tuus ex fribus tuis cõſtitues ſup te ipm̃ pncipẽ. nõ poteri alienigenã: qñ nõ frater tuus eſt: verũtñ nõ multiplicabit ſibi equitatũ: neq̃ reducet pplm̃ in egyptũ: ad multiplicet ſibi equitatũ. at dñs dixit vobis: vt multiplicet ſibi equitatũ. ſibi vehemẽter. τ erit q̃ſi ſederit ſup ſolio pncipatus ſui: τ ſcribet ſibi deuteronomiũ hoc in volumine a ſacerdotibꝰ leuitar: τ erit ſecũ: τ leget in illo oibus diebus vite ſue: vt diſcat timere dñm deũ ſuũ: cuſtodire verba & cerimonias eius que in lege precepta ſunt. Nec elenetur cor eius in ſuperbia ſup frẽs ſuos: neq̃ declinet in partẽ dexteram vel ſiniſtram: vt lõgo tempore regnet ipſe & filii eius ſuper iſrael. Ca. 18.

D

Ca. xviii.

A

Trãsla. Char.

Interp. char.

Pũtiua char.

Vetus heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. xviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
הַלְוִיִּם כָּל־שֵׁבֶט לֵוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה				leuitis toti tribui leui pars neq; hereditas cũ	ιs λευίταις ὅλη φυλῇ λευὶ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μετὰ ἰσ
עִם־יִשְׂרָאֵל אִשֵּׁי יְהוָה וְנַחֲלָתוֹ	אִשֶּׁה			israel: oblatiões dñi possessio eor: come	ραὴλ, καρπώματα κυρίου ὁ κλῆρος αὐτῶν, φάγον
יֹאכְלוּן וְנַחֲלָה לֹא יִהְיֶה לוֹ בְּתוֹךְ	אֲכָל יְהוָה			dẽt eas. possessio aũt nõ erit ei in fribus	ται αὐτά. κλῆρος δὲ οὐκ ἔσται αὐτῷ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς
אֶחָיו יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר				eius: dñs ipe possessio eius: sm qđ dixit ei.	αὐτοῦ, κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτ, καθότι εἶπεν αὐτῷ·
דִּבֶּר לוֹ וְזֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים	שֶׁגֶם			t hoc iudiciũ sacerdotũ q a ppło a	καὶ αὕτη κρίσις τῶν ἱερέων τὰ παρὰ λαοῦ παρὰ
מֵאֵת הָעָם מֵאֵת זֹבְחֵי הַזֶּבַח אִם				sacrificãtibus sacrificia: slue vitulũ siue o=	τῶν θυόντων τὰς θυσίας, ἐάν τε μόσχον ἐάν τε πρόβα
שׁוֹר אִם שֶׂה וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזְּרֹעַ				ue: t dabit sacerdoti armũ t maxillas	τον, καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸν βραχίονα καὶ τὰ σιαγόνια
וְהַלְחָיַיִם וְהַקֵּבָה רֵאשִׁית דְּגָנְךָ	לֶחִי			t vẽtriculũ: t primicias frumẽti tui t	καὶ τὸ ἔντερον, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου σου καὶ
תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וְרֵאשִׁית גֵּז	יִצְהָר גֵּז			vini tui: t olei tui: t primicias	τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῶν
צֹאנְךָ תִּתֶּן לוֹ כִּי בוֹ בָּחַר יְהוָה	נָתַן			lanaꝝ ouiũ tuaꝝ dabis ei: qñ cũ ele	κουρῶν τῶν προβάτων σου δώσεις αὐτῷ, ὅτι αὐτὸν ἐξ
אֱלֹהֶיךָ מִכָּל שִׁבְטֶיךָ לַעֲמֹד				git dñs deus tuus ex cũctis tribubꝫ tuis:	λέξατο κς ὁ θεός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σου,
לְשָׁרֵת בְּשֵׁם יְהוָה הוּא וּבָנָיו כָּל				vt assistat coꝝ dño deo tuo: ad ministrãdũ in	παρασῆναι ἐναντίον κυ τοῦ θεοῦ σου, λειτουργεῖν ἐπὶ
הַיָּמִים וְכִי יָבֹא הַלֵּוִי מֵאַחַד	יוֹם בּוֹא			noie dñi: ipe t filij eius oibus	τῷ ὀνόματι κυ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάσας τὰς
שְׁעָרֶיךָ מִכָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר				diebus. si aũt aduenerit leuita ex vna	ἡμέρας· ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ λευίτης ἐκ μιᾶς τῶν πό
הוּא גָר שָׁם וּבָא בְּכָל	נוּר בּוֹא			biũ vꝝ ex oibus filiis israel: vbi ipe ha=	λεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν υἱῶν ἰηλ, οὗ αὐτὸς πα
אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר	אֲוַה קוֹם			bitat: sm qđ desiderat aia eius in lo=	ροικεῖ, καθότι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς τὸν τό
יִבְחַר יְהוָה וְשֵׁרֵת בְּשֵׁם	בָּחַר			cũ: quẽ elegerit dñs: t ministrabit · nomi	πον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κς, καὶ λειτουργήσει τῷ ὀνόμα
יְהוָה אֱלֹהָיו כְּכָל אֶחָיו הַלְוִיִּם				ni dñi dei sui: sicut oẽs frẽs	τι κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτ, ὥσπερ πάντες οἱ ἀδελφοὶ
הָעֹמְדִים שָׁם לִפְנֵי יְהוָה חֵלֶק	בְּנֵי			etus leuite aſſãtes illic coꝝ dño:	αὐτ οἱ λευῖται οἱ παρεστηκότες ἐκεῖ ἐναντι κυρίου,
כְּמַחְלָק יֹאכְלוּ לְבַד מִמְכָּרָיו עַל	אָכַל לְבַד עַל			ptẽ diuisaꝝ comedet: ꝑter vẽditione	μερὶδα μεμερισμένην φάγεται, πλὴν τῆς πράσεως
הָאֲבוֹת כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ				suã q̃ est ẽm familiã. si aũt ingressus fuerit in trã:	αὐτ τῆς κατὰ πατριάν. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν,
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא				quã dñs deus tuus dat tibi: nõ discẽs facere ẽm.	ἣν κς ὁ θεός σου δίδωσί σοι, οὐ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ
תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם	לְמַד עֲשֹׂה תַּעַב			abominatiões gẽtiũ illaꝝ: nõ inuenies	τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων, οὐχ εὑρεθήσεταί
הָהֵם לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ	מָצָא עֹבֵר			in te q̃ lustret filiũ suũ vel filiã su	ἐν σοὶ πυρικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτ ἢ τὴν θυγατέρα αὐ
וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן	בֵּן עוֹן			um in igne: vaticiniũ vaticiniũ: t q̃ ba ob	τοῦ ἐν πυρί, μαντευόμενος μαντείαν, καὶ κληδονι
וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף וְחֹבֵר חָבֶר	נָחַשׁ כָּשַׁף			seruet: t ariolos q̃ scisciteꝫ: veneficus: incãtõ incãta	ζόμενος, καὶ οἰωνιζόμενος, φαρμακός, ἐπᾴδων ἐπαοι
וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל				tiões: vẽtriloquꝰ: t q̃ mõstrua ꝓsiderat: quẽrens	δὴν, ἐγγαστρίμυθος, καὶ τερατοσκόπος, ἐπερωτῶν τὸ

Vetus chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חֶסֶן אֲבָל	et leuitis t oi tribui leui pars t hereditas cuꝫ israel:	לְיוֹאֵי כָּל שִׁבְטָא דְּלֵוִי חוּלְקָ וְאַחְסָנָא עִם יִשְׂרָאֵל קוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ וְאַחְסָנְתֵּיהּ יֵכְלוּן׃
נָתַן	oblatiões dñi t hereditatẽ ei⁹ comedẽt: t hereditas	וְאַחְסָנָא לָא יְהֵי לֵיהּ בְּגַו אָחוֹהִי מַתְּנַן דַּיְיָ הוּא יְהֵי אֵינוּן אַחְסָנְתֵּיהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל
חָזֶה	nõ erit ei in medio fratrũ suoꝝ: mũera q̃ dedit ei dñs	לֵיהּ וְדֵין יְהֵי דְּחָזֵי לְכָהֲנַיָּא מִן עַמָּא מִן נָכְסֵי נִכְסַת תּוֹר אִם אִמַּר וְיִתֵּן לְכָהֲנָא
גֵּז עָאן נָתַן	sunt hereditas eius sicꝫ locutus ẽ ei. Et hoc est qđ ptĩ=	דְּרוֹעָא וְלוּעָא וְקוּבְתָּאוּרֵישׁ עֵרְבּוֹרָךְ חַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ וְרֵישׁ גִּזַּת עָנָךְ תִּתֶּן לֵיהּ׃וַאֲרֵי בֵּיהּ
רָעָה קוּם	net sacerdotibus a popło ab imolãtibus victimã siue	יְתָרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ מִכֹּל שִׁבְטָךְ לְמִיקַם לְשַׁמָּשָׁא בִּשְׁמָא דַּיְיָ הוּא וּבְנוֹהִי כֹּל יוֹמַיָּא ׃
אָתָא דּוּר	bouẽ siue agnũ : dabũt sacerdoti brachiũ t maxillã t	וַאֲרֵי יֵיתֵי לֵיוָאָה מֵחָדָא מִן קִרְוָךְ מִכָּל יִשְׂרָאֵל דְּהוּא דָּר תַּמָּן וַייֵתֵי בְּכָל רְעוּת נַפְשֵׁיהּ
אֲכַל נָמַד תַּנָּן	ventriculũ. ꝑmicias frumẽti tui t vini tui t olei tui	לַאֲתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ ׃ וְיִשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמָא דַּיְיָ אֱלָהֵיהּ כְּכָל אֲחוֹהִי לֵיוָאֵי דְּמְשַׁמְּשִׁין תַּמָּן
עוֹל אֶלֶף עֲנַד	et ꝑmicias vellẽris ouiũ tuarũ dabis ei. Qñ illum	קֳדָם יְיָ׃חוּלְקָ בְּחוּלְקָ יֵיכְלוּן בַּר מִמַּפְרְתָּא דְּיִתֵּי בְּשָׁא נְפָתָא וְיִכֵּן אַתְכִּיתוּ אֲבָהָתָא׃וַאֲרֵי
תַּעֲב שְׁכַח עֲנַד	elegit dñs deus tuus ex olbus tribubus tuis: vt ipsi t	אֵתֵי לְאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ לָא תֵילַף לְמֶעְבַּד כְּתוֹעֲבָתָא דַּעַמְמַיָּא הָאִינוּן׃
עוֹן נָחַשׁ בָּד	filij eius stent t ministrẽt in nole dñi olbus diebus.	לָא יְשְׁתְּכַח בָּךְ מַעֲבַר בְּרֵיהּ וּבְרָתֵיהּ בָּנוּרָא קָסָם מְקַסְמִין מְעָנֵן וּמְנַחֵשׁ וְחָרָשׁ ׃ וְרָמַיִן
	Si aũt venerit leuita ex vna vrbiũ tuarũ ex oi israel in	רָמֵן וְשָׁאֵיל אֲבִידִין תְּלוּרָן וְתָבָע מִן
	qua habitat: t venerit cũ oi desiderio aie sue ad locũ	
	quẽ elegerit dñs: ministrabit ĩ nole dñi dei sui sicꝫ oẽs	
	frẽs eius leuite q̃ ministrãt ibi coꝝ dño: partẽ cibo=	
	rũ eandẽ accipiet quã &	
	ceteri: ꝑter id qđ p vices sabbati ei ve=	
	nerit sicut ꝑfes cõstituerũt. qñ ingressus fuerit in terrã	
	quã dñs deus tuus dabit tibi : nõ discas facere iuxta	
	abominatiões populoꝝ illoꝝ. Non inuenietur in te	
	transferens filium suũ aut filiam suã ꝑ ignem : aut	
	qui diuinet diuinationes: aut qui obseruet horas et	
	auguria: nec maleficus: necꝫ incãtator: necꝫ qui con	
	sulat ꝑhitonem t ariolum: necꝫ qui requirat aliquid	

Hui. 18 c.

B

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

mortuis: ἐ.ν. abominatio dño deo tuo ois fa-
C ciẽs hec. causa .n. abominationũ hæc do
mino deo tuo delebit eos a facie
ριος ὁ θεός σου ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου
tua. pfectus eris cũ dño deo tuo.
σου. τέλειος ἔσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. τὰ
nãq̃ gẽtes hæc tu possidebis eos:
γὰρ ἔθνη ταῦτα, οὓς σὺ κατακληρονομεῖς αὐτούς,
hi diuinatiõis ⁊ vaticinia audiẽt. tibi aũt
οὗτοι κληδονισμῶν καὶ μαντειῶν ἀκούσονται· σοὶ δὲ
nõ sic dedit dño deus tuus. ppheã ex
Deut. οὐχ οὕτως ἔδωκε κύριος ὁ θεός σου. προφήτην ἐκ τῶν
7.c. fribus tuis: vt me: suscitabit tibi dñs deus tuꝰ
ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμέ, ἀναστήσει σοι κύριος ὁ θεός σου·
ipm audietis: iuxta oĩa q̃cunq̃ petiſti a
αὐτοῦ ἀκούσεσθε, κατὰ πάντα ὅσα ἐπήσω παρὰ
dño deo tuo in oreb die cõgregatiõis
κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν χωρὴβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας,
dicẽtes: nõ adijciemus audire vocẽ dñi
λέγοντες, οὐ προσθήσομεν ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν κυρίου
dei nri: ⁊ ignẽ magnũ hũc nõ videbi
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο οὐκ ὀψόμε
Exo. mꝰ vltrã: neq̃ moriamur. ⁊ dixit dñs ad me:
10.c. θα ἔτι, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν· καὶ εἶπε κύριος πρός με,
recte oĩa q̃cunq̃ locuti ſũt. ppheã ſuſcitabo eis
ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν. προφήτην ἀναστήσω αὐ
de medio fratrũ eoꝝ ſicut te. ⁊
τοῖς ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ὥσπερ σέ· καὶ
dabo ẏbũ meũ in ore eius: ⁊ loque
δώσω τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ λαλή-
tur eis ſcõm q̃ cepiã ei. ⁊ ho
σει αὐτοῖς καθότι ἂν ἐντέλλωμαι αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν
mo q̃ nõ audierit verba eius:
D ἄνθρωπος ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν λόγων αὐτοῦ, ὅσα
loquetur ppheta in noie meo:
ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ego vlciſcar, ꝑ eo. vel ppheta q̃
ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ. πλὴν ὁ προφήτης ὃς ἂν
ipſius fuerit vt loquat ẏbũ in noie meo: q̃d
ἀσεβήσῃ λαλῆσαι ῥῆμα ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ὃ
nõ ꝑcepi ei vt loqueret: ⁊ q̃ locutꝰ fuerit
οὐ προσέταξα αὐτῷ λαλῆσαι, καὶ ὃς ἂν λαλήσῃ
in noie deoꝝ alienoꝝ: morietur ppha
ἐπ' ὀνόματι θεῶν ἑτέρων, ἀποθανεῖται ὁ προφή-
ta ille. ſi aũt dixeris in corde tuo:
της ἐκεῖνος. ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
quõ cognoſcemus ẏbũ q̃d nõ locutus ẽ do-
πῶς γνωσόμεθα τὸ ῥῆμα ὃ οὐκ ἐλάλησε κύ-
minꝰ? q̃cũq̃ locutus fuerit ppheta in noie
ριος; ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐπὶ τῷ ὀνόματι

Trãsla. B. Hiero.

mortuis veritatẽ. Oĩa
ei hec abominatur dñs:
& propter iſtiuſmodi
ſcelera
delebit eos
in introitu tuo. perfe-
ctus eris & abſq̃ macu-
la cũ dño deo tuo. Gẽ-
tes iſte quarum
poſſidebis terram: au-
gures
& diuinos audiũt: tu
autem a
dño deo tuo aliter in-
ſtitutus es. Prophetam
de gente tua & de fratri
bus tuis ſicut me ſuſci-
tabit tibi dñs deus tu-
tus: ipſum audies:
vt petiſti a domino
deo tuo in oreb: quã-
do contio cõgregata ẽ
atq̃ dixiſti. Vltra non
audiam vocẽ domini
dei mei: & ignẽ hunc
maximum
amplius non videbo
ne moriar.
Etait dominus mihi.
Bene omnia
ſunt locuti. Prophetã
ſuſcitabo eis de medio
fratrũ ſuorũ ſimilẽ tui:
& ponã verba mea in o
re eius: loquetur q̃ ad
cos oĩa q̃cũq̃ ꝑcepero illi.
Qui autem verba eius
q̃ loquetur in nomine
meo audire noluerit:
ego
vltor exiſtam. Prophe
ta autem qui
arrogãtia depraũatus
voluerit loq in nomine
meo q̃ ego nõ ꝑcepi illi
vt diceret: aut ex no
mine alienorũ deorũ:
interficiotur.
q̃ ſi tacita cogitatiõe re
ſpõderis. quomodo
poſſum intelligere ver
bum quod dñs non

Ter. Heb. Deut. Ca. xviii. Latina heb.

תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל הָעֹשֶׂה אֵלֶּה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם
מִפָּנֶיךָ׃ תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעוֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא
כֵן נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ נָבִיא מִקִּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמֹנִי יָקִים לְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר
לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל יְהוָה
אֱלֹהָי וְאֶת הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת
לֹא אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אָמוּת׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר
דִּבֵּרוּ׃ נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב
אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו
וְדִבֶּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃
וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל
דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי
אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר
יָזִיד לְדַבֵּר דָּבָר בִּשְׁמִי אֵת אֲשֶׁר
לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וַאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנָּבִיא
וְכִי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ אֵיכָה
נֵדַע אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא

Interp. chal.

a mortuis. q̃n detestabilis eſt coram dño ois qui facit
hec: ⁊ ꝓpter abominatiões iſtas dñs deus tuus ejiciet
illos a facie tua. pfectꝰ eris in timore dñi dei tui. q̃m
ppli iſti q̃s tu poſſidebis: augures ⁊ diuinos audiſſt.
Te aũt nõ ſic inſtituit dñs deus tuus. ppheã de medio
tui de fribus tuis ilẽ me ſuſcitabit tibi dñs deus tuꝰ:
illi obedietis. iuxta oĩa q̃ petiſti a facie dñi dei tui in
oreb in die cõgregationis: dicẽs. Non addã audire
vocẽ verbi dñi dei mei: ⁊ ignẽ magnũ hunc nõ videbo
amplꝰ: ne moriar. et ait dñs mihi. Recte locuti ſunt:
ꝓpheã ſuſcitabo eis de medio fratrũ ſuoꝝ ſicut tu
es: ⁊ dabo verba ꝓphetie mee in ore eius: ⁊ loque-
tur cum eis oĩa que precepero illi. Et ſi aliqs vir non
obedierit verbis meis q̃ locutus fuerit in noie meo:
verbum meũ exquiret ab eo. ꝓpheta autẽ qui im-
pie egerit vt loquatur verbũ in nomine meo quod nõ
precepi ei vt loqueretur: ⁊ qui locutus fuerit in noie
idolorũ populoꝝ: occidatur pheta ille. Et ſi dixe-
ris in corde tuo. Quomodo ſcimus verbũ quod non

Transla. Chal.

מִיתַיָּא וְאַרְחַק קֳדָם יְיָ כֹּל עָבֵיד אִילֵּין וּבְדִיל תּוֹעֲבָתָא הָאִלֵּין יְיָ אֱלָהָךְ מְתָרֵךְ
יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ׃ שְׁלִים תְּהֵי בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ׃ אֲרֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דְּאַתְּ יָרֵית
יָתְהוֹן מִן עָנָנַיָּא וּמִן קָסָמַיָּא שָׁמְעִין וְאַתְּ לָא כֵּן יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ נְבִיאָה מִגַּוָּךְ מֵאֲחָיָךְ
כְּוָתִי יְקִים לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ מִנֵּיהּ תְּקַבְּלוּן׃ כְּכֹל דִּשְׁאֵילְתָּא מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב
בְּיוֹמָא דְּקָהָלָא לְמֵימָר לָא אוֹסִיף לְמִשְׁמַע יָת קָל מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהִי וְיָת אִישָׁתָא
רַבְּתָא הָדָא לָא אֶחֱזֵי עוֹד וְלָא אֲמוּת׃ וַאֲמַר יְיָ לִי אַתְקִינוּ דְּמַלִּילוּ׃ נְבִיָּא
לְהוֹן מִגּוֹ אֲחֵיהוֹן כְּוָתָךְ וְאֶתֵּן פִּתְגָמַי נְבִיאוּתִי בְּפוּמֵיהּ וִימַלֵּיל עִמְּהוֹן יָת כֹּל
דְּאֵיבַּקְּדִנֵּיהּ׃ וִיהֵי גְּבַר דְּלָא יְקַבֵּל מִן פִּתְגָמַי דִּימַלֵּיל בִּשְׁמָרִי אֲנָא אֶתְבַּע מֵימְרֵיהּ׃
בְּרַם נְבִיָּא דְּיֵרְשַׁע לְמִמְלַל פִּתְגָמָא בִּשְׁמָרִי יָת דְּלָא פַּקֵּדְתֵּיהּ לְמִמְלַל וְדִי מַלִּיל בְּשׁוּם
טָעֲוַת עַמְמַיָּא וְיִתְקְטֵל נְבִיָּא הַהוּא׃ וַאֲרֵי תֵּימַר בְּלִבָּךְ אֵיכְדֵין נִידַּע יָת פִּתְגָמָא דְּלָא

Pritina hēb. Ter. Heb. Deuf. Ca. xix. Trāsla. B. Hiero. Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

דִּבְרוֹ יְהוָה אֲשֶׁר יְדַבֵּר הַנָּבִיא
בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא יִהְיֶה הַדָּבָר וְלֹא
יָבֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְּרוֹ
יְהוָה בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא לֹא
תָגוּר מִמֶּנּוּ כִּי יִנְרֵית
Cap. xix.
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת אַרְצָם
וִירִשְׁתָּם וְיָשַׁבְתָּ בְּעָרֵיהֶם
וּבְבָתֵּיהֶם שָׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל
לְךָ בְּתוֹךְ אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ תָּכִין לְךָ
הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אַרְצְךָ
אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה
לָנוּס שָׁמָּה כָּל רֹצֵחַ וְזֶה דְּבַר
הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה וְחָי
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת רֵעֵהוּ בִּבְלִי דַעַת
וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ מִתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם
וְאֶשֶׁר יָבֹא אֶת רֵעֵהוּ בַּיַּעַר לַחְטֹב
עֵצִים וְנִדְּחָה יָדוֹ בַּגַּרְזֶן לִכְרֹת
הָעֵץ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא
אֶת רֵעֵהוּ וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל
אַחַת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וָחָי פֶּן
יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ כִּי
יֵחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי יִרְבֶּה
הַדֶּרֶךְ וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט
מָוֶת כִּי לֹא שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְמוֹל
שִׁלְשׁוֹם עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ

dñs locutus est. hoc hēbis sig nū. Quod in nomine dñi, pphēta ille pdixerit: & non euenerit: hoc dñs non est locutus: sed ꝓ tumorē animi sui pphēta confinxit: & idcirco nō tiebis eū. Ca. 19.

QVm disperderit dñs deus tuus gētes: quarū tibi traditurus es terrā: & possederis eam: habitaueris in vrbibus eius & in edibus: tres ciuitates separabis tibi in medio terre tue quā dñs deus tuus dabit tibi: & in tres ptes totam terre tue prouinciā diuides: vt habeat vicino q pp homicidiū profugus ē: quo possit euadere. Hec erit lex homicide fugientis: cuius vita seruāda est. Qui ꝓcusserit proximū suū nescius: & qui heri & nudiustertius nullū cōtra eū odiū habuisse cōprobatur: sed abisse cū co simpliciter in silua ad ligna cedēda: & in succisione lignorū securis fugerit manu: ferrūq; de mānubrio amicū eius percusserit & occiderit: huic ad vnā supradictarū vrbiū cōfugiet & viuet: ne forsitan ꝓximus eius cuius est fusus ē sāguis: dolore stimulatus ꝓsequatur & apprehēdat eū quia longior via fuerit: & ꝓcutiat aīam eius q nō ē reꝰ mortis: qa nullum cōtra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur. Idcirco precipio tibi:

ἐστὶ λελαλημένον. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ εἶπεν ὁ κύριος, μὴ προφητεύσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου ψεύδη λέγοντες, ἐλεύσεται κύριος, καὶ οὐκ ἐλεύσεται κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ· ἐν ἀσεβείᾳ ἐλάλησεν ὁ προφήτης, οὐκ ἀφείσεται αὐτοῦ. Ca. 19.

ἐὰν δὲ ἀφανίσῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη, οὗ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτούς, καὶ κατοικήσῃς ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν, τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῷ ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι· σχασαὶ σοι τὴν ὁδόν, καὶ τριμεριεῖς τὰ ὅρια τῆς γῆς σου, ἣν καταμερίζει σοι κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἔσται καταφυγὴ ἐκεῖ πᾶσι τοῖς φονεύσασι· τοῦτο δὲ ἔσται τὸ πρόσταγμα τοῦ φονεύσαντος· ὃς ἂν φύγῃ ἐκεῖ, καὶ ζήσεται, ὃς ἂν πατάξῃ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀκουσίως, καὶ οὗτος ἐν μισῶ αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ πρὸ τῆς τρίτης, καὶ ὃς ἂν εἰσέλθῃ μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἰς τὸν δρυμὸν συλλέγειν ξύλα, καὶ ἐκραγὲν ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὴν ἀξίνην κόψαι τὸ ξύλον, καὶ πεσὸν τὸ σιδήριον ἀπὸ τοῦ ξύλου, τύπτει τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἀποθνήσκει, οὗτος καταφεύγει εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται, ἵνα μὴ ἐγγίσας ὁ ἐγχίστης τοῦ αἵματος ὀπίσω τοῦ φονεύσαντος, ὅτι θερμαίνει τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ καταλάβῃ αὐτόν, ἐὰν μακροτέρα ᾖ ἡ ὁδός, καὶ πατάξῃ αὐτοῦ τὴν ψυχήν, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ κρίσις θανάτου, διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι λέγων, τρεῖς

Ero. xxi. Iho. xx. b. Iof. xx. a.

Trāsla. Chal.

עַל לֵיהּ נְבִיָּא בִּשְׁמָא דַיְיָ וְלָא יְהֵי כִּתְגָמָא וְלָא יִתְקַיֵּם הוּא כִּתְגָמָא
דְּלָא מַלֵּיל יְיָ אֲרֵי בְּרַשְׁיָא מַלֵּיל נְבִיָּא לָא תְּדַחֵל מִינֵּיהּ׃

Ca. xix.

אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ יָת עַמְמַיָּא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָת אַרְעֲהוֹן וְתֵירְתִינוּן וְתֵתֵב
יָת קִרְוֵיהוֹן וְבָתֵּיהוֹן תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ לְמֵירְתָהּ׃
תְּתַקַּן לָךְ אוֹרְחָא וְתַתֵּלִת יָת תְּחוּם אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְיֵרְתִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְמֵירַק
לְתַמָּן כָּל קָטוֹלָא וְדֵין בְּתִגָּם קָטוֹלָא דְּיֵירוֹק לְתַמָּן וְיֵיתֵי קָיְמִין דְּקָטוֹל יָת חַבְרֵיהּ בְּלָא
מַדְּעֵיהּ וְהוּא לָא סָנֵי לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקָמוֹהִי וּדְיֵיעוֹל עִם חַבְרֵיהּ לְחוּרְשָׁא לְמִיקַּץ
אָעִין וְתִתְרְגַּשׁ יְדֵיהּ בְּבַרְזְלָא לְמִקְצֵי אַעָא וְיִשְׁתְּלֵיף בַּרְזְלָא מִן אַעָא וְיִשְׁכַּח יָת חַבְרֵיהּ
וְיָמוּת הוּא יֵיעוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא הָאִילֵּין וְיֵיתֵי גְּאַל דְּמָא יְרַדּוֹף בָּתַר קְטוֹלָא אֲרֵי יְחֵם לִבֵּיהּ
וְיִדְבְּקִנֵּיהּ אֲרֵי תַסְגֵּי אוֹרְחָא וְיִקְטוֹל יָתֵיהּ נַפְשָׁא וְלֵיהּ לֵית חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹל אֲרֵי לָא סָנֵי הוּא לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקָמוֹהִי וְעַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ

Trāsla. Chal.

קוּם דַּחֵל עֲצָא
יְרַת יָתֵב בָּרָה
בֵּית כָּרֵשׁ יְרַת
תַּכִּין תְּלַת חֲסַן
הֲוֵה עֲרַק קוּם
יְדַע שַׁנָּא תְּמַל
קָמָא עַל קוּן
מָרַנ שָׁלַף שְׁבַח
מוּת עֲרַק קוּם
רְדַף דְּבַק טָנָא
קָמָל דִּין בָּקַד

locutus est dñs: ꝓpheta q locutus fuerit verbū in nōe dñi: & non euenerit neq; firmatū fuerit: hoc est verbum quod dominus nō est locutus: sed impie locutus est illud propheta: non time ab eo. Ca. 19.

Cum autem disperdiderit dñs deus tuus gentes quarū terrā dabit tibi: & possederis eam & habitaueris in vrbibus earū & in edomib⁹ eaꝝ: tres ciuitates separabis tibi in medio terre tue quaꝫ dñs deus tuus dabit tibi vt possideas eam: & stabunt tibi vtiq; & in tres partes diuides terminū terre tue quā dñs deus tuus possidere te faciet. et erit vt fugiat illuc homicida. Et hec erit lex homicide qui fugiet illuc vt viuat: q occiderit ꝓximū suū nesciens: & ipse nō erat inimicus eius heri & nudiustertius: & q ingressus fuerit cū ꝓximo suo in siluā vt succidat ligna: & ferrū fugerit manū eius succidēdo ligna: & elapsum fuerit ferrū de manubrio & inuenerit primū eius & mortuus fuerit: ille fugiat ad vnā vrbiū istarū & viuet: ne forte ꝓsequatur ꝓpinquus sanguinis homicidā: cum incaluerit cor eius & apprehēdat eum: si longa fuerit via: & occidat animā eius: qui non est reus iudicij mortis. qm non oderat illū ab heri & nudiustertio, ideo ego ꝓcipio tibi

Interp. chal.

Trãſla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãſla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xix.	Pritiua heb.
dicẽs: tres vrbes diuides tibi. ſi ãt dilatauerit dñs deus tuus terminũ tuũ: ſicut iurauit pribus tuis: & dederit tibi oẽm terrã quã locutus eſt vt daret patribus tuis: ſi cuſtodieris oia præcepta hec: vt facias q̃ ego præcipio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuũ: & ambules in viis eius omni tempore: addes tibi alias tres ciuitates præter tres illas. et nõ effundetur ſanguis innocẽs in medio terre tue: quã dominus deus tuus dabit tibi in poſſeſſionẽ: nec ſit in te reatus iudicij mortis. Et q̃ſi vir oderit primũ ſuũ: & inſidiatus fuerit ei: & ſurrexerit cõtra eum & occiderit animã eius: & mortuus fuerit: & fugerit ad vnã de ciuitatib⁹ illis: mittẽt ſeniores ciuitatis illi⁹ & tollent eum inde: & tradẽt eũ in manu pximi ſanguinis vt moriat. Non parcat ei oculus tuus: & auferes effundentem ſanguinẽ innocentem de iſrael: vt bene ſit tibi. Non tranſferas terminũ pximi tui quẽ conſtituerũt priores in poſſeſſione tua: quã poſſidebis in terra q̃ dñs deus tuus dabit tibi vt poſſideas eã. Non ſtabit teſtis vnus cõtra vtrũ in oibus iniquitatibus & in oibus delictis et in omni peccato quod peccauerit. ſed in ore duorum aut trium teſtium ſtabit				
dicẽs: tres vrbes diuides tibi. ſi ãt dilatauerit dñs deus tuus terminũ tuũ: ſicut iurauit pribus tuis: & dederit tibi oẽm terrã quã locutus eſt vt daret patribus tuis: ſi cuſtodieris oia præcepta hec: q̃ ego præcipio tibi hodie: vt diligas dñm deum tuũ: & ambules in viis eius omni tempore: addes tibi alias tres ciuitates præter tres illas. et nõ effundetur ſanguis innocẽs in medio terre tue: quã dominus deus tuus dabit tibi in poſſeſſionẽ: nec ſit in te reatus iudicij mortis. Et q̃ſi vir oderit primũ ſuũ: & inſidiatus fuerit ei: & ſurrexerit cõtra eum & occiderit animã eius: & mortuus fuerit: & fugerit ad vnã de ciuitatib⁹ illis: mittẽt ſeniores ciuitatis illius & arripiẽt eũ de loco effugii: & tradẽtq̃ in mãu pximi cuius ſãguis effuſus eſt: & morietur. Nõ miſereberis eius: & auferes innocẽtem ſanguinẽ de iſrael: vt bñ ſit tibi. Nõ aſſumes & trãſferes terminos pximi tui quos fixerũt priores in poſſeſſione tua: quã poſſidebis in terra q̃ dñs deus tuus dabit tibi vt poſſideas eã. Non ſtabit teſtis vnus cõtra aliquem quicquid illud peccati & facinoris fuerit: ſed in ore duorum aut trium teſtium ſtabit	לֵאמֹר שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ׃	לאמר שלש ערים	C Ad.1.cõ.
וְאִם יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת	וְאִם־יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת			רָחַב
גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ	גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ			שָׁבַע
וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר	וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר			נָתַן שָׁמַר
לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ׃ כִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל	לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ׃ כִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל			צִוָּה עָשָׂה
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר	הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר			
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת	אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת			
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל			הָלַךְ
הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְּךָ עוֹד שָׁלֹשׁ	הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְּךָ עוֹד שָׁלֹשׁ			יוֹם
עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה וְלֹא	עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה וְלֹא			עִיר
יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ	יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ			שָׁפַךְ נָקָה
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה	אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה			
וְהָיָה עָלֶיךָ דְּמִים׃ וְכִי יִהְיֶה אִישׁ	וְהָיָה עָלֶיךָ דְּמִים׃ וְכִי יִהְיֶה אִישׁ			הָיָה
שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו	שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו			קוּם
וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת	וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת			נֶפֶשׁ מוּת נוּס
הֶעָרִים הָאֵל׃ וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ	הֶעָרִים הָאֵל׃ וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ			
וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ	וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ			
בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת לֹא תָחוֹס	בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת לֹא תָחוֹס			חוּס
עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַּם הַנָּקִי	עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַּם הַנָּקִי			נָקָה
מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ׃ לֹא תַסִּיג	מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ׃ לֹא תַסִּיג			נָסַג
גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים	גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים			גָּבַל רֵעַ
בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר	בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר			נָחַל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃			יָרַשׁ
לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל	לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל			עוּד
עָוֹן וּלְכָל חַטָּאת בְּכָל חֵטְא	עָוֹן וּלְכָל חַטָּאת בְּכָל חֵטְא			חָטָא
אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים	אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים			פֶּה שָׁנָה
אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם	אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם			קוּם

Transla. Chal.

לְמֵימַר תְּלַת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ׃ וְאִם יַפְתֵּי יְיָ אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא דְקַיֵּם לְאַבְהָתָךְ
וְיִתֶּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְמַלִּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ׃ אֲרֵי תִּיטַר יָת כָּל תַּפְקֵדְתָּא הָדָא
לְמֶעְבְּדָהּ הַאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמִרְחָם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֵהָךְ בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא וְתוֹסֵף לָךְ עוֹד תְּלַת קִרְוִין עַל תְּלַת אִילֵּין׃ וְלָא יִשְׁתָּפֵךְ דְּמָא זַכָּאי
בְּגַוֵּי אַרְעָךְ דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ אַחְסָנָא וְיֵהֵי עֲלָךְ חוֹבַת דְּמִין׃ אֲרֵי יְהֵי גְּבַר סָנֵי
לְחַבְרֵיהּ וְיִצְמוֹן לֵיהּ וְיִקּוֹם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשׁ וְיָמוּת וְיֶעֱרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קִרְיְתֵיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מְתַּמָּן וְיִמְסְרוּן יָתֵיהּ בִּיד גָּאֵל דְּמָא וְיָמוּת׃
וְלָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְתַבְּלִי אַשְׁדֵּי דְּם זַכָּי מִיִּשְׂרָאֵל וְיִטַּב לָךְ׃ לָא תְשֵׁנֵי
תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דְּתָחִימוּ קַדְמָאֵי בַּאֲחַסְנָתָךְ דְּתֵחְסִין בְּאַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיבָא לָךְ׃
לְמֵימַר תְּהוֹלָא יְקוּם סָהִיד חַד בִּגְבַר לְכָל עַוְלָן וּלְכָל חוֹבָן בְּכָל חֵבָא דְּיֶחְטֵי עַל מֵימַר
תְּרֵין סַהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סַהֲדִין יְתַקַּיָּם׃

Interp. chal.

dicens. Tres ciuitates ſeparabis tibi. et q̃ſi dilatauerit dñs deus tuus terminũ tuũ: ſicut iurauit pribus tuis: & dederit tibi oẽm terrã quã locutus eſt vt daret patribus tuis: ſi cuſtodieris oia præcepta hec: vt facias q̃ ego præcipio tibi hodie: vt diligas dñs deũ tuũ et vt ambules in viis q̃ recte ſunt coram eo oibus diebꝰ: addes tibi alias tres ciuitates præter tres illas. et nõ effundetur ſanguis innocẽs in medio terre tue: quã dominus deus tuus dabit tibi in poſſeſſionẽ: nec ſit in te reatus iudicij mortis. Et q̃ſi vir oderit primũ ſuũ: & inſidiatus fuerit ei: & ſurrexerit cõtra eum & occiderit animã eius: & mortuus fuerit: & fugerit ad vnã de ciuitatib⁹ illis: mittẽt ſenliores ciuitatis illi⁹ & tollent eum inde: & tradẽt eũ in manu pximi ſanguinis vt moriat. Non parcat ei oculus tuus: & auferes effundentem ſanguinẽ innocentem de iſrael: vt bene ſit tibi. Non tranſferas terminũ primi tui quẽ conſtituerũt priores in poſſeſſione tua: quã poſſidebis in terra q̃ dñs deus tuus dabit tibi vt poſſideas eã. Non ſtabit teſtis vnus cõtra vtrũ in oibus iniquitatibus & in oibus delictis et in omni peccato quod peccauerit. ſed in ore duorum aut trium teſtium ſtabit

Pritiua chal.
אֲמַר תְּרֵישׁ
קוּם נְתַן נְסַר
עְבַד רְחֵם יְהַךְ
יְסַף תְּרֵי שְׁנַן
זְבַן חֲסַן דִּין
הֲוָה שְׁנָא כְּמַן
קוּם קְטַל מוֹת
שְׁלַח שׁוּב דְּבַר
מְסַר חוּס פְּלַה
זְכָה שְׁנָא חֲסַן
הֲוָת קוּם עָוְלָה

Prima hebr. | Ter. Hebr. | Deut. | Ca.xx. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

דָּבָר כִּי יָקוּם עֵד חָמָס בְּאִישׁ
לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה וְעָמְדוּ שְׁנֵי עֲנָה סָרַר עֶשְׂנָה
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי רוב פָּ נֵה
יְהוָה לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים
אֲשֶׁר יִהְיוּ בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרְשׁוּ הָיָה יום
הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְהִנֵּה עֵד שֶׁקֶר יָטַב
הָעֵד שִׁקֶּר עָנָה בְאָחִיו וַעֲשִׂיתֶם אָח עָשָׂה
לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו
וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְהַנִּשְׁאָרִים רוע שָׁאַר
יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת שָׁמַע
עוֹד כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ
וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן חוס
בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל
כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה Ca.xx.
עַל אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוס וְרֶכֶב עַם יָצָא לָהֶם
רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי רָאָה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ רַבְנִטְן עָלָה
מִצְרָיִם וְהָיָה כְּקָרָבְכֶם אֶל
הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל
הָעָם וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה
עַל אֹיְבֵיכֶם אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם רַבָּה
אַל תִּירְאוּ וְאַל תְּחָפְזוּ וְאַל חָפַז
תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֵרֶן פַּנָּה
הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם לָכֶם עִם
אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְדִבְּרוּ
הַשֹּׁטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר מִי

oĩe verbũ. si fleterit teſtis ſ mẽdax cõtra hominẽ accuſans eũ: ſtabũt ambo quorũ cauſa eſt ante dñm in cõſpectu ſacerdotũ & iudicum qui fuerint in diebus illis. Cũq; diligentiſſime perſcrutantes inuenerint falſum teſtẽ dixiſſe cõtra fratrẽ ſuũ mẽdacium: reddẽt ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit: & auferes malũ de medio tui: vt audiẽtes cæteri timore bẽant: & nequaq; vltra audeant facere. Nõ miſereberis eius: ſed aiam p aia: oculum pro oculo: dẽtẽ p dente: manũ p manu: pedẽ p pede exiges. Ca.20 Si exieris ad bellum cõtra hoſtes tuos: & videris eqtat & currus & maiorẽ pl̃s multitudinẽ: nõ timebis eos: quia dñs deus tuus tecũ eſt qui eduxit te de terra egypti. Appropiquãte aũt prelio ſtabit ſacerdos añ aciem: & ſic loq̃tur ad populũ. Audi iſrael. Vos hodie cõtra inimicos veſtros pugnam cõmittitis: nõ ptimeſcat cor vẽm. Nolite metuere: nolite cedere: nec formidetis eos: quia dominus deus veſter in medio veſtri ẽ: & p vobis cõtra aduerſarios dimicabit: vt eruat vos de periculo. Duces quoq; p ſingulas turmas audiente exercitu pclamabũt. Quis ẽ

οἷε ῥ̃ῆμα. ἐὰν δὲ σταθεὶς μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀνδρὸς μηνύσῃ: ἐγκαλῶν αὐτῷ ἀποστασίαν: στήσονται οἱ δύο ἄνθρωποι, οἷς ἐστὶν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία ἔναντι κυρίου, καὶ ἔναντι τῶν ἱερέων, καὶ ἔναντι τῶν κριτῶν, οἳ ἔσονται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐξετάσουσιν οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα, ἀντέστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ὅτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπὶ ψυχῇ: ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρός, πόδα ἀντὶ ποδός, καθότι ἐβουλεύσατο τῷ πλησίον, οὕτως ποιήσετε αὐτῷ. Ca.20.

Ἐὰν δὲ ἐξέλθητε εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἴδῃς ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονά σου, οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ὅταν ἐγγίσῃς τῷ πολέμῳ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς λαλήσει πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτούς, ἄκουε Ἰσραήλ, ὑμεῖς προσπορεύεσθε σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, μὴ ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν, μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πτοηθῆτε μηδὲ ἐγκλίνητε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος μεθ' ὑμῶν συνεκπολεμήσει ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ διασώσει ὑμᾶς. καὶ λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες, τίς

Ex. 21.c. Lem. 24.c. Math. 5.f.

Trãsla. Chal.

נְתַנָּא אֲרֵי יְקוּם סָהֵיד שְׁקַר נְגַד לְאִסְתְּהָדָא בֵּישָׁה כְּטָרְיָא וְיִקּוּמוּן תְּרֵין גְּבָרִין דִּילְהוֹן דִּינָא קֳדָם יְיָ קֳדָם כָּהֲנַיָּא וְדַיָּנַיָּא דִּיהוֹן בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן וְיִתְבָּעוּן דַּיָּנַיָּא יָאוֹת וְהָא סָהֵיד שְׁקַר סְהַדָא שְׁקָרָא אַסְהֵיד בַּאֲחוּהִי וְתַעְבְּדוּן לֵיהּ כְּמָא דְחַשִׁיב לְמֶעְבַּד לַאֲחוּהִי וְתִפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבֵּינֵיכוֹן וְדִשְׁתָּאֲרוּן וְשָׁמְעִין וְדָחֲלִין וְלָא יוֹסְפוּן לְמֶעְבַּד עוֹד כְּפִתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין בֵּינֵיכוֹן לָא תְהוֹס עֵינָךְ נַפְשָׁא חֲלַף נַפְשָׁא עֵינָא חֲלַף עֵינָא שִׁינָּא חֲלַף שִׁינָּא יְדָא חֲלַף יְדָא רַגְלָא חֲלַף רַגְלָא Ca.xx.

אֲרֵי תִפּוֹק לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְתֶחֱזֵי סוּסָוָן וּרְתִיכִין עַם מַשְׁרִיתָא דְּלָא תִדְחַל מִנְּהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מֵימְרֵיהּ בְּסַעְדָךְ דְּאַסְקָךְ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְהֵוֵי כְּמִקְרְבָכוֹן לְאַגָּחָא קְרָבָא וְיִתְמַרְמַר כָּהֲנָא וְיֵימַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתּוּן מִתְקָרְבִין יוֹמָא דֵין לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן לָא יְהוֹעַ לְבָבְכוֹן לָא תְדְחֲלוּן וְלָא תִתְבַּהֲתוּן וְלָא תִתְבְּרוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ דְּמֵימְרֵיהּ קָדָמֵיכוֹן לְאַגָּחָא לְכוֹן קְרָב עִם בַּעֲלֵי דְּנֵיתוֹן לְמִפְרַק יָתְכוֹן וּמְסַלְּקוֹן סַרְבֵיָא עִם עַמָּא לְמֵימַר

Trãsla. Chal.

verbũ, ſi ſteterit teſtis falſus cõtra virũ vt teſtificetur cõtra eum prevaricationẽ: ſtabunt duo viri quoꝝ eſt cauſa coram dño & cora ſacerdotibus & iudictibus qui fuerint in diebus illis: & requirẽt iudices diligẽter: et ſi teſtis falſus fuerit & teſtimoniũ falſum teſtificatus eſt cõtra fratrẽ ſuũ: facietis ei ſicut cogitauit facere fratri ſuo: et auferes facientẽ quod malũ eſt de medio tui. Et qui relicti fuerint audient & timebũt: & nõ addent vt faciãt vltra iurta verbũ hoc peſſimũ in medio tui. Non parcat ei oculus tuus: ſed vabis animã pro anima: oculum pro oculo: ventẽm pro vente: manum pro manu: pedem pro pede. Ca.20. Si exieris ad bellum cõtra hoſtes tuos & videris equos & quadrigas & populũ multũ magis q̃ tu es: ne timeas eos: quoniã verbũ dñi dei tui eſt in auxiliũ tuũ qui eduxit te de terra egypti. Et cum appropinquãueritis ad pugnã: accedet ſacerdos & loq̃tur ad popl̃m: & dicet ei. Audi iſrael vos accedítis hodie ad pugnã contra inimicos veſtros: ne cõmoueatur cor veſtrũ: neq; timeatis neq; cõturbemini nec terreamini a facie eorũ. quoniã dñs deus veſter ipſe vnꝰ erit cora vobis vt pugnet pro vobis cuꝫ inimicis veſtris vt eruat vos. Et loquentur duces ad populũ dicentes. Quis eſt

Interp. chal.

סָהֵד שֶׁקֶר קוּם
דִּין יְיָ בֵּעָה
יָאוֹת סָהֵד עֲבַד
פִּלְיָה שַׁאר שְׁמַע
דַּחַל חוס
עֵין
נֶפֶק נָגַח חֲמָא
סַנְאָ דַּחַל אֲמַר
נֶסֶק יְיָ קְרַב
סַלֵּל זוּעַ בָּעֵת
דְּבַר
פְּרַק אָמַר

Trãsla.Grec.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex. Heb. Deuc. Ca.xx.	Pritina.heb.
hõ qui ædificauit domũ nouã: ⁊ nõ dedicauit ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινήν, καὶ οὐκ ἐνεκαίνισεν eã? vadat ⁊ reuertatur in domũ suã: αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ne moriat in bello: ⁊ hõ alius dedicabit μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ eã. ⁊ quis hõ: qui plãtauit vineã: αὐτήν. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, ⁊ nõ letatus ẽ ex ea? vadat ⁊ reuertatur καὶ οὐκ ἠυφράνθη ἐξ αὐτοῦ; πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω in domũ suã: ne moriat in bello: ⁊ hõ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος alius letabit ex ea. ⁊ quis hõ: qui despõ ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. καὶ τίς ὁ ἄνθρωπος, ὃς μεμνή dit eroze ⁊ nõ accepit eã? vadat ⁊ re στευκὼς γυναῖκα καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν; πορευέσθω καὶ ἀποστ uertatur in domũ suã: ne moriat in bello: ραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, ⁊ hõ alius accipiet eã. ⁊ addent καὶ ἄνθρωπος ἕτερος λήμψεται αὐτήν. καὶ προσθήσουσιν οἱ scribe loqui ad pplz: ⁊ dicẽt: quis ho γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἐροῦσι, τίς ὁ ἄνθ mo uerens ⁊ timidus corde? vadat ⁊ ρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; πορευέσθω καὶ reuertat in domũ suã: ne pauere faciat co: ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ δειλιᾷ τὴν καρ frẽs sui: sicut ⁊ ipse. ⁊ erit cũ δίαν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὡσπερ καὶ τὴν ἑαυτοῦ. καὶ ἔσται ὅταν ceſſauerit scribe loquẽtes ad pplz: ⁊ cõ παύσωνται οἱ γραμματεῖς λαλοῦντες πρὸς τὸν λαόν, καὶ κα stituẽt principes erecti⁊ in capite ταστήσουσιν ἄρχοντας τῆς στρατιᾶς προκαθημένους τοῦ λαοῦ. si ãt accesseris ad expugnãdã cã: ⁊ voca εἰ δὲ προσέλθοις πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτήν, καὶ καλέ bis eos cũ pace: ⁊ si quidẽ pacifica respõderit σεις αὐτοὺς μετ' εἰρήνης; καὶ ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσί tibi: ⁊ aperuerint tibi: erit cũct σοι, καὶ ἀνοίξωσί σοι, ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες ἐν αὐτῇ us populus q̃ inuẽtus fuit tibi tributarij ⁊ seruient tibi. si ãt nõ obedie σωσὶ σοι φορολόγητοι καὶ ὑποτελεῖς σοι· ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσω rint tibi ⁊ fecerint ꝓlia te bellũ: σωσί σοι καὶ ποιήσωσι πρὸς σε πόλεμον, καὶ πολιορκήσεις ⁊ obsidebis eã: ⁊ tradet eã dñs deus tuus in manus αὐτήν· καὶ παραδώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖρας tuas: ⁊ percuties oẽ masculinũ illius in ore gladij σου, καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν στόματι μαχαίρας ubiq; mulieres ⁊ parua. ⁊ ossa tu πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν· καὶ πάντα τὰ κτή mẽta ⁊ ossa quęcq; fuerit in ciuitate: ✠ oẽm κη καὶ πάντα ὅσα ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν spolia inimicoꝝ tuoꝝ que dedit tibi dñs deus tuus. σκυλεύσεις τοὺς ἐχθρούς σου, οὓς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι.	ᵛhõ ꝗ quiᵘ edificauit ᵇ do mumᶜ nouam: ᵒ & non ᶜ dedicauit eã? ᶠ Vadat ᵍ & reuertatur ʰ in domũ suã ⁱ ne forte ᵏ moriatur ˡ i bel lo: ᵐ & ⁿ alius ᵒ dedicet eã. ᵖ Quis est ᵍ hõ ʳ quiˢ plãta uitᵗ vineã: ᵘ & necdum ᵛ fe cit eã ẽ cõem: de qua ve sci oibus liceat? ʷ Vadat ˣ & reuertatur ʸ in domũ suã: ᵇ ne forte ᶜ moriatur ᵈ i bello: ᵉ & ᶠ alius ᶜ hõ ᵍ ei⁹ fungatur officio. ʰ Quis est ⁱ hõ ᵘ q̃ desponditᵐ vxo rẽ: ᵘ & nõ ᵒ accepit eam? ᵖ Vadat ᵍ & reuertatur ʳ in domũ suã: ˢ ne forte ᵗ mo riatur ᵘ in bello: ˣ & ʸ alius ᶻ hõ ᵃ accipiat eã. His di ctis ᵇ addẽt reliq̃ & loq̃n tur ᶜ ad ᵈ populũ. ᵉ Quis ẽ ᵇ hõ ᶜ forinidolosus ᵈ & ᵉ corde ᶠ pauidoˢ? ᵍ vadat ʰ & reuertatur ⁱ in domũ suam: ᵏ ne ˡ pauere faciat ᵐ corda ⁿ fratrũ suorũ: ᵒ sicut ipse timore pterri tus ẽ. ᵖ Cũq̃ ⁊ silueritᵍ duces exercitus: & finẽ loq̃ndi fecerit: vinusquisq; suos ad bellãdũ cũeos p parabit. Si ⁊ gñ ʳ acceſſe ris ˢ ad expugnãdã ᵗ ciui tatẽ: ᵘ offeres ᵛ ei primũ ʷ pacẽ. ˣ Si ʸ recepit ᶻ & aperuerit ᵃ tibi portas: ᵇ cun ctus ᶜ populus ᵈ q̃ in ea ẽ ᵉ saluabitur ᶠ & seruiet ti biᵍ sub tributo. ʰ Si nautẽ ⁱ fedus inire ᵏ noluerit: ˡ & ceperit ᵐ cõtra te ⁿ bel lũ: ᵒ oppugnãbis ᵖ eã. ᵍ Cũ q̃ tradiderit ʳ dñs ˢ deus tus illã ᵗ i manu tua: ᵘ pcu ties ᵛ oẽ qd ẽ ea gñis ʷ ma sculini cẽ ˣ ore ʸ gladiᶻ absq̃ ᵃ mulieribus ᵇ & infãti bus ᶜ iumẽtis ᵈ & ceteris ᵉ q̃ ᶠ in ciuitatẽ ᵍ sunt. ʰ Om nẽ ⁱ p̃dã exercitui ᵏ dui des: ˡ & comedes de ᵐ spo liis ⁿ hostiũ tuorũ: ᵒ q̃ ᵖ dñs ᵍ deus tuus ʳ dederit ˢ tibi.	ᵍשׁוּב ᵉמוּת ᶠלֶחֶם ᵉחָנָךְ ᵍחָלַל ᵏלָקַח ᵏרָכָה ᵖטָמַס ᵃאֶת ᵏלָלָה ᶜשׁוּר ᵐקָבַב ᵉלֶחֶם ᵍשָׁלַם ᶜצָוָה ᶜהָיָה ᵒעָשָׂה ᶜצָוָה ᶜגָּבָה ᵒכָּרָה ᵍנָּשָׂה הָרֵאשׁ ᵍבָּזַז

Pritina chal.
ᶜבָּנָה ᵍחָדָשׁ ᵉתּוֹב
ᵍחָלַל ᵏחָנָךְ חָלַל
ᵐנָּסַב ᵉיִסַּף ᵃאָמַר
ᵍתַּגֵּר ᵍהָוָה ᵍשָׁצָא
ᵐמָנָה ᶠרַבָּב ᵉרֹאשׁ
ᵏקָרַב ᶠנָּגַשׁ ᵐקָרָא
ᵍמָלַל ᵉתּוֹב ᶜפָּחַד
ᵍשָׁכַח ᵍנָּסַק ᵍפַּלַּח
ᵍשָׁלַם ᵍעָבַד ᵏצוּר
ᵍמָסַר ᵐמָחָא ᵉנָּשָׂה
ᵍטָף ᵍבָּזַז ᵃאָכַל

Trãsla.Chal.
גְּבַרָא דִּבְנָא בַּיְתָא ᵍחַדְתָּא וְלָא חֲנִכֵיהּ יְהָךְ ᵉוְיִתוּב לְבֵיתֵיהּ דֵּילְמָא יְתְקְטֵל בְּקְרָבָא וּגְבַר אָחֳרָן ᵏיְחֲנְכִנֵּיהּ וּמִן גַּבְרָא דְּנָצְבִין בְּקְרָבָא וְלָא אֲמַלֵּיהּ יְהָךְ וְיִתוּב לְבֵיתֵיהּ דֵּילְמָא יְתְקְטֵל בְּקְרָבָא וּגְבַר אָחֳרָן יְחַלְּיִנֵּיהּ: וּמַן גַּבְרָא דְּאִתְאַרַשׂ אִתְּתָא וְלָא נְסָבַהּ יְהָךְ וְיִתוּב לְבֵיתֵיהּ דֵּילְמָא יְתְקְטֵל בְּקְרָבָא וּגְבַר אָחֳרָן ᵐיְסַגֵּיהּ: וְיִסְפּוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא ᵍוְיֵימְרוּן מַן גַּבְרָא דְּדָחִיל וְחָבִיד לִבָּא יְהָךְ וְיִתוּב לְבֵיתֵיהּ וְלָא ᵉיְתָבַּר יַת לִבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבֵּיהּ: ᵍוְיְהֵי כַּד יְשֵׁיצוּן סָרְכַיָּא לְמַלָּלָא עִם עַמָּא ᵍוְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא ᵍבְּרֵישׁ עַמָּא: אֲרֵי תְּקָרַב לְקַרְתָּא ᵏלְאַנָחָא קְרָבָא עַל ᵍקִרְיָה ᵐוְתִקְרֵי לָהּ מִלִּין דְּשָׁלֵם: וְיְהֵי אִם שְׁלֵם ᵉתְּתֵּיב לָךְ וְיִתְפְּתַח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא ᵍדְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקֵי מַסִּין ᵍוְיִפְלְחוּנָךְ: וְאִם לָא ᵍתַּשְׁלִים עִמָּךְ ᵏוְתַעֲבֵיד עִמָּךְ קְרָבָא ᵍוְתִצּוּר עֲלַהּ: ᵐוְיֵמְסְרִנֵּיהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ ᵐוְתִמְחֵי יַת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חָרֶב: לְהוֹד ᵉנְשַׁיָּא ᵃוְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּמַרְתָּא כָּל עַדְאָהּ ᵍתֵּיכוֹל יַת עַדְאָה דְּסַנְאָךְ דִּיהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ: ᵍוְתֵיכוֹל יַת עַדְאָה דְּסַנְאָךְ דִּיהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ:

Interp.chal.
vir qui edificauit domũ nouã ⁊ nõ dedicauit eam? va dat ⁊ reuertat in domũ suã: ne forte occidat in bello: ⁊ vir alius dedicet illã. Et ds est vir q̃ plantauit vineã et nõ fecit eã esse cõmunẽ? vadat ⁊ reuertat in domũ suã: ne occidatur in bello ⁊ vir alius faciat eam esse cõmunẽ. Et quis est vir qui despondit vroze ⁊ nõ accepit eam? vadat ⁊ reuertatur in domũ suã: ne forte occidatur in bello: ⁊ vir alius accipiat eã. Et addẽt duces loq̃ ad populũ: ⁊ dicẽt. Quis est vir q̃ timidus ẽ ⁊ formidolosus corde? vadat ⁊ reuertatur in domũ suã: ne formidare faciat cor fratrũ suoꝝ sicut cor eius. Et cũ cõsumauerint duces loq̃ ad populũ: ꝓstituẽt principes erectos in capite populi. Cum accesseris ad expugnãdam vbẽ: vocabis eã verbis pacificis. Et si pacifice respõderit tibi ⁊ aperierit tibi: oẽs populus q̃ inuẽtus fuerit in ea erunt tibi tributarij: ⁊ seruient tibi. Et si non fecerit pacẽ tecũ: ⁊ fecerit bellũ aduersum te: ob sidebis eam: ⁊ tradet eã dñs deus tuus in manu tua: et percties oẽs masculos eius in ore gladii, verũtamẽ mulieres ⁊ paruulos ⁊ iumẽta ⁊ oĩa que fuerint in ci uitate ⁊ omnia spolia eius diripies tibi, et comedes spolia inimicoꝝ tuoꝝ que dedit tibi dñs deus tuus.

Vetus lat. heb. | Ter. heb. | Deut. Ca. xxi. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל עָרֵי הַחֲרָמִים לָךְ מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא מֵעָרֵי הָעַמִּים הָאֵלֶּה הֵנָּה רַק מֵעָרֵי

Sic facies cunctis ciuitatibus que a te valde sunt: & non de his vrbibus quas i possessiõem accepturus es.

οὕτω ποιήσεις πάσας τὰς πόλεις τὰς μακρὰν οὔσας ἀπὸ σοῦ σφόδρα, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν

הָאֵל תַּחֲיֶה כָּל נְשָׁמָה לֹא תְחַיֶּה כָּל חָרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי

Vrbibus autem ciuitati bus que dabuntur tibi: nullũ oĩno permittes viuere: sed interficies i ore gladii. etheum videlicet & amorreũ & chananeũ: pherezeũ & euceũ & iebuseũ: sicut pcepit tibi dñs deus tuus:

ταύτων, ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι, D
ἀπὸ τῶν πόλεων τούτων τῶν ἐνδιδομένων σοι κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ ζωγρήσεις ἀπ' αὐτῶν πᾶν ἐμπνέον, ἀλλὰ ἐξολεθρεύσεις αὐτούς, τὸν Χετταῖον καὶ τὸν Ἀμορραῖον καὶ τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Φερεζαῖον καὶ τὸν Εὐαῖον καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καθάπερ ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου,

וְלִבְלְתִּי לַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים עָלֶיהָ לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרַתָּ וּבָנִיתָ מָצוֹר עַל הָעִיר אֲשֶׁר הִוא עֹשָׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ׃

ne forte doceant vos facere iuxta oĩa abominatiões suas quas faciebant idolis suis: & peccetis coram dño deo vestro. Quãdo obsederis ciuitatẽ diebus multis vt expugnes eam & vt subiũcias eam: non dissipabis arbores eius: neq; leuabis sup eas ferrũ: ex illis enim comedes: & eas non succides: quoniã non est sicut homo arbor agri: vt ueniat cõtra te in obsidionẽ. Attñ arbor quã scis q̃ non est arbor ex q̃ vesci potes: ipsam dissipabis & succides: & edificabis machinas contra ciuitatẽ que dimicat contra te donec subiũcias eam.

τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ὅσα ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἁμαρτήσεσθε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. ἐὰν δὲ πολιορκήσῃς πρὸς πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἐξολοθρεύσῃ τὰ δένδρα αὐτῆς, ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὰ σίδηρον, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ φαγῇ, αὐτὸ δὲ οὐ ἐκκόψεις· μὴ ἄνθρωπος τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ δρυμῷ εἰσπορεύεται ἐναντίον σου εἰς τὸν χάρακα; ἀλλὰ ξύλῳ ᾧ οἶδας ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἐστι, τοῦτο ἐξολοθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἥτις ποιεῖ πρός σε πόλεμον, ἕως ἂν παραδοθῇ.

Ca. xxi.

כִּי יִמָּצֵא חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ וּמָדְדוּ אֶל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הֶחָלָל וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הֶחָלָל וְלָקְחוּ

Ca. 21.

Quando inuentus fuerit in terra quã dominus deus tuus dabit tibi vt possideas eã homo occisus proiectus in agro: & ignorat quis occidit eum: egredientur senes tui & iudices tui: & metiẽtur a loco cadaueris vsq; ad ciuitates q̃ sunt in circuitu occisi. Et erit ciuitas que ppinqor est occiso: tollẽt

Ca. 21.

Σὰ δὲ ἐὰν εὑρεθῇ τραυματίας ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομῆσαι, πεσὼν ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ οὐκ οἶδας τὸν πατάξαντα αὐτὸν: ἐξελεύσεται ἡ γερουσία σου καὶ οἱ κριταί σου καὶ μετρήσουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ τοῦ τραυματίου: καὶ ἔσται ἡ πόλις ἡ ἐγγίζουσα τῷ τραυματίᾳ, καὶ λήψεται

Vetus chal. | Interp. chal. | Transla. Chal.

כֵּן תַּעֲבִיד לְכָל קִרְוַיָּא דְּרָחִיקִין מִינָּךְ לַחֲדָא דְּלָא מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִילֵין אִינּוּן וְלָחוֹד מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִילֵין דַּיְיָי אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחֲסָנָא לָא תְּיַחֵי כָּל נִשְׁמָא׃ אֲרֵי נְפַרְנָא תְּנַפְּרִינּוּן חִיתָּאֵי וְאֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וּפְרִיזָאֵי חִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי כְּמָא דְּפַקֵּדָךְ יְיָי אֱלָהָךְ׃ בְּדִיל דְּלָא יְלְפוּן יָתְכוֹן לְמֶעְבַּד כְּכֹל תּוֹעֲבָתְהוֹן דְּעָבְדִין לְטַעֲוָתְהוֹן וְתֶחְטְיוּן קֳדָם יְיָי אֱלָהֲכוֹן׃ אֲרֵי תְּצוּר לְקִרְיְתָא יוֹמִין סַגִּיאִין לְאַתָּחָא עֲלַהּ לְמִכְבְּשַׁהּ לָא תְּחַבֵּל יָת אִילָנַהּ לְאַנָּחָא עֲלוֹהִי בַּרְזְלָא אֲרֵי מִינֵּיהּ תֵּיכוֹל וְיָתֵיהּ לָא תְקוֹץ אֲרֵי לָא אֵינְשָׁא אִילָן חַקְלָא לְמֵיעַל מִן קֳדָמָךְ בְּצִירָא׃ לְחוֹד אִילָן דְּתִידַּע אֲרֵי לָא אִילָן דְּמֵיכַל הוּא יָתֵיהּ תְּחַבֵּל וְתִקוֹץ וְתִבְנֵי כַּרְכּוּמִין עַל קִרְיְתָא דְּהִיא עֲבָדָה עִמָּךְ קְרָבָא עַד תְּכַבְּשַׁהּ׃

Ca. xxi.

אֲרֵי יִשְׁתְּכַח קְטִילָא בְּאַרְעָא דַּיְיָי אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ לְמֵירְתָהּ רְמִי בְּחַקְלָא לָא יְדַע מַן קְטָלֵיהּ׃ וְתִפְּקוּן סָבָךְ וְדַיָּנָךְ וְיִמְשְׁחוּן לְקִרְוַיָּא דִּי בְּסֵחֲרָנוּת קְטִילָאוְתְהֵי קִרְיְתָא דְּקָרִיבָא לְקְטִילָא וְיִסְבּוּן

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

senatus vrbis illius vitulã ex bob̃: ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης δ'άμαλιν ἐκ βοῶν, que nõ opatat̃: τ q̃ nõ traxit iugũ: ἥτις οὐκ εἵργασαι, καὶ ἥτις οὐχ εἵλκυσεν ζυγόν, τ deducent senatus vrbis il καὶ καταβιβάσουσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκεί lius vitulã in vallẽ aſperã: q̃ nõ νης τὴν δ'άμαλιν εἰς φάραγγα τραχείαν, ἥτις οὐκ culta c̃ neq; feminat̃: τ cedet ἐίργασαι οὐδὲ ἀπείρεσαι, καὶ νευροκοπήσουσι τὴν vitulã in valle: τ accedẽt ſacerdotes δ'άμαλιν ἐν φάραγγι, καὶ προσελεύσονται ἱερεῖς οἱ leuite: qñ illos elegit dñs deus tu⁹ λευῖται, ὅτι αὐτοὺς ἐπεξελέξατο κύριος ὁ θεός σου vt aſtent illi: τ bñdicãt in noie αὐτῷ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι eius: τ in ore eor̃ erit oĩs cõ ἀυτοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτῶν ἔσται πᾶσα ἀν troꝛersia τ oĩs lepra: τ oĩs senatus τιλογία καὶ πᾶσα ἁφή, καὶ πᾶσα ἡ γερουσία τῆς ciuitatis illius q̃ppiquiſſut neeato: la πόλεως ἐκείνης οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματία, νί⁹ uabit manus ſup caput vitu φονται τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δ'αμάλε le peuſſe in valle: τ reſ ως τῆς νευροκοπηθείσης ἐν τῇ φάραγγι, καὶ ἀπο põdẽtes dicẽt: manus nr̃e nõ effuderũt ſã κριθέντες ἐροῦσιν, αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν γὰ guinẽ hũc: τ oculi nr̃i nõ viderũt: μα τοῦτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐχ ἑωράκασιν, propitiꝰ eſto pplo tuo iſrael: quos redemiſti dñe ἱλεως γενοῦ τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, οὓς ἐλυτρώσω κύ de terra egypti: vt nõ ſit ſãguis inocẽs in po ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἵνα μὴ ᾖ αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λα pulo tuo iſrael: τ placatus erit eis ſãguis. tu ῷ σου Ἰσραήλ, καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα· σὺ ũ auferes ſãguinẽ inocẽtẽ ex vobis tpis: ſi fece δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, ἐὰν ποιή ritis bonũ τ placitũ coꝛã dño deo tuo. ſi σητε τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυ τοῦ θεοῦ σου· ἐὰν ũt exieris in pugnã cõtra inimicos tuos: τ tradi δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ παρα derit eos dñs deꝰ tuꝰ in manꝰ tuas: τ captiua δῷ αὐτοὺς κ̃ς ὁ θ̃ς σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ προνομεύ ueris captiuitatẽ eoꝝ: τ videris in captiuis mulie σῃς τὴν προνομὴν αὐτῶν, καὶ ἴδῃς ἐν τῇ προνομῇ γυναῖ rẽ pulchrã ſozma: τ deſideraueris eã: τ accepe κα καλὴν τῷ εἴδει, καὶ ἐπιθυμήσῃς αὐτῆς, καὶ λάβῃς ris eã tibi vxoꝛẽ: τ induces eã intus in αὐτὴν σεαυτῷ γυναῖκα, καὶ εἰσάξεις αὐτὴν ἔνδον εἰς domũ tuã: τ radẽs caput eius: τ circũcides τὴν οἰκίαν σου, καὶ ξυρήσεις τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ περιονυχι vngues eius: τ auferes veſtes captiuitatis eius εἰς αὐτήν, καὶ περιελεῖς τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς

Trãſla. B. Hiero.

ſenioresᵏ ciuitatis illiusˡ bꝰ tollẽtᵐ vitulãⁿ de armẽ to° q̃ᵖ nonⁿ traxit ooooooo ooooooooooooooooooooom ˣiugum: nec terram ſci dit vomere: ʳ& ducẽtˢ eã ˢad vallẽ ᵍ aſperam atq; faxoſam ʰque nunq; ooo ⁱarata eſt: ᵐnec ⁿ ſemẽtẽ recepit: °& cedentᵖ in ea °ceruices ʳ vitule. ˢ Accedẽt q; ⁿ ſacerdotes ooooo ˣfiliiˢ leuiⁿ quosᵇ elegerit ᶜdominusᵇ deus tuus: oo ᶜvt miniſtrent ei: ʳ& bñdicantᵖ in noie eius: ʳ& oo adᵏ verbũ corũ ᵐ oẽⁿ ne gocĩũ pẽdet: °& quicqd mundũ vel ᵖ imũdũ ẽ nu dicetur. ᑫ Et veniẽtˢ ma iores natuⁿ ciuitatis ˡ illi usˢ adᵗ interfectũ: ᵛ laua buntq; ᵇ manus ſuas ᶜ ſu per° vitulam ˢ que ʳ i valle ᶜ peuſſa ẽ: ʳ& dicent. ˡ Ma nus nr̃eᵏ nõˡ effuderũtⁿ ſã guinemᵒ hũc: ᑫ neq; ᵖ ocu liˢ viderunt. ᵗ Propitius e ſto ᶜ populo tuo ⁿ iſrael ˣquemʳ redemiſtiˢ dñe ⁿ & nõ ᵇ reputes ᶜ ſanguinẽ °i nocentem ᶜ in medio ᶠ po puli tui ˢ iſrael. ᵇ Et aufe retur ˡ ab eis reatus ᵏ ſan guinis. tu ãt ᵐ alienus e ris ab° innocentis ⁿ cruo re q fusus eſt: ᑫ cũ ᶠ feceris ᵍ qd p̃cepit ⁿ dñs ˣ Si ʳ egreſ fus fueris ˢ ad pugnã ᵗ cõ tra ᵇ inimicos tuos: ooooo ᶜ & tradiderit eos ᵈ dñs ᶜ d us tuus ˢ in manu tua: ooo ᶠ captinoſq; duxeris: ˡ & videris ᵇ in nũero capti uorũ ˡ mulierẽ ᵐ pulchrã: °& adamaueris eã ᑫ volue riſq; hr̃e° vxorem: ˡ itro duces eam ooooooooooooo ⁿ in ʳ domum tuam. Que ˢ radet ceſariem: ooooooo ᶜ & circumcidet ᶠ vngues: ooooooooooooooooooooooo ᶠ & deponet ᵇ veſtem ˡ in qua capta eſt: ooooooooo

Ter. Heb. Deuk. Ca. xxi. Pritiua. heb.

זְקֵנֶי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר
לֹא עֻבַד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה
בְּעֹל: וְהוֹרִדוּ זְקֵנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת יָרַד
הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא עָבַד בּוֹ וְלֹא יִזָּרַע וְעָרְפוּ שָׁם
אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל: וְנִגְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים
בְּנֵי לֵוִי כִּי בָם בָּחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רִיב
לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁם יְהוָה וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל נָגַע
וְכָל זְקֵנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל הֶחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל
הָעֶגְלָה הָעֲרוּפָה בַּנָּחַל: וְעָנוּ
וְאָמְרוּ יָדֵינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ: כַּפֶּר לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יְהוָה וְאַל
תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וְנִכַּפֶּר לָהֶם הַדָּם: וְאַתָּה
תְּבַעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ כִּי
תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: כִּי
תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ
וּנְתָנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ
וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ: וְרָאִיתָ בַּשִּׁבְיָה
אִשָּׁה יְפַת תֹּאַר וְחָשַׁקְתָּ בָּהּ
וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה: וַהֲבֵאתָהּ
אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְגִלְּחָה אֶת
רֹאשָׁהּ וְעָשְׂתָה אֶת צִפָּרְנֶיהָ:
וְהֵסִירָה אֶת שִׂמְלַת שִׁבְיָהּ

Interp. chal.

seneꝰ ciuitatis illiꝰ vitulã boũ qua nullus opatus eſt: nec traxit iugũ. τ deferẽt ſeneꝰ ciuitatis illius vitulã ad vallẽ deſertã q̃ nõ eſt culta nec ſeminata: τ cedent ibi ceruicẽ vitule in torrẽte. et accedẽt ſacerdotes filij leui: qñ ipſos elegit dñs deꝰ tuus vt miniſtrẽt ei: τ vt bñdicãt in noie dñi: τ iuxta verbũ eoꝝ erit oĩ tudiciũ et oĩs plaga lepre: τ oẽs ſeneꝰ ciuitatis illius q̃ ppin quioꝰ eſt interfecto lauabũt manus ſuas ſup vitulã q̃ peuſſa eſt in valle. et rñdebũt τ dicẽt. Manus nr̃a nõ effudit ſanguinẽ hr̃ic: neq; oculi nr̃i viderũt. ſacerdo tes dicẽt. ℣ propicius eſto pplo tuo iſrael quẽ redemi iſti dñe τ ne des pcm ſanguis inocẽtis in medio ppli tui iſrael: τ dimittẽt eis reatus ſanguis. Cũ ũt aufe res effundentẽ ſanguinẽ inocentẽ de medio tui: cũ fe ceris qđ rectũ eſt coꝝ dño. Si egreſſus fueris ad pu gnã cõtra inimicos tuos τ tradiderit eos dñs deꝰ tuꝰ in manu tua: τ captiuaueris captiuitatẽ eoꝝ: τ vide ris in captiuitate mulierẽ pulchrã: τ adamaueris eã: et acceperis eã tibi in vroꝛẽ: introduces eaꝫ in domũ tuã τ tondebit caput ſuũ: τ creſcere dimittet ungues ſuos. et auferet a ſe veſtimentum captiuitatis ſue:

Pritiua. heb.

כָּלַח נָחַת דָּעָה
נֶגֶף כָּרַב דֶּשֶׁא
אָמַד הָוָה דִּין
כָּתַשׁ סָחָא תּוּב
נָתַן זָבַח כָּפַר
פָּלַח עָבַד נָפַק
נָגַח מָסַר שָׁבָה
חָזָה חָזָה
רָעָה נָסַב עוֹל
גָּלַח רָבַב עָדָה

Trãſla. Chal.

סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא עֶגְלַת תּוֹרִין דְּלָא אִתְפְּלַח בַּהּ דְּלָא נְגִידַת בְּנִירָא: וְיַחְתּוּן סָבֵי
קִרְתָּא הַהִיא יָת עֶגְלְתָא לְנַחְלָא בַּיְירָ דְּלָא יִתְפְּלַח בֵּיהּ וְלָא יִזְדְּרַע וְיִקְפּוּן תַּמָּן יָת
עֶגְלְתָא בְּנַחְלָא: וְיִתְקָרְבוּן כַּהֲנַיָּא בְּנֵי לֵוִי אֲרֵי בְּהוֹן אִתְרְעִי יְיָ אֱלָהָךְ לְשַׁמָּשׁוּתֵיהּ
וּלְבָרָכָא בִּשְׁמָא דַּיְיָ וְעַל מֵימְרֵיהוֹן יְהֵי כָּל דִּינִין וְכָל מַכְתְּשׁ סְגִירוּ: וְכָל סָבֵי קִרְתָּא
הַהִיא דְּקָרִיבִין לְקְטוֹלָא יִסְחוֹן יָת יְדֵיהוֹן עַל עֶגְלְתָא דְּנִקְיָפָא בְּנַחְלָא: וְיִתְנוּן וְיֵימְרוּן
יְדָנָא לָא אַשְׁדָא יָת דְּמָא הָדֵין וְעֵינָנָא לָא חֲזָאָה: כַּהֲנַיָּא לְהוֹן כַּפַּר לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל
דְּפָרַקְתָּא יְהוָה וְלָא תִּתֵּן חוֹבַת דָּם זַכַּי בְּגוֹ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְיִתְכַּפַּר לְהוֹן עַל דְּמָא: וְאַתְּ
תְּפַלֵּי אַשְׁרֵי דָּם זַכַּי מִבֵּינָךְ אֲרֵי תַּעְבֵּד דְּכָשַׁר קֳדָם יְיָ: אֲרֵי תִּפּוֹק לְאַגָּחָא קְרָבָא
עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְיִמְסְרִינוּן יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ וְתִשְׁבֵּי שְׁבְיְהוֹן: וְתֶחֱזֵי בְּשִׁבְיָא אִיתְתָא
שַׁפִּירַת חֵזוּ וְתִתְרְעֵי בַּהּ וְתִסְבֵּהּ לָךְ לְאִינְתוּ: וְתָעֵיל יָתַהּ לְגוֹ בֵּיתָךְ וְתִנַּלַּח יָת רֵישַׁהּ
וְתַרְבֵּי יָת טוּפְרָהָא: וְתַעֲדֵי יָת כְּסוּת שְׁבְיָהּ

Pritiua beb.	Ter. Heb. Deut. Ca. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
בָּפָה	מֵעָלֶיהָ וְיָשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת	sedensq; in domo tua flebit	ἀπ' αὐτῆς, καὶ καθιεῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, καὶ κλαύσε
יום	אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים וְאַחַר	patrẽ & matrẽ suam vno menſe: & poſtea	bit pfem τ mfem méſis dies: τ poſt
בוא	כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ	intrabis ad eam: dormieſq; cum illa:	ται γὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μηνὸς ἡμέρας, καὶ με
	וְהָיְתָה לְךָ לְאִשָּׁה וְהָיָה אִם	& erit vxor tua. Si aũt poſtea	lxc intrabis ad eã τ ſimul dormies
איש	לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ	nõ federit aĩo tuo: dimittes eam liberam.	τὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ πρὸς αὐτὴν καὶ συνοικιῶθήσῃ
מכר	וּמָכֹר לֹא תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף לֹא	nec vẽdere poteris pecunia:	cũ ea τ erit tua vxor. τ erit ſi nõ voluerit eã:
עמר עָנָה	תִתְעַמֶּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עִנִּיתָהּ	nec opprimere p potentiã: quia humiliaſti eam.	ἀυτῇ καὶ ἔσαι σου γυνή. καὶ ἔσαι ἐὰν μὴ θελήσῃς αὐτήν,
נשה	כִּי תִהְיֶיןָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים	Si habuerit hõ vxores duas	dimittes eã liberã: τ vẽditiõe nõ vẽde
אחד אַחַת	הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה	vnam dilectã: & alterã odioſam:	ἐξαποστελεῖς αὐτὴν ἐλευθέραν, καὶ πράσει οὐ πραθήσε
	וְיָלְדוּ לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה	genueritq; ex eis libe ros:	tur argẽto: nõ opprimes eã: qñ humilia
	וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנוּאָה	& fuerit filius odioſe	ſti eã. ſi ãt fuerint hoi due vxores: vna
נחל	וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת בָּנָיו אֵת	primogenitus: voluerit q; ſubſtãtiã iter filios ſuos diuidere:	σας αὐτήν. ἐὰν δὲ γήμωσι ἄνθρωπος δύο γυναῖκες, μία
בכר	אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר	non poterit	εαν dilecta: τ vna εαν odioſa: τ pepe
את בן האהובה על פני בן	אֶת בֶּן הָאֲהוּבָה עַל פְּנֵי בֶּן	filiũ dilecte facere prio genitũ: & pferre filio	ρε αὐτῶν ἠγαπημένην, καὶ μία αὐτῶν μισουμένη, καὶ τέ
	הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר כִּי אֶת הַבְּכֹר בֵּן	odioſe: ſed filiũ dilectũ	rint ei dilecta τ odioſa: τ fuerit
נכר נָתַן	לְהִנָּתֵן לוֹ פִּי עֲשִׂירִי	agnoſcet priogenitũ: & dabit ei de	κωσιν αὐτῷ ἡ ἠγαπημένη καὶ ἡ μισουμένη, καὶ ᾖ υἱὸς
שנה מצא	בְּכֹל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ כִּי הוּא	his q̃ habuerit cuncta	filius priogenitus odioſe: τ erit qua die
ראשית און שפט	רֵאשִׁית אוֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה	duplicia. Iſte eſt enim principiũ liberorũ eius: & huic debẽtur priogenita.	πρωτότοκος τῆς μισουμένης, ὑποδιδῷ γὸν υἱὸν τῆς μισουμένης γὸν πρω
היה סרר	כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה	Si genuerit hõ filiũ cõtumacem & proteruum: qui non audierit	τότοκον, ἀλλὰ γὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισουμέ
קול	אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל	patris ac matris imperium: & cohercitus	νης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων
שמע	אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע	obedire contempſerit:	ων ἂν εὑρεθῇ αὐτῷ, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀρχιτέκνων αὐ
	אֲלֵיהֶם וְתָפְשׂוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ	apphẽdẽt eũ & ducẽt ad ſeniores ciuitatis illius & ad portam iudi cii:	τοῦ καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτόκεια. ἐὰν δέ
יצא	וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל	dicentq; ad eos.	tiui fuerit filius cõtumax τ pteru nõ obediẽs vo
קום	שַׁעַר מְקוֹמוֹ וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ	Filius noſter iſte proteruus & contumax eſt:	τινι ἢ υἱὸς ἀπειθὴς καὶ ἐρεθιστὴς οὐχ ὑπακούων φω
זה	בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ	mõita nr̃a audire cõtẽnit: comeſſatiõib vacat & luxurie atq; cõuiuiis lapidib eũ obruet po	ci pr̃io τ voci nr̃ic: comeſſatiõib vacãs lebrial:
בקול	בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא וּרְגָמֻהוּ כָּל	pul ciuitatis: & morietur. vt auferatis	κούσει τῆς φωνῆς ἡμῶν, συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ,
מות	אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת וּבִעַרְתָּ	malũ de medio tui: &	τ lapidabũt eũ viri ciuitatis il
מרה	הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ	omnis Israel audiens	λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐ
	וְיָרֵאוּ וְלֹא יוֹסִיפוּן לַעֲשׂוֹת עוֹד	timebit: & vltra non	τοῦ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, καὶ ἐξαρεῖς τὸ

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חתב בַּרְתָּ עול	et habitabit in domo tua: τ plangẽt patrẽ ſuũ τ mfem ſuam menſe vnũ: τ poſtea ingredieris ad eam: τ eris	מִינַהּ וְתִתַּב בְּבֵיתָךְ וְתִבְכֵּי יַת אֲבוּהָא וְיַת אִמָּהּ יְרַח יוֹמִין וּבָתַר כֵּן תֵּיעוֹל לְוָתָהּ וְ
בעל הוה אנתא	maritus eius: τ ipſa erit tibi in vxorẽ. et ſi poſtea no lueris eã: dimittes eã vt libere eat quocũq; voluerit:	תְּהֵי בַּעְלָהּ וְתְהֵי לָךְ לְאִתּוּ וְיהֵי אִם לָא תִתְרְעֵי בַּהּ וְתִבְטְרִינַהּ לְגַבְּשָׁהּ וְזַבָּנָא לָא
רעה בסר תני	et nõ vendes eam argento neq; opprimes eã: eo q hu miliaſti eã. Si fuerint viro due vxores vna dilecta τ	תְזַבְּנִנַּהּ בְּכַסְפָּא לָא תְתַנֵּר בַּהּ חֲלַף דְּעַנִּיתַהּ: אֲרֵי יְחוֹן לְגֶבֶר תַּרְתֵּין נְשִׁין חֲדָא
עשה הוה תרי	altera odioſa: τ peperint ei filios dilecta τ odioſa: τ fuerit filius odioſe primogenitus: τ euenerit dies in	רְחִימְתָּא וְחֵדָא שְׂנִיאָתָא וְיָלִידָן לֵיהּ בְּנִין רְחִימְתָּא וְשִׂנִיאָתָא וְיְהֵי בְּרָא בוּכְרָא
נשה בן חסן	quo hereditatẽ diuiſurus eſt filijs ſuis earũ rerũ que habuerit: nõ habebit poteſtatẽ vt filiũ dilecte faciat	לְסִנְיָאתָא וְיְהֵי בְּיוֹמָא דְיַחְסִין לְבָנוֹהִי יַת דִּיהֵי לֵיהּ לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַכְּרָא יַת בַּר
רשה נתן	primogenitũ: vtuẽte filio odioſe pmogenito. ſed filiũ odioſe agnoſcet pmogenitũ vt det ei duplicẽ portionẽ	רְחִימְתָּא עַל אַפֵּי בַּר שְׂנִיאָתָא בּוּכְרָא בַּר שְׂנִיאָתָא יַכְּרִישׁ לְמִיתַּן
שכח ראש	in oibus q̃ inuẽta fuerint apud eũ: qm̃ ipe eſt pncipiũ fortitudinis eius: τ et ptinet pmogenitura. Si fuerit	לֵיהּ תְּרֵין חוּלָקִין בְּכֹל דְּיִשְׁתְּכַח לֵיהּ אֲרֵי הוּא רֵישׁ תּוּקְפֵּיהּ לֵיהּ חַזָּיָא בְּכִירוּתָא:
חזה סטה כבל	viro filius puaricator τ rebellis: τ nõ obedierit verbo patris ſui τ verbo mris ſue: τ coꝛripuerint eũ τ non	אֲרֵי יְהֵי לְגַבְרָא בַּר סָטֵי וּמָרוּד לֵיתוֹהִי מְקַבֵּל לְמֵימַר אֲבוּהִי וּלְמֵימַר אִמֵּיהּ וּמַלְפִין
אמר אלף אחד	obedierit eis: apprehendẽt eũ pf eius τ mf ei: τ edu cẽt illũ in cõſpectũ ſenioꝛ ciuitatis ſue τ ad portã do mus iudicij loci ſui. et dicẽt ſenioꝛibus ciuitatis illi.	יָתֵיהּ וְלָא מְקַבֵּיל מֵפְהוֹן: וְיִתְדּוּן בֵּיהּ אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ וְיָבָקוּן יָתֵיהּ לְקֳדָם סָבֵי קִרְתֵּיהּ
נפק שוב קרה	Filiꝰ nr̃ ic puaricatoꝛ ẽ τ rebellis: nõ obedit verbis nr̃is: edax ẽ carnũ τ potatoꝛ vini. et lapidabũt eum	וְלָתַע בֵּית דִּין אַתְרֵיהּ: וְיֵימְרוּן לְסָבֵי קִרְתֵּיהּ בְּנָנָא דֵּין סָטֵי וּמָרוּד לֵיתוֹהִי מְקַבֵּל
רגם מות בלה	omnes hoies ciuitatis illius vt moꝛiatur. Et auferes	לְמֵימְרָא זַלְּיל וּשְׁכַר וְסָבָא חַמְרָא וְיִרְגְּמוּנֵיהּ כָּל אֲנָשֵׁי קִרְתֵּיהּ בְּאַבְנַיָּא וְיָמוּת וְתִבְעַר

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb. Deuc. Ca.xxii.	Pritiua.heb.
malũ ex vobis ipis: ⁊ vniuersus israel audiẽ	ᵖmalū[n]de medio uī:ʳ &	ᵖהָרַע[n]מִקִּרְבֶּךָ׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְע֖וּ	ᵖרוַע שָׁמַע
πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας	vniuersus ˢisrael audiẽs	ˢ וְיָרֵאוּ ׃ ˢ וְכִי ˢ יִהְיֶה ˢנָּאִישׁ ˢחָטָא	
tes ptimescẽt. si aũt fuerit in alĩq peccatũ	ᵗptimescat.ᶜqñ ʳ peccaꝫ	ᵗהָ֫יָה	
τῆς φοβηθήσονται. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ ἐν τινι ἁμαρτίᾳ	uerit ᵗhomo quod ꝯꝯꝯꝯ	ᵇ מְשֻׁבָּט[n]מָוֶת ᵒוְהוּמָת ᶜ וְתָלִיתָ ᶜאֹתוֹ	ᵇמִשְׁפַּט[n]מָוֶת ᵒוְהוּמַת ᶜוְתָלִיתָ ᶜאֹתוֹ
iudiciũ mortiꝫ: ⁊ mortuꝰ fuerit:⁊ suspẽderitis eũ	ᶜmorte plectẽdũ est: ᵒ&	ᵐעַל[n]עֵץ ׃ לֹא ᵏתָלִין ׀ נִבְלָתוֹ ᵐעַל	ᵏלוֹן ᵐעַל
κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσητε αὐ=	adiudicatus morti ᵃappẽ	ᵍהָעֵץ ׃ כִּי ᵍקָבוֹר ᵍתִּקְבְּרֶנּוּ ᵍבַּיּוֹם	ᵍקָבַר
in ligno: nõ pnoctabit corꝑ eiꝰ	fus fuerit ᵒin ᵖpatibulo.	ᵉהַהוּא ׃ כִּי ᵉקִלְלַת ᵏאֱלֹהִים ᵉתָּלוּי	
ἐπὶ ξύλου, οὐκ ἐπαυλισθήσεται τὸ σῶμα αὐ=	ᵍNõ ᵏpmanebit ᵗcadauer	ᵗוְלֹא ᵉתְטַמֵּא ᵇאֶת ᶜאַדְמָתְךָ ᵉאֲשֶׁר	ᵉטָמֵא
in ligno: sed sepultura sepelietis eũ in	eius ᵐin ᵐligno: ᵒsedī ea	ᶜיְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ ᵍנֹתֵן ᵍלְךָ ׀ נַחֲלָה׃	
τοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ	dẽ ᵗdie ᵍsepelietur: ꝯꝯꝯꝯ		
die illa: quĩ maledict ᵍ a deo ois	ᵗquia ᵐmaledictus a ˢdeo		
Joan. 10. c. Gal. 3. b. ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ θεοῦ πᾶς	eſt ᵗqui pendet in ligno:		
ꝯ pendet in ligno. ⁊ nõ cõtaminabitis trã: quã	ˢ& nequaq̃ ᵗcõtaminabis		
κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν	ᶜterrã tuã ᵍquã ᶜdñs ᵈeus tuus ᵍdederit ᵇtibi in		
dñs deꝰ tuꝰ dat tibi in= possessiõez.	ᵗpossessionem. Cap. 22.		
κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κληρονομίᾳ. Ca. 22.			
A Non vidēs vitulũ ffis tui: aut	On ᵇvidebis ᵇ bouẽ		
οὐ μὴ ἴδῃς τὸν μόχον τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἢ τὸ	ᶜfratris tui ᵍ aut ꝯꝯꝯ		
Exo. 23. 4. οὐδὲ εἰ ἐπλανώμενα ἐν τῇ ὁδῷ ὑπερίδῃς	ᵇouem ᵗerrãtem: ᵏ& pre		
ea: reductiõe reduces ea ffi	teribis: sed ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
αὐτά, ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ	ᵐreduces ᵒfratri tuo. etiã		
tuo: ⁊ reddes ea. si aũt nõ appropinq̃t ad	ᵖfi ᵍnõ eſt ʳ propinquus		
σου, καὶ ἀποδώσεις αὐτά. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίζῃ πρός	ᵍfrater tuus: ᵐnec ᵏnosti e		
te frater tuꝰ neq̃ nosti eũ: duces	um: ʳ duces ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
σε ὁ ἀδελφός σου μὴ δὲ ἐγγίσῃ αὐτόν, συνάξεις	ˢ ī ᵇdomũ tuam: ᶜ& erũt		
ea intro in domũ tuã: ⁊ erũt tecũ	ᵒapud te ᶜquãdiu ᵍq̃rat		
αὐτὰ ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ ἔσαι μετὰ	ᵇea ᵍfrater tuus ˢ& recipi		
qđ q̃rat ea ffi tuꝰ: ⁊ reddes	at. ˢSimiliter ᵐfacies ᵐde		
σοῦ ἕως ἂν ζητήσῃ αὐτὰ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ἀποδώ	asino ᵒ& ᵍde vestimento		
deꝭ ea illi. sic facies asino eiꝰ: ⁊	ʳ& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
δώσεις αὐτὰ αὐτῷ· οὕτω ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ	ᵍde omni re ˣfratris tui		
sic facies ꝯ vestimẽto eiꝰ: ⁊ sic facies	ᵍque ʳperierit: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
οὕτω ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ οὕτω ποιήσεις	ᵖsi ınueneris eã: ᶜne ᵖne=		
in oi amissa re fratris tui: q̃cq̃q̃ ꝑierit	gligas quasi alienam.		
κατὰ πᾶσαν ἀπώλειαν τοῦ ἀδελφοῦ σου, ὃ σε ἂν ἀπόλῃ	Si ᵖvideris ᵗasinum ᵏfris		
ab eo: ⁊ ınueneris ea: nõ poteris negligere.	tui ᵗaut ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
λήψῃ παρ' αὐτοῦ, καὶ εὑρὼν αὐτά, οὐ δυνήσῃ ὑπερίδεῖν·	ᵐbouem ᵐcecidisse ᵒi via:		
nõ videbis asinũ ffis tui aut vitulũ eiꝰ qđ	nõ despicies: sed ꝯꝯꝯꝯꝯ		
οὐκ ὄψῃ τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸν μόχον αὐτοῦ πε=	ʳsubleuabis ᵗcũ eo. ᵘ Nõ		
ciderit in via: nõ despicies ea: subleuãs	ˣinducet ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
συλωκότα ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑπερίδῃς αὐτά, ἀνιςῶν ἀνα=	ᵇmulier ʳveſte ᵗvirili: ᶜnec		
subleuabis cũ eo. nõ erit vestitus viri in muliere:	ᶜvir ᵒ vtetur ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
στήσεις μετ' αὐτοῦ· οὐκ ἔσαι σκεῦος ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί,	ʳveſte ᵍfeminea. ᵗ Abomi		
neq̃ induet vir veſte feminea: qñ abomina	nabilis ᵇenim apud ꝯꝯꝯ		
οὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγ	ᵗdeum eſt ᵐ qui facit ᵉhoc		
tio dño deo tuo eſt ois faciẽs hec. si aũt ob	ᵖSi ambulans ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
μα κυρίῳ τῷ θεῷ σού ἐστι πᾶς ποιῶν ταῦτα. ἐὰν δὲ συ	ᵘper viam ʳin ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ulauerit nido auiũ qñ faciẽ tuã in via:	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ναφυτίσῃς νοσσιὰν ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ	ʳarbore ᵛvel ᵖin ᵇterra ꝯꝯ		
vel in oñi arbore: vel in tra pullis vel ouis: ⁊	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ἢ ἐπὶ πτερυγί δένδρου, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς νοσσοῖς ἢ ᾠοῖς, καὶ	ʳnidũ ᵍauis ᵍinueneris ʳ&		
inf incubat sup pullos aut sup ouа: nõ capies	matrẽ ʳpullis ᵏvel ᵐouis ·		
ἡ μήτηρ θάλπει ἐπὶ τῶν νοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ᾠῶν, οὐ λήψῃ	ᵇdesuper ᵍ incubantem:		
	ᵘnon ᵒ tenebis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		

Transla.Chal.	Interp̃.chal.	Pritiua chal.
עֲבִיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן ׃ וַאֲרֵי יְהֵי גְּבַר חָבְתָ דִּין לְקְטוֹל	facientẽ qđ malũ eſt de medio tui. et ois ſrael audiẽt	שַׁ מַע דְּחַל יְהֹוָה
וְיִתְקְטֵל ׃ וְתִצְלוֹב יָתֵיהּ עַל צְלִיבָא ׃ לָא תְּבִית גְּבִילְתֵיהּ עַל צְלִיבָא אֲרֵי מְקַבַּר	et timebũt. ¶ Qñ aũt fuerit in viro pcm iudicij occiſo	קְטוֹל צְלַב בַּיִת
תְּקַבְּרִנֵּיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא אֲרֵי עַל ׀ חָבֵב קְדָם יְהֹוָה אֲצְטְלָבָ וְלָא ׀ תְּסָאִיב יָת אַרְעָךְ דַּייָ	nis: ⁊ occiſus fuerit: ⁊ ſuſpẽderis eũ in patibulo: non	חָבַר חוּב סָאַב
אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ אַחְסָנָא ׃ לָא תְּחֵזֵי יָת תּוֹרָא דְּאָחוּךְ אוֹ יָת	manebit cadauer eius in patibulo: ſed ſepelies eũ in	חָזָה
אִמְּרֵיהּ דְּטוֹעַן וְתִתְכְּבֵישׁ מִנְּהוֹן אֲתָבָא תְּתִיבִינוּן לְאָחוּךְ ׃ וְאִם לָא קָרִיב אָחוּךְ לְוָתָךְ	die illa: quia pro eo q̃ peccauit coꝝ dño ſuſpenſus ẽ:	טָעָה כָּבַשׁ תּוֹב
וְלָא יְדַעְתָּ לֵיהּ וְתָנֵיתּ יָתֵיהּ לְגוֹבֵיתָךְ וִיהֵי עִמָּךְ עַד תְּבַע אָחוּךְ יָתֵיהּ וְתָתִיבִינֵיהּ לֵיהּ׃	et non cõtaminabis terram tuaꝫ: quã dominus deus	כָּבַשׁ הָוָה תּוֹב
וְכֵן תַּעֲבִיד לְחֵמָרֵיהּ וְכֵן תַּעֲבִיד לְכָסוּתֵיהּ וְכֵן תַּעֲבִיד לְכָל אֲבֵדְתָּא דְּאָחוּךְ דְּתֵיבַד	tuus dabit tibi in poſſeſſionem. Ca. 22.	עָבַד כִּסֶּה אָבַד
מִינֵיהּ וְתִשְׁכְּחִינֵיהּ לֵית לָךְ ׀ רְשׁוּ לְאִתְכַּסָּאָה ׃ לָא תֶחֱזֵי יָת חֲמָרָא דְּאָחוּךְ אוֹ תּוֹרֵיהּ	On videbis boue fratris tui aut agnũ eius er=	שָׁכַח רָשָׁה
רָמָן גְּבַאדְתָא תְּתַכְּשׁ מִנְּהוֹן אֲקַמָּא תְּקִים עִמֵּיהּ הוֹלָא יְהֵי תִּיקוּן זַיִן דְּגַבַּר עַל אִתְּתָא	rantes ⁊ auertes oculos ab eis: ſed reducens	רָמָה אוֹת תִּקֵּן עֵרֹם
וְלָא יִתְכַּן גְּבַר תְּתִיקוּנֵי אִתְּתָא אֲרֵי מְרַחֲקָן קְדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵיד אִלֵּין ׃ אֲרֵי תְעָרַע	reduces eos fratri tuo. Et ſi nõ eſt ꝓpe frater tuus	כָּנַס הָוָה תּוֹב
קִנְיָא דְּצִפָּרָא קֳדָמָךְ בְּאוֹרְחָא בְּכָל אִילָן אוֹ עַל אַרְעָא אַפְרוֹחִין אוֹ בֵּיעִין וְאִמָּא	nec cognoſcis eum: introduces eum in domũ tuam: ⁊	עָבַד כִּסֶּה אָבַד
רָבְיָא עַל אַפְרוֹחִין אוֹ עַל בֵּיעִין לָא תְּסַב	erit apud te donec querat eum frater tuus ⁊ reddes	שָׁכַח רָשָׁה
	eum illi. similiter facies de aſino eius: ⁊ ſic facies de	רָמָה אוֹת תִּקֵּן עֵרֹם
	veſtimento eius: ⁊ ſic facies de omni re quam perdi=	תֶּן עֵרֶב
	derit frater tuus ⁊ inueneris eam: non eſt tibi licitus	כָּנַס הָוָה
	celare eam. ¶ Non videas aſinũ fratris tui aut bouem	
	eius cadẽtes in via ⁊ auertas oculos ab eis: ſed ſuble	
	uans ſubleuabis cum eo. ¶ Non erit ornamentum viri	
	ſuper mulierẽ: neq̃ ornabitur vir ornamentis mulie	
	ris: quia abominabilis eſt coram dño deo tuo omnis	
	qui facit hec. Si occurreris nido auis ante te in via	
	in omni arboꝛe aut ſup terrã cũ pullis aut ouis: ⁊ ma	
	ter incubat ſuper pullos aut ſuper ouа: non accipies	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הֲאֵם עַל הַבָּנִים׃ שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת	pcam qcum rfiliis: sed s abi re patieris: captos ooooo	infez cũ filijs: dimissiõe dimittes τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων, ἀπορολὴ ἀπορελεῖς
	הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן	tenẽs filios: vt ooooooo ooooooooooooo ooooooo	matrẽ: at filios tenebis tibi: vt bñ tibi τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψη σεαυτῷ, ἵνα ἔυ σοι
יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים׃ כִּי תִבְנֶה	bene sit tibi lõgo vi uas tpe. Cũ edificaue=	sit τ longeuus eris. si ãt edificaueris
בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ	ris domũ nouã: facies murũ tecti p circuitũ	χώνται καὶ πολυήμερος ἔσῃ. ἐὰν δὲ οἰκοδομήσεις
וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל	ne effũdatur sanguis i domo tua: & sis reus	domũ nouã: τ facies coronã domui
הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ׃ לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ	labẽte alio & ipceps ru ente. Nõ seres vineã tu	οἰκίαν καινήν, καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ δώμα=
כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע	am altero semine: ne & sementis oooooooooo	tue: τ nõ facies cedẽ in domo tua:
אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם׃ לֹא	quã seuisti & q nascun= tur ex vinea piter sctifi=	τί σου, καὶ οὐ ποιήσεις φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου,
תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו׃ לֹא	centur. Nõ arabis in boue simul & asino ooo	si ceciderit cadens ab ea. nõ feminabis
תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו׃	Nõ idueris vestimẽto qđ ex lana linoq; cõtex tũ ẽ: Funiculos i fibriis	ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτοῦ. οὐ καταφθερεῖς τὸν
גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת	facies p quattuor angulos pallii tui quo operiris. Si duxerit vir vxorẽ:	ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιασθῇ τὸ φύτευ
כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ׃ כִּי יִקַּח	& postea odio habue= rit eam: qfieritq; occa= siones qbus dimittat eã:	μα καὶ τὸ σπέρμα, ὃ ἂν σπείρῃς, μετὰ τοῦ γενή
אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׂנֵאָהוּ׃	obiiciens ei nomen malũ: & dixerit: vxorem hanc accepi: & ingressus ad eam non inueni virginem: tol= lent eam pater & mater eius: & ferẽt signa virginitatis eius ad seniores vrbis qui in porta sunt: & dicet pater.	cu vinee tue. nõ arabis in bo
וְשָׂנֵא לָהּ׃ וְשָׂם לָהּ עֲלִילֹת דְּבָרִים		matos τοῦ ἀμπελῶνός σου. οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μό
וְהוֹצִיא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת		ue τ asino in idipm. nõ indueris adulterata veste:
הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקַחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא		χω καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό. οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον,
מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים׃ וְלָקַח		lana τ lino in idipm. funiculos facies tibi
אֲבִי הַנַּעֲרָה וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאוּ אֶת	Filiã meam dedi huic vxorem: quam quia odit: imponit ei nomen pes simum vt dicat: non inueni filiam tuam virginẽ: & ecce hec sũt signa virginitatis filie mee. Expãdẽt vestimẽ tũ coram senioribus ciuita	ἔρια καὶ λίνον ἐπὶ τὸ αὐτό. σπουδὰ ποιήσεις σεαυ
בְּתוּלֵי הַנַּעֲרָה אֶל זִקְנֵי הָעִיר		τῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων τῶν περιβολαί
הַשָּׁעָרָה׃ וְאָמַר אֲבִי הַנַּעֲרָה		ματος σου, ἃ ἂν περιβάλλῃ ἐν αὐτοῖς. ἐὰν δέ τις
אֶל הַזְּקֵנִים אֶת בִּתִּי נָתַתִּי		duxerit vxorẽ τ cohabitauerit cũ ea: τ odio habuerit
לָאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ׃		λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ μισήσῃ αὐ
וְהִנֵּה הוּא שָׂם עֲלִילֹת דְּבָרִים		eam: τ ipoſuerit illi occasionarios sermões: τ ob
לֵאמֹר לֹא מָצָאתִי לִבְתֵּךְ		τὴν, καὶ ἐπιθῇ αὐτῇ πρόφασισικοὺς λόγους, καὶ κα
בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי וּפָרְשׂוּ		iecerit ei nomẽ malũ: τ dixerit vro
שִׂמְלָה לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר׃		τενέγκη αὐτῆς ὄνομα πονηρόν, καὶ λέγῃ τὴν γυ
		rẽ hanc accepi: τ ingressus ad eã nõ
		ναῖκα ταύτην ἔλαβα, καὶ προσελθὼν αὐτῇ οὐχ
		inueni eius virginitatẽ: τ tollẽs pr
		ἕυρηκα αὐτῆς παρθένεια, καὶ λαβὼν ὁ πατὴρ
		puelle τ mater ferent virginita
		τῆς παιδὸς καὶ ἡ μήτηρ ἐξοίσουσι τὰ παρθέ=
		tẽ puelle ad senatũ ad
		νεια τῆς παιδὸς πρὸς τὴν γερουσίαν ἐπὶ τὴν
		portã: τ dicet pr puelle sena=
		πύλην, καὶ ἐρεῖ ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς τῇ γερου
		tui: filiã meã hanc dedi ho
		σίᾳ, τὴν θυγατέρα μου ταύτην δέδωκα τῷ ἀν=
		mini huic vxorẽ: τ odio habẽs eã ipse
		θρώπῳ τούτῳ γυναῖκα, καὶ μισήσας αὐτὴν αὐ=
		nũc imponit ei occasionarios sermões:
		τὸς νῦν ἐπιτίθησιν αὐτῇ προφασισικοὺς λόγους,
		dicens: nõ inueni filie tue virginitatẽ:
		λέγων, οὐχ ἕυρηκα τῇ θυγατρί σου παρθένεια,
		τ hec virginitas filie mee. τ
		καὶ ταῦτα τὰ παρθένια τῆς θυγατρός μου. καὶ ἀνα
		expandẽt vestẽ coram senatu ciuitatis.
		πετάσουσι τὸ ἱμάτιον ἔναντι τῆς γερουσίας τῆς πόλεως

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בַּר שַׁלַּח אָמְרַת	matrẽ cum filijs. Sed dimittens dimittes matrez: et filios tolles tibi: vt bene sit tibi τ prolongentur dies tui. Si edificaueris domũ nouã: facies murum tecti tui: τ non pones reatũ occisionis in domo tua: si ceci derit aliquis cadens ex eo. Non seminabis vineam tuã mixtis seminibus: ne forte polluatur quod pro= ducitur ex semẽte quã seminasti τ fructus vinee. Nõ arabis cum boue τ asino simul. Non idueris vestimẽ to quod ex lana τ lino confectũ sit. Funiculos facies tibi sup quattuor angulos vestimenti tui quo operi= ris. Si acceperit vir vxorẽ τ ingressus fuerit ad eam et odio habuerit eam: τ imposuerit ei occasiones ver borum: τ protulerit de ea nomen pessimũ: τ dixerit. Mulierẽ istam accepi τ accessi ad eam: τ non inueni eam virginẽ. Tollet pater puelle τ mater eius τ edu= cent signa virginitatis puelle coram senioribus ciui= tatis in porta domus iudicij illius loci: τ dicet pater puelle senioribus. Filiam meã dedi huic viro in vxo= rem: τ odit eam. Et ecce ipse posuit occasiones ver= borũ dicens. Non inuent virginitatẽ filie tue: τ hec sunt signa virginitatis filie mee: τ expandent sindo= nem coram senioribus ciuitatis.	אִמָּא עַל בְּנַיָּא׃ שַׁלָּחָא תְּשַׁלַּח יָת אִמָּא וְיָת בְּנַיָּא תִּיסַב לָךְ בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ וְתוֹרִיךְ
בְּנָה חַדְתָּה עֲבַד	יוֹמִין וְאֲרֵי תִּבְנֵי בַּיְתָא חַדְתָּא וְתַעְבֵּיד תֵּירָכָא לְאַגָּרָךְ וְלָא תְּשַׁוֵּי חוֹבַת קְטוֹל בְּבֵיתָךְ	
שְׁוֵה נַפָּל	אֲרֵי יִפּוֹל דְּנַפֵּיל מִינֵּהּ וְלָא תְּזָרַע כַּרְמָךְ עִירְבִין דִּילְמָא תִסְתָּאֲבָ דְּמָעַת זַרְעָא דְּתִזְרַע	
זַרַע סָאב	וְעַל תַּכְרָמָא וְלָא תְּתַרְדֵּי בְּתוֹרָא וּבַחֲמָרָא כַּחֲדָא וְלָא תִּלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז עֲמַר וְכִיתָּן מְחוּבַּר	
רְדָה לַבַּשׁ חָנֵר	כַּחֲדָא׃ כְּרוֹסְפֵדִין תַּעֲבֵיד לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפֵי כִסּוּתָךְ דְּתִתְכַּסֵּי בַּהּ׃ אֲרֵי יִסַּב גְּבַר	
רַבַּע כְּסָה נָסַב	אִתְּתָא וְיֵעוֹל לְוָתַהּ וְיִסְנִנֵּיהּ׃ וְיָשַׁוֵּי לַהּ סַכְוָתְפֵי מִלִּין וְיַפֵּק עֲלַהּ שׁוּם בִּישׁ וְיֵימַר	
אִנְתָּא עוֹל שַׁנָּא	יָת אִתְּתָא הָדָא נְסֵבִית וּקְרֵיבִית לְוָתַהּ וְלָא אַשְׁכַּחִית לַהּ בְּתוּלִין׃ וְיִסַּב אֲבוּהָא	
שְׁוֵה סָקַף סַלַּל	דְּעוֹלִימְתָּא וְאִמַּהּ וְיַפְקוּן יָת בְּתוּלֵי עוֹלִימְתָּא לְקֳדָם סָבֵי קִרְתָּא לִתְרַע בֵּית דִּין אַתְרָאוּ	
נָפַק אֲמַר שָׁכַח	וְיֵימַר אֲבוּהָא דְּעוֹלִימְתָּא לְסָבַיָּא יָת בְּרָתִי יְהָבִית לְגַבְרָא הָדֵין לְאִינְתוּ וְסָנֵיהּ׃ וְהָא	
שׁוּב בַּר	הוּא שַׁוֵּי סַכְוָתְפֵי מִלִּין לְמֵימַר לָא אַשְׁכַּחִית לְבָרָתָךְ בְּתוּלִין וְאִילֵין בְּתוּלֵי בְרָתִי׃	
פָּרַשׂ	וְיִפְרְשׂוּן שׁוּשְׁיָפָא קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא׃	

τ apprehẽdet senatus vrbis illius
καὶ λήψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν
hoiem illũ: τ corripiẽt illũ: τ
ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ παιδεύσουσιν αὐτόν, καὶ
cõdẽnabũt illũ cẽtũ siclis: τ da
ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους, καὶ δώσουσ
bũt pri puelle: qñ diffamauit nomẽ ma
σι τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πο
lũ sup virginẽ israelitícã: τ illius erit
νηρὸν ἐπὶ παρθένον Ἰσραηλίτιν, καὶ αὐτοῦ ἔσα
vxor: nõ poterit dimittere eã om
γυνή, οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαν
ni tpe. si ãt in veritate fuerit sermo
τα χρόνον. ἐὰν δὲ ἐπ' ἀληθείας ᾖ τὸ λόγος
hic: τ nõ inuẽta fit virginitas puelle: τ eĩ
οὗτος, καὶ μὴ εὑρεθῇ παρθένεια τῇ νεάνιδι, καὶ ἐξά
cẽt puellã ad fores domus pa=
ξουσιν τὴν νεᾶνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου τοῦ πα=
tris eius: τ lapidabũt eã viri
τρὸς αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὴν οἱ ἄνδρες
ciuitatis illius in lapidib⁹: τ morietur:
τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται, D
qñ fecit nefas in filijs israel: vt fornī
ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ, ἐκπορ= Leui.
cariã faceret domũ pris sui. τ au 20.b
νεῦσαι τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς. καὶ ἐξα
feretis malũ ex vobis ipis. si ãt inẽtus
ρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ εὑρε=
fuerit hõ dormiẽs cũ muliere mari
θῇ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνωκισ
tata viro: occidetis vtrunq; viri
μένης ἀνδρί, ἀποκτενεῖτε ἀμφοτέρους, τὸν ἄνδρα
dormiẽtẽ cũ vxore: τ vxo
τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικός, καὶ τὴν γυναῖ=
rẽ: τ auferetis malũ ex israel. si
κα, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ Ἰσραήλ. ἐὰν
ãt fuerit puella virgo despõsata viro:
δὲ θυγάτηρ παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρί,
τ inueniẽs eã hõ in ciuitate: dormierit cũ
καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει, κοιμηθῇ με=
ea: educetis vtrũq; ad portã
τ' αὐτῆς, ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς
ciuitatis eor: τ lapidabũtur in lapidib⁹:
πόλεως αὐτῶν, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις,
τ moriẽtur. puellã: qr nõ clamauit
καὶ ἀποθανοῦνται, τὴν νεᾶνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν
in ciuitate: τ hoiẽs: qr humiliã
ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνω
uit vxorẽ proximi sui: τ au
σε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐξα
feretis malũ ex vobis ipis. si ãt in agro reperit
ρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐν πεδίῳ εὕρη
hõ puellã despõsatã: τ vim inferẽs
ἄνὴρ τὴν παῖδα τὴν μεμνηστευμένην, καὶ βιασάμενος

tis. Apprehendẽtq; ſe
nes vrbis illius
virũ: & verberabunt
illũ cõdemnantes ĩſu
per cẽtũ ſiclis argenti
quos dabit patri puelle
qm diffamauit nomẽ
peſſimũ ſuper virginẽ
iſrael: habebitq; eam
vxorẽ: & nõ poterit
dimittere oĩbus diebꝰ
vite ſue. Qd ſi verũ ẽ
quod obiicit: & nõ eſt
in puella inuenta virgi
nitas: eiicient eam ex=
tra fores dom⁹ patris ſui:
& lapidibus obruẽt viri
ciuitatis illius & morie
tur: quoniam fecit
nephas in iſrael: vt for
nicaretur in domo pris
tris ſui: & auferes malũ
de medio tui. Si
dormierit vir cũ vxo=
re alterius:
vterq; morietur. i. a=
dulter
& adultera:
& auferes malum de if
rael. Si
puellam virginem de=
ſponderit
vir: & inuenerit eam a
liquis in ciuitate:
& concubuerit cũ ea:
educes
vtrumq; ad portã ci=
uitatis
illius: & lapidibus ob=
ruentur:
puella quia
nõ clamauit cũ eſſet in
ciuitate: vir
quia humiliauit vxorẽ
proximi ſui: & auferes
malũ de medio tui.
Sin autem in agro re=
perit vir
puellam que deſponſa
ta eſt: & apprehendens

וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא אֶת
הָאִישׁ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ: וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ
מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי
הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל
לְשַׁלַּח כָּל יָמָיו: וְאִם אֱמֶת הָיָה
הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים
לְנַעֲרָה: וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה אֶל
פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וְסָקְלוּהָ אַנְשֵׁי
עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה
נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ
וּבָעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: כִּי יִמָּצֵא
אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל
וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ
הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה
וּבָעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל: כִּי
יִהְיֶה נַעֲרָה בְתוּלָה מְאֹרָשָׂה
לְאִישׁ וּמְצָאָהּ אִישׁ בָּעִיר
וְשָׁכַב עִמָּהּ: וְהוֹצֵאתֶם אֶת
שְׁנֵיהֶם אֶל שַׁעַר הָעִיר
הַהוּא וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בָּאֲבָנִים
וָמֵתוּ אֶת הַנַּעֲרָה עַל דְּבַר אֲשֶׁר
לֹא צָעֲקָה בָעִיר וְאֶת הָאִישׁ
עַל דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת אֵשֶׁת
רֵעֵהוּ וּבָעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת
הַנַּעֲרָה הַמְאֹרָשָׂה וְהֶחֱזִיק בָּהּ

יָלַל
יוֹם
מָצָא
יָצָא
מוּת עָשָׂה
זָנָה
בָּעַר
אִישׁ
שָׁנָה
אִישׁ
בָּעַר
הָיָה נָתַל אָרַשׁ
אִישׁ
יָצָא
אִישׁ
מָצָא
חָזַק

Transla.Chal.

וְיִסְּבוּן סָבֵי מַדְּתָא דַּהֲוָא אַתְרָא הַהוּא יָת גַּבְרָא וְיִלְקוּן יָתֵיהּ: וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ מְאָה סִלְעִין דְּכְסַף וְיִתְּנוּן
לַאֲבוּהָא דְּעוּלֵימְתָּא אֲרֵי אַפֵּיק שׁוּם בִּישׁ עַל בְּתוּלְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל וְלֵיהּ תְּהֵי לְאִנְתּוּ
לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְמִבְטְרַהּ כָּל יוֹמוֹהִי: וְאִם קוּשְׁטָא הָוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לָא אִישְׁתְּכַח
פְּתוּלִין לְעוּלֵימְתָּא: וְיַפְּקוּן יָת עוּלֵימְתָּא לִתְרַע בֵּית אֲבוּהָא וְיִרְגְּמוּהָ אֱינָשֵׁי
קַרְתָּהּ בְּאַבְנַיָּא וִימוּת אֲרֵי עַבְדַת קְלָנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנָּאָה בֵּית אֲבוּהָא וְתַבֵּי עֲבֵיד
דְּבִישׁ מֵבֵּינְכוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִינְתְּתָא אִישְׁתָּא וְיִמוּתוּן צַוְף תַּרְוֵיהוֹן
גַּבְרָא דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִינְתְּתָא וְאִינְתְּתָא וְתַבֵּי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲרֵי יְהֵי עוּלֵימְתָּא
בְּתוּלְתָּא דִּמְאָרְסָא לְגֻבַר וְיִשְׁכְּחַהּ גַּבְרָא בְּקִרְתָּא וְיִשְׁכּוֹב עִמַּהּ: וְתַיְתוּן יָתְהוֹן
לִתְרַע קִרְתָּא הַהִיא וְתִרְגְּמוּן יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וִימוּתוּן יָת עוּלֵימְתָּא עַל דְּלָא צְוָחַת
בְּקִרְתָּא וְיָת גַּבְרָא עַל דְּעַנִּי יָת אִינְתְּתָא דְּחַבְרֵיהּ וְתַבֵּי עֲבֵיד דְּבִישׁ מֵבֵּינָךְ: וְאִם
בְּחַקְלָא יַשְׁכַּח גַּבְרָא יָת עוּלֵימְתָּא דְּמָאָרְסָא וְיִתְקַף בַּהּ

Interp.chal.

et tollent ſenioꝛes ciuitatis illius virum: τ verbera=
bunt illum. et mulctabunt eam centuꝫ ſiclis argenti:
et dabunt patri puelle: quia produxit nomen peſſimũ
ſuper filiam iſrael: τ erit ei in vxorem: nõ habebit po
teſtatem dimittendi eam omnibus diebus vite ſue.
Et ſi verum eſt verbum hoc: τ non eſt inuenta virgini
tas in puella: educent puellam ad portam domus iu=
dicij patris ſui: τ lapidabunt eam homines ciuitatis
illius lapidibus vt moꝛiatur: quia feciꝫ ignominiam
in iſrael vt fornicaretur in domo patris ſui: τ auferes
facientem quod maluꝫ eſt de medio tui. Si inuentus
fuerit
qui dormierit cum vxoꝛe alterius: moꝛien=
tur ambo: ideſt vir qui dormiuit cum muliere τ mu
lier: τ auferes facientem quod malum eſt ab iſrael.
Si fuerit puella virgo deſponſata viro: τ inuenerit
eam vir in ciuitate τ cõcubuerit cũ ea: educetis vtrũ=
qꝫ ad portã ciuitatis illius τ lapidabitis eos lapidi=
bus τ moꝛiẽtur: puella quia nõ clamauit in ciuitate:
et vir eo qꝫ humiliauit vxoꝛem proximi ſui: τ auferes
facientes qõ malũ eſt de medio tui. Et ſi in agro inue
nerit vir puellam deſponſatã τ apprehenderit eam

נָסַב לֵוָה נָבָה
נָתַן נָפַק הָוָה
רֹשׁ פָּסַר
שָׁכַב נָפַק רָגַם
מוּת קְלָה פָּלָה
שָׁכַח שָׁכַב אִנְתָּ
תְּרֵי פָּלָה הָוָה
אָרַס נָפַק
עָנָה
חָזַק

Critica.heb.

Pritiua beb. **Ter.Heb.** **Deut. Ca.xxiii.** **Trãsla.B.Hiero.** **Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.**

הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ — מות — concubuerit cũ ea: ipſe morietur — dormierit cũ ea: occidetis ambos — κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ἀποκτενεῖτε γὰρ ἄνθρωπον γὰρ dormiẽté cũ ea ſolũ: at puelle ſa κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον, τῇ δὲ νεάνιδι οὐ ποι

אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּהּ לְבַדּוֹ וְלַנַּעֲרָה — בדד — ſolus: puella — ctis nihil: nõ eſt puelle pctũ mos

לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָה חֵטְא — nihil patietur: nec eſt rea — ήσετε οὐδέν, οὐκ ἔστι τῇ νεάνιδι ἁμάρτημα θανά

מָוֶת כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל — קום — mortis: qm̃ ſicut latro — tis. qm̃ ſicut ſi ds insurgat hõ cõtra pro

רֵעֵהוּ וּרְצָחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה — cõſurgit: contra — του. ὅτι ὡς ἐάν τις ἐπαναστῇ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν πλη

כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָה — fratrẽ ſuũ: & occidit: a — σίον αὐτοῦ, καὶ φονεύσῃ αὐτοῦ ψυχήν, οὕτως τὸ

הַמְאֹרָשָׂה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ כִּי — ארש — nimã eius: ita & puella — res hec: qm̃ in agro inuenit eã: cla

יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר — מצא — ppeſſa eſt. Sola erat: in a — πραγμα τοῦτο, ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὗρεν αὐτήν, ἐβό

לֹא אֹרָשָׂה וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ — gro: clamauit — manit puella deſpõſata: τ qui auxiliaret nõ erat

וְנִמְצְאוּ וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ — & nullus affuit: qui libe — κσεν ἡ νεᾶνις ἡ μεμνησευμένη, καὶ ὁ βοηθήσων οὐκ ἦν

לְאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ — raret eam. Sĩ — illi. ſi ãt ds inuenerit puellã virginẽ:

תִּהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ — inuenerit: vir: puellam — αὐτῇ. ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον,

לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו — virginem: que — que nõ deſpõſata ẽ: τ vim faciẽs illi: dormie

אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה — nõ habet ſpõſũ: & ap — ητις οὐ μεμνήσευται, καὶ βιασάμενος αὐτήν, κοιμη

כְּנַף אָבִיו — prehendẽs: cõcubuerit — rit cũ ea: τ inuẽt: fuerit: dabit hõ q̃ dormi

Ca.xxiii.

לֹא יָבֹא פְצוּעַ דַּכָּא — cũ illa: & res ad iudici — θῇ μετ' αὐτῆς, καὶ εὑρεθῇ, δώσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμη

וּכְרוּת שֹׁפְכָה בִּקְהַל יְהוָה לֹא — um venerit: dabit: qui — uit cũ ea pſi puelle q̃ngẽta

לֹא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר — dormiuit: cũ ea: pſi: puelle — θεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πεντήκοντα

עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְהוָה — quinq̃ginta ſiclos — ſiclos argẽti: τ eius erit vxor: q̃ hu

לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל — argẽti: & hẽbit eã: vxo — miliauit eã: nõ poterit dimittere eã

יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא — re: quia: humiliauit — πείνωσεν αὐτήν, οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν

לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה עַד עוֹלָם עַל — illã. Nõ poterit: dimit — οἱ τῆς. nõ accipiet hõ vxo

דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם — tere eã: cũctis diẽbus vi — τὸν ἅπαντα χρόνον. οὐ λήψεται ἄνθρωπος τὴν γυ

בַּלֶּחֶם וּבַמַּיִם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם — te tue. Nõ accipiet: hõ — ναῖκα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνακαλύψει συγ

מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ — vxorẽ: pris tui: nec re — ριμήσῃ pris sui. — κάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. **Ca. 23.**

אֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם — uelabit: opimentũ: eius. — Οὐκ εἰσελεύσεται θλασίας καὶ ἀποκεκομμέ

נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ וְלֹא אָבָה יְהוָה — **On** bit: cunchus: attri — νος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ

אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם — tis vel amputatis testicu — τορος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου ἕως δεκάτης γενεᾶς·

— lis: & abscisio: veretro: ec — οὐ εἰσελεύσεται ἀμμανίτης καὶ μωαβίτης εἰς ἐκκλη

— cleſiam: domini. Nou — σίαν κυ, καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται

— igredietur: mãzer: hocẽ — ἐκκλησίαν κυρίου, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, πᾶσα

— de ſcorto nat: in eccleſiã — nõ occurrerũt ipſi vobis cũ panibus τ aqua

— dñi vſq; ad: decimã: gñatiõe. — in via: egrediẽtibus vobis ex egypto: — τος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου, — Nu.ii. b.

— Ammonites: & — τ ; qz cõdurerũt cõtra te balaã filiũ beor

— moabites: et poſt: decí — ὅτι ἐμισθώσαντο ἐπὶ σὲ τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ

— mã: gñatiõe: nõ: intra — ex meſopotamia ſyrie: vt maledíceret tibi:

— bunt: eccleſiam: domi — ἐκ τῆς μεσοποταμίας συρίας, καταράσασθαί σε,

— ni: in: eternũ: quia — τ nõ voluit dñs deus tuus exaudire balaã:

— noluerũt: vobis: occur — καὶ οὐκ ἠθέλησε κς ὁ θς σου εἰσακοῦσαι τὸν βαλαάμ,

— rere — cũ pane: & aqua: in via — quando egreſſi eſtis — de egypto: & qa: con — duxerunt: cõtra te — balaã: filiũ: beor: de me — ſopotamia: ſyrie: — vt malediceret tibi: & — noluit: dominus — deus tuus: audire: bala — am:

Pritiua chal **Interp̃.chal.** **Transla.Chal.**

עֲבַד — et cõcubuerit cum ea: moriatur ſolus vir qui cõcubuerit cum ea. Puelle autem nihil mali facies: non eſt puelle reatus iudicio mortis. qm̃ ſicut conſurgit vir cõtra proximũ ſuũ τ occidit animã eius: ſic eſt verbũ hoc: quoniã in agro inuenit eaz: clamauit puella que erat deſponſata: τ nullus affuit qui liberaret eam. Quando inuenerit vir puellam virginẽ que non eſt deſponſata: τ apprehenderit eam τ cõcubuerit cum ea: τ fuerint deprehenſi: dabit vir q̃ cõcubuerit cũ ea patri puelle quinq̃ginta ſiclos argẽti: τ ei erit in vxorẽ: eo q̃ humiliauit eã. nõ habebit poteſtatẽ vt dimittat eaz oibus diebus vite ſue. Non accipiet hõ vxorẽ patris ſui: neq; reuelabit opimentũ pris ſui. **Ca.23.** On erit mũdus q̃ abiectus ẽ vel attrit: teſticulis vt ingrediat in eccleſiã dñi. nõ erit mũdus manzer vt ingrediat in eccliã dñi: etiã vſq; ad decimã gñationẽ filij eius nõ erũt mũdi vt ingrediãtur i eccleſiã dñi. Non erit mũdus ãmonita τ moabita vt ingrediat in eccleſiã dñi: etiã decima gñatio eoz nõ erit munda vt ingrediat in eccleſiã dñi vſq; in ſeculũ: eo q̃ nõ occurrerũt vobis cũ pane τ aq̃ in via qñ egreſſi eſtis de egypto. et q̃z mercede conduxerũt cõtra te balaã filiũ beor: de petzor: ſyrie q̃ eſt iuxta euphratẽ: vt maledicere tibi. et noluit dñs deus tuus acquieſcere balaam

— דון קום קטל — וְנָתְנוּ גְּבַרָא דְּיִשְׁכּוֹב עִמַּהּ בְּלַחוֹדוֹהִי וְלָעוֹלִימְתָּא לָא תַּעְבִּיד

— שכח — מִדְּעַם לֵית לָעוֹלִימְתָּא חוֹבַת דִּין דְּקִטּוֹל אֲרֵי כְּמָא דְּיָקוּם גְּבַר עַל חַבְרֵיהּ וְיִקְטוֹל יָת נַפְשָׁא

— אחד שכב — כֵּן פִּיתְגָמָא הָדֵין אֲרֵי בְּחַקְלָא אַשְׁכְּחַהּ צְוָחַת עוֹלִימְתָּא דְּמָאֲרְסָא וְלֵית דְּפָרִיק

— נתן — לַהּ וַאֲרֵי יִשְׁכַּח גְּבַר עוֹלִימְתָּא בְּתוּלְתָּא דִּי לָא מָאֲרְסָא וְיִתְחַדְּנַהּ וְיִשְׁכּוֹב עִמַּהּ

— הוה אתא ענה — וְיִתֵּן גַּבְרָא דְּשָׁכִיב עִמַּהּ לַאֲבוּהָא דְּעוֹלִימְתָּא חַמְשִׁין סִילְעִין דִּכְסַף וְלִיהּ

— רשה פתר שכב — לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְנָשִׁין מִן דְּלָא יָכִיל לְשַׁלָּחָהּ כָּל יוֹמוֹהִי וְלָא יְגַלֵּי יָת אִיתַּת

— גלה דבה חצל — אֲבוּהִי וְלָא יִנְלֵי כַּנְפָא דַּאֲבוּהִי ׃ **Ca.xxiii.**

— שלח שול פתר — לָא יִדְכֵּי דְּפָסִיק וְדִמְחַבַּל

— זור — וְתִזּוּר דִּמְשַׁלַּף לְמֵיעַל בְּקָהֲלָא דַּיְיָוֵי לָא יִדְכֵּי מְמָזְרָא לְמֵיעַל בְּקָהֲלָא דַּיְיָ אַף

— נכר — דָּרָא עַשְׂרָאָה לָא יִדְכֵּי לְמֵיעַל בְּקָהֲלָא דַּיְיָ לָא יִדְכֵּי עַמּוֹנָאֵי וּמוֹאָבָאֵי לְמֵיעַל בְּקָהֲלָא

— עלם — דַּיְיָ אַף דָּרָא עַשְׂרָאָה לָא יִדְכֵּי לְהוֹן לְמֵיעַל בְּקָהֲלָא דַּיְיָ עַד עָלְמָא וְעַל עֵיסָק דְּלָא

— קדם — עַרְעוּ יָתְכוֹן בְּלַחְמָא וּבְמַיָּא בְּאוֹרְחָא בְּמֵיפַּקְכוֹן מִמִּצְרַיִם וְדִי אַגַּר עֲלָךְ יָת בִּלְעָם בַּר

— יצא — בְּעוֹר מְפָתּוֹר אֲרָם דְּעַל פְּרָת לְלַטוּתָךְ ׃ וְלָא אֲבִי יְיָ אֱלָהָךְ לְקַבָּלָא מִן בִּלְעָם ◇

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãſla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deuc.	Ca.xriii.	Pũitiua.heb.
τ vertit dñs deꝰ tuꝰ maledictiões in	ᵏvertitqꝫ ᶜmaledictionẽ	וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה			בָּרַךְ
κὰι μετέστρεψε κύριος ὁ θεός σου τὰς κατάρας εἰς	ejus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ᵒלִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			
bñdictiões:qñ dilexit te dñs deꝰ tuꝰ. nõ	ᵒin bñdictionẽ tuã:ᶠeo	׃			
ἐυλογίας, ὅτι ἠγάπησέ σε κύριος ὁ θεός σου. οὐ	qꝰdiligeret te.∞∞∞∞∞∞	ᵖלֹא תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם וְטֹבָתָם כָּל			דָּרַשׁ טוֹב
dices pacifica illis: τ qñtilia ſũt	ᶠNõᵏfacies cũ eis ˡpacẽ:	ימֶיךָ לְעוֹלָם׃ לֹא תִתְעַב אֲדֹמִי כִּי			יוֹם עָלַם תָּעַב
προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς, κὰι συμφέροντα	ˡnecᵏqras‴eis bona″cum	אָחִיךָ הוּא לֹא תִתְעַב מִצְרִי כִּי			
illis cũctis dieb⁹ tuis in ſẽpiternũ.nõ	ctisᵒdiebus vite tue ſi ſẽ	גֵּר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ׃ בָּנִים אֲשֶׁר			גּוּר הָיָה
ἀυτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σου εἰς τὸν αἰῶνα. οὐ	piternũ.ᵍNóʳabomína=	יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא		B	יָלַד שָׁלַשׁ
abominaberis idumeũ: qñ frater tuus eſt. nõ	beris⁸idumeũ: ʳqaⁿfra=	לָהֶם בְּקָהָל יְהוָה׃ כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה			בּוֹא
βδελύξη ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστίν. οὐ	ter tuusʳeſt:ʳnec⁸ egypti	עַל אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר			יָצָא מַחֲנֶה
abominaberis egyptiũ:qñ aduenaˣ fuiſti in tra	umʰquiaᶜaduena ᵒfuiſti	רָע׃ כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא			שָׁמַר
βδελύξη ἀιγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένου ἐν τῇ γῇ	ᶜin terra eius.ᵍQui ∞∞∞	יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה לָיְלָה וְיָצָא			רוּעַ הָיָה
eius. filij ſi nati fuerit illis: gñatiõe tertia intra	ʰnati fuerintˡex eis ˡter=	אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל			טָהֵר
αὐτοῦ. υἱοὶ ἐὰν γεννηθῶσιν αὐτοῖς, γενεὰ τρίτη ἐισε	tiaᵏgñatiõe ‴ intrabunt	תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב			בּוֹא
bũt in eccleſiã dñi. ſi ãt egreſſus fue	ᵒin eccleſiaᵖdñi. ᵍQuan	יִרְחַץ בַּמַּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא			רָחַץ בּוֹא
λεύσονται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς πα	doʳegreſſus fueris ∞∞∞∞	אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְיָד תִּהְיֶה לְךָ			
ris ad caſtramentãdũ cõtra hoſtes tuos:τ cuſtodies te ab	ʳaduerſus " hoſtes tuos ĩ	מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָּׁמָּה חוּץ׃			
ρεμβαλεῖν ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, κὰι φυλάξῃ ἀπὸ	pugnã:ʳcuſtodías te ʳab	וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אָזְנֶךָ וְהָיָה			
οἱ malo verbo. ſi fuerit in te hõ	oĩʳreⁿmala.ᵇSiᶜfuerit ᵇin	בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּ בָּהּ וְשַׁבְתָּ			יָשַׁב חוּץ
πανὸς πονηροῦ ῥήματος. ἐὰν ᾖ ἐν σοὶ ἄνθρωπος	ter vosᶜhõʳquiˡnoctur=	וְכִסִּיתָ אֶת צֹאָתֶךָ׃ מִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			כָּסָה יָצָא
ὃς οὐκ ἔστι καθαρὸς ἐκ ῥύσεως αὐτοῦ νυκτός, κὰι	no⁶pollutusᵖſit ᵏ fõnio:	מִתְהַלֵּךְ ‴ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ			הָלַךְ נָצַל
egredietur extra caſtra: τ nõ reuerte=	‴ egredietur ∞∞∞∞∞∞∞	וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ			נָתַן
ἐξελεύσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς, κὰι οὐκ εἰσελεύ	ᵒextraᵖcaſtra: &ᵍnonʳre	קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר			קָדַשׁ רָאָה עֶרְוָה
tur in caſtra: τ erit ad veſpe	uertetur priuſqꝫ ad ∞∞∞	וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֹא תַסְגִּיר			שׁוּב סָגַר
σπέραν ἐις τὴν παρεμβολήν, κὰι ἔσαι λο τὸ πρὸς ἑσπέ	ˢveſperāᵘlauetur ᵇaq :ᶜ&	עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ			
ραν λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, κὰι δεδυκό	poſt ſolis occaſũ ᶜ regre	מֵעִם אֲדֹנָיו עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ			
τος ἡλίου εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. κὰι	dietur ∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞	בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאַחַד			
locus erit tibi extra caſtra: τ eri=	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ׃			קוּם בָּחַר
τόπος ἔσαι σοι ἔξω τῆς παρεμβολῆς, κὰι ἐξε=	ᶠin ᵇ caſtra. ᵏ Habebisˡlo				
bis illuc extra:τ paxillus erit tibi in	cum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
λεύσῃ ἐκεῖ ἔξω, κὰι πάσαλος ἔσαι σοι ἐπὶ τῆς	‴extra″caſtra:ᶠad quẽ				
balteo tuo. τ. erit qñ ſederis extra: τ fo	ᵒegrediaris ad requiſita				
ζώνης σου. κὰι ἔσαι ὅταν διακαθίζῃς ἔξω, κὰι ὀρύ	nature:ᵍgerensʳ paxillũ				
dies in illo: τ ſupinducés coopies pudo	″inˣbalteo . ∞∞∞∞∞∞∞				
ξεις ἐν αὐτῷ, κὰι ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀχημο=	ʾCũqꝫ ſederis ᵇ fodies p				
σύνην σου ἐν αὐτῷ, ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐμπερι=	circutũ: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
lat in caſtris: vt eruat te: τ tra	ᶜ&ᵍegeſta humo ᶜ opies				
παται ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἐξελέσθαί σε, κὰι παρα=	quo reuelatꝰ es.ˡDñs ᵇqi				
dat inimicũ tuũ añ faciẽ tuã:τ erũt	ᵏdeus tuusˡābulat ‴ ĩme				
δοῦναι τὸν ἐχθρόν σου πρὸ προσώπου σού, κὰι ἔσαι	dio″castrorũ:ᵒvt eruat				
caſtra tua ſcta: τ nõ apparebit in te	teˡ& tradatʳtibiᵍ ĩnimi=				
ἡ παρεμβολή σου ἁγία, κὰι οὐκ ὀφθήσεταί ἐν σοὶ	cos tuos:ᵍet ſint ˡ caſtra				
ſeditas rei: τ recedet a te. nõ	tua″ſcta:ʳ& nihilˡin eis				
ἀχημοσύνη πράγματος, κὰι ἀποστρέψει ἀπὸ σοῦ. οὐ	ʳapparea:ⁿſeditatis: ∞∞∞				
trades ſeruũ dño ſuo: q cõfugit	ᶜne derelinquatte. ᵉ Nó				
παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτ, ὃς προσέθειταί	ʳtrades ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
ad te a dño ſuo: tecũ habitabit in	ᵍſeruum'domino ſuo:∞∞				
σοι παρὰ τοῦ κυρίου αὐτ, μετὰ σοῦ κατοικήσει ἐν	ᵏquiᵐad te ˡconfugerit.				
vobis in oĩ loco vbi placuerit illi: nõ ꝓtristabis eũ.	ᵍHabitabitʳtecum∞∞∞∞				
ὑμῖν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἂν ἀρέσκῃ αὐτῷ, οὐθλίψεις αὐτόν	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
	ᵉĩ loco ᶜquiˡeiᵐplacuerit:				
	&ʳin vna ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞				
	ʳvrbium tuarum requie				
	ſcet:ᵇneᶜcontriſtes eum,				

Transla.Chal.	Interp.chal.	Pũitiua chal.
וְהַבָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת לוּמְיָא לְבִרְכָתָא אֲרֵי רְחֵים יְיָ אֱלָהָךְ׃ לָא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן	et vertit dñs deus tuꝰ tibi maledictiones in bñdictio=	עָרָה מוֹב רָחֵם
וְטָבְתָּהוֹן כָּל יוֹמָךְ לְעָלַם׃ לָא תְרַחֵק אֲדוֹמָאָה אֲרֵי אָחוּךְ הוּא לָא תְרַחֵק מִצְרָאָה אֲרֵי	nẽ:qñ dilexit te dñs deus tuꝰ. Non q̃ras pacẽ coꝝ et	דּוּר הָוָה יָלַד
דַיָּרִין הֲוֵיתָ בְּאַרְעֵיהּ׃ בְּנִין דְּאִתְיַלְּדוּ לְהוֹן דָּרָא תְּלִיתָאָה יִדְכּוֹן לְהוֹן לְמֵיעַל	bonũ coꝝ oĩbus diebus vite tue vſq; in eternũ. Non	דּוּר דָּכָה עוֹל
בְּקְהָלָא דַיְיָ אֲרֵי תִּתְכַּוֵּן לְמִשְׁרְיָתָא דְבָנָךְ תִּסְתַּמַּר מִכֹּל מִדַּעַם בִּישׁ וְאַרֵי	abominaberis idumeũ:qñ frater tuꝰ eſt. Non abomi	עָפָה שָׁרָא סָמַר
בְּקְהָלָא דַיְיָ אֲרֵי תִּתְכַּוֵּן לְמִשְׁרְיָתָא דְבָנָךְ תִּסְתַּמַּר מִכֹּל מִדַּעַם בִּישׁ וְאַרֵי	naberis egrptiũ:qñ aduena fuiſti in terra eiꝰ. Filij q̃	כָּרָה רָוָה סָרָא
יְהֵי בְּךָ גְּבַר דְּיָ לָא יְהֵי דְכֵי מִקְרֵה לֵילְיָא וְיִפּוֹק לְמִבְרָא לְמִשְׁרְיָתָא לָא יֵיעוֹל לְגַוֵּ	natt fuerint ex eis in tertia gñatione eruut mũdi vt	סִכָּא הָוָה יָתֵב
מִשְׁרְיָתָא׃ וִיהֵי לְעִידָּן רְמָשָׁא יְסַחֵי בְּמַיָּא וּכְמֵיעַל שׁוּמְשָׁא יֵיעוֹל לְגַוֵּ מִשְׁרְיָתָא וּנְאַתַר	ingrediant in eccleſiã dñi. Si egreſſus fueris in ca=	חָפַר כְּסָה
מִתְקַן תְּהֵי לָךְ לְמִבְרָא לְמִשְׁרְיָתָא וְתִפּוֹק תַּמָּן לְבָרָא׃ וְסֵירְתָּא תְּהֵי לָךְ עַל אֲזֵנָךְ וְיְהֵי	ſtris ꝰ inimicos tuos: obſeruabis te ab oĩ re mala:ſi	נָפַק הָלַךְ שָׁרָא
כַּד תִּתֵּב לְבָרָא לְמִשְׁרְיָתָא תְּחַפַּר בַּהּ וְתִתּוּב וְתִכְבֵּי יָת מַכְבְּכָנָךְ וַאֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מְהַלָּךְ	fuerit in te vir q̃ nõ fuerit mũdꝰ pollutiõe nocturna:	חָוָה אָמַר יָטַב
בְּגוֹ מִשְׁרְיָתָךְ לְשֵׁיזָבוּתָךְ וְלְמִמְסַר סַנָּאָךְ קֳדָמָךְ וְיְהֵי מַשְׁרְיָתָךְ קַדִּישׁ וְלָא יִתְחֲזֵי בָּךְ עַבְדַת	egredieꝰ extra castra :τ nõ ingredieꝰ in castra: τ in rẽ=	מָסַר רָבַב שָׁזַב
פִּתְגָם וְיִתוּב מֵיסְרֵיהּ מִלְּאִתְבָּעָא בָּתְרָךְ׃ לָא תִמְסַר עַבְד עַמְמִין לְרִיבוּתֵיהּ דְּיִשְׁתְּזִב לְוָתָךְ מִלְּוָת	poze veſpertino lauabitur aq̃s: τ q̃n occubuerit ſol in	רָעָה קָרָה יָנָה
יְתֵיהּ׃ עִמָּךְ יִתֵּב בֵּינָךְ בְּאַתְרָא דִּיתְרְעֵי בְּחַדָּא מִן קִרְוָךְ בְּרִיוּתֵיהּ לֵית לָךְ לְאוֹנָיוּתֵיהּ׃	gredieꝰ ad caſtra. Et locus erit paratus tibi extra ca	
	ſtra:τ egredieris illuc foras,et paxillus erit tibi sup	
	arma tua:τ cum ſederis foras:fodies cũ eo τ reuerte	
	ris. τ optes q̃ a te egeſta ſunt.qñ mateſtas dñi dei tui	
	ambulat in medio caſtroꝝ tuoꝝ vt liberet te:τ vt tra=	
	dat inimicos tuos in manu tua:τ erunt caſtra tua ſan	
	cta :τ nõ appareat in te aliquid ſeditatis:vt nõ auer=	
	tatur verbũ eius benefactens tibi. Non tradés ſeruũ	
	gentium domino ſuo:qui confugerit ad te a dño ſuo.	
	Tecum habitabit in medio tui in loco quẽ elegerit in	
	vna vrbium tuarũ vbi bene ſit ei : ne deciptas illum.	

Pritina heb. | Ter. Heb. Deut. Ca. xxiiii. | Trâsla. B. Piero. | Trâsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

לֹא תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ הֹיֶה

Non erit meretrix de filiabus israel: nec scortator de filiis israel. | οὐκ ἔσται πόρνη ἀπὸ θυγατέρων ἰσραηλ· καὶ οὐκ ἔσται scortatoz de filijs israel. nõ offerꝫ mer

לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם׃ בוא תנה זנה

Nõ offeres mercedem pstibuli nec pciũ canis in domũ dñi dei tui qcquid illud ẽ qd vouerit: quia abominatio ẽ vtrũq apud dñm deũ tuũ. | μα πόρνης, οὐδὲ ἄλλαγμα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχήν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ καὶ ἀμφότερα· οὐκ ἐκτοκιεῖς

לֹא תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ אֹכֶל נֶשֶׁךְ כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ׃ נשך

Non fenerabis frī tuo ad vsuram pecuniam: nec fruges: nec quamlibet aliã rẽ: sed | τοκιεῖς τῷ ἀδελφῷ σου τόκον ἀργυρίου καὶ τόκον βρωτῶν καὶ τόκον παντὸς πράγματος, οὗ ἂν ἐκδανείσῃς. alieno fenerabis: frī tuo nõ

לַנָּכְרִי תַּשִּׁיךְ וּלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדְךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא׃ וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר לֹא יִהְיֶה בְךָ חֵטְא׃ מוצא

vsuram id quo indiget cõmodabis: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in oi opere t in terra ad quam ingredieris possidendã. Cũ votum vouer is domino deo tuo non tardabis reddere: quia requiret illud dominus deus tuus. Et si morat fueris: reputabitur tibi in peccatũ. Si nolueris pollicerí: absq; peto eris. Quãt semel egressum ẽ de labiis tuis obseruabis: & facies sicut pmisisti dño deo tuo: & ppria volũtate & ore tuo locutus es. Ingressus vineã proximi tui comedes uuas quãtũ tibi placuerit: foras ãt ne efferas tecum. Si intraueris segetem amici tui: frãges spicas: & manu cõteres: falce ãt non metes. | ποιήσεις ὃν τρόπον ἤυξω κυρίῳ τῷ θεῷ σου δόμα, ᾧ ἐλάλησας τῷ στόματί σου. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς ἀμπελῶνα τοῦ πλησίον σου, φαγῇ σταφυλήν, ὅσον ψυχή σου ἐμπλησθῆναι· εἰς δὲ ἄγγος οὐκ ἐμβαλεῖς.

שִׁבְתֵּךְ בְּבֵיתֶךָ וְהֵרַמְתָּ לֹא תָשִׁיב לָקַחַת אֶת עֲבוֹטוֹ׃ כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׃ בית

Si acceperit vxorem & habuerit eã & non inuenerit grãm ãñ oculos eius propter aliquã fœditatẽ: scribet libellũ repudii: & dabit in manu illius: & dimittet eam de domo sua. | ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα, καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ, καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον αὐτοῦ, ὅτι εὗρεν ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα, καὶ γράψει αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου, καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

Ca. xxiiii.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׃ לקח איש מצא ערה ברת

Pritina chal | Interp. chal. | Trausla. Chal.

לָא תְהֵי אִיתְתָא מְבַּת יִשְׂרָאֵל לְגֻבַר עַבְדָּ וְלָא יִסַּב גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִיתְתָא אֲמָהוּלָא תָּעֵיל אַגַר זְנִיתָא וְחוּלְבַן כַּלְבָּא לְבֵיתָא דַיְיָ אֱלָהָךְ לְכָל נִדְרָא אֲרֵי מָרְחָקָא דַיְיָ אֱלָהָךְ אַף תַּרְוֵיהוֹן׃ לָא תְרַבֵּי לְאָחוּךְ רִבִּית כְּסַף רִבִּית עִיבּוּר רִבִּית כָּל מִדַּעֲם דְּיִתְרַבֵּי וּלְבַר נָכְרָאָה תְּרַבֵּי וּלְאָחוּךְ לָא תְרַבֵּי בְּדִיל דִּי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל אוֹשָׁטוּת יָדָךְ עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל תַּמָּן לְמֵירְתָהּ׃ אֲרֵי תְּדַּר נִדָּר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְאַחַר לְשַׁלָּמוּתֵהּ אֲרֵי פָּרָקָא יִתְבְּעִנֵּיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מִנָּךְ וְיְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ וְאֲרֵי תִּתְנַע לְמִדַּר לָא יְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ מֵימְרָא דִּנְפֵּק מִסְּפָתָךְ תִּיטַר וְתַעְבֵּיד כְּמָא דְּתִדַּרְתָּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ נִדְבָתָא דְּמַלֵּילְתָּא בְּפוּמָךְ אֲרֵי׃ תִּתְנַר נִדְרָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתֵירְכוֹל עִיבְּרִין בְּכַנְתָּשָׁךְ לְמִשְׂבְּעָךְ וְלִמְנַר לָא תְשֵׁים אֲרֵי תִתְּנַר בְּכַנְתָּשָׁא דְּחַבְרָךְ וְתֵירְכוֹל עִיבְּרִין בְּמַנְגָּלָא לָא תְרִים עַל מָנְתָּא דְּחַבְרָךְ׃ אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא וְיֵיעַל לַהּ וְיְהֵי אִם לָא תַּשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי אֲרֵי אַשְׁכַּח בַּהּ עֲבִירַת פִּתְגָם וְיִכְתּוֹב לַהּ גְּטַ פְּרִישׁוּרִין וְיִתֵּן בִּידַהּ וְיִפְטְרִנַּהּ מִבֵּיתֵהּ׃

Ca. xxiiij.

אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא וְיֵיעַל לַהּ וְיְהֵי אִם לָא

Non erit mulier de filiab israel vroz viro seruo: nec ꝯ accipiet vir de filijs israel vxorem ancillam. Non afferes mercedẽ meretricis & precium canis in domũ dñi dei tui pro omni voto: quia vtrunq; abominabile est coram dño deo tuo. Non fenerabis fratri tuo ad vsuram pecuniã nec ꝯ frumenti: nec quicq; fenerabis ad vsurã. Filio aũt alienigene fenerabis: & a fratre tuo nõ accipies vsurã: vt benedicat tibi dñs deus tuus in oibus ad que miseris manũ tuam in terra ad quã ingrederis possidendã. Quãdo voueris votum coram dño deo tuo: non tardabis reddere illud: qm requirẽs requiret illud dñs deus tuus a te: & erit in te peccatũ. Et si desieris vouere: non erit in te peccatũ. Quod egressus est de labijs tuis obseruabis: & facies sicut vouisti coram dño deo tuo & qđ sponte locutus es ore tuo. Si mercede cõductus fueris in vineã proximi tui: comedere poteris uuas iuxta voluntatẽ tuã vsq; ad saturitatẽ: & in vase tuo nõ repones eas. Si cõducte fueris in messes proximi tui: frãges spicas plenas manu tua: & falcem non jetabis sup segetẽ proximi tui. Si acceperit vir vroꝛem & concubuerit cum ea: & non inuenerit gratiam in oculis eius: qm inuenit in ea aliquid fœditatis: scribet ei libellus repudij & dabit in mãu ei: & dimittet eã de domo sua.

Trausla. Chal.

לָא תְהֵי אִיתְתָא מִבְּנָת יִשְׂרָאֵל לְגֻבַר עַבְדָּ וְלָא יִסַּב גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִיתְתָא אֲמָהוּלָא תָּעֵיל אַגַר זְנִיתָא וְחוּלְבַן כַּלְבָּא לְבֵיתָא דַיְיָ אֱלָהָךְ לְכָל נִדְרָא אֲרֵי מָרְחָקָא דַיְיָ אֱלָהָךְ אַף תַּרְוֵיהוֹן׃ לָא תְרַבֵּי לְאָחוּךְ רִבִּית כְּסַף רִבִּית עִיבּוּר רִבִּית כָּל מִדַּעֲם דְּיִתְרַבֵּי וּלְבַר נָכְרָאָה תְּרַבֵּי וּלְאָחוּךְ לָא תְרַבֵּי בְּדִיל דִּי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל אוֹשָׁטוּת יָדָךְ עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל תַּמָּן לְמֵירְתָהּ׃ אֲרֵי תְּדַּר נִדָּר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְאַחַר לְשַׁלָּמוּתֵהּ אֲרֵי פָּרָקָא יִתְבְּעִנֵּיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מִנָּךְ וְיְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ וְאֲרֵי תִּתְנַע לְמִדַּר לָא יְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ מֵימְרָא דִּנְפֵּק מִסְּפָתָךְ תִּיטַר וְתַעְבֵּיד כְּמָא דְּתִדַּרְתָּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ נִדְבָתָא דְּמַלֵּילְתָּא בְּפוּמָךְ אֲרֵי׃ תִּתְנַר נִדְרָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתֵירְכוֹל עִיבְּרִין בְּכַנְתָּשָׁךְ לְמִשְׂבְּעָךְ וְלִמְנַר לָא תְשֵׁים אֲרֵי תִתְּנַר בְּכַנְתָּשָׁא דְּחַבְרָךְ וְתֵירְכוֹל עִיבְּרִין בְּמַנְגָּלָא לָא תְרִים עַל מָנְתָּא דְּחַבְרָךְ׃ אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא וְיֵיעַל לַהּ וְיְהֵי אִם לָא תַּשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי אֲרֵי אַשְׁכַּח בַּהּ עֲבִירַת פִּתְגָם וְיִכְתּוֹב לַהּ גְּטַ פְּרִישׁוּרִין וְיִתֵּן בִּידַהּ וְיִפְטְרִנַּהּ מִבֵּיתֵהּ׃

Ca. xxiiij.

אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא וְיֵיעַל לַהּ וְיְהֵי אִם לָא

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

τ egressa nupserit viro alteri: τ oderit e:
καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, καὶ μισήσῃ αὐ-
am vir vltimus: τ scripserit ei libellũ repu
τὴν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστα-
dij: τ dederit ei in manibus ei⁹: τ dimi
σίου, καὶ δώσῃ αὐτῇ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαπο-
serit eã de domo sua: vel τ mortu⁹ fuerit vir
στελῇ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ
eius vltimus: qui accepit eã sibi vxorẽ: nõ
αὐτῆς ὁ ἔσχατος, ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, οὐ
poterit vir prior qui dimisit eã re
δυνήσεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν ἐπι-
nersus recipe eã sibi vxorẽ: postq̃
στρέψαι λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, μετὰ τὸ
polluta ẽ illa: q̃ abominatio est coꝝ dño
μιαφθῆναι αὐτήν, ὅτι βδέλυγμά ἐστιν ἔναντι κυρίου
deo tuo: τ nõ polluetis trã: q̃ dñs deus
τοῦ θεοῦ σου, καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς
vr dat vobis in possessiõẽ: si ãt quis accepit vxo
ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ· ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖ-
rẽ nuper: nõ procedet ad bellũ:
κα πρόσφατος, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον,
δ.:ο,b τ nõ imũgetur et aliqua res: immunis
καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐδὲν πρᾶγμα, ἀθῷος
erit in domo sua: annũ vnũ letificabit
ἔσται τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐνιαυτὸν ἕνα εὐφρανεῖ τὴν
vxorẽ suã q̃ accepit. nõ pignerabis molã:
γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβε. οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον,
B neq; supmolã: q; alias hic dat impignore. si ãt
οὐδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχὴν οὗτος ἐνεχυράζει. ἐὰν δὲ
deprehẽsus fuerit hõ furãs aliꝗ de fratrib⁹ sñ
ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐ-
is filijs israel: τ dñs factꝰ illũ
τοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν
vendiderit: τ interficietur fur ille: τ au
ἀποδῶται, καὶ ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος, καὶ ἐξα-
feres malũ de vobis ipsis. caue tibiipi
ρεῖς τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. πρόσεχε σεαυτῷ
in cõtactu lepre. custodies vehemẽter vt facias tur
ἐν τῇ ἁφῇ τῆς λέπρας· φυλαχῇ σφόδρα ποιεῖν κα
ta oẽm legẽ quã docuerint vobis
τὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἂν ἀναγγείλωσιν ὑμῖν οἱ
sacerdotes leuite: quẽadmodũ p̃cepi vobis: cu
ἱερεῖς οἱ λευῖται, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν, φυ
stodietis vt faciatis. memẽtote q̃ fecit dñs
λάξεσθε ποιεῖν· μνήσθητε ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ
deꝰ tuꝰ marie in via: egrediẽtib⁹
Dñr. 12 θεός σου τῇ Μαριὰμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων
a. vobis de egypto. si ãt debitũ fuerit in pri=
C ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου. ἐὰν δὲ ὀφείλημα ᾖ ἐν τῷ πλη
mo tuo: debitũ q̃dcũq; :
σίον σου, ὀφείλημα ὁτιοῦν,

Trãsla. B. Hiero.

[b]Cumq; egressa[a] alterum
[c]maritum[c] duxerit: ccc
[d]&[d] ille quoq; [b]oderit eã:
ccccccccccccccccccccc
[f]dederitq; [g]ei[g] [h]libellũ [e]re
pudij: ccccccccccccccccc
[f]& dimiserit,[a] de domo
sua: [f]vel certe ccccccccc
[x]mortuus fuerit: ccccccc
ccccccccccccccccccccc
[c]non[c] [i]poterit[i] prior[a] ma
ritus ccccccccccccccccc
ccccccccccccccccccccc
[m]recipere eam[m] [n]in vxorẽ
[g]quia ccccccccccccccc
[n]polluta est & [n]abomina
bilis facta ccccccccccc
[r]corã[r] dño: [s]ne [b] peccare
facias [b]terram tuam ccc
[c]quã[c] dñs [a]deus tuus [b]tra
diderit [t]tibi [k]possidendã.
[l]Cum[m] acceperit [n]homo
[p]nuper [c]vxorem: [q]non
[r]pcedet [a]ad bellũ. [s]nec [t]ei
[v]qppiã necessitatis [n]inũ
getur publice: sed [x]vaca
bit absq; culpa [c] domui
fue: [v]vt [c]vn⁹ [o]ãno [o]letetur
[s]cũ [b]vxore sua. ccccccc
[l]Nõ [m]accipies loco pig=
noris [n]inferiorẽ & supio
rẽ molã: [p]quia [q]aiam suã
[a]apponit tibi. [s]Si [t]dephẽ
sus fuerit [h]hõ [v]solicitan s
[a]frẽm suum [b]de filijs ccc
[c]israel: [f]& vẽdito eo acce
perit p̃ciũ: [g]interficietur:
[k]& auferes [l]malum [m]de
medio tui. ccccxccccc
[n]Observa diligẽter ne i
curras [c]plagam [f]lepre:
[a]sed facies [q]quecunq; [r]do
cuerint [r]te ccccccccccc
[s]sacerdotes [a]leuitici gñis
[b]iuxta id qd [c]precepi eis
& iple solicite. [r]Memen
tote ccccccccccccccccc
[b]que [f]fecerit [k]dñs [l]deꝰ ve
ster [m]marie ccccccccc
[n]j via [o]cũ egrederemi [p]de
egypto. [q]Cum [r]repetes
[a]a proximo tuo [r]rem [u]alt
quam: [r]quam debet tibi

Ter. Heb. Deut. Ca. xxiiii. Pritiua. heb.

הָיָה	כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ	[b]Cum accepit homo vxorem suam &
	וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן	habuerit eam: si non
	בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ עֶרְוַת	inuenerit gratiam
	דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת	in oculis eius: eo quod inuenerit in ea
	וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׃	turpitudinem rei: scribet libellum repudij
מות	וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה	& dabit in manu eius: & dimittet eam de domo
	וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר׃ וְשָׂנֵאָהּ הָאִישׁ	sua: & egressa
	הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת	alterum maritum duxerit: & ille quoque oderit eam:
	וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׃ אוֹ כִּי	& dederit libellum repudij in manu eius: & dimiserit eam de domo
מות	יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר לְקָחָהּ	sua: vel certe si mortuus fuerit
יכל	לוֹ לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל בַּעְלָהּ	vir posterior qui accepit eam sibi vxorem: non
	הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב	poterit vir prior qui dimisit eam
	לְקַחְתָּהּ לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי	recipere eam in vxorem:
הָיָה	אֲשֶׁר הֻטְמְאָה כִּי תוֹעֵבָה הוּא	quia polluta est & abominabilis facta
טמא תעב	לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא תַחֲטִיא אֶת־הָאָרֶץ	coram domino: ne peccare facias terram tuam
נחל חטא	אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה׃	quam dominus deus tuus tradiderit tibi possidendam.
לקח	כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא	Cum acceperit homo
עבר	יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל	nuper vxorem: non
	דָּבָר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה	procedet ad bellum: nec
נקה היה	אֶחָת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר	quicquam injungetur ei: sed vacabit absque culpa domui
אחד איש	לָקָח׃ לֹא יַחֲבֹל רֵחַיִם וָרָכֶב	suae: & letificabit
חבל רים	כִּי נֶפֶשׁ הוּא חֹבֵל כִּי יִמָּצֵא	uxorem suam quam accepit. Non accipies
מצא	אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי	loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam suam
אח	יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֵּר בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵת	apponit tibi. Si deprehensus fuerit homo furans
עמר מות	הַגַּנָּב הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃	animam de fratribus suis de filijs israel: & vendito eo acceperit pretium: interficietur
רוע	הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד	& auferes malum de medio tui.
שמר	וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּ אֶתְכֶם	Observa diligenter ne incurras plagam lepre:
עשה יראה	הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִם	sed facies quecunque docuerint te
צוה	תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת׃ זָכוֹר אֵת	sacerdotes leuitici genus
זכר	אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם	iuxta id quod precepi eis
	בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם׃	& ipse solicite. Memento
יצא	כִּי תַשֶּׁה בְרֵעֲךָ מַשַּׁאת מְאוּמָה	quod fecerit dominus deus vester Marie
נשה רע מאם		in via: egredientibus
		vobis de egypto. Si autem debitum fuerit in pri-
		mo tuo: debitum quodcunque :

Interp. chal.

Et egrediatur de domo eius & recedat & sit vxor viro alteri. Et si oderit eã vir alter & scripserit ei libellũ repudij & dederit in manu eius & dimiserit eam de domo sua: aut si mortuus fuerit vir posterior qui accepit eam in vxorẽ: non est licitũ marito priori qui dimisit eam vt iterum accipiat eam: vt sit ei in vxorẽ postq̃ coinquinata est: quoniã abominatio est coram dño deo tuo. Et non facias peccare terrã quaz dñs deus tuus dabit tibi in possessionẽ. Quãdo acceperit homo nouam vxorẽ: non egrediatur ad bellum: neq; quicq̃ iniungetur ei: sed immunis erit in domo sua anno vno: et letabitur cum vxore sua quã accepit. Non accipies loco pignoris inferiorẽ & superiorẽ molam: quia cuz eis sit esca omnis ale. Si inuentus fuerit vir furans animã de fratribus suis de filijs israel: & sicut mercator venditerit eam: occidetur fur ille: & auferes faciẽtẽ quod malus est de medio tui. Obserua diligenter ne incurras plagam lepre: vt custodias valde & vt facias iuxta oia que docuerit vos sacerdotes & leuite: sicut p̃cepi eis custodietis vt factis. Memẽto qd̃ fecerit dñs deus tuꝰ marie in via: qñ egressi estis de egypto. Quando mutuaueris aliq̃d proximo tuo:

Transla. Chal.

וְתִפּוֹק מִבֵּיתֵיהּ וְתֵהֵךְ וְתֶהֱוֵי לְגֻבַר אָחֳרָן׃ וְיִסְנְיֵנֵיהּ גֻּבְרָא בַּתְרָאָה וְיִכְתּוֹב לָהּ גֵּט
פְּטוּרִין וְיִתֵּן בִּידָהּ וְיִפְטְרִינַהּ מִבֵּיתֵיהּ אוֹ אֲרֵי יְמוּת גֻּבְרָא בַּתְרָאָה דְּנָסְבָהּ לֵיהּ לְאִינְתּוּ
לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַעְלָהּ קַדְמָאָה דְּפַטְרָהּ לְמִתּוּב לְנָסְבָהּ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְאִינְתּוּ בָּתַר
דְּאִסְתָּאֲבַת אֲרֵי מְרַחֲקָא הִיא קֳדָם יְיָ וְלָא תְחַיֵּיב יָת אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ
אֲחָסָנָא וַאֲרֵי יִסַּב גֻּבַר אִיתְּתָא חַדְתָּא לָא יִפּוֹק בְּחֵילָא וְלָא יְעִיבַּר עֲלוֹהִי לְכָל מִדַּעַם
פְּנֵי יְהֵי לְבֵיתֵיהּ שַׁתָּא חֲדָא וְיַחֲדֵי יָת אִיתְּתֵיהּ דְּסִיבְ׃ לָא תְסַב מַשְׁכּוֹנָא רֵחַיָא
וְרִכְבָּא אֲרֵי בְּהוֹן מְתְעַבֵּד מָזוֹן לְכָל נְפָשׁ׃ וַאֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר דְּיִתְגְּנַב נַפְשָׁא מֵאֲחוֹהִי
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתְגַּר בֵּיהּ וְיִזְבְּנִנֵּיהּ וְיִתְקְטֵל גַּנָּבָא הָהוּא וְתַפֵּלִי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ׃
אִסְתַּמַּר בְּמַכְתַּשׁ סְגִירוּ לְמִטַּר לַחֲדָא וּלְמֶעְבַּד כְּכֹל דְּיֵלְפוּן יַתְכוֹן כַּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי
כְּמָא דְפַקֶּדְתִּינוּן תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד׃ דְּחֵיל יָת דְּעֲבַד יְיָ אֱלָהָךְ לְמִרְיָם בְּאוֹרְחָא
בְּמֵיפַּקְכוֹן מִמְּצְרָיִם׃ אֲרֵי תַרְשֵׁי בְּחַבְרָךְ רְשׁוּת מִדַּעַם

Latina heb. Ter. Heb. Deut. Ca. xxiiii.

לֹא תָבֹא אֶל בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עֲבֹטוֹ בחוץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה בוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הָעֲבוֹט
הַחוּצָה׃ וְאִם אִישׁ עָנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּב בַּעֲבֹטוֹ הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב
בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרַכְךָ וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא תַעֲשֹׁק שְׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ
מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ׃ בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו
הוּא נֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא׃ לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים
לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ׃ לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחְבֹּל בֶּגֶד
אַלְמָנָה׃ וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל כֵּן אָנֹכִי
מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃ כִּי תְקַצֵּר קְצִירְךָ בְּשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ עֹמֶר בַּשָּׂדֶה לֹא תָשׁוּב
לְקַחְתּוֹ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ כִּי תַחְבֹּט

Latina chal.

non ingrediaris in domum eius vt accipias pignus eius. sed foris stabis: & vir qui est debitor tibi proferet ad te pignus foras. Et si vir pauper est: non dormias in pignore eius: sed reddes ei pignus cum occubuerit sol: vt dormiat in vestimēto suo: vt benedicat tibi. et tibi erit iusticia coram dño deo tuo. Non retinebis violēter mercedē pauperis & egeni de fratribus tuis aut de aduenis qui sunt in terra tua in ciuitatibus tuis: sed in eodem die dabis mercedē eius ante occasum solis: quoniā pauper est: & pro eo ponit animā suā: et non clamet aduersum te coram dño & sit in te peccatū. Non morientur patres pro filijs: neq; filij morientur pro patribus. sed singuli p peccato suo morientur. Non declinabis iudiciū aduene & pupilli: neq; tolles pro pignore vestimētum vidue. et recordaberis q seruus fuisti in egypto & redemit te inde dns deus tuus: ideo ego precipio tibi vt facias hanc rez. Quando messueris messem tuam in agro tuo: & oblitus fueris manipuli in agro: non reuerteris vt tollas illū: sed peregrino & pupillo & vidue erit: vt benedicat tibi dominus deus tuus in omnibus operibus manus tue. Quando excusseris

Interp. chal.

Translata. Chal.

לָא תֵיעוֹל לְבֵיתֵיהּ לְמִיסַּב מַשְׁכּוֹנֵיהּ׃ בְּבָרָא תְּקוּם וְנִבְרָא לְוָתָךְ יָת רְשׁוּ בֵּיהּ יַפֵּיק לְוָתָךְ
יָת מַשְׁכּוֹנָא לְבָרָא׃ וְאִם גְּבַר מִסְכֵּן הוּא לָא תִשְׁכּוּב בְּמַשְׁכּוֹנֵיהּ׃ אֲתָבָא תָּתִיב לֵיהּ יָת
מַשְׁכּוֹנְתֵיהּ כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא וְיִשְׁכּוּב בְּלִבְּסוּתֵיהּ וִיבָרְכִנָּךְ וְלָךְ תְּהֵי זְכוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃
לָא תַעֲשׁוֹק אַגִּירָא עֲנִיָּא וּמִסְכֵּינָא מֵאֲחָךְ אוֹ מִן גִּיּוֹרָךְ דִּי בְּאַרְעָךְ בְּקִירְוָךְ וּבְיוֹמֵיהּ תִּתֶּן
אַגְרֵיהּ וְלָא תֵיעוֹל עֲלוֹהִי שִׁמְשָׁא אֲרֵי מִסְכֵּין הוּא וְלֵיהּ הוּא מְסַר יָת נַפְשֵׁיהּ וְלָא יְקָרֵי
עֲלָךְ קֳדָם יְיָ וְיְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ לָא יְמוֹתוּן אֲבָהָן עַל פּוּם בְּנִין וּבְנִין לָא יְמוֹתוּן עַל פּוּם
אֲבָהָן אֱינָשׁ בְּחוֹבֵיהּ יְמוֹתוּן׃ לָא תַצְלֵי דִּין דֵּיר יְתִים וְלָא תְּסַב מַשְׁכּוֹנָא לְאִנּוּשׁ
אַרְמְלָא׃ וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵיתָא בְּמִצְרַיִם וּפְרָקָךְ מִתַּמָּן עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד
לָךְ לְמֶעְבַּד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין׃ אֲרֵי תְּחַצַּד חֲצָדָךְ בְּחַקְלָךְ וְתִתְנְשֵׁי עוֹמְרָא בְּחַקְלָא לָא
תְתוּב לְמִסְבֵּיהּ לְגִיּוֹרָא לְיַתָּמָא וּלְאַרְמְלְתָּא יְהֵי בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל עוֹבָדֵי
יָדָךְ׃ אֲרֵי תַחְבּוֹט

Ter. Heb.

עֹבֵט
בָּא
עֲבֹט
עֹשֶׂה
יָצָא
עֲבֹט
עָנִי
שׁוּב
שָׁכַב
שׂוּב
לְקַח
לַגֵּר
יָתוֹם
אַלְמָנָה
יִהְיֶה
בָּרַךְ
עָשָׂה
חָבַט

Latina chal.

עוֹל
נְסַב
קוּם
גֵּבַק
שָׂכָן
תּוּב
עוֹל
שְׁכַב
כְּסָה
בָּרַךְ
זְכָה
עָשַׁק
סָכַן
גִּיּוֹר
קְרָא
מוֹת
צְלָה
דִּין
דִּיר
נְסַב
שְׁכַן
דְּבַר
פְּקַד
עֲבַד
עֲשָׂה
תּוּב
חֲבַט

Trãsla. B. Hiero.

non ingredieris domũ eius: vt pignus auferas: sed stabis foris: & ille tibi proferet quod habuerit. Si autem pauper fuerit: nõ pnoctabit apud te pignus: sed statim reddes ei ante solis occasum: vt dormiens in vestimẽto suo benedicat tibi: & habeas iustitiã coram domino deo tuo. Non negabis mercedẽ indigentis & pauperis fratris tui siue aduene q tecum morat in terra & intra portas tuas: sed eadẽ die reddes ei pciũ laboris sui ante solis occasum: quia pauper est: & ex eo sustentat animã suã: ne clamet contra te ad dñm: & reputetur tibi in pctũm. Non occidentur pres pro filijs nec filij pro patribus: sed vnusquisq; p peccato suo morietur. Non peruertes iudiciũ aduene & pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimentũ. Memento q seruisti in egypto: & eruit te dominus deus tuus inde. Idcirco precipio tibi vt facias hanc rem. Quando messueris segetem in agro tuo: & oblitus manipulum reliqris: non reuerteris vt tollas illũ: sed aduenam & pupillũ & viduã auferre patieris. vt bñdicat tibi dominus deus tuus in oi ope manuũ tuarũ. Si fruges colle

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina

οὐ ingredieris in domũ eius ad pignerãdũ pi
οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐνεχυράσαι τὸ ἐνέ
gnus: foris stabis: & ho cuius debitũ tuũ
χυρον, ἔξω στήσῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗ τὸ ὀφείλημά σου
est in ipo: proferet tibi pignus extra. Si aũt ho
ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἐξοίσει σοι τὸ ἐνέχυρον ἔξω. ἐὰν δὲ ἄν
mo paup est: nõ pnoctabis in pignore il
θρωπος πένηται, οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐ
lius: restitutióe restitues ei vestẽ suũ
τοῦ, ἀποδόσει ἀποδόσεις αὐτῷ τὸ ἱμάτιον αὐτ
circa occasuz solis: & dormiet in ve
τοῦ, ἀποδόσει ἀποδόσεις αὐτῷ τὸ ἱμάτιον αὐτ
stimẽto suo: & bñdicet tibi: & tibi erit miseri
τίῳ αὐτ, καὶ εὐλογήσει σε, καὶ σοὶ ἔσται ἐλεημο
cordia coram dño deo tuo. nõ nega
σύνη ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐκ ἀποστερή
bis mercedẽ pauperis & egeni ex fribus
σεις μισθὸν πένητος καὶ ἐνδεοῦς ἐκ τῶν ἀδελφῶν
tuis: siue ex aduenis q in vrbibus tuis:
σου, ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν ταῖς πόλεσί σου,
eadẽ die reddes mercedẽ suã: nõ oc
αὐθημερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ, οὐκ ἐπι
cidet sol sup eo: q paup est: & in
δύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πένης ἐστί, καὶ ἐν
eo hẽt spem: & nõ clamabit cõ
αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα, καὶ οὐ καταβοήσεταί κα
tra te ad dñm: & erit in te pctũ. nõ
τὰ σοῦ πρὸς κύριον, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία. οὐκ
occidẽtur pres p filijs: & filij nõ
ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ
moriẽtur pro pribus, vnusq; suo
ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων. ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ
pctõ morietur. nõ peruertes iudiciũ ad
ἁμαρτίᾳ ἀποθανοῦνται. οὐκ ἐκκλινεῖς κρίσιν πρόση
uene & pupilli & vidue. nõ pignerabis vesti
λύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας. οὐκ ἐνεχυράσεις ἱμά
mẽtũ vidue. & memor eris q seruus fuisti i ter
τιον χήρας. καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ
ra egypti: & eruerit te dño deus tuus in
Αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ
de. pp hoc ego tibi pcipio vt facias ver
θεν. διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆ
bũ hoc. si aũt messueris messẽ tuã in
μα τοῦτο. ἐὰν δὲ ἀμήσῃς τὸν ἀμητόν σου ἐν τῷ
agro tuo: & oblitus fueris manipuli: nõ reuerteris
ἀγρῷ σου, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα, οὐκ ἐπαναστραφή
vt tollas illũ: mẽdico & aduene
σῃ λαβεῖν αὐτό, τῷ προσηλύτῳ
& pupillo & vidue erit: vt bñdicat
καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι, ἵνα εὐλογήσῃ
tibi dñs deus tuus in oñi ope manũ
σε κύριος ὁ θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν
tuar. Si aũt oliuas collegeris:
σου. ἐὰν δὲ ἐλαιολογήσῃς,

Translata. Chal.

לָא תֵיעוֹל לְבֵיתֵיהּ לְמִיסַּב מַשְׁכּוֹנֵיהּ׃ בְּבָרָא תְּקוּם וְנִבְרָא לְוָתָךְ יָת רְשׁוּ בֵּיהּ יַפֵּיק לְוָתָךְ
יָת מַשְׁכּוֹנָא לְבָרָא׃ וְאִם גְּבַר מִסְכֵּן הוּא לָא תִשְׁכּוּב בְּמַשְׁכּוֹנֵיהּ׃ אֲתָבָא תָּתִיב לֵיהּ יָת
מַשְׁכּוֹנְתֵיהּ כְּמֵיעַל שִׁמְשָׁא וְיִשְׁכּוּב בְּלִבְּסוּתֵיהּ וִיבָרְכִנָּךְ וְלָךְ תְּהֵי זְכוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃
לָא תַעֲשׁוֹק אַגִּירָא עֲנִיָּא וּמִסְכֵּינָא מֵאֲחָךְ אוֹ מִן גִּיּוֹרָךְ דִּי בְּאַרְעָךְ בְּקִירְוָךְ וּבְיוֹמֵיהּ תִּתֶּן
אַגְרֵיהּ וְלָא תֵיעוֹל עֲלוֹהִי שִׁמְשָׁא אֲרֵי מִסְכֵּין הוּא וְלֵיהּ הוּא מְסַר יָת נַפְשֵׁיהּ וְלָא יְקָרֵי
עֲלָךְ קֳדָם יְיָ וְיְהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ לָא יְמוֹתוּן אֲבָהָן עַל פּוּם בְּנִין וּבְנִין לָא יְמוֹתוּן עַל פּוּם
אֲבָהָן אֱינָשׁ בְּחוֹבֵיהּ יְמוֹתוּן׃ לָא תַצְלֵי דִּין דֵּיר יְתִים וְלָא תְּסַב מַשְׁכּוֹנָא לְאִנּוּשׁ
אַרְמְלָא׃ וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵיתָא בְּמִצְרַיִם וּפְרָקָךְ מִתַּמָּן עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד
לָךְ לְמֶעְבַּד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין׃ אֲרֵי תְּחַצַּד חֲצָדָךְ בְּחַקְלָךְ וְתִתְנְשֵׁי עוֹמְרָא בְּחַקְלָא לָא
תְתוּב לְמִסְבֵּיהּ לְגִיּוֹרָא לְיַתָּמָא וּלְאַרְמְלְתָּא יְהֵי בְּדִיל דִּיבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל עוֹבָדֵי
יָדָךְ׃ אֲרֵי תַחְבּוֹט

Trãsla. Grec. Ier. cũ interp. latina.

nõ reuerteris vt colligas q̃ post te: ὐκ ἐπαναστρέψεις καλαμήσασθαι τὰ ὀπίσω σου, aduene t pupillo t vidue erũt. τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι· si ãt vindemiaueris vineã tuã: nõ requindemia ἐὰν δὲ τρυγήσῃς τὸν ἀμπελῶνά σου, οὐκ ἐπαναστρέψεις bis q̃ post te. aduene t pupil γήσεις τὰ ὀπίσω σου· τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφα= lo t vidue erũt. t memineris q̃ seruus fuisti in γῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσαι· καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν terra egypti. pp hoc ego tibi p̃cipio vt fa γῇ Αἰγύπτου· διὰ τοῦτο ἐγώ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν cias vbũ hoc. τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ca. 25.

A Sῑ ãt fuerit cõtrouersia inter hoĩes: t ac= ἐὰν δὲ γένηται ἀντιλογία ἀναμέσον ἀνῶν, καὶ προ cesserint ad iudiciũ: t iudicauerit: t iustificauerit σέλθωσιν εἰς κρίσιν, καὶ κρίνωσι, καὶ δικαιώσωσι τὸν iustũ cõdẽnauerit impiũ: t erit si dign⁹ δίκαιον καὶ καταγνῶσιν τὸν ἀσεβοῦς, καὶ ἔσαι ἐὰν ἄξιος fuerit plagis ipi⁹: t pserneo cũ corã iu= ᾖ πληγῶν ὁ ἀσεβῶν, καὶ καθιεῖς αὐτὸν ἔναντι τῶν κρι dicib⁹: t flagellabũt cũ corã eis ſm τῶν, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν ἔναντίον αὐτῶν κατὰ impietatẽ illi⁹ numero flagellabũt eũ: qua= τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ ἀριθμῷ μαστιγώσουσιν αὐτόν, τεσσα draginta nõ addent. si ãt additerit flagel= ράκοντα οὐ προσθήσουσιν· ἐὰν δὲ προσθῶσιν μαστιγῶ= lare eũ sup has plagas: plagas plu σαι αὐτὸν ὑπὲρ ταύτας τὰς πληγάς, πληγὰς πλεί= 1.Cor. res: turpiter aget frater tu⁹ corã te. nõ li= 9.b. ους, ἀσχημονήσει ὁ ἀδελφός σου ἐναντίον σου. οὐ φι= 1.timo gabis os bouis triturãtis. si ãt habitauerit frẽs si= 5.c. μώσῃς βοῦν ἀλοῶντα· ἐὰν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ mul: t mortu⁹ fuerit vn⁹ ex eis: semẽ ãt nõ sit il τὸ αὐτό, καὶ ἀποθάνῃ εἷς ἐξ αὐτῶν, σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐ B li: nõ erit vxor mortui extra viro nõ ppin τῷ, οὐκ ἔσαι ἡ γυνὴ τοῦ τεθνηκότος ἔξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγί= quo: frater viri eius accedet ad il= ζοντι, ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐ lam: t accipiet eam sibiſpi vxorẽ: t cohabitabit ei: τὴν, καὶ λήμψεται αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, καὶ συνοικήσει αὐτῇ, t erit infans q̃ genit⁹ fuerit: cõstituet ex noie καὶ ἔσαι τὸ παιδίον ὃ ἂν τέχθῃ, καταστήσεται ἐκ τοῦ ὀνόμα illi⁹ q̃ mortu⁹ ẽ: t nõ delebitur nomẽ il= τοῦ τετελευτηκότος, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα αὐ lius ex israel. si ãt nõ voluerit hõ accipere vxorem τοῦ ἐξ Ἰσραήλ· ἐὰν δὲ μὴ βούληται ὁ ἄνθρωπος λαβεῖν τὴν γυναῖκα fratris sui: t pget vxor ad portã τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται ἡ γυνὴ ἐπὶ τὴν πύλην ad senatum: t dicet: nõ vult frater viri ἐπὶ τὴν γερουσίαν, καὶ ἐρεῖ, οὐ θέλει ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός mei suscitare nomẽ fratris sui in israel: μου ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραήλ,

Trãsla. B. Hiero.

geris" oliuarũ: qcquid re manserit in arboribus ^nõ reuerteris vt colli= gas: sed relinq̃s aduene ^b pupillo ^c ac vidue. ^c Si vi demiaueris ^g vineam tuã: ^b non colliges remanen tes racemos: sed cedent in ivsus aduene "pupilli "ac vidue. ^p Memento ^q & tu ^r seruieris ^s in "egy= pto: & ^x idcirco ^a precipio tibi ^b vt facias ^c hãc ^b rem. SI fuerit Cap. 25. ^c cã ^b iter ^c aliquos: ^r & iterpellauerint ^b iudices: ^s quẽ "iustũ esse pspexe= rint: illi ^b iusticie palmam dabũt: ^c quẽ ^b impiũ: "cõ dẽnabunt ipietatis: ^r Sin autẽ eũ "qui peccauit" di gnũ viderint ^s plagis: ^x p sternẽt ^s & ^b corã se ^r faciet verberari. ^b Pro mensu= ra ^c petĩ erit & plagarum modus: ita dũtaxat vt q̃ dragenariũ ^b numerum "nõ "excedãt: ^s ne fede la= ceratus" añ oculos tuos ^q obeat ^r frater tuus. ^r Nõ "ligabis os ^x bouis ^r terẽ tis in area fruges tuas. ^s q̃ "habitauerint ^b frẽs ^c sil ^b & ^c vnus ^r ex eis ∞∞∞∞∞ ^b absq̃ ^g liberis ^b mortuus fuerit: "vxor ∞∞∞∞∞∞∞ "defuncti" nõ ^s nubet ^b alteri: sed ^a accipiet eã ^r fr̃ e= ius: & suscitabit semen fratris sui: ∞∞∞∞∞∞∞ "& ^b primogẽitum ex ea filium ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^g nomine ^b illius ^c appella= bit: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^x vt nõ ^s deleatur "nomẽ eius" ex israel. ^c Si autẽ ^r noluerit ^g accipere" vxo rẽ fr̃is sui: q̃ ei lege debe tur: ^x perget ^r mulier ^s ad portã ciuitatis: & inter= pellabit ^b maiores natu: ^c dicetq̃. ^b Nõ vult ^c frater viri mei ^r suscitare ^b semen ^c fratris sui ^s in israel: ∞∞∞

Ter. Heb. Deuf. Ca. xxv.

זֵיתְךָ	לֹא תְפָאֵר אַחֲרֶיךָ לַגֵּר
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה כִּי תְבַצֵּר	
כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר	
לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה וְזָכַרְתָּ כִּי	
עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל כֵּן	
אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר	
כִּי יִהְיֶה רִיב בֵּין	Cap. xxv.
אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל הַמִּשְׁפָּט	
וְשָׁפְטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק	
וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע וְהָיָה אִם	
בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט	
וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר	
אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן יֹסִיף	
לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה	
וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ לֹא	
תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ כִּי יֵשְׁבוּ	
אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם	
וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת	
הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ	
עָלֶיהָ וְלָקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה	
וְיִבְּמָהּ וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר	
תֵּלֵד יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת	
וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל וְאִם	
לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ לָקַחַת אֶת יְבִמְתּוֹ	
וְעָלְתָה יְבִמְתּוֹ הַשַּׁעְרָה אֶל	
הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי	
לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל	

Vetus. heb.

פְּאֵר גּוֹר	
הֵיטִיב בָּצַר	
עָלַל	
עֲשׂוֹת	
חָזָה	Cap. xxv.
הָיָה רוּב	
שָׁפַט צָדַק	
רָשַׁע	
נָכָה נָפַל	
הָכָה סָפַר	
אַרְבָּעִים יָכֹל לֹא יֹסִיף פֶּן	
לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה	
נָקַל אָח	
חָסַם דּוּשׁ	
מוּת אִישׁ	
בּוֹא	
בָּבַר	
יָלַד קוּם	
מָחָה	
חָפֵץ	
עָלָה	
קוּם	

Trãsla. Chal.

זֵיתָךְ לָא תְבַלֵּי מִתָּרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיָתָמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי: אֲרֵי תְקוֹטֵף כַּרְמָךְ לָא תְעַלֵּל
בָּתְרָךְ לְגִיּוֹרָא לְיָתָמָא וּלְאַרְמַלְתָּא יְהֵי: וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם
עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד יָתָךְ לְמֶעְבַּד יָת פִּתְגָמָא הָדֵין: Ca. xxv. אֲרֵי יְהֵי דִּין
בֵּין גַּבְרִין וְיִתְקָרְבוּן לְוָת דַּיָּנָא וְיָדִינוּן יָתְהוֹן וְיַזְכּוֹן יָת זַכָּאָה וְיַחַיְבוּן יָת חַיָּבָא: וְיְהֵי אִם
בַּר חַיָּב לְאַלָּקָאָה חַיָּבָא וְיַרְמֵי דַּיָּנָא וְיַלְקֵי הֵי קֳדָמוֹהִי כְּדְמוֹהִי תּוּבְתֵּיהּ בְּמִנְיָן
אַרְבְּעִין יַלְקֵי הֵי לָא יוֹסֵף דִּילְמָא יוֹסֵף לְאַלָּקוּיֵי עַל אִילֵּין מָחָא סַגִּי וְתֶהֱוֵי אָחוּךְ
לְעֵינָךְ: לָא תַחֵיד פּוּם תּוֹרָא בְּדִישֵׁיהּ: אֲרֵי יִתְּבוּן אַחִין בַּחֲדָא וְיִמוּת חַד מִנְּהוֹן וּבַר
לֵית לֵיהּ לָא תְהֵי אִיתַּת מֵיתָא לְבָרָא לְגַבְרָא חֲלוֹנָךְ יַבְמָהּ תֵּיעוֹל עֲלָהּ וְתִסְבִּינַהּ לֵיהּ
לְאִינְתּוּ וְתִבְמֵינַהּ: וְיְהֵי בּוּכְרָא דְּתֵלֵיד יְקוּם עַל שׁוּם אֲחוֹהִי מֵיתָא וְלָא יִתְמְחֵי שְׁמֵיהּ
מִיִּשְׂרָאֵל: וְאִם לָא יְצַבֵּי גַּבְרָא לְמִיסַּב יָת יְבִמְתֵּיהּ וְתִסֵּק יְבִמְתֵּיהּ לְתָרַע בֵּית דִּינָא
לְקֳדָם סָבַיָּא וְתֵימַר סָרֵב יְבָמִי לְאַקָּמָא לַאֲחוֹהִי שְׁמָא בְּיִשְׂרָאֵל

Interp. chal.

oliuas tuas: nõ reuertaris ad colligendũ q̃ post te re liqueris: sed pegrino t pupillo t vidue erit. Si vin demiauerís vineã tuam: non colliges remanẽtes ra cemos quos post te reliq̃ris: sed peregrino t pupillo et vidue erunt. Et recordaberis q̃ seru⁹ fuisti in terra egypti: idcirco ego precipio tibi vt facias rem hanc. SI fuerit causa inter viros: veneritq̃ ad Ca. 25. iudiciũ: iudicabũt eos iudices: t iustificabũt iu stũ: t condẽnabũt impiũ. Si aũt ipius dign⁹ fuerit ẍberib⁹: pternet cũ iudex: t in cõspectu suo verbera bit eum: iurta mẽsurã delicti erit modus plagarũ vsq̃ ad numerũ quadragenarũ flagellabit eum: t nõ am plius: ne forte addat verberare eum super hec plaga magna: t ignominiã patiat ff tu⁹ ante oculos tuos. Non claudes os boni triturãtí. Si hitauerint frẽs in vnũ: t moztu⁹ fuerit vn⁹ ex eis: t filiꝰ nõ ẽ ei: nõ nubet vxor mortui foras: viro alieno: ff defuncti ingredieť ad eã: t acciplet eã sibi ĩ vxorẽ p frẽ suo. t pmogenitꝰ quẽ genuerit suscitabit nomẽ frĩs eiꝰ defũcti: t nõ de lebiť nomẽ etꝰ de israel. et si noluerit vir accipe vxorẽ frĩs sui: ascẽdet illa ad portã vom⁹ iudicij ãte seniores t dicet, renuit ff viri mei suscitare nomẽ frĩs sui ĩ ifrl:

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxv.	Trāsla. B. Iero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina
	לֹא אָבָה	יבמו יִבְּמִי וְקָרְאוּ לוֹ	nec me in cōiugiū sumere. Statimq; accersi	nō voluit. frater
	יְבָמִי	זְקֵנֵי	rī eum facient: & interrogabunt. Si nō	virī mei. & vocabūt
	עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו	וְעָמַד	derit: nolo eā vxorē accipe: accedet	ciuis illius: & dicēt
	לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ	וְנִגְּשָׁה יְבָמָתוֹ	mulier ad eum coram seniori	ciuitatis: & dicēt
	אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים	וְחָלְצָה	bus: & tollet calciamētū de pede	ciuitatis: & dicēt
	נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ	וְיָרְקָה	eius: & spuet in faciē eius.	nō volo accipere eā.
פָּנָה	בְּפָנָיו		& dicet. Sic fiet	& dicet.
עָשָׂה	וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה	יֵעָשֶׂה לָאִישׁ	quī nō edificat domū	ei: & stāns dicerit: nō volo
אֵת	אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה	אֶת בֵּית	fratris sui. Et vocabit	accipere eā. &
	וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל	בֵּית חֲלוּץ	nomē illius in israel domus	accedēs mulier fris
חָלַץ	הַנַּעַל	כִּי יֵשְׁבוּ	discalciati. Si habuerint	eius ad eū
	אִישׁ וְאָחִיו	וְקָרְבָה	inter se iurgium virī duo.	coram senatu: &
אִישׁ	לְהַצִּיל	אֵשֶׁת הָאֶחָד	& vnus cōtra alterū rixa	soluet calciamētū e-
נָצַל	אֶת אִשְׁתּוֹ	מִיַּד	ricepit: volēsq; vxor	ius: & spuet in
	וְשָׁלְחָה יָדָהּ	וְהֶחֱזִיקָה	alterius eruere virum	faciē eius: &
חָזַק	בְּמְבֻשָׁיו		suū de manu fortioris:	respōdēs dicet: sic
	וְקָצַתָּה אֶת כַּפָּהּ	לֹא תָחוֹס	misericq; manū &	facies domui
חוּס	עֵינֶךָ		applenderit verenda eius:	hoi: q nō edificabit
	לֹא יִהְיֶה לְךָ	בְּכִיסְךָ	abscides manum illius	domū fris
הָיָה	אֶבֶן	וְאֶבֶן	nec flecteris sup eā vlla	suī. & vocabit
	גְּדוֹלָה	וּקְטַנָּה	mia. Nō hēbis in faccu	nomē illius in
	לֹא יִהְיֶה לְךָ	בְּבֵיתְךָ	lo diuersa pondera	israel: domus
	אֵיפָה	וְאֵיפָה	maius & minus: nec	discalciati. si ūā
	גְּדוֹלָה	וּקְטַנָּה	erit in domo tua modius	pugnauerit duo
	אֶבֶן	שְׁלֵמָה	maior & minor.	hoies in id tpūs:
	וְצֶדֶק	יִהְיֶה לְךָ	Pōdus hēbi, iustum &	hō cū
	אֵיפָה	שְׁלֵמָה	verū: & modius	frē suo: & accesserit
	וְצֶדֶק	יִהְיֶה לְךָ	equalis & verus erit ti	vxor vnius
לְמַעַן	יַאֲרִיכוּ	יָמֶיךָ עַל	bi: vt multo viuas tpe	eo: &
אֲדָמָה	אֲשֶׁר		super terram quam	apprehenderit
אֲרֹךְ	יָמִים		dūs deus tuus dederit	verenda
נָתַן	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	לָךְ כִּי	tibi. Abominatur enī	eius: &
תּוֹעֲבַת			dūs eū qui facit hec: &	abscindes
כָּל	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	כָּל עֹשֵׂה	aduersatur omnem	manum illius:
עָשָׂה	עַוְלָה		iniusticiā. Memento q	& nō parcet
זָכַר	זָכוֹר	אֵת אֲשֶׁר	fecerit	oculus tuus
יָצָא	לְךָ עֲמָלֵק	בַּדֶּרֶךְ	tibi amalech in via	sup eā.
	אֲשֶׁר קָרְךָ	בַּדָּרֶךְ	egrediebaris ex egypto	nō erit
	כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים	אַחֲרֶיךָ	quo occurrerit tibi &	tibi in
	עָיֵף וְיָגֵעַ	וְלֹא יָרֵא	extremos agminis tui	facculo.
	וְהָיָה	בְּהָנִיחַ	qui lassi residebāt:	tuo pōdus & pōdus: magnū vt par
נוּחַ	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	לְךָ	cecidit. qnī tu eras fame	& minus. nō erit in
			& labore cōfectus: &	domo tua mēsura vel mēsura:
			nō timuerit deum.	magna & parua. pōdus verū &
			Cū ergo dūs deus tuus	iustū erit tibi:
			dederit tibi requiē: &	& mēsura vera & iusta erit tibi: vt lō

Pūtiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲבָה כַּרְאָ מַלָּל	non vult me in coniugē accipere. et vocabunt eum se	לָא אֲבִי יַבְמִי וְיִכְדּוּן לֵיהּ סָבֵי כַרְתֵּהּ וְיִמַלְלוּן עִמֵּיהּ וְיִקוּם וְיֵימַר לָא רְעֵיתִי לְסָבָהּ:
רָעָה כָּרַב שָׁרָא	niores ciuitatis: & loquētur cum eo: & si renuerit & di	וְתִתְקָרַב יְבִמְתֵּיהּ לֵיהּ לְקֳדָם סָבַיָּא וְתַשְׁרֵי סְנִיהּ מֵעַל רַגְלֵיהּ וְתִרוֹק בְּאַנְפּוֹהִי וְתֵהֲוֵי
סַנָּא רָקַק תּוּב	xerit nolo accipere eam: accedet vxor fratris eius ad	וְתֵימַר כְּדֵין יְתֶעְבֵּד לְגַבְרָא דְּי לָא יִבְנֵי יַת בֵּית אָחוֹהִי: וְיִתְקְרֵי שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית
עֲבַד נְגַהּ כְּרָא	eum coram seniorib⁹: & soluet calciamentū eius de	שָׁרֵי סְנָא: אֲרֵי יִנְצוֹן גַּבְרִין כַּחֲדָא גַּבְרָא וַאֲחוֹהִי וְיִתְקְרֵב אִיתַּת חַד לְשֵׁיזָבָא יַת
נְצָה מָחָא יָשַׁט	pede eius: & spuet in faciē eius: & rūdebit & dicet. Sic fiet	בַּעְלָהּ מִידָּא דְּמָחֵי יָתֵהּ וְתוֹשֵׁט יְדָהּ וְתַתְקֵיף בְּבֵית בֵּישׁוֹהִי: וְתִתְקוֹץ יַת יְדָהּ לָא תְחוּס
תַּקֵּף הַתַּת קוֹץ	vtro qui nō edificat domū fris sui. Et vocabit nomē	עֵינָךְ וְלָא יְהֵי לָךְ בְּכִיסָךְ מַתְקָל רַבָּא וְזְעִירָא אוֹלָא יְהֵי לָךְ בְּבֵיתָךְ כְּכַר וְלָא מְכַיְלָא
חוּס תַּקַּל רַבַּב	illius in israel dom⁹ discalciati. Si rixati fuerint vir	רַבָּא וְזְעִירָא: מַתְקָלִין שְׁלִימִין דְּקוּשׁוֹט יְהוֹן לָךְ מְכַיְלָן שְׁלִימִין דְּקוּשׁוֹט יְהוֹן לָךְ בְּדִיל
כּוֹל אֲרַךְ רָחַק	adimicē vir & frater eius: & accesserit vxor vnius vt	דְּיוֹרְכוּן יוֹמָךְ עַל אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ דְּיְיָהִיב לָךְ: אֲרֵי מְרַחֲקָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵיד
הֲוָה נָפַק אָחַר	eruat marituꝫ suū de manu illius qui percutit eum: &	אִילֵּין כָּל עֲבִיד שָׁקָר: הֲוֵי דְכִיר יַת דְּעָבַד לָךְ עֲמָלֵק בְּאוֹרְחָא כְּמִפַּקְכֶּון מִמִּצְרָיִם:
שָׁלַח לָאָה נְטַל	extenderit manū suā: & apprehenderit verenda eius	דְּעָרַעָךְ בְּאוֹרְחָא וְקַטִּיל בָּךְ כָּל דַּהֲווֹ מְתָאַחֲרִין בַּתָּרָךְ וְאַתְּ מְשָׁלְהֵי וְלֵאוֹ וְלָא דָחִיל
	abscindes manum illius: & non parcat oculus tuus.	קֳרָא דַּיְיָ: וְיְהֵי כַּד יָנִיחַ דְּיְיָ אֱלָהָךְ לָךְ
	Non sit tibi in sacculo tuo pondus & pōdus maius &	
	minus. Non erit tibi in domo tua modius & modius	
	maior & minor. Pondera perfecta & recta erunt tibi	
	modij perfecti & veri erunt tibi: vt prolongētur dies	
	tui sup terrā quā dūs deus tuus dabit tibi: quia abo	
	minatio est dūi dei tui omnis qui facit hec: dūs qui fa	
	cit iniqtatē. Memēto qđ fecerit tibi amalech in via	
	cum egrederemini de egypto: quō occurrerit tibi	
	in via: & occiderit in te oēs qui remanserant post ter	
	gum tuum: & tu eras lassus & fatigatus: & non timens	
	gloriā dei. Cumq; requiē dederit tibi dūs deus tuus	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp, latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deut. Ca. xxvi. Pritiua heb.
ab oib⁹ inimicis tuis q̃ i circuitu tuo i tra q̃	fubiecerit⁽ᵐ⁾ cũctas ᵒp cir	ᵐמִכָּל־ אֹיְבֶיךָ ᵒמִסָּבִיב ᵖבָּאָרֶץ ᵍאֲשֶׁר
ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου τῶν κύκλῳ σου ἐν γῇ ἣν	cuiſtũ natões[p]i terra[q]quã	ʳיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ ˢנֹתֵן ᵗלְךָ ᵘנַחֲלָה ˣ
dat tibi in poſſeſſionẽ ad poſſidẽdã: dele=	ᵘtibi[t]pollicitus eſt: ꝏꝏ	ʸלְרִשְׁתָּהּ ᶻתִּמְחֶה ᵃאֶת ᵇזֵכֶר ᶜעֲמָלֵק
δὶδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι, ἐξαλεί=	ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵈמִתַּחַת הַשָּׁמָיִם ᵉלֹא תִּשְׁכָּחַ:
bis nomẽ amalech ỹde ſub celo: τ	ᵛdelebis[w]nomen eius ꝏ	ᶠוְהָיָה ᵍכִּי ʰתָבוֹא ⁱאֶל ʲהָאָרֶץ ᵏאֲשֶׁר
φεις τὸ ὄνομα ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ	ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ˡיְהוָה ᵐאֱלֹהֶיךָ ⁿנֹתֵן ᵒלְךָ ᵖנַחֲלָה
nõ obliuiſcaris.	ᵛsub[x]celo.Caue[y]ne[z]obli	ᵠוִירִשְׁתָּהּ ʳוְיָשַׁבְתָּ ˢבָּהּ:
οὐ μὴ ἐπιλάθῃ. Ca. 26.	uiſcaris. Cap. 26.	Ca. xxvi. ᵗוְהָיָה ᵘכִּי ᵛתָבוֹא ʷאֶל ˣהָאָרֶץ ʸאֲשֶׁר
A Θ Cũ erit cũ intraueris in trã quã dñs de⁹	Qvn[a]q[b]intraueris ꝏ	ᶻיְהוָה ᵃאֱלֹהֶיךָ ᵇנֹתֵן ᶜלְךָ ᵈנַחֲלָה
καὶ ἔσαι ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κς̃ ὁ θεός	[c]terram[d]quam ꝏꝏꝏ	ᵉוְיָרַשְׁתָּהּ ᶠוְיָשַׁבְתָּ ᵍבָּהּ:
tu⁹ dat tibi in poſſeſſiõẽ ꝛ poſſideas eã:	[e]dñs[f]deus tuus[g]tibi[h]da=	ʰוְלָקַחְתָּ ⁱמֵרֵאשִׁית ʲכָּל ᵏפְּרִי ˡהָאֲדָמָה ᵐאֲשֶׁר
8,17.c σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι αὐτήν,	turus eſt[i]poſſidendam :	ⁿתָּבִיא ᵒמֵאַרְצְךָ ᵖאֲשֶׁר ᵠיְהוָה ʳאֱלֹהֶיךָ
τ habitaueris in ea τ tolles de primitiſis	[m]& obtinueris eã : [n]atq;	ˢנֹתֵן ᵗלָךְ וְשַׂמְתָּ ᵘבַּטֶּנֶא ᵛוְהָלַכְתָּ ʷאֶל
καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς	habitaueris[o]in illa:[p]tol=	ˣהַמָּקוֹם ʸאֲשֶׁר יִבְחַר ᶻיְהוָה ᵃאֱלֹהֶיךָ
frugũ fre tue: q̃ dñs de⁹ tu⁹ dat	les[q]de[r]cunctis[s]frugibus	ᵇלְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: ᶜוּבָאתָ ᵈאֶל הַכֹּהֵן
τῶν καρπῶν τῆς γῆς σου, ἧς κς̃ ὁ θεός σου δίδωσί	tuis[q]primitias ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵉאֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם ᶠוְאָמַרְתָּ
tibi in poſſeſſiõẽ: τ pones in cartallo: τ per=	ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵍאֵלָיו הִגַּדְתִּי ʰהַיּוֹם ⁱלַיהוָה ʲאֱלֹהֶיךָ
σοι ἐν κλήρῳ, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πο	[t]& pones[u]in cartallo: [v]p	ᵏכִּי ˡבָאתִי ᵐאֶל ⁿהָאָרֶץ ᵒאֲשֶׁר ᵖנִשְׁבַּע
ges ad locũ: quẽ elegerit dñs	ges[w]ad ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵠיְהוָה ʳלַאֲבֹתֵינוּ ˢלָתֵת ᵗלָנוּ: ᵘוְלָקַח
ρεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ	[x]locum[y]quem[z] domin⁹	ᵛהַכֹּהֵן ʷהַטֶּנֶא ˣמִיָּדֶךָ ʸוְהִנִּיחוֹ ᶻלִפְנֵי
deus tu⁹ vt inuocet nomẽ eius⁹ ibi: τ ac=	[a]deus tuus[b]elegerit: ꝏꝏꝏ	ᵃמִזְבַּח ᵇיְהוָה ᶜאֱלֹהֶיךָ: ᵈוְעָנִיתָ ᵉוְאָמַרְתָּ
θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ εἰ=	[c]vt[d]ibi[e]inuocetur [f] nomẽ	ᶠלִפְנֵי ᵍיְהוָה ʰאֱלֹהֶיךָ ⁱאֲרַמִּי ʲאֹבֵד ᵏאָבִי
σελεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί	eius:[f]accedeſq;[g]ad[h]facer	ˡוַיֵּרֶד ᵐמִצְרַיְמָה ⁿוַיָּגָר שָׁם ᵒבִּמְתֵי
νοις: τ ἐρεῖς ad eũ: ãnũcio hodie dño	dotem[i]qui[k]fuerit[l]in die	ᵖמְעָט ᵠוַיְהִי שָׁם ʳלְגוֹי ˢגָּדוֹל ᵗעָצוּם ᵘוָרָב:
ναις, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ἀναγγέλλω σήμερον κυρίῳ	bus[m]illis:[n]& dices ꝏꝏꝏꝏ	ᵛוַיָּרֵעוּ ʷאֹתָנוּ ˣוַיְעַנּוּנוּ ʸוַיִּתְּנוּ ᶻעָלֵינוּ
deo tuo: q̃ ingreſſus ſũ in trã quã iurauit dño	[o]ad eum.[p]Profiteor[q]ho=	ᵃעֲבֹדָה ᵇקָשָׁה: ᶜוַנִּצְעַק ᵈאֶל ᵉיְהוָה
τῷ θεῷ σου, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσε κύ	die coram[r]dño[s]deo tuo:	ᶠאֱלֹהֵי ᵍאֲבֹתֵינוּ ʰוַיִּשְׁמַע ⁱיְהוָה ʲאֶת קֹלֵנוּ
ριος δοῦναι ἡμῖν. καὶ λή	[s]q̃[t]ingreſſus ſum[u]in[x]ter=	ᵏוַיַּרְא ˡאֶת ᵐעָנְיֵנוּ ⁿוְאֶת עֲמָלֵנוּ ᵒוְאֶת לַחֲצֵנוּ:
B ſcipiet ſacerdos cartallũ de manib⁹ tuis: τ	ram pro[v]qua[w]iurauit	ᵖוַיּוֹצִאֵנוּ ᵠיְהוָה ʳמִמִּצְרַיִם ˢבְּיָד ᵗחֲזָקָה
φεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ	[y]pribus nr̃is[z]vt daret eã	ᵘוּבִזְרוֹעַ ᵛנְטוּיָה ʷוּבְמֹרָא ˣגָּדֹל ʸוּבְאֹתוֹת
ponet cũ cozã altare dñi dei	[a]nobis.[b]Suſcipienſq;ꝏꝏ	ᶻוּבְמוֹפְתִים: ᵃוַיְבִאֵנוּ ᵇאֶל הַמָּקוֹם ᶜהַזֶּה
θήσει αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θε	[c]ſacerdos[d]cart allum [e]de	ᵈוַיִּתֶּן לָנוּ ᵉאֶת הָאָרֶץ ᶠהַזֹּאת ᵍאֶרֶץ
τυ. τ reſpondebis: τ dices cozã dño	manu tua[f]ponet [g]ante	ʰזָבַת ⁱחָלָב ʲוּדְבָשׁ: ᵏוְעַתָּה ˡהִנֵּה
οὗ σου· καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυρίου τ	[h]altare[i]dñi[k]dei tui:[l]& lo	ᵐהֵבֵאתִי ⁿאֶת רֵאשִׁית ᵒפְּרִי ᵖהָאֲדָמָה ᵠאֲשֶׁר
deo tuo: syriam vereliqt pr me⁹: τ deſcẽ=	queris ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ʳנָתַתָּה ˢלִּי יְהוָה ᵗוְהִנַּחְתּוֹ ᵘלִפְנֵי
θεοῦ σου, συρίαν ἀπολιτευομένην πατρός μου, καὶ κατέ	[m]in cõſpectu[n]dñi[o]dei tui.	ᵛיְהוָה ʷאֱלֹהֶיךָ ˣוְהִשְׁתַּחֲוִיתָ ʸלִפְנֵי
βη εἰς αἴγυπτον, καὶ παρῴκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῷ βρα	[p]Syrus[q]pſequebatur[r]pa	ᶻיְהוָה ᵃאֱלֹהֶיךָ: ᵇוְשָׂמַחְתָּ ᶜבְּכָל הַטּוֹב
χεῖς, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ πο	tre meũ: qui [s]deſcẽdit [t]i	ᵈאֲשֶׁר נָתַן ᵉלְךָ יְהוָה ᶠאֱלֹהֶיךָ ᵍוּלְבֵיתֶךָ
τᾶ; τ afflixerũt nos egyptij: τ humilia	egyptũ: [u]& [v]ibi [w]pegri na	ʰאַתָּה וְהַלֵּוִי ⁱוְהַגֵּר ʲאֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ:
λυ, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπεί	tus [x]e[y]in[z]pauciſſimo nu	ᵏכִּי תְכַלֶּה ˡלַעְשֵׂר ᵐאֶת כָּל מַעְשַׂר
ναν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά, καὶ	mero:[a]creuitq;[b]in gentẽ	ⁿתְּבוּאָתְךָ ᵒבַּשָּׁנָה ᵖהַשְּׁלִשִׁת שְׁנַת
clamauim⁹ ad dñm deũ patrũ nfox: τ	[c]magnã ac[d]robuſtã[e]& in	ᵠהַמַּעְשֵׂר וְנָתַתָּה ʳלַלֵּוִי ˢלַגֵּר
ἀνεβοήσαμεν πρὸς κν̄ τὸν θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ	finite multitudis.[f]Affli=	ᵗלַיָּתוֹם ᵘוְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ ᵛבִשְׁעָרֶיךָ
exaudiuit dñs vocẽ nfaz: τ vidit humilitatẽ	xerũtq;[g]nos[h]egyptij[i]&	ʷוְשָׂבֵעוּ: ˣוְאָמַרְתָּ ʸלִפְנֵי ᶻיְהוָה ᵃאֱלֹהֶיךָ
εἰσήκουσε κς̃ τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἴδε τὴν ταπείνωσιν	pſecuti ſunt[j]iponẽtes[k]o	ᵇבִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ ᶜמִן הַבַּיִת ᵈוְגַם נְתַתִּיו
ναμ τ laborẽ nfm: τ anguſtiã nfaz: τ edu	nera[l]grauiſſima:[m]& cla=	ᵉלַלֵּוִי ᶠוְלַגֵּר ᵍלַיָּתוֹם ʰוְלָאַלְמָנָה כְּכֹל
ξήγαγεν ἡμᾶς κς̃ ἐξ αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ	xit nos dño de egypto in manu fozti	מִצְוָתְךָ ⁱאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי ʲלֹא עָבַרְתִּי ᵏמִמִּצְוֹתֶיךָ
	[n]mauimus[o]ad[p]dñm [q]deũ	וְלֹא שָׁכָחְתִּי: ˡלֹא ᵐבָעַרְתִּי ⁿמִמֶּנּוּ בְּטָמֵא
	[r]pr̃m nfor̃ũ:[s]exaudi=	ᵒוְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת ᵖלֹא שָׁמַעְתִּי
	uit[t]nos:[u]& reſpexit[v]hũi	ᵠבְּקוֹל יְהוָה ʳאֱלֹהָי ˢעָשִׂיתִי ככל [ת]אשר
	litatẽ nr̃am[w]& laborẽ[x]at	ᵘצִוִּיתָנִי: ᵛהַשְׁקִיפָה ʷמִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ
	q̃[y]anguſtiã: [z]& eduxit	ˣמִן הַשָּׁמַיִם ʸוּבָרֵךְ ᶻאֶת עַמְּךָ ᵃאֶת
	nos[a]de egypto[b]in manu	ᵇיִשְׂרָאֵל ᶜוְאֶת הָאֲדָמָה ᵈאֲשֶׁר נָתַתָּה
	[c]forti ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ᵉלָּנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ ᶠלַאֲבֹתֵינוּ

Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
מִכָּל בַּעֲלֵי דְנָנָךְ מִסְּחוֹר סְחוֹר בְּאַרְעָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחְסָנָא לְמֵירְתָהּ תִּמְחֵי	ab oibus inimicis tuis in circuitu in terra quaz dñs	ᵉחֲסַן ᵍיֵרַת ᵍמָחֵה
יַת דּוּכְרָנָא דְעַמְלֵק מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא תִּנְשֵׁי: Ca. xxvi. וִיהֵי אֲרֵי	de⁹ tu⁹ dabit tibi i hereditatẽ vt poſſideas eã: delebis	ᵍנְשָׁהּ ᵉהָוָה ᵇעוֹל
תֵּיעוֹל לְאַרְעָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחְסָנָא וְתֵירְתָהּ וְתִיתֵב בָּהּ: וְתִיסַּב מֵרֵישׁ כָּל	memoriã amalech ſub celo: nõ obliuiſcaris. Ca. 26.	ᶜיֵתֵב ᵈנָסַב ᶜרֵאשׁ
אִיבָּא דְּאַרְעָא דְּתֵיתֵי מֵאַרְעָךְ דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ וְתֵשֵׁוֵי בְּסַלָּא וְתֵהַךְ לְאַתְרָא	Cum autẽ intraueris in terram quaz dñs deus	ᶠאָבֵב ᵍאֹתָא ᵇשָׁוֵה
דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּהּ תַּמָּן וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנַיָּא דְּיְיָ וְיָהֵב לָאוֹמָיָא הָאִתֵּן	tuus vabit tibi in hereditatẽ: τ poſſederis eam	ʰיְהֵךְ ᵇרָעָה ᵇשְׁדֵא
וְתֵימַר לֵיהּ חַוֵּיתִי יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי עֲלֵית לְאַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָנָא	et habitaueris in ea: tolles de primitijs eis fructus	ᵐהָוָה ᵏעוֹל ᵒקוּם
לְמִיתַּן לָנָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא סַלָּא מִן יְדָךְ וְיַצְנְעִנֵּיהּ קֳדָם מַדְבְּחָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ: וְתֵתֵי	terre tue: quas afferes de terra tua quã dñs deus tu⁹	ᵍנָתַן ᵍנָסַב ᵏצָנַע
וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לַבָּן אֲרַמָּאָה בָּעָא לְאוֹבָדָא יָת אֲבָא וּנְחַת לְמִצְרַיִם וְדָר תַּמָּן	vabit tibi: τ pones in cartallo: τ perges ad locũ quez	ᵐדָּבַר ᵇתּוֹב ᵇאָמַר
בְּעַם זְעִיר וַהֲוָה תַּמָּן לְעַם רַב תַּקִּיף וְסַגִּי: וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרָאֵי וְעַנּוּנָא וְיָהֲבוּ עֲלָנָא	elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat ibi maieſta	ᵏבָּעָה ᵉאָבַד ᵉדּוּר
פּוּלְחָא קַשְׁיָא: וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָנָא וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתָנָא וְגְלֵי קֳדָמוֹהִי	tem ſuam. et venies ad ſacerdotẽ qui fuerit in diebus	ᵇבָּאשׁ ᵍעָנָה ᵇצָלָא
עַמְלָנָא וְלֵיאוּתָנָא וְדוּחֲקָנָא: וְאַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם בִּידָא תַּקִּיפָא	illis: τ dices ei. Annũcio hodie cozã dño deo tuo q̃ in	ᵍגָּלָה ˡלָאָה ᵍנָבַק
	greſſus ſum in trã quã iurauit dñs dare pribus no	
Trãsla. Chal.	ſtris. Et tollet ſacerdos cartallũ de manu tua: τ repo	
	net illũ cozam altari dñi dei tui. Et reſpondebis τ di=	
Ca. xxvi.	ces cozam dño deo tuo. Laban ſyrus que ſunt pdere	
	patrẽ meũ: τ deſcendit in egyptũ: τ morat⁹ eſt ibi in	
	populo pauco: τ fuit ibi in populũ magnũ τ fortez et	
	multũ . et malefecerunt nobis egyptij τ afflixerunt	
	nos: τ poſuerũt ſup nos ſeruitutẽ durtiſſimã. et orauit	
	mus cozã dño deo pr̃m nfox: τ ſuſcepit oratõem nfaz:	
	et manifeſtus fuit cozã eo labor nr̃ τ fatigatio nfa et	
	anguſtia nfa. Et eduxit nos de egypto in manu fozti:	

Pri. beb.	Lex. Heb.	Deut. Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
וּבִזְרֹעַ	זְרוֹעַ	נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גְּדֹל וּבְאֹתוֹת	[f]& brachio [g]extento: [b]in [i]ingenti [b]pauore: [k]in si=	τ in brachio excelso τ in visiõibus magnis
וּבְמֹפְתִים:	מוֹפֵת	וּבְמוֹפְתִים: וַיְבִאֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם	gnis [i]atq; portentis: [m]& introduxit [n]ad [o] locum	καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις τ in signis τ portẽtis: τ introduxit nos in
הַזֶּה	זֶה	וַיִּתֶּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת	[p]istum [q]& tradidit [r]nobis [r]terram ooooooooooooooo	καὶ ἐν σημείοις καὶ τέρασι, καὶ εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς loch istũ: τ tradidit nobis trã hãc
נָתַן	נָתַן		[s]lacte [q]& melle [r] manan=	τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην terrã manãté lacte & melle. τ nũc ecce attuli
אֶרֶץ	זָבַת	אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: וְעַתָּה הִנֵּה	tem. [b]& idcirco nunc ooo	γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐνήνοχα
זוב			[c]offero [d]primitias [g]fru=	primicias frugũ tre & dedisti
הֵבֵאתִי	בּוֹא	הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה	gum [b] terre ooooooooooo	τὴν ἀπαρχὴν τῶν γενημάτων τῆς γῆς ἧς ἔδωκας mihi dñe. τ dimittes illud corã dño
אֲשֶׁר	נָתַן	אֲשֶׁר נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ	[quã] [m]dñs [k]dedit [l]mihi.	μοι κύριε· καὶ ἀφήσεις αὐτὸ ἀπέναντι κυρίου τοῦ
לִפְנֵי	פָּנָה	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	[n]Et dimittes eas ooooooo	deo tuo: τ adorabis illic corã dño
שָׁמָה			[o]in conspectu [p]dñi [q]dei	θεοῦ σου, καὶ προσκυνήσεις ἐκεῖ ἔναντι κυρίου τοῦ
לִפְנֵי	פָּנָה	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל	tui: [r]& adorato ooooooooo	deo tuo: τ letaberis in oibus bonis:
		הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	[r]domino [n]deo tuo [s]epu=	θεοῦ σου, καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς,
וְלִבֵיתֶךָ	בַּיִת	אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר	laberis [r]in omnibus oooo	que dñs deus tuus dedit tibi: τ domui tue:
גּוּר	גּוּר	בְּקִרְבֶּךָ: כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת כָּל	[s]bonis [q]que [p]domus [t]de=	οἷς κύριος ὁ θεός σου ἔδωκέ σοι, καὶ τῇ οἰκίᾳ σου,
כָּלָה	עָשַׂר	מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת	us tuus [p]dederit [r]tibi oooo	tu τ leuita τ aduenã ḋapõ te. si ãt
שָׁלִשׁ			[r]& domui tue: [s]tu [p]& leui	σὺ καὶ ὁ λευίτης καὶ ὁ προσήλυτος ὃς ἐν σοί. ἐὰν δὲ
שְׁנַת	שָׁנָה	הַמַּעֲשֵׂר וְנָתַתָּה לַלֵּוִי	tes [r]& aduena [s]qui ooooo	cõpleueris decimare oẽs decimã
שָׁנָה	נָתַן	לְגֵר לְיָתוֹם וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ	[t]tecũ est. [m]Quando [n] cõ	συντελέσῃς ἀποδεκατῶσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον
גּוּר	יָתֹם	בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂבָעוּ: וְאָמַרְתָּ	pleueris [o]decimã [q] cũcta=	frugũ terre tue in ãno ter
			rum [o]frugũ tuarũ [s]anno	τῶν γενημάτων τῆς γῆς σου ἐν τῷ ἔτει τῷ τρί=
לִפְנֵי	פָּנָה	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּעַרְתִּי	[t]decimarum [n]tertio: oooo	tio: sctas decimã dabis leuite
בָּעַרְתִּי			[t]dabis [s]leuite & ooooooo	τω, τὸ δεύτερον ἐπιδέκατον δώσεις τῷ λευίτῃ
הַקֹּדֶשׁ	קֹדֶשׁ	מִן הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו	ooooooooooooooooooooo	τ aduene τ pupillo τ vidue:
נָתַן	נָתַן	לַלֵּוִי וְלַגֵּר לְיָתוֹם וְלָאַלְמָנָה	[b]aduene & [c]pupillo [b]& vi	καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ,
			due: [c]vt comedant oooo	τ comedẽt in vrbibus tuis: τ imple
כְּכָל	כֹּל	מִצְוָתֶךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי	[r]intra portas tuas: [s]& sa	καὶ φάγονται ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ ἐμπλησθή=
צִוָּה			turentur. [b]loquerisq; ooo	buntur. τ dices corã dño deo tuo abstu
לֹא		עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא	[r]in conspectu [s]domini	σονται· καὶ ἐρεῖς ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξεκά
שָׁכַחְתִּי		שָׁכַחְתִּי: לֹא אָכַלְתִּי בְאֹנִי	[t]dei tui. [m]Att uli ooooooo	li scta de domo mea: τ dedi ea
אָנִי	אוֹן		[n]qđ sctificatũ est [o]de [r]do	θηρα τὰ ἅγια ἐκ τῆς οἰκίας μου, καὶ ἔδωκα αὐτὰ
מִמֶּנּוּ		וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא	mo mea: [q]& [r]dedi illud	leutte τ aduenc τ pupillo τ
וְלֹא		נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי	[n]leuite [t]& aduene & [n]pu=	τῷ λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ
נָתַן	מֵת		pillo [x]ac vidue oooooooo	vidue: sm ola p̃cepta tua: q̃
בְּקוֹל	יְהוָה	אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל	[y]sicut [b]iussisti mihi. oooo	τῇ χήρᾳ, κατὰ πάσας τὰς ἐντολάς σου, ἃς
עָשָׂה			ooooooooooooooooooooo	precepisti mihi. nõ p̃teriui mãdatũ tuũ: τ
שָׁקַף	שָׁקַף	כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי הַשְׁקִיפָה	[c]Non [p]preteriui [c]manda	ἐνετείλω μοι· οὐ παρῆλθον τὴν ἐντολήν σου, καὶ
			ta tua: [t]nec ooooooooooo	nõ oblitus sũ. τ nõ comedi in luctu meo ex
מִמְּעוֹן	מָעוֹן	מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת	[g]sum oblitus iperii tui.	οὐκ ἐπελαθόμην· καὶ οὐκ ἔφαγον ἐν ὀδύνῃ μου ἀπ'
עַן			[b]Non [t]comedi [t]ex eis [x]in	aut: nõ fructũ collegi ab eis in immũdũ:
וּבָרַךְ	בָּרַךְ	אֶת יִשְׂרָאֵל	luctu meo: [m]nec [n]sepaui	οὐτῶν, οὐκ ἐκάρπωσα ἀπ' αὐτῶν εἰς ἀκάθαρτον,
			[c]ea [p]in qualibet immun=	nõ dedi ex eis mortuo. obediui
			dicia: [q]nec [r]expendi [o]ex	οὐκ ἔδωκα ἀπ' αὐτῶν τῷ τεθνηκότι· ἐπήκουσα
			his quicquam [r]in re funes	voci dñi dei mei: feci sicut
			bri. [n]Obediui [r]voci [r]dñi	τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ μου, ἐποίησα κατὰ Εsaie.
			[z]dei mei: & [a]feci oooooooo	p̃cepisti mihi. respice de domo sancta 36.d.
			[b]omnia [c]sicut [b]precepisti	ἐνετείλω μοι· κατίδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου
			mihi. [c]Respice oooooooo	tua de celo: τ bñdic ppło
			[d]de [a]fctuario tuo & [b] de	σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εὐλόγησον τὸν λαόν
			excelso [c]celorũ hitaculo:	tuo israel:
			[k]& benedic [m]populo tuo	σου τὸν Ἰσραήλ,
			[o]israel ooooooooooooooo	

Pri. cha.	Interp. cha.	Transla. Cha.
וּבִזְרֹעַ	et in brachio excelso τ in visione magna τ in signis τ	וּבִזְרֹעַ מְרַמָּא וּבְחֶזוָ רַבָּא וּבְאָתִין וּבְמוֹפְתִין: וְאַיְתְיֵנָא לְאַתְרָא הָדֵין וְיַהַב לָנָא
נָטוּיָה	in portentis. et adduxit nos ad locum hunc: τ dedit	יָת אַרְעָא הָדָא אַרְעָא עַבְדָא חֲלָב וּדְבָשׁ: וּכְעַן הָא אֲיַתֵּיתִי יָת רֵישׁ אִבָּא דְּאַרְעָא
אוֹת	nobis terram hanc terram fluentem lacte τ melle.	דִּיהַבְתָּ לִי יְיָ: וְתַצְנְעִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתִסְגּוֹד קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ: וְתֶחְדֵּי בְּכָל טָבְתָא
רֵאשִׁית	Et nunc ecce affero primitias fructus terre quaz de=	דִּי יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וְלְאֵינָשׁ בֵּיתָךְ אַתְּ וְלֵוָאָה וְגִיוֹרָא דִּי בֵינָךְ: אֲרֵי תְּשֵׁצֵי לְעַשְׂרָא
סָנַד	disti mihi domine: τ repones eas coram dño deo tuo:	יָת כָּל עַשַׂר עֲלָלָתָךְ בְּשַׁתָּא תְּלִיתָאָה שַׁתָּא דְּמַעְשַׂרְתָּא וְתִתֵּן לְלֵוָאָה לְגִיוֹרָא לְיָתְמָא
גּוּר	et adorabis coram domino deo tuo: et letaberis in	וְלַאַרְמַלְתָּא וְתֵיכְלוּן בְּקִרְוָךְ וְיִשְׂבְּעוּן: וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כַּדְּיתִי קוּדְשָׁא מִן
עָשַׂר	omnibus bonis que dedit tibi domin [q] τ viris domus	בֵּיתָא וְאַף יְהַבְתֵּיהּ לְלֵוָאָה לְגִיוֹרָא לְיָתְמָא וּלְאַרְמַלְתָּא כְּכָל תַּפְקִדְתָּךְ דְּפַקֵּדְתָּנִי לָא
נָתַן	tue tu τ leuites τ aduena qui est in medio tui. ¶Quãdo	עָבַרְתְּ מֵפִיקוֹדָךְ וְלָא אַנְשֵׁיתְוֹן אֲכַלִית בְּאֲבֵלִי מִינֵּיהּ וְלָא כַּדֵּיתִי מִינֵּיהּ בְּדַמְסָאָ
אֵבֶל	compleueris decimare oẽs decimas frugum tuarum	וְלָא יְהַבְתְּ מִינֵּיהּ עַל מְיַת קַבִּילִית בְּקָלָא דְּיְיָ אֱלָהִי עֲבַדִית כְּכֹל דְּפַקֵּדְתָּנִי:
בָּעַר	in anno; tertio anno decimarũ: dabis leuite τ pere=	אִסְתְּכִי מִמַּדּוֹר קוּדְשָׁךְ מִן שְׁמַיָּא וּבָרֵךְ יָת עַמָּךְ יָת יִשְׂרָאֵל
נָתַן	grino τ pupillo τ vidue: τ comedent in vrbibus tuis	
שָׂבַע	et saturabuntur. et dices coram dño deo tuo. Abstuli	
כָּלָה	decimas sanctificatas de domo mea: τ etiaz dedi eas	
פָּקַד	leuite τ aduene τ pupillo τ vidue iurta omnia prece=	
נָשָׁה	pta tua que precepisti mihi: non preterlui mandata	
אָבַל	tua nec oblitus sum. non comedi in luctu meo ex eis:	
מוּת	nec abstuli ex eis pro immundo: neq; dedi ex eis sup	
סָבָה	mortuo. Obediui verbo domini dei mei: feci iuxta	
דּוּר	omnia que precepisti mihi. Respice de habitaculo	
	sancto tuo de celis: τ benedic populo tuo israel	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

τ fre:ꝯ dediſti eis: ſicut iuraſti
καὶ τὴν γῆν, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καθὰ ὤμοσας τοῖς
pſtib⁹ nſis vt dares nobis trã manãtẽ lacte τ
πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ
melle. in die hac dñs deus tu⁹ pce
μέλι. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ κύριος ὁ θεός σου ἐντεί
pit tibi vt facias oẽs iuſtificatiões has
λατό σοι ποιῆσαι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦ=
τ iudicia: τ cuſtodietis τ facietis
τα καὶ τὰ κρίματα, καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσε
ea ex toto corde vſo τ ex tota
τε αὐτὰ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης
aia vſa. dcñ elegiſti hodie vt ſit tu⁹
τῆς ψυχῆς ὑμῶν. τὸν θεὸν εἵλου σήμερον εἶναί σου
de⁹: τ ambules in viis eⁱ⁹: τ
θεόν, καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυ
cuſtodias iuſtificatiões τ mandata τ
λάσσεσθαι τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ
iudicia eⁱ⁹: τ obedias voci eⁱ⁹.
ẽ.7.a. κρίματα αὐτοῦ, καὶ ὑπακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
τ.14.3 τ dñs elegit te hodie vt ſis tu ei
καὶ κύριος εἵλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ
popul⁹ peculiaris: ſicut locut⁹ ẽ tibi: vt cuſtodias
λαὸν περιούσιον, καθάπερ εἶπέ σοι, φυλάσσειν
oia pcepta illi⁹: τ ſis tu ſup
πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ εἶναί σε ὑπεράνω
cteras gentes: ſicut fecit te noīatũ τ
πάντων τῶν ἐθνῶν, ὡς ἐποίησέ σε ὀνομαστὸν καὶ
laudẽ τ glorioſũ: vt eſſes tu ppls ſanctus dño
καύχημα καὶ δοξαστόν, εἶναί σε λαὸν ἅγιον κυρίῳ
deo tuo ſicut locut⁹ ẽ.
τῷ θεῷ σου καθὼς ἐλάλησε. C. 27.

A ΘΕ pcepit moyſes τ ſenatui iſrael:
καὶ προσέταξε μωυσῆς καὶ ἡ γερουσία ἰσραὴλ,
fol. 4. dicẽs: cuſtodite oia mãdata q̃cũq; ego
a. λέγων, φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς ὅσας ἐγὼ
pcipio vobis hodie. τ erit q̃ die tran=
ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον. καὶ ἔσται ἣ ἂν ἡμέρα δια
ſieritis iordanẽ in trã: quã dñs de⁹
βῆτε τὸν ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός
tu⁹ dat tibi: τ eriges tibi lapides in
σου δίδωσί σοι, καὶ στήσεις σεαυτῷ λίθους με
gẽtes: τ leuigabis eos calce: τ ſcri=
γάλους, καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ, καὶ γρά=
bes in lapidib⁹ oia verba
ψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντας τοὺς λόγους τοῦ
legis hui⁹: poſtq̃ trãſieritis iordanẽ: qñ
νόμου τούτου, ὡς ἂν διαβῆτε τὸν ἰορδάνην, ηνί
intrauerit in trã: quã dñs de⁹
κα ἂν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός
tu⁹ dat tibi: trã
σου δίδωσί σοι, γῆν

Trãsla. B. Hiero.

r&⁹terre^r quam^o dediſti
^rnobis ooooooooooooooo
^uſicut^v iuraſti^r patribus
noſtris^s terre ooooooooooo
^blacte ^c& melle^a manãti.
^oHodie^r dominus ooooo
^adeus tũs^b precipit tibi
^rvt facias^r mandata oooo
^mhec^n atq; ^ciudicia: ^pvt cu
ſtodias ooooooooooooooo
^q& impleas^a ex toto^c cor
de tuo ^u& ex tota ooooo
^saia tua.^r Dominum ^ale
giſti^b hodie ooooooooooo
^tvt ſit^o tibi^c deus: ^r& am=
bules ^sin viis eius: ooooo
^bvt cuſtodias ^r cerimoni
as illius^k & mandata^r atq;
iudicia: ^m& obedias ^u ei^o
imperio. En^o dñs^b elegit
te^q hodie: ^rvt ſis^a ei^c popu
lus^u peculiaris^s ſicut oooo
^rlocutus eſt^b tibi^a & cuſto
dias^b omnia^c pcepta illi^o:
^o& faciet te^c excelſiorem
^acunctis^b gẽtibus^r quas
^kcreauit^r in laude^m & no=
men^u & gloriam ſuam:
^ovt ſis^b populus^q ſanctus
^rdomini ooooooooooooo
^adei tui^r ſicut^u locutus ẽ.
Cap. 27.

PRecepit aũt^b moy=
ſes^c & ſeniores ^rpo=
pulo^b iſrael: ^adicẽtes. ^bcu
ſtodite^k omne oooooooo
^rmandatum^m quod ^cpre
cipio^r vobis ooooooooo
^qhodie. ^rCunq; ^u tranſie
ris oooooooooooooooo
^riordanem^r in ^a terram
^bquam ooooooooooooo
^cdominus^o deus tuus ^r da
bit^r tibi. ^geriges ooooooo
^kingentes^r lapides^r &^u cal
ce^r leuigabis^m eos ooooo
^ovt poſſis^p in eis^o ſcribe=
re^r omnia oooooooooooo
^uverba^r legis^u huius ſor
dane^r tranſmiſſo. ooooo
^vt^a introeas^c terram ooo
ooooooooooooooooo
^pquã^d dñs^s deus tuus ^a da
bit^b tibi^t terram oooooo

Ter. Heb. Deut. Ca. xxvii. Pritiua heb.

ᵉנָתַן	ᵖוְאֶת־ᵈהָאֲדָמָה ᵗאֲשֶׁר ᵉנָתַתָּה ᵗלָנוּ	
ᵗשָׁבַע	ᵉכַּאֲשֶׁר ᵗנִשְׁבַּעְתָּ ᵗלַאֲבֹתֵינוּ ᵗאֶרֶץ	
ᵉזוב	ᵉזָבַת ᵇחָלָב ᵗוּדְבָשׁ׃ ᵒהַיּוֹם ᵈהַזֶּה ᵗיְהוָה	
ᵇצִוָּה ᵗעָשָׂה ᵇחָקִּים	ᵃאֱלֹהֶיךָ ᵇמְצַוְּךָ ᵗלַעֲשׂוֹת ᵃאֶת־ᵈהַחֻקִּים	
ᵒשָׁפַט	ᵐוְהַאֲלֶה ᵘ וְאֶת־ᵈהַמִּשְׁפָּטִים ᵖוְשָׁמַרְתָּ	
ᵍעָשָׂה ᵃאֵת	ᵍוְעָשִׂיתָ ᵃאוֹתָם ᵉבְּכָל ᵗלְבָבְךָ ᵘ וּבְכָל	
ᵉאָמַר	ᵉנַפְשֶׁךָ׃ ᵃאֵת־ᵗיְהוָה ᵉהֶאֱמַרְתָּ ᵇהַיּוֹם	
ᶜהָיָה ᵗלָךְ	ᶜלִהְיוֹת ᵗלְךָ ᵗלֵאלֹהִים ᵗוְלָלֶכֶת ᵍבִּדְרָכָיו	
ᵗחָקַק ᵃצִוָּה ᵗעָשָׂה ᵒשָׁפַט	ᵇוְלִשְׁמֹר ᵃחֻקָּיו ᵗוּמִצְוֹתָיו ᵗוּמִשְׁפָּטָיו	
ᵐק֫וֹל ᵖאָמַר	ᵐוְלִשְׁמֹעַ ᵘבְּקֹלוֹ׃ ᵒוַיהוָה ᵖהֶאֱמִירְךָ	
	ᵍהַיּוֹם ᵗלִהְיוֹת ᵘלּוֹ ᵗלְעַם ᵉסְגֻלָּה ᵃכַּאֲשֶׁר	
	ᵗדִּבֶּר ᵗלָךְ ᵒוְלִשְׁמֹר ᵇכָּל ᶜמִצְוֹתָיו׃	
ᵉנָתַן ᵗעֲלָה	ᵉוּלְתִתְךָ ᵗעֶלְיוֹן ᵗעַל ᵍכָּל־ᵈהַגּוֹיִם ᵗאֲשֶׁר	
ᵗהָלַל ᵘפָּאר	ᵗעָשָׂה ᵗלְתְהִלָּה ᵐוּלְשֵׁם ᵘוּלְתִפְאָרֶת	
	ᵒוְלִהְיֹתְךָ ᵖעַם ᵍקָדֹשׁ ᵗלַיהוָה ᵒᵒ	
	ᵉאֱלֹהֶיךָ ᵗכַּאֲשֶׁר ᵘדִּבֶּר׃	
Ca. xxvii.	ᵉוַיְצַו ᵇמֹשֶׁה ᶜוְזִקְנֵי ᵉיִשְׂרָאֵל	
ᵉצִוָּה	ᵉאֶת־ᵈהָעָם ᵍלֵאמֹר ᵈשָׁמֹר ᵗאֶת ᵉכָּל	
	ᵐהַמִּצְוָה ᵘאֲשֶׁר ᵃאָנֹכִי ᵒמְצַוֶּה ᵖאֶתְכֶם	
ᵘעָבַר	ᵍהַיּוֹם׃ ᵗוְהָיָה ᵉבְּיוֹם ᵃאֲשֶׁר ᵘתַּעַבְרוּ	
	ᵉאֶת ᵗהַיַּרְדֵּן ᵃאֶל ᵉהָאָרֶץ ᵇאֲשֶׁר	
ᵉקוּם	ᵉיְהוָה ᵒאֱלֹהֶיךָ ᵉנֹתֵן ᵗלָךְ ᵍוְהַקֵמֹתָ	
ᵗשׂוּד	ᵍלְךָ ᵃאֲבָנִים ᵗגְּדֹלוֹת ᵗוְשַׂדְתָּ ᵘאֹתָם	
	ᵘבַּשִּׂיד׃ ᵒוְכָתַבְתָּ ᵖעֲלֵיהֶן ᵍאֶת ᵗכָּל	
ᵗיָרָה	ᵉדִּבְרֵי ᵗהַתּוֹרָה ᵒהַזֹּאת ᵗבְּעָבְרֶךָ	
ᵘבּוֹא	ᵗלְמַעַן ᵃאֲשֶׁר ᵘתָּבֹא ᵇאֶל ᶜהָאָרֶץ	
	ᵉאֲשֶׁר ᵗיְהוָה ᵃאֱלֹהֶיךָ ᵉנֹתֵן ᵗלָךְ ᵗאֶרֶץ	

Interp. char.

eſ terre quã dediſti mihi: ſiẽ iuraſti patribus noſtris: vt dares nobis terras lacte τ melle manantẽ. Hodie dñs deus tuus precepit tibi vt facias mandata hec τ iudicia: τ cuſtodies τ facies ea in toto corde tuo τ in tota anima tua. Dñm elegiſti hodie vt ſit tibi in deũ: et vt ambules in vijs que recte ſunt coram eo: τ vt cuſtodias mandata eius τ precepta eius τ iudicia eius τ vt obedias verbo eius. Et dñs elegit te hodie: vt ſis ei in populũ dilectum ſicut locutus eſt tibi: τ vt cuſtodias omnia precepta eius: et vt ponat te excelſum ſuper omnes populos quos fecit in laudem τ in nomẽ et magnitudinem: τ vt ſis populus ſanctus coram domino deo tuo ſicut locutus eſt. Ca. 27.

ΘΕ precepit moyſes τ ſeniores iſrael populo dicentes. Cuſtodite omnia precepta que ego precipio vobis hodie. Et erit in die quo tranſieritis iordanem ad terras quã dominus deus tuus dabit tibi: eriges tibi lapides grandes τ leuigabis eos calce. et ſcribes ſuper eos omnia verba legis huius cum tranſieris: vt ingrediaris terras quã dominus deus tuus dabit tibi terram ooooooooooo ooo ooo ooooooo ooo

Pritiua char.

ᵉקוּם
ᵖפָּקַד ᵍעָבַד ᵗקוּם
ᵉדוּן ᵗהָוָה ᵘיָרֵךְ
ᵉנָטַר ᵃאָמַר
ᵉנָתַן ᵍעָלָה
ᵉשָׂבַח ᵗרָבַב ᵉיָהָוָה
ᵉשׂוּב ᵇאָמַר ᶜנָטַר
ᵉפָּקַד ᵘעָבַר
ᵉקוּם ᵉרָבַב ᵉשׂוּד
ᵗכָּתַב ᵗעוֹל

Transla. Char.

וְיֵת אַרְעָא דְיְהַבְתְּ לָנָא כְּמָא ᵉדְמַלֵּילְתָּא לַאֲבָהָתָנָא אַרְעָא עַבְדָא חַלָב וּדְבַשׁ וְיוֹמָא הָדֵין
רְיִי אֱלָהָךְ ᵉמְפַקְּדָךְ ᵍלְמֶעְבַּד יַת ᵗכָּל־מַיְנָיָא הָאִילֵין וְיֵת ᵉדִינָיָא וְתֵיסַר וְתַעְבֵּד יָתְהוֹן בְּכָל
לִיבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ׃ וְיַת רְיִי חַכֵּיתְ יוֹמָא דֵין ᵗלְמֶהֱוֵי לָךְ לֶאֱלָהּ ᵘוְלִמְהַךְ בְּאוֹרְחָן וְתַקְּנָן
קְדָמוֹהִי ᵍוְלִמְטַר קְיָמוֹהִי וּפְקוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וּלְקַבָּלָא ᵇבְּמֵימְרֵיהּ וְהָזֵירְתָּ חַכֵּיתְ יָתֵיהּ
לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְעַם חֲבִיב כְּמָא דְמַלֵּיל לָךְ וְלִמְטַר כָּל פְּקוּדוֹהִי׃ ᵗוּלְמֶיהֱוֵי עִלָּאָה עַל
כָּל עַמְמַיָּא דְיַעְבַּד ᵇלְתוּשְׁבְּחָא וּלְשׁוּם וּלְרִבּוּ ᵘוּלְמֶהֱוֵי עַם קַדִּישׁ קֳדָם רְיִי אֱלָהָךְ כְּמָא
דְמַלֵּיל׃ Ca. xxvii. וּפַקִּיד מֹשֶׁה ᵉוְסָבֵי יִשְׂרָאֵל יַת עַמָּא ᵇלְמֵימַר ᶜנְטַר
יַת כָּל ᵉפִּקְדָּתָא דְאַנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין׃ וְיְהֵי בְּיוֹמָא ᵉדְתַעְבְּרוּן יַת יַרְדְּנָא
לְאַרְעָא דְיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ ᵍוְתָקֵים לָךְ ᵃאַבְנִין ᵍרַבְרְבִין ᵇוְתסוּד יָתְהוֹן בְּסִידָא׃ וְתִכְתּוֹב
עֲלֵיהוֹן יַת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא ᵇבְּמֵיעְבָרָךְ בְּדִיל ᵉדְתֵיעוֹל לְאַרְעָא דְיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב
לָךְ אַרְעָא

Pūctiua beb.	Cer. Heb.	Deuc. Ca. xxvii.	Trāsla. B. Iero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina
זוב	זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר	manantem lacte & melle manātē.	lacte & melle manātē.	manātes lacte τ melle: quēadmodū dixit dño
יהוה	יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ וְהָיָה	sicut iurauit ꝯ tribus tuis.	sicut iurauit ꝯ tribus tuis.	ὃν τρόπον ἔστε κύριος ὁ θεὸς patrū tuoꝝ tibi. τ erit cū trāsie=
קום	תַּעֲבְרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ אֶת	Cū ergo trāsieritis iordanē erigite	Cū ergo trāsieritis iordanē erigite	τῶν πατέρων σου σοί. καὶ ἔσαι ὡς ἂν διαβῆ= rittis iordanē: erigetis lapides hos: ꝟs
צוה	הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה	lapides quos ego	lapides quos ego	τε τὸν ἰορδάνην, στήσετε τοὺς λίθους τούτους, οὓς ego ꝑcipio vobis hodie in mōte hebal. τ le=
היום	אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ	hodie precipio vobis	hodie precipio vobis	ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον ἐν ὄρει γεβάλ· καὶ κο uigabis eos calce: τ edificabis ibi al=
את בנה	אֹתָם בַּשִּׂיד וּבָנִית שָׁם מִזְבַּח	in mōte hebal & leuiga bis eos calce: & edifi=	in mōte hebal & leuiga bis eos calce: & edifi=	νιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ, καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυ= tare dño deo tuo: altare de lapidib: Ero.
יהוה	לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבַּח אֲבָנִים	cabis ibi altare	cabis ibi altare	σιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, θυσιαστήριον ἐκ λίθων, 20.d.
נוף	לֹא תָנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל אֲבָנִים	domino deo tuo de la pidibus quos ferrum non teti	domino deo tuo de la pidibus quos ferrum non teti	nō inducies sup eos ferrū: lapidib integ= fol. 8.f
שלם	שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבַּח יהוה	git & de faxis informibus & ipolitis:	git & de faxis informibus & ipolitis:	ὁλοκλή gris edificabis altare dño deo tuo:
עלה	אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה	& offeres super eo ho= locausta domino	& offeres super eo ho= locausta domino	ρους οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, offerces sup eo holocaustā dño
	אֱלֹהֶיךָ וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ	deo tuo: & īmolabis hostias pacificas: come	deo tuo: & īmolabis hostias pacificas: come	καὶ ἀνοίσεις ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώματα κυρίῳ τῷ deo tuo. τ īmolabis hostiā salutaris dño: τ
	שָׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יהוה אֱלֹהֶיךָ	desq ibi: & epulaberis coram dño deo tuo.	desq ibi: & epulaberis coram dño deo tuo.	θεῷ σου. καὶ θύσεις θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ, καὶ comedes ibi τ epulaberis: τ letaberis co
פנה	וְכָתַבְתָּ עַל הָאֲבָנִים אֵת כֹּל	Et scribes super lapi= des omnia	Et scribes super lapi= des omnia	φαγῇ ἐκεῖ καὶ ἐμφαλισθήσῃ, καὶ εὐφρανθήσῃ ἔναν rā dño deo tuo. τ scribes sup lapi=
	דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בֵּאֵר הֵיטֵב	verba legis huius pla= ne & lucide.	verba legis huius pla= ne & lucide.	τι κυρίου τοῦ θεοῦ σου. καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λί= deos οὐχ legē hāc clare valde. τ
ירה יסד	וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל	Dixeruntq moyses & sacerdotes leuitici gñis	Dixeruntq moyses & sacerdotes leuitici gñis	θῶν πάντα τὸν νόμον τοῦτον σαφῶς σφόδρα. καὶ B locutus ē moyses τ sacerdotes leuite oī ἱε=
דבר	כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַסְכֵּת וּשְׁמַע	ad oēm israelē. Attē= de & audi	ad oēm israelē. Attē= de & audi	ἐλάλησε μωυσῆς καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται παντὶ σ rael: dicentes: tace τ audi israel: in
סכת	יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם	israel. Hodie factus es populus	israel. Hodie factus es populus	ραήλ, λέγοντες, σίωπα καὶ ἄκουε ἰσραήλ, ἐν τῇ die hac fact es in ppm dño deo tuo:
היה	לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל	domini dei tui. Audi= es vocem	domini dei tui. Audi= es vocem	ἡμέρα ταύτη γέγονας εἰς λαὸν κυρίῳ τῷ θεῷ σου, τ audies vocē dñi dei tui:
עשה צוה	יהוה אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ אֶת מִצְוֹתָו	eius & facies mandata	eius & facies mandata	καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τ facies ota mādata eius τ
חקק	וְאֶת חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ	atq iustitias quas ego precipio tibi.	atq iustitias quas ego precipio tibi.	καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ iustificatōes eius: ꝟs ego ꝑcipio tibi ho=
היום	הַיּוֹם: וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הָעָם בַּיּוֹם	Precepitq moyses po pulo in die	Precepitq moyses po pulo in die	δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμε die. τ ꝑcepit moyses ppo in die
עם	הַהוּא לֵאמֹר אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ	illo: dicens. Hi stabūt ad benedicendū dño	illo: dicens. Hi stabūt ad benedicendū dño	ρον. καὶ ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ illo: dicens: hi stabūt ad bñdicēdū po
עמד	אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים	super mōtem garizim	super mōtem garizim	ἐκείνῃ, λέγων, οὗτοι στήσονται εὐλογεῖν τὸν λα= pulo in mōte garizim: cū trāsierit iordanē: ſ
	בְּעָבְרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי	iordanē transmisso:	iordanē transmisso:	ον ἐν ὄρει γαριζίν, διαβάντες τὸν ἰορδάνην, στ meon: leui: iudas: ifachar: ioseph: τ be
	וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן	symeon: leui: iudas: ifachar: ioseph & beniamin.	symeon: leui: iudas: ifachar: ioseph & beniamin.	μεών, λευΐ, ἰούδας, ἰσσάχαρ, ἰωσήφ, καὶ βε niamin. τ hi stabūt ad maledictiōes in
	וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל הַקְּלָלָה הָרָה	Et e regiōe isti stabūt ad maledicēdū in mō=	Et e regiōe isti stabūt ad maledicēdū in mō=	νιαμίν. καὶ οὗτοι στήσονται ἐπὶ τῆς κατάρας ἐν mōte hebal: ruben: gad: τ afer: zabulon:
	עֵיבָל רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן	tellhebal: ruben: gad & afer. zabulon:	tellhebal: ruben: gad & afer. zabulon:	ὄρει γεβάλ, ρουβήν, γάδ, καὶ ἀσήρ, ζαβουλών,

Pūctiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
הוה עבר	manantem lacte τ melle: sicut locutus est tibi domi=	עָדְרָא חֲלֵב וּדְבַשׁ כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא לָךְ וַיהֵי כַּד תְּעִבְרוּן יָת יַרְדְּנָא
קום קדשׁ	nus deus patrum tuorum. et erit cum transieritis ior=	תְּקִימוּן יָת אַבְנַיָּא הָאִלֵּין דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין בְּטוּרָא דְּעֵיבָל וְתִסּוּד יָתְהוֹן
נפל רום	danem: erigetis lapides istos quos ego precipio vo=	גִּסְיָדָא: וְתִבְנֵי תַמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ מַדְבַּח אַבְנִין לָא תְרִים עֲלֵיהוֹן פַּרְזְלָא:
נסך עלה נכס	bis hodie in mōte hebal: et leuigabis eos calce. Et	אַבְנִין שְׁלֵמָן תִּבְנֵי יָת מַדְבְּחָא דְּיְיָ אֱלָהָךְ וְתַסֵּיק עֲלוֹהִי עֹלָוָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ: וְתִיכוֹס
אכל חדה כתב	edificabis ibi altare coram domino deo tuo altare de	נִכְסַת קוּדְשִׁין וְתֵיכוֹל תַּמָּן וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ: וְתִכְתּוֹב עַל אַבְנַיָּא יָת כָּל פִּתְגָמֵי
אמר צית	lapidibus: non leuabis super eos ferrum. De lapidi	אוֹרָיְתָא הָדָא בְּרִישׁ יָאוּת וּמְלֵיל מֹשֶׁה וְכָהֲנַיָּא לֵיוָאֵי עִם כָּל יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר אֲצֵית
יהוה כבל	bus integris edificabis altare domini dei tui: τ offe=	וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל יוֹמָא דֵין הַוֵיתָא לְעַם קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ: וְתְקַבֵּל בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ
עבד קום	res super eo holocausta coram domino deo tuo. et im=	וְתַעֲבֵיד יָת פִּקּוּדוֹהִי וְיָת קְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּדָךְ יוֹמָא דֵין: וּפַקֵּיד מֹשֶׁה יָת עַמָּא בְּיוֹמָא
עבר	molabis victimas sanctificatas. et comedes ibi τ leta=	הַהוּא לְמֵימָר: אִלֵּין יְקוֹמוּן לְבָרְכָא יָת עַמָּא עַל טוּרָא דְּגְרִיזִים כְּמֵעַבְרְכוֹן יָת יַרְדְּנָא
	beris coram domino deo tuo. Et scribes sup lapides	שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן: וְאִלֵּין יְקוֹמוּן עַל לְוָטָיָא בְּטוּרָא דְּעֵיבָל
	omnia verba legis huius plane atq distincte. Et lo=	רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן
	cutus est moyses τ sacerdotes leuite cum omni israel	
	vicentes. Ausculta τ audi israel: hodie fuisti in popu	
	lum coram domino deo tuo. Et obedies verbo domi=	
	ni dei tui: τ facies precepta eius τ mandata eius que	
	ego precipio tibi hodie. Et precepit moyses populo	
	in die illo vicens. Hi stabunt ad benedicendum popu	
	lo super montem garizim: quando transieritis iorda	
	nem: symeon τ leui τ iudas et ifachar τ ioseph τ be=	
	niamin. Et isti stabunt ad maledicendum in monte	
	hebal. Ruben: gad τ afer τ zabulon:	

C

dan: ⁊ neptalim. respõdẽtes leuite: dicẽt
δάν, καὶ νεφθαλίμ· καὶ ἀποκριθέντες οἱ λευῖται, ἐροῦσι
omni ifrael voce excelsa: maledictus hõ:
παντὶ Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρ,
qui facit sculptile ⁊ cõflatile: abominatiõe dño
ὃς ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, βδέλυγμα κυ=
mino op⁹ manuũ artificis: ⁊ ponet illud in abs
ρίῳ ἔργον χειρῶν τεχνίτου, καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀπο=
ϑ.1.9.d cõdito. ⁊ rñdẽs ois pplus dicet: fiat. male
κρύφῳ· καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς ἐρεῖ, γένοιτο· ἐπικα
dictus q̃ nõ honorat pẽm suũ aut mfez suã: ⁊
τάρατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ, καὶ
dicẽt ois pplus: fiat. maledictus qui transf
ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὁ μετατι
fert terios ꝓmit ⁊ dicẽt ois pplus: fiat.
θεὶς ὅρια τοῦ πλησίον, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο·
maledictus q̃ errare facit cecũ in itinere: ⁊ dicẽt
ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ, καὶ ἐροῦσι
ois pplus: fiat. maledictus qui puerterit iudi
πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρί
cium aduene ⁊ pupilli ⁊ vidue: ⁊ dicẽt
σιν προσηλύτου καὶ ὀρφανοῦ καὶ χήρας, καὶ ἐροῦσι
ois populus: fiat. maledictus q̃ dormit cũ
πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος με=
vxore pñs sui: qñ reuelauit ope
τὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀπεκάλυψε συγ
rimẽtũ pñs sui: ⁊ dicẽt ois populus: fi
κάλυμμα τοῦ πρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοι=
D at. maledictus q̃ dormit cũ oñi iumẽto:
το· ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ παντὸς κτήνους,
⁊ dicẽt ois populus: fiat. maledictus q̃ dor
καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὁ κοιμώ
mit cũ sorore ex pre aut ex mre sua: ⁊ dicẽt ois popu
μενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πρὸς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λα
lus: fiat. maledictus q̃ dormit cũ socru sua:
ός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ,
⁊ dicẽt ois populus: fiat. maledictus q̃ dormit
καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος
cũ sorore vxoris sue: ⁊ dicẽt ois populus: fiat.
μετὰ ἀδελφῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο·
maledictus q̃ percutit ꝓximũ dolo: ⁊ dicẽt ois
ἐπικατάρατος ὁ τύπτων τὸν πλησίον δόλῳ, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ
populus: fiat. maledictus q̃ accepit munera vt percutiat aiaz
λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος ὃς λαμβάνει δῶρα πατάξαι ψυχὴν
sãguinis inocẽtis: ⁊ dicẽt ois populus: fiat. maledictus
αἵματος ἀθῴου, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο· ἐπικατάρατος
ois hõ: q̃ nõ ꝓmanebit in oibus ſmõibus legis hu
πᾶς ὅστις, ὅσις οὐκ ἐμμενεῖ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τού
ius vt faciat eos: ⁊ dicẽt ois populus: fiat.
του τοῦ ποιῆσαι αὐτούς, καὶ ἐροῦσι πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. Ca. 28.

Si audiẽs audieritis vocẽ dñi dei
ἐὰν ἀκοῇ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑ=
vri: vt custodiatis ⁊ factis oia mãdata eius:
μῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,

[a]dan ⁊ neptali. [b]Et rñdebũt leuite: ⁊ [c]dicẽt
[d]ad [e]oẽs [f]viros [g]ifrael [h]ex
celsa [i]voce. [j]Maledictus
[k]hõ [l]qui [m]facit [n]sculptile:
[o]& cõflatile [p]abominatio
nem [q]dñi [r]opus [s]manuũ
[t]artificũ: [u]ponitq̃ illud
[v]in abscõdito: [w]& rñdet
[x]oĩs [y]populus: [z]& dicet [a]a
men. [b]Maledict⁹ [c]qui nõ
honorat [d]pẽm suum [e]& matrẽ suã. [f]Et dicet [g]ois
[h]populus [i]amẽ. [j]Maledi
ct⁹ [k]qui trãſſert [l]termios
[m]pximi sui. [n]Et dicet [o]ois
[p]populus [q]amẽ. [r]Maledi
ctus [s]qui errare facit [t]ce=
cum [u]in itinere. [v]Et dicet
[w]ois [x]populus [y]amẽ. [z]Ma=
ledictus [a]qui puertit [b]iu
dicũ [c]aduene [d]pupilli [e]&
vidue. [f]Et dicet [g]ois [h]po=
pulus [i]amẽ. [j]Maledictus
[k]qui dormit [l]cum [m]vxo re
[n]pẽs sui: [o]& [p]reuelat [q]opi=
mẽtu lectuli eius. [r]Et dí=
cet [s]ois [t]populus [u]amen.
[v]Maledictus [w]qui dor=
mit [x]cũ [y]oi [z]iumento. [a]Et
dicet [b]ois [c]populus [d]amẽ.
[e]maledictus [f]qui dormit
[g]cum [h]sorore sua [i]filia [j]pa
tris sui [k]vel [l]matris sue.
[m]Et dicet [n]ois [o]populus [p]a
men. [q]maledictus [r]q dor
mit [s]cũ [t]socru sua. [u]Et
dicet [v]ois [w]populus [x]amẽ.
[y]maledict⁹ [z]qui [a]clam [b]p=
cutſerit [c]pximũ suũ. [d]Et
dicet [e]ois [f]ppls [g]amẽ. [h]ma
ledict⁹ [i]qu accipit [j]mũe
ra [k]vt [l]pcutiat [m]aiam [n]san=
guinis [o]inocentis. [p]Et di
cet [q]ois [r]populus [s]amẽ.
[t]maledictus [u]qui [v]nõ [w]p=
manet in [x]sermõibus [y]le
gis [z]huius [a]nec [b]eos [c]ope
pficit. [d]Et dicet [e]ois [f]po=
pulus [g]amen. Caꝑ. 28.

Si [h]audieris [i]vocẽ
[j]dñi [k]dei tui: ꝯꝯꝯꝯꝯ
[l]vt facias [m]atq̃ custodias
[n]omnia [o]mandata eius

	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxviii. Trãslata heb.
[a]עֵנָה	[b]דָּן וְנַפְתָּלִי [c]יֹעֲנוּ [d]הַלְוִיִּם [e]וְאָמְרוּ	
[f]רוֹם	[g]אֶל [h]כָּל [i]אִישׁ [j]יִשְׂרָאֵל [k]קוֹל [l]רָם:	
[m]אָרַר [n]עֲשֶׂה	[o]אָרוּר [p]הָאִישׁ [q]אֲשֶׁר [r]יַעֲשֶׂה [s]פֶּסֶל	
[t]נֵסֶךְ [u]תַּעֲב	[v]וּמַסֵּכָה [w]תּוֹעֲבַת [x]יְהוָה [y]מַעֲשֵׂה [z]יְדֵי	
[a]שׂוּם	[b]חָרָשׁ [c]וְשָׂם [d]בַּסָּתֶר [e]וְעָנוּ [f]כָּל [g]הָעָם	
[h]מְלָה	[i]וְאָמְרוּ [j]אָמֵן: [k]אָרוּר [l]מֵקֵלֶּה [m]אָבִיו	
[n]וְאִמּוֹ [o]וְאָמַר [p]כָּל [q]הָעָם [r]אָמֵן: [s]אָרוּר		
[t]מַסִּיג [u]גְּבוּל [v]רֵעֵהוּ [w]וְאָמַר [x]כָּל [y]הָעָם		
[z]אָמֵן: [a]אָרוּר [b]מַשֶּׁגֶה [c]עִוֵּר [d]בַּדָּרֶךְ [e]וְאָמַר		
[f]כָּל [g]הָעָם [h]אָמֵן: [i]אָרוּר [j]מַטֶּה [k]מִשְׁפַּט		
[l]גֵּר [m]יָתוֹם [n]וְאַלְמָנָה [o]וְאָמַר [p]כָּל [q]הָעָם		
[r]אָמֵן: [s]אָרוּר [t]שֹׁכֵב [u]עִם [v]אֵשֶׁת [w]אָבִיו		
[x]כִּי [y]גָלָה [z]כְנַף [a]אָבִיו [b]וְאָמַר [c]כָּל [d]הָעָם		
[e]אָמֵן: [f]אָרוּר [g]שֹׁכֵב [h]עִם [i]כָּל [j]בְּהֵמָה		
[k]וְאָמַר [l]כָּל [m]הָעָם [n]אָמֵן: [o]אָרוּר [p]שֹׁכֵב		
[q]עִם [r]אַחְתּוֹ [s]בַּת [t]אָבִיו [u]אוֹ [v]בַּת [w]אִמּוֹ		
[x]וְאָמַר [y]כָּל [z]הָעָם [a]אָמֵן: [b]אָרוּר [c]שֹׁכֵב		
[d]עִם [e]חֹתַנְתּוֹ [f]וְאָמַר [g]כָּל [h]הָעָם [i]אָמֵן:		
[j]אָרוּר [k]מַכֵּה [l]רֵעֵהוּ [m]בַּסָּתֶר [n]וְאָמַר [o]כָּל		
[p]הָעָם [q]אָמֵן: [r]אָרוּר [s]לֹקֵחַ [t]שֹׁחַד		
[u]לְהַכּוֹת [v]נֶפֶשׁ [w]דָּם [x]נָקִי [y]וְאָמַר [z]כָּל		
[a]הָעָם [b]אָמֵן: [c]אָרוּר [d]אֲשֶׁר [e]לֹא [f]יָקִים		
[g]אֶת [h]דִּבְרֵי [i]הַתּוֹרָה [j]הַזֹּאת [k]לַעֲשׂוֹת		
[l]אוֹתָם [m]וְאָמַר [n]כָּל [o]הָעָם [p]אָמֵן:		
[q]וְהָיָה [r]אִם [s]שָׁמוֹעַ		Ca.xxviii.
[t]תִּשְׁמַע [u]בְּקוֹל [v]יְהוָה [w]אֱלֹהֶיךָ		[x]שָׁמֹעַ
[y]לִשְׁמֹר [z]לַעֲשׂוֹת [a]אֶת [b]כָּל [c]מִצְוֹתָיו		[d]צַוֵּה

Trãsla.Chal.

דָּן וְנַפְתָּלִי ׀ וְיִתְיְבוּן לֵיוֵאי וְיֵמְרוּן לְכָל גֶּבֶר יִשְׂרָאֵל בְּקָלָא רָמָא ׃ לֵיט גַּבְרָא דְּיַעְבֵּד
צְלֶם וְמַתְּבָא מְרַחֲקָא דַּחֲיַי עוֹבַד יְדֵי אוּמָּן וְיָשֵׁי בְּסִתְרָא וְיִתְיְבוּן כָּל עַמָּא וְיֵמְרוּן
אָמֵן ׃ לֵיט דְּיַקֵּל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּיַשְׁנֵי תְּחוּמָא דְּחַבְרֵיהּ וְיֵמַר
כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּמַטְעֵי עִוַּרְתָּא בְּאוֹרְחָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּיַטֵּי דִּין דְּיַתִּים
וְאַרְמְלָא וְיֵמַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִתַּת אֲבוּהִי אֲרֵי גַּלִּי כְּנַף
דַּאֲבוּהִי וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּיִשְׁכּוֹב עִם כָּל בְּעִירָא וְיֵמַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט
דְּיִשְׁכּוֹב עִם אַחְתֵּיהּ בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּיִשְׁכּוֹב עִם
חֲמוּתֵיהּ וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּמַכֵּה חַבְרֵיהּ בְּסִתְרָא וְיֵמַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט
דְּמְקַבֵּל שׁוֹחֲדָא לְמִקְטַל נַפְשׁ דָּם זַכַּאי וְיֵמַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃ לֵיט דְּלָא יְקַיֵּם יַת
Ca.xxviii. פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא לְמֶעְבַּד יַתְהוֹן וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן ׃
וִיהֵי אִם קַבָּלָא תְּקַבֵּל מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּקּוֹדוֹהִי ‡‡‡

Interp.chal.

dan ⁊ neptali. Et rñdebũt leuite ⁊ dicẽt ad oẽs viros
israel alta voce. Maledictus vir q̃ fecerit simulacrũ
et cõflatile abominationẽ dñi opus manuũ artificis
⁊ posuerit in abscõdito. Et rñdebit ois pplus ⁊ dicẽt
amen. Maledict⁹ q̃ nõ honorat patrẽ suũ ⁊ mfez suã:
et dicet ois pplus: amẽ. Maledictus q̃ trãſtulerit ter=
minũ ꝓxim suũ: ⁊ dicet ois pplus: amẽ. Maledictus q̃
errare fecerit cecũ in via: ⁊ dicet ois pplus: amẽ. Ma=
ledict⁹ q̃ declinauerit iudiciũ aduene pupilli ⁊ vidue:
et dicet ois pplus: amẽ. Maledict⁹ q̃ ꝯcubuerit cũ vxo
re patris sui qñ reuelabit opimentũ pñs sui: ⁊ dicet
ois pplus: amẽ. Maledict⁹ q̃ ꝯcubuerit cũ oi iumẽto: ⁊
dicet ois populus: amẽ. Maledict⁹ q̃ ꝯcubuerit cũ sozo
re sua filia pñs sui aut filia mñs sue: ⁊ dicet ois pplus
amẽ. Maledict⁹ q̃ ꝯcubuerit cũ socru sua: ⁊ dicet ois
pplus: amẽ. Maledict⁹ q̃ ꝑcusserit ꝓximũ suũ in abscõ
dito: ⁊ dicet ois pplus amẽ. maledict⁹ q̃ accepit mñera
vt occidat aiaz ⁊ fũdat sanguinẽ inocẽtis: ⁊ dicet ois
populus: amẽ. Maledictus q̃ nõ ꝓmãserit in oibus ſmõ
legis huius vt faciat ea: ⁊ dicet ois populus: amẽ. Ca. 28

Erit si obediens obedieris verbo dñi dei tui
vt custodias ⁊ facias oñia ꝑcepta eius ꝯꝯꝯ

Britius beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	"אֲשֶׁר ׀ אָנֹכִי ׀ מְצַוְּךָ ׀ הַיּוֹם ׀ וּנְתָנְךָ	"que° ego ᵖ precipio tibi	que ego pcipio tibi hodie. τ dabit te dñs	
	יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ "עֶלְיוֹן ׀ עַל ׀ כָּל ׀ גּוֹיֵי	ᵍhodie. ʳfaciet te ∞∞∞∞∞	deus tuus sup oēs gētes tre: τ	
עֶלָה	הָאָרֶץ ׀ וּבָאוּ ׀ עָלֶיךָ ׀ כָּל ׀ הַבְּרָכוֹת	ᵉdñs ᵗdeus tuus " excel=	veniēt sup te vniuerse bñdictiões iste: τ apphē=	
בוא	הָאֵלֶּה ׀ וְהִשִּׂיגֻךָ ׀ כִּי ׀ תִשְׁמַע ׀ בְּקוֹל	siorem ᵛcũctis ˣgētibus q̃	dẽte: si auditu audieris vocé dñi dei	
שָׁמַע	יְהוָה "אֱלֹהֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה ᵖ בָּעִיר	versantur in "terra. ᵇ Ve=	tui. bñs tu in ciuitate: τ bñdictus tu in	
בָּרַךְ	וּבָרוּךְ ʳאַתָּה ˢבַּשָּׂדֶה: ᵗבָּרוּךְ "פְּרִי	niētqꝫ ˢsup te ᵇvniuerse	agro. bñdicta opa vẽtris tui: τ	
פָּרָה	ᵛבִּטְנְךָ וּפְרִי ʷאַדְמָתְךָ ˣוּפְרִי ʸבְהֶמְתֶּךָ	ᶜbñdictiões ᵈiste ᵉ & app=	fructuo tre tue: armẽta bouꝫ tuoꝫ:	
	ᶻשְׁגַר ᵃאֲלָפֶיךָ ᵇוְעַשְׁתְּרוֹת ᶜצֹאנֶךָ:	hendẽt te. ᵇsi tñ p̃cepta	γεννήματα τῆς γῆς σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου,	
	ᵈבָּרוּךְ ᵉטַנְאֲךָ ᶠוּמִשְׁאַרְתֶּךָ: ᵍבָּרוּךְ	eius ˢaudieris. " Bñdictus	τ caule ouiū tuaꝫ. bñdicta hor	
שָׁאַר	ʰאַתָּה ⁱבְּבֹאֶךָ ʲוּבָרוּךְ ᵏאַתָּה ˡבְּצֵאתֶךָ:	ᶜtuᵇ in ciuitate: ∞∞∞∞∞∞	rea tua τ reliquie tue. bñs	
בוא	ᵐיִתֵּן ⁿיְהוָה ᵒאֶת ᵖאֹיְבֶיךָ	ᵍ& benedictus ᵉin agro.	θηκαί σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου. ἐυλογημένος	
יָצָא נָתַן	ʳהַקָּמִים ˢעָלֶיךָ ᵗנִגָּפִים ᵘלְפָנֶיךָ	ʳ Bñdict? " fructus ∞∞∞	tu in ingressu tuo: τ bñs tu in	
קוּם נָגַף	ᵛבְּדֶרֶךְ ʷאֶחָד ˣיֵצְאוּ ʸאֵלֶיךָ ᶻוּבְשִׁבְעָה	ˢventris tui: ᵀ& fructus	συὲν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε, καὶ ἐυλογημένος σὺ ἐν τῷ	
	ᵃדְּרָכִים ᵇינוּסוּ ᶜלְפָנֶיךָ: ᵈיִצֵּו ᵉיְהוָה	ᵗterre tue: ᵘfructuſqꝫ ᵛin=	egressu tuo. dabit dñs deus tuus	
נוס צָוָה	ᶠאִתְּךָ ᵍאֶת ʰהַבְּרָכָה ⁱבַּאֲסָמֶיךָ	mẽtorũ tuorũ : ˣ greges	ἐκπορεύεσθαί σε · ϖαραδώσει κύριος ὁ θεός σου τοὺς	
	ʲוּבְכֹל ᵏמִשְׁלַח ˡיָדֶךָ ᵐוּבֵרַכְךָ ⁿבָּאָרֶץ	ʸarmẽtorũ tuorũ & cau	tnimicos tuos q̃ cõsurgẽt tibi cõfractos	
שָׁלַח	ᵒאֲשֶׁר ᵖיְהוָה ᵠאֱלֹהֶיךָ ʳנֹתֵן ˢלָךְ ׀	le ᶻouiũ tuarũ . ᵃBene di=	ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοι συντετριμμένους	
	ᵗיְקִימְךָ ᵘיְהוָה ᵛלוֹ ʷלְעָם ˣקָדוֹשׁ ׀	cta ᵇhorrea tua: ˡ& bñdi=	ἀϖ̃ facie tuã. in via vna veniẽt ϖ̃ te:	
קוּם קָדַשׁ	ʸכַּאֲשֶׁר ᶻנִשְׁבַּע ᵃלָךְ כִּי ᵇתִשְׁמֹר ᶜאֶת	cte reliquie tue. ᵏ Bñdi=	πρὸ προσώπου σου. ἐν ὁδῷ μιᾶ ἐξελεύσονταί ϖρός σε,	
שָׁבַע שָׁמַר	ᵈמִצְוֹת ᵉיְהוָה ᶠאֱלֹהֶיךָ ᵍוְהָלַכְתָּ ʰבִּדְרָכָיו:	ctus ˡeris ᵐingrediens " &	τ in septẽ vijs fugiẽt a facie tua. emit	
צָוָה	ⁱוְרָאוּ ʲכָּל ᵏעַמֵּי ˡהָאָרֶץ ᵐכִּי ⁿשֵׁם ᵒיְהוָה	ᵖegrediens. ᵍDabit ʳdñs	tet dñs sup te bñdictiões ϖ̃ in cellarijs tuis:	
רָאָה	ᵖנִקְרָא ᵠעָלֶיךָ ʳוְיָרְאוּ ˢמִמֶּךָ: ᵗוְהוֹתִירְךָ	ˢinimicos tuos ∞∞∞∞∞∞	σείλαι κς̃ ἐπὶ σὲ τὴν ἐυλογίαν ἐν τοῖς ταμείοις σου,	
קָרָא יֶתֶר	ᵘיְהוָה ᵛלְטוֹבָה ʷבִּפְרִי ˣבִטְנְךָ ʸוּבִפְרִי	ᵘq̃ cõsurgent ᵛaduersum	τ in oĩbus: vbicũq; intecerto manũ tuã. τ bñ=	
פְּרָה	ᶻבְהֶמְתֶּךָ ᵃוּבִפְרִי ᵇאַדְמָתְךָ ᶜעַל ׀	te ʷcorrue tes ˣi cõspectu	χὰι ἐν ϖᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐυλο	
	ᵈהַטּוֹב ׀ "אֲשֶׁר ׀ נִשְׁבַּע ׀ יְהוָה ׀	tuo. ʸPer ᶻvnã ᵃviã ᵇvijs ᶜveni=	dicet tibi in fra: q̃ dñs deus tuꝰ dat tibi. fuſ	
שָׁבַע	ᵉלַאֲבֹתֶיךָ ᶠלָתֶת ᵍלָךְ: ʰיִפְתַּח ⁱיְהוָה ʲלְךָ	ent ᵈcontra te: ᶜ& p fep=	γήσει σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ϖ̃ ὁ θεός σου δίδωσί σοι. ἀ=	
נָתַן פָּתַח	ᵏאֶת ˡאוֹצָרוֹ ᵐהַטּוֹב ⁿאֶת ᵒהַשָּׁמַיִם	tẽ ᵉfugient ᵇa facie tua.	citet te dñs deus tuus sibi ppũm sctũ: sicut	
אָצַר		ᶠEmittet ᵏ dominus ∞∞∞	iurauit tibi: τ timebũt te. τ abũdare fadet	
		ᵐbenedictionem ᵉsuper	ἐϖωμόσατό σοι, καὶ φοβηθήσονταί σε. καὶ ϖλησμονῆ	
		cellaria tua: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	te dñs deus tuus in bonis in fructibus vte	
		ᵖ& sup oĩa ᵍopa ʳmanuũ	σε κύριος ὁ θεός σου εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοι	
		tuarũ: ᵒbñdicetqꝫ tibi ʳin	ri tui: τ in fructibus iumẽtoꝫ tuoꝫ: τ	
		terra ˢ quã accepis, . ∞∞	λίας σου, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ	
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	in fructibus fre tue: in fra ϖ̃ tua	
		ᵗ Suſcitabit te ᶜdñs ᵒsibi	ἐπὶ τοῖς γεννήμασι τῆς γῆς σου, ἐπὶ τῆς γῆς ης ὤμο	
		ᶜin populum ʳsanctum	uit dñs pfibus tuis vt daret tibi. apiat tibi	
		ᵍsicutʰiurauit ʲtibi ᵏsi ˡcu=	σε κύριος τοῖς πατράσι σου δοῦναί σοι · ἀνοίξαι σοι	
		stodieris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	dñs thesaurũ suũ bonũ cellũ:	
		ᵐmãdata ᵒdñi ᵖdei tui: ᵠ&	κς̃ τὸν θυσαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθὸν τὸν οὐρανόν,	
		ambulaueris ʳin vijs ei?.		
		ˢ Videbũtqꝫ ᵗoẽs ˣterra=		
		rũ ᵘpopuli ᵛp' nomẽ ʷdñi		
		ʸinuocatũ sit ᶻsuper te:		
		ᵃ& timebunt ᵇte. ᶜAbun=		
		dare te faciet ᵈdñs oĩbus		
		ᵉbonis: ᶠfructu ᵍvteri tui		
		ʰ& fructu ⁱiumentorum		
		tuorũ: ʲfructu ᵏterre tue		
		ˡquam ᵐiurauit ⁿ domiꝰ		
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
		ᵒpatribus tuis ᵖvt daret		
		ᵠtibi. ʳAperiet ˢdominus		
		ᵗthesaurum suum ᵘopti		
		mum ᵛcelum: ∞∞∞∞∞∞		

Britius chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָתַן עֲלָה אָתָא	que ego precipio tibi hodie: ponet te dñs deus tuus	וַאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין ᵍוְיִתְּנִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ עִילָּאָה עַל כָּל עַמְמֵי אַרְעָא: ᵉוְיֵיתוֹן עֲלָךְ
דְּבַק יְלַד מֵעָה	excelsum sup oēs populos terre. Et veniēt sup te oēs	כָּל בִּרְכָתָא הָאִלֵּין וְיִדְבְּקוּנָךְ אֲרֵי תְקַבֵּל בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ: בְּרִיךְ אַתְּ בְּקִרְתָּא וּבְרִיךְ
אֲבַב סַל אֲצָוָא	benedictiões iste: τ appiehendēt te: si obedieris ver=	אַתְּ בְּחַקְלָא: בְּרִיךְ לַדָּא דְּמָעָךְ וְאִיבָּא דְּבָעִירָךְ בַּקְרֵי תּוֹרָךְ וְעִדְרֵי עָנָךְ:
עוֹל נְפַק נָתַן	bo dñi dei tui. Benedictus tu in ciuitate: τ benedi=	בְּרִיךְ סַלָּךְ וְאָצָוָתָךְ: בְּרִיךְ אַתְּ בְּמֵיעָלָךְ וּבְרִיךְ אַתְּ בְּמֵיפָּקָךְ: יְתֵן יְיָ יָת בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ
קוּם אֶחָד עָרַק	ctus tu in agro. benedicta generatio vẽtris tui τ fru=	דְּקָמִין עֲלָךְ מְהָרְכִין קֳדָמָךְ בְּאוֹרְחָא חַד יִפְּקוּן לְוָתָךְ וּבְשִׁבְעָה אוֹרְחִין יְעִרְקוּן מִן קֳדָמָךְ:
בָּרַךְ יָשַׁט בָּרָה	ctus terre tue τ generatio iumẽtorum tuorũ : boues	יְבָרֵךְ יְיָ עִמָּךְ יָת מַחְסָנָךְ וְכָל אוֹשָׁטוּת יְדָךְ וְיבָרֵךְ כְּיָנָךְ בְּאַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ
קוּם קוּם נָעַר	armentorũ tuorum τ greges ouium tuarum. Bene=	יְהִיב לָךְ: יְקִימִנָּךְ יְיָ לֵיה לְעַם קַדִּישׁ כְּמָא דְּקַיֵּים לָךְ אֲרֵי תִּדְטַר יָת פִּקּוֹדַיָּא דַּייָ
יָהַךְ חַזֵּה כָּרָא	dictũ cantſtrũ tuũ τ panaria tua. Benedictus tu cũ	אֱלָהָךְ וְתִתְבַּר בְּאוֹרְחָן דְּתִתְקְנֵן קֳדָמוֹהִי: וְיֶחְזוֹן כָּל עַמְמֵי אַרְעָא אֲרֵי שְׁמָא דַּייָ יִתְקְרֵי
דָּחַל תֵּר טוֹב	ingredieris: τ bñdictus tu cũ egredieris. Dabit dñs	עָלָךְ וְיִדְחֲלוּן מִינָּךְ: וְיוֹתִירִנָּךְ יְיָ לְטָבָא בְּזָרְעָא דְּבָעִירָךְ וּבְוֻלְדָא דְּבָעִירָתָךְ וּבְאַרְעָא
יָלַד אֲבַב קוּם	inimicos tuos qui cõsurgent aduersum te confractos	דְּאַרְעָא עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְמִיתַּן לָךְ: יִפְתַּח יְיָ לָךְ יָת אוֹצָרֵיהּ טָבָא
נָתַן בָּתַח	coꝝ te. Per vnam viã egredientur ad te: τ per septẽ	יָת שְׁמַיָּא
	vias fugient a facie tua. Mandabit dñs ad te benedi=	
	ctionẽ in cellarijs tuis τ in oĩbus ad que extenderis	
	manũ tuam: τ benedicet tibi in terra quaꝫ dñs deus	
	tuus dabit tibi. Constituet te dñs sibi in populũ san=	
	ctuꝫ: sicut iurauit tibi: si custodieris precepta dñi dei	
	tui τ ambulaueris in vijs q̃ recte sunt coꝝ eo. Et vide	
	bũt oēs populi terre ᵩ nomẽ dñi inuocatũ est sup te:	
	τ timebũt te. Et abũdare te faciet dñs in bono in gna	
	tione vẽtris tui τ in gnatõe iumẽtoꝫ tuoꝫ τ in fructu	
	terre tue sup terra pro q̃ iurauit dñs pfibꝰ tuis: vt da	
	ret eã tibi. Aperiet dñs tibi thesauꝝ suũ optimũ celũ	

vt tribuat pluuiã tre tue in tpe suo. bñ
δοῦναι τὸν ὑετὸν τῇ γῇ σου ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ· εὐ
dicat cẽteris opibus manuũ tuaꝝ: τ fenerabi
λογήσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, καὶ δανιεῖς
gẽtibus multis: tu ẽt nõ fenꝰ accipies. τ ipse tu gẽ
ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ δανῇ· καὶ ἄρξεις σὺ ἐθ
tibus multis: tibi ẽt nõ imperabũt. cõstituat te
νῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσιν· καταστήσαι σε
dñs deus tuus in caput: τ nõ in caudã.
κύριος ὁ θεός σου εἰς κεφαλήν, καὶ μὴ εἰς οὐράν·
τ eris tũc supra: τ nõ eris subter: si
καὶ ἔσῃ τότε ἐπάνω, καὶ οὐκ ἔσῃ ὑποκάτω, ἐὰν
audieris mãdata dñi dei tui: que
εἰσακούσῃς τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὁ
cũq; ego pcipio tibi hodie: vt custodias τ
σας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, φυλάσσειν καὶ
facias. nõ declinabis ab oibus sermõib⁹:
Deut. 28.d malach 1.a
ποιεῖν· οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων,
quos ego pcipio tibi hodie: ad dexterã vel adsinistrã:
ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, δεξιὰ ἢ ἀριστερά,
vt eas post deos alienos: vt seruias eis.
πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, λατρεύειν αὐτοῖς·
τ erit si nõ audieris vocẽ dñi
καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei tui: vt custodias τ facias oia mãdata
θεοῦ σου, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς
eius: q̃cũq; ego pcipio tibi hodie: τ veni
αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, καὶ ἐλεύ
ent sup te oẽs maledictiões iste: τ ap
σονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ κα
prehẽdẽt te. mgledictus tu in ciuitate: τ
ταλήψονταί σε· ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει, καὶ
maledictus tu in agro. maledicta hor
ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῷ· ἐπικατάρατοι αἱ ἀσκο
rea tua: τ reliquie tue. maledi=
θῆκαί σου, καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου· ἐπικατά
cti fructus vẽtris tui τ fru
ρατα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γεννήμα
ctus tre tue: armẽta bou tuoꝝ: τ
τα τῆς γῆς σου, τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου, καὶ
greges ouiũ tuaꝝ. maledictus
τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου· ἐπικατάρατος
tu in ingressu tuo. τ maledictus tu
σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαί σε· καὶ ἐπικατάρατος σὺ
in egressu tuo. mittat dñs tibi
ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε· ἐξαποστείλαι κύριος σοὶ τὴν
egestatẽ: τ esuriẽ: τ ɔsũptionẽ in om
ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν, καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάν
nia in q̃ intẽderis manũ tuã: q̃cũq; fecerit:
τα ὅσα ἐὰν ἐπιβαλεῖς τὴν χεῖρά σου, ὅσα ἂν ποιῇς,
donec cõterat te: τ donec perdat te
ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε, καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν
velociter pp malas adinuẽtiones tuas: qñ
ταχεῖ διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου, διότι

ᵇvt tribuat⁽ᵗ⁾pluuiã ᵏterre
tũe⁽ⁱ⁾n tpe suo:ᵐbñdicet
q̃ᵒcunctisᵖoperibusᵍma=
nuũ tuarũ.⁽ʳ⁾Et fenerabis
ᵃgẽtibus⁽ˢ⁾multis:ᵘ& ipse
ˣa nullo⁽ᵛ⁾fenus accipies.
⁽ʷ⁾Constituet teᵃdñs deus
tuusᵇin caputᶜ& nonᵈin
caudã:ᵉ& eris⁽ᶠ⁾ſp ᵍ supra
ʰ& nonᵏsubter: ∞∞∞∞∞∞
⁽ˡ⁾si tñᵐaudierisᵒ mandaꝫ
taᵖdominiᵍdei tui ∞∞∞∞
ʳqueᵉego ⁽ᵗ⁾precipio tibi
ᵘhodie: ˣ& custodieris
⁽ʸ⁾& feceris:⁽ᶻ⁾aq̃ nonᵃdecli
naueris ᵇab eis:nec ad
∞∞∞∞∞∞

עַזַבְתָּנִי׃ יַדְבֵּק יְהוָה בְּךָ אֶת הַדֶּבֶר עַד כַּלֹּתוֹ אֹתְךָ מֵעַל כָּלָה
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לָרִשְׁתָּהּ׃ יַכְּכָה יְהוָה בַּשַּׁחֶפֶת וּבַקַּדַּחַת וּבַדַּלֶּקֶת וּבַחַרְחֻר וּבַחֶרֶב וּבַשִּׁדָּפוֹן וּבִירַקּוֹן וְרָדְפוּךָ עַד אָבְדֶךָ׃ וְהָיוּ שָׁמֶיךָ אֲשֶׁר עַל רֹאשְׁךָ נְחֹשֶׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר תַּחְתֶּיךָ בַּרְזֶל׃ יִתֵּן יְהוָה אֶת מְטַר אַרְצְךָ אָבָק וְעָפָר מִן הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ׃ יִתֶּנְךָ יְהוָה נָגוּף לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים תָּנוּס לְפָנָיו וְהָיִיתָ לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ׃ וְהָיְתָה נִבְלָתְךָ לְמַאֲכָל לְכֹל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ יַכְּכָה יְהוָה בִּשְׁחִין מִצְרַיִם וּבַעֲפָלִים וּבַגָּרָב וּבֶחָרֶס אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא׃ יַכְּכָה יְהוָה בְּשִׁגָּעוֹן וּבְעִוָּרוֹן וּבְתִמְהוֹן לֵבָב׃ וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בַּצָּהֳרַיִם כַּאֲשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הָעִוֵּר בָּאֲפֵלָה וְלֹא תַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ עָשׁוּק וְגָזוּל כָּל הַיָּמִים וְאֵין מוֹשִׁיעַ׃ אִשָּׁה תְאָרֵשׂ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגָּלֶנָּה

דָּבֵק תַּצָּא דְבֵרִת תַּחֲא
רָדַף יְהוָה עָלָה נָתַת עָנָד פָּרָה נָתַן תֵּצָא נָפָק
עָרַק יְהוָה זוּעַ שָׁנַר אָכַל נוּף
יָכַל אָסָא מָרָא מָשַׁשׁ צָלַח אָנַס תֵּבַנ

Interp. chal.

dereliquisti timorē meū. Mittet in te dñs pestilentiā donec cōsumat te de terra ad quā ingrederis possidēdam. Percutiet te dñs egestate & febri & incendio et siccitate & gladio & aere corrupto & rubigine: & persequētur te donec pereas. Et erunt celi qui sunt sup caput tuū fortes quasi enet: vt nō deducāt pluuiā: & terra que est subter te erit fortis sicut ferrū ne faciat fructus. Dabit dñs pluuiam terre tue fauillam & puluerem: de celis descendet super te donec disperdat te. Tradet te dñs confractū in cōspectu inimicorū tuorū: per viam vnā egredieris in eos: & per septē vias fugies a facie eorum. Et eris in cōmotionem omnibus regnis terre. Et erit cadauer tuū prolectus in cibum omni volatili celi & tumentis terre: & non erit qui cōmoueat. Percutiet te dñs vlcere pessimo egyptio: et emorroidis & scabie & prurigine sicca: ex quibus non poteris sanari. Percutiet te dñs amentia & cecitate & cōturbatione cordis. Et eris palpans in meridie sicut palpat cecus in tenebris: & non proficies in via tua. Et eris vtiq; oppressus & vim patiens omnibus diebus: & non erit qui liberet te. Mulierem desponsabis: & vir alius cubabit cum ea.

relinquisti me. Adiungat tibi dominus pestilentiam: donec cōsumat te de terra ad quā ingrediēris ut possidēdā illā. Percutiat te dominus egestate: febri & frigore: & ardore & estu & aere corrupto & rubigine: & persequētur donec pereas. Sit celum quod super caput tuū eneū: & terra quā calcas ferrea. Det dñs imbrem terre tue puluerē. & de celo descendat super te cinis donec conteraris. Tradat te dñs corruptē hostes tuos: & per vnam viam egrediaris contra eos: & per septē fugias: & dispergaris per omnia regna terre. Sitq; cadauer tuum in escam cunctis volatilibus celi & bestiis terre: & non sit qui abigat. Percutiat te dñs vlcere egypti: & ptē corpis quā stercora digeruntur scabie quoq; & prurigine ita vt curari nequeas. Percutiat te dominus amentia & cecitate ac furore mentis: & palpes in meridie: sicut palpare solet cecus in tenebris & non dirigas vias tuas. Omniq; tempore calūnia sustineas: & opprimaris violentia. Nec habeas qui liberet te. Vxorē accipias: & alius dormiat cū ea.

reliqsti me. adhēsigat dñs in te mor ἐγκατέλιπές με· προσκολλήσαι κύριος ἐις σὲ θά-
te: donec cōsumat te de terra ad quā νατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς ἐις ἣν
tu ingrederis illuc possidēdā illā. percutiat te σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν· πατάξαι σε
dñs egestate: & febri: & frigore: & irritatiōe: κύριος ἀπορίᾳ, καὶ πυρετῷ, καὶ ῥίγει, καὶ ἐρεθισμῷ,
& cede: & aere corrupto: & rubigine: & perse καὶ φόνῳ, καὶ ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ τῇ ὤχρᾳ, καὶ κατα
quētur te donec perdāt te. & erit tibi διώξονταί σε ἕως ἂν ἀπολέσωσί σε. καὶ ἔσαι σοι
celū qđ sup caput tuū eneū: & terra ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς, καὶ ἡ γῆ
que sub te ferrea. det dñs imbrē ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ. δῴη κύριος τὸν ὑετὸν τῆς
terre tue puluerē: & cinis de celo desc γῆς σου κονιορτόν, καὶ χοῦς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα
cēdet sup te: donec cōterat te: & donec βήσεται ἐπὶ σέ, ἕως ἂν ἐκτρίψῃ σε, καὶ ἕως ἂν
perdat te. tradat te dñs in occisiōes |coram ἀπολέσῃ σε. δῴη σε κύριος ἐπὶ κοπὴν ἐναντίον
hostibus tuis. in via vna egrēdieris ꝓtra eos: τῶν ἐχθρῶν σου· ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτούς
& in septē viis fugies a facie eor. & καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ
eris in dispsiōe in oibus |regnis ἔσῃ ἐν διασπορᾷ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς
terre. & erūt cadauera vra esca γῆς· καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατάβρωμα τοῖς
volatilibus |celi: & bestiis terre: πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς,
& nō erit q̄ abigat. percutiat te dñs in καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν. πατάξαι σε κύριος ἐν
vlcere egyptio: in natibus: & scabie ægrēsti: ἕλκει αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἕδραις, καὶ ψώρᾳ ἀγρίᾳ,
& prurigine: ita vt nō queas tu curari. percutiat καὶ κνήφῃ, ὥστε μὴ δύνασθαί σε ἰαθῆναι· πατάξαι
te dñs amētia: & cecitate: & furore σε κύριος παραπληξίᾳ, καὶ ἀορασίᾳ, καὶ ἐκστάσει
mētis: & eris palpans in meridie: sicut pal μέσης· καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας, ὡσεὶ ψη-
paret cecus in tenebris. & nō dirigēt λαφήσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκότει· καὶ οὐκ εὐοδώ-
get vias tuas: & eris tūc iniuriā sustinēs & σεις τὰς ὁδούς σου, καὶ ἔσῃ τότε ἀδικούμενος καὶ
q̄ violētia opprimaris oibus diebus: & nō erit διαρπαζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐκ ἔσαι
tibi q̄ auxiliet. vxorē accipies: & vir alius σοι ὁ βοηθῶν. γυναῖκα λήψῃ, καὶ ἀνὴρ ἕτερος
habebit eā. ἕξει αὐτήν.

וּשְׁבָקְתָּךְ לְדַחֲלְתִּי׃ יְדַבֵּק יְיָ בָּךְ יָת מוֹתָנָא עַד דְּיֵשֵׁצֵי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלִיל
לְתַסָּנָהּ׃ יְמְחֵנָךְ יְיָ בְּשַׁחֲפָתָא וּבְקַדַּחְתָּא וּבְדַלֶּקְתָּא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא וּבְשִׁדָּפוֹנָא
וּבְיַרְקוֹנָא וְיִרְדְּפוּנָךְ עַד דְּתֵיבַד׃ וְיִהוֹן שְׁמַיָּא דְּלְעִלּוּי רֵאשָׁךְ חַסִינִין כְּנְחָשָׁא
וְאַרְעָא דְּתְחוֹתָךְ תַּקִּיפָא כְּפַרְזְלָא׃ יִתֵּן יְיָ יָת מְטַר אַרְעָךְ אֲבָקָא וְעַפְרָא מִן שְׁמַיָּא יְחוֹת עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּצֵי׃ יְתֵנְיָךְ יְיָ תְּבִיר קֳדָם
בַּעֲלֵי דְבָבָךְ בְּאוֹרְחָא חַד תִּפּוֹק לְוָתֵיהוֹן וּבְשַׁבְעָא אוֹרְחִין תְּעִירוֹק מִן קֳדָמוֹהִי וְתְהֵי לְזַעֲוָ
לְכָל מַלְכָוָת אַרְעָא׃ וּתְהֵי נְבִלְתָּךְ מְשַׁוְּרָא לְכָל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְלִבְעִירָא דְּאַרְעָא
וְלֵית דְּמָנִיד׃ יְמְחֵנָךְ יְיָ בְּשִׁחֲנָא דְּמִצְרָאֵי וּפְטוֹחֲרֵי וּגְרַבְתָּא וּבְחַרַס דְּלָא יָכְלִין
לְאִתְסָאָה׃ יְמְחִנָךְ יְיָ בְּטַמְּשׁוּתָא וּבְסַמָּאוּתָא וּבְשָׁעְמוּת לִיבָּא׃ וּתְהֵי מְמַשֵּׁשׁ
בְּטִיהֲרָא כְּמָא דְּמַשֵּׁשׁ עִוַּרְתָּא בְּמַחְשׁוֹכָא וְלָא תַצְלַח יָת אוֹרַח טוּבָךְ וּתְהֵי לְחוֹד עָשִׁיק
וְאָנִיס כָּל יוֹמַיָּא וְלֵית דְּפָרֵיק׃ אִתְּתָא תְּרוֹס וּגְבַר אָחֳרָן יִשְׁכְּבִנַּהּ׃

domũ edificabis: τ alter habitabit in ea: vi-
οἰκίαν οἰκοδομήσεις, καὶ ἕτερος οἰκήσει ἐν αὐτῇ, ἀμ
neã plãtabis: τ nõ vindemiabis eã.
πελῶνα φυτεύσεις, καὶ οὐ μὴ τρυγήσεις αὐτόν.
vitulus tuus mactatus coꝝ te: τ nõ comedes
ὁ μόσχος σου ἐσφαγιάσθω ἐναντίον σου, καὶ οὐ φαγῇ
ex eo. asinus tuus raptus a te: τ nõ
ἐξ αὐτοῦ. ὁ ὄνος σου ἡρπασμένος ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ
reddetur tibi. oues tuæ date
ἀποδοθήσεταί σοι. τὰ πρόβατά σου δεδομένα τοῖς
inimicis tuis: τ nõ erit tibi adiumãs. filij tui τ
ἐχθροῖς σου, καὶ οὐκ ἔσται σοὶ βοηθῶν. οἱ υἱοί σου καὶ
filiæ tuæ traditi gẽti alteri: τ o
αἱ θυγατέρες σου δεδομέναι ἔθνει ἑτέρῳ, καὶ οἱ ὀφ-
culi tui videbũt deficiẽtes in ipos: τ
θαλμοί σου ὁρῶντες σφακελίζοντες εἰς αὐτούς, καὶ
nõ poterit manus tua. fructus ẽre tuæ: τ
οὐκ ἰσχύσει ἡ χείρ σου. τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου, καὶ
oẽs labores tuos comedet gẽs: ἣν nõ co
πάντας τοὺς πόνους σου φάγεται ἔθνος, ὃ οὐκ ἐπί
gnoscis. τ eris calumniã sustinẽs τ oppressus cũ
σασαι. καὶ ἔσῃ ἀδικούμενος καὶ τεθραυσμένος πά-
ctis diebus: τ eris stupidus pp vi
σας τὰς ἡμέρας, καὶ ἔσῃ παραπλήσιος ὃς τὰ ὁρά-
siones oculoꝝ tuoꝝ ἃς videbis. percutiat te
ματα τῶν ὀφθαλμῶν σου ἃ βλέψῃ. πατάξαι σε
dñs in vlcere malo in genibus τ in su
κύριος ἐν ἕλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνή
ris: ita vt nõ possis sanari tu a plãn
μας, ὥστε μὴ δύνασθαι ἰαθῆναί σε ἀπὸ ἴχνους τῶν
pedũ tuoꝝ vsq; ad verticẽ tuũ. deducat dñs
ποδῶν σου ἕως τῆς κορυφῆς σου. ἀπαγάγοι κύριος
te τ ꝓncipes tuos quos cõstitues sup
σὲ καὶ τοὺς ἄρχοντάς σου οὓς ἂν καταστήσῃς ἐπὶ
te ipm: in gẽtẽ ἣν nõ cognoscis tu τ pa
σεαυτόν, εἰς ἔθνος οὐκ ἐπίσασαι σὺ καὶ οἱ πατέ-
tres tui: τ seruies ibi diis alienis: ligni:
ρες σου, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις,
τ lapidibus: τ eris ibi in puerbiũ τ para-bo-
καὶ λίθοις, καὶ ἔσῃ ἐκεῖ ἐν αἰνίγματι καὶ παραβο-
lã τ fabulã in oibus gẽtibus: ad ꝗs
λῇ καὶ διηγήματι ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, εἰς οὓς
introduxerit te dñs illuc. semẽtẽ multã ia
ἂν ἀπαγάγοι σε κύριος ἐκεῖ. σπέρμα πολὺ ἐξοί-
cies in cãpũ: τ modica cõgregabis: qꝛ deuo
σεις εἰς τὸ πεδίον, καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις, ὅτι κα
rabit ea locusta. vineã plãtabis τ
τέδεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς. ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ
opaberis: τ vinũ nõ bibes: neꝯ letabe
κατεργᾷ, καὶ οἶνον οὐ πίεσαι, οὐδὲ εὐφραν-
ris ex eo: qm̃ deuorabit ea vermis.
θήσῃ ἐξ αὐτοῦ, ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκώληξ.
oliue
ἐλαίαι

	Trãsla.B.Viero.	Ter.Heb.	Pritina heb.
בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם	rDomũ edifices: a& non bhabites cin ea. e Plantes	בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם	בָּנָה יָשַׁב
תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ׃ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ	dvíneã: fe nõ gvidemies eã. h Bos tuꝰ 'immoletur	תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ׃ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ	נָטַע חָלַל
לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ	kcorã te: l& non mcomedas nex eo. o Asinus tuus	לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ	אָכַל
גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנֶךָ	prapiatur qin conſpectu tuo: r& nõ sreddatur t ti-	גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנֶךָ	גָּזַל שׁוּב
נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ׃	bí. uOues tue cdẽtur 'ini	נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ׃	נָתַן
בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר	micis tuis: & nõ sit qui	בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר	בֵּן
וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם	ate badimet. cFilij tuí &	וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם	רָאָה כָּלָה
כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ׃ פְּרִי	filie tue ctradãtur galteri	כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ׃ פְּרִי	כֹּל יוֹם אֵין אֵל יָד פְּרִי
אַדְמָתְךָ וְכָל יְגִיעֲךָ יֹאכַל עַם	'populo'vídẽtibus bocu-	אַדְמָתְךָ וְכָל יְגִיעֲךָ יֹאכַל עַם	אֲדָמָה כֹּל יָגַע אָכַל עָם
אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק	lis tuis & deficiẽtib 'ad	אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק	אֲשֶׁר יָדַע הָיָה רַק עָשַׁק
וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים׃ וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע	cõſpectũ eorũ mtota ndie	וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים׃ וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע	רָצַץ כֹּל יוֹם הָיָה שָׁגַע
מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃	o& nõ sit pfortitudo in	מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃	מַרְאֶה עַיִן רָאָה
יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל	qmanu tua. rfruct p terre	יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל	נָכָה יְהוָה שְׁחִין רָע עַל
הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר	tue t& oẽs uelabores tuos	הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר	בֶּרֶךְ בֶּרֶךְ שׁוֹק שׁוֹק
לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלֶךָ	xcomedat rpopulus squẽ	לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלֶךָ	יָכֹל רָפָא כַּף רֶגֶל
וְעַד קָדְקֳדֶךָ׃ יוֹלֵךְ יְהוָה	ꝯignoras. t& sis pp t calũ	וְעַד קָדְקֳדֶךָ׃ יוֹלֵךְ יְהוָה	עַד קָדְקֹד יָלַךְ יְהוָה
אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר	niã sustinẽs r& oppssus	אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר	אֵת אֵת מֶלֶךְ אֲשֶׁר
תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר	e cũctis bdiebus: l& kstu-	תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר	קוּם עַל אֶל גּוֹי אֲשֶׁר
לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ	pens ad terrorẽ eorum	לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ	יָדַע אַתָּה אָב
וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים	q& videbunt moculi tui.	וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים	עָבַד שָׁם אֱלֹהִים אַחֵר
עֵץ וְאָבֶן׃ וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל	rPercuciat te qdñs rvlce-	עֵץ וְאָבֶן׃ וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל	עֵץ אֶבֶן הָיָה שַׁמָּה מָשָׁל
וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר	re spessimo sin	וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר	שְׁנִינָה כֹּל עַם אֲשֶׁר
יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה׃ זֶרַע רַב	ugenibus r& in' suris:	יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה׃ זֶרַע רַב	נָהַג יְהוָה שָׁמָּה זֶרַע רַב
תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי	ꝯfanarig unon bpossis a	תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי	יָצָא שָׂדֶה מְעַט אָסַף כִּי
יְחַסְּלֶנּוּ הָאַרְבֶּה׃ כְּרָמִים תִּטַּע	planta cpedis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	יְחַסְּלֶנּוּ הָאַרְבֶּה׃ כְּרָמִים תִּטַּע	חָסַל רָבָה נָטַע
וְעָבַדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא	vsq; adgverticem tuũ.	וְעָבַדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא	שָׁתָה
תֹאגַר כִּי תֹאכְלֶנּוּ הַתֹּלָעַת׃ זֵיתִים	hDucetg kte ldomínus	תֹאגַר כִּי תֹאכְלֶנּוּ הַתֹּלָעַת׃ זֵיתִים	אָגַר אָכַל

Transla.Chal.

בַּיְתָא תִּבְנֵי וְלָא תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תַּנְצִיב וְלָא תְחַל לְמֵיהֵי תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ וְלָא
תֵיכוּל מִינֵיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי אָנִיס מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ יְהוֹן מְסִירִין לְבַעֲלֵי דְבָבָךְ
וְלֵית לָךְ פָּרִיקָ בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַם אָחֳרִי וְעֵינָךְ חָזָאן וְיִסּוּפָן בְּגַלְלֵהֶן כָּל יוֹמָא
וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ וְאִיבָּא דְאַרְעָךְ וְכָל לֵיאוּתָךְ יֵאכוֹל עַם דִּי לָא יְדַעְתָּא וִתְהֵי לְחוֹד
עָשִׁיקָ וְרָצִיץ כָּל יוֹמַיָּא וְתְהֵי מְשׁוּטֵי מֵחֵיזוּ עֵינָךְ דְּתֶחֱזֵי יְחֵינָךְ יְרִי בִּישָׁא
עַל רְכוּבִין וְעַל שַׁקִּין דִּי לָא תִּיכוֹל לְאִיתַסָּאָה מִפֵּרְסַת רִגְלָךְ וְעַד מוֹדָאנָךְ וְגַלֵּי יְרִי
יָתָךְ וְיָת מַלְכָּךְ דְּתָקֵים עֲלָךְ לְעַמָּא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ וְתִפְלַח תַּמָּן לְעַמְמַיָּא
פָּלְחֵי מַעֲוָתָא אָעָא וְאַבְנָא וְתְהֵי לְמָתָל וּלְשׁוּעִי בְּכֹל עַמְמַיָּא דְּאַגְלָךְ יְיָ לְתַמָּן
בַּר זְרַע סַגִּי תַּפֵּיק לְאַתְקָלָא וְזְעִיר תְּכַנּוֹשׁ אֲרֵי יְחַסְּלִנֵּיהּ גוּבָאָה וְכַר מִין תַּנְצִיב
וְתִפְלַח וְחַמְרָא לָא תִּשְׁתֵּי וְלָא תְּכַנּוֹשׁ אֲרֵי תְּכַלִּינֵיהּ הִתּוֹלַעְתָּא וְזֵיתִין

Interp.chal.

Domũ edificabis: τ nõ habitabis in ea. vineã plantabis τ nõ vindemiabis eã. Bos tuꝰ erit iugulatus ante oculos tuos: τ nõ comedes ex eo. Asinus tuꝰ erit violenter raptꝰ a facie tua: τ nõ reuertet ad te. Oues tuæ erũt tradite inimicis tuis: τ nõ erit qui saluet te. Filij tui τ filie tue tradent pplo alieno: τ oculi tui videbũt et deficiẽt pro eis tota die: τ nõ erit fortitudo in manu tua. fructuꝯ terre tue τ oẽs labores tuos comedet populus quẽ nõ cognouisti: τ eris semp calũniã sustinẽs τ oppressus oibus diebus. Et eris stupẽs ꝓpter visionẽ oculoꝝ tuoꝝ quã videbis. Percutiet te dñs vlcere pessimo in genibꝰ τ in femoribꝰ: ex quo nõ poteris sanari: a plãta pedis tui τ vsq; ad cerebrũ tuũ. Migrare te faciet dñs τ regẽ tuũ quẽ ꝓstitues sup te ad ppłm quẽ ignoras tu τ pres tui: τ seruies ibi ppłs idolis ligneis τ lapideis. et eris in vesolationẽ τ in puerbiũ τ in fabulã in oibus ppłs ad ꝗs trãsmigrare te faciet dñs. Semẽtẽ multã educes ad agrũ: τ parum cõgregabis: quoniã deuorabit eam locusta. Vineas plantabis τ coles: τ vinũ non bibes nec colliges: quoniam comedet illud vermis. Olíue

Prima hebr. Ter. Hebr. Deut. Ca. xxviii.

יהיו לך בכל גבולך ושמן לא יסוך
תסוך כי ישל זיתך: בנים ובנות
תוליד ולא יהיו לך כי ילכו
בשבי: כל עצך ופרי אדמתך
ירש הצלצל: הגר אשר בקרבך
יעלה עליך מעלה מעלה
ואתה תרד מטה מטה: הוא
ילוך ואתה לא תלונו הוא
יהיה לראש ואתה תהיה לזנב:
ובאו עליך כל הקללות האלה
ורדפוך והשיגוך עד השמדך
כי לא שמעת בקול יהוה
אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו
אשר צוך: והיו בך לאות
ולמופת ובזרעך עד עולם: תחת
אשר לא עבדת את יהוה אלהיך
בשמחה ובטוב לבב מרב כל:
ועבדת את איביך אשר
תשלחנו יהוה בך ברעב ובצמא
ובעירם ובחסר כל ונתן על
ברזל על צואריך עד השמידו
אתך: ישא יהוה עליך גוי ממרחק
מקצה הארץ כאשר ידאה
הנשר גוי אשר לא תשמע
לשונו: גוי עז פנים אשר לא
ישא פנים לזקן ונער לא יחן:
ואכל פרי בהמתך ופרי אדמתך

Prima chal.

יהוה שוף עתר
ילד שנה אבב
תרב יתב זוף
אתא רדף
שצא אתר עמר
קום אות פתת
סגא פלח נרה
צחה נתן אתא
סוף שרה כבד
שוב רחם אבל
ילד אבב

Interp. chal.

erunt tibi in oſtiũ termino tuo: t oleo non vngeris: qz
defluet oliue tue. Filios t filias generabis: t nõ erũt
tibi: qñ ibũt in captiuitatẽ. Oẽs arbores tue t fru-
ctũ terre tue cõſumet rubigo. Aduena incrẽciſius q
eſt in medio tui aſcendet ſup te ſuperius: t tu deſcen
des inferius. Ipſe mutuabit tibi: t tu non mutuabis
ei. ipſe erit forttis: t tu eris infirmus. et veniẽt ſup te
oẽs maledictiones iſte: t perſequẽtur te: t apprehen
dent te: donec diſpereas: qñ non obediſti verbo dñi
dei tui vt cuſtodires precepta eius t mandata eius q̃
precepi tibi. Et erunt tibi in ſignũ t in portenta t in
filiis tuis vſq; in ſeculũ: eo qz nõ ſeruieris coram dño
deo tuo in gaudio t in rectitudine cordis ꝓpter mul-
titudinẽ oĩum rerũ: t ſeruies inimicis tuis: quos mit
tet dñs in te i fame t in ſiti t in nuditate t in penuria
omniũ rerum. Et ponẽt iugum ferreũ ſuper ceruicẽ
tuã: donec diſperdant te. Adducet dñs ſup te populũ
de longiquo a finibus terre: ſicut volat aquila: popu
lum cuius linguã non intelliges: populũ impudẽtem
facie: qui non accipit perſonaz ſenis: neq; miſeretur
paruuli. et comedet fetus iumentorum tuorum t fruc-
tum terre tue: ooc ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo

Trãſla. B. Hiero.

hẽbis in omnibus terminis tuis & non vngeris oleo: quia defluet & deperibũt. Filios gñabis & filias & nõ frueris eis: qm̃ ducentur in captiuitatẽ. Oẽs arbores tuas & fruges terre tue rubigo cõſumet. Aduena qui te cum verſatur in terra: aſcẽdet ſuper te eritq; ſublimior: tu aũt deſcendes & eris iferior tu. Ipſe fenerabit tibi: & tu nõ fenerabis ei. Ipſe erit in caput: & tu eris in caudam. Et veniẽt ſuper te oẽs maledictiones iſte: & ꝓſequẽtes apphẽdẽt te donec intereas. quia non audiſti vocẽ dñi dei tui nec ſeruaſti mãdata eius & cerimonias quas pcepit tibi. Et erunt in te ſigna atq; ꝓdigia & in ſemine tuo vſq; in ſeculũ. eo qz nõ ſeruieris dño deo tuo in gaudio & in lẽticia propter rerũ oĩm abundantiã. Seruies inimico tuo quem emittet tibi dñs in fame & ſiti & nuditate & oĩ penuria: & ponet iugum ferreum ſup ceruicem tuã: donec te conterat. Adducet dñs ſuper te gentem de longinquo & de extremis terre finibus in ſilitudinẽ aquile volãtis cũ ipetu cuius linguã intelligere nõ poſſis gentẽ procaciſſimã: q̃ non deferat ſeni nec miſereatur puuli: & deuoret fructũ iumẽtorũ tuorũ ac fruges terre tue

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

erũt in oĩbus terminis tuis: t oleo nõ vn Leuit. 26. c. Aggei 1. c.
ξεσθαι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρί
geris: qz defluet oliua tua. filios t fi
σῃ, ὅτι ἐκρυήσεται ἡ ἐλαία σου. υἱοὺς καὶ θυγατέ
lias gñabis: t nõ erũt tibi. ducẽtur
ρας γεννήσῃς, καὶ οὐκ ἔσονταί σοι· ἀπελεύσονται
cũ in captiuitatẽ. oĩa ligna tua: t
γὰρ ἐν ἀκρίδι. πάντα τὰ ξύλα σου, καὶ τὰ
fruges tre tue cõſumet rubigo.
γεννήματα τῆς γῆς σου ἐξαναλώσει ἡ ἐρυσίβη. ὁ
aduena q̃ eſt in te: aſcẽdet ſup te ſupra
προσήλυτος ὃς ἐστιν ἐν σοί, ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω
ſupra: tu aũt deſcẽdes infra infra. hic fenerabit
ἄνω, σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω. οὗτος δανιεῖ
tibi: tu aũt hanc nõ fenerabis. hic erit in ca-
σοι, σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανιεῖς. οὗτος ἔσται εἰς κε-
put: tu aũt eris in caudã. t veniẽt ſup
φαλήν, σὺ δὲ ἔσῃ εἰς οὐράν. καὶ ἐλεύσονταί ἐπί
te oẽs maledictiões iſte: t ꝓſequẽtur
σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὗται, καὶ καταδιώξονταί
te: t apphẽdẽt te: donec intereas
σε, καὶ καταλήψονταί σε, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ
te: t donec perdat te. qz nõ audiſti
σε, καὶ ἕως ἂν ἀπωλέσῃ σε. ὅτι οὐκ εἰσήκουσας
vocẽ dñi dei tui: vt ſeruies
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, τοῦ φυλάσσεσθαι
mãdata eius t iuſtificatiões eius: quas
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἃσα
pcepit tibi. t erũt in te ſigna t ꝓ
ἐνετείλατό σοι. καὶ ἔσαι ἐν σοὶ σημεῖα καὶ τέ-
digia t in ſemine tuo vſq; in ſeculũ: eo q̃
ρατα καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως τ αἰῶνος, ἀνθ' ὧν
nõ frueris dño deo tuo in gaudio t
οὐκ ἐλάτρευσας κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ
in bono corde ꝓ abũdãtiã oĩum. t ſer-
ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων· καὶ λα-
uies illic inimicis tuis: quos tmittet
τρεύσεις ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς σου, οὓς ἐξαποστελεῖ
dñs ſup te in fame t ſiti: t in nuditate:
κύριος ἐπί σὲ ἐν λιμῷ καὶ δίψει, καὶ ἐν γυμνότητι,
t in penuria oĩum. t imponet iugũ fer
καὶ ἐν ἐκλείψει πάντων. καὶ ἐπιθήσει κλοιον σιδή-
reũ ſup ceruicẽ tuã: donec cõterat te. ad
ροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ σε. ἐπά-
ducet dñs ſup te gẽtẽ velõginq; de extremo
ξει κς ἐπὶ σὲ ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεὶ
impetũ aquile: gẽtẽ: cuius nõ intelliges vocẽ eius:
ὁρμημα ἀετοῦ, ἔθνος, οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
gẽtẽ ipudẽtẽ facie: que nõ admirabit facie
ἔθνος ἀναιδὲς προσώπου, ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον
ſenioris: t iuuenis nõ miſerebit. t deuorabit
πρεσβυτέρου, καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει· καὶ κατέδεται τὰ
fetus iumẽtoꝝ tuoꝝ: t fruges tre tue
ἔκγονα τῶν κτηνῶν σου, καὶ τὰ γεννήματα τῆς γῆς σου

Trãſla. Chal.

יהון לך בכל תחומך ומשחא לא תשוף ארי יתרון בנין ובנן תלדון ולא יהון לך
ארי יהכון בשבייא: כל אילנך ואיבא דארעך יתרון סקאה: תותב עלך די בגיך יהי
סליק עיל מינך ליעלא ואת תהי נחית לתתא: הוא יוח בגיך ואת לא
תתפגיניה הוא יהי לתקוף ואת תהי לחלש: ויתון עלך כל לחטא והאילין וירדפונך
ויתקפונך עד דתשתצך ארי לא קבילתא במימרא דיי אלהך למטר בפיקודוהי
וקיימוהי דפקדך: ויהון בך לאתין ולמופתין ובבנך עד עלם: חלף די לא פלחתא
קדם יי אלהך בחדוה וכקשוכות ליבא ממסגיות כולא: ותפלח ית בעלי דבבך דיתרי
יי בך בכפנא וצחותא ובערטלותא וכחסירות כולא ויתן ניר פרזלא על צוארך
עד דישצי יתך: ייתי יי עלך עם טרחיק ממסרני ארעא כמא דישתדי נשרא עם דלא
תקבל ליש לשניה: עם תקיף אפין די לא נסיב אפין לסבא ועל ינקא לא ירחם: ויכול
ולדא דבעירך ואיבא דארעך

donec nõ reliquat tibi triticũ: vinũ: oleũ: armẽ
ὥστε μὴ καταλιπεῖν σοι σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, βουκό-
ta boũ tuoꝝ: ⁊ greges ouiũ
λια τῶν βοῶν σου, καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
tuaꝝ: donec diſpdat te: ⁊ cõterat te in cũctis
σου, ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε, καὶ ἐκτρίψῃ σε ἐν πάσαις
vrbibus tuis: donec deſtruãtur muri tui
ταῖς πόλεσί σου, ἕως ἂν καθαιρεθῶσι τὰ τείχη σου
ſublimes ⁊ firmi: in qb⁹ tu cõfidiſti in e-
τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ὀχυρά, ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐ-
tis in oĩ tra tua. ⁊ affliget te in oĩb⁹
τοῖς ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου· καὶ θλίψει σε ἐν πάσαις
4.Re. vrbibus tuis: qs dedit tibi dñs deus tuus.
6.f. ταῖς πόλεσί σου, αἷς ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου.
F ⁊ comedes fetus vteri tui carnẽ filioꝝ tuoꝝ ⁊
καὶ φαγῇ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου κρέα υἱῶν σου καὶ
filiaꝝ tuaꝝ: qs dedit tibi dñs deus tu⁹ in
θυγατέρων σου, ὅσας ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου ἐν
angustia tua ⁊ in afflictiõe tua: q affliget te
τῇ στενοχωρίᾳ σου καὶ ἐν τῇ θλίψει σου, ᾗ θλίψει σε
hoſtis tu⁹. tener in te ⁊ delicat⁹ valde
ὁ ἐχθρός σου. ὁ ἁπαλὸς ἐν σοὶ καὶ ὁ τρυφερὸς σφόδρα
invidebit oculo ſuo ffi ſuo: ⁊
βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
vxori q in ſinu ſuo: ⁊ relictis
τὴν γυναῖκα τὴν ἐν κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ τὰ καταλελειμ-
filiis: q relicti fuerit ei: vt det vni
μένα τέκνα, ἃ ἂν καταλειφθῇ αὐτῷ, ὥστε δοῦναι ἑνὶ
eoꝝ de carnib⁹ filioꝝ ſuoꝝ qs co
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ὧν κα-
medet qz nõ relictũ ẽ ei qppiã in
ταφάγεται διὰ τὸ μὴ καταλελεῖφθαι αὐτῷ μηθὲν ἐν
angustia ⁊ in afflictiõe: q afflixerit te inimici tui
τῇ στενοχωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει, ᾗ ἂν θλίψωσί σε οἱ ἐχθροί σου
in oĩbus vrbibus tuis. ⁊ tenera in vobis ⁊ delica
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου· καὶ ἡ ἁπαλὴ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ τρυφε-
ta valde: cuius nõ experiẽtiã accepit pes eius ingredi sup
ρὰ σφόδρα, ἧς οὐχὶ πεῖραν ἔλαβεν ὁ ποὺς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ
trã pp molicie ⁊ pp tenerit udinẽ inuide
τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα καὶ διὰ τὴν ἁπαλότητα, βασκα-
bit oculo ſuo viro ſuo q in ſinu eius:
νεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς,
⁊ filio ⁊ filie ſue: ⁊ inteſtino ſuo egre
καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς, καὶ τὸ χόριον αὐτῆς τὸ ἐξ-
diẽtu p femina ſua: ⁊ filio ſuo quẽ peperit. co
ελθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς, καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς ὃ ἂν τέκη· κα-
medet .n. eos pp penuriã omniũ clam in an-
ταφάγεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ στενο-
guſtia ⁊ in afflictiõe q affliget te inimicus tuus in vr
χωρίᾳ καὶ ἐν τῇ θλίψει, ᾗ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν ταῖς πό-
bibus tuis: ſi nõ audieritis vt faciatis oĩa verba le-
λεσί σου, ἐὰν μὴ εἰσακούσητε τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νό-
gis huius: ſcripta ẽ in volumine hoc: vt timeatis
μου τούτου, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, φοβεῖσθαι

	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Pritiua heb.
שאר	[n]donec[o] intereas: & [q]nõ [r]relinquat[u] tibi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]triticũ: [u]vinum [r]& oleũ: [r]armenta' boum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [a]& greges[b] ouiũ: [c]donec [c]te[o] diſperdat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]& contera[b] in cunctis [r]vrbibus tuis: & [t]deſtruã- tur[m] muri tui[o] firmi atq; [n]ſublimes[o] in quib⁹ ꝯꝯ [q]habebas[r] fiduciã[r] in oĩ [u]terra tua. [x]Obſideberis [y]intra[a] portas tuas [b]in oĩ [c]terra tua[o] quam[c] dabit [b]tibi[r] dñs[q] deus tuus: [t]& comedes[k] fructũ[t] vteri tui & carnes[m] filiorũ tu orũ[b] & filiarũ tuarũ[p] qs [q]dederit[r] tibi[n] dñs[r] deus tuus[u] in anguſtia[r] & vaſti tate[r] q̃[y] opprimet[r] te [b]ho ſtis tuus. [c]Hõ[o] delicat⁹ [c] i te[r] & luxuriosus[q] valde[b] i uidebit[k] fratri ſuo ꝯꝯꝯ [t]& vxori que cubat i[m] ſi- mu ſuo: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]ne det[o] eis[u] de carnibus [x]filiorũ ſuorũ[r] quas[s] co- medet. [a]eo q nihil aliud [b]habeat [c] i obſidiõe [r]& penuria[q] q̃[b] vaſtauerit [t]te [k]inimici tui[t] intra oẽs[m] por tas tuas. "Tenera mulier [p]& delicata[q] que [r]luper [s]terrã[o] ingredi[r] non vale bat: nec[u] pedis [s] veſtigiũ [x]figere[a] pp mollitiẽ[b] & te neritudinẽ nimiã: [c]inuide bit[c] viro ſuo q cubat i[f] ſi- mu ei⁹ [g]ſuper filii[b] & filie carnibus[f] & il[h]uic fecũ- dinarũ[k] q̃ egrediũtur[l] de medio[m] feminũ eius: "& ſup liberis[o] q eadẽ hora [p]nati ſũt. [r]Comedẽt[q] ei[r] e os[u] clam[a] pp rerũ [c]oĩm [a]penuriã: [i] obſidiõe [r]& [v]aſtitate[r] q̃[q] opprimet[b] te [c]inimic⁹ tu⁹ [b]intra portas tuas. [c]Niſi [g]cuſtodieris [b]& feceris[k] oĩa [l]verba [m] le gis[u] hui⁹[o] q̃ ſcripta ſũt[p] in [q]hoc[p] volumĩe: [r]& timue ris[t] nomẽ eius[u] glorioſũ	עד דגן תירוש ויצהר שנר ׳ אלפיך ועשתרת צאנך עד האבידו אתך׃ והצר לך ׳ בכל שעריך עד ירד חמתיך הגבהת ׳ והבצרות ׳ אשר אתה בטח בהן בכל ארצך והצר לך בכל שעריך בכל ארצך אשר נתן יהוה אלהיך לך׃ ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנתיך אשר נתן לך יהוה אלהיך במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך׃ האיש ׳ הרך בך ורע עינו ׳ באחיו ובאשת חיקו ובית בניו ׳ אשר יותיר׃ מהת לאחד מהם ׳ מבשר בניו אשר יאכל מבלי השאיר לו בכל במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך ׳ בכל שעריך׃ הרכה ׳ בך והענגה אשר לא נסתה כף רגלה הצנע על הארץ מהתענג ומרך תרע עינה באיש חיקה ובבנה ובבתה׃ ובשלית ׳ היוצת ׳ מבין רגליה ובבניה ׳ אשר תלד כי ׳ תאכלם בחסר כל בסתר במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך בשעריך׃ אם לא תשמר לעשות את כל ׳ דברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה ליראה את השם ׳ הנכבד	שאר ירש צהר אבד צור ירד חמה פרה צור צוק רכך רוע איש יתר נתן אכל בל שאר רכך נסה צנע בנה שלה יצא ילד אבל שמר עשה ירה כבד

Trãsla.Chal.

עַד דְּתֵישְׁתֵּצֵי דִּי לָא יַשְׁאֲרוּן לָךְ עִיבוּרָא חַמְרָא וּמִשְׁחָא בַּקְרֵי תּוֹרָךְ וְעַדְרֵי עָנָךְ עַד
דְּיוֹבִיד יָתָךְ׃ וְיָעִיק לָךְ בְּכָל קִירְוָךְ עַד דְּכַבְּשׁ שׁוּרָךְ כְּרִיכָתָא וְתַקִּיפָתָא דְּאַתְּ רָחִין
לְאִשְׁתְּזָבָא בְּהוֹן בְּכָל אַרְעָךְ וְיָעִיק לָךְ בְּכָל קִירְוָךְ בְּכָל אַרְעָךְ דִּי יְהָב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃
וְתֵיכוֹל לַחֲדָא דְּמַעֲךְ בְּשַׂר בְּנָךְ וּבְנָתָךְ דִּי יְהָב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּצִיעָרָא וּבְעַקְתָּא דִּי יְעִיק
לָךְ סַנְאָךְ׃ וּנְבָרָא דְּרַכִּיךְ בָּךְ וְדִמְפַנֵּק לַחֲדָא תַּבְאִישׁ עֵינֵיהּ בַּאֲחוֹהִי וּבְאִיתַּת חֵקֵיהּ
וּשְׁאָר בְּנָהֲרֵיהּ דְּיִשְׁתָּאַר׃ מִלְּמִיתַן לְחַד מִנְּהוֹן מִבְּשַׂר בְּנוֹהִי דְּיֵיכוֹל מִדְּלָא אִשְׁתַּאַר
לֵיהּ כּוֹלָא בְּצִיעָרָא וּבְעַקְתָּא דְּיֵעִיק לָךְ סַנְאָךְ בְּכָל קִירְוָךְ׃ דְּרַכִּיכָא בָךְ וְדִי מְפַנְקָא דִּי
לָא נַסַּאת פַּרְסַת רַגְלָהּ לְאַתָּקָא עַל אַרְעָא מִדְּפַנְקוּתָא וּמְרַכִּיכוּ תַּבְאִישׁ עֵינָהּ בְּגַבַּר
קְרָמָהּ וּבְבָרָהּ וּבְרַתָּהּ׃ וּבְזֵעִיר בְּנָהָא דְּיִתְקְרוּן מִנָּהָא וּבְבַנָּהָא׳ דְּתֵילֵיד אֲרֵי תַּיְכְלִינּוּן
בַּחֲסִירוּת כּוֹלָא בְּסִתְרָא בְּצִיעָרָא וּבְעַקְתָּא דְּיֵעִיק לָךְ סַנְאָךְ בְּקִרְוָךְ׃ אִם לָא תִּיטַר ׳
לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא דִּכְתִיבִין בְּסֵפְרָא הָדֵין לְמִדְחַל יָת שְׁמָא יַקִּירָא

Interp.cbal.

dones ꝑſumat te: q nõ relinquet tibi frumentũ vinũ ⁊
oleũ nec vaccas boũ tuoꝝ nec greges ouiũ tuarũ: do-
nec diſpdat te. Et anguſtiabit te in cũctis vrbib⁹ tuis:
donec ſubuertat muros tuos munitos ⁊ fortes i qb⁹
ꝑfidebas vt cuaderes i eis in oi terra tua. ⁊ anguſtia
bit te in cũctis vrbibus tuis in oi terra tua quã dabit
dñs de⁹ tu⁹ tibi. Et comedes fet⁹ ventris tui: ⁊ carnes
filioꝝ tuoꝝ ⁊ filiarũ tuarꝝ qs dederit tibi dñs de⁹ tuus
in obſidione ⁊ anguſtia q̃ anguſtiabit te inimicus tu⁹.
Vir tener i te ⁊ delicatus valde hẽbit oculũ neq; ꝑtra
fratrẽ ſuũ ⁊ ꝫ vxorẽ federis ſui ⁊ ꝫ reliqs filios ſuos
qs relinq̃rit: ne det vni ex eis de carne filioꝝ ſuoꝝ qs
comedet: eo q nihil aliũ ei remãſerit in obſidiõe ⁊ in
anguſtia q̃ anguſtiabit te inimicus tu⁹ i oĩbus vrbib⁹
tuis. q̃ tenera ẽ in te ⁊ delicata q̃ nõ eſt expta ponere
plantã pedis ſui ſup terrã ꝓpter delicias: hẽbit oculũ
neq; ꝑtra virũ federis ſui ⁊ ꝫ filiũ ſuũ ⁊ filiã ſuã ⁊ ꝫ fi
lios ſuos puulos q̃ egreſſi ſũt ex ea: ⁊ ꝫ filios suos qs
pepit: qſñ comedet eos in ꝑcurta oim rerũ in abſcõdi
to in obſidiõe ⁊ i anguſtia: q̃ anguſtiabit te inimic⁹ tu⁹ in
vrbib⁹ tuis: ſi nõ cuſtodieris vt facias oia x̃ba legis
hui⁹ q̃ ſcripta ſũt i hoc libro: vt timeas nomẽ gloſuꝫ

Prima beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
		וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃	x & terribile. r hoc e a dñm b dcum tuum: ooooooooo	nomẽ gloriosus τ admirabile hoc: dñm θεόν σου, καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, κύριον τὸν
בָּלָא נָכֶה		וְהִפְלָא יְהוָה אֶת מַכֹּתְךָ וְאֶת מַכּוֹת	c augebit o dñs f plagas tuas: g & h plagas ooooooooo	deũ tuũ: τ admirabiles faciet dñs plagas tuas:
אֱמֶן חָלָה		זַרְעֶךָ מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְחֹלָיִם	i femínis tui: k plagas l magnas m & pseuerãtes n infirmitates o pessimas p & permanentes: q & cõuertet r ĩ te	θεόν σου, καὶ παραδοξάσει κύριος τὰς πληγάς σου, τ plagas femínis tui: plagas magnas τ infirmitates malas τ ppetuas. τ
רוֹעַ שׁוּב		רָעִים וְנֶאֱמָנִים׃ וְהֵשִׁיב בְּךָ אֵת	s omnes t afflictiões u egypti quas timuisti ooooooo	conuertet in te oẽm afflictiões egypti
דָּוָה		כָּל מַדְוֵה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָגֹרְתָּ	b & adherebũt c tibi. d In fup & e vniuersos f lãguores g & h plagas i q̃ nõ sunt	ἐπισρέψει ἐπὶ σὲ πᾶσαν τὴν ὀδύνην αἰγύπτου τὴν
		מִפָּנֶיהָם וְדָבְקוּ בָּךְ׃ גַּם כָּל חֳלִי	l scripte m in volumine oo n legis o huius: p inducet	malã: quã timuisti a facie eor: τ
כָּתַב		וְכָל מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כָתוּב	q dominus r super te oooo s donec t te conterat. u Et	πονηράν, ἣν διελαβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ
יָרָה עָלַם		סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֵם יְהוָה עָלֶיךָ	remanebitis ooooooooo v pauci nũero w qui prius	adherebũt in te. τ vniuersũ languorẽ: τ
שָׁמַד שָׁאַר		עַד הִשְׁמְדֶךָ׃ וְנִשְׁאַרְתֶּם בִּמְתֵי	x eratis y sicut astra oooo z celi ā multitudie: a q̃	κολληθήσονται ἐν σοί. καὶ πᾶσαν μαλακίαν, καὶ
מְתֵי מְעָט		מְעָט תַּחַת אֲשֶׁר הְיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי	b non c audistis d vocem oo e domini d dei vestri. f Et	oẽs plagã nõ scriptã: τ oẽs
רַב		הַשָּׁמַיִם לָרֹב כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל	g sicut ante h letatus est oo i dominus k supervos l bñ	πᾶσαν πληγὴν τὴν μὴ γεγραμμένην, καὶ πᾶσαν τὴν
שׁוּשׂ		יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ	m vobis faciens oooooooo n vos o & p multiplicãs q sic r letabitur ooooooooooooo	scriptã in volumie legis huius: indu
יָטַב		יְהוָה עָלֵיכֶם לְהֵיטִיב אֶתְכֶם	s dispersos t & u terra ad oooooooooooooooo	cet dñs sup te: donec cõterat te: τ rema
רָבָה		וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יָשִׂישׂ יְהוָה	v quam x ingredieris y possidendã eam. oooooooooo	nebitis in numero brevi: eo q̃ fuistis sicut
אָבַד שָׁמַד		עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְהִשְּׁמִיד	z Disperget te a domínus b in oẽs c populos d a fũmitate e terre f vsq; ad g termínos eius: h & seruies oooo	aitra celi in multitudiẽ: qm̃ nõ audistis
		אֶתְכֶם וְנִסַּחְתֶּם מֵעַל הָאֲדָמָה	i ibi j diis k alienis l quos & oooooooo oooooooooo	τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ εἰς πλῆθος, ὅτι οὐκ εἰσηκούσατε
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃	בּוֹא יָרַשׁ	וַיהוָה הֵפִיצְךָ יְהוָה בְּכָל הָעַמִּים	m tu n ignoras o & pfes tui: p lignis ooooooooooooooo q & lapídibus. r In gentibus quoq; s illis t nõ u ĝe fces: v neq; w erit x requies y vestigio z pedis tui. oooo	vocẽ dñi dei vr̃i. τ erit sicut
	פּוּץ	מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ	a Dabit eñ b tibi c dñs d ibi e cor f pauidum g & deficiẽtes h oculos i & k aiam l con fumptã merore: m & erit n vita tua quasi o pendens p ante q te. r Timebis oooo s nocte t & die: u & nõ w cre des x vite tue. ooooooooo	τε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. καὶ ἔσαι ὃν τρό-
		שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר		letat a é dñs sup vos vt bñfaceret vobis: τ
		לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ עֵץ		πον ηὐφράνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν εὐποιῆσαι ὑμᾶς, καὶ
	רֶגַע	וָאֶבֶן וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ		multiplicaret vos: sic letabit dñs sup vos
	הָיָה נוֹחַ	וְלֹא יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלֶךָ		πληθύναι ὑμᾶς, οὕτως εὐφραν θήσεται κύριος ἐφ' ὑ-
	כָּלָה	וְנָתַן יְהוָה לְךָ שָׁם לֵב רַגָּז וְכִלְיוֹן		vt dispdat vos. τ auferemini de ẽra
		עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ׃ וְהָיוּ חַיֶּיךָ		μῖν ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τῆς γῆς
		תְּלָאִים לְךָ מִנֶּגֶד וּפָחַדְתָּ		ad q̃ vos ingredimini illuc possidendã eam.
	אָמֵן	לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ׃		εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.
				τ dispget te dñs de tu o in oẽs gẽtes:
				καὶ διασπερεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
				a fũmitate ẽre vsq; ad terminũ ẽre. τ seruies
				ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. καὶ δουλεύσεις
				illic dijs alienis: ligniis τ lapidib p: q̃s nõ cognouerãs
				ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις, ξύλοις καὶ λίθοις, οἷς οὐκ ἐπίσῳ
				tu τ pfes tui. sed τ in gẽtib q il=
				σὺ καὶ οἱ πατέρες σου· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκεί
				lis nõ reqes dabit tibi: neq; erit reqes vestig
				νοις οὐκ ἀναπαύσει σε, οὐδὲ μὴ γένωται στάσις τῷ χνι
				pedis tui. τ dabit tibi dñs illic cor
				τοῦ ποδός σου. καὶ δώσει σοι κύριος ἐκεῖ καρδίαν
				pauidũ: τ deficientes oculos: τ lique
				ἀθυμοῦσαν, καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμούς, καὶ πνεο=
				scẽtes aiaz. τ erit vita tua suspẽsa coꝝ
				μόνην ψυχήν. καὶ ἔσαι ἡ ζωή σου κρεμαμένη ἀπέναν=
				oculis tuis. τ timebis die τ no
				τι τῶν ὀφθαλμῶν σου. καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυ=
				ctẽ: τ nõ credes vite tue.
				κτός, καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου.

Prima beb.	Interp. chal.	Trãsla. chal.
בָּרַשׁ מָחָא רוֹעַ	et terribile dñi dei tui. Et admirabiles faciet dñs plagas tuas τ plagas filiorũ tuoꝝ: plagas magnas τ perseuerantes τ infirmitates pessimas τ permanentes. Et cõuertet in te oẽs plagas egypti quas timuisti: et adherebunt tibi. Omnes quoq; infirmitates τ oẽs plagas que non sunt scripte in libro legis huius indu cet dñs sup te donec dispердat te. Et remanebitis populus pauci numero: qui prius fuistis sicut astra celi in multitudiné: quontã nõ obediſti verbo dñi dei tui. Et erit sicut letatus eſt dñs super vos vt benefaceret vobis τ vt multiplicaret vos: sic letabitur dñs super vos vt dispердat vos τ vt cõsumat vos. et migrabitis a terra ad quã tu ingrederis possidendã. et dispерget te dñs in oẽs populos a finibus terre τ vsq; ad fines terre: τ seruies ibi populis colẽtibus idola q̃ ignorasti tu τ pfes tui ligneа τ lapidea. Et populis illis nõ requiesces: neq; erit reqes plante pedis tui: τ dabit tibi dñs cor pauidum τ tenebrosos oculos τ merorem anime. Et erit vita tua quasi pendẽs ante te: τ eris timens die ac nocte τ non credes vite tue. oooooooo	וְחַלָּא דֵּין דִּי יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְיַפְרֵשׁ יְיָ יָת מַחְתָּךְ וְיָת מַחַת בְּנָךְ מַחַן סַגִּיאָן וְהֵימָנָן וּמַרְעִין בִּישִׁין וְהֵמְיָנוּן וְיָתֵב בְּךָ יָת כָּל מַכְתָּשֵׁי מִצְרָאֵי דִּדְחֵילְתָּא מִן קֳדָמֵיהוֹן וְיִדְבְּקוּן בָּךְ׃ אַף כָּל מַרְעִין וְכָל מַחָאן דִּי לָא כְּתִיב סְפַר אוֹרָיְתָא הָדֵין יַסְקִינּוּן יְיָ עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּצֵי׃ וְתִשְׁתַּאֲרוּן עַם דְּמִנְיָן חֲלַף דַּהֲוִיתוּן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְמִסְגֵּי אֲרוּ לָא מַקְבַּלְתָּא בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ׃ וְהֵי כְּמָא דְּחַדִי יְיָ עֲלֵיכוֹן לְאֵיטָבָא יַתְכוֹן וּלְאַסְגָּאָה יַתְכוֹן כֵּן יְחֵדִי יְיָ עֲלֵיכוֹן לְאוֹבָדָא יַתְכוֹן וּלְשֵׁיצָאָה יַתְכוֹן וְתִתַּלְקוֹן מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיִל לְתַמָּן לְמֵירְתָהּ׃ וְיַבְדֵּר יְיָ יָתָךְ בְּכָל עַמְמַיָּא מִסְיָפֵי אַרְעָא וְעַד סְיָפֵי אַרְעָא וְתִפְלַח תַּמָּן לְעַמְמַיָּא פָּלְחֵי טָעֲוָתָא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ אָעָא וַאֲבָנָא׃ וּבְעַמְמַיָּא הָאִילֵּין לָא תְנוֹחַ וְלָא יְהֵי מְנָח לְפַרְסַת רַגְלָךְ וְיִתֶּן יְיָ לָךְ תַּמָּן לֵב תָּהֵי וְחָשׁוֹכוּ עֵינִין וּמַכְלָן נַפְשָׁא׃ וְיְהוֹן חַיָּיךְ תְּלָן לָךְ מִלְקֳבֵל וְתָהֵי דָּחִיל וְלֵילְיָא וּבְיוֹמָא וְלָא תְהֵימַן בְּחַיָּיךְ׃	בָּרַשׁ מָחָא רוֹעַ תּוּבְכְּתַשׁ דַּבָק נָסַק שָׁצָא שָׁאַר מָנָה הָוָה סָנָא אָמַר חָדָה יָטַב טוּל יָרַת בָּדָר סוּף כְּלַח טָעָה נוֹחַ הָוָה נָתַן תָּהָה נְפַח חָיָה תְּלָה יוֹם הָמָן

Interp. chal.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Deut. Ca. xxix.	Pritiua. heb.
mane dices: quõ erit vespa. τ vespe πρωὶ ἐρεῖς, πῶς ἂν ἤυριστο ἑσπέρα. καὶ τὸ ἑσπέ re dices: quõ erit mane: pp formidinẽ ρας ἐρεῖς, πῶς ἂν ἤυριστο πρωί, ἀπὸ τοῦ φόβου cordis tui: qua terreberis: τ pp τῆς καρδίας σου, ὃν φοβηθήσῃ, καὶ ἀπὸ τῶν visides oculoꝝ tuoꝝ: q̃s videbis. τ redu ὁραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου, ὧν ὄψῃ. καὶ ἀπο cet te dñs in egyptũ in nauib⁹: τ in στρέψει σε κύριος εἰς Αἴγυπτον ἐν πλοίοις, καὶ ἐν via quã dixi nõ adijcietis vltra videre eã. τῇ ὁδῷ ᾗ εἶπα οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτήν. τ vendemini ibi inimicis vris in seruos καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας τ ancillas: τ nõ erit qui emat. καὶ παιδίσκας, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀγοράζων. Ca. 29.	Mane dices: quis mihi det vesperum: & vespere: qs mihi det mane propter cordis tui formidinẽ q̃ terreberis. & propter ea q̃ tuis videbis oculis. Reducet te dominus classibus in egyptũ per viam de qua dixit tibi vt eam amplius non videres. Ibi venderis inimicis tuis in seruos & ancillas: & non erit qui emat. Ca. 29.	בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר מִפַּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תְּפַחֵד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְהֵשִׁיבְךָ יְהוָה מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאוֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה:	Ca. xxix.
A Hec verba federis: q̃ pcepit Αὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, οὓς ἐνετείλατο dñs moysi: vt statueret filijs israel in tra κύριος τῷ μωυσῆ, στῆσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν γῇ moab: ꝓter fedus qꝫ pepigit eis in μωάβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν oreb. τ vocauit moyses oẽs filios χωρήβ. καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς πάντας τοὺς υἱοὺς israel: τ dixit ad eos: vos vidistis vniuer ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἑωράκατε πάν sa q̃ fecit dñs de vr in tra egy = τα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν γῇ Αἰγύ = pti coꝝ vobis pharaoni τ oib⁹ ser πτίοις αὐτοῦ ἐνώπιον ὑμῶν φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θερά = uis eius: τ vniuerse tre eius: ten= πουσιν αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, τοὺς πει tatiões q̃s viderũt oculi tui: signa ρασμοὺς οὓς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα τ portẽta ingentia illa: manũ καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖρα fortẽ: τ brachiũ excelsũ. τ τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. καὶ nõ dedit dñs de vobis cor ad itelligẽdũ: τ οὐκ ἔδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι, καὶ oculos ad videndũ: τ aures ad audiẽdũ: vsq; in di ὀφθαλμοὺς βλέπειν, καὶ ὦτα ἀκούειν, ἕως τῆς ἡ = em hanc. τ adduxit vos quadraginta ãnis μέρας ταύτης. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη in deserto. nec inueterata sũt vestimẽta vra: ἐν τῇ ἐρήμῳ. οὐκ ἐπαλαιώθησαν τὰ ἱμάτια ὑμῶν, τ calciamẽta vra nõ sũt attrita a καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐκ ἀπετρίβη ἀπὸ pedib⁹ vris. panẽ nõ comedistis: vinũ τ B τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἄρτον οὐκ ἐφάγετε, οἶνον καὶ sicerã nõ bibistis: vt sciretis: q: ipe dñs σικέραν οὐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἔστος κύρι = Wu. 11 8. nus de⁹ vr. τ ꝟenistis ος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἤλθετε	Hec sunt verba federis quod precepit dñs moysi: vt ferire cum filijs israel in terra moab: preter fedus qꝫ pepigit cum eis in oreb. Et vocauit moyses omnẽ israel τ dixit ad eos. vos vidistis oia q̃ fecit dñs ante oculos vros in terra egypti pharaõi τ oibus seruis eius τ vniuerse terre illius: tentationes magnas quas viderunt oculi tui τ signa atq; portenta magna illa. Et nõ dedit vobis dñs cor ad sciendũ neq; oculos ad videndũ neq; aures ad audiendũ vsq; in diẽ hanc. Et duxit vos quadraginta annis per desertũ: nõ inueterata sunt vestimẽta vestra in vobis: τ calciamẽta vestra non sunt attrita in pedibus vestris. panẽ non comedistis: τ vinũ τ quicqd inebriare potest nõ bibistis: vt sciretis qm̃ ego sum dñs de⁹ vester. Et venistis	בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר מִפַּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תְּפַחֵד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְהֵשִׁיבְךָ יְהוָה מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאוֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה:	אָמַר נָתַן בֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב פַּחַד רָאָה אֲשֶׁר תִּפְחַד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ שׁוּב אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְהֵשִׁיבְךָ יְהוָה אָנָה מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יָסַף רָאָה אָמַרְתִּי לְךָ לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ מָכַר וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאוֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה:
		אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה	Ca. xxix.
		יְהוָה אֶת מֹשֶׁה לִכְרֹת אֶת בְּנֵי	כָּרַת
		יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלְּבַד	מָלַל בָּדַד
		הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב:	
		וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל	קָרָא
		וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם רְאִיתֶם אֵת	אָמַר רָאָה
		כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם	
		בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל	
		עֲבָדָיו וּלְכָל אַרְצוֹ הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת	נָסָה
		אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים	רָאָה אוֹת נָכַת
		הַגְּדֹלִים הָהֵם: וְלֹא נָתַן יְהוָה	
		לָכֶם לֵב לָדַעַת וְעֵינַיִם לִרְאוֹת	יָדַע רָאָה
		וְאָזְנַיִם לִשְׁמֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:	
		וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה	הָלַךְ רָבַע
		בַּמִּדְבָּר לֹא בָלוּ שַׂלְמֹתֵיכֶם	דְּבַר בָּלָה
		מֵעֲלֵיכֶם וְנַעַלְךָ לֹא בָלְתָה מֵעַל	
		רַגְלֶךָ: לֶחֶם לֹא אֲכַלְתֶּם וְיַיִן	
		וְשֵׁכָר לֹא שְׁתִיתֶם לְמַעַן תֵּדְעוּ	שָׁתָה יָדַע
		כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַתָּבֹאוּ	בּוֹא

Transla. Chal.

בְּצַבְרָא תֵּימַר מַן יְהַב רַמְשָׁא וּבְרַמְשָׁא תֵּימַר מַן יְהַב צַפְרָא מִתְּהוֹת לְבַב דְּתֵהֵי תָּהֵי
וּמֵחִירוּ עֵינָךְ דְּתֶחֱזֵי וְיָתִיבִנָּךְ יְיָ לְמִצְרַיִם בְּסְפִינָן בְּאוֹרְחָא דַּאֲמָרִית לָךְ לָא תּוֹסֵף עוֹד
לְמֶחֱזֵהּ וְתִזְדַּבְּנוּן תַּמָּן לְבַעֲלֵי דְבָבָךְ לְעַבְדִין וּלְאַמְהָן וְלֵית דְּיִקְנֵי: Ca. xxix.
אִלֵּין פִּתְגָמֵי דִּמְלִיל מֹשֶׁה לְמִגְזַר יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב בַּר
מִקְיָמָא דִּגְזַר עִמְּהוֹן בְּחוֹרֵב וּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אַתּוּן חֲזֵיתוּן יָת כָּל
דַּעֲבַד יְיָ לְעֵינֵיכוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל עַבְדּוֹהִי וּלְכָל אַרְעֵהּ: נִיסִּין רַבְרְבִין
דַּחֲזוֹ עֵינָךְ אָתַיָא וּמוֹפְתַיָא רַבְרְבַיָא הָאִינוּן וְלָא יְהַב יְיָ לְכוֹן לִיבָּא לְמִידָע וְאָף לָא
עֲיָנִין לְמֶחֱזֵי וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע עַד יוֹמָא הָדֵין: וְדַבָּרִית תַּתְכוֹן אַרְבְּעִין שְׁנִין דְּמַדְבְּרָא
לָא בְלִיאַת כְּסוּתְכוֹן מִנְּכוֹן וּמְסָנָךְ לָא יְחִפּוּ מֵעַל רַגְלָךְ: לַחְמָא לָא אֲכַלְתּוּן וַחֲמַר
וְתַרְעִי לָא שְׁתִיתוּן בְּדִיל דְּתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ: וַאֲתֵיתוּן

Interp. chal.

Mane dices: quis mihi det vesperũ. τ vespere dices: q̃s mihi det mane: ꝓpter pauorẽ cordis tui quo paue bis: τ ꝓpter visionẽ oculoꝝ tuoꝝ q̃s videbis. Et reducet te dñs in egyptũ in nauib⁹ p viã de q̃ dixi tibi: nõ addes vltra videre eaz: τ vẽdemini ibi inimicis tuis in seruos τ ancillas: τ nõ erit qui emat. Ca. 29.
Hec sunt verba federis quod precepit dñs moysi: vt ferret cum filijs israel in terra moab: preter fedus qꝫ pepigit cum eis in oreb. Et vocauit moyses omnẽ israel τ dixit ad eos. vos vidistis oia q̃ fecit dñs ante oculos vros in terra egypti pharaõi τ oibus seruis eius τ vniuerse terre illius: tentationes magnas quas viderunt oculi tui τ signa atq; portenta magna illa. Et nõ dedit vobis dñs cor ad sciendũ neq; oculos ad videndũ neq; aures ad audiendũ vsq; in diẽ hanc. Et duxit vos quadraginta annis per desertũ: nõ inueterata sunt vestimẽta vestra in vobis: τ calciamẽta vestra non sunt attrita in pedibus vestris. panẽ non comedistis: τ vinũ τ quicqd inebriare potest nõ bibistis: vt sciretis qm̃ ego sum dñs de⁹ vester. Et venistis

Pritiua chal.

אֲמַר נְתַן תֵּיתֵי
חֲזָה תּוּב יְסַף
זְבַן קְנֵי
קוּם גְּזַר
חֲזָה
נְסָא רְבַב אוֹת
יְדַע חֲזָה
שְׁמַע רְבַע שְׁנָה
דְּבַר גְּלַל כְּסָה
סְנָא רְגָל שָׁתָה

[a]	[a] אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה [a] וַיֵּצֵא סִיחֹן [a] מֶלֶךְ	[b] קוּם	[a] ad [c] hunc [b] locũ [a] egressus [q] est [c] seon [a] rex
[g]	[g] חֶשְׁבּוֹן [b] וְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן [a] לִקְרָאתֵנוּ		[g] esebon [b] & og [a] rex [b] basã [a] occurrentes nobis
[m]	[m] לַמִּלְחָמָה [n] וַנַּכֵּם: [o] וַנַּךְ [p] אֶת־אַרְצוֹ	[m] לַחֲם [n] נָכָה [o] לָקַח	[m] ad pugnam: & percussimus eos: [o] & tulimus eo [p] terrã eorũ: [r] ac tradidimus [s] possidendam [r] ruben [u] & gad [x] & dimidie [r] tribu [r] manasse. [s]
[r]	[r] וְנָתַתִּי [s] לְנַחֲלָה [r] לָרְאוּבֵנִי [u] וְלַגָּדִי		
[x]	[x] וְלַחֲצִי [r] שֵׁבֶט [r] הַמְנַשִּׁי: [s] וּשְׁמַרְתֶּם	[x] חֲצִי	
[y]	[y] אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת [r] וַעֲשִׂיתֶם	[y] בְּרִית [y] עֲשֹׂה	Custodite ergo [y] verba [y] pacti [r] huius: [r] & implete
[a]	[a] אֹתָם [b] לְמַעַן [r] תַּשְׂכִּילוּ [a] אֵת [r] כָּל	[r] שָׂכַל	[a] ca [b] vt [r] intelligatis [r] vniuersa
[m]	[m] אֲשֶׁר־תַּעֲשׂוּן: [o] אַתֶּם [p] נִצָּבִים [q] הַיּוֹם	[m] עֲשֵׂה [p] יָצַב	[m] que facitis. [o] Vos [r] statis [q] hodie
[r]	[r] כֻּלְּכֶם [s] לִפְנֵי [r] יְהוָה [u] אֱלֹהֵיכֶם יי	[s] פָּנֶה	[r] cuncti [s] coram [r] domino [u] deo vestro:
[x]	[x] רָאשֵׁיכֶם [r] שִׁבְטֵיכֶם [r] זִקְנֵיכֶם יי		[x] principes vestri & [r] tribus ac [r] maiores natu
[z]	[z] וְשֹׁטְרֵיכֶם [a] כֹּל [c] אִישׁ [a] יִשְׂרָאֵל:		[a] atq; doctores: [b] ois [c] populus [a] israel:
[c]	[c] טַפְּכֶם [n] נְשֵׁיכֶם [a] וְגֵרְךָ [b] אֲשֶׁר [r] בְּקֶרֶב	[c] נַעַר [n] נָשָׁה [a] גּוּר	[c] liberi & [r] vxores vestre
[k]	[k] מַחֲנֶיךָ [l] מֵחֹטֵב [m] עֵצֶיךָ [r] עַד [c] שֹׁאֵב	[k] חָנָה	[k] & aduene [b] q tecũ morã
[p]	[p] מֵימֶיךָ: [q] לְעָבְרְךָ [r] בִּבְרִית [s] יְהוָה		tur [l] in [k] castris: exceptis [m] lignorũ [l] ceforib? & his
[t]	[t] אֱלֹהֶיךָ [u] וּבַאֲלָתוֹ [x] אֲשֶׁר [r] יְהוָה יי	[t] אָלָה	[q] cõportãt [p] aquas. [q] vt
[z]	[z] אֱלֹהֶיךָ [a] כֹּרֵת [c] עִמְּךָ [c] הַיּוֹם: [c] לְמַעַן		transeas [r] in fedre [s] dñi
[c]	[c] הָקִים [a] אֹתְךָ [a] הַיּוֹם [b] לוֹ [b] לְעָם [a] וְהוּא יי	[c] קוּם	[r] dei tui: [u] & in iureiurando [x] qd [c] hodie [r] dominus
[r]	[r] יִהְיֶה [m] לְךָ [l] לֵאלֹהִים [c] כַּאֲשֶׁר [a] דִּבֶּר יי	[r] הָיָה	[z] deus tuus [a] percutit [b] te
[q]	[q] לָךְ: [r] וְכַאֲשֶׁר [a] נִשְׁבַּע [c] לַאֲבֹתֶיךָ יי	[q] שָׁבַע	cum: [c] vt
[u]	[u] לְאַבְרָהָם [x] לְיִצְחָק [r] וּלְיַעֲקֹב:		[c] fuscitet [r] te [a] sibi in popu
[a]	[a] וְלֹא־אִתְּכֶם [b] לְבַדְּכֶם [a] אָנֹכִי [c] כֹּרֵת יי	[b] בָּדַד	lum: [a] & ipse
[c]	[c] אֶת־הַבְּרִית [g] הַזֹּאת [a] וְאֶת־הָאָלָה		[a] it dominus [u] deus [m] tuus
[k]	[k] הַזֹּאת: [c] כִּי [m] אֶת [a] אֲשֶׁר [c] יֶשְׁנוֹ	[c] יֵשׁ	[c] sicut [p] locutus est
[p]	[p] פֹּה [g] עִמָּנוּ [a] הַיּוֹם [r] לִפְנֵי [a] יְהוָה	[p] פָּנֶה	[u] tibi: [r] & sicut [u] iurauit [r] pa
[a]	[a] אֱלֹהֵינוּ [a] וְאֵת אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ [p] פֹּה [a] עִמָּנוּ		tribus tuis
[p]	[p] הַיּוֹם: [c] כִּי [a] אַתֶּם [g] יְדַעְתֶּם [a] אֵת [a] אֲשֶׁר		[a] abraam [x] isaac [r] & iacob.
[k]	[k] יָשַׁבְנוּ [a] בְּאֶרֶץ [m] מִצְרַיִם [a] וְאֵת [a] אֲשֶׁר		[c] nec [a] vobis [b] solis [c] ego
			[g] hoc [c] fedus [p] ferio
			[b] & [k] hec [l] iuramenta cõfir
			mo:
			[l] sed cũctis [c] presentibus
			[r] & [a] absentibus.
			[c] Vos [c] enim [g] nostis [l] quo
			modo
			[k] habitauerimus [l] in terra [m] egypti [n] & [o] quomõ

Pritiua. chal.	Interp. chal.
[n] נְנַח	ad locuz hunc: t egressus est seon rex esebon t og rex
[a] מָחָא [r] חָסַן	basan in occursum nostrũ ad pugnam: t percussimus
[r] נָטַר [o] קוּם [b] עָבַד	eos: t subiecimus terram eorum: t dedimus eam in
[r] שָׂכַל [o] קוּם [r] רֵאשׁ	possessionem tribui ruben t tribui gad t dimidie tri
[r] שׁוּב [g] נָשָׁה [b] גּוּר	bui manasse. Et custodietis verba pacti huius t facie
[s] סָלָא [a] עוֹל [l] קוּם	tis ea: vt intelligatis vniuersa que facitis. Vos statis
[m] אָתָם [n] הָוָה	hodie cuncti cozaz dño deo vestro: principes vestri t
	tribus vestre: senes vestri t prefecti vestri omes viri
	israel: paruuli vestri t vxores vestre t peregrini mi
	qui sunt in medio castrozum tuoz: ab eo q colligit li
	gna tua vsq; ad hauricntem aquaz tuam. Et intres
	in fedus dominí dei tui t in iuramentũ eius quod do
	minus deus tuus statuit tecum hodie: vt suscitet te ho
	die in cõspectu suo in populũ: t ipse sit tibi in deum:
	sicut locutus est tibi: t sicut iurauit pribus tuis abra
	ham isaac t iacob. Non vobiscum solus ego statui pa
	ctum hoc t iuramentũ hoc: sed cum eo qui stat hic ho
	die nobiscum cozam domino deo nostro: et cum eo
	qui non est hic hodie nobiscum. Quoniã vos scitis
	quomodo habitauerimus in terra egypti: t quomo
	do transierimus

vsq; in locũ hunc. t egressus est seon rex esebon: t og rex basan in occursũ nobis in pugna. t percussimus eos: t tulimus eorũ terrã eorũ: t tradidimus eam in possessionẽ rubẽ: t gad: t dimidie tribui manasse. t custodietis ois verba huius pacti hui⁹: vt faciatis ea: vt intelligatis vniuersa q facitis. vos stetistis hodie: oes vr̃i dño deo vr̃o: principes tribuũ vr̃arũ: t senatus vr̃i: t iudices vr̃i: t doctores vr̃i: ois vir israel: t vxores vr̃e: t liberi vr̃i: t aduena q̃ in medio castroz vr̃oz: a ligno⁹ cesoris⁹ vr̃is vsq; ad aquã cõportãtes vr̃os: vt trãseas tu in fedre dñi dei tui: t in iuramẽto eius q̃ dño deus tuus hodie tecũ disponit: vt statuat te sibi in pplm: t ipse sit tibi in deũ: sicut locutus est tibi: t quẽadmodũ locut⁹ ẽ tibi: t quẽadmodũ iurauit patribus tuis abraam t isaac t iacob. Non vobiscũ solis ego statuo pactum hoc t iuramẽtũ hoc: sed cum eo qui stat hic hodie nobiscũ cozam dño deo nr̃o: et cum eo qui non est hic hodie nobiscũ. Quoniã vos scitis quomodo habitauerimus in terra egypti: t quomodo transierimus per gẽtes q̃s

Transla. Chal.

אִתְרָא הָדֵין וּנְפַק סִיחוֹן מַלְכָּא דְּחֶשְׁבּוֹן וְעוֹג מַלְכָּא דְּמַתְנָן לְמִדְמְיוֹתָנָא לְאַנָּחָא קְרָבָא
וְתִתְיְהִין: וּכְבַשְׁנָא יָת אַרְעְהוֹן וִיהַבְנָהּ לְאַחְסָנָא לִשְׁיבְטָא דְּרְאוּבֵן וְלִשְׁבְטָא דְּגָד
וְלַפְלְגוּת שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה: וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמֵי קְיָמָא הָדָא וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן דְּיִדֵיל
תִּשְׂכְּלוּן יָת כָּל דְּתַעְבְּדוּן: אַתּוּן קָיְמִין יוֹמָא דֵין כֻּלְּכוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהָכוֹן רֵישֵׁיכוֹן
סַבֵּיכוֹן וְסָרְכֵיכוֹן כֹּל אִינַשׁ יִשְׂרָאֵל וְטָפְלֵיכוֹן וְנִשֵּׁיכוֹן וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָךְ
מִלְּקַט אַעֲוָז עַד מָלֵי מַיָּךְ: לְמֶעְבַּר בִּקְיָמָא דַּייָ אֱלָהָךְ וּבְמֻמָּתֵיהּ דַּייָ אֱלָהָךְ גְּזַר
עִמָּךְ יוֹמָא דֵין: דְּיָקִים לְקַיָּמָא יָתָךְ יוֹמָא דֵין קֳדָמוֹהִי לְעָם וְהוּא יְהֵי לָךְ לֶאֱלָהּ כְּמָא
דְּמַלֵּיל לָךְ וְכְמָא דְּמָמַּל לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וְלָא עִמְּכוֹן בְּלָחוֹדֵיכוֹן
אֲנָא גָּזַר יָת קְיָמָא הָדָא וְיָת מוֹמָתָא הָדָא: אֲרֵי יָת מַן דְּאִיתוֹהִי הָכָא עִמָּנָא קָאִים
יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וְיָת מַן דְּלֵיתוֹהִי הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא דֵין: אֲרֵי אַתּוּן יְדַעְתּוּן
יָת דְּיִתְיְרִנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְיָת דְּעַבַּרְנָא

Trãſla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

trãſlulliſtis: ⁊ vidiſtis abominatiões eaꝝ: ⁊
παρῆλθετε, καὶ εἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ
idola eaꝝ: ligniſ ⁊ lapidẽ argẽtũ ⁊ au=
τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον ἀργύριον καὶ χρυ
rũ; q̃ ſũt apud eos. ne qꝺo ſit in vobis vir aut
σίον, ἃ ἐστι παρ' αὐτοῖς· μή τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ
mulier aut familia aut tribꝰ: cuiꝰ mens auerſa ẽ
γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλή, τίνος ἡ διάνοια ἐξέκλινεν
a ꝺño ꝺeo ꝺro: vt vadat ad ſeruitũꝺ
ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν
diſa gẽtiũ illaꝝ. ne q̃ ſit in vobis ra=
τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων· μή τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν ῥί
dix furſũ germinãs felle ⁊ amaritudine. ⁊ erit ſi au=
ζα ἄνω φύουσα χολὴ καὶ πικρία· καὶ ἔσται ἐὰν ἀ=
dierit ꝺba iuꝑcatiõis hui⁹: ⁊ ꝺñꝺt
κούσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐνισχυ=
cat in corꝺe ſuo: ꝺicẽs: ſcẽa mihi ſunt:
μήσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, ὅσιά μοι ἔσται
qñ in erꝛore cordis mei am
τῇ, ὅτι ἐν τῇ πλανήσει τῆς καρδίας μου πο
bulabo: vt nõ ſimul perꝺat peccatoꝛ
ρεύσομαι, ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀ=
inocẽtẽ: nõ ṽelit ꝺeus ignoſcere ei:
ναμάρτητον, οὐ μὴ θελήσῃ ὁ θεὸς ἐπιλατεύειν αὐτῷ,
ſeꝺ tũc cõburet furoꝛe ꝺñi: ⁊ zelus ei⁹
ἀλλ' ἢ τότε ἐγκαυθήσεται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὁ ζῆλος αὐ
in hoĩc illo. ⁊ aꝺhereb̃ũt in
τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· καὶ κολληθήσονται ἐν
eo oẽs maleꝺictiões fꝺeris huius: ſcri=
αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀραὶ τῆς διαθήκης ταύτης, αἱ γε=
pte in volumie legis huius.
γραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου.
⁊ ꝺelebit ꝺñs nomẽ eius ꝺe ſub
καὶ ἐξαλεῖψει κύριος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ
celo: ⁊ ꝺiſpget eũ ꝺñs in mala ex
τὸν οὐρανόν, καὶ διασελεῖ αὐτὸν κύριος εἰς κακὰ ἐκ
oĩbus filijs iſrael: iuxta oẽs maleꝺictiões
πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, κατὰ πάσας τὰς ἀρὰς
fꝺeris ſcriptas in libro
τῆς διαθήκης τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ
legis huius. ⁊ ꝺicẽt gñatio altera filij
νόμου τούτου. καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἡ ἑτέρα οἱ υἱοὶ
vſt: q̃ ſurgẽt poſt vos: ⁊ peregrinus: q̃
ὑμῶν, οἱ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος, ὃς
venerit ꝺe tra longinqua: ⁊ viꝺebũt pla=
ἂν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πλη=
gas tre illius ⁊ infirmitates eius: q̃s
γὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, ἃς
immiſit ꝺñs ſup eam ſulphur ⁊ ſal ar=
ἀπέστειλεν κύριος ἐπ' αὐτήν, θεῖον καὶ ἅλας κα=
ꝺens: oĩs tra eius nõ ſeminabi=
τακεκαυμένον, πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσε=
tur: neq; germinabit: neq;
ται, οὐδὲ ἀνατελεῖ, οὐδὲ μὴ

Trãſla. B. Hiero.

ſtranſierimus q per me=
ꝺium nationum q̃s trã
ſeũtes vidiſtis abomi=
natiões & ſordes. i. ido=
la eorũ lignũ & lapiꝺẽ
argentũ & aurũ q̃ cole
bant. Ne forte ſit inter
vos vir aut mulier
familia aut tribus cu=
ius cor
auerſum eſt hoꝺie a
ꝺomino deo noſtro. vt
vaꝺat & ſeruiat ꝺiis
illarum gentium &
ſit inter vos raꝺix ger
minans fel
& amaritudinẽ. Cũq;
auꝺierit verba iuramenti huius bene
ꝺicat ſibi in corꝺe ſuo,
ꝺicens: pax erit mihi:
& ambulabo in prauita
te cordis mei: & abſu
mat ebria
ſitientem & ꝺñs non
ignoſcat ei.
ſed tunc q̃ maxime
furoꝛ eius fumet & ze
lus cõtra hoĩem illum:
& ſeꝺeant ſup eũ oĩa
maleꝺicta q̃ ſcripta ſũt
in hoc volumine. & ꝺeleat ꝺñs nomen eius
ſub celo: & conſumat
eum in perꝺitione ex
omnibus tribubus iſra
el iuxta maleꝺictiones
que ſcripte ſũt in libro
legis huius & ꝺicetq; ſequẽs gñatio &
filii qui naſcentur
ꝺeinceps & peregrini
qui
ꝺe lõge venerint vidẽ
tes
plagas terre illius: &
infirmitates
quibus eam afflixerit
ꝺominus
ſulphure & ſalis ardore
comburens. ita vt vltra
nõ feratur: nec vires
quippiam germinet

Ter. Heb. Deut. Ca. xxix. Poſitiua. heb.

עָבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם׃
וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם
עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם׃ רָאָה
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ אִישׁ
מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ שְׁפָחָה
פֹּנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ
וְלַעֲנָה׃ וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי בָרַךְ
הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ שָׁלוֹם הָיָה
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִּי כִּי בִשְׁרִרוּת
לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן סְפוֹת הָרְוָה אֶת
הַצְּמֵאָה׃ לֹא יֹאבֶה יְהוָה סְלֹחַ לוֹ
כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ
בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה
הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה
אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וְהִבְדִּילוֹ
יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה ׀
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה׃ וְאָמַר הַדּוֹר
הָאַחֲרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ ׀
מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת
מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת תַּחֲלֻאֶיהָ
אֲשֶׁר חִלָּה יְהוָה בָּהּ ׀׀׀
גָּפְרִית וּמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל אַרְצָהּ
לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמַח וְלֹא

Poſitiua chal.

חַזֵּה טָעָה
אִנְתָא כָּנָה
יְהֵא כְּלַח
הֲוָה זוּד הֲוָה
שְׁמַע חֲשַׁב אֲמַר
יְסַף שְׁלַהּ אֲבָה
שָׁבַק תָּקַף חֵמָה
רְגַז כְּרִשׁ
קוּם
אִתָא חֲזָה טָעָא
רְעִי זְרַע צְמַח

Tranſla. Chal.

בֵּינֵי עַמְמַיָּא דְּעַבַרְתּוּן וְחֲזֵיתוּן יָת שִׁקּוּצֵיהוֹן וְיָת
גֻּלֻּתְהוֹן אָעָא וְאַבָּנָא כַּסְפָּא וּדְהַבָּא
דְּעִמְּהוֹן׃ דִּילְמָא אִית גְּבַר אוֹ אִתְּתָא אוֹ זַרְעַת אוֹ שִׁבְטָא
מְדַחֲלְתָּא יְיָ אֱלָהַנָא לְמֵהָךְ לְמִפְלַח יָת טָעֲוַת עַמְמַיָּא הָאִינוּן דִּילְמָא אִית בְּכוֹן גַּבַר
מְהַרְהֵר חֲטָאִין אוֹ זַדוֹן וִיהֵי כְּמִשְׁמְעֵיהּ יָת פִּתְגָמֵי מוּמָתָא הָדָא וְיִחַשֵּׁב בְּלִבֵּיהּ
לְמֵימַר שְׁלָמָא יְהֵי לִי אֲרֵי בְּרְהוֹר לִבִּי אֲנָא אָזֵיל בְּדִיל לְאוֹסָפָא לֵיהּ חֲטָאִי
שְׁלִיתָא עַל זְדוֹנְתָא׃ לָא יְבִי יְיָ לְמִשְׁבַּק לֵיהּ אֲרֵי בְּכֵין יִתְקַף רוּגְזָא דַּיְיָ וְחֵמְתֵּיהּ
נְגִידָא לַהּוּא וְיִדְבְּקוּן בֵּיהּ כָּל לְוָטַיָּא וְיִתְבְּרִין פִּסְפָּסָא הָדֵין וְיִתְחֵי יְיָ יָת שְׁמֵיהּ
מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ וְיַפְרֵשׁ יְיָ לֵיהּ לְבִישׁ וּמִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל לְוָטֵי קְיָמָא
כְּתִיבִין בְּסִפְרָא דְּאוֹרַיְתָא הָדֵין׃ וְיֵמַר דָּרָא בַּתְרָאָה בְּנֵיכוֹן דְּיִקוּמוּן מִן בָּתְרֵיכוֹן וּבַר עַמְמִין דְּיֵיתֵי
מֵאַרְעָא רְחִיקָא וְיֶחְזוֹן יָת מַדְוָתָא דְּאַרְעָא הַהִיא וְיָת מַרְעֲיָהָא דַּאֲמְרַע יְיָ בָּהּ׃ וּגְוּפְרִיתָא
וּמִלְחָא יְקִידָא כָּל אַרְעָהּ לָא תִזְדְּרַע וְלָא תַצְמַח וְלָא

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Deut. | Ca. xxx.

ט יַעֲלָה בָהּ כָּל עֵשֶׂב וְכַמַּהְפֵּכַת סְדֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם אֲשֶׁר
כ הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ׃ וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מֶה עָשָׂה יְהוָה
כא כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת מָה חֳרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר
כב עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ
כג אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ
כד לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה
כה בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה׃
כו וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם
כז אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה׃ הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת
כח לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

Ca. xxx.

א וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
ב הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבְךָ בְּכָל
ג הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
ד וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר

Pritiua. char. | **Interp. char.**

יחם
אמר רנב
קום נפק
טעה יטב
נלה
טמר נלה עגד
הוה אתא
תוב כבד

creſcet in ea oīs herba: nē ſubuerſio ſodome ⁊ gomor re adame ⁊ ſeboī: ḡs ſubuertit dn̄s in ira ſua ⁊ in; fu roze ei⁹.et dicēt oēs populi ,ppter qd fecit dn̄s ſic ter re huic:q̄ eſt ira furoris magni hui⁹?Et dicēt.q; dere liquerūt pactū dn̄i dei patrū ſuo⁹ qō ſtatuit cū eis qñ eduxit eos de terra egypti : ⁊ ambulauerūt ⁊ ſeruie rūt idolis populo⁹ ⁊ adorauerūt portēta q̄ neſcierūt et q̄ non p̄ſit bene facere eis. Et iratus eſt furo⁹ dn̄i cōtra terrā illā:vt induceret ſup eā oēs maledictiōes que ſcripte ſunt in libro hoc. Et eiecit eos dn̄s de ter ra ſua in ira ⁊ in indignatione ⁊ in furoze magno : et migrare fecit eos in terrā aliā: ſicut in die hac. Que occulta ſunt: ſint coram dn̄o deo noſtro: que autē ma nifeſta ſunt: nobis ⁊ fīlīs noſtris vſq; in ſeculū: vt fa ciamus omnia verba legis huius. Ca. 30.

Et erit cum venerint ſup te oia verba hec bene dictionū ⁊ maledictionū que poſui coram te: cō uerteris ad cor tuū in oībus populis ad quos migra re te fecit dominus. Et cōuerteris ad timorē dn̄i dei tui: ⁊ obedies verbo eius iuxta omnia ooocoo

Trāſla. B. Hiero.

u in exemplum ſubuer ſionis ooooooooxxooooooo
x ſodome y & gomorre: z a dame a & ſeboim b quas c ſubuertit b dominus c in ira y & in furore ſuo. a & di cent b omnes c gentes.
d Quare e ſic m fecit n domi nus f terre q huic? r Que e x hec a ira f furoris eius ooo
n immenſa? s Et reſponde bunt.t Quia ooooooooooo
b dereliquerunt b pactum c domini ooooooooooooo
b qđ p pepigit k cū a patrib⁹ eorum l quando eduxit
m eos n de terra o egypti. ooooooooxxooooooo ooxxoo
q & ſeruierunt r diis s aliēis t & adorauerunt ooooooo
u eos v quos t nesciebant: ooooooooooooxxooooooo
v & b quibus b nō c fuerant attributi: idcirco c ira tus eſt f furor a dn̄i b cōtra ter ram l iſtā k vt induceret l ſu per eam m omnia o maledi cta p que q in r hoc q volumi ne p ſcripta ſunt: a & eiecit eos u de terra ſua ooooooo
v in ira t & in furore a & in dignatione b maxima: c p iecit q b o in r terram l aliēā s ſicut hodie comproba tur. t Abſcondita: k domi no l deo noſtro: ooooooo
m q manifeſta ſunt: n no bis o & filiis noſtris p vſq; i q ſempiternum: r vt facia mus s vniuerſa t legis ooo
Q v huius. Cap. 30.
Vm ergo c venerint b ſuper te c omnes f fermo nes g iſti: ooooooooooooooo
b benedictio l ſiue maledi ctio k quam l propoſui ooo
m in cōſpectu tuo: n & du ctus penitudie p cordis tui q i vniuerſis r gētibus v inq̄s t diſperſerit te n dn̄s k deus tuus; l & reuerſus fueris ad eum : ooxxooo
b & obedieris c eius impe riis: f ſicut ooocoooooooo

Trāſla. Hebr. lxx. cū interp. latina.

creſcet in ea οε̄ viride. ſicut ſubuerſa ε ἀναβῆ ἐπ' αὐτῆς πᾶν χλωρόν. ὥσπερ κατεσράφη Geſ. 19. a.
ſodoma ⁊ gomorra: adame ⁊ ſeboim: ἡν ſub σόδομα καὶ γόμορρα, ἀδαμὰ καὶ σεβωίμ, ἃς κα
uertit dn̄s in furore ſuo ⁊ ira. ⁊ dicēt τέρε-ψεν κύριος ἐν θυμῷ αὐτοῦ καὶ ὀργῇ. καὶ ἐροῦ
οε̄ gētes ẽre fecit dn̄s ſic σι πάντα τὰ ἔθνη διατί ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ 3. Re. 9. 8. Hiere. 22. c.
tre huic? qđ furor ire iīmēſus iſte? γῆ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος;
⁊ dicent: q; dereliquerūt pactū dn̄i καὶ ἐροῦσιν, ὅτι κατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τ
dei pfum ſuo⁹: q̄ pepigit pfi θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατρά
b⁹ eo⁹: qñ eduxit eos de tra egypti. σιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου.
⁊ abeuntes ſeruerūt diis alienis: ⁊ καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ
adorauerūt eos: q̄s nō ſciebant: neq; προσεκύνησαν αὐτοῖς, οἷς οὐκ ἐπίσησαντο, οὐδὲ
diſtribuit illis. ⁊ iratus ē dn̄s furore cōtra διένειμεν αὐτοῖς. καὶ ὀργίσθη κύριος θυμῷ ἐπὶ
trā illā vt induceret ſup eam iurta oēs τὴν γῆν ἐκείνην ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὴν κατὰ πάσας
maledictiōes ſcriptas in libro le τὰς ἀρὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νό
gis huiꝰ. ⁊ eiecit eos dn̄s de tra μου τούτου. καὶ ἐξῆρεν αὐτοὺς κύριος ἐκ τῆς γῆς
ſua in furore ⁊ ira ⁊ indignatiōe magna val αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ σφό
de: ⁊ iecit eos in trā aliēā ſicut δρα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέραν ὡσεὶ
hīc. occulta dn̄o deo nro: at ma νῦν. τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φα
nifeſta nobis⁹ ⁊ filiis nr̄is in ſēpiternū: vt faciam⁹ νερὰ ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιεῖν
vniuerſa verba legis huius. πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου. Ca. 30

Καὶ ἔσται ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ A
verba hec: dn̄o ⁊ maledicto: quā ῥήματα ταῦτα, ἥ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα, ἣν
dedi ante faciē tuā: ⁊ ſuſceperis in δέδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ δέξῃ εἰς τὴν
cor tuū in vniuerſis gentib⁹: vbicūq; diſ καρδίαν σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἂν διά-
perſerit te dn̄s deꝰ tuus illuc: ⁊ reuer σκορπίσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
ſus fueris ad dn̄m deū tuū: ⁊ obedie στραφήσῃ ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου, καὶ ὑπακού
ris voci eius iuxta oīa q̄ σῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα

Transla. Chal.

וְיִסַּק כָּל עִשְׂבָּא לַהּ בְּכִתָּא סְדוֹם וַעֲמוֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם דְּהַדַּרִיר בִּרְגָזֵיהּ וּבְחֵמְתֵיהּ׃
וְיֵימְרוּן כָּל עַמְמַיָּא עַל מָה עֲבַד יְיָ כְּדֵין לְאַרְעָא הָדָא מָה תְּקוֹף רוּגְזָא רַבָּא הָדֵין׃
וְיֵימְרוּן עַל דְּשָׁבְקוּ יָת קְיָמָא דַּייָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן דְּגָזַר עִמְּהוֹן בְּאַפָּקוּתֵיהּ יָתְהוֹן
מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְאָזְלוּ וּפָלְחוּ לְטָעוּת עַמְמַיָּא וּסְגִידוּ לְהוֹן דְּלָא יְדָעִינוּן וְלָא
אוּטְיָא לְהוֹן׃ וּתְקִיף רוּגְזָא דַּייָ בְּאַרְעָא הַהִיא לְאַיְתָאָה עֲלָהּ יָת כָּל לְוָטָא דְּכְתִיב
בְּסִפְרָא הָדֵין׃ וְסַלְּקִינוּן יְיָ מֵעַל אַרְעֲהוֹן בְּרָגְזָא וּבְחֵמְתָה וּבִתְקוֹף רָבָא׃ וְאַנְדִּינוּן לְאַרְעָא
אָחֳרִי כְּיוֹמָא הָדֵין׃ דְּמִסְתַּמְרָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וְדִנְגְלִין לָנָא וְלִבְנָנָא עַד עָלְמָא לְמֶעְבַּד
יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא׃ Ca. xxx. וִיהֵי אֲרֵי יֵיתוֹן עָלָךְ כָּל
פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵין בִּרְכָן וּלְוָטִין דְּיְהַבִית קֳדָמָךְ וְתֵיתִיב לְלִבָּךְ בְּכָל עַמְמַיָּא דַּאֲנְדִּיךְ יְיָ
אֱלָהָךְ תַּמָּן׃ וְתָתוּב לְדַחְלְתָא דַּייָ אֱלָהָךְ וְתִקְבֵּל בְּמֵימְרֵיהּ כְּכֹל

ego tibi p̃cipio hodie: ex toto corde
ἐγώ σοι ἐντέλλομαι σήμερον, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
tuo ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ sanabit do=
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἰάσεταί σε κύ=
min⁹ peccata tua: ⁊ miserebit tui: ⁊
ριος τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ ἐλεήσει σε, καὶ
rursũ cõgregabit te de cũctis gẽtib⁹: in
πάλιν συνάξει σε ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἰς
ẽs dispsit te dñs de⁹ tu⁹ illuc. ſi fuerit
οὓς διεσκόρπισέ σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ· ἐὰν ᾖ
dispsio tua a ſũmitate cœli: inde
ἡ διασπορά σου ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν
cõgregabit te dñs de⁹ tu⁹: ⁊ illinc assumet
συνάξει σε κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἐκεῖθεν λήψεταί
te: ⁊ introducet te dñs de⁹ tu⁹ in trã q̃
σε, καὶ εἰσάξει σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν
possederũt pres tui: ⁊ possidebis
ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου, καὶ κληρονομήσεις
eam: ⁊ bñ tibi faciẽs ⁊ numerosiorẽ te faci
αὐτήν, καὶ εὖ σε ποιήσει, καὶ πλεονασόν σε ποιή
et sup pres tuos. ⁊ mũdabit
σει ὑπὲρ τοὺς πατέρας σου· καὶ περικαθαριεῖ
dñs cor tuũ: ⁊ cor semi
κύριος τὴν καρδίαν σου, καὶ τὴν καρδίαν τοῦ σπέρ
nis tui: vt diligas dñm deũ tuũ ex toto
ματός σου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης
corde tuo ⁊ ex tota aĩa tua: vt
τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ἵνα
viuas tu. ⁊ dabit dñs deus tu⁹ maledictiões has
ζῇς σύ. καὶ δώσει κύριος ὁ θεός σου τὰς ἀρὰς ταύ
sup inimicos tuos: ⁊ sup odiẽtes
τας ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ ἐπὶ τοὺς μισοῦντάς
te: qui pſecuti ſũt te. ⁊ tu reuerteris ⁊ audies
σε, οἳ ἐδίωξάν σε· καὶ σὺ ἐπιστραφήσῃ καὶ εἰσακούσῃ
vocẽ dñi: dei tui: ⁊ facies
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ποιήσεις πάς
mãdata eius: q̃ ego p̃cipio tibi hodie.
ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον·
⁊ abũdare faciet te dñs deus tuus in oñi ope
καὶ περισσεύσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ
manũ tuaꝝ: ⁊ in ſobole vteri tui:
τῶν χειρῶν σου, καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου,
⁊ in fetibus iumẽtoꝝ tuoꝝ: ⁊ in fructi
καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου, καὶ ἐν τοῖς γεννή=
bus tre tue: qm̃ reuertet dñs deus tuus vt gau
μασί σου τῆς γῆς σου, ὅτι ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφραν
deat sup te in bonis: sicut gauisus ẽ in pa
θῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθά, καθότι ἠυφράνθη ἐπὶ τοῖς πα
tribus tuis: si audieris vocẽ dñi dei tui: vt
τράσι σου, ἐὰν εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου, φυ
custodias p̃cepta eius ⁊ iustificatiões eius
λάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
scriptas in libro legis huius: ſi
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου, ἐὰν

	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.
יְהוָה	[b]ego [b]hodie [i]precipio ti=	[b]אָנֹכִי [i]מְצַוְּךָ [g] הַיּוֹם [i] אַתָּה [m] וּבָנֶיךָ
שׁוּב	bi[m] cum filiis tuis ꝯ	[m] בְּכָל [o] לְבָבְךָ [p] וּבְכָל [q] נַפְשֶׁךָ: [r] וְשָׁב
שָׁבָה	[n]in toto[o]corde tuo: [p]& i	[s] יְהוָה [t]אֱלֹהֶיךָ [u]אֶת [v]שְׁבוּתְךָ [w]וְרִחַמְךָ
פּוּץ	tota[q]anima tua: [r]reducet	[x] וְשָׁב [y]וְקִבָּצְךָ [b] מִכָּל [c] הָעַמִּים [d] אֲשֶׁר
הֲיָה רָחָה	te[s] dñs [t]deus tuus de [u]ca	[e] הֱפִיצְךָ [v]יְהוָה [g] אֱלֹהֶיךָ [h] שָׁמָּה: [i]אִם
קָבַץ	ptiuitate tua: [v]ac misere	[k] יִהְיֶה [l]נִדַּחֲךָ [m]בִּקְצֵה [n]הַשָּׁמַיִם [o]מִשָּׁם
לָקַח בּוֹא	bitur tui.'& rursum[x] con	[p] יְקַבֶּצְךָ [q] יְהוָה [r] אֱלֹהֶיךָ [s] וּמִשָּׁם
מוּל	gregabit te[b] decũctis[c] po	[t] יִקָּחֶךָ: [u] וְהֵבִיאֲךָ [v] יְהוָה [w] אֱלֹהֶיךָ
חָיָה	pulis[b] in quos [c] te ante	[x] אֶל [y]הָאָרֶץ [z]אֲשֶׁר [a] יָרְשׁוּ [b] אֲבֹתֶיךָ
אָלָה	[d]dispersit. 'Si ꝯ	[c] וְיָרַשְׁתָּהּ [d] וְהֵיטִבְךָ [e] וְהִרְבְּךָ [f]
שׁוּב	[m]ad cardines[n]celi[k] fueris	[g] מֵאֲבֹתֶיךָ: [h]וּמָל [i]יְהוָה [j]אֱלֹהֶיךָ [k] אֶת
שָׁמַע	[l]dissipatus: [o]inde ꝯ	[l] לְבָבְךָ [m] וְאֶת [n]לְבַב [o] זַרְעֶךָ [p] לְאַהֲבָה
חָמַק כָּתַב	[p] te retrahet [q]domin⁹ [r]de	[q] אֶת [r] יְהוָה [s] אֱלֹהֶיךָ [t] בְּכָל [u] לְבָבְךָ
יָרֵה	us tuus. [s]& ꝯ	[v] וּבְכָל [w] נַפְשְׁךָ [x] לְמַעַן [y] חַיֶּיךָ: [z] וְנָתַן [a] יְהוָה
	[t]assumet [u] atq̃ introdu=	[b] אֱלֹהֶיךָ [c] אֶת [d] כָּל [e] הָאָלוֹת [f] הָאֵלֶּה
	cet ꝯ	[g] עַל [h] אֹיְבֶיךָ [i] וְעַל [j] שֹׂנְאֶיךָ [k] אֲשֶׁר
	[v]in[w]terrã[x]quã[y] posſede=	[l] רָדָפוּךָ: [m] וְאַתָּה [n] תָּשׁוּב [o] וְשָׁמַעְתָּ [p] אֶת
	runt [z]patres tui ꝯ	[q] בְּקוֹל [r] יְהוָה [s] וְעָשִׂיתָ [t] אֶת [u] כָּל
	[a]& obtinebis eã.'& bñdi	[v] מִצְוֹתָיו [w] אֲשֶׁר [x] אָנֹכִי [y] מְצַוְּךָ [z]
	cens tibi[b] maioris nume	[a] הַיּוֹם: [b] וְהוֹתִירְךָ [c] יְהוָה [d] אֱלֹהֶיךָ [e]
	ri te eẽ faciet [c]q̃ fuerunt	[b] לְטוֹבָה [c] כַּאֲשֶׁר [d]שָׂשׂ [e]עַל [f]אֲבֹתֶיךָ:
	patres tui. 'Circumcidet	[c] כִּי [d] תִשְׁמַע [e]בְּקוֹל [f] יְהוָה [g]אֱלֹהֶיךָ
	[d]dñs [e]deus tuus [f]cor tuũ:	[h] לִשְׁמֹר [i]מִצְוֹתָיו [j]וְחֻקֹּתָיו [k]הַכְּתוּבָה
	[g]& [h]cor [i]feminis tui vt di	[l] בְּסֵפֶר [m] הַתּוֹרָה [n] הַזֶּה [o] כִּי
	ligas [k]dominum [l]deum	
	tuum [m]ex toto[n] corde	
	tuo: [o]& in tota [p]aĩa tua:	
	[q]vt possis [r]viuere. ꝯ	
	[s]Oẽs autem [t]maledictio=	
	nes [u]has [v]conuertet ꝯ	
	[w]super [x]inimicos tuos:	
	[y]& eos [z]qui oderunt te	
	[a]& [b]persequũntur.'Tu aũt	
	[c]reuerteris [d]& audies ꝯ	
	[e]vocem [f]domini dei tui:	
	[g]facies[q̃] [h]vniuersa ꝯ	
	[i]mandata [j]que [k]ego [l]pre	
	cipio tibi ꝯ	
	[m]hodie. [n]& abundare te	
	faciet [o]dñs [p]deus tuus ꝯ	
	[q]in cunctis [r]opibus [s] ma	
	nũ tuarum [t]in sobole	
	[u]vteri tui: [v]& i fructu [w]iu=	
	mẽtorum tuorum: [x]in ve=	
	bertate [y]terre tue: & i re	
	rum oim largitate. [z]Re=	
	uertetur [a]ei [b]dñs [c]vt gau=	
	deat [d]sup te [e]in oĩb⁹ [f]bõis	
	[g]sicut [h]gauisus est [i]patri	
	bus tuis [j]si tñ [k] audieris	
	[l]vocẽ [m]dñi dei tui [n]& cu=	
	stodieris [o]precepta eius:	
	[p]& cerimonias [q]q̃ [r]hac	
	[s]lege [t]scripta sunt. '& ꝯ	

Trãsla.Chal.

דְּאַנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין אָתְּוָנָךְ וּבְנָךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ: וְיָתֵיב יְיָ אֱלָהָךְ יָת שְׁבוּ
יָךְ וְיִתְרַחֵם עָלָךְ וְיִתוּב וְיִכְנְשִׁנָּךְ מִכָּל עַמְמַיָּא דְּבַדְּרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְתַמָּן אִם יְהֵוְיֵן
גְּלְוָתָךְ בְּסִפֵּי שְׁמַיָּא מִתַּמָּן יְכְנְשִׁנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ וּמִתַּמָּן יִקַּרְבִּנָּךְ: וְיָעֵל יָתָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
לְאַרְעָא דִּירִיתוּ אֲבָהָתָךְ וְתֵירְתִנַּהּ וְיוֹטֵב לָךְ וְיַסְגִּנִנָּךְ מֵאֲבָהָתָךְ: וְיַעְדֵּי יְיָ אֱלָהָךְ יָת
טַפְשׁוּת לִיבָּךְ וְיָת טַפְשׁוּת לִיבָּא דְּבָנָךְ לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל לִיבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ
בְּדִיל דְּתֵיחֵי: וְיִתֵּן יְיָ אֱלָהָךְ יָת כָּל לְוָטַיָּא הָאִלֵּין עַל בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ וְעַל סָנְאֲנָךְ דְּרָדְפוּנָךְ
וְאַתְּ תְּתוּב וְתְקַבֵּל לְמֵימְרָא דַּיְיָ וְתַעְבֵּד יָת כָּל פִּיקוּדוֹהִי דְּאָנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין
וְיוֹתְרִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עוֹבָדֵי יְדָךְ בְּפֵרְיָא דְּמֵעָךְ וּבְפֵרְיָא דְּבִעִירָךְ וּבְאִבְנָא דְּאַרְעָךְ
לְטָבָא אֲרֵי יְתוּב יְיָ לְמֵחְדֵּי עֲלָךְ לְטָבָא כְּמָא דְּחֵדֵי עַל אֲבָהָתָךְ: אֲרֵי תְקַבֵּל לְמֵימְרָא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר פִּיקוּדוֹהִי וּקְיָמוֹהִי דִּכְתִיבָן בְּסֵפֶר אוֹרַיְתָא הָדֵין אֲרֵי תְתוּב

Interp.chal.

q̃ ego precipio tibi hodie tu⁊ filij tui in toto corde tuo
et in tota aĩa tua. Et reducet dñs deus tu⁹ captiuitatẽ
transmigraciõis tue: ⁊ miserebit tui: ⁊ cõuertet ⁊ con
gregabit te ex oĩbus populis in q̃bus dispſit te dñs
de⁹ tuus. Si fuerit dispsio tua in fines celi: inde p̃gre
gabit te dñs de⁹ tuus: ⁊ inde applicabit te. ⁊ introducet
te dñs de⁹ tuus in terrã quã possederũt pres tui ⁊ pos
ſidebis eã: ⁊ bene faciet tibi: ⁊ multiplicabit te magis
q̃ pres tuos. et auferet dñs de⁹ tuus ispientiã cordis
tui ⁊ ispientiã cordis filioꝝ tuoꝝ: vt diligas dñm deũ
tuũ in toto corde tuo ⁊ in tota aĩa tua: vt viuas. Et da
bit dñs de⁹ tuus oẽs maledictiões has sup inimicos
tuos ⁊ sup hostes tuos qui pſecuti fuerũt te. Tu aũt
cõuerteris ⁊ obedies verbo dñi: ⁊ facies oĩa precepta
eius q̃ ego p̃cipio tibi hodie. et abũdare te faciet dñs
deus tu⁹ in oĩbus opibus manũ tuaꝝ in fetu ventris
tui ⁊ in fetu iumẽtorum tuoꝝ ⁊ in fructu terre tue in
bonum: quoniã conuertetur dñs vt gaudeat sup te
in bonũ sicut gauisus est sup patres tuos. Si obedie
ris verbo domini dei tui vt custodias p̃cepta eius ⁊
mandata eius q̃ſ scripta sunt in libro legis hui⁹: qm̃

Pritiua chal.

כַּד	כַּד שַׁבְקַת גְּלֵה
רְחַם	רְחַם כְּנַשׁ הֲוָה
סוּף	סוּף קְרַב עִיל
יֵרַת	יֵרַת יְטַב סָגָא
עֲדָה	עֲדָה רְחַם חָיָה
נָתַן	נָתַן תּוּב קְבֵל
אֲמַר	אֲמַר עֲבַד יַתֵּר
יְלַד	יְלַד מַעַה אָנָב
טוּב	טוּב חֲדָה
קוּם	קוּם עֲבַר

Pritiua deb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. lxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	וְשַׁבְתָּ			reuertaris ad	ἐπιστραφῇς ἐπὶ
	עַד			dominũ deum	κύριον τὸν θεόν
	יְהוָה			tuum in toto	σου ἐξ ὅλης
	אֱלֹהֶיךָ			corde tuo: & in	τῆς καρ
	וְשַׁבְתָּ			tota anima tua.	δίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου,
	לְבָבְךָ			Mandatum hoc	ὅτι ἡ ἐντο=
	וּבְכָל			quod ego	λὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαί
	נַפְשֶׁךָ			precipio tibi	σοι σήμερον, οὐχ ὑπε
	כִּי			hodie non	ρογκός ἐστιν, οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐστίν, οὐκ ἐν τῷ οὐ
	הַמִּצְוָה			supra te est:	λο ἐστί: οὐδὲ ἀποστήσεται ἡμῶν εἰς τὸν οὐρα
	הַזֹּאת			neq; procul	νὸν τίς ἀναβήσεται ἡμῶν εἰς τὸν οὐρα
	אֲשֶׁר			positum nec	νὸν, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐ=
	אָנֹכִי			in celo situm:	τὸν, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐ=
	מְצַוְּךָ			vt possis dicere	τὸν ποιήσομεν. οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐστί, λέγων,
	הַיּוֹם			qs nostrum	τίς διαπεράσει εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψ
	לֹא			valet ad	ται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν.
	נִפְלֵאת			celũ ascendere	ἐγγύς σου ἐστὶ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου,
	הִוא			vt deferat illud	καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ποιεῖν
	מִמְּךָ			ad nos vt	αὐτό. ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν
	וְלֹא			audiamus	ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ἐὰν δὲ
	רְחֹקָה			atq; opere	ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας
	הִוא			compleamus:	ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου,
	לֵאמֹר			neq; trans	πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσ
	מִי			mare positũ	σειν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
	יַעֲלֶה			vt causeris	τὰ κρίσεις, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ
	לָּנוּ			& dicas: qs	εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰς ἣν
	הַשָּׁמַיְמָה			nobis	εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ ἐὰν μετασκῆ
	וְיִקָּחֶהָ			potuerit mare	σῃ καρδία σου, καὶ μὴ εἰσακούσῃς, καὶ πλανηθεὶς
	לָּנוּ			pertransire:	προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις, καὶ λατρεύσῃς
	וְיַשְׁמִעֵנוּ			& illud ad	αὐτοῖς, ἀναγγέλλω σοι σήμερον ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπω
	אֹתָהּ			nos vsq;	λεῖσθε, καὶ οὐ μὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς,
	וְנַעֲשֶׂנָּה			deferre: vt	εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κλη=
	לָּיִם			possimus	ρονομῆσαι αὐτήν. διαμαρτύρομαι
	וְלֹא			audire & facere	
	מֵעֵבֶר			quod pceptũ ē:	
	לַיָּם			sed qui	
	לָּנוּ			iusta te est	
	אֶל			sermo valde	
	עֵבֶר			in ore tuo	
	הַיָּם			& in corde tuo	
	וְיַשְׁמִעֵנוּ			vt facias illũ.	
	אֹתָהּ			Cõsidera	
	וְנַעֲשֶׂנָּה			q̃ hodie	
	כִּי			ppositi	
	קָרוֹב			i cõspectu	
	אֵלֶיךָ			tuo vitam	
	הַדָּבָר			& bonum:	
	מְאֹד			& e cõtrario	
	בְּפִיךָ			mortem &	
	וּבִלְבָבְךָ			malum:	
	לַעֲשֹׂתוֹ			quod ego	
	רְאֵה			precipio	
	נָתַתִּי			tibi hodie	
	לְפָנֶיךָ			vt diligatis	
	הַיּוֹם			dñm deũ	
	אֶת			tuũ: &	
	הַחַיִּים			ambules	
	וְאֶת			in viis eius:	
	הַטּוֹב			& custodias	
	וְאֶת			mandata illius	
	הַמָּוֶת			& ceremonias	
	וְאֶת			atq; iudicia:	
	הָרָע:			& viuas:	
	אֲשֶׁר			atq; multiplicet	
	אָנֹכִי			te benedicatq;	
	מְצַוְּךָ			tibi in	
	הַיּוֹם			terra ad	
	לְאַהֲבָה			quam ingrediens	
	אֶת			possidendam.	
	יְהוָה			Si aũt auersũ	
	אֱלֹהֶיךָ			fuerit cor	
	לָלֶכֶת			tuũ & audire	
	בִּדְרָכָיו			noluerit	
	וְלִשְׁמֹר			atq; errore	
	מִצְוֹתָיו			deceptus	
	וְחֻקֹּתָיו			adoraueris	
	וּמִשְׁפָּטָיו			deos alienos	
	וְחָיִיתָ			& seruieris	
	וְרָבִיתָ			eis: predico	
	וּבֵרַכְךָ			tibi hodie	
	יְהוָה			q̃ peas &	
	אֱלֹהֶיךָ			paruo tempore	
	בָּאָרֶץ			moreris in	
	אֲשֶׁר			terra: ad	
	אַתָּה			quam iordane	
	בָא			trãsmisso	
	שָׁמָּה			ingredieris	
	לְרִשְׁתָּהּ:			possidẽdã.	
	וְאִם			Testes inuoco	
	יִפְנֶה				
	לְבָבְךָ				
	וְלֹא				
	תִשְׁמָע				
	וְנִדַּחְתָּ				
	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ				
	לֵאלֹהִים				
	אֲחֵרִים				
	וַעֲבַדְתָּם:				
	הִגַּדְתִּי				
	לָכֶם				
	הַיּוֹם				
	כִּי				
	אָבֹד				
	תֹּאבֵדוּן				
	לֹא				
	תַאֲרִיכֻן				
	יָמִים				
	עַל				
	הָאֲדָמָה				
	אֲשֶׁר				
	אַתָּה				
	עֹבֵר				
	אֶת				
	הַיַּרְדֵּן				
	לָבוֹא				
	שָׁמָּה				
	לְרִשְׁתָּהּ:				
	הַעִדֹתִי				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תָּתוּב	conuerteris ad timorẽ	תָּתוּב לְחַלְתָּא דַּיְיָי אֱלָהָךְ בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ: אֲרֵי תַּפְקִירְתָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד
דְּכַר	dñi dei tui in	לָךְ יוֹמָא דֵּין לָא מְכַסְיָא הִיא מִנָּךְ וְלָא רְחִיקָא הִיא: לָא בִּשְׁמַיָּא הִיא לְמֵימַר מַן
אֲמַר	toto corde tuo	יִסַּק לָנָא לִשְׁמַיָּא וְיִסְבַּר לָנָא וְיַשְׁמְעִנָּא יָתַהּ וְנַעְבְּדִנַּהּ: וְלָא מֵעִבְרָא לְיַמָּא הִיא
נְסַב	et in tota aĩa	לְמֵימַר מַן יְעִבַּר לָנָא לְעִבְרָא דְּיַמָּא וְיִסְבַּר לָנָא וְיַשְׁמְעִנָּא יָתַהּ וְנַעְבְּדִנַּהּ: אֲרֵי קָרִיב
שְׁמַע	tua. Quoniã	לָךְ פִּתְגָמָא לַחֲדָא בְּפוּמָךְ וּבְלִבְּךָ לְמֶעְבְּדֵיהּ: חֲזֵי דְּיָהֲבִית קֳדָמָךְ יוֹמָא דֵּין יָת חַיֵּי וְיָת
לְקַח	præceptũ hoc	טָבָתָא וְיָת מוֹתָא וְיָת בִּישָׁא: דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמַהָךְ
שְׁמַע	qđ ego præcipio	בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי וְלִמְיַטַר פִּקּוֹדוֹהִי וְקְיָמוֹתֵהִי וְדִינוֹהִי וְתֵחֵי וְתִסְגֵּי וְיִבָרְכִנָּךְ
עֲבַד	tibi hodie nõ	יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַרְעָא דְּאַתְּ עָלִיל לְתַפָּנֵהּ: וְאִם יְתִפְנֵי לִבָּךְ וְלָא תְקַבֵּל וְתִטְעֵי
עֲבַד	est separatũ	וְתִסְגּוֹד לְטָעוָת עַמְמַיָּא וְתִפָּלְחִנּוּן: חַוֵּיתִי לְכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי מֵיבַד תֵּיבְדוּן לָא
אֲמַר	a te: nec longe	תוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָבַר יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל לְתַפָּנֵהּ לְמִירְתָּהּ: אַסְהֵדִית
כְּרַב	est: Non est	
שְׁמַע	in celis: vt dicas.	
עֲבַד	Quis ascendet	
חֲזָה	pro nobis in	
כְּמַד	celũ vt	
נְחַת	deferat illud	
קוּם	nobis: & audiam illud & faciamus illũ.	
עוֹל	nec est trans	
יְרַת	mare: vt dicas.	
בְּעָא	Quis trãsibit p	
קְבֵל	nobis trans	
סְנָא	mare: & afferet	
פְּלַח	illud nobis: &	
אֲבַד	audiemus illud	
אֲרַע	& faciemus	
סָהַד	illud. sed iuxta	
	te est sermo	
	valde in ore	
	tuo & in corde	
	tuo: vt facias	
	illũ. Vide q̃	
	posui coã te	
	hodie vitam &	
	bonũ: & mortẽ	
	& malũ. quod	
	ego precipio	
	tibi hodie est:	
	vt diligas	
	dñm deum	
	tuũ: & vt	
	ambules in	
	viis que recte	
	sunt coram eo:	
	& custodias	
	precepta eius	
	& mãdata eius	
	& iudicia eius:	
	vt viuas &	
	multiplicaris:	
	& benedicat	
	tibi dñs deus	
	tuus in terra	
	ad quã tu	
	ingredieris	
	possidendã. Et	
	si auersus	
	fuerit cor tuũ	
	et non	
	obedieris: &	
	errauerís &	
	adorauerís	
	idola	
	populũ &	
	seruieris eis:	
	annuncio vobis	
	hodie q̃ per=	
	ditione	
	perbitis: non	
	prolongabũtur	
	dies vestri	
	super terrã	
	propter quaz	
	tu transis	
	iordanem vt	
	ingrediaris &	
	possideas eam.	
	Contestor	

vobis hodie et celũ τ trã: vitã τ
ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ζωὴν καὶ
morte vedi añ facie vfq: bñdi=
θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, τὴν εὐλο
ctiõez τ maledictiõẽ elige vitã: vt viuas
γίαν καὶ τὴν κατάραν· καὶ ἐκλεξαι τὴν ζωήν, ἵνα ζῇς
tu τ semẽ tuũ: vt diligas dñm deũ tuũ:
σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου,
audias vocẽ eius: τ adhereas ei:
εἰσακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ,
gñi hoc vita tua. τ lõgitudo dierũ
ὅτι τοῦτο ἡ ζωή σου. καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν
tuoꝝ: vt habites tu in tra: quã iurauit dñs
σου, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος
patribus tuis abrahã τ isaac τ iacob
τοῖς πατράσιν σου ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ
vt daret eis.
δοῦναι αὐτοῖς. Ca. 31.

A ΘΤ finẽ fecit moyses loquẽdi oĩa
καὶ συνετέλεσε μωυσῆς λαλῶν πάντας τοὺς
verba hec ad oẽs filios israel. τ dixit
λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ εἶπε
ad eos: cẽtũ τ viginti ãnoꝝ ego sum hodie:
πρὸς αὐτούς, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον,
nõ potero vltra ingredi egredi. dñs
οὐ δυνήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι· κὰς
dt dixit ad me nõ trãsibis iordanẽ hunc.
εἶπεν πρός με οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον.
dñs deus tuus qui præit añ facie
κύριος ὁ θεός σου ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου
tuã: ipe delebit gẽtes has a fa
σου, αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώ
cie tua: τ possidebis eas: τ iosue
που σου, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτούς, καὶ Ἰησοῦς
qui præit añ facie tuã: sicut locutus é
ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε
dñs. τ faciet dñs eis: sicut fecit se=
κύριος· καὶ ποιήσει κύριος αὐτοῖς, καθὼς ἐποίησε σή
on τ og duobus regibus amorreoꝝ:
ὼν καὶ ὼγ τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων,
qui fuerũt vltra iordanẽ: τ tre eo=
οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τῇ γῇ αὐ=
rũ: sicut deleuit eos: τ tra
τῶν, καθότι ἐξολόθρευσεν αὐτούς, καὶ παρέ=
didit eos dñs eis añ vobis. τ facie=
δωκεν αὐτοὺς κύριος ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ ποιή=
tis eis: sicut p̃cepi vobis. viriliter age:
σετε αὐτοῖς, καθὰ ἐνετειλάμην ὑμῖν. ἀνδρίζου,
τ cõfortare: ne timeas: neq; pauees: neq; ter=
καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, μὴ δειλία, μηδὲ πτόη=
reariꝫ a cõspectu eoꝝ: qñ dñs deꝰ
θῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός
tuꝰ q̃ precedit
σου ὁ προπορευόμενος

'hodie'celum'''& ꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ
"terram ꝙ ᵍ propoſueri
ʳvobis° vitam & bonũ.
ᵉbñdictionem'& maledi
ctionẽ. "Elige ergo ᵛvitã
ʳvt &ᵗtu'viuas ᵇ& ſemen
tuum° & diligas ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜdominum ᵈdeum tuum
ᵍatq; obedías ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇvoci eius:'& ᵏilli'adhere
as. "Ipſe eſt'enim" vita
tua° & lõgitudo° dierum
tuorũ. ᵍvt habites'iⁱ ter=
ra p'qua" iurauit'dñs'pa
tribus tuis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'abraã'iſaac'& iacob ᶜvt
daret eam° illis. Caꝑ. 31.
HBiit itaq; ᵇ moyſes
ᶜ& locutus eſt oĩa
ᶜverba'hec" ad" vniuerſũ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'iſrael.'& dixit' ad eos.
"Centum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°viginti' annorum ᵍ ſum
ʳhodie. ° non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'poſſum" vltra' egredi' &
ingredi: preſerti cum' &
dominus' dixerit ᵇ mihi:
ᶜnon ᵇ tranſibis ꝯꝯꝯꝯ
'iordanẽ" iſtum. ᵇ Dñs er
go' deus tuus 'tranſibit
ᵐante te. "Ipſe° delebit
omnes ᵍ gentes ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰas° in cõſpectu tuo: ' &
poſſidebis eas. Et "ioſue
'iſte' tranſibit' añ te. "ſi=
cut ᵇ locutus eſt ꝯꝯꝯ
ᶜdominus. ᵈ Faciet q̃ ᶜdo
mínus' eis ᵍ ſicut ꝯꝯꝯꝯ
ʰfecit'ſeon' & og 'regib?
ᵐammorreorum. ꝯꝯꝯ
ⁿ& terre eorum ᵖ delebit
q̃ ᵍ eos. Cum ergo ꝯꝯꝯ
ʳ& hos tradiderit ˢvobis
ſimiliter" facietis ꝯꝯꝯꝯ
ᵗeis' ſicut ᵇ precepi ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜvobis. ᵈ Viriliter agite
ᵉ& confortamini.' Noli=
te ᵍ timere ᵉ nec 'paueatis
ʰad conſpectum eorum:
'quia" ᵐ dominus ⁿ deus tu
us° ipſe eſt ᵖ ductor ꝯꝯꝯꝯ

בְּכֻם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמֵּתִים נָתַתִּי לְפָנֶיךָ
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים
לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ: לְאַהֲבָה
אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ
בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בּוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ
וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת
לָהֶם: וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר
Ca.xxxi.
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא
אוּכַל עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה
אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבָר אֶת
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר
לְפָנֶיךָ הוּא יַשְׁמִיד אֶת הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ
הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה: וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם:
וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם
לָהֶם כְּכָל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶתְכֶם: חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל
תִּירְאוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם
כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ

vobis hodie celum τ terrã: vitam τ mortẽ poſui coꝝ
te: benedictiones τ maledictiones: eliges autẽ vitam
vt viuas tu τ filij tui: vt diligas dñm deum tuũ: vt obe
dias verbo eius: τ vt adhereas timori eius. Quoniã
ipſe eſt vita tua τ prolongatio dierũ tuoꝝ: vt habites
in terra pro qua iurauit dñs patribus tuis abraham
iſaac τ iacob: vt daret eam illis. Ca.31.
HBüt itaq; moyſes τ locutꝰ eſt verba hec ad oẽm
iſrael: τ dixit ad eos. Centũ τ viginti annoꝝ eta
tis ſum hodie: nõ poſſuꝫ vltra egredi τ ingredi: τ dñs
dixit ad me. Non tranſibis iordanẽ iſtum. Dñs deus
tuus ipſe tranſibit ante te: τ ipſe diſperdet populos
iſtos in cõſpectu tuo: τ poſſidebis eos. Joſue autẽ ipſe
tranſibit ante te: ſicẽ locutus eſt dñs. Et faciet dñs eis
ſicut fecit ſeon τ og regibus amorreoꝝ τ terre eoꝝ:
quia diſperdidit eos, et tradet eos dñs in conſpectu
veſtro: τ facietis eis iuxta omnia precepta que prece
pi vobis. Confortamini τ robozamini: ne timeatis
neq; formidetis a facie eorum: quoniam verbum do=
mini dei tui dux erit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

בְּכֻם יוֹמָא דֵין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא חַיֵּי וּמוֹתָא יְהַבִית קֳדָמָךְ בִּרְכָן וּלְוָטִין וְתִתְרְעֵי בְּחַיֵּי
בְּדִיל דְּתֵיחֵי אַתְּ וּבְנָךְ וּלְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִפְלַח לֵיהּ וּלְאִתְכַּרְבָא לְדַחֲלְתֵיהּ
אֲרֵי הוּא חַיֵּין וְאוֹרְכוּת יוֹמָךְ לְמִתַּב עַל אַרְעָא דְּקַיֶּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לְהוֹן וַאֲזַל מֹשֶׁה וְמַלֵּיל יָת כָּתַּמָּיָא הָאִלֵּין Ca.xxxi.
עִם כָּל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן בַּר מְאָה וְעַסְרִין שְׁנִין אֲנָא יוֹמָא דֵין לֵית אֲנָא יָכִיל עוֹד
לְמֵיכַּךְ וּלְמֵיעַל וַיְיָ אֲמַר לִי לָא תְעִיבַר יָת יַרְדְּנָא הָדֵין וַיְיָ אֱלָהָךְ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ
הוּא יְשֵׁיצֵי יָת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִן קֳדָמָךְ וְתֵרְתִּינוּן יְהוֹשֻׁעַ הוּא עָבַר קֳדָמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל
יְהוָה וְתַעֲבֵד יְיָ לְהוֹן כְּמָא דְּעָבַד לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי אֱמוֹרָאָה וּלְאַרְעָהוֹן דְּשֵׁצִי יָתְהוֹן
וְיִמְסְרִינוּן יְיָ קֳדָמֵיכוֹן וְתַעְבְּדוּן לְהוֹן כְּכָל תַּפְקָדְתָּא דְּפַקֵּידִית יַתְכוֹן תְּקַפוּ עֲלֵי מֵימְרָא
לָא תְחָלוֹן וְלָא תִתְבְּרוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מֵימְרֵיהּ דְּמַרְגֵּז

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
רָפָה עָזַב תָּרָא	עִמָּךְ לֹא יִרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃ וַיִּקְרָא		q tu? & r nō q dimittet r nec u dereliq̃t te. x Vocauitq̃	robiſcū: nō te dimittet neq; te derelinq̃t. τ μεθ' ὑμῶν, οὐ μή σε ἀῆ οὐδὲ μὴ σε ἐγκαταλίπῃ. καὶ
	מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי		r moyſes s ioſue a & dixit b ei c coram ccccccccccc	vocauit moyses ioſue: τ dixit ei cora om ἐκάλεσε μωυσῆς ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐναντι παγ-
	כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה		d oi r ifrael. r Cōfortare q & eſto robuſtus. t Tu d enim	ni iſrael: virtuter age τ eſto robuſt d: tu enī introibis ab
	תָּבוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ		x introduces m populum n iſtū o in p terram ccccc ccccc	λὸς ἰσραηλ, ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ
נוּא	אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת		q quā n daturū se r patrib p corū r iurauit n dñs: ccccc	facie populi huius in erā: ꝙ turauit πρόσωπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε
שָׁבַע נָתַן	לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃ וַיהוָה		r & tu s eam diuides ſorte. t Et dominus ccccccccc	dñs patribus vſis: ſe daturū eis. τ κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, δοῦναι αὐτοῖς. καὶ
נָחַל אֵת	הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ		u qui p ductor eſt v vī: r ipſe s erit t tecum ccccccccccc	tu ſorte diuides eā eis. τ dñs σὺ κατακληρονομήσεις αὐτὴν αὐτοῖς. καὶ κύριος
הוּא	לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא		n nō x dimittet r nec w dereli quet tę. u Noli p timere cc q nec s paueas. r Scripſit i=	progredíes tecū: nō dimittet te neq; dereliq̃t te, nō timeas neq; paueas. τ ὁ συμπορευόμενος μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε οὐδὲ μὴ ἐγκαταλίπῃ σε. μὴ φοβοῦ μηδὲ δ'ειλία. καὶ
יָרֵא תֵּחַת	וְלֹא תֵחָת׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה		ta q p moyſes u legem cccc x hanc r & tradidit eam s ſa	ſcripſit moyses τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου
כָּתַב יָרֵה	הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי		cerdotibus t filiis cccccccc u leui q portabāt r arcā	in libri: τ dedit illū ſacerdotibus
נָתַן בֵּנָה	לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה		s federis t dñi: cccccccccc r & x cunctis r ſenioribus	εἰς βιβλίον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς
אָרֹן בָּרִת	וְאֶל כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה		t iſrael. u Precepitq̃ cccc p eis q dicens. r Poſt s ſeptē	filijs leui q tollūt arcā federis dñi:
צָוָה	אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים		t annos ccccccccccccccc x anno r remiſſiōis y in ſo=	υἱοῖς λευὶ τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ,
אֵת קֵצִין שָׁנָה	בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃		lēnitate a tabernaculorū b cōueniētib c cunctis ex	τ ſenioribus filioꝝ iſrael. τ ῥce
רֵעַד סֻכָּה	בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת		d iſrael: e vt apparent cc f in g cōſpectu b dñi h dei tui	χὰι τοῖς πρεσβυτέροις υἱῶν ἰσραηλ. καὶ ἐνετεί=
רָאָה	אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם		k in loco ccccccccccccccc l quem m elegerit dñs: n le	pit moyses eis in die illo: dicēs:
פָּנֶה קוֹם	אֲשֶׁר יִבְחַר תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה		ges verba p legis cccccccc q huius r corā s oī iſrael:	λατο μωυσῆς αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων,
בָּחַר קָרָא	הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃		t audiētib u eis & in vnū omni v populo x congre=	post septē ānos in tpe anni remiſſiōis: in
	הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים		gato: tam y viris ccccccc z ꝙ mulieribus a parulis	μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως ἐν
מָהַל	וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ		b & aduenis c qui ſunt ccc d intra portas tuas e vt f au	ſolēnitate ſcenophegie cū cōgregaret oīs
נָשָׁה נוּר	לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ		dientes ccccccccccccccc g diſcant: h & timeant i do	ἑορτῇ σκηνοπηγίας ἐν τῷ συμπορεύεσθαι πάντα
שָׁמַע	וְיָרְאוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם		minum k deum veſtrum. l & cuſtodiant m impleant	iſrael vt appareat cora dño deo tuo: in
לָמַד	וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי		nq o omnes p ſermones ccc q legis r huius. s Filij quo=	ἰσραὴλ ὀφθῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἐν
עָשָׂה	הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר		rū q corum ccccccccccccc t qui nunc u ignorant vt	loco quē elegerit dñs deus tuus: le
	לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ		w audire poſſint x & ccccc y timeant z dominum a de	τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁθεός σου, ἀναγ
	לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם		um ſuum ccccccccccccc b cunctis c diebus d quibus	geis legē hīc cora oīsi ſi
	כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל		e verſantur f in ccccccccc	νάσεσθε τὸν νόμον τοῦτον ἐναντίον παντὸς ἰσ=
יוֹם חָיָה				raηλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν. ἐκκλησίασαι τὸν λαὸν
				viros τ mulieres τ filios:
				τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα,
				τ aduenā q in vrbibus tuis:
				καὶ τὸν προσήλυτον τὸν ἐν ταῖς πόλεσί σου,
				vt audiāt: τ vt diſcāt timere dñm
				ἵνα ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι κύριον
				deū vſq. τ audiēt vt faciāt oēs
				τὸν θεὸν ὑμῶν. καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας
				ſermōes legis huius. τ filij eo=
				τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου. καὶ οἱ υἱοὶ αὐ
				rū q nō ſciūt: audiēt: τ diſ
				τῶν οἱ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσον=
				cēt timere dñz deū vſq; cūctis
				ται φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν πάσας τὰς
				diebus: q b ipī viuūt in
				ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς

B

Infra. eo. Ioſ. 1. b 5. Re. 1. 8.

C

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שָׁבַק	coram te: nō relinquet te nec dimittet te. Et vocauit	קֳדָמָךְ לָא יִשְׁבְּקִנָּךְ וְלָא יְרַחֲקִנָּךְ׃ וּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַאֲמַר לֵיהּ לְעֵינֵי כָּל
רָחַק עוֹל קוּם	moyſes ioſue τ dixit ei ante oculos oīus iſrael. Con	יִשְׂרָאֵל תְּקִיף וְעַיֵּל אֲרֵי אַתְּ תֵּיעוֹל עִם עַמָּא הָדֵין לְאַרְעָא דְּקַיֵּם יְיָ לַאֲבָהָתְהוֹן
נָתַן חָסַן הָוָה	fortare τ eſto robuſtus: qm tu introduces populum	לְמִתַּן לְהוֹן וְאַתְּ תַּחְסְנִנַּהּ לְהוֹן׃ וַיְיָ הוּא מְדַבַּר קֳדָמָךְ מֵימְרֵיהּ וְיְיָ יְסַעֲדָךְ לָא
	illuꝫ in terrā quā iurauit dñs dare patribus eoꝝ: τ tu	יִשְׁבְּקִנָּךְ וְלָא יְרַחֲקִנָּךְ לָא תִדְחַל וְלָא תִתְבָּר׃ וּכְתַב מֹשֶׁה יָת אוֹרָיְתָא הָדָא וִיהַבַּהּ
	dabis eis eaꝝ in poſſeſſionē. Dñs aūt ipſe dux erit co	לְכַהֲנַיָּא בְנֵי לֵוִי דְּנָטְלִין יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַּייָ וּלְכָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּפַקֵּיד מֹשֶׁה יָתְהוֹן
שׁוּב אֲמַר שָׁנָה	ram te: verbū cl erit in auxiliū tuū: nō derelinquet te	לְמֵימָר מְסוֹף שַׁבְעִין שְׁנִין בְּזִמַּן שַׁתָּא דְּשָׁמְטַתָּא בְּחַגָּא דְּמַטְלַיָּא׃ בְּמֵיתֵי כָּל יִשְׂרָאֵל
חָנַן טָלַל אָתָא	nec dimittet te: ne timeas neq; formidēs. Et ſcripſit	לְאִתְחֲזָאָה קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי תִּקְרֵי יָת אוֹרָיְתָא הָדָא קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל
חֲזָה רָעָה קָרָא	moyſes legē hanc: τ tradidit eam ſacerdotibus filijs	בְּאָזְנֵיהוֹן׃ כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא גּוּבְרַיָּא וְנָשַׁיָּא וְטַפְלָא וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְּקִרְוָךְ בְּדִיל דְּיִשְׁמְעוּן
שְׁמַע נָשָׁה נוּר	leui q portabant arcā federis dñi τ oībus ſenioribus	וּבְדִיל דְּיִלְפּוּן וְיִדְחֲלוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן וְיִטְרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא׃
לָמַד אִלֵּף לָמַל	iſrael. Precepitq; moyſes eis dicens. In fine ſeptez	וּבְנֵיהוֹן דְּלָא יְדָעוּ יִשְׁמָעוּן וְיִלְפּוּן לְמִדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן כָּל יוֹמַיָּא דְּאַתּוּן קַיָּמִין עַל
קָרָא עֲבַד	annoꝝ in tēpore anni remiſſionis in ſolēnitate taber	
	naculoꝝ: cum venerit oīs iſrael vt appareant coram	
	dño deo tuo in loco quē elegerit: leges legē iſtaꝫ cora	
	omni iſrael: τ audire facies eos. Cōgrega populū vi	
	ros τ mulieres parulos τ peregrinos tuos qui ſunt	
	in vrbibus tuis: vt audiant: τ vt diſcant: τ timeant co	
	ram domino deo veſtro: τ cuſtodiant τ faciant omnia	
	verba legis huius. Filij quoꝝ eorum qui neſcierunt:	
	audient et diſcent timere coram domino deo veſtro	
	omnibus diebus quibus vos permanebitis ſuper	

fra:ad quã vos trãsitis iordanẽ illuc vt pos
γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονο
sideatis eã. τ dixit dñs ad moysen: ecce p=
μῆσαι αὐτήν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ ἤγ=
pe sūt dies mortis tue: voca iosue:
γικασιν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου σου, κάλεσον Ἰησοῦν,
τ state apud portas tabernacule testimonij: τ
καὶ στῆτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ
precipiã ei. τ abijt moyses τ iosue
ἐντελοῦμαι αὐτῷ. καὶ ἐπορεύθη μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς
in tabnaculũ testimonij: τ steterũt ad por
εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύ=
tas tabnaculi testimonij. τ dixẽdit dñs i colũna
ρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ κατέβη ἐν στύλῳ
nubis: τ stetit in portis tabnaculi testimo=
νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί
nij: τ stetit colũna nubis ad portas tabna
ου, καὶ ἔστη ὁ στύλος τῆς νεφέλης ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκη
culi. τ dixit dñs ad moysen: ecce tu dormies cũ
νῆς. καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ σὺ κοιμᾶ μετὰ τῶν
patribus tuis. τ surgẽs populus iste fornicabitur
πατέρων σου. καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς οὗτος ἐκπορνεύ
post deos alienos terre: ad quã iste ingredi=
σει ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἣν οὗτος εἰσπορεύε
tur illuc in eã: τ derelinquẽt me τ irri=
ται ἐκεῖ εἰς αὐτήν, καὶ ἐγκαταλείψουσί με καὶ διασ=
tũ faciẽt fedus meũ: qđ pepigi cũ eis. τ
σκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην αὐτοῖς. καὶ
irascar furore in eos in die illo: τ
ὀργισθήσομαι θυμῷ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
derelinq̃ eos: τ auertã faciẽ
καταλείψω αὐτούς, καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
meã ab eis: τ erũt deuoratio. τ inueni
μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔσονται κατάβρωμα· καὶ εὑρήσου
ent eũ mala multa τ afflictões. τ dicet in
σιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις· καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡ
die illo: q̃ nõ est dñs deus meus in nob:
μέρᾳ ἐκείνῃ, διότι οὐκ ἔστι κύριος ὁ θεός μου ἐν ἡμῖν,
inuenerũt me mala hec. ego aũt auertã faciẽ
εὑρόσαν με τὰ κακὰ ταῦτα. ἐγὼ δὲ ἀποστροφὴν ἀπο=
taz faciẽ meã ab eis in die illo
στρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
propter oẽs nequitias: q̃s fecerũt: q̃ cõuersi sũt
διὰ πάσας τὰς κακίας, ἃς ἐποίησαν, ὅτι ἐπέστρεψαν
ad deos alienos. τ nũc scribite vobis
ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους. καὶ νῦν γράψατε ὑμῖν τὸ ᾠδὴ
cãticũ hunc. τ docete illũ filios isrl: τ
τῆς ᾠδῆς ταύτης, καὶ διδάξατε αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ
immittetis illud in os eor: vt sit mihi
ἐμβαλεῖτε αὐτὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα γένηται μοι ἡ
carmẽ istud in testimoniũ in filijs isr. introducã eũ cos
ᾠδὴ αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ. εἰσάξω γὰρ αὐτὸς
in trã bonã: q̃ iurauí pribus eor:
εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν,

Pterra: rad quã vos nfor=
dane trãsmisso pergitis
robtinendam. Et aut dño
minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
bad moysen. Ece pro
pe sunt dies mortis tue.
b Voca iosue: & state in
tabernaculo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
testimonii. vt precipiã
ei. Abierũt ergo moy=
ses & iosue: & steterunt
in tabernaculo testimo
nii. appuitq; dñs ibi in
colũna nubis. q stetit
in introitu tabernacu=
li. dixitq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dominus ad moysen.
Ecce tu dormies cũ patribus tuis: & popu
lus iste cõsurgẽs forni=
cabitur post deos alie=
nos in terra ad quã in=
gredietur vt habitet ei
ibi. derelinquet me: & irritũ faciet fedus quod
pepigi cũ eo. Et irascetur furor meus contra
eũ in die illo & derelin=
quã eũ & abscõdã faciẽ
meã ab eo: & erit in de
uoratione. Inueniẽt eũ
oia mala & afflictiones:
ita vt dicat in illo die.
Vere quia non est ∞∞∞
deus mecum: inuenerunt me hec mala. ∞∞∞
Ego aũt abscondam &
celabo faciem meam ∞
in die illo propter om
nia mala que ∞∞∞∞∞∞∞
fecit: quia secutus ẽ de
os alienos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Nunc itaq; scribite vo
bis canticum ∞∞∞∞∞∞∞
istud: & docete filios
israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vt memoriter teneãt &
ore decantent: & sit ∞∞
mihi carmen istud p
testimonio inter filios
israel. Introducã enim
eum in terram pro ∞∞
qua iurauí patribus
eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Ter.Heb.	Deut. Ca.xxxi.	Prima heb.
אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹבְרִים אֶת		
הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה		יָרַשׁ אָמַר
אֶל משֶׁה הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוּת		יוֹם
קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל		יָצַב
מוֹעֵד וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ		יָעַד צָוָה
וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֵּרָא יְהוָה		רָאָה
בָּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמּוּד		עָמַד
הֶעָנָן עַל פֶּתַח הָאֹהֶל׃ וַיֹּאמֶר		
יְהוָה אֶל משֶׁה הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם		הִנֵּה
אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי		קוּם
אֱלֹהֵי נֵכַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא		בּוֹא
שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וְעָזָבַנִי וְהֵפֵר אֶת		פּוּר
בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ׃ וְחָרָה		כָּרַת
אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים		
וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לֶאֱכֹל		סָתַר פָּנֶה
וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת		רוּעַ רָבַב צוּר
וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי אֵין		
אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת		
הָאֵלֶּה וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי		
בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר		
עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃		שׁוּר
וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה		
הַזֹּאת וְלַמְּדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
שִׂימָה בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה		שׂוּם הָיָה
הַזֹּאת לְעֵד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אֲבִיאֶנּוּ אֶל הָאֲדָמָה		עֵד
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָיו		בּוֹא

Transla.Chal.

אַרְעָא דְּאַתּוּן עֲבְרִין יָת יַרְדְּנָא תַּמָּן לְמֵירְתַהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא קְרִיבוּ יוֹמָךְ לְמָמֵת
קְרֵי יָת יְהוֹשֻׁעַ וְאִתְעַתְּדוּ בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְאֵיזַל מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ וְאִתְעַתַּדוּ
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ בְּמַשְׁכְּנָא בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא וְקָם עַמּוּדָא דַעֲנָנָא עַל תְּרַע
מַשְׁכְּנָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אַתְּ שָׁכִיב עִם אֲבָהָתָךְ וְיקוּם עַמָּא הָדֵין וְיִטְעֵי בָּתַר טָעוֹת
עַמְמֵי אַרְעָא דְּהוּא עָלֵיל לְתַמָּן בֵּינֵיהוֹן וְיִשְׁבְּקוּן יָתִי וְיַתְּרוּן יָת קְיָמִי דְּתֵזַרִית
עִמְּהוֹן׃ וְיִתְקֵף רוּגְזִי בְּהוֹן בְּעִדָּנָא הַהוּא וְאֵרְחֵקִינוּן וְאֶסְלֵק שְׁכִנְתִּי מִנְּהוֹן וְיֵהוֹן לְמִיבְז
וְיִעְרְעֻן יַתְהוֹן בִּישָׁן סַגִּיאָן וְעָקָן וְיֵימַר בְּעִדָּנָא הַהִיא הֲלָא מִדְּלֵית שְׁכִינַת אֱלָהִי בֵּינָי
עַרְעוּנִי בִּישָׁתָא הָאִלֵּין׃ וַאֲנָא סַלֵּק אֶסְלֵק שְׁכִיתִי מִנְּהוֹן בְּעִדָּנָא הַהִיא עַל כָּל
בִּישָׁתָא דְּעֲבַד אֲרֵי אִתְפְּנִיאוּ בָּתַר טָעוֹת עַמְמַיָּא׃ וּכְעַן כְּתוּבוּ לְכוֹן יָת תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא
וְאַלֵּפֵה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל שַׁוְיֵהּ בְּפוּמְהוֹן דִּדְיל דְּתֶהֵי לִי תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא לְסָהִיד בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ אֲרֵי אֱעֵילִנּוּן לְאַרְעָא דְּקַיֶּמֶת לַאֲבָהָתְהוֹן

Interp̃.chal.

terra: ppter quã vos transitis iordanẽ vt possideatis
eam. Et dixit dñs ad moysen. Ecce appropinquerunt
dies tui vt morianis: voca iosue τ state in tabernaculo
federis: vt preciptã ei. Et abiit moyses τ iosue τ stete
runt in tabernaculo federis. Et reuelatus est dñs in
tabernaculo in colũna nubis: τ stetit colũna nubis su
per portã tabernaculi federis. Et dixit dñs ad moy=
sen. Ecce tu dormies cũ patribus tuis: τ cõsurget po=
pulus iste τ errabit post idola populoꝝ terre ad quaꝝ
ipse ingredietur inter eos: τ relinquẽt timorẽ meũ: τ
mutabunt pactũ meũ qđ pepigi cum eis. et irascetur
furor meus contra eos in tẽpore illo: τ proiectã eos: τ
auferã maiestatẽ meã ab eis: τ erunt in direptionẽ: τ
euenient eis mala τ anguiste multe: τ dicet in tẽpore
illo. Quia nõ est maiestas dei mei in medio mei: occ=
urrerũt mihi hec mala. Ego aũt auferẽs auferã ma=
iestatem meã ab eis in tẽpore illo: propter omnia ma
la que fecit: quoniã conuersi sunt ad idola populoꝝ.
Et nunc scribite vobis canticũ istud: et docete illud
filios israel: pone illud in ore eorum: vt sit corum me
canticum istud in testimoniuꝝ contra filios israel. in=
troducã enimꝝ eos in terram quã iurauí patribus suis

זבת חלב ודבש ואכל ושבע ודשן
ופנה אל אלהים אחרים ועבדום
ונאצוני והפר את בריתי והיה
כי תמצאן אתו רעות רבות
וצרות ועתתה השירה הזאת
לפניו לעד כי לא תשכח מפי
זרעו כי ידעתי את יצרו אשר
הוא עשה היום בטרם אביאנו
אל הארץ אשר נשבעתי
ויכתב משה את השירה
הזאת ביום ההוא וילמדה את
בני ישראל ויצו את יהושע
בן נון ויאמר חזק ואמץ כי
אתה תביא את בני ישראל אל
הארץ אשר נשבעתי להם
ואנכי אהיה עמך ויהי
כלות משה לכתב את דברי
התורה הזאת על ספר עד תמם
ויצו משה את הלוים נשאי
ארון ברית יהוה לאמר לקח
את ספר התורה הזה ושמתם
אתו מצד ארון ברית יהוה
ויהי שם בך לעד כי
אנכי ידעתי את מריך ואת ערפך
הקשה הן בעודני חי עמכם
היום ממרים הייתם עם יהוה
ואף כי אחרי מותי הקהילו אלי

Vulgata. chal.

Interp. chal.

Trãsla. Chal.

Trāsla. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

tribus p̄ncipes vros τ doctores ve=
φυλάρχους ὑμῶν καὶ τοὺς γραμματοθεισαγωγεῖς ὑ=
stros: vt loquar in aures eop oēs ser
μῶν, ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντας τ̄ς λό=
mones istos: τ testificer eis et ce=
γους τούτ̄ς, καὶ διαμαρτύρομαι αὐτοῖς τὸν τε ὐρα
li τ trā: noui.n. φ vltimā mortis mee:
νὸν καὶ τὴν γῆν, διὰ ταῦτ̄ ὅτι ἔχατον τ̄ς τελευτ̄ς μου,
delictū delinquetis: τ declinabitis de via: quā pce
ἀνομίαν ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλινεῖτε ἐκ τ̄ς ὁδοῦ, ἧς ἐνε=
pi vobis: τ occurrēt vobis mala in
τειλάμην ὑμῖν, καὶ συναντήσεταί ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπ' ἔ=
extremis diēb⁹: q̄n facietis malū cor=
σχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ποιήσετε τὸ πονηρὸν ἔναντι
dñi: vt irritetis eū in opib⁹ manuū vrāꝝ.
κυ, παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν.
τ locut⁹ ē moyses in aures cetus vniuersi
καὶ ἐλάλησε μωυσ̄ς εἰς τὰ ὦτα τ̄ς ἐκκλησίας πάσης
israel verba carminis hui⁹ vsq; ad finem.
Ισραηλ τὰ ῥήματα τ̄ς ᾠδ̄ς ταύτ̄ς ἕως εἰς τέλος.

A HEtende celū τ loquar: τ audiat tra ν
πρόσεχε οὐρανέ καὶ λαλήσω, καὶ ἀκουέτω γ̄ ῥή
ba ex ore meo. expectetur vt pluuia do
ματα ἐκ στόματός μου. προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ λό=
ctrina mea: τ descendāt vt ros ver
γιά μου, καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήμα=
ba mea: q̄si imber sup herbā: τ q̄si stilla sup
τά μου, ὡς ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν, καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ
gramē: q̄n nomē dñi inuocaui. date magnifi
χόρτον, ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα. δότε μεγαλω
cētiā deo nr̄o. dei: ꝟa opa eius:
σύνην τῷ θεῷ ἡμῶν. θεός, ἀληθιναὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
τ oēs vie eius iudicia. dei fidelis: τ
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις. θεὸς πιστός, καὶ
nō est iniquitas in eo. iust⁹ τ rectus dñs.
οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ. δίκαιος καὶ ὅσιος ὁ κύριος.
peccauerūt nō ei filij vituperabiles. gñatio praua
ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά. γενεὰ σκολιὰ
atq; puersa: hec dño redditis:
καὶ διεστραμμένη, ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε;
iste populus stultus τ nō sapiēs. nō ipe hic
lob.36 οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός. οὐκ αὐτὸς οὗτός
tuus pf⁹ possedit te: τ fecit te: τ
σου πατήρ; ἐκτήσατό σε, καὶ ἐποίησέ σε, καὶ
creauit te. memētote diei ātiq;: intelligite ia ānos
ἔπλασέ σε. μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος, σύνετε δὲ ἔτη
gñatiōis gñationū. interroga pfes tuū: τ an
γενεὰς γενεῶν. ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀ=
nūciabit tibi. seniores tuos: τ dicēt
ναγγελεῖ σοι. τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσί
tibi: q̄n diuidebat altissim⁹ gētes: q̄n dissemiauit filios
σοι, ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς ἀ
ndā: cōstituit terios gētiū iuxta numer⁹ angelor⁹ dei.
δάμ, ἔστησε ὅρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ.

Trāsla. B. Hiero.

oēs maiores natu p' tri
bus vestras atq; docto=
res. & loquar audienti=
bus eis sermones ∞∞∞∞
istos. & inuocabo contra eos celum & terrā.
Noui ei q' post mortē
meam iniquē agetis & declinabitis cito de via
quā precepi vobis: & occurrent vobis ∞∞∞∞∞
mala in extremo tempore quando feceritis
malum in cōspectu domini vt irritetis eum ∞
popa manuū vrārū.
Locutus est ergo moyses audiente vniuersa
cetu israel verba ∞∞∞∞
carminis huius. & ad fi=
nē vsq; cōpleuit. Ca. 32.
HVdite celi q' loquor
& audiat terra verba
oris mei. Cōrescat in
pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū.
Quasi iber sup herbā:
& q̄si stille sup gramia:
quia nomē dñi inuocabo. Date magnificētiā
deo nr̄o. dei perfecta
sunt opa: & oēs vie eius
iudicia. Deus fidelis
& absq; vlla iniquitate:
iustus & rectus. Pecca
uerunt ei: & nō filii eius
in fordibus. Generatio
praua atq; peruersa:
heccine reddis domino
populo stulto & insipiens? Nūqd nō ipe ē pr
tuus qui possedit te. &
fecit & creauit te? Memēto dierū antiquorū
cogita gñatiōes singulas. Interroga patrem tuum & annunciabit tibi:
maiores tuos & dicent
tibi. Q̄n diuidebat altissimus gētes: q̄n sepabat filios adā: cōstituit terios populorū iuxta nūerum filiorū israel
Pars ait dñi populi ei⁹.

Ter. Heb. Deut. Ca. xxxii. Pritiua heb.

	את כל זקני שבטיכם	
	ואדברה באזניהם את הדברים	
עוד	האלה ואעידה בם את השמים ואת	
	הארץ: כי ידעתי אחרי מותי כי	
שחת סור	השחת תשחתון וסרתם מן הדרך	
צוה	אשר צויתי אתכם וקראת אתכם	
רעע יום עשה	הרעה באחרית הימים כי תעשו	
כעס	את הרע בעיני יהוה להכעיסו	
	במעשה ידיכם: וידבר משה	
	באזני כל קהל ישראל את דברי	
שור	השירה הזאת עד תמם:	
	Ca. xxxii.	
אזן דבר שמע	האזינו השמים ואדברה ותשמע	
	הארץ אמרי פי: יערף כמטר לקחי	
פה ערף	תזל כטל אמרתי כשעירם עלי	
נזל טלל שער	דשא וכרביבים עלי עשב: כי שם	
רכב	יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו:	
תם	הצור תמים פעלו כי כל דרכיו	
שפט אמן	משפט אל אמונה ואין עול צדיק	
צדק	וישר הוא: שחת לו לא בניו	
	מומם דור עקש ופתלתל: הליהוה	
גמל	תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלא	
קנה עשה נון	הוא אביך קנך הוא עשך ויכננך:	
יום עלם שנה	זכר ימות עולם בינו שנות	
דור נגד	דר ודר שאל אביך ויגדך זקניך	
נחל עלה	ויאמרו לך: בהנחל עליון גוים	
	בהפרידו בני אדם יצב גבלת	
סבב	עמים למספר בני ישראל: כי	

Interp. chal.

oēs senes tribuū vestrarū τ p̄fectos vros: τ loquar co
ram eis verba hec: τ ptestabor ptra eos celū τ terrā.
scio enīz q' post mortuus fuero iniquē agetis: τ de=
clinabitis a via quā precepi vobis: τ eueniēt vobis
mala in fine dierū: si feceritis qđ malū est in cōspectu
dñi ad irritandū eum in operibus manuū vestrarum.
Locutusq; est moyses coram omni cetu filiorū israel
verba cantici huius donec compleret ea. Ca. 32.
HAudite celi τ loquar: τ audiat terra verbum oris
mei. Suauis sit sicut pluuia doctrina mea: susci=
piatur sicut ros verbū meū: sicut ventus pluuie qui
perflat sup herbam: τ sicut gutte imbris serotini que
fluūt sup fenū. Quando in nole dñi ego oro: date ma=
gnificentiā coꝛā deo nr̄o. Fortis cuius opa perfecta
sunt: τ oēs vie eius iudicia: deus fidelis a cuius con=
spectu non egredietur iniquitas: iustus τ rectus est.
Dissipauerūt sepsos: τ nō illi: filij q̄ seruierūt idolis
generatio q̄ deprauauit opera sua: τ aliena facta est.
Numqd coꝛā dño vos redditis hoc: popul⁹ q̄ fusce pe
runt leges τ non fuerūt sapientes: nōne ipse est pater
tuus: τ tu es eius qui fecit te τ firmauit. Memento
dierū qui a seculo sunt: intelligite in annis generatio=
nis τ gñationis. Interroga patrē tuū τ annunciabit
tibi: senes tuos τ dicent tibi. Q̄n possidere facieb at
altissimus gentes: cum diuidebat filios hoim: statuit
terminos populoꝝ iuxta numerum filiorum israel.

Pritiua chal.

שוב מלל סהד	
מות חלל סטה	
ערב עבר	
רגז	
שבח צית שמע	
אמר בסם קבל	
לקח שצלא יהב	
רבב דון הימן	
זכה טעה דור	
שנה	
דבר סכל שנה	
חיה שוב אמר	
חסן פרש מנה	

Pagnin. Vatab.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxxii.	Trasla. B. Hiero.	Trasla. Gre. lxx. cū interp. latina
	כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל		iacob funiculus heredi tatis eius. Inuenit eū i terra deserta: i loco hor roris & vaste solitudis. Circūduxit eū & docu it: & custodiuit ut ꝗsi pu pillā oculi sui. Sicut aq la prouocās ad volādū pullos suos: & sup eos volitās expandit alas suas: & assūpsit eū atq portauit in humeris lu is. Dns solus dux eius fuit: & nō erat cū eo deus alienus. Cōstituit eū sup excelsa terrā: vt comederet fructꝰ agro rū: vt sugeret mel de petra: oleū ex duro saxo duriſſimo: Butyrū & lac de ouibus cū adipe agnorū & arietū: filiorū basan: Et hircos cū medulla tritici: & sanguine vue bibere meraciſſimū. Incraſſatus est dilectus & recalcitrauit: incraſſat: ipinguatus: dilatatus. Dereliquit deū factore suū: & receſſit a deo saluatori suo. Prouocauerūt eū in diis alienis: & in abominatiōibus ad iracūdiā cōcitauerunt. Immolauerūt demōi is & nō deo: diis quos ignorabāt. Noui recē teſcq venerūt: quos nō coluerūt patres eorū. Deū qui te genuit dereliqſti: & oblitus es dei creatoris tui. Vidit dns & ad ira cūdiā cōcitat ē. qa puo cauerūt eū filii & filie. Et ait. Abſcondā faciē meā ab eis: & conſidera bo nouiſſima eorū. Generatio ei puerſa eſt: & infideles filii. Ipſi me prouocauerunt in eo oo qui non erat deus: &	τ fuit pars dñi ppls eius iacob. funiculus κὰι ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ ἰακώβ· χοίνισμα hereditatis eius israel. sufficietia dedit ei in dñr κληρονομίας αὐτοῦ ἰσραήλ· αὐτὰρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή to: in siti estus in tnagſo. circūduxit eū μω, ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρω· ἐκύκλωσεν αὐτὸν τ docuit eū: τ custodiuit eū: ꝗsi pu κὰι ἐπαίδευσεν αὐτόν, κὰι διεφύλαξεν αὐτόν, ὡς κό pillā oculi. sicut aqla coopiat nidū suū: τ ρην ὀφθαλμοῦ· ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν ἑαυτοῦ, κὰι sup pullos suos volauit: expādēs ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπτερώθησε, διεὶς τὰς πτέρυ las suas. suscepit eos: τ assūpsit eos in γας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτούς, κὰι ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν scapulis suis. dns solus duxit eos: τ nō erat cū μεταφρένων αὐτοῦ· κς μόνος ἦγεν αὐτούς, κὰι οὐκ ἦν μετ' eis deꝰ alienus. cōstituit eos sup fortitudinē αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος· ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν fres cibauit eos fructibꝰ agroꝝ. suxit τῆς γῆς· ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν· ἐθήλασε mel de petra: τ oleū de duro saxo: buty μέλι ἐκ πέτρας, κὰι ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας, βούτυ rū boū τ lac ouiū: cū adipe agnoꝝ τ ρον βοῶν κὰι γάλα προβάτων, μετὰ στέατος ἀρνῶν κὰι arietū: filioꝝ tauroꝝ τ hircoꝝ: cū adipe renū tri κριῶν, υἱῶν ταύρων κὰι τράγων, μετὰ στέατος νεφρῶν πυ tici: τ sāguine vue biberūt vinū. τ comedit iacob ρου, κὰι αἷμα σταφυλῆς ἔπιον οἶνον· κὰι ἔφαγεν ἰακὼβ τ repletus ē: τ recalcitrauit dilectus: impi κὰι ἐνεπλήσθη, κὰι ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἐλι guat ē incraſſatus ē dilatatus ē: τ dereliquit deū πάνθη ἐπαχύνθη ἐπλατύνθη, κὰι ἐγκατέλιπε θεὸν qui fecit eū: τ recessit a deo saluatore τὸν ποιήσαντα αὐτόν, κὰι ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος suo. prouocauerūt me in alienis. τ in abominatio αὐτοῦ· παρώξυναν με ἐπ' ἀλλοτρίοις· κὰι ἐν βδελυγ nib eoꝝ exacerbauerūt me: imolauerūt demoniis: τ μασιν αὐτῶν ἐξέπικραναν με, ἔθυσαν δαιμονίοις, κὰι nō deo. diis: quos nō cognouerūt, nouit τ recētes vene οὐ θεῷ· θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν· καινοὶ κὰι πρόσφατοι ἦκα rūt: ꝗs nō cognouerūt pres eoꝝ. deū ꝗ genuit τε de σιν, οἷς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν· θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγ reliquisti: τ oblitus es dei ꝗ nutrit te: τ vidit dns: τ κατέλιπες, κὰι ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε; κὰι εἶδεν κς, κὰι zelauit. τ cōcitatus ē ppter ira filioꝝ suoꝝ τ filiaꝝ. ἐζήλωσε· κὰι παρώξυνθη διὰ τὸ ὀργὴν υἱῶν αὐτῶν κὰι θυγατέρων. τ ait: abscōdā faciē meā ab eis. τ. ostēdā κὰι εἶπεν, ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν· κὰι δείξω qd erit eis in nouissimis: qm gnatio puersa est. filii ꝗb ΤΙ ἔσται αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστὶν· υἱοὶ οἷς nō est fides in eis. ipi prouocauerūt me in nō deo: οὐκ ἔστι πίστις ἐν αὐτοῖς· αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ θεῷ,

Pagnin. Vatab.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxxii.	Transla. Chal.
	כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל		ארי חולקא דיי עמיה יעקב עדב אחסנתיה׃ סיבכין צריהון בארע מדברא וביית
	נַחֲלָתוֹ׃ יְמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר		יללא ובית מילל מיא אשרינון סחור סחור ילפינון פתגמי אוריתיה׃
	וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ		נטרינון בבבת עיניהון׃ בנשרא דמחיש לקינניה על בניהי׃ מתהו פרח פריס גדפוהי
	יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ׃ כְּנֶשֶׁר יָעִיר		מקבלהון׃ מנטלהון על תקוף אברוהיויי פלחודיהון עתיד לאשרייתהון בעלמא דהוא
	קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו		עתיד לאתחדתא ולא יתקרים קדמוהי פולחן טעוון׃ אשרינון על תוקפי ארעא
	יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ יְהוָה		אוכלינון פירזת סנאיהון וייהב להון בירזת שליטו מרוין ונכסי יתבין כרכין תקיפין׃
	בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר׃		ורהב להון בירזת מלכיהון ושליטיהון עם עתר רברביהון ותקיפיהון עמא דארעהון
	יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל		ואתסנתהון עם בירזת חילהון ומשריתהון ודם גבריהון אתתשד כמיא ועתר ישראל
	תְּנוּבֹת שָׂדָי וַיֵּנִקֵהוּ דְּבַשׁ מִסֶּלַע		ונעם אצלח תקוף קנא נכסין שגיא מן קדם פולחן אלהא דעבדיהון דאריג׃ קדם תקיפא
	וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר׃ חֶמְאַת בָּקָר		אקניאו קדמוהי בפולחן טעוון פתועיבתא אנדיו קדמוהי׃ דבחו לשידין דלית בהון
	וְחָלֶב צֹאן עִם חֵלֶב כָּרִים וְאֵילִים		צורו׃ חלן דלא ידעינון חדתן דסמרין אתעלידא לא אתעשקו בהון אבהתנון׃ חלת
	בְּנֵי בָשָׁן וַעְתּוּדִים עִם חֵלֶב		תקיפא די פרנ אתנשית שבקתא פולחן אלהא דברנ׃ ותלי קדם ייי ותקיף רונזיה
	כִּלְיוֹת חִטָּה וְדַם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר׃		מדאנגיו קדמוהי בנין ובנן ואמ אסליק שכינתי מנהון גלי קדמי מה יהי לסופיהון
	וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ		ארי דרא דאשגיו אינון בניא דלית בהון הימנו׃ אינון אקניו קדמי לא בחלן
	עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיִּטֹּשׁ אֱלוֹהַ עָשָׂהוּ		
	וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ׃ יַקְנְאֻהוּ		
	בְּזָרִים בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ׃ יִזְבְּחוּ		
	לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא		
	יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא		
	שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם׃ צ֣וּר יְלָדְךָ		
	תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ׃ וַיַּרְא		
	יְהוָה וַיִּנְאַץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו׃		
	וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם		
	אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר		
	תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֵין		
	אֱמֻן בָּם׃ הֵם קִנְאוּנִי בְלֹא אֵל		

Pagnin. Vatab.	Interp. Chal.
דִּבֶּר	Pars eni dñi ē ppls eius: iacob fors hereditatis eiꝰ.
צְחָה שָׁרָא	Tribuit eis necessaria in era desta τ i loco siciēti: vbi
יְשׁוּשׁ חָנָן חֶמְאָה	nō erat aq. Collocauit eos in circuitu maiestatis sue:
כְּבֶל נָטַל	vocuit eos verba legis sue: custodiuit eos sic pupillā
חֲדָה כּוּם טָעַת	oculi sui. sic aqla q festinat ad nidū suū: τ sup filios suos
אָכַל רֵעַ קָרַח	incubat: expādit alas suas suscepit eos: portat eos in
רָכַב	fortitudine pēnarū suaꝝ. Dns collocabit eos seorsuꝫ
חָסָן שָׁרָא אָשֵׁד	in seculo illo qñ ipse renouatur ē: τ nō stabit in ꝺspe
צָלַח קָנָה רָנַז	ctu eiꝰ cultus idoloꝝ. Collocauit eos sup fortitudinē
מָצָא טָעָה תָּעַב	tre: cibauit eos p̄da inimicoꝝ suoꝝ: τ vedit eis p̄dā po
	tētiū vsibiū τ subias hitantiū in ciuitatibꝰ fortissimis.
	Vedit eis p̄dā regū ipaꝝ τ dñatoꝝ eaꝝ cū diuitijs pn
	cipū eoꝝ τ fortiū ppli ītre coꝝ: τ possessionē eoꝝ cū p:e
	da exercitꝰ eoꝝ τ castroꝝ eoꝝ τ sāguinē fortiū eoꝝ effu
	sum est sic aq. τ dives fcts ē israel: τ recalcitrauit: p=
	spatusꝫ τ ꝺfortat ꝰ possedit subam: τ reliqt cultū dei
	qui fecit eū: τ irritauit coꝛā fortissimo redēptore suo.
	Prouocauerūt coꝛā eo i cultu idoloꝝ: in abominatiōi=
	bus irritauerūt coꝛā eo. Sacrificauerūt demonijs: in q
	bus nō est vtilitas: τ portētis q nescierūt: nouas q nup
	facta sunt: ꝺson coluerūt. ea patres vri. Terribilis et
	fortis qui te creauit oblitus es: τ reliquisti cultū dei
בָּרָא נָשָׂה גָּלָה	qui fecit te. Et manifestū fuit coꝛam dño: τ iratus est
סָלַק הָיָה	furoꝝ eius: eo q ad iram prouocauerūt coꝛam eo filij
דּוּר שָׁנָה	et filie: et ait. Auferam maiestatē meā ab eis: notum
	est coꝛam me quid erit in nouissimis eoꝝ: quoniā ge=
	neratio peruersa est: τ filij in quibus non est fides.
	Ipsi prouocauerūt coꝛā me in eo q nō erat timendū:

Rom. 10. d. Hiere. 15.c. D

irritauerũt me in idolis suis. t ego pro
παροργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· κἀγὼ πα-
nocabo eos in nõ gẽte. in gẽte stulta
ραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνει· ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ
irritabo illos. qñ ignis succẽsus ẽ ex furore
παροργιῶ αὐτούς. ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ
meo: ardebit vsq; ad infernũ nouissimũ. deuora-
μου, καυθήσεται ἕως ᾅδου κατωτάτου· καταφάγε-
bit frã t germina eri. cõburet fundamẽta mõ
ται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς· φλέξει θεμέλια ὀρέ-
tiũ. congregabo sup eos mala: t sagittas meas cõple
ων· συνάξω εἰς αὐτὴς κακά, καὶ τὰ βέλη μου συντελέ-
bo in eos. cõsũpti fame t esca aui
σω εἰς αὐτούς· τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέ-
um: t morsus imedicabilis. dẽtes bestiaꝝ im-
ων, καὶ ὀπισθότονος ἀνίατος· ὀδόντας θηρίων ἐ-
mittã in eos: cũ furore trahẽtiũ sup
παποστελῶ εἰς αὐτούς, μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ
frã. foris orbatos faciet eos gladius: t ex
τῆς γῆς· ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα, καὶ ἐκ
penetralibus: pauor. iuuenta cũ virgine la
τῶν ταμιείων, φόβος· νεανίσκος σὺν παρθένῳ θη-
ctẽs cũ cõstituto sene. dixi: dispgã
λάζων μετὰ καθεσηκότος πρεσβύτου. ἔιπον, διαστερῶ αὐ-
eos, cessare faciã ifã ex hoibus memoriã eoꝝ. nisi pp
τούς· παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν· εἰμὴ διὸρ
irã inimicoꝝ: vt nõ lõgeui sint: t vt nõ insurgãt
γὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσι, καὶ ἵνα μὴ συνεπιδῶνται οἱ
cõtrarij. ne dicãt: manus nra excelsa: t nõ dñs
ὑπεναντίοι· μὴ εἶπωσαν, ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλή, καὶ οὐχὶ κύριος
fecit hec oia: qñ gẽs qamisit cõsilij est.
ἐποίησε ταῦτα πάντα, ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλὴν ἐστι·
t nõ est in eis scientia: nõ sapiẽtes fuerũt ad intelligẽdũ. hec
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη, οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦ-
oia suscipiãt in nouissimũ tpõs. quõ p
τα πάντα καταδεξάσθωσαν εἰς χρόνον ἐπιόντα χρόνου· πῶς δι-
seqtur vn9 mille: t duo fugabũt decẽ milia: nisi de
ώξεται εἷς χιλίους, καὶ δύο μετακινήσουσι μυριάδας, εἰμὴ ὁ θς
vẽdiderit eos: t dñs tradiderit eos. nõ enim sũt dei
ἐπέδοτο αὐτούς, καὶ ὁ κς παρέδωκεν αὐτούς· οὐ γάρ εἰσιν οἱ θεοὶ
coꝝ vt deus nr. at inimici nri stulti. ex eis vincis
αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι· ἐκ παρ' ἀμπέλων
sodomoꝝ vinea eoꝝ. t vitis eoꝝ de gomor
σοδόμων ἡ ἄμπελος αὐτῶν· καὶ ἡ κλήματις αὐτῶν ἐκ γομόρ-
ra. vua eoꝝ vua fellis: botr9 amaritudinis eo
ρα· ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας αὐ-
rũ. fel draconũ vinũ eoꝝ. t venenũ aspidũ insa
τῶν. θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν· καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνία-
nabile. nõne hec oia cõdita sũt apũd me: t signa
τος. οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πάντα συνῆκται παρ' ἐμοί, καὶ ἐσφρά-
ta sũt in thesauris meis? in die vltiõis retribuã
γισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου; ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω

Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxxii.	Pritiua.heb.
irritauerũt in vanitatibus suis. Et ego quocabo eos in eo qui nõ ẽ populus & in gẽte stulta irritabo illos. Ignis succẽsus est in furore meo: & ardebit vsq; ad inferni nouissima. Deuorabit terrã cũ germine suo: & mõtiũ fundamenta cõburet. Cõgrebabo sup eos mala & sagittas meas cõplebo in eis. Cõsumẽtur fame: & deuorabũt eos aues morsu amarissimo. Dẽtes bestiarũ imittã in eos cũ furore trahẽtiũ sup terrã atq; serpentiũ. Foris vastabit eos gladius & itus pauor: iuuenẽ simul ac virginẽ lactẽtẽ cũ homine sene. Et dixi. Vbi nã sũt? cessare facia ex hoibus memoriã eoꝝ. Sed pp ira inimicorum distuli: ne forte supbirent hostes eorũ & dicerẽt. manus nra excelsa & non dñs fecit hec oia. Gẽs absq; consilio ẽ & sine prudẽtia: vtinã saperent & intelligerẽt ac nouissima puiderẽt. Quõ pseqbatur vnus mille: & duo fugarent decẽ milia. Nõne ideo quia deus suus vẽdidit eos: & dñs cõclusit illos? Non ei ẽ deus nr vt dii eorũ & inimici nri sunt iudices. de vinea fodomorũ vinea eorũ: & de suburbãis gomorre. Vua eorũ vua fellis & botrus amarissimus. Fel draconũ vinũ eorũ: & venenũ aspidũ insanabile. Nõne hec condita sũt apũd me: & signata in thesauris meis. mea est	יַקְנִאוּנִי בְּלֹא־אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם וַאֲנִי אַקְנִא בְּלֹא־עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם׃ כִּי־ אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי וְתִיקַד עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּית וְתֹאכַל אֶרֶץ וִיבֻלָהּ וְלֶהָט מוֹסְדֵי הָרִים׃ אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת חִצַּי אֲכַלֶּה בָּם׃ מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר׃ מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה גַּם בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה׃ אֹמַרְתִּי אַפְאִיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם׃ לוּלֵי כַּעַס אוֹיֵב אָגוּר פֶּן יְנַכְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְהוָה פָּעַל כָּל־זֹאת׃ כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה׃ לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם׃ אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיהוָה הִסְגִּירָם׃ כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאֹיְבֵינוּ פְּלִילִים׃ כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמֹת עֲמֹרָה עֲנָבְמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ אַשְׁכְּלֹת מְרֹרֹת לָמוֹ׃ חֲמַת תַּנִּינִם יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר׃ הֲלֹא הוּא כָּמֻס עִמָּדִי חָתוּם בַּאֲוֹצְרֹתָי׃ לִי נָקָם וְשִׁלֵּם

Transla.Chal.

אַרְגִּיזוּ קֳדָמַי בְּפוּלְחַן טָעֲוָן וַאֲנָא אַמְנִינוּן בְּלָא עַם בְּעַמָּא טָפְשָׁא אַרְגְּזִינוּן׃ וַאֲרֵי קִידוּם תַּקִּיף בְּאֵישָׁא נְבַק מִן קֳדָמַי בַּרְנָז וְשֵׁיצִי עַד שְׁאוֹל אַרְעִיתָא אֲסִיף אַרְעָא וְעַלַּלְתַּהּ וְשֵׁיצִי עַד סְיָפֵי טוּרַיָּא׃ אַסְיִף עֲלֵיהוֹן בִּישִׁין מַכְתַּשַׁי אֵינְדֵי בְּהוֹן׃ נְבִיחֵי כָּפֵן וַאֲכִילֵי עוֹף וְכֵינִישֵׁי רוּחִין בִּישִׁין וְשֵׁן חֵית בָּרָא אֵינְדֵי בְּהוֹן עִם חֲמַת תַּלְיָנַיָּא׃ דְּחָלִין בְּעַבְרָא וּמְבָרָא תַּתְכֵּל חַד בָּחוּר וּמְתָנְיָא חַרְנַת מוֹתָא אַף עוּלֵימַתְהוֹן אַף עוּלֵימָתְהוֹן יַנְקֵי הוֹן עִם סָבֵיהוֹן וְאַמָּרִית יְחוֹל רְתִיזִי עֲלֵיהוֹן וְאֵשֵׁיצִינוּן אֲעַבֵּיל מִבְּנֵי אֵינָשָׁא דּוּכְרָנְהוֹן׃ אִלּוּלֵי כְּעַס רוֹגְזָא דְּסִנְאָה כְּנִישׁ דִּילְמָא יִתְרַבְרַב בְּעֵיל דַּבָּבָא דִּילְמָא יֵימְרוּן וְדַיָּנָא תְּמִבַּת לָנָא וְלָא מִן קֳדָם יְיָ רַמַת כָּל דָּא וַאֲרֵי עַם מְאַבְּדֵי עֵצָה אִנּוּן וְלֵית בְּהוֹן סוּכְלְתָנוּ׃ אִילּוּ חַכִּימוּ אִסְתַּכָּלוּ בְּדָא סָבָרוּ מָה יְהֵי בְּסוֹפְהוֹן׃ אֵיכְדֵין יְרַדֵּף חַד אַלְפָא וְתֵרֵין יְזִיזוּן רִבְבָן לְרִיבוּתָא אֱלָהֵין תַּקִּיר פֻּרְקָנְהוֹן וַיְיָ אַשְׁלִימִנּוּן׃ אֲרֵי לָא כְּתֻקְפָּנָא תֻּקְפְּהוֹן וּבַעֲלֵי דְּבָבָנָא הַוּוּ דַּיָּנַנָא וַאֲרֵי כְּפוּרְעָנוּתָא עַמָּא דְּסִדוֹם פּוּרְעָנוּתְהוֹן וְלָקוּתְהוֹן כְּעַם עֲמוֹרָה מַחֲתְהוֹן בִּישִׁין כְּרִישׁ חֵיוְיָן וְתָשְׁלוּמַת עוֹבָדֵיהוֹן כְּמָרָר וּתְהוֹן׃ הַבְמַרְת תַּנִּינַיָּא כֻּס פּוּרְעָנוּתְהוֹן וְכֵרִישׁ בִּיתֵנֵי חֵיוְיָן אַכְזָרַיָּן׃ הֲלָא כָּל עוֹבָדֵיהוֹן גְּלֵן קֳדָמָי גְּנִיזִין לְיוֹם דִּינָא בְּאוֹצָרָי וְכַד פּוּרְעָנוּתָא וַאֲנָא אֵישַׁלֵּם

Interp.chal.

irritauerũt coꝝ me in cultu idoloꝝ: t ego prouocabo eos in eo q nõ est populꝰ: in populo uilipiẽte irritabo illos. qñ incendiũ forte sicut ignis egressum est a facie mea in tra: t cõsumpsit vsq; ad infernũ inferiorẽ: et perdidit terram t fructũ eius: t cõsumpsit vsq; ad fines montium. Cõgregabo sup eos mala: plagas meas immittã in eos. Inflati erũt fame t comesti ab auibus: t vexati a spiritibus maligtis: t dentẽ bestiarũ agri immittã in eos cuꝫ furore draconũ qui reptant in puluere. Foris absq; liberis facies eos gladius: t in cubiculis timor mortis: iuuenes simul ac puelas: lactẽtes cum senibus eoꝝ. Dixi residebit ira mea sup eos: t cõsummabo eos: cessare faciã a filijs hominũ memoriã eoꝝ. Nisi ira inimici collecta esset: ne forte magnificarẽt inimicus: ne forte dicerẽt manus nra preualuit nobis: t non fuerũt a facie dñi oia hec. Populus enī perdẽs cõsiliũ sunt: t nõ est in eis intelligẽtia. Vtinã saperẽt t contẽplarẽtur hoc: t intelligerẽt qd erit i nouissimis coꝝ: quõ pseqbat vnus mille: t duo fugabãt decẽ milia: nisi qñ fortis coꝝ tradidit eos: t dñs retribuit eis. qñ nõ est sicẽ fortitudo nra fortitudo coꝝ: t inimici nri sunt iudices. Qñ sicẽ vindicta ppti sodomoꝝ erit vindicta coꝝ: t pcussio coꝝ sicẽ ppti gomorre. Plage coꝝ pessime sicẽ capitis colubri: t retributio operũ suoꝝ sicẽ venenũ. sicẽ fel draconũ ẽ calix vltiõis coꝝ: t sicẽ caput aspidũ crudeliũ. nõe oia opa coꝝ mãifesta sunt coꝝ me t ꝓsuata i die iudicij in thesauris meis? Coꝝ me ẽ vltio t ego retribuã

Scriptura heb. | Ter. Heb. | Deut. Ca. xxxii. | Trãsla. B. Piero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

לְעֵת תָּמוּט רַגְלָם כִּי קָרוֹב יוֹם
אֵידָם וְחָשׁ עֲתוֹת לָמוֹ כִּי יָדִין
יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי
יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר
וְעָזוּב וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר
חָסֵיוּ בּוֹ אֲשֶׁר חֶלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכֵלוּ
יָשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם
יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה רְאוּ עַתָּה
כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים
עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי
וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל כִּי
אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי
אָנֹכִי לְעֹלָם אִם שַׁנּוֹתִי בָּרָק
חַרְבִּי וְתֹאחֵז בַּמִּשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב
נָקָם לְצָרָי וְלִמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם
אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל
בְּשַׂר מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ
פַּרְעוֹת אוֹיֵב הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ
כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב
לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ וַיָּבֹא
מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דִּבְרֵי הַשִּׁירָה
הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ
בִּן נוּן וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שִׂימוּ לְבַבְכֶם
לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵעִיד
בָּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תְּצַוֻּם אֶת

ut̃itio: & ego retribuã e
is in tpe vt labatur pes
corũ. Iuxta est dies p≈
ditiõis & adesse festinãt
tpa. Iudicabit dñs po
pulũ suũ: & in feruis su
is miserebitur. Videbit
q̃ infirmata sit manꝰ & clausi quoq; defecerũt:
residuiq; cõsumpti sũt.
Et dicet. Vbi sunt dii
corũ in quibus hẽbant
fiduciã. De quorũ victi
mis comedebãt adipes:
& bibebãt vinũ libami
nũ. Surgãt & opitulen
tur vobis: & in necessita
te vos ptegãt. Videte
q̃ ego sim solus: & nõ
sit alius deus preter me.
Ego occidã: & ego vi≈
uere faciã: ꝑcutiã & ego
sanabo: & nõ ē qui de
mãu mea possit eruere.
Leuabo ad celũ manũ
meã & dicã. Viuo ego
in eternum. Si acuero
vt fulgur gladiũ meum
& arripiẽrit iudiciũ
mãus mea: Reddã vl≈
tionẽ hostibus meis: &
his q oderũt me retribu
am. Inebriabo sagittas
meas sãguine: & gladius
meus deuorabit carnes
de cruore occisorum & de captiuitate nudati i
nimicorũ capitis. Lau≈
date gẽtes populũ eius
quia sãguinẽ seruorũ
suoꝝ vlciscetur. Et vĩdi
ctã retribuet i hostes co
rum. & ꝓpitius erit terre
populi sui. Venit ergo
moyses & locutꝰ ẽ oĩa
verba cãtici huiꝰ in au
ribꝰ populi: ipse & io≈
sue filiꝰ nun. Cõpleuit
q̃ oẽs sermões illos lo
quꝰ ad vniuersum isra
el: & dixit ad eos. Põi≈
te corda vrã in oĩa ver≈
ba que ego testificor
vobis hodie vt mãde

in tpe q̃ labat pes eoꝝ. q̃m iuxta dies p
καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν· ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπ≈
ditiõis eoꝝ. & adsũt parata vobis: q̃m iudicabit dñs po
ωλείας αὐτῶν, καὶ πάρεσιν ἕτοιμα ὑμῖν, ὅτι κρινεῖ κς̃ λαὸ
pulũ suũ. & in ꝑuis suis cõsolabit. vidit eñ
ὸν αὐτ̃· καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτ̃ παρακληθήσεται· εἶδ ἐὰν
eos dissolutos & deficiẽtes in captiuitate &
αὐτ̃ παραλελυμένους καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ
remissos. & dixit dñs: vbi sũt dii eoꝝ: q̃b cõ≈
παρειμένους· καὶ εἶπε κς̃, ποῦ ἐστιν οἱ θεοὶ αὐτῶν, ἐφ̃ οἷς ἔπε
fisi erãt in tpis. quoꝝ adipẽ sacrificiorꝫ eoꝝ cõedebãt:
ποίθεισαν ἐπ̃ αὐτοῖς· ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἤδ ἔτε,
& bibebãtis vinũ libaminũ eoꝝ. surgãt &
καὶ ἐπινέτω τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν· ἀναστήτωσαν καὶ
opitulẽtur vobis: & fiãt vñ ꝓtectores. videte
βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῶν σκεπασταί· ἴδ̃τε
videte q̃ ego sũ: & nõ est deus ꝓter me. ego occi
ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ἀποκτε≈
dã & viuere faciã: ꝑcutiã: & ego sanabo. & nõ est q̃ eru
νῶ, καὶ ζῆν ποιήσω· πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξε
at de manibus meis. q̃m leuabo in celũ manũ
λεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου. ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά
meã: & iurabo dextera mea. & dicã: viuo ego in eternũ.
μου, καὶ ὀμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου· καὶ ἐρῶ, ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα.
q̃m acuã vt fulgur gladiũ meũ: & arripiet
ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται
iudiciũ manus mea. & reddã vltiõez hostibus:
κρίματος ἡ χείρ μου· καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς,
& odientib⁹ me retribuã. Inebriabo sagittas meas a≈
καὶ τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ̃
guine: & gladi⁹ meus deuorabit carnes de cruore occi
αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀφ̃ αἵματος τραυ≈
soꝝ & captiuitate a capite ꝓncipũ inimicoꝝ. Le
ματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν. εὐ
tamini cœli simul cũ eo. & adorẽt eũ oĩ
φράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν
uersi angeli dei. letamini gẽtes cũ ꝓpꝛio eius: & robo
τες ἄγγελοι θεοῦ. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτ̃· καὶ ἐν≈
rẽtur in eo oẽs filij dei. q̃m sãguinẽ filioꝝ
χυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ· ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐ
sui vlciscẽt. & vlciscẽt & retribuet vindictã in
τοῦ ἐκδικεῖται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχ
micis: & odiẽtibus eũ retribuet. & expurgabit
θροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσιν αὐτὸν ἀνταποδώσει· καὶ ἐκκαθαριεῖ
dñs trã populi sui. & scripsit moyses cãticũ hoc
κς̃ τὴν γῆν τ̃ λαοῦ αὐτ̃· καὶ ἔγραψε μωυσῆς τὴν ᾠδὴν ταύτην
in illa die. & docuit illud filios Israel. &
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ
accessit moyses & locutus ẽ oĩa verba le
προσῆλθε μωυσῆς καὶ ἐλάλησε πάντας τοὺς λόγους τ̃ τό≈
gis huius in auribꝰ populi: ipse & iosue filius nun.
μου τούτου εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς καὶ Ἰησοῦς ὁ τ̃ παιδ
& cõpleuit moyses loq̃s sermões illos vniuerso
καὶ συνετέλεσε μωυσῆς λαλῶν τοὺς λόγους τούτους πάντι

Scriptura chal. | Interp. chal.

גְּלַהּ דּוֹן פָּרַע
תַּקַּף מָחֵא הַוֵּה
טוֹל אֲמַר הַוֵּה
שְׁתָה כּוֹס חֲזֵה
מוֹת חַיֵּה מָחֵא
אָסָא שָׁזַב תַּקַּן
קוֹם חֲזֵה גְּלַהּ
תַּקַּף דּוֹן תּוּב
שְׁלַם רְוֵה כְּמָטַל
שָׁבָה עְדֵה פָּרַע
תּוּב כְּפַר שְׁבָח
שְׁצָא שְׁוֵה
סְהַד פַּקַּד

in tẽpore quo migrabũt de terra sua: q̃m ꝓpe est dies
interitus eoꝝ: & festinabit q̃ futurũ est eis. Q̃m iudi
cabit dñs iudiciũ populi sui & vltionẽ seruoꝝ suoꝝ iu≈
storũ vlciscẽt: q̃m manifestũ est coram eo q̃ in tpe quo
ꝑualebit ꝓtra eos plaga inimici: erũt instabiles & vere
licti. & dicet vbi ẽ terribilis eoꝝ: & fortis in quo habe
bãt fiduciã: de quoꝝ victimis comedebãt adipẽ: & bi≈
bebãt vinũ libaminũ eoꝝ: surgãt nũc & auxilient vos:
et sint sup vos in protectionẽ. Videte nũc q̃m ego ego
sum: & nõ est deus preter me. Ego occido & viuificо:
percutio & etiã sano: & nõ est qui de manu mea possit
eruere. Q̃m prepaui in celis domũ maiestatis mee:
et dixi viuo ego in sempiternũ. Si in dupliũ pluſq̃ ful
gur apparet a summitate celi & vsq; ad ſmitas eius
reuelabit gladius meus: & apprehẽdet iudiciũ man⁹
mea: reddã vltionẽ hostibus meis: & inimicis meis
retribuã. Inebriabo sagittas meas sanguine: & gladi⁹
me⁹ occidet populos: de cruore occisoꝝ & captiuoꝝ:
vt auferã cozonas de capite hostis & inimici. Laudа
te gẽtes populũ eius: q̃m vindictã seruoꝝ suoꝝ iustoꝝ
vlciscetur: & vltionẽ reddet inimicis suis: & propicius
erit terre sue & populo suo. Et venit moyses & locutus
est oĩa ẋba cantici huiꝰ coram populo: ipse & iosue filiꝰ
nun. Et cõsumauit moyses loq̃ oĩa verba hec cũ omni
israel: & dixit ad eos. Ponite coꝝ vestrum ad omnia
verba que ego testificoꝝ vobis hodie: que precipietis

Transla. Chal.

לְיַרְדָּנָא דְּיַרְדְּנוֹן מִן אַרְעָא דְּכְנָעַן אֲרֵי קָרִיב יוֹם תְּבָרְהוֹן וּמְבַע דְּעָתִיד לְהוֹן וַאֲרֵי יָדִין יְיָ דִּינָא
דְּעַמֵּיהּ וּפוּרְעָנוּת עַבְדּוֹהִי צַדִּיקַיָּא יִתְגְּלֵי קֳדָמוֹהִי דְּבָעְדָן דְּיִתְתְּקוֹף עַל יְהוֹן
מָתַל סַנְאֵיהוֹן מְסַלְּקִין וְשֵׁבִיקִין וְיֵימַר אַן דַּחֲלַתְהוֹן תַּקִּיפָא דַּהֲווֹ רְחִיצִין בֵּיהּ
דִּיתְבְּרֵךְ נִכְסַתְהוֹן דַּהֲווֹ אָכְלִין בִּשְׁתָן חֲמַר נִסְכֵּיהוֹן יְקוּמוּן בְּעֶזְרוֹנְכוֹן יְהוֹן יְסַעֲדוּנְכוֹן יְהוֹן עֲלֵיכוֹן
מַגֵּן חֲזוֹ כְּעַן אֲרֵי אֲנָא אֲנָא הוּא וְלֵית אֱלָהּ בַּר מִנִּי אֲנָא מְמִית וּמְחַיֵּא מְחֵינָא וַאֲנָא מְסַיְּנָא
וְלֵית מִן יְדִי מְשֵׁיזִיב וַאֲרֵי אֶסְתַּכֵּינִית בִּשְׁמַיָּא בֵּית שְׁכִינְתִּי וַאֲמָרִית חַיָּיִם אֲנָא לְעָלְמִין
אִם עַל חַד תְּרִין מְחִירוּ בְּרָקָא מְסוֹף שְׁמַיָּא וְעַד סוֹף שְׁמַיָּא תִּתְגְּלֵי חַרְבִּי וְתִתְקַף בְּדִינָא
יְדִי אָתִיב פּוּרְעָנוּתָא לְסַנָּאַי וּלְבַעֲלֵי דְּבָבַי אֲשַׁלֵּם וַאֲרַוֵּי גִּירֵי מִדְּמָא וְחַרְבִּי תְּקָטוֹל
בִּסְרָא מִדְּמָא קְטִילִין וְשִׁבְיָן לְאַעְדָּאָה כִּתְרִין מֵרֵישׁ סַנְאֵה וּבְעִיל דְּבָבָא: שַׁבַּח עַמְמַיָּא
דִּינָא דְּעַמֵּיהּ אֲרֵי פּוּרְעָנוּת עַבְדּוֹהִי צַדִּיקַיָּא מְתָּב לְסַנָּאֵיהוֹן וְכַפַּר
עַל אַרְעֵיהּ וְעַל עַמֵּיהּ: וַאֲתָא מֹשֶׁה וּמַלֵּיל יַת כָּל פִּתְגָּמֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא הָדָא קֳדָם עַמָּא
הוּא וְהוֹשַׁע בַּר נוּן וְשַׁרִּי מֹשֶׁה לְמַלָּלָא יַת כָּל פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין עִם כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר
לְהוֹן שַׁוּוֹ לִבְּכוֹן לְכָל פִּתְגָּמַיָּא דְּאָנָא מְסָהֵיד בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין דְּתִפְקְדוּנוּן יַת

Israel. τ dixit ad eos: attẽdite cor-
Ἰσραὴλ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, προσέχετε τῇ καρ-
de vſo in oĩa ẋba hec: que
δίᾳ ὑμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς
ego teſtificor vobis hodie. q̃ mãdetis
ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον. ἃ ἐντελεῖσθε
filijs vſis: cuſtodire τ facere oẽs
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τοὺς
ſermões legis huius: qm̃ nõ ſermo vanus hic
λόγους τοῦ νόμου τούτου, ὅτι οὐχὶ λόγος κενὸς οὗ-
vobis: qm̃ hec vita vr̃a: τ pp̃ finẽ
τος ὑμῖν, ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἕνεκεν τοῦ λόγου
hunc lõgeui eritis in tra: in q̃ vos trã
τούτου μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς δια-
ſitis iordanẽ illuc vt poſſideatis illã.
βαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.
τ locutus ẽ dñs ad moyſen in die
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
hac: dicẽs: aſcẽde in mõtẽ abarim.
ταύτῃ, λέγων, ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἀβαρίμ.
hũc mõtẽ nebo q̃ eſt in trã moab cõ
τοῦτο ὄρος ναβαὺ ὅ ἐστιν ἐν γῇ μωὰβ κατὰ πρό-
tra hiericho. τ vide trã chanaã: q̃ ego
σωπον ἱεριχώ. καὶ ἴδε τὴν γῆν χαναάν, ἣν ἐγὼ
do filijs iſrael in poſſeſſiõẽ. τ mo
δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν. καὶ τε-
rere in mõte in quẽ aſcendis illuc. τ iunge
λεύτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ. καὶ πρόσε-
te ad pplm tuũ: quẽadmodũ mortuꝰ ẽ aarõ
Nu.20 d. ϑητι πρὸς τὸν λαόν σου, ὃν τρόπον ἀπέθανεν Ἀαρὼν
ff tuꝰ in hor mõte: τ appoſitus ẽ ad
ὁ ἀδελφός σου ἐν ὄρει τῷ ὄρει, καὶ προστέτεθη πρὸς
pplm ſuũ: q: incredulꝰ fuiſtis verbo meo
τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι ἠπειθήσατε τῷ ῥήματί μου
in filijs iſrael ad aquã cõtradi-
ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογί-
ctiõis cades in deſerto ſin. qm̃ nõ ſanctificaſtis me
ας κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν. διότι οὐκ ἡγιάσατέ με
in filijs iſrael. qm̃ eregione videbis
ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. ὅτι ἀπέναντι ὄψει τὴν
trã: τ illuc nõ ingredieris in trã quã
γῆν, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν γῆν ἣν
ego do filijs iſrael.
ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ca.33.

A Hec bñdictio: q̃ bñdixit moyſes hõ
αὕτη ἡ εὐλογία, ἣν εὐλόγησε μωυσῆς ἄνθρω-
net filijs iſrael ãſi mor-
πος τοῦ θεοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πρὸ τῆς τελευ-
tem ſuã. τ ait: dñs de ſina venit
τῆς αὐτοῦ. καὶ εἶπε, κύριος ἐκ σινὰ ἥκει
τ apparuit de ſeir nobis: τ feſtinauit
καὶ ἐπέφανεν ἐκ σηὶρ ἡμῖν, καὶ κατέσπευ-
de monte pharan: cũ
σεν ἐξ ὄρους φαράν, σὺν

tis ea filijs veſtris cuſto-
dire & facere: & implere
xvniuerſa q̃ ſcripta ſunt
in volumine legis huius.
quia nõ vana ſunt vobis: ſed hec eſt vita
veſtra: τ in verbo hoc prolongabitis dies veſtros ſup ter
ram ꝓpter quã tranſitis iordanem vt poſſideatis eam.
Et locutus eſt dñs cum moyſe in hac die dicẽs. Aſcen
de in mõtẽ iſtum tranſeuntiũ in monte nebo: qui eſt
in terra moab que eſt cõtra factẽ hiericho: τ vide ter-
ram chanaan: quaꝫ ego dabo filijs iſrael in poſſeſſio-
nem. Et mozere in monte in quẽ cõſcendes: τ collige
ris ad populũ tuũ: ſicut mortuꝰ eſt aaron frater tuus
in monte hor τ collectus ẽ ad populũ ſuũ. eo q̃ preua
ricati eſtis in verbũ meũ in medio filiorꝫ iſrael in aq̃s
cõtradictionis in cades deſerti ſin: τ quia nõ ſancti-
ficaſtis me in medio filiorꝫ iſrael. Quoniaꝫ econtra
videbis terram: τ illuc non ingredieris in terrã quã
ego dabo filijs iſrael. Ca.33.

Et hec eſt bñdictio: q̃ bñdixit moyſes ꝓpheta dei
filijs iſrael ante mortẽ ſuã: τ ait. Dñs de ſinai re
uelatus ẽ: τ ſplendor glorie eiꝰ appuit nobis de ſeir:
reuelatus eſt in fortitudine ſua ſup monte pharan:

בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי
עָשָׂה
הַתּוֹרָה הַזֹּאת: כִּי לֹא דָבָר רֵק
יָרַשׁ רִיק
הוּא מִכֶּם כִּי הוּא חַיֵּיכֶם וּבִדְבָר
חָיָה
הַזֶּה תַּאֲרִיכוּ יָמִים עַל הָאֲדָמָה
אָרַךְ יוֹם
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן
יָרַשׁ
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר:
עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה הַר
נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי יְרֵחוֹ וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן
פָּנָה
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לַאֲחֻזָּה וּמֻת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה
מוּת
עֹלֶה שָׁמָּה וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ
אָסַף
כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר
הָהָר וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו: עַל אֲשֶׁר
מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רוב דבר
מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר צִן
אֵת
עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי מִנֶּגֶד
רָאָה
תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא
בוא
תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

Ca.xxxiii.

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת
פָּנָה
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמַר
אָמַר
יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר
בוא
לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה
יָפַע

Pritius chal.

מִרְבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אשדת לָהֶם:
מות
אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ
חֲזָה
וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ:
תכן נשׂא מות
תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה
אָמַר נָצָה
קְהִלַּת יַעֲקֹב: וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ
דִּבֵּר חָזָה
בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי
עול
יִשְׂרָאֵל: יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת
נָלָה

Trãsla.Chal.

בְּנֵיכוֹן לְמִטַּר לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא אֲרֵי לָא כִּתְגָם רֵיקָן הוּא מִנָּכוֹן אֲרֵי
הוּא חַיֵּיכוֹן וּבְּפִתְגָמָא הָדֵין תּוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יַת יַרְדְּנָא לְתַסָּנָא
לְמֵירְתָהּ: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּיוֹמָא הָדֵין לְמֵימָר: סַק לְטוּרָא הָדֵין דְּעַבְרָאי הָדֵין
לְטוּרָא דִּנְבוֹ דִּי בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב דְּעַל אַפֵּי יְרֵחוֹ וְחֲזִי יַת אַרְעָא דִּכְנַעַן דַּאֲנָא יְהֵיב לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְאַחְסָנָא: וּמוּת בְּטוּרָא דְּאַתְּ סָלִיק לְתַמָּן וְאִתְכַּנַּשׁ לְעַמָּךְ כְּמָא דְּמִית אַהֲרֹן
אָחוּךְ בְּהֹר טוּרָא וְיִתְכַּנַּשׁ לְעַמֵּיהּ עַל דְּסָרִיבְתּוּן בְּמֵימְרִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵי מַצּוֹת רְמָם
מַדְבְּרָא דְּצִן עַל דְּלָא קַדִּשְׁתּוּן יָתִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמֵקָבֵל תֶּחֱזֵי יַת אַרְעָא וּלְתַמָּן
לָא תֵיעוֹל לְאַרְעָא דַּאֲנָא יְהֵיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: Ca.xxxiij. וְדָא בִּרְכְתָא
דְּבָרִיךְ מֹשֶׁה נְבִיָּא דָּיְרִין יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם מוֹתֵיהּ: וַאֲמַר יְיָ מִסִּינַי אִתְגְּלִי וְזִיהוֹר
וְקָרִיב מִשְׁעִיר אִתְחֲזִי לַנָא אִתְגְּבַרְתֵּיהּ עַל טוּרָא דְּפָארָן וַעֲמַהּ

Interp.chal.

filijs veſtris: vt cuſtodiant τ faciãt oĩa verba legis hu
ius. Quia verba nõ vana ſunt vobis: ſed hec eſt vita
veſtra: τ in verbo hoc prolongabũtur dies vr̃i ſup ter
ra ꝓpter quã tranſitis iordanem vt poſſideatis eam.
Et locutus eſt dñs cum moyſe in hac die dicẽs. Aſcen
de in mõtẽ iſtum tranſeuntiũ in monte nebo: qui eſt
in terra moab que eſt cõtra factẽ hiericho: τ vide ter-
ram chanaan: quaꝫ ego dabo filijs iſrael in poſſeſſio-
nem. Et mozere in monte in quẽ cõſcendes: τ collige
ris ad populũ tuũ: ſicut mortuꝰ eſt aaron frater tuus
in monte hor τ collectus ẽ ad populũ ſuũ. eo q̃ preua
ricati eſtis in verbũ meũ in medio filiorꝫ iſrael in aq̃s
cõtradictionis in cades deſerti ſin: τ quia nõ ſancti-
ficaſtis me in medio filiorꝫ iſrael. Quoniaꝫ econtra
videbis terram: τ illuc non ingredieris in terrã quã
ego dabo filijs iſrael. Ca.33.

Et hec eſt bñdictio: q̃ bñdixit moyſes ꝓpheta dei
filijs iſrael ante mortẽ ſuã: τ ait. Dñs de ſinai re
uelatus ẽ: τ ſplendor glorie eiꝰ appuit nobis de ſeir:
reuelatus eſt in fortitudine ſua ſup monte pharan:

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxxiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
	מִרְבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אשדת לָמוֹ	[a]fctorũ [a]milia. [c]In dextera eius [o]ignea [c]lex. ∞∞∞	milib⁹ cades a dextris eius angel⁹ cũ eo:	μυριάσι κάδης ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
יָמִן	אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ	[a]dilexit [b]populos. [c]Oēs [d]sancti [e]in manu illi⁹ sũt	τ pepercit populo suo: τ oēs	τ pepercit populo suo: τ oēs sanctificati in manibus tuis. hi sub te sũt. τ
	וְהֵם תִּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ:	[m]& [q]appropiquãt [o]pedibus eius [p]accipiẽt [q]de	σμένοι ἐπὶ τὰς χεῖράς σου. οὗτοι ὑπὸ σὲ εἰσί· καὶ	susceptus de sermonibus eius legẽ: ꝑ ꝑce
תַּבָּה נַשָּׂא תֵּר	תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת	doctrina illius. [r]Legẽ [s]ꝑ cepit [t]nobis [u]moyses:	ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ νόμον, ὃν ἐνετείλατο	cepit nobis moyses: hereditatẽ multitudinis iacob. τ
יָרָה יֵרֵשׁ	יַעֲקֹב וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף	[x]hereditatẽ [y]multitudis [z]iacob. [a]Erit [b]apud rectũ	τοῖς ἡμῶν μωυσῆς, κληρονομίαν συναγωγῆς ἰακώβ· καὶ	erit in amato ꝑnceps: cõgregatis ꝑn
הֵיָה אָסַף	רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:	simũ [c]rex: [d]congregatis [e]principibus [f]populi [g]cũ	ἔσαι ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρ=	cipibus ꝑplor⁹ simul cũ tribub⁹ israel. viuat ruben
	יְחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמֹת וִיהִי מְתָיו	[h]tribubus [i]israel. [k]Viuat [l]ruben [m]& nõ [n]moriatur	χόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς ἰσραήλ. ζήτω ρουβήμ, καὶ	nõ moriatur: τ symeõ sit multus in numero. τ
חַיָּה מוּת	מְסֻפָּר: וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע	[o]& sit [p]pus in [q]numero. [r]Hec est [s]iude bñdictio.	μὴ ἀποθανέτω, καὶ συμεὼν ἔσω πολὺς ἐν ἀριθμῷ· καὶ	hec iude. audi dñe vocẽ iude: τ ad
	יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ	[t]Audi [u]dñe [x]vocẽ iude: [y]& ad [z]populũ suũ [a]intro	αὕτη ἰούδα. εἰσάκουσον κύριε φωνῆς ἰούδα, καὶ εἰς	populũ suũ introducãtur: manus eius ꝺstudi
בּוֹא	יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה:	duc eũ. [b]Manus eius [c]pu= gnabũt [d]p eo: [e]& adiutor	τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσῆλθοσαν, αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακρι	cabũt ei. τ adiutor ex aduersariis eius erit.
רַבִּנ צוּר הָיָה	וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ	illius [f]cõtra aduersarios eius [g]erit. [h]Leui quoq; [i]a	νοῦσιν αὐτῷ· καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσῃ.	τ leui aũt: date leui manifestatiões ei⁹. τ
תָּמִם	חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה	ſit. [k]Perfectio tua [l]& doctrina tua [m]a viro [n]sancto	καὶ τῷ λευὶ εἶπεν, δότε λευὶ δήλους αὐτοῦ· καὶ	veritatẽ eius viro ſctõ: quẽ tẽtauerũt ẽ=
חָסַד נָסָה	תְּרִיבֵהוּ עַל מֵי מְרִיבָה: הָאֹמֵר	tuo [o]quẽ [p]basti [q]i tẽpta tiõe: [r]& iudicasti [s]ad [t]aq̃s	ἀληθείαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασας αὐ=	um in tẽtatiõe. cõtradictiõis. qui
רוּב רוֹב	לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת	[u]cõtradictiõis. [x]Qui dixit [y]pri suo [z]& matri sue:	τὸν ἐν πειρασμῷ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας· ὁ λέ=	dicit pri suo τ mri sue nõ vidi re: τ fra
רָאָה	אַחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָיו לֹא יָדָע	[a]nescio vos: [b]& [c]fratribꝰ suis: [d]ignoro illos: [e]& [f]ne	γων τῷ πρὶ αὐτ καὶ τῇ μητρὶ αὐτ οὐκ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελ	tres suos nõ cognouit: custodiuit
נָכַר	כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ:	sciẽrũt [g]filios suos. Hi [h]cu stodierũt [i]eloquiũ tuũ:	φοὺς αὐτ οὐκ ἔγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ οὐκ ἔγνω· ἐφύλαξεν	eloquia tua: τ pactũ tuũ ſuauit. ostẽdet iusti=
נָצַר יָרָה שָׁפָט	יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל	[k]& [l]pactũ tuum [m]seruauerũt: [n]iudicia tua [o]iacob	τὰ λόγιά σου, καὶ τὴν διαθήκην σου διετήρησεν. διδάσουσι τὰ δι=	ficatiões tuas iacob: τ legẽ tuã israel. ponẽt
יָרָה שׂוּם קְטֹרֶת	יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ:	[p]& legẽ tuã [q]israel. [r]Ponent [s]thymiama [t]ooooooo [u]i furore tuo: [x]& holo=	καιώματά σου τῷ ἰακώβ, καὶ νόμον σου τῷ ἰηλ· ἐπιθήσου	thymiama cotã te semp in altari tuo.
נָבַט כָּלִיל זָבַח	בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה	causta [y]sup [z]altare tuum. [a]Bñdic [b]dñe [c]fortitudini	σι θυμίαμα ἐνώπιόν σου διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου ἐν	bñdic dñe fortitudini eius. τ opa manuũ illi⁹ suscipe:
רָצָה	מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יָקוּמוּן:	eius [d]& opa [e]manuũ illius [f]suscipe. [g]Percute [h]dorsa	λόγησον κύριε τὴν ἰσχὺν αὐτ· καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ δέξαι·	percute ilia insurgẽtiũ inimicoꝝ eius: τ odiẽ
קוּם שָׂנֵא	לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח	[i]inimicoꝝ [k]ei⁹: [l]& q ode rũt eũ [m]nõ [n]cõsurgãt. Et	κατάξον ὀσφὺν ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ μισοῦν	tes eũ nõ resurgãt. τ bẽiamin aũt: dile
קוּם יָדַד	עָלָיו חֹפֵף כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן:	[o]beniamin [p]ait. [q]Amãtissimus [r]dñi [s]hitabit [t]cõfidẽter [u]in eo [x]quasi in thala=	τες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν. καὶ τῷ βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπη=	ctus a dño hitabit cõfidẽter. τ deus obũ
שָׁכַן	וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ	mo [y]tota [z]die [a]morabitur [b]& iter [c]hũeros illi⁹ [d]reqe	βραται ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων αὐτ	brat sup eo oibus diebus: τ inter hũeros eius
בָּרַךְ	מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת	scet. [e]Ioseph quoq; [f]ait. [g]De bñdictiõe [h]dñi [i]ter ra eius: [k]de pomis [l]celi &	ζει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτ	requieuit. τ ioseph aũt: de bñdictiõe dñi ter
טַל תְּהוֹם	מִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים	[m]roꝝ [n]atq; abysso ∞∞∞∞∞	κατέπαυσε. καὶ τῷ ἰωσὴφ εἶπεν, ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ	ra eius: de fructib⁹ celi τ roze: τ de abysso
			αὐτοῦ, ἀπὸ ὡρῶν οὐρανοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רְבָבָא	et cum eo sancto [a]q̃ milia: legẽ scriptã vertera eius de=	רְבָבָת קַדִּישִׁין בְּיַמִּינֵיהּ מִנּוֹ אוֹרַיְתָא יְהַב לָנָא וְגָבֵי בְּרִיכָתָא חֲבִיבָא לְשִׁבְטַיָּא כָּל
נְבַק דְּבַר	dit nobis de medio ignis. Dilexit vtiq; tribus: τ oēs	קַדִּישׁוֹהִי בִּידֵי יִשְׂרָאֵל אֲפֵיקִינּוּן מִמֵּצְרַיִם וְאִתְנוּן מְדַבְּרִין תְּחוֹת עֲנָנָךְ נַטְלִין
אֲמַר כְּנַשׁ רֵאשׁ	sanctos dom⁹ israel: in fortitudine eduxit eos de egy=	עַל מֵימְרָךְ הְאוֹרַיְתָא יְהַב לָנָא מֹשֶׁה מַסְרַת יְרוּתָא לְכְנִשְׁוַת יַעֲקֹבּוְהָוָה בְּיִשְׂרָאֵל מַלְכָּא
חֵרֶה תָּנָה כְּבֵל	pto: τ ipſi ducebãtur sub nube tua: τ proficiscebãtur	בְּאִתְכַּנָּשׁוּת רֵישֵׁי עַמָּא כַּחֲדָא שִׁבְטַיָּא יִשְׂרָאֵל: יְחִי רְאוּבֵן לְחַיֵּי עָלְמָא וּמוֹתָא לָא יְמוּת
חֶסֶן מָנָה צָלָא	ad verbũ tuũ. Legẽ dedit nobis moyses: τ tradidit eã	וְיִתְקַבְּלוּן בְּנוֹהִי אַחֲסַנְתְּהוֹן בְּמִנְיָנֵיהוֹן וְדָא לִיהוּדָה וְאָמַר קֳבֵיל יְיָ צְלוֹתֵיהּ
נָפַק תּוּב תָּמִם	in hereditatẽ cetui iacob. Et fuit in israel rex cum cõ=	דִּיהוּדָה בְּמִקְבְּלֵיהּ לְקָרָבָא וְעַמֵּיהּ תַּתְיְתֵיהּ לְשָׁלֵם יְדוֹהִי עַבְדָן לֵיהּ פּוּרְעָנוּתָא מִסַּנְאוֹהִי
לְבַשׁ שָׁכַח נָסָה	gregarẽtur ꝓncipes ꝑpli simul cũ tribub⁹ israel. Viuat	וְסָעִיד מִבַּעֲלֵי דְבָבוֹהִי תֵּרִי לֵיהּ וּלְלֵוִי אָמַר תּוּמַיָּא וַאוּרַיָּא אֲלֵבַּשְׁתָּא לְגֶבֶר דְּאִשְׁתְּכַח
נָצָה הֶמֵן חֹרֵב	ruben in vita eterna: τ nõ moriat⁹ morte fecũda: τ	חָסִיד מֻדָּמָךְ דְּנִסֵּיתָא וְהָוָה שְׁלִים בְּחַנְתֵּיהּ עַל מֵי מְצוּתָא וְאִשְׁתְּכַח מְהֵימָן
דּוּן נְטַר אֲמַר	accipiant filij sui hereditatẽ suã iurta numerũ eorũ.	לְעַל אֲבוֹהִי וְעַל אִמֵּיהּ לָא רָחִים כַּד חֲמוֹ מִן דִּינָא וְאַפֵּי אֲחוֹהִי וּבְנוֹהִי לָא נְסִיב אַרְ
קוּם שְׁנָה אֶלֶף	Et hoc dixit iude. Suscipe dñe oratiõẽ iude cũ egref=	וְמוֹ: סַגִּיאַת מִטְרַךְ וּקְיָמָךְ לָא אַשְׁגִּיחוּ כַּשְׁרִין אִילֵּין דִּילְדוּן דִּינָךְ לְיַעֲקֹב וְאוֹרַיְתָךְ
שָׁוֶה רַעָה דָּבַח	sus fuerit ad bellũ: τ ad populũ eius reduces eum in	לְיִשְׂרָאֵל יְשַׁוּן קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָמָךְ וּנְמִיר לְרַעְוָא עַל מַדְבְּחָךְ בְּרִיךְ יְיָ נְכָסוֹהִי וְקוּרְבַּן
קוּם שָׁרָא הָוָה	pace: manus eius facient vltionẽ de inimicis suis: τ	יְדוֹהִי קַבֵּיל גְּבַר עְנָא תְּבַר חַרְצָא דְּסַנְאוֹהִי וּדְבַעֲלֵי דְבָבוֹהִי דְּלָא יְקוּמוּן לְבִנְיָמִן אֲמַר
בָּרַךְ טָלַל	auriliator cõtra hostes eius eris ei. Ad leui quoq; di	רְחִימָא דַּיְיָ יִשְׁרֵי לָרוּחָצָן עֲלוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא וּבֵאֲרָעֵיהּ תִּשְׁרֵי
עָלָה נָבַע	xit. Perfectione τ lumine induisti virũ q̃ inuẽtus est	שְׁכִינְתָא: וְלִיוֹסֵף אֲמַר מְבָרְכָא מִן קֳדָם יְיָ אַרְעֵיהּ עֲבָדָא מִגְּדִינִין מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא
	sanctus coram te: quẽ probasti in tẽtatione: τ inuẽtus	מִלְעֵלָּא וּמִתְּבוּעֵי עִירְנָוָת תְּהוֹמִין ∞∞∞∞∞

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Deuc. Ca. xxxiii.	Critica. heb.
fontib⁹ ab infra. τ ad tps fructibus solis ἐνϑπ πηγῶν κάτωϑεν· καὶ καϑ' ὥραν γεννημάτων ἡλίου τρο	ˢsubiacente. ᵗDe pomis ˣfructuũ ʸfolis ᶻac ᵃlũe: ᵇd vertice ᶜãtiquorũ ᵈmõtiũ ᵉde pomis ᶠcolliũ ᵍeternorũ: ʰ& de frugibus ⁱterre ʰ& de plenitudie eius.	דְּנָצַת תַּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ	ᵉבוא
onũ: τ de synodis mẽsiũ: τ de vertice mõtiũ ϖῶν, καὶ ἀπὸ συνοδῶν μηνῶν, καὶ ἀπὸ κορυφῆς ὀρ'ων	ᵏ"Bñdictio illius ˡq appa ruit in ᵐrubo ⁿvẽiat ᵒsup caput ᵖioseph: ᵠ& supvertice ʳnazarei inter ˢfrẽs fuos. Quasi ᵗprimogeniti ᵘtauri pulchritudo ˣei? ʸcornua ᶻrhinocerotis ᵃcornua illius. ᵇIn ipsis ᶜvẽtilabit ᵈgẽtes vsq; ad ᵉtermios ᶠterre. ᵍHe sunt ʰmultitudies ⁱeffrai: ʲ& hec ᵏmilia ˡmanasse. ᵐEt zabulõ ⁿait. ᵒLetare zabulõ ᵖin exitu tuo: ᵠ& isachar ʳin tabernaculis tuis. ˢpplos ᵗvocabunt ad ᵘmõte: ˣibi ʸimolabũt ᶻvictimas ᵃiustucie. ᵇq' inũdatiõem ᶜmaris q̃si lac ᵈsuggent ᵉ& thesauros ᶠabsconditos ᵍarenarũ. ʰEt gad ⁱait. ʲBñdictus in ᵏlatitudine ˡgad. ᵐQuasi leo ⁿrequent: ᵒcepit q; ᵖbrachium ᵠ& ʳvertice. ˢEt vidit ᵗpricipatũ ᵘsuũ q; in ᵛpte sua ʷdoctor eẽt ˣreposit ʸ. q' fuit cũ ᶻpricipib ᵃppli & ᵇfecit ᶜiusticias ᵈdñi ᵉ& iudiciũ suũ ᶠcum ᵍisrael. ʰDã quoq; ⁱait. ʲDã' catulus ᵏleõis: ˡfluet largiter ᵐde ⁿbasã. ᵒEt neptali ᵖdixit. ᵠNeptali ʳabũdãtia ˢfruetur. ᵗ& plen ᵘerit ᵛbñdictiõ ʷb ˣdñi. ʸMare ᶻ& meridiẽ ᵃpossidebit. ᵇAfer quoq; ᶜait. ᵈBñdictus ᵉi filiis ᶠafer. ᵍSit ʰplacẽs ⁱfrib? suis. ʲ& tigat ᵏi oleo ˡpedẽ suũ. ᵐFerrũ ⁿ& es ᵒcalciamẽtũ eius. ᵖSicut dies iuuẽtutis tue: ita & ᵠsenectus tua. ʳNõ ẽ ali?	וְטֶרֶף זְרוֹעַ אַף קָדְקֹד׃ וְיַרְא רֵאשִׁית	ᵗבוא
cũ principibus ppłoꝝ. tulticiã dñs fecit: τ iudi		לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיִּתְא	ᵘחֵבֶק
μα ἀρχηγοῖς λαῶν· δικαιοσύνην κύριος ἐποίησε, καὶ κρί		רֵאשִׁי עַם צִדְקַת יְהוָה עֲשָׂה	ᵛרֹאשׁ
cũ fusi cũ israel. τ dan ait: dan catulus leonis:		וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל וִלְדָן אָמַר	ʷשָׁפַט
σιν αὐτ μετὰ ἰσραηλ· καὶ τῷ δ' ἀνεῖπεν, δὰν σκύμνος λέοντος,		דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק מִן הַבָּשָׁן׃	ˣיום
τ saltabit ex basã. τ neptalim dixit: nepta		וְלִנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן	ʸאֲרֵה ᶻזנק
λὶμ ἐκπηδήσει ἐκ τοῦ βασάν· καὶ τῷ νεφθαλὶμ εἶπεν, νεφθα		וּמָלֵא בִּרְכַת יְהוָה יָם וְדָרוֹם	ᵃדרם
lim abũdãtia ſceptibilitũ, τ impleatur bñdictiõe a dño. ma		יְרָשָׁה׃ וְלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מִבָּנִים	ᵇברך
λὶμ πλησμονὴν δεκτῶν· καὶ ἐμπλησθήτω εὐλογίας παρὰ κυ· θά		אָשֵׁר יְהִי רָצוּי אֶחָיו וְטֹבֵל	ᶜהיה
re τ meridiẽ possidebis. τ afer ait: bñs		בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ בְּרֶזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶיךָ	ᵈכגל
λασαι καὶ λίβα κληρονομήσεις· καὶ τῷ ἀσὴρ εἶπεν, εὐλογημέ		וּכְיָמֶיךָ דְּבָאֵךְ׃ אֵין כָּאֵל	ᵉיום

a filiis afer. τ erit placẽs fribus suis. tin

νος ἀπὸ τέκνων ἀσήρ· καὶ ἔσαι δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτ· βά

get in oleo pedẽ suũ. ferrũ τ es calciamẽtũ

φει ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτ· σίδηρος καὶ χαλκὸς τὸ ὑπόδημα

eius erit. τ sicut dies tui fortitudo tua. nõ ẽst sicut deus

αὐτ ἔσαι· καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου· οὐκ ἔστιν ὡσεὶ ὁ θεὸς

Transla. Chal.

דְּנַנְדִּין מְמַצְמְקֵי אַרְעָא ׃ וַעֲבְדָא מַנְדְּנִין עֲלְלָן מַבּוּל שְׁמָשָׁא וְעַבְדָא מַנְדְּנִין מְרִישׁ יְרַח

בִּירָח ׃ וּמֵרִישׁ טוּרַיָּא בַּכִּירַיָּא וּמְטוּב רְמָן דְּלָא פַּסְקָן ׃ וּמְטוּב אָרַע וּמְלֹאָהּ רְעֲלַיְהּ

דְּשְׁכִנְתֵּיהּ כַּשְׁמַיָּא וְעַל מֹשֶׁה אִתְגְּלִי כַּאסַנָּא יִתְיַן כָּל אִילַיִן לְרֵישָׁא דְּיוֹסֵף וְלִנְבָרָא

פְּרִישָׁא דְּאָחוֹהִי וְרַבָּא אִנְבְּרֵהּ דְּאִתְעֲבִידָא לֵיהּ וְנִנְוֹרָן דְּאִתְעֲבִידָא לֵיהּ מִן קֶדֶם תּוּקְפָּא וְרוּמָא

דְּלֵיהּ בְּגְבוּרְתֵּיהּ עַמְמַיָּא יְקַטֵּל כַּחֲדָא עַד סְיָפֵי אַרְעָא וְאִינוּן רִבְוָתָא דְּבֵית אֶפְרַיִם

וְאִינוּן אַלְפַיָּא דְּבֵית מְנַשֶּׁה הוֹן וְלִזְבוּלוֹן אֲמַר שְׂמַח זְבוּלוֹן בְּמֵיבָּקֵהּ לְאַנָחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי

דְּבָבָךְ וְיִשָּׁשׂכָר בְּמַהֲכָךְ לְמֵיעֲבַד זִמְנִי מוֹעֲדַיָּא בְּיוֹרוּשְׁלֵם ׃ שְׁבָטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְטוּר בֵּית

מַקְדְּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן תַּמָּן יִכְּסוּן נְכָסַת קוּדְשִׁין לְרַעֲוָא אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא יִכְלוּן וְסִימָן

דְּמִטַּרְנָן כְּחָלָא יִתְגְּלִין לְהוֹן וּלְגַד אֲמַר בָּרִיךְ דְּרַבְּתֵי לְגַד כְּלֵיתָא שָׁרֵי וְרָכֵיל שְׁלִטוֹנִין

עִם מַלְכִין וְיִתְקַבַּל בְּקַדְמֵיתָא דְּלֵיהּ אֲרֵי תַמָּן כְּאַתְסְנִיתֵהּ מֹשֶׁה סַפְרָא דְּנָבָא דְּיִשְׂרָאֵל

קְבִיר וְהוּא נָבִיךְ וְיָאֵל בְּרִישׁ עַמָּא זַכְוָן כַּדָּם יְיָ עֲבַד וְדִינוֹהִי עִם יִשְׂרָאֵל וּלְדָן אֲמַר

דָּן תַּקִּיף כְּגוּר אַרְיֵה דְּנָנְדִין מִן מַתְנָן וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע

רְעָוָא וּמָלֵי בִּרְכַן מִן קֳדָם יְיָ מַעֲרַב יַם נִינוֹסָר וְדָרוֹמָא יְרַתְּ וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרִיךְ

מִבְּרַכַת בְּנַיָּא אֲשֶׁר יְהִי רָעוָא לְאָחוֹהִי וְיִתְרַבֵּא כְּתַּקִּיף כְּנוּקְבֵי מַלְכִין ׃ תַּקִּיף כְּפַרְזְלָא

וְכִנְחָשָׁא מִתְבָּרֵךְ וְכִיוֹמֵי עוֹלִימוּתָךְ תּוּקְפָּךְ ׃ לֵית אֱלָהָא כֵּאלָהָא

Interp. chal.

que fluũt a ꝓfundis terre: τ faciet poma τ fruct⁹ q̃ sol germinare facit: τ faciet poma in ꝓncipio mẽsiũ: τ de vertice mõtiũ ꝓmittit; τ de bonis colliũ q̃ nõ deficiũt et de bonis terre τ plenitudis ei⁹: τ de bñplacito illi⁹ cui⁹ maiestas habitat in cellis τ moysi reuelatus ẽ in rubo: veniẽt oia hec sup caput ioseph τ sup virtꝰ dedi catũ inter frẽs suos. ꝓmogenitꝰ filiox suox pulchritudo eius: τ magnalia q̃ facta sunt et a facie fortissimi τ excelsi: in cui⁹ fortitudine occidet pp⁹os simul vsq; ad fines terre: hec sunt militaria ephraim: τ hec sunt milia manasse. et ad zabulon ait. Letare zabulõ cũ egredi⁹ suus fueris ad pugnã ꝓtra inimicos tuos: τ isachar cũ sederis ad cõputãda tpa solẽnitatũ in ierusalẽ. Trib⁹ israel ꝯgregabunt in mõte dom⁹ sanctuarij: ibi immolabũt victimas iustucie. q' inũdatiõem maris q̃si lac sugent & thesauros absconditos arenarũ. Et gad dixit. Bñdictus q̃ dilatat gad: sicẽ leena habitabit τ occidet ꝓncipes cũ regib⁹. et suscipiet in ꝓncipio partẽ suã: q̃m ibi in hereditate sua moyses scriba magn⁹ τ ꝓnceps israel sepultus ẽ: et ipse egressus ẽ τ ingressus ẽ ante populũ: iusticias cor̃ domino fecit τ iudicia eius cum israel. Et ad dan ait. Dan fortis sicut catulus leonis: ter̃a eius irrigatur a torrentib⁹ q̃ defluũt de basan. Et ad neptali dixit. Neptali iplebit desiderio: τ plenus erit bñdictionibus a facie dñi: ad occidẽtale mare genesar τ ad meridiẽ possidebit. Et ad afer dixit. Bñdict⁹ bñdictionib⁹ filiox erit afer: erit placẽs fribꝰ suis: τ nutriet delitijs regũ. fortis sicẽ fera τ sicẽ es erit hitatio tua: τ sicẽ dies iuuẽtutis tue erit fortitudo tua. Non est deꝰ sicẽ deus

Critica. heb.

ᵃבוא	ᵉ רְנָצַת תַּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ
	ᵇ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הָרֵי
ᵇעלם	ᶜ קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת ᵇ עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד
ᶜ"רצה	ᵃ אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ "ורצון ᵇ שֹׁכְנִי ᶜ סְנֶה
ᵈבוא	ᵈ תְּבוֹאָתָה ᵉ לְרֹאשׁ ᶠ יוֹסֵף ᵍ וּלְקָדְקֹד
ᵉבכר ᶠנזר	ᵉ נְזִיר "אֶחָיו ᶠ בְּכוֹר ᵍ שׁוֹרוֹ ʰ הָדָר ᵉ לוֹ
ᵍקרן	ᵍ וְקַרְנֵי ʰ רְאֵם ᵏ קַרְנָיו ᵍ בָּהֶם ᵏ עַמִּים
ʰנפח	ᵍ יְנַגַּח ʰ יַחְדָּו אַפְסֵי ᵍ אֶרֶץ ᵏ וְהֵם "רִבְבוֹת
	"אֶפְרַיִם ᵏ וְהֵם ᵏ אַלְפֵי ᵏ מְנַשֶּׁה׃ ᵏ וְלִזְבוּלֻן
ⁱיצא	ᵏ אֱמֹר שְׂמַח "זְבוּלֻן ᵍ בְּצֵאתֶךָ ᵍ וְיִשָּׂשכָר
ᵏקרא	ᵍ בְּאֹהָלֶיךָ ᵍ עַמִּים ʰ הַר ᵏ יִקְרָאוּ ᵏ שָׁם
ᵏזבח	ᵏ יִזְבְּחוּ ᵍ זִבְחֵי ᵍ צֶדֶק ʰ כִּי ᵍ שֶׁפַע ᵏ יַמִּים
ᵍטמן "ספן "טמון	ᵍ יִינָקוּ "" וְשָׂפְנֵי "טְמוּנֵי ᵍ חוֹל׃ ᵍ וְלִנְ
ᵍלבא "לבב "כלבי	ᵍ אֱמֹר ᵍ בָּרוּךְ ʰ מַרְחִיב ᵍ גָּד "כְּלָבִיא ᵍ שָׁכֵן
ᵍזרע ᵍראה	ᵍ וְטֶרֶף ᵍ זְרוֹעַ ᵍ אַף ʰ קָדְקֹד׃ ᵍ וַיַּרְא ᵍ רֵאשִׁית
ᵍחבק "חפן ᵍאתה	ᵍ לוֹ כִּי שָׁם ʰ חֶלְקַת ᵍ מְחֹקֵק "סָפוּן ᵍ וַיִּתְא
	"רֵאשִׁי "עַם ᵏ צִדְקַת "" יְהוָה ᵍ עָשָׂה
ᵍשפט	ᵍ וּמִשְׁפָּטָיו ᵍ עִם ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ וְלִדָן ᵍ אָמַר
ᵏארה ᵍזנק	ᵍ דָּן ᵍ גּוּר ᵍ אַרְיֵה ᵍ יְזַנֵּק ᵏ מִן ᵍ הַבָּשָׁן׃
	ᵍ וְלִנַפְתָּלִי ᵍ שְׂבַע ᵍ רָצוֹן
ᵍרצה ᵍמלא	ᵍ וּמָלֵא ᵍ בִּרְכַת "" יְהוָה "" יָם ᵍ וְדָרוֹם
ᵍירש ᵍברך	ᵍ יְרָשָׁה׃ ᵍ וְלְאָשֵׁר ᵍ אָמַר ᵍ בָּרוּךְ ᵍ מִבָּנִים
ᵍהיה	"אָשֵׁר ᵍ יְהִי ᵍ רָצוּי ᵍ אֶחָיו ᵍ וְטֹבֵל
ᵍכגל	ᵍ בַּשֶּׁמֶן ᵍ רַגְלוֹ ᵍ בַּרְזֶל ᵍ וּנְחֹשֶׁת ᵍ מִנְעָלֶיךָ
ᵍיום	ᵍ וּכְיָמֶיךָ ᵍ דָּבְאֵךְ׃ ᵍ אֵין ᵍ כָּאֵל ᵍ ᵍ

Critica. chal.

ᵍעֵשֶׂק ᵍראשׁ	que fluũt a ꝓfundis terre: τ faciet poma τ fruct⁹ q̃ sol germinare facit: τ faciet poma in ꝓncipio mẽsiũ: τ de vertice mõtiũ ꝓmittit; τ de bonis colliũ q̃ nõ deficiũt et de bonis terre τ plenitudis ei⁹: τ de bñplacito illi⁹ cui⁹ maiestas habitat in cellis τ moysi reuelatus ẽ in rubo: veniẽt oia hec sup caput ioseph τ sup virtꝰ dedi catũ inter frẽs suos. ꝓmogenitꝰ filiox suox pulchritudo eius: τ magnalia q̃ facta sunt et a facie fortissimi τ excelsi: in cui⁹ fortitudine occidet pp⁹os simul vsq; ad fines terre: hec sunt militaria ephraim: τ hec sunt milia manasse. et ad zabulon ait. Letare zabulõ cũ egredi⁹ suus fueris ad pugnã ꝓtra inimicos tuos: τ isachar cũ sederis ad cõputãda tpa solẽnitatũ in ierusalẽ. Trib⁹ israel ꝯgregabunt in mõte dom⁹ sanctuarij: ibi immolabũt victimas iustucie. q' inũdatiõem maris q̃si lac sugent & thesauros absconditos arenarũ. Et gad dixit. Bñdictus q̃ dilatat gad: sicẽ leena habitabit τ occidet ꝓncipes cũ regib⁹. et suscipiet in ꝓncipio partẽ suã: q̃m ibi in hereditate sua moyses scriba magn⁹ τ ꝓnceps israel sepultus ẽ: et ipse egressus ẽ τ ingressus ẽ ante populũ: iusticias cor̃ domino fecit τ iudicia eius cum israel. Et ad dan ait. Dan fortis sicut catulus leonis: ter̃a eius irrigatur a torrentib⁹ q̃ defluũt de basan. Et ad neptali dixit. Neptali iplebit desiderio: τ plenus erit bñdictionibus a facie dñi: ad occidẽtale mare genesar τ ad meridiẽ possidebit. Et ad afer dixit. Bñdict⁹ bñdictionib⁹ filiox erit afer: erit placẽs fribꝰ suis: τ nutriet delitijs regũ. fortis sicẽ fera τ sicẽ es erit hitatio tua: τ sicẽ dies iuuẽtutis tue erit fortitudo tua. Non est deꝰ sicẽ deus
ᵍרֹאשׁ ᵍנֵזֶר	ᵍ עֵשֶׂק ᵍ רֹאשׁ
ᵍרום ᵍרֵעָה ᵍנָוֶה	ᵍ רוּם ᵍ רֵעָה ᵍ נָוֶה
ᵍאֵת ᵍראשׁ	ᵍ אֵת ᵍ רֹאשׁ
ᵍעֵבֶד	ᵍ עֵבֶד
ᵍקְמוֹל ᵍחֲדָה ᵍנֵפֶשׁ	ᵍ קְמוֹל ᵍ חֲדָה ᵍ נֵפֶשׁ
ᵍנָגַח ᵍיָרַךְ "" עֵבֶד	ᵍ נָגַח ᵍ יָרֵךְ "" עֵבֶד
"יָעֵד ᵍקָדֵשׁ ᵍכְּנַשׁ	"יָעֵד ᵍ קָדֵשׁ ᵍ כְּנַשׁ
ᵍנֶכֶס ᵍאָכַל ᵍטָמַר	ᵍ נֶכֶס ᵍ אָכַל ᵍ טָמַר
ᵍנָלָה "פָּתָה ᵍשָׂרָא	ᵍ נָלָה "פָּתָה ᵍ שָׂרָא
ᵍקִבֵּל ᵍחֶסֶן "רַבָּב	ᵍ קִבֵּל ᵍ חֶסֶן "רַבָּב
ᵍעוֹל ᵍראשׁ ᵍזְכָה	ᵍ עוֹל ᵍ רֹאשׁ ᵍ זְכָה
ᵍדון ᵍאֲרֵה ᵍשְׁתָּה	ᵍ דוּן ᵍ אֲרֵה ᵍ שְׁתָּה
ᵍרָעָה ᵍמָלֵא ᵍעֶרֶב	ᵍ רָעָה ᵍ מָלֵא ᵍ עֶרֶב
ᵍיָרַת "" הָוָה "רָבָב	ᵍ יָרַת "" הָוָה "רָבָב
ᵍפָּנָךְ ᵍיָחֵב	ᵍ פָּנָךְ ᵍ יָחֵב

Pritiua heb. | Ter. Heb. Deut. Ca. xxxiiii. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

יְשֻׁרוּן מֶלֶךְ רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ
וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בָּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אַף שָׁמָיו יַעַרְפוּ טַל אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאוֹתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ׃

Ca. xxxiiii

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן וְאֶת כָּל נַפְתָּלִי וְאֶת אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֹעַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר׃ וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי יְהוָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת

Trãsla. B. Hiero.

vt de⁹ rectissimi. ᵐ Ascẽ sor ⁿ celi: ᵒ auxiliator tu⁹: ᵖ magnificẽtia ei⁹ discurrũt ᵍ nubes: ʳ hitaculũ ˢ ei⁹ ᵗ fursũ ⁿ & subter ᵛ brachia ʳ sempiterna. ᵗ Eiiciet ꝯ ᵘ a facie tua ᵇ inimicũ: ᶜ dicẽs ᵖ cõterere. ᶜ Hitabit ᵗ israel ᵍ confidenter & ʰ solus. ᵗ Oculus ᵏ iacob ˡ in ᵐ terra ⁿ frumẽti ᵒ & vini: ᵍ celiq ʳ caligabunt ꝯ ⁿ rore. ᵗ Beatus tu ⁿ israel. ᵏ Quis ᵗ similis tui: ᵗ popule ᵍ qui saluaris ᵇ in domino? ᶜ Scutũ ᵘ auxilii tui ᶜ & ᵗ gladius ᵍ glorie tue. ᵇ Negabunt ᵏ te ᵗ inimici tui: ᵇ & tu ⁿ eorum colla ᶜ calcabis. Cap. 34.

Ascendit ergo ᵇ moyses ᶜ de cãpestribus ᵒ moab ᶜ sup ᶠ mõtẽ ᵍ nebo in ᵇ verticem ᵗ phasga ꝯ ᵗ contra ⁿ hiericho: ᵒ ostenditq; ei ᵖ dominus ꝯ ʳ omnem ᵍ terrã ⁿ galaad ᵏ vsq; ꝯ ʳ dan ᵗ & ⁿ vniuersum ᵇ neptalim ᵇ terramq; ꝯ ᶜ effraim ᶠ & manasse ᵍ & ᵍ omnem ᵗ terram ꝯ ᵏ iuda ᵗ vsq; ad ᵐ mare ⁿ nouissimum: ᵇ & ꝯ ᵖ australẽ ptẽ ᵍ & ʳ latitudinẽ ᵒ campi ᶠ hiericho ꝯ ⁿ ciuitatis ˢ palmarum ᵗ vsq; ᵇ segor. ᵈ Dixitq; ꝯ ᵇ dominus ᶜ ad eum. ᵇ Hec est ᶜ terra pro ᶠ qua ꝯ ᵍ iurauí ᵇ abraam ᵗ isaac ꝯ ꝯ & iacob: ᵗ dicens. ᵐ Semini tuo ⁿ dabo eam. ꝯ ᵒ Vidisti eam ᶠ oculis tuis ᵍ & ʳ non ꝯ ⁿ trãsibis ad illã. ᵗ Mortuusq; ẽ ⁿ ibi ᵏ moyses ʳ seruus ᵈñi ᵗ in terra ᵇ moab ᶜ iuxta ᵗ dominum: ꝯ ᶠ & sepelíuit ᵍ eum ᵇ in valle ᵗ terre ᵏ moab ꝯ ᵗ contra ᵐ phogor: ᵒ & nõ ᶠ cognouit ᵍ homo ꝯ

vilecti. q ascendit in celsũ auriliator: τοῦ ἠγαπημένου. ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἐν βοηθείᾳ tuo: τ magnificus firmamẽti. τ te σου, καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος. καὶ σκε get te dei principat⁹: τ sub fortitudine brachior sẽ πάσει σε θεοῦ ἀρχή, καὶ ὑπὸ ἰσχὺν βραχιόνων ἀε piternor. τ eiiciet a facie tua inimicũ, di νάων. καὶ ἐκβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου ἐχθρόν. λέ cens: pereas. τ habitabit israel solus cõ γων, ἀπόλοιο. καὶ κατασκηνώσει Ἰσραὴλ μόνος πε fidenter. fons iacob in frumẽto τ vino. τ ce πεποιθώς. πηγὴ Ἰακὼβ ἐπὶ σίτου καὶ οἴνου. καὶ ὁ οὐ li ei caligans rore. beat⁹ tu israel: ραγὸς αὐτῷ συννεφὴς δρόσῳ. μακάριος σὺ Ἰσραήλ, do similis tibi pple q saluaris a dño. feuto τίς ὅμοιός σοι λαὸς σῳζόμενος ὑπὸ κυρίου. ὑπερα get auxiliator tu⁹: τ gladi⁹ gloria tua. τ ἀσπιεῖ ὁ βοηθός σου, καὶ ἡ μάχαιρα καύχημά σου. καὶ negabit te inimici tui: τ tu sup col ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου, καὶ σὺ ἐπὶ τὸν τρά li cor calcabis. χηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ. Ca. 34.

Et ascendit moyses de cãpestrib⁹ moab sup mõtẽ nebo: in vertice phasga q est cõtra καὶ ἀνέβη μωυσῆς ἀπὸ ἀραβὼθ μωὰβ ἐπὶ τὸ ὄρος ναβαύ, ἐπὶ κορυφὴν φασγὰ ἥ ἐστιν ἐπὶ faciem hiericho. τ ostendit ei dño οἷς προσώπου ἱεριχώ. καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος πᾶσαν trã galaad vsq; dan: τ vniuersam trã τὴν γῆν γαλαάδ ἕως δάν, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν neptalim: τ vniuersam trã ephraim: τ manas neφθαλίμ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐφραίμ, καὶ μανασ se: τ οἷς trã iuda vsq; ad mare σή, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Ἰούδα ἕως τῆς θαλάσσης nouissimũ: τ deserti: τ circa regiões hie τῆς ἐσχάτης, καὶ τὴν ἔρημον, καὶ τὰ περίχωρα τ richo: ciuitatẽ palmar⁹ vsq; segor. τ dixit do ριχώ, πόλιν φοινίκων ἕως σηγώρ. καὶ εἶπε κύ min⁹ ad moysen: hec trã quã iurauí abra ριος πρὸς μωυσῆν, αὕτη ἡ γῆ ἣν ὤμοσα ἀβρα am τ isaac τ iacob: dicẽs: semini ἀμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, λέγων, τῷ σπέρματι vro dabo eam. ostendi eam oculis ὑμῶν δώσω αὐτήν. ἔδειξά αὐτὴν τοῖς ὀφθαλ tuis: et illuc nõ ingrediẽris. τ mor μοῖς σου, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ. καὶ ἐτε tuus est ibi moyses seruus dñi in trã mo λεύτησεν ἐκεῖ μωυσῆς διάκτης κυρίου ἐν γῇ μω ab p verbũ dñi. τ sepelíuit eũ in trã ἀβ διὰ ῥήματος κυρίου. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ moab: iuxta domũ phogor. τ nõ cognouit vllus μωάβ, ἐγγὺς οἴκου φογόρ. καὶ οὐκ οἶδεν ἀνθρώπος

Bcñ. n.b.a.t i5.d.

Positiua chal. | Interp. chal.

דּוּר | israel: cuius maiestas est in celis in auxiliũ tuũ: τ fortitudo eius in celis celoꝝ. habitaculũ dei ab initio: et
אֲמַר עֲבַד שֵׁצָא | in verbo eius factũ est seculũ. Et eiecit a facie tua inimicũ: dicetq; cõterere. Et habitabit israel confidẽter et solus: iuxta benedictionẽ qua benedixit eis iacob pater eoꝝ in terra, pducẽte frumentũ τ vinũ: celi quoq; qui sunt sup eos distillabũt rore. Beatus es israel:
עֲלָה שֵׁמֶשׁ | non est q̃ similis sit tibi: populo cuius salus est a facie
טָלַל כְּדַב צוּר | dñi τ fortitudo auxilij tui: τ a facie eius sint victorie
דָּרַךְ שָׁרָא | fortitudinis tue: τ mentiẽtur tibi inimici tui: τ tu colla regum eorum calcabis. Ca. 34.
רֵאשׁ חָזֶה | Et ascendit moyses de campestribus moab ad
עָרַב | montẽ nabo ad verticẽ collis qui est cõtra hiericho, et ostendit ei dñs omnẽ terrã galaad vsq; dan: et
קוּם אָמַר נָתַן | omnẽ terram neptali τ ephraim τ manasse: τ omnes
חָזֶה עָבַר | terram iuda vsq; ad mare occidentale τ australẽ plagam τ planiciem campi hiericho ciuitatis palmarum
מוּת אָמַר | vsq; segor. Et dixit ei dominus. Hec est terra pro qua iurauí abrahã isaac τ iacob: dicẽs. Filijs tuis dabo eam: vidisti eam oculis tuis: τ illuc non transibis. Et mortuus est ibi moyses seruus dñi in terra moab per verbum domini: τ sepelíuit eum in valle in terra moab contra bethphogor: τ non cognouit vir ꝯ

Trãsla. Chal.

דְּיִשְׂרָאֵל דְּשֵׁכִינְתֵּיהּ בְּשׁוּמַיָּא בְּסַעֲדָךְ וְתוּקְפֵיהּ בַּשְׁמֵי שְׁמַיָּא׃ מֵדִּיר אֱלָהָךְ דְּמַלְקַדְמִין
וּמִתְּחוֹת דְּיָתְבִין בְּעָלְמָא תְּרִיךְ מִן קֳדָמָךְ סְנָאָה וְאָמַר שֵׁיצִי וּתְבַר יִשְׂרָאֵל לְרוּחָצָן
בִּלְחוֹדוֹהִי בְּעֵין בִּרְכְתָא דְּבֵרֵיכִינוּן יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן בְּאַרְעָא עִיבּוּר וְחֵמָר אַף שְׁמַיָּא
לְעִלַּוֵיהוֹן יְשַׁמְשׁוּנוּן וְכַמְלָא׃ טוּבָךְ יִשְׂרָאֵל לֵית דְּכְוָתָךְ עַמָּא דְּפָרִיקְנֵיהּ מִן קֳדָם יְיָ
תְּקוֹף סַעֲדָךְ וּדְמִן קֳדָמוֹהִי נְצָחָן גְּבַרְוָתָךְ וְיִתְכַּדְּבוּן סַנָּאָךְ לָךְ וְאַתְּ עַל בָּמֵירֵמָתְ צַוָּארֵי
מַלְכֵיהוֹן תְּדַרוֹךְ׃ Ca. xxxiiii. וְסָלִיק מֹשֶׁה מִמֵּישְׁרֵיָא דְּמוֹאָב לְטוּרָא
דְּנְבוֹ רֵישׁ רַמְתָא דְּעַל אַפֵּי יְרֵחוֹ וְאַחְזֵיהּ יְיָ יָת כָּל אַרְעָא יָת גִּלְעָד עַד דָּן וְיָת כָּל
נַפְתָּלִי וְיָת אַרַע אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְיָת כָּל אַרַע יְהוּדָה עַד יַמָּא מַעַרְבָאָה׃ וְיָת דָּרוֹמָא
וְיָת מֵישְׁרָא בִּקְעַת יְרֵחוֹ קִרְתָא דְּדִקְלַיָּא עַד צוֹעַר׃ וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ דָּא אַרְעָא דְּקַיֵּימִית
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמֵימַר לִבְנָךְ אֶתֵּינִנַּהּ אַתְּחֲזַיְתָךְ בְּעֵינָךְ וְתַמָּן לָא תְּעִבָּר׃ וּמִית
תַּמָּן מֹשֶׁה עַבְדָּא דְּיְיָ בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב עַל מֵימְרָא דְּיְיָ׃ וּקְבַר יָתֵיהּ בְּחִילְתָא בְּאַרְעָא
דְּמוֹאָב לְקֳבֵל בֵּית פְּעוֹר וְלָא יְדַע אֲנָשׁ יָת

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.

sepulchrũ eius vsq; in diẽ hũc. moyses aũt
τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· μωυσῆς δὲ
C erat cẽtũ & vigintí ãnoꝝ qñ mortuus ẽ ipe. nõ
ἦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν· οὐκ
caligauerũt oculi eius. neq; corrupta fũt
ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ· οὐδὲ ἐφθάρησαν τὰ
labia illius. & fleuerũt filij israel moy
χείλη αὐτοῦ· καὶ ἔκλαυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν μωυ
sen in cãpestrib⁹ moab in iordane ꝓ hiericho
σῆν ἐν ἀραμὼθ μωὰβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ
triginta diebus. & cõpleti sũt dies
τριάκοντα ἡμέρας· καὶ συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι
plãctus fletus moysi. & iosue filius nun reple
πένθους κλαυθμοῦ μωυσῆ· καὶ ἰησοῦς υἱὸς ναυὴ ἐπλή
tus ẽ spũ sapiẽcie: posuit enim moyses
σθη πνεύματος συνέσεως, ἐπέθηκε γὰρ μωυσῆς τὰς
manus suas sup eũ. & obedierũt ei filij is
D χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν· καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ ἰσ
rael. & fecerũt sicut ꝑcepit dñs moy
ραὴλ· καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυ
si. & nõ surrexit vltra propheta in israel sicẽ moysen.
σῆ· καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν ἰσραὴλ ὡς μωυσῆς·
quẽ nouit dñs ẽ facie ad faciẽ in oib⁹
ὃν ἔγνω κς̃ ἀυτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐν πᾶσι
signis & portẽtis: quẽ misit dñs cũ vt fa
τοῖς σημείοις καὶ τέρασιν, ὃν ἀπέστειλε κς̃ αὐτὸν ποι
ceret ea in tra cẽgypti pharaonẽ & seruis
ῆσαι αὐτὰ ἐν γῇ αἰγύπτου φαραὼ καὶ τοῖς θεράπουσι
ei⁹: & vniuerse tre illi⁹: & mirabilia
αὐτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια
magna: & cunctam manũ robustam: q̃
τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν, ἃ
fecit moyses coram vniuerso israel.
ἐποίησε μωυσῆς ἐναντι παντὸς ἰσραὴλ.

Explicit Deuteronomiũ.

Trãsla. B. Hiero.

⁰sepulchrum eius ꝙsq; in
ˣpũtem ᵘdiem. ʸ Moyses
ᵃcẽtũ ᵇ& vigiti ᶜannorum
eratᵇ qñ mortuus ẽ. ᶜNõ
ᵇcaligauitᵍ oculus eius:
ᵇnecᶜ dentes illusˡ moti
sunt. ˡFleuerũtqᵉ eũ ᵐfi=
liiᵐ israelˡ in campestrib⁹
ʳmoabᵒ triginta ᶜdiebus·
ᵐ& cõpleti sũtᶜ diesʳ plan
ctus ˢluguntiũ moysen.
ᵇIosue vero ᶜfilius ᵖ nun
ˢrepletus estʳ spũ ᵍsapien
tie: ᵇquia ᵏmoysesˢ posuit
ᵐsup eũ ᵐmãus suas. ᵒ Et
obedierũtᵇ eiˢ ᵛfilii ʳisrael:
ᵍfecerunt ꝙ ˢsicut ᵐprece
pitˢ dominus ˢ moysi. ꝏ
ᵞEt nõ ᵇsurrexit ᶜprophe
ta ᵖvltra ᵏin israelˡ sicut
moyses: ᵍquem ᵇ nosset
ˡdominus ᵏfacieˡ ad ꝏꝏ
ᵐfaciem ᵐin omnibus ᵒ si
gnisᵏ atq; portentis ꝏꝏ
ᵍquer mittˢ per eum ˢ vt
faceret ᵐin terra ꝏꝏꝏꝏ
ᵏegypti ʳpharaoni ˢ& oi=
busᵍ seruis eius: ᵇ vniuer=
seq; ˢterre illius: ᵖ& cun=
ctam ᶜmanum ᵛ robustã:
ˢmagnaq; ᵇ mirabilia ᵏ q̃
ˡfecit ᵐ moyses ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐcoram ᵒ vniuerso ᵒ israel.

Explicit deuteronomiũ

Ter. Heb. Deut. Ca. xxxiiii. Pritina heb.

	קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמֹשֶׁה בֶּן	
מות	מְאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא	
כהה נוס לוח	כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה׃ וַיִּבְכּוּ	
בכה	בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעַרְבֹת	
תכים יום בכה	מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִי	
	אֵבֶל מֹשֶׁה׃ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מָלֵא	
	רוּחַ חָכְמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו	
	עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
שמע	וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃	
עשה	וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה	
קום נבא	אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים אֶל	
פנה	פָּנִים׃ לְכָל הָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים	
את פת	אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ	
עשה	מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל עֲבָדָיו וּלְכָל	
	אַרְצוֹ וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל	
	הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה	
ירא גדל	לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל׃	

Interp. chal.

sepulchrũ eius vsq; hodie. Moyses aũt erat etatis cẽ=
tũ & viginti annoꝝ qñ mortuus est: nõ caligauit oculus
eius: neq; mutatus ẽ splendor glorie vultus ei⁹. Et fle
uerũt filij israel moysen in cãpestribus moab triginta
diebus. & cõpleti sunt dies plãctus luguntiũ moysen.
Iosue aũt filius nun erat plenus spũ sapiẽtie: qñ im
posuit moyses manus suas sup eũ: & obedierũt ei filij
israel: & fecerũt sicut precepit dñs moysi. Et nõ surre
xit vltra propheta in israel sicẽ moysen: cui reuelatus
est dñs facie ad faciẽ: in oibus signis & portẽtis q̃ mi=
sit per eum dñs vt faceret in terra egypti pharaoni &
oibus seruis eius & in vniuersa terra illius: & in oibꝰ
manu robusta & in oibus mirabilibus magnis q̃ fecit
moyses ante oculos omnis israel.

Pritina chal.

עשרה כהה	
בהה שרא	
מלא	
קום	
גלה אף אות	
יפת ענד	
חזה רבב	

Explicit deuteronomium.

Registrum.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z.
aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. vv. xx. yy. zz. ⁊c.
Oẽs sũt terni excepto vltimo qui est quaternus.

Quoniam inter imprimendū quedam perperam impressa esse reprendimus, sic emendentur vt est infrascriptum.

Prima pars: translatio.lxx.

Genesis.

Capitulo.2.littera.d.θὲς pro θεὸς.ca.5.b.ἐήνιον ꝓ ἐνιαυτὸν.ca.9.a.ἰδοὺ ꝓ ἰδοὺ. ca.10.b.ἐξῆλθεν ꝓ ἐξῆλθον. ca.11.c.ὄνομα ꝓ ὄνομα. ca.16.b.ὃ ꝓ ἣ. ca. 20.a.ἐπεῖν ꝓ εἰπεῖν.ca.22.b.προάβαγον ꝓ προβάγον.ca.24.f.ἀντιπεῖν ꝓ ἀντειπεῖν.ca.27.a.ὸ ꝓ ὸν.ca.30.e.υάριον ꝓ ἄυριον.ca.41.b.ἐπαράχθιν ꝓ ἐπαράχθη.ca. 48.d.ἐποθνήσκω ꝓ ἀποθνήσκω.ca.49.c.ἀνιμδίον ꝓ ἀνεμδίον. ca. 50.b.συγγνώσιεν ꝓ συγγνώσιαν.

Exodos.

Capitulo.1.c.μαίας ꝓ μαίαις.ca.16.f.ἡμᾶς ꝓ ὑμᾶς.ca. 19.c.φωαὶ ꝓ φωναὶ. ca.20.a.πάτας ꝓ πάντας.ca.21.b.ποταξουσι ꝓ ποτάξωσι.ca.23.c.καθε= λεις ꝓ καθελεῖς.ca.23.d.πάντα ꝓ πάντας.ca.24.c.ἴδη ꝓ ἴδῃ.&φλέγων ꝓ φλέγον.ca.25.a.χαλχὸν ꝓ χαλκὸν.& σαρδίου ꝓ σαρδίους.ca.26.g.χαλ= κᾶς ꝓ χαλκῆς.ca.27.b.ἑικοσι ꝓ εἴκοσι. ca.28.c.ἀρυθμὸν ꝓ ἀριθμὸν. ca.28.e. καὶ φιάλαι ἀεροῦ sup est. ca.29.ὰτῶν ꝓ ὤτων. ca.30.b. παραπορεύονται ꝓ παραπορεύωνται.&κωρίω ꝓ κυρίω.ca.34.f.ἐφεγεν ꝓ ἔφαγεν. ca.35.d.χαλ κοῦν ꝓ χαλκοῦν.

Leuiticus.

Ca.3.a.δύους ꝓ δύο.ca.4.f.θήλυαν ꝓ θήλειαν.ca.6.b.καταναλώσει ꝓ κατα ναλώσῃ.ca.7.b.θησία ꝓ θυσία.ca.8.e.ἀαντίον ꝓ ἐναντίον.ca.10.a.προσέλθα τε ꝓ προσέλθετε.ca.10.b.μωμσῆ ꝓ μωυσῆ.ca.13.g.πλυθήσεται ꝓ πλυνθήσε ται.ca.15.a.ὸ ꝓ τῶ.ca.15.d.θηλύα ꝓ θηλεία. ca.21.d.μῶνος ꝓ μῶμος.ca.35. b.ἀρθμὸν ꝓ ἀριθμὸν.ca.35.c.ἀφορισμένοι ꝓ ἀφωρισμένοι.ca.35.f.δουλίαν ꝓ δουλείαν.ca.26.e.ψιχὴ ꝓ ψυχὴ.& παισοῦνται ꝓ πεσοῦνται. ca.37.c.ἀφορι σμένη ꝓ ἀφωρισμένη.&ὐκ ꝓ ὐχ.

Numeri.

Capi.1.g.ἐναντίοι ꝓ ἐναντίον.ca.2.c.καθηγεμονίαν ꝓ καθ᾽ηγεμονίαν. ca.2.d. παρεμπολῆς ꝓ παρεμβολῆς.ca.3.g.δλοκοσίων ꝓ δλακοσίων. ca.4.d.κατ᾽ὸ κους ꝓ κατ᾽ὄκους.ca.6.c.ἱρεὺς ꝓ ἱερεὺς.ca.10.c.μεθ᾽ὑμῶν ꝓ μεθ᾽ἡμῶν. ca.11.c. ἀιρέσει ꝓ ἀναιρέσει.&κάκοσιν ꝓ κάκωσιν.ca.12.b.αἰνιγμάτων pro αἰνιγμά τωι. ca.12.c.ἠγιωήσαμθ pro ἠγιοήσαμθ. ca.14.a.ἀπεθάνωμθ pro ἀπεθάνο μθ bis.ca.14.c.ἡμῶν pro ὑμῶν.&ἡμᾶς pro ὑμᾶς.ca.16.d.ἀφ᾽ἑμαυτοῦ pro ἀπ᾽ἑμαυτοῦ.ca.26.d.σουταλα pro σουταλαί ca.28.a.ποιήτε pro ποιήσε τε.ca.31.c.ἀποσεῖσαι pro.ἀποσῆσαι.ca.31.f.καθεξάμενοι pro καθισάμθοι.ca. 35.c.ἰδὼς pro ἰσὼς. Deuteronomiū.

Capi.1.a.βασηλέα pro βασιλέα.ca.1.f.δ᾽ἡμᾶς pro δ᾽ὑμᾶς.ca.2.e.κλέιρο= νομεῖν pro κληρονομεῖν.ca.3.a.ἐξολοθρεύσομθ pro ἐξωλοθρεύσαμθ bis.ca.4. c.ὐρανοῦ pro ὐρανοῦ.ca.4.d.ἀπωλεία pro ἀπωλεία.&ἐυρίσετε pro ἐυρήσε τε bis.ca4.f.ὸιδὼς pro ἰσὼς.ca.5.c.ὑμᾶς pro ἡμᾶς.ca.5.d.ποιήτωσαν ꝓ ποιεήτωσαν. ca.6.b.ὸικίων pro ὸικιῶν.&πλήρης pro πλήρεις. ca.6.c.ὸικου ꝓ ὸικου.ca.6.d.ἀπολεία pro ἀπωλεία.ca.10.c.κληρονομήτωσαν pro κληρονομεί τωσαν.ca.10.d.σκληρευῆτε pro σκληρυνεῖτε.ca.11.a.παιδίαν pro παιδεί αν.ca.11.c.καθημδίους pro καθημένους.ca.14.d.παρδημει pro παρεπημί.ca. 17.a.ὐρανοῦ pro ὐρανοῦ.ca.22.b.ἐικοδομήσεις pro ὸικοδομήσης. ca.28.a θυσαυρὸν pro θησαυρὸν.ca.28.f.θλείψει pro θλίψει.ca.29.d.ὀργίδη pro ὠρ γίδη.ca.31.e.παροξυνοῦσί pro παροξυνοῦσι.ca.31.f.ἐπιλανθῆ pro ἐπιλαθῆ ca.32.b.ἐπεπόθησε pro ἐπεπόθησε.ca.33.a.ὐκ pro ὐχ.&κάταξον pro πάταξον.ca.33.b.πλειόσεως pro πλειόνεξίας.&πρωτότοκος pro πρωτότο κος.ca.33.c.πορία pro πορεία.

Errores translationis latine interlinearis.

Genesis.

Ca.4.d.vendicatū pro vindicatū.ca.7.a.sexaginta pro sexcentorū. ca.9.c.erit pro est.&dūs pro dñs.ca.12.a.ot pro lot.ca.12.b.possidē= runt pro possederūt.ca.13.b.tnū pro tuū.ca.19.c.preterierūt pro fati gati sunt.ca.23.b.ingredientibus pro ingredientibus. ca.25.b.agro pro agrū.ca.26.a.aacta pro facta. ca.28.d.decima pro decimā. ca.33. d.attulit pro tulit.ca.31.c.suppelletilē pro suppellectilē.ca.35.c.descē dens. pro discedens.&at pro āt. ca.35.d.monumenti pro monumē to.ca.36.d.habitauit pro habitabat.ca.41.f.oē pro oēs. ca.45.b.est pro erit.&ascēde pro descēde.ca.46.d.abhominatio ꝓ abominatio.

Errores qui incuria librariorū contige runt in hoc volumine in hebreo & in chaldeo sic castigādi sunt.

Gen.cap.1.a.in margine. עֲשָׂה pro עָשָׂה

Et in eodē.b. in margine דָּשָׂא pro דֶּשֶׁא

Et in eo.b.in chal. לִרְקִיעָא ꝓ לְרָקִיעָא

Et in eo.c.in chal. דְּשָׁמַיָא pro דִּשְׁמַיָא

Et in eodem.d. נְפָשׁ pro נֶפֶשׁ

Et in eo.d.in chal. וְנוּקְבָא pro וְנוּקְבָא

Et in eodē.d. in chal. עְשָׂבָא pro עִשְׂבָא

Et in eo.d.in chal. עְשָׂבָא pro עִשְׂבָא

Cap.2.b. in heb. ē sic deficit colū ꝙ coma latinū. אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב

Et in eo.b.in chal. תְּנִינָא pro תִּנִּינָא

Et in eodē.c. in margie. עֲשָׂה pro עָשָׂה

Et in eodē.c. וְיִקְרָא pro וַיִּקְרָא

Et in eodem.d.in chal.in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Et in eodem.d.in chal. אַשְׁכַח ꝓ אַשְׁכַּח

Et in eo.d. in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָא

Et in eo.d.in chal. מְבְשְׂרֵי pro מְבַשְּׂרֵי

Et in eo.d. in chal. לְבְשְׂרָא ꝓ לְבַשְּׂרָא

Cap.3.c. חַשְׂדָה pro חַשְׂדָה

Et in eodem. c. in chal. in margine. צְמַח pro צֶמַח

Et in eodē.d.in margie. עְשָׂה pro עָשָׂה

Et in eō.d.in chal. עְשְׂבָא pro עִשְׂבָא

Cap.4.a. לְלְדַת pro לָלֶדֶת

Et in eodem.a. חְרָה pro חָרָה

Et in eo.b. וְאֵלַיִךְ pro וְאֵלַיִךְ

Et in eo.d. וְיִלֵד לְחַבְרָתִי deficit colūz.

Et in eodem.d. וְלֵד pro וְלַד

Et in eo.d.in chal. וְיִלְדַת pro וְיָלְדַת

Et in eodem.d.in chal. זְרְעִי pro זַרְעִי

Cap.5.a.in chal. עְשְׂרָה pro עֲשָׂרָה

Et in eodem.d. וְיוֹלֵד pro וַיּוֹלֶד

Et in eo.d. מְמַעְשְׂנוּ ꝓ מִמַּעֲשֵׂנוּ

Cap.6.a. וְעְשְׂרִים ꝓ וְעֶשְׂרִים

Et in eo.b.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָא

Et in eo.d.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָא

Cap.7.b.in chal. עַשְׁרָא pro עַשְׂרָא

Et in eo.b.in chal. בְשְׁרָא pro בְשַׂרָא

Cap.8.a.in chal. עַשַׁר pro עַשַׂר

Et in eo.a.i chal. עַשִׁירַאָה ꝑ עַשְׂרַאָה

Et eo.a.i chal. בַעַשִׁירַאָה ꝑ בַעַשְׂרַאָה

Et in eo.a.in chal. בְשְׁרָא pro בְשַׂרָא

Cap.9.a.in chal לְמִיכַל pro לְמִיכַל

Et in eodē.b.in chal. בְשְׁרָא pro בְשַׂרָא

Et in eodē.d.in chal. בְשְׁרָא pro בְשַׂרָא

Et in eo.d.in chal. בְשְׁרָא pro בְשַׂרָא

Et in eo.d. יהוֹה pro יְהוָה

Cap.11. in quibusdā libris. וְנִשְׁרְפָה ꝑ וְנִשְׂרְפָה

Et in eodem.a. in chal.in margine. פָּרַע pro פָּרַע

Cap.12.d. הַאִשָּׁה pro הָאִשָּׁה

Cap.13.a. וְאִבְרָם pro וְאַבְרָם

Et i eo.b. וְאִשְׁמָאֵילָה ꝑ וְאַשְׂמָאֵילָה

Cap.14.a מָלֶךְ pro מֶלֶךְ

Et in codē.b.in chal. דְשְׁעִיר ꝑ דְשַׂעִיר

Et in eodem.b. וְהֵם pro וְהֵם

Et in eodem.c.in chal. שְׁנַאִךְ pro שַׂנַאִךְ

Et in eo.c.in chal. עִשְׁרָה pro עַשְׂרָה

Cap.15.d. עִשְׁן pro עָשָׁן

Et in eodem. c. in chal.in margine. שִׁוב pro שׁוּב

Cap.17.c.in chal. שְׁרִי pro שָׂרַי

Et in eodem.c. in chal. שְׁרָה pro שָׂרָה

Et in eodem. d. נִמְלוּ pro נִמְלוּ

Cap.18.a. אֲנִשִׁים pro אֲנָשִׁים

Et in eodem.a. יִקַּח pro יִקַּח

Et in eodem.d. אֶעְשֶׂה pro אֶעֱשֶׂה

Cap.20.b. עֲשִׂיתָ pro עָשִׂיתָ

Cap.22.c.in chal. שְׁמַיָא pro שְׁמַיָּא

Et in eodem.c. מִכַּדֵּךְ pro מִכַּדֵּךְ

Cap.24.a.in chal.in mar. שִׁוב pro שׁוּב

Et in eodem.d. דְבָרִי pro דְּבָרַי

Et in eodem.g.in chal. בִישׁ pro בְּיָשׁ

Cap.25.g. וַתְּתַצַּם vbi deficit colum.

Exodus.

Ca.1.a.qui pro que.ca.1.b.abhominatio pro abominatio. ca.3.a. pfectos pro prefectos.ca.5.d.qui pro que. & egyptios pro egyptiis.ca.4 d.deest tibi.ca.4.c.habilit pro abilit.ca.6.d. det ꝑ daretis. ca.6.d. hic pro ipse.ca.8.f.sacrificauerim9 pro sacrificabimus. & sacrificabimus pro sacrificauerimus.ca.9.d.cumꝫ protū. ca.12.a. illa pro illos. ca.12.g.quatringentos pro quadringentos.& precpit pro precepit, ca. ca.13.b.ei pro et.ca.16.a.sedebamus pro sedimus.ca.16.e. aliquerunt pro reliquerūt.ca.18.b.mugnus pro magnus.ca19.b.deest ipsis. ca. 19.c.descendes pro descendens.ca.21.b.furit pro fuerit.& sliquis pro aliqs.& iaceurit pro iacuerit.& quid pro quod.ca.23.a. cecedisse pro cecidisse.ca.23.consummationis pro cōsumationis.ca.23.c.extendā pro extendo.ca.23.d.erga pro in.ca.24.b.israele pro israel. ca. 24. c.nabes pro nubes.ca.25.d.corene pro corone.ca.25.f.cyphi pro scyphi ter.ca.26.c.longitudinem pro longitudine. ca.26.g. hysso pro byssо.& variegatū pro variegatoris. ca.27.b.laterea pro latera. ca. 28.b.bisso pro byssо.& variegatorie pro variegatoris. ca.28.f.rumpetur pro rumpatur, ca.28.g.fecies pro facies. ca. 29. a. aplibis pro aplicabis.ca.29.c.altare pro altari.ca.29.f.vesperi pro vespere.ca.29 g.cōgnoscar pro cognoscar.ca.30.c.holocausti pro holocaustorum. ca.31. c. poluerit pro polluerit.ca.32.a. cūflatilē pro conflatilē. & salutare pro salutaris.ca.36.b.acto. pro octo.ca.37.c.cyphi pro scyphi. quater.ca.28.d.quadringinti pro quadringenti. ca.39.a. hiacinthū pro hyacinthū.ca.29.c.suphumerale pro superhumerali. ca.40.b. earū pro eorū.ca.40.d.altere pro altare.ca.40.d.tabernaculi pro tabernaculo.

Leuiticus.

Ca.1.b.scisa pro scissa.ca.2.d.eū pro id.ca.4.b.sanguienē pro sanguinē.ca.4.f.faciendū pro faciendo. ca.5.b.contra eū pro in eo. ca.7.c. sacrificii pro sacrificii.ca.10.d.quid pro quod.ca.11.a.camedetis pro comedetis.ca.11.c.halicetū pro halietū.ca.11.f.deest āt. ca.12.c. turtur pro turturē. ca.13.c.secerdos pro sacerdos. ca.13.e. pastꝫ pro postꝫ. ca.14.e.linita pro deleta. ca.15.c. egressa pro egressus. & concubitu pro concubitus.ca.16.a. velo pro velū.ca.16.c. sanguinē pro sanguine.ca.16.c.velo pro velū.ca.17.b.testimonū pro testimonii ca.18.c secessiu pro secessu.ca.18.d.pulluaris pro polluaris. ca.19.c.calumniabit pro calumniabitur.ca.21.c.meritricē pro meretricē. ca.23. e. quā pro que.ca.24.a.ardeāt pro incendāt.ca.24.b.sanctificatis pro sacrificatis.ca.25.c.multiplicat pro multiplicabit.

Numeri.

Ca.1.b.accipit pro accepit.ca.1.d. sexaginta pro septuaginta. & masculina pro masculini. & deest a prepositio.& quadraginta pro quadringenta.ca.4.b.sup pro sup.ca.4.d.tabernaculo pro tabernaculo.ca.7.a.consummauit pro consumauit.ca.8.c.asumpsi pro assumpsi.ca.9.b.nun pro nū.ca.10.b.vestratū pro vestrorū.ca.13.d.cū pro eū.ca.14.a.vre pro nre.ca.15.d.facietis pro faciatis.ca.19.a.vacā pro vaccā.ca.19.b.mortui omnē animā pro mortuū omnis anime.ca.28 a.libetionē pro libationē.ca.29.c.peccatū pro peccato.ca.32.g.terrē pro terre.ca.33.a.sepelierbant pro sepeliebant.ca.33.b.deest. de.prepositio. ca.34.a. scorpionis pro scorpionū .

Deuteronomiū.

ca.1.f.filius pro filiū.& marę pro mari.ca.2.d.possiderūt pro possederunt.ca.4.g.qui pro quod.& ecciſum pro excisum. ca.5.b.aduxit pro eduxit.ca.5.c.addim9 pro addamus.ca.7.c.quas proque.ca.14 a.incidetis pro incidemini.ca.15.b.dimisseris pro dimiseris.ca.5.b. monstrua pro monstra.&. decē.a. prepositio. ca.18.d. timebitis pro abstinebitis. ca.19.d.pscrutauerint pro perscrutati fuerint. ca.23. d. nouisti pro vouisti.& est pro es.ca.28.e. confidisti pro confisus es. & molicie pro mollicie.ca.32.a. anticꝫ pro seculi.ca.32.a.sagitas pro sagittas.

Errores translationis chaldaice.

Genesis.

Ca.14.fraier pro frater.& ierusalem pro hierusalem.ca.18.pauxillū

p pauxillum.ca.24.vadadam p vadam ad.ca.27.consummasset p consumasset.& est p es.ca.29.Iocob p Iacob.& abhuc p adhuc. ca.30. abū dat oues. cap̄. 41.oīs pro ois. cap̄.45. vtā p vtam. Exodus.
Cap̄.1.inient pro insbunt.cap̄.8.ciniſes pro ciniſes. cap̄.10.possint pro possent.cap̄.13.mauu pro manu. cap̄.17.fecie pro facie.cap̄. 18. grauis pro grauis.cap̄.21.egredieur pro egredietur.cap̄.22.affligeris pro affligeris.cap̄.25.cyphi pro scyphi.bis.cap̄.25.sunt pro sunt. cap̄.26.transiet pro transibit.cap.31.lingnarii pro lignarii. cap̄.33.depusuerunt pro deposuerunt.ca.34.scripsit pro scripsit. cap̄.35.offerent pro offerrent. Et vi pro vt.cap̄.36.sampientem pro sapientem. cap̄.37.churubim pro cherubim.& cyphi pro scyphi.ter.cap̄.38.quagdrangulum p quadrangulum.& basses pro bases. Leuiticus.
Cap̄.2.cofractis pro confractis.cap̄.4.secerdos pro sacerdos. cap̄.5.pastea pro postea.cap̄.6.extingetur pro extinguetur.cap̄.7.offerent pro offerrent.cap̄.11.cameleon pro chameleon.cap̄.12. immundtia pro immunditia.cap̄.14.n castra pro in castra.& proiciandum pro ppiciandū. cap̄.17.cemedent pro comedent. cap̄.18.mulieriem pro mulierem. & popoli pro populi.& olluamini pro non polluamini.& non pomni pro omni. cap̄.19.nee pro nec.cap̄.20. perigrinantur pro peregrinantur. cap̄.22.perbit pro peribit. cap̄.23.congragaueritis pro congregaueritis.cap̄.24.fraturam pro fratura pro fracturam pro fractura.cap̄.25.redimerit pro redemerit.cap̄.26.vestrer pro vester. & consumen pro consumerem.cap̄.27.sune pro sue.& ergenti pro argenti. & redimerit pro redemerit.& pertem pro partem. Numeri.
Cap̄.4.consummabit pro consumabit.& mariantur pro moriantur.& culumne pro columne.cap̄.6.secerdos pro sacerdos.cap̄.7.sanctuaii p sanctuarii.cap̄.9.vesperam per vesperam.cap̄.11.illd pro illud.& foritudine pro fortitudine.cap̄.15.fecieritis pro feceritis.& abundat.et. & augulus pro angulus.cap̄.16. insensum pro incensum.cap̄.21. traideris p tradideris.cap.27.conationis p cognationis. cap̄.36. singuli p singuli. Deuteronomium.
Cap̄.9.pllo pro pila.cap̄.13.diligeter pro diligenter. cap̄.14. mundum pro mundam.cap̄.17.sarcerdotes p sacerdotes.cap̄.24.quod pro quid cap̄.27.liuite pro leuite.ca.38.relinquerit pro reliquerit.ca.29.filiis p filiis.cap̄.30.fed p sed.cap̄.32.consummabo p consumabo.& colubrus pro colubrorum.cap̄.33.ierusalem pro hierusalem.& puelas p puellas.

Et in eodē.d.in margie. שָׁבַע pro שָׂבַע

Cap̄.27.g.in chaldeo. עֵשָׁו pro עֲשָׂו

Et in eodē.g.in chal. בַּשְׂמַת pro בָּשְׂמַת

Et in eodem.f. וְיִעְקְבֵנִי pro וְיִעְקְבֵנִי

Et in eodem מָה אֲעָשֶׂה בְנִי deficit colum

Cap̄.29.a.in chal.i mar. שָׂקָה pro שָׂקָה

Et in eodem.e. עֲשִׂית pro עֲשִׂית

Cap̄.30.a.in chal.in mar. עָדַה pro עָדַה

Et in eodē.e.i chal. פִּיתַנְמָא p פִּיתַנָּמָא

Et in eodem.e.in chal. בל pro כל

Cap̄.31.a. שְׂכָרֵךְ pro שְׂכָרֵךְ

Cap̄.32.b.in chal. עֲשִׂרִין pro עֲשִׂרִין

Cap̄.34.e.in chal. נִיטְפָּם pro נִיטְפָּם

Cap̄.35.d. וַיִּשְׂמַע pro וַיִּשְׁמַע

Cap̄.36.e.in chal. בִּשְׂמַת pro בַּשְׂמַת

Et in eo.c.in chal. דְּשַׂעִיר pro דְּשַׂעִיר

Et in eo.c.in chal. דְּשַׂעִיר pro דְּשַׂעִיר

Cap̄.28.c.in mar. לִקַּח הָיָה vbi trāsmutā tur littere vnius dictionis i aliā.

Et in eo..d.in chal. דְּשַׂכִינְתִיהּ pro דְּשָׁכִינְתִיהּ

Cap̄.20.d.in chal.in margine. נָבַס pro נָבַם

Cap̄.25.c.in chal. תְּכוֹס pro תְּמוֹם

Cap̄.26..d.in chal.in margine. שָׂלַב pro שָׁלַב

Cap̄.28.g.in chal.in margine. נָתַן pro נָתָן

Cap̄.29.a.in chal. מַשְׂכַּן pro מַשְׁכַּן

Et in eodem.e. רַקְדָּשׁ pro רַקְדָּשׁ

Cap̄.32.c.in chal. עָגְלָא por עָגְלָא

Et in eodē.e.in margine. עָמַד pro עָמַד

Cap̄.33.c.in chal. אַשְׂכַּחִית pro אַשְׁכַּחִית

Cap̄.34.c.in chal. וְחַתַּאי pro וְחַתָּאי

Cap̄.35.d.in chal. וּבְמַרַע pro וּבְמַדָּע

Cap̄.36.b. חַשַּׂב pro חַשָּׁב

Cap̄.38.d.in chal. וְחַמְשִׂין pro וְחַמְשִׁין

Cap̄.40.b. מַשַּׂחַת pro מַשְׁחַת

Leuiticus.

Cap̄.1.d.in chal. וְיִכּוֹס pro וְיִכּוֹס

Cap̄.2.b.in chal. נְרִיצַן pro נְרִיצָן

*Cap̄.39.b.in margine. מַאן pro מָאן

Cap̄.41.a.in chaldeo. בְּשַׂר pro בָּשָׂר

Cap̄.42.b.in chaldeo. יִשְׂרַאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Cap̄.44.b. נָחַשׁ pro נָחָשׁ

Cap̄.46.b.in chaldeo. נָר pro נָר

Et in eodem.c. וְשַׂשׁ pro וְשָׁשׁ

Et in eodem .c.in chal. עַשַׂר pro עָשָׂר

Cap̄.48.a. וּמְנַשָּׂה pro וּמְנַשֶּׁה

Exodus.

Cap̄.1.a.in chal. יְשַׂשכַר pro יְשָׂשכָר

Ca. 7 .d.in chal.in margine. דְּבַר pro דְּבָר

Cap̄.10.a.in chal. שְׂאַר pro שְׁאָר

Et in eodem.b. כִּי חַג יהוה לָנוּ vbi deficit colum

Cap̄.11.a. מַשָּׂה pro מֹשֶׁה

Cap̄.13.a.in chal. בְּאִינַשָּׂא pro בְּאֵינָשָׁא

Cap̄.16.c. לְמַחַנָה pro לַמַּחֲנֶה

Ca.17.d. יְהוֹשַׂע pro יְהוֹשֻׁעַ

Et in eodem.c.in chal. דְּיִשְׂרַאֵל pro דְּיִשְׂרָאֵל

Et in eodem.b.in chal. אֵינָשָׁא pro אֱינָשָׁא

Et in eodem.d.in margine. צִיָּה pro צְחָה

Cap̃.16.a.in chaldeo. בַּר pro בַּר

Cap̃.18.d.in chaldeo. בְּנֵי pro כְּנֵי

Et in eo.d.in chal. מַעְשַׂרְתְּכוֹן pro מַעְשַׂרְתְּמִן

Et in eodem.d. in chal. כְּתְבוּאַת pro בְּתְבוּאַת

Cap̃.19.b. עַד pro עַה

Et in eodem.b.in chaldeo. וְיִכְנוֹשׁ pro וְיִכְנוּשׁ

Cap̃.20.c.in chal. וְלִשְׁמַאלָא pro וְלִשְׁמָאלָא

Cap̃.21.e.in chaldeo. דְאָמוֹרָאָה ꝑ דְאָמוֹרָאָה

Cap̃.23.a.in quibusdam libris. בְּלָעֳם pro בְּמַעַם

Cap̃.27.a.in chaldeo. מְנַשֶּׁה pro מְנַשֵּׁה

Cap̃.29.b.in chal. אַרְבָּעָה עֲשַׂר vbi pria dictio.f. ar bea transmutatur post tres dictiones sequentes & littera he finalis preponitur sola.

Ca.31.c.in margine. יוֹם pro יו

Deuteronomium.

Cap̃.4.b. אַשֶּׁר pro אֲשֶׁר

Et in eodem.g.in chaldeo. כֵּיף pro כֵּיף

Cap̃.5.c.in margine. כַּזָּב pro בַּתָּב

Ca.7.b.in chaldeo. לְשַׁנְאוֹהִי pro לְשַׁנְאוֹהִי

Cap̃.8.c. וְשַׁבַעְתָּ por וְשָׂבַעְתָּ

Cap̃.11.b. דרֹשׁ pro דָּרֹשׁ

Et in eodem.c.in chaldeo. יִתְכוֹן pro יַתְכוֹן

Cap̃.12.c.in chaldeo. אַרְיִ pro אַרְיִ

Cap̃.13.c.in margine. חוֹם pro חוּם

Cap̃.14.b.in chal. נַעֲמִיתָא pro נַעֲמִיתָא

Cap̃.21.a. in chal. עֲגַלְתָא pro עֲגַלְתָא

Et in eodem.d.in margine. תָּלָה pro תָּלָר

Cap̃.24.a.in chaldeo in margine. שָׂכַת pro שָׂכַת

Cap̃.25.a.in chaldeo. נְבִרִין pro נְבִרִין

Cap̃.27.a.in chaldeo. קַרַם pro קֳרַם

Cap̃.28.a.in chaldeo. דְמַיְמִין pro דְמַיְמִין

Et in eodem.b. לִרְשָׁתָה pro לִרְשָׁתָה

Et in eodem.c.in chaldeo. וְאָנִים pro וְאָנִים

Cap̃.32.b.in margine. שָׂדָה pro שָׂדֶה

Et in eodem.c. מְכַעַם pro מְכַעַם

Ca.4.b.in chaldeo. בְּשְׂרִיה pro בְּשְׂרִיה

Et in eodem.f. בְּשְׁנָה pro בְּשָׁנָה

Ca.6.b.in chaldeo. אֵישְׁתָא pro אֵישְׁתָא

Ca.8.c.in chaldeo in margine. נָכַס pro נָכַם

Ca.11.f.in margine. קָוָה pro קָוָר

Ca.12.b. וְכָפַר pro וְכָפַת

Et in eodem.b. זאר pro זאת

Et in eodem.b.in chaldeo. וְשִׁיתִין pro וְשִׁיתִין

Ca.14.c.in chal. שְׁמָאלִיתָא pro שְׁמָאלִיתָא

Et in eodem.c.in chaldeo. בְּמָשָׁת pro בְּמָשָׁת

Ca.21.d.in chaldeo. מְקוּדְשִׁי pro מְקוּדְשִׁי

Ca.21iii.f.in chaldeo. נִכְסַת pro נִכְסַת

Ca.26.c. אָז pro אָז

Ca.27.c.in chaldeo. קוּדְשָׁא pro קוּדְשָׁא

Et in eodem.d.in chaldeo. קְדָשׁ pro קְדָשׁ

Numeri.

Cap̃.2.a.in chaldeo. טְקָסִיה pro טְקָטִיה

Ca.2.d. כָּל pro כָּל

Ca.iii.a.in chaldeo. עַל אַפֵּי pro עַל אַהֲרֹן

Et in eodem.b. in chaldeo. מַשְׁכַּן pro מַשְׁכַּן

Et in eodem.b.in chal. in mar. שְׁמֵשׁ pro שְׁמֵשׁ

Ca.4.d.in chal. לְזַרְעִיתְהוֹן pro לְזַרְעִיתְהוֹן

Ca.5.d. הָאִשָּׁה pro הָאִשָּׁה

Et in eodē.d.in chal. שְׁכִינְתִיה pro שְׁכִינְתִיה

Ca.7.a.in margine. זָבַח pro זָכַח

Et in eobem.c. לְחַטַאת pro לְהַטָאת

Ca.9.b. בְּדָרָךְ pro נְדָרָךְ

Ca.10.c.in chaldeo. שְׁבָטָא pro שְׁכָטָא

Et in eodem.d.in chal. מֵישְׁרָא pro מֵישָׁרָא

Ca.11.a.in chaldeo. בִישְׁרָא pro בִישָׁרָא

Cap̃.13.a. אַנָשִׁים pro אֲנָשִׁים

Et in eodem.a.in chal. דְיִשְׁשַׁנַר pro דְיִשְׁשַׁכַר

Et in eodem.b.in chal. דְשְׁלַח pro דִשְׁלַח

Cap̃.14.g.in chaldeo. מְשָׁה pro מֹשֶׁה

Cap̃.15.b.in chal. קְהַלָא pro קְהַלָא

Et in eodem.b.in margine. חָצָה pro צָה

Et in eodem.b.in chaldeo. בְּשָׁלוּ pro בְּשָׁלוּ

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

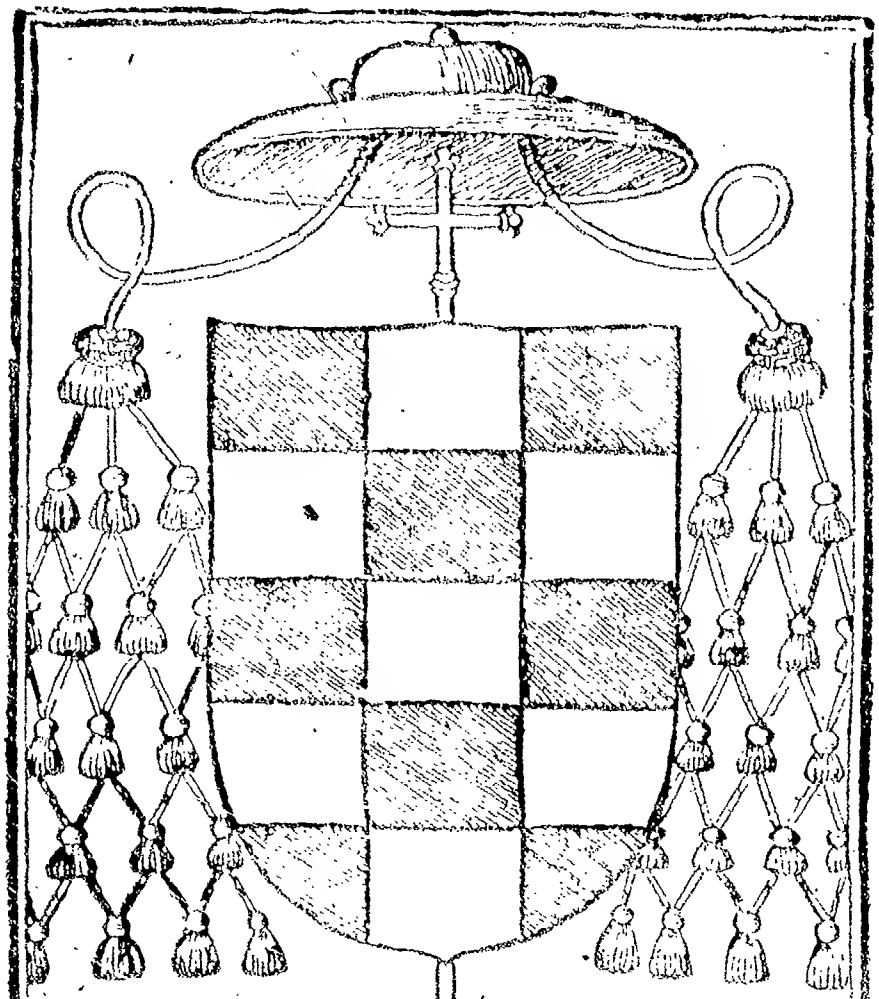

Secūda pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun-
cta vtriqz sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clemẽtissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamẽti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarũt. Atq; hæc imprimis. Q; cum vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera q̃ris ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq; (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: nõ dubium: quin tam admiranda sit fæcunditate repleta: tam exuberãti mysteriorũ copia cumulata: vt cum plena semper sit & redundãs: flumina de ventre eius fluãt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriã dñi speculari: vt in eãdem imaginẽ trãsformentur: possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cũm nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationẽ maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̃ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; vbicũq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorũ imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrẽdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorũ Veteris testamẽti syncerita ex Hebraica veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicũq; diuinarũ litterarũ studiosus: posset q; non solis riuulis esse contẽtus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternã sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scriptura: linguas cum adiunctis variarũ linguarũ translationibus: impressioni mãdari Sanctitatis tuæ nomini dedicãdas. Atq; imprimis Nouũ testamentum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nõ integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumẽti vocabulorũ. Vbi non tantũ multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimũ fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniũ citatur. Rursus: cum nõ solus litteræ occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificãtis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorũ nominũ interpretatione depẽdeat: quorũ ab æterno præuisa impositio incredibilẽ opẽ affert ad propalãdos spirituales abstrusosq; sensus & detegẽda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorũ nominum a viris linguarũ peritia præcellẽtibus maxima diligẽtia iussimus elucubrari: & secũdum Alphabeticã seriẽ dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorũ Hebræorũ characterũ instructio & eiusdẽ idiomatis Grãmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normã reducta. Quibus omnibus veluti p̃ præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamẽti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationẽ. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partẽ in eo præcipue fuisse versatã: vt & virorũ in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorũ quidẽ tã Hebræorũ q̃ Græcorũ ac latinorũ multiplicẽ copiã variis ex locis nõ sine summo labore conquisiuimus. Atq; ex ipsis quidẽ Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testamẽti codices perq; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græcę Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiã Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib? differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tãdem diuino auxilio Vetus testamentum in multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nũc ad Sanctitatẽ tuam mittimus. Nã cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q; Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libẽtius sacros Christianæ religionis libros susciperet & amplecti debet: q; sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in dominí gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus autẽ Beatitudinẽ tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluũt: examines: & ad seueriss̃imi iuditii tui cẽsuram reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nã eos nos hucusq; continuimus: sacrum istũ Apostolici fastigii oraculum consulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nũc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

BIBLIOTHEK DER CANTONAL. LEHR- ANSTALT IN ZÜRICH

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Si intelligas studiose Lector modū & ordinem: quē in hac veteris testamēti impressione seruauimꝰ: ac inde possis hoc libro facile vti: nonnullorum te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: ꝙ cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pētateuchus quidē triplicē linguam habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimē das iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata; Græcæ aūt septuaginta interpretum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterꝙ in Pētateucho corrupta est aliquibꝰ in locis: & fabulis meriſq; Thalmudistarū rugis cōsperſa: indignā prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni. Idcirco reliquos libros totius Veteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā vertimus: & diligētissime cū sua latina traductione cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad ædificationē populi: ꝙ ad autoritatē ecclesiasticorum dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ habēt scripturā sed cū duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præfari. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuibus agendum est. Primum itaq; aperto codice duæ se tibi chartarum facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq; tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicā cōtinet veritatē. Quæ vero interiori marginī adhæret. Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Media aūt inter has latinā beati Hieronymi trāslationē velut inter Synagogā & Oriētalē Ecclesiam posuimus: tanq; duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc em̄ sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligētia qñq; deuiantibus) immobilis semper in veritate permanſit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q; in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostrum est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriſq; enim debitores sumus: neminēq; esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq; distinguere: & suā latinā interpretationē quiq; assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo ̣ Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentem multiplicē esse & æquiuocā: ac proinde recondītum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a perspicacibus mentibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq; etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq; dictionis in promptu habere: vt iam his adminiculis adiuti: Hebræorum (vt ait beatus Hieronymus) nauseam & fastidientes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq; est: ꝙ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula vtriq; dictioni impositā) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærēda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones Hebraici textus: quibꝰ nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earum tribus aut quādoq; etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq; vbi precesserit aliqua ex his quinq; litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq; apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo. בְּ הַ כְּ לַ מִּ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proximæ tres vel quandoq; etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si numq; tali signo notetur. Vbicunq; em̄ alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq; hæc quidē succincte dicta sunt: vt legentibus Hebraicam litterā statim absq; arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hebraicæ Grammaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq; librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū: ꝙ in hebraicis characteribꝰ sciētes omisimus apices illos:

Prologus.

quibus nunc vtūtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullā vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solā cantus ipsorū modulationē: meritō a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accētus cuiuscp dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniā dictiones Hebraicæ vt plurimū in vltima habēt accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentū in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֹ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū. Quod autē ad Græcam scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emēdatissima: quæ sanctissimꝰ Dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: reliqui nulli esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiā adiūximus alia nō pauca: quorum partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partē ipsi magnis laboribus & expēsis vndiqꝫ cōquisiuimus: vt copia emendatorū codicū abunde superesset. Latinā itidē beāti Hieronymi translationē cōtulimus cū qꝫplurimis exēplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cōpluten̄ nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingētesimū abhinc annū litteris Gotthicis conscripta: ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta qꝫ in originalibus vtriuscp testameti habentur: intacta dimisimus: atqꝫ id quidem cōsulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaqꝫ possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatā horū nominum scripturā alphabetico ordine pridē cōfeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibꝰ cadē nomina propria nō solū ponētes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litterā in suis originalibus. Demū in libro psalmorum illud est admonendū: cōmunē translationem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuagintā interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eā autem quā beatus Hieronymus iuxta hebraicā trāstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi

presbyteri in librum Iosue.

Andē finito Pentateucho Moysi velut grandi fœnore liberati ad Iesum filiū naue manū mittimus quem Hebræi Iosue bēnun id est Iosue filium nun vocant: & ad Iudicum librum quem Septim appellant: ad Ruth quoqꝫ & Hester quos iisdem nominibus efferunt. Monemusqꝫ lectorem vt siluam hebraicorum nominū & distinctiones per mēbra diuisas diligēs scriptura cōseruet: ne & noster labor & illius studiū pereat. Et vt imprimis (quod sepe testatus sum) sciat me nō in reprehēsionem veterū nouа cudere: sicut amici mei criminātur: sed pro viribus portione offerre linguæ meæ hominibus: quos tamen nostra delectāt: vt pro Græcorū hexaplis: quæ & sumptu & labore maximo indigent: editionem nostram habeant. Et sicubi in antiquorū voluminū lectione dubitarint: hæc illis conferentes inuenient quod requirūt. Maxime cū apud latinos tot sint exēplaria: quot codices: & vnusquisqꝫ pro arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quōd ei visum est: & vtiqꝫ non possit verum esse quod dissonat. Vnde cesset arcuato vulnere contra nos insurgere scorpius: & sanctū opus venenata carpere lingua desistat: vel suscipiens si placet: vel contemnēs si displicet. Meminerimusqꝫ illorū versuū. Os tuum abundauit malitia: & lingua tua cōcinnabat dolos. Sedēs aduersus fratrē tuū loquebaris: & aduersus filium matris tuæ ponebas scandalum. Hæc fecisti: & tacui. Existimasti iniquē qꝫ ero tui similis. Arguā te & statuam illa contra faciem tuam. Quæ enim audiēntis vel legentis vtilitas est: nos laborādo suda re: & alios detrahēdo laborare: dolere iudæos qꝫ calūniandi eis & irridendi christianos sit ablata occasio: & ecclesiæ homines id despicere immo lacerare: vnde aduersarii toti queātur? Quid si vetus eis tantū interpretatio placet: quæ & mihi nō displicet: & nil extra recipiēdum putant: cur ea quæ sub asteriscis & obelis vel addita sunt vel amputata legunt & negligunt? Quare Danielem iuxta Theodotionis traditionē Ecclesiæ susceperūt? Cur Originē mirantur & Eusebium Pamphili: cunctas editiones similiter differentes? Aut quæ fuit stultitia: postqꝫ vera dixerint: pferre quæ falsa sunt? Vnde autē in nouo testamēto probare poterunt assumpta testimonia: quæ in libris veteribus nō habētur? Hæc dicimus: ne oīno calumniātibus tacerę videamur. Cæterum post sanctæ Paulæ dormitionē: cuius vita virtutis exemplum est: & hos libros quos Eustochio virgini Christi negare non potui: decreuimus dū spiritus hos regit artus: prophetarū explanationi incūbere: & omissum iam diu opus quasi quodā postliminio repetere: præsertim cū & admirabilis sanctusqꝫ vir Pammachius hoc idem litteris flagitet: & nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus surda debeamus aure transire.

Explicit Prologus.

Incipit Argumentum.

Esus filiꝰ naue: typum dñi nō solū in gestis verūetiam in nomine gerēs: trāsit iordanem: hostiū regna subuertit: diuidit terrā victori populo: & per singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atqꝫ confinia ecclesiæ cœlestisqꝫ Hierusalē spiritalia regna describit.

Explicit Argumentum.

IOSVE.
IHΣOYE.

Et factū eſt poſt mortē mo
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν μωυ
ſi ſerui dñi: t locut⁹ eſt dñs
σῆ δούλου κυρίου, καὶ ἔπτε κύριος τῷ
Joſue filio nun miniſtro moyſi
Ἰησοῦ υἱῷ Ναυὴ τῷ ὑποτεταγμένῳ μωυσῆ
dicēs: moyſes ſeruus meus mortu⁹ eſt: nunc igit ſur
λέγων, μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκεν, νῦν οὖν ἀνα
ge trāſi iordanē tu t oēs pplⁿ hic in
στὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν
terrā: ego vo eis locu ad quē plantauerit
γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς· πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῇ τὸ
veſtigia pedū veſtroꝝ: vobis dabo eā: ſicut lo
ἴχνη τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐτόν, ὃν τρόπον εἶ
cut⁹ ſum moyſi, deſerti t antilibani vſq ad
πα τῷ μωυσῆ· τὴν ἔρημον καὶ τὸν ἀντιλίβανον ἕως τοῦ
fluuiū magnū fluuiū euphratē: oēm trā
ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου, πᾶσαν γῆν
etheoꝝ t vſq ad mare magnū: ⁱa ſolis oc
Ἐταίων καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ἀφ' ἡλίου δυ
caſu erit⁹ termin⁹ veſt. nō reſiſtet hō co
σμὰς ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν. οὐκ ἀντισταθήσεται ἄνθρωπος κα
ram vobis cūctis diebꝰ vite tue. t
τενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
ſicut fui cum moyſe: ita ero t tecum:
ὥσπερ ἤμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ,
t nō derelinquā te: neq; deſpiciam te: cōfortare t
t οὐκ ἐγκαταλείψω σε, οὐδὲ ὑπερόψομαί σε, ἴσχυε καὶ
eſto robuſtus. tu enī diuides ppło huic terrā:
ἀνδρίζου· σὺ γὰρ κατακληρονομήσεις τῷ λαῷ τούτῳ τὴν γῆν,
quā iurauī patribus eoꝝ vt tradere eā poſteris eoꝝ. ⁱſtate
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. ἴσχυε
igit t eſto robuſtus: vt cuſtodias t facias ſicut pre
οὖν καὶ ἀνδρίζου, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἐνε
cepit tibi moyſes ſeruus meus. t nō declinabis
τείλατό σοι μωυσῆς ὁ θεράπων μου· καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς
ad eā ad dextrā vel ad ſiniſtrā: vt intelligas in cūcti
ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν
que feceris. t nō recedet liber
οἷς ἐὰν πράξῃς· καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ
legis huius de ore tuo: ſed meditā
νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετή
beris in eo die ac nocte: vt intelligas facere
σεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα συνῆς ποιεῖν
oīa q̄ ſcripta ſunt in eo. tūc proſperabis
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ· τότε εὐοδώσεις
viā tuā: t tūc intelliges. ecce præci
τὰς ὁδούς σου, καὶ τότε συνήσεις. ἰδοὺ ἐντέλλο
pio tibi: confortare t eſto robuſtus: nō timeas ne
μαί σοι· ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ φοβηθῇς μηδὲ
q̄s terreat⁹: q̄m tecum dñs deus tuus in
δὲ πτοηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεός σου εἰς
oēm locum quo preueris. t precepit Io
πάντα τόπον οὗ ἐὰν πορεύσῃ. καὶ ἐνετείλατο Ἰη
ſue ſcribis ppīs dicēs: tran
σοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ λέγων, εἰσέλ
ſite per mediū caſtroꝝ ppīi: t
θέτε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ. καὶ
imperate ppło dicētes: eſtote parati in ci
ἐντείλασθε τῷ λαῷ λέγοντες, ἑτοιμάζεσθε ἐπὶ σι
baria: q̄m adhuc tres dies: t vos tran
τισμόν, ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ ὑμεῖς διαβαί
ſibitis iordanē hunc: intrantes ad poſſidēdā
νετε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελθόντες ταταχεῖν
terrā: quā dñs deus patrū veſtroꝝ
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δί
dat vobis. t ruben t gad t dimidie
δωσιν ὑμῖν. καὶ τῷ ῥουβὴν καὶ τῷ γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει
tribui manaſſe ait ioſue: memētote ſermonis dñi: quē
φυλῆς μαναασσῆ εἶπεν Ἰησοῦς, μνήσθητε τοῦ ῥήματος κυρίου, ὃ

Deut. 11.c.

Infra. 3.b. IIDe.5.13 a. 13

Infra 1.c. Deut. 12.b. 3.Re.2 a.

Hiu.xi. b. infra 4.c.

Incipit liber ioſue.
Cap.i.

Tfactū ē poſt mor
tē moyſi ſeruī dñi
vt loqueretur dñs
ad ioſue filium nun
minſtrum moyſi: & dí
ceret ei. Moyſes ſeruus
meus mortuus ē. Surge
& trāſi iordanem iſtum:
tu & oīs pplus tecū: ī ter
ram quam ego dabo filiis iſrael. o
Omnem locū quē calcauerit veſti
giū pedis veſtri: ſicut locu
tus ſum moyſi. A deſerto & liba
no vſq ad fluuiū magnū euphratē
omnis terra etheorū vſq ad mare
magnū cōtra ſolis occa
ſum erit terminus veſter.
Nullus poterit vobis re
ſiſtere cunctis diebus vi
te tue. Sicut fui
cum moyſe: ita ero tecū
non dimittam
nec derelinquā te. Con
fortare & eſto robuſtus.
Tu enim ſorte diuides
populo huic terrā. pro
qua iurauī patribus ſuis
vt tradeā eam illis. o
Cōfortare igitur & eſto
robuſtus valde vt cuſto
dias & facias ōm legē
quā pcepit tibi moyſes
ſeruus meus. Ne declies
ab ea ad dexterā vel ad ſi
miſtrā: vt intelligas cun
cta q̄ agis. Non recedat
volumē legis huius abo
re tuo: ſed meditaberis ī
eo diebus ac noctib⁹: vt
cuſtodias & facias oīa
oīa que ſcripta ſunt ī eo.
Tunc diriges viā tuā & intelliges cā.
Ecce pcipio tibi: cōfor
tare & eſto robuſtus. No
li metuere & noli tiere:
q̄m tecū ē dñs deus tuꝰ
in oībus ad q̄cūq; prexe
ris. Precepit ioſue pī
cipibus ppli dicēs. Tran
ſite p mediū caſtrorū: &
impate ppło ac dicite.
Preparate vobis cibaꝛ
ria: q̄m poſt diem tertiū
tranſibitis iordanem: &
intrabitis
ad poſſidēdā terrā quā
dñs deus veſter
daturus eſt vobis. Rube
nitis quoq; & gaditis
& dimidie tribui manaſſe
ait. Mementote ſermonis
quem

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן
מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר מֹשֶׁה עַבְדִּי
מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה
אַתָּה וְכָל הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֲנִי נֹתֵן לָהֶם לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל
מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶם בּוֹ
לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל
מֹשֶׁה מִהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה עַד
הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת כֹּל אֶרֶץ
הַחִתִּים וְעַד הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ
יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ
לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי
עִם מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ
וְלֹא אֶעֶזְבֶךָּ חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה
תַּנְחִיל אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם
רַק חֲזַק וֶאֱמָץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
כְּכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי
אַל תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן
תַּשְׂכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ לֹא יָמוּשׁ
סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ
יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת
דַּרְכֶּךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק
וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחַת כִּי עִמְּךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַיְצַו
יְהוֹשֻׁעַ אֶת שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר עִבְרוּ
בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּוּ אֶת הָעָם לֵאמֹר
הָכִינוּ לָכֶם צֵדָה כִּי בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת
יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָבֹא
לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ וִירִאוּבֵנִי וְלַגָּדִי
וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ
לֵאמֹר זָכוֹר אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר

Pritiua.he. Tex.heb.Josue.ca.ij.

צוה אתכם משה עבד יהוה לאמר
יהוה אלהיכם מניח לכם ונתן לכם נוח
את הארץ הזאת נשיכם טפכם נשה
ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן קנה
לכם משה בעבר הירדן ואתם
תעברו חמשים לפני אחיכם כל עברה
גבורי החיל ועזרתם אתם עד אשר
יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם
הם את הארץ אשר יהוה אלהיכם
נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם שוב
וירשתם אותה אשר נתן לכם את
משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח זרח
הבמש ויענו את יהושע לאמר כל עשה
אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר צוה עשה
תשלחנו נלך ׃ ככל אשר שמענו שלח ילך
אל משה כן נשמע אליך רק יהיה שמע
יהוה אלהיך עמך כאשר היה
עם משה ׃ כל איש אשר ימרה את מרה
פיך ולא ישמע את דבריך לכל כה שמע
אשר תצונו יומת רק חזק ואמץ׃

Cap.ii.

וישלח יהושע בן נון
מן השטים שנים אנשים מרגלים שנה רגל
חרש לאמר לכו ראו את הארץ ילך רגל
ואת יריחו וילכו ויבאו בית אשה בוא איש
זונה ושמה רחב וישכבו שמה ׃ זנה שכב
ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אמר
אנשים באו הנה הלילה מבני בוא
ישראל לחפר את הארץ ׃ וישלח
מלך יריחו אל רחב לאמר
הוציאי האנשים הבאים אליך יצא בוא
אשר באו לביתך כי לחפר את כל
הארץ באו ותקח האשה את שני לקח
האנשים ותצפנו ותאמר כן באו ׃ צפן
אלי האנשים ולא ידעתי מאין
היה ויהי השער לסגור בחשך היה אור
והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו

Trãsla.B.IIDie.Trãs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina.

precepit vobis moyses famulus dñi dicẽs: dñs
ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου λέγων, κύριος ὁ
deus vr dedit quiẽ vobis: r dedit vobis terrã hãc.
θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύ
vxores vre r filij vri r iumẽta
την· αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη
vra habitent in terra: q̃ dedit vobis moyses trãs
ὑμῶν κατοικησάτωσαν ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πέ
iordanẽ, vos ãt trãsibitis accincti priores
ραν τοῦ Ἰορδάνου, ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε ἔνοπλοι πρότεροι
fratribus vris oĩa fortia. r auxiliabimini e-
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὁ ἰσχύων· καὶ συμμαχήσετε αὐ-
is: quoad det requiẽ dñs deus vr fratribus
τοῖς, ἕως ἂν καταπαύσῃ κς ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς
vris: sicut r vobis: r possideant etiã ipsi
ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ κληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν
terrã: q̃ dñs deus vr dat, etc. r reuerte-
γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς· καὶ ἀπελεύ-
mini q̃libet in possessionẽ suã: quã dedit vobis
σεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν
moyses trans iordanẽ ab ortu solis.
μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.
r respõdentes iosue dixerũt: oia q̃cũq; pre
καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἶπαν, πάντα ὅσα ἂν ἐν
cepta nobis faciemus: r in oẽm locũ: quo mi
τείλῃ ἡμῖν ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον, οὗ ἐὰν ἀπο
seris nos: ibimus. iuxta oia q̃cũq; obediui
στείλῃς ἡμᾶς, πορευσόμεθα. κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσα-
mus moysi: obediemus tibi. ceterũ sit dñs deus no
μεν μωυσῆ, ἀκουσόμεθά σου. πλὴν ἔσω κύριος ὁ θεὸς ἡ-
ster tecum: sicut fuit cũ moyse. ot ho
μῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ μωυσῆ. ὁ δὲ ἄνθρω-
mo q̃ cõtra dixerit tibi: r qui nõ obedierit
πος ὃς ἂν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν
sermõib⁹ tuis sicut preceperis ei: moriatur.
ῥημάτων σου καθότι ἂν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω.
tñ cõfortare r viriliter age.
ἀλλὰ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

Ca. 2.

Misit iosue filius nun de sethim duos
Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ ἐκ σαττὶν δύο
viros vt exploratores. dicẽs: ascẽdite r vide
ἄνδρας κατασκοπεῦσαι· λέγων, ἀνάβητε καὶ ἴδε-
te terrã r hiericho. r pergentes ingressi
τε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἰεριχώ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλ-
sunt in domũ mulieris meretricis: cui nomẽ raab. r
θον εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα ῥαάβ· καὶ
quieuerũt illic: r nunciatũ ẽ regi hieri
κατέλυσαν ἐκεῖ, καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Ἰερι-
cho: dicẽtes: ecce viri ingressi sunt huc de
χώ, λέγοντες, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπορεύνται ὧδε τῶν
filijs israel vt explorent terrã. r mi-
υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· καὶ ἀπέστα-
sit rex hiericho r ait ad raab. dicẽs:
λεν ὁ βασιλεὺς Ἰεριχὼ καὶ εἶπεν πρὸς ῥαάβ λέγων,
educ viros qui ingressi sunt in
ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν
domũ tuã nocte: vt explorent cũ
οἰκίαν σου τὴν νύκτα, κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν
terrã venerũt. r tollẽs mulier duos viros
γῆν ἥκασιν. καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς δύο ἄνδρας
absondidit eos. r ait eis dicẽs: in-
ἔκρυψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, εἰ-
gressi sunt ad me viri: r nõ scio vn
σελήλυθασι πρός με οἱ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πό
de erãt. postq̃ãt tamen claudebatur i tenebris:
θεν ἦσαν. ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει,
r viri exierũt: nõ scio quo abie
καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσαμαι ποῦ πεπό-
runt.
ρευνται.

Trãsla.B. Tra.Gre. lxx.cũ interp̃.latina.

ἐντειλάμενος κυρίου τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ ἐνέβητε ἐν τῇ γῇ
praecepto dñi dei vri et intrastis terrã
ἐν ᾗ ἐγὼ ἐντέταλμαι ὑμῖν, καὶ ἐλάβετε τὴν γυναῖκα
in qua ego praecepi vobis: et accepistis vxorem
ἐν τῇ γῇ ἐν ᾗ ἐγὼ ἐντέταλμαι ὑμῖν, καὶ ἐλάβετε τὴν γυναῖκα
in terra

Trāſ.Grc.lxx.cū interp.latina. Trāſla.B.Hie. Tex.heb.Josue.ca.ij. Trāſla

B

Perſequimini poſt eos τ cōprehēdetis eos. κατα-
διώξατε ὀπίσω αὐτῶν καὶ καταλήψεσθε αὐτούς.
ipſa diſcēdere fecit eos in ſolariū: τ occultauit eos
αὐτὴ δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἐκρυψεν αὐ-
in ſtipula lini cōſitpata ſibi in ſo-
τοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐσοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώ-
lario. τ viri perſecuti ſunt poſt eos viam
ματος. καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν
que ad Iordanē ad trāſitiōes: τ porta
τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ ἡ πύλη
clauſa eſt. τ factū eſt vt exirēt perſequentes poſt,
ἐκλείσθη. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω
eos: τ priuſq; dormirēt ipſi; τ illa aſcēdit ad
αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτούς, καὶ αὐτὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸ
ſolariū ad eos. τ ait ad eos: noui
δῶμα πρὸς αὐτούς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἐπίσαμαι
q̄ tradidit vob̄ deus vt vobis terrā: ir
ὅτι παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐπιπε-
ruit enī timor vt in nos τ elāguerūt oēs
πτωκεν γὰρ ἐφόβος ὑμῶν ἐφ' ἡμᾶς καὶ κατέπηκαν πάντες
habitātes terrā a vobis. audiuimus enī q̄ ſic
οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀφ' ὑμῶν. ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατε-
Exo. cauit dn̄s deus mare rubrū a facie
14.c. ξήρανεν κ̄ς ὁ θεὸς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ προσώπου
vr̄a: q̄n egreſſi eſtis ex egypto. τ q̄cūq; feciſtis
ὑμῶν, ὅτε ἐξεπορεύεσθε ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ὅσα ἐποίησατε
duobus regibus amorreox: qui erāt trans
τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραίων, τοῖς ἦσαν πέραν τοῦ
Iordanē: ſeon τ og: quos interfeciſtis eos.
Ἰορδάνου, τῷ Σηὼν καὶ τῷ Ὤγ, οὓς ἐξωλοθρεύσατε αὐτούς.
τ audiētes nos obſtupuimus in corde nr̄o: τ nō
καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐκ
fuit vltra ſpūs in vllo a facie vr̄a q̄n
ἔστι ἔτι πνεῦμα ἐν οὐδενὶ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτι
dn̄s deus nr̄ deus in celo ſupra τ in tra
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
deorſum. τ nunc iurate mihi p dn̄m deū vr̄m: q̄n
κάτω. καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι
facio vobis miſ̄z: τ facietis τ vos miam in
ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσετε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν
C domo pr̄is mei: τ dabitis mihi ſignū
τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσετέ μοι σημεῖον
verū. viuere p̄mittetis domū pr̄is mei: τ
ἀληθινόν. ζωγρήσετε γὰρ οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ τὴν
miſ̄em meā: τ fratres meos: τ ſoro
μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ τὰς ἀδελ-
res meas: τ oēm domū eoꝝ: τ oīa
φὰς μου, καὶ πάντα γὰρ οἶκον αὐτῶν, καὶ πάντα
quecūq; ſunt illis. τ eruetis animas nr̄as ve
ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς. καὶ ἐξελεῖσθε τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐκ
morte. τ dixerūt ei viri: oīa nr̄a pro
θανάτου. καὶ εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀν
vobis in morte. τ ipſa dixit: cū tradiderit
θ' ὑμῶν εἰς θάνατον. καὶ αὐτὴ εἶπεν, ὡς ἂν παραδῶ
dn̄s vobis vrbē: facietis in me miam τ
κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσετε εἰς ἐμὲ ἔλεος καὶ
veritatē. τ demiſit eos per feneſtrā: q̄n
ἀλήθειαν. καὶ κατεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος, ὅτι
domus illi⁹ in muro: τ in muro ipſa
ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ
habitabat. τ dixit eis ad mōtana abite
κατώκει. καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπέλθατε
ne occurrāt vobis perſequentes. τ late
μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες. καὶ κρυ-
bitis illic trib⁹ diebus: donec redeant
βήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἕως ἂν ἐπιστρέψωσιν οἱ
perſequētes poſt vos: τ poſt hec
καταδιώκοντες ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα
ibitis in viam vr̄am.
πορεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν.

"Perſequimini r̄cito & cō-
prehendetis eos. r Ipſa aūt fecit aſcēdere viros i ſolariū domus ſue: r opuit eos ſtipula lini q̄ ibi erat. Hi āt q̄ miſſi fuerant ſecuti ſunt eos p viā q̄ ducit ad vadum iordanis. r Illis egreſſis ſtatī porta clauſa eſt. r Necdum obdormierāt qui latebāt & ecce mulier aſcēdit ad eos: & air. Noui q̄ dn̄s tradiderit vobis terram. Etenim irruit in nos terror veſter: & elanguerunt omnes habitatores terre. Audiuimus q̄ ſiccauerit dn̄s aquas maris rubri ad veſtrū introitū q̄n egreſſi eſtis ex egypto: & que fecerītis duobus ammorreorū regib⁹ qui erant trans iordanē: ſeon & og quos interfeciſtis. Et hec audientes ptimuimus & elāguit cor nr̄m: nec remanſit in nobis ſpūs ad introitum veſtrū. Dominus enim deus veſter ipſe eſt deus in celo ſurſum & in terra deorſum. Nunc ergo iurate mihi p dn̄m: vt quō ego miſericordiā feci vobiſcū: ita & vos faciatis cum domo patris mei: detiſq; mihi verum ſignum: vt ſaluetis patrem meū & matrē: fratres ac ſorores meas & oīa q̄ illorum ſūt: & eruatis animas nr̄as a morte. Qui reſponderunt ei. Anima noſtra ſit pro vobis in mortem: ſi tamen non prodideris nos. Cumq; tradiderit nobis dominus terrā: faciem⁹ in te miam & veritatem. Demiſit ergo eos p funē de feneſtra. Domus enim eius herebat muro. Dixitq; ad eos. Ad mōtana cōſcendite: ne forte occurrāt vobis reuertētes: ibiq; latitate tribus diebus: donec redeant: & ſic ibitis per viam veſtram.

הָאֲנָשִׁים רִדְפוּ מַהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי
תַשִּׂיגוּם וְהִיא הֶעֱלָתַם הַגָּגָה
וַתִּטְמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֲרוּכֹת
לָהּ עַל הַגָּג וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ
אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַד הַמַּעְבָּרֹת
וְהַשַּׁעַר סֻגְּרוּ אַחֲרֵי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ
הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְהֵמָּה טֶרֶם
יִשְׁכָּבוּן וְהִיא עָלְתָה עֲלֵיהֶם עַל
הַגָּג וַתֹּאמֶר אֶל הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי
כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָאָרֶץ וְכִי
נָפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ
כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ
אֵת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי יַם
סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם
וַאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן וּלְעוֹג
אֲשֶׁר הַחֲרַמְתֶּם אֹתָם וְנִשְׁמַע
וַיִּמַּס לְבָבֵנוּ וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ
בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל
הָאָרֶץ מִתָּחַת וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ נָא
לִי בַּיהוָה כִּי עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חָסֶד
וַעֲשִׂיתֶם גַּם אַתֶּם עִם בֵּית אָבִי
חֶסֶד וְנִתַּתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת וְהַחֲיִתֶם
אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְאֶת אַחַי וְאֶת
אַחְיוֹתַי וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם
אֶת נַפְשֹׁתֵינוּ מָמֶת וַיֹּאמְרוּ לָהּ
הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַּחְתֵּיכֶם לָמוּת
אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה
בְּתֵת יְהוָה לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ
עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת וַתּוֹרִדֵם בַּחֶבֶל בְּעַד
הַחַלּוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה
וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת וַתֹּאמֶר לָהֶם
הָהָרָה לְכוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָכֶם הָרֹדְפִים
וְנַחְבֵּתֶם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד
שׁוּב הָרֹדְפִים וְאַחַר תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם:

Prima.he. Tex.heb.Josue,ca.iij. Trāsla.B.Hie.Trāl.Gre. lxx.cū interp.latina.

" וַיֹּאמְרוּ ° אֶלֶיהָ ᵖ הָאֲנָשִׁים ᵍ נְקִים ᵍ עֲמָה
? אֲנַחְנוּ ' מִשְּׁבֻעָתֵךְ ' הַזֹּה ' אֲשֶׁר
" הִשְׁבַּעְתָּנוּ ׀ וְהִנֵּה ׀ אֲנַחְנוּ ᵇ בָאִים ᵇ בָּאָרֶץ ᵇ פֶּתַח
ᶜ אֶת ᵇ תִּקְוַת ᶜ חוּט ᶜ הַשָּׁנִי ᶜ הַזֶּה ᵇ תְּקַשְׁרִי ᵇ קְוֵה שָׁנָה
ᶜ בַּחַלּוֹן ᶜ אֲשֶׁר ᶜ הוֹרַדְתָּנוּ ᵐ בּוֹ ᵐ וְאֶת ᵇ אָבִיךְ ᵇ קְשֹׁר יָרֵד
ᵇ וְאֶת ᵇ אִמֵּךְ ᶜ וְאֶת ᶜ אַחַיִךְ ᶜ וְאֶת ᶜ כָּל ᶜ בֵּית
ᶜ אָבִיךְ ᵇ תַּאַסְפִי ᵇ אֵלַיִךְ ᶜ הַבָּיְתָה ׃ ᵇ וְהָיָה ᵇ אָטַף
ᶜ כָּל ᶜ אֲשֶׁר ᵐ יֵצֵא ᵐ מִדְּלָתַי ᵐ בֵּיתֵךְ ᶜ הַחוּצָה
ᵐ דָּמוֹ ᵐ בְּרֹאשׁוֹ ᵍ וַאֲנַחְנוּ ᵍ נְקִים ᵍ וְכָל
ᶜ אֲשֶׁר ᵇ יִהְיֶה ᶜ אִתֵּךְ ᵇ בַּבַּיִת ᵇ דָּמוֹ ᵇ בְּרֹאשֵׁנוּ ᵇ הָיָה
ᵇ אִם ᵇ יָד ᶜ תִּהְיֶה ᵇ בּוֹ ׃ ᶜ וְאִם ׃ ᵇ תַּגִּידִי ᵇ אֶת ᵇ נָגַד
ᵇ דְּבָרֵנוּ ᵇ זֶה ᵇ וְהָיִינוּ ᵍ נְקִים ᵐ מִשְּׁבֻעָתֵךְ
" אֲשֶׁר ᵇ הִשְׁבַּעְתָּנוּ ׃ ᵇ וַתֹּאמֶר ᵇ כִּדְבָרֵיכֶם
ᶜ כֵּן ᵐ הוּא ᵇ וַתְּשַׁלְּחֵם ᵇ וַיֵּלְכוּ ᵇ וַתִּקְשֹׁר ᵇ אֶת ᵇ שָׁלַח
ᶜ תִּקְוַת ᵇ הַשָּׁנִי ᵇ בַּחַלּוֹן ׃ ᶜ וַיֵּלְכוּ ᵇ וַיָּבֹאוּ
ᵇ הָהָרָה ᵇ וַיֵּשְׁבוּ ᵇ שָׁם ᵇ שְׁלֹשֶׁת ᶜ יָמִים ᵇ עַד
ᵇ שָׁבוּ ᵐ הָרֹדְפִים ᵇ וַיְבַקְשׁוּ ᵇ הָרֹדְפִים ᵇ שׁוּב בִּקֵּשׁ
ᵇ בְּכָל ᵇ הַדֶּרֶךְ ׀ וְלֹא ᵇ מָצָאוּ ׃ ᵇ וַיָּשֻׁבוּ ᵇ שְׁנֵי ᵇ שָׁנָה
ᵇ וְהָאֲנָשִׁים ᵇ וַיֵּרְדוּ ᵇ מֵהָהָר ᵇ וַיַּעַבְרוּ ᵇ וַיָּבֹאוּ ᵇ עֲבַר נוּא
ᵇ אֶל ᵇ יְהוֹשֻׁעַ ᵇ בִּן ᵇ נוּן ᵇ וַיְסַפְּרוּ ᵇ לוֹ ᵇ אֵת ᵇ כָּל ᵇ סָפַר
ᵐ הַמִּצְאוֹת ᵐ אוֹתָם ׃ ᵇ וַיֹּאמְרוּ ᵇ אֶל ᵇ יְהוֹשֻׁעַ
ᶜ כִּי ᵇ נָתַן ᶜ יְהוָה ᵇ בְּיָדֵנוּ ᶜ אֶת ᵇ כָּל ᶜ הָאָרֶץ
ᵇ וְגַם ᵇ נָמֹגוּ ᵇ כָּל ᵇ יֹשְׁבֵי ᵇ הָאָרֶץ ᵇ מִפָּנֵינוּ ᵇ מוּג פָּנָה

Cap.iij.

ᵇ וַיַּשְׁכֵּם ᵇ יְהוֹשֻׁעַ ᵇ בַּבֹּקֶר ᵇ וַיִּסְעוּ
ᶜ מֵהַשִּׁטִּים ᶜ וַיָּבֹאוּ ᵍ עַד ᵇ הַיַּרְדֵּן ᶜ הוּא ᵇ שָׁכַם נָסַע
ᵏ וְכָל ᵇ בְּנֵי ᵐ יִשְׂרָאֵל ᵐ וַיָּלִינוּ ᵍ שָׁם ᵇ טֶרֶם ᵐ לין
ᵍ יַעַבְרוּ ׃ ᶜ וַיְהִי ᵇ מִקְצֵה ᵇ שְׁלֹשֶׁת ᵇ יָמִים ᵇ וְהָיָה יום
ᵍ וַיַּעַבְרוּ ᵇ הַשֹּׁטְרִים ᵇ בְּקֶרֶב ᵇ הַמַּחֲנֶה ׃ ᵇ וַיְצַוּוּ ᵇ חָה צָוָה
ᵇ אֶת ᶜ הָעָם ᶜ לֵאמֹר ᵇ כִּרְאֹתְכֶם ᵇ אֶת ᵇ רָאָה
ᵏ אֲרוֹן ᵇ בְּרִית ᵐ יְהוָה ᵐ אֱלֹהֵיכֶם ᵇ וְהַכֹּהֲנִים ᵇ אֲרֹן נְרֹת
ᵖ הַלְוִיִּם ᵇ נֹשְׂאִים ᵏ אֹתוֹ ᵏ וְאַתֶּם ׃ ᵇ תִּסְעוּ
ᵘ מִמְּקוֹמְכֶם ᵏ וַהֲלַכְתֶּם ᵏ אַחֲרָיו ׃ ᵇ אַךְ ᵘ מקום
ᵇ רָחוֹק ᵇ יִהְיֶה ᵇ בֵּינֵיכֶם ᵇ וּבֵינָיו ᵇ כְּאַלְפַּיִם ᵇ רַחַ
ᵍ אַמָּה ᵇ בַּמִּדָּה ᵏ אַל ᵇ תִּקְרְבוּ ᵏ אֵלָיו ᵐ לְמַעַן
ᵖ מֵרַד ᵇ קָרַב ᵐ תֵּדְעוּ ᵖ אֶת ᵍ הַדֶּרֶךְ ᵏ אֲשֶׁר ᵘ יַרַע
ᵘ תֵּלְכוּ ᵇ בָּהּ ᵐ כִּי ᵏ לֹא ׃ ᵏ עֲבַרְתֶּם ᵍ בַּדֶּרֶךְ ᵘ יָלַךְ

(Qui dixerunt ad eā. In noxij erimus a iuramēto hoc: quo adiurasti nos: si igredientibus nobis terrā signū non fuerit funiculus iste coccineus: & ligaueris eū in fenestra per quam demisisti nos & patrē tuum ac matrem fratres q & omnem cognationem tuā congregaueris in domum tuam. Qui ostium domus tue egressus fuerit: sanguis ipsius erit in caput eius: & nos erimus a lieni. Cūctorū at ex sanguis qui tecū in domo fuerit: redundabit in caput nostrum: si eos aliquis tetigerit. Q si nos pdere voluerit & sermonē istū proferre in medium: erimus mūdi ab hoc iuramento quo adiurasti nos. Et ille rūdit. Sicut locuti estis ita fiat. Dimittensq eos vt pgerēt: appēdit funiculū coccineū in fenestra. Illi vero ābulātes pueneruūt ad mōtana: & māserunt ibi tres dies donec reuerterentur qui fuerāt pſecuti. Quierētes ei per oēm viā nō repererunt eos. Quibus vrbem igressis: reuersi sūt & descēderūt exploratores de monte & trāsmisso iordāe venerūt ad iosue filiū nun. narrauerunt q ei oia q acciderāt sibi: atq dixerūt. Tradidit dñs omnē terrā hāc in mānus nras: & timore pstrati sunt cuncti habitatores eius.

Cap. iij.

Igitur iosue de nocte cōsurgēs mouit castra: egredīteseq de sethī venerūt ad iordanē: ipe & oēs filii israel: & morati sunt ibi p tres dies. Quibus euolutis transierunt precōes p castrorū mediū: & clamare cepe runt. Quando videritis arcā federis dñi dei vestri: & sacerdotes stirpis leuitice portātes eā: vos quoq consurgite & sequimini precedētes. sitq inter vos & arcam spacium cubitorū duo millium: vt procul magis videre possitis: & nosse p quam viam ingrediami ni: quia prius no ābulastis per eam. & cauete ne appropinquetis ad arcā.

τ dixerūt viri ad eā: innocēs sum iuramēto tu, καὶ ἔπιπαν οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτήν, ἀθῷοι ἐσόμεθα τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως, τ ponēs signū: funiculū coccineū ipsum li καὶ δώσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδή gabis ad fenestrā p quā demisisti nos per eā. τ σεις εἰς τὴν θυρίδα δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς δι' αὐτῆς. καὶ

pſem tuū τ mſem tuā τ ffes τὸν πατέρά σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς tuos: τ oēm domū pſis tui cōgregabis apud σου, καὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς teipsum in domū tuā τ erit oīs qui egressus fuerit σεαυτὸν εἰς τὴν οἰκίαν σου. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθη

portam domus tue extra: reus sibi ipi erit: nos τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς absq innocētes iuramēto tuo hoc. τ qcūq fuerit tecum δὲ ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. καὶ ὅσοι ἂν ᾖ μένωσι μετὰ σοῦ in domo tua: nos rei erimus: si manū rettigerit e ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα, ἐὰν χεῖρά τις ἅψηται αὐ tum. si at quis nos iniuria affecerit: τ reuelauerit fer τοῦ. ἐὰν δέ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ, καὶ ἀποκαλύψῃ τοὺς λό monēs nros hos: crimus īnocētes a iuramēto tuo hoc: γους ἡμῶν τούτους, ἐσόμεθα ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ, quo adiurasti nos. τ dixit ſm ꝟbū eoꝝ: sic fit. ὃν ὥρκισας ἡμᾶς. καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν, οὕτως ἔσω τ dimisit eos: τ ierunt. τ ligauit si σεν. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ ἔδησεν τὸ σημ gnū coccineū in fenestra. τ fuerunt τ pue εῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι. καὶ πορευθέντες ἦλθο nerūt ad mōtana: τ māserūt ibi tres dies donec σαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ἕως reuerti sunt pſequētes. τ quesierūt persequē ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες. καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκον tes oēs vias τ nō repererūt. τ reuersi sunt τες πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ οὐχ εὗρον. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ duo iuuenes τ descenderūt de mōte: τ trāsierūt: δύο νεανίσκοι καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ διέβησαν, τ venerūt ad iosue filiū nun. τ narrauerūt ei καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ. καὶ διηγήσαντο αὐ oīa que acciderāt sibi: τ dixerūt ad io τῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰη sue: q tradidit dñs in manus nras oēm trā: τ σοῦν, ὅτι παραδέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ timore pstrati sunt oēs habitātes trā illā a nobis. κατεπλήκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ' ἡμῶν. Ca.3

Q Surgēs mane iosue mane τ pfecti sunt de sethim: Καὶ ὄρθρισεν Ἰησοῦς τὸ πρωῒ καὶ ἀπῆραν ἐκ σαττίν, τ venerūt vsq ad iordanē ipe τ oēs filii israel. καὶ ἦλθον ἕως τοῦ Ἰορδάνου αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. τ morati sunt ibi ante q trāsirēt. τ factū est post καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι. καὶ ἐγένετο μετὰ tres dies τ trāslatū scribe per media τρεῖς ἡμέρας καὶ διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ μέσης τῆς castra: τ preceperūt pplo: dicētes: q̄n παρεμβολῆς, καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες, ὅταν videritis arcā federis dñi dei no ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡ strī: τ sacerdotes τ leuitas portātes e μῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας αἴροντας αὐ am: τ vos cōsurgetis a locis vris: τὴν, καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν, τ ite post eā. sed lōge sit in καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆς. ἀλλὰ μακρὰν ἔσω ἀπὸ ter vos τ illam: quātū duo milia cubitoꝝ ista μέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ἕως δισχιλίους πήχεις στή bitis. ne apppropinquetis ad eā: vt sciatis; σεσθε. μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίσησθε τὴν viam: quam ingrediamini ea. nō em ambulastis ὁδόν, ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. οὐ γὰρ πεπορεύσθε

τὴν ὁδὸν

pheri t tertio die. t dixit Iosue
ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ
populo: sanctificamini in crastinū: qui cras facturꝰ est do
λαῷ, ἁγιάσασθε εἰς τὴν αὔριον, ὅτι αὔριον ποιήσει κύ
minus inter vos mirabilia. t ait Iosue sacerdotibꝰ:
ριος ἐν ὑμῖν θαυμάσια. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι,
dicēs: tollite arcā federis: t precedite populum. Qui tulerūt arcā
λέγων, ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ προπορεύ
B
Caul. 2. b. Rhu. 11. d. 1. Re. 10. b.
dite ante ppl'm. t tulerūt sacerdotes arcā
εσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ· καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς
federis dñi: t ambulauerūt ante ppl'm.
διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ.
t dixit dñs ad Iosue: in die hac incipiam
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἄρχο
magnificare te coram oculis filiorꝰ Israel: ut sciāt quia sicut fui cum moyse: sic
μαί σου ὑψῶσαί σε κατ' ἐνώπιον πάντων τῶν υἱῶν Ἰσ
ραήλ, ἵνα γνῶσιν καθότι ἤμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως
ero t tecum. t nūc precipe sacerdotibꝰ
ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ· καὶ νῦν ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι
qui portāt arcā federis: dicēs: cū ingressi
τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων, ὡς ἂν ἐι
sfueritis in partē aque iordanis: t in
σέλθητε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐν
iordane stabitis. t dixit Iosue filijs Isra
τῷ Ἰορδάνῃ στήσεσθε· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσρα
C
el: accedite huc: t audite verbū
ήλ, προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ
dei nri. t dixit Iosue: in hoc scietis: q
θεοῦ ἡμῶν· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι
deus viuēs in vobis: t disperdēs disperdet a fa
θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ὁλοθρεύων ὁλοθρεύσει ἀπὸ προσώ
cie nra chananeū t etheum t euc
που ὑμῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν χετταῖον καὶ τὸν εὐ
um t pherezeū t amorreū t gerge
αῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον καὶ τὸν γεργε
seum t iebuseum. ecce arca fede
σαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον· ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθή
ris dñi dñi oīs tre trāsit ante vos
κης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν
in iordanē. t nūc parate vobis duodecim viros
εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ νῦν προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας
de filijs israel: virū vnū a singula tribu. t erit
ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς· καὶ ἔσται
cū quieuerint pedes sacerdotū qui portant
ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων
arcā federis dñi dñi oīs terre in aqua
τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ πάσης τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τοῦ
iordanis aqua iordanis deficiet: at aqua de
Ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ κα
scendēs stabit supra vt cumul⁹. t factū ē postq̄ egressus ē
ταβαῖνον στήσεται ἄνωθεν ὡς σωρός· καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν
ppls de tabernaculis suis vt trāsirēt iordanē:
ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην,
at sacerdotes tulerūt arcā federis dñi ante
οἱ δὲ ἱερεῖς ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πρότεροι τοῦ
ppl'm. cū ät ingressi sunt sacerdotes portātes ar
λαοῦ. ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβω
cā federis in iordanē: t pedes sacerdotū
τὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων
portātiū arcā tincti sunt in parte a
D
τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν διεβάφησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ ὕδα
que iordanis: at iordanis implebatur ⁊ in tota
Eccle. 24. c.
τος τοῦ Ἰορδάνου, ὁ δὲ Ἰορδάνης ἐπληροῦτο καθ' ὅλην τὴν
ripam suā vt in diebus messis. t steterūt
χορηγίαν αὐτοῦ ὡς ἐν ἡμέραις θερισμοῦ· καὶ ἔστησαν τὰ
aque descēdētes desup: stetit ꝯgelatio vna recedēs
ὕδατα καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς
procul valde vehemēter ab adam vrbe vsq̄ ad
μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἀπὸ Ἀδαμὶ τῆς πόλεως ἕως
partē sarthan. at defluens descēdit in
μέρους καριαθιαρίμ· τὸ δὲ καταβαῖνον κατέβη εἰς οο

[D] dixitq̄ iosue oooooooooo
oooooooooooooooooooooo
ad populum. Sanctifica
mini: cras enim faciet oo
dominus inter vos mi=
rabilia. Et ait; oooooooo
ad sacerdotes. Tollite oo
oooooooooooooo oooooooo
arcam federis & precedi
te populum. Qui iussa cō
plentes tulerūt & ambu=
lauerunt ante eos. ooooooo
Dixitq̄ dominus ad Io
sue. Hodie oooooooooooo
incipiam exaltare re coram omni israel: ooooooo
vt sciant q̄ sicut cum
ooooooooooooooooooooo
moyse fui: ita & tecū sim
Tu autem precipe oooooo
sacerdotibus qui portāt arcam federis & dic eis.
Cū ingressi fueritis ptē aq̄ iordanis state in ea.
Dixitq̄ iosue ad filios
ooooooooooooooooooooo
israel. Accedite huc & audite verbum ooooooo
domini dei vri. Et rursum: in hoc inquit ooooo
scietis q̄ dñs deus vi=
uens in medio vestri est: & disperdet cōspectu vro chananeum ooooooo
& etheum: euntē & phe=
rezeū: gergeseum ooooo
quoq̄ & iebuseum & ammorreum. oooooooooo
Ecce arca federis domi
ni omnis terre oooooooo
antecedet vos per iorda
nem. Parate oooooooooo
duodecim viros de duo=
decim tribus: singu
los per singulas tribus.
Et ooooooooooooooooooo
cū posuerit vestigia pe=
dūm ꝯ sacerdotes q portāt arcā federis dñi dī ve=
niuerse terre in aqs iordanis: aq̄ q̄ inferiores sūt
decurrēt atq̄ deficiēt. q̄
ät desup veniunt in vna
mole cōsistēt. Igitur egressus ē ppls de tabernaculis suis vt transirēt oo
iordanē: & sacerdotes q portabant arcam oooooo
federis pergebant ante
eum. Ingressiq̄ eis oooo
iordanem & pedibus eo
rum oooooooooooooooo
in pte aq̄ tinctis: iordānis
ät ripas alueī sui tpe messis ipleuerat: steterunt aque descendētes in loco
vno & ad instar montis
intumescentes appare=
bant procul ab vrbe
que vocatur edom vsq̄
ad latus sarthan: que au
tem inferiores erant in

דבר מל
מִתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם ׀ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ
אֶל־הָעָם הִתְקַדָּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה דש עשה
יְהוָה נִפְלָאוֹת ׀ וַיֹּאמֶר לא אמר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שאו
אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְרוּ לִפְנֵי הָעָם
וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וַיֵּלְכוּ לִפְנֵי לל
הָעָם ׀ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם יה
הַזֶּה אָחֵל גַּדֶּלְךָ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וא
אֲשֶׁר יֵדְעוּן כִּי כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם
מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ ׀ וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת
הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית לֵאמֹר
כְּבֹאֲכֶם עַד־קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן וא
תַּעֲמֹדוּ ׀ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי תד
יִשְׂרָאֵל גְּשׁוּ הֵנָּה וּשְׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׀ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ דג חיה
בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם רש פנה
וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכְּנַעֲנִי
וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי
וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי ׀
הִנֵּה אֲרוֹן בְּרִית אדון כָּל־הָאָרֶץ עבר
עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן ׀ וְעַתָּה קְחוּ
לָכֶם שְׁנֵי עָשָׂר אִישׁ מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט וְהָיָה
כְּנוּחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
יְהוָה אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ בְּמֵי הַיַּרְדֵּן
מֵי הַיַּרְדֵּן יִכָּרֵתוּן הַמַּיִם הַיֹּרְדִים
מִלְמַעְלָה וְיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד ׀ וַיְהִי
בִּנְסֹעַ הָעָם מֵאָהֳלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת
הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן
הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם וְכִנּוֹא נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן
עַד הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי
הָאָרוֹן נִטְבְּלוּ בִּקְצֵה הַמָּיִם וְהַיַּרְדֵּן
מָלֵא עַל כָּל גְּדוֹתָיו כֹּל יְמֵי קָצִיר ׀
וַיַּעַמְדוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמַעְלָה
קָמוּ נֵד אֶחָד הַרְחֵק מְאֹד בְּאָדָם
הָעִיר אֲשֶׁר מִצַּד צָרְתָן וְהַיֹּרְדִים עַל

Pritina.he. Ter.heb. Iosue.ca.iiij. Trãsla.B.Vic. Trãsl.Gre. lxx.cũ interp̃.latina

ים׳ הערבה׳ ים׳ המלח תמו׳ נכרתו׳ תמם׳ כרת
והעם׳ עברו׳ נגד׳ ירחו׃ ויעמדו׳
הכהנים׳ נשאי׳ ארון׳׳ ברית׳ יהוה
נחרבה׳ בתוך׳ הירדן׳׳ הכן׳ וכל׳ כון
ישראל׳ עברים׳ נחרבה׳ עד׳ אשר
תמו׳ כל׳ הגוי׳ לעבר׳ את׳ הירדן׃

Cap.iiij.
וירהי׳ באשר תמו׳ כל׳ הגוי׳ היה
לעבור׳ את׳ הירדן׳׳ ויאמר׳ יהוה אמר
אל׳ יהושע׳ לאמר׃ קחו׳ לכם׳ כן לוה
היהם׳ שנים׳ עשר׳׳ אנשים׳ איש׳ שנה
אחד׳ איש׳ אחד׳ משבט׃ וצוו׳ אותם׳ צוה את
לאמר׳ שאו׳ לכם׳ מזה׳ מתוך׳ הירדן׳ נעשא
ממצב׳ רגלי׳ הכהנים׳ הכן׳ שתים׳ יצב כון
עשרה׳ אבנים׳ והעברתם׳׳ אותם׳ עבר
עמכם׳ והנחתם׳ אותם׳ בגלון׳ אשר׳ נוח לון
תלינו׳ בו׳׳ הלילה׃ ויקרא׳ יהושע׳ אל׳ לון קרא
שנים׳ העשר׳ איש׳ אשר׳ הכין׳ מבני
ישראל׳ איש׳ אחד׳ איש׳׳ אחד
משבטו׃ ויאמר׳ להם׳ יהושע׳ עברו׳ אמר
לפני׳ ארון׳ יהוה׳ אלהיכם׳ אל׳ תוך׳ פנה ארן
הירדן׳ ורימו׳ לכם׳ איש׳ אבן׳ אחת׳ רום
על׳ שכמו׳ למספר׳ שבטי׳׳ בני׳ ישראל׃ שנה סבר
למען׳ תהיה׳ זאת׳ אות׳ בקרבכם׳ כי׳ היה
ישאלון׳ בניכם׳ מחר׳ לאמר׳ מה׳ שאל
האבנים׳ האלה׳ לכם׃ ואמרתם׳ להם
אשר׳ נכרתו׳ מימי׳ הירדן׳ מפני׳ ארון׳׳ ברת׳׳ פנה
ברית׳ יהוה׳ בעברו׳ בירדן׳ נכרתו׳ מי׳ נרת
הירדן׳ והיו׳ האבנים׳ האלה׳ לזכרון׳ היה
לבני׳ ישראל׳ עד׳ עולם׃ ויעשו׳ כן׳ בני׳ עלם עשה
ישראל׳ כאשר׳׳ צוה׳ יהושע׳ וישאו׳ נשא
שתי׳ עשרה׳ אבנים׳ מתוך׳ הירדן
כאשר׳ דבר׳ יהוה׳ אל׳ יהושע׳ למספר
שבטי׳ בני׳ ישראל׳ ויעברום׳ עמם׳ עבר
אל׳ המלון׳ וינחום׳׳ שם׃ ושתים׳
עשרה׳ אבנים׳ הקים׳ יהושע׳ בתוך׳ קום
הירדן׳ תחת׳ מצב׳ רגלי׳ הכהנים׳ יצב

'mare' solitudinis qđ nũc vocatur mortuũ defecẽ derunt vsq; quo oino' deficerent. 'Populus ãt 'incedebat' cõtra' hiericho: '& 'sacerdotes' qui portabant '''arcã'' federis' dñi' stabant 'sup'siccã humũ' in medio 'iordanis' accicti 'omnisq; populus' p̃ arentem' alueum' pertransibat. 4.

QVibus 'transgressis 'dixit' dominus 'ad' iosue.' Elige 'duodecim''' viros'' singulos 'per' singulas tribus:' & p̃cipe' eis vt 'tollant' de medio 'iordanis alueo 'vbi' steterũt' pedes' sacerdotũ:' duodecim duriſſimos' lapides:'' quos 'ponetis' in loco castrorũ 'vbi' fixeritis hac'' nocte tẽtoria.' Vocauitq; iosue 'duodecim' viros 'quos' elegerat' de filiis 'israel' singulos 'de singulis tribub': '& a it' ad eos.' Ite 'ante' arcam'' domini 'dei vestri' ad' iordanis' mediũ '& portate inde' singuli 'singulos' lapides 'in' humeris vestris' iuxta numerum'' filiorũ'' israel: 'vt' sit' signum' inter vos. Et' quando 'interrogauerit vos' filii vestri' cras' dicẽtes. 'quid sibi volunt' isti' lapides!' respõdebitis' eis. 'Defecerunt 'aque' iordanis'' ante'' arcam 'federis' domini 'cum trãsiret eñ. idcirco positi 'sunt' lapides' isti' in monumentum 'filiorum' israel' vsq; in' eternum. 'Fecerunt ergo' filii' israel' sicut'' precepit eis'' iosue: 'portantes 'de medio' iordanis alueo 'duodecim' lapides 'vt' dominus' ei' imperarat' iuxta numerum 'filiorum' israel vsq; 'in' locũ in quo castrametati sũt:'' ibiq; posuerũt eos. Alios quoq;'' duodecim' lapides' posuit' iosue' in medio' iordanis alueo '' vbi 'steterunt' sacerdotes

mare arabe. mare. fallo: vsq; ad fi; ἡ θάλασσαν ἀραβὰ θάλασσαν τῶν ἁλῶν, ἕως εἰς τὸ τέλος defecit. t ppli ſtetit cõtra hiericho. ſtetit ἐξέλιπεν· καὶ ὁ λαὸς ἱστήκει κατέναντι ἱεριχώ· καὶ ἔστη rũt sacerdotes portãtes arcã federis do σαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ mini in ſicco in medio iordanis ꝓpte. t ρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνου ἑτοίμως· καὶ oẽs filij israel trãſierũt per aréte siq; quo per πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ διέβησαν διὰ ξηρᾶς ἕως οὗ συ fecit ſinctus ppli trãſire iordanẽ. τετέλεσεν τοὺς ὄλους διαβαίνειν τὸν ἰορδάνην· Ca. 4.

Καὶ ἐπεὶ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν postq; perfecit oẽs ppls trãſire iordanẽ: t ait dñs ad iosue: dicẽs: sume ἰορδάνην, καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, λέγων, λαβὲ ἀπὸ mẽs duodecim viros de ꝓpls viri viũ de in λαβὲ δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑ gula tribu: precipe eis: dicẽs: tollite vo κάστης φυλῆς, σύνταξον αὐτοῖς, λέγων, ἀνέλεσθε ἀὐ bis hinc de medio iordanis de ſtatioe pe τοῖς ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ στάσεως πο dũ sacerdotũ paratos duodecim lapides: t hos δῶν τῶν ἱερέων ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους cõportãtes ſimul vobiſcũ t ipſis: ponite eos in διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, θέτε αὐτοὺς ἐν exercitu vro: vbi caſtrametati fueritis illic τῷ στρατοπέδῳ ὑμῶν, ἐν ᾧ ἐὰν τόπῳ ἐμβάλητε ἐκεῖ τὴν nocte. vocans iosue duodecim viros: νύκτα. καὶ ἀνακαλεσάμενος Ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας, exhonoratis de filijs israel viũ viũ de in τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκά gula tribu: dixit eis iosue: accedite ante fa σης φυλῆς, εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, προσαγάγετε πρὸ πρό ciem vñi dei vri in mediũ iordanis: t σωπου κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν εἰς μέσον τοῦ ἰορδάνου, καὶ colligẽs tollat vnus quisq; de lapidẽ vnũ in ἀιελόμενος ἀράτω ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν humeris ſuis νώμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, numerũ tribuũ israel: ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, vt ſint vobis hi in ſignũ poſiti in ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενοι δια ſempiternũ. vt cũ interrogauerit te cras filius tuus: οι πάντος· ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε αὔριον ὁ υἱός σου, λέ cẽs: qđ ſunt lapides iſti vobis! t tu declarabis γων, τί εἰσὶν οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν; καὶ σὺ δηλώσεις τῷ filio tuo: dicẽs: qm̃ defecit iordanis fluuius a υἱῷ σου, λέγων, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ facie arce federis dñi oĩs προσώπου τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς rere: cũ trãſiret ipm iordanẽ t defecit γῆς, ὡς διέβαινεν αὐτὸν τὸν ἰορδάνην καὶ ἐξέλιπεν τὸ aqua iordanis: t erunt lapides hi vobis ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔσονται οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν memoriale filijs israel vsq; in eternũ. t fecc μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ ἐποίη rũt sic filij israel: sicut precepit ꝓpha σαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθότι ἐνετείλατο κύριος tue. t acceptẽs duodecim lapides de medio τῷ Ἰησοῦ· καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ iordanis: sicut imperarat dñs iosue in ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ Ἰησοῦ ἐν τῷ fine trãsitus filioꝝ israel: t cõpoꝛ συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διεκό tauerũt ſimul ſecũ ad caſtra: t poſue μισαν ἅμα ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀπέθε rũt eos ibi. ſtatuit ãt iosue t alios duo καν αὐτοὺς ἐκεῖ. ἔστησεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἄλλους δώ decim lapides in ipso iordane in facto δεκὰ λίθους ἐν αὐτῷ τῷ ἰορδάνῃ ἐν τῷ γενομένῳ loco ſub' pedes ſacerdotum τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν

qui portabāt arcā federis dñi. & sunt
αἱρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου . καὶ εἰσὶν
ibi vsq; ad hodiernū diē. Steterūt aūt sacer=
ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας . ἐστάθησαν δὲ οἱ ἱε=
dotes qui portabāt arcā in medio iordanis: donec
ρεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνη , ἕως
perfecit oīa verba: que precperat
οὗ συνετέλεσεν πάντα τὰ ῥήματα , ἃ ἐνετείλατο
dñs . Josue vt nūciaret ppło: iuxta oīa que
κύριος τῷ Ἰησοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, κατὰ πάντα ὅσα
precepit moyses Josue. & festinauit ppło: &
ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ . καὶ ἔσπευσεν ὁ λαός, καὶ
trāsierūt. & facta est postq̄ cōsumauit oīa ppło trā
διέβησαν . καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διε=
sire: & trāsiuit arca federis dñi: &
βησαν , καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου , καὶ
sacerdotes priores eius. & trāsierūt filij rubē
οἱ ἱερεῖς πρότεροι αὐτῶν . καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν
& filij gad & dimidij tribus manasse arma
πω.32.f καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς μανασσῆ διεσκευα
ti ante filios israel: sicut prece
σμένοι ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ , καθάπερ ἐνετείλα=
pit moyses eis: quadraginta milia accincti in pugnā
το Μωυσῆς αὐτοῖς , τετρακισμύριοι ἔνοπλοι εἰς μάχην
trāsierūt corā dño in bellū ad hiericho vt
διέβησαν ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Ἱεριχὼ τοῦ
bellarent. In illo die magnificauit dñs Josue coram
λιν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμεγάλυνεν κύριος τὸν Ἰησοῦν ἔναντι
omni israel. & timebāt eum sicut timebāt
παντὸς Ἰσραήλ· καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ὡσαύτως ἐφοβοῦντο
moysen: quāto tpe vixit. & ait dñs Jo
τὸν Μωυσῆν, ὅσον χρόνον ἔζη· καὶ εἶπεν κύριος τῷ Ἰη
sue: dicēs: precipe sacerdotibus q̄ portant
σοῦ , λέγων, ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς αἴρουσιν τὴν
arcā federis testimonij: vt ascēdāt de
κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ μαρτυρίου , ἐκβῆναι ἐκ τοῦ
iordane. & precepit Josue sacerdotibus: di
Ἰορδάνου . καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι , λέ=
cēs: ascēdite de iordane. & factū est postq̄ ascēderūt
γων , ἐκβητε ἐκ τοῦ Ἰορδάνου . καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν
sacerdotes portātes arcā federis dñi de
οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ
medio iordanis: & posuerūt pedes sa
μέσου τοῦ Ἰορδάνου , καὶ ἔθηκαν τοὺς πόδας οἱ ἱε=
cerdotes in sicco: & reuersa est aqua iordanis
ρεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς , καὶ ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου
ad locū suū: & ibat sicut & heri & nu
κατὰ χώραν , καὶ ἐπορεύετο καθὰ καὶ ἐχθὲς καὶ τρί
dius tertius pertotā ripā suā. & ppłs
την ἡμέραν διόλης τῆς κρηπῖδος αὐτοῦ . καὶ ὁ λαὸς
ascēdit de iordane decima mēsis primi.
ἀνέβη ἐκ τοῦ Ἰορδάνου δεκάτη τοῦ μηνὸς τ̄ πρώτου .
& castrametati sunt filij israel in galgalis
καὶ κατεστρατοπέδευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις
cōtra partē q̄ est ad solis ortum ab hieri
κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἡλίου ἀνατολῶν ἀπὸ τῆς Ἱερι=
cho. & duodecim lapides hos: quos sustulerāt de
χώ. καὶ τοὺς δώδεκα λίθους τούτους , οὓς ἔλαβεν ἐκ
Iordane: statuit Josue in galgalis. & ait ad
τοῦ Ἰορδάνου, ἔστησεν Ἰησοῦς ἐν γαλγάλοις . καὶ εἶπεν πρὸς
filios israel: dicēs: qñ interrogauerit filij vri cras
τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ , λέγων, ὅταν ἐρωτῶσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἀύ
vos: dicētes: qd sunt lapides hi? annūciabi=
ριον ὑμᾶς , λέγοντες , τί εἰσὶν οἱ λίθοι οὗτοι ; ἀναγγελεῖ=
tis filijs vris: dicētes: qñ p aridā trānsiuit israel
τε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, λέγοντες, ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη Ἰσραὴλ
Iordanē hunc: siccante dño deo nro
τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
aquā Iordanis in cōspectu ipōz: donec
Exo.14 τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτῶν , μέχρι
8. trānsierūt, sicut fecit dñs deus
οὗ διέβησαν . καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς

[A] [C] [D] Deut. 27.a. [B]

[b]qui portabant [c]arcā [b]fede
ris dñi: [c]& sunt [c]ibi [b] vsq; in
[c]psentē [b]diē . [a]Sacerdotes
autē [c]qui portabant [m]arcā
[n]stabāt [o]i [p]iordānis [o] medio :
[q]donec [e] oīa [r] cōplerentur:
[n]que [b]iosue [c]vt loqueretur
[b]ad [c]populū [a] pcepat [b] dñs
&[b]dixerat [e]ei [r]moyses. ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]Festinauit q̄ [n]populꝰ [o] &
transiit. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q] Cumq̄ [n] transissent oīs
[s]transiuit & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]arca [r]dominī: [s]sacerdotes
quoq; p̄gebāt [b]añ [c] ppł'm.
[c]Filii quoq; [r]ruben [s]& [b] gad
[t]& dimidia [s]tribus ∞∞∞∞∞
[t]manasse [m]armati [n] p̄cede=
bant frēs suos [o]filios [p]isra=
el [s]sicut [e]eis [r] p̄cepat [t]moy=
ses: & [n]quadraginta ∞∞∞∞
[t]pugnatorū [r]milia p [s]tur=
mas & cuneos [b]incedebāt
[r]p plana atq; [s]cāpestria vr=
bis [b]hierich . [t] In die ∞∞∞
[s]illo [t]magnificauit [m]dñs [o]io
sue [p]coram ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]omni [p]israel: [s]vt timerent
[r]eum [n]sicut [t]timuerant ∞∞∞
[s]moysen dum adhuc [b] vi=
ueret. [c]Dixitq; ∞∞∞∞∞∞∞
[s]ad [b]eum. [s]Precipe [m]sacer=
dotibus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]qui portāt [o]arcam [p]fede=
ris dñi: [q]vt ascendant [r]de
[o]iordane. [n]Qui [r] precepit
[s]eis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]dicens. [b]Ascēdite [c]de [b]ior
dane. [r]Cumq̄ ascendissent
[b]portantes [t]arcam [k]federis
[t]domini: & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]siccā humū calcare cepis=
sent: [n]reuerse sunt [t]aque ∞∞
[o]in alueū suū: [b]& fluebant
[c]sicut ante consueuerant.
[b]Populus autem [t]ascendit
[k]de [t]iordane ∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]decimo die [o]mēsis [p]primi:
[q]& castrametati sunt [t]i gal=
galis [s]cōtra [t]oriētalē plagā
vrbis [n]hiericho. [t]Duodecī
[x]quoq; [b] lapides [b]quos [t]de
[q]iordanis alueo [r]sūpserāt:
[n]posuit [t]iosue [k]in galgalis.
[t]& dixit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]ad [n]filios [s]israel. [q]Quan=
do ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]iterrogauerint [n]filij vestri
[t]cras [r]patres suos [s]& dixe=
rint eis. [q]quid sibi volunt
[b]lapides [t]isti? [p]docebitis ∞
[t]eos atq; [s]dicetis. [b] Per aridā
tem alueū [r]transiuit [k]israel
[m]iordanem [n]istum: [p]siccan
te [q]domino ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]deo nostro [t]aquas eius [k]in
conspectu nostro [t]donec
[n]transiremus: [b] sicut [t] fece=
rat prius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

נְשִׂאֵי֙ אַרְוֹן֙ הַבְּרִ֔ית וַיִּהְי֥וּ שָׁ֖ם עַ֣ד
הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה וְהַכֹּהֲנִ֗ים נֹשְׂאֵי֙ הָאָרֹ֔ן
עֹמְדִ֥ים בְּתוֹךְ֙ הַיַּרְדֵּ֔ן עַ֚ד תֹּ֣ם כָּל־הַדָּבָ֔ר
אֲשֶׁר֩ צִוָּ֨ה יְהוָ֜ה אֶת־יְהוֹשֻׁ֗עַ לְדַבֵּ֤ר
אֶל־הָעָם֙ כְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה אֶת־
יְהוֹשֻׁ֑עַ וַיְמַהֲר֣וּ הָעָ֔ם וַיַּעֲבֹ֖רוּ׃ וַיְהִי֙
כַּאֲשֶׁר֩ תַּ֨ם כָּל־הָעָ֜ם לַעֲבֹ֗ר וַיַּעֲבֹ֤ר
אֲרוֹן֙ יְהוָ֔ה וְהַכֹּהֲנִ֖ים לִפְנֵ֣י הָעָ֑ם׃
וַיַּעַבְר֣וּ בְנֵי־רְאוּבֵ֗ן וּבְנֵי֙ גָּ֣ד וַחֲצִ֣י שֵׁ֔בֶט
מְנַשֶּׁ֖ה חֲמֻשִׁ֣ים לִפְנֵ֣י בְנֵי־יִשְׂרָאֵ֑ל
כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר אֲלֵיהֶ֣ם מֹשֶׁ֑ה׃ כְּאַרְבָּעִ֣ים
אֶ֔לֶף חֲלוּצֵ֥י הַצָּבָ֖א עָבְר֥וּ לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה
לַמִּלְחָמָ֔ה אֶל־עַרְבֹ֖ת יְרִיחֹֽו׃ בַּיּ֣וֹם
הַה֗וּא גִּדַּ֤ל יְהוָה֙ אֶת־יְהוֹשֻׁ֔עַ בְּעֵינֵ֖י
כָּל־יִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּרְא֣וּ אֹת֗וֹ כַּאֲשֶׁ֤ר יָרְא֙וּ
אֶת־מֹשֶׁ֔ה כָּל־יְמֵ֖י חַיָּ֑יו׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָה֙
אֶל־יְהוֹשֻׁ֔עַ לֵאמֹ֖ר צַ֣ו אֶת־הַכֹּהֲנִ֑ים

נְשִׂאֵי֙ אֲרוֹן֙ הָעֵדֻ֔ת וְיַעֲל֥וּ מִן־
הַיַּרְדֵּ֖ן׃ וַיְצַ֣ו יְהוֹשֻׁ֔עַ אֶת־הַכֹּהֲנִ֖ים
לֵאמֹ֑ר עֲל֥וּ מִן־הַיַּרְדֵּ֖ן וַיְהִי֙ בַּעֲל֣וֹת
הַכֹּהֲנִ֔ים נֹשְׂאֵ֖י אֲרוֹן֙ בְּרִ֣ית יְהוָ֔ה
מִתּ֖וֹךְ הַיַּרְדֵּ֑ן נִתְקְע֣וּ כַפּ֔וֹת רַגְלֵ֖י
הַכֹּהֲנִ֑ים אֶל־הַחַרָבָ֗ה וַיָּשֻׁ֙בוּ֙ מֵי־הַיַּרְדֵּ֔ן
לִמְקוֹמָ֖ם וַיֵּלְכ֣וּ כִתְמֹ֔ל שִׁלְשׁ֖וֹם עַל־
כָּל־גְּדוֹתָֽיו׃ וְהָעָם֙ עָל֣וּ מִן־הַיַּרְדֵּ֔ן
בֶּעָשׂ֥וֹר לַחֹ֖דֶשׁ הָרִאשׁ֑וֹן וַיִּחֲנ֤וּ בַגִּלְגָּל֙
בִּקְצֵ֣ה מִזְרַ֔חָה יְרִיחֹֽו׃ וְאֵת֙ שְׁתֵּ֣ים
עֶשְׂרֵ֔ה הָאֲבָנִ֕ים אֲשֶׁ֥ר לָקְח֖וּ
מִן־הַיַּרְדֵּ֑ן הֵקִ֥ים יְהוֹשֻׁ֖עַ בַּגִּלְגָּֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר
אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֵאמֹ֑ר אֲשֶׁר֩
יִשְׁאָל֨וּן בְּנֵיכֶ֜ם מָחָ֗ר אֶת־אֲבוֹתָם֙ לֵאמֹ֔ר
מָ֖ה הָאֲבָנִ֥ים הָאֵ֖לֶּה׃ וְהוֹדַעְתֶּ֣ם אֶת־
בְּנֵיכֶ֔ם לֵאמֹ֕ר בְּיַבָּשָׁ֥ה עָבַ֖ר יִשְׂרָאֵ֣ל
אֶת־הַיַּרְדֵּ֥ן הַזֶּ֖ה׃ אֲשֶׁ֣ר הוֹבִ֣ישׁ יְהוָ֣ה
אֱלֹהֵיכֶ֗ם אֶת־מֵי֙ הַיַּרְדֵּ֣ן מִפְּנֵיכֶ֔ם עַ֚ד
עָבְרְכֶ֔ם כַּאֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֔ה יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם

Pūtiua.he.Tex.heb.Iosue.capū.v.

Trāsla.B.Hiero.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latīa.

לְיַם־סוּף אֲשֶׁר הוֹבִישׁ מִפְּנֵינוּ עַד
עָבְרֵנוּ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ
אֶת־יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן
יִרְאֹתֶם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל
הַיָּמִים: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל
Cap. v.
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה
וְכָל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אֵת
אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עָבְרָם וַיִּמַּס
לִבָּם וְלֹא הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה
אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוֹרִים
וְשׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית:
וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צוֹרִים
וַיָּמָל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גִּבְעַת
הָעָרְלוֹת: וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מָל
יְהוֹשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם
הַזְּכָרִים כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ
בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם:
כִּי מוּלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל
הָעָם הַיְלִדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם
מִמִּצְרַיִם לֹא מָלוּ: כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה
הָלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד תֹּם
כָּל הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים
מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם
לְהַרְאוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָנוּ
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: וְאֶת בְּנֵיהֶם
הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ
כִּי עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא מָלוּ
אֹתָם בַּדֶּרֶךְ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל
הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה
עַד חֵיוֹתָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת
מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם

ſin mari rubro: quod ſic
cauit donec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſ transfiremus: vt diſcāt
omnes terrarum populi
fortiſſimam dñi manum: & vos ∞∞∞∞∞∞∞∞
timeatis dominum deum veſtrum omni ∞∞∞∞∞
tempore. 5.

POſtq̄ ergo audierūt
omnes reges âmor
reorū qui habitabāt trās
iordanē adoccidētalē pla
gā: & cūcti reges chana
an qui ꝓpinqua poſſide
bāt magni maris loca q
ſiccaſſet dñs fluenta ior
danis corā filiis iſrael do
nec trāſirēt: diſſolutū eſt
cor eorū & nō remanſit
in eis ſpūs timētiū itroi
tū filiorū iſrael. Eo tpe
dixit dñs ad ioſue. Fac ti
bi cultros lapideos: ∞∞∞
& circuncide ſecūdo filios
iſrael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Fecitq̄ quod iuſſerat do
minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& circuncidit filios iſra
el in colle ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
preputiorum. Hec autē
cauſa eſt ſcde circūciſio
nis. Omnis populus q
egreſſus eſt de egypto ge
neris maſculini vniuerſi
bellatores viri mortui
ſunt in deſerto per lōgiſ
ſimos vie circuitus: ∞∞
qui omnes circunciſi e
rant. Populus autem ∞∞
qui natus eſt in deſerto
per ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
quadraginta annos itine
ris latiſſime ∞∞∞∞∞∞∞
ſolitudinis incircunciſus
fuit: donec cōſumerētur
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
qui non audierunt vocē
domini: & quibus ante
juraurat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vt nō oſtēderet eis terrā
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
lacte & melle manantē.
Horum filii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
i locū ſucceſſerūt patꝝ:
& circūciſi ſunt a ioſue:
qui ſicut nati fuerant in
ꝓputio erant: nec ∞∞∞∞
eos in via aliquis circun
ciderat. Poſtq̄ ātē omnes
circūciſi ſunt: manſerunt
in eodem caſtrorū loco
donec ſanarētur. Dixit
q̄ dominus ad ∞∞∞∞∞∞∞
ioſue. Hodie abſtuli op
probrium ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
egypti a vobis. Vocatū
q̄ eſt nomen ∞∞∞∞∞∞∞∞

nf mare rubrū: qđ ſiccauit dñs deus
ἡμῶν τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν, ἣν ἀπεξήρανεν κύριος ὁ θεὸς ἔμπρο
rā nobis: donec trāſiuimus. vt diſcāt oēs gētes
σθεν ἡμῶν, ἕως παρήλθομεν· ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς
terre: q potestas dñi fortis eſt: & vt vos cola=
γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβη
tis dñm deū nſm in oñi vīe.
τὸν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ. Ca.5.

Ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν A
Factū eſt poſtq̄ audierūt oēs reges
amorreox: qui erant trans iordanē prope ma
ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ τὴν θά=
re: & cuncti reges phoenices q prope
λασσαν, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Φοινίκης οἱ παρὰ
mare: q ſiccauit dñs deus iordanē
τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἰορδάνην
fluuiū coram filijs iſrael: donec trā=
ποταμὸν ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἐν τῷ δια=
ſirēt ipſi: & diſſolute ſūt mentes eox: &
βῆναι αὐτούς, καὶ κατεπάγησαν αἱ διάνοιαι αὐτῶν, καὶ
percuſſi ſunt: & nō fuit in ipſis intellectus vllus
κατεπλάγησαν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία
a facie filioꝝ iſrael. ſub āt hoc
ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν
tēpus ait dñs ioſue: fac tibi cul
καιρὸν εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῦ, ποίησον σεαυτῷ μαχαί
tros lapideos: & ſedēs circūcide filios iſrael
ρας πετρίνας, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ
ſecūdo. & fecit ſibi ioſue cultros la
ἐκ δευτέρου. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἰησοῦς μαχαίρας πε
pideos acutos: & circūcidit filios iſrael
τρίνας ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ
in vocato loco collis preputioꝝ. & hic
ἐπὶ τοῦ καλουμένου τόπου βουνὸς ἀκροβυσιῶν. καὶ οὗτος
ſermo quo circūcidit ioſue. oīs ꝑpls egreſ
ὁ λόγος ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς. πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευό=
ſi ex egypto maſculi: vniuerſi viri belli
μενοι ἐξ Αἰγύπτου τὸ ἀρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολέμου
qui mortui ſūt in deſerto in vīa: egreſſis ipſis de
οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ
terra egypti: q circūciſi erāt oīs ꝑpls q ęrt
γῆς Αἰγύπτου, ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν· πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξ
uit. & oīs ꝑpls nati in deſerto in vīa
ελθὼν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ
egreſſis eis de terra egypti nō circunciſi ſūt.
ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν.
quadraginta enī annis verſatus eſt iſrael in deſerto.
Τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη ἀνέστρεφεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ·
qua ꝓpter iſtrcūcīſi erant plurimi ipſoꝝ bellatoꝝ
διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν
qui egreſſi ſunt de tra egypti: q nō obedierūt mā
ἐξελθόντων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οἳ ἀπειθήσαντες τῶν ἐν
datis dñi dei.qđ & determinauit dñs eis nō videf e= Hui.14
τολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ· οἷς καὶ διώρισε κς αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν αὐ d.
os terrā: q̄ iurauit dñs pīribus nſis vt daret nob:
τοῖς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κς τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν,
terrā manātē lacte & melle. filios eox ſubſtit
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντεκατέστη
tuit loco iſtoꝝ: quos circūcidit ioſue: qñ ꝓpuciosi
σεν ἀντὶ τούτων, οὓς περιέτεμεν Ἰησοῦς, ὅτι ἀκρόβυστοι
fuerāt: eo quod ipſi nati erant in vīa incircūci
ἦσαν, διὰ γὸ αὐτοὺς γεγεννῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπερίτμη=
ſi. circūciſi āt tota gens quietē habuerūt: i= B
τους· περιτμηθέντες δὲ πᾶν γὸ ἔθνος ἡσυχίαν εἶχον, ἀυ
bi ſedentes in caſtris: donec ſanati ſunt. & di=
τόθι καθημένοι ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἕως ὑγιάσθησαν. καὶ εἶ=
xit dñs ioſue: in hodierno die abſtuli
πεν κύριος τῷ Ἰησοῦ, ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον γὸν
opprobriū egypti a vobis. & vocauit nomē
ὀνειδισμὸν Αἰγύπτου ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐκάλεσε γὸ ὄνομα ∞

loci illius galgala vsq; in diem hanc. τ τοῦ τόπου ἐκείνου γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ
castrametati sunt filij israel in galgalis. τ fecerūt
παρενέβαλον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις. καὶ ἐποίησαν
pascha quarta decima die mēsis ad
τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ' ἑσ-
vesperā in occasum hierichō in cāpo. τ comederūt de
περας ἐπὶ δυσμῶν ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ
frugibus terre postridie azymos τ nouos. in
τοῦ σίτου τῆς γῆς τῆς ἐπαύριον τὰ ἄζυμα καὶ νέα. ἐν τῇ
die hac defecit manna sequēti die postq̄ co-
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξέλιπεν τὸ μάννα τῇ ἐπαύριον μετὰ τὸ βε-
mederūt ipi de frugibus tre: τ nō vltra fu
βρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ὑπῆρ
it filijs israel manna. comederūt ātē fruges de re
χεν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ μάννα. ἐκαρπήσαντο δὲ τὸν χω-
giōe phenicū in anno illo. τ factū est postq̄ fuit io
ραν τῶν φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐφύετο ὡς ἦν ἐν
sue in hierichō: τ aspictēs oculis suis:
σοῦς ἐν ἱεριχώ, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ,
vidit q̄ appuit hoiem stātē cōtra se. τ
εἶδεν φαινέντα ἄνθρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἡ
gladius eius eductus in manu eius. τ acce
ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσε-
dens iosue: dixit ei: noster es vel aduersario
λθὼν ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, ἡμέτερος εἶ ἢ τῶν ὑπεναντί-
rū nr̄oꝝ: ille āt dixit ei: q̄ ego princeps exer-
ων ἡμῶν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνά-
citus dñi: nunc veni. τ iosue ccidit in
μεως κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. καὶ ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ
faciem suam in terrā: τ adorauit: τ di
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶ-
xit ei: dñe mi quid iubes tuo seruo:
πεν αὐτῷ, δέσποτά μου τί προστάττεις τῷ σῷ οἰκέτῃ;
τ dixit princeps militie dñi ad iosue: solue calcia
Exo.3. b. Actuū. 7. d.
καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κῡ πρὸς ἰησοῦν, λῦσαι τὸ ὑπόδη-
mētū tuū de pedibus tuis: nā locus in quo tu stas
μά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας
in ipso: sctūs est. τ fecit iosue sic.
ἐπ' αὐτῷ, ἅγιός ἐστι. καὶ ἐποίησεν ἰησοῦς οὕτως. Ca.6.

Hierichō clausa atq; munita a
Καὶ ἱεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη ἀπὸ
facie filiorū israel. τ nullus egrediebat de ea:
προσώπου υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς,
τ nullus ingrediebatur. τ dixit dñs ad iosue: ecce
καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο. καὶ εἶπεν κς̄ πρὸς ἰησοῦν, ἰδοὺ
trado tibi subiectā tibi hierichō: τ re-
παραδίδωμί σοι ὑποχείριόν σοι τὴν ἱεριχώ, καὶ τὸν βα-
gem eius q̄ est in ea τ potētes fortitudine. τ cir
σιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύει. καὶ κυ-
cūdate ciuitatē oēs viri belli in circuitu
κλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλῳ τῆς
vrbis: semel sic facietis sex diebꝰ. τ septē sacerdotes
πόλεως, ἅπαξ οὕτω ποιήσετε ἐξ ἡμέρας. καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς
accipiēt septē buccinas iobel ferā arcā.
λήψονται ἑπτὰ κερατίνας σάλπιγγος ἰωβηλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ.
τ die septima circūdate vrbē septies: τ
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ
sacerdotes clangent buccinis. τ erit vt
οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς κερατίναις. καὶ ἔσται ὡς ἂν
clanguerint tuba iobel cū audieritis
σαλπίσωσι τῷ σάλπιγγι τοῦ ἰωβηλ ἐν τῷ ἀκοῦσαι
vos vocē buccine cōclamēt ois po-
ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀναβοησάτωσαν πᾶς ὁ λα-
pulus: τ clamātibus eis corruent sua sponte mu
ὸς, καὶ ἀναβοησάντων αὐτῶν πεσεῖται αὐτόματα τὰ τεί-
ri ciuitatis sub ipis. τ ingredietur ois
χη τῆς πόλεως ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ
pplꝰ ipetū faciēs dlibꝫ eregione in vrbē. τ
λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
intrauit iosue filius nun ad sacerdotes: τ dixit ad eos:
εἰσῆλθεν ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-

[D]

[A]

locī illius galgala vsq; in diem hanc. τ
fecerūt filij israel in galgalis. τ
phasē quartadecimā die
mensis
ad vesperū in cāpestribꝰ
hiericho: & comederunt
de frugibusꝰ terre die al-
tero: & azymos panes & polentam eiusdem anni.
Defecit manna
postq̄ comederunt de
frugibꝰ terre: nec vsi sūt
vltra cibo illo filij israel:
sed comederūt de frugi-
busꝰ presentis anni terre
chanaan. Cum autē esset
iosue in agro vrbis hie-
richo: leuauit oculos & vi
dit virum stantem contra se euaginatū tenentē
gladiū. prexitq; ad eū:
& ait.
Noster es: an aduersa-
riorū. Qui rñdit. Nequa
q̄: sed ego princeps exer-
citus dñi: & nūc ve-
nio. Cecidit iosue pnus
in terram: & adorans
ait. Quid dominus me
us loquitur ad seruū suū?

Solue inqt calciamētū
tuū de pedibus tuis. Lo-
cus enim in quo stas sanctus est.
Fecitq; iosue vt sibi fue-
rat imperatum. 6.

Hierichō ātē clausa erat
atq; munita timore
filiorū israel: & nullus e-
gredi audebat aut ingredi.
dixitq; dñs ad iosue.
Ecce dedi in manus tu-
as hierichō & regē eius:
oēsq; fortes viros. Circui
te vrbē cuncti bellatores
semel per diem. Sic facietis
sex
diebus. Septimo ātē die
sacerdotes tollent septē
buccinas quarū vsus est in
iubileo: & p̄cedēt arcam
federis. Septiesq; circuibi
tis ciuitatem :
& sacerdotes clāgēt buc
cinis.
Cunq; insonuerit
vox tube lōgior atq; cō-
cisior: & in auribus vris in
crepuerit: cōclamabit oīs
populus vociferatōe ma
xima: & muri funditus
corruēt ciuitatis. Ingredi
enturq; singuli p locū cō
tra quē steterint. Voca-
uit ergo iosue filius nun
sacerdotes: & dixit ad
eos. Tollite arcā federis.

הַמָּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת
הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בָּעֶרֶב בְּעַרְבֹת יְרִיחוֹ׃ וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר
הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי
בָּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת
בֵּאֲכָלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת
אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת
יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה
בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לֹא
כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא יְהוָה עַתָּה בָּאתִי
וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל עַבְדּוֹ׃
וַיֹּאמֶר שַׂר צְבָא יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ
שַׁל נַעֲלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא
וַיְרִיחוֹ
וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃
סָגוֹר וּמִסְגָּר מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת יְרִיחוֹ
וְאֶת מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הַחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם אֶת
הָעִיר כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּף אֶת
הָעִיר פַּעַם אַחַת כֹּה תַּעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת
יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה
שֹׁפָרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע
פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיֹּבֵל בְּשָׁמְעֲכֶם
אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל הָעָם
תְּרוּעָה גְּדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר
תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ׃ וַיִּקְרָא
יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אֶל הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם שְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית

וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל
הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת הָעִיר וְהֶחָלוּץ סָבַב חָלַץ
יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיְהִי כַּאֲמֹר עָבַר הָיָה
יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים
נָשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים
לִפְנֵי יְהוָה עִבְרוּ וְתִקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת
וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם הָלַךְ
וְהֶחָלוּץ הוֹלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעִי
וְהַשּׁוֹפֵרֶת וְהַמְאַסֵּף הוֹלֵךְ אַחֲרֵי אָסַף
הָאָרוֹן הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְאֶת תָּקַע
הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ רוּעַ
וְלֹא תַשְׁמִיעוּ אֶת קוֹלְכֶם וְלֹא יֵצֵא שָׁמַע
מִפִּיכֶם דָּבָר עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם הָיָה
הָרִיעוּ וַהֲרִיעוֹתֶם וְיָסַב אֲרוֹן יְהוָה סָבַב
אֶת הָעִיר הַקֵּף הַפַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ בּוֹא
הַמַּחֲנֶה וַילִינוּ בַּמַּחֲנֶה וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ לוּן חָנָה
בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן עָשָׂה שׁוּב
יְהוָה וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה אָרַן
שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הָלַךְ פָּנָה
הֹלְכִים הָלוֹךְ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהֶחָלוּץ חָלַץ
הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי אָסַף
אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת
וַיְסֹבּוּ אֶת הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם שָׁנָה
אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שֵׁשֶׁת עָשָׂה שׁוּב
יָמִים וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּמוּ יוֹם הָיָה
בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט שָׁנָה שָׁכַם
הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא עָלָה שָׁפָה
סָבְבוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וַיְהִי
בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בָּרָה
בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם
הָרִיעוּ כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָעִיר רוּעַ
וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ הָיָה
לַיהוָה רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל חָיָה
אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבֵּאתָה אֶת חָבָא
הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ וְרַק אַתֶּם לָאַד

Et septem alii sacerdotes tollant septem tubilcorum buccinas: & incedant ante arcā dñi.
Ad ppſm quoq; ait. Ite & circuite ciuitatē armati precedētes arcā dñi.
Cumq; ioſue verba finiſſet: & ſeptē sacerdotes ſeptem buccinis clangerent ante arcā foederis domini: omniſq; populus precederet armati exercitus: reliquū
vulgus arcam ſequebatur:
ac buccinis omnia concrepabant.
Precepit aūt ioſue populo dicēs. Nō clamabitis nec audietur vox veſtra: neq; vllus ſermo ex ore vro egredietur dōec vēiat dies in quo dicā vobis. Clamate & vociferamini. Circuite igitur arca dñi ciuitatē ſemel p diē: & reuerſi ī castra mānſitibi. Igitur ioſue de nocte, cōſurgentes tulerunt ſacerdotes arcā domini: & ſeptem ex eis ſeptem buccinas q̄rū in iubileo vſus eſt: precedebātq; arcā dñi ambulātes atq; clangentes. & armatus populus ibat ante eos: vulgus autem reliquum ſequebatur arcam & buccinis ſonabat.
Circuierūtq; ciuitatē ſecundo die ſemel: & rēuerſi ſunt in caſtra.
Sic fecerunt ſex diebus.
Die autem ſeptimo diluculo cōſurgētes: circuierunt vrbem ſicut diſpoſitum erat ſepties.
Cunq; ſeptimo circuitu clangerent buccinis ſacerdōtes: dixit ioſue ad omnem iſrael.
Vociferamini. Tradidit enim vobis dñs ciuitatem. Sitq; ciuitas hec anathema: & oia q̄ in ea ſunt dño. Sola raab meretrix viuat cū vniuerſis q̄ cū ea in domo ſunt.
Abſcondit enim nuncios quos direximus.
Vos autem

tollite arcam foederis: & ſeptē ſacerdotes tollāt ſeptē tubas iubileas: & antecedāt arcam dñi.
Et ipſe dixit ad populum. Ite & circuite ciuitatē: & ſit armatus vnuſquiſq; in exercitu dñi. & locutus eſt ita: dicēs: nunciate vt circuēāt: & circuite ciuitatē: & bene latores prope vadant armati coram arca dñi. & factū eſt vt dixit ioſue ad populū. & ſeptē ſacerdotes habētes ſeptē tubas ſacras: & ibāt, & canebāt ſeptē buccinis & clangebāt. & arca federis dñi ſequebatur eos. & bellatores antecedant populū: reliquus vero vulgus poſt arcā dñi. & ſignū dabat aſſidue. & circuierūt ciuitatē ſemel die ſecundo: & reuerſi ſunt in caſtra: & ſic fecerunt ſex diebus.
Die autem ſeptimo ſurrexerūt in ſpecula: & circuierūt vrbē ſecundum iudiciū hoc ſepties, niſi q̄ in die illa circuierūt vrbem ſepties. & factū eſt in poſtremo ſeptima clangentibus ſacerdotibus tubis, & dixit ioſue filiis iſrael: vociferamini: tradidit enim dñs ciuitatē vobis. & erit ciuitas anathema ipſa & oia q̄ in ea ſunt dño. ſeruate tm meretricē raab & oēs q̄ cū ea ſunt in domo: quia abſcondit nuncios quos miſimus.
Vos autem

τολλίτε ἀρκὰν διαθήκης καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς φερέτωσαν ἑπτὰ σάλπιγγας κερατίνας τοῦ ἰωβηλαῖου καὶ πρὸ προσώπου τῆς κιβωτοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων, παραγγείλατε τῷ λαῷ πορευέσθωσαν καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν, καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἔναντι τῆς κιβωτοῦ κυρίου. καὶ ἐγένετο ὡς εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν· καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας κερατίνας, καὶ διέβαινον καὶ ἐσάλπιζον ἐν ταῖς σάλπιγξιν· καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ἠκολούθει αὐτοῖς· οἱ δὲ μάχιμοι προῆγον ἔμπροσθεν τῶν ἱερέων τῶν σαλπιζόντων ταῖς σάλπιγξιν· καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἦν ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν.
Καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τῷ λαῷ λέγων, οὐ κεκράξεται πᾶς ἀνὴρ καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται φωνὴ ὑμῶν, οὐδὲ μὴ ἐξέλθῃ ῥῆμα ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν λόγος, ἕως ἂν εἴπω πρὸς ὑμᾶς κεκράξατε, καὶ κεκράξεσθε τότε.
Καὶ περιῆλθεν ἡ κιβωτὸς κυρίου τὴν πόλιν κύκλῳ, ἅπαξ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.
Καὶ ὀρθρίσας ἰησοῦς τὸ πρωΐ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν κυρίου· καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας κερατίνας ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν· καὶ οἱ μάχιμοι προῆγον αὐτούς· καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἦν ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν.
Καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἅπαξ ἐγγύθεν, καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν· οὕτως ἐποίουν ἐπὶ ἓξ ἡμέρας.
Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστησαν ὀρθρίσαντες ὡσεὶ διαύγασμα, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρῖμα τοῦτο ἑπτάκις· πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἑπτάκις ἑπτά.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξιν, καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, κεκράξατε, παραδέδωκεν γὰρ κύριος τὴν πόλιν ὑμῖν. καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὐτὸ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων· πλὴν τῆς πόρνης προστήσασθε ἑαυτήν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῇ ἐν οἴκῳ· ὅτι ἔκρυψεν τοὺς ἀγγέλους, οὓς ἀπεστείλαμεν· ἀλλὰ ὑμεῖς

cauete ab anathemate: ne forte cogitãtes
φυλάξασθε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, μὴ ποτε ἐνθυμηθέντες ὑ-
vos acciptatis de anathemate: & facietis ca
μεῖς λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ ποιήσητε τὴν πα-
stra filioꝝ israel anathema: & affligatis nos.
ρεμβολὴν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκταράξητε ἡμᾶς·
& olim argẽti & auruꝫ & olim es & ferri
καὶ πᾶν τὸ χρυσίον καὶ πᾶς χαλκὸς καὶ σίδηρος
ſcũ. erit dñō: in thesaurũ dñī inferetur. & ꝓ-
ἅγιον ἔσται τῷ κυρίῳ, εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται· καὶ ἠλά-
cliferat⁹ ē ꝓpſo: & clamerũt tubis ſacerdotes,
λαξεν ὁ λαός, καὶ ἐσάλπιγξαν τοῖς σάλπιγξι οἱ ἱερεῖς·
poſtq̃ ãt audiuit ꝓpſs vocẽ tubaꝝ: vocife
ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων, ἠλάλα
rati ſunt oio ꝓpſo vociferatiõe magna & fortī. & ceci
ξαν πᾶς ὁ λαὸς ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ· καὶ ἔπε
dit murus inclerunt: & aſcẽdit ꝓpſs in vrbem qui
σεν τὸ τεῖχος κύκλῳ, καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν ἕκα-
libet e regione ſua. & ceperũt ciuitatẽ: & ana
στος ἐξεναντίας αὐτοῦ· καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ ἀνε-
thematizauerũt eã: & ãbſq̃ ſuetitin vrbe: ab hoie &
θεμάτισαν αὐτήν, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ
vſq̃ ad mulierẽ: a iuuene & vſq̃ ad ſenẽ: &
ἕως γυναικός, ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως πρεσβυτέρου, καὶ
vſq̃ ad vitulũ & ouem & ſubſtigalem in oe gla
ἕως μόχου καὶ προβάτου καὶ ὑποζυγίου ἐν στόματι ῥομφαί-
dij. & duobus iuuenibus qui exploꝛauerãt
ας· καὶ τοῖς δύο νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι τὴν
D terrã: dixit moſi: ingredimini domũ mulieris
γῆν, εἶπεν Ἰησοῦς, εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς
meretricis: & ꝓducite illinc eã: & oĩa q̃cũq̃
τῆς πόρνης, καὶ ἐξαγάγετε ἐκεῖθεν αὐτήν, καὶ πάντα ὅσα
ſunt eiꝰ vt iuraſtis ei. & ingreſſi ſunt duo iuuenes
ἐστιν αὐτῇ, ὡς ὠμόσατε αὐτῇ· καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι
qui exploꝛauerãt vrbem in domũ mulie
οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναι-
ris: & eduxerũt raab meretricẽ: & ꝓcreũ eius:
κὸς· καὶ ἐξήγαγον ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς,
& matrẽ eius: & fratres eius: & quã
καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ πᾶ-
cta que fuerunt ei: & oĩa cognationẽ illius. & po
τα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς κατὰ
ſuerunt eã extra caſtra iſrael. & vrbẽ
τέσησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἰσραὴλ, καὶ ἡ πόλις
cõbuſſerũt igne ex oĩbus que in ipſa. preter argẽtũ
ἐκαπυρίσθη ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ· πλὴν ἀργυρίου
& aurum & olim es & ferrũ dederũt in
καὶ χρυσίου καὶ παντὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν εἰς
Deb.ꝛ thesaurũ vt offerretur dñō. & raab meretricẽ: & om
f. θησαυρὸν εἰσενεχθῆναι κῦ· καὶ ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ πάν-
nẽ domũ paternã eius: & oĩa q̃ illi⁹ fuit
τα τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἐζω-
fecit ioſue: & habitare fecit in iſrael vſq̃ ad diẽ ho
γρησεν Ἰησοῦς, καὶ κατῴκισεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σή-
diernã: q̃n abſcõderit exploratores: quos miſit lo
μερον, ὅτι ἔκρυψεν τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν Ἰη-
ſue vt exploꝛarẽt hiericho. & ipecat⁹ ē ioſue in die
σοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν Ἰεριχώ· καὶ ὡρκισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa dicẽs: maledictus hõ coꝛã dñō: q̃ ſuſcitabit vel edi
ἐκείνῃ λέγων, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ἔναντι κυ, ὃς ἀναστήσει τὴν οἰκοδο-
ficabit ciuitatẽ illaꝫ hiericho: i primogenito ſuo funda-
μήσει τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν Ἰεριχώ, ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελίῳ
bit eam: & in nouiſſimo filio ſuo ſimponet portas eius. & fuit
σει αὐτὴν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς· καὶ ἦν
dñs cum ioſue: & fuit nomẽ eius per oẽm terram.
κύριος μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Ca. 7.

Θ Deliquerũt filij iſrael delictũ: & vſur
Καὶ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πλημμελίαν, καὶ ἐνοσφί-
pauerũt de anathemate. & accepit achã filius charmi filij zab
σαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἔλαβεν Ἀχαν υἱὸς Χαρμὶ υἱοῦ Ζαβ
di filij zare de tribu iuda ab anathemate. & iratus eſt
δὶ υἱοῦ Ζαρὲ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἐθυμώθη

cauete ne de his que pre
cepta ſunt vobis quippiã
cõtingatis & ſitis preua
ricatiõis rei & oĩa caſtra iſ
rael fub peccato ſint & tur-
bẽtur. Quicquid ãt
auri & argẽti fuerit & va
forum eneorũ ac ferri do
mino cõſecretur repoſi-
tũ in thefauris eius. Igr
oĩ ꝓpſo vociferãte & clan
gentibus tubis poſtq̃ in
aures multitudinis vox
ſonitusq̃ increpuit: & mu-
rus ilico corruerũt: &
aſcendit vnuſquiſq; p locũ qui contra ſe erat. Ceperũtq̃ ci-
uitatẽ: & interfecerũt oĩa que erant in ea a viro vſq̃ ad mulierẽ: ab iſan
te vſq̃ ad ſenem. Boues quoq̃ & oues & aſinos in ore gladii percuſſerunt.
Duobus ãt viris q explo
ratores miſſi fuerant: dixit ioſue. Ingredimini domũ mulieris & producite eam & om
nia q̃ illius ſunt: ſicut illi iura
mẽto firmaſtis: Ingreſſiq̃ iuuenes eduxerũt raab & parentes eius: fratres quoq̃
& cunctam ſupellectilem ac cognationẽ illius: & extra caſtra iſrael manere fecerunt. Vrbẽ ãt & oĩa q̃ inuenta
ſunt in ea ſuccẽderũt. abſq̃ auro & argẽto & vaſis eneis & ferro: que in erarium domini conſecrarunt. Raab vero meretricẽ & domũ patris
eius: & omnia que habebat fecit ioſue viuere. & habitauerunt in medio iſrael vſq̃ in hũc diem eo q̃ abſconderit nuncios quos miſerat
vt exploꝛarẽt hiericho. In tpe illo imprecat⁹ ē ioſue: dicẽs. Maledict⁹ vir coram dño q̃ ſuſcitauerit & edificauerit ciuitatem
hiericho. In primogenito ſuo fundamẽta illi⁹ iaciat. & in nouiſſimo libero rũ põat portas eius. Fuit
ergo dñs cũ ioſue: & nomen eius vulgatum eſt in omni terra. 7.

Illi ãt iſrl puaricati ſt
mãdatũ: & vſurpauerũt de anathemate. Nam achã filius charmi: filii
zabdi filii zare de tribu iuda tulit aliqd de anathemate. Iratuſq̃ eſt

שְׁמְרוּ מִן־הַחֵרֶם פֶּן־תַּחֲרִימוּ וְלְקַחְתֶּם
מִן־הַחֵרֶם וְשַׂמְתֶּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
לְחֵרֶם וַעֲכַרְתֶּם אֹתוֹ כֹּל כֶּסֶף וְזָהָב
וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה
אוֹצַר יְהוָה יָבוֹאוּ וַיִּרְעַ הָעָם וַיִּתְקָעוּ
בַּשֹּׁפָרוֹת וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם אֶת־קוֹל
הַשּׁוֹפָר וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדֹלָה
וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעַל הָעָם
הָעִירָה אִישׁ נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר:
וַיַּחֲרִימוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר בָּעִיר מֵאִישׁ
וְעַד־אִשָּׁה מִנַּעַר וְעַד זָקֵן וְעַד שׁוֹר
וְשֶׂה וְחֲמוֹר לְפִי חָרֶב וּלְשְׁנֵים
הָאַנְשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ אֲמֹר
יְהוֹשֻׁעַ בֹּאוּ בֵית הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה
וְהוֹצִיאוּ מְשָׁם אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־כָּל
אֲשֶׁר־לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ וַיֹּצִאוּ
הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־רָחָב
וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אֶחֶיהָ
וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֶת כָּל־מִשְׁפַּחְתֶּיהָ
וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וַיּוֹצִיאוּ אֶת־כָּל
אֲשֶׁר־לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבְּעוּ לָהּ וַיֵּצְאוּ
הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־רָחָב
וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אֶחֶיהָ
וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֶת כָּל־מִשְׁפַּחְתֶּיהָ
וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וַיּוֹצִיאוּ אֶת־כָּל
מִשְׁפְּחֹתֶיהָ וַיַּנִּיחוּם מִחוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל:
וְהָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכֹל אֲשֶׁר בָּהּ רַק
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּכְלֵי הַנְּחֹשֶׁת וְהַבַּרְזֶל
נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית יְהוָה: וְאֶת רָחָב
הַזּוֹנָה וְאֶת בֵּית אָבִיהָ וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר
לָהּ הֶחֱיָה יְהוֹשֻׁעַ וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב
יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי־הֶחְבִּיאָה
אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ: וַיִּשָּׁבַע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת
הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי
יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת הָעִיר
הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה
וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב דְּלָתֶיהָ: וַיְהִי יְהוָה אֶת
יְהוֹשֻׁעַ וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל הָאָרֶץ:
וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מַעַל

Cap. vij

בַּחֵרֶם וַיִּקַּח עָכָן בֶּן כַּרְמִי בֶן זַבְדִּי בֶּן
זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה מִן הַחֵרֶם וַיִּחַר

אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ שָׁלַח
אֲנָשִׁים מִיְּרִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם בֵּית
אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמַר
לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ עָלָה
הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת הָעַי וַיָּשֻׁבוּ אֶל רָגַל שׁוּב
יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל יַעַל כָּל
הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִּשְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְיַכּוּ אֶת הָעַי אַל נָכָה נָגַע
תְּיַגַּע שָׁמָּה אֶת כָּל הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה׃
וַיַּעֲלוּ מִן הָעָם שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי׃ וַיַּכּוּ נוּס נָגַה
מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כְּשִׁלְשִׁים וְשִׁשָּׁה
אִישׁ וַיִּרְדְּפוּם מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר עַד רָדַף
הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לֵבָב נָכָה יָרֵד
הָעָם וַיְהִי לְמָיִם׃ וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ מָסַס הָיָה
שִׂמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי קָרַע נָפַל
אֲרוֹן יְהוָה עַד הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי אָרוֹן
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל רָאשָׁם׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה לָמָּה
הַעֲבַרְתָּ הַעֲבֵר אֶת הָעָם הַזֶּה אֵל עָבַר
הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי נָתַן
לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב נָעְבָר אֵבַר אֵל
הַיַּרְדֵּן׃ בִּי אֲדֹנָי מַה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר יָשַׁב
הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו׃ וְיִשְׁמְעוּ שָׁמַע
הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ סָבַב
וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה כָּרַת
תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה עָשָׂה נָדַל
אֶל יְהוֹשֻׁעַ קוּם לְךָ לָמָּה זֶּה אַתָּה אָמַר קוּם
נֹפֵל עַל פָּנֶיךָ׃ חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם נָפַל פָּנָה
עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתָם פָּרַת צָוָה
וְגַם לָקְחוּ מִן הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם
כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִּכְלֵיהֶם׃ וְלֹא יָכְלוּ שׁוּם כָּלָה
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם עֹרֶף
יִפְנוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא פָּנָה הָיָה
אֶסְיף לִהְיוֹת עִמָּכֶם אִם לֹא תַשְׁמִידוּ יָסַף הָיָה
הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃ קוּם קַדֵּשׁ אֶת הָעָם שָׁמַד

dñs contra filios israel.
Cũq; mitteret iosue
de hiericho viros cõtra
hay: que eſt iuxta be-
thauẽ ad orientalẽ plagam
oppidi bethel: dixit eis.
Aſcẽdite & explorate terã. ⁊ aſcenderũt viri: ⁊ explorauerũt hay. Et reuerſi dixerũt ei. Non aſcendat oĩs populus: ſed duo vel tria milia
viror̃ pgãt & deleãt ciuitatẽ. Quare
oĩs pplus fruſtra vexabitur cõtra hoſtes pauciſſimos? Aſcenderunt ergo
tria milia pugnatorum.
Qui ſtatim terga vertentes pauſi ſunt a
viris vrbis hay & corruerũt ex eis triginta & ſex
hoĩes. Perſecutiq; ſunt eos aduerſarii de porta
vſq; ad ſabarĩ: & cecide
rũt p pnã fugiẽtes. Pertimuitq; cor populi & ad inſtar aq liq̃factũ eſt.
Ioſue vero ſcidit veſtimẽta ſua: & pronus cecidit
in terrã corã arca dñi vſq; ad veſperã: tã ipe q̃ oĩs ſenes iſrael. Miſerũtq; puluerẽ ſup capita ſua & dixit ioſue. Heu
dñe deus. Quid voluiſti
traducere populum iſtũ
ſiordanẽ fluuiũ: vt tradares nos in manus amorrei & pderes? Vtinã vt ce
pimus mãſiſſemus trans
iordanẽ. Mi dñe de qd
dicã: vidẽs iſraelẽ hoſtibus ſuis terga vertẽtem?
Audient
chananei & oĩs habitatores terre: & pariter cõglobati circũdabũt nos atq; delebunt nomẽ nr̃m de
terra. Et qd facies magno noi tuo? dixitq; dñs
ad ioſue. Surge: cur
iaces pronus in terra?
Peccauit iſrael &
preuaricatus eſt pactum
meum.
tulerũtq; de anathemate & furati ſunt atq;
mẽtiti: & abſcõderũt iter
vaſa ſua. Nec poterit
iſrael ſtare ante hoſtes
ſuos: coſq; fugiet:
quia pollutus eſt anathemate. Non
ero vltra vobiſcum: donec conteratis
eũ q̃ hui? ſceleris reus ẽ.
Surge ſctifica populum

ira dñs in filios iſrael. ⁊ miſit ioſue ἐ
ὀργὴ κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ· καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἄν
ros ab hiericho in gaiã eſt iuxta bethauẽ ad ori
δρας ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς γαί, ἥ ἐστιν κατὰ βηθαυὲν κατὰ ἀνα
tem bethel. ⁊ locutus ẽ ad eos dicẽs: aſcẽdẽn
τολὰς βαιθήλ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἀναβαί
tes explorate terrã. ⁊ aſcẽderũt viri: ⁊
τες κατασκέψασθε τὴν γῆν· καὶ ἀνέβησαν οἱ ἄνδρες, καὶ
explorauerũt gai. ⁊ reuerſi ſunt ad ioſue: ⁊
κατεσκέψαντο τὴν γαί· καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς ἰησοῦν, καὶ
dixerũt ad eum: nõ aſcẽdat oĩs pplus: ſ circiter
εἶπαν πρὸς αὐτόν, μὴ ἀναβήτω πᾶς ὁ λαός, ἀλλ' ὡσεὶ
duo milia vel tria milia virorũ aſcẽdant: ⁊ obſi
δισχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν, καὶ ἐκπολιορκη
deant ciuitatẽ. ne adducas illuc oẽs pplm:
σάτωσαν τὴν πόλιν· μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ πάντα τὸν λαόν,
pauci eĩ ſunt. ⁊ aſcẽderũt de pplo illuc q̃ſi
ὀλίγοι γάρ εἰσιν· καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡσεὶ
tria milia virorũ. ⁊ fugerũt a facie virorũ gai:
τρισχίλιοι ἄνδρες· καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν γαί,
⁊ occiderũt ab eis viri gai q̃ſi triginta ⁊
καὶ ἀπέκτειναν ἀπ' αὐτῶν ἄνδρες γαὶ ὡς τριάκοντα καὶ
ſex viros: ⁊ pſecuti ſunt eos a porta q̃ad
ἓξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης ἕως
cõtriuerũt eos. ⁊ percuſſerũt eos per pro
συνέτριψαν αὐτούς· καὶ ἔπληξαν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ κατάφε
rum. ⁊ ptimuit cor pplo: ⁊ factũ eſt quaſi aqua.
ρους· καὶ ἐτάκη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ ὕδωρ.
⁊ ſcidit ioſue veſtimẽta ſua: ⁊ cecidit in
καὶ διέρρηξεν ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ
faciem ſuã ſup trã corã arca dñi vſq; ad
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἔναντι κιβωτοῦ κυρίου ἕως
veſperã: ipſe ⁊ ſeniores iſrael. ⁊ ptecerũt
ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ· καὶ ἐπιβάλοντο
puluerẽ ſup caput ſuũ. ⁊ dixit ioſue: oro
χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν· καὶ εἶπεν ἰησοῦς, δέομαι
dñe dñe vtqd traducẽs traduxiſti famulum tuum
κύριε κύριε ἵνατί διαβιβάζων διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν
pplm hunc iordanẽ: vt traderet eũ amor
λαὸν τοῦτον τὸν ἰορδάνην, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῷ ἀμορραί
reo: vt pderet nos? ⁊ vtinã mãſiſſemus ⁊ habita
ῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκί
uiſſemus apud iordanẽ: in me dñe. ⁊ qd dicã
σθημεν παρὰ τὸν ἰορδάνην, ἐν ἐμοὶ κύριε· καὶ τί ἐρῶ
qñ auertit iſrael cerniceſ a facie inimici
ἐπεὶ μετέβαλεν ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ
ſui? ⁊ audiẽs chananeus ⁊ oẽs habi
αὐτοῦ; καὶ ἀκούσας ὁ χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοι
tantes trã circũdabũt nos: ⁊ delebũt
κοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν
nos de trã. ⁊ qd facies noi tuo ma
ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ τί ποιήσεις τῷ ὀνόματί σου τῷ με
gno? ⁊ dixit dñs ad ioſue: ſurge: cur ia
γα; καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἀνάστηθι, ἵνατί σὺ
hoc ceciditi in faciẽ tuã? peccauit
τοῦτο πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου; ἡμάρτηκεν ὁ
pplus: ⁊ puaricat ẽ pactũ mẽũ: q̃ pepigi ad eos
λαός, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς αὐ
um. ⁊ tulerũt de anathemate: ⁊ fu
τόν· καί γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέ
rati mẽtiti ſunt: ⁊ poſuerũt in vaſa ſua.
ψαντες ἐψεύσαντο, καὶ ἔβαλον εἰς τὰ σκεύη αὐτῶν·
⁊ nõ poterint filii iſrael ſuſtinere ante fa
καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὑποσῆναι κατὰ πρόσω
ciẽ hoſtiũ ſuor. cerniceſ conuertent coram
που τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· αὐχένα ἐπιστρέψουσιν ἐναντίον
inimicis ſuis: q̃n facti ſunt anathema: nõ ad
τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα, οὐ προ
dam vltra eſſe vobiſcũ: niſi abſtuleritis anathema
σθήσω ἔτι εἶναι μεθ' ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα
de vobis ipſis. ſurgens ſctifica pplm:
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν· ἀναστὰς ἁγίασον τὸν λαόν,

Grāl. Gre. lxx. cū interp̄. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. heb. Josue. ca. vij. Hebrāica

5.3.b: Levit. 10.b. Nu. 11. 1.Re. 16.b.

τ dic sanctificari in crastinū: qm̄ hec dicit dñs deus isrāel: anathema est in medio tui: nō poteris resistere coram hostibus vris: donec tollatur anathema de vobis. τ cōgregabimini oēs mane per tribus vras. τ erit tribus: ǭ demōstrauerit dñs: τ adducet per familias suas. τ familia: quē ostēderit dñs adducet per domos. τ domus: quā demōstrauerit dñs: per viros. τ qui demōstratus fuerit in anathemate: cōburetur in igne ipse: τ omnia ǭcūq; sunt ipsi: quoniam pactum dñi fecit nephas in israel. τ surrexit iosue mane: τ adduxit per tribus suas. τ obtēsus est tribus iuda: τ ipse adduxit familiam zarai: τ adduxit per viros. τ obtēsus est zabdi. τ adducta ē domus eius per viros: τ obtēsus est achan filius charmi filii zabdi filii zare de tribu iuda. τ ait iosue achan: fili mi da gloriam dño deo israel: τ da ei confessionē: τ indica mihi qd feceris: ne abscōdas a me. τ respōdit achan iosue: vere ego peccaui coram dño deo israel: sic τ sic feci. vidi in spoliis pallium vnum bonum: τ ducentos siclos argenti: τ linguam auream vnam quinquaginta siclorum pondus eius. τ cōcupiui illa τ accepi. τ ecce hec abscōdita sunt in terra in tabernaculo meo: τ τὸ ἀργύριον κεκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμβολήν. τ hec erāt abscōdita in tabernaculo eius: τ argentū sub eis. τ eduxerūt ea de τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραήλ. καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου. τ accepit iosue achā filiū zare: τ argentū τ pallium τ linguam καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὴν φιλὴν καὶ τὴν γλῶσσαν aureā: τ filios eius τ filias τὴν χρυσῆν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ τοὺς

Joan. 9.c.

B

C

D

ᵇ& dic eis. ᶜSanctificamini ᵈin crastinū: ᵉhec ᵉi ᵐdicit ᵐdñs ᵒdeus ᵖisrael. ᵠAnathema ʳin medio tui ē ˢisrael. ᵗNō ᵛpteris ˣistare ʸcoram ᶻ hostibus tuis ᵇdonec ᶜdeleatur ᶜex te ᵖq hoc cōtaminatus ē scelere. ᶠAccedetisq; ᵍmāe singuli ʰp tribꝰ vras: ᶦ& quā cūq; ᵏtribū fors ᵐinuenerit: ᵒaccedet ᵖp cognationes suas: ʳ & cognatio ˢper domos: ᵗdomusq; ᵘp viros. ᶦ& ᵍquicunq; ille ʰin hoc facinore ᵍfuerit ᵈephensus ᶜcomburetur ᵏigni ᵐcum ᵐomni ˢsubstātia ᵗsua: ᵘqm̄ ᵍpuaricauit ᵉst ᵖactū ᵈdñi: ᵐ& ᶠfecit ᵛnephas ᵗin israel. ᵃSurgens itaq; ᵇiosue ˢmane: ᵖ applicuit ᵗisrael ᵍper tribus suas. ʳ& inuenta est ᵗtribus ʰiuda. Que cum ᵐ iuxta familias suas ᵉesset oblata: ᵖinuenta est ᵗ familia ᵍzare. ᵗIllā quoq; p domos ᵍofferēs ˢrepperit ᵘzabdi. ᵒCuius domum ʸin singulos diuidens ˢviros: ᵗinuent ᵍachan ʰfilii ᵗcharmi ᵘfilii ᵗzabdi: ᵐfilii ᵐzare ᵉde tribu ᵇiuda. ᵍEt ait ᵗ Iosue ᵉad ᵗachan. ᵐFili mi: ᵉda ᵗgloriā ᵗdño ᵇdo ᶜisrael ᵖ& confitere: ᵍatq; indica ᵗmihi ᵇquid ˢfeceris: ᵐne ᵐabscondas. ᶠRespondit q ᵍachan ʳ iosue: ᵗ& dixit ei. ᵐVere ˣego ʳ peccauī ˢdomino ᵘdeo ᵇ israel: ᶜ& sic ᵒ& sic ˢfeci. ᶠVidi enī ᵍinter spolia ʰpalliū ᵗcoccineū valde ᵗbonū ᵐ & ducentos ᵐsiclos ᵒargenti : ᵖregulāq; ᵍaureā ᵉquinq; ginta ᵗsiclorū: ˣ& concupiscens ʳabstuli ᵗ& abscondi ᵇi terra ᶜcōtra mediū ᵇtabernaculi mei: ᶜargētūq; fossa humo operui. ᵍMisit ergo ᵇiosue ᵗministros ᵠ currētes ᵗad tabernaculū illius ᵐrepererūt cuncta ᵃabscōdita ᵒin eodē loco ᵖ& argētū sil. ʳ Auferē tesq; ᵉde ᵗtētorio ᵘtulerūt ea ᵗad ᵗiosue ᵗ& ad ᵘoēs ᵇfilios ᶜisrl: ᵒ piecerūtq; ᶜañ ʳdominū. ᵍTollens itaq; ᵇiosue ᵏachan ᵗfiliū ᵐ zare ᵒargentumq; ᵖ& ᵠ pallium ʳ& ᵗ auream ᵉregulam: ˣfilios ᵘ quoq; ʳ& ᵗfilias ei?

ᵇ וְאָמַרְתָּ ׀ הִתְקַדְּשׁוּ ᵍלְמָחָר ׀ כִּי ׀ כֹה ᵐ אָמַר
ᵐ יְהוָה ᵒ אֱלֹהֵי ᵖ יִשְׂרָאֵל ᵍ חֵרֶם ᵗ בְּקִרְבֶּךָ
ᵖ יִשְׂרָאֵל ᵘ לֹא ᵗ תוּכַל ᵛ לָקוּם ᵗ לִפְנֵי ᵃ אֹיְבֶיךָ
ᵍ עַד ᵉ הֲסִירְכֶם ᵈ הַחֵרֶם ᵇ מִקִּרְבְּכֶם ׃ וְנִקְרַבְתֶּם
ᵇ בַּבֹּקֶר ᵍ לִשְׁבָטֵיכֶם ׀ וְהָיָה ᵉ הַשֵּׁבֶט ᵃ אֲשֶׁר
ᵐ יִלָּכֵד ׀ יְהוָה ᵒ יִקְרַב ᵖ לַמִּשְׁפָּחוֹת
ᵗ וְהַמִּשְׁפָּחָה ᵖ אֲשֶׁר ׀ יִלָּכְדֶנָּה ᵐ יְהוָה
ᵗ תִּקְרַב ᵍ לַבָּתִּים ׀ וְהַבַּיִת ᵃ אֲשֶׁר ᵇ יִלָּכְדֶנּוּ
ᶜ יְהוָה ᵛ יִקְרַב ᶜ לַגְּבָרִים ׃ ׀ וְהָיָה ᵉ הַנִּלְכָּד
ᵇ בַּחֵרֶם ׀ יִשָּׂרֵף ᵉ בָּאֵשׁ ׀ אֹתוֹ ᵐ וְאֵת ᵏ כָּל
ᵃ אֲשֶׁר ᵍ לוֹ ᵖ כִּי ᵍ עָבַר ׀ אֶת ᵇ בְּרִית ᵖ יְהוָה ᵘ וְכִי
ᵍ עָשׂוּ ᵇ נְבָלָה ᵇ בְּ יִשְׂרָאֵל ׃ ᵐ וַיַּשְׁכֵּם ᵇ יְהוֹשֻׁעַ
ᵇ בַּבֹּקֶר ᵖ וַיַּקְרֵב ᵃ אֶת ׀ יִשְׂרָאֵל ᵍ לִשְׁבָטָיו
ᵇ וַיִּלָּכֶד ׀ שֵׁבֶט ᵐ יְהוּדָה ׃ ׀ וַיַּקְרֵב ᵐ אֶת
ᵉ מִשְׁפַּחַת ᵖ יְהוּדָה ᵍ וַיִּלְכֹּד ᵃ אֶת ׀ מִשְׁפַּחַת ׀ הַזַּרְחִי
ᵖ וַיַּקְרֵב ׀ אֶת ᵉ מִשְׁפַּחַת ׀ הַזַּרְחִי
ᵛ לַגְּבָרִים ׀ וַיִּלְכֹּד ᵗ זַבְדִּי ׀ וַיַּקְרֵב ׀ אֶת ᵇ בֵּיתוֹ
ᶜ לַגְּבָרִים ׀ וַיִּלְכֹּד ᵉ עָכָן ᵇ בֶּן ׀ כַּרְמִי ᵃ בֶּן ׀ זַבְדִּי
ᵐ בֶּן ׀ זֶרַח ׀ לְמַטֵּה ᵖ יְהוּדָה ׃ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ יְהוֹשֻׁעַ
ᵒ אֶל ׀ עָכָן ᵐ בְּנִי ׀ שִׂים ׀ נָא ׀ כָּבוֹד ׀ לַיהוָה ׀ אֱלֹהֵי
ᶜ יִשְׂרָאֵל ׀ וְתֶן ׀ לוֹ ׀ תּוֹדָה ᵍ וְהַגֶּד ׀ נָא ׀ לִי ׀ מֶה
ᵍ עָשִׂיתָ ᵐ אַל ᵉ תְּכַחֵד ׀ מִמֶּנִּי ׃ ׀ וַיַּעַן ᵍ עָכָן ׀ אֶת
ᵒ יְהוֹשֻׁעַ ׀ וַיֹּאמַר ᵐ אָמְנָה ᵏ אָנֹכִי ᶜ חָטָאתִי
ᵖ לַיהוָה ׀ אֱלֹהֵי ᵖ יִשְׂרָאֵל ᵛ וְכָזֹאת ᵉ וְכָזֹאת
ᶜ עָשִׂיתִי ׃ ׀ וָאֶרְאֶה ᵐ בַּשָּׁלָל ׀ אַדֶּרֶת ׀ שִׁנְעָר
ᵏ אַחַת ׀ טוֹבָה ᵐ וּמָאתַיִם ᵐ שְׁקָלִים ᵉ כֶּסֶף
ᵖ וּלְשׁוֹן ᵍ זָהָב ׀ אַחַת ׀ חֲמִשִּׁים ׀ שְׁקָלִים
ᵐ מִשְׁקָלָן ׀ וָאֶחְמְדֵם ׀ וָאֶקָּחֵם ׀ וְהִנָּם ׀ טְמוּנִים
ᵇ בָּאֹהֶל ׀ בְּתוֹךְ ׀ אָהֳלִי ׀ וְהַכֶּסֶף ׀ תַּחְתֶּיהָ ׃
ᵍ וַיִּשְׁלַח ᵇ יְהוֹשֻׁעַ ׀ מַלְאָכִים ᵏ וַיָּרֻצוּ
ᵃ הָאָהֳלָה ׃ ᵐ וְהִנֵּה ᵉ טְמוּנָה ᵇ בְּאָהֳלוֹ ׀ וְהַכֶּסֶף
ᵍ תַּחְתֶּיהָ ׃ ׀ וַיִּקָּחוּם ᵉ מִתּוֹךְ ׀ הָאֹהֶל ׀ וַיְבִיאֻם
ᵏ אֶל ׀ יְהוֹשֻׁעַ ׀ וְאֶל ׀ כָּל ׀ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ וַיַּצִּיקוּם
ᵏ לִפְנֵי ׀ יְהוָה ׃ ׀ וַיִּקַּח ᵇ יְהוֹשֻׁעַ ׀ אֶת ᵉ עָכָן ׀ בֶּן
ᵐ זֶרַח ׀ וְאֶת ׀ הַכֶּסֶף ׀ וְאֶת ᵍ הָאַדֶּרֶת ׀ וְאֵת
ᵉ לְשׁוֹן ׀ הַזָּהָב ׀ וְאֶת ׀ בָּנָיו ׀ וְאֶת ׀ בְּנֹתָיו

וְאֶת שׁוֹרוֹ וְאֶת חֲמֹרוֹ וְאֶת צֹאנוֹ וְאֶת
אָהֳלוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל
עָמּוֹ וַיַּעֲלוּ אֶתְם עֲמֶק עָכוֹר וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ מֶה עֲכַרְתָּנוּ יַעְכָּרְךָ יְהוָה
בַּיּוֹם הַזֶּה וַיִּרְגְּמוּ אוֹתוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל
אֶבֶן וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ
אֶתְם בָּאֲבָנִים וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל אֲבָנִים
גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיָּשָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן
אַפּוֹ עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
עֵמֶק עָכוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

Cap.viii.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירָא
וְאַל תֵּחָת קַח אִתְּךָ אֶת כָּל עַם
הַמִּלְחָמָה וְקוּם עֲלֵה הָעַיְ רְאֵה נָתַתִּי
בְיָדְךָ אֶת מֶלֶךְ הָעַי וְאֶת עַמּוֹ וְאֶת
עִירוֹ וְאֶת אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לָעַי וּלְמַלְכָּהּ
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ רַק
שְׁלָלָהּ וּבְהֶמְתָּהּ תָּבְזּוּ לָכֶם שִׂים לְךָ
אֹרֶב לָעִיר מֵאֲחֹרֶיהָ׃ וַיָּקָם
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת
הָעַי וַיִּבְחַר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וַיִּשְׁלַח אֹתָם לָיְלָה׃
וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר רְאוּ אַתֶּם אֹרְבִים
לָעִיר מֵאֲחֹרֵי הָעִיר אַל תִּרְחֲקוּ
מִן הָעִיר מְאֹד וִהְיִיתֶם כֻּלְּכֶם
נְכֹנִים׃ וַאֲנִי וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי
נִקְרַב אֶל הָעִיר וְהָיָה כִּי יֵצְאוּ
לִקְרָאתֵנוּ כְּאֶשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ
לִפְנֵיהֶם׃ וְיָצְאוּ אַחֲרֵינוּ עַד הִתְּקַעְנוּם
אֹתָם מִן הָעִיר כִּי יֹאמְרוּ נָסִים לְפָנֵינוּ
כַּאֲשֶׁר בָּרִאשֹׁנָה וְנַסְנוּ לִפְנֵיהֶם׃
וְאַתֶּם תָּקוּמוּ מֵהָאֹרֶב וְהוֹרַשְׁתֶּם
אֶת הָעִיר וְנָתַנָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
בְּיֶדְכֶם׃ וְהָיָה כְּתָפְשְׂכֶם אֶת הָעִיר
תַּצִּיתוּ אֶת הָעִיר בָּאֵשׁ תַּעֲשׂוּ דְּבַר יְהוָה
תַּעֲשׂוּ רְאוּ צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃ וַיְשַׁלַּח אֹתָם
יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּלְכוּ אֶל הַמַּאְרָב וַיֵּשְׁבוּ בֵּין

bones et asios & oues
ipīmq; tabernaculū & cūcta ſupellectilem & oīs iſrael cū eo: duxerūt eos ad vallem achor vbi dixit ioſue. Quia turbaſti nos? exturbet te dñs in die hac. Lapidauerūtq; cum oīs iſrael: & cūcta que illius erant igne conſumpta ſunt. Cōgregauerūntq; ſup cū aceruū magnū lapidū: qui pmanet vſq; in pñtem diē. Et auerſus eſt furor dñi ab eis. Vocatūq; eſt nomen loci illius vallis achor vſq; hodie. 8.

Dixit āt dñs ad ioſue. Ne timeas neq; formides. Tolle tecum omnem multitudinem pugnatorū & cōſurgens aſcende iop pidū hay. Ecce tradidi in manū tuā regem ei⸗ius: & pplm & terrā. Faciesq; vrbi hay & regi eius: ſicut feciſti hiericho & regi illius. Predam vero & oīa aiantia diripietis vobis. Pone iſidias vrbi poſt eā. Surrexitq; ioſue & oīs exercitus bellatorū cū eo: vt aſcēderent in hay. Et electa triginta milia virorum fortiū miſit nocte: precepitq; eis: dicens. Ponite inſidias poſt ciuitatem. Nec lōgius recedatis: & eritis omnes parati. Ego āt & reliq multitudo q̄ mecū eſt: accedemus ex aduerſo cōtra vrbem. Cūq; exierint contra nos: ſicut ante fecimus fugiemus & terga vertemus: dōec pſequentes ab vrbe lōgius ptrahātur. Putabūt enim nos fugere ſicut prius. Nobis ergo fugientibus & illis pſequentibus cōſurgetis de inſidiis & vaſtabitis ciuitatem. tradetq; eam dñs deus veſter in manus veſtras. Cūq; ceperitis ſuccendite eam: & ſic omnia facietis vt iuſſi. Dimiſitq; eos & prexerūt ad locū iſidiarū: ſederuntq; inter

vitulos eius: & ſubiugalia eius: & oues eius:
μόχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτ, καὶ τὰ πρόβατα αὐτ,
& tabernaculū eius: & cūcta ſupellectilē eius. Et
καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτ· καὶ
oīs iſrael cū eo. & duxerūt eos ad vallē achor.
πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀνήγαγον αὐτοὺς εἰς ἐμεκαχώρ.
& dixit ioſue cur turbaſti nos? exturbet te dñs:
καὶ εἶπεν ἰησοῦς τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς; ἐξολοθρεύσαι σε κύριος,
ſicut & hodie: & lapidauerūt eū oīs iſrael la⸗
καθὰ καὶ σήμερον, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ λί
pidib: & cōbuſſerūt eos in igne. & lapidauerūt
θοις, καὶ κατέκαυσαν αὐτοὺς ἐν πυρί· καὶ ἐλιθοβόλησαν
illos in lapidib, & pgregauerūt ſup eū aceruū lapidū magnū
αὐτοὺς ἐν λίθοις. καὶ ἔστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν
vſq; ad diē hanc. & ceſſauit dñs ab ira
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐπαύσατο κς̄ τοῦ θυμοῦ τῆς
furoris ſui. ob hoc cognominauit illud vallis archo
ὀργῆς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ ἰμεκαχώρ
vſq; in diē hanc.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 8.

Dixit dñs ad ioſue: ne timeas: neq; for⸗
Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς, μὴ δὲ δει
mides: tolle tecum oēs viros
λιάσῃς, λάβε μετὰ σεαυτοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς
bellatores: & ſurgēs aſcēde in gai. ecce tradi
πολεμοῦντας, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς γαί· ἰδοὺ δέδω
di in manus tuas regem gai: & pplm
κα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα γαί, καὶ τὸν λαὸν
eius: & vrbē eius: & terrā eius. & fa
αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ ποιή
ciēs gai & regi eī: ſicut feciſti
σεις γαὶ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας τῇ
hiericho & regi illius. & predā eius
ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς· καὶ τὴν προνομὴν αὐτῆς
& iumēta eius diripies tibi. po
καὶ τῶν κτηνῶν αὐτῆς προνομεύσεις σεαυτῷ· κατάστη⸗
ne āt tibi ipi inſidias vrbi poſt eā.
σον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ πόλει ὀπίσω αὐτῆς.
& ſurrexit ioſue & oīs pplus bellator vt aſcēde
καὶ ἀνέστη ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὥστε ἀναβῆ
rēt in gai. elegit āt ioſue triginta milia vi⸗
ναι εἰς γαί· ἐπελέξεν δὲ ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀν⸗
rorū potētes in viribus: & miſit eos nocte.
δρῶν δυνατοὺς ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός·
& precepit eis dicēs: videte q̄ vos inſidiamini
καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, ἰδετε ὑμεῖς ἐνεδρεύετε τὴν
vrbi poſt ciuitatē valde: & eritis oēs para
πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως σφόδρα, καὶ ἔσεσθε πάντες ἕτοι
ti: & ego & oēs q̄ mecū accedem cōtra vr
μοι, καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πό
bē. & erit cū exierit habitātes gai in occur
λιν· καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες γαὶ εἰς συνάντη
ſum nobis ſicut & ante: & fugiemus a facie
σιν ἡμῖν, καθάπερ καὶ πρώην, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου
illorū: & cū exierit poſt nos abducemus
αὐτῶν, καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν ἀποσπάσομεν
eos ab vrbe, & dicēt: fugiūt ipi a
αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἐροῦσιν, φεύγουσιν αὐτοὶ ἀπὸ
facie noſa ſicut prius: & fugiemus ab
προσώπου ἡμῶν ὃν τρόπον ἔμπροσθεν, καὶ φευξόμεθα ἀπ' αὐ
eis. vos āt exurgetis de inſidijs & ibitis
τῶν. ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας καὶ πορεύσεσθε
in vrbē & vaſtate ciuitatē. & tradet eam dñs
εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκπρίσατε τὴν πόλιν· καὶ δώσει αὐτὴν κς̄
deus nr in manibus nris. & erit vt ceperitis
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν. καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν
vrbē ſuccēdite eam in igne: iuxta
πόλιν ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιή
te: ecce precepi vobis. & dimiſit eos ioſue:
σατε, ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς,
& perrexerūt ad inſidias: & ſederūt inter
καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνέδραν, καὶ ἐνεκάθησαν ἀναμέσον

2.Re. 18.d. Iudi. 1.a.

A

B

ū. 7.a.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina. Trāſla.B.Hie. Tex.heb.Joſue.ca.viij.Patria.h

bethel ↄ inter gai a mari gai. ↄ mānſit
βαιθηλ καὶ ἀναμέσον γαὶ ἀπὸ θαλάσσης τῆς γαὶ· καὶ ὑυλίθη
ioſue nocte illa in medio ippſi. ↄ manſerũt
Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ ὀρθρίσας
ioſue vtluculo: recẽſuit ppſm. ↄ aſcẽderũt ipſe
Ἰησοῦς τὸ πρωΐ, ἐπεσκέψατο τὸν λαόν· καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς
ↄ ſenatores iſrael in fronte ppſi ad
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ
gai. ↄ oīs ppſis bellatoꝛ ꝯ cū eo aſcẽderũt: ↄ
γαί· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὁμετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν, καὶ
euntes venerũt ex aduerſo ciuitati ab oriente:
πορευόμενοι ἦλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν,
ↄ inſidie vbis a mari. ↄ caſtrametã
καὶ τὰ ἐνέδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης· καὶ παρενέβα-
tiſũt ſeptẽtriõe gai. ↄ vallis inter eum ↄ
λον ἀπὸ βορρᾶ τῆς γαί· καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς
gai. ↄ cepit ꝯſi quinq; milia viroꝝ: ↄ poſuit eos
γαί· καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτὸς
inſidias inter bethauẽ ↄ gai mare gai.
ἔνεδρον ἀναμέσον τῆς βηθαὺ καὶ τῆς γαὶ θάλασσαν τῆς γαί·
ↄ ordinauit ppſo oẽm aciem: ꝯ erat a ſeptẽtriõe
καὶ ἔταξεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολήν, ἣν ἦν ἀπὸ βορρᾶ
vbi: ↄ nouiſſima illius mare ꝯ vbis. ↄ abi-
τῆ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῆ θάλασσαν τῆς πόλεως· καὶ ἐπο-
it ioſue nocte illa in medio vallis. ↄ fa-
ρεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος· καὶ ἐγέ-
ctũ eſt vt vidit rex gai ↄ feſtinauit ↄ mancauit:
νετο ὡς εἶδεν ὁ βασιλεὺς τῆς γαὶ καὶ ἔσπευσεν καὶ ὤρθρισεν,
ↄ egreſſi ſũt viri vbis in occurſum eis e di
καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ'
recto in preliũ: ipſe ↄ oīs ppſs eius in
εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον· αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν
tẽpus: ſm cõſpectũ araba. ↄ ipſe ignorabat ꝙ
καιρόν, κατὰ πρόσωπον τῆς ἀραβά· καὶ αὐτὸς οὐκ ἤδει ὅτι
inſidie coꝝ ſunt a tergo vbis. ↄ vidit ↄ recef
ἔνεδρα αὐτῶν ἐστιν ὀπίσω τῆς πόλεως· καὶ ἴδεν καὶ ἀνεχώρη-
ſit ioſue ↄ oīs iſrael a facie coꝝ: ↄ fu
σεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔφυ-
git p vią ſolitudinis. ↄ inualuit oīs ppſs gai vt p-
γεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου· καὶ ἐνίσχυσεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γαὶ τοῦ κα
ſq̄retur poſt ipſos filios iſrael. ↄ ipſi receſſerũt
ταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν τῶν υἱῶν Ἰηλ· καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν
ab vrbe nõ remãſit neq; vnus in gai ↄ in be-
ἀπὸ τῆς πόλεως οὐ κατελείφθη οὐδὲ εἷς ἐν τῇ γαὶ καὶ ἐν βαι
thel: q̄ nõ perſecutus eſt poſt iſrael. ↄ reliquerũt ciuita
θηλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραὴλ· καὶ κατέλιπον τὴν πό-
tẽ apertã: ↄ perſecutũ ſunt poſt iſrael. ↄ dixit
λιν ἀνεῳγιθεῖσαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν
dñs ad ioſue: extende manũ tuã clypeũ q̄ eſt
κύριος πρὸς Ἰησοῦν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τῷ γαισῷ τῷ
in manu tua cõtra vrbẽ. in manus eũ tuas tra-
ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου ἐδόθη
didi eã. ↄ inſidie exurgent ↄ feſtinatiõe de loco
καὶ αὐτήν· καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξαναστήσονται ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου
coꝝ. ↄ extẽdit ioſue clypeũ ↄ manũ ſuã
αὐτῶν· καὶ ἐξέτεινεν ὁ Ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in vrbẽ: ↄ inſidie exurrexerũt cõfeſtim de lo
ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τό-
co ſuo: ↄ exierũt q̄ extẽdit manũ. ↄ intra-
που αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθοσαν ὅτε ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα· καὶ εἰσῆλ
uerũt in vrbẽ: ↄ ceperũt eã: ↄ feſtinãtes
θον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν· καὶ ἔσπευσαν τες
ſuccẽderũt ciuitatẽ in igne. ↄ reſpiciẽtes habi-
ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί· καὶ περιβλεψάμενοι οἱ κάτοι
tatores gat ad tergũ ſuũ: ↄ viderũt fumũ vr-
κοι γαὶ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἑώρων τὸν καπνὸν τῆς πόλε
bis cõſcẽdẽtẽ in celũ: ↄ nõ vltra poterant quo
ως ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ ἔιχον ποῦ
fugere huc vel huc. ↄ pp̄ls fugiẽs in ſolitudinẽ cõuerſi
φυγεῖν ὧδε ἢ ὧδε· καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφη
ſunt cõtra perſequẽtes. ↄ ioſue ↄ oīs iſrael
σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας· καὶ Ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ꝯ

D

ᵏbethel'&ᵐ hay" ad occi
dẽtalẽ plagã vrbis ᶜhay.
ᵍIoſue aũtᶜnocteᵉillaᶜin
mediоᵇmãſitᵐpopuli.ꝯꝯ
ᵏSurgẽſq;ᵉdiluculoᵇrecẽ
ſuit ſocios:ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ& aſcẽdítᵍcũ ſenioribus
ᶦiſrõte exercitus vallatꝰ
auxilio pugnatorum. ꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠCũq; veniſſẽtᵈ&ᶠaſcen=
diſſentᵐexaduerſo ᶜciui=
tatis:ᶜ ſteterĩtᵈ ad ſeptẽn=
trionalẽ vrbis plagã: ᶜin
ter quãᶜ& eosᶜvallis erat
ᵉmedia.ᵇQuinq; aũtᵈmi
liaᵏviros elegeratᶠ& po=
ſuerat ⁱinſidiísᵒinterᶠbe
thauẽ'&ᵉ hayᶜex occídẽ
tali pteciuſdẽᵐ ciuitatis.
ᵇOīsvero reliquusᶜexer
citusᵒad aquilonẽ aciem
dirigebatitaᶠvtᵍnouiſſi=
mi multitudinísᵇ occidẽ
talem plagãᶠ vrbis attin
gerẽt.ᵏA bit ergoᶦioſue
ᵐnocteᵐillaᵐ:&ſſetitᵒⁱᵖval
liſᵒmedio. Quodᵈ cũ vi
diſſetᵉrexᶠhayᵐfeſtinauit
ᵏmane:ᶠ& egreſſus ẽᵍ cũ
oĩ exercitu"ciuitatis: dí=
rexitq; aciẽ ᵏcõtraᶠdeſer
tũ:ᵐignorãsᶠꝙᵉ poſt ter
gũ laterẽtᵈⁱſidie. ᶦIoſue
veroᵈ& oīsᵇiſrᵏ ceſſerũt
loco: ſimulãtes metũ ᵉ&
fugiẽtes pᶠſolitudísᶜviã.
ᵍAt illi vociferãtes paríter & ſe mutuo cohortãtesᵍpſecuti ſũt eos.ᶠGũq; receſſiſſẽtᵉaᶠ ciuitate:
ᵐ& ne vnus quidẽᵉi vrbe
Hayᵇ& bethelᶠremãſiſſetᶜquiᵒnon ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜpſequeretur ᵍiſrᵏ:ſicut e
ruperãt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠaperta ᵏoppida ᵇrelin=
quẽtes: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖdixitᵍdominusᶠ adᵉ ioſue.ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈLeuaᵘclypeũᶠqui ᶦ ima
nu tua ẽ ᵉcõtra vrbẽᵇhay
ᶜqm̃ᵒtibiᶠtradã eã.ᶠCum
q; eleuaſſet ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇclypeum ex aduerſoᵐᵐci
uitatis:ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐinſidie q̄ latebãt:ᵒ ſurre
xeruntᵖconfeſtimꝯꝯꝯꝯ
ᵘ& pgentes adᶠ ciuitatẽ
ᶜceperunt & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇſuccenderuntᵒeam.ꝯꝯ
ᶠViri aũt ciuitatis qui p=
ſeq̄bãtur ioſue:ᶠ reſpiciẽ
tesᵏ& videtesᵉfumũᵒvr=
biſᶠad celumvſq;ᵐcõſcẽ
dereᵍnõ potueruntvltra
ᶦhucᶜillucq;ᵇ diffugere:
p̄ſertiᶜũ hiᵉq̄ſimulaue=
rãt fugã:& tẽdebãtᶠad ſo
litudinẽᶜcõtraᶠpſeq̄ntes
fortiſſimeᵒreſtituſſet.ᵏVi
dẽſq;ᵍIoſueᵇ& oīsᶠiſrael

בֵּיתְאֵל וּבֵין הָ֣עַי מִיָּ֑ם לָעַ֣י וּ֔מֶלְכָּ
יְהוֹשֻׁ֣עַ בַּלַּ֔יְלָה הַה֖וּא בְּתוֹךְ הָ֥עָֽם׃
וַיַּשְׁכֵּ֤ם יְהוֹשֻׁעַ֙ בַּבֹּ֔קֶר וַיִּפְקֹ֖ד אֶת
הָעָ֑ם וַיַּ֣עַל ה֔וּא וְזִקְנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל לִפְנֵי
הָעָ֖ם עַ֥ל הָעַֽי׃ וְכָל־ הָעָ֖ם הַמִּלְחָמָ֥ה אֲשֶׁר
עִמּ֑וֹ עָל֣וּ וַיִּגְּשׁ֗וּ וַיָּבֹ֛אוּ נֶ֥גֶד הָעִ֖יר
וַיַּחֲנ֣וּ מִצְּפ֣וֹן לָעָ֔י וְגַ֥יְא בֵינָ֖יו וּבֵ֥ין הָעָֽי׃
וַיִּקַּ֣ח כַּחֲמֵ֣שֶׁת אֲלָפִ֔ים אִ֖ישׁ וַיָּ֣שֶׂם
אֹתָ֑ם אֹרֵ֣ב בֵּ֔ין בֵּ֥ית אֵ֖ל וּבֵ֣ין הָעַ֑י מִיָּ֖ם
לָעָ֥יר וַיָּשֶׂ֛ם הָעָ֖ם אֶת־ כָּל־ הַמַּחֲנֶ֑ה
אֲשֶׁ֥ר מִצְּפ֖וֹן לָעִ֑יר וְאֶת־ עֲקָבֹ֖ו מִיָּ֥ם
לָעִֽיר׃ וַיִּלֶךְ֙ יְהוֹשֻׁ֣עַ בַּלַּ֔יְלָה הַה֖וּא
וַיַּעֲבֹ֥ר בְּתוֹךְ־ הָעֵ֖מֶק׃ וַיְהִ֣י כִרְא֗וֹת
מֶ֚לֶךְ הָעַ֔י וַיְמַהֲר֣וּ וַיַּשְׁכִּ֔ימוּ וַיֵּצְא֣וּ אַנְשֵׁ֣י הָעִ֔יר
לִקְרַ֣את יִשְׂרָאֵ֔ל לַמִּלְחָמָ֖ה הֽוּא וְכָל־
עַמּ֑וֹ לַמּוֹעֵ֕ד לִפְנֵ֖י הָעֲרָבָ֑ה וְה֣וּא לֹא
יָדַ֔ע כִּי־ אֹרֵ֥ב ל֖וֹ מֵאַחֲרֵ֥י הָעִֽיר׃ וַיִּנָּ֣עוּ
יְהוֹשֻׁ֣עַ וְכָל־ יִשְׂרָאֵ֔ל לִפְנֵיהֶ֖ם וַיָּנֻ֑סוּ
דֶּ֚רֶךְ הַמִּדְבָּ֔ר וַיִּזָּעֲק֣וּ כָל־ הָעָ֔ם אֲשֶׁ֖ר
בָּעַ֣י לְרָדְפָ֑ם אַחֲרֵיהֶ֖ם וַיִּרְדְּפ֣וּ אַחֲרֵ֔י
יְהוֹשֻׁ֣עַ וַיִּנָּתְק֖וּ מִן־ הָעִֽיר׃ וְלֹא־ נִשְׁאַ֥ר
אִ֛ישׁ בָּעַ֖י וּבֵ֣ית אֵ֑ל אֲשֶׁ֥ר לֹא־
יָצְא֖וּ אַחֲרֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וַיַּעַזְב֤וּ אֶת־
הָעִיר֙ פְּתוּחָ֔ה וַיִּרְדְּפ֖וּ אַחֲרֵ֥י
יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־ יְהוֹשֻׁ֑עַ
נְטֵ֤ה בַכִּידֹן֙ אֲשֶׁ֣ר בְּיָדְךָ֔ אֶל־ הָעַ֖י
כִּי־ בְיָדְךָ֣ אֶתְּנֶ֑נָּה וַיֵּ֥ט יְהוֹשֻׁ֛עַ
בַּכִּידֹ֥ן אֲשֶׁר־ בְּיָד֖וֹ אֶל־ הָעִֽיר׃
וְהָאֹרֵ֗ב קָם֙ מְהֵרָ֣ה מִמְּקוֹמ֔וֹ וַיָּרֻ֖צוּ
כְּנָטוֹת֙ יָד֔וֹ וַיָּבֹ֖אוּ הָעִ֑יר וַיִּלְכְּד֣וּהָ
וַיְמַהֲר֥וּ וַיְצִיתוּ֙ אֶת־ הָעִ֔יר בָּאֵֽשׁ׃
וַיִּפְנ֤וּ אַנְשֵׁי֙ הָעַ֔י אַחֲרֵיהֶ֖ם וַיִּרְא֑וּ
וְהִנֵּה֙ עָלָ֣ה עֲשַׁ֔ן הָעִ֖יר הַשָּׁמָ֑יְמָה
וְלֹא־ הָיָ֥ה בָהֶ֛ם יָדַ֖יִם לָנ֣וּס הֹ֑נָה
וְהָעָ֗ם הַנָּס֙ הַמִּדְבָּ֔ר נֶהְפַּ֖ךְ

אֶל־ הָרֹדֵ֑ף וְיהוֹשֻׁ֣עַ וְכָל־ יִשְׂרָאֵ֔ל

ראוכי לכד האורב את העיר וכי
עלה עשן העיר וישבו ויכו אנשי שוב נכה
העי ואלה יצאו מן העיר לקראתם
ויהיו לישראל בתוך אלה מזה בית
ואלה מזה ויכו אתם עד בלתי
השאיר לו שריד ופליטו ואת מלך שאר שרד
העי תפשו חי ויקרבו אתו אל חית מרב
יהושע וירי כלות ישראל להרג יתה בלה
את כל ישבי העי בשדה נמדבר דבר
אשר רדפום בו ויפלו כלם לפי נפל פה
חרב עד תמם וישבו כל ישראל
העי ויכו אתה לפי חרב ויהי כל נכה
הנפלים ביום ההוא מאיש ועד אשה איש
שנים עשר אלף כל אנשי העי
ויהושע לא השיב ידו אשר נטה שוב
נדיון עד אשר החרים את כל חרם
ישבי העי רק הבהמה ושלל העיר
ההוא בזזו להם ישראל כדבר
יהוה אשר צוה את יהושע וישרף שרף
יהושע את העי וישימה תל עולם שום תל
שממה עד היום הזה ואת מלך עלם
העי תלה על העץ עד עת הערב
וכבא השמש צוה יהושע ויורידו נוא ירד
את נבלתו מן העץ וישליכו אותה שלך את
אל פתח שער העיר ויקימו עליו קום
גל אבנים גדול עד היום הזה אז גלל
יבנה יהושע מזבח ליהוה אלהי נבה זבח
ישראל בהר עיבל כאשר צוה משה
עבד יהוה את בני ישראל כתוב כתב
בספר תורת משה מזבח אבנים שלמת ירה
אשר לא הניף עליהם ברזל ויעלו נוף עלה
עליו עלות ליהוה ויזבחו שלמים ויאכל זבח
שם על האבנים את משנה תורת משה
משה אשר כתב לפני בני ישראל
וכל ישראל וזקניו ושטריו ושפטיו
עמדים מזה ומזה לארון נגד הכהנים ארן

captaeſſet ciuitas & fumus vrbis aſcēderet: reuerſus pcuſſit viros hay. Siquidē & illi qui cepant & ſuccēderāt ciuitatē: egreſſi ex vrbe cōtra ſuos: medios hoſtiū ferire ceperunt. Cū ergo ex vtraq; pte aduerſarii cederētur: ita vt nullus de tanta multitudine ſaluaretur: regē quoq; vrbis hay apprehenderūt viuentē & obtulerūt Iosue. Igitur oībus, interfectis qui iſraelē ad deſerta tendentē fuerāt pſecuti: & in eodē loco gladio corruētibus: reuerſi filii iſrael pcuſſerūt ciuitatē. Erāt aut em qui eō die concidērāt a viro vſq; ad mulierē: duodecī milia hoīm omnes vrbis hay. Iosue vero nō cōtraxit manū quam in ſublime porrexerat: tenēs clypeum: dōec ſ̄ interficerētur oēs habitatores hay. Iumēta aūt & pdā citatis diuiſerunt ſibi filii iſrael: ſicut cepāt dominus ioſue. Qui ſuccendit vrbē: & fecit eā tumulū ſ̄ piternum. Regem quoq; eius ſuſpendit in patibulo vſq; ad veſperam & ſolis occaſū: pcepit ioſue & depoſuerunt cadauer eius de cruce, & iecerunt ea in ipſo introitu ciuitatis congeſto ſuper eo magno aceruo lapidū qui pmanet vſq; in pſētē diē. Tūc edificauit ioſue altare deo iſrael in mōte hebal: ſicut pceperat moyſes famulus dñi filiis iſrael & ſcriptū eſt in volumine legis moyſi: altare de lapidibus impolitis quos ferrū non tetigit: & obtulit ſuper eo holocauſtū dño immolauitq; pacificas victimas: et ſcripſit ſuper lapides deuteronomiū legis moyſi qđ ille digeſſerat coram filiis iſrl Oīs āt ppls & oēs maiores natu duceſq; ac iudices ſtabāt ex vtraq; pte arce ipſpectu ſacrdotū

viderūt: & ceperūt inſidie vrbē: & aſcēdit fu
εἶδον, ὅτι ἔλαβον τὰ ἔνεδρα τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ κα
mus vrbis in celū: & reuerſi
πνὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ μεταβαλλόμενο
percuſſerūt viros gai. & hi exterūt de
ἐτάραξαν τοὺς ἄνδρας τῆς γαΐ· καὶ οὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῆ
vrbe in occurſū eor. & facti ſunt exerci
πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτῶν· καὶ ἐγενήθησαν τῆς παρεμ
tus in medio: hi hinc: & hi hinc. & per
βολῆς ἀναμέσον, οὗτοι ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐντεῦθεν· καὶ ἐπα
cuſſerūt eos ita vt nō relinqueretur ex illis vl
ταξαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμέ
nus & fugiens. & regem gai apprehēdēf
νον καὶ διαφεύγοντα· καὶ τὸν βασιλέα τῆς γαΐ συνέλαβο
ſtitē: & adduxerūt eū ad ioſue. & facta eſt v
ζῶντα, καὶ προσήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰησοῦν· καὶ ἐγένετο ὡ
ceſſauerūt filii iſrl occidere oēs qui
ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰηλ ἀποκτείνοντες σύμπαντας τοὺ
in gai: & in cāpis & in mōte deſce
ἐν τῇ γαΐ, καὶ ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἐν τῷ ὄρει τῆς καταβάσ
ſus: vbi perſecuti ſūt eos: & ceciderūt oēs in ore
ως, οὓς κατεδίωξαν αὐτούς, καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόμα
gladij ab ea vſq; ad finē. & reuerſus eſt ioſue
τι ῥομφαίας ἀπ' αὐτῆς εἰς τέλος. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς εἰς
gai: & percuſſit eā in ore gladij & fact
γαΐ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας καὶ ἐγενήθη
ſunt oēs q ceciderūt die illa a viro &
σαν πάντες οἱ πεσόντες τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ
vſq; ad mulierē duodecim milia: oēs habi
ἕως γυναικὸς δώδεκα χιλιάδες, πάντας τοὺς κατοι
tātes gai. & ioſue nō cōtraxit manū ſuā: q
κοῦντας γαΐ· καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ, ἣν
extendit in ſcuto: donec anathematiz̄aret oēs
ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαΐσῳ, ἕως ἀνεθεμάτισεν σύμπαντας
habitātes gai. verūtū iumēta & ſpolia
τοὺς κατοικοῦντας γαΐ. πλὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν σκύλων
que in vrbe illa: diuiſerūt ſibi filij iſra
τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἐπρονόμευσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ισρα
el ſm preceptū dñi: ſicut precepit dñs ioſue.
ηλ κατὰ πρόσταγμα κυ, ὃν τρόπον συνέταξεν τῷ Ἰησοῦ
& ſuccendit ioſue vrbē in igne: & poſuit eā
καὶ ἐνεπύρισεν Ἰησοῦς τὴν πόλιν ἐν πυρί, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν
tumulū ſ̄piternū inhabitabile vſq; in diē hanc. &
χῶμα εἰς τὸν αἰῶνα ἀοίκητον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ
regem gai ſuſpēdit in ligno gemino. &
τὸν βασιλέα τῆς γαΐ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου δίδυμου· καὶ
fuit in ligno vſq; ad ſp̄s veſpertinū. & occidēte
ἦν ἐπὶ τοῦ ξύλου ἕως καιροῦ τῆς ἑσπέρας· καὶ ἐπιδύοντος
ſole precepit ioſue: & depoſuerūt corpus eius de
τοῦ ἡλίου συνέταξεν Ἰησοῦς, καὶ καθεῖλον τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ
ligno: & piecerūt eū in foueā ad portā
τοῦ ξύλου, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν βόθρον πρὸς τὴν πύλην
ciuitatis: & ſuppoſuerūt ei aceruū lapidū magnū vſq; in
τῆς πόλεως, καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν ἕως
diem hanc. tunc edificauit ioſue altare
τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς θυσιαστήριον
dño deo iſrael in mōte gebal: ſicut precepat moy
κῷ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ ἐν ὄρει γεβάλ, καθότι ἐνετείλατο μωυ
ſes famulus dñi filijs iſrael: ſicut ſcriptū eſt in
σῆς θεράπων κυ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καθὰ γέγραπται ἐν
lege moyſi: altare lapidū integrū: in quos n
τῷ νόμῳ μωυσῆ, θυσιαστήριον λίθων ὁλόκληρον, ἐφ' οὓς
tectū ē in eos ferrū. & obtulit illic holocauſta
βλήθη ἐπ' αὐτοῖς σίδηρος· καὶ ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὁλοκαυτώ
dño: & ſacrificiū ſalutare. & ſcripſit ioſue ſup lapide
κῷ, καὶ θυσίαν σωτήριου· καὶ ἔγραψεν Ἰησοῦς ἐπὶ τῶν λίθων
ronomiū legē moyſi q̄ ſcripſit coram filiis iſrl. & o
ρονόμιον νόμον μωυσῆν ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον υἱῶν Ἰηλ· καὶ
& ſ̄nciores eor & ſcribe eor & q
καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ
ibant hinc & inde arce coram: & ſac
παρεπορεύοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κιβωτοῦ ἀπέναντι, καὶ ὁ

tulerūt ꝛ ſederūt: ꝛ adue
λευῖ τοὺς ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κῡ, καὶ ὁ προσήλυ-
na ꝛ indigena ſuerūt media pars eoꝝ iuxta
τος καὶ ὁ αὐτόχθων ἦσαν ὁ ἡμίσεις αὐτῶν ἐχόμενον
mōtē garizim ꝛ ꝛ media eoꝝ iuxta. mōtē he
ὄρους γαριζίν, καὶ οἱ ἡμίσεις αὐτῶν ἐχόμενον ὄρους γαι
bal: ſicut preceperat moyſes famulus dñi ad bñdicēdū
βάλ, καθὰ ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ θεράπων κῡ εὐλογῆσαι
pplo iſrl̄ in primis. ꝛ poſt hec legit om
τὸν λαὸν ἰηλ̀ ἐν ἀρχῇ τοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέγνω σύμπαν
nia verba legis huius bñdictiōis ꝛ ma-
τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου πὶς εὐλογίας καὶ τὰς κα-
ledictiōes iuxta oia ſcripta in lege moyſi.
τάρας κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ.
nō fuit verbū ab oibus que tulerat moyſes io-
οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ ἰη-
ſue qđ nō legit ioſue in aures toti⁹ multitudinis iſrl̄:
σοῦ ὃ οὐκ ἀνέγνω ἰησοῦς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας ἰηλ̀,
viris ꝛ mulieribus ꝛ filijs ꝛ
τοῖς ἀνδράσιν καὶ ταῖς γυναιξὶν καὶ τοῖς παιδίοις καὶ
aduenis q accesſerant ad iſrael.
τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τῷ ἰηλ̀. Ca. 9.

A Ὡς δὲ ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων
trans ioꝛdanē: q in mōtana: ꝛ q in planicie:
ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, οἱ ἐν τῇ ὀρινῇ, καὶ οἱ ἐν τῇ πεδινῇ,
ꝛ q in oīm ora maris magni: ꝛ q
καὶ οἱ ἐν πάσῃ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, καὶ οἱ
iuxta antilibanū: ꝛ ethei: ꝛ amorrei: ꝛ
πρὸς τῷ ἀντιλιβάνῳ, καὶ οἱ χετταῖοι, καὶ οἱ ἀμορραῖοι, καὶ
gergeſei: ꝛ chananei: ꝛ pherezei: ꝛ euei
οἱ γεργεσαῖοι, καὶ οἱ χαναναῖοι, καὶ οἱ φερεζαῖοι, καὶ οἱ εὐαῖ
ꝛ iebuſei: ꝛ cōgregati ſunt in vnū ad pugnā
οι, καὶ οἱ ἰεβουσαῖοι, καὶ συνῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ ἐπὶ τὸ πολε-
dum cū ioſue ꝛ iſrael ſimul oēs. ꝛ q habita
μῆσαι ἰησοῦν καὶ ἰσραὴλ ἅμα πάντες. καὶ οἱ κατοικοῦν-
tōr gabaon audierūt oia que fecit ioſue hieri
τες γαβαὼν ἤκουσαν πάντα ὅσα ἐποίησε ἰησοῦς τῇ ἱερι-
cho ꝛ gai. ꝛ fecerūt ꝛ ipſi cū falla
χὼ καὶ τῇ γαί· καὶ ἐποίησαν καὶ γὲ αὐτοὶ μετὰ παρουργί-
cia. ꝛ venētes inſtruerūt: ꝛ parauerūt ſe. ꝛ acci
ας· καὶ ἐλθόντες ἐπεσιτίσαντο, καὶ ἡτοιμάσαντο· καὶ λα-
piētes faccos veteres in humeris ſuis ꝛ u-
B βόντες σάκκους παλαιοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν καὶ ἀσ
tres q̄ vini antiquos ꝛ ſciſſos ligatos: ꝛ
κοὺς οἴνου παλαιοὺς καὶ κατερρωγῶτας ἀπόδεδεμένους, καὶ τὰ
cōcalitates calciamētoꝝ ſuoꝝ: ꝛ calciamēta ſua antiqua
καὶ λε τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ σαμβάλια αὐτῶν παλαιὰ
ꝛ pitacijs cōſuta in pedib⁹ ſuis: ꝛ veſtes ſu-
καὶ κατεπεπελματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐ-
as inueteratas in ſcipſis: ꝛ panes cibi ſui
τῶν πεπαλαιωμένα ἐπ' αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρτοι τῆς ἐπισιτισμοῦ αὐ-
diti facti ſūt: ꝛ cōſulti. ꝛ perrexerūt ad ioſue in
τῶν ξηροὶ γεγόντο, καὶ ἐλθόντες βραωθοὶ· καὶ ἦλθοσαν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν
caſtra iſrael in galgala: ꝛ dixerūt ad ioſue ꝛ ad om-
παρεμβολὴν ἰηλ̀ εἰς γαλγαλά, καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς πάν
nē⁹ iſrael: ex terra lōginqua venim⁹: ꝛ nūc inite nobiſcū fed⁹.
τα ἰσραὴλ, ἐκ γῆς μακρόθεν ἥκαμεν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην.
ꝛ dixerūt filij iſrael ad eucum: vide ne in me tu habites:
καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς γὰν εὐαῖον, ὅρα μὴ ἐν ἐμοὶ σὺ κατοικῇς,
ꝛ quō inſemul tecū pactū. ꝛ dixerūt ad ioſue: ſerui tui
καὶ πῶς διαθώμεθά σοι διαθήκην· καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν, δοῦλοί σου
ſumus. ꝛ dixit ad eos ioſue: vnde eſtis ꝛ vnde veni
ἐσμέν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰησοῦς, πόθεν ἐστὲ καὶ πόθεν παραγεγό
ſtis. ꝛ dixerūt ad eū: de terra lōginq̄ valde veneruſ
τατε· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἐκ γῆς μακρόθεν σφόδρα ἥκασιν οἱ παῖ
ſi tui in nōie dñi dei tui. audiuimus enī nomē eius: ꝛ
δές σου ἐν ὀνόματι κῡ τοῦ θεοῦ σου· ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
cūcta que fecit in egypto: ꝛ oia que fecit duo
πάντα ὅσα ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε τοῖς δυ
bus regibus amorreoꝝ: q fuerūt trans ioꝛdanē: ſeon
σὶν βασιλεῦσιν τῶν ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου, τῷ σηὼν

'qui portabāt'arcā'federiſ
bdomini:'vt aduena ooooo
'ita & idigena. 'Media ps
coꝝ"iuxta°mōtē'garizi:
q& media°iuxta 'montem
"hebal: ſicut ooooooooooo
'p̄cepat"moyſes 'famulus
'dñi. Et'primū quidē 'bñ
dixit'populo'iſrael. 'Poſt
'hec'legit ooooooooooooo
"oīa °verba q bñdictionis
'& maledictiōis:& ooooo
"cūcta'q ſcripta fuerāt"in
'legis"volumīe.'Nihil ooo
'ex his'q'moyſes'iuſſe-
rat reliquit itactū. ſed vni-
uerſa'replicauit'coꝝ "oī
"multitudie°iſrl':'mulieri-
bus'ac puſis'& aduēis'q
'iter eos'morabātur. 9.

Q'Vibus'auditis'cūcti
'reges ooooooooooo
'trans'iordanē 'qui verſa-
bantur'in montanis' & cā
peſtribus'i"maritimis ac
'littore"magni"maris. Hi
quoq; q hitabant'iuxta'li
banū'etheus'& āmorre?:
'chananeus: "pherezeus
&'eueus'&iebuſeus'con-
gregati ſūt'pariter'vt pu
gnarēt'cōtra'ioſue'&iſra
el'vno aīo cadēq; ſnīa.'At
hi q hītabāt i'gabaō'audi
entes cūcta'q'fecerat'io-
ſue'hiericho'& hay'calli-
de cogitātes'tulerunt ſibi
'cibaria:'laccos'veteres
'aſinis'iponētes'& vtres
'vinarios'kciſſos ooooo
'atq; cōſutos:'calciamēta
q; "pantiq; q ad indicīū ve
tuſtatis °pitaciis cōſuta e-
rant:iduti'veteribus'veſti
mētis."pāes quoq;'quos
portabāt ob'viaticū' duri
"erant & in fruſtra'cōmi-
nuti.'Perrexerūtq;'ad'io
ſue q tūc morabatur'i'ca-
ſtris'galgale:'& dixerunt
'ci'atq; ſil'oi"iſraeli.'De-
ra'lōginq̄ 'venimus:pacē
vobiſcū facere cupientes.
'Rñderūtq; filii'iſrl'ad'e-
os: atq; dixerūt. Ne'forte
'iterra q nobis forte debe
tur'hitetis:'& nō poſſim'
'fedus'inire'vobiſcū. "At
illi"ad'ioſue:'ſerui"i'inqui
unt'tui'ſum?.'Quib?'io
ſue'ait."Qui nā eſtis'vos:
'aut vñ"veniſtis:'Rñdeŕt.
'De terra'lōginq̄'valde've
nerūt'ſerui tui 'in nomie
'dñi'dei tui. "Audiuimus
"ei'famā potentie eius
'cuncta'que'fecit'in egy
pto ooooooooooooooooo
"&'duobus'regibus ooo
ooooooo oooooooooooo
'ammorreorū'qui fuerūt
'trans'iordanem'ſeon ooo

'הָאֱלֹהִים נְשִׂיא אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ קְבֹר אֶת מֵתֶיךָ אִישׁ
'כִּי אֵין אִישׁ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר לֹא יִקְבֹּר אֶת מֵתָיו: וַיָּקָם אַבְרָהָם
'וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאָרֶץ לִבְנֵי חֵת: וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם יֶשׁ
'אֶת נַפְשְׁכֶם לִקְבֹּר אֶת מֵתִי מִלְּפָנַי שִׁמְעוּנִי וּפִגְעוּ לִי בְּעֶפְרוֹן
'בֶּן צֹחַר: וְיִתֶּן לִי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ אֲשֶׁר בִּקְצֵה
'שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לַאֲחֻזַּת קָבֶר: וְעֶפְרוֹן
'יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחִתִּי אֶת אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי
'בְּנֵי חֵת לְכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר: לֹא אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי הַשָּׂדֶה
'נָתַתִּי לָךְ וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמִּי נְתַתִּיהָ לָּךְ קְבֹר
'מֵתֶךָ: וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר אֶל עֶפְרוֹן
'בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף
'הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת מֵתִי שָׁמָּה: וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת
'אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי אֶרֶץ אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף
'בֵּינִי וּבֵינְךָ מַה הִוא וְאֶת מֵתְךָ קְבֹר: וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל
'עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקֹל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי
'בְּנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר: וַיָּקָם שְׂדֵה
'עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמַכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מַמְרֵא הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר
'בּוֹ וְכָל הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּכָל גְּבֻלוֹ סָבִיב: לְאַבְרָהָם
'לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְּנֵי חֵת בְּכֹל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ: וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר
'אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל מְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה עַל פְּנֵי
'מַמְרֵא הִוא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר
'לוֹ מֵאֵת בְּנֵי חֵת לַאֲחֻזַּת קָבֶר: וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה
'בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ
'הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי: וְאַשְׁבִּיעֲךָ
'בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי
'מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ: כִּי אִם אֶל אַרְצִי
'וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
'הָעֶבֶד אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת
'הַהֲשֵׁב אָשִׁיב אֶת בִּנְךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָצָאתָ מִשָּׁם: וַיֹּאמֶר
'אֵלָיו אַבְרָהָם הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנִי שָׁמָּה: יְהוָה אֱלֹהֵי
'הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַח אֹתִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וַאֲשֶׁר
'דִּבֶּר לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
'הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם: וְאִם
'לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ וְנִקֵּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק
'אֶת בְּנִי לֹא תָשִׁיב שָׁמָּה: וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת יָדוֹ תַּחַת יֶרֶךְ אַבְרָהָם
'אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל הַדָּבָר הַזֶּה: וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים
'מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל אֲרַם
'נַהֲרַיִם אֶל עִיר נָחוֹר: וַיַּבְרֵךְ הַגְמַלִּים מִחוּץ לָעִיר אֶל בְּאֵר
'הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֵאת הַשֹּׁאֲבוֹת: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי
'אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֶה נָא לְפָנַי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנִי אַבְרָהָם:
'הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב
'מָיִם: וְהָיָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה
'שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדַע
'כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי: וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה
'רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל בֶּן מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי
'אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ: וְהַנַּעֲרָה טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה
'וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ וַתָּעַל: וַיָּרָץ
'הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ: וַתֹּאמֶר
'שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ: וַתְּכַל
'לְהַשְׁקוֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב עַד אִם כִּלּוּ לִשְׁתּוֹת:
'וַתְּמַהֵר וַתְּעָר כַּדָּהּ אֶל הַשֹּׁקֶת וַתָּרָץ עוֹד אֶל הַבְּאֵר לִשְׁאֹב
'וַתִּשְׁאַב לְכָל גְּמַלָּיו: וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָהּ מַחֲרִישׁ לָדַעַת
'הַהִצְלִיחַ יְהוָה דַּרְכּוֹ אִם לֹא: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלּוּ הַגְּמַלִּים לִשְׁתּוֹת
'וַיִּקַּח הָאִישׁ נֶזֶם זָהָב בֶּקַע מִשְׁקָלוֹ וּשְׁנֵי צְמִידִים עַל יָדֶיהָ
'עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם: וַיֹּאמֶר בַּת מִי אָתְּ הַגִּידִי נָא לִי הֲיֵשׁ
'בֵּית אָבִיךְ מָקוֹם לָנוּ לָלִין: וַתֹּאמֶר אֵלָיו בַּת בְּתוּאֵל אָנֹכִי בֶּן
'מִלְכָּה אֲשֶׁר יָלְדָה לְנָחוֹר: וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם תֶּבֶן גַּם מִסְפּוֹא
'רַב עִמָּנוּ גַּם מָקוֹם לָלִין: וַיִּקֹּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה: וַיֹּאמֶר
'בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר לֹא עָזַב חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ
'מֵעִם אֲדֹנִי אֲנִי בַּדֶּרֶךְ נָחָנִי יְהוָה בֵּית אֲחֵי אֲדֹנִי: וַתָּרָץ
'הַנַּעֲרָה וַתַּגֶּד לְבֵית אִמָּהּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וּלְרִבְקָה אָח וּשְׁמוֹ
'לָבָן וַיָּרָץ לָבָן אֶל הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל הָעָיִן: וַיְהִי כִּרְאוֹת אֶת
'הַנֶּזֶם וְאֶת הַצְּמִידִים עַל יְדֵי אֲחֹתוֹ וּכְשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי רִבְקָה
'אֲחֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל הָאִישׁ וְהִנֵּה עֹמֵד
'עַל הַגְּמַלִּים עַל הָעָיִן: וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד
'בַּחוּץ וְאָנֹכִי פִּנִּיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם לַגְּמַלִּים: וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבָּיְתָה
'וַיְפַתַּח הַגְּמַלִּים נָתַן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַגְּמַלִּים וּמַיִם לִרְחֹץ רַגְלָיו
'וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיָּשֶׂם לְפָנָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא
'אֹכַל עַד אִם דִּבַּרְתִּי דְבָרָי וַיֹּאמֶר דַּבֵּר: וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם
'אָנִי: וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת אֲדֹנִי מְאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֶּן לוֹ צֹאן וּבָקָר
'וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים: וַתֵּלֶד שָׂרָה
'אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵּן לַאדֹנִי אַחֲרֵי זָקְנָתָהּ וַיִּתֶּן לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ:
'וַיַּשְׁבִּיעֵנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי
'אֲשֶׁר אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ: אִם לֹא אֶל בֵּית אָבִי תֵּלֵךְ וְאֶל
'מִשְׁפַּחְתִּי וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי: וָאֹמַר אֶל אֲדֹנִי אוּלַי לֹא תֵלֵךְ
'הָאִשָּׁה אַחֲרָי: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנָיו
'יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ אִתְּךָ וְהִצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי
'וּמִבֵּית אָבִי: אָז תִּנָּקֶה מֵאָלָתִי כִּי תָבוֹא אֶל מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם
'לֹא יִתְּנוּ לְךָ וְהָיִיתָ נָקִי מֵאָלָתִי: וָאָבוֹא הַיּוֹם אֶל הָעָיִן וָאֹמַר
'יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אִם יֶשְׁךָ נָא מַצְלִיחַ דַּרְכִּי אֲשֶׁר
'אָנֹכִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ: הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה
'הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ:
'וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵה וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב הִוא הָאִשָּׁה
'אֲשֶׁר הוֹכִיחַ יְהוָה לְבֶן אֲדֹנִי: אֲנִי טֶרֶם אֲכַלֶּה לְדַבֵּר בְּלִבִּי
'וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתִּשְׁאָב
'וָאֹמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא: וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר
'שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וְהַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה גַּם: וָאֶשְׁאַל
'אֹתָהּ וָאֹמַר בַּת מִי אָתְּ וַתֹּאמֶר בַּת בְּתוּאֵל בֶּן נָחוֹר אֲשֶׁר יָלְדָה
'לוֹ מִלְכָּה וָאָשִׂם הַנֶּזֶם עַל אַפָּהּ וְהַצְּמִידִים עַל יָדֶיהָ: וָאִקֹּד
'וָאֶשְׁתַּחוּ לַיהוָה וָאֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר
'הִנְחָנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לָקַחַת אֶת בַּת אֲחִי אֲדֹנִי לִבְנוֹ: וְעַתָּה אִם
'יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת אֲדֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם לֹא הַגִּידוּ לִי
'וְאֶפְנֶה עַל יָמִין אוֹ עַל שְׂמֹאל: וַיַּעַן לָבָן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ מֵיְהוָה
'יָצָא הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב: הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ
'קַח וָלֵךְ וּתְהִי אִשָּׁה לְבֶן אֲדֹנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה: וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ
'עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דִּבְרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה: וַיֹּצֵא הָעֶבֶד
'כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִגְדָּנוֹת נָתַן לְאָחִיהָ
'וּלְאִמָּהּ: וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ וַיָּקוּמוּ
'בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי לַאדֹנִי: וַיֹּאמֶר אָחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב הַנַּעֲרָה
'אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר תֵּלֵךְ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תְּאַחֲרוּ אֹתִי
'וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי וְאֵלְכָה לַאדֹנִי: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא
'לַנַּעֲרָה וְנִשְׁאֲלָה אֶת פִּיהָ: וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי
'עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ: וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת
'מֵנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת אֲנָשָׁיו: וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה
'וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הֱיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֶת שַׁעַר
'שֹׂנְאָיו: וַתָּקָם רִבְקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגְּמַלִּים וַתֵּלַכְנָה
'אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה וַיֵּלֶךְ: וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא
'בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ
'בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים:
'וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל:
'וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר
'הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס: וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק
'אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ
'וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי
'אִמּוֹ: וְאַבְרָהָם יָסַף וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה: וַתֵּלֶד לוֹ אֶת
'זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן וְאֶת מְדָן וְאֶת מִדְיָן וְאֶת יִשְׁבָּק וְאֶת שׁוּחַ:
'וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת שְׁבָא וְאֶת דְּדָן וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וּלְטוּשִׁים
'וּלְאֻמִּים: וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וְעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל
'אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה: וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק: וְלִבְנֵי
'הַפִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנוֹת וַיְשַׁלְּחֵם מֵעַל
'יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדֶנּוּ חַי קֵדְמָה אֶל אֶרֶץ קֶדֶם: וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי
'אַבְרָהָם אֲשֶׁר חָי מֵאָה שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים: וַיִּגְוַע
'וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׂבֵעַ וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו: וַיִּקְבְּרוּ
'אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בָּנָיו אֶל מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל שְׂדֵה עֶפְרוֹן
'בֶּן צֹחַר הַחִתִּי אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מַמְרֵא: הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם
'מֵאֵת בְּנֵי חֵת שָׁמָּה קֻבַּר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת
'אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחַי
'רֹאִי: וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר הַמִּצְרִית
'שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בִּשְׁמוֹתָם
'לְתוֹלְדֹתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם: וּמִשְׁמָע
'וְדוּמָה וּמַשָּׂא: חֲדַד וְתֵימָא יְטוּר נָפִישׁ וְקֶדְמָה: אֵלֶּה בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל
'וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בְּחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם לְאֻמֹּתָם:
'וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאָה שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים
'וַיִּגְוַע וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו: וַיִּשְׁכְּנוּ מֵחֲוִילָה עַד שׁוּר אֲשֶׁר עַל
'פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל פְּנֵי כָל אֶחָיו נָפָל: וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
'יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת י

Pătiua.he. Tex.heb. Josue.ca ix. — Trāsla.B.Hie. Trās.Gre. lxx.cū interp.latin

מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר
בְּעַשְׁתָּרוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זִקְנֵינוּ וְכֹל
יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וְאִמַּרְתֶּם אֲלֵיהֶם עֲבָדֵיכֶם אֲנָחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית׃
זֶה לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה
יָבֵשׁ וְהָיָה נְקֻדִּים׃ וְאֵלֶּה נְאוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ
וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃ וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם
וְאֶת פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית
לְהַחֲיוֹתָם וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃ וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר
כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי קְרֹבִים הֵם אֵלָיו וְכִי בְקִרְבּוֹ יֹשֵׁבוּ׃
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵיהֶם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה
וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃ וְלֹא הִכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹּנוּ כָּל הָעֵדָה עַל הַנְּשִׂיאִם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל
הַנְּשִׂיאִם אֶל כָּל הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא
נוּכַל לְנָגַע בָּהֶם׃ זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֵה אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף
עַל הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם הַנְּשִׂיאִם יִחְיוּ וַיִּהְיוּ
חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לְכָל הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִם׃ וַיִּקְרָא
לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר רְחֹקִים
אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם נֹכְרִנוּ׃ וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא
יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי

Trāsla.B.Hie. Trās.Gre. lxx.cū interp.latin

regi esebon: & og regi basan
qui erat in astaroth: dixerūtq; nobis seniores & omnes habitatores terre nostre.
Tollite in manib⁹ vēis cibaria ob lōgissimā viā: & occurrite eis & dicite. Serui vri sumus: fedus inite nobiscum. En panes qñ egressi sumus de domibus nostris: vt venirem⁹ ad vos calidos sumpsimus: nūc sic facti sūt & vetustate nimia cōmiuti. Vtres vini nouos impleuimus: nunc rupti sunt & soluti. Vestes & calciamēta quibus induimur & q̄ habemo in pedibus ob lōgitudinē lōgioris vie trita sūt & pene cōsūpta. Susceperunt igitur de cibariis eorū: & os dñi nō interrogauerūt. Fecitq; iosue cū eis pacē & inito federe pollicitus ē vt nō occiderētur. Principes quoq; multitudis iurauerūt eis. Post dies aūt tres initi federis: audierūt q in vicino habitarēt & iter eos futuri cēnt. Mouerūntq; castra filii israel: & venerunt in ciuitates eorū die ter tio: qrū hec vocabula fūt: gabaon & caphira & beroth & cariathiarim Et nō percusserūt eos eo q iurassent eis principes multitudinis in noīe dñi dei israel. Murmurauit tota⁹ vulgus cōtra principes israel. Quib⁹ rñderunt eis. Iuramus deis in noīe dñi dei israel & idcirco non possumus cos cōtigere. Sed hoc faciemus eis. Reseruētur quidē vt viuāt ne cōtra nos ira dñi cōcitetur si peierauerimus: sed sic viuāt vt ī vsus vniuerse multitudinis ligna cedāt: aquasq; cōportēt. Quibus hec loquētibus vocauit gabaonitas iosue: & dixit eis. Cur nos decipere fraude voluistis vt diceretis. procul valde habitamus a vobis: cū ī medio nostri sitis Itaq; sub maledictione eritis: & non deficiet de stirpe vestra ligna cedēs: aquasq; cōportans

regi esebon: τ ωγ regi basan: τ
βασιλεῖ ἐσεβών, καὶ τῷ ὼγ βασιλεῖ τῆς βασάν,
habitabat in astaroth τ in edrain. τ dixerūt ad eu
κατῴκει ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἀδραΐν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐ
seniores nri: τ oēs habitantes ter
οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν
nras dicētes: tollite vobis cibaria ad
ἡμῶν λέγοντες, λάβετε ἑαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς
vrī: τ ite in occursum eor. τ dice
ὁδόν· καὶ πορεύθητε εἰς συνάντησιν αὐτῶν· καὶ ἐρεῖ
ad eos: ferui vri sumus: ꝺ nunc inite nobisc
πρὸς αὐτούς, δοῦλοι ὑμῶν ἐσμέν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν
dus. hi panes nri: calidos sumpsim⁹ ad iter co
διάθεσιν· οὗτοι οἱ ἄρτοι ἡμῶν, θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτ
a domibus nrīs in die: qua exiimus⁹ aduentre
οἴκων ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐξήλθομεν πρὸς ὑμᾶς ἀγεν' ὃ
ad vos. nunc aūt ecce sicci facti sūt τ facti sunt c
πρὸς ὑμᾶς· νῦν δὲ ἰδοὺ ἐξηράνθησαν καὶ γεγόνασιν β
mesti. τ hi vtres vini: quos impleuim
ῥωγμοί· καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου, οὓς ἐπλήσαμ
nouos: τ hi rupti sūt. τ he vestes
καινούς, καὶ οὗτοι ἐρρώγασιν· καὶ ταῦτα τὰ ἱμάτια
hic inueterate sunt et multo itinere valde.
μῶν πεπαλαίωνται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα.
suscepēr⁹ principes cibaria eor: τ
ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοὺς ἐπισιτισμοὺς αὐτῶν, καὶ
os dñi nō interrogauer⁹t. τ fecit cū e
στόμα κυρίου οὐκ ἐπηρώτησαν· καὶ ἐποίησεν πρὸς ἀ
fo iosue pacem: τ iniit cū eis fedus
τοὺς Ἰησοῦς εἰρήνην, καὶ διέθετο πρὸς αὐτοὺς διαθήκ
τ iurauerūt eis principes cōgregatiōis.
καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς·
fact⁹ est post tres dies postq̄ inierūt cū e
ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς α
fo fedus: audierūt q in vicino sunt ipor: τ
τοὺς διαθήκην, ἤκουσαν, ὅτι ἐγγύθεν εἰσὶν αὐτῶν, καὶ
in ipsis habitāt. τ p̄fecti sunt filii israel
ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσιν· καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
erierunt in ciuitates eor die tertio.
ἐξῆλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ·
at vrbes ipor gabaon τ caphira τ beroth: τ
αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν Γαβαὼν καὶ Καφιρὰ καὶ Βηρώθ, καὶ
bes tarim. τ nō pugnauer⁹t eis filii israel
λεις Ἰαρείμ· καὶ οὐκ ἐπολέμησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
qñ iurauer⁹t eis oēs principes cōgregatiō
ὅτι ὤμοσαν αὐτοῖς πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς
per dñm deū israel. τ murmurauer⁹t oēs cōg
κύριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ· καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συ
gatio cōtra principes. τ dixer⁹t oēs pri
γωγὴ ἐπὶ τοῖς ἄρχουσιν· καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχο
cipes oi cōgregatiōi: nos iuramus eis p̄dor
τες πίστιν τῇ συναγωγῇ, ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύ
nō deū israel: τ nunc nō poterimus cōtingere illos
ριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ, καὶ νῦν οὐ δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶ
hoc faciamus eis viuere p̄mittere illos τ possidea
Τοῦτο ποιήσωμεν αὐτοῖς ζωγρῆσαι αὐτοὺς καὶ κληρο
mus eos: τ nō erit cōtra nos ira pp iuramēt
σώμεθα αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκο
q̄ iuramus eis. τ dixer⁹t eis principes: vi
ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες ζήσ
uāt τ erunt ligna cedētes τ aquā portātes oi cōgreg
σαι καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συνα
tiōi: sicut dixer⁹t eis principes. τ cōuocauit
γῇ, καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες· καὶ συνεκάλεσ
illos iosue: τ locut⁹ est eis dicēs: cur decepi
αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγων, διατί παρελογίσ
stis me dicētes: de lōge sumus a te valde: vos
θέ με λέγοντες, μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ σφόδρα, ὑμεῖ
aūt de regione estis habitātes inter nos: τ nunc malec
δὲ ἐγγύθεν ἐστὲ τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν; καὶ νῦν ἐπικατ
eri estis: nō deerit ex vobis seruus neq; ligna cedē
ρατοι ἐστέ, οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος οὐδὲ ξυλοκόπο

Trāſla. Gre. lxx. cū interp;e. latina.

ego aquā portās mihi t dco meo. t reſpōderūt
οὐκ ὑδροφόρος ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷμου. καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ
Iosue dicētes: q̄ nūcīū nūciatū ē nobis: quāta pro
Ἰησοῦ λέγοντες, ὅτι ἀγγελίαν ἀνηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνέ
mīſit dñs deus tuus moyſi ſeruo ſuo: vt trade
ταξεν κύριος ὁ θεός σου μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦ-
ret vobis hanc trā: t diſperderet nos t om-
ναι ὑμῖν τὴν γῆν, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάν
nes habitātes in illa a facie vſa.
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
t timuimus valde pro aīabus nſtis a fa-
καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προ
cie vſa: t fecimus rem hāc: t nūc
σώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν
ecce nos ſubditi vobis: vt placet vobis t vt videt
ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ
facere nobis: facite. t fecerūt ets ſic:
ποιῆσαι ἡμῖν, ποιήσατε. καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς οὕτως,
t liberauit eos Iosue in die illa de manu
καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χει-
filiorū iſrl: t nō occiderūt eos t ſtatuit eos
ρῶν υἱῶν ἰσρ, καὶ οὐκ ἀπέκτειναν αὐτοὺς καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
Iosue in die illo ligna cedētes t aquā cōportātes ei
Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους πρά
te cōgregatiōi t altari dñi vſq; ad diē
σει τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ θεοῦ ἕως τῆς ἡμέρας
hodiernū t ad locū quē elegiſſet.
ταύτης καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται. Ca. 10.

A Q Vūq; audiuit adonisedech rex hieruſalē:
Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλήμ,
q̄ cepit Iosue gai: t ſubuertit eā ſi
ὅτι ἔλαβεν Ἰησοῦς τὴν γαι, καὶ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὴν ὃν τρό
cut fecit hiericho t regi eius: ſic
τον ἐποίησεν τὴν ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, οὕτω
fecit t gai: t regi illi⁹. t q̄
ἐποίησεν καὶ τὴν γαι, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. καὶ ὅτι
habitātes gabaon ad Iosue t
ἠντεμόλησαν οἱ κατοικοῦντες γαβαὼν πρὸς Ἰησοῦν καὶ
ad iſrael: t erant in medio eox t timuerūt
πρὸς ἰσραήλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν
in ipſis valde. ſciebat enī q̄ vrbs magna gabaon
ἐν αὐτοῖς σφόδρα· ὅτι ἦν πόλις μεγάλη γαβαὼν
quaſi t vna metropolū regū: q̄n ipa ma
ὡσεὶ καὶ μία τῶν μητροπόλεων τῶν βασιλέων, ὅτι αὐτὴ με
gna ſuper gai: t oēs viri eius fortes. t
γάλη ὑπὲρ τὴν γαι, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί· καὶ
miſit adonisedech rex hieruſalē ad elam
ἀπέστειλεν Ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλὴμ πρὸς Ἐλὰμ
regem hebron: t ad pharā regem hierimoth: t
βασιλέα χεβρών, καὶ πρὸς φαρὰμ βασιλέα ἱερμούθ, καὶ
ad iaphie regem lachis: t ad dabir regē e-
πρὸς ἰαφὶ βασιλέα λαχίς, καὶ πρὸς Δαβὲρ βασιλέα Ἐγ-
glon dicēs: venite aſcēdite ad me t ferte p̄ſidiū mihi t
λὰμ λέγων, δεῦτε ἀνάβητε πρός με καὶ βοηθήσατέ μοι καὶ
expugnemus gabaō. trāſfugit enī ad Io
ἐκπολεμήσωμεν τὴν γαβαών· ἠντεμόλησεν γὰρ πρὸς Ἰη-
ſue t ad filios iſrl. t cōgregati ſūt t aſcēderūt
σοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰηλ· καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν
quinq; reges amorreoꝝ: rex hieruſalē: t
οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων, βασιλεὺς Ἰλὴμ, καὶ βα
rex hebrō t rex hierimoth: t rex la
σιλεὺς χεβρὼν καὶ βασιλεὺς ἱερμούθ, καὶ βασιλεὺς λα-
chis t rex eglon: ipſi t oīa ppls eoꝝ: t
χὶς καὶ βασιλεὺς Ἐγλὰμ, αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν, καὶ
obſederūt gabaon: t oppugnabāt eā. t
ἐκύκλωσαν τὴν γαβαών, καὶ ἐξεπολιόρκουν αὐτήν. καὶ
miſerūt habitātes gabaō ad Iosue in ca-
ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες γαβαὼν πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν πα
ſtra iſrael in galgala dicētes: ne retrahas ma
ρεμβολὴν Ἰηλ εἰς γάλγαλα λέγοντες, μὴ ἐκλύσῃς τὰς χεῖ
nus tuas a ſeruis tuis: aſcēde ad nos cito
ράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου, ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τοτάχος

Trāſla. B. Hie. Tex. heb. Iosue. ca. x. Prīti

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע אֲדֹנִי צֶדֶק מֶלֶךְ
יְרוּשָׁלִַם כִּי לָכַד יְהוֹשֻׁעַ אֶת
הָעַי וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ כֵּן עָשָׂה לָעַי
וְלִמַלְכָּהּ וְכִי הוֹשְׁלִימוּ יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת
יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְקִרְבָּם וַיִּירְאוּ מְאֹד
כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי
הַמְּמְלָכָה וְכִי הִיא גְּדוֹלָה מִן הָעַי
וְכָל אַנְשֶׁיהָ גִּבֹּרִים וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי צֶדֶק
מֶלֶךְ יְרוּשָׁלִַם אֶל הוֹהָם מֶלֶךְ חֶבְרוֹן
וְאֶל פִּרְאָם מֶלֶךְ יַרְמוּת וְאֶל יָפִיעַ
מֶלֶךְ לָכִישׁ וְאֶל דְּבִיר מֶלֶךְ עֶגְלוֹן
לֵאמֹר עֲלוּ אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת
גִּבְעוֹן כִּי הִשְׁלִימָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּאַסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלִַם מֶלֶךְ
חֶבְרוֹן מֶלֶךְ יַרְמוּת מֶלֶךְ לָכִישׁ
מֶלֶךְ עֶגְלוֹן הֵם וְכָל מַחֲנֵיהֶם וַיִּחֲנוּ
עַל גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי
גִבְעוֹן אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה
הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל תִּרְפֶּה יָדְךָ מֵעַבְדֶּיךָ
עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה

in domum dei mei. Qui reſponderunt. ooooooooo
Nūciatum eſt nobis ſeruis tuis ooooooooooo
q̄ promiſiſſet dñs deus tuus moyſi ooooooooo
ſeruo ſuo: vt traderet vobis omnem terram: oooo
& diſperderet cunctos habitatores eius. Timuimus igitur valde: & prouidimus aīabus nr̄is: vbi terrore cōpulſi; & hoc cōſilū inimimus. ooooooooo
Nūc aūt in manu tua ſumꝰ qđ tibi bonū & rectū videtur: fac nobis. Fecit ergo Iosue vt dixerat ooooo
& liberauit eos de manu filiorū iſrael: vt non ooo
occiderētur. Decreuitq; in illo die ooooooooooo
eos eſſe in miſterio cūcti populi ooooooooooooo
& altaris dñi; cedentes ligna & aquas cōportātes vſq; in pr̄s tps in loco quē dñs elegiſſet. 10.
Qve cum audiſſet adonisedech rex ooo
ieruſalē q. f. cepiſſet Iosue ooooooooooooooooo
hay & ſubuertiſſet eam: ſicut enim fecerat ooooooo
hiericho & regi eius: ſic feceratꝰ hay ooooooooooo
& regi illius: & q transſtu giſſet gabaonite ad ooo
iſrael & eſſent federati co rum: timuit valde. ooooo
Vrbs enim magna erat gabaon: & vna ciuitatū regalium: & maior oppido hay: ooooooooooo
& oēs bellatores eius fortiſſimi. Miſit ergo adonisedech rex ieruſalē ad oham regem hebron oooo
& ad pharam regem hierimoth ad iaphie quoq; regem lachis & ad dabir regem eglon: ooooo
dicēs. ad me aſcēdite & ferte p̄ſidiū: vt expugnemus gabaō: q̄re transfugerit ad Iosue & ad ooooo
filios iſrael. Cōgregati igitur aſcenderunt quinq; reges amorreoꝝ. Rex ieruſalē: rex ooooooooooo
hebron: rex hierimoth: rex lachis: ooooooooooo
rex eglō: ſimul cū exercitibus ſuis: & caſtrametati ſunt circa gabaon & oppugnātes eā. Hitatores āt gabaon vrbis obſeſſe miſerūt ad Iosue: q tunc morabatur in caſtris apd galgalā & dixerūt ei. Ne retrahas manus tuas ab auxilio ſeruorū tuorum: Aſcende cito & libera

לָנוּ וְעֲזָרֵנוּ כִּי נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל
קֶבֶץ
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר וְעַל
עָלָה
יְהוֹשֻׁעַ מִן הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל עַם
הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ וְכֹל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל
לָתֵת נָבַר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירָא
אָמַר יָרֵא
מִפְּנֵיהֶם כִּי בְיָדְךָ נְתַתִּים לֹא יַעֲמֹד
נָתַן עָמַד
אִישׁ מֵהֶם בְּפָנֶיךָ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
בָּנָה בּוֹא
יְהוֹשֻׁעַ פִּתְאֹם כָּל הַלַּיְלָה עָלָה מִן
הַגִּלְגָּל וַיהֻמֵּם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
הָמַם
וַיַּכֵּם מַכָּה גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם
נָכָה נָדַל
דֶּרֶךְ מַעֲלֵה בֵּיתחורן וַיַּכֵּם עַד עֲזֵקָה
דֶּרֶךְ עָלָה
וְעַד מַקֵּדָה וַיְהִי בְּנָסָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הָיָה נוּס
הֵם בְּמוֹרַד בֵּיתחורן וַיהוָה הִשְׁלִיךְ
יָרַד שָׁלַךְ
עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם
מות רָגַם
עַד עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר מֵתוּ
בָּאֲבָנִי בָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ
דָּבַר
לַיהוָה בְּיוֹם תֵּת יְהוָה אֶת הָאֱמֹרִי
נָתַן
לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי
כָּנָה
יִשְׂרָאֵל שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ
בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ
עָמַד עַד יִקֹּם גּוֹי אֹיְבָיו הֲלֹא הִיא
נָקַם
כְתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ
כָּתַב עָמַד
בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבוֹא כְּיוֹם
חֲצָה אוֹץ
תָּמִים וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו
בּוֹא תָּמַם
וְאַחֲרָיו לִשְׁמֹעַ יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי
יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ
לָחַם שׁוּב
וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה
חֲנָה
וַיָּנֻסוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּחְבְּאוּ
נוּס חָבָא
בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה וַיִּנָּד לְיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר
נָגַד
נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים נֶחְבָּאִים
מָצָא
בַּמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ
גָּלַל
אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֶל פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ
פָּקַד
עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לְשָׁמְרָם וְאַתֶּם אַל
תַּעַמְדוּ רִדְפוּ אֹרְרֵי אֹיְבֵיכֶם וּזְנַבְתֶּם
עָמַד נָתַן
אֹתָם אַל תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל עָרֵיהֶם
בּוֹא עִיר

nos fercꝫ presidiū. Conuenerūt eni aduersū nos oēs reges ammorreoꝝ qui habitant i mōtāis. Ascēditꝫ iosue de galgalis: & omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi. dixitꝫ dns ad iosue. ne timeas eos. In manus eōs tuas tradidi illos. Nullus eni ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaꝫ iosue sup eos repente: tota nocte ascendens de galgalis. Et conturbauit eos dns a facie israel: & cōtriuitꝫ plaga magna in gabaon: ac psecutus ē eos p viā ascensus bethoron & pcussit vsqꝫ azecha & maceda. Cūꝫ fugerent filios israel: & essent in descensu bethoron: dominus misit super eos lapides magnos de celo vsqꝫ azecha. Et mortui sunt multo plures qui lapidibus grādinis quā quos gladio pcusserāt filii israel. Tunc locutus ē iosue domino in die qua tradidit ammorreum in cōspectu filiorū israel. Dixitꝫ coram eis: Sol contra gabaon ne moueaꝝis: & luna contra vallem haylon. Steteruntꝫ sol & luna donec vlciscerētur se gēs de inimicis suis. Nonne scriptū est hoc in libro iustorū! Stetit itaꝫ sol in medio celi: & nō festinauit occūbere spacio vnius dieī. Non fuit ante & postea tā lōga dies: obediente dño voci hois: & pugnāte pro israel. Reuersusꝫ est iosue cum omni israel in castra galgale. Fugerāt enim quinqꝫ reges & se absconderant in spelunca vrbis maceda. Qui precepit sociis & ait. Voluite saxa ingētia ad os spelunce: & ponite viros īdustrios qui clausos custodiāt. Vos āt nolite stare: sed psequimini hostes: & extremos quosꝫ fugientiū cedite. Nec mittatis eos vrbiū suaꝝ i

τ libera nos: τ fer presidiū nobis: quū cōgregati sūt
καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν, ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν
cōtra nos oēs reges amorreoꝝ q habitāt
ἐφ' ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, οἱ κατοικοῦντες
mōtana. τ ascēdit iosue de galgalis ipse τ
τὴν ὀρεινήν. καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς ἐκ γαλγάλων αὐτὸς καὶ
oīs bellatoꝝ cū eo oīs potens in viribus. τ dixit
πᾶς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύι. καὶ εἶπε
dns ad iosue: ne timeas eos: in manus
κύριος πρὸς Ἰησοῦν μὴ φοβηθῇς αὐτούς, εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου
cū tuas tradidi ipsos: nō resistet neq; vn ex
παραδέδωκα αὐτούς, οὐχ ὑποστήσεταί σοι οὐδὲ εἷς ἐξ
illis coram vobis. τ posteꝫ venit iosue sup eos
αὐτῶν ἐναντίον ὑμῶν. καὶ ἐπεὶ παρεγένετο ἐπ' αὐτοὺς Ἰησοῦς
repēte: tota nocte ascēdit de galgalis
σοῦς ἄφνω, ὅλην τὴν νύκτα εἰσεπορεύθη ἐκ γαλγάλων
τ cōturbauit eos dns a facie israel: τ cō
καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ, καὶ συ
triuit eos dns plaga magna de gabaon:
ἔτριψεν αὐτοὺς κύριος σύντριψιν μεγάλην ἐκ γαβαών,
τ psecuti sunt eos p viā ascēsus bethorō: τ per
καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν ἀναβάσεως βηθωρών, καὶ κα
cusserūt eos vsqꝫ ad azecha τ vsqꝫ ad maceda. cū āt fu
τέκοψαν αὐτοὺς ἕως ἀζηκὰ καὶ ἕως μακηδά. ἐν τῷ δὲ φεύ
gerēt ipsi a facie filioꝝ israel in descē
γειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς καταβά
sione bethorō: τ dns proiecit in eos lapides gran
σεως βηθωρών, καὶ κύριος ἐπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλά
dinis de celo vsqꝫ ad azecha. τ ceciderūt plures q̄ mortui
ζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἀζηκά. καὶ ἐθνῄσκοντο πλείους οἱ ἀποθα
sunt ex lapidēs grādinis: q̄ quos occiderūt
νόντες διὰ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, οὓς ἀπέκτειναν οἱ
filij israel gladio in bello: tunc locut est io
υἱοὶ Ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ἐν τῷ πολέμῳ, τότε ἐλάλησεν Ἰη
sue ad dīm: qua die tradidit deus amorreum
σοῦς πρὸς κύριον, ἡμέρα παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν ἀμορραῖον
subditū filioꝝ israel: τ dixit iosue: sol cōtra
ὑποχείριον υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, ἥλιος κατὰ
gabaon stet τ luna cōtra valles haylon. Stetit
Γαβαὼν στήτω καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγας Ἐαλών. καὶ ἔστη
sol τ luna in statiōe: donec vltus est deus inī
ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως ἐμύνατο ὁ θεὸς τοὺς ἐχ
micos eoꝝ. nōne hoc scriptum in libro
θροὺς αὐτῶν. οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ
iusti: τ stetit sol in medio celi: nō pro
εὐδοῦς; καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, οὐ πρὸς
cedebat ad occidēdē in finē diei vni. τ nō fe
πορεύετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς. καὶ οὐκ ἐγέ
stit dies talis neq; ante neq; postea ita vt
νετο ἡμέρα τοιαύτη οὐδὲ πρότερον οὐδὲ ἔχατον ὥστε
audiret deus vocē hois: q̄m dns pugna
ἐπακοῦσαι θεὸν φωνῆς ἀνθρώπου, ὅτι κύριος συνεπολέ
uit p israel: τ reuersus est iosue τ oīs israel
μησεν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
cū illo in castra in galgala. τ fuge
μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς γάλγαλα. καὶ ἔφυ
rūt quinq; reges hi τ se absonderūt in
γον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ
spelunca q̄ in maceda. τ nūciatū est iosue dicētes:
σπήλαιον τὸ ἐν μακηδά. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰησοῦ λέγοντες,
inuēti sunt quinq; reges latentes in spelūca
εὑρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ σπηλαίῳ
que in maceda. τ dixit iosue: voluite saxa in
τῷ ἐν μακηδά. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, κυλίσατε λίθους με
gētia ad os spelūce: τ ponite
γάλους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ καταστήσατε
sup eos viros vt custodiāt sup eos. vos āt nolite stare
ἐπ' αὐτοῖς ἄνδρας τοῦ φυλάσσειν ἐπ' αὐτούς. ὑμεῖς δὲ μὴ στήκετε
persequētes post inimicos vros: τ cōprehēdite extre
καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβετε τὴν οὐ
mitatē eoꝝ: τ nō sinatis eos intrare in vrbes suas.
ραγίαν αὐτῶν, καὶ μὴ ἀφῆτε αὐτοὺς εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν.

tradidit eſu eos dñs deus nr in manus nras. τας ἐδωκεν γαρ αὐτους κυριος ὁ θεος ἡμων εις τας χειρας ἡμων. τ factū eſt vt ceſſarent ioſue: τ filij iſrael ce ϗὰὶ ἐγενετο ὡς κατεπαυσεν ἰησους, ϗὰὶ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ κό dere cos plaga magna valde vſq; in iternitiõez: τ τουτους αὐτους κοπην μεγαλην σφοδρα ἑως εις τελος, ϗὰὶ liberati ſaluati ſũt ab ipſis: τ intranerũt in οἱ διασωζομενοι διεσωθησαν ἀπ' αὐτων, ϗὰὶ εἰσηλθον εις ciuitates munitas. τ reuerſus eſt oīs ppls ad to τας πολεις τας ὀχυρας. ϗὰὶ ἀπεστρεφη πας ὁ λαος προς ἰη ſue in maceda in caſtra ſani: τ nō mutiuit σουε εις μακηδα εις την παρεμβολην ὑγιεις, ϗὰὶ οὐκ ἐγρυξεν filiorũ iſrl neq; vn' lingua ſua. τ dixit ioſue: ape των υἱων ἰηλ οὐδε εις τη γλωσση αὐτου. ϗὰὶ εἰπεν ἰησους, ἀνοι rite ſpelũcã τ producite ad me quinq; re ξατε το ωπηλαιον ϗὰὶ ἐξαγαγετε προς με τους πεντε βασι ges hos de ſpelũca. τ fecerũt ſic: τ adduxe λεις τουτους ἐκ τ ωπηλαιου. ϗὰὶ ἐποιησαν ουτως, ϗὰὶ ἐξηγα rũt ad eũ quinq; reges hos de ſpelũca: γον προς αὐτον τους πεντε βασιλεις τουτους ἐκ τ ωπηλαιου, regẽ hieruſalẽ: τ regẽ hebrõ: τ. τον βασιλεα ἱερουσαλημ, ϗὰὶ τον βασιλεα χεβρων, ϗὰὶ τον regem hierimoth: τ regem lachis: τ regem βασιλεα ἱεριμουθ, ϗὰὶ τον βασιλεα λαχις, ϗὰὶ τον βασιλεα eglon. τ poſtq̃ edurerũt eos ad ioſue: τ cõuo ὀδολλαμ. ϗὰὶ ἐπει ἐξηγαγον αὐτους προς ἰησουε, ϗὰὶ συνε cauit ioſue oēm virũ iſrael dicẽs eis: τ ϗάλεσεν ἰησους παντα ἀνδρα ἰσραηλ λεγων αὐτοις, ϗὰὶ τους principes belli qui ibant cũ eo ἐναρχιοθυους του πολεμου τους συμπορευομθους αὐτῳ dicẽs eis: ite τ ſupponite pedes vr̃os λεγων αὐτοις, προπορευεσθε ϗὰὶ ἐπιθετε τους ποδας ὑμων ſup colla eor̃. τ accedẽtes ſuppoſuerũt ἐπι τους τραχηλους αὐτων. ϗὰὶ προσελθοντες ἐπεθηκαν τους pedes ſuos ſup colla eor̃: τ dixit ad ποδας αὐτων ἐπι τους τραχηλους αὐτων, ϗὰὶ ειπεν προς eos ioſue: nolite timere eos neq; paueatis: cõfor αὐτους ἰησους, μη φοβηθητε αὐτους μηδε δειλιασητε, ἀνδρι tamini τ eſtote robuſti: qñ ſic faciet dñs cũctis ho ζεσθε ϗὰὶ ἰσχυετε, ὁτι ουτως ποιησει κυριος πασι τοις ἐχ ſtibus vr̃is: quos vos oppugnaueritis eos. τ occidit θροις ὑμων, ους ὑμεις καταπολεμητε αὐτους. ϗὰὶ ἀπεκτεινε eos ioſue poſt hoc: τ interfecit eos: τ ſuſpẽ αὐτους ἰησους μετα ταυτα, ϗὰὶ ἐθαψατωσεν αὐτους, ϗὰὶ ἐπεκρε dit eos ſup quinq; ligna. τ fuerũt ſuſpẽſi in μασεν αὐτους ἐπι πεντε ξυλων. ϗὰὶ ἠσαν κρεμαμενοι ἐπι ligniis vſq; ad veſpr̃z. τ fuit ad occaſum ſolis: τ των ξυλων ἑως ἑσπερας. ϗὰὶ ἐγενηθη προς δυσμας ἡλιου, ϗὰὶ precepit ioſue: τ dimiſerũt eos de ligniis. τ ἐνετειλατο ἰησους, ϗὰὶ καθειλοσαν αὐτους ἀπο των ξυλων. ϗὰὶ protecerũt eos in ſpelũcã: in q̃ fugerũt illuc. τ ἐρριψαν αὐτους εις το ωπηλαιον, εις ὁ κατεφυγοσαν ἐκει. ϗὰὶ Deut. 11.d. aduoluerũt ſaxa ingẽtia ad ſpelũcã vſq; in die ἐπεκυλισαν λιθους μεγαλους ἐπι το ωπηλαιον ἑως της ἡμε hodiernũ. τ maceda cepit ioſue in die illa ρας της σημερον. ϗὰὶ την μακηδα ἑλαβεν ἰησους ἐν τη ἡμερα ἐκεινη τ occidit eã in ore gladij: τ regem illi⁹. ; de ϗὰὶ ἐφονευσεν αὐτην ἐν στοματι ξιφους, ϗὰὶ τον βασιλεα αὐτης. ϗὰὶ ἐξω ſtruxit eos τ oīe reſpirãs qđ erat in ea. τ nō relictus eſt in λοθρευσεν αὐτους ϗὰὶ πᾶν ἐμπνεον ὁ ἠν ἐν αὐτη. ϗὰὶ οὐκ ἐγκατελειφθη ἐν ea vllus viuus. τ fecerũt regi maceda: ſi αὐτη οὐδεις διασεσωσμενος. ϗὰὶ ἐποιησαν τῳ βασιλει μακηδα, ὁν τρό cut fecerũt regi hiericho. τ trãſiuit ioſue τ oīs iſrl τον ἐποιησαν τῳ βασιλει ἱεριχω. ϗὰὶ ἀπηλθεν ἰησους ϗὰὶ πας ἰηλ cũ illo de maceda in lebna. τ pugnabat cõtra lebna. τ tradi μετ' αὐτου ἐκ μακηδα εις λεβνα. ϗὰὶ ἐπολιορκει ἐπι λεβνα. ϗὰὶ παρεδ dit dñs τ illã in manu iſrl τ ceperũt eã: τ regẽ eius: κεν κς ϗὰὶ αὐτην ἐν χειρι ἰηλ ϗὰὶ ἐλαβεν αὐτην, ϗὰὶ τον βασιλεα αὐτης, τ occiderũt eã in ore gladij τ oīe ſpirãs: qđ erat i ea. nō ϗὰὶ ἐφονευσαν αὐτην ἐν στοματι ξιφους ϗὰὶ παν ἐμπνεον, ὁ ἠν ἐν αὐτη. οὐ relictus eſt in ea neq; vnus viuus τ qui fugerit τ κατελειφθη ἐν αὐτῃ οὐδεις διασεσωσμενος ϗὰὶ διαπεφευγως ϗὰὶ

trare pſidia quos tradidit dñs de manꝰ vr̃as.
ooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooo ooooooo
P Ceſis ergo aduerſariis plaga magna: et vſq; ad iternitionẽ pene cõ ſũptis hiq; euaſerãt effugere potuerũt: igreſſi ſũt ciuitates munitas. Reuer ſuſq; eſt oīs exercitus ad ooooooooooooo ooooooo ioſue i maceda vbi tũc erãt caſtra: ſani & inte gro numero. P Nulluſq; cõtra filios iſrael mutire auſ? ẽ. Precepitq; ioſue: dicẽs. apite os ſpelunce: & pducite ad me quinq; reges ooooooooo q̃ ea latitãt. Fecerũtq; miniſtri vt ſibi fuerat imperatũ: & adduxerunt ad eũ quinq; reges de ſpelunca: regem hieruſalem: regem ooooooooo hebron: regem hieri moth: regẽ lachis: ooooo regem eglõ. Cũq; adducti eſſent ooooooooo ad eum vocauit ooooooo ooooooooooooooooooo oēs viros iſrael: & ait ooooooooooooooooooooo ad principes exercitus qui ooooooooooooooo ooo nec paueatis: confortamini & eſtote robuſti. Sic eiñ faciet dñs cunctis hoſtibus veſtris ooooo aduerſũ quos dimicabitis: Percuſſitq; Ioſue & interfecit eos atq; ſuſpẽdit ſup quinq; ſtipites fuerũtq; ſuſpẽſi vſq; ad veſperum. ooooooooooo Cũq; occumberet ſol: precepit ſociis ooooooooo vt deponerẽt eos de patibulis: depoſitos pcerũt i ſpeluncã in qua latuerant: ooooooooooo & poſuerũt ſup os eius ooooo faxa ingẽtia: q̃ pmanẽt vſq; in diẽ. Eodem die macedam quoq; ooooo cepit ioſue oooo ooooooo ooooooooooooooooooooo & percuſſit in ore gladii: regẽq; illius interfecit: & oēs habitatores eius. Nõ dimiſit in ea ſaltẽ paruas reliquias. Fecitq; regi ooooooooooooooooooo

כִּי נָתַן יְהוָה אֹתָם בְּיֶדְכֶם׃
וַיְהִי כִּכְלוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲכוֹתָם מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד עַד תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃ וַיָּשָׁב
כָּל הָעָם אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא חָרַץ
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת לְשֹׁנוֹ׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת פִּי הַמְּעָרָה
וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה מִן הַמְּעָרָה׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיּוֹצִיאוּ
אֵלָיו אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן
הַמְּעָרָה אֶת מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת מֶלֶךְ
חֶבְרוֹן אֶת מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת מֶלֶךְ לָכִישׁ
אֶת מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃ וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא
יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֶל קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַהֹלְכוּ
אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת רַגְלֵיכֶם עַל
צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ
וַיָּשִׂימוּ אֶת רַגְלֵיהֶם עַל צַוְּארֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירְאוּ
וְאַל תֵּחַתּוּ חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ כִּי כֹּה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם
נִלְחָמִים אוֹתָם׃ וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי
כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים
וַיִּהְיוּ תְלוּיִם עַל הָעֵצִים עַד הָעֶרֶב׃
וַיְהִי לְעֵת בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
וַיּוֹרִידוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִיכוּם
אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ שָׁם
וַיָּשִׂימוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל פִּי
הַמְּעָרָה עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאֶת
מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא
וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ הֶחֱרִים
אֹתָם וְאֵת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ
לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ

כִּי נָתַן יְהוָה אֹתָם בְּיֶדְכֶם
וַיְהִי כִּכְלוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲכוֹתָם מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד עַד תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃ וַיָּשָׁב
כָּל הָעָם אֶל הַמַּחֲנָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא חָרַץ
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת לְשֹׁנוֹ׃
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת פִּי הַמְּעָרָה
וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה מִן הַמְּעָרָה׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיּוֹצִיאוּ
אֵלָיו אֶת חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן
הַמְּעָרָה אֶת מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶת מֶלֶךְ
חֶבְרוֹן אֶת מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת מֶלֶךְ לָכִישׁ
אֶת מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃ וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא
יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֶל קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַהֹלְכוּ
אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת רַגְלֵיכֶם עַל
צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ
וַיָּשִׂימוּ אֶת רַגְלֵיהֶם עַל צַוְּארֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל תִּירְאוּ
וְאַל תֵּחַתּוּ חִזְקוּ וֶאֱמָצוּ כִּי כֹּה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם
נִלְחָמִים אוֹתָם׃ וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי
כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים
וַיִּהְיוּ תְלוּיִם עַל הָעֵצִים עַד הָעֶרֶב׃
וַיְהִי לְעֵת בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
וַיּוֹרִידוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִיכוּם
אֶל הַמְּעָרָה אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ שָׁם
וַיָּשִׂימוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל פִּי
הַמְּעָרָה עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאֶת
מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא
וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ הֶחֱרִים
אֹתָם וְאֵת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ
לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ

הָיָה כָּלָה
נָגַף גָּדַל
שָׁרַד
בּוֹא בָּצַר
שׁוּב חָנָה
שָׁלַם
אָבַד פֶּה
יָצָא
הָיָה
קָרָא
קָצִין לָחַם
שׂוּם
צוּר כָּרַב
יָרֵא
חָתַת
עָשָׂה
לָחַם אֵת
נָכָה מוּת
תָּלָה
הָיָה
בּוֹא
יָרַד שָׁלַךְ
חָנָא
שׂוּם פֶּה
הָיָה
קָרָא
נָכָה חָרַם
שָׁאַר עָשָׂה

מִקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ וּלְעָנֵר עָבַר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה
לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם לִבְנָה וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה גַּם אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת מַלְכָּהּ וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ נָפַהּ
לֹא הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ : וַיַּעֲבֹר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ חָנָה
יְהוָה אֶת לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדָהּ לָכַד
בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
לִבְנָה אָז עָלָה חֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לְעֶזֶר
אֶל לָכִישׁ וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת עַמּוֹ
עַד בְּלִתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד וַיַּעֲבֹר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ
עֶגְלוֹנָה וַיִּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ
וַיִּלְכְּדָהּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֻּהָ לְפִי חָרֶב
וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא
הַחֲרִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְלָכִישׁ
וַיַּעַל עֶגְלוֹן עִמּוֹ יְרוּשָׁלַיִם וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ
וַיִּלְכְּדָהּ וַיַּכֻּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת מַלְכָּהּ וְאֶת כָּל עָרֶיהָ
וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם אֹתָהּ וְאֶת כָּל
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ וַיֵּשֶׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל
יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם עָלֶיהָ
וַיִּלְכְּדָהּ אֶת מַלְכָּהּ וְאֶת כָּל עָרֶיהָ
וַיַּכּוּם לְפִי חָרֶב וַיַּחֲרִימוּ אֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחֲרֵם
אֲשֶׁר בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן עָשָׂה לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ
וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לִלְבְנָה וּלְמַלְכָּהּ וּלְעֶגְלוֹן
יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב
וְהַשְּׁפֵלָה וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֶת כָּל מַלְכֵיהֶם
לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֶת כָּל הַנְּשָׁמָה

maceda sicut fecerat regi hiericho. Trãsiuit aũt cum omni isrl de maceda in lebna: et pugnabat cõtra eã, quã tradidit dñs la chis in manu filiorũ isrl & cepit eã die altero: atq; percussit in ore gladii & oẽm aiam que fuerat in ea: sicut fecerat lebna. Eo tpe ascendit hyrã rex gazer vt auxiliaretur lachis: quẽ p cussit iosue cũ oĩ populo eius vsq; ad internitionẽ. Transiuitq; de lachis in eglõ: & circudedit atq; expugnauit eã die: & pcussit in ore gladii omnes aias que erant in ea iuxta omia que fecerat lachis. Ascendit quoq; cũ oĩ israel de eglõ in hebrõ & pugnauit contra eam: & cepitq; & pcussit in ore gladii: regẽ quoq; eius & oĩa oppida regionis illius vniuersasq; aias quę in ea fuerãt commorate. Nõ reliquit in eavllas reliquias. Sicut fecerat eglõ: sic fecit & hebrõ: cũcta quę in ea reperit cõsumens gladio. Inde reuersus in dabir cepit eam atq; vastault: regẽ quoq; eius atq; p circuitum oppida per cussit in ore gladii. Nõ dimisit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat hebron & lebna & regibus earũ: sic fecit dabir & regi illius Percussit itaq; iosue cũ oĩ terrã montanã & meridianam & campestrem & aseroth cũ regibus suis. Nõ dimisit in ea vllas reliquias: sed oĩe quod spirare poterat

fecit regi eius & sicut fecit
ἐποίησεν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησεν τῷ
regi hiericho. & transiuit iosue & oĩs israel
βασιλεῖ ἱεριχώ. καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
cũ eo de lebna in lachis: & circũdedit e-
μετ' αὐτοῦ ἐκ λεβνὰ εἰς λαχίς, καὶ παρεμβάλεσεν ἐπ
um & oppugnabat eam. & tradidit dñs
αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν· καὶ παρέδωκεν κύριος τὴν
lachis in manus israel. & cepit eã secũ
λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραὴλ· καὶ ἔλαβεν αὐτὴν τῇ δευ
da die: & occidit eam in ore gladii: &
τέρᾳ ἡμέρᾳ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ
cuertit illã sicut fecit lebna: sic
ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν ὃν τρόπον ἐποίησεν τῇ λεβνά· τότε
ascẽdit ẽlã rex gazer vt auxiliaretur lachis:
ἀνέβη ἔλαμ βασιλεὺς γαζὲρ βοηθῆσαι τῇ λαχίς, καὶ
percussit eũ iosue in ore gladii: & popu
ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰησοῦς ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν λα-
lũ eius: ita vt nõ relict esset ex eis sal
ὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμέ
uus & ẽfugerit. & trãsiuit iosue & oĩs isra
νον καὶ διαπεφευγότα· καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσρα
el cũ illo de lachis in eglon: & circũdedit
ὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λαχὶς εἰς ἐγλών, καὶ παρεμβάλεσεν
eam & expugnauit eam: & tradidit e-
αὐτὴν καὶ ἐξεπολιόρκησεν αὐτήν, καὶ παρέδωκεν αὐ-
am dñs in manu israel. & cepit eã in
τὴν κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραὴλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡ-
die illa: & occidit eam in ore gladii
μέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους
& oĩe spiritũ in ea. in die illa occidit
καὶ πᾶν ἔμπνεον ἐν αὐτῇ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφόνευσαν
sicut fecerat lachis. & profect cũ iosue
ὃν τρόπον ἐποίησαν τὴν λαχίς· καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς
& oĩs israel cũ eo de eglon in hebron. &
καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐγλὼν εἰς χεβρών· καὶ
obsederũt eã: & ceperũt eam: &
παρεμβάλεσαν αὐτήν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν, καὶ
percusserũt eam in ore gladii: & regem
ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν βασιλέα
eius: & oĩa oppida eius: & oĩa
αὐτῆς, καὶ τὰς πόλεις κώμας αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ
spirãtia: & nõ fuit ex eis saluus
ἐμπνέοντα, ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ, οὐκ ἦν διασεσωσμένος ὃν
sicut fecerũt eglon. & destruxerũt eam
τρόπον ἐποίησαν τῇ ἐγλών. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν
& oĩe spirãs: & nõ fuit in illã. & reuersus est iosue
καὶ πᾶν ἔμπνεον, ὅσα ἐν αὐτῇ· καὶ ἀπέστρεψεν Ἰησοῦς
& oĩs israel cũ eo in dabir: & obsede
καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς δαβιρά, καὶ πολιόρκη-
rũt illã: & ceperũt eã: & regẽ eius
σαν αὐτήν, καὶ ἔλαβον αὐτήν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς,
& oĩa oppida eius: & percusserũt eã in
καὶ πάσας τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν
ore gladii. & cuerterũt eam: & oĩe spi-
στόματι ξίφους· καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν, καὶ πᾶν ἔμ-
rans in ea. & nõ reliquerũt vllum saluũ.
πνεον ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ κατέλιπον οὐδὲ ἕνα διασεσωσμένον.
sicut fecerũt hebron: sic fecerũt da-
ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ χεβρών, οὕτως ἐποίησαν τῇ δα
bir: & regi eius: sicut fecit le-
βίρ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, καθάπερ ἐποίησεν τῇ λε
bna & regi eius. & percussit iosue
βνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς· καὶ ἐπάταξεν Ἰησοῦς
oẽm terrã mõtanã: & nageb: &
τὴν πᾶσαν γῆν τῆς ὀρινῆς, καὶ τὴν ναγέβ, καὶ τὴν
cãpestrẽ: & aferoth: & oĩs re
πεδινήν, καὶ τὴν ἀσιδώθ, καὶ τοὺς πάντας βα-
ges eius: nõ reliquerũt in ipsa saluum:
σιλεῖς αὐτῆς, οὐ κατέλιπον ἐν αὐτῇ σεσωσμένον,
& oĩe spirans
καὶ πᾶν ἔμπνεον

vſte deſtruxerſit: ſicut preceperat dñs deus iſrael.
ζωὸς ἐξωλόθρευσαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κς ὁ θεὸς ἰσραήλ.
τ occidit eos Ioſue ve cades barne vſq; gazā:
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἀπὸ κάδης βαρνὴ ἕως γάζης,
τ oēm terrā goſen vſq; gabaon: τ vniuerſos
καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γοσὲν ἕως τῆς γαβαών, καὶ πάντας τὸς
reges hos. τ trā cop cepit Ioſue vno in
βασιλεῖς τούτους. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν ἰησοῦς εἰσά-
petu: qñ dñs deus iſrael pugnabat pro iſrael. τ reuer
παξ, ὅτι κς ὁ θεὸς ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ ἰσραήλ. καὶ ἀνέ
ſus ē Ioſue in galgala.
στρεψεν ἰησοῦς εἰς γάλγαλα. Ca. ii.

Qūm ãt audiſſet Iabin rex aſor: miſit ad
Ὡς δὲ ἤκουσεν ἰαβὶν βασιλεὺς ἀσώρ, ἀπέστειλεν πρὸς
Iobab regē madā: τ ad regē ſemerō: τ
ἰωβὰβ βασιλέα μαδών, καὶ πρὸς βασιλέα σομερών, καὶ
ad regem achſaph: τ ad reges q̄ in
πρὸς βασιλέα χασάφ, καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ
ſidone magna: q̄ in mōtanis τ in araba ere-
σιδῶνα τὴν μεγάλην, εἰ εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ εἰς τὴν ἄραβα ἀπέ-
gione ceneroth τ cāpeſtrib⁹ τ in naphethdor. τ in
ναντι χενερέθ καὶ τὸ πεδίον καὶ εἰς ναφεθδώρ, καὶ εἰς τοὺς
maritimos chananeos ab oriēte τ in mari
θαλασσίους χαναναίους ἀπ' ἀνατολῶν καὶ εἰς τοὺς θαλασ-
timos amorreos: τ hetheos τ pherezeos: τ
σαίους ἀμορραίους, καὶ τοὺς χετταίους καὶ φερεζαίους, καὶ
iebuſeos q̄ in mōte τ eueos ſub hermon
ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει καὶ τοὺς εὐαίους ὑπὸ τὴν ἑρμών
in terra maſpha. τ egreſſi ſũt ipſi τ reges cop
εἰς γῆν μασηφά. καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν
cū ipſis: pp̄ls multus ſicut arena q̄ in labio
μετ' αὐτῶν, λαὸς πολὺς ὡσεὶ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος
maris multitudine: τ equi τ currus multi
τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ
valde. τ cōuenerũt oēs reges iſti: τ
σφόδρα. καὶ συνέβαλον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι, καὶ
venerũt τ caſtrametati ſũt in idipſum ad a
παρεβάλοντο. καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὕδα
quā merō vt pugnarēt cōtra iſrael. τ dixit dñs ad Io
τος μερὸμ τοῦ πολεμῆσαι τῷ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν κς πρὸς ἰη-
ſue: ne timeas a facie eor: qñ cras hora
σοῦν, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι αὔριον τὴν ὥραν
hac ego trado oēs ipos vulnera
ταύτην ἐγὼ παραδίδωμι πάντας αὐτοὺς τετρωμέ-
tos coꝝ tilus iſrael. equos coꝝ ſub-
νους ἐναντίον υἱῶν ἰσραήλ. τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκο-
nerabis: τ currus eoꝝ cōbures igne. τ
πήσεις, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν κατακαύσεις πυρί. καὶ
veint Ioſue τ oīs pp̄ls bellator cū eo aduerſus
ἦλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ ἐπ' αὐ
illos ad aquā merō ſubito. τ irruerſit in eos in
τοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ μερὸμ ἐξάπινα. καὶ ἐπέπεσαν αὐτοῖς ἐν τῇ
mōtana. τ tradidit illos dñs ſubditos iſrael.
ὀρεινῇ. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ὑποχειρίους ἰσραήλ.
τ percutiētes eos perſecuti ſunt eos vſq; ad ſidonē
καὶ κόπτοντες αὐτοὺς κατεδίωκον αὐτοὺς ἕως σιδῶνος τῆς
magnā τ vſq; maſſerephoth aquas: τ vſq; cāpos maſ
μεγάλης καὶ ἕως μασρεφωθμαΐμ, καὶ ἕως τῶν πεδίων μα
phe ad orientē. τ percuſſerũt eos vt nō
σιφὲ κατ' ἀνατολάς. καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ
relictus eſſet ex eis ſāltim. τ fecit eis
καταλειφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
Ioſue ſicut preceperat ei dñs. equos
ὁ ἰησοῦς καθότι ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. τοὺς ἵππους
coꝝ ſubneruauit: τ currus coꝝ cōbuſſit
αὐτῶν ἐνευροκόπησεν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν ἐνέπρησεν
in igne. τ reuerſus eſt Ioſue in tpe illo: τ ce
ἐν πυρί. καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κα
pit aſor: τ regē eius occi
τελάβετο τὴν ἀσώρ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ἀπέκτει-
dit in gladio. fuit ãt aſor antiquitus
νεν ἐν ῥομφαίᾳ. ἦν δὲ ἀσὼρ τοπρότερον

ᵐinterfecit: ⁿſicut ᵒp̄cepe
rat ei ᵖdñs ᵍdeus ∞∞∞∞∞
ʳiſrael: ˢa cadeſbarne ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗvſq; ᵘgazā. ˣOmnē ʸter-
rā ᶻgeſen ᵃvſq; ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇgabaō: ᶜvniuerſos ᵈq; ᵉre-
ges ᶠ& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍregiōes corū ʰvno ⁱipe-
tu ᵏcepit atq; vaſtauit.
ˡ dñs ᵐ em ⁿ deus ᵒ iſrael
ᵖpugnauit ᑫpro eo ∞∞∞∞
ʳReuerſuſq; ē ˢcum oīm
ᵗiſrael ᵘad locum ∞∞∞∞
ᵛcaſtrorum ʷin galgala.

Qve ii.
ᵃcum audiſſet ᵇiabin
ᶜrex ᵈaſor ᵉmiſit ᶠad ∞∞∞
ᵍiobab ʰregē ⁱmadā ᵏ& ad
ˡregem ᵐſemerō ⁿatq; ad
ᵒregem ᵖachſaph: ᑫad ʳre-
gesquoq; ˢaquilōis ᵗq hi
tabāt ᵘi mōtanis ᵛet in pla
nitie cōtra ʷmeridiē ˣcene
roth: ʸi cāpeſtrib⁹ quoq;
ᶻ& regionib⁹ dor ᵃ iuxta
mare: ᵇ chananeū quoq;
ᶜab oriente ᵈet occiden
te: ᵉ& ammorreum ᶠatq;
etheum ᵍac pherezeum:
ʰ& iebuſeum ⁱin mon-
tanis: ᵏeueum quoq; qui
habitabat ˡ ad radices
ᵐhermon ⁿin terra ᵒ ma-
ſpha. ᵖ Egreſiq; ſunt
ᑫomnes ʳcum ˢ turmis
ſuis. ᵗpp̄ls ᵘmultus nimis
ᵛſicut arena ʷq̄ eſt ˣin ʸlit-
tore ᶻmaris. ᵃeq quoq; ᵇ&
curruꝫ ᶜimēſe ᵈ multitudīs.
ᵉCōueneruntq; ᶠoēs ᵍre-
ges ʰiſti ⁱin vnum ᵏad ˡaq;
ᵐmerō ⁿvt pugnarent ᵒcō
tra ᵖiſrl. ᑫ Dixit ʳq; ˢdñs ᵗad
ᵘioſue. ᵛ Ne ʷtimeas ˣeos.
ʸCras ᶻei ᵃhac cadē ᵇhora
ᶜego ᵈtradā ᵉomnes iſtos
ᶠvulnerādos ᵍ in cōſpectu
ʰiſrl. ⁱEquos eoꝝ ᵏſubner
uabis: ˡ& ᵐcurruꝫ ⁿigne ᵒcō
bures. ᵖ Venitq; ᑫioſue ʳ&
oīs ˢexercitus eius ᵗcum
ᵘeo ᵛaduerſus illos ʷad ˣaq;
ʸmerō ᶻſubito: ᵃ& irrue-
rūt ᵇſup eos. ᶜtradiditq;
illos ᵈdñs ᵉin manus ᶠiſrl.
Quib⁹ pcuſſerūt eos ᵍ& p
ſecuti ſunt ʰvſq; ad ⁱſido-
nem ᵏmagnā ˡ& ᵐaq; ⁿmaſ
ſerephot ᵒ: ᵖcāpūq; ᑫ maſ
phe q eſt ʳad orientalem
illius ptem. ˢ Itaq; ᵗpcuſ-
ſit oīs ᵘvt ᵛnullas ʷdimit
teret ˣex eis ʸreliqas. ᶻEe-
cit ᵃq; ᵇſicut ᶜp̄cepat ᵈei ᵉdo
minus. ᶠEquos eoꝝ ᵍſub
neruauit: ʰcurruſq; ⁱcō-
buſſit ʲigni. ᵏ Reuerſuſq;
ſtatim ˡcepit ᵐaſor: ⁿ& ᵒre
gem eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖpercuſſit ᑫgladio. ʳAſor
ˢenim ᵗantiquitus inter

ᵘ הַחֳרִים ᵛ כַּאֲשֶׁר ʷ צִוָּה ˣ יְהוָה ʸ אֶלֹהֵי
ᶻ יִשְׂרָאֵל: ᵃ וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ ᵇ מִקָּדֵשׁ ᶜ בַּרְנֵעַ
ᵈ וְעַד ᵉ עַזָּה ᶠ וְאֵת ᵍ כָּל ʰ אֶרֶץ ⁱ גֹּשֶׁן ʲ וְעַד
ᵏ גִּבְעוֹן: ˡ וְאֵת ᵐ כָּל ⁿ הַמְּלָכִים ᵒ הָאֵלֶּה ᵖ וְאֵת
ᑫ אַרְצָם ʳ לָכַד ˢ יְהוֹשֻׁעַ ᵗ בְּפַעַם ᵘ אַחַת ᵛ כִּי
ʷ יְהוָה ˣ אֱלֹהֵי ʸ יִשְׂרָאֵל ᶻ נִלְחָם ᵃ לְיִשְׂרָאֵל:
ᵇ וַיָּשָׁב ᶜ יְהוֹשֻׁעַ ᵈ וְכָל ᵉ יִשְׂרָאֵל ᶠ עִמּוֹ ᵍ אֶל
ʰ הַמַּחֲנֶה ⁱ הַגִּלְגָּלָה: ʲ וַיְהִי
ᵏ כִּשְׁמֹעַ ˡ יָבִין ᵐ מֶלֶךְ ⁿ חָצוֹר ᵒ וַיִּשְׁלַח ᵖ אֶל
ᑫ יוֹבָב ʳ מֶלֶךְ ˢ מָדוֹן ᵗ וְאֶל ᵘ מֶלֶךְ ᵛ שִׁמְרוֹן ʷ וְאֶל
ˣ מֶלֶךְ ʸ אַכְשָׁף: ᶻ וְאֶל ᵃ הַמְּלָכִים ᵇ אֲשֶׁר
ᶜ מִצָּפוֹן ᵈ בָּהָר ᵉ וּבָעֲרָבָה ᶠ נֶגֶב ᵍ כִּנְרוֹת
ʰ וּבַשְּׁפֵלָה ⁱ וּבְנָפוֹת ʲ דוֹר ᵏ מִיָּם: ˡ הַכְּנַעֲנִי
ᵐ מִמִּזְרָח ⁿ וּמִיָּם ᵒ הָאֱמֹרִי ᵖ וְהַחִתִּי ᑫ וְהַפְּרִזִּי
ʳ וְהַיְבוּסִי ˢ בָּהָר ᵗ וְהַחִוִּי ᵘ תַּחַת ᵛ חֶרְמוֹן
ʷ בְּאֶרֶץ ˣ הַמִּצְפָּה: ʸ וַיֵּצְאוּ ᶻ הֵם ᵃ וְכָל
ᵇ מַחֲנֵיהֶם ᶜ עִמָּם ᵈ עַם ᵉ רַב ᶠ כַּחוֹל ᵍ אֲשֶׁר ʰ עַל
ⁱ שְׂפַת ʲ הַיָּם ᵏ לָרֹב ˡ וְסוּס ᵐ וְרֶכֶב ⁿ רַב ᵒ מְאֹד:
ᵖ וַיִּוָּעֲדוּ ᑫ כָּל ʳ הַמְּלָכִים ˢ הָאֵלֶּה ᵗ וַיָּבֹאוּ
ᵘ וַיַּחֲנוּ ᵛ יַחְדָּו ʷ אֶל ˣ מֵי ʸ מֵרוֹם ᶻ לְהִלָּחֶם ᵃ עִם
ᵇ יִשְׂרָאֵל: ᶜ וַיֹּאמֶר ᵈ יְהוָה ᵉ אֶל ᶠ יְהוֹשֻׁעַ ᵍ אַל
ʰ תִּירָא ⁱ מִפְּנֵיהֶם ʲ כִּי ᵏ מָחָר ˡ כָּעֵת ᵐ הַזֹּאת
ⁿ אָנֹכִי ᵒ נֹתֵן ᵖ אֹתָם ᑫ חֲלָלִים ʳ לִפְנֵי
ˢ יִשְׂרָאֵל ᵗ אֶת ᵘ סוּסֵיהֶם ᵛ תְּעַקֵּר ʷ וְאֶת
ˣ מַרְכְּבֹתֵיהֶם ʸ תִּשְׂרֹף ᶻ בָּאֵשׁ: ᵃ וַיָּבֹא
ᵇ יְהוֹשֻׁעַ ᶜ וְכָל ᵈ עַם ᵉ הַמִּלְחָמָה ᶠ עִמּוֹ ᵍ עֲלֵיהֶם
ʰ עַל ⁱ מֵי ʲ מֵרוֹם ᵏ פִּתְאֹם ˡ וַיִּפְלוּ ᵐ בָּהֶם:
ⁿ וַיִּתְּנֵם ᵒ יְהוָה ᵖ בְּיַד ᑫ יִשְׂרָאֵל ʳ וַיַּכּוּם
ˢ וַיִּרְדְּפוּם ᵗ עַד ᵘ צִידוֹן ᵛ רַבָּה ʷ וְעַד ˣ מִשְׂרְפוֹת
ʸ מַיִם ᶻ וְעַד ᵃ בִּקְעַת ᵇ מִצְפֵּה ᶜ מִזְרָחָה ᵈ וַיַּכֻּם
ᵉ עַד ᶠ בְּלִתִּי ᵍ הִשְׁאִיר ʰ לָהֶם ⁱ שָׂרִיד
ʲ וַיַּעַשׂ ᵏ לָהֶם ˡ יְהוֹשֻׁעַ ᵐ כַּאֲשֶׁר ⁿ אָמַר ᵒ לוֹ
ᵖ יְהוָה ᑫ אֶת ʳ סוּסֵיהֶם ˢ עִקֵּר ᵗ וְאֶת
ᵘ מַרְכְּבֹתֵיהֶם ᵛ שָׂרַף ʷ בָּאֵשׁ: ˣ וַיָּשָׁב ʸ יְהוֹשֻׁעַ
ᶻ בָּעֵת ᵃ הַהִיא ᵇ וַיִּלְכֹּד ᶜ אֶת ᵈ חָצוֹר ᵉ וְאֶת
ᶠ מַלְכָּהּ ᵍ הִכָּה ʰ לְפִי ⁱ חָרֶב ʲ כִּי ᵏ חָצוֹר ˡ לְפָנִים

Cap. xi
חם
שוב
צפה
חול
רבב
שרף
לחם
נפל
נתן
רחץ
זרח
שאר
שרד
עשה
שוב
לכד
נכה

הִיא רֹאשׁ כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃ וַיִּכּוּ נַכָּה
אֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לְפִי חָרֶב פֶּה
הַחֲרֵם לֹא נוֹתַר כָּל נְשָׁמָה וְאֶת חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ חֲרֵם עִיר
וְאֶת כָּל עָרֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת כָּל מַלְכֵיהֶם
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי חָרֶב הֶחֱרִים
אוֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עַבֶד יְהוָה
רַק כָּל הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל תִּלָּם לֹא תַל
שָׂרַף יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי אֶת חָצוֹר זָלַת
לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ וְכָל שְׁלַל הֶעָרִים בָּזַז
הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רַק אֶת כָּל הָאָדָם הִכּוּ לְפִי חָרֶב עַד
הַשְׁמְדָם אֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָּל שָׁמַד שָׁאַר
נְשָׁמָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
עָבְדוּ כֵּן צִוָּה מֹשֶׁה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן
עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל סוּר
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּכֶּה לָקַח
יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר
וְאֶת כָּל הַנֶּגֶב וְאֶת כָּל אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן
וְאֶת הַשְּׁפֵלָה וְאֶת הָעֲרָבָה וְאֶת הַר
יִשְׂרָאֵל וּשְׁפֵלָתוֹ׃ מִן הַר הֶחָלָק
הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וְעַד בַּעַל גָּד בְּבִקְעַת
הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר חֶרְמוֹן וְאֶת כָּל
מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם׃ יָמִים צָבָה מות
רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הַמְּלָכִים יום רָב
הָאֵלֶּה מִלְחָמָה׃ לֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר לחם הָיָה
הַשְׁלִימָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי שָׁלם
הַחִוִּי יוֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת הַכֹּל לָקָחוּ
בַּמִּלְחָמָה׃ כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה לְחַזֵּק
אֶת לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱיוֹת חָרֵם הָיָה
לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם חָנַן
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּךְ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן עשׂה
הַהִיא וַיִּכְרֹת אֶת
הָעֲנָקִים מִן הָהָר מִן חֶבְרוֹן מִן דְּבִר
עֲנָב וּמִכֹּל הַר יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר

oia regna hec principa-
tũ tenebat. Percussitq;
oēs aias q̄ ibidē mo-
rabantur
No dimisit i ea vllas re-
liquas: sed vsq; ad interni-
tionē vniuersa vastauit:
ipamq; vrbē pemit incē
dio & oēs p circūitū ci-
uitates. Reges quoq;
earū cepit percussit atq;
deleuit: sicut pcepat ei moyses
famulus dñi.
Absq; vrbibus q̄ erant
i collib & i tumulis sta-
te: ceteras succēdit israēl:
vnā tm̄ afor mūitissimā
flāma consūpsit. Om-
nēq; pdā istarū vrbium
ac numēta diuiserunt fi
bi filii israel
cunctis hominibus in-
terfectis.

Sicut preceperat domi
nus moysi
seruo suo: ita precepit
moyses iosue: & illevni
uersa cōpleuit. No pre
teriit de vniuersis māda
tis: nec vnū qdē verbū
qđ iusserat dñs moysi
Cepit itaq; iosue om-
nē terrā mōtanā
et meridianam: terrā-
q; gesen
& planitiē & occiden
talē plagā: mōtemq;
sirl & cāpestria eius: &
partem
mótis q̄ ascendit seyr
vsq; baalgath p plani-
tiē libani subter montē
hermon: oēs
reges eorum cepit:
percussit & occidit. Mul
to tpe pugnauit iosue
contra reges
istos. Non fuit ciuitas
que
se non traderet filiis isi-
rael: pter
eucum qui habitabat
in gabaon. Oēs enim
bellādo cepit. Dñi em
nia fuerat ut idurarentur corda eorum & pu-
guarent contra
isrl & caderent & non
mererētur vllā
clementiā ac perirent:
sicut preceperat dñs
moysi. In tpe illo vēit
iosue & interfecit
enachim de montanis
hebron & dabir et
anab: & de omni mon
te iuda &

princeps oium regnoꝝ hoꝝ. τ occi
ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων. καὶ ἀπέκτει-
dit oēs spirās in ea in ore gladij: τ dele
νεν πᾶν ἔμπνεον ἐν αὐτῇ ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἐξωλό-
uit oēs: τ nō relictus ē in ea spirans. τ
θρευσεν πάντας, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ἔμπνεον. καὶ
asor cōbusserūt in igne: τ oēs vrbes
τὴν ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί, καὶ πάσας τὰς πόλεις
regnoꝝ hoꝝ: τ oēs reges co-
τῶν βασιλειῶν τούτων, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐ-
rū cepit iosue: τ occidit eos in ore gla-
τῶν ἔλαβεν ἰησοῦς, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν στόματι ξί-
dij. τ deleuit eū quēadmodū precepit moy
φους. καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ὃν τρόπον συνέταξεν μωυ-
ses famul dñi. sed oēs vrbes i colli-
σῆς ὁ παῖς κυρίου. ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχω-
bus sitas eoꝝ nō succēdit israel. verūtñ asor
ματισμένας αὐτῶν οὐκ ἐνέπρησεν ἰσραηλ. πλὴν τὴν ἀσὼρ
solā cōbussit illā iosue: τ oēm predā ea-
μόνην ἐνέπρησεν αὐτὴν ἰησοῦς, καὶ πάντα τὰ σκύλα αὐ-
rū τ iumēta diuiserūt sibi filij israel.
τῆς καὶ τὰ κτήνη ἐπρονόμευσαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραηλ.
eos ūt ctos interemit in ore gladij: τ per
αὐτοὺς δὲ πάντας ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ξίφους, καὶ ἀπώ-
didit illos: nō reliquerūt eoꝝ quicq; spirās. sī
λεσεν αὐτούς, οὐ κατελιπον αὐτῶν οὐδὲν ἔμπνεον. ὃν τρό-
cut preceperat dñs moysi seruo suo:
πον συνέταξεν κύριος τῷ μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, ὡ-
ita precepit moyses iosue: τ sic fe
σαύτως ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ ἰησοῦ, καὶ οὕτως ἐποί-
cit iosue: nō preteriit dcq; ab oībus que iusserat
ησεν ἰησοῦς, οὐ παρέβη οὐδὲν ἀπὸ πάντων ὧν συνέταξεν
ei moyses. τ cepit iosue oēm terrā hāc
αὐτῷ μωυσῆς. καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς τὴν πᾶσαν γῆν ταύτην
mōtanā τ oēm terrā negeb: τ oēm terrā
τὴν ὀρινὴν καὶ τὴν πᾶσαν γῆν νεγέβ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gosen: τ planitiē: τ ḡesi ad occidētē: τ
γοσόμ, καὶ τὴν πεδινήν, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ
mōtē israel: τ cāpestria ei ad mōtē a mō-
ὄρος ἰσραηλ, καὶ τὰ ταπεινὰ τὰ πρὸς τῷ ὄρει ἀπὸ ὄ-
te galac: τ qđ ascēdit ad seir: τ vsq; ad ba
ρους ἀκλάκ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς σηειρά, καὶ ἕως βα-
algath: τ planitiē libani subter mōtē
αλγάδ, καὶ τὸ πεδίον τοῦ λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ
aermō. τ oēs reges eoꝝ cepit: τ
ἀερμών. καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν, καὶ
occidit eos τ interemit eos. τ dieb plu
ἀπέκτεινεν αὐτοὺς καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. καὶ ἡμέρας πολ-
ribus fecit iosue cōtra oēs reges
ους ἐποίησεν ἰησοῦς πρὸς πάντας τοὺς βασιλεῖς
istos bellū: τ nō fuit ciuitas quā nō tra
τούτους πόλεμον, καὶ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐ πα
didit filijs israel. preterq; eueus habi
ρέδωκεν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ. πλὴν ὁ εὐαῖος ὁ κατοι
tans in gabaō. oēs cepit in bello: qñ
κῶν ἐν γαβαών. πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ, ὅτι
per dñm factū ē vt indurarētur corda illoꝝ
διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχύσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν
vt occurrerēt in bellū cōtra israel: vt interfice
συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς ἰσραηλ, ἵνα ἐξολοθρευ-
rentur: vt nō vaderetur eis mia: sed vt pe
θῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ' ἵνα ἐξολο
rirent: sicut dixit dñs ad moysen. τ
θρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν. καὶ
venit iosue in tpe illo: τ interfecit
ἦλθεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλόθρευσεν
enachim de mōtana ex hebron τ ex dabir:
τοὺς ἐνακὶμ ἐκ τῆς ὀρινῆς ἐκ χεβρὼν καὶ ἐκ δαβίρ,
τ ex anab: τ de oīm mōte iuda: τ de
καὶ ἐξ ἀναβ, καὶ ἐκ παντὸς ὄρους ἰούδα, καὶ ἐκ
omni monte
παντὸς ὄρους

israel cum vrbibus eor. ⁊ delevit
ἰσραὴλ σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν· καὶ ἐξωλόθρευσεν
eos ⁊ josue: nō relictus est ex enachim a
αὐτοὺς ἰησοῦς, οὐ κατελείφθη τῶν ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν
filiis israel: nisi in gaza ⁊ in geth ⁊ in a=
υἱῶν ἰσραὴλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν γάζῃ καὶ ἐν γὲθ καὶ ἐν ἀσ
zoto relictus est. ⁊ cepit josue oēm trā
σεδὼδ κατελείφθη· καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν
sicut precepit dñs moysi. ⁊ tradidit eam
καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς
josue in possessionē israel in diuisiōe eor per tri
ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ αὐτῶν κατὰ φυ
bus eor: ⁊ terra quieuit a prelijs
λὰς αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ κατέπαυσεν πολέμου ἀπὸ

Ca.12.

A Θ Hi reges terre quos occiderūt filij is
Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς ἀνεῖλον υἱοὶ ἰσ
rael: ⁊ possederūt terrā eor trans
ραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τ
iordanē ab ortu solis a valle arnō
ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ φάραγγος ἀρνὼν
vsq; ad mōtē hermon: ⁊ oēm arabā ab
ἕως τοῦ ὄρους ἀερμώνν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀραβὰ ἀπὸ
oriente. ⁊ seō regē amorreor: qui
ἀνατολῶν· τὸν σηὼν τὸν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὃς
habitabat in esebon: dominās ab aroer q̄ est in
κατῴκει ἐν ἐσεβών, κυριεύων ἀπὸ ἀροὴρ ἣ ἐστιν ἐπὶ τ
labio in valle arnon in medio val
χείλους ἐν τῇ φάραγγι ἀρνὼν κατὰ μέσον τῆς φάραγ
lis: ⁊ dimidiū galaad vsq; ad ieboc tor=
γος, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γαλαὰδ ἕως ἰαβὸκ τοῦ χεί
rentis: termini filioꝝ ămon. araba vsq; ad mare
μάρρου, ὅρια υἱῶν ἀμμών. καὶ ἡ ἀραβὰ ἕως τῆς θαλάσσης
ceneroth cōtra orientē: ⁊ vsq; ad mare araba
χενερὲθ κατ' ἀνατολάς, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης ἀραβὰ
mare salis ab oriēte in viam q̄ ad
θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ὁδὸν τὴν κατὰ
bethsimoth ⁊ de themā q̄ sub asedoth phasga.
βηθσιμόθ, καὶ ἀπὸ θεμὰν τὴν ὑπὸ ἀσηδὼθ φασγά.
⁊ termini og regis basan: qui relictus est de
καὶ ὅρια ὼγ βασιλέως βασάν, ὃς ὑπελείφθη ἐκ τῶν
gigātibus: habitās in astaroth ⁊ in edrai do
γιγάντων, ὁ κατοικῶν ἐν ἀσαρὼθ καὶ ἐν ἀδραὶ ἄρ=
B minās a mōte hermon ⁊ a salecha ⁊ om
χων ἀπὸ ὄρους ἀερμῶν καὶ ἀπὸ σελχὰς καὶ πᾶ=
nem basan vsq; ad terminos gessuri ⁊ macha:
σαν τὴν βασὰν ἕως ὁρίων γεσουρὶ καὶ τὴν μαχα=
ti: ⁊ dimidiū galaad vsq; ad terminos seon regis
D ti, καὶ τὸ ἥμισυ γαλαὰδ ἕως ὁρίων σηὼν βασιλέως
esebon. moyses famulus dñi ⁊ filij israel
ἐσεβών. μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
percusserūt eos: ⁊ tradidit eā moyses famul⁹
ἐπάταξαν αὐτούς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν μωυσῆς ὁ παῖς
dñi in possessionē ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribui ma
κῡ ἐν κληρονομίᾳ ρουβὴν καὶ γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μα
nasse. ⁊ hi reges amorreor quos occidit io
νασσῆ· καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὓς ἀνεῖλεν ἰη
sue: ⁊ filij israł trans iordanē apud ma
σοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰηλ ἐν τῷ πέραν τ ἰορδάνου πρὸς ἀθάλασσ
re baalgad in cāpo libani ⁊ vsq; ad mōtē
σαν βααλγὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τ λιβάνου καὶ ἕως τοῦ ὄρους
aloch ascēdētiū in seir. ⁊ tradidit eā io=
τ ἀλὼκ ἀναβαινόντων εἰς σηείρ· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰη=
sue tribubus israł in possessionē ſm sortē eor
σοῦς ταῖς φυλαῖς ἰηλ κληρονομίαν κατὰ κλῆρον αὐτῶν
in mōte ⁊ in cāpo ⁊ in araba ⁊ in asedoth ⁊
C ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἐν ἀραβὰ καὶ ἐν ἀσηδὼθ καὶ
in eremo ⁊ in meridie: etheū ⁊ amor=
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐν νεγέβ, τὸν χετταῖον καὶ τὸν ἀμορ=
reum ⁊ chananeū ⁊ pherezeū ⁊
ραῖον καὶ τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν
eueum ⁊ iebuseum.
εὐαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον. ooooooooooooooooo

israel: ⁊ vrbes q̄ eorū de
leuit. Nō reliquit vllum
de stirpe enachīm in terra
filiorū israł abſq; cita=
tib gaza & geth & a=
zoto: i quibus solū reli=
qui sunt. Cepit ergo ioſ
sue oēm terrā sicut ooo
locutus est dñs ad mo
ysen & tradidit eam ooo
in possessionē filijs israel
ſm ptes & tribus suas:
quieuitq; terra a pre=
liis. 12.

HI sunt reges quos
ooooooooooooooooo
percusserūt filii israł &
possederūt ooooooooo
terrā eorum trans ior
danem ad solis ortum
a torrente Arnon vsq;
ad montē hermon: & oēm oriētalē plagā q̄ re
spicit solitudinē. Seon
rex āmorreoꝝ q̄ hita
bat i esebō: dominatus
est ab aroer q̄ sita ē i sup
ripā torrentis arnon:
et medie ptis i valle di
midieq; galaad vsq; ad
torrentē ieboc q est ter
minus filiorū ammō: &
a solitudine vsq; ad ma=
re ceneroth cōtra orien
tem: & vsq; ad mare de
serti q̄d est mare salſſi=
mū: ad oriētalē plagā
viā q̄ ducit bethsimo
th: & ab australi pte q̄
subiacet aseroth vsq;
phasga termin ogis
basā de reliquis rā
phaim q̄ hitauit in asta
roth & i edrai: & dōmi=
natus est i mōte hermō
& in salecha atq; vniuer
sa basā vsq; ad termios
gessuri & machati et di
midie ptis galaad ad
termios seō regis esse=
bō. Moyses famul⁹ do
mini & filii israł pcusse=
rūt eos: tradiditq; terrā
eorū moyses i possessio
nē rubēitis & gaditis:
& dimidie tribui ma
nasse. Hi sūt reges tre
quos pcussit Iosue &
filii israł trās iordanē ad
occidētalē plagā a baal
gad i cāpo libāi vsq; ad
mōtē libāi cuius pars
ascendit i seyr. Tradi=
ditq; eā iosue in ooooooo
possessionem tribubus
israł: singulis ptes suas: tā
i mōtanis q̄q; i plānis atq;
campestribus. In ase
roth & i solitudie ac in
meridie: etheus fuit et
ammorreus: chanane=
us & pherezeus: eue=
us & iebuseus ooooooo

ישְׂרָאֵל עִם עָרֵיהֶם הַחֲרִימָם יְהוֹשֻׁעַ
לֹא נוֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רַק בְּעַזָּה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ:
וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֵת כָּל הָאָרֶץ כְּכֹל
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְּנָהּ
יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם
לִשְׁבָטֵיהֶם וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה:

Ca.

וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת
אַרְצָם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה הַשָּׁמֶשׁ
מִנַּחַל אַרְנֹן עַד הַר חֶרְמוֹן וְכָל
הָעֲרָבָה מִזְרָחָה: סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מֹשֵׁל מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר
עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל
וְחֵצִי הַגִּלְעָד וְעַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל
בְּנֵי עַמּוֹן: וְהָעֲרָבָה וְעַד יָם
כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה
הַיָּם הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמוֹת
וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדוֹת הַפִּסְגָּה:

וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר
הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת
וּבְאֶדְרֶעִי: וּמֹשֵׁל בְּהַר חֶרְמוֹן
וּבְסַלְכָה וּבְכָל הַבָּשָׁן עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי
וְהַמַּעֲכָתִי וְחֵצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחֹן
מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן: מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הִכּוּם וַיִּתֵּן מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה יְרוּשָׁה לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי
שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה: וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה מִבַּעַל גָּד
בִּבְקְעַת הַלְּבָנוֹן וְעַד הָהָר הַחֹלָק
הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וְיְהוֹשֻׁעַ נְתָנָהּ
לִשְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה כְּמַחְלְקֹתָם:
בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבָעֲרָבָה וּבָאַשְׁדוֹת
וּבַמִּדְבָּר וּבַנֶּגֶב הַחִתִּי הָאֱמֹרִי
וְהַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי:

C

ᵏמֶלֶךְ יְרִיחוֹ ᵐאֶחָד

ⁿמֶלֶךְ ᵒהָעַי ᵖאֲשֶׁר ᵠמִצַּד ʳבֵּית ˢאֵל ᵗאֶחָד׃ ᵘעֲדַד

ᵛמֶלֶךְ ירוּשָׁלִַם ʷאֶחָד

ˣמֶלֶךְ ʸחֶבְרוֹן ᶻאֶחָד׃ ᵃמֶלֶךְ ᵇיַרְמוּת ᶜאֶחָד

ᵈמֶלֶךְ ᵉלָכִישׁ ᶠאֶחָד׃ ᵍמֶלֶךְ ʰעֶגְלוֹן ⁱאֶחָד

ʲמֶלֶךְ ᵏגֶּזֶר ˡאֶחָד׃ ᵐמֶלֶךְ ⁿדְּבִיר ᵒאֶחָד

ᵖמֶלֶךְ ᵠגֶּדֶר ʳאֶחָד׃ ˢמֶלֶךְ ᵗחָרְמָה ᵘאֶחָד

ᵛמֶלֶךְ ʷעָרָד ˣאֶחָד׃ ʸמֶלֶךְ ᶻלִבְנָה ᵃאֶחָד

ᵇמֶלֶךְ ᶜעֲדֻלָּם ᵈאֶחָד׃ ᵉמֶלֶךְ ᶠמַקֵּדָה ᵍאֶחָד

ʰמֶלֶךְ ⁱבֵּית ʲאֵל ᵏאֶחָד׃ ˡמֶלֶךְ ᵐתַּפּוּחַ ⁿאֶחָד

ᵒמֶלֶךְ ᵖחֵפֶר ᵠאֶחָד׃ ʳמֶלֶךְ ˢאֲפֵק ᵗאֶחָד

ᵘמֶלֶךְ ᵛלַשָּׁרוֹן ʷאֶחָד׃ ˣמֶלֶךְ ʸמָדוֹן ᶻאֶחָד

ᵃמֶלֶךְ ᵇחָצוֹר ᶜאֶחָד׃

ᵈמֶלֶךְ ᵉשִׁמְרוֹן ᶠמְרוֹן ᵍאֶחָד

ʰמֶלֶךְ ⁱאַכְשָׁף ʲאֶחָד׃ ᵏמֶלֶךְ ˡתַּעְנָךְ ᵐאֶחָד

ⁿמֶלֶךְ ᵒמְגִדּוֹ ᵖאֶחָד׃ ᵠמֶלֶךְ ʳקֶדֶשׁ ˢאֶחָד

ᵗמֶלֶךְ ᵘיָקְנְעָם ᵛלַכַּרְמֶל ʷאֶחָד׃

ˣמֶלֶךְ ʸדּוֹר ᶻלְנָפַת ᵃדּוֹר ᵇאֶחָד

ᶜמֶלֶךְ ᵈגּוֹיim ᵉלְגִלְגַּל ᶠאֶחָד׃

ᵍמֶלֶךְ ʰתִּרְצָה ⁱאֶחָד ʲכָּל ᵏמַלְכִים

ˡשְׁלֹשִׁים ᵐוְאֶחָד׃

Cap. xiij. ⁿוַיהוֹשֻׁעַ ᵒזָקֵן ᵖבָּא ᵠבַּיָּמִים ʳוַיֹּאמֶר

ˢיְהוָה ᵗאֵלָיו ᵘאַתָּה ᵛזָקַנְתָּה ʷבָּאתָ ˣבַּיָּמִים

ʸוְהָאָרֶץ ᶻנִשְׁאָרָה ᵃהַרְבֵּה ᵇמְאֹד

ᶜלָרֶשֶׁת ᵈזֹאת ᵉהָאָרֶץ ᶠהַנִּשְׁאֶרֶת ᵍכָּל

ʰגְּלִילוֹת ⁱהַפְּלִשְׁתִּים ʲוְכָל ᵏהַגְּשׁוּרִי׃

ˡמִן ᵐהַשִּׁיחוֹר ⁿאֲשֶׁר ᵒעַל ᵖפְּנֵי ᵠמִצְרַיִם

ʳוְעַד ˢגְּבוּל ᵗעֶקְרוֹן ᵘצָפְנָה ᵛלַכְּנַעֲנִי

ʷתֶּחְשָׁב ˣחֲמִשֶּׁת ʸסַרְנֵי ᶻפְּלִשְׁתִּים

ᵃהָעַזָּתִי ᵇוְהָאַשְׁדּוֹדִי ᶜהָאַשְׁקְלוֹנִי ᵈהַגִּתִּי

ᵉוְהָעֶקְרוֹנִי ᶠוְהַעִוִּים׃ ᵍמִתֵּימָן ʰכָּל ⁱאֶרֶץ

ʲהַכְּנַעֲנִי ᵏוּמְעָרָה ˡאֲשֶׁר ᵐלַצִּידֹנִים

ⁿעַד ᵒאֲפֵקָה ᵖעַד ᵠגְּבוּל ʳהָאֱמֹרִי׃ ˢוְהָאָרֶץ

ᵗהַגִּבְלִי ᵘוְכָל ᵛהַלְּבָנוֹן ʷמִזְרַח ˣהַשֶּׁמֶשׁ

ʸמִבַּעַל ᶻגָּד ᵃתַּחַת ᵇהַר ᶜחֶרְמוֹן ᵈשַׁלְּבָא

ᵉחֲמָת׃ ᶠכָּל ᵍיֹשְׁבֵי ʰהָהָר ⁱמִן ʲהַלְּבָנוֹן ᵏעַד

ᵏRex ˡhiericho ᵐvnus

ⁿrex ᵒhay q̄ eſt ᵖex latere

ᵠbethel ʳvnus

ˢRex ᵗhierusalem ᵘ vnus

ˣRex ʸhebrō ᶻvnus. ᵃRex ᵇhierimoth ᶜvnus.

ᵈRex ᵉlachis ᶠvnꝰ. ᵍRex ʰeglon ⁱvnus.

ʲRex ᵏgazer ˡvnus. ᵐRex ⁿdabir ᵒvnus.

ᵖRex ᵠgader ʳvnus. ˢRex ᵗherma ᵘvnus.

ᵛRex ʷhereth ˣvnꝰ. ʸRex ᶻlebna ᵃvnus.

ᵇRex ᶜadollā ᵈvnus. ᵉRex ᶠmaceda ᵍvnus.

ʰRex ⁱbethel ʲvnꝰ. ᵏRex ˡtaphua ᵐvnus.

ⁿRex ᵒofer ᵖvnus. ᵠRex ʳafec ˢvnus.

ᵗRex ᵘlaron ᵛ vnus. ʷRex ˣmadan ʸ vnus.

ᶻRex ᵃafor ᵇvnus.

ᶜRex ᵈfamerō ᵉvnus

ᶠRex ᵍacſaph ʰvnuſ. ⁱRex ʲthenac ᵏvnus.

ˡRex ᵐmageddo ⁿ vnus.

ᵒRex ᵖcedes ᵠvnus.

ʳRex ˢiachanem ᵗcarmeli ᵘvnus.

ᵛRex ʷdor ˣ & prouincie

ʸdor ᶻvnus.

ᵃRex ᵇgentium ᶜgalgal ᵈvnus.

ᵉRex ᶠthersa ᵍvnus. ʰOes ⁱreges

ʲtriginta ᵏvnus.

Iosue ˡsenex ᵐprouectꝰ ⁿetatis erat: ᵒ& dixit ᵖdñs ᵠad eū. ʳSenuiſti ˢ& longeuus es: ᵗterraꝝ ᵘlatiſſima ᵛ de relicta ē q̄ nec ʷdū ſorte diuiſa eſt: ˣomnis videlicet

ʸgalilea ᶻphiliſtiim ᵃ& vniuerſa ᵇgeſſuri: ᶜa fluuio ᵈturbido ᵉqui irrigat ᶠegyptum

ᵍvſqꝫ ad ʰtermios ⁱaccarō

ʲcōtra aquilonem terra ᵏchanaā q̄ in ˡquinqꝫ ᵐregulos ⁿphiliſtiim ᵒ diuidit ur: ᵖgazeos ᵠ& azotios: ʳaſcalonitas : ˢgetheos ᵗ& accaronitas. ᵘ Ad meridiē vero ſūt ᵛeuei ʷoisoo ˣterra ʸchanaā: ᶻ& maara ᵃſidoniorum

ᵇvſqꝫ ᶜafeca: et ᵈtermínos ᵉammorrei eiuſqꝫ ᶠcōfinia: ᵍlibāi ʰquoqꝫ regio cōtra ⁱorientem

ʲa baalgad ᵏ ſub ˡ monte ᵐhermō ⁿdonec ᵒigrediaris ᵖemath. ᵠOmniū ʳqui habitabant ˢin monte ᵗa ᵘlibano ᵛvſqꝫ ad ʷaquas

regem hiericho vnū: ꝛ regem

τὸν βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν βασιλέα τῆς γ

q̄ eſt prope bethel vnū. regē hieruſalē

ἣ ἐστιν πλησίον βαιθὴλ ἕνα. βασιλέα ἱερουσαλὴμ

regem hebrō vnū: regem hierimoth vnū: re

βασιλέα χεβρὼν ἕνα, βασιλέα ἱεριμοὺθ ἕνα, βα

gem lachis vnū: regē eglō vnū: regem

λέα λαχὶς ἕνα, βασιλέα ἐγλὼμ ἕνα, βασιλ

gazer vnū: regē dabir vnū: regem gad

γαζὲρ ἕνα, βασιλέα δαβὶρ ἕνα, βασιλέα γαδ

vnū: regem herma vnū: regē ared vnū:

ἕνα, βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, βασιλέα ἀρεὰδ ἕνα,

gem lebna vnū: regem odollam vnū: re

σιλέα λεβνὰ ἕνα, βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα, βασ

gem maceda vnū: regem bethel vnū: regem

λέα μακηδὰ ἕνα, βασιλέα βαιθὴλ ἕνα, βασιλ

taphua vnū: regē epher vnū: regem aphe

ταφοῦ ἕνα, βασιλέα ἐφὲρ ἕνα, βασιλέα ἀφε

vnū: regem lesaron vnū: regē madan vnū

ἕνα, βασιλέα λεσαρὼν ἕνα, βασιλέα μαδὼν ἕνα

regem assor vnū: regem amerō vnū: re

βασιλέα ἀσσὼρ ἕνα, βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, βασ

gem acſaph vnū: regem thenach vnū: regem

λέξ ἀχασὰφ ἕνα, βασιλέα θαναὰχ ἕνα, βασιλέα

geddo vnū: regem cedes vnū: regem iac

γεδδὼ ἕνα, βασιλέα κεδὲς ἕνα, βασιλέα ἰεκ

nam carmeli vnū: regem dor naphath

νὰμ τοῦ χερμὴλ ἕνα, βασιλέα ἀδὰρ τοῦ ναφαὶθ

vnū: regem gētiū galgal vnū: regem

ἕνα, βασιλέα γωείμ τῆς γελγὲλ ἕνα, βασιλέ

therſa vnū. oēs hi reges triginta

θερσὰ ἕνα, πάντες οὗτοι οἱ βασιλεῖς τριάκοντ

τ vnus.

καὶ εἷς .

Ca. x

Iosue senex prouectus

Καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡ

bus. ꝛ dixit dñs ad Iosue: tu senuisti

ρῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας

uectus diebus: ꝛ terra relicta est

βεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται

ta valde in possessionē: ꝛ hec terra reli

λὴ σφόδρα εἰς κληρονομίαν, καὶ αὕτη ἡ γῆ ἣ κατ

cta oēs terminꝰ phyliſtiim: ꝛ vniuerſa g

λελειμμένη πάντα ὅρια φυλισταίμ, καὶ πᾶς ὁ γ

ſiuri ꝛ chananeus a ꝛa inhabitato que e

σουρὶ καὶ ὁ χαναναῖος ἀπὸ γῆς ἀοικήτου τῆς κα

gione egypti vſqꝫ ad terminos accaron a ſ

τὰ πρόσωπον ἀγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ακκαρὼν ἐξ ἑ

niſtris chananeox: cōputatur qui

ωνύμων τῶν χαναναίων, προσλογίζεται ταῖς πέ

qꝫ ſatrapijs phyliſtiim: gazeo ꝛ

τε σατραπείαις τῶν φυλισταίμ, τῷ γαζαίῳ καὶ τ

azotio ꝛ aſcalonite ꝛ getheo: ꝛ

ἀζωτίῳ καὶ τῷ ἀσκαλωνίτῃ καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τ

accaronite: ꝛ euco. ex themā ꝛ omni

ἀχαρωνίτῃ, καὶ τῷ ἑυαίῳ. ἐκ θεμὰν καὶ πάσης

tre chanaā ꝛ gaza: ꝛ ſidonij vſqꝫ ad afeca

γῆ χαναὰν ἀπὸ γάζης, καὶ οἱ σιδόνιοι ἕως ἀφεκκ

vſqꝫ ad terminos amorreox. ꝛ oēm terr

ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορραίων. καὶ πᾶσαν τὴν γῆ

gabe phyliſtiim tuꝛra oēm libanū ab or

γαβαὶ φυλισταίμ κατὰ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀ

ente ſolis ab baalgad ſub mōte her

τολῶν ἡλίου ἀπὸ βαιλγὰδ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερ

mon vſqꝫ ad introitū emath oīs habitās

μὼν ἕως τῆς εἰσόδου ἐμὰθ πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν

mōtana a libano vſqꝫ ad

ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως

masserephoth aquā. vniuersos sidonios ego euer
μασερεφωθ μαϊμ. πάντας τοὺς σιδωνίους ἐγὼ ἐξολο=
tam eos a facie filioꝝ israel. sed tra=
θρεύσω αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ. ἀλλὰ διά=
de eam israel in sorte: sicut precept
δος αὐτὴν τῷ ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην
tibi. ⁊ nūc omnide terrā hanc in possessionē nouē
σοι. καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα
tribubus ⁊ dimidie tribui manasse qui cū eo
φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ τοῖς μετ' αὐτοῦ
ruben ⁊ gad acceperūt possessionē cor=ꝝ tra
τῷ ῥουβὴν καὶ τῷ γὰδ ἐλάβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔ
didit eis moyses trans iordanē: ad
δωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, κατ' ἀ
ortum solis dedit eis moyses famulus dñi: ab
νατολὰς ἡλίου ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ὁ θεράπων κυ, ἀπὸ
aroer q̄ est in labio torrētis arnon: ⁊ vi=
ἀροὴρ ἣ ἐστιν ἐπὶ χείλους χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὴν πό=
bēque in medio vallis: ⁊ oēm mesor a
λιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ ἀπὸ
medaba vsq; ad dibon: ⁊ cūctas ciuitates seon re
μεδαβὰ ἕως διβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις σηὼν βασι=
gis amorreoꝝ: qui regnauit in esebon vsq; ad termios
λέως ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβὼν ἕως τῶν ὁρίων
filioꝝ ammō. ⁊ galaad ⁊ terminos gessuri ⁊
υἱῶν ἀμμών. καὶ τὴν γαλααδῖτιν καὶ τὰ ὅρια γεσουρὶ καὶ
machati oēm mōtē hermon: ⁊ vniuersā basan
μαχατὶ πᾶν ὄρος ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν βασανῖτιν
vsq; ad salcha: oēm regnū og in ba
ἕως σελχά, πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὼγ ἐν τῇ βασαν
san: qui regnauit in astaroth ⁊ in edrai. ipse relī=
τιδι, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραΐ· οὗτος κατε
ctus est de reliquijs gigantū: ⁊ percus
λείφθη ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων, καὶ ἐπάτα
sit eū moyses: ⁊ deleuit eum. ⁊ nō dele
ξεν αὐτὸν μωυσῆς, καὶ ἐξολόθρευσεν αὐτόν· καὶ οὐκ ἐξώ=
uerant filij israel gessuri ⁊ machā
λόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν γεσουρὶ καὶ τὸν μαχα
ti. ⁊ habitabat rex gessuri ⁊ machati in
θί. καὶ κατῴκει βασιλεὺς γεσουρὶ καὶ ὁ μαχαθὶ ἐν
ter filios israel vsq; ad diem hanc veritū
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· πλὴν τῇ
tribui leui nō dedit possessionē: dñs deus
φυλῇ λευὶ οὐκ ἔδωκεν κληρονομίαν, κύριος ὁ θεὸς
israel hic possessio eorū: sicut dixit eis
ἰσραὴλ οὗτος κληρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς
dñs. ⁊ dedit moyses tribui filioꝝ ruben per
κύριος· καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῇ φυλῇ υἱῶν ῥουβὴν κα=
ppios eoꝝ. ⁊ fuerūt eoꝝ termini ab aro
τὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ ἀρο
er que est cōtra faciē vallis arnō: ⁊ ciui
ὴρ ἣ ἐστιν κατὰ πρόσωπον φάραγγος ἀρνών, καὶ ἡ πό
tas que in valle. ⁊ vniuersā mesor ⁊ me
λις ἡ ἐν τῇ φάραγγι· καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ καὶ με
daba vsq; ad esebon: ⁊ cūctas vrbes eoꝝ
δαβὰ ἕως σεβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν
exūtes in mesor ⁊ dibō ⁊ bamoth baal:
τὰς οὔσας ἐν τῇ μισὼρ καὶ δεβὼν καὶ βαμὼθ βαάλ,
⁊ domuꝝ baalmeō ⁊ iessa ⁊ cedimoth ⁊ me=
καὶ οἴκους βεελμεὼν καὶ ἰεσσὰ καὶ καδιμὼθ καὶ μαϊ
phet ⁊ cariathaim: sabama ⁊ sarath ⁊ asar in
φὰθ καὶ καριαθαΐμ, καὶ σεβαμὰ καὶ σὰρθ καὶ σιὼρ ἐν τῷ
mōte emach. ⁊ bethphogor ⁊ asedoth phasga ⁊
ὄρει ἀιμάκ. καὶ βαθφογὼρ καὶ ἀσιδὼθ φασγὰ καὶ
bethaſimoth: ⁊ oēs vrbes mesor ⁊
βησιμούθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ μισοὺρ καὶ
vniuersum regnū seon regis amor
πᾶσαν τὴν βασιλείαν τοῦ σηὼν βασιλέως τῶν ἀμορ
reoꝝ: qui regnauit in esebō: quē percussit moy
ραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβών, ὃν ἐπάταξεν μωυ
ses ipsum ⁊ principes madian: ⁊
σῆς αὐτὸν καὶ τοὺς ἡγουμένους μαδιάν, καὶ ccc ccc

masserephot.° vniuersi
q̄ᵖ sidonii. ᵍEgo sū qui
ʳdelebo eos° a facie ˢfilio
rū° israel.ᵗ Veniat ᵘergo
in partē ᵛhereditatis° is=
raelᵉ sicutᵒ precepi tibi.
ᶜEt nūc ᵈdiuide ᵇ terram
ᵏin possessionem ccccccc
ˡnouem mtribubus ⁿ& di
midie ᵉtribui ccccccccc
ᵖmanasse ᵍcū qua ʳruben
ᵍ& gad ˢpossederunt cccc
ᵘterrā ᵗquam ᵘtradidit ᵛeis
ᵇmoyses ʷfamulus ˣ dñi
ʸtrās fluētaᵇ iordānis ᶻ ad
orientalem plagam: ccccc
ᵃabaroer mq̄ sita est ⁿin ᵒri
pa ccccccccccccccccc
ʳtorrentis ᵍarnon ʳ & ˢin
ᵗ vallis ᵘmedio : ccccccc
ˣvniuersaq; ʸ campestria
ᶻmedaba: ᵃvsq; ᵇdibō: ᶜ& cūctas ᵈciuitates ᵉseon ᶠregis ᵍammorrei: ʰq̄ regnauit ⁱin esebō mvsq; ad ⁿter minos ᵒfiliorū ᵖāmō : ᵍ& galaad ʳac terminū ˢ gessuri ᵗ& machati ᵘ& omnē ˣmōtē ʸhermō ᶻ& vniuersam ᵃbasan ᵇvsq; ad ᶜsalecha: ᵈoēs ᵉregnū ᶠog ᵍin basan ʰqui ⁱregnauit ʲin astaroth mᵏ& edrai. ⁿipse ᵒ fuit ᵖde reliquis ᵍraphaī: ʳper cussitq; eos ˢmoyses ᵗatq; deleuit. ᵘ Noluerūtq; ᵛdispdere ʷfilii ˣisrl ʸgessuri ᶻ& ᵃmachati: ccccccc ᵇ& habitauerunt ᶜin medio ᵈisrael ccc ccccccc ᵉvsq; in ᶠpñtē mdiē. ᵍTribui ʰātq; ⁱeus ʲnon ᵏdedit ˡpossessionem: sed ᵐsacrificia & victime ⁿdñi ᵒ dei ᵖisrl: ᵍipa ē ʳei? hereditas ˢsicut ᵗlocutus ē ᵘilli. ᵛDedit ergo ʷmoyses possessionē ˣtribui ʸfiliorū ᶻ ruben ᵃcū iuxta cognatiões suas. mFuitq; ᵇtermin? ᶜeorū ᵈab aroer ᵉq̄ sita ē ᶠin ᵍripa ʰtorrētis ⁱarnon ʲ& ᵏin ˡvalle eiusdē ᵐtorrentis ⁿmedia ᵒvniuersa ᵖplaniti em q̄ ducit ʳmedaba &ˢe sebō ᵗcūctosq; ᵘviculos earū ᵛqui sunt ʷin cāpestri bus : mdibon quoq; ˣ & bamothbaal ʸ& oppidū ᶻbaalmaō: ᵃ& gessa ᵇ& ce dimoth ˣ& mephet ʸ& cariathaim ᶻ& sabama ᵃ& sarathasar: ᵇin mōte ᶜcōuallis ᵈbethphogor ᵉ& aseroth ᶠphasga ᵍ& bethaissimoth ʰoēs ⁱvrbes ʲ cāpestres ᵏvniuersaq; ˡ regna ᵐ seon ⁿregis ᵒ ammorrei ᵖqui ᵍregnauit ʳin esebō: ˢquem ᵗpercussit ccccccc ᵘmoyses ᵛcum ʷprincipibus ˣmadian ccccccccc

ᵐᵐמַשְׂרְפֹת ᵐ מַיִם ᵒ כָּל ᵖצִידֹנִים ᵍ אָנֹכִי
ʳאוֹרִישֵׁם ˢמִפְּנֵי ᵗבְּנֵי ᵘיִשְׂרָאֵל ᵛרַק ʷהַפִּלָּה
ˣלְיִשְׂרָאֵל ʸנַחֲלָה ᶻכַּאֲשֶׁר ᵃ צִוִּיתִיךָ:
ᵇוְעַתָּה חַלֵּק ᶜאֶת ᵈהָאָרֶץ הַזֹּאת ᵉנַחֲלָה
ᶠלְתִשְׁעַת ᵍ הַשְּׁבָטִים ᵐ וַחֲצִי ʰהַשֵּׁבֶט
ᶦהַמְנַשֶּׁה: ᵏעִמּוֹ ˡהָרְאוּבֵנִי ᵐוְהַגָּדִי ⁿלָקְחוּ
ᵒנַחֲלָתָם ᵖאֲשֶׁר ᵠנָתַן ˡלָהֶם ᵐמֹשֶׁה ⁿבְּעֵבֶר
ᵒהַיַּרְדֵּן ᵖמִזְרָחָה ᵠכַּאֲשֶׁר ˡנָתַן ᵐלָהֶם ⁿמֹשֶׁה
ᵒעֶבֶד ᵖיְהוָה: ᵠמֵעֲרוֹעֵר ˡאֲשֶׁר ᵐעַל ⁿשְׂפַת
ᵒנַחַל ᵖאַרְנֹן ᵠוְהָעִיר ˡאֲשֶׁר ᵐבְּתוֹךְ ⁿהַנַּחַל
ᵒוְכָל ᵖהַמִּישֹׁר ᵠעַל ˡמֵידְבָא:
ᵐחֶשְׁבּוֹן ⁿ וְכָל ᵒעָרֶיהָ ᵖאֲשֶׁר ᵠבַּמִּישֹׁר
ᵐדִיבוֹן ⁿוְבָמוֹת ᵒבַּעַל ᵖוּבֵית ᵠ בַּעַל ˡמְעוֹן
ᵐוְיָהְצָה ⁿ וּקְדֵמוֹת ᵒוּמֵיפָעַת ᵖ וְקִרְיָתָיִם
ᵐוְשִׂבְמָה ⁿ וְצֶרֶת ᵒ הַשַּׁחַר ᵖ בְּהַר ᵠ הָעֵמֶק
ᵐוּבֵית ⁿפְּעוֹר ᵒוְאַשְׁדּוֹת ᵖ הַפִּסְגָּה ᵠ וּבֵית
ᵐהַיְשִׁימוֹת: ⁿ וְכָל ᵒעָרֵי ᵖ הַמִּישֹׁר ᵠ וְכָל
ᵐמַמְלְכוֹת ⁿ סִיחוֹן ᵒ מֶלֶךְ ᵖ הָאֱמֹרִי ᵠ
ᵐאֲשֶׁר ⁿ מָלַךְ ᵒ בְּחֶשְׁבּוֹן ᵖ אֲשֶׁר ᵠ הִכָּה
ᵐמֹשֶׁה ⁿאֹתוֹ ᵒוְאֶת ᵖ נְשִׂיאֵי ᵠ מִדְיָן ˡ אֶת

אוי ואת ארקם ואת צור ואת חור
ואת רבע נסיכי סיחון ישבי הארץ׃ נסך
ואת נלעם בן נעור הקוסם הדנו בני קסם
ישראל בחרב אל חלליהם׃ ויהי היה
נבול בני ראובן הירדן ונבול זאת נגל
כחלת בני ראובן למשפחתם הערים
וחצריהן׃ ויתן משה למטה נד לבני נתן
נד למשפחתם׃ ויהי להם הנבול
יעזר וכל ערי הנלעד וחצי ארץ חצה
בני עמון עד ערער אשר על פני פנה
רבה׃ ומחשבון עד רמת המצפה
ובטנים ומחנים עד נבול לדבר׃
ובעמק בית הרם ובית נמרה וסכות
וצפון יתר ממלכות סיחון מלך חשבון מלך
הירדן ונבול עד קצה ים כנרת עבר
הירדן מזרחה׃ זאת נחלת בני נד זרח
למשפחתם הערים וחצריהם׃ ויתן
משה לחצי שבט מנשה ויהי היה
לחצי מטה בני מנשה למשפחתם׃
ויהי נבולם ממחנים כל הבשן
ממלכות עוג מלך הבשן וכל חות
יאיר אשר בבשן ששים עיר׃ וחצי שפם
הנלעד ועשתרות ואדרעי ערי ממלכות עיר
עוג בבשן לבני מכיר בן מנשה לחצי
בני מכיר למשפחתם׃ אלה אשר שפחה
נחל משה בערבות מואב מעבר לירדן
ירחו מזרחה׃ ולשבט הלוי לא נתן
משה נחלה יהוה אלהי ישראל הוא
נחלתם כאשר דבר להם׃ ואלה ap.xiiii.
אשר נחלו בני ישראל בארץ כנען
אשר נחלו אתם אלעזר הכהן ויהושע
בן נון וראשי אבות המטות לבני נמה
ישראל׃ נחלתם בגורל כאשר נגל
צוה יהוה ביד משה לתשעת
המטות וחצי המטה׃ כי נתן משה חצה
נחלת שני המטות וחצי המטה שנה

cueum & recen & sur & vr & rebec duces seon habitatores terre & balaā filiū beor ariolū occiderūt filij israel gladio & cū ceteris interfectis: factusq; est terminus filiorū rubē iordānis fluuius. Hec ē possessio rubenitarum p cognatiōes suas & vriū & viculorū. Dedit q; moyses tribui gad & filiis eius p cognatiōes suas possessionē: cuius hec diuisio est. Terminus iazer & oēs cīitates galaad & medietatē terre filiorū ammon vsq; ad aroer: q̄ est contra rabba: & ab esebon vsq; ad ramoth: mafphe & bethanim & a maanaim vsq; ad terminos dabir. In valle quoq; betharā & bethnēra foccoth et saphō reliquā ptē regni seon regis esebō huius quoq; finis iordānis ē vsq; ad extremā ptē maris cenereth trās iordanē ad orientalē plagā. Hec est possessio filiorum gad p familias suas: & ciuitates & ville earū. Dedit & dimidie trihui manasse filiis q; eius iuxta cognatiōes suas possessionem cuius hoc principiū est. A manaim vniuersa basā & cuncta regna og regis basā: omne q; vicos iahir q fūt in basā sexaginta oppida & dimidiā partem galaad: & astaroth & edrai vrbes regni og in basā filiis machir filii manasse dimidie parti filiorū machir iuxta cognationes suas. Hāc possessionem diuisit moyses in cāpestribus moab trans iordanē cōtra hiericho ad orientalem plagam. Tribui aūt leui nō dedit possessionē: qm̄ dñs deus israel: ipe est possessio eius ut locutus ē illi.

Hoc est qđ 14. possederūt filii israel in terra chanaā quā dederūt eis eleazar sacerdos & iosue filius nun & principes familiarū p tribus israel: forte oia diuidentes: sicut p̄cepat dñs in manu moysi nouē tribub & dimidie tribui manasse. Duabus enim tribubus et dimidie dederat moyses

ενειμ και ρεκεμ και σουρ και ουρ και ρουβε βοσορ αρχοντας σηων του κατοικουντας την γην. και βαλαακ υιον βεωρ τον μαντιν απεστειλαν οι υιοι ισραηλ εν εξολεθρευσει εν ρομφαια εν τη τροπη. εγενετο δε τα ορια υιων ρουβην ιορδανης ορια. αυτη η κληρονομια υιων ρουβην κατα πατριας αυτων αι πολεις και αι επαυλεις αυτων. εδωκεν δε μωυσης τοις υιοις γαδ κατα δημους αυτων. και εγενετο αυτων τα ορια εως αρουηρ, η εστιν κατα προσωπον ραββα. και απο εσεβων εως ραμεθ, κατα την μασφαν βεθαναιμ και μααναιμ εως των οριων δεβιρ. και εννεμεθ βεθαραμ και βηθαναμρα και σοχοθ και σαφων και τα καταλοιπα βασιλειας σηων βασιλεως εσεβων. ο ιορδανης διοριει εως μερους της θαλασσης χενερωθ περαν του ιορδανου απο ανατολων. αυτη κληρονομια υιων γαδ κατα πατριας αυτων και κατα πολεις αυτων, και επαυλεις αυτων. και εδωκεν μωυσης τοις ημισεσι φυλης υιων μανασση κατα δημους αυτων. και εγενετο τα ορια αυτων απο μααναιμ πασα βασιλεια βασαν και πασα βασιλεια ωγ βασιλεως βασαν και πασας τας κωμας ιαιρ, αι εισιν εν τη βασαν: εξηκοντα πολεις και το ημισυ της γαλααδ. και εν ασαρωθ και εν εδραι πολεις βασιλειας ωγ εν βασαν. τοις υιοις μαχιρ υιου μανασση, και τοις ημισεσιν υιων μαχιρ υιου μανασση κατα δημους αυτων. και εδωκεν μωυσης τοις υιοις ραουβην κατα δημους αυτων. και εγενετο αυτων τα ορια ιαζηρ πασα πολις γαλααδ και ημισυ γης υιων αμμων εως αρουηρ, η εστιν κατα προσωπον ραββα. και απο εσεβων εως ραμωθ μασφα βεθαναιμ και μααναιμ εως των οριων δεβιρ. και εννεμεθ βοταναιμ και μααναιμ εως των οριων δεβιρ. και εννεμεθ βεθαραμ και βηθαναμρα και σοχωθ και σαφων και τα καταλοιπα βασιλειας σηων βασιλεως εσεβων. ο ιορδανης διοριει εως μερους της θαλασσης χενερωθ περαν του ιορδανου απο ανατολων. αυτη κληρονομια υιων γαδ κατα πατριας αυτων και κατα πολεις αυτων, και επαυλεις αυτων. και εδωκεν μωυσης τω ημισει φυλης μανασση, και εγενετο τοις ημισεσιν φυλης υιων μανασση κατα δημους αυτων. και εγενετο τα ορια αυτων απο μααναιμ πασα βασιλεια βασαν και πασα βασιλεια ωγ βασιλεως βασαν και πασαι αι κωμαι ιαιρ, αι εισιν εν τη βασαν: εξηκοντα πολεις και το ημισυ γαλααδ. και εν ασαρωθ και εν εδραι πολεις βασιλειας ωγ εν βασαν. τοις υιοις μαχιρ υιου μανασση: τοις ημισεσιν υιων μαχιρ υιου μανασση κατα δημους αυτων. οι δε ωκησεν μωυσης εν αραβωθ μωαβ εν τω περαν του ιορδανου κατα ιεριχω απ' ανατολων. τω δε φυλη λευι ουκ εδωκεν μωυσης κληρονομιαν, καθα ελαλησεν αυτοις.

Ca. 14.

Και ουτοι οι κατεκληρονομησαν υιων ισραηλ εν γη χαναα, οις κατεκληρονομησεν αυτοις ελεαζαρ ο ιερευς και ιησους ο του ναυη και οι αρχοντες πατριων φυλων των υιων ισραηλ. κατα κληρους εκληρονομησαν, ον τροπον ενετειλατο εν χειρι μωυσης ταις ενεα φυλαις και τω ημισει φυλης. δυσιν γαρ φυλαις και τω ημισει εδωκεν μωυσης κληρονομιαν περαν του ιορδανου, τοις δε λευιταις ουκ εδωκεν κληρονομιαν εν μεσω αυτων. υιοι γαρ ιωσηφ δυο φυλαι μανασση και εφραιμ, και ουκ εδωκαν μερις τοις λευιταις εν τη γη πλην πολεις κατοικησιμους και τα προαστεια αυτων τοις κτηνεσιν αυτων και τοις υπαρξεσιν αυτων. καθοτι ενετειλατο κυριος τω μωυσει, ουτως εποιησαν οι υιοι ισραηλ και διεμερισαν την γην.

Και προσηλθον οι υιοι ιουδα προς ιησουν εν γαλγαλοις, και χαλεβ ο του ιεφοννη ο κενεζαιος ειπεν προς αυτον, συ οιδας το ρημα ο ελαλησεν κυριος προς μωυσην τον ανθρωπον του θεου περι εμου και περι σου εν καδης βαρνη. εγω ημερων τεσσαρακοντα ετων ημην οτε απεστειλεν με μωυσης ο δουλος κυριου εκ καδης βαρνη κατασκοπευσαι την γην, και απηγγειλα αυτω κατα την αληθειαν την εν τη καρδια μου. και οι αδελφοι μου οι αναβαντες μετ' εμου εξελυσαν την καρδιαν του λαου, εγω δε ανεπορευθην κατοπισω κυριου του θεου μου. και ωμοσεν μωυσης εν τη ημερα εκεινη λεγων, ει μη η γη εν η επεβη ο πους σου εσται σοι και τοις τεκνοις σου κληρονομια εως αιωνος, οτι κατοπισω κυριου του θεου μου επορευθης. και νυν ιδου κυριος διεσωσεν με κατα τα ρηματα αυτου ταυτα τεσσαρακοντα και πεντε ετη απο της ημερας ου ελαλησεν κυριος τον λογον τουτον προς μωυσην, οτε περιεπατει ισραηλ εν τη ερημω, και νυν ιδου εγω σημερον ημερων ογδοηκοντα και πεντε ετων ειμι. ετι ειμι σημερον ισχυων καθως ημερα ης απεστειλεν με μωυσης, καθως η ισχυς μου τοτε και η ισχυς μου νυν προς πολεμον και προς εξοδους. και νυν δος μοι το ορος τουτο, ο ελαλησεν κυριος εν τη ημερα εκεινη, οτι συ ηκουσας εν τη ημερα εκεινη οτι ενακιμ εκει και πολεις μεγαλαι και τειχηραι. ει αρα κυριος μετ' εμου, και εκβαλω αυτους καθως ελαλησεν κυριος. και ευλογησεν αυτον ιησους και εδωκεν χεβρων χαλεβ τω του ιεφοννη εις κληρονομιαν. δια τουτο εγενετο χεβρων χαλεβ τω του κενεζαιου εις κληρονομιαν εως της ημερας ταυτης, οτι κατοπισω κυριου του θεου ισραηλ επορευθη. και χεβρων εστιν καριαθαρβοκ η μητηρ ενακ αυτη εστιν χεβρων. και η γη εκοπασεν απο του πολεμου.

Και ο κλῆρος φυλῆς υἱῶν ιουδα κατὰ δήμους αὐτῶν πρὸς τὰ ὅρια τὰ πρὸς νότον ἔρημος σὶν ἐπ' ἐσχατα νότου ἀπὸ μέρους γῆς ἐδώμ. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς τὰ ὅρια ἀπὸ μέρους θαλάσσης ἁλῶν ἀπὸ τῆς γλώσσης τῆς βλεπούσης πρὸς νότον. καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ πρὸς νότον ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως ακραββιν καὶ διελεύσεται ἐπὶ σὶν καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ νότου ἀπὸ καδης βαρνη καὶ διελεύσεται ἐπὶ ασρων καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ αδαρ καὶ κυκλώσει ἐπὶ καρκαα. καὶ διελεύσεται ἐπὶ ασεμωνα καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ χειμάρρου αἰγύπτου καὶ ἔσται τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ἐπὶ θαλάσσης. καὶ τὰ ὅρια πρὸς δυσμὰς ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ τὰ ὅρια ταῦτα κύκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐλάλησεν κύριος τῷ ιησοῦ λέγων, δὸς μερίδα τῷ χαλεβ τῷ του ιεφοννη ἐν μέσῳ υἱῶν ιουδα κατὰ ῥῆμα κυρίου τῷ θεῷ, πόλιν αρβοκ μητρόπολιν ενακ αὕτη ἐστὶν χεβρων. καὶ ἐξολεθρεύσει χαλεβ ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς ενακ, τὸν σεσθαι καὶ τὸν αχιμαν καὶ τὸν θολμαν, γένη ενακ. καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας δαβιρ, καὶ τὸ ὄνομα δαβιρ πρότερον πόλις γραμμάτων. καὶ εἶπεν χαλεβ, ὃς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν γραμμάτων καὶ προκαταλάβηται αὐτήν, δώσω αὐτῷ ὀθονιὴλ τὴν αχσαν τὴν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. καὶ προκατελάβετο αὐτὴν ὀθονιὴλ ὁ του κενεζ ἀδελφὸς χαλεβ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αχσαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ ἐπέπεισεν αὐτὸν αἰτήσασθαι παρὰ χαλεβ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἀγρόν. καὶ ἐβόησεν ἀπὸ τοῦ ὄνου, καὶ εἶπεν χαλεβ αὐτῇ, τί σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ, δός μοι εὐλογίαν, ὅτι γῆν νότου δέδωκάς μοι, καὶ δώσεις μοι καὶ πηγὰς ὑδάτων. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλεβ τὰς ἄνω πηγὰς καὶ τὰς κάτω πηγάς. καὶ ἐγένετο ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ιουδα κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐγένετο τὰ ἔξοδα τῆς φυλῆς υἱῶν ιουδα κατὰ πατριὰς αὐτῶν πρὸς τὰ ὅρια τὰ πρὸς νότον εἰς τὰ ἔσχατα ασηρ καὶ ιεθολαδ καὶ βαλα καὶ ασιμ καὶ ολαδα καὶ βαθουηλ καὶ ερμα καὶ σεκελακ καὶ βεθμαρχαβωθ καὶ ασερσουσιν καὶ βαθσαμης καὶ σαλαβιν καὶ αιλων καὶ ιεθαθα καὶ ασωβα καὶ ιεθεμης καὶ γαλλιν καὶ βαιθανωθ καὶ ελθακων καὶ κεδερ καὶ μακηδα καὶ μακηδαν καὶ βεθεμεκ καὶ νιηλ καὶ χασιν καὶ ωνωμ καὶ βαιθηλ καὶ ρεμμων καὶ μωχα καὶ ιεθνα καὶ ακεδαμ καὶ ιεθεμωθ καὶ ηλιμ καὶ γαθαρ καὶ ιεθερ καὶ ασαν καὶ ρεμμων καὶ ασωρ καὶ ρεμμων καὶ θαμαχ καὶ ασνα καὶ νεσιβ καὶ καβσηλ καὶ ωβηδ καὶ ιεκεθηλ καὶ λαμαν καὶ ιεδεηλ καὶ ιαγουρ καὶ ιεβοναμ καὶ ζαβδι καὶ ασαηλ καὶ μωλαδα καὶ βαθφαλατ καὶ ασαρσουηλ καὶ βηρσαβεε καὶ βιζιωθιαν καὶ βαλα καὶ ασιμ καὶ γαδα καὶ καδασα καὶ ασωρ καὶ ιεθνα καὶ ζιφ καὶ τελεμ καὶ βαλωθ καὶ ασωρ καὶ ασωρ καὶ ασταθα καὶ ζαλα καὶ μανοχ καὶ ιεθεμ καὶ ιεσεβαν καὶ ιεθεμ καὶ γαλλιν καὶ γεδωρ καὶ ασωρ καὶ μακηδα καὶ ιεκεθηλ

a trans iordanē. τ leuitis nō de
ἐκτὸς τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ τοῖς λευίταις οὐκ ἔ
dit sortē in ipsis: q̄r fuerūt filij Ioseph due trī
δωκεν κλῆρον ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν υἱοὶ Ἰωσὴφ δύο φυ
bus manasse τ ephraim. τ nō data est pars leui
λαὶ μανασσῆ καὶ Ἐφραίμ. καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς τοῖς λευί
tis in fra: nisi vrbes ad habitādū τ suburbana
ταις ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' ἢ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ προάστια
earū iumēta sua: τ iumēta earū. sic
αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. ὃν
cut preceperat dñs moysi ita fece
τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ οὕτως ἐποίη
runt filij israel: τ diuiserūt terrā. τ ac
σαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐμερίσαντο τὴν γῆν. καὶ προ
cesserūt filij iuda ad iosue in galgala: τ Ie
σῆλθοσαν υἱοὶ Ἰούδα πρὸς Ἰησοῦν ἐν γαλγάλοις· καὶ εἶ
cenezeus est ad eū chaleb filius iephone cenezeus: tu no
πεν πρὸς αὐτὸν Χαλὲβ ὁ τοῦ Ἰεφοννὴ ὁ κενεζαῖος, σὺ ἐ
β verbū quō locutus est dñs ad moysen homi
Nū.14 d. πίστη τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἄνθρω
nem dei de me τ te in cades barne.
πον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σου ἐν Κάδης Βαρνή.
quadragīta cū annoꝝ erā q̄n misit me moy
τεσσαράκοντα ἐτῶν ἦμην ὅτε ἀπέστειλέν με μωυ
ses famulus dei de cades barne vt cōsidera
σῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ Κάδης Βαρνὴ κατασκοπεῦ
rem terrā. τ respōderūt. et sermonē iuxta
σαι τὴν γῆν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον κατὰ τὰ
mētē eius. at fratres mei q̄ ascēderāt mecum
νοῦν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ
dissoluerāt mentē ppli ego āt decre
μετέτηκαν τὴν διάνοιαν τοῦ λαοῦ. ἐγὼ δὲ προσετέ
ui sequi dñm deū meū. τ iurauit moy
θην ἐπακολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου. καὶ ὤμοσεν μω
ses in die illa dicēs: q̄ terra ad q̄ ascē
C σῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι ἡ γῆ ἐφ' ἣν ἐπέ
dit pes tui in ea: tibi erit in possessionē τ filijs
βης ἐν αὐτῇ, σοὶ ἔσται ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις
tuis in eternū: q̄r insecutus sequ
σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι προσεθέμην ἐπακολουθῆσαι
tus dñm deū meū. τ nunc ecce cōcef
ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν ἰδοὺ δέδωκε
sit vitā mihi dñs sicut dixit. hic quadrage
μέν με κύριος ὃν τρόπον εἶπεν. τοῦτο τεσσαρακο
simus τ quintus annus: ex quo locut⁹ est dñs ver
στὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ' οὗ ἐλάλησεν κύριος τὸ ῥῆ
bū istud ad moysen: τ ābulauit israel in
μα τοῦτο πρὸς μωυσῆν, καὶ ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ
deserto. τ nunc ecce ego sum hodie filius octo
ἐρήμῳ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγώ εἰμι σήμερον υἱὸς ὀγδοή
ginta τ quinq̄ annoꝝ. adhuc sum hodie valēs vt
κοντα καὶ πέντε ἐτῶν. ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων ὡς
q̄n misit me moyses eodē mō valeo nunc ad
ὅτε ἀπέστειλέν με μωυσῆς ὡσαύτως ἰσχύω νῦν εἰς
bellū egredi τ ingredi. τ nunc pe
πόλεμον ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν. καὶ νῦν αἰτοῦ
to a te mōtē istū: sicut dixit dñs in die
μαί σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπεν κύριος ἐν τῇ ἡμέ
illa: q̄n tu audiuisti x̄bū hoc in die
ρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἤκουσας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέ
illo. nunc ēt enachim illic sunt vrbes magne
ρᾳ ἐκείνῃ. νῦν δὲ οἱ ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσὶ πόλεις μεγάλαι
atq̄ munite. si igitur dñs mecum fuerit delebo
D καὶ ὀχυραί. ἐὰν οὖν κύριος μετ' ἐμοῦ ᾖ ἐξολοθρεύσω
eos: sicut dixit mihi dñs. τ benedi
αὐτούς, ὃν τρόπον εἶπέν μοι κύριος. καὶ ηὐλόγη
xit ei iosue: τ tradidit hebron cha
σεν αὐτὸν Ἰησοῦς, καὶ ἔδωκεν τὴν Χεβρὼν τῷ Χα
leb filio iephone in possessionē: propter hoc fuit hebron
λὲβ υἱῷ Ἰεφοννὴ ἐν κλήρῳ, διὰ τοῦτο ἐγενήθη Χεβρὼν

trās iordanē possessio
nē absq; leuitis q̄ nihil ē
re acceperūt iter fratres
suos: sed ī eorū successe
rāt locū filij ioseph bi du
as diuisi tribꝰ manasse
& effraim: nec accepe
runt leuite alā in terra
ptē nisi vrbes ad habi
tādū & suburbana earū
ad alēda iumenta & pe
cora sua. Sic pcepat do
mīn⁹ moysi: ita fecerūt
filij isr & diuiserūt ter
rā. Accesserūt itaq; filij
iuda ad iosue ī galgala
locutus q̄ est ad eū ca
leph filius iephone ce
nezeꝰ. Nosti qd locutꝰ
sit dñs ad moysē homi
nem dei de me & te ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ī cadesbarne. Quadra
ginta annorū eram ∞∞∞
quando misit me moy
ses famulus dñi de ca
desbarne vt considerarē
terrā: nūciauiq; ei ∞∞
qd mihi verum videba
tur. Fres aūt mei qui ∞
ascēderāt mecū dissol
uerūt cor ppli & nihilo
minus ego secutus sum
dñm deū meū. Iurauit
q̄ moyses ī die illo: di
cens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Terra quā calcauit pes
tuus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
erit possessio tua & fi
liorū tuorū ī ꝰ eternum:
qa secutus es dñm deū
meum. Concessit ergo
dñs vitam mihi sicut
pollicitus est vsq; in pre
sentem diem. Quadra
ginta & quinq; anni sūt
ex quo locutus est dñs
verbū istud ad moysen
qñ ambulabat israel ī so
litudinem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hodie octoginta quin
q; annorū sū: sic ∞∞∞
valens: vt eo valebam
tempore ∞∞∞∞∞∞∞∞
qñ ad explorādum mis
sus sū: illius ī me tpis for
titudo vsq; hodie pseue
rat tā ad bellandū q; ad
gradiēdū: da ergo mi
hi mōtem istum quem
pollicitus est dominus
te quoq; audiente: ∞∞∞
in quo enachim sūt: &
vrbes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
magne atq; munite:
si forte sit dñs mecum
& potuero delere eos
sicut pmisit mihi. Bñ
dixit q; ei Iosue: & tra
didit ei hebron ∞∞∞∞
in possessiōem: atq; ex
eo fuit hebron ∞∞∞∞

מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן וְלַלְוִיִּם לֹא נָתַן נַחֲלָה
בְּתוֹכָם כִּי הֵיוּ בְנֵי יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא נָתְנוּ חֵלֶק לַלְוִיִּם
בָּאָרֶץ כִּי אִם עָרִים לָשֶׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם
לִמְקִנֵיהֶם וְלִקְנְיָנָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְחַלְּקוּ אֶת הָאָרֶץ וַיִּנְחֲלוּ בְּנֵי יְהוּדָה
אֶל יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב
בֶּן יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת הַדָּבָר
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים עַל אוֹדֹתַי וְעַל אוֹדוֹתֶיךָ
בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי
בְּשָׁלְחַ מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ
בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ וָאָשֹׁב אֹתוֹ
דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי וַאֲחֵי אֲשֶׁר
עָלוּ עִמִּי הֶמְסוּ אֶת לֵב הָעָם וָאֲנִכִי
מִלֵּאתִי אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי וַיִּשָּׁבַע
הַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אִם לֹא
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלֶךָ נָה לְךָ
תִּהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי
מִלֵּאתָ אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהָי וְעַתָּה
הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מִאָז
דִּבֶּר יְהוָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֶל מֹשֶׁה
אֲשֶׁר הָלַךְ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וְעַתָּה
הִנֵּה אָנֹכִי הַיּוֹם בֶּן חָמֵשׁ וּשְׁמֹנִים
שָׁנָה עוֹדֶנִּי הַיּוֹם חָזָק כַּאֲשֶׁר בְּיוֹם
שְׁלֹחַ אֹתִי מֹשֶׁה כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי
עַתָּה לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבֹא וְעַתָּה
תְּנָה לִי אֶת הָהָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אַתָּה שָׁמַעְתָּ
בַּיּוֹם הַהוּא כִּי עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים
גְּדֹלוֹת בְּצוּרוֹת אוּלַי יְהוָה אִתִּי
וְהוֹרַשְׁתִּים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיְבָרְכֵהוּ
יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֶּן אֶת חֶבְרוֹן לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה לְנַחֲלָה עַל כֵּן הָיְתָה חֶבְרוֹן

Prima.hc. Tex.heb.Josue.ca.xv. Trāsla.B.Vie.Trāl.Gre. lxx.cū interp.latina.

לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי לְנַחֲלָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם חֶבְרוֹן
לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע הָאָדָם הַגָּדוֹל
בָּעֲנָק הוּא וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה
מִמִּלְחָמָה׃ Cap.xv. וַיְהִי הַגּוֹרָל
לְמַטֵּה בְנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם אֶל
גְּבוּל אֱדוֹם מִדְבַּר צִן נֶגְבָּה מִקְצֵה
נֶגֶב דָּרֹם׃ וַיְהִי לָהֶם גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה
יָם הַמֶּלַח מִן הַלָּשׁוֹן הַפֹּנָה נֶגְבָּה׃ וְיָצָא
לָשׁוֹן אֶל מַנֶּגֶב לְמַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָּה
עָלָה מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעָבַר חֶצְרוֹן
וְעָלָה אַדָּרָה וְנָסַב הַקַּרְקָעָה׃ וְעָבַר
סָבַב עַצְמוֹנָה וְיָצָא נַחַל מִצְרַיִם וְהָיוּ
תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל יָמָּה זֶה יִהְיֶה לָכֶם
גְּבוּל נֶגֶב׃ וּגְבוּל קֶדְמָה יָם הַמֶּלַח עַד
קְצֵה הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל לִפְאַת צָפוֹנָה
מִלְּשׁוֹן הַיָּם מִקְצֵה הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל
בֵּית חָגְלָה וְעָבַר מִצְפּוֹן לְבֵית הָעֲרָבָה
וְעָלָה הַגְּבוּל אֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן׃ וְעָלָה
הַגְּבוּל דְּבִרָה מֵעֵמֶק עָכוֹר וְצָפוֹנָה
פֹּנֶה אֶל הַגִּלְגָּל אֲשֶׁר נֹכַח לְמַעֲלֵה
אַדֻמִּים אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לַנָּחַל וְעָבַר
הַגְּבוּל אֶל מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹּצְאוֹתָיו
אֶל עֵין רֹגֶל׃ וְעָלָה הַגְּבוּל גֵּיא בֶן
הִנֹּם אֶל כֶּתֶף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הִיא
יְרוּשָׁלִַם וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל רֹאשׁ הָהָר
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי גֵּי הִנֹּם יָמָּה אֲשֶׁר בִּקְצֵה
עֵמֶק רְפָאִים צָפוֹנָה׃ וְתָאַר הַגְּבוּל
מֵרֹאשׁ הָהָר אֶל מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ
וְיָצָא אֶל עָרֵי הַר עֶפְרוֹן וְתָאַר
הַגְּבוּל בַּעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים׃ וְנָסַב
הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה אֶל הַר שֵׂעִיר וְעָבַר
אֶל כֶּתֶף הַר יְעָרִים מִצָּפוֹנָה הִיא
כְּסָלוֹן וְיָרַד בֵּית שֶׁמֶשׁ וְעָבַר תִּמְנָה׃
וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל כֶּתֶף עֶקְרוֹן צָפוֹנָה

caleph filio iephone cenezeo vſq; in pñtē diem: quia ſecutus eſt dñm deum iſrael. Nomen hebron ante vocabatur cariathbarbe. Adā maximus ibi inter enachim ſitus eſt. & terra ceſſauit a prelis. 15. Gitur fors filiorum iude ꝓ cognationes ſuas iſta fuit: a termino edom vſq; ad deſertū ſin: contra meridiē & vſq; ad extremā ptē au ſtralis plage. Initū eius a ſūmitate maris ſalſiſſimi: & a lingua eius que reſpicit meridiē. egredietur q; cōtra aſcēſum ſcorpionis & ptrāſibit in ſina afcēditq; cōtra aſcēſum ſcorpionis & ptrāſibit in ſina in cadesbarne: & ꝓcedit in ꝓſron: aſcēdēs addarā & circūiens cariathaa: atq; ide ptrāſiēs in aſemōa & ꝓcedēs ad torrētē egypti. erūtq; termini eius mare magnū. Hic erit finis meridiane plage. Ab oriēte vero erit ini tiū mare ſalſiſſimū vſq; ad extrema iordāis: & ea q reſpiciūt ad aq̄lonē a ligua maris vſq; ad eundē iordāis fluuiū. aſcēditq; termius in bethagla. Et tranſit ab aq lōe in betharaba: aſcēdens ad lapidē boem filii ruben: & tendens vſq; ad terminū debera de valle achor cōtra aquilonē: reſpiciens galgalā q eſt ex aduerſo aſcenſionis adommin ab auſtrali ptē torrētis. tranſitq; aq̄s q vocātur fons ſolis: & erūt exitus eius ad fontē rogel: aſcēdit q; p cōuallē filii ennom ex latere iebuſei ad meridiē: hec eſt hierūſalē: & inde ſe erigēs ad vertīcē mōtis qui eſt contra gehēnō ad occidētem in ſūmitate vallis raphaim cōtra aquilonem: ptrā ſitq; a vertice mōtis vſq; ad fōtem aq̄ nepthoa: & puēit vſq; ad vicos mōtis ephrō: inclinaturq; i bala qui eſt cariathiarim. i. vrbs ſiluarum: & circuit de bala contra occidentem vſq; ad mōtem ſeir: tranſitq; iuxta latus montis iarim ad aquilōem i chelon. & deſcendit i bethſames trāſitq; i thamna: & puenit cōtra aquilonem partis accaron ooo

caleb filio iephone cenezei in poſſeſſionē vſq; ad hodi
τῷ χαλὲβ τῷ τοῦ ἰεφωνὴ τοῦ κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς σή
nū die: eo q; ipſe ſecutus eſt tuſ
ρον ἡμέρας, διὰ τὸ ἀυτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προσάγμα
ſum dñi vet iſrael. at nomē hebrō prius
τι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ· τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν τὸ πρότερ
vbs arbe metropolis ciuitatū enachim hec. & terra c
πόλις ἀρβαὶ μητρόπολις τῶν ἐνακίμ αὕτη· καὶ ἡ γῆ ἐ
ſauit a bello.
πασεν τοῦ πολέμου. Ca. x

Et fuerūt termini tribus filioꝝ iuda per ꝓpos
Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους
os a terminis idumee ab eremo ſin cōt
τοῦ ἄκρου τῶν ὁρίων τῆς ἰδουμαίας ἀπὸ τῆς ἐρήμου σὶν πρ
meridiē vſq; ad cades. & fuerūt eoꝝ termini ab auſtro vſq;
λίβα ἕως κάδης· καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς ἐ
parte maris ſalſi a ſūmitate que ſert
μέρους θαλάσσης τῆς ἁλικῆς ἀπὸ τῆς λοφιάς τῆς φερού
ad meridiē. & egreditur cōtra aſcēſum ſ
ἐπὶ λίβα· καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεω
pionſi. & pertranſit in ſina: & aſcēdit a meri
καραβίν· καὶ ἐκπορεύεται σινά, καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ λιβ
ad cades barne: & peruenit in ſeron & aſcē
ἐπὶ κάδης βαρνή, καὶ ἐκπορεύεται ἐσρὼν καὶ προσαναβ
dit in addaram: & circuit q̄ſi ad occidētē c
νει εἰς ἀδδαρά, καὶ ἐκπεριπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς κ
deo: & pertranſit in aſemona & peruenit vſq; ad tor
δης, καὶ πορεύεται ἐπὶ ἀσεμωνὰ καὶ διαβάλλει ἕως χει
tem egypti. & erit exitus eius terminoꝝ ad
ρου αἰγύπτου. καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ τῶν ὁρίων ἐπὶ τὴν
re. hoc eſt coꝝ termini a meridie. & termini
λασσαν. τοῦτό ἐστιν αὐτῶν ὅρια ἀπὸ λιβός. καὶ τὰ ὅρια ἀ
oriente oſtic mare ſalſū vſq; ad partē iordan
ἀνατολῶν πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ ἁλικὴ ἕως μέρους τοῦ ἰορδ
& termini coꝝ ad aquilonē & a ſūmitate m
καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἀπὸ τῆς λοφιάς τῆς θαλ
ris & a parte iordanis diſcēdūt termini in
σης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἰορδάνου ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ
thagla: & tranſeūt ab aq̄lone in betharaba: & a
θαγλά, καὶ παραπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ θαραβά, καὶ κα
cendūt termini ad lapidē boen filij ruben. & aſcen
σαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον βαιὼν υἱοῦ ρουβήν· καὶ προσα
dūt termini ad vebera vallis achor: & a
βαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ τὸ δάβρὰ τῆς φάραγγος ἀχώρ, καὶ κα
lonē vſus deſcēdūt in galgala: q̄ eſt ex aduerſo aſc
βορρᾶν καταβαίνει ἐπὶ γαλγάλ, ἥ ἐστιν ἀπεναντι προσβο
ſionis adommin: q̄ eſt cōtra auſtrū valli. & trāſibit ter
σεως ἀδαμμείμ, ἥ ἐστι κατὰ λίβα τῆ φάραγγι· καὶ διελεύ
mus ad aquā fontis ſolis. & erit exitus eius ſo
ριον ἐπὶ τὸ ὕδωρ πηγῆς ἡλίου. καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ π
rogel. & aſcendūt termini in cōuallē filij ennom in
ρωγήλ, καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φάραγγα υἱοῦ ἐννόμ ἐπὶ
ſo iebuſei a meridie hec eſt hierūſalē. & perte
του τοῦ ἰεβουσ ἀπὸ λιβὸς αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλήμ· καὶ διελ
dūt termini ad vertice mōtis q̄ eſt cōtra va
λεῖ τὰ ὅρια ἐπὶ κορυφὴν ὄρους ἥ ἐστιν κατα πρόσωπον φά
lē ennom ad mare qđ eſt ex parte terre raphaim ad aqlo
γος ἐννόμ πρὸς θαλάσσην ἥ ἐστιν ἐκ μέρους γῆς ραφαὶμ ἐπὶ βορ
nē pertranſit terminus a vertice mōtis ad fontē
καὶ διελεύσεται ὁ ὅρος ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν ὕ
que nepthoa: peruenietq; in vicos mōtis ephrō: & ducet term
τος ναφθώ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ κώμας ὄρους ἐφρών, καὶ ἄξει ὁ ὅ
in baal: hec eſt vrbs iarim. & peruenietq; terminus
εἰς βααλ, αὕτη ἐστὶν πόλις ἰαρίμ· καὶ περιελεύσεται ὅριον ἀ
baal ad mare: & preteribit ad mōtē ſeir: & t
βααλ ἐπὶ θάλασσαν, καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος σηίρ, καὶ
ſibit per dorſū vrbem iarim ab aqlone: hec eſt
ρελεύσεται ἐπὶ νώτου πόλιν ἰαρίμ ἀπὸ βορρᾶ, αὕτη ἐστὶν
ſion: & deſcēdet in vrbē ſolis: & tranſ
σαλών, καὶ καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρελεύ
bit ad auſtrū. & peruenietq; terminus cōtra dorſum acca
σεται ἐπὶ λίβα· καὶ διελεύσεται ὁ ὅριον κατὰ νώτου ἀκκαρ

ad aquilonē: τ mittet terminos in secrona: τ per ἐπὶ βορρᾶν, καὶ διεκβαλεῖ τὰ ὅρια εἰς σαχαρωνά, καὶ παρελ trānibit mōtē terre baala: τ pcuntet in iebneel: τ λεύσεται ὅρος γῆς βααλών, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ ἰαμνήλ, καὶ erit exitus terminoꝝ in mare. τ terminꝰ ipsoꝝ ἔσαι ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν a mari mare magnū cōcludet. hi terminꝰ ἀπὸ θαλάσσης ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ. ταῦτα τὰ ὅρια filioꝝ iuda in circuitu per pprios suos. τ caleb filio υἱῶν ἰούδα κυκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ τῷ χαλὲβ υἱῷ iephone dedit partē in medio filioꝝ iuda per iussionē ἰεφωνὴ ἔδωκεν μερίδα ἐν μέσῳ υἱῶν ἰούδα διὰ πρόσταγμα dñi. τ dedit ei iosue vrbē arbe τος τοῦ θεοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἰησοῦς τὴν πόλιν ἀρβαὶ metropolim enach: ipa est hebron: τ deleuit il μητρόπολιν ἐνάκ, αὕτη ἐστὶ χεβρών, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἐκεῖ linc caleph filius iephone tres filios enach: sessai τ θεν χαλὲβ υἱὸς ἰεφωνὴ τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνάκ τὸν σουσὶ καὶ haymā τ tholmai stirpes enach. τ τὸν ἀχειμὰν καὶ τὸν θαλβαὶ γενήματα τοῦ ἐνάκ. καὶ ascēdit illinc caleb ad habitatores dabir: ἀνέβη ἐκεῖθεν χαλὲβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δαβίρ, τὸ at nomē dabir prius vrbs litterarū. τ οἱ δὲ ὄνομα δαβὶρ τὸ πρότερον πόλις γραμμάτων. καὶ ἐι xit caleb: quicūq; cepit vrbē litterarū τ do πεν χαλὲβ, ὃς ἐὰν λάβῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ κυ minat fuerit er: dabo ei gratis filiā meā in u= ριεύσῃ αὐτῆς, δώσω αὐτῷ τὴν ἄχσαν θυγατέρα μου εἰς γυ xorem. τ cepit eā othoniel filius cenez frater cha= ναζὶ κα. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενὲζ ἀδελφὸς χα= leb iunior. τ dedit ei axam filiā suaꝝ λὲβ ὁ νεώτερος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἄχσαν θυγατέρα αὐτ ei vxorem. τ factū est cū pergeret ipsa. τ αὐτῷ γυναῖκα. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτήν, καὶ cōsuluit ei vicēs: petā a pa συνεβουλεύσατο αὐτῷ λέγουσα, αἰτήσομαι τὸν πατέ= tre meo agrū: τ exclamauit ab asino. τ dixit cha ρα μου ἀγρόν, καὶ ἐβόησεν ἀπὸ τῆς ὄνου. καὶ εἶπεν χα= leb: qd est tibi? τ dixit ei: da mihi bñdictionē: quī in λὲβ, τί ἐστίν σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ, δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς terrā negeb dedisti me. da mihi fontē aquaꝝ. τ dedit γῆν ναγὲβ δέδωκάς με. δός μοι τὴν γωλαθμαὶμ. καὶ ἔδωκεν ei caleb fontē aquaꝝ que supra τ fontē q̄ in αὐτῇ χαλὲβ τὴν γωλαθμαὶμ τὴν ἄνω καὶ τὴν γωλαὶ τὴν κά= stra. hec possessio tribus filioꝝ iuda per pprios suos. τῶ. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν. fuerūt aūt vrbes coꝝ vrbes ad tribū filioꝝ ἐγενήθησαν δὲ πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ υἱῶν iuda in terminis edom in deserto cabseel τ eder τ ἰούδα ἐφ' ὁρίων ἐδὼμ ἐπὶ τῆς ἐρήμου καβσὴλ καὶ ἐδὲρ καὶ iagur: τ cina τ dimona τ adada: τ cedes τ asor ἰαγούρ, καὶ κινὰ καὶ διμονὰ καὶ ἀδαδά, καὶ κεδὲς καὶ ἀσώρ τ ietham: ziph τ thelem τ baloth: asor noua τ καὶ ἰωνάν, ζὶφ καὶ τελὲμ καὶ βαλώθ, ἀσὼρ τὴν καινὴν καὶ vrbes efrom: hec est assor: ema τ fama τ me πόλεις ἐσρών, αὕτη ἐστὶν ἀσώρ, ἀμὰμ καὶ σαμὰ καὶ μω loda: τ asarsuar τ asergadda τ asemoth τ beth λαδά, καὶ ἀσαρσουὰρ καὶ ἀσεργαδδὰ καὶ ἀσεμὼν καὶ βαθ pheleth τ bersabee τ baziothia: τ baala τ hyim τ φελὲθ καὶ βηρσαβεὲ καὶ βιζιωθία, καὶ βαλλὰ καὶ αὶμ καὶ asem: τ heltolad τ exul τ harma: τ ficceleth τ me ἀσέμ, καὶ ἐλθωλὰδ καὶ σιὰλ καὶ ἑρμά, καὶ σικελὲθ καὶ με demena τ sensenna: τ labaoth τ selim τ ahem τ δμενὰ καὶ σαφσαννά, καὶ λαβαὼθ καὶ σελεὶμ καὶ ἀὶν καὶ rēmon: oēs ciuitates viginti τ nouē. τ ville ῥεμμών, πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα. καὶ αἱ κῶμαι eaꝝ in cāpestri estaol τ sarca τ asena: τ azo αὐτῶν ἐν τῇ πεδινῇ ἀὶλὰ καὶ σαρκὰ καὶ ἀσνά, καὶ ζα ne τ enganim saphua τ enaim: τ hierimoth τ νὼ καὶ ἠγεννὶμ ταφφουὰ καὶ τὴν ἀναὶμ, καὶ ἱεριμοὺθ καὶ adulam

ἀδαλὰμ

ex latere: inclinaturq; secrona & transit montē balaa: pūcitq; in iebneel: & magni maris contra occidentem fine cō cluditur. Hi sunt termini filiorum iuda per circūitū ī cōgnationib? suis Caleph vero filio iephone dedit ptē ī medio filiorum iuda: sicut precepat eī dñs: cariath arbe patris enach: ipsa est hebrō. deleutq; ex ea caleph tres filios enach: sefai & haymā: & tholmai de stirpe enach atq; inde cōscendēs venit ad hītatores dabir q̄ prius vocabatur cariathsepher. i. ciuitas literarum. Dixitq; caleph. Qui percusserit cariathsepher & cepit eam: dabo ei axā filiā meā vxorē. Cepitq; eā othoniel filiꝰ cenez frater caleph iunior: deditq; ei axā filiā suā vxorē. Qui cū pgerēt fil: suasa est a viro suo: vt peteret a patre suo agrū suspirauitq; vt sedebat ī asino. Cui caleph quid habes? iquit. At illa rndit. Da mihi bñdictionē. Terrā australē & arētē dedisti mihi: iūge & irriguā. Dedit itaq; ei caleph irrigua superius & inferius. Hec ē possessio tribus filiorū iuda p cōgnationes suas. Ciuitatq; citates ab extremis ptib? filiorū iuda iuxta terminos edō a meridie: cabseel et eder & iagur et cina & dimōa & adada et cedes et asor et ietham et zipha: telē et baloth et asor noua & carioth: iesrō hec ē assor: omam & melodā et asergadda: et esse moth et bethfeleth et asersual et berſabee et baziothia et baala et humesē et heltholad et exul et sarma et ficcelech et medema et sēsenna et lebaoth & selī et ahērēmō: oēs ciuitates viginti nouē & ville earum. In cāpestrib? vero estaol & sarca et asena et azone et enganim et thaphua & enaym et hierimoth et adulam

וַעֲזָקָה׃ וְאֵת אֲרֹן הַנְּבוּל שְׁכְרוֹנָה וְעָבַר
הַר הַבַּעֲלָה וְיָצָא יִבְנְאֵלָה וְהָיוּ תֹצְאֹת
הַגְּבוּל יַמָּה וּגְבוּל יָם הַיַּמָּה הַנֶּגְבָּה
גְּבוּל זֶה גְּבוּל בְּנֵי יְהוּדָה סָבִיב
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וּלְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה נָתַן
חֵלֶק בְּתוֹךְ בְּנֵי יְהוּדָה אֶל פִּי יְהוָה
לִיהוֹשֻׁעַ אֵת קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי
הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן׃ וַיּוֹרֶשׁ כָּלֵב מִשָּׁם אֶת שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֲנָק אֵת
אֲחִימַן וְאֵת תַּלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק׃
וַיַּעַל מִשָּׁם אֶל יֹשְׁבֵי דְּבִר וְשֵׁם דְּבִר
לְפָנִים קִרְיַת סֵפֶר׃ וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר
יַכֶּה אֶת קִרְיַת סֵפֶר וּלְכָדָהּ וְנָתַתִּי
לוֹ אֶת עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה׃ וַיִּלְכְּדָהּ
עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן לוֹ אֶת
עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיְהִי בְּבֹאָהּ
סִיתָהוּ לִשְׁאֹל מֵאֵת אָבִיהָ שָׂדֶה
וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב
מַה לָּךְ׃ וַתֹּאמֶר תְּנָה לִי בְּרָכָה כִּי אֶרֶץ
נֶגֶב נָתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי גֻּלֹת מָיִם
וַיִּתֶּן לָהּ אֵת גֻּלֹת עִלִּיּוֹת וְאֵת גֻּלֹת
הַתְּחִיּוֹת׃ וְאֵת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי יְהוּדָה
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה
מַטֵּה בְנֵי יְהוּדָה אֶל גְּבוּל אֱדוֹם נֶגְבָּה
בְּצִאל וְעָדָר וְיָגוּר׃ וְקִינָה וְדִימוֹנָה
וְעַרְעָרָה׃ וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן׃ זִיף
וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת׃ וְחָצוֹר חֲדַתָּה וּקְרִיּוֹת
הִצְרוֹן הִיא חָצוֹר׃ אֲמָם וְשֶׁמַע וּמוֹלָדָה׃
וַחֲצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט׃ וַחֲצַר
שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה׃ בַּעֲלָה
וְעִיִּים וְעֶצֶם׃ וְאֶלְתּוֹלַד וְכֶסִיל וְחָרְמָה׃
וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה׃ וְלִבָּאוֹת
וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל עָרִים עֶשְׂרִים
תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל
וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה׃ וְזָנוֹחַ וְעֵין
גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם׃ יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם

Pritiua.he.Tex.heb.Josue.cap.xvi.Trãsla.B.Hiero.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ם שׁוכה ם ועזקה: ם ושערים ם יעדיתים
ם והנדרה ם וגדרתים ם ערים ם אחד עשׂר ם ומנדל
ם עשׂרה וחצריהן: צנן וחדשׁה ומנדל
ם נד: ודלעז ם והמצפה ם ויקתאל: לכיש
ם ובצקת ם ועגלון: וכבון ולחמם וכתליש:
ם ונדרות ם בית דגון ם ונעמה ם ומקדה
ם ערים שׁש עשׂרה ם וחצריהן: לבנה
ם ועתר ועשׁן: ם ויפתח ם ואשׁנה ם ונציב:
ם וקעילה ם ואכזיב ם ומראשׁה ם ערים
ם תשׁע ם וחצריהן: עקרון ם ובנתיה
ם וחצריהן: ם מעקרון ם ועמה ם כל אשׁר על
ם יד אשׁדוד ם וחצריהן: אשׁדוד ם בנתיה
ם בנה וחצריה ם עזה ם בנתיה ם וחצריה עד
ם נחל ם מצרים ם והים ם הגדול ם וגבול:
ם ובהר שׁמיר ם ויתיר ם ושׂכה: ם ודנה וקריתסנה
ם היא דבר: ם ועגב ואשׁתמה
ם ועינם: ם ונשׁן ם וחלן ם וגלה ם ערים
ם אחת ם עשׂרה ם וחצריהן: ארב ורומה
ם ואשׁען: ם ויגום ם ובית תפוח ם ואפקה:
ם וחמטה וקריתארבע היא חברון
ם וציער ם ערים תשׁע ם וחצריהן: משׁן
ם נרמל וזיף ויוטה: ם ויזרעאל ם ויקדעם
ם וזנוח: ם הפען נבעה ם ותמנה ם ערים
ם עשׂר ם וחצריהן: חלחול בית צור
ם וגדור ומערת ובית ענות ם ואלתקון
ם ערים שׁש ם והצריהן: קריתבעל
ם היא קריתיערים ם והרבה ערים
ם שׁתים ם וחצריהן: ם במדבר ם בית דבר
ם הערבה מדין וסככה: והנבשׁן ועיר
ם המלח ועין גדי ם ערים שׁש ם וחצריהן:
ם ואת היבוסי ם יושׁבי ם ירושׁלם לא ישב
ם יכלו בני ם יהודה ם להורישׁם ם וישׁב
ם היבוסי ם את בני ם יהודה בירושׁלם
ם עד היום הזה: ויצא
ם הגורל לבני יוסף ם מירדן יריחו
ם למי יריחו מזרחה ם המדבר עלה זרת

ם ſocho ם & azecha ם et ſarim
ם et adythaym ∞∞∞ ∞∞∞∞
ם et gedera ם et giderotha
im: ם vrbes ם ſ̃tuordecim
ם et ville eaꝝ. ם Sanā ם & ada
ſa ם et magdalgad ∞∞∞∞∞
ם deleā ם et maſepha ם et ie=
ctel ם lachis ∞∞∞∞∞∞∞∞
ם & baſchat ם et eglō ם teb=
bō ם et leemes ם et cethis ∞
ם et giderath et ם bethda
gō ם et neama ם et maceda
ם ciuitates ם ſedeci ם et ville
carū. ם Labana ∞∞∞∞∞∞
ם et ether ם & aſā ם iepta ם et
eſna ם et neſib ∞∞∞ ∞∞∞∞
ם et ceyla ם et achzib ם et
mareſa: ם ciuitates ∞∞∞∞
ם noue ם et ville earū. ם Ac=
carō ם cum vicis ∞∞∞∞∞
ם et villulis ſuis. ם Ab acca
rō vſq; ad ם mare ם oīa ם que
vergūt ם ad ם azotū ם et vi=
culos ei? ם Azot ם cū ם vicis
ם et villulis ſuis. ם Gaza cū
ם vicis ם et villulis ſuis ם vſq;
ad ם torrentē ם egypti: ם et
mare ם magnū ם terminus
ei? ם et ī mōte ם famir ם et
iether ם et ſocho ם et edē
na ם cariatſenna: ם hec eſt
ם dabir: ם anab ∞∞∞∞∞∞
ם et hiſtemo ם et anym ם go
ſen ם et olō ם et gylo: ם ciui=
tates ם vndeci ם et ville ea=
rū. ם Arab ם et roma ∞∞∞∞
ם et eſaan ם et ianū ם et be=
thafua ם & afeca ∞∞∞∞∞∞
ם athmath ם et cariathar=
be: ם hec eſt ם hebron ∞∞∞
ם et ſior ם ciuitates ם nouem
ם et ville carū. ם maon & ∞
ם charmel ם et ziph ם et io=
the ם iezrael ם et iucadam
ם et zanoe ם accaym ם ga=
baa ם et thāna: ם ciuitates ∞
ם decē ם et ville earū. ם Alul
ם et bethſor ם et gedor ם ma
reth ם et bethanoth ם et
helthecen ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ם ciuitates ם ſex ם et ville ea
rum. ם Cariathbaal: ∞∞∞∞
ם hec ē ם cariathiari vrbs
ſiluarū ם et arebba: ם ciuita
tes ם due ם et ville carū. ם In
deſerto ם betharaba ∞∞∞∞
ם meddin ם et ſacha ם & ne=
bſan ם ciuitas ∞∞∞∞∞∞∞
ם ſalis: ם & engaddi: ם ciui=
tates ם ſex ם & ville earum.
ם Iebuſeum ם aūt ם hitato=
rem ם hierſalem ם non ∞∞ ∞
ם potuerūt ם filii ם iuda ם de
lere: ם hauitauitq; ∞∞ ∞∞
ם iebuſeus ם cū ם filiis ם iuda
ם in hieruſalem ∞∞∞∞∞∞∞
ם vſq; in ם preſentem ם die.

Ecidit quoq; .16. ם ſors ם filiorū ם ioſeph
ם a iordane cōtra ם hieri=
cho et ם ad aquas ei? ם ab o
riēte ם ſolitudo ם q̃ aſcēdit

τ ſocho τ azecha: τ ſarim τ adithaim τ
καὶ σωχὼ καὶ ἀζηκά, καὶ σεβαρὶμ καὶ ἀγεθαΐμ καὶ
gedera: τ ſuburbana eius: vrbes quattuor de
γαδιρά, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις τεσσαρεσκαι=
cim: τ ville eaꝝ. ſanam τ adaſa τ
δέκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. σενὰμ καὶ ἀδασὰ καὶ
magdalgad: τ delean τ maſepha τ tectel τ
μαγδαλγάδ, καὶ δαλλὰν καὶ μασηφὰ καὶ ἰεχθαὴλ καὶ
lachis τ baſchar τ eglon: τ tebbon τ lee
λαχὶς καὶ βασεχὰθ καὶ ἀγλών, καὶ χαββὼ καὶ λαμ
mnea τ chethlis: τ gaderoth τ bethdagon τ nea
μὰς καὶ καθελίς, καὶ γαδηρὼθ καὶ βηθδαγὼν καὶ νο=
ma τ maceda: ciuitates ſedecim: τ ville ea
μὰ καὶ μακηδά, πόλεις δεκαέξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐ=
rū: labana τ ether τ aſan τ iephta τ aſna
τῶν. λεβνὰ καὶ ἀθὲρ καὶ ἀσάν, καὶ ἰεφθὰ καὶ ἀσαννὰ
τ neſib: τ ceila τ achzib τ mareſa: ciui
καὶ νεσείβ, καὶ κεϊλὰ καὶ ἀχζὶβ καὶ μαρησά, πό=
tates nouem: τ ville eaꝝ. accaron τ ville e=
λεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ἀκκαρὼν καὶ αἱ κῶμαι αὐ
ius τ ſuburbana eius. ab accaron τ vſq; ad ma
τῆς καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς. ἀπὸ ἀκκαρὼν καὶ εἰς θά=
re iemnath: τ oēs q̃cūq; ſunt prope eſ
λασσαν ἰεμνάθ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον ἐσ=
dod τ vici eaꝝ. eſdoth τ vici eius
δὼδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ἐσδὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς
τ ſuburbana eius. gaza: τ ville eius τ
καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. γαζί, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ
ſuburbana eius vſq; ad torrētē egypti: τ
αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς ἕως τοῦ χειμάρρου αἰγύπτου, καὶ
mare magnū terminat. τ in mōtana famir
ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριζει. καὶ ἐν τῇ ὀρινῇ σαμὶρ
τ iecther τ ſocho: τ edenna τ vrbs litterarū.
καὶ ἰεθὲρ καὶ σωχώ, καὶ ρεννὰ καὶ πόλις γαμμάτων.
hec eſt dabir τ anab τ hiſtemo τ anim: τ
αὕτη ἐστὶν δαβὲρ καὶ ἀναὲβ καὶ ἀσθεμὼ καὶ ἀνίμ, καὶ
goſen τ olon τ gilo: ciuitates vndecim: τ
γοσὸμ καὶ χιλοῦν καὶ γιλώ, πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ
ville eaꝝ. arab τ roma τ eſan: τ ianum
κῶμαι αὐτῶν. ἐρὲβ καὶ ῥουμὰ καὶ ἐσάν, καὶ ἰανοὺμ
bethafua τ afeca τ amatha: τ vrbes ar
βηθφουὲ καὶ ἀφακὰ καὶ ἀμματά, καὶ πόλεις ἀρ=
be. hec eſt ebron τ ſior ciuitates nouem τ
βαί. αὕτη ἐστὶν χεβρὼν καὶ σιὼρ πόλεις ἐννέα καὶ
ſuburbana eaꝝ. maon τ charmel τ ziph τ io
αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. μαὼν καὶ χερμὲλ καὶ ζὶφ καὶ ἰετ
the: τ iezrael τ iocdeā τ zanoe acain τ
τά, καὶ ἰεζρεὲλ καὶ ἰεκδεὰμ καὶ ζανουὲ ἐκὲν καὶ
gabaa τ thamna: vrbes decem τ ville eaꝝ.
γαβαὰ καὶ θαμνά, πόλεις δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
alul τ bethſor τ gedor: mareth τ bethanoth τ hel
ἀλουὲ καὶ βεθσοὺρ καὶ γεδώρ, μααφὼθ καὶ βηθανὼθ καὶ ἐλ
thecen: ciuitates ſex τ ville eaꝝ. cariathbaal hec
θεκέν, πόλεις ἓξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καριαθβαὰλ αὕτη
vrbs tarim τ arebba: vrbes due τ ville
πόλις ἀρὶμ καὶ ἀρεμβά, πόλεις δύο καὶ αἱ ἐπαύλεις
eaꝝ. in deſerto betharaba. meddin ſacha τ neb
αὐτῶν. ἐν τῇ ἐρήμῳ βηθαραβά. μαδδὶν χαχὰ καὶ νεβ
ſan: τ ciuitates ſalis τ engaddi: vrbes ſex
σάν, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἁλῶν καὶ ἐγγαδδί, πόλεις ἓξ
τ ville eaꝝ. τ iebuſeus habitabat in hieru
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ ὁ ἰεβουσαῖος κατῴκει ἐν ἰερου
ſalem: τ nō potuerūt filij iuda delere
σαλήμ, καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ ἰούδα ἐξολέσαι
eos: τ habitauit iebuſeus cum filijs iu
αὐτούς, καὶ κατῴκησεν ὁ ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν ἰού
da in hieruſalem vſq; ad diē hanc.
δα ἐν ἰερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca. 16.

Et fuerūt termini filioꝝ ioſeph ab iordane
Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια υἱῶν ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου
cōtra hiericho ab oriēte deſertū: τ aſcēdēt
κατὰ ἰεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν τὴν ἔρημον, καὶ ἀναβήσεται

de hiericho in mōtana in bethel. τ egrediētur de ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς τὴν ὀρινὴν εἰς Βαιθήλ · καὶ ἐξελεύσεσθαι ἀπὸ
bethel in luzam: τ trāſibūt ad terminos archiatha Βαιθὴλ εἰς λουζά, καὶ παρελεύσεσθαι ἐπὶ τὰ ὅρια τ ἀρχιατα
roth. τ peruenietvſq; ad mare in terminos hteph ρωθ, καὶ διελεύσεσθαι ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὰ ὅρια τ ἰεφλη
B lett vſq; ad terminos bethoro quc infra τ vſq; ad gazer: τ erit τὶ ἕως τῶν ὁρίων Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ ἕως γαζέρ, καὶ ἔσαι
eritus eoꝝ in mare. τ poſſederūt filij ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ
ioſeph manaſſes τ ephraim. τ fuerūt termini filioꝝ ephraī ἰωσὶφ μανασσῆς καὶ ἐφραίμ. καὶ ἐγενήθη ὅρια υἱῶν ἐφραίμ
per ppios ſuos: τ fuerūt termini poſſeſſionis eo κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐ
rū ab oriēte ataroth addar vſq; bethoro que ſupra. τ τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἀταρὼθ ἀδδὰρ ἕως Βηθωρὼν τὴν ἄνω. καὶ
C peruenietterminus ad mare in machmetath ab aqui διελεύσεσθαι τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς μαχμὼθ ἀπὸ βορ
lone: τ pretcribit terminus ad oriētē in thanathſelo: ρᾶ, καὶ παρελεύσεσθαι τὸ ὅριον ἐπ' ἀνατολὰς εἰς θναθασηλώ,
τ pertrāſibit ipſe ab oriēte in ianocha. τ deſ καὶ παρελεύσεται αὐτὸ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ἰανάχω. καὶ κατα
cendet ab ianocha in ataroth τ ville eaꝝ: τ in βήσεται ἀπὸ ἰανωχὰ εἰς ἀταρὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ εἰς
naaratha: τ peruenict ad hiericho: τ egredietur ad ior ναραλὰ, καὶ ἐξελεύσεσθαι ἐπὶ ἱεριχώ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ τὸν Ἰορ
danē. τ a thaphua ptrāſibūt termini vſq; ad mare ad δάνην. καὶ ἀπὸ θαπφουὰ πορεύσεσθαι τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ
torrentē cana: τ erit exitus eius ad mare. χειμάρρουν καλαμᾶ, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ θάλασσαν.
D hec poſſeſſio tribus filioꝝ ephraim per ppios ſuos. αὕτη κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν.
τ vrbes ſeparate filijs ephraim in medū καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς ἐφραὶμ ἀναμέσον
poſſeſſiōis filioꝝ manaſſe: oēs vrbes τ vil τῆς κληρονομίας υἱῶν μανασσῆ, πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶ
le eaꝝ. τ nō dcleuit ephraim chananeū μαι αὐτῶν · καὶ οὐκ ἀπώλεσεν ἐφραὶμ τὸν χαναναῖον τὸν
habitātem gazer: τ habitabat chananeus in ephraim κατοικοῦντα γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ χαναναῖος ἐν ἐφραὶμ
vſq; ad diē hanc: τ fuerūt tributarij ſeruj. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγένοντο ὑποφόροι δοῦλοι. Ca.17

A Θ fuerūt termini tribus manaſſe: qm̄ hic pri Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς μανασσῆ, ὅτι οὗτος πρω
mogenitus ioſeph: machir primogenito manaſſe τότοκος τῷ Ἰωσὴφ, τῷ μαχεὶρ πρωτοτόκῳ μανασσῆ
patri galaad. ipſe eſt vir pugnator tu gala πατρὶ γαλααδήν. οὗτος γὰρ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐν τῇ γαλα
ad τ in baſan. τ fuit filijs ma αδίτιδι καὶ ἐν τῇ Βασανίτιδι. καὶ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μα
Iha.25. naſſe reliquis per ppios ſuos filijs abiezer νασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους αὐτῶν τοῖς υἱοῖς Ἀβιέζερ
τ filijs helech τ filijs heſriel τ filijs ſy καὶ τοῖς υἱοῖς Ἐλὲκ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἐσριὴλ καὶ τοῖς υἱοῖς συ
chem τ filij epher τ filijs ſemida. hi ſi χὲμ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἐφὲρ καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμιδαέ. οὗτοι υἱ
ly manaſſe filijs ioſeph mares per ppios ſuos. τ οἱ μανασσῆ υἱοῦ Ἰωσὴφ οἱ ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν · καὶ
ſalphaad filio epher filij galaad filij machir filij ma τῷ σαλπαὰδ υἱῷ Ἐφὲρ υἱοῦ γαλααδ υἱοῦ μαχεὶρ υἱοῦ μα
naſſe nō erant ei filij ſed filie. τ hec νασσῆ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ ἀλλὰ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
noia filiaꝝ ſalphaad maala τ noa τ ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπαὰδ μααλὰ καὶ νουὰ καὶ
egla τ melcha τ therſa. τ ſteterūt coꝝ elea ἐγλὰ καὶ μελχὰ καὶ θερσά · καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἐλεά
zar ſacerdote. τ coꝝ ioſue filio nun τ co ζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐναντίον Ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ καὶ ἐναν
ram principibus dicētes: deus precepit per ma τίον τῶν ἀρχόντων λέγουσαι, ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χει
nū moyſi vt det nobis poſſeſſionē in medio ρὸς μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν

de hiericho ad montē bethel et egreditur de bethel luzā: trāſitq; terminū archiatharoth eo et deſcēdit ad occidentē iuxta terminū iefleti vſq; ad termios bethoro inferioris et gazer: finiūturq; regiones eius mari magno: poſſederūtq; filij ioſeph manaſſes et effraī. Et fact? eſt terminus filiorū effraī p cognationes ſuas: et poſſeſſio earū cōtra orientē aſtaroth addar vſq; bethoro ſuperiorē: egrediūturq; confinia in mare. Machmetath vero aglonem reſpicit et circuit termios contra orientē i thanathſelo: et ptrāſit ab oriente ianoe: deſcēditq; de iaoe in atharoth et noaratha et puenit in hiericho: egrediturq; ad iordanē: de taphua ptranſit contra mare in vallē arundineti: ſūtq; egreſſus eiꝰ in mare ſaliſſimū. Hec ē poſſeſſio tribus filiorū effraī p familiaſ ſuas: vrbesque ſepate et filiis eſ fraī in medio poſſeſſiōis filiorū manaſſe et ville earū. Et nō iterfecerūt filij effraī chananeū qui habitabat in gazer habitantq; chananeus in medio eſ fraī vſq; in diē hāc: tributarius.

17.

QEcidit aūt ſors tribui manaſſe: ipſe em̄ ē primogenitus ioſeph: machir primogenito manaſſe pīi galaad q fuit vir pugnator: habuitq; poſſeſſionem galaad et baſā et reliqs filiorū manaſſe iuxta familias ſuas filiis abiezer & filiis helech & filiis heſrihel & filiis ſichē & filiis epher & filiis ſemida. Iſti ſūt filij ioſeph: mares p cognationes ſuas. Salphaad vero filio epher filij galaad filij machir filij manaſſe nō erāt filij ſed ſolę filie: quarū iſta ſūt nomina maala & noa & egla & melcha & therſa. Veneruntq; in cōſpectu eleazari ſacerdotis & ioſue filij nūn & prīcipū dicētes. Dñs pcepit p manū moyſi ut daretur nobis poſſeſſio in medio

מִמִּרִיחוֹ מֵהָר בֵּיתְאֵל וְיֹצֵא מִבֵּיתְאֵל
לוּזָה וְעֹבֵר אֶל נְבוּל הָאַרְכִּי עֲטָרוֹת
וְיָרַד יָמָּה אֶל נְבוּל הַיִּפְלֵטִי עַד
נְבוּל בֵּית חֹרוֹן תַּחְתּוֹן וְעַד גָּזֶר וְהָיוּ
תֹּצְאֹתָיו יָמָּה וְיִנְחֲלוּ בְנֵי יוֹסֵף מְנַשֶּׁה
וְאֶפְרַיִם וַיְהִי נְבוּל בְּנֵי אֶפְרַיִם
לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי נְבוּל נַחֲלָתָם
מִזְרָחָה עֲטָרוֹת אַדָּר עַד בֵּית חוֹרוֹן
עֶלְיוֹן וְיֹצֵא הַנְּבוּל הַיָּמָּה הַמְנַמְתַת
מִצָּפוֹן וְנָסַב הַנְּבוּל מִזְרָחָה תַּאנַת
שִׁילֹה וְעָבַר אֹתוֹ מִמִּזְרָח יָנוֹחָה
וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת וְנַעֲרָתָה וּפָגַע
בִּיְרִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן מִתַּפּוּחַ יְלֵךְ
הַנְּבוּל יָמָּה נַחַל קָנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו
הַיָּמָּה זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי אֶפְרַיִם
לְמִשְׁפְּחֹתָם וְהֶעָרִים הַמְבַדָּלוֹת לִבְנֵי
אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה כָּל
הֶעָרִים וְחַצֵּרֵיהֶן וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת
הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב גָּזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי
בְּקִרְבּ אֶפְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי
וַיְהִי לָמַס עֹבֵד

Cap.

לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי הוּא בְכוֹר יוֹסֵף
לְמָכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי
הוּא הָיָה אִישׁ מִלְחָמָה וַיְהִי לוֹ הַגִּלְעָד
וְהַבָּשָׁן וַיְהִי לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנִּוֹתָרִים
לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי
חֵלֶק וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי שְׁכֶם
וְלִבְנֵי חֵפֶר וְלִבְנֵי שְׁמִידָע אֵלֶּה בְּנֵי
מְנַשֶּׁה בֶן יוֹסֵף הַזְּכָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם
וְלִצְלָפְחָד בֶּן חֵפֶר בֶּן גִּלְעָד בֶּן מָכִיר
בֶּן מְנַשֶּׁה לֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם
בָּנוֹת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה וְנֹעָה
חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה וַתִּקְרַבְנָה
לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּן
נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִם לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה
אֶת מֹשֶׁה לָתֵת לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ

אַחֵינוּ׃ וַיִּתֵּן לָהֶם אֶל פִּי יְהוֹשֻׁעַ נַחֲלָה
בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן וַיַּפֵּל חֶבְלֵי מְנַשֶּׁה
עֲשָׂרָה לְבַד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן
אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃ כִּי בְנוֹת מְנַשֶּׁה
נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד
הָיְתָה לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים׃ וַיְהִי
נְבוּל מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר הַמִּכְמְתַת אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי שְׁכֶם וְהַלֵּךְ הַנְּבוּל אֶל הַיָּמִין
אֶל יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ׃ לְמְנַשֶּׁה הָיְתָה
אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל גְּבוּל מְנַשֶּׁה
לִבְנֵי אֶפְרַיִם׃ וְיָרַד הַגְּבוּל נַחַל קָנָה
נֶגְבָּה לַנָּחַל עָרֵי הָאֵלֶּה לְאֶפְרַיִם עִיר
בְּתוֹךְ עָרֵי מְנַשֶּׁה וּנְבוּל מְנַשֶּׁה מִצְּפוֹן
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה׃ נֶגְבָּה
לְאֶפְרַיִם וְצָפוֹנָה לְמְנַשֶּׁה וְהָיוּ הַיָּם
נְגִיל וּבְאָשֵׁר יִפְנָעוֹן מִצָּפוֹן וּבְיִשָּׂשכָר
מִמִּזְרָח׃ וַיְהִי לְמְנַשֶּׁה בְּיִשָּׂשכָר
וּבְאָשֵׁר בֵּית שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ וְיִבְלְעָם
וּבְנֹתֶיהָ וְאֵת יֹשְׁבֵי דֹאר וּבְנֹתֶיהָ
וְיֹשְׁבֵי עֵין דֹּר וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי תַעְנַךְ
וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וּבְנֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת
הַנָּפַתּ׃ וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְהוֹרִישׁ
אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי
לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ וַיְהִי כִּי חָזְקוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּתְנוּ אֶת הַכְּנַעֲנִי לָמַס
וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוּהוּ׃ וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי
יוֹסֵף אֶת יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַדּוּעַ
נָתַתָּה לִי נַחֲלַת גּוֹרָל אֶחָד וְחֶבֶל אֶחָד
וַאֲנִי עַם רָב עַד אֲשֶׁר עַד כֹּה בֵּרַכַנִי
יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם עַם
רַב אַתָּה עֲלֵה לְךָ הַיְעָרָה וּבֵרַאתָ לְךָ
שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים כִּי
אֵץ לְךָ הַר אֶפְרָיִם׃ וַיֹּאמְרוּ
בְּנֵי יוֹסֵף לֹא יִמְצָא לָנוּ הָהָר וְרֶכֶב
בַּרְזֶל לַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ
הָעֵמֶק לַאֲשֶׁר בֵּית שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ

fratrũ nr̃oꝝ. ᶜDeditq; ᵈiuxta ᵉimpiũ ᶠdñi ᵍpossessionẽ ʰi medio terrarum ⁱpris earũ :ᵐ& ceciderũt ⁿfunculi ᵒmanasse ᵖdecẽ: ᵠabsq; ʳterra ˢ galaad ᵗ & basã ᵘtrãs ᵛiordanẽ. ᵇ Filie ˣenim ʸmanasse ᶻpossederũt ᵃhereditatẽ ᵇin medio ᶜfiliorũ ei?. ᵇ Terra autẽ ᵈgalaad ᵉcecidit ī ſorte ᶠfiliorũ ᵍmanasse ʰreliqui erãt. ᵉ Fuitq; ᵖ terminus ᵠmanasse ʳab aſer ˢ mach mata ᵗq̃ respicit ᵘſichẽ ˣet egreditur ʸad ᶻdexteram ᵃiuxta ᵇhitatores ᶜ fontis ᵈtaphue. Etem ᵉ in ſorte ᶠmanasse ᵍceciderat ʰterra ⁱtaphue q̃ ẽ iuxta ᵏ ter= minos ˡmanasse ᵐfilorꝝ ⁿ ef= fraī. ᶜ Deſcẽditq; ᵒ termi= nus ᵖvallis ᵠbarũdineti ʳin meridie ˢ torrẽtis ᵗ citatũ ᵘ effta ī: q̃ ī medio ſũt ˣ vr= biũ ʸmanasse. ᶻTerminus ᵃmanasse ᵇab aqlone ᶜtor rẽtis" & ᵈ exit? eius pgit ᵉad mare: ita vt poſſeſſio ᶠeffraī ſit ᵍab auſtro ʰ& ab aquilõe ⁱmanasse: vt vtrã q̃ claudat ʲmare: ᵏ& ˡ con iugãtur ſibi ᵐī tribu ⁿ aſer ᵒab aquilõe : ᵖ& in tribu yſachar ᵠab oriẽte. ʳ Fuit q̃ hereditas ˢmanaſſe ᵗin yſachar ᵘ& iaſer: ˣ berſan ʸ& viculi eius ᶻ & iebblaã ᵃcũ viculis ſuis: ᵇ& ᶜhita= tores ᵈdor ᵉcũ oppidis ſu is ᶠhitatores quoq; ᵍedor ʰcũ viculis ſuis: ⁱ ſimíliter q̃ hitatores ʲthenac ᵏ cũ viculis ſuis ˡ& habitato= res ᵐmageddo ⁿcũ viculis ſuis: ᵒ& tertia pars vrbis ᵖnophech. ᵠNec ʳ potue= rũt ˢ filii ᵗ manaſſe ᵘhas ᵛci uitates ʷ ſubuertere: ˣ ſed cepit ʸchananeus ᶻ hitare ᵃī terra ſua: ᵇ Poſtq; ᶜ autẽ cõualuerunt ᵈ filii ᵉ iſrael ᶠ ſubiecerũt ᵍ chananeos & fecerũt ſibi ʰ tributari= os ⁱnec ʲ interfecerũt eos. ᵏ Locutiq; ſunt ˡ filii ᵐ ío= ſeph ⁿad ᵒ ioſue:& ᵖ dixe= rũt ᵠ. Quare ʳ dediſti ˢ mi= hi terrã ᵗ poſſeſſionẽ ᵘ for tis ˣ et funiculi ʸ vnus: ᶻ cũ ſim tãte ᵃ multitudinis & ᵇ benedixerit mihi ᶜ dñs. ᵈ Ad quos ᵉ ioſue ᶠ ait. ᵍ Si ʰ ppls ⁱ mltus ʲ es: ᵏ aſcẽde ˡ in ſyluã: ᵐ & ſuccide ⁿ tibi ſpacia ᵒ in terra ᵖ pherezei ᵠ & raphaim: ʳ qula ˢ angu ſta ẽ ᵗ tibi poſſeſſio ᵘ mõ= tis ˣ effraim. Cui ʸ rñderũt ᶻ filii ᵃ ioſeph. ᵇ Nõ ᶜ poteri mus ad ᵈ mõtana cõſcen dere ᵉ cũ ᶠ ferreis ᵍ curri ʰ vtãtur ⁱ chananei ʲ qui ha

fratrũ nr̃oꝝ. τ data est eis possessio per prece ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς κληρονομία διὰ πρὸς ἀ ptũ dñi: possessio inter fratres patris eor. ματος κυρίου, κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τ πατρὸς αὐτῶ τ cecidit funiculus manasse cãpus labed de fr καὶ ἔπεσεν ὁ χοινισμὸς μαναασσῆ πεδίον λαβὲδ ἐκ τῆς γ galaad τ basan: que est trans iordanẽ: q γαλαὰδ καὶ τῆς Βασάν, ἥ ἐστιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτ filie filioꝝ manasse possederũt possessionẽ i medi θυγατέρες υἱῶν μαναασσῆ κληρονόμησαν κλῆρον ἐν μέσ fratrũ eor. at tra galaad fuit filio τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. ἡ δὲ γῆ γαλαὰδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖ manasse relictis. τ fuerũt termini manas μαναασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις· καὶ ἐγενήθησαν ὅρια μαναα se ab aser machmatath: q̃ est contra sichem: τ σῆ ἀπὸ ἀσὴρ μαχθάθ, ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον συχέμ, καὶ vadit ad terminos vsq; iamin in iaseb: τ in πορεύεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ ἰαμὶν καὶ εἰς ἰασήβ, καὶ ἐπ fonte taphue: in terminis manasse filijs ephraim πηγὴν ναφθώθ, ἐπὶ τῶν ὁρίων μαναασσῆ τοῖς υἱοῖς ἐφραιμ τ descẽdẽt terminꝰ in vallẽ ad meridiẽ iuxt καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ φάραγγα ἐπὶ λίβα κατὰ vallem tair terebinthus ephraim in medio vbis φάραγγα ἰαὶρὴ τερέμινθος τὴν ἐφραὶμ ἀναμέσον πόλεω manasse. τ terminꝰ manasse ad aquilonẽ in torren μαναασσῆ· καὶ ὅρια μαναασσῆ ἐπὶ βορρᾶν εἰς τὸν χειμάρ tem: τ erit exitus eius mare. ab austro ρους, καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ θάλασσα· πρὸς λίβας π ephraiz τ ad aquilonẽ manasse: τ erit mare termin ἐφραὶμ καὶ ἐπὶ βορρᾶν μαναασσῆ, καὶ ἔσαι ἡ θάλασσα ὅρι eius: τ in aser cõtingẽtur ad aquilonẽ: τ i αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ ἀσὴρ συνάψουσιν ἐπὶ βορρᾶν, καὶ τῶ ι ſachar ab oriẽte. τ erit manasse in iſſachar τ σάχαρ ἀπὸ ἀνατολῶν. καὶ ἔσαι μαναασσῆ ἐν ἰσσάχαρ καὶ in aſer beſath τ ville eius. τ iebleam τ ἐν ἀσὴρ Βηθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ ἰαβλαὰμ καὶ α filie eius: τ in habitãtes dor τ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δῶρ καὶ vicos eius: τ in habitãtes endor τ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐνδῶρ καὶ vicos eius: τ in habitãtes thenach τ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας θαναὰχ καὶ vicos eius: τ habitãtes maggedo τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγγεδὼ τ vicos eius: τ tertia pars nopheth τ τ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸ τρίτον τῆς νοφὲθ καὶ τὰς κώ cos eius. * τ nõ potuerũt filij manasse su μας αὐτῆς· καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ μαναασσῆ ἐξο buertere ciuitates has. τ cepit chananeus λοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας· καὶ ἤρξατο ὁ χαναναῖος habitare in tra hac. τ fuit postq; preualuerũt κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ κατίσχυσαν ὁ filij israel: fecerũt chananeos subiectos: τ dele υἱοὶ Ἰηλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς χαναναίους ὑπηκόους, καὶ ἐξολ tione nõ deleuerũt eos. cõtradixerũt aũt filij ioseph θρεῦσαι οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς· ἀντεῖπαν δὲ υἱοὶ Ἰωσὴφ ioſue dicẽtes: cur ī possessiõe dediſti nobi possessionẽ vnã τῷ Ἰησοῦ λέγοντες, διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα τ funiculũ vnũ: ego aũt ppls multus: τ bñdixit mihi καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πολύς, καὶ ηὐλόγησέν με ὁ deus: τ dixit eis ioſue: ſi ppls multus es tu: aſcẽ θεός· καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, εἰ λαὸς πολὺς εἶ σύ, ἀνάβη de in ſyluã τ ſuccide tibi illic in tra phe θι εἰς τὸν δρυμὸν καὶ ἐκκάθαρον σεαυτῷ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τ φε rezei τ raphaiz: ſi angustus fuerit mõs ephraim. τ ρεζαίου καὶ τ ῥαφαΐμ, εἰ στενοχωρίσει σοι ὁ ὄρος ἐφραὶμ. καὶ dixerũt filij ioſeph nõ ſatis erit nobis mõs ephraiz: εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ οὐχὶ ἀρκέσει ἡμῖν ὁ ὄρος ὁ ἐφραὶμ, τ equus electus τ ferrũ oi chananeo καὶ ἵππος ἐπίλεκτος καὶ σίδηρος παντὶ τῷ χαναναίῳ habitãti in tra vallis in bethſan τ in τῷ κατοικοῦντι ἐν τῇ γῇ ἐμὶκ ἐν Βαιθσὰν καὶ ἐν ταῖς ΟΟ

villio eius: ⁊ in valle iezrael. ⁊ ait iosue
καὶ μιᾶς αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ κοιλάδι ἰεσραελ. καὶ εἶπεν ἰησοῦς
filijs ioseph ephraim ⁊ manasse dicēs: ſi
τοῖς υἱοῖς ἰωσηφ τῷ ἐφραὶμ καὶ τῷ μανασσῆ λέγων, εἰ
ppło eo multus ⁊ vires magnas habeo: nō erit tibi por
λαὸς εἶ πολὺς καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔσαι σοι κλῆ
ſessio una: nā ſilua erit tibi qm̄ ſilua eſt: ⁊ ſuc
ρος εἰς, ὁ ἰαρ δ᾽ρυμὸς ἔσαι σοι ὅτι δ᾽ρυμός ἐστιν, καὶ ἐκκα=
cides eam. ⁊ erit tibi exitus eius qm̄ dele
θαριεῖς αὐτόν· καὶ ἔσαι σοι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ ὅταν ἐξολο
uerit chananeū: qm̄ equus electus eſt ei:
θρεύσῃς τὸν χαναναῖον, ὅτι ἴσχυρος ἐκλεκτός ἐστιν αὐτῷ,
qm̄ fortis eſt: tu eū poteſtate eo.
ὅτι ἰσχυρός ἐστιν, σὺ ἰαρ ὑπόδραμεῖς αὐτόν. Ca. 18.

ET cōgregata eſt omis multitudo filioꝝ iſrael in
Καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ εἰς
ſylo: ⁊ fixerūt tlic tabnaculū teſtimonij: ⁊
σηλώ, καὶ ἔπηξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ
terra ſubiugata eſt ab eis. ⁊ remāſerāt filij iſra=
ἡ γῆ ἐκρατύνθη ὑπ᾽ αὐτῶν· καὶ κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ ἰσρα
el: qm̄ nō poſſederunt poſſeſſionē eoꝝ
ὴλ, ὅτι οὐ κατεκληρονόμησαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν
ſeptē tribus. ⁊ dixit ioſue filijs iſrael: vſq;
ἑπτὰ φυλαί. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, ἕως
quo vos pigri eritis ad intrādū vt poſſideatis terrā:
τίνος ὑμεῖς ἐκλυθήσε, τοῦ εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν,
quā dedit nobis dñs: deus patrū noꝝ. date
ἣν ἔδωκεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν· δότε
ex vobis tres viros de tribu: ⁊ mittā eos:
ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἄνδρας ἐκ φυλῆς, καὶ ἀποστελῶ αὐτούς,
⁊ ſurgēres perambulēt terrā: ⁊ deſcri
καὶ ἀναστάντες διελθέτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγραψάτω
bant eam coram me: ſicut oportebit dividere eā. ⁊
σαν αὐτὴν ἐνάντιόν μου, καθὰ δεῖσει διελεῖν αὐτήν· καὶ
venerūt ad eū: ⁊ diuiſit eis ſeptē ptes.
ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας·
iuda ergo ſet terminus a meridie eis: ⁊ filij ioſeph
Ἰούδα στήσεται ὅριον ἀπὸ λιβὸς αὐτοῖς, καὶοἱ υἱοὶ Ἰωσηφ
erunt in terminis eoꝝ ab aquilone. vos ât di
στήσονται ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν ἀπὸ βορρᾶ· ὑμεῖς δὲ με=
uidite terrā in ſeptē ptes: ⁊ afferte ad me
ρίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε πρός με
huc: ⁊ efferaꝫ vobis ſortē hic coram dño deo
ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ὧδε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ
vſo: nō eſt eis pars filijs leui in vobis ſacerdotiū
ὑμῶν· οὐ γάρ ἐστιν μερὶς τοῖς υἱοῖς λευὶ ἐν ὑμῖν· ἱερατία
eī⁹ dñi ps eius. ⁊ gad ⁊ ruben ⁊ dimi
γὰρ κυρίου μερὶς αὐτοῦ· καὶ γὰδ καὶ ρουβὴν καὶ τὸ ἥμι
dia ps trib⁹ manaſſe accepant poſſeſſionē ſuā trans
συ φυλῆς μανασσῆ ἔλαβον τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ πέραν
iordanē ad orientē: qm̄ dedit eis moyſes
τοῦ ἰορδάνου ἐπ᾽ ἀνατολάς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς
famulus dñi. ⁊ ſurgētes viri perrexerūt.
ὁ παῖς κυρίου. καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν.
⁊ precepit ioſue viris euntī
καὶ ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσιν τοῖς πορευο=
bus vt deſcriberēt terrā dicēs: circuite ⁊ cal=
μένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν λέγων, διέλθατε καὶ πε=
cate terrā: ⁊ deſcribite eam: ac re
ρεύθητε τὴν γῆν, καὶ χωροβατήσατε αὐτήν, καὶ πα=
uertimini ad me: ⁊ emiſtā vobis hic ſortem co
ραγενήθητε πρός με, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν ὧδε κλῆρον ἔναν=
rā dño in ſylo. ⁊ perrexerūt viri ⁊ ambu
τι κυρίου ἐν σηλώ· καὶ ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες καὶ διῆλ=
lauerūt in terra: ⁊ luſtrauerūt eam. ⁊ viderūt
θον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐχωροβάτησαν αὐτήν· καὶ εἶδοσαν
eam: ⁊ deſcripſerūt eā per vrbes eius ſeptē
αὐτήν, καὶ ἔγραψαν αὐτὴν κατὰ πόλεις αὐτῆς ἑπτὰ
ptes in volumine: ⁊ tulerunt ad ioſue in
μερίδας εἰς βιβλίον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς ἰησοῦν εἰς
caſtra in ſylo. ⁊
τὴν παρεμβολὴν ἐν σηλώ. καὶ

bitāt⁹ī terra⁹ cāpeſtri: ⁹in
q̄ ſite ſūt⁹ berſa⁹cum vicu
lis ſuis: ⁹&⁹ iezrael medi
am poſſidēs⁹ vallē. ⁹Dixit
q̄⁹ioſue⁹ad⁹domum ⁹ io
ſeph &⁹effraim⁹⁹⁹& mana
ſſe.⁹Ppł⁹ſ⁹multus⁹ es⁹&
⁹magne⁹fortitudis: ⁹⁹nō
ˣhabebis ⁹ ſortem ⁹ vnā
⁹ſed trāſibis ad ⁹ montē:
ˣ& ſuccides ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁹⁹ tibi atq̄ purgabis ad
hītandū⁹⁹ſpacia & pote=
ris vltra ꝓcedere⁹cū⁹ſu=
buerteris⁹chananeūquē
dicis ⁹⁹férreos hñe⁹ curr?
et ⁹eē⁹fortiſſimū. 18.

QUongregatiq̄ ſunt
⁹oēs⁹filī⁹iſrl⁹ ī⁹ ſylo:
⁹ibiq̄⁹fixerūt⁹ taberna=
culū⁹teſtimonii:⁹⁹ &⁹ fuit
⁹eis⁹⁹terra⁹ſubiecta. ⁹Re
māſerāt aūt⁹ filiorū⁹iſrl⁹
⁹ſeptē⁹tribꝰ:⁹q̄⁹necdum
⁹⁹accepant⁹poſſeſſiōes ſu
as. ⁹Ad quos⁹ ioſue⁹ ait.
⁹Vſq̄⁹quo ˣmarcetis ī=
gnauia: & non ⁹intratis
⁹⁹ ad poſſidendam ⁹ ter=
ram ⁹ quam ⁹ dñs
⁹deus⁹⁹ pr̄m vīoꝝ⁹dedit
⁹vobis. ˣEligīte⁹de ſingu
lis tribubus⁹ternos⁹ vi=
ros⁹vt mittā eos:⁹& per=
gant atq̄ circumeant
⁹terrā:⁹& deſcribāt⁹ eam
⁹iuxta nūer⁹ vniuſcuiuſ
q̄ multitudinis⁹⁹ referāt
q̄⁹⁹ ad me qđ deſcripſe=
rint. ⁹Diuidire⁹vobis ter
rā⁹ī ſeptē⁹partes. ⁹Iudas
⁹ſit⁹ī⁹terminis ſuis⁹ab au
ſtrali plaga⁹& domus⁹ío
ſeph⁹ab aquilōe. mediā
inter hos⁹terrā ī⁹ſeptem
ptes⁹deſcribite: ⁹⁹et⁹huc
⁹⁹vēietis⁹ad me:⁹vt⁹corā
⁹⁹dño⁹deo vīo⁹mittā⁹vo
bis⁹hic⁹ſortē:⁹qa⁹ nō ē⁹ ī
ter vos⁹ps⁹leuitaꝫ: ⁹ ſed
⁹ſacerdotiū ⁹ domini eſt
⁹eorū hereditas. ⁹Gad ât
ˣ& rubē⁹ & dimidia⁹⁹⁹ trī=
bꝰ ⁹⁹manaſſe iā ⁹ accepāt
⁹ poſſeſſiones ſuas⁹trans
⁹iordanē ad⁹ orientalem
plagā:⁹qs⁹dedit⁹eis⁹ moy
ſes⁹famulus⁹dñi. ⁹ Cūq̄
ſurrexiſſēt⁹viri⁹ vt pge=
rēt⁹ad deſcribēdā⁹⁹ terrā
⁹precepit eis⁹ ioſue: ⁹⁹di=
cens. ⁹Circuīte⁹ terrā ⁹&
deſcribite⁹⁹ eā:⁹ ac reuer=
timini⁹⁹ad me:⁹vt hic⁹ co
rā⁹dño deo vīo⁹ in ſylo
⁹mittā⁹vobis⁹fortē. ⁹Ita=
q̄ prexerūt ⁹& luſtrātes
⁹eā⁹⁹⁹ī ſeptem⁹⁹ptes diuiſe
rūt⁹ſcribētes⁹ī⁹ volumie
⁹reuerſiq̄ ſūt ⁹ad⁹ Ioſue
⁹in⁹⁹caſtra⁹ſylo. Qui ∞

וְלַאֲשֶׁר בְּעֻמָּק יִזְרְעֶאל׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם
וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם רַב אַתָּה וְכֹחַ
גָּדוֹל לְךָ לֹא יִהְיֶה לְךָ גּוֹרָל אֶחָד׃
כִּי הַר יִהְיֶה לָּךְ כִּי יַעַר הוּא וּבֵרַאתָו
וְהָיָה לְךָ תְּצֹאתָיו כִּי תוֹרִישׁ אֶת
הַכְּנַעֲנִי כִּי רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ כִּי חָזָק הוּא׃
וַיִּקָּהֲלוּ כָל עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁילֹה וַיָּשִׂכּוּ שָׁם אֶת
אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם׃
וַיּוֹתְרוּ בְּבֵנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא חָלְקוּ
אֶת נַחֲלָתָם שִׁבְעָה שִׁבְטִים׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אָנָה
אַתֶּם מִתְרַפִּים לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵיכֶם׃ הָבוּ לָכֶם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים
לְשָׁבֶט וְאֶשְׁלְחֵם וְיָקוּמוּ וְיִתְהַלְכוּ
בָאָרֶץ וְיִכְתְּבוּ אֹתָהּ לְפִי נַחֲלָתָם
וְיָבֹאוּ אֵלָי׃ וְהִתְחַלְקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה
חֲלָקִים יְהוּדָה יַעֲמֹד עַל גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב
וּבֵית יוֹסֵף יַעַמְדוּ עַל גְּבוּלָם מִצָּפוֹן׃
וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֲלָקִים
וְהֵבֵאתֶם אֵלַי הֵנָּה וְיָרִיתִי לָכֶם גּוֹרָל
פֹּה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ כִּי אֵין חֵלֶק
לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי כְהֻנַּת יְהוָה
נַחֲלָתוֹ וְגָד וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט
הַמְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן
מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה׃ וַיָּקוּמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ וַיְצַו
יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַהֹלְכִים לִכְתֹּב אֶת הָאָרֶץ
לֵאמֹר לְכוּ וְהִתְהַלְכוּ בָאָרֶץ וְכִתְבוּ
אֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלָי וּפֹה אַשְׁלִיךְ לָכֶם
גּוֹרָל לִפְנֵי יְהוָה בְּשִׁלֹה׃ וַיֵּלְכוּ
הָאֲנָשִׁים וַיַּעַבְרוּ בָאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ
לְעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים עַל סֵפֶר
וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה׃

וַיִּשְׁלֹךְ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל נֶשְׁלָה
לִפְנֵי יְהוָה וַיַּחֲלֵק שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת חָלָק
הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם׃
וַיַּעַל גּוֹרָל מַטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם יַעֲלֹה שַׁלְחָה
וַיֵּצֵא גְּבוּל נוֹרָלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין גְּבָל
בְּנֵי יוֹסֵף׃ וַיִּהְיוּ לָהֶם הַגְּבוּל לִפְאַת הַיָּה פְּאָה
צָפְנָה מִן הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל
כֶּתֶף יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן וְעָלָה בָּהָר יָמָּה
וְהָיָה תְּצָאוֹתָיו מִדְבָּרָה בֵּית אָוֶן׃ יָצָא דָּר
וְעָבַר מִשָּׁם הַגְּבוּל לוּזָה אֶל כֶּתֶף
לוּזָה נֹגְבָה הִיא בֵּית אֵל וְיָרַד הַגְּבוּל
עֲטָרוֹת אַדָּר עַל הָהָר אֲשֶׁר כִּנֶּגֶב
לְבֵית חוֹרֹן תַּחְתּוֹן׃ וְתָאַר הַגְּבוּל וְנָסַב כֶּסֶב
לִפְאַת יָם נֹגְבָה מִן הָהָר אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי בֵית חוֹרוֹן נֹגְבָה וְהָיוּ תְּצָאֹתָיו פֶּנֶה
אֶל קִרְיַת בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים
עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאַת יָם׃ וּפֵאַת
נֹגְבָה מִקְצֵה קִרְיַת יְעָרִים וְיָצָא
הַגְּבוּל יָמָּה וְיָצָא אֶל מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ עַיִן
וְיָרַד הַגְּבוּל אֶל קְצֵה הָהָר אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי גֵּי בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר בְּעֵמֶק גֵּיא
רְפָאִים צָפוֹנָה וְיָרַד גֵּי הִנֹּם אֶל כֶּתֶף
הַיְבוּסִי נֹגְבָה וְיָרַד עֵין רֹגֵל׃ וְתָאַר
מִצָּפוֹן וְיָצָא עֵין שָׁמֶשׁ וְיָצָא אֶל צֶפֶן
גְּלִילוֹת אֲשֶׁר נֹכַח מַעֲלֵה אֻדֻמִּים גְּלָל עֲלֵה
וְיָרַד אֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן׃ וְעָבַר אֶל
כֶּתֶף מוּל הָעֲרָבָה צָפוֹנָה וְיָרַד
הָעֲרָבָתָה׃ וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל כֶּתֶף בֵּית
חָגְלָה צָפוֹנָה וְהָיוּ תְּצָאוֹת הַגְּבוּל אֶל
לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל קְצֵה לָשׁוֹן
הַיַּרְדֵּן נֹגְבָה זֶה גְּבוּל נֶגֶב׃ וְהַיַּרְדֵּן
יִגְבָּל אֹתוֹ לִפְאַת כִּכָּרָה זֹאת נַחֲלַת גְּבָל פְּאָה
בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבֻלֹתֶיהָ סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ סְבִיבֹתָיו שִׁפְחָה
וַיִּהְיוּ הֶעָרִים לִבְנֵי בִנְיָמִן לְמַטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן עִיר הָיָה
לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה עֵמֶק
וּבֵית הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם

misit sortes corā dño in
ſylo
diuiſitq; terram filiis iſrl in ſe=
ptem partes
Et aſcendit ſors prima
filiorum beniamin
p familias ſuas: vt poſſi
derēt terrā iter filios iu
da et filios ioſeph. Fuit
termin corū contra
aquilonē a iordāe per
gens iuxta
latus hiericho ſeptēn=
trionalis plage. & inde
cōtra occidētē ad mōta
na cōſcēdēs & pueniēs
ad ſolitudinē bethauen
atq; trāſiēs iuxta luzā
ad meridiē. Ipa eſt be=
thel: deſcēditq; in
aſtaroth addar ī mōtē
qui eſt ad meridiem
bethorō inferioris: & ī
clinatur circuens
cōtra mare ad meridiē
montis qui reſpicit
bethorō cōtra africum
Sūtq; exitus eius
in cariathbaal: que vo=
catur & cariathiarim
vrbē filiorū iuda. Hec
eſt plaga cōtra mare ad
occidētē. A meridie aūt
ex parte carathiarī egre=
ditur termin cōtra ma
re: et pueit vſq; ad fōtē
aquārū nepthoa. Deſcē=
ditq; ī parte mōtis qui
reſpicit vallē filiorum
ennō: et eſt cōtra ſeptē
trionalē plagā in extre=
ma parte vallis raphaim
Deſcēditq; ī gehennō
id eſt vallis ennom iuxta
latus iebuſei ad auſtrū
& pucnit ad fōtem ro=
gel tranſiens ad aquilo
nem: & egrediens ad en
ſemes id eſt fontem ſolis
et trāſit vſq; ad tumu
los qui ſūt e regiōe aſcē
ſus adomī: Deſcenditq;
habenboen id eſt lapi=
dem boē filii ruben et
trāſit ex latere aquilo
nis ad cāpeſtria: deſcen
ditq; ī planitiē: & p̄ter=
greditur cōtra aquilonē
bethagla: ſūtq; exitus
eius cōtra linguā ma=
ris ſalſiſſimi ab aqlōe in
fine iordāis ad auſtralē
plagā q eſt terminus illi
us ab oriente. Hec eſt
poſſeſſio filiorū benia
mī p termios ſuos ī cir=
cuitu & familias ſuas.
Fuerūtq; citates ei hie
richo et bethagla et val=
lis caſis betharaba et ſa

ἐνέβαλεν αὐτοῖς Ἰησοῦς κλῆρον ἐνσυλῷ ἔναντι κυρίου, καὶ
διεῖλε ἐκεῖ Ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κατὰ μερι=
σμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν
πρῶτος κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὅρια τοῦ κλήρου
αὐτῶν ἀναμέσον υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀναμέσον υἱῶν Ἰωσὴφ· καὶ
ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀνα=
βήσεται τὰ ὅρια κατὰ νώτου Ἱερειχὼ ἐπὶ βορρᾶν, καὶ
ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔσαι ἡ διέξο=
δος αὐτοῦ ἡμιδὸ βαρίτις Βαιθαούν· καὶ διελεύσεται ἐκεῖ=
θεν τὰ ὅρια λουζὰ ἀπὸ λιβός, αὕτη ἐστὶν Βαιθήλ· καὶ κατα=
βήσεται τὰ ὅρια ἀταρωθ ἀδδὰρ ἐπὶ τὸν ὄρον τὸν κάτω
νότου βηθορὸν κατώτερος· καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ πλη=
σίον Βααλὰ ἀπὸ λιβός· αὕτη ἐστὶν κλῆρος υἱῶν Βενιαμὶν
κύκλῳ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῆς φυλῆς τῶν υἱῶν
Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν Ἱερειχὼ καὶ Βηθαγλὰ καὶ
μιμνασὶς καὶ Βαιθαραβὰ καὶ σαμαρίμ

infecit eis Ioſue ſortem in ſylo coꝝ dño: τ
diuiſit illic Ioſue terrā filijs iſrael per parti=
tiões eoꝝ: τ aſcēdit ſors tribus filioꝝ beniamī
prima per ppꝛos ſuos. τ exierūt termini ſortis
eoꝝ inter filios iuda τ inter filios Ioſeph. τ
fuerūt eoꝝ termini ab aquilone ab Iordane: aſ
cendent termini iuxta dorſū hiericho ad boreā: τ
afcēdet ad mōtē in mare: τ erit exi
tus eius ſolitudo bethauē. τ ptrāſibūt ti
nc termini luza ab auſtro: hec eſt bethel. τ def
cendēt termini ataroth addar in mōtanā q̄ eſt ad
auſtrū bethorō inferior. τ pertrāſibūt termini τ cir
cuibūt in partē aſpicientē q̄ ad mare
ab auſtro a mōte in facie bethorō meridie,
τ erit exitus eius in cariath baal: hec eſt ca=
riathiarim: vrbs filioꝝ iuda: hec eſt pars que
ad mare: τ pars q̄ ad auſtrū a parte ca
riathbaal. τ ptranſibūt in gaſen: τ egredietur in
fontē aque nepthoa. τ deſcēdēt termini ī par=
te mōtis q̄ eſt e regione filie filij ennō q̄
eſt ex parte vallis raphaim a ſeptētrione: τ deſcēdēt
in gehennon in dorſum hiebus ab auſtro. τ perue
niēt ad fontem rogel: τ ptrāſibūt in aquilonē: τ per
cendēt ad fontem ſameos: τ pertrāſibūt ad galt
loth: q̄ eſt e regione ad aſcenſum adōmim. τ def
cendēt ad lapidē boen filioꝝ rubē. τ pertrāſibūt
per dorſū betharaba ab aquilone: τ deſcendēt
in araba. τ pertrāſibūt ad termios in dorſum be
thagla ab aquilone: τ erit exitus terminoꝝ in col
lem maris ſalis ab aquilone in partē
fluminis iordanis ab auſtro. hi termini ſunt ab auſtro: τ
iordanis diſterminabit illis a pte ab oriente. hec pos
ſeſſio filioꝝ beniamin terminī eius in circuitu per po
pulos ſuos. τ fuerunt vrbes tribus filioꝝ
beniamin per ppꝛos ſuos hiericho τ bethagla τ
vallis caſis τ betharaba τ ſamarim

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ bethel: τ auim τ aphra τ aphara: τ capharammona
καὶ βηθήλ, καὶ αὐὶμ καὶ ἀφρὰ καὶ ἀφαρά, καὶ καφαραμμωνὰ
τ aphut τ gabaa: ciuitates duodecim τ ville eaꝝ.
καὶ τὴν ἀφὶ καὶ γαβαά, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
gabaon τ rama τ beroth: τ maſſepha τ cephira τ maſ
γαβαὼν καὶ ῥαμὰ καὶ βηρώθ, καὶ μασηφὰ καὶ καφιρὰ καὶ μασ
fa: τ recen τ terphel τ therala: τ ſelaclaph τ iebus:
σά, καὶ ῥεκὲμ καὶ ἰερφὴλ καὶ θεραλά, καὶ σελαελὰφ καὶ ἰεβοῦς,
hec eſt hieruſalem: τ gabaoth τ vrbs tarim: tre
αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλήμ, καὶ γαβαὼθ καὶ πόλις ἰαρίμ, τρεῖς
decim τ ville eaꝝ. hec poſſeſſio filioꝝ benia
καὶδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν βενια=
min per populos ſuos.
μὶν κατὰ δήμους αὐτῶν. Ca.19.

A ΘΤ egreſſa ē ſors ſcđa ſymeon
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος τῷ συμεὼν τῇ
tribui filioꝝ ſymeon per populos ſuos: τ fuit
φυλῇ υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη ἡ
hereditas eoꝝ in medio poſſeſſionū filioꝝ iuda. τ fu=
κληρονομία αὐτῶν ἀναμέσον κλήρων υἱῶν ἰούδα· καὶ ἐγε
it eis poſſeſſio berſabee τ ſabe τ mola
νήθη αὐτοῖς ὁ κλῆρος βηρσαβεὲ καὶ σαβὲ καὶ μολα
da: τ aſerſual τ bóla τ iaſom τ elthe=
δά, καὶ ἀρσεσουὰλ καὶ βολὰ καὶ ἰασὸμ καὶ ἐλθου=
lad τ bathul τ erma: τ ſiceleg τ bethamar
λὰδ καὶ βαθουὶλ καὶ ἑρμά, καὶ σικελὰγ καὶ βηθαμαρ
chaboth τ aſerſuſim τ bethlebaoth: τ agri
χαβὼθ καὶ ἀσερσουσὶμ καὶ βηθλεβαώθ, καὶ οἱ ἀγροὶ
eoꝝ vrbes tredecim: τ ville eaꝝ. am
αὐτῶν πόλεις τρεῖςκαὶδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. ἀὶν
τ remmon. τ ether τ aſan ciuitates quattuor: τ vil
καὶ ῥεμμών· καὶ ἐθὲρ καὶ ἀσὰν πόλεις τέσσαρες καὶ αἱ κῶ
le eaꝝ. τ oēs vicule per circuitū vrbi
μαι αὐτῶν· καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις πρὸμικύκλῳ τῶν πόλε=
um iſtaꝝ vſq; ad baalath berrathmoth euntiū cōtra au
ων τούτων ἕως Βααλὰθ βηρραθμὼθ πορευομένων κατὰ λί
ſtrū. hec hereditas tribus filioꝝ ſymeon per populos
βα. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους
ſuos. ⁊ poſſeſſione iuda poſſeſſio tribus
αὐτῶν· ἀπὸ τοῦ κλήρου τοῦ ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς
filioꝝ ſymeon: qm̄ fuit pars filioꝝ iuda maior q̄
υἱῶν συμεών, ὅτι ἐγενήθη ἡ μερὶς υἱῶν ἰούδα μείζων τῆς
eoꝝ: τ poſſederūt filij ſymeon in medio
αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ
hereditatis eoꝝ. τ exiuit ſors tertia za
κλήρου αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ ζα=
bulon per populos ſuos: erūt termini poſſe
βουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, ἔσαι τὰ ὅρια τῆς κλη=
ſſionis eoꝝ vſq; ad ſarid. τ aſcēdunt
ρονομίας αὐτῶν ἕως σαρίδ· καὶ προσαναβαίνει τὰ
termini eoꝝ ad mare τ marala: τ cōgregabitur i
ὅρια αὐτῶν εἰς θάλασσαν καὶ μαρεάλα, καὶ συνάξει ἐπὶ
dabaſthe: τ occurrent in gallē que eſt
δαβασθέ, καὶ ἀπαντήσει εἰς τὴν φάραγγα ἣ ἐστιν
contra iecnam. τ reuerterſit de ſarid
κατὰ πρόσωπον ἰεκνάμ. καὶ ἀνέστρεψαν ἀπὸ σαρὶδ
c regione ab oriente ſamec in terminos cha
ἐξ ἐναντίας ἀπ'ἀνατολῶν σαμὲς ἐπὶ τὰ ὅρια χα=
ſſellathbthabor: τ pertrāſibūt vſq; dabrath: τ aſ
σελλαθθαβώρ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ δαβράθ, καὶ προ=
cendent cōtra iaphphie. τ illinc circuibūt
σαναβήσεται ἐπὶ ἰαφφιέ· καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται
c regione ad orientē in gethaepher τ ſin: τ
ἐξ ἐναντίας ἐπ'ἀνατολὰς ἐπὶ γεθαεφὲρ καὶ σὶν, καὶ
egrediētur in remmona amathar anoa. τ cir
διελεύσεται ἐπὶ ῥεμμωνὰ ἀμαθὰρ ἀνοῦα· καὶ πορεύ=
cuibunt termini ad aquilonē ad anathon: τ erit
λεύσεται ὅρια ἐπὶ βορρᾶν ἐπὶ ἀναθών, καὶ ἔσαι ἡ
egreſſus eoꝝ in gai tephthael.
ἔξοδος αὐτῶν ἐπὶ γαὶ ἰεφθαήλ. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trāſla.B.Hie.

marim[m] & bethel[n] et ai=
uim[o] et affara[p] et offera
[q]villa [r]hemona[s] et ofni
[t]et gabee[u] ciuitates ꝏꝏꝏ
[x]duodecim[a] & ville earū.
[b]Gabaō[c] et rama ꝏꝏꝏ ꝏꝏ
[d]et beroth[e] & meſphe[f]ca
phara[g] et amoſa ꝏꝏꝏꝏꝏ
[h]et recē[i] iarpheel[k] et tha=
rela[l] et ſela[m] heleph et ꝏ
[n]iebus[o] que eſt[p] hieruſalē
[q]gabaad et[r] cariath ꝏꝏꝏ
[s] ciuitates [t] quattuorde=
cim[v] et ville eaꝝ. [x]Hec eſt
[a]poſſeſſio[b] filioꝝ[c] bēiamī
[d]iuxta familias ſuas. 19.

ΘT egreſſa ē [b]ſors[c] ſe
cunda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[d]filiorum[e] ſymeon ꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b]p cognatiōes ſuas: [f] fuit
q̄[g] hereditas eoꝝ [h] in me=
dio[m] poſſeſſiōis [n] filiorū
[o]iuda: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[p] berſabee [q] et ſabee [r] et
molada ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[s]et aſerſual [t] baala[u] et aſē
[v]et beltholad ꝏꝏꝏꝏ
[x] bethularma [a] et ſicce=
lech[b] et bethmarchabo=
th[c] et aſetſua[d] et bethle=
baoth ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[e]et[f] arobē: [g] ciuitates[h] tre
decim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[i]et ville eaꝝ. [k] Aym[l] et rē
mon[m] et athar[n] et aſa[o] cita
tes[p] quattuor[q] et ville ea=
rū. [r]Oēs[s] viculi ꝏꝏ ꝏꝏꝏ
[t]p circuitum[u] vrbiū [b] iſta
rū[c] vſq; ad[d] baalad ꝏꝏꝏ
[e]bercameth[f] contra au=
ſtralē plagā. [g]Hec ē[h] he=
reditas [i] filioꝝ [k] ſymeon
[l]iuxta cognatiōes ſuas ī
[m]poſſeſſione et[n] funículo
[o]filioꝝ[p] iuda[q] quia[r] maior
[s]erat. Et idcirco [t] filii [u] ſy=
meō[v] poſſederunt ꝏꝏꝏꝏ
[b]ī medio [c] hereditatis eiꝰ
[d]Cecidit q̄ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[e]ſors[f] tertia[g] filiorū[h] za=
bulon ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[i]p cōgnatiōes ſuas: [k]& fa
ctꝰ ē[l] termin[m] poſſeſſio
nis filioꝝ zabulon [n] vſq;
[o]farith. [p]Aſcēdit q̄ [q]d ma
ri[r] & medalaa: [s]& puenit
[t]i debbaſeth vſq; ad[u]tor
rentē[b] q ē[c] cōtra [d] ieconā:
[e]et reuertitur[f] de ſarith
[g]cōtra[h] orientē[i]ſ finē[k]ce
ſeleth[l] thabor: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[m]& egreditur [n] ad [o] dabe=
reth: [p]aſcēdit q̄ cōtra[q]ia=
fie: [r]& ide[s] ptrāſit vſq; ad
[t]oriētalē plagā[u] gethefer
& [b]thacaſi: [c]& egreditur
[d]in rēmon[e] amphar & ꝏ
[f]noa: [g]& circuit [h] ad aqui
lonem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ
[i]& nathan. [k]Sūt q̄ egreſ
ſus eiꝰ [l]yallis [m]ieptahel ꝏ

Tex.heb.Joſue.ca.xix.Partiu

וּ֝זְבִיתְאֵ֗ל׃ וְהָעִיִּ֥ם ס וְהַפָּרָ֖ה פ וְעַפְרָֽה׃
וּ֝וְכְפַ֣ר הָעַמֹּנָ֗ה וְהָעֲפְנִי֙ ׀ וְגֶ֣בַע עָרִ֔ים
שְׁתֵּ֥ים עֶשְׂרֵ֖ה וְחַצְרֵיהֶֽן׃ גִּבְעוֹן֙ וְהָרָמָ֔ה
וּ֝בְאֵר֗וֹת וְהַמִּצְפֵּ֥ה וְהַכְּפִירָ֖ה פ וְהַמֹּצָֽה׃
וּ֝רְקֹ֗ם וְיִרְפְּאֵ֥ל וְתַרְאֲלָ֖ה וְצֶלַע֙ הָאֶ֣לֶף
וְהַיְבוּסִי֙ הִ֣יא יְרוּשָׁלַ֔͏ִם גִּבְעַ֖ת קִרְיַ֑ת
עָרִ֤ים אַרְבַּע֙ עֶשְׂרֵ֔ה וְחַצְרֵיהֶ֖ן זֹ֣את
נַחֲלַ֥ת בְּנֵי־בִנְיָמִ֖ן לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃
וַיֵּצֵ֥א הַגּוֹרָ֖ל הַשֵּׁנִ֑י
לְשִׁמְעוֹן֙ לְמַטֵּ֣ה בְנֵי־שִׁמְעוֹן֙ לְמִשְׁפְּחֹתָ֔ם וַיְהִי֙ נַחֲלָתָ֔ם בְּתוֹךְ
נַחֲלַ֥ת בְּנֵי־יְהוּדָ֖ה הָיָֽה׃ וַיְהִי֙ לָהֶ֔ם
בְּנַחֲלָתָ֖ם בְּאֵ֣ר שֶׁ֑בַע וְשֶׁבַע֙ וּמוֹלָדָ֔ה
וְחַצַר־שׁוּעָ֖ל וּבָלָ֥ה וָעָצֶֽם׃ וְאֶלְתּוֹלַ֔ד
וּבְתוּל֙ וְחָרְמָ֔ה וְצִקְלַ֖ג וּבֵ֣ית
הַמַּרְכָּבוֹת֙ וְחַצַר־סוּסָ֔ה וּבֵ֖ית לְבָאוֹת֙
וְשָׁרוּחֶ֔ן עָרִ֖ים שְׁלֹ֣שׁ עֶשְׂרֵ֑ה
וְחַצְרֵיהֶ֔ן עַ֥יִן רִמּ֖וֹן וְעֶ֣תֶר וְעָשָׁ֔ן עָרִ֖ים
אַרְבַּ֥ע וְחַצְרֵיהֶֽן׃ וְכָל־הַחֲצֵרִים֙ אֲשֶׁר
סְבִיבוֹת֙ הָעָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה עַד־בַּעֲלַ֖ת
בְּאֵר־רָאמַ֣ת נֶ֑גֶב זֹ֣את נַחֲלַ֔ת מַטֵּ֖ה
בְּנֵ֣י שִׁמְעוֹן֙ לְמִשְׁפְּחֹתָ֔ם מִֽ֝חֵבֶל֗ בְּנֵי
יְהוּדָ֔ה נַחֲלַ֖ת בְּנֵ֣י שִׁמְעוֹן֙ כִּֽי־הָיָ֣ה
חֵ֔לֶק בְּנֵ֖י יְהוּדָ֣ה רַ֑ב מֵהֶ֔ם וַיִּנְחֲלוּ
בְּנֵ֣י שִׁמְעוֹן֙ בְּתוֹךְ נַחֲלָתָֽם׃ וַיַּ֤עַל
הַגּוֹרָל֙ הַשְּׁלִישִׁ֔י לִבְנֵ֖י זְבוּלֻ֑ן
לְמִשְׁפְּחֹתָ֔ם וַיְהִ֣י נְב֔וּל נַחֲלָתָ֖ם עַד
שָׂרִ֑ידָה וְעָלָ֤ה נְבוּלָם֙ לַיְמָ֔ה וּמַרְעָלָ֖ה
וּפָגַ֣ע בְּדַבֶּ֑שֶׁת וּפָגַ֣ע אֶל־הַנַּ֔חַל אֲשֶׁר
עַל־פְּנֵ֖י יָקְנְעָֽם׃ וְשָׁ֣ב מִשָּׁרִ֔יד קֵ֖דְמָה
מִזְרַ֣חָה הַשֶּׁ֑מֶשׁ עַל־נְב֣וּל כִּסְלֹ֣ת תָּבֹ֔ור
וְיָצָ֖א אֶל־הַדָּבְרַ֑ת וְעָלָ֖ה יָפִֽיעַ׃
וּמִשָּׁם֙ עֹבֵ֣ר קֵ֔דְמָה מִזְרָחָ֖ה גִּתָּ֥ה
חֵ֖פֶר עִתָּ֣ה קָצִ֑ין וְיֹצֵ֣א רִמּ֔וֹן הַמְתְאַ֖ר
רִנְּעָ֑ה וְנָסַ֤ב אֹתוֹ֙ הַנְּב֔וּל מִצָּפ֖וֹן
חַנָּתֹ֑ן וְהָי֥וּ תֹצְאֹתָ֖יו גֵּ֥י יִפְתָּחְאֵֽל׃

וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית
לֶחֶם עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וַחֲצֵרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַחֲצֵרֵיהֶן׃ לְיִשָּׂשכָר
יָצָא הַגּוֹרָל הַרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר נָגַע
לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּלָם יִזְרְעֶאלָה
וְהַכְּסוּלֹת וְשׁוּנֵם׃ וַחֲפָרַיִם וְשִׁיאֹן
וְאַנַחֲרַת׃ וְרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וְאַבֵּץ׃
וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית
פָּצֵץ׃ וְנָפַע הַגְּבוּל בְּתָבוֹר וְשַׁחְצִימָה
וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹצְאוֹת גְּבוּלָם
הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וַחֲצֵרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי יִשָּׂשכָר נָטָה
לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וַחֲצֵרֵיהֶן׃ וַיֵּצֵא
הַגּוֹרָל לַחֲמִישִׁי לִבְנֵי אָשֵׁר נָגַל
לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּלָם חֶלְקַת
וְחָלִי וּבֵטֶן וְאַכְשָׁף׃ וְאַלַמֶּלֶךְ וְעַמְעָד
וּמִשְׁאָל וּפָגַע בַּכַּרְמֶל הַיָּמָּה וְשִׁיחוֹר
לִבְנָת וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגוֹן
וּפָגַע בִּזְבוּלֻן וּבְגֵי יִפְתַּחְאֵל צָפוֹנָה
בֵּית הָעֵמֶק וּנְעִיאֵל וְיֹצֵא אֶל כָּבוּל
מִשְׁמְאִל וְעֶבְרֹן וְרֹחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה
עַד צִידוֹן רַבָּה וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה
וְעַד עִיר מִבְצַר צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל חֹסָה
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה מַחֲבָל הָיָה יֹצֵא
אַכְזִיבָה וְעַמָּה וַאפֵק וְרֹחֹב עָרִים
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וַחֲצֵרֵיהֶן׃ זֹאת נַחֲלַת
מַטֵּה בְנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים
הָאֵלֶּה וַחֲצֵרֵיהֶן׃ לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא
הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
וַיְהִי גְּבוּלָם מַחְלָף מַאלוֹן נְצַעֲנִים
וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד לַקּוּם
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃ וְשָׁב הַגְּבוּל
אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיֹצֵא מִשָּׁם
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבוּלֻן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר
פָּגַע מִיָּם וִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח

& cathethet & naalol & semron & iedaba & bethleē: ciuitates duo decim & ville earum. Hec est hereditas tribus filiorum zabulō p cognationes suas: vrbes & viculi earum. Isachar egressa est sors quarta filiis isachar per cognationes suas: & ciuitates eius & hereditas iezrahel & casaloth & sunem & effraim & senon & naaroth & raboth & cesien & haemes & rameth & engāni & henadda & bethfeses: & peruenit terminus eius vsq; thabor & sesema & bethsemes. & erūtq; exitus eius iordanis: ciuitates sedecim & ville earum. Hec est possessio filiorum isachar per cognatiōes suas: vrbes & viculi earū. Decimq; sors quinta tribui filiorum aser per cognatiōes suas. & fuit terminus eorū alchat & cali & bethē & axab & elmelech & amaad & messal: & puenit vsq; ad carmelū maris & sior & labanath: & reuertitur cōtra orientem bethdagon: & pertransit vsq; zabulō & vallē iepthahel cōtra aquilonem in bethemech & neiel. egredieturq; ad leuam cabul & acrā & roob & amō & chana vsq; ad sidonē magnā. reuertitur q; in horma vsq; ad ciuitatē munitissimā tyrū & vsq; osam: & erūtq; exitus eius in mare de funiculo aczibba & amma & afeg & roob: ciuitates viginti due & ville earū. Hec est possessio filiorū aser per cognatiōes suas: vrbes & viculi earū. Filiorū neptalim sexta sors cecidit q p familias suas: & cepit terminus de beleb & helō & sannanim: & adami q est neceb & iebnahel vsq; lecun: & egressus est corū vsq; ad iordanē: reuertiturq; terminus contra occidētē & azauoth thabor: atq; inde egreditur in vcuca & ptrāsit in zabulō cōtra meridiē & in aser cōtra occidētē & in iuda ad iordanem cōtra orientem

τ cottath τ naalol τ semron τ iedala τ καὶ κοτθὰθ καὶ νααλὼλ καὶ σεμρὼν καὶ ἰεδαλὰ καὶ thleem: ciuitates duodecim τ ville eaꝝ. hec θλεέμ, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· αὕτη ἡ reditus tribus filiorꝝ zabulon per ppios suos: ρονομία φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν vrbes he τ ville eaꝝ. τ issachar πόλεις αὗται καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ τῷ ἰσσάχαρ gressa est sors quarta filiis issachar per ἦλθεν ὁ κλῆρος ὁ τέταρτος τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ κατὰ gnationes suas. τ fuerūt termini eoꝝ iezrahel τ γενεὰν αὐτῶν· καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἰσραὴλ καὶ seloth τ sunem τ epharem τ seon τ anereth: σελὼθ καὶ συνὴμ καὶ ἀφαρὶμ καὶ σηὼν καὶ ἀνερέθ, raboth τ cesion τ abebes τ ramoth τ engannim ῥαβὼθ καὶ κεσιὼν καὶ ἀεβὴς καὶ ῥαμὼθ καὶ ἐνγαννὶμ τ annada τ bethphases: τ applicabit termini in καὶ ἀνναδὰ καὶ βηθφασῆς· καὶ συνάψει τὰ ὅρια ἐπὶ bor τ in sasima τ bethsamis: τ erit exi βὼρ καὶ ἐπὶ σασιμὰ καὶ βηθσαμίς, καὶ ἔσται ἡ ἔξο terminoꝝ eoꝝ iordanis: vrbes sedecim τ τῶν ὁρίων αὐτῶν ἰορδάνης, πόλεις ἑκκαίδεκα καὶ αἱ le eaꝝ: hec possessio tribus filiorꝝ issachar μαι αὐτῶν· αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰσσάχαρ κ populos: τ vrbes τ ville eaꝝ δήμους, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶ exiuit sors quinta tribui filiorꝝ a καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος πέμπτος τῇ φυλῇ υἱῶν ἀσ per populos suos: τ fuerūt termini eoꝝ eleath κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἐλκὰθ ali τ bethen τ achasaph: τ elmelech τ amaad ἀλὶ καὶ βεθὲν καὶ ἀχασάφ, καὶ ἐλμέλεχ καὶ ἀμαάδ masal: τ puenīt ad carmelū per mare τ μασάλ, καὶ συνάψει τῷ καρμήλῳ κατὰ θάλασσαν καὶ syor τ labanath. reuertētur ab oriente solis συὼρ καὶ λαβανάθ· ἐπιστρέψει ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου bethdagon: τ perueniēt ad zabulon τ in guephthel βηθδαγών, καὶ συνάψει τῷ ζαβουλὼν καὶ ἐν γαιεφθ contra aquilonē bethaemec τ nael: τ egrediētur κατὰ βορρᾶν βηθαεμὲκ καὶ ναιήλ, καὶ ἐξελεύσεται chobol a sinistris: τ achran τ roob τ amon χοβὼλ ἀπὸ ἀριστερῶν, καὶ ἀχρὰν καὶ ῥοὼβ καὶ ἀμὼν cane vsq; ad sidonē magnā. τ conuertent terminī καναὶ ἕως σιδῶνος τῆς μεγάλης· καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια rama τ vsq; ad ciuitatē munitionis tyrioꝝ: τ co ῥαμὰ καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν τυρίων, καὶ ἀπα uertēt terminī in osa: τ erit exitus eius m στρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ ὡσά, καὶ ἔσται ἡ ἔξοδος αὐτοῦ κατὰ re: τ erit a funiculo achasib τ amma σα, καὶ ἔσται ἀπὸ τοῦ χοινίσματος αχαζὶβ καὶ ἀμμὰ aphec τ roob: ciuitates viginti due τ ville eaꝝ ἀφὲκ καὶ ῥαώβ, πόλεις εἰκοσιδύο καὶ αἱ κῶμαι αὐτ hec possessio tribus filiorꝝ aser per populos suo αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐτ vrbes eoꝝ τ ville eaꝝ. τ exiuit αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθε nepthali sors sexta filiis nephtali per p νεφθαλὶ ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος τοῖς υἱοῖς νεφθαλὶ κατὰ δ pulos suos. τ fuerūt termini eoꝝ meleph τ o μους αὐτῶν· καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν μελεὲφ καὶ ὡ seenanim τ adenmi annecb τ iabnel vsq; ad lacu σεεναὶμ καὶ ἀδεμμὶ ἀννεκὲβ καὶ ἰαβνιὴλ ἕως λακου τ fuerūt exitus eoꝝ iordanis. τ cōuertē καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἐξοδοι αὐτῶν ὁ ἰορδάνης· καὶ ἐπιστρέ- terminī in mare aznoth thabor: τ egrediētur τὰ ὅρια εἰς θάλασσαν ἀζνὼθ θαβώρ, καὶ ἐξελεύσεται ἐκ linc in ieoc: τ applicabūt zabulon a m θεν εἰς ἰακώκ, καὶ συνάψει τῷ ζαβουλὼν ἀπὸ ν ridie: τ asser pueniēt ad mare: τ τ του, καὶ ἀσὴρ συνάψει κατὰ θάλασσαν, καὶ ἰο da iordanis ab oriente δα ὁ ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

ſolſo: τ vrbes munte tyrioꝝ. tyrus τ am
ηλίου; καὶ αἱ πόλεις τειχήρεις τῶν τυρίων. τύρος καὶ ἀμ=
math τ rechath τ chenereth: τ adami τ rama τ aſor τ
μαθ καὶ ῥακκαθ καὶ χενερέθ, καὶ ἀδαμὶ καὶ ῥαμὰ καὶ ἀσώρ καὶ
cedes τ edrai τ fons aſor τ teron. τ magdaliel:
κεδὲς καὶ ἀδραὶ καὶ πηγὴ ἀσὼρ καὶ ἱερών. καὶ μαγδαλιήλ,
horem τ bethanath τ bethſames vrbes decē τ nouē
ὡρὰμ καὶ βηθαναὰθ καὶ βηθσαμὶς πόλεις δέκα καὶ ἐννέα καὶ
ville eaꝝ. hec poſſeſſio trib⁹ filioꝝ nephtali
αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν νεφθαλὶ
per cognationē ſuā: τ vrbes τ ville ea=
κατὰ συγγένειαν αὐτῶν, καὶ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐ
rū. τ tribu filioꝝ dan per ppꝛos ſuos egreſſa ē
τῶν. καὶ ἡ φυλὴ υἱῶν δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν ἐξῆλθεν ὁ
ſors ſeptima: τ fuerūt termini poſſeſſionis eoꝝ
κλῆρος ὁ ἕβδομος, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια κληρονομίας αὐτῶν
ſaraa τ elthaol vrbs ſames τ ſelebin τ elon
σαραὰ καὶ ἐθαὰλ πόλις σαμὲς καὶ σααλαβὶν καὶ ἠλών
τ iethla τ ialon: τ themna τ accaron: τ elthceo
καὶ ἰεθλὰ καὶ ἰαλών, καὶ θαμνὰ καὶ ἀκκαρών, καὶ ἐλθεκὼ
τ gabaththon τ baaloth: τ vd τ banebarac τ
καὶ γαβαθὼν καὶ βααλὼθ, καὶ οὐδὰ καὶ βαγηβαρὰκ καὶ
gethremmon: τ a mari hieracon τ herecco finiꝝ
γεθρεμμών, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἱερακὼν καὶ ἡρεκκῶν ὅριον
prope toppem. τ erunt terminus filioꝝ dan. τ fue
πλησίον ἰώππης. καὶ ἐξῆλθεν τὸ ὅριον υἱῶν δὰν καὶ ἐπο
runt filij dan τ pugnauerūt cōtra leſen: τ accepe
ρεύθησαν οἱ υἱοὶ δὰν καὶ ἐπολέμησαν τὴν λεσὲν, καὶ κατελά
runt eam: τ percuſſerūt eam in ore gladij:
βοντο αὐτήν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας,
τ poſſederunt illā: τ habitauerūt illā: τ
καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτήν, καὶ κατῴκησαν αὐτήν, καὶ
vocauerūt nomē leſen dan: iuxta nomē dan
ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῇ λεσὲν δάν, κατὰ τὸ ὄνομα δὰν τοῦ
pris ſui. hec poſſeſſio tribus filioꝝ dan per
πατρὸς αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν δὰν κατὰ
cognationē ſuā: vrbes he τ ville eaꝝ.
συγγένειαν αὐτῶν, αἱ πόλεις αὐταὶ καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν.
τ perfecerūt diuidere ſorte frā in termios
καὶ συνετέλεσαν τοῦ κληροδοτῆσαι τὴν γῆν εἰς τὰ ὅρια αὐ
eius: τ dederūt filij iſrael poſſeſſionē ioſue filio nun
τῆς, καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κλῆρον τῷ ἰησοῦ υἱῷ ναυῆ
in ipſis per preceptū dñi. τ dederūt ei
ἐν αὐτοῖς διὰ πρὸς ἄγματος κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν
vrbem: quā poſtulauit thamnathſara q̄ eſt i mōte ephraim.
πόλιν, ἣν ἠτήσατο θαμναθσαρὰ ἥ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ.
τ edificauit ciuitatē τ habitauit in ea. hc diuiſio
καὶ ὠκοδόμησεν τὴν πόλιν καὶ ᾤκει ἐν αὐτῇ. αὗται αἱ διαιρέ
nes quas ſorte diſtribuit eleazar ſacerdos τ ioſue filiꝰ
σεις ἃς κατεκληροδότησεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰησοῦς ὁ
nun: τ principes familiaꝝ in tribuꝰ
τοῦ ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἐν ταῖς φυλαῖς
iſrael per ſortes in ſylo: coꝝ dño apud
τοῦ ἰσραὴλ κατὰ κλήρους ἐν σηλῶ, ἔναντι κυρίου θύρας ἀ
oſtiū tabnaculi teſtimonij. τ abierunt
πὸ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπορεύθησαν
vt aſcēderēt terram.
ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν.

Ca. 20.

ΘΤ locutus eſt dñs ioſue dicēs: loquere
Καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ ἰησοῦ λέγων, λάλησον
filijs iſrael dicēs: ſeparate vobis vrbes
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων, διότε ὑμῖν τὰς πόλεις τῶν
cōfugiorum: quas dixi ad vos per moyſen. cō
φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ μωυσῆ. φυγα
fugium homicide q̄ percuſſit aliam imite
δευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως
ſine prouidētia. τ erūt vobis vrbes cōfugium
ἄνευ προνοίας. καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις φυγαδευτήριον
τ nō morietur occiſor a propinquo
καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονευτὴς ὑπὸ τοῦ ἐγχιεύοντος
ſanguine τ fugiet in vnā
τὸ αἷμα καὶ φεύξεται εἰς μίαν

Trāſla.B.Hie.

ᵃſolis ᵇciuitates ᶜ munitiſ
ſime ᵈaſſedim ᵉſer ∞∞∞∞∞
ᶠ& ammad &ᵍrechath ʰ& cenereth ⁱ& edema ᵏ& a=
rama ˡaſor ᵐ& cedes ⁿ& e=
drai ᵒnaſor ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵠ&ierō ʳ& magdihel ˢhor
rē ᵗ& bethanath ∞∞∞
ᵘ& bethſames : ciuitates
ᵛdecem & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷnouē ˣ& ville earū. ʸHec
eſt ᶻpoſſeſſio ᵃtribus ᵇfillo
rū ᶜneptali ᵈp cognatiōes
ſuas ᵉvrbes ᶠ& viculi earū
ᵍTribui ʰfiliorū ⁱdā ʲp fa=
milias ſuas ᵏ egreſſa eſt
ˡfors ᵐſeptima: ⁿ& fuit ᵒter
minus ᵖpoſſeſſiōis eiꝰ ʳſa=
raa ˢ& heſtaol ᵗ& hayr ſe=
mes id ē ciras ſolis: ᵘſele=
bin ᵛ& ahialon ʷ& iethela
ˣ& themna ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸ achron ᶻ helchetē ᵃ ge
bron ᵇ & baaladiud ∞∞
ᶜ& bane &ᵈbarach ᵉ& ie=
thrēmon ᶠatq; ᵍhiercō ∞
ʰ& arechō: ⁱ cū ʲtermīo q
reſpicit ᵏioppen ˡ: & ipſo
ᵐfine cōcludūtur. ⁿAſcen=
derunt q; ᵒfilij ᵖdan ∞∞∞∞
ᵠ& pugnauerūt ʳcontra
ˢleſem ᵗ ceperūt q; ᵘeam
ᵛ& percuſſerunt ʷ eā ˣin ore
ʸgladij: ᶻ& poſſederūt, ∞
ᵃ & hitauerūt ᵇ i ea ᶜ vocā
tes nome eius ᵈleſe ᵉ dan
ᶠex nomie ᵍdā ʰ patris ſui
ⁱHecē ʲpoſſeſſio ᵏtribꝰ ˡfi
liorū ᵐdā ⁿp cognationes
ſuas ᵒvrbes ᵖ& viculi earū
ᵠGūq; cōpleſſet forte ʳdi
uidere ˢterrā ſingulis per
tribus ſuas: ᵗdedēt ᵘfili
ᵛiſrl ʷpoſſeſſionem ˣioſue
ʸfilio ᶻnū ᵃ i medio ſui ᵇiux
ta ᶜpceptū ᵈdñi ᵉvrbē ᶠquā
ᵍpoſtulauit ʰ tānathſaraa
ⁱin monte ᵏeffraim ∞∞
ˡEt edificaut ᵐciuitatem
ⁿhabitauitq; ᵒi ea. ᵖHe ſūt
ᵠpoſſeſſiōes ʳquas ˢ ſorte
ᵗdiuiſerūt ᵘeleazar ᵛ ſacer=
dos ʷ& ioſue ˣfilius ʸnun
ᶻ& principes ᵃ familiarū
ᵇ ac ᶜtribuū ᵈfiliorum ᵉiſra=
el ᶠi ſylo: ᵍcorā ʰdño ad ⁱo
ſtium ʲtabernaculi ᵏteſti=
mōij: ˡ ptiriq; fūt ᵐ terrā.

ΘTlocutus ē 20:
ᵇdominus ᶜad ᵈioſue
ᵉdicens. ᶠLoquere ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍfiliis ʰiſrael: & ⁱdic eis. ʲSe
parate ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏvrbes ˡfugitiuorū de ᵠq
bus ʳlocutus fū ˢad vos ∞
ᵗp manū ᵘmoyſi: ˣ vt con
fugiat ʸad eas ᶻ quicunq;
ᵃiam ᵇpcuſſerit ᶜ neſcius
ᵈ& poſſit ᵉeuadere ſrā ᶠp=
ximi q vltor ē ᵍſāguis: cū
ʰad ⁱvnā ʲhaꝫ ᵏcōfugerit

Tex.heb.Joſue.ca.xx.Pñ

הַשֶּׁמֶשׁ׃ ᵇוְעָרֶי ᶜמִבְצָר ᵈהַצְּדִים ᵉצֹר
וְחֲמַת ᶠרַקַּת ᵍוְכִנֶּרֶת׃ וְאֲדָמָה ʰוְהָרָמָה
וְחָצוֹר׃ ᵐוְקֶדֶשׁ ⁿוְאֶדְרֶעִי ᵒוְעֵין ᵖחָצוֹר׃
וְיִרְאוֹן ᵍוּמַגְדַּלְאֵל ʳהֹרֶם ˢוּבֵית ᵗעֲנָת
וּבֵית ᵘשֶׁמֶשׁ ᵛעָרִם ʷתִּשַׁע ˣעָשְׂרֵה
וְחַצֵרֵיהֶן׃ ʸזֹאת ᶻנַחֲלַת ᵃמַטֵּה ᵇבְנֵי ᶜנַפְתָּלִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם ᵈהֶעָרִים ᵉוְחַצֵרֵיהֶן׃ ᶠלְמַטֵּה
בְנֵי ᵍ דָן ʰלְמִשְׁפְּחֹתָם ⁱ יָצָא ʲהַגְּוֹרָל
הַשְּׁנִיעִי׃ ᵏוַיְהִי ˡגְּבוּל ᵐנַחֲלָתָם ⁿ צָרְעָה
וְאֶשְׁתָּאֹל ᵒ וְעִיר ᵖ שֶׁמֶשׁ׃ ᵠוְשַׁעַלְבִּין
וְאַיָּלוֹן ʳ וְיִתְלָה׃ ˢ וְאֵילוֹן ᵗ וְתִמְנָתָה׃
ᵘעֶקְרוֹן׃ ᵛ וְאֶלְתְּקֵה ʷ וְגִבְּתוֹן ˣ וּבַעֲלָת׃
ʸוְיִהוּד ᶻ וּבְנֵי ᵃבְּרַק ᵇגַּת ᶜרִמּוֹן׃ ᵈוּמֵי ᵉהַיַּרְקוֹן
וְהָרַקּוֹן ᶠעִם ᵍהַגְּבוּל ʰכּוֹל ⁱ יָפוֹ ׃ ʲ וַיֵּצֵא
גְּבוּל ᵏבְּנֵי ˡ דָן ᵐ מִמָּם ⁿ וַיַּעֲלוּ ᵒ בְּנֵי ᵖ דָן
ᵠוַיִּלָּחֲמוּ ʳעִם ˢלֶשֶׁם ᵗוַיִּלְכְּדוּ ᵘאֹתָהּ ᵛוַיִּכּוּ
ʷאֹתָהּ ˣלְפִי ʸחָרֶב ᶻוַיִּרְשׁוּ ᵃאוֹתָהּ ᵇ וַיֵּשְׁבוּ
ᶜבָּהּ ᵈוַיִּקְרְאוּ ᵉלְלֶשֶׁם ᶠדָּן ᵍכְּשֵׁם ʰדָּן ⁱאֲבִיהֶם׃
ʲזֹאת ᵏנַחֲלַת ˡמַטֵּה ᵐבְנֵי ⁿ דָן ᵒלְמִשְׁפְּחֹתָם
ᵖהֶעָרִים ᵠהָאֵלֶּה ʳוְחַצֵרֵיהֶן׃ ˢוַיִּכְלוּ ᵗלְנַחֲל
ᵘאֶת ᵛ הָאָרֶץ ʷ לִגְבוּלֹתֶיהָ ˣ וַיִּתְּנוּ ʸ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל ᶻנַחֲלָה ᵃלִיהוֹשֻׁעַ ᵇבִּן ᶜנוּן ᵈבְּתוֹכָם׃
ᵉעַל ᶠפִּי ᵍיְהוָה ʰנָתְנוּ ⁱלוֹ ʲאֶת ᵏהָעִיר ˡאֲשֶׁר
ᵐשָׁאַל ⁿאֶת ᵒתִּמְנַת ᵖסֶרַח ᵠבְּהַר ʳאֶפְרָיִם
ˢוַיִּבֶן ᵗאֶת ᵘהָעִיר ᵛ וַיֵּשֶׁב ʷ בָּהּ׃ ˣ אֵלֶּה
ʸהַנְּחָלוֹת ᶻאֲשֶׁר ᵃ נָחֲלוּ ᵇ אֶלְעָזָר ᶜ הַכֹּהֵן
ᵈ וִיהוֹשֻׁעַ ᵉ בִּן ᶠ נוּן ᵍ וְרָאשֵׁי ʰ הָאָבוֹת
לְמַטּוֹת ʲבְּנֵי ᵏיִשְׂרָאֵל ˡבְּגוֹרָל ᵐ בְּשִׁילֹה
ⁿלִפְנֵי ᵒיְהוָה ᵖפֶּתַח ᵠאֹהֶל ʳ מוֹעֵד ˢ וַיְכַלּוּ
ᵗמֵחַלֵּק ᵘאֶת ᵛהָאָרֶץ׃ ʷוַיְדַבֵּר
ˣיְהוָה ʸאֶל ᶻיְהוֹשֻׁעַ ᵃלֵאמֹר׃ ᵇדַּבֵּר ᶜאֶל
ᵈבְּנֵי ᵉיִשְׂרָאֵל ᶠלֵאמֹר ᵍתְּנוּ ʰלָכֶם ⁱאֶת
ʲעָרֵי ᵏהַמִּקְלָט ˡאֲשֶׁר ᵐדִּבַּרְתִּי ⁿאֲלֵיכֶם
ᵒבְּיַד ᵖמֹשֶׁה׃ ᵠלָנוּס ʳ שָׁמָּה ˢרוֹצֵחַ ᵗמַכֵּה
ᵘנֶפֶשׁ ᵛבִּשְׁגָגָה ʷבִּבְלִי ˣדָעַת ʸוְהָיוּ ᶻלָכֶם
ᵃלְמִקְלָט ᵇמִגֹּאֵל ᶜהַדָּם׃ ᵈוְנָס ᵉאֶל ᶠאַחַת

ם הַֽמְּעָרִים הָאֵלֶּה וְעָמַד פֶּתַח שַׁעַר
ם הָעִיר וְדִבְּרוּ בְאָזְנֵי זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא
ם אֶת דְּבָרָיו וְאָסְפוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֲלֵיהֶם
ם וְנָתְנוּ לוֹ מָקוֹם וְיָשַׁב עִמָּם: וְכִי יִרְדֹּף מקום רדף
נֹאֵל הַדָּם אַחֲרָיו וְלֹא יַסְגִּרוּ אֶת סגר
הָרֹצֵחַ נִידוֹ כִּי בִלְתִּי דַעַת הִכָּה אֶת נכה
רֵעֵהוּ וְלֹא שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל תמל
שִׁלְשׁוֹם: וְיָשַׁב בָּעִיר הַהִיא עַד עָמְדוֹ
לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט עַד מוֹת הַכֹּהֵן כהן עד
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם אָז
יָשׁוּב הָרוֹצֵחַ וּבָא אֶל עִירוֹ וְאֶל בֵּיתוֹ
אֶל הָעִיר אֲשֶׁר נָס מִשָּׁם: וַיַּקְדִּשׁוּ
אֶת קֶדֶשׁ בַּנַּפְתָּלִי בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֶת
שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וְאֶת קִרְיַת אַרְבַּע
הִיא חֶבְרוֹן בְּהַר יְהוּדָה: וּמֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה נָתְנוּ אֶת בֶּצֶר זרה
בַּמִּדְבָּר בַּמִּישֹׁר מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וְאֶת דבר משר
רָאמֹת בַּגִּלְעָד מִמַּטֵּה גָד וְאֶת גּוֹלָן נטה
בַּבָּשָׁן מִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה: אֵלֶּה הֶעָרִי עיר
הַמּוֹעֵדָה לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר יעד גור
נָתוֹם לָנוּס שָׁמָּה כָּל מַכֵּה נֶפֶשׁ נכה נפש
בִּשְׁגָגָה וְלֹא יָמוּת בְּיַד נֹאֵל הַדָּם מות
עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה:

Cap. xxi.

וַיִּגְּשׁוּ רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם נגש
אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן
אֶל רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי נטה
יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבְּרוּ אֲלֵיהֶם בְּשִׁילֹה דבר
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה בְיַד מֹשֶׁה
לָתֵת לָנוּ עָרִים לָשָׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶן נתן עיר
לִבְהֶמְתֵּנוּ: וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם ישב גרש
מִנַּחֲלָתָם אֶל פִּי יְהוָה אֶת הֶעָרִים נתן
הָאֵלֶּה וְאֶת מִגְרְשֵׁיהֶן: וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל יצא
לְמִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן קהת שפחה
הַכֹּהֵן מִן הַלְוִיִּם מִמַּטֵּה יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה
הַשִּׁמְעֹנִי וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן עֲנָרֵל
עָרִים שָׁלֹשׁ עָשְׂרֵה: וְלִבְנֵי קְהָת

ciuitatum:ſ ſtabitq; ante portam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ciuitatis:x & loquetur ſe nioribus vbis illius ∞ ea que ſe comprobent innocentē: ſicq; ſuſcipient eum: & dabunt ei locum ad habitādū ſCumq; vltor ſāguinis eum fuerit perſecutus nō tradēt in manus ei? quia ignorās percuſſit proximum eius: nec ātea biduum ∞∞∞∞∞∞∞ triduū ve eius probatur inimicus. Et habitabit in ciuitate illa dōec ſtet ante iudiciū cauſā reddēs facti ſui: & moriatur ſacerdos magn? q fuerit illo tpe. Tūc reuertetur homicida: & ingredietur ciuitatē & domū ſuam de qua fugerat. Decreuerunt q; cedes in galilea montis neptalim & ſychem in mōte effraim & caſtellatharbe: ipſa eſt hebrō i mōte iuda: & trās iordanē cōtra oriētalē plagam hiericō ſtatuerūt boſor que ſita eſt in campeſtri ſolitudine de tribu rubē: et ramoth in galaad de tribu gad & gaulon in baſan de tribu manaſſe. He cuitates conſtitute ſunt cūctis filiis iſrael & aduēis qui habitabant inter eos vt fugeret ad eas q animā neſcius percuſſiſſet & nō moreretur in manu pximi effūſum ſāguinē vīdicare cupientis: donec ſtaret aī populū expoſitur? cāmſuā.

H Ceſſerūtq;. xl. principes familiarū leui ad eleazarum ſacerdotē & ioſue filium nun: & ad duces cognationū p ſingulas tribus filioꝝ iſrl: leuitiq; ſūt ad eos in ſylo terre chanaā atq; dixerunt. Dñs pcepit p manum moyſi vt daretur nobis vrbes ad habitādū & ſuburbana earū ad alenda iumēta. Dederūtq; filii iſrl de poſſeſſionibus ſuis iuxta impiū dñi ciuitates & ſuburbana earū. Egreſſaq; eſt ſors familiā caath filiorū aaron ſacerdotis de tribu iuda & ſymeō & bēiamin ciuitates tredecī. & reliquis filiorum caath: id eſt leuitis ∞∞∞∞∞

ciuitatū hap: τ ſtabit ad fores po
τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πυ
ciuitatis: τ loq̄tur in auribus ſentorum
τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶν τῶν πρεσβυτ
vrbis illius ſermones ſuos. τ remitte
τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐτοῦ· καὶ ἐπιστρέψο
eum cōciliū ad eos: τ dabunt ei l
αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτούς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τό
τ habitabit cū eis. τ qñ pſecut? fuerit ppin
καὶ κατοικήσει μετ' αὐτῶν· καὶ ὅτε διώξῃ ὁ ἀγχιστεύω
ſanguine poſt eū τ nō cōcludent occaſore
αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ καὶ οὐ συγκλείσουσιν τὸν φονεύσα
in manu illius: qñ ignorans percuſſit proximū
ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον
ius: τ nō odio hūs ipſe eum abſtulit τ tertio.
τοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτης·
habitabit in ciuitate illa donec ſtet coram
κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως ἂν κατὰ πρόσωπο
cōgregatione in iudiciū donec moriat ſacerdos magn?: q
συναγωγῆς εἰς κρίσιν ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς
in diebus illis. tūc reuertetur homicid.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεὺς
ueniet ad portā ſuā τ ad domū
ἐλεύσεται πρὸς τὴν πύλην αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐ
τ ad ciuitatē vnde fugerat illuc. τ diuiſit
καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. καὶ διέστειλεν
cedes in terra galilea in mōte nephtalim: τ ſyc
κεδὲς ἐν γῇ γαλιλαίᾳ ἐν τῷ ὄρει τῷ νεφθαλίμ, καὶ συ
in mōte ephraim τ vrbē arbe: hec eſt hebron in
ἐν τῷ ἐφραὶμ καὶ τὴν πόλιν ἀρβώκ, αὕτη ἐστὶν χεβρὼν ἐ
mōte iuda τ trans iordanē hiericho. a
ὄρει τῷ ἰούδα καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἱεριχώ· ἀπ
oriente dedit boſor in ſolitudine in cāpo de
ατολῶν ἔδωκεν τὴν βοσὸρ ἐν ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπ
tribu ruben: τ ramoth in galaad de tribu g
φυλῆς ῥουβήν, καὶ τὴν ῥαμὼθ ἐν τῇ γαλαάδ ἐκ τῆς φυλῆς γ
τ golan in baſan de tribu manaſſe.
καὶ τὴν γωλὰν ἐν τῇ βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς μαναασσ
fuerunt ciuitates celebres oībus filiis iſ
ταὶ ἦσαν αἱ πόλεις αἱ ἐπίκλητοι τοῖς πᾶσιν υἱοῖς ἰσρ
τ aduene q̄habitabat in eis vt fuge
καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς κατ αφυ
illuc omnī ꝓcutiēti alias inulte: vt nō mo
ἐκεῖ παντὶ παίοντι ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀπο
tur in manu propinqui ſāguie donec ſtaret
νη ἐν χειρὶ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα ἕως ἂν καταστῇ ἐν
te cōgregationē in iudicio.
τίον τῆς συναγωγῆς ἐν κρίσει. Ca.

Θ Acceſſerūt ꝓncipes familiarū filioꝝ leui
Καὶ προσῆλθαν οἱ ἀρχιπατρίαι τῶν υἱῶν λευ
eleazarū ſacerdotē τ ad ioſue filium nun τ ad
ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ναυῆ καὶ πρὸς τ
ꝓcipes tribuū familiarū ex tribubus filioꝝ iſrael:
ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ,
locuti ſūt ad eos in ſylo in tra chanaā dicētes: dñ
ἐλάλησαν πρὸς αὐτοὺς ἐν σηλὼ ἐν γῇ χαναὰν λέγοντες, κύ
ꝓcepit in manu moyſi vt daret nob vrbes ad habit
ἐνετείλατο ἐν χειρὶ μωσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις κατοι
τ ſuburbana eaꝝ tuitiōē uſtē. τ dederū
καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν· καὶ ἔδωκα
filij iſrael leuitis vt poſſi. erent ſ
υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις ἐν τῷ κατακληρονομεῖν αὐ
per ꝓcepti dñi ciuitates has τ ſu
διὰ προσάγματος κυρίου τὰς πόλεις ταύτας καὶ τὰ πρ
bana eaꝝ. τ egreſſa ē ſors ꝓpo caath: τ
αστόρια αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῷ δήμῳ καάθ, καὶ ἐ
it filijs aaron ſacerdotibus leuitis a tri
το τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ φυ
uda τ a tribu ſymeon τ a tribu bēia
ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς συμεὼν καὶ ἀπὸ φυλῆς βενια
per ſortē ciuitates tredecim. τ filijs caath
κληρωτὶ πόλεις τρεῖςκαίδεκα· καὶ τοῖς υἱοῖς καάθ

relictis ex cognatione tribus ephraim
τοῖς καταλελειμμένοις ἐκ τῆς συγγενείας φυλῆς ἐφραίμ
t de tribu dan t de dimidia tribu manasse
καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μαναση
per sortē ciuitates decē. t filijs gerson de co
κληρωτὶ πόλεις δέκα· καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ τῆς συγ
gnatione tribus issachar t de tribu aser t de
γενείας φυλῆς ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἀπὸ τῆς
tribu nephtalim t de dimidia tribu manasse in
φυλῆς νεφθαλὶμ καὶ ἀπὸ τ ἡμίσους φυλῆς μαναση ἐν τῷ
basan p sortem ciuitates tredecim. t filijs merari
βασὰν κληρωτὶ πόλεις τρεις καὶ δέκα· καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρὶ
per ppios suos de tribu ruben t de tribu gad
κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ
t de tribu zabulon per sortem vrbes duodecim. t
καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ζαβουλὼν κληρωτὶ πόλεις δώδεκα· καὶ
dederūt filij israel leuitis ciuitates has
ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις ταύτας
t suburbana eaꝝ sicut precepit dñs
καὶ τὰ προάστια αὐτῶν ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ
moysi p sortem. t dedit tribus filiorꝫ iuda t tri
μωυσῆ κληρωτὶ· καὶ ἔδωκεν ἡφυλὴ υἱῶν ἰούδα καὶ ἡ φυ
bus symeon ciuitates has: t vocate sunt in no
λὴ συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνό
mine. t fuerūt filijs aaron de ppīs ca
ματι· καὶ ἐγένοντο τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ κα
ath filiorꝫ leui: qū hec sunt sors prima. t
αὰθ τῶν υἱῶν λευί, ὅτι τούτοις ἐγενήθη ὁ κλῆρος πρῶτος· καὶ
dederūt eis cariatharbe metropolim enach:
ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν καριὰθ ἀρβοὺκ μητρόπολιν τῶν ἐνάκ,
hec est hebron in mōte iuda. at suburbana ci
αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει Ἰούδα· τὰ δὲ προάστια αὐ
ius i circuitu eius t agros vrbis t villas
τῆς κύκλῳ αὐτῆς καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς κώμας
eius dederat iosue chaleb filio iephone in possessio
αὐτῆς ἔδωκεν Ἰησοῦς τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφοννὴ ἐν κατα χέ
ne eius. t filijs aaron sacerdotis dedit
σει αὐτοῦ· καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῦ ἱερέως ἔδωκεν τὴν
ciuitatē confugiorꝫ homicide hebron t
πόλιν φυγαδευτηρίων τῷ φονεύσαντι τὴν χεβρὼν καὶ
suburbana eius: t lebna t subur
τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ, καὶ τὴν λεβνὰ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eā: t iether t suburbana que
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰέθερ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa eam: t illimō t suburbana que circa eam:
πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰωλμὼ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ,
t helon t suburbana que circa eam: t
καὶ τὴν ἡλὼν καὶ τὰ ἀφώρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν
dabir t suburbana que circa eam: t ain t
δαβὶρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἀὶν καὶ
suburbana que circa eam: t iethan t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰεθὲ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eam. t bethsames t suburbana
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ· καὶ βεθσαμὲς καὶ τὰ ἀφωρισμένα
que circa eam: ciuitates nouem de duabꝰ tribuꝰ
τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν
hic. t a tribu beniamin gabaon t
τούτων· καὶ παρὰ τῆς φυλῆς βενιαμὶν τὴν γαβαὼν καὶ
suburbana que circa eam: t gabee t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
bana q̄ circa eā: t anathoth t subur
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ ἀναθὼθ καὶ τὰ ἀφωρι
bana que circa eam: t almon t suburba
σμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἐλμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμέ
na q̄ circa eam: ciuitates quattuor. oēs ciuitates filiorꝫ
να τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις τέσσαρες· πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν
aaron sacerdotū tredecim ciuitates t su
ἀαρὼν τῶν ἱερέων τρεις καὶ δέκα πόλεις καὶ τὰ προά
burbana eaꝝ. t ppīs filiorꝫ caath leui
στεια αὐτῶν· καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν καὰθ τοῖς λευί
tis relictis
ταις καταλελειμμένοις

'qui supfuerāt de tribus ephraim & de dan & dimidie tribꝰ manasse: ciuitates decē. Porro filiis gerson egressa ē forsvt accideret de tribu 'yssachar & aser & neptali & dimidiaꝝ tribu manasse in basan: ciuitates numero tredecim. Et filijs merari p cognationes suas de tribus ruben & gad & zabulon: 'vrbes duodecim. 'Dederūtq; filij israel leuitis ciuitates et suburbana eaꝝ sicut p̄cepit dñs: per manum moysi singulis forte tribuū. De tribu filiorū iuda & symeō de tribu filiorū aaron per familias caath leuitici generis. Prima enim sors illis egressa de cariathbarbe patris enach que vocatur hebron in mōte iuda & suburbana eius p circuitum. A gros vero & villas eius dederat caleph filio iephōe ad possidendū. Dedit ergo filiis aaron sacerdotis hebron cōfugij ciuitatem ac suburbana eius: & lobnam cū suburbanis suis: & iether & illimon & helon & dabir & ain & ietha & bethsames cū suburbānis suis: 'ciuitates nouem de tribubus vt dictum est duabus. De tribu aūt filiorū beniamin gabaon & gabae & anathot & almon 'cum suburbanis suis: ciuitates quattuor: omnes simul ciuitates filiorum aaron sacerdotis 'tredecim cum suburbanis suis. Reliquis vero per familias

qui supfuerāt de tribubus ephraim & de dan & dimidie tribꝰ manasse: ciuitates decē. Porro filiis gerson egressa ē forsvt acciperent de tribu 'yssachar & aser & neptali dimidiaꝝ tribu manasse in basan: ciuitates numero tredecim. Et filijs merari cognationes suas de tribubus ruben & gad & zabulon: 'vrbes duodecim. 'Dederūtq; filij israel leuitis ciuitates et suburbana eaꝝ sicut p̄cepit dñs: per manum moysi singulis forte tribuū. De tribu filiorū iuda & symeō de tribu filiorū aaron per familias caath leuitici generis. Prima enim sors illis egressa de 'cariathbarbe patris enach que vocatur hebron in mōte iuda & suburbana eius p circuitum. A gros vero & villas eius dederat caleph filio iephōe ad possidendū. Dedit ergo filiis aaron sacerdotis hebron cōfugij ciuitatem ac suburbana eius: & lobnam cū suburbanis suis: & iether & illimon & helon & dabir & ain & ietha & bethsames cū suburbānis suis: 'ciuitates nouem de tribubus vt dictum est duabus. De tribu aūt filiorū beniamin gabaon & gabae & anathot & almon 'cum suburbanis suis: ciuitates quattuor: omnes simul ciuitates filiorum aaron sacerdotis 'tredecim cum suburbanis suis. Reliquis vero per familias

וְנוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֶפְרָיִם
לְמַטֵּה דָן וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בְּנֵי לֵ
רִים עֶשְׂרֵה וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפַּחַת
טֵה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה
פְּתָלִי וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן
נוֹרָל עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לִבְנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן
וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וַיִּתְּנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לַלְוִיִּם אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת
מִגְרְשֵׁיהֶן בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד
מֹשֶׁה נֹרָל וַיִּתְּנוּ מִמַּטֵּה בְּנֵי
יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרָא אֹתָן בְּשֵׁם
וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי
בְּנֵי לֵוִי כִּי לָהֶם הָיָה הַנּוֹרָל
רִאשׁוֹנָה וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת קִרְיַת אַרְבַּע
אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן בִּיהוּדָה
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ וְאֶת שְׂדֵה
הָעִיר וְאֶת חַצְרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ
אֶת עִיר מִקְלָט הֶרְצַח אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת לִבְנָה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יַתִּיר וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת חֹלֹן
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִר וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת עַיִן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יִטָּה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת בֵּית
שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים תֵּשַׁע מֵאֵת
שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן
אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת גֶּבַע וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ אֶת עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת עַלְמוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים
אַרְבַּע כָּל עָרֵי בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן
וּלְמִשְׁפְּחֹת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים

מִבְּנֵי קְהָת וַיִּהְיוּ עָרֵי נוֹרְלָם מִמַּטֵּה הָרֵה נַבָּל
אֶפְרַיִם וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת עִיר מִקְלָט נָתָן קָלַט
הַר צַחַ אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ נֵבֶר
אֶפְרַיִם וְאֶת גֶּזֶר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת קִבְצַיִם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בֵּית
חוֹרוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע
וּמִמַּטֵּה דָן אֶת אֶלְתְּקֵא וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ אֶת גִּבְּתוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
אֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת
רִמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע
וּמַחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת תַּעְנָךְ חֲצִי
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת רִמּוֹן וְאֶת גִּבְרֹשׁ
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שְׁתַּיִם כָּל עָרִים
עֶשֶׂר וּמִגְרָשֵׁיהֶן לִמְשִׁפְחוֹת בְּנֵי
קְהָת הַנּוֹתָרִים וְלִבְנֵי גֵּרְשׁוֹן
מִמִּשְׁפְּחֹת הַלְוִיִּם מֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה
אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת גּוֹלָן בַּבָּשָׁן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בְּעֶשְׁתְּרָה וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שְׁתַּיִם וּמִמַּטֵּה
יִשָּׂשכָר אֶת קִשְׁיוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
אֶת דַּבְרַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת יַרְמוּת
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת עֵין גַּנִּים וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר עִיר רַבָּץ
אֶת מִשְׁאָל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת עַבְדּוֹן נְטָה
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת חֶלְקַת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת רְחֹב וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע
וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ
אֶת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
חַמֹּת דֹּאר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת קַרְתָּן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ עָרִים שָׁלֹשׁ כָּל
עָרֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְמִשְׁפְּחֹתָם שָׁלֹשׁ שְׁפָחָה
עֶשְׂרֵה עִיר וּמִגְרָשֵׁיהֶן וּלְמִשְׁפְּחֹת
בְּנֵי מְרָרִי הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מִמַּטֵּה יָתֵר
זְבוּלֻן אֶת יָקְנְעָם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ צָרַשׁ
אֶת כַּרְתָּה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת
דִּמְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ אֶת נַהֲלָל

fillorũ caath leuitici generis hec eſt data poſſeſſio. De tribu effraim vrbes confugii ſychem cum ſuburbanis ſuis in monte effraim & gazer & iebſã & bethoron cum ſuburbanis ſuis ciuitates quattuor. De tribu quoq; dã helteco & gabathon & haialon & iethremõ cum ſuburbãis ſuis: ciuitates quattuor: Porro de dimidia tribu manaſſe tenach & gethremmõ cum ſuburbãis ſuis: ciuitates due: omnes ciuitates decẽ & ſuburbana earum: date ſunt filiis caathinferioris gradus. filiis quoq; gerſon de dimidia tribu manaſſe cõfugii ciuitates: gaulon in baſan & boſram cum ſuburbãis ſuis: ciuitates duas: Porro de tribu yſachar: ceſion & dabereth & iaramoth & engannim cum ſuburbãis ſuis: ciuitates quattuor. De tribu aſer maſal & abdon & elcath & roob cum ſuburbanis ſuis: ciuitates quattuor. De tribu quoq; neptalim ciuitates cõfugii cedes in galilea & amothdor & carthari cum ſuburbãis ſuis: ciuitates tres. Omnes vrbes familiarum gerſon tredecim cum ſuburbanis ſuis. Filiis aũt merari leuitis iferioris gradꝰ familias ſuas: data eſt de tribu zabulon: iecnaal & cartha & damna & naalol

de filijs caath. & fuit ciuitas terminoꝝ eoꝝ ἀπὸ τῶν υἱῶν καάθ. καὶ ἐγένηθη ἡ πόλις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἀ
tribu ephraim: & dederũt eis ciuitatẽ cõfu φυλῆς ἐφραίμ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν πόλιν τ̃ φυγαδ
gij q̃ homicide: ſychem & ſuburbana q̃ ρίου τὴν τ̃ φονεύοντος, τὴν συχὲμ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
eam in mõte ephraim: & gazer & ſuburbana αὐτῇ ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ, καὶ γαζηρὰ καὶ τὰ ἀφωρισμέ
circa ipſam: & cabſam & ſuburbana que circa ipſ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν καβσὲμ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς α
& bethoron & ſuburbana que circa ipſaꝫ: ciuitates τ bethoron & ſuburbana que circa ipſaꝫ: ciuitates
tuor. & de tribu dan eltheca & ſuburbana res • καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν τὴν ἐλθεκὰ καὶ τὰ ἀφωρισμέ
circa ipſam: & gabathõ & ſuburbana que circa πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν γεβθὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς α
& hailon & ſuburbana q̃ circa ipſaꝫ: & gethrẽmon & ſuburbana que circa ipſam: & gethrémon & ſu ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ ἀφω
bana que circa ipſaꝫ: ciuitates due. oẽs ciuitates decẽ & ſuburbana que circa ipſas. pꝓle filioꝝ caath ἰμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις δύο. πᾶσαι πόλεις δέκα καὶ
cis. & filijs gerſon cognatis ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὰς τοῖς δήμοις υἱῶν καάθ τοῖς
leuitis ex dimidia tribu manaſſe ciuitates & λελειμμένοις. καὶ τοῖς υἱοῖς γηρσὼν τοῖς συγγενέσιν
cõſtitutas homicidis. golan in baſan λευίταις ἐκ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μαναση τὰς πόλεις
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: & beeſthera ἀφωρισμένας τοῖς φονεύσασιν, τὴν γωλὰν ἐν τῇ βασα
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: ciuitates due. & de τιδι καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν βεεσθερὰ
tribu iſſachar ceſion & ſuburbana que circa ipſaꝫ: ſuburbana que circa ipſaꝫ. ciuitates due. & de τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις δύο. καὶ ἐκ τῆς φ
dabareth & ſuburbana que circa ipſaꝫ: & hiermoth ἰσσαχὰρ τὴν κεσιὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: & fontẽ litteraꝝ & δαβρὰθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν ἱερμὼ
ſuburbana q̃ circa ipſam: ciuitates quattuor. & de ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ πηγὴν γραμμάτων κὰ
bu aſer miſal & ſuburbana que circa ipſa ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες. καὶ ἐκ τῆ
abdon & ſuburbana que circa ipſaꝫ: & chalcath & λῆς ἀσὴρ τὴν μισαλὰ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: & roob & ſuburbana ἀβδὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ χαλκὰθ κὰ
circa ipſam: ciuitates q̃ttuor. & de tribu nephtali ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ ῥοὼβ καὶ τὰ ἀφωρισμένα
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: & hiermoth & πρὸς αὐτῇ, πόλεις τέσσαρες. καὶ ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλὶ
ciuitates cõſtitutas homicide & cedes τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ ἰαμὼθ καὶ τὰ ἀφωρισμένα
galilea & ſuburbana que circa ipſaꝫ: & amothdor πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τῷ φονεύσαντι καὶ τὴν κεδὲ
& ſuburbana que circa ipſaꝫ: & carthan & ſuburbana τῇ γαλιλαίᾳ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν α
que circa ipſam: ciuitates tres. oẽs ciuitates dor & ſuburbana que circa ipſaꝫ: & carthan & ſuburbana δὼρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ τὴν καρθὰν καὶ
gerſon per ꝓpꝛos eaꝝ tredecim ciuitates & ſuburbana que circa ipſas. & pꝓle filioꝝ merari ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, πόλεις τρεῖς. πᾶσαι αἱ πό
leuitis reliquis de tribu filioꝝ zabulon iec γηρσὼν κατὰ δήμους αὐτῶν τρεις καὶ δέκα πόλεις καὶ
& ſuburbana eius: & cartha & ſuburbana eius: & damna & ſuburbana eius: & naalol ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ. καὶ τῷ δήμῳ υἱῶν μεραρὶ τ
leuitis reliquis de tribu filioꝝ zabulon iec λευίταις τοῖς λοιποῖς ἐκ τῆς φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν τὴν ἰεκ
& ſuburbana eius: & cartha & ſuburb καὶ τὰ πορίσματα αὐτῆς, καὶ τὴν καρθὰ καὶ τὰ πορίσμα
eius: & damna & ſuburbana eius: & na αὐτῆς, καὶ τὴν δαμνὰ καὶ τὰ πορίσματα αὐτῆς, καὶ τὴν ναα

τ suburbana eius: ciuitates quattuor. τ ciuitates
καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, πόλεις τέσσαρες· καὶ πόλεις τοῦ
Iordanis hiericho de tribu ruben: vrbem cōfu-
Ἰορδάνου τὴν Ἰεριχὼ ἐκ τῆς φυλῆς ῥουβήν, τὴν πόλιν τὸ φυ-
gium homicide bosor τ suburbana
γαδευτήριον τοῦ φονεύσαντος τὴν Βοσὸρ καὶ τὰ προάστε-
bana eius: τ iazer τ suburbana eius: τ ceth
ρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν κεδ
son τ suburbana eius: τ mapha τ suburba-
σὼν καὶ τὰ περίστεια αὐτῆς, καὶ τὴν μαφὰ καὶ τὰ προάστε-
na eius: quattuor ciuitates. τ de tribu gad ciui
ια αὐτῆς, τέσσαρες πόλεις· καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς γὰδ τὴν πό-
tatē cōfugij homicide romoth in
λιν τοῦ φυγαδευτηρίου τοῦ φονεύσαντος τὴν ῥαμὼθ ἐν τῇ
galaad τ suburbana eius: τ manaim τ
γαλαὰδ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, καὶ τὴν μαναὶμ καὶ τὰ
suburbana eius τ esebon τ suburbana eius:
προάστεια αὐτῆς καὶ τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς,
τ iazer τ suburbana eius: oēs ciuitates
καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις
quattuor. oēs ciuitates filijs merari per ppos co
τέσσαρες. πᾶσαι πόλεις τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ δήμους αὐ
rum relictor a tribu leui. τ fue
τῶν τῶν καταλελειμμένων ἀπὸ τῆς φυλῆς τῆς λευί. καὶ ἐγέ
runt termini eor ciuitates duodecim. oēs vrbes leuitarum
νηθη τὰ ὅρια αὐτῶν πόλεις δώδεκα· πᾶσαι πόλεις τῶν λευῖ
rum in medio possessionis filior ifrael ciuitates quadragin-
τῶν ἐν μέσῳ καταχέσεως υἱῶν Ἰσραὴλ πόλεις τεσσαράκον
taocto τ suburbana eor. i circuitu vrbiū ha-
ταοκτὼ καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν· κύκλῳ τῶν πόλεων τού-
rum ciuitates τ vrbes τ suburbana eor i circuitu
των πόλεις καὶ πόλεις καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν κύκλῳ
vrbium. sic oībus vrbibus his. τ de
τῶν πόλεων· οὕτως πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις. καὶ ἔδω
dit dñs israel oēm trā quā iurauit tradituꝝ se
κεν κύριος τῷ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν δοῦναι τοῖς
patribus eor: τ possederūt eā: τ habi
πατράσιν αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτὴν, καὶ κατῴ
tauerūt in ea: τ requieuit eos dñs in circuitu si-
κησαν ἐν αὐτῇ, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κύριος κυκλόθεν κα
cut iurauit pribus eor. nō surrexit vllus co-
θότι ὤμοσεν τοῖς πατράσιν αὐτῶν· οὐκ ἀνέστη οὐδεὶς κατε-
ram eis ab oībus inimicis eor: oēs
ναντίον αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, πάντας τοὺς
inimicos eor tradidit dñs in manus eor. nō
ἐχθροὺς αὐτῶν παρέδωκε κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν· οὐ
ccidit vbū de oībus verbis bonis que
ἐλέπεσεν ῥῆμα ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν ὧν
locutus ē dñs filijs israel oia expleta sunt.
ἐλάλησεν κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ πάντα παρεγένετο. Ca. 22.

Tunc conuocauit iosue filios ruben τ
Λ Τότε συνεκάλεσεν Ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς ῥουβὴν καὶ τοὺς
filios gad τ dimidiā tribuꝝ manasse: τ dixit eis: vos
υἱοὺς γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς
audiuistis omnia que precepit vobis moyses famul⁹
nu.13.f ἀκηκόατε σύμπαντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς
dñi: τ audiuistis voce meā iuxta oia q̄cūq; p-
κυρίου, καὶ ἠκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνε
cepi vobis: τ nō reliquistis fres
τειλάμην ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐγκαταλελοίπατε τοὺς ἀδελφοὺς
vros his diebus τ plurimus vsq; ad diē hodier
ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ πλείους ἕως ἡμέρας τῆς σήμε
nā custodiuistis p̄cepti dñi dei nri. nūc ār re
ρον ἐφυλάξασθε τὴν ἐντολὴν κῡ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. νῦν δὲ κατέ-
quiē dedit dñs deus nr fratribus nris quēadmodū dixit
παυσεν κ̄ς ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ὃν τρόπον εἶπεν
eis. nūc igit reuersi abite in domos
αὐτοῖς. νῦν οὖν ἀποστραφέντες ἀπέλθετε εἰς τοὺς οἴκους
vras τ in trā possessionis vre: quā tradidit vobis
ὑμῶν καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν

ciuitates quattuor cū
suburbanis suis ooom
oooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooo

Pritiua.he.Tex.heb.Josue.cap.xxii.Trãsla.B.Hiero.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן רַק
שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוָה וְאֶת עָשָׂה
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד אָרָה
יְהוָה לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וְלָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו יָלַךְ
וּלְדָבְקָה בוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם
וּבְכָל נַפְשְׁכֶם וַיְבָרֲכֵם יְהוֹשֻׁעַ בָּרַךְ
וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל אָהֳלֵיהֶם שָׁלַח
וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה נָתַן מֹשֶׁה חָצָה
בַּבָּשָׁן וּלְחֶצְיוֹ נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם
אֲחֵיהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְגַם כִּי
שִׁלְּחָם יְהוֹשֻׁעַ אֶל אָהֳלֵיהֶם וַיְבָרְכֵם׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בְּנֻכָסִים
רַבִּים שׁוּבוּ אֶל אָהֳלֵיכֶם וּמִקְנֵה כֶּנֶכְקְנָה
רַב מְאֹד בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִנְחֹשֶׁת
וּבְבַרְזֶל וּבְשַׂלְמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד חִלְקוּ רָבָה
שְׁלַל אֹיְבֵיכֶם עִם אֲחֵיכֶם׃ וַיָּשָׁב שוּב
וַיֵּלְכוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וְחֲצִי שֵׁבֶט
הַמְנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁלֹה
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לָלֶכֶת אֶל אֶרֶץ
הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתָם אֲשֶׁר
נֶאֶחְזוּ בָהּ עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃ אָחַז פֶּה
וַיָּבֹאוּ אֶל גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ בּוֹא גָּלַל
כְּנָעַן וַיִּבְנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וְחֲצִי בָּנָה
שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה שָׁם מִזְבֵּחַ עַל הַיַּרְדֵּן זָבַח
מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לְמַרְאֶה וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי גָּדַל רָאָה
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִנֵּה בָּנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן שָׁמַע
וּבְנֵי גָד וְחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אֶת בָּנָה
הַמִּזְבֵּחַ אֶל מוּל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל גְּלִילוֹת
הַיַּרְדֵּן אֶל עֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁמְעוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקָּהֲלוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי קָהַל יַעַד
יִשְׂרָאֵל שִׁלֹה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא׃ עָלָה
וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן שָׁלַח
וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל חֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה אֶל חָצָה
אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן וַעֲשָׂרָה נְשִׂיאִם עִמּוֹ נָשִׂיא נָשָׂא

moyſes famulus dñi trãs iordanẽ: ita dumtaxat vt custodiatis attẽte & opere cõpleatis mãdatũ & legẽ quã præcepit vobis moyſes famulus dñi: vt diligatis dñm deũ vẽm: et ambuletis in omnibus viis eius: & obſeruetis mãdata illius adhereatisq; ei ac ſuiatis omni corde & in omni aĩa vra. Benedixitq; eis iosue & dimiſit eos. Qui reuerſi ſũt in tabernacula ſua. Dimidie aũt tribui manaſſe dederat moyſes in baſan: & idcirco medie q̃ ſup fuit dedit iosue ſortẽ inter ceteros fratres ſuos trãs iordanẽ ad occidẽtalẽ ei plagã. Cũq; dimitteret eos in tabernacula ſua & benedixiſſet eis dixit ad eos: In multa ſubſtãtia atq; diuitiis reuertimini ad ſedes vras cũ argẽto & auro: ære ac ferro & veſte multiplici. Diuidite predã hoſtiũ cũ fribꝰ vris. Reuerſiq; ſunt & abierũt filii ruben & filii gad & dimidia tribꝰ manaſſe a filiis iſrl de ſylo q̃ ſita eſt in chanaã: vt intrarent galaad terrã poſſeſſionis ſue quã obtinuerãt iuxta imperiũ dñi in manu moyſi. Cũq; veniſſet ad tumulos iordãis in terram chanaan: edificauerũt iuxta iordanem altare infinite magnitudinis. Qd cũ audiſſet filii iſrl & ad eos certi nũcii detuliſſent edificaſſe filios rubẽ & gad & dimidia tribꝰ manaſſe altare contra filios iſrael: conuenerunt oẽs in ſylo vt aſcenderẽt et dimicarent cõtra eos. Et interim miſerũt ad illos in terram galaad phinees filium eleazari ſacerdotis: & decẽ principes cum eo

moyſes famulus dñi trans iordanẽ ſed
μωυσῆς δοῦλος κυρίου ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, ἀλλὰ
cuſtodite valde vt faciatis precepta & legẽ quã
φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν πάς ἐντολὰς καὶ νόμον ὃν
precepit vobis moyſes famulus dñi: vt diligatis dñm
ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν
deũ vrm: & ambuletis in oibus viis eius:
θεὸν ὑμῶν καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
vt obſeruetis mãdata eius: & adhereatis ei: &
φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσῖθεσθαι αὐτῷ, καὶ
ſeruiatis ei ex oĩ mente vra & ex oĩ
λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς
anima vra. & benedixit eis iosue: & dimi
ψυχῆς ὑμῶν. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἰησοῦς, καὶ ἐξαπέστει-
ſit eos: & reuerſi ſunt in domos ſuas. &
λεν αὐτοὺς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ
dimidie tribui manaſſe dederat moyſes in ba-
τοῖς ἡμίσεσιν φυλῆς μαναασσῆ ἔδωκεν μωυσῆς ἐν τῇ Βα-
ſan: & dimidiã ptẽ dedit iosue cum
σανίτιδι, καὶ τοῖς ἡμίσεσιν ἔδωκεν ἰησοῦς μετὰ τῶν
fratribus ſuis trans iordanẽ iuxta mare. &
ἀδελφῶν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ θάλασσαν. καὶ
cum dimitteret eos iosue in domos ſuas: &
ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ
benedixit eis dicẽs: in ſuba multa reuerſi ſunt
εὐλόγησεν αὐτοὺς λέγων, ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπῆλθοσαν
in domos ſuas: & iumẽta multa valde & argẽ
εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα καὶ ἀργύ-
tum & aurũ & es & ferrũ & veſtẽ mul
ριον καὶ χρυσίον καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον καὶ ἱματισμὸν πο
tam valde diuiſerũt ſpolia inimicoꝝ ſuoꝝ cum
λὺν σφόδρα διείλαντο τὴν πρόνομὴν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ
fratribus ſuis. & reuerſi ſũt & tulerunt
τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ
filii ruben & filii gad & dimidia tribus manaſſe a
υἱοὶ ρουβὴν καὶ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μαναασσῆ ἀπὸ τῶν
filiis iſrael de ſylo in trã chanaã vt irent in trã ga
υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ συλὼ ἐν γῇ χαναὰν ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν γα
laad in trã poſſeſſionis ſue: quã poſſederũt ea
λαὰδ εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν, ἣν ἐκληρονόμησαν αὐτὴν
per imperium dñi in manu moyſi. & venerũt in
διὰ προσάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ. καὶ ἦλθοσαν εἰς
galeloth iordanis que eſt in trã chanaã: & edificauerũt
γαλιλὼθ τοῦ ἰορδάνου ἥ ἐστιν ἐν γῇ χαναάν, καὶ ᾠκοδόμησαν
filii ruben & filii gad & dimidia tribus manaſ
οἱ υἱοὶ ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς μαναασ
ſe illic altare iuxta iordanẽ altare magnũ
σῆ ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου βωμὸν μέγαν τοῦ
vidu. & audiuerũt filii iſrael dicẽtes: ecce edi-
ἰδεῖν. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λεγόντων, ἰδοὺ ᾠ-
ficauerunt filii ruben & filii gad &
κοδόμησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ τὸ
dimidia tribus manaſſe altare i terminũ terre chanaam
ἥμισυ φυλῆς μαναασσῆ βωμὸν ἐφ' ὁρίου γῆς χαναὰν
in galaad iordanis cõtra filios iſra
ἐπὶ τοῦ γαλαὰδ ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἱῶν ἰσρα-
el. & audiuerũt filii iſrael & cõuenerũt om
ὴλ καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ συνηθροίσθησαν πάν-
nes filiis iſrael in ſylo vt aſcendẽtes eos
τες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς συλὼ ὥσε ἀναβάντας αὐτοὺς
oppugnarent. & miſerunt filii iſrael ad
ἐκπολεμῆσαι. καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς
filios ruben & ad filios gad & ad
τοὺς υἱοὺς ρουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς γὰδ καὶ πρὸς
dimidiã tribũ manaſſe in terrã galaad &
τὸ ἥμισυ φυλῆς μαναασσῆ εἰς τὴν γῆν γαλαὰδ τόν τε
phinees filiũ eleazar filij aron ſacerdotis: & de
φινεὲς υἱὸν ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ δέ-
cẽ ex principibus qui cum eo: principes
κα τῶν ἀρχόντων τῶν μετ' αὐτοῦ, ἄρχων

vnus de domo familie de oībus tribubus if
εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν ἰσρ
rael viri principes domoꝝ familiaꝝ ſunt tribunt if
ραηλ ἄνδρες ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσὶν χιλίαρχοι ἰσ
rael: ⁊ venerūt ad filios ruben ⁊ ad
ραηλ· καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς ρουβὴν καὶ πρὸς τοὺς
filios gad ⁊ ad omnidū tribū manaſſe in terrā ga
υἱοὺς γαὰδ καὶ πρὸς τοὺς ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ εἰς γῆν γα
laad: ⁊ locuti ſunt ad eos dicētes: hec dicit
λααδ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτοὺς λέγοντες, τάδε λέγει
oīs cōgregatio dñi: quod delictū hoc: qđ delictū
πᾶσα ἡ συναγωγὴ κυρίου, τίς ἡ παλαμμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημ
D ſtis cotrā deū iſrael vt relinquātis hodie re
μελήσατε ἔναντι θεοῦ ἰσραὴλ ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ
tro dñz edificātes vobis altare: rebel
ὄπισθεν κυρίου οἰκοδομήσαντες ἑαυτοῖς βωμὸν, ἀποστά=
les vt ſitis vos hodie a dño: nō parū vobis
τας γενέσθαι ὑμᾶς σήμερον ἀπὸ κυρίου; μὴ μικρὸν ὑμῖν τὸ
petīt phegor: qꝝ nō purgati ſumus ab illo vſq; ad
ἁμάρτημα φογώρ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθημεν ἀπ' αὐτοῦ ἕως τῆς
iii. 15. a. diem hanc: ⁊ fiat plaga in ſynagoga po
ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυ
puli. ⁊ vos auerſi eritis hodie a dño: ⁊
ρίου· καὶ ὑμεῖς ἀπεστράφητε σήμερον ἀπὸ κυρίου, καὶ οὐ
cras in oēm iſrael erit ira. ⁊ nūc ſi pura terra
ριον ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ ἔσται ὀργή· καὶ νῦν εἰ μικρὰ ἡ γῆ τῆς
poſſeſſionis vre: trāſite in trā poſſeſſionis do
κατασχέσεως ὑμῶν, διάβητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυ
mini: vbi habitat illic tabernaculū dñi: ⁊ poſſi
ρίου, ὅπου κατασκηνοῖ ἐκεῖ ἡ σκηνὴ κυρίου· καὶ κατακληρο
dete inter nos ⁊ a dño ne rebelles ſitis:
νομήσατε ἐν ἡμῖν, καὶ ἀπὸ κυρίου μὴ ἀποστῆτε, ⁊
a nobis ne recedat ſi eo q̄ edificaſtis vos altare
καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀποστῆτε διὰ τὸ οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς βωμὸν
extra altare dñi dei nſi. nōne achan
ζ. 7. a. ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν· οὐκ ἰδοὺ ἄχαρ
filius zare delictū deliquit ab anathema
ὁ τοῦ ζαρὰ παλαμμέλειαν ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τοῦ ἀναθέμα
te: ⁊ in oēm cetum fuit ira? ⁊ hic
τος, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐγενήθη ὀργή; καὶ οὗ=
vnus ſolus: nō hic ſolus mortuus ē in pcto
τος εἷς μόνος, μὴ οὗτος μόνος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ
ſuo. ⁊ reſpōderūt filij ruben ⁊ filij gad ⁊
αὐτοῦ· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γαὰδ καὶ τὸ
E dimidia tribus manaſſe: ⁊ locuti ſunt tribunis if
ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις ἰσ=
rael dicētes: deus deus dñs eſt: ⁊ deus deus do
ραὴλ λέγοντες, ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύριός ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ θεὸς κύ=
minus ipſe nouit: ⁊ iſrael ipſe ſcīet · ſi in rebel
ριος αὐτὸς οἶδεν, καὶ ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται εἰ ἐν ἀποστα=
lione deliquimꝰ cotrā dñm: nō liberabit nos in
σίᾳ ἐπλημμελήσαμεν ἔναντι κυρίου, μὴ ῥύσεται ἡμᾶς ἐν
die hac: ⁊ ſi edificauimus nobis ipſis aram
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εἰ ᾠκοδομήσαμεν αὐτοῖς βωμὸν
vt rebellaremus a dño: vel vt imponerem⁹ ſup
ὥστε ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, ἢ ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐ
eam ſacrificiū holocauſtoꝝ: vel vt faceremus ſup
τὴν θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, ἢ ὥστε ποιῆσαι ἐπ' αὐ=
eam ſacrificiū ſalutionis: dñs ipſe exquirat. ſed
τοῦ θυσίαν σωτηρίου, κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει. ἀλλ'
ꝓpter cuitationē verbi fecimus hoc dicētes
ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο λέγοντες,
vt ne cras loquantur filij vſi filijs nſis
ἵνα μὴ ἄριον εἴπωσιν τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν
dicētes: qđ nobis ⁊ dño deo iſrael? ⁊
λέγοντες, τί ὑμῖν καὶ κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ; καὶ
termios poſuit dñs inter nos
ὅρια ἔθηκεν κύριος ἀναμέσον ἡμῶν

ſingulos de ſingulis tri
bubus. Qui
venerunt ad filios
ruben & gad & dimi=
die tribus
manaſſe in terram ga
laad: dixeruntq; ad eos
Hec mādat omnis po
pulus domini. Que eſt
iſta tranſgreſſio? Cur
reliquiſtis dñm deum
iſrael edificātes altare
ſacrilegū: & a cultu illi?
recedentes? An parum vobis eſt q̄
peccaſtis in beel phe
gor? & vſq; in pūtem
diē macula hui? ſceleris in vobis pmanet
multiq; de pplo corrue
runt. Et vos hodie reli=
quiſtis dominū:
& cras in
vniuerſum iſrael ira ei?
deſeuiet. q̄ ſi putatis
immundam eſſe terrā
poſſeſſionis vre: tranſi
te ad terram in qua
tabernaculum dñi eſt
& hitate iter nos tm vt
a dño & a noſtro confor
tio non recedatis:
edificato altari preter
altare,
domini dei noſtri. Nō
ne achan filius zare p=
teriit mandatū dñi: & ſu
per omnem populū iſ=
rael ira eius fcubuit? Et
ille erat vn homo atq;
vtinā ſolus piſſet in ſce
lere ſuo. Rūderūtq; filii
ruben & gad & dimi=
die tribꝰ manaſſe prin=
cipibus legationis iſra=
el. Fortiſſimus
dñs de⁹: fortiſſim⁹ de
us dñs ipſe nouit: & if=
rael ſimul intelliget ſi p=
uaricationis ārio hoc al=
tare conſtruximus:
nō cuſtodiat nos ſed pu
niat nos in pñti. Et ſi ca
mente fecimus vt holo
cauſta & ſacrificium &
pacificas victimas ſup
eo imponeremus
ipe querat & iudicet: &
nō ea magis cogitatio
ne atq; tractatu: vt dice
remus: cras dicent
filii vri filiis nris. Quid
vobis & dño deo iſra=
el? Terminū poſuit do
minus inter nos

אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד לְבֵית אָב לְכֹל מַטּוֹת
יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ רֹאשׁ בֵּית אֲבוֹתָם
הֵמָּה לְאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל בְּנֵי
רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל חֲצִי שֵׁבֶט
מְנַשֶּׁה אֶל אֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ אִתָּם
לֵאמֹר: כֹּה אָמְרוּ כָּל עֲדַת יְהוָה מָה
הַמַּעַל הַזֶּה אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בֵּאלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה
בְּבִנוֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ לִמְרָדְכֶם הַיּוֹם
בַּיהוָה: הַמְעַט לָנוּ אֶת עֲוֹן פְּעוֹר
אֲשֶׁר לֹא הִטַּהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה וַיְהִי הַנֶּגֶף בַּעֲדַת יְהוָה: וְאַתֶּם
תָּשׁוּבוּ הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְהָיָה
אַתֶּם תִּמְרְדוּ הַיּוֹם בַּיהוָה וּמָחָר אֶל
כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִקְצֹף וְאַךְ אִם
טְמֵאָה אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם עִבְרוּ לָכֶם אֶת
אֶרֶץ אֲחֻזַּת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁכַן שָׁם
מִשְׁכַּן יְהוָה וְהִאָחֲזוּ בְּתוֹכֵנוּ וּבַיהוָה
אַל תִּמְרֹדוּ וְאֹתָנוּ אַל תִּמְרְדוּ
בְּבִנְתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ מִבַּלְעֲדֵי מִזְבַּח
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא עָכָן בֶּן זֶרַח מָעַל
מַעַל בַּחֵרֶם וְעַל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל
הָיָה קֶצֶף וְהוּא אִישׁ אֶחָד לֹא גָוַע
בַּעֲוֹנוֹ: וַיַּעַן בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וְחֲצִי
שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ אֶל רָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: אֵל אֱלֹהִים יְהוָה אֵל
אֱלֹהִים יְהוָה הוּא יֹדֵעַ וְיִשְׂרָאֵל הוּא
יֵדָע אִם בְּמֶרֶד וְאִם בְּמַעַל בַּיהוָה
אַל תּוֹשִׁיעֵנוּ הַיּוֹם הַזֶּה: לִבְנוֹת
לָנוּ מִזְבֵּחַ לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאִם
לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וּמִנְחָה וְאִם
לַעֲשׂוֹת עָלָיו זִבְחֵי שְׁלָמִים יְהוָה
הוּא יְבַקֵּשׁ: וְאִם לֹא מִדָּאגָה מִדָּבָר
עָשִׂינוּ אֶת זֹאת לֵאמֹר מָחָר יֹאמְרוּ
בְּנֵיכֶם לִבְנֵינוּ לֵאמֹר מַה לָּכֶם וְלַיהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וּגְבוּל נָתַן יְהוָה בֵּינֵינוּ

וּבֵינֵיכֶם בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד אֶת
הַיַּרְדֵּן אֵין לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה וְהִשְׁבִּיתוּ שְׁבֵת
בְּנֵיכֶם אֶת בָּנֵינוּ לְבִלְתִּי יְרֹא אֶת
יְהוָה וְנֹאמַר נַעֲשֶׂה נָּא לָנוּ לִבְנוֹת אֲמַר עֲשֶׂה
אֶת הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לִזֶּבַח כִּי זֶבַח
עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵין דֹּרוֹתֵינוּ עֵד דּוּר
אַחֲרֵינוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת יְהוָה לְפָנָיו פָּנֶה
בְּעֹלֹתֵינוּ וּבְזִבְחֵינוּ וּבְשַׁלְמֵינוּ וְלֹא עָלָה
יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם מָחָר לִבְנֵינוּ אֵין לָכֶם
חֵלֶק בַּיהוָה וְנֹאמֶר וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ
אֵלֵינוּ וְאֶל דֹּרֹתֵינוּ מָחָר וְאָמַרְנוּ
רְאוּ אֶת תַּבְנִית מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר רְאֵה נָה
עָשׂוּ אֲבֹתֵינוּ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לִזֶּבַח עָשָׂה
כִּי עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם הַלֵּילָה חָלַל
לָנוּ מֵאַחֲרֵי לִמְרֹד בַּיהוָה וְלָשׁוּב הַיּוֹם
מֵאַחֲרֵי יְהוָה לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לְעֹלָה נָה
לְמִנְחָה וְלִזֶּבַח מִלְבַד מִזְבַּח יְהוָה בָּדָד
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לִפְנֵי מִשְׁכָּנוֹ וַיִּשְׁמַע פָּנֶה שָׁמַע
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְנְשִׂיאֵי הָעֵדָה וְרָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּבְנֵי
מְנַשֶּׁה וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר תֹּאמֶר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן
וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם
יָדַעְנוּ כִּי בְתוֹכֵנוּ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
מְעַלְתֶּם בַּיהוָה הַמַּעַל הַזֶּה אָז הִצַּלְתֶּם נָצַל
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה וַיָּשָׁב שוב
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהַנְּשִׂיאִים
מֵאֵת בְּנֵי רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי גָד מֵאֶרֶץ
הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּשִׁיבוּ אוֹתָם דָּבָר וַיִּיטַב אֶת
הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ בָּרַךְ
אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ
לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לִצְבָא לְשַׁחֵת אֶת עָלָה
הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד
יֹשְׁבִים בָּהּ וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי קָרָא

& vos o'm filii'm rubē °& filii'p gad ∞∞∞

A

κ gad altare: τ direrūt q̄ teſtimoniū eſt in
καὶ τῷ γαλὰδ τὸν βωμόν, καὶ ἔστιν ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέ
ter eos: q̄m dñs ipſe deus eor̄ eſt.
σον αὐτῶν, ὅτι κύριος αὐτὸς ὁ θεὸς αὐτῶν ἐστιν. Ca. 23.

Θ Factū é poſt dies plures poſtq̄ requieſce
Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας πλείους μετὰ τὸ κατασχεῖν
re fecit dñs deus iſrael ab oibus inimicis eius
σαι κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτ̄
in circuitu. τ Joſue ſenior prouectus die
κυκλόθεν· καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς ταῖς ἡμέ=
bus: τ conuocauit Joſue oēs filios iſrael τ
ραις, καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ τὸν
ſenatū eor̄ τ principes eor̄ τ iu
γερουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δι=
dices eor̄ τ magiſtros eor̄: τ dixit ad
καστὰς αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ εἶπεν πρὸς
eos: ego ſenui τ pgreſſioīs etatis ſū oſtēdi: vos
αὐτούς, ἐγὼ γεγήρακα καὶ προβέβηκα ταῖς ἡμέραις, ὑμεῖς
aūt vidiſtis ōia q̄ fecit dñs deus nr̄
δὲ ἴδετε, πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
oibus gentibus hīs a facie vr̄a: q̄m do
τοῖς ἔθνεσιν τούτοις ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτι κύ=
minꝰ deus nr̄ ipſe q̄ pugnabat p vobis: videte quod di
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ὁ ἐκπολεμῶν ὑμῖν, ἴδετε ὅπερ ἐπ=
xi: protexi vobis gētes relictas vobis has
ᾐκα, ἐπ' ἐμαυτῷ ὑμῖν ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ὑμῖν ταῦτα
in ſortibus in tribus vr̄as a iordane: om
ἐν τοῖς κλήροις εἰς τὰς φυλάς ὑμῶν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, πάν
nes gētes deleui. τ o mari ma
τα τὰ ἔθνη ἐξωλόθρευσα· καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγά
gno terminabit ad occidētē ſolis. dñs aūt deus vr̄ hic
λης δύσεως ἕως τοῦ ἡλίου· κύριος δὲ ὁ θεὸς ὑμῶν οὗτος
diſperdet eos a facie vr̄a: τ poſ
ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύ=
ſidebitis eos a facie tua: τ poſſidebitis
σεις αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσετε

B

terrā eor̄: ſicut locutus eſt dñs deus vr̄ vobis. cō=
τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν. κα
fortamini igit̄ valde vt cuſtodiatis τ faciatis cuncta
τισχύσατε οὖν σφόδρα φυλάσσειν καὶ ποιεῖν σύμπαντα
que ſcripta ſunt in volumine legis moyſi: vt nō de
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου μωυσῆ, ἵνα μὴ ἐκ=
clinetis ab eo in dexterā vel in ſiniſtrā: vt nō ingre
κλίνητε ἀπ' αὐτοῦ εἰς δεξιὰν εἰς εὐώνυμα, ὅπως μὴ εἰσέλ
diamini in gētes relictas hās vobiſcū: τ
θητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ταῦτα μεθ' ὑμῶν, καὶ
nois deoꝝ ipſoꝝ nō nominabīt in vobis
τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν.
τ nō iuretis nēq; ſeruabitis: neq; adore
καὶ οὐκ ὀμεῖσθε οὐδὲ μὴ λατρεύσητε, οὐδὲ μὴ προσκυνή
tis illos: ſed dño deo veſtro adhe
σητε αὐτοῖς, ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν προσκολ=
rebitis: ſicut feciſtis vſq; ad diē hāc.
λᾶσθε, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
τ delebit deus dñs a facie
της. καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου
vr̄a gentes magnas τ fortes: τ vobis nullus reſtitit
ὑμῶν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά, καὶ ὑμῖν οὐδεὶς ἀντέστη
coram vobis vſq; ad diem hāc: vir vnus

C

κατενώπιον ὑμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀνὴρ εἷς
vr̄m pſeqūt̄ eſt mille: q̄m dñs deus nr̄ ipſe pro
ὑμῶν ἐδίωξεν χιλίους, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἐξε
pugnabat p vobis: ſicut dixit vobis. τ cauebitis
πολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ὑμῖν· καὶ φυλάξε=
valde igitur vr̄as vt diligatis dñm
σθε σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν τοῦ ἀγαπᾶν κύριον τὸν
deū vr̄m. ſi enī auerſi fueritis τ cōſenſeritis
θεὸν ὑμῶν. ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε καὶ προσεθῆτε τοῖς
reliquis gētibus hīs vobiſcū τ cōmi
ὑπολελειμμένοις ἔθνεσιν τούτοις μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιγα=
bia feceritis
μίας ποιήσητε

"gad altare qđ extruxe
rāt: teſtimōiū nr̄m quod
dñs ipſe fit deus. 25.
Θ Voluto aūt multo
tempore poſtq̄ eo
pacem dederat domus
iſraeli ſubiectis in gyro
natiōibus vniuerſis
& ioſue iā lōgeuo & p
fenilis etatis: vocauit eo
ioſue oēm iſraelē: ma=
ioreſq; natu & principes
ac iudices ac magiſtros
dixitq; ad eos. Ego ſenui &
ris etatis ſū vosq; ad
tis omnia q̄ fecerit do
minus deus vr̄ cūctis p circui
tū natiōib? quo p vo
bis ipſe pugnauerit. Et
nūc quia
vobis forte diuiſi om=
nem terram:
mare magnū: multeq;
adhuc ſupſūt natiōes:
dñs deus veſter diſper
det eas
& auferet a facie vr̄a & poſſidebitis
terrā ſicut vobis pollí
citus eſt. Tantum
cōfortami & eſtote ſoll=
liciti vt cuſtodiatis
cūcta que ſcripta ſūt in
volumine legis
moyſi: & nō declinetis
ab eis neq; ad dexterā
neq; ad ſiniſtrā: ne poſt
q̄ intraueritis ad gētes
q̄ iter vos future ſt: in
retis in noie deorū earū
& ſeruietis eis
& adoretis illos: ſed
adhereatis domino deo
deo veſtro: quod feci=
ſtis vſq; in
die hāc. Et tūc auferet
dñs deus ī cōſpectu vr̄o
gētes magnas & robu
ſtiſſimas: & nullus vo=
bis reſiſtere poterit.
Vnus e vobis pſeque=
tur hoſtium mille viros:
quia dñs deus vr̄ p vo
bis ipſe pugnabit ſicut
pollicit? ē: hoc tantū di
ligētiſſime precauete
vt diligatis dominum
deum veſtrum. Quod
ſi volueritis
gentium harum
q̄ inter vos habitāt er
roribꝰ adherere & ſeruiatis eis

נַד לְמִזְבֵּחַ כִּי עֵד הוּא בֵּינֹתֵינוּ כִּי
יְהוָה הָאֱלֹהִים׃ וַיְהִי מִיָּמִים
רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֵנִיחַ יְהוָה
לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב
וַיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים׃ וַיִּקְרָא
יְהוֹשֻׁעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל לִזְקֵנָיו וְלִרְאשָׁיו
וְלִשְׁפָטָיו וְלִשְׁטְרֵיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
אֲנִי זָקַנְתִּי בָּאתִי בַּיָּמִים׃ וְאַתֶּם
רְאִיתֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם לְכָל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם
כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם לָכֶם׃
רְאוּ הִפַּלְתִּי לָכֶם אֵת הַגּוֹיִם
הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה בְּנַחֲלָה לְשִׁבְטֵיכֶם
מִן הַיַּרְדֵּן וְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִכְרַתִּי
וֵאלֹהִים הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא יֶהְדֳּפֵם מִפְּנֵיכֶם
וְהוֹרִישׁ אוֹתָם מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם
אֶת אַרְצָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם׃ וְחִזַּקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר
וְלַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת
מֹשֶׁה לִבְלְתִּי סוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול׃
לְבִלְתִּי בֹא בַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים
הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא
תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ וְלֹא תַעַבְדוּם
וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם׃ כִּי אִם בַּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיּוֹרֶשׁ יְהוָה מִפְּנֵיכֶם גּוֹיִם
גְּדֹלִים וַעֲצוּמִים וְאַתֶּם לֹא עָמַד
אִישׁ בִּפְנֵיכֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אִישׁ
אֶחָד מִכֶּם יִרְדֹּף אָלֶף כִּי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֵם לָכֶם כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר לָכֶם׃ וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד
לְנַפְשֹׁתֵיכֶם לְאַהֲבָה אֵת יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי אִם שׁוֹב תָּשׁוּבוּ
וּדְבַקְתֶּם בְּיֶתֶר הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וְהִתְחַתַּנְתֶּם

בָּהֶם וּבְאַתֶּם בָּהֶם והם בָּכֶם וִידַעַ כּוא
תֵּדְעוּ כִּי לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נסף
לְהוֹרִישׁ אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וְהָיוּ יָרַשׁ פָּנָה
לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ וְלִשְׁטֵט הָיָה פּוּחַ
בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד יָקַשׁ שׁוּט
אֲבַדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת צָדַד צָנַן
אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִנֵּה
אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ הָלַךְ
וִידַעְתֶּם בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם
כִּי לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים
הַטּוֹבִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם לֹא נָפַל כּוא
מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר בָּא
עֲלֵיכֶם כָּל הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם כֵּן יָבִיא יְהוָה כּוא
עֲלֵיכֶם אֵת כָּל הַדָּבָר הָרָע עַד רוץ
הַשְׁמִידוֹ אֶתְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה שָׁמַד
הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
בְּעָבְרְכֶם אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נרת
אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם שָׁחָה
וְחָרָה אַף יְהוָה בָּכֶם וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה
מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם׃
cap.xxiiij. וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל אסף קבא
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו
וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ יצב נצב
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר אמר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר
יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי אב
אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים עבד
אֲחֵרִים׃ וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת לקח
אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֶךְ אֹתוֹ הלך
בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן וָאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ רבה
וָאֶתֵּן לוֹ אֶת יִצְחָק וָאֶתֵּן לְיִצְחָק נתן
אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו
אֶת הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב
וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם׃

cum eis miscere cõnubia atq; amicitias copulare: iã tñc scitote q dominus deus vester oooo non eas deleat ante faciem vestram: ooooooooo sed erũt vobis i fouea ac laqueũ & offẽdiculũ ex latere vro: & fudes in oculis vestris donec vos auferat atq; dispdat de terra hac optima quam tradidit vobis. En oooooooooooooo ego hodie ingredior via vniuerse terre: oooo & toto animo cognoscetis ooooooooo ooooooo de omnibus verbis ooooooooooooooooo ooooo que se dominus prestiturum ooooooooooooooo vobis esse pollicit? est: vnũ non pterierit ex caſsum. Sicut ergo implevit opere ooooooooo oooo qđ promisit: & prospera cũcta venerunt: ooooo sic adducet ooooooooo ooooooooooooooooo: ooooooo sup vos qcquid malorũ cõminat? est: donec vos auferat atq; dispergat de tra hac optima quam tradidit vobis: ooooooooooooooooooo eo q̃ pretereritis pactũ domini dei vestri oooo quod pepigit vobiscũ & ferueritis ooooooooo diis alienis & adoraueritis eos. Cito atq; velociter cõsurget vos furor dñi: & auferemini ab hac terra optia quã tradidit vobis. 24.

Congregauitq; ioſue omnes oooooo tribus iſrl in ſychẽ: & vocauit maiores natu ac principes & iudices ooooooooooooooooooo & magiſtros: ſteteritq; in conſpectu dei: ooo & ad populũ sic locut? est. Hec dicit oooooo oo dñs deus iſrael. Trans fluuium habitauerũt pres vri ab initio: thare pater oooo abraã & nachor: ſeruierũtq; diis oooo ooooooo alienis. Tuli ergo patrem veſtrum ooooooooo abraã de meſſopotamie finibus: & adduxi eũ oo in terrã chanaan: multiplicauiq; ſemẽ eius ooo & dedi ei iſaac: illiq; rurſum ooooooooooooooo dedi iacob & eſau. E quibus Eſau dedi ooooo

ad eos t cõmixti fueritis eis: t ipſi vob πρὸς αὐτοὺς καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ὑμ
cognitõe ſcitote q nõ apponet dñs deus γνώσει γινώσκετε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ κύριος ὁ θεὸς ὑμ
delere gentes has a facie vra. ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
erunt vobis in laqueos t in ſcandala t in clan ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας καὶ εἰς σκάνδαλα καὶ εἰς ἡλ
in calcaneũ vris t in fudes in oculis ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμ
vris quo ad pereatis a terra bona hac: qu ὑμῶν ἕως ἂν ἀπολεῖσθαι ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης
tradidit vobis dñs deus vr. ego aũt recurro ho ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐγὼ δὲ ἀποστρέχω σή
die viã ſicut t oẽs qui in terra. t ſcietis πορεύομαι τὴν ὁδὸν καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ γνώσεσθε
toto corde vro t in tota aĩa vra q nõ ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν ὅτι οὐ
cidit ſermo vnus de oĩbus ſermonibus bonis πέσεν λόγος ἓν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων τῶν ἀγαθῶ
quos dixit dñs deus vr ad vos: oĩa pti ὧν εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, πάντα τὰ ἀνή
tia vobis. nõ dissonuit ex eis vbi vnũ. t erit ſi τα ὑμῖν. οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα ἕν. καὶ ἔσται ἐν τ
cut venerũt sup vos cuncta verba bona que loc πον ἥκει ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ ἃ ἐλ
tuos est dñs deus vr sup vos: ſic adducet dñs λησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει κύρι
sup vos vniuersa verba mala: quousq; disperdat ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρά, ἕως ἐξολοθρεύ
vos a terra bona hac: quã tradidit vob ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμ
dñs deus vr: eoq; pretereritis vos pactũ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῷ παραβῆναι ὑμᾶς τὴν διαθήκ
dñi vri quod precepit vobis: t euntes κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν, καὶ πορευ
seruietis dijs alienis t adorabitis eos. θέντες λατρεύσετε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσετε αὐ
t irascetur furor dñi in vos t peribi τοῖς, καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος ἐν ὑμῖν καὶ ἀπολεῖ
tis cito a terra bona: quã tradidit ὑμᾶς ταχὺ ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν
vobis dñs. ὑμῖν κύριος.

Ca.24

Congregauit ioſue oẽs tribus iſrael Καὶ συνήγαγεν Ἰησοῦς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴ
in ſychem: t conuocauit maiores natu iſra εἰς συχέμ, καὶ συνεκάλεσεν τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσρ
el t principes eorũ t iudices e ηλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δικασὰς α
rum. t magistros eor: t steterũt in c τῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ἐπ
spectu dei. t dixit ioſue ad vniuersũ ναντι τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς πάντα λ
pplm: hec dicit dñs deus iſrael: trans λαόν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, πέραν το
fluuium habitauerũt pres vri ab initio ποταμοῦ κατῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπαρχῆς
thara pr abraam t pr nachor: t ser θαρα ὁ πατὴρ Ἀβραὰμ καὶ ὁ πατὴρ Ναχώρ, καὶ ἐλα
uierũt dijs alienis: t tuli prem vrm τρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα ὑμῶ
abraam ex trã fluuium: t du τὸν Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδ
fui eius in orbẽ terra chanaã: t multiplicaui γησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ Χαναάν, καὶ ἐπλήθυνα τ
semen eius: t dedi ei iſaac. t dedi σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ. καὶ ἔδωκα
iſaac iacob t eſau. t dedi eſau τῷ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ησαῦ· καὶ ἔδωκα τῷ Ησαῦ

mōtē ſeir poſſeſſionē ei: ⁊ iacob ⁊
τὸ ὄρος τὸ σηὶρ κληρονομίαν αὐτῶ, καὶ ἰακὼβ καὶ οἱ
filij eius deſcēderūt in egyptū ⁊ miſit moy
υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς αἴγυπτον καὶ ἀπέστειλα μωυ=
ſen ⁊ aarō ⁊ percuſſit egyptū in ꝺb⁹ fecit
σῆν καὶ ἀαρὼν καὶ ἔπαταξεν τὴν αἴγυπτον ἐν οἷς ἐποίησεν
Exo. 14.b. in ipſis. ⁊ poſt hec eduxit vos: ⁊ eduxit
ἐν αὐτοῖς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγεν
pres vros de egypto. ⁊ veniſtis ad
τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου· καὶ εἰσηλθετε εἰς τὴν
mare: ⁊ perſecuti ſunt egyptij poſt pa
θάλασσαν, καὶ κατεδίωξαν οἱ αἰγύπτιοι ὀπίσω τῶν πα=
B tres vros in currib⁹ ⁊ in equis in mare
τέρων ὑμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν θάλασσαν τὴν
rubrū. ⁊ clamauimus ad dñm: ⁊ dedit nubē ⁊ obſcu
ἐρυθράν· καὶ ἐβοήσαμεν πρὸς κν̄, καὶ ἔδωκεν νεφέλην καὶ γνό
ritatē inter vos ⁊ inter egyptios: ⁊ adduxit ſup eos mare ⁊ operuit eos. ⁊ vide=
φον ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν αἰγυπτίων, καὶ ἐπήγαγεν
runt oculi vrī que fecit dñs in egypti. ⁊
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὅσα ἐποίησεν κς̄ ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ
habitaſtis in ſolitudine dies plures. ⁊ duxit vos in trā
ἐκατέσητε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς εἰς γῆν
amorreoꝝ qui habitabāt trāſ iordanē ⁊ pu
Ἀμορραίων τῶν κατοικούντων πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ πα=
gnauīt cōtra vos: ⁊ tradidit eos dñs in manus
ρετάξαντο ὑμῖν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κς̄ εἰς τὰς χεῖρας
vras. ⁊ poſſeduiſtis terrā eoꝝ: ⁊ dele=
ὑμῶν· καὶ κατεκληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐξωλο=
uiſtis eos a facie vrā. ⁊ ſurrexit balac fili⁹
θρεύσατε αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· καὶ ἀνέστη βαλὰκ υἱὸς
Nu. 22. b. ſepphor rex moab ⁊ pugnauit cōtra iſrael:
σεπφὼρ βασιλεὺς μωὰβ καὶ παρετάξατο τῷ ἰσραήλ,
⁊ mittens vocauit balaā filiū beor vt malediceret
καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ καταρᾶ=
vobis, ⁊ nō voluit dñs deus tuus delere te: ⁊ bu=
σθαι ὑμῖν· καὶ οὐκ ἠθέλησεν κς̄ ὁ θεός σου ἀπολέσαι σε, καὶ εὐλο=
C dictōibus būdixit vobis: ⁊ liberauit vos de manib⁹ eoꝝ:
γίαις εὐλόγησεν ὑμᾶς, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν,
⁊ trāſiſtis iordanē ⁊ venistis ad hiericho: ⁊
καὶ διέβητε τὸν ἰορδάνην καὶ παρεγενήθητε εἰς ἰεριχώ, καὶ
pugnauerūt cōtra vos habitātes hiericho amorre
ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς οἱ κατοικοῦντες ἰεριχὼ ὁ ἀμορραῖ=
us ⁊ pheresēus ⁊ chanane⁹ ⁊ ethеus ⁊ gerge=
os, καὶ φερεζαῖος καὶ ὁ χαναναῖος καὶ ὁ χετταῖος καὶ ὁ γεργε=
seus ⁊ eueus ⁊ iebuſeus ⁊ tradidit illos in
σαῖος καὶ ὁ εὐαῖος καὶ ὁ ἰεβουσαῖος καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς
manus vras. ⁊ miſit ante vos fea
τὰς χεῖρας ὑμῶν· καὶ ἐξαπέστειλεν πρὸ τέραν ὑμῶν τὴν σφη
broneꝝ: ⁊ eiecit eos a facie vrā duos re=
κίαν, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν δύο βα=
ges amorreoꝝ nō in gladio tuo neq; in ar
σιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὐκ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ σου οὐδὲ ἐν τῷ τό
cu tuo. ⁊ dedit vobis trā in qua nō laborāſtis in
ξῳ σου· καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ' ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε ἐπ' αὐ
ea: ⁊ vrbes quas nō edificaſtis: ⁊ habitaſtis
τήν, καὶ πόλεις ἃς οὐκ ᾠκοδομήσατε, καὶ κατῳκίσατε
in eis: ⁊ vineas ⁊ oliueta q̄ nō plan=
ἐπ' αὐταῖς, καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφυ
taſtis vos comeditis. ⁊ nunc timete dñm: ⁊
1. Re. 7.a. τεύσατε ὑμεῖς ἔδεσθε· καὶ νῦν φοβήθητε τὸν κύριον, καὶ
ſeruite ei in rectitudine ⁊ in iuſtitia: ⁊ au
D λατρεύσατε αὐτῷ ἐν εὐθύτητι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ πάρι=
ferte deos alienos quib⁹ ſeruierūt pa
λεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πα
tres vri trans fluuiū ⁊ in egypto: ⁊
τέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
ſeruite dño. ſi aũt nō placet vobis ſeruire do=
λατρεύσατε τῷ κυρίῳ. εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν τῷ κυ=
mino: eligite vobis ipſis hodie cui ſeruatis: ſiue dijs
ρίῳ, ἕλεσθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς

montē ſeyr ad poſſidē
dum: iacob vero ∞∞∞∞∞
& filii eiꝰ deſcēderūt in
egyptū. Miſiqꝫ moyſe
& aarō: & percuſſi egy=
ptum multis ſignis atqꝫ
portentis: eduxiqꝫ vos
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& pres vros de egypto
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& venistis ad mare: pſe
cutiqꝫ sūt egyptii ∞∞∞∞∞
pres vros cū curribus
& equitatu vsqꝫ ad mare
rubrū. Clamauerunt
aūt ad dñm filii israel q
posuit tenebras inter
vos & egyptios. Et ad
duxit sup eos mare & o
puit eos. Viderūt oculi
vri cūcta q̄ ī egypto fe
cerim: & habitasti ∞∞∞
in solitudie multo tpe:
& introduxi vos ∞∞∞∞
in terrā amorrei q ha=
bitabat trās iordane. ∞∞
Cūqꝫ pugnarēt contra
vos: tradidi eos ī manꝰ
vras: & possedistis ter=
rā eoꝝ atqꝫ interfecisti eos. Surrexit aūt balach filius sephor rex ∞∞∞
moab & pugnauit contra isrl. Misitqꝫ & vocauit balaā filiū beor vt
malediceret vobis: & ego nolui audire eū: sed
ecōtrario p illū benedixi
vobis & liberaui vos de
manu ei⁹. Trāsistisqꝫ ∞∞∞
iordanē & venistis ad
hiericho pugnauerūtqꝫ
cōtra vos viri citatis ei⁹
amorre & pherezeo
& chananeus & etheus
& gergeseus & eueus ∞∞
& iebuseo: & tradidi illos
in manus vras. Misiqꝫ
ante vos fabrones: &
eieci eos de locis suis ∞∞
duos reges amorreorum: non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in gladio & in arcu tuo:
dediqꝫ vobis terrā ∞∞∞
in qꝫ non laborastis: & vrbes quas non ∞∞∞∞∞
edificastis vt habitare=
tis. Et eis: vineas & olive
ta que non plātastis. ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Nūc ergo timete dñm
& fuite eī pfecto corde
atqꝫ veritissimo: & auferte deos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
quibus seruierūt pres
vri in mesopotamia ∞∞
& in egypto ac fuite dño
Sinaite malū vobis vi
detur vt dño fuiatis: o
ptio vobis datur. Eligite hodie quod placet cui
in seruire potissimum
de beatis: vtrum dijs

וְאֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב
וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם: וָאֶשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה
וְאֶת־אַהֲרֹן וָאֶנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם:
וָאוֹצִיא אֶת אֲבֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי
אֲבֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים יַם סוּף:
וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה וַיָּשֶׂם מַאֲפֵל
בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא עָלָיו אֶת
הַיָּם וַיְכַסֵּהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֵת
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וַתֵּשְׁבוּ
בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים: וָאָבִיא אֶתְכֶם
אֶל אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
וַיִּלָּחֲמוּ אִתָּכֶם וָאֶתֵּן אֹתָם בְּיֶדְכֶם
וַתִּירְשׁוּ אֶת אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם
מִפְּנֵיכֶם: וַיָּקָם בָּלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ
מוֹאָב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
לִבִלְעָם בֶּן בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם: וְלֹא
אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לִבִלְעָם וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ
אֶתְכֶם וָאַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ: וַתַּעַבְרוּ
אֶת הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ
בָּכֶם בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם: וָאֲשַׁלַּח
לִפְנֵיכֶם אֶת הַצִּרְעָה וַתְּגָרֶשׁ אוֹתָם
מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא
בְחַרְבְּךָ וְלֹא בְקַשְׁתֶּךָ: וָאֶתֵּן לָכֶם אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא יָגַעְתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא
בְנִיתֶם וַתֵּשְׁבוּ בָּהֶם כְּרָמִים וְזֵיתִים
אֲשֶׁר לֹא נְטַעְתֶּם אַתֶּם אֹכְלִים:
וְעַתָּה יִרְאוּ אֶת יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ
בְּתָמִים וּבֶאֱמֶת וְהָסִירוּ אֶת אֱלֹהִים
אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר
וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת יְהוָה: וְאִם רַע
בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת יְהוָה בַּחֲרוּ לָכֶם
הַיּוֹם אֶת מִי תַּעֲבֹדוּן אִם אֶת אֱלֹהִים

אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַנָּהָר וְאִם אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם וְאָנֹכִי וּבֵיתִי
נַעֲבֹד אֶת יְהוָה וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר עֲזָבֵנוּ
חָלִילָה לָּנוּ מֵעֲזֹב אֶת יְהוָה לַעֲבֹד
אֱלֹהִים אֲחֵרִים כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת אֲבֹתֵינוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים
וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ אֶת הָאֹתֹת
הַגְּדֹלֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר
עָבַרְנוּ בְּקִרְבָּם וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת כָּל
הָעַמִּים וְאֶת הָאֱמֹרִי יֹשֵׁב הָאָרֶץ
מִפָּנֵינוּ גַּם אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת יְהוָה כִּי
הוּא אֱלֹהֵינוּ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל
הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד אֶת יְהוָה כִּי
אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא אֵל קַנָּא הוּא
לֹא יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם וּלְחַטֹּאתֵיכֶם וְכִי
תַעַזְבוּ אֶת יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֵכָר
וְשָׁב וְהֵרַע לָכֶם וְכִלָּה אֶתְכֶם אַחֲרֵי
אֲשֶׁר הֵיטִיב לָכֶם וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל
יְהוֹשֻׁעַ לֹא כִּי אֶת יְהוָה נַעֲבֹד וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם כִּי
אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת יְהוָה לַעֲבֹד
וַיֹּאמְרוּ עֵדִים וְעַתָּה הָסִירוּ אֶת
אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ
אֶת לְבַבְכֶם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקֹלוֹ נִשְׁמָע וַיִּכְרֹת
יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם
לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת
אֱלֹהִים וַיִּקַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִימֶהָ
שָׁם תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם הִנֵּה
הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה בָּנוּ לְעֵדָה

quibus feruierunt patres vrī mesopotamia: an dīs amorreorum in quorū terra habitatis Ego aũt & domus mea seruiemus dño. Respondit populus: & dixit. Absit a nobis vt relinquam dñm & seruiam dīs alienis. Dñs deus noster ipse eduxit nos & patres nostros de terra egypti & de domo seruitutis: fecit quę vidēt ib nobis signa ingentia & custodiuit nos in omni via per quā ambulauimus: & in cunctis populis per quos transiuimus: & eiecit vniuersas gentes ammorreū habitatorē terre quā nos intrauimus. Seruiemus igitur domino: quia ipse est deus noster. Dixitq; Iosue ad populū. Non poteritis seruire dño: deus enim sanctus & fortis emulator est: nec ignoscet sceleribus vestris atq; pctis. Si dimiseritis dñm & seruieritis dīs alienis: conuertet se & affliget vos atq; subuertet: postq; vobis prestiterit bona. Dixitq; populus ad iosue. Nequaq; ita vt loq̃ris erit: sed dño seruiemus. Et iosue ad populū: testes inqt vos estis quia ipi elegeritis vobis dñm vt seruiatis ei. Respōderuntq;. Testes Nūc ergo ait: auferte deos alienos de medio vestri: & inclinate corda vra ad dominū deū ifrael. Dixitq; populus ad iosue. Domino deo nro seruiemus: & obedientes erimus pceptis eius. Percussit ergo iosue idie illo fedus & posuit ppl̃o pcepta atq; iudicia ī ſychē. Scripsit quoq; omnia verba hec ī volumie legis dī et tulit lapidē pgrandē posuitq; eum subter quercū q erat i sanctuario dñi & dixit ad omnem populū: Ecce lapis iste erit vobis in testimonium

πατρῶν ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐ
δίῳ amorreon in dῷ nos habitatis
τοῖς θεοῖς τῶν ἀμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε
terra eor. ego δὲ τ dom mea seruiamus
τῆς γῆς αὐτῶν. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσω
dño. τ rndĕa ppls dixit: nō fiat
τῷ κυρίῳ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπεν, μὴ γένοιτο
bis vt reliquam dñm vt seruiamus dīs alie
μὴν καταλιπεῖν τὸν κύριον ὥστε λατρεύειν θεοῖς ἑτέ
dño deus nr ipse eduxit nos τ pr
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πα
tres nros de terra egypti de domo seruitutis: τ
ρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὁ
fecit nobis signa ingĕtia hec: τ
ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα, καὶ
custodiuit nos in oīi via qua ambulauimus in
φύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐ
τ in cūctis gĕtib quas trāsiuimus per ipsos.
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρῆλθομεν δι' αὐτῶν.
eiecit dño vniuersas gĕtes τ amorreū
ἐξέβαλεν κύριος σύμπαντα τὰ ἔθνη καὶ τὸν ἀμορραῖον
habitantē terrā a facie nr̃a. sed
κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. ἀλλὰ
nos seruiamus dño: hic ēst est d
ἡμεῖς λατρεύσωμεν τῷ κυρίῳ, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ
noster. τ dixit iosue ad oēm pplm: nō p
ἡμῶν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, οὐ μὴ δ
ritis seruire dño: qm̃ fortis est τ deus
δελατρεύειν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστιν καὶ θεὸς ζη
lator est: hic nō dimittet iniq̃tates vr̃as
τής ἐστιν, οὗτος οὐκ ἀνήσει τὰ ἀνομήματα ὑμῶν
peccata vr̃a. qñ dimiseritis
τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν. ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε
mini τ seruieritis dño alienis: τ cōuerte
ριον καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ ἐπεκ
affliget vos τ subuertet vos p dño bene,
κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ' ὧν ἐυ ἐπ
cit vobis. τ dixit pplṽ ad iosue: nequaq̃
σεν ὑμῖν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν, οὐχί,
dño seruiamus. τ dixit iosue ad
λὰ κυρίῳ λατρεύσωμεν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς
pplm: testes vos cōtra vos: qm̃ elegistis
λαόν, μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ἐξελέξασθε
vos vobis dñm vt seruiatis ei. τ
μεῖς ἑαυτοῖς τὸν κύριον λατρεύειν αὐτῷ. καὶ
xerūt: testes: τ nunc auferte deos
παν, μάρτυρες. καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τ
alienos qui in vobis: τ dirigite co
ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε τὴν καρ
ad dñm deū ifrael. τ dixit pplṽ ad
αν πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς
sue: dño deo nr̃o seruiamus τ
σοῦν, κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν λατρεύσωμεν καὶ τ
vocē eius audiamus. τ pcussit iosue
φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσώμεθα. καὶ διέθετο ἰησοῦς δ
dus ēst pplṽ in die illa: τ de
θήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδ
dit ei legem τ iudicia in sychem. τ scrip
κεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν συχέμ. καὶ ἔγρα
iosue verba hec in librum legis
ἰησοῦς τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον νόμου τ
dei. τ tulit lapidē pgrādē: τ statuit eū
θεοῦ, καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν
sue illic subter terebinthū que erat coram dñi
σοῦς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν ἀστέαν τ κυρί
τ dixit iosue ad oēm pplm: ecce
καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, ἰδοὺ
pio iste erit vobis in testimoniū:
θος οὗτος ἔσται ὑμῖν εἰς μαρτύριον,

q ipſe audiuit oīa verba q̄ locutus eſt vobis: ne forte poſſitis negare & metuat dñm deū veſtrū. Dimiſitq; ppl'm ſingulos in poſſeſſione ſua Et poſtq̄ hec mortuus eſt iheſus filius nun ſeruus dñi: centum decem annorū: ſepelieruntq; eū in finibus poſſeſſionis ſue in thānathſare q̄ eſt ſita in mōte effraim a ſeptētrionali plāgie montis gaas. Seruiuitq; dño cūctis diebus iheſu & ſenioru qui longo vixerāt tēpore poſt iheſue et qui nouerat oīa opera domini q̄ fecerat in iſrl. Oſſa quoq; ioſeph q̄ tulerāt filii iſrl de egypto: ſepelierunt in tyche in parte agri quē emerat iacob a filiis emmor patris tyche centum nouellis oūbus: & fuit in poſſeſſione filioru ioſeph. Eleazar quoq; filius aaron mortuus eſt: & ſepelierūt eū in gabaath phinees filii eius: quæ data eſt ei in monte effraim.

Explicit liber Iheſue. Incipit liber ſophtī quem nos Iudicū appellamus.

DOmīo autē ioſue cōſuluerūt filii iſrael dñm dicentes, Quis aſcendet ad nos contra chananeū & erit dux belli? Dixitq; dñs: Iudas aſcendet: ecce tradidi terram in manu eius. Et ait iudas ymeon fratri ſuo. Aſcende mecū in ſortē meā: & pugna contra chananeū: vt & ego pugnē tecū in ſortem tuam. Et abiit cū eo ymeon. Aſcenditq; iudas & tradidit dñs chananeū ac pheresēū in manu eorū & percuſſerunt in bezech decē milia virorū. In uenerūtq; adonibezech in bezech: & pugnauerūt contra eū ac percuſſerūt chananeū & pheresēū. Fugit aūt adonibezech: quē p̄ſecuti cōprehenderūt ceſis ſummitatibus manuū eius ac pedū. Dixitq; adonibezech. Septuaginta reges āputatis manuū ac pedū ſummitatibus

ἐφ' ἃ ἤκουσεν σύμπαντα τὰ λεχθέντα ὑπὸ κυ ὅσα locutus eſt ad vos hodie. τ erit ille in vobis in ἐλάλησεν πρὸς ὑμᾶς σήμερον· καὶ ἔσται οὗτος ἐν ὑμῖν εἰς teſtimoniū in nouiſſimis diebus: q̄n mētiti fuerit̄ deo μαρτύριον ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅταν ἀνομήσητε κυ τοῦ θεοῦ ὑμῶν. τ dimiſit ioſue ppl'm ſingulos in ῥίζῃ τῶ θεώματι· καὶ ἐπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαὸν ἕκαστον εἰς

G locū ſuū. τ factū eſt poſt hec mortuꝰ eſt ioſue fi τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ἰησοῦς υἱὸς lius nū ſeruus dñi filius cētū decē annoꝝ. τ ſepelierūt ὁ ναυὴ δοῦλος κυρίου ὢν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν· καὶ ἔθαψαν eum circa terminos poſſeſſionis ſue in thānathſa= αὐτὸν ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθσα rach in mōte ephraim a ſeptētrione mōtis gaas. τ ſer= ῥὰχ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐφραιμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαὰς· καὶ ἐλά uit iſrael dño cūctis diebus ioſue τ cū= τρευσεν ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἰησοῦ καὶ πά= ctis diebus ſenioꝝ qui duxerūt σας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι ἐφείλκυσαν τὸν tēpus poſt ioſue: τ qui viderūt oīa opa κύριον μετὰ ἰησοῦ, καὶ ὅσοι ἔδοσαν σύμπαντα τὰ ἔργα dñi que fecerat iſrael. τ oſſa ioſeph duxerūt κυ ὅσα ἐποίησεν ἰσραήλ· τὰ ὀστᾶ ἰωσὴφ ἀνήγαγον filij iſrael de egypto: τ ſepelierūt in ſycimis in ὑιοὶ ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου, καὶ κατώρυξαν ἐν συχίμοις ἐν τῇ parte agri quem emit iacob ab amoreo ἐμοίρᾳ ἀγροῦ οὗ ἐκτήσατο ἰακὼβ παρὰ τῶν ἀμορραίων babitātibus in ſycimo cētū nouellis oūb: τ de τῶν κατοικούντων ἐν συχίμοις ἑκατὸν ἀμνάδων, καὶ ἔδω dit eā ioſeph in parte. τ eleazar filius aaron κεν αὐτὴν τῷ ἰωσὴφ ἐν μερίδι· καὶ ἐλεάζαρ ὁ ὑιὸς ἀαρὼν ὁ ponti mortuus eſt: τ ſepult eſt in gabaath phinees fi ἀρχιερεὺς ἐτε ἐτελεύτησεν, καὶ ἐτάφη ἐν γαβαὰθ φινεὲς τοῦ ὑι ly eius: quā dedit ei in mōte ephraim. οὗ αὐτῷ, ἃ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἐφραίμ.

IVDICES.

KPITAI. Ca. i.

Λ Et factū eſt poſt mortē ioſue τ Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτὴν ἰησοῦ καὶ

K conſuluerūt filij iſrael in dño dicē= cōſuluerūt filij iſrael in dño dicē= ἐπερώτων οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ λέγον tes: quis aſcēdet nobis cōtra chana τες· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν χαναν neum dux belli in ipſo: τ dixit dñs: νεον ἄρχηγὸς τοῦ πολ. λεμῆσαι ἐν αὐτῷ; καὶ εἶπεν κς, tudas aſcēdet: ecce tradidi ſtā in manu eius. τ ἰούδας ἀναβήσεται, ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ αὐτ· καὶ dixit iudas ad ymeon fratrē ſuū: aſcēde εἶπεν ἰούδας πρὸς συμεὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνάβηθι mecum in ſortē meā τ pugnabimus in chana= μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου καὶ πολεμήσομεν ἐν τῷ χαναν= neū. τ pergam τ ego tecū in ſortē tuā. ναίῳ, κἀγὼ πορεύσομαι καὶ ἐγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου· τ abiit cū eo ſymeō: τ aſcēdit iudas. τ tra καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτοῦ συμεών, καὶ ἀνέβη ἰούδας· καὶ ἔδω didit dñs chananeū τ pheresēū in manu illoꝝ: τ κεν κύριος τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον ἐν χειρὶ αὐτ, καὶ percuſſit eos in beſec decē milia virorū, τ inue ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν βεζὲκ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν· καὶ ἐυ nerūt adonibezec in beſec τ pugnauerūt cōtra eū: τ ρον τὸν ἀδωνιβεζὲκ ἐν βεζὲκ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ, καὶ percuſſerūt chananeū τ pheresēū. τ fugit a= ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον· καὶ ἔφυγεν ἀδ= donibezec: τ perſecuti ſūt poſt eū τ cōprehēderūt te= ωνιβεζὲκ, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτ καὶ ἐλάβοσαν αὐ nū τ abſciderūt ſūmitates pedū eius τ manuū τὸν καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτ καὶ τῶν χειρῶν eius. τ dixit adonibezec: ſeptuaginta reges ſūmitates αὐτ· καὶ εἶπεν ἀδωνιβεζέκ, ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα pedū eoꝝ τ manuū eoꝝ abſciſi B τῶν ποδῶν αὐτῶν καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἀποκεκομμένοι

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ אֶל
הַכְּנַעֲנִי בַּתְּחִלָּה לְהִלָּחֶם בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה יְהוּדָה יַעֲלֶה הִנֵּה נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ
בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְשִׁמְעוֹן אָחִיו עֲלֵה
אִתִּי בְגוֹרָלִי וְנִלָּחֲמָה בַּכְּנַעֲנִי וְהָלַכְתִּי
גַם אֲנִי אִתְּךָ בְּגוֹרָלֶךָ וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ שִׁמְעוֹן׃
וַיַּעַל יְהוּדָה וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת הַכְּנַעֲנִי
וְהַפְּרִזִּי בְּיָדָם וַיַּכּוּם בְּבֶזֶק עֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים אִישׁ׃ וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲדֹנִי בֶזֶק
בְּבֶזֶק וַיִּלָּחֲמוּ בּוֹ וַיַּכּוּ אֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת
הַפְּרִזִּי׃ וַיָּנָס אֲדֹנִי בֶזֶק וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרָיו
וַיֹּאחֲזוּ אֹתוֹ וַיְקַצְּצוּ אֶת בְּהֹנוֹת יָדָיו
וְרַגְלָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי בֶזֶק שִׁבְעִים
מְלָכִים בְּהֹנוֹת יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מְקֻצָּצִים

c.

Prima.he. Tex.heb. Judi.ca.i. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre. lxx.cũ interp.latina

הָיוּ מְלַקְּטִים תַּחַת שֻׁלְחָנִי כַּאֲשֶׁר לָקַט
עָשִׂיתִי כֵּן שִׁלַּם לִי אֱלֹהִים וַיִּבְאֲהוּ
יְרוּשָׁלַם וַיָּמָת שָׁם וּבְנֵי מוֹת לָחֶם
יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם וַיִּלְכְּדוּ אֹתָהּ
וַיַּכּוּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת הָעִיר שִׁלְּחוּ
בָאֵשׁ וְאַחַר יָרְדוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְהִלָּחֶם
בַּכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב הָהָר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה
וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה אֶל הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶבְרוֹן
וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע וַיַּכּוּ
אֶת שֵׁשַׁי וְאֶת אֲחִימַן וְאֶת תַּלְמָי
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל יֹשְׁבֵי דְּבִיר וְשֵׁם
דְּבִר לְפָנִים קִרְיַת סֵפֶר וַיֹּאמֶר כָּלֵב
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת קִרְיַת סֵפֶר וּלְכָדָהּ
וְנָתַתִּי לוֹ אֶת עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה וַיִּתֵּן אִישׁ
וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז אֲחִי כָלֵב
הַקָּטֹן מִמֶּנּוּ וַיִּתֶּן לוֹ אֶת עַכְסָה בִתּוֹ
לְאִשָּׁה וַיְהִי בְּבֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאֹל
מֵאֵת אָבִיהָ הַשָּׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל
הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב מַה לָּךְ
וַתֹּאמֶר לוֹ הֲבָה לִי בְּרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב
נְתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי גֻּלֹּת מָיִם וַיִּתֶּן לָהּ
כָּלֵב אֶת גֻּלֹּת עִלִּית וְאֶת גֻּלֹּת תַּחְתִּית
וּבְנֵי קֵינִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים
אֶת בְּנֵי יְהוּדָה מִדְבַּר יְהוּדָה אֲשֶׁר
בַּנֶּגֶב עֲרָד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶת הָעָם וַיֵּלֶךְ
יְהוּדָה אֶת שִׁמְעוֹן אָחִיו וַיַּכּוּ אֶת
הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב צְפַת וַיַּחֲרִימוּ אוֹתָהּ
וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר חָרְמָה וַיִּלְכֹּד
יְהוּדָה אֶת עַזָּה וְאֶת גְּבוּלָהּ וְאֶת
אַשְׁקְלוֹן וְאֶת גְּבוּלָהּ וְאֶת עֶקְרוֹן וְאֶת
גְּבוּלָהּ וַיְהִי יְהוָה אֶת יְהוּדָה וַיִּירַשׁ
אֶת הָהָר כִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת יֹשְׁבֵי
הָעֵמֶק כִּי רֶכֶב בַּרְזֶל לָהֶם וַיִּתְּנוּ
לְכָלֵב אֶת חֶבְרוֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה
וַיּוֹרֶשׁ מִשָּׁם אֶת שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֲנָק
וְאֶת הַיְבוּסִי יֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם לֹא

colligebant sub mensa mea ciborũ reliqas sicut feci: ita reddidit mihi deus. Adduxerũtq; eũ in hierl'm: & ibi mortuus est. Oppugnãtes ergo filii iuda hierusalẽ ceperunt eam: & percusserũt in ore gladii tradentes cunctam incẽdio cõitatẽ. Et post ea descẽdẽtes pugnauerũt cõtra chananeũ q habitabat in mõtanis & ad meridiẽ & cãpestribus Pergẽsq; iudas contra chananeũ q habitabat in hebrõ cuius nomẽ fuit antiquitus cariatharbe percussit sesai & hayman & tholmai: atq; inde ascẽdit habitatores dabir: cuius nomẽ vocabat cariatsepher. i. cĩtas scriptũ. Dixitq; caleph. Qui percusserit cariathsepher & vastauerit eã: dabo ei axã filiã meã vxorẽ. Cũq; cepisset eã othoniel filius cenez frater caleph in uxorẽ dedit ei axã filiam suã cõiugẽ. Quã pgentem in itinere mõut vir suꝰ vt peteret a patre suo agrũ. Que cũ suspirasset sedẽs in asino: dixit ei caleph Quid habes? At illa rndit. Da mihi benedictionẽ: quia terrã arentẽ dedisti mihi: da & irriguas aqs. Dedit ergo ei caleph irriguũ superiorẽ & irriguũ inferiorẽ. Filii aũt cinei cõgnati moysi ascenderũt de ciuitate palmarũ cũ filiis iuda in desertum sortis eius: qd ẽ ad meridiem arath & hitauerunt cũ eo. Abiit aũt iudas cũ symeone fratre suo: & percusserũt ciuitatẽ chananeũ q habitabat in sephat & interfecerũt eũ. Vocatũ q est nomẽ vrbis horma. i. anathema. Cepit qs iudas gazã cũ finibus suis & ascalonẽ atq; accharõ cũ terminis suis. Fuitq; dñs cum iuda: & mõtana possedit: nec potuit delere hitatores vallis: quia falcatis curribus abũdabãt. Dederũtq; caleph hebron sicut dixerat moyses: qui deleuit ex ea tres filios enach. Iebuseũ aũt habitatorem hierusalem non

fuerũt colligẽtes q sub mensa mea. sicut ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου· καθὼς
ergo feci: sic reddidit mihi deus. et adduxerũt ὃν ἐποίησα, οὕτως ἀνταπέδωκέν μοι ὁ θεός· καὶ ἤγαγον
eum in hierusalem: et mortuus est ibi. et pugnauerũt αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
filij iuda cõtra ierusalem et ceperunt eã et οἱ υἱοὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκατελάβοντο αὐτὴν καὶ
percusserũt eã in ore gladij: et vrbem cõ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέ
busserũt in igne. et postea descenderũt filij iu πρησαν ἐν πυρί· καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ ἰού
da ad pugnãdũ cõtra chananeũ qui habitabat mõta δα πολεμῆσαι τῷ χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι τὴν ὀρει
et meridiẽ et cãpestria. et abiit iudas cõtra νὰ καὶ τὸν νότον καὶ τὴν πεδινήν. καὶ ἐπορεύθη ἰούδας πρὸς τὸν
chananeũ qui habitabat in chebzon: at nomẽ chebzon χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν χεβρών, τὸ δὲ ὄνομα χεβρὼν
fuit prius cariatharboth. et percusserũt sesai et ἦν ἔμπροσθεν καριαθαρβώ· καὶ ἐπάταξαν τὸν σισαὶ καὶ
achiman et tholmai generatiõ enac. et profe τὸν ἀχιμὰν καὶ τὸν θολμὰ γενήματα τοῦ ἐνάκ· καὶ ἐπο
cti sunt illinc ad habitantes dabir: et nomẽ ρεύθησαν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας δαβίρ, καὶ τὸ ὄνομα
dabir prius ciuitas literarũ. et dixit chaleb: qui δαβὶρ ἔμπροσθεν πόλις γραμμάτων· καὶ εἶπεν χαλέβ, ὃς
percusserit ciuitatẽ literarũ et primus ceperit ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ προκαταλάβηται
eam: dabo ei aracsã filiã meã in vxorẽ. et αὐτήν, δώσω αὐτῷ τὴν ἀχσὰ θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. καὶ
prior cepit eam gothoniel filius cenez frater caleb προκατελάβετο αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς κενεζὲ ἀδελφὸς χαλέβ
minor natu: dedit ei axã filiam suã in uxorẽ. ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀχσὰ θυγα
et factũ est cũ abiret ut τέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπαρτίσαι αὐ
peteret a patre suo agrum. et murmurabat super asinã. et dixit ei ch τὴν τοῦ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἀ
agrum. et murmurabat super asinã. et dixit ei ἀγρόν· καὶ ἐγόγγυζεν ἐπὶ τῇ ὑποζυγίου· καὶ εἶπεν αὐτῇ χ
leb qd tibi est rubet dixit ei axã da mihi benedictiõem λὲβ τί σοί ἐστιν; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀχσά, δός μοι εὐλογίαν
quia in terrã austri tradidisti me: et da mihi et fontes ὅτι εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν
dedit ei caleph irriguũ superiorẽ & irriguũ inferiorẽ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλὲβ λύτρωσιν μετεώων καὶ λύτρω
filii aũt cinei cõgnati moysi abscesserũt de ciui σιν κοίλων. οἱ δὲ υἱοὶ ιωνὰβ τοῦ κενεοῦ πενθερεῦ μωυσῆ ἀ βησαν
tate palmarũ ad filios iuda in desertũ iuda λως τῶν φοινίκων πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰούδα εἰς τὴν ἔρημον ἰούδα
in meridie ad desẽsum arad et abiit: et ἐν τῷ νότῳ πρὸς τῇ καταβάσει ἀρὰδ καὶ ἐπορεύθη, καὶ κ
cum ppũo. et abiit iudas cum symeon fra μετὰ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπορεύθη ἰούδας μετὰ συμεὼν τοῦ ἀδ
et percusserũt chananeũ q habitabat sephath τοῦ καὶ ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα σεφὰθ
matizauerũt eã et cuerterũt eam: et vocauerũt μάτισαν αὐτὴν καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν, καὶ ἐκάλεσαν τὸ
vrbis destructio. et possedit iudas gazã ὄνομα πόλεως ἐξωλόθρευσις· καὶ ἐκληρονόμησεν ἰούδας τὴν γα
terminũ eius: et accaron: et terminũ eius: et azo ὅριον αὐτῆς, καὶ τὴν ἀσκαλῶνα, καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς· καὶ τὴν ἄζ
burbana eius. et fuit dñs cum iuda: et pos τὰ πόλεις αὐτῆς· καὶ ἦν κύριος μετὰ ἰούδα, καὶ ἐκλη
sedit montẽ: qm nõ potuit possidere habitatores ρονόμησεν τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοὺς κατοικοῦντα
montis eo: qm prohibuit eos: et currus ferrei eis: τὸ ὄρος, ὅτι διεῖλατο αὐτοῖς, καὶ ἅρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς
runt chaleb chebron sicut locutus est moyses. et de καὶ τῷ χαλὲβ τὴν χεβρὼν καθὰ ἐλάλησε μωυσῆς· καὶ ἐξ
tres filios enac. et iebuseum habitantẽ hie τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνάκ· καὶ τὸν ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα

deleuerūt filij beniamin. ⁊ habitauit iebuseus cū
ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν· καὶ κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ
filijs beniamin in hierusalem vsq; ad diē hāc.
τῶν υἱῶν Βενιαμὶν ἐν Ἰερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·
E ⁊ ascederūt filij ioseph ⁊ ipsi in bethel: ⁊ dñs
καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καί γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ, καὶ κς̄
cū eis. ⁊ castrametati sūt dom⁹ israel cōtra bethel.
μετ' αὐτῶν· καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ Βαιθήλ.
at nomē vrbis fuit prius luza. ⁊ viderūt cu
τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν Λουζά· καὶ εἶδον οἱ φυ
stodientes virū egredientē de ciuitate: ⁊ dixe
λάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ εἶπα
runt ei ⁊ ostendē nobis introitū ciui
σαν αὐτῷ· καὶ δεῖξον ἡμῖν τὴν εἴσοδον τῆς πό
tatis: ⁊ faciemus tecum miam. ⁊ ostēdit eis
λεως, καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς
ingressum vrbis: ⁊ percusserūt vrbē in o
τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στό
re gladij: at virū ⁊ cognationē eius
ματι ῥομφαίας, τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ
dimiserūt. ⁊ abijt vir in trāsitum: ⁊ edifica
ἐξαπέστειλαν· καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν χετθίν, καὶ ᾠκοδό
uit illic vrbē: ⁊ vocauit nomē illius luza: hoc
μησεν ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Λουζά, τοῦ
nomē eius vsq; ad diē hanc. ⁊ nō pos
το ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ οὐκ ἐκληρονό
sedit manasses bethsā neq; filias eius: neq;
μησεν μανασσῆς τὴν Βεισὰν οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ
J thanaach ⁊ filias eius: neq; habi
τὴν ἐνθαὰχ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοι
tantes dor ⁊ filias eius: neq; habi
κοῦντας δὼρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοι
tātes mageddon ⁊ filias eius: neq;
κοῦντας μαγεδδὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς
habitantes teblam neq; filias eius. ⁊
κατοικοῦντας ἰεβλὰμ οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· καὶ
incepit chananeus habitare in terra hac. ⁊ factū
ἤρξατο ὁ χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ ἐγένε
est cū cōfortat⁹ est israel ⁊ posuit chananeū in tri
το ὅτε ἐνίσχυσεν Ἰσραὴλ καὶ ἔδωκε τὸν χαναναῖον εἰς φό
butū ⁊ delere nō deleuit illū. ⁊ ephraim nō deleuit
ρον καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν· καὶ ἐφραὶμ οὐκ ἐξῆρεν τὸν
chananeū qui habitabat in gazer: ⁊ habitabat chana
χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ χανα
neus in medio eius in gazer. ⁊ zabulon nō deleuit
ναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν γαζέρ· καὶ ζαβουλὼν οὐκ ἐξῆρε τὸς
habitantes cetron ⁊ habitantes naalol. ⁊ ha
κατοικοῦντας κετρὼν καὶ τὸς κατοικοῦντας ναελώλ· καὶ κα
bitauit chananeus in medio eius: ⁊ facti⁹ est i tributū.
τῴκησεν ὁ χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον·
⁊ aser nō deleuit habitātes accho ⁊
καὶ ἀσὴρ οὐκ ἐξῆρεν τοὺς κατοικοῦντας ἀκχὼ καὶ τοὺς
G habitātes sidona ⁊ habitātes achlab ⁊
κατοικοῦντας σιδῶνα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἀχλὰβ καὶ
aschazib ⁊ elba ⁊ aphec ⁊ roob. ⁊
τὴν ἀχαζὶβ καὶ τὴν ἐλβὰ καὶ τὴν ἀφὲκ καὶ τὴν ῥοώβ. καὶ
habitauit aser in medio chananei habitan
κατῴκησεν ὁ ἀσὴρ ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου τοῦ κατοικοῦν
tis trā: qñ nō potuit delere eū. ⁊ nephtalim nō
τος τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἐδυνήθη ἐξᾶραι αὐτόν· καὶ νεφθαλὶν οὐκ
deleuit habitantes bethsames: ⁊ habitātes
ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας βεθσαμὶς, καὶ τὸς κατοικοῦντας
bethanach. ⁊ habitauit israel in medio chananei habitan
βεθαναὰχ· καὶ κατῴκησεν Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου τοῦ κατοικοῦν
tis trā. at habitantes bethsames ⁊ bethanech fue
τος τὴν γῆν· οἱ δὲ κατοικοῦντες Βαιθσαμὶς καὶ τὴν Βεθανὲθ ἐγενήθη
runt eis in tributū. ⁊ afflixit amorreus filios dan in
σαν αὐτοῖς εἰς φόρον· καὶ ἐξέθλιψεν ὁ ἀμορραῖος τοὺς υἱοὺς Δὰν εἰς τὸ
mōte: qñ nō dimisit eum descēdere in vallem. ⁊ incepit
ὄρος, ὅτι οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα· καὶ ἤρξατο ὁ
amorreus habitare in mōte hares vbi vsq; ⁊ vulpes.
ἀμορραῖος κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τῷ ἀρεσοῦ αἱ ἄρκτοι καὶ αἱ ἀλώπεκες.

ʳdeleuerūt⁸ filiiʳbenſamî
ᵘhitauitqꝫ ˢiebuˢeus ' cū
⁸filijsᵇbeniamīˢ, hierſm
ᵛſqꝫ inʳpreſentem ᶜdiē,
Domus ᵏ quoqꝫ ˡioſeph
ᵉaſcēdit inᵐbethel:fuitqꝫ
ⁿdñsᵒcū eis. Namᵖcū ob
ſiderent ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘvrbem q̄ʳprius'luzaʳvo
cabatur ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞
ᵘviderūtᶜhoiemᵇegrediē
tem ᶜdeʳciuitate ∞∞∞ ∞∞∞
⁸dixerūtqꝫᵇad eū.ᶠOſtē
de nobis ᵐ introitū ⁿciul
tatis:ᵒ& faciemᵖ tecum
ᑫmiam.Quiʳcū oſtendiſ
ſet eis:ˢpcusserunt³vrbē
ᵇin oreᶜgladii:ˢhoiem au
tē illum ᵗ& ᵒoēm ᵇcogna
tionē eiᵖ dimiſerūt.Qui
dimiſſusᵏabiit in ˡ terrā
ⁿethim:ᵒ& edificauit ſibi
ᵖcitatēᑫvocauitqꝫʳcā ˢlu
zā:ᵗq̄ ita ⁿappellaturᵛſqꝫ
inʷpñtem ˣdiē. ᵇ Manaſ
ſesᶜquoqꝫ nōᵈdeleuitᵉbe
thſanᵏetˡcanathᵐcū ⁿ vi
culis ſuis: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞
°& ᵖhītatores ᑫdor ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ& ˢieblaamᵇ& ∞∞∞∞∞∞∞
ᵛmageddoᶜcū ʷviculis ſu
is:ˣcepitqꝫᵇchananeus
ʸhabitare cū eis .ᶻPoſtqꝫ
ᵃᵃ autē ᵇ confortatus eſt
ᶜifraelᵈfecitᵉeosʳtributa
rios ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞
ᶠ& delereᵍnoluit,ʰ Effraī
etiamᵇnon ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜinterfecitᶜ chananeūᵈq
hītabatᵉiˢ gazer:ᵇſed ha
bitauitᵏcūˡeo .ᵐ zabulō
ⁿnon ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒdeleuitᑫhabitatoresʳ te
thronᵗ& ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘ naalol :ˣfed habitauit
ʸchananeusᶻiˢ medio eiᵃ
ᵇfactuſqꝫ eſt eiᶜ tributarī
us.ᵈ Aſer quoqꝫᵉnōᶠdele
uitᵍ hītatoresʰaccho ⁱ &
ᵐſidonisⁿalab ∞∞∞∞∞ ∞∞
ᵖ&ᑫachacibʳ&ˢammaᵗ&
ᵘaphech ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣ&ʸroob :ᶻhabitauitqꝫᵃi
medioᵇchananeiᶜ habi
tatorisˢillusᵈterre:ᵉnec
ᶠinterfecit eum.ᵍNeptali
quoqꝫʰnonⁱᵐdeleuit ∞∞∞
ⁿ hītatores ᵒ bethſemes
ᵖ&ᑫbethanath:ʳ& habita
uitˢinterᵗchananeūᵘha
bitatorem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣterre.ʸfueruntqꝫᶻeiᵃbe
thſemiteᵇ& bethaniteᶜ ∞
ᵈtributariſ. ᵉ Arctauitqꝫ
ᶠammorreus ∞∞∞∞ ∞∞∞
ᵍfiliosʰdanⁱinmōte:ˢnec
ᵏdedit eis locumˡ ∞∞∞ ∞∞∞
ˣvtʸad planiciaˣ deſcēde
rentᶻhabitauitqꝫᵃinmō
teᵇ hares:cq̄ interp̄tatur
teſtatioᵈiˢ haylōᵉ & ſalabi

הוֹרִישׁוּ בְנֵי בִנְיָמִן וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת
בְּנֵי בִנְיָמִין בִּירוּשָׁלִַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וַיַּעֲלוּ בֵית יוֹסֵף גַּם הֵם בֵּיתְאֵל
וַיהוָה עִמָּם׃ וַיָּתִירוּ בֵּית יוֹסֵף
בֵּיתְאֵל וְשֵׁם הָעִיר לְפָנִים לוּז׃
וַיִּרְאוּ הַשֹּׁמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַרְאֵנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר
וְנַעֲשֶׂה עִמְּךָ חָסֶד׃ וַיַּרְאֵם אֶת מְבוֹא
הָעִיר וַיַּכּוּ אֶת הָעִיר לְפִי חָרֶב וְאֶת
הָאִישׁ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁלְּחוּ וַיֵּלֶךְ
הָאִישׁ אֶרֶץ הַחִתִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא
שְׁמָהּ לוּז הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְלֹא הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה אֶת בֵּית שְׁאָן
וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וְאֶת תַּעְנַךְ וְאֶת בְּנֹתֶיהָ
וְאֶת יוֹשְׁבֵי דוֹר וְאֶת בְּנֹתֶיהָ
וְאֶת יוֹשְׁבֵי יִבְלְעָם וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וְאֶת
יוֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי
לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ וַיְהִי כִּי חָזַק
יִשְׂרָאֵל וַיָּשֶׂם אֶת הַכְּנַעֲנִי לָמַס
וְהוֹרֵישׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ וְאֶפְרַיִם לֹא
הוֹרִישׁ אֶת הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב
הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ בְּגָזֶר׃ זְבוּלֻן לֹא
הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי קִטְרוֹן וְאֶת יוֹשְׁבֵי
נַהֲלֹל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ וַיִּהְיוּ
לָמַס׃ אָשֵׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי
עַכּוֹ וְאֶת יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת אַחְלָב וְאֶת
אַכְזִיב וְאֶת חֶלְבָּה וְאֶת אֲפִיק וְאֶת רְחֹב׃
וַיֵּשֶׁב הָאֲשֵׁרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי לֹא הֳרִישׁוּ׃ נַפְתָּלִי לֹא
הוֹרִישׁ אֶת יוֹשְׁבֵי בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת
יוֹשְׁבֵי בֵּית עֲנָת וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי
יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְיוֹשְׁבֵי בֵּית שֶׁמֶשׁ וּבֵית
עֲנָת הָיוּ לָהֶם לָמַס׃ וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי
אֶת בְּנֵי דָן הָהָרָה כִּי לֹא נָתְנוּ
לָרֶדֶת לָעֵמֶק׃ וַיּוֹאֶל הָאֱמֹרִי לָשֶׁבֶת
בְּהַר חֶרֶס אַיָּלוֹן וּבְשַׁעַלְבִים

וַתִּכְבַּד יַד בֵּית יוֹסֵף וַיִּהְיוּ לָמַס וַיַּעֲבֹד׃ כבד עבד

וַיַּעַל מַלְאַךְ יְהוָה מִן הַגִּלְגָּל אֶל הַבֹּכִים וַיֹּאמֶר אַעֲלֶה עלה

אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם שבע

וָאֹמַר לֹא אָפֵר בְּרִיתִי אִתְּכֶם לְעוֹלָם׃ פור

וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לְיוֹשְׁבֵי כרת

הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן וְלֹא נתץ

שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מַה זֹּאת עָשִׂיתֶם׃ עשה

וְגַם אָמַרְתִּי לֹא אֲגָרֵשׁ אוֹתָם גרשׁ

מִפְּנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים וֵאלֹהֵיהֶם יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ׃ היה צדד

וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי היה

יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃ נשׂא בכה

וַיִּקְרְאוּ שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים קרא

וַיִּזְבְּחוּ שָׁם לַיהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָעָם וַיֵּלְכוּ זבח שלח

אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַבְדוּ עבד

הָעָם אֶת יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי יום

הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי אָרַךְ

יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁר רָאוּ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה עשׂה

יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ גדל

וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן עֶבֶד יְהוָה בֵּן מות

מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עשׂר שנה קבר

בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת חֶרֶס בְּהַר

אֶפְרַיִם מִצְּפוֹן לְהַר נָעַשׁ׃ וְגַם כָּל צָפַן

הַדּוֹר הַהוּא נֶאֶסְפוּ אֶל אֲבֹתָיו וַיָּקָם אסף קום

דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ

אֶת יְהוָה וְגַם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה

לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים׃ רוע

וַיַּעַזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם עזב אבה

הַמּוֹצִיא אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּלְכוּ יצא

אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים

אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם סָבַב שׁחה

Cap.ii.

עֹלָה מַלְאַךְ

בוא

שָׁבַע

פּוּר כָּרַת

עֹלָם כָּרַת

זָבַח נָתַן

עָשָׂה

נָשָׂא

קוּם

זָבַח שָׁלַח

יוֹם

אָרַךְ

עָשָׂה

גָּדַל

מוּת

שָׁנָה קָבַר

[b]Et aggrauata ē [c]manus [d]dñi [e]ioseph: [m]fetuſq; ē ei [n]tributarius. [o]Fuit [p]ãt terminus [q]ãmorrei [r]ab a ſcenſu [s]corpionis [t]petra [u]& ſuperiora loca. z.

[a]Hſcenditq; [b]angelus [c]dñi [d]e [e]galgalis [f]ad locũ [g]flẽtiũ: [h]& ait. [i]Eduxi [k]vos [l]de egypto [m]& introduxi [n]in [o]terrã p [q]'iuraui [r]patribus veſtris: [s]& pollicitus ſum vt [t]nõ [u]facerẽ irritũ [v]pactũ meum [w]vobiſcũ [x]in sẽpiternũ: [y]ita dũtaxat [z]vt [aa]nõ [bb]ferametis [cc]fedus [dd]cũ hĩtatoribus [ee]terre [ff]huius & [gg]aras corũ [hh]ſubvertametis. [ii]& noluiſtis [kk]audire [ll] vocem meã. [mm]Cur [nn]hoc [oo]feciſtis? Quãobrẽ [pp]nolui [qq]delere [rr]cos [ss]a facie veſtra: [tt]vt ha beatis [uu]hoſtes: [vv]& dii eorũ [ww]ſint [xx]vobis [yy]i ruinã. [zz]Cũq; loqueretur [aaa]angelus [bbb]dominũ [ccc]hec [ddd]verba [eee]ad [fff]omnes [ggg]filios [hhh]iſrael: [iii]eleuauerũt [jjj] vocem ſuam [kkk]& fleuerunt.

[a]Et vocatũ ē [b]nomẽ [c]loci [d]illius locus [e]flentium ſiue lachrymaꝝ. [f]imolauerũtq; [g]ibi hoſtias [h]dño.

[a]Dimiſit ergo [b]ioſue [c]populũ [d]& abierũt [e]filii [f]iſrael [g]vnuſquiſq; [h]in poſſeſſionẽ ſuã: [i]vt obtinerẽt [k]eã: [l]ſeruieruntq; [m]dño [n]cũctis [o]diebus eius [p]& [q]ſenio rum: [r]qui [s]longo [t]poſt eum [u]vixerũt [v]tẽpore: & [w]nouerant [x]omnia [y]opera [z]domini [aa]que [bb]fecerat [cc]cũ iſrael.

[a]Mortuus eſt aũt [b]ioſue [c]filius [d]nun [e]famulus [f]dñi [g]centum [h]& decẽ [i]annorum: [k]& ſepelierunt [l] eũ [m]in finibus [n]poſſeſſionis ſue [o]in thãnathſare [p]in mõte [q]effraim a ſeptẽtrionali plaga [r]mõtis [s]gaas. [t]Oiſq; [u]illa [v]gñatio [w]cõgregata eſt [x]ad [y]patres ſuos: [z]& ſurrexerũt [aa]alii [bb]qui [cc] nõ [dd]nouerunt [ee]dominum: [ff]& [gg]opera [hh]q [ii]fecerat [jj]cum iſrael. [kk]Feceruntq; [ll]filii [mm]iſrael [nn]malũ [oo]in conſpectu [pp]domini: [qq]& ſeruierũt [rr] baalim: [ss]ac dimiſerunt [tt] dominum [uu]deũ [vv]patrũ ſuorũ [ww]q eduxerat [xx]eos [yy]de terra [zz]egypti: [aaa]& ſecuti ſunt [bbb]deos [ccc]aliẽos: [ddd]deos quoq; [eee]populorum [fff]qui habitabant in [ggg]circuitu eorũ: [hhh] & adorauerunt [iii]eos:

τ aggrauata eſt manꝰ domiꝰ ioſeph ſup amorreũ: τ
καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ οἴκου Ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ
ci⁹ eſt in tributũ. τ terminus amorrei ſup aera
νετο εἰς φόρον· καὶ ὁ ὅριον τοῦ Ἀμορραίου ἐπαιω ἀπὸ
a petra τ ſupra.
ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐπάνω.

Ca

Θ Et aſcẽdit angelus dñi τ venit galgal ad
Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ Γαλγὰλ ἐπὶ
locũ flentiũ. τ dixit ad eos: dño edux
κλαυθμῶνα· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κύριος ἀνεβίβα
vos de egypto τ introduxit vos in terrã p
ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου καὶ εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν ὤ μ
patribus veſtris vt daret vobis, τ dixit nõ
τοῖς πατράσιν ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν· καὶ εἶπεν οὐ
tũ factũ pactũ meũ vobiſcũ in sẽpiternũ. τ
σχεδάσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὑ
nõ ferietis fedus cũ habitãtibus in hac
οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν
neq; deos eoꝝ nequaq; adorabitis: sed
την, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐμὴ προσκυνήσετε, ἀλλὰ
ſculptilia eoꝝ cõfringite τ aras eoꝝ
γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψατε καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτ
tite: τ nõ auditiſtis vocẽ meã:
τάξασθε, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου,
hec feciſtis. τ ego dixi nõ addam vt
ταῦτα ἐποιήσατε· καὶ ἐγὼ εἶπα οὐ προσθήσω το
grare factã ppũm quẽ dixi vt expellerẽ eos a f
ποιῆσαι γὰρ λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῶσαι αὐτοὺς ἀπ προ
cie vſq: τ erunt vobis in angustias: τ dii
που ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχάς, καὶ οἱ θεοὶ αὐ
erunt vobis in ſcandalũ. τ factũ eſt poſtq; locutꝰ ē
ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον· καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν
gelus dñi ſermonẽ hoc ad oẽs filio
γελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺ
rael: τ eleuauerũt ppſus vocẽ ſuã τ fleuer
ραήλ, καὶ ἐπῆραν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσ
pp hoc vocatũ ē nomẽ loci illius locus fl
διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθ
τ immolauerũt ibi ſño. τ dimiſit ioſue
καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς
ppſum: τ abierũt filii iſrael vnuſquiſq; in domũ
λαόν, καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον
am τ in poſſeſſionẽ ſuã ad poſſidẽdã
τοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατακληρονομῆσα
terrã. τ ſeruierũt ppſus ſño cũctis die
γῆν· καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμ
ioſue τ cũctis diebus ſenioꝝ: qui
Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι
gẽui fuerũt poſt ioſue: qui nouerãt oẽm opus
κρονομήρευσαν μετὰ Ἰησοῦν, ὅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργο
magnũ qđ fecit iſrael. τ mortuus eſt io
τὸ μέγα ὃ ἐποίησεν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ἐτελεύτησεν ὁ Ἰη
filiꝰ nun famulus ſñi filius cẽtũ decẽ ãnoꝝ. τ ſepelie
υἱὸς Ναυῆ δοῦλος κυ υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν· καὶ ἐθα
um in termino poſſeſſionis ſue i thãnathares i
τὸν ἐν ὁρίῳ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθαρὲς ἐν
ephraim a ſeptẽtrione mõtis gaas, τ oĩs gñatio
ἐφραὶμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαάς· καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ
la congregata eſt ad ppes ſuos. τ ſurrex
νη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. καὶ ἀνέ
nergatio altera poſt eos: q nõ nouerãt ſñm: τ opu
νεὰ ἑτέρα μετ' αὐτούς, οἳ οὐκ ἔγνωσαν τὸν κν', καὶ τὸ ἔρ
fecerat iſrael. τ fecerũt filii iſrl ma
ἐποίησεν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσ τὸ πον
in cõſpectu ſñi: τ ſeruierũt baalim: τ reliquer
ἐναντίον κυ', καὶ ἐλάτρευον τῇ Βααλίμ, καὶ ἐγκατέλι
ſñm deũ patrũ ſuoꝝ: qui eduxerat illo
κν' τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτ
terra egypti: τ ſecuti ſunt deos alienos
γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων
ꝝ ppſoꝝ qui in circuitu eoꝝ: τ adorau
τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῶν περικύκλω αὐτῶν, καὶ προσεκ

runt eos: ⁊ irritauerūt dñm: ⁊ dimiſerunt
σαν αὐτὸς, καὶ παρώργισαν τὸν κύριον, καὶ ἐγκατέλιπον
dñm: ⁊ ſeruierūt baal ⁊ aſtaroth.
τὸν κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βαὰλ καὶ ταῖς ἀσταρταις ·
⁊ tradᵉ eſt furoꝛe dñi cōtra iſrael: ⁊ tradidit il
καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκεν αὐ
loꝝ in manu diripientiū: ⁊ captiuauerūt il
τοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, καὶ κατεπρονόμευσαν αὐ
loꝝ. ⁊ tradidit illoꝝ in manu inimicoꝝ ſuoꝝ in
τοὺς · καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυ
circuitu. ⁊ nō potuerūt reſiſtere in facie
κλόθεν · καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀντιſτῆναι κατὰ πρόσωπον
inimicoꝝ ſuoꝝ in oībᵇ dbᵇ fornicatiōib⁹. ⁊ manᵘ dñi fuit
τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύοντο · καὶ χεὶρ κυρίου ἦν
in illis in malꝫ: ſicut locutuſ eſt dñs ⁊ ſicut in
ἐν αὐτοῖς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησεν κύριος καὶ καθὼς ὤμο
rauit dñs eis: ⁊ afflictꝰ eſt eos vehemēter. ⁊ ſuſ
σεν κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐξέλιπεν αὐτοὺς σφόδρα· καὶ ἔκρι
citauit dñs eis iudices: ⁊ liberauit eos dñs de
νεν κύριος αὐτοῖς κριτὰς, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος ἐκ
manu vaſtātiū illoꝝ. ⁊ iudicēs ſu:
χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτούς · καὶ τῶν κριτῶν αὐ
oꝝ nō audierūt: qū fornicatiſ ſūt poſt deos alie
τῶν οὐκ ἐπήκουσαν, ὅτι ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν ἑτέ
noꝝ: ⁊ adorauerūt eos: ⁊ irritauerūt vom
ρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ παρώργισαν τὸν κύ
riū: ⁊ declinauerūt cito ex via quā ingreſſi fuerāt pa
ριον, καὶ ἐξέκλιναν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐπορεύθησαν οἱ πατέ
tres eoꝝ vt audirēt mādata dñi: nō, fece
τερες αὐτῶν τοῦ ἀκούειν τὰς ἐντολὰς κυρίου, οὐκ ἐποί
runt ſic. ⁊ cum ſuſcitauit dñs illis iudices: ⁊ fuit
ησαν οὕτως. καὶ ἔστησεν κύριος αὐτοῖς κριτὰς, καὶ ἦν
dñs cum iudice: ⁊ liberauit illos de manu ini
κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχ
micoꝝ eoꝝ oībus diebus iudicis: qū cōſolat⁹ eſt dñs
θρῶν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ, ὅτι παρεκλήθη κύ
a gemitu eoꝝ a facie obſidēciū
ριος ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἀπὸ προσώπου τῶν πολιορκούν
illoꝝ ⁊ affligentiū illos. ⁊ factū eſt poſtq̄ mortuꝰ eſt
των αὐτούς καὶ θλιβόντων αὐτούς. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθανεν ὁ
iudex ⁊ reuertebātur ⁊ ꝛuinā coꝛrumpebāt ſup pa
κριτὴς καὶ ἀπεστρέφοντο καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πα
tres ſuos vt ſequerentur deos alienos: ⁊ ſerui
τέρας αὐτῶν προσυθῆναι αὐτοῖς θεῶν ἑτέρων, καὶ λατρεύ
rēt illis: ⁊ adorarēt illos. nō dimiſerūt qd
σαι αὐτοῖς, καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς· οὐκ ἀπέρριψαν τὰ ἐπι
inuētionēs ſuas: ⁊ a via ſua dura.
τηδεύματα αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς.
⁊ iratus eſt furoꝛe dñi in iſrael. ⁊ ait: quia
καὶ ὠργίσθη θυμῷ κυρίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν, ἀνθ' ὧν ὅσα
reliquit gens iſta pactū meū qđ pꝛece
ἐγκατέλιπε τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου ἣν ἐνετειλά
pi pībus eoꝝ: ⁊ nō audierūt vocē
μην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπήκουσαν τῆς φωνῆς
meā: ⁊ ego nō addam vt deleā virū a facie
μου, καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξᾶραι ἄνδρα ἐκ προσώπου
eoꝝ de gētibus quas reliquit ioſue: ⁊ dimiſit
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὧν ἐγκατέλιπεν Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκεν
vt experiar in illo iſrael ſi cuſtodiāt illi viā
τοῦ πειράσαι ἐν αὐτῷ τὸν Ἰσραὴλ εἰ φυλάσσονται αὐτοὶ τὴν ὁδὸν
dñi vt ambulēt in ea ſicut cuſtodierūt pꝛes
κυρίου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ ἢ οὐ πρόσωπον ἐφύλαξαν οἱ πατέρες
eoꝝ an nō. ⁊ dimiſit dñs gētes has vt nō deleret illas
αὐτῶν ἢ οὔ· καὶ ἀφῆκεν κύριος τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι αὐτὰ
cito ⁊ nō tradidit illas i manū ioſue.
ταχὺ καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ. Ca. 3.

Θ Καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη κατέλιπεν Ἰησοῦς ὥστε πειρά
ret in illis iſrael oēs qui nō nouerant
σαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας
omnia bella chanaā: verū ꝓp gñatiōes
πάντας τοὺς πολέμους Χαναάν, πλὴν διὰ τὰς γενεὰς

Infra. 3.a.⁊ 4.a.⁊ 6.a.

ˣ& ad iracundiā concita
ucrunt'ᵐdñm:ⁿ dimit=
tētes°eū ᵖ& ſeruiētes'ba
al'ᵍ& aſtaroth. ˢ Iratuſq;
ᵗdñs'cōtra iſrael ᵘ tradi=
dit eos'ᵇin manus ᶜdiripi
entiū.ᵈq ceperūt ᵉeos'ᶠ&
vēdiderūt'ᵍ hoſtibus q hi
tabāt'ʰp gyrū:ⁱnec ᵏpotu
erunt'ˡreſiſtere ∞∞∞∞∞∞
ᵐadu erſariis ſuis:ſqⁿquo
cūq;ᵒpgere voluiſſent:
ᵖmanᵘ'ᵠdominī'ʳſup eos
ˣerat:ᵇſicut ᶜlocutus eſt
ᵈ&'ᵉiurauit'ᶠeis:ᵍ& ʰvehe=
menter'ⁱafflicti ſunt. ∞∞
ᵐSuſcitauitq;ⁿdominus
ᵒiudices qui ∞∞∞∞∞∞∞
ᵖliberarēt eosᵠde'ʳvaſtan
tiū'ˢmanibus: ᵗſed ∞∞∞
ᵘnec'ᵛeos'ʷaudire volue=
rūt:ˣfornicantes'ʸcum ∞
ᶻdiis'ᵃalienis'ᵇ& adoran=
tes'ᶜeos. ᵈCito ᵉdefece=
runt'ᶠviā p'ᵍquā'ʰingreſſi
fuerāt'ⁱpīes eorum:ᵏ& ∞
ˡaudiētes'ᵐmandata'ⁿdñi
oīa'ᵒfecere cōtraria. ᵖCū
qs'dominū, ʳiudices'ſu=
ſcitaret:in ∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Prima.he.Tex.heb.Iudi.cap.iii.

דחות בני ישראל למדם מלחמה רק דור
אשר לפנים לא ידעום רחמת סרני פנה
פלשתים וכל הכנעני והצידני והחוי
ישב הר הלבנון מהר בעל חרמון עד
לבא חמת ויהיו לנסות בם את
ישראל לדעת השמעו את מצות יהוה ידע שמע
אשר צוה את אבותם ביד משה ובני צוה
ישראל ישבו בקרב הכנעני החתי
והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי ויקחו לקח
את בנתיהם לנשים ואת בנתיהם נשה בנה
נתנו לבניהם ויעבדו את אלהיהם עבד
ויעשו בני ישראל את הרע בעיני עשה רוע
יהוה וישכחו את יהוה אלהיהם שכח
ויעבדו את הבעלים ואת האשרות וחר עבר
אף יהוה בישראל וימכרם ביד כושן רשעתים מכר
שנים ויזעקו בני ישראל אל יהוה זעק
ויקם יהוה מושיע לבני ישראל קום ישע
ויושיעם את עתניאל בן קנז אחי כלב
התקטן ממנו ותהי עליו רוח יהוה קטן
וישפט את ישראל ויצא למלחמה שפט
ויתן יהוה בידו את כושן רשעתים מלך נתן
ארם ותעז ידו על כושן רשעתים עז
ותשקט הארץ ארבעים שנה וימת שקט
עתניאל בן קנז ויסיפו בני ישראל יסף
לעשות הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה חזק
את עגלון מלך מואב על ישראל
על כי עשו את הרע בעיני יהוה עשה
ויאסף אליו את בני עמון ועמלק אסף
וילך ויך את ישראל וירשו את נפה
עיר התמרים וישעבדו בני ישראל את
עגלון מלך מואב שמנה עשרה
שנה ויזעקו בני ישראל אל יהוה
ויקם יהוה להם מושיע את אהוד בן קום ישע
גרא בן הימיני איש אטר יד ימינו ימן

Trãsla.B.Hie.

filii eorũ certare cũ hostibus: & hæc cõsuetudinẽ preliãdi. quicq; fatrapas ooooooooooooooo philistinorum: oẽmq; chanaheũ & sidonium atq; eueũ q habitabat î mõte libano de monte baal hermõ vsq; ad introitũ emath. Dimisitq; eos vt in ipsis expiretur israel: vtrũ audirent mãdata dñi q̃ precepat patribus eorũ p manum moysi: an nõ. Itaq; filii israel habitauerũt in medio chananei & ethei & amorrei & pherezei & euei & iebusei: & duxerũt vxores filias eorum ipsiq; filias suas filiis eorũ tradiderunt & seruierũt dijs eorũ. Fece oo rũtq; malũ in cõspectu domini: & obliti sunt dei sui ooooooooooooooo seruientes baalim & astaroth. Iratusq; oooooo contra israel dñs: tradidit eos in manus chusã rasathaim regis mesopotamie: seruieruntq; oo annis. Et clamauerunt ad dominum: ooooooo quis suscitauit eis saluatorem: oooooooooo & liberauit eos otho niel videlicet filius cenez frãter caleph maior ẽ. fuit q̃ in eo spiritus dñi oo & iudicauit israel. Egressusq; est ad pugnã & tradidit dñs in manus eius chusanrasathaim regẽ syrie: & oppressit cum oooooooooooooooooo Quieuitq; terra q̃draginta ãnis: & mortuus est othoniel filius cenez. Addiderũt aũt filii israel facere malum in cõspectu dñi: quia confortauit aduersum eos eglon regem moab: ooooooooo quia fecerũt malũ in cõspectu eius. oooooo Et copulauit ei filios ammon & amalech: oo rabiitq; & pcussit israel atq; possedit oooooooo vrbẽ palmarũ. Seruierũtq; filii israel oooooo eglon regi moab decẽ & octo oooooooooooo annis: & postea clamauerũt ad dominum oooo Quis suscitauit eis saluatorẽ vocabulo aioth filium gera filii gemini q vtraq; manu p dexteram

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina

filios israel vt doceret eos bellũ: verũ qui τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ ante ipsos nõ cognouerũt ea: quinq; satra ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά, πέντε σατραpas alienigenarũ & oẽm chananeũ & sipas τῶν ἀλλοφύλων καὶ πάντα τὸν χαναναῖον καὶ τὸν σιdonii & eueum q̃ habitat libanũ ve δώνιον καὶ τὸν εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν λίβανον ἀπὸ τοῦ mõte baal ermon vsq; ad introitũ hemath. & factũ ẽ vt ex ὄρους τοῦ βαὰλ ἑρμὼν ἕως λαβὼ ἡμάθ. καὶ ἐγένετο ὥστε πεῖ perirent ipsi israel ad sciẽdũ si audient man ρασαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντο data dñi: q̃ preceperat patribus eor in manu λὰς κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ moysi. & filij israel habitauerũt in medio chana μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ χαναnei & hettei & amorrei & pherezei & heui & iebusei. & acceperunt fi ναίου καὶ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἔλαβον τὰς θυγαlias eor sibi ipsis in vxores: & filias su τέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐas tradiderũt filijs illor: & seruierũt dijs τῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς eor & fecerũt filij israel malũ in cõspectu dñi & τῶν καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυ obliti sunt dei sui: & seruierũt baaἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ βααlim & lucis. & iratus est furore dñs contra isralim καὶ τοῖς ἄλσεσιν. καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραel: & tradidit eos in manus chusãrasathaim ηλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας χουσαρρεσαθαὶμ regis syrie mesopotamie: & seruerunt, βασιλέως συρίας μεσοποταμίας, καὶ ἐδούλευσαν filij israel ei octo annis. & clamauerũt filij israel υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτῷ ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἐκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ad dñm: & suscitauit dñs saluatorẽ israel: & li πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος σωτῆρα τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἐberauit eos gothoniel filiũ cenez fratris chaleb σωσεν αὐτοὺς τὸν γοθονιὴλ υἱὸν κενὲζ ἀδελφοῦ χαλὲβ iunior eo. & fuit in eo spūs dñi ὁ νεώτερος αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου & iudicauit israel. & egressus est in pugnã: & καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ. καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ tradidit dñs in manu eius chusãrasathaim re παρέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτῷ τὸν χουσαρρεσαθαὶμ βασιgẽ syrie. & fortificata est manus eius in chu λέα τῆς συρίας. καὶ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χουsanrasathaim. & quieuit tra quadraginta ãnis. & σαρρεσαθαίμ. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ mortuus est gothoniel filius cenez. & addiderũt filij israἀπέθανεν γοθονιὴλ υἱὸς κενέζ. καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραel facere malũ in cõspectu dñi: & cõfortauit doηλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν κύminus eglon regẽ moab aduersus isral: quia fece ριος τὸν ἐγλὼν βασιλέα μωὰβ ἐπὶ τὸν ἰσηλ, διὰ τὸ πεποιηrunt ipsi malũ in cõspectu dñi. & copulauit κέναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου. καὶ προσήγαγεν cõtra eos oẽs filios ammon & amalec: & cõτρὸς αὐτοὺς πάντας τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ ἀμαλὴκ, καὶ abijt & pcussit israel: & possedit vrbẽ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰσηλ, καὶ ἐκληρονόμησεν πόλιν palmarũ. & seruierũt filij israel eglon re τῶν φοινίκων. καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ ἐγλὼν βαgi moab decẽ & octo ãnis. & clamauerũt filij israσιλεῖ μωὰβ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραel ad dñm: & suscitauit dñs eis saluatorẽ ηλ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς σωτῆρα τὸν aod filiũ gera filij iemini virũ ambidextrũ ἀωὰδ υἱὸν γηρᾶ υἱοῦ τοῦ ἰεμινὶ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον.

Trās.Grc.lxx.cū interpre.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.Judi.ca.iij.Pritiua.heb.

τ miserunt filij israel munera i manu eius eglon re
καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰηλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ ἐγλὼν βα
gi moab. τ fecit sibi aod gladiū ancipitē
σιλεῖ μωάβ. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀὼδ μάχαιραν δίστομον
palmi lōgitudo eius: τ accinctus est eo subter
σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὴν
fagum sub femore dextro suo. τ obtulit
μαχηδύαν ὑπὸ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ· καὶ προσήνεγκεν
munera eglon regi moab. τ eglon vir valdē
τὰ δῶρα τῷ ἐγλὼν βασιλεῖ μωάβ. καὶ ἐγλὼν ἀνὴρ ἀσεῖος
nimis. τ factū est postq̄ perfecit aod offerre
σφόδρα· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀὼδ προσφέρων τὰ
munera: τ misit eos q̄ attulerāt munera: τ reuer
δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς ἄροντας τὰ δῶρα, καὶ ὑποστρέ
sus est ab sculptilib⁹ quæ apud galgal. τ dixit aod:
φων ἀπὸ τῶν γλυπτῶν μετὰ τῆς γαλγαλ· καὶ εἶπεν ἀὼδ,
sermo mihi secretus ad te rex. τ dixit eglon ad
λόγος μοι κρυφίος πρός σε βασιλεῦ· καὶ εἶπεν ἐγλὼν πρὸς
eum tace: τ egressi sunt ab eo oēs qui astite
αὐτὸν σιώπα, καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκό
rant illi. τ aod ingressus est ad eū: τ ipse sedebat
τες αὐτῷ· καὶ ἀὼδ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο
in cenaculo cliuo suo solissimus. τ dixit aod:
ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος. καὶ εἶπεν ἀὼδ,
sermo dei mihi ad te rex: τ surrexit ex throno
λόγος θεοῦ μοι πρὸς σὲ βασιλεῦ, καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου
eglon prope eum. τ factū est simul ac surgeret: τ exten
ἐγλὼν ἐγγὺς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι, καὶ ἐξέτει
dit aod manū sinistrā suā: τ cepit
νεν ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαι
eam a femore dextero: τ infixit eam in ue
ραν ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοι
lē eglon. τ intromisit etiam capulū post
λίαν ἐγλών· καὶ ἐπεισήνεγκεν καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς
ſłāmā: τ occludit adipe in ſłāmā: qm̄ nō
φλογός, καὶ κατέκλεισεν τὸ σίδηρον κατὰ τῆς φλογός, ὅτι οὐκ
edurit gladiū ex vētre eius. τ exuit in
ἐξέσπασεν τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς
posticū: τ preterijt aod satellites τ
τὴν πρόθυρον, καὶ ἐξῆλθεν ἀὼδ τοὺς διατεταγμένους καὶ
clausit postas cenaculi sup eum: τ obfirma
ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐσφήνω
uit sera. τ ipe egressus ē: τ serui eius ingressi sūt: τ
σεν· καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰσῆλθον, καὶ
ecce fores cenaculi clause. τ timuer:
ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου ἀπεκεκλεισμέναι· καὶ εἶπαν,
forsitā in sedibus sedet in
μήποτε περὶ διάρρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ καὶ τῷ
ll: τ expectauerūt erubescētes. τ ecce nō erat q̄ aperiret
νῳ, καὶ προσεμειναν αἰσχυνόμενοι· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων τὰς
postas cenaculi. τ accepūt clauē τ aperuēt.
θύρας τοῦ ὑπερῴου· καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα καὶ ἤνοιξαν.
τ ecce dñs suus iacens in terra mortuus. τ
καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς· καὶ
aod liberat⁹ ē dum turbabātur. τ nō erat q̄ attenderet illi:
ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβοῦντο· καὶ ἐπεὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτῷ,
τ ipse prætāsijt sculptilia: τ liberat⁹ ē in fuga
καὶ αὐτὸς παρῆλθεν τὰ γλυπτά, καὶ διεσώθη εἰς σειρω
thā: τ factū est q̄n venit τ elixerūt tuba corneā in mōte
θά, καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθεν καὶ ἐσάλπισαν κερατίνην ἐν ὄρει
ephraim: τ descēderūt cum eo filij israel a mōte:
ἐφραίμ, καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰηλ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
τ ipse ante eos. τ dixit ad eos: descēdi
καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καταβαί
te post me: qm̄ tradidit dñs deus inimicos nros
τε ὀπίσω μου, ὅτι παραδέδωκεν κύριος ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
moab in manu nra. τ descēderūt post eū τ præ
τὴν μωὰβ ἐν χειρὶ ἡμῶν· καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ προ
occupauerūt vada iordanis moab.. τ
κατελάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τῆς μωάβ· καὶ
nō dimiserūt virū transire. τ percusserūt
οὐκ ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι· καὶ ἐπάταξαν

vtebatur. k Miserūtq; filii eius munera i manu eius eglō regi moab. Qui fecit sibi gladiū ancipitē hūtem i medio capulū longitudinis palme manus & accīctus ē eo subter femore dextro. Obtulitq; munera eglō regi moab: erat aūt eglon crassus nimis. Cumq; obtulisset ei munera, prosecutus ē socios qui cum eo venerāt: & reuersus de galgalis vbi erant idola: dixit ad regē. Verbū secretū habeo ad te o rex. Et ille iussit silētium. Egressisq; oībus qui circa eum erāt: ingressus ē ad eū. Sedebat aūtē in cenaculo solus: dixitq;. Verbum dei hēo ad te Qui statim surrexit de throno. Extenditq; sinistram manū: & tulit sicā de dextero femore suo infixitq; eā in ventrem eius tā valide vt capulus sequeretur ferrū in vulnere: ac pīguissimo adipe strigeretur. Nec eduxit gladiū: sed ita vt pateferat reliquit i corpe. statimq; p secreta nature egressi sunt stercora pruperunt. Aoth aūt clausis diligētissime ostiis cenaculi & obfirmatis sera per posticū egressus ē. Seruiq; regis ingressi vidērunt claustas fores cenaculi. atq; dixerūt. Forsitā purgat aluū in cenaculo. Expectantesq; diu donec erubescēret: & videtes q̄ nullus aperiret: tulerunt clauē & apiētes inuenerūt dñm suū in terra iacentē mortuū. Aoth autē dū illi turbarētur effugit & ptrāsijt locū idolorū vnde reuersus fuerat. Veniteq; in seyrath: & flatī insonuit buccina i mōte effraī: descenderūtq; cū eo filii israel: ipse i fronte gradiēte. Qui dixit ad eos. Sequimini me. Tradidit eīm dñs inimicos nros moabitas in manus nras. Descēderūtq; post eū & occupauerūt vada iordānis q̄ trāsmittūt i moab & nō dimiserūt trāsire quēq;

שָׁלַח	וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּידוֹ מִנְחָה	
	לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב: וְיַעַשׂ לוֹ אֲהוּד	
שְׁנַה פֶּה	חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִיוֹת גֹּמֶד אָרְכָּהּ וַיחְגֹר	
חָגַר אֶת	אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיוֹ עַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ:	
מָד קָרַב	וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב	
בָּרָא הָיָה	וְעֶגְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר	
קָרַב שָׁלַח	כִּלָּה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיְשַׁלַּח אֶת	
שׁוּב	הָעָם נֹשְׂאֵי הַמִּנְחָה: וְהוּא שָׁב מִן	
פֶּסֶל אָמַר	הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֵת הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר	
	דְּבַר סֵתֶר לִי אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר	
	הַס וַיֵּצְאוּ מֵעָלָיו כָּל הָעֹמְדִים עָלָיו:	
בּוֹא עֲלֵה	וְאֲהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת	
קָרַר בֶּדֶד	הַמְקֵרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֲהוּד	
קוּם	דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל	
שָׁלַח	הַכִּסֵּא: וַיִּשְׁלַח אֲהוּד אֶת יַד שְׂמֹאלוֹ	
לָקַח יָמִין	וַיִּקַּח אֶת הֶחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ	
תָּקַע	וַיִּתְקָעֶהָ בְּנִתְנוֹ: וַיֵּצֵא גַּם הַנָּצָב אַחַר	
סָגַר	הַלָּהַב וַיִּסְגֹּר הַחֵלֶב בְּעַד הַלָּהַב כִּי	
	לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא	
סוּר	הַפַּרְשְׁדֹנָה: וַיֵּצֵא אֲהוּד הַמִּסְדְּרֹנָה	
פָּתַח	וַיִּסְגֹּר דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ וְנָעַל:	
לָכַד	וְהוּא יָצָא וְעַבְדָיו בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה	
רָאָה	דַלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעוּלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ	
אָמַר	מְסִיךְ הוּא אֶת רַגְלָיו בַּחֲדַר הַמְקֵרָה:	
בּוֹשׁ	וַיִּתְלוּ עַד בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פוֹתֵחַ	
פָּתַח	דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת הַמַּפְתֵּחַ	
לָכַד	וַיִּפְתָּחוּ וְהִנֵּה אֲדוֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה	
מוּת מָלַט	מֵת: וְאֲהוּד נִמְלָט עַד הִתְמַהְמְהָם	
מָהָמָה	וְהוּא עֹבֵר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט	
הָיָה בּוֹא	הַשְּׂעִירָתָה: וַיְהִי בְּבֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר	
תָּקַע שׁוֹפָר	בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
	מִן הָהָר וְהוּא לִפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר	
	אֲלֵיהֶם רִדְפוּ אַחֲרַי כִּי נָתַן יְהוָה אֶת	
	אֹיְבֵיכֶם אֶת מוֹאָב נִידְכֶם וַיֵּרְדוּ	
יָרַד עֵבֶר	אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן	
	לְמוֹאָב וְלֹא נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹר: וַיַּכּוּ	
נָכָה		

φλὸξ ferrum exiuit cum

D

Prima.he.Tex.heb.Judi.cap.iiii.

אֶת	מוֹאָב
	אִישׁ
נִמְלַט	אִישׁ
כְּנַע	הַהוּא
תַּחַת	יַד
שָׁקַט	הָאָרֶץ
שְׁמֹנִים	שָׁנָה
עָנָת	וַיַּךְ
שֵׁשׁ־מֵאוֹת	אִישׁ
לַפִּיד	יָשַׁע
Cap. iiij.	אֶת
יָסַף	
עָשָׂה	רַע
מוֹת	מָכַר
שׁוּר	
יָשַׁב	
הַגּוֹיִם	
עָצַק	
	דְּבוֹרָה
אִישׁ	לַפִּידוֹת
	בַּיִת
עָלָה	לַמִּשְׁפָּט
שַׁפַּט־שָׁלֵשׁ	
קֶדֶשׁ	
קָרָא	
	הֲלֹא
	הָלַךְ
יָלַד	
	עָשָׂר
	אֶלֶף
	אִישׁ
	הָלַךְ
	אֶלֶף
	עָמַד
פָּאַר	
הָלַךְ	
קוּם	
	עָצַק
עָלָה	

Trãsla.B.Hie.

pfed pcusserunt moabi tas qi tpe illo circiter de cẽ milia oẽs robustos & fortes viros. Nulꝰ eorum cuadere potuit. Humiliatusq; ẽ moab in die illo sub manu israel: & quieuit terra octo ginta ãnis. Post hũc fuit sagar filius anath q pcussit de philistiim sexcẽtos viros vomere. Et ipse quoq; defedit israel. 4.

HAddiderunt filij israel facere malum coſpecu domini post mortẽ aioth & tradidit illos dñs in manus iabin regis chanaa q regnauit in asor. habuitq; ducẽ exercitus sui nomine Syſarã. Ipe aũt habitabat in arefeth gẽtium. Clamauerũtq; filii israel ad dñm. Nogẽtos cẽ habebat falcatos currus: & per vigiti annos vehementer oppreſſerat eos. Erat autẽ debora prophetes vxor lapidoth q iudicabat populum in illo tpe: & ſedebat ſub palma q noie illius vocabatur: inter rama & bethel in mõte effraim: & aſcẽdebant ad eã filii iſrael ad iudiciũ. Que miſit & vocauit barach filiũ abinoẽ de cades neptalim: & dixit ad eum Precepit tibi dñs deus iſrl. Vade & duc exercitũ in montẽ thabor: & tolleſq; tecum decem milia pugnatorũ de filiis neptalim & de filiis zabulõ. Ego aũt adducã ad te in loco torrentis cyſon ſyſarã principẽ exercitus & iabin & currus eius & omnẽ multitudinem eorũ & tradã eos in manu tua. dixitq; ad eam barach Si vẽis mecũ: vadã. Si noueris venire mecũ non pergã. Que dixit ad eũ: ibo quidẽ tecum ſed in hac vice victoria non reputabitur tibi: quia in manu mulieris tradetur ſyſara. Surrexit itaq; delbora & prexit cũ barach in cades. Quĩ accerſitis zabulõ & neptalim aſcendit

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina

moab in tpe illo circiter decẽ milia viroꝝ oẽs bellatores & oẽm virũ potẽtie: & πάντας τοὺς μαχητὰς καὶ πᾶντα ἄνδρα δυνάμεως, καὶ nõ euaſit vir. & ſubiecta eſt moab in die illo ſub οὐ διεσώθη ἀνήρ. καὶ ἐτετράπη μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ manu iſrael: & quieuit terra octoginta ãnis. & τὴν χεῖρα ἰσραήλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ poſt hunc ſurrexit ſangar filius anath & percuſſit μετὰ τοῦτον ἀνέστη σαμεγὰρ υἱὸς ἀνὰθ καὶ ἐπάταξεν τοὺς allophylos ad ſexcẽtos viros vomere boum: ἀλλοφύλους ἐν ἑξακοσίοις ἀνδρας ἀροτροπόδων τῶν βοῶν, & liberauit ipſe iſrael. καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν ἰσραήλ. Ca. 4.

ET addiderũt filij iſrael facere malum Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν in cõſpecu dñi: & ogã mortuus eſt & tradidit illos ἐναντι κυρίου, καὶ ὡὼδ ἀπέθανεν καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς dñs in manu iabin regis chanaan: qui regnauit κύριος ἐν χειρὶ ἰαβὶν βασιλέως χαναάν, ὃς ἐβασίλευσεν in aſor. & princeps exercitus illius ſiſara. & ipſe ἐν ἀσώρ. καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σισάρα. καὶ αὐ le habitabat in artſoth gẽtiũ. & clamauerũt filij iſ τὸς κατῴκει ἐν ἁρισὼθ τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσ rael ad dñm qm nõgenti currus ferrei fuerũt illi. ραὴλ πρὸς κύριον ὅτι ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ. & ipſe oppreſſerat iſrael vehementer viginti ãnis. & καὶ αὐτὸς ἐθλιψεν τὸν ἰσραὴλ κατακρατῶς εἴκοσιν ἔτη. καὶ debbora mulier prophetis vxor lapidoth ipſa iudicauit δεββωρὰ γυνὴ προφῆτις γυνὴ λαφιδὼθ αὐτὴ ἔκρινεν τὸν iſrael in tpe illo. & ipſa ſedebat ſub palma ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ αὐτὴ ἐκαθητο ὑπὸ φοίνικα debbora inter rama & inter bethel i mõte δεββωρὰ ἀναμέσον τῆς ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον βαιθὴλ ἐν ὄρει ephraim: & aſcẽdebãt ad eã filij iſrael illuc vt ἐφραίμ, καὶ ἀνέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκεῖ τοῦ iudicarẽtur. & miſit debbora & vocauit ba κρίνεσθαι. καὶ ἀπέστειλεν δεββωρὰ καὶ ἐκάλεσεν τὸν βα rac filiũ abinoem de cades nephthali. & dixit ad e ρὰκ υἱὸν ἀβινεεμ ἐκ κάδης νεφθαλί. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ um: nõne precepit dñs deus tibi: & ibis in τὸν, οὐχὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς σοι, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς mõte thabor: & tollesq; tecum decẽ milia ὄρος θαβώρ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτοῦ δέκα χιλιάδας viroꝝ de filijs neptalim & de filijs za ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν νεφθαλὶ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζα bulon. & adducã ad te in torrẽte ciſon βουλών. καὶ ἐπάξω πρὸς σὲ εἰς τὸν χειμάρρουν κισὼν ſiſara principẽ exercitus iabin: & cur τὸν ἀρχοντα τῆς δυνάμεως ἰαβίν, καὶ τὰ ἅρ rus eius & multitudinẽ eius: & tradam ματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω eum in manu tua. & dixit ad eã barac: αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν βαράχ, ſi veneris mecum: vadam. & ſi nõ vene ἐὰν πορευθῇς μετ' ἐμοῦ, πορεύσομαι. καὶ ἐὰν μὴ πορευ ris: nõ pergam. & dixit ad eã debbora: θῇς, οὐ πορεύσομαι. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δεββωρά, vadens ibo tecum. verũ ſcito qꝫ πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σοῦ. πλὴν γίνωσκε ὅτι nõ erit victoria tua in via qua tu vadis: οὐκ ἔσται τὸ προτέρημά σου ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἣν σὺ πορεύῃ, qm in manu mulieris tradet dñs ſiſa ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσει κύριος τὸν σισάρα. & ſurrexit debbora & perrexit cũ ba τὸν. καὶ ἀνέστη δεββωρὰ καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ βα rac ex cades. & nunciauit barac zabulon ράκ ἐκ κάδης. καὶ παρήγγειλεν βαρὰκ τῷ ζαβουλὼν & nephthali in cedes: & aſcẽderũt καὶ τῷ νεφθαλὶ εἰς κεδές, καὶ ἀνέβησαν

Trās.Grc.lxx.cū interpre.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Judi.ca.iiij.	Pritiua.heb.
post ipſum decē milia virorū: τ aſcēdit cū κατὰ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν, καὶ ἀνέβη με eo debbora. τ ḡ ppe erāt cineī receſſe τ' αὐτ δεββωρά· καὶ οἱ πλησίον τοῦ κιναίου ἐχωρίσθη rant a cenaī a filiis obab cognati moyſi. τ σαν ἀπὸ κενὰ ἀπὸ τῶν υἱῶν ὀβὰβ γαμβροῦ μωυσῆ· καὶ firit tabnacula ſua vſq; ad querc̄ quieſcentiū: q̄ eſt ἔστησεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἕως δρυὸς ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν cōtigua cedes. τ nūciauerūt ſiſare: q̄ aſcēdit ἐχόμενα κεδές· καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σισάρα, ὅτι ἀνέβη barac filius abinoem in mōte thabor. τ vocauit ſiſa βαρὰκ υἱὸς ἀβινεὲμ ἐπ' ὄρους θαβώρ· καὶ ἐκάλεσεν σισά ra oēs currus ſuos nōgentos currus ferreos: ρα πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ ἐνακόσια ἅρματα σιδηρᾶ, τ oēm ppl̄m qui cū eo de arſoth gētiū καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ ἁρισὼθ τῶν ἐθνῶν in torrēte ciſon. τ dixit debbora ad barac: εἰς τὸν χειμάρρουν κισών. καὶ εἶπεν δεββωρὰ πρὸς βαράκ, ſurge: q̄m hec dies in qua tradidit dñs ſiſara ἀνάστηθι, ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ παρέδωκεν κς̄ τὸν σισάρα in manu tua. nōne dñs ibit ante te? τ ἐν χερσί σου. οὐχὶ ὁ θεὸς κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου; καὶ deſcēdit barac a mōte thabor τ decē milia vi κατέβη βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους θαβὼρ καὶ δέκα χιλιάδες ἀν rum poſt eum. τ pterruit dñs ſiſara τ omnes δρῶν ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἐξέκλησεν κς̄ τὸν σισάρα καὶ πάντα τὰ currus eius τ vniuerſa caſtra eius in ore ἅρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι gladij ad cōſpectū barac. τ deſiliit ſiſara de cur ῥομφαίας ἐνώπιον βαράκ· καὶ κατέβη σισάρα ἀπὸ τοῦ ἅρμα ru τ fugit pedibus ſuis. τ barac pſequēs poſt τος καὶ ἔφυγεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ· καὶ βαράκ διώκων ὀπίσω currus τ poſt caſtra vſq; ad ſtrui τῶν ἁρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς ἕως δρυμοῦ gētiū: τ ceciderūt oia caſtra ſiſare in ore τῶν ἐθνῶν, καὶ ἔπεσεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σισάρας ἐν στό gladij: nō relictus eſt vſq; ad vnū. τ ſiſara per ματι ῥομφαίας, οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός· καὶ σισάρα ἀνε fugit pedibus ſuis in tabnaculū iael vxoris cha χώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν ἰαὴλ γυναικὸς χα ber cineī. q̄m pax inter iabin regē βὲρ τοῦ κιναίου, ὅτι εἰρήνη ἀναμέσον ἰαβὶν βασιλέως aſor τ inter domū chaber cineī. τ egreſſa ſi aσὼρ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου χαβὲρ τοῦ κιναίου· καὶ ἐξῆλθεν ἰα el in occurſū ſiſara: τ dixit ad eum: intra ηλ εἰς ἀπάντησιν σισάρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, εἴσελθε mi intra ꝫ ad me ne timeas. τ intrauit ad κύριέ μου εἴσελθε πρός με μὴ φοβοῦ· καὶ εἰσῆλθεν πρὸς eam in tabernaculū: τ cooperuit eum in pallio ſuo. αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐ τ dixit ſiſara ad eā: pota mī paululo τῆς· καὶ εἶπεν σισάρα πρὸς αὐτήν, πότισόν με μικρὸν aque: q̄m ſitio. τ aperuit vtrē lactis τ ὕδωρ, ὅτι διψῶ. καὶ ἤνοιξεν τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος καὶ potauit illū: τ cooperuit faciē illi. τ ἐπότισεν αὐτόν, καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ dixit ad illā: ſta in porta tabernaculi. τ erit ſi quis εἶπεν πρὸς αὐτήν, στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς· καὶ ἐάν τις veneritad te τ interrogauerit te τ dixerit tibi: eſt hic ἔλθῃ πρός σε καὶ ἐρωτήσῃ σε καὶ εἴπῃ σοι, ἔστιν ἐνταῦθα vir? τ dices nō eſt. τ accepit iael vxor chaber ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς οὐκ ἔστιν· καὶ ἔλαβεν ἰαὴλ γυνὴ χαβὲρ τὸν palum tabernacul τ poſuit malleū in manu πάσσαλον τῆς σκηνῆς καὶ ἔθηκεν τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ ſua: τ intrauit ad eum tacite: τ infixit αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῇ, καὶ ἐνέκρουσεν τὸν palum in tpe eius τ impulit in cerā. τ ip πάσσαλον ἐν τῇ γναθῷ αὐτοῦ καὶ διῆλασεν ἐν τῇ γῇ· καὶ αὐ ſe cecidit palpitās inter pedes eius. τ eſpirā τὸς ἀπεσκάρισεν ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς· καὶ ἐξέλυ nit τ mortua eſt. τ ecce barac perſequens ſ ἔθη καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἰδοὺ βαράκ διώκων	cū decem milibus pu gnatorū hūs delboram in comitatu ſuo. Aber autē cineus recedebat quondā a ceteris cineis frībus ſuis filiis obab cognati moyſi: & tetēderat tabernacula vſq; ad vallē q̄ vocat ſēnī: & erat iuxta cedes. Nūcia tū ē iſyſare q̄ aſcēdiſſet barach filius abinoem in mōte thabor: et con gregauit nōgentos falcatos currus: et oēm exercitū de aroſeth ad gentiū gentiū ad torrentem cyſon. Dixitq; delbora ad barach: ſurge: hec eſt ēm dies in qua tradidit dñs iſyſarā in manus tuas. En ipe dux eſt tuus. Deſcēdit itaq; barach de mōte thabor et decem milia pugnatorū cum eo. Perterruitq; dñs iſyſarā & oēs currus eius: in vniuerſāq; multitudinē in ore gladii ad cōſpectum barach: intantū vt iſyſara de curru deſiliens pedibus fugeret: & barach pſeqūretur fugientes currus & exercitum vſq; ad aroſeth gentiū & oīs hoſtiū multitudo vſq; ad internitionē caderet. Syſara aūt fugiēs peruenit ad tentoriū iahel vxoris aber cinei. Erat autem pax inter iabin regem aſor & domum aber cinei. Egreſſa igitur iahel in occurſum iſyſare dixit ad eū. Intra ad me domīe mi: ne timeas. Qui ingreſſus tabernaculū eius & operuit ab ea pallio dixit ad eam: Da mihi obſecro paulul ū aque quia ſitio valde. Que aperuit vtrem lactis: & dedit ei bibere: & operuit illū. Dixitq; ſyſara ad eā. Sta añ hoſtiū tabernaculi & cū venerit aliquis interrogās te et dicēs: numq̄d hic eſt aliquis? rñdebis. Nullus eſt. Tulit itaq; iahel vxor aber claui tabernaculi: aſſumēs piter & malleū: & ingreſſa ab ſcōdite & cū ſilētio: poſuit ſup tps capitis eius claui: pcuſſitq; malleo defixit i cerebrum vſq; ad terram: q̄ ſoporem morti ſociās defecit & mortuus ē. Et ecce ba	בָּרָק לִוְיוֹ עֶשֶׂרֶת אֲלָפִי אִישׁ וַתַּעַל עַמּוֹ דְּבוֹרָה וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָהֳלוֹ עַד אֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים אֲשֶׁר אֵת קֶדֶשׁ וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בִּן אֲבִינֹעַם הַר תָּבוֹר וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רִכְבּוֹ תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַתֹּאמֶר דְּבוֹרָה אֶל בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו וַיָּהָם יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חָרֶב לִפְנֵי בָרָק וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס בְּרַגְלָיו וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי חָרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא וְשָׁאֲלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר אֶת יְתַד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלְאַט וַתִּתְקַע אֶת הַיְתַד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת וְהֵנָּה בָּרָק רֹדֵף	בָּרָק לִוְיוֹ עֶשֶׂרֶת אֲלָפִי אִישׁ וַתַּעַל עַמּוֹ דְּבוֹרָה וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָהֳלוֹ עַד אֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים אֲשֶׁר אֵת קֶדֶשׁ וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בִּן אֲבִינֹעַם הַר תָּבוֹר וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רִכְבּוֹ תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַתֹּאמֶר דְּבוֹרָה אֶל בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו וַיָּהָם יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חָרֶב לִפְנֵי בָרָק וְסִיסְרָא יָרַד מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס בְּרַגְלָיו וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי חָרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא וְשָׁאֲלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר אֶת יְתַד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלְאַט וַתִּתְקַע אֶת הַיְתַד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת וְהִנֵּה בָּרָק רֹדֵף	לִוְיוֹ עֶשֶׂרֶת אֲלָפִי אִישׁ וַתַּעַל עַמּוֹ דְּבוֹרָה וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָהֳלוֹ עַד אֵלוֹן בְּצַעֲנַנִּים אֲשֶׁר אֵת קֶדֶשׁ וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בִּן אֲבִינֹעַם הַר תָּבוֹר וַיִּזְעַק סִיסְרָא אֶת כָּל רִכְבּוֹ תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַתֹּאמֶר דְּבוֹרָה אֶל בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת סִיסְרָא בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו וַיָּהָם יְהוָה אֶת סִיסְרָא וְאֶת כָּל הָרֶכֶב וְאֶת כָּל הַמַּחֲנֶה לְפִי חָרֶב לִפְנֵי בָרָק וְסִיסְרָא יָרַד מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה וַיָּנָס בְּרַגְלָיו וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל מַחֲנֵה סִיסְרָא לְפִי חָרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד אֶחָד וְסִיסְרָא נָס בְּרַגְלָיו אֶל אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם אִישׁ יָבֹא וְשָׁאֲלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר אֶת יְתַד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלְאַט וַתִּתְקַע אֶת הַיְתַד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא נִרְדָּם וַיָּעַף וַיָּמֹת וְהִנֵּה בָּרָק רֹדֵף

Prima.he.Tex.heb.Iudi.cap.v.

אֶת סִיסְרָא וְתִצְא יָעֵל לִקְרָאתוֹ	יָצָא
וַתֹּאמֶר לוֹ לֵךְ וְאֵרָאֲךָ אֶת הָאִישׁ	יָלַךְ רָצָה
אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהִנֵּה	בָּקַשׁ בוא
סִיסְרָא נֹפֵל מֵת וְהַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ׃	
וַיַּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יָבִין	כָּנַע
מֶלֶךְ כְּנַעַן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַתֵּלֶךְ	פָּנָה הָלַךְ
יַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשָׁה עַל יָבִין	
מֶלֶךְ כְּנַעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֶת יָבִין	כָּרַת
מֶלֶךְ כְּנָעַן׃	
Cap. v. וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה וּבָרָק בֶּן אֲבִינֹעַם בַּיּוֹם	שִׁיר
הַהוּא לֵאמֹר׃ בְּפָרַע פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל	
בְּהִתְנַדֵּב עָם בָּרְכוּ יְהוָה׃ שִׁמְעוּ	נָדַב
מְלָכִים הַאֲזִינוּ רֹזְנִים אֲנִכִי לַיהוָה	אָזַן
אֲנִכִי אָשִׁירָה אֲזַמֵּר לַיהוָה אֱלֹהֵי	שִׁיר זָמַר
יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר	יָצָא
בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה	
גַּם שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם עָבִים נָטְפוּ	
מָיִם׃ הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה	הָנָה
סִינַי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּימֵי	
שַׁמְגַּר בֶּן עֲנָת בִּימֵי יָעֵל חָדְלוּ	יוֹם
אֹרְחוֹת וְהֹלְכֵי נְתִיבוֹת יָלְכוּ אֹרְחוֹת	נָתִב
עֲקַלְקַלּוֹת׃ חָדְלוּ פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל	
חָדָלוּ עַד שַׁקַּמְתִּי דְבוֹרָה שַׁקַּמְתִּי	קוּם
אֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃ יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים	בָּחַר
אָז לֶחֶם שְׁעָרִים מָגֵן אִם יֵרָאֶה	רָאָה
וָרֹמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל׃ לִבִּי	רָגַע
לְחֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם	
בָּרְכוּ יְהוָה׃ רֹכְבֵי אֲתֹנוֹת צַחֹרוֹת יֹשְׁבֵי	
עַל מְדִין וְהֹלְכֵי עַל דֶּרֶךְ שִׂיחוּ׃ מִקּוֹל	הָגָה שׂוֹחַ
מְחַצְּצִים בֵּין מַשְׁאָבִים שָׁם יִתְּנוּ	חָצַץ שָׁאַב
צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקַת פְּרָזוֹנוֹ	פָּרַז
בְּיִשְׂרָאֵל אָז יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים עַם	
יְהוָה׃ עוּרִי עוּרִי דְבוֹרָה עוּרִי עוּרִי	
דַּבְּרִי שִׁיר קוּם בָּרָק וּשְׁבֵה שִׁבְיֶךָ	שׁוּר שָׁבָה
בֶּן אֲבִינֹעַם׃ אָז יָרַד שָׂרִיד לְאַדִּירִים	שָׂרַד אָדַר
עַם יְהוָה יָרַד לִי בַּגִּבּוֹרִים׃ מִנִּי	נָגַר

Trãsla.B.Mie.

rach'sequens'syſarã ve=
nicbat:'egreſſaq; ' iahel
ᵇin occurſũ ei?:ᶜdixit ᵈei
ᵉVeni'& oſtẽdã tibi'vi=
'quem'q̃ris.Qui'ᵐcũ in=
traſſet'ad eam:ᵒ vidit ꝏ
ᵖſyſarãᵍiacentẽ'mortuũ
ᵒ& clauũ infixũ'i tpe ei?
ᵗHũiliauit ergo'deus'in
die'illo'ᶜiabin'regem ꝏ
ᶜchanaã'corã'filiusᵇiſrael
q creſcebãt quotidie ᵒ &
forti ᵏ manu opprime=
bant'ᵍiabin ꝏꝏꝏꝏꝏ
'regem ᵒchanaã: 'donec
ˣdelerent' eum. ς.
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ

Ecinerũtq;ᵇdelbo=
ra'& barach ꝏꝏꝏ
ᵖfilius'ᵃabinoẽ'ⁱillo'die:
ᵇdicẽtes.'Qui ſponte o=
btuliſtis'de iſrl'aias vr̃as
ad piculũ:ⁿ bñdicite'do=
mino.ᵖ Audite ᵍ reges:
'auribus pcipite'ᵒ princi
pes.'Ego ſũ'ego ſũ q̃ do
mino'canã:ʳpſallãᵇ dño
'deoᵒiſrl'.Dñe' cum exl
res'de ſeyr:& ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ
ᵍtrãſires'ᵖ regiões ' edõ
ᵏterra'mota eſt:ꝏ ꝏꝏꝏ
ⁿcelicᵖ;ᵖacᵍnubes'diſtilla
uerunt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒaquis.'Montesⁿ fluxe=
runtʳa facie'domini ᵃ &
ᵇſynaiʳa facieᵖdñi' deiᵉ iſ
rael.ᵍIn diebus ꝏꝏ ꝏꝏꝏ
ᵇſamgar'filiᵏanath'iˡ die
busᵐiahelⁿ quieuerũt ꝏ
ᵒſemite:ᵖ& qui igredie=
bãtur p eas'ãbulauerunt
pᵒcalles'ʳdeuios.ⁿ Ceſſa=
uerũtʳfortes'in iſrael: &
ⁿquieuerunt'ᵇdonec'ᶜ ſur
geretᵈdelbora:'ʳſurgeret
ᶠmater'ᵍin iſrael .ʰ Noua
bella'ᵇelegit:'deus &ꝏꝏ
ⁿportas hoſtium ipe ſub
uertit.ᵒ Clypeusʳ& haſta
'ſi ᵍappuerũtᵉi q̃dragita
'milibusⁿiſrael.'Cor me
um diligit'principesᵃiſrl'
ᵇqui ppria.volũtate ob=
tuliſtis vos diſcrimiᵒ be=
nedicite'ᶜdño.ᶠ qui aſcen
ditis ſupᵇnitẽtesᵍaſinos
&'ſedetisᵏſupra'ⁱ iudicio
ᵐ& ãbulatisⁿ i'viaʳ loqui
mini. Vbi colliſi ſũt cur=
rus & hoſtiũ ſuffocatus
ẽ exercit?:ᵘibi'narrẽtur
'iuſticieᵉdñi: &ᵇclemen=
tia i'fortesᵖiſrl'.ᶜ Tũc' de
ſcẽdit'ᵇppls'dñi'ᵉad por=
tas:& obtinuit princípa
tũ.ᵏSurge'ſurge'ᵐdelbo
ra:ⁿſurgeᵒſurge &ᵖloq̃re
ᵍcanticũ.ʳSurgeᵉbarach
'& apprehẽdeᵒcaptiuos
tuos'ſili'ᵃabinoẽ.Salua=
te ſt'ᶜreliquieᵉppli'.'Dñs
'i fortib?ᵍdimicauit.'Ex

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

ſiſara: τ egreſſa ẽ iael in occurſũ eius: τ
γὸν σισάρα, καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτ, καὶ
dixit ei: veni τ oſtẽdã tibi vi ſi quẽ tu que=
εἶπεν αὐτῷ, δεῦρο καὶ δείξω σοι γὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζη=
ris. τ intrauit ad eam: τ ecce ſiſara ia
τεῖς· καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν, καὶ ἰδοὺ σισάρα πε=
cens mortuus: τ clauus in tẽpore eius. τ
πτωκὼς νεκρός, καὶ ὁ πάσσαλος ἐν τῇ γναθῳ αὐτοῦ· καὶ
humiliauit dñs deus in die illa iabin re=
ἐταπείνωσεν κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ γὸν Ἰαβὶν βα
gem chanaan corã filijs iſrael τ ibat
σιλέα χαναὰν ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἐπορεύετο
man' filioꝝ iſrael. vadẽs τ indurata cõtra ma=
χεὶρ υἱῶν Ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρυνομένη ἐπὶ Ἰα=
bin regem chanaan ꝙd delerent illum.
βὶν βασιλέα χαναὰν ἕως ἐξωλόθρευσαν αὐτόν. Ca. ς.

Ecinit debbora τ barac filᵖ abinoem in
Καὶ ᾖσεν Δεββωρὰ καὶ Βαρὰκ υἱὸς Ἀβινοέμ ἐν τῇ
die illo. τ dixit cũ inceptiſſis duces in iſ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ εἶπεν ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν Ἰσ
rael in electiõe ppli bñdicite dño. audi
ραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ εὐλογεῖτε κύριον. ἀκούσα=
te reges auribꝰ pcipite ſatrape: ego dño can
τε βασιλεῖς ἐνωτίζεσθε σατράπαι, ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσο
tabo τ pſallã deo iſrael. dñe in exitu tuo
μαι καὶ ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ· κύριε ἐν τῇ ἐξόδῳ σου
de ſeir cũ tranſires tu eregro edom: ẽra mota eſt
ἐκ σηὶρ ἐν τῷ ἐπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη
τ celũ turbatũ eſt: τ nubes diſtillauerũt aquã.
καί γε οὐρανὸς ἐταράχθη, καὶ αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ.
mõtes cõmoti ſunt a facie dñi: hic ſina
ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, τοῦτο σινὰ
n facie dñi dei iſrael. in diebꝰ ſam
ἀπὸ προσώπου κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ. ἐν ἡμέραις σαμε=
gar filij anath, in diebꝰ iael reliq̃ſt vias τ am
γὲρ υἱοῦ ἀνὰθ ἐν ἡμέραις Ἰαὴλ ἐξέλιπον ὁδοὺς καὶ ἔπο
bulauerũt ſemitas. ambulauerũt itinera peruerſa.
ρευθησαν τρίβους· ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας.
defecerũt habitantes in iſrael defecerũt donec
ἐξέλιπον οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐξέλιπον ἕως οὗ
ſurgeret debbora: q̃ſurrexit mater in iſrael. ele
ἀνέστη Δεββωρά, ὅτι ἀνέστη μήτηρ ἐν τῷ Ἰσραὴλ· ἐξε=
gerũt deos nouos tũc pugnauerũt ciuitates prĩci
λέξαντο θεοὺς καινοὺς τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόν
pum: clypeꝰ puellarũ cũ lanceis apparuit. τ pugna
των, οὐκ ἐφάνη νεανίδων σκεμάσων ἀνώφθη· καὶ σκεμὰ
uit quadraginta milibus in iſrael. cor
σθησεν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ. ἡ καρδία
meũ ſup cõſtituta iſrael. potẽtes
μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τῷ Ἰσραὴλ· οἱ δυνάσται τοῦ
ppli bñdicite dño. qui aſcẽditis ſup aſi
λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύριον· ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυ
nos nitentes ſedẽtes in iudicio: τ am
γίων ἐπιλαμπτινῶν καθήμενοι ἐπὶ κριτηρίου, καὶ πο
bulãtes in via: loquimini vocẽ pulſantium in
ρευόμενοι ἐφ' ὁδῷ, φθέγξασθε φωνὴν ἀναπαυομένων ἀναμέ
ter lętantes. illic dabũt iuſtitiã dño.
σον εὐφραινομένων· ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνην κυρίῳ.
iuſtũ. cõfortati ſũt in iſrael. tũc deſcẽdit in
δίκαιοι ἐνίσχυσαν ἐν τῷ Ἰσραήλ. τότε κατέβη εἰς πὰς
vrbes eius ppls dñi. ſurge ſurge deb
πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς κυρίου. ἐξεγείρου ἐξεγείρου Δεβ
bora: ſurge ſurge loq̃re cũ cãtu. ſurge
βωρά, ἐξεγείρου ἐξεγείρου λάλει μετ' ᾠδῆς· ἐξανίστασο
barac τ captiua captiuitatẽ tuã filius abino
Βαρὰκ καὶ αἰχμαλώτιζε αἰχμαλωσίαν σου υἱὸς Ἀβινε
em: tũc magnificata eſt fortitudo eius. dñe humi
έμ, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ· κύριε ταπείνω
lia mihi fortiores me. ppls
σόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου· λαὸς ꝏꝏꝏꝏꝏ

ephraim vlti funt eos in valle, frater tuus
ἐφραὶμ ἐτιμωρήσαντο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι· ἀδελφός σου
benamin in ppłis tuis. et me machir descenderūt scrutā-
βενιαμὶν ἐν λαοῖς σου· ἐξ ἐμοῦ μαχὶρ κατέβησαν ἐξερευ
tes: et de zabulon potentes in sceptro scri-
νῶντες, καὶ ἐκ ζαβουλὼν ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ γραμματέ
be. et principes in issachar cū debbora et issachar
ως· καὶ ἄρχοντες ἐν ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας καὶ ἰσσάχαρ
sic) barac in valle: misit pedites suos in diui
οὕτω βυρὰκ ἐν τῇ κοιλάδι, ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ ἐν δια
sionibus rubem. magne indagationes cordis: vt quid habi
ρίσεσιν ῥουβήμ. μεγάλαι ἀκριβασμοὶ καρδίας, ἵνατί μοι
sedere inter terminos vt audiatis sibi-
κάθησθε ἀναμέσον τῶν μοσφαθαὶμ τοῦ ἀκούειν συρι-
los excitatiū ad inuestigationū in reo rubem. ma
γμοὺς ἐξεγερόντων τοῦ διελθεῖν εἰς τὰ τοῦ ῥουβήμ. μεγά
gne vestigationes cordis galaad: trās iorda-
λοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας γαλαάδ, ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδά
nē habitauit. et dan vt quid habitat in nauibus? aser
νου κατεσκήνωσεν· καὶ δὰν ἵνατί παροικεῖς πλοίοις; ἀσὴρ
habitauit apud littus maris: et in portu
παρῴκησεν παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς ὅλκο
ris eius habitauit. zabulon ppłs cōtempsit ani-
τὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν. ζαβουλὼν λαὸς ὀνειδίσας ψυ
mā suā in morte et neptalī in sylua agri. venerūt
χὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον καὶ νεφθαλὶ ἐπὶ ὕλην ἀγροῦ. ἦλθον
reges et pugnauerūt: tunc pugnauerūt rēges
βασιλεῖς καὶ παρετάξαντο, τότε ἐπολέμησαν βασιλεῖς
chanaā in taenach in aqua mageddo: absidā-
χαναὰν ἐν ταενὰχ ἐπὶ τοῦ ὕδατος μαγεδδώ, πλεονεξί
tā argētī nō acceperūt. de celo expugnauerūt:
αν ἀργυρίου οὐκ ἔλαβεν. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν, οἱ ἀ
stelle ab ordine suo pugnauerūt cū sisara.
στέρες ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ σισάρα·
torrens cison eiecit illos: torrēs cadentium:
χειμάρρους κισὼν ἐξέβαλεν αὐτούς, χειμάρρους καδημίμ,
torrens cison: cōculcabit eos anima mea fir-
χειμάρρους κισών, κατεπάτησεν αὐτοὺς ψυχή μου δυ
tens. tunc abscisa sunt ungula equor̄ in ruinibus pote-
νατή. τότε ἀπεκόπησαν πτέρναι ἵππων μαδαρωθ δυνα
tium illius: maledicite meroz. dixit angelus dñi: maledi-
στῶν αὐτοῦ. κατάρασθε μερώζ· εἶπεν ὁ ἄγγελος κυ, κατάρα
cione maledicite habitatores eius qñ nō venerūt in
σθε κατάρασθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς τὴν
auxiliū dñi auxiliare dñi in pugnatorib⁹ potēs. benedicta
βοήθειαν κυ βοηθείαν ἡμῶν κυ ἐν μαχηταῖς δυνατός. εὐλογη
tur ex mulieribus iael vxor aber cineī. ex mulieribus in
θείη ἐκ γυναικῶν ἰαὴλ γυνὴ χάβερ τοῦ κιναίου, ἐκ γυναικῶν ἐν
tabernaculo būdicat aquā petēti dedit illi
σκηνῇ εὐλογηθείη. ὕδωρ ἤτησεν αὐτήν, καὶ γάλα ἔδωκεν αὐτῷ
in phiala: fortiū obtulit butyrū: manū suā
ἐν λεκάνῃ, ἰσχυρὸν προσήγγισεν βούτυρον, τὴν χεῖρα αὐτῆς
in palū extēdit: dexterā suā in absciſiōes in-
εἰς πάσσαλον ἐξέτεινεν, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀσφοτομὰς κα
cidentium: et abscidit sisara: cōtrinit
τακοπτόντων, καὶ ἀπέτεμε σισάρα, ἀπέτριψεν τὴν
caput eius et cōfregit et perforauit tempus e-
κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ συνέθλασεν καὶ διῆλασεν τὴν γνάθον αὐ
ius. inter pedes eius incuruatus cecidit:
τοῦ. ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκύψας ἔπεσεν,
dormiuit inter pedes eius: flexit cecidit: in quo
ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς, ἔκαμψεν ἔπεσεν, ἐν ᾧ
flexit illic cecidit miserabiliter: per fenestrā res
ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν ταλαιπώρως. διὰ τῆς θυρίδος δι-
piciebat et intuebatur mater sisara per cenacu
κυπτεν καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ σισάρα διὰ τῆς διχτυ-
lū quare morat̄ sit currus eius aduenire:
ωτῆς διατί ἠχάτισεν τὸ ἅρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι,
quare tardauerūt vestigia currū eius. sapiētes primi
διατί ἐχρόνισαν ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ. σοφαὶ ἀρχου-
pum illius
σῶν αὐτῆς

ךְ אֶפְרַיִם שָׁרָשָׁם בְּ בַּעֲמָלֵק אַחֲרֶיךָ
ב בִּנְיָמִין בְּעַמֶּיךָ ג מִכִּיר יָרְדוּ מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט
ד סֹפֵר שָׂרַי יִשָּׂשכָר עִם דְּבֹרָה וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק בְּעֵמֶק שֻׁלְּחוּ בְרַגְלָיו
ה בְּפַלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חֻקְקֵי לֵבָב לָמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם לִשְׁמֹעַ שְׁרִקוֹת
ו עֲדָרִים בְּפַלְגוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים חֻקְקֵי לֵבָב גִּלְעָד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכַן וְדָן לָמָּה
ז יָגוּר אֳנִיּוֹת אָשֵׁר יָשַׁב לְחוֹף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן זְבוּלֻן עַם חֵרֵף
ח נַפְשׁוֹ לָמוּת וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה בָּאוּ מְלָכִים נִלָּחֲמוּ אָז
ט נִלָּחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ עַל מֵי מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא לָקָחוּ מִן שָׁמַיִם
י נִלָּחֲמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלֹּתָם נִלָּחֲמוּ עִם סִיסְרָא נַחַל קִישׁוֹן גָּרָפָם נַחַל
יא קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עוּזִי אָז הָלְמוּ עִקְּבֵי סוּס מְדַהֲרוֹת
יב דַּהֲרוֹת אַבִּירָיו אֹרוּ אֹרוּר מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ יְהוָה אֹרוּ אֹרוֹר יוֹשְׁבֶיהָ כִּי
יג לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יְהוָה לְעֶזְרַת יְהוָה בַּגִּבֹּרִים תְּבָרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת
יד חֶבֶר הַקֵּינִי מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ מַיִם שָׁאַל חָלָב נָתְנָה
טו בְּסַפֶּל אַדִּירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה יָדָהּ לִיתֵד תִּשְׁלַחְנָה וְיָמִינָהּ לְהַלְמוּת עֲמֵלִים
טז וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמָחֲצָה וְחָלְפָה רַקָּתוֹ בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע
יז נָפַל שָׁכַב בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל שָׁדוּד
יח בַּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא בַּעַד הָאֲשְׁנָב מַדּוּעַ בֹּשֵׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא
יט מְאַחֲרוּ פַּעֲמֵי מַרְכְּבֹתָיו חַכְמוֹת שָׂרוֹתֶיהָ

Pūtiua.he. Tex.heb.Iudi.ca.vi. Trāſla.B.Hie.Trāſ.Gre. lxx.cū interp̄.latina.

תַּעֲנֻנָה עֲנוּ
אַף רֹא תָשִׁיב אַבְדִּיהָ לָהּ׃ הֲלֹא שׁוּב
יִמְצְאוּ יְחַלְּקוּ שָׁלָל רֶחֶם רְחָמָתַיִם מָצָא חָלָק
לְרֹאשׁ נְבֶר שׁוֹלֵל צְבָעִים לְסִיסְרָא
שָׁלַל צְבָעִים וְרִקְמָה צְבַע רִקְמָתַיִם
לְצַוְּארֵי שָׁלָל׃ כֵּן יֹאבְדוּ כָל אוֹיְבֶיךָ צוּר אֲנַר
יְהוָה וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ יָצָא
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ שָׁקְטָה רָגַע

Cap.vi.

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה עָשָׂה רוֹעַ
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים׃ נָתַן שָׁנָה
וַתָּעָז יַד מִדְיָן עַל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מִדְיָן עָזַז גָּבָה
עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּנָהֳרוֹת נָהָר
אֲשֶׁר בֶּהָרִים וְאֶת הַמְּעָרוֹת וְאֶת צוּר
הַמִּצָדוֹת׃ וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה
מִדְיָן וְעַמָּלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְעָלוּ עָלָה
וַיִּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוּל חָנָה שַׁחַת
הָאָרֶץ עַד בֹּאֲךָ עַזָּה וְלֹא יַשְׁאִירוּ בּוּל בּוֹא
שְׂאֵר חָיָה
מָהיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וְשׁוֹר וַחֲמוֹר׃ חֲמֹר חֲמָנָה
כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם יַעֲלוּ וְאָהֳלֵיהֶם וּבָאוּ עָלָה בּוֹא
כְּדִי אַרְבֶּה לָרֹב וְלָהֶם וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין רִבָּה רָבַב
וּבָאוּ בָאָרֶץ לְמַשְׁחִתָהּ׃ וְיָדַל סְפַר בּוֹא
יִשְׂרָאֵל מְאֹד מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי דָּלַל חֲנָה
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיְהִי כִּי זָעֲקוּ בְנֵי זָעַק קָרָה
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה עַל אודות מִדְיָן׃ אוֹד
וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ נָבִיא אֶל בְּנֵי שָׁלַח נָבָא
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אָמַר
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם עָלָה
מִמִּצְרַיִם וְאוֹצֵיא אֶתְכֶם מִבֵּית עֲבָדִים׃ יָצָא
וְאַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל נָצַל
לְחֹצֵיכֶם וַאֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם גָּרַשׁ פָּנָה
וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת אַרְצָם׃ וָאֹמַר לָכֶם נָתַן
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִּדְאָגוּ אֶת אֱלֹהֵי יָרֵא
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי׃ וַיָּבֹא מַלְאַךְ בּוֹא
יְהוָה וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר
לְעָפְרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אֲבִי הָעֶזְרִי
וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חִטִּים בַּגַּת לְהָנִיס חָטָה נוּס

hec locuti sunt verba responsi. Forsitan nūc diuidit spolia et pulcherrima feminarum eligitur ei. Vestes diuersorum colorum sysare tradūtur in pdā & suppellex varia ad ornāda colla congeritur. Sic pereāt oēs inimici tui dñe: qui autē diligūt te: sicut sol in ortu suo splēdet: ita rutilent. Quieuitq; terra p q dragintā annos: 6.

Fecerūt aūt filii israhel malū in conspectu dñi: qui tradidit illos in manu madiā septē annis & oppressi sunt valde ab eis. Fecerūtq; sibi antra & speluncas in montibus: & munitissima ad repugnādū loca. Cūq; seminasset israhel: ascēdebat madian & amalech cetereiq; orientalium nationū: & apud eos figētes tētoria sicut erāt in herbis cūcta vastabāt vsq; adintroitū gazę: nihilq; omnino ad vitā pertinēs relinquēbāt in israel: nō oues: nō boues: nō asinos. Ipi enim & vniuersi greges eorū veniebāt cū tabernaculis suis: & instar locustarū vniuersa cōplebāt: innumera multitudo hoīm & camelorū quicquid tetigerant deuastābāt. Humiliatusq; est israhel valde in conspectu madiā. Et clamauit ad dñm postulās auxilium contra madianitas. Qui misit ad eos virū pphetā: & locutus est. Hec dicit dominus deus israhel: Ego vos feci conscendere & eduxi de egyptio: & eduxi vos de domo seruitutis & liberaui de manu egyptiorū: & omnium inimicorum qui affligebāt vos. Eiecique eos ad introitū vrm: & tradidi vobis terrā eorū & dixi Ego dñs deus vr. Ne timeatis dos amorreorum in quorum terra. habitatis. Et noluistis audire vocē meā. Venit aūt angelus dñi & sedit sub quercu que erat in ephra quę erat ioas patrī familie ezri. Cūq; gedeō filius ei excuteret atq; purgaret frumenta in torculari vt fugeret

respōderūt ad illū. & illa ait respōdit
ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν· καὶ αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνατο
in verbis suis: nonne inuentēt eū diuidētes spo
ἐν ῥήμασιν αὐτῆς, οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκύ
lia: amicus amicto in caput potēti spolia tinctu
λα; φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ σκύλα βαμμά
ra: spolia tinctura vāriegatiōis fictura. tin
των τῷ σισάρᾳ, σκύλα βαμμάτων ποικιλίας βαφῆ· βαμ
ctura variegatoq; collo eius spolia. sic pereant
μάτων ποικιλτῶν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκύλα· οὕτως ἀπόλλυν
oēs inimici tui dñe. & qui amant eū si
ται πάντες οἱ ἐχθροί σου κύριε· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν κα
cut oriens solis in potētatibus suis. & quieuit
θὼς ἡ ἀνατολὴ ἡλίου ἐν δυνάσειᾳ αὐτοῦ· καὶ ἡσύχασεν ἡ
terra quadraginta annos.
γῆ τεσσαράκοντα ἔτη. Ca.6.

Et fecerūt filij israel malū coram dño:
Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου,
& tradidit eos dñs in manu madiā septē annis.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ μαδιὰμ ἑπτὰ ἔτη.
& fortificata ē manus madiā sup israel. a facie
καὶ κατίσχυσεν χεὶρ μαδιὰμ ἐπὶ ἰσραήλ. ἀπὸ προσώπου
madiā fecerūt sibi ipsis filij israel antra in
μαδιὰμ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ μάνδρας ἐν τοῖς
mōtibus & speluncis & munitissimis locis & factū
ὄρεσιν καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν. καὶ ἐγένε
est qū seminaret vir israel & ascēdebat madiā & amalec
το ὅτε ἔσπειρεν ἀνὴρ ἸΣΡΑΗΛ καὶ ἀνέβαινεν μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ
filij orientis & ascēdebāt contra eū: & castrametabātur
καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν, καὶ παρενέβαλον
contra eos: & vastabāt cōtinua fruges ad venirēt in
ἐπ' αὐτούς, καὶ διέφθειραν τὰ ἐφόρια τῆς γῆς ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς
gazā: & nō relinquebāt substātiam vite in israel
γάζαν, καὶ οὐχ ὑπελείποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν ἰσραὴλ
& ouem & vitulū & asinū: quū ipsi & iumēta eo
καὶ πρόβατον καὶ μόσχον καὶ ὄνον, ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐ
rū ascēdebāt & tabernacula eorū afferebāt: & ue
τῶν ἀνέβαινον καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καὶ πα
niebāt tāq; locuste in multitudinē: & eorū & ca
ρεγίνοντο ὡσεὶ ἀκρίδες εἰς πλῆθος, καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς κα
melorū nūq; nō erat numerus: & veniebāt in terrā vt
μήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ ἵσ
rael vt vastarēt illā: & humiliatus est israel valde
ραὴλ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν· καὶ ἐταπώχευσεν ἰσραὴλ σφόδρα
a facie madiā: & clamauerūt filij israel ad
ἀπὸ προσώπου μαδιάμ, καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς
dñm. & factū ē postq̄ clamauerūt filij israel ad dñm
κύριον· καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον
pp madiā: misit dñs virū prophetā ad
διὰ μαδιάμ, ἐξαπέστειλεν κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς
filios israel. & dixit illis: hec dicit
τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τάδε λέγει
dñs deus israel: ego sum q eduxi vos de e
κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐγώ εἰμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ αἰ
gypto & eduxi vos de domo seruitutis: & liberaui
γύπτου, καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἐξειλάμην
vos de manu egypti & de manu oium affligē
ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόν
tiū vos: & eieci eos a facie vestra: & tradi
των ὑμᾶς, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔδω
di vobis terrā illorū. & dixi vobis ego sum dñs deus vr:
κα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν· καὶ εἶπα ὑμῖν ἐγώ εἰμι κς ὁ θεὸς ὑμῶν,
nō timebitis deos amorreorum in quorū terra vos ha
οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ ἀμορραίου ἐν οἷς ὑμεῖς κα
bitatis in terra eorū: & nō audiuistis vo
τοικεῖτε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φω
cē meā. & venit angelus dñi & sedit sub
νῆς μου· καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν
quercu que erat in ephra q erat ioas patris ezri. & ex
δρῦν τὴν οὖσαν ἐν ἐφρὰ τὴν τοῦ ἰωὰς πατρὸς ἐζρί· καὶ ἐκ
gedeon filius eius excutiebat fruméta in torcular vt fugeret
γεδεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐραβδίζεν πυροὺς ἐν ληνῷ τοῦ ἐκφυγεῖν

a facie madiā: t appuit ei angelus dñi: t vi
ἐκ προσώπου μαδιὰμ, καὶ ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶ=
xit ad eum: dñs tecum potēs fortitudie. t
πεν πρὸς αὐτόν, κύριος μετὰ σοῦ δυνατὸς τῇ ἰσχύι· καὶ
dixit ad eum gedeon: in me dñe mi: t si est do
εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου, καὶ εἰ ἔστιν κύ=
minus nobiscū: t ut quid inuenerūt nos oia mala hec:
ριος μεθ' ἡμῶν; καὶ ἵνατί εὗρεν ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα;
t vbi sunt oia mirabilia eius: que narrauē=
καὶ ποῦ ἐστιν πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅσα διηγήσαν=
runt nobis pres nri dicētes: nonne ex egypto edu
το ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν λέγοντες, οὐχὶ ἐξ αἰγύπτου ἀνή=
xit nos dñs? t nunc repulit nos dñs t tra=
γαγεν ἡμᾶς κύριος; καὶ νῦν ἀπώσατο ἡμᾶς κύριος καὶ πα=
didit nos in manu madiā. t respexit ad eum
ρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ μαδιάμ· καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτὸν ὁ
angelus dñi: t dixit ei: ambula in fortitudine hac:
ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου ἐν τῇ ἰσχύι σου ταύ=
t saluabis israel: ecce miſi te. t dixit
τῃ, καὶ σώσεις τὸν ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε· καὶ εἶπεν
ad eū gedeon: in me dñe mi: in quo liberabo isra
πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἐν τίνι σώσω τὸν ἰσρα=
el: ecce familia mea humilior in manasse: t ego
ήλ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινοτέρα ἐν μανασσῆ, καὶ ἐγὼ
sum paruus in domo patris mei. t dixit ad
εἰμὶ μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου· καὶ εἶπεν πρὸς
eum dñs: qñ ergo tecum: t percutes ma
αὐτὸν κύριος, ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν μα=
dianitē sicut virū vnū. t dixit ad eum gedeon: t si
διὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, καὶεἰ
inueni gram in oculis tuis: t facias mihi signum
ἔυρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιήσεις μοι σημεῖον
q̄ tu loq̄ris mecum: nō moueris hinc q̄o ad veniā
ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ, μὴ κινηθῇς ἐντεῦθεν ἕως ἐλθεῖν
ego ad te: t feram sacrificiū meū: t sacrificabo coram
με πρός σε, καὶ ὅσω τὴν θυσίαν μου, καὶ θύσω ἐνώπιόν
te. t dixit ego sedebo donec reuertaris tu.
σου· καὶ εἶπεν, ἐγὼ καθήσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε.
t gedeon ingressus est t fecit hedū capraꝝ t modiū
καὶ γεδεὼν εἰσῆλθεν καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ ὄιφι
farine azyma t carnes imposuit in canistro t
ἀλεύρου ἄζυμα καὶ τὰ κρέα ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ καφοῦν καὶ
ius effudit in ollam: t obtulit ad eum
τὸν ζωμὸν ἐξέχεεν εἰς χύτραν, καὶ ἐξήνεγκεν πρὸς αὐτὸν
sub quercu t adorauit. t dixit ad eū
ὑπὸ τὴν δρῦν καὶ προσεκύνησεν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ
angelus dñi: tolle carnes t azymos: t
ἄγγελος κυρίου, λάβε τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους, καὶ
pone ad petrā illam: t ius effūde. t
θὲς πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν ζωμὸν ἔκχεον· καὶ
fecit gedeon sic. t extēdit angel⁹ dñi
ἐποίησεν γεδεὼν οὕτως· καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος κυρίου
summitatē virge q̄ erat in manu illius: t tetigit
τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο
carnes t azymos: t accēsus ē ignis de pe
τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων, καὶ ἀνῆφεν πῦρ ἐκ τῆς πέ=
tra t cōsumpsit carnes t azymos. t
τρας καὶ κατέφαγεν τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους· καὶ
angelus dñi recessit ex oculis eius. t vidit
ὁ ἄγγελος κυρίου ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· καὶ εἶδεν
gedeon q̄ angelus dñi est. dixit gedeō: hei mihi
γεδεὼν ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν· καὶ εἶπεν γεδεών, οἴμοι
dñe dñe qñ ad hoc vidi angelū dñi
κύριε κύριε ὅτι ἐπὶ τοῦτο εἶδον τὸν ἄγγελον κυρίου
facie ad faciē. t dixit ei dñs
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος
pax tibi: ne timeas nō morieris. t edifica
εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ οὐ μὴ ἀποθάνῃς· καὶ ᾠκοδόμη=
uit illic gedeon altare dño: t vocauit illud
σεν ἐκεῖ γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ
dñi pax vsq; ad diē hanc adhuc illo exitēte ī ephratha
κύ εἰρήνη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐν ἐφραθὰ

"madiā: apparuit ei an
gelus domini
& ait. Dñs tecū viro
fortissime.
Dixitq; ei gedeō. Ob
secro mi dñe si dñs
nobiscū est: cur ergo
apphenderūt nos hec
oia? Vbi sūt mirabilia
eius q̄ narrauerūt pres
nri atq; dixerūt de egy=
pto eduxit nos dñs?
Nūc aūt dereliquit nos
dñs & tradidit in manu
madiā. Respexitq; ad
eū dñs & ait. Vade in
hac fortitudine tua & li
berabis israel de manu
madiā. Scito q; miserim
te. Qui rīdens ait. Ob
secro mi dñe in quo libe
rabo israel? Ecce familia
mea infima est in manas
se: & ego minus in do
mo patris mei. Dixitq;
ei dñs. Ego ero tecum
& percuties madiā quasi
vnū vir. Et ille.
Si inueni inquit gratiā
coram te:
da mihi signū q; tu sis
qui loq̄ris ad me. Nec
recedas hinc donec re
uertar ad te portans sa
crificiū & offerens tibi.
Qui respōdit. Ego pre
stolabor aduentū tuum.
Ingressus est itaq; ge=
deō & coxit hedum: &
de farine modio azy=
mos panes carnesq; po
nens in cāistro: & ius car
nium mittens in ollā: tulit
oia sub quercu et obtu=
lit ei. Cui dixit angelus
dei. Tolle
carnes & azymos pa=
nes: & pōe supra petrā
illā: & ius desuper fun
de. Cūq; fecisset ita:
extendit angelus dñi
mitatem virge quā te=
nebat in manu & tetigit
carnes & pānes azymos
ascenditq; ignis de pe
tra & carnes azymosq;
pānes cōsūpsit. Angelus
autem domini euanuit
ex oculis eius. Vidensq;
gedeō q; effet angelus
dñi ait. Heu mi domi
ne deus:
quia vidi angelū dñi fa
cie
ad facie. Dixitq; ei do=
minus. Pax tecum: Ne
timeas: non morieris.
Edificauit ergo ibi ge=
deon altare dño: vocā=
uitq; illud: dñi pax vsq;
in pñtem diem. Cum
adhuc esset in effra

פָּנֶה רָאָה	מִפְּנֵי מִדְיָן׃ וַיַּרְא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה	
לָאַר גֶּבֶר	וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל׃	
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנָי וְיֵשׁ יְהוָה	
	עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל זֹאת וְאַיֵּה	
פֶּלֶא	כָּל נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ אֲבֹתֵינוּ	
עָלָה	לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ יְהוָה	
נָתַן	וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן׃	
פָּנָה אֵלַי	וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה	
לָחַץ יָשַׁע	וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא	
	שְׁלַחְתִּיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנָי בַּמֶּה	
	אוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אַלְפִּי הַדַּל	
צָעַר	בִּמְנַשֶּׁה וְאָנֹכִי הַצָּעִיר בְּבֵית אָבִי׃	
הָיָה	וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ	
נָכָה אָמַר	וְהִכִּיתָ אֶת מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד׃ וַיֹּאמֶר	
	אֵלָיו אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ	
עָשָׂה אֹת	וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמִּי׃	
דָּבַר מוּשׁ	אַל נָא תָּמוּשׁ מִזֶּה עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ	
בּוֹא יָצָא	וְהוֹצֵאתִי אֶת מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ	
נָגַח פָּנָה	וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֵשֵׁב עַד שׁוּבֶךָ׃ וַיְבָן	
יָשַׁב	בָּא וְיָעַשׂ גְּדִי עִזִּים וְאֵיפַת קֶמַח מַצּוֹת	
בּוֹא עָשָׂה	הַבָּשָׂר שָׂם בַּסַּל וְהַמָּרָק שָׂם בַּפָּרוּר	
מִן שִׂים	וַיּוֹצֵא אֵלָיו אֶל תַּחַת הָאֵלָה וַיִּגַּשׁ׃	
בָּרַר נָגַשׁ	וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת	
לָאַךְ לָקַח	הַבָּשָׂר וְאֶת הַמַּצּוֹת וְהַנַּח אֶל הַסֶּלַע	
נָגַח	הַלָּז וְאֶת הַמָּרָק שְׁפֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃ וַיִּשְׁלַח	
שָׁבַב	מַלְאַךְ יְהוָה אֶת קְצֵה הַמַּשְׁעֶנֶת אֲשֶׁר	
שָׁלַח שָׁעַן	בְּיָדוֹ וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר וּבַמַּצּוֹת וַתַּעַל	
נָגַע	הָאֵשׁ מִן הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת הַבָּשָׂר	
עָלָה אָכַל	וְאֶת הַמַּצּוֹת וּמַלְאַךְ יְהוָה הָלַךְ	
	מֵעֵינָיו׃ וַיַּרְא גִּדְעוֹן כִּי מַלְאַךְ יְהוָה	
רָאָה	הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה	
אָמַר	כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי מַלְאַךְ יְהוָה פָּנִים	
רָאָה לָאַךְ	אֶל פָּנִים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם	
פָּנָה שָׁלַם	לְךָ אַל תִּירָא לֹא תָמוּת׃ וַיִּבֶן שָׁם	
יָרֵא מוּת	גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא לוֹ יְהוָה	
בָּנָה	שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדֶנּוּ בְּעָפְרַת	
זָבַח קָרָא		

אֲבִי הָעֶזְרִי׃ וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא
וַיֹּאמֶר יְלוֹ יְהוָה קַח אֶת פַּר הַשּׁוֹר לָקַח
אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים שֵׁנָה
וְהָרַסְתָּ אֶת מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ
וְאֶת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו תִּכְרֹתוּ כָּרַת
וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ נָעָה
הַמַּעוֹז הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת הַפַּר עֵזֶר עֵרֶךְ
הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה שֵׁנָה עֹלָה
אֲשֶׁר תִּכְרֹתוּ׃ וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה
אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר דִּבְּרָה עָשָׂה
אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת בֵּית הָיָה
אָבִיו וְאֶת אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת יוֹמָם
וַיַּעַשׂ לַיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר שָׁכַם
בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה נִתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל נָתַץ
וַהֲאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו כָּרוּתָה וְאֶת הַפַּר
הַשֵּׁנִי הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַבְנוּי בָּנָה
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה
הַדָּבָר הַזֶּה וַיְדַרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ דָּרַשׁ בִּקֵּשׁ
גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃
וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל יוֹאָשׁ הוֹצֵא יָצָא
אֶת בִּנְךָ וְיָמֹת כִּי נִתַּץ אֶת מִזְבַּח הַבַּעַל מוּת
וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר
יוֹאָשׁ לְכָל אֲשֶׁר עָמְדוּ עָלָיו הָאֹתָם
תָּרִיבוּן לַבַּעַל אִם אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אֹתוֹ רוּב יָשַׁע
אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד הַבֹּקֶר אִם
אֱלֹהִים הוּא יָרֹב לוֹ כִּי נִתַּץ אֶת מִזְבְּחוֹ׃
וַיִּקְרָא לוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר קָרָא
יָרֹב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נִתַּץ אֶת מִזְבְּחוֹ׃
וְכָל מִדְיָן וְעַמָּלֵק וּבְנֵי קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחַד אָסַף
וַיַּעַבְרוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ עָבַר חָנָה
וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע תָּקַע
וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃ זָעַק
וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם
הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר
וּבִזְבוּלֻן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃ עָלָה
וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל הָאֱלֹהִים אִם יְשֶׁךָ אָמַר יֵשׁ

quæreſt familie ezri : ∞∞
nocte illa ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dixit dominus ad eũ.
Tolle tauru m ∞∞∞∞∞∞
pris tui: & alterũ tau-
rum annorum ſeptem.
deſtrue ſq; aram baal
que eſt patris tui : ∞∞∞∞
& nemus quod circa
aram eſt ſuccide: ∞∞∞∞∞
& edificabis altare do-
mino deo tuo in ſũmi-
tate petre huius : ſuper
quã añ ſacrificiũ poſui-
ſti: tolleſq; taurũ ſcdm
& offeres holocauſtum
ſup ſtruẽ lignorũ q̃ de
nemore ſucciderís. ∞
Aſſũptís ergo gedeon
decẽ viris de ſeruis ſu-
is: fecit ſicut pcepat ei
dñs. Timẽs aũt domũ
patris ſui & hoies illi-
us ciuitatis p diem nolu
it facere: ſed oĩa nocte
cõpleuit. Cũq; ſurre-
xiſſent viri oppidi eius
mane: viderũt deſtruc-
tã arã baal lucũq; ſuc
ciſum & taurum ∞∞∞∞∞
alterũ ipoſitũ ſup alta
re q̃ tũc edificatũerat.
Dixeruntq; adinuicẽ.
Quis hoc fecit ∞∞∞∞∞
Cũq; pquirerẽt aucto
rem factí: dictum eſt.
Gedeon filius ioas fe-
cit hec omnia . ∞∞∞∞∞
Et dixerunt ad ioas.
Produc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
filiũ tuũ huc: vt moria
tur: quía deſtruxit arã
baal & ſuccidit nemus
quibus ille reſpondit.
Numquid ∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vltores eſtis baal: vt pu
gnetís pro eo! ∞∞∞∞∞∞∞
Quí aduerſarius ẽ eius
moriatur añq; lux cra-
ſtina vẽiat. Si deus ẽ vi
dicet ſe de eo quí ſuffo
dit arã eí. Ex illo die
vocatus ẽ gedeõ hiero
baal:eo q̃ dixiſſet ioas:
vlciſcatur ſe de eo baa
al: quí ſuffodit aram ei-
us. Igr ois madiã & a-
malech & oriẽtales ppli
cõgregati ſunt ſil tran
ſeũtes iordanẽ: & caſtra
metati ſũt i valle iezrael
Spũs ãt dñi induit ge
deõ : quí clãgẽs buccia
cõuocauit domũ abie-
zer vt ſeq̃retur ſe. Mi-
ſitq; nũcios in vniuerſũ
manaſſen: quí & ipe ſe
cutus ẽ eũ. Et alios nun
cios in aſer & zabulon
& neptalim qui occur
rerunt ei. Dixitq; gede
on ad deum. Sí ∞∞∞∞∞

patris ezri. τ factũ eſt nocte illa: τ dixit ei
πατρὸς τοῦ ἐζρί. καὶ ἐγενήθη τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐ
dñs: tolle vitulũ ſaginatũ pris tui
τῷ κυρίῳ, λάβε σὸν μόχον σὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου
τ vitulũ ſcdm ſeptẽ annox: τ deſtrues a-
καὶ σὸν μόχον σὸν δεύτερον σὸν ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ θυ
ram baal que eſt pris tui: τ nemus
σιαστήριον τοῦ βαάλ ὅ ἐστιν τοῦ πατρός σου, καὶ τὸ ἄλσος
qđ in illa ſuccidẽs: τ edificabis altare do-
τὸ ἐπ' αὐτὸ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυ-
mino deo tuo qui apparuit tibi in ſũmitate mõtis
ρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους
huius in acie: τ accipies cũ vitulo
μιαὸς τούτου ἐν τῇ παρατάξει, καὶ λήμψῃ σὺν τῷ μόχῳ τῷ
ſecũdo: τ offeres holocauſtũ in lignis ne-
δευτέρῳ, καὶ ἀνοίσεις ὁλοκαύτωμα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλ
moris quẽ ſuccidẽs. τ aſſũpſit gedeon decẽ viros de
σους οὓς ἐκκόψεις· καὶ ἔλαβε γεδεὼν δέκα ἄνδρας ἀπὸ
ſeruis ſuis: τ fecit ſicut locũtus eſt ad e-
τῶν δούλων αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν καθὰ ἐλάλησεν πρὸς αὐ
um dñs. τ factũ eſt poſtq̃ timuit domũ pris ſui
τὸν κύριος· καὶ ἐγένετο ὡς ἐφοβήθη τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐ
τ viros ciuitatis vt nõ faceret die: τ
τοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως τοῦ μὴ ποιῆσαι ἡμέρας, καὶ
fecit nocte. τ mane ſurrexerũt viri oppidi vi-
ἐποίησεν νυκτός· καὶ ὤρθρισαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τὸ
culo: τ ecce deſtructa ara baal:
πρωΐ, καὶ ἰδοὺ κατεσκαμμένον τὸ θυσιαστήριον τοῦ βαάλ,
τ lucus q in ipſa ſuccliſus: τ vitulus ſagina-
καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐκκεκομμένον, καὶ ὁ μόχος ὁ σιτευ-
tus oblatus in holocauſtũ ſup altare edi
τὸς ἀνηνεγμένος εἰς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ᾠκο
ficatũ. τ dixit vir ad ſocios ſuos: quis
δομημένον. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς
fecit rem hanc? τ pquirebãt τ iterrogabãt.
ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο; καὶ ἀνήτασον καὶ ἐξέζήτουν.
τ dixerũt: gedeon filius ioas fecit hoc. τ dixerũt
καὶ εἶπαν, γεδεὼν υἱὸς ἰωὰς ἐποίησεν τοῦτο. καὶ εἶπαν
viri vrbis ad ioas: produc filiũ tuũ:
οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἰωάς, ἐξάγαγε τὸν υἱόν σου,
τ moriatur: qñ deſtruxit arã ba
καὶ ἀποθανέτω, ὅτι κατέσκαφεν τὸ θυσιαστήριον τοῦ βα-
al: τ qñ ſuccidit nemus qđ in illa. τ dixit ioas
άλ, καὶ ὅτι ἔκοψεν τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ. καὶ εἶπεν ἰωὰς
ad viros qui ſurrexerũt cõtra ſe: nũqd vos
πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐστασιασμένους ἐπ' αὐτόν, μὴ ὑμεῖς
nunc vltores eſtis pro baal: vel vos liberatis eũ? qui ad
νῦν δικάσεσθε περὶ τοῦ βαάλ; ἢ ὑμεῖς σώζετε αὐτόν; ὃς ἂν
uerſarius eſt eius moriatur vſq; ad mane. ſi deus ipſe eſt:
τις δικήσει αὐτῷ ἀποθανέτω ἕως πρωΐ· εἰ θεός ἐστιν,
vindicabit ſe ipſum: qñ ſuffodit aram eius.
ἐκδικήσει ἑαυτόν, ὅτι κατέσκαφεν τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ.
τ vocauit illũ in die illa hieroboal dicẽs: foſſũ
καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἱεροβοὰλ λέγων, δικα
tudiciale baal: qñ ſuffodit aram eius. τ
σήριον τῷ Βαάλ, ὅτι κατέσκαφε τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ. καὶ
ois madiã τ amalec τ filij orientis cõgregati ſũt
πᾶσα μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν
ſimul: τ trãſierũt τ caſtrametati ſunt in val-
ἐπιτοαυτό, καὶ διέβησαν καὶ παρενεβάλοσαν ἐν τῇ κοιλά
le iezrael. τ ſpũs dei fortificauit gedeon: τ
δι Ἰεζραέλ. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνεδυνάμωσεν τὸν γεδεών, καὶ
clanxit in buccina: τ clamauit abiezer poſt eum.
ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ, καὶ ἐβόησεν Ἀβιεζερ ὀπίσω αὐτοῦ.
τ nuncios miſit in oi manaſſe: τ clamauit
καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν παντὶ μανασσῆ, καὶ ἐβόησεν
τ ipſe poſt eũ. τ nuncios miſit in aſer
καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν ἀσὴρ
τ in zabulon τ in nephtali. τ aſcẽderũt in occur
καὶ ἐν ζαβουλὼν καὶ ἐν νεφθαλί· καὶ ἀνέβησαν εἰς ἀπάν-
ſum eius. τ dixit gedeon ad deũ: ſi
τησιν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, εἰ ∞∞∞

ſaluū facis in manu mea iſrael quemadmodū locutus es:
σώζεις ἐν τῇ χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας,
ecce ego pono vellus lane in
ἰδοὺ ἐγὼ ἀστερείδομαι τὸν πόκον τῶν ἐρίων ἐν τῷ
area. ⁊ ſi ros fuerit ſup vellus ſolū ⁊ ſup
ἅλωνι· καὶ ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον καὶ ἐπὶ
oēm trā ſiccitas: ⁊ ſciam q liberabis in ma
πᾶσαν τὴν γῆν ξηρασία, καὶ γνώσομαι ὅτι σώσεις ἐν χεί
nu mea iſrael ſicut locutus es. ⁊ factū eſt i
ρί μου τὸν Ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας· καὶ ἐγένετο οὕ
ta. ⁊ mane ſurrexit gedeō poſtridie ⁊ expreſſit vel
τως· καὶ ὤρθρισεν γεδεὼν τὴν ἐπαύριον καὶ ἀπεπίασεν τὸν πό
lus ⁊ defluxit ros ex vellere plenā concha a
κον καὶ ἀπέσαξε δρόσος ἐκ τοῦ πόκου πλήρης λεκάνη ὕ
qua. ⁊ dixit gedeon ad deū: ne iraſcatur
δατος· καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, μὴ ὀργισθήτω ὁ
furor tuus in me: ⁊ loquar adhuc ſemel ⁊ tentabo
θυμός σου ἐν ἐμοί, καὶ λαλήσω ἔτι ἅπαξ καὶ πειράσω
adhuc ſemel in vellere: ⁊ fiat vltra ſiccitas ſup
ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ, καὶ γενηθήτω ἔτι ξηρασία ἐπὶ τὸν
vellus ſolū: ſup ātt oēm trā fiat ros. ⁊
πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος· καὶ
fecit deus ſic in nocte illa: ⁊ facta eſt ſic
ἐποίησεν ὁ θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ξηρα
citas ſup vellus ſolū: ſup ātt oēm trā fu
σία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγέ
it ros.
νετο δρόσος.

Ca. 7.

Θ Mane cōſurrexit hierobaal ipſe eſt gedeon ⁊ ois
Καὶ ὤρθρισεν Ἱεροβάαλ αὐτός ἐστιν γεδεὼν καὶ πᾶς
ppls q cū ipſo: ⁊ caſtrametati ſūt ſup fontē gred:
ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ πηγὴν ἁρέδ,
⁊ caſtra madiā erāt illi a ſeptētrioe a col
καὶ παρεμβολὴ μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ βου
le abor in valle. ⁊ dixit dñs ad ge
νοῦ τοῦ ἄβωρ ἐν τῇ κοιλάδι· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν γε
deon: multus ppls q tecum itaq nō tradā ego
δεών, πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ ὥστε μὴ παραδοῦναί με
madiā in manu illoꝝ: ne forte glorietur iſrael
τὴν μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή ποτε καυχήσηται Ἰσραὴλ
cōtra me dicēs: manus mea liberāuit me. ⁊ dixit dñs ad
ἐπ' ἐμὲ λέγων, ἡ χείρ μου ἔσωσέν με. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
eum: ⁊ loquere in aures ppli dicēs: qui formido
αὐτόν, λάλησον εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ λέγων, τίς ὁ φοβού
loſus ⁊ timidus: reuertatur. ⁊ receſſerūt de
μενος καὶ δειλός, ἀποστραφήτω· καὶ ἐξώρμησαν ἀπὸ τοῦ
mōte galaad ⁊ reuerſi ſunt de ppło vigi
ὄρους τοῦ γαλαάδ καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκο
ti ⁊ duo milia: ⁊ decē milia remāſerūt.
σι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ὑπελείφθησαν·
⁊ dixit dñs ad gedeō: adhuc ppls multus: de
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, ἔτι ὁ λαὸς πολύς, κατάγα
duc eos ad aquā: ⁊ pbabo illos tibi ibi. ⁊
γε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖ· καὶ
erit quem dixero ad te: hic ibit tecum: ip
ἔσται ὃν ἂν εἴπω πρός σε, οὗτος πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐ
ſe ibit tecum. ⁊ oēm quem dixero q̄ non
τὸς πορεύσεται μετὰ σοῦ· καὶ πᾶντα ὃν ἂν εἴπω ὅτι οὐ
ibit tecum: ⁊ ipſe nō ibit. ⁊ de
πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς οὐ πορεύσεται· καὶ κατέβι
duxit ppłm in aquā. ⁊ dixit dñs ad gede
βασεν τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδε
on: ois qui lābuerit lingua ſua ex aqua ſic
ών, πᾶς ὃς ἂν λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς
lābuerit canis: ſtatues eū ſeorſum. ⁊ ois q
ἂν λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν καταμόνας· καὶ πᾶς ὃς
flexerit in genua ſua vt bibat: ſeparabis
ἂν κάμψῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν, μεταστήσεις
eum ſeorſum. ⁊ fuit numerus ois eoꝝ q lābuerūt
αὐτὸν καθ' αὐτόν· καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς πᾶς τῶν λαψάντων
in lingua ſua trecēti
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν τριακόσιοι

ſaluū facis per manum meā populū iſrael ſicut locutus es: ponam hoc vellus lane in area. Si ros in ſolo vellere fuerit: & in omni terra ſiccitas: ſciā q manū meā ſicut locutus es liberabis iſrael.
Factūq̄ ē ita. Et de nocte conſurgēs expreſſo vellere cōchā rore impleuit.
Dixitq̄ rurſus ad deū. Ne iraſcatur furor tuus contra me: ſi adhuc ſemel tentauero ſignū q̄rēs in vellere. Oro vt ſolū vellus ſiccū ſit: & omnis terra rore madēs. Fecitq̄ deus nocte illa vt poſtulauerat: & fuit ſiccitas in ſolo vellere: et ros in oī terra.

Cap. vii.

Igitur hierobaal qui & gedeō de nocte cōſurgēs & ois ppls cū eo venit ad fontē q vocatur arad. Erāt aūt caſtra madiā in valle ad ſeptentrionalē plagā collis excelſi
Dixitq̄ dñs ad gedeō
Multus tecum eſt ppls nec tradetur madiā in mānus eius: ne glorietur cōtra me iſrl: & dicat meis viribus liberatus ſū. Loquere ad populū & cūctis audiētibus pdica, Qui formidoloſus & timidus reuertatur
Receſſerūtq̄ de mōte galaad: & reuerſi ſūt ex pplo vigiti duo milia virorū: & tm decē milia remāſerūt. Dixitq̄ dominus ad gedeon. Ad huc ppls multus ē. Duc eos ad aquas: & ibi p̄babo illos: & de quo dixero tibi vt tecū vadat: ipſe pergat, quē vero ire prohibuero: reuertatur.
Cunq̄ deſcendiſſet populus ad aquas: dixit dominus ad gedeō. Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolēt canes ſeparabis eos ſeorſū: qui ārt curuatis genibus biberint: i altera pte erūt. Fuit itaq̄ numerus eorū qui manu ad os ꝓiciēte aq̄s lambuerant trecenti

"אִישׁ וכל יתר העם כרעו על ברכיהם		"viri: rois aũt reliq mul	viri: τ οἱς reliquus ppſo ſteri ſunt in
לשתות מים: ויאמר יהוה אל גדעון	אָמַר	titudo flexo poplite bi	ἄνδρες, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ
בשלש מאות האיש המלקקים		berat. Et ait dñs ad ge	nua ſua vt biberét aquã. τ dixit dñs ad gc
את יושיע אתכם ונתתי את מדין	יָשַׁע נָתַן	deõ. In trecẽtis viris q	νατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γε
וכל העם ילכו איש למקומו:	קוֹם	lãbuerunt aqs liberabo	in trecentis q lãbuerũt liberabo
ויקחו את צדה העם בידם ואת	לָקַח צוד	vos & tradã ĩ mãu tua	ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσιν τοῖς λάψασιν σώσω ὑ
שופרתיהם ואת כל איש ישראל		madiã: ois aũt reliqua	τ tradã madiã in manu tua. τ οἱς ppſo
שלח איש לאהליו ובשלש מאות		ml titudo reuertatur in	καὶ δώσω τὴν μαδιὰμ ἐν χειρί σου. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
החזיק במדן היה לו	חָזַק חָנָה	locũ ſuũ. Sũptis itaq p	tatur vir in locũ ſuũ. τ ſumpſit c
מתחת בעמק והיה בלילה ההוא	הָיָה	numero cibariis & tu	τρεχέτω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν τὸν ἐτ
ויאמר אליו יהוה קום רד במחנה	יָרַד	bis: oẽm reliquã multi	ria ppſi in manu illoꝝ τ buccinas c
כי נתתיו בידך: ואם ירא אתה	נָתַן	tudinẽ abire pcepit ad	τιμὸν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν καὶ τὰς κερατίνας ἀ
לרדת רד אתה ופורה נערך אל		tabernacla ſua et ipe cũ	τ oẽm virũ iſrael miſit in tabernacul
המחנה: ושמעת מה ידברו ואחר	דָּבָר	trecẽtis viris ſe certami	καὶ πάντα ἄνδρα ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ σκηνώμα
תחזקנה ידיך וירדת במחנה ויחד	חָזַק	ni dedit. Castra aũt ma	at trecentos viros ſumpſit. at caſtra
הוא ופורה נערו אל קצה החמשים		diã erãt ſubter in valle.	τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν· ἡ δὲ παρεμβολ
אשר במחנה ומדין ועמלק וכל בני		Eadẽ nocte dixit dñs	diam erãt ibi ſubtus in valle. τ factũ eſt in
קדם נפלים בעמק ארבה לרב	רֹב רֶבַע	ad eũ. Surge & deſcẽ	σὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτωθεν ἐν τῇ κοιλάδι· καὶ ἐγενήθη ἐν
ולגמליהם אין מספר רב לחול	חוֹל	de in caſtra: quia tradi	cte illa τ dixit ad eũ dñs: ſurge deſcẽde in
שפת הים לרב: ויבא גדעון		di eos in manu tua. Sin	χτὶ ἐκείνη καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος, ἀνάστα κατάβηθι ἐ
והנה		aũt ſolus ire formidas	caſtra: q tradidi ea in manu tua. ſi
מספר לחלום ושברו ויספרהו	חָלַם סָפַר	deſcẽdat tecum pharã	παρεμβολήν, ὅτι παραδέδωκα αὐτὴν ἐν τῇ χειρί σου· ἐ
ויאמר איש לרעהו חלום		puer tuꝰ. Et cum audie	midas tu deſcẽdere: deſcẽde tu τ phara puer
חלמתי והנה צלול לחם	צָלַל	ris qd loquãtur: tũc cõ	βῆ σὺ καταβῆναι, κατάβηθι σὺ καὶ φαρὰ τὸ παιδάριο
שערים מתהפך מדין	הָפַךְ	fortabũtur manus tue:	tu caſtra: τ audies qd loquũtur. τ poſt
ויבא עד האהל ויכהו ויפל ויהפכהו	נָפַל	& ſecurior ad hoſtiũ ca	εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσιν· καὶ μετὰ
למעלה ונפל האהל: ויען רעהו	עָנָה אָמַר	ſtra deſcẽdes. Deſcẽdit	cõfortabũtur manus tue: τ deſcẽdes in
ויאמר אין זאת בלתי אם חרב		ergo ipe & phara puer	τα ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρές σου, καὶ καταβήσῃ ἐν τῇ π
גדעון בן יואש איש ישראל נתן		eius in parte caſtrorũ:	ſtra. τ deſcẽdit ipſe τ phara puer eius
האלהים בידו את מדין ואת כל		vbi erãt armatorũ vigi	βολὴν· καὶ κατέβη αὐτὸς καὶ φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ
המחנה: ויהי כשמע גדעון את ספר	חָיָה	lie. Madian aũt & ama	tem quinquaginta q in caſtris. τ madi
החלום ואת שברו וישתחו וישב	חָלַם סָפַר שָׁבַר שָׁחָה	lech & oẽs orietales po	ρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ μαδιὰ
אל מחנה ישראל ויאמר קומו כי		puli fuſi iacebãt in valle	amalec τ oẽs filij oriẽtis caſtrametati ſ
נתן יהוה בידכם את מחנה מדין:		vt locuſtarũ multitudo	ἀμαλὴκ καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν παρεμβεβλήκ
ויחלק שלש מאות האיש שלשה	חָלַק	Cameli aũt innumera	in valle vt loculta in multitudinẽ: τ camelop
ראשים ויתן שופרות ביד כל		biles erãt: ſicut arena q	ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ ταῖς καμήλοις α
ונדים וריקם ולפידים בתוך החמים:		iacet in littore maris Cũ	nõ eſt numerus: ſederãt ſicut arena q eſt ſup
ויאמר אלהם תראו ובן תעשו		q veniſſet gedeõ narra	οὐκ ἔσιν ἀριθμός, ἀλλ' ἦσαν ὥσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χ
		bat aliq ſomniũ ꝓxi	maris in multitudinẽ. τ intrauit gedeon: τ ecce
		mo ſuo: & in hũc modũ	τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ εἰσῆλθεν γεδεών, καὶ ἰδο
		referebat qđ viderat.	narrabat proximo ſuo ſomniũ. τ dicebat: e
		Vidi ſomniũ & videba	ἐξηγεῖτο τῷ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον· καὶ εἶπεν, ἰδ
		tur mihi quaſi ſubcine	ſomniũ qđ ſommiaui. τ ecce ſubcinerit panis ordeo
		riçius panis ex ordeo	ἐνύπνιον ὃ ἐνυπνιάσθην· καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου τ κριθί
		volui: & in caſtra madian deſcendere: cumq	volucbatur in caſtris madiã: τ venit vſq ad
		peruenisſet ad taberna	λιοιδῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ μαδιάμ, καὶ ἦλθεν ἕως τῆς
		culum percuſſit illud at	naculũ madiã: τ percuſſit illud: atq ſubuertit
		q ſubuertit: & terre ſun	νῆς μαδιάμ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ κατέστρεψεν α
		ditus coequauit. Reſpõ	τ cecidit tabernaculũ. τ reſpõdit proximus illuo
		dit ſi cui loquebatur.	καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή· καὶ ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ
		Non eſt hoc aliud niſi	dixit: nõ eſt hic ſed gladius gedeõis filij
		gladius gedeonis filii	εἶπεν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἀλλ' ἢ ῥομφαία γεδεὼν υἱοῦ
		ioas viri iſraelite. Tra	viri iſrael. tradidit deus in manu illius
		didit enim dominus in	ἀνδρὸς ἰσραὴλ· παραδέδωκεν ὁ θεὸς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴ
		manus eius madian	diam τ oĩa caſtra. τ factũ eſt poſtq
		& omnia caſtra eius.	διὰμ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολήν· καὶ ἐγένετο ὡς
		Cumq audiſſet gedeõ	uiti gedeon narrationẽ ſomnii τ interpretatio
		ſomnium & interpre	σεν γεδεὼν τὴν διήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν σύγκρι
		tationem eius adorauit	ius: τ adorauit dñm: τ reuerſus eſt in
		& reuerſus eſt ad caſtra	τοῦ, καὶ προσεκύνησεν κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴ
		iſrael: & ait. Surgite	ſtra iſrael. τ dixit: ſurgite qñ tradidi
		tradidit enim dñs in	ρεμβολὴν ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν, ἀνάστητε ὅτι παρέδω
		manus nras caſtra ma	dñs in manus vras caſtra madiã: τ
		dian. Diuiſitq trecen	κύριος ἐν χερσὶν ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν μαδιάμ, καὶ
		tos viros in tres partes	ſit trecentos viros in tres pticipat: τ
		& dedit tubas in manu	λεν τοὺς τριακοσίους ἄνδρας εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ
		bus eorum: lagenasq	dit buccinas in manu oium τ lagenas vacuas τ
		vacuas ac lãpades in	κεν κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων καὶ ὑδρίας κενὰς. κὰ
		medio lagenarũ. Et di	pades in medio lagenarũ. τ dixit ad eo
		xit ad eos. Quod me fa	παδὰς ἐν μέσῳ τῶν ὑδριῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ
		cere viderit is: hoc ooooo	a me videbitis: τ ſic
			ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ οὕτως ooooooooooooooo

facietis. τ ego ecce ingredior in medio ca-
ποιήσετε· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς πα-
stroꝝ: τ erit sicut fecero sic facietis. τ per-
ρεμβολῆς, καὶ ἔσται ὡς ἂν ποιήσω οὕτως ποιήσετε· καὶ σαλ
sonabo buccina ego τ oēs qui mecum: τ clan
πίσω τῇ κερατίνῃ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλ-
gite buccinis τ vos in circuitu oīum ca
πίσατε ταῖς κερατίναις καὶ ὑμεῖς κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμ
stroꝝ: τ vicetis dño τ gedeoni. τ ingressus
βολῆς, καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεών· καὶ εἰσῆλθεν
gedeon τ cētum viri qui cū eo in parte castro-
γεδεὼν καὶ ἑκατὸν ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμ
rum incipiēte custodia media: verū fusci-
βολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης, πλὴν ἐγείρ
tatiōe fusciauerūt ferūtes. τ clāxerūt bucci-
σει ἤγειραν τοὺς φυλάσσοντας· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς κερατί
nis τ cōploserūt lagenis q̄ in manib⁹ eor-
ναις καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,
τ clamxerūt tres principat⁹ buccinis: τ cō-
καὶ ἐσάλπισαν οἱ τρεῖς ἀρχαὶ ταῖς κερατίναις, καὶ συ-
fregerūt hydrias: τ ceperūt in manu sinistra
ἔτριψαν τὰς ὑδρίας, καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ
sua lampadas: τ in dextra eor buccī
αὐτῶν τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατί
ne ad clangendū. τ exclamauerūt gladius dño τ
ναι τοῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ
gedeoni. τ steterūt singulus in loco suo in circuitu ca
τῷ γεδεών· καὶ ἔστησαν ἕκαστος κατὰ ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς πα-
stroꝝ. τ cucurrerūt oia castra τ significauerūt:
ρεμβολῆς· καὶ ὑδράμοσαν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ καὶ ἐκέκραγαν,
τ fugerūt. τ clamxerūt trecente buccine. τ
καὶ ἔφυγον· καὶ ἐσάλπισαν αἱ τριακόσιαι κερατίναι· καὶ
posuit dño gladiū viri in proximo suo τ in
ἔθετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ· καὶ ἐν
oībus castris. τ fugerūt castra. vsq; ad
ὅλῃ τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ ἕως τῆς
bethaserra. τ tuerūt cōgregata vsq; ad crepidinē abelmeula
Βαθασερρά· καὶ ἦν συνηγμένη ἕως χείλους Ἀβελμεουλὰ
τ in tabath. τ clamauit vir israel: de nephthalim
καὶ ἐπὶ Ταβάθ· καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ νεφθαλίμ
τ ex aser τ de oīū manasse: τ persecuti sūt post
καὶ ἐξ Ἀσὴρ καὶ ἐκ πάσης Μανασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπί-
madiā. τ nūcios misit gedeon in oīm mōte
σω Μαδιάμ· καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν Γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει
ephraim dicēs: descēdite in. occursum madiā: τ oc-
Ἐφραὶμ λέγων, καταβητε εἰς συνάντησιν Μαδιάμ, καὶ κα
cupate vobis aquā vsq; ad bethbera τ iordanez.
ταλάβετε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἕως Βαιθβηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην.
τ clamauit oīs vir ephraim τ preoccupauerūt sī
καὶ ἐβόησεν πᾶς ἀνὴρ Ἐφραὶμ καὶ προκατελάβοντο ἕως
bi aquā vsq; ad bethbera τ iordanē. τ cēprehēderūt
τοῖς ὕδωρ ἕως Βαιθβηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην· καὶ συνέλαβον
duos principes madiā oreb τ zeb: τ inter
τοὺς δύο ἄρχοντας Μαδιὰμ τὸν Ὀρὴβ καὶ τὸν Ζήβ, καὶ ἀπέ-
fecerūt oreb in sur oreb: τ zeb interfecerūt in
κτειναν τὸν Ὀρὴβ ἐν σουρ Ὠρήβ, καὶ τὸν Ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν
torculari zeb. τ persecuti sūt madiam: τ ca-
ληκὶβ Ζήβ· καὶ κατεδίωξαν τὴν Μαδιάμ, καὶ τὴν κε-
put oreb τ zeb portauerūt ad gedeon ex trans
φαλὴν Ὀρὴβ καὶ Ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς Γεδεὼν ἐκ τοῦ πέ-
iordanē.
ραν τοῦ Ἰορδάνου. Ca.i.

ET dixit ad eū vir ephraim: qđ ver-
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ Ἐφραίμ, τί τὸ ῥῆ-
bū hoc qđ fecisti nobis vt nō vocares nos cum p
μα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἡμῖν τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς ὅτε ἐξῆ
geres ad pugnādū contra madiam: τ obiurgabāt eū
σθενεῖς πολεμῆσαι ἐν τῇ Μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο με-
co fortiter.
τ' αὐτοῦ κραταιῶς.

facite. b Ingrediar c ptem
d castrorum e & f quod g fecero f sectami
ni. h Quādo pſonuerit i tu
ba in manu mea: k vos l quoq; per m castrorum
n circuitum o clangite p & conclamate q domino
r & gedeōi. s Ingressusq; est t gedeō u & trecēti v viri
w q̄ erāt x cū eo y īptem z ca-
stroꝝ a incipiētibus b vigiliis nocti c medie:
& d custodib⁹ e suscitatis
ceperunt f buccinis g clan
gere: h & cōplodere inter se i la
genas. k Cūq; p gyrū ca
stroꝝ in l tribus m pſonarent locis n & o
p hydrias q cōfregisset r te-
nuerūt s sinistris
t mānibus u lāpades v et w de
xtris x fonātes y tubas
z clamauerunt q̄ gladius
a dñi b & gedeons: c
d stātes e singuli f i loco suo
g p circuitū h castrorū ho-
stilium. i Oia itaq; k castra
l turbata sūt m & vociferā-
tes vlulātesq; n fugerunt.
o Et nihilominus insiste-
bāt p trecenti viri q buccī-
nis r pſonātes. s Immisitq;
t dñs u gladiū x i omnibus
y castris & mutua se cede
trūca bāt z fugientes a vsq;
ad b bethseca & c crepidem
d abelmeulā e i f thebbath.
g Cōclamātes aūt h viri i il
rael k de l neptali m & n aser
o & p omī q manasse r perse-
q̄bātur s madiā. t Misitq;
u gedeō v nūcios w in omnē
x montē y effraī z dicēs. a De
scēdite b i occursū c madiā:
d & occupate e aq̄s f vsq;
g bethbera: h atq; i iorda-
nē: k Clamauitq; l ois m ef-
fraim n & preoccupauit
o aquas p atq; iordanē q vs-
q; r bethbera. s
t Apprehensosq; u duos
v viros w madian
x oreb y & z zeb: a interfecit
b oreb in petra
c oreb: d zeb vero e in tor-
culari f zeb.
g Et pſecuti sūt h madian:
i capita k oreb l & zeb m por
tantes n ad o gedeon p tran
fluēta q iordanis. 8.
r Dixeruntq; s ad eum
t viri. u
v effraim. w Quid est x hoc
qđ y face voluisti z vt a nos
b nō c vocares d cū e ad pu-
gnam
f pgeres g contra madian:
h Iurgātes i fortiter & pro

Prima.he.Tex.heb.Judi.cap.viii.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֶה עָשִׂיתִי עַתָּה כָּכֶם
הֲלֹא טוֹב עֹלֹלוֹת אֶפְרַיִם מִבְצִיר בָּצִר
אֲבִיעֶזֶר בְּיֶדְכֶם נָתַן אֱלֹהִים אֶת
שָׂרֵי מִדְיָן אֶת עֹרֵב וְאֶת זְאֵב וּמָה
יָכֹלְתִּי עֲשׂוֹת כָּכֶם אָז רָפְתָה רוּחָם רָפָה
מֵעָלָיו בְּדַבְּרוֹ הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְאַשׁ נִדְעוֹן בּוּא
הַיַּרְדֵּנָה עָבַר הוּא וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מֵאָה
הָאִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ עֲיֵפִים וְרֹדְפִים׃
וַיֹּאמֶר לְאַנְשֵׁי סֻכּוֹת תְּנוּ נָא כִכָּרוֹת נָתַן
לֶחֶם לָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָי כִּי עֲיֵפִים
הֵם וְאָנֹכִי רֹדֵף אַחֲרֵי זֶבַח וְצַלְמֻנָּע
מַלְכֵי מִדְיָן׃ וַיֹּאמֶר שָׂרֵי סֻכּוֹת הֲכַף
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע עַתָּה בְיָדֶךָ כִּי נִתֵּן
לְצִבְאֲךָ לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר נִדְעוֹן לָכֵן
בְּתֵת יְהוָה אֶת זֶבַח וְאֶת צַלְמֻנָּע בְּיָדִי נָתַן
וְדַשְׁתִּי אֶת בְּשַׂרְכֶם אֶת קוֹצֵי הַמִּדְבָּר דּוּשׁ דִּבֵּר
וְאֶת הַבַּרְקָנִים׃ וַיַּעַל מִשָּׁם פְּנוּאֵל עָלָה
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּזֹּאת וַיַּעֲנוּ אֹתוֹ דִּבֶּר עָנָה
אַנְשֵׁי פְנוּאֵל כַּאֲשֶׁר עָנוּ אַנְשֵׁי
סֻכּוֹת׃ וַיֹּאמֶר גַּם לְאַנְשֵׁי פְנוּאֵל אָמַר
לֵאמֹר בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם אֶתֹּץ אֶת שָׁלוֹם נָתַץ
הַמִּגְדָּל הַזֶּה׃ וְזֶבַח וְצַלְמֻנָּע בְּקַרְקֹר נָדַל קָרַי
וּמַחֲנֵיהֶם עִמָּם כַּחֲמֵשֶׁת עָשָׂר אֶלֶף חָנָה
כֹּל הַנִּשְׁאָרִים מִכֹּל מַחֲנֵה בְּנֵי קֶדֶם יָתַר
וְהַנֹּפְלִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ
שֹׁלֵף חָרֶב וְיָעַל נִדְעוֹן דֶּרֶךְ הַשְּׁכֻנִי עָלָה שָׁכַן
בְּאָהֳלִים מִקֶּדֶם לְנֹבַח וְיָגְבְּהָה וַיֵּךְ נָכָה
אֶת הַמַּחֲנֶה וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶּטַח וַיִּנָּסוּ נוּס
זֶבַח וְצַלְמֻנָּע וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַילכד רָדַף לָכַד
אֶת שְׁנֵי מַלְכֵי מִדְיָן אֶת זֶבַח וְאֶת שָׁנָה
צַלְמֻנָּע וְכָל הַמַּחֲנֶה הֶחֱרִיד׃ וַיָּשָׁב חָרַד שׁוּב
נִדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ מִן הַמִּלְחָמָה מִלְמַעֲלֵה חֶרֶס לַחֲמָה עָלָה
הַחֲרֵס׃ וַיִּלְכֹּד נַעַר מֵאַנְשֵׁי סֻכּוֹת
וַיִּשְׁאָלֵהוּ וַיִּכְתֹּב אֵלָיו אֶת שָׂרֵי שָׁאַל כָּתַב
סֻכּוֹת וְאֶת זְקֵנֶיהָ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה שׁוּר בּוּא
אִישׁ׃ וַיָּבֹא אֶל אַנְשֵׁי סֻכּוֹת וַיֹּאמֶר

Trãsla.B.Hie.

pe vim iferẽtes. r Quibus ille n rñdit. s Quid ei tale a facere potui c ꝙle vos fecistis. v Nonne c melior ẽ r racemus e effrai b vindemiis f abiezer. k In manꝰ vras m de p tradidit o prici pes p madiã: r oreb e & t zeb u Quid tale s facere r potui a ꝙle vos fecistis? Q̃d cũ locut ꝰ eẽt c requit v ſpiritus eor quotumebãt c cõ tra eũ. t Cũqꝫ veniſſet k ge deõ l ad iordanẽ m trãſiuit eũ o cũ trecẽtis q viris r q̃ ſe cũ erãt: u & p̃ laſſitudine fugiẽtes u pſequi non poterãt. x Dixitqꝫ s ad viros a ſoccoth: b date c obſecro c panes f ppſo g qui h mecũ ẽ: f quia valde k defecerũt m vt poſſim? n pſequi p zebee q & ſalmãa r reges s madiã. r Rñderũt u principes x foccoth s Forſitã palme manuũ a zebee b & ſalmãa v in manu tua ſũt: & idcirco poſtulas c vt t dem? g ex ercitui tuo h pães. Quib? k ille t ait. m Cũ ergo tradiderit n dñs p zebee q & r ſalmãa a i manꝰ meas: f cõtẽtã x carnes vras s cũ a ſpinis v tribuliſqꝫ b deſerti. c Et f ide c cõſcendẽs vẽit i g pha nuel: h locutuſqꝫ ẽ l ad viros loci illius k ſiſia. m Cui l & illi rñderũt r ſicut q reſponderãt r viri s foccoth. t dixit itaqꝫ x eis.∞∞∞∞∞∞∞∞
b Cum reuerſus fuero victor f i pace v deſtruam∞∞ r turrim g hãc. b zebee autẽ r & ſalmãa k requieſcebãt l cum oñi exercitu ſuo. n Quindeci emñ p milia virí r remãſerant e ex oibus r turmis n oriẽtaliũ ppl'o rũ' ceſis g centũ b vigiti c mílibus bellatorum & ∞∞∞ c educẽtiũ r gladiũ. g Aſcẽdenſqꝫ b gedeõ p' vía eorũ k qui l i tabernaculis k morabãtur m ad oriẽtalẽ partẽ n nobe o & iecbaa: p pcuſſit r caſtra hoſtium qui n ſecuri r erãt & nihil a duerſi ſuſpicabãtur: x fugerũt r qꝫ z zebee a & ſalmana c quos b pſequẽs gedeõ v cõprehendit k turbato n oĩ o exercitu eorũ. q Reuertẽſqꝫ ∞ n de x bello s ante ∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.

eis: ecce zebee ⁊ salmana pp ꝺa exprobraſtis mihi dicē
αὐτοῖς, ἰδοὺ ζεβεὲ καὶ σαλμαναὰ οὓς ὠνειδίσατέ με λέ
tes: nūqd man⁹ zebee ⁊ salmana nūcin manu tua: vt
γοντες, μὴ χεὶρ ζεβεὲ καὶ σαλμαναὰ νῦν ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι
demus viris tuis lassis panes:
δώσομεν τοῖς ἀνδράσιν σου, τοῖς κεκμηκόσι ἄρτους;
⁊ accepit principes ⁊ seniores
καὶ ἔλαβεν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς
ciuitatis: ⁊ perfecutus eſt eos in ſpinis de-
πόλεως καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρή
ſerti: ⁊ tribulos: ⁊ cōminuit in ea viros foc
μου, καὶ τὰς βάρκανίμ, καὶ κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας σοκ
choth. ⁊ turrim phanuel ſubuertit: ⁊ occidit
χώθ. καὶ τὸν πύργον φανουὴλ κατέσκαψεν, καὶ ἀπέκτεινε
viros ciuitatis. ⁊ dixit ad zebee ⁊ sal
τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν πρὸς ζεβεὲ καὶ σαλ
mana: vbi viri quos occidiſtis in thabor? ⁊ di
μαναά, ποῦ οἱ ἄνδρες οὓς ἀπεκτείνατε ἐν θαβώρ; καὶ εἶ
xerūt: vt tu vt ille ſimilis tibi ſimilis eis vt ſpēs filioꝝ
παν, ὡς σὺ ὡς αὐτοὶ ὅμοιος σοὶ ὅμοιος αὐτοῖς ὡς εἶδος υἱῶν
regum. ⁊ dixit gedeon: fratres mei filij mīs
βασιλέων. καὶ εἶπεν γεδεών, ἀδελφοί μου υἱοὶ τῆς μητρός
mee ſunt. vtiuit dñs ſi ſeruaſſetis eos nō occide
μου εἰσίν. ζῇ κύριος εἰ ἐζωογονήσατε αὐτοὺς οὐκ ἂν ἀπεκτεί
rem vos: ⁊ dixit iether priogenito ſuo: sur-
να ὑμᾶς. καὶ εἶπεν τῷ ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἀνα
gens interfice eos: ⁊ nō eduxit puer
στὰς ἀπόκτεινον αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσπασεν ὁ παιδάριον
gladiū ſuū: qñ timuit qñ erat iunior. ⁊
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ἦν νεώτερος. καὶ
dixit zebee ⁊ ſalmana: surge tū tu ⁊ occur-
εἶπεν ζεβεὲ καὶ σαλμαναά, ἀνάστα δὴ σὺ καὶ ἀπάντη-
re nobis: qñ ſicut vir ⁊ potētia eius. ⁊ surrexit ge
σον ἡμῖν, ὅτι ὡς ἀνὴρ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη γε
deon: ⁊ interfecit zebee ⁊ ſalmana. ⁊ tulit
δεών, καὶ ἀνεῖλεν τὸν ζεβεὲ καὶ τὸν σαλμαναά. καὶ ἔλαβεν
torques q̄ in collis camelorū eo
τοὺς μανίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχίλοις τῶν καμήλων αὐ
rū. ⁊ dixit vir iſrael ad gedeon: dñare tu nobis
τῶν. καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς γεδεών, ἄρχε ἐν ἡμῖν
tu filius tuus ⁊ filius filij tui: qñ ſalua
σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σέσω-
ſti nos de manu madiā. ⁊ dixit ad eos ge
κας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γε
deon: nō dñabor ego vīr: ⁊ nō dñabitur filius me⁹ in vob:
δεών, οὐκ ἄρξω ἐγὼ ὑμῶν, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ἐν ὑμῖν,
dñs dñabitur vīr. ⁊ dixit ad eos gedeon: poſtu
κύριος ἄρξει ὑμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γεδεών, αἰτήσο
labo a vobis petitionē: ⁊ date mihi vir inaurē
μαι παρ' ὑμῶν αἴτησιν, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον τῶν
prede ſue: qñ inaures aureę fuerūt illis: qñ iſmae
σκύλων αὐτοῦ, ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ ἦν αὐτοῖς, ὅτι ἰσμα-
lite fuerūt. ⁊ dixerūt dātes dabimus. ⁊ expan
λῖται ἦσαν. καὶ εἶπαν δίδοντες δώσομεν. καὶ ἀνέπτυ-
dit veſtē ſuā: ⁊ proiecit illic vir inaurē aure
ξεν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον χρυ
um ſpolioꝝ ſuoꝝ. ⁊ fuit pōdus inau-
σοῦν τῶν σκύλων αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὁ σταθμὸς τῶν ἐνω-
rū aurearū quas petiit: ſicl mille ⁊ ſeptin
τίων τῶν χρυσῶν ὧν ᾐτήσατο, σίκλοι χίλιοι καὶ ἑπτακο-
gētī auret: abſq ornamētis monilium
σιοι χρυσοῖ, πλὴν τῶν σιρώνων τῶν ὁρμίσκων
⁊ amictuū purpureoꝝ qui in regt
καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βα
bus madiā: ⁊ preter torques qui in
σιλεῦσι μαδιάμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν ἐν τοῖς
collis camelorū eoꝝ. ⁊ fecit ei
τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ
gedeon in ephod: ⁊ poſuit illud in ciuitate ſua
γεδεὼν εἰς ἐφοὺδ, καὶ ἔθετο αὐτὸ ἐν τῇ πόλει αὐ-
in ephra. ⁊ fornicatus eſt oīs iſrael
τοῦ ἐν ἐφρά. καὶ ἐξεπόρνευσεν πᾶς ἰσραὴλ ꝯ

Trāſla.B.Wic.

'En⁸zebee⁰ & ſalmāa ſu-
per⁶quibus ᵇ exprobraſtis
⁵mihi⁴ dicētes. ⁸forſitan
man⁹ ᵇzebee⁶ & ſalmana
⁶i manibus tuis ſūt: & id
circo poſtulas⁽ᵐ⁾vt⁽ᵐ⁾ dem⁹
⁰viris ᵖqui laſſi ſūt & de
fecerūt⁹panes? ⁶Tulit er-
go⁶ſeniores⁽ᵐ⁾ciuitatis ⁴&
⁷ſpinas⁹deſerti ᵇac ᶜtribu-
los: ᵇ& cōtriuit ᶜcū eis at
q; comminuit⁸viros ᵇſo-
coth: ᵏTurrī⁷quoq; pha
nuel⁽ᵐ⁾ſubuertit:⁽ᵐ⁾ occiſis
⁽ᵐ⁾hītatoribus⁰cītatis. ⁰Di
xitq; ᵖad zebee⁹ & ⁹ſalma
na. ⁷Quales fuerūt, ⁸ viri
⁷quos⁽ᵐ⁾occidiſtis ˣin tha-
bor? ⁷Qui⁷rn̄derunt. ᵃSi-
miles tui: & ᶜ vnus ex eis
ᵇq̄ſi ᶜfilius⁷ regis. Quib⁹
ille⁸reſpondit: ᵇ fres mei
⁷fuerūt⁷filii ᵏ matris mee.
⁽ᵐ⁾ Viuit⁽ᵐ⁾ dñs: qa⁹ſi ᵖfuaſ-
ſetis⁹eos ᶜnō⁷vos⁰occide
rē:⁽ᵐ⁾dixitq; ˣiether⁷ pri-
mogēito ſuo. ᵃSurge & ᵇī
terfice ᶜeos: quiᵇ nō ᶜedu
xit; ⁸gladiū. ⁷Timebat ᵇei
ᵏquia⁷adhuc⁽ᵐ⁾ puer erat.
⁽ᵐ⁾dixerūtq; ⁰zebee⁶ & ſal-
mana. ⁷Tu⁸ſurge⁰ & irrue
⁷i nos:⁽ᵐ⁾quiaˣiuxta etatē
⁷robur ē⁸homis. ᵃSurre-
xit⁹ gedeō ᶜ& īterfecit ᶜze
bee⁶ & ⁸ſalmana: ᵇ et tulit
ᵏornamēta ac bullas⁷ qb⁹
⁽ᵐ⁾colla regalium⁽ᵐ⁾camelo
rū decorari ſolēt. ⁰ Dixe
rūtq; oēs ᵖviri⁹iſrl⁷ ad⁸ ge
deō. ⁷Dñare⁽ᵐ⁾nr̄i⁷tu⁸ & ᵇfi
lius tuus ᶜ& ᵖfilius⁷ filii tui
⁷qa⁸liberaſti nos ᵇde ma-
nu⁷madian. ⁷Quibus ille
ᵏait.⁽ᵐ⁾ nō⁰ dominabor⁹ve
ſtri: ⁷nec ∞∞∞

Pritiua.heb.Tex.he.Judi.cap.ix. Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina

אַחֲרָיו׃ שָׁם׃ וַיְהִי׃ לְגִדְעוֹן׃ וּלְבֵיתוֹ׃ הָיָה׃
לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּכָּנְעוּ מִדְיָן׃ לִפְנֵי׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃ יִכְּשׁ כָּנַע
וְלֹא׃ יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם׃ וַתִּשְׁקֹט בְּנָה נָשָׂא
הָאָרֶץ׃ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ בִּימֵי׃ גִּדְעוֹן׃ שָׁקְטָה
וַיֵּלֶךְ׃ יְרֻבַּעַל בֶּן יוֹאָשׁ׃ וַיֵּשֶׁב׃ בְּבֵיתוֹ׃ רָבַע יוֹם
וּלְגִדְעוֹן׃ הָיוּ׃ שִׁבְעִים׃ בָּנִים׃ יֹצְאֵי׃
יֶרֶךְ׃ כִּי׃ נָשִׁים׃ רַבּוֹת׃ הָיוּ׃ לוֹ׃ עָשָׂה רַבָּב
וּפִילַגְשׁוֹ׃ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם׃ יָלְדָה׃ לוֹ גַּם
הִיא בֶן׃ וַיָּשֶׂם׃ אֶת שְׁמוֹ׃ אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּמָת׃ שׁוּם מוּת
גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ׃ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה׃ וַיִּקָּבֶר שׁוּב קָבַר
בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו׃ בְּעָפְרָה אֲבִי הָעֶזְרִי׃
וַיְהִי׃ כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן׃ וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃ וַיָּשִׂימוּ זָנָה
לָהֶם בַּעַל׃ בְּרִית׃ לֵאלֹהִים׃ וְלֹא כָּרַת
זָכְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֶת יְהוָה׃ אֱלֹהֵיהֶם
הַמַּצִּיל׃ אוֹתָם׃ מִיַּד׃ כָּל אוֹיְבֵיהֶם נָצַל אֵת
מִסָּבִיב׃ וְלֹא׃ עָשׂוּ׃ חֶסֶד עִם׃ בֵּית סָבַב עָשָׂה
יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל הַטּוֹבָה׃ אֲשֶׁר עָשָׂה
עִם יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ׃ Cap. ix.
בֶּן יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה׃ אֶל אֲחֵי אִמּוֹ
וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם׃ וְאֶל כָּל מִשְׁפַּחַת בֵּית דִּבֶּר שְׁכָרָה
אֲבִי אִמּוֹ׃ לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי
כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם׃ מַה טּוֹב לָכֶם׃ הֲמָשֹׁל
בָּכֶם שִׁבְעִים׃ אִישׁ כָּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל
אִם מָשׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד׃ וּזְכַרְתֶּם
כִּי עַצְמְכֶם׃ וּבְשַׂרְכֶם אָנִי׃ וַיְדַבְּרוּ
אֲחֵי אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם
אֶת כָּל הַדְּבָרִים׃ הָאֵלֶּה וַיֵּט לְבָבָם נָטָה
אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אֲחִינוּ הוּא׃ אָח
וַיִּתְּנוּ לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל נָתַן
בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים שָׂכַר
רֵיקִים וּפַחֲזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃ וַיָּבֹא בּוֹא
בֵּית אָבִיו עָפְרָתָה וַיַּהַרְגוּ אֶת אֶחָיו בָּרַג
בְּנֵי יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים׃ אִישׁ עַל אָבֶן
אַחַת׃ וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי יִתֵּר
נֶחְבָּא וַיֵּאָסְפוּ כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם׃ וְכָל חָבָא אָסַף

'in eo :[b]& factū ē[c]gedeo
ni[d]& omni domui eius
[e]in ruinā.[f] Hūiusmodi est
autē [g]madian[b]corā[f]filiis
[h]isr[f]:[i]nec potuerunt [m] vl
tra[o]ceruices[n]eleuare:[p]sq
quit[q]terra p[r] q̄dragīta
[o]ānos[s]quib[t]-[n]gedeō phe
it[u]. Abiit itaq[b] hieroba
al[v]filius[b]ioas[c]& hītauit[f]i
domo sua[b]hūitq[b]septua
gīta[x]filios[s]q egressi sunt
de[m]femore ei[o]:eo q[p]plu
res[q]hēt[o]vxores.ꝏꝏꝏ
[o]cōcubina aūt illius [s]quā
habebat [n]in sychē[x]gēuit
[s]ei[c]filiū[n]nomine[g]abime=
iech. [b]Mortuusq[b] est ꝏ
[s]gedeō[x]filius[s]ioas[m]in se=
nectute[n]bona:[o]& sepul=
tus est[p]in sepulchro [q]io=
as[r] patris sui[n]i ephra de
[s]familia[n]ezri.[x]Postq[b]aūt
[g]mortuus ē[b]gedeō:[c]auer
si sūt[b]filii[c]isr[f]:[i]& fornica
ti sūt[c]i[b]baalim.[f]Percusse
rūtq[b] cū[f]baal[m]fedus vt ei
fet[x]eis[n]i deū:[o]nec ꝏꝏꝏꝏ
[p]recordati sunt [r] domini
[n]dei sui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[x]qui eruit[s]eos [g]de mani=
b[b]inimicorū suoꝝ oīm
[r]p circuitū:[b]nec[c] fecerūt
[f]mīā[g]cū[b]domo[f] hieroba
al[x]gedeon[i]iuxta omnia
[m]boa[n] que[o]fecerat[q]isr[f]i

HBiit aūt 9.
[b]abimelech ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[c]filius[b]hierobaal[i]i sychē
[f]ad[g]fres[b]matris sue ꝏꝏꝏ
[f]& locut[g] ē[x] ad eos [f]& ad
[m]oēm[n] cognationē[o]do=
m[p]p[r]pris[q]mris[q]sue[r]dicēs
[o]Loquimini ad ꝏꝏꝏꝏ
[x]oēs[r]viros[s]sychē.[g]Quid
[c]vobis ē[b]meli?:[p]vt domi
nētur[c]vri[f]septuaginta[g]vi
ri[b]oēs[f]filii[x]hierobaal: ꝏ
[f]an vt[m]dñetur[n]vobis v=
nus[o]vir.Simulq[q] cōsidē
rate:[r]quia[o]os vr̄m[f]& ca
ro vra[n]sū. [x]Locutiq[s]sūt
[r]fres[s]mris eius[g] de eo ad
[c]oēs[o]viros[c]sychem ꝏꝏꝏ
[g]vniuersos [b]p̄mōes[f]istos
[x]et inclinauerūt[f]cor eoꝝ
[m]post [n]abimelech [f]dicen
tes.[q]Frater noster[r]est.ꝏ
[o]Dederūtq[x]illi[n]septuagi
ta pōdera[x]argēti[f]de fa=
no[b]baal[x]berith.Qui[b] cō
duxit sibi[c] ex eo[c]viros
[f]inopes[g]& vagos [b]secuti
q sūt[f]eū.[x]Et venit in ꝏ
[f]domū[m]p̄ris sui [n]i ephra
[o]& occidit [q] fratres suos
[r]filios[g]hierobaal[f]septua
ginta[n]viros [x]sup[r] lapidē
[f]vnū.[g]Remāsitq[b]ioathā
[f]filio[b]hierobaal[x] minus
&[g]abscōditus ē.[b]Cōgre
gati sūt ātq[f]oēs[b]viri[f]sychē

post illū illic. τ fuit gedeō τ domui il
ὀπίσω αὐ οὗ ἐκεῖ· καὶ ἐθέντο τῷ γεδεὼν καὶ τῷ οἴκῳ αὐ
lius in scādalū. τ humiliat[o] ē madiā corā filijs
τοῦ εἰς σκάνδαλον· καὶ ἐνετράπη μαδιὰμ ἐνώπιον τῶν υἱῶν
israel: τ nō addiderūt vltra eleuare caput sūū: τ
Ἰσραήλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ
quieuit terra quadraginta ānos in diebus gedeon.
ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις γεδεών. καὶ
τ abiit hierobaal filius ioas τ habitauit in domo
ἐπορεύθη ἱεροβάαλ υἱὸς ἰωὰς καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ=
sua. τ gedeon fuerūt septuaginta filij egressi
τοῦ· καὶ τῷ γεδεὼν ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐκπορευόμενοι
ex femoribus[o] ei[p]:qm̄ vxores multe fuerūt illi. τ cōcu
ἐκ μηρῶν αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ· καὶ ἡ πα
bina eius in sichem peperit et τ ipsa filiū: τ im
λλακὴ αὐτοῦ ἐν συκήμοις ἔτεκεν αὐτῷ καί γε αὐτὴ υἱόν, καὶ ἐ
posuit nomē eius abimelech. τ mortu[o] est gedeon filij
θέτηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβιμέλεχ· καὶ ἀπέθανε γεδεὼν υἱὸς
ioas in cantice bona: τ sepult[o] ē in sepultura ioas pa=
ἰωὰς ἐν γηλιᾷ ἀγαθῇ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ ἰωὰς τοῦ πα
tris sui in ephra patris ezri τ factū est vt mortu[o] est ge
τρὸς αὐτοῦ ἐν ἐφρὰ πατρὸς ἐζρί· καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθανεν γε
deon: τ auersi sunt filij israel: τ fornicati sūt post
δεών, καὶ ἀπεστράφησαν οἱ υἱοὶ ἰσρ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπί
baalim: τ posuerūt sibi baal berith in fe
σω τῶν βααλείμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸ βααλ βερὶθ εἰς θεόν
dus vt esset. eis ipse in deū: τ nō recordati sūt
κην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ
filij israel dñi dei sui d liberauit eos
υἱοὶ ἰσραὴλ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς
de manu oium inimicoꝝ eoꝝ per circuitū: τ nō
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fecerūt miam cum domo hierobaal gedeon scdm om
ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου ἱεροβάαλ γεδεὼν κατὰ πᾶ
nē bonitatē quā fecit cū israel.
σαν τὴν ἀγαθοσύνην ἣν ἐποίησεν μετὰ ἰσραήλ. Ca.9.

Θ Καὶ abiit abimelech filius hierobaal in sichem
ad fratres mris sue: τ locutus est ad
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς
ipsos τ ad oēm cognationē dom[o] ma=
αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν τ οὔ οἴκου τῆς μη
tris sue dicēs: loquimini iā in auribus[o] oium
τρὸς αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε δὴ ἐν ὠσὶν πάντων τῶν
virox sichem: quid melius vobis vt dominētur vri septua
ἀνδρῶν συκήμων, ποῖον βέλτιον ὑμῖν τὸ ἄρχειν ὑμῶν ἑβδο
ginta viri oēs filij hierobaal: an vt dñetur vobis
μήκοντα ἄνδρας πάντας υἱοὺς ἱεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν
vir vnus: τ recordamini q os vr̄m τ caro vra sum
ἀνδρὸς ἑνός; καὶ μνήσθητε ὅτι ὀστοῦν ὑμῶν καὶ σὰρξ ὑμῶν ἐγώ
ego. τ locuti sunt fratres mris eius de eo in
μί ἐγώ· καὶ ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ περὶ αὐτοῦ ἐν
auribus oium virox sichem vniuersos. sermōes
τοῖς ὠσὶν πάντων τῶν ἀνδρῶν συκήμων πάντας τοὺς λόγους
istos. τ inclinauit cor eox post abimelech: qm̄
τούτους· καὶ ἐκλίνεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω ἀβιμέλεχ ὅτι
dixerūt frater nr̄ est. τ dederūt ei septuaginta
εἶπαν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστίν· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα
argēti ex domo baal berith pacti. τ cōduxit
ἀργυρίου ἐκ τοῦ οἴκου βααλ βερὶθ διαθήκης· καὶ ἐμισθώσατο
in illis abimelech viros vacuos τ stolidos τ
ἐν αὐτοῖς ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς καὶ θαμβουμίους καὶ
secuti sunt eum: τ intrauerūt in domū pa=
ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
tris eius in ephrata: τ occidit fratres suos filios
τρὸς αὐτοῦ εἰς ἐφραθά, καὶ ἀπέκτειναν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱ
hierobaal septuaginta viros sup lapidē vnū. τ remā
ους ἱεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα. καὶ ὑπε
sit iotham filius hierobaal iunior: qm̄ absconditus[o] ē. τ
λείφθη ἰωαθὰμ υἱὸς ἱεροβάαλ ὁ νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη. καὶ
cōgregati sūt oēs viri sichem: τ ois
συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες συκήμων, καὶ πᾶς ꝏꝏꝏ

Trā. Gre. lxx. cū interpre. latina.

domus maalo: τ abierit τ regē fecerūt a=
ὁ οἶκος μααλώ, καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐβασίλευσαν τὸν ἀ=
bimelech regē iuxta querci ſtatiōis q̄ in ſi=
βιμέλεχ βασιλέα πρὸς τὴ βαλάνῳ τῆς ϛάσεως τῆς ἐν σι
chem. τ renūciauerūt iothan: τ abiit: τ
κήμοις· καὶ ἀνήγγειλαν τῷ ἰωθάμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ
ſtetit in vertice mōtis garizim: τ eleuauit
ἔστησεν ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους γαριζίν, καὶ ἐπῆρεν τὴν
voce ſuā τ vocauit τ dixit illis: audi
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
te me viri ſichem: τ audiat vos deus: e=
τέ μου ἄνδρες σικήμων, καὶ ἀκούσαι ὑμῶν θεός, πο=
uiſſa fuerūt · ligna vt vngerēt ſup ſe
ρευόμενα ἐπορεύθησαν τὰ ξύλα τοῦ χρίσαι ἐφ' αὐτῶν
regem: τ dixerūt olee regna ſup nos. τ
βασιλέα· καὶ εἶπαν τῇ ἐλαίᾳ βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν· καὶ
dixit eis oliua: deſerēs pinguedinē meā qui
εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία, ἀφείσασα τὴν πιότητά μου ἣν ἐν
me glorificauit deus τ homines: abibo vt dominer
ἐμοὶ ἐδόξασεν θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, πορεύσω ἄρχειν
inter ligna? τ dixerūt ligna ſicui: veni re
τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ, δεῦρο βασι=
gna ſup nos. τ ait eis ficus: deſerens
λευσον ἐφ' ἡμῶν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ, ἀφείσασα τὴν
dulcedinē meā τ fructus meos bonū: abi=
γλυκύτητά μου καὶ τὰ γενήματά μου τὰ ἀγαθά, πορευ
bo vt imperē · lignis? τ dixerūt ligna vni:
σῶ ἄρχειν τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ,
veni regna tu ſuper nos: τ dixit eis vi=
δεῦρο βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἄμπε
tis deſerens ↓ domū meā letitiam , dei τ
λος ἀφείσασα τὸν οἶνόν μου τὴν εὐφροσύνην τῶν θεῶν καὶ
homines: abibo vt imperē tu lignis? τ dixe
τῶν ἀνθρώπων, πορεύσω ἄρχειν ἐπὶ τῶν ξύλων; καὶ εἶπε
rūt oīa ligna ad rhāmū: veni tu re
παντα τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον, δεῦρο σὺ βασι=
gna ſuper nos: τ dixit rhāmus ad ligna: ſi tu ve
λευσον ἐφ' ἡμῶν, καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, εἰ ἐν ἀλη=
re vngis me vt regnē ſup vos: venite cō=
θείᾳ ὑμεῖς χρίετέ με τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς; δεῦτε πε
fidite in vmbra mea: ↓ ſi no: egrediat ignis ex rhā=
ποίθατε ἐπὶ τῇ σκέπῃ μου, καὶ εἰμή, ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμ
no τ deuoret cedros libani. τ nunc ſi
νου καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. καὶ νῦν εἰ
in veritate τ in perfectione feciſtis τ regē ſuſcitaſ
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε καὶ ἐβασίλευσα
tis abimelech: τ ſi bene egiſtis cū hierobaal
τε τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ ἱεροβάαλ
τ cū domo eius: τ ſi ſcōm retributio
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἰ κατὰ τὴν ἀνταπόδο=
nem manus eius feciſtis ei: ſicut pugnauit
σιν τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ, ὡς ἐπολέμησεν
pater meus pro vobis: τ protexit aiam ſuā e
ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἔρριψεν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξε
regione: τ eruit vos de manu madiā: τ vos
ναντίας, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ, καὶ ὑμεῖς
inſurreraſtis cōtra domū pris mei hodie: τ
ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ
interfeciſtis filios eius ſeptuaginta viros
ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας
ſup lapidē vnū: τ regē feciſtis abimelech filiū
ἐπὶ λίθου ἑνὸς, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμέλεχ υἱὸν τῆς
ancille eius ſup viros ſichem: q̄m fra
παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικήμων, ὅτι ἀδελ
ter vē eſt. τ ſi in veritate τ perfectione feci=
φὸς ὑμῶν ἐστιν· καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποι
ſtis cū hierobaal τ domo eius die hac:
ήσατε μετὰ ἱεροβάαλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ταύ
τ letemini in abimelech τ letetur τ ip
την, καὶ εὐφραίνεσθε ἐν ἀβιμέλεχ καὶ εὐφραινέσθω καὶ αὐ=
ſe in vobis. ſi nō: egrediatur
τὸς ἐν ὑμῖν· εἰ μή, ἐξέλθοι

Trā. B. Vie.

m & vniuerſe familie vi=
bis mello: p abierūtq; q & cōſtituerūt regem abi=
melech iuxta quercum q̄ ſtabat in ſychē. Qd
cū nūciatū eēt ionathā
iuit & ſtetit in vertice
mōtis garizim. eleuata
voce clamauit & di=
xit. Audite me viri ſy=
chē ita vt audiat vos
us. ierunt ligna ∞∞∞∞∞
vt vngerent ſup ſe re=
gē. Dixeruntq; oliue.
Impera nobis. Que re
ſpondit. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Nūquid poſſū deſerere
pinguedinē meā q̄ & dii
vrūtur & hoies: & ve=
nire vt inter ligna pro
mouear? Dixeruntq; li
gna ad arborē ficū. Vēi
& rex nos regnum acci
pe. Que reſpondit eis.
Nūquid poſſū deſerere
dulcedinē meā fructu
q; ſuauiſſimos & ire vt
inter cetera ligna pmo
uear? Locutaq; ſunt li
gna ad vitē. Veni & im
pera nobis: que rndit e
is. Nūquid poſſum deſe
rere vinū meū quod le
tificat deum & homies
& inter ligna cetera p
moueri? Dixeruntq; ∞∞
omnia ligna ad rham
num. Veni & impera
ſuper nos. Que reſpō=
dit eis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Si vere me regem vo
bis conſtituiſtis: ∞∞∞∞
venite & ſub vmbra ∞
mea requeſcite. Si āt nō:
egrediatur ignis de ∞
rhāno & deuoret ce=
dros libani. Nūc igitur
ſi recte & abſq; peccato
conſtituiſtis ſup vos re
gē abimelech: & ∞∞∞∞
bene egiſtis cum hie=
robaal: & cū domo eius
& reddidiſtis vicē bñfi
ciis eius qui ∞∞∞∞∞∞∞
pugnauit p vobis & a
nimā ſuā dedit pleulis
vt erueret vos de māu
madian: qui nunc ∞∞∞
ſurrexiſtis contra do=
mū pris mei: & iterfeci=
ſtis filios eius ſeptuagi
ta viros ſup vnum lapi
dē & cōſtituiſtis regem
abimelech filiū ancille e
ius ſup habitatores ſy=
chem: eo q̄ fr vr ſit.
Si ergo recte & abſq; vitio egiſtis cū hiero
baal & domo eius hodie: letamī abimelech:
& ille letetur in vobis.
Sin āt puerſe: egredia

בַּיִת	מִלּוֹא	וְיִמְלִיכוּ
לְמֶלֶךְ	עִם	אֵלוֹן
מַצֵּב	אֲשֶׁר	בִּשְׁכֶם:
וַיֻּגַּד	לְיוֹתָם	וַיֵּלֶךְ
וַיַּעֲמֹד	רֹאשׁ	הַר
גְּרִזִים	וַיִּשָּׂא	קֹלוֹ
וַיִּקְרָא	וַיֹּאמֶר	אֲלֵהֶם
שִׁמְעוּ	אֵלַי	בַּעֲלֵי
שְׁכֶם	וְיִשְׁמַע	אֲלֵיכֶם
אֱלֹהִים	הָלוֹךְ	הָלְכוּ
הָעֵצִים	לִמְשֹׁחַ	עֲלֵיהֶם
מֶלֶךְ	וַיֹּאמְרוּ	לַזַּיִת
מָלְכָה	עָלֵינוּ	וַיֹּאמֶר
לָהֶם	הַזַּיִת	חָדַלְתִּי
אֶת	דְּשְׁנִי	אֲשֶׁר
בִּי	יְכַבְּדוּ	אֱלֹהִים
וְאֲנָשִׁים	וְהָלַכְתִּי	לָנוּעַ
עַל	הָעֵצִים	וַיֹּאמְרוּ
לַגֶּפֶן	לְכִי	אַתְּ
מָלְכִי	עָלֵינוּ	וַתֹּאמֶר
לָהֶם	הַתְאֵנָה	הֶחְדַּלְתִּי
אֶת	מָתְקִי	וְאֶת
תְּנוּבָתִי	הַטּוֹבָה	וְהָלַכְתִּי
לָנוּעַ	עַל	הָעֵצִים
וַיֹּאמְרוּ	הָעֵצִים	לְכִי
אַתְּ	מָלְכִי	עָלֵינוּ
וַתֹּאמֶר	לָהֶם	הֶחְדַּלְתִּי
אֶת	תִּירוֹשִׁי	הַמְשַׂמֵּחַ
אֱלֹהִים	וַאֲנָשִׁים	וְהָלַכְתִּי
לָנוּעַ	עַל	הָעֵצִים
וַיֹּאמְרוּ	כָּל	הָעֵצִים
אֶל	הָאָטָד	לֵךְ
אַתְּ	מְלֹךְ	עָלֵינוּ
וַיֹּאמֶר	הָאָטָד	אֶל
הָעֵצִים	אִם	בֶּאֱמֶת
אַתֶּם	מְשָׁחִים	אֹתִי
לְמֶלֶךְ	עֲלֵיכֶם	בֹּאוּ
חֲסוּ	בְּצִלִּי	וְאִם
אַיִן	תֵּצֵא	אֵשׁ
מִן	הָאָטָד	וְתֹאכַל
אֶת	אַרְזֵי	הַלְּבָנוֹן
וְעַתָּה	אִם	בֶּאֱמֶת
וּבְתָמִים	עֲשִׂיתֶם	וְהַמְלִיכוּ
אֶת	אֲבִימֶלֶךְ	וְאִם
טוֹבָה	עֲשִׂיתֶם	עִם
יְרֻבַּעַל	וְעִם	בֵּיתוֹ
וְאִם	כִּגְמוּל	יָדָיו
עֲשִׂיתֶם	לוֹ	אֲשֶׁר
גְּמָלָהּ	אֲבִי	עָלֵיכֶם
וַיִּלָּחֶם	נַפְשׁוֹ	מִנֶּגֶד
וַיִּצֵּל	אֶתְכֶם	מִיָּדוֹ
וְאַתֶּם	קַמְתֶּם	עַל
בֵּית	אָבִי	הַיּוֹם
וַתַּהַרְגוּ	אֶת	בָּנָיו
שִׁבְעִים	אִישׁ	עַל
אֶבֶן	אֶחָת	וַתַּמְלִיכוּ
אֶת	אֲבִימֶלֶךְ	בֶּן
אֲמָתוֹ	עַל	בַּעֲלֵי
שְׁכֶם	כִּי	אֲחִיכֶם
הוּא	וְאִם	בֶּאֱמֶת
וּבְתָמִים	עֲשִׂיתֶם	עִם
יְרֻבַּעַל	וְעִם	בֵּיתוֹ
הַיּוֹם	הַזֶּה	שִׂמְחוּ
בְּאֲבִימֶלֶךְ	וְיִשְׂמַח	גַּם
הוּא	בָּכֶם	וְאִם
אַיִן	תֵּצֵא	

Tex. heb. Iudi. ca. ix. Patriua. heb.

Prima.heb.Tex.he.Judi.cap.ix. Trãsla.B.Wie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

אֵשׁ מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת בַּעֲלֵי
שְׁכֶם וְאֶת בֵּית מִלּוֹא וְתֵצֵא אֵשׁ
מִבַּעֲלֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית מִלּוֹא וְתֹאכַל אֶת
אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֵּשֶׁב יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיֵּלֶךְ נוס בָּרַח
בְּאֵרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ פָּנָה
אֲחִיו׃ וַיִּשַּׂר אֲבִימֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל שור
שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים רוּחַ שָׁנָה שָׁלַח
רָעָה בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶם רוע
וַיִּבְגְּדוּ בַעֲלֵי שְׁכֶם בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ לָבוֹא בגד
חֲמַס שִׁבְעִים בְּנֵי יְרֻבַּעַל וְדָמָם
לָשׁוּם עַל אֲבִימֶלֶךְ אֲחִיהֶם אֲשֶׁר
הָרַג אֹתָם וְעַל בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֲשֶׁר
חִזְּקוּ אֶת יָדָיו לַהֲרֹג אֶת אֶחָיו׃
וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַּעֲלֵי שְׁכֶם מְאָרְבִים עַל שום אֹרֵב
רָאשֵׁי הֶהָרִים וַיִּגְזְלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר
יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם בַּדָּרֶךְ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ׃ עבר נגד
וַיָּבֹא גַּעַל בֶּן עֶבֶד וְאֶחָיו וַיַּעַבְרוּ
בִּשְׁכֶם וַיִּבְטְחוּ בוֹ בַּעֲלֵי שְׁכֶם׃ וַיֵּצְאוּ בטח
הַשָּׂדֶה וַיִּבְצְרוּ אֶת כַּרְמֵיהֶם בצר
וַיִּדְרְכוּ וַיַּעֲשׂוּ הִלּוּלִים וַיָּבֹאוּ בֵּית עשה דרך
אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְקַלְלוּ אֶת הלל בוא
אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר גַּעַל בֶּן עֶבֶד מִי אכל שתה
אֲבִימֶלֶךְ וּמִי שְׁכֶם כִּי נַעַבְדֶנּוּ הֲלֹא עבד הלל
בֶן יְרֻבַּעַל וּזְבוּל פְּקִידוֹ עִבְדוּ אֶת פקד
אַנְשֵׁי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם וּמַדּוּעַ חמר מדע
נַעַבְדֶנּוּ אֲנָחְנוּ׃ וּמִי יִתֵּן אֶת הָעָם נתן
הַזֶּה בְּיָדִי וַאֲסִירָה אֶת אֲבִימֶלֶךְ סור
וַיֹּאמֶר לַאֲבִימֶלֶךְ רַבֶּה צְבָאֶךָ וְצֵא יצא
וְשִׁמְעֹן זְבֻל שַׂר הָעִיר אֶת דִּבְרֵי גַּעַל שמע שור
בֶּן עֶבֶד וַיִּחַר אַפּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים חרה שלח
אֶל אֲבִימֶלֶךְ נַתְרְמָה לֵאמֹר הִנֵּה לאר רמה
גַּעַל בֶּן עֶבֶד וְאֶחָיו בָּאִים שְׁכֶמָה וְהִנָּם בוא הנה
צָרִים אֶת הָעִיר עָלֶיךָ׃ וְעַתָּה קוּם צור
לַיְלָה אַתָּה וְהָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ וֶאֱרֹב
בַּשָּׂדֶה׃ וְהָיָה בַבֹּקֶר כְּזֹרַח הַשֶּׁמֶשׁ
תַּשְׁכִּים וּפָשַׁטְתָּ עַל הָעִיר וְהִנֵּה הוּא שכם

tur ignis me ex eo: & con
sumat habitatores
sychem & oppidũ mel
lo: egrediatur ignis
de viris sichē & de op
pido mello: & deuoret
abimelech. Que cũ di=
xisset: fugit & abiit i be
ra: habitauitq; ibi ob
metum abimelech
fris sui. Regnauit itaq;
abimelech super
tribus annis. Misitq;
deus spiritum
pessimũ inter abime=
lech & hitatores sychē
qui ceperunt eum dete
stari: & fcelus iterfectiõis septua=
ginta filiorũ hieroba
al & effusionē sanguis
corũ cõferre in abime
lech fratrem suum: & i
ter ceteros sychimorũ
principes qui eum ad=
iuuerant.
Posuerunt q; insidias
aduersum eum in
sũmitate mõtiũ: & dũ il
lius pstolabãtur aduẽtũ:
exercebant latrocinia
agẽtes pdas de ptereũti
bus. Nũciatũq; est abi
melech. Venit ãt gaal fi
lius obed cũ fribus suis:
& trãsiuit in sychimã.
Ad cuius aduẽtũ erecti
hitatores sychẽ egressi
sunt i agros vastãtes vi
neas vuasq; calcãtes: &
festis cãtãtiũ chorís: in
gressi sunt fanũ dei sui:
& iter epulas & pocula
maledicebãt abimelech
clamante gaal filio o
bed. Quis ẽ iste abime
lech: & q̃ ẽ sychẽ vt ser
uiam ei! Nũqd nõ ẽ ipe
filius hierobaal: & con
stituit pricipẽ zebul ser
uũ suũ sup viros emor
pris sychẽ. Cur ergo
seruiem ei! Vtinã da ret
aliqs pplm istũ sub ma
nu mea vt auferrẽ d me
dio abimelech. Dictũq;
ẽ abimelech. Cõgrega
exercitũ multitudinẽ
& veni. zebul em̃ prin
ceps citatis auditis ser=
monib⁹ gaal filii obed
iratus est valde: et misit
clã ad abimelech nun
cios dicẽs. Ecce gaal fi
lius obed venit i sychi=
mã cũ fribus suis & op=
pugnat aduersũ te citã=
tate. Surge itaq; nocte
cũ pplo q tecũ ẽ p & la
tita i agro & primo ma
ne oriete sole irrue sup
ciuitatẽ. Illo autem

ignis et abimelech & deuoret viros sichem
πῦρ ἐξ ἀβιμέλεχ καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας σικήμων
& domũ mello: & exeat ignis de viris il
καὶ τὸν οἶκον μαλώ, καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῶν ἀνδρῶν σικήμ
lechem & de domo mello & deuoret abim
μων καὶ ἐκ τοῦ οἴκου μαλὼ καὶ καταφάγοι τὸν ἀβιμ
lech. & recessit iotham & fugit & abiit in be
λεχ· καὶ ἀπέδρα ἰωὰμ καὶ ἔφυγεν καὶ ἐπορεύθη εἰς β
ra: & habitauit illic a facie abimelech
ρά, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου ἀβιμέλεχ το
fratris sui. & regnauit abimelech sup israel
ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ ἦρξεν ἀβιμέλεχ ἐπὶ τῶ ἰσραὴλ
tres annos: & misit deus ipsum malũ in
τρία ἔτη, καὶ ἐξαπέστειλεν ὁθεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμ
ter abimelech & inter viros sichem: & dece
σον ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν σικήμων, καὶ ἠθέτ
stant sũt viri sichem in domo abimelech vt indu
σαν οἱ ἄνδρες σικήμων ἐν τῶ οἴκω ἀβιμέλεχ τοῦ ἐπαγ
rent scelus septuaginta filios hierobaal: & ef
γεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν ἱεροβάαλ, καὶ τὸ
fusum sanguinẽ filiox imponeret sup abimelech fratrẽ suum
μα αὐτῶν ἐπιθεῖναι ἐπὶ ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τ
qui interfecerat illos: & sup viros sichem qui
ἀποκτείναντα αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικήμων το
fortificauerũt manus eox: vt interficeret
κατισχύσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὥστε ἀποκτεῖναι τὸ
fratres illius. & posuerũt ei viri sichem insidi
ἀδελφοὺς αὐτ. καὶ ἔθεντο αὐτῶ οἱ ἄνδρες σικήμων ἐνεδ
sup capita mõtiũ: & rapiebãt oẽs
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἥρπαζον πάντας τ
preteeuntes per illos in via. & nũciatũ est
διαπορευομένους ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπηγγέλη
abimelech & venit gaal filius obed & fratres eius
ἀβιμέλεχ καὶ ἦλθεν γααλ υἱὸς ὠβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ
& trãsierũt in sichem & cõfidẽtes fuerunt in illo vi
καὶ διῆλθον εἰς σίκημα καὶ ἐπεποίθησαν ἐν αὐτῶ ἀνδ
sichem. & venerũt in agrũ & vindemiauerũt vi
σικήμων· καὶ ἦλθον εἰς ἀγρὸν καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμ
as illox & calcauerũt: & factebãt choreas. & ing
λῶνας αὐτῶν καὶ ἐπάτουν, καὶ ἐποίουν χορούς· καὶ εἰσ
ressi sũt in domũ dei sui: & comederũt & biberũt: & m
θον εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ κ
dicebãt abimelech. & vixit gaal filius obed
τηρῶντο τὸν ἀβιμέλεχ· καὶ εἶπεν γααλ υἱὸς ὠβὲδ
est abimelech: & quis est filius sychem: vt seruie
ἐστὶν ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστὶν υἱὸς συχέμ, ὅτι δουλεύ
mus illi? nõ hic filius hierobaal & zebul eius p
μεν αὐτῶ; οὐχ οὗτος υἱὸς ἱεροβάαλ καὶ ζεβοὺλ ὁ ὢν ἐ
ceps eius: seruus eius cum viris em
σκοπος αὐτοῦ, δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν ἐμ
patris sichem: & cur seruiamus illi no
πατρὸς συχέμ; καὶ τί ὅτι δουλεύσωμεν αὐτῶ ἡμ
& quis det ppm hunc in manu mea: & a
καὶ τίς δώη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν τῇ χειρί μου; καὶ μ
ram de medio abimelech: & dicã abimelech: cõgrega
σω τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἐρῶ τῶ ἀβιμέλεχ, πλήθυνο
exercitũ tuũ & exi. & audiuit zebul princeps
δύναμίν σου καὶ ἔξελθε· καὶ ἤκουσεν ζεβοὺλ ὁ ἄρχω
ciuitatis sermões gaal filij obed: & fratus est
πόλεως τοὺς λόγους γααλ υἱοῦ ὠβὲδ, καὶ ἐθυμώθη
& misit nuncios ad abimelech cũ dolo
καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἀβιμέλεχ μετὰ δόλ
sum: ecce gaal filius obed & fratres eius
γων, ἰδοὺ γααλ υἱὸς ὠβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
nerũt in sichem & ipi obsident ciuitatẽ
γεγόνασιν εἰς σίκημα καὶ οἵδε πολιορκοῦσιν τὴν πόλι
te. & nunc surge nocte tu & pplus q est tecum
σέ. καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς σὺ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σ
insidiare agro. & erit mane simul cũ o
ἐνέδρευε τῶ ἀγρῶ· καὶ ἔσται τοπρωὶ ἅμα τῶ ἀνατ
sole & surges diluculo & tẽdes cõtra ciuitatẽ. & e
ἡλίου καὶ ὀρθρίσεις καὶ ἐκπεῖ ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ

ipſe t ppſs qui cū eo egredit aduerſū te: t
αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκπορεύεσθαι πρὸς σέ, καὶ
facies ei ſicut inuenerit man⁹ tua. t ſurrexit
ποιήσεις αὐτῷ καθάπερ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου. καὶ ἀνέστη
abimelech t oīs ppſs qui cum illo nocte t inſi-
Ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἐνε-
diatū ſunt cōtra ſichem quattuor ordines. t fuit mane
δρευσαν ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρες ἀρχαί· καὶ ἐγένετο πρωΐ
t egreſſus e gaal filius obed: t ſtetit ad
τ egreſſus é gaal filius obed, καὶ ἔστη πρὸς τὴν θύραν τῆς πό
portas ciuitatis: t ſurrexit abimelech t oīs ppſs q
λεως τῆς πόλεως, καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
cum eo ex inſidijs. t vidit gaal filius obed
μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐνέδρων· καὶ εἶδεν gaal υἱὸς Ἀβεδ
populū t dixit ad zebul: ecce ppſs deſcen
τὸν λαὸν καὶ εἶπεν πρὸς Ζεβουλ, ἰδοὺ λαὸς κατα-
dens de verticibus mōtiū. t dixit ad eū
βαίνων ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
zebul: umbrā mōtiū tu vides q̄ſi viros. t ad-
Ζεβουλ, τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων σὺ ὁρᾷς ὡς ἄνδρας. καὶ προ-
didit vltra gaal loqui. t dixit: ecce ppſs deſ
σέθετο ἔτι gaal τοῦ λαλῆσαι· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ λαὸς κα
cendens iuxta mare a contiguo vm-
ταβαίνων κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα τοῦ ὀμ-
bilico terre: t cuneus vn⁹ venit a via
φαλοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀρχὴ μία ἔρχεται ἀπὸ ὁδοῦ
querens aſpitēti. t dixit ad eum zebul:
δρυὸς ἐπιβλεπόντων. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ζεβουλ,
vbi eſt os tuū qō loq̄batur dā eſt abimelech: q̄
ποῦ ἐστὶν τὸ στόμα σου τὸ λέγον τί ἐστιν Ἀβιμέλεχ, ὅτι
ſeruiemus ei: nonne hic eſt ppſs quē deſ
δουλεύσομεν αὐτῷ; οὐχ ἰδοὺ οὗτος ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξου-
piciebas in ipſo: egredere nunc t pugna cōtra e-
δένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε δὴ νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐ-
um. t egreſſus eſt gaal a facie virorū ſi
τόν· καὶ ἐξῆλθεν gaal ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σι-
chem: t pugnauit cōtra abimelech. t perſe
κιμ· καὶ ἐπολέμησεν πρὸς Ἀβιμέλεχ· καὶ κατε-
cutus eſt eū abimelech: t fugerūt a facie e-
δίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου αὐ
ius: t ceciderūt vulnerati multi vſq; ad portas ciuita-
τοῦ, καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως θυρῶν τῆς πόλε
tis. t ſedit abimelech in ruma. t expulit
ως· καὶ ἐκάθισεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀρημά, καὶ ἐξέβαλεν
zebul gaal t fratres eius vt nō ha-
Ζεβουλ τὸν gaal καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ μὴ οἰ-
bitaret in ſichem. t factū eſt ſequenti die: t egreſſus ē po
κεῖν ἐν Σικιμοις· καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λα
pul⁹ in cāpū: t nūciatū eſt abimelech t tu
ὸς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἀβιμέλεχ καὶ πα
lit ppſm t diuiſit illū in tres turmas: t
ρέλαβεν τὸν λαὸν καὶ διεῖλεν αὐτὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ
tetēdit inſidias in agro. t vidit: t ecce ppſs egref
ἐνεδρευσεν ἐν ἀγρῷ· καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλ-
ſus ē de ciuitate t inſurrexit in eos t per
θεν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐπανέστη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπά-
cuſſit eos. t abimelech t turme q̄ erāt cū illo extēde
τaξεν αὐτοὺς· καὶ Ἀβιμέλεχ καὶ ἀρχαὶ αἱ μετ' αὐτοῦ ἐξέτει
rūt: t ſteterūt prope fores porte ciuitatis.
ναν, καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης τῆς πόλεως.
t due turme cōtra oēs qui erāt in a-
καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ ἐξεχύθησαν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀ-
gro t percuſſit eos. t abimelech pugnauit in
γρῷ καὶ ἔπαταξεν αὐτούς· καὶ Ἀβιμέλεχ ἐπολέμει ἐν
vrbe tota die illam. t ceperunt
τῇ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην· καὶ κατελάβοντο
vrbem: et ppſm qui in ipſa occiderūt:
τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἀπέκτειναν,
t deſtruxit vrbē
καὶ κατεῖλεν τὴν πόλιν

egrediente b aduerſum
te c cum populo ſuo co
fac ei quod potueris.
Surrexit itaq; abime-
lech cum oīi exercitu
ſuo nocte; & tetendit
inſidias iuxta
ſychimā in quattuor lo
cis. Egreſſuſq; eſt gaal
filius obed: & ſtetit in
intro itu porte ciuitatis
Surrexit autem abime
lech & oīs exercit⁹ cum
eo de inſidijs loco. Cū-
q; vidiſſet populum
gaal: dixit ad zebul ec
ce de mōtib⁹ multitudo
deſcendit. Cui ille re-
ſpondit
Vmbras mōtiū vides
qſi capita hoīm: & hoc
errore decipis. Rurſūq;
gaal ait. Ecce populus
de vmbilico
terre deſcēdit: & vn⁹
cuneus venit p viā que
reſpicit querēti. Cui di
xit zebul
Vbi eſt nunc os tuum
quo loq̄baris: q̄is ē a
bimelech vt ſeruiam⁹
ei? Nonne hic
ppſs eſt quē deſpicie-
bas? Egredere & pugna
cōtra eū. abiit ergo ga
al expectante
ſychimoꝝ ppſo: & pu
gnauit contra abime-
lech. qui pſecutus eſt eū
fugiētē: & in vrbē com
pulit. Ceciderūtq; ex
pte eius plurimi vſq; ad
portā ciuitatis: & abime
lech ſedit i ruma. zebul
aūt gaal & ſocios ei ex
pulit de vrbe: nec ea
paſſus ē cōmorari. Se-
q̄nti ergo die egreſſus ē
ppſs i cāpum: qd cum
nūciatū eſſet abimelech
tulit exercitū ſuū: & di
uiſit in tres turmas
tendēs inſidias i agris.
Vidēſq; q egrederetur
ppſs de ciuitate ſurre
xit & irruit in eo
cumcuneo
ſuo oppugnans & ob-
ſidens
ciuitatem: duc aūt tur
me palātes
p cāpū aduerſarios pſe
quebātur
Porro abimelech
omī
die
illo oppugnabat vrbē:
quā cepit
interfectis hītatoribus
ei? ipa quoq; deſtructa:

הוּא׳ וְהָעָם׳ אֲשֶׁר׳ אִתּוֹ׳ יֹצְאִים׳
אֵלֶיךָ׳ וְעָשִׂיתָ׳ לּוֹ׳ כַּאֲשֶׁר׳ תִּמְצָא׳ עשׂה תמצא
יָדֶךָ׃ וַיָּקָם׳ אֲבִימֶלֶךְ׳ וְכָל׳ הָעָם׳ קום
אֲשֶׁר׳ עִמּוֹ׳ לַיְלָה׳ וַיֶּאֶרְבוּ׳ עַל׳ ארב
שְׁכֶם׳ אַרְבַּעַת׳ רָאשִׁים׃ וַיֵּצֵא׳ נַעַל׳ רבע
בֶּן׳ עֶבֶד׳ וַיַּעֲמֹד׳ פֶּתַח׳ שַׁעַר׳ הָעִיר׳ עמד
וַיָּקָם׳ אֲבִימֶלֶךְ׳ וְהָעָם׳ אֲשֶׁר׳ אִתּוֹ׳
מִן׳ הַמְּאֹרָב׃ וַיִּרְא׳ גַּעַל׳ אֶת׳ הָעָם׳ ארב ראה
וַיֹּאמֶר׳ אֶל׳ זְבַל׳ הִנֵּה׳ עָם׳ יוֹרֵד׳ ירד
מֹרְאשֵׁי׳ הֶהָרִים׳ וַיֹּאמֶר׳ אֵלָיו׳
זְבַל׳ אֶת׳ צֵל׳ הֶהָרִים׳ אַתָּה׳ רֹאֶה׳
כַּאֲנָשִׁים׃ וַיֹּסֶף׳ עוֹד׳ גַּעַל׳ לְדַבֵּר׳ יסף דבר
וַיֹּאמֶר׳ הִנֵּה׳ עָם׳ יֹרְדִים׳ מֵעִם׳ טַבּוּר׳ טבר
הָאָרֶץ׳ וְרֹאשׁ׳ אֶחָד׳ בָּא׳ מִדֶּרֶךְ׳ ראשׁ בוא דרך
אֵלוֹן׳ מְעוֹנְנִים׃ וַיֹּאמֶר׳ אֵלָיו׳ זְבַל׳ אלן ענן
אֵיפֹה׳ פִּיךָ׳ אֲשֶׁר׳ תֹּאמַר׳ מִי׳ פה אמר
אֲבִימֶלֶךְ׳ כִּי׳ נַעַבְדֶנּוּ׳ הֲלֹא׳ זֶה׳ עבד
הָעָם׳ אֲשֶׁר׳ מָאַסְתָּ׳ בּוֹ׳ צֵא׳ נָא׳ עַתָּה׳ מאס יצא
וְהִלָּחֶם׳ בּוֹ׃ וַיֵּצֵא׳ גַּעַל׳ לִפְנֵי׳ בַּעֲלֵי׳ לחם פנה
שְׁכֶם׳ וַיִּלָּחֶם׳ בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיְרַדְּפֵהוּ׳ שכם לחם רדף
אֲבִימֶלֶךְ׳ וַיָּנָס׳ מִפָּנָיו׳ וַיִּפְּלוּ׳ נוס נפל
חֲלָלִים׳ רַבִּים׳ עַד׳ פֶּתַח׳ הַשָּׁעַר׃ חלל רבב שער
וַיֵּשֶׁב׳ אֲבִימֶלֶךְ׳ בָּאֲרוּמָה׳ וַיְנָרֶשׁ׳ ישב ארם נרשׁ
זְבַל׳ אֶת׳ גַּעַל׳ וְאֶת׳ אֶחָיו׳ מִשֶּׁבֶת׳ ישב
בְּשֶׁכֶם׃ וַיְהִי׳ מִמָּחֳרָת׳ וַיֵּצֵא׳ הָעָם׳ היה מחר יצא
הַשָּׂדֶה׳ וַיַּגִּידוּ׳ לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּקַּח׳ נגד לקח
אֶת׳ הָעָם׳ וַיְחַצֵּם׳ לִשְׁלֹשָׁה׳ רָאשִׁים׳ חצה
וַיֶּאֱרֹב׳ בַּשָּׂדֶה׳ וַיַּרְא׳ וְהִנֵּה׃ הָעָם׳ ארב ראה קום עם
יֹצֵא׳ מִן׳ הָעִיר׳ וַיָּקָם׳ עֲלֵיהֶם׳
וַיַּכֵּם׃ וַאֲבִימֶלֶךְ׳ וְהָרָאשִׁים׳ אֲשֶׁר׳
עִמּוֹ׳ פָּשְׁטוּ׳ וַיַּעַמְדוּ׳ פֶּתַח׳ שַׁעַר׳
הָעִיר׳ וּשְׁנֵי׳ הָרָאשִׁים׳ פָּשְׁטוּ׃
עַל׳ כָּל׳ אֲשֶׁר׳ בַּשָּׂדֶה׳ וַיַּכּוּ׃ הַיּוֹם׳
וַאֲבִימֶלֶךְ׳ נִלְחַם׳ בָּעִיר׳ כָּל׳ הַיּוֹם׳
הַהוּא׃ וַיִּלְכֹּד׳ אֶת׳ הָעִיר׳ וְאֶת׳ הָעָם׳
אֲשֶׁר׳ בָּהּ׳ הָרָג׳ וַיִּתֹּץ׳ אֶת׳ הָעִיר׳

וַיִּזְרַ֣ע מַלְכֽוּ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל בַּעֲלֵי זֶרַע שָׁמַע
מִנְדַּל שְׁכֶם וַיָּבֹאוּ אֶל צְרִיחַ בֵּית פּוא צָרַח
אֵל בְּרִית וַיִּנָּד לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי נִגַּד
הִתְקַבְּצוּ כָּל בַּעֲלֵי מִנְדַּל שְׁכֶם קָבַץ
וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ הַר צַלְמוֹן הוּא וְכָל עָלָה
הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ לָקַח
אֶת הַקַּרְדֻּמוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׁוֹכַת כָּרַת שׂוּךְ
עֵצִים וַיָּשֶׂם עַל שִׁכְמוֹ נָשָׂא שׂוּם
וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ מַה
רְאִיתֶם עֲשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ כְּמוֹנִי רָאָה עָשָׂה
וַיִּכְרְתוּ גַּם כָּל הָעָם אִישׁ שׁוֹכוֹ
וַיָּלְכוּ אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל
הַצְּרִיחַ וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם אֶת יָצָת
הַצְּרִיחַ בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם כָּל אַנְשֵׁי מוּת
מִנְדַּל שְׁכֶם כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה אִישׁ
וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ אֶל תֵּבֵץ וַיִּחַן חָנָה
בְּתֵבֵץ וַיִּלְכְּדָהּ וּמִנְדַּל עֹז הָיָה לָכַד נָדַל
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיֵּאָסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָאֲנָשִׁים עֲזַז נוּס
וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסָּגְרוּ עָשָׂה סָגַר
בַּעֲדָם וַיַּעֲלוּ עַל גַּג הַמִּגְדָּל וַיֵּבֶא עָלָה בוא
אֲבִימֶלֶךְ עַד הַמִּגְדָּל וַיִּלָּחֶם בּוֹ לָחַם
וַיִּגַּשׁ עַד פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ נָגַשׁ
וַתַּאשׁ וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח שָׁלַךְ
רֶכֶב עַל רֹאשׁ אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרֶץ רוּץ
אֶת גֻּלְגַּלְתּוֹ וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל גָּלַל קָרָא
הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵּלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ כָּלָה
שְׁלֹף חַרְבְּךָ וּמוֹתְתֵנִי פֶּן יֹאמְרוּ מוּת צָפַר
לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ דָּקַר
וַיָּמָת וַיִּרְאוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי רָאָה
מֵת אֲבִימֶלֶךְ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ קוּם
וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים אֶת רָעַת אֲבִימֶלֶךְ שׁוּב רוּץ
אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג אֶת
שִׁבְעִים אֶחָיו וְאֶת כָּל רָעַת אַנְשֵׁי
שְׁכֶם הֵשִׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם
וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלַּלַת יוֹתָם בֶּן בּוא
יְרֻבַּעַל וַיָּקֻמוּ אַחֵרֵי אֲבִימֶלֶךְ קוּם

Cap.x.

ita vt salicā dispgeret
Qd cũ audisset q̃ hita-
bāt in turre fychimorũ
ingressi sũt fanum oo
dei sui berith: vbi fed?
cũ eo pepigerāt: & ex eo
locus nomẽ accepat: qui
erat munit? valde. Abi
melech quoq; audies vi
ros turris fichimor̃ pi-
ter cõglobatos: ascẽdit
in mõtẽ selmõ cũ omni
pplo suo: & arrepta se
curi pscidit arboris ra-
mũ: impositũq; ferens
humero: oooooooooooo
dixit ad socios. Quod
oooooooooooooooooo
me vidistis facere cito
facite. Igitur certatim
ramos de arboribus oo
precidẽtes: oooooooo
sequebātur ducẽ. Qui
circũdantes oooooooo
presidiũ succẽderũt. at
q̃ ita factũ est vt fumo &
igne mille hominũ ne
carentur oooooooooo
viri pariter & mulie-
res habitatorũ turris sy-
chẽ. Abimelech aũt in
deo pficiscens vẽit ad op
pidũ thebes: qd circun-
dãs obsidebat exercitu.
Erat aũt turris excelsa
in media citate: ad quã
confugerant sil viri ac
mulieres & oẽs principes
ciuitatis clausa firmissi
me ianua & super tur-
ris tectũ stãtes p propu
gnacula. Accedensq; a
bimelech iuxta turrim
pugnabat fortit: & ap-
propinquãs ostio ignẽ
supponere nitebatur Et
ecce vna mulier frag-
mẽ mole desup iacies il-
lisit capiti abimelech.
& cõfregit cerebrũ ei?.
Qui vocauit cito armi
gerũ suũ & ait ad eum.
Euagina gladiũ tuum
& percute me: ne forte
dicatur q̃ a femia inter
fectus sim. Qui fussa per
ficiens interfecit eum.
oooooooooooooooo oooo
Illo quoq; mortuo om
nes qui cũ eo erãt de sit
reuersi sũt in sedes suas.
& reddidit deus malũ
qđ fecerat abimelech
cõtra pẽm suũ interfe-
ctis septuagĩta fratrib?
suis. oooooooooooooooo
Sychimitis quoq; qđ o
pati erãt retributũ e: &
vẽit sup eos maledictio
foathã filii hierobaal.

Post abimelech 10.
surrexit dux ooooo

καὶ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας. καὶ ἀκούσαντες πάντες οἱ ἄν-
ri turris sichem ḡsi mille viroꝝ & mulierũ.
δρες πύργου συκήμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.
& abiit abimelech in thebes: & obsedit il
καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ εἰς θηβής, καὶ προσεκάθησεν ἐπ
lã: & cepit illã. & turris erat fortis
τὴν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. καὶ πύργος ἦν ὀχυρὸς
in medio vrbis. & cõfugerãt illuc oẽs viri
ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες
& mulieres & oẽs principes ciuitatis.
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως.
& clauserũt sup se ipsos: & ascẽderũt ad te
καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶ
ctum turris. & accessit abimelech vsq; ad turrim:
μα τοῦ πύργου. καὶ ἦλθεν ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου,
& expugnauerũt illã. & apprehendit abimelech vsq; ad
καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν. καὶ ἤγγισεν ἀβιμέλεχ ἕως
portam turris vt cõbureret illam in igne. & pro
τῆς θύρας τοῦ πύργου ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. καὶ ἔρ-
fecit mulier vna fragmẽ mole sup caput abi
ριψεν γυνὴ μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀβι-
melech: & cõfregit calvariã eius. & clamauit
μέλεχ, καὶ συνέκλασεν τὸ κρανίον αὐτοῦ. καὶ ἐβόησεν
cito ad puerũ portãtẽ istrumẽta eius. & ait
ταχὺς πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴρον τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ
vocauit ei: euagina gladiũ tuũ & occide me:
εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου καὶ θανάτωσόν με,
ne forte dicãt q̃ mulier occidit eũ. & trãsfo
μήποτε εἴπωσιν ὅτι γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέντη
dit eũ puer suus: & mortuus est abimelech.
σεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἀβιμέλεχ.
& vidit vir israel q̃ mortuus esset abimelech. & reuer-
καὶ εἶδεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν ἀβιμέλεχ. καὶ ἀπῆλ
si sũt vir in locũ suũ: & reddidit deus ma
θον ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ θεὸς τὴν κα
lum abimelech qđ fecit patri suo: vt occide
κίαν ἀβιμέλεχ ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἀποκτεί-
ret septuaginta frẽs suos. & oẽm ini
ναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν τὴν κα
quitatẽ viroꝝ sichem conuertit deus in caput eo-
κίαν ἀνδρῶν συκήμων ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐ
rum. & venit sup eos maledictio ioathã filij hierobaal.
τῶν. καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς κατάρα ἰωαθὰμ τοῦ υἱοῦ ἱεροβάαλ.

Et surrexit post abimelech Ca.10.
Καὶ ἀνέστη μετὰ ἀβιμέλεχ oooooooo

vt liberaret iſrael thola filius phua filius
τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ θωλὰ υἱὸς φουὰ υἱὸς
patrũ eius: vir de iſſachar: ⁊ ipſe
πατρὸς ἀὐτοῦ , ἀνὴρ Ἰσάχαρ , καὶ αὐτὸς
habitabat in famur in mõte ephraim. ⁊ iudicauit iſ
κατῴκει ἐν σαμὶρ ἐν ὄρει ἐφραιμ. καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσ
rael viginti ⁊ tres annos: ⁊ mortuꝰ eſt. ⁊ ſepultꝰ eſt in
ραὴλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν
famur. ⁊ iurrexit poſt eũ iair galaadites: ⁊
σαμὶρ· καὶ ἀνέστη μετ᾽ αὐτὸν Ἰαὶρ ὁ γαλααδίτης, καὶ
iudicauit iſrael viginti ⁊ duos ãnos. ⁊ fuerũt
ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. καὶ ἐγένοντο
et triginta filij aſcendẽtes ſup triginta
αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ τριάκοντα
pullos. ⁊ triginta ciuitates illis. ⁊ e
πώλους· καὶ τριάκοντα πολεῖς αὐτοῖς· καὶ αὐ
as vocauit oppida iair vſq; ad diẽ hanc:
ὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις Ἰαὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
que ſunt in tra galaad. ⁊ mortuus eſt iair
της, αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῇ γαλααδ. καὶ ἀπέθανεν Ἰαὶρ
⁊ ſepultus eſt in camon. ⁊ addiderũt filij iſrael
καὶ ἐτάφη ἐν κεμών. καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
facere malũ coram dño: ⁊ ſeruie
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ ἐλάτρευ
B runt baalim ⁊ aſtaroth ⁊ dijs
σαν τοῖς βααλλὶμ καὶ τοῖς ἀσαρωθ καὶ τοῖς θεοῖς
ſyrie ⁊ dijs ſidonis ⁊ dijs moa
συρίας καὶ τοῖς θεοῖς σιδῶνος καὶ τοῖς θεοῖς μωα
ab ⁊ dijs filioꝝ ammon ⁊ dijs
ἀβ καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν ἀμμὼν καὶ τοῖς θεοῖς τῶν
allophyloꝝ: ⁊ dimiſerũt dñm ⁊ nõ
ἀλλοφύλων, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον καὶ οὐκ
ſeruierũt ei. ⁊ iratus eſt furore dñs in
ἐδούλευσαν αὐτῷ· καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ
iſrael: ⁊ tradidit eos in manũ allophyloꝝ
Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων
⁊ in manũ filioꝝ ammon. ⁊ conturbatiſ ⁊ cõfre
καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν ἀμμών· καὶ ἐθλάσθησαν καὶ ἔθλα
gerũt filios iſrael in anno illo: de
σαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, ὀκ
cem ⁊ octo annos oẽs filios iſrael q erant
τωκαίδεκα ἔτη πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν
trans iordanẽ in terra amorrei in
τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν γῇ τοῦ ἀμορραίου ἐν
terra galaad. ⁊ trãſierũt filij ammon Ior
τῇ γαλααδίτιδι· καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν τὸν Ἰορ
danẽ vt expugnarẽt: ⁊ in iuda ⁊ benia
δάνην ἐκπολεμῆσαι, καὶ ἐν τῷ Ἰούδα καὶ βενια
min ⁊ in domo ephraim: ⁊ afflicti ſũt filij
μὶν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐφραὶμ, καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ
iſrael valde. ⁊ clamauerũt filij iſrael ad do
Ἰσραὴλ σφόδρα· καὶ ἐκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύ
minũ dicẽtes: peccauimus tibi qñ reliquimus
ριον λέγοντες, ἡμάρτοιδά σοι ὅτι ἐγκατελίπομεν
deũ nr̃m ⁊ ſeruimus baalim. ⁊
τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἐλατρεύσαμεν τοῖς Βααλλίμ· καὶ
dixit dñs ad filios iſrael: nonne egy
εἶπεν κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, οὐχὶ οἱ αἰγύ
ptij ⁊ amorrei ⁊ filij ammon ⁊ moab ⁊
πτιοι καὶ οἱ ἀμορραῖοι καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ
allophyli ⁊ ſidonij ⁊ amalec ⁊ chanaan
ἀλλόφυλοι καὶ σιδώνιοι καὶ ἀμαλὴκ καὶ χαναὰν
afflixerũt vos: ⁊ clamaſtis ad me: ⁊ e
ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρός με, καὶ ἐῤ
rui vos de manu eoꝝ: ⁊ vos reli
σωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν; καὶ ὑμεῖς ἐγκατε
quiſtis me: ⁊ coluiſtis deos
λίπετέ με, καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς

ſin iſrael thola filius
phua patrũ abimelech
vir de yſachar qui
habitauit in famur mõ
tis effraim
& iudicauit iſrael vigi
ti
& tribus ãnis : mortu
uſq; eſt ac ſepultus in fa
mur. Huic ſucceſſit iair
galaadites qui
iudicauit iſrael per vi
ginti
& duos annos: habẽs
triginta
filios ſedẽtes ſuper tri
ginta pullos aſinarũ
et principes triginta ci
uitatũ q̃ ex noĩe eius ſũt
appellate auoth iair .i.
oppida iair vſq; in pñtẽ
diem in terra galaad .
mortuꝰ eſt iair
ac ſepultus : i loco cui
vocabulꝰ camon. Filii
aũt iſrael peccatis veteri
bus ſuꝑgẽtes noua fece
rũt malũ in conſpectu
dñi: et ſeruierũt idolis
baalim & aſtaroth &
dijs ſyrie ac ſydonis
& moab & filiorum
ammõ & philiſtiim: &
dimiſerunt q̃ dñm &
non coluerũt eũ. Cõtra
quos dñs iratꝰ trad dit
eos in manus
philiſtiim & filiorũ ã
mon: afflictiq; ſunt
& veheméter oppreſſi
per annos decem &o
cto omnes
qui habitabãt trãs ior
danem
in terra ammorrei que
eſt in galaad: in tantũ vt
filij amon iordanẽ trã
ſmittẽ vaſtarent
iudam & beniamin &
effraim.
Afflictusq; eſt iſrael ni
mis. Et clamantes
ad dominũ dixerunt.
Peccauimus tibi
quia dereliquimꝰ de
um nr̃m: & ſeruimus
baalim. Quibus locu
tus eſt dominus:
Nũquid nõ egyptii &
ammorrei
filiiq; ammõ & philiſ
tiim ſydonii quoq;
& amalech & chanaan
oppreſſerunt vos & cla
maſtis ad me: & erui
vos de manu eorum:
Et tamẽ reliquiſtis me
& coluiſtis

לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בֶּן
פּוּאָה בֶּן דּוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא
יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר אֶפְרָיִם׃
וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת וַיִּקָּבֶר בְּשָׁמִיר׃
וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר הַגִּלְעָדִי
וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃ וַיְהִי לוֹ שְׁלֹשִׁים
בָּנִים רֹכְבִים עַל שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים
וּשְׁלֹשִׁים עֲיָרִים לָהֶם
יִקְרְאוּ חַוֹּת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד׃ וַיָּמָת יָאִיר
וַיִּקָּבֶר בְּקָמוֹן׃ וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ
אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת וְאֶת
אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת אֱלֹהֵי צִידוֹן
וְאֶת אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֶת אֱלֹהֵי בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֶת אֱלֹהֵי פְּלִשְׁתִּים
וַיַּעַזְבוּ אֶת יְהוָה וְלֹא עָבָדוּהוּ׃ וַיִּחַר
אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד
פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּרְעֲצוּ
וַיְרֹצְצוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה
הַהִיא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת כָּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד׃ וַיַּעַבְרוּ
בְּנֵי עַמּוֹן אֶת הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֶם גַּם
בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן וּבְבֵית אֶפְרָיִם
וַתֵּצַר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד׃ וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ
וְכִי עָזַבְנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲבֹד אֶת
הַבְּעָלִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן הָאֱמֹרִי
וּמִן בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן פְּלִשְׁתִּים׃ וְצִדֹנִים
וְעֲמָלֵק וּמָעוֹן לָחֲצוּ אֶתְכֶם וַתִּצְעֲקוּ
אֵלַי וְאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּדָם׃
וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי וַתַּעַבְדוּ

ᶜ אֱלֹהִים ᵉ אַחֵרִים ᵍ לָכֵן ᵇ לֹא ᶠ אוֹסִיף ᵈ יְסַף
ᵏ לְהוֹשִׁיעַ ᵉ אֶתְכֶם ᵐ לְכוּ ᵐ וְזַעֲקוּ ᵉ אֶל ᵐ יַלְּבֵנ
ᵖ הָאֱלֹהִים ᵍ אֲשֶׁר ᶠ בְּחַרְתֶּם ᵍ בָּם ᵉ הֵמָּה
ᵐ יוֹשִׁיעוּ ᶻ לָכֶם ᶠ בְּעֵת ᵍ צָרַתְכֶם ׃ ᵍ צור ᵛ
ᵇ וַיֹּאמְרוּ ᶜ בְּנֵי ᵉ יִשְׂרָאֵל ᶠ אֶל ᶠ יְהוָה ᵇ אָמַר
ᵍ חָטָאנוּ ᵇ עֲשֵׂה ᶠ אַתָּה ᵉ לָנוּ ᶠ כְּכָל ᵐ הַטּוֹב
ᵐ בְּעֵינֶיךָ ᵉ אַךְ ᵖ הַצִּילֵנוּ ᵍ נָא ᶠ הַיּוֹם ᵖ עָצַל
ᵉ הַזֶּה ׃ ᶠ וַיָּסִירוּ ᵐ אֶת ᶠ אֱלֹהֵי ᶠ הַנֵּכָר ᵍ סור
ᵉ מִקִּרְבָּם ᵖ וַיַּעַבְדוּ ᵉ אֶת ᵖ יְהוָה ᵉ וַתִּקְצַר ᵍ עָבַד ᵍ קָצַר
ᵍ נַפְשׁוֹ ᵖ בַּעֲמַל ᵖ יִשְׂרָאֵל ׃ ᵉ וַיִּצָּעֲקוּ ᵍ בְּנֵי ᵍ צָצַק
ᵍ עַמּוֹן ᵐ וַיַּחֲנוּ ᵐ בַּגִּלְעָד ᵉ וַיֵּאָסְפוּ ᵖ בְּנֵי ᵐ חָנָה ᵐ אָסַף
ᵖ יִשְׂרָאֵל ᶠ וַיַּחֲנוּ ᵉ בַּמִּצְפָּה ׃ ᶠ וַיֹּאמְרוּ
ᵐ הָעָם ᵍ שָׂרֵי ᵍ גִּלְעָד ᶠ אִישׁ ᵇ אֶל ᶠ רֵעֵהוּ ᵍ שור
ᵉ מִי ᵍ הָאִישׁ ᵍ אֲשֶׁר ᵐ יָחֵל ᵐ לְהִלָּחֵם ᵍ בִּבְנֵי ᵍ חָלַל ᵖ לָחַם
ᵍ עַמּוֹן ᶠ יִהְיֶה ᵐ לְרֹאשׁ ᵉ לְכָל ᵖ יֹשְׁבֵי ᵍ הָיָה
ᵖ גִּלְעָד ׃ ᵉ וְיִפְתָּח ᵍ הַגִּלְעָדִי ᶠ הָיָה Cap. xi.
ᵖ גִּבּוֹר ᶠ חַיִל ᶠ וְהוּא ᵍ בֶּן ᵇ אִשָּׁה ᶠ זוֹנָה ᵍ גֶּבֶר ᵇ אִישׁ
ᵏ וַיּוֹלֶד ᶠ גִּלְעָד ᵐ אֶת ᵍ יִפְתָּח ׃ ᵍ וַתֵּלֶד ᵍ אֵשֶׁת ᶠ זָנָה ᵍ יָלַד
ᵍ גִּלְעָד ᵐ לוֹ ᵍ בָּנִים ᶠ וַיִּגְדְּלוּ ᵍ בְּנֵי ᶠ הָאִשָּׁה ᵖ אִישׁ ᶠ גָּרַל
ᶠ וַיְגָרְשׁוּ ᵉ אֶת ᶠ יִפְתָּח ᶜ וַיֹּאמְרוּ ᵉ לוֹ ᶠ גָּרַשׁ ᵍ אָגַר
ᶜ לֹא ᶠ תִנְחַל ᵍ בְּבֵית ᵍ אָבִינוּ ᶠ כִּי ᵇ בֶן ᶠ אִשָּׁה ᶠ נָחַל
ᵐ אַחֶרֶת ᵉ אָתָּה ׃ ᶠ וַיִּבְרַח ᵖ יִפְתָּח ᵖ מִפְּנֵי ᵍ בָּרַח ᵍ פָּנָה
ᵍ אֶחָיו ᶠ וַיֵּשֶׁב ᵍ בְּאֶרֶץ ᵐ טוֹב ᶠ וַיִּתְלַקְּטוּ ᵏ לְפָם
ᵍ אֶל ᵖ יִפְתָּח ᵍ אֲנָשִׁים ᶜ רֵיקִים ᵖ וַיֵּצְאוּ
ᵍ עִמּוֹ ᶠ וַיְהִי ᵐ כְּיָמִים ᵖ וַיִּלָּחֲמוּ ᵍ בְּנֵי ᵍ עַמּוֹן ᶠ הָיָה ᵍ יום
ᵍ עִם ᵐ יִשְׂרָאֵל ׃ ᵐ וַיְהִי ᵐ כַּאֲשֶׁר ᵐ נִלְחֲמוּ ᵏ לְחָם
ᵍ בְּנֵי ᵍ עַמּוֹן ᵖ עִם ᵖ יִשְׂרָאֵל ׃ ᵖ וַיֹּלְכוּ ᵍ זְקֵנֵי
ᵍ גִּלְעָד ᵏ לָקַחַת ᵉ אֶת ᵖ יִפְתָּח ᵉ מֵאֶרֶץ ᵐ טוֹב ׃ ᵏ לָקַח
ᵏ וַיֹּאמְרוּ ᵏ לְיִפְתָּח ᵉ לְכָה ᵖ וְהְיִיתָה ᶠ לָנוּ ᵐ לְרֹאשׁ ᵏ הָיָה
ᵏ לְקָצִין ᶠ וְנִלְחַמְתָּה ᵍ בִּבְנֵי ᵍ עַמּוֹן ׃ ᵏ וַיֹּאמֶר ᵍ קָצִין
ᵍ יִפְתָּח ᵏ לִזְקֵנֵי ᵍ גִּלְעָד ᵐ הֲלֹא ᵐ אַתֶּם
ᵍ שְׂנֵאתֶם ᵉ אֹתִי ᵖ וַתְּגָרְשׁוּנִי ᵍ מִבֵּית ᵍ אָבִי ᵍ גָּרַשׁ
ᵍ וּמַדּוּעַ ᵐ בָּאתֶם ᵉ אֵלַי ᵍ עַתָּה ᵍ כַּאֲשֶׁר ᵍ צָרָה ᵍ אָנָה
ᵏ צַר ᶠ לָכֶם ׃ ᵏ וַיֹּאמְרוּ ᵍ זִקְנֵי ᵍ גִּלְעָד ᵍ אֶל ᵏ צור
ᵏ יִפְתָּח ᵏ לָכֵן ᵍ עַתָּה ᵍ שַׁבְנוּ ᵐ אֵלֶיךָ ᵏ וְהָלַכְתָּ ᵏ שוב
ᵍ עִמָּנוּ ᵖ וְנִלְחַמְתָּ ᵍ בִּבְנֵי ᵍ עַמּוֹן ᶠ וְהָיִיתָ ᵏ לָנוּ ᵍ לְכָל ᵍ הָיָה

ᶜ deos ᵉ alienos. ᵍ Idcirco
ᵇ non ᶠ addam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ vt vltra ᶠ vos ᵏ liberem.
ᵐ Ite ᵐ & inuocate ∞∞∞∞∞
ᵖ dos ᵍ quos ᶠ elegistis : ᵏ ip
si ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ vos ᵘ liberent ᵗ in tempo
re ᵉ angustie. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ Dixerunt ᵗ ᶜ filii ᵖ israel
ᶜ ad ᵈ dominum. ∞∞∞∞∞∞
ᵍ Peccauim⁹ : ᵍ redde ᵗu
ᵏ nobis ᶠ qcqd ᵐ tibi ᵐ pla
cet: tm⁹ ⁿūc ᵖ libera nos.
Que dicentes omnia
ᵉ de finibus suis ᵗ alienoꝝ
ᵡ deorū idola ᶜ piecerūt:
ᵇ & seruierunt ᵒ dño deo:
qui ᶜ doluit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ super miseriis ᵇ eorum.
ᵗ Itaq; ᵏ filii ᵗ ammō ᵗ cōcla
mātes ᵐ in galaad ᵐ fixere
tētoria: cōtra quos ᵒ con
gregati ᵖ filii ᵍ israel ᵉ i maſ
pha ᶠ castrametati sunt.
ᶠ Dixerūt ᵗ ᵍ ᵗ pricipes ᵗ ga
laad ᵈ singuli ᵇ ad ᶜ proxi
mos suos. ᵒ Qui primus
ex nobis ᵗ contra filios
ᵏ ammon ᵍ cepit ᵇ dimica
re: ᵗ erit ᵂ dux ppli ᵖ gala
Had. ii.
Vit itaq; illo ī tpe ᵒ ie
pthe ᵇ galaadites vir ᵒ for
tissimus atq; pugnator
ᵍ filius ᵇ mulieris ᵗ meretri
cis ᵏ q natus ē de ᵗ galaad.
ᵗ Hūit ātq galaad ᵗ vxorē
de q ᵍ suscepit ᵉ filios : qui
postq; ᵗ creuerāt ᵗ eiecerūt
ᵗ iepthe: ᶜ dicentes. ∞∞∞∞
ᵗ Heres ᵉ in domo ᵇ patris
nostri ᵗ ee ᶜ nō poteris: ᵗ qa
de ᵐ altera matre natus
ᵉs. ᵗ Quos ᵍ ille ᵒ fugiens
atq; deuitās ᵉ hitauit ᵗ in ᵗ
ra ᵍ thob. ᵗ Congregatiq;
sunt ᵗ ad eū ᵇ viri ᶜ inopes
& latrocinātes ᵇ & quasi
pricipē seq̄bātur. In illis
ᵍ diebus ᵇ pugnabāt ᵗ filii ᵏ ā
mō ᵗ cōtra ᵐ israℓ: quibus a
criter īstātibus ∞∞∞∞∞
ᵍ prexerūt ᵍ maiores na
tu de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗ galaad: ᵉ vt tollerēt ī aux
iliū sui ᵗ iepthe de terra
ᵘ thob. ᵡ Dixerūt ᵗ ᵍ ᵗ ad e
um. ᵉ Veni ᵇ & esto ᵒ prin
ceps ᶜ nr: ᶜ & pugna ᶜ cōtra
filios ᵍ ām⁹. ᵏ Quibus ille
ᵇ respondit. ᵐ Nōne ᵘ vos
estis qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒ odistis ᵖ me ᵍ & eiecistis
ᵗ de domo ᵒ patris mei: ∞
ᵗ & ᵂ nunc ᵒ venistis ᵏ ad me
necessitate compulsi? ∞
ᵒ Dixerūt ᵗ ᵍ pricipes ᵗ ga
laad ᵍ ad ᵇ iepthe. ᵗ Ob hāc
igitur cām ᵇ nūc ᵐ ad te ᵗ ve
nim⁹. ᵂ vt pficiscaris ᵒ no
biscum ᵖ & pugnes ᵍ con
tra filios ᵗ ammon; ᵍ sisq;

alienos: idcirco nō addam vt liberē vos: t
ἑτέρους, διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς, βα
te t clamate ad deos quos elegistis vo
δίζετε καὶ βοᾶτε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυ
bis: t ipsi liberēt vos in tpe angustie
τοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως
vre. t dixerūt filij israel ad dñm: peccaui
ὑμῶν. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον, ἡμάρτο
mus: fac tu nobis iuxta oia q̄ placuerit co
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώ
ram te: verū die libera nos in die hac.
πιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ
t proiecerūt deos alienos de
τῃ. καὶ μετέστησαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ
medio eor⁹ t seruierūt dño: t doluit
μέσου αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, καὶ ὀλιγοψύ
in labore israel. t ascēderūt filij am
χησεν ἐν τῷ κόπῳ ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμ
mon t fixere tētoria in galaad. t exierūt filij is
μὼν καὶ παρενέβαλον ἐν γαλαάδ. καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσ
rael t castrametati sūt in speculis. t dixerūt
ραὴλ καὶ παρεμβάλον ἐν τῇ ἀμασηφά. καὶ εἶπον
populi principes galaad: vir ad proxi
οἱ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες γαλαάδ, ἀνὴρ πρὸς τὸν πλη
mū suū: quis vir qui incipiet pugnare contra
σίον αὐτοῦ, τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς
filios ammon t erit in caput oibus habi
υἱοῖς ἀμμὼν καὶ ἔσται εἰς κεφαλὴν πᾶσιν τοῖς κατοι
tātibus in galaad?
κοῦσιν ἐν γαλαάδ;

Ca. ii.

Et iephthae galaadites fuit potēs i fortitudie
Καὶ ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύι
t ipse filius mulieris meretricis. t peperit gala
καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης. καὶ ἔτεκεν τῷ γαλα
ad iephthae. t peperit vxor galaad ei fi
αὰδ τὸν ἰεφθάε. καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ γαλαάδ αὐτῷ υἱ
lios: t creuerūt filij mulieris. t eiece
ους. καὶ ἠνδρώθησαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικός. καὶ ἐξέβα
runt iephthae. t dixerūt ei: nō eris heres in
λον τὸν ἰεφθάε. καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ κληρονομήσεις ἐ
domo pris nri: qñ filius mulieris mere
τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑτα
tricis tu es. t aufugit iephthae a facie fra
ρας σύ εἶ. καὶ ἀπέδρα ἰεφθάε ἐκ προσώπου τῶν ἀδελ
tris sui: t habitauit in tra tob. t cōgregati sūt
φῶν αὐτοῦ, καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ τὼβ. καὶ συνελέγο
ad iephthae viri inopes: t simul bant
το πρὸς τὸν ἰεφθάε ἄνδρες λιτοί, καὶ συνεξεπορεύοντ
cū illo. t factū est post dies t pugnauerūt
μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο μετ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν
filij ammon cū israel. t factū est qñ pugnaue
υἱοὶ ἀμμὼν μετὰ ἰσραήλ. καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἐπολέμη
rūt filij ammon cū israel: t perrexerūt mai
σαν υἱοὶ ἀμμὼν μετὰ ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρε
tores natu galaad vt tollerēt iephthae in tra tob
βύτεροι γαλαὰδ παραλαβεῖν τὸν ἰεφθάε ἐν γῇ τὼβ
t dixerūt ad iephthae: veni t eris nobis in prin
καὶ εἶπον πρὸς ἰεφθάε, δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγού
cipem: t pugnabimus cōtra filios ammon. t dixit iep
μενον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς ἀμμών. καὶ εἶπεν ἰεφ
thae senioribus galaad: nōne vos odi
θάε τοῖς πρεσβυτέροις γαλαάδ, οὐχ ὑμεῖς ἐμισήσα
stis me t eiecistis me de domo pris me
τέ με καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μο
t abiecistis me a vobis: t quid venistis ad
καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; καὶ τί ὅτι ἤλθετε πρό
me nūc qñ afflicti estis? t dixerūt seniores galaad
με νῦν ἡνίκα ἐθλίβητε; καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαάδ
ad iephthae: nōne sic nunc cōuenimus ad te t proſ
πρὸς ἰεφθάε, οὐχ οὕτως νῦν συνήλθομεν πρὸς σὲ καὶ συμ
icisceris nobiscū t pugnabimus cōtra filios ammon: t erit
πορεύσῃ ἡμῖν καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών, καὶ ἔσ

nobis in caput oībus habitātibus galaad. τ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν γαλαάδ· καὶ dixit iephthae ad ſenſores galaad: ſi cōuer ἔιπεν ἰεφθάε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους γαλαάδ, εἰ ἐπι- ttis me vos vt pugné cōtra filios ammō: τ στρέφετέ με ὑμεῖς πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς ἀμμών, καὶ tradiderit dñs eos coram me: ego ero vo- παραδῷ κυριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐγὼ ἔσομαι ὑ- bis in caput. τ dixerũt ſenſores galaad μῖν εἰς κεφαλήν· καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαάδ ad iephthae: dñs erit audiēs inter nos: ſi πρὸς ἰεφθάε, κύριος ἔσται ὁ ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ non ſecm verbū tuū ſic faciemus. τ ο- μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου οὕτως ποιήσομεν· καὶ ἐπορεύ- bit iephthae cū ſenſoribus galaad: τ cōſti- θη ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων γαλαάδ, καὶ κατέ- tuerũt ppłs cū ſuper ſe in caput τ in prin στησαν ὁ λαὸς ἀυτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἡγού cipē. τ locutus ē iephthae oēs ſermones ſu μενον· καὶ ἐλάλησεν ἰεφθάε πάντας τοὺς λόγους αὐ- os coram dño in maſſepha. τ miſit iephthae τοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν μασηφά· καὶ ἀπέστειλεν ἰεφθάε nūcios ad regem filiorū ammon dicēs: qđ mihi τ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν ἀμμὼν λέγων, τί ἐμοὶ καὶ tibi: qm̄ venis ad me tu vt pugnes cōtra me i fra mea: σοί, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ πολεμῆσαί με ἐν τῇ γῇ μου; τ dixit rex ammon ad nūcios iephth τ εἶπεν βασιλεὺς ἀμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους ἰεφ- thae: qm̄ accepit iſrael terrā meā in aſcen θάε, διότι ἔλαβεν ἰσραὴλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβά- ſu eius de egypto ab arnon vſq; ad iaboc τ vſq; ad σει αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ ἀρνὼν ἕως ἰαβὼκ καὶ ἕως iordanem: τ nunc redde illas cū pace. τοῦ ἰορδάνου, καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ' εἰρήνης. τ addidit adhuc iephthae τ miſit nuncios ad καὶ προσέθετο ἔτι ἰεφθάε καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς regem filiorū ammon: τ dixerũt ei: hec di- τὸν βασιλέα υἱῶν ἀμμών, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τάδε λέ cit iephthae: nō accepit iſrael terrā moab τ γει ἰεφθάε, οὐκ ἔλαβεν ἰσραὴλ τὴν γῆν μωάβ καὶ τὴν terrā filiorū ammō in aſcenſu eorū de egypto: ſed γῆν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου, ἀλ ambulauit iſrael in ſolitudine vſq; ad mare rubrū: λ' ἐπορεύθη ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς, τ venit vſq; ad cades. τ miſit iſrael nuncios καὶ ἦλθεν ἕως κάδης· καὶ ἐξαπέστειλεν ἰσραὴλ ἀγγέλους ad regem edom dicēs: tranſibo per ἀρὸς βασιλέα ἐδὼμ λέγων, παρελεύσομαι δὴ τῆς terrā tuā: τ nō audiuit rex edom. τ ad re γῆς σου, καὶ οὐκ ἤκουσεν βασιλεὺς ἐδὼμ· καὶ πρὸς βα gem moab miſit: τ nō voluit. τ ſedit σιλέα μωάβ ἀπέστειλεν, καὶ οὐκ ἠθέλησεν· καὶ ἐκάθησεν iſrael in cadeo: τ preteriit per deſertū: τ circui ἰσραὴλ ἐν κάδης, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλω uit terrā edom τ terrā moab. τ venit ad σεν τὴν γῆν ἐδὼμ καὶ τὴν γῆν μωάβ· καὶ παρεγένετο κα ortentem ſolis tre moab: τ caſtrametati ſūt τ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ tranſo arnon: τ nō intrauerūt in terminū moab: qm̄ περάν ἀρνών, καὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον μωάβ, ὅτι arnon erat termin⁹ moab: τ miſit nūcios iſ ἀρνὼν ἦν ὅριον μωάβ· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἰσ- rael ad ſeon regem amorreoꝝ regem eſe- ραὴλ πρὸς σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων βασιλέα ἐσε bon: τ dixit ei iſrael: tranſibo per βών, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰσραὴλ, παρελεύσομαι διὰ terrā tuā vſq; ad τῆς γῆς σου ἕως τοῦ

ᵘdux|ᶠomniū'quí habi tāt in ᵍgalaad. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜIepthe|ᵇquoq; dixit ᵉeis ᵍSi vere ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇvenítis|ʰad me ᶦvt pu= gnē pro vobis|ᵐcōtra fili os ⁿammon: ᵒtradíderit q; ᵖeos|ᵛdñs|ᵗin manꝰ me as ᵘego'ero ʷvester ˣprin ceps. Qui'rñderunt ei. ᶜ Dñs|ᵍqui hec|ˢaudit ipe mediator ac teſtis ᶠeſt ᵠ noſtra promiſſa ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵘfaciemus. ° Abiit itaq; ᵖiepthe|ᶜū|ᶠprīcipíb⁹|ᵍga laad: ᶠfecitq; ᵗeum omnis ᵘpopulus ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ᵇprīcipem ſui. ᶜLocutuſ q; eſt ᵇiepthe|ᶠomnes ꝏꝏ ᵍſermones ſuos|ᵇ coram ᶠdomino|ᵏin maſpha. ᶠEt miſit|ˡ nuncios|ᵒ ad|ᵈ regē ᵠfiliorum|ʳammō qui ex pſōa ſua|ᵍdicet|ᶜt. ᶠQuid ʷmihi|ˣ& tibi ē: ᶠquia|ᵃ ve= niſti|ʰcontra me|ᶜ vt vaſta res|ᵖterrā meā|ᶠ Quib⁹ il le|ᶜreſpondit. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʷquia|ᵘtulit|ᶜ iſrael|ᵈ terrā meam|ʳquando aſcendit ᵍde egypto: ʳa finíbus|ʳar non|ʷvſq; ᶦieboc|ᵃtatq; ꝏꝏ ᵃiordanem. ᵇNunc ergo ᶜcū pace|ᶜredde míhi|ᵖcā. Per quos|ᵍ rurſum|ᶦmāda uit|ᵇiepthe: & iperauit eis ᵖvt dícerent|ᵐregi|ᵒāmō. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜHec|ᵍdicit|ᶜiepthe. ᵘ Nō ˣtulit|ᶜiſrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇterram|ᶜmoab ᵒnec ᶜter ram|ᶠfiliorum|ᵍammon: ᵇſed|ᵍquando|ᵇde egypto ᶜcōſcēderūt: ᶠ ambulauit ᵘp ſolitudinē|ᵒvſq;|ᵖmare ᵍrubrū: ᶠ& venit|ᶜ cades. ᶜMiſitq;|ᵗnūcios|ᵈad|ᵃ re= gem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇedō|ᶜdicens. Dímitte vt ᵛtrāſeam|ᶠterram tuam. Qui|ᵍnoluit|ᵇ acqeſcere pcibus eius. ᵖ Miſit|ᵗquo= q;|ᵐad|ᵈ regē|ᵒ moab: quí & ipſe trāſitū pbere con tēpſit. ᵒ Manſit itaq;|ᵘin cades|ᵛ& circuiuit ex late re|ᶜterram|ᵇedō|ᶜ &|ᶠterrā ᵍmoab. ᵇ Venitq; ad ꝏꝏꝏ ᶜoriētalē plagā|ᶠ tre|ᵐmo ab|ᵘ& caſtrametatus eſt ᵒtrans|ᵖarnon: ᵍnec volu it|ᶠintrare|ᵉtermínos ꝏꝏꝏ ᶠmoab. ᵏ Arnon|ᵘquippe ᶜcōfiniū eſt terre|ᵉmoab. ᵇ Miſit itaq;|ᶜiſrael|ᵖnūci= os|ᶜad|ᶠseon|ᵍ regem ꝏꝏꝏ ᵇammorreorū qui habi tabat|ᵢin|ᵏ eſebō: ᶠ& dixerit ᵐei. Dímitte vt|ᵒ tranſeā ᵍp terram tuam|ᶠvſq; ad

ᵉlū|ᵘ|ᵛ lraſ|ᵏ|ᵍ lcl|ᶠ|ᵗ ıʃbi|ᵈ|ᵃ nlʿad|ᵇ: ᵉlū|ᵛ lraſ|ᵏ|ᵍ lcl|ᶠ|ᵗ ıʃbi|ᵈ|ᵃ nlʿad|ᵇ:
ᵍיְלֻנוּ ᵛ לְרֹאשׁ ᵏ לְכָל ᶠ יֹשְׁבֵי ᵗ נִלְעָד׃ ᵍיְלֻנוּ ᵛ לְרֹאשׁ ᵏ לְכָל ᶠ יֹשְׁבֵי ᵗ נִלְעָד׃
ᵇוַיֹּאמֶר ᶜיִפְתָּח ᵉאֶל ᶠזִקְנֵי ᵍנִלְעָד ʰאִם ᵇוַיֹּאמֶר ᶜיִפְתָּח ᵉאֶל ᶠזִקְנֵי ᵍנִלְעָד ʰאִם
ᵏמְשִׁיבִים ˣאַתֶּם ʸאֹתִי ᶻלָרֹהלֶחֶם ᵐבְּנֵי ᵏמְשִׁיבִים ˣאַתֶּם ʸאֹתִי ᶻלָרֹהלֶחֶם ᵐבְּנֵי
ᵑעַמּוֹן ᵒוְנָתַן ᵖיְהוָה ᵘאֹתָם ᵛבְּיָדִי ᵃאָנֹכִי ᵑעַמּוֹן ᵒוְנָתַן ᵖיְהוָה ᵘאֹתָם ᵛבְּיָדִי ᵃאָנֹכִי
ᵇאֶהְיֶה ᵈלָכֶם ᵍלְרֹאשׁ׃ ᵇוַיֹּאמְרוּ ᶜזִקְנֵי ᵇאֶהְיֶה ᵈלָכֶם ᵍלְרֹאשׁ׃ ᵇוַיֹּאמְרוּ ᶜזִקְנֵי
ᵉנִלְעָד ᶠאֶל ᵒיִפְתָּח ᶜיְהוָה ᵖיְהוָה ᵍשֹׁמֵעַ ᵉנִלְעָד ᶠאֶל ᵒיִפְתָּח ᶜיְהוָה ᵖיְהוָה ᵍשֹׁמֵעַ
ᵗבֵּינֵינוּ ᵘאִם ˣלֹא ʸכִּדְבָרְךָ ᶻכֵּן ᵗבֵּינֵינוּ ᵘאִם ˣלֹא ʸכִּדְבָרְךָ ᶻכֵּן
ᵑנַעֲשֶׂה׃ ᵒוַיֵּלֶךְ ᵖיִפְתָּח ᵘעִם ᵛזִקְנֵי ᵃנִלְעָד ᵑנַעֲשֶׂה׃ ᵒוַיֵּלֶךְ ᵖיִפְתָּח ᵘעִם ᵛזִקְנֵי ᵃנִלְעָד
ᶜוַיָּשִׂימוּ ᵉהָעָם ᶠאֹתוֹ ᵍעֲלֵיהֶם ˡלְרֹאשׁ ᶜוַיָּשִׂימוּ ᵉהָעָם ᶠאֹתוֹ ᵍעֲלֵיהֶם ˡלְרֹאשׁ
ᵏוְלִקְצִין ᵍוַיְדַבֵּר ᵒיִפְתָּח ᵗאֶת ᶠכָּל ᵏוְלִקְצִין ᵍוַיְדַבֵּר ᵒיִפְתָּח ᵗאֶת ᶠכָּל
ᵈדְּבָרָיו ˡלִפְנֵי ʸיְהוָה ᵏבַּמִּצְפָּה׃ ᵍוַיִּשְׁלַח ᵈדְּבָרָיו ˡלִפְנֵי ʸיְהוָה ᵏבַּמִּצְפָּה׃ ᵍוַיִּשְׁלַח
ᵐיִפְתָּח ᵑמַלְאָכִים ᵒאֶל ᵖמֶלֶךְ ᵘבְּנֵי ᵛעַמּוֹן ᵐיִפְתָּח ᵑמַלְאָכִים ᵒאֶל ᵖמֶלֶךְ ᵘבְּנֵי ᵛעַמּוֹן
ᵇלֵאמֹר ᶜמַה ᵉלִּי ᶠוְלָךְ ᵍכִּי ʰבָאתָ ᵇאֵלַי ᵇלֵאמֹר ᶜמַה ᵉלִּי ᶠוְלָךְ ᵍכִּי ʰבָאתָ ᵇאֵלַי
ᵏלְהִלָּחֶם ᵈבְּאַרְצִי׃ ᵇוַיֹּאמֶר ᶜמֶלֶךְ ᵉבְּנֵי ᵏלְהִלָּחֶם ᵈבְּאַרְצִי׃ ᵇוַיֹּאמֶר ᶜמֶלֶךְ ᵉבְּנֵי
ᵍעַמּוֹן ᶠאֶל ᵐמַלְאֲכֵי ᵒיִפְתָּח ᵍעַמּוֹן ᶠאֶל ᵐמַלְאֲכֵי ᵒיִפְתָּח
ᵐכִּי ᵏלָקַח ʸיִשְׂרָאֵל ᵗאֶת ᶠאַרְצִי ᵍבַּעֲלוֹתוֹ ᵐכִּי ᵏלָקַח ʸיִשְׂרָאֵל ᵗאֶת ᶠאַרְצִי ᵍבַּעֲלוֹתוֹ
ᵉמִמִּצְרַיִם ᵐמֵאַרְנוֹן ᵒוְעַד ᵖהַיַּבֹּק ᵘוְעַד ᵉמִמִּצְרַיִם ᵐמֵאַרְנוֹן ᵒוְעַד ᵖהַיַּבֹּק ᵘוְעַד
ᵍהַיַּרְדֵּן ᵛוְעַתָּה ᶜהָשִׁיבָה ᵒאֹתָן ᵍהַיַּרְדֵּן ᵛוְעַתָּה ᶜהָשִׁיבָה ᵒאֹתָן
ᵍיְרֻבַּעַל ᵛוּבְדָן ᵃוְיִפְתָּח ᵍשְׁמוּאֵל ᵛוּבְדָן ᵃוְיִפְתָּח ᵍשְׁמוּאֵל

מְקוֹמִי וְלֹא ׀ הָאֱמִין סִיחֹן אֶת קְצֵה עָבְרוֹ בְּגְבֻל וַיֶּאֱסֹף סִיחֹן אֶת
ישְׂרָאֵל עֲבַר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף סִיחוֹן אֶת
כָּל עַמּוֹ וַיִּחַן וַיִּצְבֶּא יַהְצָה וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל
עִם יִשְׂרָאֵל : וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי נָתַן
יִשְׂרָאֵל אֶת סִיחֹן וְאֶת כָּל עַמּוֹ
נַכֵּה וַיִּרְשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּכּוֹם וַיִּירַשׁ יִשְׂרָאֵל
אֵת כָּל אֶרֶץ הָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ
הַהִיא : וַיִּירְשׁוּ אֵת כָּל גְּבוּל
הָאֱמֹרִי מֵאַרְנוֹן וְעַד הַיַּבֹּק וּמִן
הַמִּדְבָּר וְעַד הַיַּרְדֵּן : וְעַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ אֶת הָאֱמֹרִי
מִפְּנֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּירָשֶׁנּוּ
הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר יוֹרִישְׁךָ כְּמוֹשׁ
אֱלֹהֶיךָ אֹתוֹ תִּירָשׁ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר
הוֹרִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפָּנֵינוּ אֹתוֹ
נִירָשׁ : וְעַתָּה הֲטוֹב טוֹב אַתָּה מִבָּלָק
בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הָרֹב רָב עִם
יִשְׂרָאֵל אִם נִלְחֹם נִלְחַם בָּם אִם נָשֹׁב
יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְעַרְעֹר
וּבְנֹתֶיהָ וְכֹל הֶעָרִים אֲשֶׁר עַל
יְדֵי אַרְנוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
וּמַדּוּעַ לֹא הִצַּלְתֶּם בְּעֵת הַהִיא:
וְאָנֹכִי לֹא חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עֹשֶׂה
אִתִּי רָעָה לְהִלָּחֶם בִּי יִשְׁפֹּט
יְהוָה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן : וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי
עַמּוֹן אֶל דִּבְרֵי יִפְתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח
אֵלָיו : וַתְּהִי עַל יִפְתָּח רוּחַ יְהוָה
וַיַּעֲבֹר אֶת הַגִּלְעָד וְאֶת מְנַשֶּׁה
וַיַּעֲבֹר אֶת מִצְפֵּה גִלְעָד וּמִמִּצְפֵּה
גִּלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן : וַיִּדַּר יִפְתָּח
נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם נָתֹן תִּתֵּן
בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי : וְהָיָה הַיֹּצֵא אֲשֶׁר
יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתִי לִקְרָאתִי
בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה
לַיהוָה וְהַעֲלִיתִיהוּ עֹלָה : וַיַּעֲבֹר

fluuiũ:quiſ & ipe eiſrl ver
ba deſpiciẽs nõ dimiſit
eũ trãſire p termios ſu
os:ſed ifinita multitudie
cõgregata egreſſus eſt
cõtra eũ iaſa: & fortiter
reſiſtebat . Tradiditq
eum dominus
inm anu iſrael cum oĩ
exercitu ſuo:
& percuſſit eum & po
ſſedit
oẽm terrã ammorrei
habitatoris regionis
illius & vniuerſos fi
nes
eius de arnon vſq ie
boc: & de
ſolitudine vſq ad ior
danẽ. Dominus
ergo deus iſrl ſubuer
tit amorreũ: pugnante
cõtra illũ pplo ſuo iſrl:
et tu nũc vis poſſidere
terrã eius? Nonne ea q
poſſedit chamos
deus tu tibi iure debẽ
tur? Que ãt dñs deus
noſter victor obtinuit:
in nram cedẽt poſſeſſio
nẽ. Niſi forte melior es
balac filio ſephor rege
moab: aut docere poſes
q iurgat? ſit cõtra iſrl:
& pugnauerit cõtra eũ
quãdo hĩtauit in eſebõ
& viculis eius: iaroer: &
vill illius: vel in cũctis
ciuitatibus iuxta
arnon per trecentos
annos. Quare tanto tpe nihil
ſup hac repetitione tẽ
ptaſti. Igitur non ego
pecco in te: ſed tu
cõtra me male agis in
dicẽs mihi bella nõ iu
ſta. Iudicet dñs arbiter
huius die iter iſrael
& filios ammõ. Noluit
acqeſcere rex filiorũ
ãmõ verbis iepthe q p
nũcios mandauerat.
Factuſ eſt ergo ſup ie
pthe ſpiritus domini
& circuiens galaad
& manaſſe:
maſpha quoq galaad:
& inde
tranſiens ad filios ãmõ
votũ vouit
domino dicens. Si tra
dideris
filios ãmõ i manus me
as quicunq prim
fuerit e
greſſus de foribꝰ domꝰ
mee: mihiq occurrerit
reuertenti cũ pace a fi
liis ammon
eum holocauſtũ offe
ram dño. Trãſiuitq

locum meũ. & noluit ſeon iſrael tranſire per
τόπου μου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν σηὼν τὸν ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ
terminos ſuos, & cõgregauit ſeon oẽm pplm ſu
τῶν ὁρίων αὐτοῦ. καὶ συνήγαγεν σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτ
um: & caſtrametatꝰ eſt in laſſa: & pugnauit cũ iſ
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν εἰς ἰασά, καὶ ἐπολέμησεν μετὰ ἰσρ
rael. & tradidit dñs deus iſrael ſeon &
αὴλ· καὶ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸν σηὼν καὶ
omnem pplm eius in manu iſrael: & percuſ
σύμπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐπάτα
ſit eos & poſſedit iſrael oẽm terrã ip
ξεν αὐτοὺς καὶ ἐκληρονόμησεν ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν αὐ
ſius amorrei habitãtis in terra illa. &
τοῦ τ ἀμορραίου τοῦ κατοικοῦντος ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. καὶ
poſſedit vniuerſos terminos amorrei ab arnon &
ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὅριον τοῦ ἀμορραίου ἀπὸ ἀρνὼν καὶ
vſq ad iaboc & a ſolitudine & vſq ad iordanẽ
ἕως τοῦ ἰαβὸκ καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἕως τ ἰορδάνου
& nunc dñs deus iſrael ſubuertit amorreũ a fa
καὶ νῦν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐξῆρεν τὸν ἀμορραῖον ἐκ προσ
cie pplꝰ ſui iſrael: & tu poſſidebis eũ:
ώπου λαοῦ αὐτοῦ ἰσραὴλ, καὶ σὺ κληρονομήσεις αὐτόν
nonne que poſſedit tibi chamos deus tuus ea
οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι χαμὼς ὁ θεός σου αὐτ
poſſidebis? & oia q̃cũq; poſſedit
κατακληρονομήσεις; καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησ
dñs deus noſ a facie vſq ea poſſidebimus
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ προσώπου ἡμῶν αὐτὰ κληρονομήσομε
& nũc ſi quid melior es tu balac filio ſephor rege
καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ βαλὰκ υἱοῦ σεφὼρ βασιλέ
moab: ſi quid pugnauit pugnauit cum iſrael vel bello
μωάβ; μὴ μάχῃ ἐμαχήσατο μετὰ ἰσραὴλ ἢ πολέμ
pugnauit cõtra eos: cũ habitaret iſrael in eſebon
ἐπολέμησεν αὐτοῖς; ἐν τῷ οἰκῆσαι ἰσραὴλ ἐν ἐσεβὼν
in filiabus eius: & in aroer & in fil
ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ἀροὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγ
bus eius: & in cũctis ciuitatib quc tu
τράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ταῖς πα
iordanẽ trecẽtos ãnos. ſquare nõ liberauerit eo
τὸν ἰορδάνην τριακόσια ἔτη· τί ὅτι οὐκ ἐρύσαντο αὐ
in tpe illo? ego nõ peccaui tibi: & tu fa
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ; κἀγὼ οὐχ ἥμαρτόν σοι, καὶ σὺ π
cis mecum malã vt pugnes cõtra me, iu
εἰς μετ ἐμοῦ πονηρίαν τοῦ πολεμῆσαι ἐν ἐμοί· κρ
cet dñs qui iudicat hodie inter filios iſrael
ναι κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀναμέσον υἱῶν ἰσραὴλ
inter filios ammõ: & nõ audiuit rex
ἀναμέσον υἱῶν ἀμμών; καὶ οὐκ εἰσήκουσεν βασιλεὺς
filiorum ammon ſermones iepthahe q̃ miſit ad eum
ὧν ἀμμὼν τῶν λόγων ἰεφθάε ὧν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτ
& factus eſt ſup iepthahe ſpũs dñi: & trãſiuit
καὶ ἐγενήθη ἐπὶ ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, καὶ διέβη
galaad & manaſſe: & trãſiuit ſpecu
γαλααδ καὶ τὴν μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν σκοπ
galaad: & a ſpecula galaad tran
γαλααδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς γαλααδ εἰς τὸ πέρα
filios ammon. & vouit iepthahe votũ dño: &
υἱῶν ἀμμών. καὶ ηὔξατο ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ
dixit: ſi tradẽs tradideris filios ammon
πεν, ἐὰν παραδόσει παραδῷς τοὺς υἱοὺς ἀμμὼ
manũ meã: & erit egrediens qui egred
χειρί μου, καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλ
de portis domus mee in occurſum meũ
ἐκ τῶν πυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου
reuertero ego in pace a filiis amm
τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀμμ
& erit dño: & offerã eum holocau
καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτω
ſtum. & tranſiuit
μα. καὶ διέβη

iephthae ad filios ammon vt pugnaret cōtra eos. τ tradidit illos dñs in manū eius: τ percussit eos ab aroer τ vsq; quo veniat menith vt ciuitates vsq; abel vineārū plaga magna valde. τ humiliati sunt filij ammon ā facie filioꝝ isrl. τ venit iephthae in maspha in domū suā: τ ecce filia eius occurrit ei vnigēita: filia sua cū tympanis & choris. Non enim habebat alios liberos. Quā visa scidit vestimēta sua: & ait. Heu me filia mi: decepisti me: & ipsa decepta es. Aperui cīm os meum ad dñm: & aliud facere nō potero. Cui illa rīndit. Pater mi: si aperuisti os tuum ad dñm: fac mihi quemadmodū exiuit ex ore tuo: quia fecit tibi dñs vltiones de inimicis tuis de filijs ammon. τ dixit ad patrem suū: Hoc solū mihi fiat: dimitte me vt duobus mēsibus circueam montes: & plangam virginitatē meā cū sodalibus meis. Cui ille rīndit. Vade: & dimisit eā duobus mensibus. cūq; abiisset cū sociis ac sodalibus suis: flebat virginitatem suā in montibus. Expletisq; duobus mēsibus reuersa est ad patrē suū: & fecit ei sicut vouerat. Que ignorabat virum. Exide ipsos in creuit in isrl: & cōsuetudo seruata est: vt post anni circulū cōueniāt in vnū filie isrl: & plāgant filiā iephthe galaadite quatuor diebus anno.

Ca.12.

Cce aūt in effraim orta est seditio: Nā trāseuntes cōtra aquilonē: dixerūt ad iephthe Quare vadens ad pugnā cōtra filios ammon vocasti nos noluisti: vt pgeremus tecū? Igitur incēdemus domū tuā. Quibus ille rīndit. Disceptatio erat mihi

יפתח אל בני עמון להלחם בם
ויתנם יהוה בידו: ויכם מערער
ועד באכה מנית עשרים עיר ועד
אבל כרמים מכה גדולה מאד
ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל:
ויבא יפתח המצפה אל ביתו
והנה בתו יצאת לקראתו בתפים
ומחלות ורק היא יחיד אין
לו ממנו בן או בת: ויהי כראותו
אותה ויקרע את בגדיו ויאמר
אהה בתי הכרע הכרעתני ואת
היית בעכרי ואנכי פצותי פי
אל יהוה ולא אוכל לשוב ותאמר
אלי אבי פצית את פיך אל יהוה
עשה לי כאשר יצא מפיך אחרי
אשר עשה לך יהוה נקמות
מאיביך מבני עמון: ותאמר אל
אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה
ממני שנים חדשים ואלכה
וירדתי על ההרים ואבכה על
בתולי אנכי ורעתי: ויאמר לכי
וישלח אותה שני חדשים ותלך
היא ורעותיה ותבך על בתוליה
על ההרים: ויהי מקץ שנים
חדשים ותשב אל אביה ויעש
לה את נדרו אשר נדר והיא
לא ידעה איש ותהי חק
בישראל: מימים ימימה תלכנה
בנות ישראל לתנות לבת יפתח
הגלעדי ארבעת ימים בשנה:

ויצעק איש אפרים
ויעבר צפנה ויאמרו ליפתח
מדוע עברת להלחם בבני עמון
ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך
נשרף עליך באש: ויאמר יפתח
אליהם איש ריב היתי אני

וְעַמִּי g וּבְנֵי h עַמּוֹן i מְאֹד k וַאֲזָעֵק l אֶזְעָק
אֶתְכֶם m וְלֹא n הוֹשַׁעְתֶּם o אוֹתִי p יֵשַׁע
מֵימֵיכֶם q וְאֶרְאֶה r כִּי s אֵינְךָ t מוֹשִׁיעַ u רָאָה
וָאָשִׂימָה v נַפְשִׁי w בְּכַפִּי x וְאֶעְבְּרָה y שׁוֹם z עֲבַר
אֵלַי a בְּנֵי b עַמּוֹן c וַיִּתְּנֵם d יְהוָה e בְּיָדִי f נָתַן
וְלָמָּה g עֲלִיתֶם h אֵלַי i הַיּוֹם j הַזֶּה k עָלָה
לְהִלָּחֶם l בִּי m וַיִּקְבֹּץ n יִפְתָּח o אֶת כָּל p לָחֶם q קָבַץ
אַנְשֵׁי r גִלְעָד s וַיְלָחֶם t אֶת u אֶפְרָיִם
וַיַּכּוּ v אַנְשֵׁי w גִלְעָד x אֶת y אֶפְרַיִם z כִּי נָגַף
אָמְרוּ a פְלִיטֵי b אֶפְרַיִם c אַתֶּם d גִּלְעָד e בְּתוֹךְ f אֶפְרַיִם g בְּתוֹךְ h מְנַשֶּׁה i וַיִּלְכֹּד j יָרַד
גִּלְעָד k אֶת l מַעְבְּרוֹת m הַיַּרְדֵּן n עָבַר
לְאֶפְרַיִם o וַיְהִי p כִּי q יֹאמְרוּ r פְלִיטֵי s אָמַר
אֶפְרַיִם t עִבְרָה u וַיֹּאמְרוּ v לוֹ אַנְשֵׁי
גִּלְעָד w הָאֶפְרָתִי x אַתָּה y וַיֹּאמֶר z לֹא
וַיֹּאמְרוּ a לוֹ b אֱמָר c נָא d שִׁבֹּלֶת e וַיֹּאמֶר
סִבֹּלֶת f וְלֹא g יָכִין h לְדַבֵּר i כֵּן j וַיֹּאחֲזוּ k כּוֹן l אָחַז
אֹתוֹ m וַיִּשְׁחָטוּהוּ n אֶל o מַעְבְּרוֹת p הַיַּרְדֵּן q שָׁחַט
וַיִּפֹּל r בָּעֵת s הַהִיא t מֵאֶפְרַיִם u אַרְבָּעִים v וּשְׁנַיִם w אֶלֶף x וַיִּשְׁפֹּט y רִבְעָה z שָׁנָה
יִפְתָּח a אֶת b יִשְׂרָאֵל c שֵׁשׁ d שָׁנִים e וַיִּקְבַּר f בְּעָרֵי g שָׁפַט h מוּת i קָבַר
גִּלְעָד j וַיִּשְׁפֹּט k אַחֲרָיו l אֶת m יִשְׂרָאֵל n עִיר
אִבְצָן o מִבֵּית p לָחֶם q וַיְהִי r לוֹ
שְׁלֹשִׁים s בָּנִים t וּשְׁלֹשִׁים u בָּנוֹת
שִׁלַּח v הַחוּצָה w וּשְׁלֹשִׁים x בָּנוֹת
הֵבִיא y לִבָּנָיו z מִן הַחוּץ a וַיִּשְׁפֹּט b אֶת בּוֹא
יִשְׂרָאֵל c שֶׁבַע d שָׁנִים e וַיָּמָת f אִבְצָן
וַיִּקָּבֶר g בְּבֵית h לָחֶם i וַיִּשְׁפֹּט j אַחֲרָיו
אֶת k יִשְׂרָאֵל l אֵילוֹן m הַזְּבוּלֹנִי n וַיִּשְׁפֹּט o אֶת p יִשְׂרָאֵל q עֶשֶׂר r שָׁנִים s
וַיָּמָת t אֵילוֹן u הַזְּבוּלֹנִי v וַיִּקָּבֶר w בְּאַיָּלוֹן x בְּאֶרֶץ y זְבוּלֻן z וַיִּשְׁפֹּט
אַחֲרָיו a אֶת b יִשְׂרָאֵל c עַבְדוֹן d בֶּן
הִלֵּל e הַפִּרְעָתֹנִי f וַיְהִי g לוֹ h אַרְבָּעִים i
בָּנִים j וּשְׁלֹשִׁים k בְּנֵי l בָנִים m רֹכְבִים

f & populo meo g cõtra filios h ãmõ i vehemẽs: k vocauíq; l vos vt p̃beretis mihi auxiliũ m & n facere m noluíſtis. Qđ q cernens

o posui r aiam meã s i manibus meis t tranſiuiq; u ad filios ãmon: c & tradidit eos d dñs g in manus meas. b Quid commerui vt k aduerſũ me l cõſurgatis m in preliũ? f Vocatis itaq; ad ſe n cunctis

r viris de n galaad x pugnabat r contra s effraim.

b Percuſſerũtq; c viri o galaad d effraim: s quia

b dixerat t fugitiuus ẽ m galaad de k effraim: & habitat n in medio o effraim & q manaſſe. r Occupauerũt q galaadite n vada x iordanis per que

f effraim reuerſurus erat. b Cũq; veniſſet ad ea de c effraim nũero b fugiens atq; c dixiſſet obſecro vt f me trãſire p̃mittas: g dicebant b ei galaadite. l Nũquid effrateus m es? Quo n dicẽte o nõ ſũ: f interrogabãt r eũ. r Dic g ergo f ſceboleth: qđ iterp̃tatur ſpica. Quí n rñdebat r ceboleth eadẽ lra ſpicã b exprimere l nõ g valẽs: ſtatiq; o ap̃p henſũ f iugulabãt g in ipſo f iordanis b trãſitu. k Et ceciderunt l in m illo t pte n de effraim o q̃draginta p duo q milia. r Iudicauit itaq; e iepthe galaadites n iſrael l ſex ' ãnis: a & mortuus eſt b ac ſepultus c in cĩtate ſua r galaad. b Poſt hũc g iudicauit b iſrael l abeſſã m de bethleem: qui o habuit q triginta r filios n & totidẽ f filias. Quas

n emittens r foras maritis dedit: ' & eiuſdẽ numeri f filiis ſuis accepit vxores: b introducẽs in domũ ſuã. Qui l ſeptẽ b annis f iudicauit b iſrael: l mortuus q eſt n ac ſepultus o ĩ bethleem.

r Cui ſucceſſit n abialon x zabulonite:

' & iudicauit b iſrael c decẽ b annis.

c mortuus q eſt b ac ſepultus

f in l zabulon. n Poſt hunc m iudicauit

b iſrael q abdon r filius

h hellel t pharatonites q n habuit ' quadraginta a filios b & triginta ex eis c nepotes c aſcendentes

τ ppls meus: τ filij ammon humiliabãt me val
καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφό-
de: τ clamaut ad vos: τ nõ liberaſtis me
δρα, καὶ ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ με
de manu eoꝝ. τ videꝫ q nõ erat q̃ liberaret: τ po
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ἰδὼν ὅτι οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἔθε
ſui aĩam meã in manu mea: τ trãſiui ad
μην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς
filios ammon: τ tradidit illos dñs in
τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν
manũ meã. τ vt qđ aſcẽdiſtis ad me die hac
χειρί μου· καὶ ἵνατί ἀνέβητε πρός με τὴν ἡμέρα ταύ-
vt pugnaretis cõtra me? τ cõgregauit iephthae oẽs
τη πολεμεῖν ἐν ἐμοί; καὶ συνήθροισεν ἰεφθάε πάντας
viros galaad: τ pugnabat cõtra ephraim. τ
τοὺς ἄνδρας γαλαάδ, καὶ ἐπολέμει τὸν ἐφραίμ· καὶ
percuſſerũt viri galaad ephraim: q: dixerũt
ἐπάταξαν ἄνδρες γαλαὰδ τὸν ἐφραίμ, ὅτι εἶπαν Οἱ
liberati ephraim: vos galaad in medio
διασεσωσμένοι τοῦ ἐφραίμ, ὑμεῖς γαλαὰδ ἐν μέσῳ
ephraim τ in medio manaſſe. τ occu
τοῦ ἐφραίμ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ μαναασσῆ. καὶ προκα
pauit galaad trãſitus iordanis
τελάβετο γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τοῦ
ephraim. τ factũ ẽ qñ dixerũt liberati
ἐφραίμ· καὶ ἐγενήθη ὅτε εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι
ephraim: trãſeamus tã: τ dixerũt ei vi-
τοῦ ἐφραίμ, διαβῶμεν δή, καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄν
ri galaad: nũqđ de ephraim vos? τ dixit
δρες γαλαάδ, μὴ ἐκ τοῦ ἐφραίμ ὑμεῖς; καὶ εἶπεν
nõ fumus. τ dixerũt ei: dicite tã ſpica
οὐκ ἐσμέν. καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἴπατε δὴ σάχυς
cõpoſitio. τ dixerũt τ nõ dirigebãt vt loq̃
σύνθημα. καὶ εἶπον καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆ-
rẽtur: ſic, τ accipiebãt eos: τ iugulabãt
σαι οὕτως. καὶ ἐπελάβοντο αὐτούς, καὶ ἔσφαζον
eos ad trãſitus iordanis. τ ceci
αὐτοὺς ἐπὶ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔπε-
derũt de ephraim in tpe illo quadraginta
σαν ἐξ ἐφραὶμ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τεσσαράκοντα
τ duo milia. τ iudicauit iephthae iſrael
καὶ δύο χιλιάδες. καὶ ἔκρινεν ἰεφθάε τὸν ἰσραὴλ
ſex ãnis: τ mortuꝰ eſt iephthae galaadites τ ſepul
ἓξ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἰεφθάε ὁ γαλααδίτης καὶ ἐτά
tus ẽ in ciuitate ſua galaad. τ iudicauit poſt
φη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ γαλαάδ. καὶ ἔκρινεν μετ' αὐ
eũ iſrael abeſan de bethleem. τ fuerũt il
τὸν τὸν ἰσραὴλ ἐβεσὰν ἐκ Βηθλεέμ. καὶ ἐγένοντο αὐ-
li triginta filij τ triginta filie q̃ miſſe
τῷ τριάκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα θυγατέρες αἳ ἐξαπε-
erant foras: τ triginta vxores indurit
στειλθησαν ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγεν
filijs ſuis ab extra. τ iudicauit iſra
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπὸ ἔξωθεν, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσρα-
el ſeptẽ ãnis: τ mortuꝰ eſt abeſan: τ ſepultꝰ ẽ in
ὴλ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἐβεσάν, καὶ ἐτάφη ἐν
bethleem. τ iudicauit poſt eũ iſrael elom
Βηθλεέμ· καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ αἰλὼμ ὁ
zabulonites: τ iudicauit iſrael decẽ ãnis. τ mor
ζαβουλωνίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ δέκα ἔτη· καὶ ἀπε-
tuus ẽ elom zabulonites τ ſepelierũt eũ in e-
θανεν αἰλὼμ ὁ ζαβουλωνίτης καὶ ἐθάφη αὐτὸν ἐν αἰ
lim in terra zabulon. τ iudicauit poſt eũ if
λὶμ ἐν γῇ ζαβουλών. καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσ
rael abdon filꝰ hellel epharathonites. τ fuerũt
ραὴλ ἀβδὼμ υἱὸς ἑλλὴλ ὁ ἐφραθωνίτης· καὶ ἐγένοντο
ei quadraginta filij τ triginta filij
τῷ αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν
filioꝝ eius aſcẽdẽtes
υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβαίνοντες

sup septuaginta pullos. τ iudicauit israel
ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους. καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ
octo annis. τ mortuus est abdon filius hellel pharathō
ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἀπέθανεν ἀβδὼν υἱὸς ἐλαὴλ ὁ φαραθω
nites: τ sepult⁹ē in pharathon in tra ephraim in mōte
νίτης, καὶ ἐτάφη ἐν φαραθὼν ἐν γῇ ἐφραὶμ ἐν ὄρει
lanac.
λανάκ,

Ca. 13.

A Θc addiderūt filij israel facere ma
Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονη-
ū.10.b lū in cōspectu dñi: τ tradidit eos dñs in ma
ρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χει-
nū allophylor quadraginta ānis. τ fuit vir
ρὶ ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἐγένετο ἀνὴρ
unus de araa de tribu dan: τ nomē ei ma
εἷς ἐξ ἀραὰ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ δάν, καὶ ὄνομα αὐτῷ μα-
noe: τ vxor eius sterilis: τ nō pariebat. τ ap-
νωε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα, καὶ οὐκ ἔτικτεν. καὶ ὤφ
paruit angelus dñi ad vxorē: τ dixit ad e-
θη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
am: ecce iam tu sterilis τ nō peperisti: τ in vtero
τήν, ἰδοὺ δὴ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέτοκας, καὶ ἐν γαστρὶ
habebis τ paries filiū: τ nunc caue τ ne bibas vi-
ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ νῦν φύλαξαι καὶ μὴ πῇς οἶ-
nū τ siceram: τ ne comedas oē immūdū: qz ecce
νον καὶ σικέραν, καὶ μὴ φάγῃ πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι ἰδοὺ
tu in vtero habebis τ paries filiū. τ ferrū nō as
συ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. καὶ σίδηρος οὐκ ἀνα-
cēdet sup caput eius: qñ nazareus deo
βήσεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὅτι ναζιραῖον τῷ θεῷ
erit puer ab vtero: τ ipse incipiet li-
ἔσται τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρός, καὶ αὐτὸς ἄρξεται σώ
berare israel de manu philistinoꝝ. τ venit vxor
ζειν τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ
τ locuta est viro suo dicēs: qz hō
1.23c.1 b. Infra co. B καὶ εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λέγουσα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ
dei venit ad me: τ vultus eius vt vultus an-
θεοῦ ἦλθεν πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγ-
gelī dei ꝑ splēdēs valde: τ interrogabī eū
γέλου τοῦ θεοῦ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ ἠρώτων αὐτὸν
vnde ei: τ nomē eius nō renūciauit mihi.
πόθεν ἐστίν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέν μοι.
τ dixit ad me: ecce tu in vtero habebis τ pa-
καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέ-
ries filiū. τ nunc ne bibas vinū τ siceram: τ ne
ξῃ υἱόν. καὶ νῦν μὴ πῇς οἶνον καὶ σικέραν, καὶ μὴ
comedas oēm immūditiā: qñ nazareus dei erit
φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι ναζιραῖον θεοῦ ἔσται
puer ab vtero vsq; ad diē mortis
τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου
sue. τ orauit manoe dñm. τ ait in me
αὐτοῦ. καὶ ἐδεήθη μανῶε τοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐν ἐμοὶ
dñe: homo dei qué misisti ad nos
κύριε, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς
veniat iā iterū ad nos: τ illuminet nos
ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς
quid faciamus puero q̄ natus fuerit. τ
τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ. καὶ
exaudiuit deus vocē manoe: τ venit
ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μανῶε, καὶ παρεγένετο
angelus dei iterū ad vxorē eius
ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
sedentē in agro: τ manoe maritus eius nō
καθημένην ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ μανῶε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ
erat cū ea. τ festinauit mulier τ cucurrit
ἦν μετ' αὐτῆς. καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ ἐξέδραμεν ccc

ſup ſeptuagita b pullos
aſinarū: & iudicauit ccc
israel octo ānis: mor
tuus q̄ est ccccccccccc
ac ſepultus cccccccccc
ccccccccccccccccccccc
in pharaton terre effra
im in monte ccccccccc
amalech. 13.

B Vrſumq; filli ccccc
israel fecerūt malū
in cōſpectu dñi: qui cc
tradidit eos in manus
philiſtinorum ccccccc
quadraginta annis. E
rat autem quidam vir
de ſaraa & de ſtirpe dā
nomine ccccccccccccc
manue habens vxorē
ſterilem: ccccccccccc
cui apparuit angelus
domini: ccccccccccccc
& dixit ad eā. Sterilis
es ccccccccccccccccc
& abſq; liberis: ſed cō
cipies & paries filium.
Caue ergo ne bibas
vinum ccccccccccccc
ac ſiceram: nec immū
dū quicquam comedas
quia concipies & pa-
ries filium: cuius non cc
tanget caput nouacu-
la. Erit ei nazareus dei
ab īfantia ſua & ex ma-
tris vtero: & ipſe incipi
et liberare iſrael de ma
nu' ccccccccccccccccc
philiſtin orū. Que cū
veniſſet ad maritū ſuū
dixit ei. Vir dei ccccc
ccccccccccccccccccc
venit ad me hīs vultū
angelicum ccccccccc
terribilis nimis. ccccc
ccccccccccccccccccm
Quē cū interrogaſſem
quis eſſet & vnde veniſ
ſet & quo noie vocare
tur noluit mihi dicere:
ſed hoc rīndit. Ecce cō
cipies & pies filiū. Ca
ue ne vinū bibas nec ſi
cerā: ne aliquo veſcaris
immundo. Erit ei puer
nazareus dei ab īfātia
ſua & ex vtero matris
ſue vſq; ad diē mortis
ſue. Orauit itaq; ma-
nue dñm: & ait. Obſe
cro domine vt vir dei
quē miſiſti veniat ccc
iterū & doceat nos qd
debeamus facere d pue
ro qui natcitur ē. Ex
audiuitq; deus dēpcātē
manue & apparuit rur
ſum angelus dei ccccc
vxori eius ſedenti in a
gro. Manue autem ma
ritus eius nō erat cū ea.
Que cū vidiſſet angelū

עַל שִׁבְעִים עֲיָרִים וַיִּשְׁפֹּט אֶת
יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים׃ וַיָּמָת
עַבְדוֹן בֶּן הִלֵּל הַפִּרְעָתֹנִי וַיִּקָּבֵר
בְּפַרְעָתוֹן בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר
הָעֲמָלֵקִי׃ וַיִּסְפּוּ בְּנֵי Cap. xiij.
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים
אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וַיְהִי אִישׁ אֶחָד
מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ
מָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא יָלָדָה׃
וַיֵּרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל הָאִשָּׁה
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה נָא אַתְּ עֲקָרָה
וְלֹא יָלַדְתְּ וְהָרִית וְיָלַדְתְּ בֵּן׃
וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא וְאַל תִּשְׁתִּי יַיִן
וְשֵׁכָר וְאַל תֹּאכְלִי כָּל טָמֵא׃ כִּי
הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וּמוֹרָה לֹא
יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ כִּי נְזִיר אֱלֹהִים
יִהְיֶה הַנַּעַר מִן הַבָּטֶן וְהוּא יָחֵל
לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד
פְּלִשְׁתִּים׃ וַתָּבֹא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר
לְאִישָׁהּ לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים
בָּא אֵלַי וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה מַלְאַךְ
הָאֱלֹהִים נוֹרָא מְאֹד וְלֹא
שְׁאִלְתִּיהוּ אֵי מִזֶּה הוּא וְאֶת
שְׁמוֹ לֹא הִגִּיד לִי׃ וַיֹּאמֶר לִי הִנָּךְ
הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְעַתָּה אַל תִּשְׁתִּי
יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל תֹּאכְלִי כָּל טָמֵא
כִּי נְזִיר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן
הַבֶּטֶן עַד יוֹם מוֹתוֹ׃ וַיֶּעְתַּר מָנוֹחַ
אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יָבֹא נָא

עוֹד אֵלֵינוּ וְיוֹרֵנוּ מַה נַּעֲשֶׂה לַנַּעַר
הַיּוּלָד׃ וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים בְּקוֹל
מָנוֹחַ וַיָּבֹא מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים עוֹד
אֶל הָאִשָּׁה וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בַּשָּׂדֶה
וּמָנוֹחַ אִישָׁהּ אֵין עִמָּהּ וַתְּמַהֵר

עַל	
שִׁבְעִים	
עִיר	
וַיִּשְׁפֹּט	
אֶת	
יִשְׂרָאֵל	
שְׁמֹנֶה	
שָׁנִים	
וַיָּמָת	
עַבְדוֹן	
בֶּן	
הִלֵּל	
הַפִּרְעָתֹנִי	
וַיִּקָּבֵר	
בְּפַרְעָתוֹן	
בְּאֶרֶץ	
אֶפְרַיִם	
בְּהַר	
הָעֲמָלֵקִי	
וַיֹּסִפוּ	
בְּנֵי	
יִסַּף	
יִשְׂרָאֵל	
עָשָׂה	
רַע	
נָתַן	
הָיָה	
שְׁפָחָה	
רָאָה	
אִישׁ	
הָרָה	
עָקָר	
יָלַד	
בֵּן	
שָׁמַר	
אָכַל	
הִנֵּה	
הָרָה	
יָלַד	
בֵּן	
מוֹרָה	
עָלָה	
נָזִיר	
הָיָה	
חָלַל	
יָשַׁע	
בּוֹא	
אָמַר	
אִישׁ	
הָאֱלֹהִים	
רָאָה	
הָרָא	
שָׁאַל	
אִי	
זֶה	
הוּא	
אֵת	
שֵׁם	
נָגַד	
הָרָה	
יָלַד	
בֵּן	
עַתָּה	
שָׁתָה	
יַיִן	
שֵׁכָר	
אָכַל	
כֹּל	
טָמֵא	
כִּי	
נְזִיר	
אֱלֹהִים	
הָיָה	
נַעַר	
מִן	
בֶּטֶן	
עַד	
יוֹם	
מוֹת	
עָתַר	
מָנוֹחַ	
אֶל	
יְהוָה	
אָמַר	
בִּי	
אֲדוֹנִי	
אִישׁ	
הָאֱלֹהִים	
אֲשֶׁר	
שָׁלַח	
יָבֹא	
נָא	
בּוֹא	
עוֹד	
אֵלֵינוּ	
יָרָה	
עָשָׂה	
לַנַּעַר	
יָלַד	
שָׁמַע	
קוֹל	
בּוֹא	
מָנוֹחַ	
יָבֹא	
מַלְאַךְ	
הָאֱלֹהִים	
עוֹד	
אִישׁ	
הָאִשָּׁה	
הִיא	
יוֹשֶׁבֶת	
בַּשָּׂדֶה	
וּמָנוֹחַ	
אִישָׁהּ	
אֵין	
עִמָּהּ	
וַתְּמַהֵר	

הָ֣אִשָּׁ֗ה וַתָּ֤רָץ֙ וַתַּגֶּ֣ד לְאִישָׁ֔הּ רוּץ נגד
וַתֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו הִנֵּה־נִרְאָ֥ה אֵלַ֖י רָאָה
הָאִ֣ישׁ אֲשֶׁר־בָּ֣א בַּיּ֔וֹם אֵלָ֑י וַיָּ֖קָם בוא קום
וַיֵּ֣לֶךְ מָנ֔וֹחַ אַחֲרֵ֖י אִשְׁתּ֑וֹ וַיָּבֹ֣א אֶל
הָאִ֗ישׁ וַיֹּ֤אמֶר לוֹ֙ הֲאַתָּ֣ה הָאִ֔ישׁ
אֲשֶׁר־דִּבַּ֖רְתָּ אֶל־הָאִשָּׁ֑ה וַיֹּ֖אמֶר
אָנִֽי׃ וַיֹּ֣אמֶר מָנ֔וֹחַ עַתָּ֖ה יָבֹ֣א
דְבָרֶ֑יךָ מַה־יִּהְיֶ֤ה מִשְׁפַּט֙ הַנַּ֔עַר היה שפט
וּמַעֲשֵׂ֖הוּ׃ וַיֹּ֣אמֶר מַלְאַ֣ךְ יְהוָ֔ה אֶל עשה אמר
מָנ֑וֹחַ מִכֹּ֨ל אֲשֶׁר־אָמַ֜רְתִּי אֶל לאה
הָאִשָּׁ֗ה תִּשָּׁמֵֽר׃ מִכֹּל֩ אֲשֶׁר־יֵצֵ֨א שמר
מִגֶּ֜פֶן הַיַּ֗יִן וְיַ֤יִן וְשֵׁכָר֙ אַל־תֹּ֔אכַל יין
וְאַל־תֹּ֖אכַל כָּל־טֻמְאָ֑ה כָּל־אֲשֶׁ֥ר שתה
צִוִּיתִ֖יהָ תִּשְׁמֹֽר׃ וַיֹּ֣אמֶר צוה
מָנ֔וֹחַ אֶל־מַלְאַ֖ךְ יְהוָ֑ה נַעְצְרָה עצר
נָּ֣א אוֹתָ֔ךְ וְנַעֲשֶׂה־לְּפָנֶ֖יךָ גְּדִי עשה את
עִזִּֽים׃ וַיֹּ֣אמֶר מַלְאַ֣ךְ יְהוָ֔ה אֶל עזים
מָנ֑וֹחַ אִם־תַּעְצְרֵ֣נִי לֹא־אֹכַ֔ל
בְּלַחְמֶ֔ךָ וְאִם־תַּעֲשֶׂ֥ה עֹלָ֖ה לַיהוָ֑ה עלה
כִּ֣י לֹא־יָדַ֔ע מָנ֖וֹחַ כִּי מַלְאַ֣ךְ יְהוָ֑ה הוּא׃ וַיֹּ֣אמֶר מָנ֔וֹחַ
אֶל־מַלְאַ֖ךְ יְהוָ֑ה מִי־שְׁמֶ֔ךָ כִּי־יָבֹ֣א בוא
דְבָרֶ֔יךָ וְכִבַּדְנ֖וֹךָ׃ וַיֹּ֣אמֶר לוֹ֮ מַלְאַךְ
יְהוָה֒ לָמָּה־זֶּ֤ה תִשְׁאַל֙ לִשְׁמִ֔י וְהוּא שאל
פֶּלִאִ֑י׃ וַיִּקַּ֣ח מָנ֔וֹחַ אֶת־גְּדִ֥י הָעִזִּ֖ים לחם
וְאֶת־הַמִּנְחָ֑ה וַיַּ֥עַל עַל־הַצּ֖וּר לַיהוָ֔ה עלה
וּמַפְלִ֣יא לַעֲשׂ֔וֹת וּמָנ֥וֹחַ וְאִשְׁתּ֖וֹ פלא עשה
רֹאִֽים׃ וַיְהִי֙ בַּעֲל֣וֹת לַהֶ֔בָה מֵעַ֖ל ראה איש
הַמִּזְבֵּ֑חָה הַשָּׁמַ֗יְמָה וַיַּ֤עַל מַלְאַךְ־יְהוָה֙ היה
בְּלַהֵ֣ב הַמִּזְבֵּ֔חַ וּמָנ֥וֹחַ וְאִשְׁתּ֖וֹ זבח
רֹאִ֑ים וַיִּפְּל֥וּ עַל־פְּנֵיהֶ֖ם אָ֥רְצָה׃ נפל ארץ
וְלֹא־יָסַ֨ף עוֹד֙ מַלְאַ֣ךְ יְהוָ֔ה לְהֵרָאֹ֖ה ראה
אֶל־מָנ֣וֹחַ וְאֶל־אִשְׁתּ֑וֹ אָ֣ז יָדַ֔ע
מָנ֕וֹחַ כִּי־מַלְאַ֥ךְ יְהוָ֖ה הוּא׃ וַיֹּ֣אמֶר
מָנ֣וֹחַ אֶל־אִשְׁתּ֔וֹ מוֹת֙ נָמ֔וּת כִּי
אֱלֹהִ֖ים רָאִ֑ינוּ׃ וַתֹּ֣אמֶר לוֹ֮ אִשְׁתּוֹ֒ אמר

festinauit & cucurrit ad virū ſuum: & nunciauit ei dicens. Ecce apparuit mihi vir quem ante videram. Qui surrexit & ſecutus eſt vxorē ſuā: venienſq; ad virum dixit ei. Tues qui locutus es mulieri? Et ille reſpondit. Ego ſum. Cui manue: qñ impleti fuerit expletus: quid vis vt fiat puer: aut a quo ſe obſeruare debebit. Dixitq; angelus dñi ad manue. Ab oibus q̃ locutus ſum vxori tue abſtineat ſe: & quicquid ex vitis nascitur non comedat: vinū & ſiceram non bibat: nullo veſcatur immundo: & quod ei precepi impleat atq; cuſtodiat. Dixit ita q; manue ad ãgelū domini Obſecro te vt acqeſcas precibus meis: & faciamus tibi hedum de capris. Cui ñdit angelus Si me cogis nō comedam panes tuos: ſi aut holocauſtum facere vis offer illud dño. Et neſciebat manue q; angelus domini eſſet. Dixitq; ad eū. Q̃d eſt tibi nomē? vt ſi impleti fuerit expletus honorem te. Cui ille rñdit Cur queris nomē meum quod eſt mirabile: Tulit itaq; manue hedū de capris & libamēta: & poſuit ſup petrā offerēs dño facit mirabilia. Jpe aūt & vxor eius intuebantur. Cumq; aſcenderet flamma altaris in celū angelus dñi pariter in flāma aſcēdit. Q̃d cū vidiſſet manue & vxor eius proni cecidērūt in terram: & vltra eis non apparuit angelus dñi. Statimq; intellexit manue angelū dñi eſſe: & dixit ad vxorē ſuā. Morte moriemur quia deū vidimus. Cui rñdit mulier.

καὶ ἀπήγγειλεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ecce apparuit mihi vir qui venit die illa ad me. ἰδοὺ ὤφθαί μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρός με. et surrexit & abiit manoe poſt vxorē ſu καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη μανῶε ὀπίσω τῆς γυναικὸς αὐ am & venit ad virū: & dixit ei: ſi tu es τοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ σὺ εἶ vir qui locut' eſ ad vxorē? & dixit ange= ὁ ἀνὴρ ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγε= lus ego. & dixit manoe: nunc expleto ver los ἐγώ. καὶ εἶπεν μανῶε, νῦν ἐλθόντος τοῦ ῥήμα= bo tuo qđ erit tuitiõ pueri & τός σου τί ἔσται τὸ σύγκριμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ opa eius? & dixit angelus dñi ad manoe: ἔργα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανῶε, ab oibus quę dixi ad vxorē cauеat: ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα φυλαξέσθω, ab oibus que creunt de vinea nō come= ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οὐ φάγε= det: & vinū & ſiceram nō bibat: & omne im ται, καὶ οἶνον καὶ σικέραν μὴ πιέτω, καὶ πᾶν ἀκά mūdū nō comedat: oīa q̃cūq; precepi ei θαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ cuſtodiat. & dixit manoe ad angelū do φυλαξάσθω. καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυ mini: cogemus nã te & faciemus coram te ρίου, βιασόμεθά σ' καὶ ποιήσομεν ἐνώπιόν σου hedū capraꝝ. & dixit angelus dñi ad ma ἔριφον αἰγῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μα noe: ſi cogeris me nō comedā panē tuū. & νωε, ἐὰν βιάσῃ με οὐ φάγομαι τὸν ἄρτον σου. καὶ ſi feceris holocauſta dño offerēs ea: ἐὰν ποιήσῃς ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἀνοίσεις αὐ= qđ nō cognouit manoe q; angelus dñi eſſ. & di τά, ὅτι οὐκ ἔγνω μανῶε ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν. καὶ εἶ xit manoe ad angelū dñi: qđ nomē tibi? πεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, τί ὄνομά σοι; vt cū venerit verbū tuū glorificemus te. & di ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου δοξάσωμέν σε. καὶ εἶ xit ei angelus dñi: cur hoc interrogas Gen. πεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἵνατί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ 32.B. nomē meū? & id eſt mirabile. & accepit ma ὄνομά μου; καὶ αὐτὸ ἐστὶ θαυμαστόν. καὶ ἔλαβε μα= D noe hedū capraꝝ & libamētū: & obtu νωε τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγ= lit ſuper petrā dño q̃ mirabilia fa= κεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ κυρίῳ τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι cit: & manoe & vxor eius intuebātur. & facū ἐ τι, καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν· καὶ ἐφέρετο cum aſcenderet flāma ſuper alta ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρί= re in celū: & aſcēdit angelus dñi in ου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ flāma altaris. & manoe & vxor eius φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ aſpiciebāt: & ceciderūt in faciē ſup terrā. & ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ nō addidit vltra angelus dñi apparere ad ma οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς μα= noe & ad vxorē eius. tunc cognouit manoe q; νωε καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω μανῶε ὅτι angelus dñi eſt. & dixit manoe ad vxorē ἄγγελος κυρίου ἐστί· καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὴν γυναῖκα ſuam: morte moriemur quia deū vidimus. & αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανούμεθα ὅτι θεὸν ἑωράκαμεν· καὶ dixit: ei vxor eius: ſi voluiſſet dñs εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, εἰ ἐβούλετο κύριος

occidere nos: nō ſuſcepiſſet de manu nr̄a holo
θαγατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν ὁλο
cauſtū t libamēta: t nō reuelaſſet nobis om
καύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάν
nia hec: t ſicut tps t nō auditibilia feciſſet
τα ταῦτα, καὶ καθὼς ὁ καιρὸς καὶ οὐκ ἂν ἀκουσὰ ἐποίησεν
nobis hec. t peperit vxor filiū: t vocauit no
ἡμῖν ταῦτα· καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνο
mē illius ſamſon. t creuit puer t bene
μα αὐτοῦ σαμψών, καὶ ηὐξήνθη τὸ παιδάριον καὶ ἐυλόγη
dixit ei dñs. t cepit ſpūs dñi ſimul
σεν αὐτὸν κύριος· καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου συμπορεύε
ire cū eo in caſtris dan inter ſaraa t in
σθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ δὰν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀσα
ter eſthaol.
μόσον ἐσθαόλ.

Ca.14.

A

ΘΚ deſcēdit ſamſon in thamnatha: t vidit mu
Καὶ κατέβη σαμψὼν εἰς θαμναθά, καὶ εἶδεν γυ
lierē in thamnatha de filiabus philiſtinoꝝ.
ναῖκα ἐν θαμναθὰ ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων.
t aſcendit t nunciauit pr̄i ſuo t ma
καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη
tri ſue t dixit: mulierē vidi in thamnatha de
τρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, γυναῖκα εἶδα ἐν θαμναθὰ ἀπὸ
filiabus philiſtinoꝝ: t nūc accipite eā mihi
τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ νῦν λάβετε αὐτήν μοι
vxorē. t dixerūt ei pater ſuus t mr̄ ſua:
γυναῖκα· καὶ εἶπαν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
nūquid nō eſt de filiabus fratrū tuoꝝ:
τοῦ, μὴ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου,
t in oēs pplo meo mulier: qz tu ibis ad acci
καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνή, ὅτι σὺ πορεύσῃ λα
piēdū vxorē de philiſthim incircūciſo? t
βεῖν γυναῖκα ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; καὶ
dixit ſamſon ad pr̄em ſuum: hanc accipe
εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ταύτην λάβε
mihi: qñ hec placuit in oculis meis. t pr̄
μοι, ὅτι αὐτὴ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ὁ πατὴρ
eius t mr̄ eius nō ſciebāt qz a dñō
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρί
no eſt: qñ retributionē ipſe exqrit de phi
ου ἐστίν, ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλο
liſthim. t in tpe illo philiſthim dñabātur
φύλων· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν
filioꝝ iſrael. t deſcēdit ſamſon t pater eius t
υἱῶν ἰσραήλ· καὶ κατέβη σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ
mater eius in thamnatha: t declinauit in vineas
μήτηρ αὐτοῦ εἰς θαμναθά, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνας
thamnatha: t ecce catulus leonis rugiens in occur
θαμναθά, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος ὠρυόμενος εἰς ἀπάν
ſum eius: t irruit ſup eū ſpūs dñi
τησιν αὐτοῦ, καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου
t diſlaceraūit illū ſīt hedū capraꝝ: t nihil fuit in ma
καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χει
nu eius. t nō indicauit pr̄i ſuo t ma
ρὶ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη
tri ſue que fecerat. t deſcenderūt t locuti ſunt
τρὶ αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν· καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ
mulieri: t placuit coram ſamſon. t redijt poſt
γυναικί, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον σαμψών. καὶ ἐπέστρεψεν μεθ' ἡ
dies vt acciperet eam: t declinauit vt videret cadauer leo
μέρας λαβεῖν αὐτήν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέ
nis: t ecce examē apum in ore leonis
οντος, καὶ ἰδοὺ συρροφὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος
t mel. t ſumpſit illud in os ſuū: t ābulabat
καὶ μέλι. καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη
ambulans t comedēs: t abijt ad patrem ſu
πορευόμενος καὶ ἔδων, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐ
um, t matrē ſuam: t dedit eis t comedeſt:
τοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον,
t nō indicauit eis: qz de corpore leonis
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ λέοντος

B

ˣSi ᵃdñs ᵇnos ˢvellet ᵇoccí
dere: ᶜde manibus nr̄is
ᶠholocauſtū ᵍ& libamen
taᶜ non ᵒ ſuſcepiſſet: ᵇnec
ˡoñdiſſet nobis ᵐhec oīa
ᵒneqꝫ ea q̄ ſūt vētura ᶠdi
xiſſet. ᶠPeperit itaqꝫ ᶠfili
um: ᵘ& vocauit ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢnomē eius ᵃſamſō. ᵇCre
uitqꝫ ᶜpuer: ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ᵇ& bñ dixit ei ᶜdñs: ᶠcepit
qꝫ ᵍſpiritus ᵇdomini ꝯꝯꝯ
ˡeſſe cū eo ᵏin caſtris ˡdan
ᵐinter ᵘſaraa ᵒ& ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖeſtaol. 14.

ΟEſcendit ergo ᵇſam
ſon ᶜi thānatha: ᵇvi
denſqꝫ ibi ᶜ mulierem ᵍde
filiabus ᵇphiliſtiim: ᶠaſcē
dit ᵏ& nūciauit ˡpatri ſuo
ᵐ& mr̄i ſue ⁿdicēs. ᶠVidi
ᵒmulierem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍithānatha ᶠ de filiabus
ᵒ philiſtinorum: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏquā ᶠqueſo vt ᵗ mihi ᵘac
cipiatis ᵏvxorē. ᶜCui ⁿdi
xerunt ᵒpr̄ ᵖ& mater ſua.
ᶠNūquid nō eſt ˡmulier
ᵍin filiabus ᵇfrm tuorum
ˢ& ioīs ᵇpplo tuo: ᵐquia
vis ᶠaccipe ᵍ vxorem ᶠde
philiſtiim ᵒ qui incircum
ciſi ſūt? ᶠDixitqꝫ ⁿſamſon
ᵏad ᵖrem ſuū. ᶠHanc ꝯꝯ
ᶜmihi ᵇaccipe ᵉquia ᶠ pla
cuit ᵍoculis meis. ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ Parentes autē eius ᵏ ne
ſciebāt ᵐq res ⁿa dñō
ᵒfieret: ᵖ& quereret ᵇocca
ſiones ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠcōtra philiſtiim. ᵏ Eo ei
ⁿtempore ᶠphiliſtiim ꝯꝯꝯ
ᵍdominabantur ᵇ iſraelí.
ᶜDeſcendit itaqꝫ ᵇ ſamſō
ᶜ cū pr̄e ſuo ᶠ& mr̄e ᵍ ithā
natha. ᵇCūqꝫ veniſſet ᶠad
ᵏ vineas oppidi ᵐ appuit
ⁿcatulus ᵒleonis ſeuus ᵖ&
ᶠrugiens ᵖ& ᵍ occurrit ei.
ᶠ Irruit autem ᶠ ſpūs ꝯꝯ
ᵘdñi ᵘin ſāſon ᵏ& dilacera
uit leonē ᵍq ſi ᵍhedū i frū
ſtra decerpet ᵇnihil oīno
hñs ᵇi manu: ᶜ& hoc ᵍ pr̄i
ᵇ& matri ᶜnoluit ᶜindica
re. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Deſcēditqꝫ ⁿ& locut ᵖ ē
ᵒmulieri que ᵖ placuerat
ᵍoculis eius. ᵍEt ᶠ poſt alí
quot dies ᵒ reuertens ꝯꝯ
ᵘvt acciperet eā: ᵏ declīa
uit ˡvt videret ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇcadauer ᶜleonis. ᵖ Et ec
ce ᶜexamē ᶜapum ꝯꝯꝯꝯ
ᵍin ore ᵇleōis erat: ˡac fa
uus mellis. ᵏQuem cum
ſumpſiſſet ˡin ᵐmanibus
ᵖcomedebat i via. ᵍveni
enſqꝫ ᶠad ⁿ patrem ſuum
ᵗ& ⁿmrem ᶜdedit ᵗeis ptē:
quí ᵃ & ipſí ᵃ comederūt:
ᵇnec tñ ᵒeis volut ᶜindica
re ᶜ q ˡmel ᶠde corpe ᵍleōis

ᵒמות ˡוַיֹּאמֶר ᵖלְהָמִיתֵנוּ ᵒלֹא ᵒלָקַח
ᶠרָאָה ᶜמִיָּדֵנוּ עֹלָה ᵘוּמִנְחָה ᵏ וְלֹא ˡהֶרְאָנוּ
ᵖשָׁמַע ᵏאֶת כָּל ᵐאֵלֶּה ᵘוְכָעֵת לֹא ᵖהִשְׁמִיעָנוּ
ᵖיָלַד ᵒ אִישׁ ᵍכְּזֹאת: וַתֵּלֶד ᵗהָאִשָּׁה ᵉבֵּן ᵘוַתִּקְרָא
ᵐקָרָא ᵇ גֶּדֶל ᵏאֶת שְׁמוֹ ᵐשִׁמְשׁוֹן ᵖ וַיִּגְדַּל ᶜהַנָּעַר
ᵒבָּרַךְ ᶠחָלַל ᵒוַיְבָרְכֵהוּ ᶜיְהוָה: ˡוַתָּחֶל ᵍרוּחַ ᵖ יְהוָה
ᵏחָנָה ᵏלְפַעֲמוֹ ᵇבְּמַחֲנֵה דָן ᵐבֵּין ᵐצָרְעָה ᵒוּבֵין
ᵖאֶשְׁתָּאֹל: ᵖוַיֵּרֶד ᵇשִׁמְשׁוֹן Cap.xiiij.
ᵒרָאָה ᶜ וַתִּמְנָתָה ᵖ וַיַּרְא ᶜ אִשָּׁה ᶜבִּתִּמְנָתָה
ᵍבַּת ᵇפְּלִשְׁתִּים: ᵍוַיַּעַל ᵍוַיַּגֶּד לְאָבִיו
ᵏגָּנַד ᵐוְלְאִמּוֹ ᵐ וַיֹּאמֶר ᵖ אִשָּׁה ᵖ רָאִיתִי
ᶜבִּתִּמְנָתָה ᵇמִבְּנוֹת ᵇפְּלִשְׁתִּים ᶜוְעַתָּה
ᵐקְחוּ אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה ᵇ וַיֹּאמֶר לוֹ
ᵒאָבִיו ᶜוְאִמּוֹ ᶜהֲאֵין ᵍ בַּבְּנוֹת ᵇאַחַיִךְ
ᵍוּבְכָל ᵍעַמִּי אִשָּׁה ᵐ כִּי ᵐאַתָּה ᵒהוֹלֵךְ
ᵖלָּקַחַת ᵖאִשָּׁה ᵇמִפְּלִשְׁתִּים ᵖהָעֲרֵלִים
ᶜוַיֹּאמֶר ᵐשִׁמְשׁוֹן ᶜאֶל ᶜאָבִיו ᵏ אֹתָהּ
ᵏקָחָה לִי כִּי ᵖהִיא ᶜיָשְׁרָה ᵍ בְּעֵינָי:
ᵇוְאָבִיו וְאִמּוֹ ᵇלֹא ᶜיָדְעוּ ᵐכִּי ᵐמֵיְהוָה
ᵍהוּא ᵖכִּי ᵖ תֹאֲנָה ᶜהִוא ᵏ מְבַקֶּשֶׁת
ᶜמִּפְּלִשְׁתִּים ᵐוּבָעֵת ᵖהַהִיא ᵇפְּלִשְׁתִּים
ᵏמֹשְׁלִים ᵇבְּיִשְׂרָאֵל: ᶜוַיֵּרֶד ᵒשִׁמְשׁוֹן
ᵇוְאָבִיו ᶜ וְאִמּוֹ ᵏ תִּמְנָתָה ᵏ וַיָּבֹאוּ ᶜעַד
ᵒכַּרְמֵי ᶜתִּמְנָתָה ᵐוְהִנֵּה ᵐכְּפִיר ᵒאֲרָיוֹת
ᵖשֹׁאֵג ᵒלִקְרָאתוֹ: ᶜוַתִּצְלַח ᵒעָלָיו ᶜרוּחַ
ᵏ יְהוָה ᵏ וַיְשַׁסְּעֵהוּ ᶜ כְּשַׁסַּע ᵒהַגְּדִי
ᵇמְאוּמָה ᶜ אֵין ᵒ בְּיָדוֹ ᶜ וְלֹא ᶜהִגִּיד
ᵏלְאָבִיו ᵒוּלְאִמּוֹ ᵏאֵת ᵏ אֲשֶׁר ᶜ עָשָׂה:
ᵐוַיֵּרֶד ᵏ וַיְדַבֵּר ᵒ לָאִשָּׁה ᵖ וַתִּישַׁר
ᵇבְּעֵינֵי ᶜשִׁמְשׁוֹן: ᵏ וַיָּשָׁב ᶜ מִיָּמִים
ᵐלְקַחְתָּהּ ᵏ וַיִּסַּר ᶜ לִרְאוֹת ᵏ אֶת
ᵖמַפֶּלֶת הָאַרְיֵה ᶜוְהִנֵּה ᶜעֲדַת ᵇדְּבֹרִים
ᵇנְּגִיַּת הָאַרְיֵה ᶜוּדְבָשׁ: ᶜוַיְרִדֵהוּ ᶜאֶל
ᵐכַּפָּיו ᵏוַיֵּלֶךְ ᵖהָלוֹךְ ᵖוְאָכוֹל ᵍ וַיֵּלֶךְ ᶜאֶל
ᵒאָבִיו ᶜוְאֶל ᵏאִמּוֹ ᶜוַיִּתֵּן ᶜלָהֶם ᶜוַיֹּאכֵלוּ
ᶜוְלֹא ᶜהִגִּיד ᶜלָהֶם ᶜכִּי ᵐמִנְּוֵלַת ᶜהָאַרְיֵה

יְרֻדָה הַדְּבָשׁ ׀ וַיֵּרֶד אָבִיהוּ ״ אֶל
״הָאִשָּׁה ׀ וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֶּה עָשָׂה שָׁתָה
״כִּי ׀ כֵּן ״ יַעֲשׂוּ ״ הַבַּחוּרִים ׀ וַיְהִי בָּחַר הָיָה
״כִּרְאוֹתָם ״ אֹתוֹ ׀ וַיִּקְחוּ ״ שְׁלֹשִׁים ״ רָאָה לָקַח
״מְרֵעִים ׀ וַיִּהְיוּ ״ אִתּוֹ ׀ וַיֹּאמֶר לָהֶם ״ רָעָה ״ אָמַר
״שִׁמְשׁוֹן ׀ אָחוּדָה ״ נָא ״ לָכֶם ״ חִידָה ׀ חוד
״אִם ״ הַנֵּד ״ תַּנִּידוּ ״ אֹתָהּ ׀ לִי ״ שִׁבְעַת ״ נגד
״יְמֵי ״ הַמִּשְׁתֶּה ״ וּמְצָאתֶם ״ וְנָתַתִּי ״ יום ״ נָתַן
״לָכֶם ״ שְׁלֹשִׁים ״ סְדִינִים ׀ וּשְׁלֹשִׁים ״ סָדִין
״חֲלִיפֹת ״ בְּגָדִים ׀ וְאִם ״ לֹא ״ תוּכְלוּ ״ חָלַף ״ יָכַל
״לְהַגִּיד ״ לִי ״ וּנְתַתֶּם ״ אַתֶּם ״ לִי
״שְׁלֹשִׁים ״ סְדִינִים ״ וּשְׁלֹשִׁים
״חֲלִיפֹת ״ בְּגָדִים ׀ וַיֹּאמְרוּ ״ לוֹ ״ חוד
״חִידָתְךָ ״ וְנִשְׁמָעֶנָּה ׀ וַיֹּאמֶר ״ לָהֶם ״ שָׁמַע
״מֵהָאֹכֵל ״ יָצָא ״ מַאֲכָל ׀ וּמֵעַז ״ יָצָא ״ אָכַל עָזַז
״מָתוֹק ״ וְלֹא ״ יָכְלוּ ״ לְהַגִּיד ״ הַחִידָה ״ כָּתַק
״שְׁלֹשֶׁת ״ יָמִים ׀ וַיְהִי ״ בַּיּוֹם ״ הַשְּׁבִיעִי ״ שָׁבַע
״וַיֹּאמְרוּ ״ לְאֵשֶׁת ״ שִׁמְשׁוֹן ״ פַּתִּי ״ אֶת ״ אִישׁ ״ פָּתָה
״אִישֵׁךְ ״ וְיַגֶּד ״ לָנוּ ״ אֶת ״ הַחִידָה ׀ ן נגד
״נְשׂוֹרֵף ״ אוֹתָךְ ״ וְאֶת ״ בֵּית ״ אָבִיךְ ״ שָׂרַף אֶת
״הֲלָאֵשׁ ״ הַלְיָרְשֵׁנוּ ״ קְרָאתֶם ״ לָנוּ
״הֲלֹא ״ וּתְבָךְ ״ אֵשֶׁת ״ שִׁמְשׁוֹן ״ עָלָיו ״ בכה
״וַתֹּאמֶר ״ רַק ״ שְׂנֵאתַנִי ׀ וְלֹא ״ אָמַר
״אֲרֵבְתַּנִי ״ הַחִידָה ״ חִדַּתָּה ״ לִבְנֵי ״ עַמִּי
״וְלִי ״ לֹא ״ הִנַּדְתָּהּ ״ וַיֹּאמֶר ״ לָהּ ״ הִנֵּה
״לְאָבִי ״ וּלְאִמִּי ׀ לֹא ״ הִנַּדְתִּי ״ וְלָךְ
״אַגִּיד ״ וַתִּבְךְ ״ עָלָיו ״ שִׁבְעַת ״ הַיָּמִים ״ יום
״אֲשֶׁר ׀ הָיָה ״ לָהֶם ״ הַמִּשְׁתֶּה ׀ וַיְהִי ״ שָׁתָה
״בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁבִיעִי ״ וַיַּגֶּד ״ לָהּ ״ כִּי
״רָצִיקָתְהוּ ״ וַתַּגֶּד ׀ הַחִידָה ״ לִבְנֵי ״ צוק
״עַמָּהּ ׀ וַיֹּאמְרוּ ״ לוֹ ״ אַנְשֵׁי ״ הָעִיר
״בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁבִיעִי ״ בְּטֶרֶם ׀ יָבֹא ״ בוא
״הַחַרְסָה ״ מַה ״ מָתוֹק ׀ מִדְּבַשׁ ׀ וּמֶה
״עַז ״ מֵאֲרִי ״ וַיֹּאמֶר ״ לָהֶם ״ לוּלֵא
״חֲרַשְׁתֶּם ׀ בְּעֶגְלָתִי ״ לֹא ״ מְצָאתֶם
״חִידָתִי ׀ וַתִּצְלַח ׀ עָלָיו ״ רוּחַ יְהוָה ״ צָלַח

assumpſerat mel. τ dedit pr eius ad mu
ἐξελεῖν τὸ μέλι. καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυ
lierē: τ fecit illic ſamſon cōuiuiū ſeptē dies:
ναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ σαμψὼν πότον ἑπτὰ ἡμέρας,
qñ ſic faciebāt iuuenes. τ factū eſt cū u
ὅτι οὕτως ἐποίουν οἱ νεανίσκοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φο=
merent illi eum. τ adduxerūt ei tri
βεῖσθαι αὐτοὺς αὐτόν. καὶ προσκατέσησαν αὐτῷ τρια
ginta ſocios: τ erant cum illo. τ dixit illis
κοντα ἑταίρους, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ſamſon: proponā ĩã vobis problema: τ ſi ſol
σαμψών, προβαλῶ δὴ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν ἀπαγ
uentes ſoluerittis mihi problema in ſeptē
γέλλοντες ἀπαγγελεῖτέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ
diebus cōuiuij τ inuenerittis: dabo vobis trigin=
ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὑρητε, δώσω ὑμῖν τριάκον
ta ſindones τ triginta tunicas veſtiū: τ ſi
τα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. καὶ ἐὰν
nō potuerittis ſoluere mihi: τ dabitis vos mihi
μὴ δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, καὶ δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ
triginta ſindones τ triginta tunicas veſtiū.
τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων.
τ dixerūt ei propone problema tuū: τ audie
καὶ εἶπον αὐτῷ προβαλοῦ τὸ πρόβλημά σου, καὶ ἀκου
mus illud. τ dixit illis: de comedēte exi=
σόμεθα αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλ
uit cibus τ de forti egreſſum ē dulce. τ nō po
θεν βρῶσις καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ, καὶ οὐκ ἠδυ
tuerūt ſoluere problema per tres dies.
νήθησαν ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
τ factū eſt in die ſeptimo: τ dixerūt vxo
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ εἶπον τῇ γυνα
ri ſamſon: decipe tū virū tuū: τ decla
κὶ σαμψών, ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγ
ret tibi problema: ne forte incendamus t
γειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μήποτε ἐμπυρίσωμεν σ
τ domū patris tui in igne: an vt pauperē facia
καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν πυρί, ἢ πτωχεῦσα
vocaſtis nos? τ ploraūit vxor ſamſon ap
ἐκαλέσατε ἡμᾶς; καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ σαμψὼν πρὸ
eum: τ dixit ei: odiſti me τ nō
αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μεμίσηκάς με καὶ οὐκ
dilexiſti me: qñ problema qđ propoſuiſti filij
ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προεβάλου τοῖς υἱοῖ
ppli mei τ mihi nō declaraſti illud. τ
τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. καὶ
xit ei ſamſon: ecce patri meo τ mā
πεν αὐτῇ σαμψών, ἰδοὺ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητ
mee nō declaraui illud τ tibi indicabo? τ plo
μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτῷ καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; καὶ ἔκλο
uit ante eum per ſeptē dies in qb fuit in ipſis
σεν ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐν αἷς ἦν ἐν αὐτα
cōuiuiū. τ factū eſt in die ſeptimo expo
ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπηγγ
ſuit ei quia moleſta erat illi. τ ipſa indic
λεν αὐτῇ ὅτι συνώχλησεν αὐτόν. καὶ αὐτὴ ἀπήγγ
uit filijs populi ſui. τ dixerūt ei
λεν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄ
ri vrbis in die ſeptimo añq occide
δρες τῆς πόλεως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πρὶν δῦν
ſol: qđ dulcius melle τ quid for
ἥλιον, τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρό
tius leone. τ dixit illis ſamſon ſi nō domu
ρον λέοντος. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, εἰ μὴ κατε
ſetis vitulam meā nō inueniſſetis prob
μόσατε τὴν δάμαλίν μου οὐκ ἂν ηὑρετε τὸ πρόβ
ma meū. τ irruit in eum ſpūs dñi:
μά μου, καὶ κατεύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου,

a aſſūpſerat. b Deſcendit itaq; pater eius m ad o n mulierem o & fecit filio ſuo q ſamſon r cōuiuium s Sic e enim x iuuenes u face re cōſueuerant. o a Cū ergo clues loci illi? a vidiſſet b eū: c dederūt ei c ſodales d trigita q' eſſent a cū eo. e Quibus a lecut a eſt x ſamſon. e Proponam n vobis o problema: o qđ r ſi' ſolueritis s mihi m tra u ſeptem o x dies ſ cōuiuii: b dabo o o c vobis o triginta c ſyndo= nes & totidē o a tunicas. e Sinaūt k nō e po tueritis o m ſoluere: p vos o dabitis o q mihi o r triginta r ſyndones o o & eiuſdē numeri o o t tunicas. Qui r ñderunt s ei. a Propone o o o b pblema c vt audiamus: b Dixit q s eis. o Dixit q s eis. o r De comedēte a exiuit b ci bus: e & de forti a egreſſa ē e dulcedo. m Nec u potue= rūt p q tres r dies r ppoſitio nē o ſoluere. a Cunq; adeſ ſet r dies u ſeptimus: o x dixerūt e ad vxor c a ſam ſon. b Blādire o o o b viro tuo c: & ſuade ei vt c indicet tibi quid ſigni= ficet b problema. Qđ r ſi facere nolueris k incende m a te m & u domū. o patris tui. q An idcirco r voca= ſtis n nos ad nuptias q vt ſpoliaretis: u q ſūdebat a pud ſāſō u lachrymas b & q rebatur dicens. b O dis me c & nō r diligis: idcirco c pblema qđ b ppoſuiſti e filijs k ppli mei m non vis e mihi u exponere: o at ille rñdit. r Pri meo o & matri e nolui u dicere: k & tibi e in= dicare potero! c Septem igitur b diebus o o o o b cōuiuii a flebat b ātē eū. e tandeq; o o o o o o o k die e ſeptimo o cum b ei eēt moleſta m expoſuit: q ſta= tim q indicauit o ciuibus ſuis. o o o o o o o o o o u Et illi dixerūt r ei b die o o o o o o o o o o o o o o o o o c ſeptimo b ante r ſolis c oc= cubitum o o o o o o o m o o o q quid b dulcius e melle: k & quid o o o o o o o o o o o o o o o o o e fortius m leone. Qui u ait o ad eos. b Si non o o o o o o q araſſetis r in vitula mea: o nō r inueniſſetis o o o o o o o u ppoſitionē meā. r Irruit itaq; i eū u ſpūs b domini:

τ descendit in ascalonē: τ percussit ibi triginta
καὶ κατέβη εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἐπαισεν ἐκεῖθεν τριάκοντα
ta viros: cepit tunicas eor: τ dedit
τὰ ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν τοῖς
qui soluerāt problema. τ irat⁹ est ira samson:
ἀπαγγείλασι τὸ πρόβλημα. καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ σαμψών,
τ ascēdit in domū patris sui. τ cohabi
καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ συνῴκη
tauit vxor samson pronubo suo: qui fuit so
σεν ἡ γυνὴ σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖ
cius illius.
ρος αὐτοῦ.

Ca.15.

Θ Τ factū est post dies in diebus messis tritici:
Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν,
τ visitauit samson vxorē suam ferens he
καὶ ἐπεσκέψατο σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ φέρων ἔρι
dum capram: τ dixit intrabo ad vxorem meā
φον αἰγῶν, καὶ εἶπεν εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου
in cubiculū: τ nō dimisit eum pr⁹ eius intra
εἰς τὸν ταμιῶνα, καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελ
re. τ dixit pr⁹ eius dicens dixi q⁹ odiens
θεῖν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶπας εἶπα ὅτι μισῶν
odisti eam: τ tradidi eam amico tuo.
ἐμίσησας αὐτὴν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ σου.
nō ecce soror eius iunior melior ea est:
οὐκ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστίν,
sit tibi pro ea. τ dixit ei samson innocēs fuz
ἔσῳ σοι ἀντ' αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ σαμψὼν ἀθῷός εἰμι
semel a philistheis: qm̄ facio ego vobiscū
τοῦπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ὅτι ποιῶ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
mala. τ abijt samson τ cepit trecentas
κακά. καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν καὶ συνέλαβεν τριακοσίους
vulpes: τ accepit facces τ ligauit cau
ἀλωπέκας, καὶ ἔλαβεν λαμπάδας καὶ συνέδησεν κέρ
dam ad caudā τ posuit facē vnā inter
κον πρὸς κέρκον καὶ ἔθηκεν λαμπάδα μίαν ἀναμέσον
duas caudas in medio: τ accēdit ignē in
τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐξῆψεν πῦρ ἐν ταῖς
facibus τ misit in manipulos phi
λαμπάσιν καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλ
listinoꝝ τ cōbussit spicas: τ ante
λοφύλων καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς σάχυας, καὶ τὰ προτε
messa ab herba τ vsq; ad stans τ vsq; ad vi
θερισμένα ἀπὸ χορτοῦ καὶ ἕως ἑστῶτος καὶ ἕως ἀμ
neta τ olliueta. τ dixerūt: philistiim: quis fe
πελῶνος καὶ ἐλαίας. καὶ εἶπαν, τίς ἐ
cit hec? τ dixerūt samson gener
ποίησεν ταῦτα; καὶ εἶπαν, σαμψὼν ὁ γαμβρὸς τοῦ
thamnathei: qm̄ tulit vxorem eius τ tradi
θαμναθαίου, ὅτι ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔδω
dit eam amico eius. τ ascēderūt phi
κεν αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλό
listiim τ cōbusserūt eam τ domum pr⁹ is
φυλοι καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν καὶ τὴν οἰκίαν τ̄ πατρὸς
eius in igne. τ dixit eis samson: si facietis
αὐτῆς ἐν πυρί. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ἐὰν ποιήσητε
sic nō acquiescam: sed vltionem meā ab vno quo
οὕτως οὐκ ἐνδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἐξ ἑνὸς ἑκά
que vim faciam. τ percussit eos in tibia circa femur
στου ὑμῶν ποιήσομαι· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κνήμην ἐπὶ μηρὸν
plagā magnā. τ descēdit τ sedit in spelūca
πληγὴν μεγάλην· καὶ κατέβη καὶ ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ τῆς
petre etam. τ ascēderūt philistiim τ castrameta
πέτρας Ἠταμ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ παρενέβα
ti sūt in iuda τ dispersi sunt in lechi. τ dixerūt
λον ἐπὶ τὸν Ἰούδαν καὶ ἐξερρίφησαν ἐν Λεχί. καὶ εἶπον
eis oēs vir iuda: cur ascēdistis aduersus nos? τ di
αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, ἵνατί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς; καὶ εἶ
xerūt philistiim: vt ligemus samson ascēdimus: τ facia
πον οἱ ἀλλόφυλοι, δῆσαι τὸν σαμψὼν ἀνέβημεν, καὶ ποιή
mus ei quemadmodū fecit nobis. τ descēderūt
σαι αὐτῷ ὃν τρόπον ἐποίησεν ἡμῖν. καὶ κατέβησαν

ᶜDescēdítqꝫ ᵇascalonem:
ᶜ& pcussit ibi ᶠtriginta ꝯ
ᵇviros: ˡquorum ᵐablatas
ˡvestes ᵐdedit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒhis q. ᴾ pblema ᵒsolue
rant. ᵍIratusqꝫ nimis ꝯ
ᵃascendit in ᶠdomū ᵗpa
tris sui. ᵉ vxor autē eius
ˣaccepit maritū vnū ᵇde
amicis eiꝰ & pnubis. 15.
Ostaliquantulū ᵇtē
poris ᶜcū dies ᶜ triti
ceæ ᵒmessis instarent ve
nit ᵍsamson ᶠinuisere vo
lens ˡvxorē suā: & attulit
eiˣ hedū de ˡcapris. Cūqꝫ
ᵍcubiculū eius solito vel
let ᵐintrare: ᶠ phibuit illū
ᶜpater illius ˣdicēs. ᵇPuta
ui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜqꝰ odisses eam. ᶠ& ideo
tradidi illam ᵍamico tuo.
ᵇSed habet ˡsororē ᵏq̄ iu
nior &ˡpulchrior ᵐilla ē.
ᵐsit ᶠtibi ᵒpro ea vxor. ꝯ
ᵛCui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠsāson ᶠrndit. Ab hac die
ᵐnō erit culpa in me ᶜcon
tra philisteos. ᵇFaciā ᵍeni
ᵛvobis ᶜmala. ᶠPerrexitqꝫ
ᵛ& cepit ᶠtrecentas ꝯꝯ
ˡvulpes: ᵖ caudasqꝫ earū
ᵒiūxit ᵍad ᶠcaudas: ᵍ& ᵐfa
ces ᵍligauit ᶜin medio.
ᶜq̄s ᵛigne ᶜsuccēdēs ᶠdimi
sit vt hucilluqꝫ discurre
rēt. Questati prexerunt
ᵍin segetes ᵇ philistinoꝝ.
Quibus succēsis ˣ & cō
portate iā fruges ˡ & ad
huc ᵐstātes i stipula ˡcon
crematefūt: in tm̄ ᵛt ᵒ vi
neas quoqꝫ & ᵖ olīueta
flāma cōsumeret. ᵍDixe
rūtqꝫ ᶠphilistii. ᵍ qs ᶠfecit
ᵐhāc rē? Quibus ˣ dictū
est. ᶠSamsō ᵍgener ᵇthāna
thei: ᶜqa ᵇtulit ᶠvxorē eius
ᵍ& ᵇalteri ᵍtradidit: hec o
patus est. ᶠAscēderuntqꝫ
ᵐphilistiim ˡ & cōbusserī
tā mulierē ᵐq̄ ᵖprēm ei?.
ᵍQuib? ᶠait ᶠsāsō. ᵐLicet
ᵇhec ᶜfeceritis: ᵍ tm̄ adhuc
ᵛex vobis ᶜexpetā vltio
nē ᶜ& tūc ᶜqescā. ᵍPercus
sitqꝫ eos ᵐ ingēti ᵐplaga:
ita vt stupētes ˡsurā ᶠfemo
ri ᵏipōerēt. ᵒ Et descēdēs
ᶠhitauit ᵍi spelūca ᶠpetre
ᵉthā ᶠIgī ascēdētes ᵍphi
listiim ᶠin terrā iuda: ᶜca
strametati ᵇin loco q po
stea vocat ᵍ ēᵇlechi. i. ma
xilla: vbi corū ᵍfusus est e
xercitus. ᶜ Dixerūtqꝫ ad
eos de tribu ᶜiuda. ᶠ Cur
ᵍascēdistis ᵇaduersū nos?
qui ᶠrndērūt. ᵏVt ligem?
ᵐsamsō ᵐ vēimus: ᵒ& red
damus ᵇei ᵍque ᵉin nos ᶠo
patus ē. ᶠDescēdērt ergo

וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן וַיַּךְ מֵהֶם שְׁלֹשִׁים
אִישׁ וַיִּקַּח אֶת חֲלִיצוֹתָם וַיִּתֵּן
הַחֲלִיפוֹת לַמַּגִּידִי הַחִידָה וַיִּחַר
אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית אָבִיהוּ וַתְּהִי אֵשֶׁת
שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעָה לוֹ:
וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר
חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת אִשְׁתּוֹ
בִּגְדִי עִזִּים וַיֹּאמֶר אָבוֹאָה אֶל
אִשְׁתִּי הַחֲדֵרָה וְלֹא נָתַן אָבִיהָ
לָבוֹא: וַיֹּאמֶר אָבִיהָ אָמֹר אָמַרְתִּי
כִּי שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ וָאֶתְּנֶהָ לְמֵרֵעֶךָ
הֲלֹא אֲחוֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה מִמֶּנָּה
תִּהְיִי נָא לְךָ תַּחְתֶּיהָ: וַיֹּאמֶר לָהֶם
שִׁמְשׁוֹן נְקִיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים
כִּי עֹשֶׂה אֲנִי עִמָּם רָעָה: וַיֵּלֶךְ
שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּידִים וַיִּפֶן זָנָב
אֶל זָנָב וַיָּשֶׂם לַפִּיד אֶחָד בֵּין
שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ: וַיִּבְעַר אֵשׁ
בַּלְּפִידִים וַיְשַׁלַּח בְּקָמוֹת
פְּלִשְׁתִּים וַיִּבְעַר מִגָּדִישׁ וְעַד קָמָה
וְעַד כֶּרֶם זָיִת: וַיֹּאמְרוּ פְּלִשְׁתִּים
מִי עָשָׂה זֹאת וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֹתֶן
הַתִּמְנִי כִּי לָקַח אֶת אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָהּ
לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ
אוֹתָהּ וְאֶת אָבִיהָ בָּאֵשׁ:
וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם תַּעֲשׂוּן
כְּזֹאת כִּי אִם נָקַמְתִּי בָכֶם
וְאַחַר אֶחְדָּל: וַיַּךְ אֹתָם שׁוֹק
עַל יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּלֶךְ
וַיֵּשֶׁב נִסְעִיף סֶלַע עֵיטָם:
וַיַּעֲלוּ פְּלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִּיהוּדָה
וַיִּנָּטְשׁוּ בַּלֶּחִי: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
יְהוּדָה לָמָּה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ
לֶאְסֹר אֶת שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת
לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ: וַיֵּרְדוּ

Cap. xv

b

שְׁלֹשֶׁת אַלְפִים אִישׁ מִיהוּדָה אֶל
סְעִיף סֶלַע עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ
לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי פְלִשְׁתִּים
בָּנוּ בְּלִשְׁתִּים וּמַה זֹּאת עָשִׂיתָ עָשָׂה
לָנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי
כֵּן עָשִׂיתִי לָהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ
לֶאְסָרְךָ יָרַדְנוּ לָתֵת בְּיַד נָתַן
פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן
הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם שָׁבַע פָּגַע
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא כִּי אָסֹר אָסַר
נַאְסָרְךָ וְנָתֹנוֹ בְיָדָם וְהָמֵת לֹא אָסַר מוּת
נְמִיתֶךָּ וַיַּאַסְרֻהוּ בִּשְׁנֵים עֲבתִים וַיַּעֲלֻהוּ שָׁנָה
חַדָשִׁים וַיַּעֲלֻהוּ מִן הַסֶּלַע הוּא עָלָה
בָּא עַד לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הָרִיעוּ בּוֹא רוּעַ
לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה צָלַח
וַתְּהִינָה הָעֲבתִים אֲשֶׁר עַל הָיָה
זְרֹעֹתָיו כַּפְּשָׁתִים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ
נָאַשׁ וַיִּמַּסּוּ אֲסוּרָיו מֵעַל יָדָיו מָסַס
וַיִּמְצָא לְחִי חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ נָצָא טָרָה
וַיִּקַּח בָּהּ וַיַּךְ בָּהּ אֶלֶף אִישׁ וַיֹּאמֶר שָׁלַח לָקַח
שִׁמְשׁוֹן בִּלְחִי חֲמוֹר חֲמוֹר בִּלְחִי נָבָה
חֲמֹרָתַיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר הִכֵּיתִי נָבָה הָיָה
אֶלֶף אִישׁ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר כָּלָה שָׁלַח
וַיִּשְׁלֹךְ הַלֶּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם קָרָא מָקוֹם
הַהוּא רָמַת לֶחִי וַיִּצְמָא מְאֹד צָמָא
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אַתָּה נָתַתָּ נָתַן
בְּיַד עַבְדְּךָ אֶת תְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה יָשַׁע
הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת בַּצָּמָא וְנָפַלְתִּי מוּת
בְּיַד הָעֲרֵלִים וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת בָּקַע
הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר בַּלֶּחִי וַיֵּצְאוּ יָצָא
מִמֶּנּוּ מַיִם וַיֶּשְׁתְּ וַתָּשָׁב רוּחוֹ שָׁתָה שׁוּב
וַיְחִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ עֵין חָיָה
הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה זָרָא
וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל בִּימֵי שָׁפַט יוֹם
פְּלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה
וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא רָאָה

cap.xvi.

tria milia virorũ de iuda ad ſpecum ſilicis etham. Dixerũtq; ad ſamſon nõ ſcis quia philiſtiim imperant nobis. Quare hoc feciſti? Quibus ille ait. Sicut fecerunt mihi: ſic feci eis. Ligare inquiſunt venimus: & tradere in manus philiſtinorum. Quibus ſamſon. iurate ait & ſpondete mihi q nõ occidatis me. Dixerunt. Nõ te occidemus: ſed vinctum trademus. Ligauerunt eũ duobus nouis funibus & tulerũt eũ de petra etham. Qui cum veniſſet ad locũ maxille: & philiſtiim vociferãtes occurriſſent ei: irruit ſpiritus domini in eũ: & ſicut ſolent ad aridorem ignis lina conſumi: ita vincula quibus ligatus erat diſſipata ſunt & ſoluta. Inuẽtaq; maxillã aſini q iacebat arripiens: interfecit in ea mille viros: & ait. In maxilla aſini in mãdibula pulli aſinarũ deleui eos & percuſſi mille viros. Cumq; hec verba caneret complexet. placuit mãdibulã de manu: & vocauit nomẽ loci illius ramathlechi qđ interptatur eleuatio maxille. Sitiens valde clamauit ad dñm & ait. Tu dediſti in manu ſerui tui ſalutẽ hãc maximã atq victoriã: & en ſiti morior: incidamq; in manus incircũciſorũ. Aperuit itaq; deus molarẽ dentẽ in maxilla aſini: & egreſſe ſunt exco aq. Quibus hauſtis refocillauit ſpiritũ & vires recepit. Idcirco appellatũ eſt nomẽ loci illius: fons invocãtis de maxilla vſq; in presentem diem. Iudicauitq; Iſrael in diebus philiſtiim viginti annis. 16.

Bit quoq; in gazam: & vidit

τρισχίλιοι ἄνδρες ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τρυμαλιὰν πέτρας Ἠ-
tam. τ dixerũt ad ſamſon nõ ſcis quia impe-
τάμ· καὶ εἶπον πρὸς σαμψὼν οὐκ οἶδας ὅτι ἄρχου-
rant nobis philiſthim: τ quare hec feci-
σιν ἡμῶν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἵνατί ταῦτα ἐποίη-
ſti nobis? τ ait eis ſamſon: ſicut fece-
σας ἡμῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, καθὼς ἐποίη-
rũt nobis ſic feci illis. τ dixerũt ei vt
σαν ἡμῖν οὕτως ἐποίησα αὐτοῖς· καὶ εἶπον αὐτῷ Τ
ligarem te deſcendimus τ tradamus te in ma-
δῆσαί σε ἐκατέβημεν καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖ-
nus philiſthinoꝝ. τ dixit eis ſamſon iura
ρας ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψὼν ὀμόσα-
te mihi vt nõ occidatis me vos: τ ne forte oc
τέ μοι μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ μήποτε συ-
curratis mihi vos. τ iuraverũt ei dicẽtes
ναντήσητέ μοι ὑμεῖς· καὶ ὤμοσαν αὐτῷ λέγοντες
non: ſed vinculis ligabim te τ trademus
οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ δήσομέν σε καὶ παραδώσομέν
te in manus eoꝝ: morte ũt nõ occidemus te.
σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, θανάτῳ δὲ οὐθανατώσομέν σε.
τ ligaverũt eũ vnobus funibus nouis τ tule
καὶ ἔδησαν αὐτὸν δυσὶ καλωδίοις καινοῖς καὶ ἀνή-
rũt eũ de petra: τ ipſe venit vſq; ad ma
γαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας, καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἕως σια
xillã. τ philiſthim vociferati ſũt: τ cucurrerũt in oc
γόνος· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀλάλαξαν, καὶ ἔδραμον εἰς συ-
curſum eius. τ irruit ſup eum ſpũs
ναντησιν αὐτοῦ· καὶ κατεύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα
dñi: τ facti ſũt funes q erãt in brachi
κυρίου, καὶ ἐγένετο τὰ καλώδια τὰ ἐν τοῖς βραχίο
is eius ſicut ſtuppa: quãdo elfecerit ig-
σιν αὐτοῦ ὡσεὶ στυππίον, ἡνίκα ἂν ἐσφραγῇ πυ-
nẽ: τ ſoluta ſunt vincula a brachijs
ρός, καὶ διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων
eius. τ inuenit maxillã aſini proceram: τ erten
αὐτοῦ· καὶ εὗρεν σιαγόνα ὄνου ἐρριμμένην, καὶ ἐξέτει
dit manũ ſuam τ cepit cã: τ percuſ
νεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἐπάτα-
ſit in ea mille viros. τ ait ſamſon in
ξεν ἐν αὐτῇ χιλίους ἄνδρας· καὶ εἶπεν σαμψὼν ἐν
maxilla aſini delens deleui eos. qm in ma
σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σια
xilla aſini percuſſi mille viros. τ factũ eſt qñ
γόνι ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας· καὶ ἐγένετο ἡνίκα
perfecit loqui τ proiecit maxillã de
συνετέλεσεν λαλῶν καὶ ἔρριψεν τὴν σιαγόνα ἐκ τῆς
manu ſua: τ vocauit loci illũ
χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν τὸν τόπον ἐκεῖνον
eleuatio maxille. τ ſitiuit valde τ cla
ἀναίρεσις σιαγόνος· καὶ ἐδίψησεν σφόδρα καὶ ἐβόη-
mauit ad dñm τ ait: tu dediſti in manu
σεν πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ
ſerui tui ſalutẽ magnã: hãc τ nunc mo-
δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀπο-
riar in ſiti τ incidam in manũ
θανοῦμαι ἐν δίψει καὶ ἐμπεσοῦμαι ἐν χειρὶ τῶν
incircũciſorũ! τ aperuit deus vulnus maxil
ἀπεριτμήτων; καὶ ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγό-
le: τ egreſſe ſũt de eo aque τ bibit: τ reuer
νος, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπέ-
ſus eſt ſpũs eius τ virit. Idcirco appel
στρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ζήσεν. διὰ τοῦτο ἐκλή-
latũ ẽ nomẽ illius fons inuocãtis que eſt in
θη τὸ ὄνομα αὐτῆς πηγὴ ἐπικαλουμένου ἣ ἐστιν ἐν
maxilla vſq; ad diem hanc. τ indicauit if
σιαγόνι ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσ
rael in diebus philiſtinoꝝ viginti ãnis.
ραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων εἴκοσι ἔτη. Ca. 16.

Θ Καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν ἐκεῖθεν εἰς γαζαν, καὶ εἶδεν

cap. xvi.

illic mulierē meretricē: τ ingressus ē ad eā: τ nūcia-
ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν, καὶ ἀπῆγ-
tū est gazeis dicētes: venit samson huc
γέλη τοῖς γαζαίοις λέγοντες, ἥκει σαμψὼν ἐνταῦθα
τ circūdederūt τ insidiati sunt ei tota no-
καὶ κατεκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτῷ ὅλην τὴν νύ-
cte dicentes: vsq; ad lucē mane expectem⁹ τ occida
κτα λέγοντες, ἕως φωτὸς πρωῒ μείνωμεν καὶ ἀποκτεί-
mus eum. τ dormiuit samson vsq; ad mediā no-
νωμεν αὐτόν. καὶ ἐκοιμήθη σαμψὼν ἕως τοῦ μεσονυκτί-
ctē: τ surrexit circa mediā noctē τ apphendit fo-
ου, καὶ ἀνέστη περὶ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐπελάβετο τῶν θυ-
res portæ vtrius τ duos postes: τ
ρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ
sustulit eos cū sera τ imposuit sup
ἀνεβάσασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶ
humerū suū τ portauit ea ad vertice mō
ὤμω αὐτοῦ καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄ-
tis qui est in cōspectu hebrō. τ factū est post
ρους ὃ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον χεβρών. καὶ ἐγένετο μετὰ
hec τ amauit mulierē in torrēte so-
ταῦτα καὶ ἠγάπησεν γυναῖκα ἐπὶ τοῦ χειμάρρου σω
rec: τ nomē ei dalila. τ ascēderūt ad e-
ρήκ, καὶ ὄνομα αὐτῇ δαλιλά. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐ-
am principes philistinoꝝ. τ dixerūt ei de
τὴν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπον αὐτῇ ἀπά-
cipe eā: τ vide in quo fortitudo illi⁹ est ma
τησον αὐτόν, καὶ ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστὶν μεγ-
gna τ in quo poterimus cōtra eū. τ ligabim⁹
γάλη καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. καὶ δήσομεν
eum ita vt humiliemur eū. τ nos dabimus tibi vir
αὐτὸν ὥστε ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ
mille τ centū argēteos siclos. τ dixit da-
χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου σίκλους. καὶ εἶπεν δα-
lila ad samson: nuncia mihi in quo vis tua
λιλὰ πρὸς σαμψών, ἀπάγγειλόν μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου
magna τ in quo ligaberis vt humilieris tu. τ
μεγάλη καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ ταπεινωθῆναί σε. καὶ
dixit ad eam samson: si ligauerint me in septē
εἶπεν πρὸς αὐτὴν σαμψών, ἐὰν δήσωσίν με ἐν ἑπτὰ
funib⁹ humidis nō corruptis: τ infirm⁹ero τ e-
νευρίαις ὑγραῖς μὴ διεφθαρμέναις καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσο-
ro vtvnus hoium. τ attulerūt ei satra
μαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῷ οἱ σατρά-
pe philistinoꝝ septē funes humidos nō corru
παι τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρίας ὑγρὰς μὴ διεφθαρ-
ptos: τ ligauit illū in eis: τ insidie sede
μένας, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκά-
bant illic in cubiculo. τ dixit ad eum: phi
θητο αὐτοῦ ἐν τῷ ταμίῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλ-
listim sup te samson: τ rupit funes que
λόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών, καὶ διέρρηξεν τὰς νευρὰς ὃν
madmodū dirrūpitur filū stupe cum olfece
τρόπον διασπᾶται κλῶσμα στιππύου ἐν τῷ ὀσφρα-
rit ea ignē: τ nō cognita est vis eius.
νθῆναι αὐτὸ πυρός, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
τ dixit dalila ad samson: ecce illusisti
καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἰδοὺ παρελογίσω
mihi τ locutus es ad me mēdacia. nūc igit̄ num
με καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ. νῦν οὖν ἀπάγγει-
cia mihi in quo ligaberis. τ dixit ad eam: si vin
λόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν δή-
culis ligauerint me in funib⁹ nouis in q̄bus nō fa
σωσίν με ἐν καλωδίοις καινοῖς ἐν οἷς οὐκ ἔγε-
ctū est opus: τ infirm⁹ero τ ero sicut vn⁹ homi
νήθη ἔργον, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώ-
num. τ cepit illi funes
πων. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ καλώδια

ישׁ אִישׁ זָנָה שָׁם שִׁמְשׁוֹן אִשָּׁה זוֹנָה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃
כוא לַעֲזָתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן הֵנָּה
סבב אָרַב וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ לוֹ כָּל הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר
חרשׁ הָעִיר וַיִּתְחָרְשׁוּ כָּל הַלַּיְלָה לֵאמֹר
שכב עַד אוֹר הַבֹּקֶר וְהָרַגְנוּהוּ וַיִּשְׁכַּב
חצה קום שִׁמְשׁוֹן עַד חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם
אחז בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֹּאחֶז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר
זוז נָסַע הָעִיר וּבְשְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וַיִּסָּעֵם עִם
בְּרִיחַ שׂום הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם
עלה וַיַּעַל אֶל רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
חברון וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֶּאֱהַב אִשָּׁה
נחל בְּנַחַל שׂרק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה׃ וַיַּעֲלוּ
אליה סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
פתה רָאֵה לֶהָ פַּתֵּהוּ אֹתוֹ וּרְאֵי בַּמֶּה כֹחוֹ
כוח גָּדֹל וּבַמֶּה נוּכַל לוֹ וְנַאַסְרֵנוּהוּ
יכל לְעַנּוֹתוֹ וְאֲנַחְנוּ נִתֵּן לָךְ אִישׁ
ענה אֶלֶף וּמְאַת כֶּסֶף וַתֹּאמֶר דְּלִילָה
אל אֶל שִׁמְשׁוֹן הַגִּידָה נָּא לִי בַּמֶּה
גדל כֹּחֲךָ גָּדוֹל וּבַמֶּה תֵּאָסֵר לְעַנֹּתֶךָ׃
אמר וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם יַאַסְרֻנִי
יכל שִׁבְעָה יִתְרִים לֵחִים אֲשֶׁר לֹא
חרב חֹרָבוּ וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם׃
עלה וַיַּעֲלוּ לָהּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה
יתר יִתְרִים לֵחִים אֲשֶׁר לֹא חָרָבוּ
ארב וַתֶּאֱסְרֵהוּ בָהֶם וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב לָהּ
חדר בַּחֶדֶר וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים
נתק עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיְנַתֵּק אֶת הַיְתָרִים
פתל כַּאֲשֶׁר יִנָּתֵק פְּתִיל הַנְּעֶרֶת בַּרֵּרוּחַ
ידע אֵשׁ וְלֹא נוֹדַע כֹּחוֹ וַתֹּאמֶר
דלילה דְּלִילָה אֶל שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה הֵתַלְתָּ
דבר בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים וְעַתָּה הַגִּידָה
נא לִי בַּמֶּה תֵּאָסֵר וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ
אם אִם יַאַסְרֻנִי בְּעֲבֹתִים
עשׂה חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא נַעֲשָׂה בָּהֶם
מלאכה מְלָאכָה וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד
אדם הָאָדָם׃ וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבֹתִים
לקח

חֲדָשִׁים וַתַּאַסְרֵהוּ בָּהֶם וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב בֶּחָדֶר וַיְנַתְּקֵם מֵעַל זְרוֹעֹתָיו כַּחוּט וַתֹּאמֶר
דְּלִילָה אֶל שִׁמְשׁוֹן עַד הֵנָּה הִתַּלְתָּ בִּי וַתְּדַבֶּר אֵלַי כְּזָבִים
הַגִּידָה לִּי נָּא מַה תֵּאָסֵר וַיֹּאמֶר
אִלְּיהֵ אִם תַּאַרְנִי אֶת שִׁבְעַ מְחַלְפוֹת רֹאשִׁי עִם הַמַּסָּכֶת וְתָקַע בַּיָּתֵד
וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת
הַיָּתֵד הָאֵרֹג וְאֶת הַמַּסָּכֶת וַתֹּאמֶר
אֵלָיו אֵיךְ תֹּאמַר אֲהַבְתִּיךָ וְלִבְּךָ
אֵין אִתִּי זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִתַּלְתָּ
בִּי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִּי בַּמֶּה כֹחֲךָ גָדוֹל
וַיְהִי כִּי הִצִּיקָה לוֹ בְדִבְרֶיהָ כָּל
הַיָּמִים וַתְּאַלְּצֵהוּ וַתְּקַצַר נַפְשׁוֹ
לָמוּת וַיַּגֶּד לָהּ אֶת כָּל לִבּוֹ וַיֹּאמֶר
לָהּ מוֹרָה לֹא עָלָה עַל רֹאשִׁי כִּי
נְזִיר אֱלֹהִים אֲנִי מִבֶּטֶן אִמִּי אִם
גֻּלַּחְתִּי וְסָר מִמֶּנִּי כֹּחִי וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי
כָּכָל הָאָדָם וַתֵּרֶא דְלִילָה כִּי
הִגִּיד לָהּ אֶת כָּל לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח
וַתִּקְרָא לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר עֲלוּ
הַפַּעַם כִּי הִגִּיד לִי אֶת כָּל לִבּוֹ וְעָלוּ
אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲלוּ
הַכֶּסֶף בְּיָדָם וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל בִּרְכֶּיהָ
וַתִּקְרָא לְאִישׁ וַתְּגַלַּח אֶת שֶׁבַע
מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ
וַיָּסוֹר כֹּחוֹ מֵעָלָיו וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים
עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיִּקַץ מִשְּׁנָתוֹ
וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם בְּפַעַם וְאִנָּעֵר וְהוּא לֹא יָדַע כִּי יְהוָה
סָר מֵעָלָיו וַיְאַחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים
וַיְנַקְּרוּ אֶת עֵינָיו וַיּוֹרִדוּ אֹתוֹ עַזָּתָה
וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן

vinxit eū: & clamauit
philiſtiim ſuper te ſam
ſon: in cubiculo iſidiis pre
pararis. Qui ita rupit
vincula: ſi fila telarū.
dixitq; rurſum ad eum.
dalila Vſq; quo
decipis me & falſum
loqueris. O
quo vinciri de
beas? Cui reſpōdit ſam
ſō. Si inqt ſeptē cries
capitis mei cū licio ple
xueris: & clauū his cir
cumligatū terre fixeris:
infirmus ero. Q̄d cū feciſ
ſet dalila: dixit ad eum
Philiſtiim ſup te ſāſō
Qui cōſurgēs de ſōno
extraxit clauū cū crini
bꝰ & licio. dixitq; ad
eū dalila. Quō dicis q̄
amas me? cū anim̄ tu
us nō ſit mecū. Per tres
vices mētitus es mihi:
& noluiſti dicere cui quo
ſit maxima fortitudo
tua. Cunq; moleſta eſ
ſet ei & p multos dies
iugiter adhereret: ſpaciū
ad qetē nō tribues: defe
cit aīa ei: & ad mortem
vſq; laſſata ē. Tūc aperi
ens veritatē rei dixit ad
eā. Ferq; nūq; aſcendit
ſup caput meum: quia
nazareus. i. conſecratus
deo ſū de vtero matris
mee. Si raſum fuerit ca
put meum recedet a me
fortitudo mea & defici
ā: eroq; ſicut ceteri ho
mies. Videſq; illa q̄ cō
feſſus ei eēt oēm aīum
ſuū: miſit ad principes
philiſtinoꝝ ac mādauit.
Aſcēdite adhuc ſemel:
q̄a nūc mihi apuit cor
ſuū. Qui aſcēderūt: aſ
ſūpta pecūia q̄ pmiſe
rant. At illa dormire eū
fecit ſup genua ſua: & i
ſinu ſuo reclinare caput
Vocauitq; tōſorē & ra
ſit ſeptē crines eius: &
cepit abigere eū & a ſe
repellere. Stati em̄ ab eo
fortitudo diſceſſit dixit
q̄. Philiſtiī ſup te ſam
ſō: quiſ d̄ ſōno cōſurgēs
dixit i aio ſuo. Egredi
ar ſicut añ feci: & me ex
cutiā: neſciēs q̄ receſſiſ
ſet ab eo dn̄s. Quē cū
apprehēdiſſet philiſti
im: ſtati eruerūt oculos
eius & duxerūt gazam
vinctum catenis: & oc
clauſum in carcere mo
lere fecerunt. ococococo

nouos & ligauit illū in ipſis. & dixit ad eū: phi
καιναὶς καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οἱ ἀλ
liſtiim ſup te ſamſon: & inſidie erant in cu
λόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών, καὶ ὁ ἐνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ τα
biculo. & diſrupit ea a brachijs ſuis q̄ſi fi
μίῳ. καὶ διέῤῥηξεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ῥάμ
la. & dixit dalila ad ſamſon: vſq; nūc decept
μα. καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἕως νῦν παρηλογί
iſti me & locutus es ad me mēdacia. annūcia
σω με καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ. ἀνάγγειλόν δή μοι ἐν
mihi in quo ligaberis. & dixit ad illā: ſi texueris ſeptē cr
τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σει
tenas capitis mei cum litio & affixeris
ρὰς τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διάσματος καὶ ἐγκρούσῃ
cum clauo in parietē: & ero infirm⁹. &
ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἔσομαι ἀσθενὴς καὶ
fecit ei dalila ſic: & texuit ſept
ἐποίησεν αὐτῷ δαλιλὰ οὕτως, καὶ ἐδήσατο τοὺς ἑπτὰ
cincinos capitis eius cum extaſi & fi
βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκστάσεως καὶ κα
fixit eū clauis in parietē. & dixi
τέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον. καὶ εἶπε
ad eū: philiſtiim ſup te ſamſon. & ſurrexit v
πρὸς αὐτόν, ἀλλόφυλοί ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη ἐ
ſomno ſuo & extraxit palos in li
τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ ἐξέσασεν τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφ
cio ex pariete & tramā: & nō cognita fu
σματι ἐκ τοῦ τοίχου καὶ τὸ δίασμα, καὶ οὐκ ἐγνώσθ
vis eius. & dixit ad eū dalila. quomō dice
ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαλιλά. πῶς ἐρεῖ
amauī te & cor tuū nō eſt mecum: hac
ἠγάπηκά σε καὶ ἡ καρδία σου οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ, τοῦτ
tertia vice decepiſti me & nō dixiſti mihi in qu
τρίτον παρηλογίσω με καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν τί
vis tua eſt magna. & factū eſt q̄n vexauit
ἡ ἰσχύς σου ἐστὶν ἡ μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὡς τε κατεῖργάσατο
illā ſermonib⁹ ſuis totā noctē & moleſta fuit il
τὸν τοῖς λόγοις αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα καὶ παρηνώχλησεν αὐ
mo defecit vſq; ad mortē: & retulit ei o
τῷ ἕως εἰς θάνατον, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντ
corde ſuo: & dixit illi: nouacula nō aſcendet ſup
καρδίας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τ
meū: q̄n nazareus dei ego ex vtero matris mee: &
μου, ὅτι ναζηραῖός θεοῦ ἐγὼ ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ ἐ
ro recedet a me fortitudo mea: & ero infirmus: &
μαι ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἀσθενήσω, καὶ
cut oēs homes. & vidit dalila q̄n nunciauit
τὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. καὶ εἶδεν δαλιλὰ ὅτι ἀπήγγειλεν αὐ
q̄ a corde ſuo. & miſit & vocauit
τὴν ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν καὶ ἐκάλεσεν τοὺς σ
philiſtiim vicēs: aſcēdite ſemel: q̄n retulit
τῶν ἀλλοφύλων λέγουσα, ἀνάβητε τοὐπαξ, ὅτι ἀπήγγει
ne cor ſuū. & aſcēderūt ad eā oēs
σαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν πᾶσαι
pes philiſtiim & attulerūt argētū in
πεῖαι τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀπήνεγκαν τὸ ἀργύριον ἐν ταῖ
is. & dormire fecit eā in medio genuum ſuoꝝ.
τῶν. καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς.
uit tonſorē & totōdit ſeptē crines cap
σεν τὸν κουρέα καὶ ἐξύρισεν τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφ
& cepit humiliari & diſceſſit vis eius ab eo.
καὶ ἤρξατο ταπεινοῦσθαι καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτ
et dalila: philiſtiim ſup te ſamſon. & excitat⁹ e
αὐτῷ δαλιλά, ἀλλόφυλοί ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ ἐξηγέρθη
ſuo: & dixit exibo & faciā ſicut ſemp &
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ καὶ ἀ
tiam: & ipſe nō ſciebat q̄ dns receſſit ab eo. & apph
μαι, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐγνώκει ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐπε
um philiſtiim & eruerūt oculos eius: & de
τοῦ οἱ ἀλλόφυλοι καὶ ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ κα
um in gazan: & ligauerūt eum in cōpedib⁹ ferreis: &
τὸν εἰς γάζαν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς, καὶ

in domo custodie. τ cepit crinis capitis e= ἐν οἴκῳ τῆς φυλακῆς · καὶ ἤρξατο ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐ tus crescere qū rasus est. τ principes phi τοῦ ἀπαγγεῖλαι ἡνίκα ἐξευρήσουσι · καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ listiim cōgregati sunt vt immolarēt sacrificiū magnū da λοφύλων συνήχθησαν τοῦ θύσαι θυσίαν μεγάλην δα= gon deo suo τ vt letarentur. τ dixerūt γὼν τῷ θεῷ αὐτῶν καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι · καὶ εἶπαν tradidit deus nr̄ in manū nr̄az samson imi= παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν σαμψὼν τὸν ἐχ= micū nr̄m. τ vidit eū ppls τ laudauerūt de θρὸν ἡμῶν · καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ λαὸς καὶ ἤνεσαν τοὺς θε= os suos: qū dixerūt tradidit deus nr̄ in ma οὺς αὐτῶν, ὅτι εἶπαν παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χεὶ nū nr̄am inimicū nr̄m τ desolatē terraz ρὶ ἡμῶν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν καὶ τὸν ἐξερημοῦντα τὴν γῆν ἡ nr̄am: qui multiplicauit vulneratos nr̄os. τ sa μῶν, ὃς ἐπλήθυνεν τοὺς τραυματίας ἡμῶν · καὶ ἐγέ cū est qū: letatū est cor eoꝝ: τ dixerūt: vo νετο ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ εἶπαν, καλέ= cate samson de domo custodie τ lu σατε τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς καὶ παιξά= dat ante nos. τ vocauerūt samson de domo τω ἐνώπιον ἡμῶν · καὶ ἐκάλεσαν τὸν σαμψὼν ἐξ οἴκου custodie: τ aliudebāt eī: τ statuerūt eū τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζον αὐτῷ, καὶ ἔστησαν αὐτὸν in medio duaꝝ columnaꝝ. τ dixit samson ad ἀναμέσον τῶν δύο στύλων. καὶ εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸ puerū qui manu ducebat eū: dimitte παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτόν, ἐπαφάπαυσόν me ut tāgā & fac tangere me columnas in qbꝫ με ἵνα καὶ ποίησω ψηλαφῆσαί με τοὺς στύλους ἐφ' ὧν domus firmata est; supillis: τ reclina me sup ὁ οἶκος ἐπεστήριχται ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστήσομαι ἐπ' αὐ cas. ipsa aūt dom⁹ erat plena virorꝝ τ mulierū: τ τοὺς · ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ illic oēs principes philistinorꝝ. τ sup ἐκεῖ πάντες οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων · καὶ ἐπὶ solario ꝯ tria milia virorꝝ τ mulierū ꝯ τοῦ δώματος ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐμ picientiū illusum samson. τ clamauit sam βλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν σαμψών. καὶ ἐβόησεν σαμ son ad dñm τ dixit: dñe dñe recordare mei τ for ψὼν πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, κύριε κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐνί tifica me in duplo τ semel hoc de⁹: τ vlcis σχυσόν με δὶς πλὴν καὶ τοῦτο παῦ τοῦτο ὁ θεός, καὶ ἐκδική= car vltionem vnā pro oculis meis de phil σω ἐκδίκησιν μίαν ἀντὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐκ τῶν ἀλλο stym. τ apprehēdit samson duas colūnas φύλων. καὶ περιέλαβεν σαμψὼν τοὺς δύο στύλους mediaꝝ in quib⁹ domus innitebatur sup ipsis: τ τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήριχτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ innix⁹ est in illis vnā in dextera sua τ vnā in ἐπεστηρίξατο ἐπ' αὐτοὺς ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἕνα ἐν τῇ sinistra sua. τ dixit samson: moriatur aīa ἀριστερᾷ αὐτοῦ · καὶ εἶπεν σαμψών, ἀποθανέτω ἡ ψυχή mea cum philistiim: τ iclinauit i fortitudie τ cecidit μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἔκλινεν ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἔπεσεν domus sup principes τ sup oēm ppl'm q erat ὁ οἶκος ἐπὶ τοὺς σατράπας καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν illa. τ fuerūt mortui quos occiderat sam αὐτῷ · καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες οὓς ἐθανάτωσεν σαμ son in morte sua plures quā occiderat in ψὼν ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πλείους ὑπὲρ ἐθανάτωσεν ἐν τῇ vita sua. τ descenderūt fratres eius τ vniuersa do ζωῇ αὐτοῦ · καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶ= mus patris eius: τ accepērūt eum τ ascēdert i κος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν τ sepelierūt eū inter saraa τ inter esthaol καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀναμέσον ἐσθαὸλ in sepulchro manue patris eius. τ ipse iudicauit ἐν τῷ τάφῳ μανῶε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ · καὶ αὐτὸς ἐκρινεν

Iamqꝫ capilli eius ꝯꝯꝯ renasci ceperāt: & pri= cipes ꝯꝯꝯ philistinorū conuene= runt in vnū vt immola= rēt hostias magnificas dagon deo suo & epu larentur dicētes. Tradi dit deus nr̄ inimi= cū nr̄m samson in ma= nus nr̄as. Quod etiā ppls videns laudabat deū suū eademqꝫ dicē= bat. Tradidit deus no= ster aduersariū nr̄m in manus nr̄as qui deleuit terrā nr̄am & occidit plurimos. Letātesqꝫ p comitia sūptis iā epulis præceperūt vt vocare= tur samson: & ante eos luderet. Qui adductus de carcere ludebat ante eos: fecerūtqꝫ eum stare inter duas ꝯꝯꝯ columnas. Qui dixit ꝯꝯ ꝯꝯ puero regenti gressus suos. Dimitte me ꝯꝯ vt tangā columnas quibus omnis ꝯꝯꝯ imminet dom: & recli ner sup eas & paululū requescā. Dom aūt erat pleā viroꝝ ac mulieꝝ: & erāt ibi oēs principes philistinorū: ac de tecto & solario circiter tria milia vtriusqꝫ sexus spectātes ludētem sam son. At ille ꝯꝯꝯ inuocato domino ꝯꝯꝯ ait. Dñe deꝰ me⁹ memento mei: ꝯꝯꝯ & redde mihi nūc fortitudinē pristinam ꝯꝯ deus meus vt vlciscar me de hostibus meis: & p amissione duorū luminū vnā vltionē recipiā. Et apprehendens ambas colūnas quib⁹ innitebatur dom: alteramqꝫ earum ꝯꝯꝯ dextera & alterā leua tenens: ait. ꝯꝯꝯ Moriatur aīa mea cū philistiim. ꝯꝯꝯ Concussisqꝫ fortiter co lūnis: cecidit dom⁹ su per oēs principes & ce= terā multitudinē q̄ ibi erat. Multoqꝫ plures inter fecit moriens: ꝯꝯꝯ qꝫ añ viuus occiderat. Descēdētes aūt fratres eius & vniuersa cogna= tio: tulerūt corpus eius & sepelierūt iter saraa & esthaol ꝯꝯꝯ in sepulchro patris sui manue: iudicauitqꝫ ꝯꝯ

"נְבִית׳ הָאסוּרִים ׃ ׳ וַיָּחֶל שְׂעַר
ראשׁו לְצַמֵּחַ כַּאֲשֶׁר גִּלַּחוּ ׳ וַיִּסָּרֵנִי
פְּלִשְׁתִּים נֶאֱסְפוּ לִזְבֹּחַ זֶבַח גָּדוֹל
"לְדָגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ
נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ ׳ אֶת " שִׁמְשׁוֹן
אוֹיְבֵינוּ ׃ וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם ׳ וַיְהַלְלוּ
אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי אָמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ
בְּיָדֵנוּ אֶת "אוֹיְבֵינוּ " וְאֶת מַחֲרִיב
אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר רִבָּה אֶת חֲלָלֵנוּ ׃
"וַיְהִי כְּטוֹב לִבָּם ׳ וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ
לְשִׁמְשׁוֹן וְיַשְׂחֶק לָנוּ ׳ וַיִּקְרְאוּ
לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאסוּרִים וַיְצַחֵק
לִפְנֵיהֶם "" וַיַּעֲמִידוּ " אֹתוֹ בֵּין
הָעַמּוּדִים ׃ וַיֹּאמֶר ׳ שִׁמְשׁוֹן אֶל
הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחֵהוּ אֹתִי
וְהַמְשֵׁנִי אֶת הָעַמּוּדִים אֲשֶׁר
הַבַּיִת נָכוֹן עֲלֵיהֶם וְאֶשָּׁעֵן עֲלֵיהֶם ׃
וְהַבַּיִת "מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
וְשָׁמָּה כָּל סַרְנֵי "פְּלִשְׁתִּים וְעַל
"הַגָּג כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה
הָרֹאִים " בְּשַׂחֵק ׳ שִׁמְשׁוֹן ׃ ׳
׳ וַיִּקְרָא " שִׁמְשׁוֹן ׳ אֶל ׳ יְהוָה
וַיֹּאמַר ׳ אֲדֹנָי " יְהוִה " זָכְרֵנִי נָא
וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ ׳ הַפַּעַם ׳ הָזֶה
הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקָם אַחַת מִשְׁתַּי
עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים ׃ וַיִּלְפֹּת ׳ שִׁמְשׁוֹן
אֶת "שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ אֲשֶׁר "הַבַּיִת
נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסָּמֶךְ עֲלֵיהֶם אֶחָד
בִּימִינוֹ וְאֶחָד " בִּשְׂמֹאלוֹ ׃ וַיֹּאמֶר
שִׁמְשׁוֹן תָּמֻת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים
וַיֵּט בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל ׳ הַסְּרָנִים
וְעַל "כָּל "הָעָם " אֲשֶׁר " בּוֹ ׳ וַיִּהְיוּ
הַמֵּתִים אֲשֶׁר הֵמִית "בְּמוֹתוֹ רַבִּים
מֵאֲשֶׁר "הֵמִית בְּחַיָּיו ׃ וַיֵּרְדוּ " אֶחָיו
וְכָל בֵּית אָבִיהוּ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ ׳ וַיַּעֲלוּ
וַיִּקְבְּרוּ "אֹתוֹ בֵּין צָרְעָה "וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל
בְּקֶבֶר "מָנוֹחַ ׳ אָבִיו ׃ וְהוּא " שָׁפַט

וְאֶת יִשְׂרָאֵל עָשְׂרִים שָׁנָה׃

Cap. xvij

וַיְהִי אִישׁ מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ מִיכָיְהוּ׃ וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ אֶלֶף וּמְאָה הַכֶּסֶף אֲשֶׁר לֻקַּח לָךְ וְאֵת אָלִית אָלָה וְגַם אָמַרְתְּ בְּאָזְנָי הִנֵּה הַכֶּסֶף אִתִּי אֲנִי לְקַחְתִּיו וַתֹּאמֶר אִמּוֹ בָּרוּךְ בְּנִי לַיהוָה׃ וַיָּשֶׁב אֶת אֶלֶף וּמְאָה הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתֹּאמֶר אִמּוֹ הַקְדֵּשׁ הִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַכֶּסֶף לַיהוָה מִיָּדִי לִבְנִי לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וְעַתָּה אָשִׁיבֶנּוּ לָךְ׃ וַיָּשֶׁב הַכֶּסֶף לְאִמּוֹ וַתִּקַּח אִמּוֹ מָאתַיִם כֶּסֶף וַתִּתְּנֵהוּ לַצֹּרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ פֶּסֶל וּמַסֵּכָה וַיִּהְיוּ בְּבֵית מִיכָיְהוּ׃ וְהָאִישׁ מִיכָה לוֹ בֵּית אֱלֹהִים וַיַּעַשׂ אֵפוֹד וּתְרָפִים וַיְמַלֵּא אֶת יַד אַחַד מִבָּנָיו וַיְהִי לוֹ לְכֹהֵן׃ בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃ וַיְהִי נַעַר מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה מִמִּשְׁפַּחַת יְהוּדָה וְהוּא לֵוִי וְהוּא גָר שָׁם׃ וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מֵהָעִיר מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בַּאֲשֶׁר יִמְצָא וַיָּבֹא הַר אֶפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה לַעֲשׂוֹת דַּרְכּוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה מֵאַיִן תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵוִי אָנֹכִי מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ לָגוּר בַּאֲשֶׁר אֶמְצָא׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מִיכָה שְׁבָה עִמָּדִי וֶהְיֵה לִי לְאָב וְלִכֹהֵן וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ עֲשֶׂרֶת כֶּסֶף לַיָּמִים וְעֶרֶךְ נְדָדִים וְטַחְיָתְךָ וְיֵלֶךְ הַלֵּוִי׃ וַיֵּאֶל הַלֵּוִי לָשֶׁבֶת אֶת הָאִישׁ וַיְהִי הַנַּעַר לוֹ כְּאַחַד מִבָּנָיו׃ וַיְמַלֵּא מִיכָה אֶת יַד הַלֵּוִי וַיְהִי לוֹ הַנַּעַר לְכֹהֵן וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה׃ וַיֹּאמֶר מִיכָה עַתָּה

'iſrl' vigīti' annis. 17.

HVit eo tempore' vir quidam' de monte effraim' nomine' michas:' dixit' matri ſue. 'Mille' centum' argenteos' quos' ſepa raueras:' et ſuper quib' me audiēte' iuraueras: ecce' ego' habeo: & apud me ſūt. Cui' illa' reſpondit. 'Benedictus' filius meus' dño.' Reddidit ergo 'cos' matri ſue: q' dixe rat ei. 'Cōſecraui & voui hoc 'argentū' dño: vt de manu mea ſuſcipiat 'filiꝰ me' et faciat' ſculpti le' atq; cōflatile: & nūc 'trado illud' tibi. 'Reddi dit igitur cos' matri ſue: q' tulit' ducētos' argēte os: & dedit cos' argēta rio' vt faceret ex eis' ſcul ptile' atq; cōflatile qd' fu it' ī domo' miche.' Qui 'ediculā quoq; i ea' deo ſepauit: & fecit' ephot & 'theraphī. i. veſtē ſacer dotalē & idola. ' Imple uitq; 'vnius' filiorū ſuo rū' manū:' & fact' eſt' ei 'ſacerdos. 'In die' illis 'non erat' rex' in iſrl: ſed 'vnuſquiſq; 'qd' ſibi' re ctū' videbatur hoc' facie bat. 'Fuit quoq; i tpe illo alter' adoleſcēs' de be thleē' iuda' ex cognatio ne eius: ' erat q; ip̄e' leui tes' & habitabat' ibi. 'E greſſuſq; ' de ciuitate 'bethleē: 'pegrinari vo luit' vbicūq; ſibi cōmo dū' repiſſet. ' Cumq; ve niſſet in' montē' effraim 'iter' faciēs: & declinaſſet parū' ī domo' miche: 'interrogatus ē ab eo' vñ 'veniſſet. Quí' reſpōdit 'Leuita' ſum' de bethleē 'iuda:' & ' vado' vt habi tem 'vbi' potuero & vti le mihi eē ꝓſpexero. ' Di xit q; micha. ' Mane 'a pd me' inqt' & eſto' mihi 'parēs' ac ſacerdos: ' da boq; tibi' p annos ſingu los' decē' argenteos' ac 'veſtem' duplicē: & q; ad victū ſunt neceſ ſaria. ' Acquieuit & 'man ſit' apud' hoiem: ' fuitq; 'illi 'qſi vn' de filiis.' Imple uitq; ' micha 'manum eius: ' & habu it' puerum' ſacerdotem apud ſe: ' nunc

ישראל εἰσραὴλ ἔτη. Ca.

ΚΑΙ factum est vir de mōte ephraim ꝛ nomē ei Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ καὶ ὄνομα αὐ michas: ꝛ dixit matri ſue: mille ꝛ cē μιχά, καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, χιλίους καὶ ἑκ argēteos ſublatos tibi: ꝛ adiuraſti ꝛ ἀργυρίου τοὺς συλληφθέντας σοι, καὶ ἐξώρκισας κ riſti in auribꝰ meis: ecce argētū apud m πας ἐν τοῖς ὠσίν μου, ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμ ego accepi illud. ꝛ dixit mr eius: bene ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εὐλο ctus filius meus in dño: ꝛ reddidit υἱός μου ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπέδωκεν mille ꝛ centū argēteos matri ſue. ꝛ dix χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπ mater ſua: ſctificatiōnē ſctificaui argētū ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἁγιασμὸν ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κ de manu mea ſecꝛſum ad faciendū ſcul ἐκ τῆς χειρός μου καταμόνας τοῦ ποιῆσαι γλυ ꝛ cōflatile: ꝛ nunc reddā illud tibi. ꝛ καὶ χωνευτόν, καὶ νῦν ἀποδώσω αὐτό σοι. καὶ didit argentum matri ſue: ꝛ accepit δωκεν τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν ter eius ducētos ex argento: ꝛ dedit της αὐτοῦ διακοσίους τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἔδωκε illi q; cōflat ꝛ fecit illud ſculptile ꝛ ἀυτὸ τῷ χωνευτῇ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ flatile. ꝛ fuit in domo micha: ꝛ dom ευτόν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ μιχά, καὶ ὁ οἰκο cha illi domus dei. ꝛ fecit ephod ꝛ thera χὰ αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐφοὺδ καὶ θερα ꝛ impleuit manū vnius filiorꝫ ſuorꝫ: καὶ ἐνέπλησε τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, fact' eſt ei in ſacerdotē. i. diebus illis ἐγενήθη αὐτῷ εἰς ἱερέα. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις erat rex in iſrael: vir rectū in ocul ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραὴλ, ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλ ſuis faciebat. ꝛ fuit puer de bethlee ἀυτοῦ ἐποίει. καὶ ἦν παιδάριον ἐκ βηθλεέ da de cognatione iuda ꝛ ipſe leuites: δα ἐκ τῆς συγγενείας ἰούδα καὶ αὐτὸς λευίτης ipſe habitabat ibi. ꝛ egreſſus eſt vir de αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ. καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς tate bethleem iuda vt habitet vbi inuenīret. ꝛ λεως βηθλεὲμ ἰούδα παροικεῖν οὗ ἂν ἔυρη. καὶ nit in mōtē ephraim vſq; ad domū micha vt ρεγενήθη εἰς ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχὰ τοῦ ceret iter ſuum. ꝛ dixit ei micha: σαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, ꝛ venis: ꝛ dixit ad eū: leuites ego ſu ἔρχη; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, λευίτης ἐγώ εἰμ bethleem iuda: ꝛ ego vado vt habitē Βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι παροικεῖν inuenero. ꝛ dixit ei micha: ſede mecū: ρω. καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, κάθου μετ' ἐμοῦ ſis mihi in patrē ꝛ in ſacerdotē: ꝛ ego d γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δ tibi decē argēteos in dies ꝛ par ve σοι δέκα ἀργυρίου εἰς ἡμέρας καὶ ζεῦγος ἱμα ꝛ que ad victū tuū. ꝛ abiit leuites τα καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν σου. καὶ ἐπορεύθη ὁ λευίτη incepit habitare apud virū. ꝛ fuit ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθ li puer vt vnus filiorꝫ eius. ꝛ i τῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἐνέτ uit micha manū leuite: ꝛ fuit σεν μιχὰ τὴν χεῖρα τοῦ λευίτου, καὶ ἐγενήθη puer in ſacerdotē: ꝛ fuit in dom τῷ τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκ cha. ꝛ dixit micha: nunc χά. καὶ εἶπεν μιχά, νῦν

cognouit q̄ benefecit mihi dñs: qñ fact⁹ est mihi ἔγνων ὅτι ἠγαθοποίησέν μοι κύριος, ὅτι ἐγενήθη μοι leuites in sacerdotem.
ὁ λευίτης εἰς ἱερέα. Ca.18.

A IN diebus illis nō erat rex in is Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ισ
A rael. τ in diebus illis tribus dan q̄ rahel. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡ φυλὴ τοῦ δὰν ἐζη
Infra rebat sibi possessionē ad habitādū: qñ nō eccī τεῖ ἑαυτῇ κληρονομίαν τοῦ κατοικεῖν, ὅτι οὐκ ἐνε
dic illi vsq; ad̄ dies illas in medio tribuū isra πεσεν αὐτῇ ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν ἰσρα
el possessio. τ miserūt filij dan de cogna ηλ κληρονομία. καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ δὰν ἐκ τῶν συγ
tiōib⁹ suis quinq; viros de parte sua viros fortis γενειῶν αὐτῶν πέντε ἄνδρας ἀπὸ μέρους αὐτῶν ἄνδρας υἱοὺς
potētie de saraa τ esthaol vt explorarēt δυνάμεως ἐκ σαραὰ καὶ ἐσθαὸλ τοῦ κατασκέψασθαι
terram τ diligēter inspicerēt eā. τ dixerūt ad e- τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶπαν πρὸς αὐ
os: ite τ cōsiderate terrā: τ ve τούς, πορεύεσθε καὶ ἐξερευνήσατε τὴν γῆν, καὶ πα
B nerunt in mōtē ephraim vsq; ad domū micha τ requ ρεγένοντο εἰς ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχὰ καὶ κατέ
euerunt ibi: eis exūtib⁹ apud domū micha. παυσαν ἐκεῖ, αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ μιχά.
τ illi cognouerūt vocem pueri leui καὶ αὐτοὶ ἔγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ λευί
te τ declinauerūt illuc. τ dixerūt ei: quis te du του καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ. καὶ εἶπαν αὐτῷ, τίς σε ἤ
xit huc? τ quid tu agis hic: τ quid γαγεν ὧδε; καὶ τί σὺ ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί
tibi est hic? τ dixit ad eos: sic τ sic σοι ἐστὶν ὧδε; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὕτω καὶ οὕτως
fecit mihi micha: τ mercede cōduxit me τ factus sū ἐποίησέν μοι μιχά, καὶ ἐμισθώσατό με καὶ ἐγενήθην
et in sacerdotē. τ dixerūt ei: interroga tam αὐτῷ εἰς ἱερέα. καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐπερώτησον δὴ
B in deo: τ cognoscemus si prosperatur iter nr̄m ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν
quod nos imus per illud. τ dixit eis ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτήν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
sacerdos: ambulate in pace: coram dño via ἱερεύς, πορεύεσθε εἰς εἰρήνην, ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς
vra per quā ambulatis in ipsa. τ abierūt ὑμῶν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ
quinq; viri τ venerūt in laisa: τ vi πέντε ἄνδρες καὶ παρεγένοντο εἰς λαϊσά, καὶ εἶ
derūt ppl̄m q̄ in ea: habitantē in spe se δον τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ, κατοικοῦντα ἐν ἐλπίδι κα
cūdā cōsuetudinē sidonior̄ quietos in spe: τὰ τὴν σύγκρισιν τῶν σιδωνίων ἡσυχάζοντας ἐν ἐλ
τ nō potētes loqui vllū in terra. pos πίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ. κλη
sessor thesaur: qñ longe sunt a sidone: ρονόμος θησαυροῦ, ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος,
τ sermo non erat illis cum syria. τ ve καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας. καὶ παρε
nerūt quinq; viri ad fratres su- γένοντο οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
os in saraa τ in esthaol: τ dixerūt eis τῶν εἰς σαραὰ καὶ εἰς ἐσθαόλ, καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ
fratres eor̄: quid vos sedetis? τ dixerūt sur C ἀδελφοὶ αὐτῶν, τί ὑμεῖς κάθησθε; καὶ εἶπαν ἀνά
gite τ ascēdamus ad eos: qñ vidimus στητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἑωράκαμεν τὴν
terrā: τ ecce bona valde. τ vos tacete: γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε,
ne tardetis ad eundum τ intrandū μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορευθῆναι καὶ εἰσελθεῖν

'scio^c dicens^q q^p benefaci et^s mihi 'dominus ∞∞ ^m habenti^e leuitici generis^p sacerdotem. 18.

IN diebus^b illis^c non erat^p rex^c in israel: ∞ '&^b tribus' dā^k querebat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞ ^m possessionē^t sibi^n vt habitaret in ea. ∞∞∞∞∞∞∞ ^o Vsq; ad^m illū^o enim^t diē ^x inter ceteras^s tribus sortem^e nō^q accepat.^c miserūt ergo^p filii^c dan ∞∞∞ ^r stirpis & familie sue^q qui q̄^p viros ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^m fortissimos ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^n de saraa^o & esthaol^p vt explorarent ∞∞∞∞∞∞ ^r terrā^o & diligēter inspicerēt.^t Dixerūt q̄^n eis. ∞ ^x Ite &^b cōsiderate^b terrā. Qui^c cū pgētes^c vēissēt in^o monte^c effrai & itrassent^q domū^b miche:^t requerūt^b ibi:^t &^q agnoscentes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞ ^n vocē^t adolescētis^n leuite vtēteq̄ illio diuersorio: ^n dixerunt^b ad eū.^c Quis ^v te^c huc^b adduxit?^t Quid ^t hic^b agis?^x Quā obcām ^m huc vēire voluisti?^t Qui^o rndit ^p eis.^r Ite^n cum pace^n. Dominus^r respicit ∞∞∞∞∞ ^x viam^n vestrā & iter^b quo ^o pergitis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^c Euntes igitur^b quinq;^c viri^r venerūt ∞∞∞∞∞∞∞ ^s lais:^b viderūt q̄^x populū ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^n habitantē^m in ea^c absq; vllo timore^p iuxta cōsuetudinē^q sidoniorū^n secu^x & quietū:^t nullo eis preni tus ^n resistente magnarū q̄ opum:^b & procul ∞∞∞ ^b a sidone^c atq; a cunctis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^t hominibus separatū.^x Reuersiq̄^t ad^m fratres suos in^n sara^o & esthaol:^p &^n qd ^t egissent^p scisciātibus ∞ ^n respōderūt.^x Surgite ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^t & eamus^s ad eos.^c Vidimus^b enim ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^t terrā^b valde^s opulentam & vberem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^t Nolite^m negligere: nolite cessare.^n Eam^p & ∞∞∞∞

יָדַעְתִּי כִּי ייטיב יְהוָה לִי כִּי
הָיָה לִי הַלֵּוִי לְכֹהֵן:
cap. xv בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל
וּבַיָּמִים הָהֵם שֵׁבֶט הַדָּנִי מְבַקֵּשׁ
לוֹ נַחֲלָה לָשֶׁבֶת כִּי לֹא נָפְלָה לוֹ
עַד הַיּוֹם הַהוּא בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָתוֹ וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי דָן
מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים
מִקְצוֹתָם אֲנָשִׁים בְּנֵי חַיִל
מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל לְרַגֵּל אֶת
הָאָרֶץ וְלַחְקָרָהּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם
לְכוּ חִקְרוּ אֶת הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ הָר
אֶפְרַיִם עַד בֵּית מִיכָה וַילִינוּ שָׁם:
הֵמָּה עִם בֵּית מִיכָה יָהֵמָּה הִכִּירוּ
אֶת קוֹל הַנַּעַר הַלֵּוִי וַיָּסֻרוּ שָׁם
וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי הֱבִיאַךְ הֲלוֹם וּמֶה
אַתָּה עֹשֶׂה בָּזֶה וּמַה לְּךָ פֹּה:
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כָּזֶה וְכָזֶה עָשָׂה לִי
מִיכָה וַיִּשְׂכְּרֵנִי וָאֱהִי לוֹ לְכֹהֵן:
וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׁאַל נָא בֵאלֹהִים
וְנֵדְעָה הֲתַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר
אֲנַחְנוּ הֹלְכִים עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר
לָהֶם הַכֹּהֵן לְכוּ לְשָׁלוֹם נֹכַח
יְהוָה דַּרְכְּכֶם אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ:
וַילְכוּ הַמֵּשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ
לַיִשָׁה וַיִּרְאוּ אֶת הָעָם אֲשֶׁר
בְּקִרְבָּהּ יֹשֶׁבֶת לָבֶטַח כְּמִשְׁפַּט
צִידֹנִים שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וְאֵין מַכְלִים
דָּבָר בָּאָרֶץ יוֹרֵשׁ עֻצָּר וּרְחֹקִים
הֵמָּה מִצִּידֹנִים וְדָבָר אֵין לָהֶם
עִם אָדָם: וַיָּבֹאוּ אֶל אֲחִיהֶם
צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאֹל וַיֹּאמְרוּ לָהֶם
אֲחִיהֶם מָה אַתֶּם: וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ
וְנַעֲלֶה עֲלֵיהֶם כִּי רָאִינוּ אֶת
הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד וְאַתֶּם
מַחְשִׁים אַל תֵּעָצְלוּ לָלֶכֶת לָבֹא

לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הֵמָּה בָאִים לָרֶשֶׁת אֹתָהּ וּבָאוּ וַיָּרֵשׁ וַיֵּשֶׁב בָּהּ
אֶל־עַם בֹּטֵחַ וְהָאָרֶץ רְחַבַת יָדָיִם
כִּי נְתָנָהּ אֱלֹהִים בְּיֶדְכֶם מָקוֹם אֲשֶׁר אֵין שָׁם מַחְסוֹר כָּל דָּבָר אֲשֶׁר בָּאָרֶץ וַיִּסְעוּ מִשָּׁם
מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי מִבְּנֵי דָן בְּצָרְעָה וּבְאֶשְׁתָּאֹל שֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ
חֲגוּר כְּלֵי מִלְחֲמָה וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בִּקְרִיַת יְעָרִים בִּיהוּדָה עַל כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵה דָן
עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעַבְרוּ מִשָּׁם הַר אֶפְרַיִם
וַיָּבֹאוּ עַד בֵּית מִיכָה וַיִּקְחוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לָרְגֶל אֶת
הָאָרֶץ לַיִשׁ וַיֹּאמְרוּ אֶל אֲחֵיהֶם
הֵיִדַעְתֶּם כִּי יֵשׁ בַּבָּתִּים הָאֵלֶּה אֵפוֹד וּתְרָפִים וּפֶסֶל וּמַסֵּכָה
וְעַתָּה דְּעוּ מַה תַּעֲשׂוּ וַיָּסֻרוּ שָׁמָּה וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּית הַנַּעַר הַלֵּוִי
בֵּית מִיכָה וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ לְשָׁלוֹם
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרִים כְּלֵי
מִלְחַמְתָּם נִצָּבִים פֶּתַח הַשָּׁעַר
אֲשֶׁר מִבְּנֵי דָן וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת
הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לָרְגֶל אֶת
הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה לָקְחוּ אֶת הַפֶּסֶל
וְאֶת הָאֵפוֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת
הַמַּסֵּכָה וְהַכֹּהֵן נִצָּב פֶּתַח הַשָּׁעַר
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַחֲגוּר כְּלֵי
הַמִּלְחָמָה וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה
וַיִּקְחוּ אֶת פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת
הַתְּרָפִים וְאֶת הַמַּסֵּכָה וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם הַכֹּהֵן מָה אַתֶּם עֹשִׂים
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַחֲרֵשׁ שִׂים יָדְךָ עַל
פִּיךָ וְלֵךְ עִמָּנוּ וְהְיֵה לָנוּ לְאָב וְלִכֹהֵן הֲטוֹב הֱיוֹתְךָ כֹהֵן לְבֵית
אִישׁ אֶחָד אוֹ הֱיוֹתְךָ כֹהֵן

p possideam q eã: nullus erit labor. r Intrabimus s ad securos in t regionẽ u latissimã: x tradetq; nobis y deus z locum a in quo b nullius c rei d penuria eorum e q̃ gignuntur f in terra. g Profecti igitur sunt h de cognatione i dan k de saraa l & esthaol m fexcenti viri n accincti o armis p bellicis: q ascẽdentes q r mãserunt s in cariathiarim t iude: u qui o locus ex eo tpe q ca strorũ r dan nomen accepit: & est s post tergũ t cariathiarim. u Inde t transierũt in r mõtẽ effraim x Cumq; veniſſent s ad domũ t miche: u dixerũt q quĩ q v viri q prius missi fuerant o ad considerandam q terrã r lais ceteris s fratribus suis. x nostis q p in domibus r istis sit z ephot & theraphim & a sculptile b atq; conflatile. c Videte d qd vobis placeat. e Et cũ paululũ f declinaſſent: g ingreſſi sũt h do mũ i adolescentis k leuite q erat in r domo s miche t salutauerũtq; eũ verbis u pacificis: x fexcenti autẽ y viri ita vt erãt z armati a stabant ante b hostium. c At illi r qui d ingreſſi fuerant domũ e iuuenis f sculptile g & z ephot & a theraphim b atq; c conflatile d stabant añ e hostiũ: f fexcentis q viris fortissimis haud pcul expectãtib. h Tulerunt igitur q i intrauerant r sculptile s ephot & t idola u atq; r conflatile. x Quibus d dixit s sacerdos. t Quid p facitis? u Cui q rñderunt. x Tace & r pone s digitum t super u os tuum: a veniq; b nobiſcum c vt habeamus te r patrem s ac sacerdotem. d Quid tibi meli e vt b sis r sacerdos s in domo t vni us u viri: a an

vt possideatis terrã. qñ introueritis τοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν. ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε
venietis ad ppm fiducie: & terra lata ma ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος χερ
nibus.qñ tradidit illam deus in manũ vras: lo σίν. ὅτι παραδέδωκεν αὐτὴν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν, τό
cus nõ est ille penuria vllius verbi q̃cũq; in πος ὃν ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος ὅσα ἐν
terra. & profecti sũt illinc ex cognatione dan τῇ γῇ. καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν ἐκ συγγενείας τοῦ δὰν
ex saraa & ex esthaol fexcenti viri accin ἐκ σαρὰ καὶ ἐξ ἐσθαὰλ ἑξακόσιοι ἄνδρες πεζιεζω
cti armis bellicis. & ascenderũt & castrame σμένοι σκεύη πολεμικά. καὶ ἀνέβησαν καὶ παρενε
tati sũt in cariathiarim in iuda. propterea nomẽ βαλον ἐν καριαθιαρὶμ ἐν Ἰούδα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τῷ
loco illi castra dan vsq; ad diem hãc τόπῳ ἐκείνῳ παρεμβολὴ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταυ
cccc post cariathiarim & trãsierũt il τῆς. ἰδοὺ κατόπισθεν καριαθιαρὶμ καὶ παῆλθον ἐκεῖ
lucvsq; ad montẽ ephraim: & venerũt vsq; ad domũ micha. θεν ἕως τοῦ ὄρους ἐφραΐμ, καὶ ἦλθον ἕως οἴκου μιχά.
& respõderũt quinq; viri q tuerãt ad καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κα
considerãdum trã lais. & dixerũt ad τασκέψασθαι τὴν γῆν λαΐσά. καὶ εἶπον πρὸς τοὺς
fratres suos. ſi nostis q̃ est in do ἀδελφοὺς αὐτῶν. εἰ οἴδατε ὅτι ἔστιν ἐν τοῖς οἴ
mibus istis ephud & theraphim & sculptile & κοις τούτοις ἐφοὺδ καὶ θεραφὶμ καὶ γλυπτὸν καὶ
cõflatile. & nunc scite qd facietis: & declina χωνευτόν. καὶ νῦν γνῶτε τί ποιήσετε, καὶ ἐξέκλι
uerũt illuc: & ingreſſi sũt in domũ adolescẽtis ναν ἐκεῖ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδαρίου
leuite domũ micha: & interrogauerũt illũ in pa τοῦ λευίτου οἶκον μιχά, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἐν εἰ
ce: & fexcenti viri accincti armis bel ρήνῃ, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες πεζιεζωσμένοι σκεύη πο
licis suis firmatꝫ apud hostiũ ve λεμικὰ αὐτῶν ἑστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυ
stibulũ q erãt filijs dan. & ascẽderũt quinq; λῶνος οἱ ἐκ τῶν υἱῶν δάν. καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε
viri qui ibant ad cõsiderãdũ terrã: ἄνδρες οἱ παραπορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν,
& venientes illuc ceperũt sculptile & ephud καὶ ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφοὺδ
& theraphim & cõflatile. & sacerdos astãs καὶ τὸ θεραφὶμ καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστηκὼ
ante hostiũ velibuli: & fexcẽ ς μὸς παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακό
ti viri accincti armis bellicis & σιοι ἄνδρες οἱ πεζιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά, καὶ
hi ingreſſi sũt in domũ micha: & ceperũt sculptile οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον μιχά, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν
& ephud & theraphim & conflatile. & vi καὶ τὸ ἐφοὺδ καὶ τὸ θεραφὶμ καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶ
xit ad illos sacerdos: qd vos facitis? & dix πεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεύς, τί ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ εἶ
xerũt ad illũ: tace impone manũ tuã πον πρὸς αὐτόν, κώφευσον ἐπίθες τὴν χεῖρά σου
super os tuũ & veni nobiscũ: & eris nobi ἐπὶ τὸ στόμα σου καὶ ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔσῃ ἡμῖν
in patrẽ & in sacerdotẽ.nũqd melius esse te sa εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ βέλτιον εἶναί σε ἱε
cerdotẽ domꝰ viri vnius q̃ esse te sacerdotẽ ρέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς ἢ γενέσθαι σὲ ἱερέα

tribus τ cognationis in iſrael. τ letatū eſt cor
φυλῆς καὶ συγγενείας ἐν Ἰσραὴλ · καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία
ſacerdotis. τ tulit ephud τ theraphim τ
τοῦ ἱερέως · καὶ ἔλαβεν τὸ ἐφοὺδ καὶ τὰ θεραφὶμ καὶ
ſculptile τ conflatile: τ intrauit in medio
τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτόν, καὶ εἰσῆλθεν ἐν μέσῳ τῶν
ppn: τ reuerſi ſunt τ abierũt τ poſuerũt habi
λαοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπῆλθον καὶ ἔθηκαν τὴν πα
tationē τ poſſeſſionē illoꝝ preciоſam ante ſe.
ροικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῶν τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐ
ipſi ãt procul erant a domo micha. τ ecce mi
τῶν. αὐτοὶ δὲ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου μιχά. καὶ ἰδοὺ μι
cha τ viri crãtes in domibus cum do
χὰ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ὄντες ἐν ταῖς οἰκίαις μετὰ τοῦ οἴ
mo micha:clamauerũt τ ceperũt filios dan: τ
κου μιχά, ἐκραζον καὶ κατέλαβον τοὺς υἱοὺς δάν, καὶ
clamauerũt ad filios dan. τ cõuerterũt filij dan
ἐβόησαν πρὸς υἱοὺς δάν. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ δὰν τὰ
oꝛa ſua: τ dixerũt ad micha: qd eſt tibi
πρόσωπα αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς μιχά, τί ἐστίν σοι
q clamaſti: τ dixit: deos quos feci tu
ὅτι ἐκραξας; καὶ εἶπεν, τοὺς θεούς οὓς ἐποίησα ἐλά
liſtis: τ ſacerdotē: τ abiiſtis. τ qd mihi vltra:
βετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ ἀπῆλθετε. καὶ τί μοι ἔτι,
τ quid hoc mihi dicitis:quaſi hoc clamas. τ direꝛt
καὶ τί τοῦτό μοι λέγετε, τί τοῦτο κράζεις · καὶ εἶπον
ad eũ filij dan: nõ audiatur vox tua no
πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ δάν, μὴ ἀκουσθήτω ἡ φωνή σου με
biſcũ: ne forte occurrant vobis viri aiꝛa
θ' ἡμῶν, μή ποτε ἀπαντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες κατώδυ
ri aio: τ appones aiaꝫ tuã τ ani
νοι ψυχῆ, καὶ προσθήσεις τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν ψυ
mam dom' tue. τ perrexerũt filij dan in viã
χὴν τοῦ οἴκου σου. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δὰν εἰς τὴν ὁδὸν
ſuam. τ vidit micha: q̃ fortiores ſe ſunt: τ
αὐτῶν · καὶ εἶδεν μιχὰ ὅτι ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσίν, καὶ
annuit τ reuerſus eſt in domũ ſuam. τ illi
ἐξένευσεν καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ · καὶ αὐτοὶ
ceperũt q̃cũq; fecit micha: τ ſacerdotē q̃ erat ei:
ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν μιχά, καὶ τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ ·
τ venerũt ad lais ad pplm quieſcẽtem τ confi
καὶ ἦλθον ἐπὶ λαισὰ ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα καὶ πεποι
G dentē. τ percuſſerũt eos in ore gladij: τ
θότα · καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ
vrbē cõbuſſerũt igne. τ nõ eſt qui li
τὴν πόλιν ἐνέπρησαν πυρί. καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμε
beret:qñ longe eſt a ſidone: τ ſermo nõ eſt
νος, ὅτι μακρὰν ἐστὶν ἀπὸ σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν
eis cum hoīe. τ hec in valle que eſt
αὐτοῖς μετὰ ἀνθρώπου. καὶ αὕτη ἐν κοιλάδι ἐστὶν τοῦ
domus roab. τ edificauerũt ciuitatē τ habitaue
οἴκου ῥοάβ. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν καὶ κατῴκη
runt in ea: τ vocauerũt nomē ciuitatis
σαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως
dan iuxta nomē dan pris ſui: qui gen
δὰν κατὰ τὸ ὄνομα δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὃς ἐγεν
tus eſt iſrael: τ fuit lais nomē ciuitati pri
νήθη τῷ Ἰσραὴλ · καὶ ἦν λαὶς ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρό
us. τ erexerũt ſibi filij dan ſculptile. τ
τερον · καὶ ἀνέστησαν ἑαυτοῖς υἱοὶ δὰν τὸ γλυπτόν · καὶ
ionathan filius gerſon filij manaſſe ipſe τ filij
Ἰωνάθαν υἱὸς γηρσὼν υἱοῦ μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius fuerũt ſacerdotes tribui dan vſq; ad diē
αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ δὰν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς
trãſmigrationis ire. τ poſuerũt ſibi ſcul
μετοικεσίας τῆς γῆς. καὶ ἔταξαν ἑαυτοῖς τὸ γλυ
ptile micha q̃ fecit oībus diēb⁹
πτὸν μιχὰ ὃ ἐποίησεν πάσας τὰς ἡμέρας

---

[q]in vna tribu[r] & familia
[s]i iſrael.
Qđ cũ audiſſet acquie=
uit ſermonib⁹ eoꝝ:& tu
lit [b]ephot [c] & [b]idola [c]ac
[c]ſculptile:[e]& pfectus eſt
[b]cũ eis. Qui[r]cũ pgerent
[m]et[n]añ ſe[r]ire feciſſ[e]t[o] par
uulos[p] ac[q]iumenta:[r]& oē
qđ erat[o] preciоſum ſãꝫ
[s]a domo[r] miche[n] eſſẽt p
cul:
[s]viri[b] q hibant [c]in edíb⁹
[s]miche [b] cõclamãtes
[f]ſecuti ſũt:& poſt tergũ
[m]clamare ceperũt. Qui
[q]cũ reſpexiſſẽt:[s]dixerũt
[r]ad michã. [n] qd[r] tibi vis?
[s]Cur[n] clamas? qui rñdit.
[b]Deos meos [c]quos mihi
[f]feci [s] tuliſtis:
[b]&[r]ſacerdotẽ & oīa que
habeo:
[s]&[q]dicitis[s] quid[r] tibi eſt?
[n]Dixerũtq;[r] ei[r] filii[s] dan.
Caue[b] ne vltra loq̃ris[c] ad
nos:&[e] veniãt[b] ad te
[r]vir[
[l]animꝫ[c] cõcitati[m] & ipſe
[c]cũ omni[r] domo tua[m] pe
reas.[q] Et ſic cepto[r] itine=
re[q] prexerunt.[n] Vides au
tẽ[r] micha[r] q̃[n] fortiores
[c]ſe[e] eſſent:[r] reuerſus[e] in
[s]domum ſuam. Sexcẽti
autem viri[r] tulerunt
[p]ſacerdotem: & que ſu=
pra dixiꝰnus:[r] venerũtq;
[n]in[r] laís[n] ad[s] populũ[b] qui
eſcentẽ[c] atq; ſecuꝝ:[b]& p
cuſſerũt[c] eos[r] in ore[s] gla=
dii[r] vrbẽq;[s] incendio tra
diderũt:[m] nullo penitus
[n]ferente preſidium: [o] eo
q̃[r] pcul habitarent[r] a ſi
done:[e]&[r] cũ[r] nullo[r] hoīm
hrent[s] quicq; ſocietatis
ac negocii. [s] Erat aũt ci=
uitas ſita[b] in regione[c] ro
ob[c] quã rurſũ[r] extruẽtes
[h]habitauerũt[r] in ea: [r] vo=
cato[m] noie[n] citatis[o] dã[r] iu
xta vocabulũ[r] patris ſui
[s]quẽ[r] genuerat[n] iſrael:
[b]q̃[r] prius[r] lais[s] dicebatur.
[o] Poſueruntq; [c] ſibi[r] ſculptile: [s] & iona
than
[f]filiũ[m] gerſan[n] filii[o] moyſi
[q]ac filios eius
[s]ſacerdotes[r] in tribu [s] dã
[s]vſq; ad diem
[s]captiuitatis ſue.[c] Man=
ſitq;[o] apud eos
[r]idolum[r] miche[b] omni[r] tẽ
pore quo

שִׁבְחָה	לְשִׁבֶט	ולְמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
יָטַב	וַיִּיטַב לֵב הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֵפוֹד	
אֵפוֹד	וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַפֶּסֶל וַיֵּבֹא	
בּוֹא	בְּקֶרֶב הָעָם׃ וַיִּפְנוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשִׂימוּ	
פָּנָה שׂוּם	אֶת הַטַּף וְאֶת הַמִּקְנֶה וְאֶת הַכְּבוּדָּה	
פָּנָה כָּבַד	לִפְנֵיהֶם׃ הֵמָּה הִרְחִיקוּ מִבֵּית	
פָּנָה רָחַק	מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּתִּים	
בַּיִת	אֲשֶׁר עִם בֵּית מִיכָה נִזְעָקוּ	
זָעַק	וַיִּדְבִּיקוּ אֶת בְּנֵי דָן וַיִּקְרְאוּ אֶל	
דָּבַק קָרָא	בְּנֵי דָן וַיִּסֹּבּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ	
סָבַב	לְמִיכָה מַה לְּךָ כִּי נִזְעָקְתָ׃ וַיֹּאמֶר	
עָשָׂה	אֶת אֱלֹהַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָקַחְתֶּם	
לָקַח	וְאֶת הַכֹּהֵן וַתֵּלְכוּ וּמַה לִי עוֹד	
אָמַר	וּמַה זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה לָּךְ׃	
שָׁמַע	וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי דָן אַל תַּשְׁמַע	
קוֹל	קוֹלְךָ עִמָּנוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָּנוּ	
פָּגַע	אַנְשֵׁי מָרֵי נֶפֶשׁ וְאָסַפְתָּה	
מָרַר	נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי דָן	
רָאָה	לְדַרְכָּם וַיַּרְא מִיכָה כִּי חֲזָקִים	
פָּנָה שׁוּב	הֵמָּה מִמֶּנּוּ וַיִּפֶן וַיָּשָׁב אֶל בֵּיתוֹ׃	
	וְהַמָּה לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה מִיכָה	
	וְאֶת הַכֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה לוֹ וַיָּבֹאוּ	
נָבָה	עַד לַיִשׁ עַל עַם שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וַיַּכּוּ	
אָת פֶּה	אוֹתָם לְפִי חָרֶב וְאֶת הָעִיר שָׂרְפוּ	
נָצַל	בָאֵשׁ׃ וְאֵין מַצִּיל כִּי רְחֹקָה הִיא	
	מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין לָהֶם עִם אָדָם	
	וְהִיא בָּעֵמֶק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב	
נָבָה וַיִּבֶן	וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃ וַיִּקְרְאוּ	
	שֵׁם הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם	
יָלַד אָלַם	אֲשֶׁר יֻלַּד לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלָם	
קוּם	לַיִשׁ שֵׁם הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃ וַיָּקִימוּ	
	לָהֶם בְּנֵי דָן אֶת הַפֶּסֶל וְיהוֹנָתָן	
	בֶּן גֵּרְשֹׁם בֶּן מְנַשֶּׁה הוּא וּבָנָיו	
הָיָה	הָיוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדָּנִי עַד יוֹם	
גָּלָה שׁוּם	גְּלוּת הָאָרֶץ׃ וַיָּשִׂימוּ לָהֶם אֶת	
יוֹם	פֶּסֶל מִיכָה אֲשֶׁר עָשָׂה כָּל יְמֵי	

היות בית האלהים נשילה ויהי
בימים ההם ומלך אין בישראל
ויהי איש לוי נר בירכתי
Cap. xix.
גור
הר אפרים ויקח לו אשה פילגש
לקח איש
מבית לחם יהודה ותזנה עליו
זנה
פילגשו ותלך מאתו אל בית
ילך
אביה אל בית לחם יהודה ותהי
היה
שם ימים ארבעה חדשים ויום רבע
יום רבע
ויקם אישה וילך אחריה לדבר
קום
על לבה להשיבה ונערו עמו
שוב
וצמד החמורים ותביאהו בית
חמר בוא
אביה ויראהו אבי הנערה
ראה
וישמח לקראתו ויחזק בו חתנו
שמח חזק
אבי הנערה וישב אתו שלשת
ימים ויאכלו וישתו וילינו שם
אכל שתה
ויהי ביום הרביעי וישכימו
לון
ויקם ללכת ויאמר אבי
יום רבע
הנערה אל חתנו סעד לבך פת
קום שכם
ילך פתת
ולחם ואחר תלכו וישבו ויאכלו
שניהם יחדו וישתו ויאמר
שתה
אבי הנערה אל האיש הואל
יאל
נא ולין ויטב לבך ויקמו האיש
יטב
ללכת ויפצר בו חתנו וישב
פצר שוב
וילן שם וישכם בבקר ביום
החמישי וללכת ויאמר אבי
חמש אמר
הנערה סעד נא לבך
והתמהמהו עד נטות היום
רחם
ויאכלו שניהם ויקם האיש
קום ילך
ללכת הוא ופילגשו ונערו
ויאמר לו חתנו אבי הנערה
הנה נא רפה היום לערב לינו
ערב לון
נא הנה חנות היום לין פה
חנה
ויטב לבבך והשכמתם מחר
יטב
לדרככם והלכת לאהלך ולא
אבה האיש ללון ויקם וילך
קום
ויבא עד נכח יבוס היא
בוא

mfuit nedomus odeiPi ſylo
rIn diebus illis nō erat
rex in iſrael. 19.
RVit quidā virc leui-
tes hitans in latere
montis effraim: quib ac
cepit vxorē
de bethleem iuda.
Que reliquit eum:
& reuerſa eſt in domū
pris ſui i bethleē: mā
ſitq; apud eum
quattuor menſibus.
Secutuſq; ē eā vir ſuus
volens recōciliari ei atq;
bladiri & ſecū reduce
re: hīs i comitatu puerū
& duos aſinos. Que ſu
ſcepit eū & introduxit i
domū pris ſui. Quod
cū audiſſet ſocer eius
eūq; vidiſſet occurrit
ei let: & amplexatus ē
hominē. Māſitq; gener
i domo ſoceri, tribdie
bus comedēs cū eo &
bibens familiariter:
Die autē quarto, de no
cte
cōſurgens pficiſci vo-
luit. Quē tenuit ſocer:
& ait ad eū. Guſta prius
puſillum
panis & conforta ſto-
machū. & ſic pficiſce-
ris. Sederūtq; ſimul ac
comederūt & biberunt
Dixitq; pater puelle
ad generū ſuū. Queſo
te vt hodie hic mane-
as piterq; letemur. At
ille cōſurgēs cepit velle
pficiſci. Et nihilomin?
obnixe cū ſocer tenuit
& apud ſe fecit manere
Mane aūt facto pabat
leuites iter. cui ſocer rur
ſum. Obſecro iquit vt
paululum cibi capias: &
aſſūptis viribus donec
increſcat dies: poſtea p
ficiſcaris. Comederit er
go ſimł: ſurrexitq; ado
leſcens cū vxore ſua &
puero.
Cui rurſum locutus ē
ſocer.
Cōſidera q dies ad oc
caſū decliuior ſit: & ppī
quat ad veſperā. Mane
apud me ēt hodie
& duc letū diē & cras
pficiſceris vtv adas pi do
mū tuā. Noluit gener ac
quieſcere ſmonib? ei?:
ſed ſtatim perrexit
& venit cōtra iebus q
altero nomine vocatur

quibus fuit domus dei in ſylo. & factū ē in die
ὅσας ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐνσυλῶ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡ
bus illis & rex nō erat in iſrahl. Ca. 19.
μέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν ἰσραήλ. Ca. 19.
Et fuit vir leuita habitās in femore mō
Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄ-
tis ephraim: & accepit ſibi vir vxorē mere-
ρους ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλ-
tricē de bethleem iuda. & fratres eſt illi cōcubi
λακὴν ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα. καὶ ὠργίσθη αὐτῷ ἡ παλλα
nā eius. & abiit ab eo in domū pa
κὴ αὐτοῦ· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
tris ſui in bethleem iuda: & māſit illic dies quat
τρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τε
tuor mēſiū. & ſurrexit vir eius & abiit poſt
τραμήνου. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατόπι-
eam vt loqueret ad cor eius vt
σω αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ
reconciliaret ei: & puer ſuus cum illo &
διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ
par aſinor. & abiit vſq; ad domū pris eius.
ζεῦγος ὑποζυγίων· καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς·
& vidit eū pater puelle: & affuit in occur
καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, καὶ ἔχαιρεν εἰς ἀπάν-
ſum eius: & introduxit eū ſocer eius pa-
τησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πα
ter puelle: & ſedit cum illo tres dies
τὴρ τῆς νεανίδος, καὶ ἐκάθισεν μετ' αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας
& comederūt & biberūt & dormierūt illic. & factū ē
καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὕπνωσαν ἐκεῖ· καὶ ἐγενήθη
die quarto & mane ſurrexerūt diluculo: & ſurrexit vt
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὠρθρίσαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τ
recederet. & dixit pater puelle ad
ἀπελθεῖν· καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν
generū ſuum: cōfirma cor tuū fruſto pa
γαμβρὸν αὐτοῦ, στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρ-
nis & poſt hoc proficiſcimini. & ſederūt & co
του καὶ μετὰ τοῦτο πορεύεσθε· καὶ ἐκάθησαν καὶ ἔ-
mederūt vterq; in id ipſum & biberūt. & dixit
φαγον ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον· καὶ εἶπεν
pater puelle ad virum: mitiens ma
ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀρξάμενος αὐλή-
ne & letetur cor tuū. & ſurrexit vir
σῃτι καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου· καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ
vt abiret. & vim fecit illi ſocer eius: &
ἀπελθεῖν· καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ
ſedit & māſit illic & ſurrexit mane die
ἐκάθησεν καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ καὶ ὠρθρίσεν τοπρωΐ τῇ ἡμέ-
quinto vt abiret. & dixit pf
ρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελθεῖν· καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς
puelle cōfirma tū cor tuū panc & prepa
νεανίδος στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ σπατεύ
ra donec increſcat dies. & comederūt & biberūt ve-
σῃτι ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα· καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμ-
terq;. & ſurrexit vir vt pgeret ipe &
φότεροι· καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸς καὶ ἡ
cōcubina ſua & puer ſuus. & dix-
παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· καὶ εἶ-
xit ei ſocer eius pf puelle: ecce
πεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, ἰδοὺ
iam declinauit dies in veſperā: mane iam hic
δὴ κέκλικεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν, κατάλυσον δὴ ὧδε
adhuc hodie & manete hic: & letetur cor
ἔτι σήμερον καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρ-
tuū: & manicabitis crao ad viā vſq;: &
δία σου, καὶ ὀρθριεῖτε ἄυριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ
abibis in tabernaculū tuū. & nō voluit
ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ
vir manere. & ſurrexit & abiit & venit
ἀνὴρ αὐλισθῆναι· καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένετο
vſq; ad cōtra iebus: hec eſt
ἕως κατέναντι ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν

Trāſl. Gre. lxx. cū interpre. latina. Trāſla. B. Hie. Tex. heb. Judi. ca. xix. Pritiua. heb.

hierusalem: τ cum eo par asinox onusto
ἱερουσαλήμ, καὶ μετ' αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγ
rum: τ cōcubina eius . cum eo: ipſi circa
μένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, αὐτοὶ κατὰ
iebus: τ . dies declinauerat valde. τ dixit
ἱεβοῦς, καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα· καὶ εἶπεν ὁ
puer ad dñm suum: vent tam τ declī=
παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλί
nemus in vrbē iebuſei hanc: τ ma
νωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἰεβουσαίου ταύτην, καὶ αὐλι=
neamus in ea. τ dixit ad cū dñs eius:
θῶμεν ἐν αὐτῇ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ,
non declinabimus in vrbē gētis alienę quę nō est de
οὐ μὴ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ὃ οὐκ ἔστιν ἐκ
filijs israel: τ trāſibimus vſq; ad gabaa.
τῶν υἱῶν ισραηλ, καὶ παρευσόμεθα ἕως γαβαά·
D τ dixit puero suo: vent τ appropin
καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἐγγίσω=
quem⁹ vnt loco⁹: τ manemus in gabaa vel in
μεν ἑνὶ τῶν τοπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν γαβαὰ ἢ ἐν
rama. τ trāſierūt: τ occubuit eis sol iux
ραμά· καὶ παρῆλθον, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμε
ta gabaa quę est beniamin. τ diuerterūt
να γαβαὰ ἣ ἐστιν τοῦ βενιαμίν· καὶ ἐξέκλιναν
illuc vt intrarēt τ manerēt in gabaa. τ in
ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καὶ καταλῦσαι ἐν γαβαά· καὶ εἰ
trauit τ sedit in platea ciuitatis: τ
σῆλθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ
non est vir cōgregās eos in domū vt hospi
οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ κα=
tio frueretur. τ ecce vir senex intrauit ab
ταλῦσαι· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν
opibus suis ex agro vespere: τ vir de mō
ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ ὄ=
te ephraim: τ ipſe pegrinº hitabat in gabaa: τ vi
ρους ἐφραίμ, καὶ αὐτὸς παρῴκει ἐν γαβαά, καὶ οἱ ἄν
ri loci filij beniamin. τ aspiciēs
δρες τοῦ τόπου υἱοὶ βενιαμίν· καὶ ἀναβλέψας τοῖς
oculis . suis vidit virum viatorem in
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ
E platea ciuitatis. τ dixit vir se
πλατείᾳ τῆς πόλεως· καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύ=
nex: quo vadis: τ vnde venis? τ dixit ad
της, ποῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς
eum: transimus nos de bethleem iuda vſq; ad fe
αὐτόν, διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα ἕως μη=
mur mōtis ephraim. illinc ēt ego sum: τ abij
τὸν ὄρους τοῦ ἐφραίμ· ἐκεῖθεν δὲ ἐγώ εἰμι, καὶ ἐπο
vsq; ad bethleem iuda: τ in domum meā ego
ρεύθην ἕως βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ
vado: τ nō est vir qui ducat me in domum. τ
πορεύομαι, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς οἰκίαν· καὶ
palee τ fena sunt asinis nris:
γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν,
τ panis τ vinum est mihi τ ancille tue
καί γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου
τ puero seruis tuis: nō est defectus
καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου, οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
vllius rei. τ dixit vir senex:
παντὸς πράγματος· καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης,
C pax tibi: verūm omnis defectus tuus super me: sed
εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμέ, πλὴν
in platea nō diuertas. τ introduxit eum in
ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
domū suam τ prebuit asinis
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ ᾗ ἐνέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις
eius: τ lauerunt pedes suos τ comedēt
αὐτοῦ, καὶ ἐνίψαν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔφαγον
τ biberunt. ipſe ēt refocillatis corde suo:
καὶ ἔπιον· αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
F τ ecce viri ciuitatis viri filij
καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἄνδρες υἱοὶ οοοοοοο

ierusalem ducens secū
duos asinos οοοοοοοοο
onustos & concubinā .
Iamq; aderant iuxta οο
iebus & dies mutaba=
tur in noctem. Dixitq;
puer ad dominū suū.
Veni obsecro decline=
mus ad vrbē iebuseoq;
& maneamus in ea. οο
Cui respōdit domin⁹.
Nō ingrediar oppidū
gētis alienę que nō
est de filijs israel: sed
tranſibo vsq; gabaa:
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
& cum illuc peruenero
οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο
manebimus in ea: aut
certe in vrbe rama. οοο
Trāſierūt ergo iebuſ: &
ceptū cū pebāt iter: oc
cubuitq; eis sol iuxta
gabaa quę est tribu ben
iamin: diuerterūtq; ad
eam vt manerent ibi. οο
Quo cū intraſſent sede
bāt in platea ciuitatis:
& nullus eos recipere vo
luit hospitio. Et ecce ap
paruit homo senex re
uertens de agro & de
opere suo vesperi :
qui & ipse de mōte erat
effraim: & peregrinus
hitabat in gabaa. Ho=
mines ātē regiōis illius e
rāt filij gemini Eleuatiſ
q; oculis vidit senex se=
dētē hoiem cū sarcinu=
lis suis in platea ciuitatis:
& dixit ad eū. Vñ vēis
& quo vadis : Qui rñ
dit ei. Profecti οοοοοοο
sumus de bethleem iu
da & pgimus ad locū no
strum qui est in latere
montis effraim vnde οο
ieramus in bethleem.
Et nunc οοοοοοοοοοοοο
vadim ad domū dñi
nulluſq; sub tectum suū
nos vult recipere: habē=
tes paleas οοοοοοοο
& fenū asinoq; pabulū
& panē ac vinū in me
os & ācille tue vl & pu
eri q mecū est. Nulla re
idigemus niſi hospitio.
Cui respondit senex.
Pax tecū sit: ego pbe=
bo oīa q̄ necessaria sūt:
q̄so ne i platea māeas.
Introduxitq; eū in do
mū suā & pabulū asinis
pbuit: ac poſtq; lauerit
pedes suos recepit eos
in cōuiuiū. Illis epulā=
tibus: & poſt laborē itine=
ris cibo & potu refi=
cientibus corpora vene
runt viri ciuitatis illius fi

יְרוּשָׁלִָם וְעִמּוֹ צֶמֶד חֲמוֹרִים
חֲבוּשִׁים וּפִילַגְשׁוֹ עִמּוֹ הֵם עִם
יְבוּס וְהַיּוֹם רָד מְאֹד וַיֹּאמֶר
הַנַּעַר אֶל אֲדֹנָיו לְכָה נָּא וְנָסוּרָה
אֶל עִיר הַיְבוּסִי הַזֹּאת וְנָלִין בָּהּ׃
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָיו לֹא נָסוּר אֶל
עִיר נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֵנָּה וְנַעַבְרָה עַד גִּבְעָה׃ וַיֹּאמֶר
לְכָה וְנִקְרְבָה בְּאַחַת
הַמְקֹמוֹת וְלַנּוּ בְּגִבְעָה אוֹ בָרָמָה׃
וַיַּעַבְרוּ וַיֵּלְכוּ וַתָּבֹא לָהֶם הַשֶּׁמֶשׁ
אֵצֶל הַגִּבְעָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן׃ וַיָּסֻרוּ
שָׁם לָבוֹא לָלוּן בַּגִּבְעָה וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב
בִּרְחוֹב הָעִיר וְאֵין אִישׁ מְאַסֵּף
אֹתָם הַבַּיְתָה לָלוּן׃ וְהִנֵּה אִישׁ
זָקֵן בָּא מִן מַעֲשֵׂהוּ מִן הַשָּׂדֶה
בָּעֶרֶב וְהָאִישׁ מֵהַר אֶפְרַיִם
וְהוּא גָר בַּגִּבְעָה וְאַנְשֵׁי הַמָּקוֹם
בְּנֵי יְמִינִי׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
אֶת הָאִישׁ הָאֹרֵחַ בִּרְחוֹב הָעִיר
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן אָנָה תֵלֵךְ
וּמֵאַיִן תָּבֹא׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עִבְרִים
אֲנָחְנוּ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה עַד
יַרְכְּתֵי הָר אֶפְרַיִם מִשָּׁם אָנֹכִי
וָאֵלֵךְ עַד בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וְאֶת
בֵּית יְהוָה אֲנִי הוֹלֵךְ וְאֵין אִישׁ
מְאַסֵּף אֹתִי הַבַּיְתָה׃ וְגַם תֶּבֶן
גַּם מִסְפּוא יֶשׁ לַחֲמוֹרֵינוּ וְגַם
לֶחֶם וָיַיִן יֶשׁ לִי וְלַאֲמָתֶךָ וְלַנַּעַר
עִם עֲבָדֶיךָ אֵין מַחְסוֹר כָּל דָּבָר׃
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן שָׁלוֹם לָךְ
רַק כָּל מַחְסוֹרֶךָ עָלָי רַק בָּרְחוֹב
אַל תָּלֶן׃ וַיְבִיאֵהוּ לְבֵיתוֹ וַיָּבָל
לַחֲמוֹרִים וַיִּדְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיֹּאכַל
וַיִּשְׁתּוּ הֲמֵיטִיבִים אֶת לִבָּם
וְהִנֵּה אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְנֵי

בְּלִיַּעַל נָסַבּוּ אֶת־הַבַּיִת מִתְדַּפְּקִים עַל־הַדָּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצִא אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא אֶל־בֵּיתֶךָ וְנֵדָעֵנּוּ׃ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל־אַחַי אַל־תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר־בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־בֵּיתִי אַל־תַּעֲשׂוּ אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה נָּא אֹתָם וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ וְלֹא אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיּוֹצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ כַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַתָּבֹא הָאִשָּׁה לִפְנוֹת בֹּקֶר וְתִפֹּל פֶּתַח בֵּית הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲדֹנֶיהָ שָׁם עַד הָאוֹר׃ וַיָּקֻמוּ אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת־דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִּילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל־הַסַּף׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עוֹנֶה וַיִּקָּחֶהָ עַל־הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃ וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחָהּ לְעַצְמֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה כָּל־הָרֹאֶה וְאָמַר לֹא נִהְיְתָה וְלֹא נִרְאֲתָה כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ לָכֶם עָלֶיהָ עֲצוּ וְדַבֵּרוּ׃

Cap. xx.

וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

lij belial.i.absq̃ iugo & circũdãtes domũ senis: fores pulsare ceperunt clamantes ad dominum domus atq̃ dicentes. Educ virum qui ingressus ẽ virum domum tuam vt abutamur eo. Egressus est ad eos senex & ait. Nolite fratres nolite facere malum hoc: quia ingressus est homo hospitium meũ: & cessate ab hac stultitia. Habeo filiam virginem & hic hõ habet cõcubinã: educam eas ad vos & vtimini eis & vim libidinẽ cõpleatis: tantum obsecro ne scelus hoc cõtra naturam operimini in virum. Nolebãt acquiescere sermonibus illius. Quã cernẽs homo eduxit ad eos concubinam suam & eis tradidit illudendam. Quacum tota nocte abusi essẽt: dimiserunt eam mane. At mulier recedentibus tenebris venit ad ostium domus vbi manebat dominus suus: & ibi corruit. Mane facto surrexit homo & aperuit ostium vt ceptam expleret viam: & ecce concubina eius iacebat ante ostiũ sparsis in limine manibus. Cui ille putans eã quiescere loqbatur. Surge vt ãbulemus. Quã nihil rñdẽte intelligẽs q̃ erat mortua: tulit eã & iposuit asino. reuersusq̃ est in domũ suã. Quam cũ cẽt ingressus arripuit gladiũ: & cadauer vxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens misit in oẽs terminos israel. Quod cũ vidissent singuli cõclamabant. Nũq̃ res talis facta est in israel ex eo die quo ascẽderunt patres nostri de egypto vsq̃ in presens tps. ferte sententiã & in cõe decernite quid facto opus sit. 20.

Gressi itaq̃ sunt omnes filij israel:

iniquorum circũdederũt domũ & pulsauerũt ad παρανόμων περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἐκρούσαν ἐπὶ hostiũ: & dixerũt ad virum dñm domus τὴν θύραν, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τῆς οἰκίας senem dicẽtes: educ virum qui intra τὸν πρεσβύτην λέγοντες, ἐξάγαγε τὸν ἄνδρα τὸν εἰσελθόν uit in domũ tuã: vt cognoscam eũ. & egressus ẽ ad eos ταῖς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐ os vir dñs domus: & dixit ad eos: τοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος τῆς οἰκίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, nequaq̃ fratres mei ne malũ faciatis posteaq̃ intra μηδαμῶς ἀδελφοί μου μὴ πονηρεύσησθε μετὰ τὸ εἰσελ uit vir hic in domũ meã: ne faciatis θεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μου, μὴ ποιήσητε stulticiã hãc. ecce filia mea virgo & τὴν ἀφροσύνην ταύτην. ἰδοὺ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος καὶ concubina: educã eã ad eos: & humiliate illas: ἡ παλλακή, ἐξάξω δὴ αὐτάς, καὶ ταπείνωσατε αὐτάς, & facite eis bonũ in oculis vestris: & καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐνόφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ viro huic ne faciatis verbũ insipiẽtie τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης huius. & nõ voluerũt viri audire eum: ταύτης. καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτοῦ, & apprehendit vir cõcubinã & eduxit e- καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς καὶ ἐξήγαγεν αὐ- am ad illos extra. & cognouerũt eam: & illuse- τὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ ἐνέπαι runt ei totam noctẽ vsq̃ ad mane. & dimise- ξαν αὐτὴν ὅλην τὴν νύκτα ἕως τοπρωΐ. καὶ ἐξαπέστει runt eam simul cũ ascensu auroꝛe. & venit mulier λαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβῆναι τὸν ὄρθρον. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ mane & corruit ad hostiũ portici τοπρωΐ καὶ ἔπεσεν παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ domus viri vbi erat dñs suus ibi vsq̃ quo diluca οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ ἕως οὗ διέφαυ lũ fuit. & surrexit dñs eius mane & aperuit σεν. καὶ ἀνέῳξεν ὁ κύριος αὐτῆς τοπρωΐ καὶ ἤνοιξεν τὰς fores domus: & exiuit vt discederet in θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθεν τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν uiã suam. & ecce mulier concubina eius ia ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πε cens apud postam: & manus eius ad πωκυῖα παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ limen. & dixit ad eam: surge & a- τὸ πρόθυρον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἀνάστηθι καὶ ἀ- bemus. & non respõdit ei sed mortua erat. πέλθωμεν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἀλλὰ ἐτεθνήκει. & tulit eam sup̃ asinum: & surrexit καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ vir & reuersus est in locũ suũ. & ingres- ἀνὴρ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλ- sus ẽ in domũ suam & arripuit gladium & θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν μάχαιραν καὶ cepit cõcubinã suã: & mẽbratim diuisit eã ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν per ossa eius in duodecim partes: & misit κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν ea in oẽs tribus israel. & factũ est oia ταὐτὰ εἰς πάσας φυλὰς ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ vidẽs dicebat: neq̃ factũ est neq̃ visũ est sic a ὁρῶν ἔλεγε, οὐτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς die ascensionis filioꝝ israel de terra egypti vsq̃ ad ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως diem hanc. ferte iã vobis pro ipsa τῆς ἡμέρας ταύτης. θέσθε δὴ ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς sententiã & loquimini. βουλὴν καὶ λαλήσατε. Ca.20.

Et egressi sũt omnes filij israel

Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ

s congregata eſt ſynagoga vt vir vnus de dan t
καὶ ἐξεκλησιάσθη ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ δ' ἀν καὶ
vſq; berſabee t terra galaad ad dñm in maſ
ἕως βηρσαβαὲ καὶ γῆς γαλαάδ πρὸς κύριον ἐν μασ
ſepha: t ſtetit regio omnis populi omnes
σηφα, καὶ ἔστη ὁ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ πάσαι
tribus iſrael in congregatione populi dei
αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ
quadringenta milia virorū pedituꝫ educentiuꝫ gla
τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν ὡς ωιδ'ων ῥομ
dium. t audierunt filij beniamin: q̄ aſcenderunt
φαίαν. καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ βενιαμίν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ
filij iſrael in maſſepha: t dixerūt filij iſrael
υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μασηφά, καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
loquimini vbi factū ē malum hoc? t reſpondit
λαλήσατε ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη
vir leuita vir mulieris interfecte
ὁ ἀνὴρ ὁ λευίτης ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς πεφονευμένης,
t dixit: in gabaa beniamin venit ego t con
καὶ εἶπεν, εἰς γαβαὲ τῆς βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ
cubina mea vt diuertam: t inſurrexerūt ꝑ me
παλλακή μου τοῦ καταλῦσαι, καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ
vir q̄ gabaa: t circūdederūt cōtra me
οἱ ἄνδρες οἱ τῆς γαβαὲ, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ
domum nocte: t me voluerūt occidere: t
τὴν οἰκίαν νυκτός, καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι, καὶ
concubinā meā humiliauerūt t illuſerūt ei:
τὴν παλλακήν μου ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐ
t mortua eſt. t accepi cōcubinā
τῇ, καὶ ἐτεθνήκει· καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς
meā: t inciſa cōcidi eā t miſi in oēm
μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ
terminū poſſeſſionis iſrael: qm fecerūt nefas
ὁρίῳ κληρονομίας ἰσραὴλ, ὅτι ἐποίησαν ἀφροσύνην
in iſrael. ecce oēs vos filij iſrael date ve
ἐν ἰσραὴλ· ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δότε λό
bis ſermonē t cōſilij hic. t ſurrexit oēs pul
τοις λόγον καὶ βουλὴν ὧδε. καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς
vt vir vn⁹ vtiḋ: non ingrediemur vir in
ὡς ἀνὴρ εἷς λέγων, οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ
tabernaculū ſuū t non declinabim⁹ vir in domū
σκήνωμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον
ſuam. t nunc verbū hoc qđ faciemus gabaa:
αὐτοῦ· καὶ νῦν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ποιήσομεν τῇ γαβαὲ,
aſcendemus cōtra eā in ſorte. t accipiamus de
ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ· καὶ λήψόμεθα δ' ἐκ
cem viros centum ex oīb⁹ tribubus
κα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν τοῖς πάσαις φυλαῖς τοῦ
iſrael: t centū de mille: t mille
ἰσραὴλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς
de decē milibus ad accipiēdū cibaria pp̄ſo ad p̄ficiēdū
μυρίοις λαβεῖν ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ ἐπιτελέσαι τοῖς
intrāt⁹ eos gabaa beniamin iuxta om
ἐπιπορευομένοις τῇ γαβαὲ τοῦ βενιαμὶν κατὰ πᾶ
ne ſcelus qđ fecit in iſrael. t pgre
σαν τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐποίησεν ἐν ἰσραὴλ. καὶ συ
ſſ⁹ eſt oīs vir ad ciuitatē q̄ſi vir vnus cuntes.
νήχθη πᾶς ἀνὴρ εἷς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι.
t miſerunt tribus iſrael viros in oēm
καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ
tribū beniamin dicētes: quod ſcelus hoc fa
φυλῇ βενιαμὶν λέγοντες, τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενο
ctum in vobis? t nūc tradite viros im
μένη ἐν ὑμῖν, καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀσε
pios qui in gabaa: t occidemus eos: t au
βεῖς τοὺς ἐν γαβαέ, καὶ ἐξαρτώσομεν αὐτούς, καὶ ἐξα
feremus malū de iſrael. t non
ροῦμεν κακίαν ἐξ ἰσραὴλ. καὶ οὐκ

'& pariter cōgregati⁹ q̄ſi
vir⁹ vnus' de dan
vſq; Berſabee:" & terra
galaad
ad⁹ dñm' in maſpha:
"omnes quoq; 'anguli
populorū &' cuncte' tri
bus' iſrael' in eccleſiam
populi' dei" cōuenerūt
'quadringenta' milia
peditum pugnatorum.
Nec latuit
filios' beniamin' q̄' aſcē
diſſent' filii' iſrael
"in maſpha. Interroga=
tuſq;
leuita' marito' mulieriſ
'interfecte' quō' tm' ſce=
lus perpetratum' eſſet.
'reſpondit.
'Veni" in gabaa
'beniamin" cum vxore
mea: 'illucq; diuerti.
"Et ecce' hoīes ciuitatis
illius' circūdederunt
'nocte' domū in q̄ mane
bam' volentes' me
'occidere:' &' vxorē meā
incredibili furore libidi=
nis" vexātes dēiq; "mor
tua eſt.' Quā' arreptā' i
fruſta cōcidi: 'miſiq; par
tes' in oēs termios' poſ=
ſeſſiōis veſtre: 'onia mun
q̄; tm' nephas' & tā grā=
de piaculū' factū ē' in iſ=
rael.' Adeſſis' oēs' filii' iſ=
rael' decernite qd facere
debeatis.' Stāſq;' oīs' po
pulus &' q̄ſi' vnius' hoīs
ſermōe' rndit." Nō' rece=
demus' in tabernacula
nra:' nec ſua' q̄ſq; 'intrabit
'domum:' ſed' hoc' cōtra
gabaa in cōe' facie mus.
'Decem' viri' eligantur
'e centum' ex omnibus
'tribus' iſrael:' & cētū
'de mille' & mille' de de=
cem milibus:' vt cōpor
tēt' exercitui' cibaria &
poſſimus pugnare' con
tra gabaa 'beniamin &
reddere ei' p' ſcelere" q̄d
"meretur.' Conuenit q;
'vniuerſus
'iſrael' ad" ciuitatē' quaſi
hō' vnus eadē mēte vno
q; conſilio:' & miſerunt
'nūcios' ad omnē' tribū
beniamin qui' dicerent.
'Cur" tantum' nephas' i
vobis repertum' eſt!
'Tradite' homines
de gabaa q hoc flagiti=
um ꝑpetrarūt' vt moriā
tur:' & auferatur' malū
de iſrael. Qui' noluerūt

'קָהָל' יָצָא ‘וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה כְּאִישׁ "אֶחָד' לְמִדָּן
'וְעַד' בְּאֵר" שֶׁבַע "וְאֶרֶץ" הַגִּלְעָד
"יָצַב' פָּנָה "אֶל" יְהוָה הַמִּצְפָּה: "וַיִּתְיַצְּבוּ' פִּנּוֹת
"כָּל' הָעָם כֹּל" שִׁבְטֵי' יִשְׂרָאֵל' בִּקְהַל
"רָבַע "עַם" הָאֱלֹהִים "אַרְבַּע" מֵאוֹת "אֶלֶף
"שָׁמַע 'אִישׁ' רַגְלִי' שֹׁלֵף "" הָרֵבּ: "וַיִּשְׁמְעוּ
'עָלָה "בְּנֵי" בִנְיָמִן' כִּי 'עָלוּ "בְּנֵי' יִשְׂרָאֵל
"אָבַד "הַמִּצְפָּה "וַיֹּאמְרוּ' בְּנֵי" יִשְׂרָאֵל
"רוּץ "דַּבְּרוּ' אֵיכָה" נִהְיְתָה "הָרָעָה" הַזֹּאת:
"אִישׁ 'וַיַּעַן "הָאִישׁ" הַלֵּוִי' אִישׁ 'הָאִשָּׁה
"רָצַח "הַנִּרְצָחָה "" וַיֹּאמֶר "הַגִּבְעָתָה" אֲשֶׁר
"בוא "לִבְנְיָמִן" בָּאתֶי' אֲנִי' וּפִילַגְשִׁי' לָלוּן:
"קום "סָבַב "וַיָּקֻמוּ "עָלַי' בַּעֲלֵי' "הַגִּבְעָה" וַיָּסֹבּוּ
"דָּמָה "עָלַי" אֶת" הַבַּיִת' לַיְלָה "אֹתִי" דִּמּוּ
"עָנָה" מוּת "לַהֲרֹג "וְאֶת' פִּילַגְשִׁי "" עִנּוּ "וַתָּמֹת:
"נָתַן' שָׁלַח "וָאֹחֶז "בְּפִילַגְשִׁי' וָאנַתְּחֶהָ' וָאֲשַׁלְּחָה
"עָשָׂה "כָּל' שְׂדֵה "נַחֲלַת' יִשְׂרָאֵל' כִּי "עָשׂוּ
"זָמַם "זִמָּה' וּנְבָלָה "בְּיִשְׂרָאֵל: "הִנֵּה' כֻלְּכֶם
"יָהַב "בָּנַי" יִשְׂרָאֵל "הָבוּ' לָכֶם "דָּבָר "" וְעֵצָה
"הֲלוֹם: "וְיִקָּם "כָּל" הָעָם' כְּאִישׁ "אֶחָד
"לאֹ 'לְכָה' אִישׁ "לְאָהֳלוֹ
"סוּר "וְלאֹ "נָסוּר' אִישׁ "לְבֵיתוֹ: "וְעַתָּה "זֶה
"עָשָׂה "הַדָּבָר' אֲשֶׁר "נַעֲשֶׂה "לַגִּבְעָה "" עָלֶיהָ
"נָגַל "בְּנוֹרָלוֹ: "וְלִקַּחְנוּ "עֲשָׂרָה "אֲנָשִׁים
"לָמֵאָה "לְכֹל' שִׁבְטֵי "יִשְׂרָאֵל "וּמֵאָה
"לָקַח "לָאֶלֶף "וְאֶלֶף "לָרִבָּבָה "לִקַּחַת
"צוּד "עָשָׂה "צֵדָה "לָעָם "לַעֲשׂוֹת "לְבוֹאָם "לְגֶבַע
"בִּנְיָמִן "כְּכֹל "הַנִּבְלָה "" אֲשֶׁר "עָשָׂה
"אָסַף "בְּיִשְׂרָאֵל "" וַיֵּאָסֵף "כָּל "אִישׁ
"יִשְׂרָאֵל 'אֶל "הָעִיר' כְּאִישׁ 'אֶחָד
"חָבַר "חֲבֵרִים: "וַיִּשְׁלְחוּ' שִׁבְטֵי "יִשְׂרָאֵל
"אָנַשׁ "אֲנָשִׁים' בְּכֹל' שִׁבְטֵי "בִנְיָמִן' לֵאמֹר
"רוּעַ "מָה "הָרָעָה "" הַזֹּאת "אֲשֶׁר "נִהְיְתָה
"נָתַן "בָּכֶם: "וְעַתָּה "תְּנוּ "אֶת "הָאֲנָשִׁים "בְּנֵי
"בָּלִיַּעַל 'אֲשֶׁר "בַּגִּבְעָה "וְנָמִיתֵם
"בָּעַר "רוּעַ "וּבְעַרְתָּה "רָעָה "מִיִּשְׂרָאֵל "וְלאֹ

אָבוּ בְּנֵי בִנְיָמִן לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אֲנָה
אֲחֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי אֲסַף
בְּנֵימִן מִן הֶעָרִים הַנִּבְעָתָה לָצֵאת עִיר יָצָא
לַמִּלְחָמָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָחַם
וַיִּתְפַּקְּדוּ בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא פָּקַד
מֵהֶעָרִים עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף
אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב לְבַד מִיּוֹשְׁבֵי
הַגִּבְעָה הִתְפַּקְּדוּ שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ מֵאָה
בָּחוּר מִכָּל הָעָם הַזֶּה שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחַר
אִישׁ בָּחוּר אֹטֵר יָד יְמִינוֹ כֹּל יָמִין
זֶה קֹלֵעַ בָּאֶבֶן אֶל הַשַּׂעֲרָה וְלֹא
יֶחֱטָא וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִתְפַּקְּדוּ חָטָא
לְבַד מִבִּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף בָּדַד בָּרָע
אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב כָּל זֶה אִישׁ
מִלְחָמָה וַיָּקֻמוּ וַיַּעֲלוּ בֵּית אֵל קוּם עָלָה
וְיִשְׁאֲלוּ אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי שָׁאַל
יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה לָנוּ בַּתְּחִלָּה חָלַל
לַמִּלְחָמָה עִם בְּנֵי בִנְיָמִן וַיֹּאמֶר
יְהוָה יְהוּדָה בַּתְּחִלָּה וַיָּקוּמוּ בְּנֵי
וַיִּקְרְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַגִּבְעָה חָנָה
וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עִם
בִּנְיָמִן וַיַּעַרְכוּ אִתָּם אִישׁ יִשְׂרָאֵל עָרַךְ
מִלְחָמָה אֶל הַגִּבְעָה וַיֵּצְאוּ בְּנֵי
בִנְיָמִן מִן הַגִּבְעָה וַיַּשְׁחִיתוּ שָׁחַת
בַּיִּשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא שְׁנַיִם שָׁנָה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה וַיִּתְחַזֵּק חָזַק
הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ
מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר עָרְכוּ שָׁם קוּם
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וַיַּעֲלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי יְהוָה עַד בָּכָה
הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ בַּיהוָה לֵאמֹר
הַאוֹסִיף לָנֶגֶשֶׁת לַמִּלְחָמָה עִם בְּנֵי יָסַף נָגַשׁ
בִּנְיָמִן אָחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ אֵלָיו
וַיִּקְרְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי קָרַב
בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיֵּצֵא בִנְיָמִן שָׁנָה
לִקְרָאתָם מִן הַגִּבְעָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי

fratrum ſuorum
filiorum iſrael audire
mandatum: ſed
ex cūctis vrbibus q̄ ſor
tis ſue erāt cōuenerunt
in gabaa: vt illis ferrēt
auxiliū & cōtra vniuer
ſū ppl'm iſrl dimicarēt.
Inuētiq; ſunt vigīti
quinq; milia de benia
mīn
educentiū gladiū, pre
ter habitatores
gabaa, qui ſeptingēti e
rant viri fortiſſimi ita
ſiniſtra vt dextra preli
antes: & ſic
fundis lapides ad cer
tū iacientes: vt capillū
quoq; poſſent pcutere:
& nequaq; in altera ptē
ictus lapidis deferretur.
Viroq; quoq; iſrael abſq;
q̄dringēta milia educē
tiū gladios & paratorū
ad pugnā: q̄ surgentes
venerūt in domū dei:
hoc eſt in ſylo: cōſulue
rūtq; deū atq; dixerūt.
Quis erit in exercitu
nr̄o princeps certamis
cōtra filios beniamin?
Quibus rn̄dit dn̄s: Iu
das ſit dux vr̄: ſtatimq; ſi
li iſrael ſurgētes mā
castrametati ſūt iuxta
gabaa: & inde pceden
tes ad pugnam contra
beniamin: vrbem op
pugnare ceperunt.
Egreſſiq; filii
beniamī de gabaa oc
ciderunt
de filiis iſrael die illo
viginti duo
milia virorū. Rurſum
filii iſrael & fortitudine
& numero confidentes:
in eodē loco i quo pri
us certauerāt aciem di
rexerunt: ita tamen vt
prius aſcenderent
& flerent corā dn̄o vſq;
ad noctē cōſulerent
eū & dicerēt. Debe
mus vltra procedere ad
dimicādū contra filios
beniamin frēs noſtros:
an nō? Quibus ille rn̄
dit. Aſcēdite ad eos &
inite certamē. Cūq; fi
lii iſrl alta die pcōtra
os beniamī ad pliū pro
ceſſiſſent: eruperūt filii
beniamin de portis ga
baa: & occurrentes eis

voluerūt beniamin audire voccm fra
ἠθέλησαν Βενιαμὶν ἐισακοὺειν τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφ
trum filioꝝ iſrāel. & conuenerunt filij beni
φῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Βενια
min de vrbibus eoꝝ in gabaa egredi vt
μὶν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς γαβαὰ ἐξελθεῖν τοῦ
pugnent cum filijs iſrael. & receſſit ſunt
πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
filij beniamin in vie illo de ciuitatib: vigin
υἱοὶ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων, εἴκο
ti & quinq; milia virorꝝ educentiū gladiū
σι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν πεπωμένων ῥομφαίαν
preter eos qui habitant gabaa. hi qui re
χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν γαβαά. οὗτοι οἱ ἐπε
cenſiti ſunt ſeptigenti viri iuuenes electi ex
σκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες νεανίσκοι ἐκλεκτοὶ ἐκ
vniuerſo populo ambidexteri: omnes hi
παντὸς τοῦ λαοῦ ἀμφωτεροδέξιοι, πάντες οὗτοι
funditores iaculantes lapides ad capillum & nō
σφενδονῆται βάλλοντες λίθους πρὸς τὴν τρίχα καὶ οὐ
aberrantes. & omnis vir iſrael recenſiti
διαμαρτάνοντες. καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐπεσκέπη
ſunt abſq; filijs beniamin quadringenta milia
σαν χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμὶν τετρακόσιαι χιλιάδες
virorum educentium gladium omnes hi viri
ἀνδρῶν πεπωμένων ῥομφαίαν πάντες οὗτοι ἄνδρες
bellicoſi. & ſurrexerūt & aſcenderūt in bethel
πολεμισταί. καὶ ἀνέςησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαιθὴλ
& interrogauerūt in deo. & dixerūt filij iſra
καὶ ἐπηρώτησαν ἐν τῷ θεῷ. καὶ εἶπαν υἱοὶ ἰσρα
el: quis aſcendet nobis dux ad pugnādū cō
ὴλ, τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι με
filijs beniamin? & dixit dn̄s: iudas aſcen
τὰ υἱῶν Βενιαμὶν; καὶ εἶπεν κύριος, Ἰούδας ἀναβήσ
det dux. & ſurrexerūt filij iſrael ma
εται ἀφηγούμενος. καὶ ἀνέςησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ το
ne: & caſtrametati ſūt in gabaa. & egreſſi ſūt
πρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν γαβαά. καὶ ἐξῆλθοι
vir iſrael in bellum cum beniamin. & caſtre
ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμίν. καὶ παρε
metati ſunt cum ipſis vir iſrael in bellum cōtra
τάξαντο μετ' αὐτῶν ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς πόλεμον πρὸ
gabaa. & exterūt filij beniamin de vrbe:
τὴν γαβαά. καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἐκ τῆς πόλεως
& occiderūt in iſrael in die illa duo &
καὶ διέφθειραν ἐν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ
viginti milia virorꝝ ſup terrā. & cōfortati ſunt
εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐνίσχυσαν
ppls vir iſrael & adiecerunt ordinare bel
λαὸς ἀνὴρ ἰσραὴλ καὶ προσέθεντο παρατάξασθαι π
lum in loco quo ordinauerant illic in die
λεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέ
prima. & aſcenderūt filij iſrael & ploran
ρᾳ τῇ πρώτῃ. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἔκλαυ
runt coram dn̄o vſq; ad veſperā. & interrogauer
σαν ἐνώπιον κυρίου ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐπηρώτησα
in dn̄o dicētes: ſi addam appropinquare in bel
ἐν κυρίῳ λέγοντες, εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πό
lum cū filijs beniamin fratrē meū? & dixit
λεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; καὶ εἶπε
dn̄s: aſcendite ad eum. & acceſſerunt
κύριος, ἀνάβητε πρὸς αὐτόν. καὶ προσῆλθοσαν
filij iſrael cōtra filios beniamin in die
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ſecunda. & exiuit beniamin in occurſum eo
δευτέρᾳ. καὶ ἐξῆλθεν Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν αὐ
rum de gabaa in die ſecunda:
τῶν ἐκ τῆς γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ,

occiderūt adhuc ppſo octo decem mi
καὶ διέφθειραν ἔτι ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα χιλιά=
lia virorū ſup terrā: oēs hi educētes
δας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν, πάντες οὗτοι ἐσπασμένοι
gladium. ¶ aſcenderūt oēs filij iſrael
ῥομφαίαν. καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
¶ oīs ppſo: ¶ venerūt in bethel ¶ ploraue
καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ ἤλθοσαν εἰς Βαιθὴλ καὶ ἔκλαυ=
runt: ¶ ſederūt illic coram dño. ¶ ieiuna=
σαν, καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ ἔναντι κυρίου. καὶ ἐνήστευ=
uerūt in die illo vſq; ad veſperā: ¶ obtulerūt
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀνήνεγκαν
holocauſtum ſalutatiōis coram dño. ¶ interrogauerūt
ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπηρώτησαν
filij iſrael in dño ¶ illic area teſtamēti
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς διαθήκης
dñi in diebus illis: ¶ phinees filij elea
κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεά
zar filij aaron aſtās coram ea in
ζαρ υἱοῦ ἀαρὼν παρεστηκὼς ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡ=
diebus illis dicēs: ſi addam vltra exire in
μέραις ἐκείναις λέγων, εἰ προσθήσω ἔτι ἐξελθεῖν εἰς
bellum cū filijs beniamin fratris mei an
πόλεμον μετὰ υἱῶν βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἢ
ceſſabo: ¶ dixit dño aſcēdite ¶ cras tra
κοπάσω; καὶ εἶπεν κύριος ἀναβητε καὶ ἄυριον παρα
dam eā in manū tuā. ¶ poſuerūt filij iſra=
δώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ἰσρα
el inſidias in gabaa in circuitu: ¶ aſcenderūt filij
ηλ ἔνεδρα ἐν τῇ γαβαὰ κύκλῳ, καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
iſrael cōtra beniamin in die tertio: ¶
Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ
ererūtq; eduxerūt cōtra gabaa ſicut ſemel ¶ ſemel.
παρετάξαντο πρὸς τὴν γαβαὲ καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.
¶ erierūt filij beniamin in occurſum populi ¶
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ
attracti ſunt de ciuitate. ¶ ceperūt ꝑcutere
ἐξελκύσθησαν ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἤρξαντο τύπτειν
de ppſo vulneratos ſicut ſemel ¶ ſemel in
ἐκ τοῦ λαοῦ τραυματίας καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν
viſo: quāq; eīt vna aſcendens in bethel ¶
ταῖς ὁδοῖς, ὧν εἷς μία ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθὴλ καὶ
vna aſcendens in gabaa: quaſi triginta viros
μία ἀναβαίνουσα εἰς γαβαέ, ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας
in iſrael. ¶ dixerūt filij beniamin interfecti
ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν προσκόπτον
tur ipſi coram nobis ſicut prius. ¶ fi=
ται αὐτοὶ ἐνώπιον ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. καὶ οἱ υἱ
lij iſrael dixerūt: fugiamus ¶ educamus eos
οἱ Ἰσραὴλ εἶπαν, φύγωμεν καὶ ἐκπασώμεν αὐτοὺς
de vrbe in vias. ¶ oīs vir iſra
ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδούς. καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρα=
el ſurrexit de loco ſuo ¶ eduxerūt aciē in
ηλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐν
baalthamar: ¶ inſidie iſrael pugnabāt de
βαλθαμάρ, καὶ ὁ ἔνεδρος Ἰσραὴλ ἐπάλαιεν ἐκ τοῦ
loco ſuo ab occidētē gabaa. ¶ vene
τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δυσμῶν τῆς γαβαά. καὶ παρε
runt e regione gabaa decē milia virorū
ἦλθον ἐξ ἐναντίας γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν
electoꝝ ex oīi iſrael. ¶ bellum grauatū ē:
ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς Ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη.
¶ illi nō cognouerūt quīn inſtabat cōtra eos ma
καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆκεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κα
lum. ¶ confudit dñs beniamin in conſpe
κία. καὶ ἐτρόπωσεν κύριος τὸν βενιαμὶν κατὰ πρό
ctu iſrael. ¶ occiderūt
σωπον Ἰσραήλ. καὶ διέφθειραν

tanta illos cede bacha
ti ſunt: vt decem & octo milia virorū educē
tiū gladiū proſternerēt.
Quāobrem omnes filii
iſrael venerunt in do=
mū dei: & ſedentes fle
bant coram dño. Ieiuna
uerūtq; die illo vſq; ad
veſpam & obtulerūt ei
holocauſta atq; pacifi=
cas victimas & ſup ſtatu
fuo interrogauerūt. Eo
tpe ibi erat arca fede=
ris dei & phinees filius
eleazari filii aarō ꝓpo=
ſitus domus. Conſulue=
runt igitur dominū atq;
dixerūt. exire vltra de
bemus ad pugnā con=
tra filios beniamin fra
tres nros an quieſcere?
Quibus ait dñs. Aſcen
dite. Cras enim tradā
cos in manū vras. Po=
ſuerūtq; filii iſrael inſi
dias circuitū vrbis ga
baa: & tertia vice ſicut
ſemel & bis cōtra benia
min exercitū ꝓduxerūt
Sed & filii beniamī au=
dacter eruperūt de ciui
tate & fugientes aduer=
ſarios longius perſecuti
ſunt: ita vt vulnerarent
ex eis ſicut primo die
& ſecundo & cederent
per duas ſemitas ver=
tentes terga quarum vna ferebatur in bethel:
& altera in gabaa: atq; proſternerent triginta
circiter viros. Putauerunt eni ſolito eos mo=
re cedere. Qui fugam
arte ſimulantes inierunt
conſilium vt abſtrahe=
rent eos de ciuitate &
quaſi fugientes ad ſu=
pradictas ſemitas per=
ducerent. Omnes itaq;
filii iſrael ſurgentes de
ſedibus ſuis: tetende=
runt aciem in loco qui
vocatur baalthamar: i
ſidie quoq; que circa vr
bem erant paulatim ſe
aperire ceperunt & ab
occidentali vrbis parte
procedere. Sed & alia
decem milia virorum
de vniuerſo iſrael habi
tatores vrbis ad certami
na prouocabant: ingra
uatumq; eſt bellum con
tra filios beniamin: &
non intellexerūt q ex
omni parte illis inſta=
ret interitus. Percuſſit
q; cos dñs in cōſpectu
filiorū iſrl: & iterfecerūt

וַיַּשְׁחִיתוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
שְׁמֹנֶת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אֹרֶצָה
כָּל אֵלֶּה שֹׁלְפֵי חָרֶב: וַיַּעֲלוּ כָל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם וַיָּבֹאוּ בֵּית
אֵל וַיִּבְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה
וַיָּצֹמוּ בַּיּוֹם הַהוּא עַד הָעָרֶב
וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי
יְהוָה: וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן
עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים הָהֵם לֵאמֹר
הַאוֹסִף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה
עִם בְּנֵי בִנְיָמִן אָחִי אִם אֶחְדַּל
וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ כִי מָחָר
אֶתְּנֵנּוּ בְיָדֶךָ: וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל
אֹרְבִים אֶל הַגִּבְעָה סָבִיב: וַיַּעֲלוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַרְכוּ אֶל הַגִּבְעָה
כְּפַעַם בְּפַעַם: וַיֵּצְאוּ בְנֵי בִנְיָמִן
לִקְרַאת הָעָם וַיִּתָּקוּ מִן הָעִיר
וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים
כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת אֲשֶׁר
אַחַת עֹלָה בֵּיתְאֵל וְאַחַת
גִּבְעָתָה בַּשָּׂדֶה כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ
בְּיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן
נִגָּפִים הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה וּנְתַקְּנוּהוּ
מִן הָעִיר אֶל הַמְסִלּוֹת: וְכָל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל מָקוֹם מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ
בְּבַעַל תָּמָר וְאֹרֶב יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹמוֹ
מִמַּעֲרֵה גָּבַע: וַיָּבֹאוּ
מִגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי אִישׁ
בָּחוּר מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה
כָּבְדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי נִגְּעָת
עֲלֵיהֶם הָרָעָה: וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת
בִּנְיָמִן לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּבְנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה אִישׁ
כָּל אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב וְיִרְאוּ בְּנֵי
בִנְיָמִן כִּי נִגַּף וַיִּתְּנוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל
מָקוֹם לִבְנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל
הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ עַל הַגִּבְעָה׃
וְהָאֹרֵב חָחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ עַל
הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת כָּל
הָעִיר לְפִי חָרֶב׃ וְהַמּוֹעֵד הָיָה
לָאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם הָאֹרֵב הֶרֶב
לְהַעֲלוֹתָם מַשְׂאֵת הָעָשָׁן מִן
הָעִיר׃ וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל
בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת
חֲלָלִים בְּאִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים
אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף נִגָּף הוּא
לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה׃
וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת מִן
הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן וַיִּפֶן בִּנְיָמִן
אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל הָעִיר
הַשָּׁמָיְמָה׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַפֶּךְ
וַיִּבָּהֶל אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה
כִּי נְגָעָה עָלָיו הָרָעָה׃ וַיִּפְנוּ
לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר
מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ׃
סִבְּרוּ אֶת בִּנְיָמִן הִרְדִּיפֻהוּ מְנוּחָה
הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ׃ וַיִּפְלוּ מִבִּנְיָמִן
שְׁמֹנָה עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אֶת
כָּל אֵלֶּה אַנְשֵׁי חָיִל׃ וַיִּפְנוּ
וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל סֶלַע
הַרִמּוֹן וַיְעוֹלְלוּ בַּמְסִלּוֹת חֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְבְּקוּ
אַחֲרֵיהֶם עַד גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מֵהֶם
אַלְפַּיִם אִישׁ׃ וַיְהִי כָּל הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ

ex eis in illo die
vigīti quinq; milia & centum viros: omnes bellatores & educentes gladiū. Filii aūt beniamī cū ſe ſuperiores eſſe vidiſſent ceperūt fugere. Q̄d cernentes filii iſrael dederūt eis ad fugiēdū locū vt ad ꝓparatas inſidias deuenirent quas iuxta vrbē poſuerāt. Qui cū repēte de latibulis ſurrexiſſēt: & beniamīn terga cedēti dare ret: īgreſſi ſunt ciuitatē & percuſſerunt eā in ore gladii. Signū aūt dederant filii iſrael his quos in inſidiis collocauerant vt poſtq̄ vrbē cepiſſēt: ignē accenderēt vt aſcendēte in altū fumo captā vrbē demōſtrarēt. Q̄d cū cernerēt filii iſrael in ipſo certamine poſiti: putauerūt eos fugere & inſtātius perſequēbātur ceſis de exercitu eorum triginta viros: vt viderūt quaſi columnā fumi de ciuitate conſcendere: beniamī quoq; reſpiciens retro cū captā cerneret ciuitatē & flāmas i ſublime ferri q prius ſimulauerāt fugā: verſa facie fortius reſiſtebāt. Q̄d cum vidiſſent filii beniamī: in fugā verſi ſunt: & ad vlā deſerti ire ceperūt: illuc quoq; eos aduerſariis perſequentib. Sed & hi q vrbē ſuccēderāt occurrerūt eis. atq; ita factū ē vt ex vtraq; pte ab hoſtib cederētur: nec erat vlla reqes morientiū. Ceciderūt atq; pſtrati ſunt ad orientalē plagā vrbis gabaa. Fuerūt āt q ī eo dē loco interfecti ſūt de cē & octo milia virorū: oēs robuſtiſſimi pugnatores. Q̄d cū vidiſſet q remāſerant de beniami fugerūt in ſolitudinē: & pgebant ad petrā cuius vocabulū eſt rēmō. In illa quoq; fuga palantes & ī diuerſa tēdentes occiderūt quiq; milia viros. Et cū vltra tēderēt perſecuti ſūt eos: & interfecerūt ē alia duo milia. Et ſic factum eſt vt oēs qui ceciderant de beniamin in diuerſis locis eſſent vigīti quinq; milia pugnatores

filij iſrael in beniamin in die illo
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
tiquinq; milia & centū viros: omnes
σιπέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας, πάντες
educentes gladium. & viderūt filij beniamin
τοι τῶ ῥόμφαίαν· καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ βενιαμὶν
fugati ſunt: & dedit vir iſrael locū
τετρόπωνται, καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ ἰσραὴλ τόπον τῷ
tamin: qñ ſperauerūt in inſidijs q̄s ꝓpoſuerat
νιαμὶν, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν
gabaa. & inſidie eruperūt & effuſe ſunt
τὴν γαβαά· καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν
contra gabaa: & abierūt inſidie & po
πρὸς τὴν γαβαά· καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον καὶ ἐπ
cuſſerūt totā vrbē in ore gladij. &
ταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας· καὶ ἡ
gnum erat viro iſrael ad inſidias: gladius
ταγὴ ἦν ἀνδρὶ ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον, μάχαιρ
vt eleuarēt ipſi flāmā fumi ab
τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πυρσὸν τοῦ καπνοῦ ἀπὸ
vrbe. & reuerſi ſunt vir iſrael in be
πόλεως· καὶ ἀνέστρεψαν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ πο
lo. & beniamin cepit ferire vulnera
μω· καὶ βενιαμὶν ἤρξαται τοῦ τύπτειν τραυμα
tos in viro iſrael q̄ſi triginta viros
ας ἐν τῷ ἀνδρὶ ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας,
dixerūt verū fugatus fugatur ipſe co
ἔιπαν πλὴν τροπούμενος τροποῦται ἀυτὸς ἐναν
rā nobis ſicut bellū primo. &
ον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμπροσθεν· καὶ ὁ π
ma incepit aſcendere de vrbe colūna f
σὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως σύλος κα
mi. & reſpexit beniamin poſt ſe:
νῦ· καὶ ἐπέβλεψεν βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ,
ecce aſcēdit cōſumatio vrbis in ceſſ
ἰδοὺ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν ὐρα
& vir iſrael reuerſus eſt. & feſtinauit vir
καὶ ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν· καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ
iamin: & vidit q̄ tetigit ſe malū.
ιαμὶν, καὶ εἶδεν ὅτι ἥψαι αὐτοῦ ἡ κακία·
declinauit cōtra virō iſrael in viā
ἔκλινεν ἐνώπιον ἀνδρὸς ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς
ſerti: & bellū preuenit eum: & qui a
μου, καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ
ciuitatib interfecerūt eum in medio eoꝝ: & pe
πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ κα
ferunt beniamin. & ꝓſecuti ſūt eum poſt
κοψαν τὸν βενιαμὶν· καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν κατακο
eum: & calcauerūt eum vſq; ad e regione
αὐτ, καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξ ἐναντίας
gabaa ab oriente ſolis. & ceciderūt de
γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου· καὶ ἔπεσαν ἐκ
beniamin octo & decē milia virorꝝ. om
βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν· σύμπα
nes hi viri potētes. & declinauerūt &
τες οὗτοι ἄνδρες δυνατοί· καὶ ἐξέκλιναν καὶ
runt in deſertū ad petram remm
γον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμ
& diſpſiderūt eū in viis quinq;
καὶ ἐκαλαμίσαντο αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χ
lia virorꝝ. & adheſerūt poſt eū vi
δας ἀνδρῶν· καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ
gadaam: & percuſſerūt ex eo duo milia v
γαδαάμ, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτοῦ δισχιλίους ἄνδ
& fuerūt omnes qui ceciderūt in beniamin
καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες ἐν τῷ βενιαμ
gīti & quinq; milia virorꝝ
κοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν

educentiū gladiū in ore illo: οὓς ἀπωθῶν ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οἱ πάντες illi viri potētes. τ decimauerūt τ fugerūt in ἦσαν ἄνδρες δυνατοί. καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς deſertū ad petrā remmon ſexcētī τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμὼν ἑξακόσιοι viri: τ ſederūt in petra remmon q̄ttuor mē ἄνδρες, καὶ ἐκάθησαν ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμὼν τετράμη ſib⁹. τ vir iſrael reuerſus eſt cōtra filios benia nōν. καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστρεψεν εἰς τοὺς υἱοὺς βενια μίν: τ percuſſit eos in ore gladij ve μίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἕως vrbe cōſecutus vſq; ad iumētū vſq; ad oē inuentū in πόλεως ἑξῆς ἕως κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς omnibus ciuitatibus: τ ciuitates inuen πάσας τὰς πόλεις, καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθεί= tas miſerunt in igne.
σας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί. C1.21.

A Θ vir iſrael iurauit in maſſepha dicētes: Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν μασηφὰ λέγοντες, vir ex nobis nō dabit filiam ſuam ben= ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ βενι tamin in vxorē. τ venerūt ppīs in be αμὶν εἰς γυναῖκα. καὶ παρεγένοντο ὁ λαὸς εἰς βαι= thel: τ ſederūt illic vſq; ad veſperā coram deo θὴλ, καὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θε τ leuauerūt vocē ſuā: τ plorauerūt οῦ. καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ſletū magnū: τ dixerūt: quare dñe deus iſrael κλαυθμὸν μέγαν, καὶ εἶπαν, ἵνατί κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ facti eſt hoc in iſrael vt recenſeretur ho γέγονεν τοῦτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοῦ ἐπισχεθῆναι σήμε die in iſrael tribus vna. τ facti eſt die craſti ρον ἐν τῷ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύ na: τ mane ſurrexerūt ppīs τ extruxerūt illic al ριον, καὶ ὠρθρίσαν ὁ λαὸς καὶ ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυ= tare: τ obtulerūt holocauſta ſalutionis. σιαστήριον, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου. τ dixerūt filij iſrael de ē d non aſcendit in ec καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκ cleſiam de omnibus tribubus iſrael ad dñm: qñ κλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς κύριον; ὅτι iuramētū magnū erat nō aſcendēti ad dñm in maſ ὅρκος μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς κύριον εἰς μασ ſepha dicētes: morte morietur. τ conſola σηφὰ λέγοντες, θανάτῳ ἀποθανεῖται. καὶ παρεκλή B tī ſunt filij iſrael de beniamin fratre ſuo. θησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ περὶ βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐ τ dixerūt: ablata eſt hodie tribus vna de iſ τῶν. καὶ εἶπον, ἀφῄρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ Ἰσ rael: dd faciamus ipſis relictis in G ραήλ, τί ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς ὑπολελειμμένοις εἰς vxores? τ nos iurauimus dño ne nō γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν τῷ κυρίῳ τοῦ μὴ daremus eis de filiabus nſis in vxo δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖ= res. τ dixerūt que vna tribuū iſrael: que κας. καὶ εἶπον τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις non aſcendit ad dñm in maſſepha? τ ecce non οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς μασηφά; καὶ ἰδοὺ οὐκ venerūt vir. in caſtra de iabis galaad ἦλθον ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ ἰαβὶς γαλαάδ in contionē. τ recenſit eſt ppīs: τ ecce εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαός, καὶ ἰδοὺ non eſt illic vir de habitatibus iabis ga οὐκ ἦσιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἰαβὶς γα laad. τ miſerūt illuc cōgregatio duodecim mi λαάδ. καὶ ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χι lia viroꝝ de filijs exercitus. τ pre λιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς δυνάμεως. καὶ ἐνε= ceperūt eis
τείλαντο αὐτοῖς

ad bella prōptiſſimi. Re manſerūt itaq; de oi nu mero beniamī qui euā= dere potuerant & fuge= re in ſolitudinem ſexcē= centi viri: ſederūtq; ī petra remmon mēſibus q̄ttuor: regreſſi autem filij iſrael omnes reliquias ciuitatis a viris vſq; ad iumenta gladio percuſſe rūt: cūctaſq; vrbes: & vi culos beniamīn vorax flamma cōſūpſit. 21. IVrauerant quoq; ſi hi iſrael in maſpha & dixerunt. Nullus nīm dabit filiis beniamī de filiab⁹ ſuis vxorem." Veneruntq; oīs ad domū dei in ſy lo: & in cōſpectu ei? ſe dentes vſq; ad veſperā leuauerūt vocem: & magno vlulatu ceperūt flere: dicentes. Quare dñe deus iſrael fctm̄ eſt hoc malū ī ppīo tuo? vt hodie vna tribus au feretur ex nobis. Altera autem die diluculo conſurgentes extruxerūt altare: ob tuleruntq; ibi holocau ſta & pacificas victimas & dixerunt. Quis nō aſcēdit in exercitum dñi de vniuerſis tribubus iſrael? Grādi ei iuramento ſe cōſtrinxerāt cū eſſent in maſpha: interfici eos qui defuiſſent ductiq; pnia filiī iſrael ſup fratre ſuo beniamī: ceperūt dicere. Ablata eſt trib⁹ vna de iſrl. Vīr vxores acci piēt? Oēs ei in cōmune iurauimus dare nō daturos nos his filias noſtras. Idcirco dixerunt. Quis eſt de vniuerſis tribubus iſrl qui non aſcendit ad dominum in maſpha? Et ecce inuenti ſunt ha bitatores iabes galaad ī illo exercitu nō fuiſſe. Eo quoq; tpe cū eſſent in ſylo nullus ex eis ibi repertus eſt. Miſerunt itaq; decem milia viros robuſtiſſī= mos: & preceperūt eis.

ī iii

לֵאמֹר לְכוּ וְהִכִּיתֶם אֶת יוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִי חָרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל זָכָר וְכָל אִשָּׁה יְדַעַת מִשְׁכַּב זָכָר תַּחֲרִימוּ׃ וַיִּמְצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיְבִיאוּ אֹתָם אֶל הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וַיְשַׁלְּחוּ כָּל הָעֵדָה וַיְדַבְּרוּ אֶל בְּנֵי בִנְיָמִן אֲשֶׁר בְּסֶלַע רִמּוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם דְּבַר שָׁלוֹם׃ וַיָּשָׁב בִּנְיָמִן בָּעֵת הַהִיא וַיִּתְּנוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר חִיּוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וְלֹא מָצְאוּ לָהֶם כֵּן׃ וְהָעָם נִחַם לְבִנְיָמִן כִּי עָשָׂה יְהוָה פֶּרֶץ בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי הָעֵדָה מַה נַּעֲשֶׂה לַנּוֹתָרִים לַנָּשִׁים כִּי נִשְׁמְדָה מִבִּנְיָמִן אִשָּׁה׃ וַיֹּאמְרוּ יְרֻשַּׁת פְּלֵיטָה לְבִנְיָמִן וְלֹא יִמָּחֶה שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לָתֵת לָהֶם נָשִׁים מִבְּנֹתֵינוּ כִּי נִשְׁבַּעְנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָרוּר נֹתֵן אִשָּׁה לְבִנְיָמִן׃ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה חַג יְהוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים יָמִימָה אֲשֶׁר מִצִּפּוֹנָה לְבֵית אֵל מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ לִמְסִלָּה הָעֹלָה מִבֵּית אֵל שְׁכֶמָה וּמִנֶּגֶב לִלְבוֹנָה׃ וַיְצַוּוּ אֶת בְּנֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר לְכוּ וַאֲרַבְתֶּם בַּכְּרָמִים׃ וּרְאִיתֶם וְהִנֵּה אִם יֵצְאוּ בְנוֹת שִׁלוֹ לָחוּל בַּמְּחֹלוֹת וִיצָאתֶם מִן הַכְּרָמִים וְחִטַּפְתֶּם לָכֶם אִישׁ אִשָּׁתוֹ מִבְּנוֹת שִׁלוֹ וְהַלַּמְתֶּם אֶרֶץ בִּנְיָמִן׃ וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ אֲבוֹתָם אוֹ אֲחֵיהֶם לָרוֹב אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ אֲלֵיהֶם חָנּוּנוּ אֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם כָּעֵת תֶּאְשְׁמוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן

Ite & percutite habitatores iabes galaad in ore gladii: tā vxores & paruulos eorū. & hoc erit qđ obseruare debetis. Omne gñis masculini & mulieres q̄ cognouerūt viros in terficite: virgines āt reseruate. Inuenerūtq; sūt de iabes galaad quadrin gēte virgines q̄ nescierunt viri torum: & adduxerūt eas ad castra in silo in terram chanaan. Miseruntq; nuncios ad filios beniamin qui erāt in petra remmon: & pceperūt ei vt eas susciperēt in pace. Venerūtq; filii beniamin in illo tpe: & date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad: & non sufficiebant eis sic: & pcepit eis dicens. Ite & latitate in vineis. Cumq; videritis filias silo ad ducendas choros ex more pcedere: exite & rapite vnusquisq; sibi vxorem de filiabus silo: & abite in terrā beniamin. Cūq; venerint patres eorū vel fratres ad accusandum nos & aduersum vos q̄rimoniā cepint atq; iurgari dicemus eis. Misereminī eorū. Nō enim rapuerūt eas sicut bellātium atq; victor: sed rogantibus vt accipentur nō dedistis: & a vīa pte pctm ē. Fecerūtq; filii beniami: vt sibi fuerat impatū:

dicentes ite & percutite oēs habitantes iabis galaad in ore gladij: & mulieres & ppūm. & hic sermo quē facietis: omnes masculinū & omnē mulierē cognoscentē lectum maris anathematizabitis. & iuenerūt de habitantibus iabis galaad quadringētas puellas virgines: quæ non cognouerūt virū in toto masculi. & duxerūt eas in castra in silo quæ est in terra chanaā. & miserunt ad eos cōgregatio: & locuti sunt ad filios beniamin qui in petra remmon: & vocāuerūt eos in pace. & reuersus ē beniamin ad filios tūc & dedit eis mulieres: & non sufficiebant eis sic: & ppūs cōsolatus est beniamin: qñ fecit dñs dimsionē in tribub⁹ israel. & dixerunt maiores natu cōgregationis: qđ faciemus reliquis in mulieres: qñ deleta ē de beniamin tribus vt dat mulierē beniamin. & dixerūt ecce festū dñi in silo a diebus in dies q̄ est a septentrione bethel ad orientē solis in trāsitu qui ascendit de bethel in sichima & a meridie libanā lebona. & precepērūt filijs beniamin dicētes vite & latitate in vineis: & videte & ecce vt exierint filie habitationis silo tripudiātes in choris: & exibitis a vineis & rapite vobis vir vxorē sibi de filiabus silo: & abite in trāb tram beniamin. & erit qñ venerint patres eorū vel fratres ad indicādū ad nos: & dicemus ad eos: miserimini eorū: qñ nō cepit vir sibi vxorē in bello: qñ non vos dedistis eis scēm tempore: ut sitis rei peccatis. & fecerunt sic filij beniamin

ſ ceperūt vxores iuxta numerū ſuū ſ
καὶ ἔλαβον γυναῖκας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν
tripudiātibus: quas rapuerūt: ſ abierūt: ſ reuer
χορευουσῶν, ὧν διήρπασαν, καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐπέ
ſi ſūt in poſſeſſionē ſuam. ſ edificauerūt ſi
στρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν ἕκα
bi vrbes ſ habitauerūt in eis. ſ ſcaleane
στος πόλεις καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. καὶ πορεύε
runt illinc filij iſrael in tpe illo vir in
σθαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν
tribū ſuam ſ in cognatione ſuam: ſ abiit
φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλ
illinc vir in poſſeſſionē ſuam. in die
θεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέ
bus illis nō erat rex in iſrael. vir rectū
ραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ. ἀνὴρ τὸ εὐθὲς
in oculis ſuis faciebat.
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

RVTH.
POYO. Ca.i.

A Et factū eſt in diebus cū iudicarēt
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ κρίνειν
iudices ſ fuit fames in tra:
τοὺς κριτὰς καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ,
ſ abiit vir de bethleem iu
καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς Ἰου
da vt peregrinaretur in agro moab ipſe ſ vxor
δαίας τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ μωάβ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ
eius ſ duo filij eius. ſ nomē viro eli
αὐτοῦ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ. καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ ἐλι
melech: ſ nomē vxori eius noomi. ſ nomē
μέλεχ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ νοομί. καὶ ὄνομα
duobus filijs eius maalon ſ cheleon: ephrathei
τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ μααλὼν καὶ χελεών, ἐφραθαῖοι
de terra iuda. ſ venerūt in agrū moab: ſ fuerūt il
ἐκ γῆς Ἰούδα. καὶ ἦλθοσαν εἰς ἀγρὸν μωάβ, καὶ ἦσαν ἐκ
lic. ſ mortuus eſt elimelech vir noomi: ſ remā
κεῖ. καὶ ἀπέθανεν ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς νοομί, καὶ κατε
ſit mulier ipſa ſ duo filij eius. ſ acceperūt
λείφθη ἡ γυνὴ αὕτη καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς. καὶ ἔλαβοσαν
ſibi vxores moabitidas: nomē vni orpha ſ
ἑαυτοῖς γυναῖκας μωαβίτιδας, ὄνομα τῇ μιᾷ ὀρφὰ καὶ
nomē ſcē ruth. ſ habitauerūt ibi q̄ſi decē
ὄνομα τῇ δευτέρᾳ ῥούθ. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα
annis. ſ mortui ſunt ſ ambo maalon ſ chele
ἔτη. καὶ ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι μααλὼν καὶ χελε
on. ſ remāſit mulier a duob⁹ filijs ſuis ſ
ών. καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς καὶ
a viro ſuo. ſ ſurrexit ipſa ſ due nu
ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ ἀνέστη αὕτη καὶ αἱ δύο νύμ
rus eius ſ reuerſe ſūt de agro moab: q̄ſi audie
φαι αὐτῆς καὶ ἀπεστράφη ἐξ ἀγροῦ μωάβ, ὅτι ἤκου
B runt in agro moab q̄ viſitauit dñs pplm ſu
σαν ἐν ἀγρῷ μωάβ ὅτι ἐπέσκεπται κύριος τὸν λαὸν αὐ
um vt daret eis panes. ſ egreſſa eſt de loco
τοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου
vbi erat illic ſ due nurus eius cum ipſa: ſ abie
οὗ ἦν ἐκεῖ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἐπο
D runt in via vt reuerterētur in terrā iuda. ſ di
ρεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ εἶ
xit noomi duabus nuribus ſuis: ite ſam
πεν νοομὶ ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, πορεύθητε δὴ
reuertimini vnaq̄q; in domū matris ſue. faciat do
ἀποστράφητε ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς. ποιήσαι κύ
minus vobiſcū miam: ſicut feciſtis cū mor
ριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνη
tuis ſ mecum. det dñs vobis ſ inuentatis
κότων καὶ μετ' ἐμοῦ. δῴη κύριος ὑμῖν καὶ εὕροιτε

ſ & iuxta numerū ſuum
ſ rapuerunt ſibi de eoꝝ
his que ducebant cho
ros vxores ſingulas: ſ a
bieruntq; in poſſeſſio
nē ſuā edificantes
vrbes: ſ & habitantes i
eis. Filii quoq; iſrael re
uerſi ſunt
per tribus & familias
in tabernacula ſua. In
diebus
illis nō erat rex in iſra
el: ſed vnuſquiſq;
quod ſibi rectum vide
batur hoc faciebat.
Explicit liber Iudicum.

Incipit liber Ruth. ſ.

ΤΝ diebus vnius iu
dicis qñ iudices pre
erant: fcta eſt fames in
tra. Abiitq; hō de beth
leem iuda vt pegrina
retur in regiōe moabi
tide cum vxore ſua ac
duobus liberis. Ipſe vo
cabatur elimelech: & vx
xor eius
noemi. & duo filii al
ter maalon
& alter chelion: effra
tei de bethleem
iuda. Ingreſſiq; regio
nē moabitidē morabā
tur ibi. Et mortuus eſt
elimelech maritus noe
mi: remāſitq; ipſa cum
filiis. Qui acceperunt
vxores moabitidas: q̄
rum vna vocabatur
orpha: alteraq; ruth.
Manſeruntq;
ibi decem annis: & ā
bo mortui ſunt:
maalō videlicet & che
lion: remanſitq;
mulier orbata duobus
liberis ac marito.
Et ſurrexit vt in patriā
pgeret cū vtraq; nuru
ſua de regione moabi
de. Audierat enim q̄
reſpexiſſet dñs pplm
ſuū & dediſſet eis
eſcas. Egreſſa eſt itaq;
de loco pegrinationis
ſue cū vtraq; nuru:
& iam in via reuertēdi
poſita in terram
iuda: dixit ad eas.
Ite in domum
matris vře. Faciat vo
biſcū dñs miſericordiā:
ſicut feciſtis cum mor
tuis
& mecū. Det vobis in
uenire

וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי Cap.i.
רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית
לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב
הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם
הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ
נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוֹן
וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם
יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי מוֹאָב וַיִּהְיוּ
שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי
וַתִּשָּׁאֶר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ: וַיִּשְׂאוּ
לָהֶם נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת
עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ
שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמֻתוּ גַּם
שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֶר
הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ:
וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי
מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵי מוֹאָב כִּי
פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם
לָחֶם: וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ
וַתֵּלַכְנָה בַּדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי
כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית
אִמָּהּ יַעַשׂ יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד
כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים
וְעִמָּדִי: יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ

מנוחה אשה בית איש ותשק
להן ותשׂאנה קולן ותבכינה׃
ותאמרנה לה כי אתך נשוב
לעמך ותאמר נעמי שבנה בנתי
למה תלכנה עמי העוד לי בנים
במעי והיו לכם לאנשים׃ שבנה
בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש
כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי
הלילה לאיש וגם ילדתי בנים׃
הלהן תשברנה עד אשר ינדלו
הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש
אל בנתי כי מר לי מאד מכם כי
יצאה בי יד יהוה׃ ותשנה קולן
ותבכינה עוד ותשק ערפה
לחמותה ורות דבקה בה׃ ותאמר
הנה שבה יבמתך אל עמה ואל
אלהיה שובי אחרי יבמתך׃
ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך
לשוב מאחריך כי אל אשר
תלכי אלך ובאשר תליני אלין
עמך עמי ואלהיך אלהי׃ באשר
תמותי אמות ושם אקבר כה
יעשה יהוה לי וכה יוסיף כי המות
יפריד ביני וביניך׃ ותרא כי
מתאמצת היא ללכת אתה
ותחדל לדבר אליה׃ ותלכנה
שתיהם עד באנה בית לחם
ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל
העיר עליהן ותאמרנה הזאת
נעמי׃ ותאמר אליהן אל תקראן
לי נעמי קראן לי מרא כי המר
שדי לי מאד׃ אני מלאה הלכתי
וריקם השיבני יהוה למה
תקראנה לי נעמי ויהוה ענה
בי ושדי הרע לי׃ ותשב נעמי
ורות המואביה כלתה עמה השבה

mequiẽ in domibus vi-
rorum quos fortiture e-
ſtis. Et oſculata eſt cas.
Que eleuata voce flere
ceperunt: & dicere. Te-
cum pergemus
ad populũ tuũ. qbus il-
la rñdit. Reuertimini fi
lie mi. Cur venitis mę-
cũ. Nũ vltra hẽbo filiꝯ
os in vtero meo: vt vi-
ros ex me ſpare poſſitis?
Reuertimini filie mi &
abite. Iã ei fenectute cõ
fecta ſum: nec apta vicu-
lo cõiugali. Etiã ſi poſſẽ
hac nocte concipere &
parere filios
ſi eos expectare velitis
donec creſcãt & annos
pubertatis ipleãt: añ eri
tis vetule quam nũbatis.
Nolite qſo filie mi face
re hoc: quia vĩa angu-
ſtia magis me pmit: &
greſſa eſt man' dñi cõ
tra me. Eleuata igitur
voce rurſum flere cepe
runt. Orpha oſculata ẽ
ſocrũ ac reuerſa ẽ. ruth
adheſit ſocrui ſue. Cui
dixit noemi. En reuer
ſa ẽ cognata tua ad po-
pulũ ſuũ & ad deos ſuos
vade cũ ea. Que rñdit.
Ne aduerſeris mihi vt
reliquã te & abeã. Quo
cũqꝫ enim perrexeris:
pgã: & vbi morata fue
ris: & ego piter mora-
bor. Populus tuꝰ ppls
meus & deus tuus deus
meus. Que te terra ſu-
ſcepit morientem: in ea
moriar ibiqꝫ locũ acci-
piã ſepulture. Hec mi-
hi faciat dñs: & hec ad
dat ſi nõ ſola mors me
& te ſepauerit. Videns
ergo noemi qꝫ obſtinato
ruth aio decreuiſſet ſe-
cũ pgere: aduerſari no-
luit nec ad ſuos vltra re-
ditũ pſuadere. Profecte
qꝫ ſunt ſil & venerũt in
bethleem. Quibꝰ vrbẽ
igreſſis velox apud cun
ctos fama pcrebuit: dice
bãtqꝫ mulieres. Hec eſt
illa Noemi! Quib dicit.
Ne vocetis me noemi
.i. pulchrã: ſꝫ vocate me
mara. i. amarã: qa ama
ritudine valde repleuit
me oꝑs. Egreſſa ſum
plẽa: & vacuã reduxit
me dñs. Cur ergo voca
tis me noemi quã dñs
hũiliauit: & afflixit oi-
potẽs. Venit ergo noe
mi cum ruth moabiti-
de nuru ſua

requiem quelibet in domo viri ſui. τ oſcula
ἀναπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ κατεφίλη-
ta eſt eas τ eleuauerũt vocẽ ſuã τ plorauerũt
σεν αὐτὰς καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν
τ dixerũt ei: tecum reuertemur ad ppm
καὶ εἶπον αὐτῇ, μετὰ σοῦ ἐπιστρέψομεν ἐπὶ τὸν λαόν
tuũ. τ dixit noomi reuertimini tã filie mee:
σου· καὶ εἶπεν νοομὶ ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου,
cur venitis mecũ: nũ vltra mihi filij in vtero
ἱνατί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ, μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
meo: τ erunt vobis in viros? reuertimini filie
μου, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας; ἐπιστράφητε θυγατέρες
mee abite tã qñ conſenui vt non ſim viro:
μου πορεύθητε δὴ ὅτι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί,
quia dixi eſt mihi ſubſtãtia vt ſim ego viro τ
διότι εἶπα ἔστι μοι ὑπόστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ καὶ
pariam filios: nũ ipſos expectabitis vſq quo viri
τέξομαι υἱούς, μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἀνδρω-
fiant? vel ipſis tolerabitis vt non ſitis viro?
θῶσιν; ἢ αὐτοῖς καταχεθήσεσθε τ μὴ γενέσθαι ἀνδρί;
neq filie mee: qñ afflictio eſt mihi valde ſup
μὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη μοι σφόδρα ὑπὲρ
vos: qñ egreſſa eſt in me manus dñi. τ eleuauerũt
ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίου. καὶ ἐπῆραν τὴν
vocem ſuam τ plorauerũt rurſũ. τ oſculata eſt orpha
φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν ἔτι· καὶ κατεφίλησεν ὀρφὰ
ſocrum ſuam: τ reuerſa eſt in ppm ſuũ: ruth
τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἀπεστράφη εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς, ῥοὺθ
aũt ſecuta eſt illã. τ dixit noomi ad ruth: ecce re
δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ· καὶ εἶπεν νοομὶ πρὸς ῥοὺθ, ἰδοὺ ἀνέ
uerſa eſt comurus tua ad ppm ſuũ τ ad
στρεψεν ἡ σύνυμφός σου πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς
deos ſuos: reuertere tam τ tu poſt comu
θεοὺς αὐτῆς, ἐπιστράφητι δὴ καὶ σὺ ὀπίσω τῆς συνύμ
rum tuã. dixit aũt ruth: nõ occurrat mihi vt relin
φης σου, εἶπεν δὲ ῥοὺθ, μὴ ἀπαντήσαι μοι τοῦ κατα-
quam te vel diſcedã a tergo tuo: qñ tu quocũqꝫ ie
λιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὀπίσω σου, ὅτι σὺ οὗ ἐὰν πο-
ris ibo: τ vbi morata fueris morabor:
ρευθῇς πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς αὐλισθήσομαι,
ppls tuus ppls meus τ deus tuus deus meus. τ vbi
ὁ λαός σου λαός μου καὶ ὁ θεός σου θεός μου· καὶ οὗ ἐὰν
mortua fueris moriar: τ illic ſepeliar. hec fa
ἀποθάνῃς ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι· τάδε ποι
ciat dñs mihi: τ hec addat: qñ mors ſepa
ήσαι κύριός μοι, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστε-
rabit inter me τ te. videns aũt noomi qñ per
λεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· ἰδοῦσα δὲ νοομὶ ὅτι κρα-
ſeuerat ipſa vt iret ſecum: ceſſauit
τεῖται αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐκόπασεν τοῦ
loqui ad ipſam vltra. profecte ſunt aũt ambe
λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι· ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι
vſq quo venerũt ipſe in bethleem. τ factũ ẽ
ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ· καὶ ἐγέ-
cum veniret ipſe in bethleem τ ꝓcrebuit oĩs
το ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ καὶ ἤχησεν πᾶσα
vrbs de illis. τ dixerũt ſi hec eſt noomi? τ di
ἡ πόλις ἐπ' αὐταῖς· καὶ εἶπαν, εἰ αὕτη ἐστὶν νοομί; καὶ εἶ-
xit ad eas: ne tã vocetis me noomi: vocate me
πεν πρὸς αὐτάς, μὴ δὴ καλεῖτέ με νοομί, καλέσατέ με
amarã: qz amaritudine repleta ẽ in me oꝑs valde. ego
πικράν, ὅτι ἐπικράθη ἐν ἐμοὶ ὀϊκανὸς σφόδρα. ἐγὼ
egreſſa ſum plena: τ vacuã reduxit me dñs: τ cur
ἐπορεύθην πλήρης, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με κύριος, καὶ ἵνα
vocatis me noomi τ dñs humiliauit me: τ omni
τί καλεῖτέ με νοομί, καὶ κύριος ἐταπείνωσέν με, καὶ ὀϊκα
potẽs afflixit me. τ rediit noomi τ ruth mo
νὸς ἐκάκωσέ με· καὶ ἐπέστρεψε νοομὶ καὶ ῥοὺθ ἡ μοα
bites nurus ſua ſecum redeũtes
βίτης ἡ νύμφη αὐτῆς μετ' αὐτῆς ἐπιστρέφουσαι

de agro moab. hc aūt venerūt in bethleem
ἐξ ἀγροῦ μωάβ. αὗται δὲ παρεγενήθησαν εἰς βηθλεεμ
in principio messis ordei.
ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν. Ca.2.

A Noomi vir notus mārito eius:
Καὶ τῇ νοομὶ ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς,
at vir potens roboze de cognatione elimelech:
ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας ἐλιμέλεχ,
t nomē ei booz. t dixit ruth moabitis ad
καὶ ὄνομα αὐτῷ βόοζ. καὶ εἶπεν ρουθ ἡ μωαβῖτις πρὸς
noomi: ibo iā in agrū t cōgregabo in
νοομί, πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρὸν καὶ συναξω ἐν τοῖς
spicis post vbi iuenero gfaz in oculis
σάχυσιν κατόπισθεν οὗ ἂν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
ipsius. dixit ăt ei: vade filia.
αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῇ, πορεύου θύγατερ. καὶ ἐπο-
t cū veniſſet collegit in agro post ter
ρεύθη. καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ κατόπι-
ga metentiū. t ccecidit casu
σθεν τῶν θεριζόντων. καὶ περιέπεσεν μερὶδι τοῦ
in parte agri booz de cognatione abimelech.
τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ βόοζ ἐκ συγγενείας ἀβιμέλεχ.
t ecce booz venit de bethleem. t dixit me
καὶ ἰδοὺ βόοζ ἦλθεν ἐκ βηθλεεμ. καὶ εἶπεν τοῖς θε
tentibus: dñs vobiſcū. t dixerūt ei: benedicat
ρίζουσιν, κύριος μεθ' ὑμῶν. καὶ εἶπον αὐτῷ, εὐλογήσαι
tibi dñs. t dixit booz puero suo q̄
σε κύριος. καὶ εἶπεν βόοζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ
preerat sup metētes: cuius puella hec:
ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;
t respōdit puer q̄ erat sup mes
καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θε-
sores t dixit: puella moabitis est que re
ρίζοντας καὶ εἶπεν, ἡ παῖς ἡ μωαβῖτις ἐστὶν ἡ ἀποστρα
diſt. cum noomi de agro moab. t dixit col
φεῖσα μετὰ νοομὶ ἐξ ἀγροῦ μωάβ. καὶ εἶπεν συλλε-
ligā iam t cōgregabo in manipulis post
ξω δὴ καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὀπίσθεν τῶν
messores. t venit t ſtetit a mane t vsq; ad
θεριζόντων. καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἀπὸ πρωὶ καὶ ἕως
vesperā nō requieuit in agro paululū. t vi
ἑσπέρας οὐκ ἀπέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. καὶ εἶ
xit booz ad ruth: nō audiuiſti filia: ne va
πεν βόοζ πρὸς ρουθ, οὐκ ἤκουσας θύγατερ, μὴ πο
das ad colligēdū in agro altero: t tu nō rece-
ρευθῇς συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ, καὶ σὺ οὐ πορεύ
des hinc: hi iungere cū puellis meis:
σῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν κορασίων μου,
t oculi tui in agrū vbi messuerint:
καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἂν θερίζωσιν,
t ibis post ipsos: ecce mādaui
καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν, ἰδοὺ ἐνετειλάμην
pueris vt nō tāgant te. t quādo
τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ ὅτε δι-
ſitieris t ibis in vasa t bibes de
ψήσεις καὶ πορεύσῃ εἰς τὰ σκεύη καὶ πίεσαι ὅθεν
aquātur pueri. t cecidit in facie
ὑδρεύονται τὰ παιδάρια. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
suam t adorauit sup terrā: t dixit ad
αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν πρὸς
eum: q̄d inueni gram in oculis tuis vt co
αὐτόν, τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπι-
gnoſcas me t ego ſū pegrina: t respōdit booz t dixit
γνῶναί με καὶ ἐγώ εἰμι ξένη; καὶ ἀπεκρίθη βόοζ καὶ εἶπεν
B ei: renūtiatiōe renūciata ſuit mihi oia q̄ fe-
cisti cum socru tua
αὐτῇ, ἀπαγγελία ἀπηγγέλη μοι πάντα ὅσα πε-
ποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου

de tra pegrinatiōis ſue:
ac reuerſa eſt in bethle
em quando primū hor
dea metebantur. 2.

C Rat aūt viro elime
lech cōſanguineus
hō potens & magnarū
opum nomine
booz. Dixitq; ruth
moabitis
ad ſocrum ſuā. Sī iubes
vadam in agrum
& colligā ſpicas q̄ fuge
rint manus metētiū vbi
cūq; clemētis in me pri
familias reppero gratī-
am. Cui illa rndit. Va-
de filia mi. abiit itaq;
& colligebat ſpicas poſt
terga metētiū. Accidit
ăt vt ager ille hret dñm
nomine booz qui erat
de cognatione elime-
lech. Ēt ecce ipſe
veniebat de bethleem:
dixitq; meſſoribus.
Dns vobiſcū. Qui rnderunt ei. Bñdicat tibi
dominus. Dixitq; booz puero ſuo q̄
meſſoribus preerat. cu
ius eſt hec puella? Cui
reſpondit. Hec
eſt moabitis
que venit cum noemi
de regione moabitide:
& rogauit vt ſpicas col
ligeret remanentes:
ſequens meſſorum ve-
ſtigia
& de mane vsq; nunc
ſtat in agro: & nec ad
momentum quide do-
mū reuerſa eſt. Et ait
booz ad ruth.
Audi
filia.
Ne vadas in alterū a-
grum ad colligendum:
nec recedas ab hoc lo-
co: ſed iungere
puellis meis: & vbi
meſſuerint ſequere.
Mandaui eis pueris me
is vt nemo moleſtus ſit
tibi: ſed ēt ſi ſitieris va
de ad farcinulas & bibe
aqs de qb? & pueri mei
bibunt. Que cadens
in facie ſua: & adorās
ſup terram dixit
ad eū. Vñ mihi hoc vt
inuenirē gram añ oculos
tuos: & noſſe me digna
reris peregrinā mulierē
Cui ille rndit. Nūcia-
ta ſunt mihi
omnia que feceris ſo-
crui tue:

בּוֹא	מִשְׁדֵי מוֹאָב וְהִמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם	
חָלַל קָצִר	בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃	
	וְלִנְעֳמִי מוֹדָע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר	Cap. ij.
יָדַע גָּבַר	חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ	
שְׁפָחָה	בֹּעַז׃ וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה	
הָלַךְ	אֶל נָעֳמִי אֵלְכָה נָּא הַשָּׂדֶה	
לָקַט	וַאֲלַקְטָה בַשִּׁבֳלִים אַחַר אֲשֶׁר	
מָצָא	אֶמְצָא חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ	
הָלַךְ בַּת	לְכִי בִתִּי וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט	
קָרָה	בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר	
	מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר	
	מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ׃ וְהִנֵּה בֹעַז	
בּוֹא אָמַר	בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים	
קָצַר בָּרַךְ	יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ	
יָצַב	יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב	
	עַל הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃	
עָנָה	וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל הַקּוֹצְרִים	
	וַיֹּאמַר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא	
שׁוּב	הַשָּׁבָה עִם נָעֳמִי מִשְּׂדֵי מוֹאָב׃	
	וַתֹּאמֶר אֲלַקֳטָה נָּא וְאָסַפְתִּי	
	בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַתָּבוֹא	
עָמַד	וַתַּעֲמֹד מֵאז הַבֹּקֶר וְעַד עַתָּה	
יָשַׁב	זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט׃ וַיֹּאמֶר	
	בֹּעַז אֶל רוּת הֲלֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי	
	אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר	
עָבַר דָּבַק	וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין	
	עִם נַעֲרֹתָי עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר	
קָצַר	יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא	
צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ		
צָמָא כָּלָה	וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל הַכֵּלִים וְשָׁתִית	
שָׁתָה שָׁאַב	מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃ וַתִּפֹּל	
נָפַל בָּנָה	עַל פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה וַתֹּאמֶר	
שָׂחָה	אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ	
נָכַר עָנָה	לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה׃ וַיַּעַן	
	בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי	
עָשָׂה חָמָה	כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת חֲמוֹתֵךְ	

אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וְתַעַזְבִי אָבִיךְ עָזַב
וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל יָלַד
עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעַתְּ תְּמוֹל תְּמֹל
שִׁלְשׁוֹם׃ יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ שָׁלַם
וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה הָיָה שָׂכַר
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת בּוֹא
לַחְסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו וַתֹּאמֶר חָסָה אָמַר
אֶמְצָא חֵן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנִי כִּי מָצָא
נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל לֵב
שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת הָיָה
שִׁפְחֹתֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת
הָאֹכֶל גְּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן נָגַשׁ
הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב יָשַׁב
מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט לָהּ קָלִי צָבַט
וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתּוֹתֶר׃ וַתָּקָם אָכַל
לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת נְעָרָיו לֵאמֹר שָׂבַע יָתַר
גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא קוּם לָקַט
תַכְלִימוּהָ׃ וְגַם שֹׁל תְּשֹׁלּוּ לָהּ כָּלַם שָׁלַל
מִן הַצְּבָתִים וְעִזַּבְתֶּם וְלִקְּטָה
וְלֹא תִגְעָרוּ בָהּ׃ וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה גָּעַר
עַד הָעָרֶב וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר חָבַט
לִקְּטָה וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃ הָיָה
וַתִּשָּׂא וַתָּבוֹא הָעִיר וַתֵּרֶא נָשָׂא בּוֹא
חֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר לִקֵּטָה וַתּוֹצֵא רָאָה חָמוֹת
וַתִּתֶּן לָהּ אֵת אֲשֶׁר הוֹתִירָה יָצָא נָתַן
מִשָּׂבְעָהּ׃ וַתֹּאמֶר לָהּ חֲמוֹתָהּ יָתַר
אֵיפֹה לִקַּטְתְּ הַיּוֹם וְאָנָה עָשִׂית עָשָׂה
יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ וַתַּגֶּד לַחֲמוֹתָהּ נָכַר בָּרַךְ
אֵת אֲשֶׁר עָשְׂתָה עִמּוֹ וַתֹּאמֶר נָגַד אָמַר
שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ
הַיּוֹם בֹּעַז וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לִכַלָּתָהּ כָּלָל
בָּרוּךְ הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר לֹא
עָזַב חַסְדּוֹ אֶת הַחַיִּים וְאֶת
הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי מוּת
קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגֹּאֲלֵנוּ קָרַב
הוּא׃ וַתֹּאמֶר רוּת הַמֹּאֲבִיָּה

post mortē viri tui: & q reliq̄s parētes tuos & terrā in qua nata es & veneris ad populum quem antea nesciebas. Reddat tibi dominus pro opere tuo: & plena mercede a deo israel ad quem venisti: & sub cuius cōfugisti alas. Que ait. Inueni gram apud oculos tuos dñe mi: qui consolatus es me: & locutus es ad cor ancille tue: que nō sum similis vnius puellaꝝ tuarū. Dixitq; ad eā booz. Q̄n hora vescēdi fuerit veni huc & comede panē: & intinge buccellā tuā in aceto. Sedit itaq; ad messorū latus & cōgessit polētā sibi: comeditq; & saturata ē: & tulit reliquas. Atq; i de surrexit vt spicas ex more colligeret. Precepit āt booz pueris suis dicēs. Etiā si vobiscum meteꝝ voluerit nemo beatis eam. & de vestris quoq; manipulis proicite de industria: & remanere pmittite vt absq; rubore colligat: & colligentē nemo corripiat. Collegit ergo in agro vsq; ad vesperam: & q collegerat virga cedens & excutiens: inuenit hor dei q̄si ephi mēsuram .i. tres modios: quos portās reuersa est i ciuitatem & ondit socrui sue. Insup ptulit & dedit ei de reliquiis cibi sui: quo saturata fuerat. Dixitq; ei socrus sua. Vbi hodie collegisti: & vbi fecisti opus? Sit benedictus qui misertus est tui. Indicauitq; ei apud quem esset opata: & nomen dixit viri eiq; booz vocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a domino quoniam eandem gratiam quam prebuerat viuis: seruauit & mortuis. Rursumq; ait Propinquus noster est homo. Et ruth hoc quoq; inquit

post mortuus est vir tuus. τ quomō rel qui
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου. καὶ πῶς κατέλι
it patrem tuū τ matrē tuā τ terrā
πες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τὴν γῆν
gnationis tue τ abiisti ad ppls quē nō sciebas
γενέσεώς σου καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ἤδης
hers τ nudi terti. reddat dñs opus tuum τ
χθὲς καὶ τρίτης. ἀποτίσαι κύριος τὸν ἐργασίαν σου καὶ
sit merces tua plena a dño deo
ἔστω ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου τοῦ θε=
israel: ad quē venisti vt confidas sub alas
οῦ ἰσραὴλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς πτέρυ
illius. illa ait dixit inuentā gram tu oculis
γας αὐτοῦ. ἡ δὲ εἶπεν εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis dñe mi: qñ consolatus es me τ qñ locut⁹
σου κύριέ μου. ὅτι παρεκάλεσάς με καὶ ὅτι ἐλάλη
es in cor ancille tue: τ ecce ego nō
σας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ οὐκ
ero vt vna puellarum tuaꝝ. τ dixit ei
ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου. καὶ εἶπεν αὐ=
ll booz: hora vescendi accede huc τ co=
τῇ βόοζ, τὴ ὥρα τοῦ φαγεῖν πρόσελθε ὧδε καὶ φά
medes panē τ tinges buccellā tuā in aceto.
γεσαι τὸν ἄρτον καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει.
τ sedit ruth ex obliquo metentium τ por=
καὶ ἐκάθησε ρουθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων, καὶ ἐβού
rexit ei booz polentam: τ comedit τ saturata est
νισεν αὐτῇ βόοζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη
τ reliquit: τ surrexit vt colligeret. τ pre=
καὶ κατέλιπεν, καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνε=
cepit booz pueris eius dicēs: τ
τείλατο βόοζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων, καὶ
inter manipulos colligat: τ non cō
γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ κα
fundatis eam. τ exhibentes exhibe
χυνῆτε αὐτήν. καὶ γε παραβάλλοντες παραβα
bitis ei de congregatis τ sinite eam:
λεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων, καὶ ἄφετε αὐτήν,
τ colliget: τ non corripietis eam. τ colle=
καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ. καὶ συνέ=
git in agro vsq; ad vesperā τ virga cedit que col
λεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας καὶ ἐρράβδισεν ἃ συ
legit. τ facta est q̄si ephi ordei. τ portauit τ in
νέλεξεν, καὶ ἐγενήθη ὡς ὄιφι κριθῶν. καὶ ἦρεν καὶ εἰ=
gressa est in ciuitatem. τ vidit socrus eius que
σῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ
collegerat: τ offerens ruth dedit ei que reli
συνέλεξεν, καὶ ἐξενέγκασα ρουθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέ
querat ex qbus saturata fuit. τ dixit ei socrus
λιπεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ
sua: vbi collegisti hodie τ vbi fecisti:
αὐτῆς, ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας,
sit qui nouit te dñs. τ indicauit ruth
γίνη ἐπιγνούς σε εὐλογητός. καὶ ἀπήγγειλεν ρουθ τῇ
socrui sue vbi fecit. τ dixit nomē
πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησεν. καὶ εἶπεν τὸ ὄνομα τοῦ
viri cum quo feci cum eo hodie booz. τ
ἀνδρὸς μεθ' οὗ ἐποίησα μετ' αὐτοῦ σήμερον βόοζ. καὶ
dixit noomi nurui sue: benedictus est
εἶπεν νοομὶ τῇ νύμφῃ αὐτῆς, εὐλογητός ἐστι τῷ
dño: qñ non reliquit miam suā cum
κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ
viuis τ ēt mortuis. τ dixit
τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ εἶπεν
ei noomi: ppiquus nobi vir de sanguine ñris
αὐτῇ νοομί, ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν ἀγχιστευόντων
nobis est. τ dixit ruth ad socrum eius:
ἡμῖν ἐστιν. καὶ εἶπεν ρουθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς,

τ qñ dixit ad me cum pueris
καὶ γε ὅτι εἶπεν πρός με μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν
meis fungere donec perficiant totam messem
ἐμῶν προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν
que est mihi. τ dixit noomi ad ruth nu
ὃς ὑπάρχει μοι. καὶ εἶπεν νοομὶ πρὸς ῥοὺθ τὴν νύμ=
rum suā: bonum filia qñ egressa es cū puel
φην αὐτῆς, ἀγαθὸν θύγατερ ὅτι ἐξῆλθες μετὰ τῶν κο
lis eius: τ non obuiabunt tibi in agro
ρασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ
alieno. τ iuncta est ruth puellis booz
ἑτέρῳ. καὶ προσεκολλήθη ῥοὺθ τοῖς κυρασίοις βόοζ
ad colligēdū ſpicas perfecit messem ordei
συλλέγειν ἕως συνετέλεσεν τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν
τ messem tritici.
καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν. Ca. 3.

ΘΕ sedit cum socru sua: τ dix=
Καὶ ἐκάθησεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ εἶ=
it ei noomi socrus eius: filia non que
πεν αὐτῇ νοομὶ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, θύγατερ οὐ μὴ ζη=
ram tibi requiem vt bene sit tibi. τ nunc
τήσω σοι ἀνάπαυσιν ἵνα εὖ ᾖ σοι. καὶ νῦν
nōne booz notus nobis cui fuisti es puel
οὐχὶ βόοζ γνώριμος ἡμῖν οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασί=
las eius? ecce ipse ventilat aream — ordei
ων αὐτοῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν
hac nocte. tu ūt lauaberis τ vngeris τ impo
ταύτῃ τῇ νυκτί· σὺ δὲ λούσῃ καὶ ἀλείψῃ. καὶ περιθήσῃ
nes vestem tuā sup te: τ descende
σεις τὸν ἱματισμόν σου ἐπὶ σεαυτῇ, καὶ καταβήσῃ
sup aream. ne cognoscaris
viro vsq; quo per
ἐπὶ τὴν ἅλω· μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ ἕως τέ συν
ficiat ille comedere τ bibere. τ erit cū
τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ ἔσται ἐν
dormierit ipse: τ noscet locū vbi dor=
τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον οὗ κοι
mit illic: τ ibis τ discooperies que ad
μᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς
pedes eius τ dormies. τ ipse nunciabit
ποδῶν αὐτοῦ καὶ κοιμηθήσῃ. καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ
tibi que facies. dixit ūt ruth ad eam: omnia
σοι ἃ ποιήσεις. εἶπεν δὲ ῥοὺθ πρὸς αὐτήν, πάντα
que dixeris mihi ad me factam. τ descēdit in
ὅσα ἂν εἴπῃς μοι πρός με ποιήσω. καὶ κατέβη εἰς
aream: τ fecit iuxta omnia que impera
τὴν ἅλω, καὶ ἐποίησεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετεί=
verat ei socrus sua. τ comedit booz τ bi=
λατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς. καὶ ἔφαγεν βόοζ καὶ ἔ=
bit τ letatū est cor eius: τ venit ad
πιεν καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν τοῦ
dormiendū in parte congeriei herbarū. illa ūt venit secreto τ
κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς σωρείας· ἡ δὲ ἦλθεν κρυφῇ καὶ
discooperuit que ad pedes eius τ dormiuit.
ἀπεκάλυψεν τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἐκάθευδεν.
factū est ūt in media nocte τ surrexit vir τ tur
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ ἐξέστη ὁ ἀνὴρ καὶ ἐ=
batus est: τ ecce mulier dormiebat ad pedes su
ταράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκοιμᾶτο πρὸς ποδῶν αὐ=
os. dixit ūt q̄ es tu: illa ūt dixit ego sum ruth ancilla
τοῦ. εἶπε δὲ τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν ἐγώ εἰμι ῥοὺθ ἡ δούλη
tua: τ expandes alam tuam sup famu
σου, καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δού=
lam tuam: qñ propinquus es tu. τ dixit booz: benedicta
λην σου, ὅτι ἀγχιστεὺς εἶ σύ. καὶ εἶπεν βόοζ, εὐλογημένη
tu dño filia: qñ letificasti miam tuā
σὺ τῷ κυρίῳ θύγατερ, ὅτι ἠγάθυνας τὸ ἔλεός σου τὸ
vltimā magis q̄ primam vt non ires tu post
ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον τοῦ μὴ πορευθῆναί σε ὀπί=
iuuenes siue pauper siue diues. τ nunc fi=
σω νεανίου ἤτοι πτωχὸς ἤτοι πλούσιος. καὶ νῦν θύ'
lia ne timeas.
γατερ μὴ φοβοῦ.

precepit mihi vt tādiu
messoribus eius
iungerer donec
omnes segetes meterē
tur. Cui dixit
focrus. Melius est filia
mi
vt cum puellis eius ex
eas ad metēdū: ne in a
lieno agro q̄piā resistat
tibi. Iucta est itaq; pu
ellis booz: & tādiu cum
eis messuit donec or=
dea & triticū in horreis
conderentur. 3.
POstq; āt reuersa ē
ad socrū suā audi=
uit ab ea. Filia mi
q̄ rā tibi requiē & pro=
uidebo vt
bñ sit tibi. Booz iste
caius puellis in agro iū
cta es ppinquus nr̄ est:
& hac nocte aream or
dei ventilat.
Lauare igitur & vnge=
re: & induere cultioribꝰ
vestimētis & descende
in aream. Non te videat
hō donec esum potū=
q; finierit.
Q̄ aūt ierit ad dormi
endū: nota locum
in quo dormiat. Veni
esq; & discoopies palliū
quo opitur a pte pedū:
& plicies te & ibi iacebis
Ipse aūt dicet tibi qd
agere debeas. Que rñ=
dit. Quicquid precepe
ris
faciā. Descenditq; in a
ream & fecit omnia
q̄ sibi impauerat socr.
Cumq; comedisset boꝰ
oz & bibisset: & factus
ēt hilarior: isset q; ad
dormiendū iuxta acer=
uū manipulorū: venit
abscōdite: & discoop=
to a pedibus eius pallio
se proiecit. Et ecce no
cte iam media expauit
hō & cōturbatus est: & vi
ditq; mulierē iacentem
ad pedes suos: & ait illi.
Que es. Illaq; rñdit.
Ego sū ruth ācilla tua.
Expande palliū tuū su
p famulā tuā: quia pro
pinquus es. Et ille.
Benedicta inquit es a
domino filia: & fecisti
priorē miam posterio
re supasti. quia non es
secuta iuuenes paupe=
res siue diuites. Noli ergo

	נַם כִּי־אָמַר אֵלַי עִם הַנְּעָרִים	
דָּבַק כָּלָה	אֲשֶׁר־לִי תִּדְבָּקִין עַד אִם כִּלּוּ אֶת	
קָצִיר אָבִיר	כָּל הַקָּצִיר אֲשֶׁר לִי: וַתֹּאמֶר	
כָּלַל	נָעֳמִי אֶל רוּת כַּלָּתָהּ טוֹב בִּתִּי	
יָצָא פָּגַע	כִּי תֵצְאִי עִם נַעֲרוֹתָיו וְלֹא יִפְגְּעוּ	
	בָךְ בַּשָּׂדֶה אַחֵר: וְתִדְבַּק בְּנַעֲרוֹת	
	בֹּעַז לְלַקֵּט עַד כְּלוֹת קָצִיר	
חָנַט	הַשְּׂעֹרִים וּקְצִיר הַחִטִּים	
	וַתֵּשֶׁב אֶת חֲמוֹתָהּ:	Cap.iij.
יָשַׁב חָמָה	וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי	
אָמַר נָקַשׁ	הֲלֹא אְבַקֶּשׁ לָךְ מָנוֹחַ אֲשֶׁר	
נוּחַ	יִיטַב לָךְ וְעַתָּה הֲלֹא בֹעַז מֹדַעְתָּנוּ	
יָטַב יָדַע	אֲשֶׁר הָיִית עִם נַעֲרוֹתָיו הִנֵּה הוּא	
הָיָה	זֹרֶה אֶת גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים הַלָּיְלָה:	
סוּךְ שׂוּם	וְרָחַצְתְּ וְסַכְתְּ וְשַׂמְתְּ שִׂמְלֹתַיִךְ	
יָדַע	עָלַיִךְ וְיָרַדְתִּי הַגֹּרֶן אַל תִּוָּדְעִי	
כָּלָה אָכַל	לָאִישׁ עַד כַּלֹּתוֹ לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת:	
שָׁתָה הָיָה	וְהָיָה בְּשָׁכְבוֹ וְיָדַעְתְּ אֶת הַמָּקוֹם	
קוּם שָׁכַב	אֲשֶׁר יִשְׁכַּב שָׁם וּבָאת וְגָלִית	
בּוֹא גָּלָה	מַרְגְּלֹתָיו וְשָׁכָבְתִּי וְהוּא יַגִּיד	
רָגַל נָגַד	לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשִׂין: וַתֹּאמֶר	
עָשָׂה אָמַר	אֵלֶיהָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֵלַי	
יָרַד	אֶעֱשֶׂה: וַתֵּרֶד הַגֹּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל	
צִוָּה חָמָה	אֲשֶׁר צִוַּתָּהּ חֲמוֹתָהּ: וַיֹּאכַל בֹּעַז	
אָכַל שָׁתָה	וַיִּשְׁתְּ וַיִּיטַב לִבּוֹ וַיָּבֹא לִשְׁכַּב	
יָטַב בּוֹא	בִּקְצֵה הָעֲרֵמָה וַתָּבֹא בַלָּט	
אָט גָּלָה	מַרְגְּלֹתָיו וַתִּשְׁכָּב: וַיְהִי בַּחֲצִי	
חָצָה	הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת	
לָפַת	וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלֹתָיו:	
אִישׁ	וַיֹּאמֶר מִי אַתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי	
אָמָה	רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶיךָ עַל	
	אֲמָתֶךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה: וַיֹּאמֶר	
בָּרוּךְ בָּנָה	בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בִּתִּי הֵטַבְתְּ	
טוֹב	חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי	
הָלַךְ בָּחַר	לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם דַּל	
עָשַׁר	וְאִם עָשִׁיר: וְעַתָּה בִּתִּי אַל	

תִּירְאִי אַל כָּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה לָךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ׃
ועתה כי אמנם איש כי אם גואל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני׃
לון הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך ואגאלתיך אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר׃
ותשכב מרגלתיו עד הבקר ותקם בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגרן׃
ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ורכי סתחי ותאחז בה ותאחז שש שערים וישת עליה ויבא העיר׃
ותבא אל חמותה ותאמר מי בתי ותגד לה את כל אשר עשתה לה האיש׃
ותאמר אלי את תבואי ריקם אל חמותך ותבא בתי ותגד את כל אשר עשה לי האיש׃
ותאמר אל בתי שבי עד תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר היום׃

Cap. iiij.

ובעז עלה השערה וישב שם והנה הגאל עבר אשר
דבר בעז ויאמר סרה שבה פה פלני אלמני וישב׃
ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו׃
ויאמר לגאל חלקת השדה אשר
לאחינו למלך מכרה נעמי
השבה ממשדה מואב ואני
אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה
נגד הישבים ונגד זקני עמי אם
תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה
לי ואדעה כי אין זולתך לגאול
ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל׃

metuere: sed quicquid
dixeris mihi faciã tibi.
Scit ei omnis populus
qui habitat intra portas vr
bis mee mulierẽ te esse
virtutis. Necabnuo me
propinquũ: sed est alius
me propinquior. ∞
Quiesce hac nocte: &
facto mane si te volue
rit ppinquitatis iure re-
tinere bene rem acta est:
sin aũt ille noluerit: ego
te absq; vlla dubita-
tõe suscipiã: viuit dñs.
Dormi vsq; mãe. Dor
miuit itaq; ad pedes ei?
vsq; ad noctis abscessũ.
Surrexit itaq; añq; ho
mines se cognoscerent
mutuo: & dixit booz.
Caue ne qs nouerit q
huc venerit. Et rursum
expãde inqt palliũ tuũ
quo opiris & tene vtra
q; manu. Qua extenden
te & tenẽte: mensus est
sex modios ordei: &
posuit sup eã. Que por-
tãs ingressa est ciuitatẽ
& venit ad socrum suã.
Que dixit ei. Quid e-
gisti filia? Narrauitq; ei
omnia que sibi fecisset
homo. Et ait. Fece sex
modios ordei dedit
mihi & ait. nolo vacu
am te reuerti ad socrũ
tuam. Dixitq; Noemi.
Expecta filia dõec vi-
deamus quẽ res exitum
habeat: neq; enim cessa-
bit hõ: nisi cõpleuerit
quod locutus est.

Ascendit ergo booz
ad portam & sedit ibi. Cumq; vi-
disset ppiquũ pterire de
quo prius fermo hitus
est dixit ad eũ. Declina
paulisp & sede hic vo-
cãs eũ noĩe suo. Qui di-
uertit & sedit. Tollẽs ãt
booz decẽ viros de se-
niorib ciuitatis: dixit
ad eos. Sedete hic. Qui
bus residẽtibus locutus
est ad ppinquũ. Partẽ
agri fratris nostri elí-
melech vendet noemí
q reuersa est de regiõe
moabitide. quod audi-
re te volui & tibi dicere
corã cũctis sedentibus
& maioribus natu de
ppło meo. Si vis possi
dere iure ppinqtatis e-
me & posside. Si ãt dis-
plicet tibi: hoc ipsũ idi
ca mihi vt sciã quid fa-
cere debeã. Nullus ei ẽ
ppinquus excepto te
qui prior es: & me quise

οἷα ᾳ̃ dicerio ad me facie
πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς πρός με ποιήσω
tibi. scit enĩ oĩs tribus populi mei
σοι· οἶδεν γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου
mulier virtutis es tu: & nũc vere cogn
γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ, καὶ νῦν ἀληθῶς ἀγχ
tus sum ego & est cognatus iuxta exĩo mag
σεύς εἰμι ἐγὼ καί γε ἔστιν ἀγχιστεὺς ἐν γῇ ὧν ὑ
ego. quiesce nocte & erit mane
ἐμέ· αὐλίσθητι τὴν νύκτα καὶ ἔσαι τοπρωΐ
ducerit te: bonũ ducat. si ãt nõ
ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν, ἀγχιστεύετω· ἐὰν δὲ μὴ
lit ducere te ducam te ego. viuit
λῇται ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγώ· ζῇ
mmo: dormi vsq; ad mane. & dormiuit ad
ριος, κοιμήθητι ἕως πρωΐ· καὶ ἐκοιμήθη πρὸς τ
des eius vsq; ad mãe. illa ãt surrexit añq; cognosce
δῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ· ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶ
vir proximũ suũ: & dixit booz: ne co
ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Βοόζ, μὴ
featur q̃ venit mulier in aream. & di
ῶτω ὅτι ἐληλύθει γυνὴ εἰς τὴν ἅλω. καὶ εἶ
ci: fer cingulũ q̃ super te: & t
αὐτῇ, φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου, καὶ κ
ne illud. illa ãt tenuit illud & mẽsus e
τησον αὐτό· ἡ δὲ ἐκράτησεν αὐτὸ καὶ ἐμέτρησ
ordei & imposuit sup eam: & ingressa est in
κριθῶν καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτήν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
ciuitatẽ. & rudi intrauit ad socrum su
πόλιν. καὶ ῥηὼθ εἰσῆλθεν πρὸς τὴν πενθερὰν αὐ
illa ãt dixit ei quis tu filia? & narrauit ei
ἡ δὲ εἶπεν τίς σὺ θύγατερ; καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ
nia que fecit illi vir. & ait se
πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνήρ· καὶ εἶπεν τὰ ἕξ
ordei hec dedit mihi: qñ dixit ad me.
κριῶν ταῦτα ἔδωκέν μοι, ὅτι εἶπεν πρός με
cas vacua ad socrum tuã, illa ãt dixit se
εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθεράν σου. ἡ δὲ εἶπεν κά
lia quoad cognoscas tu quomõdo cadet verbũ.
γατερ ἕως ἂν ἐπιγνῶναί σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα
cessabit vir quoad cõpleuerit verbum hoc
μὴ ἡσυχάσει ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τελέσῃ τὸ ῥῆμα σήμε

Booz ascẽdit ad portã & ...
Καὶ Βοόζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην καὶ ἐ
dit ibi: & ecce propinquus preteribat
σεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο
xit booz: & dixit ad eum booz: ded.
πεν Βοόζ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Βοόζ, ἐκκλ
sede hic abscõdite. & diuertit & sed
κάθισον ὧδε κρύφιε· καὶ ἐξέκλινεν καὶ ἐκάθ
& tollit booz decẽ viros de se
καὶ ἔλαβεν Βοόζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρ
bus ciuitatis: & dixit: sedete hic
τέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, καθίσατε ὧδ
sederũt. & dixit booz propinquo:
ἐκάθισαν. καὶ εἶπεν Βοόζ τῷ ἀγχιστευτῇ, τ
tem agri q̃ est fratris nri
ρίδα τοῦ ἀγροῦ ἣ ἔστιν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν
elimelech: quã vendit noemi q̃ reuersa est de
ἐλιμέλεχ, ὃν ἀπέδοτο νοομὶ ἡ ἐπιστρέψασα ἐξ
moab. ego dixi discooperiam aurem tuã
μωάβ. κἀγὼ εἶπα ἀποκαλύψω τὸ ὖς σου
cens: posside coram sedentibus & c
γων, κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων καὶ ἐ
maioribus ppli mei. si ppi
ον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου. εἰ ἀγχισ
duc: si ãt non ducis nuncia mih
ἀγχίσευε, εἰ δὲ μὴ ἀγχισεύεις ἀνάγγειλόν μο
ſctam: qñ nõ est preter te vt ducat:
γνῶ σομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχισεῦσα
ego sum post te. ille ãt dixit: ego sum: duca
γω εἰμὶ μετὰ σέ· ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀγχισευ

τ dixit booz in die qua possidebis tu agrū
καὶ εἶπεν βόοζ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν
de manu noemi τ a ruth moabitide vxo
ἐκ χειρὸς νοεμὶ καὶ παρὰ ρουθ τῆς μωαβίτιδος γυ-
re mortui: τ eam possidere te opz
ναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ
vt suscites nomē mortui in hereditate
ὥστε ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας
sua. τ dixit ppinquus booz: nō pote
αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βόοζ, οὐ δυνήσο-
ro ducere mihi: ne forte corrumpā posse
μαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μήποτε διαφθείρω τὴν κλη
ronomiā meā. duc tibi tu propinquitatē
ρονομίαν μου· ἀγχίστευσον σεαυτῷ σὺ τὴν ἀγχιστείαν
meā quā nō potero ducere. τ hic
μου ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι· καὶ τοῦτο τὸ δι-
meo prius tu israel ad ppinquitatē
καίωμα ἔμπροσθεν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀγχιστείαν
τ in cōmutatione ad cōfirmandū oē verbū.
καὶ ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ στῆσαι πάντα λόγον.
soluebat vir calciamētū suum τ dabat
ὑπελύετο ὁ ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ ἐδίδου τῷ
propinquo suo qui ducebat ppinquitatē e-
πλησίον αὐτοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐ-
ius. τ hoc erat testimoniū in israel. τ dixit
του· καὶ τοῦτο ἦν μαρτύριον ἐν ἰσραήλ· καὶ εἶπεν
propinquus booz: posside tibi · propin-
ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βόοζ, κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχι-
quitatē meā: τ solut calciamētū suum τ
στείαν μου, καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ
dedit ei. τ dixit booz maioribus natu τ
ἔδωκεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν βόοζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ
omni pplo: testes vos hodie: quīpos
παντὶ τῷ λαῷ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέ-
sedi omnia que abimelech τ omnia que
κτημαι πάντα τὰ τοῦ ἀβιμέλεχ καὶ πάντα ὅσα
sunt chelion τ maalon de manu noo
ὑπάρχει τῷ χελεὼν καὶ τῷ μαελὼν ἐκ χειρὸς νοε-
mi. τ ruth moabitidem vxorem maalon
μί· καί γε ρουθ τὴν μωαβίτιν τὴν γυναῖκα μαελὼν
possedi mihi in vxorem: vt suscitem
κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ
nomē mortui in hereditate sua:
ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ,
τ non delebitur nomē mortui de
καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν
fratribus suis τ de porta loci sui:
ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς πύλης τοῦ τόπου αὐ-
testes vos hodie. τ dixerūt oēs
τοῦ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον· καὶ εἶπον πᾶς ὁ
pplūs qui in porta: testes. τ maiores
λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, μάρτυρες· καὶ οἱ πρεσβύ-
natu dixerūt det dñs vxorem tuā que in
τεροι εἶπον δῴη κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰ-
greditur in domū tuā sicut rachel τ sicut
σπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου ὡς ῥαχὴλ καὶ ὡς
lia que edificauerūt vtraq domū israel.
λίαν αἱ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον ἰσραήλ·
τ faciat virtutē in ephzatha: τ erit nomē in
καὶ ποιήσαι δύναμιν ἐν ἐφραθά, καὶ ἔσαι ὄνομα ἐν
bethleem. τ fiat domus tua vt dom' pharez:
βηθλεέμ· καὶ γένοιτο ὁ οἶκός σου ὡς οἶκος φαρές,
quē peperit thamar iuda. de semine tuo
ὃν ἔτεκε θάμαρ τῷ ἰούδα· ἐκ τοῦ σπέρματός σου
det tibi dñs de puella hac fi
δῴη σοι κύριος ἐκ τῆς παιδίσκης ταύτης τέκ-
lios. τ cepit booz ruth sibi vxorem τ in-
να· καὶ ἔλαβε βόοζ τὴν ρουθ ἑαυτῷ γυναῖκα καὶ εἰ-
gressus est ad eam. τ dedit ds cōceptiōez:
σῆλθεν πρὸς αὐτήν· καὶ ἔδωκε κύριος αὐτῇ κύησιν,
τ peperit ei filiū. τ dixerūt
καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν· καὶ εἶπον αἱ

cundus sum. At ille ait rē-
dit ego agrū emā. Cui
a dixit b booz. c Qñ emē-
ris agrū de manu mulie
ris. k Ruth quoq; moabi
tidem q̄ vxor defuncti
fuit debes accipe vt su-
scites nomē ppinq tui in
hereditate sua. l Quib rñ
dit. Cedo iuri ppinqta-
tis. c Neq; ei posteritatē
familie mee delere de-
beo, Tu meo vtere pri-
uilegio: quo me libenter
carere pfiteor. q Hic aūt
erat mos antiquitus in
israel inter propiquos:
vt si q̄s alter alteri suo iu
ri cedebat vt esset firma
concessio soluebat hō
calciamētū suum & da-
bat propīquo suo. b Hoc
erat testimoniū cessiōis
in israel. l Dixit ergo booz
propīquo suo booz. c Tolle
calciamentum. Qd sta-
tim solut de pede suo.
r At ille maioribus natu
& vniuerso populo: te
stes vos inq testis hodie
b q̄ possideri oīa q̄ fue-
rūt elimelech & oīa
chelion & maalon tra
dente noemi: oooooooo
p & ruth moabitidem vx
orem oooooooooooooo
maalō in cōiugiū sum
pserim oooooooooooooo
vt suscitem nomē de-
functi in hereditate sua
ne vocabulū eius de fa-
milia sua ac fratribus & po
pulo deleatur. p Vos in-
quā hui? rei testes estis.
r Respondit omnis po
pulus qui erat oooooo
i porta & maiores natu
Nos testes sumus. a Faci-
at dñs hanc mulierem
que ingreditur oooooo
domum tuam b sicut ra-
chel & liam q̄ edificaue
runt domum israel: q vt
fit exemplum oooooooo
virtutis in effrata & ha
beat celebre nomen ooo
in bethleē. f Fiatq; do-
mus tua b sicut domus oo
pbares quem thamar
peperit iude: ooooooooo
b de femine quod ti-
bi dederit dominus ooo
ex hac puella. r tulit ita
q̄ oooooooooooooooooooo
booz ruth: & accepit
oooooooooooo ooooooooo
vxorē: ingressusq; est
b ad eā: & dedit illi dñs
vt concipet & peret filiū.
Dixeruntq; oooooo

וַיֹּאמֶר בֹּעַז בְּיוֹם קְנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה
מִיַּד נָעֳמִי וּמֵאֵת רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה
אֵשֶׁת הַמֵּת קָנִיתִי לְהָקִים (מות)
שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ׃ וַיֹּאמֶר
הַגֹּאֵל לֹא אוּכַל לִי פֶּן
אַשְׁחִית אֶת נַחֲלָתִי גְּאַל לְךָ
אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי כִּי לֹא אוּכַל
לִגְאָל׃ וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה
לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ
נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת
הָעֵדוּת בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל
לְבֹעַז קְנֵה לָךְ וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ
וַיֹּאמֶר בֹּעַז לַזְּקֵנִים וְכָל הָעָם
עֵדִים אַתֶּם הַיּוֹם כִּי קָנִיתִי אֶת
כָּל אֲשֶׁר לֶאֱלִימֶלֶךְ וְאֵת כָּל
אֲשֶׁר לְכִלְיוֹן וּמַחְלוֹן מִיַּד נָעֳמִי׃
וְגַם אֶת רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֵשֶׁת
מַחְלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה
לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ
וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת מֵעִם אֶחָיו
וּמִשַּׁעַר מְקוֹמוֹ עֵדִים אַתֶּם
הַיּוֹם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר
בַּשַּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יְתֵן
יְהוָה אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל
בֵּיתֶךָ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר בָּנוּ
שְׁתֵּיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה
חַיִל בְּאֶפְרָתָה וְקְרָא שֵׁם
בְּבֵית לָחֶם׃ וִיהִי בֵיתְךָ כְּבֵית
פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָּמָר לִיהוּדָה
מִן הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֶּן יְהוָה
לְךָ מִן הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃ וַיִּקַּח
בֹּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ
לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה
לָהּ הֵרָיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַתֹּאמַרְנָה

הַנָּשִׁים אֶל נָעֳמִי בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם
וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לָךְ לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וְלַלְכֵּל אֶת
שֵׂיבָתֵךְ כִּי כַלָּתֵךְ אֲשֶׁר אֲהֵבַתֶךְ יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ
מִשִּׁבְעָה בָּנִים וַתְּקָח נָעֳמִי אֶת הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ
וַתְּהִי לוֹ לְאֹמֶנֶת וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן
לְנָעֳמִי וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָוִד וְאֵלֶּה
תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת חֶצְרוֹן וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת רָם
וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן
הוֹלִיד אֶת שַׂלְמָה וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד
וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד

mulieres ad noomi. Benedictus dñs qui nõ
γυναῖκες πρὸς νοομί, εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κα
re fecit tibi hodie propinquũ: & vocet
σέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστεύοντα, καὶ καλέσ
nomẽ tuũ in iſrael: & eris tibi in conſ
ὄνομά σου ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἔσῃ σοι εἰς ἐπισ
tem animæ & vt enutriat ſenectutẽ tuã
τα ψυχὴν καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου
nurus tua quæ diligit te peperit eum
ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε ἔτεκεν αὐτὸν
bona tibi magis quã ſeptẽ filii. & ſuſcepit noom
ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. καὶ ἔλαβε νοομ
puerum & poſuit eum in ſinum ſuum
παιδάριον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον αὐτῆ
fuit ei in nutricẽ. & vocauerũt ei
ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθήνον. καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ
ne nomẽ dicẽtes: natus eſt filius noomi & v
νες ὄνομα λέγουσαι, ἐτέχθη υἱὸς τῇ νοομί, καὶ ἐ
runt nomẽ illius obed. hic pater ieſ
σαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὼβήδ. οὗτος πατὴρ ἰεσ
ſe patris dauid. & he ſũt generationes phares. P
σαι πατρὸς δαυίδ. καὶ αὗται αἱ γενέσεις φαρες. φ
hares genuit eſron: & eſron genuit ram.
ἐγέννησε τὸν ἐσρών, καὶ ἐσρὼν ἐγέννησε τὸν ἀρά
Aram genuit aminadab: & aminadab
ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ
genuit naaſſon: & naaſſon genuit ſal
σε τὸν ναασσών, καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σα
mon & ſalmon genuit booz: & booz g
καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐ
genuit obed: & obed genuit ieſſe: &
τὸν ὼβήδ, καὶ ὼβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ
ieſſe genuit dauid.
ἐγέννησε τὸν δαυίδ.

mulieres ad noomi. Benedictus dñs: qui nõ d
γυναῖκες πρὸς νοομί, εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κα
re fecit tibi hodie propinquũ: & vocet
σέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστεύοντα, καὶ καλέσ
nomẽ tuũ in iſrael: & eris tibi in conſ
ὄνομά σου ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἔσῃ σοι εἰς ἐπισ
tem animæ & vt enutriat ſenectutẽ tuã
τα ψυχὴν καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου
nurus tua quæ diligit te peperit eum
ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε ἔτεκεν αὐτὸν
bona tibi magis quã ſeptẽ filii. & ſuſcepit noom
ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. καὶ ἔλαβε νοομ
puerum & poſuit eum in ſinum ſuum
παιδάριον καὶ ἔθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον αὐτῆ
fuit ei in nutricẽ. & vocauerũt ei
ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθήνον. καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ
ne nomẽ dicẽtes: natus eſt filius noomi & v
νες ὄνομα λέγουσαι, ἐτέχθη υἱὸς τῇ νοομί, καὶ ἐ
runt nomẽ illius obed. hic pater ieſ
σαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὼβήδ. οὗτος πατὴρ ἰεσ
ſe patris dauid. & he ſũt generationes phares. P
σαι πατρὸς δαυίδ. καὶ αὗται αἱ γενέσεις φαρες. φ
hares genuit eſron: & eſron genuit ram.
ἐγέννησε τὸν ἐσρών, καὶ ἐσρὼν ἐγέννησε τὸν ἀρά
Aram genuit aminadab: & aminadab
ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ
genuit naaſſon: & naaſſon genuit ſal
σε τὸν ναασσών, καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σα
mon & ſalmon genuit booz: & booz g
καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐ
genuit obed: & obed genuit ieſſe: &
τὸν ὼβήδ, καὶ ὼβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ
ieſſe genuit dauid.
ἐγέννησε τὸν δαυίδ.

mulieres ad noomi. Benedictus dñs qui nõ ē paſſus vt defice
ret ſucceſſor familie tue & vocaretur nomẽ ei⁹
in iſrael: & habeas qui conſoletur animã
tuã & enutriat ſenectutẽ. De nuru enim
tua natu ẽ q̃ te diligit & multo tibi melior ẽ
q̃ ſi ſeptẽ haberes filios. Suſceptũq; noomi
puerum poſuit in ſinu
ſuo & nutricis ac gerule ſungebatur officio.
Vicine aũt mulieres cõ
gratulãtes ei & dicẽtes:
natus eſt filius noomi:
vocauerunt nomẽ ei⁹
obed. Hic eſt pater ieſ
ſai patris dauid. He ſũt
generationes phares.
Phares genuit eſron: eſron genuit a
ram. Aram genuit amina
dab: aminadab genuit naa
ſon. Naaſon genuit ſalmõ.
Salmon genuit booz:
booz gẽuit obed. Obed ge
nuit
Iſai. Iſai gẽuit dauid.

Explicit liber ruth.

Incipit prologus sancti hieronymi presbyteri i libros Regum.

Iginti & duas litteras esse apud hebreos syrorum quoq; lingua & chaldeorum testatur: que hebree magna ex parte confinis est. Nam & ipsi viginti duo elementa habent eodem sono: sed diuersis characteribus. Samaritani etiã pentateuchum moysi totidem litteris scriptitant: figuris tantum & apicibus discrepãtes. Certumq; est esdrã scribam legisq; doctorem post captam hierololymam & instaurationem templi sub zorobabel alias litteras repperisse quibus nunc vtimur: cum ad illud vsq; tempus idem samaritanorum & hebreorum characteres fuerint. In libro quoq; numerorum hec eadem supputatio sub leuitarum ac sacerdotũ sensu mystice ostenditur. Et nomen domini tetragrammaton in quibusdam grecis voluminibus vsq; hodie antiquis expressum litteris inuenimus. Sed & psalmi trice simussextus: & centesimusdecimus & centesimusundecimus & centesimusdecimusoctauus: & centesimusquadragesimusquartus: quæ diuerso scribãtur metro: tamen eiusdem numeri textitur alphabeto. Et hic remie lamentationes & oratio eius: salomõis quoq; in fine prouerbia: ab eo loco in quo ait. Mulierem fortẽ quis inueniet: eisdem alphabetis vel incisionibus supputantur. Porro quinq; littere duplices apud hebreos sunt: caph: mem: nun: phe: sadich. Aliter enim scribuntur per has principia medietatesq; verborum: aliter fines: vnde & a plerisq; libri duplices estimantur: samuel malachim: dabreiamin: esdras: hieremias: cum cynoth idest lamentationibus suis. Quomodo igitur viginti duo elementa sunt per que scribimus hebraice omne quod loquimur: & eorum initiis vox humana comprehenditur: ita viginti duo volumina supputantur: quibus quasi litteris & exordiis in dei doctrina tenera adhuc & lactens virí iusti eruditur infantia. Primus apud eos liber vocatur bresith: quem nos genesim dicimus. secundus elleſmoth qui exodus appellatur: tertius vaiecra: idest leuiticus: quartus vaiedaber: quem numerum uocamus: quintus elleaddebarim: qui deuteronomium prenotatur. Hi sunt quinq; libri moysi: quos proprie thorath: idest legem appellant. Secũdum prophetarum ordinem faciunt: & incipiunt ab iesu filio naue: qui apud illos iosue bennun dicitur. Deinde subtexunt sopthim idest iudicum librum & in eundem compungunt ruth: quia in diebus iudicum facta eius narratur historia. Tertius sequitur samuel: quem nos regnorum primum & secundum dicimus: quartus malachim: id est regum: qui tertio & quarto regnorum uolumine cõtinetur. Meliusq; multo est malachim: idest regum q̃ malachoth: idest regnorum dicere. Nõ enim multarũ gentium describit regna: sed unius israelitici populi q̃ tribubus duodecim cõtinetur. Quintus est esaias: sextus hieremias: septimus ezechiel: octauus liber duodecim prophetarum: qui apud illos uocatur thereasar. Tertius ordo: agiographa possidet. Et primus liber incipit ab iob: secundus a dauid quem quinq; incisionibus & uno psalmorum uolumine comprehendunt. tertius est salomon: tres libros habens: prouerbia: que illi parabolas idest masloth appellãt: quartus ecclesiastẽ: idest coheleth: quintus est cãticum canticorum: quem titulo sirasirim prenotant: sextus est daniel: septimus dabresamin idest uerba dierum: quod significantius chronicon totius diuine historie possumus appellare: qui liber apud nos paralipomenon primus & secũdus inscribitur. octauus esdras: qui & ipse similiter apud grecos & latinos in duos libros diuisus est. nonus hester. Atq; ita sunt pariter ueteris legis libri uiginti duo idest moysi quinq;: & prophetarum octo: agiographorum nouem. Quamquam nõnulli ruth & cinoth inter agiographa scriptitent: & hos libros in suo putent numero supputandos: ac per hoc esse prisce legis libros uiginti quattuor: quos sub numero uiginti quattuor seniorum apocalypsis ioannis inducit: adorantes agnum & coronas suas prostratis multibus offerentes: ante thronum coram quattuor animalibus oculatis ante & retro idest in preteritum & in futurum respicientibus: & indefessa uoce clamantibus: sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens qui erat & qui est & qui uẽturus est. Hic prologus scripturarum: quasi galeatum principium omnibus libris quos de hebreo uertimus in latinum conuenire potest: ut scire ualeamus quicquid extra hos est inter apocrypha eẽ ponẽdum. Igitur sapientia que uulgo salomõis inscribitur: & iesu filii syrach liber: & iudith: & thobias: & pastor nõ sunt in canõe. Machabeorum primum librum hebraicum repperi. Secundus grecus est: quod ex ipsa phrasi probari potest. Que cum ita se habeant: obsecro te lector ne laborem meum reprehensionem estimes antiquorum. In templo dei offert unusquisq; quod potest. Alii aurum & argentum & lapides preciosos: alii byssum & purpuram & coccum offerunt & hyacinthũ. Nobiscum bene agitur si obtulerimus pelles & capraru pilos. Et tamen apostolus contemptibiliora nostra magis necessaria iudicat. Vnde & tota illa tabernaculi pulchritudo & per singulas species ecclesie pretentis futureq; distinctio pellibus tegitur & cilitiis: ardorẽq; solis & iniuriam imbrium ea que uiliora sunt prohibent. Lege ergo primum samuel & malachim meum: Meum inquam meum. Quicquid enim crebrius uertendo & emendando sollicitius & didicim? & tenemus nostrum est. Et cum intellexeris quod antea nescieba uel interpretem me estimato si gratus es: uel paraphrasten si ingratus. quamquam mihi omnino conscius nõ sim mutasse me quippiam de hebraica ueritate. Certe si incredulus es: lege grecos codices & latinos & cõfer cum his opusculis que nuper emendauimus: & ubicunq; discrepare inter se uideris: inter roga quemlibet hebreorum cui magis accommodare debeas fidem. Et si nostra firmauerit: puto q̃ eum nõ estimes coniectorẽ ut in eodem loco mecum similiter diuinauerit. Sed & uos famulas christi rogo que domini discumbentis p̃ciosissima fidei myrrha ungitis caput: que nequaquam saluatorem queritis in sepulchro quibus ad patrem christus ascendit: ut contra latrantes canes qui aduersum me rabido ore desciuunt: & circueunt ciuitatem atq; in eo se doctos arbitrantur: si aliis detrahant orationum uestrarum clypeos opponatis. Ego sciens humilitatem meam illius semper sententie recordabor. Dixi custodiam uias meas: ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam: cum consisteret peccator aduersum me. Obmutui & humiliatus sum & silui a bonis.

Explicit prologus.

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הָרָמָתַיִם צוֹפִים
מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן
יְרֹחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תֹּחוּ בֶן צוּף
אֶפְרָתִי: וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת
חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי
לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים:
וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִימִים
יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה
צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי
עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיהוָה
וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן
לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל בָּנֶיהָ
וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת: וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה
אַחַת אַפַּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב
וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ: וְכִעַסַּתָּה צָרָתָהּ
גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּיעָמָהּ כִּי סָגַר
יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ: וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה
בְּשָׁנָה מִדֵּי עָלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן
תַּכְעִיסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל:
וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמָּה
תִבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יֵרַע
לִבֵּךְ הֲלֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה
בָּנִים: וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָהּ בְּשִׁלֹה
וְאַחֲרֵי שְׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל
הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה: וְהִיא
מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְהוָה וּבָכֹה
תִּבְכֶּה: וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בְּעֳנִי
אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת
אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים
וּנְתַתִּיו לַיהוָה כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה
לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ: וְהָיָה כִּי
הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה
וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ: וְחַנָּה הִיא
מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ

Incipit liber Samuelis primus. 1.

Fvit vir vnus de ramathaim sophim de mōte ephraim: & nomen eius helchana fili hieroboā: filii heliu: filii thau: filii suph ecc ephrateus. & habuit duas vxores: nomen vni anna: & nomē secde fenēna. Fueruntq; ecccccc fenenne filii: anne aūt non erant liberi. ecccccc Et ascēdebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus vt adoraret & sacrificaret domino ecccccc exercituū in silo. Erāt autem ibi duo filii ecc heli: ofni & phinees ec sacerdotes domini. ecc Venit ergo dies & immolauit helchana: & dedit q; fenenne vxori sue & cunctis filiis eius ecccc & filiabus partes. Anne autem dedit partem vnam tristis: quia anna diligebat. ecccccccc Dūs aūt cōcluserat vuluā eius. Affligebat quoq; eā emula eius: & vehemēter angebat: in tm vt exprobraret q dūs cōclusisset vuluā eius: Sicq; faciebat p figlos anos cū redeūte tpe ascēderet ad tēplū dni: & sic puocabat eā. Porro illa flebat & nō capiebat cibū. Dixit ergo ei helchana vir suus: quare fles: & quare non comedis & quā obrē affligitur cor tuū. Nūqd nō ego melior tibi sum q; decē filii! Surrexit aūt anna post q; comederat & biberat in silo. Et heli sacerdote sedēte sup sellā ad postes dom dūi cū eēt āna amaro aio: orauit ad dūm flēs largiter: & votum vouit dicens. Domine ecc exercituū si respiciens videris afflictionem famule tue & recordatus mei fueris: nec obliti tus ācille tue: dederisq; ferue tue sexum virile: dabo eū dño oibus diebus vite eius: & nouacula nō ascēdet sup caput eius. Factū est aūt cū illa multiplicaret ppces coram domino ecccccc vt heli obseruaret os eius. Porro anna ecccccc loquebatur in corde suo tantūq; labia eius

REGNORVM. i.
ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. ά.

Et fuit homo vnus de
Αἱ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ
thaim sophis: de mōte ephraim:
θαὶμ σοφίμ, ἐξ ὄρους ἐφραίμ,
men ei elcana filius hieroā fili
μα αὐτῷ ἑλκανὰ υἱὸς ἱεροὰμ υἱοῦ

filij thoce filij soph de mōte ephraim. & hunc de
υἱοῦ θωκὲ υἱοῦ σώφ ἐξ ὄρους ἐφραίμ. καὶ τοῦτο δὲ
tes nomē vni anna: & nomē secde phe
ναῖκες ὄνομα τῇ μιᾷ ἄννα, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ φε
& fuerūt phennane filij: at anne nō erat filiu
καὶ ἦν τῇ φεννάνα παιδία, τῇ δὲ ἄννῃ οὐκ ἦν παιδί
ascendebat homo ille ex diebus in diem de c
ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέραν ἐκ π
sua de aramathaī ad adorādū & sacrificadū dño sabā
αὐτοῦ ἐξ ἀραμαθαὶμ προσκυνεῖν καὶ θύειν τῷ κῷ σαβ
silo: & ibi erat heli & duo filij eius ophni & phi
συλῶ, καὶ ἐκεῖ ἦν ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ ὀφνὶ καὶ φι
cerdotes dei. & facta est dies: & immolauit elcana: &
ρεῖς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν ἑλκανά,
dit phennane vxori sue & cūctis filijs eius
κε τῇ φεννάνα γυναικὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτ

filiabus partes. at anne dedit partē
ταῖς θυγατράσιν μερίδας. τῇ δὲ ἄννῃ ἔδωκε μερίδ
fecūdū facie: q; non erat ei filius: ver
κατὰ πρόσωπον, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλ
diligebat elcana annam magis q; phennanā.
ἠγάπα ὁ ἑλκανὰ τὴν ἄνναν ὑπὲρ τὴν φεννάναν. καὶ
conclusit vuluam eius: & affli
ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, καὶ πα
eam emula eius: & irritatione eo
αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παρώργισεμῶ δι
neret ipsam: q; conclusit dño
δεῖν αὐτήν, ὅτι συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ
uam eius: vt nō daret ei filiū. sic f
τραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. οὕτως
singulis annis: cū ascenderet ipsa ad
ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν ἐ
dñi & tristabat & flebat & nō comedeb
κυρίου καὶ ἐλύμει καὶ ἔκλαιεν καὶ οὐκ ἤσθιεν.
rit ei elcana vir eius: anna cur est tibi q
πεν αὐτῇ ἑλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἄννα τί ἔχει σοι ὅτ
& quare non comedis? & quare affligit t
Τις; καὶ ἵνατί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἵνατί τυπτεῖ σ
tuū? non bonus ego tibi magis q; decē filij
δία σου; οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι ὑπὲρ δέκα τέκν
surrexit anna post q; comederūt ipsi in silo
ἀνέστη ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν συλῶ κ
quā biberūt. & heli sacerdos sedebat sup sellam
τὰ τὸ πιεῖν. καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ δίφρ
liminib tēpli dñi. & ipsa amaro ai
τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου. καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυ
orauit anna ad dñm: & flens fleuit
προσηύξατο ἄννα πρὸς κύριον, καὶ κλαίουσα ἔκλαυ
vouit votum dicēs: dñe sabaoth si resp
ηὔξατο εὐχὴν λέγουσα, κύριε σαβαὼθ ἐὰν ἐπιβ
videris in humilitatē famule tue:
ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου,
dabis fueris mei & nō oblit fueri ācille tue: & dederi
δῷς μου καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς τ
tue semen viri: & dabo eum coram te dñe
σου σπέρμα ἀνδρός, καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δ
dies mortis eius. & ferrum non ascēdet
ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ. καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται
caput eius. & factū ē q; multiplicabat orans
κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὅτι ἐπλήθυνε προσευχο
rā dño: & heli sacerdos observabat os eius
πιον κυ, καὶ ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλασσε τὸ στόμα αὐτ
ipsa loquebat in corde suo: at labia
αὐτὴ ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τὰ δὲ χείλη

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāſla. B. Hie. Tex. heb. i. Regū. i. Pītina.

mouebātur τ vox eius non audiebatur. τ estimauit
διανεῖτο καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἀκούετο· καὶ ἐλογίσατο
eam heli temulentam. τ dixit ei heli: vsq; quo
αὐτὴν ἡλὶ ἐσμεθύουσαν· καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡλί, ἕως πό
ebria eris? aufer vinū a te. τ resp
τε μεθυσθήσῃ; περιελοῦ γὰρ οἶνον ἀπὸ σοῦ· καὶ ἀπε
pondit anna τ dixit: nequaq; dñe mi. mulier in dura ore
κρίθη ἄννα καὶ εἶπεν, οὐχὶ κύριε· γυνὴ ἐν σκληρᾷ ἡμέ
ego sum: τ vinū τ qđ inebriare pōt nō bibi: τ
ρα ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ
effundā aiam meā in cōspectu dñi: ne tā des
ἐκχεῶ τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου, μὴ δὴ δῷς τὴν
ancillam tuā in faciem in filiam pestilētē. q; ex
δούλην σου εἰς πρόσωπον εἰς θυγατέρα λοιμήν· ὅτι ἐκ
multitudine meditatiōis mee τ ex multitudie tristicie mee:
πλήθους ἀδολεχίας μου καὶ ἐκ πλήθους ἀθυμίας μου,
cōsumpta sū vsq; nunc. τ respondit heli τ dixit ad
ἐκλέλοιπα ἕως τοῦ νῦν· καὶ ἀπεκρίθη ἡλὶ καὶ εἶπεν πρὸς
eam: vade in pace: dñs deus israel det tibi
αὐτήν, πορεύου ἐν εἰρήνῃ, κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι
oēm petitionē tuā: q; petisti ab eo. illa āt dixit: in
πᾶν αἴτημά σου, ὃ ἠτήσω παρ' αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, εὕ
ueniat ancilla tua gram in oculis tuis. τ abiit
ροι ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου· καὶ ἐπορεύθη
mulier viam suam. τ comedit cum viro suo
ἡ γυνὴ τὴν ὁδὸν αὐτῆς· καὶ ἔφαγε μετὰ τ ἀνδρὸς αὐ-
τ bibit: τ vultus eius non cōcidit
τῆς καὶ ἔπιεν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν
amplꝰ. surgētes āt mane adorauerūt dñm:
ἔτι. ὀρθρίσαντες δὲ τὸ πρωῒ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ,
τ abierunt viam suam. τ ingressus ē elca
καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν· καὶ εἰσῆλθεν ἑλκα-
na in domū suam in aramathaim: τ cognouit anna
νὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἀραμαθαίμ, καὶ ἔγνω ἄνναν τὴν
vxorem suam: τ recordatꝰ ē eius dñs τ conce
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος καὶ συνέ-
pit. factū est āt in tpe dierum: τ peperit an
λαβεν· ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ ἔτεκεν ἄν
na filiū: τ vocauit nomē eius samuel di-
να υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμουὴλ λέγου
cēs: a dño omnipotente postulaui eum. τ
σα, παρὰ κυρίου παντοκράτορος ἐκτησάμην αὐτόν. καὶ
ascēdit homo elcana τ ois domꝰ eiꝰ ad imolādū
ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος ἑλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι
in sylo hostiā dierum τ vota sua. τ
ἐν συλὼ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτ· καὶ
anna non ascēdit cum eo. q; dixit viro suo:
ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς,
non ascendam donec ascendat puer me
οὐκ ἀναβήσομαι ἕως τ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον μετ' ἐ
cum. q; āt ablactauero eum: τ apparebit
μοῦ. ὅτ' ἂν δὲ ἀπογαλακτίσω αὐτό, καὶ ὀφθήσεται τῷ
faciei dñi: τ sedebit ibi vsq; in seculū. τ
προσώπῳ κυρίου, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος· καὶ
dixit ei elcana vir suus: fac placitū co
εἶπεν αὐτῇ ἑλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ποίει τὸ ἀρεσὸν ἐνώ-
ram te: sede donec ablactes eum: verū
πιόν σου, κάθου ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό, πλὴν
statuat dñs ossa exiēs ex ore tuo. τ
στήσαι κύριος πᾶν τὸ ἐξελθὸν ἐκ τ στόματός σου· καὶ
sedit mulier τ lactauit filiū suum: donec abla
ἐκάθησεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως οὗ ἀπεγα
ctauit eum. τ ascēdit cum eo in sylo in vitulo
λάκτισεν αὐτόν· καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς συλὼ ἐν μόχῳ
trimo τ oephi siliginis τ amphora vini. τ ſin
τριετίζοντι καὶ ὄιφι σεμιδάλεως καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἰ
gressit sūt in domū dñi in sylo: τ puer ēt ipse. τ ad
σῆλθον εἰς τὸν οἶκον κυ ἐν συλώ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν· καὶ προ
duxerūt puerum: τ immolauerūt vitulū. τ venit anna
ήγαγον τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξαν τὸν μόχον· καὶ προσῆλθεν ἄννα
mater pueri ad heli τ dixit ei: in me dñe viuit
μήτηρ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἡλὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ

mouebātur: & vox pēi
tus nō audiebatur. Esti
mauit ergo eam heli te
mulentā. dixitq; ei. Vs
q; quo ebria eris? Dige
re paulisper ∞∞∞∞∞∞∞∞
vinū quo mades. Res-
pondens anna: nequa-
q; inqt dñe mi. Nā mulr
infelix nimis ego sum:
vinū q; & oē qđ inebria
rē pt nō bibi: sed effudi
aiam meā in conspectu
domini. Ne reputes
ancillā tuā quasi vnam
de filiabus belial: quia
ex multitudie doloris
& meroris mei locuta
sū vsq; in pūs. Tūc heli
ait ei. Vade ∞∞∞∞∞∞∞
in pace: & deus israel
det tibi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
petitionem tuam quā
rogasti eum. ∞∞∞∞∞∞∞
At illa dixit. Vtinā iue-
niat ancilla tua gram i
oculis tuis: & abiit mu
lier ī viā suā & comedit:
vultus q; illius nō sunt
āplius in diuersa muta-
ti. Et surrexerūt mane
& adorauerūt corā
dō: reuersiq; sunt &
venerūt ī domū suā ī ra
matha. Cognouit autē
helchana annā vxorē
suā: & recordatus ē ei
dñs: & factū ē post cir-
culū dierū: cōcepit āna
& pepit filiū: vocauit-
q; nomen eius samuel:
eo q a dño postulasset
eū. Ascendit āt vir eius
helchana & ois dom
eius vt immolaret dño
hostiā solēnē & votum
suū. & āna non ascēdit.
Dixit ei viro suo: nōva
dā donec ablactetur in
fans: & ducā eū vt appe
at ante conspectū dñi:
& maneat ibi ∞∞∞∞∞
iugiter. Et ait ei hel-
chana vir suus. ∞∞∞∞∞∞
Fac quod bonū tibi vi
detur: & mane dōec ab-
lactes eū: pcorq; vt ī-
pleat dñs verbum suū.
Māsit ergo mulier &
lactauit filiū suū donec
amoueret eum a lacte.
Et adduxit eū secum
postq; ablactauerat in
vitulis tribus: & tribus
modiis farie & ampho-
ra vini: & adduxit eum
ad domum dñi in sylo.
Puer āt erat adhuc infā
tulus. Et imolauerūt vi
tulū & obtulerūt puer
heli. Et ait anna. Ob-
secro mi dñe: viuit ∞∞

נְעָוֺת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ וַיַּחְשְׁבֶהָ
עֵלִי לְשִׁכֹּרָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עַלִי
עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת
יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר
לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי
וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ
אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה אַל תִּתֵּן
אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַת בְּלִיָּעַל כִּי
מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד
הֵנָּה וַיַּעַן עֵלִי וַיֹּאמֶר לְכִי
לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֶּן אֶת
שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ
וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל
וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד וַיִּשְׁכְּמוּ
בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ
וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע
אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ
יְהוָה וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר
חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו וַיַּעַל
הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ
לַיהוָה אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ
וְחַנָּה לֹא עָלְתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ
עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאתִיו וְנִרְאָה
אֶת פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד
עוֹלָם וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ
עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ
אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ
וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת בְּנָהּ עַד
גָּמְלָהּ אֹתוֹ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר
גְּמַלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה
אַחַת קֶמַח וְנֹבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵּית
יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר וַיִּשְׁחֲטוּ
אֶת הַפָּר וַיָּבִיאוּ אֶת הַנַּעַר
אֶל עֵלִי וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי

נַפְשֶׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצָּבֶת אִישׁ
עִמָּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה: פָּלַל
אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וִיתֵּן נָתַן
יְהוָה לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר
שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ וְגַם אֲנִי
הִשְׁאִלְתִּיהוּ לַיהוָה כָּל הַיָּמִים שָׁאַל יוֹם
אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיהוָה
וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיהוָה: וַתִּתְפַּלֵּל פָּלַל
חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי Cap.ii.
בַּיהוָה רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה רָחַב פִּי פֶּה
עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִישׁוּעָתֶךָ: אָיַב יָשַׁע
אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ קָדַשׁ
וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: אַל תַּרְבּוּ רָבָה
תְּדַבְּרוּ גְבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא עָתָק דִּבֵּר
מַפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה וְלוֹ יָכַן יָדַע
נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת: קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים חָתַן עָלַל
וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל: שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם חָתַת כָּשַׁל
נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדְלוּ עַד עֲקָרָה שָׁכַר
יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה: רָבַב
יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל מוּת חָיָה
וַיָּעַל: יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר יָרַד שָׁאַל
מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם: מֵקִים מֵעָפָר דָּל עָלָה יָרַשׁ
מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם עָשַׁר שָׁפַל
נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם כִּי לַיהוָה רוּם קוּם
מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל: אָבַה יָשַׁב
רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים נֶדֶב כָּבַד
בַּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ: נָחַל צוּק
יְהוָה יֵחַתּוּ מְרִיבָיו עָלָיו בַּשָּׁמַיִם חֶסֶד חָתַת
יְהוָה יָדִין אַפְסֵי אָרֶץ וְיִתֵּן שָׁמַר דָּם
עֹז לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ: גֹּחַ נָבַר אִישׁ
וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הָרָמָתָה עַל בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר מָשַׁח רוּם
הָיָה מְשָׁרֵת אֶת יְהוָה אֶת פְּנֵי שָׁרַת
עֵלִי הַכֹּהֵן וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיַּעַל לֹא בָּלַל
יָדְעוּ אֶת יְהוָה: וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים שָׁפַט
אֵת כָּל הָעָם כָּל אִישׁ זֹבֵחַ זָבַח וּבָא בּוֹא
נַעַר הַכֹּהֵן כְּבַשֵּׁל הַבָּשָׂר וְהַמַּזְלֵג נָזַל

[a]anima tua. [b]Ego sum il[c]la [d]mulier [e]q̄ steti [f]corā te [g]hic [h]oraui [i]dñm [k]pro [l]puero [m]isto. [n] Oraui & [o]dedit [p]mihi [q]dñs [r]petitio nem meam [s]quam [t] po=stulaui [u]eum. Idcirco & [v]ego [w] commodaui eum [x]dño [y]cunctis [z]diebus [aa]quibus [bb]fuerit [cc] accōmoda=tus [dd]dño. [ee]Et adorauerunt [ff]ibi [gg]dominum. [hh] Et oraut [ii]anna [kk]& ait. [ll]

[mm] Exultauit [nn]cor meū [oo]in domino: & [pp] exalta=tū est [qq]cornu meum [rr]in deo meo. [ss] Dilatatum est [tt]os meum [uu]super [vv]inimi=cos meos: [ww] quia [xx] leuata sum [yy]in salutari tuo. [zz] Nō est [aaa]sctūs [bbb]vt est dñs [ccc]neq; [ddd]enim est [eee]alius extra te: [fff]& nō est [ggg]fortis [hhh] sicut de us noster. [iii] Nolite [jjj]multi plicare [kkk]loqui [lll]sublimia [mmm]gloriātes. [nnn] Recedāt [ooo] ve=tera [ppp]de ore vestro: [qqq]quia [rrr]deus [sss]sciarum [ttt]domin? est [uuu]& ipi [vvv]preparātur [www]co gitationes. [xxx] Arcus [yyy]for=tiū [zzz]supatus est: [aaaa]& infir=mi [bbbb]accincti sunt [cccc] robore. [dddd] Repleti prius [eeee] pro panibus [ffff]se locauerūt: [gggg]& fa=melici saturati sūt. [hhhh] Do=nec [iiii]sterilis [jjjj]peperit [kkkk]plu=rimos: [llll]& que multos ha bebat [mmmm]filios [nnnn]infirmata e. [oooo] Dñs [pppp]mortificat [qqqq] & viui ficat: [rrrr]deducit ad [ssss]inferos [tttt]& reducit. [uuuu] Dñs [vvvv]pauperē facit [wwww]& ditat: [xxxx] humili=at [yyyy]& [zzzz]subleuat. [aaaaa] Suscitat [bbbbb]de puluere [ccccc]egenū: [ddddd]& [eeeee]de stercore [fffff]eleuat [ggggg] pauperē: [hhhhh]vt sedeat [iiiii]cū [jjjjj]principi bus [kkkkk]& soliū [lllll]gloríe [mmmmm] te=neat. [nnnnn] Dñi [ooooo]ei sunt [ppppp] cardines [qqqqq] terre: [rrrrr]& posuit [sssss]sup cos [ttttt]orbem. [uuuuu] Pedes [vvvvv] san=ctorū suorū [wwwww]seruabit: [xxxxx]& impii [yyyyy]in tenebris [zzzzz] conti cescēt: [aaaaaa]quia [bbbbbb]nō in forti=tudine sua [cccccc] roborabitur [dddddd]vir. [eeeeee] Dñm [ffffff] formidabūt [gggggg]aduersarii eius: & [hhhhhh] sup ipsos [iiiiii]in celis [jjjjjj] tonabit. [kkkkkk] dñs [llllll]iudicabit [mmmmmm]fines [nnnnnn]ter re: [oooooo]& dabit [pppppp]imperiū [qqqqqq]regi suo [rrrrrr]& sublimabit [ssssss]cornu [tttttt]xpi sui. [uuuuuu] Et abiit [vvvvvv]helcha na [wwwwww]in ramatha [xxxxxx]in [yyyyyy]domū suā. [zzzzzz]Puer [aaaaaaa]at [bbbbbbb]erat [ccccccc]mīster [ddddddd]i [eeeeeee]cōspectu [fffffff]dñi [ggggggg]añ [hhhhhhh]fa cie [iiiiiii]heli [jjjjjjj]sacerdotis. [kkkkkkk] Por ro filii [lllllll]heli: [mmmmmmm]filii [nnnnnnn] belial [ooooooo]nescientes [ppppppp]dominum [qqqqqqq]neq; officiū [rrrrrrr]sacerdotū [sssssss]ad [ttttttt]ppm: sed [uuuuuuu]quicunq; [vvvvvvv]immolasset [wwwwwww] victimam [xxxxxxx]veniebat [yyyyyyy]puer [zzzzzzz]sacerdo tis [aaaaaaaa]dū coq̄retur [bbbbbbbb] carnes [cccccccc]& habebat [dddddddd]fuscinulam

anima tua: ego mulier que steti coram
ἡ ψυχή σου, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιό
in hoc vt orarem ad dñm: pro
ἐν τούτῳ προσεύξασθαι πρὸς κύριον, ὑπὲρ το
ro isto oraui ad dñm. et
δαρίου τούτου προσηυξάμην πρὸς κύριον· καὶ
mihi dñs petitionem meā q̄ petiui ab eo.
μοι κύριος τὸ αἴτημά μου ὃ ἠτησάμην παρ' αὐτ
ego cōmodo eum dño cunctis diebus quibus
ἐγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρα
ipse vsum dño.
αὐτὸς χρῆσιν τῷ κυρίῳ.

Et oravit anna & dixit: firma
Καὶ προσηύξατο ἄννα καὶ εἶπεν, ἐστερ
cor meū in dño: exaltata est cornu meū in
καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν
dilatata est os meū sup inimicos meos: quia
ἐπλατύνθη στόμα μου ἐπὶ ἐχθρούς μου, ὅτι
exsultauī in salutari tuo: q̄ non est sctūs vt
ἠνὲν σωτηρίᾳ σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς
est non est iustus vt deus nr: et nō est
κύριος καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔσ
extra te. nō gloriemini et nō loquamini su
πλὴν σοῦ· μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑ
perbe: cessent. et nō egrediatur magniloquētia
ὑπερηφάνου· καὶ μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύν
ore vro: q̄ deus sciarū dñs: et
στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ
parant cogitationes suas. arcus potentiū
μελετῶν ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ· τόξον δυνατῶν
infirmi accincti sunt robore.
ἠσθένησαν, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·
panibus diminuti sunt: et famelici preteriti
ἄρτων ἐλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆ
sunt: quia sterilis peperit septē: et multa in filijs
σαν, ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὰ ἐν τέκν
infirmata est. dñs mortificat et viuificat:
ωσεν· κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει
deducit et reducit. dñs mēdicū facit et ditat:
καὶ ἀνάγει· κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει,
humiliat et subleuat: suscitat de terra pauperē et de
καὶ ἀνυψοῖ, ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα καὶ ἀπὸ
sterquilinio eleuat mendicū: vt faciat sedere eū cum princi
κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυν
pibus: et solium glorie in hereditate tribuat ipsis:
στῶν, καὶ θρόνον δόξης κατασχεῖν κληρονομίαν αὐτοῖς
votum orāti. et benedixit anne iusit:
εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου
in fortitudine vir potēs in fortitudine sua. dñs
ἐν ἰσχύϊ ἀνὴρ δυνατὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ· κύρι
faciet aduersariū sui: dñs sctūs. non
ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος· μὴ
glorietur sapiens in sapientia sua: et non
καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ
glorietur diues in diuitijs suis. sed in hoc
καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν τούτῳ
glorietur qui gloriatur intelligere et scire
καυχάσθω ὁ καυχώμενος συνιέναι καὶ γινώσκειν
me: quia ego dñs qui facio misericordiam
με, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ποιῶν ἔλεος
et iudicium et iustitiam in medio terre:
καὶ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς·
hec enim placent mihi dicit dñs. ecce dies
ταῦτα γὰρ θέλημά μοί ἐστιν, λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι
venient et auferam brachium tuum et brachium
ἔρχονται καὶ ἀφελῶ τὸν βραχίονά σου καὶ τὸν βραχίονα
domus patris tui ne sit senex in domo tua.
τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου τοῦ μὴ εἶναι πρεσβύτην ἐν τῷ οἴκῳ σου.
et videbis emulum in templo habitationis
καὶ ὄψῃ ἀντιζηλοῦντα ἐν τῷ ναῷ τῆς κατοικήσεως
tue in cunctis bonis que tribuet deus
σου ἐν πᾶσιν οἷς ἂν δῷ ὁ θεὸς
israel et non erit senex in domo mea
τὸν Ισραηλ, καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου
omnibus diebus. verumtamen non auferam
πάσας τὰς ἡμέρας. πλὴν οὐκ ἀφελῶ
omnem virum tuum de altari meo: vt
πάντα ἄνδρα σου ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἵνα
consumantur oculi tui et tabescat anima
ἐκλείπωσιν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τήκηται ἡ ψυχὴ
tua: et omnis multitudo domus tue morietur
σου, καὶ πᾶν πλῆθος τοῦ οἴκου σου ἀποθανοῦνται
cum gladio virorum. hoc tibi erit signum
ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. τοῦτο σοι τὸ σημεῖον
quod venturum est super duos filios tuos
ὃ ἔσται ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου
ophni et finees: in die vna morientur
ὀφνὶ καὶ φινεές· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται
ambo. et suscitabo mihi sacerdotem fidelem
ἀμφότεροι. καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστὸν
qui omnia que in corde meo et in anima
ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ ἐν τῇ ψυχῇ
mea sunt faciet: et edificabo ei domum
μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον
fidelem: et ambulabit coram christo meo
πιστόν, καὶ ἐμπορεύσεται ἐνώπιον τοῦ χριστοῦ μου
omnibus diebus. et futurum est omnis
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἔσται πᾶς
qui remanserit in domo tua veniet vt
ὁ περισσεύων ἐν τῷ οἴκῳ σου ἐλεύσεται τοῦ
oretur pro eo sacerdoti et offerat
προσκυνῆσαι ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ ἱερεῖ καὶ προσοίσει
argenteum siclum et partem panis et dicet
ἀργύριον σίκλον καὶ μέρος ἄρτου καὶ ἐρεῖ
dimitte me quaeso ad vnam partem sacerdotalem
ἄφες δή με πρὸς μίαν τῶν ἱερατικῶν
vt comedam bucellam panis. et dixit
ἵνα φάγω ψωμὸν ἄρτου. καὶ εἶπεν
anna mulier ad virum suum donec ablactetur
ἄννα ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἕως ἀπογαλακτισθῇ
puer et adducam eum et apparebit ante
τὸ παιδάριον καὶ ἀναξω αὐτὸν καὶ ὀφθήσεται ἐνώπιον
dñm et habitabit ibi vsque in sempiternum.
κυρίου καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως αἰῶνος.
et dixit ei helcana vir eius fac quod
καὶ εἶπεν αὐτῇ ελκανα ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ποίησον τὸ
bonum est in oculis tuis sede donec ablactes
ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κάθου ἕως ἀπογαλακτίσῃς
eum tantummodo confirmet dñs verbum suum
αὐτόν, πλὴν στήσαι κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ
et mansit mulier et lactauit filium suum
καὶ ἔμεινεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασεν τὸν υἱὸν αὐτῆς
donec ablactauit eum. et ascendit cum
ἕως ἀπέγαλακτισεν αὐτόν. καὶ ἀνέβη μετ'
eo in hierusalem in victimis annuis et
αὐτοῦ εἰς ιερουσαλημ ἐν θυσίαις ἐνιαυσίαις καὶ
votis suis. et puer erat paruulus et
εὐχαῖς αὐτοῦ· καὶ τὸ παιδάριον ἦν νήπιον καὶ
obtulerunt vitulum trimum et obtulerunt
προσήνεγκαν μόσχον τριετῆ καὶ προσήνεγκαν
puerum heli. et dixit mulier obsecro
τὸ παιδάριον ἠλεί· καὶ εἶπεν ἡ γυνή δέομαι
domine mi viuit anima tua domine mi ego
κύριε μου ζῇ ἡ ψυχή σου κύριε μου ἐγὼ
sum mulier que steti coram te hic orans
εἰμι ἡ γυνὴ ἡ στᾶσα ἐνώπιόν σου ἐνταῦθα προσευχόμενος
ad dñm. pro puero isto oraui et dedit
πρὸς κύριον· περὶ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην καὶ ἔδωκεν
mihi dñs petitionem meā quam petiui ab eo.
μοι κύριος τὸ αἴτημά μου ὃ ἠτησάμην παρ' αὐτ
ego cōmodo eum dño cunctis diebus quibus
ἐγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρα
ipse vsum dño.
αὐτὸς χρῆσιν τῷ κυρίῳ.

Et oravit anna & dixit: firma
Καὶ προσηύξατο ἄννα καὶ εἶπεν, ἐστερ
cor meū in dño: exaltata est cornu meū in
καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν
dilatata est os meū sup inimicos meos: quia
ἐπλατύνθη στόμα μου ἐπὶ ἐχθρούς μου, ὅτι
exsultauī in salutari tuo: q̄ non est sctūs vt
ἠνὲν σωτηρίᾳ σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς
est non est iustus vt deus nr: et nō est
κύριος καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔσ
extra te. nō gloriemini et nō loquamini su
πλὴν σοῦ· μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑ
perbe: cessent. et nō egrediatur magniloquētia
ὑπερηφάνου· καὶ μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύν
ore vro: q̄ deus sciarū dñs: et
στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ
parant cogitationes suas. arcus potentiū
μελετῶν ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ· τόξον δυνατῶν
infirmi accincti sunt robore.
ἠσθένησαν, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·
panibus diminuti sunt: et famelici preteriti
ἄρτων ἐλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆ
sunt: quia sterilis peperit septē: et multa in filijs
σαν, ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὰ ἐν τέκν
infirmata est. dñs mortificat et viuificat: deducit
ωσεν· κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει
et reducit. dñs mēdicū facit et ditat:
καὶ ἀνάγει· κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει,
humiliat et subleuat: suscitat de terra pauperē et de
καὶ ἀνυψοῖ, ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα καὶ ἀπὸ
sterquilinio eleuat mendicū: vt faciat sedere eū cum princi
κοπρίας ἐγείρει πτωχόν, τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυν
pibus: et solium glorie in hereditate tribuat ipsis:
στῶν, καὶ θρόνον δόξης κατασχεῖν κληρονομίαν αὐτοῖς
votum orāti. et benedixit anne iusit:
εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου
in fortitudine vir potēs in fortitudine sua. dñs
ἐν ἰσχύϊ ἀνὴρ δυνατὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ· κύρι
faciet aduersariū sui: dñs sctūs. non
ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος· μὴ
glorietur sapiens in sapientia sua: et non
καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ
glorietur diues in diuitijs suis. sed in hoc
καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐν τούτῳ
glorietur qui gloriatur intelligere et scire
καυχάσθω ὁ καυχώμενος συνιέναι καὶ γινώσκειν
me: quia ego dñs qui facio misericordiam
με, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ποιῶν ἔλεος
et iudicium et iustitiam in medio terre:
καὶ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς·
hec enim placent mihi dicit dñs. ecce dies
ταῦτα γὰρ θέλημά μοί ἐστιν, λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι
venient et auferam brachium tuum et brachium
ἔρχονται καὶ ἀφελῶ τὸν βραχίονά σου καὶ τὸν βραχίονα
domus patris tui ne sit senex in domo tua.
τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου τοῦ μὴ εἶναι πρεσβύτην ἐν τῷ οἴκῳ σου.
et videbis emulum in templo habitationis
καὶ ὄψῃ ἀντιζηλοῦντα ἐν τῷ ναῷ τῆς κατοικήσεως
tue in cunctis bonis que tribuet deus
σου ἐν πᾶσιν οἷς ἂν δῷ ὁ θεὸς
israel et non erit senex in domo mea
τὸν Ισραηλ, καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου
omnibus diebus. verumtamen non auferam
πάσας τὰς ἡμέρας. πλὴν οὐκ ἀφελῶ
omnem virum tuum de altari meo: vt
πάντα ἄνδρα σου ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἵνα
consumantur oculi tui et tabescat anima
ἐκλείπωσιν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τήκηται ἡ ψυχὴ
tua: et omnis multitudo domus tue morietur
σου, καὶ πᾶν πλῆθος τοῦ οἴκου σου ἀποθανοῦνται
cum gladio virorum. hoc tibi erit signum
ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. τοῦτο σοι τὸ σημεῖον
quod venturum est super duos filios tuos
ὃ ἔσται ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου
ophni et finees: in die vna morientur
ὀφνὶ καὶ φινεές· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται
ambo. et suscitabo mihi sacerdotem fidelem
ἀμφότεροι. καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστὸν
qui omnia que in corde meo et in anima
ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ ἐν τῇ ψυχῇ
mea sunt faciet: et edificabo ei domum
μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον
fidelem: et ambulabit coram christo meo
πιστόν, καὶ ἐμπορεύσεται ἐνώπιον τοῦ χριστοῦ μου
omnibus diebus. et futurum est omnis
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἔσται πᾶς
qui remanserit in domo tua veniet vt
ὁ περισσεύων ἐν τῷ οἴκῳ σου ἐλεύσεται τοῦ
oretur pro eo sacerdoti et offerat
προσκυνῆσαι ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ ἱερεῖ καὶ προσοίσει
argenteum siclum et partem panis et dicet
ἀργύριον σίκλον καὶ μέρος ἄρτου καὶ ἐρεῖ
dimitte me quaeso ad vnam partem sacerdotalem
ἄφες δή με πρὸς μίαν τῶν ἱερατικῶν
vt comedam bucellam panis. et dixit
ἵνα φάγω ψωμὸν ἄρτου. καὶ εἶπεν
anna mulier ad virum suum donec ablactetur
ἄννα ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἕως ἀπογαλακτισθῇ
puer et adducam eum et apparebit ante
τὸ παιδάριον καὶ ἀναξω αὐτὸν καὶ ὀφθήσεται ἐνώπιον
dñm et habitabit ibi vsque in sempiternum.
κυρίου καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως αἰῶνος.
et dixit ei helcana vir eius fac quod
καὶ εἶπεν αὐτῇ ελκανα ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ποίησον τὸ
bonum est in oculis tuis sede donec ablactes
ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κάθου ἕως ἀπογαλακτίσῃς
eum tantummodo confirmet dñs verbum suum
αὐτόν, πλὴν στήσαι κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ
et mansit mulier et lactauit filium suum
καὶ ἔμεινεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασεν τὸν υἱὸν αὐτῆς
donec ablactauit eum. et ascendit cum
ἕως ἀπέγαλακτισεν αὐτόν. καὶ ἀνέβη μετ'
eo in hierusalem in victimis annuis et
αὐτοῦ εἰς ιερουσαλημ ἐν θυσίαις ἐνιαυσίαις καὶ
votis suis. et puer erat paruulus et
εὐχαῖς αὐτοῦ· καὶ τὸ παιδάριον ἦν νήπιον καὶ
obtulerunt vitulum trimum et obtulerunt
προσήνεγκαν μόσχον τριετῆ καὶ προσήνεγκαν
puerum heli. et dixit mulier obsecro
τὸ παιδάριον ἠλεί· καὶ εἶπεν ἡ γυνή δέομαι
domine mi viuit anima tua domine mi ego
κύριε μου ζῇ ἡ ψυχή σου κύριε μου ἐγὼ
sum mulier que steti coram te hic orans
εἰμι ἡ γυνὴ ἡ στᾶσα ἐνώπιόν σου ἐνταῦθα προσευχόμενος
ad dñm. pro puero isto oraui et dedit
πρὸς κύριον· περὶ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην καὶ ἔδωκεν

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.

tridens in manu sua. τ mittebat eam in
τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ καθίει αὐτὴν ἐν
lebetē vel in ollā vel in caldariam: τῷ λουτῆρι ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον,
C τ omne qđ ascendebat in fuscinula accipie
καὶ πᾶν ὃ ἂν ἀνέβαινεν ἐν τῇ κρεάγρᾳ ἐλάμβα-
bat sibi sacerdos. sc̃iđm hec faciebat vniuer
νεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ
israel in syloe venientibus ad immolādū dño.
Ἰσραὴλ ἐν σηλὼ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι τῷ κυρίῳ·
τ antequ adoleretur adeps coram dño: veni
καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ ἐνώπιον κυρίου, ἤρχε
bat puer sacerdotis: τ dicebat vi-
το τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀν
ro immolāti: da carnē vt asſem sacerdoti τ
δρὶ τῷ θύοντι, δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ· καὶ
non accipiā carnē a te coctā ex te
οὐμὴ λάβω κρέας παρὰ σοῦ ἐφθὸν ἐκ τοῦ λέ
bete. τ dicebat vir immolās: incēdatur pri
βητος· καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, θυμιαθήτω πρῶ-
us adeps vt decet: τ tunc accipies ti
τερον τὸ στέαρ ὡς καθήκει, καὶ τότε λήψη στεαρ
bi ex oibus que desiderat aīa tua. τ dice
τῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου· καὶ ἔλε
bat nequaq̃: sed nunc dabis: si nō: accī
γεν οὐχί, ἀλλ' ἢ νῦν δώσεις, εἰ δὲ μή, λήψο-
piam vi. τ erat peccatum puerorum
μαι κραταιῶς· καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων
grande coram dño nimis: quia detrahebāt
μεγάλη ἐνώπιον κυρίου σφόδρα, ὅτι ἠλέτουν τὴν
sacrificio dñi. τ samuel erat ministrans ante
θυσίαν κυρίου. καὶ σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώ-
faciē dñi puer accinctus ephod: τ
πιον κυρίου παιδάριον περιεζωσμένον ἐφούδ· καὶ
tunicam parvam fecit ei mater sua:
διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
τ afferebat ipsi
D καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμέρᾳ εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀνα
de annis ipsa cum viro suo: vt immolaret
βαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, θῦσαι τὴν
hostiam dierum. τ benedixit heli elca
θυσίαν τῶν ἡμερῶν· καὶ εὐλόγησεν ἡλὶ τὸν ἐλκα-
na τ uxori eius dicēs: reddat
νὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ λέγων, ἀνταποδώσοι
dñs semen aliud ex muliere hac pro
κύριος σπέρμα ἕτερον ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης ἀν
fenore qđ cōmodatū dño. τ abi
τὶ τοῦ χρέους οὗ ἐχρησας τῷ κυρίῳ· καὶ ἀπῆλ-
it homo in locū suum. τ visi
θεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ ἐπεσκέ-
tauit dñs annā: τ concepit adhuc: τ
ψατο κύριος τὴν ἄνναν, καὶ συνέλαβεν ἔτι, καὶ
peperit tres filios τ duas filias. τ magni
ἔτεκε τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας· καὶ ἐμεγα-
ficatus est puer samuel coram dño. τ heli
λύνθη τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἡλὶ
senex valde. τ audiuit que faciebāt filij
πρεσβύτης σφόδρα· καὶ ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ
sui filijs israel oia: τ q̃ dormie
αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ πάντα, καὶ ὅτι συνκοιμῶν
bāt filij sui cum mulieribus que ade
ται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρε-
rant ad hostia tabernaculi testimonij
νιῶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
E τ dixit ipsis: quare facitis sm ver
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἵνατί ποιεῖτε κατὰ τὰ ῥήμα-
ba hec: que ego audio dicta cōtra vos
τα ταῦτα, ἃ ἐγὼ ἀκούω καταλαλούμενα καθ' ὑμῶν
ex ore populi dñi? nō filij mei: q̃ non
ἐκ στόματος τοῦ λαοῦ κυρίου; μὴ τέκνα μή, ὅτι οὐκ
bona fuit auditio quā ego
ἀγαθὴ ἦν ἀκοὴ ἣν ἐγὼ

Trāsla.B.Hie.

'tridentē' in manu sua:
"& mittebat eā" in lebetē
'vel' in caldariā: 'aut' in
ollam" siue" in cacabum.
& "oē" qđ " leuabat" fusci
nula' tollebat" facerdos
'sibi. "sic" faciebant" vni-
uerso' israeli
"venientium" in sylo. 'E
tiā" anteq̃
"adolerent' adipem: 've-
niebat' puer
"facerdotis" & dicebat
'immolanti. " Da mihi
"carnē" vt coquā' facerdo
ti. "Non enim" accipiam
"a te' carnem" coctā' sed
'crudam.
"Dicebatq̃" illi immolans.
"Incendatur primum
'iuxta morem hodie" a-
deps' & tolle' tibi" quātū
cūq̃" desiderat' aīa tua.
Qui" rñdēs aiebat' ei. Ne
quaq̃: "nūc" ei" dabis: 'a
lioquin' tollam" vi-
'Erat ergo" pctm̃ " puc-
rorum' grande" nimis
'corā" domino" quia' de-
trahebant" homines
'sacrificio" dñi. 'Samuel
aūt" ministrabat
"ante" faciem" domini
"puer' accinctus " ephot
'lineo. "Et tunicā' parvā
'faciebat' ei' mater sua
quam' afferebat' statutis
'diebus
"ascendens" cū' viro suo:
"vt immolarent
"hostiā" solēnē. "Et bñdi
xit" heli' helchane
& "vxori ei?. "dixitq̃ ei.
'Reddat" tibi' dominus
"semen' de" muliere' hac
'pro
"fenore" quod' commo-
dasti" domino.
'Et abierūt" in locū suū.
"Visitauit" ergo" domin?
'annā" & cōcepit" & pe-
perit" tres' filios
& duas" filias. "Et ma-
gnificatus est' puer" sa-
muel' apd' dñm. "Heliāt
erat" senex' valde: " & au
diuit" omnia" que" facie
bant" filii sui" vniuerso
'israeli: " & quō " dormie
bant' cum
'mulieribus" que obser-
uabant ad" ostiū' taber-
naculi' & dixit' eis. "Qua
re" facitis
'res" huiuscemodi: 'quas
"ego
"audio: " res" pessimas
'ab
"oi" populo. "Nolite' filii
mei. "Non" enim est
'bona" fama' quam' ego

Tex.heb.i.Regū.ij.Pītiua.

שְׁלֹשׁ מִזְלָגוֹת בְּיָדוֹ׃ וְהִכָּה בַּכִּיּוֹר
אוֹ בַּדּוּד אוֹ בַּקַּלַּחַת אוֹ בַּפָּרוּר
כָּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמִּזְלֵג יִקַּח הַכֹּהֵן
כֵּן יַעֲשׂוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל
הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלֹה גַּם בְּטֶרֶם
יַקְטִירוּן אֶת הַחֵלֶב וּבָא נַעַר
הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה
בָשָׂר לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא יִקַּח
מִמְּךָ בָּשָׂר מְבֻשָּׁל כִּי אִם חָי׃
וְאָמַר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר יַקְטִירוּן
כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לֹא כִּי עַתָּה
תִּתֵּן וְאִם לֹא לָקַחְתִּי נַחְזָקָה׃
וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד
אֶת פְּנֵי יְהוָה כִּי נָאֲצוּ הָאֲנָשִׁים
אֶת מִנְחַת יְהוָה׃ וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת
אֶת פְּנֵי יְהוָה נַעַר חָגוּר אֵפוֹד
בַּד׃ וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה לּוֹ אִמּוֹ
וְהַעֲלֹתָה לּוֹ מִיָּמִים יָמִימָה
בַּעֲלוֹתָהּ אֶת אִישָׁהּ לִזְבֹּחַ אֶת
זֶבַח הַיָּמִים׃ וּבֵרַךְ עֵלִי אֶת אֶלְקָנָה
וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם יְהוָה לְךָ
זֶרַע מִן הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת
הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה
וְהָלְכוּ לִמְקוֹמוֹ׃ כִּי פָקַד יְהוָה אֶת
חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה בָנִים
וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל
עִם יְהוָה׃ וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע
אֵת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל
יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת
הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַּעֲשׂוּן
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁמֵעַ אֶת דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת
כָּל הָעָם אֵלֶּה׃ אַל בָּנַי כִּי לֹא
טוֹבָה הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי

Pritina.heb. Tex.be.i.Regũ.ij. Trãsla.B.Hie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

שְׁמַע ᵒ מְעָרִים ˈ עִם ᵖ יְהוָה׃ אִם ᵖ עָבַר
יחטא ᵐ אִישׁ ˈ לְאִישׁ ᵖ וּפִלְלוֹ ᵐ חָטָא
ᵍ אֱלֹהִים ˈ וְאִם ˈ לַיהוָה ˈ יֶחֱטָא ᵐ אִישׁ
ˣ מִי ˈ יִתְפַּלֶּל ˈ לוֹ ᵒ וְלֹא ᶜ יִשְׁמַע ᵒ לְקוֹל ᵒ פְּלִל
ᶜ אֲבִיהֶם ˈ כִּי ˈ חָפֵץ ᵖ יְהוָה ˈ לַהֲמִיתָם׃ ˈ מוּת
ˣ וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל ᵐ הלך ᵐ וְגָדֵל ᵒ וְטוֹב
ᵖ גַּם ᵖ עִם ˈ יְהוָה ᵒ וְגַם ˈ עִם ᵐ אֲנָשִׁים׃
ˣ וַיָּבֹא ˈ אִישׁ ᵒ אֱלֹהִים ᵇ אֶל ˈ עֵלִי ˣ נוא
ᵒ וַיֹּאמֶר ˈ אֵלָיו ˈ כֹּה ᵐ אָמַר ᵇ יְהוָה ˈ הֲנִגְלֹה ᵒ נִגְלֵיתִי
ˣ נִגְלֵיתִי ˈ אֶל ᵐ בֵּית ᵐ אָבִיךָ ᵒ בִּהְיוֹתָם ᵒ הָיָה
ᵖ בְּמִצְרַיִם ᵐ לְבֵית ˈ פַּרְעֹה ׃ ᵒ וּבָחַר
ˈ אֹתוֹ ᵐ מִכֹּל ˈ שִׁבְטֵי ˈ יִשְׂרָאֵל ˈ לִי ᵇ לְכֹהֵן
ˣ לַעֲלוֹת ᵒ עַל ᵒ מִזְבְּחִי ˈ לְהַקְטִיר ᵖ קְטֹרֶת ˣ עֹלָה ˈ זָבַח
ᵖ לָשֵׂאת ˈ אֵפֹד ˈ לְפָנָי ˈ וְאֶתְּנָה ᵐ לְבֵית ᵖ מִטַּר ᵖ נְשֵׁא
ᵐ אֲבִיךָ ᵒ אֶת ᵒ כָּל ᵖ אִשֵּׁי ˈ בְּנֵי ᵐ יִשְׂרָאֵל׃ ˣ פַּנָה ˈ נָתַן
ˈ לָמָּה ᵐ תִבְעַטּוּ ˣ בְּזִבְחִי ˈ וּבְמִנְחָתִי ᵖ אִשֶּׁה ᵖ בָּעַטְתֶּם
ˣ אֲשֶׁר ᵇ צִוִּיתִי ᵒ מָעוֹן ᵐ וַתְּכַבֵּד ᵒ אֶת ᵇ צוה ᵒ עֹן
ˈ בָּנֶיךָ ᵐ מִמֶּנִּי ᵇ לְהַבְרִיאָכֶם ˈ מֵרֵאשִׁית ᵒ כָּבֵד ᵇ בָּרֵא
ˣ כָּל ˈ מִנְחַת ᵐ יִשְׂרָאֵל ᵐ לְעֵמִי ׃ ᵒ לָכֵן
ᵒ נְאֻם ᵒ יְהוָה ˈ אֱלֹהֵי ᵒ יִשְׂרָאֵל ˈ אָמוֹר ˈ אָמַר
ᵃ אָמַרְתִּי ˣ בֵּיתְךָ ˈ וּבֵית ˈ אָבִיךָ ᵇ יִתְהַלְּכוּ ˈ הָלַךְ
ᶜ לִפְנַי ˈ עַד ˈ עוֹלָם ˈ וְעַתָּה ᵍ נְאֻם ᵇ יְהוָה ˈ עָלַם
ˈ חָלִילָה ˈ לִי ˈ כִּי ᵐ מְכַבְּדַי ᵐ אֲכַבֵּד ᵒ וּבֹזַי ˈ חלל ᵐ כָּבַד
ᵖ יֵקָלּוּ ᵒ תָּבֹה ˈ יָמִים ᵒ בָּאִים ˈ וְנֹדַעְתִּי ˈ זָרַה ᵖ קָלַל
ᵐ אֶת ˣ זְרֹעֲךָ ᵇ וְאֶת ˈ זְרֹעַ ᵇ גִּית ᶜ אָבִיךָ ˈ יום ᵇ נוא
ᵒ מִהְיוֹת ˈ זָקֵן ˈ בְּבֵיתֶךָ ׃ ᵍ וְהִבַּטְתָּ ᵇ צַר ˈ הָיָה ᶜ נָבִם
ᵒ מָעוֹן ᵇ בְּכֹל ˈ אֲשֶׁר ᵐ ייטיב ᵐ אֶת ᵇ יִשְׂרָאֵל ᵇ צור ᵐ יָטַב
ᵖ וְלֹא ᵒ יִהְיֶה ˈ זָקֵן ˈ בְּבֵיתְךָ ˈ כָּל ᵐ הַיָּמִים׃ ᵒ הָיָה
ˣ וְאִישׁ ˈ לֹא ˈ אַכְרִית ᵇ לְךָ ᶜ מֵעִם ᵒ מִזְבְּחִי ˈ כָּרַת ᵒ זָבַח
ᶜ לְכַלּוֹת ˈ אֶת ˈ עֵינֶיךָ ᵇ וְלַאֲדִיב ˈ אֶת ᶜ כָּלָה ᵇ אָדַב
ˣ נַפְשֶׁךָ ˈ וְכָל ᵐ מַרְבִּית ᵐ בֵּיתְךָ ᵒ יָמֻתוּ ᵐ רָבָה ᵒ מוּת
ᵖ אֲנָשִׁים׃ ᵍ וְזֶה ˈ לְךָ ᵒ הָאוֹת ˈ אֲשֶׁר
ᵐ יָבֹא ˈ אֶל ˈ שְׁנֵי ᵒ בָּנֶיךָ ᵇ אֶל ᶜ חָפְנִי ᵇ נוא ᵒ עָנָה
ᵒ וּפִינְחָס ˈ בְּיוֹם ˈ אֶחָד ᵍ יָמֻתוּ ᵇ שְׁנֵיהֶם׃
ᵐ וְהַקִימֹתִי ˣ לִי ˈ כֹּהֵן ᵐ נֶאֱמָן ᵐ כַּאֲשֶׁר ˈ קום ᵐ אָמַן
ᵒ בִּלְבָבִי ᵖ וּבְנַפְשִׁי ᵍ יַעֲשֶׂה ᵒ וּבָנִיתִי ˣ לוֹ ᵒ עָשָׂה ˈ בָּנָה

audio: vt transgredi faciatis populum domini. Si peccauerit vir in virum placari ei potest deus: si aũt in dñm peccauerit vir, quis orabit pro eo? Et nõ audierũt vocem patris sui: quia voluit dñs occidere eos. Puer ãt samuel proficiebat atq; crescebat: & placebat tã dño quã hominibus. Venit autem vir dei ad heli & ait ad eum. hec dicit dñs. Nunqd nõ aperte reuelatus sum domui patris tui cũ esset in egypto in domo pharaõis? Et elegi eum ex omnibus tribubus israel mihi in sacerdotẽ vt ascenderet ad altare meum: & adoleret mihi incensum: & portaret coram me: & dedi domui patris tui omnia de sacrificiis filiorum israel. Quare calce abiecistis victimã meã: & munera mea quæ præcepi vt offerrẽtur in templo: & magis honorasti filios tuos quã me: vt comederetis primitias oĩs sacrificii israel ppli mei. Propterea ait dñs deus israel. Loquẽs locutus sum vt domus tua & domus patris tui ministraret in cõspectu meo vsq; in sempiternũ. Nũc ãt dicit dñs. Absit hoc a me. Sed qcũq; honorificauerit me glificabo eũ: qui ãt cõtẽnũt me erũt ignobiles. Ecce dies venit & pcidã brachium tuũ: & brachiũ domus patris tui: vt nõ sit senex in domo tua. Et videbis emulũ tuũ in templo in vniuersis pspis israel: & nõ erit senex ĩ domo tua oĩbus diebꝰ. Verũtñ nõ auferã penitus virum ex te ab altari meo: sed vt deficiãt oculi tui & tabescat ãia tua: & pars magna domꝰ tue morietur cũ ad virilem etatẽ venerit. Hoc ãt erit tibi signũ qd vẽturũ ẽ super duos filios tuos ofni & phinees. In die vno morientur ambo. Et suscitabo mihi sacerdotẽ fidelẽ qui iuxta cor meũ & ãam meã faciet: & edificabo ei

audio vt faciatis pplm non seruire dño. ἀκούω τοῦ ποιεῖν τὸν λαὸν μὴ λατρεύειν τῷ κυρίῳ. si peccans peccauerit vir in virũ: orabunt ἐὰν ἁμαρτῶν ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται pro ipso ad dñm. si ãt dño peccauerit vir: περὶ αὐτοῦ πρὸς κύριον. ἐὰν δὲ τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνήρ, quis orabit pro eo? & non audierũt vocem patris sui. τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν. βουλόμενος γὰρ ἐβούλετο dño occidere eos. & puer samuhel κύριος διαφθεῖραι αὐτούς. καὶ τὸ παιδάριον σαμουηλ proficiebat & magnificabatur: & erat bonus cum eo & hoibus. & venit hõ dei ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ κυρίου καὶ ἀνθρώπων. καὶ ἦλθεν ἄνθρωπος θεοῦ ad heli: & dixit ei: hec dicit dñs: reuelatus reuelatus sum ad domũ patris πρὸς ηλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος, ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρός tui cũ essent ipsi in terra egypti ferui domui σου ὄντων αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου δούλων τῷ οἴκῳ pharaonis: & elegi domum patris tui ex φαραώ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ oĩbus tribubus israel fungi sacerdotio mihi: vt ascẽ πασῶν τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ἱερατεύειν ἐμοί, τοῦ ἀνα deret ad altare meũ: & adoleret incẽsum: & βαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ portaret ephud coram me. & dedi domui patris tui αἴρειν ἐφοὺδ ἐνώπιόν μου. καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πρός σου omnia q̃ ignis sacrificior filior israel in cibus. πάντα τὰ τοῦ πυρὸς τῶν θυσιῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν. & quare despexisti in victimam meã & in καὶ ἵνατί ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ ἐπὶ τὴν sacrificiũ meũ ipudẽti oculo? & honorasti filios θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς tuos magis q̃ me vt bñdiceretur primitiis oĩs sacrificij σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐν ἐυλογεῖσθαι ἀπαρχὴν πάσης θυσίας israel ante me? pp hoc hec ait dñs deus israel ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ισρα 3. Re. 1.c. el: dixi: domus tua & domus patris tui ver ηλ, εἶπον, ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύ nient coram me vsq; sempiternũ. & nũc dicit dñs: nec σονται ἐνώπιον ἐμοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν φησὶ κύ quã mihi: qũ glorificãtes me glorificabo. & q̃ cõtẽ ριος ἐμοί, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω. καὶ οἱ ἐξουθε nunt me cõtemnentur. ecce dies venient & νοῦντές με ἐξουθενωθήσονται. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ disperdam semen tuũ & semen domus pa ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα τοῦ οἴκου τοῦ πα tris tui. & aspiciet firmamẽtum tẽpli in om τρός σου. καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναοῦ ἐπὶ πᾶ nib̃ q̃b̃ bñfacies israel. & non erit senex in σιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔσαι πρεσβύτης ἐν τῷ domo tua: & nõ erit tibi senex in domo mea oi οἴκῳ σου, καὶ οὐκ ἔσαι σοι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου πά bus diebus. & virũ quẽ non disperdã tibi ab σας τὰς ἡμέρας. καὶ ἄνδρα οὐ οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ altari meo: faciã deficere oculos e τοῦ θυσιαστηρίου μου, ποιήσω ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμούς σου tuos: & defluere aiam ipsius: & oẽ abundans τοῦ, καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ πολιστεῦον domꝰ tue cadet in framea virorꝝ. & hoc tibi τοῦ οἴκου σου πεσεῖται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. καὶ τοῦτό σοι signũ qd vẽturũ ẽ sup duos filios tuos hofni & phi τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τοὺς, ὀφνὶ καὶ φι nees: in die vno morientur ambo. & suscitabo νεές, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι. καὶ ἀναστήσω mihi ipsi sacerdotẽ fidelẽ: q̃ oĩa q̃ in corde meo & ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ que in ãa mea faciet. & edificabo ei τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει. καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ

Infra 4.c.

Infra. 10.b. Esa.38

domū fidelē τ ambulabit coram christo meo cun
οἶκον πιστὸν καὶ διελεύσεται ἐνώπιον τῶν χριστῶν μου πά
ctis diebus. τ erit oīs qui remanſit in
σας τὰς ἡμέρας. καὶ ἔσται πᾶς ὑπολελειμμένος ἐν τῷ
domo tua veniet ad adorādum eſt in obolo argenti
οἴκῳ σου ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου
τ in pane vno dicens: dimitte me ad vnū
καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ λέγων, παραφέρι-ψόν με ἐπὶ μίαν τῶν
ſacerdotū tuorū vt comedā panem.
ἱερατειῶν σου τοῦ φαγεῖν ἄρτος. Ca.3.

A Θ puer ſamuēl erat miniſtrans
Καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργοῦν τῷ
dño coram heli ſacerdote: τ ſermo dñi erat pre
κυρίῳ ἐνώπιον ἡλὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τί
ciosus in diebus illis: nō erat viſio diſtin
μιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διασέλ
gueno. τ factū eſt in die illa, τ heli dormie
λουσα. καὶ ἐκάθευδεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἡλὶ ἐκάθευ
bat in loco ſuo: τ oculi eius ince
δεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρ
perunt caligare: non poterat videre. τ
ξαντο ἀμαυροῦσθαι, καὶ οὐκ ἐδύνατο βλέπειν. καὶ
lucerna dei adhuc extingueretur. Samuel
τὸ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἢ κατασβεσθῆναι, καὶ σαμουὴλ
dormiebat in templo dñi: vbi erat arca dei. τ
ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ κυρίου, οὗ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ
vocauit dñs ſamuel ſamuel. τ dixit ecce ego: τ
ἐκάλεσε κς σαμουὴλ σαμουήλ. καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ, καὶ
cucurrit ad heli τ dixit: ecce ego quī vocaſti me.
ἔδραμε πρὸς ἡλὶ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με.
Ille āt dixit: nō vocaui te: reuertere τ dormi. τ
ὁ δὲ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ
reuerſus é τ dormiuit. τ adiecit dñs rurſum vo
ἀνέστρε-ψε καὶ ἐκάθευδε. καὶ προσέθετο κύριος ἔτι καλέ
care ſamuel. τ abiit ad heli ſcdo
σαι τὸν σαμουὴλ. καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλὶ τὸ δεύτερον
τ dixit: ecce ego quī vocaſti me. τ dixit nō vo
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν οὐκέ
cauī te fili: reuertere τ dormi. τ ſamu
κληκά σε τέκνον, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε. καὶ σαμου
el ante q̄ cognoſceret dñm: τ ante q̄ reuelatus
ὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν θεόν, καὶ πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῆ
eſſet ſermo dñi ad eum: τ adiecit dñs
ναι ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ προσέθετο κύριος
vocare ſamuel tū tercio. τ cōſurgens ſamuel
καλέσαι σαμουὴλ ἐν τρίτῳ. καὶ ἀνέστη σαμουὴλ
τ abiit ad heli: τ dixit: ecce ego q̄ vo
B καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλί, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέ
caſti me. τ intellexit heli q̄ dñs, vocauit
κληκάς με. καὶ συνῆκεν ἡλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ
puerum. τ dixit heli ſamuel: reuertere
παιδάριον. καὶ εἶπεν ἡλὶ τῷ σαμουὴλ, ἀνάστρεφε
τ dormi fili. τ erit ſi vocauerit te:
καὶ κάθευδε τέκνον. καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε,
τ dices loquere dñe: q̄ audit ſeruus tuus.
καὶ ἐρεῖς λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
τ abiit ſamuel τ dormiuit in loco
καὶ ἐπορεύθη σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ
ſuo. τ venit dñs τ ſtetit τ vocauit
αὐτοῦ. καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη καὶ ἐκάλεσεν
eum ſicut ſemel τ ſemel: ſamuel, ſamuel. τ
αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, σαμουὴλ σαμουήλ. καὶ
dixit ſamuel loquere dñe: q̄ audit ſeruus tuus.
εἶπεν σαμουὴλ λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
τ dixit dñs ad ſamuel: ecce ego facio
καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὸ
verba in iſrael: vt quicūq̄ audierit hec:
ῥήματα ἐν ἰσραὴλ, ὥστε πᾶν ὃς ἀκουσθήσεται αὐτά,
tinſent ambe aures eius
ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ

domū fidelē & ambu
labit coram christo meo
cūctis diebus. Futurū
eſt aūt vt quicūq̄ re
manſerit in domo tua:
veniat vt oretur p eo:
& offerat nūmū argē
teū & tortā panis: dī
catq̄. Dimitte me obſe
cro ad vnā ptē ſacerdo
talem vt comedam buc
cellam panis. 3.

Verāt samuel mi
niſtrabat dño coram
heli: & ſermo dñi erat
pciosus. In diebus illis
nō erat viſio manifeſta.
Factū eſt ergo in die q̄
dā heli iacebat in lectu
lo ſuo & oculi eius cali
gauerāt nec poterat vi
dere lucernā dei anteq̄
extingueretur. Samuel
aūt dormiebat in tem
plo domini vbi erat ar
ca dei.
Et vocauit dñs ſamu
el. qui reſpondens ait.
Ecce ego. Et cucurrit
ad heli & dixit. Ecce e
go. Vocaſti me. Qui
dixit. Nō vocaui te fi
li. Reuertere & dormi.
Et abiit, & dormiuit.
Et adiecit dñs rurſum
vocare ſamuel. Cōſur
genſq̄ ſamuel abiit ad
heli & dixit.
Ecce ego: quia vocaſti
me. Qui rīndit. Non
vocaui te fili mi. Re
uertere & dormi. Por
ro ſamuel nēdum ſcie
bat dñm: nec reuelat
fuerat ei ſermo dñi. Et
adiecit dominus: &
vocauit adhuc ſamuel
tertio. Qui cōſurgens
abiit ad heli & dixit.
Ecce ego: quia vocaſti
me. Intellexit
ergo heli: quia dñs vo
caret puerū: & ait ad ſa
muel. Vade
& dormi: & ſi deīceps
vocauerit te:
dices. Loq̄re domie:
quia audit ſeruus tu.
Abiit ergo ſamuel &
dormiuit in loco ſuo.
Et venit dominus & ſte
tit & vocauit ſicut voca
uerat ſecundo : ſamuel
ſamuel. Et ait
ſamuel. Loquere dñe:
quia audit ſeruus tu-
us. Et dixit dominus
ad ſamuel. Ecce
Ego facio verbū in iſ
rael quod
quicunq̄ audierit tin-
nient ambe aures eius.

הָלַךְ בַּיִת נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי מְשִׁיחִי
כָּל הַיָּמִים וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתֶךָ
יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגֹרַת כֶּסֶף
וְכִכַּר לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל
אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם׃

Cap. iij.

וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת
יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר יְהוָה הָיָה
יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃
וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב
בִּמְקוֹמוֹ וְעֵינָיו הֵחֵלּוּ כֵהוֹת לֹא
יוּכַל לִרְאוֹת׃ וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם
יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל
יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים׃
וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
הִנֵּנִי׃ וַיָּרָץ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי
כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃ וַיֹּסֶף
יְהוָה קְרָא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם
שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר
הִנֵּנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא
קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב׃ וּשְׁמוּאֵל
טֶרֶם יָדַע אֶת יְהוָה וְטֶרֶם יִגָּלֶה
אֵלָיו דְּבַר יְהוָה׃ וַיֹּסֶף יְהוָה
קְרָא שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִישִׁית וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִּי
קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא
לַנָּעַר׃ וַיֹּאמֶר עֵלִי לְשְׁמוּאֵל לֵךְ
שְׁכָב וְהָיָה אִם יִקְרָא אֵלֶיךָ
וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ
וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃
וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְּפַעַם
בְּפַעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה
אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
כָּל שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃

גָּלָה
יָקָם
יָצַב
צָלַל

בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל עֵלִי אֵת כֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה: וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי שֹׁפֵט אֲנִי אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כָלָא כֵּהָה בָּם: וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֶּר עֲוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם: וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל עַד הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וּשְׁמוּאֵל יָרֵא מַגִּיד אֶת הַמַּרְאָה אֶל עֵלִי: וַיִּקְרָא עֵלִי אֶת שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר מַה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל נָא תְכַחֵד מִמֶּנִּי כֹּה יַעֲשֶׂה לְךָ אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר מִכָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ: וַיַּגֶּד לוֹ שְׁמוּאֵל וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה הוּא הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיְהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא הִפִּיל מִכָּל דְּבָרָיו אַרְצָה: וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לִנְבִיא לַיהוָה: וַיֹּסֶף יְהוָה לְהֵרָאָה בְּשִׁלֹה כִּי נִגְלָה יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל בְּשִׁלֹה בִּדְבַר יְהוָה: וַיְהִי דְבַר שְׁמוּאֵל לְכָל יִשְׂרָאֵל

Cap. iiij. וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה וַיִּחַן עַל הָאֶבֶן הָעֵזֶר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַּאֲפֵק: וַיַּעַרְכוּ פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתֵּטֶשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּנְּפוּ בַּמַּעֲרָכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ: וַיָּבֹא הָעָם אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ זְקֵנֵי

In die illa suscitabo ad uersum heli omnia que locutus sum super domū eius. Incipiam & complebo. Predixi enim ei quia iudicaturus essem domū eius in eternū propter iniquitatē: eo quod nouerat indigne agere filios suos: & non corripuerit eos. Idcirco iurauī domui heli quod non expietur iniquitas domus eius victimis & muneribus in eternum. Dormiuit autem samuel usq; mane: aperuitq; ostia domus domini. Et samuel timebat indicare visionem heli. Vocauit ergo heli samuelem: & dixit. Samuel fili mi. Qui respondens ait, Presto sum. Et interrogauit eum. Quis est sermo quē locutus est tibi? Oro te ne celaueris me. Hec faciat tibi deus & hec addat si absconderis a me sermonē ex omnibus verbis que dicta sunt tibi. Indicauit itaq; ei samuel vniuersos sermones: & nō abscondit ab eo. Et ille respondit. Dominus est. Quod bonū est in oculis suis faciat. Creuit ergo samuel: & dominus erat cum eo: & non cecidit ex omnibus verbis eius in terra. Et cognouit vniuersus israel a dan usq; bersabee quod fidelis samuel propheta esset domino. Et addidit dominus vt appareret in silo: quoniam reuelatus fuerat samuel in silo iuxta verbum domini. Et euenit sermo samuelis vniuerso israeli. 4.

Egressus est namq; israel obuiam philistiim in prelium & castrametatus est iuxta lapidem adiutorii. Porro philistiim venerunt in acie: & instruxerunt aciē contra israel. Inito aut certamine terga vertit israel coram philisteis: & cesa sunt illo certamine passim agros quasi quattuor milia virorū. Et reuersus est populus ad castra. Dixerūt maiores natu

in die illa suscitabo aduersū heli oia quecūq; locu tus fuī cōtra domū eius incipiā & complebo. nunciant ei quia vlciscar ego domū eius usq; in eternū in iniquitatib⁹ filioꝝ eius quia nouerat quod maledicerent deo filij eius: & non admonebat eos. quapropter iurauī domui heli: si placabitur iniquitas domus heli in incenso vel in victimis usq; in eternū. Dormit samuel usq; mane: & surrexit mane & aperuit hostia domus dñi. Timuit samuel indicare visionē heli. & vocauit samuel ad eum: & dixit ei heli ad samuel: fili mi. Et dixit: ecce ego. Et dixit quis sermo qui dictus est ad te fili: ne tam celaueris a me ex oibus verbis tuis. hec faciat tibi deus & hec addat si absconderis a me sermonē ex oibus verbis tuis. Et indicauit ei samuel vniuersos sermones & nō abscondit ab eo. Et dixit heli: dñs ipse placitū coram eo faciat: & magnificatus est samuel: & erat dñs cum eo. & non cecidit ex oibus verbis eius in terrā: & cognouit vniuersus israel a dan usq; bersabee quod fidelis samuel in propheta. & addidit dñs vt appareret ei in silo: & reuelatus fuerat dñs ad samuel: in silo iuxta verbū dñi.

Ca. 4.

Et factus est verbū samuel ad oēm israel: & conuenitur philistiim in pugnam contra israel. & egressus est israel obuiam eis in prelium. & castrametati iuxta lapidē adiutorij. & castrametantur philistiim in aphec: & instruxerūt acie philistiim contra israel. & declinauit bellū: & cecidit vir israel coram philistiim in acie campo quattuor milia virorum. & reuersus est populus ad castra. & dixerūt maio res natu

israel: quare igit̄ quassauit nos dñs hodie co=
ἰσραὴλ ; διατί ἄρα ἔθραυσεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώ
ram philisthijs? accipiamus ad nos ar
πιον τῶν ἀλλοφύλων ; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς τὴν κιβω=
cam federis dñi nri de silo: ⁊ egrediatur in
τὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἡμῶν ἐκ σηλώ, καὶ ἐξελθέτω ἐν
medio nri ⁊ saluabit nos de manu inimicoꝝ nroꝝ.
μέσῳ ἡμῶν καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.
⁊ misit ppls in silo: ⁊ tulerūt inde ar
καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς ἐν σηλῶ, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν τὴν κιβω
cam federis dñi exercituū: vbi sedet che
τὸν διαθήκης κυρίου τῶν δυνάμεων, οὗ ἐπεκάθητο τὰ χε
rubim. ⁊ ambo filij heli erant cum arca
ρουβίν · καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ ηλὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς
federis dei ophni ⁊ phinees. ⁊ factū est vt venit ar
διαθήκης τοῦ θεοῦ ὀφνὶ καὶ φινεές. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθεν ἡ κι=
ca federis dñi in castra: ⁊
βωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ κυρίου εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ
vociferat̄ sunt omnes israel clamore grādi: ⁊ psonuit ter=
ἀνεκραξε πᾶς ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἠχήσεν ἡ γῆ.
⁊ audierūt philisthijm vocem clamoris ⁊ di=
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς καὶ εἶ=
xerūt: q̄ vox clamoris huius magna
πον, τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἀλαλάγματος τούτου ἡ μεγάλη
hec in castris hebreoꝝ? ⁊ cognouerūt q̄
αὕτη ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι ἡ
arca dñi venit in castra. ⁊ timue=
κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ ἐφοβή
runt philisthijm valde ⁊ dixerūt: iste deus ve
θησαν οἱ ἀλλόφυλοι σφόδρα καὶ εἶπον, οὗτος ὁ θεὸς ἦλ
nit ad eos in castra. ve nobis:
θεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν. οὐαὶ ἡμῖν,
libera nos dñe hodie: q̄ nō factū est sic her
ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι οὐ γέγονεν οὕτως ἐχθὲς
⁊ nudiꝰ tertiꝰ. ve nobis: quis liberabit nos de manu
καὶ τριτηςˢ οὐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν
deoꝝ solidoꝝ istoꝝ: hi sunt dij q̄ percus
θεῶν τῶν στερεωτέρων τούτων; οὗτοί εἰσιν οἱ θεοὶ οἱ πατάξ
serūt egyptum in omni plaga ⁊ in deserto. con
αντες τὴν αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ · κρα
fortamini ⁊ estote in viros philisthijm vt nō ser=
τιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, ὅπως μὴ δου
uiatis hebreis: sicut seruierunt nobis: ⁊
λεύσητε τοῖς ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν, καὶ
estote in viros ⁊ debellate. eos. ⁊ pu
ἔστεσθε εἰς ἄνδρας καὶ πολεμήσατε αὐτούς · καὶ ἐπο=
gnauerūt philisthijm cōtra eos: ⁊ cesus est vir
λέμησαν οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπλαίεσεν ἀνὴρ ἰσ=
rael coram philisthijs: ⁊ fugit vnusquisq; in
ραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς
tabernaculū suū. ⁊ facta est plaga magna nimis:
τὸ σκήνωμα αὐτοῦ · καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα,
⁊ ceciderūt de israel triginta milia ordinū.
καὶ ἔπεσαν ἐξ ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων.
⁊ arca dei capta est. ⁊ ambo filij
καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη · καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ
heli ophni ⁊ phinees mortui sūt. ⁊ cucurrit vir tem
ηλὶ ὀφνὶ καὶ φινεὲς ἀπέθανον · καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ ἰεμι
neus ex acie ⁊ venit in silo in
ναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως καὶ ἦλθεν εἰς σηλῶ ἐν τῇ
die illa: ⁊ vestes eius rupte: ⁊
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγμένα, καὶ
terra sup caput eius. ⁊ qñ venit: ecce
γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ · καὶ ὅτε ἦλθεν, ἰδοὺ
heli sedebat sup̄ sellam suam ad por
ηλὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ διφρου αὐτοῦ παρὰ τὴν πύ
tam speculans viam: q̄rens cor eius pa
λην σκοπεύων τὴν ὁδόν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξε
tiens pro arca dei. ⁊ hō
στηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ · καὶ ἄνθρωπος
ingressus est ad nūciandū in ciuitatē.
εἰσῆλθεν ἀναγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν.

de israel. quare peus=
sit nos dominus hodie
coram philistiim? Affe
ramus ad nos
de sylo arcā federis do
mini: & veniat
in mediū nrī: vt saluet
nos de manu inimico=
rū nroꝝ. Misit ergo po
pulus in sylo & tulerūt
inde arcā federis dñi
exercitum
sedentis super cheru=
bin. Erantq; duo filii
heli cum arca federis
dei
ofni & phinees. Cun=
q; veniisset arca
federis dñi in castra
vociferatus est omnis
israel clamore grandi
& personuit
terra? Et audierūt philí=
listiim
vocem clamoris: dixe
runtq; Que nam ē hec
vox clamoris magni
in castris
hebreoꝝ? Et cognoue
runt q̄ arca dñi venis=
set in castra. Timuerūt
q; philistiim
dicentes. Venit deus
in castra.
Et ingemuerūt dicen=
tes. Ve nobis. Non ei
fuit tāta exultatio he=
ri & nudiustertius. Ve
nobis. Quis nos libe=
rabit de mānu deoꝝ sub=
limium istorum? Di
sunt qui percusserūt
egyptum omni plaga
in deserto.
Confortamini & esto=
te viri philistiim
ne seruiatis hebreis sicut
& illi seruierunt
vobis. Confortamini
& bellate.
Pugnauerunt ergo phi
listiim: & cesus est israel
& fugit vnusquisq; in ta
bernaculū suū. Et facta
ē plaga magna nimis
& ceciderunt de israel
triginta milia pedituū:
& arca dei
capta est. Duo quoq;
filii heli mortui sunt of
ni & phinees. Currēs āt
vir de beniamin
ex acie venit in sylo in
die illa:
scissa veste & consper=
sus puluere caput.
cumq; ille veniisset: he
li sedebat super sellam
cōtra viā expectās. Er=
rat aūt cor eius pauens
pro arca dei. Vir āt il=
le postq; ingressus est

ישְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם
לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ
מִשִּׁלֹה אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְיָבֹא
בְקִרְבֵּנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִכַּף אוֹיְבֵנוּ׃
וַיִּשְׁלַח הָעָם שִׁלֹה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם
אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת
יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי
עֵלִי עִם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים
חָפְנִי וּפִינְחָס וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה אֶל הַמַּחֲנֶה וַיָּרִעוּ כָל
יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתְּהֹם
הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת
קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מַה קוֹל
הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה
הָעִבְרִים וַיֵּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא
אֶל הַמַּחֲנֶה׃ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי
אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל הַמַּחֲנֶה
וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה
כָזֹאת אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃ אוֹי לָנוּ
מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים
הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים
אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מַכָּה בַּמִּדְבָּר׃
הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לֶאֱנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים
פֶּן תַּעַבְדוּ לָעִבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ
לָכֶם וִהְיִיתֶם לֶאֱנָשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם׃
וַיִּלָּחֲמוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל
וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה
גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רָגְלִי׃ וַאֲרוֹן אֱלֹהִים
נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי עֵלִי מֵתוּ חָפְנִי
וּפִינְחָס׃ וְאִישׁ בִּנְיָמִן
מִן הַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא
וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל רֹאשׁוֹ׃
וַיָּבֹא וְהִנֵּה עֵלִי יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא
יַד דֶּרֶךְ מְצַפֶּה כִּי הָיָה לִבּוֹ חָרֵד
עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא

לְהָנִיד בָּעִיר וַתִּזְעַק כָּל הָעִיר: נגד זעק
וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת קוֹל הַצְּעָקָה שמע
וַיֹּאמֶר מַה קוֹל הֶהָמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ המון
מְהַר וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לְעֵלִי: וְעֵלִי בן
תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו קום יכל
כָּהֲמָה וְלֹא יָכוֹל לִרְאוֹת: וַיֹּאמֶר ראה אמר
הָאִישׁ אֶל עֵלִי אֲנִי הַבָּא מִן נוס
הַמַּעֲרָכָה וַאֲנִי מִן הַמַּעֲרָכָה נַסְתִּי
הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מַה הָיָה הַדָּבָר בְּנִי:
וַיַּעַן הַמְבַשֵּׂר וַיֹּאמַר נָס יִשְׂרָאֵל עָנָה בשר
לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְּדוֹלָה נגף
הָיְתָה בָעָם וְגַם שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ גדל היה
חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים שנה מות
נִלְכָּדָה: וַיְהִי כְהַזְכִּירוֹ אֶת אֲרוֹן זכר
הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל הַכִּסֵּא נפל
אֲחֹרַנִּית בְּעֶד יַד הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר שבר
מִפְרַקְתּוֹ וַיָּמָת כִּי זָקֵן הָאִישׁ מות
וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל
אַרְבָּעִים שָׁנָה: וְכַלָּתוֹ אֵשֶׁת פִּינְחָס רבע כלל
הָרָה לֶלֶת וַתִּשְׁמַע אֶת הַשְּׁמוּעָה איש ילל
שמע
אֶל הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּמֵת חמה
חָמִיהָ וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי כרע ילד
נֶהְפְּכוּ עָלֶיהָ צִרֶיהָ: וּכְעֵת מוֹתָהּ הפך צור
וַתְּדַבֵּרְנָה הַנִּצָּבוֹת עָלֶיהָ אַל דבר נצב
תִּירְאִי כִּי בֵן יָלַדְתְּ וְלֹא עָנְתָה ירא ענה
וְלֹא שָׁתָה לִבָּהּ: וַתִּקְרָא לַנַּעַר שות קרא
אִיכָבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כָבוֹד כבד
מִיִּשְׂרָאֵל אֶל הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
וְאֶל חָמִיהָ וְאִישָׁהּ: וַתֹּאמֶר גָּלָה אמר
כָּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְכַּד אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים: וּפְלִשְׁתִּים
Cap.v. לָקְחוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֵהוּ בוא
מֵאֶבֶן הָעֵזֶר אַשְׁדּוֹדָה: וַיִּקְחוּ
פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
וַיְבִיאוּהוּ אֹתוֹ בֵּית דָּגוֹן וַיַּצִּיגוּהוּ אֹתוֹ יצג
אֵצֶל דָּגוֹן: וַיַּשְׁכִּמוּ אַשְׁדּוֹדִים שכם

nunciauit vrbi. & vlulauit omnis ciuitas. ‘Et audiuit heli’ fonitū clamoris: dixitq; ‘Quis ē hic fonitus tumultus huius? At ille festinauit & venit: & nunciauit heli. Heli āt erat nonagita & octo annorū: & oculi eius caligauerāt & videre nō poterat, ‘Et dixit ad heli. Ego fum qui veni de prelio & ego fugi de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actū est fili mi? Rndēs āt ille q nuncia bat: ‘fugit inquit’ ifrael corā philiſthim: & ruina magna facta eſt in populo, In ſup & duo filii tui mortui ſunt ofni & phinees: & arca dei capta ē. Cumq; ille nomiaſſet arcam dei: cecidit de ſella retrorſum iuxta oſtiū: & fractis ceruicibus ‘mortuus ē. ‘Senex eni erat vir & grandeuus & ipſe iudicauit ifrael quadragita ānis. Nurus āt eius ‘yxor’ phinees pregnans erat vicinaq; partu: & audito nunciō q capta eſſet arca dei: & mortuus eſſet ſocer ſuus & vir ſuus: incuruauit ſe & pepit. Irrueranteī in ea dolores ſubiti. In ipſo āt momēto mortis eius dixerūt ei qui ſtabāt circa eam. Ne timeas qa filiū pepiſti: q non rndit eis neq; animaduertit. Et vocauit puerum ‘ichaboth’ dicens. ‘Tranſlata eſt’ gloria de ifrael: quia capta ē arca dei. Et p ſocero ſuo & pro viro ſuo ait. ‘Trāſlata eſt gloria ab ifrael: ‘ eo q capta eſſet arca dei.

5. Philiſtiim autem tulerunt arcam dei & aſportauerunt eam a lapide adiutorii in azotū. Tuleruntq; philiſtiim arcā dei ‘& itulerūt eā in tēplū dagon: & ſtatuerūt eā iuxta dagō. Cūq; ſurrexiſſet diluculo azotii

τ ululauit tota ciuitas. τ audiuit heli vo
καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ πόλις· καὶ ἤκουσεν ἡλὶ τὴν φω
cem clamoris τ dixit: quę vox clamoris huius?
νὴν τῆς βοῆς καὶ εἶπεν· τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῶς ταυτης;
τ homo feſtinãs ingreſſus eſt: τ nunciauit
καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
heli: τ erat heli filius nonaginta τ octo annor: τ
ηλί, καὶ ἦν ἡλὶ υἱὸς ἐννενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ
oculi eius grauati fuerāt τ non videbat. τ
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐβαρύνθησαν καὶ οὐκ ἔβλεπεν· καὶ
dixit heli virto qui aderant ei:
εἶπεν ἡλὶ τοῖς ἀνδράσιν τοῖς παρεστηκόσιν αὐτῷ,
que vox ſoni huius? τ reſpondit vir
τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ
qui venit: τ dixit: ego ſum qui veni de ca
ὁ ἐλήλυθάς, καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς πα=
ſtrio: ego fugi de acie ho
ρεμβολῆς, ἐγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμε=
die. τ dixit ei heli: qð factū eſt verbū fili? τ
ρον· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡλί, τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα τέκνου; καὶ
reſpondit puer: τ dixit: fugit vir
ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, πέφευγεν ἀνὴρ
iſrael a facie philiſthim: τ plaga
Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ
magna facta eſt in pplo: τ ambo filij tui
μεγάλη γέγονεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου
mortui ſunt: τ arca dei capta eſt. τ factū eſt vt me
τέθνηκαν, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. καὶ ἐγένετο ὡς ἐμ
nimit arce dei: τ cecidit a ſel:
νήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δι=
la in retro adherẽtia porte: τ fra
φρου εἰς τὰ ὀπίσθεν ἐχόμενα τῆς πύλης, καὶ συνε=
cta ē ſcapula eius τ mortuus eſt: qñ ſenex
τρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης
erat homo τ grauis: τ ipſe iudicauit iſrael
ἦν ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς, καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ
quadraginta annis. τ nurus eius vxor phinees q̄ con
τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἡ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ φινεὲς συνε=
cepit vt pareret: τ audiuit nunciũm q
λήφθαι τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσεν τὴν ἀγγελίαν ὅτι
capta eſſet arca dei: τ q̄ mortuus eſſet ſo
ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθε=
cer ſuus τ vir ſuus: τ anguſtiata ē τ pe=
θερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐστένωσε καὶ ἔτε=
perit: qñ verſi fuerunt in eam dolores eius: τ
κεν, ὅτι ἐρράφησαν ἐπ' αὐτῆς αἱ ὠδῖνες αὐτῆς, καὶ
in tpe ſuo moritur. τ dixerũt ei mulierꝭ
ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀπεθνήσκει· καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες
que aſtabant ei: ne timeas qñ filiũ peperiſti.
αἱ παστᾶσαι αὐτῇ, μὴ φοβοῦ ὅτι υἱὸν τέτοκας·
τ non rndit: τ non aſtaduertit cor ſuũ.
καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς·
τ vocauit nomẽ puero gloriæ pro
καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα τῷ παιδαρίῳ Ἰχαβὼδ ὑπὲρ τῆς
arca dei τ pro ſocero ſuo τ pro
κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ
viro ſuo: qñ mortui ſũt. τ dixit: trāſlata ē
τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀπέθανον· καὶ εἶπεν, ἀπῴκισαι
gloria ab iſrael eo q̄ capta eſt arca dei. Cap. 5.
δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ διότι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ.

Θ Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, A
τ aſportauerũt eam er lapide adiutorij in azotũ. τ tule=
καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ Ἀβενεζὲρ εἰς Ἄζωτον. καὶ ἔλα
runt philiſthiim arcam dei τ intu=
βον οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἰσή
lerunt eam in domũ dagon: τ ſtatue
νεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Δαγών, καὶ παρέση=
runt eam iuxta dagon. τ ſurrexerũt mane azotij:
σαν αὐτὴν παρὰ Δαγών. καὶ ὤρθρισαν οἱ Ἀζώτιοι,
τ ingreſſi ſunt in domum dagon
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον Δαγὼν

altera die. τ viderũt: τ ecce dagon cecidit in
τῇ ἐπαύριον · καὶ ἴδον , καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ
facie ſua in terrã ante arcam dei.
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τ θεοῦ·
τ cleuauerũt dagon: τ reſtituerunt eum in
καὶ ἤγειραν τὸν δαγών , καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
locum ſuum. τ factũ eſt vt ſurrexerunt altera die
τόπον αὐτοῦ · καὶ ἐγένετο ὡς ὤρθρισαν τῇ ἐπαύριον τὸ
mane azotij: τ ecce dagon cecidit in fa
πρωὶ οἱ ἀζώτιοι , καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρό=
B ciem ſuam coram arca dei. τ ca=
σωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ · καὶ ἦκε
put dagon τ ambo veſtigia pedũ e=
φαλὴ δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐ=
tus abſciſa ſup anteriora liminum: τ am
τοῦ ἀφηρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια τῶν σταθμῶν , καὶ ἀμ
be tũcture manuũ eius iacentes ſup
φότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ
limen. verum ſcapula dagon relicta eſt. pp hoc
τὸ πρόθυρον · πλὴν ῥάχις δαγὼν ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο
non aſcendunt ſacerdotes dagõ: τ omnis q̃ ingredi
οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς δαγών, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμε
tur in domũ dagon ſup limen domus dagon in azoto
νος εἰς οἶκον δαγὼν ἐπὶ τὸν σταθμὸν οἴκου δαγὼν ἐν ἀζώτῳ
vſq; in diem hunc: ſed tranſilientes trãſi
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀλλ' ὑπερβαίνοντες ὑπερβαί
liunt. τ aggrauata ẽ man9 dñi ſup azotios: τ tor=
νουσιν · καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου ἐπὶ ἀζωτίους, καὶ ἐβα
ſit azotios: τ percuſſit eos in
σάνισε τοὺς ἀζωτίους , καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς
pũ.77. nãtibus eoꝝ azotum τ terios eius. τ viderũt
ἕδρας αὐτῶν τὴν Ἄζωτον καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς · καὶ ἴδον
viri azoti q̃ ſic factũ eſt ipſis: τ dicunt
C οἱ ἄνδρες ἀζώτου ὅτι οὕτως γέγονεν αὐτοῖς , καὶ λέγουσιν
non ſedebit arca dei iſrael nobiſcum: q̃m dura
οὐ καθίσει ἡ κιβωτὸς τ θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ
manus eius ſup nos τ ſuper dagon deũ nr̃m. τ mit
ἡ χεὶρ αὐτῆ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ δαγὼν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἀπο=
Infra. tunt τ cõgregant ſatrapas philiſtinorum
c.8. στέλλουσι καὶ συνάγουσι τ σατράπας τῶν ἀλλοφύλων οἱ
azotij ad ſeipſos. τ dicunt azotij quid fa
ἀζώτιοι πρὸς ἑαυτούς· καὶ λέγουσιν οἱ ἀζώτιοι Τί ποιή=
ciemus arce dei iſrael? τ dicunt gethei
σομεν τὴ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ; καὶ λέγουσιν οἱ γεθαῖ
tranſeat tam arca dei. τ trãſlit ar=
οι , μετελθέτω δὴ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ· καὶ μετῆλθεν ἡ κι=
ca dei iſrael in geth. τ factũ eſt cũ trãſ=
βωτὸς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς γεθ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μετε=
bat arca ad getheos: τ ſit̃ man9
D θεῖν τὴν κιβωτὸν πρὸς τοὺς γεθαίους , καὶ γίνεται χεὶρ
dñi in ciuitate: turba magna valde: τ per=
κυρίου ἐν τῇ πόλει , ταραχὴ μεγὰς σφόδρα , καὶ ἐπά=
cuſſit viros ciuitatis a paruo vſq; ad magnũ in na
ταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου εἰς τὰς ἕ
tibus. τ mittunt gethei arcam dei in acaro=
δρας, καὶ ἐξαπέστελλον οἱ γεθαῖοι τὴν κιβωτὸν τ θεοῦ εἰς Ἀκάρω
na. τ factũ eſt vt veniret arca dei in acarona: τ exclama
να· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τ θεοῦ εἰς Ἀκάρωνα, καὶ ἀνεβόη
uerũt acaronite dicentes: quid miſiſtis arcam dei
σαν οἱ Ἀκαρωνῖται λέγοντες, Τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τ θεοῦ
iſrael ad nos vt iterficiat nos τ populũ nr̃m: τ mit=
Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν; καὶ ἀπο=
tunt τ congregant omnes ſatrapas philiſtinorum. τ
λουσι καὶ συνάγουσι πάντας τ σατράπας τῶν ἀλλοφύλων · καὶ
dixerũt: mittite arcam dei iſrl: τ reuertatur
εἶπαν, ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τ θεοῦ Ἰσρ̃λ , καὶ ἀποκατασταθήτω
in locum ſuum: τ nõ interficiat nos τ ppũm nr̃m.
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν.
q̃m fiebat confuſio mortis in vniuerſa ciuitate grauis valde:
ὅτι ἐγένετο σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα,
vt ingreſſa eſt arca dei iſrl. τ vini τ qui morieb̃atur
ἐν εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τ θεοῦ Ἰσρ̃λ . καὶ οἱ ζῶντες καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες

altera die: ecce dagon
facebat pronus in ter=
ra ante arcam dñi.
Et tulerunt dagon &
reſtituerunt eum in lo=
cum ſuum. Rurſũq; mãe
die altera conſurgẽtes
inuenerunt dagon ia=
centem ſuper faciẽ ſuã
in terra coram arca
dñi. Caput autem
dagon & due palme
manuũ eius abſciſe e=
rant ſup limen: porro
dagon ſolus trunc9 re
manſerat in loco ſuo.
Propter hãc cãm non
calcant ſacerdotes da=
gon & oẽs q̃ ingrediũ
tur templũ eius ſup li=
mẽ dagon in azoto vſq; in hodiernũ dĩe. Ag
grauata eſt autem ma=
nus dñi ſup azotios: & demolitus eſt eos. Et p
cuſſit in ſecretiori parte nãtiũ azotũ & fines eiꝰ
Vidẽtes aũt viri azotii huiuſcemodi plagã di=
xerunt. Nõ maneat arca dei iſrael apud nos:
q̃m dura eſt manus eiꝰ ſup nos & ſup dagon
deũ noſtrũ. Et mitten
tes cõgregauerũt oẽs
ſatrapas philiſtinorum
ad ſe & dixerũt. Quid
faciemus de arca dei
iſrael? Rñderuntq; ge
thei. Circũducatur ar=
ca dei iſrael: & circũdu
xerunt arcã dei ꝯ iſrael.
His aũt circũducentibus
eam fiebat manus dñi
p ſingulas ciuitates in
terfectionis magne ni=
mis: & pcutiebat viros
vniuſcuiuſq; vrbis a
paruo vſq; ad maiorẽ:
& cõputreſcebant pmi
nẽtes extales eorum.
Miſerunt ergo arcam
dei in accharon. Cum=
q; veniſſet arca dei in ac
charon: exclamauerũt
accharonite dicentes.
Adduxerunt ad nos
arcam dei iſrael vt in=
terficiat nos & populũ
noſtrum. Miſerunt ita=
q; & congregauerunt
omnes ſatrapas philiſ=
tinorum. Quid dixe=
runt. Dimitte arcã dei
iſrael: & reuertatur in
locum ſuum vt nõ inter
ficiat nos cum populo
noſtro. Fiebat enim pa
nor mortis in ſingu=
lis vrbibus & grauiſſi=
ma valde manus dei.
Viri quoq; qui mor=
tui non fuerant ꝯ

מְמָחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן נֹפֵל לְפָנָיו
אֲרֻצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ אֶת דָּגוֹן וַיְשִׁיבוּ אֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ:
וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן
וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי כַפּוֹת יָדָיו
כְּרֻתוֹת אֶל הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן
נִשְׁאַר עָלָיו עַל כֵּן לֹא יִדְרְכוּ
כֹּהֲנֵי דָגוֹן וְכָל הַבָּאִים בֵּית דָּגוֹן
עַל מִפְתַּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד
הַיּוֹם הַזֶּה וַתִּכְבַּד יַד יְהוָה אֶל
אַשְׁדּוֹדִים וַיְשֹׁמֵם וַיַּךְ אֹתָם
בַּעֲפָלִים אֶת אַשְׁדּוֹד וְאֶת
גְּבוּלֶיהָ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי אַשְׁדּוֹד כִּי
כֵן וַאֹמְרוּ לֹא יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי קָשְׁתָה יָדוֹ
עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ: וַיִּשְׁלְחוּ
וַיֶּאֶסְפוּ אֶת כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים
אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ נָסֹב
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּסֵבּוּ אֶת
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אַחֲרֵי
הֲסַבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד יְהוָה בָּעִיר
מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת
אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
וַיְשַׂתְּרוּ לָהֶם עֳפָלִים: וַיִּשְׁלְחוּ אֶת
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ
הָעֶקְרנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ אֵלַי אֶת
אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲמִיתֵנִי
וְאֶת עַמִּי וַיִּשְׁלְחוּ וַיֶּאֶסְפוּ אֶת
כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
שַׁלְּחוּ אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְיָשֹׁב לִמְקוֹמוֹ וְלֹא יָמִית אֹתִי
וְאֶת עַמִּי כִּי הָיְתָה מְהוּמַת מָוֶת
בְּכָל הָעִיר כְּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים
שָׁם: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא מֵתוּ

Pagnin. he. Ter. heb. i. Regū. vi. — Trāsla. B. Hie. Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

הִכּוּ בַּעֲפָלִים וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר עֹלָה
הַשָּׁמָיִם׃ וַיְהִי אַרְוֹן
יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים׃ וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים קָרָא
לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה
נַּעֲשֶׂה לְאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִיעֻנוּ בַּמֶּה עָשָׂה יָדַע
נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ אִם שָׁלַח קוֹם
מְשַׁלְּחִים אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַסַּר
אַל תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי הָשֵׁב שׁוּב
תְּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם אָז תֵּרָפְאוּ רָפָא
וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא תָסוּר יָדוֹ נָדַע טוּר
מִכֶּם׃ וַיֹּאמְרוּ מָה הָאָשָׁם אֲשֶׁר
נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר סַרְנֵי שָׁלַשׁ
פְּלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עָפְלֵי זָהָב
וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי זָהָב כִּי מַגֵּפָה נָגַף
אַחַת לְכֻלָּם וּלְסַרְנֵיכֶם׃ וְעֲשִׂיתֶם עָשָׂה
צַלְמֵי עָפְלֵיכֶם וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכֶם
הַמַּשְׁחִיתִים אֶת הָאָרֶץ וְנָתַתֶּם שָׁחַת נָתַן
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל קָלַל כָּבֵד
אֶת יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם
וּמֵעַל אַרְצְכֶם׃ וְלָמָּה תְכַבְּדוּ אֶת
לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כָּבְדוּ מִצְרַיִם
וּפַרְעֹה אֶת לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר
הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ עָלַל שָׁלַח
וְעַתָּה קְחוּ וְעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה לָקַח
אַחַת וּשְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת אֲשֶׁר פָּרָה עָלָה
לֹא עָלָה עֲלֵיהֶם עֹל וְאִסַּרְתֶּם אֶת
הַפָּרוֹת בָּעֲגָלָה וְהֲשֵׁבֹתֶם בְּנֵיהֶם שׁוּב
מֵאַחֲרֵיהֶם הַבַּיְתָה׃ וְלִקַּחְתֶּם אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וְנָתַתֶּם אֹתוֹ אֶל אָרוֹן
הָעֲגָלָה וְאֶת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר כְּלִי
הֲשֵׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם תְּשִׁימוּ בַּאֲרֹנוֹ שׁוּם
מִצִּדּוֹ וְשַׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלַךְ צָדַד
וּרְאִיתֶם אִם דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית בָּאָה גָּבַל
שְׁמֶשׁ הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת הָרָעָה עָלָה רוּעַ
הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְאִם לֹא וְנֵדְעָה

percutiebātur in secreto ripte natiū: & ascendebat vlulatus vniuscuiusq; ciuitatis in celum. 6. Vit ergo arca dñi i regione philistinorum septē mēsibus: Et post hec vocauerūt philistiim sacerdotes & diuinos dicētes. Quid faciemus de arca dñi? Indicate nobis quō remittamus eā in locū suū. Qui dixerunt. Si remittitis arcam dei israel: nolite dimittere eā vacuā: sed qđ debetis ei reddite p pctō: & tunc curabimini: & scietis qre non recedat manus eius a vobis. Qui dixerūt. Quid est qđ p delicto reddere debeamus ei? Respōderūtq; illi. Iuxta numerū quinquarum philistinorū quinq; aureos facietis & quinq; mures aureos: qa plaga vna fuit oib vobis & satrapis vris. Facietisq; similitudines anorū vestrorū: & similitudies murium demoliti sunt terram: & dabitis gloriā dō israel: si forte releuet manum suam a vobis: & a diis vestris & a terra vestra. Quare grauatis corda vestra sicut egyptus & pharao cor suū? Nōne postq; percussus est tūc dimisit eos & abierūt? Nūc ergo arripite & facite plaustrum nouum vnum: & duas vaccas fetas quibus non est impositum iugū iungite in plaustro & recludite vitulos earum domi. Tolletisq; arcam domini & ponetis in plaustro: & vasa aurea que exoluistis ei p delicto ponetis in capsellam ad latus eius: & dimittite eam vt vadat: & aspicietis. Et si quidē per viā finiū suorū ascenderit contra bethsames ipse fecit nobis hoc malū grande: si minime: sciemus

percussi fuerūt in natibus. τ ἀνέβη ὀλολυγμὸς ἀνδρὸς ἑπτὰ ἐν ἕδραις ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν. & tatio vrbis ad celum.

Ca. 6.

Καὶ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας ἐπλά. καὶ καλοῦσιν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν, καὶ λέγουσιν αὐτοῖς, τί ποιήσομεν τῇ κιβωτῷ τοῦ κυρίου; γνωρίσατε ἡμῖν ἐν τίνι ἐξαποστείλωμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. καὶ εἶπον εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ Ισραηλ, μὴ ἐξαποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀποδώσετε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν, μὴ οὐκ ἀποστῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν. καὶ λέγουσι τί τὸ ὑπὲρ τῆς βασάνου ὃ ἀποδώσομεν αὐτῇ; καὶ εἶπον, κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπειῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας χρυσᾶς, ὅτι πλαίσμα ἓν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ, καὶ πέντε μῦας χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν μυῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ δώσετε δόξαν τῷ θεῷ Ισραηλ, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν. καὶ ἵνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον. καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴν μίαν, καὶ λάβετε δύο βόας πρωτοτοκούσας ἐφ' ἃς οὐκ ἐπέστη ζυγός, καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπάγετε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον, καὶ λήψεσθε τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδότε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου· καὶ θήσετε ἐν θέματι ἐκ πλαγίων μέρους αὐτῆς, καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτήν. καὶ ἀπελεύσεται καὶ ὁδὸν ὁρίου αὐτῆς πορεύσεται κατὰ Βαιθσαμύς, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην· εἰ δὲ μή, καὶ γνωσόμεθα

ipse fecit nobis malum grande hoc. τ si nō: τ cognoscemus

כִּי לֹא יָדוֹ נָגְעָה בָנוּ מַקָּרָה הוּא
הָיָה לָנוּ וְיַעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כֵּן
וְיִקְחוּ שְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת וְיאֲרוֹם
בַּעֲגָלָה וְאֶת בְּנֵיהֶם כְּלוּ מִבָּתֵּיתָ׃
וְיָשִׂמוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה אֶל
הָעֲגָלָה וְאֶת הָאַרְגֹּז וְאֶת עַכְבְּרֵי
הַטָּהֳרָם וְאֶת צַלְמֵי טְחֹרֵיהֶם׃
וְיִשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת נֶגֶד דֶּרֶךְ עַל דֶּרֶךְ
בֵּית שֶׁמֶשׁ בְּמְסִלָּה אַחַת הָלְכוּ
גָּעוֹ הָלוֹךְ וְנָעוֹ וְלֹא סָרוּ יָמִין
וּשְׂמֹאל וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים הֹלְכִים
אַחֲרֵיהֶם עַד גְּבוּל בֵּית שָׁמֶשׁ׃
וּבֵית שֶׁמֶשׁ קֹצְרִים חִטִּים
בָּעֵמֶק וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם
וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרוֹן וַיִּשְׂמְחוּ
לִרְאוֹת׃ וְהָעֲגָלָה בָּאָה אֶל
שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַשִּׁמְשִׁי
וַתַּעֲמֹד שָׁם וְשָׁם אֶבֶן גְּדוֹלָה
וַיְבַקְּעוּ אֶת עֲצֵי הָעֲגָלָה וְאֶת
הַפָּרוֹת הֶעֱלוּ עֹלָה לַיהוָה׃
וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה
וְאֶת הָאַרְגֹּז אֲשֶׁר אִתּוֹ אֲשֶׁר בּוֹ
כְּלֵי זָהָב וַיָּשִׂימוּ עַל הָאֶבֶן
הַגְּדוֹלָה וְאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ הֶעֱלוּ
עֹלוֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים בַּיּוֹם הַהוּא
לַיהוָה׃ וְחָמֵשׁ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים
רָאוּ וַיָּשֻׁבוּ עֶקְרוֹן בַּיּוֹם הַהוּא׃
וְאֵלֶּה טְחֹרֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר
הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים אָשָׁם לַיהוָה
לְאַשְׁדּוֹד אֶחָד לַעֲזָה אֶחָד
לְאַשְׁקְלוֹן אֶחָד לְגַת אֶחָד
לְעֶקְרוֹן אֶחָד׃ וְעַכְבְּרֵי הַזָּהָב מִסְפַּר
כָּל עָרֵי פְלִשְׁתִּים לַחֲמֵשֶׁת
הַסַּרְנִים מֵעִיר מִבְצָר וְעַד כְּפַר
הַפְּרָזִי וְעַד אָבֵל הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר
הִנִּיחוּ עָלֶיהָ אֶת אֲרוֹן יְהוָה עַד

quia nequaquã manus eius tetigit nos: sed casu
ὅτι οὐχὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἥψατο ἡμῶν, ἀλλὰ συμπτω-
factus est hic modus. et fecerunt ita
μα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν. καὶ ἐποίησαν οἱ ἀνθρω-
filii hic: et acceperũt duas vaccas primi ortus:
ποι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο βοῦς πρωτοτοκούσας,
et iunxerũt eas in plaustro: et filios earum
καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῷ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
concluserũt in domo. et posuerũt arcam dñi
ἀπέκλεισαν εἰς οἶκον. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν κυρίου
super plaustrũ et capsellam et mures
ἐπὶ τὴν ἅμαξαν καὶ τὸ θέμα καὶ τοὺς μῦας τοὺς
aureos: et similitudines anorum eor. et
χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἕδρῶν αὐτῶν· καὶ
direxerũt vaccæ in via in viam bethsa-
κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς τὴν ὁδὸν βαισα-
mes in semita in qua ibant laborabant: et non
μὴς ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο ἐκοπτίων, καὶ οὐκ
declinabãt ad dexteram neq; ad sinistrã: in uinea uno gradie-
ἐξέκλινεν δεξιὰν οὐδὲ ἀριστερὰν, ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορευ-
bãtur pergentes et mugientes. et satrapæ
οντο πορευόμεναι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι
philistiim ibant post ipsos usq; ad ter-
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίω-
minos bethsames. et qui in bethsames metebant trí-
ων βαισαμύς· καὶ οἱ ἐν βαισαμὺς ἐθέριζον θερισ-
ticũ in valle. et eleuauerũt oculos
μὸν πυρῶν ἐν τῇ κυλάδι· καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλ-
suos suos et uiderũt arcam dñi: et gau-
μοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχά-
sũt in obuiatione eius. et plaustrũ uenit
ρησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
in agrum iosue qui de bethsames: et stetit ibi
εἰς ἀγρὸν Ἰωσιὲ τοῦ ἐκ βαισαμύς, καὶ ἔστη ἐκεῖ
iuxta lapidẽ magnum et cõciderunt ligna plau-
παρὰ λίθον μέγαν. καὶ ἔσχισαν τὰ ξύλα τῆς ἁμά-
stri: et uaccas obtulerũt holocaustum do
ξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκάυτωσιν τῷ κυ-
mino. et leuite obtulerunt arcam do
ρίῳ. καὶ οἱ λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ-
mini: et capsellã que cum ea . et uasa
ρίου, καὶ τὸ θέμα τὸ μετ' αὐτῆς καὶ τὰ σκεύη τὰ
aurea: et posuerũt super lapidem magnum.
χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ.
et uiri bethsames obtulerunt holocausta:
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ βαισαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις,
et immolauerũt uictimas dño in die illa.
καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
et quinq; satrapæ philistinorum uiderunt et
καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων εἶδον καὶ
reuersi sunt in acaron in die illa. et hi
ἀνέστρεψαν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ οὗτοι
sunt aurei: quos reddiderũt philistiim
αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι
pro peccato dño: azoti unum: et
ὑπὲρ τῆς βασάνου τῷ κυρίῳ, τῆς ἀζώτου μίαν, καὶ
geth unum et gazæ unum: et ascalonis u-
τῆς γὲθ μίαν, καὶ τῆς γάζης μίαν, καὶ ἀσκάλωνος μί-
num: et acaron unum. et mures aurei fin nu-
αν, καὶ ἀκαρὼν μίαν· καὶ μῦς χρυσοῖ κατὰ ἀρι-
merum omniũ urbium philistiim quin-
θμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέν-
q; principũ: ab urbe munita et usq; ad
τε σατραπειῶν· ἐκ πόλεως ἐχυρωμένης καὶ ἕως
uillam pherezei: et usq; ad lapidẽ magnum:
κώμης τοῦ φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου,
ubi posuerunt super ipsum arcam fœderis dñi
οὗ ἐπέθησαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης
κυρίου ἕως

quia nequaquã manus eius tetigit nos: sed casu
ὅτι οὐχὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἥψατο ἡμῶν, ἀλλὰ συμπτω-
factus est hic modus. et fecerunt ita
μα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν. καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνθρω-
filii hic: et acceperũt duas vaccas primi ortus:
ποι οὕτως, καὶ ἔλαβον δύο βοῦς πρωτοτοκούσας,
et iunxerũt eas in plaustro: et filios earum
καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῷ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
concluserũt in domo. et posuerũt arcam dñi
ἀπέκλεισαν εἰς οἶκον. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν κυρίου
super plaustrũ et capsellam et mures
ἐπὶ τὴν ἅμαξαν καὶ τὸ θέμα καὶ τοὺς μῦας τοὺς
aureos: et similitudines anorum eor. et
χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἕδρῶν αὐτῶν· καὶ
direxerũt vaccæ in via in viam bethsa-
κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς τὴν ὁδὸν βαισα-
mes in semita in qua ibant laborabant: et non
μὴς ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο ἐκοπτίων, καὶ οὐκ
declinabãt ad dexteram neq; ad sinistrã: in uinea uno gradie-
ἐξέκλινεν δεξιὰν οὐδὲ ἀριστερὰν, ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορευ-
bãtur pergentes et mugientes. et satrapæ
οντο πορευόμεναι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι
philistiim ibant post ipsos usq; ad ter-
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίω-
minos bethsames. et qui in bethsames metebant trí-
ων βαισαμύς· καὶ οἱ ἐν βαισαμὺς ἐθέριζον θερισ-
ticũ in valle. et eleuauerũt oculos
μὸν πυρῶν ἐν τῇ κυλάδι· καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλ-
suos suos et uiderũt arcam dñi: et gau-
μοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχά-
sũt in obuiatione eius. et plaustrũ uenit
ρησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
in agrum iosue qui de bethsames: et stetit ibi
εἰς ἀγρὸν Ἰωσιὲ τοῦ ἐκ βαισαμύς, καὶ ἔστη ἐκεῖ
iuxta lapidẽ magnum et cõciderunt ligna plau-
παρὰ λίθον μέγαν. καὶ ἔσχισαν τὰ ξύλα τῆς ἁμά-
stri: et uaccas obtulerũt holocaustum do
ξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκάυτωσιν τῷ κυ-
mino. et leuite obtulerunt arcam do
ρίῳ. καὶ οἱ λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ-
mini: et capsellã que cum ea . et uasa
ρίου, καὶ τὸ θέμα τὸ μετ' αὐτῆς καὶ τὰ σκεύη τὰ
aurea: et posuerũt super lapidem magnum.
χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ.
et uiri bethsames obtulerunt holocausta:
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ βαισαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις,
et immolauerũt uictimas dño in die illa.
καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
et quinq; satrapæ philistinorum uiderunt et
καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων εἶδον καὶ
reuersi sunt in acaron in die illa. et hi
ἀνέστρεψαν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ οὗτοι
sunt aurei: quos reddiderũt philistiim
αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι
pro peccato dño: azoti unum: et
ὑπὲρ τῆς βασάνου τῷ κυρίῳ, τῆς ἀζώτου μίαν, καὶ
geth unum et gazæ unum: et ascalonis u-
τῆς γὲθ μίαν, καὶ τῆς γάζης μίαν, καὶ ἀσκάλωνος μί-
num: et acaron unum. et mures aurei fin nu-
αν, καὶ ἀκαρὼν μίαν· καὶ μῦς χρυσοῖ κατὰ ἀρι-
merum omniũ urbium philistiim quin-
θμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέν-
q; principũ: ab urbe munita et usq; ad
τε σατραπειῶν· ἐκ πόλεως ἐχυρωμένης καὶ ἕως
uillam pherezei: et usq; ad lapidẽ magnum:
κώμης τοῦ φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου,
ubi posuerunt super ipsum arcam fœderis dñi
οὗ ἐπέθησαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης
κυρίου ἕως

הַיּוֹם הַזֶּה בְּשֵׂדֶה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית
הַשֶּׁמְשִׁי וַיִּךְ בְּאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ
כִּי רָאוּ בַּארון יְהוָה וַיִּךְ בָּעָם
שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף אִישׁ
וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי הִכָּה יְהוָה בָּעָם
מַכָּה גְדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית
שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה
הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל מִי
יַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים
אֶל יוֹשְׁבֵי קִרְיַת יְעָרִים לֵאמֹר
הֵשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרון יְהוָה
רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם׃

Cap. vii.

וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ
אֶת אֲרון יְהוָה וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל
בֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְאֶת
אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת
אֲרון יְהוָה׃ וַיְהִי מִיּוֹם עֶשְׂתָה
הָאָרון בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ
כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּכָל לְבַבְכֶם
אַתֶּם שָׁבִים אֶל יְהוָה הָסִירוּ
אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם
וְהָעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל
יְהוָה וְעִבְדֵהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיָּסִירוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת
וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה לְבַדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל
הַמִצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל
יְהוָה׃ וַיִּקָּבְצוּ הַמִצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ
מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה
וַיָּצֻמוּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ
שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט
שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִצְפָּתָה׃

illa die in agro Ioſue
bethſamitis. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
Percuſſit ãt dñs de viris bethſamitibus ꝯ ꝯ
eo q̃ vidiſſent arcã dñi: & percuſſit de populo ſeptuaginta viros & quiquagīta milia plebis. Luxitq; populus eoq̃ dñs percuſſiſſet plebẽ plaga magna. Et dixerunt viri bethſamite. Quis poterit ſtare in conſpectu domini ꝯ dei ſancti huius? Et ad quem ꝯ aſcendet a nobis? Miſeruntq; nuncios ꝯ ad habitatores cariathiarim dicentes. ꝯ Reduxerunt philiſtiim arcam domini: ꝯ deſcendite & reducite eam ad vos. 7.

UEnerunt ergo viri cariathiarim & reduxerũt arcã dñi: & intulerunt eam in ꝯ domum aminadab in gabaa: ꝯ Eleazarũ ãt filiũ eius ſanctificauerunt vt cuſtodiret arcã dñi. Et factũ ē ex qua die manſit ꝯ arca dñi in cariathiari multiplicati ſunt ꝯ dies. Erat q̃ppe iã annus vicesimus. Et requieuit omnis domus iſrael poſt dominum. ꝯ Ait autem ſamuel ad vniuerſam domum ꝯ iſrael dicens. Si in toto corde veſtro ꝯ reuertimini ad dominum: auferte ꝯ deos alienos de medio veſtri baalim ꝯ & aſtaroth: & pparate corda veſtra ꝯ domino & ſeruite ei ſoli: & eruet vos ꝯ de manu philiſtiim. Abſtulerũt ergo filii iſrael baalim & aſtaroth ꝯ & ſeruierunt dño ſoli. Dixit autem ſamuel. Congregate vniuerſum iſrael ꝯ in maſphat vt orẽ pro vobis ꝯ dñm. Et conuenerunt in maſphat. Hauſertq; aquam & effuderunt in conſpectu domini: ꝯ & ieiunauerunt in die illa atq; dixerunt ibi. peccauimus dño. Iudicauitq; ꝯ ſamuel filios iſrael in maſphat. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

. diem hunc in agro Ioſue bethſamea, τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν ἀγρῷ Ἰωσουὲ τοῦ Βαιθσαμίς, τ percuſſit viros bethſamee: quia viderũt ar καὶ ἐπάταξεν ἄνδρας Βαιθσαμίς, ὅτι εἶδον τὴν κιβω cam dñi. τ percuſſit in eis ſeptuagin τὸν τοῦ κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκον- ta viros: τ quinquaginta milia virorum ex τα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τ populo. τ luxit populus: quia percuſſit dñs in λαῷ. καὶ ἐπένθησεν ὁ λαός, ὅτι ἐπάταξε κύριος ἐν populo plaga magna valde. τ dixerũt viri τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες qui in bethſamea: quis poterit ſtare in conſpectu οἱ ἐν Βαιθσαμίς, τίς δυνήσεται παραστῆναι ἐνώπιον dñi ſancti huius: τ ad quẽ aſcendet κυρίου τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται arca dñi a nobis: τ miſerunt ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἀφ' ἡμῶν; καὶ ἀποστείλουσιν nuncios ad habitatores cariathiarim di- ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας καριαθιαρὶμ λέ- centes. reduxerunt philiſtiim arcam γοντες, ἀπέστρεψαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ dñi: τ deſcendite τ reducite eam ad κυρίου, καὶ καταβῆτε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς vos. ὑμᾶς, Ca. 7.

Θ Et venerunt viri cariathiarim τ reduKαὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καριαθιαρὶμ καὶ ἀνάγου- cunt arcam federis dñi. τ adduxerũt e- σιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. καὶ εἰσήγαγον αὐ- am in domum abinadab que in colle. τ cleas- τὴν εἰς οἶκον Ἀβιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἐλεά zar filiũ eius ſctificauerunt vt cuſtoditet arcam ζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἁγίασε φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν federis dñi. τ factũ eſt ex qua die fuit ar- διαθήκης κυρίου. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβω- ca in cariathiarim: multiplicati ſunt dies. τ fue τὸς ἐν καριαθιαρίμ, ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἐ- runt viginti anni: τ reuerſa eſt ois domus iſra- γένοντο εἴκοσι ἔτη, καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ὁ οἶκος Ἰσρα el poſt dñm. τ dixit ſamuel ad vniuerſam ηλ ὀπίσω κυρίου. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς πάντα domũ iſrael dicens: ſi in toto corde veſtro vos Joſue. 14.6. οἶκον Ἰσραὴλ λέγων, εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς reuerſi eſtis ad dñm: auferte deos ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον, περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς alienos de medio veſtri τ ſuccos: τ prepa ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμά- rate corda veſtra ad dñm τ ſerui σατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον καὶ δουλεύσα te ei ſoli: τ eruet vos de manu τε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν philiſtiim. τ abſtulerũt filii iſrael baalim τ ἀλλοφύλων. καὶ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ Βααλὶμ καὶ lucos aſtaroth: τ ſeruierunt dño ſoli. τ τὰ ἄλση Ἀσταρώθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ κυρίῳ μόνῳ. καὶ dixit ſamuel: congregate vniuerſum iſrael in εἶπε σαμουὴλ, συναθροίσατε πάντα Ἰσραὴλ εἰς maſepha: τ orabo ad dñm pro vobis. μασηφά, καὶ προσεύξομαι πρὸς κύριον ὑπὲρ ὑμῶν. τ cõuenit ppls in maſepha τ hauſerũt aquã: καὶ συνήχθη ὁ λαὸς εἰς μασηφὰ καὶ ὑδρεύοντο ὕδωρ, B τ effundunt in cõſpectu dñi ſuper terrã. τ ieiu καὶ ἐκχέουσιν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐ- nauerunt in die illa τ dixerunt: peccauimus νησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπον, ἡμάρτομεν τῷ dño. τ iudicauit ſamuel filios iſrael in κυρίῳ. καὶ ἐδίκασε σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς maſepha.
μασηφά. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

τ audierũt philiſtiim: ꝙ congregati erãt filij iſ
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael in maſepha omnes. τ aſcenderunt ſatra
ραηλ εἰς μασηφὰ πάντες. καὶ ἀνέβησαν οἱ σατρά
pe philiſtinorum ad iſrael. τ audierunt
παι τῶν ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἤκουσαν οἱ
filij iſrael: τ timuerunt a facie phi
υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλ
liſtinorum. τ dixerũt filij iſrael ad ſamuel:
λοφύλων. καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς σαμουήλ,
ne ceſſes a nobis clamare ad dñm
μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ βοᾶν πρὸς κύριον
deũ tuũ: τ ſaluabit nos de manu phili
τὸν θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύ
ſtinoꝝ. τ tulit ſamuel agnum lactantẽ vnum: τ
λων. καὶ ἔλαβε σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ
obtulit eũ holocauſtum dño cum vniuerſo
ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ σὺν παντὶ
populo. τ clamauit ſamuel ad dñm pro
τῷ λαῷ. καὶ ἐβόησε σαμουὴλ πρὸς κύριον ὑπὲρ τοῦ
iſrael: τ exaudiuit eum dñs. τ erat ſa
Ἰσραήλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ ὁ κύριος. καὶ ἦν σα
muel offerens holocauſtum. τ phili
μουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκάυτωσιν. καὶ οἱ ἀλλόφυ
ſtiim inierunt bellum cõtra iſrael. τ intro
λοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόν
nuit dñs in fragore magno in die illa ſup
τησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ
philiſtiim: τ confuſi ſunt τ ceciderũt
τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπεσαν
in cõſpectu iſrael. τ egreſſi ſunt uiri iſrael ex ma
ἐνώπιον Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ μα
ſepha τ perſecuti ſunt philiſteos: τ per
σηφὰ καὶ κατεδίωξα τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἔπα
cuſſerunt eos vſq; ad infra bethchor. τ tulit
τάξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω βαιθχόρ. καὶ ἔλαβε
ſamuel lapidẽ vnũ τ ſtatuit eum inter ma
σαμουὴλ λίθον ἕνα καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον μα
ſepha τ inter antiquã. τ vocauit no
σηφὰ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνο
men eius abennezer: qđ ſignificat lapis adutorij. τ
μα αὐτοῦ ἀβενέζερ, ὃ σημαίνει λίθος τοῦ βοηθοῦ. καὶ
dixit huc vſq; auxiliatus eſt nobis dñs. τ
εἶπεν ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν ὁ κύριος. καὶ
humiliauit dñs philiſthim: τ nõ appo
ἐταπείνωσε κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προ
ſuerunt vltra vt veniręt in terminũ iſrael. τ fa
σέθεντο ἔτι τοῦ ἐλθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ. καὶ ἐγέ
cta eſt manus dñi ſuper philiſteos cunctis
νετο χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς
diebus ſamuel. τ reddite ſunt vrbes ga
ἡμέρας τοῦ σαμουήλ. καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς
tulerant philiſthim a filijs iſrael: ab
ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀπὸ
acaron vſq; geth: τ finitũ liberauerũt iſrael de ma
ἀκαρὼν ἕως γέθ, καὶ τὸ ὅριον ἀφείλοντο Ἰσραὴλ ἐκ χεί
nu philiſtinorum. τ erat pax inter iſrael
ρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ
τ inter amorreum. τ iudicauit ſamuel
καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμορραίου. καὶ ἔκρινε σαμουὴλ τὸν
iſrael cunctis diebus vite ſue. τ i
Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἐπο
bat per ſingulos annos τ circuibat bethel τ
ρεύετο κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ἐκύκλου βαιθὴλ καὶ τὴν
galgal τ maſepha. τ iudicabat iſrael
γαλγαλὰ καὶ τὴν μασηφᾶ. καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ
in oibus locis iſtis. at reuerſio eius erat in
ἐν πᾶσι τοῖς τόποις τούτοις. ἦν δὲ ἀποστροφὴ αὐτοῦ ἦν ἐν
armathaim: qñ ibi erat domus eius: τ
ἁρμαθαΐμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ

ᶜEt audierũt ᵇ philiſtiim
ᶜꝙ congregati eẽnt ᵈ filii
ᵇ iſrael ᶜ in maſphat ᵃ & aſ
cẽderũt ᶜ ſatrape ∞∞∞∞∞
ᵐ philiſtinorũ ⁿ ad ᵒ iſrael.
Quod ᵖ cum audiſſent
ᵍ filiꝰ iſrael ᵖ timuerũt ᶜ a
facie ⁿ philiſtinorũ. ∞∞∞∞
ˣ Dixeruntqꝫ ᵇ ad ᶜ ſamue
lem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ Nẽ ᶜ ceſſes ᶜ pro nobis
ᵈ clamare ᵇ ad ᶜ dominum
ᵏ deum noſtrũ ᶜ vt ſaluet
nos ᵐ de manu ⁿ philiſtio
rũ. ᵒ Tulit ãt ᵖ ſamuel ᵍ a
gnum ᶜ lactantem ⁿ vnum
ᶜ & obtulit illum ⁿ holo
cauſtũ ᶜ integrũ ᶜ dño. ᵃ Et
clamauit ᵇ ſamuel ᶜ ad ᵒ do
minum ᶜ pro ᶜ iſrael: ᵍ & ∞
exaudiuit eũ ᵇ dñs. ᶜ Fa
ctũ ẽ ãt cũ ᵏ ſamuel ᶜ offer
ret ᵐ holocauſtum dño:
ⁿ philiſtiim ᵒ iniere ᵖ pliũ
ᵍ contra iſrael. ᵛ Intonuit
ãt ᵗ dñs ᶜ fragore ⁿ magno
ˣ in die ᶜ illa ⁿ ſup ᵇ philiſtii:
ᶜ & exterruit eos ∞∞∞∞
ᵒ & ceſi ſunt ᶜ a filiis ᶜ iſra
el. ᵍ Egreſſiqꝫ ᵇ filii ∞∞∞∞
ᶜ iſrael ᵍ de ᶜ maſphat ᵐ per
ſecuti ſunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒ philiſteos ᵖ & pcuſſerũt
eos ᵍ vſqꝫ ad locũ q erat
ᶜ ſubter ᵉ bethchar. ᵘ Tu
lit ãt ᶜ ſamuel ᶜ lapidẽ ᵉ vnũ
ᵇ & poſuit eũ ᶜ iter ᵒ maſ
phat ᶜ & inter ᶜ ſen. ∞∞∞∞
ᵉ & vocauit ᶜ nomẽ loci il
lius ᵏ lapis ᶜ adiutorij. ∞∞∞
ᵐ Dixitqꝫ ⁿ Hucuſqꝫ ᵖ au
xiliatus eſt nobis ᵍ dñs.
ᶜ Et hũiliati ſunt ᵉ philiſti
im: ᶜ nec ᵘ apposuerunt
ˣ vltra ᶜ vt venirẽt ᵉ in ter
minos ᵇ iſrael. ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ Facta ẽ itaqꝫ ᵇ man ᵉ do
mini ᶜ ſup philiſteos ᵍ cun
ctis ᵇ diebus ᶜ ſamuelis: ᵏ &
reddite ſunt ᶜ vrbes ∞∞∞
ᵐ quas ⁿ tulerant ᵒ philiſti
im ᵖ ab ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ iſrael: ᶜ iſraeli: ᵉ ab accha
ron ᶜ vſqꝫ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ geth ᶜ & ᶜ terminos ſuos.
ᵉ Liberauitqꝫ ᵇ iſrael ∞∞∞
ᶜ de manu ᵒ philiſtinorũ:
ᶜ eratqꝫ ᶜ pax ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ inter ᵇ iſrael ᶜ & ᵏ ammor
reum. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ Iudicabat quoqꝫ ᵐ ſamu
el ᵒ iſrael ᶜ cunctis ∞∞∞∞∞
ᵍ diebus ᶜ vite ſue. ᵉ & ibat
ᶜ per ſingulos ᵍ annos ∞∞
ᵉ circuiens ᵃ bethel ᵇ & ∞
galgala ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ & maſphat: ᵒ & iudica
bat ᶜ iſraelem ᵍ in ∞∞∞∞
ᵏ ſupradictis ᶜ locis. ᶜ Re
uertebaturqꝫ ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ In ramatha. ᵒ ibi ⁿ erã e
rat ᶜ domus eius: ᵍ & ibi

שָׁמַע ᶜ וַיִּשְׁמְעוּ ᵒ פְּלִשְׁתִּים ᶜ כִּי ᶜ הִתְקַבְּצוּ ᵍ בְּנֵי
עָלָה ᵇ יִשְׂרָאֵל ᶜ הַמִּצְפָּתָה ᵉ וַיַּעֲלוּ ᶜ סַרְנֵי
ᵐ פְּלִשְׁתִּים ⁿ אֶל ᵒ יִשְׂרָאֵל ᵖ וַיִּשְׁמְעוּ
יָרֵא ᵍ בְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ וַיִּרְאוּ ᶜ מִפְּנֵי ᵒ פְּלִשְׁתִּים׃
אָמַר ᵍ וַיֹּאמְרוּ ᵍ בְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵇ אֶל ᶜ שְׁמוּאֵל
חָרַשׁ ᵒ אַל ᶜ תֶּחֱרַשׁ ᶜ מִמֶּנּוּ ᵍ מִזְעֹק ᵇ אֶל ᶜ יְהוָה
יָשַׁע ᵏ אֱלֹהֵינוּ ᶜ וְיוֹשִׁיעֵנוּ ᵐ מִיַּד ⁿ פְּלִשְׁתִּים׃
לָקַח ᵒ וַיִּקַּח ᵖ שְׁמוּאֵל ᵍ טְלֵה ᶜ חָלָב ᵍ אֶחָד
עָלָה ᵍ כָּלִיל ᵍ וַיַּעֲלֵהוּ ᵍ עוֹלָה ᶜ כָּלִיל ᵍ לַיהוָה ᵍ וַיִּזְעַק
זָעַק ᵇ שְׁמוּאֵל ᵇ אֶל ᶜ יְהוָה ᶜ בְּעַד ᶜ יִשְׂרָאֵל
עָנָה ᵍ וַיַּעֲנֵהוּ ᵇ יְהוָה ᶜ וַיְהִי ᵏ שְׁמוּאֵל ᵍ מַעֲלֶה
לָחַם ᵖ הָעֹלָה ᵐ וּפְלִשְׁתִּים ᵍ נִגְּשׁוּ ᵍ לְמִלְחָמָה
רָעַם ᵍ נָדוֹל ᵍ וַיהוָה ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ וַיהוָה ᶜ בְּקוֹל ᵍ נָדוֹל
הָמַם ᵍ בַּיּוֹם ᵍ הַהוּא ᵍ עַל ᵇ פְּלִשְׁתִּים ᶜ וַיְהֻמֵּם
נָגַף ᵍ וַיִּנָּגְפוּ ᵍ לִפְנֵי ᶜ יִשְׂרָאֵל ᵍ וַיֵּצְאוּ ᵇ אַנְשֵׁי
רָדַף ᵐ יִשְׂרָאֵל ᵍ מִן ᵍ הַמִּצְפָּה ᵐ וַיִּרְדְּפוּ ᵐ אֶת
נָכָה ᵒ פְּלִשְׁתִּים ᵖ וַיַּכּוּם ᵍ עַד ᶜ מִתַּחַת
ᵐ לְבֵית ᶜ כָּר׃ ᵐ וַיִּקַּח ᵖ שְׁמוּאֵל ᵍ אֶבֶן ᵐ אַחַת
שִׂים ᵇ וַיָּשֶׂם ᶜ בֵּין ᵒ הַמִּצְפָּה ᶜ וּבֵין ᶜ הַשֵּׁן
קָרָא ᵍ וַיִּקְרָא ᵐ אֶת ᶜ שְׁמָהּ ᵍ אֶבֶן ᵍ הָעֵזֶר
ᵐ וַיֹּאמֶר ᵐ עַד ᵒ הֵנָּה ᵖ עֲזָרָנוּ ᵍ יְהוָה׃
כָּנַע ᵍ וַיִּכָּנְעוּ ᵒ הַפְּלִשְׁתִּים ᶜ וְלֹא ᵐ יָסְפוּ
עוֹד ᵍ לָבוֹא ᵍ בִּגְבוּל ᵇ יִשְׂרָאֵל
הָיָה ᶜ וַתְּהִי ᵍ יַד ᶜ יְהוָה ᶜ בַּפְּלִשְׁתִּים ᵍ כֹּל
יוֹם ᵇ יְמֵי ᶜ שְׁמוּאֵל׃ ᵇ וַתְּשֻׁבְנָה ᶜ הֶעָרִים
עִיר ᵐ אֲשֶׁר ᵐ לָקְחוּ ᵒ פְּלִשְׁתִּים ᵖ מֵאֵת
ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ לְיִשְׂרָאֵל ᵍ מֵעֶקְרוֹן ᶜ וְעַד
נָתַן ᵍ גַּת ᵍ וְאֶת ᵍ גְּבוּלָן ᵍ הִצִּיל ᵇ יִשְׂרָאֵל
שָׁלַם ᵍ מִיַּד ᵒ פְּלִשְׁתִּים ᶜ וַיְהִי ᶜ שָׁלוֹם
ᵍ בֵּין ᵇ יִשְׂרָאֵל ᶜ וּבֵין ᵍ הָאֱמֹרִי׃
שָׁפַט ᶜ וַיִּשְׁפֹּט ᵐ שְׁמוּאֵל ᵍ אֶת ᵇ יִשְׂרָאֵל ᵖ כֹּל
יָמִי ᵍ חַיָּיו ᵍ וְהָלַךְ ᶜ מִדֵּי ᵐ שָׁנָה
שָׁנָה ᵍ וְסָבַב ᶜ בֵּית ᵇ אֵל ᵖ וְהַגִּלְגָּל
וְהַמִּצְפָּה ᵍ וְשָׁפַט ᵒ אֶת ᵇ יִשְׂרָאֵל ᵍ אֶת
כָּל ᶜ הַמְּקוֹמוֹת ᵏ הָאֵלֶּה׃ ᶜ וּתְשֻׁבָתוֹ
ᵐ הָרָמָתָה ᵐ כִּי ᵍ שָׁם ᵖ בֵּיתוֹ ᵍ וְשָׁם

שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ נָגַהּ זָנַח
לַיהוָה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן Cap. viii.
שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת בָּנָיו שֹׁפְטִים שׁוֹם
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שֵׁם בְּנוֹ הַבְּכוֹר
יוֹאֵל וְשֵׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שֹׁפְטִים שָׂנֵא
בְּבְאֵר שָׁבַע׃ וְלֹא הָלְכוּ בָנָיו
בְּדַרְכָיו וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ נָטָה לֶמַח
שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַבְּצוּ כֹּל שׁוּם פָּקַץ
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל שְׁמוּאֵל בּוֹא
הָרָמָתָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה
זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ לֹא הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ
עַתָּה שִׂימָה לָנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ שׁוּם
כְּכָל הַגּוֹיִם׃ וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי רוּעַ
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר אָמְרוּ תְּנָה נָתַן
לָנוּ מֶלֶךְ לְשָׁפְטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל פָּלַל
שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אָמַר
אֶל שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם
לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי
לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי אֹתִי מָאֲסוּ אֵת
מִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם׃ כְּכֹל הַמַּעֲשִׂים עָשָׂה
אֲשֶׁר עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלֹתִי אֹתָם
מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבֻנִי עָזַב
וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כֵּן הֵמָּה עָבַר
עֹשִׂים גַּם לָךְ׃ וְעַתָּה שְׁמַע
בְּקוֹלָם אַךְ כִּי הָעֵד תָּעִיד בָּהֶם עוּד
וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נגד
יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מלך
אֶת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֶל הָעָם
הַשֹּׁאֲלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
זֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר היה
יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת בְּנֵיכֶם
וְיָקַח לָהֶם לוֹ וְשָׂמָם לו לַמַּרְכְּבֹתָיו לָקַח שׁוּם
וְרָצוֹ לְפָנָי מַרְכַּבְתּוֹ׃ וּלְשׂוּם לו רכב רוץ
שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים שִׂים שׂר
וְלַחֲרֹשׁ חֲרִישׁוֹ וְלִקְצֹר קְצִירוֹ חָרַשׁ כְּרַז
וְלַעֲשׂוֹת נִלְיֵי מִלְחַמְתּוֹ וּכְלֵי עָשָׂה כֶּלֶה
לָחַם

iudicabat iſrael.⁹ Edi-
ficauit etiam ibi altare
H domino. 8.
Actum eſt aūt cū ſe-
nuiſſet samuel: poſuit
filios ſuos iudices
in iſrael. Fuitq; nomē
filii eius primogeniti
ioel: & nomen ſecūdi abia iudicum
in berſabee. Et nō ambulauerūt filii illius in
viis eius. ſed declinauerunt poſt auaritiā: acce-
perūtq; mūera & peruerterūt iudiciū. Cōgregati ergo oēs maiores
natu iſrael: venerūt ad
samuelem in ramatha:
dixeruntq; ei. Ecce tu
ſenuiſti: & filii tui non
ambulant in viis tuis.
conſtitue nobis regem
vt iudicet nos
ſicut & vniuerſe hītes na-
tiones. Diſplicuitq; ſermo in oculis samuelis
eo q̄ dixiſſent. da
nobis regem vt iudi-
cet nos. Et orauit
samuel ad dominum.
Dixit autem dominus
ad samuelē. Audi vo-
cem populi
omnibus quē loquū
tur tibi. Non enim te abiece
runt ſed me: ne regnē ſup eos. Iux
ta omnia opera ſua
que fecerunt a die qua
eduxi eos de egypto vſq; ad diē
hāc: ſicut dereliquerūt
me & ſeruierunt diis alie
nis: ſic
faciunt etiam tibi.
Nunc ergo vocem eorū
audi. Verūtamen con
teſtare eos: & predic eis ius regis
qui
regnaturus eſt ſup eos.
Dixit itaq; samuel
omnia verba domini
ad populum
qui petierat a ſe regem
& ait.
Hoc erit ius regis qui
imperaturus eſt vobis.
Filios veſtros
tollet & ponet in curri-
bus ſuis: facietq; ſibi equites & p̄curſores q̄
drigarū ſuarū: & cōſtitu
et ſibi tribunos & cētu
riones:
& aratores agrorū ſuo-
rum: & meſſores ſege-
tum: & fabros armorū
&

ιudicabat ibi iſrael: τ edificauit ibi al
ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραήλ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσι
tare dño.
σιήριον τῷ κυρίῳ.

Ca. 8

ET factū eſt vt ſenuit ſamuel: τ cōſtitu
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε σαμουήλ, καὶ κατέστη
filios ſuos iudices iſrael. τ hec nom
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ Ἰσραήλ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόμ
na filioꝝ eius. primogenitus ioel: τ nomē
τα τῶν υἱῶν αὐτοῦ· ὁ πρωτότοκος Ἰωήλ, καὶ ὄνομα τ
ſecundi abia iudices in berſabee. τ non ambu
δευτέρου Ἀβιὰ δικασταὶ ἐν Βηρσαβεέ· καὶ οὐκ ἐπορε
lauerūt filij eius in vias eius. τ declinauerūt poſt
θησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσ
vtilitatē: τ acceperunt munera: τ peruerterūt iu
τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλινον δ
dicia. τ congregantur vniuerſi viri iſrael:
καιώματα. καὶ συνάθροίζονται πάντες ἄνδρες Ἰσραήλ
τ veniunt ad ſamuel in ramathaim. τ di
καὶ παραγίνονται πρὸς σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαμ· καὶ λεγο
cunt ei: ecce tu ſenuiſti: τ filij tui nō ambu
σιν αὐτῷ, ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύ
lant in via tua. τ nunc cōſtitue ſuper nos re
ονται ἐν τῇ ὁδῷ σου· καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασι
gem vt iudicet nos ſicut vniuerſe gētes. τ fuit pra
λέα δικάζειν ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἦν πονη
uus ſermon oculis ſamuel: vt dixerit: da nobi
ρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουήλ, ὡς εἶπον, δός ἡμ
regem vt iudicet nos. τ oranit ſamuel
βασιλέα τοῦ δικάζειν ἡμᾶς. καὶ προσηύξατο σαμουὴ
ad dñm. τ dixit dñs ad ſamuel: audi
πρὸς κύριον· καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἄκουε τ
vocem ppli: ſecūdū oia que loquūtur
φωνῆς τοῦ λαοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσωσ
ad te: qm̄ non te cōtempſerunt: ſed me co
πρός σε, διότι οὐ σὲ ἐξουδενώκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ ἐξ
tempſerūt ne regnem ſuper eos ſm̄ oia
θενήκασιν τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν κατὰ πάντ
opera ſua que fecerūt mihi a qua die eduxi
τὰ ἔργα αὐτῶν ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγ
eos de egypto τ vſq; in diem hanc: τ
αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, κ
dereliquerūt me τ ſeruierūt dijs alienis: ſic ip
ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐδούλευσαν θεοῖς ἑτέροις, οὕτως κ
ſi faciunt τ tibi. τ nunc audi vocem eoꝝ
τοί ποιοῦσι καὶ σοί· καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτ
verūtamen teſtificans teſtificabe eis τ
πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς κ
nunciabis eis ius regis qui r
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς β
gnabit ſup eos. τ dixit ſamuel oia
σιλεύσει ἐπ' αὐτοῖς· καὶ εἶπε σαμουὴλ πάντας τοὺ
verba dñi ad vniuerſum ppm petentes
λόγους κυρίου πρὸς πάντα τὸν λαὸν τοὺς αἰτοῦντα
ab eo regem. τ ait: hoc erit
παρ' αὐτοῦ βασιλέα· καὶ εἶπεν, οὗτο ἔσαι τὸ δ
ius regis regnantis ſuper vos.
καίωμα τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύοντος ἐφ' ὑμᾶς· τοὺ
filios veſtros tollet τ ponet eos in curribus
υἱοὺς ὑμῶν λήψεται καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν
ſuis τ in equitibus ſuis: τ precurſores
αὐτοῦ καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας
curruum ſuoꝝ. τ ponet eos ſibi in tr
τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ· καὶ θήσει αὐτοὺς ἑαυτῷ χ
bunos τ centuriones: τ arare agricultu
λιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ ἀροτριᾶν τὴν ἀροτρία
ram ſuā. τ metere meſſem ſuam: τ vindemiare vide
σιν αὐτοῦ· καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυγη
mā ſuam: τ facere inſtrumēta ſua bellica τ inſtrumēt
τὸν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη αὐτοῦ πολεμικὰ καὶ σκεύ

curruum suop. τ filias vras accipiet in
ἁρμάτων αὐτοῦ· καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς
vnguentarias: τ focarias τ in panificas τ
μυρεψούς, καὶ μαγειρίσας καὶ εἰς ποιοῦσας· καὶ τοὺς
agros vros τ vineas vras: τ oli
ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαι
ueta vra bona tollet τ dabit ser
ῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται καὶ δώσει τοῖς δού=
uis suis. τ femina vra addecimabit
λοις αὐτοῦ· καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν ἀποδεκατώσει
τ vineas vras: τ dabit eunuchis
καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις
suis. τ seruis suis. τ seruos
αὐτοῦ· καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ· καὶ τοὺς δούλους
vros τ ancillas. vras: τ armenta bou vra
ὑμῶν καὶ τὰς δούλας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν
bona τ asinos vros accipiet: τ addeci=
τὰ ἀγαθὰ καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδε
mabit ad opera sua. τ greges vros
κατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν
addecimabit: τ vos erritis ei in seruos.
ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ εἰς δούλους·
τ clamabitis in die illa a facie re
D καὶ βοήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου τοῦ βα
gis vri quē elegistis vobis: τ non exau
σιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακού=
diet vos dns in die illa. τ nō
σεται ὑμῶν κύριος ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ οὐκ
voluit ppls audire vocē samuel. τ
ἐβούλετο ὁ λαὸς ἀκούειν τὴν φωνὴν τοῦ σαμουήλ· καὶ
dixerūt ei: nequaq̄ sed rex erit sup nos: τ
εἶπον αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
erimus τ nos sicut oēs gētes. τ iudicabit
ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δικάσει
nos rex nr τ egredietur ante nos.
ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς ἡμῶν καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν.
τ pugnabit bella nra. τ audiuit samu
καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν· καὶ ἤκουσε σαμου
el oia verba ppli τ locutus est
ηλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ καὶ ἐλάλησεν
ea in aures dni. τ dixit dns ad sa
αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα κυρίου· καὶ εἶπε κύριος πρὸς σα
muel: audi vocem eox τ fac regnare e=
μουήλ, ἄκουσον τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ βασίλευσον αὐ
is regem. τ dixit samuel ad viros israel:
τοῖς βασιλέα· καὶ εἶπε σαμουήλ πρὸς ἄνδρας ἰσραήλ,
recurrite vnusquisq; in ciuitatē suam.
ἀποστρέχετε ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Ca. 9.

A Ἦν ἀνὴρ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν, καὶ ὄνομα αὐ
1.Pa. 9.c. τῷ κίς, υἱὸς ἀβιὴλ υἱοῦ σαρὲρ υἱοῦ βεχωραθ υἱοῦ ἀφὲκ
filius: τ nomē ei saul: ingens vir bonus:
υἱός, καὶ ὄνομα αὐτῷ σαούλ, εὐμεγέθης ἀνὴρ ἀγαθός,
τ non erat in filiis israel bonus magis q̄ ille: hu
καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτόν, ὑπε
mero τ sursum excelsus super omnē
ρωμίαν καὶ ὑπάγω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν
terrā. τ perierant asine cis patris saul. τ
γῆν· καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι κὶς τ πατρὸς σαούλ· καὶ
dixit cis ad saul filiū suum: tolle te
εἶπε κὶς πρὸς σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λάβε μετὰ σε
cum vnum puerorum: τ cōsurgite τ vadite
αὐτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνάστητε καὶ πορεύθη
τε querite asinas. τ trāslerūt per mōtē
τε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους· καὶ διῆλθον διὰ ὄρους
ephraim: τ trāslerūt per terrā salisa: τ non sue
ἐφραίμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς σαλισά, καὶ οὐχ ἕυ
nerūt. τ trāslerūt
ρον· καὶ διῆλθον

curruū suorum. Filias
quoq; vestras faciet sibi
vnguētarias & focarias & panificas. Agros
quoq; vros & vineas
& oliueta optima
tollet & dabit seruis su
is. Sed & segetes vestras
& vinearū redditus ad=
decimabit vt det eunu=
chis & famulis suis. Ser
uos etiam vestros & an=
cillas & iuuenes op=
timos & asinos auferet: &
ponet
in opere suo. Greges
quoq; vros addecima=
bit: vosq; eritis ei serui.
Et clamabitis in die
illa a facie regis vri quē
elegistis vobis: & non
exaudiet vos dominus
in die illa. Noluit autē
populus
audire vocem samue=
lis sed dixerūt. Nequa=
quā. Rex enim erit sup
nos: & erimus nos
quoq; sicut omnes gen
tes: & iudicabit nos &
rex noster: & egredie=
tur ante nos: & pugna=
bit bella nostra pro no=
bis. Et audiuit samuel
omnia verba populi:
& locutus est ea in aури=
bus domini. Dixit aūt
dominus ad samuelē.
Audi vocē eorū & cō
stitue super eos regem.
Et ait samuel ad viros
israel.
Vadat vnusquisq; in ci
uitatē suā.

9.

Erat vir de benia
min nomine.
Cis filius abiel filii sea
or: filii
bechor: filii aphia: fi
lii viri gemini
fortis robore. Et erat
ei filius vocabulo
saul electus & bonus:
& non erat vir
de filiis israel melior illo. Ab humero
& sursum eminebat super oēm populū. Perie
rant autem asine cis patris saul.
Et dixit cis ad saul filiū suum. Tolle
tecum vnum de pueris
& consurgens
vade & quere asinas.
Qui cum transissent
per montem effraim
& per terram
salisa & nō inuenissēt:
transierunt etiam

זֵרְכְּנוֹ וְאֶת בְּנוֹתֵיכֶם יִקַּח לִרְקָחוֹת
וְלִטַבָּחוֹת וְלֶאֱפוֹת וְאֶת שְׂדוֹתֵיכֶם
וְאֶת כַּרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים
יִקַּח וְנָתַן לַעֲבָדָיו וְזַרְעֵיכֶם
וְכַרְמֵיכֶם יַעְשֵׂר וְנָתַן לְסָרִיסָיו
וְלַעֲבָדָיו וְאֶת עַבְדֵיכֶם וְאֶת
שִׁפְחוֹתֵיכֶם וְאֶת בְּחוּרֵיכֶם הַטּוֹבִים
וַחֲמֹרֵיכֶם יִקַּח וְעָשָׂה
לִמְלַאכְתּוֹ צֹאנְכֶם יַעְשֹׂר וְאַתֶּם
תִּהְיוּ לוֹ לַעֲבָדִים וְזָעַקְתֶּם בַּיּוֹם
הַהוּא מִלִּפְנֵי מַלְכֵּכֶם אֲשֶׁר
בְּחַרְתֶּם לָכֶם וְלֹא יַעֲנֶה יְהוָה
אֶתְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ לֹא
כִי אִם מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ וְהָיִינוּ
גַּם אֲנַחְנוּ כָּל הַגּוֹיִם וְשָׁפְטָנוּ
מַלְכֵּנוּ וְיָצָא לְפָנֵינוּ וְנִלְחַם אֶת
מִלְחֲמֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת
כָּל דִּבְרֵי הָעָם וַיְדַבְּרֵם בְּאָזְנֵי
יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל
שְׁמַע בְּקוֹלָם וְהִמְלַכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ

Zap. ix.

וַיְהִי אִישׁ מִבִּנְיָמִין וּשְׁמוֹ
קִישׁ בֶּן אֲבִיאֵל בֶּן צְרוֹר בֶּן
בְּכוֹרַת בֶּן אֲפִיחַ בֶּן אִישׁ יְמִינִי
גִּבּוֹר חָיִל וְלוֹ הָיָה בֵן וּשְׁמוֹ
שָׁאוּל בָּחוּר וְטוֹב וְאֵין אִישׁ
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ
וָמַעְלָה גָּבַהּ מִכָּל הָעָם וַתֹּאבַדְנָה
הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל
וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל שָׁאוּל בְּנוֹ קַח
נָא אִתְּךָ אֶת אַחַד מֵהַנְּעָרִים וְקוּם
לֵךְ בַּקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת וַיַּעֲבֹר
בְּהַר אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ
שָׁלִשָׁה וְלֹא מָצָאוּ וַיַּעַבְרוּ

בְּאֶרֶץ שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעַבְרוּ בְּאֶרֶץ
b per terrã c ſalim: d & non
e erant: ſq d & per terram
g gentilni: b & minime e rep
pererũt. Cũ ât e veniſſent
m in terram n ſuph: p dixit
c ſaul q ad puerum ∞∞∞∞
r q erat s cũ eo. t Veni u &
reuertamur x ne forte y di
miſerit a pr̃ meus c aſinas
d & ſollicit e ſit r p nobis.
Qui f ait g ei. b Ecce k vir i dei
eſt m in ciuitate ∞∞∞∞∞∞
n hac: o vir p nobilis: q om
ne r quod ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s loquit̃ur ſine ãbiguita
te n venit. t Nunc ergo y ea
mus a illuc b ſi forte c indi
cet d nobis e de f via noſtra
g propter quam h venim i.
k Dixit q j ſaul ∞∞∞∞∞∞∞
m ad puer̃ ſuũ. n Ecce o ibi
mus. p Quid q ferem r ad
virũ dei. s Panis n deficit
x in ſiſtartiis nr̃is: t & ſpor
tulã a nõ habemus b vt de
mus c hoĩ d dei: nec e quic
q̃ aliud. g Rurſum b puer
h reſpondit ∞∞∞∞∞∞∞∞
i ſauli m & ait. n Ecce o inuẽ
ta eſt p in manu mea ∞∞∞
q quarta pars r ſtateris n ar
genti: s demus n homini
x dei: t vt indicet a nobis e vi
am noſtram. ∞∞∞∞∞∞∞
b Olim c in iſrael f ſic g loq̃
batur h vnuſquiſq̃ ∞∞∞
i vadens k conſulere l deũ.
m Venite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
n & eamus o ad p viden
tem. q Qui enim r pphe
ta dicitur s hodie: t voca
batur n oli v videns. w Et di
xit a ſaul b ad puerũ ſuum.
c Optimus d ſermo tuus.
e Veni f eam g. h Et ierũt b i
k ciuitatẽ l in qua erat ∞∞∞
m vir n dei. Cum q p aſcẽde
rent ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
o clíuum r ciuitatis s inue
nerunt n puellas ∞∞∞∞∞∞
x egredientes y ad hauriendã a aquã: b & dixerũt c eis.
d Num e hic d eſt f videns ?
Que g reſpondentes ∞∞∞
i dixerunt illis. Hic k eſt.
l Ecce m ante te. n Feſtina
o nũc. q Hodie p ei r venit s i
ciuitatẽ: t quia u ſacrificiũ
eſt v hodie x populi y in ex
celſo. b Ingredientes c vr
bẽ d ſtati e inuenietis f eum
g anteq̃ h aſcendat ∞∞∞∞
i excelſũ k ad veſcendum.
m Neq; l ei n comeſſurus ẽ
o populus p donec ille q ve
niat: r qa s ipe t bñdicet u ho
ſtie: & x deinceps a come
dẽt qui b vocati ſũt. c Nũc
ergo d conſcendite: e quia
g hodie h repietis i eũ. k Et
aſcẽderũt in l ciuitatẽ. Cũ
q̃ m ãbularent o in medio

per terram ſaalim: τ non erat: τ trãſierũt per terrã
διὰ τῆς γῆς σααλίμ, καὶ οὐκ ἦν, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς
ieminet: τ minime reppererũt. ipſis ãt veniẽtib o in
ἰεμιναίου, καὶ οὐχ ἑυρον. αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς τὴν
trã ſiph: τ dixit ſaul puero ſuo
γῆν σίφ, καὶ εἶπεν σαουλ τῷ παιδαρίῳ αὐ
qui cum eo: vent τ reuertamur: ne
τοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἀνασρέψωμεν, μὴ
dimittens pr̃ meus que circa aſinas cu
ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰς περὶ τὰς ὄνους φροντί
ras curet vẽ nobis. τ dixit ei puer:
δας φροντίζει περὶ ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον,
ecce homo dei in ciuitate hac τ hõ glorio
ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἄνὴρ ἔνδο
ſus oĩne qđ loquatur ventens aderit. τ nunc
ξος πᾶν ὃ ἂν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσαι. καὶ νῦν
eamus illuc ad eum: vt indicet nobis
πορευθῶμεν ἐκεῖ πρὸς αὐτόν, ὅπως ἀναγγείλῃ ἡμῖν τὴν
viam nr̃am p q̃ vadamus per eam. τ dixit ſaul
ὁδὸν ἡμῶν ἐφ' ἣν πορευθῶμεν ἐπ' αὐτήν. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ
puero qui cum eo: τ ecce ibimus. τ qd fe
παιδαρίῳ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα. καὶ τί ἐ
remus homini dei: quia panes defecerunt
σοίσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν
de vaſis nr̃is: τ plus non eſt nobiſcum vt fe
ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔσι μεθ' ἡμῶν τοῦ ἐ
ramus hoi dei: an hoc qđ ſuper eſt nobis? τ
σενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, ἢ τοῦτο τὸ ὑπάρχον ἡμῖν; καὶ
appoſuit puer reſpõdere ſaul, τ ot
προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ σαοὺλ. καὶ ἐ
xit: ecce inuẽta eſt in manu mea quarta pr̃s ſicli argẽ
πεν, ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυ
ti: τ dabis homini dei: τ indicabit nobi
ρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν
viam nr̃am. τ ante in iſrael hec loq̃bãt vnuſ
τὴν ὁδὸν ἡμῶν. καὶ ἔμπροσθεν ἐν ἰσραὴλ τάδε ἔλεγον ἕκα
quiſq; vir: cum iret ad interrogãdũ deũ. venite τ
στος ἀνὴρ, ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτᾶν τὸν θεόν. δεῦτε καὶ
eamus ad videntẽ: qr prophetam vo
πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα, ὅτι τὸν προφήτην ἐκά
cabat pr̃s olim videns. τ dixit ſaul ad
λει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν ὁ βλέπων. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸ
puerum ſuũ: bonus ſermo tuus: vent τ ea
παιδάριον αὐτοῦ, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σου, δεῦρο καὶ πορευ
1.R c. 1.f. τ 18.d.
θῶμεν. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ὁ ἄνθρω
mo dei ibi. cũ ipſi ãt aſcenderent in
πος τοῦ θεοῦ ἐκεῖ. αὐτῶν δὲ ἀναβαινόντων εἰς τὴν
aſcenſum ciuitatis: τ ipſi inueniunt puellas
ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ ἑυρίσκουσι κοράσια
egredientes ad hauriendã a quam. τ dicunt eis:
ἐξελκυθότα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ. καὶ λέγουσιν αὐταῖς,
num eſt hic videns? τ reſponderũt eis
μὴ ἔσιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων; καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς τὰ
puelle τ dixerũt: eſt: ecce ante faciem vr̃z.
κοράσια καὶ εἶπον, ἔσιν, ἰδοὺ πρὸ προσώπου ὑμῶν.
feſtinate quia nunc venit in ciuitatẽ pr̃ diem: quia
ταχύνατε ὅτι νῦν ἥκει εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν ἡμέραν, ὅτι
ſacrificiũ hodie populo in excelſo. vt ingreſſi fuerit
θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν βαμᾷ. ὡς ἂν εἰσέλθητε
in ciuitatẽ: ſic inuenietis eum in ciuitate: anteq̃
εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν
aſcendat ipſe in excelſũ ad veſcendũ: qr nõ comedet popu
ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς βαμᾶ τοῦ φαγεῖν, ὅτι οὐμὴ φάγη ὁ λα
lus donec ventat ipſe: quoniã ipſe benedicit
ὸς ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτόν, ἐπειδὴ αὐτὸς εὐλογεῖ τὴν
hoſtie: τ poſt hec comedũt pegrini. τ nũc aſcẽdi
θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔδουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβη
te: qr pr̃ diem inuenietis eum in ciuitate. τ aſcẽ
τε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀνα
dunt in ciuitatem. illis ãt ingrediẽtibus in mediã
βαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν. αὐτῶν δὲ εἰσπορευομένων εἰς μέσην

נֶאֱרֶץ שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעַבְרוּ בְּאֶרֶץ
יְמִינִי וְלֹא מָצָאוּ: וַהֲמָּה בָּאוּ בּוא
בְּאֶרֶץ צוּף וְשָׁאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ
אֲשֶׁר עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן יֶחְדַּל ילך שוב
אֲבִי מִן הָאֲתֹנוֹת וְדֹאֲגִ לָנוּ: וַיֹּאמֶר חדל אמר
לוּ הִנֵּה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בָּעִיר
הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר כבד
יְדַבֵּר בֹּא יָבוֹא עַתָּה שָׁם דבר בוא
אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר ילך נגד
הָלַכְנוּ עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְנַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ וּמַה נָּבִיא לָאִישׁ בוא
כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וְתִשּׁוּרָה כלה שור
אֵין לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה בוא
אִתָּנוּ: וַיֹּסֶף הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת ענה
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי מצא
רֶבַע שֶׁקֶל כֶּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ נתן
הָאֱלֹהִים וְיַגֶּד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ:
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר הָאִישׁ פנה
בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ ילך דרש
וְנֵלְכָה עַד הָרֹאֶה כִּי לַנָּבִיא היום נבא
יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה: וַיֹּאמֶר קרא אמר
שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרֶךָ לְכָה
נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל הָעִיר אֲשֶׁר שָׁם
אִישׁ הָאֱלֹהִים עֹלִים הַמָּה עלה
בְּמַעֲלֵה הָעִיר וְהַמָּה מֹצְאוּ נְעָרוֹת
יֹצְאוֹת לְשָׁאֹב מַיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן
הֲיֵשׁ בָּזֶה הָרֹאֶה: וַתַּעֲנֶינָה אֹתָם ענה
וַתֹּאמַרְנָה יֵשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר פנה
עַתָּה כִּי הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי זֶבַח בוא
הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה: כְּבֹאֲכֶם הָעִיר
כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה עלה
הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי לֹא יֹאכַל הָעָם אכל
עַד בֹּאוֹ כִּי הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח ברך בוא
אַחֲרֵי כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרוּאִים וְעַתָּה
עֲלוּ כִּי אֹתוֹ כָּהַיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ עלה
וַיַּעֲלוּ הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ בוא

ciuitatē: ⁊ ecce samuel egressus ē in occursum eo
τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐ
rum: vt ascenderet in excelsū. ⁊ dñs reuelauerat
τῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς βαμᾶ· καὶ κύριος ἀπεκάλυψεν
aurículam samuelis otem vnam antequam veniret
τὸ ὠτίον σαμουὴλ ἡμέραν μίαν ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν
ad eum saul dicens: sicut tps hac cras mit
πρὸς αὐτὸν τὸν σαοὺλ λέγων, ὡς ὁ καιρὸς οὗτος αὔριον ἀπο
tam ad te virum in terra beniamin. ⁊ vnges eum
στελῶ πρός σε ἄνδρα ἐν γῇ βενιαμίν· καὶ χρι
in principem super populū meū israel: ⁊ saluabit
εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν
pplm meū de manu philistinorum: quia respexit sup
λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, ὅτι ἐπέβλεψε ἐπὶ
humilitatem populi mei: quoniā venit clamor eo
τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, διότι ἦλθεν ἡ βοὴ αὐ
rum ad me. ⁊ samuel aspexit saulem: ⁊ dñs
τῶν πρός με· καὶ σαμουὴλ εἶδε τὸν σαοὺλ, καὶ κύριος
respondit ei: ecce homo quē dixi tibi: iste
ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπόν σοι, οὗτος
dñabitur super pplm meū. ⁊ accessit saul ad
κατάρξει ἐπὶ τὸν λαόν μου. καὶ προσῆλθεν σαοὺλ πρὸς
samuelem in medio ciuitatis: ⁊ dixit: indi
σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, ἀπάγγει
ca ī mihi: que domus videntis. ⁊ respon
λον δή μοι, ποῖός ἐστιν ὁ οἶκος τοῦ βλέποντος. καὶ ἀπεκρί
dit samuel saulī ⁊ dixit: ego sum: ascende an
θη σαμουὴλ τῷ σαοὺλ καὶ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀνάβηθι ἔμ
te me in excelsum: ⁊ comede mecum hodie: ⁊
προσθέν μου εἰς βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον, καὶ
mittam te mane ⁊ oia q̄ in corde tuo indi
ἐξαποστελῶ σε πρωΐ καὶ πάντα τὰ ἐν καρδίᾳ σου ἀπαγ
cabo tibi: ⁊ de asinis perditis tibi nudi
γελῶ σοι, καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον
us tertius: ne ponas cor tuū in eis: q̄ñ
τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου ἐν αὐταῖς, ὅτι
inuēte sunt: ⁊ cui pulchra israel: nonne tibi:
εὑρημέναι, καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ ἰσραὴλ, οὐχὶ σοί,
⁊ omni domui patris tui? ⁊ respon
καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου; καὶ ἀπεκρί
dit saul ⁊ dixit: nonne filius viri iemineī ego
θη σαοὺλ καὶ εἶπεν, οὐχὶ υἱὸς ἀνδρὸς ἰεμιναίου ἐγώ
sum minimi sceptri ex tribubus is
εἰμι τοῦ μικροτέρου σκήπτρου ἐκ τῶν φυλῶν τοῦ ἰσ
rael? ⁊ cognatio mea paucissima inter oēs
ραήλ; καὶ ἡ πατριά μου ἐλαχίστη παρὰ πάσας τὰς
cognationes beniamin. ⁊ quare locutus es ad me
πατριὰς τοῦ βενιαμίν· καὶ ἵνατί ἐλάλησας πρός με
secūdū sermonē hunc? ⁊ assumpsit samuel sa
κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸν σα
ul ⁊ puerum eius ⁊ introduxit eos
ουὴλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
in diuersorium: ⁊ ordinauit eis locum in pri
εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔταξεν αὐτοῖς τόπον ἐν πρώ
mis vocatorum quasi triginta virorū. ⁊
τοις τῶν κεκλημένων ὡσεὶ τριάκοντα ἀνδρῶν. καὶ
dixit samuel coquo: da mihi partem q̄
εἶπε σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, δός μοι τὴν μερίδα ἣν
dedi tibi: q̄ dixi tibi vt poneres eam apud te. ⁊
ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί. καὶ
leuauit coquus armum ⁊ qđ in ea: ⁊
ἦρεν ὁ μάγειρος τὴν κωλαίαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ
apposuit eam coram saul. ⁊ dixit samu
παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον σαοὺλ. καὶ εἶπεν σαμου
el saul: ecce qđ remansit appone ipsum
ηλ τῷ σαοὺλ, ἰδοὺ τὸ ὑπόλειμμα παράθες αὐτὸ
ante te ⁊ comede: q̄ñ
ἐνώπιόν σου καὶ φάγε, ὅτι

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לְמוֹעֵד שְׁמוֹר לְךָ לֵאמֹר הָעָם יֵצֵד שָׁמַר
קָרָאתִי וַיֹּאבַל שָׁאוּל עִם שְׁמוּאֵל אָבַל
בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּרְדוּ מֵהַבָּמָה הָעִיר
וַיְדַבֵּר עִם שָׁאוּל עַל הַגָּג וַיִּשְׁכַּב דִּבֶּר שָׁכַב
וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל הַגָּג לֵאמֹר הָיָה עָלָה קָרָא
קוּמָה וְאֲשַׁלְּחֲךָ וַיָּקָם שָׁאוּל וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל שָׁלַח קוּם שָׁנָה
הַחוּצָה הֵמָּה יֹרְדִים בִּקְצֵה הָעִיר
וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֶל שָׁאוּל אֱמֹר
לַנַּעַר וְיַעֲבֹר וַיַּעֲבֹר וְאַתָּה עֲבֹר פָּנָה
עֲמֹד הַיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת דְּבַר עָמַד שָׁמַע
אֱלֹהִים וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל Cap.x. דָּבָר
אֶת פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל רֹאשׁוֹ כָּבָה
וַיְנַשְּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלֹא כִי מְשָׁחֲךָ נָשַׁק אָמַר
יְהוָה עַל נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד וְעַצַרְתָּ בְּעַם נָגַד עָצַר
הַיּוֹם מֵעִמָּדִי וּמָצָאתָ שְׁנֵי שָׁנָה
אֲנָשִׁים עִם קִבְרַת רָחֵל בִּגְבוּל קָבַל
בִּנְיָמִן בְּצַלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ
נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ מָצָא
לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נָטַשׁ אֲבִיךָ אֶת
דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדֹאֵג לָכֶם לֵאמֹר
מֶה אֶעֱשֶׂה לִבְנִי וְחָלְפָה מִמֶּשֶׁם עָשָׂה
וְהָלְאָה וּבָאתָ עַד אֵלוֹן תָּבוֹר כָּוָא
וּמְצָאוּךָ שָׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים
עֹלִים אֶל הָאֱלֹהִים בֵּיתְאֵל עָלָה
אֶחָד נֹשְׂאִים שְׁלֹשָׁה גְּדָיִים וְאֶחָד
נֹשְׂאִים שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לָחֶם וְאֶחָד
נֹשֵׂא נֵבֶל יָיִן וְשָׁאֲלוּ לְךָ
לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לְךָ שְׁתֵּי לֶחֶם שָׁלַם
וְלָקַחְתָּ מִיָּדָם אֲשֶׁר תָּבוֹא כָּוָא
גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם נְצִיבֵי יָצַב
פְּלִשְׁתִּים וְיְהִי כְּבֹאֲךָ שָׁם הָעִיר הָיָה
וּפָגַעְתָּ חֶבֶל נְבִאִים יֹרְדִים מִהַבָּמָה
וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר פָּנָה חָלַל כִּנּוֹר
וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים וְצָלְחָה עָלֶיךָ נָבָא

ſtria ſeruatum eſt tibi
qñ populum
vocaui. Et comedit ſa-
ul cum famule in die il-
la: & deſcēderūt
de excelſo in oppidū:
& locutus eſt cum ſau-
le in ſolario:
Cūq; mane ſurrexiſſet
& iā dies luceſceret: vo
cauit ſamuel ſaulē
ſolario dicens.
Surge & dimittā te. Et
ſurrexit ſaul.
Egreſſi ſunt ambo: ip-
ſe videlicet & ſamuel.
Cūq; deſcēderēt in ex-
trema parte ciuitatis
ſamuel dixit ad ſaul.
Dic
puero vt añcedat nos
& tranſeat. Tu autem
ſubſiſte pauliſper vt in
dicem tibi verbum
dei. 10.
Vlit autem ſamuel
lenticulam olei & effu-
dit ſuper caput eius
& deoſculatus eſt eum:
& ait. Ecce vnxit te
dñs ſup hereditatē ſu-
am in principem: Cūq;
abieris hodie a me: in-
uenies duos
viros iuxta ſepulchrū
rachel in finibus
beniamin in meridie:
dicentq; tibi.
Inuente ſunt aſine ad
quas ieras
perquirendas: & iter-
miſſis pater tuus
a finis ſolicitus eſt pro
vobis: & dicit.
Quid faciam de filio
meo. Cunq; abieris ide
& vltra trāſieris & vene
ris ad quercū thabor:
inuenient te tres viri
aſcendentes ad deum
in bethel:
vnus portans tres he
dos: & alius
tres tortas panis: & ali
us
portās lagenam vini.
Cunq; te ſalutauerint
dabunt tibi duos pães
& accipies de mānu eo-
rū. Poſt hec venies in
collem dei vbi eſt ſtatio
philiſtinorū. Et cū in-
greſſus fueris ibi vrbē:
obuiū hēbis gregē pro-
phetarū deſcēdentiū de
excelſo: & añ eos pſalte
riū & tympanū & tibi-
am & cithārā: ipſoſq;
pphetātes: & iſſiliet ſpi te

in teſtimonium poſitū eſt tibi a populo: car
εἰς μαρτύριον τέθηταί σοι παρὰ τοῦ λαοῦ, κατόνυ-
pe. et comedit ſaul cum ſamuele in die il
ξε. καὶ ἔφαγε σαοὺλ μετὰ σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la. et deſcendit ex excelſo in ciuitatem. et ſtrauit
νη. καὶ κατέβη ἐκ τῆς βαμᾶ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἔστρω
runt ſauli in ſolario: et dormiuit et
σαν τῷ σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη καὶ
factū eſt vt aſcendit crepuſculū et locutus eſt ſamuel
ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος καὶ ἐκάλεσε σαμουὴλ τῷ
ſaul in ſolario dicens: ſurge et dimittam
σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι λέγων, ἀνάστα καὶ ἐξαποστελῶ
te. et ſurrexit ſaul et egreſſus eſt ipſe et ſamuel
σε. καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ σαμουὴλ
vſq; extra. ipſis deſcendentibus in extremā ptē ciuitatis.
ἕως ἔξω. αὐτῶν καταβαινόντων εἰς ἄκρον τῆς πόλεως.
et ſamuel dixit ſaul: dic puero: et
καὶ σαμουὴλ εἶπε τῷ σαοὺλ, εἰπὸν τῷ παιδαρίῳ, καὶ
tranſeat ante nos. tu ãt ſubſiſte hic hodie: et
διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν. σὺ δὲ στῆθι ὧδε σήμερον, καὶ
audi verbum dei.
ἄκουσον ῥῆμα θεοῦ. Ca. 10.

Θ Et tulit ſamuel lēticulā olei et ef
Καὶ ἔλαβε σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου καὶ κα-
fudit ſuper caput eius: et deoſculatus eſt eum. et
τέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτόν· καὶ
dixit ei: nonne vnxit te dñs in principē
εἶπεν αὐτῷ, οὐχὶ ὅτι κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα
ſuper hereditatem ſuam vt abieris hodie a
ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ᾽ ἐ-
me: et inuenies duos viros iuxta ſepulchrū
μοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις
rachel in finibus beniamin in meridie ſaltantes
ῥαχὴλ ἐν τοῖς ὁρίοις βενιαμὶν μεσημβρίας ἀλλοιθίους
grande. et dicent tibi: inuēte ſunt aſine quas ieratis per
μεγάλα. καὶ ἐροῦσί σοι, εὑρέθησαν αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζη-
quirere. et ecce pater tuus dimiſit eu
τεῖν. καὶ ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀπόστετάχται τὴν φρον
ram aſinaꝝ: et ſolicitus eſt pro vobis dicens: quid fa
τίδα τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ ὑμῶν λέγων, τί ποι
ciam de filio meo: et abibis inde et
ήσω περὶ τοῦ υἱοῦ μου; καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν καὶ
vlterius: et venies vſq; ad querecum thabor: et in
ἐπέκεινα, καὶ ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς τῆς θαβώρ, καὶ εὑ-
uenies ibi tres viros aſcendentes ad deū
ρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν
in bethel: vnum tollētem tres hedos: et vnum tollē-
εἰς βαιθήλ, ἕνα αἴροντα τρεῖς ἐρίφους, καὶ ἕνα αἴρον-
tem tria vaſa panum et vnum tollētem vtrem vini:
τα τρεῖα ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνου,
et interrogabunt te ea que in pace: et dabunt tibi
καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι
duas primitias panum. et accipies de manu eo-
δύο ἀπαρχὰς ἄρτων. καὶ λήμψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐ-
rum. et poſt hec ingredieris in collem
τῶν. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ
dei: vbi eſt ibi ſtatio philiſtinorum. et erit
θεοῦ, οὗ ἐστὶν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἔσται
vt ingrediaris ibi in ciuitatē: et obuiabis
ὡς ἂν εἰσέλθῃς ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσεις
choro prophetarum deſcendentium de excelſo: et
χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς βαμᾶ, καὶ
ante ipſos naula et tympana et tibia et
ἔμπροσθεν αὐτῶν ναῦλα καὶ τύμπανα καὶ αὐλὸς καὶ
cithara: et ipſi prophetantes: et inſiliet in te
κιθύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες, καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ

spiritus dñi: τ prophetabis cum eis: τ mutaberis in virum alium. τ erit quādo venerit ſi gna hec in te: fac omnia quecūq; inuenerit manus tua: quia deus tecum. τ descēdes ante me in galgala: τ ecce ego descendo ad te: vt offeras holocaustum: τ immoles pacificas victi= mas: septē diebus cessabis. donec veniam ego ad te, τ ostēdam tibi que facies. τ factū est vt auertisset humeros suos vt abiret a samue le: τ immutauit ei deus cor aliud. τ venerūt omnia signa hec in die illa: τ venit inde ad collem. τ ecce chorus prophetarū obuius ei: τ insiluit sup eum spiritus dei, τ prophetauit in medio eorum. τ factū est vt viderunt cum omnes videntes eum heri τ nudiustertius: τ ecce τ ipse erat in medio prophetarum prophetans: τ dixerūt ppls vnusquisq; ad proximum suum: quid hoc qđ factū est filio cis: nūd τ saul inter prophas: τ respōdit quidā ex eis: τ dixit: quis pater eorum: pp hoc factū est in prouerbium: num τ saul inter prophas: τ cessauit prophetare: τ venit in excelsum. τ dixit patruus sauli puero suo τ puero eius: quo abistis: τ dixit: querere asinas: τ vidimus q̄ non erant: τ ingressi sumus ad samuelem: τ indicauimus ei quia inuenti essent asine. at sermonē regni non indicauit ei quē dixit samuel. τ congregauit samuel vniuersum populū ad dñm in maspha. τ dixit ad filios israel: hec ait dñs deus israel dicens: ego eduxi israel de

spūs dñi & pphetabis cū eis: & mutaberis in virum alium. Quādo ergo eueneriint signa hec omnia tibi: fac quecunq; inuenerit manus tua: quia deus tecum est. Et descendes añ me in galgala. Ego quippe descendā ad te vt offeras oblationē: & immoles victimas pacificas. Septē diebus expectabis donec veniam ad te & ostendam tibi que facias. Itaq; cum auertisset humerū suū vt abiret a samuele: immutauit ei deus cor aliud: & venerūt omnia signa hec in die illa. Venerūtq; ad pdictum collem: & ecce cuneus prophetarum obuius ei. Et insiluit super eum spiritus dei: & pphetauit īmedio eorū. Vidētes autē oēs q nouerāt eū heri & nudiustertius q̄ ecce cū pphetis & prophetaret: dixerunt ad inuicem. Que nam res accidit filio cis: & saul iter prophetas? Rnditq; alius ad alterū dicens. Et quis pater eorum? Propterea versum est in puerbiū. Nū & saul iter prophetas? Cessauit ât pphetare & venit ad excelsū. Dixitq; patruus saul ad eū & ad puerū eius. Quo abistis? Qui rnderunt. Querere asinas. Quas cū nō repissemus: venimus ad samuelem. Et dixit ei patruus su?. Indica mihi quid dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruum suum. Indicauit nobis: quia inuēte essent asine. De sermōe ât regni nō indicauit ei quē locut fuerat ei samuel. Et conuocauit samuel populum ad dominum in maspha: & ait ad filios israel. Hec dicit dominus deus israel. Ego eduxi israel

רוּחַ יְהוָה וְהִתְנַבִּיתָ עִמָּם וְנֶהְפַּכְתָּ
לְאִישׁ אַחֵר׃ וְהָיָה כִּי תָבֹאינָה
הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה לָךְ עֲשֵׂה לְךָ אֲשֶׁר
תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃
וְיָרַדְתָּ לְפָנַי הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אָנֹכִי
יָרֵד אֵלֶיךָ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לִזְבֹּחַ
זִבְחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת יָמִים תּוֹחֵל
עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וַיְהִי כַּהֲפְנֹתוֹ
שְׁכֶם לָלֶכֶת מֵעִם שְׁמוּאֵל וַיַּהֲפֹךְ
לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ כָּל
הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיָּבֹאוּ
שָׁם הַגִּבְעָתָה וְהִנֵּה חֶבֶל נְבִאִים
לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ
אֱלֹהִים וַיִּתְנַבֵּא בְּתוֹכָם׃ וַיְהִי
כָּל יוֹדְעוֹ מֵאֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וַיִּרְאוּ
וְהִנֵּה עִם נְבִאִים נִבָּא וַיֹּאמֶר
הָעָם אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מַה זֶּה הָיָה
לִבֶן קִישׁ הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים׃
וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמִי
אֲבִיהֶם עַל כֵּן הָיָתָה לְמָשָׁל הֲגַם
שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים׃ וַיְכַל מֵהִתְנַבּוֹת
וַיָּבֹא הַבָּמָה׃ וַיֹּאמֶר דּוֹד שָׁאוּל
אֶלָיו וְאֶל נַעֲרוֹ אָן הֲלַכְתֶּם
וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת
וַנַּרְא כִּי אֵינָן וַנָּבוֹאָה אֶל שְׁמוּאֵל׃
וַיֹּאמֶר דּוֹד שָׁאוּל הַגֶּידָה נָּא
לִי מַה אָמַר לָכֶם שְׁמוּאֵל׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דּוֹדוֹ הַגֶּד הִגִּיד
לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת וְאֵת
דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ
אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוּאֵל׃ וַיִּצְעַק
שְׁמוּאֵל אֶת הָעָם אֶל יְהוָה
הַמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם

ממצרים ואציל אתכם מיד
מצרים ומיד כל המלכות
הלחצים אתכם ואתם היום
מאסתם את אלהיכם אשר הוא
מושיע לכם מכל רעותיכם
וצרתיכם ותאמרו לא כי מלך
תשים עלינו ועתה התיצבו לפני
יהוה לשבטיכם ולאלפיכם
ויקרב שמואל את כל שבטי
ישראל וילכד שבט בנימן
ויקרב את שבט בנימן
למשפחתיו ותלכד משפחת
המטרי וילכד שאול בן קיש
ויבקשהו ולא נמצא וישאלו
עוד ביהוה הבא עוד הלם איש
ויאמר יהוה הנה הוא נחבא אל
הכלים וירצו ויקחהו משם
ויתיצב בתוך העם וינבה מכל
העם ממשכמו ומעלה ויאמר
שמואל אל כל העם הראיתם
אשר בחר בו יהוה כי אין כמהו
בכל העם ויריעו כל העם ויאמרו
יחי המלך וידבר שמואל אל
העם את משפט המלוכה ויכתב
בספר ויניח לפני יהוה וישלח
שמואל את כל העם איש לביתו
וגם שאול הלך לביתו גבעתה
וילכו עמו החיל אשר נגע אלהים
בלבם ובני בליעל אמרו מה
יושיענו זה ויבזהו ולא הביאו
לו מנחה ויהי כמחריש
ויעל נחש העמוני ויחן על יבישׁ
גלעד ויאמרו כל אנשי יבישׁ
אל נחש כרת לנו ברית ונעבדך
ויאמר אליהם נחש בזאת אכרת לכם
בקור לכם כל

de egypto: & eruí vos de manu omniū regnoꝝ
egyptiorum & de mãu omniū regum
qui affligebant vos.
Vos autem hodie
proieciſtis deum vrm
qui ſolus
ſaluauit vos de vniuer
ſis malis
& tribulatiõibus vrīs:
& dixiſtis. Nequaq̃:
ſed regē conſtitue ſup
nos. Nūc ergo ſtate coram dño per tribus ve-
ſtras & per familias.
Et applicuit famuel
omnes tribus
iſrael: & cecidit ſors ſu-
per tribum beniamin.
Et applicuit tribū ben
iamin
& cognatiões eiꝰ: & ce
cidit ſors ſup cogna
tionē methri: & puenit
uſq̃ ad ſaul filiū cis.
Quesierūt ergo eū &
nō ẽ iuētus illic. Et cõ-
ſuluerūt poſt hec dñm
vtrū nā vēturus eēt il-
luc. Rñditq̃ dñs. Ecce
abſconditus eſt domi.
Cucurrerūt itaq̃ & tu
lerūt eū inde: ſtetitq̃ i
medio populi: & altior
fuit vniuerſo populo
ab humero & ſurſum.
Et ait
ſamuel ad omne po-
pulū. Certe videtis
quē elegit dñs: qm̃
non ſit ſimilis illi
in oi pplo. Et clama-
uit omnis populus & a
it. Viuat rex. Locutus
eſt autem ſamuel ad
populum legem regni
& ſcripſit
in libro: & reposuit co
ram domino. Et dimi-
ſit ſamuel oēm populū
ſingulos in domū ſuā.
Sed & saul ablit in do-
mū ſuā in gabaa.
Et ablit cū eo ps exer-
citus quorum tetigerat
deus corda. Filíi vero
belial dixerunt. Num
ſaluare nos poterit iſte
Et deſpexerūt eū & nō
attulerūt ei mūera. Ille ei
diſſimulabat ſe audire.

Et aſcēdit naas ammonites & pugna
re cepit aduerſū iabes
galaad: & dixerūt oēs
viri tabes ad naas.
Habeto nos federatos
& ſeruiemus tibi. Et rñ
dit ad eos naas āmoni-
tes. In hoc feriã vobiſ-
cū fedꝰ vt eruã oim ve

ἐgyptoꝝ τ eruí vos de manu pharaõis re
ἀιγυπτίου, καὶ ἐξειλόμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραὼ βασ
gis egypti: τ de manu omniū regnoꝝ
λέως αἰγύπτου, καὶ ἐκ χειρὸς πασῶν τῶν βασιλεω
affligentium vos. τ vos hodie cõtempſi
τῶν ἐκθλιβουσῶν ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώσ
ſtis deũ vrm: qui ipſe eſt vf ſaluator de vniu
τε γὰρ θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτός ἐστιν ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πά
ſis malis vſis τ tribulatiõibꝰ vſis. τ dix
των τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ τῶν θλίψεων ὑμῶν. καὶ εἶπ
ſtis nequaq̃: ſed regem cõſtitues ſup nos. τ nῦ
τε οὐχί, ἀλλ' ἢ βασιλέα κατάστησεις ἐφ' ἡμῶν. καὶ ν
ſtate coram dño per tribus vſras τ per
καταστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ φυλὰς ὑμῶν καὶ κα
tribunatus vſros. τ applicuit ſamuel omnes
χιλιάδας ὑμῶν. καὶ προσήγαγε σαμουὴλ πάσας π
tribus iſrael: τ ſors cecidit tribui ben
φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ κατακληροῦται φυλὴ βεν
min. τ applicuit tribũ beniamin per fami
μίν. καὶ προσήγαγε τὴν φυλὴν βενιαμὶν κατὰ πατ
liam: τ ſors cecidit familie amattari in viros: τ ſo
άν, καὶ κατακληροῦται πατριὰ ἀματταρὶ εἰς ἄνδρας, καὶ
cecidit ſaul filio cis. τ querebat eum:
κατακληροῦται σαοὺλ υἱὸς κίς. καὶ ἐζήτει αὐτόν,
nō inueniebatur. τ interrogauit adhuc ſamuel in
οὐχ εὑρίσκετο. καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι σαμουὴλ ἐν
mino: ſi venit adhuc huc vir. τ dixit dñs:
ρίῳ, εἰ ἔρχεται ἔτι ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπεν κύριος
ecce ipſe abſcõditus eſt in vaſis. τ cucurr
ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσιν. καὶ ἔδρα
τ accepit eum inde: τ ſtetit ſaul in med
καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστη σαοὺλ ἐν μέσ
populi: τ exaltatꝰ eſt ſup vniuerſum pplm ab hum
τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερῳ
ro τ ſurſum. τ dixit ſamuel ad oẽs p
αι καὶ ἐπάνω. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λ
pulũ: videtis quẽ elegit ſibi ipſe dñs: quia n
όν, ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ ὁ κύριος, ὅτι οὐ
eſt ſimilis ipſi in oĩb vobis: τ cognouit vniuerſus ppl
ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λα
τ dixit: viuat rex. τ locutus eſt ſamuel
καὶ εἶπεν, ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἐλάλησε σαμουὴ
ad populũ legem regni. τ ſcri
πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας. καὶ ἔγρ
ſit in libro: τ reposuit coram dño. τ di
ψεν εἰς βιβλίον, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐξ
miſit ſamuel oẽm populũ τ abierunt q
πέστειλε σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἀπῆλθον ἕκ
libet in locum ſuum. τ ſamuel abiit in
στος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ σαμουὴλ ἀπῆλθεν εἰς τὸ
domũ ſuam in gabaa. τ abierunt filíi exe
ἴκον αὐτοῦ εἰς γαβαά. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δ
cituum: quoꝝ tetigit dñs corda eoꝝ cum ſa
νάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρδίας αὐτῶν μετὰ σα
ul. τ filíi peſtilẽtes dixerũt: quis ſaluabit nos iſte?
ούλ. καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος
τ deſpexerunt eum τ non attulerũt ei munera: τ
καὶ ἠτίμωσαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα, καὶ
factꝰ eſt obmutẽſcẽs.
ἐγενήθη κωφεύων.

Ca.ii

Et aſcendit naas ammonites: τ caſtrametat
Καὶ ἀνέβη ναὰς ὁ ἀμμανίτης, καὶ παρενέβαλε
cõtra tabes galaad. τ dixerunt omnes viri ia
ἐπὶ ἰαβὴς γαλααδ. καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄνδρες ἰ
bes ad naas ammonitem: pange nobiſcũ fedus τ
βὴς πρὸς ναὰς τὸν ἀμμανίτην, διάθου ὑμῖν διαθήκην κὰ
ſeruiemus tibi. τ dixit ad eos naas am
δουλεύσωμέν σοι. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ναὰς ὁ ἀμ
monites: in hoc pangam vobiſcũ fedus vt
μανίτης, ἐν τούτῳ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐν τῷ
eruam vestrum omnem
ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα

oculum dextrū: τ ponam eum in opprobriū in uni
ὀφθαλμὸν δεξιόν, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ὀνειδος ἐπὶ παν
uerſo iſrael. τ dicunt ei uiri iabes: remitte
τα ἰσραηλ· καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες ἰαβής, ἄνες
nos ſeptē dies τ mittemus nuncios i uniuerſū
ἡμᾶς ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν
terminū iſrl. τ ſi nō fuerit ſaluās nos τ egre
ὅριον ἰσραηλ· καὶ ἐὰν μὴ ᾖ ὁ σώζων ἡμᾶς καὶ ἐξελευ
diemur ad uos. τ uenerūt nuncij in ciui
σόμεθα πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν βου
lem ad ſaulem: τ locuti ſunt uerba hec
λὴν πρὸς σαούλ, καὶ ἐλάλησαν τοὺς λόγους τούτους
in aures ppli: τ leuauerūt oīs ppls uo=
εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φω
cem ſuam: τ fleuerūt. τ ecce ſaul ueniebat
νὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν. καὶ ἰδοὺ σαοὺλ ἤρχετο·
β poſt boues de agro: τ dixit ſaul:
κατόπισθεν τῶν βοῶν ἐξ ἀγροῦ, καὶ εἶπεν σαούλ,
quid eſt ppło ꝙ plorant: τ narrauerunt ei
τί ἐστιν τῷ λαῷ ὅτι κλαίουσιν; καὶ διηγήσαντο αὐ
uerba uirorum iabes: τ inſiluit
τῷ τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν ἰαβής, καὶ ἐφείλατο
ſpiritus dñi ſup ſaul ut audiuit uerba
ὅτο. πνεῦμα κυρίου ἐπὶ σαοὺλ ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα
hec: τ iratus eſt cōtra eos furore ſuo ualde.
ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς ὀργῇ αὐτοῦ σφόδρα·
τ accepit duas uaccas τ i membra ꝯcidit eas: τ mi
καὶ ἔλαβε δύο βόας καὶ ἐμέλισεν αὐτάς, καὶ ἀπέ
ſit in oēm terminū iſrael in manu nuncioꝝ
στειλεν εἰς πᾶν ὅριον ἰσραηλ ἐν χειρὶ τῶν ἀγγέλων
dicens: qui non erit exiens poſt ſaulem
λέγων, ὃς οὐκ ἔσαι ἐκπορευόμενος ὀπίσω σαοὺλ
τ poſt ſamuelem. ſic hec facient
καὶ ὀπίσω σαμουήλ, καὶὰ τάδε ποιήσουσιν ταῖς
bobus eius. τ cecidit ertaſis dñi ſup
βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἔπεσεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν
pplm: τ clamauerūt q̄ſi uir unus. τ recenſet e=
λαόν, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ ἓς· καὶ ἐπισκέπτεται αὐ
os ſaul in bazec omnē uirū iſrael tre=
τοὺς σαοὺλ ἐν βαζὲκ πάντα ἄνδρα ἰσραηλ τρια=
centa milia: τ uiros iuda triginta mi=
κοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας ἰούδα τριάκοντα χι=
lia. τ dixit ſaul nunciis qui ue
λιάδας. καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐλθοῦ
nerāt: hec dicetis uiris iabes galaad: cras
σι, τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν ἰαβὴς γαλααδ, αὔ=
C uobi erit ſalus cum incaluerit ſol.
ριον ὑμῖν ἔσαι ἡ σωτηρία ἡνίκα θερμάνωνται τοῦ ἡλίου.
τ uenerūt nuncij in ciuitatē τ nunciauerūt
καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνήγγειλαν τοῖς
uiris iabes: τ letati ſunt. τ dixerūt uiri
ἀνδράσιν ἰαβής, καὶ εὐφράνθησαν· καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
iabes ad naas ammanitē cras exibimus
ἰαβὴς πρὸς ναας τὸν ἀμμονίτην, ἄριον ἐξελευσόμεθα
ad uos: τ facietis nobis oīe qđ placuerit coram
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν πᾶν τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον
uobis: τ factū eſt poſt cras τ cōſtituit ſaul
ὑμῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἄριον καὶ διέταξε σαοὺλ
pplm in tres facies: τ ingreſſi ſunt in mediū
τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς, καὶ εἰσεπορεύοντο εἰς μέσον
caſtrorum in matutina cuſtodia: τ percuſſit filios
τῆς παρεμβολῆς ἐν τῇ πρωϊνῇ φυλακῇ, καὶ ἐπλῆξεν τοὺς υἱοὺς
ammon uſq; dū incaleſceret dies. τ factū eſt qui
ἀμμὼν ἕως οὗ διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ ἐγενήθη οἱ
relicti erant τ diſperſi ſunt: τ non relicti ſunt
ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν
in eis duo in idipſum: τ dixit pplṡ ad
ἐν αὐτοῖς δύο ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς
ſamuel: dic ē q̄ dixit ſaul nō regnabit
σαμουήλ, τίς ὁ εἰπὼν σαοὺλ οὐ βασιλεύσει

ſtrū oculos dextros: po
nāꝫ uos opprobriū i uni
uerſo iſrael. Et dixerūt
ad eū ſenſores iabes.
Cōcede nobis ſeptem
dies ut mittamus
nuncios ad uniuerſos
terminos iſrael: & ſi
non fuerit qui defēdat
nos: egrediemur ad te
Uenerunt ergo nuncii
in gabaa ſaulis:
& locuti ſūt uerba hec
audiente populo.
Et leuauit oīs populus
uocem ſuam & fleuit.
Et ecce ſaul ueniebat
ſequens boues de
agro: & ait. Quid ha=
bet populus
q̄plorat: Et narraue=
runt ei uerba
uirorū iabes. Et inſilu
it ſpiritus dei
in ſaul cū audiſſet hec
uerba: τ
& iratus eſt furor eius
nimis. Et aſſumens
uītrūꝫ bouē concidit ī
fruſta: miſitꝫ
in oēs
terminos iſrael p ma=
num nunciorum
dicēs. Quicūꝫ nō ex
ierit & ſecutus fuerit
ſaul & ſamuel: ſic fiet
bobus eius. Inuaſit er
go timor domini
ppm & egreſſi ſunt q̄ſi
vir unus: & recēſuit e
os in bezech. Fuerūtꝫ
filiorum iſrael trecēta
milia: uirorum autem
iuda triginta
milia. Et dixerūt nun=
ciis qui uenerant.
Sic dicetis uiris q ſunt
in iabes galaad.
Cras erit uobis ſalus
cum incaluerit
ſol. Uenerūt ergo nūn=
cii & nūciauerunt
uiris iabes. Qui letati
ſunt: & dixerunt.
Mane exibimꝰ ad uos
& facietis nobis omne
quod placuerit uobis.
Et factū ē cum dies cra
ſtinus ueniſſet: cōſtitu
it ſaul ppm in tres ꝑ=
tes. Et ingreſſus eſt
media caſtra in uigilia
matutina
& pcuſſit amon uſqꝫdū
incaleſceret dies
Reliqui autē diſpſi ſūt
ita ut non relinq̄rentur
ex eis duo pariter. Et
ait populus ad ſamue=
lē. Quis eſt iſte qui di=
xit ſaul non regnabit

ᵉעֲלֵינוּ ᶻתְּנוּ ᵛהָאֲנָשִׁים ᵗוְנָמִיתֵם׃ ᵘנַמּוֹת
ᵍוַיֹּאמֶר ᵖשְׁמוּאֵל ᶜ לֹא ᵒיוּמַת אִישׁ
ᶠבַּיּוֹם ᵍהַזֶּה ᵇ כִּי ᶠהַיּוֹם ᵉעָשָׂה ᵗיְהוָה
ᵐתְּשׁוּעָה ᵇבְּיִשְׂרָאֵל׃ ᵒוַיֹּאמֶר ᵖשְׁמוּאֵל ᵐיֹשׁע
ᵍאֶל ᵗהָעָם ᵖלְכוּ ᵒוְנֵלְכָה ᵐהַגִּלְגָּל ᶜוְנְחַדֵּשׁ ᵒיֶלֶךְ ᵖחָדָשׁ
ᶠשָׁם ᵗהַמְלוּכָה׃ ᵉוַיֵּלְכוּ ᵇ כָּל ᶜ הָעָם
ᵒהַגִּלְגָּל ᶜ וַיַּמְלִכוּ ᶠשָׁם ᵉאֶת ᵍשָׁאוּל
ᵇלִפְנֵי ᶠיְהוָה ᵉבַּגִּלְגָּל ᶜ וַיִּזְבְּחוּ ᵐשָׁם ᵇפָּנֶה ᵘזָבַח
ᵉ זִבְחֵי ᵒ שְׁלָמִים ᵖ לִפְנֵי ᵍיְהוָה
ᵉוַיִּשְׂמַח ᵍשָׁם ᶠשָׁאוּל ᵐוְכָל ᶜ אַנְשֵׁי ᶠשָׂמַח
ᵉיִשְׂרָאֵל ᵍעַד ᵐמְאֹד׃ ᵐוַיֹּאמֶר Cap.xij.
ᵖשְׁמוּאֵל ᵍאֶל ᵖכָּל ᶜ יִשְׂרָאֵל ᶠ הִנֵּה
ᵍשָׁמַעְתִּי ᵇבְּקֹלְכֶם ᵖלְכֹל ᵍאֲשֶׁר ᵉאֲמַרְתֶּם ᵇקול
ᵐלִי ᵉוָאַמְלִיךְ ᵍעֲלֵיכֶם ᵖמֶלֶךְ׃ ᵍוְעַתָּה ᵉמַלַּךְ
ᵉהִנֵּה ᵐ הַמֶּלֶךְ ᶜ מִתְהַלֵּךְ ᵐלִפְנֵיכֶם ᵉהַלַּךְ ᵐפָּנֶה
ᵉואני ᶠזָקַנְתִּי ᶜוְשַׂבְתִּי ᵍוּבָנַי ᵖ הִנָּם ᵉשוב ᵖהִנֵּה
ᶜאִתְּכֶם ᵖוַאֲנִי ᶜ הִתְהַלַּכְתִּי ᶠלִפְנֵיכֶם
ᵍמִנְּעָרַי ᵍעַד ᵖהַיּוֹם ᵍהַזֶּה׃ הִנְנִי ᵐעֲנוּ ᵐבִי ᵐעָנָה
ᵒנֶגֶד ᵖיְהוָה ᵍוְנֶגֶד ᵐמְשִׁיחוֹ ᵍאֶת ᵖשׁוֹר ᵐמִי ᵒמָשַׁח
ᵉלָקָחְתִּי ᶠוְחֲמוֹר ᵐמִי ᵉלָקָחְתִּי ᵍוְאֶת ᵖמִי ᶠחָמַסְתִּי
ᵒעָשַׁקְתִּי ᵍוְאֶת ᵖמִי ᵍרַצּוֹתִי ᵍוּמִיָּד ᵖמִי ᶠרָצַץ
ᵉלָקָחְתִּי ᵖכֹּפֶר ᵐוְאֶעְלִים ᵍעֵינַי ᵖבּוֹ ᵍוְאָשִׁיב ᵐעָלֶם ᵖשׁוב
ᵍלָכֶם׃ ᵍוַיֹּאמְרוּ ᵖלֹא ᵍעֲשַׁקְתָּנוּ ᵐ וְלֹא ᵍאָמַר
ᵉרַצּוֹתָנוּ ᵍוְלֹא ᵐ לָקַחְתָּ ᵖמִיַּד ᶜ אִישׁ
ᵒמְאוּמָה׃ ᵍוַיֹּאמֶר ᵉאֲלֵיהֶם ᵍעֵד ᵐיְהוָה ᵒמְאוּם ᵖעֵד
ᵐבְּכֶם ᵍוְעֵד ᵐמְשִׁיחוֹ ᵍהַיּוֹם ᵖהַזֶּה ᵍכִּי ᵖלֹא ᵐמָשַׁח
ᵍמְצָאתֶם ᵖבְּיָדִי ᵒמְאוּמָה ᵐ וַיֹּאמֶר ᵉ עֵדִי׃
ᵉוַיֹּאמֶר ᵍשְׁמוּאֵל ᵍאֶל ᵖהָעָם ᶜיְהוָה ᵖאֲשֶׁר
ᶜעָשָׂה ᵍאֶת ᵖמֹשֶׁה ᵍוְאֶת ᵖאַהֲרֹן ᵍוַאֲשֶׁר
ᵐ הֶעֱלָה ᵐ אֶת ᵒ אֲבֹתֵיכֶם ᵖ מֵאֶרֶץ ᵐעָלָה
ᵖמִצְרָיִם׃ ᵍוְעַתָּה ᵖהִתְיַצְּבוּ ᵍוְאִשָּׁפְטָה ᵐיָצַב ᵖשָׁפַט
ᵉאִתְּכֶם ᵍלִפְנֵי ᶠ יְהוָה ᵉ אֵת ᵍ כָּל ᵖפָּנֶה
ᶜצִדְקוֹת ᵖיְהוָה ᶜאֲשֶׁר ᶠעָשָׂה ᵍאִתְּכֶם
ᵇוְאֶת ᵍאֲבוֹתֵיכֶם׃ ᵐכַּאֲשֶׁר ᵇבָּא ᵐיַעֲקֹב ᵇבוא
ᵐמִצְרַיִם ᵍוַיִּזְעֲקוּ ᵖאֲבוֹתֵיכֶם ᵖאֶל ᵍיְהוָה ᵐזָעַק
ᵉוַיִּשְׁלַח ᶠ יְהוָה ᵉ אֶת ᵍ מֹשֶׁה ᶠ וְאֶת ᵖשָׁלַח

ᵉsuper nos. ᶻDate ᵛviros ᵗ& interficiemus eos. ∞∞∞
ᵘEt ait ᵇsaul. ᶜNon ᵒoccidetur ᵍquisq̄ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠin die ᵍhac: ᵇquia ᵗhodie ᵉfecit ᵗdominus ∞∞∞∞∞
ᵐsalutem ᵐin israel. ᵒDixit ātᵖ samuel ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍad ᶠpopulū. ᵐVēite ᶜ& eamus ᵐin galgala: ᵗ& immo
uemus ᶠibi ᵗregnū. ᵘEt perexit ᵇois ᶜpopulus in ∞∞
ᵒgalgala: ᶜ& fecerunt ᶠibi ᶜregem ᵍsaul ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇcoram ᵗdn̄o ᵇin galgala: ᵗEt īmolauerūt ᵐibi ∞∞∞
ᵘvictimas ᵒpacificas ᵖcoram ᵍdomino. ∞∞∞∞∞∞∞
ᶠEt letatus ē ᵒibi ᶠsaul ᵘ& cūcti ᵛviri ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉisrael ᵛnimis. 12.
OIxit autem ∞∞∞∞∞
ᵇsamuel ᵗad ᵒ vniuersum
ᶜisrael. ᶠEcce ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍaudiui ʰvocē vestrā ᶠiux
ta oīa ᵏque ˡlocuti estis
ᵐad me: ᵘ& cōstituī ᶜsup
vos ᵍregem. ᵍEt nunc ∞
ᵘrex ᶜgraditur ᵘante vos.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛEgo āt ᵛsenui ᵗ& īcanui.
ᵍPorro filii mei ∞∞∞∞∞
ᶜvobiscū sūt. Itaq; ᶜconuersatus ᶜcoram vobis
ᵍab adolescētia mea ʰ vsq; adᵏ hāc ˡdiē: ˡecce pāsto
sum. ᵐᵐ Loqmini ᵘde me
ᵒcorā ᵖdn̄o ᵍ& corā ᵗ xp̄o
eius: vtrū ᵗbouē ᵘcuiusq̄
ᵛtulerī ᵗaut asinū: ᵇsi ᶜquē
q̄ ᵒcalūniat ᵖ sum: ᶜsi ᵍop
pressi ᶠaliquē: ᵇsi ḋ māu ᵗ cui
usq̄ ᵗmunus ᵏaccepi: ᵐᵐ& cōtēnā ᵒillud hodie ᵖ resti
tuāq; ᵍvobis. ᶜEt dixerūt.
ᵉNō ᶜes calūniatus nos:
ᵘneq; ᵛoppressisti: ᵗneq; ᵇtu
llsti ᵇde manu ᶜalicuius ∞
ᵒqppiā. ᶜDixitq; ᶠad eos.
ᵉTestis est ᵇdominus ∞∞
ᵗaduersum vos ᵗ & testis
ᵐx̄ps eius in ᵘdie ᵒhac:
ᵖquia ᵍnō ᶠinueneritis ᵘin
manu mea ᵗqppiā. ᵘEt dixerūt. ᶠTestis. ᶠEt ait ᵗsamuel ᵇad ᵇpplm. ᶜDn̄s ᵇ q
ᶜfecit ᵍmoysen ᵇ& ᵗaaron
ᵗ& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐeduxit ᵒpatres nostros
ᵖde terra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍegypti adest. ᶠNunc ᵘergo ᵘstate ᶠvt iudicio cōtē
dā ᵘaduersū vos ᵗcorā ᵗdomino ᵘde ᵇoībus ᶜmiseri
cordiis ᵒdomini ᶜquas ᶠfecit dominus ᵍ vobiscum
ᵇ& cum ᵗpatribus vestris
ᵏquomodo ᵐiacob ˡingressus est in ᵘegyptū: ᵒ& clamauerunt ᵖpatres vestri
ᵍad ᶠdominum: ᵉ& misit
ᶠdominus ᵏmoysen ᶠ& ∞

ᵉsuper nos. ᵛda ᵗ viros ᵗ interficiemus eos.
ἐφ' ἡμᾶς· ϖαράδος τοὺς ἄνδρας καὶ ϑανατώσομεν αὐτούς
ᵗ dixit saul non occidetur ḋsq̄ in die ᵗ
καὶ εἶπεν σαοὺλ οὐκ ἀποϑανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ
ᵗha: quia hodie fecit ᵛdns salutem in israel. ᵗ
τῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν ἐν ἰσραήλ. καὶ
ait samuel ad populū dicens: venite ea
εἶπεν σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων, δεῦτε πορευϑώ
mus in galgala: ᵗ immouemus ibi re=
μεν εἰς γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλε
gnū. ᵗ perrexit ois ᵖpls in galgala ᵗ vn=
αν· καὶ ἐπορεύϑη πᾶς ὁ λαὸς εἰς γάλγαλα καὶ ἔχρι
xit ibi samuel saulem in regem coram do
σεν ἐκεῖ σαμουὴλ τὸν σαοὺλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυ
mino in galgalis. ᵗ īmolauerūt ibi victimas pacificas co
ρίου ἐν γαλγάλοις· καὶ ἔϑυσαν ἐκεῖ ϑυσίας εἰρηνικὰς ἐνώ
ram ᵛdn̄o. ᵗ letatus est ibi saul ᵗ cūcti viri
πιον κυρίου· καὶ ηὐφράϑη ἐκεῖ σαοὺλ καὶ πάντες ἄνδρες
israel nimis.
ἰσραὴλ σφόδρα. Ca.12
ΘIt dixit samuel ad vniuersum virū israel: e
Καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα ἰσραήλ, ἰ
ce audiui vocem vr̄az ᵗ oia q̄cūq; locuti estis mihi
δοὺ ἤκουσα τῆς φωνῆς ὑμῶν καὶ πάντα ὅσα εἴπατέ μοι
ᵗ regnare feci sup vos regem. ᵗ nunc ecce
καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα· καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα
rex gradietur ante vos. ᵗ ego senui
σιλεὺς διαπορεύσεται ἐνώπιον ὑμῶν· καὶ ἐγὼ γεγήρακα
ᵗ incanui: ᵗ ecce filij mei in vobis sunt.
καὶ πεπολίωμαι, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοί μου ἐν ὑμῖν εἰσίν·
ᵗ ego ecce cōuersat ᵗsum coram vobis ab adolescētu
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἀνέστραμμαι ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός
mea ᵗ vsq; ad diē hanc ecce ego: respondete
μου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἰδοὺ ἐγώ, ἀποκρίϑητε
cōtra me coram dn̄o ᵗ coram x̄po eius
κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
si bouem cuius vsm accepi vel asinū cuius accepi: vel
εἰ μόχον τίνος ὑμῶν ἐλαφα ἢ ὄνον τίνος ἐλαφα, ἢ
cui vsm vim intuli: vel quem ʃ oppressi v
τίνα ὑμῶν κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίεσα ὑ
strū: vel de manu cuius vsm accepi munus: vel calci
μῶν, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος ὑμῶν ἔλαφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπο
mētum: dicite cōtra me ᵗ restituam vobis: ᵗ diref
δικμα; εἴπατε κατ' ἐμοῦ καὶ ἀποδώσω ὑμῖν; καὶ εἶπο
ad samuelē nō iniuria affecisti nos ᵗ nō vim intulisti
πρὸς σαμουὴλ οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς καὶ οὐ κατεδυνάστευσα
nobis: nō accepisti de manu nr̄a q̄ppiā. ᵗ dixit samuel
ἡμᾶς, οὐκ ἔλαφας ἐκ χειρὸς ἡμῶν τι οὐδέν· καὶ εἶπε σαμουὴλ
ad ppl̄m: testis ᵛdns in vobis: ᵗ testis ch
πρὸς τὸν λαὸν, μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς ὁ χρι
stus eius in die hac: quia nō inuenistis in ma
στὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν τῇ χει
nu mea q̄ppiā. ᵗ dixit ppls: testis. ᵗ ait samuel
ρί μου οὐδέν. καὶ εἶπεν ὁ λαός, μάρτυς· καὶ εἶπε σαμουὴλ
ad ppl̄m dicens: testis ᵛdns q̄ fecit moysen
πρὸς τὸν λαὸν λέγων, μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν μωυσῆν
ᵗ aaron: ᵗ qui eduxit patres nr̄os e
καὶ τὸν ἀαρών, καὶ ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐ
egypto: ᵗ nūc state: ᵗ iudicabo vos coram
αἰγύπτου, καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον
ᵛdn̄o: ᵗ nunciabo vobis omnem iustitiam
κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν πᾶσαν τὴν δικαιοσύνην
ᵛdn̄i: quā fecit nobis ᵗ patribus nr̄is:
κυρίου, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
quō ingressus ē iacob ᵗ filij eius in egyptum: ᵗ hu
ὡς εἰσῆλθεν ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐ
miliauit eos egyptus. ᵗ clamauerūt ᵖpres
ταπείνωσεν αὐτοὺς αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες
nr̄i ad ᵛdn̄m: ᵗ misit ᵛdns moysen ᵗ
ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν μωυσῆν καὶ

∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞

aaron: τ eduxit patres nros de egy
ὸν ἀαρών, καὶ ἐξήγαγε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύ=
pto: τ collocauit eos in loco hoc.
πτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
Judi. 4.d. τ obliti ſūt dñi dei eor: τ tradidit e=
καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐ
os in manus ſiſara magſt militie iabin re
τοὺς εἰς χεῖρας σισάρα ἀρχιστρατήγου Ἰαβὶν βασι=
gis aſor: τ in manus philiſtinoꝝ: τ in
λέως ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλεφύλων. καὶ εἰς
manus regis moab τ pugnauerūt in eos. τ cla
χεῖρας βασιλέως μωὰβ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. καὶ βο
mauerūt ad dñm τ dixerūt: peccauimus quia dereliquī
ησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, ἡμάρτομεν ὅτι ἐγκατελίπο=
mus dñm τ ſeruiuimus baalim τ
μεν τὸν κύριον καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς βααλὶμ καὶ τοῖς
lucis. τ nunc erue nos de manu inimicoꝝ nroꝝ
ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
τ ſeruiemus tibi. τ miſit dñs hierobaal
Judi. 6.c. καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ ἐξαπέστειλε κύριος τὸν ἱερουβαὰλ
τ barac τ tephthae τ ſamuel: τ
καὶ τὸν βαρὰκ καὶ τὸν ἰεφθὲ καὶ τὸν σαμουήλ, καὶ
eruit vos p circuitū de manu inimicoꝝ vrōꝝ:
C ἐξείλετο ὑμᾶς κυκλόθεν ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.
ſ.g.d. τ habitaſtis cōfidēter. τ vidiſtis q naas
1.ē.10 καὶ κατῳκήκατε πεποιθότες. καὶ εἴδετε ὅτι ναὰς
c. rex filioꝝ ammon venit aduersū vos: τ dixiſtis:
βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἴπατε,
nequaquā: rex regnabit in nobis. τ no
οὐχί ὅτι, βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν. καὶ κύ=
minus deus nr rex veſter. τ nunc ecce
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς ὑμῶν. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα
rex quē elegiſtis τ quē petiſtis. τ ecce de=
σιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε καὶ ὃν ἠτήσασθε. καὶ ἰδοὺ δέ
dit dñs ſup vos regem: vt timeatis
δωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα, ὅπως ἂν φοβῆσθε τὸν
dñm τ ſeruiatis ei τ audiatis vocē
κύριον καὶ δουλεύσητε αὐτῷ καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς
eius τ nō obſurgetis ori dñi: τ fueritis
αὐτοῦ καὶ μὴ ἐρίζητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἔσεσθε
τ nos τ rex regnās ſup vos eim
καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμᾶς ὀπί=
ſequentes dñm deum vrm: τ liberabit
σω κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται
vos. ſi aũt nō audieritis vocem dñi: τ ob
ὑμᾶς. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρί
ſurgaueritis ori eius: τ erit manꝰ dñi ſup vos τ
σητε τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ ἔσαι χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
ſuper regem veſtrū. τ nunc ēt ſtate τ
ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. καὶ νῦν ἔτι κατάσητε καὶ
videte verbū magnū hoc qđ faciet dñs in
ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο ὃ ποιήσει κύριος ἐν
oculis veſtris. nūqd nō meſſis tritici hodie?
ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον;
inuocabo dñm τ dabit voces τ pluuiā.
ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν.
τ cognoſcite τ videte: quia magna malitia vra ꝙ
καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ὑμῶν ἣν
feciſtis in cōſpectu dñi. petentes vobis ꝑpter re
ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βα
gem. τ vocauit ſamuel dñm: τ
σιλέα. καὶ ἐπεκαλέσατο σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ
dedit dñs voces τ pluuiā in die illa.
ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
τ timuit oīs ppls dñm nimis τ
καὶ ἐφοβήθη πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ

Ecclī. 46.g. Exo. 1.d. in cos.

aaron: a& eduxit patres
veſtros ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
de egypto & collocauit
eos in hoc loco. Qui ∞
oblīti ſunt dñi dei
ſui: & tradidit ∞∞∞∞∞∞
eos in manus ſyſare
magiſtri milicie aſor:
& in manu philiſtinoꝝ
& in manu regis moab
& pugnauerūt aduer=
ſū eos. Poſtea āt clama=
uerūt ad dñm: Et dixe
rūt. Peccauimus: qa de
reliquimus dñm & ſer=
uiimus baalim & ∞∞
aſtaroth. Nunc ergo
erue nos de manu ∞∞
inimicorū nroꝝ & ſer=
uiemus tibi. Et miſit do
minus hierobaal & ba
dā & iepte & ∞∞∞∞∞∞∞
famuel: & eruit vos de
manu inimicorū vrōrū
p circuitum: & hitaſtis
cōfidēter. Videtes aūt
q naas rex filiorū am
mō veniſſet aduerſum
vos: dixiſtis mihi. Neq
q̄: ſed rex imperabit
nobis cū dñs deus vr
regnaret in vobis. ∞∞∞
Nunc ergo ipſo eſt rex
veſter quem elegiſtis
& petiſtis. Ecce dedit
vobis dominus ∞∞∞∞∞
regem. Si timueritis
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞
dominum & ſeruietis
ei: & audieritis ∞∞∞∞∞∞
vocem eius & nō exaſ=
peraueritis os domini:
eritis & vos & rex ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
qui ipat vobis ſequē=
tes dominum ∞∞∞∞∞∞
deū vrm. Si āt nō audi
eritis vocem ∞∞∞∞∞∞∞
dñi: ſed exaſpaueritis
ſermones eius: erit ∞∞∞
manus dñi ſup vos & ∞
ſup patres vros. Sed &
nunc ſtate & videte rē
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
iſtā grandem quam fa
cturus eſt dominus ∞∞∞
in conſpectu veſtro.
Nunquid non meſſis
tritici eſt hodie! Inuo=
cabo dominum ∞∞∞∞∞
& dabit voces & pluui
as: & ſcietis & videbitis:
quia grande malū fe=
ceritis vobis in cōſpectu
dñi petētes vobis ſup vos re
gem. Et clamauit ∞∞∞∞
ſamuel ad dominū &
dedit dominus ∞∞∞∞∞∞
voces & pluuias in die
illa. Et timuit ∞∞∞∞∞∞∞
omnis populus nimis
dominum & ∞∞∞∞∞∞∞

יצא	אַהֲרֹן וַיּוֹצִיאוּ אֶת אֲבֹתֵיכֶם	aaron: & eduxit patres veſtros
קום	מֵמִצְרַיִם וַיּוֹשִׁבֵם בַּמָּקוֹם הַזֶּה	de egypto & collocauit eos in hoc loco. Qui
שכח מכר	וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכֹּר	oblīti ſunt domini dei ſui: & tradidit
שור	אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא שַׂר צְבָא חָצוֹר	eos in manus ſyſare magiſtri milicie aſor:
	וּבְיַד פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב	& in manu philiſtinoꝝ & in manu regis moab
לחם	וַיִּלָּחֲמוּ בָם וַיִּזְעֲקוּ אֵל יְהוָה	& pugnauerūt aduerſū eos. Poſtea āt clamauerūt ad dñm: Et dixerūt.
	וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת	Peccauimus: qa dereliquimus dñm & ſeruiuimus baalim &
עבד	יְהוָה וַנַּעֲבֹד אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת	aſtaroth. Nunc ergo
נצל	הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה הַצִּילֵנוּ מִיַּד	erue nos de manu
שלח	אֹיְבֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת	inimicorū nroꝝ & ſeruiemus tibi. Et miſit dominus hierobaal & ba
	יְרֻבַּעַל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת	dā & iepte & famuel: & eruit vos de
	שְׁמוּאֵל וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד אֹיְבֵיכֶם	manu inimicorū vrōrū p circuitum: & hitaſtis cōfidēter. Videtes aūt
סבב ישב	מִסָּבִיב וַתֵּשְׁבוּ בָּטֶחַ וַתִּרְאוּ כִּי	q naas rex filiorū am mō veniſſet aduerſum
ראה בוא	נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם	vos: dixiſtis mihi. Neq q̄: ſed rex imperabit
אמר	וַתֹּאמְרוּ לִי לֹא כִּי מֶלֶךְ יִמְלֹךְ	nobis cū dñs deus vr
	עָלֵינוּ וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַלְכְּכֶם׃	regnaret in vobis. ∞∞∞
	וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם	Nunc ergo ipſo eſt rex veſter quem elegiſtis
	אֲשֶׁר שְׁאִלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה	& petiſtis. Ecce dedit
ירא	עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃ אִם תִּירְאוּ אֶת	vobis dominus ∞∞∞∞∞
	יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ וּשְׁמַעְתֶּם	regem. Si timueritis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞
שמע	בְּקוֹלוֹ וְלֹא תַמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה	dominum & ſeruietis ei: & audieritis ∞∞∞∞∞∞
	וְהְיִיתֶם גַּם אַתֶּם וְגַם הַמֶּלֶךְ	vocem eius & nō exaſperaueritis os domini:
היה	אֲשֶׁר מָלַךְ עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה	eritis & vos & rex ∞∞
	אֱלֹהֵיכֶם׃ וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
שמע	יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת פִּי יְהוָה וְהָיְתָה	qui ipat vobis ſequē=tes dominum ∞∞∞∞∞∞
	יַד יְהוָה בָּכֶם וּבַאֲבֹתֵיכֶם׃ גַּם	deū vrm. Si āt nō audi eritis vocem ∞∞∞∞∞∞∞
	עַתָּה הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת הַדָּבָר	ſermones eius: erit ∞∞∞
נדל	הַגָּדוֹל הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה	manus dñi ſup vos &
קצר	עֹשֶׂה לְעֵינֵיכֶם׃ הֲלוֹא קְצִיר	ſup patres vros. Sed &
חטה קרא	חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יְהוָה	nunc ſtate & videte rē
נתן קול	וְיִתֵּן קֹלוֹת וּמָטָר וּדְעוּ וּרְאוּ כִּי	iſtā grandem quam fa
רעע רוע	רָעַתְכֶם רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינֵי	cturus eſt dominus ∞∞∞
רבב עשה	יְהוָה לִשְׁאֹל לָכֶם מֶלֶךְ׃ וַיִּקְרָא	in conſpectu veſtro.
	שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה	Nunquid non meſſis tritici eſt hodie! Inuo=cabo dominum ∞∞∞∞∞
	קֹלוֹת וּמָטָר בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא	& dabit voces & pluui as: & ſcietis & videbitis:
ירא	כָּל הָעָם מְאֹד אֶת יְהוָה וְאֶת	quia grande malū fe=ceritis vobis in cōſpectu

ſamuelē. Et dixit vniuersus populus ad ſamuelem. Ora p ſeruis tuis ad dñm deum tuū vt non moriamur. Addidimus ei vniuersis petis nris malum vt peteremus nobis regem. Dixit ātſamuel ad populum. Nolite time re. Vos feciſtis vniuersum malū hoc. Verumtamen nolite recedere a tergo domini: ſed ſeruite dño in oī corde vro: & nolite declinare poſt vana q̄ non proderūt vobis: neq; ruēt vos: quia vana ſūt: & nō dereliquet dñs populum ſuū propter nomē ſuum magnū: quia accepit dñs vos facere vos ſibi populum. Abſit āt a me hoc peccatum in dño vt ceſſem orare pro vobis: & docebo vos viam bonam & rectā. Igitur timete dominum & ſeruite ei in veritate & ex toto corde vro. Vidiſtis eni magnifica q̄ iv obis geſſerit dñs: q̄ ſi pſeueraueritis in malicia: & vos & rex veſter pariter pibitis. 15.

Hilius vnius anni erat ſaul cū regnare cepiſſet: duobus āt ānis regnauit ſup iſrael. Et elegit ſibi saul tria milia de iſrael. Et erant cum saul duo milia in machmas & in monte bethel: mille autem cum ionatha in gabaa bēiami. Porro ceterum pplm remiſit vnūquēq; in tabernacula ſua. Et percuſſit ionathas ſtationē philiſtinorū q̄ erat in gabaa. Q̄d cū audiſſet philiſtii: ſaul cecinit buccina in omni terra dicens. Audiant hebrei. Et vniuerſus iſrael audiuit huiuſcemodi famam: percuſſit ſaul ſtationem philiſtinorum. Et erexit ſe iſrael ad uerſus philiſtiim. Clamauit ergo pplus poſt ſaul in galgala: & philiſtiim congregati ſūt ad preliandum contra

ſamuelem. τ dixit oīs pplus ad ſamuelem ora
γὸν σαμουὴλ. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς σαμουὴλ εὖξαι
pro ſeruis tuis ad dñm deū tuū: vt non
ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον γὸν θεόν σου, ἵνα μὴ
moriamur: quia addidimus ſup vniuerſa pec
ἀποθάνωμεν, ὅτι προσεθήκαμεν ἐπὶ πάσας τὰς ἁμαρ=
cata τ malicias nras: petentes nobis ipſis regem.
τίας καὶ κακίας ἡμῶν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.
τ dixit ſamuel ad pplm: non timeatis: vos
καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς γὸν λαόν, μὴ φοβεῖσθε, ὑμεῖς
feciſtis vniuerſum malū hoc verūtū ne de=
πεποιήκατε πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην πλὴν μὴ ἐκ=
clinetis a tergo dñi: τ ſeruite do
κλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυ
mino in toto corde vro: τ non declinetis poſt eos q
ρίῳ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ὀπίσω τῶν
nihil ſunt qui perficient nihil: τ qui non eruent:
μηδὲν ὄντων οἳ περανοῦσιν οὐδέν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται,
qm̄ nihil ſunt: quoniā nō proiiciet dñs pplm ſuum
ὅτι οὐδέν εἰσιν, διότι οὐκ ἀπώσεται κύριος γὸν λαὸν αὐτοῦ
propter nomē ſuū magnū: quia accepit dñs vos
διὰ γὸ ὄνομα αὐτοῦ γὸ μέγα, ὅτι προσελάβετο κύριος ὑμᾶς
vt faceret in pplm ſibi. mihi āt non fiat peccare
ποιῆσαι εἰς λαὸν ἑαυτῷ. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἁμαρτεῖν τῷ
dño vt ceſſem orare pro vobis do=
κυρίῳ τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ κυ=
mino: τ manifeſtabo vobis viam bonam τ re
ρίῳ, καὶ δηλώσω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖ=
ctam. verūtū timete dñm τ ſeruite ei in
αν. πλὴν φοβεῖσθε γὸν κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν
veritate τ in toto corde vro: quia vidiſtis q̄ magnifica
ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι εἴδετε ὅσα ἐμε=
gnificauit dñs vobiſcum. τ ſi malefacientes malefece=
γάλυνε κύριος μεθ' ὑμῶν. καὶ ἐὰν κακοποιοῦντες κακοποιή=
ritis: τ vos τ rex veſter peribitis.
σητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν ἀπολεῖσθε. Ca. 13.

Hlius anni ſaul cum regnaret ipſe: τ
Υἱὸς ἐνιαυτοῦ σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
duob ānis regnauit in iſrael. τ elegit ſibi ſa=
δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ σα
ul tria milia virorū de filijs iſrael. τ e=
ουὴλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἦ=
rant cum ſaule duo milia in machmas in mōte bethel:
σαν μετὰ σαοὺλ δισχίλιοι ἐν μαχμὰς ἐν τῷ ὄρει βαιθήλ,
τ mille erant cum ionathan in gabaa ben=
τ χίλιοι ἦσαν μετὰ ἰωναθὰν ἐν γαβαᾶ τοῦ βενιαμίν.
tiamin. τ reliquum pplm remiſit vnūquēq;
καὶ γὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον
in tabernaculū ſuū. τ percuſſit ionathan ſta
εἰς γὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ἰωναθὰν γὸ ὑπο=
tionē philiſtinorū q̄ in colle. τ audieſt
στημα τῶν ἀλλοφύλων γὸ ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἤκουσαν
philiſtiim: τ ſaul cecinit tuba in om=
οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ σαοὺλ ἐσάλπισεν σάλπιγγι εἰς πᾶ=
ni terra dicens: inobedientes fuerūt ſerui. τ vniuerſus
σαν τὴν γῆν λέγων, ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. καὶ πᾶς
iſrael audiuerūt dicentes: q̄ percuſſit ſaul
ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, ὅτι ἔκοψε σαοὺλ γὸ
ſtationem philiſtinorū: τ cōtēpſit iſrael
ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξουδένωσεν ἰσραὴλ
philiſtiim. τ aſcendit pplus poſt ſaulem
τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς ὀπίσω σαοὺλ
in galgala: τ philiſtiim congregātur in prelium
εἰς γάλγαλα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον
ad iſrael. τ aſcendunt contra
πρὸς γὸν ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ γὸν

israel in bellum triginta milia curruū & sex milia equitum: & populus vt arena q̄ est in labio maris multitudine. & ascendunt & castrametantur in machmas ad orientē bethaben. & vir israel vidit q̄ afflīguntur: & recessit populus: & abscōdit̄ē in speluncis & in abditis & in petris & in foueis & in cisternis. & transeuntes trāsierunt iordanem in terrā gad & galaad. & saul adhuc erat in galgalis: & vniuersus populus q̄ territus fūt post eum. & distulit septē dies iuxta placitum samuel. & non venit samuel in galgala. & dixit saul: nō venit samuel: & populus dilapsus ē a saul. & ait saul: afferte mihi holocaustū & pacifica. Et obtulit holocaustū. & factū ē vt cōpleret offerens holocaustum: & ecce samuel veniebat. & egressus ē saul in occursum samuel vt benediceret ei. & dixit samuel: quid fecisti? & dixit saul: quia vidi q̄ dilaberetur populus a me: & tu non venisti in tēpore dierū cōstitutorum: philisthiim cōgregati fuerāt in machmas. & dixi: nunc descendēt philisthiim ad me in galgala: & faciē dñi nō placaui. Necessitate cōpulsus obtuli holocaustū. Dixitq̄ samuel ad saul: stulte egisti: nec custodisti mādata dñi dei tui q̄ precepit tibi. Quod si nō fecisses iā nunc ꝓparasset dñs regnū tuū super israel in sempiternum. Sed nequaq̄ regnum tuū vltra cōsurget. quesiuit dñs sibi virū iuxta cor suū: & ꝓcepit ei dominus vt esset dux super populū suū: eo q̄ nō custodieris q̄ ꝓcepit dñs. Surrexit ait samuel & ascēdit de galgalis in gabaa beniamin. Et recensuit saul populū qui inuenti fuerant cum eo quasi sexcentos viros: & saul & ionathas & filius eius: & populus qui inuētus fuerat cū eis erat in gabaa beniamin. Porro philistiim cōfederant in machmas

israel in bellum triginta milia curruū & sex milia equitum & reliquum vulgus sicut arena que est in littore maris plurima. Et ascendētes castrametati sūt in machmas ad orientē bethauē. Qd cū vidissent viri israel se in arcto positos: afflictus erat populus: absconderunt se in speluncis: & in abditis: in petris quoq̄ & in antris: & in cisternis. Hebreiā trāsierūt iordanē in terrā gad & galaad. Cunq̄ adhuc esset saul in galgala: vniuersus populus territus ē qui sequebatur eū. Et expectauit septem diebus iuxta placitum samuelis: & non venit samuel in galgala. Dilapsusq̄ est populus ab eo. Ait ergo saul. Afferte mihi holocaustū & pacifica. Et obtulit holocaustū. Cūq̄ cōpleret offerēs holocaustū ecce samuel veniebat. Et egressꝰ ē saul obuiā ei vt salutaret eū. Locutusq̄ est ad eū samuel. Quid fecisti? Rndit saul. Quia vidi q̄ populus dilaberetur a me: & tu non veneras iuxta placitos dies. Porro philistiim congregati fuerant in machmas: dixi. Nūc descēdēt philisthiim ad me in galgala: & faciē dñi nō placaui. Necessitate cōpulsus obtuli holocaustū. Dixitq̄ samuel ad saul. Stulte egisti: nec custodisti mādata dñi dei tui q̄ precepit tibi. Qd si nō fecisses iā nunc ꝓparasset dñs regnū tuū super israel in sempiternum. Sed nequaq̄ regnum tuū vltra cōsurget. quesiuit dñs sibi virū iuxta cor suū. & ꝓcepit ei dominus vt esset dux super populū suū: eo q̄ nō custodieris q̄ ꝓcepit dñs. Surrexit ait samuel & ascēdit de galgalis in gabaa beniamin. Et recensuit saul populū qui inuenti fuerant cum eo quasi sexcentos viros: & saul & ionathas & filius eius: populusq̄ qui inuētus fuerat cū eis erat in gabaa beniamin. Porro philistiim cōfederant in machmas

ישׁשׁה ישׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁשָּׁת
אַלְפֵים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל שְׂפַת הַיָּם לָרֹב וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ
חנה בְּמִכְמָשׂ קִדְמַת בֵּית אָוֶן וְאִישׁ
ראה צוד יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי צַר לוֹ כִּי נִגַּשׂ
בוא הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְּעָרוֹת
וּבַחוֹחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרָחִים
עבר וּבַנֹּרוֹת וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן
אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עוֹדֶנּוּ
גלגל בַּגִּלְגָּל וְכָל הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃
יחל יום וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת יָמִים לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר
יער בוא שְׁמוּאֵל וְלֹא בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל
פוץ וַיָּפֵץ הָעָם מֵעָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
נגשׁ עלה הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיַּעַל
היה עלה הָעֹלָה׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה
והנה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׁאוּל
לקראת לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
עשׂה אָמַר מֶה עָשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי רָאִיתִי
ראה כִּי נָפֵץ הָעָם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא
בוא בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים
אסף נֶאֱסָפִים מִכְמָשׂ אָמַר עַתָּה יֵרְדוּ
פנה פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל וּפְנֵי יְהוָה לֹא
חלה חִלִּיתִי וָאֶתְאַפֵּק וָאַעֲלֶה הָעֹלָה׃
חלה אפק וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל נִסְכַּלְתָּ
צוה לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כון אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּי עַתָּה הֵכִין יְהוָה אֶת
מלך עלם מַמְלַכְתְּךָ אֶל יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃
קום עתה מַמְלַכְתְּךָ לֹא תָקוּם בִּקֵּשׁ
יהוה לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה
נגד לְנָגִיד עַל עַמּוֹ כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת
אשׁר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּעֲל
קמד מִן הַגִּלְגָּל גִּבְעַת בִּנְיָמִן וַיִּפְקֹד
מצא שָׁאוּל אֶת הָעָם הַנִּמְצְאִים עִמּוֹ
מאה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן
תּה בְּנוֹ וְהָעָם הַנִּמְצָא עִמָּם יֹשְׁבִים
בעי בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ מִכְמָשׂ׃

וַיֵּצֵא הַמַּחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים
שְׁלִשָּׁה רָאשִׁים אֶחָד
יִפְנֶה אֶל דֶּרֶךְ עֶפְרָה אֶל אֶרֶץ
שׁוּעָל וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ
בֵּית חֹרוֹן וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ
הַגְּבוּל הַנִּשְׁקָף עַל גֵּי הַצְּבָעִים
הַמִּדְבָּרָה וְחָרֶשׁ לֹא יִמָּצֵא כֹּל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אָמְרוּ פְּלִשְׁתִּים
פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ חֲנִית
וַיֵּרְדוּ כָל יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים
לְלָטֹשׁ אִישׁ אֶת מַחֲרֵשְׁתּוֹ וְאֶת
אִתּוֹ וְאֶת כַּרְדֻּמּוֹ וְאֶת מַחֲרֵשְׁתּוֹ
וְהָיְתָה הַפְּצִירָה לַפִּים לַמַּחֲרֵשׁוֹת
וְלָאִתִים וְלִשְׁלוֹשׁ קֶלְשׁוֹן
וּלְהַקְרִדִּים וּלְהַצִּיב הַדָּרְבָּן
וַיְהִי בְּיוֹם מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא
וְחֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר
שָׁאוּל וְאֶת יוֹנָתָן תִּמָּצֵא לְשָׁאוּל
וּלְיוֹנָתָן בְּנוֹ וַיֵּצֵא מַצָּב פְּלִשְׁתִּים
אֶל מַעֲבַר מִכְמָשׂ
וַיְהִי הַיּוֹם
וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל אֶל הַנַּעַר
נִשָּׂא כְלֵיו לֵכָה וְנַעְבְּרָה אֶל מַצַּב
פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַלָּז וְלֹא הִגִּיד
לֹא הִגִּיד וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בִּקְצֵה
הַגִּבְעָה תַּחַת הָרִמּוֹן אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן
וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת
אִישׁ וַאֲחִיָּה בֶן אֲחִיטוּב אֲחִי
אִיכָבוֹד בֶּן פִּינְחָס בֶּן עֵלִי כֹּהֵן
יְהוָה נֹשֵׂא אֵפוֹד וְהָעָם לֹא
יָדַע כִּי הָלַךְ יוֹנָתָן וּבֵין הַמַּעְבָּרוֹת
אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ יוֹנָתָן לַעֲבֹר עַל מַצַּב
פְּלִשְׁתִּים שֵׁן הַסֶּלַע מִזֶּה
וְשֵׁן הַסֶּלַע מִזֶּה וְשֵׁם הָאֶחָד בּוֹצֵץ
וְשֵׁם הָאֶחָד סְנֵה הַשֵּׁן הָאֶחָד מִצָּפוֹן מוּל
מִכְמָשׂ וְהָאֶחָד מִנֶּגֶב מוּל גָּבַע

Et egressi sunt ad plian
dū de castris philistinoꝝ
tres cunei. Vnus cu=
neus ꝯ
pergebat contra viam
effraim ad terram ꝯ
saul. Porro alius igre=
diebatur per viam ꝯ
bethorō. Tertius āt ver
terat se ad iter ꝯ
termini imminentis
vallis seboim ꝯ
contra desertū. Porro
faber ferrarius nō inue
niebatur in oī terra israel. Cauerant enī philistii
ne forte facerēt hebrei
gladium aut lanceam.
Descēdebat ergo oīs israel ad philistiim ꝯ
vt acueret vnusquisq;
vomerem suum & ꝯ
ligonem & securim & ꝯ
sarculum . ꝯ
Retuse itaq; erant aci=
es vomerum ꝯ
& ligonum & tridenti=
um ꝯ
& securiū vsq; ad stimu
lum corrigendum. ꝯ
Cūq; venisset dies pre
li non est inuētus enſis
& lancea in manu toti
us populi q erat cum ꝯ
saul & ionatha excepto
saul & ionatha filio ei.
Egressa ē āt statio philistii: vt trāscenderet in
machmas. 14.

ΘΤ accidit in q̄dā die
vt diceret ionathas filius saul ad adole
scētē armigerū suū. Ve
ni & trāseamꝰ ad statio
nē philistinorū q̄ ē trās
locū illū. Patri aūt suo
hoc ipsum nō idicauit.
Porro saul morabatur
i extrema parte gabaa
sub malogranato q̄ e=
rat i agro gabaa Et erat
ppls cū eo q̄si sexcēto=
rū virox. Et achias fi=
lius achitob fris icha=
bod filii phinees q ort?
fuerat ex heli sacerdote
dñi in silo: portabat e
phor. Sed & ppls igno
rabat quo isset iona ꝯ
thas. Erant aūt inter a
scensus p quos niteba
tur ionathas transire ad
stationē philistinorum
eminētes petre ex vtra
q; pte: & quasi in modū
dentiū scopuli hinc in
de prerupti. Nomē vni
boses: & nomen alteri se
nē. Vn? scopulus p mi
nēs ad aquilonē ex ad
uerso machmas: & alt
ad meridiē ex tra gabaa

τ egressus est vt p̄deret et agro philistiim inorum in tribū
καὶ ἐξῆλθε ὁ τριφείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων ἐν τρισ
neis. cuneus vnus aſpiciens viam gophera ad
χαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γοφερὰ ἐπ
terrā sogal. τ cuneus vnus aſpiciens viam be
γῆν σωγάλ· καὶ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν β
ron: τ cuneus vnus aſpiciens viam ter
ρών, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γα
que vergit in vallem sabatin. deſert
τὴν ἐκκύπτουσαν ἐπὶ γαὶ τὴν σχβαὶν τὴν ἔρημον
faber ferri nō inueniebatur in omni terra
τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ τῇ γῇ
el. quia dixerunt philistiim: ne forte faciant
ηλ. ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μή ποτε ποιήσωσι
hebrei gladium τ lanceam. τ descendebat oīs
ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ. καὶ κατέβαινε πᾶ
rael in terrā philistiim vt fabricaret quilibet
ραηλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλκεύειν ἕκασος τὸ θ
cem suam τ instrumēta suum: τ vnusquisq;
ριον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκασος τὸ
rum suā τ falcem suam. τ erat v
νην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ· καὶ ἦν ὁ τ
mia parata ad metēdū. in instrumenta āt erāt
μὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν· εἰς δὲ τὰ σκεύη ἦσαν
ſicit in dentē. τ securi τ
σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δ
ci: τ ad corrigendū stimulū boum substātia
τῳ, καὶ τοῦ κατορθῶσαι τὸ βούκεντρον ὑπόσασ
eadem. τ factū ē in diebus b
ἡ αὐτή· καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολ
τ non est inuētus enſis. τ lancea in manu tot
καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ π
populi qui erat cum saul τ ionathan. τ inu
τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σαοὺλ καὶ ἰωναθάν· καὶ ἡ
saul τ ionathan filio eius. τ
τῷ σαοὺλ καὶ τῷ ἰωναθὰν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ
gressus ē de statione philistiim tra
θεν ἐξ ὑποσάσεως τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῷ πέ
bachmas.
βαχμάς.

Ca.

ΘΤ fit dies: τ dicit ionathan filiu
Καὶ γίνεται ἡμέρα, καὶ λέγει ἰωναθὰν υἱὸ
ulis puero ferenti arma eius:
οϋλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ
ni τ trāseamus in stationem philistiim
ρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύ
qui sunt trās locū illum: τ patri
τῶν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ, καὶ τῷ πατρὶ αὐ
non dixit. τ saul sedebat super colle
οὐκ εἶπεν· καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐπάνω τοῦ βου
sub malogranato q̄ in magdon. τ ppls qui cu
ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν μαγδών· καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' α
quasi sercēti viri τ achias filius echitob fra
ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες καὶ ἀχία υἱὸς ἐχιτὼβ ἀδ
ter habed filij phinees filij heli sacerdos dñi in
ἰωχαβὲδ υἱοῦ φινεὲς υἱοῦ ηλὶ ἱερεὺς τοῦ κυρίου ἐ
silo portās ephod. τ ppls non sciuit: q̄ al
λῶ ἄρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔδη, ὅτι πο
set ionathan. τ in medio transitus q
ρευται ἰωναθάν. καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως ὃ
rebat ionathan trāsire in stationem p
τει ἰωναθὰν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλ
nostrū eminēs pars lapidis hinc: τ eminēs
λων ἀκροτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκροτή
lapidis hic: nomē vni boses τ nomen
πέτρας ἐντεῦθεν, ὄνομα τῷ ἑνὶ βοζὴς καὶ ὄνομα
alteri sena. scopulus q̄ ab aquilone adherens
ἄλλῳ σενά· τὸ ἀκροτήριον τὸ ἀπὸ βορρᾶ ἐχόμενον τ
chmas: τ scopulus alter a meridie
χμᾶς, καὶ τὸ ἀκροτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐ
rens gabaa.
μενον τῆς γαβαά.

τ dixit ionathan ad puerum gerentem
καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴρον τὰ
arma eius: veni τ transeamus ad statione
σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόσασιν τῶν
incircunciſorum horu ſi forte facier aliquid dñs
ἀπεριτμήτων τούτων εἴ πως ποιήσει τι κύριος
nobis: quia non eſt dño continentia ſaluare in
ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν
multis vel in paucis. τ dixit ei gerens arma
πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: fac oīa quod cor tuum voluerit: in
αὐτοῦ, ποίει πᾶν ὃ ἂν ἡ καρδία σου θελήσῃ, ἔγ
clina te ipſum: ecce ego tecum ſum. ſicut cor
κλινον σεαυτόν, ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ εἰμί. ὡς ἡ καρ-
tuum cor meum. τ dixit ionathan: ecce nos
δία σου ἡ καρδία μου. καὶ εἶπεν Ἰωναθάν, ἰδοὺ ἡμεῖς
transimus ad viros τ volue
διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ κατακυλισθησόμε
mur ad eos. ſi hec locuti fuerit ad nos: ſtate
θα πρὸς αὐτούς. ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, στῆτε
ibi donec appropīnquemus vobis. τ ſtemus apd nos met
ἐκεῖ ἕως ἂν ἐγγίσωμεν ὑμῖν. καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυ-
ipſos τ non aſcendamus ad eos. τ ſi hec di
τοὺς καὶ οὐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐὰν τάδε εἴ
xerint ad nos: aſcendite ad nos: τ aſcenda
πωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀναβησόμε-
mus: quia tradidit eos dñs in manibus nr̄is. hoc
θα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς κς εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦ
nobis ſignū. τ ingreſſi ſunt ambo in
το ἡμῖν τὸ σημεῖον. καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν
ſtationem philiſtinorū. τ dixerūt philiſtiim:
ὑπόσασιν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι,
ecce egrediuntur hebrei de cauernis vbi abſcō
ἰδοὺ ἐκπορεύονται οἱ ἑβραῖοι ἐκ τῶν τρωγλῶν οὗ ἐκεύ-
diti fuerāt ibi: τ reſponderunt viri ſtatiō
βησαν ἐκεῖ. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς ὑποσά-
nis philiſtinorum ad ionathan τ ad gerentē
σεως τῶν ἀλλοφύλων πρὸς Ἰωναθὰν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα
arma eius τ dicunt: aſcendite ad nos τ
τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ λέγουσιν, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ
oſtendemus vobis verbū. τ ait ionathan ad ge
γνωρίσωμεν ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς τὸν αἴ-
rentem arma eius: aſcende poſt me: quia tra-
ροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ἀνάβηθι ὀπίσω μου, ὅτι πα-
didit eos dñs in manus iſrael. τ aſcē
ρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ. καὶ ἀνέ-
dit ionathan per manus suas τ per pe
βη Ἰωναθὰν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας
des eius: τ gerens arma eius poſt eum. τ vide-
αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἔβλε-
runt philiſtiim contra faciem ionathan: τ, perciſ
φαν οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ πρόσωπον Ἰωναθάν, καὶ ἔπιπτον
ſit in eis: τ gerens arma eius poſtigebat poſt e-
ἐξενεν αὐτοῖς, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐ-
um. τ facta eſt plaga prima quā percuſſit ionathan τ
τοῦ. καὶ ἐγένετο πληγὴ πρώτη ἣν ἔπαταξεν Ἰωναθὰν καὶ ὁ
gerēs arma eius q̄ſi viginti viros in iaculis τ in lapidū
αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὡς εἴκοσι ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πέτρα
iaculatiōe. τ ſilicibus cōpti. τ facta eſt ſtupor in
βολοις καὶ ἐν κόχλαξι. καὶ ἐγένετο ἔκστασις ἐν τῷ
caſtris τ in campo. τ oīs ppls q̄ in ſta
παρεμβολῇ καὶ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ ὑπο-
tione: τ qui occidunt obſtupuerūt τ ipſi. τ obſtu
σάσει, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθαμβή-
puit terra. τ factus eſt ſtupor a dño. τ videſt ſpeculatores
θη ἡ γῆ. καὶ ἐγένετο ἔκστασις παρὰ κυ. καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ
ſaulis in gabaa beniamin: τ ecce caſtra con
σαοὺλ ἐν γαβαὰ βενιαμὶν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεται-
turbata hinc τ hinc. τ ait ſaul populo qui cum
ραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐ-
eo: requirite iā τ videte quis abiſt ex nobis.
τοῦ, ἐπισκέψασθε δὴ καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ἡμῶν.

"Dixit aūt ionathas ad adoleſcentē armigerū ſuū. Veni transeamus ad ſtationem ooooooo incircunciſorum horū ſi forte faciat ooooooo dñs pro nobis: qa nō eſt domino difficile ooo ſaluare vel in multis vl in paucis. Dixitq; ooo ei armiger ſuus. Fac omnia que placent ooo animo tuo. Perge quo cupis & ero tecū vbicūq; volueris. Et ait ionathas. Ecce nos trāſim ad viros iſtos. Cumq; apparuerimus eis: ooo ſi taliter locuti fuerint ad nos: manete donec veniamus ad vos: ſtemus in loco noſtro: ooo nec aſcēdamus ad eos. Si autem ooooooooooo dixerint aſcendite ad nos: aſcēdamus ad eos: quia tradidit eos dñs in manibus nr̄is. Hoc erit nobis ſignū. Apparuit igr vterq; ſtatiō philiſtinorū. Dixerunt q; philiſtiim. En hebrei egrediuntur de cauernis in quibus abſcondi ti fuerāt. Et locuti ſunt viri de ſtatione ad ooooo ionathā & ad armigerū eius. Dixeruntq; oo Aſcēdite ad nos & oſtē demus vobis rem. oooo Et ait ionathas ad armigerum ſuū. Aſcēdamus. Seq̄re me. Tradi dit ei dñs eos in manū iſrael. Aſcēdit āt ionathas manibus & oooooo pedibus reptans: & armiger eius poſt eū. Itaq; alii cadebāt ante ionathan: alios armiger eius interficiebat ſeq̄ns eū Et facta eſt plaga prima quā percuſſit ionathas & armiger eius ooooooo q̄ſi viginti virorum: ī media pte ſ. ſigeris quā par boū in die arare cōſueuit. Et factū ē mira culū ī caſtris & p agros. Sed & oīs ppls ſtatiōis corū q̄ erāt ad predandū obſtupuit: & cōturbata ſt caſtra. Et accidit q̄ſi miraculū a deo. Et reſpexerūt ſpeculatores ſaul q erāt in gabaa bēiamī: & eccē multitudo pſtrata: & huc illucq; diffugiens. Et ait ſaul ppls q erat cū eo. Requirite & videte quis abierit ex nobis. Cūq;

"Dixit aūt ionathas ad adoleſcentē armigerū ſuū. Veni transeamus ad ſtationem incircunciſorum horū ſi forte faciat dñs pro nobis: qa nō eſt domino difficile ſaluare vel in multis vl in paucis. Dixitq; ei armiger ſuus. Fac omnia que placent animo tuo. Perge quo cupis & ero tecū vbicūq; volueris. Et ait ionathas. Ecce nos trāſim ad viros iſtos. Cumq; apparuerimus eis: ſi taliter locuti fuerint ad nos: manete donec veniamus ad vos: ſtemus in loco noſtro: nec aſcēdamus ad eos. Si autem dixerint aſcendite ad nos: aſcēdamus ad eos: quia tradidit eos dñs in manibus nr̄is. Hoc erit nobis ſignū. Apparuit igr vterq; ſtatiō philiſtinorū. Dixerunt q; philiſtiim. En hebrei egrediuntur de cauernis in quibus abſcondi ti fuerāt. Et locuti ſunt viri de ſtatione ad ionathā & ad armigerū eius. Dixeruntq; Aſcēdite ad nos & oſtē demus vobis rem. Et ait ionathas ad armigerum ſuū. Aſcēdamus. Seq̄re me. Tradidit ei dñs eos in manū iſrael. Aſcēdit āt ionathas manibus & pedibus reptans: & armiger eius poſt eū. Itaq; alii cadebāt ante ionathan: alios armiger eius interficiebat ſeq̄ns eū Et facta eſt plaga prima quā percuſſit ionathas & armiger eius q̄ſi viginti virorum: ī media pte ſigeris quā par boū in die arare cōſueuit. Et factū ē mira culū ī caſtris & p agros. Sed & oīs ppls ſtatiōis corū q̄ erāt ad predandū obſtupuit: & cōturbata ſt caſtra. Et accidit q̄ſi miraculū a deo. Et reſpexerūt ſpeculatores ſaul q erāt in gabaa bēiamī: & eccē multitudo pſtrata: & huc illucq; diffugiens. Et ait ſaul ppls q erat cū eo. Requirite & videte quis abierit ex nobis. Cūq;

וְהִנֵּה אֵין יוֹנָתָן וְנַשָּׂא מַלְיוֹ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל לַאֲחִיָּה הַנִּישָׁה אֲרוֹן נָגַשׁ אָרוֹן
הָאֱלֹהִים כִּי הָיָה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי עַד
דִּבֶּר שָׁאוּל אֶל הַכֹּהֵן וְהֶהָמוֹן
אֲשֶׁר נְמַהֲנָה פְּלִשְׁתִּים וַיֹּלֶךְ
הָלוֹךְ וָרַב וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הָלַךְ
הַכֹּהֵן אֱסֹף יָדֶךָ וַיֵּזָּעֵק שָׁאוּל זָעַק
וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּבָּאוּ עַד בּוֹא
הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה הָיְתָה חֶרֶב אִישׁ לָחַם הָיָה
בְרֵעֵהוּ מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד הִים
וְהָעִבְרִים הָיוּ לַפְּלִשְׁתִּים כֶּאֱתְמוֹל תְּמֹל
שִׁלְשׁוֹם אֲשֶׁר עָלוּ עִמָּם בַּמַּחֲנֶה עֲלֵה חָנָה
סָבִיב וְגַם הֵמָּה לִהְיוֹת עִם יִשְׂרָאֵל סָבַב הָיָה
אֲשֶׁר עִם שָׁאוּל וְיוֹנָתָן וְכָל
אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְחַבְּאִים בָּהָר חָבָא
אֶפְרַיִם שָׁמְעוּ כִּי נָסוּ פְּלִשְׁתִּים נוּס דָּבַק
וְגַם הֵמָּה אַחֲרֵיהֶם
בַּמִּלְחָמָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא לָחַם יָשַׁע
אֶת יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה אֶת
בֵּית אָוֶן וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׁ
בַּיּוֹם הַהוּא וְיוֹאֶל שָׁאוּל אָלָה אֵת
הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַר
יֹאכַל לֶחֶם עַד הָעֶרֶב וְנִקַּמְתִּי אָכַל
מֵאֹיְבָי וְלֹא טָעַם כָּל הָעָם לָחֶם:
וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ בַיָּעַר וַיְהִי דְבַשׁ בּוֹא
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וַיָּבֹא הָעָם אֶל כֹּוֶּה
הַיַּעַר וְהִנֵּה הֹלֵךְ דְּבָשׁ וְאֵין מַשִּׁיג נָשַׂג
יָדוֹ אֶל פִּיו כִּי יָרֵא הָעָם אֶת פֹּה
הַשְּׁבֻעָה: וְיוֹנָתָן לֹא שָׁמַע
בְּהַשְׁבִּיעַ אָבִיו אֶת הָעָם וַיִּשְׁלַח שָׁבַע שָׁלַח
אֶת קְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
וַיִּטְבֹּל אֶתָה בְּיַעֲרַת הַדְּבָשׁ טָבַל
וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל פִּיו וַתָּרְאֶנָה עֵינָיו שוב אור
וַיַּעַן אִישׁ מֵהָעָם וַיֹּאמֶר הִשְׁבֵּעַ עָנָה
הִשְׁבִּיעַ אָבִיךָ אֶת הָעָם לֵאמֹר

requisissent: repertũ est
f non adesse g ionathan ꝏ
r & armigerũ eius. s Et a=
it t saul u ad achiam. v Ap=
plica a arcã b dei. c Erat d eni
ibi e arca c dei ꝏꝏꝏꝏꝏ
f in die g illa b cum filiis i sra
el. k Cunq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
l loqueretur m saul n ad o sa=
cerdotẽ: p tumultus ma=
gn9 exort9 est r in castris
s philistinorum. ꝏꝏꝏ
t Crescebatq; paulatim
& clarius resonabat. v Et
ait w saul x ad y sacerdotem.
z Contrahe a manũ tuã.
b Cõclamauit ergo c saul
d & ois e popul9 q erat f cũ
eo g & venerũt h vsq; ad lo
cũ i certaminis. k Et ecce
versus, l fuerat m gladius
n vniuscuiusq; o ad proxi=
mũ suum: & p cedes q ma=
gnas r nimis. s Sed t & he=
brei qui u fuerãt v cũ phili=
stiim w heri & x nudiustertí
us y ascẽderantq; z cũ eis a i
castris reuersi sunt b vt es=
sent c cũ d israel: & his e qui
erãt f cũ g saul h & ionatha.
i Oñis quoq; k israelite
l qui se abscõderãt m i mõ=
te n effraim o audientes p q
q fugissent r philistei: ꝏꝏ
s sociauerunt t se u cũ suis
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
x in prelio. y & saluauit
z dominus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
a israel b ĩ die c illa. d Pugna
ãt e peruenit vsq; f ad ꝏꝏ
g bethauẽ. h Et viri i israel
k sociati sunt sibi ꝏꝏꝏ
l in die m illa. n Adiurauit ãt
o saul ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
p populum q dicens. r Ma=
ledictus s vir t qui ꝏꝏꝏ
u comederit v panem w vsq;
ad x vesperũ: dõec y vlci=
scar z de inimicis meis.
a Et nõ b mãducauit c vni=
uersus d pp̃s e panẽ. f O is=
q g terre vulgus h venit i in
saltũ: ĩ quo k erat l mel m fu=
p n faciẽ o agri. p Ingress9 ẽ
itaq; q pp̃s r saltũ s & appu
it t fluës u mel: x n v lusq; w ap
plicuit y manũ z ad a os su=
um. b Timebat c eni d pp̃s
e iuramẽtũ. Porro f iona=
thas g non h audierat ꝏꝏ
i cũ adiuraret k pater ei9
l populum. m Extenditq;
n sũmitatẽ o virge p quã ha
bebat q in manu ꝏꝏꝏꝏ
r & intinxit s in fauum
t mellis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
u Et cõuertit v manũ suã
w ad x os suũ y & illuminati
sũt z oculi eius. a Rñdẽsq;
b vnus c ad populo d ait. e In
refurãdo f cõstrĩxit g pr̃ tu
us h populum i dicens. ꝏꝏ

τ requirerunt: τ ecce non reptus fuit ionathan τ
καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ εὑρίσκετο Ἰωναθὰν καὶ
gerens arma eius. τ dixit saul achia: ap=
ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ ἀχία, πρό
plica ephud: qñ erat arca dei in die
σάγαγε τὸ ἐφούδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέ=
illa coram israel. τ factũ est vt locut9 est saul
ρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησε σαοὺλ
ad sacerdotẽ: τ tumult9 in castris philisti
πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύ=
norũ vadens ibat τ multiplicabat. τ dixit sa
λων πορευόμενος ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο· καὶ εἶπε σα=
ul ad sacerdotẽ: contrahe manus tuas. τ ascẽdit
ουλ πρὸς τὸν ἱερέα, συνάγαγε τὰς χεῖράς σου. καὶ ἀνέβη
saul τ oĩs pp̃s q cum eo: τ veniunt vsq; ad
σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως
bellum. τ ecce fuerat gladius viri ad proxi
πολέμου· καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλη
mum suum: τ confusio magna nimis. τ ser=
σίον αὐτοῦ, καὶ σύγχυσις μεγάλη σφόδρα· καὶ οἱ δοῦ=
ui exũtes heri τ nudi9 tertio cum philistiim qui as
λοι οἱ ὄντες χθὲς καὶ τρίτης μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀνα
cenderũt in castra: reuersi sunt τ ipsi
βάντες εἰς τὴν παρεμβολήν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ
vt essent cum israel q erãt cum saul τ ionathan. τ
εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ σαοὺλ καὶ Ἰωναθάν· καὶ
ois vir israel absconditi in mõte ephraim audi
πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ ἤκουσ
erunt q fugierunt philistei. τ cõtunguntur τ
σαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ
ipsi post eos in prelio: τ saluauit dñs
αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν
israel in die illa. τ pugna p uenit bethauẽ.
Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε Βηθαυν.
τ israel erat cum saul quasi decem milia virorũ.
καὶ Ἰσραὴλ ἦν μετὰ σαοὺλ ὡσεὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν·
τ fuit bellum sparsum in tota ciuitate in
καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ
mõte ephraim. τ saul ignorauit ignorãtiã magnam
ὄρει ἐφραίμ. καὶ σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην
in die illa: τ maledicit pp̃s dicens: ma
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ λέγων, ἐπι
ledictus homo qui comederit panẽ vsq; ad vespe
κατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέ=
ram. τ vlciscar de inimico meo· τ non gusta=
ρας. καὶ ἐκδικήσω εἰς τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ ἐγεύ=
uit vniuersus pp̃s panem: τ omnis terra venit in sal
σατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἦλθεν εἰς δρυ
tum. τ saltus erat apiarij super faciem
μόν· καὶ ὁ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον τοῦ
agri: τ ingressus est pp̃s in apiarium: τ ecce
ἀγροῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδοὺ
fluebat mel. τ non fuit cõuertens manũ
διεπορεύετο μέλι· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα
in os suum: quia timuit pp̃s iuramẽtũ dñi.
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον κυρίου.
τ ionathan nõ audierat cum adiuraret pater eius
καὶ Ἰωναθὰν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ
populum. τ extẽdit sũmitatẽ sceptri sui
τὸν λαόν· καὶ ἐξέτεινεν τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ
qui erat in manu eius τ tinxit ipsum in fa
τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἀνέβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κη
uum mellis: τ conuertit manũ suam
ρίον τοῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in os suum: τ viderunt oculi e=
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ
ius. τ respondit vn9 de pp̃o τ ait: adiu
τοῦ· καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν, ὁρκί=
rans adiurauit pf̃ tuus pp̃m dicens:
σας ὥρκισεν ὁ πατήρ σου τὸν λαὸν λέγων, ꝏꝏꝏ

Geo. maledictus homo qui comederit panē hodie: ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον, τ defecit ppls. τ cognouit ionathan τ dixit: contur χαὶ ἐξελύθη ὁ λαός · χαὶ ἔγνω Ἰωναθὰν χαὶ εἶπεν , ἀπή= bauit pater meus terrā: vide quia gustauit λαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν , ἴδε ὅτι ἐγευσάμην paululū qđ mellis huius: viderūt oculi βραχύ τι τοῦ μέλιτος τούτου , εἶδον οἱ ὀφθαλμοί met: quāto magis si τ comedisset ppls hodie vescens de μου , ἀλλ' ὅτι εἰ χαὶ ἔφαγεν ὁ λαὸς σήμερον ἐδίων τῶν spolijs inimicoꝝ suoꝝ que reppit: nūc mator facta σχύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὧν ἔυρε, νῦν ἂν μείζων ἐγε= E fuisset plaga in philistijm τ percussit γόνει ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις · χαὶ ἐπάταξεν ἂν in die illa ex philistijm plures quā i mach= ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐχείνῃ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν μαχ mas. defatigat⁹ est ppls nimis: τ irruit μαῖς . χαὶ ἐχοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα, χαὶ ὥρμησεν ὁ populus sup spolia. τ accepit ppls ouilia τ λαὸς ἐπὶ τὰ σχύλα · χαὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια χαὶ armēta bouꝫ τ filios boum: τ mactauerūt in terra: βουχόλια χαὶ τέχνα βοῶν , χαὶ ἔσφαξαν ἐπὶ τὴν γῆν, τ comedit ppls cum sanguine. τ nunciauerunt χαὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι · χαὶ ἀπήγγειλαν τῷ saul dicentes: peccauit populus dño in co σαοὺλ λέγοντες, ἡμάρτηχεν ὁ λαὸς τῷ χυρίῳ τοῦ φα= medēdo in sanguine. τ dixit saul peccauistis, vo γεῖν ἐν τῷ αἵματι . χαὶ εἶπε σαοὺλ ἡμάρτητε. χυ= luite tā mihi hic sarum grande. τ dixit sa λίσατε δή μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν · χαὶ εἶπε σα= ul dispergamini in ppls τ dicite eis: ad οὺλ διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ χαὶ εἴπατε αὐτοῖς, προ ducite huc vnusqsqꝫ vitulū suum: τ vnus σαγάγετε ἐνταῦθα ἕχασος τὸν μόσχον αὐτοῦ, χαὶ ἕχα quisqꝫ ouem suam: τ occidite sup lapidem σος τὸ πρόβατον αὐτοῦ, χαὶ σφάξατε ἐπὶ τοὺλίθου hunc τ comedite: τ non peccetis dño τούτου χαὶ φάγετε, χαὶ οὐ μὴ ἁμάρτητε τῷ χυρίῳ τ comedētes cum sanguine. τ adduxit ois popul⁹ ἐδίεν σὺν τῷ αἵματι · χαὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς vnusqsqꝫ in manu sua nocte: τ occi= ἕχασος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν νύχτα, χαὶ ἔσφα debāt ibi. τ edificauit saul dño altare: ξαν ἐχεῖ. χαὶ ᾠχοδόμησε σαοὺλ τῷ χυρίῳ θυσιαστήριον, hoc incepit saulꝫ edificare altare dō τοῦτο ἤρξατο σαοὺλ οἰχοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ χυ= mino: τ dixit saul: descēdamus post phi ρίῳ . χαὶ εἶπε σαούλ, χαταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλ listhim nocte: τ diraptam⁹ eos vsqꝫ dū λοφύλων τὴν νύχτα, χαὶ διαρπάσωμεν αὐτοὺς ἕως illucescat mane: τ non relinquamus in eis F διαφωτίσῃ τοπρωΐ, χαὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς virum. τ dixerūt oīne qđ placuerit i ꝓspectu tuo fac. ἄνδρα. χαὶ εἶπον πᾶν τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σου ποίει. τ dixit sacerdos: accedamus huc ad χαὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν deū. τ interrogauit saul deū: si descēderi θεόν . χαὶ ἐπηρώτησε σαοὺλ τὸν θεόν , εἰ χαταβῶ post philistijm: τ si trades e= ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων , χαὶ εἰ παραδώσεις αὐ= eos in manus israel? τ nō respondit ei in τοὺς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; χαὶ οὐχ ἀπεχρίθη αὐτῷ ἐν τῇ die illa dño. τ dixit saul: applicate ἡμέρᾳ ἐχείνῃ χύριος · χαὶ εἶπε σαούλ, προσαγάγετε ἐν huc vniuersos angulos populi: τ cognoscite Ταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ λαοῦ, χαὶ γνῶτε τ videte in quo factū est peccatū hoc hodie. χαὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον. quia viuit dñs q̄ saluauit israel: quia si ὅτι ζῇ χύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν ꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏ

יְשָׁנוֹ יְהוֹנָתָן בְּנִי כִּי מוּת יָמוּת יש
וְאֵין עֹנֶה מִכָּל הָעָם וַיֹּאמֶר אל
כָּל יִשְׂרָאֵל אַתֶּם תִּרְיוּ לְעֵבֶר היה
אֶחָד וְאָנִי וִיהוֹנָתָן בְּנִי נִהְיֶה לְעֵבֶר
אֶחָד וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל שָׁאוּל
הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הָבָה תָמִים וַיִּלָּכֵד יְהוֹנָתָן וְשָׁאוּל יהב תמם
וְהָעָם יָצָאוּ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַפִּילוּ נפל
בֵּינִי וּבֵין יְהוֹנָתָן בְּנִי וַיִּלָּכֵד יְהוֹנָתָן
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יְהוֹנָתָן הַגִּידָה נגד
לִי מֶה עָשִׂיתָ וַיַּגֶּד לוֹ יְהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר עשה
טָעֹם טָעַמְתִּי בִּנְקְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר
בְּיָדִי מְעַט דְּבַשׁ הִנְנִי אָמוּת מות
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים אמר
וְכֹה יוֹסִף כִּי מוֹת תָּמוּת יְהוֹנָתָן יסף
וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל שָׁאוּל הַיְהוֹנָתָן
יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הזאת ישע
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה נדל חלל
חַי יְהוָה אִם יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ נפל
אַרְצָה כִּי עִם אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם
הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת יְהוֹנָתָן וְלֹא פדה
מֵת וַיַּעַל שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים עלה
וּפְלִשְׁתִּים הָלְכוּ לִמְקוֹמָם וְשָׁאוּל קום
לָכַד הַמְלוּכָה עַל יִשְׂרָאֵל מלך
וַיִּלָּחֶם סָבִיב בְּכָל אֹיְבָיו לחם סבב
בְּמוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם
וּבְמַלְכֵי צוֹבָה וּבַפְּלִשְׁתִּים
וּבְכֹל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַרְשִׁיעַ וַיַּעַשׂ עשה רשע
חַיִל וַיַּךְ אֶת עֲמָלֵק וַיַּצֵּל עשה נצל
אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד שֹׁסֵהוּ וַיִּהְיוּ נצל היה
בְּנֵי שָׁאוּל יְהוֹנָתָן וְיִשְׁוִי וּמַלְכִּי
שׁוּעַ וְשֵׁם שְׁתֵּי בְנֹתָיו שם בנה
הַבְּכִירָה מֵרַב וְשֵׁם הַקְּטַנָּה מִיכַל
וּשֵׁם אֵשֶׁת שָׁאוּל אֲחִינֹעַם בַּת אחינעם איש
אֲחִימַעַץ וְשֵׁם שַׂר צְבָאוֹ אַבְנֵר בֶּן שור

p ionathā filiū meū fa=
ctū ē absq; retractione
morietur. Ad qđ null?
cōtradixit ei de oī po
pulo. Et ait ad vniuer=
sū israel. Separamini vos
in ptē vnā: & ego cum
ionatha filio meo ero i
pte altera. Rñditq; po=
pulus ad saul. ∞∞∞∞∞
Quod bonum videtur
in oculis tuis fac. Et di
xit ad dñm deū israel.
Dñe deus israel ∞∞∞∞∞
da iudiciū. Et deprehen
sus est ionathas & saul:
populus āt exiuit. Et a
it saul. Mittite sortem
iter me & iter ionathā
filiū meū: & capt? ē io=
nathas. Dixit autē saul
ad ionathan. Indica
mihi qd feceris. Et in
dicauit ei ionathas: & a
it. Gustās gustaui in sū=
mitate virge que erat
in māu mea paululum
mellis: & ecce ego mo=
ior & ait saul. Hec faci
at mihi deus ∞∞∞∞∞∞
& hec addat qa mor=
te morieris ionatha. ∞
Dixitq; populꝰ ad sa
ul. Ergo ne ionathas ∞
morietur quia fecit sa
lutem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hanc magnā in israel?
Hoc nephas est. ∞∞∞∞∞
Viuit dñs: si cecidерit
capillus de capite eius
i terra: quia cū deo o
peratus est hodie. ∞∞∞
Liberauit ergo populꝰ
ionathan vt non ∞∞∞∞
moreretur. Recessitq;
saul: nec pſecut? ē phi
listiim. Porro philistiim
abierūt in loca sua. Et
saul confirmato regno
super israel ∞∞∞∞∞∞∞
pugnabat p circuitum
aduersū oēs inimicos e
ius: cōtra moab & filios
ammō & edom ∞∞∞∞
& reges soba & phili=
steos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& quocūq; se verterat
supabat. Congregato=
q; exercitu pcussit ama
lech: & eruit ∞∞∞∞∞∞
israel de manu vastato
rū eius. Fuerunt autem
filii saul: ionathas & ie
sui & melchisua: ∞∞∞
& nomina duarum fi=
liarum eius: nomen ∞∞
primogenite merob: &
nomen minoris michol
& nomē vxoris saul a
chinoē filia achimaas.
Et nomen pricipis mi
litie eius abner filius ∞∞

respondit cōtra ionathan filiū meū: morte mo
ἀπεκρίθη κατὰ Ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀπο
rietur. τ non fuit respondens ex omni
θανεῖται· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ
populo. τ ait vniuerso viro israel: vos critis
λαοῦ· καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραήλ, ὑμεῖς ἔσεσθε
in vnā partē τ ego τ ionathan filius meꝰ erimus in
εἰς ἓν μέρος καὶ ἐγὼ καὶ Ἰωναθὰν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς
vnā partē. τ dixit populꝰ ad saulem: qđ placuerit in
ἓν μέρος· καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαούλ, τὸ ἀρεσὲν ἐνώ=
cōspectu tuo fac. τ dixit saul: dñe deus israel
πιόν σου ποίει· καὶ εἶπε σαούλ, κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ
da manifestatiōem. τ forte cōprehēdit saul τ ionathan: τ
δὸς δήλους· καὶ κατακληροῦται σαοὺλ καὶ Ἰωναθάν, καὶ
exiuit populus. τ dixit saul: mitte sortem inter me
ἐξῆλθεν ὁ λαός· καὶ εἶπε σαούλ, βάλε κλῆρον ἀναμέσον ἐμοῦ
τ inter ionathan filiū meū. τ quē forte cōp
καὶ ἀναμέσον Ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου· καὶ ὃν ἂν κατακλη
henderit dñs moriatur. τ mittunt sortes in
ρώσηται κύριος ἀποθανέτω· καὶ βάλλουσι κλήρους ἀνα=
ter cum τ inter ionathan: τ forte cōprehēdit
μέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωναθάν, καὶ κατακληροῦται
ionathan. τ dixit saul ad ionathan: indica mihi
Ἰωναθάν· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς Ἰωναθάν, ἀπάγγειλόν μοι
quid feciſti. τ indicauit ei ionathan dicens: gu
τί πεποίηκας· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωναθὰν λέγων, γευσά
stans gustaui in sūmitate sceptri qđ in manu mea paululū
μενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρί μου μικρὸν
mellis: τ ecce ego morior. τ ait ei saul:
μέλιτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. καὶ εἶπεν αὐτῷ σαούλ,
hec faciat mihi deus τ hec addat: quia morte
τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ
morietur: hodie ionathan. τ dixit pplꝰ ad sau
ἀποθανεῖται σήμερον Ἰωναθάν· καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σα=
lem: si hodie morte morietur qui fecit salu
ούλ, εἰ σήμερον θανάτῳ ἀποθανεῖται ὁ ποιήσας τὴν σω=
tem magnam hanc in israel: ppitꝰ: viuit dñs si
τηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν τῷ Ἰηλ, ἵλεως, ζῇ κύριος εἰ
ceciderit de capillo capitis eius in terrā: qꝛ
πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἐ=
miam dei fecit in die hac. τ orauit po=
λεος θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· καὶ προσηύξατο ὁ λα
pulus ꝓ ionathan in die illa: τ non est mortuus. τ
ὸς περὶ Ἰωναθὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε· καὶ
ascendit saul a tergo philistiim. τ
ἀνέβη σαοὺλ ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ
philistiim recesserūt in locū suū. τ saul sor
ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· καὶ σαοὺλ κατα
titus est vt regnaret sup israel. τ oppugnabat i circuitu
κληροῦται τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰηλ· καὶ ἐπολέμει κύκλω
omnes inimicos eius ꝓ moab τ cōtra filios am
πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὴν μοάβ καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἀμ
mon: τ cōtra filios edom τ cōtra reges
μών, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἐδὼμ καὶ εἰς τοὺς βασιλέας
suba τ cōtra philistiim. quocūq; aspiciebat
σουβὰ καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· οὗ ἂν ἐπέβλεψεν
saluabatur. τ fecit exercitū: τ percussit ama
ἐσῴζετο· καὶ ἐποίησεν δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀμα
lec: τ eruit israel de manu concul
λήκ, καὶ ἐξείλετο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπα
cantium ipsum. τ fuerūt filij saulis ionathan τ ie
τούντων αὐτόν· καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ σαοὺλ Ἰωναθὰν καὶ Ἰη=
sui. τ melchisue. τ noīa duaꝝ filiꝝ
σουί· καὶ μελχισουέ· καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγα=
arum suarū: nomē primogenite merob: τ
τέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ πρωτοτόκῳ μεράβ, καὶ
nomē secūnde mechol. τ nomē vxoris sa
ὄνομα τῇ δευτέρᾳ μεχόλ· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ σα=
ul achinaam filia achimaas. τ nomē princi
ουὰλ ἀχιναὰμ θυγάτηρ ἀχιμαάς· καὶ ὄνομα τῷ ἀρχι=
pi militie eius abener filius
στρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβενὴρ υἱὸς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

G

Josue. 7. c.

8.9.a. ner cognati ſaul. τ cis pater ſaul τ ner pa=
1.Pa. τὴρ ἀδικείου σαούλ· καὶ κὶς πατὴρ σαοὺλ καὶ νὴρ πα=
8.c. ter abener filij abiel. τ erat bellum potens nimis
τὴρ ἀβενὴρ υἱοῦ ἀβιήλ· καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραζμὸς σφόδρα
contra philiſteos oibus diebus ſaul. τ
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας σαούλ. καὶ
videns ſaul quēcūq; virū fortē: τ quēcūq;
ἰδὼν σαοὺλ ἅπαντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα
virum filiū virtutis: τ congregauit eos ad
ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήθροισεν αὐτοὺς πρὸς
ſetipſum.
ἑαυτόν.

Ca.15.

A ΘT dixit ſamuel ad ſaulē me miſit
Καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ ἐμὲ ἀπέσταλκεν ὁ
dñs vt vngerē te in regem ſup iſrael po
κύριος τοῦ χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ ὸν λα
pulū eius. τ nūc audi vocē verbi do=
ὸν αὐτοῦ· καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ ῥήματος κυ=
mini, hec dixit dñs exercituū: nūc ego viſitaui que ſie
ρίου. τάδε εἶπε κύριος σαβαώθ, νῦν ἐγὼ ἐκδικήσω ἃ ἐποί=
Exo.17 cit amalec iſrael quō obtauit ei in via
ησεν ἀμαλὴκ τῷ ἰσραὴλ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ
d. aſcendenti ex egypto. τ nūc vade τ percuties
ἀναβαίνοντι ἐξ αἰγύπτου· καὶ νῦν πορεύου καὶ πατάξεις
amalec: τ diſperdes eum τ cuncta e=
τὸν ἀμαλὴκ, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐ=
ius. τ noteſtaberis eum τ oīa eius: τ nō
τοῦ· καὶ διαθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ
parcēs ei. τ interficies a viro τ vſq; ad
μὴ φείσῃ αὐτοῦ· καὶ ἀποστενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως
mulierem: τ a paruulo τ vſq; ad lactantem, τ
γυναικός, καὶ ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος, καὶ
a vitulo τ vſq; ad ouem: τ a camelo
ἀπὸ μόχου καὶ ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου
τ vſq; ad aſinū. τ nūciauit ſaul ppło τ recē
καὶ ἕως ὄνου· καὶ ἀπήγγειλε σαοὺλ τῷ λαῷ καὶ ἐπι
ſuit eos in galgala vndecenta milia
σκέψασθαι αὐτοὺς ἐν γαλγάλοις διακοσίας χιλιάδας
pugnatorū: τ decem milia viroꝝ iude.
ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας τῶν ἀδρῶν τοῦ ἰούδα.
τ venit ſaul vſq; ad ciuitatem amalec τ tetēdit inſidias
B καὶ ἦλθε σαοὺλ ἕως τῆς πόλεως ἀμαλὴκ καὶ ἐνέδρευσεν
in torrente. τ dixit ſaul ad cineum: a
ἐν τῷ χειμάρρῳ· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸν κιναῖον, ἔκπε
bi τ declina de medio amalec: τ nō addā te cū
δι καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ, καὶ οὐ προσθῶσε με
eo: τ tu feciſti miam cum filijs iſrael:
τ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
cum aſcēderēt ipſi de egypto. τ re=
ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐξέ=
ceſſit cineus de medio amalec. τ percuſ
κλινεν ὁ κιναῖος ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ. καὶ ἐπάτα=
ſit ſaul amalec ab euilat vſq; ad ſur quę
ξι σαοὺλ τὸν ἀμαλὴκ ἀπὸ εὐιλὰτ ἕως σοὺρ τῆς
e regione egypti. τ apphendit agag re=
ἐπὶ προσώπου αἰγύπτου· καὶ συνέλαβε τὸν ἀγὰγ βα
gem amalec viuum: τ omnem ppłm e=
σιλέα τοῦ ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν ἀπ
ius diſperdidit in ore gladij. τ vē
τοῦ ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ῥομφαίας· καὶ πρὸσε=
dicault ſaul τ ppłs agag τ bonas
ποίησατο σαοὺλ καὶ ὁ λαὸς τὸν ἀγὰγ καὶ τὰ ἀγαθὰ
greges ouiū τ armēta boū τ fercu
τῶν προβάτων καὶ τῶν βουκολίων καὶ τῶν ἐδεσμά=
la τ vincta τ omnia bona: τ
των καὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ
non voluerūt ea diſperdere. omne āt lopus ui=
οὐκ ἐβούλοντο αὐτὰ ἐξολοθρεῦσαι. πᾶν δὲ ἔργον ἀτι=
C le τ reprobum id diſperdiderūt. τ
μωθὲν καὶ ἀπεγνωσμένον αὐτὸ ἐξωλόθρευσαν. καὶ
factū ē verbū dñi
ἐγένετο ῥῆμα κυρίου

'ner 'patruelis 'ſaul. Por ro 'cis fuit 'pater 'ſaul:
'& ner 'pater 'abner 'filius
'abiel. 'Erat autem ooo
'bellum 'potens 'aduer ſum 'philiſteos ooooooo
'oibus 'diebus 'ſaul. Nā
'quēcunq; 'viderat' ſaul
'virum 'fortē & 'aptū ad
'prelium: 'ſociabat eum
Θ 'ſibi. 15.
T dixit 'ſamuel ooo
'ad 'ſaul. 'Me 'miſit 'dñs
ooooooooooooooooooooo
'vt vngerem te 'in regē
'ſuper 'populum eius oo
'iſrael." Nunc ergo 'audi 'vocem ooooooooooo
'domini. 'Hec 'dicit "do
minus 'exercituum. ooo
'Recenſui 'quecunq; 'fe=
cit 'amalech ooooooooo
'iſraeli: 'quō 'reſtitit 'ei 'i
via ooooooooooooooo
'cū aſcēderet 'd egypto.
'Nūc ergo 'vade" & pcu
te 'amalech '& demolire
'vniuerſa ooooooooooo
"ei. 'Nō 'parcas 'ei: 'ſed
interfice ooooooooooo
'a viro 'vſq; ad 'mulierē:
& 'parulum 'atq; ooooo
'lactentē: 'boue '& 'ouē
'camelum 'm & ooooooo
"aſinum. 'Precepit itaq;
'ſaul 'populo ooo:ooooo
'& recenſuit eos 'quaſi a
gnos "ducenta 'milia ooo
'peditum: '& decem 'mi
lia 'virorum ooooooooo
'iuda. 'Cūq; veniſſet 'ſa=
ul 'vſq; ad 'ciuitatem ooo
'amalech: 'tetēdit inſidi
as 'in torrente. 'Dixitq;
"ſaul 'cyneo. 'Abite: 're=
cedite: atq; 'diſcedite 'ab
"amalech 'ne forte 'inuol
uā te 'cū eo. 'Tu enim oo
'feciſti 'miam 'cum 'oi=
bus 'filiis 'iſrael: ooooooo
'cū aſcēderēt 'd egypto.
'Et receſſit 'cyneus oooo
'd medio "amalech. 'Per
cuſſitq; 'ſaul ooooooooo
'amalech 'ab euila: dōec
'venias ad "ſur 'que eſt
'e 'regione 'egypti. 'Et
apprehendit ooooooooo
'agag 'regē 'amalech. 'vi
uū. 'Oē 'autem 'vulgus
'interfecit "ī ore" gladij.
'Et pepercit 'ſaul oooooo
'& ppłs 'agag 'q & " opti=
mis gregibus 'ouium oo
'& armentorū: 'veſtibus
'& 'arietibus oooooooooo
'& 'vniuerſis 'q pulchra
erant: 'nec 'voluerūt 'diſ
pdere ea. 'Quicqd ergo
'vile fuit "& reptū" hoc
'demoliti ſunt. 'Fctm eſt
autem 'verbum 'domini

'נֵר 'דוד 'שָׁאוּל 'וּקִישׁ 'אֲבִי 'שָׁאוּל
'וְנֵר 'אֲבִי 'אַבְנֵר 'בֶּן 'אֲבִיאֵל: 'וַתְּהִי 'הָיָה
"לָחֶם "הַמִּלְחָמָה 'חָזָקָה 'עַל 'פְּלִשְׁתִּים 'יום
'כָּל 'יְמֵי 'שָׁאוּל 'וְרָאָה "שָׁאוּל 'כָּל
'אִישׁ 'גִּבּוֹר 'וְכָל 'בֶּן 'חַיִל 'וַיֶּאֱסְפֵהוּ 'גִּבֹּר 'אָסַף
'אֵלָיו: "וַיֹּאמֶר 'שְׁמוּאֵל Cap. xv.
'אֶל 'שָׁאוּל 'אֹתִי 'שָׁלַח 'יְהוָה
'לִמְשָׁחֲךָ 'לְמֶלֶךְ 'עַל 'עַמּוֹ 'עַל
"יִשְׂרָאֵל "וְעַתָּה 'שְׁמַע 'לְקוֹל 'דִּבְרֵי
'יְהוָה: 'כֹּה 'אָמַר "יְהוָה 'צְבָאוֹת
'פָּקַדְתִּי 'אֵת 'אֲשֶׁר 'עָשָׂה 'עֲמָלֵק
'לְיִשְׂרָאֵל 'אֲשֶׁר 'שָׂם 'לוֹ 'בַּדֶּרֶךְ 'שׁום
'בַּעֲלֹתוֹ 'מִמִּצְרָיִם: 'עַתָּה "לֵךְ "וְהִכִּית 'עָלָה "הָלַךְ
'אֶת 'עֲמָלֵק 'וְהַחֲרַמְתֶּם 'אֵת 'כָּל "גָּבָה "חָרַם
'אֲשֶׁר "לוֹ 'וְלֹא 'תַחְמל 'עָלָיו 'וְהֵמַתָּה 'חֲמל 'מות
'מֵאִישׁ 'וְעַד 'אִשָּׁה 'מֵעוֹלֵל 'וְעַד 'אִישׁ 'עָלַל
'יוֹנֵק 'מִשּׁוֹר 'וְעַד 'שֶׂה 'מִנָּמָל "וְעַד 'יָנַק
"חֲמוֹר: "וַיִּשְׁמַע 'שָׁאוּל 'אֶת 'הָעָם "חֲמֹר 'שָׁמַע
"וַיִּפְקְדֵם 'בַּטְּלָאִים "מָאתַיִם 'אֶלֶף "פָּקַד "מֵאָה
'רַגְלִי 'וַעֲשֶׂרֶת 'אֲלָפִים 'אֶת 'אִישׁ
'יְהוּדָה: 'וַיָּבֹא 'שָׁאוּל 'עַד 'עִיר 'בוא
'עֲמָלֵק 'וַיָּרֶב 'בַּנָּחַל: "וַיֹּאמֶר "שָׁאוּל 'רוב
'אֶל 'הַקֵּינִי 'לְכוּ 'סֹרוּ 'רְדוּ 'מִתּוֹךְ 'סוּר 'לֵךְ
" 'עֲמָלֵקִי 'פֶּן 'אֶסְפְּךָ 'עִמּוֹ 'וְאַתָּה 'יָרַד
'עָשִׂיתָ 'חֶסֶד 'עִם 'כָּל 'בְּנֵי 'יִשְׂרָאֵל 'עָשָׂה
'בַּעֲלוֹתָם 'מִמִּצְרָיִם "וַיֵּסַר 'קֵינִי
"מִתּוֹךְ " 'עֲמָלֵק: "וַיַּךְ 'שָׁאוּל "אֶת 'נָכָה
'עֲמָלֵק 'מֵחֲוִילָה 'בּאֲכָה 'שׁוּר 'אֲשֶׁר 'בוא
'פְּנֵי 'מִצְרָיִם: 'וַיִּתְפֹּשׂ 'אֶת 'פָּנָה 'תָּפַשׂ
'אֲגַג 'מֶלֶךְ 'עֲמָלֵק 'חַי "וְאֶת 'כָּל 'הָעָם
'הֶחֱרִים "לְפִי "חָרֶב: "וַיִּחְמל 'שָׁאוּל 'חָרַם "פֶּה
'וְהָעָם 'עַל 'אֲגַג 'וְעַל " 'מֵיטַב 'הַצֹּאן 'חָמַל " 'יָטַב
'וְהַבָּקָר 'וְהַמְּשֻׁנִים 'וְעַל 'הַכָּרִים 'שֵׁנִי 'כָּר
'וְעַל 'כָּל 'הַטּוֹב 'וְלֹא 'אָבוּ 'הַחֲרִימָם 'אָבָה
'וְכָל 'הַמְּלָאכָה 'נִמְבָּזָה "וְנָמֵס "אתה 'מָאַס 'זֶה
" 'הֶחֱרִימוּ: "וַיְהִי " 'דְּבַר 'יְהוָה 'הָיָה

Pritiua.heb.Tex.be.i.Regũ.xv.

Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latin

אֶל שְׁמוּאֵל לֵאמֹר׃ נִחַמְתִּי כִּי
הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי שָׁב מֵאַחֲרַי וְאֶת דְּבָרַי לֹא הֵקִים
וַיִּחַר לִשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל יְהוָה כָּל הַלָּיְלָה׃ וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל
לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא שָׁאוּל
הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּלָה׃ וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל
אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה הֲקִימֹתִי אֶת
דְּבַר יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמָה
קוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי וְקוֹל
הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם אֲשֶׁר
חָמַל הָעָם עַל מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר
לְמַעַן זְבֹחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת
הַיּוֹתֶר הֶחֱרַמְנוּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
אֶל שָׁאוּל הֶרֶף וְאַגִּידָה לְךָ אֵת
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה
וַיֹּאמֶר לוֹ דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הֲלוֹא אִם קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ
רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה
וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁלָחֲךָ יְהוָה בַּדָּרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ
וְהַחֲרַמְתָּה אֶת הַחַטָּאִים אֶת עֲמָלֵק
וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ עַד כַּלּוֹתָם אֹתָם׃
וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה
וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל
שְׁמוּאֵל כִּי שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
יְהוָה וָאֵלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי
וָאָבִיא אֶת אֲגַג מֶלֶךְ
עֲמָלֵק וְאֶת עֲמָלֵק הֶחֱרַמְתִּי׃
וַיִּקַּח הָעָם מִן הַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר
רֵאשִׁית הַחֵרֶם לִזְבֹּחַ לַיהוָה

ad samuelem dicens: penitet me q̃ constituerim saul in regem: q̃ auersus est a me: & non cõfirmauit verba mea. & contristatus est samuel: & clamauit ad dñm tota nocte. & surrexit samuel & abijt obuiam saul mane: & nunciatum est samueli q̃ venisset saul in carmelum: & erexisset sibi fornicẽ triũphalẽ: & reuersus trãsisset & descẽdisset in galgala. & venit ergo samuel ad saul. Et dixit ei saul. Benedictus tu a dño: impleui verbũ dñi. Et que est hec vox gregũ q̃ resõat in auribus meis & armentorũ quam ego audio? Et ait saul. De amalech adduxerunt ea. pepcit eni populo meliorib⁹ ouib⁹ & armẽtis vt immolarẽtur dño deo tuo: reliqua vero occidimus. Ait autem samuel ad saul. Sine me & indicabo tibi que locutus sit dñs ad me nocte. Dixitq; ei. Loq̃re. Et ait samuel. Nonne cum parũulus esses in oculis tuis: caput in tribubus israel factus es? Vnxitq; te dominus in regem super israel & misit te dñs in viam & ait. Vade & interfice peccatores amalech & pugnabis cõtra eos vsq; ad internitionẽ eorum. Quare ergo non audisti vocem dñi sed versus ad predã es: & fecisti malum in oculis dñi? Et ait saul ad samuelem. Immo audiui vocem dñi: & ambulaui in via per quam misit me dominus: & adduxi agag regem amalech: & amalech interfeci. Tulit aũt de pda populus oues & boues primitias earũ q̃ cesa sunt vt immolet domino

πρὸς σαμουὴλ λέγων, μεταμέλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν σαοὺλ εἰς βασιλέα, διότι ἀπεστράφη ἀπὸ ὀπίσω μου καὶ τοὺς λόγους μου οὐκ ἔστησε τοὺς λόγους μου· καὶ ἠθυμήθη σαμουήλ, καὶ ἐβόησεν πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα. καὶ ὤρθρισε σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ ἸΗΛ πρωΐ· καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σαμουὴλ λέγοντες, ἥκει σαοὺλ εἰς καρμηλον· καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν ἑαυτῷ χεῖρα· καὶ ἀπῆλθεν καὶ κατέβη εἰς γαλγαλα· καὶ ἰδοὺ σαοὺλ παραγίνεται πρὸς αὐτόν· καὶ σαοὺλ εἶπεν τῷ σαμουήλ· εὐλογημένος σὺ τῷ κυρίῳ, ἐποίησα ἅπαντα ὅσα ἐλάλησεν κύριος· καὶ εἶπε σαμουήλ, καὶ τίς ἡ φωνὴ αὕτη τοῦ ποιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν βουκολίων ἃ ἐγὼ ἀκούω; καὶ εἶπε σαοὺλ, ἐξ ἀμαλήκ ἤνεγκεν αὐτὰ ὃν ἐφείσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τῶν προβάτων καὶ τῶν βουκολίων, ὅπως θύσῃ κυρίῳ τῷ σοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ ἐξωλόθρευσα. καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαούλ, ἄνες καὶ ἀπαγγελῶ σοι ὅσα ἐλάλησεν κύριος πρός με τὴν νύκτα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάλησον. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς σαούλ, οὐχὶ μικρὸς ὢν σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐν ταῖς φυλαῖς Ισραηλ ἐχρίσε σε κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ λαὸν κυρίου τὸν ἰσραηλ, καὶ ἀπέστειλέ σε κύριος ἐν ὁδῷ καὶ εἶπε πορεύθητι καὶ ἐξολόθρευσον τοὺς ἁμαρτωλοὺς τοὺς ἀμαλήκ καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως ἂν συντελέσῃς αὐτούς· καὶ ἵνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυρίου ἀλλὰ ὥρμησας ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου; καὶ εἶπεν σαοὺλ πρὸς σαμουήλ· ὅτι ἤκουσα ἐγὼ τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ καὶ ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἀπέστειλέ με κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν ἀγὰγ βασιλέα ἀμαλήκ, καὶ τὸν ἀμαλὴκ ἐξωλόθρευσα. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων πρόβατα καὶ βουκόλια τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος ἵνα θύσωσι ἐνώπιον κυρίου τοῦ

deo ⁊nfo in galgalio ⁊ dixit samuel ad saul: θεοῦ ἡμῶν ἐν γαλγάλοις· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαούλ,
si voluitatt est dño holocausta ⁊ victimas vt Eccle. 4.d. audire voce ei? ecce eñ auscultatio bona magi ꝙ sa
ἐὰ θελήσῃ τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὡς τὸ
crificiū: ⁊ obedictia magis ꝙ adeps arietū: quñ peccñ ario
ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ; ἰδοὺ γὰρ ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυ
latio est irritatio: insuſtibilia ⁊ theraphi volo
σίαν, καὶ ἀπρόσασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν, ὅτι ἁμαρτία ὀι
rem ⁊ labores induxit. eo ꝙ contẽpſiſti
ωίσματά ἐστι τῷ ἀπειθεῖν, ἀδικία καὶ θεραφὶν ὀδύ
verbū dñi: contẽnet te dño ne regneo ſup
νην καὶ πλείους ἐπάγουσιν. ἀνθ' ὧν ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα
israel. ⁊ dixit saul ad samuelē: peccaui: q
κυρίου, ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπὶ
prevaricat⁹ sñ verbū dñi ⁊ verbū tuū: q ti
Ἰσραήλ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς σαμουήλ, ἡμάρτηκα, ὅτι F
mui pp̃m: ⁊ obedui voci eoꝝ. ⁊ ne porta
παρέβην τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβή
ꝺñ eā p̃ peccatū meū: ⁊ reuertere mecū: ⁊ ado
θην τὸν λαόν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν· καὶ νῦν ἆρον
rabo dñm deū tuū. ⁊ ait samuel ad sa
δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προ
ul: non reuertar tecum: q contẽpſiſti
σκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σα
verbū dñi: ⁊ cōtemnet te dño ne ſit
ούλ, οὐκ ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ
rex ſup israel. ⁊ reuerſus ē samuel
ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ εἶ
ꝺñs ⁊ ꝓcidit eū dñs ne sis rex ſup israel.
ναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπέστρεψε σαμουὴλ τὸ
⁊ ait samuel ad saul: ſcidit dñs regnū israel
πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐπελάβετο σα
de te hodie: ⁊ dabit illud proximo tuo bo
ούλ τοῦ χείρους τῆς ἐπενδύτου αὐτοῦ, καὶ διέρρη
nō magnū ꝙ tu. ⁊ ſcindetur israel in duo: ⁊ nō
ξεν αὐτό. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν σαμουὴλ διέρρηξε κύ Infra. 28.c. reuertetur neq; pñam aget ſcūs israel: quia
ριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ σου non est homo est vt agat pñam. ⁊ ait sa
σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγα muel: peccaui: ſed honora me coram ſenio
θῷ ὑπὲρ σέ· καὶ χιῶδεσθαι Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ribus pp̃ī mei ⁊ coram israel. ⁊
ἐπιστρέψει οὐδὲ μεταποιήσει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι reuertere mecū ⁊ adorabo dñm deū tuū.
οὐκ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μεταμῆσαι· καὶ εἶπε σα ἀπέστρεψε μετ' ἐμοῦ καὶ προσκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου.
ul: peccaui: ſed honora me coram ſenio ⁊ reuerſus ē samuel poſt saul: ⁊ adorauit
ribus pp̃ī mei ⁊ coram israel. ⁊ καὶ ἀπέστρεψε σαμουὴλ ὀπίσω σαούλ, καὶ προσεκύνησε τῷ
reuertere mecū ⁊ adorabo dñm deū tuū. θῷ. ⁊ dixit samuel adducite mihi agag
ἀπόστρεψον μετ' ἐμοῦ καὶ προσκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου. G regem amalec. ⁊ accessit ad eū agag tre
⁊ reuerſus ē samuel poſt saul: ⁊ adorauit βασιλέα ἀμαλήκ· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἀγὰγ τρέ
saul: ⁊ adorauit samuel deū israel. ⁊ dixit μῶν· καὶ εἶπεν ὁ ἀγάγ· εἰ οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος· καὶ
agag: ſi sic amara mors. ⁊ ait samuel ad agag: ſicut fecit abq; liberis mulieres
εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἀγάγ, καθὼς ἀτέκνωσε γυναῖκας gladius tuus: sic absq; liberis erit de mulieribus ma
ἡ ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μή ter tua. ⁊ trucidauit samuel agag coram do
τηρ σου. καὶ ἔσφαξε σαμουὴλ τὸν ἀγὰγ ἐνώπιον κυ mino in galgalis. ⁊ abiit samuel in armathē.
ρίου ἐν γαλγάλοις. καὶ ἀπῆλθε σαμουὴλ εἰς ἁρμαθέμ· ⁊ saul ascēdit in domū suā in collē.
καὶ σαοὺλ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὸν βουνόν. ⁊ nō addidit samuel
καὶ οὐ προσέθετο σαμουὴλ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

'deo tuo ᵇin galgalis. 'Et
ait ᵐ samuel. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Nunquid vult ᵒ domin ᵖ
ᵍ holocausta ᵍ & victimas
& non potius ʳ vt ꝓobedia
tur ᵉ voci ᶜ domini. ' Melior est enim ᵏ obēdientia
ʳ ꝙ victime: ᵍ & auscultare ᵇ magis ꝙ offerre ᵇ adi
pem ᶜ arietum: ᵒ quoniā quasi ᵏ peccatum ᶠ ariolan
di est ᵏ repugnare: ᵇ & qua si scelꝰ ᵍ idololatrie ᵏ nolle
acquiescere. ᵐ Pro eo er
go ᵖ abiecisti ᵖ sermonē
ᵍ domini: ʳ abiecit te do
minus ˢ ne sis rex. ' Dixit
ꝙ ᵘ saul ᵃ ad ʳ samuelē. ' Pec
caui: ᵃ quia ᵇ prevaricatus
sum ᵖ fermonem ᶜ domi
ni ᶠ & ᵉ verba tua: ' timens
' popolum ᵐ & obediens
ᵐ voci ejus. ᵒ Sed nunc
ʳ porta ᵍ quefo ᵒ peccatū
meum ᵗ & reuertere ᵘ me
cum ᵛ vt adorem ᵛ domi
nū. ' Et ait ᵖ samuel ᵘ ad ᵗ sa
ul. ᵒ Non ᶜ reuertar ᶠ tecū:
ᵍ quia ᵗ proiecisti ᵏ fermō
nem ᵗ domini: ᵐ & proie
cit te ᵈ dñs ᵒ ne sis ᵖ rex ᵍ su
per ᶠ israel. ᵃ Et cōuersus
est ᵗ samuel ᵘ vt abiret. Ille aūt ᵗ apprehendit ᶠ sum
mitatem ᵗ pallii eius que
ᵃ & scissa est. ᵇ Et ait ᶜ ad e
um ᵒ samuel. ᶜ Scidit ᵈ dñs
ᵇ regnum ᶠ israel ᵏ a te ᵗ ho
die: ᵐ & tradidit illud ᵘ p
ximo tuo ᵒ meliori ᵖ te.
ᵍ Porro ᶠ triumphator in
ᵃ israel ᶠ nō ᵘ parcet ʳ & ʳ pe
nitudine ᵗ non ʳ flectetur.
ᵃ Neq; ᵗ enim ᵇ hō ᶜ est ᵒ vt a
gat penitentiā. ᶜ At ille ᶜ a
it. ᵖ Peccaui. Sed ᵈ nūc ᵇ ho
nora me ᵏ coram ᵗ seniori
bus ᵐ populi mei ᵘ & corā
ᵃ israel: ᶠ & reuertere ᵍ me
cum ᵗ vt adorē ᵘ dñm ᵗ de
um tuum. ᵘ Reuersus er
go ᵗ samuel ᶠ secutus ē ᵗ sau
lem. ᵃ Et adorauit ᵇ saul
ᶜ dñm. ᵒ Dixit ꝙ ᶜ samuel.
ᶜ adducite ᵍ ad me ᵗ agag
ᵏ regem ᵗ amalech. ᵐ Et o
blatus est ᵘ ei ᶜ agag ᵖ pin
guissimus tremens. ᵍ Et
dixit ᶠ agag ᵍ Siccine ᶠ sepa
rat ᵘ amara ᶠ mors. ᶠ Et ait
ᵗ samuel. ᵃ Sicut ᵇ fecit absq; liberis ᶜ mulieres ᵒ gla
dius tuus: ᶜ sic ᶠ absq; libe
ris erit ᵘ inter mulieres
ᵇ mater tua. ᶜ Et i frusta
concidit eū ᵏ samuel ᵘ co
rā ᵒ dño ᵖ in galgalis. ᵍ A
biit aūt ᶠ samuel in ᵘ rama
tha: ᵗ saul vero ᵘ ascēdit ᵛ i
ᵛ domū suā in ᵗ gabaa. ᵇ Et
non ᶜ vidit ᵒ samuel ᶜ vltra

אֱלֹהֶיךָ נִגְלָגַל׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הַחֵפֶץ לַיהוָה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים
כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה שְׁמֹעַ
מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֶלֶב אֵילִים׃
כִּי חַטַּאת קֶסֶם מֶרִי וְאָוֶן וּתְרָפִים
הַפְצַר מָאַסְתָּ אֶת דְּבַר יְהוָה
וַיְמָאֶסְךָ מִמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
אֶל שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי עָבַרְתִּי
אֶת פִּי יְהוָה וְאֶת דְּבָרֶיךָ כִּי
יָרֵאתִי אֶת הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם׃
וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת חַטָּאתִי וְשׁוּב
עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לֹא אָשׁוּב
עִמָּךְ כִּי מָאַסְתָּה אֶת דְּבַר יְהוָה
וַיְמָאֶסְךָ יְהוָה מִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת
וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע׃ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע יְהוָה אֶת
מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם
וּנְתָנָהּ לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ׃ וְגַם
נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר וְלֹא יִנָּחֵם
כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם׃ וַיֹּאמֶר
חָטָאתִי עַתָּה כַּבְּדֵנִי נָא נֶגֶד זִקְנֵי
עַמִּי וְנֶגֶד יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי
וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וַיָּשָׁב
שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי שָׁאוּל וַיִּשְׁתַּחוּ
שָׁאוּל לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
הַגִּישׁוּ אֵלַי אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק
וַיֵּלֶךְ אֵלָיו אֲגַג מַעֲדַנֹּת וַיֹּאמֶר
אֲגַג אָכֵן סָר מַר הַמָּוֶת׃ וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה נָשִׁים
חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים אִמֶּךָ
וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגַג לִפְנֵי
יְהוָה בַּגִּלְגָּל׃ וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל
הָרָמָתָה וְשָׁאוּל עָלָה אֶל בֵּיתוֹ
גִּבְעַת שָׁאוּל׃ וְלֹא יָסַף שְׁמוּאֵל

ראות את שאול עד יום מותו כי התאבל שמואל אל שאול ויהוה נחם כי המליך את שאול על ישראל׃ ס

Cap. xvi.

ויאמר יהוה אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול ואני מאסתיו ממלך על ישראל מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך׃ ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני ויאמר יהוה עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבח ליהוה בא׃ וקראת לישי בזבח ואנכי אודיעך את אשר תעשה ומשחת לי את אשר אמר אליך׃ ויעש שמואל את אשר דבר יהוה ויבא בית לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר שלום בואך ויאמר לזבח ליהוה באתי התקדשו ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו ויקרא להם לזבח׃ ויהי בבאם וירא את אליאב ויאמר אך נגד יהוה משיחו׃ ויאמר יהוה אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב׃ ויקרא ישי אל אבינדב ויעברהו לפני שמואל ויאמר גם בזה לא בחר יהוה׃ ויעבר ישי שמה ויאמר גם בזה לא בחר יהוה׃ ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה׃ ויאמר שמואל אל ישי התמו

saul vſq; in diē mortis ſue. ꝯꝯꝯꝯꝯ Verūtn̄ lugebat ſamuel ꝓ saul: quoniam ꝯꝯꝯ dominū penitebat ꝙ ſtituiſſet regē ſaul ſuper iſrael. 16. Dixitq; dominus ad ſamuelē. Vſq; quo tu luges ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ſaul: cum ego proiecerim eum ne regnet ꝯꝯꝯ ſup iſrael? Imple cornu tuum oleo: ꝯꝯꝯꝯꝯ & veni vt mittā te ad iſai bethleemitem. ꝯꝯꝯ Prouidi ei in filiis eius mihi regem. Et ait ꝯꝯ ſamuel. Quomodo vadam? Audiet enim ſaul: & iterficiet me. Et ait dñs. Vitulū de armēto tolles in manu tua & dices. Ad imolādum dño veni. Et vocabis iſai ad victimam: & ego ꝯꝯꝯ oſtendam tibi qd facias: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & vnges quēcūq; mō ſtrauero tibi. ꝯꝯꝯꝯꝯ Fecit ergo ſamuel ſicut locutus eſt ei ꝯꝯꝯꝯ dñs. Venitq; in bethleem. Et admirati ſunt ſeniores ciuitatis: occurrētes ei. Dixerūtq; Pacificus ne ingreſſus tu? Et ait. Pacifico: ad imolandū dño veni. Sanctificamini & venite ꝯ mecū vt imolē. Sānctificauit ergo iſai & ꝯꝯꝯꝯ filios eius: & vocauit eos ad ſacrificium. ꝯꝯꝯ Cūq; ingreſſi eēnt vidit heliab & ait. ꝯꝯꝯꝯꝯ Nū coram dño eſt xps eius? Dixit dominus ꝯꝯ ad ſamuelē. Ne reſpicias vultum eius ꝯꝯꝯꝯꝯ neq; altitudinē ſtature eius: quoniam abieci eum: nec iuxta ituitum hoīs ego iudico. Hō cernit ea q̄ parēt: dñs ātintuetur cor. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Et vocauit iſai amina dab & adduxit eum ꝯꝯꝯ coram ſamuel. Qui dixit. Nec hunc ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ elegit dominus. Addu xit autem iſai ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ſamma de quo ait. Etiam hunc non elegit ꝯ dñs. Adduxit itaq; iſai ſeptem filios ſuos coram ſamuel. Et ait ſamuel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ad iſai. Non elegit dominus ex iſtis. Dixitq; ſamuel ad iſai. Nunquid iam completi ſunt

videre ſaul vſq; in diē mortis ſue: q; lugebat ſamuel ſup ſaul: & dñm penituit q̄ regnare fecit ſaul ſup iſrael.

ιδεῖν γὸν σαουλ ἕως ἡμέρας θαγάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπέν θει σαμουὴλ ἐπὶ σαούλ, καὶ κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευσε γὸν σαούλ ἐπὶ ἰσραήλ. Ca.16.

Et dixit dñs ad ſamuelē: vſque quo luges tu ſup ſaul: & ego proiect eū vt non regnet ſup iſrael? imple cornu tuū oleo & veni mittā te vſq; ad bethlee ad teſſe: q̄m vidi in filijs eius mihi in regem. Et dixit ſamuel quō vadā? & audiet ſaul & interficiet me. Et dixit dñs: accipe in manu tua iuuēcā boū & dices: ad imolādū dño venio: & vocabis teſſe & filios eius ad victimā: & oſtēdā tibi quid facies. & vnges mihi quē dixero ad te.

καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουὴλ, ἕως πότε σὺ πενθεῖς τὸν σαούλ, κἀγὼ ἀπώσμαι αὐγὸν τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ; πλῆσον γὸ κέρας σου ἐλαίου καὶ δεῦρο ἀποστελῶ σε ἕως βηθλεὲμ πρὸς ἰεσ σαί, ὅτι ἑώρακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ εἰς βα σιλέα. & dixit ſamuel quō vadā? & audiet ſaul & interficiet me. & dixit dñs: σεῖται σαούλ καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπε κύριος, accipe in manu tua iuuēcā boū & dices: λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δάμαλιν βοῶν καὶ ἐρεῖς, ad imolādū dño venio: & vocabis teſſe & θῦσαι τῷ κυρίῳ ἥκω. καὶ καλέσεις γὸν ἰεσσαὶ καὶ filios eius ad victimā: & oſtēdā tibi τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυσίαν, καὶ γνωρίῶ σοι que facies. & vnges mihi quē dixero ad te. ἃ ποιήσεις. καὶ χρίσεις μοι ὃν ἂν εἴπω πρός σέ. & fecit ſamuel ſicut q̄ locutus eſt dñs. καὶ ἐποίησε σαμουὴλ πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος. & venit in bethleem: & admirati ſunt ſeniores καὶ ἦλθεν εἰς βηθλεέμ, καὶ ἐξέησαν οἱ πρεσβύτεροι ciuitatis occurſu eius. & dixerūt: pax τῆς πόλεως τῇ ἀπαγτήσει αὐτοῦ. καὶ εἶπον, εἰρήνη ingreſſus tuus? & dixit pax: ad imolādū dño ἡ εἴσοδός σου; καὶ εἶπεν εἰρήνη, θῦσαι τῷ κυρίῳ venio: ſctificamini & diſcūbite mecū hodie ἥκω, ἁγιάσθητε καὶ ἀνακλίθητε μετ' ἐμοῦ σήμερον in ſacrificiū. & ſctificauit teſſe & filios ἐις τὴν θυσίαν. καὶ ἡγίασε γὸν ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς eius: & vocauit eos in ſacrificiū. & αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν. καὶ factū eſt cū venirēt ipſi: & vidit eliab: & di ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτούς, καὶ εἶδε γὸν ελιάβ, καὶ εἶ xit: vtiq; coram dño xp̄s eius: & di πεν, ἀλλ' ἢ ἐνώπιον κυρίου ὁ χριστὸς αὐτοῦ, καὶ εἶ xit dñs ad ſamuel: ne attēdas in vultū πε κύριος πρὸς σαμουὴλ, μὴ προσχῆς εἰς τὴν ὄψιν eius neq; in habitū magnitudinis eius: q̄m αὐτοῦ μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, ὅτι contēpſi eū: q̄m non ſicut videt homo: ἐξουδένωκα αὐτόν, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἴδῃ ἄνθρωπος, ſic videbit deus. q̄m homo videbit in fa ὅυτως ὄψεται ὁ θεός. ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρό ciem: deus āt in cor. & vocauit teſſe σωπον, ὁ θεὸς δὲ εἰς καρδίαν. καὶ ἐκάλεσε ἰεσσαὶ aminadab: & trāſiit iuxta facie ſamue γὸν ἀμιναδάβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον σαμου lis. & dixit: neq; hunc elegit dñs. & ηλ. καὶ εἶπεν, οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο ὁ κύριος. καὶ adduxit teſſe ſamma. & dixit: neq; in hoc προσήγαγεν ἰεσσαὶ γὸν σαμαά. καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν τού elegit dñs. & adduxit teſſe τῳ ἐξελέξατο ὁ κύριος. καὶ προσήγαγεν ἰεσσαὶ τοὺς ſeptē filios ſuos coram ſamuel. & ait ſa ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον σαμουὴλ. καὶ εἶπε σα muel ad teſſe: non elegit dñs in iſtis. μουὴλ πρὸς ἰεσσαί, οὐκ ἐξελέξατο κύριος ἐν τούτοις. & dixit ſamuel ad teſſe: nūqd defuerūt καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς ἰεσσαί, μὴ ἐκλέλοιπε

filij tui τ dixit ieſſe: adhuc eſt minor:
τὰ παιδάρια σου; καὶ εἶπεν ἰεσσαί, ἔτι ἐστὶν ὁ μικρότερος.
τ ecce paſcit oues in ruſſe. τ dixit ſamuel ad
καὶ ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς
ieſſe: mitte τ accipe eū: qñ non diſcūbemus
ἰεσσαί, ἀπόστειλον καὶ λάβε αὐτόν, ὅτι ὑμεῖς οὐ κατακλιθῶμεν
donec ueniat ipſe huc. τ miſit τ adduxit eum
ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα· καὶ ἀπέστειλεν καὶ εἰσήγαγεν αὐ
corā ſamuel. τ ipſe erat ruffus cū pulchritudie
τὸν ἐνώπιον σαμουήλ· καὶ αὐτὸς ἦν πυρράκης μετὰ κάλλους
oculorū: τ bonus aſpectu. τ dixit dñs ad
ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς τῇ ὁράσει· καὶ εἶπε κύριος πρὸς
ſamuel: ſurge unge eū: qñ ipſe eſt. τ ac
σαμουήλ, ἀνάστα χρῖσον αὐτόν, ὅτι οὗτός ἐστι· καὶ ἔλα
cepit ſamuel cornu olei τ unxit eū in me-
βε σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέ-
dio fratrū eius. τ inſiluit ſpūs dñi
σῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου
ſup dauid a die illa τ deinceps. τ ſur
ἐπὶ δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἀνέ-
rexit ſamuel τ abiit in ramathe. τ ſpūs dñi
στη σαμουὴλ καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἁρμαθέμ· καὶ πνεῦμα κυρίου
receſſit a ſaul: τ ſuffocabat eū ſpūs nequā
ἀπέστη ἀπὸ σαούλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν
a dño. τ dixerūt pueri ſaul ad eū:
παρὰ κυρίου· καὶ εἶπαν οἱ παῖδες σαοὺλ πρὸς αὐτόν,
ecce ſpūs malus a dño ſuffocat te: di
ἰδοὺ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου πνίγει σε, εἰπάτω
cāt iā dñe ſerui tui corā te: τ que-
σαν δὴ κύριε οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησά-
rant dño nro uirū ſciētē pſallere in ci
τωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κι-
thara. τ erit cū ſit in te ſpūs malus a
θάρᾳ. καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι ἐπὶ σοὶ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ
deo: τ pſallet in citharā ſua: τ bonū tibi erit.
θεοῦ, καὶ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσαι.
τ dixit ſaul ad ſeruos ſuos: uidete iā
καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἴδετε δὴ
mihi uirū bñ pſallentē: τ adducite eū
μοι ἄνδρα ἀγαθῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν
ad me. τ ſtudit unꝰ de pueris eius τ dixit:
πρός με· καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παιδῶν αὐτοῦ καὶ εἶπεν,
ecce uidi filiū ieſſe in bethleem ſcientē
ἰδοὺ ἑώρακα υἱὸν τοῦ ἰεσσαὶ ἐν τῇ βηθλεέμ ἐπισάμενον
pſallere: τ uir prudēs: τ homo belli-
ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετός, καὶ ὁ ἄνθρωπος πολε-
coſus potēs roboꝛe: τ ſapiēs in uerbo: τ bonus
μικὸς δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ σοφὸς ἐν λόγῳ, καὶ ἀγαθὸς
forma: τ dñs ēſt eo. τ miſit ſa
τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε σα-
ul nuncios ad ieſſe dicēs: mitte ad
οὐλ ἀγγέλους πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, ἐξαπόστειλον πρός
me dauid filiū tuū q̄ eſt in ouile. τ tu-
με δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ ἔλα-
lit ieſſe aſinū: τ impoſuit ei gomoꝛ panū τ
βεν ἰεσσαὶ ὄνον, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ γόμορ ἄρτων καὶ
utrē uini τ hedū capraꝝ unū: τ miſit in
ἀσκὸν οἴνου καὶ ἔριφον αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν
manu dauid filij ſui ad ſaul. τ in-
χειρὶ δαυὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς σαούλ. καὶ εἰ-
greſſus ē dauid ad ſaul τ ſtetit coꝝ eo:
σῆλθε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ,
τ amauit eū ſaul ualde. τ factū eſt ei
καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σαοὺλ σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐ-
dauid gerēs arma eius. τ miſit ſaul
τῷ δαυὶδ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν σαοὺλ
ad ieſſe dicēs: adſit iā dauid i ꝓſpectu meo:
πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, παρισάτω δὴ δαυὶδ ἐνώπιόν μου,
qñ iuenit gꝛam in oculis meis. τ factū eſt cū eſ
ὅτι εὗρεν χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶ-
ſet a deo malus ſpūs ſup ſaul: τ accipiebat
ναι παρὰ θεοῦ πονηρὸν πνεῦμα ἐπὶ σαούλ, καὶ ἐλάμβανε

ſam. 39.b. 2.Re. 7.b. C 8.10. pſ.77. Eccli 13.d.

ᵖfilii? Quiᶠrñdit.ᵏ Adhuc
ᵐreliquus eſtⁿ paruulus
ᵒ& ᵖpaſcitᵍ oues. ʳ Et ait
ˢſamuel
ᵗad ᵘiſai.ˣ Mitteʸ & adduc
eum.ᶻ Nec enim
ᵇdiſcumbemus ᶜ priuſq̄
ᶜhuc illeᵖ veniat.ᶠ Miſit er
go ᵍ& adduxit eū. ʰ Erat
ⁱautᵏruffᵏ &ˡpulcherᵐ aſpec
tuⁿ decoraq̄ ᵒfacie: ᵖ& a
itᵍ dominus. ᵠ Surge &
ʳvnge eum: ˢipſe ᵗeſt ᵘei.
ᵛ Tulit ergo ʷſamuel
ᵇcornu ᶜoleiᵖ & vnxit ᶜeū
ᶠin medio ᵍfratrū eiʰ. ⁱ Et
directus eſtˡ ſpūsᵏ dñi
ᵐa die ⁿilla ˡin ᵐdauidᵒ & d
inceps.
ᵠ Surgens q̄ ʳ ſamuelˢ abi-
itᵗ in ramatha. ᵘ Spūs aūt
ˣdomini ʸ receſſit ᶻ a ᵃſaul
ᵇ& exagitabat eum
ᶜ ſpiritus ᵈ neq̄ ᵉ a ᶠ domīo.
ᵍ Dixeruntq̄
ʰ ſeruiⁱ ſaulᵏ ad eum. ˡ Ecce
ᵐ ſpiritus
ⁿ deiᵖ malus ᵠ exagitat te.
ʳ Iubeat
ˢ dñs nr̄ rex & ᵗ ſerui tui
quiᵘ corā te ſuntᵛ q̄rēt ʷho
minē ˣ ſciētēʸ pſallere ᶻ ci-
thara ᵃ vtᵇ q̄ arripuerit
ᶜte ᵈ ſpūsᵉ deiᶠ malus ᵍ pſal
latʰ manu ſua
ⁱ& leuius feras. ᵏ Et ait
ˡ ſaulᵐ ad
ⁿ ſeruos ſuos. ᵒ Prouidete
ᵖ ergo ᵠ mihi ʳ aliquē ˢ bene
ᵗ pſallētē: ᵘ& adducite eū
ᵛ ad me. ʷ Et rñdens ˣ vnꝰ
ʸ de pueris ᶻ ait. ᵃ Ecce ᵇ vi-
diᶜ filium
ᵈ iſaiᵉ bethleemitē ᶠ ſciētē
ᵍ pſallere ʰ & fortiſſimum
ⁱ robore: ʲ& virū ᵏ bellico
ſumˡ & prudentē in ᵐ ver
bis ⁿ & virū ᵒ pulchrū: ᵖ &
dominus eſtᵍ cū eo. ʳ Mi-
ſit ergo ˢ saulᵗ nūcios ᵘ ad
ᵛ iſai: ʷ dicens.
ˣ Mitte ʸ ad me ᶻ dauid ᵃ fili
um tuum ᵇ qui eſt
ᶜ in paſcuis. ᵈ Tulit itaq̄ ᵉ i-
ſaiᶠ aſinū plenū ᵍ panibus
ʰ & lagenam ⁱ vini ʲ & he-
dū de ᵏ capris ˡ vnū ᵐ & mi-
ſit ⁿ per manum ᵒ dauid ᵖ fi
lii ſui ᵠ ſauli. ʳ & venit
ˢ dauid ᵗ ad ſaul ᵘ & ſtetit
ᵛ coram eo.
ʷ At ille dilexit eum ˣ ni-
mis: ʸ& factus eſt ᶻ ei ᵃ ar
miger. ᵇ Miſitq̄ ᶜ ſaul ᵈ ad
ᵉ iſai ᶠ dicens.
ᵍ Stet ʰ dauid ⁱ in cōſpectu
meo. ᵏ Inuenit ˡ enim
ᵐ gratiā ⁿ in oculis meis.
ᵒ Igitur ᵖ quandocunq̄
ᵠ ſpiritus ʳ dei malus ˢ arri-
piebat ᵗ ſaul:

ᵖהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר ᵏעוֹד ᵐנִשְׁאַר ᵃהַקָּטָן
ᵒוְהִנֵּה ᵖרֹעֶה ᵍבַּצֹּאן ʳוַיֹּאמֶר ˢשְׁמוּאֵל
ᵗאֶל ᵘישַׁי ˣשְׁלַח ʸוְקָחֵנוּ ᶻכִּי ᵃלֹא
ᵇנָסֹב ᶜעַד ᵈבֹּאוֹ ᵉפֹּה ᶠוַיִּשְׁלַח ᵍוַיְבִאֵהוּ
ʰוְהוּא ⁱאַדְמוֹנִי ʲעִם ᵏיְפֵה ˡעֵינַיִם
ᵐוְטוֹב ⁿרֹאִי ᵒוַיֹּאמֶר ᵖיְהוָה ᵠקוּם
ʳמְשָׁחֵהוּ ˢכִּי ᵗזֶה ᵘהוּא ᵛוַיִּקַּח ʷשְׁמוּאֵל
ˣאֶת ʸקֶרֶן ᶻהַשָּׁמֶן ᵃוַיִּמְשַׁח ᵇאֹתוֹ
ᶜבְּקֶרֶב ᵈאֶחָיו ᵉוַתִּצְלַח ᶠרוּחַ ᵍיְהוָה
ʰאֶל ⁱדָּוִד ʲמֵהַיּוֹם ᵏהַהוּא ˡוָמָעְלָה
ᵐוַיָּקָם ⁿשְׁמוּאֵל ᵒוַיֵּלֶךְ ᵖהָרָמָתָה ᵠורוּחַ
ʳיְהוָה ˢסָרָה ᵗמֵעִם ᵘשָׁאוּל ᵛובַּעַתָּתוּ
ʷרוּחַ ˣרָעָה ʸמֵאֵת ᶻיְהוָה ᵃוַיֹּאמְרוּ
ᵇעַבְדֵי ᶜשָׁאוּל ᵈאֵלָיו ᵉהִנֵּה ᶠנָא ᵍרוּחַ
ʰאֱלֹהִים ⁱרָעָה ʲמְבַעַתֶּךָּ ᵏיֹאמַר ˡנָא
ᵐאֲדֹנֵינוּ ⁿעַבְדֶּיךָ ᵒלְפָנֶיךָ ᵖיְבַקְשׁוּ ᵠאִישׁ
ʳיֹדֵעַ ˢנַגֵּן ᵗבַּכִּנּוֹר ᵘוְהָיָה ᵛבְּנִחְיוֹת
ʷעָלֶיךָ ˣרוּחַ ʸאֱלֹהִים ᶻרָעָה ᵃוְנִגֵּן ᵇבְּיָדוֹ
ᶜוְטוֹב ᵈלָךְ ᵉוַיֹּאמֶר ᶠשָׁאוּל ᵍאֶל
ʰעַבְדָיו ⁱרְאוּ ʲנָא ᵏלִי ˡאִישׁ ᵐמֵיטִיב ⁿלְנַגֵּן
ᵒוְהֵבִיאוֹתֶם ᵖאֵלָי ᵠוַיַּעַן ʳאֶחָד
ˢמֵהַנְּעָרִים ᵗוַיֹּאמֶר ᵘהִנֵּה ᵛרָאִיתִי ʷבֶּן
ˣלִישַׁי ʸבֵּית ᶻהַלַּחְמִי ᵃיֹדֵעַ ᵇנַגֵּן ᶜוְגִבּוֹר
ᵈחַיִל ᵉוְאִישׁ ᶠמִלְחָמָה ᵍוּנְבוֹן ʰדָּבָר
ⁱוְאִישׁ ʲתֹּאַר ᵏויְהוָה ˡעִמּוֹ ᵐוַיִּשְׁלַח
ⁿשָׁאוּל ᵒמַלְאָכִים ᵖאֶל ᵠישַׁי ʳוַיֹּאמֶר
ˢשְׁלָחָה ᵗאֵלַי ᵘאֶת ᵛדָּוִד ʷבְּנֶךָ ˣאֲשֶׁר
ʸבַּצֹּאן ᶻוַיִּקַּח ᵃישַׁי ᵇחֲמוֹר ᶜלֶחֶם
ᵈוְנֹאד ᵉיַיִן ᶠוּגְדִי ᵍעִזִּים ʰאֶחָד ⁱוַיִּשְׁלַח
ʲבְּיַד ᵏדָּוִד ˡבְּנוֹ ᵐאֶל ⁿשָׁאוּל ᵒוַיָּבֹא
ᵖדָּוִד ᵠאֶל ʳשָׁאוּל ˢוַיַּעֲמֹד ᵗלְפָנָיו
ᵘוַיֶּאֱהָבֵהוּ ᵛמְאֹד ʷוַיְהִי ˣלוֹ ʸנֹשֵׂא
ᶻכֵּלִים ᵃוַיִּשְׁלַח ᵇשָׁאוּל ᶜאֶל ᵈישַׁי
ᵉלֵאמֹר ᶠיַעֲמָד ᵍנָא ʰדָּוִד ⁱלְפָנַי ʲכִּי
ᵏמָצָא ˡחֵן ᵐבְּעֵינָי ᵒוַיְהִי ᵖנְּחִיוֹת
ᵠרוּחַ ʳאֱלֹהִים ˢאֶל ᵗשָׁאוּל ᵘוְדָוִד

דָּוִד אֶת הַכִּנּוֹר וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְדָוִד
לְשָׁאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעָלָיו סור
רוּחַ הָרָעָה׃ רוע

Cap. xvij וַיֶּאֱסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אסף
מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ
שֹׂכֹה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין חנה
שֹׂכֹה וּבֵין עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃
וְשָׁאוּל וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ ערך
מִלְחָמָה לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים׃ לחם
וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה
וְיִשְׂרָאֵל עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה
וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם׃ וַיֵּצֵא אִישׁ הַבֵּנַיִם בין
מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִנַּת
גַּתִּי גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזָרֶת וּמַלָּא נחשת אמה כבע
עַל רֹאשׁוֹ וְשִׁרְיָן קַשְׂקַשִּׂים הוּא שרה
לְבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיָן חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים לבש
שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת׃ וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל
רַגְלָיו וְכִידוֹן נְחֹשֶׁת בֵּין כְּתֵפָיו׃
וְחֵן חֲנִית נְמָנוֹר אֲרָגִים וְלַהֲבַת חנה ממר
חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים בַּרְזֶל מאה
וְנֹשֵׂא הַצִּנָּה הָלַךְ לְפָנָיו׃ וַיַּעֲמֹד צנן פנה
וַיִּקְרָא אֶל מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ערך אמר
לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה ערב יצא
הֲלֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים
לְשָׁאוּל בְּרוּ לָכֶם אִישׁ וְיֵרֶד ברה
אֵלָי׃ אִם יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי וְהִכָּנִי יכל לחם
וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם אֲנִי נכה היה
אוּכַל לוֹ וְהִכִּיתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ
לַעֲבָדִים וַעֲבַדְתֶּם אֹתָנוּ׃ וַיֹּאמֶר
הַפְּלִשְׁתִּי אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת מַעַרְכוֹת
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ לִי אִישׁ נתן
וְנִלָּחֲמָה יָחַד׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל שמע
יִשְׂרָאֵל אֶת דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי
הָאֵלֶּה וַיֵּחַתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד׃ וְדָוִד חתת
בֶּן אִישׁ אֶפְרָתִי הַזֶּה מִבֵּית לָחֶם

dauid citharā: τ cancebat in manu sua: τ refocillabat saul: τ bonū erat ei: τ recedebat ab eo spiritus malus.

Ca.17.

Θ Congregant philistiim castra

Καὶ συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς σοχὼ τῆς Ἰουδαίας. τ castrametātur inter socho τ inter azeca in apheſdomin. τ saul τ viri israel συναχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς ſti τ iſti: τ direxerūt acie in bellū contra philistiim. τ philistiim ſtabat ſup montē hinc. τ iſrael ſtabat de mōte hinc: τ vallis inter eos. τ egreſſus ē vir de caſtris philistiim nomine goliath de geth: altitudis ſex cubitorū & palmo: & caſſis erea ſuper caput eius: & loricā hamata induebatur. Porro pōdus loricē eius quinq; milia ſiclorū eris erat: & ocreas ereas habebat in cruribus: & clypeus ereus tegebat humeros eius. Haſtile āt haſte eius erat quaſi liciatorii texentiū. Ipſū āt ferrū haſte eius ſexcētos ſiclos hēbat ferri. Et armiger eius antecedebat eum. Stāsq; clamabat aduerſum phalāgas iſrael: & dicebat eis. Quare venitis parati ad preliū? Numquid ego nō ſum philisteus & vos ſerui ſaul? Eligite ex vobis virum & deſcendat ad ſingulare certamen. Si quiuerit pugnare mecū & peuſſerit me: erimus vobis in ſeruos. ſi āt ego oppreſſero eum & peuſſero eū: vos ſeruietis & ſeruietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego exprobraui agminibus iſrael hodie. Date mihi virū & ineat mecū ſingulare certamē. Audiens aūt saul & omnes iſraelite ſermones philiſtei huiuſcemodi: ſtupebāt & metuebant nimis. Dauid āt erat filius viri effratei: de quo ſupra dictū ē: de bethleē

δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

Θ Καὶ συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς σοχὼ τῆς Ἰουδαίας. τ castrametātur inter socho τ inter azeca in apheſdomin. τ saul τ viri israel σοχὼ καὶ ἀναμέσον ἀζηκὰ ἐν ἀφεσδομίν. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνηχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς ſti τ iſti: τ direxerūt acie in bellū contra philistiim. τ philistiim ſtabat ſup montē hinc. τ iſrael ſtabat de mōte hinc: τ vallis inter eos. τ egreſſus ē vir de caſtris philiſtiim nomine goliath de geth: altitudis ſex cubitorū & palmo: & caſſis erea ſuper caput eius: & loricā hamata induebatur. Porro pōdus loricē eius quinq; milia ſiclorū eris erat: & ocreas ereas habebat in cruribus: & clypeus ereus tegebat humeros eius. Haſtile āt haſte eius erat quaſi liciatorii texentiū. Ipſū āt ferrū haſte eius ſexcētos ſiclos hēbat ferri. Et armiger eius antecedebat eum. Stāsq; clamabat aduerſum phalāgas iſrael: & dicebat eis. Quare venitis parati ad preliū? Numquid ego nō ſum philisteus & vos ſerui ſaul? Eligite ex vobis virum & deſcendat ad ſingulare certamen. Si quiuerit pugnare mecū & peuſſerit me: erimus vobis in ſeruos. ſi āt ego oppreſſero eum & peuſſero eū: vos ſeruietis & ſeruietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego exprobraui agminibus iſrael hodie. Date mihi virū & ineat mecū ſingulare certamē. Audiens aūt saul & omnes iſraelite ſermones philiſtei huiuſcemodi: ſtupebāt & metuebant nimis. Dauid āt erat filius viri effratei: de quo ſupra dictū ē: de bethleē

ἀναμέσον ἀζηκὰ ἐν ἀφεσδομίν. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνηχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς οὗτοι καὶ οὗτοι, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξέναντι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐντεῦθεν. καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐκ τοῦ ὄρους ἐντεῦθεν. καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς δε acie philistiim: goliath erat nomine ei de geth. altitudo ei quattuor cubitorū & palmi: τ caſſis erea ſup caput eius: τ thorace hamatū ipſe induit. τ erat pōdus thoracis eius quinq; milia ſiclorum eris τ ferri. τ ocree eius ereę χαλκοῦ καὶ σιδήρου. καὶ αἱ κνημίδες αὐτοῦ χαλκαῖ quę ſup crura eius. τ clypeus ereus in medio humerorū eius τ haſtile haſte eius vt licitatorii texentiū. καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μεσάντιον ὑφαινόντων, καὶ λόγχη ἐπ' αὐτῷ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου. τ gerēs arma eius antecedebat eū. καὶ ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ ἔμπροσθεν. καὶ ἔστη καὶ ἐβόησεν εἰς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ. τ dixit eis: quare venitis vt ordinetis aciē ad bellū aduerſum nos: nōne ego ſum philisteus: τ vos hebrei ſaul? eligite vobis virū τ deſcēdat ad me. τ ſi quiuerit pugnare mecū τ peuſſerit me: erimus vobis in ſeruos. ſi āt ego oppreſſero eum τ peuſſero eū: eritis nobis in ſeruos τ ſeruietis nobis. τ dixit philisteus: ecce ego exprobraui agminibus iſrael in die hac. date ergo mihi virū τ ſingulariter certabimus ambo. τ audiuit saul τ omnes iſrael verba philiſtei hęc: τ ſtupebāt τ metuebāt nimis. τ dauid filius viri ephrathei iſte de bethlem

ἐκ τοῦ ὄρους ἐντεῦθεν. καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς δε acie philistiim: goliath erat nomine ei de geth. altitudo ei quattuor cubitorū & palmi: τ caſſis erea ſup caput eius: τ thorace hamatū ipſe induit. τ erat pōdus thoracis eius quinq; milia ſiclorum eris τ ferri. τ ocree eius ereę χαλκοῦ καὶ σιδήρου. καὶ αἱ κνημίδες αὐτοῦ χαλκαῖ quę ſup crura eius. τ clypeus ereus in medio humerorū eius τ haſtile haſte eius vt licitatorii texentiū. καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μεσάντιον ὑφαινόντων, καὶ λόγχη ἐπ' αὐτῷ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου. τ gerēs arma eius antecedebat eū. καὶ ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ ἔμπροσθεν. καὶ ἔστη καὶ ἐβόησεν εἰς τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ. τ dixit eis: quare venitis vt ordinetis aciē ad bellū aduerſum nos: nōne ego ſum philisteus: τ vos hebrei ſaul? eligite vobis virū τ deſcēdat ad me. τ ſi quiuerit pugnare mecū τ peuſſerit me: erimus vobis in ſeruos. ſi āt ego oppreſſero eum τ peuſſero eū: eritis nobis in ſeruos τ ſeruietis nobis. τ dixit philisteus: ecce ego exprobraui agminibus iſrael in die hac. date ergo mihi virū τ ſingulariter certabimus ambo. τ audiuit saul τ omnes iſrael verba philiſtei hęc: τ ſtupebāt τ metuebāt nimis. τ dauid filius viri ephrathei iſte de bethlem

1.R 21.c

tude: τ nomen ei
ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῶ ἰεσσαί, καὶ αὐτῶ ὀκτὼ υἱοί. καὶ
iuda: cui nomē erat ieſſai: qui habebat octo filios: & erat vir in dieb⁹
ὁ ἀνὴρ πρεσβύτερος ἐν ἡμέραις σαοὺλ ἐληλυθὼς ἐν ἔτε-
vir ſenex in diebus ſaul qui venit in an
nis. τ abierũt tres filij ieſſe maiores
σιν. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ ἰεσσαὶ οἱ μείζονες
poſt ſaul in bellum. τ nomen filioꝝ e⁹
ὀπίσω σαοὺλ εἰς τὸν πόλεμον. καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐ
tus qui perrexerunt ad bellum: chab pri
τοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, ἐλιὰβ ὁ πρω-
mogenitus eius: τ ſecundus aminadab: τ ter
τότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος ἀμιναδάβ, καὶ ὁ τρί-
tius ſamma: τ dauid ipſe iuniꝛ. τ tres
τος σαμά, καὶ δαυὶδ αὐτὸς ὁ νεώτερος. καὶ οἱ τρεῖς
maiores abierunt poſt ſaul. τ dauid abi
οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω σαούλ. καὶ δαυὶδ ἀπῆλ
it τ reuerſus eſt a ſaul vt paſceret o⁹
θε καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ σαοὺλ ποιμαίνειν τὰ πρόβα
ues patris ſui in bethleem. τ procedebat
τα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν βηθλεέμ. καὶ προσῆγεν
philiſteus mane ſurgẽs τ veſpere: τ firmat⁹ erat aduer
ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη ἐπὶ ἡμέ
ſum iſrael quadraginta diebus. τ dixit ieſſe dauid
ρας ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἡμέρας. καὶ εἶπεν ἰεσσαὶ δαυὶδ
filio ſuo: accipe tũ fratribus tuis ephi
τῶ υἱῶ αὐτοῦ, λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὸ ὄφι
farine huius τ decẽ panes i⁹
του τοῦ ἀλφίτου τούτου καὶ τοὺς δέκα ἄρτους τού-
ſtos: τ curre in caſtra ad fra
τους, καὶ δράμε εἰς τὴν παρεμβολὴν πρὸς τοὺς ἀδελ
tres tuos. τ decem formellas lacti has
φούς σου. καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος τού
deferes: tribuno τ fratres tuos
τας ἐπισῖτισμὸν τῶ χιλιάρχω, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
viſitabis in pace: τ ſibuſcũq; indigeant cognoſces.
ἐπισκέψη εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσιν γνώση.
τ ſaul τ ipſi τ oĩs vir iſrael in val
καὶ σαοὺλ καὶ αὐτοὶ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῆ κοι
le querꝰ ꝓ pugnantes cum philiſtijm.
λάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.
τ ſurrexit dauid mane τ dimiſit ꝓ oues in
καὶ ὠρθρισε δαυὶδ τοπρωὶ καὶ ἀφῆκε τὰ πρόβατα ἐπὶ
cuſtodia: τ accepit τ abijt ſicut preceperat
φυλακῆ, καὶ ἔλαβε καὶ ἀπῆλθε καθὼς ἐνετείλατο
ei ieſſe. τ venit in rotũditatẽ τ
αὐτῶ ἰεσσαί. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν σρογγύλωσιν καὶ τὴν
exercitũ egrediẽs in pugnam. τ
δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν. καὶ
vociferati ſũt in bello τ direxerũt aciẽ ſi
ἠλάλαξαν ἐπὶ τῶ πολέμω καὶ παρετάξαντο ἰσ-
rael: τ philiſtijm direxerũt aciẽ ex cõtraria a⁹
ραὴλ, καὶ ἀλλόφυλοι παρέταξαν ἐκ τῆς ἐναντίας πα
cie. τ dereliq̃t dauid vaſa ſua a ſe
ρατάξεως. καὶ ἀφῆκεν δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυ
ipſo in manu cuſtodis ad ſarcinas: τ cucurrit in
τοῦ ἐπὶ χεῖρα τοῦ σκευοφύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς
aciem: τ venit τ interrogauit fra
τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθε καὶ ἠρώτησε τοὺς ἀδελ-
tres ſuos que ad pacem. τ eo loq̃nte cum
φοὺς αὐτοῦ τὰ εἰς εἰρήνην. καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐ
eis: τ ecce vir medius aſcẽdebat: nomen ei
τῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, ὄνομα αὐτῶ
goliath⁹ philiſteus de geth⁹ de acie
γολιὰθ ὁ φιλισταῖος ἐκ γὲθ ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν
philiſtijm: τ locutus eſt ſm verba hec.
ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
τ audiuit dauid τ oĩs vir iſrael cũ vidiſſent
καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῶ ἰδεῖν
ipſi virum tumuerunt nimis. τ fugerũt
αὐτοὺς τὸν ἄνδρα ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ἔφυγον
a facie eius.
ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

יְהוּדָה וּשְׁמוֹ יִשַׁי וְלוֹ שְׁמֹנָה בָנִים
יום בוא וְהָאִישׁ זָקֵן בְּיָמֵי שָׁאוּל זָקֵן בָּא
בָאֲנָשִׁים: וַיְלָדוּ שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי
יִשַׁי הַגְּדֹלִים הָלְכוּ אַחֲרֵי שָׁאוּל
לחם לְמִלְחַמָה וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו אֲשֶׁר
בכר הָלְכוּ בַּמִּלְחָמָה אֱלִיאָב הַבְּכוֹר
שנה וּמִשְׁנֵהוּ אֲבִינָדָב וְהַשְּׁלִשִׁי שַׁמָּה:
וְדָוִד הוּא הַקָּטֹן וּשְׁלֹשָׁה הַגְּדֹלִים
הלך הָלְכוּ אַחֲרֵי שָׁאוּל: וְדָוִד הוֹלֵךְ
שוב רעה וָשָׁב מֵעַל שָׁאוּל לִרְעוֹת אֶת
נגש צֹאן אָבִיו בֵּית לָחֶם: וַיִּגַּשׁ
שכם ערב הַפְּלִשְׁתִּי הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב וַיִּתְיַצֵּב
יצב ר בעע אַרְבָּעִים יוֹם: וַיֹּאמֶר יִשַׁי לְדָוִד
אמר אָבִיו בְּנוֹ קַח נָא לְאַחֶיךָ אֵיפַת הַקָּלִי
קלי ה קלה הַזֶּה וַעֲשָׂרָה לֶחֶם הַזֶּה וְרָדִין
רוץ חנה חָנָה הַמַּחֲנֶה לְאַחֶיךָ: וְאֶת עֲשֶׂרֶת חֲרִיצֵי
בוא שור הַחֲלָב הָאֵלֶּה תָּבִיא לְשַׂר הָאֶלֶף
פקד שלם וְאֶת אַחֶיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם וְאֶת
עֵרְבָתָם תִּקָּח: וְשָׁאוּל וְהֵמָּה וְכָל
אישׁ יִשְׂרָאֵל בְּעֵמֶק הָאֵלָה
לחם נִלְחָמִים עִם פְּלִשְׁתִּים: וַיַּשְׁכֵּם
נשׁא דָּוִד בַּבֹּקֶר וַיִּטֹּשׁ אֶת הַצֹּאן
נטשׁ עַל מִשְׁמֶר וַיִּשָּׂא וַיֵּלֶךְ כַּאֲשֶׁר
בוא יגל צִוָּהוּ יִשָׁי וַיָּבֹא הַמַּעְגָּלָה וְהַחֵיל
ערך רוע הַיֹּצֵא אֶל הַמַּעֲרָכָה וְהָרְעוּ
לחם בַּמִּלְחָמָה: וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל
וּפְלִשְׁתִּים מַעֲרָכָה לְקִרַאת
ערך מַעֲרָכָה: וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת הַכֵּלִים
רוץ מֵעָלָיו עַל יַד שֹׁמֵר הַכֵּלִים וַיָּרָץ
בוא עצל הַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא וַיִּשְׁאַל לְאֶחָיו
דבר לְשָׁלוֹם: וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם
בין וְהִנֵּה אִישׁ הַבֵּנַיִם עֹלֶה נְלִית
הַפְּלִשְׁתִּי שְׁמוֹ מִנַּת מִמַּעַרְכוֹת
פְּלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
שמע ראה וַיִּשְׁמַע דָּוִד: וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
נוס פנה בִּרְאוֹתָם אֶת הָאִישׁ וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו

וַיִּרְא֥וּ מִמֶּ֖נּוּ וַיִּבְרְח֥וּ מִפָּֽנָיו׃ וַיֹּאמְר֣וּ אִ֔ישׁ
ישְׂרָאֵ֗ל הֲרְאִיתֶ֣ם אֶת־הָאִ֤ישׁ הָעֹלֶה֙
הַזֶּ֔ה כִּ֥י לַחֲר֖וֹף אֶת־יִשְׂרָאֵ֣ל עָלֶ֑ה
וְהָיָ֡ה הָאִישׁ֩ אֲשֶׁר־יַכֶּ֨נּוּ יַעְשְׁרֶ֜נּוּ
הַמֶּ֣לֶךְ עֹשֶׁר֮ גָּד֣וֹל וְאֶת־בִּתּוֹ֒ יִתֶּן־
לוֹ֙ וְאֶת־בֵּ֣ית אָבִ֔יו יַעֲשֶׂ֥ה חָפְשִׁ֖י
בְּיִשְׂרָאֵ֑ל׃ וַיֹּאמֶר֩ דָּוִ֨ד אֶל־
הָאֲנָשִׁ֜ים הָעֹמְדִ֣ים אִתּ֗וֹ לֵאמֹר֙
מַה־יֵּעָשֶׂ֣ה לָאִ֔ישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּ֥ה אֶת־
הַפְּלִשְׁתִּ֖י הַלָּזֶ֑ה וְהֵסִ֣יר חֶרְפָּ֔ה מֵעַ֖ל
יִשְׂרָאֵ֑ל כִּ֣י מִי֩ הַפְּלִשְׁתִּ֨י הָעָרֵ֜ל
הַזֶּ֗ה כִּי֙ חֵרֵ֣ף מַעַרְכ֔וֹת אֱלֹהִ֖ים
חַיִּֽים׃ וַיֹּאמֶר־לוֹ֙ הָעָ֔ם כַּדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה
לֵאמֹ֑ר כֹּֽה־יֵעָשֶׂ֣ה לָאִ֔ישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּ֖נּוּ׃
וַיִּשְׁמַ֣ע אֱלִיאָ֣ב אָחִ֣יו הַגָּד֗וֹל בְּדַבְּרוֹ֙
אֶל־הָאֲנָשִׁ֔ים וַיִּחַר־אַ֥ף אֱלִיאָ֖ב
בְּדָוִ֑ד וַיֹּאמֶר֙ לָמָּ֣ה זֶּ֔ה יָרַ֖דְתָּ וְעַל־
מִי֙ נָטַ֣שְׁתָּ מְעַ֔ט הַצֹּ֖אן בַּמִּדְבָּ֑ר
אֲנִ֤י יָדַ֙עְתִּי֙ אֶת־זְדֹנְךָ֔ וְאֵ֖ת רֹ֣עַ
לְבָבֶ֑ךָ כִּ֥י לְמַ֛עַן רְא֥וֹת הַמִּלְחָמָ֖ה יָרַ֥דְתָּ
וַיֹּאמֶר֙ דָּוִ֔ד מֶ֥ה עָשִׂ֖יתִי עַתָּ֣ה הֲלֹ֑וא
דָּבָ֖ר הֽוּא׃ וַיִּסֹּ֥ב מֵאֶצְלוֹ֙ אֶל־מ֣וּל אַחֵ֔ר
וַיֹּ֣אמֶר כַּדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה וַיָּשִׁ֥יבֻהוּ הָעָ֖ם
דָּבָ֑ר כַּדָּבָ֣ר הָרִאשׁ֔וֹן וַיִּשְׁמְע֥וּ
אֲשֶׁר־דִּבֶּ֥ר דָּוִ֖ד וַיַּגִּ֣ידוּ לִפְנֵ֣י
שָׁא֑וּל וַיִּקָּחֵ֕הוּ וַיֹּ֥אמֶר דָּוִ֖ד אֶל־
שָׁא֑וּל אַל־יִפֹּ֤ל לֵב־אָדָם֙ עָלָ֔יו
עַבְדְּךָ֣ יֵלֵ֔ךְ וְנִלְחַ֥ם עִם־הַפְּלִשְׁתִּ֖י
הַזֶּֽה׃ וַיֹּאמֶר֩ שָׁא֨וּל אֶל־דָּוִ֜ד לֹא־
תוּכַ֣ל׀ לָלֶ֣כֶת אֶל־הַפְּלִשְׁתִּ֣י הַזֶּ֗ה
לְהִלָּחֵם֙ עִמּ֔וֹ כִּי־נַ֥עַר אַתָּ֖ה וְה֣וּא
אִ֑ישׁ מִלְחָמָ֖ה מִנְּעוּרָ֥יו׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִ֜ד אֶל־שָׁא֗וּל רֹעֶ֤ה הָיָה֙ עַבְדְּךָ֣
לְאָבִ֔יו בַּצֹּ֖אן וּבָ֣א הָאַרְיֵ֑ה וְאֶת־הַדֹּ֗ב
וְנָשָׂ֤א שֶׂה֙ מֵעֲדָרֽוֹ׃ וְיָצָ֣אתִי

timētes eū valdo. b Et dixit vnuſquiſpiam de israel. Nū viditis virū hunc qui aſcendit? ooo d Ad exprobrādū enim israel aſcendit. ooooo x Virum ergo qui pcuſſerit eum ditabit ooooooo rex diuitiis magnis: & filiam ſuam dabit ooooo ei: & domum patris eius faciet abſq; tributo in iſrael. f Et ait dauid ad ooooooooooooooo viros qui ſtabant ſecū dicens. ooooooooooooo Quid dabitur viro q pcuſſerit ooooooooooo philiſteū hūc & tulerit opprobriū de ooooooo iſrael? Quis eſt eñi hic philiſteus incircūciſus qui exprobrauit acie dei ooooooooooooooo viuētis? Referebat aūt ei populus eūdē ſermonē dicēs. Hec dabūtur viro qui percuſſerit eū. Qd cū audiſſet heliab frater eius maior loqn te eo cum aliis iratus eſt ooooooooooooooooo cōtra dauid & ait. qua re veniſti: & quare ooo dereliquiſti paucas oues illas ooooooooo in deſerto? Ego noui ſuperbiam tuam & ooo nequitiam cordis tui: quia vt videres ooo: ooo preliū deſcendiſti. Et dixit dauid. Quid ooo feci? Nunquid non ver bum eſt? ooooooooooooo Et declinauit paululū ab eo ad aliū. Dixitq; eundē ſermonem. Et rūdit ei populus verbū ſicut prius. Audita ſūt autem verba ooooooooo que locutus eſt dauid: & annunciata in cōſpectu ſaul. Ad quē cū fuiſſet adductus locutus eſt ei. Non concidat cor cuiuſq; in eo. Ego ooo ſeruus tuus vadam & pugnabo aduerſus philiſteum. Et ait ſaul ad dauid. Non ooooooooo vales reſiſtere philiſteo iſti: nec ooooooooooooo pugnare aduerſus eum quia puer es. Hic autē vir bellator eſt ab adoleſcentia ſua. Dixitq; oo dauid ad ſaul. Paſcebat ſeruus tuus oooooooo patris ſui gregē: & veniebat leo vel vrſus ooo & tollebat arietē de medio gregis: & perſequebar

τ dixit vir de iſrael: ſi vidiſtis virū
καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἐξ ἰσραὴλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα
aſcendentem hunc: qñ ad exprobrādū iſrael aſcēd
ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι ὀνειδίσαι τὸν ἰσραὴλ ἀνέβ
τ erit vir qui pcuſſerit eum ditabit eum
καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν πλουτιεῖ αὐτὸν ὁ
rex diuitijs magnis: τ filiam ſuam da
βασιλεὺς πλούτῳ μεγάλῳ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ
bit ei: τ domū patris eius facie
σει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσ
liberam in iſrael. τ dixit dauid ad
ἐλεύθερον ἐν ἰσραήλ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς
ros qui aſtabant ſecum dicens: quid fiet
ὁρας τοὺς συνεστηκότας αὐτῷ λέγων, τί ποιηθήσε
viro qui percuſſerit philiſteum illum:
τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον,
abſtulerit oppbriū ab iſrael: qñ quis eſt philiſteu
ἀφέλῃ ὀνειδος ἀπὸ ἰσραήλ; ὅτι τίς ἐστιν ὁ ἀλλόφυ
incircūciſus iſte qui exprobrauit aciem dei v
ὁ ἀπερίτμητος οὗτος ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ
tis: τ dixit ei pplūs ſm verbū hoc
τος; καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο
cens: ſic fiet viro qui percuſſeri
γων, οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ
um. τ audiuit eliab frater eius maior
τὸν. καὶ ἤκουσεν ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων
loqretur ipſe ad viros: τ iratꝰ eſt fur
τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυ
eliab ℞ dauid τ dixit: quare deſcendiſti:
ἐλιὰβ ἐν τῷ δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἵνατί τοῦτο κατέβης,
ad quē dereliquiſti paruas oues illas in deſer
ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμ
ego noui ſuperbiam tuam τ nequitiā c
ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου καὶ τὴν κακίαν τῆς
dis tui: qñ cauſa videdi prelium deſcēdi
δίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον κατέβ
τ dixit dauid: quid feci nūc: nūqd nō verbū eſt
καὶ εἶπε δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν, οὐχὶ ῥῆμα ἐσ
τ reuerſus eſt ab eo in partē alteram: τ dix
καὶ ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς μέρος ἕτερον, καὶ εἶπ
ſic. τ reſponderunt ei ſm ſermonē
οὕτως. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ
orem. τ audita ſunt verba dauid que locutꝰ eſt.
τερον. καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι δαυὶδ οὓς ἐλάλησε.
annūciata ſūt coram ſaul. τ dixit dauid ad
ἀνηγγέλησαν ἐνώπιον σαούλ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρ
ſaul: nō concidat cor dñi mei ſ
σαούλ, μὴ συμπεσέτω καρδία τοῦ κυρίου μου ἐ
eum: qñ ſeruus tuus vadet τ pugnabit
αὐτόν, ὅτι δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει
philiſteo iſto. τ ait ſaul
τὸν τοῦ ἀλλοφύλου τούτου. καὶ εἶπε σαοὺλ
dauid: non poteris tre cōtra philiſteu
δαυὶδ, οὐ μὴ δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυ
iſtum vt pugnes aduerſus eū: qñ tu pu
τοῦτον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν, ὅτι σὺ παι
er eo: ipſe at vir eſt bellator ab adoleſcētia
ριον εἶ, αὐτὸς δὲ ἀνὴρ ἐστι πολεμιστὴς ἐκ νεότητος
τ dixit dauid ad ſaul: paſcens erat
τοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαούλ, ποιμαίνων ἦν ὁ
nus tuus in grege patri ſuo. τ
λος σου ἐν τῷ ποιμνίῳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ. καὶ ὅ
ueniebat leo vel vrſus τ accipiebat ouem
ἤρχετο λέων ἢ ὄρκτος καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐ
grege: τ egrediebar
τῆς ἀγέλης, καὶ ἐξεπορχόμην

post eum τ percutiebā eum τ eruebam de
κατόπισθεν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐξέσωσον ἐκ τοῦ
ore eius: τ si insurgebat aduersū me apphēdebā gut
στόματος αὐτοῦ, καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ ἐκράτουν τοῦ φά-
tur eius τ percutiebam cum τ interficiebā eum:
ρυγγος αὐτοῦ καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐθανάτουν αὐτόν,
τ leonem τ vrsum pcutiebat seruus tuus. τ
καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκτον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου. καὶ
erit phitisteus ille incircūcisus vt vn⁹ horum.
ἔσται ὁ ἀλλόφυλος ἐκεῖνος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων.
E qui iproperauit acies det viuētis. τ ait dauid:
ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος. καὶ εἶπε δαυίδ,
dñs deus eripuit me de ore leonis τ de
κύριος ὁ θεὸς ἐξεῖλετό με ἐκ στόματος τοῦ λέοντος καὶ ἐκ
manu vrsi: ipse liberabit me de manu phi
χειρὸς τῆς ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλ-
listei incircumcisi huius. τ dixit saul ad
λοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς
dauid: vade τ erit dñs tecum. τ induit
δαυίδ, πορεύου καὶ ἔσαι ὁ κύριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐνέδυσε
saul dauid vestimēto suo: τ galeam
σαοὺλ τὸν δαυὶδ τὴν μαχαίραν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν
ream imposuit sup caput eius: τ vestiuit
χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν
eum lorica: τ accīct⁹ é dauid gladio ei⁹ su
αὐτὸν θώρακα, καὶ ἐζώσατο δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπά-
D per thoracem suum. τ laborauit circūambulāre dauid
νω τοῦ θώρακος αὐτοῦ. καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας δαὶδ
cū ambularet in eis: qñ inexpertus erat. τ dixit dñs
ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν. καὶ εἶπε δαὶδ
ad saul: non possum incedere in istis: qñ nō
πρὸς σαούλ, οὐ μὴ δύνωμαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ
expertus sum: τ deposuit ea a me. τ acce
πεπείρασμαι, καὶ περιείλετο αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἔλα
pit dauid baculum suum in manu sua: τ ele
βε δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξε
git sibi quinq; lapides lipidos de torrente.
λέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου.
τ posuit eos in pera pastoralī que erat
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι
ei ad collectionē. τ funda sua in manu
αὐτῷ εἰς συλλογήν. καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ
sua: τ processit aduersum vtrum philisteum.
αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον.
τ ibat philisteus icedēs τ appiquās aduersū
καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς
dauid. τ vir gerens scutū ante eum.
δαυίδ. καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
τ inspexit philisteus τ vidit dauid: τ
καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυίδ, καὶ
despexit eum: qñ erat puer: τ ipse ruf
ἐξουδένωσεν αὐτόν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρά
fus cū pulchritudine oculorum. τ dixit philiste
κης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ-
us ad dauid: nūqd canis ego sum ꝙ egressus es i
λος πρὸς δαυίδ, μὴ κύων ἐγώ εἰμι ὅτι ἐξῆλθες ἐν
baculo τ lapidib⁹ cōtra me? τ maledixit philī
ῥάβδῳ καὶ λίθοις ἐπ' ἐμέ; καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυ
steus dauid in dijs suis: τ dixit philī
λος τὸν δαυὶδ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ
steus ad dauid: veni ad me τ dabo
λος πρὸς δαυίδ, δεῦρο πρός με καὶ δώσω τὰς
carnes tuas volatilibus celi τ
σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestijs terre. τ dixit dauid ad phili
θηρίοις τῆς γῆς. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυ-
stēū: tu venis ad me in gladio τ in hasta τ
λον, σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ
in clypeo: ego āt venio ad te in noie dñi
C ἐν ἀσπίδι, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι πρός σε ἐν ὀνόματι κυρί-
ou exercituū dei aciei israel cui exprobrasti
ου σαβαὼθ θεοῦ παρατάξεως ἰσραὴλ, ὃν ὠνείδισας

eos & percutiebā: eruebā bāq; de ore eorum. ∞∞∞
mEt illi cōsurgebāt ad uersum me: & apphēdebā gut mētū eorū & suffocabā: interficiebāq; eos.
nNā & leonē & vrsum interfeci ego feruꝰ tuꝰ.
bErit igitur & philisteus hic incircūcisus qsi vnꝰ ex eis: qui ausus est maledicere exercitui dei
mviuētis. nEt ait dauid. oDominus qui eripuit me de manu leonis & de manu vrsi: ipse me liberabit de manu philisthei huius. pDixit āt saul ad dauid. qVade: & dominus tecum sit. ∞∞∞∞∞
mEt induit saul dauid vestimentis suis: ∞∞∞∞
& imposuit galeam ream super caput eius: & vestiuit eum lorica.
bAccinctus ergo dauid gladio eius sup vestē suam cepit temptare si armatus posset incedere.
nNō enim hēbat cōsuetudinē. oDixitq; dauid ad saul. pNō possum sic incedere: qa nō vsum habeo. qEt deposuit eā.
rEt tulit baculū suū quē sp hēbat in manib⁹: & elegit sibi quīq; lapides de torrente & misit eos in perā pastoralem quam ∞∞∞
habebat secum: & fundā manu tulit: & processit aduersum philisteū.
tIbat autem philisteus icedēs & appīquās aduersū dauid: & armiger eius ante eū. uCūq; inspexisset eū philisteus & vidisset dauid: despexit eum. qErat autem adolescens ruffus: & pulcher aspectu. ∞∞∞
tEt dixit philisteus ad dauid. cNunquid ∞∞∞∞
ego canis sum qꝰ tu venis ad me cum baculo?
kEt maledixit philisteus dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞
in dijs suis. qDixitq; ad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dauid: Veni ad me & dabo carnes tuas ∞∞∞∞∞
volatilibus celi & bestijs terre. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Dixit āt dauid ad philisteum. Tu venis ∞∞∞∞∞
ad me cū gladio & hasta & clypeo: ego autē
venio ad te in noie dñi exercituū dei ∞∞∞∞∞∞∞∞
agminum israel: quib⁹ exprobrasti ∞∞∞∞∞∞∞∞

אַחֲרָיו וְהִכִּיתִיו וְהַצַּלְתִּי מִפִּיו
וַיָּקָם עָלָי וְהָיָה כִּי יָקוּם וְהֶחֱזַקְתִּי בִּזְקָנוֹ
וְהִכִּיתִיו וַהֲמִתִּיו: גַּם אֶת הָאֲרִי
גַּם הַדֹּב הִכָּה עַבְדֶּךָ וְהָיָה
הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כְּאַחַד מֵהֶם
כִּי חֵרֵף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים:
וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּילַנִי
מִיַּד הָאֲרִי וּמִיַּד הַדֹּב הוּא יַצִּילֵנִי
מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
אֶל דָּוִד לֵךְ וַיהוָה יִהְיֶה עִמָּךְ:
וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת דָּוִד מַדָּיו
וְנָתַן קוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל רֹאשׁוֹ
וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ שִׁרְיוֹן: וַיַּחְגֹּר דָּוִד
אֶת חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדָּיו וַיֹּאַל
לָלֶכֶת כִּי לֹא נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל שָׁאוּל לֹא אוּכַל לָלֶכֶת בָּאֵלֶּה
כִּי לֹא נִסִּיתִי וַיָּסִרֵם דָּוִד מֵעָלָיו:
וַיִּקַּח מַקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר לוֹ
חֲמִשָּׁה חַלְקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל
וַיָּשֶׂם אֹתָם בִּכְלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר
יִלּוֹ וּבַיַּלְקוּט וְקַלְעוֹ בְּיָדוֹ וַיִּנַּשׁ
אֶל הַפְּלִשְׁתִּי: וַיֵּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי
הוֹלֵךְ וְקָרֵב אֶל דָּוִד וְהָאִישׁ נֹשֵׂא
הַצִּנָּה לְפָנָיו: וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי
וַיִּרְאֶה אֶת דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ כִּי הָיָה
נַעַר וְאַדְמֹנִי עִם יְפֵה מַרְאֶה:
וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד הֲכֶלֶב
אָנֹכִי כִּי אַתָּה בָא אֵלַי בַּמַּקְלוֹת
וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דָּוִד
בֵּאלֹהָיו: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל
דָּוִד לְכָה אֵלַי וְאֶתְּנָה אֶת בְּשָׂרְךָ
לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֵמַת הַשָּׂדֶה:
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא
אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וְאָנֹכִי
בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ

הַיּוֹם הַזֶּה ׀ יַסְגִּרְךָ יְהוָה בְּיָדִי וְהִכִּיתִיךָ וַהֲסִרֹתִי אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּי פֶּגֶר מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיְתוֹ הָאָרֶץ וְיָדְעוּ כָל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל׃ וְיָדְעוּ כָל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה כִּי לַיהוָה הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדֵנוּ׃ וְהָיָה כִּי־קָם הַפְּלִשְׁתִּי וַיֵּלֶךְ וַיִּקְרַב לִקְרַאת דָּוִד וַיְמַהֵר דָּוִד וַיָּרָץ הַמַּעַרְכָה לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יָדוֹ אֶל הַכְּלִי וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיְקַלַּע וַיַּךְ אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־מִצְחוֹ וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה׃ וַיִּחְזַק דָּוִד מִן הַפְּלִשְׁתִּי בַּקְּלַע וּבָאֶבֶן וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיְמִתֵהוּ וְחֶרֶב אֵין בְּיַד דָּוִד ׃ וַיָּרָץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלְפֶהָ מִתַּעֲרָהּ וַיְמִתֵהוּ וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי מֵת גִּבּוֹרָם וַיָּנֻסוּ׃ וַיָּקֻמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וַיָּרִעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים עַד בֹּאֲךָ גַיְא וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן וַיִּפְּלוּ חַלְלֵי פְלִשְׁתִּים דֶּרֶךְ שַׁעֲרַיִם וְעַד גַּת וְעַד עֶקְרוֹן׃ וַיָּשֻׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדְּלֹק אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וַיָּשֹׁסּוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם׃ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיְבִאֵהוּ יְרוּשָׁלִַם וְאֶת כֵּלָיו שָׂם בְּאָהֳלוֹ׃ וּכְרָאוֹת שָׁאוּל אֶת דָּוִד יֹצֵא לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי אָמַר אֶל אַבְנֵר שַׂר הַצָּבָא בֶּן מִי זֶה הַנַּעַר אַבְנֵר וַיֹּאמֶר

hodie:&dabit te dñs in manu mea:& percutiam te& auferam caput tuum a te. Et dabo cadauera castrorum philistiim hodie volatilibus celi& bestiis terre: vt sciat omnis terra: quia est deus in israel: & nouerit vniuersa ecclesia hec: quia non in gladio nec in hasta saluat dominus. Ipsius est bellum &tradet vos in manus nras. Cum ergo surrexisset philisteus& veniret & appropinqret cõtra dauid: festinauit dauid & occurrit ad pugnam ex aduerso philistei. Et misit manum suam in peram: tulitq; vnũ lapidẽ& fũda iecit:& circũducẽs p cussit cũ in fronte. Et infixus est lapis in frõte eius: & cecidit in facie suam sup terrã. Preualuitq; dauid ad uersum philisteũ in funda & lapide: percussumq; philisteum interfecit].

Cũq; gladiũ nõ heret in manu dauid: cucurrit & stetit sup philisteum & tulit gladiũ eius: &eduxit eum de vagina sua: & interfecit eũ: pcidit caput eius. Vidētes autē philistiim mortuus cēt fortissimus eorũ: fugerũt. Et cõsurgētes vi ri israel & iuda vocíferati sũt: & pſecuti sunt philisteos vsq; dũ venirēt in vallē & vsq; ad portas accharon. Cecidерũtq; vulnerati de philistiim in via farim & vsq; ad geth & vsq; ad accharon. Et reuertētes filii israel postq; pſecuti sunt philisteos inuaserũt castra eorum. Assumēs autem dauid caput philistei: attulit illud in hierusalem: arma vero eius posuit in tabernaculo suo. Eo ãt tpe quo videbat saul dauid egredientem contra philisteum ait ad abner principē milítie sue. De qua stirpe descēdit hic adolescens. Dixitq;

hodie. & claudet te dñs hodie in manus meas: & interficiã te & auferã caput tuũ a te: & dabo cadauera tua & cadauera castrorũ philistiim in die hac volatilibus celi & bestijs tre. & cognoscet omnis terra q erit deus in israel: & nouerit vniuersa ecclesia hec: q nõ in hasta neq; in gladio saluat dns: q̃m dñi est bellũ: & tradet vos in manus nras. & surrexit philisteus & iuit & appropinquauit in cõgressum dauid: & dauid festinauit & egressus est & ipse in pugnã in occursum philistei. & ertẽdit dauid manũ suam in perã: & accepit inde lapidẽ vnũ: & funda iecit & percussit philisteũ in fronte eius: & cecidit lapis in frõte eius: & ifixus est lapis in facie suã sup frã. & p̃ualuit dauid sup philisteũ in funda & lapide: & percussit philisteum & interfecit eũ: & gladiũ non erat in manu dauid. & cucurrit dauid & stetit sup philisteum & tulit gladiũ eius & eduxit eum de vagina sua & interfecit eũ: & abscidit caput eius. & viderũt philistiim q mortuus cẽt fortis eorũ: & fugerũt. & surrexerũt viri israel & iuda & vociferati sũt & pſecuti sunt post philisteos vsq; ad ingressũ geth & vsq; ad portã accaron. & ceciderũt vulnerati philistiim in via portaꝝ & vsq; ad geth & vsq; ad accarõ. & reuersi sũt viri israel declinãtes post philistiim: & predati sũt castra eorũ. & accepit dauid caput philistei & attulit illud in hierusalẽ. & arma eius posuit in tabernaculo suo. & vt vidit saul dauid egredientem in occursũ philistei: ait ad abener principẽ exercitus: filius cuius ado lescẽs iste abener: & respondit abener & dixit:

1.Reg 4.d.

Eccle. 47.d. 1.Reg 4.d.

vluit aia tua vñe mi rex nō nouit. τ dixit χὴ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ ὅυκ οἶδα· καὶ εἶπεν
rex: interroga tu filius cuius adolescēs ille:
βασιλεύς, ἐπερώτησον σὺ υἱὸς τίνος ὁ νεανίας οὗτος,
τ vt reuersus ē dauid cū percussit philistheū:
καὶ ὡς ἐπέστρεψε δαυὶδ πατάξας τὸν ἀλλόφυλον,
apprehēdit eū abener τ introduxit eū coram
παρέλαβεν αὐτὸν ἀβεννὴρ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον
saul. τ caput philistei in manu e=
σαούλ· καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐ
ius. τ ait ad eū saul: filius cuius es ado
τοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν σαούλ, υἱὸς τίνος εἶ νεα
lescēs? τ dixit dauid: filius ſerui tui teſſe
νίας; καὶ εἶπε δαυίδ, υἱὸς τοῦ δούλου σου ἰεσσαὶ
bethleemite.
τοῦ βηθλεεμίτου. Ca.18.

ET factū est vt cōpleuit loqui ad sa
Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς σα=
ul: τ ala ionathan cōglutinata ē ale
ούλ, καὶ ἡ ψυχὴ ἰωναθὰν συνεδέδεθη τῇ ψυχῇ
dauid: τ dilexit eū ionathā ſm aiam
δαυίδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν ἰωναθὰν κατὰ τὴν ψυχὴν
suā. τ accepit eū saul in die illa
αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν αὐτὸν σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τ non dimiſit eū reuerti in domū
καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Infra. 19.a. pris ſui. τ iniit ionathan τ dauid fe=
πατρὸς αὐτοῦ· καὶ διέθετο ἰωναθὰν καὶ δαυὶδ διαθή=
dus: qū dilexit eū ſm aiam ſuā.
κην, ὅτι ἠγάπησεν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
τ expoliauit ionathā tunicā q̄ ſup eū:
καὶ ἐξεδύσατο ἰωναθὰν τὸν ἐνδύτην τὸν ἐπ' αὐτῷ,
τ dedit eā dauid: τ veſtimētū ſuū
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ δαυίδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ
τ vſq; ad gladiū ſuū τ arcū τ
καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ καὶ τοῦ τόξου καὶ τῆς
balteū ſuū. τ egrediebatur dauid intelligēs in cū=
ζώνης αὐτοῦ· καὶ ἐξεπορεύετο δαυὶδ συνιὼν ἐν πᾶ
B cuſq; miſiſſet eū saul. τ cōſtituit e=
σιν οἷς ἂν ἀπέστειλεν αὐτὸν σαούλ· καὶ κατέστησεν αὐ=
um saul ſup viros belli. τ ac
τὸν σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου· καὶ ἦν
cepit erat i oculis vniuerſi ppli: τ in
ρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε καὶ ἐν
oculis famulorꝝ saul. τ factū est cū in
ὀφθαλμοῖς τῶν δούλων σαούλ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐι
grederētur ipſi: quū reuersus est dauid vt percussit
πορεύεσθαι αὐτούς, ὅτε ἐπέστρεψε δαυὶδ πατάξας
philiſtheū: τ egreſſe sunt chori ducētes τ can=
τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐξῆλθεν αἱ χορεύουσαι καὶ ᾄδου
tātes in occurſum saul regis de vniuerſis
σαι εἰς ἀπάντησιν σαοὺλ τοῦ βασιλέως ἐκ πασῶν
vrbibus iſrael in tympanis τ in leti
τῶν πόλεων ἰσραὴλ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν χαρμοσύ=
tia τ in cymbalis. τ egrediebātur mulieres
νῃ καὶ ἐν κυμβάλοις· καὶ ἐξήρχοντο αἱ γυναῖκες αἱ
ludētes τ dicebāt: pcuſſit saul in mil
παίζουσαι καὶ ἔλεγον, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν χιλιά=
bus ſuis: τ dauid in decē mlib⁹ ſuis. τ ira
σιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ· καὶ ὠρ
tus est saul τ appuit prauū verbū nimis in
γίσθη σαοὺλ καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐνώ
cōſpectu saul de verbo iſto. τ dixit: dederūt
C πιον σαοὺλ πρὸς τὸν λόγου τούτου. καὶ εἶπεν, ἔδωκαν τῷ
dauid decē milia: τ mihi dederūt mille. τ qd
δαυὶδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας, καὶ τί
et preter regnū? τ erat saul intuens
αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία; καὶ ἦν σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν
dauid a die illa τ deinceps. τ factū ē a
δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα· καὶ ἐγένετο ἀπὸ
crastino die: τ cecidit ſpūs a deo malus ſup
τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁאַל אַתָּה בֶּן מִי
זֶה הָעֶלֶם וּבְשׁוּב דָּוִד מַהַכּוֹת אֶת נבה
הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר למח
וַיְבִאֵהוּ לִפְנֵי שָׁאוּל וְרֹאשׁ בוא בנה
הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
שָׁאוּל בֶּן מִי אַתָּה הַנַּעַר וַיֹּאמֶר
דָּוִד בֶּן עַבְדְּךָ יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי
Cap.xviiij וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר
הָיה כלה
אֶל שָׁאוּל וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נקשרה
קשר
בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבֵהוּ יְהוֹנָתָן אהב
כְּנַפְשׁוֹ וַיִּקָּחֵהוּ שָׁאוּל בַּיּוֹם
הַהוּא וְלֹא נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית
כרת אָבִיו וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית
כַּנַּפְשׁוֹ בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כְּנַפְשׁוֹ וַיִּתְפַּשֵּׁט נתן
יְהוֹנָתָן אֶת הַמְּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו
וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד וּמַדָּיו וְעַד חַרְבּוֹ
וְעַד קַשְׁתּוֹ וְעַד חֲגֹרוֹ וַיֵּצֵא דָּוִד שלח
כֹּל אֲשֶׁר יִשְׁלָחֶנּוּ שָׁאוּל
יַשְׂכִּיל וַיְשִׂמֵהוּ שָׁאוּל עַל שכל
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל טוב
הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שָׁאוּל
וַיְהִי בְּבֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מַהַכּוֹת בוא
אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים יצא
מִכָּל עָרֵי יִשְׂרָאֵל לָשִׁיר וְהַמְּחֹלוֹת חלל
לִקְרַאת שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים
בְּשִׂמְחָה וּבְשַׁלְשִׁים וַתַּעֲנֶינָה שלשׁ עָנָה
הַנָּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמַרְן אמר
הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בִּרְבָבֹתָיו רבב
וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד חרה
וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר רוע
נָתְנוּ לְדָוִד רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ מלך
הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְלוּכָה
וַיְהִי שָׁאוּל עֵין אֶת דָּוִד מֵהַיּוֹם עין
הַהוּא וְהָלְאָה וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל צלח רוע

"abner. ° Vluit ᵖ ania tua
ᵍ rex ʳ ſi ˢ noui. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵗ Et ait ᵘ rex. ˣ Interroga
ʸ tu ᶻ cuius ᵃ filius ſit ∞∞∞∞
ᵇ iſte ᶜ puer. ° Cūq; regreſ
ſus eſſet ᵈ dauid ᵉ percuſſo
ᵇ philiſteo: ᶠ tulit ᵍ eum ʰ ab
ner ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ & introduxit ⁿ coram ° ſau
le: ᵖ caput ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ philiſtei hūtē ʳ in manu
ſua. ˢ Et ait ᵗ ad eum ∞∞∞∞
ᵘ ſaul. Deᵛq̄ pgēie ʷes oˣa
doleſcēs? ʸ Dixitq; ᶻ dd.
ᵃ Filiꝰ ᵇ ſerui tui ᶜ iſai ᵈ beth
leemite ego ſum. 18.

ET factum eſt ᵇ cum
compleſſet ᶜ loqui
ᵈ ad ᵉ ſaul: ᶠ anima ᵍ ionathe
ʰ conglutinata eſt ∞∞∞∞
ᶦ anime ᵏ dauid: ˡ & dilexit
eum ᵐ ionathas ∞∞∞∞∞
ⁿ quaſi aiam ſuam. ° Tulit
q; eum ᵖ ſaul ᵍ in die ∞∞∞∞
ʳ illa: ˢ & nō ᵗ cōceſſit eiᵘ vt
reuerteretur in ˣ domum
ʸ pris ſui. ᶻ Inierūt āt ᵃ da=
uid & ᵇ ionathas ᶜ fedus.
ᵈ Diligebat eiᵉ eū ᶠ q̄ſi ani
mam ſuā. Nāᵍ expoliauit
ſeʰ ionathasᶦ tunica ʲ qua
erat indutus ∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ & dedit eā ˡ dauid ᵐ & reli
quaⁿ veſtimenta ſuaᵒ vſq;
ᵖ ad ᵠ gladiū ʳ & ˢ arcū ſuū
ᵗ & vſq; ad ᵘ balteum. ˣ E
grediebatur quoq; ʸ da=
uid ᶻ ad omnia ᵃ quecunq;
ᵇ miſiſſet eū ᶜ ſaul: ᵈ & pru
denter ſe ā gebat. ᵉ Poſuit
q; eū ᶠ saul ᵍ ſup ʰ viros ᶦ bel
li: ʲ & accept ᵏ erat ˡ ī ocu=
lis ᵐ vniuerſi ⁿ populi: ° ma
ximeq; ᵖ in cōſpectu ᵠ fa=
mulorū ʳ saul. Porro ˢ cū
reuerteretur ᵗ percuſſo
ᵘ philiſteo ᵛ dauid: ʷ egreſ=
ſe ſunt ˣ mulieres ∞∞∞∞∞
ʸ de vniuerſis ᶻ vrbibus ᵃ iſ
rael ᵇ cātates ᶜ choroſq; du
cētes ᵈ in occurſum ᵉ saul
ᶠ regis: ᵍ in tympanis ∞∞
ʰ letice ᶦ & in ſiſtris ʲ &
precinebant ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ mulieres ˡ ludentes ᵐ atq;
dicentes. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ Percuſſit ° saul ᵖ mille: ᵠ &
dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ decem milia. ˢ Iratus eſt
autem ᵗ saul ᵘ nimis ∞∞∞∞
ˣ & diſplicuit ʸ in oculis e=
ius ᶻ iſte ᵃ ſermo. ᵇ Dixitq;
ᶜ Dederunt ᵈ dd ᵉ decē mi
lia: ᶠ & mihi ᵍ mille ʰ dede=
runt. Quid ⁱ ei ʲ ſupeſt ᵏ ni
ſi ſolū ˡ regnū! No rectis
ergo ᵐ oculis ⁿ saul ° aſpicie
bat ᵖ dauid ᵠ a die ∞∞∞∞∞
ʳ illa ˢ & deinceps: ᵗ poſt
diem autem alteram ∞∞
ᵘ inuaſit ᵛ ſpiritus ʷ dei ˣ ma
lus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּתְנַבֵּא שָׁאוּל בְּתוֹךְ הַבָּיִת וְדָוִד נָגֵן בְּיָדוֹ כְּיוֹם יוֹם וְהַחֲנִית בְּיַד שָׁאוּל׃ וַיְטֵל שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית וַיֹּאמֶר אַכֶּה בְדָוִד וּבַקִּיר וַיִּסֹּב דָּוִד מִפָּנָיו פַּעֲמַיִם׃ וַיִּרְא שָׁאוּל כִּי יְהוָה עִמּוֹ וּמֵעִם שָׁאוּל סָרָה׃ וַיְסִרֵהוּ שָׁאוּל מֵעִמּוֹ וַיְשִׂמֵהוּ לוֹ שַׂר אָלֶף וַיֵּצֵא וְיָבֹא לִפְנֵי הָעָם׃ וַיְהִי דָּוִד לְכֹל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַיהוָה עִמּוֹ׃ וַיַּרְא שָׁאוּל אֲשֶׁר הוּא מַשְׂכִּיל מְאֹד׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה אֹהֵב אֶת דָּוִד כִּי הוּא יוֹצֵא וּבָא לִפְנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד הִנֵּה בִתִּי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתֵּן לְךָ לְאִשָּׁה אַךְ הֱיֵה לִי לְבֵן חַיִל וְהִלְחֶם מִלְחֲמוֹת יְהוָה וְשָׁאוּל אָמַר אַל תְּהִי יָדִי בּוֹ וּתְהִי בּוֹ יַד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד שׁוּב אַתָּה מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי מִשְׁפַּחַת אָבִי בְיִשְׂרָאֵל כִּי אֶהְיֶה חָתָן לַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בְּעֵת תֵּת אֶת מֵרַב בַּת שָׁאוּל לְדָוִד וְהִיא נִתְּנָה לְעַדְרִיאֵל הַמְּחֹלָתִי לְאִשָּׁה׃ וַתֶּאֱהַב מִיכַל בַּת שָׁאוּל אֶת דָּוִד וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶתְּנֶנָּה לּוֹ וּתְהִי לּוֹ לְמוֹקֵשׁ וּתְהִי בּוֹ יַד פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד בִּשְׁתַּיִם תִּתְחַתֵּן חָתָן בִּי הַיּוֹם׃ וַיְצַו שָׁאוּל אֶת עֲבָדָיו דַּבְּרוּ אֶל דָּוִד בַּלָּט לֵאמֹר הִנֵּה חָפֵץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל עֲבָדָיו אֲהֵבוּךָ וְעַתָּה הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הַנָּקַלָּה בְּעֵינֵיכֶם הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וְאָנֹכִי

mfaul: "& ꝓphetabat ° in medio ᵖdom° ſue. ᵠDauid aũt ʳpſallebat ˢmanu ſua ᵗſicut "p ſingulos dies. Tenebat ᵠ faul ˣ lãceam ᵃ& miſit eam: ꝯꝯꝯꝯ ° putãs qʳ configere ᵉpoſſet ᵍdauid ᵇcũ pariete. 'Et declinauit ᵏdauid ' a facie eius "ſcđo. " Et timuit °saul ᵍdauid eo ʳq ᵉ domínus "eſſet ᵗcũ eo ꝯꝯꝯ "& a ſe ʳreceſſiſſet. 'Amouit ergo eum °saul ꝯꝯ ᵇa ſe & fecit eũ ᶜ tribunũ ſup ʳmille viros. ᵍEt egrediebatur ᵇ& intrabat ᵗ in cõſpectu ʳppli. ᵐ In oĩbuſ quoq; "viis ſuis ᵗdauid ° prudenter agebat: ᶠ& dñs erat ᵍcũ eo ʳ Vidit ita qꝫ "saul ʳq ° prudẽs "eẽt ʳ nimis: & cepit ᵗcauere "eũ. ᵇ Omnis ãt ᵗ israel ᵖ & iuda ᶜ diligebat ᵍ dauid. 'Ipſe ᵇ aũt ᵗ ingrediebatur & ᵏ egrediebatur ᵐ añ eos. "Dixit qꝫ °saul ᶠ ad ᵈ dauid. ꝯꝯꝯ 'Ecce "filia mea ᵗ maior "merob: ᵗ ipſam ʳ dabo ꝯ ᵗ tibi ᵈ yxorem: ᵇ tantũmõ ᶜ eſto ᶜ vir ᵗ fortis ꝯꝯꝯ ᵍ & preliare ᵇ bella ᵗ domíni. ᵏ Saul autem ꝯꝯꝯꝯ ᵗ reputabat dícẽs. ᵐ Non "ſit ° manus mea ᵖ in eo: ᵠ ſed ſit ᵗ ſup eũ ° manus ᵗ philiſtinorum. " Ait aũt ᵏ dauid ᵈ ad ° saul. ᵃ Quis ᵉ ego ſum ᶜ aut q̃ ᵉ ᶜ vita mea aut ᶜ cognatio ᶠ pr̃is mei ᵍ in iſrael ᵇ vt ſiã ᵏ gener ʳ regis ᵐ Factũ ẽ ãt "tps cũ debe ret ° dari ᵠ merob ᵛ filia ᵃ ſaul ᵈ dauid: ᵏ data eſt ᵗ hadriel ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ° molathite ᵉ yxor. ᵇ Dilexit autẽ ᵍ dauid ᶜ michol ᵖ filiã ᶜ saul alterã. ᵇ Et nũciatum eſt ᵗ saul ꝯꝯꝯ ᵏ & placuit ᵐ cí. "Dixit qꝫ ꝯꝯꝯ ° saul. ᵖ Dabo eam ᵠ illi ᵛ vt fiat ᵉ ei ᵗ in ſcandalum: ꝯꝯ "& ſit ᵏ ſuper eũ ᵗ manus ᵗ philiſtinorum. ᵃ Dixit qꝫ ᵇ saul ᶜ ad ᵈ dauid. ᶜ In duabus ᶠ gener ꝯꝯꝯ ᵍ meus ᶠ eris ᵍ hodie. ᵇ Et mandauit ᵗ saul ᵗ ſeruis ſuis. ᵐ Loqmini "ad ° dauid ᵖ clam me ᵠ dicẽtes. ᵗ Ecce ᵍ places "regi: ᵏ & omnes ᵛ ſeruí eius ᵗ diligunt te. ᵉ Nũc ergo ᵇ eſto gener ᶜ regis. ᵇ Et locuti ſunt ᶜ ſeruí ᵗ saul ᵍ in auríb ᵖ dauid omnia ᵏ verba ꝯꝯꝯ ᵗ hec: ᵐ & ait "dauid. ° Nũ parum ꝯꝯꝯꝯ ᵖ videtur vobis ᵠ generũ eſſe ᵛ regis? ᵉ Ego ãt ſum

faul: τ ꝓphetabat in medio dom° ſue. τ σαούλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ dauid pſallebat in manu ſua ſic̃ p ſingulos dies. τ δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέρας τ lãcea in manu faul: τ tollebat ſaul lãceã τ di- καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ σαούλ, καὶ ἦρε σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ ἔ xit ꝓcutiã in dauid τ in pariete. τ declinauit dꝫ τε τὰ στα ξαι ἐν δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ· καὶ ἐξέκλινε δαυὶ a facie eius bis. τ timuit ſaul a fa ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. καὶ ἐφοβήθη σαοὺλ ἀπὸ προσ cie dauid: qm̃ erat dñs cũ eo τ a ſaul σώπου δαυίδ, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ σαοὺλ receſſit. τ amouit cũ ſaul a ſe: τ cõſti ἀπέστη· καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν σαοὺλ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κατέστ tuit cũ tribunũ ſibi. τ egrediebatur τ ingredie σεν αὐτὸν χιλίαρχον ἑαυτῷ· καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύ batur coꝝ ꝓpło. τ erat dꝫ intelligẽs in oĩb° ετο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ· καὶ ἦν δαδ' συνιὼν ἐν πάσαις ταῖς vĩis eius: τ dñs eſt eo. τ vidit ſaul q ipſe ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ· καὶ εἶδε σαοὺλ ὡς αὐτὸς intelligit nimis: τ canebat a facie eius. συνιεῖ σφόδρα, καὶ ἐυλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐτου. τ oĩs iſrael τ iuda diligebat dauid: qm̃ ip καὶ πᾶς ἰσραὴλ καὶ ἰούδας ἠγάπα τὸν δαυίδ, ὅτι αὐ ſe egrediebatur τ ingrediebatur aſi facie ꝓpli. τὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπόρευετο πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ. τ dixit ſaul ad dauid: ecce filia mea ma καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡμεί- ior merob dabo tibi ipſam in vxorẽ: cetꝝ tm̃ mihi ζων μερὸβ δώσω σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, πλὴν γίνου μοι in filiã fortitudinis: τ prellare bella dñi. εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου. τ ſaul dixit: nõ ſit manus mea in eo: ſed ſit καὶ σαοὺλ εἶπε, μὴ ἔσω ἡ χείρ μου ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ' ἔσω in eo manus philiſtinor. τ dixit dauid ἐν αὐτῷ ἡ χεὶρ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπε δαυὶδ ad ſaul quis ſum ego: τ que vita cogna- πρὸς σαοὺλ τίς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγε 1.Re. tiõis pr̃is mei in iſrael q ero gener 9.9. νείας τοῦ πατρός μου ἐν ἰσραὴλ ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς regis! τ factũ eſt in tpe cũ daretur τοῦ βασιλέως; καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δοθῆναι τὴν merob filia ſaul dauid: τ ipſa data eſt μερὸβ θυγατέρα σαοὺλ τῷ δαυίδ, καὶ αὐτη ἐδόθη τῷ edrieli maulahtite in vxorẽ. τ dilexit me ἐδριὴλ τῷ μαουλαθίτη εἰς γυναῖκα. καὶ ἠγάπησεν με- chol filia ſaul dauid. τ nũciatũ eſt χὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ τὸν δαυίδ. καὶ ἀπηγγέλη ſaul: τ placuit in oculis eius verbũ. τῷ σαούλ, καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸ ῥῆμα. τ dixit ſaul dabo eam illi: τ erit ei καὶ εἶπεν σαοὺλ δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐ- in ſcandalũ: τ erit ſup eũ manus philiſti- τῷ εἰς σκάνδαλον, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ χεὶρ ἀλλοφύ norũ. τ dixit ſaul ad dauid: in duabus λων· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶν eris gener mihi hodie. τ mãdauit ſa ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον· καὶ ἐνετείλατο σα- ul ſeruis ſuis dicẽs: loquimini vos cl̃ ουὰλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε ὑμεῖς λά dauid dicẽtes: ecce rex vult in ρα τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς θέλει ἐν te τ oẽs ſerui eius diligũt te: τ σοὶ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ tu gener eſto regi. τ locuti ſunt σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐλάλησαν οἱ ſerui ſaul verba hec in auríb° dd. παῖδες σαοὺλ τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα δαδ'. τ dixit dauid: nõ leue eſt in oculis vr̃is ge καὶ εἶπε δαυὶδ, οὐ κοῦφόν ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐστι nerũ eſſe regi? ego ãt γαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ; ἐγὼ δὲ

vir humilis ⁊ nō honorabilis.⁊ renūciauerūt ſa-
ἀνὴρ ταπεινὸς καὶ οὐκ ἔντιμος · καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σα
ul ſerui eius ſm̄ oia verba q̄ locut⁹
οὐλ οἱ παῖδες αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐλάλη
eſt dauid. ⁊ vtrit ſaul: dicite dauid: nō
σε δαυίδ · καὶ εἶπεν σαοὺλ, εἴπατε τῷ δαυίδ, οὐ βού
vult rex ſpōſalia: ſed cētū p̄putia phili
λεται ὁ βασιλεὺς ἑδνα, ἀλλ' ἢ ἑκατὸν ἀκροβυσίας ἀλλο
ſtinoꝝ: vt fiat vltio in inimicos regis. ⁊ ſa
φύλων, ἐκδικῆσαι εἰς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως · καὶ σα
ul cogitauit inſicere dauid in manus
οὐλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν τὸν δαυὶδ εἰς τὰς χεῖρας τῶν
philiſtinorū. ⁊ renūciauerūt ſeruꝰ ſaul
ἀλλοφύλων · καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες σαοὺλ τῷ
dauid verba hec. ⁊ direxit fuit fermo in
δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα · καὶ εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν
oculis dauid vt fieret gener regi. ⁊ nō
ὀφθαλμοῖς δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ · καὶ οὐκ
implete fuerūt dies: ⁊ ſurrexit dauid ⁊ abiit
ἐπλησθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἐπορεύθη
ipſe ⁊ viri eius: ⁊ p̄cuſſit in phili
αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλο
ſtheis viros ducētos viros. ⁊ attulit p̄puꝑtia
φύλοις ἑκατὸν ἄνδρας · καὶ ἤνεγκε τὰς ἀκροβυσίας
eoꝝ: ⁊ implent eas regi. ⁊ gener
αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ καὶ ἐπιγαμ
fit regi. ⁊ dat ei ſaul me
βρεύεται τῷ βασιλεῖ · καὶ δίδωσιν αὐτῷ σαοὺλ τὴν με
chol filiā ſuā in vxorē. ⁊ vidit ſaul ⁊
χὸλ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα · καὶ εἶδε σαοὺλ καὶ
cognouit q̄ dñs cū dauid. ⁊ mechol filia e-
ἔγνω ὅτι κύριος μετὰ δαυὶδ · καὶ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ αὐ
ius ⁊ oīs iſrael diligebat eū. ⁊ addidit ſa
τοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν · καὶ προσέθετο σα
ul timere a facie dauid adhuc. ⁊ factus ē
οὐλ φοβεῖσθαι ἀπὸ προσώπου δαυὶδ ἔτι · καὶ ἐγένετο
ſaul inimicus dauid oībus diebus. ⁊ e-
σαοὺλ ἐχθραίνων τῷ δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας · καὶ ἐξ
greſſi ſūt principes philiſtinorū: ⁊ factū eſt a ſuffi
ἦλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἐκ
cēti egreſſione eoꝝ: ⁊ dauid itelligebat magis q̄ om
τοῦ τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ δαυὶδ συνῆκε πάντα ἃ πάν-
nes ſerui ſaul. ⁊ honoratū eſt nomē e-
τας τοὺς δούλους σαοὺλ · καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐ-
ius nimis.
τοῦ σφόδρα. Ca.19.

Θ Locutus eſt ſaul ad ionathan filiū ſuū
Καὶ ἐλάλησε σαοὺλ πρὸς Ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
⁊ ad oēs ſeruos ſuos: vt occi
καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τοῦ θανατῶ-
derēt dauid. ⁊ ionathan filius ſaul diligebat
σαι τὸν δαυὶδ · καὶ Ἰωναθὰν υἱὸς σαοὺλ ἠγάπα τὸν
dauid valde. ⁊ indicauit ionathan dauid di
δαυὶδ σφόδρα · καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωναθὰν τῷ δαυὶδ λέ
cens: ſaul p̄r meus q̄rit occidere te: ⁊ nūc
γων, σαοὺλ ὁ πατήρ μου ζητεῖ θανατῶσαί σε, καὶ νῦν
obſerua te crao mane: ⁊ abſcōdere ⁊ mane clam:
φύλαξαι κύριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,
⁊ ego egrediar ⁊ ſtabo inherēs pa
καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πα-
tri meo in agro vbi fuerīs tu tbi. ⁊ ego loquar
τρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἂν ἦς σὺ ἐκεῖ · καὶ ἐγὼ λαλήσω
de te ad patrē meū: ⁊ videbo q̄d cūq̄
περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅτι ἂν
fuerit: ⁊ nunciabo tibi. ⁊ locutus eſt ionathan de
ᾖ, καὶ ἀπαγγελῶ σοι. καὶ ἐλάλησεν Ἰωναθὰν περὶ
dauid bona ad ſaul patrē ſuū: ⁊ dixit
δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε
ad eum: ne tā pecceti rex in ſer
πρὸς αὐτόν, μὴ δὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦ
uum ſuū dauid: quia nō peccauit in te:
λόν αὐτοῦ τὸν δαυίδ, ὅτι οὐχ ἥμαρτεν εἰς σέ, ὃ

רוש מָלֵא אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה וַיִּנָּידוּ עַבְדֵי
שָׁאוּל לוֹ לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אפר דִּבֶּר דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה
תֹאמְרוּ לְדָוִד אֵין חֵפֶץ לַמֶּלֶךְ
בְּמֹהַר מִנְחָה עֲרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים
נקם לְהִנָּקֵם בְּאֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׁאוּל
נפל חֹשֵׁב לְהַפִּיל אֶת דָּוִד בְּיַד
פְּלִשְׁתִּים וַיִּנָּידוּ עַבְדֵיו לְדָוִד אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשַׁר הַדָּבָר
בְּעֵינֵי דָוִד לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וְלֹא
יום קום מָלְאוּ הַיָּמִים וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּלֶךְ הוּא
נכה מָאתַיִם וְאַנְשָׁיו וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים מָאתַיִם
בוא אִישׁ וַיָּבֵא דָוִד אֶת עָרְלֹתֵיהֶם
מלא וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ
נתן וַיִּתֶּן לוֹ שָׁאוּל אֶת מִיכַל בִּתּוֹ
אשׁה לְאִשָּׁה וַיַּרְא שָׁאוּל וַיֵּדַע כִּי יְהוָה
עִם דָּוִד וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל
אהב אֲהֵבָתְהוּ וַיֹּסֶף שָׁאוּל לְרָא
ירא מִפְּנֵי דָּוִד עוֹד וַיְהִי שָׁאוּל אוֹיֵב
היה לְדָוִד כָּל הַיָּמִים וַיֵּצְאוּ שָׂרֵי
יום שור פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי מִדֵּי צֵאתָם שָׂכַל
יצא דָּוִד מִכֹּל עַבְדֵי שָׁאוּל וַיִּקַּר שְׁמוֹ
מאד מְאֹד וַיְדַבֵּר שָׁאוּל Cap.xix.
דבר אֶל יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל כָּל עֲבָדָיו
מות לְהָמִית אֶת דָּוִד וְיוֹנָתָן בֶּן
שאול שָׁאוּל חָפֵץ בְּדָוִד מְאֹד וַיַּגֶּד
נגד לְיוֹנָתָן לֵאמֹר מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל
שמר אָבִי לַהֲמִיתֶךָ וְעַתָּה הִשָּׁמֶר נָא
בקר בַּבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַּסֵּתֶר וְנִחְבָּאתָ
ואני וַאֲנִי אֵצֵא וְעָמַדְתִּי לְיַד אָבִי
בשׂדה בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם וַאֲנִי
אמר אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל אָבִי וְרָאִיתִי מָה
ראה וְהִנַּדְתִּי לָךְ וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן
טוב בְּדָוִד טוֹב אֶל שָׁאוּל אָבִיו
חטא וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ
בְּעַבְדּוֹ בְּדָוִד כִּי לֹא חָטָא לָךְ

Pritina.heb.Tex.he.i.Regũ.xix. Trãsla.B.Hie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב לָךְ מְאֹד וַיָּשֶׂם עֲשׂוֹם	& opera eius bona sũt tibi valde: & posuit ea	τ opera eius bona valde: τ posuit	καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καλὰ σφόδρα, καὶ ἔθετο τὴν ψ
אֶת נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי נָכָה	aiam suam in manu sua: & percussit philisteũ:	mam suã in manibus suis: τ percussit	χὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸ
וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה לְכָל יִשְׂרָאֵל	& fecit dominus salutẽ magnam vniuerso	philisteũ. τ fecit dñs salutẽ magnã.	ἀλλόφυλον. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην
רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח וְלָמָּה תֶחֱטָא דָם נָקִי לְהָמִית אֶת דָּוִד	Israeli. Vidisti & letatus es. Quare ergo	τ oĩs israel vidit τ letati sunt. τ quare	τ οἱς ἰσραὴλ εἶδε καὶ ἐχάρησαν. καὶ ἱνατί
חִנָּם וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי יְהוָה אִם יוּמָת	peccas in sanguine innoxio interficiẽs dd quẽ absq; culpa? Qd cũ audisset saul: placatus vo	peccas in sãguine inocti vt interficias dauid absq	ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῶον θανατῶσαι τὸν δαυὶδ δ
כִּי אִם יוּמָת	ce ionathe iurauit. Vi	culpa: τ audiuit saul	ρεάν; καὶ ἤκουσε σαοὺλ τῆς φωνῆς ἰωναθάν, καὶ ὤμ
וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל חַי יְהוָה אִם יוּמָת	uit dñs: quia nõ occi	uit saul dicens: viuit dñs si morietur: τ vo	σε σαοὺλ λέγων, ζῇ κύριος εἰ ἀποθανεῖται; καὶ ἐκ
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיַּגֶּד לוֹ וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת דָּוִד אֶל שָׁאוּל	detur. Vocauit itaq; ionathas dauid: & indica uit ei oia verba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul: & fuit ibi sicut erat heri & nudiustertius. Motũ ẽ ãt rursum bel lum: & egressus dauid pugnauit aduersũ philistiim: percussitq; eos plaga magna: & fugerunt a facie eius. Et factus ẽ spũs dei malus in saul. Sedebat autẽ in domo sua & tenebat lãccam. Porro dauid psallebat in manu sua. Nisusq; ẽ saul cõfigere dauid lãccea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lãcea ãt caſſo vulnere plata ẽ i pariete: & dauid fugit & saluatus est nocte illa. Misit ergo saul satellites suos nocte in domũ dauid vt custodirẽt eũ & interficeretur mane. Quod cũ annunciasset dauid michol vxor sua dicẽs. Nisi saluaueris te nocte hac: cras morieris: deposuit eum per feneſtram. Porro ille abiit & aufugit: atq; saluatus est. Tulit autem michol statuam: & posuit eam super lectum: & pellem pilosã caprarum posuit ad caput eius: & operuit eam vestimẽtis. Misit autẽ saul apparitores qui raperent dauid: & rñsum ẽ q egrotaret. Rursumq; misit saul nuncios vt viderẽt dauid dicẽs. Afferte eum ad me in lecto vt occidatur. Cũq; vẽisset nuncii inuentum ẽ simulacrum super lectum & pellis caprarum ad caput eius.	τ ποσὶν αὐτοῦ καλὰ σφόδρα, καὶ ἔθετο τὴν ψ
וַיְהִי מִלְחָמָה וַיֵּצֵא דָוִד וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו	mam suã in manibus suis: τ percussit philisteũ. τ fecit dñs salutẽ magnã. τ quare peccas in sãguine inocti vt interficias dauid absq culpa: τ audiuit saul vocẽ ionathan: τ iur uit saul dicens: viuit dñs si morietur: τ vo cauit ionathan dauid: τ indicauit ei om nia verba hec. τ introduxit ionathan dauid ad saul: τ erat coram eo sicut heri τ nudius tertius. τ processit fieri bellum: τ prenaluit dauid τ debellauit philistiim: τ percussit eos plaga nimis magna. τ fugerunt a facie eius. τ fact ſ spũs malus sup saul a dño: τ ip ſe in domo sua sedebat τ lãcea in man ei⁹. τ dauid psallebat in manibus suis. τ querebat saul pcutere in lãcea dauid. τ r ceſſit dauid a facie saul: τ cõfixit lãceã in pariete. τ dauid feceſſit τ salua ſ est in nocte illa. τ misit saul nũcios vt custodirẽt eã vt interficeret eã mane. τ nunciauit michol vxor eius dauid dicẽs: nisi tu saluaueris aiam tuã nocte ista: cras tu interficeris. τ de ducit michol dauid per feneſtrã. τ abi it τ aufugit τ saluatur. τ accepit michol mulacra vana: τ posuit sup lectũ: τ stragu lum pilosũ capitis eius posuit ad caput eius: τ operuit ea vestimẽto. τ misit saul nun cios vt acciperẽt dauid. τ dixit michol infirmatũ e eum. τ misit saul nũcios vt viderẽt dauid vicens: ducite eum in lecto ad me vt o cidam eũ. τ ventũ nũcij: τ ecce simulatra vana sup lectũ τ stragulũ pi loſũ capitis eius ad caput eius.	καὶ ἐγένετο πόλεμος, καὶ κατίσχυσε δαυὶδ καὶ ἐπολέμησε τοὺ ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξε αὐτοὺς πληγὴν σφόδρ μεγάλην. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐγένε πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σαοὺλ παρὰ κυρίου, καὶ αὐ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐκάθητο καὶ δόρυ ἐν τῇ χερ ἐγήτει σαοὺλ πατάξαι ἐν δόρατι τὸν δαυίδ. καὶ ἐ πέσεν δαυὶδ ἐκ προσώπου σαοὺλ, καὶ ἐπάταξε τ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ δαυὶδ ἀπεχώρησε καὶ διεσ ταὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους ἐ τὸν οἶκον δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐ τὸν τοπρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ τ δαυὶδ λέγουσα, ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχήν σου τὴν νύκτα ταύτην, ἄριον σὺ θανατωθήσῃ. καὶ κα τάγει μελχὸλ τὸν δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος. καὶ ἀπῆ θε καὶ ἔφυγε καὶ σώζεται. καὶ ἔλαβε μελχὸλ τὰ κ νοτάφια. καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ στρογγύλ μα τριχῶν αἰγῶν ἔθηκε πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέ λους λαβεῖν τὸν δαυίδ. καὶ εἶπε μελχὸλ ἐνοχλεῖται ἐστὶν ἐν κλίνῃ πρός με τοῦ θαν τῶσαι αὐτόν. καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ νοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ στρογγύλωμα τῶν τρ χῶν τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.
וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה שָׁאוּל מְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ וְעַתָּה הִמָּלֵט לַבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַּמִּסְתָּר וְנָסָתָּ			
וַיֵּרֶד דָּוִד וַיִּבָּרַח הוּא וַיִּמָּלֵט וַתִּקַּח מִיכַל אֶת הַתְּרָפִים וַתָּשֶׂם אֶל הַמִּטָּה וְאֶת כְּבִיר הָעִזִּים שַׂמָה מְרַאֲשֹׁתָיו וַתְּכַס בַּבָּגֶד וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים			
לָקַחַת אֶת דָּוִד וַתֹּאמֶר חֹלֶה הוּא וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶת הַמַּלְאָכִים לִרְאוֹת אֶת דָּוִד לֵאמֹר הַעֲלוּ אֹתוֹ אֵלַי לַמִּטָּה לַהֲמִתוֹ וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל הַמִּטָּה וּכְבִיר הָעִזִּים מְרַאֲשֹׁתָיו			

r dixit saul mechol quare sic illusi
καὶ εἶπε σαοὺλ τῇ μεχὸλ ἱνατί οὕτως παρελογί=
sti mihi r dimisisti inimicū meū r saluū
σω με καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη; καὶ
dixit mechol ad saul: ipse dixit ad me: di
εἶπε μεχὸλ πρὸς σαούλ, αὐτὸς εἶπεν πρός με, ἐξα'
mitte me: cur nō interficiā te. r dauid fu
πόστειλόν με, εἰ δὲ μή θανατώσω σε. καὶ δαυὶδ ἔφυ=
git r saluus' est: r venit ad samuel in arma
γε καὶ διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουὴλ εἰς ἁρμα
thaim: r nunciat ei omnia que fecit ei
θαίμ, καὶ ἀπαγγέλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ
saul. r abierunt samuel r dauid r
τῷ σαούλ. καὶ ἐπορεύθησαν σαμουὴλ καὶ δαυὶδ καὶ
sederūt in nabath in rama. r nūciatū est saul a di
ἐκάθισαν ἐν ναβὲθ ἐν ῥαμᾶ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ λε
centibus: ecce dauid in nabath in rama: r misit sa
γόντων, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν ναβὲθ ἐν ῥαμᾶ, καὶ ἀπέστειλε σα=
ul nūcios vt caperēt dauid. r ventētes viderūt
ουλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυίδ. καὶ ἐλθόντες εἶδον τὴν
cetum ppbar vaticinātiū: r sa=
ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ σα
muel stetit stans super eos. r factus' est sup
μουὴλ ἐφίστηκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς
nuncios saul spūs dei: r prophetarūt r
ἀγγέλους σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσαν καὶ
ipsi. r nūciatū est saul: r misit nun
αὐτοί. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαούλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ
cios alios: r ppbauerūt r ipsi. r ad=
λους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν. καὶ αὐτοί. καὶ προ
didit saul mittere nūcios tertios: r pro
σέθετο σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προε
phetauerūt r ipsi. r iratus est saul furore. r abi=
φήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ὀργῇ. καὶ ἐπο
it r ipse in armathaim: r venit vsq; in cister
ρεύθη καὶ αὐτὸς εἰς ἁρμαθαίμ, καὶ ἔρχεται ἕως φρέα=
nam que est in sephoth: r interrogauit r dixit: vbi
τος τῆς ἅλω τῆς ἐν σηφί, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε, ποῦ
samuel r dauid: r dixerūt: ecce in nabath in ra=
σαμουὴλ καὶ δαυίδ; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐν ναβὲθ ἐν ῥα
ma. r abit inde in nabath in rama. r fact⁹
μᾶ. καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναβὲθ εἰς ῥαμᾶ. καὶ ἐγένε
est sup eū spūs dei: r abiit ambulans
το ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος
r prophetauit vsq; dū veniret ipse in nabath in
καὶ προεφήτευσεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναβὲθ εἰς
rama. r spoliauit vestimēta sua r ppheta
ῥαμᾶ. καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ προεφήτευ
uit coꝝ samuel. r cecidit nudus tota die
σεν ἐνώπιον σαμουήλ. καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέ
illa r tota nocte illa. pp hoc dice=
ραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. διὰ τοῦτο ἐλέ
bāt: nū r saul inter ppbetas:
γουν, εἰ καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις; Ca.20.

Θ fugit dauid de nabath de rama: r ve=
Καὶ ἀπέδρα δαυὶδ ἐξ ναβὲθ ἐκ ῥαμᾶ, καὶ ἦλ=
nit ad faciē ionathan. r dixit dd fe
θεν εἰς πρόσωπον ἰωναθάν; καὶ λέγει τί πε=
ci: vel q̄ iniquitas mea: vel dd peccaui coꝝ
ποίηκα, ἢ τί τὸ ἀδίκημά μου, ἢ τί ἥμαρτον ἐνώπιον
patre tuo qm̄ q̄rebat aia[illegible] r dixit
τοῦ πατρός σου ὅτι ἐζήτει τὴν ψυχήν μου; καὶ εἶπεν
ei ionathan: nequaq̄ tibi: nō morieris ecce em̄
αὐτῷ ἰωναθάν, μηδαμῶς σοι, μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ γὰρ
non faciet pater meus grāde x̄ vel parū qd nō
οὐ μὴ ποιήσει ὁ πατήρ μου μέγα ἢ μικρὸν ὃ οὐκ
reuelet auriculā meā. r cur abscōdet
ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου καὶ τί ὅτι ἀποκρύψει ὁ
pater meus
πατήρ μου ∞∞∞

מַפְנֵי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֵין זֹאת
וַיֹּשֶׁב עוֹד דָּוִד וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יֵדַע עֶבֶד
אָבִיךָ כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
וַיֹּאמֶר אַל יֵדַע זֹאת יְהוֹנָתָן פֶּן
יֵעָצֵב וְאוּלָם חַי יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ
כִּי כְפֶשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת וַיֹּאמֶר
יְהוֹנָתָן אֶל דָּוִד מַה תֹּאמַר נַפְשֶׁךָ
וְאֶעֱשֶׂה לָךְ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְהוֹנָתָן
הִנֵּה חֹדֶשׁ מָחָר וְאָנֹכִי יָשֹׁב אֵשֵׁב
עִם הַמֶּלֶךְ לֶאֱכֹל וְשִׁלַּחְתַּנִי
וְנִסְתַּרְתִּי בַּשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב
הַשְּׁלִשִׁית אִם פָּקֹד יִפְקְדֵנִי
אָבִיךָ וְאָמַרְתָּ נָשֹׂא נָשָׂא
מִמֶּנִּי דָּוִד לָרוּץ בֵּית לֶחֶם עִירוֹ
כִּי זֶבַח הַיָּמִים שָׁם לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה
אִם כֹּה יֹאמַר טוֹב שָׁלוֹם לְעַבְדֶּךָ וְאִם חָרֹה יִחֲרֶה לוֹ דַּע
כִּי כָלְתָה הָרָעָה מֵעִמּוֹ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד עַל עַבְדֶּךָ כִּי בְרִית יְהוָה
הֵבֵאתָ אֶת עַבְדְּךָ עִמָּךְ וְאִם יֶשׁ
בִּי עָוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד אָבִיךָ
לָמָּה זֶּה תְּבִיאֵנִי וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן
חָלִילָה לָךְ מֵאִם יָדוֹעַ אֵדַע כִּי כָלְתָה
הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ וְלֹא
אַתָּה אַגִּיד לָךְ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
יְהוֹנָתָן מִי יַגִּיד לִי אוֹ מַה יַּעַנְךָ
אָבִיךָ קָשֶׁה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל
דָּוִד לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה וַיֵּצְאוּ
שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל
דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי אֶחְקֹר
אֶת אָבִי כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית
וְהִנֵּה טוֹב אֶל דָּוִד וְלֹא אָז
אֶשְׁלְחָה אֵלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת אָזְנֶךָ וְכֹה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לִיהוֹנָתָן וְכֹה יוֹסִיף כִּי
יִיטִיב אֶל אָבִי אֶת הָרָעָה עָלֶיךָ וְלֹא
וְגָלִיתִי אֶת אָזְנֶךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ

a me verbū hoc? nō eſt hoc. τ reſpdit ōō
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο. καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ
ionathan: τ dixit: cognoſcēs ſcit pater tuus: φ
τῷ Ἰωναθάν, καὶ εἶπεν, γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι
inueni gram in oculis tuis. τ dixit: nō ſci
εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ εἶπεν, μὴ γνῷ
at hec ionathā: vt nō nūcietur ōō,
τοῦτο ταῦτα Ἰωναθάν, ὅπως μὴ ἀναγγείλῃ τῷ Δαυίδ.
verū viuit dñs τ viuit aia tua: quī ſicut di
πλὴν ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶ-
xi impletū eſt inter me τ inter
πον πεπλήρωται ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ
patrē tuū vſq; ad mortē. τ dixit ionathan ad
πατρός σου ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς
dauid: dd deſiderat aia tua: τ faciā tibi?
Δαυίδ, τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω σοι;
τ dixit dauid ad ionathan: ecce ī calēde cra
καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωναθάν, ἰδοὺ δὴ νουμηνία αὔ-
ſtino: τ ego ſedens ſedebo cū re-
ριον, καὶ ἐγὼ καθίσας καθίσομαι μετὰ τοῦ βασι-
ge ad veſcēdū. τ dimittes me τ abſcōdar
λέως φαγεῖν· καὶ ἐξαποστελεῖς με καὶ κρυβήσομαι
in agro vſq; ad veſperā. ſi requirēs re
ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης. ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπι-
quiſierit me pr tuus: dices rogans ro-
σκέψηταί με ὁ πατήρ σου, ἐρεῖς παρ-αιτούμενος πα
gauit a me dauid vt curreret vſq; i bethleem
ρῆτηλαι παρ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν ἕως Βηθλεὲμ τῆς
ciuitatē ſuā: quīa ſacrificiū diērū ibi vniuerſe
πόλεως αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλη τῇ
tribui. τ ſi dixerit pater tuus: bene par
φυλῇ· καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ σου, ἀγαθῶς εἰρήνη τῷ
ſeruo tuo. ſi āt dura rūderit tibi: ſcito q
δούλῳ σου. ἐὰν δὲ σκληρὰ ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι
cōpleta eſt malicia ab eo. τ facies miſe-
συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις ἔλε-
cordiā cū ſeruo tuo: quia in fedus dñi
ος μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι εἰς διαθήκην κυρίου
induxiſti ſeruū tuū tecum. τ ſi eſt
εἰσήγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ ἔστιν
iniqtas in ſeruo tuo: interfice me tu. τ vſq; ad
ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σύ. καὶ ἕως
patrem tuū cur introducas me? τ dixit ionathā:
τοῦ πατρός σου τί τοῦτο εἰσαγάγης με; καὶ εἶπεν Ἰωναθάν,
nequaq; tibi: quī ſi cognoſcēs cognouero q cōpleta eſt
μηδαμῶς σοι, ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται
malicia a patre meo vt veniat cōtra te:
κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ,
τ nō nunctabo tibi? τ dixit dauid ad iona
καὶ μὴ ἀπαγγελῶ σοι; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνα
than: ſi nūciabit mihi: ſi rūderit pater tu⁹
θάν, τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου
dura. τ dixit ionathā ad dauid: vade
σκληρά· καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς Δαυίδ, πορεύου
τ exeamus in agrū. τ exeunt am
καὶ ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν. καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότε-
bo in agrū. τ dixit ionathan ad dauid: dñs
ροι εἰς ἀγρόν· καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς Δαυίδ, κύριος
deus iſrael ſcrutet: q ſi interrogauero pfem
ὁ θεὸς Ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἐὰν ἀνακρίνω τὸν πατέρα
meū ad tēpus crāſ⁹ vicib⁹: τ ecce bonū fuerit ſup
μου κατὰ καιρὸν τριτοῦς, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν ἢ ὑπὲρ
dauid: τ nonne mittā ad te in agrū? hec
Δαυίδ, καὶ οὐμὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς τὸ πεδίον; τάδε
faciat deus ionathā τ hec augeat: ſi nō
ποιήσαι θεὸς τῷ Ἰωναθὰν καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν μὴ
deferā mala ad te τ reuelabo auriculā
ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σὲ καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον
tuā: τ mittā te
σου, καὶ ἀποστελῶ σε

a me "pater meus' fmo
nem tantūmō! Nequa-
q̄ ei erit ſiſtud. Et iura-
uit rurſum dauid. Et ti
le ait. Scit pfecto pater
tuus q̄ inueni gratiam
in oculis tuis & dicet.
Neſciat hoc ionathas:
ne forte triſtet ur. ∞∞
Quinimmo viuit dñs
& viuit aia tua: qa vno
tm: vt ita dicā: gradu e
go morſq; diuidimur.
Et ait ionathas ad da-
uid. Quodcūq; dixe-
rit mihi aia tua faciā ti
bi. Dixit āt dauid ad io
nathan. Ecce calēde ſūt
craſtino: & ego ex mo
re ſedere ſoleo iuxta re
gē ad veſcēdū. Dimit-
te ergo me vt abſcon-
dar in agro vſq; ad veſ-
peram diei tertie. Si re
ſpiciens requiſierit me
pater tuus: rūdebis ei.
Rogauit me dauid vt
iret celeriter in bethleē
ciuitatē ſuā: quia victi
me ſolennes ibi ſūt vni
uerſis contribulibus ſu
is. Si dixerit bene pax
erit ſeruo tuo. Si āt fue
rit iratus: ſcito quia cō
pleta eſt malicia eius.
Fac ergo miſericordi-
am in ſeruū tuū: quia
fedus dñi me famulū
tuū tecum inire feciſti.
Si āt eſt iniquitas aliq
in me: tu me interfice
& ad patrem tuum ∞
ne introducas me. Et
ait ionathas. ∞∞∞∞∞∞
Abſit hoc a te. Neq; ei
fieri poteſt vt ſi certe co
gnouero cōpletā eē pa
tris mei malicia cōtra te
nō annūciē tibi. Rñ-
dit dauid ad ionathan.
Quis renūciabit mihi:
ſi quid forte rñderit ti-
bi pater tuus dure de
me. Et ait ionathas ad
dauid. Veni & egredia
mur foras in agrum.
Cumq; exiſſent ambo
in agrum ait ionathas
ad dauid. Domine de
us iſrael ſi imeſtigauе-
ro ſententiam patris
mei craſtino vel perē-
die & aliquid boni fue-
rit ſuper dauid & non
ſtatim miſero ad te &
notum tibi fecero: hec
faciat dñs ionathe &
hec augeat. Si autem
petleuerauerit patris
mei malicia aduerſum
te: reuelabo aurem tu
am & dimittam te ∞∞∞

שָׁלֹם	היה	וְהָלַכְתָּ לְשָׁלוֹם וִיהִי יְהוָה עִמָּךְ
		כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אָבִי׃ וְלֹא אִם
עֲשֶׂה		עוֹדֶנִּי חַי וְלֹא תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד
מוֹת	בְּרַת	יְהוָה וְלֹא אָמוּת׃ וְלֹא תַכְרִית אֶת
עֹלָם		חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי עַד עוֹלָם
		וְלֹא בְּהַכְרִית יְהוָה אֶת אֹיְבֵי דָוִד
פָּנֶה		אִישׁ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיִּכְרֹת
		יְהוֹנָתָן עִם בֵּית דָּוִד וּבִקֵּשׁ יְהוָה
יָסַף		מִיַּד אֹיְבֵי דָוִד׃ וַיֹּסֶף יְהוֹנָתָן
שָׁבַע		לְהַשְׁבִּיעַ אֶת דָּוִד בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ
אָהַב		כִּי אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
חָדַשׁ		יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי
יָשַׁב יָרֵד		יִפָּקֵד מוֹשָׁבֶךָ׃ וְשָׁלַשְׁתָּ תֵּרֵד
בּוֹא קוּם		מְאֹד וּבָאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
סָתַר		נִסְתַּרְתָּ שָׁם בְּיוֹם הַמַּעֲשֶׂה
		וְיָשַׁבְתָּ אֵצֶל הָאֶבֶן הָאֵזֶל׃ וַאֲנִי
צָדַד יָרָה		שָׁלֹשֶׁת הַחִצִּים צִדָּה אֶרְאֶה
נָטַר שָׁלַח		לְשַׁלַּח לִי לַמַּטָּרָה׃ וְהִנֵּה אֶשְׁלַח
יָלַךְ		אֶת הַנַּעַר לֵךְ מְצָא אֶת הַחִצִּים
		אִם אָמֹר אֹמַר לַנַּעַר הִנֵּה הַחִצִּים
מִן לָקַח		מִמְּךָ וְהֵנָּה בָּאָה כִּי שָׁלוֹם
בּוֹא עוֹלָם		לְךָ וְאֵין דָּבָר חַי יְהוָה׃ וְאִם כֹּה
		אֹמַר לָעַלַם הִנֵּה הַחִצִּים מִמְּךָ
		וְהָלְאָה לֵךְ כִּי שִׁלְּחֲךָ יְהוָה׃ וְהַדָּבָר
		אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה
		יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ עַד עוֹלָם׃
סָתַר הָיָה		וַיִּסָּתֵר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ
		וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ אֶל הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל׃
יָשַׁב		וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל מוֹשָׁבוֹ כְּפַעַם
קוּם		בְּפַעַם אֶל מוֹשַׁב הַקִּיר וַיָּקָם
צָדַד		יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מִצַּד שָׁאוּל
פָּקַד קוּם		וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד׃ וְלֹא דִבֶּר
מְאוּם		שָׁאוּל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא
קָרָה טָהֵר		כִּי אָמַר מִקְרֶה הוּא בִּלְתִּי טָהוֹר
		הוּא כִּי לֹא טָהוֹר׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
שָׁנָה פָּקַד		הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפָּקֵד מְקוֹם

ſi vadeo in pace. & erit dñs tecum
καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην. καὶ ἔσται κύριος μετὰ σοῦ
ſicut fuit cum patre meo. & ſi et me vinẽ
καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐὰν ἔτι ἐμοῦ ζῶν
te facies mecū miam dñi: & ſi morte
τος ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου, καὶ ἐὰν θανάτῳ
morte⁹ fuero nō auferes miam tuā a domo mea
ἀποθάνω οὐκ ἀφελεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου
vſq in ſeculū. & nō: cū ceciderit dñs ini:
ἕως αἰῶνος. καὶ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχ-
micos dauid vnuſquiſq a facie terre: au
θρούς Δαυὶδ ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρεῖ
feret ionathan a domo dauid: & requirat
σεται τῶ Ἰωναθὰν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ ἐκζητήσαι
dñs de manibus inimicoꝝ dauid.
κύριος ἐκ χειρῶν ἐχθρῶν Δαυίδ. καὶ προσέθετο Ἰω
nathan deierare dauid eo q̃ diligeret eum: quã
ναθὰν ὁμόσαι τῷ Δαυὶδ διὰ τὸ ἠγαπηκέναι αὐτόν, ὅτι
amauit niam amantis eū. & dixit ei
ἠγάπησεν ψυχὴν ἠγαπῶντος αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ
ionathan: cras calēde: & vſitatiõe requi
Ἰωναθάν, Αὔριον νουμηνία, καὶ ἐπισκοπῆ ἐπισκεφθή
retur ſeſſio tua. & tres dies manebis & requireris
σεται ἡ καθέδρα σου. καὶ τριστεύσεις καὶ ἐπισκέψῃ
& venies in locū vbi abſcõdiſti te ibi die
καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκρύβης ἐκεῖ τῇ ἡμέρᾳ τῆς
q̃ oparticebat: & ſedebis iuxta lapidē illū. & ego ter
ἐργασίας, καὶ καθίσῃ παρὰ τὸν λίθον ἐκεῖνον. καὶ ἐγὼ τρισ
ſagittabo in ſagittis iuxta lapidē illū. & mittens
σεύσω ἐν ταῖς χίβαις ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ ἐκπέμψων
in ſcopon. & ecce mittã puerũ
εἰς τὴν ἀμαξιαράν. καὶ ἰδοὺ ἀποστελῶ τὸ παιδάριον
dicēs: vent inuenit mihi ſagittã. ſi dixero pu
λέγων, Δεῦρο ἕνρισκέ μοι τὴν χίβαν· ἐὰν εἴπω τῷ παι
ro ſic ſagitta a te & hic: tolle eam:
δαρίῳ ὧδε ἡ χίβα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λάβε αὐτήν,
vent: q̃ par tibi & nō eſt ſermo malus:
παραγίνου, ὅτι εἰρήνη σοι καὶ οὐκ ἔστι λόγος πονηρός,
viuit dñs. ſi aũt hec dixero adoleſcẽti: ibi ſagitta
ζῇ κύριος. ἐὰν δὲ τάδε εἴπω τῷ νεανίᾳ, ἐκεῖ ἡ χίβα
a te & vltra: vade q̃n dimiſit
ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα, πορεύου ὅτι ἐξαπέσταλκέ
te dñs. & de verbo q̃ locuti ſumus
σε κύριος. καὶ περὶ τοῦ ῥήματος οὗ ἐλελαλήκαμεν
ego & tu: ecce dñs teſtis inter me &
ἐγὼ καὶ σύ, ἰδοὺ κύριος μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ
te vſq in ſẽpiternũ. & abſcõdit⁹ eſt dauid in agro.
σοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ ἐκρύβη Δαυὶδ ἐν τῷ πεδίῳ.
& venerũt calēde: & vent rex ad
καὶ ἐλήλυθε νουμηνία, καὶ ἐκάθισε ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν
menſam ad comedẽdũ: & ſedit rex ſup
τράπεζαν τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
cathedrã ſuã ſicut cõſueuerat iuxta parietẽ.
τὴν καθέδραν αὐτοῦ καθὼς ἐιώθη παρὰ τὸν τοῖχον.
& preuenit eum ionathan. & ſedit abener
καὶ προέφθασεν αὐτὸν Ἰωναθάν. καὶ ἐκάθισεν Ἀβεινὴρ
ex latere ſaul. cõſiderabat locus
ἐκ πλαγίων τοῦ σαούλ· καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος
dauid. & nõ locutus ẽ ſaul quicq̃ in
τοῦ Δαυίδ. καὶ οὐκ ἐλάλησεν σαοὺλ οὐδὲν ἐν τῇ
die illa: q̃n dixit caſus ẽ q̃ apparet: vt nõ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι εἶπεν σύμπτωμά τι φαίνεται, μὴ
mũdus ſit: quia nõ purificat⁹ ẽ. & fact⁹ eſt
καθαρὸς εἶναι, διότι οὐ κεκάθαρται. καὶ ἐγένετο τῇ
die cras dna mẽſis die ſecũda & redit
ἐπαύριον τοῦ μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐπε-
tus fuit locus
σκέπη ὁ τόπος

mvt vadas in pace: & ſit
dominus tecum ∞∞∞∞
ſicut fuit cum patre ∞
meo. Et ſi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vixero facias mihi mi
ſericordiam ∞∞∞∞∞∞∞∞
ſi vero mortuus
fuero: non auferes ∞∞∞
miam a domo mea vſ
q̃ in ſempiternum: ∞∞∞
quãdo eradicauerit do
minus inimícos dauid
vnumquẽq̃ de terra:
Pepigit ergo ∞∞∞∞∞∞∞
ionathas fedus cũ do=
mo dauid. Et requiſiuit
dñs de manu inimico
rũ dd. Et addidit iona
thas deierare dauid eo
q̃ diligeret illum. ∞∞∞
Sicut ei aiam ſuã: ita di
ligebat eũ. Dixitq̃ ad e
um ióathas: Cras calẽ
de ſũt: & reqreris. Req=
retur eni ſeſſio tua vſq̃
pendie. Deſcendes er=
go feſtinus & venies in
locum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vbi celandus es in die
q̃ operari licet: ∞∞∞∞
& ſedebis iuxta lapidẽ
cui nomẽ ezel. Et ego
tres ſagittas mittã iux
ta eum: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& iacta q̃ſi exercẽs me
ad ſignũ. Mittã quo=
q̃ & puerũ dicẽs ei. Va
de & affer mihi ſagittas
Si dixero puero. Ecce
ſagitte ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
intra te ſunt: tolle eas:
tu veni ad me: quia pax
eſt & nihil eſt mali: vi=
uit dñs. Si autem ſic
locutus fuero puero:
ecce ſagitte vltra te ſt:
vade in pace: quia di=
miſit te dñs. De verbo
ãt qd locuti ſumꝰ ego
& tu: ſit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dominus inter me & te
vſq̃ in ſẽpiternum. Ab
ſcõdit ẽ ergo dauid in
agro: & venerunt calẽ
de & ſedit rex ad come
dendum panem. ∞∞
Cunq̃ ſediſſet rex ſup
cathedrã ſuã ſm cõſue
tudinẽ q̃ erat iuxta pa=
rietẽ: ſurrexit ∞∞∞∞∞∞
ionathas & ſedit abner
ex latere ſaul: ∞∞∞∞∞
vacuuſq̃ apparuit lo=
cus dauid. Et non eſt
locutus ſaul quicq̃ in
die illa. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Cogitabat ei q̃ forte e
ueniſſet ei vt nõ ẽt mũ
dus nec purificat. Cũ
q̃ illuxiſſet dies ſecũda
poſt calendas: rurſus
apparuit vacuus locus

דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יְהוֹנָתָן
בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא בָא בֶן יִשַׁי גַּם תְּמוֹל גַּם הַיּוֹם אֶל הַלֶּחֶם וַיַּעַן יְהוֹנָתָן
אֶת שָׁאוּל נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד
מֵעִמָּדִי עַד בֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר
שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ
בָּעִיר וְהוּא צִוָּה לִי אָחִי וְעַתָּה
אִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה
נָא וְאֶרְאֶה אֶת אֶחָי עַל כֵּן לֹא
בָא אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ וַיִּחַר אַף
שָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן
נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת הֲלֹא יָדַעְתִּי כִּי
בְּחֹר אַתָּה לְבֶן יִשַׁי לְבָשְׁתְּךָ
וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ כִּי כָל הַיָּמִים
אֲשֶׁר בֶּן יִשַׁי חַי עַל הָאֲדָמָה לֹא
תִכּוֹן אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח
וְקַח אֹתוֹ אֵלַי כִּי בֶן מָוֶת הוּא
וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שָׁאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר
אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה וַיִּטֹּל
שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ
וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי כָלָה הִיא מֵעִם
אָבִיו לְהָמִית אֶת דָּוִד וַיָּקָם יְהוֹנָתָן
מֵעִם הַשֻּׁלְחָן בַּחֲרִי אָף וְלֹא אָכַל
בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נֶעְצַב
אֶל דָּוִד כִּי הִכְלִימוֹ אָבִיו וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד
דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ
רֻץ מְצָא נָא אֶת הַחִצִּים אֲשֶׁר
אֲנִכִי מֹרֶה הַנַּעַר רֻץ וְהוּא
יָרָה הַחִצִּי לְהַעְבְּרוֹ וַיָּבֹא הַנַּעַר
עַד מְקוֹם הַחִצִּי אֲשֶׁר יָרָה
יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי
הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחִצִּי
מִמְּךָ וָהָלְאָה וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן
אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוּשָׁה אַל
תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן

dauid. Dixitq; saul ad
ionathan ooo ooo ooo ooo
filiū suū. Cur nō venit
filius ysai nec heri ooo
nec hodie ad vescēdū?
Rñditq; ionathas ooo
sauli. Rogauit ooo ooo
ooo ooo ooo oo ooo ooo: ooo
me obnixe vt iret in
bethleem: & ait. oo ooo
Dimitte me: quoniam
sacrificiū solenne est
in ciuitate mea. vnus de
fribus meis accersiuit
me. Nūc ergo si inueni
grām in oculis tuis vadā cito & videbo fres
meos. Ob hāc cām nō
venit ad mēsam regis.
Iratus autem ooo ooo oo
saul aduersū ionathan
dixit ei. Fili mulieris vl
tro virum rapientis: nū
quid ignoro quia ooo
dligis filium ysai in cō
fusionem tuam: ooo ooo
& i cōfusionē ignomi
niose matris tue? Oib?
ei? dieb? qbus filio ysai
vixerit sup terram: nō
stabilieris tu neq; re
gnū tuū. Itaq; iā nunc
mitte & adduc eum ad
me: quia filius mortis
est. Rñdēs āt ionathas
sauli patri suo ait: ooo
Quare morietur? ooo
Quid fecit? Et arripuit
saul lanceam vt percu
teret eum. ooo ooo ooo ooo
Et intellexit ionathas
q? diffinitū esset a ooo
patre suo vt iterficere
tur dauid. Surrexit er
go ionathas a mēsa in
ira furoris: & nō come
dit die calēdarū scda
panem. Cōtristatus ē
eni sup dauid eo q? cō
fudisset eū pr̄ suus. Cū
q; illuxisset mane venit
ionathas in agrū iux
ta placitū dauid: & pu
er puulus cū eo. Et ait
ad puerū suū. Vade &
affer mihi sagittas q̄s
ego iacio. Cūq; puer
cucurrisset ooo ooo ooo
iecit aliā sagittā trans
puerū. Venit itaq; pu
er ad locū iaculi quod
miserat ooo ooo ooo ooo
ionathas. Et clamauit
ionathas post tergum
pueri & ait. Ecce ibi est
sagitta. Porro ooo ooo
ultra te. Clamauit ite
rum ionathas ooo ooo
post tergū pueri dicēs.
Festina velociter ne
ueteris. Collegit autē
puer ionathe ooo ooo

δαυίδ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς Ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
cur nō venit filius ieſſe τ heri τ hoꝛ
τί ὅτι οὐ παραγέγονεν υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς καὶ σή
die ad mēſam: τ rñdit ionathan ſa
μερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν; καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναθὰν τῷ σα
ul τ dixit petijt a me dauid vt curreret:
οὐλ καὶ εἶπεν, παρῄτησάμην παρ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν,
vſq; in bethleē ciuitatē ſuā: τ dixit mihi dimit
ἕως Βηθλεὲμ τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ εἶπέ μοι ἐξαπό
te iā me: q; ſacrificiū tribus nobis in ciuitate:
στειλον δή με, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει,
τ mādauerūt ad me fratres mei. τ nunc ſi
καὶ ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ
inueni gram in oculis tuis: vadam iā τ
εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ἀπελεύσομαι δὴ καὶ
videbo fratres meos: pp hoc nō ve
ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου, διὰ τοῦτο οὐ παραγέ
nit ad mēſam regis. τ iratus ē
γονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθυμώθη
ſaul ꝑ ionathan valde: τ dixit ei: fili puel
σαοὺλ ἐπὶ Ἰωναθὰν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, υἱὲ κο
larum ſpōte veniētiū nūqd nō ſcio q̄ tu particeps
ρασίων αὐτομολούντων οὐ γὰρ οἶδα ὅτι σὺ μέτοχος
es filio ieſſe in cōfuſionē tuā: τ in cōfuſionē te
εἶ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀσω
telationis matris tue? q̄n oibus diebus
καλύψεως μητρός σου; διότι πάσας τὰς ἡμέρας ὃ
filius ieſſe vixerit ſup terrā: non eris paratus tu ne
υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσῃ σὺ οὐ
q̄ regnū tuū. nūc igit̄ mitte τ accipe
δὲ ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀπόστειλον καὶ λάβε μοι
adoleſcētē: q̄n filius mortis eſt. τ rñdit iona
παιδίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστίν. καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνα
than ſauli patri ſuo τ ait: quare morit̄ur?
θὰν τῷ σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, ἵνατί ἀποθνήσκει
quid fecit? τ ſuſtulit ſaul lāceā cōtra ionath
τί πεποίηκεν; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωναθὰ
vt occideret eū. τ nouit ionathan q̄ diffinita
τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἔγνω Ἰωναθὰν ὅτι συντετε
eſſet malicia hec a patre ſuo
λεσται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ
vt interficeret dauid. τ ſalit ionathan a
θανατῶσαι δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησεν Ἰωναθὰν ἀπὸ τῆ
mēſa in ira furoꝛis. τ nō comedit panē in ſe
τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῇ δε
cūda die mēſis: q̄ cōtriſtat̄ eſt ſup dauid: q̄
τέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός· ὅτι ἐλυπήθη ἐπὶ τὸν δαυίδ, ὅτ
deliberauit pater ſuus finire eū. τ
ἐβουλεύσατο ὁ πατὴρ αὐτοῦ συντελέσαι αὐτόν. κα
factū ē mane τ exiit ionathan in agrū: in
ἐγένετο πρωῒ καὶ ἐξῆλθεν Ἰωναθὰν εἰς τὸ πεδίον, εἰς τ
teſtimoniū vt ordinauit dauid: τ puer
μαρτύριον καθὼς ἐτάξατο τῷ δαυίδ, καὶ παιδάριον
parum cū eo. τ ait puero: curre u
μικρὸν μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, δράμε σ
τ inueni mihi ſagittas q̄s ego iacio. τ pu
καὶ εὑρέ μοι τὰς ἰσχὰς ἃς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ πα
er cucurrit τ ipſe iaculatus eſt iacula: τ trā
δάριον ἔδραμε καὶ αὐτὸς ἐκόντισε τὰ βέλη, καὶ πα
ſire fecit hec. τ abiit puer vſq; ad locū
ρήγαγεν αὐτά· καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου
iaculoꝝ q̄ iacular̄ fuerat ionathan. τ clamauit iona
τῶν βελῶν ὧν ἐκόντισεν Ἰωναθάν. καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνα
than poſt puerū: τ ait: ibi ſagitta a
θὰν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου, καὶ εἶπεν, ἐκεῖ ἡ ἰσχὰς ἀπὸ
te τ vlterius. τ clamauit ionathan poſt
σοῦ καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἀνεβόησε Ἰωναθὰν ὀπίσω τοῦ
puerū ſuū dicēs: velociter feſtina τ nol
παιδαρίου αὐτοῦ λέγων, ταχύνας σπεῦσον καὶ μὴ
ſtes. τ collegit puer ionathā
στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωναθὰν

ſagittas: τ attulit ad vſum ſuū. τ
τὰς ἰσχάς, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. καὶ τὸ
puer non nouit quicq̄: tm̄modo ionathan τ dauid no
παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν ἰωναθὰν καὶ δαυὶδ ἤ=
uerant verbū. τ imposuit arma sua sup
δεισαν τὸ ῥῆμα. καὶ ἐπέθηκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ
puerū suū: τ dixit ei: vade in
τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου εἰς τὴν
ciuitatē. τ ingressus est puer in ciuitatē. τ
πόλιν. καὶ εἰσῆλθε τὸ παιδάριον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
dauid surrexit a austro: τ cecidit sup fa=
δαυὶδ ἀνέστησε ἀπὸ τοῦ νεγήβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό=
ciem suā sup terrā: τ adorauit ēū ter
σωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς
τ osculatus est vnusq̄s proximū suū: τ fle=
καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔ=
uit vnusq̄s sup proximū suū: vsq̄ ad cōsu=
κλαυσεν ἕκαστος ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντε
mationē magnā dauid superauit. τ dixit iona
λείας μεγάλης δαυὶδ ὑπερέβαλεν. καὶ εἶπεν ἰωνα=
than ad dauid: vade in pace. τ vt iurauit
θὰν πρὸς δαυίδ, πορεύου εἰς εἰρήνην. καὶ ὡς ὀμωμό
mus nos ambo in nōe dñi dicētes:
καμεν ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου λέγοντες,
dñs erit testis inter me τ te τ in
κύριος ἔσαι μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνα=
ter semen meū τ semen tuū
μέσον τοῦ σπέρματός μου καὶ τοῦ σπέρματός σου
vsq̄ in sēpiternū. τ surrexit dauid τ abiit. τ io
ἕως αἰῶνος. καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἀπῆλθεν. καὶ ἰω=
nathan ingressus ē in ciuitatē.
ναθὰν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Ca. 21.

A ΘΚαὶ ἔρχεται δαυὶδ εἰς νοβὰ πρὸς ἀχιμέλεχ
sacerdotē. τ obstupuit achimelech occursū dauid.
ἱερέα. καὶ ἐξέστη ἀχιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει δαυίδ.
τ dixit: cur solus tu τ nemo tecum? τ
καὶ εἶπε, τί ὅτι μόνος σὺ καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ; καὶ
dixit dauid sacerdoti achimelech: rex precē
εἶπε δαυὶδ τῷ ἱερεῖ ἀχιμέλεχ, ὁ βασιλεὺς ἐντέταλ
pit mihi hodie sermonē: τ dixit ad me: nemo
ται μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπε πρός με, μηδεὶς
cognoscat ꝺ̄ppiā de verbo ꝓpq̄ ego mit
γνώτω μηδὲν περὶ τοῦ ῥήματος ὑπὲρ οὗ ἐγὼ ἐξαπέσ=
si te τ de quo precepi tibi. τ pue
λάσε καὶ περὶ οὗ ἐντέταλμαί σοι. καὶ τοῖς παιδα=
ris ↄstatus sum in loco dicto phelāni
ρίοις διατεταμαρτύρημαι ἐν τόπῳ λεγομένῳ φελαννὶ
tē. τ nūc si sunt ad manū tuā quinq̄ pa=
τὴν νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρ=
nes: da in manū meā: vtq̄ inueneris. τ respō=
τοι, δὸς εἰς τὴν χεῖρά μου, ἢ ὃ ἂν εὕρῃς. καὶ ἀπεκρί
dit sacerdos dauid τ dixit: nō sunt panes propha
θη ὁ ἱερεὺς τῷ δαυὶδ καὶ εἶπεν, οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβη=
ni, sub manu mea nisi pānis sctūs. si tñt pueri
λοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου εἰμὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος. εἰ ἔσι παιδάρια
custoditi a muliere τ comedāt. τ respō
πεφυλαγμένα ἀπὸ γυναικὸς καὶ φαγώνται. καὶ ἀπεκρί=
B dit dauid sacerdoti τ dixit ei: sed τ a mu
θη δαυὶδ τῷ ἱερεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γυ
liere abstinuimus ab heri τ nudius tertius.
ναικὸς ἀπεχήμεθα ἀπὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας.
quādo ēm egrediebar ego in viā fuerunt ora pue
ἐν τῷ γὰρ ἐξελθεῖν με εἰς τὴν ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παι
ri purificati: τ hec via impura: qñ ho
δάρια ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι σήμε
die sctificabitur ꝓp vasa mea. τ dedit ei
ρον ἁγιασθήσεται διὰ τὰ σκεύη μου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
Matth. 12.a. achimelech sacerdos panes propositiōis: quia nō erat ibi
ἀχιμέλεχ ὁ ἱερεὺς ἄρτους προθέσεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ
panis alius: | nisi panes
ἄρτος ἕτερος, ἀλλ' ἢ οἱ ἄρτοι

ᵇsagittas: ᶜ& attulit ᶜad
ᵈdominum suum: ᵇ& eoo
ᵉquid ageretur, penitus
ᶠignorabat. ᵐTantūmo=
do enim ⁿionathas ᵒ& da
uid ᶠrē ᵖnouerant. ᵍDedit
ergo ᶜionathas ˢarma sua
ᵗpuero: ᶜ& dixit ooooooo
ᵇei. ᶜVade ᵃ& ᶠdefer in ᵉci=
uitatē. Cūq̄ ᵍabiisset ᵇpu
er ᶠsurrexit ᵍdauid ᵐde lo
co qui vergebat ad ⁿ au=
strū: ᵒ& cadens ᵖ pnus ᵠin=
terram ʳadorauit ˢtertio.
ᵗEt osculantes se ᵘalteru
trum: ooooooooooooooo
ᵛfleuerūt pariter: ʷdauid
ˣ...item ooooooooooooo
ʸāplius. ᶻDixit ergo ᵃio=
nathas ᵇad dauid. ᶜVade
ᵈin pace. ᵉQuecūq̄ ᵒ iu
rauimus ᵖambo ooooo
ᵠin nomine ʳdomini ˢdi=
centes: ᵗdominus ooooo
ᵘsit ᵛinter me ᵃ& te: ʷ& in
ˣter ʸsemen tuum ᶻ& ᵃse=
mē meū ᵇvsq̄ i ᶜsempiter
nū. ᵈEt surrexit dauid ᵇ&
abiit: sed ᶜ& ionathas ᵈi=
gressus est ᵉciuitatē. xi.
UEnit autem ᵇ dauid
ᶜin nobe ᵈad ᵉachime
lech ᶠsacerdotem. ᵍEt ob
stupuit ʰachimelech ⁱ eo
q̄ veniſſet ʲdauid ᵐ & di=
xit ⁿei. ᵒQuare ᵖtu ᵠ solus
ʳ& ˢnullus ē ᵗtecum. ᵘ Et
ait ᵛdauid ʷad achimelech
ˣsacerdotem. ʸRex ᶻpre=
cepit mihi ᵃ fermōem ᵇ&
dixit. ᶜNemo ᵈsciat ᵉrem
propter ᶠquam ᵍmissus
es a me: ʰ & cuiusmodi
ⁱprecepta tibi dederim.
Nam ᵏ&ˡpueris meis ᵐcō
dixi ⁿin ᵒillum &ᵖillum ᵠlo
cū. ʳNunc ergo si ˢquid
ᵗhabes ᵘad ᵛmanum ʷel
ˣquinq̄ ʸpanes ᶻda ᵃmihi
ᵇaut ᶜ quicquid inuene=
ris. ᵈEt respondens ᵉsa=
cerdos ᶠad ᵍdauid: ʰait il=
li. ⁱNō habeo ʲlaicos ᵏpa=
nes ˡad ᵐmanū: ⁿsed tan=
tum ᵒpanem ᵖsāctum. ᵠSi
mundi sunt ʳpueri: ˢ ma=
xime ᵗa mulieribus. ᵘEt
respōdit ᵛdauid ʷsacerdo
ti ˣ& dixit ʸei. Et ᶻquidem
si de ᵃmulieribus agitur
ᵇcontinuimus ᶜnos ᵈab
heri & ᵉnudiustertius ooo
ᶠquādo egrediebamur:
ᵍ& fuerunt ʰvasa ⁱpuero=
rum ʲsancta. Porro ᵏvia
ˡhec ᵐpolluta est: ⁿsed & ip
sa ᵒhodie ᵖsctificabitur ᵠi
vasis. ʳDedit ergo ˢei ᵗsa=
cerdos ᵘsanctificatū pa=
nem. ᵛNeq̄ ʷeni ˣerat ʸibi
ᶻpanis ᵃnisi tantū ᵇpanes

ᶜוּבוֹא ᵃאֶת־הַחֹתֶם ᵇוַיָּבֵא ᶜאֶל־אֲדֹנָיו ᵈוְהַנַּעַר
ᵉמְאוּם ᶠלֹא־יָדַע ᵍמְאוּמָה ʰאַךְ ⁱיְהוֹנָתָן ᵏוְדָוִד
ᵏנָתַן ˡיָדְעוּ ᵐאֶת־הַדָּבָר ⁿוַיִּתֵּן ᵒיְהוֹנָתָן ᵖאֶת
ˣכְּלָיו ʳאֶל־הַנַּעַר ˢאֲשֶׁר ᵗלוֹ ᵘוַיֹּאמֶר
ᶜיֶלֶךְ ᵛלוֹ ʷלֵךְ ˣהָבִיא ʸהָעִיר׃ ᶻהַנַּעַר ᵃבָּא
ᵇבוֹא ᶜקוּם ᵈוְדָוִד ᵉקָם ᶠמֵאֵצֶל ᵍהַנֶּגֶב ʰוַיִּפֹּל
ᵒנָפַל ᵖשָׁחָה ˡלְאַפָּיו ᵐאַרְצָה ᵗוַיִּשְׁתַּחוּ ᵘשָׁלֹשׁ
ᵉנָשַׁק ᶠפְּעָמִים ᵍוַיִּשְׁקוּ ʰאִישׁ ⁱאֶת־רֵעֵהוּ
ᵉבָּכָה ᵏוַיִּבְכּוּ ˡאִישׁ ᵐאֶת־רֵעֵהוּ ⁿעַד ᵒדָּוִד
ᵍגָּדַל ᵖהִגְדִּיל׃ ᵠוַיֹּאמֶר ʳיְהוֹנָתָן ˢלְדָוִד ᵗלֵךְ
ᵐשָׁלוֹם ᵘלְשָׁלוֹם ᵛאֲשֶׁר ʷנִשְׁבַּעְנוּ ˣשְׁנֵינוּ
ᵖשָׁנָה ʸאֲנַחְנוּ ᶻבְּשֵׁם ᵃיְהוָה ᵇלֵאמֹר ᶜיְהוָה
ˣיִהְיֶה ᵈבֵּינִי ᵉוּבֵינֶךָ ᶠוּבֵין ᵍזַרְעִי ʰוּבֵין
ᵒעָלַם ᵏקום ᵐזַרְעֲךָ ⁿעַד ᵒעוֹלָם׃ ᵖוַיָּקָם ᵍוַיֵּלֶךְ
ʳוְיהוֹנָתָן ˢבָּא ᵗהָעִיר׃
Cap. xxi. ᵘוַיָּבֹא ᵛדָּוִד ʷנֹבָה ˣאֶל־אֲחִימֶלֶךְ ʸהַכֹּהֵן
ᵇבוֹא ᶜוַיֶּחֱרַד ᵇ אֲחִימֶלֶךְ ᵈלִקְרַאת ᵉדָּוִד
ᵐחָרַד ᶠוַיֹּאמֶר ᵍלוֹ ʰמַדּוּעַ ⁱאַתָּה ˡלְבַדֶּךָ
ᵘאָמַר ᵒמֵדַּע ᵏוְאִישׁ ˡאֵין ᵐאִתָּךְ׃ ⁿוַיֹּאמֶר ᵒדָּוִד
ᵖבָּדַד ᵍלַאֲחִימֶלֶךְ ʰהַכֹּהֵן ⁱהַמֶּלֶךְ ʲצִוַּנִי ᵏדָבָר
ᵗצָוָה ˡוַיֹּאמֶר ᵐאֵלַי ⁿאִישׁ ᵒאַל־יֵדַע
ᵗיָדַע ᵘמְאוּמָה ᵐאֶת־הַדָּבָר ᵖאֲשֶׁר ᵠאָנֹכִי
ʳשְׁלַחְךָ ˢוַאֲשֶׁר ᵗצִוִּיתִיךָ ᵘוְאֶת
ᵛהַנְּעָרִים ʷיָדַעְתִּי ˣאֶל ʸמָקוֹם ᶻפְּלֹנִי
ᵃאַלְמוֹנִי׃ ᵇוְעַתָּה ᶜמַה ᵈיֶּשׁ ᵉתַּחַת
ᵃיָדְךָ ᵇחֲמִשָּׁה ᶜלֶחֶם ᵐתְּנָה ᵉבְּיָדִי ᶠאוֹ
ᵖהִנָּמְצָא ᵍוַיַּעַן ʰהַכֹּהֵן ⁱאֶת־דָּוִד ʲוַיֹּאמֶר
ᵖעָנָה ᵏאֵין ˡלֶחֶם ᵎחל ᵐאֶלָּא ᵒתַּחַת ᵇיָדִי ᶜכִּי
ᵎחָלַל ᵈאִם ᵉלֶחֶם ᶠקֹדֶשׁ ᵍיֶשׁ ʰאִם ⁱנִשְׁמְרוּ
ᵍשָׁמַר ʲהַנְּעָרִים ᵏאַךְ ˡמִּאְשָׁה ᵐוַיַּעַן ⁿדָּוִד
ᵎאִישׁ ᵒאֶת ᵖהַכֹּהֵן ᵍוַיֹּאמֶר ʰלוֹ ⁱכִּי ʲאִם
ᵏאִשָּׁה ˡעֲצֻרָה ᵐלָנוּ ᵎכְּתִמֹּל ⁿשִׁלְשֹׁם
ᵇיָצָא ᶜוַיִּהְיוּ ᵈכְּלֵי ᵉהַנְּעָרִים ᶠקֹדֶשׁ
ᵍוְהוּא ʰדֶּרֶךְ ⁱחל ᵎ וְאַף ʲכִּי ᵏהַיּוֹם
ᵍקָדַשׁ ʰבַּכֶּלִי ⁱוְיִתֵּן ᵖלַכֹּהֵן ᵒקֹדֶשׁ
ᵏכָּלָה ᵐכִּי ˡלֹא ᵏהָיָה ᵐשָׁם ˡלֶחֶם ᵎכִּי ᵎאִם ᵎלֶחֶם
ᵎנָתַן

הַפָּנִים הַמּוסָרִים מִלִּפְנֵי יְהוָה
לשום לחם חם ביום הלקחו׃
ושם איש מעבדי שאול ביום
הוא נעצר לפני יהוה ושמו
דואג האדמי אביר הרעים אשר
לשאול ויאמר דוד לאחימלך
ואין יש פה תחת ידך חנית או
חרב כי גם חרבי וגם כלי לא
לקחתי בידי כי היה דבר המלך
נחוץ׃ ויאמר הכהן חרב
הפלשתי אשר הכית בעמק
האלה הנה היא לוטה בשמלה
אחרי האפד אם אתה תקח לך
כי אין אחרת זולתה בזה
ויאמר דוד אין כמוה תנה לי׃
ויקם דוד וינס ביום ההוא
מפני שאול ויבא אל אכיש
מלך נת׃ ויאמרו עבדי אכיש
אליו הלוא זה דוד מלך הארץ
הלוא לזה יענו במחלות לאמר
הכה שאול באלפיו ודוד ברבבתו׃
וישם דוד את הדברים
האלה בלבבו ויירא מאד
מפני אכיש מלך נת׃ וישנו את
טעמו בעיניהם ויתהלל בידם
ויתו על דלתות השער וירד
רירו אל זקנו׃ ויאמר אכיש
אל עבדיו הנה תראו איש
משתגע למה תביאו אתו אלי׃
חסר משגעים אני כי הבאתם
את זה להשתגע עלי הזה
יבא אל ביתי׃ וילך דוד

Cap.xxij.

משם וימלט אל מערת עדלם
וישמעו אחיו וכל בית אביו
וירדו אליו שמה׃ ויתקבצו אליו
כל איש מצוק וכל איש

ppositionis qui ſubla-
ti fuerant a facie dñi
vt ponerentur panes ca
lidi. Erat autem
ibi vir quidam de ser-
uis ſaul in die
illa intus in tabernacu
lo dñi: & nomen eius
doech idumeus potен
tiſſimus paſtorum
ſaul. Dixit aūt dauid ad
achimelech, nonne hic habes hic ad manū
haſtam aut
gladiū: da mihi: quia
gladiū meum & arma
mea nō tuli mecū. Ser
mo enim regis
vrgebat. Et dixit ſacer
dos. Ecce hic gladiꝰ go
liath philiſtei quem
cuſſiſti in valle
therebithi: eſt inuolu
pallio
poſt ephot. Si iſtū vis
tollere: tolle. Neq; enim hic ē
alius abſq; eo.
Et ait dauid. Nō eſt hu
ic alter ſimilis. Da mihi eū
Surrexit itaq; dauid:
& fugit in die illa
a facie ſaul & venit ad
achis
regē geth. Dixerūtq;
ſerui achis cū vidiſſent
dauid. Nūquid nō iſte
eſt dauid rex terre! nōne
Nōne huic cantabant
per choros dicentes:
cuſſit ſaul mille: & da
uid decem milia!
Poſuit aūt dauid ſer-
mones iſtos in corde ſuo: & ex
timuit valde
a facie achis regis
geth. Et mutauit
os ſuū coram achis: &
collabebatur iter manꝰ
eos: & impingebat in oſtia
porte: defluebantq; eo
ſaliue eius in barbam.
Et ait achis
ad ſeruos ſuos. Vidi-
ſtis hominem
inſanum: quare adduxiſtis eum ad me?
An defuit nobis furio
ſi? qa introduxiſtis iſtū
vt fureret me pīte. Di-
mittite illū hic ne igredi
atur domū meā. zz.
Biit ergo dauid
inde & fugit in ſpe
luncā odollam. Quod
cū audiſſent frēs eius
& omnis dom pīs e-
ius deſcēderūt ad eū
Et cōuenerūt ad eū
omnes qui erāt i angu
ſtia conſtituti: &

faciei ſublenati a facie dñi:
τοῦ προσώπου οἱ ἀφηρημένοι ἐκ προσώπου κυρίου,
ponerétur panes calidi in die qua accepit
παραστεθῆναι ἄρτους θερμοὺς ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἔλαβεν
os. & erat ꝺdā ibi ſeruoꝝ ſaul in
τούς. καὶ ἦν τις ἐκεῖ τῶν δούλων σαοὺλ ἐν τῇ
illa retentus coꝝ dño: nomē e
ρα ἐκείνη συνεχόμενος ἐνώπιον κυρίου, ὄνομα αὐ
voce idumeus paſcēs mulas, ſaul. &
δῶεκ ὁ ἰδουμαῖος νέμων τὰς ἡμιόνους σαούλ. καὶ
xit dauid ad achimelech: videſ eſt hic
πε δαυὶδ πρὸς ἀχιμέλεχ, ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑ
manu tua haſta aut gladius: quia gladiꝰ
τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ μάχαιρα, ὅτι τὴν μάχαιρ
meū & arma mea nō accepi in manu m
μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μ
quia verbū regis vrgebat.
διότι ὁ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἦν κατὰ σπουδήν.
dixit ſacerdos: ecce gladius goliath philiſtei
εἶπεν ὁ ἱερεύς, ἰδοὺ ἡ ῥομφαία γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύ
quē peuſſiſti in valle ῥrcus. & hic inuolum
ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι ἠλά. καὶ ἄυτη ἐντετυλι
in pallio poſt ſuſpumeralē, ſi hunc accip
ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος. εἰ ταύτην λή-
tibi accipe tā eā: qz nō eſt alius pr
σεαυτῷ λάβε δὴ αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πα
eum hic. & dixit dauid: nō eſt ſicut h
αὐτῆς ὧδε. καὶ εἶπε δαυίδ, οὐκ ἔστιν ὡσεὶ αὐ
da mihi hunc. & dedit eum ei. ſurr
δός μοι αὐτήν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ. καὶ ἀνέ
dauid & fugit in die illa a facie
δαυὶδ καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπ
ſaul. & abiit dauid ad acchis regē ge
σαούλ. καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ πρὸς ἀνχὶς βασιλέα γ
& dixerūt ſerui acchis ad eū: nōne ille
καὶ εἶπον οἱ παῖδες ἀνχὶς πρὸς αὐτόν, οὐχ οὗτ
eſt dauid rex terre? nōne huic ca
ἐστιν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἐξ
bāt choros ducētes dicētes: percuſſit ſaul
χοντο αἱ χορεύουσαι λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ
mille ſuos: & dauid in decē milibꝰ ſuos. &
χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυρίασιν αὐτ. καὶ
ſuit dauid ſermones illos in corde ſu
το δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτ
& timuit valde a facie acchis
καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου ἀνχὶς βα
gis geth. & mutauit os ſuum co
λέως γέθ. καὶ ἀλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν
cis. & collabebatur in manibus ſuis:
ον αὐτῶν. καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ
& cadebat in tanuis porte. & de
καὶ ἐπιπτεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πύλης. καὶ τὰ
liue eius defluebāt in barbam eius. &
λα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ. καὶ
xit acchis ad ſeruos ſuos: ecce vid
πεν ἀνχὶς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ ἴδε
virū inſanū: & quare adduxiſtis eū ad me?
ἄνδρα ἐπιλήπτον, καὶ ἵνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός μ
egeo furioſis ego: qz introduxiſtis eum vt
προσδέομαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσενέγκατε αὐτὸν ἐπ
reret in me. ſi iſte ingrediet in domū me
πλεῖσθαι ἐπ' ἐμέ· εἰ οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν μ

Καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ διεσώθη, καὶ
nit in ſpeluncā odollam: & audiūt fra
χεῖαν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὀδολλάμ, καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδ
tres eius & omis domus patris eius: &
φοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
cendunt ad eū illuc. & cōuenerūt ad
καταβαίνουσι πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ συνήγοντο πρὸς
um ꝺcūq; in neceſſitate erāt: & omis
τὸν πᾶς ὃς ἦν ἐν ἀνάγκῃ ὤν, καὶ πᾶς

debitor: τ ois amaro aio: τ erat sup
ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατῳδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐ-
eos dux. τ erāt cū eo ḡli quadrin
τῶν ἡγούμενος· καὶ ἐγένοντο μετ' αὐτοῦ ὡσεὶ τετρακό-
gēti viri: τ profect⁹ est inde in massepha mo
σιοι ἄνδρες, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς μασσηφὰ τῆς μω-
ab. τ dixit dauid ad regē moab: sint
άβ· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν βασιλέα μωάβ, γινέσθω
iam pater meus τ mater mea apud te vo
σαν δή ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ ἕως ὅ-
nec scīā: qđ faciet mihi deus. τ adduit
του γνῶ, τί ποιήσει μοι ὁ θεός· καὶ παρεκάλεσε τὸ
faciem regis moab: τ habitauerūt cū eo
πρόσωπον τοῦ βασιλέως μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐ-
olbus diebus: ex hīc dauid in presidio.
τὸν πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ Δαυὶδ ἐν τῷ περιοχῇ·
τ dixit gad ꝓpha ad dauid: non manebis in p
καὶ εἶπε γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυίδ, μὴ κάθου ἐν τῇ πε-
sidio: pficiscere τ venies in terrā iuda. τ ꝓfectus⁹ ē
ριοχῇ, πορεύου καὶ ἥξεις εἰς γῆν ἰούδα· καὶ ἐπορεύθη
dauid τ venit τ habitabat in ciuitate chareth. τ audi
Mar. 2.d. Δαυὶδ καὶ ἦλθε καὶ κατῴκει ἐν πόλει χαρέθ· καὶ ἤκου
Lucc. 5.f. ut saul ꝙ cognitus ē dauid: τ viri qui cum
σε σαοὺλ ὅτι ἐγνώσαι Δαυίδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐ-
eo. τ saul manebat in colle sub arbo qui
τοῦ· καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν
in rhama: τ hasta in manu sua: τ oēs
ἐν ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
serui eius assistebāt ei. τ ait saul
παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ· καὶ εἶπεν σαοὺλ
ad seruos suos qui assistebāt ei:
πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ,
audite tā filij beniamin: ñ vere oibus vobis da-
ἀκούσατε δή οἱ υἱοὶ βενιαμίν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώ-
B bit filius ysse agros τ vineas: aut oēs vos
σει ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, ἢ πάντας ὑμᾶς
cōstituet tribunos τ centuriones? qñ cōiurastis
τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους; ὅτι συγκεῖσθε
oēs vos aduersū me: τ non ē qui reuelet
πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμέ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ
auriculā meā: cū pepigerit filius meus fedus cū
οὖτόν μου, ἐν τῷ διατίθεσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην με
filio ysse. τ nō ē q doleat de me
τὰ τοῦ υἱοῦ ἰεσσαί· καὶ οὐκ ἔστιν ὁ πονῶν περὶ ἐμοῦ
ex vobis τ qui reuelet auriculā meā. qñ suscita
ἐξ ὑμῶν καὶ ἀποκαλύπτων τὸ οὖτόν μου· ὅτι ἐπήγει
1.Re. 5.a. uit filius meus seruū meū aduersū me in insidiās sicut
ρεν ὁ υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν ὡς ἡ
dies hec: τ rñdit doeg idumeus: q̄ as
ἡμέρα αὕτη· καὶ ἀπεκρίνετο δοὴκ ὁ ἰδουμαῖος, ὁ κα
sistebat sup mulas saul: τ dicit: vidi
θεστηκὼς ἐπὶ τῶν ἡμιόνων σαούλ· καὶ λέγει, ἑώρακα
filiū ysse venientem in nobe apud achime
τὸν υἱὸν ἰεσσαὶ παραγενόμενον εἰς νοβὲ πρὸς ἀχιμε-
8.11.b. lech filiū achitob sacerdotē. τ cōsulebat ei per
λὲχ υἱὸν ἀχιτώβ τὸν ἱερέα· καὶ ἐπηρώτα αὐτῷ διὰ
deū: τ cibaria dedit ei: τ
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν
gladium goliath philistei dedit ei. τ
ῥομφαίαν γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ· καὶ
misit rex ad accersendū achimelech filiū
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν ἀχιμέλεχ υἱὸν
achitob sacerdotē τ oēs filios pa-
ἀχιτώβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πα-
tris eius sacerdotes qui in nobe. τ vene
τρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν νοβᾶ· καὶ παρεγέ-
runt vniuersi in regē. τ ait saul:
νοντο πάντες εἰς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε σαούλ,
C audi tā filī achitob. τ dixit: ecce ego loq̄r
ἄκουε δή υἱὲ ἀχιτώβ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ λάλει
dñe. τ dixit
κύριε· καὶ εἶπεν

oppressi ere alieno[c] &
[c]amaro[a]animo: ∞∞∞∞∞∞
[s]Et fctūs est[b] eorū [i]prin=
ceps. [k]Fueruntq̄ꝫ[i]cū eo
[m]quasi quadringenti[o] vi
ri. [p]Et profectus est [q]da=
uid[r] inde in[n] masphat: q̄ ē
[r]moab. [s]Et dixit [x]ad ∞∞
[y]regē[y] moab. [a]Maneat[b] o
ro[c] pater meus[o] & mater
mea[c] vobiscum[f] dōec[b] sci
am[i] quid[k] faciat ∞∞∞∞∞
[l]mihi[m] deus. [n]Et reliquit
cos[o] ante[p] faciem[q] regis
[r]moab. [s]Mānerūtq̄ꝫ[t]apd
eū[u] cūctis[x] diebus quib[y]
[z]dauid[a] fuit [b]in presidio.
[b]Dixitq̄ꝫ[c]gad[d] ꝓpheta
[e]ad[f] dd. [g]Noli [h]manere[i]
presidio: [k]proficiscere ∞
[l]& vade in[m] terram[n] iuda.
[o]Et profectus est [q]dauid
[r]& venit in[s] saltū[t] areth.
[u]Et audiuit [x]saul ∞∞∞∞∞
[y]q̄[z]apparuisset[a] dauid[b] &
viri[c] qui erant ∞∞∞∞∞∞
[d]cū eo. [e]Saul aūt cū[f] ma=
neret[g] in gabaa & esset [h]i
[i]nemore qđ est [k]i rama:
[l]hastā[m] manu tenēs: [n]cun
ctiq̄ꝫ[o] ferui eius [p]circūsta
rent[q] eum: [r]ait ∞∞∞∞∞∞
[s]ad seruos suos [t]q assiste
bant[u] ei. [x]Audite[y] mè nūc
[z]filii[a] geminī. Nūqd[b] oī=
bus vobis[c] dabit[d] filius [e]i
sai[f] agros[g] & vineas: &[h] v
niuersos vos[i] faciet[k] tri=
bunos[l] & cēturiōes[m] quo
niam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞
[n]cōiurastis[o] oēs [p]aduersū
me: [q]& non est[r] qui mihi
[s]renūciet: maxime[t] cum
[u]& filius meus [x]fedus ini
xerit[y] cū[z] filio[a] isai. [b]Nō ē
q[c] vicē meā[d] doleat[e] ex vo
bis: nec[f] q annūciet mi=
hi: eo[g] q[h] suscitauerit[i] fili
us meus[k] seruū meū[l] ad=
uersū me [m]insidiantē mihi
[n]vsq̄ hodie. [o]Rñdēs aūt
[p]doech[q] idume[r] q[s] assiste
bat & erat prim[t] [u]iter[x] [y]
uos [z]saul. [a]Vidi[b] inqt[c] filiū
[d]isai in[e] nobe[f] apud[g] a
chimelech[h] filium ∞∞∞∞
[i]achitob sacerdotē. Qui
[k]cōsuluit[l] p eo[m] dñm[n] & ci
baria[o] dedit[p] ei. Sed [q]&
[r]gladium[s] goliath [t]phili
stei[u] dedit[x] illi. [y]Misit er[z]
[a]rex[b] ad accersiendum ∞
[c]achimelech[d] sacerdotē
[e]filium[f] achitob: [g]& ∞∞∞
[h]oēm[i] domum[k] pēis eius
[l]sacerdotum[m] qui erant
[n]in nobe. Qui[o] vniuersi
[p]venerūt[q] ad[r] regē. [s]Et a=
it[t] saul ad achimelech.
[u]Audi[x] fili[y] achitob. Qui
[z]rñdit[a]. [b]Presto sum[c] do=
mine. [d]Dixitq̄ꝫ ∞∞∞∞∞

אֲשֶׁר־לוֹ נֹשֶׁא וְכָל־אִישׁ מַר־נָפֶשׁ
וַיְהִי עֲלֵיהֶם לְשַׂר וַיִּהְיוּ עִמּוֹ
כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד
מִשָּׁם מִצְפֵּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל
מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא נָא אָבִי וְאִמִּי
אִתָּכֶם עַד אֲשֶׁר אֵדַע מַה יַּעֲשֶׂה
לִי אֱלֹהִים׃ וַיַּנַּח אֶת־פְּנֵי מֶלֶךְ
מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ עִמּוֹ כָּל יְמֵי הֱיוֹת
דָּוִד בַּמְּצוּדָה׃ וַיֹּאמֶר גָּד הַנָּבִיא
אֶל־דָּוִד לֹא תֵשֵׁב בַּמְּצוּדָה לֵךְ
וּבָא לְךָ אַרְצָה יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ דָּוִד
וַיָּבֹא יַעַר חָרֶת׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
כִּי נוֹדַע דָּוִד וַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בַּגִּבְעָה תַּחַת
הָאֶשֶׁל בָּרָמָה וַחֲנִיתוֹ בְיָדוֹ וְכָל
עֲבָדָיו נִצָּבִים עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְעַבְדָיו הַנִּצָּבִים עָלָיו שִׁמְעוּ נָא
בְּנֵי יְמִינִי הֲגַם לְכֻלְּכֶם יִתֵּן בֶּן־יִשַׁי
שָׂדוֹת וְכְרָמִים לְכֻלְּכֶם יָשִׂים
כִּי כֻלְּכֶם קְשַׁרְתֶּם עָלַי וְאֵין גֹּלֶה
אָזְנִי בְּכָרֵת בְּנִי עִם בֶּן־יִשַׁי
וְאֵין חֹלֶה מִכֶּם עָלַי וְנֹלָה אֶת
אָזְנִי כִּי הֲקִים בְּנִי אֶת־עַבְדִּי
עָלַי לָאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּעַן דֹּאֵג
הָאֲדֹמִי וְהוּא נִצָּב עַל־עַבְדֵי
שָׁאוּל וַיֹּאמַר רָאִיתִי אֶת בֶּן
יִשַׁי בָּא נֹבָה אֶל אֲחִימֶלֶךְ בֶּן
אֲחִיטוּב׃ וַיִּשְׁאַל לוֹ בַּיהוָה וְצֵדָה
נָתַן לוֹ וְאֶת חֶרֶב גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי
נָתַן לוֹ׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא אֶת
אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִיטוּב הַכֹּהֵן וְאֵת
כָּל בֵּית אָבִיו הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
בְּנֹב וַיָּבֹאוּ כֻלָּם אֶל הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל שְׁמַע נָא בֶּן־אֲחִיטוּב
וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר

Pritiua.heb.Tex.be.i.Regū.xii.

אֵלָיו שְׁמוּאֵל לָמָּה קִשַּׁרְתֶּם עָלַי
אַתֶּה וּבֶן יִשַׁי נָתַתְּךָ לוֹ לֶחֶם
וְחֶרֶב וְשָׁאוֹל לוֹ נָאלֹהִים לָקוּם
אֵלַי לָאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַן
אֲחִימֶלֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר וּמִי
נָכָל עַבְדֶּיךָ כְּדָוִד נֶאֱמָן וְחָתָן
הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבָּד
בְּבֵיתֶךָ הַיּוֹם הַחִלֹּתִי לִשְׁאָל לוֹ
בֵּאלֹהִים חָלִילָה לִי אַל יָשֵׂם
הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָּבָר בְּכָל בֵּית אָבִי
כִּי לֹא יָדַע עַבְדְּךָ בְּכָל זֹאת דָּבָר
קָטֹן וְגָדוֹל וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹת
תָּמוּת אֲחִימֶלֶךְ אַתָּה וְכָל בֵּית
אָבִיךָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָרָצִים
הַנִּצָּבִים עָלָיו סֹבּוּ וְתָמִיתוּ כֹּהֲנֵי
יְהוָה כִּי גַם יָדָם עִם דָּוִד וְכִי יָדְעוּ
כִּי בֹרֵחַ הוּא וְלֹא נָלוּ אֶת אָזְנִי
וְלֹא אָבוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ אֶת
יָדָם לִפְגֹּעַ בְּכֹהֲנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְדוֵאג סֹב אַתָּה וּפְגַע
בַּכֹּהֲנִים וַיִּסֹּב דוֵאג הָאֲדֹמִי וַיִּפְגַּע
הוּא בַּכֹּהֲנִים וַיָּמֶת בַּיּוֹם הַהוּא
שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד
בָּד וְאֶת נֹב עִיר הַכֹּהֲנִים הִכָּה
לְפִי חָרֶב מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה
מֵעוֹלֵל וְעַד יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר
וְשֶׂה לְפִי חָרֶב וַיִּמָּלֵט בֶּן אֶחָד
לְאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ
אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח אַחֲרֵי דָוִד וַיַּגֶּד
אֶבְיָתָר לְדָוִד כִּי הָרַג שָׁאוּל אֶת
כֹּהֲנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר
יָדַעְתִּי בַּיּוֹם הַהוּא כִּי שָׁם דּוֵאג
הָאֲדֹמִי כִּי הַגֵּד יַגִּיד לְשָׁאוּל אָנֹכִי
סַבּתִי בְּכָל נֶפֶשׁ בֵּית אָבִיךָ שְׁבָה
אִתִּי אַל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר יְבַקֵּשׁ
אֶת נַפְשִׁי יְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי

Trāsla.B.Vie.

ad eū saul. Quare cōfuraſti aduerſum me & filius iſai: & dedíſti eis panes & gladium & cōſuluiſti pro eo deū vt cōſurgeret aduerſum me ſidiator vſq hodie ꝓmanēs? Reſpondenſq achimelech regi ait. Et quis in oibus ſeruis tuis ſicut dd fidelis & gener regis: & ꝓgens ad ipe rium tuum: & glorioſꝰ in domo tua? Num ho die cepi pro eo cōſulere deū! Abſit hoc a me Ne ſuſpicetur rex aduerſum ſeruum ſuū rē huiuſcemodi in vniuerſa domo patris mei. Nō ei ſciuit ſeruꝰ tuus qcq ſup hoc negocio vel modicū vl grāde. Dixitq rex. Morte moreris achimelech tu & oīs dom patris tui. & ait rex emiſſariis qui circūſtabāt eū. Cōuertimini & interficite ſacerdotes dñi. Nam manus eoꝝ cū dauid ē ſcientes q fugiſſet: & non indicauerūt mihi. Noluerūt autem ſerui regis extendere manus ſuas in ſacerdotes domini. Et ait rex ad doech. Conuertere tu & irrue in ſacerdotes dñi. Cōuerſuſq doech idume? irruit in ſacerdotes & trucidauit in die illa octoginta quinq viros veſtitos ephot linco: nobe aūt ciuita tē ſacerdotū percuſſit in ore gladii viros & mulieres & paruulos & lactentes: bouemq & aſinum & ouē in ore gladii. Euadens autem vnus filius achimelech filii achitob cuius nomen erat abiathar: fugit ad dauid: & annunciauit q occidiſſet ſaul ſacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar. Sciebam enī in die illa q cū ibi eſſet doech idumeus: proculdubio annūciaret ſauli. Ego ſum reus oium aiarum patris tui. Mane mecū: ne timeas. Si quis queſierit animam meam queret & animam tuam:

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

ει σαουλ: quare cōſuraſti aduerſū me tu τ filius ieſſe αὐτῶ σαουλ, ἵνατί συνέστου κατ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ vt dares tu ei panē τ gladiū: τ ꝓſuleres tu et δοῦναί σε αὐτῶ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἐρωτᾶν σὲ αὐτῶ per deū vt ponceres eū aduerſū me in inimicū: ſiē di θεοῦ τοῦ θεῖναι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρόν, ὡς ἡ ἡμέ es hec: τ riſit achimelech regi τ dixit: ρα αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη ἀχιμέλεχ τῶ βασιλεῖ καὶ εἶπεν, τ quis in oibus ſeruis tuis fidelis ſiē dauid: τ καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου πιστὸς ὡς δαυίδ; καὶ gener regis τ cōplēs oīe impe γαμβρὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἄρχων παρεμ rium tuū: τ gloſus in domo tua? an hodie in γολὴ τοῦ σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῶ οἴκω σου; ἢ σήμερον ἦρ cepi cōſulere ei per deū? nequaq̄ ne det γμαι ἐρωτᾶν αὐτῶ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς μὴ δῶτω rex aduerſū ſeruū ſuū verbū τ in totā ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου σου λόγον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν domū patris mei: qz nō ſciuit ſeruus tuus in οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ἤδει ὁ δοῦλός σου ἐν oibus iſtis verbū parūū vel grāde. τ dixit rex πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα. καὶ εἶπεν ὁ βασι ſaul: morte moreris achimelech tu τ oīs λεὺς σαούλ, θανάτῳ ἀποθανῆ ἀχιμέλεχ σὺ καὶ πᾶς 8,14.5
domus patris tui. τ dixit rex ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς emiſſariis qui circūſtabāt apud eū: addu παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ' αὐτόν, προσαγά cite τ interfiette ſacerdotes dñi: qñ man eo γετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱερεῖς κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐ rum cū dauid: qñ cognouerūt q fugit ipſe: τ non τῶν μετὰ δαυίδ, διότι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτός, καὶ οὐκ reuelauerūt auriculā meā. τ non voluerūt ſer ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. καὶ οὐκ ἠβουλήθησαν οἱ παῖ ui regis inferre manus eoꝝ irruc δες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαν re in ſacerdotes dñi. τ dixit rex τῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶ doec: eue cere tu τ irrue in ſacerdotes. τ δωηκ, ἐπίστρεφε σύ, καὶ ἄπαντες εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ reuerſus eſt doec idumeus τ interfecit ipſe ἐπέστρεψε δωηκ ὁ ἰδουμαῖος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸς ſacerdotes dñi. τ interfecit in die illa τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ octoginta quinq viros: oīe gerētes ephud. τ ὀγδοήκοντα πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας ἐφούδ. καὶ τὴν noua ciuitate ſacerdotū ꝑcuſſit in ore gladii νοβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας a viro vſq ad mulierē a paruulo τ vſq ad lactētem: ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος, τ a vitulo τ aſino τ oue ꝑcuſſit in ore καὶ ἀπὸ μόσχου καὶ ὄνου καὶ προβάτου ἐπάταξεν ἐν στόμα gladii. τ ſaluatur filius vn achimelech fi τι ῥομφαίας. καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τοῦ ἀχιμέλεχ υἱ lii achitob: nomē ei abiathar: τ fugit poſt οὗ ἀχιτώβ, ὄνομα αὐτῶ ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω dauid. τ nunciauit abiathar dauid: ꝙ δαυίδ. καὶ ἀπήγγειλεν ἀβιάθαρ τῶ δαυίδ, ὅτι occidit ſaul oēs ſacerdotes. τ dixit ἐθανάτωσε σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς. καὶ εἶπεν dauid abiathar: ſciui ꝙ in die illa ibi eſſet δαυὶδ τῶ ἀβιάθαρ, ἔγνων ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκεῖ ὢν doec idumeus: τ nūciās nunciabit ſaul. δωηκ ὁ ἰδουμαῖος, καὶ ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῶ σαούλ ego ſum cauſa oīaꝝ vniuerſe domus ἐγώ εἰμι ὁ αἴτιος τῶν ψυχῶν ὅλου τοῦ οἴκου τοῦ patris tui. maneas mecū τ ne timeas: qñ πατρός σου. κάθησο μετ' ἐμοῦ καὶ μὴ φοβοῦ, ὅτι vbi q̄ſiero aīe mee querā τ aīe οὗ ἐὰν ζητῶ τὴν ψυχήν μου ζητήσω καὶ τὴν ψυχήν tue locum: σου τόπον,

qñ ſeruatus eo tu apud me.
ὅτι φεφύλαξαι. σὺ ὢφ' ἐμοί. Ca. 23.

A ΚΑὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ οἱ
annũciauerũt dauid dicentes: ecce
philiſtei pugnãt in ceila: τ ipſi virt
ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κειλά, καὶ αὐτοὶ διαρπά
piunt areas τ cõſuluit dauid per dñm di
ζουσιν τὰς ἅλω καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου λέ
cens: ſi vadam τ percutiã philiſteos iſtos?
γων, εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους;
τ dixit dñs ad dauid: vade τ percute
καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυὶδ, πορεύου καὶ πατάξεις τοὺς
philiſteos: τ ſaluabis ceila. τ dixerũt virt
ἀλλοφύλους, καὶ σώσεις τὴν κειλά. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
dauid ad eũ: ecce nos hic exũtes i
τοῦ δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὄντες ἐν
iudea timemus: τ quõ erit ſi abierimus in
τῇ ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς
ceila aduerſus valleo philiſtinorũ. τ ad
τὴν κειλὰ εἰς τὰς καιλάδας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ προ-
tecit rurſum dauid ↄ cõſulere per dñm. τ reſ
σέθετο ἔτι δαυὶδ ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπε
põdit ei dñs: τ dixit ad eum: ſurge & τ deſ
κρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνάστηθι καὶ κατά
cede in ceila: qñ ego trado philt
βηθι εἰς κειλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύ-
ſteos in manus tuas. τ abiit dauid τ vi
λους εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ οἱ ἄν-
ri qui cum eo in ceila: τ debellauit
δρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κειλά, καὶ ἐπολέμησε τοὺς
philiſteos. τ fugerũt a facie eius: τ per-
ἀλλοφύλους. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐπά-
cuſſit eos plaga magna nimis. τ abegit
ταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ ἀπήλασε
iumẽta eor. τ ſaluauit dauid habitatores
τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἔσωσε δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας
ceila. τ factũ ẽ cũ fugeret abiathar filꝰ achi
κειλά. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν ἀβιάθαρ τὸν υἱὸν ἀχι
melech ad dauid in ceila: deſcẽderat hũs ephud in
μέλεχ πρὸς δαυὶδ εἰς κειλά, κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ
manu ſua. τ nũciauerũt ſaul dicentes:
χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαοὺλ λέγοντες,
B ꝙ venit dauid in ceila. τ dixit ſual: tradi-
ὅτι ἦλθε δαυὶδ εἰς κειλά. καὶ εἶπε σαούλ, πέπρα-
dit eũ deus in manus meas: qñ cõcluſus
κεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀπεκλεί-
ſit introgreſſus in vrbẽ portaꝝ τ ſeraꝝ. τ pre
σαι εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν. καὶ πα
cipit ſaul oi ppło in pugnã deſ
ραγγέλλει σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον κα
cendere in ceila vt obſideret dauid τ
ταβαίνειν ἐπὶ κειλὰ τοῦ συνέχειν τὸν δαυὶδ καὶ
viros ꝺ cum eo. τ cognouit dauid: ꝙ
τοὺς ἄνδρας τοὺς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔγνω δαυὶδ, ὅτι
mal tacebat de eo malũ. τ dixit
σαοὺλ ποιῶν ποιήσει πονηρὰ περὶ αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶπε
dauid ad abiathar ſacerdotẽ: adduc ephud.
δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα προσάγαγε τὸ ἐφούδ.
τ dixit dauid: dñe deus iſrael audiẽs audi
καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀκούων, ἀκή-
uit ſeruꝰ tuus: ꝙ ꝗrit ſaul venire ꝓtra me
κοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπ' ἐμὲ
in ceila vt euertat vrbem ꝓp me ſi exclu
εἰς κειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ. εἰ ἀποκλεί
detur. τ nunc ſi deſcendet ſaul ſicut audi
σθήσεται. καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαοὺλ καθὼς ἤκου
uit ſeruꝰ tuus dñe deus iſrael indica
σεν ὁ δοῦλός σου κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπάγγειλον
ſeruo tuo. τ dixit dñs
τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος

---

qñ ſeruatus eo tu apud me.
ὅτι φεφύλαξαι. σὺ ὢφ' ἐμοί.

Ca. 23.

ET annũciauerunt dauid dicentes: ecce philiſtiim oppugnant ceilam & diripiunt areas. cõſuluit ergo dauid dominum dicens. Nũ vadam & percutiam philiſteos iſtos. Et ait dominus ad dauid. Vade & percuties philiſteos & ſaluabis ceilam. & dixerunt viri qui erant cũ dauid ad eum. Ecce nos hic in iudea cõſiſtẽtes timemꝰ: quãtomagis ſi ierimus in ceilã aduerſum agmina philiſtinorum. Rurſum ergo dauid cõſuluit dñm. Qui reſpondens ait ei. Surge & vade in ceilam. Ego enim tradam philiſteos in manu tua. Abiit ergo dauid & viri eius in ceilam & pugnauit ad uerſum philiſteos. Et abegit iumẽta eor: & percuſſit eos plaga magna & ſaluauit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe quo fugiebat abiathar filius achimelech ad dauid in ceilam ephod ſecũ hũs deſcẽderat. Nũciatũ eſt ãt ſauli ꝙ veniſſet dd in ceilã. Et ait ſaul. Tradidit eum deus in manꝰ meas cõcluſus eſt ingreſſus vrbẽ i qua portis & ſere ſunt. Et precepit ſaul oi pplo vt ad pugnam deſcenderet in ceilam & obſideret dauid & viros eius. Q̃d cũ dd reſciſſet: quia ꝑparet ei ſaul malum. Dixit ad abiathar ſacerdotem. Applica ephod. Et ait dauid. Domine deus iſrael: audiuit famam ſeruus tuus ꝙ diſponat ſaul venire in ceilã vt euertat vrbem propter me. Si tradent me viri ceile in manus eius: & ſi deſcẽdet ſaul ſicut audiuit ſeruus tuꝰ dñe deus iſrael indica ſeruo tuo. Et ait dominus.

מְשֻׁמֶּרֶת אִתָּהּ עִמָּדִי׃

Cap. xxiiij

וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה
פְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בִּקְעִילָה וְהֵמָּה
שֹׁסִים אֶת הַנָּרְנוֹת׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד
בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֵלֵךְ וְהִכִּיתִי
בַּפְּלִשְׁתִּים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל דָּוִד לֵךְ וְהִכִּית בַּפְּלִשְׁתִּים
וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת קְעִילָה׃ וַיֹּאמְרוּ
אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹּה
בִּיהוּדָה יְרֵאִים וְאַף כִּי נֵלֵךְ
קְעִילָה אֶל מַעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד לִשְׁאַל בַּיהוָה
וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר קוּם רֵד
קְעִילָה כִּי אָנֹכִי נֹתֵן אֶת פְּלִשְׁתִּים
בְּיָדֶךָ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו קְעִילָה
וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיְנַהֵג אֶת
מִקְנֵיהֶם וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה
וַיּוֹשַׁע דָּוִד אֶת יֹשְׁבֵי קְעִילָה׃

וַיְהִי בְּבָרַחַ אֶבְיָתָר בֶּן אֲחִימֶלֶךְ
אֶל דָּוִד קְעִילָה אֵפוֹד יָרַד בְּיָדוֹ׃
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָא דָּוִד קְעִילָה
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נִכַּר אֹתוֹ אֱלֹהִים
בְּיָדִי כִּי נִסַּר לָבוֹא בְּעִיר
דְּלָתַיִם וּבְרִיחָו וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
לְהַלְחֶם יָרַד אֶת כָּל הָעָם לַמִּלְחָמָה לָרֶדֶת
קְעִילָה לָצוּר אֶל דָּוִד וְאֶל
אַנְשָׁיו וַיֵּדַע דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאוּל
מַחֲרִישׁ הָרָעָה וַיֹּאמֶר אֶל
אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן הַגִּישָׁה הָאֵפוֹד׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
שָׁמוֹעַ שָׁמַע עַבְדֶּךָ כִּי מְבַקֵּשׁ
שָׁאוּל לָבוֹא אֶל קְעִילָה לְשַׁחֵת
לָעִיר בַּעֲבוּרִי הַיִסְגְּרוּנִי בַּעֲלֵי
קְעִילָה בְּיָדוֹ יַסְגִּירוּנִי הֲיֵרֵד שָׁאוּל
כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עַבְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הַגֶּד נָא לְעַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוָה

ירד ויאמר דויד הסגרו בעלי סגד
קעילה אתי ואת אנשי דיד
שאול ויאמר יהוה יסגירו
ויקם דויד ואנשיו כשש מאות קום מצא
איש ויצאו מקעילה ויתהלכו הלך
באשר יתהלכו ולשאול הגד כי נגד
נמלט דויד מקעילה ויחדל לצאת: מלט חדל
ויצא דנר
וישב דויד במדבר במצדות וישב צוד
בהר במדבר זיף ויבקשהו שאול בקש
כל הימים ולא נתנו אלהים יום
בידו: וירא דויד כי יצא שאול רעה
לבקש את נפשו ודויד במדבר
זיף בחרשה: ויקם יהונתן בן קום
שאול וילך אל דויד חרשה ויחזק חזק
את ידו באלהים: ויאמר אליו
אל תירא כי לא תמצאך יד ירא מצא
שאול אבי ואתה תמלך על טלך
ישראל ואנכי אהיה לך למשנה היה שנה
גם שאול אבי ידע כן: ויכרתו כרת
שניהם ברית לפני יהוה וישב שנה ברת
דויד בחרשה ויהונתן הלך לביתו: פנה
ועלו זיפים אל שאול הנבעתה עלה
לאמר הלוא דויד מסתתר עמנו סתר
במצדות בחרשה בגבעת החכילה צוד
אשר מימין הישימון: ועתה לכל ימן
אות נפשך המלך לרדת רד ולנו אוה ירד
הסגירו בידו המלך: ויאמר שאול סגר
ברוכים אתם ליהוה כי חמלתם נחם
עלי: ולכו נא הכינו עוד ידעו כון ידע
וראו את מקומו אשר תהיה ראה
רגלו מי ראהו שם כי אמר אלי
ערום יערם הוא: וראו ודעו כל ערם
הסתתרים אשר יתחבא שם תחא
ושבתם אלי אל נכון והלכתי כון
אתכם והיה אם יש נצן יש
וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה:

Deſcēdet. Dixitq; rurſum dauid. Si tradent me viri ceile & viros qui ſunt mecū in manu ſaul. Et dixit domin⁹. Tradent. Surrexit ergo dauid & viri eius quaſi ſexcenti & egreſſi de ceila huc atq; illuc vagabantur incerti. Nūciatūq; eſt ſaul q̄ fugiſſet dd de ceila & ſaluat⁹ eſt: quāobrē diſſimulauit exire. Morabatur āt dauid in deſerto in locis firmiſſimis: māſitq; in monte ſolitudinis ziph. Querebat eū tm̄ ſaul cūctis diebus: & nō tradidit eū deus in manus eius. Et vidit dauid q̄ egreſſus eſt ſaul vt q̄reret aīam eī. Porrodd erat in deſerto ziph in ſiluā. Et ſurrexit ionathas filiꝰ ſaul & abiit ad dauid in ſiluā: & cōfortauit manꝰ eius in deo: dixitq; ei. Ne timeas. Neq; eū inueniet te manꝰ ſaul patris mei. Et tu regnabis ſuper iſrael: & ego ero tibi ſecundus. Sed & ſaul pē me? ſcit hoc. Percuſſit ergo vterq; fedus coram dño. Manſitq; dauid in ſiluā: ionathas āt reuerſus eſt in domū ſuā. Aſcēderūt autē zipheī ad ſaul in gabaa dicētes. Nōne ecce dauid latitat apud nos in locis tutiſſimis ſilue in colle achile q̄ eſt ad dextrā deſerti. Nunc ergo ſicut deſiderauit aīa tua vt dſcēderes: deſcēde: nobis trūaūt erit vt tradam eū in manus regis. Dixitq; ſaul. Bñdicti vos a dño: quia doluiſtis vi cē meā. Abite ergo oro & diligētius pparate & curioſius agite: & cōſiderate locū vbi ſit pes eius: vel quis vide rit eū ibi vbi dixiſtis. Recogitat eni de me q̄ callide inſidiet ei. Cōſiderate & videte oīa latibula eius in quib⁹ abſcōditur: & reuertimini ad me ad rē certā vt vada vobiſcū. Q d ſi āt in terrā ſe obſtruxerit: perſcrutabor eū in cūctis milibus iuda.

descendet. τ dixit dauid: si tradent qui καταβήσεται. καὶ εἶπε δαυίδ, εἰ παραδώσουσιν οἱ de ceila me τ viros meos in manus sa- ἄνδρες τῆς κεϊλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας σα nē? τ dixit dñs tradent. τ surrexit dauid ουλ; καὶ εἶπε κύριος παραδώσουσιν. καὶ ἀνέστη δαυὶδ τ viri sui q̄si sexcenti: τ egressi sūt de ceila καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ κεϊλὰ τ ibant quocūq; ibant. τ nūciatū est καὶ ἐπορεύοντο οὗ ἂν ἐπορεύοντο. καὶ ἀπηγγέλη τῷ saul q̄ saluatus esset dauid de ceila: τ dimisit vt σαουλ ὅτι διασέσωται δαυὶδ ἐκ κεϊλά, καὶ ἀνῆκεν τοῦ exiret. τ mānsit dauid in deserto in angustiis, ἐξελθεῖν. καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς σενοῖς. τ sedebat in mōte in deserto ziph. τ q̄rebat sa- καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ ζιφ. καὶ ἐζήτει σα ul cunctis diebus dauid. τ non tradidit ουλ πάσας τὰς ἡμέρας τὸν δαυίδ. καὶ οὐ παρέδωκεν eum dñs in manus eius. τ vidit dauid q̄ αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι egrederet saul vt q̄reret eum. τ dauid erat i de ἐξέρχεται σαουλ τοῦ ζητεῖν αὐτόν. καὶ δαυὶδ ἦν ἐν τῇ ἐρή serto ziph in noua. τ surrexit ionathan filius saul τ μῳ ζιφ ἐν τῇ καινῇ. καὶ ἀνέστη ἰωναθὰν υἱὸς σαουλ καὶ abiit ad dauid in nouā: τ cōfortauit ἐπορεύθη πρὸς δαυὶδ εἰς τὴν καινήν, καὶ ἐκραταίωσε manus eius in dño. τ dixit ad eū: ne τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, μὴ timeas q: nō te inueniet manus saul patris φοβοῦ ὅτι οὐ μή σε εὕρῃ ἡ χεὶρ σαουλ τοῦ πατρός mei. τ tu regnabis sup israel: τ ego ero μου. καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἔσο tibi in secūdū. τ saul pater meus scit sic. μαί σοι εἰς δεύτερον. καὶ σαουλ ὁ πατήρ μου ἔγνω οὕ τ percusserūt ambo fedus coram dño. τως. καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον κυρίου. τ mānsit dauid in nouā: τ ionathan abiit καὶ ἐκάθητο δαυὶδ ἐν τῇ καινῇ, καὶ ἰωναθὰν ἀπῆλθεν in domū suā. τ ascēderūt ziphei ad saul εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν οἱ ζιφαῖοι πρὸς σαουλ ad colle dicētes: nōne ecce dauid abscōdit⁹ē ἐπὶ τὸν βουνὸν λέγοντες, οὐκ ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται apud nos in angustiis in noua in colle παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς σενοῖς ἐν τῇ καινῇ ἐν τῷ βουνῷ achile q̄ est a dextris ieſſemū. τ nunc τοῦ ἐχελᾶ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεστεμοῦν. καὶ νῦν ofne q̄ iuxta aiam regis in descen- 1.Re
πᾶν ὃ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατά- 3.d.
sum: descendat ad nos: cōclusi βασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς, ἀπεσυνκεκλεισμένοι eī sunt in manib⁹ regis. τ dixit εἰσὶν γὰρ εἰσιν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν eis saūl benedicti vos dño: q: do- αὐτοῖς σαουλ εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐπο luistis de me, abite iā τ preparate πέσατε περὶ ἐμοῦ. πορεύεσθε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε adhuc τ cognoscite τ videte locū eius vbi est ἔτι καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἐστὶν pes eius velociter ibi vbi dixistis: q: dixit ὁποῦς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ οὗ εἴπατε, ὅτι εἶπεν ὁ saul ne forte scallide agens hic callide σαουλ μή ποτε παγουργεύσαμενος οὗτος παγουργεύ agat. τ videte τ cōsiderate de oībus locis σηται. καὶ ἴδετε καὶ γνῶτε ἐκ πάντων τῶν τόπων vbi ipse abscōditur ibi: τ reuertimini ad ὅπου αὐτὸς κρύπτεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός me in preparatū: τ vadam vobiscū. τ erit με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν. καὶ ἔσται si est sup terrā: pscrutabor eū in cūctis mi- ἐὰν ἔσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πᾶσι χι- libus iuda. λιάσιν Ἰούδα.

τ surrexerūt ziphei τ abierūt ante sa-
καὶ ἀνέστησαν οἱ ζιφαῖοι καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν σα-
ul: τ dauid τ viri eius in deserto ma-
ούλ, καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ μα-
on in vespere a dextris iesimū. τ iuit
ὼν κατὰ ἑστέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσιμοῦν. καὶ ἐπορεύθη
saul τ viri eius ad q̄rēdū dauid. τ nūcia-
σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν τὸν δαυίδ. καὶ ἀπῆγ-
tū est dauid: τ descēdit ad petrā in
γελη τῷ δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν ἐν τῇ
deserto maon. τ audiuit saul τ psecutus est in
ἐρήμῳ τῇ μαών. καὶ ἤκουσεν σαοὺλ καὶ κατεδίωξεν εἰς
deserto maon post dauid. τ it sa
τὴν ἔρημον τὴν μαὼν ὀπίσω δαυίδ. καὶ πορεύεται σα-
ul τ viri eius ex parte mōtis huius.
ούλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τούτου.
τ dauid τ viri eius ex parte mōtis
καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τοῦ
altera. τ dauid erat tectus vt iret a
ἑτέρου. καὶ δαυὶδ ἦν σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ
facie saul. τ saul τ viri eius ap-
προσώπου σαούλ. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ πα
propinquabāt sup dauid τ viros eius vt
ρεπλαγίαζον ἐπὶ δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοῦ
caperēt eos. τ nūcius venit ad sa-
συλλαβεῖν αὐτούς. καὶ ἄγγελος παρεγένετο πρὸς σα
ul dicēs: festina τ veni q̄r infudērūt phil
ούλ λέγων, σπεῦδε καὶ ἧκε ὅτι ἐχύθησαν οἱ ἀλλόφυ-
listīm sup terrā. τ reuersus est saul vt nō per-
λοι ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀνέστρεψε σαοὺλ τοῦ μὴ κα-
sequeret post dauid: τ perrexit in occur
ταδιώκειν ὀπίσω δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντη-
sum philistinorū. pp hoc vocat est locus il
σιν τῶν ἀλλοφύλων. διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖ
le petra diuisa.
νος πέτρα ἡ μεισθεῖσα. Ca.24.

Et ascendit dauid inde τ sedit in
Καὶ ἀνέβη δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς
A anguſtiis in gaddi. τ factū est vt reuersus ē saul a
στενοῖς ἐν γαδδί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέστρεψε σαοὺλ ἀπὸ
tergo philistinorū: τ nūciauerūt ei di-
ὀπισθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέ
cētes: ecce dauid in deserto in gaddi. τ acce
γοντες, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γαδδί. καὶ ἔλα
pit secum tria milia virorū electorū ex
βε μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ
omni israel: τ perrexit ad inuestigādū dauid
παντὸς τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν δαυὶδ
τ viros eius p anteriora petrē venatōrū
καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς θήρας
ceruorū. τ venit ad ouilia gre
τῶν ἐλάφων. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὰς αὐλὰς τῶν προ-
gum que in via. τ erat ibi spelūca: τ
βάτων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. καὶ ἦν ἐκεῖ αὐτὴ λαιον, καὶ
ingressus ē saul vt prepararetur. τ dauid τ
εἰσῆλθε σαοὺλ παρασκευάσασθαι. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ
viri eius in spelūca interius sedebāt in
ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτηλαίῳ ἐσώτερον ἐκάθηντο ἐν
ea. τ dixerūt viri dauid ad eum: ecce
αὐτῷ. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ
dies hec: quā dixit dns ad te: ecce ego tra
ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν εἶπε κύριος πρὸς σέ, ἰδοὺ ἐγὼ δί
do inimicū tuū in manus tuas: τ fa
δωμι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιή-
cies ei qđ placuerit in oculis tuis. τ sur-
σεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἀνέ-
rexit dauid τ abstulit ala diplois dis sa
στη δαυὶδ καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος σα
B ul latēter. τ factū est post hec: τ percus
ούλ λαθραίως. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάτα-
sit dauid cor suū: q̄n abstulit
ξεν τὸν δαυὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ, ὅτι ἀφείλετο

'At illi 'surgētes 'abierūt in 'ziph "ante saul. ∞∞∞
°Dauid ātˡ & viri eiº erāt ʳi deserto ˢmaōᵗ in cāpe
ᵘstribusˣ ad ʸdexterā ᶻiesi-
muth. ᵃIuit ergo ᵇsaūl ∞
ᶜ& socii eius ᵇad queren
dū eū. ᵉEt nunciatū est
ᵈdd: ſtatiqᵍ ʰdescendit ad
ⁱpetrā: ᵏ& versabatur ˡin
deserto ᵐmaon. Qđ ⁿcū
audiſſetˡ saul ᵐ psecutus ē
°dauid in ᵖdeserto ᑫmaō.
ʳEt ibat ˢsaul & viri eius
ᵗad latus ᵘmōtis ˣ exp te
vna: ʸdd ātˡ & viri eiº erāt
ᶻin latere ᵃmōtis ᵇ exp te
altera. Porro ᶜdauid ᵈdes-
pabat se posse ᵉ euadere
ᶠa facie ᵍsaul. ʰEt qⁿ saul
ⁱ& viri eius ᵐin modum
coronē ⁿcinge bātᵒ ddᵖ &
ᑫviros eius ʳvt capent e-
os. ˢEt nūcius ᵗ venit ᵘad
ᵛsaul ʷdicens. ˣFestina ʸ&
veni ᶻqm ᵃinfuderunt se
ᵇphilistiim ᶜsup ᵈterram.
ᵉReuersus est ergo ᶠsaul
ᵍdesistens ʰpsequi ⁱdauid:
ʲ& perrexit ᵐ in occursū
ⁿphilistinorum. ° ppter
ᵖhoc ᑫvocauerūt ʳ locum
ˢillum ᵗpetram ᵘ diuiden
tem. 24.
Hˣ Scendit ergo ᵇdd ᶜi
de ᵈ & habitauit ∞∞∞
ᵉin locis tutiſſimis ᶠegad
di. ᵍCumq ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰreuersus ēt ⁱ saul ʲ postq
pſecutus ē ᵐphilisteos:
ⁿnūciauerunt ° ei ᵖ dicen-
tes. ᑫEcce ʳdauid ∞∞∞∞∞
ˢin deserto ē ᵗengaddi.
ᵘAssumēs ergo ᵛsaul ∞∞
ʷtria ˣmilia ʸelectorᶻ viro
rum ᵃex omni ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇisrael ᶜprexit ᵈad inuesti
gandum ᵉdauid ∞∞∞∞
ᶠ& viros eius ēt ᵍ sup ab-
ruptiſſimas ʰpetras q̄ ſo
lis ⁱibicibus pie sūt. ʲEt
venit ᵏad ˡcaulas ᵐ ouiū q̄
se offerebāt viāti: eratq
ⁿibi ᵒspelūca quā ᵖ igress?
est ᑫsaul ʳvt purgaret ven
trē. Porro ˢdauid ᵗ & viriſe
ius ᵘin interiore pte ᵛspe
lūce ʷlatebāt. ˣEt dixerūt
ʸseruiᶻ dauid ᵃad eū. ᵇEc-
ce ᶜ dies de ᵈ qua ∞∞∞∞∞
ᵉlocutus est ᶠ dominus ᵍad
te: ʰego ⁱ tradam ∞∞∞∞∞
ʲtibi ᵏ inimicum tuū ˡ vt
faciaſ ᵐ ei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ ſicut ᵒplacuerit ᵖ i oculis
tuis. ᑫSurrexit ergo ʳ dd
ˢ& pſcidit ᵗ orā ᵘ chlamí-
dis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛsaul ʷsilenter. ˣPost ʸhec
ᶻpercussit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃcor suum ᵇdauid ᶜeo q̄
ᵈabſcidiſſet ∞∞∞∞∞∞∞∞

			cap.xxiiij.
ᵍקום	ᵃוַיָּקוּמוּ ᵇוַיֵּלְכוּ ᶜזִיפָה ᵈלִפְנֵי ᵉשָׁאוּל		
ʰדָּוִד עון	ᶠוְדָוִד ᵍוַאֲנָשָׁיו ʰבְּמִדְבַּר ⁱמָעוֹן ʲבָּעֲרָבָה		
ᵏאל ימין	ˡאֶל ᵐיְמִין ⁿהַיְשִׁימוֹן: ᵒוַיֵּלֶךְ ᵖשָׁאוּל		
ᑫנגד	ʳוַאֲנָשָׁיו ˢלְבַקֵּשׁ ᵗוַיַּגִּידוּ ᵘלְדָוִד		
ᵛוירד ההלע	ʷוַיֵּרֶד ˣהַסֶּלַע ʸוַיֵּשֶׁב ᶻבְּמִדְבַּר ᵃמָעוֹן		
ᵇשמע קדף	ᶜוַיִּשְׁמַע ᵈשָׁאוּל ᵉוַיִּרְדֹּף ᶠאַחֲרֵי ᵍדָּוִד		
ʰמדבר	ʲמִדְבַּר ᵏמָעוֹן ˡוַיֵּלֶךְ ᵐשָׁאוּל ⁿמִצַּד		
ᵒהר מזה	ᵖהָהָר ᑫמִזֶּה ʳוְדָוִד ˢוַאֲנָשָׁיו ᵗמֵאֲחֹרֵי		
ᵘהיה חפז	ᵛהָיָה ʷחָפֵז ˣלָלֶכֶת		
ʸלך כנה	ᶻמִפְּנֵי ᵃשָׁאוּל ᵇוְשָׁאוּל ᶜוַאֲנָשָׁיו		
ᵈעטרים	ᵉעֹטְרִים ᶠאֶל ᵍדָּוִד ʰוְאֶל ⁱאֲנָשָׁיו		
ᵏלאג בוא	ˡלְתָפְשָׂם: ᵐוּמַלְאָךְ ⁿבָּא ᵒאֶל ᵖשָׁאוּל		
ᑫבלב	ʳלֵאמֹר ˢמְהֵרָה ᵗוְלֵכָה ᵘכִּי ᵛפָשְׁטוּ		
ʷפלשתים על הארץ	ˣפְּלִשְׁתִּים ʸעַל ᶻהָאָרֶץ: ᵃוְיָשָׁב ᵇשָׁאוּל		
ᶜמרדף אחרי דוד וילך לקראת	ᵈמֵרְדֹּף ᵉאַחֲרֵי ᶠדָּוִד ᵍוְיֵלֶךְ ʰלִקְרַאת		
ⁱקום	ⁱפְּלִשְׁתִּים ʲעַל ᵏכֵּן ˡקָרְאוּ ᵐלַמָּקוֹם		
ᵐחלק	ⁿהַהוּא ᵒסֶלַע ᵖהַמַּחְלְקוֹת:		
	ᑫוַיַּעַל ʳדָּוִד ˢמִשָּׁם ᵗוַיֵּשֶׁב	cap.xxiiij.	
ᵘאלה היה	ᵘבְּמְצָדוֹת ᵛעֵין ʷגֶּדִי: ˣוַיְהִי ʸכַּאֲשֶׁר		
ᶻשוב	ᶻשָׁב ᵃשָׁאוּל ᵇמֵאַחֲרֵי ᶜפְּלִשְׁתִּים		
ᵈנגד	ᵈוַיַּגִּדוּ ᵉלוֹ ᶠלֵאמֹר ᵍהִנֵּה ʰדָּוִד		
ᵏלכד	ⁱבְּמִדְבַּר ʲעֵין ᵏגֶּדִי ˡוַיִּקַּח ᵐשָׁאוּל		
ᶜבחר	ⁿשְׁלֹשֶׁת ᵒאֲלָפִים ᵖאִישׁ ᑫבָּחוּר ʳמִכָּל		
ᵖבוא	ˢיִשְׂרָאֵל ᵗוַיֵּלֶךְ ᵘלְבַקֵּשׁ ᵛאֶת ʷדָּוִד		
ᵐבנה	ˣוַאֲנָשָׁיו ʸעַל ᶻפְּנֵי ᵃצוּרֵי ᵇהַיְעֵלִים:		
	ᶜוַיָּבֹא ᵈאֶל ᵉגְּדֵרוֹת ᶠהַצֹּאן ᵍעַל		
ᵏסוך	ʰהַדָּרֶךְ ⁱוְשָׁם ʲמְעָרָה ᵏוַיָּבֹא ˡשָׁאוּל		
ᵃאבר	ᵐלְהָסֵךְ ⁿאֶת ᵒרַגְלָיו ᵖוְדָוִד ᑫוַאֲנָשָׁיו		
	ʳבִּירְכָתֵי ˢהַמְּעָרָה ᵗיֹשְׁבִים: ᵘוַיֹּאמְרוּ		
	ᵛאַנְשֵׁי ʷדָוִד ˣאֵלָיו ʸהִנֵּה ᶻהַיּוֹם ᵃאֲשֶׁר		
	ᵇאָמַר ᶜיְהוָה ᵈאֵלֶיךָ ᵉהִנֵּה ᶠאָנֹכִי ᵍנֹתֵן		
ᵉעשה	ʰאֶת ⁱאֹיְבֶיךָ ʲבְּיָדֶךָ ᵏוְעָשִׂיתָ ˡלּוֹ		
ᵖקום	ᵐכַּאֲשֶׁר ⁿיִטַב ᵒבְּעֵינֶיךָ ᵖוַיָּקָם ᑫדָּוִד		
ᵗכרת מעל	ʳוַיִּכְרֹת ˢאֶת ᵗכְּנַף ᵘהַמְעִיל ᵛאֲשֶׁר		
ʰאמר היה	ʷלְשָׁאוּל ˣבַּלָּט: ʸוַיְהִי ᶻאַחֲרֵי ᵃכֵן ᵇוַיַּךְ		
ᵘנכה	ᶜלֵב ᵈדָּוִד ᵉאֹתוֹ ᶠעַל ᵍאֲשֶׁר ʰכָּרַת ⁱאֶת		

כְּנַף ׀ אֲשֶׁר ׀ לְשָׁאוּל׃ ס וַיֹּאמֶר
לְאַנְשָׁיו חֲלִילָה לִּי ׀ מֵיְהוָה ׀ אִם חָלִילָה
אֶעֱשֶׂה אֶת ׀ הַדָּבָר ׀ הַזֶּה ׀ לַאדֹנִי
לִמְשִׁיחַ יְהוָה ׀ לִשְׁלֹחַ יָדִי ׀ בּוֹ כִּי מְשִׁיחַ
מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת
אַנְשָׁיו בַּדְּבָרִים ׀ וְלֹא נְתָנָם לָקוּם
אֶל שָׁאוּל ׀ וְשָׁאוּל קָם מִן הַמְּעָרָה קוּם
וַיֵּלֶךְ בַּדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם ׀ דָּוִד ׀ אַחֲרֵי כֵן
וַיֵּצֵא מִן ׀ הַמְּעָרָה ׀ וַיִּקְרָא אַחֲרֵי
שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וַיַּבֵּט נבט
שָׁאוּל אַחֲרָיו ׀ וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם קדד
אָרְצָה ׀ וַיִּשְׁתָּחוּ ׀ ׃ וַיֹּאמֶר ׀ דָּוִד שׁחה
לְשָׁאוּל ׀ לָמָּה ׀ תִשְׁמַע ׀ אֶת ׀ דִּבְרֵי שׁמע
אָדָם ׀ לֵאמֹר ׀ הִנֵּה ׀ דָּוִד ׀ מְבַקֵּשׁ בקשׁ
רָעָתֶךָ׃ הִנֵּה ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ רָאוּ עֵינֶיךָ רוע
אֵת אֲשֶׁר ׀ נְתָנְךָ ׀ יְהוָה ׀ הַיּוֹם ׀ בְּיָדִי
בַּמְּעָרָה ׀ וְאָמַר ׀ לַהֲרָגֶךָ ׀ וַתָּחָס עָלֶיךָ חוס
וָאֹמַר ׀ לֹא ׀ אֶשְׁלַח יָדִי ׀ בַּאדֹנִי ׀ כִּי שׁלח
מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וְאָבִי רְאֵה ׀ גַם ׀ רְאֵה
אֵת כְּנַף ׀ מְעִילֶךָ ׀ בְּיָדִי ׀ כִּי ׀ בְּכָרְתִי פעל
אֶת כְּנַף ׀ מְעִילְךָ ׀ וְלֹא ׀ הֲרַגְתִּיךָ ׀ דַּע ידע
וּרְאֵה ׀ כִּי ׀ אֵין ׀ בְּיָדִי ׀ רָעָה ׀ וָפֶשַׁע רוע
וְלֹא ׀ חָטָאתִי לָךְ ׀ וְאַתָּה ׀ צֹדֶה אֶת צוד
נַפְשִׁי ׀ לְקַחְתָּהּ׃ יִשְׁפֹּט יְהוָה ׀ בֵּינִי לקח שׁפט
וּבֵינֶךָ ׀ וְנָקְמַנִי ׀ יְהוָה ׀ מִמֶּךָּ ׀ וְיָדִי כֵּן
לֹא ׀ תִהְיֶה בָּךְ׃ כַּאֲשֶׁר ׀ יֹאמַר ׀ מְשַׁל הָיָה אָמַר
הַקַּדְמֹנִי ׀ מֵרְשָׁעִים ׀ יֵצֵא רֶשַׁע
וְיָדִי ׀ לֹא ׀ תִהְיֶה בָּךְ׃ אַחֲרֵי ׀ מִי ׀ יָצָא
מֶלֶךְ ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ אַחֲרֵי ׀ מִי ׀ אַתָּה
רֹדֵף ׀ אַחֲרֵי ׀ כֶּלֶב ׀ מֵת ׀ אַחֲרֵי ׀ פַּרְעֹשׁ מות
אֶחָד׃ וְהָיָה ׀ יְהוָה ׀ לְדַיָּן ׀ וְשָׁפַט דין
בֵּינִי ׀ וּבֵינֶךָ ׀ וְיִרְא ׀ וְיָרֶב ׀ אֶת ׀ רִיבִי רוב
וְיִשְׁפְּטֵנִי ׀ מִיָּדֶךָ ׃ ׀ וַיְהִי ׀ כְּכַלּוֹת שׁפט הָיָה
דָּוִד ׀ לְדַבֵּר ׀ אֶת ׀ הַדְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה כָּלָה
אָל שָׁאוּל ׀ וַיֹּאמֶר ׀ שָׁאוּל ׀ הֲקֹלְךָ קול
זֶה ׀ בְּנִי ׀ דָוִד ׀ וַיִּשָּׂא ׀ שָׁאוּל ׀ קֹלוֹ נָשָׂא

oram chlamidis ſaul.
Dixitq; ad viros ſuos. Propitiꝰ ſit mihi dominus ne faciam hanc rem domino meo chriſto dñi: vt mittam manū meā in eū: quia xps dñi eſt. Et confregit dauid viros ſuos ſermōibus iſtis: & nō permiſit eos vt cōſurgerēt in ſaul. Porro ſaul exurgēs de ſpelūca pgebat cepto itinere. Surrexit ātdd poſt eū & egreſſus de ſpelūca clamauit poſt tergū ſaul dicens. Domine mi rex. Et reſpexit poſt ſe: & iclinās ſe dauid pronus adorauit. Dixitq; ad ſaul. Quare audis verba hominum loquentiū: dauid querit malū aduerſū te. Ecce hodie viderūt ocli tui q tradiderit te dñs in manu mea in ſpelūca: & cogitaui vt occiderē te: ſed pepcit tibi oculus meꝰ. Dixi eī. Nō extēdā manū meā in dñm meū: quia xps dñi eſt. Quinpotius pmi vide & cognoſce ora chlamidis tue in manu mea: quō cū pſci derē fimitatē chlamidis tue: noluí extēdere manū meā in te. Aīaduerte & vide qm nō eſt in mānu mea malū: neq; iniqtas: neq; peccaui in te. Tu ātq; inſidiaris aie mee vt auferas eā. Iudicet dñs inter me & te: & vlciſcatur me dñs ex te: manꝰ ātmea nō fit in te: ſicut & i puerbio antiquo dicitur. Ab impiis egredietur impietas. Manus ergo mea non fit in te. Quē pſeqris rex iſrael? quē pſeqris? Canē mortuū pſeqris & pulicem vnū? Sit dñs iudex & iudicet inter me & te: & videat & iudicet cām meā: & eruat me de mānu tua. Cum autem cōpleſſet dauid loquens ſermones huiuſcemodi ad ſaul: dixit ſaul. Nūquid vox hec tua eſt fili mi dauid? Et leuauit ſaul vocem ſuam

alam diploidis eius. τ dixit dauid ad
τὸ περύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸ
viros suos: nequaq̄ mihi a dño· ſ
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, μηδαμῶς ἐμοὶ παρὰ κυρίου, ἵ
faciam verbū hoc dño meo xpō dñi vt
ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ κυρίου ἐπ
inferā manū meā in eum: quīa xpō dñi hic
ἐκτεῖναι χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι χριστὸς κυρίου οὗτός
est. τ persuasit dauid viris suis in ser
ἐστιν· καὶ ἔπεισε δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐν λό
mōtib: τ nō permiſit eis vt cōſurgerēt τ interficere
γοις, καὶ οὐκ ἐδωκεν αὐτοῖς ἀναστῆναι καὶ παρατῶσα
saul. τ surrexit saul τ egreſſus é in viam
τὸν σαούλ· καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδ
de ſpelūca. τ egreſſus é dauid poſt saul
ἐκ τοῦ σπηλαίου· καὶ ἐξῆλθεν δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ
de ſpelūca. τ clamauit dauid poſt saul
ἐκ τοῦ σπηλαίου· καὶ ἐβόησε δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ
cens: dñe rex. τ reſpexit saul poſt ſ
γων, κύριε βασιλεῦ· καὶ ἐπέβλεψε σαοὺλ ὀπίσω
τ inclinauit dauid ſup faciē ſuā ſup
τοῦ· καὶ ἔκυψε δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τ
terrā: τ adorauit eū. τ dixit dauid ad saul
γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαούλ
quare audis verba ppli dicētiū: ecce
ἵνατί ἀκούεις τῶν λόγων τοῦ λαοῦ λεγόντων, ἰδοὺ
dauid querit aiam tuā. τ in die ista
δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου· καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ
viderūt oculi tui q tradidit te do
τὴν ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου ὡς παραδίδωκέ σε κύ
minus hodie in manus meas in ſpelūca: τ
ριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ
nō volui occidere te: τ peperci tibi. τ
οὐκ ἐβουλήθην ἀποκτεῖναί σε, καὶ ἐφεισάμην σου· κ
dixi nō inferā manū meā in dñm meū:
εἶπα οὐκ ἐποίσω χεῖρά μου ἐπὶ τὸν κύριόν μου,
chriſtus dñi iſte eſt τ pater meus. τ ecce
χριστὸς κυρίου οὗτός ἐστι καὶ πατήρ μου· καὶ ἰδοὺ
ala diploidis in manu mea. ego ab
περύγιον τῆς διπλοΐδος ἐν τῇ χειρί μου· ἐγὼ ἀφ
li alam diploidis τ nō interfe
λου τὸ περύγιον τῆς διπλοΐδος καὶ οὐκ ἀπέκτει
te. τ cognoſce τ vide hodie q nō eſt in
σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τ
manu mea malū neq; iniqtas neq; impietas: τ ne
χειρί μου κακία οὐδὲ ἀθέτησις οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐ
peccaui in te. τ tu inſidiaris aie mee
ἥμαρτον εἰς σέ· καὶ σὺ διεσμεύεις τὴν ψυχήν μου
auferas eā. iudicet dñs inter me τ in
λαβεῖν αὐτήν· κρίναι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀν
ter te: τ vlciſcatur me dñs ex te. ātq;
μέσον σοῦ, καὶ ἐκδικήσαι μοι κύριος ἐκ σοῦ· ἡ δ
manꝰ mea nō erit in te ſicut dicitur in prouer
χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σὲ καθὼς λέγεται ἐν παρα
bio antiquo. ab impiis egredietur delictū.
λῇ ἀρχαίᾳ· ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται πλημμέλεια· κ
manꝰ mea nō erit in te. τ nunc poſt quē
ἡ χείρ μου οὐκ ἔσται ἐπὶ σέ· καὶ νῦν ὀπίσω τίνος
perſequeris rex iſrael poſt quē ca
καταδιώκεις βασιλεῦ τοῦ ἰσραὴλ ὀπίσω τίνος ἐ
deris? poſt canē mortuū τ poſt pulicē
πορεύῃ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος καὶ ὀπίσω φύλλ
vnū? Sit dñs in iudicē τ cēſorē inter me
ἑνός; γένοιτο κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ κ
te: τ videat dñs τ iudicet cauſā meā τ vlciſcatur m
σοῦ, καὶ ἴδοι κύριος καὶ κρίναι τὴν δίκην μου καὶ δικάσαι μ
de manu tua. τ factū é vt cōpleuit dauid loq
ἐκ χειρός σου. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε δαυὶδ λαλ
ſermōes iſtos ad saul: τ dixit saul: vox
τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς σαούλ, καὶ εἶπε σαούλ, φω
tua hec fili dauid? τ eleuauit saul voce ſ
σου αὕτη τέκνον δαυίδ; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐ

ſicut. τ dixit ad dauid: iuſtus tu me
καὶ ἐκλαυσε· καὶ εἶπε πρὸς δαυίδ, δίκαιος σὺ ὑ≈
gis q̄ ego: quia tu ꝺdē tribuiſti mihi bona: ego
πὲρ ἐμέ, ὅτι σὺ μὲν ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθά, ἐγὼ
aūt reddidi tibi mala. τ tu nunciaſti
δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά· καὶ σὺ ἀπήγγελκας
hodie que feciſti mihi bona: quō incluſit me
σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθά, ὡς ἀπέκλεισέ με
dñs hodie in manus tuas: τ non interfeci
κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ οὐκ ἀπέκτει≈
ni me. τ quis ſi inuenerit aliqs̄ inimicū ſuū in ma≈
νάς με· καὶ ὅτι εἰ εὕροι τὶς τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν ὁδῷ
guſtia: τ miſerit eū in via bona: τ dñs
ἀγαθῇ, καὶ ἐκπέμψοι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος
reddet ei bona: ſicut feciſti tu ho
ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθά, καθὼς πεποίηκάς σὺ σή≈
die. τ nūc ecce ego cognoſco: qñ regnās re
μερον· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βα
gnabis: τ cōſtituet regnū iſrael in manu
σιλεύσεις, καὶ στήσεται ἡ βασιλεία Ἰσραὴλ ἐν χειρί
tua. τ nūc iura mihi in dñō: vt nō diſ
σου. καὶ νῦν ὄμοσόν μοι κατὰ τοῦ κυρίου, ἵνα μὴ ἐξο
perdas ſemen meū poſt me: τ nō de.
λοθρεύσῃς τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ μὴ ἀφα
leas nomē meū de domo patris mei.
νίσῃς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.
τ iurauit dauid ſaul. τ abiit ſaul in
καὶ ὤμοσε δαυὶδ τῷ σαοὺλ· καὶ ἀπῆλθεν σαοὺλ εἰς
domū ſuā. τ dauid τ viri ſui aſce
τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέ
derūt in munitionē arctā.
βησαν εἰς μεσαρὰ τὴν σενήν. Ca. 25.

ET ſamuel mortuꝰ eſt: τ cōgregatur vniuerſus
Καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ συναθροίζεται πᾶς
iſrael τ plāgūt eū τ ſepeliūt eū in
Ἰσραὴλ καὶ κόπτονται αὐτὸν καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ
domo ſua in armadhaim. τ ſurrexit dauid deſcēdit
οἴκῳ αὐτοῦ ἐν ἁρμαθαίμ· καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ κατέβη
in deſertū pharā. τ erat homo in ſolu
εἰς τὴν ἔρημον φαράν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐρή≈
tudine: τ poſſeſſio eius in carmelo: τ
μῳ, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὁ
homo magnus nimis. τ huic oues tria
ἄνθρωπος μέγας σφόδρα· καὶ τούτῳ πρόβατα τρι≈
milia: τ capre mille. τ factū eſt cū tōderēt
χίλια, καὶ αἶγες χίλιαι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κείρειν
ipſi oues eius in carmelo: τ nomē
αὐτοὺς τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὄνομα
homini nabal: τ vxor nomē abygail.
τῷ ἀνθρώπῳ ναβάλ, καὶ τῇ γυναικὶ ὄνομα ἀβυγάϊλ.
τ erat mulier bona prudētia τ pulchra forma nimis.
καὶ ἦν ἡ γυνὴ ἀγαθὴ συνέσει καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα
τ homo durus τ malicioſus in exercitijs:
καὶ ὁ ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ πονηρὸς ἐνέπιτηδεύμασι,
τ homo caninus. τ audiuit dauid in deſerto
καὶ ἄνθρωπος κυνικός· καὶ ἤκουσε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ
q̄ tōdit nabal carmelus greges ſuos. τ
ὅτι κείρει ναβὰλ ὁ καρμήλιος τὰ πρόβατα αὐτοῦ· καὶ
miſit dauid decē pueros. τ dixit ad
ἀπέστειλε δαυὶδ δέκα παιδάρια· καὶ εἶπε πρὸς τὰ
pueros: aſcendite in carmelū: τ venite ad
παιδάρια, ἀναβαίνετε εἰς τὸν κάρμηλον, καὶ ἥκατε πρὸς
nabal: τ ſalutate eū in noīe meo
ναβάλ· καὶ ἀσπάσασθε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
in pace: τ dicetis ei hec: ad q̄s τ tu ſal
ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐρεῖτε αὐτῷ τάδε, εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγι
uus τ omnia ſalua τ dom⁹ tua.
αίνων καὶ πάντα τὰ ὑγιαίνοντα καὶ ὁ οἶκός σου.
τ nūc ecce audiui q̄ tōdent tibi nunc paſtores
καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες

infra. 18.a.

ſed fleuit: τ dixit q̄ ad dauid. Iuſtior tu es q̄ ego. Tu enim q̄ tribuiſti
καὶ ἔκλαυσε· καὶ εἶπε πρὸς δαυίδ, δίκαιος σὺ ὑ≈
mihi bona: ego autem reddidi tibi mala. Et
gis q̄ ego: quia tu ꝺdē tribuiſti mihi bona: ego
tu indicaſti mihi hodie que feceris mihi bona:
πὲρ ἐμέ, ὅτι σὺ μὲν ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθά, ἐγὼ
quomodo tradiderit me dñs in manu tua
aūt reddidi tibi mala. τ tu nunciaſti
& non occideris me.
δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά· καὶ σὺ ἀπήγγελκας
Quis enim cū inuenerit inimicum ſuū dimittet cum in via bona:
hodie que feciſti mihi bona: quō incluſit me
Sed dominus reddat tibi vicißitudinem hanc: pro eo q̄ hodie opera
σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθά, ὡς ἀπέκλεισέ με
tus es in me. Et nunc quia ſcio q̄ certiſſime regnaturus ſis: & habi
dñs hodie in manus tuas: τ non interfeci
turus in manu tua regnū iſrael: iura mihi in domino ne deleas ſemen
κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ οὐκ ἀπέκτει≈
meum poſt me: neq̄ auferas nomen meum de domo patris mei.
ni me. τ quia ſi inuenerit aliqs̄ inimicū ſuū in ma≈
Et iurauit dauid ſauli. Abiit ergo ſaul in domum ſuam: & dauid & viri eius aſcenderūt ad
νάς με· καὶ ὅτι εἰ εὕροι τὶς τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν ὁδῷ
tutiora loca. 25.
guſtia: τ miſerit eū in via bona: τ dñs
ΜΟrtuus eſt autē ſamuel & cōgregat⁹
ἀγαθῇ, καὶ ἐκπέμψοι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος
eſt vniuerſus iſrael & planxerunt eum nimis & ſepelierūt eum in domo ſua in ramatha. Cō
reddet ei bona: ſicut feciſti tu ho
surgens q̄ dauid deſcēdit in desertum pharā. Erat autem vir quiſpiam in ſolitudine maō:
ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθά, καθὼς πεποίηκάς σὺ σή≈
& poſſeſſio eius in carmelo: & homo ille magnus nimis. Erantq̄ ei oues tria milia: & mille capre. Et accidit vt tonderetur grex eius
die. τ nūc ecce ego cognoſco: qñ regnās re
in carmelo. Nomen autem viri illius erat nabal: & nomen vxoris eius abigail. Eratq̄ mulier illa prudentiſſima & ſpecioſa. Porro vir eius durus & peſſimus
μερον· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βα
& malicioſus. Erat autem de genere caleph.
gnabis: τ cōſtituet regnū iſrael in manu
Cum autem audiſſet dauid in deſerto q̄ tondere nabal gregem ſuum: miſit decem iuuenes & dixit eis. Aſcendite in carmelum & venietis ad nabal: & ſalutabitis eum ex nomine meo pacifice: & ſic dicetis. Sit fratribus meis & tibi pax: & domui tue pax: & omnibus q̄cunq̄ habes ſit pax. Audiui q̄ tondent paſtores tui greges

בָּרְכָה אֲמַר וַיְבָרֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד צַדִּיק אַתָּה
צָרַק מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה
רוּעַ נָגַד וַאֲנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה וְאַתָּה הִגַּדְתָּ
עָשָׂה הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָה אִתִּי
טוֹבָה אֵת אֲשֶׁר סִגַּרְתַּנִי יְהוָה בְּיָדֶךָ
פָּצָא וְלֹא הָרַגְתַּנִי וְכִי יִמְצָא אִישׁ אֶת
אֹיְבוֹ וְשִׁלְּחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה
שָׁלַם וַיהוָה יְשַׁלֶּמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם
הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה לִי וְעַתָּה
הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ
קום וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלֶכֶת יִשְׂרָאֵל
שָׁבַע וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי בַּיהוָה אִם
כרת תַּכְרִית אֶת זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם
שָׁמַד תַּשְׁמִיד אֶת שְׁמִי מִבֵּית אָבִי
וַיִּשְׁבַּע דָּוִד לְשָׁאוּל וַיֵּלֶךְ
שָׁאוּל אֶל בֵּיתוֹ וְדָוִד וְאַנְשָׁיו
עָלָה צוד עָלוּ עַל הַמְּצוּדָה

Cap. xxv.

מות וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ
קבץ כָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ
סָפַד קָבַר בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּרֶד
קום
רבר אֶל מִדְבַּר פָּארָן וְאִישׁ בְּמָעוֹן
עשׂה נָבָל וּמַעֲשֵׂהוּ בַּכַּרְמֶל וְהָאִישׁ נָדוֹל
מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
הוה וְאֶלֶף עִזִּים וַיְהִי בְּגָזֵז אֶת צֹאנוֹ
בַּכַּרְמֶל וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל וְשֵׁם
אשׁה אִשְׁתּוֹ אֲבִיגַיִל וְהָאִשָּׁה טוֹבַת
יפה שֶׂכֶל וִיפַת תֹּאַר וְהָאִישׁ קָשֶׁה
רוע עַלְלוֹתָיו וְהוּא כָלְבִּי וַיִּשְׁמַע
שׁמע דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי גֹזֵז נָבָל אֶת צֹאנוֹ
שׁלח וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים
אמר וַיֹּאמֶר דָּוִד לַנְּעָרִים עֲלוּ כַרְמֶלָה
בוא וּבָאתֶם אֶל נָבָל וּשְׁאַלְתֶּם לוֹ בִּשְׁמִי
שׁלם לְשָׁלוֹם וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחַי וְאַתָּה
שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר
לְךָ שָׁלוֹם וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי
רעה גֹזְזִים לָךְ עַתָּה הָרֹעִים אֲשֶׁר

לְךָ הָיוּ עִמָּנוּ לֹא הֻכְלַמְנוּם וְלֹא הָיָה כָּל
נִפְקָד לָהֶם כָּל יְמֵי מְאוּמָה כָּל יְמֵי בְּאֵם
הָיוֹתָם בַּכַּרְמֶל וְשָׁאַל אֶת נְעָרֶיךָ יוֹם הָיָה
וְיַגִּידוּ לְךָ וְיִמְצְאוּ הַנְּעָרִים חֵן נָגֶד עֵצָא
בְּעֵינֶיךָ כִּי עַל יוֹם טוֹב בָּנוּ בּוֹא
תְּנָה נָא אֵת אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ נָתָן
לַעֲבָדֶיךָ וּלְבִנְךָ לְדָוִד וַיָּבֹאוּ נְעָרֵי בּוֹא
דָוִד וַיְדַבְּרוּ אֶל נָבָל כְּכָל הַדְּבָרִים דִּבֶּר
הָאֵלֶּה בְּשֵׁם דָּוִד וַיָּנוּחוּ וַיַּעַן טַח
נָבָל אֶת עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד אָמַר
וּמִי בֶן יִשַׁי הַיּוֹם רַבּוּ עֲבָדִים רָצָה
הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו פָּרִין פָּנָה
וְלָקַחְתִּי אֶת לַחְמִי וְאֶת מֵימַי
וְאֶת טִבְחִתִּי אֲשֶׁר טָבַחְתִּי לְגֹזְזַי
וְנָתַתִּי לַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי נָתַן
אַיֵּה מִזֶּה הַמָּה וַיָּהֹפְכוּ נַעֲרֵי דָוִד הָפַךְ
לְדַרְכָּם וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ שׁוּב נָגַד
כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד
לַאַנְשָׁיו חִגְרוּ אִישׁ אֶת חַרְבּוֹ
וַיַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת חַרְבּוֹ וַיַּחְגֹּר חָגַר
גַּם דָּוִד אֶת חַרְבּוֹ וַיַּעֲלוּ אַחֲרֵי עָלָה
דָּוִד כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וּמָאתַיִם רָבַע מֵאָה
יָשְׁבוּ עַל הַכֵּלִים וְלַאֲבִיגַיִל אֶשֶׁת כָּלָה אִישׁ
נָבָל הֻגַּד נַעַר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים
לֵאמֹר הִנֵּה שָׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים לָאַט
מֵהַמִּדְבָּר לָבֵרֶךְ אֶת אֲדֹנֵינוּ דִּבֶּר
וַיִּעַט בָּהֶם וְהָאֲנָשִׁים טוֹבִים לָנוּ עָטָה טוֹב
מְאֹד וְלֹא הֻכְלַמְנוּ וְלֹא בָּקַדְנוּ כָּלַם נְאֻם
מְאוּמָה כָּל יְמֵי הִתְהַלָּכֵנוּ אִתָּם יוֹם הָלַךְ
הֱיוֹתֵנוּ בַּשָּׂדֶה חוֹמָה הָיוּ הָיָה חָמָה
עָלֵינוּ גַּם לַיְלָה גַּם יוֹמָם כָּל
יְמֵי הֱיוֹתֵנוּ עִמָּם רֹעִים הַצֹּאן רָעָה
וְעַתָּה דְּעִי וּרְאִי מָה תַּעֲשִׂי כִּי יָדַע רָאָה
כְּלָתָה הָרָעָה אֶל אֲדֹנֵינוּ וְעַל כָּל עָשׂוּ כָּלָה
בֵּיתוֹ וְהוּא בֶּן בְּלִיַּעַל מִדַּבֵּר אִישׁ
אֵלָיו וַתְּמַהֵר אֲבִיגַיִל וַתִּקַּח מָהַר

tui qui fuerūt nobiſcū in deſerto: τ nō prohibuit
σου οἱ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσα
mus eos: τ nō mādauimus eis quippiā oibus
μεν αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐδέν πάσα
diebus: exhibuīt eis in carmelo, interrog
τὰς ἡμέρας, ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ καρμήλῳ. ἐρώτησο
pueros tuos: τ annūciabūt tibi. τ inuenī
τὰ παιδάρια σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι. καὶ εὑρίτω
pueri tui gſam in oculis tuis: qm̄ in die
τὰ παιδάρια σου χάριν ἐνὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέρα
bona venimus. da tā qđ inuenerit manꝰ tuaꝰ: ſe
ἀγαθὴν ἤκομεν. δός δὴ ὃ ἂν εὑρῃ ἡχείρ σου, τοῖς πο
uis tuis τ fillo tuo dauid. τ venīt pue
σί σου καὶ τῷ υἱῷ σου δαυίδ. καὶ ἔρχεται τὰ παι
ri dauid: τ loquūtur ad nabal ſcēm ola
δάρια δαυίδ, καὶ λαλοῦσι πρὸς ναβὰλ κατὰ πάντ
verba hec in noīe dauid. τ exi
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι δαυίδ. καὶ ἀνε
liſt nabal: τ reſpōdit pueris dauid τ
πλήσησεν ναβάλ, καὶ ἀπεκρίθη τοῖς παισὶ δαυίδ κ
dixit: quis dauid τ quis filius teſſe? hodie multi
εἶπε, τίς δαυίδ καὶ τίς υἱὸς ἰεσσαί; σήμερον πεπλ
plicati ſunt ſerui q̄ fugiunt vnuſquiſq; a
θυμθοί εἰσιν οἱ δοῦλοι οἱ ἀποδιδράσκοντες ἕκαστος ἀπ
facie dñi ſui. τ tollā
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τοὺς ἄ
nes meos τ vinū meū τ pecora mea q
τους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ βύματά μου ἃ
occidī tōdētibus mihi oues: τ daba
τύθυκα τοῖς κείρουσί μοι τὰ πρόβατα, καὶ δώσ
ea viris: ꝙs nō ſcio vnde ſunt? τ reuerſi ſun
αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσίν; καὶ ἀπεστράφ
pueri dauid in viā ſuam: τ reuer
τὰ παιδάρια δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέσ
ſunt τ venerūt: τ nūciauerūt dauid ſcēm
φαν καὶ ἦλθον, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ κατὰ
omnia verba hec. τ dixit dauid
πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἶπε δαυὶδ τοῖ
viris ſuis: accingimini vnuſquiſq; gladio ſuo.
ἀνδράσιν αὐτοῦ, ζώσασθε ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ
τ accincti ſunt gladiis ſuis: τ. dauid
καὶ περιεζώσαντο τὰς μαχαίρας αὐτοῦ, καὶ δαυὶ
τ ipſe accinct' eſt enſe ſuo: τ aſcēdēr
καὶ αὐτὸς ἐζώσατο τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβησα
poſt dauid quadringēti viri: τ ducēti ſed
ὀπίσω δαυὶδ τετρακόσιοι ἄνδρες, καὶ διακόσιοι ἐκά
runt ad ſarcinas. τ abygail vxor nabal
σαν ἐπὶ τῶν σκευῶν. καὶ τῇ ἀβυγαὶλ γυναικὶ ναβὰλ
nunciauit vnuſq; de pueris dicēs: ecce m
ἀπήγγειλεν ἷς ἀπὸ τῶν παιδαρίων λέγων, ἰδοὺ ἀπ
ſit dauid nuncios de deſerto vt bñdicerēt
σθειλε δαυὶδ ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸ
dño nſo: τ declinauit ab eis. τ virt
κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἰ ἄνδρε
boni nobis nimis τ nō prohibuerūt nos: nec
ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα καὶ οὐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδ
preceperūt nobis quicq̄ oibus diebus dū fuim' ap
ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὡς ἦμεν πρὸ
eos cū eram' nos in agro: quaſi murus fuerūt circ
αὐτοῖς ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡσεὶ τεῖχος ἦσαν περὶ
nos τ die τ nocte oibus diebu
ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πάσας τὰς ἡμέρα
exhīb' nobis cum eis τ paſcētibus greges.
ὄντων ἡμῶν μετ' αὐτῶν καὶ ποιμαινόντων τὰ ποίμνια
τ nūc cōſidera τ vide qđ facias: qm̄ cōpleta eſt
καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἰδὲ τί ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται
malicia aduerſū dñm nſm τ aduerſū domū ſuā: τ
ἡ κακία ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ipſe filius peſtilēs: τ nō eſt loqui ad eū.
αὐτὸς υἱὸς λοιμός, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν
τ feſtinauit abygail τ tulit
καὶ ἔσπευσεν ἀβυγαὶλ καὶ ἔλαβε

tuos. q̄ erāt nobiſcū in de
ſto. Nūc̄ꝫ eis moleſti fuit
mꝰ nec aliq̄n dfuit gcq̄ꝫ
ꝰeis de grege oī tē pore
quoꝰ fuerūt nobiſcū in
carmelo. qInterrogaⁿ pu
eros tuos & indicabunt
tibi. Nūc ergo ꝛ iueniāt
ꝛpueri gratiāᵘi oculis tu
is. cInᵒ dieᵇ emiᶜ bōa ꝛveni
mus. ʰQuodcunq̄ꝫ ⁱinue
nerit manus tuaᵘ da
ꝛꝛeruis tuis & filio tuo
ꝛdd. qGūcq̄ꝫ veniſſēt ꝛpue
riⁿ dauid: ꝛlocuti ſuntⁿ ad
ˣnabal ꝛomnia ꝛverba
ʸhecᵇ ex noīe dauidᵖ & ſi
luerunt. cRīdens autem
ꝛnabalᵇ pueris ꝛdauidᵏ ait.
ˡQuis eſtᵐ dauid
ᵐ& qs eſtⁿ filiusᵒ ſai?ᵖ Ho
die qincreuerunt ꝛſerui
ʳqui fugiunt ˢ dominos
ſuos.
ᵗTollā ergo ᵇpāes meos
ᶜ& ᵈaquas meas
ᵉ& ꝛcarnes pecorūᵍ q̄ʰ oc
cidī tōſoribus meis:
ᵏ& dabo ˡviris ᵐquosⁿ ne
ſcio
ᵖvndeꝛſint? qRegreſſi ſūt
itaq̄ꝫ ꝛpueriⁿ dauid
ˢp viā ſuā: ᵗ& reuerſi ᵘve
nerūtᵛ & annūciauerunt
ᵇeiᶜ oiaᵈ verba q̄ dixerat
nabal. Tūcᵉ aitᶠ dauid
ᵇpueris ſuis. ᵍ Accīgatur
ʰvnuſquiſq̄ꝫ ⁱgladio ſuo
ⁿEt accīcti ſunt ᵒ ſinguli
ᵍgladiis ſuis ꝛ Accīctuſq̄ꝫ
eſtᵒ & ꝛdauidᵏ enſe ſuo: ꝛ &
ſecuti ſunt
ᵍdauidᵇ q̄ſi q̄dringēti ᶜvi
riᵈ. ꝛPorro ducenti
ꝛremāſerūtᵍ adᵇ ſarcinas.
ꝛAbigail autemᵏ vxori
ˡnabal ⁱⁿ nunciauitᵒ vnᵖ
ꝛdeᵍ pueris ſuis:
ᵍdicens. ꝛEcceᵗ dauidᵉ mí
ſitⁿ nuncios
ᵏdeꝛdeſerto ꝛvt bñdicerēt
ᵍdño noſtro:
ᵇ& auerſatus ēᶜ eos. ᵈHo
mīes iſtiᶜ boniᵉ ſatis fue
rūt ꝛnobisᵇ & non ꝛmole
ſti: ʰnecⁱⁿ quicq̄ aliq̄n ᵖe
riitⁿ oīᵒ tpe ꝛquo fuimus
conuerſatiᵍ cum eis
ᵉin deſerto. Proꝛ muroⁿ e
rant
ʰnobisꝛ tam inˡ nocteᵍ q̄ꝫ
inᵉ dieᵇ omnibus
ᶜdiebus quibus ꝛpauim?
ᶜapud eosᵉ greges. Quā
obrēᶜ cōſidera ʰ& recogí
taˡ quidⁱⁿ facias: ⁿqm̄ᵒ co
pleta ēᵖ maliciaᵍ aduerſū
virū tuū ᵉ & aduerſū ⁿdo
mū tuā: ꝛ& ipſe eſt ꝛfilius
ˢbelial: itaᵉ vt nemo poſ
ſitᵇ eiᵉ loqui. ᶜ Feſtinauit i
gitur ᵇabigailᵏ & tulit

מֵאָה	מָאתַיִם	לֶחֶם ׀ וּשְׁנֵי נִבְלֵי יָיִן
עֶשְׂרִים	וְחָמֵשׁ	צֹאן עֲשׂוּיוֹת וְחָמֵשׁ סְאִים
מָלָה	קָלִי וּמְאָה	צִמֻּקִים ׀ וּמָאתַיִם
שׁוּם	דְּבֵלִים וְתֵשַׁע	עַל ׀ הַחֲמֹרִים׃
אמר פָּנָה	וַתֹּאמֶר	לְנַעֲרֶיהָ עִבְרוּ לְפָנַי הִנֵּנִי
בּוֹא	אַחֲרֵיכֶם בָּאָה	וּלְאִישָׁהּ ׀ נָבָל לֹא
נגד	הִנִּיד׃	וַתְּהִי ׀ הִיא רֹכֶבֶת עַל
חֲמוֹר	הַחֲמוֹר וְיָרְדָה	בְּסֵתֶר ׀ הָהָר ׀ וְהִנֵּה
	דָוִד וְאַנְשָׁיו	יֹרְדִים לִקְרָאתָהּ
פָּגַשׁ	וַתִּפְגֹּשׁ אֹתָם	׀ וְדָוִד ׀ אָמַר אַךְ
	לַשָּׁקֶר שָׁמַרְתִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר לָזֶה	
דבר פָּקַד	בַּמִּדְבָּר וְלֹא נִפְקַד	מִכָּל אֲשֶׁר
שוב רוע	לוֹ מֵאוּמָה וַיָּשֶׁב לִי רָעָה	תַּחַת
עָשָׂה	טוֹבָה׃ כֹּה יַעֲשֶׂה	אֱלֹהִים לְאֹיְבֵי
יסף שָׁאַר	דָּוִד וְכֹה יֹסִיף	אִם אַשְׁאִיר מִכָּל
שָׁתַן	אֲשֶׁר לוֹ עַד הַבֹּקֶר מַשְׁתִּין	בְּקִיר׃
רָאָה	וַתַּרְא אֲבִיגַיִל	אֶת דָּוִד וְתְמַהֵר
נָבַל	וַתֵּרֶד עַל הַחֲמוֹר	וַתִּפֹּל לְאַפָּי
פָּנָה	דָּוִד עַל פָּנָיו	וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתִּפֹּל
שָׁחָה	עַל רַגְלָיו	וַתֹּאמֶר בִּי אֲנִי אֲדֹנִי
רִבּ אָמַר	הֶעָוֹן וּתְדַבֶּר נָא אֲמָתְךָ	בְּאָזְנֶיךָ
	וּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי אֲמָתֶךָ ׀ אֶל	נָא
שׂוּם	יָשִׂים אֲדֹנִי אֶת לִבּוֹ ׀ אֶל	אִישׁ
בָּל	הַבְּלִיַּעַל הַזֶּה עַל נָבָל כִּי	כְשְׁמוֹ כֵּן
	הוּא נָבָל שְׁמוֹ וְנְבָלָה עִמּוֹ	וְאָנִי
רָאָה	אֲמָתְךָ לֹא רָאִיתִי אֶת נַעֲרֵי אֲדֹנִי	
	אֲשֶׁר שָׁלָחְתָּ וְעַתָּה אֲדֹנִי חַי יְהוָה	
	וְחֵי נַפְשְׁךָ אֲשֶׁר מְנָעֲךָ יְהוָה	
בּוֹא יָשַׁע	מִבֹּא בְּדָמִים ׀ וְהוֹשַׁע ׀ יָדְךָ לָךְ	
הָיָה	וְעַתָּה ׀ יִהְיוּ ׀ כִנָבָל ׀ אֹיְבֶיךָ	
בָּקַשׁ רוע	וְהַמְבַקְשִׁים אֶל אֲדֹנִי רָעָה׃ וְעַתָּה	
בּוֹא	הַבְּרָכָה ׀ הַזֹּאת ׀ אֲשֶׁר ׀ הֵבִיא	
	שִׁפְחָתְךָ לַאדֹנִי ׀ וְנִתְּנָה לַנְּעָרִים	
הָלַךְ נָשָׂא	הַמִּתְהַלְכִים ׀ בְּרַגְלֵי ׀ אֲדֹנִי וְשָׂא	
עָשָׂה	נָא לְפֶשַׁע אֲמָתֶךָ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה	
אָמַן	יְהוָה ׀ לַאדֹנִי ׀ בַּיִת ׀ נֶאֱמָן ׀ כִּי	

p ij

ducētos panes ⁊ duo vasa vini: ⁊ quinq; δλακοσίους ἄρτους καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε
ouce facte: ⁊ quiq; ocpht farinarū: ⁊ πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε σάτα ἀλφίτων, καὶ
gomor vuū vue paſſe: ⁊ ducētas maſſas caricaꝝ: ⁊ γόμορ ἐν σταφίδων, καὶ δλακοσίους παλάθας, καὶ
poſuit ſup aſinos. ⁊ dixit puerꝭ ſuis: ἔθετο ἐπὶ τοὺς ὄνους. καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς,
abite ante me: ⁊ ecce ego poſt vos ἀπέρχεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν
vento: at viro ſuo nabal nō nuncia παραγίνομαι, τῷ δὲ ἀνδρὶ αὐτῆς Νάβαλ οὐκ ἀπήγγει
uit. ⁊ factū eſt cū ipſa aſcenderet ſup aſinā: ⁊ λεν. καὶ ἐγένετο αὐτῆς ἐπιβεβηκυίας ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ
deſcenderet in tegmine mōtis. ⁊ ecce dauid καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους. καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ
⁊ viri eius deſcēdebāt in occurſum eius: καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς,
⁊ occurrit eis. ⁊ dauid dixit: forte ad ma καὶ ὑπήντησεν αὐτοῖς. καὶ Δαυὶδ εἶπεν, ἴσως εἰς ἄδι-
lū ſeruaui oia nabal in deſerto. κον ἐφύλαξα πάντα τὰ τοῦ Νάβαλ ἐν τῇ ἐρήμῳ
⁊ nō perit vt caperet ex oibus eius de καὶ οὐκ ἠτιμώθη λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐ
quā. ⁊ reddidit mihi mala pro bono. hec δέν. καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. τάδε
faciat deus inimicis dauid: ⁊ hec ad ποιήσαι ὁ θεὸς τοῖς ἐχθροῖς Δαυίδ, καὶ τάδε προ
dat: ſi reliquero de oibus nabal vſq ad σθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἀπὸ πάντων τῶν Νάβαλ ἕως
mane meiētē ad parietē. ⁊ vidit abygail πρωὶ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον. καὶ εἶδεν Ἀβιγαὶλ τὸν
dauid: ⁊ feſtinās deſcendit ab aſina ⁊ Δαυίδ, καὶ σπεύσασα κατέβη ἀπὸ τῆς ὄνου, καὶ
cecidit coꝝ dauid ſup faciem ſuā: ⁊ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
adorauit eū ſup terrā: ⁊ ſup pe προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τοὺς πο-
des eius cecidit: ⁊ dixit in me dñe mi in δας αὐτοῦ ἔπεσε, καὶ εἶπεν ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἐὰν
quitas:loquatur ancilla tua in auribꝰ tuis: ⁊ au κία, λαλησάτω δὴ ἡ παιδίσκη σου εἰς τὰ ὦτά σου,
di verba famule tue: ne tā ponat καὶ ἄκουσον τὸν λόγον τῆς δούλης σου, μὴ δὴ θείτω
dñs meus cor ſup virū iniquū κύριός μου τὴν καρδίαν ἐπὶ τὸν ἄνδρα τὸν λοιμὸν
illū ſup nabal. qm ſm nomē ſuū ſic τοῦτον ἐπὶ Νάβαλ· ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὕτως
eſt ipſe nabal nomē eius: ⁊ ſtultitia ſi ἐστὶν αὐτός Νάβαλ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐ-
co. ⁊ ego famula tua nō vidi pueros τοῦ· καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάρια
dñi mei q̄s miſiſti. ⁊ nūc dñe mi viuit do τοῦ κυρίου μου οὓς ἀπέστειλας· καὶ νῦν κύριέ μου ζῇ κύ
mine⁊ viuit aīa tua: ſicut prohibuit te ⁊ dñs ριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε κύριος
ne ventres in ſāguiné inocētē: ⁊ ſaluarea manū tuā τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σῶσαι τὴν χεῖρά σου
tibi. ⁊ nūc fiat vt nabal inimici tui ⁊ q̄ σοί· καὶ νῦν γένοιτο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ
querūt dño meo mala, ⁊ nūc accipe be ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά· καὶ νῦν λάβε τὴν εὐ
nedictionē hāc: quā attulit ancilla tua dño
Beñ. λογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ
33.b. meo: ⁊ dabis pueris qui ſiſti μου, καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς ταῦ ἑστηκό-
ſtūt dño meo. auferiā iniquitatē famule σι τῷ κυρίῳ μου. ἆρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης
tue: q̄ faciēs faciet dñs dño meo do σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶ
mū fidelē: q̄
κον πιστόν, ὅτι

ducentos panes & duos vtres vini: quinq; arietes cocto: & quinq; fata polente: & centum ligaturas vue paſſe: & ducentas maſſas caricarū: & poſuit ſuper aſinos: dixitq; pueris ſuis. Precedite me & ecce ego poſt tergum ſequar vos. Viro autem ſuo nabal non indicauit. Cū ergo aſcenderet aſinum & deſcenderet ad radicem montis: & dauid & viri eius deſcēdebant in occurſum eī. Quibus & illa occurrit. Et ait dauid. Vere frustra ſeruaui omnia que huius erant in deſerto & nō perit quicq; de cunctis que ad eū pertinebant: & reddidit mihi malum pro bono. Hec faciat deus dauid & hec addat: ſi reliquero de omnibus que ad ipſum pertinēt vſq; mane mingentem ad parietem. Cum aūt vidiſſet abigail dauid feſtinauit & deſcendit de aſino: & procidit coram dauid ſuper faciem ſuam & adorauit ſuper terram & cecidit ad pedes eius & dixit. In me ſit domine mi hec iniquitas. Loquatur obſecro ancilla tua in auribꝰ tuis: & audi verba famule tue. Ne ponat oro dominus meus rex cor ſuum ſuper virum iſtum iniquum nabal: quoniam ſecundum nomen ſuū ſtultus eſt & eſt ſtultitia cum eo. Ego autem ancilla tua nō vidi pueros tuos domine mi quos miſiſti. Nūc ergo domine mi viuit dominus & viuit anima tua qui prohibuit te ne venires in ſanguinem: & ſaluauit manum tuam tibi. Et nunc fiāt ſicut nabal inimici tui: & qui querunt domino meo malum. Quapropter ſuſcipe benedictionem hanc quam attulit ancilla tua tibi dño meo: & da pueris qui ſequūtur te dominū meum. Auferiniquitatē famule tue. Faciens enim faciet dominus tibi dño meo domum fidelē: qa

מִלְחֲמוֹת יְהוָה אֲדֹנִי נִלְחָם ורעה לחם
לא תִמָּצֵא בְךָ מִיָּמֶיךָ וְלִקְרַאת אָדָם יום
לִרְדָּפְךָ וּלְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ וְהָיְתָה קום היה
נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים צרר
אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת נֶפֶשׁ
אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקְלָעִ קלע
וְהָיָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה לַאדֹנִי כֹּל עשה
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶת הַטּוֹבָה עָלֶיךָ
וְצִוָּךְ לְנָגִיד עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא צוה עור
תִּהְיֶה זֹאת לְךָ לִפּוֹקָה וּלְמִכְשׁוֹל היה כשל
לֵב לַאדֹנִי וְלִשְׁפֹךְ דָּם חִנָּם
וְהוֹשִׁיעַ אֲדֹנִי לוֹ וְהֵיטִב יְהוָה ישע יטב
לַאדֹנִי וְזָכַרְתָּ אֶת אֲמָתֶךָ וְאָמַר אמה אמר
דָּוִד לַאֲבִיגַיִל בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי ברך
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחֵךְ הַיּוֹם
הַזֶּה לִקְרָאתִי וּבָרוּךְ טַעְמֵךְ
וּבְרוּכָה אַתְּ אֲשֶׁר כְּלִתַנִי הַיּוֹם כלא
הַזֶּה מִבּוֹא בְדָמִים וְהוֹשֵׁעַ ישע
יָדִי לִי וְאוּלָם חַי יְהוָה אֱלֹהֵי אלם
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מְנָעַנִי מֵהָרַע רוע
אֹתָךְ בִּי לוּלִי מִהַרְתְּ
וַתָּבֹאתִי לִקְרָאתִי כִּי אִם נוא
נוֹתַר לְנָבָל עַד אוֹר הַבֹּקֶר יתר
מַשְׁתִּין בְּקִיר וּסְגַר וְעָזוּב וְקָטֹן מתן לקח
אֵת אֲשֶׁר הֵבִיאָה לוֹ וּלְהָ אָמַר בוא
עֲלִי לְשָׁלוֹם לְבֵיתֵךְ רְאִי שָׁמַעְתִּי עלה ראה
נְקוֹלֵךְ וָאֶשָּׂא פָּנַיִךְ וַתָּבֹא נָשָׂא פנה
אֲבִיגַיִל אֶל נָבָל וְהִנֵּה לו
מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ כְּמִשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ שתה
וְלֵב נָבָל טוֹב עָלָיו וְהוּא שִׁכֹּר
עַד מְאֹד וְלֹא הִגִּידָה לוֹ דָּבָר נגד
קָטֹן וְגָדוֹל עַד אוֹר הַבֹּקֶר
וַיְהִי בַּבֹּקֶר נְצֵאת הַיַּיִן מִנָּבָל הוה יצא
וַתַּגֶּד לוֹ אִשְׁתּוֹ אֶת הַדְּבָרִים נגד איש
הָאֵלֶּה וַיָּמָת לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ וְהוּא מות
הָיָה לְאָבֶן וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים יום

ᵇprella'dñi'ᵇdñe mi tu 'p
llaris.ᵐMalicia ergo ooo
ⁿnōᵒiueniaturᵖ in te oi=
busᵍdiebus vite tue.ʳSi
eiˢ surrexerit ꝑaliqñᵗhōᵘp
sequēs teᵛvel q̄rēsʷ aiam
tuā:ˣeritʸaiaᶻdñi meiᵃcu
stodita q̄siᵇi fasciculoᶜvi
uentiumᵈapud ᵉdominū
ᶠdeum tuum.ᵍPorro ʰini
micorū tuorūⁱaiaᵏrota
bitur quasi in impetu &
ˡcirculoᵐfūde.ⁿCū ergo
ᵒfecerit tibiᵖdñsᵠdomio
meoʳoia hecˢq̄ locutus
ēᵗbonaᵘde te: ooooooooo
ᵛ& constituerit teʷ ducē
ˣsuperʸisrael:ᶻnon ooooo
ᵃeritᵇtibiᶜhocᵈin singul=
tumᵉ& in scrupulum oo
ᶠcordisᵍdño meoʰeffu
derisⁱsanguinēʲinoxiū:
ᵏautˡipse teᵐvltus fueris
ⁿEt cū benefecerit' dñs
ᵒdomino meo: ᵖrecorda
berisᵠancillē tue. ʳEt ait
ˢdauidᵗad abigail. ᵘBñdi
ctusᵛdominusʷdeus ooo
ˣisraelʸquiᶻmisit te ᵃho=
die ooooooooooooooooo
ᵇin occursū meū:ᶜ& bñ=
dictūᵈeloquium tuum:
ᵉ& benedictaᶠtu ᵍqueʰp
hibuisti meⁱhodie ooooo
ʲne iremᵏad sanguinē:
ˡ& vlciscerer ooooooooo
ᵐmeⁿmanu mea.ᵒAlioqn
ᵖviuitᵠdominusʳdeus oo
ˢisraelᵗquiᵘphibuit me
ᵛne malum facerem ooo
ʷtibi:ˣnisiʸcito ooooooo
ooooooooooooooooooo
ᶻveniſſesᵃin occursum
mihi:ᵇnon oooooooooooo
ᶜremansiſſetᵈnabalᵉvsq̄
adᶠlucemᵍ matutinam
ʰmingensⁱad parietem.
ʲSuscepit ergoᵏdd'ᵈ ma
nu eius oia ˡqueᵐattule=
ratⁿei.ᵖDixitq̄ᵠei.ooooo
ʳVadeˢpacifice ᵗ i domū
tuam.ᵘEcceᵛ audiui ooo
ʷvocem tuāˣ& honoraui
ʸfacem tuam.ᶻ Venit āt
ᵃabigailᵇadᶜnabal. ᵈEt
ecce eratᵉei ooooooooooo
ᶠconuiuiūᵍin domo eiʰ
ⁱquasi cōuiuiūʲregis : oo
ᵏ& corˡnabalᵐiocundū.
ⁿErat enimᵒebrius oooo
ᵖnimis:ᵠ& non ʳindica=
uitˢeiᵗverbum ooooooooo
ᵘpusillumᵛaut grādeʷvſ=
q̄ˣmane. oooooooooooooo
ʸDiluculo aūtᶻcū digeſ=
sissetᵃvinumᵇnabal: oooo
ᶜindicauitᵈeiᵉvxor sua
ᶠverba oooooooooooooo
ᵍhec.ʰEt emortuum eſt
ⁱcor eius ʲintrinſecus:ᵏ&
ˡfctūs ēᵐquasi lapis.ⁿCū
ᵒ pertrāsiſſetᵖ decēᵠdies

preliū vñi vñs meus prelliabitur. τ malicia
πόλεμον κυρίου ὁ κύριός μου πολεμήσει· καὶ κακία
nō inuenietur in te vnquā. τ ſi surrexerit ho
οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε· καὶ ἐὰν ἀναστῇ ἄνθρω
mo perſequēs te τ querēs aiam tuā: τ
πος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ
erit aia vñi mei ligata in vinculo
ἔσαι ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ
vite a vño deo: τ aiam
τῆς ζωῆς παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν
inimicox tuox funda taculabeis in medio
ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.
τ erit qñ fecerit vñs vño meo ꝑm
καὶ ἔσαι ὅταν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου κατὰ
omnia que locutus eſt bona de te: τ cōſtituerit
πάντα ἃ ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σέ, καὶ ἐντελεῖται
te vñs in ducē ſup iſrael: τ nō erit
σοι κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔσαι
tibi hoc abominatio τ ſcandalū cordis
σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ
vño meo effūdere ſāguinē inocētē gratis: τ ſaluare
κυρίῳ μου ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον δωρεάν, καὶ σῶσαι
manū vñi mei ſibi. τ bñfacier vñs vo
χεῖρα κυρίου μού ἑαυτῷ· καὶ ἀγαθυνεῖ κύριος τῷ κυ
mino meo τ recordaberis ancille tue: vt bñ
ρίῳ μου καὶ μνησθήσῃ τῆς δούλης σου, τοῦ καλῶς
factas ei. τ ait dauid abrgail: bñdictus
ποιῆσαι αὐτῇ· καὶ εἶπε δαυὶδ τῇ ἀβυγάιλ, εὐλογητὸς
vñs deus iſrael: q̄ miſit te hodie in
κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν
hac in occurſū mihi τ benedictus: mos
ταύτῃ εἰς ἀπάντησίν μοι, καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος
tuus: τ benedicta tu que prohibuiſti me hodie in
σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν
hac ne irem in ſanguinē: τ ſaluare manū meā
ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου
mihi. verū viuit vñs deus iſrael qui prohibuit me
ἐμοί· πλὴν ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὃς ἀπεκώλυσέ με
hodie malū facere tibi. q: nīſi feſtinaſſes τ
σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σοι. ὅτι εἰμὴ ἔσπευσας καὶ
veniſſes in occurſū mihi: nō relictus eſſet
παρεγένου εἰς ἀπάντησίν μου, οὐκ ἂν ὑπελείφθη τῷ
nabal vſq; ad lucē matutinā meiēs ad parietē. τ
ναβὰλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωὶ οὐρῶν πρὸς τοῖχον· καὶ
accepit dauid oia de manu eius q̄ attu
ἔλαβε δαυὶδ πάντα τὰ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς ἃ ἤνεγ
lit ei. τ dixit ei dauid: aſcēde in pace
κεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν αὐτῇ δαυίδ, ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην
in domū tuā. aſpice. tā qñ audiui vocē
εἰς τὸν οἶκόν σου. βλέπε δὴ ὅτι ἤκουσα τῆς φωνῆς
tuā: τ reuerit'ſum facie tuā. τ venit
σου, καὶ ἐπιστράφητι τὸ πρόσωπόν σου. καὶ παρεγένετο
abrgail ad nabal. τ ecce erat ei cōuiuiū q̄ſi
ἀβυγαὶλ πρὸς ναβάλ· καὶ ἰδοὺ ἦν αὐτῷ πότος ὡς ὁ
cōuiuiū regum in domo eius. τ cor
πότος τῶν βασιλέων ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἡ καρ=
nabal iocūdū in eo: τ ipſe ebrius nimis.
δία ναβὰλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτῷ, καὶ αὐτὸς μεθύων σφόδρα·
τ nō nunciauit abrgail nabal verbū grāde vl
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν ἀβυγαὶλ τῷ ναβὰλ ῥῆμα μέγα ἢ
puſillū vſq; ad lumē matutinū: τ factū ē mane τ vo
μικρὸν ἕως φωτὸς τοῦ πρωί, καὶ ἐγένετο πρωί, καὶ ὡς
reſpuit a vino nabal: nūciauit ei
ἐξέπνευσεν ἀπὸ τοῦ οἴνου ναβάλ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ
vxor eius oia verba hec. τ imor
ἡ γυνὴ αὐτοῦ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐνε
tuū eſt ei cor eius: τ ipſe fit vt
πάγη αὐτῷ ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς γίνεται ὡς
lapis. τ facte ſunt quaſi decē dies:
λίθος· καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι,

τ percuſſit dñs nabal τ mortuus eſt. τ
καὶ ἐπάταξε κύριος τῶ ναβὰλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
audiuit dauid q̄ mortuus eēt nabal τ dixit: bene
ἤκουσε δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε ναβὰλ καὶ εἶπεν, εὐλο
dictus dñs deus qui iudicauit iudiciū obpro=
γητὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνει δισ
brij mei de manu nabal: τ ſeruū ſuū
μοῦ μου ἐκ χειρὸς ναβάλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
cuſtodiuit de manu malorū. τ malitiā na
πονηρεύσατο ἐκ χειρὸς κακῶν. καὶ τὴν κακίαν να=
bal cōuertit dñs in caput eius. τ
βὰλ ἐπέστρεψε κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ
miſit dauid τ locutus eſt de abigail: vt
ἀπέστειλε δαυὶδ καὶ ἐλάλησε περὶ ἀβιγαίλ, λα=
ſumeret eā ſibi in vxorē. τ venerūt pue=
βεῖν αὐτὴν ἑαυτῶ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦλθον οἱ παῖ
ri dauid ad abigail in carmelū. τ locu
δες δαυὶδ πρὸς ἀβιγαίλ εἰς τὸν κάρμηλον. καὶ ἐλά
ti ſunt ei dicētes: dauid miſit nos ad
λησαν αὐτῆ λέγοντες, δαυὶδ ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς
te vt accipiat ſibi in vxorē. τ cōſurgēs ado
σὲ λαβεῖν σεαυτῶ εἰς γυναῖκα. καὶ ἀναστᾶσα προ
rauit ſup factē ſup terrā. τ ait:
σεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ecce famula tua in ancillā vt lauet pe
ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίπτειν τοὺς πό=
des ſeruorū dñi mei. τ feſtinauit τ
δας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου. καὶ ἐτάχυνε καὶ
ſurrexit abigail τ aſcēdit ſup aſinū: τ quinq;
ἀνέστη ἀβιγαίλ καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ πέντε
puelle eius ſecute ſunt eā. τ abiit poſt
κοράσια αὐτῆς ἠκολούθησαν αὐτῆ. καὶ ἐπορεύθη ὀπί
nuncios dauid: τ fit illi in vxorē.
σω τῶν ἀγγέλων δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῶ εἰς γυναῖκα.
τ achinoam accepit ſibi dauid ex izrael:
καὶ τὴν ἀχινοὰμ ἔλαβεν ἑαυτῶ δαυὶδ ἐξ ἰσραήλ,
τ fuerūt et ambe in vxores. τ ſaul dedit
καὶ ἦσαν αὐτῶ ἀμφότεραι εἰς γυναῖκας. καὶ σαοὺλ ἔδωκε
mechol filiā ſuā vxorē dauid
μεχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα δαυὶδ
phalti filio lais qui de gallim.
τῶ φαλτὶ υἱῶ λαὶς τῶ ἐκ γαλείμ. Ca.26.

A ΘΤ venīt ziphei in collem ad ſaul
Καὶ ἔρχονται οἱ ζιφαῖοι εἰς τὸν βουνὸν πρὸς σαοὺλ
dicētes: ecce dauid abſcōditus eſt apud nos in
λέγοντες, ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν
colle echela q̄ eſt ex aduerſo ieſſe
τῶ βουνῶ τῶ ἐχελὰ ὃ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἰεσσε
mſi. τ ſurrexit ſaul τ deſcēdit in deſertū ziph.
μοῦν. καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον ζιφ.
τ cum eo trīa milia virorū electorū de
καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ
iſrael vt quereret dauid in deſerto ziph. τ
ἰσραὴλ τοῦ ζητεῖν τὸν δαυὶδ ἐν τῆ ἐρήμω ζίφ. καὶ
caſtrametat⁹ eſt ſaul in colle echela ex
παρεμβάλεν σαοὺλ ἐν τῶ βουνῶ τῶ ἐχελὰ ἐπὶ
aduerſo teſſemſi q̄ eſt in via. τ
πρόσωπον ἰεσεμοὺν τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. καὶ ὁ
dauid ſedebat in deſerto. τ vidit dauid q̄
δαυὶδ ἐκάθητο ἐν τῆ ἐρήμω. καὶ εἶδε δαυὶδ ὅτι
veniſſet ſaul poſt ſe in deſertū. τ mi=
ἦκει σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἀπε
ſit dauid exploratores: τ cognouit q̄ veniſſet ſa
στειλε δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἦκει σα
ul paratus illuc. τ ſurrexit dauid clam τ a=
ουλ ἕτοιμος ἐκεῖ. καὶ ἀνέστη δαυὶδ λάθρα καὶ ἐπο
biit in locū vbi dormiebat illic ſaul. τ vi
ρεύθη εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθευδε ἐκεῖ σαοὺλ. καὶ εἶ
dit dō locum vbi dormiunt ibi ſaul: τ
δε δαυὶδ τὸν τόπον οὗ ἐκοιμήθη ἐκεῖ σαούλ, καὶ
abener
ἀβενὴρ

ᵃpcuſſit ᵇdñs ᵇnabal: ᶜ& mortuus eſt. Qd ᶠcū audiſſet ᵍdauid ᶠ mortuū ᵏnabal: ˡait. ᵐBenedictus ⁿdñs ᶜqui ᵖiudicauit ᶠcām ᵃobprobrīi mei ∞∞∞∞∞ ᶠde manu ⁿnabal: ˡ& ᶜſeruū ſuū ᶠcuſtodiuit ᵃa malo: ᵇ& ᶜmaliciam ᵇnabal ᶜreddidit ᶠdominus ∞∞∞ ᵍin caput eius. ᵇMiſit ergo ᶠdauid ᵏ& locutus eſt ˡad abigail ᵐvt ſumeret eam ⁿſibi ᵒin vxorem. ∞ ˡ Et venerunt ᵍpueri ᶠdauid ᵃad ᶠabigail ∞∞∞∞∞ ⁿin carmelū: ˣ& locuti ſt ʸad eam ᶠdicentes. ∞∞∞ ᵃ Dauid ᵇmiſit nos ᶜad te ᵈvt accipiat te ᵉſibi ∞∞∞ ᶠin vxorē. Que ᵍconſurgens ᵇadorauit ˡprona ∞ ᵏin terram: ˡ& ait. ᵐEcce ⁿfamula tua ſit ∞∞∞∞∞ ᵒin ancillā: ᵖvt lauet ᵍpedes ʳſeruorū ˢdñi mei. ᶠEt feſtinauit ᵘ& ſurrexit ˣabigail ᵛ& aſcēdit ʷſuper ᵃaſinum: ᵇ& quinq; ᶜpuelle ᵈierunt ∞∞∞∞∞∞∞ ᵉcū ea ᶜ pediſeque eius: ᶠ& ſecuta eſt ᵇnūcios ᶠdd: ᵏ& fctā eſt ˡilli ᵐvxor. Sed ⁿ& ᵒachinoē ∞∞∞∞∞∞∞ ᵖaccepit ᵍdd ʳde iezrael: ˢ& fuit ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ᵗvtraq; ʳvxor ᵉeius. ˡSaul autem ᵗdedit ∞∞∞∞∞ ᶜmichol ᵒfiliāſuam ᶜ vxorē ᶠdauid ᵍphalti ʰfilio ∞ ˡlais ᵏqui erat ˡde gallim.

ΘΤ venerunt 26. ᵇziphei ᶜad ᵒſaul ᶠin gabaa ᶠdicentes. ∞∞∞∞∞ ᵍEcce ʰdauid ˡabſcōditus eſt ᵏin colle ˡachile que ē ᵐex aduerſo ᵒſolitudinis ᵖ Et furrexit ᵍſaul ∞∞∞∞ ʳ& deſcēdit ᵗin ᶠdeſertum ᵘziph ᵛ& cum eo ʷtria ∞∞∞ ˣmilia ᵃvirorū de ᵇ electis ᶜiſrael: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈvt quereret ᶠdauid ᵍ i de ſerto ʰziph. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ˡEt caſtrametatus eſt ᵏſaul ᵐin gabaa ˡachile σ ∞ ⁿque erat ᵒex aduerſo ᵖſolitudinis ᵍin ʳvia. ∞∞∞ ˢ Dauid ātˡ hītabat ᵘin deſerto. ˣ Vidēs ātˡ q; ʸ veniſſet ᶻſaul ᵃpoſt ſe ᵇin deſertum: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜmiſit ᶠexploratores: ᵍ& didicit ʰq; illuc ˡveniſſet ᵐcertiſſime. ⁿEt furrexit ᵒdauid ᶠ& venit ∞∞∞∞∞∞∞ ᵍad ᶠlocum ⁿvbi erat ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ᵏſaul. ˡCunq; vidiſſet ᵇ locum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜin quo ᵈdormiebat ᶠſaul ᵍ& abner ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵍנָבָל	ᵉוַיִּנָּף	ᵈיְהוָה ᶜאֶת ᵇנָבָל ᵃוַיָּמֹת: וַיִּשְׁמַע
ᶠמוּת׳ אָמַר	ᵍדָּוִד ᵉכִּי מֵת ᵈנָבָל ׀ וַיֹּאמֶר ᵐבָּרוּךְ	
ᵖרוב	ⁿיְהוָה ᵐאֲשֶׁר ᵏרָב ᵍאֶת ᶠרִיב ᵉחֶרְפָּתִי	
ᵒרוע	ᵈמִיַּד ᶜנָבָל ᵇוְאֶת ᵃעַבְדּוֹ חָשַׂךְ ᵐמֵרָעָה	
ᶜשוב	ᵇוְאֶת רָעַת ᶜנָבָל ᵈהֵשִׁיב ᵉיְהוָה	
ᵏשלח ᵈדבר	ᵍבְּרֹאשׁוֹ ᵇוַיִּשְׁלַח ׀ דָּוִד ᵃוַיְדַבֵּר	
ᵐלקח ᵒאיש	ᵏבַּאֲבִיגָיִל ᵐלָקַחַת ᵉלוֹ ᵒלְאִשָּׁה:	
ᵖבוא	ᵖוַיָּבֹאוּ ᵒעַבְדֵי ׀ דָּוִד ᵉאֶל ׀ אֲבִיגָיִל	
ᵍקום ᵖשחה	ᵒהַכַּרְמֶלָה ᵉוַיְדַבְּרוּ ᵃאֵלֶיהָ ׀ לֵאמֹר	
ᵐאמה	ᵍדָּוִד ᵖשְׁלָחָנוּ ᵒאֵלַיִךְ ׀ לְקַחְתֵּךְ ׀ לוֹ	
ᵏארצה	ᵎלְאִשָּׁה: ᵎוַתָּקָם ᵖוַתִּשְׁתַּחוּ ׀ אַפַּיִם	
ᵐאמה	ᵏאָרְצָה ᵎוַתֹּאמֶר ᵐהִנֵּה ᵉאֲמָתֶךָ	
ᵒלשפחה ᵖלרחץ ᵍרַגְלֵי ᵃעַבְדֵי ᵉאֲדֹנִי:		
ᵍמהר ᵐקום	ᵎוַתְּמַהֵר ᵐוַתָּקָם ᵏאֲבִיגָיִל ᵎוַתִּרְכַּב ׀ עַל	
ᵉרכב ᵐחמר	ᵈהַחֲמוֹר ᵒוְחָמֵשׁ ᵏנַעֲרֹתֶיהָ ᵒהַהֹלְכוֹת	
ᵎלך ᵖלאחר	ᵎלְרַגְלָהּ ᵎוַתֵּלֶךְ ᵍאַחֲרֵי ᵐמַלְאֲכֵי ׀ דָּוִד	
ᵏהיה	ᵎוַתְּהִי ׀ לוֹ ᵐלְאִשָּׁה: ᵐוְאֶת ᵉאֲחִינֹעַם	
ᵖלקח ᵍדוד ᵐמִיזְרְעֶאל ᵎוַתִּהְיֶיןָ ᵎגַּם		
ᵏנשה	ᵐשְׁתֵּיהֶן ᵏלּוֹ ᵎלְנָשִׁים: ᵎוְשָׁאוּל ᵎנָתַן ᵏאֶת	
ᵎאיש	ᵐמִיכַל ᵒבִּתּוֹ ᵉאֵשֶׁת ׀ דָּוִד ᵐלַפַּלְטִי ᵒבֶּן	
Cap. xxvi	׀לַיִשׁ ᵉאֲשֶׁר ᵐמִנַּלִּים: ׀וַיָּבֹאוּ	
ᵎסתר	ᵒהַזִּפִּים ᵉאֶל ᵒשָׁאוּל ᵒהַנִּבְעָתָה ׀לֵאמֹר	
ᵖבנה ᵍקום	ᵍהֲלוֹא ᵈדָוִד ᵐמִסְתַּתֵּר ᵏבְּנִבְעַת ᵈהַחֲכִילָה	
ᵐעל ᵒפְּנֵי ᵉהַיְשִׁימֹן: ᵎוַיָּקָם ᵍשָׁאוּל		
ᵎוַיֵּרֶד ᵉאֶל ᵐמִדְבַּר ᵎזִיף ᵎואִתּוֹ ׀שְׁלֹשֶׁת		
ᵎאַלְפִים ᵒאִישׁ ᵇבְּחוּרֵי ᵎיִשְׂרָאֵל		
ᵒלְבַקֵּשׁ ᵏאֶת ׀ דָּוִד ׀ ᵇבְּמִדְבַּר ᵎזִיף:		
ᵎוַיַּחַן ׀ שָׁאוּל ׀ ᵇבְּנִבְעַת ׀ ᵈהַחֲכִילָה		
ᵐאֲשֶׁר ᵉעַל ᵒפְּנֵי ᵍהַיְשִׁימֹן ᵒעַל ᵈהַדָּרֶךְ		
ᵎרָאָה ᵖבוא	ᵎוְדָוִד ᵎישֵׁב ᵉבַּמִּדְבָּר ᵎוַיַּרְא ᵎכִּי ׀ בָא	
ᵎשָׁאוּל ᵇ אַחֲרָיו ᵎהַמִּדְבָּרָה ׀		
ᵎשׁלח ᵍנגל	ᵎוַיְשַׁלַּח ᵈדָּוִד ᵐמְרַגְּלִים ᵍוַיֵּדַע ᵇכִּי ׀בָא	
ᵐבוא ᵎקום	׀שָׁאוּל ᵎאֶל ᵐנָכוֹן: ᵎוַיָּקָם ᵒדָּוִד ᵎוַיָּבֹא	
ᵍקום	ᵍאֶל ׀ ᵈהַמָּקוֹם ᵐאֲשֶׁר ׀ חָנָה ᵐשָּׁם	
ᵎשָׁאוּל ׀וַיַּרְא ׀ דָּוִד ᵉאֶת ᵇהַמָּקוֹם		
ᶜאֲשֶׁר ᵒשָׁכַב ᵎשָּׁם ׀שָׁאוּל ᵍוַאַבְנֵר		

בֶּן נֵר שַׂר צְבָאוֹ וְשָׁאוּל שֹׁכֵב שׁוּר
בַּמַּעְגָּל וְהָעָם חֹנִים סְבִיבֹתָיו: וַיֹּאמֶר עָגָל חֲנָה
דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל אֲחִימֶלֶךְ הַחִתִּי סָבִיב עָנָה
וְאֶל אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב
לֵאמֹר מִי יֵרֵד אִתִּי אֶל שָׁאוּל
אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֲנִי חֲנָה אֲמַר
אֵרֵד עִמָּךְ: וַיָּבֹא דָוִד וַאֲבִישַׁי אֶל יָרַד
הָעָם לָיְלָה וְהִנֵּה שָׁאוּל שֹׁכֵב
יִשַׁי בַּמַּעְגָּל וַחֲנִיתוֹ מְעוּכָה בָּאָרֶץ חָנָה מְעָרָה
מַרְאֲשֹׁתָיו וְאַבְנֵר וְהָעָם שֹׁכְבִים
סְבִיבֹתָיו: וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי אֶל
דָּוִד סְגַר אֱלֹהִים הַיּוֹם אֶת אוֹיִבֵךְ
בְּיָדֵךְ וְעַתָּה אַכֶּנּוּ נָא בַּחֲנִית נָכָה
וּבָאָרֶץ פַּעַם אַחַת וְלֹא אֶשְׁנֶה שָׁנָה
לוֹ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אֲבִישַׁי אֶל
תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי מִי שָׁלַח יָדוֹ שָׁחַת
בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְנָקָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד
חַי יְהוָה כִּי אִם יְהוָה יִנְּפֶנּוּ אוֹ נָגַף
יוֹמוֹ יָבֹא וְמֵת אוֹ בַּמִּלְחָמָה יֵרֵד יוֹם בּוֹא לָחַם
וְנִסְפֶּה: חָלִילָה לִי מֵיהוָה מִשְׁלֹחַ סָפָה חָלַל
יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה קַח נָא אֶת
הַחֲנִית אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָו וְאֶת צַפַּחַת חֲנָה
הַמָּיִם וְנֵלְכָה לָּנוּ: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת יָלַךְ
הַחֲנִית וְאֶת צַפַּחַת הַמַּיִם מְרַאֲשֹׁתֵי
שָׁאוּל וַיֵּלְכוּ לָהֶם וְאֵין רֹאֶה וְאֵין
יוֹדֵעַ וְאֵין מֵקִיץ כִּי כֻלָּם יְשֵׁנִים כִּי יָדַע קוּץ
תַּרְדֵּמַת יְהוָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם: יָרַד
וַיַּעֲבֹר דָּוִד הָעֵבֶר וַיַּעֲמֹד עַל רֹאשׁ עָבַר עֵמֶד
הָהָר מֵרָחוֹק רַב הַמָּקוֹם בֵּינֵיהֶם: רָחַק קוֹם
וַיִּקְרָא דָוִד אֶל הָעָם וְאֶל אַבְנֵר קָרָא
בֶּן נֵר לֵאמֹר הֲלֹא תַעֲנֶה אַבְנֵר עָנָה
וַיַּעַן אַבְנֵר וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה
קָרָאתָ אֶל הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל אַבְנֵר הֲלוֹא אִישׁ אַתָּה וּמִי
כָּמוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל וְלָמָּה לֹא שָׁמַרְתָּ
אֶל אֲדֹנֶיךָ הַמֶּלֶךְ כִּי בָא אֶחָד בּוֹא

filius ner princeps milicie eius & saul dormiebat in tentorio & reliquū vulgus circuitū eius: dixit dauid ad achimelech hetheum: & abisai filium saruie fratrem ioab dicēs. Quis descendet mecum ad saul in castra? Dixitq; abisai. Ego descendā tecū. Venit ergo dauid & abisai ad populū nocte: & inuenerunt saul iacentē & dormientē in tentorio: & hastam fixā in terra ad caput eius. Abner aūt & populus dormiētes in circuitu eius. Dixitq; abisai ad dauid. Cōclusit deus inimicū tuū hodie in manus tuas. Nūc ergo perfodiam eū lācea in terra semel: & nō secundo opus erit. & dixit dd ad abisai. Ne interficias eū. Quis extendet manum suā in xp̄m dn̄i & innocēs erit? Et dixit dauid. Viuit dn̄s: qa nisi dn̄s percusserit eum: aut dies eius venerit vt moriatur: aut in plio descendens perierit: propitius mihi sit dn̄s ne extendā manū meā in xp̄m dn̄i. Nūc igitur tolle hastam que ē ad caput eius & ciphum aque & abeamus. Tulit igitur dauid hastam & ciphū aq̄ q erat ad caput eius: & abierūt. Et nō erat qui videret & intelligeret & nō euigilaret sed oēs dormiebāt: qa sopor domini irruerat sup eos. Cūq; trāsisset dd ex aduerso & stetisset in vertice mōtis de lōge: & esset grāde interuallū inter eos: clamauit dauid ad populū & ad abner filiū ner dicens. Nōne rndebis abner? & rndēs abner ait. Quis es tu qui clamas & inquietas regē? Et ait dauid ad abner. Nūquid nō vir tu es? Et quis alius sicut tu in israel? Quare ergo non custodisti dn̄m tuum regē? Ingressus est enim vnus

filius ner princeps militie eius ibi: & saul dormiebat in curru. & pps castrametatus erat p circuitū eius & fudit dauid & dixit ad achimelech hetheum & abesai filiū saruie fratre ioab dicēs: quis ingredietur mecū in castra ad saul? & dixit abesai: ego ingrediar tecum. & abeunt dauid & abesai in ppm nocte. & ecce saul dormiebat in curru: & hasta fixa in terra ad caput eius. & abner & pul dormiebat i circuitu ei. & dixit abesai ad dauid: cōclusit dns inimicū tuū hodie manuū tuaꝝ. & nūc percutiā illū cū lancea semel in terra & nō secundo percutiā eū. & dixit dauid ad abesai: ne interficias eū: quis qui extenderit manus suas in xp̄m dn̄i & innocēs erit: & dixit dauid viuit dns: q nisi dns percusserit eū: aut dies eius venerit & moriatur: vel pugnā descēdat & apponatur: mihi autē nō sit hoc inferre manū meā in xp̄m dn̄i. & nūc accipe hastā q ad caput eius & ciphum aque a capite eius: & abeamus. & tulit dd hastā & ciphum aque a capite eius: & abierūt. & non erat q videret & nō erat q intelligeret ipsi. & non erat q euigilaret & nō erat q surgeret: oēs dormiētes: quia sopor dn̄i irruerat super eos. & trāsiit dauid ex aduerso & stetit in vertice mōtis de lōge: & erat grāde interuallū inter eos: & clamauit dauid ad populū & ad abner filiū ner dicens. Nōne rndebis abner? & rndit abener & dixit: quis es q vocas me: quis es tu? & dixit dauid ad abener: nūqd nō vir tu? & quis in israel sicut tu? & quare nō custodisti dn̄m regem tuū regem? qm ingressus est vnus

ve ppfo vt interficeret dñm tuū regē:
ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα,
non bonū verbū hoc q̄ fecisti. viuit dñs: qñ
οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ποιηκάς· ζῇ κύριος, ὅτι
filij mortis vos q nō custoditis dñm vrm
υἱοὶ θανάτου ὑμεῖς ὅτι μὴ φυλάσσοντες τὸν κύριον ὑμῶν
regem xp̄m dñi. ⁊ nūc vide vbi est
τὸν βασιλέα τὸν χριστὸν κυρίου· καὶ νῦν ἴδε ποῦ ἐστὶ
hasta regis: ⁊ lēticula aque q
τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος τὰ
ad caput eius. ⁊ cognouit saul voce
πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐπέγνω σαοὺλ τὴν φωνὴν
dauid: ⁊ dixit vox tua hec fili dñi?
δαυίδ, καὶ εἶπεν ἡ φωνή σου αὕτη τέκνον δαυίδ;
⁊ dixit dauid: vox mea dñe mi ſeruus tuus do
καὶ εἶπε δαυίδ· φωνή μου κύριέ μου δοῦλος σὸς κύ-
mine rex: ⁊ dixit quare perſequitur do
ριε βασιλεῦ· καὶ εἶπεν ἵνατί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύ
minꝰ meus ꝓſequ ſeruū ſuū? q̄n qd peccauī:
ριός μου ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; ὅτι τί ἥμαρτον;
vel qđ in me malū inuētū eſt? ⁊ nūc audiat tā do
ἢ τίς ἐν ἐμοὶ κακία εὑρέθη; καὶ νῦν ἀκουσάτω ὁ κύ
minꝰ meus rex verba ſeruī ſui:
ριός μου ὁ βασιλεὺς τὰ ῥήματα τοῦ δούλου αὐτοῦ,
ſi deus i citauit te aduerſū me: odoretur ſacrificiū tuū.
εἰ ὁ θεὸς ἐπῆρέ σε ἐπ' ἐμέ, ὀσφραινέσθω θυσίας σου·
ſi ꝛt filij hoīus: maledicti ſūt coꝝ do
εἰ δὲ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι ἐνώπιον κυ
mino: quia eiecerūt me hodie vt nō firmer in here
ρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ κληροχθῆναι ἐν κλήρῳ
ditate dñi: dicētes vade ſeruī dīs alijs.
τοῦ κυρίου, λέγοντες πορεύου δούλευε θεοῖς ἑτέροις·
⁊ nūc nō cadat ſanguis meꝰ ſup terrā er aduerſo
καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξ ἐναντίας
facie dñi. q̄ egreſſus eſt rex iſrael
προσώπου κυρίου· ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ
vt q̄rat pulicē vnū: ſicut pſequitur perdix
ζητῆσαι ψύλλον ἕνα, καθὼς καταδιώκει ὀρτυγοκόραξ ἐν
mōtibus. ⁊ dixit ſaul peccaui: reuertere fi
τοῖς ὄρεσιν· καὶ εἶπε σαοὺλ ἥμαρτον, ἐπίστρεφε τέκ
li dauid: q̄ nō malefactā tibi rurſū eo q̄ pciosa
νον δαυίδ, ὅτι οὐ κακοποιήσω σε ἔτι ἀνθ' ὧν ἔντιμος
fuerit aīa mea in oculis tuis in die
γεγένηται ἡ ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ
hac: ſtulte egi: ⁊ ignorauī multa nimis.
ταύτῃ, μεμετοίωμαι, καὶ ἠγνόηκα πολλὰ σφόδρα.
⁊ rīdit dauid ⁊ dixit: ecce haſta re
καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέ
gis: tranſeat tā vnus puerorū ⁊ accipiat eā. ⁊
ως, διελθέτω δὴ ἕν τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό. καὶ
dñs retribuet vnicuiq; iuſticiam ſuam ⁊
κύριος ἐπιστρέψει ἑκάστῳ τὰς δικαιοσύνας αὐτοῦ καὶ τὴν
fidē ſuā. vt tradidit te dñs hodie in
πίστιν αὐτοῦ· ὃς παρέδωκέ σε κύριος σήμερον εἰς
manus meas: ⁊ nō volui inferre manū meā
χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου
in xp̄m dñi. ⁊ ecce ſicut magnificata ē in
ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἐν τῇ
die hac aīa tua in oculis meis: ſic ma
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἡ ψυχή σου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως με
gnificetur aīa mea in cōſpectu dñi: ⁊ eruat
γαλυνθείη ἡ ψυχή μου ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐκσώσαι
me ⁊ liberet me ex oi angustia. ⁊ dixit
με καὶ ἐξέλοιτό με ἐκ πάσης θλίψεως. καὶ εἶπε
ſaul ad dauid: benedictus tu
σαοὺλ πρὸς δαυίδ, εὐλογημένος σὺ

de turba vt interficeret
regem
dominum tuum. Non
eſt bonum hoc quod
feciſti. Viuit dñs: qñ
filii mortis eſtis vos:
quia non cuſtodiſtis
dominum veſtrum
chriſtum dñi. Nūc ergo vide vbi ſit
haſta regis & vbi ſit
ciphus aque
qui erat ad caput eius.
Cognouit autem ſaul
vocem dauid: & dixit.
Numquid vox hec tua
fili mi dauid? Et ait da
uid. Vox mea dñe mi
rex. Et ait. Quāobcau
ſam dominus meus pſequ
tur ſeruū ſuum? Quid
feci: aut quod eſt
malum in manu mea?
Nunc ergo audi oro
domine mi rex verba
ſeruī tui. Si
dñs incitat te aduerſū
me: odoretur ſacrificiū
Si ātfilii hoīm: maledi
cti ſunt in conſpectu
dñi qui eiecerunt me
hodie vt nō habitem
in hereditate dñi dicē
tes. vade ſeruī
dīs alienis. Et nunc
non effundatur
ſanguis meus in terra
coram domino: quia
egreſſus eſt rex iſrael
vt querat
pulicem vnum ſicut
perſequitur perdix
in montibus: Et ait ſa
ul. Peccaui
Reuertere fili mi dauid
Nequaq; ei vltra tibi
malefaciā eo q̄ pciosa
fuerit anima mea
in oculis tuis hodie. Ap
paret ei q̄ ſtulte egerim
& ignorauerim multa
nimis. Et rīdens dd
ait. Ecce haſta regis:
tranſeat
vnus de pueris regis &
tollat eam. Dominus āt
retribuet vnicuiq; fm
iuſticiam ſuam
& fidē. Tradidit enim
te dominus
hodie in manū meā: &
nolui extendere
manū meā in xp̄m do
mini. Et ſicut
magnificata eſt aia tua
hodie in oculis meis:
ſic magnificetur aia
mea in oculis domini
& liberet me de omni
angustia. Ait ergo
ſaul ad dauid. Benedi
ctus tu

הָעָם לְהַשְׁחִית אֶת הַמֶּלֶךְ
אֲדֹנָיִךְ לֹא טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ חַי יְהוָה כִּי בְנֵי מָוֶת אַתֶּם
אֲשֶׁר לֹא שְׁמַרְתֶּם עַל אֲדֹנֵיכֶם
עַל מְשִׁיחַ יְהוָה וְעַתָּה רְאֵה אֵי
חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְאֵת צַפַּחַת הַמַּיִם
אֲשֶׁר מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּבַּר שָׁאוּל
אֶת קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הַקּוֹלְךָ זֶה
בְנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה אֲדֹנִי רֹדֵף
אַחֲרֵי עַבְדּוֹ כִּי מֶה עָשִׂיתִי וּמָה
בְיָדִי רָעָה וְעַתָּה יִשְׁמַע נָא
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם
יְהוָה הֲסִיתְךָ בִי יָרַח מִנְחָה וְאִם
בְּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי
יְהוָה כִּי גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ
בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַתָּה אַל יִפֹּל
דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי
יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת
פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר יְרַדֹּף הַמְקָרֵא
בָּהָרִים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי
שׁוּב בְּנִי דָוִד כִּי לֹא אָרַע לְךָ
עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יָקְרָה נַפְשִׁי
בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הִזֵּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי
וְאַשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד וַיַּעַן דָּוִד
וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲנִית הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר
אֶחָד מִהַּנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ וַיהוָה
יָשִׁיב לְאִישׁ אֶת צִדְקָתוֹ
וְאֶת אֱמֻנָתוֹ אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה
הַיּוֹם בְּיָדִי וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ
יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר
גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי
כֵּן תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיְצַלֵּנִי מִכָּל צָרָה וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה

בְּנֵי דָוִד נַם עָשָׂה תַּעֲשֶׂה וְנַם
יָכוֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ
וְשָׁאוּל שָׁב לִמְקוֹמוֹ׃
cap. xxviii וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לִבּוֹ עַתָּה אֻסָּפֶה
יוֹם אֶחָד בְּיַד שָׁאוּל אֵין לִי טוֹב
כִּי הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל אֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל
לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
וְנִמַּלְטִתִּי מִיָּדוֹ׃ וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר
הוּא וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר
עִמּוֹ אֶל אָכִישׁ בֶּן מָעוֹךְ מֶלֶךְ
נַת׃ וַיֵּשֶׁב דָּוִד עִם אָכִישׁ בְּנַת
הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד
וּשְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית
וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִית׃
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָרַח דָּוִד נַת
וְלֹא יָסַף עוֹד לְבַקְשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל אָכִישׁ אִם נָא מָצָאתִי חֵן
בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ לִי מָקוֹם בְּאַחַת
עָרֵי הַשָּׂדֶה וְאֵשְׁבָה שָׁם וְלָמָּה
יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ׃
וַיִּתֶּן לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת
צִקְלַג לָכֵן הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי
יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי מִסְפַּר
הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה
פְּלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃
וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל
הַגְּשׁוּרִי וְהַגִּרְזִי וְהָעֲמָלֵקִי כִּי
הֵנָּה יוֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
בְּאֲכָה שׁוּרָה וְעַד אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וְהִכָּה דָוִד אֶת הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה
אִישׁ וְאִשָּׁה וְלָקַח צֹאן וּבָקָר
וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב
וַיָּבֹא אֶל אָכִישׁ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ
אֶל פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם וַיֹּאמֶר
דָּוִד עַל נֶגֶב יְהוּדָה וְעַל נֶגֶב

fili mi dauid. Et quidē faciens facies: & potens poteris. Abiit ād dauid in viam ſuam: & saul reuerſus eſt li locum ſuum. 27.

Dixit dauid in corde ſuo. Aliqñ incidā vna die in manu ſaul. Nonne melius eſt vt fugiam: & ſaluer in terra philiſtinorū vt diſperet ſaul: ceſſetq; me querere in cunctis finibus iſrael. Fugiā ergo manus eius. Et surrexit dauid & abiit ipſe & ſexcenti viri cum eo ad achis filiū maoch regem geth. Et habitauit dauid cum achis in geth: ipſe & viri eius: vir & domus eius & due vxores eius: achinoam iezraelites & abigail vxor nabal carmeli. Et nūciatū eſt ſaul q fugit dauid in geth: & nō addidit vltra querere eū. Dixit autem dauid ad achis. Si inuenit gratiam oculis tuis detur mihi locus in vna vrbiū regiōis huius vt habitem ibi. Cur enim manet ſeruꝰ tuus in ciuitate regis tecum. Dedit itaq; ei achis in die illa ſicelech. Propter quā cām fctā eſt ſicelech regū iuda vſq; in diē hāc Fuit autem numerus dierū quib habitauit dauid in regione philiſtinorum quattuor mensium. Et aſcēdit dauid & viri eius & agebant predas de geſſuri & de gezre & de amalechitis. Hi enī pagi habitant in terra antiquitus eūtibus ſur vſq; ad terram egypti. Et percutiebat dauid omnē terrā illorū; nec relinq̄bat viuētē virū & mulierē: tollensq; boues & oues & aſinos & camelos & veſtes reuertebatur & vēiebat ad achis. Dicebat aūt ei achis. In quē irruiſti hodie? Rñdebat dauid. Contra meridiem iude & contra meridiem

fili dauid: τ facies facies τ potes po
τέκνον δαυίδ, καὶ ποιῶν ποιήσεις καὶ δυνάμενος δυ
teris. τ abiit dauid in viā ſuam: τ ſa=
νήσῃ, καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ σα
ul reuerſus eſt in locū ſuū.
ουλ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ca.27.

Καὶ εἶπε δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ λέγων, νῦν A
apponar in die vna in manus ſaul: τ nō
προσεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας σαούλ, καὶ οὐκ
erit mihi bonū niſi ſaluer in terra philiſtinorū τ
ἔσαι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ διασωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων καὶ
ceſſet a me ſaul vt querat me in cūctis finib iſra=
ἀνὴ ἀπ' ἐμοῦ σαοὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον ἰσρα
el: τ ſaluabor de manu eius. τ surrexit dauid
ηλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη δαυὶδ
τ trāſiit ipſe τ ſexcenti viri q cū eo:
καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ,
τ abiit ad achis filiū maoch regē geth. τ
καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἀχχὶς υἱὸν μαὼχ βασιλέα γέθ. καὶ
ſedit dauid ad achis regē in geth ipſe τ
ἐκάθισε δαυὶδ πρὸς ἀχχὶς βασιλέα ἐν γέθ αὐτὸς καὶ Infra.
viri q cum eo vnuſquiſq; τ domus eius: τ 30.a.
οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ
dauid τ ambe vxores eius achinoam iezraelī=
δαυὶδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτ ἀχινοὰμ ἰζραηλί
tes τ abigail vxor nabal carmelit. τ
τις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρμηλίου. καὶ B
nūciatū eſt ſaul q fugit dauid in geth:
ἀπηγγέλη τῷ σαούλ ὅτι πέφευγε δαυὶδ εἰς γέθ,
τ nō addidit vltra querere eū. τ dixit dauid
καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad achis: ſi tā inuenit gram ſeruus tuus in ocu
πρὸς ἀχχίς, εἰ δὴ εὗρικε χάριν ὁ δοῦλός σου ἐν ὀφθαλ
lis tuis dent tā mihi locum in vna vr=
μοῖς σου δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλε
bib que in agro τ habitabo ibi. τ quare ma
ων τῶν κατ' ἀγρὸν καὶ καθίσομαι ἐκεῖ. καὶ ἱνατί κά
net ſeruus tuus in ciuitate regali tecum?
θηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένη μετὰ σοῦ;
τ dedit ei achis in die illa ſece
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀχχὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν σεκε
lag. pp hoc facta eſt ſecelag regi iu
λάγ. διὰ τοῦτο ἐγένετο Σεκελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς ἰου=
dee vſq; in diē hanc. τ fuit numer
δαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς
dierū quē habitauit dauid in agro philiſti=
τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύ
norū mēſes quattuor. τ aſcēdebat dauid τ vi λων μῆνες τέσσαρες. καὶ ἀνέβαινε δαυὶδ καὶ οἱ ἄν=
ri eius τ irruebant in geſſureſi τ
δρες αὐτοῦ καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ τὸν γεσουραῖον καὶ
iezreū τ in amalecitē: qñ habitabatur
τὸν ἰεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαληκίτην, ὅτι κατῳκεῖτο ἡ
terra q a geſſur τ vſq; ad terā egypti: τ percu=
γῆ ἡ ἀπὸ γεσουρ καὶ ἕως γῆς αἰγύπτου, καὶ ἔτυ=
tiebat terā: τ nō reliq̄bat viuētē virū τ mulierē:
πτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωγόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα,
τ capiebāt greges ouiū τ boū armēta τ aſinos τ
καὶ ἐλάμβανον προίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ
camelos τ veſtē. τ reuertebātur τ venie
καμήλους καὶ ἱματισμόν. καὶ ἀνέστρεφον καὶ ἤρχον=
bāt ad achis. τ dixit achis ad dauid: in
το πρὸς ἀχχίς. καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς δαυὶδ, ἐπὶ
quē irruiſtis hodie? τ dixit dauid ad achis:
τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς,
cōtra meridiē iude τ cōtra meridiē
κατὰ νότον τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ νότον C D

teramiel τ cōtra meridiē ceneſi. τ oēm virū
ἱεραμιὴλ καὶ κατὰ νότον τοῦ κενεζί. καὶ πάντα ἄνδρα
τ mulierē nō viuificabat dauid vt adduceret in
καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνει δαυὶδ τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς
geth: dicēs ne forte annūciēt cōtra nos dicen
γέθ, λέγων μή ποτε ἀπαγγείλωσι καθ' ἡμῶν λέγον=
tes: hec facit dauid. τ hec iuſtificatio e=
τες, τάδε ποιεῖ δαυίδ. καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα αὐ
ius oībus diebus qb⁹ mānſit dauid in agro
τοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο δαυὶδ ἐν ἀγρῷ
phiſtinorū. τ credidit achis in dauid
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπιστεύθη ἀχχὶς ἐν δαυὶδ
dicēs: cōfidebat cōfuſus in pplo ſuo in
λέγων, πέπυσται ἀισχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν τῷ
iſrael: τ erit me⁹ ſeruus in ſeculū.
Ἰσραήλ, καὶ ἔσαι μου δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.28.

Θ factū eſt in diebus illis τ cōgre
A Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συνα
gant phiſtiim caſtra ſua
ἀθροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν τ
vt egrederētur in bellū cōtra iſrael. τ dixit achis
ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ἀχχὶς
ad dauid: ſciens cognoſces qm̄ mecū egre
πρὸς τὸν δαυίδ, γινώσκων γνώσει ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξε
dieris in bellū tu τ viri tui. τ
λεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον σὺ καὶ οἱ ἄνδρες σου. καὶ
dixit dauid ad achis: ſic nunc ſcies que fa
εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς, οὕτως νῦν γνώσει ἃ ποιή
ciet ſeruus tuus: τ dixit achis ad dauid: ſic
σει ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς δαυίδ, οὕ
corporis cuſtodē ponā te oībus
τως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς
diebus. τ ſamuel mortu⁹ eſt: τ planxerūt eum
ἡμέρας. καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν
oīs iſrael: τ ſepelīūt eū in armathaim in
πᾶς Ἰσραήλ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἁρμαθαὶμ ἐν τῇ
vrbe ſua. τ ſaul abſtulit ventriloquos
πόλει αὐτοῦ. καὶ σαοὺλ ἐξῆρε τοὺς ἐν γαστριμύθους
τ diuinatores a terra. τ congregātur
καὶ τοὺς γνώστας ἐκ τῆς γῆς. καὶ συναθροίζονται οἱ
phiſtiim τ venīūt τ caſtrametātur in .ſu
ἀλλόφυλοι καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς σου
nam. τ cōgregat ſaul vniuerſū virū iſrael:
νάμ. καὶ συνάθροίζει σαοὺλ πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ,
τ caſtrametātur in gelbue. τ vidit ſaul
καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς γελβουέ. καὶ εἶδε σαοὺλ
caſtra phiſtiim: τ timuit τ
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη καὶ
expauit cor eius nimis. τ cōſuluit ſa=
ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐπηρώτησεν σα'
ul p dñm. τ nō reſpondit ei dñs
οὐλ διὰ τοῦ κυρίου. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος
τ in inſomniis τ in manifeſtis τ in
3.14.f καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς
prophetis. τ dixit ſaul ſeruis ſuis: que
προφήταις. καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ζη=
rite mihi mulierē vētriloquā τ vadam
Actuū 16.f. ζήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον καὶ πορεύσομαι
ad eam τ ſciſcitabor per eā. τ dixerūt ſer
πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκζητήσω ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπαν οἱ παῖ
ui eius ad eum: ecce mulier ventriloqua in
B δες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν
endor. τ mutauit eſt ſaul τ veſtitus eſt veſtimētis
ἐνδώρ. καὶ ἠλλοιώθη σαοὺλ καὶ περιεβάλετο ἱμάτια
aliis: τ vadit ipſe τ duo viri cum
ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ'=
eo: τ venerūt ad mulierē nocte: τ di=
αὐτοῦ, καὶ ἦλθον πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτός, καὶ εἶ=
xit ei ſaul: diuina tā mihi in ven=
πεν αὐτῇ σαοὺλ, μάντευσαί μοι ἐν τῷ ἐγγα=
triloquio:
στριμύθῳ,

hieramel: & cōtra me
ridiem ceni. Virum
& mulierē nō viuifica=
bat dauid: nec adduce
bat in geth dicens. Ne
forte loquātur aduerſū
nos. Hec fecit dd. Et
hoc erat decretū illi⁹ oī=
bus diebus quibus ha=
bitauit in regione
philiſtinorū. Credidit
ergo Achis Dauid:
dicēs. Multa mala opa
tus ē cōtra pplm ſuū iſ=
rael. Erit igitur mihi ſe=
uus ſempiternus. 28.
Actum eſt ātē in die=
bus illis. Cōgrega
uerūt philiſtiim agmia
ſua vt prepararentur
ad bellū contra iſrael.
Dixitq; achis
ad dauid. Sciēs nūc ſci
to qm̄ mecum egredie
ris in caſtris tu & viri
tui. Dixitq; dauid
ad achis. Nunc ſcies
q̄ facturus eſt ſeruus tu
us. Et aitq; achis
ad dauid. Et ego cuſto
dem capitis mei
ponā te cūctis diebus.
Samuel autem
mortuus eſt: plāxitq; e
um omnis iſrael:
& ſepelierūt eū in rama
tha vrbe ſua. Et ſaul
abſtulit magos &
ariolos
de terra: Congrega=
tiq; ſunt philiſtiim
& venerunt & caſtra
metati ſunt in ſunam.
Congregauit autem &
ſaul vniuerſū iſrl: & ve
nit in gelboe. Et vidit
ſaul caſtra
philiſtiim & timuit &
expauit cor eius
nimis. Cōſuluitq; do
minum
& nō rñdit ei: neq; per
ſomnia neq;
per ſacerdotes: neq; per
prophetas. Dixitq;
ſaul ſeruis ſuis. Queri
te mihi mulierem
habentem phitonē &
vadam ad eam & ſciſcitabor per illā. Et di
xerunt ſerui eius ad eū.
Eſt mulier phitonem
hñs in endor.
Mutauit ergo habitum
ſuum: veſtituſq; eſt alii=
ſ veſtimentis: & abiit
ipſe & duo viri
cum eo. venerūtq; ad
mulierem nocte:
& ait illi. Diuina mihi
in phitone:

הַיִּרְחֲמְאֵלִי וְאֶל־נֶגֶב הַקְּנִיזִי וְאִשָּׁה
וְאִשָּׁה לֹא־יְחַיֶּה דָּוִד לְהָבִיא נָת
לֵאמֹר פֶּן־יַגִּדוּ עָלֵינוּ לֵאמֹר
כֹּה עָשָׂה דָּוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ כָּל
הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב בִּשְׂדֵה
פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּאֲמֶן אָכִישׁ בְּדָוִד
לֵאמֹר הַבְאֵשׁ הִבְאִישׁ בְּעַמּוֹ
בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לִי לְעֶבֶד עוֹלָם׃
cap.xxviii וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיְקַבְּצוּ
פְּלִשְׁתִּים אֶת מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא
לְהִלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אָכִישׁ
אֶל־דָּוִד יָדֹעַ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵצֵא
בַּמַּחֲנֶה אַתָּה וַאֲנָשֶׁיךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל־אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵּדַע אֵת
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ
אֶל־דָּוִד לָכֵן שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי
אָשִׁימְךָ כָּל הַיָּמִים׃ וּשְׁמוּאֵל
מֵת וַיִּסְפְּדוּ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל
וַיִּקְבְּרֻהוּ בָּרָמָה וּבְעִירוֹ וְשָׁאוּל
הִסִּיר אֶת הָאבוֹת וְאֶת הַיִּדְּעֹנִים
מִן־הָאָרֶץ׃ וַיִּקָּבְצוּ פְּלִשְׁתִּים
וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְשׁוּנֵם וַיִּקְבֹּץ
שָׁאוּל אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
בַּגִּלְבֹּעַ׃ וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת מַחֲנֵה
פְּלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ
מְאֹד׃ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה
וְלֹא עָנָהוּ יְהוָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם
בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִם׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־עֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ לִי אֵשֶׁת
בַּעֲלַת אוֹב וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ
וְנִדְרְשָׁהּ בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו
הִנֵּה אֵשֶׁת בַּעֲלַת אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃
וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים
אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים
עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל הָאִשָּׁה לָיְלָה
וַיֹּאמֶר קָסְמִי נָא לִי בְּאוֹב

גּוֹא
נָגִד
שָׂפָט
יוֹם
אָמַן
בָּאַשׁ
הָיָה קֵבֶץ
חָנָה
לְחֶם אָמַר
יָדַע יָצָא
עָשָׂה
שׁוֹם
מוּת סָפַד
קָבַר
סוּר אוֹב
אֶרֶץ
גּוֹא חָנָה
רָאָה
חָרַד
שָׁאַל
נָבָא
אִישׁ
בַּעַל
דָּרַשׁ
חָפַשׂ לָבַשׁ
שָׁנָה
עָמַד בּוֹא
קָסַם

וַהֲעַלִי לִי אֶת אֲשֶׁר אֹמַר אֵלָיִךְ עֲלֵה
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁאוּל
אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת הָאבוֹת וְאֶת הַיִּדְּעֹנִי מִן הָאָרֶץ וְלָמָּה אַתָּה
מְתנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי וַיִּשָּׁבַע
לָהּ שָׁאוּל בַּיהוָה לֵאמֹר חַי יְהוָה
אִם יִקְרְךָ עָוֹן בַּדָּבָר הַזֶּה וַתֹּאמֶר
הָאִשָּׁה אֶת מִי אַעֲלֶה לָךְ וַיֹּאמֶר
אֶת שְׁמוּאֵל הַעֲלִי לִי וַתֵּרֶא
הָאִשָּׁה אֶת שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל
גָּדוֹל וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל שָׁאוּל
לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתָנִי וְאַתָּה שָׁאוּל
וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ אַל תִּירְאִי כִּי
מָה רָאִית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל
שָׁאוּל אֱלֹהִים רָאִיתִי עֹלִים מִן
הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לָהּ מַה תָּאֳרוֹ
וַתֹּאמֶר אִישׁ זָקֵן עֹלֶה וְהוּא עָטֶה
מְעִיל וַיֵּדַע שָׁאוּל כִּי שְׁמוּאֵל
הוּא וַיִּקֹּד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לָמָּה
הִרְגַּזְתַּנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל צַר לִי מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים
נִלְחָמִים בִּי וֵאלֹהִים סָר מֵעָלָי
וְלֹא עָנָנִי עוֹד גַּם בְּיַד הַנְּבִיאִים
גַּם בַּחֲלֹמוֹת וָאֶקְרָאֶה לְךָ
לְהוֹדִיעֵנִי מָה אֶעֱשֶׂה וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאָלֵנִי וַיהוָה
סָר מֵעָלֶיךָ וַיְהִי עָרֶךָ וַיַּעַשׂ יְהוָה
לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע
יְהוָה אֶת הַמַּמְלָכָה מִיָּדֶךָ וַיִּתְּנָהּ
לְרֵעֲךָ לְדָוִד כַּאֲשֶׁר לֹא שָׁמַעְתָּ
בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא עָשִׂיתָ חֲרוֹן
אַפּוֹ בַּעֲמָלֵק עַל כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה
עָשָׂה לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה
וְיִתֵּן יְהוָה גַּם אֶת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ

& ſuſcita mihi quem
dixero tibi. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
Et ait mulier ad eum.
Ecce tu ꝛꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
noſti quanta fecerit ſaul: & ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
quomodo eraſerit magos & ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ariolos de terra. Quare ergo ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
inſidiaris aie mee vt occidar: Et iurauit ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ei ſaul in domino dicens. Viuit dominus:
quia nō euēniet tibi qc
q̄ mali pp hāc rē. Dixitq; ei mulier.
ſuſcitabo tibi: Qui ait.
Samuelē mihi ſuſcita.
Cum autem vidiſſet ꝛꝛ
mulier ſamuelem: exclamauit voce ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
magna: & dixit ad ſaul. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
Quare impoſuiſti mihi! Tu es enim ſaul. ꝛꝛꝛꝛ
Dixitq; ei rex. Noli timere. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
Quid vidiſti! Et ait
mulier ad ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ſaul. Deos vidi aſcendentes de ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
tra. Dixitq; ei. Qualis eſt forma eius. Que
rait. Vir ſenex aſcēdit
& ipſe amictus eſt ꝛꝛꝛꝛ
pallio. Et intellexit ſaul ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ſamuel ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
eſſet: & inclinauit ſe ſuper faciē ſuā in terra: & adorauit. Dixit ātē ſamuel ad ſaul. Quare ꝛꝛꝛꝛ
inquietaſti me vt ſuſcitarer! Et ait ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ſaul. Coarctor nimis. Siquidem philiſtiim ꝛꝛꝛ
pugnāt aduerſum me:
& deus receſſit a me:
& exaudire me noluit:
neq; in manu pphetaꝝ:
neq; per ſomnia. Vocaui ergo te ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
vt oſtenderes mihi qd
faciam. Et ait ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ſamuel. Quid interrogas me cum dñm re
ceſſerit a te: & trāſierit
ad emulū tuū! Faciet ei
tibi dñs ſicut locutus ē
in manu mea: & ſcidet
regnum tuum de mānu
tua: & dabit illud ꝛꝛꝛꝛꝛ
proximo tuo dauid: qa
non obediſti ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
voci domini: neq; feciſti iram ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
furoris ei in amalech.
Idcirco qd̄ pateris ꝛꝛꝛꝛ
fecit tibi dominus ho
die: ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
& dabit dominus etiā
iſrael tecum ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ

ꝛ ſuſcitta mihi quē dixero tibi. ꝛ ait mulier ei: καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἂν εἴπω σοι. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἀυ-
ecce tu noſti q̄ fecit ſaul: quō diſperde- τῷ, ἰδοὺ σὺ οἶδας ἃ ἐποίησε σαούλ, ὡς ἐξωλόθρευ-
rit vētriloquos ꝛ diuinatores a terra: σε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς.
ꝛ quare tu illaquearis aie mee vt occidas καὶ ἵνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι
me! ꝛ iurauit ei ſaul per deū dicēs: viuit με; καὶ ὤμοσεν αὐτῇ σαούλ κατὰ τοῦ θεοῦ λέγων, ζῇ
dñs: ſi obuiabit tibi malū in ſermone hoc. κύριος, εἰ ἀπαντήσει σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
ꝛ dixit mulier ad ſaul: quem ſuſcitabo tibi? ꝛ καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ σαούλ, τίνα ἀνάγαγόν σοι; καὶ
dixit: ſamuelē ſuſcita mihi. ꝛ dixit mulier: εἶπε, τὸν σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, τὸν
ſamuelē? ꝛ clamauit mulier voce magna. ꝛ dixit σαμουήλ; καὶ ἐβόησεν ἡ γυνὴ φωνῇ μεγάλῃ. καὶ εἶπεν
mulier ad ſaulē: quare impoſuiſti mihi? ꝛ tu es ἡ γυνὴ πρὸς σαούλ, ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ
ſaul. ꝛ dixit ei rex: ne timeas: quem σαούλ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, μὴ φοβοῦ, τίνα
vidiſti dic: ꝛ dixit mulier ad ſaul: deos ἑώρακας εἶπε; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαούλ, θεοὺς
vidi ego aſcēdentes de terra. ꝛ dixit ei: εἶδον ἐγὼ ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν αὐτῇ,
quid cognouiſti? ꝛ ait ei: ſenem aſcendētē τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, γέροντα ἀναβαίνοντα
amictum pallio. ꝛ cognouit ſaul ꝙ ſa ἀναβεβλημένον διπλοΐδα. καὶ ἔγνω σαούλ ὅτι σα-
muel eſt hic. ꝛ inclinauit ſup faciē ſuā in μουὴλ ἐστιν οὗτος. καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν
terra ꝛ adorauit eū. ꝛ ait ſamuel: qua γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε σαμουήλ, ἵνα-
re inquietaſti me vt aſcēderē ego? ꝛ ait ſa- τί παρηνώχλησάς μοι τοῦ ἀναβῆναί με; καὶ εἶπε σα
ul: coarctor nimis: ꝛ philiſtiim pugnāt ούλ, θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν
in me: ꝛ deus receſſit a me: ꝛ nō exaudi ἐν ἐμοί, καὶ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακή
uit me adhuc neq; in manu prophaꝝ neq; in κοέ μου ἔτι οὔτε ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν οὔτε ἐν
ſomnijs. ꝛ nūc vocauit te vt oſtenderes mihi τοῖς ἐνυπνίοις. καὶ νῦν κέκληκάσε τοῦ γνωρίσαι μοι
quid faciā. ꝛ dixit ſamuel: quare interrogas me τί ποιήσω. καὶ εἶπε σαμουήλ, ἵνατί ἐπερωτᾷς με
ꝛ dñs receſſit a te ꝛ factꝰ eſt cū pro- καὶ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλη
ximo tuo: ꝛ fecit ei ſic̄ locutꝰ ē in σίον σου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ καθὼς ἐλάλησεν ἐν
manu mea. ꝛ ſcindet dñs regnum de χειρί μου. καὶ διαρρήξει κύριος τὴν βασιλείαν ἐκ
manu tua: ꝛ dabit illud proximo tuo χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ
dauid: quia nō obediſti voci dñi: δαυίδ, διότι οὐχ ὑπήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου,
ꝛ non impleſti irā furoris eius in amalec. καὶ οὐκ ἐπλησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμαλήκ.
ꝛ verbū hoc fecit tibi dñs ſic διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι κύριος οὕτως τὴν
die hac. ꝛ tradet dñs iſrael ἡμέραν ταύτην. καὶ παραδώσει κύριος τὸν ἰσραὴλ
tecum μετὰ σοῦ ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ

in manus philistijm: τ cras tu τ filij tui
εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ ἄγριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου
mecum. τ castra israel τ te tradet
μετ' ἐμοῦ· καὶ τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ καὶ σὲ δώσει
dñs in manus philistijm. v festinauit saul τ. cecī
κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ ἔπεσεν σαοὺλ καὶ ἔπε
dit a statione sua sup terrā τ timuit ni
σεν ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐφοβήθη σφό
mis a verbis samuelis τ nō erat in eo ām̄plꝰ
δρα ἀπὸ τῶν λόγων σαμουήλ· καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι
robur: quia nō comedit panē tota die illa
ἰσχύς, ὅτι οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην
τ tota nocte. τ ingressa est mulier ad saul: τ vi
καὶ ὅλην τὴν νύκτα· καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς σαούλ, καὶ εἶ
dit q turbat⁹ erat saul valde. τ vixit ad e=
δεν ὅτι ἔσπευσεν σαοὺλ σφόδρα· καὶ εἶπε πρὸς αὐ=
um: ecce obediuit ancilla tua voci tue: τ po
τόν, ἰδοὺ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέ
sui aiam meā in manu mea: τ audiui
μην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς
sermōes tuos q̄s locutus es mihi. τ nūc audi τ
λόγους σου οὓς ἐλάλησάς μοι· καὶ νῦν ἄκουσον καὶ
vocem ancille tue: τ ponā corā
τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παρἀθήσω ἐνώπιόν
te buccellā panis τ comede: τ erit in te robur
σου ψωμὸν ἄρτου καὶ φάγε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἰσχὺς
Gen. 18.a. quia vadis in via. τ renuit τ nō voluit
ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ· καὶ ἠπειθήσε καὶ οὐκ ἐβούλετο
comedere. τ coegerūt eū serui eius
φαγεῖν· καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ
τ mulier: τ audiuit vocē eor: τ surrexit
καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέση
de terra τ sedit sup sellam. at mu
κεν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον· τῇ δὲ γυ
lier erat vitulus factā in domo: τ festinauit
ναικὶ ἦν μοσχάριον ἀναλωθινὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἔσπευσε
τ immolauit eum τ accepit farinas τ miscuit
καὶ ἔθυσεν αὐτό· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε
τ coxit azymas: τ attulit corā saul τ
καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, καὶ προσήνεγκεν ἐνώπιον σαοὺλ καὶ
corā seruis eius: τ comederūt. τ surgen
ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀναστὰ
tes abierūt nocte illa.
τες ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην. Ca. 29.

A Congregant philistijm vniuersa
Καὶ συναθροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι πάσας τὰς
agmina eor in aphec. τ israel castrametat⁹
παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς ἀφέκ. καὶ ἰσραὴλ παρενέβα
est in natiōe q erat in izrael. τ satrape phi
λεν ἐν ναῖν τῇ ἐν ἰζραὴλ· καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ
listijm incedebāt in centuriis τ mi
λοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χι=
libus. τ dauid τ viri ei⁹ incede
λιάδας· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπο=
bant in nouissimis cum acchis. τ dixerūt sa
ρεύοντο ἐπ' ἐσχάτων μετὰ ἀχχίς· καὶ εἶπον οἱ σα=
trape philistijm: qui q incedunt
τράπαι τῶν ἀλλοφύλων, τίνες οἱ παρεπορευόμενοι
isti: τ dixit acchis ad satrapas
οὗτοι; καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς τοὺς σατράπας τῶν
philistinoꝝ: nōne iste est dauid seru⁹ saul
ἀλλοφύλων, οὐχ οὗτός ἐστι δαυὶδ ὁ δοῦλος σαοὺλ
regis israel: qui fact⁹ est mecum iam
τοῦ βασιλέως ἰσραὴλ, ὃς γέγονε μετ' ἐμοῦ ἤδη
secundus annus hodie. τ non inuenī in eo q̄
δεύτερον ἔτος σήμερον· καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῷ οὐ
quā a qua die venit ad me vsq; ad diem
δὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε πρός με ἕως τῆς ἡμέρας
hanc. τ irati sunt aduersus eū
ταύτης· καὶ ἐθυμώθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ σατράπαι

⁹in manu ʳ philistijm.
'Cras autē ᵉtu & ᵇfilij tui
ᶜmecum eritis: sed⁰ &ᶠca
stra⁸israel ʰtradet ꝯꝯꝯꝯꝯ
'dominus ᵏin manus ˡphi
listiim. ᵐStatimq; ꝯꝯꝯꝯ
ⁿsaul ᵒcecidit ᵖporrectus
ᵠin terram. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢExtimuerat enim ᵗver=
ba ᵘsamuelis: ᵛ& ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷrobur ˣnon ʸerat ᶻin eo:
ᵃquia ᵇnō ᶜcomederat ᵈpa
nem ᵉtota ᶠdie illa. ᵍ In=
gressa est itaq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰmulier illa ⁱad ᵏsaul. ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡ Cōturbatus enim erat
ᵐvalde. ⁿ Dixitq; ᵒad eum.
ᵖEcce ᵍobediuit ʳancilla
ˢtua ᵗvoci tue: ᵘ& posui
ᵛaiam meā ʷin mānu mea:
ˣ& audiui ʸsermones tu=
os ᶻquos ᵃlocutus es ᵇad
me ᶜNunc igitur ᵈ audi
ᵉ&ᶠtu ᵍvocē ʰ ancille tue:
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱ& ponā ʲcorā te ᵏbuccel=
lam ˡpanis ᵐvt comedens
ⁿconualescas: & possis ᵒi=
ter ᵖagere. Qui ᵍ renuit
ʳ& ait. ˢNon ᵗcomedam.
ᵘCoegerunt autem eum
ᵛ ʷserui sui ˣ& ʸ mulier ᶻ: &
tandem ᵃaudita ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇvoce eorū ᶜsurrexit ᵈ de
terra: ᵉ& sedit ᶠsuper ꝯꝯꝯ
ᵍlectū. ʰ Mulier āt illa hē
bat ⁱvitulum ʲpascualē ᵏ i
domo ˡ& festinauit ᵐ& oc
cidit eum. ⁿ Tollēsq; ᵒ fari
nā ᵖmiscuit eā: ᵠ& coxit ʳa
zyma: ˢ& posuit ᵗante ꝯ
ᵘsaul ᵛ& ante ʷ seruos eiꝰ.
Qui ˣcū comedissēt ʸsur
rexerūt ᶻ & ābulauerūt ᵃ p
totā ᵇnocte ᶜillam. 29.
Congregata, sūt er=
go ᵇphilistiim ᶜ vni=
uersa ᵈagmina ᵉin aphec.
Sed ᶠ& israel ᵍcastrameta
tus ʰ ⁱsup fontē ʲ q erat ᵏ i
iezrael. ˡ Et satrape qdē
ᵐphilistiim ⁿincedebāt ᵒ i
centuriis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ& milibus. ᵠ Dauid autē
ʳ& viri eius erant ꝯꝯꝯꝯ
ˢin nouissimo agmine
ᵗcum ᵘachis. ᵛ Dixeruntq;
ʷprīcipes ˣphilistiim ad a
chis. ʸ Quid sibi volunt
ᶻhebrei ᵃisti! ᵇ Et ait ᶜachis
ᵈad ᵉprincipes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠphilistiim. ᵍ Nūqd igno
ratis ʰdauid q fuit ⁱseruꝰ
ʲsaul ᵏregis ˡisrael: & ᵐest
ⁿapud me multis ᵒ diebꝰ
ᵖ& ᵠannis! ʳ Et non ꝯꝯꝯ
ˢinueni ᵗin eo ᵘquicq; ˣex
die qua ʸtrāsfugit ad me
ᶻvsq; ad ᵃdiē ᵇhāc. ᶜ Irati
sunt autem ᵈaduersus eū
ᵉprincipes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

בְּיַד פְּלִשְׁתִּים וּמָחָר אַתָּה וּבָנֶיךָ
עִמִּי בַּמַּחֲנֶה וְיִשְׂרָאֵל יִתֵּן
יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים: וַיְמַהֵר
שָׁאוּל וַיִּפֹּל מְלֹא קוֹמָתוֹ אַרְצָה
וַיִּרָא מְאֹד מִדִּבְרֵי שְׁמוּאֵל גַּם
כֹּחַ לֹא הָיָה בּוֹ כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלָּיְלָה: וַתָּבוֹא
הָאִשָּׁה אֶל שָׁאוּל וַתֵּרֶא כִּי
נִבְהַל מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה
שָׁמְעָה שִׁפְחָתֶךָ בְּקוֹלֶךָ וָאָשִׂים
נַפְשִׁי בְּכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי: וְעַתָּה שְׁמַע
גַּם אַתָּה בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ
וְאָשִׂמָה לִפְנֶיךָ פַּת לֶחֶם וְאָכֹל
וְיִהְיֶה בְּךָ כֹחַ כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ: וַיְמָאֵן
וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל וַיִּפְרְצוּ בּוֹ
עֲבָדָיו וְגַם הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע
לְקוֹלָם וַיָּקָם מִן הָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל
הַמִּטָּה: וְלָאִשָּׁה עֶגֶל מַרְבֵּק בַּבָּיִת

וַתְּמַהֵר וַתִּזְבְּחֵהוּ וַתִּקַּח קֶמַח
וַתִּלָּשׁ וַתֹּפֶה מַצּוֹת וַתַּגֶּשׁ לִפְנֵי
שָׁאוּל וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיֹּאכֵלוּ
וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא:

Cap. xxix

וַיְקַבְּצוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת כָּל
מַחֲנֵיהֶם אֲפֵקָה וְיִשְׂרָאֵל חֹנִים
בַּעַיִן אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל: וְסַרְנֵי
פְּלִשְׁתִּים עֹבְרִים לְמֵאוֹת
וְלַאֲלָפִים וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עֹבְרִים
בָּאַחֲרֹנָה עִם אָכִישׁ: וַיֹּאמְרוּ
שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים מָה הָעִבְרִים
הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל שָׂרֵי
פְּלִשְׁתִּים הֲלוֹא זֶה דָּוִד עֶבֶד
שָׁאוּל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה
אִתִּי זֶה יָמִים אוֹ זֶה שָׁנִים וְלֹא
מָצָאתִי בּוֹ מְאוּמָה מִיּוֹם נָפְלוֹ
עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּקְצְפוּ עָלָיו שָׂרֵי

Pritua.heb.Tex.he.i.Regū.xxx. Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

פְּלִשְׁתִּים ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ לוֹ שָׂרֵי אֲמַר
פְּלִשְׁתִּים הֲשֵׁב אֶת הָאִישׁ וְיָשֹׁב שוב
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הִפְקַדְתּוֹ שָׁם קום פקד
וְלֹא יֵרֵד עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יִהְיֶה לחם הָיָה
לָנוּ לַשָּׂטָן בַּמִּלְחָמָה וּבַמֶּה
יִתְרַצֶּה זֶה אֶל אֲדֹנָיו הֲלוֹא רָצָה
בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָהֵם הֲלוֹא
זֶה דָּוִד אֲשֶׁר יַעֲנוּ לוֹ בַּמְּחֹלוֹת עָנָה חָלַל
לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד נָגָה
בְּרִבְבֹתָיו וַיִּקְרְאוּ אִכִישׁ אֶל דָּוִד קָרָא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו חַי יְהוָה כִּי יָשָׁר
אַתָּה וְטוֹב בְּעֵינַי צֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָצָא בּוֹא
אִתִּי בַּמַּחֲנֶה כִּי לֹא מָצָאתִי בְךָ תָּוָה
רָעָה מִיּוֹם בֹּאֲךָ אֵלַי עַד הַיּוֹם רוּץ
הַזֶּה וּבְעֵינֵי הַסַּרְנִים לֹא טוֹב
אַתָּה וְעַתָּה שׁוּב וְלֵךְ בְּשָׁלוֹם שָׁלַם
וְלֹא תַעֲשֶׂה רָע בְּעֵינֵי סַרְנֵי עָשָׂה
פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אָכִישׁ
מַה עָשִׂיתִי וּמַה מָּצָאתָ בְעַבְדֶּךָ
מִיּוֹם אֲשֶׁר הָיִיתִי לְפָנֶיךָ עַד הָיָה פָּנָה
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא אָבוֹא וְנִלְחַמְתִּי בּוֹא לָחַם
בְּאֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַן אָכִישׁ עָנָה
וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד יָדַעְתִּי כִּי טוֹב
אַתָּה בְּעֵינַי כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים אַךְ לָאַךְ
שָׂרֵי פְּלִשְׁתִּים אָמְרוּ לֹא יַעֲלֶה עָלָה
עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְעַתָּה הַשְׁכֵּם לחם שָׁכַם
בַּבֹּקֶר וְעַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ בּוֹא
אִתָּךְ וְהִשְׁכַּמְתֶּם בַּבֹּקֶר וְאוֹר
לָכֶם וְלַכוּ וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד הוּא יָלַךְ
וַאֲנָשָׁיו לָלֶכֶת בַּבֹּקֶר לָשׁוּב אֶל
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים עָלוּ
יִזְרְעֶאל: וַיהוִה נָתַן אֶת דָּוִד
Cap. xxx. הָיָה נָתַן
וַאֲנָשָׁיו צִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שָׁלַשׁ
וְעַמְלֵקִי פָּשְׁטוּ אֶל נֶגֶב וְאֶל
צִקְלַג וַיַּכּוּ אֶת צִקְלַג וַיִּשְׂרְפוּ נָגַף שָׂרַף
אֹתָהּ בָּאֵשׁ: וַיִּשְׁבּוּ אֶת הַנָּשִׁים שָׁבָה נָשָׁה

pphilistiim: qdixerunt
rei: ccccccccccccccccccc
reuertatur vir: sedeat
in loco suo in quo cōstituisti eum: ccccccccc
& non descendat nobiscum in prelium: ne fiat
nobis aduersarius cū preliari cepimus: quō
enim aliter poterit placare dominū suum nisi
in capitibus nostris!
Nonne ccccccccccc
iste est dauid cui cantabant in chorís: ccccccc
dicētes: percussit saul in milibus suis: & dauid
in decē milib9 suis! Vocauit ergo achis dauid
& ait ei. Viuit dominus quia rectus cccccc
es & bonus ī cōspectu meo: & exitus tuus & introitus tuus mecū est ī castris. Et nō inueni ī te quicq̄ mali ex die qua
veniſti ad me vsq; in diem hanc: sed satrapis
non places. ccccccccc
Reuertere ergo & vade in pace: ccccccccc
& nō offendas oculos satraparum
philistiim. Dixitq̄ da uid ad achis. ccccccccc
Quid ei feci & quid inueniſti in me seruo tuo
a die qua fui in conspectu tuo vsq; in ccccccc
diem hanc: vt nō veniam & pugnē ccccccc
contra inimicos domini mei regis! Respondēs ait achis locutus est
ad dd. Scio quia bonus es tu in oculis meis
sicut angelus dei: sed
principes philistinorū dixerūt. Nō ascendat
nobiscum in prelio. Ergo consurge cccccc
mane tu & serui domini tui qui venerūt ccccc
tecū: & cum de nocte surrexeritis & cepit diluceſcere: pgite. Surrexit
itaq̄ de nocte dauid ipse & viri eius vt proficiscerētur mane: & reuerterentur ad terram philistiim: philistiim aut ascēderunt in iezrael

Vnq̄ veniſſent dd & viri eius in sicelech die tertia: ccccccc
amalechite impetū fecerant ex parte australi ī sicelech: & pcusserāt sicelech & succēderāt eam
igni. Et captiuas duxerant mulieres ccc

phillisthijm: τ dicunt ei: auerte vi
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπόστρεψον τὸν ἄν-
ri: τ reuertatur in loco suo: vbi cōstitui-
δρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστη-
sti eum ibi: τ nō ventat nobiscū in prelium: τ
σας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ
nō fiat insidiator castris. τ in quo con-
μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῇ παρεμβολῇ. καὶ ἐν τίνι διαλ-
ciliabitur ille dño suo nisi in ca
λαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ἢ οὐχὶ ἐν ταῖς κε-
pitibus virorū illoꝝ? nōne iste est dauid cui
φαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων; οὐχ οὗτος ἐστὶ δαυὶδ ᾧ
cātabāt chorꝫ ducētes dicētes: percussit saul in
ἐξῆρχον αἱ χορεύουσαι λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν
milibus suis: τ dauid in decē milib9 suis: τ
χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; καὶ
vocauit achis dauid τ dixit ei: viuit do
ἐκάλεσεν ἀχὶς τὸν δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῇ κύ-
minus q; rectus tu τ bonus in oculis meis: τ
ριος ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ
exitus tuus τ introitus tuus mecum in ca
ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμ-
stris: q; nō inueni cōtra te malū a qua die
βολῇ, ὅτι οὐχ ηὗρον κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέ-
venisti ad me vsq; in diem hanc: τ in
ρας ἦκες πρός με ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐν
oculis satraparū nō bonus tu. τ nūc
ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ. καὶ νῦν
reuertere τ vade in pace: τ non facias
ἀναστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃς
malū in oculis satraparū phil-
κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύ-
listhijm. τ dixit dauid ad acchis: dd feci tibi
λων. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχίς, τί ἐποίησά σοι
vel dd inueniſti in seruo tuo a qua die fuim9
ἢ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤμην
cora te τ vsq; in die hunc: quin non ve
ἐνώπιόν σου καὶ ἕως ἡμέρας ταύτης; ὅτι οὐμὴ ἔλ-
neriz ad debellādū inimicos dñi mei
θω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ
regis? τ rndit iacchis τ dixit ad dauid:
βασιλέως; καὶ ἀπεκρίθη ἀχὶς καὶ εἶπε πρὸς δαυὶδ,
scio q; bonus tu in oculis meis sicut angelus
οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος
dei: sed principes militie philistinorū dicunt: non
θεοῦ, ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, οὐχ
veniet nobiscū in prelio. τ nūc cōsurge mane
ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωὶ
tu τ serui dñi tui q; venerūt te
σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ
cum: τ vadite in locū vbi constitui vos ibi.
σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέστησα ὑμᾶς ἐκεῖ·
τ surgite in via τ dilucescat vobis τ per
καὶ ὀρθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν καὶ πο-
gite. τ surrexit dauid ipse τ viri e-
ρεύθητε· καὶ ὤρθρισε δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐ-
ius vt proficiscerētur mane τ custodiret terrā
τοῦ τοῦ ἀπελθεῖν τοπρωὶ καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν
philistiim. τ philistiim ascēderūt in ter-
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰσ-
rael ad pugnādū.
ραὴλ πολεμεῖν.

Ca. 30.

Factū est cū venissent dauid τ
Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ παραγενέσθαι δαυὶδ καὶ
viri eius in siceleg die tertia:
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰς σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
τ amalec impetū fecit in austrū τ in siceleg.
καὶ ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ σικελάγ·
τ percusserāt siceleg τ succēderāt eam in
καὶ ἐπάταξαν τὴν σικελὰγ καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν ἐν
igne. τ mulieres τ oēs
πυρί. καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντας ccccccccccc

δ.1
τ.21
Ecc
41.

qui ſu ea a paruo vſq; ad magnū nō interfece=
τους ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου οὐκ ἀπεκτό=
rant viri neq; mulierē: ſed captiuas duxerūt: τ
σαν ἄνδρα οὐδὲ γυναῖκα, ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν, καὶ
abierūt in viā ſuā. τ venit dauid τ
ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ ἦλθεν δαυὶδ καὶ οἱ
viri eius ad ciuitatē: τ ecce ſuccēſa eſt in igne.
ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ ἐνεπυρίσθη πυρί.
at mulieres eor̄ τ filie eor̄ τ
αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν καὶ οἱ
filij eor̄ captiue ducte ſunt. τ leuauit dauid τ
υἱοὶ αὐτῶν ἠχμαλωτευόμενοι. καὶ ἐπῆρε δαυὶδ καὶ
vir eius voce ſuā: τ plāxerūt:
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν,
donec nō erat robur in eis vt flerēt ampli⁹. τ
ἕως οὐκ ἦν ἰσχὺς ἐν αὐτοῖς τοῦ κλαίειν ἔτι. καὶ
ambe vxores dauid captiue ducte fuerāt achi
δ.17.a ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες δαυὶδ ἠχμαλωτεύθησαν ἀχι
noam izraelites τ abygail vxor nabal car
νοὰμ ἡ Ἰσραηλίτις καὶ ἀβυγαία ἡ γυνὴ ναβὰλ τοῦ καρ
melit. τ cōtriſtat⁹ē dauid valde: q̄n dixit popu
μηλίου. καὶ ἐθλίβη δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶπεν ὁ λα=
lus lapidare eū: q; amara erat tota
ὸς λιθοβολῆσαι αὐτόν, διότι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς
ppli vnuſcuiuſq; ſup filijs ſuis τ ſup
τοῦ λαοῦ ἑκάστου ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς
filiabus ſuis. τ cōfortatus ē dauid in dño
θυγατράσιν αὐτῶ. καὶ ἐκραταιώθη δαυὶδ ἐν κυρίῳ
deo ſuo. τ dixit ad abiathar ſacerdotē filiū achi
δ.23.b θεῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα υἱὸν ἀχι
melech: applica ephud. τ applicuit abiathar,
μέλεχ, προσάγαγε τὸ ἐφούδ. καὶ προσήγαγεν ἀβιαθὰρ
ephud ad dauid τ cōſuluit dauid per
τὸ ἐφοὺδ πρὸς δαυὶδ καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ
dñm dicēs: ſi perſequar poſt ereptō
κυρίου λέγων, εἰ καταδίωξω ὀπίσω τοῦ σφετερισμα=
tum hunc: τ ſi cōprehendā eos? τ dixit
τος τούτου, καὶ εἰ καταλήψομαι αὐτούς; καὶ εἶπεν
ei dñs: perſequere: q̄n cōprehēdēs eos
αὐτῷ κύριος, καταδίωκε, ὅτι καταλαμβάνων κα=
prehēdes eos: τ recuperās recuperabis. τ abi
ταλήψῃ αὐτούς, καὶ ἐξαιρούμενος ἐξαιρῇ. καὶ ἐπορεύ
it dauid ipſe τ ſexcenti viri q̄ cum eo:
θη δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ,
τ , venerūt vſq; in torrentē boſor. τ di
καὶ ἐρχόνται ἕως τοῦ χειμάρρου τοῦ βεσόρ. καὶ κα=
miſit ibi ducētos viros: τ perſecut⁹ eſt in
τελείπει ἐκεῖ διακοσίους ἄνδρας, καὶ κατεδίωξεν ἐν
q̄dringēti viros, ſubſtiterūt āt ducēti vt
τετρακοσίοις ἀνδράσι. ὑπέστησαν δὲ οἱ διακόσιοι ἀν=
ri: qui ſederūt. trāſo torrētē bo
δρες, οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ βο
ſor. τ inuenerūt virū egyptiū in agro: τ ca
σόρ. καὶ εὑρίσκουσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμ
piunt eum: τ duxerūt ad dauid eū. τ dede
βάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν πρὸς δαυὶδ αὐτόν. καὶ δίδο
runt ei panē τ comedit: τ aquā potauerūt eum.
σιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ἐπότισαν αὐτόν.
τ dederūt ei fragmētū maſſe caricaꝝ τ duas vuas paſſas τ
καὶ ἔδωκαν αὐτῷ κλάσμα στρεπλάθης καὶ δύο σταφίδας καὶ
comedit: τ reuerſus eſt ſpūs eius in eo: quia nō come=
ἔφαγεν, καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, διότι οὐ βεβρώ
derat panē τ nō biberat aquā tribus diebus τ tribus
κει ἄρτον καὶ οὐ πεπώκει ὕδωρ τρισὶν ἡμέραις καὶ τρισὶ
noctib⁹. τ dixit ei dauid: vnde es tu? τ cuius es tu? τ di
νυξίν. καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, πόθεν εἶ καὶ τίνος εἶ σύ; καὶ εἶ=
xit puer egyptius: ſeruus ſum ego viri amale=
πεν παιδάριον τὸ Αἰγύπτιον, δοῦλός εἰμι ἐγὼ ἀνδρὸς Ἀμαλη
dite: τ dereliquit me dñs me⁹: q̄n egrotaui ego nu=
κίτου, καὶ ἐγκατέλιπέν με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠρρώστησα ἐγὼ σήμερον
dius tertiꝰ, nos āt irruimus in auſtrū chozethi:
τριταῖος. ἡμεῖς δὲ ἐπεσείμεθα ἐπὶ νότου τοῦ Χορεθί, ∞∞∞

ex ea a minimo vſq; ad
magnū & non interfe=
cerāt quenq; ſed ſecum
duxerant: & pergebāt
itinere ſuo. Cū ergo ve
niſſet dauid & viri eius
ad ciuitatem: & inueni=
ſſent eā ſuccēſam igni:
& vxores ſuas & filios
ſuos & filias ductas eſſe
captiuas. Leuauerūt dd
& populus q erat cum
eo voces ſuas: & plāxe=
runt: dōec deficerēt in
eis lachryme. Siquidem
& due vxores dd cap=
tiue ducte fuerāt achi=
noem izrahelites & abi
gail vxor nabal carme
li. & contriſtatus ē da=
uid valde. Volebat enī
eū populus lapidare:
quia amara erat aia vni=
uſcuiuſq; virī ſuper
filiis ſuis & filiabꝰ. Cō
fortatus ē āt dauid i do
mino deo ſuo: & ait ad
abiathar ∞∞∞∞∞∞∞∞
ſacerdotē filium achi=
melech. Applica ad me
ephot. Et applicuit
abiathar ephot ∞∞∞∞
ad dauid & conſuluit
dauid dominum ∞∞∞∞
dicens. Perſequar la=
trunculos hos & ∞∞∞∞
cōprehendā eos: an nō?
Dixitq; ei dñs. Perſeq̄
re: abſq; dubio ei cōpre
hēdes eos: & excuties p̄
dam. Abiit ergo dd ſp
ſe & ſexcēti viri qui e=
rāt cū eo: & venerūt vſ
q; ad torrentē beſor: &
laſſi quidā ſubſtiterunt.
Perſecutus ē āt dd ipe
& q̄dringēti viri cū eo.
Subſtiterāt ei ducēti q
laſſi trāſire nō poterant
torrētē beſor. Et inue
nerunt virū egyptiū in
agro & adduxerūt eum
ad dauid. Dederuntq;
ei panē vt comederet
& biberet aquā: ſed &
fragmē maſſe caricarū
& duas ligaturas vue
paſſe. Quī cū comedíſ
ſet reuerſus ē ſpūs ei?
& refocillatus eſt. Nō ei
comederat panē neq;
biberat aquā tribꝰ? die
bus & tribꝰ noctibus.
Dixit itaq; ei dauid. ∞
Cuius es tu: vel vnde?
Quī ait. Puer egypti?
ego ſū: ſeruꝰ viri ama
lechite. Dereliquit aūt
me dñs me?: quia egro
tare cepi nudiuſtertius.
Siqdē nos erupim? ad
auſtralē plagā cerethi

עַל אֲשֶׁר לִיהוּדָה וְעַל נֶגֶב כָּלֵב
וְאֵת צִקְלַג שָׂרַפְנוּ בָאֵשׁ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו דָּוִד הֲתוֹרִדֵנִי אֶל הַגְּדוּד יָרַד גְּרַד
הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי בֵּאלֹהִים שָׁבַע
אִם תְּמִיתֵנִי וְאִם תַּסְגִּרֵנִי בְּיַד מוּת סָגַר
אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל הַגְּדוּד הַזֶּה׃ יָרַד
וַיּוֹרִדֵהוּ וְהִנֵּה נְטֻשִׁים עַל פְּנֵי פָּנָה
כָל הָאָרֶץ אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְחֹגְגִים שָׁתָה
בְּכָל הַשָּׁלָל הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נָדַל
לָקְחוּ מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאֶרֶץ
יְהוּדָה׃ וַיַּךְ דָּוִד מֵהַנֶּשֶׁף וְעַד נָכָה
הָעֶרֶב לִמָּחֳרָתָם וְלֹא נִמְלַט מֵהֶם מָלַט
אִישׁ כִּי אִם אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ רָכַב
נַעַר אֲשֶׁר רָכְבוּ עַל הַגְּמַלִּים
וַיִּנָּסוּ וַיִּצֵּל דָּוִד אֵת כָּל אֲשֶׁר נוּס נָצַל
לָקְחוּ עֲמָלֵק וְאֵת שְׁתֵּי נָשָׁיו נָשָׁה
הִצִּיל דָּוִד וְלֹא נֶעְדַּר לָהֶם מִן עָדַי
הַקָּטֹן וְעַד הַגָּדוֹל וְעַד בָּנִים
וּבָנוֹת וּמִשָּׁלָל וְעַד כָּל אֲשֶׁר
לָקְחוּ לָהֶם הַכֹּל הֵשִׁיב דָּוִד׃ וַיִּקַּח שׁוּב לָקַח
דָּוִד אֶת כָּל הַצֹּאן וְהַבָּקָר נָהֲגוּ
לִפְנֵי הַמִּקְנֶה הָהוּא וַיֹּאמְרוּ זֶה פָּנָה
שְׁלַל דָּוִד׃ וַיָּבֹא דָּוִד אֶל מָאתַיִם אָמַר בּוֹא
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פִּגְּרוּ מִלֶּכֶת מָלַךְ
אַחֲרֵי דָּוִד וַיֹּשִׁבֵם בְּנַחַל יָשַׁב
הַבְּשׂוֹר וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת דָּוִד
וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּגַּשׁ דָּוִד נָגַשׁ
אֶת הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם׃ שָׁאַל שָׁלֹם
וַיַּעַן כָּל אִישׁ רַע וּבְלִיַּעַל עָנָה רוּץ
מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם דָּוִד בָּלַךְ
וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא הָלְכוּ עִמָּנוּ
לֹא נִתֵּן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל אֲשֶׁר
הִצַּלְנוּ כִּי אִם אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ נָצַל אִישׁ
וְאֶת בָּנָיו וּבְנֹתָיו וְיִלְכוּ׃ וַיֹּאמֶר נָתַן
דָּוִד לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן אָחִי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
נָתַן יְהוָה לָנוּ וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ שָׁמַר

& contra iudam: & ad meridiem caleph: & ficelech succedimus igni. Dixitq; ei dauid. Potes me deducere ad istum cuneum? Qui ait. Iura mihi per deum q̄ nō occidas me: & nō tradas me in manus domini mei: & ego ducam te ad cuneum istum. Quin cū duxisset eū: ecce illi diffusi bātur sup faciem vniuerse terre: comedentes & bibentes: & q̄si festū celebrātes diem cū cta spolia q̄ tulerāt de terra philistiim & de terra iuda. Et percussit eos dauid a vespere vsq; ad vesperam alterius diei: & non euasit ex eis quisq; nisi trin quadringenti viri adolescētes qui ascenderant camelos & fugerant. Eruit ergo dauid omnia que tulerāt amalechite: & duas vxores suas eruit. Nec defuit quisquam a paruo vsq; ad magnū tam de filiis q̄ de filiabus & de spoliis: & quecunq; rapuerant omnia reduxit dauid: & tulit vniuersos greges & armenta & minauit ante faciem suam. Dixeruntq; Hec est preda dauid. Venit ād dauid ad ducentos viros qui lassi substiterant: nec sequi poterāt dd: & residere eos iusserat in torrente besor. Qui egressi sūt obuiam dauid & populo qui erat cū eo. Accedēs aūt dauid ad populum: salutauit eos pacifice, & omnis vir reprobus & pessimus & iniquus de viris qui ierant cū dauid dixit. Quia nō venerunt nobiscum non dabimus eis quic q̄ de preda quam eruimus: sed sufficiat vnicuiq; vxor sua & filii quos cū accepe rit recedant. Dixit aūt dauid. Nō sic facietis fratres mei de his que tradidit nobis dñs: & custodiuit nos:

τ cōtra iudee ptes: τ cōtra austrū
καὶ ἐπὶ τὰ τῆς ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ νότον τῆς
chileb: τ siceleg succedimus in igne. τ
χελεέβ, καὶ τὴν σικελαγ ἐνεπρήσαμεν ἐν πυρί. καὶ
dixit ad eum dauid: si deduces me ad exer
εἶπε πρὸς αὐτὸν δαυίδ, ἐὰν καταξεις με ἐπὶ τὸ στρά
citū hunc: τ dixit: iura iā mihi per deū
τευμα τοῦτο; καὶ εἶπεν, ὄμοσον δή μοι κατὰ τοῦ θεοῦ
q̄ nō occidas me: τ nō tradas me in ma
μὴ θανατῶσαί με, καὶ μὴ παραδοῦναί με εἰς χεῖ
nus dñi mei: τ ducā te ad exercitū hūc.
ρας τοῦ κυρίου μου, καὶ καταξω σε ἐπὶ τὸ σύρεμμα τοῦτο.
τ iuranit ei: τ duxit eū. τ ecce ip-
καὶ ὤμοσεν αὐτῷ, καὶ κατήγαγεν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ αὐ
si diffusi sup faciem vniuerse terre come
τοὶ διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐσθίον
dētes τ bibētes τ festū celebrātes sup oib⁹ spo
τες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐπὶ πᾶσι τοῖς σκύ
liis magnis que ceperūt de terra philistiim: τ
λοις τοῖς μεγάλοις οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ
de terra iuda. τ venit cōtra eos dauid: τ percus
ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς δαυίδ, καὶ ἐπάτα
sit eos ab hora matutina τ vsq; ad vesperā τ
ξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἑωσφόρου καὶ ἕως ἑσπέρας καὶ τῆς
crastinā diē. τ nō saluatus ē ex eis vir: sed quadri
ἐπαύριον. καὶ οὐ σεσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνήρ, ἀλλ' ἢ τετρα
gentī puer. qui ascēderūt sup camelos: τ fugerūt.
κόσια παιδάρια ἃ ἐπέβη ἐπὶ καμήλων, καὶ ἔφυγεν.
τ eruit dauid oia que cepit amalec:
καὶ ἀφείλετο δαυὶδ πάντα ὅσα ἔλαβεν ὁ ἀμαλήκ,
τ duas vxores suas liberauit. τ nō
καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἐξείλετο. καὶ οὐ
defuit illis a paruo τ vsq; ad magnū: τ
ὑστέρησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ
vsq; ad filios τ filias: τ a spoliis τ vsq; ad
ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων καὶ ἕως
omnia que ceperūt eos oia reduxit dauid.
πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν τὰ πάντα ἀπέστρεψε δαυίδ.
τ tulit dauid vniuersos greges eos τ
καὶ ἔλαβε δαυὶδ πάντα τὰ ποίμνια αὐτῶν καὶ τὰ
armēta: τ abegit ante spolia. τ
βουκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων. καὶ
spolijs illis vtebatur: hec spolia dauid.
τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο, ταῦτα σκῦλα δαυίδ.
τ venit dauid ad ducētos viros
καὶ παραγίνεται δαυὶδ πρὸς τοὺς διακοσίους ἄνδρας
relictos vt irent post dauid:
τοὺς ἀπολειφθέντας τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω δαυίδ,
quos collocauit in torrēte bosor. τ egressi sunt in
οὓς ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ βοσόρ. καὶ ἐξῆλθον εἰς
occursum dauid τ in occursū ppli qui
ἀπάντησιν δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ
cum eo. τ accessit dauid vsq; ad pplm: τ
μετ' αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ, καὶ
interrogauit eos q̄ ad pacē. τ rndit
ἠρώτησεν αὐτοὺς τὰ εἰς εἰρήνην. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ
vnius τ pessimi de viris bellatoribus qui
πονηρὸς καὶ λοιμὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν
fuerant cū dauid τ dixerūt: quia nō psecu
πορευθέντων μετὰ δαυὶδ καὶ εἶπον, διότι οὐ κατε
ti fuerūt nobiscū: nō dabimus eis de spoliis
δίωξαν μεθ' ἡμῶν, οὐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων
que eruimus: sed vnusquisq; vxorē suā τ
ὧν ἐξηρήμεθα, ἀλλὰ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
filios suos reducant: τ reuer
τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπαγαγέτωσαν, καὶ ἀποστραφή-
tantur. τ dixit dauid: nō facietis fratres mei
τωσαν. καὶ εἶπε δαυίδ, οὐ ποιήσετε ἀδελφοί μου
sic postq̄ tradidit vbis nobis sduersa-
οὕτως μετὰ τὸ παραδοῦναι κύριον ἡμῖν τοὺς ὑπεναν
rios: τ custodiuit nos
τίους, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς

τ tradidit exercitū qđ eruperat ꝓ tranos
καὶ παραδοῦναι τὸ σύγκριμα τὸ ἐπελθὸν ἐφ' ἡμᾶς
in manus nr̄as. τ quis audiet fermōes vros
εἰς χεῖρας ἡμῶν· καὶ τίς ἀκούσεται τῶν λόγων ὑμῶν
illos? qm̄ nō mīnozes nobis sunt: pp hoc fm
τούτων; ὅτι οὐχ ἥττους ἡμῶν εἰσί, διὰ τοῦτο κατὰ
partē descēdētis ad prelīū: sic
τὴν μερίδα τοῦ καταβάντος εἰς τὸν πόλεμον, οὕ-
erit pars remanētis ad sarcinas: τ
τως ἔσται ἡ μερὶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ
diuident fm idē. τ factū est ex die
μεριοῦνται κατὰ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέ-
illa τ vencepo τ fuit in preceptū τ
ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα καὶ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ
G in cōstitutū ifrael vsq; in diē hanc.
εἰς δικαίωμα τῷ Ισραηλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
τ venit dauid in siceleg: τ misit
καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς σικελάγ, καὶ ἀπέστειλε τοῖς
senioribus iudā τ proximis suis de
πρεσβυτέροις Ἰούδα καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ τῶν
spolijs dicēs: ecce būdictio vobis de spolijs
σκύλων λέγων, ἰδοὺ εὐλογία ὑμῖν ἐκ τῶν σκύλων
inimcoꝝ vrī. τ hīs q erāt in bethel; τ q
τῶν ἐχθρῶν κυρίου· καὶ τοῖς ἐν Βαιθήλ, καὶ τοῖς
in rama aurī: τ q in aroer τ q
ἐν ῥαμὰ νότου, καὶ τοῖς ἰαθὴρ καὶ τοῖς ἐν ἀρόηρ
in siphamoth: τ qui in esthemoa: τ qui
καὶ τοῖς ἐν σιφαμώθ, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθημοά, καὶ τοῖς
in rachal: τ qui in vrbibus ieramiel:
ἐν ῥαχάλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι Ἰεραμιήλ,
τ qui in vrbibus ceni τ qui in
καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Κενὶ καὶ τοῖς ἐν
erma: τ qui in lacu asan: τ qui in athach:
ἑρμά, καὶ τοῖς ἐν βὴρ ἀσάν, καὶ τοῖς ἐν ἀθάχ,
τ qui in chebron: τ in oēs locos
καὶ τοῖς ἐν Χεβρών, καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους
quos pcūssit dauid ibi ipse τ viri eius.
οὓς ἔπαθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ. Ca. 31.

A 1.Reg. 10.a. Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐν Ισραηλ, καὶ ἔφυ-
γον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
cadunt interfecti in mōte gelboe. τ cōmi-
ἔπεσον τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ· καὶ συνά-
serūt pugnā philistijm cū saul τ filijs eius:
πησουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
τ pcutiunt philistijm ionathan τ abi
καὶ τύπτουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωναθὰν καὶ τὸν Ἀβι-
nadab τ melchisue filios saul. τ grauatur
νααδὰβ καὶ τὸν Μελχισουὲ υἱοὺς Σαούλ· καὶ βαρύνεται
pūs in saul. τ inuenīt eum iacu
ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαούλ· καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκον-
latores viri sagittarij: τ vulnerauerūt eum in
τισταὶ ἄνδρες τοξεύμα, καὶ ἐτραυμάτισαν αὐτὸν ἐν τοῖς
tibus. τ dixit saul ad gerētē arma
ὑποχονδρίοις. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη
Judi. 9.g. 1.Reg. 10.a. sua: euagina gladiū tuū τ trāsfige me
αὐτοῦ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου καὶ ἔκκέντησόν με
in eo: ne forte veniant incircūcisi isti τ
ἐν αὐτῇ, μήποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ
interficiant me τ illudant in me. τ nō voluit
ἐκπτοήσωσί με καὶ ἐμπαίξωσιν ἐν ἐμοί· καὶ οὐκ ἐβούλετ-

B gerēs arma eius: quia timuit nimis.
το ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, διότι ἐφοβήθη σφόδρα.
τ cepit saul gladiū suū: τ cecidit
καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν
sup eū. τ vidit gerēs arma eius q̄ mor
ἐπ' αὐτήν· καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθ
tuus eēt saul: τ cecidit τ ipse sup gladiū
νηκε Σαούλ, καὶ ἔπεσεν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν μάχαιραν
τ mortuus est cū eo. τ mortuus est
καὶ ἀπέθανεν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀπέθανε

'& dedit' latruncūlos' q̄ e
rumperant' aduersū nos
'in manus nr̄as: "nec" au
diet' vos" quisq̄' sup ser
mone' hoc. ' Equa' ei' ps
erit' defcēdētis" ad prelīū
x & 'remanentis' ad ' sarci
nas & " similiter' diuidēt.
' Et factū est hoc' ex die
illa' & deinceps' consti-
tutū & pfinitū: x & q̄sti ex
'in ifrael" vsq; in" diem
hanc. ' Venit ergo' dd' i
' ficelech: ' & misit dona
" de preda' senioribus' iu
da' proximis suis ꝯꝯꝯꝯ
' dicens. Accipite' bene-
dictionem' de preda ꝯꝯꝯ
' hostium' domini. ' His
qui erant' in bethel ꝯꝯ
x & qui' i ramoth ad " me
ridiem: " & qui ꝯꝯꝯꝯꝯ
' in iether: ' & qui ' in a-
roer: ' & q uiꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
' in sephamoth: ' & qui
" in esthama: ꝯꝯꝯꝯꝯ
x & qui' in rachal: ' & qui
' in vrbibus ꝯꝯꝯꝯꝯ
' hierameli: ' & qui ' in vr
bibus' ceni: ꝯꝯꝯꝯꝯ
' & qui' in rama : ' & qui
' in lacu ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
x asan: ' & qui " in atach:
" & qui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
' in hebrō: ' & reliqs qui
erant in his' locis ꝯꝯꝯ
' in qbus" cōmoratus fue
rat" dauid' & viri eius. 31.

P Hilistiim autem' pu
gnabant ꝯꝯꝯꝯꝯ
' aduersum ifrael. ' Et fu-
gerunt' viri' ifrael ꝯꝯꝯ
' āte facie' philistiim : ' &
ceciderunt' interfecti
' in monte" gelboe. " Ir-
rueruntq̄' philistiim ꝯ
' in' saul' & in' filios eius.
' & pcusserunt ꝯꝯꝯꝯꝯ
' ionathan: ' & ' abinadab
' & ' melchisue ꝯꝯꝯꝯꝯ
' filios' saul: totūq̄' pon-
dus' prelii ꝯꝯꝯꝯꝯ
' versum est' in' saul. ' Et
cōsecuti sunt eū" viri ' sa
gittarii' & vulneratus est
' vehementer ꝯꝯꝯꝯꝯ
' a sagittariis. ' Dixit' q̄' sa
ul' ad armigerum suum.
' Euagina' gladiū tuū' &
pcute me: ' ne forte ꝯꝯ
' veniāt' incircūcisi' isti
' & interficiant me ꝯꝯꝯ
' illudētes' mihi. ' Et no-
luit' armiger eius: fuerat
in' ei' nimio terrore' pter-
ritus. ' Arripuit itaq̄' sa
ul' gladiū suum' & irruit
" sup eū. Q đ' cū vidisset
' armiger ei' videlicet' q̄
' mortuus eēt' saul' irru-
it' etiam' ipse' sup' gladiū
suū: ' & mortuus est' cum
eo. ' Mortuus est ergo

וַיִּתֵּן אֶת הַנְּדוּד הַבָּא עָלֵינוּ בְּיָדֵנוּ׃ נתן נדד
וּמִי יִשְׁמַע לָכֶם לַדָּבָר הַזֶּה כִּי בוא שמע
פֹּחֵלֶק הַיֹּרֵד בַּמִּלְחָמָה וְכַחֲלֹק חלק
הַיֹּשֵׁב עַל הַכֵּלִים יַחְדָּו יַחֲלֹקוּ׃ כלה חלק
וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמַעְלָה וַיְשִׂמֵהוּ היה עלה
לְחֹק וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם שום שפט
הַזֶּה וַיָּבֹא דָּוִד אֶל צִקְלַג וַיִּשְׁלַח בוא שלח
מֵהַשְּׁלָל לִזְקֵנֵי יְהוּדָה לְרֵעֵהוּ
לֵאמֹר הִנֵּה לָכֶם בְּרָכָה מִשְּׁלַל
אֹיְבֵי יְהוָה׃ לָאֲשֶׁר בְּבֵית אֵל
וְלָאֲשֶׁר בְּרָמוֹת נֶגֶב וְלָאֲשֶׁר
בְּיַתִּיר׃ וְלָאֲשֶׁר בַּעֲרֹעֵר וְלָאֲשֶׁר
בְּשִׁפְמוֹת וְלָאֲשֶׁר בְּאֶשְׁתְּמֹעַ׃
וְלָאֲשֶׁר בְּרַכָל וְלָאֲשֶׁר בָּעֲרֵי עיר
הַיַּרְחְמְאֵלִי וְלָאֲשֶׁר בָּעֲרֵי הַקֵּינִי׃
וְלָאֲשֶׁר בַּחָרְמָה וְלָאֲשֶׁר בְּכוֹר
עָשָׁן וְלָאֲשֶׁר בָּעֲתָךְ׃ וְלָאֲשֶׁר קום
בְּחֶבְרוֹן וְלְכָל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הלך
הִתְהַלֶּךְ שָׁם דָּוִד הוּא וְאַנְשָׁיו׃
וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים Cap. xxxi
בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל נוס
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים נפל
בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים דבק
אֶת שָׁאוּל וְאֶת בָּנָיו וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים נכה
אֶת יְהוֹנָתָן וְאֶת אֲבִינָדָב וְאֶת מַלְכִּי
שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל׃ וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה כבד
אֶל שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים מצא יָרָה
אַנְשֵׁי הַקָּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד חול
מֵהַמּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנֹשְׂא
כֵּלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן
יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְדָקְרֻנִי
וְהִתְעַלְּלוּ בִי וְלֹא אָבָה נֹשְׂא כֵלָיו עלל
כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת לקח
הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשְׂא נפל ראה
כֵּלָיו כִּי מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם מות
הוּא עַל חַרְבּוֹ וַיָּמָת עִמּוֹ׃ וַיָּמָת

שְׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנָשָׂא כֵלָיו
נַם כָּל אַנְשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יָחְדָּו׃
וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּעֵבֶר הָעֵמֶק וַאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
כִּי נָסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי נוס
מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ אֶת עזב
הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים עיר נוא
וַיֵּשְׁבוּ בָהֶן׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ בוא
פְּלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט אֶת הַחֲלָלִים
וַיִּמְצְאוּ אֶת שָׁאוּל וְאֶת שְׁלֹשֶׁת מצא
בָּנָיו נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וַיִּרְדְּפוּ כרת
אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי בָּנָיו וַיַּכּוּ רשש
אֶת רֹאשׁוֹ וַיְפַשְּׁטוּ אֶת כָּל יָלִיו
וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים סָבִיב שלח סבב
לְבַשֵּׂר בֵּית עַצַּבֵּיהֶם וְאֶת הָעָם׃
וַיָּשִׂימוּ אֶת כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת שום כלה
וְאֶת גְּוִיָּתוֹ תָּקְעוּ בְּחוֹמַת בֵּית שָׁן׃ חמה
וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו יוֹשְׁבֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד שמע
אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים עשה
לְשָׁאוּל׃ וַיָּקוּמוּ כָּל אִישׁ חַיִל קום
וַיֹּלְכוּ כָּל הַלַּיְלָה וַיִּקְחוּ אֶת לקח
גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֶת גְּוִיַּת בָּנָיו
מֵחוֹמַת בֵּית שָׁן וַיָּבֹאוּ יָבֵשָׁה
וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם׃ וַיִּקְחוּ אֶת שרף
עַצְמוֹתֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַּחַת קבר
הָאֶשֶׁל בְּיָבֵשָׁה וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת צום
יָמִים׃ יום

"saul" & tres ° filii eius:
℗ & armiger illius: ꝏꝏꝏ
ꝛ & ℗ vniuersi ꝛ viri eius "in
die ꝛ illa ꝛ pariter. ꝏꝏꝏ
ꝛ Videntes autem ꝛ viri ꝛ if
rael ꝛ qui erant ꝏꝏꝏꝏꝏ
℗ trans ꝛ vallem ꝛ & ℗ trans
℗ iordanem ꝏꝏꝏ
ꝗ ℗ fugissent ꝛ viri "israeli
te: " & ꝗ ꝏꝏꝏ
℗ mortuus esset ℗ saul ℗ &
tres ℗ filii eius: ꝛ reliq̄runt
ꝛ ciuitates suas " & fugerẽt.
ꝛ Venerunt ꝗ ꝛ philistiim
ꝛ & habitauerūt ꝛ ibi. ꝛ Fa=
cta aūt ꝛ die altera ℗ vene=
runt ꝛ philistiim ꝛ vt expo
liarent ℗ interfectos: ꝏꝏ
ꝛ & inuenerunt ꝛ saul "&
" tres ꝏꝏꝏ
℗ filios eius ℗ facentes ꝗ in
monte ꝛ gelboe. ꝛ Et p̄ci=
derūt ꝛ caput ꝛ saul " & ex=
poliauerunt eū ꝛ armis:
ꝛ & miserūt ꝛ in terrā ꝛ phi=
listinorum ℗ per circuitū
℗ vt annūciaretur in ℗ tē=
plis ꝛ idolorū ꝛ & in ℗ pp̄lis.
℗ Et posuerūt ꝛ arma eius
in ꝛ templo " astaroth. ꝏꝏ
℗ corpus vero eius ꝛ suspē
derunt ꝗ in muro ꝛ beth=
san. Quod ℗ cum audis=
sent " habitatores ꝛ iabes
galaad ꝛ quecunq; ℗ fece=
rant ꝛ philistiim ꝏꝏꝏꝏꝏ
℗ saul: ꝛ surrexerunt ꝛ om=
nes ℗ viri ℗ fortissimi: ꝏꝏ
ꝛ & ambulauerunt ℗ tota
ꝛ nocte: " & tulerunt ꝏꝏ
℗ cadauer ℗ saul ꝗ & ꝛ cada=
uer ℗ filiorum eius ꝏꝏꝏ
ꝛ de muro " bethsan. ꝛ Ve=
neruntq; viri ℗ iabes ga=
laad ℗ & combusserūt ꝛ ea
igni: ℗ & tulerunt ꝏꝏꝏ
ꝛ ossa eorum ℗ & sepelierūt
℗ in ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝛ nemore ℗ iabes: ꝛ & ieiu=
nauerunt " septem ꝏꝏ
" diebus.

Explicit primus liber regum.

Incipit secūdus liber regum. ı.

ויהי אחרי מות שאול
ודוד שב מהכות את העמלק
וישב דוד בצקלג ימים שנים׃
ויהי ביום השלישי והנה איש
בא מן המחנה מעם שאול
וכגדיו קרעים ואדמה על
ראשו ויהי כבאו אל דוד
ויפל ארצה וישתחו׃ ויאמר
לו דוד אי מזה תבוא ויאמר

ℸ saul ꝛ tres filij eius ꝛ gerēs arma
σαουλ και οι τρεις υιοι αυτου και ο αιρων τα σκευη
eius: ꝛ vniuersi viri eius in die illa
αυτου, και παντες οι ανδρες αυτου εν τη ημερα εκει
pariter. ꝛ viderūt viri israel q
να κατα το αυτο. και ειδον ανδρες ισραηλ οι εν
trans vallē ꝛ q̄ trans ior
τω περαν της κοιλαδος και οι εν τω περαν του ιορ
danē: ℗ fugissēt viri israel: ꝛ ℗ mortu⁹ est
δανου, οτι εφυγον ανδρες ισραηλ, και οτι τεθνηκε
saul ꝛ filij eius: ꝛ relinquunt ciui
σαουλ και οι υιοι αυτου, και καταλειπουσι τας πο
tates suas ꝛ fugiūt. ꝛ veniūt philistiim
λεις αυτων και φευγουσι. και ερχονται οι αλλοφυλοι
ꝛ habitant in eis. ꝛ factū est crastino
και κατοικουσιν εν αυταις. και εγενηθη τη εσαυριον
ꝛ veniunt philistiim vt expoliarēt interfe
και ερχονται οι αλλοφυλοι εκδυσαι τους τραυμα=
ctos: ꝛ inueniunt saul ꝛ tres fi
τιας, και ευρισκουσι τον σαουλ και τους τρεις υι=
lios eius iacētes in mōte gelboe. ꝛ
ους αυτου πεπτωκοτας εν τω ορει γελβουε. και
precindunt caput eius ꝛ expoliant eū
αποκεφαλιζουσιν αυτον και εκδυσκουσιν αυτον τα
armis eius: ꝛ mittūt in terrā philistinor⁹
σκευη αυτου, και αποστελλουσιν εις γην αλλοφυλων
per circuitū annūciātes idolis eor⁹ ꝛ
κυκλω ευαγγελιζομενοι τοις ειδωλοις αυτων και τω
pplo eor⁹: ꝛ posuerūt arma saul in
λαω αυτων, και ανεθηκαν τα σκευη του σαουλ εις
astarot: ꝛ corpus eius infixerūt in
το ασταρτιον, και το σωμα αυτου κατεπηξαν εν
muro bethsan. ꝛ audiūt de eo
τω τειχει βαιθσαν. και ακουουσι περι αυτου οι
habitatores iabes galaad q̄cūq; fece
κατοικουντες ιαβης της γαλααδιτιδος οσα εποιη=
rūt philistiim saul: ꝛ surrexerūt oēs
σαν οι αλλοφυλοι τω σαουλ, και ανεστησαν παντες οι
viri fortitudinis: ꝛ ambulauerūt tota nocte
ανδρες δυναμεως, και εστρατευθησαν ολην την νυκτα
ꝛ ceperūt corpus saul ꝛ corp⁹ filior⁹ ei⁹
και ελαβον το σωμα σαουλ και το σωμα των υιων αυτ
a muro bethsan: ꝛ tulerūt eos in ia 1.Re.
απο του τειχους βαθσαν, και ηνεγκαν αυτους εις ια= 1.d.
bes. ꝛ cōbusserūt eos ibi: ꝛ ceperūt
βης. και κατεκαυσαν αυτους εκει, και ελαβον τα
ossa eorū ꝛ sepelierūt sub arbo in iabes
οστα αυτων και εθαψαν υπο την αρουραν εν ιαβης
ꝛ ieiunauerūt septē diebus.
και ενησευσαν επτα ημερας.

Regnorum.ij.
Βασιλειων.β΄. Ca.ı.

Et factū est postq̄ mortuus est saul: A
κ Και εγενετο μετα το αποθανειν σαουλ,
ꝛ dauid reuersus est q̄ cutiēs amo=
και δαυιδ αναστρεψε τυπτων τον αμα=
lec. ꝛ mānsit dauid in secelag dies duos.
λην. και εκαθισε δαυιδ εν σεκελαγ ημερας δυο.
ꝛ factū est in die tertia ꝛ ecce vir ve
και εγενετο εν τη ημερα τη τριτη και ιδου ανηρ ηλ=
nit de castris ꝑpē qui cum sa=
θεν εκ της παρεμβολης του λαου του μετα σα
ul: ꝛ vestes eius cōscissē ꝛ terra sup ca=
ουλ, και τα ιματια αυτου διερρωγοτα και γη επι της κεφα
put eius. factū est āt cū ingrederet ipse ad dauid:
λης αυτου. εγενετο δε εν τω εισελθειν αυτον προς δαυιδ,
ꝛ cecidit sup terrā ꝛ adorauit eum. ꝛ
και επεσεν επι την γην και προσεκυνησεν αυτω. και
dixit ad eum dauid: vnde venisti? ꝛ dixit 1.Re.
ειπεν προς αυτον δαυιδ, ποθεν παραγινου; και ειπε 9.c.

ad eū: de caſtris iſrael ſaluatus ſum.
πρὸς αὐτόν, ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ διασέσωσμαι.
τ dixit dauid ad eū: quod verbū hoc nun
καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς αὐτόν, τίς ὁ λόγος οὗτος, ἀπάγ
cia mihi: τ ait: fugit ppls de pre
γειλόν μοι; καὶ εἶπε, πέφευγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέ
lio: τ corruerūt multi de ppło: τ . ſaul τ
μου, καὶ ἔπεσον πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ· καὶ σαοὺλ καὶ
ionathan filius eius mortui ſunt. τ dixit dauid
Ἰωναθὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τεθνήκασιν· καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ
puero qui nunciabat ei: quō ſcis q
παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, πῶς οἶδας ὅτι
mortu⁹ eſt ſaul τ ionathan filius eius? τ dixit
τέθνηκε σαοὺλ καὶ Ἰωναθὰν υἱὸς αὐτοῦ; καὶ εἶπε τὸ
adoleſcens qui nunciabat ei: . caſu inci
παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, περιπτώματι περιέ
di in mōtē gelboe: τ ecce ſaul firma
πεσον ἐν τῷ ὄρει γελβουέ, καὶ ἰδοὺ σαοὺλ ἐπεκ
tus erat ſup hāstā ſuā: τ ecce currus τ equi
ρισται ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱπ
tes prīcipes pſūcti erāt ei. τ reſperit poſt ſe
πάρχοι συνῆψαν αὐτῷ· καὶ ἐπέβλεψεν ὀπίσω αὐτ
τ vidit me τ vocauit me. τ dixi: ecce ego. τ
καὶ εἶδέ με καὶ ἐκάλεσέ με· καὶ εἶπα, ἰδοὺ ἐγώ· καὶ
dixit mihi: quis es tu? τ dixi ad eū: amalecit
εἶπέ μοι, τίς εἶ σύ; καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀμαληκί
tes ego ſum. τ dixit ad me: ſta ſuper me
της ἐγώ εἰμι· καὶ εἶπε πρός με, ἔστηκα δὴ ἐπ' ἐμέ
τ interfice me: quō detinent me tenebre graues
καὶ θανάτωσόν με, ὅτι κατέχει με ἀκοὴ δεινὸν
τ adhuc aīa mea eſt in me. τ ſteti ſup
καὶ ἔτι ἡ ψυχή μου ἐστὶν ἐν ἐμοί· καὶ ἔστησα ἐπ'
eum τ interfeci eū: q⁹ vidi q⁹ non vi
αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζή
uet poſtq̄ ceciđit ipſe. τ accepi vſque
σεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν· καὶ ἔλαβον τὸ διάδη
ma q̄ in capite eius τ armillā que
μα τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν
in brachio illius: τ attuli eam do
ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὸν τῷ κυ
mino meo huc. τ apprehendit dauid veſtimēta ſua
ρίῳ μου ὧδε. καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ τῶν ἱματίων αὐ
ſupra 3.f. τ ſcidit ea: τ oēs viri q eū eo: τ
τοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτά, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
planxerūt τ fleuerūt τ ieiunauerūt vſq⁹ ad crepuſculū
ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης
ſup ſaul τ ſup ionathan filiū eius τ ſup
ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
ppłm iuda τ ſup domū iſrael: qñ peuſ
τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, ὅτι ἔπλη
ſi fuerūt in gladio. τ dixit dauid ad iuueni
γησαν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ
qui nūciauerat ei: vnde es tu? τ dixit
τῷ ἀπαγγείλαντι αὐτῷ, πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν
filius vir aduene amalecite ego ſum. τ di
υἱὸς ἀνδρὸς προσήλυτου ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι. καὶ εἶ
xit ei dauid: quō nō timuiſti inferre
πεν αὐτῷ Δαυίδ; πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐκτεῖναι
manū tuā vt occideres xp̄m dñi: τ
τὴν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου; καὶ
vocauit dauid vnū de pueris ſuis τ di
ἐκάλεσε Δαυὶδ ἕνα τῶν παιδαρίων αὐτοῦ καὶ εἶ
xit: accedēs obuia ei: τ percuſſit e
πεν, προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ, καὶ ἔπαταξεν αὐ
um τ mortuus ē. τ ait dauid ad eū: ſan
τὸν καὶ ἀπέθανεν· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς αὐτόν, τὸ αἷ
guis tuus ſup caput tuū: q⁹ os tuū
μά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου
reſpondit cōtra te dicēs: ego interfeci
ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ λέγων, ἐγὼ τεθανάτωκα

[a]ad eum.[f] De caſtris [f]iſra
el[a]fugi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]Et dixit[c]ad eum[b]dauid.
[c]Quod[f]eſt[g]verbū quod
factum eſt?[b]Indica[h] mi
hi. Qui[f]ait."Fugit ∞∞∞
[c]populus[d] ex[g]prelio[f]&
[g]multi[f]corruentes ∞∞∞
"e[c]populo[f]mortui ſunt:
ſed[f]&[a]ſaul ∞∞∞∞∞∞
[b]&ionathas[c]filius eius
[b]interierunt. [c]Dixit[g]q
[f]dauid[g]ad[b]adoleſcente
[f]qui nunciabat[k]ei.[f] Vn
de[m]ſcis "quia [o] mortuus
eſt[p]ſaul[q]&ionathas[r]fili
us eius?[m] Ait[r]adoleſcens
"qui nunciabat[r]ei:[f]Caſu
veni[s]in monte[b] gelboe:
[c]&[q]ſaul[c]incumbebat[r]ſu
per[q]haſtā ſuam.[b]Porro
[f]currus[k]&[f]equites [m] ap
propinquabāt ei:"& cō
uerſus[o]poſt tergum ſu
um:[p]videnſq; me[l]voca
uit.Cui[q]cū reſpōdiſſem:
[f]adſum."Dixit[x] mihi.
[f]Quisnam es[f]tu?[z]Et aio
[b]ad eum.[c] Amalechites
[p]ego ſum.[c]Et locutus eſt
[f]mihi.[q]Sta[f]ſuper me[x]&
interfice me:[f] quoniam
[m]tenent me"anguſtie:&
[q]adhuc[f]tota[r]anima mea
[q]in me eſt.[f]Stanſq;"ſu
per eum:[r]occidi illum.
[f]Scieba[r]enim[z] q⁹[c]viuere
[p]non poterat[q]poſt[r] ruí
nā.[f]Et tuli [q]diadema[b]qđ
erat[f]in[x]capite eius:[f]& ar
millam"de[c]brachio illí
us:[p]&attuli[q]ad te[r]domi
num meum"huc. [f]Ap
prehendens autē "dauid
[x]veſtimenta ſua [r] ſcidit:
[q]omneſq;[b]viri[c]qui erāt
[c]cū eo:[c]& planxerūt [f]&
fleuerunt[f] & ieiunauc=
runt[q]vſq; ad[b] veſperam
[f]ſuper[x]ſaul[f]& ſuper [m]io=
nathan "filium eius: [o]&
ſuper[c]populum[p]dñi: [q]&
ſuper [r]domū[q]iſrael: [f]eo
q⁹[c]corruiſſet[r]gladio:[r]di
xit[q]dauid[z]ad[b]iuuenē
[c]qui nunciauerat[r]ei:[f]vn
de es[g]tu?[q]qui[b]reſpondit.
[f]Filius[x]hominis [f]aduene
[m]amalechite "ego ſum.
[o]Et ait[r]ad eū[q]dd.[f]Qua
re[o]non[f]timuiſti "mitte=
re[c]manū tuam [r] vt occí
deres[q]chriſtū[b]dñi?[f] Vo
canſq;[b]dauid [o]vnum[f]de
pueris ſuis[f]ait.[q]Accedēs
[b]irrue[f]in eū.Qui[x]percuſ
ſit illum[f]& mortuus eſt.
[m]Et ait"ad eum[o]dauid.
[p]Sanguis tuus[q]ſuper[f]ca
put tuū.[f]Os[o]enim[f]tuū
"locutū eſt[r]aduerſum te
[f]dicens:[f]ego[q] interfeci

מָלַט	אֵלָיו מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נִמְלַטְתִּי׃	
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד מֶה הָיָה הַדָּבָר	
נגד נוס	הַנֶּגֶד נָא לִי וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר נָס	
לָחַם רבה	הָעָם מִן הַמִּלְחָמָה וְגַם הַרְבֵּה נָפַל	
מות	מִן הָעָם וַיָּמֻתוּ וְגַם שָׁאוּל	
	וְיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל	
נָגַד	הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵיךְ יָדַעְתָּ	
	מֵת שָׁאוּל וְיהוֹנָתָן בְּנוֹ׃ וַיֹּאמֶר	
קָרָא	הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרֹא נִקְרֵיתִי	
שָׁעַן	בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וְהִנֵּה שָׁאוּל נִשָּׁעַן	
חָנָה	עַל חֲנִיתוֹ וְהִנֵּה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי	
דָּבַק בָּנָה	הַפָּרָשִׁים דָּבְקוּ בוֹ׃ וַיִּפֶן אַחֲרָיו	
רָאָה	וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלָי וָאֹמַר הִנֵּנִי׃	
	וַיֹּאמֶר לִי מִי אַתָּה וָאֹמַר אֵלָיו	
	עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמֹד	
מות	נָא עָלַי וּמְתָתֵנִי כִּי אֲחָזַנִי	
	הַשָּׁבֶץ כִּי כָל עוֹד נַפְשִׁי	
	וְאֶעֱמֹד עָלָיו וָאֲמִתֵהוּ כִּי יָדַעְתִּי	
עָמַד	כִּי לֹא יִחְיֶה אַחֲרֵי נָפְלוֹ וָאֶקַּח	
חָבַשׁ לָקַח	הַנֵּזֶר אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה	
צָעַד	אֲשֶׁר עַל זְרֹעוֹ וָאָבִיאֵם אֶל	
בוא	אֲדֹנִי הֵנָּה׃ וַיֶּחֱזַק דָּוִד בְּבִגְדָּו	
חָזַק	וַיִּקְרְעֵם וְגַם כָּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר	
קָרַע	אִתּוֹ וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ וַיָּצֻמוּ עַד	
סָפַד בָּכָה	הָעֶרֶב עַל שָׁאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ	
צוּם	וְעַל עַם יְהוָה וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל	
	כִּי נָפְלוּ בַּחָרֶב׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל	
	הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אַי מִזֶּה אַתָּה	
	וַיֹּאמֶר בֶּן אִישׁ גֵּר עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃	
גּוּר	וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אֵיךְ לֹא יָרֵאתָ	
	לִשְׁלֹחַ יָדְךָ לְשַׁחֵת אֶת מְשִׁיחַ	
מָשַׁח	יְהוָה׃ וַיִּקְרָא דָוִד לְאֶחָד	
קָרָא	מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר גַּשׁ פְּגַע	
נָגַשׁ	בּוֹ וַיַּכֵּהוּ וַיָּמֹת׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו	
נכה מות	דָּוִד דָּמְךָ עַל רֹאשֶׁךָ כִּי פִיךָ	
פֶּה	עָנָה בְךָ לֵאמֹר אָנֹכִי מַתְתִּי אֶת	

משיח יהוה: ויקונן דויד את הקינה הזאת על שאול ועל יהונתן בנו:
ויאמר ללמד בני יהודה קשת
הנה כתובה על ספר הישר: הצבי
ישראל על במותיך חלל איך
נפלו גבורים: אל תגידו בנת
אל תבשרו בחוצת אשקלון פן
תשמחנה בנות פלשתים פן
תעלזנה בנות הערלים: הרי
גלבע אל טל ואל מטר עליכם
ושדי תרומת כי שם נגעל מגן
גבורים מגן שאול בלי משיח
בשמן: מדם חללים מחלב
קשת יהונתן לא נשוג אחור
וחרב שאול לא תשוב ריקם:
שאול ויהונתן הנאהבים
והנעימים בחייהם ובמותם לא
נפרדו ממשרים קלו מארות
נברו: בנות ישראל אל שאול
בכינה הלבישכם שני עם
עדנים המעלה עדי זהב על
לבושכן: איך נפלו גבורים בתוך
המלחמה יהונתן על במותיך חלל:
צר לי עליך אחי יהונתן נעמת
לי מאד נפלאתה אהבתך לי
מאהבת נשים: איך נפלו גבורים
ואבדו כלי מלחמה:
Cap. ii. ויהי אחרי כן וישאל דויד ביהוה
לאמר האעלה באחת ערי יהודה
ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר
דויד אנה אעלה ויאמר חברנה:
ויעל שם דויד ונם שתי נשיו
אחינעם היזרעאלית ואביגיל
אשת נבל הכרמלי: ואנשיו
אשר עמו העלה דויד איש
וביתו וישבו בערי חברון:

christum dñi. Planxit
aūt dauid planctum
huiuscemodi super saul
& super ionathan
filium eius: & pcepit vt do
cerent filios iuda arcū:
sicut scriptū est in libro
iustorum. Inciti
israel super mōtes tu
os interfecti sunt. Quō
ceciderūt fortes. Noli
te annunciare in geth:
neq; annūcietis in cō
pitis ascalonis: ne forte
letētur filie philistiim:
ne
exultent filie incircu
cisorum. Montes
gelboe nec ros nec
pluuia veniant sup vos.
Neq; sint agri primitia
rū: quia ibi abiectus ē
clypeus fortiū: clype?
saul quasi nō cēt vnct?
oleo: a sanguine inter
fectorū ab adipe fortiū.
Sagitta ionathe nunq̄
redit retrorsum:
& gladius saul non est
reuersus inanis.
Saul & ionathas ama
biles
& decori valde in vita
sua: in morte quoq̄ nō
sunt diuisi. Aquilis ve
lociores: leonibus
fortiores. Filie israel
super saul
flete: qui vestiebat vos
coccino in
delitiis: q̄ ꝑbebat orna
menta aurea cultui ve
stro. Quō ceciderunt
fortes in
prelio. Ionathas in ex
celsis tuis occisus es.
Dolco super te frater
mi ionatha decore
nimis & amabilis
sup amorē mulierum.
Quō ceciderūt robusti
& perierunt arma bel
lica.

Z.

Gitur post hec con
suluit dauid dñm
dicēs. Num ascendā in
vnā de ciuitatibus iuda?
Et ait dñs ad eū. A
scende. Dixit q̄
dd. Quo ascēdam? Et
respondit ei. In hebrō.
Ascēdit ergo dauid &
due vxores eius
achinoē iezraelites &
abigail
vxor nabal carmeli:
sed & viros
qui erant cum eo dur
xit dauid singulos
cū domo sua: & manse
rūt in oppidis hebron.

χρν θυ. τ planxit dauid plāctū hūc
τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ ἐθρήνησε δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦ
sup saul τ sup ionathan filiū eius. τ
τον ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ
dixit vt docerēt filios iuda. ecce scriptū est
εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς ἰούδα. ἰδοὺ γέγραπται
in libro iusti. τ dixit: cōsidera ist
ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι ἰσ-
rael super mortuis tuis vulneratis quō
ραὴλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων σου τραυματιῶν πῶς
ceciderūt fortes. ne annūcietis in geth: neq; an
ἔπεσον δυνατοί· μὴ ἀπαγγείλητε εἰς γέθ, μηδὲ εὐαγ
nuncietis in vijs ascalonis: vt nō leten
γελίσησθε ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀσκάλωνος, ὅπως μὴ εὐφραν
tur filie philistiim neq; exultent fi
θῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων μηδὲ γαυριάσωσι θυγατέ
lie incircūcisorū. mōtes q̄ in gelboe nō cadat sup
ρες ἀπεριτμήτων· ὄρη τὰ ἐν γελβουὲ μὴ πέσοι ἐφ'
vos neq; ros neq; pluuia. τ agri primitiarū q
ὑμᾶς μήτε δρόσος μήτε ὑετός· καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν ὅτι
abiectus est clypeus fortiū τ clypeus saul non
προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν καὶ θυρεὸς σαοὺλ οὐκ
vnctus ē oleo a sanguine interfectorū τ ab adipe
ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος
fortiū. arc ionathan nō reuersus est vacuꝰ retrorsū.
δυνατῶν· τόξον ἰωναθὰν οὐκ ἀνέστρεψε κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω.
τ gladius saul nō reuersus ē inanis. saul τ io
καὶ ῥομφαία σαοὺλ οὐκ ἀνέστρεψε κενή· σαοὺλ καὶ ἰω
nathan amati τ pulchri nō diuisi in
ναθὰν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διεκεχωρισμένοι ἐν
vita sua: τ in morte sua nō diuisi sunt
τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρί-
sunt: magis ꝑ aquile veloces magis ꝑ leones for
σθησαν, ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι ὑπὲρ λέοντας δυνα-
tes. filie israel flete sup saul qui
τοί· θυγατέρες ἰσραὴλ κλαύσατε ἐπὶ σαοὺλ τὸν ἐν-
vestiebat vos coccino cū ornamēto vro: qui
δύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀνα-
referebat ornamētū aureū sup vestimētū vrm.
φέροντα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν ὑμῶν·
quō ceciderūt fortes in medio prelioꝝ: ionathā
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν μέσῳ πολέμων, ἰωναθὰν
in excelsis tuis occisus es. dolco sup te iona
ἐπὶ τὰ ὑψηλά σου ἐτραυματίσθης· ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἰωνα
than frater mi: speciosus fuisti mihi nimis: admirabilis
θὰν ἀδελφέ μου, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώθη
fuit amor tuus mihi super amorē mulierū:
ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπησιν γυναικῶν·
quō ceciderūt fortes τ perierūt arma bellica.
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά.

Et factū est post hec τ consuluit dauid
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησεν δαὶδ
in dño dicēs: Il ascēdā in vnā de ciuitatibus
ἐν κυρίῳ λέγων, εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς
iuda? τ ait dñs ad eum: ascēde.
ἰουδαίας; καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνάβηθι.
τ dixit dauid: quo ascendā? τ dixit: i chebron.
καὶ εἶπε δαυὶδ, ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, εἰς χεβρών.
τ ascēdit illuc dauid: τ ambe vxores
καὶ ἀνέβη ἐκεῖ δαυίδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες
eius achinoem iezraelites τ abygail vxor na
αὐτοῦ ἀχινοὰμ ἡ ἰσραηλίτις καὶ ἀβυγαΐλ ἡ γυνὴ να-
bal carmeli: τ virt eius q̄ cum
βαὰλ τοῦ καρμηλίτου, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ'
eo vniuſq̄sq; τ domus sua. τ habitāt
αὐτοῦ ἕκαστος, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ. καὶ κατῴκουσιν
in ciuitatib chebron.
ἐν ταῖς πόλεσι χεβρών.

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāſla. B. Vie. | Tex. heb. ii. Regū. ii. Pārtim. he.

τ venisset viri iuda τ vnxunt χαὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας χαὶ χρίουσι ἐχεῖ τὸν dauid ibi vt regnaret sup domū iuda. δαυὶδ ἐχεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα· τ annūciauerūt dauid dicentes: viri ia χαὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, οἱ ἄνδρες Ἰα bis galaad ipsi sepelierūt saul. Β βὶς τῆς γαλααδίτιδός αὐτοὶ ἔθαψαν τὸν σαούλ· τ misit dauid nuncios ad uiros iabis χαὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς ἀνδρὰς Ἰαβὶς galaad: τ dixit ad eos: bene τῆς γαλααδίτιδος, χαὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, εὐλο= dicti vos a dño: quia fecistis mīam γνιθητε ὑμεῖς τῷ χυρίῳ, ὅτι ἐποιήχατε ἔλεος sup dñm vrm sup saul τ sepelistis ἐπὶ τὸν χύριον ὑμῶν ἐπὶ τὸν σαοὺλ χαὶ ἐθάψατε eum. τ nūc faciat dñs vobisch mīam τ veri αὐτόν· χαὶ νῦν ποιήσαι χύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος χαὶ ἀλή tatē: τ ego ãt factā vobisch bona hec: θειαν, χαὶ ἐγὼ δὲ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ ταῦ quia fecistis verbū istud. τ nūc con τα, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο. χαὶ νῦν χρα fortentur manus vre τ estote in filios ταιοὺδωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν χαὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς fortes: qñ mortuꝰ est saul dñs vester: τ δυνατούς, ὅτι τέθνηχε σαοὺλ ὁ χύριος ὑμῶν, χαὶ quia me vnxit domus iuda sup se in re ὅτι ἐμὲ χέχριχεν ὁ οἶχος Ἰούδα ἐφ' ἑαυτοῖς εἰς βα= gem. τ abener filius ner princeps exercitꝰ saul in σιλέα· χαὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ ἀρχιστράτηγος σαοὺλ ἔ= lit isboseth filiū saul: τ traduxit λαβε τὸν Ἰσβόσεθ υἱὸν τοῦ σαούλ, χαὶ διεβίβασεν eum de castris: τ regē cōstituit eū αὐτὸν ἐχ τῆς παρεμβολῆς, χαὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν sup galaad: τ sup aseri: τ sup ἐπὶ τὴν γαλααδίτην, χαὶ ἐπὶ τὸν ἀσερί, χαὶ ἐπὶ israel: τ sup ephraim: τ sup benia τὸν Ἰσραήλ, χαὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραίμ, χαὶ ἐπὶ βενια= min: τ sup vniuersū israēl. filiꝰ quadraginta μίν, χαὶ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· υἱὸς τεσσαράχοντα annoꝝ erat isboseth filius saul qñ regnauit sup ἐτῶν ἦν Ἰσβόσεθ υἱὸς σαοὺλ ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ israel: τ duobꝰ annis regnauit: preter do Ἰσραήλ, χαὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν, πλὴν τοῦ οἴ= C mū iuda: qui fuerūt post dauid. τ fuit nu= κου Ἰούδα, οἱ ἦσαν ὀπίσω δαυίδ· χαὶ ἐγένετο ἀρι merus dierū qbꝰ regnauit dauid in chebron θμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐβασίλευσε δαυὶδ ἐν χεβρὼν sup domū iuda septē anni τ mēses sex: τ ἐπὶ τὸν οἶχον Ἰούδα ἑπτὰ ἔτη χαὶ μῆνες ἕξ, χαὶ egressus ē abener filiꝰ ner τ pueri isboseth filij ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ χαὶ οἱ παῖδες Ἰσβόσεθ υἱοῦ saul de castris gabaon. τ ioab filius sa σαοὺλ ἐχ παρεμβολῆς Βουνοῦ· χαὶ Ἰωὰβ υἱὸς σα ruia egressus est de chebron: τ pueri dauid: ρουὶα ἐξῆλθεν ἐχ χεβρών, χαὶ οἱ παῖδες δαυίδ, τ occurrūt adinuicē sup fontē gabaon. χαὶ συνάντωσιν ἀλλήλοις ἐπὶ τὴν χρήνην γαβαών· τ sederūt isti ex vna pte: τ isti ex alte χαὶ ἐχάθισαν οὗτοι ἐντεῦθεν, χαὶ οὗτοι ἐντεῦ= ra pte iuxta fontē. τ dixit abener ad ioab: θεν ἐπὶ τὴν χρήνην. χαὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωάβ, surgant tā pueri τ ludant co ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια χαὶ παιξάτωσαν ἐνώ= ram nobis. πιον ἡμῶν.

ˣVenerunt ꝯ ʸviri ᶻiuda: ᵃ& vnxerunt ᵇibi ᶜ dauid ᵈvt regnaret ᵉsup ᶠdomū ᵍiuda: ʰ Et nūciatum est ⁱ dauid ʲ ꝙ ᵐviri ⁿiabes ᵒ galaad ᵖ sepeliſſent ᵠ saul. ʳ Misit ergo ˢ dauid ᵗ nuncios ᵘ ad ᵛ viros ʷ iabes ˣ galaad. ʸ Dixit ꝯ ᶻ ad eos. ᵃ Benedicti ᵇ vos ᶜ a domino ᵈ qui ᵉ fecistis ᶠ misericordiam ᵍ hāc ʰ cū ⁱ domino vestro ʲ saul: ᵏ & sepelistis ˡ eu m. ᵐ Et nunc ⁿ retribuet ᵒ vobis qdē ᵖ dñs ᵠ mīam ʳ & veritatem: ˢ & ᵗ ego ᵘ reddam ᵛ gratiam ʷ ˣ eo qꝺ ʸ fecistis ᶻ verbum ᵃ istud. ᵇ Cōfortētur ᶜ manꝰ vre: ᵈ & estote ᵉ filii ᶠ fortitudinis: licet ᵍ ei ʰ mortuus sit ⁱ dñs vester ʲ saul: ᵏ tñ ˡ me ᵐ vnxit ⁿ domus ᵒ iuda ᵖ in regem ᵠ sibi. ʳ Abner ˢ ät ᵗ filius ᵘ ner ᵛ princeps ʷ exercitus ˣ saul ʸ tulit ᶻ isboseth ᵃ filium ᵇ saul: ᶜ & circūduxit eū p ᵈ castra: ᵉ regemqꝫ constituit ᶠ sup ᵍ galaad: ʰ & sup ⁱ gessuri: ʲ & super ᵏ iezrael: ˡ & super ᵐ effraim: ⁿ & super ᵒ beniamin: ᵖ & sup ᵠ israel ʳ vniuersū. ˢ Quadraginta ᵗ annorū erat ᵘ isboseth ᵛ filius ʷ saul ˣ cum regnare cepisset ʸ super ᶻ israel: ᵃ & duobus ᵇ annis ᶜ regnauit. ᵈ Sola autem ᵉ domus ᶠ iuda ᵍ sequebatur ʰ dauid. ⁱ Et fuit ʲ numerus ᵏ dierum ˡ quos commoratus est ᵐ dauid ⁿ impans ᵒ in hebron ᵖ sup ᵠ domū ʳ iuda ˢ septem ᵗ annorum ᵘ & sex ˣ mensium. ʸ Egressusqꝫ est ᶻ abner ᵃ filiꝰ ᵇ ner ᶜ & pueri ᵈ isboseth ᵉ filii ᶠ saul ᵍ de castris ʰ in gabaon. ⁱ Porro ioab ʲ filius ᵏ saruie ˡ & pueri ᵐ ddꝰ egressi sunt: ⁿ & occurrerūt eis ᵒ iuxta ᵖ pisci nā ᵠ gabaō. Et cū ʳ in vnū cōueniissent e regiōe ˢ sederunt ᵗ hi ᵘ in vna pte ᵛ piscine: ʷ & illi ˣ ex altera. ʸ Dixitqꝫ ᶻ abner ᵃ ad ᵇ ioab. ᶜ Surgant ᵈ pueri: ᵉ & ludant ᶠ corā nobis.

	Tex. heb. ii. Regū. ii. Pārtim. he.
בּוֹא בָּשַׁח	ˣוַיָּבֹאוּ ʸאַנְשֵׁי ᶻיְהוּדָה ᵃוַיִּמְשְׁחוּ ᵇשָׁם
	ᶜאֶת ᵈדָּוִד ᵉלְמֶלֶךְ ᶠעַל ᵍבֵּית ʰ יְהוּדָה
נגד	ˡוַיַּגִּידוּ ʲלְדָוִד ᵏלֵאמֹר ˡאַנְשֵׁי ᵐיָבֵישׁ
	ⁿגִּלְעָד ᵒאֲשֶׁר ᵖ קָבְרוּ ᵠאֶת שָׁאוּל׃
שׁלח לְאֶל	ʳוַיִּשְׁלַח ˢדָּוִד ᵗמַלְאָכִים ᵘאֶל ᵛאַנְשֵׁי
	ʷיָבֵישׁ ˣגִּלְעָד ʸוַיֹּאמֶר ᶻאֲלֵהֶם ᵃנְרֻכִים
עשׂה	ᵇאַתֶּם ᶜלַיהוָה ᵈ אֲשֶׁר ᵉ עֲשִׂיתֶם
	ᶠהַחֶסֶד ᵍ הַזֶּה ʰ עִם ⁱאֲדֹנֵיכֶם ʲ עִם
קבר	ᵏשָׁאוּל ˡוַתִּקְבְּרוּ ᵐאֹתוֹ׃ ⁿוְעַתָּה ᵒיַעַשׂ
	ᵖיְהוָה ᵠ עִמָּכֶם ʳ חֶסֶד ˢ וֶאֱמֶת ᵗוְגַם
	ᵘאֲנִי ᵛאֶעֱשֶׂה ʷאִתְּכֶם ˣהַטּוֹבָה ʸהַזֹּאת
	ᶻאֲשֶׁר ᵃעֲשִׂיתֶם ᵇהַדָּבָר ᶜהַזֶּה׃ ᵈוְעַתָּה
חזק כּוח	ᵉתֶּחֱזַקְנָה ᶠיְדֵיכֶם ᵍוִהְיוּ ʰלִבְנֵי ⁱחַיִל
	ʲכִּי ᵏמֵת ˡאֲדֹנֵיכֶם ᵐשָׁאוּל ⁿוְגַם ᵒאֹתִי
	ᵖמָשְׁחוּ ᵠבֵּית ʳיְהוּדָה ˢלְמֶלֶךְ ᵗעֲלֵיהֶם׃
שׁור	ᵘוַאבְנֵר ᵛבֶּן ʷנֵר ˣ שַׂר ʸ צְבָא ᶻאֲשֶׁר
	ᵃלְשָׁאוּל ᵇלָקַח ᶜאֶת ᵈאִישׁ ᵉבֹּשֶׁת ᶠבֶּן
עבר מלך	ᵍשָׁאוּל ʰוַיַּעֲבִרֵהוּ ⁱמַחֲנָיִם׃ ʲוַיַּמְלִיכֵהוּ
	ᵏאֶל ˡהַגִּלְעָד ᵐוְאֶל ⁿהָאַשׁוּרִי ᵒ וְאֶל
	ᵖיִזְרְעֶאל ᵠוְעַל ʳאֶפְרַיִם ˢוְעַל ᵗ בִּנְיָמִן
רבע	ᵘוְעַל ᵛיִשְׂרָאֵל ʷכֻּלֹּה׃ ˣ בֶּן ʸ אַרְבָּעִים
	ᶻשָׁנָה ᵃ אִישׁ ᵇ בֹּשֶׁת ᶜבֶּן ᵈשָׁאוּל
	ᵉבְּמָלְכוֹ ᶠעַל ᵍ יִשְׂרָאֵל ʰ וּשְׁתַּיִם
שׁנה	ⁱשָׁנִים ʲ מָלָךְ ᵏ אַךְ ˡ בֵּית ᵐ יְהוּדָה
היה סָפַר	ⁿהָיוּ ᵒאַחֲרֵי ᵖדָּוִד׃ ᵠוַיְהִי ʳ מִסְפַּר
יום	ˢהַיָּמִים ᵗ אֲשֶׁר ᵘ הָיָה ᵛ דָּוִד ʷ מָלַךְ
	ˣבְּחֶבְרוֹן ʸ עַל ᶻ בֵּית ᵃיְהוּדָה ᵇ שֶׁבַע
	ᶜשָׁנִים ᵈ וְשִׁשָּׁה ᵉחֳדָשִׁים׃ ᶠוַיֵּצֵא
	ᵍאַבְנֵר ʰבֶּן ⁱ נֵר ʲ וַעֲבָדֵי ᵏ אִישׁ
	ˡבֹּשֶׁת ᵐ בֶּן ⁿ שָׁאוּל ᵒ מִמַּחֲנָיִם
	ᵖגִּבְעוֹנָה׃ ᵠוְיוֹאָב ʳבֶּן ˢצְרוּיָה ᵗ וַעֲבָדֵי
פּנשׁ	ᵘדָוִד ᵛיָצְאוּ ʷ וַיִּפְגְּשׁוּם ˣעַל ʸ בְּרֵכַת
	ᶻגִּבְעוֹן ᵃיַחְדָּו ᵇוַיֵּשְׁבוּ ᶜהָאֵלֶּה ᵈעַל ᵉהַבְּרֵכָה
	ᶠמִזֶּה ᵍ וְאֵלֶּה ʰ עַל ⁱ הַבְּרֵכָה ʲמִזֶּה׃
קום	ᵏוַיֹּאמֶר ˡ אַבְנֵר ᵐ אֶל ⁿיוֹאָב ᵒיָקוּמוּ
שׂחק פּנה	ᵖנָא ᵠהַנְּעָרִים ʳ וְיְשַׂחֲקוּ ˢלְפָנֵינוּ

וַיֹּאמֶר יוֹאָב יַקְמוּ וַיָּקָמוּ וַיַּעַבְרוּ עָבַר
נִמְסְפָּר שְׁנֵים עָשָׂר לְבִנְיָמִן
וְלְאִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל וּשְׁנֵים
עֶשְׂרֵה מֵעַבְדֵי דָוִד וַיֵּחָזְקוּ אִישׁ חָזָק
בְּרֹאשׁ רֹעֵהוּ וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ צַד
וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא נָפַל קָרָא
חֶלְקַת הַצֻּרִים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַתְּהִי הָיָה
הַמִּלְחָמָה קָשָׁה עַד מְאֹד בַּיּוֹם לָחַם
וַיִּנָּגֶף יוֹאָב וְאַנְשֵׁי נָגַף
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַיְהִי פָּנָה
שָׁם שְׁלֹשָׁה בְנֵי צְרוּיָה יוֹאָב
וַאֲבִישַׁי וְעַשָּׂהאֵל וְעַשָּׂהאֵל קַל קַל
בְּרַגְלָיו כְּאַחַד הַצְּבָיִם אֲשֶׁר צָבָה
בַּשָּׂדֶה וַיְרֶדֶף עַשָּׂהאֵל אַחֲרֵי רָדַף
אַבְנֵר וְלֹא נָטָה לָלֶכֶת עַל הַיָּמִין יָמִין
וְעַל הַשְּׂמֹאל מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר שְׂמֹאל פָּנָה
וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֲחֲרָיו הַאַתָּה זֶה
עַשָּׂהאֵל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי וַיֹּאמֶר
עַשָּׂהאֵל סוּר לְךָ מֵאַחֲרַי לָמָּה
אַכֶּכָּה אַרְצָה וְאֵיךְ אֶשָּׂא פָּנַי נָכָה נָשָׂא
אֶל יוֹאָב אָחִיךָ וּמֵאַיִן לְסוּר פָּנָי מָאן פָּנָה
וַיְמָאֵן לָסוּר וַיַּכֵּהוּ אַבְנֵר אַחֲרֵי הַחֲנִית אֶל חָנָה
הַחֲמֻשִׁי וַתֵּצֵא הַחֲנִית מֵאַחֲרָיו יָצָא
וַיִּפֹּל שָׁם וַיָּמָת תַּחְתָּיו וַיְהִי כָּל נָפַל מוּת
הַבָּא אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָפַל שָׁם הָיָה בּוֹא
עַשָּׂהאֵל וַיָּמָת וַיַּעֲמֹדוּ וַיִּרְדְּפוּ קוּם עָמַד רָדַף
יוֹאָב וַאֲבִישַׁי אַחֲרֵי אַבְנֵר
וְהַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְהֵמָּה בָּאוּ עַד
נִבְעַת אַמָּה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי גַיְא
דֶּרֶךְ מִדְבַּר גִּבְעוֹן וַיִּתְקַבְּצוּ דָּבַר קָבַץ
בְּנֵי בִנְיָמִן אַחֲרֵי אַבְנֵר וַיְהִי

Et rñdit ioab. Surgāt. Surrexerūt ergo & trā sierunt numero duodecim de beniamin ex parte isboseth filii saul: & duodecim de pueris dauid. Appĥenso q vnusquisq; capite cōparis sui defixit gladium in latus cōtrarii: & ceciderūt simul. Vocatūq; est nomē loci illius ager robustorū in gabaon. Et ortū est bellū durū valde in die illa: illa: fugatusq; est abner & viri israel a pueris dauid. Erant autem ibi tres filii saruie: ioab & abisai & asahel. Porro asahel cursor velocissimus fuit quasi vnus de capreis qui morantur in siluis. Persequebatur autem asahel abner: & non declinauit ad dextrā siue ad sinistram omittens persequi abner. Respexit itaq; abner post tergū suum & ait. Tu ne es asahel? Qui rñdit. Ego sū. Dixitq; ei abner. Vade ad dextrā siue ad sinistram: & apprehende vnum de adolescētibus & tolle tibi spolia eius: Noluit ātasahel omittere quin vrgeret eum. Rursumq; locutus ē ab ner ad asahel. Recede & noli me sequi: ne forte compellar cōfodere te in terram: & leuare nō potero faciē meam ad ioab fratrē tuū. Qui audire cōtēpsit: & noluit declinare. Percussit ergo eū abner auersa hasta in inguine: & transfodit: & mortuus est in eodē loco. Omnes qui trāsibāt per locū illum in quo ceciderat asahel & mortuus erat: subsistebāt. Persequētibus autem ioab & abisai fugientem abner fol occubuit. Et venerunt vsq; ad collē aqductus: qui est ex aduerso vallis & itineris deserti in gabaon. Congregatiq; sunt filii beiamin ad abner & conglobati

τ dixit ioab: surgant. τ surrexerūt τ transierūt in numero duodecim de filijs beniamin ifboseth filij saul: τ duodecim de pueris dauid. τ apphēdens vnusquisq; manu caput proximi sui: τ gladius eius in latus proximi sui: τ cadūt pariter. τ nomē positū est loco illi pars insidiatorū que est in gabaon. τ factū est bellū durū valde in die illa. τ cecidit abener τ viri israel coram pueris dauid. τ erāt tibi tres filij saruie ioab τ abessa τ assael. τ assael leuis pedibus suis quasi vna caprea que in agro. τ persecutus est assael post abener: τ nō declinauit ad dexterā neq; ad sinistrā a tergo abener. τ respexit abener post se τ ait: tu es ipse assael? τ dixit ego sum. τ dixit ipsi abener: declina tu ad dexterā vel ad sinistrā τ apphēde tibi vnū adolescētiū τ tolle tibi armaturā eius, τ non voluit assael declinare ab his qui post eum. τ addidit abener rursū dicere assael: recede tu a me: ne cū percutiā te in terrā. τ quō leuabo faciē meā ad ioab fratrē tuū? τ nō voluit assael recedere. τ pepulit eum abener posteriori parte hastę in inguine: τ transijt lācea de posterioribus ei: τ cadit ibi τ moritur sub eum. τ factū est ois q̄ veniebat vsq; ad locū vbi cecidit assael τ mortuus est τ subsistebat. τ persecuti sunt ioab τ abessa post abener: τ sol occubuit. τ ipsi venerūt vsq; ad collē amma qui est ex aduerso gie iter desertū gabaon. τ cōgregati sunt filij beniamin post abener: τ facti sūt

Trāſl. Grec. lxx. q̄ interp̄. latina. Trāſla. B. Hie. Ter. heb. ii. Regū. iii. Pritma. he.

in cōgregationē vnā: τ ſtet̄ in ſūmitate collis
εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ἔσηκαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ
vnius. τ vocauit abener. ioab τ dixit: nū vſq;
ἑνός· καὶ ἐκάλεσεν ἀβενὴρ τὸν Ἰωὰβ καὶ εἶπε, μὴ εἰς
victoriā deuorabit mucro? nōne ſcis q̄ acer
νῖκος καταφάγεται ἡ ῥομφαία; οὐκ οἶδας ὅτι πι=
Hu.17 d. ba erit in vltimis? τ vſq; quo non dicis
κρὰ ἔσαι εἰς τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς
pplo vt reuertatur a tergo fratrū ſuo
τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐ=
G rum. τ dixit ioab: viuit dñs: q̄n niſi locut⁹ fuiſſes:
τῶν· καὶ εἶπεν Ἰωάβ, ζῇ κύριος, ὅτι εἰμὴ ἐλάλησας,
q̄n tunc de mane aſcēdiſſet pplo mane vnuſ
διότι τότε ἐκ πρωΐθεν ἀνέβη ἂν ὁ λαὸς πρωΐθεν ἕκα=
quiſq; poſt fratrē ſuum. τ buccina
στος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐσάλπι=
Infra. 10.6. uit ioab buccina: τ receſſit ois pplo τ
σεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέσησε πᾶς ὁ λαὸς καὶ
nō perſecut⁹ eſt amplius poſt iſrael: τ
οὐ κατεδίωκεν οὐκέτι κατόπισθεν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ
nō additus eſt vltra pugnare. τ abener τ vi
οὐ προσέθεντο ἔτι πολεμεῖν· καὶ Ἀβενὴρ καὶ οἱ ἄν=
ri eius abierūt in occaſū tota nocte
δρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα
illa. τ tranſierūt iordanē: τ tranſierunt
ἐκείνην· καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν
totā planiciē: τ venīt in ca
ὅλην τὴν παραπεύουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παρεμβο
ſtra. τ ioab reuerſus eſt ab abener: τ cōgre
λάς· καὶ Ἰωὰβ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἀβενὴρ, καὶ συνή
gauit oēm pplm. τ recenſiti ſunt de pue
θροισε πάντα τὸν λαόν· καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παι
ris dauid q̄ ceciderūt nouē τ decē viri:
δῶν Δαυὶδ οἱ πεπληγότες ἐννέα καὶ δέκα ἄνδρες,
τ aſſael τ pueri dauid percuſſerūt de filijs
καὶ Ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν
beniamin de viris abener trecentos τ ſexa
Βενιαμὶν τῶν ἀνδρῶν Ἀβενὴρ τριακοσίους καὶ ἑξήκοντα
ginta viros. τ tollūt aſſael τ ſepeliūt e=
τα ἄνδρας· καὶ ἄιρουσι τὸν Ἀσαὴλ καὶ θάπτουσιν αὐ
um in ſepulchro patris ſui in beth
τὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ ἐν Βηθλε
leē. τ ambulauerūt tota nocte ioab τ vi=
ἐμ. καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄν=
ri eius: τ lux orta eſt ipſis in chebron.
δρες αὐτοῦ, καὶ διεφώτισεν αὐτοῖς ἐν Χεβρών. Ca. 3.

A Θ Facta eſt cōcertatio multū inter
Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐπιπολὺ ἀναμέσον
domū ſaul τ inter domū dauid: τ do
οἴκου σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυὶδ, καὶ ὁ οἶ=
mus dauid procedebat τ fortificabatur. τ dom⁹
κος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο· καὶ ὁ οἶκος
ſaul procedebat τ debilitabat. τ natī ſunt
σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. καὶ ἐτέχθησαν τῷ
dauid in chebron filij ſex: τ erat primogenitus
Δαυὶδ ἐν Χεβρών υἱοὶ ἓξ, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος
eius amnō achinaā izraelite. τ
αὐτοῦ Ἀμνὼν τῆς Ἀχιναὰμ τῆς Ἰζραηλίτιδος· καὶ ὁ
ſecūdus eius celeab abygail carme=
δεύτερος αὐτοῦ Χελεάβ τῆς Ἀβυγαΐλ τῆς Καρμη=
li. τ tertius abeſalon filius maacha fi
λίας. καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσαλὼν υἱὸς Μααχὰ θυγα
lie thalmi regis geeſſer. τ quartus
τρὸς Θαλμὶ Βασιλέως Γεεσσήρ. καὶ ὁ τέταρτος Ἀ=
adonia filius aggith. τ quintus ſaphatias
δωνία υἱὸς Ἀγγίθ. καὶ ὁ πέμπτος Σαφατίας τῆς
abitaal. τ ſextus iethran egal vxoris
Ἀβιταάλ. καὶ ὁ ἕκτος Ἰεθρὰν τῆς Ἰγὰλ γυναικὸς
dauid. iſti natī ſunt ipſi dauid in che
Δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ πῷ Δαυὶδ ἐν Χε
bron. τ factū eſt
βρών. καὶ ἐγένετο

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין לָחֵט
בֵּית דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק מְחַזֵּק
וּבֵית שָׁאוּל וְלִשְׁאוּל פִּלֶגֶשׁ
וַיֹּאמֶר אֶל אָמַר
אַבְנֵר מְדוּעַ בָּאתָ אֶל פִּלֶגֶשׁ מְדַּע בוא
אָבִי וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל דִּבְרֵי חָרָה
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב
אָנֹכִי אֲשֶׁר לִיהוּדָה הַיּוֹם אֶעֱשֶׂה עשׂה
חֶסֶד עִם בֵּית שָׁאוּל אָבִיךָ אֶל
אֶחָיו וְאֶל מְרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִךָ רעע מצא
וַיֹּאמֶר דָּוִד וְתִכְרֹת עָלַי עֹון הַאֲשָׁה אִשָּׁה
הַיּוֹם וְכֹה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר
וְכֹה יֹסִיף לוֹ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע שבע
יְהוָה לְדָוִד כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה לוֹ
לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל מָלַךְ
וּלְהָקִים אֶת כִּסֵּא דָוִד עַל יִשְׂרָאֵל קום
וְעַל יְהוּדָה מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע שבע
וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת אַבְנֵר שוב
דָּבָר מִיָּרְאָתוֹ אֹתוֹ וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר שלח
מַלְאָכִים אֶל דָּוִד תַּחְתָּיו לֵאמֹר אמר
לְמִי אֶרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה בְרִיתְךָ כרת
אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמְּךָ לְהָסֵב אֵלֶיךָ סבב
אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר טוב
אֲנִי אִכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר כרת
אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתָּךְ לֵאמֹר
לֹא תִרְאֶה אֶת פָּנַי כִּי אִם לִפְנֵי רָאָה פָּנָה
הֲבִיאֲךָ אֶת מִיכַל בַּת שָׁאוּל בוא
בְּנֶאֱכָךְ לִרְאוֹת אֶת פָּנָי וַיִּשְׁלַח בוא
דָּוִד מַלְאָכִים אֶל אִישׁ בֹּשֶׁת בֵּן
שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה אֶת אִשְׁתִּי נתן אישׁ
אֵת מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי
מֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁלַח
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ לקח
מֵעִם פַּלְטִיאֵל בֶּן לָיִשׁ וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ
אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד
בַּחֲרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ אמר הלך

'prelium m inter n domũ o faul p & ooooooooooooooo q domũ r dauid: s abner filius ner t regebat ooooooo u domum v saul. Fuerat ãt w faul x concubina ooooooo y noie z respha a filia b achia c Dixit q; isboseth d ad e abner. f Quare g ingressus es h ad i concubinam ooooooo k patris mei: l Qui m iratus n nimis r propter s verba t isboseth: u ait. v Nũqd caput canis ooooooooooooo w ego sum x aduersum y iudam z hodie qui a fecerim b mã c sup d domũ e saul f patris tui: & g super ooooo h fratres & i proximos eius: j & non k tradidi te oo l in man m dd: n & tu o req ſti p me q argueres pro r muliere s hodie? t Hec u faciat x deus y abner ooooooo z & hec a addat b ei: c niſi d quomodo e iurauit ooooo f dominus g dauid h ſic i faciam j cum eo oooooooooo k vt trãſferatur l regnum m de domo n saul: ooooooooo o & eleuetur p thronus q dauid r super s iſrael oooooooo t & super u iudã v a dan w vſq; x berſabee. ooooooo ooo y Et non z potuit a respondere ei ooooooooooooooo b q; c quia metuebat d illum. e Miſit ergo f abner g nuncios h ad i dauid k pro ſe l dicentes. ooooooooooo m Cuius eſt n terra? Et o vt loq̃r. p Fac q mecũ r amicitias. s & crit t manus mea u tecum: x & reducam y ad te z vniuerſũ a iſrael. b Qui c ait. d Optime. ooooo e Ego f faciam g tecum h amicitias: i ſed ooooooooo k vnã l rem m peto n a te o dicens. ooooooooooooooo p Non q videbis r faciẽ meã s autẽ; ooooooooooooo t adduxeris mihi u michol: x filiam y saul: & ſic ooooo z venies & a videbis b me. c Miſit autem d dauid ooo e nuncios f ad g iſboseth h filium ooooooooooooooo i saul j dicens. k Redde l vxorem; meam ooooooooo m michol n quam o deſponDi p mihi ooooooooooooooo q centum r preputiis s philiſtiim. t Miſit ergo ooooo u iſboseth v & tulit eam w a x viro ſuo ooooooooooo y phaltiel z filio a lais. b Seq̃ c baturq; d eam ooooooooo e vir ſuus f plorans g vſq; ooooooooooooooooooooooo h bahurim. i Et dixit k ad eum l abner. m Vade & ooooo

eſſet prelium f inter domũ saul ἐν τῷ εἶναι γὸν πόλεμον ἀναμέσον τοῦ οἴκου σαοὺλ
r inter domũ dauid: r abener erat re καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἀβεννὴρ ἦν κρα=
gens domũ saul. r saul erat cõcubina: τῶν τοῦ οἴκου σαούλ· καὶ τῷ σαοὺλ ἦν παλλακή,
r nomẽ ei respha filia aia. r dixit isbo= καὶ ὄνομα αὐτῇ ρεσφὰ θυγάτηρ αἰά· καὶ εἶπεν ἰσβό
seth filius saul ad abener: quare ingressus es ad σεθ υἱὸς σαοὺλ πρὸς ἀβεννήρ, τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς
cõcubinã patris mei. r tratus ẽ abe= τὴν παλλακὴν τοῦ πατρός μου. καὶ ἐθυμώθη ἀβε
ner nimis de verbo hoc isboseth. ννὴρ σφόδρα περὶ τοῦ λόγου τούτου τῷ ἰσβόσεθ.
r dixit ei abener: nũqd caput canis sum? r καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀβεννήρ, μὴ κεφαλὴ κυνός εἰμι; καὶ
fect miam cum domo saul patris ποιήσω ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου σαοὺλ τοῦ πατρός
tui r de fratribus r de proximis eius: σου καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων αὐτοῦ,
r nõ transfugi in domũ dauid: r requi= καὶ οὐκ ἀντομόλησα εἰς γὸν οἶκον δαυίδ, καὶ ζητᾷς
ris in me de iniuria muliere hodie? hec τεῖς ἐπ' ἐμὲ περὶ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον; τάδε
faciat mihi deus r hec addat: ꝙ ſicut iu= ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι καθὼς ὤ=
rauit dñs dauid ſic faciã et in Infra
mosę κύριος τῷ δαυὶδ οὕτως; ποιήσω αὐτῷ ἐν τῇ co.
die hac: r auferat regnum a do ἡμέρᾳ ταύτῃ, περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴ
mo saul r eleuet thronũ dauid sup κου σαοὺλ καὶ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον δαυὶδ ἐπὶ τὸν
israel r sup iudã a dan vſq; ad bersa ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν ἰούδαν ἀπὸ δὰν ἕως βηρσα=
bee. r nõ potuit rursũ isboseth rndere βεέ. καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἔτι ἰσβόσεθ ἀνταποκριθῆναι
abener verbũ eo ꝙ metuebat illũ. r τῷ ἀβεννὴρ ῥῆμα ἀπὸ τοῦ φοβηθῆναι αὐτόν. καὶ
misit abener nuncios ad dauid in chebron ἀπέστειλεν ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρὼν
dicẽs: pãge fedus tuũ mecum: r ecce λέγων, διάθου διαθήκην σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ
manus mea tecum vt reducã ad te om χείρ μου μετὰ σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σὲ πάν=
nem israel. r dixit dauid: bene ego pã τα γὸν ἰσραήλ· καὶ εἶπε δαυίδ, καλῶς ἐγὼ διαθή
gam ad te fedus: cetꝝ verbũ vnũ ego peto σομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦ
a te dicẽs: non videas faciẽ meã ni μαι παρὰ σοῦ λέγων, οὐ μὴ ἴδῃς γὸ πρόσωπόν μου ἐὰν
si adduxeris mechol filiã saul veniẽ μὴ ἀγάγῃς τὴν μεχὸλ θυγατέρα σαοὺλ παραγινομέ
te te ad videdũ faciẽ meã. r misit νου σου ἰδεῖν γὸ πρόσωπόν μου. καὶ ἐξαπέστειλε
dauid nuncios ad isboseth filiũ saul dicẽs: δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς ἰσβόσεθ υἱὸν σαοὺλ λέγων,
redde mihi vroꝛem meã mechol: quã acce= ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν μεχόλ, ἣν ἔλα= r.Re.
pi in cẽtũ preputijs philiſthim. r mi βον ἐν ἑκατὸν ἀκροβυσίαις ἀλλοφύλων. καὶ ἀπέ= 18.b.
sit isboseth r accepit eam a vi στειλεν ἰσβόσεθ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀν=
ro suo phaltiel filio lais: r ibat post δρὸς αὐτῆς φαλτιὴλ υἱοῦ λαΐς, καὶ ἐπορεύετο με=
eã vir eius pergens r ploꝛãs post τ' αὐτὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πορευόμενος καὶ κλαίων ὀπί
eam vſq; ad bachurim. r dixit abener ad σω αὐτῆς ἕως βαχουρίμ. καὶ εἶπεν ἀβεννὴρ πρὸς
eum: αὐτόν. ooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooo oo

Trãſl. Gre. lxx. cũ interp̃. latina. Trãſla. B. Hie. Tex. heb. ii. Regũ. iii. Pũctua. he.

vade ⁊ reuertere. ⁊ reuerſus eſt. ⁊ ſermo abe
πορεύου καὶ ἀπόστρεφε· καὶ ἀνέστρεφεν· καὶ λόγος ἄβε
ner fact⁹ eſt ad ſenioꝛes iſrael: ⁊ dixit:
ηνὴρ ἐθώετο πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν,
hert ⁊ nudi⁹ tertius q̃rēteꝰ fuiſtis dauid vt regnaret
χθὲς καὶ τρίτης ζητοῦντες ἦτε Δαυὶδ βασιλεῦσαι
ſup vos. ⁊ nũc facite: quia dño locutus ē de
ἐφ' ὑμᾶς· καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ
dauid dicẽs: in manu ſeruí tui dauid ſal=
Δαυὶδ λέγων, ἐν χειρὶ τοῦ δούλου μου Δαυὶδ σώ
uabo ppl̃m meũ iſrael de manu philiſtiim
σω τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων
⁊ de manu oĩum inimicoꝝ eius. ⁊ locutus
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· καὶ ἐλάλη=
eſt abener ⁊ in aures filioꝝ beniamin: ⁊
σεν Ἀβενὴρ καὶ εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Βενιαμίν, καὶ
D abiit abener vt loq̃retur in aures dauid in
ἐπορεύθη Ἀβενὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ εἰς
chebron oĩa quc placebãt in oculis filioꝝ iſra
Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσκεν ἐν ὀφθαλμοῖς υἱῶν Ἰσρα=
el: ⁊ in oculis vniuerſe domus bẽiamin. ⁊ venit
ηλ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου Βενιαμίν· καὶ ἦλθεν
abener ad dauid in chebron ⁊ cum eo viginti
Ἀβενὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσι
viri. ⁊ fecit dauid abener ⁊ vi
ἄνδρες· καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβενὴρ καὶ τοῖς ἀν=
ris qui cum eo cõuiuiũ. ⁊ dixit abener ad
δράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον· καὶ εἶπεν Ἀβενὴρ πρὸς
dauid: ſurgam ũ ⁊ ibo ⁊ cõgrega=
Δαυὶδ, ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροί
bo ad dñm meũ regẽ oẽm popu
σω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα τὸν λα=
lũ iſrael: ⁊ pangã tecum fedus ⁊ re=
ὸν Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετὰ σοῦ διαθήκην καὶ Βα
gnabis in oĩbus q̃ deſiderat aĩa tua. ⁊ imi
σιλεύσεις ἐν πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου· καὶ ἐξα
ſit dauid abener ⁊ fuit in pace. ⁊
πέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβενὴρ καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ· καὶ
ecce pueri dauid ⁊ ioab venerũt ab
ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ παρεγένοντο ἐκ τῆ=
extu: ⁊ ſpolia afferebãt ſecum ⁊ abe
ς ἐξόδου, καὶ σκῦλα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν καὶ Ἀβε
ner nõ erat cũ dauid in chebron: q̃z diſſerat eũ:
νὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Χεβρών, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτόν,
⁊ pfect⁹ fuit in pace. ⁊ ioab ⁊ oĩs exercit⁹
καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ· καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ
qui cũ eo audierũt: ⁊ nũciauerũt ioab di
ἡ μετ' αὐτοῦ ἤκουσαν, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωὰβ λέ
cẽtes: venit abener filius ner ad dauid: ⁊ mi
γοντες, ἦλθεν Ἀβενὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυίδ, καὶ ἀπέ=
ſit eũ ⁊ abiit in pace. ⁊ ingreſſus ē ioab
στειλεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ· καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ
E ad regem: ⁊ dixit ei: q̃d hoc feci
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἐποίη
ſti: ecce venit abener ad te: ⁊ quare hoc
σας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβενὴρ πρός σέ, καὶ ἵνατί τοῦτο
dimiſiſti eũ ⁊ abiit in pace: vel nõ
ἐξαπέστειλας αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ; ἢ οὐκ
noſti malitiã abener filij ner: q̃n ad decipiẽdũ
οἶδας τὴν κακίαν Ἀβενὴρ υἱοῦ Νήρ, ὅτι ἀπατῆσαί
te venit ⁊ ad ſciẽdũ ingreſſum tuũ ⁊
σε παρεγένετο καὶ γνῶναι τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν
egreſſũ tuũ ⁊ ad ſciendũ oĩa q̃ tu agis.
ἔξοδόν σου καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς.
⁊ egreſſus ē ioab a dauid ⁊ miſit nũ=
καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ ἀπὸ Δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν ἀγ=
tios poſt abener: ⁊ reducunt eũ a
γέλους ὀπίσω Ἀβενήρ, καὶ ἐπεστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ
ciſterna ſira: ⁊ dauid nõ ſciuit.
g.Re. i.c. τοῦ φρέατος Σιρᾶ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ἤδει.

"reuertere. Qui °reuer=
ſus eſt. ᵖSermonẽ quoq; ᵍintulit ʳabner ˢad ᵗſenio
res ᵘiſrael ˣdicens. ʸTã ᶻhe
rí ᵃ q̃ ᵇ mudiuſtertius ᶜque
rebatis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈdauid ᵉvt regnaret ᵇ ſup
vos. ᶠNunc ergo ᵃ facite:
ᵍq̃ ʰ dñs ⁱlocutus eſt ᵏad
ˡdauid ᵐdicẽs. ⁿ In manu
ᵒſeruí meí ᵖdauid ᵠ ſalua=
bo ʳpopulũ meũ ∞∞∞∞
ˢ iſrael ᵗde manu ᵘphíliſtí
im ˣ& ʸoĩm ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻinímicorũ ei?. ᵃLocutus
eſt autem ᵇabner ᶜetiã ad
ᵈbeniamín. ᵉEt abiit ᶠ vt
loqueretur ad ∞∞∞∞∞∞
ᵍdauid ʰin hebron ⁱoĩa ʲq̃
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏplacuerant ˡiſraelí ᵐ& ⁿv=
níuerſo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒbeniamín: ᵖ venitq; ᵍad
ʳdauid in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢhebron ᵗcum ᵘvigíti ᵛvíſ
ris. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷEt fecit ˣdd ʸabner ᶻ& vi
ris eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃqui venerant ᵇcũ eo ᶜcõ=
niuiũ. ᵈEt dixit ᵉabner ∞
ᶠad ᵍdauid. ʰSurgam ⁱvt
congregem ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʲad ᵏte ˡdominũ meũ ᵐre=
gem ⁿomnem ᵒiſrael ∞∞∞
ᵖ& íncant tecum ᵠfed?:
ʳ& ímpetes ˢomníbus
ᵗſicut ᵘdeſiderat ᵛaĩa tua.
ʷCũ ergo deduxiſſet ˣda
uid ʸabner ᶻ& ille ᵃiſſet ᵇin
pace ᶜſtatím ∞∞∞∞∞∞∞
ᵈpueri ᵉdauid ᶠ& ioab ᵍve
nerũt ceſis ʰ latronibus
ⁱcum preda ʲ magna ní=
mis. ᵏAbner autem ∞∞∞
ˡnon erat ᵐcum ⁿdauid ᵒi
hebrõ: ᵖqa ĩã ᵠ dimiſerat
eũ: ʳ& pfectus fuerat ˢin
pace: ᵗ& ioab ᵘ& omnis
ᵛexercitus ʷq erãt ˣcũ eo
poſtea ʸvenerãt. ᶻNũcia=
tũ eſt ĩtaq; ᵃioab a narrã
tibus. ᵇ Veít ᶜabner ᵈfilius
ᵉner ᶠad ᵍregẽ: ʰ & dimiſit
eũ: ⁱ& abiit ʲi pace. ᵏ Et
ingreſſus ē ˡioab ᵐad ⁿre=
gem ᵒ& ait. ᵖQuíd ∞∞∞∞
ᵠfeciſti? ʳEcce ˢvenit ᵗab=
ner ᵘad te. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛQuare ʷdímiſiſti eũ: ˣ &
abiit & ʸreceſſit? ᶻIgno=
ras ᵃabner ᵇfiliũ ᶜner: ᵈqñ
ad hoc ᵉvenit ad te ᶠvt ḋ
cipet te: ᵍ& ſciret ʰ exitũ
tuum ⁱ& ʲintroitum tuũ:
ᵏ& noſſet ˡoĩa ᵐque ⁿagis.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒEgreſſus ítaq; ᵖioab ᵠa
dauid ʳmiſit ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢnuncios ᵗpoſt ᵘabner: ᵛ&
reduxit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷcum ˣa ciſterna ʸ ſyra: ᶻi
gnorante ᵃdauid. ∞∞∞∞

שוב °שׁוּב ׀ וַיָּשָׁב ׀ וְדַבַּר אַבְנֵר ׀ הָיָה עִם

זקן זְקְנֵי ״יִשְׂרָאֵל ˣ לֵאמֹר ׀ גַּם תְּמֹל

היה בקשׁ °הֵיתֶם בְּקְשִׁים ׀ אֶת

עשׂה °עֲשׂוּ ׀ כִּי ׀ דָּוִד ״הָלְךְ °עֲלֵיכֶם ׀ וְעַתָּה עֲשׂוּ ׀ כִּי

ישׁע °יְשִׁיעַ ״יְהוָה ״אָמַר °אֶל דָּוִד ׀ לֵאמֹר ׀ בְּיַד

דּבּר °דָּוִד ׀ עַבְדִּי ״ הוֹשִׁיעַ ˣ אֶת עַמִּי

°יִשְׂרָאֵל °מִיַּד °פְּלִשְׁתִּים °וּמִיַּד °כָּל

°אֹיְבֵיהֶם ׀ וַיְדַבֵּר °גַּם °אַבְנֵר ׀ בְּאָזְנֵי

°בִנְיָמִן ׀ וַיֵּלֶךְ ״גַּם °אַבְנֵר °לְדַבֵּר

°בְּאָזְנֵי °דָּוִד °בְּחֶבְרוֹן ״אֵת כָּל °אֲשֶׁר

°טוֹב °בְּעֵינֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ״ וּבְעֵינֵי °כָּל

°בּוֹא °בֵּית °בִּנְיָמִן ׀ וַיָּבֹא °אַבְנֵר ׀ אֶל °דָּוִד

°חֶבְרוֹן ˣ וְאִתּוֹ ׀ עֶשְׂרִים ״אֲנָשִׁים

״וַיַּעַשׂ ° דָּוִד ׀ לְאַבְנֵר ׀ וְלָאֲנָשִׁים

°אֲשֶׁר °אִתּוֹ °מִשְׁתֶּה ׀ ״וַיֹּאמֶר ˣ אַבְנֵר

°אֶל °דָּוִד ״אָקוּמָה °וְאֵלְכָה °וְאֶקְבְּצָה

°אֶל °אֲדֹנִי °הַמֶּלֶךְ °אֶת °כָּל °יִשְׂרָאֵל

״וְיִכְרְתוּ °אִתְּךָ ״בְּרִית ״ וּמָלַכְתָּ °בְּכֹל

°אֲשֶׁר °תְּאַוֶּה °נַפְשֶׁךָ ׀ וַיְשַׁלַּח °דָּוִד

°אֶת °אַבְנֵר ׀ וַיֵּלֶךְ °בְּשָׁלוֹם ׀ וְהִנֵּה

°עַבְדֵי °דָּוִד °וְיוֹאָב °בָּא ׀ מֵהַגְּדוּד

°וְשָׁלָל °רַב ׀ עִמָּם ׀ הֵבִיאוּ ׀ וְאַבְנֵר

°אֵינֶנּוּ ״עִם °דָּוִד °בְּחֶבְרוֹן °כִּי °שַׁלְּחוֹ

°וַיֵּלֶךְ °בְּשָׁלוֹם ׀ וְיוֹאָב ״וְכָל °הַצָּבָא

°אֲשֶׁר °אִתּוֹ °בָּאוּ ׀ וַיַּגִּדוּ ׀ לְיוֹאָב

°לֵאמֹר °בָּא °אַבְנֵר °בֶּן °נֵר °אֶל °הַמֶּלֶךְ

°וישׁלחהו ״וַיֵּלֶךְ ״ בְּשָׁלוֹם ׀ וַיָּבֹא

°יוֹאָב ° אֶל °הַמֶּלֶךְ ״ וַיֹּאמֶר °מָה

°אָמַר °עָשִׂיתָה °הִנֵּה °בָּא °אַבְנֵר °אֵלֶיךָ

°עשׂה °בּוֹא °לָמָּה °זֶּה °שִׁלַּחְתּוֹ °וַיֵּלֶךְ °הָלוֹךְ ׀ וַיֵּלֵךְ

°יָדַע °רָצָא °אֶת °אַבְנֵר °בֶּן °נֵר °כִּי ״לְפִתְּךָ ״בָּא

°בּוֹא °וְלָדַעַת °אֶת °מֹצָאֲךָ °וְאֶת °מְבוֹאֶךָ

°וְלָדַעַת °אֶת °כָּל °אֲשֶׁר °אַתָּה °עֹשֶׂה ׀

°וַיֵּצֵא °יוֹאָב °מֵעִם °דָּוִד ׀ וַיְשַׁלַּח

°מַלְאָכִים °אַחֲרֵי °אַבְנֵר ׀ וַיְשִׁיבוּ

°לְאַבְנֵר °שׁוּב ״אֹתוֹ °מִבּוֹר °הַסִּרָה ׀ וְדָוִד °לֹא °יָדָע

וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֶבְרוֹן וַיֵּטֵהוּ יוֹאָב נֶטֶה
אֶל תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בַּשְּׁלִי שָׁלָה
וַיַּכֵּהוּ שָׁם הַחֲמֶשׁ וַיָּמָת נָדָם עָבָה מות
עֲשָׂהאֵל אָחִיו וַיִּשְׁמַע דָּוִד שָׁמַע
מֵאַחֲרֵי כֵן וַיֹּאמֶר נַקִּי אֲנִכִי אָמַר נָקָה
וּמַמַּלְכָתִי עִם יְהוָה עַד עָלַם
עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן נֵר יֶחְלוּ עָלַם חול
עַל רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל בֵּית
אָבִיו וְאַל יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב כָּרַת זוב
וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפָּלֶךְ וְנֹפֵל צָרַע חָזַק
בַּחֶרֶב וְחסר לָחֶם וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי
אָחִיו הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל אֲשֶׁר
הֵמִית אֶת עֲשָׂהאֵל אֲחִיהֶם מות
בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר דָּוִד לָחם
אֶל יוֹאָב וְאֶל כָּל הָעָם אֲשֶׁר
אִתּוֹ קִרְעוּ בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים
וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד פָּנָה
הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה וַיִּקְבְּרוּ אֶת קָבַר
אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת נָשָׂא
קוֹלוֹ וַיִּבְךְּ אֶל קֶבֶר אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ בָּכָה
כָּל הָעָם וַיְקוֹנֵן הַמֶּלֶךְ אֶל אַבְנֵר קון
וַיֹּאמֶר הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר
יָדֶיךָ לֹא אֲסוּרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא
לְנְחשָׁתַיִם הֻגָּשׁוּ כִּנְפֹל לִפְנֵי בְנֵי נָפַל
עַוְלָה נָפַלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָּל הָעָם יָסַף
לִבְכּוֹת עָלָיו וַיָּבֹא כָּל הָעָם בּוא
לְהַבְרוֹת אֶת דָּוִד לֶחֶם בָּעוֹד בָּרָה
הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה עָשָׂה
לִי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם
לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם לֶחֶם טָעַם
אוֹ כָּל מְאוּמָה וְכָל הָעָם הִבִּירוּ מְאוּם נָבַר
וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יָטַב
הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָּל הָעָם טוב
וַיֵּדְעוּ כָּל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לַהֲמִית הָיָה מות
אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל אָמַר

Cūq rediſſet abner in hebrō: ſeorſū adduxit eum ioab ad medium porte: vt loq̄retur ei dolo: & percuſſit illū ibi in inguine & mortuus eſt in vltionē ſanguinis ſahel frīs ei⁹. Q d cū au diſſet dauid rē iam geſtā ait. Mūdus ego ſū & regnum meum apd dominum vſq; in ꝯ ſempiternum a ſanguine abner filii ner: & veniat ſup caput ioab & ſuper omnem domū patris ei⁹: nec deficiat de domo ioab fluxum ſeminis fultinēs & leproſus & tenēs fuſū: & cadēs gladio & indigens pane. Igitur ioab & abiſai frater eius interfecerunt abner: eo q̄ occidiſſet aſahel fratrē eorum in gabaon in p̄lio. Dixit autem dauid ad ioab & ad omnem populum qui erat cū eo. Scindite veſtimēta vra & accingimini ſaccis & plangite ante exequias abner. Porro rex dauid ſeq̄batur feretrū. Cūq; ſepeliſſent abner in hebron: leuauit rex dauid vocē ſuā & fleuit ſuper tumulū abner. Fleuit aūt & oīs ppls. Plagens q̄ rex & lugens abner ait. Nequaq̄ vt mori ſolēt ignauꝰ: mortuus es abner. Manus tue ligate nō ſunt: & pedes tui nō ſunt cōpedibus aggrauati: ſed ſicut ſolēt cadere cor ā filiis iniq̄tatis ſic corruiſti. Congemināſq; oīs populus fleuit ſup eū. Cūq; veniſſet vniuerſa multitudo cibū capere cū dauid clara adhuc die: iurauit dauid dicens. Hec faciat mihi deus: & hec addat: q̄n niſi occiderit ſol nō gustauero panem neq; omne q̄d̄. Igitur oīs populus audiuit: & placuerūt eis cuncta que fecit rex in cōſpectu omnis populi. Et cognouit oē vulgꝰ & vniuerſus iſrael in die illa: q̄n nō actū eſt a rege vt occideretur abner filius ner. Dixit quoq; rex ad

καὶ ἐπέστρεψεν Αβενὴρ εἰς Χεβρὼν καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν ἰω
ab a latere porte: vt loq̄retur ad eū in do
ἀβὲκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐν πα
lo. percuſſit eum ibi in inguine
ραλογισμῷ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ϕύαν
mortuus eſt in ſanguine aſſael fratris eius.
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ.
audiuit dauid poſt hec: dixit: mocēs ſum
καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν, ἀθῷός εἰμ
ego regnum meū a vſq; in ſeculū a
ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἕως κυρίου καὶ ἕως αἰῶνος ἕως
ſanguinib⁹ abener filij ner: veniant ſup
τῶν αἱμάτων Ἀβενὴρ υἱοῦ Νήρ, καταγτησάτωσαν ἐπὶ
caput ioab & ſup oēm domū pris
κεφαλὴν Ἰωὰβ καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς
ei⁹: & nō deficiat de domo ioab fluxū ſemini ſuſtinēs & ba
αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τοῦ οἴκου Ἰωὰβ γονορρυὴς καὶ
leroſus & teneꝰ feuticā: & cadēs in gladio & in
λεπρὸς καὶ κρατῶν σκυτάλην, καὶ πεσὼν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ
indigēs panibus. ioab aūt & abiſai frā
ἐλαττονούμενος ἄρτοις· Ἰωὰβ δὲ καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελ
ter eius obſeruabāt abener eo q̄ occi
φὸς αὐτοῦ διετηροῦντο τὸν Ἀβενὴρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτω
dit aſſael fratrē eox in gabaon in
σεν τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν ἐν τῷ
prelio. & dixit dauid ad ioab & ad oēm
πολέμῳ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα
ppm q̄ cum eo: ſcindite veſtimēta vra
τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν
& accingimini ſaccis & plāgite ante abe
καὶ περιζώσασθε σάκκους καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν Ἀβε
ner. & rex dauid ibat ante
νήρ. καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ἔμπροσθεν τῆς
feretrū. & ſepeliūt abener in chebron. & leuauit
κλίνης· καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβενὴρ ἐν Χεβρών· καὶ ἐπῆρεν
rex vocē ſuā & fleuit ſup
ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ
tumulū abener: & fleuit oīs ppls: & luxit
τάφῳ Ἀβενήρ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαός· καὶ ἐθρήνησεν
rex ſup abener & dixit: ſi ſm morte na
ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβενὴρ καὶ εἶπεν, εἰ κατὰ θάνατον ἀ
bal moritur abener: manus tue nō ligate ſunt:
βὲλ ἀπεθανεῖται Ἀβενήρ; αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν,
neq; pedes tui in cōpedib⁹: nō adduxiſti vt na
οὐδὲ οἱ πόδες σου ἐν παίδαις, οὐ προσήγαγες ὡς ἀ
bal: cor ā filio iniq̄tatis corruiſti. & cōgregat⁹ē oīs
βάλ, ἐνώπιον υἱοῦ ἀδικίας ἔπεσες· καὶ συνῆλθε πᾶς
ppls vt flerent eū. & venit vniuerſus ppls vt
ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν· καὶ ἦλθεν πᾶς ὁ λαὸς πε
cenā darēt dauid pantꝰ adhuc exiſte die. & ju
ριδεῖπνίσαι τὸν Δαυὶδ ἄρτοις ἔτι ὄντος ἡμέρας· καὶ
rauit dauid dicēs: hec faciat mihi deꝰ
ὤμοσε Δαυὶδ λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς
hec addat: q̄n niſi occiderit ſol nō gu
τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύνῃ ὁ ἥλιος δυμὴ γεύ
ſtabo panē neq; omne q̄d̄. & oīs po
σομαι ἄρτου οὐδὲ παντός τινος· καὶ πᾶς ὁ λα
pul⁹ ſciuit: & placuerūt cōſpectu eox cuncta que
ὸς ἐπέγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα
fecit rex in cōſpectu oīs ppli.
ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.
& cognouerūt oīs ppls & oīs iſrael in
καὶ ἐπέγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν
die illa: q̄n nō actū eſt a re
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασι
ge vt occideret abener filiū ner. & di
λέως τοῦ θανατῶσαι τὸν Ἀβενὴρ υἱὸν Νήρ· καὶ εἶ
xit rex ad
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς

Dan 13.c. Elcu 20.f

ü.1 & ifi 13.f

seruos suos: nōne scitis q princeps τ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡγούμενος καὶ magnus cecidit in die hac in israel? τ μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ; καὶ q ego hodie ꝓpinquus cōstitutus in regem? ὅτι ἐγὼ σήμερον συγγενὴς κατεσταθην εἰς βασιλέα; τ viri isti filij saruia duriores me καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ υἱοὶ σαρουΐα σκληρότεροί μου εἰ sunt. retribuat dñs facienti mala turta σίν. ἀνταποδῶ κύριος τῷ ποιοῦντι τὰ πονηρὰ κατὰ malicię suam.
τὴν κακίαν αὐτοῦ. Ca. 4.

A Θ Et audiuit isboseth filius saul: q mortuꝰ cēt Καὶ ἤκουσεν Ἰσβόσεθ υἱὸς σαούλ, ὅτι τέθνηκεν abener in chebron: τ dissolute sunt manus eius: Ἀβενὴρ ἐν Χεβρών, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ, τ oēs viri israel turbati sunt: τ duo καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐταράχθησαν, καὶ δύο viri principes turmarū isboseth filio saul. ἄνδρες ἡγούμενοι στρεμμάτων τῷ Ἰσβόσεθ υἱῷ σαούλ. nomē vni baana: τ secūdo nomē rechab ὄνομα τῷ ἑνὶ Βαανά, καὶ τῷ δευτέρῳ ὄνομα ῥηχὰβ filij remmō berothei: de filijs beniami: οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθίου ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμίν, quia τ beroth reputata est filijs beniamin. τ fu ὅτι καὶ Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμίν. καὶ ἀπέ= gerunt berothite in gethaim: τ fuerūt ibi aduene ῥασαν οἱ Βηρωθέοι εἰς γεθαΐμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ πάροικοι vsq; in die hunc. τ ionathan filio sa τες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ τῷ Ἰωναθὰν υἱῷ σα ul filius percussus pedes filius anoꝝ quinq; οὐλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε B τ tūc cū venit nuncius saul τ iona καὶ ὅτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν σαοὺλ καὶ Ἰωνα than filij eius de israel: τ fubstitit cū nu than filij eius de israel: τ fubstitit cū nu θὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ Ἰσραήλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθη trix sua: τ fugit. τ factū est cū festinaret ip= νὸς αὐτῆς, καὶ ἔφυγε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐ sa τ secederet: cecidit τ claudꝰ effectꝰ est. τ nomē τὴν καὶ ἀναχωρεῖν, ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη. καὶ ὄνομα ei mephiboseth. τ abierūt filij remmō be αὐτῷ μεφιβόσεθ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τ βη rothite rechab τ baana: τ ingressi sūt in fer ροθίου ῥηχὰβ καὶ Βαανά, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καυ= nore diei in domū isboseth: τ ipse dor ματι τῆς ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον Ἰσβόσεθ, καὶ αὐτὸς ἐκοι miebat in lecto meridiei: τ ecce hostiaria θευδε ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας, καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς domus purgabat triticū: τ dormitauit τ dormiūt. C τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυρούς, καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδεν. τ rechab τ baana frater eius: latuerūt τ in= καὶ ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐλάθοσαν καὶ εἰσε gressi sunt in domū. τ isboseth dormiebat sup πορεύθησαν εἰς τὸν οἶκον. καὶ Ἰσβόσεθ ἐκάθευδεν ἐπὶ lectū sūm in cubiculo suo. τ percutiūt τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ τύπτουσιν eum τ interficiūt: τ auferūt caput eius. αὐτὸν καὶ θανατοῦσιν, καὶ ἀφαιροῦσιν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. τ ceperūt caput eius τ abierūt viā q̄ ad καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθον τὴν ὁδὸν τὴν κα occasum tota nocte. τ attulerūt caput is τὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα. καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν Ἰσ boseth dauid in chebron. τ dixerūt ad regem: Βόσεθ τῷ Δαυὶδ εἰς χεβρών. καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, ecce caput isboseth filij saul inimici tui: q̄ q̄re ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ἰσβόσεθ υἱοῦ σαοὺλ τ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζή= bat aiam tuā: τ dedit dñs dño nro regi vltio τει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκεν κς τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ ἐκδίκη nem inimicoꝝ suoꝝ vt dies hec de saul inimico tuo τ de σιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκ σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ ἐκ semine eius. τ rndit dauid rechab τ baana τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανὰ

seruos suos. Nū ignoratis qm princeps & maximus cecidit hodie in israel? Ego autē adhuc delicatꝰ & unctꝰ rex. Porro viri istifilii saruie duri sūt mihi. Retribuat dñs facienti malū iuxta malicią suā.

Iudiuit autē filiꝰ 4. saul & cecidisset abner in hebrō: & dissolute sunt manus eius: oīsq; israel turbatꝰ ē. Duo autem viri principes latronū erāt filio saul: nomen vni banaa: & nomē alteri rechab rechab filii rēmō berothite: de filijs bēiamī. Siqdē & beroth reputata est in beniamin. Et fugerunt berothite in gethaim: fueruntq; ibi adyene vsq; ad tps illud. Erat autem ionathe filio saul filius debilis pedibus. Quinquēnis enim fuit quādo venit nūci de saul & ionatha ex iezrael. Tollens itaq; eum nutrix sua fugit. Cūq; festinaret vt fugeret: cecidit: & claudꝰ effectꝰ est: habuitq; vocabulū miphiboseth. Venietes igitur filii rēmō berothite rechab & banaa: ingressi sūt feruentę die domū isboseth Quiꝰ dormiebat super stratū suū meridie. In gressi sūt ātꝰ domū latenter assumētes spicas tritici: & pcusserūt eū in guine rechab & banaa fr̄ eius & fugerunt. Cū ātꝰ igressi fuissent domū ille dormiebatꝰ supꝰ lectū suū in cōclaui: & pcutientes iterfecerūt eū. Sublatoq; capite eius: abieruntꝰ per viam deserti tota nocte & attulerunt caput isboseth ad dauid in hebrō. Dixerunt ad regem. Ecce caput isboseth filii saul inimici tui quiꝰ querebat animam tuam: & dedit dñs dño meo regi vltionem hodie de saul & de semine eius. Rndens autem dauid rechab & banaa

יְדַע שׁוּר עַבְדָּיו הֲלֹא תֵדְעוּ כִּי שַׂר וְגָדוֹל
נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאָנֹכִי
רכך מָשַׁח הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים
מָשָׁה הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי
שָׁלַם רוּץ יְשַׁלֵּם יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ
Cap. iiii. וַיִּשְׁמַע בֶּן שָׁאוּל כִּי מֵת
שָׁמַע
רָפָה אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ יָדָיו וְכָל
רָפָה יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃ וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים
רָהַל שָׁנָה שׁוּר גְּדוּדִים הָיוּ לִבֶן שָׁאוּל שֵׁם
הָיָה הָאֶחָד בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב
בנה רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן כִּי
חָשַׁב גַּם בְּאֵרוֹת תֶּחְשַׁב עַל בִּנְיָמִן׃
בָּרַח וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים נִתַּיְתָה וַיִּהְיוּ
גּוּר שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְיוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל בֶּן נְכֵה רַגְלָיִם
שָׁנָה בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שִׁמְעַת
שָׁאוּל וְיוֹנָתָן מִיזַרְעֶאל
נָשָׂא נוּס וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנָס וַיְהִי
נָפַל הָרָה בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסַח וַיִּשְׁמוֹ
פָּסַח מְפִיבֹשֶׁת וּשְׁמוֹ בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי
בוא חָמָם רֵכָב וּבַעֲנָה וַיָּבֹאוּ כְּחֹם הַיּוֹם אֶל
בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב אֶת
שָׁכַב מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם וְהוּא בָּאוּ עַד
חָצָה נָכָה תּוֹךְ הַבַּיִת לְקַחֵי חִטִּים וַיַּכֻּהוּ אֶל
חָמַשׁ הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב וּבַעֲנָה אֲחִיו נִמְלְטוּ׃
נָטָה וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא שֹׁכֵב עַל מִטָּתוֹ
שָׁכַב מוּת בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ וַיְמִתֻהוּ
סוּר לָקַח וַיָּסִירוּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת
רֹאשׁ וַיֹּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כָּל הַלָּיְלָה
בוא וַיָּבִיאוּ אֶת רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת אֶל
דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל
אֹיֵב אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ
נתן וַיִּתֵּן יְהוָה לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת
הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ׃
יען וַיַּעַן דָּוִד אֶת רֵכָב וְאֶת בַּעֲנָה

אֲמֹר אַחִיו בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי וַיֹּאמֶר
לְהֹם חַי יְהוָה אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
נַפְשִׁי מִכָּל צָרָה כִּי הַמַּגִּיד לִי צור נָגַד
לֵאמֹר הִנֵּה מֵת שָׁאוּל וְהוּא הָיָה מות
כְּמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו וָאֶחֱזֶה נָתַן בָּשֹׂר
וַאֲחִימַעַץ בְּנֵי יְהוֹנָתָן לוֹ הֲרֵנִי נָתַן
בְּשֹׂרָה כִּי אַנָּשִׁים וְשָׁעִים הָרְגוּ אֶת אִישׁ צַדִּיק עַל צֶדֶק
בְּבֵיתוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ אֶת שָׁכַב נִקֵּשׁ
דְּמוֹ מִיֶּדְכֶם וּבִעַרְתִּי אֶתְכֶם מִן
הָאָרֶץ וַיְצַו דָּוִד אֶת הַנְּעָרִים צִוָּה
וַיַּהַרְגוּם וַיְקַצְּצוּ אֶת יְדֵיהֶם קצץ
וְאֶת רַגְלֵיהֶם וַיִּתְלוּ עַל הַבְּרֵכָה תָּלָה
בְּחֶבְרוֹן וְאֶת רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת לָקְחוּ
וַיִּקְבְּרוּ בְקֶבֶר אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן׃ קָבַר

Cap . v.

וַיָּבֹאוּ כָל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בוא
אֶל דָּוִד חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָמַר
הִנֵּנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ׃ גַּם
אֶתְמוֹל גַּם שִׁלְשׁוֹם בְּהִיוֹת תְּמוֹל הָיָה
שָׁאוּל מֶלֶךְ עָלֵינוּ אַתָּה הָיִיתָ
הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל יצא בוא
וַיֹּאמֶר יְהוָה לְךָ אַתָּה תִרְעֶה אֶת רעה
עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה הָיָה
לְנָגִיד עַל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָל זִקְנֵי נגד
יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת כרת
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן נרת
לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל׃ מָשַׁח
בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה רבע
מָלָךְ׃ בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל יְהוּדָה
שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ
שָׁנָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃
וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַם
אֶל הַיְבוּסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ יָשַׁב
וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא תָבוֹא בוא

fratrís eius filijs remmon berothei: t dixit
ἀδελφοῦ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμὼν τοῦ βηροθίου, καὶ εἶπεν
eis: viuit dñs qui eruit aiam meā de
αὐτοῖς, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
omni angustia: q̄ q̄ nunciauerat mihi dicēs q̄ 8.1.b
πάσης θλίψεως, ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι λέγων ὅτι
mortuus ēst saul t ionathan: licet ipse erat ḡsi prospera
τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωναθάν, κἂν αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγε-
nūcians coā me: t dctmui, eū t occi
λιζόμενος ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέ-
di eū in secelag: cui oportebat me dare premia
κτεινα αὐτὸν ἐν σεκελάγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγε-
nūciatiōis: ſz t nūc viri mali interfecerūt viri
λια· ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπέκτειναν ἄνδρα
iustū sup lectū suū in domo sua.
δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
t nūc querā ſsanguinē eius de manu vra
καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν
t delebo vos de terra. t precepit
καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἐνετείλατο
dauid pueris suis: t interfecerūt eos
δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτούς
t ꝑciderūt manꝰ eorū t pe
καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πό-
des eorū: t suspenderūt eos sup fontē
δας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης
in chebron: t caput ſsboseth sepelierūt in
ἐν χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ
sepulchro abener filii ner in chebron.
τάφῳ ἀβενὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών. Ca.5.

Cap . v. ΚΑὶ venīt vniuersi tribus ſsrael 1.Par
Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ 11.b.
ad dauid in chebron: t dixit: ecce nos
πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς
ossa tua t carnes tue: t heri t nudi9 terti9 cū
ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου, καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὅτε
esset saul rex sup nos: tu eras educens t
ἦς σαοὺλ βασιλεύων ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦσθα ἐξαγαγὼν καὶ
inducens ſsrael. t dixit dñs ad te tu
εἰσαγαγὼν τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς σέ, σὺ
paſces ꝓplm meū ſsrael: t tu eris in
ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς
ducē sup ſsrael. t venerūt oēs
ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔρχονται πάντες οἱ
seniores ſsrael in chebron ad regē.
πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χεβρών πρὸς τὸν βασιλέα.
t pcpigit rex dauid fedus in chebron
καὶ διέθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρών
coā dño. t vnxerunt dauid in re
ἐνώπιον κυρίου. καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βασι-
gem sup vniuersū ſsrael. filius triginta annoꝝ
λέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν
erat dauid cū regnaret ipse. t quadragin
ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τεσσαράκοντα
ta ānis regnauit. t regnauit in chebron sup
τα ἔτη ἐβασίλευσεν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρών ἐπὶ
iudā ānis septē t mēsib9 sex. t in hierusalē
ἰούδα ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit trigita t duob9 ānis sup oēm
ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα
ſsrael t iudā. t abiit rex t
ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
omnes viri eius in hierusalē ad ie
πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰε
busseum habitatorem terre. t dictū ēst
βουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρέθη τῷ
dauid: non ingredieris
δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ

fratrí eius filíſ remmō berothite: t dixit
ἀδελφοῦ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμὼν τοῦ βηροθίου, καὶ εἶπεν
eis: viuit dñs qui eruit aiam meā de
αὐτοῖς, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
omni angustia: q̄ q̄ nunciauerat mihi dicēs q̄
πάσης θλίψεως, ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι λέγων ὅτι
mortuus ēst saul t ionathan: licet ipse erat q̄si prospera
τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωναθάν, κἂν αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγε-
nūcians coā me: t dctmui, eū t occi
λιζόμενος ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέ-
di eū in ſsecelag: cui oportebat me dare premia
κτεινα αὐτὸν ἐν σεκελάγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγε-
nūciatiōis: ſz t nūc viri mali interfecerūt viri
λια· ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπέκτειναν ἄνδρα
iustū sup lectū suū in domo sua.
δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
t nūc querā ſsanguinē eius de manu vra
καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν
t delebo vos de terra. t precepit
καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἐνετείλατο
dauid pueris suis: t interfecerūt eos
δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτούς
t ꝑciderūt manꝰ eorū t pe
καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πό-
des eorū: t suspenderūt eos sup fontē
δας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης
in chebron: t caput ſsboseth sepelierūt in
ἐν χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ
sepulchro abener filii ner in chebron.
τάφῳ ἀβενὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών. Ca.5.

ET venerūt vniuerſe tribus ſsrael
Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ
ad dauid in chebron: t dixit: ecce nos
πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς
oſſa tua t carnes tue: t heri t nudi9 terti9 cū
ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου, καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὅτε
eſſet saul rex ſup nos: tu eras educens t
ἦς σαοὺλ βασιλεύων ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦσθα ἐξαγαγὼν καὶ
inducens ſsrael. t dixit dñs ad te tu
εἰσαγαγὼν τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς σέ, σὺ
paſces ꝓplm meū ſsrael: t tu eris in
ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς
ducē ſup ſsrael. t venerūt oēs
ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔρχονται πάντες οἱ
ſeniores ſsrael in chebron ad regē.
πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χεβρών πρὸς τὸν βασιλέα.
t pcpigit rex dauid fedus in chebron
καὶ διέθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρών
coā dño. t vnxerunt dauid in re
ἐνώπιον κυρίου. καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βασι-
gem ſup vniuerſū ſsrael. filius triginta annoꝝ
λέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν
erat dauid cū regnaret ipſe. t quadragin
ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τεσσαράκοντα
ta ānis regnauit. t regnauit in chebron ſup
τα ἔτη ἐβασίλευσεν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρών ἐπὶ
iudā ānis septē t mēſib9 ſex. t in hieruſalē
ἰούδα ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit trigita t duob9 ānis ſup oēm
ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα
ſsrael t iudā. t abiit rex t
ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
omnes viri eius in hieruſalē ad ie
πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰε
buſſeum habitatorem terre. t dictū eſt
βουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρέθη τῷ
dauid: non ingredieris
δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ

fratrí eius filíſ remmō berothite: t dixit
ἀδελφοῦ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμὼν τοῦ βηροθίου, καὶ εἶπεν
eis: viuit dñs qui eruit aiam meā de
αὐτοῖς, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
omni angustia: q̄ q̄ nunciauerat mihi dicēs q̄
πάσης θλίψεως, ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι λέγων ὅτι
mortuus ēst saul t ionathan: licet ipse erat q̄si prospera
τέθνηκε σαοὺλ καὶ ἰωναθάν, κἂν αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγε-
nūcians coā me: t dctmui, eū t occi
λιζόμενος ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέ-
di eū in ſsecelag: cui oportebat me dare premia
κτεινα αὐτὸν ἐν σεκελάγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγε-
nūciatiōis: ſz t nūc viri mali interfecerūt viri
λια· ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπέκτειναν ἄνδρα
iustū sup lectū suū in domo sua.
δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
t nūc querā ſsanguinē eius de manu vra
καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν
t delebo vos de terra. t precepit
καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἐνετείλατο
dauid pueris suis: t interfecerūt eos
δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτούς
t ꝑciderūt manꝰ eorū t pe
καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πό-
des eorū: t suſpenderūt eos sup fontē
δας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης
in chebron: t caput ſsboſeth ſepelierūt in
ἐν χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ
ſepulchro abener filii ner in chebron.
τάφῳ ἀβενὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών. Ca.5.

ET venīt vniuerſe tribus ſsrael
Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ
ad dauid in chebron: t dixit: ecce nos
πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς
oſſa tua t carnes tue: t heri t nudi9 terti9 cū
ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου, καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὅτε
eſſet saul rex ſup nos: tu eras educens t
ἦς σαοὺλ βασιλεύων ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦσθα ἐξαγαγὼν καὶ
inducens ſsrael. t dixit dñs ad te tu
εἰσαγαγὼν τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς σέ, σὺ
paſces ꝓplm meū ſsrael: t tu eris in
ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς
ducē ſup ſsrael. t venerūt oēs
ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔρχονται πάντες οἱ
ſeniores ſsrael in chebron ad regē.
πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χεβρών πρὸς τὸν βασιλέα.
t pcpigit rex dauid fedus in chebron
καὶ διέθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρών
coā dño. t vnxerunt dauid in re
ἐνώπιον κυρίου. καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βασι-
gem ſup vniuerſū ſsrael. filius triginta annoꝝ
λέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ. υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν
erat dauid cū regnaret ipſe. t quadragin
ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τεσσαράκοντα
ta ānis regnauit. t regnauit in chebron ſup
τα ἔτη ἐβασίλευσεν. καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρών ἐπὶ
iudā ānis septē t mēſib9 ſex. t in hieruſalē
ἰούδα ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit trigita t duob9 ānis ſup oēm
ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα
ſsrael t iudā. t abiit rex t
ἰσραὴλ καὶ ἰούδαν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
omnes viri eius in hieruſalē ad ie
πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰε
buſſeum habitatorem terre. t dictū eſt
βουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρέθη τῷ
dauid: non ingredieris
δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ

huc quia infurrexerūt claudi τ cecī dicen
ὧδε, διότι ἀντέστησαν οἱ χωλοὶ καὶ οἱ τυφλοὶ λέγον
tes: nō ingredietur dauid huc. τ cepit
τες, οὐκ εἰσελεύσεται δαυὶδ ὧδε · καὶ κατελάβετο
dauid arcē ſion: hec ciuitas dauid. τ
δαυὶδ τὴν προσοχὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις δαυίδ. καὶ
dixit dauid in die illa: qcūq; pcutiēs iebuſeū
εἶπε δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖ
tāgat in gladio τ claudos τ ce
ον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς καὶ τυφ
cos odiētes aias dauid. ideirco di
λοὺς τοὺς μισοῦντας τὴν ψυχὴν δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦ
cēt: cecus τ claudus nō ingredietur in domū dñi.
σι, τυφλὸς καὶ χωλὸς οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἶκον κυρίου·
Matth. 21.b. τ habitauit dauid in arce: τ vocauit ē hec ci
καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν τῇ προσοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πό
uitas dauid. τ edificauit dauid ciuitatē p gyrū
λις δαυίδ · καὶ ὠκοδόμησε δαυὶδ τὴν πόλιν κύκλω
ab extremitate: τ domū ſuā. τ ibat
ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ ὡκοδόμησεν αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο
dauid proficiēs magnificatus: τ dñs omni
δαυὶδ προκόπτων μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντο
1.Par. 14.a. potēs cū eo. τ miſit chirā rex ty
κράτωρ μετ' αὐτοῦ · καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύ
ri nūcios ad dauid τ ligna cedrina τ artifices
ρου ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα καὶ τέκτονας
lignorū τ artifices parietis lapidū: τ edificauerūt do
ξύλων καὶ τέκτονας τοίχου λίθων, καὶ ὠκοδόμησαν οἱ
mū dauid. τ cognouit dauid: qm̄ confirmat eū
κον τῷ δαυίδ· καὶ ἔγνω δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασε κύριος
dñs in regē ſup iſrael: τ qm̄ exaltauit regnū eius
κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἐπῆρται ἡ βα
gnū ei⁹ pp plm ſuū iſrael. τ acce
σιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἔλα
pit dauid adhuc vxores τ cōcubinas de hieruſa
βε δαυὶδ ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ Ἰερουσα
C lem poſtq̄ venerat ipſe de chebron. τ fierunt
λὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών. καὶ ἐγένοντο
dauid adhuc filij τ filie. τ hec
τῷ δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
noīa eor qui nati ſunt ei in hieruſalem. ſa
ὀνόματα τῶν γενηθέντων αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ. σα
mua τ ſobab τ nathan τ ſalomon τ iebaar
μαὰ καὶ σωβὰβ καὶ ναθὰν καὶ σαλομὼν καὶ Ἰεβαὰρ
τ naphec τ iaphie τ eliſama τ eliada τ eliphalet
καὶ ναφὴγ καὶ Ἰαφιὲ καὶ Ἐλισαμὰ καὶ Ἐλιαδὰ καὶ Ἐλιφαλέτ
τ eliſua. τ audierūt philiſtiim q̄ vnct⁹ eſt dauid
καὶ Ἐλισουέ. καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται δαυὶδ
rex iſrael: τ aſcenderūt philiſtiim vt q̄rerēt
βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν
dauid. τ audiuit dauid: τ deſcēdit in locū
δαυίδ. καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πρὸ
munitū. τ philiſtiim venerūt τ cōciderūt in
χήν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεγένοντο καὶ συνέπεσον εἰς
vallem gigātū. τ cōſuluit dauid
τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων. καὶ ἐπερώτησε δαυὶδ τὸν
dñm dicēs: ſi aſcēdā ad philiſtiim τ
κύριον λέγων, εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους καὶ
ſi trades eos in manibus meis: τ di
εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε
xit dñs ad dauid: aſcende: qm̄ tradēs
κύριος πρὸς δαυίδ, ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς
dabo eos in manib⁹ tuis. τ venit
παραδώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἦλθε
dauid de ſuperiozib⁹ ſuis ciſtōib⁹: τ percuſſit eos
δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ ἔκοψεν αὐτοὺς
dauid ibi. τ dixit dauid: intercidit dñs
δαυὶδ ἐκεῖ. καὶ εἶπε δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς
inimicos meos coram me
ἐχθρούς μου ἐνώπιόν μου

---

huc niſi abſtuleris ceſ
cos & claudos: dicētes.
Nō ingredietur dauid
huc. Cepit autem dauid arcem ſyon: hec
hec ē ciuitas dd. Pro
poſuerat eni dauid ſi die
illa pmiū qui percuſſiſ
ſet iebuſeum & tetigiſ
ſet doma tū fiſtulas &
abſtuliſſet cecos & clau
dos odiētes aiam dd.
Idcirco dicitur in puer
bio. Cecus & claudus
non intrabūt in tēplū.
Hitauit āt dauid in ar
ce ſyon: & vocauit eā ci
uitatē dauid. Et edifica
uit p gyrū a mello
& itrilecus. Et igredie
batur pficiēs atq; fue
creſcēs: & dñs deus ex
erciuū erat cū eo. Miſit quoq; hirā rex tiri
nuncios ad dd & ligna
cedrina & artifices li
gnorū: artificeſq; lapi
dū ad parietes: & edifi
cauerūt domū dd. Et
cognouit dauid qm cō
firmaſſet eū dñs regē
ſup iſrael: & qm exal
taſſet regnū ei ſup po
pulū ſuū iſrael. Accepit
ergo dauid adhuc concubinas & vxores de
ieruſalē poſtq̄ venerat de hebrō. Natiq; ſunt
dauid & alii filii
& filie: & hec noīa eo
rū qui nati ſunt ei
in ieruſalē. Samua & ſobab & nathan
& ſalomon & iabaar & heliſua & nepheg
& iaphia & heliſama & heliada
& heliſeleth. Audierūt ergo philiſtiim q
vnxiſſent dauid in re
gem ſuper iſrael: & aſcēderūt vniuerſi
vt q̄rerēt dd. Qd cum
audiſſet dd deſcendit
in preſidium. Philiſtiim autem venientes
diffuſi ſunt in valle raphaim. Et conſuluit
dauid dominū dicens.
Si aſcendam ad philiſtiim: & dabis eos in manu mea? Et dixit dñs ad dd. Aſcēde
quia tradens dabo
philiſtiim in mānu tua.
Venit ergo dauid
in baalpharaſim: & percuſſit eos ibi:
& dixit. Diuiſit dñs inimicos meos coram me

סור הִנֵּה כִּי אִם הַסִּירֵךְ הַעִוְרִים
והַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא יָבוֹא דָּוִד
הלך הֲבָה וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מְצֻדַת צִיּוֹן
היא עִיר דָּוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם
נכה נָגַע הַהוּא כָּל מַכֵּה יְבוּסִי וְיִנַּע בַּצִּנּוֹר
צנר וְאֶת הַפִּסְחִים וְאֶת הַעִוְרִים
שנאי נֶפֶשׁ דָּוִד עַל כֵּן יֹאמְרוּ
עור ופסח לא יבא אל הַבָּיִת:
קרא וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמְּצָדָה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר
בנה סָבִיב מִן הַמִּלּוֹא דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד
מלא וּבָיִתָה: וַיֵּלֶךְ דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדֵל וַיהוָה
שלח אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ: וַיִּשְׁלַח חִירָם
לאה מֶלֶךְ צֹר מַלְאָכִים אֶל דָּוִד וְעֵצֵי
ארז וְחָרָשֵׁי עֵץ וְחָרָשֵׁי אֶבֶן
קיר וַיִּבְנוּ בַּיִת לְדָוִד: וַיֵּדַע דָּוִד
כון כִּי הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל
מלך וְכִי נִשָּׂא מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר עַמּוֹ
נשא וּבַת נָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי בֹּאוֹ
ילד מֵחֶבְרוֹן וַיּוֹלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים
בנה וּבָנוֹת: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלּוֹדִים לוֹ
בִּירוּשָׁלִַם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן
שלמה וּשְׁלֹמֹה: וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג
ויפיע וְיָפִיעַ וֶאֱלִישָׁמַע וֶאֱלְיָדָע
שמע וֶאֱלִיפָלֶט: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי
משח מָשְׁחוּ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל
עלה יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל פְּלִשְׁתִּים
לבקש לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד
מצד אֶל הַמְּצוּדָה: וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ
נטש וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים: וַיִּשְׁאַל
דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה אֶל
נתן פְּלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר
יהוה יְהוָה אֶל דָּוִד עֲלֵה כִּי נָתֹן אֶתֵּן
את אֶת הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ: וַיָּבֹא דָּוִד
נבה בַּעַל פְּרָצִים וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד
פנה וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה אֶת אֹיְבַי לְפָנַי

כִּפְרִ֣ים עֲלֵיכֵ֔ן וַיִּקְרָ֥א שֵׁ֖ם
הַמָּקוֹם֙ הַה֣וּא בַּעַל־פְּרָצִ֔ים וַיְעַזְבוּ
שָׁ֣ם אֶת־עַצַּבֵּיהֶ֑ם וַיִּשָּׂאֵ֥ם דָּוִ֖ד
וְאַנְשָׁ֥יו וַיֹּסִ֨פוּ עוֹד֙ פְּלִשְׁתִּ֔ים
לַעֲל֖וֹת וַיִּנָּטְשׁ֥וּ בְּעֵ֖מֶק רְפָאִֽים׃
וַיִּשְׁאַ֤ל דָּוִד֙ בַּֽיהוָ֔ה וַיֹּ֣אמֶר לֹ֔א
תַּעֲלֶ֖ה הָסֵ֣ב אַֽחֲרֵיהֶ֑ם וּבָאתָ֣
לָהֶ֔ם מִמּ֖וּל בְּכָאִֽים׃ וְיִהְי֞ בְּשָׁמְעֲךָ֣
אֶת־קוֹל֮ צְעָדָה֒ בְּרָאשֵׁ֣י הַבְּכָאִ֗ים
אָ֚ז תֵּחָרֵ֔ץ כִּ֥י אָ֛ז יָצָ֥א יְהוָ֖ה
לְפָנֶ֑יךָ לְהַכּ֥וֹת בְּמַחֲנֵ֖ה פְּלִשְׁתִּ֥ים
וַיַּ֣עַשׂ דָּוִ֔ד כֵּ֚ן כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֔הוּ יְהוָ֖ה
וַיַּךְ֙ אֶת־פְּלִשְׁתִּ֔ים מִגֶּ֖בַע עַד־בֹּאֲךָ֥
גָֽזֶר׃ וַיֹּ֣סֶף ע֗וֹד דָּוִד֙ אֶת־כָּל
בָּח֔וּר בְּיִשְׂרָאֵ֖ל שְׁלֹשִׁ֥ים אָֽלֶף׃
וַיָּ֣קָם וַיֵּ֗לֶךְ דָּוִ֛ד וְכָל־הָעָ֥ם אֲשֶׁ֖ר
אִתּ֑וֹ מִבַּעֲלֵ֣י יְהוּדָ֔ה לְהַעֲל֗וֹת מִשָּׁ֛ם
אֵ֣ת אֲר֥וֹן הָאֱלֹהִ֖ים אֲשֶׁר־נִקְרָ֣א
שֵׁ֗ם שֵׁ֚ם יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת יֹשֵׁ֖ב
הַכְּרֻבִ֥ים עָלָֽיו׃ וַיַּרְכִּ֣בוּ אֶת־אֲר֣וֹן
הָאֱלֹהִ֗ים אֶל־עֲגָלָ֤ה חֲדָשָׁה֙ וַיִּשָּׂאֻ֔הוּ
מִבֵּ֖ית אֲבִינָדָ֑ב אֲשֶׁ֥ר בַּגִּבְעָ֖ה וְעֻזָּ֥א
וְאַחְיוֹ֙ בְּנֵ֣י אֲבִינָדָ֔ב נֹהֲגִ֖ים אֶת
הָעֲגָלָ֥ה חֲדָשָֽׁה׃ וַיִּשָּׂאֻ֣הוּ מִבֵּ֔ית
אֲבִינָדָ֖ב אֲשֶׁ֣ר בַּגִּבְעָ֑ה עִם־אֲר֣וֹן
הָאֱלֹהִ֔ים וְאַחְיוֹ֙ הֹלֵ֣ךְ לִפְנֵ֔י הָאָרֽוֹן׃
וְדָוִ֣ד וְכָל־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל מְשַׂחֲקִ֖ים
לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה בְּכָל־עֲצֵ֣י בְרוֹשִׁ֔ים
וּבְכִנֹּר֥וֹת וּבְנֵבָלִ֖ים וּבְתֻפִּ֥ים
וּבִמְנַעֲנְעִ֖ים וּבְצֶלְצְלִֽים׃ וַיָּבֹ֣אוּ
עַד־גֹּ֔רֶן נָכ֑וֹן וַיִּשְׁלַ֤ח עֻזָּא֙ אֶל־אֲר֣וֹן
הָאֱלֹהִ֔ים וַיֹּאחֶז־ב֖וֹ כִּ֥י שָׂמְט֖וּ
הַבָּקָֽר׃ וַיִּחַר־אַ֤ף יְהוָה֙ בְּעֻזָּ֔ה וַיַּכֵּ֥הוּ
שָׁ֖ם הָאֱלֹהִ֑ים עַל־הַשָּׁ֔ל וַיָּ֥מָת
שָׁ֖ם עִם־אֲר֥וֹן הָאֱלֹהִֽים׃ וַיִּחַר
לְדָוִ֔ד עַל֙ אֲשֶׁ֣ר פָּ֔רַץ יְהוָ֖ה פֶּ֣רֶץ

Cap. vj.

sicut diuiduntur aque. Propterea vocatū est nomen loci illius baalpharasim. Et reliquerunt ibi sculptilia sua: quę tulit dauid ꝛ viri eius. Et addiderūt adhuc philistiim ꝛ vt ascēderet: & diffusi sunt in valle raphaim. Consuluit aūt dd dominum. Quid respondit. Nō ascēdas contra eos sed gyra post tergū eorū: & vēies ad eos ex aduerso pirorū. Et cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū: tūc inibis preliū: qa tūc egredietur dns ante facie tuā: vt percutiat castra philistiim Fecit itaq; dauid sicut preceperat ei dominꝰ. & percussit philistiim de gabaa vsq; dum venias gezer. 6.

OGregauit aūt rursum dd oēs electos ex israel triginta milia. Surrexitq; dd & abiit: & vniuersus ppls q erat cū eo de viris iuda: vt adducerent arcam dei super quā inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubin sup eam. Et imposuerunt arcam dei super plaustrū nouum. Tuleruntq; eam de domo aminadab q erat in gabaa. Oza aūt & haio filii aminadab minabant plaustrū nouū. Cumq; tulissent eā de domo aminadab qui erat in gabaa custodiens arcā dei: haio precedebat arcam dei: dauid autem & oīs israel ludebant coram domino in omnibus lignis fabrefactis & citharis & lyris & tympanis & fystris & cymbalis. Postq; aūt venerunt ad arcam nachor extendit oza manū ad arcā dei & tenuit eā quoniam calcitrabant boues. Iratusq; est indignatiōe dns cōtra oza & percussit eum sup temeritate: qui mortuus est ibi iuxta arcam dei. Contristatus ē aūt dauid eoq; percussisset dominus

sicut intercidūtur aque. pp hoc vocatū est
ὡς διακόπτεται τὰ ὕδατα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ
mē loci illius sup inciſiones. ꝛ reli
μα τοῦ τόπου ἐκείνου ἐπ' αὐτῶν διακοπῶν. καὶ κατα
quunt ibi philistiim deos suos: ꝛ cap
πουσιν ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ λαμ
unt eos dauid ꝛ viri ei⁹. ꝛ ad
νουσιν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ. καὶ προ
derūt adhuc philistiim vt ascēderēt: ꝛ diffusi su
θεντο ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπε
sup valle titanoꝝ. ꝛ cōsuluit da
ἐπὶ τὴν κοιλάδα τῶν τιτάνων. καὶ ἐπηρώτησε δ
per dñm. ꝛ dixit ei dñs: nō asce
διὰ κυρίου. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, οὐκ ἀν ἀναβ
des in occursū eoꝝ: reuertere ab eis:
σῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, κ
aderis eis prope fletū. ꝛ e
παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος. καὶ ἐ
cum audieris in vocē cōcussionis
ἐν τῷ ἀκούσαι σε τὴν φωνὴν τοῦ συσεισμοῦ τῶν
morꝝ fletus: tunc descēdes in p
σῶν τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ εἰς γὴν πό
liū. qm tūc egredietur dns ante te
μον. ὅτι τότε ἐξελεύσεται κύριος ἔμπροσθέν σου
percutiat in bello philistiim. ꝛ feci
πταῖσαι ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐποί
dauid sic sicut preceperat ei dns: ꝛ p
δαυὶδ οὕτως καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, καὶ ἐ
cussit philistiim a gabaon vsq; gezer.
ταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἀπὸ γαβαὼν ἕως γαζηρά. Ca

ΘΚαὶ συνήγαγεν ἔτι δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ
rael triginta milia. ꝛ surrexit ꝛ abiit dauid
ραὴλ τριάκοντα χιλιάδας. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη δαυ
ꝛ vniuersus ppls q cū eo de principib⁹ iu
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰού
vt reducerēt inde arcā dei sup q
τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐφ' ἣν
uocatū est nomē dñi exercituū sedētis in ch
κλητὸν τὸ ὄνομα κυρίου σαβαὼθ κατημένου ἐπὶ τῶν χ
bin sup eā. ꝛ imposuerūt arcā dei
βὶν ἐπ' αὐτῆς. καὶ ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ
plaustrū nouū ꝛ tulerūt eā de domo abinadab q
ἅμαξαν καινὴν καὶ ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου ἀβιναδὰβ τοῦ
colle. ꝛ oza ꝛ fratres filij abinadab
βουνῶ. καὶ ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἀβιναδὰβ
bāt plaustrū cū arca: ꝛ fratres eius
τὴν ἅμαξαν σὺν τῇ κιβωτῷ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐ
bant ante arcā: ꝛ dauid ꝛ oēs
ρεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ, καὶ δαυὶδ καὶ πᾶ
filij israel ludētes coram dño in organis ce
υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου ἐν ὀργάνοις ἡμ
nis: ꝛ in cātibus ꝛ in citharis ꝛ in nabliis ꝛ
νοις, καὶ ἐν ᾠδαῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν ναύλαις κ
tympanis ꝛ in cymbalis: ꝛ in tibijs. ꝛ ven
τυμπάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς. καὶ ἦλθεν
vsq; ad aream nachō: ꝛ extēdit oza manū s
ἕως τῆς ἅλω ναχών, καὶ ἐξέτεινεν ὀζὰ τὴν χεῖρα α
ad arcā dei vt teneret eā:
πρὸς τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κατασχεῖν αὐτήν,
tenuit eā: qm circūflectebat eā vitu
ἐκράτησεν αὐτήν, ὅτι παρείλκυσεν αὐτὴν ὁ μόχ
ꝛ iratus est indignatiōe dns cōtra ozā: ꝛ percu
καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ ὀζᾶ, καὶ ἐπάτ
eum ibi de⁹ sup temeritate: ꝛ mortu
αὐτὸν ἐκεῖ ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθ
ibi iuxta arcā dñi ozā
ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐναντίον τ
deo. cōtristat⁹ est dauid eoq; percussit dns pcuss
θεοῦ· καὶ ἐθυμώθη δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψε κύριος διακο

in oza. τ vocatus eſt locus ille paſſio oza
ἐν τῷ ὀζᾶ· καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος διακοπὴ ὀζᾶ
vſq; in diē hunc. τ extimuit dauid do-
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν κύ
minū in die illa dicēs: quō ingredietur
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσελεύσεται
ad me arca dei? τ nō voluit dauid
πρός με ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ
diuertere ad ſe arcā federis dñi
τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου
in ciuitatē dauid: τ diuertit eā dō in
εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς
domū obed edom getheī mēſes tres. τ bene-
οἶκον Ὠβὴδ ἐδὼμ τοῦ γεθαίου μῆνας τρεῖς· καὶ εὐλό-
dixit dñs domui obed edom τ oīb⁹ e-
γησε κύριος τὸν οἶκον Ὠβὴδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ αὐ
ius. τ nūciauerūt regi dauid dicētes:
τοῦ· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Βασιλεῖ Δαυὶδ λέγοντες,
benedixit dñs domui obed edom τ oīb⁹
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ὠβὴδ ἐδὼμ καὶ πάντα τὰ
eius pp arcā dei. τ abijt
αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπορεύθη
dauid τ reduxit arcā dei
Δαυὶδ καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ
domo obed edom in ciuitatē dauid cū gaudio.
οἴκου Ὠβὴδ ἐδὼμ εἰς πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.
τ erāt cum eo portātes arcā do-
καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ-
mini ſeptē choros: τ victima vitulꝰ τ agni. τ dauid
ρίου ἑπτὰ χοροί, καὶ θῦμα μόσχου καὶ ἀρνός· καὶ Δαυὶδ
pulſabat in organis concinijs coram dño τ
ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις δεδομενοις ἐνώπιον κυρίου καὶ
ipſe indutus ſtola admirabili. τ dauid τ
αὐτὸς ἐνδεδυμένος στολὴν ἔξαλλον. καὶ Δαυὶδ καὶ
omis iſrael reducebāt arcā dñi cum
πᾶς Ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου μετὰ
iubilео τ clāgore buccine. τ factū ē ar
ἀλαλαγμοῦ καὶ φωνῆς σάλπιγγος· καὶ ἐγένετο τῆς κιβω
cā dñi veniēte vſq; in ciuitatē dauid:
τοῦ κυρίου παραγινομένης ἕως τῆς πόλεως Δαυίδ,
τ michol filia ſaul ꝓſpexit p fenestrā:
καὶ Μελχὸλ θυγάτηρ Σαοὺλ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος,
τ vidit regē dō ludētē, τ ſaltan
καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ παίζοντα καὶ ὀρχούμε
tem τ pulſantē coram dño: τ deſpe-
νον καὶ ἀνακρουόμενον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐξουδένω-
xit eum in corde ſuo. τ introducūt ar
σεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· καὶ εἰσφέρουσι τὴν κι
cam dñi τ impoſuerūt eā in loco ſuo
βωτὸν τ κυρίου καὶ ἀπέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς
in medio tabernaculi qđ infixerat ei dauid. τ ob
ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἣς ἔστηξεν αὐτῇ Δαυίδ. καὶ ἀνή-
tulit dauid holocauſta coram dño τ pa-
νεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου καὶ εἰρη-
cifica. τ cōpleuit dauid offerēs holocau
νικάς· καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων τὰς ὁλοκαυ-
ſta τ pacifica: τ benedixit pplo in
τώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν
nomine dñi exercituū. τ partit⁹ eſt vniuerſo
ὀνόματι κυρίου τῶν δυνάμεων. καὶ ἐμέρισε παντὶ τῷ
pplo in oēm exercitū iſrael a vi
λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀν-
ro vſq; ad mulierē vniciq; collyridā panis τ pla
δρὸς ἕως γυναικὸς ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου καὶ ἴχα
cētā τ laganū de ſartagine. τ abijt oīs
ρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου. καὶ ἀπῆλθε πᾶς
populus vnuſq;.
ὁ λαὸς ἕκαστος.

ozā: & vocatū ē nomē
loci illius percuſſio ooo
oze vſq; in diē hanc.
Et extimuit dauid ooo
dominum in die illa
dicens. Quomodo ooo
ingredietur ad me arca
domini? Et noluit
diuertere ad ſe arcam
domini ooooooooooooo
in ciuitatē dauid ſed di
uertit eā in domū obe
ded om gethei. Et hītauit arca domini in ooo
domo obededom ge-
thei tribus ooooooooo
mēſibus: & bndixit dominus obededom ooo
& oēm domum eius.
Nunciatumq; eſt regi
dauid q benedixiſſet
dominus ooooooooooo
obededom & omnia eius oooooooooooooooo
propter arcā dei. Abiit ergo dauid ooooooo
& adduxit arcā dei de
domo ooooooooooooo
obededom in ciuitatē
dauid cum gaudio. ooo
Cūq; trāſcēdiſſet qui
pōrtabant arcam dñi
ſex paſſus imolabant
bouem & arietem. ooo
& dd ſaltabat totis viribꝰ ante dominum. ooo
Porro dd erat accinct⁹
ephoth lineo. & dd &
oīs domus iſrael ducebant arcam teſtamenti
dñi in iubilo & in clangore buccine. ooooooo
Cūq; ītraſſet arca dñi
in ciuitatem dauid: ooo
michol filia ſaul proſpiciēs per ooooooooooo
fenestrā vidit regē dd
ooooooooooo
ſubſilientē atq; ſaltantem coram domino: & ooo
deſpexit eū in corde ſuo.
Et introduxerunt arcā
dñi & īpoſuerūt eam in
loco ſuo in medio taber
naculi qđ tetēderat ei
dauid. Et obtulit dd
holocauſta coram dño
& pacifica. ooooooooo
Cūq; compleſſet offerens holocauſta ooooooo
& pacifica: dñdixit populo ooooooooooooo
in noīe dñi exercituū.
Et partitus eſt vniuerſe
multitudini iſrael tam
viro ooooooooooooooo
cq; mulieri ſingulis collyridam panis ooooooo
vnā & aſſaturā bubale
carnis vnā & ſimilā frixā oleo. & abiit omnis
populus vnuſquiſq; oo

בְּעֻזָּה וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פֶּרֶץ
עֻזָּה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּרָא דָּוִד אֶת
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ
יָבוֹא אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה: וְלֹא אָבָה
דָּוִד לְהָסִיר אֵלָיו אֶת אֲרוֹן יְהוָה
עַל עִיר דָּוִד וַיַּטֵּהוּ דָוִד בֵּית עֹבֵד
אֱדֹם הַגִּתִּי: וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת עֹבֵד
אֱדֹם וְאֶת כָּל בֵּיתוֹ: וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ
דָּוִד לֵאמֹר בֵּרַךְ יְהוָה אֶת בֵּית
עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
בַּעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ דָּוִד
וַיַּעַל אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית
עֹבֵד אֱדֹם עִיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה:
וַיְהִי כִּי צָעֲדוּ נֹשְׂאֵי אֲרוֹן יְהוָה
שִׁשָּׁה צְעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא:
וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל עֹז לִפְנֵי יְהוָה
וְדָוִד חָגוּר אֵפוֹד בָּד: וְדָוִד וְכָל
בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת אֲרוֹן
יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר:
וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד
וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל נִשְׁקְפָה בְּעַד
הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת הַמֶּלֶךְ דָּוִד
מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבֶז
לוֹ בְּלִבָּהּ: וַיָּבִיאוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה
וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בִּמְקוֹמוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל
אֲשֶׁר נָטָה לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד
עֹלוֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים:
וַיְכַל דָּוִד מֵהַעֲלוֹת הָעֹלָה
וְהַשְּׁלָמִים וַיְבָרֶךְ אֶת הָעָם
בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת: וַיְחַלֵּק לְכָל
הָעָם לְכָל הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ
וְעַד אִשָּׁה לְאִישׁ חַלַּת לֶחֶם
אַחַת וְאַשִּׁפֹּר אֶחָד וַאֲשִׁישָׁה
אַחַת וַיֵּלֶךְ כָּל הָעָם אִישׁ

לְבֵיתוֹ׃ וַיֹּשֶׁב דָּוִד לְמַדְאֶת בֵּיתוֹ שוב
וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת שָׁאוּל לִקְרַאת יצא
דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ אֲמוֹ כבד
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי גלה
אַמְהוֹת עֲבָדָיו כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אֶחָד
הָרֵקִים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל מִיכַל ריק
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר בִּי מִמֲּאָבִיךְ פנה
וּמִכָּל בֵּיתוֹ לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל צוה נגד
עַם יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל וְשִׂחַקְתִּי
לִפְנֵי יְהוָה׃ וְנִקַּלְתִּי עוֹד מִזֹּאת קלל
וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי וְעִם הָאֲמָהוֹת
אָמַרְתְּ עִמָּם אִכָּבְדָה׃ וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא הָיָה לָהּ
יֶלֶד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃ Cap. vij. וַיְהִי כִּי
יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ נוח
לוֹ מִסָּבִיב מִכָּל אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר סבב
הַמֶּלֶךְ אֶל נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן ישב
הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה׃ ירע
וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר
בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ׃ הלך
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל נָתָן לֵאמֹר׃ לֵךְ וְאָמַרְתָּ
אֶל עַבְדִּי אֶל דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה
הַאַתָּה תִּבְנֶה לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי׃ ישב
כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְבַיִת לְמִיּוֹם
הַעֲלוֹתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עלה
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֱהְיֶה מִתְהַלֵּךְ הלך
בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן׃ בְּכֹל אֲשֶׁר שכן
הִתְהַלַּכְתִּי בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת אַחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי צוה
לִרְעוֹת אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל רעה
לֵאמֹר לָמָּה לֹא בְנִיתֶם לִי בַּיִת בנה
אֲרָזִים׃ וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי אמר
לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

in domū suā. Reuersus q̄ ē dd vt bñdiceret domui suę: & egressa mi chol filia saul in occursum dauid ait. Quam gloriosꝰ fuit hodiē rex israel discooperiens se ante ancillas seruoꝝ suorū: & nudatus ē quasi si mu detur vnus de scurris. Dixitq; dauid ad michol. Añ dñm q elegit me potius q̄ patrē tuū & q̄ oēm domū eius: & p̄cepit mihi vt essem dux sup populū dñi israel: et iudā & vilior fiam plusq̄ factus sum: & ero hūilis in oculis meis: & cū ancillis de quibus locuta es gloriosior apparebo. Igitur michol filie saul non est natus fillus vsq̄ in diē mortis suę.

7. Factū ē aūt cū sedisset rex in domo sua: & dñs dedisset ei requiem vndiq̄ ab vniuersis inimicis suis: dixit ad nathan pphetam. Vides ne q̄ ego habitē in domo cedrina: & arca dei posita sit in medio pellium: Dixitq; nathan ad regem. Omne quod est in corde tuo vade fac: quia dñs tecum est. Factū est autem in illa nocte: & ecce sermo dñi ad nathan dicens. Vade & loquere ad seruum meū dauid. Hec dicit dominus. Nūquid tu edificabis mihi domū ad habitandum: Neq; enim habitaui in domo ex die illa qua eduxi israel de terra egypti vsq̄ in diem hanc: sed ambulabam in tabernaculo & in tentorio per cuncta loca q̄ transiui cum oibus filiis israel. Numquid loquens locutus sum ad vnam de tribubus israel cui precepi vt pasceret populū meum israel dicens: quare non edificasti mihi domum cedrinam? Et nūc hec dices seruo meo dauid. Hec dicit dominus exercituum.

in domū suā τ reuersus est dauid vt be
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψεν δαυὶδ τοῦ εὐ
diceret domui sue: τ egressa est mechol filia
γῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν μεχὸλ ἡ θυγάτη
saul in occursū dauid: τ ait: quare glosi
σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν δαυίδ, καὶ εἶπεν, τί δεδόξ
fuit hodiē rex israel: qui discooperto
σαι σήμερον ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ; ὃς ἀπεκαλύφθη
die in oculis ancillaꝝ seruoꝝ suoꝝ sic
μερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων αὐτοῦ κα
discooperitur vnus saltātiꝰ nudatus.
ἀποκαλύπτεται εἷς τῶν ὀρχουμδίων ἀποκαλυφθεί
τ dixit dauid ad mechol: coram dño qui
καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς μεχόλ, ἐνώπιον κυρίου ὀρχήσ
tabo: qui elegit me potiusq̄ pfem tuū τ qui
μαι, ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σου καὶ ὑπ
omnē domū eius vt cōstitueret me in
πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ καταστῆσαί με εἰς
ducem sup populū dñi eius israel: τ lu
γούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ τοῦ ἰσραήλ, καὶ παί
dam τ tripudiabo coram dño τ nuda
μαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀποκαλυφθή
bor adhuc sic: τ ero inutilis in oculis
μαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἄχρειος ἐν ὀφθαλμοῖ
tuis τ cum ancillis de quib locuta es mihi glori
σου καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξασθ
ri. τ mechol filie saul nō fuit
ναι· καὶ τῇ μεχὸλ θυγατρὶ σαοὺλ οὐκ ἐγένετο
lius vsq̄ in diē in qua mortua est ipsa.
λιον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν. Ca.

Factū est cū sedisset rex dauid in
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐν
domo sua τ dñs dedisset requiē ei vndiq̄ a
οἴκῳ αὐτοῦ καὶ κύριος κατέπαυσεν αὐτῷ κυκλόθεν ἀ
vniuersis inimicis suis. τ dixit rex
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλ
ad nathan prophetā: ecce ego habito in do
πρὸς ναθὰν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴ
cedrina: τ arca dei posita est in med
κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ κάθηται ἐν μέσ
tabnaculi. τ dixit nathan ad regem: om
σκηνῆς. καὶ εἶπεν ναθὰν πρὸς τὸν βασιλέα, πάν
que ſfueritin corde tuo: vade τ fac: qñ
ὅσα ἂν ᾖ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι ὁ
minus tecum. τ factū est in nocte illa: τ fa
ριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγ
est sermo dñi ad nathā dicens: vade
το ῥῆμα κυρίου πρὸς ναθὰν λέγων, πορεύθητι κ
loqre ad seruū meū dauid: hec dicit
εἰπὲ πρὸς τὸν δοῦλόν μου δαυίδ, τάδε λέγει
min: nō tu edificabis mihi domū vt habitē
ριος, οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσα
ego: qñ nō habitaui in domo ex die ed
μι, ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνή
xi filios israel de egypto τ vsq̄ in di
γαγον τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμ
em hanc. τ fui deambulās in taberna
ρας ταύτης· καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύ
lo in tētorio in cūctis que trāsiui cū oīb
τι ἐν σκηνῇ ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ τῷ λ
rael. si loquēs locutꝰ sū ad vnā tribū
ραὴλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τοῦ ἰ
rael: cui precepi vt pasceret pplm meū
ραὴλ, ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν λαόν μου ἰσ
rael dicēs: quare nō edificastis mihi domū
ραὴλ λέγων, τί ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κ
drinā? τ nūc hec dices seruo meo dauid
δρινον; καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου δαυὶ
hec dicit dñs oīpotēs
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ,

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāſla. B. Hie. Tex. heb. ii. Regū. vii. Pūctua.

1.Re. tuli te de paſcuis ex vna ouium vt
18.b. ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξ ἑνὸς τῶν προβάτων τοῦ
eſſes tu in ducē ſup pplm meū iſrael:
εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ,
& fui tecum in oibus q̄b⁹ ambulaſti: & de
καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξω=
ſtruxi vniuerſos inimicos tuos a facie
λόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου
tuā: & feci tibi nomē grāde iuxta nomē
σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα μέγα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν
magnoꝝ qui ſūt in terra. & ponā locū pplo
μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ
meo iſrael: & plātabo eū: & habita
μου Ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κατασκη=
bit ſm ſe ipſum: & nō erit ſollicitus amplius. & nō
νώσει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκ ἔτι. καὶ οὐ
addet filius iniq̄tatis vt humiliet eum: ſicut
προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθὼς
ab initio & ex diebus q̄b⁹ cōſtitui iudices ſup
ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἕως τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ
pplm meū iſrael. & requiē dabo tibi ab oīb⁹
τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάν
inimicis tuis. & nūciabit tibi dñs q̄
4.Re. των τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ ἀναγγελεῖ σοι κύριος ὅτι
domū edificabit tibi. & erit ſi cōpleti fuerīt di=
6.Cr οἶκον οἰκοδομήσει σοι. καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέ
es tui: & dormieris cū patribus tuis: &
ραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ
ſuſcitabo ſemē tuū poſt te: q̄ erit de ve=
ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοι
tero tuo: & preparabo regnū eius. hic
λίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. οὗτος
edificabit mihi domū noī meo. & erit
οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου. καὶ ἀνορ
1.Ꝑ.22.b. gam thronū eius vſq; in ſempiternū: & ego ero
Hebr. θώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγὼ ἔσο
1. C μαι εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν.
& ſi venerit iniq̄tas eius: & arguā eū in vir
καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβ
gā viroꝝ & in plagis filioꝝ hoium. at miſer
δῳ ἀνδρῶν καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων· τὸ δὲ ἔλε
cordiā meā nō auferā ab eo ſicut abſtuli a
ός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθὼς ἀπέστησα ἀπὸ
Saul: quē amoui a facie tua. & fide
σαοὺλ, ὃν ἀπέστησα ἀπὸ προσώπου σου. καὶ πιστω
lis erit domꝰ tua & regnū tuū vſq; in eternū co=
θήσεται ὁ οἶκός σου καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως αἰῶνος ἐνώ
ram me. & thronus tuus erit erectus in
πιόν μου· καὶ ὁ θρόνος σου ἔσται ἀνορθωθήσεται εἰς τὸν
ſeculū ſm oīa verba hec & ſm
αἰῶνα κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ
vniuerſam viſionē iſtā. ſic locutus eſt nathan ad
πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. οὕτως ἐλάλησεν ναθὰν πρὸς
dauid. & ingreſſus eſt rex dauid & ſedit
δαυίδ· καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν
coram dño & dixit: quis ſum ego dñe mi do
ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν, τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύ
mine. & que domus mea q̄ amaſti me vſq; ad hec?
ριε· καὶ τίς ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπησάς με ἕως τούτων;
& parua viſa ſunt parua hec in cōſpectu tuo dñe
καὶ κατεσμικρύνθη τὰ μικρὰ ταῦτα ἐνώπιόν σου κύριέ
mi dñe: & locutus es de domo ſeruī
μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου
tui in lōginquū. iſta āt lex hoīs dñe
σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου κύριέ
mi dñe. & q̄d addet dauid adhuc vt loquā
μου κύριε· καὶ τί προσθήσει δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆ=
tur ad te? & nūc tu ſeruū tuū ſcie
σαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου οἶδας

'Ego tuli te de paſcuis
ſequentem ∞∞∞∞∞∞∞∞
greges vt eſſes dux ſu
per populum meum ∞∞
iſrael: & fui tecum in
omnibus vbicunq; ∞∞∞
ābulaſti: & interfeci vni=
uerſos inimicos tuos
a facie tua: feciq; tibi
nomen grande ∞∞∞∞∞∞
iuxta nomē magnoꝝ
qui ſunt in terra. ∞∞∞
Et ponam locum po=
pulo meo iſrael: ∞∞∞∞∞∞
& plātabo eum: & hita
bit ſub eo: & nō turba
bitur āplius: nec addet
filii iniq̄tatis vt affligāt
eū ſicut prius: ex die ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
qua cōſtitui iudices ſu
p populum meum ∞∞∞∞
iſrl. Et requiē dabo ti=
bi ab oibus inimicis tui=
is: predicitq; tibi dñs
q̄ domum faciat ∞∞∞∞
tibi dñs. Cūq; cōpleti
fuerint dies tui: & dor=
mieris cū patribus tuis:
ſuſcitabo ſemen tuum
poſt te: quod egredie=
tur de vtero tuo: ∞∞∞∞
& firmabo regnū eius
Ipſe edificabit ∞∞∞∞∞∞
domum nomini meo:
& ſtabiliam thronum
regni eius vſq; in ſem=
piternū. Ego ero ∞∞∞
ei in patrē: & ipſe erit
mihi in filiū. Qui ∞∞∞
ſi inique aliq̄d geſſerit:
arguā eum in virga vi=
roꝝ & in plagis filioꝝ
hoim. Miam āt meam
non auferam ab eo ſi=
cut abſtuli a ∞∞∞∞∞∞∞∞
Saul quem amoui a fa=
cie tua. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Et fidelis erit domus
tua & regnū tuū vſq; in
eternum hāte facie tuā:
& thronus tuus erit firi=
mus iugiter. Scdm oīa
verba hec & iuxta vni=
uerſā viſionē iſtam: ſic
locutus ē nathā ad dd.
Ingreſſus ē āt rex dd
& ſedit coram domino
& dixit. Quis ego ſū
domine deus: & que
domus mea: gā adduxiſti me hucuſq;. Sed & hoc parū viſū eſt in cō
ſpectu tuo domine ∞∞∞
deus: niſi loq̄reris etiam de domo ſeruī tui
in longinquū. Iſta eſt enim lex adam domine
deus. Quid ergo adhuc dere poterit adhuc da=
uid vt loquatur ad te:
Tu enim ſcis ſeruū tuū

אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן הַנָּוֶה מֵאַחַר
הַצֹּאן לִהְיוֹת נָגִיד עַל עַמִּי נגד
יִשְׂרָאֵל וָאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר
הָלַכְתָּ וָאַכְרֵת אֶת כָּל אֹיְבֶיךָ עשה
מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂתִי לְךָ שֵׁם גָּדוֹל
כְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ:
וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל מקום
וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז
עוֹד וְלֹא יֹסִיפוּ בְנֵי עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ ענה
כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה: וּלְמִן הַיּוֹם
אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְהִנַּחְתִּי לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ
וְהִגִּיד לְךָ יְהוָה כִּי בַיִת יַעֲשֶׂה
לְךָ יְהוָה: כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ יום
אֶת אֲבֹתֶיךָ וַהֲקִימֹתִי אֶת זַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ כון
וְהֵכַנְתִּי אֶת מַמְלַכְתּוֹ: הוּא יִבְנֶה בנה
בַּיִת לִשְׁמִי וְנֵכַנְתִּי אֶת כִּסֵּא
מַמְלַכְתּוֹ עַד עוֹלָם: אֲנִי אֶהְיֶה היה
לוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה לִי לְבֵן אֲשֶׁר
בְּהַעֲוֹתוֹ וְהֹכַחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים
וּבְנִגְעֵי בְנֵי אָדָם: וְחַסְדִּי לֹא
יָסוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר הֲסִרֹתִי מֵעִם
שָׁאוּל אֲשֶׁר הֲסִרֹתִי מִלְּפָנֶיךָ:
וְנֶאְמַן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד עוֹלָם
לְפָנֶיךָ כִּסְאֲךָ יִהְיֶה נָכוֹן עַד
עוֹלָם: כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּכְכֹל
הַחִזָּיוֹן הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר נָתָן אֶל דָּוִד:
וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה
וַיֹּאמֶר מִי אָנֹכִי אֲדֹנָי יְהוִה וּמִי
בֵיתִי כִּי הֲבִיאֹתָנִי עַד הֵלֹם:
וַתְּקַטֹּן עוֹד זֹאת בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי
יְהוִה וַתְּדַבֵּר גַּם אֶל בֵּית עַבְדְּךָ
לְמֵרָחוֹק וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם אֲדֹנָי יהוה
יְהוִה: וּמַה יּוֹסִיף דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר
אֵלֶיךָ וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עַבְדְּךָ

אַדֹנָי יְהוִה אַתָּה־הוּא דִּבַּרְתָּ אֶל־עַבְדֶּךָ וּמִלְּבָבְךָ עָשִׂיתָ אֶת־כָּל־הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת
לְהוֹדִיעַ אֶת־עַבְדֶּךָ: עַל־כֵּן גָּדַלְתָּ יְהוִה אֱלֹהִים כִּי־אֵין כָּמוֹךָ וְאֵין
אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ בְּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בְּאָזְנֵינוּ: וּמִי כְעַמְּךָ כְיִשְׂרָאֵל גּוֹי
אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־הָלְכוּ אֱלֹהִים לִפְדּוֹת לוֹ לְעָם וְלָשׂוּם לוֹ שֵׁם
וְלַעֲשׂוֹת לָכֶם הַגְּדוּלָה וְנוֹרָאוֹת לְאַרְצֶךָ מִפְּנֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ
לְךָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלֹהָיו: וַתְּכוֹנֵן לְךָ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם
עַד עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם לֵאלֹהִים: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־עַבְדְּךָ וְעַל־בֵּיתוֹ הָקֵם עַד־עוֹלָם וַעֲשֵׂה
כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד
עוֹלָם לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהִים
עַל־יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדְּךָ דָּוִד יִהְיֶה
נָכוֹן לְפָנֶיךָ: כִּי אַתָּה יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל גִּלִּיתָה אֶת־אֹזֶן
עַבְדְּךָ לֵאמֹר בַּיִת אֶבְנֶה לָךְ עַל־כֵּן
מָצָא עַבְדְּךָ אֶת־לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ
אֶת־הַתְּפִלָּה הַזֹּאת: וְעַתָּה אֲדֹנָי
יְהוִה אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים וּדְבָרֶיךָ
יִהְיוּ אֱמֶת וַתְּדַבֵּר אֶל־עַבְדֶּךָ אֶת
הַטּוֹבָה הַזֹּאת: וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ
אֶת־בֵּית עַבְדֶּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם
לְפָנֶיךָ כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי יְהוִה דִּבַּרְתָּ
וּמִבְּרָכָתְךָ יְבֹרַךְ בֵּית עַבְדֶּךָ
לְעוֹלָם: וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן

Cap̄.viiij.

וַיַּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם
וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־מֶתֶג הָאַמָּה מִיַּד
פְּלִשְׁתִּים: וַיַּךְ אֶת־מוֹאָב
וַיִּמְדְּדֵם בַּחֶבֶל הַשְׁכֵּב אוֹתָם
אַרְצָה וַיִּמְדֹּד שְׁנֵי חַבָלִים

dñe deus. Propter verbum tuū & ſm cor tuū fecisti omnia magnalia hec: ita vt oooooooooo notū faceres ſeruo tuo. Idcirco magnificatus es dñe deus: quia nō ē ſimilis tui: neq; eſt ooo deus extra te in omnibus que audiuimus ooo auribus noſtris. Que ē aūt vt populus tuus iſrl gens in terra propter quam iuit deus ooooo vt redimeret eā ſibi in populū & poneret ſibi nomen: faceretq; eis magnalia & horribilia ſup terrā a facie populi tui quem redemisti ooo tibi ex egypto gentem & deū eius. Firmasti eī tibi populum tuum iſrael in populum ooooo ſempiternū: & tu dñe deus factus es eis ooooo in deū. Nunc ergo domine deus ooooooooooo verbum quod locutus es ſuper ſeruum tuum & ſup domū eius iuſcita in ſempiternū: & fac ſicut locutus es vt magnificetur nomē tuū vſq; in ſempiternum: atq; dicatur. Dñs de? exercituū deus ſup iſrael. Et domus ſeruí tui dñe erit ſtabilita coram dño: quia tu dñe exercituū de? iſrael reuelasti auriculam ooooooooooo ſeruí tui dicens: domū edificabo tibi: ppterea inuenit ſeruus tuus cor ſuum vt oraret ooo te oratione hac. Nūc ergo domine ooooooooo deus tu es de?: & verba tua ooooooooooooo erunt vera. Locut? es enim ad ſeruum tuum bōa hec. Incipe ergo & benedic ooooooooo domui ſeruí tui vt ſit in ſempiternum ooooooooo coram te: quia tu dñe deus locutus es: ooooooooo benedictiōe tua benedicetur domus ſeruí tui in ſempiternum.

dñe mi dñe. pp verbū tuū t pp ſeruū tuū fecisti t ſm cor tuū feci omnia magnalia hec: vt notū faceres ſeruo tuo: idcirco magnificaris tu dñe deus: quia nō eſt ſicut tu: t nō eſt deus extra te in oībus q̄b audiuimus tu auribus noſtris. t quis vt pplus tuus iſrael gens alia in terra: vt iret deus vt redimeret ſibi pplm: vt poneres tu nomē vt faceres magnalia t illustria vt eiscias tu a facie pplī tui: quos redemisti tibi ex egypto gētes t tabernacula. t preparasti tibi pplm tuū iſrael in pplm vſq; in ſempiternū. t tu dñe factus es eis in deū. t nūc dñe mi dñe verbū q̄ locutus es ſup ſeruū tuū t ſup domū eius cōfirmetur vſq; in ſempiternū: t ſicut locutus es fac. t nūc magnificetur nomē tuū vſq; in ſempiternū dicēs: dñs oīpotens deus iſrael reuelasti auriculā ſeruí tui dicens: domū edificabo tibi. pp hoc inuenit ſeruus tuus cor ſuū vt oraret ad te oratiōem hanc. t nūc dñe mi dñe tu es deus: t verba tua erunt vera: t locutus es de ſeruo tuo bona hec. t nūc incipe t benedic domui ſeruí tui vt ſit in ſempiternū coram te: q; tu dñe mi dñe locutus es: t a benedictione tua bñdicetur domus ſeruí tui in ſempiternū.

κύριε μου κύριε. διὰ τὸν λόγον σου καὶ διὰ τὸν σοῦλόν σου ἐποίησας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου. πεποίηκας πάσαν τὴν μεγαλοσύνην σου ταύτην, γνωρίσαι τῷ δούλῳ σου, ἕνεκεν τοῦ μεγαλυνθῆναι σε κύριε μου κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σύ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι σεαυτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα τοῦ ποιῆσαι μεγαλοσύνην καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ αἰγύπτου ἔθνη καὶ σκηνώματα. καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ

ppīn tuū iſrael in ppīn vſq; in ſēpiternū. t tu κύριος ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ νῦν κύριέ μου κύριε ὁ

verbū qđ locutus es ſup ſeruū tuū t ſup ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου καὶ ὑπὲρ

domū eius cōfirmetur vſq; in ſēpiternū: t ſicut τοῦ οἴκου αὐτοῦ πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, καὶ καθὼς

locutus es fac. t nūc magnificetur nomē ἐλάλησας ποίησον. καὶ νῦν μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά

tuū vſq; in ſēpiternū dicēs: dñs oīpotens σου ἕως αἰῶνος λέγων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς

deus iſrael. t domus ſeruí tui dō ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου δ̄α

erit erecta coram te: quia tu dñs omnipotens deus iſrael reuelaſti auriculā τοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον

ſeruí tui dicēs: domū edificabo tibi. pp τοῦ δούλου σου λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ

hoc inuenit ſeruus tuus cor ſuū vt τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ

oraret ad te oſonem hanc. t προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην. καὶ

nūc dñe mi dñe tu es deus: t verba tua νῦν κύριέ μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου

erunt vera: t locutus es de ſeruo tuo ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου

bona hec. t nūc incipe t benedic τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν

domui ſeruí tui vt ſit in ſēpiternū coram οἶκον τοῦ δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν

te: q; tu dñe mi dñe locutus es: t a σου, ὅτι σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς

bñdictione tua bñdicetur domus ſeruí tui εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου

in ſempiternū. εἰς τὸν αἰῶνα. Ca. 8.

Actū ē āt poſt hec percuſſit dauid Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἐπάταξε δαυὶδ τοὺς 1.Pa. 19.a.

philiſtiim & inſugā vertit eos: & tulit dauid ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς, καὶ ἔλαβε δαυὶδ

ſegregatā de manu philiſtiim. & percuſ τὴν ἀφορισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπάταξε

ſit dauid moab: & mēſus eſt eos funiculo: ſeder δαυὶδ τὴν μωάβ, καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς χοινίῳ, κοι

nens eos ſup terrā: & facti ſunt duo funiculi μίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο τὰ δύο χοινίσματα

ad occidendū: τ ſupplemētū tertiū ſunt τοῦ ἀναιρῆσαι, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου χοινί-
culi vnificauit. τ fact⁹ eſt moab dauid in ματος ἐζώγρησεν· καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς
ſeruos ferētes tributa. τ percuſſit dauid adra δούλους φέροντας ξένια· καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδρα
eser filiū raaph regē ſuba: proficiſcēte ipſo ζὲρ υἱὸν ῥααφ βασιλέα σουβᾶ, πορευομένου αὐτοῦ
vt iponeret manū ſuā ſup euphratē fluuium. ἐπιθεῖναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν εὐφράτην ποταμόν.
τ cepit dauid de reb⁹ eius mille curr⁹ τ καὶ προκατελάβετο δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρματα καὶ
ſeptē milia equitū: τ viginti milia viroꝝ pe ἑπτακισχιλίους ἱππεῖς, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πε
ditū. τ diſſoluit dauid oēs currus: τ ζῶν· καὶ διέλυσε δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ
reliqui fuerūt ſibi de eis cētū currus. τ ve ὑπελείφθησαν ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα· καὶ πα-
nit ſyria de damaſco vt p̄ſidiū ferret adrae ραγίνεται ἡ συρία ἐκ δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδραε-
zer regi ſuba. τ percuſſit dauid in ſy ζὲρ βασιλεῖ σουβᾶ· καὶ ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῷ σύ-
ro viginti τ duo milia virorū. τ poſuit dē ρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ ἔθετο δαὶ
cuſtodiā in ſyria que in damaſco. τ facti ſunt φρουρὰν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ κατὰ δαμασκόν· καὶ ἐγένοντο οἱ
ſyri dauid in ſeruos ferētes tributa. τ ſal σύροι τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια· καὶ ἔσω-
uauit dñs dauid in oīb⁹ ad que pfect⁹ eſt. τ σωσε κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο· καὶ
cepit dauid armillas aureas que fuerūt ἔλαβε δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
in famulis adraezer regis ſuba: ἐπὶ τῶν παίδων ἀδραεζὲρ τοῦ βασιλέως σουβᾶ,
τ tulit ea in hieruſalē. τ de ba καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκ τῆς βα-
tac τ de electis ciuitatib⁹ adraezer tàκ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ ἀδραεζὲρ
cepit rex dauid eo multū nimis. ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα.
C τ audiuit thou rex emath: q̄ percuſſit καὶ ἤκουσεν θοοὺ βασιλεὺς ἐμάθ, ὅτι ἐπάταξε
dauid oē robur adraezer: τ miſit δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀδραεζὲρ, καὶ ἀπέστει
thou filiū ſuū ad regem dauid vt in λε θοοὺ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δαυὶδ ἐρω
terrogaret eū q̄ ad pacē: τ būdiceret ei pro eo τῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ
q̄ expugnaſſet adraezer: τ peuſſiſſet eū: q̄n οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδραεζὲρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, ὅτι
vir aduerſarius erat adraezer. τ in ma ἀνὴρ ἀντικείμενος ἦν τῷ ἀδραεζὲρ. καὶ ἐν ταῖς χερ
nib⁹ eius erāt vaſa argētea τ vaſa aurea τ vaſa ε σὶν αὐτοῦ ἦν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη χαλ
rea. τ hec ſctificauit rex dauid dño cum κᾶ. καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ, με-
argēto τ auro q̄ ſctificauit de vniuerſis τὰ τ ἀργυρίου καὶ τ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν
ciuitatib⁹ q̄s ſubegerat: τ de idumea: τ de πόλεων ὧν κατεδυνάσευσεν, καὶ ἐκ τῆς ἰδουμαίας, καὶ ἐκ
moab: τ de filijs ammon: τ de philiſtijm: μωάβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων,
τ de amalec: τ de manubijs adraezer filij raaph καὶ ἐξ ἀμαλήκ, καὶ ἐκ τῶν σκύλων ἀδραεζὲρ υἱοῦ ῥαὰφ
regis ſuba. τ fecit dauid nomē: τ cū βασιλέως σουβᾶ. καὶ ἐποίησε δαυὶδ ὄνομα, καὶ ἐν τῷ
D reuerteretur ipſe percuſſit idumeā in valle ſa ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν ἰδουμαίαν ἐν γεμε-
linarū ad decē octo milia: τ poſuit dauid λὲχ ἐν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας, καὶ ἔθετο δαυὶδ
in idumea cuſtodiā: in omni ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρουράν, ἐν πάσῃ

כּוּת חָיָה	לְהָמִית׃ וּמִלֹּא דָּוִד לַהֲבֵל לְהַחֲיוֹת	ad occidendum & vnū ad viuificandum:
הָיָה	וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי	Factuſq̄ eſt moab dd ſeruiens ſub tributo.
מִנְחָה וַיָּךְ דָּוִד אֶת הֲדַרְעֶזֶר בֶּן		Et percuſſit dauid adadezer filium
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב		roob regem ſoba: qñ
יָדוֹ בְּנָהַר פְּרָת׃ וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ		pfectus eſt vt dñaretur
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת פָּרָשִׁים		ſup flumē eufratē. Et
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר		captis dauid ex pte eius
דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר מֵהֶם		mille ſeptingētis equi
מֵאָה רָכֶב׃ וַתָּבֹא אֲרָם דַּמֶּשֶׂק		tibus:
לְעֶזֶר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ		& viginti milibus pe
דָּוִד אֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף		ditum: ſubneruauit
אִישׁ׃ וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרָם		oēs iugales curruum,
דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים		Dereliquit autē ex eis
נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִד		centū currus. Venit
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּקַּח דָּוִד		quoq̄ ſyria damaſci
אֶת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי		vt ſp̄ſidiū ferret adade
הֲדַדְעֶזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם׃ וּמִבֶּטַח		zer regi ſoba. Et pcuſ
וּמִבֵּרֹתַי עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר לָקַח		ſit dauid de ſyria vigin
הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה		ti duo milia
מְאֹד׃ וַיִּשְׁמַע תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי		virorū: & poſuit dauid
הִכָּה דָּוִד אֶת כָּל חֵיל הֲדַדְעֶזֶר׃		preſidium in ſyria
וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת יוֹרָם בְּנוֹ אֶל		damaſci: factaq̄ eſt ſy
הַמֶּלֶךְ דָּוִד לִשְׁאָל לוֹ לְשָׁלוֹם		ria dauid ſeruiēs ſub tri
וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר		buto. Seruanitq̄ dómi
וַיִּהְיוּ כִּי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִי		nus dauid
הָיָה הֲדַדְעֶזֶר וּבְיָדוֹ כְּלֵי זָהָב		in oībus ad quecunq̄
וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וְגַם אֹתָם		profectus ē. Et tulit dd
הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם		arma aurea que ha
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ		bebant ſerui
מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבֵּשׁ׃ מֵאֲרָם		adadezer: & detulit ea
וּמֵמוֹאָב וּמִבְנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים		in ieruſalem.
וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְּׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן		Et de bethe & d beroth
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה׃ וַיַּעַשׂ דָּוִד		ciuitatibus adadezer
שֵׁם בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת אֲרָם		tulit rex dauid es mul
בְּגֵיא מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף׃		tum
וַיָּשֶׂם נְצִבִים בֶּאֱדוֹם		nimis. Audiuitāt thou
		rex emath q̄
		peuſſiſſet dauid omne
		robur adadezer.
		Et miſit thou ioram fi
		lium ſuum ad
		regem dauid vt ſaluta
		ret eum congratulans
		& gratias ageret: eo q̄
		expugnaſſet adadezer
		& peuſſiſſet eū. Hoſtis
		quippe erat thou
		adadezer. Et in manu
		eius erant vaſa aurea
		& vaſa argentea & va
		ſa erea: que & ipſa
		ſanctificauit rex dauid
		domino cum
		argento & auro que
		ſanctificauerat
		de vniuerſis gentibus
		quas ſubegerat dā ſyria
		& moab & filiis ammō
		& philiſtiim
		& amalech & de manu
		biis adadezer filii
		roob regis ſoba. Fecit
		quoq̄ ſibi dauid
		nomē cum reuertere
		tur capta ſyria
		in valle ſalinarū ceſis
		decem octo millibus:
		& poſuit in idumea cu
		ſtodes:

כּוּת חָיָה	לְהָמִית׃ וּמִלֹּא דָּוִד לַהֲבֵל לְהַחֲיוֹת	
הָיָה	וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי	
מִנְחָה וַיָּךְ דָּוִד אֶת הֲדַרְעֶזֶר בֶּן		
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב		
יָדוֹ בְּנָהַר פְּרָת׃ וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ		
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת פָּרָשִׁים		
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר		
דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר מֵהֶם		
מֵאָה רָכֶב׃ וַתָּבֹא אֲרָם דַּמֶּשֶׂק		
לְעֶזֶר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ		
דָּוִד אֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף		
אִישׁ׃ וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרָם		
דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים		
נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִד		
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּקַּח דָּוִד		
אֶת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי		
הֲדַדְעֶזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם׃ וּמִבֶּטַח		
וּמִבֵּרֹתַי עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר לָקַח		
הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה		
מְאֹד׃ וַיִּשְׁמַע תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי		
הִכָּה דָּוִד אֶת כָּל חֵיל הֲדַדְעֶזֶר׃		
וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת יוֹרָם בְּנוֹ אֶל		
הַמֶּלֶךְ דָּוִד לִשְׁאָל לוֹ לְשָׁלוֹם		
וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר		
וַיְהִי כִּי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִי		
הָיָה הֲדַדְעֶזֶר וּבְיָדוֹ כְּלֵי זָהָב		
וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וְגַם אֹתָם		
הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם		
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ		
מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבֵּשׁ׃ מֵאֲרָם		
וּמֵמוֹאָב וּמִבְנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים		
וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְּׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן		
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה׃ וַיַּעַשׂ דָּוִד		
שֵׁם בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת אֲרָם		
בְּגֵיא מֶלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף׃		
וַיָּשֶׂם נְצִבִים בֶּאֱדוֹם		

Prima.heb.Tex.be.ii.Regū.ix. Trāsla.B.Hie.Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

אֲדוֹם שָׁם נְצָבִים וַיִּהְיוּ כָּל אֲדוֹם הָיָה
עֲבָדִים לְדָוִד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת יֶשַׁע
דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ וַיִּמְלֹךְ דָּוִד מָלַךְ
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ וְיוֹאָב
בֶּן צְרוּיָה עַל הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט
בֶּן אֲחִילוּד מַזְכִּיר: וְצָדוֹק בֶּן זָבַר
אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֶבְיָתָר
כֹּהֲנִים וּשְׂרָיָה סוֹפֵר: וּבְנָיָהוּ בֶן סָפַר
יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי
הָיָה
דָּוִד כֹּהֲנִים הָיוּ: וַיֹּאמֶר Cap.ix.
דָּוִד הֲכִי יֵשׁ עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר אָמַר
לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד עָשָׂה
בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן: וּלְבֵית שָׁאוּל עֶבֶר
עֶבֶד וּשְׁמוֹ צִיבָא וַיִּקְרְאוּ לוֹ אֶל קָרָא
דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה צִיבָא
וַיֹּאמֶר עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֶפֶס
עוֹד אִישׁ לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה
עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיבָא
אֶל הַמֶּלֶךְ עוֹד בֵּן לִיהוֹנָתָן נְכֵה
רַגְלָיִם: וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה
הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה הוּא בֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל
בְּלוֹ דְבָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁלַח
וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל לָקַח
מִלּוֹ דְבָר: וַיָּבֹא מְפִיבֹשֶׁת בֶּן בּוֹא
יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל אֶל דָּוִד וַיִּפֹּל נָפַל
עַל פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד פָּנָה
מְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדֶּךָ:
וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אַל תִּירָא כִּי עָשֹׂה יָרֵא
אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ חֶסֶד בַּעֲבוּר עָשָׂה
יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וַהֲשִׁבֹתִי לְךָ אֶת שוּב
כָּל שְׂדֵה שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתָּה
תֹּאכַל לֶחֶם עַל שֻׁלְחָנִי תָּמִיד: אָכַל תָּמִיד
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת עַבְדֶּךָ כִּי
פָּנִית אֶל הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר פָּנָה מת

'statuitq; pfidiū. Et facta est yniuersa idumea seruiens dauid: & seruauit dominus ꝯ dd in oibus ad quos pfectus ē. Et regnauit dauid super oēm israel: faciebat quoq; dauid iudiciū & iustitiam omni populo suo. Et toab filius saruie erat super exercitū. Porro iosaphat filius achilud erat ā cōmētariis & sadoch filius achitob & achimelech filius abiathar erāt sacerdotes: & saraias scriba. Banaias ātē filius ioiade sup cerethi & felethi. Filii autem ꝯ dd sacerdotes erāt .9.

Dixit ꝯ dauid. Putas ne ē aliquis qui remanserit de domo saul vt faciā cum eo misericordiam pp ionathan? Erat autē de domo saul ꝯ seruus noīe syba. Cū cum vocasset rex ad se: dixit ei. Tu ne es syba? ꝯ & ille rndit. Ego sū seruus tuus. Et ait rex. ꝯ Nunqd supest aliquis de domo saul: vt faciam cū eo miam dī? Dixitq; syba ꝯ regi. Superest filius ionathe debilis ꝯ pedibus. Vbi inquit ꝯ Et syba ad regem. ꝯ Ecce ait in domo est machir filii amihel ꝯ in lodabar. Misit ergo rex dauid ꝯ & tulit eū de domo machir filii amihel ꝯ de lodabar. Cū ātē venisset miphiboseth filius ionathe filii saul ad dauid: corruit ꝯ in faciem suam & adorauit. Dixitq; dauid. Miphiboseth. Qui rndit. Adsum seruus tuus. Et ait ei dauid. Ne timeas: quia faciens faciam in te misericordiam propter ꝯ ionathan patrem tuū: & restituā tibi ꝯ omnes agros saul patris tui: & tu ꝯ comedes panē in mēsa mea semper. Qui ꝯ adorās eū dixit. Quis ego sum seruus tuus? qm respexisti super ꝯ canē mortuum ꝯ

ιδουμαια ἐθηκεν ἐνσηλωμένους, καὶ ἐγένοντο πάντες
qui in idumea serut dauid. τ saluauit dñs
οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ δοῦλοι τῷ δαυίδ· καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oibus ad q̄ pfectus est. τ regnauit
τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο· καὶ ἐβασίλευσε
dauid sup israel. τ erat dauid faciēs iudiciū τ iu
δαυὶδ ἐπὶ ἰσραήλ· καὶ ἦν δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δι
stitiam in oīi ppło suo. τ ioab filiꝰ
καιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἰωὰβ υἱὸς Infra.
saruꝰ sup exercitū. τ iosaphat filius achilud 10.5.
σαφουὲ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς· καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ
in cōmētariis. τ sadoc filius achitob τ
ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων· καὶ σαδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ
achimelech filius abiathar sacerdotes. τ saraias scri
ἀχιμέλεχ υἱὸς ἀβιαθὰρ ἱερεῖς· καὶ σαρίας γραμμα
ba. τ banaias filius ioiada cōsiliarius. τ phelt
τεύς· καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ σύμβουλος· καὶ ὀφελτὶ
τ cherethi τ filij dauid aule pricepes fuerūt.
καὶ ὁ χερεθὶ καὶ οἱ υἱοὶ δαυὶδ ἀυλάρχαι ἦσαν. Ca.9.

Dixit dauid: si est adhuc qui remāserit
Καὶ εἶπε δαυίδ, εἰ ἔστι τις ἔτι ὑπολελειμμένος A
domui saul: τ faciā cum eo miam pp io
τῷ οἴκῳ σαουλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν ἰω
nathan. τ de domo saul erat seruus: τ nomē ei
ναθάν· καὶ ἐκ τοῦ οἴκου σαουλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐ
siba. τ vocant eū ad dauid. τ dixit
τῷ σιβά· καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς δαυίδ· καὶ λέγει
rex ad eū: tu es siba? τ dixit seruus
ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, σὺ εἶ σιβά; καὶ εἶπε, δοῦλος
tuus. τ ait rex: si supest adhuc vir de
σός· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ ὑπολέλειπται ἔτι ἀνὴρ ἐκ
domo saul: τ faciā cum eo miam dei?
τοῦ οἴκου σαούλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ;
τ dixit siba ad regem: est adhuc filius
καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἔστιν ἔτι υἱὸς
ionathā percussus pedib. τ dixit ei
τῷ ἰωναθὰν πεπληγὼς τοὺς πόδας· καὶ εἶπεν αὐ
rex: vbi ille: τ dixit siba ad
τῷ ὁ βασιλεύς, ποῦ οὗτος; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς
regē: ecce in domo machir filij amiel de
τὸν βασιλέα, ἰδοὺ ἐν οἴκῳ μαχεὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς B
lodabar. τ misit rex dauid τ tu
λοδαβάρ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἔλα
lit eū de domo machir filij amiel de loda
βεν αὐτὸν ἐξ οἴκου μαχεὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς λοδα
bar. τ venit mephiboseth filius ionathā filij sa
βάρ· καὶ παρεγένετο μεφιβόσεθ υἱὸς ἰωναθὰν υἱοῦ σα
ul ad regē dauid: τ corruit sup fa
ουὲλ πρὸς τὸν βασιλέα δαυίδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό
ciem suā: τ adorauit eū. τ dixit
σωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν
ei dauid: mephiboseth. τ dixit: ecce ser
αὐτῷ δαυίδ, μεφιβόσεθ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ὁ δοῦ
uus tuus. τ ait ei dauid: ne timeas: quia
λός σου· καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυίδ, μὴ φοβοῦ, ὅτι
faciēs faciā miam tecum pp ionathan Iustꝰ
ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σοῦ ἕνεκεν ἰωναθὰν τοῦ 19.c.
patrē tuū: τ restituam tibi oēs
πατρός σου, καὶ ἀποδώσω σοι πάντας τοὺς
agros saul pris tui. τ tu comedes pa
ἀγροὺς σαουλ τοῦ πατρός σου. καὶ σὺ φαγῇ ἄρ C
nē in mensa mea semper. τ adora
τον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου διαπαντός. καὶ προσε
uit eū τ dixit: quis sum seruus tuus:
κύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ὁ δοῦλός σου, 1.Re.
φ respexisti sup canē mortuum 18.d.
ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα ꝯ

Trāſ. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāſla. B. Hie.

similē mei? ⁊ vocauit rex dauid
ὁμοιον ἐμοί; καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τὸν
ſibā puerū ſaul ⁊ dixit ad eum: oīa
σιβὰ τὸν παῖδα σαοὺλ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, πάντα
quecūq; erāt ſaul ⁊ oēm domū eius
ὅσα ὑπῆρχε τῷ σαοὺλ καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ
dedi filio dñi tui: ⁊ opare ei
δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καὶ ἐργᾶ αὐτῷ τὴν
terrā tu ⁊ filij tui ⁊ ſerui tui: ⁊ inferes
γῆν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις
filio dñi tui panes ⁊ comedēt. ⁊ mephi
τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους καὶ φάγονται· καὶ μεφι=
boſeth filius dñi tui comedet ſemper panes
βόσεθ υἱὸς τοῦ κυρίου σου φάγεται διαπαντὸς ἄρτους
ſup mēſam meā. ⁊ ſiba erāt quinde
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου· καὶ τῷ σιβὰ ἦσαν πεντεκαί=
cim filij ⁊ viginti ſerui. ⁊ dixit ſiba ad
δεκα υἱοὶ καὶ εἴκοσι δοῦλοι· καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν
regem: oīa q̄cūq; precepit dñs meus
βασιλέα, πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου
rex ſeruo ſuo: ſic faciet ſer
ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦ
uus tuus. ⁊ mephiboſeth comedebat ſup mēſam
λός σου· καὶ μεφιβόσεθ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ
regis ſicut vnus de filijs regis. ⁊
βασιλέως καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως· καὶ τῷ
mephiboſeth erat filius paruus: ⁊ nomē ei micha. ⁊
μεφιβόσεθ ἦν υἱὸς μικρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχά· καὶ
oīs cognatio domus ſiba ſeruī mephi
πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου σιβὰ δοῦλοι τῷ μεφι
boſeth: ⁊ mephiboſeth habitabat in hierūſalem: quia
βόσεθ· καὶ μεφιβόσεθ κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ, διό=
ſup mēſam regis veſcebatur iugiter.
τι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ἤσθιε διαπαντός·
⁊ ipſe erat claudus vtriſq; pedib⁹ ſuis.
καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ca. 10

A 1. Reg. 19. a. Θ Ⓒ factū eſt poſt hec ⁊ mortuus eſt
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ὁ βα
rex filius⁹ ammō: ⁊ regnauit pro eo
σιλεὺς υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
anon filius eius. ⁊ dixit dauid faciā miam cum
ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ· καὶ εἶπε δαυὶδ ποιήσω ἔλεος μετ'
anon filio naas: ſicut fecit pater eius
τὰ ἀνὰν υἱοῦ ναάς, καθὼς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
miam mecū. ⁊ miſit dauid adconſolādū
ἔλεος μετ' ἐμοῦ· καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ παρακαλέσαι
eum in manu ſeruorū ſuorū de pfe
αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς
ctus. ⁊ venerūt ſerui dauid in terrā
αὐτοῦ· καὶ παρεγένοντο οἱ δοῦλοι δαυὶδ εἰς γῆν
filioꝝ ammō. ⁊ dixerūt pricipes filioꝝ ammon ad amnō
υἱῶν ἀμμών· καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνὰν
dñm ſuū: nūqd honorāſ dauid pfem
τὸν κύριον αὐτῶν, οὐχὶ δοξάζων δαυὶδ τὸν πατέρα
tuū cora te miſit tibi cōſolatores: ſ;
σου ἐνώπιόν σου ἀπέσταλκέ σοι παρακαλοῦντας, ἀλ
vt inueſtigarēt ciuitatē tuā ⁊ explora
λ' ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν σου καὶ κατασκοπή
rent eam: q; vt exploraret eam mi
σωσιν αὐτήν, ὅτι κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέσταλ=
ſit dauid ſeruos ſuos ad te. ⁊ tulit
κε δαυὶδ τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς σέ· καὶ ἔλαβεν
anon ſeruos dauid ⁊ raſit bar=
ἀνὰν τοὺς δούλους δαυὶδ καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγο=
bā eoꝝ dimidiā ptē: ⁊ preſcidit de veſtibus eoꝝ
νας αὐτῶν τὸ ἥμισυ, καὶ ἀπέκοψε τῶν μαλῶν αὐτῶν
mediā ptē vſq; ad nates eoꝝ: ⁊ dimiſit eos.
τὸ ἥμισυ ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.
⁊ nūciatū eſt dauid de viris: ⁊ mi
B καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐξαπέ=
ſit in occurſum eorū: q̄m erant viri
στειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες

[q]ſimilem mei. [r] Vocauit
itaq;[s] rex[t] ſybam [u][v][w]
[x]puerū[y] ſaul:[z]& dixit [a]ei.
[b]Omnia [c][d][e][f][g]
[h]q̄cūq;[i] fuerūt[k] ſaul[l]& v=
niuerſam[m] domum eius
[n]dedi[o]filio[p]dñi tui. [q]Ope
rare igitur[r] ei [s][t][u]
[v]terram[w]tu[x]& filii tui[y]&
ſeruí tui [z][a][b][c][d]
[e]& inferes[f] filio[g]domini
tui[h]cibos [i][k][l][m]
[n]vt alatur. [o]Miphiboſeth
aūt[p]filius[q]dñi tui [r]come
det[s]ſp[t]panē[u]ſup[v]mensā
meā. Erāt autem[w]ſybe [x]
[y]quindecim[z]filii[a]& vigī
ti [b][c][d][e][f]
[g]ſerui. [h]Dixitq;[i]ſyba[k]ad
[l]regem. [m][n][o][p][q]
[r]Sicut[s]iuſſiſti[t] domīe mi
[u] rex [v][w][x][y][z]
[a]ſeruo tuo:[b]ſic[c]faciet[d]ſer
uus tuus. [e]Et miphibo=
ſeth[f]comedet[g]ſup[h]men
ſam meā[i]q̄ſi vnus[k]de filí
is[l]regis. Hēbat āt[m] mi=
phiboſeth[n]filiū[o]parulū.
[p]noīe[q]micha. [r]Ois vero
[s]cognatio[t]domus[u]ſybe
[v]ſeruiebat[w]miphiboſeth
[x]Porro miphiboſeth [y]
[z]habitabat[a]in ieruſalē:
[b]quia[c]de[d]mensa [e][f]
[g]regis[h]iugiter[i]veſceba=
tur:[k]& erat[l]claudus [m]
[n]vtroq;[o]pede. 10.
Actum eſt aūt[p]poſt
[q]hec[r] vt moreretur
[s]rex[t]filiorū[u]ammon:[v]&
regnauit[w]anon[x]filius ei?
[y]p eo.[z]Dixitq;[a]dauid.
[b]Faciā[c]miam[d]cū[e]anō[f]fi
lio[g]naas:[h][i][k]ſicut[l][m]
[n]fecit[o]pater eius[p]mecum
[q]miam.[r]Miſit ergo [s]
[t]dauid[u]cōſolans cū[v]per
[w]ſeruos ſuos[x]ſup[y]patris
interitu.[z]Cū āt veniſſēt
[a]ſeruí[b]dauid in[c]terrā[d]fi=
liorū[e]āmō:[f]dixēr[g]prī=
cipes[h]filiorum[i]ammon
[k]ad[l]anon[m] dñm ſuum.
Putas q[n]propter hono=
rem[o]patris tui [p][q][r][s]
[t][u][v][w][x][y][z]
[a]miſerit[b]dd[c]ad te[d]cōſo=
latores![e]nō ideo[f] vt te
[g]inueſtigaret[h]& explo=
raret[i]ciuitatē[k]& euerte=
ret eā[l]miſit[m]dauid[n] ſer=
uos ſuos[o]ad te. [p][q][r]
[s]Tulit itaq;[t]anon[u]ſeruos
[v]dauid:[w]raſitq; [x][y][z]
[a]dimidiam partem[b]bar=
be eorum:[c]& preſcidit
[d]veſtes eorum[e] medias
[f]vſq;[g]ad[h]nates: [i][k][l]
[m]& dimiſit eos. Q[n]d[o]cū
nunciatū eēt[p]dd: [q]miſit
[r]in occurſum eorū. [s]E=
rant[t]enim[u]viri [v][w][x]

Tex. heb. ii. Regū. x. Pītiua. he.

קָרָא	מְנֻחִים וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל צִיבָא
נַעַר	נַעַר שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל
אֲשֶׁר הָיָה לְשָׁאוּל וְלָכָל בֵּיתוֹ	
נָתַתִּי לְבֶן אֲדֹנֶיךָ וְעָבַדְתָּ לוֹ אֶת	
הָאֲדָמָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְעַבְדֶּיךָ	
וְהֵבֵאתָ וְהָיָה לְבֶן אֲדֹנֶיךָ לֶחֶם	
וְאָכַל וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן אֲדֹנֶיךָ יֹאכַל	
תָּמִיד לֶחֶם עַל שֻׁלְחָנִי וְלִצִיבָא	
חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּנִים וְעֶשְׂרִים	
עֲבָדִים וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ	
כְּכֹל אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת	
עַבְדּוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וּמְפִיבֹשֶׁת	
אָכַל עַל שֻׁלְחָנִי כְּאַחַד מִבְּנֵי	
הַמֶּלֶךְ וְלִמְפִיבֹשֶׁת בֶּן קָטֹן	
וּשְׁמוֹ מִיכָא וְכֹל מוֹשַׁב בֵּית צִיבָא	
עֲבָדִים לְמִפִיבֹשֶׁת וּמְפִיבֹשֶׁת	
יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי עַל שֻׁלְחָן	
הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל וְהוּא פִּסֵּחַ	
שְׁתֵּי רַגְלָיו וַיְהִי אַחֲרֵי	Cap.
כֵּן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ חָנוּן	
בְּנוֹ תַּחְתָּיו וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה	
חֶסֶד עִם חָנוּן בֶּן נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר	
עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח	
דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל אָבִיו	
וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי	
עַמּוֹן וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְנֵי עַמּוֹן	
אֶל חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הֲמְכַבֵּד	
דָּוִד אֶת אֲבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי	
שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַּעֲבוּר	
חֲקֹר אֶת הָעִיר וּלְרַגְלָהּ וּלְהַפְכָהּ	
שָׁלַח דָּוִד אֶת עֲבָדָיו אֵלֶיךָ	
וַיִּקַּח חָנוּן אֶת עַבְדֵי דָוִד וַיְנַלַּח	
אֶת חֲצִי זְקַן וַיִּכְרֹת אֶת	
מַדְוֵיהֶם בַּחֲצִי עַד שְׁתוֹתֵיהֶם	
וַיְשַׁלְּחֵם וַיַּגִּידוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח	
לִקְרָאתָם כִּי הָיוּ הָאֲנָשִׁים	
הָיָה	
הָיָה מוּת	
מֶלֶךְ אָמַר	
נָתַן	
עָשָׂה	
שָׁלַח	
בּוֹא	
שׁוּב	
נָחַם עָבַר	
צוָה	
עָשָׂה	
יָשַׁב	
לָכַד נָגַח	
חֲצָה בָּרַת	
דָּהָה שָׂתָה	
שָׁלַח נָגַד	

נְכַלִּמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ בִירֵיחוֹ עַד יְצִמַּח זְקַנְכֶם וְשַׁבְתֶּם וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת אֲרַם בֵּית רְחוֹב וְאֶת אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי וְאֶת מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת יוֹאָב וְאֶת כָּל הַצָּבָא הַגִּבֹּרִים וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה פֶּתַח הַשַּׁעַר וַאֲרַם צוֹבָא וְרְחוֹב וְאִישׁ טוֹב וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה וַיַּרְא יוֹאָב כִּי הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכֹּל בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם וְאֶת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד אֲבִישַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי עַמּוֹן וַיֹּאמֶר אִם תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי וְהָיִתָה לִי לִישׁוּעָה וְאִם בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֱזְקוּ מִמְּךָ וְהֹלַמְתִּי לָהֶם חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִַם וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ יָחַד וַיִּשְׁלַח הֲדַדְעֶזֶר וַיֹּצֵא אֶת אֲרָם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ שַׂר צְבָא הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם וַיֻּגַּד לְדָוִד וַיֶּאֱסֹף אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵלָאמָה

cōfuſi turpiter valde. Et mādauit eis dd. Manete in hiericho donec crescat barba vestra: & tūc reuertimini. Videntes ātē filii ammō q̄ iniuriā fecissent dauid: misērūt & cōduxerūt mercede syrum roob & syrum foba xx viginti milia pedītum: & a rege maacha mille viros: & ab histob duodecim milia viroꝝ. Quod cū audisset dd misit ioab & exercitū bellatorū. Egressi sunt ergo filii ammon & direxerunt acie ante ipsum itroitū porte. Syrus aūt foba & roob & histob & maacha seorsū erāt in campo. Vidēs ergo ioab q̄ ꝑpatū ē cōtra eum ex aduerso & post tergum elegit ex oīb electis israel: & instruxit aciem contra syrū: reliquā aūt partē populi tradidit abisai fratri suo. Qui direxit acie aduersus filios ammon. Et ait ioab. Si pualuerint aduersū me syri: eris mihi in adiutoriū: si āt filii ammon pualuerint aduersum te: auxiliabor tibi. Esto vir fortis & pugnemus p̄ ppl̄o nostro & ciuitate dei nostri. Dñs aūt faciet qd bonū est in cōspectu suo. Iniit itaq̄ ioab & populus qui erat cum eo certamē cōtra syros: q̄ fugerunt a facie ei. Filii āt ammon videtes q̄ fugisset syri: fugerūt & ipsi a facie abisai & igressi sūt ciuitatē. Reuersus q̄ ioab a filiis ammō: & venit in ierusalē. Videntes igitur syri q̄m corruissent coram israel cōgregati sunt pariter. Misitq̄ adadezer & eduxit syros qui erant trans fluuium & adduxit eos exercitū. Sobach āt magister militie adadezer erat princeps eorū. Qd cū nūciatū eēt dauid: contraxit oēm israelem: & transiuit iordanē: venitq̄ in helam.

inhonorati valde. & dixit rex: manete in hiericho donec oriātur barbe vre & reuertimini. & viderūt filii ammō q̄ cōfusi sunt ferui dauid: & misersit filii ammō: & cō duxerūt mercede syrū bethraab: & syrū syba: viginti milia peditū: & regem maacha mille vros: & istob duodecim milia virorū. & audiuit dauid & misit ioab & oēm exercitū bellatorū. & egressi sūt filii ammō & direxerūt actem ante portā ciuitatis. & syrus syba & roob & istob & maacha seorsum in cāpo: & vidit ioab q̄ facti essent e regione belli cōtra eum ex aduerso & post tergū. & elegit de oībus iuuenibus filiorū israel: & instruxit acie aduersū syrū. at reliquā partē p̄pli tradidit in manū abessa fratris sui. & direxit acie aduersus filios ammō. & dixit si pualuerit syrus sup me: & eris mihi in salutē. & si filii ammon pualuerint sup te. & ego adiuuabo te. esto vir fortis: & cōfortemur pro p̄plo nfo: & pro ciuitatib dei nostri. & dñs faciet bonū in oculis suis. & accessit ioab & p̄pl̄s q̄ cū eo. in bellū cōtra syrū. & fugit syrus a facie eius. & filii ammō viderūt: q̄ fugerit syrus: & fugerūt a facie abessa: & ingressi sūt in ciuitatē. & reuersus est ioab a filiis ammon in hierusalē. & vidit syrus q̄ corruissent coram israel: & cōgregati sunt pariter. Misitq̄ adadezer & eduxit syros qui erant trans fluuiū & venerūt in elam. & sobach princeps militie adadezer ante eos. & nūciatū est dauid & cōtra xit omnē israel: & trānsiit iordanē: & venit in chalaama.

ת direxit acie syrus ex aduerso dauid: ת
καὶ παρετάξατο ὁ σύρος ἐξεναντίας δαυίδ, καὶ
pugnauit cum eo. ת fugit syrus a fa
ἐπολέμησεν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος ἀπ προσώ
cie israel. ת occidit dauid de syria
που ἰσραήλ. καὶ ἀπέκτεινε δαυὶδ ἐκ τῶν σύρων
septingētos currus ת quadraginta milia equi
ἑπτακόσια ἅρματα καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱπ=
tum: ת sobach principē militie eius percussit: ת
πέων, καὶ τὸν σωβὰχ ἀρχισράτηγον αὐτῶν ἐπάταξεν, καὶ
mortuus est ibi. ת viderūt vniuersi reges seruī
ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ εἶδον πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι
adrazar qui cōfecerūt cōtra israel: ת pepi=
ἀδραζὰρ ὅτι ἐπλαισαν ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ διέθεν
gerūt fedus cū israel: ת seruierūt israel.
το διαθήκην μετὰ ἰσραήλ, καὶ ἐδούλευον τῷ ἰσραήλ·
ת timuerūt syri vt saluāret filios
καὶ ἐφοβήθησαν σύροι τοῦ διασῶσαι τοὺς υἱοὺς
ammō rursum.
ἀμμὼν ἔτι.

Ca. ii.

A
i. Reg. 20. a.

ת factū est vertente anno in
Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέ|αντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν
tpe egressus regū: ת misit
καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, καὶ ἐξαπέστειλε
dauid ioab ת seruos suos cū
δαυὶδ τὸν ἰωὰβ καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
eo ת vniuersū israel: ת vastauit
τοῦ καὶ πάντα τὸν ἰσραηλ, καὶ διέφθειρε τοὺς υἱ
llos ammō. ת obsederūt cōtra rabath. ת dauid
οὺς ἀμμών. καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ ῥαββὰ. καὶ δαυὶδ
habitabat in hierusalē. factū est āt in tpe post me=
κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ. ἐγένετο δὲ ἐν καιρῷ τῆς δει
ridiē: ת surrexit dauid a lecto suo ת de=
λης, καὶ ἀνέστη δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ καὶ περι
ambulabat in solario domus re
επάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέ=
gis. ת vidit a solario mulierē lauātē se:
ως. καὶ εἶδεν ἀπὸ τοῦ δώματος γυναῖκα λουομένην,
ת mulier pulchra aspectu valde. ת misit
καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ἀπέστειλε
dauid ת requisiuit mulierē. ת dixerūt: nōne hec
δαυὶδ καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα. καὶ εἶπαν, οὐχὶ αὕ
est bersabee filia elā vxor vrie chet
τη ἐστὶν βηρσαβεὲ θυγάτηρ ἐλιὰμ γυνὴ οὐρίου τοῦ χεττ
tei? ת misit dauid nūcios: ת tulit eā:
αίου; καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτήν,
ת ingressa est ad eū ת dormiuit cū ea. ת hec
καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. καὶ αὕ
erat sctificata ab immūditia sua. ת reuersa
τη ἦν ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. καὶ ἀπέστρε
est in domū suā: ת cōcepit mulier.
ψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ συνέλαβεν ἡ γυνή.
ת misit ת nunciauit dauid ת dixit: cō
καὶ ἀπέστειλε καὶ ἀπήγγειλε δαυὶδ καὶ εἶπεν, συ
cepi ego. ת misit dauid ad ioab ת

B

νείληφα ἐγώ. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ
dixit: mitte mihi vriā chetteū. ת
εἶπεν, ἀπόστειλόν μοι τὸν οὐρίαν τὸν χεττα῀ον. καὶ
misit ioab vriā ad eū. ת ve
ἀπέστειλεν ἰωὰβ τὸν οὐρίαν πρὸς αὐτόν. καὶ πα
nit vrias ad dauid. ת interrogauit eū
ραγένετο οὐρίας πρὸς δαυίδ. καὶ ἐπερώτησεν αὐτὸν
dauid: si valeret ioab: ת si valeret ppls: ת si
δαυίδ, εἰ ὑγιαίνει ἰωὰβ, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ λαός, καὶ εἰ
valeret bellū. ת dixit dauid vrie: dei
ὑγιαίνει ὁ πόλεμος. καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ οὐρίᾳ, κα=
cende in domū tuā: ת laua pedes tuos. ת egref
τάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. καὶ ἐξῆλ
sus ē vrias a facie regis: ת egressa est post
θεν οὐρίας ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω
eum portio regis. ת dormiuit vrias in vestibulo
αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. καὶ ἐκοιμήθη οὐρίας ἐν τῷ πυλῶνι

[p]Et direxerunt acie [q]syri
[r]ex aduerso [s]dauid ∞∞∞
[t]& pugnauerūt [u]cōtra is
rael. [r]Fugeruntq; [r]syri [s]a
facie [t]israel: [v]& occidit
[c]dauid [v]de syris [c]septige=
tos [u]currus [b]& quadragi=
ta [s]milia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[k]equitum: [t]& [m]sobach
[n]principem [o]militie ∞∞∞
[p]percussit: [q]& stati [q]mor
tuus est. [o]Videtes āt [r]vni
uersi [n]reges q erant in p
fidio [r]adadezer se [e]victos
esse [b]ab [c]israel: [v]fecerunt
pacem [c]cum [t]israel ∞∞∞
[v]& seruierunt eis: [n]timue
runtq; [r]syri [k]auxiliū p̄be
re [n]filius [o]ammon. tt.

H [b]Actum est autem
[b]vertente [c]anno co
[b]tempore quo solent [r]re
ges ad bella [c]procedere:
[p]misit [n]dauid [k]ioab [t]& ∞∞
[m]seruos suos [n]cum eo:
[o]& [r]vniuersum [t]israel [r]&
vastauerunt [n]filios [r]am=
mon [n]& obsederūt [r]rab=
ba. [t]Dauid autem [a] remā
sit [b]in ierusalem. Dum
hec agerentur [c]accidit
quadam die [t]vt surgeret
[s]dauid [d]de stratu suo post
meridiem [k]: & deambula
ret [t]in [m]solario [n] domus
[o]regis: [o]vidit q; [b]mulierē
se [n]lauantem [r]ex aduer=
so [r]super [n] solarium su=
um. Erat autem [t]muli=
er [n]pulchra [r]valde. [t]Mi=
sit ergo rex [b]& requisiuit
que esset [c]mulier. [n]Nun=
ciatumq; est ei [c]q; [t]ipsa es
set [n]bersabee [t]filia [n] heli=
am [t]vxor [m]vrie [n] ethei.
[o]Misis itaq; [b]dauid [q]nun
cios [r]tulit eam. Que [n] cū
ingressa esset [t]ad illum:
[n]dormiuit [t]cum ea. Sta=
timq; [b]sanctificata est [b]ab
immūditia sua: [b]& re=
uersa est [b]domum suam
[c]conceptofetu. [q]Mit=
tensq; [b]nunciauit [t]dauid
[k]& ait. [t]Concepi. [n]Misit
autem [o]dauid [b]ad [q] ioab
dicens. [r]Mitte [o]ad me [n]v=
riam [k]etheum. [r]Misitq;
[t]ioab [n]vriam [c]ad [o] dauid.
[t]Et venit [r]vrias [q] ad da=
uid. [b]Quesiuitq; [t]dauid
[k]q; recte ageret [t]ioab [m]&
[n]populus: [o]& quomodo
amministraretur [t]bellū.
[q]Et dixit [t]dauid [o]ad vri=
am. [t]Vade [n]in domū tu=
am: [t]& laua [t]pedes tuos.
[t]Et egressus est [k]urias ∞
[b]d domo [c]regis: [b]secutus
q; est [c]eum [c]cibus [q] regi=
us. [b]Dormiuit autem [t]v=
rias ante [c]portam ∞∞∞∞

ר עֲרַן [p]וַיַּעַרְכוּ [q]אֲרָם [r]לִקְרַאת [s]דָּוִד
וַיִּלָּחֲמוּ [t]עִמּוֹ: [u]וַיָּנָס [r]אֲרָם [s]מִפְּנֵי
ר הָרַג [v]יִשְׂרָאֵל [v]וַיַּהֲרֹג [s]דָּוִד [c]מֵאֲרָם [d]שִׁבְעִ
ר מֵאָה [b]רַבָּע [k]מֵאוֹת [m]רָכֶב [n]וְאַרְבָּעִים [o]אֶלֶף
[k]פָּרָשִׁים [m]וְאֶת [n]שׁוֹבָךְ [o]שַׂר [p]צְבָאוֹ
ר נָבָה [p]הִכָּה [q]וַיָּמָת שָׁם: [r]וַיִּרְאוּ [s]כָּל [n]הַמְּלָכִים
ר רָאָה [b]עַבְדֵי [r]הַדַּדְעֶזֶר [s]כִּי [n]נִגְּפוּ [o]לִפְנֵי
ר שָׁלַם [r]יִשְׂרָאֵל [s]וַיְשַׁלְּמוּ [r]אֶת [s]יִשְׂרָאֵל
ר עָבַד [b]וַיַּעַבְדוּם [n]וַיִּרְאוּ [r]אֲרָם [s]לְהוֹשִׁיעַ
[n]עוֹד [n]אֶת [o]בְּנֵי [q]עַמּוֹן: [r]וַיְהִי Cap. xi.
ר הָיָה שׁוּב [b]לִתְשׁוּבַת [c]הַשָּׁנָה [d]לְעֵת [e]צֵאת
ר יָצָא [f]הַמְּלָכִים [g]וַיִּשְׁלַח [b]דָּוִד [r]אֶת [s]יוֹאָב
ר שָׁלַח [s]וְאֶת [n]עֲבָדָיו [o]עִמּוֹ [p]וְאֶת [q]כָּל [r]יִשְׂרָאֵל
ר שָׁחַת [s]וַיַּשְׁחִיתוּ [r]אֶת [s]בְּנֵי [r]עַמּוֹן [s]וַיָּצֻרוּ [r]עַל
[s]רַבָּה [r]וְדָוִד [s]יֹשֵׁב [r]בִּירוּשָׁלִַם [s]וַיְהִי
ר קוּם [s]לְעֵת [r]הָעֶרֶב [s]וַיָּקָם [r]דָּוִד [s]מֵעַל
ר שָׁכַב [r]מִשְׁכָּבוֹ [s]וַיִּתְהַלֵּךְ [r]עַל [n]גַּג [o]בֵּית [p]הַמֶּלֶךְ
ר רָאָה [n]אִשָּׁה [o]רֹחֶצֶת [p]מֵעַל [q]הַגָּג
ר רָאָה [n]וְהָאִשָּׁה [o]טוֹבַת [p]מַרְאֶה [q]מְאֹד: [r]וַיִּשְׁלַח
ר שָׁלַח [r]דָּוִד [s]וַיִּדְרֹשׁ [r]לָאִשָּׁה [s]וַיֹּאמֶר [r]הֲלֹא
ר אִישׁ [r]זֹאת [s]בַּת [r]שֶׁבַע [s]בַּת [r]אֱלִיעָם [s]אֵשֶׁת
[n]אוּרִיָּה [o]הַחִתִּי: [p]וַיִּשְׁלַח [q]דָּוִד
ר נָבָה [p]מַלְאָכִים [q]וַיִּקָּחֶהָ [r]וַתָּבֹא [s]אֵלָיו [r]וַיִּשְׁכַּב
ר קָדַשׁ [r]עִמָּהּ [s]וְהִיא [r]מִתְקַדֶּשֶׁת [s]מִטֻּמְאָתָהּ
ר שׁוּב [r]הָרָה [s]וַתָּשָׁב [r]אֶל [s]בֵּיתָהּ: [r]וַתַּהַר [s]הָאִשָּׁה
ר שָׁלַח [r]וַתִּשְׁלַח [r]וַתַּגֶּד [s]לְדָוִד [r]וַתֹּאמֶר
[r]הָרָה [n]אָנֹכִי: [r]וַיִּשְׁלַח [s]דָּוִד [r]אֶל [s]יוֹאָב
[r]שִׁלְחָה [r]אֵלַי [r]אֶת [n]אוּרִיָּה [o]הַחִתִּי
[r]וַיִּשְׁלַח [s]יוֹאָב [r]אֶת [s]אוּרִיָּה [r]אֶל [s]דָּוִד:
ר שָׁאַל [r]וַיָּבֹא [n]אוּרִיָּה [o]אֵלָיו [p]וַיִּשְׁאַל
ר שָׁלַם [r]דָּוִד [s]לִשְׁלוֹם [n]יוֹאָב [p]וְלִשְׁלוֹם
ר לָחַם [p]הָעָם [q]וְלִשְׁלוֹם [r]הַמִּלְחָמָה: [s]וַיֹּאמֶר
ר יָרַד [r]דָּוִד [s]לְאוּרִיָּה [r]רֵד [s]לְבֵיתְךָ [r]וְרָחַץ
[r]רַגְלֶיךָ [s]וַיֵּצֵא [n]אוּרִיָּה [o]מִבֵּית
ר יָצָא נָשָׂא [p]הַמֶּלֶךְ [q]וַתֵּצֵא [r]אַחֲרָיו [s]מַשְׂאַת
ר שָׁכַב [p]הַמֶּלֶךְ: [q]וַיִּשְׁכַּב [r]אוּרִיָּה [s]פֶּתַח

בֵּית הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל עַבְדֵי אֲדֹנָיו
וְלֹא יָרַד אֶל בֵּיתוֹ וַיִּגַּדוּ
לְדָוִד לֵאמֹר לֹא יָרַד אוּרִיָּה
אֶל בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
אוּרִיָּה הֲלוֹא מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָּא
מַדּוּעַ לֹא יָרַדְתָּ אֶל בֵּיתֶךָ
וַיֹּאמֶר אוּרִיָּה אֶל דָּוִד
הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים
בַּסֻּכּוֹת וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֹנִים וַאֲנִי אָבוֹא
אֶל בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב
עִם אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם
אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל אוּרִיָּה שֵׁב בָּזֶה גַּם הַיּוֹם
וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיֵּשֶׁב אוּרִיָּה
בִּירוּשָׁלַם בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת
וַיִּקְרָא לוֹ דָּוִד וַיֹּאכַל לְפָנָיו
וַיְשַׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא בָּעֶרֶב
לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם עַבְדֵי אֲדֹנָיו
וְאֶל בֵּיתוֹ לֹא יָרָד וַיְהִי בַּבֹּקֶר
וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל יוֹאָב וַיִּשְׁלַח
בְּיַד אוּרִיָּה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר
הָבוּ אֶת אוּרִיָּה אֶל מוּל פְּנֵי
הַמִּלְחָמָה הֶחָזָקָה וְשַׁבְתֶּם
מֵאַחֲרָיו וְנִכָּה וָמֵת וַיְהִי
בְּשָׁמוֹר יוֹאָב אֶל הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת אוּרִיָּה אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי חַיִל
שָׁם וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ
אֶת יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן הָעָם מֵעַבְדֵי דָוִד
וַיָּמָת גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח
יוֹאָב וַיַּגֶּד לְדָוִד אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַמִּלְחָמָה וַיְצַו אֶת הַמַּלְאָךְ
לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַמִּלְחָמָה לְדַבֵּר אֶת הַמֶּלֶךְ
וְהָיָה אִם תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ
וְאָמַר לְךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם אֶל

domus regis cū oībus ser
τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ πάντων τῶν παί=
uis dñi sui. τ nō descēdit ad domū
δων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ οὐ κατέβη εἰς τὸν οἶκον
suā. τ nūciauerūt dauid dicētes: q nō
αὐτοῦ. καὶ ἀπήγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ὅτι οὐ
descēdit vrias in domū suā. τ ait dauid
κατέβη οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad vriā: nōne de via veniſti tu?
πρὸς τὸν οὐρίαν. οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ παραγέγονας σύ;
quare nō descēdiſti in domū tuā? τ ait vrias
τί οὐ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σου; καὶ εἶπεν οὐρίας
ad dauid: arca τ iſrael τ iudas ha
πρὸς δαυίδ, ἡ κιβωτὸς καὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδας κα
bitant — in papiliōnib⁹: τ dñs meus ioab . τ . . .
τοικοῦσι ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου ἰωὰβ καὶ οἱ
ſerui dñi mei ſup faciē cam
παῖδες τοῦ κυρίου μου ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδί=
pi caſtrametati: τ quō ego ingrediar
ου παρεμβεβληκότες, καὶ πῶς ἐγὼ εἰσελεύσομαι
in domū meā vt comedā τ bibā τ dormiā
εἰς τὸν οἶκόν μου φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ κοιμηθῆναι
cum vxore mea? per vitā tuā τ per
μετὰ τῆς γυναικός μου; μὰ τὴν ζωήν σου καὶ μὰ
vitā aie tue non faciā rem
τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου οὐ μὴ ποιήσω τὸ πρᾶγμα Infra.
hanc. τ dixit dauid ad vriā: mane τ.c.
τοῦτο. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν οὐρίαν, κάθισον
hic τ hodie: τ cras te dimittā: τ mā=
ὧδε καὶ σήμερον, καὶ ἄριον σὲ ἐξαποστελῶ, καὶ ἐκά
ſit vrias in hieruſalē in die illa τ
θισεν οὐρίας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ
craſtina: τ vocauit eū dauid τ comedit co
ἐπαύριον, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν δαυὶδ καὶ ἔφαγεν ἐνώ
ram ſe τ bibit τ inebriat⁹ ē: τ egreſſus ē veſ
πιον αὐτοῦ καὶ ἔπιεν καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέ
pere τ dormiuit vrias in cubili cū ſer
ρας καὶ ἐκοιμήθη ὁ οὐρίας ἐν τῇ κοίτῃ μετὰ τῶν παί
uis dñi ſui: in ād domū ſuā nō
δων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ
deſcēdit. τ factū eſt mane: τ ſcripſit dauid e=
κατέβη. καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε δαυὶδ βι
piſtolā ad ioab: τ miſit in manu vrie.
βλίον πρὸς ἰωάβ, καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ οὐρίου.
ſcripſit āt in epla dicēs: trade v:
ἔγραψε δὲ ἐν τῷ βιβλίῳ λέγων, παράδος τὸν οὐρί
riā in preliū fortē: τ reuertimini a
αν εἰς τὸν πόλεμον τὸν κραταιόν, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ
tergo eius: τ percuciet τ morietur.
ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ πληγήσεται καὶ ἀποθανεῖται.
τ factū eſt cū obſideret ioab in
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πολιορκεῖσθαι τὸν ἰωὰβ ἐπὶ τὴν
vrbē τ dedit vriā in locū vbi ſciebat
πόλιν καὶ ἔδωκε τὸν οὐρίαν ἐπὶ τὸν τόπον οὗ ἤδει
qū viri fortitudinis erant ibi. τ egreſſi ſūt vi
ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἦσαν ἐκεῖ. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδ=
ri ciuitatis τ bellabant aduerſū ioab. τ
ρες τῆς πόλεως καὶ ἐπολέμουν πρὸς ἰωάβ. καὶ
ceciderūt de pplo de ſeruis dauid: τ
ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων δαυίδ, καὶ
mortuꝰ eſt vrias chetteus. τ miſit ioab τ
ἀπέθανεν οὐρίας ὁ χεττάιος. καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ καὶ
nunciauit dauid oia verba prie
ἀπήγγειλεν τῷ δαυὶδ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πο
liſ. τ precepit ioab nūcio dicēs: cū
λέμου. καὶ ἐνετείλατο ἰωὰβ τῷ ἀγγέλῳ λέγων, ἐν
cōpleueris tu vniuerſos ſermones bel
τῷ συντελέσαι σε πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέ=
li loquens ad regē: τ erit ſi aſcēderit
μου λαλοῦντα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ
ira regis: τ dixerit tibi: quare acceſſiſtis ad
ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς

vzbē vt pliaremini?nōne ſciebatis q̄ percuttemini de
τὴν πόλιν πολεμῆσαι; οὐκ ἤδητε ὅτι πλησιάσετε ἀπὸ
muro? quis percuſſit abimelech filiū hie
D τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν ἀβιμέλεχ τὸν υἱὸν ἱε
Iudi. robaal? nōne mulier proiecit ſup eū fragmē mole
9.g. ροβαάλ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου
de muro t mortuꝰ eſt in thabes? quare ac
ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ ἀπέθανεν ἐν θαβής; ἵνατί προ-
ceſſiſtis ad murū? t dices t ſeruus
σηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς καί γε ὁ δοῦλός
tuus vrias chetteus mortuꝰ é. t venit nun
σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκε· καὶ πᾶς ἤρετο ὁ ἄγγε-
cius ioab ad regē in hieruſalem t nūcia
λος ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήγ-
uit dauid oia que locutꝰ eſt ioab. t di-
γειλε τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἰωάβ. καὶ εἶ
xit nūcius ad dauid: q̄ preualuerūt viri
πεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυίδ, ὅτι κατεκράτουν οἱ ἄνδρες
aduerſū nos t egreſſi ſūt viri ad nos in agrū:
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον,
t venimus cōtra eos vſq; ad portas veſtibuli:
καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῶν θυρῶν τοῦ πυλῶνος,
t ſagittauerūt ſagittarij ad ſeruos tuos
καὶ ἐτοξευσαν οἱ τοξεύοντες ἐπὶ τοὺς δούλους σου
ex muro: t mortui ſunt de ſeruis
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ
regis t ſeruus tuus vrias chetteus mor
βασιλέως καί γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνη
tuꝰ eſt.t dixit dauid ad nūciū: hec dices
κεν· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, τάδε ἐρεῖς
ad ioab: nō malū ſit in oculis tuis de
πρὸς ἰωάβ, μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου πρᾶγ-
verbo hoc: qm̄ ītdoqꝫ ītdē ſit ītdoqꝫ ät ſic
μά τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως ποτὲ δὲ οὕ-
conſumet gladius. confortа bel
τως καταφάγεται ἡ ῥομφαία· κραταίωσον τὸν πόλε-
lum tuū aduerſus vrbē: t deſtrues eam: t
μόν σου ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατάσκαψον αὐτήν, καὶ
fortifica eā. t audiuit vxor vrie q̄ mor
κραταίωσον αὐτήν· καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ οὐρίου ὅτι τε-
tuus eſt vir ſuus vrias: t plāxit ſup virū
θνήκει ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐρίας, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα
ſuū. t trāſiit luctus: t miſit dauid
αὐτῆς· καὶ ἐπένθησε, καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ
t accepit berſabee in domū ſuā: t
καὶ ἔλαβε τὴν βηρσαβεὲ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
facta eſt ei in vxorē: t peperit ei filiū.
ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ τέκεν αὐτῷ υἱόν. Ca.12.

ET viſa eſt mala res quā fecit dauid
Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ὃ ἐποίησε δαυὶδ
coram dño: t miſit dñs nathan prophe
ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέστειλε κύριος ναθὰν τὸν προφή-
tam ad dauid. t ingreſſus ē nathā ad dauid: t
την πρὸς τὸν δαυίδ· καὶ εἰσῆλθε ναθὰν πρὸς δαυίδ, καὶ
dixit ei: iudica tā mihi iudiciū hoc.
εἶπεν αὐτῷ, ἀπάγγειλόν μοι τὴν κρίσιν ταύτην.
duo viri erāt in vna ciuitate: vn⁹ diues t
δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν μιᾷ πόλει, εἷς πλούσιος καὶ
vn⁹ pauper: t erāt diuiti greges ouiū t armē-
εἷς πένης, καὶ ἦν τῷ πλουσίῳ ποίμνια καὶ βου-
ta boū multa valde: t pauperi nō erat ꝺppiā aliꝺ
κόλια πολλὰ σφόδρα, καὶ τῷ πένητι οὐκ ἦν οὐθὲν ἀλλ'
quā agna vna parua quā poſſedit t fouit
ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο
t nutriuit eā t nutrita fuit cū eo t cū
καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν καὶ συνετράφη μετ' αὐτοῦ καὶ με-
filijs eius pariter: de pane
τὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ κατὰ τὸ αὐτό, ἀπὸ τοῦ ἄρτου
eius comedebat t de calice bibebat: t in
αὐτοῦ ἤσθιεν καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου ἔπινε, καὶ ἐν τῷ
ſinu eius
κόλπῳ αὐτοῦ ooooooooooooooooooooooooo

murū⁹vt preliaremini:
ⁿan⁹ignorabatis ooooooo
ᵒq̄ multaᵘdeſup ex ᵗmu
ro telaᵗmittantur?ᵛqs ˢp
cuſſitˢabimelech ᵒfilium
ˢhieroboal:ᵗnonne ooo
ˢmulierᵇmiſit ᵗſuper eū
ˣfragmenˢmole ooooooo
ᵐdeᵘmuro:ᵛ& interfecit
eūᵖin thebes?ᵠquare ooo
ᵉiuxtaᵗmurū ʳacceſſiſtis?
ˢdices.ᵗEtiam ooooooo
ʳſeruus tuus'vriasᵃetheꝰ
usᵇoccubuit.ᶜ Abiit er
goᵈnuncius ᵉ& venit'& narrauitᵍdauidᵇomnia
ʰque ⁱei precepat ʲ ioab:
ᵐ& dixit ooooooooooooo
ⁿnūciusᵒadᵖdd.ᵠPreua
luerunt ʳaduerſum nos
ˢviri:ᵘ& egreſſi ſuntᵛad
nos inʷagrū.Nos autem
ˣfctō īpetu pſecuti ʸeos
fumusᶻvſqꝫ adᵃportā ci
uitatis:ᵇ& direxerūt ia
culaᶜſagittariiᵈadᵉſeruoſ
tuosᶠexᵍmuroʰdeſuper:
ⁱmortuiᵏ ſunt ˡ de ſuis
ᵐregis.ⁿQuinetiāᵒſeruꝰ
tuusᵖvriasᵠetheusʳmor
tuus eſt.ˢEt dixitᵗdauid
ᵘadᵛnuncium.ʷHec ooo
ˣdicesʸioab.ᶻNō teᵃfran
gat ooooooooooooooo
ᵇiſtaᶜres.Varius enī euen
tus eſt belli:ᵈ& nunc ᵉhūc
ˡ& nunc ᵐillum ⁿconſu
mitᵒgladius.ᵖ Conforta
ᵠbellatores tuosʳaduerſusˢvrbemᵗvt ꝺſtruas eā
ᵘ& exhortare eos. ˣAu
diuit autemʸvxorᶻ vrie
ᵃq̄ᵇmortuus eſſetᶜ vrias
ᵈvir ſuus:ᵉ& planxit ooo
eum.ᶠTrāſactoqꝫᵍluctu
ʰmiſit ooooooooo:ooooooo
ⁱdauidᵐ& itroduxit eāⁿi
ᵒdomū ſuam:ᵖ& fctā eſt
ᵠeiʳvxor:ˢpeperitqꝫᵗei
ᵘfilium.ˣEt diſplicuit oo
ʸverbum hoc'quodᵃ fe
ceratᵇdauidᶜcoram oooo
ᵈdomino. 12.
Ifit ergo ooooooooo
ᵇdominꝰᶜnathanᵈadᵉda
uid.Quíᶠcum veniſſet
ᵍad eum:ʰdixitⁱei.ʲDuo
ᵐviri ooooooooooooooo
ⁿerantᵒinciuitateᵖvna:
ᵠvnusʳdiues ooooooooo
ˢ& alterᵗpauper.ᵘDiues
habebat oooooooooo
ʸouesᶻ& bouesᵃpluriſ
mosᵇvalde:ᶜpauper aūt
ᵈnihil hēbatᵉ oiꝺoᶠpter
ᵍouemʰvnam ooooooo
ⁱpuulāʲquā ᵏemeratˡ& nutrierat ᵐ& q̄ creuerat
ⁿapud eūᵒcūᵖfiliis eius:
ᵠſimulʳde pane illius ooo
ˢcomedēsᵗ& de calice ei
usᵘbibēs:ᵛ& in ſinu illiꝰ

ᵑהָעִיר ᵐלְהַלְחֶם ᵏהֲלוֹא ʲיְדַעְתֶּם ʰאֵת
ᵍיָרָה ᶠתָּמָה ᵉאֲשֶׁר ᵈיָרוּ ᶜמֵעַל ᵇהַחוֹמָה ᵃמִי הִכָּה
ᵀנֶכָה ᵗאֶת ˢאֲבִימֶלֶךְ ʳבֶּן ᵠיְרֻבֶּשֶׁת ᵖהֲלוֹא
ᵒאִישׁ ᶰשָׁלְכָה ᵐאִשָּׁה ˡהִשְׁלִיכָה ᵏעָלָיו ʲפֶּלַח ʰרֶכֶב
ᵛמוּת ᵘמֵעַל ᵗהַחוֹמָה ˢוַיָּמָת ʳבְּתֵבֵץ ᵠלָמָּה
ᵚנִגַּשְׁתֶּם ᵘאֶל ᵗהַחוֹמָה ˢואָמַרְתָּ ʳגַּם
ᵖעַבְדְּךָ ᵒאוּרִיָּה ᵐהַחִתִּי ˡמֵת ᵏוַיֹּאמֶר
ᵑהַמַּלְאָךְ ᵎוַיֵּלֶךְ ᵌוַיָּבֹא ᵋוַיַּגֶּד ᵊלְדָוִד ᵉאֵת ᵈכָּל
ᵓאֲשֶׁר ᵒשְׁלָחוֹ ᵐיוֹאָב: ᵏוַיֹּאמֶר
ᵑהַמַּלְאָךְ ᵎאֶל ᵌדָּוִד ᵋכִּי ᵊגָבְרוּ ᵉעָלֵינוּ
ᵓהָאֲנָשִׁים ᵒוַיֵּצְאוּ ᵐאֵלֵינוּ ˡהַשָּׂדֶה
ᵔוָהֲיֶה ᵒעֲלֵיהֶם ᵐעַד ˡפֶּתַח ᵏהַשָּׁעַר׃
ᵕוַיֹּרוּ ᵒהַמּוֹרִים ᵐאֶל ˡעַבְדֶּיךָ ᵏמֵעַל
ᵑהַחוֹמָה ᵎוַיָּמוּתוּ ᵌמֵעַבְדֵי ᵋהַמֶּלֶךְ
ᵔוְגַם ᵖעַבְדְּךָ ᵒאוּרִיָּה ᵐהַחִתִּי ˡמֵת׃
ᵓוַיֹּאמֶר ˡלָאִישׁ ᵏדָּוִד ʲאֶל ʰהַמַּלְאָךְ ʳכֹּה
ᵛתֹּאמַר ᵘאֶל ᵗיוֹאָב ˢאַל ʳיֵרַע
ᵔבְּעֵינֶיךָ ᵐאֶת ˡהַדָּבָר ᵏהַזֶּה ʲכִּי ʰכָזֹה
ᵑוְכָזֶה ᵎתֹּאכַל ᵌהַחֶרֶב ᵋהַחֲזֵק
ᵓמִלְחַמְתֶּךָ ᵒאֶל ᵐהָעִיר ˡוְהָרְסָהּ
ᵛוְחַזְּקֵהוּ ᵘוְתַשְׁמֵע ᵗאִשְׁתּ ˢאוּרִיָּה
ᵔכִּי ᵐמֵת ˡאוּרִיָּה ᵏאִישָׁהּ ʲוַתִּסְפֹּד
ᵛעַל ᵘבַּעְלָהּ ᵗוַיַּעֲבֹר ˢהָאֵבֶל ʳוַיִּשְׁלַח
ᵠדָּוִד ᵎוַיַּאַסְפָהּ ᵌאֶל ᵋבֵּיתוֹ ᵊוַתְּהִי ᵉלוֹ
ᵓלְאִשָּׁה ᵒוַתֵּלֶד ˡלוֹ ᵏבֵּן ʲוַיֵּרַע
ᵑהַדָּבָר ᵎאֲשֶׁר ᵌעָשָׂה ᵋדָּוִד ᵊבְּעֵינֵי
ᵉיְהוָה׃ ᵈוַיִּשְׁלַח

Cap.xii.

ᵔיְהוָה ᵐאֶת ˡנָתָן ᵏאֶל ʲדָּוִד ʰוַיָּבֹא
ᵛאֵלָיו ᵘוַיֹּאמֶר ᵗלוֹ ˢשְׁנֵי ʳאֲנָשִׁים
ᵠהָיוּ ᵎבְּעִיר ᵌאַחַת ᵋאֶחָד ᵊעָשִׁיר
ᵉוְאֶחָד ᵈרָאשׁ׃ ᶜלָעָשִׁיר ᵇהָיָה
ᵓצֹאן ᵒוּבָקָר ᵐהַרְבֵּה ˡמְאֹד׃ ᵏוְלָרָשׁ
ᵔאֵין ᵐכֹּל ˡכִּי ᵏאִם ʲכִּבְשָׂה ʰאַחַת
ᵑקְטַנָּה ᵎאֲשֶׁר ᵌקָנָה ᵋוַיְחַיֶּהָ ᵊוַתְגַדֵּל
ᵉעִמּוֹ ᵈוְעִם ᶜבָּנָיו ᵇיַחְדָּו ᵓמִפִּתּוֹ
ᵛתֹּאכַל ᵘוּמִכֹּסוֹ ᵗתִּשְׁתֶּה ˢוּבְחֵיקוֹ

תִּשְׁכַּב וְתִהְיֶה לּוֹ כְּבַת וַיָּבֹא הַהֹלֵךְ
לָאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל לָקַחַת
מִצֹּאנוֹ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת לָאֹרֵחַ
הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת כִּבְשַׂת הָאִישׁ
הָרָאשׁ וַיַּעַשׂ לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו
וַיִּחַר אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר
אֶל נָתָן חַי יְהוָה כִּי בֶן מָוֶת
הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת וְאֵת
הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם
עֵקֶב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וְעַל אֲשֶׁר לֹא חָמַל׃ וַיֹּאמֶר נָתָן
אֶל דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי
מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל
וְאָנֹכִי הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל׃
וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת
נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה
לְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
וְאִם מְעָט וְאֹסִיפָה לְךָ כָּהֵנָּה
וְכָהֵנָּה׃ מַדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת דְּבַר
יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינָו אֶת
אוּרִיָּה הַחִתִּי הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת
אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה
וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן׃
וְעַתָּה לֹא תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ
עַד עוֹלָם עֵקֶב כִּי בְזִתַנִי
וְחַ֫ קַח
אֶת אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי לִהְיוֹת
לְךָ לְאִשָּׁה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵקִים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ
וְלָקַחְתִּי אֶת נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ
וְנָתַתִּי לְרֵעֶיךָ וְשָׁכַב עִם נָשֶׁיךָ
לְעֵינֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַזֹּאת׃ כִּי
אַתָּה עָשִׂיתָ בַסָּתֶר וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל
יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל נָתָן חָטָאתִי לַיהוָה

dormiēs: b eratq; illi ſi-
cut filia. c Cū āt d pegrin⁹
quida e veniſſet g ad h diui-
tem: f parcēs ille h fumere
de quibus m & de bobus
ſuis: n vt exhiberet conui
uium o pegrino illi p q ve-
nerat q ad ſe: r tulit s ouē n vi
ri r paupis r & p parauit ci
bos t hoi u qui venerat b ad
ſe. c Iratus āt b indignatio
ne c dd d aduerſus hoiem
illum g nimis: , b dixit d ad
h nathā. d Viuit m dñs: n qm
n filius o mortis eſt p vir q
fecit r hoc. ooooooooooooo
r O uem n reddet in s qua-
druplum: ooooooooooooo
r eo φ u fecerit c verbum v i
ſtud ooooooooooooooooo
c & g non h pepercerit. d Di
xit autem h nathan oooo
d ad m dd. n Tu es ille c vir.
p Hec q dicit ooooooooo
r dñs s deus t iſrael. n E go
ooooooooooooooooooo
x vnxi te r in regē ſup a iſ-
rael: ooooooooooooooo
b & ego c erui te n de manu
c ſaul: ooooooooooooooo
r & dedi s tibi t domū h d ñi
tui: t & ooooooooooooo
m vxores n dñi tui: ooooo
o in ſinu q tuo: p dediq; oooo
q tibi s domū t iſrael n & iu-
da: ooooooooooooooooo
x & ſi r parua fūt iſta a adiī-
cia g tibi multo maiora.
b Quare ergo c contem-
pſiſti g verbum ooooooo
b dñi t vt faceres h malū in
conſpectu meo? ooooooo
n Vriam o etheum l p cuſſi
ſti q gladio: r & ooooooooo
e vxorem illius r accepiſti
x in vxorem n tibi: ooooooo
r & l interfeciſti i eum n gla-
dio b filio x ammō. Quā
obrē c non r recedet e gladi
us b de domo tua oooooo
r vſq; in h ſempiternū: t eo
φ n deſpexeris me: o & tu
leris q vxorē r vrie n ethei
r vt eſſet ooooooooooo
x vxor n tua. Itaq; v hec t dī-
cit r dominus. ooooooo
b Ecce ego c ſuſcitabo b ſu-
per te c malum r de domo
tua: g & tollam t vxores tu
as h in oculis tuis: ooooooo
t & dabo m pximo tuo: n &
dormiet o cum p vxoribus
tuis q in oculis r ſolis s hui⁹.
n Tu r enim ooooooooo
x feciſti r abſcondite: t ego
autem a faciam ooooooo
c verbum b iſtud c in cōſpe
ctu r omnis ooooooooo
s iſrael: b & in conſpectu
r ſolis. h Et dixit ooooo
t dauid m ad n nathā. o Pec-
caui p domino.ooooooo

dormiebat: τ erat ei ſicut filia ſua. venit āt
ἐκάθευδεν, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ αὐτοῦ· ἦλθε δὲ
viator ad virū diuitē: τ pe-
ὁδοιπόρος πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν πλούσιον, καὶ ἐφεί-
percit vt ſumeret de grege ouū ſua τ de
σατο τοῦ λαβεῖν ἐκ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
armēto boū ſuo vt faceret viro peregrino
βουκολίου αὐτοῦ τ ποιῆσαι τῷ ἀνδρὶ τῷ ξένῳ τῷ
venienti ad ſe: τ tulit agnū
ἥκοντι πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ
viri pauperis: τ immolauit eā τ fe-
ἀνδρὸς τοῦ πένητος, καὶ ἔθυσεν αὐτὴν καὶ ἐποίη-
cit eā viro qui venerat ad ſe. τ
σεν αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἥκοντι πρὸς αὐτόν· καὶ
iratus eſt dauid nimis indignatiōe aduerſū viru. τ dixit
ἐθυμώθη δαυὶδ σφόδρα ὀργῇ ἐπὶ τὸν ἄνδρα· καὶ εἶπεν
ad nathan: viuit dñs qm filius mortis vir q fecit
πρὸς ναθάν, ζῇ κύριος ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας
hoc. τ agnam reddet in quadruplū eo φ
τοῦτο· καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν
fecit rem hanc: τ eo φ nō pepercit.
ἐποίησε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ὑπὲρ οὗ οὐκ ἐφείσατο.
τ dixit nathan ad dauid: tu es vir q fecisti
καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς δαυίδ, σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας
hoc. hec dicit dñs deus iſrael: ego vnxi
τοῦτο· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐγὼ ἔχρισά
te in regē ſup iſrael: τ ego elegi te
σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἐξελεξάμην σε
de manu ſaul: τ dedi tibi domū domi
ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρί-
ni tui: τ vxores eius in ſinu
ου σου, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον
tuo: τ dedi tibi domū iſrael τ iu
σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἰού-
da. τ ſi pauca tibi ſūt addam tibi ſicut
δα· καὶ εἰ ὀλίγα σοι ἐστὶ προσθήσω σοι καθὼς
hec. τ quare contēpſiſti verbū dñi vt
ταῦτα· καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας τὸν λόγον κυρίου τοῦ
faceres malū coram eo: vriam chet-
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον αὐτοῦ; τὸν οὐρίαν τὸν χετ
teum pcuſſiſti in gladio: τ vxorē illi⁹
ταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτ
accepiſti tibi ipſi in vxorē: τ eum interfeciſti
ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας
in gladio filios ammō. τ nūc nō auferetur gla
ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν ἀμμών. καὶ νῦν οὐκ ἐξαρθήσεται ῥομ-
dius de domo tua in ſēpiternū cauſa huius:
φαία ἐκ τοῦ οἴκου σου εἰς τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τούτου,
quia cōtēpſiſti me: τ accepiſti vxorē vrie
ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα οὐρίου
chettei tibi ipſi vxorē. hec dicit dñs:
τοῦ χεττ αίου σεαυτῷ γυναῖκα· τάδε λέγει κύριος,
ecce ego ſuſcitabo ſup te mala de domo tua.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου,
τ tollā vxores tuas coram te: τ
καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου ἐνώπιόν σου, καὶ
dabo eas proximo tuo: τ dormiet cū
δώσω αὐτὰς τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετ
vxoribus tuis coram ſole hoc:
τὰς τῶν γυναικῶν σου ἐνώπιον τοῦ ἡλίου τούτου,
quia tu feciſti in abſcōdito: ego āt faciā ver
ὅτι σὺ ἐποίησας ἐν κρυπτῷ, ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆ
bum iſtud in cōſpectu oīs iſrael τ in cōſpectu
μα τοῦτο ἐνώπιον παντὸς ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον τ
ſolis huius. τ dixit dauid ad nathan: pecca
ἡλίου τούτου· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ναθάν, ἡμάρτη-
ui dño.
κα τῷ κυρίῳ·

B

C

D

Eccle. 47.b.

τ dixit nathan ad dauid: τ dñs abſtulit
καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς δαυίδ, καὶ κύριος ἀφεῖλετο τὸ
petrh tuū: τ tu nō morieris. verūtā qr ir-
ἁμάρτημά σου, καὶ σὺ μὴ ἀποθάνῃς · πλὴν ὅτι ἀφο-
ritans irritaſti in inimicis dñm in
ρργίζων παρώργισας ἐν τοῖς ὑπεναντίοις τὸν κύριον ἐν
verbo hoc: τ filius tuꝰ q̄ natus eſt tibi mo-
τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τικτόμενός σοι θανά-
te morietur. τ reuerſus ē nathan in domū ſuā.
τῳ ἀποθανεῖται. καὶ ἀπῆλθε ναθὰν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
τ percuſſit deus puerū quē peperit vxor vrie
καὶ ἐπάταξεν ὁ θεὸς τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ οὐρίου τῷ
dauid: τ egrotabat. τ deprecatꝰ ē dauid dñm pro
δαυίδ, καὶ ἠρρώστει. καὶ ἠξίου δαυὶδ τὸν κύριον ὑπὲρ
puero: τ ieiunauit dauid ieiunio: τ in-
τοῦ παιδίου, καὶ ἐνήστευσεν δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰ-
greſſus ē τ manſit ſup terrā τ ſurrexerūt ſenio
σῆλθεν καὶ ηὐλίζετο ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτε-
res domus eius ad eū: vt eleuarēt eum de ter-
ροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς,
τ nō voluit: neq; cenauit panē cū eis.
καὶ οὐκ ἐβούλετο, οὐδὲ συνεδείπνησεν ἄρτον μετ' αὐτῶν.
factū eſt aūt in die ſeptima τ mortuꝰ eſt pu
ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπέθανε τὸ παι-
er: τ timuerūt ſerui dauid nūciare
δίον, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι δαυὶδ ἀπαγγεῖλαι
ei: q̄ mortuꝰ eēt puer dicētes: q̄ adhuc pue
αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδίον λέγοντες, ὅτι ἔτι τὸ παι-
ro viuēte loquebamur ad eū: τ nō audiebat
δίου ζῶντος ἐλαλοῦμεν πρὸς αὐτόν, καὶ οὐκ ἤκουεν τῆς
vocē nr̄am: τ quō dicemus ad eū q̄ mortuꝰ ē
φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι τέθνηκεν
E puer: τ faciet mala. τ vidit dauid
τὸ παιδίον; καὶ ποιήσει κακά. καὶ εἶδεν δαυὶδ
ſeruos ſuos q̄ muſitāt: τ ſenſit dō
τοὺς παῖδας αὐτοῦ ὅτι φιθυρίζουσιν, καὶ ἔγνω δαυὶδ
q̄ mortuꝰ eſſet puer. τ dixit dauid ad
ὅτι τέθνηκε τὸ παιδίον · καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς
ſeruos ſuos: ſi mortuꝰ eſt puer? τ dixerūt: mor
παῖδας αὐτοῦ, εἰ τέθνηκε τὸ παιδίον; καὶ εἶπον, τε-
tuus eſt. τ ſurrexit dauid de ter-
θνηκεν · καὶ ἀνέστη δαυὶδ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐλούσατο
τ vnxit ſe: τ mutauit veſtē ſuā: τ
καὶ ἠχρίσατο, καὶ ἤλλαξε τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ
ingreſſus eſt in domū dei τ adorauit eū: τ
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ
ingreſſus eſt in domū ſuā: τ petiuit panē vt comederet.
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἤτησεν ἄρτον φαγεῖν.
τ dixerūt ei ſerui ſui: quis ſermo iſte quē
καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, τίς ὁ λόγος οὗτος ὃν
feciſti: adhuc eſt infante viuēte ieiunaſti τ
πεποίηκας; ἔτι γὰρ τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευες καὶ
flebas: τ vt mortuꝰ eſt puer: ſurrexiſti τ come
ἔκλαιες, καὶ ὡς ἀπέθανε τὸ παιδίον, ἀνέστης καὶ ἔφα-
diſti panē τ bibiſti vinū? τ dixit dauid: adhuc
γες ἄρτον καὶ πέπωκας οἶνον; καὶ εἶπε δαυίδ, ἔτι
F puero viuēte ieiunaui τ fleui: q̄ dixi:
τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευον καὶ ἔκλαιον, ὅτι εἶπον,
quis nouit ſi miſerebit̄ mei dñs: τ viuet in
τίς οἶδε εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδί-
ſanꝰ: nūc āt mortuus eſt infans: quare igit̄ ieiunabo
ον; νῦν δὲ τέθνηκεν τὸ παιδάριον, ἵνατί οὖν νηστεύσω
ego: nūqd potero vt reducā eum? ego va
ἐγώ; μὴ δυνήσομαι τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτό; ἐγὼ πο-
dam ad eū: ipſe āt nō reuertet ad
ρεύσομαι πρὸς αὐτόν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀναστρέψει πρός
me. τ cōſolatꝰ eſt dauid vxorē ſuā ber
με · καὶ παρεκάλεσε δαυὶδ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ βηρ
ſabee: q̄ ingreſſus ad eam: τ dormiuit cū
σαβεαί, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐ-
ea: τ cōcepit τ peperit
τῆς, καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκε

2.Pa. 5.b. Matth. 1.a.

ט

ט

ט

בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה וַיהוָה אָהֲבוֹ וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יְדִידְיָה בַּעֲבוּר יְהוָה׃ וַיִּלָּחֶם יוֹאָב נִרְבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכֹּד אֶת עִיר הַמְּלוּכָה׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מַלְאָכִים אֶל דָּוִד וַיֹּאמֶר נִלְחַמְתִּי נִרְבָּה גַּם לָכַדְתִּי אֶת עִיר הַמָּיִם׃ וְעַתָּה אֱסֹף אֶת יֶתֶר הָעָם וְחֲנֵה עַל הָעִיר וְלָכְדָהּ פֶּן אֶלְכֹּד אֲנִי אֶת הָעִיר וְנִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ׃ וַיֶּאֱסֹף דָּוִד אֶת כָּל הָעָם וַיֵּלֶךְ רַבָּתָה וַיִּלָּחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ׃ וַיִּקַּח אֶת עֲטֶרֶת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כִּכַּר זָהָב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד וְשָׁלָל הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃ וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ הוֹצִיא וַיָּשֶׂם בַּמְּגֵרָה וּבַחֲרִצֵי הַבַּרְזֶל וְהַעֲבִיר עֲלֵיהֶם בְּמַגְזֵרֹת הַבַּרְזֶל וְכֵן יַעֲשֶׂה לְכָל עָרֵי בְנֵי עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִד וְכָל הָעָם יְרוּשָׁלִָם׃

Cap. xiij.

וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן דָּוִד אֲחוֹת יָפָה וּשְׁמָהּ תָּמָר וַיֶּאֱהַבָהָ אַמְנוֹן בֶּן דָּוִד׃ וַיֵּצֶר לְאַמְנוֹן לְהִתְחַלּוֹת עַל תָּמָר אֲחֹתוֹ כִּי בְתוּלָה הִיא וַיִּפָּלֵא בְּעֵינֵי אַמְנוֹן לַעֲשׂוֹת לָהּ מְאוּמָה׃ וּלְאַמְנוֹן רֵעַ וּשְׁמוֹ יוֹנָדָב בֶּן שִׁמְעָה אֲחִי דָוִד וְיוֹנָדָב אִישׁ חָכָם מְאֹד וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ אַתָּה כָּהּ דַּל בֶּן הַמֶּלֶךְ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר הֲלוֹא תַּגִּיד לִי וַיֹּאמֶר לוֹ אַמְנוֹן אֶת תָּמָר אֲחוֹת אַבְשָׁלוֹם אָחִי אֲנִי אֹהֵב׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹנָדָב שְׁכַב עַל מִשְׁכָּבְךָ וְתִתְחַל וּבָא אָבִיךָ לִרְאוֹתֶךָ

'filiū:ᵉ& vocauitᶜnomen eius ᵇsalomon: ᶜ& dñs ᶠdilexit eum.ᵍMiſitqꝫᵇin manu ᶠnathan ʰ pphete: ᶠ& vocauit ᵐnomen eius: ᵒamabilis dño:ᵖeo ꝙ dili geret eūᵍdñs. Igitur ʳpugnabatᵗioabᶜcōtra rabaath ᵐfiliorū ⁿāmon׃& expugnabatʳvrbē ᵇregiā. ᶜMiſitqꝫᵇioab ᶜ nuncios ᶠadᵍ dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰdicēs.ⁱDimicaui ᵏaduerſum rabba:ˡ& ᵐcapiēda ē ᵒvrbsᵖaquarum, ᵍNunc igitur ʳcongrega ∞∞∞∞∞ ˢreliquā ptē ᵘpplī:ˣ& obſide ʸciuitatē ᶻ& cape eā: ᵇne cū a me ᶜvaſtata fueˢrit ʳvrbs ʰnoī meo ᵍaſcribatur victoria. ᵏCongregauit itaqꝫ ˡdauid ᵐomnē ⁿpplm: ᵖ& pfectus ē ᵍad uerſum rabba.ʳCūqꝫ dimicaſſet ˢcepit eā. ᵗEt tulit ʳdyadema ᵘregis ᵃeorū ᵇde ᶜcapite eius ᵈpōdo ᵉauri ᶠtalētum habēs ∞∞∞∞ ᵍgēmas ʰpcioſiſſimas: ⁱ& impoſitū ē ᵏſup ˡcaput ᵐdauid. Sed ⁿ& predā ᵒciuitatis ᵖaſportauit ᵠmultam ʳvalde: ˢpplm ᵗquoqꝫ ᵘeis ᵛadducens ʷferrauit: ∞∞∞ ˣ& circūegit ſup cos ʸferrata ᶻcarpenta.∞∞∞∞∞∞ Diuiſitqꝫ ᵃcultris ᵇ & traduxit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜi typo laterū. ᵈ Sic ᵉfecit ᶠvniuerſis ᵍciuitatib ʰ ⁱfiliorū ᵏāmon . ˡ Et reuerſus eſt ᵐdauid ⁿ& oīs ᵒexercitus in ᵖ ierusalem. 13. Actum eſt āt ᵠpoſt hec ʳvt abſalō ˢfilii ᵗdd ᵘſororem ᵛſpecioſiſſi mā ʷvocabulo ˣthamar ʸadamaret ᶻamnon ᵃfiliuſ ᵇdauid: ᶜ& depiret in eā valde:ita ᵈvt ᵉpp amorē eius ᶠegrotaret: ᵍquia cū ʰeſſet ⁱvirgo ∞∞∞∞∞ ᵏdifficile ei videbatur: ˡvt ᵐquippiā inhoneſte ⁿa geret ᵒcū ea. Erat āt ᵖ amnon ᵠamicus ʳnoīe ˢ ionadab ᵗfilius ᵘfemnāa ᵛfratris ʷdauid: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ˣvir ʸprudēs ᶻvalde. Qui ᵃdixit ᵇad eum.∞∞∞∞∞∞∞ ᶜQuare ᵈſic ᵉattenuaris macie ᶠfili ᵍregis∞∞∞∞∞ ʰper ſingulos dies ⁱCur ʲnō ᵏindicas ˡmihi ᵐ! Dixit ꝙ ⁿel ᵒamnon . ᵖThamar ᵠſororem ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳfratris mei ˢabſalom ᵗamo. ᵘCui ˣreſpondit ∞∞∞ ʸionadab. ᶻCuba ᵃ ſuper ᵇlectū tuū ᶜ& languorem ſimꝛa. ᵈCūqꝫ venerit ᵉpater tuus ᶠvt viſitet te ∞∞∞

filiū: τ vocauit nomē eius ſolomon. υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σολομών τ dñs dilexit eum. τ miſit in καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐτόν· καὶ ἀπέστειλεν ἐν manu nathan ppbe: τ vocauit nomē eius χειρὶ ναθὰν τ̃ προφήτου, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ ſeddidta in verbo dñi. τ expugnauit ioab ἰεδιδία ἐν λόγῳ κυρίου· καὶ ἐπολέμησεν ἰωὰβ τὴ rabbath filioꝝ ammō: τ cepit vrbē ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμών, καὶ προκατελάβετο τὴν πόλιν τ̃ς gui. τ miſit ioab nūcios ad dauid σιλείας· καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ λε cene: expugnaui rabbath τ cepi γων, πεπολέμηκα τὴν ῥαββὰθ καὶ κατελαβόμην τὴ vrbem aquaꝝ. τ nūc cōgrega reliquā plē πόλιν τῶν ὑδάτων· καὶ νῦν συνάγαγε τὸ καταλοιπο ppli: τ caſtrametare cōtra ciuitatē. τ ca τοῦ λαοῦ, καὶ παρεμβάλε ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ πρόκ pe eam tu: ne preoccupem eam ταλαβοῦ αὐτὴν σύ, ὅπως μὴ προκαταλάβωμαι αὐτὴ ego vrbē: τ vocetur nomē meū ſup eā. τ cō ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτήν. καὶ σ greganit dauid oēm pplm τ pfectꝰ ē aduerſū rabbath νήγαγε δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἐπορεύθη εἰς ῥαββὰθ τ expugnauit eam τ cepit eā. τ tu ἐπολέμησεν αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔλ lit diadema regis eoꝝ de capite βε τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τ̃ς κεφαλ eius. τ pōdꝰ eius talētū auri τ la αὐτοῦ· καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου καὶ λί pidis pcioſi: τ erat ſup caput dauid. τ ſpoli θου τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τ̃ς κεφαλ̃ς δαυίδ· καὶ τὰ σκύλ ciuitatis aſportauit multa valde. τ pplm q ἐ τ̃ς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα· καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐ ea eduxit: τ poſuit in ſerra τ ta tribu αὐτ̃ ἐξήγαγε, καὶ ἔθηκε ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τοῖς τριβ lis ferreis τ aſciis ferreis: τ circūegit λοις τοῖς σιδηροῖς καὶ σχεπάρναις σιδηρ̃ας, καὶ περιήγαγε eos per aciem: τ ſic faciebat vniuerſis αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου, καὶ οὕτως ἐποίει πάσαις ciuitatibus filioꝝ ammō. τ reuerſus eſt dauid τ ταῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών. καὶ ἀνέστρεψε δαυὶδ καὶ oīs pplꝰ in hierusalem. πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 13.

Factū ē poſt hec τ erat abſalom Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἦν τῷ ἀβεσαλω filio dauid ſoror pulchra forma nimis: λὼμ υἱῷ δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, τ nomē ei thamar: τ adamauit eam amnō καὶ ὄνομα αὐτ̃ θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ἀμνὼ filius dauid. τ tribulabat egritudine amnō pp thamar υἱὸς δαυὶδ· καὶ ἐθλίβετο ἀρρωστίᾳ ἀμνὼν διὰ θαμὰρ ſororē ſuā: quia virgo erat ipſa: τ nō poterat τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ἀδυνά rat in oculis eius amnon vt faceret aliqđ ei. τετ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαί τι αὐτῇ. τ amnō amicus: τ nomē ei ionadab fili καὶ τῷ ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωναδὰβ υἱὸς ſamaa fratris dauid. τ ionadab erat pru σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ δαυίδ· καὶ ἰωναδὰβ ἦν φρό dens nimis. τ dixit amnō: qđ tibi ꝙ ſic νιμος σφόδρα· καὶ εἶπε τῷ ἀμνών, τί σοι ὅτι οὕτως cōtabuiſti mane mane fili regis τ nō συντέτηκας τοπρωὶ πρωὶ υἱὲ τοῦ βασιλέως καὶ οὐκ nunciaſ mihi: τ dixit ei amnō: thamar ἀπαγγέλεις μοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμνών, θαμὰρ τὴν ſororem fratris mei abſalom ego amo. τ dixit ἀδελφὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀβεσαλὼμ ἐγὼ ἀγαπῶ. καὶ εἶ ei ionadab: cuba ſup lectū tuū. τ πεν αὐτῷ ἰωναδάβ, κατακλίθητι ἐπὶ τὴν κοίτην σου. καὶ ſimula egrotare: τ veniet pr̄ tuus viſitare προσποιοῦ ἐνοχλεῖσθαι, καὶ ἥξει πρός σου ἐπισκέψασθαί

τ dices ei: veniat tā thamar ſoror mea: καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, ἐλθέτω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου, τ adſit mihi dās cibū mihi: τ faciet co= καὶ παρεσκεύάτω μοι ψωμίζουσά με, καὶ ποήσει ἐνώ ram me pulmētū vt videā τ comedā de manu πιόν μου βρῶμα ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῆς χειρὸς eius. τ dormiuit amnon: τ ſimulauit egro αὐτῆς· καὶ ἐκοιμήθη ἀμνών, καὶ προσεποιήσατο ἐνοχ= tare. τ venit rex ad viſitādū e= λεῖσθαι· καὶ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς ἐπισκέψασθαι αὐ B um. τ ait amnō ad regem: veniat τόν· καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, παραγενηθή= tā thamar ſoror mea ad me: τ faciat collyri τω δὴ θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρός με, καὶ κολλυρισά= das coā me duas collyridas τ comedā de τω ἐνώπιόν μου δύο κολλυρίδας καὶ φαγοῦμαι ἐκ τῆς manu eius. τ miſit dauid in domū ad χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον πρὸς thamar dicēs: vade tā ad amnon fratrē θαμὰρ λέγων, πορεύθητι δὴ πρὸς ἀμνὼν τὸν ἀδελφόν tuū τ fac ei cenā. τ iuit thamar σου καὶ ποίησον αὐτῷ δεῖπνον· καὶ ἐπορεύθη θαμὰρ in domū amnon fratris ſui: τ ipſe dor εἰς τὸν οἶκον ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐκά= miebat. τ accepit thamar farinā τ cōmiſcuit τ fecit θευδε· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὸ σίαρ καὶ ἐφύρασε καὶ ἐκολ= collyridas coā eo: τ coxit collyridas. λύρισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας· τ tulit in qđ effundūt: τ effudit coā καὶ ἔλαβεν εἰς ὃ ἀποχέουσιν, καὶ ἐπέχεεν ἐνώπιον eo: τ nō voluit comedere. τ dixit amnō: edu= αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν· καὶ εἶπεν ἀμνών· ἐξά= cite a me vniuerſos viros. τ eduxerūt ab eo γαγετε ἀπ' ἐμοῦ πάντα ἄνδρα· καὶ ἐξήγαγον ἀπ' αὐτοῦ oēs viros. τ dixit amnō ad thamar: infer πάντα ἄνδρα· καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς θαμάρ, εἰσένεγκέ mihi cibū in cōclaue τ comedā de ma μοι τὸ βρῶμα εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ φαγοῦμαι ἐκ τῆς χει= nu tua. τ accepit thamar collyridas quas fecit ρός σου· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν τ intulit amnō fratri ſuo in cōclaue: καὶ εἰσήνεγκεν ἀμνὼν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα, τ obtulit ei vt comederet. τ apphēdit eā amnō C καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν· καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν ἀμνὼν τ dixit ei: ingredere dormi mecū. τ dixit ei: καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἴσελθε κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ εἶπεν αὐτ= nō frater nō humilies me: qđ nō fiet τῷ, μὴ ἀδελφὲ μὴ ταπεινώσῃς με, ὅτι οὐ ποιηθήσε= ſic in iſrael. ne facias ſtultitiā ται οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ· μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφροσύνην hanc. τ ego quo ferā obprobriū meū: τ tu ταύτην· καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ἐνειδός μου, καὶ σὺ eris q̄ſi vnus de inſipiētib⁹ in iſrael. τ nūc loquere ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ· καὶ νῦν λάλησον tā ad regem: qđ non prohibebit me a δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐμὴ ἀποκωλύσει με ἀπὸ σοῦ· καὶ οὐκ ἐβούλετο ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐ= te. τ nō voluit amnon audire vocē e= ius. τ preualuit magis ꝑ ea τ humiliauit δεκ. τῆς· καὶ ἐκράτησεν ὑπὲρ αὐτὴν καὶ ἐταπείνωσεν 14.g. eam τ dormiuit cum ea. τ exoſā habuit eā am αὐτὴν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν ἀμ nō odio magno nimis: q̄ magnū odiū q̄ ode νὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ᾧ ἐμί rat eam magis ꝑ amor quo dilexerat eam. σησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν. τ dixit ei amnon: ſurge τ reuertere. τ καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀμνών, ἀνάστηθι καὶ ἀπότρεχε· καὶ dixit εἶπεν

ʳdicᵍeiᵇ Veniatᵗoroᵏtha mar
ˡſoror mea ᵐvt det mihi
ⁿcibum: ᵒ& faciat
ᵖpulmentum
ᵠvt comedam ʳde mānu eius. ˢAccubuit ítaq̄
ᵗamnō: ᵇ& q̄ſiᵇegrotare cepit. ᶜCūq̄ vēiſſetᵈ rex
ᵉad viſitandū eū ᶠaitᵍamnonᵇ adˡregem.
ᵏVeniatˡobſecro ᵐthamarⁿſoror meaᵒvt faciat
ᵖin oculis meisᵍduasʳforbitiūculas: ᵉ& cibū para tū capiāᵗde mānu eiᵍ. ᵘMi
ſit ergoᵛddʳadˢthamar
ʷdomūᵇdicēs. ᶜVēiᵈdomum ᶠamnonᵉfris tui:
ʰ& facᵍeiˣpulmētū. ʸVe=nitq̄ᵐthamar inⁿdomū
ᵒamnonᵖfrīs ſui. ᵍille āt ʳiacebat. Que ˢ tollens
ᵗfarināᵛcōmiſcuitʳ & liq̄ faciensˢin oculis eius
ᵘcoxitᶜſorbitiunculas:
ᵛtollensq̄
ʳqđ coxeratˢ effudit & poſuitᵇcoram eo: ᵗ& no=luitᵏcomedere. ᵘ Dixitq̄
ᵐamnō. ⁿEiſcite ᵒvniuer=ſos ᵍa me. ʳCumq̄ ciecif=ſet ᵒomnes:
ˣdixitʳ amnonˢ adᵗ tha=mar.
ʸInferᶜcibū inᵇ conclauſ
ᶜvt veſcaʳ
ᵈde manu tua. ᵍ Tulit er=go ᵇthamarᵏforbitiuncu las ˡquasᵐfecerat: ⁿ& in=tulit ᵒadamnon
ᵖfratrē ſuū ᵍin conclauí,
ʳCumq̄ obtuliſſetˢeiᵗciſbum: ᵘapprehēditᵛeāʳ & ait. ˣVeniᵇcuba
ᶜmecūᵇſoror mea. Que ᵈrīdit ᵉei. ᶠNoliᵍfratermi:
ʰnoliˡopprimere me: ᵐne q̄ᵏenimⁿhoc fas eſt
ᵒin iſrael. ᵖNoliᵍfacere ᵠſtulticiam
ʳhāc. ˢEgo enīᵗferre non potero
ᵘopprobriū meū. ᵛEt tu ᶜeriſᵇquaſi vnᵍ de
ʰinſipientibusᶠ in iſrael. ᵈquinpotiusᵇloquere
ˡadᵏregemˡ & ᵐ nonⁿnegabit me
ᵍtibi. ᵖ Noluit aūt amnō ʳacqeſcereᵉ p̄cibus eius : ſedᶠp̄ualēs viríbᵍoppreſſit eāʳ & cubauitˢcū ea.
ᵗEt exoſam eā habuitᵘo dioᵛmagnoʷnímis ítaˣvt ʸmaius eſſet ᶻodiū ᵃquo ᵇoderat eam :
ᶜambŏᵈquo ante ᵉdíle=xerat. ᶠDixitq̄
ᵍeiᵏamnō. ʳSurge ˢ& va de. Quiᵗrespondit.

וְאָמְרָה אֵלָיו תָּבֹא נָא תָּמָר
אֲחוֹתִי וְתַבְרֵנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה רה עֶשׂה
לְעֵינַי אֶת הַבְּרִיָּה לְמַעַן אֶרְאֶה וְאֹכְלָתִי מִיָּדָהּ׃ וַיִּשְׁכַּב
אַמְנוֹן וַיִּתְחַל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ תְּבוֹא נָא תָּמָר אֲחוֹתִי וְתִלְבֶּב א לְבַב
לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֵרֵחָה מִיָּדָהּ׃ וַתָּבֹא תָּמָר הַבַּיְתָה לח
לְאָמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת׃ וַתִּקַּח אֶת הַמַּחְבַּת וַתֹּצֶק לְפָנָיו וַיְמָאֵן לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל אִישׁ מֵעָלָי וַיֵּצְאוּ כָל אִישׁ אֵלָיו׃ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל תָּמָר הָבִיאִי הַבְּרִיָּה הַחֲדֵר וְאֵרֵחָה מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת הַלְּבִבוֹת אֲשֶׁר עָשְׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן אָחִיהָ הַחֲדֵרָה׃ וַתִּגַּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל וַיֹּאחֶז בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי עִמִּי אֲחוֹתִי׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אַל אָחִי אַל תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר נָא אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ׃ וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיְחַזֵּק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ׃ וַיְשַׂנְאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי׃ וַתֹּאמֶר

לוֹ אַל אוֹדוֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת רוע
מֵאֲחֹרֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמִּי
לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ׃
וַיִּקְרָא אֶת נַעֲרוֹ מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר קרא שרת
שִׁלְחוּנָא אֶת זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה
וּנְעֹל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃ וְעָלֶיהָ
כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁן בְּנוֹת פסס לבש
הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֵּצֵא יתל מעל
אוֹתָהּ מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדֶּלֶת את
אַחֲרֶיהָ׃ וְתַמָּר תָּמָר אֵפֶר עַל יתק
רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר ראשׁ
עָלֶיהָ כַּרְעָהּ וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל שום
רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה׃ ילך
וַיֹּאמֶר לָהּ אֲלֵיהָ אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ
הֲאַמְנוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה
אֲחוֹתִי הַחֲרִישִׁי אָחִיךְ הוּא אַל חרשׁ
תָּשִׁיתִי אֶת לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה שׁית
וַתֵּשֶׁב תָּמָר וְשֹׁמֵמָה בֵּית ישׁב שׁמם
אַבְשָׁלוֹם אֲחִיהָ׃ וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד
שָׁמַע אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיִּחַר לוֹ מְאֹד׃ וְלֹא דִבֶּר אַבְשָׁלוֹם חרה
עִם אַמְנוֹן לְמֵרָע וְעַד טוֹב כִּי רוע
שָׂנֵא אַבְשָׁלוֹם אֶת אַמְנוֹן עַל
דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת תָּמָר אֲחֹתוֹ׃
וַיְהִי לִשְׁנָתַיִם יָמִים וַיִּהְיוּ גֹזְזִים היה שנה
לְאַבְשָׁלוֹם בְּבַעַל חָצוֹר אֲשֶׁר יום
עִם אֶפְרָיִם וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם קרא
לְכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם בוא
אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא גֹזְזִים אמר
לְעַבְדֶּךָ יֵלֶךְ נָא הַמֶּלֶךְ וַעֲבָדָיו
עִם עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
אַבְשָׁלוֹם אַל בְּנִי אַל נָא נֵלֶךְ ילך
כֻּלָּנוּ וְלֹא נִכְבַּד עָלֶיךָ וַיִּפְרָץ בּוֹ פרץ כּבד
וְלֹא אָבָה לָלֶכֶת וַיְבָרְכֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר ברך
אַבְשָׁלוֹם וְלֹא יֵלֶךְ נָא אִתָּנוּ
אַמְנוֹן אָחִי וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ

Maius eſt hoc malum quod nunc agis aduerſum me: q̄ quod añ feciſti: expellēs me. Et noluit audire eam ſed vocato puero qui miniſtrabat ei dixit. Eiice hanc a me foras & claude oſtiū poſt eā. Que induta erat talari tunica: huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebantur. Eiecit itaq; eā miniſter illius foras clauſitq; fores poſt eam. Que aſpḡs cinerem capiti ſuo ſciſſa talari tunica: impoſitiſq; manib⁹ ſuper caput ſuū: ibat ingrediens & clamans. Dixit autem ei abſalō frater ſuus, Nūqd āmon frater tuꝰ cōcubuit tecum? Sed nunc ſoror tace: frater tuus eſt. Neq; affligas cor tuum pro hac re. Māſit itaq; thamar cōtabeſcēs in domo abſalom fris ſui. Cū āt audiſſet rex dauid verba hec: contriſtatus eſt valde. Porro non eſt locutus abſalō ad amnon malū nec bonū. Oderat enim abſalom amnon eo q̄ violaſſet thamar ſororem ſuam. Factum eſt aūt poſt tps biennii vt tonderētur oues abſalom ī balaſor que eſt iuxta effraim. Et vocauit abſalom omnes filios regis: venitq; ad regem & ait ad eū. Ecce tondentur oues ſerui tui: veniat oro rex cum ſeruis ſuis ſuis & ad ſeruum ſuum. Dixit q̄ rex ad abſalom. Noli fili mi: noli rogare vt vēiam? omēs & grauem? te. Cum aūt cogeret eum & noluiſſet ire: benedixit ei. Et ait abſalō ad dd. Si nō vis venire: veniat obiecro nobiſcū ſaltē amnō fr̄ meus. Dixitq; ad eum

et thamar: q̄n magnū malū vltimū magis q̄ pri
αὐτῷ θαμάρ, ὅτι μεγάλη κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώ
mū q̄d fecisti mecū vt mittas me. Et nō
την ἣν πεποίηκάς μετ' ἐμοῦ ἐξαποστεῖλαί με. καὶ οὐκ
voluit audire vocē eius: Et vocā
ἐβούλετο ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκάλε
uit puerū ſuū miniſtrātē ei: et dixit. Eice hanc a me foras:
σε τὸν παῖδα αὐτοῦ τὸν προσηκότα τοῦ οἴκου αὐτοῦ
Et dicit ei: emitte tā hāc a me foras:
καὶ λέγει αὐτῷ, ἐξαπόστειλον δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω,
Et claude hoſtiū poſt eam. Et ſup eā erat
καὶ κλεῖσον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν
tunica talaris: q̄n ſic induebātur
χιτὼν ἀσραγαλωτός, ὅτι οὕτως ἐνεδύδισκοντο αἱ
filie regis virgines tuni
θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐνδύε
cis ſuis. Et eiecit eā miniſter ami
τας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀμε
ci ſui foras: Et clauſit hoſtiū poſt eā. Et
νῶν ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς. καὶ
accepit thamar cinerē: Et impoſuit ſup caput
ἔλαβε θαμὰρ σποδόν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: Et tunicā talarē que ſup eā
αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ἀσραγαλωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῇ
fecit: Et poſuit manus ſuas ſup caput
διέῤῥηξεν, καὶ ἔθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: Et ibat vadēs & clamās. Et di
αὐτῆς, καὶ ἐπορεύετο πορευομένη καὶ βοῶσα. καὶ εἶπε
xit ei abeſalō frater eius: nūqd amnon
πρὸς αὐτὴν ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, μὴ ἀμνὼν ὁ
frater tuus fuit tecum? Et nūc ſoror ta
ἀδελφός σου γέγονεν μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφὴ σιώ
ce: q̄n frater tuus ipſe. nō ponas cor
πησον, ὅτι ἀδελφός σου αὐτός· μὴ θῇς τὴν καρδίαν
tuū loquī aliqd. Et ſedit thamar contabeſcēs in
σου λαλῆσαί τι· καὶ ἐκάθισε θαμὰρ ἐκψυχοῦσα ἐν τῷ
domo abeſalō fratris ſui. Et rex
οἴκῳ ἀβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς· καὶ ὁ βασιλεὺς
dauid audiuit oīa verba hec: Et
δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ
cōtriſtat ē animis. Et nō locut ē cū abeſalō am
ἐθυμώθη σφόδρα. καὶ οὐκ ἐλάλησε ἀβεσαλὼμ τῷ ἀμ
non a malo vſq; ad bonū: q̄ oderat abeſalom
νὼν ἀπὸ κακοῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει ἀβεσαλὼμ
amnō eo q̄ humiliauit thamar ſororē ſuā.
ἀμνὼν ἀνθ' ὧν ἐταπείνωσε θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
Et factū ē poſt duos annos dierū Et fuerūt tōden
καὶ ἐγένετο μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν καὶ ἦσαν κείρο
tes abeſalō in baalaſor q̄ apud ephraim.
τες τῷ ἀβεσαλὼμ ἐν βααλασὼρ τῇ παρὰ ἐφραίμ.
Et vocauit abeſalom oēs filios
καὶ ἐκάλεσεν ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ
regis: Et venit abeſalō ad regē
βασιλέως, καὶ ἦλθεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα
Et dixit: ecce tā tondūt ſeruo tuo:
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ δὴ κείρουσιν τῷ δούλῳ σου, πο
eat tā rex Et ſerui ſui cū
ρευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ με
ſeruo ſuo. Et dixit rex abe
τὰ τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀβε
ſalom: nō fili: non ventam oēs nos:
σαλὼμ, μὴ τέκνον, οὐμὴ ἐλεύσωμεν πάντες ἡμεῖς,
ne grauemur in te. Et coegit eū
ὅπως μὴ βαρυνθῶμεν ἐπὶ σέ. καὶ κατεβιάσατο αὐ
tum abeſalom: Et nō voluit rex
τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ βασιλεὺς τοῦ
ire: Et benedixit ei. Et dixit abe
πορευθῆναι, καὶ ηὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπεν ἀβε
ſalom: ſed veniat tā mecū amnon frater
σαλὼμ, ἀλλὰ πορευθήτω δὴ μετ' ἐμοῦ ἀμνὼν ὁ ἀδελφός
meus. Et dixit rex:
μου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,

quare ibit tecum? τ coegit eum abesa
ἵνατί πορευθῇ μετὰ σοῦ; καὶ κατεβιάσατο αὐτὸν ἀβε=
lom: τ misit cū eo amnō: τ om=
σαλὼμ, καὶ ἐξαπέστειλε μετ' αὐτοῦ τὸν ἀμνών, καὶ πάν
nes filios regis. τ fuſſit abeſalom
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐνετείλατο ἀβεσαλὼμ
pueris ſuis dicēs: ecce quū bñ habuerit cor
τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, ἴδε ὅτ' ἂν εὖ ἔχῃ ἡ καρ=
amnō in vino: τ dicā ad vos: percutite
δία ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε
amnon: τ interficite eū: ne timeatis: qū ego
τὸν ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν, μὴ φοβεῖσθε, ὅτι ἐγὼ
precipio vobis. roboramini τ eſtote in filios forti
ἐντέλλομαι ὑμῖν. κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνα
tudinis. τ fecerūt pueri abeſalom amnō
μεως. καὶ ἐποίησαν οἱ παῖδες ἀβεσαλὼμ τῷ ἀμνὼν
ſicut preceperat eis. τ ſurrexerūt oēs filij
καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ
regis τ aſcenderūt vnuſq; ſup mulā ſu=
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐ
am: τ fugerūt. τ factū eſt cū ipſi eſſent in via:
τοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ἐγένετο ὡς αὐτοὶ ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ,
τ nūciū venit ad dauid dicētū: percuſſit
καὶ ἡ ἀγγελία ἦλθε πρὸς Δαυὶδ λεγόντων, πατάσσει
abeſalom oēs filios regis. τ non
Ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ οὐχ
remānſit in eis vſq; ad vnū. τ ſurrexit rex
ὑπολελείπται ἐν αὐτοῖς ἕως ἑνός. καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς
τ ſcidit veſtimēta ſua: τ ſedit ſup trā.
καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς.
τ oēs ſerui eius aſſiſtebāt ei qui ſci
καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκασιν αὐτῷ διερρω
derūt veſtimēta. τ rūdit ionadab filius ſamaa
γότες τὰ ἱμάτια. καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ υἱὸς σαμαὰ
fratris dauid dicēs: nō dicat dñs meus rex:
ἀδελφοῦ Δαυὶδ λέγων, μὴ εἰπάτω ὁ κύριος μου ὁ βασι=
q oēs pueri filij regis mor
λεύς, ὅτι πάντα τὰ παιδάρια οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως τεθνή
tui ſūt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt: qū in ira erat ei
κασιν, ἀλλ' ἢ Ἀμνὼν μόνος τέθνηκεν, ὅτι ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ
abeſalom ex qua die ihumiliauit amnō ſororem
Ἀβεσαλὼμ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐταπείνωσεν Ἀμνὼν τὴν ἀδελφὴν
ſuā thamar. τ nūc dñs me⁹ rex nō ponat in
αὐτοῦ Θαμάρ. καὶ νῦν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μὴ θέσθω ἐπὶ τὴν
corde ſuo verbū dicēs: qm oēs filij
καρδίαν αὐτοῦ ῥῆμα λέγων, ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ
regis mortui ſunt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt. τ
βασιλέως τεθνήκασιν, ἀλλ' ἢ Ἀμνὼν μόνος τέθνηκεν. καὶ
fugit abeſalom. τ aſcēdit puer ſpeculator:
ἀπέδρα Ἀβεσαλώμ. καὶ ἀνέβη τὸ παιδάριον ὁ σκοπός,
τ eleuauit oculos ſuos τ vidit: τ ecce ppls
καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ veniens in via poſt eū ex late
πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ πλευ=
re mōtis. τ dixit ionadab ad regem: ecce
ρᾶς τοῦ ὄρους. καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ οἱ
filij regis adſunt: ſm verbū ſerui
υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγεγόνασιν, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου
tui ſic factū ē. τ factū ē cū cōpleſſet ipſe
σου οὕτως γέγονεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ συντελέσαι αὐτὸν
loqui: τ ecce filij regis venē
λαλοῦντα, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως παρεγέ=
runt. τ leuauerūt vocē ſuā τ fleuerūt: τ
γοναν. καὶ ἦραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καὶ
rex τ oēs ſerui eius fleuerūt
ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν
ploratu magno nimis. τ abeſalom fugit τ
κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα. καὶ Ἀβεσαλὼμ ἀπέδρα καὶ
abiit ad tholmi filiū amiud regē geſſur.
ἐπορεύθη πρὸς Θολμὶ υἱὸν Ἀμιοὺδ βασιλέα Γεσσήρ.

°rex. ᵖNō eſt neceſſe ᵍvt
vadat ʳtecū. ˢCoegit ita=
qꝫ ᵗabſalom ᵘcum ˣ & di=
miſit ʸcum eo ᶻ amnon
ᵇ& ᶜvniuerſos ᵈfiliōs ᵉre=
gis. ᶠPrecepat ātᵍ abſalō
ʰpueris ſuis ⁱdicēs. ᵏO bſ=
ſeruate ˡcū temulēt ᵐ fue
rit ⁿamnon ᵒvino: ᵖ & di=
xero ᵠvobis: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳpercutite ˢcum ᵗ & inter
ficite: ᵘnolite ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇtimere. ᶜ Ego ᵈenim ſū
quiᵉ precipio ∞∞∞∞∞∞∞
ᶠvobis. ᵍRoboramini ʰ&
eſtote ⁱvirī ʲfortes. ∞∞∞∞
ᵏFeceſt ergo ˡpueri ᵐab=
ſalō ⁿaduerſum amnon
ᵒſicut ᵖpcepat eis ᵠabſa=
lom. ʳSurgēteſqꝫ ˢomnes
ᵗfilii ᵘregis ᵛ aſcenderunt
ʷſinguli ˣmulas ſuas ∞∞∞
ʸ& fugerunt. ᶻCūqꝫ ad=
ducpgerent ᵃin itinere:
ᵇfama ᶜpuenit ᵈ ad ᵉdauid
ᶠdicens. ᵍ Percuſſit ∞∞∞
ʰabſalō ⁱomnes ʲfilios ᵏre
gis: ˡ& non ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐremānſit ⁿex eis ſaltē ᵒ vn=
us. ᵖSurrexit itaqꝫ ᵠrex
dauid: ʳ& ſcidit ˢveſtimē
ta ſua: ᵗ& cecidit ᵘſup ter
ram: ᵛ& oēs ʷſeruí illius ˣq
-aſſiſtebāt eiʸ ſciderūt ᶻveſ
ſtimēta ſua. ᵃRūdēs autē
ᵇionadab ᶜfilius ᵈſemmaa
ᵉfris ᶠdd: ᵍdixit. ʰNe ⁱeſti
met ʲdñs me⁹ rex ᵏq ˡoēs
ᵐpueri ⁿfilii ᵒregis ᵖ occiſi
ſunt. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃAmnō ᵇſolus ᶜmortuus
eſt: ᵈquoniā ᵉin ᶠore ∞∞∞
ᵍabſalom ʰerat ⁱpoſitus
ʲex die qua ᵏoppreſſit ∞
ˡthamar ᵐſororem eius.
ⁿNūc ergo ᵒne ᵖponat ∞
ᵠdñs meus ʳrex ˢſup ᵗcor
ſuū ᵘverbū iſtud ᵛ dicens:
ʷoēs ˣfilii ʸregis ᶻoccíſi ſt:
ᵃquoniam ᵇamnon ∞∞∞∞
ᶜſolus ᵈmortuus ē. ᵉ Fugit
aūt ᶠabſalō. ᵍEt eleuauit
ʰpuer ⁱſpeculator ʲ oc'los
ſuos ᵏ & aſpexit: ∞∞∞∞∞∞
ˡ& ecce ᵐpopulus ⁿmult⁹
ᵒveniebat ᵖper iter ∞∞∞∞∞
ᵠdeuiū ʳex latere ˢmōtis.
ᵗDixit autem ᵘionadab
ᵛad ʷregem. ˣEcce ʸfilii ᶻre
gis ᵃadſunt: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇiuxta verbū ᶜ ſeruí tui
ᵈſic factum ᵉeſt. ∞∞∞∞∞∞
ᶠGunqꝫ ceſſaſſet ᵍloquí:
ʰapparuerunt & ⁱ filii ʲre=
gis. ᵏEt ˡintrātes ᵐleuaue
rūt ⁿvocē ſuā ᵒ & fleuerūt.
ᵖSed & ᵠrex ʳ & oēs ˢſeruí
eius ᵗfleuerunt: ᵘploratu
ᵛmagno ʷnimis. ˣ Porro
abſalō ʸfugiēs ᶻabiit ᵃad
ᵇtholomai ᶜfiliū ᵈammiur
ᵉregem ᶠgeſſur. ∞∞∞∞∞∞

ᵒלָמָּה ᵖ יֵלֵךְ ׳ עִמָּךְ׃	׳ וַיְפַצֵּר ׳ בּוֹ	ᵉפָּרַץ
ᵉאַבְשָׁלוֹם ׳ וַיְשַׁלַּח ׳ אִתּוֹ ׳ אֶת ׳ אַמְנוֹן		׳שָׁלַח
ᵇוְ ׳ אֵת ׳ כָּל ׳ בְּנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ׃ ׳ וַיֵּצוּ ׳ אַבְשָׁלוֹם		׳צָוָה
ᵉאֶת ׳ נְעָרָיו ׳ לֵאמֹר ׳ רְאוּ ׳ נָא ׳ כְּטוֹב		׳רָאָה
ᵒלֵב ׳ אַמְנוֹן ׳ בַּיַּיִן ׳ וְאָמַרְתִּי ׳ אֲלֵיכֶם		
׳הַכּוּ ׳ אֶת ׳ אַמְנוֹן ׳ וְהֲמִתֶּם ׳ אֹתוֹ ׳ אַל		׳נָכָה ׳מוּת
׳תִּירָאוּ ׳ הֲלוֹא ׳ כִי ׳ אָנֹכִי ׳ צִוִּיתִי		׳יָרֵא
׳אֶתְכֶם ׳ חִזְקוּ ׳ וִהְיוּ ׳ לִבְנֵי ׳ חָיִל׃		׳הָיָה
׳וַיַּעֲשׂוּ ׳ נַעֲרֵי ׳ אַבְשָׁלוֹם ׳ לְאַמְנוֹן		׳עָשָׂה
׳כַּאֲשֶׁר ׳ צִוָּה ׳ אַבְשָׁלוֹם ׳ וַיָּקֻמוּ ׳ כָּל		׳קוּם
׳בְּנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וַיִּרְכְּבוּ ׳ אִישׁ ׳ עַל ׳ פִּרְדּוֹ		׳רָכַב
׳וַיָּנֻסוּ ׳ וַיְהִי ׳ הֵמָּה ׳ בַּדֶּרֶךְ ׳ וְהַשְּׁמֻעָה		׳נוּס
׳בָּאָה ׳ אֶל ׳ דָּוִד ׳ לֵאמֹר ׳ הִכָּה		׳בּוֹא
׳אַבְשָׁלוֹם ׳ אֶת ׳ כָּל ׳ בְּנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וְלֹא		
׳נוֹתַר ׳ מֵהֶם ׳ אֶחָד ׃ ׳ וַיָּקָם ׳ הַמֶּלֶךְ		׳יתר ׳קוּם
׳וַיִּקְרַע ׳ אֶת ׳ בְּגָדָיו ׳ וַיִּשְׁכַּב ׳ אָרְצָה		׳קָרַע ׳שָׁכַב
׳וְכָל ׳ עֲבָדָיו ׳ נִצָּבִים ׳ קְרֹעֵי ׳ בְגָדִים ׃		
׳וַיַּעַן ׳ יוֹנָדָב ׳ בֶּן ׳ שִׁמְעָה ׳ אֲחִי ׳ דָוִד		׳עָנָה
׳וַיֹּאמֶר ׳ אַל ׳ יֹאמַר ׳ אֲדֹנִי ׳ אֶת ׳ כָּל		׳אָמַר
׳הַנְּעָרִים ׳ בְּנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ הֵמִיתוּ ׳ כִּי		׳מוּת
׳אַמְנוֹן ׳ לְבַדּוֹ ׳ מֵת ׳ כִּי ׳ עַל ׳ פִּי		׳דָּבַר ׳הָיָה
׳אַבְשָׁלוֹם ׳ הָיְתָה ׳ שָׂמָה ׳ מְיֹם ׳ עַנּוֹתוֹ		׳הָיָה ׳שׂוּם
׳אֶת ׳ תָּמָר ׳ אֲחֹתוֹ ׃ ׳ וְעַתָּה ׳ אַל ׳ יָשֵׂם		׳עָנָה ׳שׂוּם
׳אֲדֹנִי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ אֶל ׳ לִבּוֹ ׳ דָּבָר ׳ לֵאמֹר		
׳כָּל ׳ בְּנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ מֵתוּ ׳ כִּי ׳ אַמְנוֹן		
׳לְבַדּוֹ ׳ מֵת ׃ ׳ וַיִּבְרַח ׳ אַבְשָׁלוֹם ׳ וַיִּשָּׂא		׳רוּח ׳נָשָׂא
׳הַנַּעַר ׳ הַצֹּפֶה ׳ אֶת ׳ עֵינָיו ׳ וַיַּרְא		׳רָאָה
׳וְהִנֵּה ׳ עָם ׳ רַב ׳ הֹלְכִים ׳ מִדֶּרֶךְ		
׳אַחֲרָיו ׳ מִצַּד ׳ הָהָר ׃ ׳ וַיֹּאמֶר ׳ יוֹנָדָב		׳צָדַד
׳אֶל ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ הִנֵּה ׳ בְנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ בָּאוּ		׳בּוֹא
׳כִּדְבַר ׳ עַבְדְּךָ ׳ כֵּן ׳ הָיָה ׳ וַיְהִי		׳הָיָה
׳כְּכַלֹּתוֹ ׳ לְדַבֵּר ׳ וְהִנֵּה ׳ בְנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ		׳כָּלָה
׳בָּאוּ ׳ וַיִּשְׂאוּ ׳ קוֹלָם ׳ וַיִּבְכּוּ ׳ וְגַם		׳בָּכָה
׳הַמֶּלֶךְ ׳ וְכָל ׳ עֲבָדָיו ׳ בָּכוּ ׳ בְּכִי ׳ גָּדוֹל		׳גָּדַל
׳מְאֹד ׃ ׳ וְאַבְשָׁלוֹם ׳ בָּרַח ׳ וַיֵּלֶךְ ׳ אֶל		
׳תַּלְמַי ׳ בֶּן ׳ עַמִּיהוּד ׳ מֶלֶךְ ׳ גְּשׁוּר ׃		

וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ כָּל הַיָּמִים: וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי
שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים: וַתֵּכַל דָּוִד
הַמֶּלֶךְ לָצֵאת אֶל אַבְשָׁלוֹם כִּי
נִחַם עַל אַמְנוֹן כִּי מֵת:
Cap. xiiii
וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה כִּי לֵב הַמֶּלֶךְ
עַל אַבְשָׁלוֹם: וַיִּשְׁלַח יוֹאָב
תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי נָא וְלִבְשִׁי
נָא בִגְדֵי אֵבֶל וְאַל תָּסוּכִי שֶׁמֶן
וְהָיִית כְּאִשָּׁה זָה יָמִים רַבִּים
מִתְאַבֶּלֶת עַל מֵת: וּבָאת אֶל
הַמֶּלֶךְ וְדִבַּרְתְּ אֵלָיו כַּדָּבָר הַזֶּה
וַיָּשֶׂם יוֹאָב אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיהָ:
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל
הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל אַפֶּיהָ אַרְצָה
וַתִּשְׁתַּחוּ וַתֹּאמֶר הוֹשִׁעָה
הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ
וַתֹּאמֶר אַבְלָה אִשָּׁה אֲלְמָנָה אָנִי
וַיָּמָת אִישִׁי: וּלְשִׁפְחָתְךָ שְׁנֵי
בָנִים וַיִּנָּצוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה וְאֵין
מַצִּיל בֵּינֵיהֶם וַיַּכֵּו הָאֶחָד אֶת
הָאֶחָד וַיְמִתֵהוּ: וְהִנֵּה כָּל
הַמִּשְׁפָּחָה עַל שִׁפְחָתֶךָ וַיֹּאמְרוּ
תְּנִי אֶת מַכֵּה אָחִיו וְנַמִתֵהוּ בְּנֶפֶשׁ
אֲחִיו אֲשֶׁר הָרָג וְנַשְׁמִידָה גַּם
אֶת הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ אֶת נַחֲלָתִי
אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה לְבִלְתִּי שִׂים
לְאִישִׁי שֵׁם וּשְׁאֵרִית עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל הָאִשָּׁה
לְכִי לְבֵיתֵךְ וַאֲנִי אֲצַוֶּה עָלַיִךְ:
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל
הַמֶּלֶךְ עָלַי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֶעָוֹן
וְעַל בֵּית אָבִי וְהַמֶּלֶךְ וְכִסְאוֹ נְקִי:
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַמְדַבֵּר אֵלַיִךְ הָבִי
וְהֵבֵאתִי אֵלָיו וְלֹא יֹסִיף עוֹד

"Luxit ergo dauid ᵣfiliū ſuū amnon ᵍmultis' dies bus. ᵃAbſalon aūt cū ᵇfu giſſet ᶜ& veniſſet in ᵇgeſ ſur ᶜfuit ᶠibi ᵍtribus ʰānis: ⁱceſſauitq; rex ᵏ dauid ∞ ᵐperſequi ⁿabſalō; ᵒeo ꝙ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ᵖconſolatus eſſet ᵠſuper ᵣamnon ˢinteritu. 14.

ITntelligēs āt ᵇioab ᶜfi lius ᵈſaruie ᵉ ꝙ ᶠcor ᵍre gis verſum eſſet ʰad ⁱab ſalom ᵏmiſit ∞∞∞∞∞∞∞∞ ˡthecuā ᵐ& tulit ⁿide ᵒmu lierem ᵖſapientem: ∞∞∞ ᵠdixitq; ʳad eā. ˢLugere te ſimula: ᵗ& induere ∞∞ ᵘveſte ᵛlugubri: ʷ& ne ˣvn garis ʸoleo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶻvt ſis ᵃquaſi mulier ᵇiam ᶜplurimo ᵈtempore ∞∞∞ ᵉlugens ᶠmortuū. ᵍEt in gredieris ʰad ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱregē ᵏ& loq̄ris ˡad eum ᵐſermōes ⁿhuiuſcemodi. ᵒPoſuit ᵖait ᵠioab ʳverba ˢi ore eius. Itaq; cū ingreſſa fuiſſet ᵗmulier ᵘthecuites ᵛad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʷregem ˣcecidit corā eo ʸſuper ᶻterram: ∞∞∞∞∞∞∞ ᵃ& adorauit ᵇ& dixit. ∞∞ ᶜSalua me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈrex. ᵉEt ait ᶠad eā ʳrex. ᵍQuid cauſe habes? ſque ʰrēdit. Heu ⁱmulier ᵏvi dua ˡego ſum. ∞∞∞∞∞∞ ᵐMortuus eſt ⁿeī ᵒvir me ᵖ& ancille tue erant ᵠduo ʳfilii: ˢrixati ſunt aduer ſum ſe ᵗin agro: ᵘnulluſq; erat ᵛq ʷeos ˣph ibere poſ ſet: ʸ& ꝑcuſſit ᶻalter ∞∞∞ ᵃalter ᵇ& interfecit ᶜeū. ᵈEt ecce ᵉconſurgēs ᶠvni uerſa ᵍcognatio ʰaduerſū ⁱancillam tuam: ᵏdicit. ˡTrade ᵐeū ⁿq ꝑcuſſit ᵒfra trē ſuū ᵖvt occidam? eū ᵠp aia ʳfratris ſui ˢquē ᵗin terfecit: ᵘ& deleamus ∞ ᵛheredē: ʷ& q̄rūt ˣextin guere ʸſcintillam meam ᶻque ᵃrelicta eſt: ᵇvt non ᶜ ſuperſit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈviro meo ᵉnomen ᶠ& re liquie ᵍſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰterram. ⁱEt ait ʲrex ᵏad ˡmulierem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐVade ⁿin domum tuam ᵒ& ego ᵖiubebo ᵠpro te. ʳDixitq; ˢmulier ᵗthecui tes ᵘad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵛregem. ʷIn me ˣdñe mi ʸrex ſit ᶻiniquitas: ∞∞∞ ᵃ& in ᵇdomo ᶜpris mei: ᵈrex ātᵉ & thronus eius ſitᶠinocens. ᵍEt ait ʰrex. ⁱQui cōtradixerit ᵏtibi: ˡadduc eū ᵐad me: ⁿ& ᵒvl tra ᵖnon ᵠaddet ∞∞∞∞∞∞∞

τ luxit rex ſup filiū ſuū oib⁹ καὶ ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς diebus. τ abeſalom fugit τ abijt in geſſer: ἡμέρας· καὶ ἀβεσαλὼμ ἔφυγε καὶ ἀπῆλθεν εἰς γεσὴρ, τ fuit ibi ānis tribus. τ ceſſauit ſpūs καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία· καὶ ἐκόπασε τὸ πνεῦμα τοῦ regis dauid vt egrederet cōtra abeſalom: q̄m βασιλέως δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν ἐπὶ ἀβεσαλώμ, ὅτι Infra. 13.b. cōſolatus eſt ſup amnō filio ſuo mortuo. παρεκλήθη ὑπὲρ ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ⁋ τεθνηκότος.

ΘΕ intellexit ioab filius ſaruia ꝙ cor Καὶ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ὅτι ἡ καρδία τοῦ C. 14 A regis cōſolatur ad abeſalom: τ tulit regis βασιλέως παρεκλήθη ἐπὶ ἀβεσαλώμ, καὶ ἀπέστειλεν ioab in thecue: τ tulit inde mulierē ſapiētē. Ἰωὰβ εἰς θεκουέ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα φρονίμην. τ dixit ei: luge iã τ induere veſtibus καὶ εἶπεν αὐτῇ, πένθησον δὴ καὶ περιβαλοῦ ἱμάτια lugubribus: τ ne vngaris oleo. τ ſis ſi mulier πενθικά, καὶ μὴ χρίσῃ ἔλαιον· καὶ ἔσῃ ὡς γυνὴ diebus multis lugēs ſup mortuū. τ veniēs ad ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι· καὶ ἥξεις πρὸς regem τ loqueris ad eum ſm ſmonē τὸν βασιλέα καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα hunc. τ poſuit ioab verba in ore τοῦτο· καὶ ἔθετο Ἰωὰβ τοὺς λόγους ἐπὶ τῶ στόματι eius. τ venit mulier thecuites ad re= αὐτῆς· καὶ παρεγένετο ἡ γυνὴ ἡ θεκουίτις πρὸς τὸν βα gem: τ cecidit ſup facié ei⁹ ad terrā: σιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν, τ adorauit eſt. τ dixit: ſalua rex καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν, σῶσον ὁ βασιε ſalua. τ ait ad eam rex: ꝺd 4.Re. λεὺς σῶσον· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς, τί 6.f. tibi eſt: τ dixit mulier: vere mulier vidua ego ſum: σοι ἐστίν; καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ὄντως γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, B τ mortuꝰ eſt vir meus: τ ancille tue duo filij: καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου, καὶ τῇ δούλῃ σου δύο υἱοί, τ rixati ſunt in agro ambo: τ nō καὶ διεμάχοντο ἐν τῷ πεδίῳ ἀμφότεροι, καὶ οὐκ fuit q̄ eruēret inter eos. τ percuſſit vn⁹ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν· καὶ ἐπάταξεν ὁ εἷς fratrē ſuū τ interfecit. eū. τ ecce τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἰδοὺ cōſurrexit vniuerſa tribꝰ aduerſū ancillā tuā dicētes: ἐξανέστησαν ὅλη ἡ φυλὴ ἐπὶ τὴν δούλην σου λέγοντες, trade eū qui percuſſit fratrē ſuū: τ trade τὸν πατάξαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ occidemus pro aia fratris ſui: θανατώσομεν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, quē interfecit: τ delebimꝰ heredē. τ extin ὃν ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν τὸν κληρονόμον· καὶ σβε guetur ſcintilla q̄ relicta eſt mihi: vt nō θήσεται ὁ ασινὴρ ὁ ὑπολελειμμένος μοι, τοῦ μὴ ſit viro meo nomē τ reliquie ſup fa= ὑπάρξαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ λεῖμμα ἐπὶ πρό ciem terre. τ dixit rex ad mu= σώπου τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυ lierē: vade in domū tuā bñ valēs: τ ego in ναῖκα, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου ὑγιαίνουσα, κἀγὼ ἐν bebo pro te. τ dixit mulier thecuites ad τελοῦμαι περὶ σοῦ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ θεκουίτις πρὸς regē: dñe mi rex in me iniq= τὸν βασιλέα, κύριέ μου βασιλεῦ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἀδι quitas τ in domo pris mei. τ κία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ὁ βα rex τ thronus eius innocēs. τ ait σιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος· καὶ εἶπεν ὁ βασι quillocutꝰ fuerit cōtra te verbū: adduc eū ad λεύς, τὸν λαλοῦντα πρὸς σὲ ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρός me: τ non addet vltra με, καὶ οὐ μὴ προσθήσῃ ἔτι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ πρ∞∞∞

vt tangat te. τ dixit mulier:recordetur iã
ἅψασθαί σου. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, μνησθήτω δὴ ὁ βα=
rex dñi dei tui. q si multiplicauerit
σιλεὺς κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ
proxīmi ſãguine vt interficiãt: τ nō diſpdãt
ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐκ ἐξάρωσι
filiũ meũ. τ ait rex: viuit dñs: nõ ca=
τὸν υἱόν μου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ζῇ κύριος, οὐ πε
det de capillis filii tui ſup terrã.
σεῖται ἀπὸ τῶν τριχῶν τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν.
τ dixit: mulier:loquatur iã ancilla tua ad
καὶ εἶπεν ἡ γυνή, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν
dñm meũ regẽ verbũ. τ ait rex: lo=
κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, λά
quere. τ dixit mulier:quare cogitatũ fuit ſic cõtra ppłm
λει. καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ἵνατί ἐλογίσθη οὕτως ἐπὶ λαὸν
dei: τ vt loq̃tur rex verbũ iſtud
θεοῦ; καὶ ἐκ τοῦ λαλεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον τοῦτο
quaſi delictũ: vt nõ reducat rex
ὡς πλημμέλια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν
electũ a ſe: q̃n morte moriemur: τ
ἀπωσμένον ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ
ſicut aqua effuſſa ſup terrã nõ cõgre=
ὡσεὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχεόμενον ἐπὶ τὴν γῆν ὃ οὐ συναχ
gabitur: τ nõ auferet deus aiam. τ cogitauit
θήσεται, καὶ οὐ λήψεται ὁ θεὸς ψυχήν. καὶ ἐλογίσατο
cogitationẽ vt nõ abiiceret a ſe electũ.
λογισμὸν τοῦ μὴ ἀπωσάσθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπωσμένον.
τ nũc pro q̃: venio vt loquar ad regem
καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἦκω λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν
dñm meũ verbũ hoc: q̃n aſpiciet me ppłs. τ dicet
κύριόν μου τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι ὀφεταί με ὁ λαός. καὶ ἐρεῖ
ancilla tua: loquatur iã ancilla tua ad do
ἡ δούλη σου, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύ
minũ meũ regem: ſi forte faciat rex
ριόν μου τὸν βασιλέα, εἴ πως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ
verbũ ancille ſue: q̃ audiet rex
ῥῆμα τῆς παιδίσκης αὐτοῦ, ὅτι ἀκούσεται ὁ βασι=
τ liberabit ancillã ſuã de manu
λεὺς καὶ ἐξελεῖται τὴν δούλην αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ
viri querẽtis delere me τ filiũ meũ
ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξολοθρεῦσαί με καὶ τὸν υἱόν μου
ſimul de hereditate dñi. τ dicet
κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς κληρονομίας κυρίου. καὶ ἐρεῖ ἡ
ancilla tua: fiat iã verbũ dñi mei regis
δούλη σου, γενηθήτω δὴ ὁ λόγος τοῦ κυρίου τοῦ βασιλέως
in ſacrificiũ. q̃n ſicut angelus dei ſic dñs me⁹
εἰς θυσίαν· ὅτι καθὰς ἄγγελος θεοῦ οὕτως ὁ κύριός μου
rex: vt audiat bonũ τ malũ: τ
ὁ βασιλεύς, τοῦ ἐπακούειν τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρόν, καὶ
dñs deus tuus tecum ſit. τ rñdit rex
κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ ἔσω. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι=
τ dixit mulieri: nõ iã abſcõdas a me
λεὺς καὶ εἶπε τῇ γυναικί, μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὸ
verbũ q̃ ego interrogabo te. τ dixit muli=
ῥῆμα ὃ ἂν ἐγὼ ἐπερωτήσω σε. καὶ εἶπεν ἡ γυ=
er: loquatur iã dñs me⁹ rex.
νή, λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς.
τ dixit rex: ſi iã manus ioab te
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ δὴ ἡ χεὶρ ἰωὰβ με
cum in oibus iſtis: τ rñdit τ ait mu
τὰ σοῦ ἐν πᾶσι τούτοις; καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ἡ γυ
lier regi: viuit aia tua dñe mi rex
νὴ τῷ βασιλεῖ, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ
ſi eſt ad dexterã aut ad ſiniſtrã ex oĩb⁹ q̃ locutus eſt
εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων ὧν ἐλάλησεν
dñs meus rex: q̃n ſeruus tuus ioab ipſe
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι ὁ δοῦλός σου ἰωὰβ αὐτὸς
precepit mihi: τ ipſe
ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς

---

⁹vt tangat ʳte. Que⁸ait.
ʳRecordetur ʳrex
ᵍdñi⁸dei tui ᵇvt nõ multi
plicentur ᶜproximi
ᵇſanguinis ᶜad vlciſcen=
dũ: ʳ& nequaq̃ ᵍinterfici
ant ʳfiliũ meũ: Qui⁸ait.
ʳViuit ᵐdñs: ⁿqa non ᵒca=
det ᵖde capillis ᵍfilii tui
ʳſup terram. ᶜDixit ergo
ʳmulier. ⁿLoquatur ʳan=
cilla tua ʲad
ᵍdñm meũ ᵇregẽ ᶜverbũ.
ᵇEt ait. ᶜLoquere.
ʳDixitq̃ ᵍ mulier. ᵇQua
re ᶜcogitaſti
ʰhuiuſcemodi rẽ ᶜcontra
ᵐpopulum ⁿdei: ᵒ& locu=
tus eſt ᵖrex ᵍverbũ ʳiſtud
ᵒvt pecceť: ʳ& non
ⁿreducat ʳeiectum ſuum?
Omnes
ᶜmorimur ᵒ& q̃ſtaq̃ ᶜdila
bimur ʳin terram
ᵍq̃ ᵇnõ ʳreuertũtur. ʰ Nec
ⁱvult ᵐdeus ʲperire
ⁿanimam: ᵒſed retractat
ᵖcogitans
ᵍne penitus ʳpereat ˢ quí
abiectus eſt. ⁿNũc igitur
ʳveni ʲvt loquar ᵍad ᶜdñm
meum ᵇregem
ᶜverbum ʲhoc ᵇpreſente
ᵍpopulo. ʰEt dixit ʲancil=
la tua. ᵐLoquar
ᵒad ᵖregem: ᵍ ſi quomo=
do ʳfaciat ᵍrex:
ⁿverbum ˣancille ſue. ʳEt
ʲaudiuit ʳrex
ᵇvt liberaret ᵍancillã ſuã
ᶜde manu oĩm ʳq volebãt
ᵐde hereditate ⁿdei ᵍdele
re ᵇme ʳ& ˣfiliũ meũ ʲſimł.
ᵒDicat ergo
ᵖancilla tua vt ᵍfiat ᶠver=
bum ʳdomini mei
ⁿregis ˢſicut ſacrificium.
ʲSicut ʳenim ʲangel ᵍdei:
ᵇſic ẽ ᶜdñs meus ᵈrex: ᶜ vt
nec bñdictiõe nec male=
dictõe moueatur. Vnde
ᵇ& dñs ʳdeus tuus ˢ ᵏ ẽ ˡtecũ
ᵐEt rñdẽs ⁿrex ᵒdixit ᵖad
ᵍmulierem. ʳNe
ˢabſcondas ⁿa me ʳverbũ
ʳquod
ᵇte ᵃinterrogo. ᶜDixitq̃
ei ᵈmulier. ᶜLoquere
ᵍdñe mi ᵇrex. ʳEt ait ˣrex.
ʳNumquid manus
ᵐioab ⁿtecum eſt ᵒin oĩ=
bus ʳiſtis? ᵍRespondit
ʳmulier ᵉ& ait. ʳ Per ſalu=
tẽ ⁿaie tue ʳdomine mi
ʳrex ᶜnec ᶜad ſiniſtrã nec
ᵇad dextram eſt
ᵈex oĩbus his ᶜq̃ locutus
eſt ᵍdominus meus ᵇrex.
ˣSeruꝰ ʲei ʳtuus ˢioab ᵐipe
ⁿprecepit mihi ᵉ& ipſe

ᵍנָעַ נָאַל	לְנַעֲתָ֣בָרְוּ֮ וַתֹּ֣אמֶר יְחִנָּ֣ר נָ֔א הַמֶּ֖לֶךְ
ᵇרָבָה	אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ מֵהַרְבֵּ֣ית ׀ גֹּאֵ֣ל
ᵍשָׁמַד	הַדָּ֗ם לְשַׁחֵת֙ וְלֹ֣א ׀ יַשְׁמִ֣ידוּ ׀ אֶת
ᵈנֵכֶל	בְּנִ֔י וַיֹּאמֶר֙ חַי־ יְהוָ֔ה ׀ אִם־ יִפֹּ֥ל
ᵖ	מִשַּׂעֲרַ֖ת בְּנֵ֣ךְ ׀ אַ֥רְצָה ׀ וַתֹּאמֶר
ᶻאִישׁ	הָאִשָּׁ֣ה ׀ תְּדַבֶּר־ נָ֣א ׀ שִׁפְחָתֵ֣ךְ ׀ אֶל
	אֲדֹנִ֣י ׀ הַמֶּ֣לֶךְ דָּבָ֗ר וַיֹּאמֶר֙ דַּבֵּ֣רִי
	וַתֹּאמֶר֙ הָאִשָּׁ֣ה ׀ וְלָמָּ֣ה ׀ חָשַׁ֣בְתָּה
	כָּזֹ֣את עַל־ עַ֣ם ׀ אֱלֹהִ֗ים ׀ וּמִדַּבֵּ֨ר
ᵖ	הַמֶּ֜לֶךְ הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֗ה כְּאָשֵׁ֤ם לִבְלְתִּי
ᵘשׁוּב	הֲשִׁ֣יב הַמֶּ֣לֶךְ ׀ אֶת־ נִדְחוֹ֮ ׀ כִּי־ מ֣וֹת
ᶜמוּת	נָמ֣וּת ׀ וְכַמַּ֣יִם ׀ הַנִּגָּרִ֣ים ׀ אָ֣רְצָה
ᵍאָסַף נָשָׂא	אֲשֶׁ֣ר ׀ לֹ֣א יֶאֱסֹ֣ף ׀ וְלֹא־ יִשָּׂ֣א
ᵖחָשַׁב	אֱלֹהִים֮ נֶ֣פֶשׁ ׀ וְחָשַׁ֣ב ׀ מַחְשָׁב֣וֹת
ᶻנִדַּח	לְבִלְתִּי־ יִדַּ֥ח מִמֶּ֖נּוּ ׀ נִדָּ֑ח וְעָתָ֣ה
ᶻבּוֹא	אֲשֶׁר־ בָּ֣אתִי ׀ לְדַבֵּ֣ר ׀ אֶל־ הַמֶּ֣לֶךְ
	אֲדֹנִ֣י ׀ אֶת־ הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֗ה כִּי־ יְרֵאָ֣נִי
ᵏאָמַר דִּבֵּר	הָעָ֣ם ׀ וַתֹּאמֶר֙ שִׁפְחָתֵ֣ךְ ׀ אֲדַבְּרָ֣ה
ᵛעָשָׂה	נָ֣א ׀ אֶל־ הַמֶּ֣לֶךְ ׀ אוּלַ֣י יַעֲשֶׂ֣ה הַמֶּ֣לֶךְ
	אֶת־ דְּבַר־ אֲמָתוֹ֮ ׀ כִּי־ יִשְׁמַ֣ע הַמֶּ֣לֶךְ
ᵇנָצַל	לְהַצִּ֣יל אֶת־ אֲמָתוֹ֮ ׀ מִכַּ֣ף ׀ הָאִ֣ישׁ
ᵍשָׁמַד	לְהַשְׁמִ֣יד אֹתִ֣י ׀ וְאֶת־ בְּנִ֣י ׀ יַחַ֣ד
	מִנַּחֲלַ֣ת ׀ אֱלֹהִ֗ים ׀ וַתֹּאמֶר֙
ᵖהָיָה	שִׁפְחָתֵ֣ךְ ׀ יְהִ֣יה ׀ נָ֣א ׀ דְּבַר־ אֲדֹנִ֣י
ᵈלָאַן	הַמֶּ֣לֶךְ לְמְנוּחָ֔ה כֵּ֥ן כְּמַלְאַ֖ךְ הָאֱלֹהִ֑ים
ᵍרוּעַ	כֵּ֣ן אֲדֹנִ֣י הַמֶּ֣לֶךְ לִשְׁמֹ֣עַ הַטּ֣וֹב וְהָרָ֣ע
ᵐעָנָה	וַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֣יךָ ׀ יְהִי־ ׀ עִמָּֽךְ׃ ס וַיַּ֣עַן
ᵍאִישׁ	הַמֶּ֣לֶךְ ׀ וַיֹּאמֶר֮ ׀ אֶל־ הָאִשָּׁה֒ ׀ אַל
ᵇחָבַד	נָ֣א ׀ תְכַחֲדִ֣י ׀ מִמֶּ֣נִּי דָבָ֣ר אֲשֶׁר־ אָנֹכִ֣י
	שֹׁאֵ֣ל אֹתָ֔ךְ וַתֹּ֥אמֶר הָאִשָּׁ֖ה יְדַבֵּ֣ר
	נָ֣א ׀ אֲדֹנִ֣י ׀ הַמֶּ֣לֶךְ וַיֹּאמֶר֮ הַמֶּ֣לֶךְ הַיַּד
ᵍעָנָה	יוֹאָ֣ב ׀ אֹתָ֣ךְ ׀ נָכָ֣ל ׀ זֹ֣את ׀ וַתַּ֣עַן
	הָאִשָּׁה֮ וַתֹּאמֶר֒ חַי־ נַפְשְׁךָ֣ ׀ אֲדֹנִ֣י
ᵇאָמַר	הַמֶּ֣לֶךְ ׀ אִם־ אִ֣ישׁ לְהַכְּיִ֗ן וּלְהַשְׁמִ֣יל
	מִכֹּל֙ אֲשֶׁר־ דִּבֶּ֣ר אֲדֹנִ֣י ׀ הַמֶּ֣לֶךְ ׀ כִּי
ᵛצָוָה	עַבְדְּךָ֣ ׀ יוֹאָ֣ב ׀ הוּא־ צִוַּ֣נִי ׀ וְהוּא

עֹשֵׂם נַפְשִׁי שִׁפְחָתֶךָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים שׁוּם פֶּה
הָאֱלֹהִים לְנַעֲבוּר סַבֵּב אֶת פְּנֵי עֲבַר פָּנֶה
הַדָּבָר עֲשֹׂה עַבְדֶּךָ יוֹאָב אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֶת כָּל יָדַע
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
יוֹאָב הִנֵּה נָא עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר עֲשֹׂה
הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת הַנַּעַר אֶת יְלַד שׁוּב
אַבְשָׁלוֹם וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל פָּנָיו נָפַל
אָרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ שָׂחַ נָרַךְ
וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע עַבְדְּךָ כִּי
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר
עַבְדּוֹ וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ נְשׁוּרָה קוּם
וַיָּבֵא אֶת אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם בּוֹא
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָסֹב אֶל בֵּיתוֹ וּפָנַי אָמַר סָבַב
לֹא יִרְאֶה וַיָּסֹב אַבְשָׁלוֹם אֶל רָאָה
בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃
וּלְאַבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶה
בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְהִתְהַלֵּל מְאֹד מִכַּף
רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ לֹא הָיָה בּוֹ קָדַד
מוּם׃ וּבְגַלְּחוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְהָיָה
מִקֵּץ יָמִים לְיָמִים אֲשֶׁר יְגַלְּחֶנּוּ כִּי יוֹם גָּלַח
כָּבֵד עָלָיו וְגִלָּחוֹ וְשָׁקַל אֶת שְׂעַר
רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן מָאָה
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלֹשָׁה יֶלֶד שָׁלֹשׁ
בָּנִים וּבַת אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר
הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה׃ הָיָה אִישׁ
וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם בִּירוּשָׁלִָם יָפֶה רָאָה
שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא שָׁנָה יוֹם
רָאָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל יוֹאָב שָׁלַח
לִשְׁלֹחַ אֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה
לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח שֵׁנִית שָׁנָה
וְלֹא אָבָה לָבוֹא׃ וַיֹּאמֶר אֶל
עֲבָדָיו רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב אֶצְלִי יָדִי רָאָה
לְיַד וְלוֹ שָׁם שְׂעֹרִים לְכוּ וְהַצִּיתֻהָ צוּת

posuit in ore ancille tue oia ver
ἔθετο ἐν τῷ στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λό
ba hec: vt verteret figurā finēti
γους τούτους, ὅπως κυκλώσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου
huius: fecit seruus tuus ioab verbū iste
τούτου, ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτο
τ dñs meus rex sapiēs secm sapi
καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς φρόνιμος κατὰ τὴν φρό
riam angeli dei vt intelligat omnia q̄ sūt sup
νησιν ἀγγέλου τοῦ θεοῦ τοῦ γνῶναι πάντα τὰ ἐπὶ
terrā. τ dixit rex ad ioab: ecce fe
τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωάβ, ἰδοὺ πε
ci tibi verbū hoc, vade τ reduc
ποίηκά σοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· πορεύου καὶ ἐπίστρεψο
puerū absalom. τ cecidit ioab su
τὸ παιδάριον τὸν Ἀβεσαλώμ. καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐπὶ
faciem suā sup terrā. τ adorauit: τ
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ
benedixit regi. τ dixit ioab: hodie cogn
εὐλόγησε τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν Ἰωάβ, σήμερον ἔγνω
ui seruus tuus q̄ inuenī gram in oculis tu
κα ὁ δοῦλός σου, ὅτι εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σο
dñe mi rex: quia fecit rex
κύριέ μου βασιλεῦ, καθότι ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τ
verbū serui sui. τ surrexit ioab τ a
ῥῆμα τοῦ δούλου αὐτοῦ· καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ καὶ ἐπο
bit in gessur: τ addurit absalom in hieru
ρεύθη εἰς γεσσούρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσαλὼμ εἰς Ἱερου
lem. τ dixit rex: reuertatur in do
σαλήμ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀποστραφήτω εἰς τὸν ὄ
mū suam: τ faciē meā nō videat. τ
κον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ ἰδέτω. κὰ
reuersus est absalō in domū suā: τ fa
ἀπεστράφη ὁ Ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρ
ciem regis nō vidit. τ sicut absa
σωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε· καὶ καθὼς Ἀβεσά
lom nō erat vir pulcher in omni
λὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν πάσῃ τῷ Ἰσραὴλ αἰνετὸ
nimis a vestigio pedis eius τ vsq; ad vertice
σφόδρα ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς
eius nō erat in eo macula. τ quādo tōdebat ipse
αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος· καὶ ἐν τῷ κείρασθαι αὐτ
caput suū: τ erat a fine dieī
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἀπὸ τέλους ἡμερῶ
in dies q̄ tōdebatur: q̄ grauabatur super eū
εἰς ἡμέρας ὅτ᾽ ἀνεκείρετο, ὅτι καταβαρύνετο ἐπ᾽ αὐτόν,
tonsus pōderabat capillū capitis sui: τ erat
κειράμενος ἴσα τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἦν ἐ
tū siclos in pōdere regali. τ nati sunt
τὸν σίκλον ἐν τῷ σταθμῷ τῷ βασιλικῷ· καὶ ἐτέχθησαν τ
abesalom tres filij τ filia vna: τ nomē ei
Ἀβεσαλὼμ τρεῖς υἱοὶ καὶ θυγάτηρ μία, καὶ τὸ ὄνομα αὐτ
thamar: τ hec mulier pulcha valde. τ mānsit ab
θαμάρ, καὶ αὕτη ἡ γυνὴ καλὴ σφόδρα· καὶ ἐκάθισεν Ἀβ
salom in hierusalem duob⁹ānis dieb⁹. τ fa
σαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν· καὶ τὸ πρόσ
cie regis nō vidit. τ misit absa
πον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε· καὶ ἐξαπέστειλεν Ἀβεσά
lom ad ioab vt mitteret eū ad
λὼμ πρὸς Ἰωὰβ τοῦ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν
regem. τ nō voluit ioab venire ad
βασιλέα· καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωὰβ παραγενέσθαι πρ
eum. τ misit rursū ſcōo ad eū.
αὐτόν· καὶ ἀπέστειλεν ἔτι ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτό
τ nō voluit venire. τ dixit absalom
καὶ οὐκ ἠθέλησε παραγενέσθαι. καὶ εἶπεν Ἀβεσαλὼ
ad seruos suos: videte pars in agro
πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, ἴδετε μερὶς ἐν ἀγρῷ
ioab iuxta messē suā: τ ipsi ibi ordea: ite
Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ αὐτῷ ἐκεῖ κριθαί, πορεύ
tā τ succendite ea in
τε δὴ καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὰ ἐν

[p] posuit [q] in os [r] ancille tue
[c] omnia [a] verba
[h] hec: [r] vt' vertere [u] figurā
[f] sermonis huius. [c] Seruꝰ
eni tuus [f] ioab [o] precepit
[i] istud. Tu āt [k] dñe mi rex
[f] sapiēs es [m] sicut habet sa
pientiā [n] angelus [o] dei: [p] vt
intelligas [r] omnia
[c] super terrā. [u] Et ait [r] rex
[r] ad
[i] ioab. [a] Ecce placatus [c] fe
ci [r] verbum tuum.
[k] Vade ergo & [b] reuoca
[k] puerum
[m] absalom. [u] Cadēſq; [o] io
ab [p] super [q] faciem suam
[r] in terram [a] adorauit: [r] &
benedixit [r] regi.
[r] Et dixit [i] ioab. [a] Hodie [b] i
tellexit [c] seruus tuus: [b] qa
[c] inuenī [r] gratiā [q] in oculis
tuis [b] domine mi [r] rex.
[f] Ecisti [k] enim [u] sermonē
domine mi [m] rex
[o] serui tui. [p] Surrexit er
go [q] ioab [r] & abiit [u] i gessur
[c] & adduxit [r] absalō in [r] ie
rusalem.
[i] Dixit autem [a] rex. [b] Re
uertatur [c] in [p] domū suā:
[c] & faciē meā [r] nō [a] videat.
[b] Reuersus est itaq; [i] absa
lō [k] in [i] domum suam: [m] &
faciē [u] regis [o] non [r] vidit.
[q] Porro sicut absalō [r] vir
[r] nō [a] erat [u] pulcher
[x] in oī [i] sraēl: & [i] decorus
[u] nimis. [b] A vestigio
[c] pedis [o] vsq; ad [r] verticem
[r] nō [a] erat [b] in eo vlla
[i] macula. [k] Et qñ tōdebat
capillum: semel autem
[q] in anno [u] tōdebatur: qa
[r] grauabat [r] eū cesaries:
[i] ponderabat [b] capillos
[c] capitis sui [o] ducentis [r] si
clis [r] pondere publico.
[b] Nati sunt autem [i] absalō
[i] filli [k] tres:
[m] & filia [u] vna [o] nomie [p] tha
mar
[r] elegantis [u] forme.
[x] Mansitq; [r] absalom [i] in ie
rusalem
[a] duobus annis: [c] & faciē
[o] regis [r] non
[r] vidit. [a] Misit itaq; [i] ad [k] io
ab
[i] vt mitteret [m] eū [u] ad [o] regē
Qui [p] noluit
[r] venire [a] ad eum. [c] Cumq;
[a] secundo [r] misisset
[r] & ille [r] noluisset [a] venire
ad eum: [b] dixit
[o] seruis suis. [c] Scitis [r] agrū
[a] ioab [b] iuxta [r] agrū meum
[k] hītem messem [m] ordei.
[u] Ite igr [o] & succēdite eū

ignc. t ſuccēderūt ea ſerui abeſalō in
πυρί. καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς οἱ δοῦλοι ἀβεσαλὼμ ἐν
igne parte ioab. t ſurrexit ioab t abiit
πυρὶ τὴν μερίδα ἰωάβ. καὶ ἀνέστη ἰωὰβ καὶ ἐπορεύθη
ad abeſalom in domū: t dixit ad eū: qua
πρὸς ἀβεσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἵνα
re ſuccēderūt ſerui tui agrū meū in igne?
τί ἐνεπύρισαν οἱ δοῦλοί σου τὸν ἀγρόν μου ἐν πυρί;
t dixit abeſalom ad ioab: ecce miſi ad
καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς ἰωάβ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς
te dicēs: veni hūc: vt mittā te ad
σὲ λέγων, ὧδε ἄγετοῦ δή, ὅπως ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν
regem dicente: quare veni de geſſur?
βασιλέα λέγοντα, ἵνατί ὧδεγεγόμην ἐκ γεσσούρ;
bonū erat mihi vt eſſē ego ibi. t nūc videbo hū
καλὸν ἦν μοι τοῦ εἶναί με ἐκεῖ. καὶ νῦν ὄψομαι δή
faciem regis: t ſi eſt in me iniqtas
πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία
t interficiat. t abiit ioab ad re
καὶ θανατωθήσομαι. καὶ ἐπορεύθη ἰωὰβ πρὸς τὸν βα-
gem: t nunciauit ei. t vocauit abe
σιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἀβε
ſalom: t ingreſſus eſt ad regē: t adora
σαλὼμ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύ
uit eū t cecidit ſup faciē ſuā ſup
νησεν αὐτῷ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrā coꝝ rege. t oſculatus eſt
γῆν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ κατεφίλησεν ὁ βα-
rex abeſalom.
σιλεὺς τὸν ἀβεσαλώμ. Ca.xv.

A Θ Factū eſt poſt hec t fecit ſibi
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ
abeſalom currus t equites: t quīquaginta
ἀβεσαλὼμ ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα
viros precurrētes eū faciē ſuā. t ma-
ἄνδρας προτοίχοντας πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ὤρ
ne ſurrexit abeſalō t ſtabat in via por
θρισεν ἀβεσαλὼμ καὶ ἐφίστατο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πύ
te. t erat ois vir cui erat iudiciū: t veniebat
λης. καὶ ἦν πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, καὶ ἤρχετο
ad regem in iudiciū: t vocabat eū abe
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐκάλει αὐτὸν ἀβε
ſalom t dicebat ei: de qua ciuitate es tu: t
σαλὼμ καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ
dicebat: de vna tribuū iſrael ſeruus
ἔλεγεν, ἐκ μιᾶς τῶν φυλῶν τοῦ ἰσραὴλ ὁ δοῦλός
tuus. t dicebat ad eū abeſalom: ecce ſer-
σου. καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἀβεσαλώμ, ἰδοὺ οἱ λό-
mōes tui bom t recti: t q̄ audiat
γοι σου καλοὶ καὶ κατευθύνοντες, καὶ ὁ ἀκουσόμενος
non eſt tibi a rege. t dice
οὐχ ὑπάρχει σοι παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἔλε-
bat abeſalom: quis cōſtituet me iudicē ſup
γεν ἀβεσαλώμ, τίς κατασήσει με κριτὴν ἐπὶ τῆς
terrā ſup iſrael: t ad me veniet oīs vir
γῆς ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ
cui ſit lis t iudiciū: t iuſte iudicabo eū?
ᾧ ἂν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;
t factū eſt cū accederet vir vt ado
καὶ ἐγένετο ἐπὶ τὸ προσάγειν τὸν ἄνδρα τοῦ προσκυ-
raret eū: t extēdebat manū ſuam: t appre
νεῖν αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπε-
hendebat eū t oſculabatur eū. t faciebat
λαμβάνετο αὐτοῦ καὶ κατεφίλει αὐτόν. καὶ ἐποίει
ſ. abeſalō ſm verbū hoc omni iſrael
ἀβεσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ ἰσραὴλ
venientibus in iudiciū ad regem
τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα
B t vendicabat
καὶ ἐδικαιοῦτο

ſigni. Succenderunt er-
go ſerui abſalom
ſegetē ſigni. Surrexit-
q̄ ioab & venit
ad abſalom in domum
eius & dixit.
Quare ſuccenderunt
ſerui tui
ſegetem meam igni.
Et reſpondit
abſalō ad ioab. Miſi
ad te obſecrans vt veni
res ad me & mitterem
te ad regem: & diceres
ei. Quare veni
de geſſur. Melius mihi
erat ibi eſſe.
Obſecro ergo vt videa-
m faciē regis: q̄ ſi me
mor ē iniqtatis mee: in
terficiat me. Ingreſſus
itaq̄ ioab ad regē nun
ciauit ei oīa.
Vocatuſq̄
eſt abſalom & intrauit
ad regem:
& adorauit ſuper faciē
terre coram eo.
Oſculatuſq̄ eſt rex ab
ſalom.

Igitur poſt hec fecit
ſibi
abſalō currus & equi
tes
& quīquaginta viros
qui precederent eum.
Et mane conſurgēs ab
ſalom ſtabat iuxta
introitum porte i via:
& omnem virum
qui habebat negociū
vt veniret ad
regis iudicium: vocā-
bat abſalom
ad ſe & dicebat. De q̄
ciuitate es tu? Qui rñ-
dens aiebat. Ex vna tri
bu iſrael ego ſum
ſeruus tuus. Reſponde
batq; ei abſalom.
Videtur mihi ſermōes
tui boni & iuſti: ſed
non eſt qui te audiat
conſtitutus a rege.
Dicebatq; abſalom.
Quis me conſtituat
iudicem ſuper terrā vt
ad me veniant omnes
qui habent negocium?
& iuſte iudicem. Sed &
cum accederet ad eum
homo vt ſalutaret illū:
extendebat manū ſuā
& apphēdēs oſculaba-
tur eū. Faciebatq;
hoc omni iſrael veniē
ti
ad iudiciū vt audiretur
a rege: & ſollicitabat

וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶת
הַחַלְקָה בָּאֵשׁ וַיִּקֹּם יוֹאָב וַיָּבֹא
אֶל אַבְשָׁלוֹם הַבַּיְתָה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו לָמָּה הִצִּיתוּ עַבְדֶיךָ אֶת
הַחֲלָקָה אֲשֶׁר לִי בָּאֵשׁ וַיֹּאמֶר
אַבְשָׁלוֹם אֶל יוֹאָב הִנֵּה שָׁלַחְתִּי
אֵלֶיךָ לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה
אֹתְךָ אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי
מִגְּשׁוּר טוֹב לִי עוֹד אֲנִי שָׁם
וְעַתָּה אֶרְאֵה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם
יֶשׁ בִּי עָוֹן וְהֲמִתָנִי וַיָּבֹא יוֹאָב
אֶל הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד לוֹ וַיִּקְרָא אֶל
אַבְשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ עַל אַפָּיו אַרְצָה לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ לְאַבְשָׁלוֹם׃
Cap. x
וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ
אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה וְסוּסִים
וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃
וְהַשְׁכֵּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַל
יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל הָאִישׁ
אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ רִיב לָבוֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם
אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי מִזֶּה עִיר אַתָּה
וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם
רְאֵה דְבָרֶיךָ טוֹבִים וּנְכֹחִים
וְשֹׁמֵעַ אֵין לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי יְשִׂמֵנִי
שֹׁפֵט בָּאָרֶץ וְעָלַי יָבוֹא כָּל
אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ רִיב
וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו׃ וְהָיָה
בְּקָרֵב אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ
וְשָׁלַח אֶת יָדוֹ וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק
לוֹ׃ וְעָשָׂה אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר
הַזֶּה לְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָבֹאוּ
לְמִשְׁפָּט אֶל הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב

t

אבשלום את לב אנשי ישראל׃
ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר
אבשלום אל המלך אלכה
נא ואשלם את נדרי אשר
נדרתי ליהוה בחברון׃ כי נדר
נדר עבדך בשבתי בגשור בארם
לאמר אם ישוב ישיבני יהוה
וירושלם ועבדתי את יהוה׃
ויאמר לו המלך לך בשלום
ויקם וילך חברונה׃ וישלח
אבשלום מרגלים בכל שבטי
ישראל לאמר כשמעכם את
קול השופר ואמרתם מלך
אבשלום בחברון׃ ואת אבשלום
הלכו מאתים איש מירושלם
קראים והלכים לתמם ולא
ידעו כל דבר׃ וישלח אבשלום
את אחיתפל הגילני יועץ דויד
מעירו מגלה בזבחו את
הזבחים ויהי הקשר אמץ
והעם הולך ורב את אבשלום׃
ויבא המגיד אל דויד לאמר היה
לבב איש ישראל אחרי אבשלום׃
ויאמר דוד לכל עבדיו אשר
אתו בירושלם קומו ונברחה כי
לא תהיה לנו פליטה מפני
אבשלום מהרו ללכת פן ימהר
והשגנו והדיח עלינו את
הרעה והכה העיר לפי חרב׃
ויאמרו עבדי המלך אל
המלך ככל אשר יבחר
אדני המלך הנה עבדיך׃ ויצא
המלך וכל ביתו ברגליו ויעזב
המלך את עשר נשים
פילגשים לשמר הבית ויצא
המלך וכל העם ברגליו ויעמדו

abesalom corda oīum virorū
ἀβεσαλὼμ τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ
israel. ¶ factū est post quadraginta ānos: ¶ ai
ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ εἶπ
it abesalom ad regē dicēs: va-
πεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, πορεύσο-
dam tā ¶ reddā vota mea q̄ vo-
μαι δὴ καὶ ἀποδώσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμην
uī dño in chebron. qm̄ votū vouit ſeruus tu-
τῷ κυρίῳ ἐν χεβρών· ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου
qm̄ manebā in geſſur in ſyria dicēs: ſi redu
ὅτε ἐκαθήμην ἐις γεσοὺρ ἐν συρίᾳ λέγων, ἐὰν ἐπιστρέ
cens reduxerit me dñs in hieruſalē: ¶ ſeruiam
φων ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ λατρεύσω
dño. ¶ dixit ei rex: vade in pace. 8.13.
τῷ κυρίῳ· καὶ εἶπεν αὐτῷ βασιλεύς, πορεύου εἰς εἰρήνην.
¶ ſurrexit ¶ abiit abeſalom in chebron. ¶ miſit
καὶ ἀνέστη καὶ ὤχετο ἀβεσαλὼμ εἰς χεβρών· καὶ ἀπέστειλεν
abeſalom exploratores in vniuerſas tribus
ἀβεσαλὼμ κατασκόπους εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ
iſrael dicēs: cū auditeritis vos vocē buci
ἰσραὴλ λέγων, ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς φωνὴν σάλπιγ-
ne ¶ dicetis: regnauit abeſalom in chebron.
γος καὶ ἐρεῖτε, βεβασίλευκεν ἀβεσαλὼμ ἐν χεβρών.
¶ ierunt cū abeſalō ducenti viri
καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ ἀβεσαλὼμ διακόσιοι ἄνδρες
de hieruſalem vocati: ¶ ibant in ſimplici
ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐπικλητοι, καὶ ἐπορεύοντο ἁπλότη
tate: ¶ nō nouerūt aliqd verbū. ¶ miſit abe-
τι, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲν ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ἀβε-
ſalom ¶ vocauit achitophel geloniū
σαλὼμ καὶ ἐκάλεσε τὸν ἀχιτόφελ τὸν γελωναῖον τὸν
cōſiliariū dauid de ciuitate ſua gelo.
σύμβουλον δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ τῆς γελώ-
cū immolaret ipſe victimas: ¶ fuit cōiuratio
ν τῷ θύειν αὐτὸν τὰς θυσίας, καὶ ἦν ἡ συμβουλία
valida. ¶ pplūs ibat ¶ augebatur cū
ἰσχυρά· καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο μετὰ
abeſalom. ¶ venit nuncius ad
ἀβεσαλώμ· καὶ παρεγένετο ὁ ἀπαγγέλων πρὸς
dauid dicēs: factū eſt cor virorū iſrael poſt
δαυὶδ λέγων, ἐγενήθη καρδία ἀνδρῶν ἰσραὴλ ὀπίσ-
abeſalom. ¶ dixit dauid oībus ſer
σω ἀβεσαλώμ· καὶ εἶπε δαυὶδ πᾶσι τοῖς δού-
uis ſuis q̄ cū eo in hieruſalem: ſurgite
λοις αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, ἀνάστητε
¶ fugiamus: qm̄ nō eſt nobis ſalus a fa
καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προ-
cie abeſalom. feſtinate recedere ne ꝓueniat
σώπου ἀβεσαλώμ. σπεύσατε ἀπελθεῖν μὴ φθάσῃ
¶ occupet nos: ¶ impellat ſup nos ruī
καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐπώσηται ἐφ' ἡμᾶς τὴν κα
inā: ¶ percutiat ciuitatē in ore gladij.
κίαν, καὶ πατάξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.
¶ dixerūt ſeruī regis ad eum: in
καὶ εἶπον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, ἐν
oībus quē eligit dñs nr̄ rex: ecce
πᾶσιν οἷς αἱρεῖται κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ οἱ
ſeruī tui. ¶ egreſſus eſt rex ¶ vniuerſa dom⁹
παῖδές σου. καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος
eius pedites pedibus ſuis. ¶ reliquit
αὐτοῦ πεζοὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ· καὶ κατέλιπεν
rex decē mulieres de cōcubinis ſuis
ὁ βασιλεὺς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτοῦ
vt cuſtodirēt domū ſuā. ¶ egreſſus eſt rex
τοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασι
¶ oīs ꝓpūs eius pedites. ¶ ſteterūt
λεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ πεζοί· καὶ ἔστησαν

corda virorū iſrael.
*Poſt quadraginta autē
annos dixit
*abſalom ad regem da-
uid. Vadam
& reddam vota mea
vouī dño in hebron.
Vouens enim
vouit ſeruus tuus cum
eſſet in geſſur ſyrie
dicēs. Si reduxerit me
dominus in
hierusalem: ſacrificabo
domino.
Dixitq; ei rex dd. Va-
de in pace. Et ſurrexit & ablit
in hebron. Miſit autem
abſalom exploratores
in vniuerſas tribus
iſrael dicēs. Statī vt au-
dieritis
clangorem buccine di
cite. Regnabit
abſalom in hebrō. Por
ro cum abſalom
ierunt ducenti viri de
ieruſalem
vocati: euntes ſimpli-
ci corde &
cauſam penitus igno-
rantes. Accerſiuit quo-
q; abſalō achitofel gi-
lonitem conſiliariū dd
de ciuitate ſua gilo.
Cunq; immolaret
victimas facta eſt con-
ſuratio valida:
populusq; concurrens
augebatur cū abſalō.
Venit igitur nūcius ad
dauid dicens. Toto
corde vniuerſus iſrael
ſequitur abſalom.
Et ait dauid ſeruis ſu-
is qui erant
cū eo in ieruſalē. Sur-
gite & fugiam: neq; ei
erit nobis effugium a
facie
abſalō. Feſtinate egre-
di: ne forte veniens
occupet nos: & impel
lat ſuper nos
ruinā: & percutiat ciuita
tē in ore gladii.
Dixeruntq; ſeruī regis
ad eum: Omnia quecunq; pre
cepit
dñs noſter rex libenter
exequimur ſeruī tui. E
greſſus ē ergo rex & v
niuerſa domus eius pe-
dib⁹ ſuis. Et reliqt rex
decem mulieres
cōcubinas ad cuſtodiē
dam domum. Egreſſuſ
q; rex & oīs iſrael pedi-
bus ſuis ſtetit

in domo lōginqua τ vniuerſi ferui eius p
ἐν ὄικῳ τῷ μακρὰν καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀνὰ
manū eius pteribāt. τ ois cherethi τ ois
χεῖρα αὐτοῦ παρῆγον. καὶ πᾶς ὁ χερεθὶ καὶ πᾶς ὁ
phelethi τ oēs gethei fercēti viri ꝙ venerūt
φελεθὶ καὶ πάντες οἱ ζεθαῖοι ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἦκοντες
de geth pedites accedebāt aū facie re-
ἐκ γὲθ πεζοὶ παρεπορεύοντο κατὰ πρόσωπον τοῦ βα
gis. τ dixit rex ad ethi gethēſi:
σιλέως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐθὶ γὸν γεθαῖον,
cur vadis τ tu nobiſcū? reuertere τ habita
ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε καὶ οἴκει
cum rege: qr peregrinus tu τ ꝙ egreſ
μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἀλλότριος σὺ καὶ ὅτι με
ſus es de loco tuo. ſi heri veniſti tu:
τῴκισας ἐκ τοῦ τόπου σου. εἰ ἐχθὲς παραγέγονας σύ,
τ hodie cōpellā te vt eas nobiſcū? ego
καὶ σήμερον κινήσω σε τοῦ πορεύεσθαι μεθ' ἡμῶν; ἐγὼ
aūt vadā quo vado. vade τ re
δὲ πορεύσομαι ὃν ἂν πορεύομαι. πορεύου καὶ ἀνάστρε
duc fratres tuos tecum: τ dñs faciet
ψε τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει
tecum mīam τ veritatē. τ rñdit ethi
μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἐθὶ τῷ
regi τ dixit: viuit dñs τ viuit aīa tua do-
βασιλεῖ καὶ εἶπεν, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου κύ-
mine mi rex: qm in loco vbi fuerit dñs
ριέ μου βασιλεῦ, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ κύριος
meus rex τ ſi in morte τ ſi in vitā
μου ὁ βασιλεὺς καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν
qm ibi erit ferus tuus. τ dixit dauid ad ethi:
ὅτι ἐκεῖ ἔσαι ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἐθί,
vade τ trāſi mecū. τ trāſiuit ethi ge-
πορεύου καὶ διέλθε μετ' ἐμοῦ. καὶ παρῆλθεν ἐθὶ ὁ γε-
theus τ oēs viri ꝙ cū eo τ oēs
θαῖος καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες
ſerui eius τ ois terra voce magna flen
οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ γῆ φωνῇ μεγάλῃ κλαί
tes. τ ois ppls trāſgrediebaī in torrēte
οντες. καὶ πᾶς ὁ λαὸς διεπορεύετο ἐν τῷ χειμάρρῳ
cedron. τ rex trāſiuit torrentē ce-
τοῦ κεδρών. καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη χειμάρρουν κε-
dron. τ cūctus ppls incedebat ante faci
δρών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐπὶ πρόσω-
em eius ꝙ deſertū. τ ecce ſadoc τ vniuer-
πον αὐτοῦ τὴν ἔρημον. καὶ ἰδοὺ σαδὼκ καὶ πᾶ-
ſi leuite cū eo portātes arcā
τες οἱ λευῖται μετὰ αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς
federis dei. τ depoſuerūt arcā dei.
διαθήκης τοῦ θεοῦ. καὶ ἔθεσαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ.
τ aſcēdit abiathar donec ceſſauit ppls exire ex
καὶ ἀνέβη ἀβιαθὰρ ἕως ἐπαύσατο ὁ λαὸς διελθεῖν ἐκ
ciuitate. τ dixit rex ad ſadoc:
τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σαδώκ,
reduc arcā dei in vrbē: ſi
ἐπίστρεφον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν
inuenero gr̄am: coīā dño: τ reducet me: τ
εὕρω χάριν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ
oſtdet eā τ decorē eius. τ ſi di-
δείξει αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. καὶ ἐὰν εἴ-
xerit mihi: neq volut te: ecce ego: faciat mihi qđ pla
πῃ μοι, οὐτε ἠθέλησά σε, ἰδοὺ ἐγώ, ποιείτω μοι τὸ ἀρε
cuerit coīā ſe. τ dixit rex ſa
σὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σα-
doc ſacerdoti: vide tu reuertere in ciuitatē tu
δὼκ τῷ ἱερεῖ, βλέπε σὺ ἀνάστρεφε εἰς τὴν πόλιν ἐν
pace: τ ecce achimaas filius tu⁹ τ ionathan
εἰρήνῃ, καὶ ἰδοὺ ἀχιμαὰς ὁ υἱός σου καὶ ἰωναθὰν

ꝏ ꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

'procula ᵇdomo: ᵏ& ꝏ
vniuerſi 'ferui eius ᵐam-
bulabāt ⁿiuxta ᵒeū: ᵖ& le-
giōes ᵍcerethi ʳ& ˢfelethi
ᵗ& oēs ᵘgethei pugnato-
res validi ˣfexcenti ʸviri
ᵃqui ſecuti eū fuerāt ᵇde
geth pedites ᶜ p̄cedebāt
ᵈregē. ᵉDixit aūt ᶠrex ᵍad
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰethai ⁱgetheum. ᵏ Cur
ˡvenis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ nobiſcum ? ⁿReuertere
ᵒ& habita ᵖcū ᵍrege: ʳquia
ˢpegrin ᵗes ᵘ& ᵛegreſſus
ʷes ˣde loco tuo. ꝏꝏ ꝏꝏꝏ
ʸHeri ᶻveniſti: ᵃ& hodie
ᵇcōpelleris ᶜnobiſcum ꝏ
ᵈegredi? ᵉEgo aūtē ᶠva-
dam ᵍquo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰituru ſum. ⁱ Reuertere
ᵏ& reduc ˡtecum ᵐfres tu-
os: & dñs faciet tecū ⁿmi
ſericordiā ᵒ& veritatem.
ᵖEt rñdit ᵍethai ʳregi ˢdi-
cens. ᵗ Viuit ᵘdñs ˣ& viuit
ʸdñs meus ᶻrex: ᵃ qm̄ ᵇin
quocunq; loco ᶜfueris ꝏ
ᵈdñe mu ᵉrex ᶠſiue ᵍin mor
te ʰſiue ⁱin vita: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʲibi ᵏerit ˡferuus tuus. ᵐEt
ait ⁿdauid ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒethai. ᵖ Veni ᵠ& trāſi. ʳEt
tranſiit ˢethai ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗgetheus ᵘ& oīs ᵛ viri
ʷ cū eo erāt: ˣ& reliqua
ʸ multitudo. ᶻOēſqs ᵃfle-
bant ᵇvoce ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜmagna: ᵈ& vniuerſ ᵉpo
pulus ᶠtranſibat. ᵍRex ve
ro ʰtrā ⁱgrediebatur ʲ tor
rentē ᵏcedrō: ˡ& cunctus
ᵐppls ⁿ incedebat ᵒ cōtra
ᵖviā ᵠ reſpicit ʳad ˢ deſer
tū. Venit aūt ᵗfadoch ſa-
cerdos ᵘ& vniuerſi ˣ leui
te ʸcum eo ᶻportantes ᵃar
cam ᵇfederis ᶜ dei: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈ& depoſuerunt ᵉ arcam
ᶠdei. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍEt aſcendit ʰ abiathar
ⁱdonec ʲ expletus eſſet
ᵏoīs ˡppls ᵐ egreſſus fue
rat ⁿde ᵒciuitate. ᵖEt dixit
ᵠrex ʳad ſadoch. ˢ Repor
ta ᵗarcam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘdei ˣin vrbē. ʸSi ᶻ inuene
ro ᵃgratiam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇin oculis ᶜdñi: ᵈreducet
me ᵉ& oſtendet mihi ꝏ
ᶠeā ᵍ& ʰtabernaculū ſuū.
ⁱSi autem ʲ dixerit mihi:
ᵏnō ˡplacet: ᵐpreſto ſum:
ⁿfaciat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒquod ᵖbonum eſt ᵠcorā
ſe. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳEt dixit ˢrex ᵗad ᵘſadoch
ˣ ſacerdotem. O ꝏꝏꝏꝏ
ʸ videns ᶻreuertere in ᵃ ci
uitatem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇin pace: ᶜ& achimaas ᵈfi
lius tuus ᵉ& ſonathan ꝏ

רחק	בֵּית הַמֶּרְחָק׃ וְכָל עַבְדָיו ᵐעֹבְרִים
	עַל יָדוֹ וְכָל הַכְּרֵתִי ׀ וְכָל הַפְּלֵתִי
מאה	וְכָל הַגִּתִּים שֵׁשׁ ׀ מְאוֹת אִישׁ
בוא	אֲשֶׁר בָּאוּ נְרַגְלוּ ׀ מִגַּת ׀ עִבְרִים
פנה אמר	עַל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
ילך	אִתַּי הַגִּתִּי לָמָּה ׀ תֵלֵךְ גַּם אַתָּה
ישב	אִתָּנוּ שׁוּב וְשֵׁב ׀ עִם ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ כִּי
קום	נָכְרִי אַתָּה וְגַם גָּלֹה אַתָּה לִמְקוֹמֶךָ׃
תמל נוע	תְּמוֹל בָּאתָ וְהַיּוֹם ׀ אַנְוִעֲךָ עִמָּנוּ
הלך	ללכת ׀ וַאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר אָנִי
שוב	הוֹלֵךְ שׁוּב וְהָשֵׁב אֶת אַחֶיךָ עִמָּךְ
עשה	חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ וַיַּעַן אִתַּי אֶת הַמֶּלֶךְ
	וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה וְחֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
היה	כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר ׀ יִהְיֶה שָׁם
	אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם לְמָוֶת אִם לְחַיִּים
אמר	כִּי שָׁם יִהְיֶה עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר ׀ דָּוִד
עבר	אֶל אִתַּי לֵךְ וְעֲבֹר ׀ וַיַּעֲבֹר ׀ אִתַּי
	הַגִּתִּי וְכָל אֲנָשָׁיו וְכָל הַטַּף אֲשֶׁר
בכה	אִתּוֹ וְכָל ׀ הָאָרֶץ ׀ בֹּכִים ׀ קוֹל
גדל	גָּדוֹל וְכָל הָעָם ׀ עֹבְרִים ׀ וְהַמֶּלֶךְ
	עֹבֵר בְּנַחַל ׀ קִדְרוֹן ׀ וְכָל ׀ הָעָם
דבר	עֹבְרִים עַל פְּנֵי דֶּרֶךְ אֶת הַמִּדְבָּר׃
	וְהִנֵּה גַם צָדוֹק ׀ וְכָל ׀ הַלְוִיִּם אִתּוֹ
ארן נשא	נֹשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים
	וַיַּצִּקוּ ׀ אֶת ׀ אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
עלה תמם	וַיַּעַל אֶבְיָתָר עַד תֹּם כָּל הָעָם
עבר אמר	לַעֲבוֹר מִן הָעִיר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
	לְצָדוֹק ׀ הָשֵׁב ׀ אֶת ׀ אֲרוֹן
מצא	הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם אֶמְצָא ׀ חֵן
שוב ראה	בְּעֵינֵי יְהוָה ׀ וְהֶשִׁבַנִי וְהִרְאַנִי
	אֹתוֹ וְאֶת נָוֵהוּ׃ וְאִם כֹּה יֹאמַר
עשה	לֹא חָפַצְתִּי בָּךְ ׀ הִנְנִי יַעֲשֶׂה
	לִי ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ טוֹב ׀ בְּעֵינָיו׃
	וַיֹּאמֶר ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ אֶל צָדוֹק ׀ הַכֹּהֵן
ראה שוב	הֲרֹאֶה ׀ אַתָּה ׀ שָׁבָה ׀ הָעִיר
	בְּשָׁלוֹם ᵐוַאֲחִימַעַץ בִּנְךָ ׀ וְיוֹנָתָן

בֶּן אֲבִיתָר ׀ שְׁנֵי בְנֵיכֶם אִתְּכֶם׃ שֵׁנִי
רְאוּ אָנֹכִי מִתְמַהְמֵהַּ בְּעַרְבוֹת
הַמִּדְבָּר עַד בּוֹא דָבָר מֵעִמָּכֶם
לְהַגִּיד לִי וְיָשַׁב צָדוֹק וְאֶבְיָתָר נָגִד
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלִַם אָרֹן
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וְדָוִד עָלָה נַמַּעֲלֵה עָלָה
הַזֵּיתִים עָלֶה וּבוֹכֶה יְרֹאשׁ לוֹ נָבָה
חָפוּי וְהוּא הֹלֵךְ יָחֵף וְכָל הָעָם חָפָה
אֲשֶׁר אִתּוֹ חָפוּ אִישׁ רֹאשׁוֹ
וַיַּעֲלוּ עֹלֶה וּבָכֹה וְדָוִד הִגִּיד
לֵאמֹר אֲחִיתֹפֶל נִמְצָא עִם
אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סַכֶּל נָא אָמַר
אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל יְהוָה וַיְהִי נֶצַח הַיָּם
דָּוִד בָּא עַד הָרֹאשׁ אֲשֶׁר בּוֹא
יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לֵאלֹהִים וְהִנֵּה שָׁחָה
לִקְרָאתוֹ חוּשַׁי הָאַרְכִּי קָרוּעַ קָרַע
כֻּתָּנְתּוֹ וַאדָמָה עַל רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר
לוֹ דָוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי וְהָיִתָ
עָלַי לְמַשָּׂא וְאִם הָעִיר תָּשׁוּב נָשָׂא שוב
וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם עַבְדְּךָ אֲנִי
הַמֶּלֶךְ אֶהְיֶה עֶבֶד אָבִיךָ וַאֲנִי הָיָה
מֵאז וְעַתָּה וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וְהֵפַרְתָּה פּוּר
לִי אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל וְהַלּוֹא יָעַץ
עִמְּךָ שָׁם צָדוֹק וְאֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תַּגִּיד לְצָדוֹק שָׁמַע שָׁמַע
וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים הִנֵּה עִמָּם
עִמָּם שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֲחִימַעַץ שָׁנָה
לְצָדוֹק וִיהוֹנָתָן לְאֶבְיָתָר וּשְׁלֻחִתֶּם
בְּיָדָם אֵלַי כָּל דָּבָר אֲשֶׁר
תִּשְׁמָעוּ וַיֵּלֶךְ חוּשַׁי רֵעֵהּ דָּוִד בוא
הָעִירָה וְאַבְשָׁלוֹם יָבוֹא יְרוּשָׁלִַם׃
וְדָוִד עָבַר מְעַט מֵהָרֹאשׁ
וְהִנֵּה צִיבָא נַעַר מְפִיבֹשֶׁת
לִקְרָאתוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים חֲבָשִׁים
וַעֲלֵיהֶם מָאתַיִם לֶחֶם וּמְאָה מֵאָה

Pfilius abiathar duo filii vestri sint vobiscum.
Ecce ego abscondar in cāpestribus deserti: donec veniat
sermo a vobis vt nūcietur mihi. Reportauerunt ergo sadoch & abiathar arcam dei in
ierusalem: & mānserūt ibi. Dauid ascendebat sup
ascēsum olivarū & flebat: &
caput eius opertū: & ipse
nudis pedib: & oīs pplus q cum
eo operuit vnusqsq caput suū.
ascendebāt ascendētes & flentes. & dixit
nunciauerūt dicentes: & achitophel in
rattis cū absalom. & dixit dauid:
deus meus infatua tū cōsiliū achitophel.
facti est dauid veniente vsq ad cacumē vbi adorauit
ibi deū: & ecce venit in occursum eius
chusi archi socius dauid scissa ve
ste & terra sup caput eius. & dixit ei
dauid: si trāsieris mecū eris sup me onus.
si in ciuitatē reuerteris: & dices absa
lom: seruus tuus sum rex: sicut fui seruus patris tui: sic ero
seruus tuus: dissipabis
consiliū achitophel. Habes autem
tecum sadoch & abia
thar sacerdotes: & oē verbum quodcunq
audieris in domo regis: indicabis sadoch
& abiathar sacerdotibus. Sunt enim
cū eis duo filii eorū achimaas filius
sadoch: & ionathan filius abiatar: & mittetis
per eos ad me oē verbum quod
audieritis. Venīte ergo chusi amico dd in
ciuitatē: absalō quoq
ingressus ē ierusalē. 16.
Cumq ascenderet
dauid summitatē mōtis in quo
adoraturus erat deū:
ecce occurrit ei chusi archites scissa
veste & terra pleno ca
pite. Et dixit
ei dd. Si veneris mecum: eris
mihi oneri: si aūt in ciuitatem reuertaris
& dixeris absalom seruus tuus sum
rex: sicut fui seruo patris tui: sic ero
seruus tuus: dissipabis
consiliū achitophel. Habes autem
tecum sadoch & abiathar sacerdotes: & oē verbum quodcunq
audieris in domo regis: indicabis sadoch
& abiathar sacerdotibus. Sunt enim
cū eis duo filii eorū achimaas filius
sadoch: & ionathan filius abiatar: & mittetis
per eos ad me oē verbum quod
audieritis. Venīte ergo chusi amico dd in
ciuitatē: absalō quoq
ingressus ē ierusalē. 16.
Cumq ascenderet dauid paululū mōtis vertice: appuit syba puer
miphiboseth in occursū eius cū duo
bus asinis qui oneratī erāt: & centum alligaturis vue

filius abiathar ambo filij vri vobiscū. ecce
ego expecto vos in cāpestribus deserti: donec
veniat sermo a vobis vt nūcietur mihi. &
dauid: sadoc & abiathar arcam dei
in hierusalem: & mānserūt ibi. & dauid ascen
debat sup ascēsum olivarū & flebat:
caput nudis pedib: & oīs pplus q cum
co operuit vnusqsq caput suū.
& achitophel in
filius abiathar. & mittetis in manibus co
rū ad me oē verbū qđ audieritis. & ingredi
tur chusi amicus dauid in ciuitatē: & abe
salom nuper ingrediebat in hierusalem.

Ca. 16

Et dauid trāsijt paululū a cacumine: et
ecce ība puer mephiboseth, veniebat in
occursum ei: & par asinoz sellatorū qui oneratī erāt:
sup eos ducēti panes: & cephi

vue paſſe. τ cētū maſſe palatharū. τ vter vini. τ di
σαφίδων · καὶ ἑκατὸν παλάθας · καὶ νέβελ οἴνου · καὶ εἶ
rit rex ad ſiba: qd hec tibi? τ dixit
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε
ſiba: aſini domui regis vt aſcēdant: τ
σιβά, οἱ ὄνοι τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἐπιβαίνειν, καὶ
panes τ palathe τ vue paſſe in cibū
οἱ ἄρτοι καὶ αἱ παλάθαι καὶ σαφίδες εἰς βρῶσιν τοῖς
pueris: τ vinū vt bibat qui defecerit in
παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πίνειν τῷ ἐκλελυμένῳ ἐν τῇ
deſerto. τ dixit rex: vbi eſt filꝰ do
ἐρήμῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ποῦ ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ κυ
mini tui? τ dixit ſiba ad regem: ecce ma
ρίου σου; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ κα
net in hieruſalē. τ dicit: hodie reducēt
θηται ἐν Ἱερουσαλημ. καὶ λέγει, σήμερον ἐπιστρέψουσί
mihi dom⁹ iſrael regnum patris mei.
μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.
τ ait rex ad ſiba: ecce tibi erūt om
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, ἰδοὺ σοι ἔσαι πάν
nia q̄ erāt mephiboſeth. τ dixit ſiba: adoro:
τα τὰ τοῦ μεφιβόσεθ. καὶ εἶπε σιβά, προσκυνῶ,
inueniā gr̄am in oculis tuis dñe mi rex. τ
εὑροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ · καὶ
B 2.Re. venit rex dauid vſq; ad bꝫurim. τ ecce
2.b. παραγίνεται ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαουρίμ · καὶ ἰδοὺ
inde vir egrediebat de cognatiōe domus ſaul: τ no
ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐν πατριᾷ οἴκου σαοὺλ, καὶ ὄνο
mē ei ſemei filius gera procedebat egrediēs: τ
μα αὐτῷ σεμεὶ υἱὸς γηρὰ ἐξεπορεύετο ἐκπορευόμενος, καὶ
maledicēs τ mittens lapides cōtra dauid τ
καταλογῶν καὶ βάλλων λίθους ἐπὶ τὸν Δαυὶδ καὶ
cōtra vniuerſos ſeruos eius. τ omis ppls
ἐπὶ πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ · καὶ πᾶς ὁ λαὸς
τ omnes bellatores a dextris τ a ſiniſtris
καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν
regis. τ ita dixit ſemei cū ma
τοῦ βασιλέως · καὶ οὕτως εἶπε σεμεὶ ἐν τῷ κα
lediceret ei: egredere egredere vir ſanguinū
ταρᾶσθαι αὐτόν, ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ τῶν αἱμάτων
τ vir iniquus: reddidit in te dñs vniuer
καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος, ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πάν
ſum ſanguinē domus ſaul: eo q̄ regna
τα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαοὺλ, ἀνθ' ὧν ἐβασίλευ
ſti pro eo. τ dedit dñs regnum in
σας ἀντ' αὐτοῦ · καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν εἰς
manus abeſalom filij tui. τ indicauit tibi
χεῖρας Ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου · καὶ ἔδειξέ σοι τὴν
malicia tua q̄m vir ſāguinū tu es. τ dixit
κακίαν σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σὺ εἶ · καὶ εἶπεν
abeſſa filius ſaruie ad regem: quare ma
Ἀβεσὰ υἱὸς σαρουΐα πρὸς τὸν βασιλέα, ἵνατί κα
ledicit canis moztuus ille dño meo
καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου
regi? vadā tā τ auferā ca
τὸν βασιλέα; διελεύσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφα
put eius. τ dixit rex ad abeſſa: qd
λὴν αὐτοῦ · καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσά, τί
mihi τ vobis filij ſaruie? τ dimittite eū: qꝫ
ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουΐα; καὶ ἄφετε αὐτόν, διό
deo maledicit mihi: qz dño dixit ei vt male
τι καταρᾶται μοι, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ κακολο
diceret dauid. τ quis dicet ei quare fe
γεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ὅτι πε
Infra. ciſti ſic? τ dixit dauid ad abeſſa τ
19.d. Eccle. ποίηκας οὕτως; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσὰ καὶ
13.c. ad vniuerſos ſeruos ſuos: ecce
πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ

C

ꝑſſe. & centum maſſis palatarum & vtre vini.
Et dixit rex ſybe.
Quid ſibi volunt hec?
Rñdit ſyba. Dñe mi rex: aſini domeſticis
regis vt ſedeāt: & panes & palate ad veſcendū pueris tuis: vinū āt
vt bibat ſi quis defecerit in deſerto. Et ait rex.
Vbi eſt filius
domini tui? Reſpōdit ſyba regi.
Remanſit in ieruſalem
dicens.
Hodie reſtituet mihi
domus iſrael
regnum patris mei. Et
ait rex
ſybe. Tua ſint oia que
fuerunt
mephiboſeth. Dixit ſyba.
Oro vt inueniā gratiā
apud te
dñe mi rex. Vēit ergo rex dauid vſq; ad
bahurim. Et ecce egre
diebatur inde vir
de cognatione domus
ſaul nomine
ſemei filius gera: pce
debat egrediēs & ma
ledicebat: mittebat
pides cōtra dd & cōtra
vniuerſos ſeruos regis
dauid. Ois āt ppls &
vniuerſi bellatores a de
xtro & a ſiniſtro latere
regis incedebāt. Ita aūt
loq̄batur ſemei cū ma
lediceret regi. Egrede
re: egredere vir ſanguinū & vir belial. Reddi
dit tibi dñs vniuerſi
ſanguinē domus ſaul:
q̄m inuaſiſti regnū p
eo: & dedit dominus regnum in manu
abſalō filii tui: & ecce
premunt te mala tua:
q̄m vir ſanguinū es.
Dixit autem
abiſai filius ſaruie regi.
Quare maledicit canis
hic moriturus
domino meo regi? Vadam
& amputabo caput ei?
Et ait
rex. Quid mihi & vobis eſt filii ſaruie? Dimitte eū vt maledicat. Dominus enī pcepit ei vt
malediceret dd? Et qs
eſt qui audeat dicere
quare ſic fecerit. Et ait rex
abiſai & vniuerſis ſeruis ſuis. Ecce

בְּנִי אֲשֶׁר יָצָא מִמְּעַי מְבַקֵּשׁ אֶת מְצָה נַפְשִׁי וְאַף כִּי עַתָּה בֶּן הַיְמִינִי
הַנִּיחוּ לוֹ וִיקַלֵּל כִּי אָמַר לוֹ יְהוָה׃ אוּלַי יִרְאֶה יְהוָה בְּעֵינִי וְהֵשִׁיב
יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת קִלְלָתוֹ הַיּוֹם׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְאַנְשָׁיו בַּדֶּרֶךְ
וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצַלַע הָהָר לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ וְקִלֵּל וְסֹקֵל בָּאֲבָנִים
לְעֻמָּתוֹ וְעַפַּר בָּעָפָר׃ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ עֲיֵפִים
וַיִּפַּח שָׁם׃ וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִַם
וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעֵה דָּוִד אֶל
אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל חוּשַׁי זֶה חַסְדְּךָ אֶת רֵעֶךָ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ
אֶת רֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר
יְהוָה וְהָעָם הַזֶּה וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לוֹ אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב׃ וְהַשֵּׁנִית
לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר עָבַדְתִּי לְפָנֶיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם
אֶל אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה נַּעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל
אַבְשָׁלוֹם בֹּא אֶל פִּילַגְשֵׁי אָבִיךָ אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמֹר הַבָּיִת וְשָׁמַע
יִשְׂרָאֵל כִּי נִבְאַשְׁתָּ אֶת אָבִיךָ וְחָזְקוּ יְדֵי כָּל אֲשֶׁר אִתָּךְ׃ וַיִּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם
הָאֹהֶל עַל הַגָּג וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם אֶל פִּילַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָּל
יִשְׂרָאֵל׃ וַעֲצַת אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר יִשְׁאַל
אִישׁ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל עֲצַת אֲחִיתֹפֶל גַּם לְדָוִד גַּם לְאַבְשָׁלוֹם׃

filius meus qui egreſſus eſt de vtero meo quērit animam meam: quātomagis hic filius gemini: dimittite cum vt maledicat iuxta pceptū dñi ſi forte reſpiciat dominus afflictionē meā: & reddat mihi dominus bonū pro maledictione hac hodierna. Ambulabat itaq; dauid & ſocii eius per viā. cū eo. Semei autem per iugū montis ex latere contra illum gradiebatur maledicens & mittens lapides aduerſum eū: terramq; ſpargens. Venit itaq; rex dauid & vniuerſus populus cum eo laſſus: & refocillati ſūt ibi. Abſalom & oīs populus eius ingreſſi ſunt ieruſalē ſed & achitofel cum eo. Cumautē venīſſet chuſi arachites amicus dauid ad abſalom: locutus eſt ad eum. Saluē rex. ſalue rex. At quem abſalō. Hec eſt inquit gratia tua ad amicum tuum? Quare nō iuiſti cū amico tuo? Reſponditq; chuſi ad abſalō. Nequaq; : quia illius ero quem elegit dñs: & oīs hic populus & vniuerſus iſrael: & cum eo manebo. Sed vt & hoc inferam cui ego ſeruiturus ſum? Nonne filio regis? Sicut patri tuo: ita pebo & tibi. Dixit autem abſalom ad achitofel. Iniste conſilium quid agere debeamus. Et ait achitofel ad abſalom. Ingredere ad concubinas patris tui quas dimiſit ad cuſtodiendā domum: vt cum audierit omnis iſrael q fedaueris patrem tuum: roborentur tecum manus eorum. Tetenderunt ergo abſalom taberna culum in ſolario: igreſſuſq; eſt ad concubinas patris ſui coram vniuerſo iſrael. Conſilium autem achitofel qđ dabat in diebus illis: quaſi ſi quis conſuleret deum. Sic erat omne cōſilium achitofel: & cum eſſet cum dauid: & cū eſſet cum abſalom. 17.

filius meus q egreſſus é de vtero meo querit aiam meā. ſi ät t nūc hic filius femmet: dimittite cū mou. ei dē καὶ νῦν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἰεμιναίου, ἄφετε αὐτ t maledicat: qm̄ dñs dixit ei: ſiforte reſpicia καὶ καταράσθω, ὅτι κύριος εἶρηκεν αὐτῷ, εἴ πως ἴδ humilitatē meā: t reddat mihi dñs b τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος ἀ na pro maledictione ei in die illa. et a ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐπ bulabat dauid t oēs viri eius in ve ρεύετο δαυὶδ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδ t semei ibat per latus mōtis: καὶ σεμεὶ ἐπορεύετο κατὰ τὸ πλάγιος τοῦ ὄρους, ἐ herēs ei ibat t maledicebat: t mittebat μενα αὐτοῦ ἐπορεύετο καὶ κατηρᾶτο, καὶ ἔβαλλε deo aduerſus eū t puluere ſpargēs. t venit βους ἐπ' αὐτὸν καὶ τῷ χοῖ πάσων. καὶ πᾶς ἐγένε rex t vniuerſus ppls q cū eo deficientes. ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκλελυιδή t refocillati ſūt ibi. t abeſalom t oīs ppls καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. καὶ ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ro ſui t iract ingreſſi ſūt in hieruſalē: t achitopl δρῶν ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀχιτόφ cum eo. t factū ē cū venit chuſi archi amic μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὅτι ἦλθε χουσὶ ὁ ἀρχὶ ἑταῖ dauid ad abeſalom: t dixit chuſi abeſ δαυὶδ πρὸς ἀβεσαλώμ, καὶ εἶπε χουσὶ τῷ ἀβεσ lom: viuat rex viuat rex. t dixit abe λώμ, ζήτω ὁ βασιλεὺς ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ εἶπεν ἀβεσ lom chuſi: hec mīa tua cū am λώμ τῷ χουσί, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑτ co tuo? quare nō iuiſti cū amico tuo? ρου σου; ἵνατί οὐκ ἐπορεύθης μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; dixit chuſi ad abeſalom: nequaq̄: ſed poſt εἶπε χουσὶ πρὸς τὸν ἀβεσαλώμ, οὐχί, ἀλλ' ἢ κατόπισ quē elegit dñs t ppls hic t vniuerſus vi ου ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ rael: et cro t cū eo manebo. t ραήλ, αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετ' αὐτοῦ καθίσομαι. καὶ ſecundo cui ego ſeruiā: nōne coā fi δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω, οὐκ ἐνώπιον τοῦ υ eius? ſicut ſeruiui patri tuo ſic ero t αὐτ; ὡς ἐδούλευσα τῷ πατρί σου οὕτως ἔσομαι μ cum. t dixit abeſalom ad achitophel: d τὰ σοῦ. καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς ἀχιτόφελ, δ te nobis cōſiliū qđ agemus? t dixit achito τε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσομεν; καὶ εἶπεν ἀχιτ phel abeſalom: ingredere ad cōcubinas p φελ πρὸς ἀβεσαλώμ, εἴσελθε πρὸς παλλακὰς τ πα tris tui quas dimiſit ad cuſtodiēdū domū ſuā: τρός σου ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, audiet oīs iſrael: q fedaueris patrē ἀκούσεται πᾶς ἰσραήλ, ὅτι κατῄσχυνας τὸν πατέρ tuū: t roborabūtur manus oīum q̄ſūt te σου, καὶ κραταιώσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν με cum. t fixerūt tabernaculū abeſalom in ſol σοῦ. καὶ ἔπηξαν σκηνὴν τῷ ἀβεσαλὼμ ἐπὶ τῷ δώμ rio: t ingreſſus eſt abeſalō ad cōcubinas τι, καὶ εἰσῆλθεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς patris ſui in oculis vniuerſi iſra τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ ἰσρ el. t cōſiliū achitophel qđ cōſulebat in ήλ. καὶ ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν τα diebus priorib: ſicut cōſulit qs per ἡμέραις ταῖς πρώταις, καθὼς ἐρωτᾷ τις διὰ τοῦ deū: ſic oē cōſiliū achitophel t θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ καὶ τῷ dauid t abeſalom. δαυὶδ καὶ τῷ ἀβεσαλώμ. Ca.17

A Καὶ εἶπεν ἀχιτόφελ πρὸς ἀβεσαλὼμ, ἐκλέξομαι δὴ μοι δυοδέκα μυριάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστὰς καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα, καὶ εἰσελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν. καὶ ἐκλυθήσεται αὐτὸς καὶ ἀνειμένος τὰς χεῖρας, καὶ καταπλήξω αὐτόν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον. καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σέ, καθὼς ἐπιστρέφει πᾶσα ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. πλὴν ψυχὴν ἀνδρὸς ἑνὸς σὺ ζητεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰρηνεύσει. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς ἀβεσαλὼμ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ισραηλ. καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ, καλέσατε δὴ τὸν Χουσὶ τὸν ἀραχί, καὶ ἀκουσόμεθα τί ἐν στόματι αὐτοῦ καὶ γε αὐτοῦ. καὶ παρεκλήθη Χουσὶ πρὸς ἀβεσαλὼμ. καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ πρὸς αὐτὸν λέγων: οὕτως συμβεβούλευκεν ἀχιτόφελ, εἰ ποιήσομεν κατὰ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, σὺ λάλησον. καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς ἀβεσαλὼμ, οὐκ ἀγαθὴ ἡ βουλὴ ἣν βεβούλευται ἀχιτόφελ νυνὶ ταύτην. καὶ εἶπε Χουσὶ: σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας οὓς μετ' αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ πικροὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ εἰσὶν ὥσπερ ἄρκτος τεθηρωμένη ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστής: καὶ οὐ καταπαύσει τὸν λαόν. καὶ ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν αὐλίων ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων. καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσεται πᾶς ὁ ἀκούων καὶ ἐρεῖ, γέγονε πληγὴ ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω ἀβεσαλὼμ. καὶ ἔσται ὁ υἱὸς ὁ μαχητής, οὗ ἐστιν ἡ καρδία ὡς καρδία λέοντος, θραυσθήσεται θρασυνόμενος: ὅτι γνώσεται πᾶς Ισραηλ, ὅτι δυνατός ἐστιν ὁ πατήρ σου καὶ οἱ μαχηταὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐγὼ συμβουλεύω ἐγώ, καὶ συναγόμενος συναχθήσεται πρὸς σὲ πᾶς Ισραηλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βερσαβεέ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος. καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορεύσεται εἰς μέσον αὐτῶν,

Dixit achitophel ad absalō: eligam mihi duodecim milia virorū: & surgēs persequar̄ dauid hac nocte: & irruam super eū: & lassus et solutis manibus: & percutiā regē solū. & reducā vniuersum populum quomodo vnus reuertitur ad virum suum. virum enim tu quæris: & omnis populus erit in pace. Placuitq; sermo eius absalom & cunctis maioribus natu israel. Ait autem absalom. Vocate chusi arachitē: & audiamus quid etiam ipse dicat. Cumq; venisset chusi ad absalō: dixit ei absalō. Huiusmodi sermonem locutus est achitofel. Facere debemus: an non quod das cōsilium? Et dixit chusi ad absalom. Non est bonum consilium quod dedit achitofel hac vice. Et rursum itulit chusi. Tu nosti patrē tuū & viros cū eo sunt esse fortissimos & amaro animo velut si vrsa raptis catulis in saltu seniat. Sed & pr̄ tuus vir bellator est: & nec morabitur cū populo. Forsitan nūc latitat in foueis aut in vno quo voluerit loco: & cū ceciderit vnus quilibet in principio audiet qui cumq; audierit: & dicet. Facta est plaga in populo qui sequebatur absalō. Et fortissimus quiq; cui cor ē qsi leōis: pauore soluetur. Scit enim omnis populus israel fortem esse patrem tuum: & robustos oēs qui cū eo sunt. Sed hoc mihi videtur rectū ee cōsiliū. Cōgregetur ad te vniuersus ppls israel a dan vsq; ad berſabee quasi arena maris inumerabilis: & tu eris in medio eorum

וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל אַבְשָׁלוֹם אִבְחֲרָה נָּא שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלָּיְלָה: וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדָיִם וְהֵחִתִּתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ: וְאָשִׁיבָה כָל הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם: וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַם לְחוּשַׁי הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה גַם הוּא מַה בְּפִיו גַּם הוּא: וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה אֶת דְּבָרוֹ אִם אֵין אַתָּה דַּבֵּר: וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת: וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אֲנָשָׁיו כִּי גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה וְאִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין אֶת הָעָם: הִנֵּה עַתָּה הוּא נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפָּחִתִים אוֹ בְּאַחַת הַמְּקוֹמוֹת וְהָיָה כִּנְפֹל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם: וְהוּא גַּם בֶּן חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה הֶמֵס יִמַּס כִּי יֹדֵעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ: כִּי יַעֲצֹתִי הָאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לָרֹב וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְּרָב:

וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם וְנָחַנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל הָאֲדָמָה וְלֹא נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ נַם אֶחָד׃ וְאִם אֶל עִיר יֶאֱסֹף וְהִשִּׁיאוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד הַנַּחַל עַד אֲשֶׁר לֹא נִמְצָא שָׁם נַם צְרוֹר׃ וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי הָאַרְכִּי מֵעֲצַת אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר הָבִיא יְהוָה אֶל אַבְשָׁלוֹם אֶת הָרָעָה׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל צָדוֹק וְאֶל אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים כָּזֹאת וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת אַבְשָׁלוֹם וְאֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת אֲנִי יָעַצְתִּי׃ וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַל תָּלֶן הַלַּיְלָה בְּעַרְבוֹת הַמִּדְבָּר וְגַם עָבֹר תַּעֲבֹר פֶּן יִבָּלַע לַמֶּלֶךְ וּלְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְיוֹנָתָן וַאֲחִימַעַץ עֹמְדִים בְּעֵין רֹגֶל וְהָלְכָה הַשִּׁפְחָה וְהִגִּידָה לָהֶם וְהֵם יָלְכוּ וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא יוּכְלוּ לְהֵרָאוֹת לָבוֹא הָעִירָה׃ וַיַּרְא אִתָּם נַעַר וַיַּגֶּד לְאַבְשָׁלוֹם וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם מְהֵרָה וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּית אִישׁ בְּבַחוּרִים וְלוֹ בְאֵר בַּחֲצֵרוֹ וַיֵּרְדוּ שָׁם׃ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתִּפְרֹשׂ אֶת הַמָּסָךְ עַל פְּנֵי הַבְּאֵר וַתְּשַׁטַּח עָלָיו רִחְפוֹת וְלֹא נוֹדַע דָּבָר׃ וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶל הָאִשָּׁה הַבַּיְתָה וַיֹּאמְרוּ אֵיֵה אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר

&irruemus super eum in quocunq; loco inuentus fuerit: & operiemus eum sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris quicū eo sunt: nec vnū quidem. Quod si extra vrbē aliquā fuerit igressus: circūdabit oīs israel funes: & trahemus eam in torrentem vt non reperiatur nec calculus quidem ex ea. Dixitq; absalom & omnes viri israel. Melius est cōsiliū chusi arachite consilio achitofel. Dñi autē nutu dissipatum est consilium achitofel vtile: vt induceret dñs mala sup absalom. & ait chusi ad sadoc & ad abiathar sacerdotes: sic & sic consuluit achitophel absalom & sentoribus israel: & sic cōsului ego. & nunc mittite cito & nunciate dauid dicētes: ne moreris nocte hac in cāpestribus deserti sed absq; dilatione trāsgredere: ne forte absorbeatur rex & oīs populus qui cū eo est. Ionathas āt & achimaas stabant iuxta fontē rogel. & abiit ancilla & nunciauit eis: & illi profecti sūt vt referrēt ad regē dauid nūciū. Nō enī poterant videri aut introire ciuitatē. Vidit āt eos quidam puer: & indicauit absalom. Illi vero concito gradu ingressi sunt domū cuiusdam viri in bahurim q hēbat puteum in vestibulo suo: & descēderūt in eū. Tulit āt mulier: & expandit velamen sup os putei quasi & sic cans ptisanas: & sic latuit res. Cunq; veniſſent serui absalō in domū ad mulierem dixerunt. Vbi est achimaas

τ ἐπέλθωμεν ἐπ' αὐτὸν ἐν ἑνὶ τῶν τόπων οὗ ἂν εὑρωμεν ἐκεῖ καὶ ἐπιπεσούμεθα ἐπ' αὐτόν, ὡσεὶ πίπτει δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχὶ ὑπολειφθήσεται ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ οὐδὲ ἕνα. ἐὰν δὲ εἰς πόλιν συναχθῇ, καὶ προσάξουσι πᾶς ἰσραὴλ σχοινία ἐπὶ τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ἐπισπάσομεν αὐτὴν εἰς τὸν χειμάρρουν, ἕως μὴ καταλιφθῇ ἐκεῖ λίθος. καὶ εἶπεν ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ: βουλὴ χουσὶ τοῦ ἀραχὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν ἀχιτόφελ. καὶ κύριος ἐνετείλατο τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν τοῦ ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθήν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος τὰ κακὰ ἐπὶ ἀβεσαλώμ. καὶ εἶπε χουσὶ πρὸς σαδὼκ καὶ πρὸς ἀβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς, οὕτω καὶ οὕτω βεβούλευται ἀχιτόφελ τῷ ἀβεσαλωμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἰσραὴλ, καὶ οὕτω συμβεβούλευκα ἐγώ. καὶ νῦν ἀποστείλατε τάχυ καὶ ἀπαγγείλατε τῷ δαυὶδ λέγοντες, μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα κατὰ δυσμὰς τῆς ἐρήμου, ἀλλὰ διαβαίνων διάβηθι, ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἰωναθὰν καὶ αχιμαὰς ἱστήκεισαν ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ῥωγελ: καὶ ἀπῆλθε παιδίσκη καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ ἐπορεύοντο καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυίδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀβεσαλὼμ, καὶ ἀπῆλθον τάχει: καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον ἀνδρὸς ἐν βαουρίμ. καὶ ὁ φρέαρ ἐν αὐλῇ: καὶ κατέβησαν ἐκεῖ. καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ καὶ διεπέτασεν τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ λάκκου καὶ ἔψυχεν ἐπ' αὐτῷ πάλαθας, καὶ οὐκ ἐγνώσθη τὸ ῥῆμα. καὶ εἰσῆλθον οἱ παῖδες ἀβεσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς οἶκον, καὶ εἶπον, ποῦ ἐστὶν ἀχιμαὰς

ε ionathan? τ dixit ad viros mulier: trā
καὶ Ἰωναθάν; καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας ἡ γυνή, πα=
sſerūt gulātes parū aque. τ queſierūt τ nō
ρῆλθον γευσάμενοι μικρὸν τοῦ ὕδατος· καὶ ἐζήτουν καὶ οὐχ
inuenerūt eos: τ reuertuntur in hieruſalem. τ
ηὗρισκον αὐτούς, καὶ ἀνασρέφουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ
factū eſt poſtq̄ abierūt ipſi: aſcēderūt de
ἐγένετο μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτούς, ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
puteo τ abierūt. τ nūciauerūt regi
λάκκου καὶ ἀπῆλθον· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ
dauid: τ dixūt ei: ſurgite τ trāſite
δαυίδ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστητε καὶ διάβητε
cito aquas: qm̄ hec conſuluit cōtra
ταχὺς τὰ ὕδατα, ὅτι τάδε βεβούλευται καθ' ὑ=
vos achitophel. τ ſurrexit dauid τ oīs ppls q̄
μῶν Ἀχιτόφελ· καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
cum eo τ trāſierūt iordanē vſq; ad lu
μετ' αὐτοῦ καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φω=
cem matutinā: vſq; ad vnū nō latuit q̄ nō trāſiuit ior
τὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διέβη τὸν Ἰορ
danē. τ achitophel vidit: q̄ nō factū fuit cōſiliū
δάνην· καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν, ὅτι οὐ γέγονεν ἡ βουλὴ
ſuū: τ ſtrauit aſinū ſuā τ ſurrexit τ
αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἀνέστη καὶ
abiit in domū ſuā in ciuitatē ſuā.
ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ·
τ precepit domui ſue τ ſuffocauit ſe τ mor=
καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἀπήγξατο καὶ ἀπε=
tuus eſt: τ ſepult⁹ eſt in ſepulchro patris ſui.
θανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
τ dauid venit in caſtra: τ abe=
καὶ δαυὶδ παρεβάλετο εἰς παρεμβολάς, καὶ Ἀβε=
ſalom trāſiit iordanē ipſe τ oīs vir iſra
σαλὰμ διέβη τὸν Ἰορδάνην αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρα
el cū eo. τ amaſſa cōſtituit abeſalom
ὴλ μετ' αὐτοῦ· καὶ τὸν Ἀμεσσὰ κατέστησεν Ἀβεσαλὼμ
pro ioab ſup exercitū. at amaſſa erat filius vi=
ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν στρατιάν· ὁ δὲ Ἀμεσσὰ ἦν υἱὸς ἀν=
ri: τ nomē ei iether iſraelite: q̄ venit ad
δρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεθὲρ τὸν Ἰσραηλίτου, ὃς ἦλθεν ἐπὶ
abigail filiā ieſſe ſororē ſaruie matris
τὴν Ἀβιγαΐλ θυγατέρα Ἰεσσαὶ ἀδελφὴν σαρουΐα μη=
tris ioab. τ caſtrametat⁹ eſt abeſalom τ oīs
τρὸς Ἰωάβ. καὶ παρενέβαλεν Ἀβεσαλὼμ καὶ πᾶς
vir iſrael in terra galaath. τ factū eſt q̄n igreſſus e
ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς γῆν γαλαάδ. καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθε
dauid in caſtra τ ſobi τ filius naas de ra
δαυὶδ εἰς παρεμβολὰς καὶ σωβὶ καὶ υἱὸς ναὰς ἐκ ρα
bath filioꝝ ammō: τ machir filius amiel de loda=
βὰθ υἱῶν ἀμμῶν, καὶ μαχὶρ υἱὸς ἀμιὴλ ὁ ἐκ λοδα
bar: τ berzelai galaadites q̄ de rogelim tulerūt
βὰρ, καὶ Βερζελαὶ ὁ γαλααδίτης ὁ ἐκ ρωγελὶμ ἤνεγκαν
cubilia τ tapetes: τ lebetes τ vaſa fi=
κοίτας καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας καὶ σκεύη κε
ctilia: τ frumētū τ ordeū τ farinā τ fabam
ράμων, καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ ἄλευρα καὶ κύαμον
τ lētē τ ſimilā τ mel τ butyrum τ
καὶ φακὸν καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι καὶ βούτυρον καὶ
oues τ lactentes vitulos. τ attulerūt
πρόβατα καὶ γαλαθηνὰ μοσχάρια. καὶ προσήνεγκαν
dauid τ pplo q̄ cum eo ad veſcēdū: qm̄ dicebāt
τῷ δαυὶδ καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ ἐσθίειν, ὅτι ἔλεγον
ppl̄m fameſcere τ deſicere ſitiētē in deſerto.
τὸν λαὸν πεινᾶν καὶ ἐκλελύσθαι διψήσαντα ἐν τῇ ἐρήμῳ.

C.18. A Θ Καὶ ἐπισκέψατο δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν τὸν
Et recēſuit dauid oēm ppl̄m q̄
cum eo. τ conſtituit ſup eos tribunos τ
μετ' αὐτοῦ· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς χιλιάρχους καὶ
centuriones. τ miſit dauid ppl̄z:
ἑκατοντάρχους· καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ τὸν λαόν, τὸ
tertiā ptē in manu ioab: τ tertiā ptē in manu
τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωάβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ

ᵐ& ſonathas? ⁿEt trādit
ᶜeis⁽ᵏ⁾mulier. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍTrāſierūt feſtinātēr ᶠgu
ſtata paululū ᵍaq̄. At hi q
ᶠq̄rebāt ⁿcū nō ᶠrepperiſ=
ſent: ᶠreuerſi ſunt in ierū
ſalem. ᵉCunq; ᶜabiſſent
ᵖaſcēderūt illi ᶜde puteo:
ᶠ& pgētes ᵍnūciauerunt
ᵇregi ᵏdd⁽ⁱ⁾& dixerūt. ∞∞∞
ᵒSurgite ᵉ& tranſite ᵍcito
fluuiū: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜqm̄ ⁿhuiuſcemodi ᶜdedit
ᵏcōſiliū ᵏcōtra vos ᶠachi=
tofel. ᶠSurrexit ergo ᵉdd
ᵇ& oīs ᶜpplus ᵇq̄ cū eo e=
rat: ᶠ& trāſierūt ᵇiordanē
ᶠdonec ᵉdiluceſceret: &
ᶜnec ⁿvnus quidē reſidu
us fuit ᵍqui ᶠnon ∞∞∞∞∞
ⁿtrāſiret fluuiū. ᶠPorro a
chitofel ᶠ videns ∞∞∞∞∞
ᶜq̄ ⁿnon ᵇfuiſſet factū ᶜcō
ſilium ſuum: ᵇſtrauit ∞∞
ᶠaſinū ſuū: ᵍſurrexitq; ᵇ& abiit ᵏin ᶠ domū ſuā & ⁿᵐin
ⁿciuitatē ſuā: ᵒ& diſpoſi=
ta ᵍdomo ſua: ᶠſuſpēdio ⁿi
teriit: ᶠ& ſepult⁹ ē ⁿin ſe=
pulchro ᶜpris ſui. ᶠDauid
ât ᶠvēit ᵇin caſtra: ᵇ& abſa
lom ᶜtranſiit ᶜiordanem:
ᶠipſe ᵍ& omnes ᵇviri ᶠiſra=
el ᵏcum eo. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐAmaſam vero ⁿcōſtitu
it ᵒabſalom ᵏpro ᵍioab ∞
ᶠſup ᵉexercitū. ᵉAmaſa
āt erat ᵉfilius ᶠviri qui ᶠvo
cabatur ⁿicthra de ⁿiezra
eli: ᵏqui ᵏingreſſus eſt ᵏad
ᶠabigaīl ⁿfiliā ᶠnaas ᵍſoro=
rem ᵇſaruie q̄ fuit ᶜmater
ᵇioab. ᶜEt caſtrametat⁹
eſt ᶠiſrael ᵍcū abſalom in
ᵇterra ᶠgalaad. ᶠGūq; ve=
niſſet ᵐᵐdauid ∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿin caſtra ᵒſobi ᵖfilius ᵍna
as ᶠde rabbath ∞∞∞∞∞∞
ᵍfiliorū ᶠāmō ⁿ& machir
ᵏfilius ᶠamihel ᶠde loda=
bar: ᵇ& berzellai ᶜgaala=
dites ᵇde rogeli obtulerūt
eiᶜ ſtratoria ᶠ& tapetia ᵍ& vaſa ᵇ fictilia: ᶠfrumentū
ᵏ& ordeū ᶠ& farinā ᵐᵐ& polentam ⁿ& fabam ∞∞∞
ᵒ& lentē ᵖ& frixum oleo
ciceꝝ ᵍ& mel ᶠ& butyrum
ᵒoues ᶠ& pingues ⁿ vitu=
los: ᵏdederunt q̄ ᶠdauid
ᶠ& populo ᵍqui ᵇ cum eo
erat ᶜad veſcēdū. ᶜ Suſpi=
cati ᵇenim ſunt ᶜ populū
ᶠame ᵇ& ſiti ᵍfatigari ∞∞∞
ᶠin deſerto. 18.
ᶠGitur ᵍcōſiderato ᵇda
uid ᵇpopulo ſuo: ᵍconſti
tuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇſup eos ᶠtribunos ᶠ& cē=
turiones: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ& dedit ᵍpopuli ᶠ tertiā
partem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵐᵐ	וַיהוֹנָתָן ᵐᵐ וַתֹּאמֶר ᵒ לָהֶם ᵖהָאִשָּׁה	
ᵍבקשׁ	ᵍעֹבְרוּ ᵐמְהֵרָה כִּי ᵏהַמַּיִם ᵍ וַיְבַקְשׁוּ ᵐ וְלֹא	
ᵍשוב ᵏהיה	ᵏמָצְאוּ ᵍ וַיָּשֻׁבוּ ᵍ וִירוּשָׁלִַם ׃ ᵍוַיְהִי	
ᵍהלך ᵒעלה	ᵏאַחֲרֵי ᵍלָכֵתָם ᵒוַיַּעֲלוּ ᵐמֵהַבְּאֵר ᵍוַילכו	
ᵍנגד	ᵍוַיַּגִּידוּ ᵏלַמֶּלֶךְ ᵍ דָּוִד ᵍ וַיֹּאמְרוּ ᵐᵐ אֶל	
	ᵐדָּוִד ᵏקוּמוּ ᵍוְעִבְרוּ ᵍמְהֵרָה ᵏאֶת ᵐהַמַּיִם	
	ᵍכִּי ᵐכֹּה ᵍ יָעַץ ᵍ עֲלֵיכֶם ᵍ אֲחִיתֹפֶל ׃	
ᵍקום	ᵍוַיָּקָם ᵏדָּוִד ᵍוְכָל ᵍ הָעָם ᵒ אֲשֶׁר ᵍ אִתּוֹ	
ᵍעבר	ᵍוַיַּעַבְרוּ ᵏאֶת ᵐהַיַּרְדֵּן ᵍ עַד ᵏאוֹר ᵐהַבֹּקֶר	
ᵍעדר	ᵐעַד ᵏאֶחָד ᵍלֹא ᵍ נֶעְדַּר ᵒ אֲשֶׁר ᵍלֹא	
	ᵒעָבַר ᵍאֶת ᵐהַיַּרְדֵּן ׃ ᵍוְאֲחִיתֹפֶל ᵍ רָאָה	
ᵍעשׂה ᵍיצע	ᵍכִּי ᵏלֹא ᵍנֶעֱשְׂתָה ᵍעֲצָתוֹ ᵒ וַיַּחֲבֹשׁ ᵏאֶת	
ᵍחָבַשׁ ᵍחמר	ᵐהַחֲמוֹר ᵍוַיָּקָם ᵍוַיֵּלֶךְ ᵏאֶל ᵍביתו ᵐאֶל	
ᵍצוה ᵍחנק	ᵐעִירוֹ ׃ וַיְצַו ᵍאֶל ᵍבֵּיתוֹ ᵍוַיֶּחְנָק ᵒ וַיָּמָת	
ᵍמות ᵍקבר	ᵍוַיִּקָּבֵר ᵐבְּקֶבֶר ᵏאָבִיו ׃ וְדָוִד ᵍ בָּא	
ᵏבוא	ᵒמַחֲנָיְמָה ᵍוְאַבְשָׁלוֹם ᵍעָבַר ᵏאֶת ᵍהַיַּרְדֵּן	
	ᵍהוּא ᵍוְכָל ᵏאִישׁ ᵍיִשְׂרָאֵל ᵍעִמּוֹ ׃ ᵍוְאֶת	
ᵍשום	ᵐעֲמָשָׂא ᵐשָׂם ᵒאַבְשָׁלוֹם ᵍתַּחַת ᵍיוֹאָב	
	ᵍעַל ᵒהַצָּבָא ᵍוַעֲמָשָׂא ᵐבֶּן ᵏאִישׁ ᵍוּשְׁמוֹ	
	ᵐיִתְרָא ᵒהַיִּשְׂרְאֵלִי ᵏאֲשֶׁר ᵐבָּא ᵏאֶל	
ᵏאָח	ᵏאֲבִיגַל ᵍבַּת ᵍנָחָשׁ ᵏאֲחוֹת ᵍצְרוּיָה ᵏאֵם	
ᵍחנה	ᵍיוֹאָב ׃ ᵍוַיִּחַן ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍוְאַבְשָׁלוֹם	
ᵍבוא ᵐדוד	ᵏאֶרֶץ ᵐהַגִּלְעָד ׃ ᵍוַיְהִי ᵍ כְּבוֹא ᵐᵐ דָּוִד	
	ᵒמַחֲנָיְמָה ᵍ וְשֹׁבִי ᵍבֶּן ᵍ נָחָשׁ ᵐמִּרַבַּת	
	ᵍבְּנֵי ᵍעַמּוֹן ᵐוּמָכִיר ᵍבֶּן ᵍעַמִּיאֵל ᵍמִלּוֹ	
	ᵍדְּבָר ᵍוּבַרְזִלַּי ᵏהַגִּלְעָדִי ᵐמֵרֹגְלִים ׃	
ᵍשכב ᵍספות	ᵐמִשְׁכָּב ᵍוְסִפּוֹת ᵍוּכְלִי ᵍ יוֹצֵר ᵍ וְחִטִּים	
ᵍכלה ᵍיצר	ᵐ וּשְׂעֹרִים ᵍ וְקָמַח ᵐᵐ וְקָלִי ᵐ וּפוֹל	
ᵍחמה ᵐᵐקלה	ᵒוַעֲדָשִׁים ᵍוְקָלִי ᵍ וּדְבַשׁ ᵍ וְחֶמְאָה	
ᵍשפה ᵍנעש	ᵒוְצֹאן ᵍוּשְׁפוֹת ᵐבָּקָר ׃ הִגִּישׁוּ ᵍלְדָוִד	
ᵍאכל	ᵍוְלָעָם ᵒאֲשֶׁר ᵍ אִתּוֹ ᵍ לֶאֱכֹל ᵒ כִּי	
ᵍדבר	ᵍאָמְרוּ ׃ ᵍ הָעָם ᵍ רָעֵב ᵍוְעָיֵף ᵍוְצָמֵא	
Cap.xviij	ᵍבַּמִּדְבָּר ׃ ᵍוַיִּפְקֹד ᵍדָּוִד	
ᵍפקד	ᵍאֶת ᵒהָעָם ᵍאֲשֶׁר ᵍ אִתּוֹ ᵍ וַיָּשֶׂם	
ᵍשום ᵍשור	ᵒעֲלֵיהֶם ᵍשָׂרֵי ᵐאֲלָפִים ᵍוְשָׂרֵי ᵐמֵאוֹת ׃	
ᵍשלח	ᵍוַיְשַׁלַּח ᵍדָּוִד ᵍאֶת ᵒהָעָם ׃ הַשְּׁלִשִׁית	

בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשִּׁלִשִׁית בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשִּׁלִשִׁית
בְּיַד אֲבִישַׁי וְאֶת אֲחִי יוֹאָב וְהַשִּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי וְאֶת אֲחִי יוֹאָב וְהַשִּׁלִשִׁית
בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם
יֹצֵא אֵצֵא גַּם־אֲנִי אֵצֵא יֹצֵא אֵצֵא גַּם־אֲנִי יֹצֵא
עִמָּכֶם וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי עִמָּכֶם וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי
אִם־נָסוֹנָס לֹא יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ נוֹס שׂוֹם אִם־נָסוֹנָס לֹא יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ נוֹס שׂוֹם
לֵב וְאִם־חֲצְיֵנוּ יָמוּתוּ לֹא יָשִׂימוּ כּוֹת חֲצָה לֵב וְאִם־חֲצְיֵנוּ יָמוּתוּ לֹא יָשִׂימוּ כּוֹת חֲצָה
אֵלֵינוּ לֵב כִּי עַתָּה כָּמֹנוּ עֲשָׂרָה כְּמוֹ אֵלֵינוּ לֵב כִּי עַתָּה כָּמֹנוּ עֲשָׂרָה כְּמוֹ
אֱלֹהִים וְעַתָּה טוֹב כִּי תִהְיֶה לָנוּ הָיָה אֱלֹהִים וְעַתָּה טוֹב כִּי תִהְיֶה לָנוּ הָיָה
מֵעִיר לַעְזוֹר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עָזַר מֵעִיר לַעְזוֹר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עָזַר
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם יִיטַב הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם יִיטַב
אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד עָשָׂה עֲמֹד אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד עָשָׂה עֲמֹד
הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת מֵאָה הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת מֵאָה
וְלַאלָפִים וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָב צָוָה וְלַאלָפִים וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָב צָוָה
וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת אִתַּי לֵאמֹר וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת אִתַּי לֵאמֹר
לְאַט לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל אַט לְאַט לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל אַט
הָעָם שֹׁמְעִים בְּצֵאת הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הָעָם שֹׁמְעִים בְּצֵאת הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל
הַשָּׂרִים עַל דְּבַר אַבְשָׁלוֹם וַיֵּצֵא שׂוּר הַשָּׂרִים עַל דְּבַר אַבְשָׁלוֹם וַיֵּצֵא שׂוּר
הָעָם הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל הָעָם הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל
וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם הֹיָה לְחַם
וַיִּנָּגְפוּ שָׁם הָעָם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי נָגַף פָּנָה וַיִּנָּגְפוּ שָׁם הָעָם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי נָגַף פָּנָה
עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי שָׁם הַמַּגֵּפָה עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי שָׁם הַמַּגֵּפָה
גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף גָּדַל גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף
וַתְּהִי שָׁם הַמִּלְחָמָה נָפֹצֶת עַל וַתְּהִי שָׁם הַמִּלְחָמָה נָפֹצֶת עַל
פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיֶּרֶב הַיַּעַר לֶאֱכֹל רַבָּה פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיֶּרֶב הַיַּעַר לֶאֱכֹל רַבָּה
בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם
הַהוּא וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי קָרָא הַהוּא וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי קָרָא
עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל
הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ פּוֹא שֶׂבֶךְ הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ פּוֹא שֶׂבֶךְ
הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ נָדַל תָּזַק הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ נָדַל תָּזַק
בָּאֵלָה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין גַּתַּן בָּאֵלָה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין גַּתַּן
הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר תַּחְתָּיו הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר תַּחְתָּיו
עָבָר וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֶּד רָאָה עָבָר וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֶּד רָאָה
לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת
אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאֵלָה וַיֹּאמֶר תָּלָה אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאֵלָה וַיֹּאמֶר תָּלָה
יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה נָגַד יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה נָגַד

sub manu ioab: & tertiā ptē sub manu abisai filii faruie fratris ioab: & tertiam partem sub manu ethai q̄ erat de geth. Dixitq; rex ad populum. Egrediar & ego vobiscum. Et rñdit populus. Nō exibis. Siue enim fugerimus non magnope ad eos de nobis ptinebit: siue media ps ceciderit e nobis nō fatis curabūt: quia tu vnus solus pro decē milibus cōputaris. Melius est igitur vt sis nobis in vrbe p̄sidio. Ad quos rex ait. Quod vobis videtur rectum hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta portā. Egrediebatur q̄ ppls p turmas suas cēteni & milleni. Et p̄cepit rex ioab & abisai & ethai dicēs Seruate mihi puerū absalom. Et omnis populus audiebat p̄cipiente regem cunctis principibus pro absalom. Itaq; egressus est populus in cāpū cōtra israel: & factum est prelū in saltu effraim. Et cesus est ibi populus israel ab exercitu dauid: factaq; est plaga magna in die illa vigiti milium. Fuit autem ibi prelū dispersum super facie oīs terre: & multo plures erāt quos falto cōsūpserat de populo q̄s hi quos vorauerat gladius in die illa. Accidit āt vt occurreret ab salom seruis dd: sedēs mulo. Cumq; īgressus fuisset mulus subter cōdensam quercū & magnā: adhesit caput eius quercui & illo suspenso inter celum & terram mulus cui insedebat pertransiuit. Vidit āt hoc quispiam: & nunciauit ioab dicens. Vidi absalom pendere de quercu. Et ait ioab viro qui nunciauerat ei. Si

abessa fris ioab: τ filij faruia: τ ter ἀβεσσὰ ἀδελφοῦ Ἰωάβ, καὶ υἱοῦ σαρουΐα, καὶ τὸ τρί
tiā ptē i manu ethi gethei. τ dixit rex τον ἐν χειρὶ ἐθὶ τοῦ γεθαίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
ad ppm: egrediēs egrediar τ ego πρὸς τὸν λαόν, ἐκπορευόμενος ἐκπορεύσομαι καὶ ἐγὼ
vobiscum. τ dixit ppls nō exibis: qm̄ si fu μεθ' ὑμῶν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυ
gientes fugerimus: nō ponetur in nos cor. τ si Infra. n.d.
γόντες φύγωμεν, οὐ στήσεται ἐν ἡμῖν καρδία· καὶ ἐὰν
mortui fuerim⁹ media ps nr̄m nō ponent in nos ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν οὐ θήσουσιν εἰς ἡμᾶς
cor: q̄ tu sicut nos decē milia. τ nūc be καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες· καὶ νῦν κα
nū est nobis vt sis tu in vrbe in presidiū λὸν ἔσῃ ἡμῖν τοῦ εἶναί σε ἐν τῇ πόλει εἰς βοηθὸν
nr̄m. τ dixit eis rex: q̄d placuerit co ἡμῶν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, τὸ ἀρεσὸν ἐνώπι
rā vobis factū. τ stetit rex iuxta laeuā ον ὑμῶν ποιήσω· καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸ κλῖτος
porte: τ ois ppls egrediebatur in cēteris τῆς πύλης, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο ἐν ἑκατοντάσι
τ in millenis. τ precepit rex ioab καὶ ἐν χιλιάσι· καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωάβ
τ abessa τ ethi dicēs: parcite mihi καὶ τῷ ἀβεσσὰ καὶ τῷ ἐθὶ λέγων, φείσασθέ μοι τοῦ
puero absalom. τ ois ppls audiuit παιδαρίου ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐν
precipiēte regē oībus pricipib⁹ pro τῷ ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ
absalom. τ egressus ē ois ppls in cāpū in ἀβεσσαλώμ. καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον εἰς
occursum israel. τ factū est prelū in ἀπάντησιν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ
saltu ephraim. τ cesus est ibi ppls israel co δρυμῷ ἐφραίμ. καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώ
ram facie dauid. τ factū est plaga ma πιον τῶν παίδων δαυίδ· καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγά
gna in die illa: τ cadunt viginti mi λη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πίπτουσιν εἴκοσι χιλιάδ
lia virorū. τ fuit prelū dispersū sup δες ἀνδρῶν. καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ
facie totius siluę. τ supabundauit si προσώπου ὅλου τοῦ δρυμοῦ· καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυ
ua vt cōsumeret de ppl̄o magis q̄s vo μὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐν τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέ
uerat gladius in die illa. τ occurrit φαγεν ἡ ῥομφαία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ συνήντησεν
absalom coram seruis dauid: τ ab ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων δαυίδ, καὶ ἀβε
salom sedebat in mulo: τ ingressus e σαλὼμ ἐπεβεβήκως ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου, καὶ εἰσῆλθεν
mulus subter plātas arboris magnā: τ implica ὁ ἡμίονος ὑπὸ φυτὸν δένδρου μέγα, καὶ συνεπλά
tū est caput eius in arbore: τ suspēsus est κη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῷ δένδρῳ, καὶ ἀνεκρεμάσθη
in arbore inter terrā τ inter ἐν τῷ δένδρῳ ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ ἀναμέσον τοῦ
celū: τ mulus q̄ erat sub eo pterāsiuit. οὐρανοῦ, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.
τ vidit vir vnus τ nūciauit ioab. τ di καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἰωάβ· καὶ εἶπε
xit: ecce ego vidi absalom suspēsum in ἰδοὺ ἐγὼ ἑώρακα τὸν ἀβεσσαλὼμ κρεμάμενον ἐπὶ
arbore. τ dixit ioab viro qui nūcia τὸ δένδρον. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπαγ
uerat ei: τ ecce γείλαντι αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ

vidiſti: τ quare nō percuſſiſti eū ibi ſup
ἴδες, καὶ διατί οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς
terrā: τ dediſſem tibi ego decē ſiclos argēti
γῆν; καὶ ἔδωκα ἄν σοι ἐγὼ δέκα σίκλους ἀργυρίου
τ baltheū vnū. τ dixit vir ad ioab:
καὶ περιζώνην μίαν· καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωάβ,
τ ſi exhiberes tu in manib⁹ meis mile ar
καὶ ἐὰν παράσῃς σὺ ἐν ταῖς χερσί μου χιλίους ἀρ⁹
genti ſiclos non inferrē manus meas in
γυρίου σίκλους οὐ μὴ ἐπιβάλω τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τὸν
filiū regis. q̄n in auribus noſtis prece
υἱὸν τοῦ Βασιλέως· ὅτι ἐν ταῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλα
1.reg. pit rex tibi τ abeſſa τ ethi di
το ὁ Βασιλεὺς σοι καὶ τῷ Ἀβεσσᾶ καὶ τῷ Ἐθὶ λέ⁹
cēs: cuſtodite mihi puerū abeſalom. τ
γων, φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ· καὶ
quidē facīa in aſa mea iniquū: τ oē ver
πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου ἄδικον; καὶ πᾶς ὁ λό
bū nō abſcōdetur a rege: τ tu ſta
γος οὐ κρυβήσεται ἀπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ αὐ σὺ στή
D res ex aduerſo. τ dixit ioab pp hoc ego ag
σῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ εἶπεν Ἰωάβ διὰ τοῦτο ἐγὼ ἀπ⁹
grediar cōrā te. τ tulit ioab tria iacula
ἔρχομαι ἐνώπιόν σου· καὶ ἔλαβε Ἰωάβ τρία βέλη
in manu ſua: τ infixit ea in cor
ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρ
de abeſalom adhuc eo viuēte in corde
δίαν Ἀβεσσαλὼμ ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ
arboris. τ circumuenerūt decē pueri de
τοῦ δένδρου· καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια τῶν
gerētibus arma ioab: τ percuſſerūt abeſalom:
αἰρόντων τὰ σκεύη Ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλώμ,
τ interfecerūt eū. τ cecinit ioab in
καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν· καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ ἐν
buccina: τ reuerſus eſt ppls vt nō perſeque
σάλπιγγι, καὶ ἐπέστρεφεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ καταδιώ⁹
retur poſt iſrael: q̄n pepercit ioab
κειν κατόπισθεν τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐφείσατο Ἰωὰβ τ
pplo. τ tulit ioab abeſalom: τ proiecit
λαοῦ· καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔρριψεν
Joſue. cum in foueā magnā in ſaltu in foueā
7.f. αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν
grandē: τ ſtatuerūt ſup eū acerū lapidū magnū ni
μέγαν, καὶ ἔστησαν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφό⁹
mis. τ oīs iſrael fugerūt vnuſquiſq; in tabnacu
δρα· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνω
lum ſuū. τ abeſalom adhuc viuēs tulit τ ere
μα αὐτοῦ· καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστη⁹
xit ſibi titulū in valle regis: q̄n
σεν ἑαυτῷ στήλην ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Βασιλέως, ὅτι
dixit nō eſt mihi filius: vt ſit memoria
εἶπεν οὐκ ἔστι μοι υἱός, ἵνα ἀναμιμνήσκηται τὸ ὄνο⁹
nis mei. τ vocauit titulū in noīe ſuo:
μά μου· καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐ⁹
τ appellauerūt eū manus abeſalom vſq; in
τοῦ, καὶ ἐπεκάλεσαν αὐτὴν χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς
diem hunc. τ achimaas filius ſadoc ait ioab:
ἡμέρας ταύτης· καὶ Ἀχιμαὰς υἱὸς Σαδὼκ εἶπε τῷ Ἰωάβ,
currens tā nūciabo regi: q̄ iudiciū fecit
E δραμοῦμαι δὴ εὐαγγελιοῦμαι τῷ Βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν
ei oīs de manu inimicorū eius. τ dixit ei
αὐτῷ κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτ⁹· καὶ εἶπεν αὐ
ioab: nō vir nuncij es tu in die hac:
τῷ Ἰωάβ, οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελισμοῦ εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
τ tu nūciabis in die aliat in āt die
καὶ σὺ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ
hac nō nūciabis: q̄n filius regis mortu⁹
ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῇ, ὅτι υἱὸς τοῦ Βασιλέως τέθνη
eſt. τ dixit ioab chuſi: vade τ nun
κε· καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσί, πορεύου καὶ ἀπάγγει
cia regi que vidiſti.
λλε τῷ Βασιλεῖ ἃ εἶδες· ꝯ

"vidiſti: ᵒquare ᵖnon ᵍcō⁼
fodiſti eum ꝯ
ʳcū terra: ˢ& ego ᵗdediſſē
"tibi ᵛdecē ʷargēti ſiclos
'& ˣvnum ʸbaltheū! Quí
ᶻdixit ᵃad ꝯ
ᵇioab. ᶜSi ᵈappēderes ᵉin
ᶠmanibus meis ꝯ
ᵍmille ʰargēteos: ⁱnequa
q̄ ʲmitterē ᵏmanū meā ˡī
ʳfiliū ᵐregis. " Audiētibus
ⁿeni nobis ᵒprecepit ᵖrex
'tibi ᵠ& ʳabſai ˢ& ᵗethai
ꝯ
ᵘdicēs. ᵛCuſtodite ʷmihi
ˣpuerū ʸabſalom. Sed &
ᶻfi feciſſem ᵃ cōtra aiam
meam audacter: ꝯ
ᵇnequaq̄ hoc ᶜregem ᵈla
tere potuiſſet: " & tu ꝯ
ᵉſtares ᶠex aduerſo. ᵍEt a
ʰit ioab. ⁱNon ꝯ
ʲſicut tu vis: ſed ᵏaggredí
ar eū ˡcorā te. ᵐTulit ergo
ioab ⁿtres ᵒlāceas ᵖin ma⁼
nu ſua: ᵠ& infixit eas ʳin
corde ˢabſalom. Cumq;
ᵗadhuc ᵘpalpitaret herēs
ᵛin ʷquercu ˣcucurrerūt
ʸdecē ᶻiuuenes ᵃarmigerí
ᵇioab: ᶜ& ꝑcutientes ᵈinter
fecerunt eum. ꝯ
ᵉCecinit aūt ᶠioab ᵍbucci
na ʰ& retinuit ⁱpopulum
ʲne ꝑſequeretur fugientē
ᵏiſrael: volēs ˡꝑcere ꝯ
ᵐmultitudini. ⁿEt tulerūt
ꝯ
ᵒabſalom ᵖ& proiecerūt
ᵠeum ʳin ſaltu ˢin ꝯ
ᵗfouea ᵘgrādē: ᵛ& cōpor
tauerūt ʷſup eū ˣacerū
ʸlapidū ᶻmagnū ᵃnimis.
ᵇOmnis autem ᶜiſrael ꝯ
ᵈfugit ᵉin tabernacula ſua.
ᶠPorro abſalom ꝯ
ᵍerexerat ʰſibi ⁱcū adhuc
viueret ʲtitulum ꝯ
ᵏqui eſt ˡin valle ᵐregis. ꝯ
ⁿDixerat ᵒenim. ᵖNon ꝯ
ᵠhabeo ʳfiliū: & hoc erit
ˢmonimentū ᵗnoīs mei.
ᵘvocauitq; ᵛtitulū ʷnomi
ne ſuo: ˣ& appellatur ꝯ
ʸmanus ᶻabſalō ᵃvſq; ad
ᵇhanc ᶜdiem. ꝯ
ᵈAchimaas aūt ᵉfilius ᶠſa
doch ᵍait. ʰCurram ꝯ
ⁱ& nunciabo ʲregi ᵏquia
ꝯ
ˡiudiciū fecerit ei ᵐdñs ⁿd
manu ᵒinimicorum eius.
ᵖAd quem ᵠioab ʳdixit.
ˢNon eris ᵗnuncius in
ᵘhac ᵛdie: ʷſed nunciabis
ˣin ʸalia. ꝯ
ᶻHodie ᵃnolo te ᵇnuncia
re. ᶜFilius ᶜenim ꝯ
ᵈregis eſt ᵉmortuus. ᶠEt
aiſt ᵍioab ʰchuſi. ꝯ
ⁱVade & ʲnuncia ᵏregi
ˡquę ᵐvidiſti. ꝯ

מָרַע נָבָה "רָאִיתָ ומַדּוּעַ לֹא ? הִכִּיתוֹ שָׁם
נָתַן אַרְצָה וְעָלַי לְתֵת לְךָ עֲשָׂרָה כֶּסֶף
אָמַר וְחֲנֵרָה אֶחָת וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל
יוֹאָב וְלֹא אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל כַּפַּי
שָׁלַח אֶלֶף כֶּסֶף "לֹא אֶשְׁלַח יָדִי אֶל בֶּן
הַמֶּלֶךְ כִּי "בְּאָזְנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ
אֹתְךָ וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת אֹתִי
לֵאמֹר שִׁמְרוּ מִי בַּנַּעַר בְּאַבְשָׁלוֹם
עָשָׂה אוֹ עָשִׂיתִי "בְנַפְשִׁי שֶׁקֶר וְכָל
דָּבָר לֹא יִכָּחֵד מִן הַמֶּלֶךְ " וְאַתָּה
יָצַב תִּתְיַצֵּב וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא
פָּנֶה כִּן אָחִילָה לְפָנֶיךָ וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה
לָקַח חֲנִית שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב
"אַבְשָׁלוֹם עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב הָאֵלָה
סָבַב כָּלָה וְסָבְבוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים " נֹשְׂאֵי כְּלֵי
נָכָה מוּת יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת אַבְשָׁלוֹם וַיְמִתֻהוּ
שָׁפַר שׁוּב וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיָּשָׁב הָעָם
מֵרדף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל "כִּי חָשַׂךְ
יוֹאָב אֶת הָעָם וַיִּקְחוּ אֶת
שָׁלַךְ אַבְשָׁלוֹם "וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ בַּיַּעַר אֵל
גָּדַל גָּלַל הַפַּחַת הַגְּדוֹל וַיַּצֻּבוּ עָלָיו גַּל
אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל יִשְׂרָאֵל
נוּס נָסוּ "אִישׁ לְאָהֳלָיו : וְאַבְשָׁלוֹם
חָיָה "יָצַב לָקַח וַיִּצֶּב לוֹ בְּחַיָּיו אֶת מַצֶּבֶת
אֲשֶׁר בְּעֵמֶק הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין
זָכַר עָבַר לִי בֵּן בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי וַיִּקְרָא
קָרָא "לַמַּצֶּבֶת עַל שְׁמוֹ "וַיִּקָּרֵא לָהּ
יָד אַבְשָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
רוּץ וַאֲחִימַעַץ בֶּן צָדוֹק אָמַר אָרוּצָה
נָא וְאַבְשְׁרָה אֶת הַמֶּלֶךְ כִּי
בָּשַׂר שָׁפַטוֹ יְהוָה מִיַּד אֹיְבָיו : וַיֹּאמֶר
לוֹ "יוֹאָב "לֹא אִישׁ בְּשֹׂרָה אַתָּה
הַיּוֹם הַזֶּה וּבִשַּׂרְתָּ "יוֹם אַחֵר
וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תְבַשֵּׂר כִּי עַל בֶּן
מוּת יָלַד הַמֶּלֶךְ מֵת: וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַכּוּשִׁי
"נגד רָאָה לֵךְ "הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה

וַיִּשְׁתַּחוּ כוּשִׁי לְיוֹאָב וַיָּרָץ: וַיֹּסֶף עוד אֲחִימַעַץ בֶּן צָדוֹק וַיֹּאמֶר
אֶל יוֹאָב וְיִהִי מַה אָרֹצָה נָּא גַּם הָיָה
אֲנִי אַחֲרֵי הַכּוּשִׁי וַיֹּאמֶר יוֹאָב
לָמָּה זֶּה אַתָּה רָץ בְּנִי וְלָכָה אֵין
בְּשֹׂרָה מְצֹאתְךָ: וְיִהִי מַה אָרוּץ
וַיֹּאמֶר לוּ רוּץ וַיָּרָץ אֲחִימַעַץ
דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי
וְדָוִד יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַשְּׁעָרִים
וַיֵּלֶךְ הַצֹּפֶה אֶל גַּג הַשַּׁעַר אֶל
הַחוֹמָה וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
וְהִנֵּה אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ: וַיִּקְרָא
הַצֹּפֶה וַיַּגֶּד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אִם לְבַדּוֹ בְּשׂוֹרָה בְּפִיו וְהָלוֹךְ הָלוֹךְ
וְקָרֵב: וַיַּרְא הַצֹּפֶה אִישׁ אַחֵר
רָץ וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה אֶל הַשַּׁעַר
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גַּם זֶה מְבַשֵּׂר:
הַצֹּפֶה אֲנִי רֹאֶה אֶת מְרוּצַת
הָרִאשׁוֹן כְּמְרוּצַת אֲחִימַעַץ בֶּן
צָדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ טוֹב
זֶה וְאֶל בְּשׂוֹרָה טוֹבָה יָבוֹא:
וַיִּקְרָא אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ
שָׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפָּיו
אָרְצָה וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר סִגַּר אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
נָשְׂאוּ אֶת יָדָם בַּאדֹנִי הַמֶּלֶךְ:
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲשָׁלוֹם לְנַעַר
לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אֲחִימַעַץ
רָאִיתִי הֲמוֹן גָּדוֹל לִשְׁלֹחַ אֶת
עֶבֶד הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת עַבְדֶּךָ וְלֹא
יָדַעְתִּי מְאוּמָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סֹב
הִתְיַצֵּב כֹּה וְיָסָב וְיַעֲמֹד: וְהִנֵּה
הַכּוּשִׁי בָּא וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי יִתְבַּשַּׂר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי שְׁפָטְךָ יְהוָה
הַיּוֹם מִיַּד כָּל הַקָּמִים עָלֶיךָ:

Adorauit chuſi ioab: & cucurrit. Rurſus ait achimaas filius ſadoch dixit ad ioab. Quid ipedit ſi etiam ego curro poſt chuſi? Dixitq; ei ioab. Quid vis currere fili mi? Veni huc. Non eris boni nũcii baiul? Quid enī ſi cucurrero? Et ait ei. Curre. Curres ergo achimaas per viam compendii tranſiuit chuſi. Dauid autem ſedebat inter duas portas. Speculator vero erat in faſtigio porte ſuper murum: eleuans oculos ſuos vidit hominem currentem ſolum: & exclamans indicauit regi. Dixitq; rex. Si ſolus eſt: bonus ẽ nũcius in ore eius. Properãte ãt illo & accedẽte pi vidit ſpeculator hominẽ alterũ currentẽ: & vociferãs in culmine ait. Apparet mihi alter homo currens ſolus. Dixitq; rex. Et iſte bonus eſt nuncius. Speculator aũt conteplor ait curſum prioris quaſi curſum achimaas filii ſadoch. Et ait rex. Vir bonus eſt & nũcium portans bonum venit. Clamãs ãt achimaas dixit ad regem. Salue rex. Et adorans regem corã eo pronus in terrã ait. Bñdictus dominus deus tuus qui conclusit homines qui leuauerũt manus ſuas cõtra dñm nr̃m regẽ. Et ait rex. Eſt ne pax puero abſalom? Dixitq; achimaas. Vidi tumultũ magnũ cum mitteret ioab ſeruus regis tui me ſeruũ tuum: neſcio aliud. Ad quẽ rex: tranſi ait & ſta hic. Cunctq; ille tranſiſſet & ſtaret: apparuit chuſi. Et veniẽs ait. Bonũ apporto nuncium dñe mi rex. Iudicauit enim pro te dominus hodie de manu oĩum qui ſurrexerũt cõtra te

τ adorauit chuſi ioab: τ cucurrit. τ
καὶ προσεκύνησε χουσὶ τῷ Ἰωάβ, καὶ ἔδραμε. καὶ
addidit rurſus achimaas filius ſadoc: τ dixit ioab:
προσέθετο ἔτι ἀχιμαὰς υἱὸς σαδώκ, καὶ εἶπε τῷ Ἰωάβ,
τ dd erit ſi cucurrero poſt chuſi: τ dixit
καὶ τί ἔσαι ἐὰν δράμω ὀπίσω τοῦ χουσί; καὶ εἶπεν
ioab: quare tu curris fili mi: τ tibi nõ eſt
Ἰωάβ, ἱνατί σὺ τρέχεις τέκνον μου; καὶ σοὶ οὐκ ἔστι
bonũ nũciũ in veritatẽ cunti. τ dixit achi-
εὐαγγελία εἰς ὀφέλειαν πορευομένῳ· καὶ εἶπεν ἀχι-
maas: τ dd erit ſi cucurrero: τ dixit et ioab:
μαάς, καὶ τί ἔσαι ἐὰν δράμω, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ,
curre. τ cucurrit achimaas per viã pla
δράμε· καὶ ἔδραμεν ἀχιμαὰς κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ κι
niciei: τ trãſiuit chuſi. τ dauid ſedebat in
κάρ, καὶ παρῆλθε τὸν χουσί· καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀνα
ter ambas portas. τ abiit ſpeculator
μέσον ἀμφοτέρων τῶν πυλῶν· καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς
in faſtigio porte ſup murũ: τ
ἐπὶ τῷ δώματι τῆς πύλης ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ
eleuauit oculos ſuos τ vidit: τ ecce vir
ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
currẽs ſolus corã eo. τ exclamauit ſpecu
τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκο-
lator: τ nũciauit regi. τ dixit
πὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ· καὶ εἶπεν ὁ βα
rex: ſi ſolus currit: bonũ nũciũ in o
σιλεύς, εἰ μόνος τρέχει, εὐαγγελισμὸς ἐν τῷ σό
re eius. τ ibat ambulãs τ accedebat.
ματι αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἤγγιζε.
τ vidit ſpeculator virũ alterũ currentẽ: τ cla
καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα, καὶ ἀνε
mauit ſpeculator: ſup portã τ dixit: ecce
βόησεν ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὴν πύλην καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
vir alter ſolus currẽs. τ dixit rex τ
ἀνὴρ ἕτερος μόνος τρέχων· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καὶ
hic bonũ nũciãs eſt. τ dixit ſpeculator: ptẽpla
οὗτος εὐαγγελιζόμενος ἐστι· καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς ἑώρα
tus ſum curſũ primi ĝñ curſum achimaas filij
κα τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον ἀχιμαὰς υἱοῦ
ſadoc. τ dixit rex: vir bonus iſte τ
σαδώκ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος καὶ
ad nũciũ bonũ veniet. τ clamauit achi-
γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται· καὶ ἐβόησεν ἀχι-
maas τ dixit regi: pax. τ adora
μαὰς καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, εἰρήνη· καὶ προσεκύνη-
uit eum ſup faciẽ ſup terrã: τ dixit: be
σεν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν, εὐ
nedictus dñs deus tuus q̃ conclusit viros
λογητὸς κύριος ὁ θεός σου ὃς συνέκλεισε τοὺς ἄνδρας
qui leuauerũt manus ſuas cõtra dñm
τοὺς ἐπαιροῦντας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὸν κύριον
meũ regẽ. τ ait rex: pax
μου τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰρήνη τῷ
puero abeſalom? τ dixit achimaas: vidi
παιδαρίῳ Ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ἀχιμαάς, εἶδον τὸ
tumultũ magnũ lctum cũ mitteret ioab
πλῆθος μέγα εὐφραινόμενον ἐν τῷ ἀποστεῖλαι Ἰωὰβ
ſeruus regis τ me ſeruũ tuũ: τ
τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως καί με τὸν δοῦλόν σου, καὶ
nõ noui q̃ tibi. τ dixit rex: trãſi
οὐκ ἔγνων τὰ ἐκεῖ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, παρέλθε
τ ſta hic. τ tranſiit τ ſtetit poſt
καὶ παράστηθι ὧδε· καὶ παρῆλθε καὶ ἔστη ὀπίσω
eum. τ ecce chuſi venit: τ dixit chuſi
αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ χουσὶ παρεγένετο, καὶ εἶπεν ὁ χουσὶ
regi: bonũ nũciũ audiat dñs me rex
τῷ βασιλεῖ, εὐαγγελισθήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς
q̃m iudicauit tibi dñs hodie de manu oĩum
ὅτι ἐδίκασε σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων
qui ſurrexerũt tibi.
τῶν ἀνιστάντων σοι.

t dixit rex ad chusi: valet pu=
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν χουσί, ὑγιαίνει τὸ παιδά
er abesalom? t dixit chusi: fiāt ſic pu=
ριον ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ὁ χουσί, γένοιντο ὡς τὸ παιδά
er inimicꝰ dñi mei regis: t om
ριον οἱ ἐχθροί τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάν=
nes q cōſurrexerūt tibi in malū. t pauit rex
τες ὅσοι ἐπανέστησάν σοι εἰς κακά. καὶ ἐσάλπισεν ὁ βασι
t aſcēdit in cenaculū porte t fleuit:
λεὺς καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης καὶ ἔκλαυσεν,
t hec dixit cū lugeret ipſe: fili mi abe
καὶ τάδε εἶπεν ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν, τέκνον μου ἀβε
ſalom: fili mi fili mi abeſalom fili. dꝰ
σαλώμ, τέκνον μου τέκνον μου ἀβεσαλὼμ τέκνον. τίς
dabit mihi morte pro te abeſalom fili mi fili mi:
C.19. δώσει μοι θάνατον ἀντὶ σοῦ ἀβεσαλὼμ υἱέ μου υἱέ μου;
A

Θ Et nūciatū eſt ioab dicētes: ecce
Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βα=
rex flet t luget pro abeſalom. t facta eſt
σιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ. καὶ ἐγένετο ἡ
ſalus in die illa in luctū omni pplo. qm̄
σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ. ὅτι
audiuit pplꝰ in die illa dicētes: q volet
ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγοντων, ὅτι λυπεῖ
rex pro filio ſuo. t declinabat
τὸν βασιλεὺς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ διεκλείετο
pplꝰ in die illa ingredi in ciuitatē:
ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν,
ſicut declinat pplꝰ confuſi vt fugiant
καθὼς διακλείεται ὁ λαὸς οἱ ἀισχυνόμενοι ἐν τῷ φεύγειν
ipſi in prelio. t rex operuit
αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς συνεκάλυπτε τὸ
faciem ſuā: t clamabat voce magna dicēs: fi
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων, τέκ
li mi abeſalom abeſalom fili mi fili mi.
νον ἐμὸν ἀβεσαλὼμ ἀβεσαλὼμ τέκνον ἐμὸν τέκνον ἐμόν.
t ingreſſus eſt ioab ad regem in domū t
καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον καὶ
dixit: cōfudiſti tu hodie vultus oiuꝫ
B.18.B εἶπεν, κατῃσχυνας σὺ σήμερον τὰ πρόσωπα πάντων
ſeruoꝝ tuoꝝ q ſaluā fecerūt aiam tuā
τῶν παίδων σου τῶν διασωσάντων τὴν ψυχήν σου
hodie: t aiam filioꝝ tuoꝝ t filia
σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέ
rū tuarū: t aiam vxoꝝ tuarū t ;ant
ρων σου, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου καὶ τὴν ψυ
mā cōcubinaꝝ tuaꝝ: quia diligis odientes te
χὴν τῶν παλλακῶν σου, τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε
t odio habes diligētes te: quia oſtēdiſti hodie
καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε, ὅτι ἀπήγγελκας σήμερον
q nō ſunt tibi principes neq; ſeruī: q cognoui q abe
ὅτι οὐκ εἰσί σοι ἄρχοντες οὐδὲ παῖδες, ὅτι ἔγνωκα ὅτι ἀβε
ſalom ſi viueret hodie: t oēs nos mortui eſſemꝰ:
σαλὼμ εἰ ἔζη σήμερον, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθανόμεθα,
quia tūc placeret coꝝā te. t nūc ſurge t lo
ὅτι τότε ἤρεσκεν ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν ἀνάστηθι καὶ λά=
quere ad cor ſeruoꝝ tuoꝝ: qm̄ per
B λησον ἐπὶ τὴν καρδίαν τῶν παίδων σου, ὅτι κατὰ τοῦ
dum iuraueris: q ſi nō exieris: neq; manebit
κυρίου ὠμόσκασιν, ὅτι ἐὰν μὴ σὺ ἐξέλευσῃ, οὐ μὴ μείνῃ
aliqꝭ tecum nocte hac. t ſcias hoc
τις μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι τοῦτο
tibi ipſi: qm̄ peius tibi erit hoc ex oibus malis
σαυτῷ, ὅτι χεῖρόν σοι ἔσαι τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν
que venerūt ſup te ex a doleſcētia tua vſq; nūc.
τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ σὲ ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.
t ſurrexit rex t ſedit ſup portā: t nūciatū eſt
καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πύλης, καὶ ἀπηγγέλη
omni pplo a dicētibus: ecce rex ſedet ſup portā:
παντὶ τῷ λαῷ λέγοντων, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς καθῆται ἐπὶ τὴν πύλην,
t venit oīs pplꝰ coꝝā rege. at iſrael fugit
καὶ παρεγένετο πᾶς ὁ λαὸς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἰσραὴλ ἔφυγεν

ᵖDixit aūtᵒ rex ʳadⁿ chu=
ſi. Eſt ne ˢpax ooooooooo
ⁿpuero ˣabſalom? Cui re
ſpondens ˢchuſi: ooooooo
ⁿfiant ʳinquit ᵇ ſicut puer
ˢinimiciᵖ dñi mei ᶜ regis:
ʳ& vniuerſi ᵘ qui ᵇ conſur
gunt ᵗaduerſus eum ˣ in
malū. ˢContriſtatus ita
qꝫ ᵐ rex ⁿ aſcēdit ᵖ cenacu
lū ᵘ porte ʳ & fleuit. ᵃ Et ſic
ˡoq̄batur ⁿ vadēs ˢ Fili mi
ʸabſalō. ᵇabſalō ᵃ fili mi.
ᶜQuis mihi ᵖ tribuat vt
ʳego ˢmoriorˣ pte ᵇ Abſa
ō ᵗ fili mi! ʸ fili mi abſalō.

Vnciatū eſt autē 19
ᵖioab ᵗ qᵖ rex ᶜ fleret
ʳ& lugeret filium ſuum:
ʳ& verſa eſt ooo:ooooooo
ˣ victoria ⁿ in luctum ˡ in
die ᵐ illa ᵒ omni ooooooooo
ᵖpopulo. ʳ Audiuit ᵗ enim
ᵒpopulus ˢin die ⁿ illa oooo
ˣdict: ʳ dolet ˢ rex ˣ ſuper ᵇ fi
lio ſuo. ᶜ Et declinauit oo
ᵇpopulus ˢin die ʳ illa ᵇ in=
gredi ᵇ ciuitatem: ooo:oooo
ˡquomodo ˣ declinare ſo
let ˡpopulus verſus oooo
ⁿ& fugiens ᵒ de prelio.
ᵖPorro rex ᵘ operuit ooo
ᵒcaput ſuum: ʳ & clama=
bat ˢ voce ᵖ magna. ˢ Fili
mi ᵃ abſalom: ᵇ abſalō ᶜ fili
mi. ᶜ Ingreſſus ergo oooo
ʳioab ᵇ ad ᵇ regem in ʳ do=
mum ᵏ dixit. oooooooooo
ˡ Cōfudiſti ᵐ hodie ᵒ vultꝰ
ᵖ omnium ᵠ ſeruorū tuo=
rum ˢ qui ſaluam fecerūt
ʳ animam tuam: ˢ & coooo
ʳ aīam ˢ filiorū tuorū: ʷ &
filiarū tuarū: ᵇ & animā
ᶜ vxoꝝ tuaꝝ: ᵖ & aīam ᶜ cō
cubinarū tuarū. ʳ Diligis
ᵖ odiētes te: ˢ & odio has
bes ˡ diligētes te. ᵐ Et ⁿ oñ
dixti ᵒ hodie ᵖ quia ᵠ nō cu
ras de ⁿ ducibus tuis ˢ & d
ſuis tuis: ⁿ & vere ᵛ cogno
ui ᵘ mō: ˢ qa ⁿ ſi ᵇ abſalō ᶜ vi
ueret ᵖ & oēs nos ˢ occi=
buiſſemus: ᵇ tūc ˢ placeret
ˣ tibi. ˡ Nūc igitur ᵐ ſurge
& ⁿ pcede: ᵒ & alloquēs ſa
tiſfac ʳ ſeruis tuis. ⁿ Juro
ᵒ enim tibi ˢ p dominum
ˣ q ſi ʳ nō ˢ exieris: ᵃ ne vn?
qdē ᵇ remānſurus ſit, ᵖ tecū
nocte hac: ʳ & peius erit
ᵇ hoc ᵉ tibi ˢ quā oīa ˣ mala
ˡ q ᵐ venerūt ⁿ ſup te ᵒ ab a
doleſcentia tua ᵖ vſq; oooo
in ᵠ pñs. ʳ Surrexit e go
ᵉ rex ˢ & ſedit ᵘ in porta. oo
ˣ Et omni ʳ populo ˢ nūcia
tum eſt ᵇ q oooooooooo
ᶜ rex ᵒ ſederet ᵉ i porta ʳ Ve
nit q ᵍ vniuerſa oooooooo
ᵇ multitudo ˡ corā ˣ rege:
ˡ iſrael autem ᵐ fugit ooo

ᵖוַיֹּאמֶר	ᵖאָמַר	
ᵒהַמֶּלֶךְ	ᵒשָׁלַם	
ᵑאֶל־הַכּוּשִׁי	ᵑהַשָּׁלוֹם	
ᵐלְנַעַר	ᵐלְנַעַר	
לְאַבְשָׁלוֹם	לְאַבְשָׁלוֹם	
וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר	
הַכּוּשִׁי	הַכּוּשִׁי	
יְהִי	יְהִי	
כַּנַּעַר	כַּנַּעַר	
אֹיְבֵי	אֹיְבֵי	
אֲדֹנִי	אֲדֹנִי	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
וְכֹל	וְכֹל	
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	
קָמוּ	קָמוּ	
עָלֶיךָ	עָלֶיךָ	
לְרָעָה	לְרָעָה	
יִרְגַּז	יִרְגַּז	
ᵐהַמֶּלֶךְ	ᵐהַמֶּלֶךְ	
וַיַּעַל	וַיַּעַל	
עַל	עַל	
עֲלִיַּת	עֲלִיַּת	
הַשַּׁעַר	הַשַּׁעַר	
וַיִּבְךְּ	וַיִּבְךְּ	
וְכֹה	וְכֹה	
אָמַר	אָמַר	
בְּלֶכְתּוֹ	בְּלֶכְתּוֹ	
בְּנִי	בְּנִי	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
בְּנִי	בְּנִי	
בְּנִי	בְּנִי	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
מִי	מִי	
יִתֵּן	יִתֵּן	
מוֹתִי	מוֹתִי	
אֲנִי	אֲנִי	
תַּחְתֶּיךָ	תַּחְתֶּיךָ	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
בְּנִי	בְּנִי	
בְּנִי	בְּנִי	
וַיֻּגַּד	וַיֻּגַּד	Cap. xix.
לְיוֹאָב	לְיוֹאָב	
הִנֵּה	הִנֵּה	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
בֹּכֶה	בֹּכֶה	
וַיִּתְאַבֵּל	וַיִּתְאַבֵּל	
עַל	עַל	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
וַתְּהִי	וַתְּהִי	
הַתְּשׁוּעָה	הַתְּשׁוּעָה	
בַּיּוֹם	בַּיּוֹם	
הַהוּא	הַהוּא	
לְאֵבֶל	לְאֵבֶל	
לְכָל	לְכָל	
הָעָם	הָעָם	
כִּי	כִּי	
שָׁמַע	שָׁמַע	
הָעָם	הָעָם	
בַּיּוֹם	בַּיּוֹם	
הַהוּא	הַהוּא	
לֵאמֹר	לֵאמֹר	
נֶעֱצַב	נֶעֱצַב	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
עַל	עַל	
בְּנוֹ	בְּנוֹ	
וַיִּתְנַגֵּב	וַיִּתְנַגֵּב	
הָעָם	הָעָם	
בַּיּוֹם	בַּיּוֹם	
הַהוּא	הַהוּא	
ᵐבָּא	ᵐבָּא	
הָעִיר	הָעִיר	
כַּאֲשֶׁר	כַּאֲשֶׁר	
יִתְנַגֵּב	יִתְנַגֵּב	
הָעָם	הָעָם	
ᵐהַנִּכְלָמִים	ᵐהַנִּכְלָמִים	
בְּנָסָם	בְּנָסָם	
בַּמִּלְחָמָה	בַּמִּלְחָמָה	
וְהַמֶּלֶךְ	וְהַמֶּלֶךְ	
לֹאטֶה	לֹאטֶה	
פָּנָיו	פָּנָיו	
וַיִּזְעַק	וַיִּזְעַק	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
קוֹל	קוֹל	
גָּדוֹל	גָּדוֹל	
בְּנִי	בְּנִי	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
בְּנִי	בְּנִי	
בְּנִי	בְּנִי	
וַיָּבֹא	וַיָּבֹא	
יוֹאָב	יוֹאָב	
אֶל	אֶל	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
הַבַּיִת	הַבַּיִת	
וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר	
הֹבַשְׁתָּ	הֹבַשְׁתָּ	
ᵐהַיּוֹם	ᵐהַיּוֹם	
אֶת	אֶת	
פְּנֵי	פְּנֵי	
כָל	כָל	
עֲבָדֶיךָ	עֲבָדֶיךָ	
הַמְמַלְּטִים	הַמְמַלְּטִים	
אֶת	אֶת	
נַפְשְׁךָ	נַפְשְׁךָ	
הַיּוֹם	הַיּוֹם	
וְאֵת	וְאֵת	
נַפְשׁ	נַפְשׁ	
בָּנֶיךָ	בָּנֶיךָ	
וּבְנֹתֶיךָ	וּבְנֹתֶיךָ	
וְנֶפֶשׁ	וְנֶפֶשׁ	
נָשֶׁיךָ	נָשֶׁיךָ	
וְנֶפֶשׁ	וְנֶפֶשׁ	
פִּלַגְשֶׁיךָ	פִּלַגְשֶׁיךָ	
לְאַהֲבָה	לְאַהֲבָה	
אֶת	אֶת	
שֹׂנְאֶיךָ	שֹׂנְאֶיךָ	
וְלִשְׂנֹא	וְלִשְׂנֹא	
אֶת	אֶת	
אֹהֲבֶיךָ	אֹהֲבֶיךָ	
ᵐכִּי	ᵐכִּי	
הִגַּדְתָּ	הִגַּדְתָּ	
הַיּוֹם	הַיּוֹם	
כִּי	כִּי	
אֵין	אֵין	
לְךָ	לְךָ	
שָׂרִים	שָׂרִים	
וַעֲבָדִים	וַעֲבָדִים	
כִּי	כִּי	
יָדַעְתִּי	יָדַעְתִּי	
הַיּוֹם	הַיּוֹם	
כִּי	כִּי	
לֹא	לֹא	
אַבְשָׁלוֹם	אַבְשָׁלוֹם	
חַי	חַי	
וְכֻלָּנוּ	וְכֻלָּנוּ	
הַיּוֹם	הַיּוֹם	
מֵתִים	מֵתִים	
כִּי	כִּי	
אָז	אָז	
יָשָׁר	יָשָׁר	
בְּעֵינֶיךָ	בְּעֵינֶיךָ	
וְעַתָּה	וְעַתָּה	
ᵐקוּם	ᵐקוּם	
צֵא	צֵא	
וְדַבֵּר	וְדַבֵּר	
עַל	עַל	
לֵב	לֵב	
עֲבָדֶיךָ	עֲבָדֶיךָ	
כִּי	כִּי	
בַיהוָה	בַיהוָה	
נִשְׁבַּעְתִּי	נִשְׁבַּעְתִּי	
אִם	אִם	
יֹצֵא	יֹצֵא	
אִישׁ	אִישׁ	
אִתְּךָ	אִתְּךָ	
הַלַּיְלָה	הַלַּיְלָה	
וְרָעָה	וְרָעָה	
לְךָ	לְךָ	
זֹאת	זֹאת	
מִכָּל	מִכָּל	
הָרָעָה	הָרָעָה	
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	
בָּאָה	בָּאָה	
עָלֶיךָ	עָלֶיךָ	
מִנְּעוּרֶיךָ	מִנְּעוּרֶיךָ	
עַד	עַד	
עַתָּה	עַתָּה	
וַיָּקָם	וַיָּקָם	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
וַיֵּשֶׁב	וַיֵּשֶׁב	
בַּשָּׁעַר	בַּשָּׁעַר	
וַיֵּבא	וַיֵּבא	
כָּל	כָּל	
הָעָם	הָעָם	
לִפְנֵי	לִפְנֵי	
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ	
וְיִשְׂרָאֵל	וְיִשְׂרָאֵל	
נָס	נָס	

ᵉאִישׁ ᵍלְאֹהָלָיו׃ וַיְהִי ᵛכָּל־הָעָם ᵍנָדוֹן ᵖהָיָה דִּין
ᵍבְּכָל־ᵍשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל ᵍלֵאמֹר ᵍהַמֶּלֶךְ
ᵖהִצִּילָנוּ ᵖ מִכַּף ᵍאוֹיְבֵינוּ ᵖ וְהוּא ᵍנִצַּל
ᵍמִלְּטָנוּ ᵍמִכַּף ᵖפְּלִשְׁתִּים ᵖ וְעַתָּה ᵍנִבְרַח
ᵍמִן ᵍהָאָרֶץ ᵐᵐ מִפְּנֵי ᵐ אַבְשָׁלוֹם׃
ᵍוְאַבְשָׁלוֹם ᵍאֲשֶׁר ᵖמָשַׁחְנוּ ᵍ עָלֵינוּ
ᵖמֵת ᵍבַּמִּלְחָמָה ᵐ וְעַתָּה ᵍ לָמָּה ᵍ אַתֶּם ᵍמוּת ᵍלָחֵם
ᵍמַחֲרִישִׁים ᵍלְהָשִׁיב ᵍאֶת־הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ ᵍחָרַשׁ ᵍשׁוּב
ᵍדָּוִד שָׁלַח ᵍאֶל ᵍצָדוֹק ᵍוְאֶל ᵏאֶבְיָתָר
ᵍהַכֹּהֲנִים ᵐᵐ לֵאמֹר ᵐ דַּבְּרוּ ᵏאֶל ᵍזִקְנֵי
ᵍיְהוּדָה ᵍלֵאמֹר ᵐ לָמָּה ᵍתִּהְיוּ ᵐ אַחֲרֹנִים ᵍלַיָּה
ᵍלְהָשִׁיב ᵍאֶת־הַמֶּלֶךְ ᵏאֶל ᵍבֵּיתוֹ ᵍוּדְבַר
ᵍכָּל ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍבָּא ᵏ אֶל ᵖ הַמֶּלֶךְ ᵏאֶל ᵍבוֹא
ᵏבֵּיתוֹ׃ ᵏאַחֵי ᵐᵐ אַתֶּם ᵐ עַצְמִי ᵖ וּבְשָׂרִי
ᵖ אַתֶּם ᵍ וְלָמָּה ᵍ תִּהְיוּ ᵖ אַחֲרֹנִים
ᵍלְהָשִׁיב ᵐᵐ אֶת ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵍ וְלַעֲמָשָׂא
ᵍתֹּאמְרוּ ᵍהֲלוֹא ᵍעַצְמִי ᵍוּבְשָׂרִי ᵍאָתָּה ᵍאָמַר
ᵍכֹּה ᵍיַעֲשֶׂה ᵍלִי ᵖ אֱלֹהִים ᵍוְכֹה ᵍיוֹסִיף ᵍעֲשָׂהאֵל
ᵍאִם ᵐᵐ לֹא ᵐ שַׂר ᵖ צָבָא ᵖ תִּהְיֶה ᵍלְפָנַי ᵐשׁוּר
ᵍכָּל ᵍהַיָּמִים ᵍתַּחַת ᵐ יוֹאָב ᵍוַיֵּט ᵏ אֶת ᵐיוֹם נָטָה
ᵍלְבַב ᵍכָּל ᵍאִישׁ ᵍיְהוּדָה ᵍכְּאִישׁ ᵍאֶחָד
ᵍוַיִּשְׁלְחוּ ᵖ אֶל ᵖ הַמֶּלֶךְ ᵍ שׁוּב ᵐ אַתָּה ᵍשְׁלַח
ᵍוְכָל ᵐᵐ עֲבָדֶיךָ׃ ᵐוַיָּשָׁב ᵖהַמֶּלֶךְ ᵍוַיָּבֹא ᵐעַד ᵐשׁוּב בּוֹא
ᵍהַיַּרְדֵּן ᵍוִיהוּדָה ᵍבָּא ᵐהַגִּלְגָּלָה ᵍלָלֶכֶת
ᵍלִקְרַאת ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵐ לְהַעֲבִיר ᵏ אֶת ᵐעֲבַר
ᵍהַמֶּלֶךְ ᵖאֶת־הַיַּרְדֵּן׃ ᵍוַיִּמַּר ᵖ שִׁמְעִי ᵍבַּר
ᵖבֶּן ᵍ גֵּרָא ᵖ בֶּן ᵍ הַיְמִינִי ᵐᵐ אֲשֶׁר
ᵐמִבַּחוּרִים ᵖוַיֵּרֶד ᵖעִם ᵖאִישׁ ᵍיְהוּדָה
ᵖלִקְרַאת ᵍהַמֶּלֶךְ ᵐדָּוִד׃ ᵍוְאִתּוֹ ᵍאִישׁ
ᵖעַמּוֹ ᵖמִבִּנְיָמִן ᵖ וְצִיבָא ᵍנַעַר ᵖ בֵּית
ᵍשָׁאוּל ᵍוַחֲמִשָּׁה ᵖעָשָׂר ᵖבָּנָיו ᵍוְעֶשְׂרִים
ᵏעֲבָדָיו ᵏאִתּוֹ ᵐᵐוַיַּצְלִחוּ ᵐהַיַּרְדֵּן ᵍ לִפְנֵי ᵖפָּנָה
ᵖהַמֶּלֶךְ׃ ᵖוְעָבְרָה ᵍהָעֲבָרָה ᵍלְהַעֲבִיר ᵏאֶת
ᵐבֵּית ᵍהַמֶּלֶךְ ᵍוְלַעֲשׂוֹת ᵍהַטּוֹב ᵖבְּעֵינָיו ᵍעָשָׂה
ᵖ וְשִׁמְעִי ᵍ בֶּן ᵖ גֵּרָא ᵍ נָפַל ᵍ לִפְנֵי
ᵖהַמֶּלֶךְ ᵖ בְּעָבְרוֹ ᵍ בַּיַּרְדֵּן ׃ ᵖוַיֹּאמֶר ᵖאָמַר

ᵉin tabernacla sua. ᵍOis quoq; ᵍpopul⁹ ᵖcertabat ᵍin cunctis ᵉtribubus ᵍIsrael ᵛdicens. ᵍRex ooooooo ᵖliberauit nos ᵇde manu ᶜinimicorum nostrorũ: ᵖipse ᶜsaluauit nos ᶠde manu ᵖphilistinorũ: ᵇ& nũc ᵍfugit ᵏde terra ᵐᵐpp ᵐabsalom. ooooooooooooo ᵉAbsaló autem ᵖquem ᵍvnximus ᶠsuper nos: oo ᵖmortuus est ᶠin bello.
ˣVsquequo ooooooooo ᶠsiletis & non ᵘreducitis ᶜregem? ᵇRex vero oooo ᶜdauid ᶠmisit ᵍad ᵉsadoch ᵍ&ᵏabiathar ooooooooo ᵍsacerdotes ᵐᵐdicẽs. ᵐLoquimini ᵍad ᵖmaiores natu ᵍnda ᶠdicentes. ᵉCur ᶠvenitis ᵘnouissimi ooooooo ᵏad reducendũ ᵍregẽ ᵐin ᵇdomum suam. ᶜSermo autem ᵖomnis ᶠIsrael ᵖpeneratᵍad ᵇregem ᵍin ᵏdomo eius: qa dixerat rex. Hec dicetís ad populũ. ᶠFratres mei ᵐᵐ vos: ᵖos meum ᵉ& caro mea ᵖvos. ᵍQuare ᵘnouissimi ᶠreducitís ᶜregẽ? Et ama se ᶠdicite. ᵍNõne ᵇos meũ ᵖes ᶜ& caro mea? ooooooo ᶜHec ᶠfaciat ᵍmihi ᵇ deus: ᶠ& hec ᵏaddat. ooooooooo ᶠSi ᵐᵐ non ᵘ magister ᵉmilítie ᵖfueris ᵍcoram me ooo ᶠomni ᵘtempore ᶠpro ioab. ᶠEt inclinauit ooooo ᶜor ᵉoĩm ᵇvirorum ᶜiuda ᵉquasi viri ᶜ vnius. oooo ᶠMiserũt ᵇq ᵍad ᵇregẽ dicẽtes. ᶠReuertere ᵏtu ooooo ᶠ& oĩs ᵐᵐ ſerui tui. ᵘ Et reuersus est ᵖrex. ᶠEt venit ᵍvſq; ᶠiordanẽ: ᵍ& ois ᵍiuda ᶠvenit vſq; ᵘ in galgala ᶠvt ᵖoccurreret ᶠregi ᶠ& traduceret eum ooooooo ᶜiordanẽ. ᶠFestinauit aũt ᵍsemei ooooooooooooooo ᵇfilius ᶠgera ᵏfilii ᶠgemini ooooooooooooooooooo ᵘde bahurim: ᵉ& descendit ᶠcũ ᵘviris ᶜiuda ooooo ᵍin occursum ᶜregis ᵘ da uid ᶠcum ᶜmille ᶠviris oooo ᵍde beniamin: ᵇ& syba ᶜpuer ᵉdomo ooooo ᶜsaul: ᶠ& quindecim ᵇ filii eius ᶠac viginti oooooooo ᵏ ſerui erã ᶠcũ eo: ᵐᵐ& trrũ pentes ᵘiordanem ᵉ ante ᵖregem ᵍtrãsierunt ᶜvada ᵍvt traducerent oooooo ᵘdomũ ᵖregis ᶜ & faceret iuxta iussionem eius. ooo ᵇSemei autem ᶜfilius ᵇgera ᶜ prostratus ᶜcoram ooo ᵍrege ᵇcum iam ᵇ transiſſet ᶠiordanem: ᵏdixit oooo

vnusdsq; in tabernaculũ suũ. ᵗ erat oio ppło cer ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς διακρι tatus in cunctis tribubus ſsrael dicẽtes: rex νόμενος ἐν πάσαις ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ λέγοντες, ὁ βα dauid liberauit nos de manu oium inī σιλεὺς δαυὶδ ἐξεῖλατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχ imicoꝝ nrorũ: ᵗ ipse saluauit nos de manu phi θρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἀλ listinorũ. ᵗ nũc fugit de terra. ᵗ abe λοφύλων. καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀβε salom: qui vntum⁹ fuit nos: mortuꝰ est in bello. σαλὼμ, ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, τέθνηκεν ἐν τῷ πολέμῳ. ᵗ nunc quare siletis vos vt reuertamini ad re- καὶ νῦν ἵνατί σιγᾶτε ὑμεῖς ἐπιστρέψαι πρὸς τὸν βα gem? ᵗ verbũ oio ſsrael venit ad re- σιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βα gem. at rex dauid misit ad sadoc σιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς δαυὶδ ἐξαπέστειλε πρὸς σαδὼκ ᵗ ad abiathar sacerdotes dicẽs: loquimini ad καὶ πρὸς ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς λέγων, λαλήσατε πρὸς maiores natu iuda dicẽtes: quare veníitis τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα λέγοντες, ἵνατί γίνεσθε nouissimi ut reducatis regem in domũ su ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐ- am? ᵗ sermo oio ſsrael peneratad re τοῦ; καὶ ὁ λόγος παντὸς ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασι- gem. fratres mei vos estis: os meũ ᵗ caro mea: λέα. ἀδελφοί μου ὑμεῖς ἐστέ, ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου, ᵗ quare ventis in nouissimos ad reducẽdũ καὶ ἵνατί γίνεσθε εἰς τοὺς ἐσχάτους τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν regem in domũ suã? ᵗ amasa dicetis: nõne βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ τῷ ἀμεσσαὶ ἐρεῖτε, οὐχὶ os meũ es ᵗ caro mea es tu? ᵗ hec faciat ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου εἶ σύ; καὶ τάδε ποιήσαι ihiꝑ deus ᵗ hec addat: si nõ magr militũ fueri θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἀρχιστράτηγος ἔσῃ coꝝ me oibus diebus pro ioab. ᵗ inclinauit ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ ἰωάβ. καὶ ἔκλι cor oio viri iuda vt viri vnꝰ. νεν τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. ᵗ miserũt ad regem dicẽtes: reuertere καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες, ἐπιστρεφε tu ᵗ oēs serui tui. ᵗ reuersus ē rex σὺ καὶ πάντες οἱ παῖδές σου. καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασι- ᵗ venit vsq; ad iordanẽ. ᵗ omnes vi λεὺς καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ πάντες οἱ ἄν ri iude venerũt vsq; in galgala vt deducẽdret δρες ἰούδα ἔρχονται ἕως εἰς γάλγαλα καταβῆναι in occursum regi: vt traducerẽt re εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, τοῦ διαβιβάσαι τὸν βα- gem iordanẽ. ᵗ festinauit semei filius gera filij σιλέα τὸν ἰορδάνην. καὶ ἔσπευσε σεμεὶ υἱὸς γηρᾶ υἱοῦ 3.Re. iemeni de bachurim: ᵗ descendit cũ viris 2.b. ἰεμενὶ ἐκ βαχουρίν, καὶ κατέβη μετὰ τῶν ἀνδρῶν iude in occursum regi dauid: ᵗ mil ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ δαυίδ, καὶ χί- le viri cũ eo de beniamin: ᵗ syba λιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ βενιαμίν, καὶ σιβὰ puer domus saul: ᵗ quindecim τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου σαοὺλ, καὶ πεντεκαίδεκα filij eius: ᵗ viginti serui eius cũ eo. ᵗ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ direxerũt in iordanẽ ante regem. κατεύθυναν ἐπὶ τὸν ἰορδάνην ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. ᵗ tractũ ẽ vadũ vt traducerẽt domũ καὶ διέβη ἡ διάβασις τοῦ διαβιβάσαι τὸν οἶκον τοῦ regis in oculis eius. ᵗ semei filius ge βασιλέως ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· καὶ σεμεὶ υἱὸς γη ra cecidit sup faciẽ suã coꝝ rege ρᾶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τ βασιλέως cũ trãsiret ipse iordanẽ. ᵗ dixit διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην· καὶ εἶπε

ad regem: ne ſū putet dñs meus iniq̄tatē: t nō meminerit d̄ñs meus iniurie affecit ſeruus tuus in die qua egreſſus ē dñs meus rex de hieruſalem: vt ponat rex in corde ſuo: qm cognouit ego ſeruus tu⁹ q̄ peccauī: t ecce venio hodie primꝰ de omni domo ioſeph vt deſcendā ego in occurſum dñi mei regis. t reſpōdit abeſſa filius ſaruie t dixit: pro hoc nō occidetur ſemei: qm maledixit chriſto dñi: t ait dauid: q̄d mihi t vobis filii ſaruie: q̄ efficiemini mihi hodie in inſidiatorē: ut hodie interficiatur q̄s in iſrael? nō ſcio q̄ hodie regno ego ſup iſrael? t ait rex ad ſemei: nō morieris. t iurauit ei. t miphiboſeth filius ſaul deſcendit in occurſum regi: t nō curauit pedes ſuos: neq; fecit barbam ſuā: t veſtes ſuas nō lauit a die qua egreſſus eſt rex vſq; ad diē qua reuertit in pace. t factū eſt cū venit in hieruſalem in occurſum regi: t dixit ei rex: quare nō iniſti mecum miphiboſeth? t dixit ad eū miphiboſeth: dñe mi rex ſeruus meus decepit me: qm dixit ſeruus tuus ei: ſterne mihi aſinū t aſcendā ſup eā t ibo cū rege: qm claudus ſeruus tuus: t accuſauit ſeruū tuū ad dñm meū regē. at vero dñs meus rex vt angelus dei fecit bonū in cōſpectu dei: qm nō eſt vniuerſa domus patris mei niſi viri mortis dño meo regi. t cōſtituiſti ſeruū tuū inter comedentes in mēſa tua. t q̄ eſt mihi āpli⁹ iuſtificatio: t vt vociferer vltra ad regem? t dixit ei rex: quare loq̄ris ampli⁹ verba tua? dixi: tu & ſyba

ad eū. Ne reputes mihi dñe mi iniquitatem: neq; memineris iniuriarum ſerui tui in die qua egreſſus es dñe mi rex de ieruſalem: neq; pōas rex in corde tuo. Agnoſco enim ſeruus tuus peccatum meum: & idcirco hodie primꝰ veni de omni domo ioſeph: & deſcendi in occurſum dñi mei regis. Rūdēs vero abiſai filius ſaruie dixit. Nūquid pro his verbis non occidetur ſemei qui maledixit chriſto domini? Et ait dauid. Quid mihi & vobis filii ſaruie? Cur efficimini mihi hodie in ſathan? Ergo ne hodie interficietur vir in iſrael? An ignoro hodie me factum regem ſuper iſrael? Et ait rex ſemei. Non morieris. Iurauitq; ei. Miphiboſeth quoq; filius ſaul deſcendit in occurſum regis illotis pedibus & intonſa barba: & veſtes ſuas nō lauerat a die qua egreſſus fuerat rex vſq; ad diem reuerſionis eius in pace. Cumq; occurriſſet regi: dixit ei rex. Quare non veniſti mecum miphiboſeth? Et rūdens ait. Dñe mi rex ſeruꝰ me decepit me. Dixiq; ei ego famulus tuus vt ſterneret mihi aſinū: & aſcēdens abirē cū rege: claudꝰ ei ſum ſeruus tuus. Inſup & accuſauit me ſeruū tuū ad te dñm meū regē. Tu āt dñe mi rex ſicut angelus dei es: fac qd placitū eſt tibi. Neq; enim fuit domus patris mei niſi morti obnoxia dño meo regi: tu āt poſuiſti me ſeruū tuū iter conuiuas menſe tue: & Quid ergo habeo iuſte q̄rele: aut qd poſſum vltra vociferari ad regē! Ait ergo ei rex. Quid vltra loqueris. Fixum eſt qd locutus ſum. tu & ſyba

חָשֵׁב עָוֹה	אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־יַחֲשֹׁב־לִי אֲדֹנִי עָוֹן	
זְכֹר עָוֹה	וְאַל־תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר־הֶעְוָה עַבְדְּךָ	
	בְּיוֹם אֲשֶׁר יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ	
	מִירוּשָׁלִַם לָשׂוּם הַמֶּלֶךְ אֶל־לִבּוֹ:	
	כִּי יָדַע עַבְדְּךָ כִּי אֲנִי חָטָאתִי	
בּוֹא	וְהִנֵּה בָאתִי הַיּוֹם רִאשׁוֹן לְכָל	
יָרַד	בֵּית יוֹסֵף לָרֶדֶת לִקְרַאת אֲדֹנִי	
עָנָה	הַמֶּלֶךְ: וַיַּעַן אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה	
	וַיֹּאמֶר הֲתַחַת זֹאת לֹא יוּמַת	
פָּשַׁח	שִׁמְעִי כִּי קִלֵּל אֶת מְשִׁיחַ יְהוָה:	
	וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי	
הָיָה	צְרוּיָה כִּי תִהְיוּ לִי הַיּוֹם לְשָׂטָן	
מוּת	הַיּוֹם יוּמַת אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל כִּי	
	הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי הַיּוֹם אֲנִי מֶלֶךְ	
	עַל יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל	
שָׁבַע	שִׁמְעִי לֹא תָמוּת וַיִּשָּׁבַע לוֹ	
	הַמֶּלֶךְ: וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן שָׁאוּל יָרַד	
	לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא עָשָׂה רַגְלָיו	
	וְלֹא עָשָׂה שִׂפְמוֹ וְאֶת בְּגָדָיו	
כָּלָה	לֹא כִבֵּס לְמִן הַיּוֹם לֶכְתּ הַמֶּלֶךְ	
בּוֹא הָיָה	עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּא בְשָׁלוֹם: וַיְהִי	
	כִּי בָא יְרוּשָׁלַם לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ	
	וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ	
	עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת: וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ	
רָעָה	עַבְדִּי רִמָּנִי כִּי אָמַר עַבְדְּךָ	
חָבַשׁ חֲמוֹר	אֲחַבְּשָׁה לִּי הַחֲמוֹר וְאֵרְכַּב עָלָיו	
רָכַב לָלֶכֶת	וְאֵלֵךְ אֶת הַמֶּלֶךְ כִּי פִסֵּחַ עַבְדֶּךָ:	
רָגַל	וְיִרְגֶּל בְּעַבְדְּךָ אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ	
מַלְאָךְ	וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים	
	וַעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ: כִּי לֹא הָיָה	
	כָּל בֵּית אָבִי כִּי אִם אַנְשֵׁי מָוֶת	
שׂוּם	לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתָּשֶׁת אֶת עַבְדְּךָ	
	בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ וּמַה יֶּשׁ לִי עוֹד	
	צְדָקָה וְלִזְעֹק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ:	
אָמַר דָּבָר	וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תְדַבֵּר עוֹד	
	דְּבָרֶיךָ אָמַרְתִּי אַתָּה וְצִיבָא	

תַּחְלְקוּ אֶת הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת חלק
אֶל הַמֶּלֶךְ גַּם אֶת הַכֹּל יִקַּח אֲדֹנִי לקח
אֲשֶׁר בָּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם בוא שלם
אֶל בֵּיתוֹ וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי יָרַד
מֵרֹגְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת הַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן עבר
לְשַׁלְּחוֹ מֵאֵת הַיַּרְדֵּן וּבַרְזִלַּי זָקֵן
מְאֹד בֶּן שְׁמֹנִים עָשְׂתָה וְהוּא כלכל
כִּלְכַּל אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ בְּמַחֲנָיִם ישב
כִּי אִישׁ גָּדוֹל הוּא מְאֹד וַיֹּאמֶר גדל עני
הַמֶּלֶךְ אֶל בַּרְזִלַּי אַתָּה עֲבֹר אִתִּי
וְכִלְכַּלְתִּי אִתְּךָ עִמָּדִי בִּירוּשָׁלִָם׃
וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל הַמֶּלֶךְ כַּמָּה
יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי כִּי אֶעֱלֶה אֶת יום שנה
הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלִָם בֶּן שְׁמֹנִים עָשְׂתָה עלה
אֲנִכִי הַיּוֹם הֲאֵדַע בֵּין טוֹב לְרָע יצג טעם
אִם יִטְעַם עַבְדְּךָ אֶת אֲשֶׁר אֹכַל אכל
וְאֶת אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה אִם אֶשְׁמַע שתה שמע
עוֹד בְּקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְלָמָּה שור
יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד לָשָׂאת אֶל אֲדֹנִי היה נשא
הַמֶּלֶךְ וְכִמְעַט יַעֲבֹר עַבְדְּךָ אֶת עבר
הַיַּרְדֵּן אֶת הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה יִגְמְלֵנִי גמל
הַמֶּלֶךְ הַגְמוּלָה הַזֹּאת יָשָׁב נָא שוב
עַבְדֶּךָ וְאָמוּת בְּעִירִי עִם קֶבֶר אָבִי מות
וְאִמִּי וְהִנֵּה עַבְדְּךָ כִּמְהָם יַעֲבֹר
עִם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֵׂה לוֹ אֵת
אֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֵלַי יַעֲבֹר כִּמְהָם וַאֲנִי
אֶעֱשֶׂה לוֹ אֵת הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכֹל עשׂה
אֲשֶׁר תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה בחר
לָךְ׃ וַיַּעֲבֹר כָּל הָעָם אֵת
הַיַּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבָר וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ נשׁק
לִבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב לִמְקוֹמוֹ׃ ברך שוב
וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָם קום
עָבַר עִמּוֹ וְכָל עַם יְהוּדָה
וַחֲצִי עַם יִשְׂרָאֵל׃ חצי

'diuidite 'poſſeſſiones.
'Reſponditq; 'miphibo-
ſeth 'regi. 'Etiam 'cūcta
'accipiat 'poſtq; ccc.cccc
'reuerſus eſt 'dñs meus
'rex' 'pacifice ccccccccc
'in 'domū ſuā. 'Berzel-
lai quoq; 'galladites 'de-
ſcēdēs 'de rogelim 'tra-
duxit 'regem 'iordanem
paratus ēt vltra fluuium
'pſequi eū. Erat ūt 'ber-
zellai galaadites 'ſenex
'valde. i. 'octogenarius
'& 'ipe 'pbuit alimēta 're
gi 'cū moraretur 'in ca-
ſtris. Fuit 'quippe 'vir 'di
ues 'nimis. 'Dixit itaq;
'rex 'ād 'Berzellai. 'Veni
'mecum ccc.ccccccc.cccc
'vt requieſcas ſecurus 'ſ
ieruſalem. ccccccccccccc
'Et ait 'berzellai 'ad 'rē
gem. 'Quotiant ccccc
'dies 'annorū 'vite mee:
'vt 'aſcendam 'cum ccc
'regem 'ierusalem. 'O-
ctogenarius ccccccccc
'ſū 'hodie. 'Nūqd vigēt
ſenſus mei ad 'diſcernen
dū 'ſuaue 'aut amarū. 'aut
'delectare pōt 'ſeruū tuū
'cibus 'aut 'potus: 'vel
'audire poſſum ccccccc
'vltra 'vocē 'cantorū 'at
q; cātatricū. 'Quare ccc
'ſeruus tuus 'ſit 'oneri 'do
mino meo ccccccccccc
'regi. 'Paululū 'procedā
'famulus tuus 'ab ccccc
'iordane 'tecum. 'Non
ind'geo ccccccccc ccccc
'hac 'vicißitudie: ſed ob
ſecro vt 'reuertar ccc.ccc
'ſeruus tuus 'ſ & moriar 'i
ciuitate mea: & ſepeliar
'iuxta 'ſepulcra 'pris mei
'& matris mee. 'Eſt autē
'ſeruus tuus 'chamaā tip
ſe 'vadat 'tecū 'dñe mi cc
'rex' & fac 'ei 'quicquid
'bonū 'tibi videtur. 'Di-
xit itaq; ei 'rex. 'Mecum
'trāſeat 'chamaā: '& ego
'faciam 'ei 'quicquid 'ti-
bi 'placuerit: ccccccccc
'& oē 'qd 'petieris 'a me
impetrabis. ccccccccc
'Cumq; tranſiſſet 'vni-
uerſus 'populus ccccccc
'& rex 'iordanem: 'oſcu
latus eſt 'rex ccccccccc
'berzellai' & bñdixit ei:
'& ille 'reuerſus ē 'i locū
ſuū. 'Trāſiuit ergo 'rex
'ad galgalam '& chamaā
'cū eo. 'Oīs aūt 'popul?
'iuda ccccccccccccccc
'traduxerat 'regem: 'P &
'media tantū pars affluc
rat de 'populo 'iſrael. ccc
'Itaq; 'omnes 'viri ccc

διαιρεῖσθε τὰ μέρη. καὶ εἶπε μεφιβοσθὲ πρὸς τὸν βασιλέα· οὐχὶ λαβέτω τὰ πάντα μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα εἰς εἰρήνην εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ βερζελλὶ ὁ γαλααδίτης κατέβη ἐκ τῆς ῥωγελλείμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν ἰορδάνην τοῦ προπέμψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ὁ βερζελλὶ πρεσβύτης σφόδρα υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐκτρέφων τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθῆσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς αὐλείοις· ἦν γὰρ ἀνὴρ μέγας σφόδρα· καὶ εἶπε βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ καὶ διαθρέψω τὸν γῆράς σου μετ' ἐμοῦ ἐν ἰερουσαλήμ· καὶ εἶπε βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, πόσαι αἱ ἡμέραι ἔτη τῆς ζωῆς μου, ἵνα ἀναβῶ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς ἰερουσαλήμ; υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· μὴ γνώσεται ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ ἀνὰ μέσον κακοῦ; εἰ γεύσεται ὁ δοῦλός σου ὅσα ἂν ἐσθίω ἢ ὅσα ἂν πίνω; εἰ ἀκούσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ ᾀδουσῶν; καὶ ἵνατί ἔσται ὁ δοῦλός σου ἔτι φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνταποδίδωσί μοι τοῦτο ἀνταπόδομα καὶ ἐπιστρεψάτω δὴ ὁ δοῦλός σου καὶ τελευτησάτω ἐν τῇ πόλει μου, καὶ ταφήσομαι ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου· καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου χαμααὶ ὁ υἱός μου διελεύσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σου· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, διελθέτω μετ' ἐμοῦ χαμααάν, καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σου καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἐπιτάξῃς μοι ποιήσω σοι· καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθε, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν βερζελλὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς γάλγαλα καὶ χαμααὰν διέβη μετ' αὐτοῦ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα διεβίβασαν αὐτόν, καὶ ἡμίσους τοῦ λαοῦ ἰσραὴλ· καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ

dīuidere agrū. & dixit mephiboſeth ad re
διελεῖσθαι τὸν ἀγρόν· καὶ εἶπε μεφιβόσθ πρὸς τὸν β
gem: & cūcta accipiat poſtq; reuerſus
σιλέα, καὶ τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέ
eſt dñs meus rex in pace in
σθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν
mū ſuā. & berzellī galaadites deſcēdit
κον αὐτοῦ· καὶ βερζελλὶ ὁ γαλααδίτης κατέβη ἐκ
rogellim: & trāſiit cū rege ior
ῥωγελλείμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν ἰορδ
nem vt premittat eū ex iordane. & be
νην τοῦ προπέμψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ ἰορδάνου· καὶ ὁ βε
zellī ſenex valde filius octoginta.
ζελλὶ πρεσβύτης σφόδρα υἱὸς ἐτῶν ὀγδοήκοντα· κ
ipſe educauit regē cū maneret ipſe
αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθῆσθαι αὐτὸν ἐ
caſtris: qñ vir magn⁹ erat valde. & dixit
παρεμβολαῖς, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἦν σφόδρα· καὶ εἶπε
rex ad berzellī: tu trāſibis mecum
ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν βερζελλί, σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμ
& alam ſenectutē tuā mecum in hieruſalem.
καὶ διαθρέψω τὸ γῆράς σου μετ' ἐμοῦ ἐν ἰερουσαλήμ
& dixit berzellī ad regē: quot dies ern
καὶ εἶπε βερζελλὶ πρὸς τὸν βασιλέα, πόσαι αἱ ἡμέραι τῆς
dnoꝝ vite mee: vt aſcēdā cū rege in hier
ζωῆς μου, ἵνα ἀναβῶ μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς ἰερου
ſalē: filius octoginta dnoꝝ ego ſum hodie. nūqd cogn
σαλήμ; υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· μὴ γνώσ
ſcā inter bonū & inter malū? ſi guſtab
εται ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ ἀνὰ μέσον κακοῦ; εἰ γεύσεται
adhuc ſeruus tuus que comederit vel que potauerit? ſi
ἔτι ὁ δοῦλός σου ὅσα ἂν ἐσθίω ἢ ὅσα ἂν πίνω; εἰ ἀκ
dā ampli⁹ voce cantū & cātatricū? & quare
σομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ ᾀδουσῶν; καὶ ἵνατί
ſit ſeruus tuus onus ſup dñm meū
γένεται ὁ δοῦλός σου φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου
regem: qñ paululū trāſibit ſeruus tuus
βασιλέα, ὅτι ὀλίγον διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν
danē cū rege: & quare dñs meus
δάνην μετὰ τοῦ βασιλέως; καὶ ἵνατί ὁ κύριός μου
rex reddit mihi hanc vicißitudinē:
βασιλεὺς ἀνταποδίδωσί μοι τοῦτο ἀνταπόδομα
reuertatur tā ſeruus tuus: & moriatur in
ἐπιστρεψάτω δὴ ὁ δοῦλός σου καὶ τελευτησάτω ἐν
ciuitate mea: & ſepeliar in ſepulchro pris
πόλει μου, καὶ ταφήσομαι ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρ
mei & matris mee. & ecce ſeruus tuus chā
μου καὶ τῆς μητρός μου· καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου χ
maan filius me⁹ trāſibit cū dño meo
μααὶ ὁ υἱός μου διελεύσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τ
rege: & facies ei qđ placuerit coꝝ te
βασιλέως, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σο
& dixit rex ad eum: trāſeat mecum
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, διελθέτω μετ' ἐμ
achimaan: & ego faciā ei qđ placuerit coꝝ te
ἀχιμααάν, καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σε
& quod tulleris mihi faciā tibi. & trāſiit vniuerſ
καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι ποιήσω σοι· καὶ διέβη πᾶς
pplus iordanē: & rex reſtitit: & oſcu
λαὸς τὸν ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθε, καὶ κατ
tus eſt rex berzellī: & bñdixit
φίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν βερζελλί, καὶ εὐλόγησεν α
& reuerſus eſt in locū ſuū. & trāſiui
τόν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ διέβ
rex in galgala & achimaan trāſiuit cū
βασιλεὺς εἰς γάλγαλα καὶ χιμααὰν διέβη με
eo: & oīs pplus iude traduxerāt eum:
αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα διεβίβασαν αὐτόν,
& media ps pplī iſrael. & ecce oīs vir
τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ ἰσραήλ· καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴ

ſrael venerūt ad regem. ⁊ dixerūt ad regem: quare furati ſūt te fratres noſtri viri iuda: ⁊ traduxerūt regem ⁊ domū eius iordanē: ⁊ oēs vi ros dauid cū eo? ⁊ rīderūt viri tuda viros iſrael: ⁊ dixerūt: q̄ appropi quat nobis rex. ⁊ quare iratus es de ſermōe hoc? nūquid comedētes comedimus aliquē cibū ex rege: vel mun⁹ dedit nobis? ⁊ rep pōderūt viri iſrael ad viros iuda ⁊ dixerūt: decē mihi manus in rege: ⁊ in dauid ſum ſupra te. ⁊ cur iniuriā feciſti mihi: ⁊ nō factū eſt verbū meū primus vt re ducerē regē meū? ⁊ durius viris iſrael viris iuda magis q̄ verbū viroꝝ iſrael.

ἰσραὴλ πας ἐγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπαν τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἄνδρες ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην, καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες ἰούδα τοῖς ἀνδράσιν ἰσραὴλ καὶ εἶπον, ὅτι ἐγγίσατ μοι ὁ βασιλεύς· καὶ ἵνατί τοῦτο ἐθυμώθης περὶ τοῦ λόγου τούτου; ἢ ἐσθίοντες βεβρώκαμέν τι βρῶμα παρὰ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα δέδωκεν ἡμῖν; καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες ἰούδα καὶ εἶπον, δέκα μοι χεῖρες ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐν δαυὶδ ἐγὼ ὑπὲρ σέ· καὶ τί ὅτι ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλήλυθεν τὸ ῥῆμά μου πρότερον τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα μου; καὶ ἐσκληρύνθη τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν ἰούδα ὑπὲρ τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν ἰσραὴλ. Ca. 20.

israel concurrentes ad regem dixerunt quare furati ſūt fratres noſtri viri iuda & traduxerūt regem & domum eius iordanem: omnesq; viros dauid cū eo. Et rīdit omnis vir iuda ad viros iſrael. Quia iniuriam propior eſt rex. Cur irascēris ſuper hac re? Nūquid comedimus aliquid ex rege: aut munera nobis data ſūt. Et respondit vir iſrael ad viros iuda & ait. Decē partes maior ego ſum apud regē: magisq; ad me pertinet dauid quā ad te. Cur feciſti mihi iniuriam: & nō mihi nūciatū est priori vt reducerem regē meū? Durius ārit rīderunt viri iuda viris iſrael. 20.

Ccidit quoq; vt ibi eſſet vir belial nomine ſyba filius bochri vir gemineus: & cecinit buccina & ait. Non eſt nobis pars in dauid: neq; hereditas in filio teſſe: eamus vnuſquiſq; in tabernacula ſua iſrael. ⁊ aſcēdit oīs vir iſrael a tergo dauid poſt ſabee filiū bochri. at viri iuda adheſerūt ad regē ſuū a iordane ⁊ vſq; ad hieruſalem: ⁊ ingreſſus eſt dauid in domū ſuā in hieruſalem: ⁊ tulit rex decē mulieres cōcubinas ſuas: quas dereliq̄rat ad cuſtodiēdā domū ſuam: ⁊ tradidit eas in domū cuſtodie: ⁊ aluit eas: ⁊ ad eas non eſt ingreſſus: ⁊ erāt concluſe vſq; ad diē mortis ſue in viduitate viuentes. ⁊ dixit rex ad amaſſa: cōuoca mihi viros iuda in tribus diebus: tu ſti hic ſta. ⁊ abiit amaſſa vt nūcia ret iuda: ⁊ moratus eſt a tpe q̄ cōſtituerat ei dauid. ⁊ ait dauid ad abeſſa: nunc malefaciet nobis

ῥαὶ ἐκεῖ ἄπηντα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός, καὶ ὄνομα αὐτῷ σαβεαὶ υἱὸς βοχορὶ ἀνὴρ ἰεμινί, καὶ ἐσάλπισε σάλπιγγι, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν δαυὶδ οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί, πορευσώμεθα ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἰσραὴλ· καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν δαυὶδ ὀπίσω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί· οἱ δὲ ἄνδρες ἰούδα προσεκολλήθησαν πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου καὶ ἕως τῆς ἰερουσαλήμ, καὶ εἰσῆλθε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ διέτρεφεν αὐτάς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθεν, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας τοῦ θανάτου αὐτῶν χήραι ζῶσαι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αμασσα· σύναγόν μοι ἄνδρας ἰούδα ἐν τρισὶν ἡμέραις, σὺ δὲ ἐνταῦθα στῆθι. καὶ ἐπορεύθη αμασσα παρατεῖναι τῷ ἰούδα, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο αὐτῷ δαυίδ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς αβεσσά,

ibi occurit vir filius peſtilēs: ⁊ nomē ei ſabee filius bochori vir temini: ⁊ cecinit buccina: ⁊ ait: nō eſt nobis pars in dauid neq; hereditas in filio teſſe: eamus vnuſquiſq; in tabernacula ſua iſrael. ⁊ aſcēdit oīs vir iſrael a tergo dauid poſt ſabee filiū bochori. at viri iuda adheſerūt ad regē ſuū a iordane vſq; ad hieruſalem. ⁊ ingreſſus eſt dauid in domū ſuā in hieruſalem: ⁊ tulit rex decē mulieres concubinas ſuas quas dereliq̄rat ad cuſtodiendā domū ſuam: ⁊ tradidit eas in domū cuſtodie: ⁊ aluit eas: ⁊ ad eas non eſt ingreſſus: ⁊ erāt concluſe vſq; ad diē mortis ſue in viduitate viuentes. ⁊ dixit rex ad amaſſa: cōuoca mihi viros iuda in tribus diebus: tu ſti hic ſta. ⁊ abiit amaſſa vt nūcia ret iuda: ⁊ moratus eſt extra placitū qd̄ ei cōſtituerat rex. Ait autē dauid ad abiſai. Nūc magis afflicturus eſt nos

νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς

שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי מִן אֲבִישָׁלוֹם אַתָּה
וְקַח אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ וּרְדֹף אַחֲרָיו
פֶּן מָצָא לוֹ עָרִים בְּצֻרוֹת וְהִצִּיל עֵר נָצַל
עֵינֵנוּ: וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב
וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וְכָל הַגִּבֹּרִים
וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלִַם לִרְדֹּף אַחֲרֵי
שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי הֵם עִם הָאֶבֶן
הַגִּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַעֲמָשָׂא נָדַל
בָּא לִפְנֵיהֶם וְיוֹאָב חָגוּר מַדּוּ בּוּא בָּנָה
לְבֻשׁוֹ יְעָלָיו הֶחָגוֹר הֶחָרֵב מְצֻמֶּדֶת חֹמֶר צָמַד
עַל מָתְנָיו בְּתַעְרָהּ וְהוּא יָצֵא
וְתָפֹל: וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא נָפַל
הֲשָׁלוֹם אַתָּה אָחִי וַתֹּחֶז יַד יָמִין אָחַז
יוֹאָב בְּזָקָן עֲמָשָׂא לְנַשֵּׁק לוֹ:
וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר בַּחֶרֶב אֲשֶׁר שָׁמַר
בְּיַד יוֹאָב וַיַּכֵּהוּ בָהּ אֶל הַחֹמֶשׁ נָבָה
וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעָיו אַרְצָה וְלֹא שָׁנָה לוֹ שָׁפַר מַעַר
וַיָּמָת וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו רָדַף
אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי וְאִישׁ עָמַד
עָלָיו מִנַּעֲרֵי יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי אֲשֶׁר
חָפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי אֲשֶׁר לְדָוִד אַחֲרֵי
יוֹאָב: וְעֲמָשָׂא מִתְגֹּלֵל בְּדָם בְּתוֹךְ גָּלַל
הַמְסִלָּה וַיַּרְא הָאִישׁ כִּי עָמַד כָּל סָלַל עָאַת
הָעָם וַיַּסֵּב אֶת עֲמָשָׂא מִן הַמְסִלָּה סָבַב
הַשָּׂדֶה וַיַּשְׁלֵךְ עָלָיו בֶּגֶד כַּאֲשֶׁר שָׁלַךְ
רָאָה כָּל הַבָּא עָלָיו וְעָמַד בּוּא
כַּאֲשֶׁר הֵנָּה מִן הַמְסִלָּה עָבַר כָּל
אִישׁ אַחֲרֵי יוֹאָב לִרְדֹּף אַחֲרֵי
שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי: וַיַּעֲבֹר כָּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה
וְכָל הַבֵּרִים וַיִּקָּהֲלוּ וַיָּבֹאוּ אַף קָהַל
אַחֲרָיו: וַיָּבֹאוּ וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה צוּר
בֵּית הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ סֹלְלָה
אֶל הָעִיר וַתַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל עָמַד חֵיל
הָעָם אֲשֶׁר אֶת יוֹאָב מַשְׁחִיתִם שָׁחַת נָפַל
לְהַפִּיל הַחוֹמָה וַתִּקְרָא חָמָה קָרָא
וַתֹּאמֶר

mfyba nfilius o bochri pqꝫ
qabſalō. rTolle ergo nferuos dñi tui & ſequere
eū: ne forte iueniat ci-uitates munitas: & effu-giat nos. vEgreſſi ſunt ergo cum eo xviri ioab:
mcerethi quoqꝫ n& fele-thi: o& omnes robuſti qui exierunt de ieruſalē ad ſequendū nfyba filiū bochri. Cumqꝫ illi eſſēt iuxta lapidem grandē qui eſt in gabaon: zamaſa venſens occurrit eis.
aPorro ioab bveſtitus erat tunica ſtricta ad mēſuram mhabitus ſui: n& deſuper occīctꝰ pgladio qdependente vſqꝫ ad inguina in vagina: qui fabricatus leui motu egredi poterat & percutere. sDixit itaqꝫ ioab ad amaſam. tSalue mi frater. uEt tenuit māu dextra mentum amaſe quaſi oſculans eum. oPorro amaſa non obſeruauit pgladium quem habebat ioab. Qui percuſſit eum in latere & effudit inteſtina eius in terrā. b& mortuꝰ ē: nec ſecdm vulnus appoſuit. cIoab autem b& abiſai frater eius mperſecuti ſunt ſiba filium bochri. Interea quidam viri cum ſtetiſſent iuxta cadauer amaſe de ſociis ioab: dixerunt. Ecce qui eſſe voluit pro ioab comes dauid. aAmaſa autem bconſperſus ſanguine iacebat min media via. oVidit hoc quidam virꝰ qꝰ ſubſiſteret omnis populus ad videndum eum: n& amouit amaſam de via in agrum: operuitqꝫ eum veſtimento ne ſubſiſterent tranſeuntes propter eum. oAmoto ergo illo de via qtranſibat omnis virꝰ ſequens ioab ad perſequendum ſiba filium bochri. Porro ille tranſierat per omnes tribus iſrael vſqꝫ gin abelā b& in bethmacha: bomneſqꝫ viri electi cōgregati fuerāt ad eum. qVenerunt itaqꝫ r& oppugnabant eum in abela & in nbethmacha & circumdederūt munitionibus bciuitatē o& obſeſſa ē vrbs. cOis aūt turba qꝰ erat bcum ioab molie-batur deſtruere muros. n& exclamauit

ſabee filiꝰ bochori magiſq; abeſalō. t nūc to
σαβεαὶ υἱὸς βοχορὶ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ· καὶ νῦν λά
tecum ſeruos dñi tui: t pe
μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ κα
ſequere poſt eū: vt nō inueniat ſibi ciuitat
δίωκε ὀπίσω αὐτοῦ, ὅπως μὴ ἕυρη ἑαυτῷ πόλε
munitas: t immittet oculos noſos. t egreſſi
ὀχυράς, καὶ σκιάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν· καὶ ἐξῆλ
poſt eum viri ioab: t cherethi t phe
ὀπίσω αὐτοῦ ἄνδρες ἰωάβ, καὶ ὁ χερεθὶ καὶ ὁ φε
ti t oēs robuſti ex hieruſalem. t per
τὶ καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐξ ἱερουσαλήμ· καὶ κατ
cuti fūt poſt ſabee filiū bochori. t illi erau
δίωξαν ὀπίσω σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ αὐτοὶ ἦσα
iuxta lapidē grādē q̄ in gabaon.
παρὰ τὸν λίθον τὸν μέγαν τὸν ἐπὶ γαβαών.
amaſa venit. cōtra facte eorū. t
ἀμεσὰι παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ
ab cuncto erat tunica: veſte ſua ſu
ἀβ περιεζωσμένος μαχαίραν, τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἐ
ſe: t ſup eā accinctus gladio an
αὐτόν, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἀμ
te ſup lūa ſua in vagina ſua. t
καὶ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν τῷ κολεῷ αὐτῆς· κ
gladius egreſſus ē cecidit. t dixit ioab a
μάχαιρα ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε· καὶ εἶπεν ἰωὰβ τῷ ἀμ
ſa: ſi vales tu frater mi? t tenuit ioab
σά, εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ μου; καὶ κατέσχεν ἰωὰβ τῇ
nu bertera mentū amaſa vt oſculari etur
ρὶ τῇ δεξιᾷ τοῦ σαγήνης ἀμεσὰ τοῦ φιλῆσαι
um. t amaſa nō cuſtodiuit ſe a gladio
τόν· καὶ ἀμεσὰ οὐκ ἐφυλάξατο ἀσὼ τῆς μαχαίρ
qui erat in manu ioab. t percuſſit eū in eo
τῆς ἐν τῇ χειρὶ ἰωάβ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ
ſup inguine: t effudit inteſtina eius
ἐπὶ τὴν φυάν, καὶ ἐξέχεεν τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐ
terrā t nō ſecūdo percuſſit eū: t mortuꝰ eſt.
τὴν γῆν καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε·
ioab t abeſſa frater eius pſecuti ſunt
ἰωὰβ καὶ ἀβεσὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατεδίωκον
ſabee filiū bochori. t vir ſtetit iuxta eū de
σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ ἀνὴρ ἐστάθη ἐπ' αὐτὸν τῶν
ris ioab. t dixit: qui eſt q̄ vult ioab:
δαςίων ἰωάβ· καὶ εἶπε, τίς ὁ βουλόμενος ἰωάβ
quis dauid? poſt ioab. t amaſa mo-
τίς τῷ δαυίδ; ὀπίσω τοῦ ἰωάβ. καὶ ἀμεσὰ κεῖ-
t cōmixtus in ſanguine ſuo in media v
καὶ πεφυρίδωτο ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῇ
t vidit vir q̄ ſubſiſteret oīs ppls: t pro
καὶ εἶδεν ἀνὴρ ὅτι ἐστήκει πᾶς ὁ λαός, καὶ ἀπ
cit amaſa de via in agrū: t proi
ψε τὸν ἀμεσὰ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν, καὶ ἀπέῤ
ſup eū veſtimētū: q̄ vidit q̄ oīs q̄ veniebat ſubſiſteba
ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, ὅτι εἶδεν ὅτι πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἵστα
cum. t factū ē q̄ amouit amaſa de
αὐτόν· καὶ ἐγένετο ὅτε μετέστησε τὸν ἀμεσὰ ἀπὸ τῆ
tranſiit oīs ppls poſt ioab vt perſeq̄retur
βου, παρῆλθε πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω ἰωὰβ καταδιῶκειν
ſabee filiū bochori. t trāſiit in oēs t
σα σαβεαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ διῆλθεν εἰς πάσας τὰς φ
iſrael: in abela t bethmaaca. t oēs
τοῦ ἰσραηλ, εἰς ἀβὶλὰ καὶ βαιθμααχά· καὶ πᾶσαι
tates cōgregate ſunt: t venſūt poſt eū.
λεις ἐξεκλησιάσθησαν, καὶ παραγίνονται ὀπίσω αὐτ
venerūt t obſederūt eum in abel t
παρεγένοντο καὶ περιεκάθησαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀβὶλ καὶ
maaca. t fecerūt vallū cōtra ciuitatē: t ſte
μααχά· καὶ ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἕ
valle. t oīs ppls q̄ cū ioab
τῷ προτειχίσματι· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ ἰωὰβ
tobāt deſtruere murū. t exclamauit
νουν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος· καὶ ἐβόησε

mulier sapiēs de ciuitate & dixit: audite tā audi
γυνὴ σοφὴ ἐκ τῆς πόλεως καὶ εἶπεν, ἀκούετε δὴ ἀκούε
se: dicite tū ioab vt ppe ppinq̄t huc vsq; & lo
τε, ἔγγιστε δὴ τῷ ἰωὰβ ἐγγίσαι ὡς ὧδε καὶ λαλή=
quar ad eū. & accessit ioab ad eā: & a=
σω πρὸς αὐτόν. καὶ ἤγγισεν ἰωὰβ πρὸς αὐτήν. καὶ εἶ=
it mulier: tu ne ioab? & dixit: ego. & dixit:
πεν ἡ γυνή, εἰ σὺ ἰωάβ; καὶ εἶπεν, ἐγώ. καὶ εἶπεν,
audi tū verba ancille tue. & dixit: audio
ἄκουε δὴ τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν, ἀκούω
ego: dic. & dixit sermo dic' fuit in primis dicen
ἐγώ, λέγε. καὶ εἶπε λόγος ἐλαλήθη ἐν πρώτοις λεγόν=
tib⁹: interrogātes interrogabūt in abel: & sic defi
των, ἐρωτῶντες ἐρωτήσουσιν ἐν ἀβέλ, καὶ οὕτως ἐξέ
ciebāt: ego sum pacifica firmamētū israel: tu aū
λιπον, ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ στηγμάτων ἰσραήλ, σὺ δὲ
quaris occidere ciuitatē & metropolim in israel.
ζητεῖς βαφατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν ἰσραήλ.
quid absorbes hereditatē dñi: & rūdit ioab
τί καταπίνεις κληρονομίαν κυρίου; καὶ ἀπεκρίθη ἰωὰβ
& ait. nō mihi fiat vt absorbeā, & si demo
καὶ εἶπε, μὴμοι γένοιτο εἰς καταπόμα· καὶ εἰ ἀλλο
lit⁹ fuero: nō istud verbū: quū vir de mōte ephraim na=
φερῶ, οὐχ οὕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ ὀνο
bee filius bochori leuauit manū suā cōtra
βεὲ υἱὸς βοχορὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
regem dauid. tradite eū mihi & solū: & recē
βασιλέα δαυίδ. παράδοτέ μοι αὐτὸν μόνον, καὶ ἀπο
dam a ciuitate. & dixit mulier ad io=
λεύσομαι ἀπὸ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἰω
ab: ecce caput eius proijcietur a muro.
ἀβ, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται ἀπὸ τοῦ τείχους·
& abijt mulier ad oēm ppm: & locu=
καὶ ἐπορεύθη γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐλά=
ta est ad oēm ciuitatē iurta suam prudē
λησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν κατὰ τὴν αὐτῆς φρόνη
tiam. & auferūt caput sabee filij bocho
σιν. καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν σαβεὲ υἱοῦ βοχο
ri: & proiecūt illud ad ioab. & cecinit ioab
ρί, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὴν πρὸς ἰωάβ, καὶ ἐσάλπισεν ἰωὰβ
in buccina: & diffusus fuit ppl's a ciuitate vnus
ἐν σάλπιγγι, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐκ τῆς πόλεως ἕκα
quisq; in tabernaculū suū. & ioab reuersus est in
στος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· καὶ ἰωὰβ ἐπέστρεψεν εἰς
hierusalem ad regem. at ioab fuit sup
ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ ἰωὰβ ἦν ἐπὶ
oēm exercitū israel, & banaias filius ioiade
πάσης τῆς στρατιᾶς ἰσραήλ· καὶ βαναίας υἱὸς ἰωαδὲ
sup cherethi & phelethi. & adoram sup
ἐπὶ τοῦ χερεθὶ καὶ τοῦ φελετί· καὶ ἀδωρὰμ ἐπὶ
tributa. & iosaphat filius achilud a cōmētarijs.
τῶν φόρων· καὶ ἰωσαφὲτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων.
& susa scriba. & sadoc. & abiathar sa=
καὶ σουσὰ γραμματεύς· καὶ σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ ἱε
cerdotes. & trao filius tart erat sacerdos dauid.
ρεῖς· καὶ γε Ἱρὰς ὁ Ἰαρὶ ἦν ἱερεὺς τῷ δαυίδ. Ca. 21.

A Θ Et facta est fames in diebus dauid trib⁹
Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις δαυὶδ τρία
annis: ānus adhērēs anno. & quærebat dauid
ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ· καὶ ἐζήτει δαυὶδ
faciem a dño. & dixit dñs: sup
τὸ πρόσωπον παρὰ κυρίου· καὶ εἶπε κύριος, ἐπὶ
saul & sup domū eius iniustas: eo q̄ occi
σαουλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ κ ἀδικιά, διὰ τὸ θανατῶ
dit ipse gabaonitas. & vocauit
σαι αὐτοὺς τοὺς γαβαωνίτας. καὶ ἐκάλεσεν

[illegible]

[illegible]

[illegible]

mulier⁹ sapiens⁹ de⁹ ciui
tate." Audite: ∞∞∞∞∞∞∞
⁹audite:" dicite⁹ ioab." ap
propinqua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁹huc⁹ & loquar⁹ tecum.
Qui⁹ cum accessisset ∞∞
⁹ad eam:⁹ ait illi. " Tu es
⁹ioab? ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"Et ille rñdit." Ego. ⁹ Ad
quē sic⁹ locuta est. ⁹ Audi
⁹ sermones ⁹ ancille tue.
Qui⁹ rñdit." Audio. Rur
sumq; illa. ⁹ Sermo⁹ iquit
⁹ dicebatur ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁹ in veteri ꝓuerbio. Qui
⁹ interrogant ⁹ interrogēt
⁹ iabela: ⁹ & sic⁹ pficiebāt.
Nonne⁹ ego sum⁹ que rīi
deo" veritatē in " israel?
& ⁹ tu⁹ queris ∞∞∞∞∞∞
⁹ subuertere⁹ ciuitatē⁹ &
euertere⁹ mātrē⁹ in israel
" Quare⁹ p̄cipitas⁹ here=
ditatem⁹ dñi? ⁹ Rñdensq;
⁹ ioab⁹ ait. ⁹ Absit: ⁹ ablit
hoc⁹ a me: ⁹ non ∞∞∞∞∞
⁹ p̄cipito⁹ neq; ⁹ dmolior.
" Non se⁹ sic habet" res.
" Sed⁹ homo⁹ de mōte⁹ ef
fraim⁹ syba⁹ filius ∞∞∞∞
⁹ bochri" cognomine⁹ le=
uauit⁹ manū suā⁹ cōtra re
gē⁹ dd. ⁹ Tradite⁹ illū⁹ so=
lū: ⁹ & recedem? ⁹ a ⁹ ciuita
te. ⁹ Et ait⁹ mulier⁹ ad ⁹ ioa=
ab." Ecce ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
" caput eius⁹ mittetur ∞∞
⁹ ad te⁹ per ⁹ murum. ∞∞∞
" Ingressa est ergo " ad
⁹ oēm⁹ ppl'm: & locuta est
eis⁹ sapiēter. Qui⁹ abscisa
sum⁹ caput⁹ sybe ∞∞∞∞∞
⁹ filii⁹ bochri ⁹ piecerūt⁹ ad
⁹ ioab. ⁹ Et ille⁹ cecinit ∞∞
⁹ tuba: " & recesserūt " ab
⁹ vrbe: ⁹ vnusquisq; ∞∞∞∞
⁹ in tabernacula sua. ⁹ Jo
ab aūt⁹ reuersus ē⁹ ierusa
lem" ad⁹ regē. Fuit ergo
⁹ ioab⁹ sup⁹ oēm⁹ exerci=
tū⁹ israel. ⁹ Banaias āt⁹ filii
us⁹ ioiade⁹ super ∞∞∞∞∞
⁹ cerethēos⁹ & ⁹ felethēos
⁹ aduram vero" super ∞∞
" tributa. ⁹ Porro iosa=
phat⁹ filius⁹ ahilud ∞∞∞∞
⁹ a cōmētariis. ⁹ Syba aūt
⁹ scriba. " Sadoch vero ∞
⁹ & abiathar⁹ sacerdotes:
⁹ hyram ⁹ autem ∞∞∞∞∞∞
⁹ hyraites⁹ erat ⁹ sacerdos
⁹ dauid. zi.

Acta est quoq; ⁹ fa=
mes⁹ i diebus⁹ dd⁹ tri
bus⁹ annis iugiter. ⁹ Et cō
suluit⁹ dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞
" oraculū ⁹ dñi. ⁹ Dixitq;
⁹ dominus. ⁹ Propter ∞∞
⁹ saul⁹ & " domum ei⁹ ⁹ san
guinum: ⁹ quia ∞∞∞∞∞∞
⁹ occidit ⁹ gabaonitas.
⁹ Vocatis ergo ∞∞∞∞∞∞

הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעֹנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אָמַר
וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
כִּי אִם מִיתֶר הָאֱמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
נִשְׁבְּעוּ לָהֶם וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל שבע
לְהַכֹּתָם בְּקִנְאָתוֹ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נגה
וִיהוּדָה: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַגִּבְעֹנִים
מַה אֶעֱשֶׂה לָכֶם וּבַמֶּה אֲכַפֵּר עשה כפר
וּבָרְכוּ אֶת נַחֲלַת יְהוָה: וַיֹּאמְרוּ
לוֹ הַגִּבְעֹנִים אֵין לָנוּ כֶּסֶף וְזָהָב
עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ וְאֵין לָנוּ
אִישׁ לְהָמִית בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אמר
מַה אַתֶּם אֹמְרִים אֶעֱשֶׂה לָכֶם:
וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר
כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דָּמָה לָנוּ נִשְׁמַדְנוּ כלה שמד
מֵהִתְיַצֵּב בִּגְבוּל יִשְׂרָאֵל: יצב נבל
יִתֶּן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו נתן
וְהוֹקַעֲנוּם לַיהוָה בְּגִבְעַת שָׁאוּל קעע
בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי בחר
אֶתֵּן: וַיַּחְמֹל הַמֶּלֶךְ עַל מְפִיבֹשֶׁת נתן חמל
בֶּן יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל עַל שְׁבוּעַת
יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינָתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין
יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל: וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת לקח
שְׁנֵי בְנֵי רִצְפָּה בַת אַיָּה אֲשֶׁר שנה
יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת אַרְמֹנִי וְאֶת
מְפִיבֹשֶׁת וְאֶת חֲמֵשֶׁת בְּנֵי מִיכַל
בַּת שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה לְעַדְרִיאֵל
בֶּן בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי: וַיִּתֵּן נתן
הַגִּבְעֹנִים וַיְקִעֵם בָּהָר לִפְנֵי נקע פנה
יְהוָה וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָם יַחַד וְהֵמָּה נפל
הֻמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשֹׁנִים מות יום
בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים: וַתִּקַּח קצר חלל
רִצְפָּה בַת אַיָּה אֶת הַשַּׂק וַתַּטֵּהוּ
לָהּ אֶל הַצּוּר מִתְּחִלַּת קְצִיר עַד
נִתַּךְ מַיִם עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמָיִם
וְלֹא נָתְנָה עוף הַשָּׁמַיִם לָנוֹחַ
עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה נוח חיה

gabaonitis. rex dixit ad eos. Porro
gabaonite non erant de filiis israel: sed reliquie amorreorum. Filii quippe israel iurauerant eis: & voluit saul percutere eos zelo quasi pro filiis israel & iuda. Dixit ergo dauid ad gabaonitas. Quid faciã vobis: & qđ erit vestri piaculum vt benedicatis hereditati domini. Dixeruntq; ei gabaonite. Nõ est nobis super argento & auro questio: sed cõtra saul & cõtra domum eius: neq; volumus vt interficiatur hõ de israel. Ad quos rex ait. Quid ergo vultis vt faciam vobis! Qui dixerũt regi. Virum qui attriuit nos & oppressit iniq: ita delere debemus vt nec vnus qdẽ residuus sit de stirpe eius in cũctis finibus israel. Dentur nobis septẽ viri de filiis eius vt crucifigam eos dño in gabaa saul quondã electi dño. Et ait rex. Ego dabo. Pepercitq; rex miphiboseth filio ionathe filii saul propter iusiurandum domini quod fuit iter dauid & ionathan filiũ saul. Tulit itaq; rex duos filios respha filie ahia: quos peperit saul armoni & miphiboseth: & quinq; filios michol filie saul quos genuerat hadrieli filio berzellai q fuit de molathi: & dedit eos in manus gabaonitarũ: q crucifixerũt eos in mõte coram dño. Et ceciderunt hi septem simul occisi in diebus messis prime incipiente messiõe ordei. Tollens autem respha filia ahia ciliciũ substrauit sibi supra petram ab initio messis donec stillaret aqua super eos de celo: & non dimisit volatilia celi sedere super eos die: neq; bestias per diem neq; bestias

ὁ βασιλεὺς τοὺς γαβαωίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.
τ gabaonite nõ erãt de filiis israel: qm
καὶ οἱ γαβαωῖται οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ὅτι
α reliquiis ammorreor erãt: τ filii
ἀπὸ τῶν καταλοίπων ἀμορραίων ἦσαν, καὶ οἱ υἱοὶ
israel iurauerãt eis. τ quesiuit saul percutere
ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς· καὶ ἐζήτησε σαοὺλ πατάξαι
eos cũ zelaret ipse filios israel τ iu-
αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἰού-
da. τ dixit dauid ad gabaonitas: qđ fa
δα· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς γαβαωίτας, τί ποι-
ciã vobis: τ in quo placabo: τ benedicetis
ήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε
hereditati dñi? τ dixerũt ei gabaon
τὴν κληρονομίαν κυρίου; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ γαβαωῖ-
te: nõ est nobis argẽtũ neq; aurũ cũ saul
ται, οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον μετὰ σαοὺλ
τ cũ domo ei: τ nõ est nobis vt iter
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἵνα θα-
ficiamus virũ de oĩ israel. τ dixit: qđ vos
νατώσωμεν ἄνδρα ἐκ παντὸς ἰσραήλ· καὶ εἶπεν, τί ὑμεῖς
vultis: τ factũ vobis? τ dixerũt ad re
θέλετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασι-
gem: vir q. finiunt nos τ q̃ psecut est nos
λέα, ὁ ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἡμᾶς καὶ ὃς ἐδίωξεν ἡμᾶς
τ q̃ cogitauit disperdere nos: delebimus
καὶ ὃς διελογίσατο ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν
eum: vt nõ reliquus sit in cũctis finib israe
αὐτόν, τοῦ μὴ ἀντικαθίσασθαι ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσρα-
el. τ dentur nobis septẽ viri de filiis e-
ηλ· καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες ἐκ τῶν υἱῶν αὐ-
ius: τ placabimus in eis dñm in gol
τοῦ, καὶ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς τῷ κυρίῳ ἐν τῷ βου
le saul electi dño. τ ait rex:
λῷ τοῦ σαοὺλ ἐκλεκτοῦ τῷ κυρίῳ· καὶ εἶπεν ὁ βασι-
ego dabo. τ pepercit rex inp
λεύς, ἐγὼ δώσω. καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ
mephiboseth filiũ ionathan filii saul pp iusiurãdũ
μεφιβόσεθ υἱὸν ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον
dñi qđ iurauerũt inter eos: inter dauid
κυρίου ὃν ὤμοσαν ἀναμέσον αὐτῶν, ἀναμέσον δαυὶδ
τ inter ionathã filiũ saul. τ tulit rex
καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ· καὶ ἔλαβεν ὁ βασι-
duos filios respha filie aia quos pepe
λεὺς τοὺς δύο υἱοὺς ῥισφὰ θυγατρὸς ἀΐα οὓς ἔτε-
rit saul: armoni mephiboseth: τ
κε τῷ σαούλ, τὸν ἀρμωνὶ καὶ μεφιβόσεθ, καὶ τοὺς
quinq; filios michol filie saul: q̃ peperit
πέντε υἱοὺς τῆς μεχὸλ θυγατρὸς σαούλ, τοὺς τεχ-
ti sunt adriel berzelli moulathi: τ de
θέντας τῷ ἀδριὴλ βερζελλὶ τῷ μουλαθί, καὶ ἔδω-
dit eos in manus gabaonitar. τ pperu
κεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν γαβαωιτῶν· καὶ ἐξιλέω-
tionẽ fecerũt eos cora dño in mõte. τ ceci
σαν αὐτοὺς ἔναντι τοῦ κυρίου ἐν τῷ ὄρει· καὶ ἔπε-
derũt ibi septẽ simul. τ ipsi occisi
σαν ἐκεῖ οἱ ἑπτὰ κατὰ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ ἐθανα-
sunt in diebus messis in primis: i principio
τώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ
messiõis ordeor. τ accepit respha filia aia
θερισμοῦ κριθῶν. καὶ ἔλαβε ῥισφὰ θυγάτηρ ἀΐα τὸν
saccum τ substrauit eũ sibi supra petrã
σάκκον καὶ ἔρωσεν αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπὶ τὴν πέτραν
ab initio messis ordeor donec stillauerũt aque dei
ἀπ' ἀρχῆς θερισμοῦ κριθῶν ἕως οὗ ἔσταξεν ὕδατα θεοῦ
de celo. τ nõ dimisit volatilia ce
ἐξ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἀφῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
li sedere sup eos die: neq; bestias
νοῦ καθίσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, οὐδὲ τὰ θηρία τοῦ
agri
ἀγροῦ

nocte. ⁊ nūciata fūt dauid omnia que te
νυκτὸς καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐποίη
cit reſpha filia aia concubina ſaul: ⁊ abi
σε ῥεσφὰ θυγάτηρ αἰὰ ἡ παλλακὴ σαούλ, καὶ ἐπορεύ
it dauid ⁊ tulit oſſa ſaul ⁊ oſſa iona
θη δαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωνα
than filij eius a viris iabes galaad
θὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἰαβὴς γαλαάδ
qui furati fuerāt eos a muro bethſan
τῶν κλεψάντων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους βεθσὰν
cū ſuſpēdiſſent eos ibi philiſtiim in die
κρεμασάντων αὐτοὺς ἐκεῖ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρα
qua percuſſerūt philiſtiim ſaul in gelboe. ⁊
ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν σαοὺλ ἐν γελβουέ. καὶ
aſportauit dauid inde oſſa ſaul ⁊ oſſa
ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ
ionathan filij eī: ⁊ cōgregauit oſſa propicia-
ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλεασ-
torum. ⁊ ſepeliuit oſſa ſaul ⁊ ionathā filij
μένων. καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ
eius ⁊ oſſa propiciatorū in terra benia
αὐτοῦ καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλεασμένων ἐν τῇ γῇ βενια
min in latere ſepulchri ciꝰ patris eius.
μὶν ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ τάφου κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
⁊ fecerūt ſm̄ oia que preceperat
καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βα-
rer. ⁊ ppiatꝰ eſt deus terre poſt hec.
σιλεύς. καὶ ἐξιλάσατο ὁ θεὸς τὴν γῆν μετὰ ταῦτα.
⁊ factū eſt rurſū belli philiſtiim ad iſ
καὶ ἐθύετο ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις πρὸς ἰσ-
rael. ⁊ deſcēdit dauid ⁊ ſeruꝰ eius cū
ραήλ· καὶ κατέβη δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ'
eo: ⁊ pugnauerūt cū philiſtiim: ⁊
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
defecit dauid. ⁊ teſbi de nob de ratoꝛ gene
1.Re. 17.a. ἐξελύθη δαυίδ· καὶ ἰεσβὶ ἀπὸ νωβ ὃς ἦν ἐκ τῶν ἀπογό-
re gigātū: ⁊ pōdus haſte eius trecento-
νων τῶν γιγάντων, καὶ ὁσταμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ τριακοσί
rū ſiclorū eris. ⁊ iſte accīctus balteo:
ων σίκλων χαλκοῦ· καὶ οὗτος περιζωσάμενος τὴν μαχαίρην,
⁊ cogitabat vt percuteret dauid. ⁊ pūdio fuit
καὶ διενοεῖτο τοῦ πατάξαι τὸν δαυίδ. καὶ ἐβοήθησεν
ei abeſa filius ſarue: ⁊ percuſſit philiſtēū
αὐτῷ ἀβεσὰ υἱὸς σαρουίε, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον
⁊ interfecit eum. tunc iurauerūt viri dauid
καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες δαυὶδ
D dicētes: nō egredieris nobiſcū rurſū in bellum:
λέγοντες, οὐκ ἐξελεύσῃ μεθ' ἡμῶν ἔτι εἰς πόλεμον,
⁊ non extingues lucernā iſrael. ⁊ factū eſt poſt
καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο με-
hec bellū rurſū cū philiſteis in
τὰ ταῦτα πόλεμος ἔτι μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν
1.Pa. 20.c. nob. tunc percuſſit ſobecchi aſothi cōgre
νωβ. τότε ἐπάταξε σοβεκχὶ ὁ ἀσωθὶ τοὺς ἐπισυ-
gratos de ſtirpe gigantū. ⁊ factū eſt
ναγωγίους τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων. καὶ ἐγένετο
rurſū bellū cū philiſteis in nob. ⁊ per
ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν νώβ. καὶ ἐπά-
cuſſit ellanan filius iare de terētibus bethleemi:
ταξεν ἐλλαναὴν υἱὸς ἰαρὲ τῶν ὑφαινόντων βεθλεεμί, τὸν
goliath gethēi. ⁊ haſtile haſte e-
γολιὰθ τὸν γεθαῖον. καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐ
ius erat ſicꝫ liciatorū texentiū. ⁊ factū eſt rurſū bel
τοῦ ἦν ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. καὶ ἐγένετο ἔτι πό
lum cū philiſteis in geth. ⁊ fuit vir
λεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν γέθ. καὶ ἦν ἀνὴρ
ex madon:
ἐκ μαδών, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

per² noctem.ᵇEt nuncia
ta ſunt ᶜdauid ᵈque ∞∞∞∞
ᶠfecerat ᵍreſpha ʰfilia ⁱa-
hia ᵏconcubina ∞∞∞∞∞
ˡſaul.ᵐEt abiit ⁿdauidº&
tulitᵠoſſa ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳſaulˢ&ᵗoſſaᵘionatheᵛfi-
lii eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳa'virisˢiabesᵇgalaad:ᶜq
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈfuratiꝫ fuerantᵉea'de pla
teaᶠbethſan ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡin quaʰ ſuſpenderāt eos
ᵐphiliſtiim:ⁿcum ∞∞∞∞
ºinterfeciſſentᵖſaul ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵠin gelboe: ʳ& aſporta-
uitⁿinde ˢoſſa ∞∞∞∞∞∞
ᵗſaulᵘ&ᵇoſſaᶜionatheᵈfi-
lii eius: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ& colligentesᵍoſſa ∞∞∞
ʰqui affixi fuerant: ∞∞∞
ⁱſepelieruntᵏeaˡcumᵐoſſi
busⁿſaul ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
º&ᵖionatheᵠfilii eiusʳin
terraˢbeniaminᵗi latere
ᵘin ſepulchroᵛcisʷpatris
eius. ˣFeceruntꝫʸomnia
ᶻqueᵃpceperatᵇrex:ᶜ&re
propitiatus eſtᵈdeus ∞∞
ᵉrerre ᶠpoſt hec.ᵍFactum
eſt aūʰrurſumⁱ prelium
ᵏphiliſtinorumˡaduerſūᵐ
ⁿiſrael:º& deſcendit ∞∞
ᵖdauidᵠ& ſeruiꝰ eiusʳcum
eo:ˢ& pugnabātᵗcontra
ᵘphiliſtiim. ᵛDeficiente
ātʷdauidˣieſbiʸdeᶻnob:
ᵃquiꝫ fuitᵇdeᶜgenereᵈara-
fa: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉcuius ferrū haſteᶠtrecē-
tasᵍvnciasʰappēdebat:
ⁱ&ʲaccīctᵏ erat enſeˡ no
uo ᵐniſus eſtⁿpercutere
ºdauid:ᵖpreſidioᵠꝫ ei fu
itʳabiſaiˢfilius ∞∞∞∞∞∞
ᵗſaruie:ᵘ& percuſſūᵛphi
liſteūʷinterfecit. ∞∞∞∞
ˣTūcʸiurauerūtᶻvirᵃda
nidᵇdicentes. Iam ∞∞∞
ᶜnonᵈegrediſᵉrisᶠnobiſ-
cumᵍinbellum ∞∞∞∞∞
ʰneⁱextiguasʲlucernāᵏif
rael. Scdm quoꝫˡfuit
ᵐbellūⁿinᵒgob ∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖcōtraᵠphiliſteos. ʳTunc
ˢpcuſſitᵗſobochaiᵘde ∞∞
ᵛſathiʷſaphˣdeſtirpe
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸarafa. Tertium quoꝫ
ᶻfuitᵃbellum ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇinᶜgobᵈcōtraᵉphiliſteoſ
inᶠquoᵍpcuſſitʰa deo da
tusⁱ filiusʲ ſaltusᵏ poly-
mitariusˡbethleemites
ᵐgoliathⁿgetheū: ºcuius
ᵖhaſtileᵠhaſte erat ∞∞∞
ʳquaſi liciatoriumˢ texē
tium. Quartūᵗ bellūᵘ fu
itᵛinᵂgethᵡinquoʸvirᶻfu
itᵃexcelſus ;qui ∞∞∞∞

ᵑנֹב ᵑלִילָה וַיִּנַּד ׀ לְדָוִד ׀ אֵת ׀ אֲשֶׁר
ᵑעָשָׂה ᵑעָשְׂתָה רִצְפָּה ᵑבַת ׀ אַיָּה ᵑפִּלֶגֶשׁ
שָׁאוּל׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת עַצְמוֹת
שָׁאוּל וְאֶת עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
מֵאֵת בַּעֲלֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר
גָּנְבוּ אֹתָם מִרְחַב בֵּית שָׁן אֲשֶׁר
ᵑתָּלָה ᵑתָּלְאוּם שָׁמָּה פְּלִשְׁתִּים בְּיוֹם
ᵑנָּכָה הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת שָׁאוּל
ᵑעָלָה בַּגִּלְבֹּעַ וַיִּעֲלוּ מִשָּׁם אֶת עַצְמוֹת
שָׁאוּל וְאֶת עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
ᵑאָסַף ᵑתָּעַ וַיְאַסְפוּ אֶת עַצְמוֹת הַמּוּקָעִים׃
ᵑקָבַר וַיִּקְבְּרוּ אֶת עַצְמוֹת שָׁאוּל
וְיהוֹנָתָן בְּנוֹ בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן בְּצֶלַע
ᵑעָשָׂה נְקֹבָר קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ כָּל
ᵑעָתַר אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָתֶר אֱלֹהִים
ᵑרִיחַ לָאָרֶץ אַחֲרֵי כֵן וַתִּהִי עוֹד מִלְחָמָה
לִפְלִשְׁתִּים אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד
דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיָּעַף דָּוִד וַיִּשְׁבִּי בַּנֹב
אֲשֶׁר בִּילִידֵי הָרָפָה וּמִשְׁקַל
קִינוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקָל נְחֹשֶׁת
וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת
אֶת דָּוִד וַיַּעְזֹר לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן
ᵑנֹכַה ᵑסוּת צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיְמִתֵהוּ
ᵑשָׁבַע אָז נִשְׁבְּעוּ אַנְשֵׁי דָוִד לוֹ לֵאמֹר
ᵑיָצָא לֹא תֵצֵא עוֹד אִתָּנוּ לַמִּלְחָמָה
ᵑנֵר וְלֹא תְכַבֶּה אֶת נֵר יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי
ᵑיָרַד אַחֲרֵי כֵן וַתְּהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּנוֹב
עִם פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְּכַי
הַחֻשָׁתִי אֶת סַף אֲשֶׁר בִּילִדֵי
הָרָפָה וַתְּהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה
בְּנוֹב עִם פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן
בֶּן יַעְרֵי אֲרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי
אֶת גָּלְיַת הַגִּתִּי וְעֵץ חֲנִיתוֹ
כִּמְנוֹר אֲרְגִים׃ וַתְּהִי עוֹד
מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן

ᵑיָלַד ᵑרָפָא
ᵑקוֹן ᵑמֵאָה
ᵑיִשְׁקַל ᵑחֹמֶר
ᵑגַּבַּה ᵑעֵר
ᵑנָכָה ᵑסוּת
ᵑשָׁבַע
ᵑיָצָא
ᵑנֵר ᵑנוּר
ᵑיָרַד

וְאֶצְבְּעֹת יָדָיו וְאֶצְבְּעֹת רַגְלָיו צָבַע
ששׁ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִסְפָּר רָבַע
וְגַם הוּא יֻלַּד לְהָרָפָה וְיָחֳרֵף אֶת חָרַף
יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן בֶּן שִׁמְעָה נָפַה
אֲחִי דָוִד וְאֶת אַרְבַּעַת אֵלֶּה יֻלְּדוּ
לְהָרָפָה בְּגַת וַיִּפְּלוּ בְּיַד דָּוִד נָפַל
וּבְיַד עֲבָדָיו׃

Cap.xxij. וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי דבר
הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה שיר
אֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִכַּף שָׁאוּל נצל
וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אמר מצה
וּמְפַלְטִי לִי׃ אֱלֹהַי צוּרִי אֶחֱסֶה פלט חסה
בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי שגב
וּמְנוֹסִי מוֹשִׁיעִי מֵחָמָס תּוֹשִׁיעֵנִי׃ נוס ישע
מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי הלל
אוֹשָׁעַ כִּי אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי מָוֶת שבר
נַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני חִבְלֵי בל
שְׁאוֹל סַבּוּנִי קִדְּמוּנִי מֹקְשֵׁי
מָוֶת׃ בַּצָּר לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל צור קרא
אֱלֹהַי אֶקְרָא וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ שמע
קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃ וַתִּתְגָּעַשׁ
וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם רעשׁ יסד
יִרְגְּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי חָרָה לוֹ׃ עָלָה רגז
עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל אכל
נֶחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט נטה
שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ וַיִּרְכַּב רכב
עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּרָא עַל כַּנְפֵי כנף
רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו סֻכּוֹת חשׁך סכה
חֶשְׁרַת מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נגה
נֶגְדּוֹ בָּעֲרוּ נֶחָלֵי אֵשׁ׃ יַרְעֵם מִן רעם
שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ׃ עלה נתן
וַיְשַׁלַּח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק וַיְהֻמֵּם׃ שלח פוץ
וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי יָם יְגֻלּוּ מוֹסְדוֹת ראה גלה
תֵּבֵל נִגְעַרְתָּ יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ גער נשׁם רוח
אַפּוֹ׃ יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יִמְשֵׁנִי לקח משׁה
מַיִם רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז מַשָּׂה רַב נצל עזז
מִשֹּׂנְאָי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ יְקַדְּמוּנִי

'ſenos in'manibus'pedi buſq; habebat" digitos. ideſt"viginti ᵇquattuor: ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo ᵒ&'erat de'origine'ara= fa:ᵇ& blaſphemauit ooo 'iſrael.'Percuſſit autē eū "ionathas"filiᵒ"fammaa ᵖfratris'dauid. 'Hi"quat tuor"nati ſunt ooo ooo ooo 'dearafa'in geth;'& ceci derunt'in manu'dauid ᶜ&ᵒſeruoram eius. zz.

LOcutusē ātᵇ3dᶜdño 'verba'carminis'hu ius: ᵇin die qua'liberauit 'eū'dñs" de manu"oīm ᵒinimicorū ſuorū" & de manu'ſaul.'Et ait.'Dñs 'petra mea"& robur me um"& ſaluator'me?.'De us'fortis meus:ᵇſpabo ᶜin eū. ᵇScutū meum'& cornu'ſalutis mee:'eleᵛ uator meus'ᵇ& refugiū meū:'ſaluator meus:'de iniquitate'liberabis me. "Laudabilē "inuocabo ᵒdñm:'& ab inimicis me is'ſaluus ero.'Quia'circūdederūt me'cōtritio= nes"mortis'torrētes'be lial'terruerūt me.'Fūes ᵇinferni'circundederūt me:ᵖpuenerunt me'laqi 'mortis.'In tribulatione mea'inuocabo'dñm:'& ad"deū meū "clamabo. ᵒEt exaudiet'de tēplo ſā cto ſuo'vocē meā:'& cla mor me? vēiet'ad aures eius.'Cōmota ē"&cōtre muit'terra:'fundamēta 'montiū 'cōcuſſa ſūt'& cōquaſſata:'qm'irat? ē. 'Aſcēdit'fumus'de nari bus eius:'& ignis'de ore eius'vorauit:'carbones "ſuccēſi ſunt'ab eo. 'Et inclinauit'celos'& deſcē dit:'& caligo'ſub" pedi= bus eius.'Et aſcēdit'ſup 'cherubin"& volauit:'& lapſus eſt'ſup'pēnas'vē ti.'Poſuit'tenebras'i cir cuitu ſuo'latibulum:'cri brās'aqs de"nubib'"ce lorū.'Pre fulgore'in cō ſpectu eius:'ſuccēſi ſunt 'carbones'ignis. 'Tona bit"de'celo'dñs:'& exᵃ celſus'dabit'vocē ſuam. 'Miſit'ſagittas'& diſſi= pauit eos:'fulgura"& cō fūpſit eos. ᵇEt appuerūt 'effuſiões'maris:& 'reue lata ſunt"fundamēta"or bis'ab īcrepatione'ᵖdñi: 'ab īſpiratiōe'ſpūs'furo ris eius. 'Miſit"de excel= lo &'aſſūpſit me:& 'tra= xit me'de aquis'multis

τ digiti manus eius τ digiti
καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν
pedū eius ſex τ ſex: viginti τ quattuor numero. τ
ποδῶν αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ, εἴκοσι καὶ τέσσαρες ἀριθμῷ· καὶ
ipſe de genere titanor: τ impperauit iſrael.
γε αὐτὸς ἀπόγονος τιτάνων, καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραήλ.
τ percuſſit eū ionathan filius ſamaa fratris dauid
καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωναθὰν υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ Δαυίδ
quattuor iſtos natos de genere
τοὺς τέσσαρας τούτους τοὺς τεχθέντας ἀπογόνους
gigātū in geth. τ ceciderūt in manu dauid τ
τῶν γιγάντων ἐν γέθ· καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ Δαυὶδ καὶ
in manu ſeruorū eius.
ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ca. 22.

Et locutᵉ eſt dauid dño verba
Καὶ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς A
carminis huiᵛ in die qua liberauit eū dñs de ma=
ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐῤῥύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χεί=
nu oīum inimicoꝝ ſuorū: τ de manu ſaul.
ρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαούλ· ρσ.17.
τ dixit: dñs petra mea τ munitio mea τ eru
καὶ εἶπεν, κύριος πέτρα μου καὶ ὁ χάρωμά μου καὶ ἐξαι
eus meus mihi deus meᵉ: cuſtos meᵉ: cōfugius e=
ρούμενός μοι ἐμοὶ ὁ θεός μου, φύλαξ μου, πεποιθὼς ἔσο=
ro in eo. protector meus τ cornu ſalutis
μαι ἐπ' αὐτῷ· ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας
mee: ſuſceptor meᵉ τ refugiū ſalutis mee: de
μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγὴ σωτηρίας μου, ἐξ
iniquo ſaluabis me: laudabilē inuocabo dñm: τ ab
ἀδίκου σώσεις με, αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἀπὸ
inimicis meis ſaluus ero: quᵍ circūdederūt me cōtritio
τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι, ὅτι περιέσχον με συντρίμ=
nes mortis τ torrētes iniquitatis terruerūt me. funes
μοι θανάτου, καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με· χοιν[ι]ε
inferni circūdederūt me: τ preuenerūt me laquei mor
ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με πέδαι θανά=
tis: in tribulatiōe mea inuocabo dñm: τ ad
του, ἐν θλίψει μου ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ πρὸς
deū meū clamabo. τ audiuit de tēplo ſuo vo=
τὸν θεόν μου βοήσομαι· καὶ ἤκουσεν ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φω
cem meā: τ clamor meᵉ in auriᵇ eius. τ cō
νῆς μου, καὶ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ· καὶ ἐσεί
mota ē τ turbata eſt terra τ fundamēta celi cōcuſ
σθη καὶ ἐταράχθη ἡ γῆ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνε=
ſa ſunt: quīᵐ iratus eſt eis dñs. aſcēdit fumus in i=
ταράχθη, ὅτι ἐθυμώθη αὐτοῖς κύριος· ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀρ
ra eiᵒ τ ignis ex ore eius vorauit. carbo
γῇ αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέφαγε· ἄνθρα=
nes ſuccēſi ſunt ab eo: τ inclinauit celos τ deſ
κες ἀνήφθησαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κα= B
cēdit: τ caligo ſub pedibus eius. τ aſcen
τέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐπέ=
dit ſup cherubim τ volauit: τ viſus ē ſup pen
βη ἐπὶ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύ=
nas vētoꝝ: τ poſuit tenebras latibulū ſuū. tabr
γων ἀνέμων, καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ· κύ=
cuitu ſuo tabernaculū ſuū tenebre aquarū: nubes ae
κλῳ αὐτοῦ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, νεφέλαι ἀέ=
ris. de īmīne in cōſpectu eius ſuccēſi ſunt carbones ignis.
ρος· ἐκ φέγγους ἀπέναντι αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός·
τ intonuit de celo dñs: τ excelſus dedit voce
καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴ
ſuā: τ miſit ſagittas τ diſſipauit eos. τ fulgu
αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε βέλη καὶ διεσκόρπισεν αὐτούς· καὶ ἀστρα=
rauit coruſcatiōes τ terruit eos: τ appuerūt emiſſiones maris. τ
ψὴν ἀστραπὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς, καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης· καὶ
reuelata ſunt fundamēta orbis in increpatiōe dñi a
ἀπεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει τοῦ κυ=
ab īſpiratiōe ſpūs furoris ei. miſit de altitudine τ aſſūpſit me: traxit
ρίου ἀπὸ πνοῆς πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ· ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, εἵλκυσέ
me de aquis multis: liberauit me de roboze inimicoꝝ meoꝝ:
με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐξείλετό με ἐξ ἰσχύος ἐχθρῶν μου, ccccc

de odiētibus me: qñ robustꝰ erāt magis ꝙ ego.fuerūt
ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἴσχυον ὑπὲρ ἐμέ· προέφθα
rūt me in die peditiōis mee. ⁊ factꝰ ē dñs fir
σάν με ἐν ἡμέρᾳ ἀσθενείας μου· καὶ ἐγένετο κύριος ἀντι
mamētū mei: ⁊ eduxit me in latitudinē. liberauit me:
C στήριγμά μου, καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν· ἐῤῥύσατό με,
quīa voluit me. ⁊ retribuit mihi dñs fcām
ὅτι ἠθέλησέ με· καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν
iustitiā meā ⁊ sm mūdiciā manuū
δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν
mearū reddet mihi: qz custodiui vias dñi:
μου ἀνταποδώσει μοι, ὅτι ἐφυλαξάμην ὁδοὺς κυρίου,
⁊ nō ipie egi corā deo meo.qñ oīa iudi
ps.17. καὶ οὐκ ἠνόμησα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου· ὅτι πάντα τὰ κρί
cia eius in cōspectu meo: ⁊ precepta eius
ματα αὐτοῦ ἐξενάντι μου, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ
nō amouebā a me. ⁊ ero imaculatꝰ ei ⁊
οὐκ ἀποστήσομαι ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ καὶ
custodiā me ab iniq̄tate mea. ⁊ restituet mihi
φυλάξω με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου· καὶ ἀνταποδώσει μοι
dñs fcām iustitiā meā: ⁊ sm mūdi
κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριό
ciam manuū mearū in cōspectu oculorū suorū.
τητα τῶν χειρῶν μου ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ
ci fcō fortis eris: ⁊ cū innocēti innocēs eris: cū
τοῦ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἔσῃ
electo electus eris: ⁊ cū peruerso, eruer
τὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλω=
teris:qñ tu pplm māsuetū saluabis: ⁊ ocu
θήσῃ, ὅτι σὺ λαὸν πρᾶον σώσεις, καὶ ὀφθαλ=
los excelsorū humiliabis. qñ tu illumiabis lucernā meā
μοὺς ὑψηλῶν ταπεινώσεις· ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου
dñe:⁊ dñs illuminabit tenebras meas:qz in te cur
κύριε, καὶ ὁ κύριος ἐλλάμψει ἐν σκότει μου, ὅτι ἐν σοὶ δρα=
rum accinctus: ⁊ in deo meo trāsiliā murū.
μοῦμαι στρατιάν, ἐν θεῷ μου ἐξαλοῦμαι τεῖχος·
deus imaculata via eius: eloquiū dñi igne
ὁ θεός ἀκέραιος ὁδὸς αὐτοῦ· ῥῆμα κυρίου πεπυρωμένον· ὑπέρα
examinatū: scutum est oīm spātiū sife. Quis
σπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν· διότι
est deus pter dñm: & quis fortis pter deum
τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου; καὶ τίς ἰσχὺς πλὴν τοῦ θεοῦ ἡ=
nr̄i? deus accīgēs me fortitudine: ⁊ posuit imaculatā
μῶν; ὁ θεὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν
viā meā. ponēs pedes meos vt cerui: ⁊ sta
ὁδόν μου· τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου, καὶ ἐ=
tuēs me sup excelsa: docēs manus meas ad pre
στῶν με ἐπὶ τὰ ὑψηλά, διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς πό
liū: ⁊ frāgēs arcū ereū sup brachia mea. ⁊
λεμον, καὶ κατάξας τόξον χαλκοῦν ἐπὶ βραχίονάς μου· καὶ
dedisti mihi clypeū salutis tue: ⁊ humilitas tua mul
ἔδωκάς μοι ὅπλον τῆς σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλή
tiplicauit me. ⁊ dilatasti gressus meos sub
θυνέ με· καὶ ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑπο=
tus me: ⁊ nō defeci in vīs meis.
κάτω μου, καὶ οὐκ ἠδύνησα ἐν ταῖς τρίβοις μου,
persequar inimicos meos: ⁊ conterā eos. ⁊ nō
διώξω τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανιῶ αὐτούς· καὶ οὐκ
conuertar donec cōsumā eos. cōfringā eos
ἀποστρέψω ἕως οὗ συντελέσω αὐτούς· θλάσω αὐτοὺς
⁊ non consurgāt: ⁊ cadent sub pedibus
καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσι, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας
meos. ⁊ accinxisti me fortitudine vt expugnē: ⁊ incur=
μου· καὶ περιέζωσάς με δύναμιν τοῦ πολεμεῖν, καὶ κάμ=
uabis insurgent ꝫ cōtra me. ⁊ inimici met
ψεις τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμέ· καὶ οἱ ἐχθροί μου
tradīti sunt mihi. cerulces odiētiū me cōculca=
παρεδόθησάν μοι· αὐχένας μισούντων με κατεπά
ui. clamauerūt ⁊ nō fuit q̄ saluaret: deus dñs ⁊ nō
τησα· ἐβόησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων, θεὸς κς καὶ οὐκ
audiuit eos. ⁊ delebo eos vt puluerē tre:qñ luti:
ἐπήκουσεν αὐτῶν· καὶ λεανῶ αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν

ᵇ Liberauit me ᶜ ab inimi
co meo ᵒ potentissimo &
ᶜ ab his q oderāt me: ᶠ qñ
ᵍ robustiores ᵇ me erant.
ᶠ Preuenit me ᵏ in die ˡ affli
ctionis mee: ᵐ & fctūs est
ⁿ dñs ᵒ firmamētū ᵖ meū.
ᵍ Et eduxit ᵉ me ᶜ in latitu
dinē: ᶠ liberauit me: ⁿ qa
ˣ complacui ei. ᶠ Retribu=
et mihi ᵈ dñs ᵇ sm iustitiā
meā: & ᶜ sm mūdiciā ᵒ ma
nuū mearū ᵉ reddet ᶠ mi=
hi. ᵍ Quia ᵇ custodiui ᶠ vias
ᵏ dñi: ˡ & nō ᵐ egi impie ⁿ a
deo meo. ᶠ Omnia ᵒ eni
ᵍ iudicia eius ᶠ in conspe=
ctu meo: ᵉ & p̄cepta eius
ᶜ nō ⁿ amoui ᵇ a me. ᶠ Et e=
ro ᵖ pfectus corā ᵉ eo: ᵒ &
custodiā me ᶜ ab iniquita
te mea. ᵇ Et restituet ᶠ mi=
hi ᶜ dñs ᵍ sm iustitiā meā:
& ᵇ sm mundiciā manuū
mearū ᶠ in cōspectu ᵏ ocu
lorū suorū. ˡ Cū ᵐ sancto
ⁿ fctūs eris: & ᵒ cum ᵖ ro=
busto ᵍ pfectus. Et ᵉ cū ᶜ e=
lecto ⁿ electus eris: ʳ & cū
ˢ puerso ᵗ puerteris. ᵘ Et
ᵇ populū ᶜ pauperē ᵈ saluū
facies: ᵉ oculisq; tuis ᵍ ex=
celsos ᵇ hūiliabis. ᶠ Quia
ᵏ tu ˡ lucerna mea ᵐ dñe:
ⁿ & tu ᵒ dñe ᵖ illuminābis
ᵍ tenebras meas. ᶠ In te
ᵍ ei ᵉ currā ᶜ accinctus: ⁿ in
deo meo ᵉ trāsiliā ᵗ murū.
ᵛ Deus ᵘ imaculata ᵇ via e=
ius: ᶜ eloquium ᵈ dñi igne
ᵉ examinatū: ᶠ scutum ᵍ est
ᵇ oīm ᶠ spātiū ᵏ i se. ᵐ Quis
est ⁿ deus ᵒ pter ᵖ dñm: ᵍ &
quis ʳ fortis ˢ pter ᵗ deum
nostrū? ᵘ Deus ˣ qui accin
xit me ʳ fortitudie: ᵛ & cō
planauit ᵍ perfectā ᵇ viam
meā. ᶜ Coequans ᵈ pedes
meos ᵉ ceruis: ᶠ & sup ᵍ ex=
celsa mea ᵇ statuens me.
ᶠ Docēs ᵏ manus meas ˡ ad
pliū: ᵐ & cōponēs quasi
ⁿ arcum ᵉ ereum ᵖ brachia
mea. ᵍ Dedisti ʳ mihi ᵈ cly=
peū ᵉ salutis tue: ⁿ & man=
suetudo mea ˣ multiplica
uit me. ʳ Dilatabis ˢ gres=
sus meos ᵃ subtus me: ⁿ &
nō ᶜ dficiēt ᵇ tali mei. ᶜ Per
sequar ᶠ inimicos meos
ᵍ & cōterā: ᵇ & nō ᶠ conuer
tar ᵏ donec ˡ consumā eos.
ᵐ Cōsumam eos: & ⁿ cō
fringam ᵒ vt non ᵖ con=
surgāt: ᵍ cadēt ʳ sub ᵃ pedi
bus meis. ᶠ Accixisti me
ⁿ fortitudine ᵏ ad ˡ preliū:
ᵉ incuruasti ʳ resistetes mi
hi ᵈ subtus me. ᵇ Inimicos
meos ᶜ dedisti ᵖ mihi ᶠ dor
sum: ᶜ odientes me ᶠ & dis
pdā eos. ᵍ Clamabūt ᵇ &
nō erit ᶠ q saluet ᵏ ad ˡ dñm:

קֶדֶם	מִשְּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ יְקַדְּמוֹנִי	
יוֹם	בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן	
רָחַב	לִי׃ וַיּוֹצִא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי	
חָפֵץ	כִּי חָפֵץ בִּי׃ יְגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי	
שׁוּב	כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃ כִּי שָׁמַרְתִּי	
	דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃	
חֹק	כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקָּתָיו	
תָּמִים	לֹא אָסוּר מִמֶּנָּה׃ וָאֱהִי תָמִים	
שָׁמַר	לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֹנִי׃ וַיָּשֶׁב	
	יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי כְּבֹרִי לְנֶגֶד	
חֶסֶד	עֵינָיו׃ עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם	
גָּבַר	גְּבוּר תָּמִים תִּתַּמָּם׃ עִם נָבָר	
פָּתַל	תִּתָּבָר וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃ וְאֶת	
עַנָּה	עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל רָמִים	
רוּם	תַּשְׁפִּיל׃ כִּי אַתָּה נֵרִי יְהוָה	
נוּר	וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְכָה אָרוּץ	
רוּץ	גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר׃ הָאֵל	
דֶּרֶךְ	תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה	
צָרַף	מָגֵן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃ כִּי מִי	
חָסָה	אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר	
עֹז	מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל מָעוֹזִּי	
נָתַר	חַיִל וַיִּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי׃ מְשַׁוֶּה	
שָׁוָה	רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמֹתַי	
עָמַד	יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה	
לְחֶם	וְנִחַת קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי׃	
נָחַשׁ	וַתִּתֶּן לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וְעַנְוָתְךָ	
נָתַן	תַּרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתֵּנִי	
רָגַשׁ	וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃ אֶרְדְּפָה אֹיְבַי	
שׁוּב	וְאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד	
כָּלָה	כַּלּוֹתָם׃ וְאֶמְחָצֵם וְלֹא	
קוּם	יְקוּמוּן וְיִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתְּזָרֵנִי	
אָזַר	חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי	
קוּם	תַּחְתֵּנִי׃ וְאֹיְבַי תָּתָּה לִי עֹרֶף	
נָתַן	מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם׃ יִשְׁעוּ וְאֵין	
צָמַת	מוֹשִׁיעַ אֶל יְהוָה וְלֹא עָנָם׃	
יָשַׁע	וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר אֶרֶץ כְּטִיט	
שָׁחַק		

חִצּוֹת אֹיְבַיִךְ מֵאֻמִּים וְתַבְלִטֵנִי חוץ דָּמֵק
מְרִיבֵי עַמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ רָקַע בָּלַט
גּוֹיִם עַם לֹא יְדַעְתִּי יַעַבְדֻנִי כְּנֵי רוב שָׁמַר
כְּשֵׁמַע אֹזֶן יִתְכַּחֲשׁוּ לִי לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן שָׁמַע
בְּנֵי נֵכָר יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם חָגַר
חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרֹם אֱלוֹהֵי צוּר יְשׁוּעָתִי רום
הָאֵל הַנֹּתֵן נְקָמוֹת לִי וְיַרֵד עַמִּים יָרַד
מוֹצִיאִי מֵאֹיְבָי אַף מִקָּמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי יצא קום רום נָצַל
עַל כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה יָרָה
מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם׃ זָמַר גָּדַל יָשַׁע מָשַׁח

Cap. xxiij

וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי וּנְאֻם הַגֶּבֶר הֻקַם עַל מְשִׁיחַ יָשַׁי נאם גבר קום מָשַׁח
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנָעִים זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר בִּי וּמִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנִי אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִּבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עֲבוֹתַי מִנְּהוּ כִּי מִמָּטָר דֶּשֶׁא מֵאָרֶץ כִּי לֹא כֵן בֵּיתִי עִם אֵל כון כִּי בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל וְשָׁמוּרָה כִּי כָל יִשְׁעִי וְכָל חֵפֶץ כִּי לֹא יַצְמִיחַ וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מִנָּד כֻּלָּם כִּי לֹא בְיָד יִקָּחוּ וְאִישׁ יִגַּע בָּהֶם יִמַּלֵּא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית וְנִצְּתוּ בָאֵשׁ שָׁרוֹף יִשָּׂרְפוּ בַּשֶּׁבֶת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי הוּא עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי עַל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אַחַת וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר בֶּן דּוֹדוֹ בֶן אֲחֹחִי בַּשְּׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים עִם דָּוִד בְּחָרְפָם

m& non exaudiet eos.
n Delebo cos vt puluerē
q terre: qſi lutū plateaꝝ
r cōminuā eos atq; cōfrī
gā. s Saluabis me a cōtra
dictiōibus t populi mei.
u custodies me in caput
x gentiū. y Populus quē
z ignoro seruiet mihi: a fi
lii alieni resistent mihi:
b auditu auris obedient
c mihi. d Filii alieni e deflu
xerūt & cōtrahentur i
angustiis suis. f Viuit do
minus & bñdictus deus
meus: & exaltabitur de
us fortis salutis mee.
g Deus qui das vīdictas
h mihi: & deiicis pplos
i sub me. k Qui educis
me ab inimicis meis: & l
a resistentibus mihi ele
uas me: a viro iniquo li
berabis me. m Propterea
n cōfitebor tibi dñe o in gē
tibus: & nōi tuo cantabo.
p Magnificās salutes
q regis sui: & faciēs misc
ricordiā xpo suo dd & r
semini eius s usq; sempiternū.

Hec ait sūt verba dauid nouissima. t Dixit dauid filius ieſſe. u Dixit vir cui cōstitutū est de xpo dei iacob: x egregius psal tes israel. y Spūs dñi locutus est per me: & sermo eius per linguā meā: a dixit. b Deus israel mihi locutus est b fortis israel. c Dñator hoium d iustus: e dñator in timore f dei. g Sicut lux aurore o riente sole mane absq; nubi b rutilat: & sicut pluuiis germinat herba de terra. c Nec tāta ē domus mea d apud deū vt pactū e eius cum me firmū f in oibus atq; munitū. g Cūcta eius volūtas: nec ē q̃ ex eo qđ nō germinet. h Preuaricatores aūt q̃si spine euellētur vniuersi q̃ nō tollūtur manib⁹. i Et si qs tāgere voluerit eas: armabitur ferro k & ligno lāceato. l igne succenſe cōburentur vsq; ad nihilū. m Hec noīa fortiū dd: n sedēs in cathedra sapiētissimus o princeps iter tres. p Ipse ē q̃si tenerrimus ligni vermiculus: qui octigētos iter fecit impetu vno. q Post hūc eleazar filius patrui eius ahoites inter tres r fortes qui erant cū dd s quādo exprobrauerūt

qui est de vijs cōminuā eos. t libera me de p̃tradictiōib⁹ pp̃li: custodies me in caput gēnū. pp̃s quē nō cognoui ppli: custodies me in caput gēnū. pp̃s quē nō cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. filij alie nī mēniti sūt mihi: filij alieni abijcētur: t errabūt ex angustijs suis. viuit dñs t bene dictus q creauit me: t exaltabitur deus me saluator me. fortis dñs deus q dedit vindictas mihi: t humi liauit pp̃los subtus me: t eduxit me ex inimicis: t de insurgētibus cōtra me exaltabis me: de viro iniquo liberabis me. pp̃ hoc cōfitebor tibi in gēnib⁹ dñe. t nomini tuo cāntabo magnificās saluteſ regis eius: t faciēs misericordiā xpo suo dauid eius, t semini eius vsq; in sempiternū.

Ca. 23.

Hec verba dauid nouissima. fidelis dauid filius ieſſe. t fidelis vir: qui suscitauit de dauid uis israel. et pulcher psalmus is rpm dei iacob: t pulcher psalmus is xpi dei iacob, et ὡραῖος ὁ ψαλμὸς τοῦ ἰσ rael. spiritus dñi locutus est in me: t sermo e ius in lingua mea. dixit de israel mihi lo cutus est fortis israel. dñator in hoīibus iu stus: dñator timore dei. t sicut lux matutina orie tur sol mane t nō obscuritate inducet. a lu mine mea cū deo: q fedus eternū pepigit mecū vt saluaret me paratū in oīni tpe custoditū: qui oia salus mea t quis volūtas in dñe: qui non germinabit preuaricator: quasi spina eiecta: vniuersi hi. t qui nō manu tollen tur. t vir q laborabit in eis: plenus ferro t ligno lāceo: t in igne cōburētur cōfusionē eorū. hec nomina potentiū dauid. t esbaab filius thecemani pri mus trium hic. adino asoneus tyle euagina bat gladiū suū cōtra octigentos interfe cit in impetu. t post eū eleazar filius dodi filij patrui eius inter tres fortes. hic, fuit cū dauid cū exprobrauit ipse

Ro. b.

in philiſtijm. τ philiſthim ibi cōgregati
ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις · καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐκεῖ συνήχθη-
ſunt in prelio. τ aſcēderūt viri iſrael aſ-
σαν εἰς πόλεμον · καὶ ἀνέβησαν ἄνδρες ἰσραὴλ πρὸ
facie eorū: τ ipſe ſurrexit τ percuſſit
προσώπου αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἐξανέστη καὶ ἐπάταξε τὸς
philiſtheos: donec defatigaretur manꝰ eius: τ ad
ἀλλοφύλους, ἕως οὗ ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ πρό-
hęſit manꝰ eius ſup gladiū. τ fe-
σεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν· καὶ ἐποίη-
cit dñs ſalutē magnā in die illa. τ
σε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ
ppłe reuerſus eſt poſt eū ad ſpolia. τ
λαὸς ἐπέστρεψεν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὰ σκυλεύειν. καὶ
poſt hunc fameus filiꝰ agē arari. τ cōgregati
μετ' αὐτὸν σαμαίας υἱὸς ἀγὰ ὁ ἀραρί · καὶ ἐπισυνήχθη
ſunt philiſthim in marillā. τ erat ibi pars
θησαν ἀλλόφυλοι ἐπὶ σιαγόνα · καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς
agri plena lente. τ ppłe fugit de facie
ἀγροῦ πλήρης φακοῦ · καὶ ὁ λαὸς ἔφυγε ἀπὸ προσώπου
philiſthim: τ ſtetit in medio partis:
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατέσχε ἐν μέσῳ τῆς μερίδος,
τ liberauit eā: τ percuſſit philiſtheos.
καὶ ἐξείλετο αὐτήν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους·
τ fecit dñs ſalutē magnā. τ deſcen-
καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην· καὶ κατέβαι-
dunt tres de triginta principibꝰ: τ migrę-
νουσι τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων, καὶ εἰσῆλ-
ſi fuerūt ad dauid in ſpelūcā odollā. τ
θον πρὸς δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολάμ. καὶ τὰ
agmina philiſthinorū caſtrametata fūt in val
τάγματα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλεν ἐν τῇ κοι-
le titanorū. τ dauid erat tūc in munī-
λάδι τῶν τιτάνων. καὶ δαυὶδ ἦν τότε ἐν τῇ πόρῳ
tione: τ ſtatio philiſthinorū erat tunc in be
χὴ, καὶ τὸ σύσημα τῶν ἀλλοφύλων ἦν τότε ἐν βη-
thleem. τ deſiderauit dauid: τ dixit: ꝙs dabit potū
θλεέμ. καὶ ἐπεθύμησε δαυὶδ, καὶ εἶπε, τίς ποτιεῖ
mihi aquę de ciſterna q̄ in bethleem, q̄ in
με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ
porta? τ irruperūt trēs fortes cā
πύλῃ; καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ τὴν παρεμβο-
ſtra philiſthinorū: τ hauſerūt aquā de
λὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ
ciſterna quę in bethleē quę in porta. τ ce
λάκκου τοῦ ἐν βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἦλα-
perūt τ venerūt ad dauid. τ nō voluit
βον καὶ παρεγένοντο πρὸς δαυίδ · καὶ οὐκ ἐβούλετο
dauid bibere illā. τ libauit eā dño: τ
δαυὶδ πιεῖν αὐτό · καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, καὶ
dixit: nō mihi fiat a dño vt faciā hoc: ſi
εἶπεν, μὴ μοι γένοιτο παρὰ κυρίου ποιῆσαι τοῦτο, εἰ
ſanguinē virorū q̄ profecti ſūt in animis ſuis
αἷμα ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
bibam? τ nō voluit bibere eā. hęc fece
πίομαι; καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό · ταῦτα ἐποί-
runt tres bellatores. τ abiſſa frater ioab filiꝰ
ησαν οἱ τρεῖς μαχηταί. καὶ ἀβεσὰ ἀδελφὸς ἰωὰβ υἱὸς
ſaruie primꝰ trium. iſte leuauit haſtā ſu-
σαρουία πρῶτος τῶν τριῶν· οὗτος ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐ-
am cōtra trecētos interfectos. iſte erat nomi-
τοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας · οὗτος ἦν ὀνομα-
natꝰ in tribus: de tribꝰ ghoſus: τ erat
σὸς ἐν τρισίν, ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ ἦν
eis in principē: τ vſq; ad tres nō puene
αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχε-
rat. τ baneas filius iojada filij viri fortis:
το · καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ, ꝯ

ꝯ ꝯ ꝯ

רַב פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל הוּא הֵכָּה נֵבָה
אֵת שְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב וְהוּא שָׁנָה אֲרָיֵה
יָרַד וְהִכָּה אֶת הָאַרְיֵה בְּתוֹךְ הַבּוֹר
בְּיוֹם הַשָּׁלֶג: וְהוּא הִכָּה אֶת אִישׁ
מִצְרִי אִישׁ מַרְאֶה וּבְיַד הַמִּצְרִי רֹמַח
חֲנִית וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשֹּׁבֶט וַיְנַתֵּל רֹמַח
אֵת הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ
בַּחֲנִיתוֹ: אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶן חָנָה
יְהוֹיָדָע וְלוֹ שֵׁם בְּשָׁלשָׁה
הַגִּבֹּרִים: מִן הַשְּׁלֹשִׁים נִכְבָּד
וְאֶל הַשָּׁלִשָׁה לֹא בָא וַיְשִׂמֵהוּ
דָּוִד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ: עֲשָׂהאֵל
אֲחִי יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים אֶלְחָנָן
בֶּן דּוֹדוֹ בֵּית לָחֶם: שַׁמּוֹת הַחֲרֹדִי
אֶלִיקָא הַחֲרֹדִי: חֶלֶץ הַפֶּלֶטִי
עִירָא בֶן עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי
אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי
צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי
חֶלֶד בֶּן בַּעֲנָה הַנְּטוֹפָתִי אִתַּי
בֶּן רִיבַי מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן
בְּנָיָהוּ פִּרְעָתֹנִי הִדַּי מִנַּחֲלֵי
נַעַשׁ: אֲבִי עַלְבוֹן הָעַרְבָתִי
עַזְמָוֶת הַבַּרְחֻמִי: אֶלְיַחְבָּא
הַשַּׁעַלְבֹנִי בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן
שַׁמָּה הַהֲרֹדִי אֲחִיאָם בֶּן שָׂרָר
הָאַרְרִי: אֱלִיפֶלֶט בֶּן אַחַסְבַּי בֶּן
הַמַּעֲכָתִי אֲלִיעָם בֶּן אֲחִיתֹפֶל
הַגִּלֹנִי: חֶצְרַי הַכַּרְמֶלִי פַּעְרַי
הָאַרְבִּי: יִגְאָל בֶּן נָתָן מִצֹּבָה בְּנֵי
הַגַּדִּי: צֶלֶק הָעַמֹּנִי נַחֲרַי הַבְּאֵרֹתִי
נֹשְׂאֵי כְלֵי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה:
עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי: אוּרִיָּה
הַחִתִּי כָּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה:
וַיֹּסֶף אַף יְהוָה לַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
וַיָּסֶת אֶת דָּוִד בָּהֶם לֵאמֹר
לֵךְ מְנֵה אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוּדָה:

magnorum operū de capſcel. Ipe percuſſit duos leones moab: & ipſe deſcēdit & percuſſit leonem in media ciſterna in die niuis. Ipe quoq; interfecit virum egyptium: virū dignū ſpectaculo habētem in manu haſtā. Itaq; cū deſcēdiſſet ad eū in virga: vi extorſit haſtā de manu egyptii: & interfecit eū haſta ſua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipſe nominatus inter tres robuſtos qui erant inter triginta nobiliores: veruntamē vſq; ad tres nō peruenerat. Feciteq; eū ſibi dd auricularium a ſecreto. Aſahel frater ioab inter triginta. Eleanan filius patrui eius de bethleē. Semma de arari. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hyra filius iacces de thecua. Abiezer de anathothi. Mobonnai de vſati. Selmon ahoites. Maharai netophathites. Eleph filius baana & ipſe netophatites. Itai filius ribai de gebeeth filiorum beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrente gaas. Albialbon arbathites. Azamaueth de beromi. Eliaba de ſalboni. Filii iaſen: ionathan: ſamma ararites. achiam filii ſarar araditeſ. eliphalat filius achaſbai maachathi. eliam filius achitophel geloniteſ. aſare carmelius. phaarai arbi. igaal filius nathā de ſuba. bani gadi. ſelec amonites. nacharai berotheus qui portabat arma ioab filii ſaruie. iras iethreus. gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. Omnes triginta ſeptem.

24.

Et addidit furor dñi iraſci cōtra iſrael: cōmouitq; dauid in eis dicēte ad ioab. Vade numera iſrael & iudam

multa opera erāt ei de cabaſael. ille percuſſit duos filios ariel moab. & ipſe deſcēdit & percuſſit leonē in medio ciſterne in die niuis. & ipſe percuſſit virū egyptiū virū dignū ſpectaculo: & in manu egyptii haſta. & deſcēdit ad eum in virga: & extorſit haſtā de manu egyptii: & interfecit eū in haſta eius. hec fecit banaias filius ioiade: & huic nomē inter tres robuſtos ſup triginta glorioſus: & ad treos nō venit. & cōſtituit eū dauid ad auditus ſuos. & hec nomina fortiū dauid regis. aſael frater ioab inter triginta. eleanon filius patrui eius de bethleem. ſamaas arodi. ſelleca arodi. chalis phalti. hira filius eccis thecolites. abiezer anathothites. mebunai aſothites. ſelmon achoites. macharai netophathites. helab filius baana netophathites. ethithi filius ribai de colle ben iamin. bancas pharathōites. hedai de nachaligai as. abi albon arabothites. azmoth barchmites. eliaba ſalabonites. filij iaſen: ionathan: ſamma arorites. achiam filii ſarar araditeſ. eliphalat filius achaſbai maachathi. eliam filius achitophel geloniteſ. aſare carmelius. phaarai arbi. igaal filius nathā de ſuba. bani gadi. ſelec amonites. nacharai berotheus qui portabat arma ioab filii ſaruie. iras iethreus. gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. omnes triginta ſeptem.

Ca.24.

Et addidit furor dñi iraſci cōtra iſrael: & cōmouit dauid in eis dicens: vade numera iſrael & iudam

1.Pa 21.a

Καὶ πολλὰ ἔργα ἦν αὐτῷ ἀπὸ καβασαήλ. οὗτος ἐπάταξε τοὺς δύο υἱοὺς ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν αἰγυπτίου ἄνδρα ὁρατόν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δόρυ. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἐξέτιλε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ταῦτα ἐποίησε βαναίας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ ἐπὶ τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ τοῦ βασιλέως. ἀσαὴλ ἀδελφὸς ἰωὰβ ἐν τοῖς τριάκοντα. ἐλεαγὰν υἱὸς πατρὸς αὐτοῦ ἐκ βηθλεέμ. σαμαίας ὁ ἀροδί. ἐλικὰ ὁ ἀροδί. χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκωίτης. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβουναὶ ὁ ἀσωθίτης. σελμὼν ὁ αχοίτης. μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης. ἐλὰβ υἱὸς βαανὰ νετωφαθίτης. ἐθθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ βενιαμείν. βαναίας ὁ φαραθωνίτης. ἡδαὶ ἐκ ναχαλιγαὶς. αβὶ ἀλβὼν ὁ ἀραβωθίτης. ἀζμὼθ ὁ βαφχμίτης. ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἰασέν, ἰωναθάν, σαμὰ ὁ αρωρίτης. αχιὰμ υἱὸς σαρὰρ ὁ ἀραδίτης. ἐλιφαλὰτ υἱὸς αχασβαῖ τοῦ μααχαθί. ἐλιὰμ υἱὸς αχιτόφελ ὁ γελωνίτου. ἀσαρὲ ὁ καρμήλιος. φαφαὶ ὁ ἀρβί. ἰγαὴλ υἱὸς ναθὰν ἐκ σουβᾶ. βανὶ ὁ γαδί. σελὲκ ὁ αμωνίτης. ναχαραὶ ὁ βηρωθαῖος ὁ αἴρων τὰ σκεύη τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουίαὶ. ἰρὰς ὁ ἰεθραῖος. γαρὲβ ὁ ἰεθραῖος. οὐρίας ὁ ἑταῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσραὴλ: καὶ ἐπέσεισε τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοῖς λέγων, βάδισον ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

ᵉ dixit rex ad ioab pncipē exerci
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωὰβ ἄρχοντα τῶν δυνά
tuum q cū eo: pambula tā in omnes
μεων τῶν μετ' αὐτοῦ, περιέλθε δὴ εἰς πάσας τὰς
tribus ſrael ⁊ iuda ᵃ dan ⁊ vſq; ad ber
φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἄχρι δὰν καὶ ἕως βηρ
ſabee: ⁊ conſidera ppſm: ⁊ ſciam
σαβεαί, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαόν, καὶ γνώσομαι τὸν
numerū ppli. ⁊ dixit ioab ad re=
ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ· καὶ εἶπεν ἰωὰβ πρὸς τὸν βασι=
gem: adaugeat dñs deus tu⁹ ſup pplm: ſi
λέα, προσθείη κύριος ὁ θεός σου ἐπὶ τὸν λαόν, ὡσ
cut ⁊ ipſos centuplum: ⁊ ocu
περ καὶ τούτους ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλ=
li dñi mei regis videntes. ⁊
μοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες· καὶ
dñs me⁹ rex quare vult verbū hoc?
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἵνατί θέλει τὸ ῥῆμα τοῦτο;
⁊ obtinuit ſermo regis ſup
καὶ κατεκράτησε τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ὑπὲρ
ioab ⁊ ſuper principes exercitus. ⁊
ἰωὰβ καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως· καὶ
egreſſus ē ioab ⁊ principes exercitus a fa=
ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκ προσώ
cie regis vt cōſiderarēt ppſm iſrael.
που τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν ἰσραήλ.
⁊ pterāſierūt iordanē: ⁊ caſtrametati ſūt in aroer
καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν ἀροὴρ
a dextris vrbis q̄ in medio vallis gad
ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος γαδ
⁊ eliezer. ⁊ venerūt in galaad ⁊ in terrā iferioꝛē
καὶ ἐλιέζερ· καὶ ἦλθον εἰς γαλαὰδ καὶ εἰς γῆν χετθιμ
chadeos: ⁊ venerūt vſq; in dan. ⁊ circūierunt
χάδης, καὶ παρεβλήθησαν ἕως δάν· καὶ ἐκύκλωσαν τὴν
ſidonē ⁊ venerūt ta munitionē tyri: ⁊ in om
σιδῶνα καὶ ἔρχονται εἰς μαβσὰρ τύρου, καὶ εἰς πάν=
nes ciuitates euꝛ ⁊ chananei: ⁊ e=
σας τὰς πόλεις τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ ἐκ
unt ad meridiē iuda ⁊ berſabee: ⁊
πορεύονται ἐπὶ τὸν νότον ἰούδα καὶ βηρσαβεαί· καὶ
luſtrarūt vniuerſam terrā: ⁊ venerūt poſt
διῆλθον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ παραγίνονται μετὰ
nouē mēſes ⁊ viginti dies in hieruſalem. ⁊ de
ἐννέα μῆνας καὶ εἴκοσι ἡμέρας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδω=
dit ioab numerū cōſiderationis ppli
κεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ
B regi. ⁊ erat iſrael octigenta milia virop
τῷ βασιλεῖ· καὶ ἦν ἰσραὴλ ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν
fortitudinis q̄ educerēt gladiū. ⁊ vir iuda vi
δυνάμεως ἐσπασμένων ῥομφαίαν· καὶ ἄνδρες ἰούδα ἀν=
rorū pugnatorū quingēta milia. ⁊ percuſ
δρῶν μαχητῶν πεντακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐπάτα
ſit cor dauid eum poſt hec: q̄ nūerauit
ξε καρδία δαυὶδ αὐτὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι ἠρίθμησε
pplm. ⁊ dixit dauid ad dñm: peccauī ni=
τὸν λαόν. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς κύριον, ἡμάρτηκα σφό
mis factēo verbū hoc. ⁊ nūc dñe au=
δρα ποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε πάρε
fer iniq̄tatē ſerui tui: q̄m ſtulte egi
λε τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώθην
nimis. ⁊ ſurrexit dauid mane: ⁊ ſermo dom
σφόδρα· καὶ ἀνέστη δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ῥῆμα κυρί
ni factꝰ ē ad gad prophetā videntē dauid
ου ἐγένετο πρὸς γὰδ τὸν προφήτην τὸν ὁρῶντα δαυὶδ
dicēs: vade ⁊ loquere ad dauid dicēs.
λέγων, πορεύου καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων·
hec dicit dñs: tria ego porto cōtra te: eli
τάδε λέγει κύριος, τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, ἔκλε=
ge tibi vnū ex eis:
ξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν,

ᵈ dixitq; ᵉ rex ᶠ ad ᵘ ioab ꝯꝯ
ᵃ pncipē ᵉ exercitus ſui.
ᵇ Perambula ᵒ omnes ᶠ tri=
bus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ iſrael ᵍ a dan ᵇ vſq; ad ᶠ ber
ſabee: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ & numera ᵘ populū: ᵒ vt
ſciam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ numerum eius. ᵉ Dixit=
q; ᶠ ioab ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ regi. ᶠ Adangeat ᵈ domi=
nus ᵘ deus tuus ᵇ ad ꝯꝯꝯꝯ
ᶜ populū tuū ᵖ q̄ntus nūc
eſt: ᶠ iterūq; ᶠ centuplicet
ᵇ in cōſpectu ᵈ dñi mei ᵉ re
gis. Sed ᵒ quid ſibi ᵐ dñs
meus ⁿ rex ᵖ vult ᵍ in re ᶠ hu
iuſcemodi? ᵒ Obtinuit ā
ᶠ ſermo ⁿ regis verba ᶠ io=
ab ᶠ & ᵃ principum ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ exercit⁹. ᶜ Egreſſuſq; ē
ᵈ ioab ᶜ & pricipes ᶠ militū
ᵍ a facie ᵇ regis ᶠ vt numera
rent ᶠ populum ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ iſrael. ᵒ Cumq; pertrāſiſ
ſent ᵍ iordanem: ꝯꝯꝯ
ᶠ venerunt ᵉ in aroer ad
ᶠ dexteram ⁿ vrbis ᶠ que ē
ᶠ in ᶠ valle ᵍ gad: ᵖ & p iazer
ᶜ tranſierunt in ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈ galaad ᶜ & in ᶠ terram ᵉ in
ferforem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ hodſi ᶠ & venerūt ⁿ in dā
ᶠ ſilueſtria. ᵐ Circūeūtes=
q; ⁿ iuxta ᵒ ſydonē ᵖ trāſie=
runt ᵩ pe ᶠ menia ᶠ tyri: ᵒ &
oēm terrā ⁿ euei ᶠ & chana
nei: ᶠ venerūtq; ᵇ ad ᵈ meri
diē ⁿ iuda in ᶠ berſabee: ᶜ &
luſtrata ᶠ vniuerſa ꝯꝯꝯꝯ
ᵒ terra ᵖ aſſiuerūt ᶠ poſt ᵇ no
uem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ mēſes ᵐ & viginti ⁿ dies
ᵒ ieruſalem. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ Dedit ergo ᵍ ioab ⁿ nūe=
rū ᵗ deſcriptionis ⁿ populi
ᵗ regi. ᶠ Et inuenta ſunt ď
ᵍ iſrael ᵖ octingenta ꝯꝯꝯꝯ
ᵒ milia ᶜ virorum ᶠ fortium
ᵍ qui educerent ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ gladium: ᶠ & de ᵏ iuda ᶠ qn
genta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ milia pugnatorū. ᵖ Per=
cuſſit aūt ᵗ cor ᶜ dauid ᵉ eū
ᶠ poſtq̄ ᶜ numeratus ē ᵉ po
pulus. ᵉ Et dixit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ dauid ᶜ ad ᵈ dominū. ᶜ Pec
cauī ᶠ valde in hoc ꝯꝯꝯꝯ
ᵈ facto: ᶠ ſed ᵐ p̄cor ᵏ domie
vt ᵗ tranſferas ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ iniquitatem ᵖ ſerui tui:
ᵍ quia ᶠ ſtulte egi ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ nimis. ᶠ Surrexit itaq;
ⁿ dauid ᵈ mane: ᶠ & ſermo
ᵉ dñi ᵈ factus eſt ᵇ ad ᶜ gad ᵒ p
phetam ᶜ & ᶜ videntē ᶠ dā
ᵈ dicens. ᵇ Vade ᶜ & loque=
re ᵏ ad ᶠ dauid. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Hec ⁿ dicit ᵒ dñs. ᵖ Trium
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ tibi ᶠ datur optio: ᶠ elige
ᵉ vnū q̄d volueris ᶠ ex his:

ᶠ עָשָׂר ᶠ שׁוּר	ᶠ וַיֹּאמֶר ᵉ הַמֶּלֶךְ ᵈ אֶל ᵉ יוֹאָב ᵉ שַׂר ᵉ הַחֵיל	
	ᵉ אֲשֶׁר ᵉ אִתּוֹ ᵇ שׁוּט ᶠ נָא ᵇ בְּכָל ᶠ שִׁבְטֵי	
	ᶠ יִשְׂרָאֵל ᵍ דָּן ᵇ וְעַד ᶠ בְּאֵר ᵉ שָׁבַע ᶠ וּפִקְדוּ	
	ᵉ אֶת ᵉ הָעָם ᵒ וְיִדַּעְתִּי ᵖ אֶת	
ᵍ סָפַר	ᵍ מִסְפַּר ᶠ הָעָם ᵉ וַיֹּאמֶר ᶠ יוֹאָב ᵉ אֶל	
ᶠ יָסַף	ᶠ הַמֶּלֶךְ ᶠ וְיוֹסֶף ᶠ יְהוָה ᵉ אֱלֹהֶיךָ ᵇ אֶל	
	ᶜ הָעָם ᵒ כָּהֵם ᶠ וְכָהֵם ᶠ מֵאָה ᵉ פְּעָמִים	
ᶠ רָאָה	ᵏ וְעֵינֵי ᵉ אֲדֹנִי ᵉ הַמֶּלֶךְ ᶠ רֹאוֹת ᵐ וַאדֹנִי	
ᵉ חָפֵץ	ᵉ הַמֶּלֶךְ ᵉ לָמָּה ᵉ חָפֵץ ᵉ בַּדָּבָר ᵉ הַזֶּה ᵉ וַיֶּחֱזַק	
	ᶠ דְּבַר ᵉ הַמֶּלֶךְ ᵡ אֶל ᵉ יוֹאָב ᶠ וְעַל ᵉ שָׂרֵי	
	ᵇ הַחֵיל ᶠ וַיֵּצֵא ᵉ יוֹאָב ᶠ וְשָׂרֵי ᶠ הַחֵיל	
ᵉ פָּנָה	ᵉ לִפְנֵי ᵇ הַמֶּלֶךְ ᶠ לִפְקֹד ᵉ אֶת ᵉ הָעָם ᵐ אֶת	
ᵉ עָבַר	ᵐ יִשְׂרָאֵל ᵉ וַיַּעַבְרוּ ᵉ אֶת ᵍ הַיַּרְדֵּן	
ᶠ חָנָה	ᶠ וַיַּחֲנוּ ᵉ בַּעֲרוֹעֵר ᶠ יְמִין ᵐ הָעִיר ᶠ אֲשֶׁר	
ᶜ בּוֹא	ᶠ בְּתוֹךְ ᵉ הַנַּחַל ᵇ הַגָּד ᵇ וְאֶלִיעֶזֶר ᶠ וַיָּבֹאוּ	
	ᵇ הַגִּלְעָדָה ᶠ וְאֶל ᶠ אֶרֶץ ᵉ תַּחְתִּים	
ᵐ חָדָשׁ	ᵇ חָדְשִׁי ᶠ וַיָּבֹאוּ ᵉ דָּנָה ᶠ יַעַן ᵐ וְסָבִיב ᵐ אֶל	
ᶠ צִידוֹן	ᶠ וַיָּבֹאוּ ᵉ מִבְצַר ᶠ צֹר ᵉ וְכָל ᵉ עָרֵי	
	ᵐ הַחִוִּי ᶠ וְהַכְּנַעֲנִי ᵉ וַיֵּצְאוּ ᵉ אֶל ᵐ נֶגֶב	
ᶠ שׁוּט	ᵇ יְהוּדָה ᶜ בְּאֵר ᵉ שָׁבַע ᶠ וַיִּשְׁטוּ ᶠ כָּל	
	ᵉ הָאָרֶץ ᵇ וַיָּבֹאוּ ᵉ מִקְצָה ᵉ תִּשְׁעָה	
	ᶠ חֳדָשִׁים ᵐ וְעֶשְׂרִים ᵐ יוֹם ᵉ יְרוּשָׁלִָם:	
ᵍ נָתַן ᵍ סֵפֶר	ᵍ וַיִּתֵּן ᵍ יוֹאָב ᵉ אֶת ᵍ מִסְפַּר ᶠ מִפְקַד ᶠ הָעָם	
ᶠ פָּקַד ᵉ רָעָה	ᵡ אֶל ᵉ הַמֶּלֶךְ ᶠ וַתְּהִי ᵉ יִשְׂרָאֵל ᵉ שְׁמֹנֶה	
ᵉ מֵאָה	ᶜ מֵאוֹת ᵉ אֶלֶף ᶜ אִישׁ ᶠ חַיִל ᵉ שֹׁלֵף	
	ᵇ חָרֶב ᶠ וְאִישׁ ᵡ יְהוּדָה ᶠ חֲמֵשׁ ᵐ מֵאוֹת	
ᵉ נָגַע	ᵐ אֶלֶף ᵉ אִישׁ ᵉ וַיַּךְ ᵉ לֵב ᶠ דָּוִד ᵉ אֹתוֹ	
	ᶠ אַחֲרֵי ᵐ כֵּן ᶠ סָפַר ᶠ אֶת ᶠ הָעָם ᵉ וַיֹּאמֶר	
	ᵇ דָּוִד ᶠ אֶל ᵉ יְהוָה ᶠ חָטָאתִי ᶠ מְאֹד ᶠ אֲשֶׁר	
ᵇ עָשָׂה ᶠ עָבַר	ᵇ עָשִׂיתִי ᵉ וְעַתָּה ᵉ יְהוָה ᶠ הַעֲבֶר	
ᶠ סָכַל	ᵐ נָא ᵐ אֶת ᵉ עֲוֹן ᵉ עַבְדְּךָ ᵉ כִּי ᶠ נִסְכַּלְתִּי	
ᶠ קוּם	ᵉ מְאֹד ᶠ וַיָּקָם ᵉ דָּוִד ᵉ בַּבֹּקֶר ᶠ וּדְבַר ᶠ יְהוָה	
	ᵉ הָיָה ᵉ אֶל ᵍ גָּד ᵉ חוֹזֵה ᶠ דָּוִד	
ᵍ לָאַמר ᵍ הָלוֹךְ	ᵍ לֵאמֹר ᵍ הָלוֹךְ ᶠ וְדִבַּרְתָּ ᵉ אֶל ᶠ דָּוִד	
	ᵐ כֹּה ᵐ אָמַר ᵉ יְהוָה ᵉ שָׁלֹשׁ ᵉ אָנֹכִי	
ᵍ נָטַל	ᶠ נוֹטֵל ᶠ עָלֶיךָ ᶠ בְּחַר ᵐ לְךָ ᵡ אַחַת ᶠ מֵהֶם

וַיַּעַשׂ כֵּן׃ וַיָּבֹא גָד אֶל־דָּוִד וַיַּגֶּד
לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ הֲתָנוֹא לְךָ שֶׁבַע
שָׁנִים רָעָב בְּאַרְצֶךָ אִם שְׁלֹשָׁה
חָדְשִׁים נָסְךָ לִפְנֵי צָרֶיךָ וְהוּא
רֹדְפֶךָ וְאִם הֱיוֹת שְׁלֹשֶׁת יָמִים
דֶּבֶר בְּאַרְצֶךָ עַתָּה דַּע וּרְאֵה
מָה אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־גָּד צַר לִי מְאֹד נִפְּלָה נָּא
בְיַד־יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו וּבְיַד
אָדָם אַל אֶפֹּלָה׃ וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר
בְּיִשְׂרָאֵל מֵהַבֹּקֶר וְעַד עֵת מוֹעֵד
וַיָּמָת מִן הָעָם מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
הַמַּלְאָךְ יְרוּשָׁלַם לְשַׁחֲתָהּ וַיִּנָּחֶם
יְהוָה אֶל־הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ
הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה הָרֶף
יָדֶךָ וּמַלְאַךְ יְהוָה הָיָה עִם־גֹּרֶן
הָאָרוֹנָה הַיְבוּסִי׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל־יְהוָה בְּרָאתוֹ אֶת־הַמַּלְאָךְ
הַמַּכֶּה וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי
חָטָאתִי וְאָנֹכִי הֶעֱוֵיתִי וְאֵלֶּה
הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי
וּבְבֵית אָבִי׃ וַיָּבֹא גָד אֶל־דָּוִד
בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֵה
הָקֵם לַיהוָה מִזְבֵּחַ בְּגֹרֶן אָרַוְנָה
הַיְבוּסִי׃ וַיַּעַל דָּוִד כִּדְבַר גָּד
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיָּשְׁקֹף אָרַוְנָה
וַיַּרְא אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עֲבָדָיו
עֹבְרִים עָלָיו וַיֵּצֵא אָרַוְנָה
וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ אַפָּיו אָרְצָה׃
וַיֹּאמֶר אָרַוְנָה מַדּוּעַ בָּא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ אֶל־עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד
לִקְנוֹת מֵעִמְּךָ אֶת־הַגֹּרֶן לִבְנוֹת
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה
מֵעַל הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אָרַוְנָה אֶל

vt faciã tibi. Cumq; ve-
nisset gad ad dd nucia-
uit ei dicens. Aut ſep-
tem ānis venient tibi fames
in terra tua: aut tribus
mensibus fugies aduer-
sarios tuos & illi
te persequẽtur: aut cer-
te tribus diebus erit
pestilentia in terra tua.
Nunc ergo delibera &
vide quę respõdeã ei q
me misit sermonẽ. Di-
xit aũt dd ad gad. Co-
arctor nimis: sed melio
vt incidam in manũ dñi
multe enim miſe ſũt
in manu hoĩ. Im-
misitq; dominus pestilẽ
tiã in israel de mane vſq;
ad tempus constitu-
tũ: & mortui sũt ex po-
pulo a dan vſq; bersa-
bee septuagĩta milia vi
rorũ. Cũq; extendisset
manũ suã angelus dñi
sup ierusalẽ vt dispde-
ret eã: misertus est dñs
sup afflictionẽ: & ait
angelo cpcutiẽti pplm.
Sufficit nunc: contine
manũ tuã. Erat aũt an-
gelus dñi iuxta aream
areuna iebusei. Dixit
dauid ad dominum cum vi-
disset angelum
cedentem populum.
Ego sum qui
peccaui: & ego iniqu
egi: isti qui
oues sunt qd fecerunt:
Vertatur obsecro ma-
nus tua cõtra me: & cõ
tra domũ patris mei. Ve-
nit aũt gad ppheta ad
dd in die illa: & dixit
ei. Ascẽde & constitue
altare dño i area areu
na iebusei. Et ascendit
dd iuxta sermonẽ gad
quẽ pceperat ei dñs.
Conspiciensq; areuna
animaduertit regem &
seruos eius
transire ad se: & egr ei
sus
adorauit regem prono
vultu in terram.
Et ait. Quid cause est
vt veniat domin9 me9
rex ad seruum suum:
Cui dauid ait.
Vt emam a te areã: &
edificem
altare domino: & ces-
set interfectio que gras-
satur in populo. Et ait
areuna ad

τ faciam tibi. τ venit gad ad dauid: τ nũcia
καὶ ποιήσω σοι. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυίδ, καὶ ἀπήγ
uit ei dicẽs: elige tibi vt fiãt vel tres
γειλεν αὐτῷ λέγων, ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι ἢ τρία
anni famis sup terrã: vt tribus mẽsib fugias tu de
ἔτη λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐν
facie inimicoꝝ tuoꝝ: τ ipſi persequãtur
προσώπου τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ αὐτούς καταδιώκειν
te: aũt q fiat trib diel .e moꝛa in terra. τ
σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
nũc delibera τ vide qd rẽsponsũ ei qui misit me. τ
νῦν γνῶθι καὶ ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με. καὶ
dixit dauid ad gad: arcta mihi nimis sunt tria:
εἶπε δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα ἐστὶν τὰ τρία,
sed melius incidam in manus dñi: quia
πλὴν ἐμπεσοῦμαι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου, ὅτι
multe miserationes eius nimis: τ in manus ho-
πολλοὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀν-
minũ non incidã. τ elegit sibi dauid
θρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ δαυὶδ
mortẽ. τ dedit dñs mortẽ in israel a
θάνατον. καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ
mane τ vsq; ad horã prãdij. τ mortui sũt de po
πρωΐθεν καὶ ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἀπέθανον ἐκ τοῦ λα
pulo septuaginta mi
οὐ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ ἑβδομήκοντα χιλιά
lia virorũ. τ extẽdit angelus manũ suã
δες ἀνδρῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτοῦ
sup hierusalem vt dissiperet eam: τ pen
ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ μετέμε
tuit dñs sup malũ: τ dixit angelo
λεθη κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ
corripẽti in pplo: sufficit nũc: remitte ma
διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, ἱκανὸν νῦν, ἄνες τὴν χεῖ-
nũ tuã: τ angelus dei erat nãs iuxta
ρά σου, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἦν ἐγγὺς πρὸς τὴν
aream oma iebusei. τ dixit dauid ad
ἅλω ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
dñm: cũ vidisset ipse angelũ cedẽ
κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα
tem in pplo: τ dixit: ecce ego peccaui: τ ego
τὸν ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἐγὼ
pastor malefeci: τ isti oues qd
ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί
fecerũt: fiat man tua ꝓ me τ ꝓ do
ἐποίησαν; γενέσθω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴ-
mũ patris mei. τ venit gad ad dauid in
κῳ τοῦ πατρός μου. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ ἐν
die illa τ dixit: ascẽde τ cõstitue alta
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπε, ἀνάβηθι καὶ στῆσον θυσια
re dño in area oma iebusei: τ ascẽdit dauid
στήριον τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἀνέβη δαὸ
iuxta verbũ gad ꝓphete: quẽadmodũ ꝓceper
κατὰ ῥῆμα γὰδ τοῦ προφήτου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο
ei dñs. τ iclinauit oma τ vidit regem τ
αὐτῷ κς. καὶ διέκυψεν ὀρνὰ καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
seruos eius trãseuntes ad se: τ egressus e or
παῖδας αὐτοῦ διαπορευομένους ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐξῆλθεν ὀρ
na τ adorauit regem sup facie
να καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον
suã sup terrã. τ dixit oma: cur venit dñs
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν ὀρνά, τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός
meus rex ad seruũ suũ: τ dixit
μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπεν
ei dauid: vt possidẽã a te aream τ
αὐτῷ δαυίδ, κτήσασθαι παρὰ σοῦ τὴν ἅλω καὶ οἰ
edificẽ altare dño: vt cesset ruina
κοδομῆσαι θυσιαστήριον κυρίῳ, ὅπως ἐπίσχῃ ἡ συντριβὴ
a pplo. τ ait oma ad
ἀπὸ τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς

Dan. 13.c. Phil 1.c. 1. Par 21.b.

dauid: accipe: ⁊ faciat dñs meus rex
δαυὶδ, λάβε, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασι-
dño qđ placitū ẽ coīā eo. ecce vi-
λεὺς τῷ κυρίῳ ὃ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ μό-
tuli in holocaustū ⁊ rote ⁊ instrumēta
χοι εἰς ὁλοκαύτωσιν καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν
bouū in ligna. ⁊ ofa dedit. orna re-
βοῶν εἰς ξύλα. καὶ τὰ πάντα ἔδωκεν ὁρνὰ τῷ βα
gi. ⁊ ptrit orna ad regē: dño deo
σιλεῖ. καὶ ἔστεν ὁρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα, κύριος ὁ θεός
tuꝰ. būdicat tibi. ⁊ ptrit rex ad orna:
σου εὐλογήσαι σε. καὶ ἔστεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὁρνά,
neqū sed acquirēs acquirā a te in pre-
οὐχί ἀλλ' ἢ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλ-
cio: ⁊ nō offerā dño deo meo ho-
λάγματι, καὶ οὐκ ἀνόσω κυρίῳ τῷ θεῷ μου ὁλο-
locaustū gratis: ⁊ emit dauid areas ⁊
καύτωμα δωρεάν, καὶ ἐκτήσατο δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ
bouca in argēto ducēta siclis. ⁊ edi-
τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ διακοσίων σίκλων· καὶ ὠκο
ficauit ibi dauid altare dño: ⁊ obtulit
δόμησε ἐκεῖ δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγ-
holocaustā ⁊ pacifica. ⁊ ppicꝰ factus ẽ
κεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς· καὶ ἵλεως ἐγένετο
dño terre ⁊ cessauit ruina sup israel.
κύριος τῇ γῇ καὶ ἐπέσχεν ἡ συντριβὴ ἐπὶ Ἰσραήλ.

Regnoꝝ iii.
Βασιλειῶν γ'. Ca.1.

A Ec rex dauid senex
Αι ὁ βασιλεὺς δαυὶδ πρεσβύτης
Infra. valde ꝓuectus in diebus ⁊
co. σφόδρα προβεβηκὼς ἐν ἡμέραις καὶ
inducbāt eum vestibus: ⁊ nō calefiebat. ⁊
περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο· καὶ
dixerūt ferui eiꝰ ei: querāt dño
εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ αὐτῷ, ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ
nr̄o regi adolescētulā virginē. ⁊ assistat
ἡμῶν τῷ βασιλεῖ νεᾶνιν παρθένον. καὶ παραστήσεται
coīā rege ⁊ erit ei fouēs: ⁊
ἐναντι τοῦ βασιλέως καὶ ἔσαι αὐτὸν θάλπουσα, καὶ
iacebit in sinu suo: ⁊ calefiet
κατακλίσεται ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσε-
dño nr̄ rex. ⁊ ꝑquisierūt ado-
ται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἐζήτησαν παι-
lescētulā speciosā in oibꝰ finibꝰ israꝫ. ⁊ inuenit abi
δα καλὴν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰηλ· καὶ εὑρίσκουσι τὴν Ἀβι
sag sunamitin: ⁊ adducunt eam regi. ⁊
σὰγ τὴν σουναμίτιν, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ· καὶ
puella pulchra fotina nimis: ⁊ erat regi fo-
παῖς καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ θάλ-
uens ⁊ ministrabat ei. ⁊ rex nō co
πουσα καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγ
gnouit eā. ⁊ adonias filiꝰ aggith elenabat dicēs: ego
νω αὐτήν· καὶ ἀδωνίας υἱὸς ἀγγὶθ ἐπῆρτο λέγων, ἐγὼ
regnabo. ⁊ fecit sibi currus ⁊ eqtes
βασιλεύσω· καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς
et ꝺuīginta viros precurſores eius. ⁊
καὶ πεντήκοντα ἄνδρας προτρέχοντας αὐτοῦ. καὶ
nō corripuit eū pater suus aliqn di-
οὐκ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πώποτε εἰ-
cens: ꝙre fecisti sic. ⁊ iste pulcher
πών, τί ὅτι πεποίηκας οὕτως· καὶ οὗτος καλὸς τῇ
aspectu nimis ⁊ hūc genuit post absalom.
ὄψει σφόδρα καὶ τοῦτον ἐφύτευσε μετὰ τὸν Ἀβεσαλώμ.
et erant sermōes eius cū ioab filio saruie: ⁊
καὶ ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ Ἰωὰβ υἱοῦ σαρουία, καὶ
cum abiathar sacerdote: ⁊ adiuuabāt post ado-
μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδω-
nīā. ⁊ sadoch sacerdos ⁊ banaas filiꝰ ioiade ⁊
νίᾶ. καὶ σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὰ καὶ
nathan ꝓpheta ⁊ semei ⁊ amici eius
Νάθαν ὁ προφήτης καὶ σεμεὶ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ

dauid. Accipiatᵉ & offe
ratᵇ dñs meus ᶜrex: sicut
ᵇplacetᶜ ei. Habesᵍ boues
ʰin holocaustum: ꝏꝏꝏ
ⁱ& plausti iūⁱ & ingaⁱ boū
ᵐjysum ᵐlignorū. ⁿOia
ᵒdediteᵖ arcunaᵍ regi.ʳ Di-
xitq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢarcunaᵗ adᵘ regē. ᵛDñs
ʷdeus tuus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣsuscipiatʸ votū tuū.ᶻ Cui
rūdēsᵃᵃ rexᵇᵇ ait. ꝏꝏꝏꝏ
ᶜᶜNequaquā vt visᵈᵈ sed ᵉᵉ
mam ᶠᶠprecioᵍᵍ a te: ꝏꝏꝏ
ʰʰ& nōⁱⁱ offerāʲʲ dñoᵏᵏ deo
meoˡˡ holocaustaᵐᵐ ꝏꝏꝏ
ⁿⁿgratuita. ᵒᵒEmit ergo
ᵖᵖdauidᵠᵠ areamʳʳ & ꝏꝏꝏ
ˢˢboues ᵗᵗargentiᵘᵘ siclis ᵛᵛqn
quaginta. ˣˣ& edificauit
ʸʸibiᶻᶻ dauidᵃᵃ altareᵇᵇ dño:
ᶜᶜ& obtulit ᵈᵈholocausta
ᵉᵉ& pacifica. ᶠᶠEt propitia
tusᵍᵍ eʰʰ dñsⁱⁱ terre. ʲʲ& cohi
bita estᵏᵏ plagaˡˡ ab ᵐᵐisrael.
Explicit liber ſcds regū.

Incipit liber primus
Malachi. i. Regū tertiꝰ.

Θ Trexᵇᵇ dd Cap.1.
ᶜᶜsenuerat: ᵈᵈhēbatq;
etatis plurimos ᵉᵉdies.
ᶠᶠCūq; opiretur ᵍᵍvestibus
ʰʰnō ⁱⁱcalefiebat. ʲʲDixerūt
ergo ᵏᵏeiˡˡ ferui ſui. ᵐᵐQue
ramus ⁿⁿdño nr̄o ᵒᵒregi a-
doleſcētulāᵖᵖ virginem ᵠᵠ&
ſtetʳʳ coramˢˢ rege: ᵗᵗ& fo-
ueatᵘᵘ eum: ᵛᵛdormiatq;
ˣˣinsinu suo: ʸʸ& calefaciat
ᶻᶻdñm nr̄m ᵃᵃregē. ᵇᵇQue-
ſierūt igitur ᶜᶜadoleſcētu
lāᵈᵈ speciosamᵉᵉ in oibus ᶠᶠfi
nibus ᵍᵍisrael: ʰʰ& inuene
runtⁱⁱ abiſacʲʲ sunamitē:
ᵏᵏ& adduxerūtˡˡ eāᵐᵐ ad re-
gē. Erat aūᵑᵑ puellaᵒᵒ pul-
chraᵖᵖ nimisᵠᵠ dormiebat
qʒʳʳ cum rege ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢˢ& ministrabat ei: ᵗᵗrex ve-
roᵘᵘ nōᵛᵛ cognouit eā. ˣˣ Ado-
nias āᵗᵗ filiusᵘᵘ agithˣˣ e
leuabatur ʸʸdicens. ꝏꝏꝏ
ᶻᶻEgo ᵃᵃregnabo. ᵇᵇFecit
ᶜᶜqʒ ᵈᵈsibi ᵉᵉcurrum ꝏꝏꝏ
ᶠᶠ& equites: ᵍᵍ& quinqua-
ginta ʰʰviros ⁱⁱqui currerēt
ʲʲante eū: ᵏᵏNec ˡˡcorripuit
eūᵐᵐ pater ſuus ⁿⁿ aliquādo
ᵒᵒdicens. ᵖᵖQuare ᵠᵠhoc fe-
ciſti? Eratʳʳ autem & ꝏꝏꝏ
ˢˢipse ᵗᵗpulcher ᵘᵘvalde: ſcds
ᵛᵛnatu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣˣpoſtʸʸ abſalom. ᶻᶻEt ᵃᵃſer-
mo eius ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇᵇcumᶜᶜ ioabᵈᵈ filio ᵉᵉ saruie:
ᶠᶠ& cumᵍᵍ abiathar ꝏꝏꝏ
ʰʰsacerdote quiⁱⁱ adiuua-
bant partes ʲʲadonie. ꝏꝏꝏ
ᵏᵏSadoch vero ˡˡsacerdos
ᵐᵐ& banaiasⁿⁿ filius ᵒᵒioia-
de ᵖᵖ& nathan ᵠᵠ prophetaʳʳ
ˢˢ& semeiᵗᵗ & rel ꝏꝏꝏꝏꝏ

לַֽחֲמָ֑ם ׳דָּוִד ׳יָקֵ֥ם ׳וְיַעֲל֖ ׳אֲדֹנִ֣י ׳הַמֶּ֣לֶךְ ׳הַטּ֔וֹב
בְּעֵינָ֑יו ׳רְאֵ֣ה ׳הַנָּקֵ֗ר ׳לְעֹלָה֙
׳וְהַמֵּרְנִ֣ים ׳וְכֵלֵ֣י ׳הַנָּקָ֔ר ׳לְעֵצִ֖ים ׳הַכֹּ֥ל
׳נָתַ֣ן ׳אַרְוָנָ֣ה ׳הַמֶּ֣לֶךְ ׳לַמֶּ֑לֶךְ ׳וַיֹּ֣אמֶר
׳אַרְוָנָ֣ה ׳אֶל־ ׳הַמֶּ֣לֶךְ ׳יְהוָ֣ה ׳אֱלֹהֶ֔יךָ
׳יִרְצֶ֖ה ׳וַיֹּ֣אמֶר ׳הַמֶּ֣לֶךְ ׳אֶל־ ׳אַרְוָנָ֑ה
׳קָנֹ֣ה ׳אֶקְנֶ֤ה ׳מֵאוֹתְךָ֙ ׳בִּמְחִ֔יר
׳וְלֹא־ ׳אַעֲלֶ֥ה ׳לַיהוָ֖ה ׳אֱלֹהַ֑י ׳עֹלוֹת
׳חִנָּ֔ם ׳וַיִּקֶן־ ׳דָּוִ֖ד ׳אֶת־ ׳הַגֹּ֥רֶן ׳וְאֶת־
׳הַבָּקָ֖ר ׳בְּכֶ֣סֶף ׳שְׁקָלִ֑ים ׳חֲמִשִּׁ֖ים ׳וַיִּבֶן־
׳שָׁ֣ם ׳דָּוִ֗ד ׳מִזְבֵּ֛חַ ׳לַיהוָ֖ה ׳וַיַּ֣עַל ׳עֹל֑וֹת
׳וּשְׁלָמִ֔ים ׳וַיֵּעָתֶ֥ר ׳יְהוָ֖ה ׳לָאָ֑רֶץ
׳וַתֵּעָצַ֥ר ׳הַמַּגֵּפָ֖ה ׳מֵעַ֥ל ׳יִשְׂרָאֵֽל׃

Cap.j.
׳וְהַמֶּ֣לֶךְ ׳דָּוִ֗ד ׳זָקֵן֙ ׳בָּ֣א ׳בַּיָּמִ֔ים
׳וַיְכַסֻּ֖הוּ ׳בַּבְּגָדִ֑ים ׳וְלֹ֥א ׳יִחַם־ ׳לֽוֹ׃
׳וַיֹּאמְרוּ־ ׳לוֹ ׳עֲבָדָ֗יו ׳יְבַקְשׁוּ֩ ׳לַאדֹנִ֨י
׳הַמֶּ֜לֶךְ ׳נַעֲרָ֤ה ׳בְּתוּלָה֙ ׳וְעָמְדָ֣ה ׳לִפְנֵ֔י
׳הַמֶּ֖לֶךְ ׳וּתְהִי־ ׳לוֹ ׳סֹכֶ֑נֶת ׳וְשָׁכְבָ֥ה
׳בְחֵיקֶ֖ךָ ׳וְחַם ׳לַאדֹנִ֥י ׳הַמֶּֽלֶךְ׃ ׳וַיְבַקְשׁוּ
׳נַעֲרָ֥ה ׳יָפָ֛ה ׳כָּל־ ׳גְּב֥וּל ׳יִשְׂרָאֵ֖ל
׳וַיִּמְצְא֥וּ ׳אֶת־ ׳אֲבִישַׁ֖ג ׳הַשּׁוּנַמִּ֑ית
׳וַיְבִאוּ־ ׳אֹתָ֖הּ ׳לַמֶּ֑לֶךְ ׳וְהַנַּעֲרָ֥ה ׳יָפָ֛ה
׳עַד־ ׳מְאֹ֖ד ׳וַתְּהִי־ ׳לַמֶּ֑לֶךְ ׳סֹכֶ֣נֶת
׳וְתְשָׁרְתֵ֔הוּ ׳וְהַמֶּ֖לֶךְ ׳לֹ֥א ׳יְדָעָֽהּ׃
׳וַאֲדֹנִיָּ֣ה ׳בֶן־ ׳חַגִּ֔ית ׳מִתְנַשֵּׂ֖א ׳לֵאמֹ֑ר
׳אֲנִ֥י ׳אֶמְלֹ֖ךְ ׳וַיַּ֣עַשׂ ׳לוֹ ׳רֶ֔כֶב
׳וּפָרָשִׁ֑ים ׳וַחֲמִשִּׁ֥ים ׳אִ֖ישׁ ׳רָצִ֥ים
׳לְפָנָֽיו׃ ׳וְלֹא־ ׳עֲצָבוֹ־ ׳אָבִ֣יו ׳מִיָּמָ֗יו
׳לֵאמֹ֔ר ׳מַדּוּעַ־ ׳כָּ֣כָה ׳עָשִׂ֔יתָ ׳וְגַם
׳הוּא־ ׳טוֹב־ ׳תֹּ֥אַר ׳מְאֹ֖ד ׳וְאֹת֣וֹ ׳יָלְדָ֑ה
׳אַחֲרֵ֖י ׳אַבְשָׁל֥וֹם ׳׃ ׳וַיִּהְיוּ ׳דְבָרָיו
׳עִם־ ׳יוֹאָ֔ב ׳בֶּן־ ׳צְרוּיָ֖ה ׳וְעִם־ ׳אֶבְיָתָ֣ר
׳הַכֹּהֵ֑ן ׳וַיְעִזְר֖וּ ׳אַחֲרֵ֥י ׳אֲדֹנִיָּֽה׃
׳וְצָד֣וֹק ׳הַכֹּהֵ֗ן ׳וּבְנָיָ֤הוּ ׳בֶן־ ׳יְהוֹיָדָע֙
׳וְנָתָ֣ן ׳הַנָּבִ֔יא ׳וְשִׁמְעִ֥י ׳וְרֵעִ֖י

וְהַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ
עִם אֲדֹנִיָּהוּ וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן
וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת
אֲשֶׁר אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת
כָּל אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְכָל אַנְשֵׁי
יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְאֶת נָתָן
הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת הַגִּבֹּרִים וְאֶת
שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא׃ וַיֹּאמֶר
נָתָן אֶל בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה
לֵאמֹר הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מָלַךְ
אֲדֹנִיָּהוּ בֶּן חַגִּית וַאדֹנֵינוּ דָּוִד לֹא
יָדָע׃ וְעַתָּה לְכִי אִיעָצֵךְ נָא עֵצָה
וּמַלְטִי אֶת נַפְשֵׁךְ וְאֶת נֶפֶשׁ
שְׁלֹמֹה בְּנֵךְ׃ לְכִי וּבְאִי אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד
וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא אַתָּה אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאָמָתְךָ לֵאמֹר כִּי
שְׁלֹמֹה בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא
יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי וּמַדּוּעַ מָלַךְ
אֲדֹנִיָּהוּ הִנֵּה עוֹדֶךָּ מְדַבֶּרֶת שָׁם
עִם הַמֶּלֶךְ וַאֲנִי אָבוֹא אַחֲרֶיךָ
וּמִלֵּאתִי אֶת דְּבָרָיִךְ׃ וַתָּבֹא בַת
שֶׁבַע אֶל הַמֶּלֶךְ הַחֲדֵרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן
מְאֹד וַאֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית מְשָׁרֵת אֶת
הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּקֹּד בַּת שֶׁבַע וַתִּשְׁתַּחוּ
לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ׃
וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנִי אַתָּה נִשְׁבַּעְתָּ
בַּיהוָה אֱלֹהֶיךָ לְאָמָתֶךָ כִּי שְׁלֹמֹה
בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל
כִּסְאִי׃ וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מָלָךְ
וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ׃
וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא וְצֹאן לָרֹב
וַיִּקְרָא לְכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאֶבְיָתָר
הַכֹּהֵן וְלִיוָאָב שַׂר הַצָּבָא
וּלְשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ לֹא קָרָא׃ וְאַתָּה
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל
עָלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל

"& omne "robur exercitus[p] dauid[q] non[r] erat cū "cū[t] adonia." Immolatis ergo[u] adonias [v] arietibus [w] & vitulis[x] & vniuersis[y] pinguibus[z] iuxta[a] lapidē[b] zoeleth[c] qui erat[d] vicin[e] fōti[f] rogel: [g] vocauit cū[h] vniuersos[i] fratres suos "filios[k] regis:[l] & oēs[m] viros[n] iuda[o] seruos[p] regis:[q] [r] Nathan[s] "āt[t] pphetā[u] & banaiam[v] "& [w] robustos quosq; [x] & [y] salomonē[z] fratrē suum [a] non[b] vocauit.[c] Dixit ita [d] nathan[e] ad [f] bersabee [g] mattrem[h] salomonis.

[i] Num[j] audisti[k] [l] regnauerit[m] [n] adonias[o] filius[p] agit[q] & dominus nr̄[r] dā hoc[s] ignorat:[t] Nūc ergo[u] veni[v] accipe consiliū a me: [w] & [x] salua[y] animam tuā[z] filiiq; tui [a] salomonis. [b] Vade[c] & [d] ingredere[e] ad [f] regem [g] dā [h] & dic[i] ei.[j] Nonne[k] tu[l] domine mi [m] rex[n] iurasti mihi[o] ancille tue[p] dicens:[q] [r] salomon[s] filius tuus[t] regnabit[u] post me: [v] & ipse [w] sedebit[x] in[y] solio meo?[z] Quare ergo[a] regnat [b] adonias?[c] Et[d] adhuc[e] ibi [f] te[g] loquente [h] cum[i] rege: [j] ego[k] veniā [l] post te [m] & cōplebo[n] sermōes tuos.[o] Ingressa ē itaq; [p] bersabee[q] ad[r] regem[s] in cubiculo.[t] Rex aūt[u] senuerat [v] nimis[w] & abisac[x] sunamitis[y] ministrabat ei.[z] [a] Inclinauit se[b] bersabee [c] & adorauit[d] [e] regem. Ad quam[f] rex.[g] Quid[h] tibi[i] inquit vis? Que respondens[j] ait. [k] Domine mi[l] rex[m] tu[n] iurasti[o] [p] dñm[q] deum tuū[r] ancille tue:[s] salomon [t] filius[u] tu[v] regnabit[w] post me[x] & ipse[y] sedebit[z] in [a] solio meo:[b] [c] & ecce[d] nūc [e] adonias[f] regnat: [g] [h] te[i] domine mi[j] rex[k] ignorante. [l] Mactauit[m] boues[n] & pinguia ō[o]p[q] & arietes[r] plurimos:[s] & vocauit[t] oēs [u] filios[v] regis:[w] abiathar quoq;[x] sacerdotē[y] & ioab[z] principem[a] militie: [b] salomonē ât[c] seruū tuū [d] nō[e] vocauit. Verūtamē [f] dñe mi[g] rex[h] in te[i] oculi respiciunt[j] totius[k] israel: [l] vt indices[m] eis[n] qs[o] sedere debeat[p] in

δυνατοὶ τῶν δαυὶδ οὐκ ἦσαν μετὰ ἀδωνίου. τ ἱμολαυιτ adonias τ oues τ boues τ agnas καὶ ἔθυσεν ἀδωνίας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας iuxta lapidē zoeleth q̄ vicinus erat fonti παρὰ τὸν λίθον τὸν ζωελὲθ τὸν ἐχόμενον τῆς πηγῆς τ rogel. τ vocauit vniuersos fratres suos ῥωγήλ· καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς filios regis: τ omnes viros iuda υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας ἰούδα seruos regis. τ nathan pphtā τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως· καὶ ναθὰν τὸν προφήτην τ banean τ robustos: τ salomonem fratrē suū nō vocauit. τ ait nathan ad τὰ ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσεν· καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς bersabee mrem salomonis dicēs: nōne audisti βηρσαβεὲ μητέρα σολομῶντος λέγων, οὐκ ἤκουσας ϕ regnauit adonias filius aggith: τ dñs nr̄ ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν david nō scisti: τ nūc veni: cōsuliā tibi δαυὶδ οὐκ ἔγνως; καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι cōsilium: vt salues aiam tuā τ ani συμβουλίαν, ὅπως σώσῃς τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν ψυ mā salomonis filii tui. age ingredere ad χὴν σολομῶντος τοῦ υἱοῦ σου. δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν reg.m david. τ dices ad eum: nōne tu dñe mi βασιλέα δαυίδ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, οὐχὶ σὺ κύριέ μου rex iurasti ancille tue dicēs: ϕ salomon βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι σολομὼν ὁ filius tu[o] regnabit. post me: τ ipse sedebit in υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθίσεται ἐπὶ solio meo: τ quare regnauit adonias: τ θρόνου μου, καὶ τί ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας; καὶ ecce adhuc te loquēte ibi cū rege: τ ἰδοὺ ἔτι σου λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ego ingrediar post te: τ cōplebo ser ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σέ, καὶ πληρώσω τοὺς λό mónes tuos. τ ingressa ē bersabee ad regē γους σου· καὶ εἰσῆλθε βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα in cubiculū. τ rex senex ni εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφό mis: τ abisag sunamitis ministrāb δρα, καὶ ἀβισαὰκ ἡ σουναμίτις λειτουργοῦσα τῷ regi. τ inclinauit se bersabee τ adorauit βασιλεῖ· καὶ ἐκύφεν βηρσαβεὲ καὶ προσεκύνησε regem. τ dixit ei rex: qd̄ est tibi? τῷ βασιλεῖ· καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, τί ἐστι σοι; τ dixit bersabee: dñe mi rex tu iu καὶ εἶπε βηρσαβεὲ, κύριέ μου βασιλεῦ σὺ ὤμο rasti in dño deo tuo ancille tue dicēs: ϕ σας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι salomon filius tu[o] regnabit post me: τ ipse se σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς κα debit in solio meo. τ nūc ecce adonias re θήσεται ἐπὶ θρόνου μου· καὶ νῦν ἰδοὺ ἀδωνίας βεβα gnauit: τ tu dñe mi rex nō scisti. τ σίλευκεν, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ ἔγνως· καὶ immolauit vitulos τ agnas τ oues in multitudine: τ ἔθυσε μόχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ vocauit oēs filios regis τ abia ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἀβια thar sacerdotē: τ ioab principē militie: τ salo θὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰωὰβ τὸν ἀρχισράτηγον, καὶ σολο monē seruū tuū nō vocauit. τ tu dñe μῶντα τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν· καὶ σὺ κύριέ mi rex oculi ois israel ad μου βασιλεῦ οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς ἰσραὴλ πρὸς te, nuncia eis dū sedebit in σέ· ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ

ſolio dñi mei regis poſt eū. ⁊ erit
θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν. καὶ ἔσται
cū dormierit dñs meus rex cū
ἐν τῷ κοιμηθῆναι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα μετὰ τῶν
patribus ſuis: ⁊ erimus ego ⁊ ſolomon filius
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐσόμεθα ἐγὼ καὶ σολομὼν ὁ υἱός
meus peccatores. ⁊ ecce ipſa loquēte adhuc cū
μου ἁμαρτωλοί. καὶ ἰδοὺ αὐτῆς λαλούσης ἔτι μετὰ
rege: ⁊ nathā ꝓpheta ingreſſus é. ⁊
τοῦ βασιλέως, καὶ ναθὰν ὁ προφήτης εἰσῆλθεν · καὶ
nūciauerūt regi dicētes: ecce nathā pro
ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ λέγοντες, ἰδοὺ ναθὰν ὁ προ-
pheta. ⁊ ingreſſus é nathā cora rege: ⁊
φήτης · καὶ εἰσῆλθε ναθὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
adorauit regē ſup faciem ſuā ſup
προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrā. ⁊ dixit nathā: tu dñe mi rex locut⁹ es dicēs:
γῆν. καὶ εἶπε ναθάν, σὺ κύ μου βασιλεῦ εἴρηκας λέγων,
adonias regnabit poſt me: ⁊ ipſe ſedebit ſup
ἀδωνίας βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ
thronū meū: qz deſcēdit hodie ⁊ īmolauit vitulos ⁊
θρόνου μου; ὅτι κατέβη σήμερον καὶ ἔθυσε μόσχους καὶ
agnos ⁊ oues in multitudine: ⁊ vocauit vni
ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάν-
uerſos filios regis ⁊ pricipē militie ⁊
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ τὸν ἀρχιστράτηγον καὶ
abiathar ſacerdotē: ⁊ ecce ipſi comedūt ⁊ bi-
ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐσθίουσι καὶ πί-
bunt cora eo. ⁊ dixerūt: viuat rex ado
νουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεὺς ἀδω-
nias. ⁊ me ſeruū tuū ⁊ ſadoc ſacerdotē ⁊
νίας. καὶ ἐμὲ τὸν δοῦλόν σου καὶ σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ
banaiā filiū ioiada ⁊ ſalomonē ſeruū tuū
βανέαν υἱὸν ἰωιαδὰ καὶ σολομῶντα τὸν δοῦλόν σου
nō vocauit. ſi per dñm meū regem fa
οὐ κέκληκε. εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέ-
ctū eſt verbū hoc: ⁊ quare nō indicaſti
γονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ διατί οὐκ ἐγνώρισας τῷ
ſeruo tuo: q̃s ſeſſurꝰ eſt ſup thronū dñi
δούλῳ σου, τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου
mei regis poſt eū? ⁊ rīdit rex.
μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν; καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι-
dauid ⁊ dixit: vocate mihi berſa
λεὺς δαυὶδ καὶ εἶπεν, καλέσατέ μοι τὴν βηρσα-
bee. ⁊ ingreſſa eſt ⁊ ſtetit cora rege.
βεέ. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
⁊ iurauit rex ⁊ dixit: viuit dñs q̃ redē
καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, ζῇ κύ ὃς ἐλυτρώ-
it aiam meā de oi angustia: q̃ ſicut
σατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως, ὅτι καθὼς
iurauī tibi per dñm deū iſrael dicēs: q̃
ὤμοσά σοι κατὰ κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ λέγων, ὅτι
ſalomon filius tuꝰ regnabit poſt me: ⁊ ipſe
σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς
ſedebit ſup ſolio meo ꝓ me: q̃n ſic
καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι οὕτως
faciā hodie hac. ⁊ inclinauit berſabee ſup
ποιήσω ἐν ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἔκυψε βηρσαβεὲ ἐπὶ
vultum ſuū terrā ⁊ adorauit re
πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησε τῷ βασι-
gē ⁊ dixit: viuat rex dñs meus dauid
λεῖ καὶ εἶπεν, ζήτω ὁ βασιλεὺς ὁ κύριός μου δαυὶδ
in eternū. ⁊ dixit rex dauid voca
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ, καλέσα-
te mihi ſadoc ſacerdotē: ⁊ nathā prophetā
τέ μοι σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
⁊ banaiā filiū ioiadā. ⁊ ingreſſi ſunt cora
καὶ βανέαν υἱὸν ἰωιαδά. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ
rege. ⁊ dixit eis rex:
βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς,

ꝓſolio tuo q dñe mi rex
poſt te. Eritq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
cū dormierit dñs me
rex cum patrib⁹ ſuis:
erimus ego & filij me-
us pctores. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
Adhuc illa loquēte cū
rege: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
nathā ꝓpheta venit.
Et nunciauerūt regi ꝯ
dicētes. Adeſt nathan
ꝓpheta. Cūq; introiſ-
ſet in conſpectu regis
& adoraſſet eū pronus
in terrā: dixit nathan.
Domine mi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
rex tu dixiſti: adonias
regnet ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
poſt me: & ipſe ſedeat
ſup thronū meū? quia
deſcēdit hodie & īmo-
lauit boues & pinguia
& arietes plurimos: & vocauit vniuerſos filios
regis & principes. Abiathar quoq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
ſacerdotem: illiſq; ve
ſcentibus & bibentibus
coram eo & dicentib⁹:
viuat rex adonias: ꝯꝯ
me ſeruū tuū & ſadoch
ſacerdotem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
& banaiā filiū ioiade
& famulū tuū ſalomo-
nē non vocauit. Num-
quid a domino meo ꝯꝯ
rege exiuit hoc verbū
& mihi non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
indicaſti ſeruo tuo
quis ſeſſurus eēt ſuper
thronū dñi mei regis
poſt eum? Et reſpōdit
rex dauid dicens. Vo-
cate mihi berſabee. Que cū fuiſ-
ſet ingreſſa coram rege:
& ſtetiſſet ante eum: iu-
rauit rex ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
& ait. Viuit dñs qui e-
ruit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
aiam meā de oi angu-
ſtia: quia ſicut ꝯꝯꝯꝯ
iurauī tibi per dñm deū
iſrael ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
dicens. Salomon filiꝰ
tuus regnabit ꝯꝯꝯꝯꝯ
poſt me: & ipſe ſedebit
ſuper ſolium meum ꝯ
pro me: ſic faciam ho
die. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
Summiſſoq; berſabee
in terram vultu ꝯꝯꝯ
adorauit regē dicens.
Viuat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
dominus meus rex da
uid in eternum. Dixit
quoq; rex dd. Vocate
mihi ſadoch ſacerdotē
& nathan ꝓphetam &
banaiam filium ioiade.
Qui cū ingreſſi fuiſſent
corā rege dixit ꝯꝯꝯꝯ

וְהִיה
דִּבֶּר
בּוֹא
נָבִא
פָּנָה שָׁחָה
מֶלֶךְ
אָחֲרַי
יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא
צֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ וְלִשָּׂרֵי הַצָּבָא וְלְאֶבְיָתָר
הִנֵּה שָׁתָה הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים
פָּנָה אָמַר לְפָנָיו וְאָמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ
לִי
וְלִי אֲנִי עַבְדֶּךָ וְלִצָּדוֹק הַכֹּהֵן
וְלִבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה
עַבְדְּךָ לֹא קָרָא אִם מֵאֵת אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
הוֹדַעְתָּ אֶת עַבְדֶּיךָ מִי יֵשֵׁב עַל
עָנָה נָסָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו וְעַל
הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאוּ לִי
לִבַת שֶׁבַע וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּע
וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
נַפְשִׁי מִכָּל צָרָה כִּי כַּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לְךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ
אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי
תַּחְתָּי כִּי כֵן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה
וַתִּקֹּד בַּת שֶׁבַע אַפַּיִם אָרְצָה
וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ לִי לְצָדוֹק הַכֹּהֵן
וְלְנָתָן הַנָּבִיא וְלִבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע
וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ

Pătiua.heb.Tex.he.iii.Regũ.j.

Trãſla.B.Wic.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי לַמָּח
אֲדֹנֵיכֶם וְהַרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה רָכַב
בְּנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי
וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן וּמָשַׁח יָרַד
אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וְתִקְעְתֶּם
בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שָׁפַר
שְׁלֹמֹה וְעֹלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא
וְיָשַׁב עַל כִּסְאִי וְהוּא יִמְלֹךְ תַּחְתָּי מָלַךְ
וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל צוָּה רָעָה
יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה וַיַּעַן בְּנָיָהוּ עָנָה
בֶּן יְהוֹיָדָע אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר אָמֵן אָמַר
כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
כַּאֲשֶׁר הָיָה יְהוָה עִם אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כֵּן יִהְיֶה עִם שְׁלֹמֹה וְיַגְדֵּל הָיָה גָּדַל
אֶת כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
דָּוִד וַיִּרְדְּ צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא
וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי
וַיִּרְכְּבוּ אֶת שְׁלֹמֹה עַל פִּרְדַּת רָכַב
הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיּוֹלִכוּ אֹתוֹ עַל גִּחוֹן
וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת קֶרֶן הַשֶּׁמֶן לָקַח
מִן הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת שְׁלֹמֹה מָשַׁח
וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ כָּל תָּקַע
הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעֲלוּ כָּל חָיָה עָלָה
הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחוֹלְלִים חָלַל
בַּחֲלִלִים גְּדוֹלָה וְשִׂמְחִים שִׂמְחָה גָּדַל
וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם וַיִּשְׁמַע בָּקַע שָׁמַע
אֲדֹנִיָּהוּ וְכָל הַקְּרוּאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
וְהֵם כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיִּשְׁמַע יוֹאָב אֶת כָּלָה
קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל מָדַע
הַקְּרִיָּה הוֹמָה עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְתִנָּה הָמָה
יוֹנָתָן בֶּן אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא וַיֹּאמֶר
אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אַתָּה
וְטוֹב תְּבַשֵּׂר וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר בָּשַׂר עָנָה
לַאדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ
דָּוִד הִמְלִיךְ אֶת שְׁלֹמֹה וַיְשַׁלַּח שָׁלַח

ad eos. Tollite vobiſcum ſeruos domini veſtri: & imponite ſalomonem filium meum ſuper mulam meam & ducite eum in gion: & vngat ibi ſadoch ſacerdos & nathan ppheta in regem ſuper iſrael. Et canetis buccina atq; dicetis. Vinat rex ſalomon. Et aſcendetis poſt eum & veniet & ſedebit ſuper ſolium meum: & ipſe regnabit pme: illiq; precipiã vt ſit dux ſuper iſrael & ſup iudã. Et reſpondit banaias filius ioiade regi dicẽs. Amen. Sic loquatur dñs deus domini mei regis. Quomodo fuit domino meo rege: ſic ſit cum ſalomõe: & ſublimius faciat ſolium eius a ſolio dñi mei regis dd. Deſcẽdit ergo ſadoch ſacerdos & nathã ppheta & baiaias filius ioiade & cerethi & felethi: & impoſuerũt ſalomonem ſuper mulam regis dauid: & adduxerunt eum in gion. Sumpſitq; ſadoch ſacerdos cornu olei de tabernaculo: & vnxit ſalomonem & cecinerunt buccina: & dixit omnis populus. Viuat rex ſalomon. Et aſcendit vniuerſa multitudo poſt eũ: & populus canẽtiũ tibiis & letãtiũ gaudio magno: & infonuit terra a clamore eorũ. Audiuit ãt adonias & oẽs qui inuitati fuerant ab eo. Iãq; cõuiuiũ finitum erat. Sed & ioab audita voce tube: ait. Quid ſibi vult clamor ciuitatis tumultuãtis. Adhucillo loquente: ionathã filius abiathar ſacerdotis vẽit. Cui dixit adonias. Ingrẽdere quia vir fortis es & bona nuncians. Rñditq; ionathan adonie. Neq; dñs ei noſter rex dd regem cõſtituit ſalomonem: miſitq;

accipite vobiſcũ ſeruos dñi vri: λάβετε μεθ' ἑαυτῶν τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου ὑμῶν,
et iponite ſalomonẽ filiũ meũ ſup mu- καὶ ἐπιβιβάσατε σολομῶντα τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμί-
lam meã: & deducite eũ in gion: & ονον τὴν ἐμήν, καὶ καταβιβάσατε αὐτὸν εἰς τὸν γιών, καὶ
vngat eũ ibi ſadoch ſacerdos & nathã ppheta χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθὰν ὁ προφήτης
in regẽ ſup iſrael: & canite in buccina. εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ σαλπίσατε ἐν σάλπιγ-
et dicetis: viuat rex ſalomon: & aſcende γι, καὶ ἐρεῖτε, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ ἀναβή-
tis poſt eũ, & ingredietur & ſedebit σεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται
ſup ſoliũ meũ: & ipſe regnabit pme. & ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ· καὶ
ei precipiã vt ſit in ducẽ ſup tu- αὐτῷ ἐντελοῦμαι τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τοῦ
dã & ſup iſrael. & rũdit banaas filius ioia- δαν καὶ ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἀπεκρίθη βανέας υἱὸς ἰωια-
de regi & dixit: fiat ſic. confirmet δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπε, γένοιτο οὕτως· πιϛώσαι ὁ
deꝰ verba dñi mei regis: ſic θεὸς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕτως
dixit dñs deꝰ tuꝰ dñe mi rex. & ſicut εἶπε κύριος ὁ θεός σου κύριέ μου βασιλεῦ· καὶ καθὼς
fuit dñs cum dño meo rege: ſic ἦν ὁ κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕ-
ſit & cũ ſalomone: & magnificet ſo τως ἔιη καὶ μετὰ σολομῶντος, καὶ μεγαλύναι τὸν θρό-
liũ eius magisꝑ ſoliũ dñi mei re- νον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασι
gis dauid. & deſcẽdit ſadoch ſacerdos & nathã λέως δαυίδ, καὶ κατέβη σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθὰν
ppheta & banaas filiꝰ ioiade & cherethi & ὁ προφήτης καὶ βανέας υἱὸς ἰωιαδὰ καὶ ὁ χερεθὶ καὶ
pheleti: & ipoſuerũt ſalomonẽ ſup ὁ φελετί, καὶ ἐπεβίβασαν τὸν σολομῶντα ἐπὶ τὴν
mulã regis dauid: & abierũt poſt ἡμίονον τοῦ βασιλέως δαυίδ, καὶ ἐπορεύοντο ὀπί-
eũ in gion & ſumpſit ſadoch ſacerdos σω αὐτοῦ εἰς τὸν γιών· καὶ ἔλαβεν σαδὼκ ὁ ἱερεὺς
cornu olei de tabernaculo: & vnxit τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ τοῦ σκηνώματος, καὶ ἔχρι-
ſalomonẽ: & cecinit buccina. & di σε τὸν σολομῶντα, καὶ ἐσάλπισε σάλπιγγι· καὶ εἶ-
xit oia ppꝛs: viuat rex ſalomon. & aſcẽ πε πᾶς ὁ λαός, ζήτω ὁ βασιλεὺς σολομών· καὶ ἀνέ-
dit vniuerſus ppꝛs poſt eum: & oia ppꝛs ſal- βη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐχό-
tabãt in chorꝛs & lctantes gaudio ma- ρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνῃ μεγά-
gno: & infonuit terra in voce eoꝝ. & audi- λῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν· καὶ ἤκουσ-
uit adonias & oẽs inuitati q cũ eo: & σεν ἀδωνίας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
ipſi cõpleuerſit comedẽtes. & audiuit ioab αὐτοὶ συνετέλεσαν ἐσθίοντες· καὶ ἤκουσεν ἰωὰβ τὴν
voce tube & dixit: q̃ vox ciui- φωνὴν τῆς σάλπιγγος καὶ εἶπε, τίς ἡ φωνὴ τῆς πό-
tatis tumultuãtis adhuc eo loquẽte: & ecce iona- λεως ἠχούσης· ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ ἰωνα- 3.ec.
thã filꝰ abiathar ſacerdotis venit. & dixit adonias: in θὰν υἱὸς ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως ἦλθεν. καὶ εἶπεν ἀδωνίας, εἴ-
gredere: q̃ vir fortitudinis tu: & bona nũciabis. σελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως σύ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγελιεῖς·
et rñdit ionathan & dixit adonie: & qui καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν καὶ εἶπεν τῷ ἀδωνίᾳ, καὶ μά-
dem dñs noſter rex dauid regẽ cõſtituit λα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ βεβασίλευκε
ſalomonẽ: & miſit τὸν σολομῶντα, καὶ ἀπέσταλκε

cum eo ſadoc facerdotē τ nathan prophetā
μετ' αὐτοῦ σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
τ banean filiū ioiada τ cherethi τ phe
καὶ βαναίαν υἱὸν ἰωαδὰ καὶ τὸν χερεθὶ καὶ τὸν φε
leti: τ impoſuerūt eum ſup mulā
λετί, καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ
regis: τ unxerūt eum ſadoc facerdos τ na
βασιλέως, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθ
than propheta in regē in gion. τ aſcēderūt
αν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ γιών· καὶ ἀνέβησαν
inde letantes: τ inſonuit ciuitas. hec eſt
ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις· αὕτη ἐστὶν
vox ſoni quā audiſtis. τ ſedit ſalomon ſup
ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου ἣν ἠκούσατε· καὶ ἐκάθισε σολομὼν ἐπὶ
ſoliū regni. τ venerūt ſeruī
τὸν θρόνου τῆς βασιλείας· καὶ γε ἦλθον οἱ δοῦλοι τοῦ
G regis vt benedicerēt dño nro regi
βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα
dauid dicētes: bonū faciat dñs nomē filij
δαυὶδ λέγοντες, ἀγαθύναι κύριος τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
tui ſalomōis ſup nomē tuū: τ magnifi
σου σολομῶντος ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύ
cet thronū eius ſuper thronū tuū. τ ado
ναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου· καὶ προ
rauit rex in lecto ſuo. τ ſic
σεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ· καὶ οὕ
dixit rex: benedictus dñs deus iſra
τως εἶπεν ὁ βασιλεύς, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσρα
el: q dedit de ſemine meo ſedētē in
ηλ, ὃς ἔδωκεν ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ
ſolio meo: τ oculi mei vident. τ
τοῦ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν· καὶ
territi ſūt τ ſurrexerūt omnes inuitati ab
ἐξέστησαν καὶ ἐξαγέστησαν πάντες οἱ κεκλημένοι ὑπὸ
adonia: τ abierūt vnuſquiſq; in ſuam vtā.
τοῦ ἀδωνίου, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν.
τ adonias timuit a facie ſalomonis:
Infra. 2.c. καὶ ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου σολομῶντος,
τ ſurrexit τ abiit τ tenuit cornua
καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ
altaris. τ nūciatū eſt ſalomoni dicens: ecce
θυσιαστηρίου· καὶ ἀνηγγέλη τῷ σολομῶντι λέγων, ἰδοὺ
adonias timuit regem ſalomonē: τ ecce
ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα σολομῶντα, καὶ ἰδοὺ
tenuit cornua altaris: dicēs: iu
ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, ὀμο
ret mihi hodie rex ſalomon vt nō inter
σάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς σολομὼν τοῦ μὴ θανα
ficiat ſeruū ſuū in gladio. τ dixit ſa
τῶσαι τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ εἶπε σο
lomon ſi fuerit in filiū virtutis non cadet a
λομὼν ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως οὐ μὴ πέσῃ ἀπὸ
capite eius capill⁹ in terrā. ſi āt malū
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θρὶξ ἐπὶ τὴν γῆν· ἐὰν δὲ κακία
inuētū fuerit in eo: morietur. τ miſit rex
εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, ἀποθανεῖται· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι
ſalomon τ deduxerūt eū ab al
λεὺς σολομὼν καὶ κατήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θυσια
tari. τ ingreſſus ē τ adorauit regem ſalo
στηρίου· καὶ εἰσῆλθε καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ σολο
monē. τ dixit ei ſalomon: vade in domū tuā.
μὼντι· καὶ εἶπεν αὐτῷ σολομών, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

Ca. 2 ΘΕ appropinquerūt dies dauid vt moreretur ip-
Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι δαυὶδ τοῦ ἀποθανεῖν αὐ
A ſe: τ precepit filio ſuo ſalomoni dicēs:
Deut. 31. b. Joſue. 23. d. τόν, καὶ ἐνετείλατο τῷ υἱῷ αὐτοῦ σολομῶντι λέγων,
ego co in via vniuerſe terre: τ con
ἐγὼ πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς, καὶ κρα-
foztaberis τ eris in virū τ obſeruabis cuſtodiā
Ioſ. 1. b ἰσωθήσῃ καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα καὶ φυλάξῃ τὴν φυλακὴν
dñi dei tui vt ambules
κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

"cum eo "ſadoch ° facer-
dotem ᵖ & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍnathan ʳprophetam ˢ &
banaiam ᵗfilium "ioiade:
ˣ & cerethi ʸ & felethi: ᶻ & i
poſuerunt ᵃ eum ᵇ ſuper
ᶜmulam ᵇregis. ᶜ Vnxe-
rūtq; ᵈeum ᵉſadoch ꝯꝯꝯ
ᵇſacerdos ᵍ & nathan ʰ p-
pheta ⁱregem ᵐin gion:
ⁿ & aſcēderūt ᵒinde ᵖletan
tes: ᵍ & inſonuit ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳciuitas. ˢHec ē ᵗvox "quā
ˣaudiſtis. Sed ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʸ & ᶻ ſalomon ᵃfedet ᵇſuper
ᶜſolium ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈregni: ᵉ & ᶠingreſſi ᵍferuí
ʰregis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱbenedixerunt ʲ domino
noſtro ᵏᵐregi ⁿ dauid ꝯꝯ
ᵒdicētes. ᵖ Amplificet ᵠde
us ʳnomen ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢſalomonis "ſup nomen
tuū: ˣ & magnificet ʸthro
nū eiꝰ ᶻſup thronū tuū.
ᵃEt adorauit ᵇrex ᶜin ꝯꝯ
ᵈlectulo ſuo: ᵉinſuper &
ᶠhec ᵍlocutus eſt. ꝯꝯꝯꝯ
ʰBenedictus ⁱdñs ᵏᵐdeus
ⁿiſrael ᵒqui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖdedit ᵠhodie ʳ ſedentē ˢi
ᵗſolio meo ᵘvidētib ᵛ ocu
lis meis. ʳTerriti ſunt er-
go ʷ & ſurrexerunt ˣ oēs
ʸq uitati fuerāt ᶻ abadо
nia: ᵃ & iuit ᵇvnuſquiſq;
ᶜin viam ſuam. ᵈ Adōias
autem ᵉtimens ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠſalomonē ᵏᵐ ſurrexit ⁿ &
abiit in tabernaculū dñi.
ᵒtēuitq; ᵖcornua ᵠaltaris.
ʳEt nunciauerunt ˢſalo-
moni ᵗdicentes. ᵘ Ecce ᵛa
donias ʷtimēs ˣregē ʸſalo
monem ᶻtenet ᵃcornua
ᵇaltaris ᶜ dicens. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈIuret ᵉmihi ᶠrex ᵍsalomō
ʰhodie ⁱq non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏinterficiat ˡ ſeruum ſuū
ᵐgladio. ⁿDixitq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒſalomon. ᵘ Si ᵛfuerit ʷvir
ˣbonus: ʸnon ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻcadet ne vn? qdē ᵃcapil
lus eius ᵇin terrā. ᶜSinaūt
ᵈmalū ᵉinuentū fuerit ᶠin
eo: ᵍmorietur. ʰ Miſit er-
go ⁱrex ᵏᵐſalomon ⁿ & edu
xit eum ᵒab ᵖaltari: ᵠ & in
greſſus ʳadorauit ˢ regē
ᵗſalomonem. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘ Dixitq; ᵛei ʷſalomō. ˣVa
de in ʸdomum tuam. 2.
H Ppropinquerūt āt
ᵇdies ᶜdauid ᵈvt mo-
reretur: ᵉprecepitq; ᶠſalo
moni ᵍfilio ſuo ʰdicēs. Ec
ce ⁱego ʲingrediоr ᵐ viā
ⁿvniuerſe ᵒterre. ᵖCōfor
tare ᵠ & eſto ʳvir fortis: ˢ &
obſerua vt cuſtodias ꝯꝯ
ᵘmandata ᵛdomini ʷdei
tui: ˣvt ambules ꝯꝯꝯꝯꝯ

ʾאֶתוֹ הַמֶּלֶךְ ᵐאֶת צָדוֹק ᵒהַכֹּהֵן ᵖוְאֶת
ᵍנָתָן הַנָּבִיא ˢוּבְנָיָהוּ בֶּן ᵘיְהוֹיָדָע
ˣוְהַכְּרֵתִי ʸוְהַפְּלֵתִי ᶻוַיַּרְכִּבוּ ᵃאֹתוֹ ᵇעַל
ᶜפִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ ᵈוַיִּמְשְׁחוּ ᵉאֹתוֹ צָדוֹק
ᶠהַכֹּהֵן וְנָתָן ᵍהַנָּבִיא ˡלְמֶלֶךְ ᵐנִיחוֹן
ⁿוַיַּעֲלוּ ᵒמִשָּׁם ᵖשְׂמֵחִים ᵍוְתָהֹם
ʳהָעִיר ˢהִיא הַקּוֹל ᵗאֲשֶׁר ᵘשְׁמַעְתֶּם
ᵛוְגַם ʷיָשַׁב ˣשְׁלֹמֹה ʸעַל ᶻכִּסֵּא
ᵃהַמְלוּכָה ᵇוְגַם ᶜבָּאוּ ᵈעַבְדֵי ᵉהַמֶּלֶךְ
ᶠלְבָרֵךְ ᵍאֶת ʰאֲדֹנִינוּ ⁱהַמֶּלֶךְ ʲדָּוִד
ᵏלֵאמֹר ˡיֵיטַב ᵐאֱלֹהִים ⁿאֶת ᵒשֵׁם
ᵖשְׁלֹמֹה ᵍוְיַגְדֵּל ʳאֶת ˢכִּסְאוֹ
ᵗמִכִּסְאֶךָ ᵘוְיִשְׁתַּחוּ ᵛהַמֶּלֶךְ ʷעַל
ˣהַמִּשְׁכָּב ʸוְגַם ᶻכֹּה ᵃאָמַר ᵇהַמֶּלֶךְ
ᶜבָּרוּךְ יְהוָה ᵈאֱלֹהֵי ᵉיִשְׂרָאֵל ᶠאֲשֶׁר
ᵍנָתַן ʰהַיּוֹם ⁱיֹשֵׁב ʲעַל ᵏכִּסְאִי ˡוְעֵינַי
ᵐרֹאוֹת ⁿוַיֶּחֱרְדוּ ᵒוַיָּקֻמוּ ᵖכָּל ᵠהַקְּרֵאִים
ʳאֲשֶׁר ˢלַאדֹנִיָּהוּ ᵗוַיֵּלְכוּ ᵘאִישׁ
ᵛלְדַרְכּוֹ ʷוַאדֹנִיָּהוּ ˣיָרֵא ʸמִפְּנֵי
ᶻשְׁלֹמֹה ᵃוַיָּקָם ᵇוַיֵּלֶךְ ᶜוַיַּחֲזֵק ᵈבְּקַרְנוֹת
ᵉהַמִּזְבֵּחַ ᶠוַיַּגֶּד ᵍלִשְׁלֹמֹה ʰלֵאמֹר ⁱהִנֵּה
ʲאֲדֹנִיָּהוּ ᵏיָרֵא ˡאֶת הַמֶּלֶךְ ᵐשְׁלֹמֹה
ⁿוְהִנֵּה ᵒאָחַז ᵖבְּקַרְנוֹת ᵠהַמִּזְבֵּחַ ʳלֵאמֹר
ˢיִשָּׁבַע ᵗלִי ᵘכַּיּוֹם ᵛהַמֶּלֶךְ ʷשְׁלֹמֹה ˣאִם
ʸיָמִית ᶻאֶת ᵃעַבְדּוֹ ᵇבֶּחָרֶב ᶜוַיֹּאמֶר
ᵈשְׁלֹמֹה ᵉאִם ᶠיִהְיֶה ᵍלְבֶן ʰחַיִל ⁱלֹא
ʲיִפֹּל ᵏמִשַּׂעֲרַתּוֹ ˡאָרְצָה ᵐוְאִם ⁿרָעָה
ᵒתִּמָּצֵא ᵖבּוֹ ᵠוָמֵת ʳוַיִּשְׁלַח ˢהַמֶּלֶךְ
ᵗשְׁלֹמֹה ᵘוַיּוֹרְדֵהוּ ᵛמֵעַל ʷהַמִּזְבֵּחַ
ˣוַיָּבֹא ʸוַיִּשְׁתַּחוּ ᶻלַמֶּלֶךְ ᵃשְׁלֹמֹה
ᵇוַיֹּאמֶר ᶜלוֹ שְׁלֹמֹה ᵈלֵךְ ᵉלְבֵיתֶךָ ׃

ᶠוַיִּקְרְבוּ ᵍיְמֵי ʰדָוִד ⁱלָמוּת Cap. ij.
ʲוַיְצַו ᵏאֶת שְׁלֹמֹה ˡבְּנוֹ ᵐלֵאמֹר ⁿאָנֹכִי
ᵒהֹלֵךְ ᵖבְּדֶרֶךְ ᵠכָּל ʳהָאָרֶץ ˢוְחָזַקְתָּ
ᵗוְהָיִיתָ ᵘלְאִישׁ ᵛוְשָׁמַרְתָּ ʷאֶת
ˣמִשְׁמֶרֶת ʸיְהוָה ᶻאֱלֹהֶיךָ ᵃלָלֶכֶת

בְּדַרְכָיו ׀ לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו חֻקָּה
וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדוֹתָיו כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת צִוָּה שָׁבַע
מֹשֶׁה לְמַעַן תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל עוֹד כָּתַב
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל אֲשֶׁר יָרָה שָׁכַל
תִּפְנֶה שָׁם לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת עָשָׂה
דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם לָלֶכֶת יָלַד
לְפָנַי בֶּאֱמֶת בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל פָּנָה
נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ כָּרַת
אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וְגַם
אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי
יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה
לִשְׁנֵי שָׂרֵי צִבְאוֹת יִשְׂרָאֵל שָׁנָה שׁוּר
לְאַבְנֵר בֶּן נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן יֶתֶר
וַיַּהַרְגֵם וַיָּשֶׂם דְּמֵי מִלְחָמָה בְּרִיחַ שׁוּם
בְּשָׁלוֹם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה בַּחֲגֹרָתוֹ נָתַן
אֲשֶׁר בְּמָתְנָיו וּבְנַעֲלוֹ אֲשֶׁר
נִרְגְּלִיו עָשִׂיתָ כְּחָכְמָתֶךָ וְלֹא עָשָׂה יָרַד
תּוֹרֵד שֵׂיבָתוֹ בְּשָׁלוֹם שְׁאוֹל שׁוּב שָׁאַל
וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה
חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ כִּי כֵן עָנָה
קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרְחִי מִפְּנֵי אֲבְשָׁלוֹם
אָחִיךָ וְהִנֵּה עִמְּךָ שִׁמְעִי בֶן גֵּרָא
בֶּן הַיְמִינִי מִבַּחֻרִים וְהוּא קִלַּלַנִי
קְלָלָה נִמְרֶצֶת בְּיוֹם לֶכְתִּי מַחֲנָיִם מָרַן יָלַד
וְהוּא יָרַד לְקָרָאתִי הַיַּרְדֵּן
וָאֶשָּׁבַע לוֹ בַּיהוָה לֵאמֹר אִם שָׁבַע
אֲמִיתְךָ בָּחָרֶב וְעַתָּה אַל תְּנַקֶּהוּ כּוּת נָקָה
כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת עָשָׂה יָרַד
שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל וַיִּשְׁכַּב דָּוִד שָׁכַב
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד קָבַר
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל יוֹם
יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן וּלְ
מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם
מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים׃

in viis eius & custodias cerimonias eius: & precepta eius & iudicia & testimonia sicut scriptum est in lege moysi: vt intelligas vniuersa quecunq; facis & quocunq; te verteris: vt confirmet dominus sermones suos quos locutus est de me dicens. Si custodierint filii tui viā suā: & ambulauerint coram me in veritate in omni corde suo: & in omni anima sua: non auferetur tibi vir de solio israel. Tu quoq; nosti quę fecerit mihi ioab filius saruie: quę fecerit duobus principibus exercitus israel abner filio ner: & amessa filio iether: quos occidit: & effudit sanguinem belli in pace: & posuit cruorem belli in balteo suo qui erat circa lūbos eius & in calciamēto suo quod erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta sapientiā tuā: & nō deduces canitiem eius pacifice ad inferos. Sed & filiis berzellai galaaditis reddes gratiam: erūtq; comedentes mensa tua. Occurrerūt enim mihi: quando fugiebam a facie absalō fratris tui. Habes quoq; apud te semei filiū gera filium iemini de bahurim qui maledixit mihi maledictione pessima quādo ibā ad castra. Sed quia descendit mihi in occursum cū transiret iordanē: & iurauit ei per dñm dicens. Non te interficiam gladio: tu noli putare eū esse innoxium. Vir autē sapiens es: & scias quę facies ei: & deduces canos eius cū sanguine ad inferos. Dormiuit igr dd cū patribus suis: & sepultus est in ciuitate dd. Dies aut quibus regnauit dauid super israel: quadraginta anni sunt. In hebron regnauit septem annis: in ierusalem triginta tribus.

ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ τὰ
προστάγματα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια
eius: sicut scriptū ē in lege moysi: vt
αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, ἵνα
intelligas vniuersa facies & quocunq; as
συνῇς πάντα ἃ ποιήσεις καὶ πανταχοῦ ἐὰν ἐπι
peveris ibi: vt cōfirmet dñs sermones suos qs
βλέψῃς ἐκεῖ, ὅπως στήσῃ κύριος τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἃ
locutus est de me dicēs: si custodierint filij
ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ λέγων, ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα
tui vias suas: vt ambulēt cora me in veri
σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀλη
tate & in toto corde suo & in tota ania sua
θείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐ
dicēs: nō auferetur tibi vir de solio
τῶν λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ θρόνου
meo israel. & nūc tu nosti q̄ fecit mihi ioab fi
μου Ἰσραήλ. καὶ νῦν σὺ οἶδας ἃ ἐποίησέ μοι Ἰωὰβ υἱ
lius saruia: & q̄ fecit duob⁹ principib⁹ exercit⁹ 1.Re.2
ὸς σαρουίας, καὶ ἃ ἐποίησε τοῖς δύο ἀρχιστρατήγοις c.5.10
israel abner filio ner: & amessa filio iether
Ἰσραὴλ τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ νήρ, καὶ τῷ Ἀμεσσαὶ υἱῷ Ἰεθέρ,
& occidit eos & vitus est sanguine belli in
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς καὶ ἐξεδίκησεν αἷμα πολέμου ἐν
pace: & dedit sanguinē inocētē in balteo suo q̄
εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῷ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ
in lūbo eius & in calciamēto suo q̄
ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ τῷ
in pede eius. & facies iuxta sapiētiā
ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν φρόνησίν
tuā: & nō deduces in pace canitiē eius
σου, καὶ οὐ καταξεῖς ἐν εἰρήνῃ τὴν πολιὰν αὐτοῦ
ad inferos. & filijs berzelli galaadite
εἰς ᾅδου. καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλὶ τοῦ γαλααδίτου
facies miam: & erant in comedētib⁹ 2.Re.
ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν 19.c.
mēsam tuā: q̄n sic occurrerūt mihi q̄n fugiebā
τράπεζάν σου, ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ φεύγειν
ego a facie fratris tui absalom. & 2.Re.
με ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἀβεσαλώμ· καὶ 19.c.
ecce tecum semei filius gera filius iemini q̄ de bauri:
ἰδοὺ μετὰ σοῦ σεμεὶ υἱὸς γηρὰ υἱὸς Ἰεμενὶ ὁ ἐκ Βαουρίν,
& ipse maledixit mihi maledictiōe dolorosa in
καὶ αὐτὸς κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν τῇ
die qua ibam in castra: & ipse descē
μέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κα 2.Re.
dēdit in occursum meū in iordane. & iura 19.c.
τέβη εἰς ἀπάντησίν μου ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην· καὶ ὤμο
ui ei in dño dicēs: q̄ interficiā te in gla
σα αὐτῷ ἐν κυρίῳ λέγων, εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομ
dio: & nō relinq̄e inoxiū es: q̄ vir sapiēs
φαίᾳ, καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτόν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς
es tu: & scies q̄ facies ei: & deduces
εἶ σύ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ καταξεῖς
canitiē eius in sāguine ad inferos. & dor
τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. καὶ κοιμᾶ
mit dauid cū patrib⁹ suis: & sepult⁹ e
ται δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
in ciuitate dauid. & dies q̄b⁹ regnauit
ἐν τῇ πόλει δαυίδ. καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε
dauid sup israel: quadraginta anni. in che
δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραήλ, τεσσαράκοντα ἔτη· ἐν χε
bron regnauit septē ānis: & in hierusalem
βρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ
regnauit triginta & trib⁹ annis.
ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.

Actus 2.c. 3.Re. 16.a.

τ ſalomon ſedit ſup thronū dauid
καὶ σολομὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου δαυὶδ
patris ſui: τ paratū fuit regnū ei=
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐ=
tus nimis. τ ingreſſus adonias filius agith ad
τοῦ σφόδρα. καὶ εἰσῆλθεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγὶθ πρὸς
berſabee matrē ſalomonis: τ adora
βηρσαβεὲ τὴν μητέρα σολομῶντος, καὶ προσεκύνη
uit eā. τ dixit ei: pacifi ingreſſus tuus? τ
σεν αὐτῇ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ
dixit: pacifi. τ dixit: ſermo mihi ad te. τ a=
εἶπεν, εἰρήνη· καὶ εἶπεν, λόγος μοι πρός σέ. καὶ εἶ=
it ei: loquere. τ dixit ei: tu noſti q
πεν αὐτῷ, λάλησον· καὶ εἶπεν αὐτῇ, σὺ οἶδας ὅτι
mihi erat regnū: τ in me poſuit oīs iſrael
ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς ἰσραὴλ τὸ
faciem ſuā in regem: τ trāſlatū eſt re
πρόσωπον αὐτῶν εἰς βασιλέα, καὶ ἐπεστράφη ἡ βασι
gnū τ factū eſt fratri meo regni a dño
λεία καὶ ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ κυρίου
erat ei. τ nūc petitionē vnā ego peto a
ἦν αὐτῷ. καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ
te: ne auertas faciem tuā. τ dixit
σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν
ei berſabee: loquere. τ dixit ei: pe
αὐτῷ βηρσαβεέ, λάλει, καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἶπον
tā ad ſalomonem regem: q nō auertet
δὴ πρὸς σολομῶντα τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει
faciem tuā: τ dabit mihi abiſaac
τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δώσει μοι τὴν ἀβισαὰκ τὴν
ſunamitin in vxorē. τ dixit ei berſabee:
σουναμίτιν εἰς γυναῖκα· καὶ εἶπεν αὐτῷ βηρσαβεέ,
bene ego loquar pro te regi. τ ingreſ
καλῶς ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ· καὶ εἰσῆλ
ſa ē berſabee ad regem ſalomonē vt loq̄ret
θε βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα λαλῆσαι
ei pro adonia. τ ſurrexit rex in occur
αὐτῷ περὶ ἀδωνίου· καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάν
ſum eius τ adorauit eā: τ ſedit
τησιν αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν αὐτήν, καὶ ἐκάθισεν
ſup thronū ſuū. τ poſitus ē thronus matri
ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ
regis: τ ſedit a dextris eius. τ dixit
βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν
ei: petitionē vnam paruā ego peto a
αὐτῷ, αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ
te: ne auertas faciē meā. τ dixit ei
σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου· καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ
rex: pete mater mea q̄n nō auertā te. τ
βασιλεύς, αἴτησαι μῆτερ ἐμή ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε· καὶ
dixit: detur abiſaac ſunamitis adonia
εἶπεν, δοθήτω ἡ ἀβισαὰκ ἡ σουναμίτις τῷ ἀδωνίᾳ τῷ
fratri tuo in vxorē. τ rñdit ſalomon rex
ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα· καὶ ἀπεκρίθη σολομὼν ὁ βα
τ dixit matri ſue: τ quare tu petis
σιλεὺς καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἱνατί σὺ αἰτῇ τὴν
abiſaac adonie? τ poſtula ei re
ἀβισαὰκ τῷ ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασι=
gnū: qñ ille frater me magn magq̄ ego:
λείαν, ὅτι ἔστος ὁ ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ,
τ ei abiathar ſacerdoti: τ ei ioab filius ſa=
καὶ αὐτῷ ἀβιάθαρ ὁ ἱερεύς, καὶ αὐτῷ ἰωὰβ υἱὸς σα
ruie princeps militie amicus: τ iurauit rex
ρουία ὁ ἀρχιστράτηγος ἑταῖρος, καὶ ὤμοσεν ὁ βασι=
ſalomon per dñm dicēs: hec faciat mihi
λεὺς σολομὼν κατὰ τοῦ κυρίου λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ
deus τ hec addat: q̄ cōtra aiam ſuā locut eſt
θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν
adonias verbū hoc. τ nūc viuit dñs q̄ prepauit me
ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον· καὶ νῦν ζῇ κύριος ὁ ἡτοίμασέ με

ᵖSalomō ātᵍ ſedit ʳſuper
ˢthronū ᵗdauid ᵘpris ſui:
ˣ& firmatū eſt ʸregnū ei ᶻ
ᵃnimis. ᵇEt ingreſſus eſt
ᶜadonias ᵈfilius ᵉagith ᶠad
ᵍberſabee ʰmatrē ⁱſalomo
nis. Que ᵏdixit ei. ˡPacifi
cus ne eſt ᵐingreſſus tu? ⁿ
Qui ᵒrñdit. ᵖPacificus.
ᵠAddiditq̄. ʳSermo ˢmi=
hi eſt ᵗad te. Qui ᵘait. ᵛLo=
q̄re. ˣEt ille. ʸTu ᶻinq̄t no
ſti ᵃqa ᵇmeū ᶜerat ᵈregnū:
ᵉ& me ᶠpropoſuerat ᵍ
ʰois ⁱifrael ſibi ʲin regem:
ᵏſed translatum eſt ˡ
ᵐregnū ⁿ& factū ᵒ ᵖfratriſ
mei. ᵠA dño ʳei cōſtitutū
ˢeſt ᵗei. ᵘNunc ergo ᵛpeti=
tionem ʷvnam ˣ
ʸprecor ᶻate: ᵃne ᵇconfun
das ᶜ
ᵈfaciē meam. Que ᵉdixit
ᶠad eū. ᵍLoq̄re. ʰEt ille ⁱa
it. ᵏPrecor vt ˡdicas ᵐſalo=
mōi ⁿregi: ᵒneq̄ ᵖeni ne
gare tibi quicq̄ poteſt:
ᵠvt det ʳmihi ˢ
ᵗabiſac ᵘſunamitem ᵛvxo
rem. ʷEt ait ˣ
ʸberſabee. ᶻBene ᵃego ᵇlo
quar ᶜpro te ᵈ
ᵉregi. ᶠVenit ergo ᵍberſa
bee ʰad ⁱ
ʲregem ᵏſalomonem ˡvt
loqueretur ᵐei ⁿpro ᵒ
ᵖadōia. ᵠEt ſurrexit ʳrex
ˢin occurſum eius: ᵗ
ᵘadorauit q̄ ᵛeam ʷ& ſedit
ˣſup ʸthronū ſuū. ᶻPoſi=
tusq̄ eſt ᵃthronus ᵇmatri
ᶜregis: q̄ ᵈſedit ᵉad dextrā
eius. ᶠDixit q̄ ei. ᵍPetitio
nē ʰvnā ⁱpuulā ʲego ᵏ
ˡdeprecor ᵐa te: ⁿne ᵒcon
fundas ᵖ
ᵠfaciem meam. ʳEt dixit
ˢei ᵗrex. ᵘPete ᵛ
ʷmater mea. ˣNeq̄ ʸeni
fas eſt vt ᶻauertā ᵃfaciē tu
am. Que ᵇait. ᶜDetur ᵈa=
biſac ᵉſunamitis ᶠ
ᵍadōie ʰfratri tuo ⁱvxor.
ʲRespondit q̄ ᵏ
ˡrex ᵐſalomon ⁿ& dixit
ᵒmatri ſue. ᵖQuare ᵠ
ʳpoſtulas ˢabiſac ᵗſunami
tem ᵘ
ᵛadōie? ʷPoſtula ˣei ʸ& ᶻre
gnum. ᵃ
ᵇIpſe eſt ᶜei ᵈfrater meus
ᵉmaior ᶠme: ᵍ& habet ʰ
ⁱabiathar ʲ ſacerdotē ᵏ&
ioab ˡfilium ᵐſarule. ⁿ
ᵒIurauit itaq̄ ᵖrex ᵠ ſalo=
mō ʳper dominū ˢ dicēs.
ᵗHec ᵘfaciat ᵛmihi ʷdeus:
ˣ& hec ʸaddat: ᶻ
ᵃqa ᵇcōtra aiam ſuā ᶜlocu
tus eſt ᵈadonias ᵉverbū
ᶠhoc. ᵍEt nūc ʰviuit ⁱdñs
ʲqui ᵏfirmauit me ˡ

וּשְׁלֹמֹה֙ יָשַׁב֙ עַל־כִּסֵּא֔ דָּוִ֖יד אָבִ֑יו
וַתִּכֹּ֥ן מַלְכֻתּ֖וֹ מְאֹֽד׃ וַיָּבֹ֞א אֲדֹנִיָּ֣הוּ
בֶן־חַגִּ֗ית אֶל־בַּת־שֶׁ֙בַע֙ אֵ֣ם שְׁלֹמֹ֔ה
וַתֹּ֣אמֶר הֲשָׁלֹ֖ום בֹּאֶ֑ךָ וַיֹּ֖אמֶר
שָׁלֹ֥ום׃ וַיֹּ֗אמֶר דָּבָ֥ר לִ֛י אֵלַ֖יִךְ
וַתֹּ֣אמֶר דַּבֵּ֑ר׃ וַיֹּ֣אמֶר אַתְּ֤ יָדַעַתְּ֙
כִּי־לִ֣י הָיְתָ֣ה הַמְּלוּכָ֔ה וְעָלַ֥י שָׂ֛מוּ
כָּל־יִשְׂרָאֵ֖ל פָּנֵיהֶ֑ם לִמְלֹ֣ךְ וַתָּ֗סָב
הַמְּלוּכָה֙ וַתְּהִי֙ לְאָחִ֔י כִּ֥י מֵיְהוָ֖ה
הָיְתָ֥ה לּֽוֹ׃ וְעַתָּ֣ה שְׁאֵלָ֣ה אַחַ֔ת
אֲנֹכִ֥י שֹׁאֵ֖ל מֵאִתָּ֑ךְ אַל־תָּשֵׁ֥ב אֶת־
פָּנַ֖י וַתֹּ֣אמֶר לֹ֔ו הַמֶּ֖לֶךְ שַׁאֲלִי
אִמִּ֑י כִּ֥י לֹא־אָשִׁ֖יב אֶת־פָּנָֽיִךְ׃
וַתֹּ֣אמֶר יִתֶּן֩ אֶת־אֲבִישַׁ֨ג הַשּׁוּנַמִּ֜ית
לְאֲדֹנִיָּ֣הוּ אָחִ֗יךְ לְאִשָּׁ֔ה׃ וַיַּ֣עַן
הַמֶּ֣לֶךְ שְׁלֹמֹ֔ה וַיֹּ֥אמֶר לְאִמֹּ֖ו וְלָמָּה
אַתְּ־שֹׁאֶ֣לֶת אֶת־אֲבִישַׁ֤ג הַשּׁוּנַמִּית֙
לַאֲדֹנִיָּ֔הוּ וְשַׁאֲלִי־לֹ֥ו אֶת־הַמְּלוּכָ֖ה
כִּֽי־הוּא֙ אָחִ֣י הַגָּד֔וֹל מִמֶּ֖נִּי וְלֹו
וְלְאֶבְיָתָ֣ר הַכֹּהֵ֔ן וְלִיוֹאָ֖ב בֶּן־צְרוּיָֽה׃
וַיִּשָּׁבַ֤ע הַמֶּ֙לֶךְ֙ שְׁלֹמֹ֔ה בַּיהוָ֖ה לֵאמֹ֑ר
כֹּֽה־תַעֲשֶׂ֤ה לִי֙ אֱלֹהִ֔ים וְכֹ֥ה יֹוסִ֖יף
כִּֽי־בְנַפְשֹׁ֥ו דִּבֶּ֛ר אֲדֹנִיָּ֖הוּ אֶת־הַדָּבָ֥ר
הַזֶּ֖ה׃ וְעַתָּ֣ה חַי־יְהוָ֗ה אֲשֶׁר֙ הֵכִינַ֣נִי

וַיּוֹשֵׁב יְהוָה אֶת דְּמֵי שִׁמְעִי בְּרֹאשׁוֹ אֲשֶׁר פָּגַע בִּשְׁנֵי אֲנָשִׁים צַדִּיקִים וְטוֹבִים מִמֶּנּוּ וַיַּהַרְגֵם בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא יָדָע וְיָנַשׂ אֲבִנֵר בֶּן נֵר שַׂר צְבָא יִשְׂרָאֵל וְאֶת עֲמָשָׂא בֶן יֶתֶר שַׂר צְבָא יְהוּדָה וְשָׁבוּ דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ

& colocauit me ſup ſolium dd patris mei: & q fecit mihi domum ſicut locut? eſt: qa hodie occidetur adonias. Miſitq; rex ſalomon per manũ banaie filii ioiade qui interfecit eũ & mortu? eſt. Abiathar quoq; ſacerdoti dixit rex. Vade in anathot ad agrũ tuũ. Et quidẽ vir mortis es: ſed hodie te non interficiam: quia portaſti arcã dñi dei coram dd patre meo: & ſuſtinuiſti laborẽ in oĩbus in quib? laborauit pater meus. Eiecit ergo ſalomõ abiathar vt nõ eſſet ſacerdos dñi: vt impleretur ſermo dñi quem locutus eſt ſuper domũ heli in ſilo. Venit autẽ nũcius ad ſalomonẽ q ioab declinaſſet poſt adoniam & poſt ſalomonem nõ declinaſſet. Fugit ergo ioab in tabernaculũ dñi & apprehendit cornu altaris. Nunciatũq; eſt regi ſalomoni q fugiſſet ioab in tabernaculũ dñi & eſſet iuxta altare. Miſitq; ſalomon banaiã filiũ ioiade dicens. Vade interfice eũ. Et venit banaias ad tabernaculũ dñi: & dixit ei. Hec dicit rex. Egredere. Quiait. Non egrediar ſed hic moriar. Renunciauit banaias regi ſermonẽ dicẽs. Hec locutus eſt ioab: & hec locutus eſt mihi. Dixitq; ei rex. Fac ſicut locutus eſt: & interfice eum & ſepeli: & amoue bis ſanguinẽ inocentẽ quĩ effulus eſt a ioab a me & a domo patris mei: & reddet dominus ſanguinẽ eius ſuper caput ei? quia interfecit duos viros iuſtos meliores ſe: & occidit eos gladio patre meo dd ignorante: abner filium ner principem militie iſrael: & amaſam filiũ iether principẽ exercitus iuda. Et reuertetur ſanguis illorũ in caput ioab & in caput

τ posuit me sup soliũ dauid patris mei: καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον δαυὶδ τοῦ πατρός μου, τ ipe fecit mihi domũ sicut locut? ẽ mihi domi- καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησέ μοι κύριος nus: qr hodie morietur adonias. τ ns ος· ὅτι σήμερον θανατωθήσεται ἀδωνίας· καὶ ἐξαπέσ&c sit salomõ rex in manu banaie filii ioiada: τ λε σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν χειρὶ βαναίου υἱοῦ ἰωιαδά, καὶ interfecit adonĩã: τ mortu? eſt. τ abiathar ἀπέκτεινε τὸν ἀδωνίαν, καὶ ἀπέθανεν. καὶ τῷ ἀβιάθαρ sacerdoti dixit rex: revertere in anathoth τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀπόστρεχε εἰς ἀναθὼθ in agrũ tuũ: qr vir mortis es tu: τ in εἰς τὸν ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σύ, καὶ ἐν τῇ die hac nõ interficiã te: qr portaſti ar ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβ&c cam federis dñi coram dauid patre τὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐνώπιον δαυὶδ τοῦ πατρός meo: τ qr laborauiſti in oĩbus in quib? laborauit μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ pater meus. τ eiecit ſalomon abiathar ne πατήρ μου· καὶ ἐξέβαλε σολομὼν τὸν ἀβιάθαρ τοῦ nõ eſſet in ſacerdotẽ dño: vt impleretur ſer μὴ εἶναι εἰς ἱερέα τῷ κυρίῳ, τοῦ πληρωθῆναι τὸ ῥῆ mo dñi quẽ locut? eſt ſup domũ heli in ſilo. τ μα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον ηλὶ ἐν σηλῶ· καὶ fama venit vſq; ad ioab filiũ ſarui: qr ioab cẽt ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως ἰωὰβ υἱοῦ σαρουίας, ὅτι ἰωὰβ κα declinauit poſt adoniã: τ poſt ſalomonẽ κεκλικὼς ὀπίσω ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω σολομῶντος nõ declinaſſet. τ fugit ioab in tabernaculũ. οὐκ ἐξέκλινε· καὶ ἔφυγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ dñi τ apphẽdit cornua altaris. κυρίου καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου· τ nũciatũq; eſt ſalomoni dicẽtes: q fu καὶ ἀπήγγελη τῷ σολομῶντι λέγοντες, ὅτι πέ&c git ioab in tabnaculũ dñi: ecce te φευγεν ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέ net cornua altaris. τ miſit χει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἀπέστειλεν ὁ rex ſalomõ banaiã filiũ ioiada dicẽs: βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰωιαδὰ λέγων, vade τ interfice eũ. τ venit banaias ad io πορεύου καὶ ἄπελε αὐτόν· καὶ ἦλθε βαναίας πρὸς ἰω ab in tabnaculũ dñi: τ dixit ad eum: hec ὰβ εἰς τὴν σκηνὴν κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τά dicit rex: egredere. τ dixit ioab nõ e δε λέγει ὁ βασιλεύς, ἔξελθε· καὶ εἶπεν ἰωὰβ οὐκ ἐκ gredior: qr hic moriar. τ renciſus ẽ ba πορεύομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι· καὶ ἀπέστρεψε βα neas τ dixit regi dicẽs: hec locutus eſt ioab ναίας καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ λέγων, τάδε ελελάληκεν ἰωὰβ τ hec rñdit mihi. τ dixit ei rex: καὶ τάδε ἀπεκρίθη μοι· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, vade: τ fac ei ſicut dixit: τ interfice eũ τ πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἶπεν, καὶ ἄνελε αὐτὸν καὶ ſepeli eũ: τ amouebis hodie ſãguinẽ quẽ effudit ioab θαψον αὐτόν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ ἐξέχεεν ἰωὰβ gratis ame τ a domo pris mei. τ reddi δωρεὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πρός μου. καὶ ἀπόσρε dit dñs ſãguinẽ iniqtatis eius in caput eius: qr ob φει κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀ uiauit duob viris iuſtis τ bonis ἀνέτησε τοῖς δυσὶν ἀνδράσι τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς magis ip̃e: τ occidit eos in gladio. τ pa ὑπὲρ αὐτόν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ ὁ πα ter me nõ nouit abner filiũ ner principẽ miliție iſ τὴρ μου δαὲδ οὐκ ἔγνω τὸν ἄβενηρ υἱὸν νὴρ ἀρχισράτηγον ἰσ rael: τ amaſa filiũ iether principẽ exercit? iuda. τ re ραηλ, καὶ τὸν ἀμασὰ υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχισράτηγον ἰούδα· καὶ ἀπο uertatur ſãguis illor in caput eius τ in caput σραφήτω τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν κεφα

וְעַתָּה אַל תְּנַקֵּהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אָתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לּוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת שֵׂיבָתוֹ בְּדָם שְׁאוֹל וַיֵּלֶךְ שָׁם בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל מַמְלַכְתּוֹ וַיִּתְחַזֵּק עַל מַמְלַכְתּוֹ וַיִּגְדַּל מְאֹד וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה בְּיָרוּשָׁלַיִם וַיִּבֶן בַּיִת וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּתְחַתְּנוּ שְׁלֹמֹה אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת בַּת פַּרְעֹה וַיְבִאֶהָ אֶל עִיר דָּוִד עַד כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם סָבִיב רַק הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת כִּי לֹא נִבְנָה בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד הַיָּמִים הָהֵם וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקֹּת דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא זֹבֵחַ וּמְקַטֵּר וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעוֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא בְּגִבְעוֹן וַיֵּרָא יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל מָה אֶתֶּן לָךְ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְצֶדֶק וּבְיֹשֶׁר לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר לוֹ אֶת הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן לוֹ בֵּן יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת עַבְדְּךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן לֹא אֵדַע צֵאת וָבוֹא וְעַבְדְּךָ בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם רָב אֲשֶׁר לֹא יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב וְנָתַתָּה לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ הַכָּבֵד הַזֶּה וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי כִּי שָׁאַל שְׁלֹמֹה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא שָׁאַלְתָּ לְךָ יָמִים רַבִּים וְלֹא שָׁאַלְתָּ לְךָ עֹשֶׁר וְלֹא שָׁאַלְתָּ נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ לְךָ הָבִין לִשְׁמֹעַ מִשְׁפָּט הִנֵּה עָשִׂיתִי כִּדְבָרֶיךָ הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ לֵב חָכָם וְנָבוֹן אֲשֶׁר כָּמוֹךָ לֹא הָיָה לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יָקוּם כָּמוֹךָ וְגַם אֲשֶׁר לֹא שָׁאָלְתָּ נָתַתִּי לָךְ גַּם עֹשֶׁר גַּם כָּבוֹד אֲשֶׁר לֹא הָיָה אִישׁ כָּמוֹךָ בַּמְּלָכִים כָּל יָמֶיךָ וְאִם תֵּלֵךְ בִּדְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקַּי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ וְהַאֲרַכְתִּי אֶת יָמֶיךָ וַיִּיקַץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית אֲדֹנָי וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו אָז תָּבֹאנָה שְׁתַּיִם נָשִׁים זֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹדְנָה לְפָנָיו וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחַת בִּי אֲדֹנִי אֲנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יוֹשְׁבֹת בְּבַיִת אֶחָד וָאֵלֵד עִמָּהּ בַּבָּיִת וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם הָאִשָּׁה הַזֹּאת וַנִּהְיֶה אֲנַחְנוּ יְחַד אֵין זָר אִתָּנוּ בַּבַּיִת כִּי אִם שְׁתֵּינוּ בַּבָּיִת וַיָּמָת בֶּן הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָיְלָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עָלָיו וַתָּקָם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת בְּנִי מִצִּדִּי וַאֲמָתְךָ יְשֵׁנָה וַתְּשִׂכְּבֵהוּ בְּחֵיקָהּ וְאֶת בְּנָהּ הַמֵּת תִּשְׁכִּבֵהוּ בְּחֵיקִי וַאֲנִי בְּקַמְתִּי בַבֹּקֶר לְהֵינִיק אֶת בְּנִי וְהִנֵּה מֵת וָאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה לֹא בְנִי אֲשֶׁר יָלָדְתִּי וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאַחֶרֶת לֹא כִּי בְנִי הַחַי וּבִנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִּי בִנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הַחָי וַתְּדַבֵּרְנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אֹמֶרֶת זֶה בְּנִי הַחַי וּבִנֵךְ הַמֵּת וְזֹאת אֹמֶרֶת לֹא כִּי בִנֵךְ הַמֵּת וּבְנִי הַחָי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קְחוּ לִי חָרֶב וַיָּבִיאוּ חֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי לִשְׁנָיִם וְתֵנוּ אֶת הַחֲצִי לָזֹאת וְאֶת הַחֲצִי לָזֹאת וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בְּנָהּ הַחַי אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל בְּנָהּ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי תְּנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי וְהָמֵת אַל תְּמִיתֻהוּ וְזֹאת אֹמֶרֶת גַּם לִי גַּם לָךְ יִהְיֶה גִּזְרוּ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי וְהָמֵת לֹא תְמִיתֻהוּ הִיא אִמּוֹ וַיִּשְׁמְעוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה שָׂרֵי אֲשֶׁר לוֹ עֲזַרְיָה בֶן צָדוֹק הַכֹּהֵן אֱלִיחׇרֶף וַאֲחִיָּה בְּנֵי שִׁישָׁא סֹפְרִים יְהוֹשָׁפָט בֶּן אֲחִילוּד הַמַּזְכִּיר בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע עַל הַצָּבָא וְצָדוֹק וְאֶבְיָתָר כֹּהֲנִים עֲזַרְיָה בֶן נָתָן עַל הַנִּצָּבִים זָבוּד בֶּן נָתָן כֹּהֵן רֵעֶה הַמֶּלֶךְ אֲחִישָׁר עַל הַבָּיִת וַאֲדֹנִירָם בֶּן עַבְדָּא עַל הַמַּס וַיְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לָרֹב אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְשְׂמֵחִים וַיְהִי שְׁלֹמֹה מוֹשֵׁל בְּכָל הַמַּמְלָכוֹת מִן הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַגִּשִׁים מִנְחָה וַיַּעַבְדוּ אֶת שְׁלֹמֹה כֹּל יְמֵי חַיָּיו וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֶלֶף אֻרְוֹת סוּסָיו וּפָרָשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף וְהָרְכִבִים הָאֵלֶּה עַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְעַל כָּל הַבָּאִים אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִישׁ בְּחָדְשׁוֹ לֹא יַעְדִּיר דָּבָר וְשְׂעֹרָה וְתֶבֶן לַסּוּסִים וְלָרָכֶשׁ הֵבִיאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם אִישׁ כְּמִשְׁפָּטוֹ וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חׇכְמָה לִשְׁלֹמֹה וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וְרׇחְבַת לֵב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וַתַּעֲבֹר חׇכְמַת שְׁלֹמֹה עַל חׇכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וְעַל כָּל חׇכְמַת מִצְרָיִם וַיְהִי חָכְמָה מִכָּל הָאָדָם מֵאֵיתָן הָאֶזְרָחִי וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדַרְדַּע בְּנֵי מָחוֹל וַיְהִי שְׁמוֹ בְּכָל הַגּוֹיִם סָבִיב וַיְדַבֵּר שְׁלֹמֹה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירֹתָיו חֲמִשָּׁה וְאֶלֶף וַיְדַבֵּר עַל הָעֵצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וְעַד הָאֵזוֹב הַיֹּצֵא בַּקִּיר וַיְדַבֵּר עַל הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדָּגִים וַיָּבֹאוּ מִכָּל הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת חׇכְמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת חׇכְמָתוֹ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר אֶת עֲבָדָיו אֶל שְׁלֹמֹה כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ תַּחַת אָבִיו כִּי אָהַב חִירָם לְדָוִד כָּל יָמִים וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִירָם לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת דָּוִד אָבִי וְלֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סְבָבוּהוּ עַד תֵּת יְהוָה אֹתָם תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָי וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהָי לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין פֶּגַע רָע וְהִנֵּה אֲנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ עַל כִּסְאֶךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי וְעַתָּה צַו וְיִכְרְתוּ לִי אֲרָזִים מִן הַלְּבָנוֹן וַעֲבָדַי יִהְיוּ עִם עֲבָדֶיךָ וְשׂכַר עֲבָדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֵין בָּנוּ אִישׁ יוֹדֵעַ לִכְרֹת עֵצִים כַּצִּדֹנִים וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד בֵּן חָכָם עַל הָעָם הָרַב הַזֶּה וַיִּשְׁלַח חִירָם אֶל שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלַי אֵלָיו אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת כָּל חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֶרֶז וּבַעֲצֵי בְרוֹשׁ יוֹרְדוּ עֲבָדַי מִן הַלְּבָנוֹן אֶל הַיָּם וַאֲנִי אֲשִׂימֵם דֹּבָרוֹת בַּיָּם עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁלַח אֵלַי וַהֲנִיתִים שָׁם וְאַתָּה תִּשָּׂא וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת חֶפְצִי לָתֵת לֶחֶם לְבֵיתִי וַיִּתֵּן חִירָם לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֶרֶז וַעֲצֵי בְרוֹשׁ כָּל חֶפְצוֹ וְשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף כֹּר חִטִּים מַאֲכָל לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כּוֹר שֶׁמֶן כָּתִית כָּכָה יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְשָׁנָה וַיהוָה נָתַן חׇכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַס מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ וַיִּשְׁלָחֵם לְבָנוֹנָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ תְּמוּרָה חֹדֶשׁ בַּלְּבָנוֹן שְׁנַיִם חֳדָשִׁים בְּבֵיתָם וַאֲדֹנִירָם עַל הַמַּס וּשְׁבָעִים אֶלֶף סַבָּל לָהֶם וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר וּלְבַד שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבַּיִת גָּזִית וַיִּפְעֲלוּ בוֹנֵי שְׁלֹמֹה וּבוֹנֵי חִירָם וְהַגִּבְלִים וַיָּכִינוּ עֵצִים וְאַבְנֵי הַבַּיִת לִבְנוֹת וַיְהִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה שִׁשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רׇחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיִּבֶן עַל פְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ עַל פְּנֵי רׇחְבַת הַבַּיִת עֲשֶׂר אַמּוֹת רׇחְבּוֹ לִפְנֵי הַבַּיִת וַיַּעַשׂ לַבַּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטוּמִים וַיִּבֶן עַל קִיר הַבַּיִת יָצוּעַ סָבִיב אֶת קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב הַיָּצוּעַ הַתַּחְתּוֹנָה תֵּרֻחָב וְהַתִּיכֹנָה שְׁנִי רֹחַב וְהַשְּׁלִשִׁית שְׁלִשִׁי רֹחַב כִּי מִגְרְעוֹת נָתַן לַבַּיִת מִסָּבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת אֲחֻזִּים בְּקִירוֹת הַבָּיִת וּבַבַּיִת בְּנוֹתוֹ אֲבֶן שְׁלֵמָה מְסֻתָּת נִבְנָה וְקוֹל פַּטִּישׁ וְקַרְדֻּם כָּל כְּלִי בַרְזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ פֶּתַח צַלָּע הַתִּיכֹנָה בְּיֶרֶךְ הַבַּיִת הַדָּרוֹמִית וְעָלוּ בְּלוּלִית אֶל הַתִּיכֹנָה וּמִן הַתִּיכֹנָה אֶל הַשְּׁלִשִׁית וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ וַיִּסְפֹּן אֶת הַבַּיִת בְּקוֹרוֹת וְחֲבִלִים בְּצִפּוּי אֲרָזִים וַיִּבֶן אֶת קִיר הַבַּיִת בַּחֲמִשִּׁים אַמָּה וַיִּבֶן אֶת הַדְּבִיר בְּתוֹךְ הַבַּיִת לִקְדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְהוּא אֹרֶךְ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרׇחְבּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וְקוֹמָתוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר וַיְצַף מִזְבַּח אֲרָזִים וַיְצַף שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת זָהָב טָהוֹר וַיַּעֲבֵר בַּדֵּי זָהָב בְּלוּלִית לִפְנֵי הַדְּבִיר וַיְצַפֵּהוּ זָהָב וְכָל הַבַּיִת עַד תֻּמּוֹ כָּל הַבַּיִת וְכָל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לַדְּבִיר הוּא צִפָּה זָהָב וַיַּעַשׂ בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֵץ זַיִת עֲשֶׂרֶת אַמּוֹת קוֹמָתָם וַיִּתֵּן חֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד וַחֲמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי עֲשֶׂר אַמּוֹת מִקְצֵה כְנָפָיו וְכְנַף הַשֵּׁנִי חֲמֵשׁ אַמּוֹת דָּבֵק אֶל קִיר הַבַּיִת וְכְנַף הַשֵּׁנִי חֲמֵשׁ אַמּוֹת דָּבֵק אֶל כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד וְכְנַף הַכְּרוּב הַזֶּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת נֹגַעַת אֶל קִיר הַבַּיִת וְכְנַף הַכְּרוּב הַזֶּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת נֹגַעַת אֶל כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד וְכְנַף הַכְּרוּב הַזֶּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת נֹגַעַת אֶל קִיר הַבַּיִת וְכְנַף הַכְּרוּב הַזֶּה חֲמֵשׁ אַמּוֹת דָּבֵק

feminis eius vsq; in sēpiternū.τ dauid τ
τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἕως αἰῶνος · καὶ τῷ δαυὶδ καὶ
semini ei⁹ τ domui eius a thro
τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρό=
no eius fiat pax a dño vsq; in eternū. τ
νῳ αὐτοῦ ἔσται εἰρήνη παρὰ κυρίου ἕως αἰῶνος · καὶ
ascēdit banеas filius ioiada τ obtulit ei: τ in=
ἀνέβη βαναίας υἱὸς ἰωαδὰ καὶ ἀπήνεγκεν αὐτῷ, καὶ ἐθα
terfecit eum: τ sepelitur eū in domo sua.
νάτωσεν αὐτόν, καὶ ἐθάφη αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
τ dedit rex salomon banеam filiū io
καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰω
iada pro eo sup exercitū. τ sadoc sacdotē
ιαδὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατιάν · καὶ τὸν σαδὼκ τὸν ἱερέα
dedit rex in sacerdotē primū pro abiathar. τ
ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ ἀβιάθαρ · καὶ
mittens vocauit rex salomon semei.
ἀποστείλας ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν σεμεί ·
τ dixit ei: edifica tibi domū in hieru
καὶ εἶπεν αὐτῷ, οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν ἱερου=
salem τ habita ibi: τ nō egredieris inde
σαλὴμ καὶ κατοίκει ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν
nequaq̄. τ erit in die egressus tui τ
οὐδαμοῦ · καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδου σου καὶ
trāsieris torrētē cedron: cognoscēs scies
διαβήσῃ τὸν χειμάρρουν τὸν κεδρών, γινώσκων γνώσῃ
q̄ morte morieris: τ sanguis tu⁹ erit sup
ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ τὸ αἷμά σου ἔσαι ἐπὶ
caput tuū. τ dixit semei ad \ regem:
τὴν κεφαλήν σου · καὶ εἶπε σεμεῖ πρὸς τὸν βασιλέα,
bonus sermo quē locutus es dñe mi rex: sic
ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ, οὕτως
faciet seruus tuus. τ habitauit semei in hierusa
ποιήσει ὁ δοῦλός σου · καὶ ἐκάθισε σεμεῖ ἐν ἱερουσα=
lem trib⁹ ānis. τ factū est post tres ānos: τ fu
λὴμ τρία ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέ
gerūt duo serui semei ad achis filiū maacha
δρασαν δύο δοῦλοι σεμεῖ πρὸς ἀχὶς υἱὸν μααχὰ
regem geth. τ nūciauerūt semei dicētes:
βασιλέα γέθ · καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σεμεῖ λέγοντες,
ecce serui tui in geth. τ surrexit semei τ stra=
ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν γέθ · καὶ ἀνέστη σεμεῖ καὶ ἐπέ
uit asīnū suū τ iuit in geth ad achis
σαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς γέθ πρὸς ἀχὶς
regem geth vt quereret seruos suos. τ
βασιλέα γέθ τοῦ ζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ · καὶ
egressus est semei: τ duxit seruos suos.
ἐξεπορεύθη σεμεῖ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ ·
τ nūciauerūt salomoni dicentes q̄ egres
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σολομῶντι λέγοντες ὅτι ἐξεπο=
sus est semei de hierusalem in geth: τ reuersus est.
ρεύθη σεμεῖ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς γέθ, καὶ ἀνέστρεψε ·
τ misit rex τ vocauit semei:
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν τὸν σεμεῖ,
τ dixit ad eum: nōne adiurauit te per dñm
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τ κυρίου
τ testificatus sum tibi dicēs: in qua die egref
καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι λέγων, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλ
sus fueris de hierusalē: τ abieris dextrorsū vel sinistrorsū:
θῃς ἐξ ἱερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς δεξιὰ ἢ ἀριστερά,
cognoscēs scies q̄ morte morieris? τ dixisti mihi:
γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι,
bonus sermo quē audiui. τ nūc q̄ qđ nō custodi=
ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα · καὶ νῦν διατί οὐκ ἐφύ=
lāsti iusiurādū dñi: τ preceptū qđ præce
λαξας ὅρκον κυρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλά=
pi cōtra te: τ dixit rex ad semei: tu
μην κατὰ σοῦ; καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σεμεῖ, σὺ
nosti omne malū tuū qđ cognouit cor tuū
οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου
quecūq; fecisti dauid
ὅσα ἐποίησας δαυὶδ

1.Re. 9.b. Infra. 18.d.

G

1.Re. 16.b.

ˣfeminis eius ˡin sempiter
nū: ᵐdauid ād ⁿ & semini
ei ᵒ & domui ᵖ & throno
illius ᑫsit ʳpax ˢvsq; in ꝛꝛꝛ
ᵗeternū ᵘa ˣdño. ᵛAscēdit
itaq; ʷbanaias ˣfilius ꝛꝛꝛ
ʸioiade: ᶻ & aggressus ᵃeū
ᵇinterfecit: ᶜsepultusq; ē
ᵈin domo sua ᵉin deserto.
ᶠEt constituit ᵍrex ꝛꝛꝛꝛꝛ
ʰbanaiam ⁱfilii ᵏioiade
ˡpro eo ᵐsuper ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ⁿexercitū: ᵒ & ᵖsadoch ᑫsa
cerdotem ʳposuit ꝛꝛꝛꝛꝛ
ˢ ᵖ abiathar. ᵗMisit quo=
q̄ ᵘrex ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᵛ & vocauit ʷsemei. ˣDixit
q̄ ʸei. ᶻEdifica ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᵃtibi ᵇdomum ᶜin ierusa=
lem: ᵈ & habita ᵉibi. ꝛꝛꝛ
ᶠEt nō ᵍegredieris ʰinde
ⁱhuc ʲatq; illuc. ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᵏQuacūq; ād die ˡegres=
sus fueris ᵐ & trāsieris ⁿtor
rentem ᵒcedron: ᵖscito te
ᑫinterficiendum. ꝛꝛꝛꝛ
ʳSāguis tuus ˢerit ᵗsup ca
put tuū. ᵘ Dixitq; ᵛsemei
ʷregi. ˣBonus ʸsermo.
ᶻSicut ᵃlocutus est ꝛꝛꝛ
ᵇdominus ᶜmeus ᵈrex: ᵉsic
ᶠfaciet ᵍseruus tu⁹. ʰHabi
tauit itaq; ⁱsemei ʲin ieru
salem ᵏdiebus ˡmultis. ꝛ
ᵐFactū ē ⁿūt ᵒpost ᵖānos
ᑫtres ʳvt fugerent ꝛꝛꝛꝛꝛ
ˢseruī semei ᵗad ᵘachis
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᵛfilium ʷmaacha ˣregem
ʸgeth. ᶻNūciatūq; ēt ᵃse
mei ᵇq̄ ᶜseruí eius ifient ᵈi
geth. ᵉEt surrexit ꝛꝛꝛ
ᶠsemei ᵍ & strauit ʰasinum
suum: ⁱiuitq; ꝛꝛꝛꝛꝛ
ʲad ᵏachis ˡin geth ᵐad req
rendum ⁿseruos suos:
ᵒ & adduxit eos ᵖde geth.
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᑫNunciatum est aūt regi
ʳsalomoni ˢq̄ isset ᵗsemei
in ᵘgeth ᵛde ierusalē: ʷ &
rediisset. ˣEt mittens ꝛꝛ
ʸvocauit eum: ᶻdixitq; ᵃil
li. ᵇNonne ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᶜtestificatus sum tibi ᵈper
dominū: ᵉ & ād ixi ᶠtibi:
ᵍquacunq; die ʰegressus
fueris ⁱhuc ʲ & illuc: ꝛꝛꝛ
ᵏscito te esse ˡ moriturū?
ᵐEt respondisti ꝛꝛꝛꝛꝛ
ⁿmihi. ᵒBon ᵖsermo quē
ᑫaudiui. ʳQuare ergo ꝛ
ˢnon ᵗcustodisti ᵘiusiuran
dum ᵛdomini ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ʷ & ˣpreceptum ʸqd ᶻpre=
ceperā ᵃtibi ᵇ ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ᶜDixitq; ᵈrex ᵉad ᶠ semei.
ᵍTu ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ʰnosti ⁱomne ʲmalum ᵏcu
ius tibi ˡconscium est ꝛꝛ
ᵐcor tuum ⁿ quod ᵒ fecisti
ᵖdauid ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ

עַד	זַרְעוֹ לְעוֹלָם ׀ וְלְדָוִד וּלְזַרְעוֹ
הָיָה שָׁלֵם	וְלְבֵיתוֹ וּלְכִסְאוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם עַד
עַלָה	עוֹלָם מֵעִם יְהוָה: וַיַּעַל בְּנָיָהוּ בֶּן
פָּגַע מות	יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר
קָבַר דְּבִר	בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת
נָתַן	בְּנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל
	הַצָּבָא וְאֶת צָדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן
שָׁלַח	הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
קָרָא אָמַר	וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה
	לְךָ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם וְיָשַׁבְתָּ שָׁם
יָצָא	וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אָנָה וְאָנָה:
	וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת נַחַל
יָדַע	קִדְרוֹן יָדֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת
	דָּמֶךָ יִהְיֶה בְּרֹאשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי
	לַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
עָשָׂה	אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֵּשֶׁב
יוֹם רַבִּים	שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלַם יָמִים רַבִּים:
הָיָה שָׁנָה	וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ
	שְׁנֵי עַבְדֵי לִשְׁמְעִי אֶל אָכִישׁ
נָגַד	בֶּן מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיַּגִּידוּ לְשִׁמְעִי
קוּם	לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת: וַיָּקָם
חָבַשׁ	שִׁמְעִי וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
	גַּתָּה אֶל אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת עֲבָדָיו
בּוֹא	וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי וַיָּבֵא אֶת עֲבָדָיו מִגַּת:
נָגַד	וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי הָלַךְ שִׁמְעִי
שׁוּב שָׁלַח	מִירוּשָׁלַם גַּת וַיָּשָׁב: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
קָרָא אָמַר	וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא
עוד	הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַּיהוָה וָאָעִד בְּךָ לֵאמֹר
יָצָא	בְּיוֹם צֵאתְךָ וְהָלַכְתָּ אָנָה וְאָנָה
מות	יָדֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת וַתֹּאמֶר
דָּבָר	אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמַעְתִּי: וּמַדּוּעַ
	לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת שְׁבֻעַת יְהוָה
צוה	וְאֶת הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ;
	וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל שִׁמְעִי אַתָּה
רוע	יָדַעְתָּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע
עָשָׂה	לִבֶּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד

ע

אֲבִי׳ וְהֹשִׁיב יהוה אֶת־רָעָתְךָ שוב
בְּרֹאשֶׁךָ׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ בָּרַךְ
וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יהוה כּוֹן פָּנָה
עַד־עוֹלָם׃ וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנָיָהוּ עָלָה צָוָה
בֶּן יְהוֹיָדָע וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע־בּוֹ וַיָּמָת פָּגַע מות
Cap.iiij. וְהַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה
בְּיַד שְׁלֹמֹה׃ וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה חָתַן
אֶת־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת לקח
בַּת־פַּרְעֹה וַיְבִאֶהָ אֶל עִיר דָּוִד בוא
עַד כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת כלה
בֵּית יהוה וְאֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם חמה
סָבִיב׃ רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת זבח
כִּי לֹא נִבְנָה בַיִת לְשֵׁם יהוה עַד בנה
הַיָּמִים הָהֵם׃ וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת אהב יום
יהוה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו הלך חקק
רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר׃ קטר
וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי זבח
הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת עלה גדל
יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא׃ עלה
בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יהוה אֶל שְׁלֹמֹה רָאָה
בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים חֲלוֹם
שְׁאַל מָה אֶתֵּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה נתן אמר
אַתָּה עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי עשה
כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְצֶדֶק
וּבִישֶׁרֶת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמֹר לוֹ אֶת שמר
הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן לוֹ בֵּן יֹשֵׁב יתן
עַל כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה יהוה
אֱלֹהַי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת עַבְדְּךָ
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן
לֹא אֵדַע צֵאת וָבוֹא וְעַבְדְּךָ ידע יצא
בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם רָב רבב
אֲשֶׁר לֹא יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מִרֹב׃ מנה ספר
וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט נתן
אֶת עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע בין רעע
כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ יכל

*patri meo: t reddidit dñs malicią
τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν
tuã in caput tuũ. t rex salomõ be
σου εἰς τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν εὐ
nedictus: t thron⁹ dauid erit paratus corã dñi
λογημένος, καὶ ὁ θρόνος δαυὶδ ἕσαι ἑτοιμος ἐνώπιον κυρί
no in sẽpiternũ. t precepit rex salomon
ου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σολομὼν
banea filio iotada: t egressus ẽ t interfecit eũ.
τῷ βαναίᾳ υἱῷ ἰωιαδά, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.
t mortuus est.
καὶ ἀπέθανεν. Ca.3.

ΘΚαὶ ἡ βασιλεία ἐστερεώθη ἐν χειρὶ τοῦ σολομῶν 2.Pa
nis. t affinitate cõiũct⁹ ẽ salomõ pharaõt regi 1.a.
τος. καὶ ἐγαμβρεύσατο σολομὼν τῷ φαραὼ βασιλεῖ
egypti. t accepit salomõ filiã pharaõis vxo
αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε σολομὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ γυ
rem. t adduxit eã in ciuitatẽ dauid: donec
ναῖκα. καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ, ἕως
cõpleret ipe edificare suam domũ:
τοῦ συντελέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι αὐτοῦ τὸν οἶκον,
t domũ dñi in primis: t murũ hieru
καὶ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος ἱερου
salem ꝓcircuitũ. t ppũ erãt sacrificãtes in ex
σαλὴμ κύκλῳ. καὶ ὁ λαὸς ἦσαν θύοντες ἐν τοῖς ὑψη
celsissimis. t nõ edificata fuit dom⁹ nomini do
λοτάτοις. καὶ οὐκ ᾠκοδομήθη ὁ οἶκος τῷ ὀνόματι κυ
mini vsq; ad hũc. t dilexit salomõ dñm:
ρίου ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἠγάπησε σολομὼν τὸν κύριον,
vt ambularet in preceptis dauid pa
τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασι δαυὶδ τοῦ πα
tris sui: verũ in excelsis imolabat t adolebat.
τρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔθυεν καὶ ἐθυμία.
t surrexit salomõ t abiit in gabaõ vt imolaret
καὶ ἀνέστη σολομὼν καὶ ἐπορεύθη εἰς γαβαὼν θῦσαι ἐκ
ibi: q⁹ excelsissimũ t magnũ. mille hostias
κεῖ, ὅτι ὑψηλοτάτη καὶ μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν
obtulit salomon sup altare ꝙ⁹ in gabaon.
ἀνήνεγκεν σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν γαβαών.
t appuit dñs salomoni in somnijs no
καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν ὕπνῳ τὴν νύ
cte. t ait dñs salomoni: pete aliquã pe
κτα. καὶ εἶπε κύριος τῷ σολομῶντι, αἴτησαί τι κἀ
titionẽ tibi: t dabo tibi. t dixit salomon:
τημα σεαυτῷ, καὶ δώσω σοί. καὶ εἶπε σολομών,
tu fecisti cũ seruo tuo dauid pa
σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου δαυὶδ τοῦ πα
tre meo miam magnã: sicut ãbulauit i cõspectu tuo in
τρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν
veritate t in iustitia t in rectitudine cor
ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδί
dis tecum: t custodisti ei miam grãdẽ
ας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα
hanc: vt dares ei filiũ sedentẽ sup thronũ e
τοῦτο, δοῦναι αὐτῷ υἱὸν καθήμενον ἐπὶ τὸν θρόνον αὐ
ius: sicut dies hec. t nũc dñe mi dñe tu regnare fecisti
τοῦ, ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριέ μου σὺ ἐβασίλευσας
seruũ tuũ pro dauid patre meo. t ego sum
τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐγώ εἰμι
puer paruus: t nõ noui ingressum meũ t egres
παιδάριον μικρόν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξο
sum meũ. t seruus tuus in medio ppli tui: quẽ elegisti
δόν μου. καὶ ὁ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω
ppũ multũ: q̃ nõ numerabit a multitudie t nõ re
λαὸν πολύν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ οὐ δι
cẽsebitur. t dabis seruo tuo cor sapiens
κηνισθήσεται. καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην
vt iudiet t iudicet ppũ tuũ in iustitia: vt discer
τοῦ ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέ
nat inter bonũ t malũ. q̃m quis poterit iudicare
ναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν

*ꝑ mco. ᵍReddidit ᵐdñs
°malicią tuã ᵖin caput tu
um: ᵍ& rex ʳsalomon ᵉbñ
dictus: ᵗ& thronus ᵘdd ᵛe
rit ʳstabilis ˢcorã ᵃ domio
ᵇvsq; inᶜ sempiternum.
ᵈiussit itaq; ᶜ rex ᵍbanaie
ʰfilio ⁱioiade qui ᵏaggres=
sus ˡpercussit ᵐeum: "&
mortuus est. ȝ.

Onfirmatũ est igi
tur ᵃregnum ꝯꝯꝯꝯ
ᶜin manu ᵇsalomonis: ᵗ &
affinitate conjunctus est
ᵉpharaoni ᵇregi ᶜegypti.
ᵏ Accepit nãq; ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐfiliã eius "& adduxit ᵒin
ᵖciuitatẽ ᵍdauid ᵍdonec
ʳcõpleret ʳedificans ˢdo=
mũ suam: "& ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣdomum ʸdomini' & ᶻmu
rum ᵇierusalem ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ ꝑcircuitum. ᵖ Attamen
ᶜpopulus ᶠimmolabat
ᵍin excelsis. ʲ Non ᵏenim
ˡ edificatum erat ʲ tem=
plũ ᵐnomini ⁿdomini ᵒvs
q; inᵖ diẽ ᵍillũ. ʳ Dilexit ãt
ᵉsalomõ "dñm ˣambulãs
ʸi p̃ceptis ᶻdd ᵃpatris sui:
ᵇexcepto q ᶜin excelsis ᶜi
molabat ᵈ& accendebat
thymiama. ᵉ Abiit itaq;
salomon ᶠin gabaon ᵍ vt
imolaret ʰibi. "Illud ᵐqp=
pe erat ᵒexcelsum ᵖmaxi
mũ. ᵍ Mille ʳhostias i ho=
locaustum ˢobtulit ᵗsalo=
mon "sup ˣaltare ʸillud ᶻin
gabaon. ᵃ Apparuit au=
tem ᵇdominus ᶜsalomo=
ni ᵈper somnium ᵉ nocte
ᶠdicens. ᵍ Postula ʰquod
vis vt ⁱdem ᵐtibi." Et ait
ᵒsalomon. ᵖ Tu ᵍfecisti ʳcũ
ˢseruo tuo ᵗdauid "patre
meo ᵘmisericordiã ᵛmag=
nam: ʷsicut ˣambulauit
ʸin conspectu tuo ᶻin ve
ritate ᵃ& iustitia ᵇ& recto
ᶜcorde ᵈtecum. ᵇ Custo=
disti ᵉei ᶠ misericordiã tuã
ᵍgrandẽ: ʰ& dedisti ⁱei ʲfi
liũ ᵏsedentem ˡsuper ꝯꝯꝯ
ᵐthronũ: "sicut ẽ "hodie.
ᵖ Et nũc ᵍdñe ʳdeus ˢtu ᵗre
gnare fecisti ᵘseruũ tuũ
ᵛpro ʷdauid ˣpatre meo.
ʸ Ego autẽ sum ᶻpuer ᵃpar
uulus & ᵇ ignorãs ᶜegres
sum ᵈ& introitũ meum:
ᵉ& seruus tuus ᶠ i medio
est ᵍppli ʰquẽ "elegisti ˣpo
puli ʸinfiniti: ᶻq ᵃ nũerari
& ᵇ supputari ᶜ nõ potest
ᵈpre multitudine. ᵉ Da
bis ergo ᶠseruo tuo ᵍcor
ʰdocile ⁱvt ʲpopulum tu=
um ᵏiudicare possit & ˡ di
scernere ᵐinter ⁿbonũ ᵒ &
malũ. ᵖ Quis ʳenim ˢpõt
"iudicare populũ istum
ᵛpopulum tuum ꝯꝯꝯꝯ

ppſtu tuū · grauē hunc? τ placuit ſermo co
ὸν λαὸν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ
ram dño: q postulauit ſalomon verbū hoc.
πιον κυρίου, ὅτι ἠτήσατο σολόμων τὸ ῥῆμα τοῦτο·
τ ait dñs ad eum: quoniā postulaſti verbū
καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἠτήσω τὸ ῥῆμα
hoc a me: τ nō petiſti tibi dies mul
τοῦτο παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠτήσω σεαυτῷ ἡμέρας πολ
tos: τ nō postulaſti diuitias. neq; petiſti aīas
λὰς, καὶ οὐκ ἠτήσω πολλὰ τὸν οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς τῶν
inimicoꝝ tuoꝝ: ꝛ postulaſti tibi intellectū ad audiē
ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ἠτήσω σεαυτῷ σύνεσιν τοῦ ἰσα=
dum iudicia τ iuſtificationes: ecce feci
κούειν κρίματα καὶ δικαιώματα, ἰδοὺ πεποίηκα
ſcdm verbū tuū: τ ecce dedi tibi cor
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, καὶ ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν
ſapiēs τ prudē: ita tibi nō fuit ante te:
φρονίμου καὶ σοφήν, ὡς σοὶ οὐ γέγονεν ὅμοιός σου,
τ poſt te nō surget ſimilis tui. τ q̄ nō pe
καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι· καὶ γε ἃ οὐκ ἠτή
tiſti: dedi tibi: τ diuitias τ gloriā: vt nō fue
σω, δέδωκά σοι, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέ=
rit vir ſimilis tibi in regibus. τ ſi am
γονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι· καὶ ἐὰν πο
bulaueris in vijs meis vt cuſtodias mādata mea
ρευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου
τ precepta mea: veluti ābulauit dauid pa
C καὶ τὰ πρόσταγμά μου, ὡς ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πα=
i.pa. ter tuus: τ producā dies tuos. τ expgefa=
ti τὴρ σου, καὶ μακρυνῶ τὰς ἡμέρας σου· καὶ ἐξυπνι=
ctꝰ eſt ſalomon: τ ecce inſomniū. τ surrexit τ abijt
σθη σολομών, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον· καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν
in hieruſalem: τ ſtetit ante fœdꝰ alta
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσια
ria dñi ante cōſpectū arce fœderis do
στηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυ
mini: τ obtulit holocauſta τ fecit pacꝰ
ρίου, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις καὶ ἐτέλεσεν εἰρηνι=
fica: τ fecit cōuiuiū vniuerſis famulis ſuis.
κάς, καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ·
tunc apparuerūt due mulieres meretrices regi:
τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ,
τ ſteterūt coꝝ eo. τ ait mulier vna:
καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μία,
in me dñe mi. ego τ mulier hec habitabam in do
ἐν ἐμοὶ κύριέ μου· ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἰ
mo vna: τ peperi in domo: τ factū eſt die
κῳ ἑνί, καὶ ἔτεκεν ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέ
tertia poſtq̄ pepi ego: τ peperit τ mulier hec
ρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκεν καὶ ἡ γυνὴ αὕ
filiū: τ cranus ſimul. nō erat vllus no
τη υἱόν, καὶ ἦμεν κατὰ τὸ αὐτό· οὐκ ἦν ὀυθεὶς μεθ' ἡ=
biſcū preter ambas nos in domo. τ mor
μῶν πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ· καὶ ἀπε=
tuus eſt filius mulieris huius nocte: q̄ dormi
θανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐπε=
uit ſup eū. τ surrexit media nocte: τ
κοιμήθη ἐπ' αὐτόν· καὶ ἀνέστη μέσον τῆς νυκτός, καὶ
cepit filiū meū ex vlnis mee: τ
ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ
ſeruā tua dormiebat: τ collocauit eū in ſi
δούλη σου ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸ ἐν τῷ κόλ
nu ſuo: τ filiū mortuū poſuit in
πῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν
ſinu meo. τ surrexi mane ad lactādū fi
τῷ κόλπῳ μου· καὶ ἀνέστην πρωῒ θυλάσαι τὸν υἱ=
liū meū: τ ille erat mortuus.
όν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς· ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ᶜוְאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו ᵍבַּבֹּקֶר ᵇוְהִנֵּה ׀ לֹא ᶜכֵּן
ᵈהָיָה בְנִי ᵐאֲשֶׁר ᵉיָלְדָתִי ׀ וּתֹאמֶר
ᵖהָאִשָּׁה ᵒהָאַחֶרֶת ׀ לֹא ᵒכִי בְּנִי ᵉהַחַי
ᶠוּבִנֵךְ ᵈהַמֵּת ׀ וְזֹאת ᵉאָמְרָת ᵇלֹא ᶜכִי ᶠמוּת
ᵉבִּנֵךְ ᵈהַמֵּת ׀ וּבְנִי ᵍהַחָי ׀ וַתְּדַבֵּרְנָה ᵇדִּבֵּר
ᶠלִפְנֵי ᵈהַמֶּלֶךְ ׀ וַיֹּאמֶר ᵐהַמֶּלֶךְ ᵉזֹאת ᶠבֶּנָה
ᵒאָמְרָת ᵖזֶה ᵍבְּנִי ᵉהַחַי ᵉוּבִנֵךְ ׀ ᵈהַמֵּת
ᵉוְזֹאת ׀ אָמְרָת ᶠלֹא ᶜכִי ᵉבִנֵךְ ᵈהַמֵּת ׀ וּבְנִי
ᵉהַחַי ׀ וַיֹּאמֶר ᵈהַמֶּלֶךְ ᵍקְחוּ ᵇלִי חָרֶב ᵇלָמוֹ
ᵏוַיָּבִיאוּ ׀ הַחֶרֶב ᵐלִפְנֵי ᵈהַמֶּלֶךְ ׀ וַיֹּאמֶר ᵉבּוֹא ᵐפֶּנָה
ᵖהַמֶּלֶךְ ᵍגִּזְרוּ ׀ אֶת ᵉהַיֶּלֶד ᵉהַחַי
ᵐלִשְׁנַיִם ׀ וְתֵנוּ ׀ אֶת ᵉהַחֲצִי ᵐלְאַחַת ᵉשְׁנַיִם ᵉנָתֹן
ᵇוְאֶת ᵉהַחֲצִי ᵒלְאַחַת ׀ וַתֹּאמֶר ᵉהָאִשָּׁה ᵉחֲצִי ᵉאֲשֶׁר
ᵍאֲשֶׁר ᵇבְּנָהּ ᵉהַחַי ᵉאֶל ᵉהַמֶּלֶךְ ᵐכִּי ᵉאִישׁ
ᵐנִכְמְרוּ ᵉרַחֲמֶיהָ ᵖעַל ᵍבְּנָהּ ׀ וַתֹּאמֶר ᵐבִּי
ᵒבִּי ׀ אֲדֹנִי ᵐתְּנוּ ׀ לָהּ ᵉאֶת ᵉהַיָּלוּד ᵉהַחַי ᵐנָתוֹן ᵉיָלֵד
ᵇוְהָמֵת ׀ אַל ᵒתְּמִיתֻהוּ ׀ וְזֹאת ᵉאֹמֶרֶת ᵇמוּת
ᵍגַּם ᵇלִי גַּם ᵏלָךְ לֹא ᵐיִהְיֶה ᵐנָּזֹרוּ ׀ וַיַּעַן ᵐהָיֹה ᵉעָנָה
ᵖהַמֶּלֶךְ ᵍוַיֹּאמֶר ׀ תְּנוּ ׀ לָהּ ᵉאֶת ᵉהַיָּלוּד ᵉהַחַי
ᵏהַחַי ׀ וְהָמֵת ׀ לֹא ᵒתְמִיתֻהוּ ׀ הִיא
ᵉאִמּוֹ ׀ וַיִּשְׁמְעוּ ᵒכָּל ᵐיִשְׂרָאֵל ᵉאֶת ᵉשָׁמַע
ᵇהַמִּשְׁפָּט ᵏאֲשֶׁר ᵏשָׁפַט ׀ ᵉהַמֶּלֶךְ ᵇשָׁפָט
ᵐוַיִּרְאוּ ᵐמִפְּנֵי ᵉהַמֶּלֶךְ ᵖכִּי ᵍרָאוּ ᵖכִּי ᵐפָּנָה ᵐרָאָה
ᵉחָכְמַת ׀ אֱלֹהִים ᵐבְּקִרְבּוֹ ׀ לַעֲשׂוֹת ᵉעָשָׂה
ᵏמִשְׁפָּט ׀ ס

Cap. iiij. ᵉוַיְהִי ᵇהַמֶּלֶךְ ᵏשְׁלֹמֹה ᵐמֶלֶךְ ׀ עַל ᵏכָּל ᵉהָיָה שור
ᵉיִשְׂרָאֵל ׀ ᵇוְאֵלֶּה ᵇהַשָּׂרִים ᵏאֲשֶׁר ᵏלוֹ
ᵐעֲזַרְיָהוּ ᵐבֶּן ᵒצָדוֹק ᵖהַכֹּהֵן ׀ ᵍאֱלִיחׇרֶף
ᵉוַאֲחִיָּה ᵉבְּנֵי ׀ שִׁישָׁא ᵐסֹפְרִים
ᵏיְהוֹשָׁפָט ᵏבֶּן ׀ אֲחִילוּד ᵇהַמַּזְכִּיר ׀ ᵉזָכָר
ᵇוּבְנָיָהוּ ᵏבֶּן ׀ יְהוֹיָדָע ׀ עַל ᵉהַצָּבָא
ᵍוְצָדוֹק ᵇוְאֶבְיָתָר ᵏכֹּהֲנִים ׀ ᵉוַעֲזַרְיָהוּ
ᵐבֶּן ᵐנָתָן ᵐעַל ᵒהַנִּצָּבִים ᵖוְזָבוּד ᵍבֶּן
ᵏנָתָן ᵏכֹּהֵן ׀ ᵉרֵעֶה ᵐהַמֶּלֶךְ ׀ וַאֲחִישָׁר
ᵏעַל ׀ הַבָּיִת ׀ וַאֲדֹנִירָם ᵇבֶּן ׀ עַבְדָּא
ᵒעַל ׀ הַמַּס ׀ וּלְשָׁלֹמֹה ׀ שְׁנֵים

ᶜQuẽ diligẽtius ᶜintuẽs clara luceᵇdeprehẽdi:nõ ᵇesse ᶠmeũ ᵐquẽ ᵉ genueram. ᵒRespondit ᵖ ᵍaltera ᵖmulier. ᶠNon est ita vt dicis: ᵉsed ᵉfilius tuus ᶠmortuus est: ᶠmeus ãt ᵘviuit. ᵇEcõtrario ᵒilla ᵃdicebat. Mẽtiris. ᶠFilius ᶜqppe ᶠmeᵍviuit: &ᵒfiliꝰ tuꝰ ᶜmortuus est. ᵇAtᵖ in hũc modũ ᵇcontẽdebãt ᶠcorã ᵏrege. Tũc ᵐrex ᶠait. ᵑHec ᵒdicit. ᵍFilius meus ᶠviuit: ᵑ& filiꝰ tuus ᶠmortuꝰ ẽ. ᵑEt ᶠista ᵏrẽdit. ᶠNon: ᶠsed ᵍfilius tuus ᵇmortuus est: ᶜmeꝰ ãt ᵇviuit. ᶜDixit ergo ᵒrex. ᵍAfferte ᵇmihi ᶠgladiũ. ᵏCũᵖ attulisset ᶠgladiũ ᵐcorã ᵑrege. ᵍDiuidite ᵒinqt ᵉin fantẽ ᶠviuũ ᵘin duas ptes ᵏ& date ᶠdimidiã ptẽ ᵍvni ᵇ& ᶜdimidiã ptem ᵒalteri. ᶜDixit autem ᶠmulier ᵇcuius filius erat ᶠviuus ᵏad ᶠregẽ: ᵑcõmota sunt ᵐqppe ᵒviscera eius ᵖsup ᵍfilio suo. ᵒObsecro ᶠdñe ᵘdate ᶠilli ᵉinfantem ᵍviuum: ᵇ& ᵏnolite ᵇinterficere cũ E cõtrario ᶜilla ᶠdicebat ᵑNec ᵇmihi ᶠnec ᵏtibi ᵐsit: ᵑsed ᵘdiuidatur. ᵒRespõdit ᵖrex ᵍ& ait. ᶠ Date ᵉhuic ᵘinfantẽ ᵏviuũ ᶠ& ᵑnon ᵃoccidatur. ᵇHec est enim ᶜmater ei? ᵒAudiuit itaq; ᶜomnis ᶠIsrael ᵇiudiciũ ᶠqđ ᵏiudicasset ᶠrex: ᵐ& timuerũt ᵒregem: ᵖvidentes ᵑsapientiã ᶠdei esse ᵘ in eo ᵏad faciendum ᶠiudicium. 4.

ᶜΘRat autem ᵇrex ᶜsalomõ ᵒregnans ᶜsuper ᶠoẽm ᵉIsrael: ᵇ& hi ᶠprincipes ᵏquos habebat. ᵐAzarias ᵑfilius ᵒsadoch ᵖsacerdotis: ᵍhelioreph ᶠ& ahia ᵉfilii ᶠsesa ᵘscribe. ᵏIosaphat ᶠfilius ᵉahilud ᵃa commentariis. ᵇBanaias ᶜfilius ᵈioiade ᶠsuper ᶠexercitum. ᵉSadoch ãtᵇ & abiathar ᶠsacerdotes: ᵏazarias ᵐfilius ᵑNathan ᵑsup eos ᵒqui assistebãt regi. ᵖ Sabud ᵍfilius ᶠnathã ᵉsacerdos ᶠamicᵒᵑregis: ᵏ& ahisar ᶠpositus ᶠdomus: ᵉ& adonirã ᵇfilius ᶜabda ᵈsup ᵖtributa. ᶠHabebat autẽ ᶠsalomon ᵉduodecim

ᵗ perspexit eũ mane: ᵗ ecce nõ erat filiꝰ καὶ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός meꝰ quẽ genuerã. ᵗ dixit mulier altera: nequaq̃ᵖ: sed μου ὃν ἔτεκον· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, οὐχί, ἀλλὰ filius meꝰ viuẽs: ᵗ filius tuus mortuus. ᵗ illa di ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς· καὶ αὐτὴ εἶ xit: minime: filius tuus mortuus: ᵗ filius meꝰ viuẽs. πεν, οὐχί, ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ υἱός μου ὁ ζῶν. ᵗ locute sunt corã rege. ᵗ dixit e καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπεν αὐ is rex: tu dicis: iste filius meus ḋ viuit: τὴς ὁ βασιλεύς, σὺ λέγεις, οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ᵗ filius huius ḋ mortuus est. ᵗ tu dicis: nequaq̃ᵖ: sed καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· καὶ σὺ λέγεις, οὐχί, ἀλ filius meꝰ ḋ viuit: at filius huius ḋ mortuꝰ est. ᵗ λὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· καὶ dixit rex: tollite mihi gladiũ. ᵗ attuli ἔιπεν ὁ βασιλεύς, λάβετέ μοι μάχαιραν· καὶ προσή runt gladiũ in cõspectu regis. ᵗ a νεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· καὶ εἶ it rex: diuidite puerũ viuũ in duo: πεν ὁ βασιλεύς, διέλετε τὸ παιδίον τὸ ζῶν εἰς δύο, ᵗ date dimidiã ptẽ eius huic: ᵗ dimidiã ptẽ eius καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ huic. ᵗ rndit mulier cuius erat filiꝰ viuẽs: ᵗ ne ταύτῃ· καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ἦν υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶ it ad regem: qñ turbata sñt viscera eius πεν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς sup filio suo: ᵗ ait: in me dñe: date ei τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐ puerũ: ᵗ morte ne occidatis ipsũ. τῇ τὸ παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό· ᵗ altera dixit: neq̃ mihi neq̃ huic sit: di καὶ ἡ ἑτέρα ἔιπεν, μήτε ἐμοὶ μήτε αὐτῇ ἔσω, δι uidite eũ. ᵗ rndit rex ᵗ dixit: va λέτε αὐτό· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, δό te puerũ viuẽtẽ mulieri q̃ dixit: date eum ei τε τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ γυναικὶ τῇ εἰπούσῃ, δότε αὐτῷ αὐ ᵗ morte ne occidatis ipm qñ ipsa nis τῇ καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό, ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ etus. ᵗ audiuit vniuersus Israel iudiciũ hoc αὐτοῦ· καὶ ἤκουσε πᾶς ἰσραὴλ τὸ κρῖμα τοῦτο qđ iudicauit rex: ᵗ timuerũt a fa ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ πρόσω cie regis: qz viderũt q̃ sapiẽtia dei in που τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν eo ad faciẽdũ iudicia. αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαιώματα. Ca. 4.

ΘEt erat rex salomõ regnans sup Ι Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σολομὼν βασιλεύων ἐπὶ ἰσ rael. ᵗ hi principes q̃ erãt ipi. azarias fi ραὴλ· καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ· ἀζαρίας υἱ lius sadoc sacerdos. ᵗ elichoreph ᵗ achia filij siza ὸς σαδὼκ ὁ ἱερεύς· καὶ ἐλιχόρεφ καὶ ἀχία υἱοὶ σισὰ scribe. iosaphat filius achilud a comẽtarijs. γραμματεῖς· ἰωσαφὰτ υἱὸς ὀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων· ᵗ baneas filius ioiada sup exercitũ. ᵗ sa καὶ βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ ἐπὶ τῆς δυνάμεως· καὶ σα doc ᵗ abiathar sacerdotes. ᵗ azarias filius nathã sup δὼκ καὶ ἀβιάθαρ ἱερεῖς· καὶ ἀζαρίας υἱὸς ναθὰν ἐπὶ assistẽtes regi. ᵗ zabud filius nathan amicus τῶν καθεσαιδήων· καὶ ζαβοὺδ υἱὸς ναθὰν ἑταῖρος regis. ᵗ achisar ꝓpositꝰ dom. ᵗ adoniram τοῦ βασιλέως· καὶ ἀχισὰρ οἰκονόμος· καὶ ἀδονηρὰμ filius abda sup tributa. ᵗ salomoni duodecim υἱὸς ἀβδὰ ἐπὶ τῶν φόρων· καὶ τῷ σολομῶντι δώδεκα

ooo ooo ooo

prefecti ſup omnē iſrael: ad ſuppeditādū re
καθεςάλθροι ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ, χορηγεῖν τῷ βασι=
gi t domui eius. mēſis in anno erat vt
λεῖ καὶ τῷ ὄικῳ αὐτοῦ. μὴν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐφώετο ἑκά=
vnuſquiſq; ſubminiſtraret. hec nomina eorū. be
γον ἕνα χορηγεῖν· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Be=
nor in monte ephraim filius dacar in macas t in ſala
νὰρ ἐν ὄρει ἐφραὶμ υἱὸς δάκαρ ἐν μακὰς καὶ ἐν σαλα=
bin t bethſamis t elon vſq; in banamā. beneſed in ara
βὶν καὶ βεθσαμὶς καὶ ἐλὼν ἕως βενανάν. Βενέσεδ ἐν ἀρα
both: ipſi ſocho t oīs tra opher. filij abina
βώθ, αὐτοῦ σοχὼ καὶ πᾶσα γῆ ὀφέρ. υἱοῦ Ἀβινα=
dab oīs nephador. taphath filia ſalomonis
δὰβ πᾶσα νεφαδώρ. ταφὰθ θυγάτηρ σολομῶντος
erat ei in vxorē. baana filius achilud thaanach
ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Βαανὰ υἱὸς ἀχιλοὺδ θααναὰχ
t mageddo t oēs domū ſaan ā a ſar=
καὶ μαγεδδὼ καὶ πάντα ὄικον σαὰν ἀπὸ θαρὰ σὰρ
than ſubter iſrael a bethſaā vſq; in abelmola vſq; i
θαν ὑποκάτω ἰσραὴλ ἐκ βεθσαὰν ἕως ἀβελμολὰ ἕως
maeber iegmaam. filius gaber in ramoth galaa
μαεβὲρ ἰεγμαάμ. υἱὸς γαβὲρ ἐν ῥαμὼθ τοῦ γαλαα
dite. huius erant ciuitates iaer filij manaſſe in
δίτου. τούτου ἦσαν πόλεις ἰαὴρ υἱοῦ μανασσὴ ἐν
galaad. hute funiculus argob in baſan ſexa
γαλαάδ. τεύτω χοίνισμα ἀργὼβ ἐν τῇ Βασὰν ἑξήκον
ginta ciuitates magne t murate t vectes e=
τα πόλεις μεγάλαι καὶ τειχήρεις καὶ μοχλοὶ χαλ
ret. achinadab filius addo maanaim achimaas in neph
κῆ. ἀχιναδὰβ υἱὸς ἀδδὼ μααναὶμ ἀχιμαὰς ἐν νεφ=
thali. t hic cepit baſemmath filiam ſa
θαλί. καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν Βασεμμὰθ θυγατέρα σο
lomonis in vxorē. baneas filius chuſi in aſer
λομῶντος εἰς γυναῖκα. Βανέας υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ
t in baaloth. ioſaphat filius pharue in iſachar.
καὶ ἐν βααλώθ. Ἰωσαφὰτ υἱὸς φαρουὲ ἐν Ἰσάχαρ.
ſemei filius ela in beniamin. gaber filius uri in
σεμεὶ υἱὸς ἠλᾶ ἐν τῷ Βενιαμίν. γαβὲρ υἱὸς οὐρὶ ἐν
terra galaad terra ſeon regis amorreoꝝ
γῇ γαλαάδ γῇ σεὼν τοῦ βασιλέως τῶν ἀμορραίων
t og regis baſan: t ꝓpoſitus in terra in
καὶ ὤγ βασιλέως Βασάν, καὶ νασὶβ ἐν τῇ γῇ Ἰού=
da vn̄. iudas t iſrael multi nimis et
δα εἷς. Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα ὡς ἡ
arena in mari in multitudine comedēte s t bi=
ἄμμος ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος ἐσθίοντες καὶ πίνον
bēte s t letātes. t ſalomō erat pziceps in cūctis
τες καὶ χαίροντες. καὶ σολομὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς
regnis a flumine terre philiſtiim t vſq; ad
βασιλείαις ἀπὸ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως
terminos egyti. t crāt offerētes et oꝰ
ὁρίων Αἰγύπτου. καὶ ἦσαν προσφέροντες αὐτῷ δῶ=
na: t ſeruierūt ſalomoni cunctis die
ρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σολομῶντι πάσας τὰς ἡ=
bus vite eius. t hoc prādiū ſa
μέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ἄριστον τῷ σο=
lomoni in die vna: triginta cori ſimi=
λομῶντι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τριάκοντα κόροι σεμιδά=
le: t ſeraginta cori farine: decē vituli
λεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου, δέκα μόχοι

[illegible]

'prefectos 'ſuper' omnē
'''iſrael: qui ooooooooooo
"prebebāt annonā 'regi
q&'domui ei?. Per ſingu
los eni' menſes' in anno
'ſinguli' neceſſaria mini
ſtrabāt. "Et hec 'noia eo=
rū. 'Benhur ooooooooo
'i monte' effraī. "Bende
car' in macces ooooooooo
"& in ſalebi' & in bethſa=
mes" & in helom & ooo
in 'bethanā. "Beneſſed
'in araboth. "Ipius enim
erat 'ſocho: "& oīs 'terra
'epher. 'Benabiadab ei?
'oīs 'nephador: 'taphet
'filiā "ſalomonis ooooooo
"hēbat "vxorē: 'bana''' fi=
lius ooooooooooooooooo
"ahilud regebat ° tha=
nach' & mageddo" & vni
uerſam' bethſā' q eſt" iux
ta' ſarthana' ſubter ooo
'iezrael' a bethſan' vſq
"abelmeula ooooooooo
"e regiōe "iecmaam. 'ben
gaber ooooooooooooo
'in ramoth'''galaad" hē=
bat" autothiair ooooooo
"filu' manaſſe' in galaad.
"Ipe erat in oī' regione
'argob' que eſt" in baſan
"ſexaginta 'ciuitatibus
"magnis atq; 'muratis q
hēbāt' ferās" ereas. "Abi=
nadab' filius" addo prec=
rat in' manaim. "Achi=
maas" in neptali: ſed ° &
'ipe" habebat' baſemath
"filiā' ſalomonis" in con=
iugio: 'banaa' fili?' huſi
"in aſer" & in baloth. "Io
ſaphat" filius ooooooo
'pharue' in iſachar. "Se=
mei" filius' hela ooooooo
"in beniamin: 'gaber''' fi
lius" furi' in terra" galaad
& in" terra' ſeon" regis' ā=
morrei "& og ooooooo
"regis' baſan: ſuper om=
nia que erant ooooooooo
'in illa' terra. "Iuda' & iſ=
rael' innumerabiles ooo
"ſicut arena" maris' i mul
titudine ooooooooooooo
"comedentes" & biben=
tes" atq; letantes. ooooo
"Salomon aūt" erat' in di
ctione ſua habens "om=
nia' regna: "a' flumine oo
'terre' philiſtiim ooooo
"vſq; ad" terminum 'egy
pti: "offerentium ſibi ooo
'munera' & ſeruientium
ei' cunctis ooooooooo
"diebus' vite eius. "Erat
autem" cibus" ſalomoniſ
"per dies" ſingulos 'trigi
ta" chori' ſimile: oooooo
"& ſexaginta" chori' farī
ne: 'decem" boues ooooo

עָשָׂר נְצִבִים עַל כָּל יִשְׂרָאֵל	
וְכִלְכְּלוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת בֵּיתוֹ	
חֹדֶשׁ בַּשָּׁנָה יִהְיֶה עַל הָאֶחָד	חָדָה
לְכַלְכֵּל: וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם בֶּן חוּר	
נֵרָר אֶפְרָיִם: בֶּן דֶּקֶר בְּמַקֵּץ	
וּבַשַּׁעַלְבִים וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְאֵילוֹן	
בֵּית חָנָן: בֶּן חֶסֶד נַאֲרָבוֹת	לוֹ
שׂכה וְכָל אֶרֶץ חֵפֶר: בֶּן אֲבִינָדָב	
כָּל נָפַת דֹּאר טָפַת בַּת שְׁלֹמֹה	נוֹף
הָיְתָה לוֹ לְאִשָּׁה: בַּעֲנָא בֶּן	הָיָה אִישׁ
אֲחִילוּד תַּעְנַךְ וּמְגִדּוֹ וְכָל בֵּית	
שְׁאָן אֲשֶׁר אֵצֶל צָרְתָּנָה מִתַּחַת	
לְיִזְרְעֶאל מִבֵּית שְׁאָן עַד אָבֵל	
מְחוֹלָה עַד מֵעֵבֶר לְיָקְמְעָם: בֶּן	
נֶבֶר בְּרָמֹת גִּלְעָד לוֹ חַוֹּת יָאִיר	חָוָה
בֶּן מְנַשֶּׁה אֲשֶׁר בְּגִלְעָד לוֹ חֶבֶל	
אַרְגֹּב אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים עָרִים	עִיר
גְּדֹלוֹת חוֹמָה וּבְרִיחַ נְחֹשֶׁת: אֲחִינָדָב	חָמָה
בֶּן עִדֹּא מַחֲנָיְמָה: אֲחִימַעַץ	בָּרַח
נַפְתָּלִי גַּם הוּא לָקַח אֶת בָּשְׂמַת	
בַּת שְׁלֹמֹה לְאִשָּׁה: בַּעֲנָא בֶּן חוּשַׁי	
בְּאָשֵׁר וּבָעָלוֹת: יְהוֹשָׁפָט בֶּן	
פָּרוּחַ בְּיִשָּׂשכָר: שִׁמְעִי בֶּן אֵלָה	
בִּבְנְיָמִן: גֶּבֶר בֶּן אֲרִי בְּאֶרֶץ גִּלְעָד	
אֶרֶץ סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְעוֹג	
מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּנְצִיב אֶחָד אֲשֶׁר	נָצַב
בָּאָרֶץ: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים	רָבַב
כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לָרֹב	
אֹכְלִים וְשֹׁתִים וְשְׂמֵחִים:	שָׁתָה
וּשְׁלֹמֹה הָיָה מֹשֵׁל בְּכָל	מָשַׁל
הַמַּמְלָכוֹת מִן הַנָּהָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים	עָלַג
וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם מַנְּשִׂים	נָגַשׁ
מִנְחָה וְעֹבְדִים אֶת שְׁלֹמֹה כָּל	
יְמֵי חַיָּיו: וַיְהִי לֶחֶם שְׁלֹמֹה	יוֹם חַיָּה
לְיוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים כֹּר סֹלֶת	הָיָה כּוֹר
וְשִׁשִּׁים כֹּר קָמַח עֲשָׂרָה בָקָר	

בְּרִאִים וְעֶשְׂרִים בָּקָר רְעִי וּמֵאָה רַעֲה
צֹאן לְבַד מֵאַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר חֲמֵר
וּבְרִבְרִים אֲבוּסִים כִּי הוּא רֹדֶה בְּכָל עֵבֶר הַנָּהָר מִתִּפְסַח וְעַד עַזָּה אֲנָס
בְּכָל מַלְכֵי עֵבֶר הַנָּהָר וְשָׁלוֹם
הָיָה לוֹ מִכָּל עֲבָרָיו מִסָּבִיב וַיֵּשֶׁב
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל לָבֶטַח אִישׁ תַּחַת
גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ מִדָּן וְעַד בְּאֵר
שֶׁבַע כֹּל יְמֵי שְׁלֹמֹה וַיְהִי יוֹם הַיָּה
לִשְׁלֹמֹה אַרְבָּעִים אֶלֶף אֻרְוֹת רִכְבַּי פָּרָשִׁים וּשְׁנֵים עָשָׂר רִבּוֹא עֲנָה
אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיַּלִּינֵם הַנִּצָּבִים
הָאֵלֶּה אֵת הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל הַקָּרֵב אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
אִישׁ חָדְשׁוֹ לֹא יַעֲדֹרוּ דָּבָר וְהַשְּׂעֹרִים וְהַתֶּבֶן לַסּוּסִים וְלָרָכֶשׁ
יָבִאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם אִישׁ מִמְשַׁפָּטוֹ וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה וּתְבוּנָה הַרְבֵּה מְאֹד וְרֹחַב לֵבָב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וַתִּרֶב חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵחָכְמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכֹּל חָכְמַת מִצְרַיִם וַיְחַכַּם מִכָּל הָאָדָם מֵאֵיתָן הָאֶזְרָחִי וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדַרְדַּע בְּנֵי מָחוֹל וַיְהִי שְׁמוֹ בְּכָל הַגּוֹיִם סָבִיב וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאֶלֶף וַיְדַבֵּר עַל הָעֵצִים מִן הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וְעַד הָאֵזוֹב אֲשֶׁר יֹצֵא בַּקִּיר וַיְדַבֵּר עַל הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדָּגִים וַיָּבֹאוּ מִכָּל הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת כָּל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת חָכְמָתוֹ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר אֶת עֲבָדָיו אֶל שְׁלֹמֹה כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ תַּחַת כָּל בֵּית אָבִיו כִּי חִירָם הָיָה אֹהֵב דָּוִד כָּל הַיָּמִים

Cap. v.

וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חִירָם

pingues: & viginti boues pascuales: & centũ arietes: excepta venatione ceruorũ: & capreaꝝ & bubalorũ & auiũ altilium. Ipse ei obtinebat oẽm regionẽ q̃ erat trãs flumẽ a thapsa vsq; ad gazã & cũctos reges illarũ regionum: & habebat pacẽ ex oi pte in circuitu. Habitabat iuda & iſrl absq; vllo more vnuſquiſq; ſub vite ſua: & ſub ficu ſua a dan vſq; berſabee cũctis diebus ſalomonis. Et habebat ſalomon quadraginta milia prefepia equorum currilium: & duodecim milia equitũ. Prefecti ſũt regi ſalomoni per ſingulos menſes regis ſalomõis cũ ingenti cura p̃bebãt in tempore ſuo. Ordeũ quoq; & paleas equis & cursuris ubi erat rex: vnuſquiſq; iuxta cõſtitutũ ſibi. Dedit quoq; deus ſapiẽtiam ſalomoni & prudentiã multam nimis & latitudinẽ cordis ſicut arena q̃ eſt in littore maris. Et precedebat ſapiẽtia ſalomonis ſapientiã oĩum orientalium & egyptiorũ: & erat ſapiẽtior cunctis hoĩbus. Sapiẽtior ethã ezraite & hemã & calchal & dorda filiis maol: & erat noiatus in vniuerſis gẽtibus per circuitũ. Locutus eſt quoq; ſalomon tria milia parabolas & fuerũt carmina eius quinq; milia. Et diſputauit ſup lignis: a cedro que eſt in libano vſq; ad hyſſopum que egreditur de pariete: & diſſeruit de iumentis & volucribꝰ & reptilibus & piſcib. Et veniebãt de cũctis populis ad audiẽdã ſapiam a ſalomonis: & ab vniuerſis regib terre qui audiebant ſapiẽtiã eius.

Iſit quoq; hiram rex tyri ſuos ſuos ad ſalomonem:

ἐκλεκτοὶ καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν ἀρόβας
des: extra cervos & capreas & volucres electas
τα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν
& agreſtes: qñ erat præceps in cũctis trans flu
καὶ νομάδων, ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ π
men a thapſa vſq; ad gazã in vniuerſis re
ταμοῦ ἀπὸ θαψαχέως γαζὰ ἐν πάσαις ταῖς βασι
gnis q̃ trans flumen. & erat ipſi pax ex om
λείαις ταῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πά
nibus partibus eius in circuitu. & habitabat in
των τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει Ἰού
das & iſrael confidẽs vnuſquiſq; in vite
δας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος εἰς τὴν ἄμπελο
ſua & ſub ficu ſua a dan & vſq; a
αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως
berſabee oĩb diebus ſalomonis. & erat
βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σολομῶντος. καὶ ἦσα
Salomoni quadraginta milia in curribus:
τῷ σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες εἰς ἅρματα
& duodecim milia equitũ. & ſufficiebãt neceſſari
καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἐχορήγουν οἱ κ
prefecti ſũt regi ſalomoni ſin oĩa
θεσάμενοι· οὗτοι τῷ βασιλεῖ σολομῶντι κατὰ πάντ
mãdata ſup menſa regis:
τὰ διηγγελμένα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως
vnuſquiſq; menſe ſuo: nõ mutabãt verbũ. &
ἕκαστος τὸν μῆνα αὐτοῦ, οὐ παρήλλασσον λόγον. καὶ
ordeũ & paleas equis & cur
τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμ
bus ſuis ubi erat rex: vnuſquiſq;
σιν ἔφερον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ἦ ὁ βασιλεύς, ἕκαστος κ
ordine ſuo. & dedit deus
τὴν τάξιν αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησ
ſalomoni: & ſapiẽtiã multã nimis: &
τῷ σολομῶντι, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, κ
latitudinẽ cordis vt arena q̃ iuxta mare.
χύμα καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσα
& multiplicata ẽ ſapiẽtia ſalomonis magis q̃ ſap
καὶ ἐπλατύνθη ἡ σοφία σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρ
tia omniũ antiquorum hominũ: & magis q̃ om
νησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάν
nes ſapientes egypti. & ſapiẽs erat ſup om
τας φρονίμους αἰγύπτου· καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ π
nes homines: & ſapiẽtia afficiebat ſup ethã ezr
τας ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ αἰθὰμ τὸν ἐζρ
item: & eman & chalcal & dar
την, καὶ τὸν αἰμὰν καὶ τὸν χαλκὰλ καὶ τὸν δαρ
dae filiũ machol. & erat nomẽ eius i vniuerſ
δαὲ υἱὸν μαχόλ· καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶ
gẽtibus i circuitu. & locutꝰ eſt tria milia para
τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ. καὶ ἐλάλησε τρεῖς χιλιάδας παρ
bolas. & erant carmina eius quinq; milia.
βολάς. καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. κ
& locutus eſt de lignis a cedro q̃ in
ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐ
libano & vſq; ad hyſſopũ q̃ egreditur
τῷ λιβάνῳ καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένη
et pariete. & locutꝰ eſt de iumẽtis: &
ἐκ τοῦ τοίχου· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, κ
de volucribus: & de reptilibꝰ: &
περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, κ
de piſcibus. & veniebãt omnes pp
περὶ τῶν ἰχθύων. καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λα
ad audiẽdã ſapiẽtiã ſalomonis. & accipiebat do
ἀκούειν τὴν σοφίας σολομῶντος· καὶ ἐλάμβανε δῶ
a regibus terre: q̃cũq; audiebãt ſapiẽtiã eiu
παρὰ τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐ

Et miſit chirã rex tyri
Καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου τοὺ
ſeruos ſuos ad ſalomonem:
παῖδας αὐτοῦ πρὸς σολομῶντα,

audiuit enī q̄ ipsum vnxissent in regem pro dauid
ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ δαυὶδ
patre eius. q̄ diligēs erat chiram dauid
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅτι ἀγαπῶν ἦν χειρὰμ τὸν δαυὶδ
1.Reg. 5.a. oibus diebus: ⁊ misit salomon ad chi
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἀπέστειλε σολομὼν πρὸς χει
ram dicēs: tu nosti dauid patrē meū q̄
ρὰμ λέγων· σὺ οἶδας δαυὶδ τὸν πατέρα μου ὅτι
nō poterat edificare domū nomini dñi
οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου
dei mei a facie bellorū cir=
τοῦ θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυ=
cuentiū eum: donec daret eos dñs
κλωσάντων αὐτόν, ἕως τοῦ δοῦναι αὐτοὺς κύριον
sub vestigijs pedū eius. ⁊ nūc requiē
ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἀνέπαυ=
dedit dñs deus me⁹ mihi p circuitū: nō est in
σεν κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπί=
diabolus: ⁊ nō est occursus malus. ⁊ ecce ego
βουλος καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
dico edificare domū nomini dñi dei:
λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ,
sicut locutus est dñs ad dauid patrē meū
καθὼς ἐλάλησεν κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου
dicens: filius tu⁹ quē dabo pro te sup
λέγων, ὁ υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
B tuū: hic edificabit domū nomini meo.
σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου·
⁊ nūc precipe ⁊ precidant mihi ligna de
καὶ νῦν ἔντειλαι καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ
libano. eccę serui mei cū seruis tuis:
λιβάνου. ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου,
⁊ mercedē seruorū tuor⁹ dabo tibi q̄m om=
καὶ τὸν μισθὸν τῶν δούλων σου δώσω σοι κατὰ πάν
nia que dixeris. q̄ tu scis: q̄ nō est vir
τα ὅσα ἂν εἴπῃς. ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
nobis q̄ noverit incidere ligna sicut sidonij. ⁊ factū
ἡμῖν εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ σιδώνιοι. καὶ ἐγένε
est vt audiuit chiram verba salomonis letat⁹
το ὡς ἤκουσε χειρὰμ τῶν λόγων σολομῶντος ἐχάρη
est valde. ⁊ ait: bñdictus dñs hodie q̄
σφόδρα. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος σήμερον ὃς ἔ=
dedit dauid filiū sapiētē sup ppl'm mul
δωκε τῷ δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πο
tum hūc. ⁊ misit chiram ad salomonē
λὺν τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ πρὸς σολομῶντα
dicēs: audiui de oibus q̄ misisti ad me:
λέγων, ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἀπέσταλκας πρός με,
ego faciā voluntatē tuā in lignis cedrinis ⁊ abie
ἐγὼ ποιήσω τὸ θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύ
tinis. serui mei deducēt ea de liba
κινα. οἱ δοῦλοί μου καταξέουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ λιβά=
C no in mare: ⁊ ego ponā ea in rati=
νου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ εἰς σχεδί=
bus vsq̄ ad locū qué nūciaueris ad me: ⁊ ex=
ας ἕως τοῦ τόπου οὗ ἂν ἀπαγγείλῃς πρός με, καὶ ἐκ=
cutiam ea ibi ⁊ tu tolles. ⁊ tu facies
τινάξω αὐτὰ ἐκεῖ καὶ σὺ ἀρεῖς. καὶ σὺ ποιήσεις τὸ
volūtatē meā vt des panes domui mee. ⁊ erat
θέλημά μου τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου. καὶ ἦν
chiram dans salomoni cedros ⁊ abietes
χειρὰμ δίδους τῷ σολομῶντι κέδρους καὶ πεύκας
tuxta oēm volūtatē ei⁹. ⁊ salomō dedit chiram
κατὰ πᾶν τὸ θέλημα αὐτοῦ. καὶ σολομὼν ἔδωκε τῷ χειρὰμ
viginti milia choros tritici cibū domui e=
εἴκοσι χιλιάδας κόρους πυροῦ μαχαὶλ τῷ οἴκῳ αὐ=
tus: ⁊ viginti batus olei
τοῦ, καὶ εἴκοσι βαὶθ ἐλαίου

Cap. A

---

audiuit enim quod ipsum vnxissent in regem pro patre eius: quia amicus fuerat hiram omni tpe. Misit autem salomon ad hiram dicens. Tu scis voluntatem dñi patris mei: & quia non potuerat edificare domum nomini dei sui propter bella imminētia per circuitum donec daret dominus eos sub vestigio pedū eius. Nūc autē requiem dedit deus meus mihi per circuitū: & non est satan neq; occursus malus: quāobrem cogito edificare templū nomini dei mei sicut locutus est dñs ad dauid patri meo dicēs. Filius tuus quem dabo pro te super solium tuum: ipse edificabit domum nomini meo. Precipe igitur vt precidant mihi ferui tui cedros de libano & ferui mei sint cū seruis tuis: mercedē autē seruorū tuorū dabo tibi quācunq; petieris. Scis enim quod non est in populo meo vir qui noverit ligna cedere sicut sidonii. Cum ergo audisset hiram verba salomonis letatus est valde & ait. Benedictus dominus hodie qui dedit dauid filium sapientissimum super populū hunc plurimum. Et misit hiram ad salomonem dicens. Audiui quecunq; mandasti mihi. Ego faciam omnem voluntatē tuā in lignis cedrinis & abiegnis. Serui mei deponent ea de libano ad mare: & ego componā ea in ratibus in mari vsq; ad locum quem mihi significaberis & applicabo ea ibi: & tu tolles ea: Prebebisq; necessaria mihi: vt detur cibus domui mee. Itaq; hiram dabat salomoni ligna cedrina & ligna abiegna iuxta oēm voluntatē eius. Salomon autē prebebat hirā vigintimilia choros tritici in cibū domui eius: & viginti choros purissimi o

---

כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מָשְׁחוּ לְמֶלֶךְ
תַּחַת אָבִיהוּ כִּי אֹהֵב הָיָה חִירָם
לְדָוִד כָּל הַיָּמִים וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה
אֶל חִירָם לֵאמֹר אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת
דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָכֹל לִבְנוֹת בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה
אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד תֵּת יְהוָה אֹתָם
תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה
אֱלֹהַי לִי מִסָּבִיב אֵין שָׂטָן וְאֵין
פֶּגַע רָע וְהִנְנִי אֹמֵר לִבְנוֹת בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֶל דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בִּנְךָ
אֲשֶׁר אֶתֵּן תַּחְתֶּיךָ עַל כִּסְאֶךָ
הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי וְעַתָּה
צַוֵּה וְיִכְרְתוּ לִי אֲרָזִים מִן הַלְּבָנוֹן
וְעַבְדַי יִהְיוּ עִם עַבְדֶיךָ וְשִׂכַר
עַבְדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר
כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בָּנוּ אִישׁ
יוֹדֵעַ לִכְרֹת עֵצִים כַּצִּדֹנִים וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ חִירָם אֶת דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה
וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה
הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד בֵּן חָכָם
עַל הָעָם הָרָב הַזֶּה וַיִּשְׁלַח חִירָם
אֶל שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֵת
אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלָי אֲנִי אֶעֱשֶׂה
אֶת כָּל חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֲרָזִים
וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים עֲבָדַי יֹרְדוּ מִן
הַלְּבָנוֹן יָמָּה וַאֲנִי אֲשִׂימֵם דֹּבְרוֹת
בַּיָּם עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תְּשַׁלַּח
אֵלַי וְנַפֵּצְתִּים שָׁם וְאַתָּה תִּשָּׂא
וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת חֶפְצִי לָתֵת
לֶחֶם בֵּיתִי וַיְהִי חִירוֹם נֹתֵן
לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי
בְרוֹשִׁים כָּל חֶפְצוֹ וּשְׁלֹמֹה נָתַן
לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף כֹּר חִטִּים
מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן

כְּתִתִּית כֹּה יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם וְכֹתִתִּים נָתַן
שָׁנָה נְשָׁנָה וַיהוָה נָתַן חָכְמָה
לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי
שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה
וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ כֶּרֶת בְּרִת
שְׁלֹמֹה מַס מִכָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי שָׁנָה עֲלֵה
הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ וַיְשַׁלְּחֵם שָׁלַח
לְבָנוֹנָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ
חֳלִיפוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בַּלְּבָנוֹן חֹדֶשׁ חֲלָף הָיָה
שְׁנַיִם חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ וַאֲדֹנִירָם שָׁנָה
עַל הַמַּס וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים
אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף
חֹצֵב בָּהָר וְלַבַּד מִשָּׂרֵי הַנִּצָּבִים בֶּדֶד שׁוֹר
לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה לַאֲבֹד
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מֵאָה
הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה רָדָה עֲשֵׂה
וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסְּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת צָוָה נָסַע
אַבְנֵי יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבַּיִת אַבְנֵי
נְזִית וּפָסְלוּ בְּנֵי שְׁלֹמֹה וּבְנֵי גָּזִז פָּסַל
חִירוֹם וְהַגְּבָלִים וַיָּכִינוּ הָעֵצִים בָּנָה נון
וְהָאֲבָנִים לִבְנוֹת הַבָּיִת׃

Cap. vi.

וַיְהִי בִּשְׁמֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע
מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה רָבַע
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית יצא
בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי שָׁנָה
לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן
הַבַּיִת לַיהוָה וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיהוָה שִׁשִּׁים אַמָּה שִׁשָּׁה
אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים
אַמָּה קוֹמָתוֹ וְהָאוּלָם עַל פְּנֵי אֵלֶם פָּנָה
הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ הֵכַל
עַל פְּנֵי רֹחַב הַבַּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה
רָחְבּוֹ עַל פְּנֵי הַבָּיִת וַיַּעַשׂ לַבַּיִת עָשָׂה
חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטוּמִים וַיִּבֶן עַל חָלַל אֲמֻם
קִיר הַבַּיִת יָצִיעַ סָבִיב אֶת קִירוֹת בָּנָה יָצַע
הַבַּיִת סָבִיב לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר סָבַב
דְּבִר

lei. Hec tribuebat salomon hiram ccccccccc p singulos ānos. Dedit quoq; dñs sapientiam salomoni sicut locutus est ei. Et erat ccccccccc pax inter hiram & salomonem: ccccccccc & pcusserūt amba fedus. Elegitq; rex ccccc salomon oparios de oi israel: & erat ccccccccc indictio triginta milia virorū. Mittebatq; ccc eos in libanū decē milia per menses singulos vicissim: ita vt ccccccccc cccccccccccccccc duob? mēsib? eēnt in domibus suis. Et adonirā erat sup huiuscemodi idictionē. Fuerūt itaq; salomōi septuagīta milia eox q onera portabāt: & octogita milia latomorū in mōte: absq; pīp positis q pērant singulis operibus numero ccc trium milium & trecētorum ccccccccccccccc precipientiū populo: & his qui faciebāt op?. Precepitq; rex vt tollerent lapides grandes: lapides pciosos in fundamentum templi: ccccc & q̄drarēt eos quos dolauerūt cemētarii salomōis & cemētarii hirā. Porro biblii pparauerūt ligna & lapides ad edificandā domum. 6.

Actum est ergo q̄drigētesimo & octogesimo anno egressionis filiorum israel ccccc de terra egypti in āno quarto ccccccccccccc mense zio ipse est mēsis secundus ccccccccc regni salomonis super israel: edificare cepit cc domū dño. Dom? aūt quā edificabat ccccccc rex salomō dño habebat sexagīta cubitos in longitudine: & viginti cubitos in latitudine: & triginta cubitos in altitudine. Et porticus erat ante tēplū viginti cubitorum longitudinis ccc iuxta mēsurā latitudis tēpli: & hēbat decē cubitos latitudinis ei? facie tēpli: fecitq; in tēplo feneſtras obliquas Et edificauit super parietē tēpli tabulata p gyrum in parietibus domus per circuitū tēpli & oraculi: ccccccc

contuli. sēm hoc dabat salomon κεκοπαγισιδίου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου σολομὼν τῷ chiram singulis ānis. t dñs dedit salomo χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν. καὶ κύριος ἔδωκε τῷ σολομῶν ni sapiaz sicut locut? est ei. t erat pax in τι σοφίαν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀνα ter chiram t inter salomonē. t pepigerūt μέσον χειρὰμ καὶ ἀναμέσον σολομῶντος. καὶ διέθεντο fedus inter se. t tulit rex διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν. καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς salomon tributū de omni israel. t erat tributū σολομὼν φόρον ἐκ παντὸς ἰσραήλ. καὶ ἦν ὁ φόρος triginta milia viroꝝ. t misit eos τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς in libanū: decē milia in mēse q vicissiz mu εἰς λίβανον, δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαστὰ tabātur: mēse vno erāt in libano: t duob? mē λιθοι, μῆνα ἕνα ἦσαν ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ δύο μῆ sib? in domib? suis. t adonitam sup tri νας ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν. καὶ ἀδονιρὰμ ἐπὶ τοῦ φό rā erat sup huiuscemodi idictionē. Fuerūt itaq; salomōi septuagīta milia eox q portabāt on?: t octogīta milia lato ρου. καὶ ἦσαν τῷ σολομῶντι ἑβδομήκοντα χιλιάδες λατό mox in mōte: absq; pricipib? qui pre μων ἐν τῷ ὄρει, ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσαμέ erāt sup opa salomonis tria milia t νων ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ σολομῶντος τριχίλιοι καὶ trecenti prefecti ppt q faciebāt ope τριακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔρ ra. t precepit rex: t tollūt lapides grā γα. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς, καὶ ἄιρουσι λίθους με des pciosos in fundamētū domus t lapides γάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους dolatos. t dolauerāt ferut salomo τελεκητούς. καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι σολομῶ nis t serui chiram t giblii: t prepa nος καὶ οἱ δοῦλοι χειρὰμ καὶ οἱ γίβλιοι, καὶ ἡτοί rauerūt lapides t ligna ad edificādū μασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τοῦ οἰκοδομῆσαι domum.

τὸν οἶκον.

Ca.6.

Factū est in octogesimo t quadringēte Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιο 2.Pa 5.a. simo āno egressiōis filioꝝ israel de egy στῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῆς αἰγύ pto anno quarto in scdo mēse re πτου τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν τῷ δευτέρῳ μηνὶ βα gnāte rege salomone sup israel: σιλεύοντος τοῦ βασιλέως σολομῶντος ἐπὶ τὸν ἰσρα edificauit domū dño. t domꝰ quā edi ήλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκο ficauit rex salomon dño sexaginta cu δόμησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ κυρίῳ ἑξήκοντα πή biti lōgitudo eius: t viginti cubiti latitudo χεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ πλάτος eius: t triginta cubiti altitudo eius. t αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ τὸ vestibulū añ facie tēpli viginti cubiti ἐλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ εἴκοσι πήχεις τὸ lōgitudo eius sup latitudinē domꝰ: t decē in μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν cubito latitudo eius añ facie do πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴ mus. t fecit domui feneſtras cācellatas fecre κου. καὶ ἐποίησεν τῷ οἴκῳ θυρίδας δεδικτυωμένας κρυ tas. t fecit sup parietē domus tra πτάς. καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλα bes per gyrū tēplo t oraculo. θρα κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβίρ.

τ fecit latera in circuitu. latus qđ ſubter: καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύκλῳ · ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω, quinq; cubitoꝝ latitudo eius. τ mediū ſex cu= πέντε πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς · καὶ τὸ μέσον ἓξ πη bitoꝝ latitudo: τ tertiū ſeptē cubitoꝝ lati χέων τὸ πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ πηχέων τὸ πλά= tudo eius: qz otiātiā vedit domui p circuitū foꝛin τος αὐτῆς, ὅτι διάζωμα ἔδωκεν τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξω ſecus dom⁹: vt nō hererēt pietibus ἐν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων dom⁹: nā dom⁹ cū ædificaretur ipſa: lapidib⁹ τοῦ οἴκου, ὁ γὰρ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν, λίθοις ὁλο= integris dolatis edificata eſt. τ malle⁹ τ ſecu κλήροις ἀκροτόμοις ᾠκοδομήθη · καὶ σφῦρα καὶ πέλε ris τ oīe inſtrumētū ferreū nō auditū fuit quū edi= κυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἰ= ficabatur ipſa. τ oſtium lateris κοδομεῖσθαι αὐτόν · καὶ ὁ θυρὼν τῆς πλευρᾶς τῆς inferioris ad humerū dom⁹ dextrū: τ ὑποκάτωθεν ἐστὶ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ cochlearis aſcēſus in mediū τ de medio in ἑλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ culmē tertiū. τ edificauit domū τ conſuma τὰ τριόροφα · καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλε= uit eam. τ laq̄ribꝰ texit eā in cedris. τ σεν αὐτόν. καὶ ἐκοιλοστάμωσεν αὐτὸν ἐν κέδροις · καὶ edificauit tabulata per totā domū quin ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους διόλου τοῦ οἴκου πέν= q; cubitoꝝ altitudo eius: τ cōfudebat tabulata τε πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέχεεν ἐνδέσμους in lignis cedrinis. τ factꝰ eſt ſermo dñi ad ἐν ξύλοις κεδρίνοις. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ſalomonē dicēs: domus hec quā tu edificas: σολομῶντα λέγων, ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ſi ābulaueris in preceptis meis: τ iudi ἐὰν ὁδεύσῃς ἐν τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίμα cia mea feceris: τ cuſtodieris oīa mādata τά μου ποιῆς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς mea gradiens in eis: firmabo ſermonē meū μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου tecum quē locutꝰ ſū ad dauid patrē tuū μετὰ σοῦ ὃν ἐλάλησα πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα σου τ habitabo in medio filioꝝ iſrael: τ nō de καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οὐ κα relinquā ppłz meū iſrael. τ edificauit ſa ταλείψω τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ᾠκοδόμησεν σο lomon domū τ cōſumauit eā. τ edifi λομὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. καὶ ᾠκοδό= cauit ^ parietes domus intriſecꝰ per ligna ce μησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κε drina a pauimēto domus τ vſqꝫ ad δρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν parietes τ vſqꝫ ad trabes. τ laq̄ribꝰ texit cō τοίχων καὶ ἕως τῶν δοκῶν · καὶ ἐκοιλοστάθμησε συνε ſtrictim in lignis intriſecꝰ. τ texit interiorē ptē χόμενα ἐν ξύλοις ἔσωθεν · καὶ περιέχεν τὸ ἔσω τοῦ dom⁹ in abiegnis lateribus. τ edificauit vi οἴκου ἐν πευκίναις πλευραῖς · καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴ ginti cubitos a ſūmitate dom⁹ laterū κοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴκου τῶν πλευρῶν τῶν cedrinoꝝ a pauimēto vſqꝫ ad trabes. τ fe κεδρίνων ἀπὸ ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν · καὶ ἐποίη= cit eam intriſecus de oraculo in ſctū σεν αὐτὸν ἔσωθεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ſanctorū. τ quadraginta cubitoꝝ erat ipſum tēplū ἁγίων. καὶ τεσσαράκοντα πηχέων ἦν αὐτὸς ὁ ναὸς οο

C

oooooo

לִפְנֵי׃ וְאֶרֶז אֶל הַבַּיִת פְּנִימָה
מִקְלַעַת פִּקָּעִים וּפְטוּרֵי צִצִּים
הַכֹּל אֶרֶז אֵין אֶבֶן נִרְאָה׃ וּדְבִיר
בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִפְּנִימָה הֵכִין לְתֵת
שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה׃ וְלִפְנֵי
הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב וְעֶשְׂרִים
אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב סָגוּר
וַיִּצַף מִזְבֵּחַ אֶרֶז׃ וַיְצַף שְׁלֹמֹה
אֶת הַבַּיִת מִפְּנִימָה זָהָב כֶּנוֹר
וַיַּעֲנֵר נְרָתִיקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר
וַיְצַפֵּהוּ זָהָב׃ וְאֵת כָּל הַבַּיִת צִפָּה
זָהָב עַד תֻּם כָּל הַבַּיִת וְכָל הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב׃ וַיַּעַשׂ
בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי שָׁמֶן
עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃ וְחֵמֶשׁ אַמּוֹת
כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד וְחֵמֶשׁ אַמּוֹת
כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת
מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו׃
וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה
אַחַת וְקֶצַב אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרוּבִים׃
קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה
וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי וַיִּתֵּן אֶת
הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי
וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כַּנְפֵי הַכְּרֻבִים וַתִּגַּע
כְּנַף הָאֶחָד בַּקִּיר וְכַנַף הַכְּרוּב
הַשֵּׁנִי נָגְעָה בַּקִּיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם
אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נֹגְעוֹת כָּנָף אֶל
כָּנָף׃ וַיְצַף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב׃
וְאֵת כָּל קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב חָקַק
פִּתּוּחֵי מִקְלָעוֹת כְּרוּבִים וְתִמֹרֹת
וּפְטוּרֵי צִצִּים מִלִּפְנִים וְלַחִיצוֹן׃
וְאֶת כָּל הַבַּיִת צִפָּה זָהָב
לִפְנֵימָה וְלַחִיצוֹן׃ וְאֵת פֶּתַח
הַדְּבִיר עָשָׂה דַּלְתוֹת עֲצֵי שָׁמֶן
אֵיל מְזוּזוֹת חֲמִשִּׁית׃ וּשְׁתֵּי

p̄ foribus oraculi:q& ce
dro ois domus intrinſe
cus veſtiebatur:hīs tor
naturas & ſiūcturas ſuas
fabrefactas & celaturas
eminētes Oīa cedrinis
tabulis veſtiebātur: nec
oīno lapis appere pote
rat ī piete. Oraculū aūt
ī medio domus in inte
riori pte fecerat: vt po
neret ibi arcā federis
dñi. Porro oraculū bē
bat vigīti cubitos lōgi
tudinis & vigīti cubitos
latitudīs: & vigīnti cu
bitos altitudinis: & o
peruit illud atq; veſtiuit
auro purifſimo. Sed &
altare veſtiuit cedro.
Domū quoq; ante ora
culū opuit auro puriſſi
mo: & affixit lamias clau
ſis aureis. Nihil erat in
tēplo hd nō auro tege
retur. Sed & totū altare
oraculi texit auro. Et
fecit
in oraculo duos cheru
bin de lignis oliuarum
decē cubitorum altitu
dinis. Quinq; cubitor
ala cherub vna: & qui
q; cubitorum
ala cherub altera. de
cem cubitos habentes
a ſummitate ale vſq; ad
ale alterius ſummitatē.
Decē quoq; cubitorū e
rat cherub ſeds in men
ſura pari: & opus vnū
erat in duob cherubī:
altitudinē hēbat vnus
cherub decem cubito
rū: & ſīl cherub fecīt
dus. Poſuitq;
cherubin in medio tē
pli interioris.
Extendebant aūt alas
ſuas cherubin & tange
bat ala vna parietem:
& ala cherub
ſcdī tangebat parietē
alterum: ale autem
in media pte tēpli ſem
uicem contingebant.
Texit quoq; cherubin
auro.
Et omēs parietes tem
pli p circuitū ſculpſit va
riis celaturis & torno.
Et fecit in eis cherubin
& palmas: & picturas
varias q̄ſi prmientes de
piete & egredientes. Sz
& pauimentū domus
texit auro intrinſecus. &
extrinſecus. Et i ingreſ
ſu oraculi fecit duo o
ſtiola de lignis oliuarū
poſteſq; angulorū qui
q; & duo

ante factē oraculi: & cedro ope
κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀβίρ, καὶ κέδρῳ περιεκάλυ
ruit domū intrinſecus. & ſculpſit celaturas & exten=
σε τὸν οἶκον ἔσωθεν· καὶ ἔγλυφεν κολαπτὰς καὶ διαπε
ſas laminas: omnia cedrina: & lapis nō
πετασμάτα πέταλα, πάντα κέδρινα, καὶ λίθος οὐκ
apparebat. & oraculū in medio dom ī interiori pte:
ἐφαίνετο· καὶ τὸ ἀβὶρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν,
vt daret ibi arcā federis dñi. viginti cu
δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου· εἴκοσι πή=
bitorū lōgitudo & viginti cubitoꝝ latitudo: &
χεων τὸ μῆκος καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ πλάτος, καὶ
viginti cubitorū altitudo eius. & operuit illud a
εἴκοσι πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυ
uro incluſo. & fecit altare ante
σίῳ συγκεκλεισμένῳ. καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ
faciem oraculi: & operuit illud auro.
πρόσωπον τοῦ ἀβίρ, καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ.
& tota domū operuit auro: vſq; ad cōſummationē
καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας
totius domus. & fecit in oraculo duo
παντὸς τοῦ οἴκου· καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ ἀβίρ δύο
cherubim de ligno oliuarum ſuperſtitum decē cubitoꝝ
χερουβὶμ ἐκ ξύλων κυπαρισσίνων δέκα πηχέων τὸ
magnitudo mēſurata: & quinq; cubitorū ala
μέγεθος ἐσταθμωμένον, καὶ πέντε πηχέων τὸ πλευ=
ra cherub vnius: & quinq; cubitorū
ρὸν τοῦ χερουβὶ τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πηχέων τὸ πλα
ala eius ſcda decē in cubito a
τύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον· δέκα ἐν πήχει ἀπὸ
parte ale eius & vſq; ad partē ale e=
μέρους πτερυγίου αὐτοῦ καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐ
ius. & ſcda cherub in mēſura vna cōſu
τοῦ· καὶ τὸ δεύτερον χερουβὶμ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντε
mmatovna cum ambobus. & altitudo cherub
θειμένα μία μετὰ ἀμφοτέρων· καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβὶ
vnius decē in cubito. ſic & ſecūdus che
τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει. οὕτως καὶ τὸ δεύτερον χε
rub. & poſuit ambo cherubim in medio
ρουβὶ· καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβὶμ ἐν μέσῳ τῆς
domus interioris. & extēdit alas
οἴκου τοῦ ἐσωτάτου· καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας
ſuas: & tāgebat ala vna parietē
αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ τοίχου τοῦ
domus: & ala cherub ſecūdi
οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβὶ τοῦ δευτέρου
tangebat parietē alterū. & ale
ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ ἑτέρου· καὶ αἱ πτέρυγες
coꝝ in medio domꝰ ſe iūcte cōtigebāt ala ale.
αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος·
& texit cherubim auro: & oēs
καὶ περιέχε τὰ χερουβὶμ χρυσίῳ, καὶ πάντας
parietes domus p circuitū in celaturis ſcul=
τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐν κολαπτοῖς ἔγλυ
pſit in ſtilo cherubim: & palmas & ex
φεν ἐν γραφίδι χερουβίμ, καὶ φοίνικας καὶ δια=
tenſas laminas intrinſeco & extri
πετασμάτα πέταλα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξω=
ſeco. & paulmētū domus texit auro
τέρῳ. καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέχε χρυσίῳ
interioris & exteriorīs. & hoſtio
τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου. καὶ τῷ θυράμα
oraculi fecit portas de lignis iuniperinis.
τι τοῦ ἀβὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων·
& lumina quincuplicia & duas
καὶ φλιὰς πενταπλᾶς καὶ δύο

portas de ligno abiegno. τ ſculpture ſup eā
θύρας ἐκ ξύλων πευκίνων · καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν
inſculpte: in eis cherubiz τ palme: τ
ἐγκεκολαμμένα, ἐπ' αὐτῶν χερουβὶμ καὶ φοίνικες, καὶ
extenſe lamine. τ texit auro: τ
διαπεπετασμένα πέταλα. καὶ περιέχεν χρυσίῳ, καὶ
deſcēdebat ſup cherubim τ ſup pal
κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβὶμ καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνι-
mas auro. τ ſic fecit veſtibulo
κας τὸ χρυσίον · καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ
templi.limina de ligno iuniperino:portic̄ q̄drupliciter: τ
ναοῦ.φλιαὶ ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων,τοαὶ τετραπλῶς, καὶ
in ambabus ianuis ligna abiegna due pli
ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα δύο πτυ-
ce ianua vna τ cardines earū: τ due plice
χαὶ ἡ θύρα μία καὶ τροφεῖς αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ
ianua ſecūda: q̄ voluebātur inſculpte cheru
ἡ θύρα ἡ δευτέρα, τρεφόμεναι ἐγκεκολαμμέναι χερου-
bim τ palme: τ extenſe lamine:
βὶμ καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα,
τ tecte auro deducto ſup ſcul-
καὶ πεπιχόσμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτυ-
ptura. τ edificauit atriū interius: tres
πωσιν. καὶ ὠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν,τρεῖς
ordines de politos: τ ordo fabrefacte ce
σίχους λὰξ πελεκητῶν, καὶ σίχος κατεργασμένης κέ
dri in circuitu.in quarto āno fundata eſt do
δρου κυκλόθεν. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐθεμελιώθη ὁ οἶ-
mus dñi in mēſe zio. τ in āno vndecimo in mēſe
κος κυρίου ἐν μηνὶ ζίου. καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἐν μηνὶ
bul: ipſe eſt mēſis octauus: perfecit domū ſe
βούλ, οὗτος ἐστὶν μὴν ὄγδοος, συνετέλεσε τὸν οἶκον κα
cūdū oēs rōes eius τ ſcōz oīa
τὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα
iudiciū eius. τ edificauit eam in ſeptē
τὰ κρίματα αὐτοῦ · καὶ ὠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ
annis.
ἔτεσιν.

Ca. 7.

A Θ Καὶ ὠκοδόμησε σολομὼν τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ
tredecimo anno: τ perfecit totū do
τρισκαιδεκάτῳ ἔτει, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶ-
mū ſuā: τ edificauit domū ſaltus li-
κον αὐτοῦ, καὶ ὠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ λι
bani: cētū cubitorū lōgitudo eius: τ quin
βάνου, ἑκατὸν πηχέων τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντή
quagīta cubitorū latitudo eius: τ trigin-
κοντα πηχέων τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκον-
ta cubitorū altitudo eius ſup quattuor ordines co
τα πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ ἐπὶ τεσσάρων σίχων σὺ
lūnarū cedrinarū: τ humeri cedrini colūnis.τ te
λων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς σύλοις· καὶ ἐφά
xit cedro domū deſup in lateribus
πτωσε κέδρῳ τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν'
colūnarū, τ numer colūnarū quīq τ qua
τῶν σύλων · καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν σύλων πέντε καὶ τεσ
draginta: ordo ynus decē τ quinq. τ
σαράκοντα, ὁ σίχος ὁ εἷς δέκα καὶ πέντε. καὶ
trabes tres: τ regio cōtra regionē tripliciter.
μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ χώραν τριστῶς.
τ oēs porte τ regiōes quadrāgulate
καὶ πάντα τὰ θυρώματα καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι
trabibus cōnexe: a ianua ad ianuā tripliciter. τ
μεμελαθρωμέναι, ἀπὸ θύρας ἐπὶ θύραν τριστῶς· καὶ
porticū colūnarū quinquaginta cubitorū lōgi
τὸ ἐλὰμ τῶν σύλων πεντήκοντα πηχέων τὸ μῆ
tudo: τ triginta cubitorū in latitudine: cōiūcta
κος, καὶ τριάκοντα πηχέων ἐν πλάτει, ξυγωμένα
porticui ante
ἐλὰμ ἐπὶ

---

ostia de lignis oliua-
rū. Et ſculpſit in eis
picturā cherubī & pal-
marū ſpēs & anaglypha
valde prominētia: & te
xit ea auro: & opuit tā
cherubin q̄ palmas &
cetera auro.
Fecit q̄ in introitu tem
pli poſtes de
lignis oliuarū quadrā-
gulatos: & duo
oſtia de lignis abiegnis
altrinſecꝰ & vtrūq̄ oſtiū
duplex erat: & ſeinuicē
tenens aperiebatur.
Et ſculpſit cherubin &
palmas
& celaturas valde emi-
nētes: opuitq̄ oīa lami-
nis aureis ope q̄dro ad
regulam. Et edificauit
atriū interi tribꝰ ordi
nibus lapidū politorum
& vno ordine lignorū
cedri. Anno
quarto fundata eſt do-
mus dñi in mēſe
zio: & in anno vndeci-
mo mēſe
elul ipſe eſt mēſis octa
uus: perfecta eſt
domus in omni opere
ſuo: & in vniuerſis vten
ſilibꝰ ſuis. Edificauitq̄
eam annis ſeptem. 7.
Omū aūt ſuā edifi-
cauit ſalomon
tredeci annis: & ad pfe
ctū vſq̄ perduxit
Edificauit quoq̄ do-
mū ſaltus libani
centū cubitorū lōgitu
dinis: & quinq̄ginta cu
bitorū latitudinis: & tri
ginta cubitorū altitudi
nis: & quattuor dēabu
latoria inter colūnas ce
drinas. Ligna q̄ppe ce-
drina excīderat in colū
nas: & tabulatis cedri
nis veſtiuit totā camerā
que quadraginta quin
q̄ colūnis ſuſtentabatur
Vnus autem ordo habe
bat colūnas quindeci con
tra ſe inuicem poſitas &
e regione ſe reſpicientes
equali ſpatio inter colū-
nas: & ſup colūnas
quadrāgulata ligna in
ductis equalia
Et porticum colūnarū
fecit quinquaginta cu
bitorū longitudinis:
& trigīta cubitorꝝ latitu
dinis & alterā porticū i

דִּלְתוֹת עֲצֵי שֶׁמֶן וַיְקַלַּע עַל־הַדְּלָתוֹת עֲצֵי
מִקְלְעוֹת כְּרוּבִים וְתִמֹרֹת וּפְטוּרֵי כְּ
צִצִּים וְצִפָּה זָהָב וַיִּרְד עַל
הַכְּרוּבִים וְעַל הַתִּמֹרוֹת אֶת הַזָּהָב׃
וְכֵן עָשָׂה לְפֶתַח הַהֵיכָל מְזוּזוֹת
עֲצֵי שֶׁמֶן מֵאַת רִבְעִית׃ וּשְׁתֵּי
דִּלְתוֹת עֲצֵי בְרוֹשִׁים שְׁנֵי
צְלָעִים הַדֶּלֶת הָאַחַת גְּלִילִים
וּשְׁנֵי קְלָעִים הַדֶּלֶת הַשֵּׁנִית
גְּלִילִים׃ וְקָלַע כְּרוּבִים וְתִמֹרוֹת
וּפְטוּרֵי צִצִּים וְצִפָּה זָהָב מְיֻשָּׁר
עַל הַכִּחֻקָּה׃ וַיִּבֶן אֶת הַחָצֵר
הַפְּנִימִית שְׁלֹשָׁה טוּרֵי גָזִית
וְטוּר כְּרֻתֹת אֲרָזִים׃ בַּשָּׁנָה
הָרְבִיעִית יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיָרֵחַ
זִו וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיָרֵחַ
בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
הַבַּיִת לְכָל דְּבָרָיו וּלְכָל מִשְׁפָּטוֹ
וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃

Cap. vij.

וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל
בֵּיתוֹ׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
מְאָה אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל
אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדֵי זִים
וְכָרֻתוֹת אֲרָזִים עַל הָעַמּוּדִים׃
וְסָפַן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל הַצְּלָעוֹת
אֲשֶׁר עַל הָעַמּוּדִים אַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה עָשָׂר הַטּוּר׃
וְשִׁקֻּפִים שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמַחֲזֶה
אֶל מַחֲזֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וְכָל
הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רִבְעִים שָׁקֻף
וּמוּל מַחֲזֶה אֶל מַחֲזֶה שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים׃ וְאֶת אוּלָם הָעַמּוּדִים
עָשָׂה חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ
וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם עַל

פְּנֵיהֶם וְעַמֻּדִים וְעֵב עַל פְּנֵיהֶם׃ פְּנֵה
ואולם הַהֵיכָל אֲשֶׁר יְשַׁפֵּט שָׁם
אֵלֶם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסִפּוֹן בְּאֶרֶז שֶׁבַּט סָבִן
מֵהַקַּרְקַע עַד הַקִּירוֹת וּבֵיתוֹ
אֲשֶׁר יֵשֵׁב שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת
מִבַּיִת לָאוּלָם מַעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה עָשָׂה
וּבַיִת יַעֲשֶׂה לְבַת פַּרְעֹה אֲשֶׁר
לָקַח שְׁלֹמֹה וַאוּלָם הַזֶּה׃ כָּל
אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת מָדַד
נְזִית מְנֹרוֹת בַּמְּנֹרָה מִבַּיִת גָּזַר
וּמְחוּץ וּמִמְּסַד עַד הַטְּפָחוֹת יָסַד
וּמִחוּץ עַד הֶחָצֵר הַגְּדוֹלָה׃ וּמְיסָד וָיָסֹד
אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
אַבְנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמָּה
אַמּוֹת וּמִלְמַעְלָה אֲבָנִים יְקָרוֹת עֶלֶה
נְזִמּוֹת נְזִית וְאֶרֶז׃ וְחֵצֵר הַגְּדוֹלָה
סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים נְזִית וְטוּר סָבִב
נְרָתוֹת אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית יְהוָה
הָאֻפָּנִימִית לָאוּלָם הַבַּיִת׃ וַיִּשְׁלַח שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת חִירָם
מִצֹּר׃ בֶּן אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא אִישׁ
מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ צָרִי
חָרָשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת הַחָכְמָה מָלֵא
וְאֶת הַתְּבוּנָה וְאֶת הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת בִּין יָדַע
כָּל מְלָאכָה נְחֹשֶׁת וַיָּבֹא אֶל עָשָׂה בּוֹא
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת כָּל
מְלַאכְתּוֹ׃ וַיְצַר אֶת שְׁנֵי הָעַמּוּדִים צוּר
נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת
הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתַּיִם
עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת הָעַמּוּד סָבִב עָמַד
הַשֵּׁנִי׃ וּשְׁתֵּי כְתָרוֹת עָשָׂה עָשָׂה
לְהֹתֶת עַל רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים מָצַק נָתַן יָצַק
נְחֹשֶׁת חֲמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת
הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ אַמּוֹת כָּתֵר
קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ שְׂבָכִים
מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֵׂה עָשָׂה

facie maioris porticus [l] & colũnas: [m] & epistylia [n] sup colũnas fecit. [p] Porticũ quoq; [q] fecit in [r] q̃ trí= bunal est fecit: [r] & texit lignis cedrinis [s] a pauimẽto [b] vsq; ad [c] sũ= mitatẽ [o] & domuncula in [c] qua [c] sedebatur ad iudi= candum erat [t] in medio [l] porticu [m] simi li opere. [p] Domũ quoq; [q] fecit [r] fi= lie [e] pharaonis [r] quã vxo= rẽ [u] duxerat [r] salomõ: [r] tali ope quali & [h] ãc [r] porticũ [a] Oia [c] lapidib? [b] pciosis q [c] ad normã quãdam atq; [c] mẽsurã: tã [c] intrísecus q̃s [k] extrínsecus [q] ferrati erãt [l] a fundamento [m] vsq; ad [n] summitatẽ parietum [e] & extrínsecus [p] vsq; ad [q] a trium [r] maius. [s] Fundamẽ ta aũt de [l] lapidibus [n] pre ciosís [r] lapidibus [v] magnis [a] decem síue [b] octo [c] cubitorũ: [r] & desuper [q] la pides [b] preciosi [c] eq̃lis mẽsure [k] fecti erãt: simliterq; de [l] cedro. [m] Et atriũ [n] mai? [o] rõtũdũ [p] triũ [q] ordinũ de lapidibus [r] se ctis: [o] & vnius [s] ordinis de [t] dolata [u] cedro: necnõ [x] & in atrio [r] domus [s] dñi [a] inte riori: [b] & in porticu [c] do m?. [b] Misit quoq; [c] rex [r] sa lomon [g] & tulit [l] hyram [k] de tyro [l] filiũ [m] mulieris [n] vidue [p] de tribu [q] neptali [r] patre [t] tyrio [n] artificẽ [x] erarium [r] & ple nũ [q] sapientia [c] intelligentia [o] & [c] doctri= na [r] ad faciendum [g] omne [b] op? [i] ex ere. Qui [k] cum veniſſet [l] ad [m] regẽ [n] salomonem [o] fecit [q] omne [o] op? ei?: [s] & finxit [u] duas [x] colũnas [r] ereas [g] decem & [v] octo [b] cu bitorũ [c] altitudinis [c] o [b] colũnam [c] vnã: [r] & línea [g] duodecim [c] cubitorũ [h] ambiebat [m] co lumnam [n] vtranq;. [o] Duo quoq; [p] capitella [q] fecit que [r] ponerentur [s] super [r] capi ta [c] colũnarũ [r] fusilia [c] ex [r] ere: [s] quinq; [t] cubito rũ [b] altitudinis [c] capitellũ [o] vnũ: [r] & quinq; [r] cubitorum [g] altitudinis [b] capitellũ [l] al= terũ; & quasi in modum [m] retis & [n] catenarum fi= bi iuicẽ miro [o] ope cõtex

faciem eorũ. τ colũmne τ crassitudo asi fa πρόσωπον αὐτῶν· καὶ σύλοι καὶ πάχος ἐστὶ πρόσω cient eis: τ porticũ soliꝰ vbi tudicabit ibi: πον αὐτοῖς, καὶ ὁ ἐλὰμ τοῦ θρόνου οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, porticũ iudicij. τ tabulis texit cedrinis a ἐλὰμ τοῦ κριτηρίου· καὶ ἐφάτνωσεν κεδρίνοις ἀπὸ pauimẽto vsq; ad sũmitatẽ. τ domus eius in qua sede= ἐδάφους ἕως ὑπερῴου, καὶ οἶκος αὐτοῦ ἐν ᾧ καθή= bit ibi: τ atriũ vnũ circũdatũ his fin σεται ἐκεῖ, καὶ αὐλὴ μία ἐξελιγομένη τούτοις κατὰ opus hoc. τ edificauit domũ salomon fi ὸ ἔργον τοῦτο· καὶ ὠκοδόμησεν οἶκον σολομὼν τῇ θυ= lie pharaõis: quã duxit salomon: iuxta porticũ γατρὶ φαραώ, ἣν ἔλαβεν σολομών, κατὰ τὸ ἐλὰμ τοῦ hñc. hec oia ex lapidib? preciosis sculpta: ex το· ταῦτα πάντα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένα, ἐκ dẽtrãta intrinsec? τ extrinsec? ex fundamẽtis: vsq; ad θεμελίων ἕως θλασήματος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐκ τῶν θεμελίων ἕως extremitates pietũ: τ extrinsec? ad atriũ magnũ τῶν γείσων, καὶ ἔξωθεν ἐς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην fundatũ lapidib? preciosis magnis decẽ cubi τὴν τεθεμελιωμένην λίθοις τιμίοις μεγάλοις δέκα πή tis τ octo cubitis: τ desup lapidib? precio χεσι καὶ ὀκταπήχεσι, καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμί= sis fin cãdem mẽsurã politis τ cedris: οις κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον πελεκητοῖς καὶ κέδροις, τῆς atrij magni circuitu tres ordines politos: αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς σίχοι πελεκητῶν, τ ordo sculpte cedri: τ atrio dom? καὶ σίχος ἐγγεκολαμμένης κέδρου, καὶ τῇ αὐλῇ οἴκου dñi intrinsecꝰ τ porticui domus. τ mi κυρίου τὸ ἔσωθεν καὶ τῷ ἐλὰμ τοῦ οἴκου· καὶ ἀπέστει= sit rex salomon: τ accepit chiram de λεν ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ ἔλαβε τὸν χιρὰμ ἐκ tyro filiũ mulieris vidue: τ iste de tri τύρου υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυ= bu nephthalim. τ pater ei? vir tyrius or λῆς νεφθαλίμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος τέ= tifex erat: τ repletus sapia τίτης ἦν· τ πεπληρωμένος τῆς σοφίας τῆς artis τ prudẽtia τ scia ad faciẽdũ omne τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν opus in ere. τ allat? est ad regem salo= ἔργον ἐν χαλκῷ· καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα σολο monẽ: τ fecit oẽ opus: τ cõflauit μῶντα, καὶ ἐποίησε πᾶν ἔργον, καὶ ἐχώνευσε τοὺς duas colũnas: pece τ octo cubiti altitudo co δύο στύλους, δέκα καὶ ὀκτὼ πήχεις τὸ ὕψος τοῦ στύ= lũne: τ perimetrũ duodecim cubitorũ fi λου, καὶ τὸ περίμετρον δύο καὶ δέκα πηχέων σπα= lum ambiebat eam. τ sic colũna scda. τ ρίον ἐκύκλου αὐτόν· καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος· καὶ duo capitella fecit: vt varet sup capi δύο ἐπιθέματα ἐποίησε, δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφα= ta colũnarũ cõflatilia erea. τ quinq; cubito λὰς τῶν στύλων χωνευτὰ χαλκᾶ· καὶ πέντε πηχέ= rum altitudo capitelli vni?: τ quinq; ων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ πέντε cubitorũ altitudo secũdi: τ fecit retia πηχέων τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου, καὶ ἐποίησε δίκτυα

ad cooperiēdū capitella colūnaꝝ:ſeptē capitello vni: ⁊ ſeptē capitello ſc cūdo op⁹ pēſile. duo ordies malogranatoꝝ ene rētib⁹ cōtexti opus pēſile: ordo ſupra ordinē. ⁊ ſic fecit capitello ſecundo. ⁊ capitella ſup capita colūnaꝝ: opus lilij iuxta veſtibulū quattuor cu bitorū. ⁊ trabs ſup ambas colūnas: ⁊ ſuper latera capitellū: ⁊ malogranatoꝝ duo rū ordines ſup capitellū ſecūdū. ⁊ ſta tuit colūnas veſtibuli tēpli. ⁊ ſtatuit colūnā dexterā: ⁊ vocauit nomē eius tachin. ⁊ ſtatuit colūnā ſcēdam ſini ſtrā: ⁊ vocauit nomē eius boaz. ⁊ ſuper capita colūnaꝝ opus lilij. ⁊ perfectū eſt opus colūnarū. ⁊ fecit mare fuſile decē in cubito a labio eius vſq; ad labiū rotundū p circuitū lous eius: quinq; in cubito altitudo eius. ⁊ re ſticula triginta cubitoꝝ ambiebāt illud. ⁊ firmamenta ſub labio eius in circuitu ambiebāt illud. decē in cubito ābiebāt mare in circuitu. duo ordines firmamētoꝝ fu ſilia in fuſorio eorū. ⁊ duodecim boues ſub mare: tres reſpicientes aquilonē: ⁊ tres reſpicientes mare: ⁊ tres reſpicientes auſtrū: ⁊ tres reſpicientes orientē: ⁊ mare ſuper eos: ⁊ oium poſteriora ad intus. ⁊ craſſitudo eius palmi: ⁊ labiū eius quaſi opus labij calicis pullulās lilij: duorū milliū batoꝝ capax erat. ⁊ fecit decē baſes

ἐπικαλύψαι τὰ ἐπιθέματα τῶν σύλων, ἑνὶ τὰ capitello vni: ⁊ ſeptē capitello ſe ἐπιθέματι τῷ ἑνί, καὶ ἑνὶ τὰ ἐπιθέματι τῷ δευ cūdo op⁹ pēſile. duo ordies malogranatoꝝ ene τέρῳ ἔργον κρεμαστόν. δύο σίχοι ῥοῶν χαλ rētib⁹ cōtexti opus pēſile: ordo κῶν δεδυκτυωμένοι ἔργον κρεμαστόν, σίχος ſupra ordinē. ⁊ ſic fecit capitello ἐπὶ σίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε ἑνὶθίματι τῷ ſecundo. ⁊ capitella ſup capita δευτέρῳ. καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν colūnaꝝ: opus lilij iuxta veſtibulū quattuor cu σύλων, ἔργον κρίνου κατὰ τὸ ἐλὰμ τεσσάρων πη bitorū. ⁊ trabs ſup ambas colūnas: ⁊ χέων. καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σύλων, καὶ ſuper latera capitellū: ⁊ malogranatoꝝ du ἑκάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα, καὶ τῶν ῥοῶν δια cēti ordines ſup capitellū ſecūdū. ⁊ ſta κόσιοι σίχοι ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας. καὶ ἔστη tuit colūnas veſtibuli tēpli. ⁊ ſtatuit σε τοὺς σύλους τοῦ ἐλὰμ τοῦ ναοῦ. καὶ ἔστησε colūnā dexterā: ⁊ vocauit nomē eius τὸν σύλον τὸν δεξιόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ tachin. ⁊ ſtatuit colūnā ſcēdam ſini ἰαχίν. καὶ ἔστησε τὸν σύλον τὸν δεύτερον τὸν ἀρι ſtrā: ⁊ vocauit nomē eius boaz. ⁊ στερόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ βοάζ. καὶ ſuper capita colūnaꝝ opus lilij. ⁊ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων ἔργον κρίνου. καὶ perfectū eſt opus colūnarū. ⁊ fecit ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν σύλων. καὶ ἐποίησε τὴν mare fuſile decē in cubito a la θάλασσαν χυτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χεί bio eius vſq; ad labiū rotundū p circuitū λους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους στρογγύλην κύκλω eius: quinq; in cubito altitudo eius. ⁊ re αὐτῆς, πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ συ ſticula triginta cubitoꝝ ambiebāt illud. ⁊ γκλὶθια τριάκοντα πήχεις ἐκύκλουν αὐτήν. καὶ firmamenta ſub labio eius in ὑποστηρίγματα ὑποκάτω τοῦ χείλους αὐτῆς κυ circuitu ambiebāt illud. decē in cubito ābiebāt κλόθεν ἐκύκλουν αὐτήν. δέκα ἐν πήχει ἀνίσαν τὴν mare in circuitu. duo ordines firmamētoꝝ fu θάλασσαν κυκλόθεν. δύο σίχοι ὑποστηριγμάτων χυ ſilia in fuſorio eorū. ⁊ duodecim boues τῶν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῶν. καὶ δώδεκα βόες ſub mare: tres reſpicientes ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες aquilonē: ⁊ tres reſpicientes mare: ⁊ βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ tres reſpicientes auſtrū: ⁊ tres reſpicientes τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέ orientē: ⁊ mare ſuper eos de τοντες ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐκτά ſuper: ⁊ oium poſteriora ad intus. ⁊ νωθεν, καὶ πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον. καὶ τὸ craſſitudo eius palmi: ⁊ labiū eius πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς quaſi opus labij calicis pullulās lilij: duorū ὡσεὶ ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστῶν κρίνου, δύο milliū batoꝝ capax erat. ⁊ fecit decē baſes χιλιάδας χόες ἐχώρει. καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ

tarū. Vtrūq; capitellum
columnarū fuſile erat.
Septena verſuū retia-
cula ī capitello vno: &
ſeptēa retiacula ī capitel
lo altero. Et perfecit co
lumnas & duos ordines
per circuitū retiaculoꝝ
ſingulorum vt tegerēt
capitella que erant ſu-
per ſummitatem
malogranatorū. Eodē
modo fecit & capitello
ſecūdo. Capitella ātb q̄
erant ſuper capita
colūnarū quaſi opꝰ li-
lii fabricata erāt in por-
ticu q̄ttuor cubitorum:
& rurſū alia capitella ī
ſūmitate colūnarū de-
ſup inxta mēſurā colū-
ne contra retiacula.
Malogranatorū āt duo
cēti ordines erāt in cir-
cuitu capitelli ſecundi.
Et ſtatuit duas
colūnas in portícu tē-
pli. Cumq; ſtatuiſſet
colūnam dexterā: vo-
cauit
cā nomīe iachin. Simi-
liter erexit columnā ſe-
cūdā: & vocauit nomē
eius booz.
Et ſup capita colūnaꝝ
opus in modum lilii
poſuit: pfectūq; ē opus
colūnarū. Fecit quoq;
mare fuſile decem cu-
bitorum a labio vſq; ad
labiū rotundū in cir-
cuitu.
Quiq; cubitorū altitu
do eius: & reſticula tri-
ginta cubitorū cigebāt
illud p circuitū: & ſcul
ptura ſubter labiū cir-
cuibat
illud decē cubitis am-
biens
mare. Duo ordies ſcul
pturarū hiſtriatarū erāt
fuſiles: & ſtabant ſuper
duodecim
boues. E quib⁹ tres re
ſpiciebant ad aquilonē:
& tres ad occidentem
& tres
ad meridiem: & tres
ad orientem: & mare
ſuper eos deſup erat:
quorū poſteriora vni-
uerſa intrinſec latitabāt.
Groſſitudo aūt luteris
triū vnciarū erat: labi-
umq; eius q̄ſi labiū ca-
licis & foliū repādi lilii.
Duomilia batos capie
bat: Et fecit decem ba
ſes

וַיַּעַשׂ ׀ שְׁרִשֹׁרוֹת לַכְּתֶרֶת אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכְּתֶרֶת
הָאֶחָת וְשִׁבְעָה לַכְּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃
וַיַּעַשׂ אֶת הָעַמֻּדִים וּשְׁנֵי טוּרִים
סָבִיב עַל הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת
אֶת הַכְּתֶרֶת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ
הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לְכֹתֶרֶת
הַשֵּׁנִית׃ וְהַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשַׁן בָּאוּלָם
אַרְבַּע אַמּוֹת׃ וְהַכְּתֶרֶת עַל שְׁנֵי
הָעַמּוּדִים גַּם מִמַּעַל לְעֻמַּת
הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר הַשְּׂבָכָה
וְהָרִמֹּנִים מָאתַיִם טוּרִים סָבִיב
עַל הַכְּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ וַיָּקֶם אֶת
הָעַמּוּד הַיָּמִינִי וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמוֹ יָכִין וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּד
הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בֹּעַז׃
וְעַל רֹאשׁ הָעַמֻּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן
וַתִּתֹּם מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים׃ וַיַּעַשׂ
אֶת הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה
מִשְּׂפָתוֹ עַד שְׂפָתוֹ עָגֻל סָבִיב
וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקָוֶה שְׁלֹשִׁים
בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב׃ וּפְקָעִים
תַּחַת לְשָׂפָתוֹ סָבִיב סֹבְבִים
אֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת
הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים הַפְּקָעִים
יְצוּקִים בְּיִצְקָתוֹ׃ עָמַד עַל שְׁנֵי
עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְנִים צָפוֹנָה
וּשְׁלֹשָׁה פְנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה
פְנִים נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים
מִזְרָחָה וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה
וְכָל אַחֹרֵיהֶם בָּיְתָה׃ וְעָבְיוֹ
טֶפַח וְשִׂפְתוֹ כְּמַעֲשֵׂה שְׂפַת
כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשָׁן אַלְפַּיִם בַּת יָמִיל׃
וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר

נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בָּאַמָּה אֹרֶךְ רֹבַע
הַמְכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה
רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃
וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְכוֹנָה מִסְגְּרוֹת סָנַר
לָהֶם וּמִסְגְּרוֹת בֵּין הַשַּׁלְבִים׃
וְעַל הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין
הַשַּׁלְבִים אֲרָיוֹת בָּקָר וּכְרוּבִים אָרַה כָּרַע
וְעַל הַשַּׁלְבִים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת עָלָה
לָאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר לְיוֹת מַעֲשֵׂה לוּחַ עָשָׂה
מוּרָד׃ וְאַרְבָּעָה אוֹפַנֵּי נְחֹשֶׁת יָרַד אפן
לַמְכוֹנָה הָאֶחָת וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת
וְאַרְבָּעָה כַּעֲמָתָיו כְּתֹפֶת לָהֶם
מִתַּחַת לַנִּיר הַכְּתֹפֶת יְצֻקוֹת
מַעֲבָר אִישׁ לְיוֹת וּפִיהוּ מִבֵּית פֶּה
לַמִּתְרֶת וּמַעְלָה בָּאַמָּה וּפִיהָ עָנוֹל עָגֵל
מַעֲשֵׂה כֵּן אַמָּה וְחַצִי הָאַמָּה חָצָה
וְגַם עַל פִּיהָ מִקְלָעוֹת וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם פֶּה רָבַע
מְרֻבָּעוֹת לֹא עֲגֻלוֹת׃ וְאַרְבַּעַת רָבַע
הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת וְיוֹדוֹת
הָאוֹפַנִּים בַּמְכוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפָן כּוֹן
הָאֶחָד אַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה׃
וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים כְּמַעֲשֵׂה
אוֹפַן הַמֶּרְכָּבָה יְדוֹתָם וְנַבֵּיהֶם רָכַב נָב
וְחִשּׁוּקֵיהֶם וְחִשֻּׁרֵיהֶם הַכֹּל חָשַׁק
מוּצָק׃ וְאַרְבַּע כְּתֹפוֹת אֶל יָצַק
אַרְבַּע פִּנוֹת הַמְכוֹנָה הָאַחַת פֵּנָה
מִן הַמְכוֹנָה כְּתֹפֶיהָ׃ וּבְרֹאשׁ
הַמְכוֹנָה חֻצִי הָאַמָּה קוֹמָה חָצָה
עָנוֹל סָבִיב וְעַל רֹאשׁ
הַמְכוֹנָה יְדֹתֶיהָ וּמִסְגְּרֹתֶיהָ
מִמֶּנָּה׃ וַיִּפְתַּח עַל הַלֻּחֹת פָּתַח לוּחַ
יְדֹתֶיהָ וְעַל מִסְגְּרֹתֶיהָ כְּרוּבִים כָּרַב
אֲרָיוֹת תְּמֹרֹת כְּמַשְׂכִּיל אִישׁ אָרַה
וְלִיוֹת סָבִיב כֵּן עָשָׂה אֶת לָהּ סָנַב
עֶשֶׂר הַמְכֹנוֹת מוֹצָק אֶחָד מִדָּה
אַחַת קָצָב אֶחָד לְכֻלָּהֶנָּה׃ כֻּלָּל

eneas quattuor cubito
rum longitudinis ooooo
bases singulas: & quat
tuor cubitorum ooooooo
latitudinis: & triū cu=
bitorū altitudinis: ooo
& ipsum opus basium
interrasile erat. ooooooo
Et sculpture inter iun
cturas ooooooooooooooo
& inter coronulas & oo
ooooooooooooooooooooo
plectas: leões & boues
& cherubin: ooooooo
& in iuncturis similiter
desuper. Et subter ooo
leones & boues quasi
lora ex ere oooooooooo
dependentia: & quattu
or rote ooooooooooooo
per bases singulas: &
axes erei ooooooooooo
& per quattuor partes
quasi humeruli oooooo
subter luterē fusiles oo
ooooooooooooooooooo
cōtra seinuicē respectā
tes. Os quoq; luteris i
trinsecus erat in capitis
sūmitate: & qđ forinse=
cus apparebat vnius bu
biti erat totū rotundū.
piterq; hēbat vnū cu=
bitū & dimidiū. In an
gulis aūt colūnarū varie
celature erāt: & media
intercolūnia quadrata nō
rotunda. Quattuor
quoq; rote q̄ p q̄ttuor
angulos basis erant co
herebant sibi subter ba
sim. Vna rota hēbat al
titudis cubitū & semis.
Tales aūt rote erāt qua
les solēt in curru fieri. Et
axes earū & radii oooo
& canti & modioli om=
nia oooooooooooooooo
fusilia. Nā & hūeruli il=
li quattuor per singulos
angulos basis vnius oo
ooooooooooooooooooo
ex ipsa basi fusiles & cō
iuncti erāt. In summita
te aūt basis erat quedā
rotūditas vnius & di=
midii cubiti ita fabrefa=
cta vt luter desup posset
poni: habens celaturas
suas variasq; sculpturas
ex semetipsa. Sculpsit
quoq; in tabulatis illis
q erant ex ere: & in an=
gulis cherubin & oooo
leones & palmas qua=
si in similitudinē hois stan
tis vt nō celata sed appo
sita per circuitū videren
tur. In hūc modū fecit
decē bases: fusura vna
& mensura sculpturaq;
consimili. oooooooooooo

χαλκᾶς τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνὰ τῆς
vnius et quattuor cubitorū latitudo eius: et
μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ
trium cubitorū altitudo eius. et hoc opus
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ τοῦτο τὸ ἔργον
basis interrasile eis: et interrasile
τῆς μεχωνὰ συγκλεισὸν αὐτῆς, καὶ συγκλεισὸν
in medio tecturarū. et in interrasili
ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων· καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσμα
bus in medio tecturarū leones et boues et che
τα ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶβόες καὶ χε
rubim. et in tecturis sic et de
ρουβίμ· καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτω καὶ ἐπά
super: et subter leones et boues
νωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν
regiões op descēsus. et quattuor rote
χῶραι ἔργον καταβάσεως· καὶ τέσσαρες τροχοὶ
ere basi vni et excedēcia
χαλκοῖ τῇ μεχωνὰ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προέχοντα
erea et quattuor ptes eius: humeruli eay sub
χαλκᾶ καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, ὠμίαι αὐτῶν ὑπο
ter luteres. et humeruli fusiles
κάτωθεν τῶν λ ήρων, καὶ ὠμίαι κεχυμέναι ἐκπο
trans virū apposite. et os eius
πέραν ἀνδρὸς προσκείσθαι· καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
intrinsecus capitelli et sup in cubito. et
ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος καὶ ἄνω ἐν πήχει· καὶ τὸ
os eius rotūdū: opus sic cubiti
στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν, ποίημα οὕτω πήχεως
et dimidij cubiti. et in ore e=
καὶ ἡμίσεως πήχεως· καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐ=
tus tornature et interrasilia eor quadrā
τοῦ διατορεύματα καὶ διάστηγα αὐτῶν τετρά=
gulata nō rotūda. et quattuor rote sub
γωνα οὐ στρογγύλα· καὶ τέσσαρες οἱ τροχοὶ ὑποκάτω
ter interrasilia. et manus in rotis
θεν τῶν διαστήγων· καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς
in base. et altitudo rote vni
ἐν τῇ μεχωνά· καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς
cubiti et dimidij. et opus rotar
πήχεως καὶ ἡμίσους· καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν
sic opus rotarū currus. et manus eay
ὡς ἔργον τροχῶν ἅρματος· καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν
et humeri earū et opera earū
καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν
oia fusilia. et quattuor humeruli in
τὰ πάντα χωευτά· καὶ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν
quattuor angulis basis vnius: ex ba
τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὰ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς με
se humeri eius. et in summitate ba
χωνὰ οἱ ὦμοι αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχω
sis medietas cubiti magnitudo eius rotunda
νὰ ἡμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον
in circuitu sup caput basis. et ma
κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνά· καὶ αἱ χεῖ
nus eius et interrasilia eius ab ea.
ρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς.
et aperiebat sup principia manuū eius.
καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς·
et interrasilia eius cherubim et leones
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες
et palme statia: vnūqđq; appositū iurta fa=
καὶ φοίνικες ἐσῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσω
ciem eius intrisecus in circuitu. iurta hanc fe
πον αὐτοῦ ἔσωθεν κυκλόθεν· κατὰ ταύτην ἐποί
cit decem bases ordine vno et mēsura vna
ησε τὰς δέκα μεχωνὼθ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν
in omnibus.
ἐν πᾶσιν. oooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

τ fecit decē luteres eneos quadragin
καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκον
ta batos capacē vnū luterē mēsura
τα χόες χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυλον μετρήσει
quattuor cubitorū. τ luter vn⁹ sup ba
τεσσάρων πηχέων. καὶ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τὴν με=
sim vnā decē basibus. τposuit decē
χωρὰ τὴν μίαν ταῖς δέκα μεχωνώθ. καὶ ἔθετο τὰς δέκα
bases quinq; ab humero domus q̄
μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a dextris: τ quinq; ab humero domus q̄
ἐκδεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a sinistris. τ mare ab humero
ἐξαρισερῶν. καὶ τὴν θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
domus a dextris cōtra orientē a la
οἴκου ἐκδεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλί=
tere austri. τ fecit chirā lebetes
τους τοῦ νότου. καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας
τ calfactoria τ phialas. τ cōple
καὶ τὰς θερμασρεῖς καὶ τὰς φιάλας. καὶ συνετέ=
uit chirā facere oia opera q̄cūq; fe
λεσε χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίη
cit regi salomont in domo dñi.
σε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. τοὺς
duas colūnas τ vertibilia sculpturarū exūtia
δύο σύλους καὶ τὰ σρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα
sup capitalia colūnaꝝ duo. τ retiacla
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων δύο. καὶ δίκτυα
duo vt operīrēt vtraq; vertibilia
δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τῶν
sculpturarū exūtia sup colūnas. τ malogranata
γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν σύλων. καὶ τὰς ῥόας
ambobus retiaculis quadrigenta. duo ordi
ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις τετρακοσίας. δύο σει=
nes malograna torū retiaculo vni: ad opertēdū
χοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ πρικαλύπτειν
vtraq; vertibilia erūta sup ambobus
ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τὰ ὄντα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν
colūnis. τ decē bases: τ la
σύλων. καὶ τὰς δέκα μεχωνώθ, καὶ τοὺς χυ=
teres decē sup bases: τ
τρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνώθ, καὶ
mare vnū: τ duodecim boues qui
τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς δώδεκα βοᾶς τοὺς
subter mare: τ lebetes τ
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς
calfactoria τ phialas: τ oia vasa
θερμασρεῖς καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
perfecit: q̄ fecit chiram regi sa
συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ σο=
lomoni in domo dñi cuea valde. in
λομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἄρδην. ἐν τῷ
vicinio iordanis fudit ea rex
περιοίκῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασι=
in crassitudine terre inter socchoth
λεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον σοκχὼθ
τ inter sarthan. τ dedit salomō rex
καὶ ἀναμέσον σαρθάν. καὶ ἔδωκε σολομὼν ὁ βασι=
oia vasa: pre multitudine ntinis nō
λεὺς πάντα τὰ σκεύη, ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ
erat pōdus eris. τ fecit salomon
ἦν σαθμὸς τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἐποίησεν ὁ σολομὼν
omnia vasa in domo dñi: altare
πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιασήριον
aureū: τ
τὸ χρυσοῦν, καὶ

G

ᶜFecit quoqꝫ ᶠdecem ᵍlu=
teres ʰ eneos. ooooooooo
ᶦQuadragīta ᵏbatos ˡca=
piebat ᵐluter ⁿ vnus: erat
ꝫ ᵒquattuor ᵖ cubitorū.
ᵍSinguloſqꝫ ʳluteres ooo
ˢper ſingulas. ideſt ᵗdecē
ooooooooooo oooooooo oo
ᵘbaſes ᵛpoſuit: ᵛ& cōſtitu
it decem ʷ baſes: ˣquinq;
ʸad ᶻdexterā ᵃpartem ᵇtē=
pli: ᶜ& quinq; ooooooooo
ᵈad ſiniſtram. ᵉMare ᶠaūt
ooooooo ooooooooooooo
ᵍpoſuit ad ʰdexterā ⁱ ptē
ʲtēpli ᵏcontra orientem
ˡad ᵐmeridiem. ⁿFecit er=
go ᵒhyram ooooooooooo
ᵖlebetes ᵍ& ʳſcutras ˢ& oo
ooooooooo ooooooooooo
ᵗamulas: ᵘ& perfecit ooo
ooooooooo ooooooo
ᵛomne ʷopus ooooooooo
ooooooooo ooooooooo
ˣregis ʸſalomonis in ᶻtem
plo ᵃdñi. ᵇcolumnas ooo
ᶜduas: ᵈ& funiculos ᵉcapi
tellorum ᶠſuper ooooo
ᵍcapitella ʰcolūnarū ⁱduo=
os: ʲ& retiacula ooooooo
ᵏduo: ˡvt operirent ᵐduos
ⁿfuniculos qui erant oo
ᵖſuper ᵍcapita ʳcolumna
rum ooooooooooooooo
ˢ& ᵗmalogranata ᵘq̄drin
genta ᵛin duobus ooooo
ʷretiaculis: ˣduos ʸverſus
ᶻmalogranatorum oooo
ᵃin retiaculis ᵇſingulis ᶜad
operiendos ooooooooo
ᵈfuniculos ᵉcapitellorum
ᶠqui erant ᵍſuper ʰcapita
ⁱcolumnarū: ʲ& ᵏbaſes
ˡdecem: ooooooooooooo
ᵐ& ⁿluteres ᵒdecem ᵖſuper
ᵠbaſes: ooo ooooooooooo
ʳ& ˢmare ᵗvnum: ᵘ& ᵛbo=
ues ooooooooooooooooo
ʷduodecim ˣſubter ʸma=
re: ᶻ& ooooooooooooooo
ᵃlebetes ᵇ& ᶜſcutras ᵈ& oo
ooooooo ooooooooooooo
ᵉamulas: ᶠomnia ᵍvaſa
ooooooooooooooooooo
ʰque ⁱfecit ʲhyram ᵏregi
ˡſalomoni in ooooooo
ᵐdomo ⁿdomini de ᵒauri
calcho erant. ᵖIn campe
ſtri regiōe ᵠiordanis ʳfu=
dit ea ˢrex ᵗin argylloſa
ᵘterra ᵛinter ʷ ſochot ˣ &
ʸſarthan: ooooooooooo
ᶻ& poſuit ᵃ ſalomon ᵇoia
ᶜvaſa in domo domini.
ᵈPropter multitudinem
aūt ᵉnimiam ᶠnon ᵍerat
ʰpondus ⁱeris. ʲ Fecitqꝫ
ᵏſalomon ooooooooooo
ˡomnia ᵐvaſa in ⁿdomo
ooooooooooooooooooo
ᵒdomini: ᵖ altare ᵠ aureū
ʳ& ooooooooooo

עָשָׂה וַיַּעַשׂ עֲשָׂרָה כִּיֹּרוֹת נְחֹשֶׁת
אַרְבָּעִים בַּת יָכִיל הַכִּיּוֹר הָאֶחָד
אַרְבַּע בָּאַמָּה הַכִּיּוֹר הָאֶחָד כִּיּוֹר
אֶחָד עַל הַמְכוֹנָה הָאַחַת לַעֲשֹׂר
הַמְכֹנוֹת וַיִּתֵּן אֶת הַמְכֹנוֹת חָמֵשׁ
עַל כֶּתֶף הַבַּיִת יָמִין וְחָמֵשׁ עַל
כֶּתֶף הַבַּיִת מִשְּׂמְאוֹל וְאֶת הַיָּם
נָתַן מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית קֵדְמָה
מְמוּל נֹגֶב וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת
הַכִּיֹּרוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת
אֵת כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה עַמּוּדִים
שְׁנַיִם וְגֻלֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת
שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי גֻלוֹת
הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים
וְאֶת הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי
הַשְּׂבָכוֹת שְׁנֵי טוּרִים רִמֹּנִים
לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי
גֻלוֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָעַמּוּדִים וְאֶת הַמְּכֹנוֹת עָשָׂר
וְאֶת הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרָה עַל הַמְּכֹנוֹת
וְאֶת הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת הַבָּקָר
שְׁנֵים עָשָׂר תַּחַת הַיָּם וְאֵת
הַסִּירוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מָרֻט בְּנִכֹּר
הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה
הָאֲדָמָה בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן
וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת כָּל הַכֵּלִים
הַרְבֵּה מְאֹד לֹא נֶחְקַר
מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
אֶת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית
יְהוָה אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת

הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים פָּנֶה
זָהָב וְאֶת הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ מִיָּמִין זָהָב וְאֶת חָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב סְנוֹר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת וְהַמֶּלְקָחַיִם זָהָב וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְדַלְתוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְדַלְתֵי הַהֵיכָל זָהָב וַתֵּכֶל כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת קָדְשֵׁי דָוִד אָבִיו אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֵּלִים נָתַן בַּאֲצָרוֹת בֵּית יְהוָה׃

Cap.viij.

אָז יְקַהֵל שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלַ͏ִם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִוא צִיּוֹן׃ וַיִּקָּהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ מֵרֹב׃ וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֶל מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת אֶל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אֶל תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים

mēſam'ſup quam ponerentur'panes"pponis 'auream:'&'candelabra aurea'quiq; bad dextrā '& qnq; bad ſiniſtrā'contra'oraculū ex'auro ꝛꝛꝛ 'puro"&quaſi lilii'floreſ '& lucernasdeſup'aureaſ "& forcipes'aureos m & hydrias:"& fulcimulas: °& phialas:'& mortariola:'& thuríbula de ꝛꝛꝛꝛ 'auro"puriſſimo.'Et cardines"oſtiorum ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'domus'iterioris' ſancti 'ſanctorum & ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'oſtiorū'dom' 'tēpli ex 'auro erāt.'Et perfecit 'omne'op'qđ faciebat ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ m'ſalomon in"domo'domini:'& intulit ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "que ſctificauerat'dd"pater ſuus:'argentum ꝛꝛꝛ '&"aurum'&'vaſa:'repoſuitq; ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'in theſauris'domus"do mini. 8.

TVnc'congregati ſũt ꝛꝛꝛ 'maiores natu 'iſrael"cum 'principibus "tribuum& ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'duces"familiarum"filiorum°iſrael'ad ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "regem'ſalomonē in"ieruſalem'vt deferrent ꝛꝛꝛ 'arcam'federis'dñi'de ciuitate'dauid· ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'ideſt de'ſion.'Cōuenitq; 'ad"regem ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'ſalomonē'vniuerſus "iſrael'in menſe ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "bethanim"i ſolēni die 'ipſe eſt'mēſis"ſeptimꝰ. 'Venerūtq;'ſenes de"iſrael:'& tulerunt ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "arcā'ſacerdotes'& portauerunt ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'arcam'domini'&'tabernaculum'federis:'& ꝛꝛꝛ "oia'vaſa"ſanctuarii"q̄ erant'in tabernaculo:'& ferebāt'ca'ſacerdotes'& leuite.'Rex autem ꝛꝛꝛꝛ "ſalomon'&'oīs'multitudo'iſrael'que cōuenerat 'ad eū gradiebatur'cū il'lo'ante'arcā:& 'immolabant'oues'& boues"abq; 'eſtimatione ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "&"numero. 'Et intulerunt'facerdotes ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'arcam'federis' domini "in "locum ſuum ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'in'oraculum'templi'in 'ſanctum ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'ſanctorum'ſubter "alas ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'cherubin.'Siquidē'cherubin'expandebant ꝛꝛꝛ "alas"ſuper ° locū'arce: '& protegebant ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ

menſam inqua panes ꝓpoſitiōis aurea: τὴν τράπεζαν ἐφ᾽ ὃν οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως χρυσῆν, τ cādelabra quinq; a dextris τ quinq; a ſiniſtris cōtra faciem oraculi aurea inτὰ ὠνύμων κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσᾶς συγcluſa: τ lampadas: τ lucernas κεκλεισμένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τοὺς λύχναυς: τ hydrias aureas: τ vellitulos, καὶ τὰς ἐπαρυσρίδας χρυσᾶς, καὶ τὰ πρόbula: τ claui: τ phiale: τ catina: τ θυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ mortariola aurea: inciuſa. τ cardines τὰ θυίσκαι χρυσᾶι, συγκλεισά· καὶ θυρώματα oſtiũ domus interioris ſancti τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου τοῦ ἁγίου ſctõꝝ: τ portas domus tẽpli auτῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου ναοῦ χρυreas. τ cõpletũ eſt opus: qđ fecit Salo σᾶς· καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον, ὃ ἐποίησε σολοmon domui dñi. τ intulit ſalomon μὼν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ εἰσήνεγκε σολομὼν τὰ 2.Reg. ſcta dauid pris ſui: argentũ τ ἅγια δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον καὶ 5.a. aurũ τ vaſa dedit in theſau τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τοὺς θυσαυros domus dñi. ροὺς οἴκου κυρίου. Ca. 8.

TVnc cōgregauit rex ſalomon A Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν 2.Reg. omnes maiores natu iſrael τ oēs prin- πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ καὶ πάντας ἄρχον 5.a. cipes tribuũ duces familiarũ filios iſrael ad τας φυλῶν ἡγεμόνας πατριῶν υἱῶν ἰσραὴλ πρὸς regem ſalomonẽ in hieruſalem: vt τὸν βασιλέα σολομῶντα ἐν ἱερουσαλήμ, τοῦ deferrent arcam federis dñi de ci- ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ τῆ uitate dd: hec eſt ſion in mẽſe athanim in ſole λεως δαυίδ, αὕτη ἐστὶ σιὼν ἐν μηνὶ ἀθανὶμ ἐν ἑορ mi die: ipſe eſt mẽſis ſeptimus. τ venerũt oēs τῇ, αὐτὸς ἐστὶν μὴν ἕβδομος· καὶ ἦλθον πάντες ſeniores iſrael. τ tulerũt ſacerdotes οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ· καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν arcã τ tabernaculũ federis τ omnia κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα vaſa ſcta que in tabernaculo τὰ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ federis. τ rex τ oīs ꝓpꝫ iſ μαρτυρίου· καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσrael ante arcã imolãtes boues τ ραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες βόας καὶ oues innumerabiles. τ inferunt ſacerπρόβατα ἀναρίθμητα· καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱεdotes arcã federis dñi in locũ ρεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸν τόπον ſuũ in oraculũ domus in ſancta αὐτῆς εἰς τὸν δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ſctõꝝ ſubter alas cherubim: quia ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβίμ, ὅτι τὰ cherubim erpanſa alis ſup χερουβὶμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ locũ arce. τ protegebãt τόπον τῆς κιβωτοῦ· καὶ περιεκάλυπτον

cherubim ſup arcā ꝛ ſup ſcā eius
τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς
deſuper: ꝛ eminebāt ſcīficata: ꝛ appare
ἐπάνωθεν, καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐβλέπετο
bāt ſūmitates ſcīficatoꝝ de ſanctis ſup fa
το δὲ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων ἐστὶ πρὸ
ciem oraculi. ꝛ nō apparebāt extrīſec⁹: ꝛ fuerūt
σωπον τοῦ δαβίρ· καὶ οὐκ ὤφθανοντο ἔξω, καὶ ἦσαν
B ibi vſq; in diem hanc. ꝛ nō erāt in ar
ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβω
ca niſi due tabule lapidee tabule federis:
τῷ πλὴν δὶ δύο πλάκες λίθιναι πλάκες τῆς διαθήκης,
quas poſuerat ibi moyſes in choreb: q̄s pepigit dñs cū
ἃς ἔθηκεν ἐκεῖ μωυσῆς ἐν χωρήβ, ἃς διέθετο κύριος με
filijs iſrael cū egrederētur ipſi de
τὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ
terra egypti. ꝛ factū eſt vt egreſſi ſūt ſacerdotes de
γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ
ſcīſuario ꝛ nebula impleuit domū dñi. ꝛ
ἁγίου καὶ ἡ νεφέλη ἀνέπλησε τὸν οἶκον κυρίου. καὶ
nō poterāt ſacerdotes ſtare adminiſtrādū a fa
οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώ
cie nebule: q̄ impleuit gl̄ia dñi do
που τῆς νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶ
mū dñi. tūc dixit ſalomō: dñs dixit: vt habi
2.Par. κον κυρίου. τότε εἶπε σολομών, κύριος εἶπεν, τοῦ κατα
9.a. taret in caligine. ꝛ ego edificaui domū no
σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ· καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνό
mini tuo ſcīſſimū tibi ꝛ paratū: ꝛ ſolio tuo
ματί σου ἅγιόν σοι καὶ ἕτοιμον, καὶ τὴν καθέδρα σου
vt habites tu in eo in ſēpiternū. ꝛ con
τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ ἀπέ
uertit rex faciem ſuā ꝛ bene
στρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εὐλόγη
dixit oīi iſrael. ꝛ oīs eccl̄ia iſra
σε τὸν πάντα ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσρα
el ſtabat. ꝛ ait: bñdict⁹ dñs deus iſrael:
ὴλ ἑστήκει· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
qui locut⁹ eſt in ore ſuo de dauid pa
ὃς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ τοῦ πα
tre meo: ꝛ in manib⁹ eius perfecit di
τρός μου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν λέ
cens: a qua die eduxi pplm meū iſrael de
γων, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἐξ
egypto nō elegi in ciuitate in vno ſceptro ſ
αἰγύπτου οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτῳ ἰσ
rael: vt edificarē domū vt eſſet nomē meū
ραήλ, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου
ibi: ſed elegi in dauid vt eſſet vnꝰ
ἐκεῖ, ἀλλ' ἐξελεξάμην ἐν δαυὶδ τοῦ εἶναι ἡγούμενον
ſup pplm meū iſrael. ꝛ fuit in corde
ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῇ καρδίᾳ
dauid pfis mei edificare domū nomi
δαυὶδ τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόμα
ni dñi dei iſrael. ꝛ ait dñs ad dauid
τι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυὶδ
patrē meū: q̄ fuit in corde tuo e
τὸν πατέρα μου, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰ
dificare domū nomini meo: benefeciſti: q̄ fu
κοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ἠγάθυνας, ὅτι ἐγέ
it in corde tuo. verūtñ nō tu edificabis
νετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου. πλὴν οὐ σὺ οἰκοδομήσεις
domū: ſed filiꝰ tuus q̄ egreſſus eſt ex lateribꝰ
τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν
tuis: iſte edificabit domū nomini meo. ꝛ
σου, οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου. καὶ
ſuſcitauit dñs ſermonē ſuū quē locut⁹ eſt: ꝛ ſteti
ἀνέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀνέστην
pro dauid patre meo: ꝛ ſedi
ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα

arcam⁰ &ʳvectes eius
dſuper.ˢCūq; eminerēt
ᵉvectesᵇ & apparerent
ᶜſummitates eorum fo
risᶠſanctuariumᵍante
ᵗoraculū:ʰnōⁱapparebāt
vltraᵐextrīſecus: quiⁿ&
fuerūtᵒibiᵖvſq; inᵠpn̄tē
ᵍdiē.ˢIn arca aūtᵗ non e
rat aliudᵘniſiˣdueʸtabu
leᶻlapideeᵃq̄s ᵇpoſuerat
ᶜin eaᵈmoyſesᵉin oreb
ᶠq̄nᵍpepigitʰdn̄sⁱfedus
ᵏcūˡfiliisᵐiſraelⁿcū egre
derentur ᵒde terra
ᵖegypti.ᵠFactū ē âtʳ cū
exiſſentˢſacerdotesᵗde
ᵘſanctuario:ᵛnebulaʷim
pleuit ˣdomum
ʸdn̄i:ᶻ& nonᵃ poterātᵇſa
cerdotesᶜſtare
ᵈ& miniſtrareᵉppᶠnebu
lā.ᵍImpleuerātʰeni ⁱgl̄ia
ʲdn̄iᵏdomumˡ dominí.
ᵐTuncⁿaitᵒ
ᵖſalomon.ᵠDn̄sʳdixitˢvt
habitaretᵗin nebula.
ᵘEdificās ᵛedificauiʷdo
mū &ˣhabitaculū ʸtuum
ᶻfirmiſſimū ᵃſoliū tuū in
ᵇſempiternū.ᶜCōuertit
q̄ᵈrexᵉfaciē ſuāᶠ & bn̄di
xitᵍoīʰecclēſieⁱiſrael.
ʲOis enīᵏ ecclēſiaˡiſrael
ᵐſtabat.ⁿEt ait ſalomon.
ᵒBn̄dictus ᵖdn̄sᵠdeus ʳiſ
raelˢqui
ᵗlocutus eſtᵘore ſuoᵛ ad
ʷdauidˣpatrē meū:ʸ& in
manibus eiusᶻpfecitᵃdi
cens.ᵇA ᶜdieᵈqua
ᵉeduxiᶠpopulum meū
ᵍiſrael
ʰde egypto:ⁱnōʲelegiᵏci
uitatemˡde vniuerſis
ᵐtribusⁿiſrael:ᵒvt edi
ficaretur ᵖdomus ᵠ& eēt
ʳnomen meūˢibi:ᵗſed e
legiᵘdauidᵛvt eēt ʷſuper
ˣpplm meūʸiſrael.ᶻVo
luitq̄ᵃdauid
ᵇpater meᵒˢedificareᵈdo
mūᵉnominiᶠdn̄iᵍdei
ʰiſrael:ⁱ& aitʲdn̄sᵏadˡda
uid
ᵐpatrē meū.ⁿQd̄ᵒcogi
taſtiᵖinᵠ corde tuo ʳedifi
careˢdomumᵗnoi meo:
ᵘbn̄ feciſtiᵛhoc ip̄mʷmē
te tractās.ˣ Veruntn̄ ʸtu
ᶻnōᵃedificabis mihiᵇdo
mū:ᶜſedᵈfiliꝰ tuᵉ?ᶠ q egre
dietur deᵍrenib? tuis
ʰip̄eⁱedificabitʲ domum
ᵏnoi meoˡ.Confirmauit
ˣdominusᵐſermonē ſuū
ⁿquēᵒlocutus eſt:
ᵖſtetiq̄ᵠproʳdauidˢ pa
tre meo: ᵗ& ſedi

ג כְּרוּבִים	עַל	הָאָרֹן
ד מִלְמַעְלָה	וַיִּרְאוּ	הַבַּדִּים
ה רָאשֵׁי	הַבַּדִּים	מִן
ו הַדְּבִיר	וְלֹא	יֵרָאוּ
ז שָׁם	עַד	הַיּוֹם
ח שְׁנֵי	לֻחוֹת	הָאֲבָנִים
ט שָׁם	מֹשֶׁה	בְּחֹרֵב
י יָצָא	עִם	בְּנֵי
יא מִצְרָיִם	וַיְהִי	בְּצֵאת
יב הַקֹּדֶשׁ	וְהֶעָנָן	מָלֵא
יג יְהוָה	וְלֹא	יָכְלוּ
יד לְשָׁרֵת	מִפְּנֵי	הֶעָנָן
טו יְהוָה	אֶת	בֵּית
טז שְׁלֹמֹה	יְהוָה	אָז
יז בְּנֹה	בָנִיתִי	בֵּית
יח לְשִׁבְתְּךָ	עוֹלָמִים	וַיִּסֹּב
יט בָּנָיו	יְבָרֵךְ	אֶת
כ וְכָל	קְהַל	יִשְׂרָאֵל
כא בָּרוּךְ	יְהוָה	אֱלֹהֵי
כב דְּבַר	בְּפִיו	אֶת
כג מִלֵּא	לֵאמֹר	מִן
כד הוֹצֵאתִי	אֶת	עַמִּי
כה שָׁמַרְתָּ	לְעַבְדְּךָ	דָּוִד
כו בָּנָה	הַיָּה	עַתָּה
כז עַבְדְּךָ	וְעַל	בֵּיתוֹ
כח שָׁמַיִם	וּשְׁמֵי	הַשָּׁמָיִם
כט עֵינֶיךָ	פְתֻחוֹת	אֶל
ל וְשָׁמַעְתָּ	אֶל	תְּחִנַּת
לא בְּבֹא	אִישׁ	לְחֲטֹא
לב וְאַתָּה	תִּשְׁמַע	הַשָּׁמַיִם
לג בְּהִנָּגֵף	עַמְּךָ	יִשְׂרָאֵל
לד וְשָׁבוּ	וְהוֹדוּ	אֶת
לה בְּהֵעָצֵר	שָׁמַיִם	וְלֹא
לו וְאַתָּה	תִּשְׁמַע	הַשָּׁמַיִם
לז רָעָב	כִּי	יִהְיֶה
לח כָּל	תְּפִלָּה	כָּל
לט וְאַתָּה	תִּשְׁמַע	הַשָּׁמַיִם
מ יְרֵאוּךָ	כָּל	הַיָּמִים
מא וְגַם	אֶל	הַנָּכְרִי
מב כִּי	יִשְׁמְעוּ	אֶת
מג אֵלֶיךָ	הַנָּכְרִי	לְמַעַן
מד כִּי	יֵצֵא	עַמְּךָ
מה וְשָׁמַעְתָּ	הַשָּׁמַיִם	אֶת
מו כִּי	יֶחֶטְאוּ	לְךָ
מז וְהֵשִׁיבוּ	אֶל	לִבָּם
מח וְשָׁבוּ	אֵלֶיךָ	בְּכָל
מט וְעָשִׂיתָ	מִשְׁפָּטָם	וְאֶת
נ וְסָלַחְתָּ	לְעַמְּךָ	אֲשֶׁר
נא כִּי	עַמְּךָ	וְנַחֲלָתְךָ
נב לִהְיוֹת	עֵינֶיךָ	פְּתֻחוֹת
נג כִּי	אַתָּה	הִבְדַּלְתָּם
נד וַיְהִי	כְּכַלּוֹת	שְׁלֹמֹה
נה וַיַּעֲמֹד	וַיְבָרֶךְ	אֶת
נו בָּרוּךְ	יְהוָה	אֲשֶׁר
נז יְהִי	עִם	אֲבֹתֵינוּ
נח וְיַטֵּ	לְבָבֵנוּ	אֵלָיו
נט וְיִקְרְבוּ	אֲמָרַי	אֵלֶּה
ס לְפָנֵי	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ
סא וְיִהְיוּ	לְבָבְכֶם	שָׁלֵם
סב וַיִּזְבְּחוּ	זֶבַח	שְׁלָמִים
סג וַיִּזְבַּח	שְׁלֹמֹה	זֶבַח
סד בַּיּוֹם	הַהוּא	קִדַּשׁ
סה וַיַּעַשׂ	שְׁלֹמֹה	בָּעֵת
סו בַּיּוֹם	הַשְּׁמִינִי	שִׁלַּח

ג cherubim · ד above · ה heads · ו oracle · ז this day · ח two · ט Moses · י Israel · יא Egypt · יב cloud · יג could · יד minister · טו house · טז Solomon · יז built · יח dwelling · יט sons · כ congregation · כא blessed · כב spoke · כג fulfilled · כד brought · כה keep · כו now · כז servant · כח heaven · כט eyes · ל hear · לא sin · לב hear · לג smitten · לד return · לה heaven · לו hear · לז famine · לח prayer · לט hear · מ fear · מא stranger · מב hear · מג stranger · מד hear · מה sin · מו return · מח return · מט maintain · נ forgive · נא people · נב eyes · נג separated · נד finished · נה stood · נו blessed · נז be · נח incline · נט near · ס before · סא be · סב offered · סג offered · סד day · סה held · סו day

עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם שׁוּם לְקוֹם
לָאָרוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה נָרַת
אֲשֶׁר כָּרַת עִם אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ יָצָא
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה עָמַד
לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל קְהַל נָגַד כֹּל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃ פָּרַשׂ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל עָלָה
הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ
בְּכָל לְבָבָם׃ אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר דִּבֶּר
בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ
דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ
לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי כָּרַת
יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם לָלֶכֶת שָׁמַר הָלַךְ
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ אָמַן
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי׃ כִּי
הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא
יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר כִּלְכַּל
בָּנִיתִי וּפָנִיתָ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ פָּנָה
וְאֶל תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ פָּלַל חָנַן
אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר רָנַן
עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃
לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל הַבַּיִת
הַזֶּה לַיְלָה וְיוֹם אֶל הַמָּקוֹם קוֹם
אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם
לִשְׁמֹעַ אֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל
עַבְדְּךָ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ
אֶל תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

super thronum israel
sicut locutus est dñs:
& edificaui domū nomini domini dei
israel: & constitui ibi
locum
arce in qua fedus dñi
qđ percussit cū patribus nostris qñ egressi
sunt de terra egypti.
Stetit aūt salomon
ante altare dñi in conspectu ecclesie
israel: & expandit manus suas in celum
& ait. Dñe deus israel
non est
similis tui deus in celo
deorsū & sup
terram deorsum: q custodis pactum
& miam seruis tuis qui
ambulant coram te
in toto corde suo: qui
custodisti seruo tuo
dđ patri meo qđ locutus es ei. Ore locutus es
& manibus pfecisti: vt
hec dies probat. Nunc
igitur dñe deus israel
conserua famulo tuo
dauid patri meo qđ locutus es ei: dicēs. Nō auferetur de
te vir coram me
qui sedeat sup thronū israel: ita tñ si
custodierint filii tui vi
am suam vt ambulēt
coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo.
Et nūc dñe deus israel firmetur verba tua
qđ locutus es seruo tuo
dđ patri meo. Ergo
ne putandū est qđ vere
deus habitet sup terrā? Si ei celū & celi celo
rum te cape nō possūt:
quantomagis domus
hec quam
edificaui? Sed respice
ad orationē serui tui
& ad preces eius domine deus meus. Audi
hymnum & orationē
quam
seruus tuus orat coram te hodie:
vt sint oculi tui aperti
super domum
hanc nocte ac die sup
domum de
qua dixisti: erit nomē meū ibi:
vt exaudias orationem
quam orat
in loco isto ad te seruus tuus: vt exaudias
deprecationē serui tui
& populi tui israel

sup thronū israel: sicut locutus est dñs. τ
ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος. καὶ
edificaui domū nomini dñi dei israel:
ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ,
τ cōstitui ibi locū arce in qua est ibi fe-
καὶ ἔθεμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ διαθή-
dus dei qđ pepigit dñs cū patribus nr̄is cū
θήκην θεοῦ ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ
educeret ipse eos de terra egypti. τ stetit salo-
ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔστη Σολο-
mon ante facie altaris dñi in ꝓspectu
μὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐνώπιον
omnis ecclesie israel. τ expādit ma
πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ. καὶ διεπέτασε τὰς χεῖ-
nus suas in celū τ dixit: dñe deus
ρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ
israel: nō est sicut tu deus in celo desup τ
Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ
sup terrā deorsū: vt custodias pactū τ miam
ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος
seruo tuo q ambulauit coram te in
τῷ δούλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν
toto corde suo: que custodisti seruo tuo dñ
ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου δαυ
patri meo. que locutus es in ore tuo:
τῷ πατρί μου. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου,
τ in manibus tuis implesti vt dies hec.
καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕ-
τ nūc dñe deus israel: cōserua dauid
τη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον δαυὶδ τῷ
seruo tuo patri meo q locutus es ei dicēs.
δούλῳ σου τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων.
nō auferetur tibi vir de facie mea se
οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμε-
dēs sup thronū israel: tñ si custodierit filii
νος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί
tui vias suas: vt ambulent coram me
σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου
sicut ambulasti tu coram me: τ nūc dñe de
καθὼς ἐπορεύθης σὺ ἐνώπιόν μου, καὶ νῦν κύριε ὁ θε-
us israel firmetur dā verbū tuū dauid patri
ὸς Ἰσραήλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου δαυὶδ τῷ πατρί
meo: q si vere habitauerit deus cū hominib⁹
μου, ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων
sup terrā? si celū τ cel celoꝝ nō sufficiūt
ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν οὐκ ἀρκέσουσί
cēt tibi: quō domus ista quā edificaui nomi
σοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόμα-
ni tuo: τ respicias τ ad oronē meā ad
τί σου; καὶ ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπὶ τὴν προσευχήν μου ἐπὶ
oratiōnē meā dñe deus israel: vt audias ora
τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς δεή-
tionē τ preces: q̄s seruus tuus o-
σεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἃς ὁ δοῦλός σου προσευ-
rat coram te hodie: vt sint oc
χεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον, τοῦ εἶναι ὀφ-
li tui aperti in domū hanc die
θαλμούς σου ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας
τ nocte in locū istū: quē dixisti erit
καὶ νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας ἔσαι τὸ
nomē meū: vt exaudias oronē quā o-
ὄνομά μου, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς προσ-
rat seruus tuus in loco isto:
σεύξεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ
audias deprecationē serui tui τ
εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ
ppli tui israel
λαοῦ σου Ἰσραήλ

quecḳ oranerint in loco isto. ꝛ tu
ὅσα ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ σὺ
exaudies in loco habitaculi tui in
εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐν τῷ
celo: ꝛ facies ꝛ ppitꝰ eris:ḳcunḳ peccauerit
οὐρανῷ, καὶ ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ, ὅσα ἂν ἁμάρτῃ
homo proximo suo. ꝛ si acceperit sup eū
ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ. καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν
execrationē vt execret ipse. ꝛ venerit ꝛ declarauerit
ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ
corā facie altaris tui in domo hac:
κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
D ꝛ exaudies de celo ꝛ facies ꝛ
τῳ, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις καὶ
iudicabis pplm tuū israel. vt cōdemnes impiū:
κρινεῖς τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ. τοῦ ἀνομῆσαι ἄνομον,
vt des viā suā in caput eius: ꝛ vt tu
δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι-
stifices iustū vt des ei ꝼm iusticiā
καιῶσαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην
suā. cū corruerit ppls tuꝰ israel co
αὐτοῦ. ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώ-
ram inimicis suis: qꝛ peccaturi sunt tibi: ꝛ con-
πιον ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ ἐπι
uertētur ꝛ cōfitebūtur nomini tuo: ꝛ
στρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ
orabunt ꝛ deprecabūtur in domo hac:
προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,
ꝛ tu exaudies de celo: ꝛ ppitꝰ eris
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ
peccatis ppli tui israel: ꝛ redu
ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέ-
ces eos in terrā quā dedisti patribus
ψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν
eoꝝ. cū clausū fuerit celū ꝛ nō fuerit
αὐτῶν. ἐν τῷ συνέχεσθαι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γίνεσθαι
pluuia:qꝛ peccabunt tibi: ꝛ orabunt in
ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς
loco isto: ꝛ cōfitebūtur nomini
τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματι
tuo: ꝛ ab iniquitatibꝰ suis cōuertētur:
σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν,
quādo humiliaueris eos: ꝛ exaudies de ce
ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐ-
lo: ꝛ ppitius eris peccatis ser
ρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δού-
ui tui ꝛ ppli tui israel: qꝛ ostēs
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις
eis viā bonā vt ambulēt in ea: ꝛ da
αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δῶ
bis pluuiā sup terrā tuā: quā dedisti ppło tuo
σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου
in hereditate. fames si fuerit: ꝛ mors si fue
ἐν κληρονομίᾳ. λιμὸς ἐὰν ᾖ, καὶ θάνατος ἐὰν γέ-
rit: qñ erit incēdiū: bruchus: rubigo si fue
νηται, ὅτε ἔσται ἐμπυρισμός, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γέ-
rit: ꝛ si afflixerit eū inimicus eius in vna
νηται, καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν
ciuitatū eoꝝ: oēm occursum: oēm laborē: om
πόλεων αὐτῶν, πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον, πᾶ
nis oꝝ ois deprecatio si fuerit oīi homi
σα προσευχὴ πᾶσα δέησις ἐὰν ᾖ παντὶ ἀνθρώ
ni vt cognoscāt vnusquisq; cōtactū cordis: ꝛ expā-
πῳ ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας, καὶ διαπε-
derit manus in domū hanc: ꝛ tu exau-
τάσῃ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσα-
dies de celo de parato habitaculo
κούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου
tuo: ꝛ ppitius eris: ꝛ facies ꝛ dabis viro
σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ
scōm oēs vias suas: sicut cognouerisꝰ
κατὰ πάντας τοὺς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν

ꝰquodcunqꝫ ꝰorauerit ꝰin
ᵈlocoᵇisto: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ&ᵈexaudiesᵉinᶠlocoᵍha
bitaculi tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇin ᶜcelo: ʰ& cū exaudie-
ris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠpropitius eris. ᵍSiᵈpec-
cauerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰhōᵍin proximū suum:
ʳ& habuerit aliqđ ˢiura-
mētū ʳquo teneatur altri
ctus: ᵗ& venerit pp ˢiura
mētū ʳcorā ᵗaltari tuo ᵃin
domū tuā: ᵇtu ᶜ exaudies
inᵈcelo: ᵉ& faciēs ᶠ& iudi
cabis ᵍseruos tuos: ∞∞∞∞
ʰcondemnans ⁱimpiū: &
ʲreddens ᵐviam suam
ⁿsup caput eiꝰ: ᵒiustificāſ
ɕᵖiustum &ᵍ retribuens
ʳeiᵉꝼm iusticiā suam. ˢSi
fugerit ᵗppls tuus ᵘisrael
ᵛinimícos suos: ʷqᵃ ʰpec-
caturus estᶜtibi: ∞∞∞∞
ᵈ& agētes pniam ᶠ& cōfi
tentes ᵇnomī tuo: venē-
rint ᶠ& orauerint ᵏ& dep
cati ʲteᵏfuerintᵐin domo
ⁿhac: ᵖexaudi inᵍcelo: ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ& dimitteᵈpeccatum
ʲpopuli tuiᵘisrael: ∞∞∞∞
ᵏ& reduces eos ʳin ˢterrā
ᵗquamᵇdedisti ∞∞∞∞∞∞
ᶜpribus eorū. ᵈSi clausū
fuerit ᶜcelū ᶠ& nōᵍpluerit
ʲpropterᵏpeccata eorū:
ᵐ& orantes ⁿin ∞∞∞∞∞∞
ᵒlocoᵖisto ᑫpenitentiam
egerintᵗnomini tuo: ∞
ˢet a pctis suis ᵘ cōuersi
fuerintʳppᵛafflictionem
suam: ʷexaudi eos inᵇce
lo: ᶜ& dimitte ∞∞∞∞∞∞
ᵈpctāᶜseruorū tuorū ᶠ&
populi tuiᵍisrael: ʰ&ᶦostē
de eisʲviam ᵐbonam ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞
ⁿpquāᵒambulent: ᑫ& da
ʳpluiamˢsuper ᵗterram
ᵘquāᵛdedisti ʷpopłotuo
ˣin possessionē. ʸFames
ᶻsi oborta ᵃfuerit ᵇin ter-
ra:autᶜpestilentia:aut ∞
ᵈcorruptus aer:autᵉeru-
go autᶠlocusta:velᵍrubi
go: ʰ& ⁱafflixeritᑫeumʳi-
nimícus eius ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢportas obsidens: ᵗomīs
ᵘplagaᵛvniuersa: ʷinfirmi
tas: ˣcūcta ʸdeuotatio &
ᶻiprecatioᵃq̄ᵇaccíderitᶜoi
ᵈhomini deᵉpopulo tuo
ᶠisrael: ᵍsi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰqs ⁱcognouerit ʲplagā
ᑫcordís suiʳ& expāderit
ˢmanus suas ᵗin ᵘ domo
ᵛhac: ʷtuˣexaudies ín ∞
ʸcelo ínᶻlocoᵃhabítatio
nís tue: ᵇ& repropitiabe
ris: ᶜ& facies ᵈvt des ᵉvní
cuiɕᶠꝼm oēsᵍvías suas

אֲשֶׁר יִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה
וְאַתָּה תִּשְׁמַע אֶל מְקוֹם
שִׁבְתְּךָ אֶל הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ
וְסָלַחְתָּ אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא
אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׂא בוֹ אָלָה
לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ
בַּבַּיִת הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת עֲבָדֶיךָ
לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ
בְּרֹאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֵת
לוֹ כְּצִדְקָתוֹ בְּהִנָּגֵף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי אוֹיֵב אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ לָךְ
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת שְׁמֶךָ
וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת
הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וְהֲשִׁבֹתָם אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ
לַאֲבוֹתָם בְּהַעֲצֹר שָׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה
מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל
הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת שְׁמֶךָ
וּמֵחַטָּאתָם יָשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֵם
וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ
לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי
תוֹרֵם אֶת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
יֵלְכוּ בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל אַרְצְךָ
אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה רָעָב
כִּי יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר כִּי יִהְיֶה
שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה חָסִיל כִּי
יִהְיֶה כִּי יָצַר לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ
שְׁעָרָיו כָּל נֶגַע כָּל מַחֲלָה כָּל
תְּפִלָּה כָל תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכָל
הָאָדָם לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יֵדְעוּן אִישׁ נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ
כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְעָשִׂיתָ
וְנָתַתָּ לְאִישׁ כְּכָל דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע

וְאֶת לְבָבֵנוּ כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ בְּנֵדְ
אֶת לְבַב כָּל בְּנֵי הָאָדָם : לְמַעַן
יִרְאוּךָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם יום
חַיִּים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה פָּנֶה עָתָן
לַאֲבֹתֵינוּ : וְגַם אֶל הַנָּכְרִי אֲשֶׁר
לֹא מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא וּבָא בוא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ : כִּי רחק
יִשְׁמְעוּן אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת גדל
יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָא נטה בוא
וְהִתְפַּלֵּל אֶל הַבַּיִת הַזֶּה : אַתָּה פלל
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ שמע
וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא אֵלֶיךָ קרא
הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
אֶת שִׁמְךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא ידע
עַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי : כִּי בנה
תֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבוֹ לחם
בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ שלח
אֶל יְהוָה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי
לִשְׁמֶךָ : וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת
תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ חנן עשה
מִשְׁפָּטָם : כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ כִּי אֵין חטא שפט
אָדָם אֲשֶׁר לֹא יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ
בָּם וְנָתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם נתן
שֹׁבֵיהֶם אֶל אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אויב
אוֹ קְרוֹבָה : וְהֵשִׁיבוּ אֶל לִבָּם קרב
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ שָׁם וְשָׁבוּ שוב
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם חנן
לֵאמֹר חָטָאנוּ וְהָעִוִּינוּ רָשָׁעְנוּ עוה
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל
נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר
שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ פלל
אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבֹתָם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי בנה
לִשְׁמֶךָ : וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן כון

ſicut videris cor eius : quia tu ſolus noſti cor cor eius quia tu ſolus noſti cor
καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν
omniū filioꝝ hominū : vt timeant te om=
πάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πά
nibus diebꝰ: qbꝰ ipſi viuūt ſup terrā quā dedi
σας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδω=
ſti patribus nr̄is. t alienigene q̄ nō eſt de
κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν·καὶ τῶ ἀλλοτρίω ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ
pplo tuo iſrael hic: t veniet de terra lōgiqua
τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἥξει ἐκ γῆς μακρόθεν
pp nomē tuū: qm̄ audiēt nomē tuū magnū
διὰ τὸ ὄνομά σου, διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα
t manū tuā fortē t brachium tuū
καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονά σου
excelſū: t veniet t orabit in loco hoc:
τὸν ὑψηλόν, καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦ
t tu audies de celo de parato
τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κα
habitaculo tuo: t facies ſcōm oīa in qbꝰ inuo=
τοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ἃ ἐπικα=
cauerit te alienigena: vt cognoſcāt vniuerſi
λέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ
pplī terre nomē tuū: t timeant te: ſicut
λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς
pplꝰ tuus iſrael: t cognoſcāt q̄ nomē tuū inuo
ὁ λαός σου ἰσραὴλ, καὶ γνωσθῇ ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπι
catū eſt ſup domū hanc: quā edificaui. ſi
κέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν
aūt egreſſus fuerit pplꝰ tuꝰ ad bellū cōtra inimicos
δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς
ſuos in via qua miſeris eos: t orauerit in
αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται ἐν
nomine dñi viā ciuitatis quā elegiſti in ea:
ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ,
t domꝰ quā edificaui nomini tuo:
καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
t audies de celo oronē eoꝝ t
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ
preces eoꝝ: t facies iuſticiā eo
τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐ=
rū: qz peccabunt tibi: qz nō eſt homo:
τῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, 2.Par.
qui nō peccet. t ſi induxeris cōtra eos t ὃς οὐκ ἁμαρτήσεται· καὶ ἐὰν ἐπάξῃς ἐπ' αὐτοὺς καὶ 9.g.
tradideris eos coram inimicis: t captiuos duxe=
παραδῷς αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύ=
rint captiuantes eos in terrā lōge vel
σωσιν οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐτοὺς εἰς γῆν μακρὰν ἢ
prope: t cōuerterit corda ſua in tra vbi
ἐγγύς, καὶ ἐπιστρέψωσι τὰς καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ
trāſmigrati ſūt ibi t reuerſi fuerint ad te t dep=
μετῳκίσθησαν ἐκεῖ καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ καὶ δεη
cati fuerint te in terra trāſmigratiōis ſue dicētes:
θῶσι σοῦ ἐν τῇ γῇ τῆς μετοικεσίας αὐτῶν λέγοντες, ἡ
peccauim⁹ inīq egim⁹ impie geſſim⁹: t reuerſi fuerim
μάρτομεν ἠνομήσαμεν ἠδικήσαμεν, καὶ ἐπιστρέψωσι
ad te in toto corde ſuo t in tota aīa
πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
ſua in tra inimicoꝝ ſuoꝝ quo traduxiſti e=
αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐ=
os: t orauerit ad te viam terre ſue quā
τούς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν τῆς γῆς αὐτῶν ἧς
dediſti patribus ſuis: t ciuitatē quā ele
ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξε
giſti t domꝰ quā edificaui nomini tuo:
λέξω καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
t audies de celo de parato
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου

וְתַעֲשֶׂה מִשְׁפַּט עַבְדְּךָ וּמִשְׁפַּט עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
לָשׁוּב לְכָל אִישׁ דֶּרֶךְ רִשְׁעוֹ אֲשֶׁר תַּרְשִׁיעַ
אַתָּה תָּשִׂים בְּגָדוֹל וְכִי יִהְיֶה רָעָב
בָּאָרֶץ כִּי יִהְיֶה דֶבֶר כִּי יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן
יֵרָקוֹן אַרְבֶּה חָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר
לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל נֶגַע כָּל
מַחֲלָה כָּל תְּפִלָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל
הָאָדָם לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן
אִישׁ נֶגַע לְבָבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת
הַזֶּה : וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן
שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לְאִישׁ כְּכָל
דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת לְבָבוֹ כִּי אַתָּה
יָדַעְתָּ אֶת לְבַב בְּנֵי הָאָדָם לְבַדָּם :
לְמַעַן יִירְאוּךָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם
חַיִּים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
לַאֲבֹתֵינוּ : וְגַם אֶל הַנָּכְרִי אֲשֶׁר
לֹא מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא וּבָא
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ : כִּי
יִשְׁמְעוּן אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת
יָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָא
וְהִתְפַּלֵּל אֶל הַבַּיִת הַזֶּה : אַתָּה
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ
וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא אֵלֶיךָ
הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּן כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
אֶת שִׁמְךָ לְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא
עַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי : כִּי
תֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבוֹ
בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ
אֶל יְהוָה דֶּרֶךְ הָעִיר אֲשֶׁר
בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי
לִשְׁמֶךָ : וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם אֶת
תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ
מִשְׁפָּטָם : כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ כִּי אֵין
אָדָם אֲשֶׁר לֹא יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ
בָּם וְנָתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם
שֹׁבֵיהֶם אֶל אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה
אוֹ קְרוֹבָה : וְהֵשִׁיבוּ אֶל לִבָּם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ שָׁם וְשָׁבוּ
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שֹׁבֵיהֶם
לֵאמֹר חָטָאנוּ וְהָעִוִּינוּ רָשָׁעְנוּ
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל
נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אֲשֶׁר
שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ
אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבֹתָם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי
לִשְׁמֶךָ : וְשָׁמַעְתָּ הַשָּׁמַיִם מְכוֹן

et facies iuſticiā ſeruī tui & populi tui iſrael
καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ
vt reuertatur vnuſquiſq; a via ſua quā mala eſt
τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς
& tu iuſtificabis eos : ſi fames fuerit in terra
καὶ σὺ δικαιώσεις αὐτούς. ἐὰν γένηται λιμὸς ἐν τῇ γῇ
ſi peſtilentia ſi vredo ſi aurugo ſi locuſta ſi bruchus
ἐὰν γένηται θάνατος ἐὰν γένηται ἀνεμοφθορία ἐὰν γένηται ἐρυσίβη
ſi tribulet eum inimicus ſuus in terra portarum
ἐὰν γένηται ἀκρὶς ἐὰν γένηται βροῦχος ἐὰν θλίβῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ τῶν πυλῶν
ſuarum omnis plaga omnis infirmitas
αὐτοῦ πᾶσα πληγὴ πᾶσα ἀρρωστία
omnis oratio omnis deprecatio quę fuerit
πᾶσα προσευχὴ πᾶσα δέησις ἥτις ἔσται
omni homini omni populo iſrael qui ſcierit
παντὶ ἀνθρώπῳ παντὶ λαῷ ἰσραὴλ ὃς γνώσεται
vnuſquiſq; plagam cordis ſui & expandet manus ſuas
ἕκαστος τὴν πληγὴν τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ διαπετάσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ
in domo hac
εἰς τὸν οἶκον τοῦτον
& tu audies de celo de firmamento habitaculi
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου
tui & propitiaberis & reddes vnicuique
σου καὶ ἱλάσῃ καὶ ἀποδώσεις
iuxta omnes vias ſuas quas nouiſti cor eius
κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἃς ἐπίστασαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ
quia tu ſolus noſti cor omnium filiorum hominum
ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων
vt timeant te cunctis diebus quibus viuūt ſuper
ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ
facie terre quam dediſti patribus noſtris.
τῆς γῆς ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.
& alienigena qui non eſt de populo tuo iſrael
καὶ τῶ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ
cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum:
ὅταν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου
audietur enim nomen tuum magnum & manus tua fortis
διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν
& brachium tuum extentum vbicunque
καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν, καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦ
orauerit in hoc loco tu exaudies in celo in firmamento
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου
habitaculi tui: & facies omnia pro quibus
καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ἃ ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος
inuocauerit te alienigena: vt omnes populi terre
ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς
nomen tuum timere ſicut populus tuus iſrael:
τὸ ὄνομά σου καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς
& probēt quia nomen tuum inuocatum eſt
λαός σου ἰσραὴλ, καὶ γνωσθῇ ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται
ſuper domum hanc quam edificaui. Si egreſſus fuerit
ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου
populus tuus ad bellū contra inimicos ſuos
εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς,
in via qua miſeris eos & orauerint te contra viam
καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν τῆς γῆς αὐτῶν ἧς
ciuitatis quam elegiſti & domus quam edificaui
ἐξελέξω καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
nomini tuo: exaudies in celo
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου

habitaculo tuo: oſonē cor̄ t preces
κατοικητηρίου σου, τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως
cor̄: t facies iudiciū cor̄: t ppitius eris
αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δίκαίωμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς
iniquitatib⁹ cor̄ q̄b⁹ peccauerūt tibi: t ōm oēs iniqui
ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτόν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετή
tates cor̄ q̄b⁹ preuaricati sūt. t dabis eos in misera
ματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησαν· καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρ
tiones coram eis q̄ captiuos habuerit eos: t mi
μοὺς ἐνώπιον τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ οἰ
serebūtur cor̄: quia pp̄ls tuus t hereditas tua
κτιρήσουσιν αὐτούς, ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰ
sunt: quos eduxisti de terra egypti de medio for
σιν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευ
nacis ferree. t sint oculi tui t aures
τηρίου σιδήρου. καὶ ἔσωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά
tue aperte ad oēcationē serui tui t
σου ἀνεῳγυῖα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ
ad oēcationē pp̄li tui Israel: vt exaudias e
εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, εἰσακούειν αὐ
os in oībus q̄b⁹ inuocauerint te. quia tu se
τῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπικαλέσωνταί σε· ὅτι σὺ διέ
parasti eos tibi in hereditatē de vniuersis
στειλας αὐτοὺς σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων
pp̄lo⁹ terre: sicut locutus es in manu
τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ τοῦ
serui tui moysi: q̄n educeres tu pa
δούλου σου μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέ
tres nr̄os de terra egypti dñe dñe. t factū est vt
ρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου κύριε κύριε· καὶ ἐγένετο ὡς
complesset salomon orans ad dñm totā
συνετέλεσε Σολομὼν προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην
oſonē t oēcationē hanc: surrexit a
τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην, ἀνέστη ἀπὸ προσώ
facie altaris dñi inclinatꝰ sup genua sua:
που τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου κεκλικὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ
t manꝰ sue expāse in celū: t
καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ
stetit: t bñdixit omni ecclesie israel voce
ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ φωνῇ
magna dicēs: bñdictus dñs q̄ dedit hodie re
μεγάλῃ λέγων, εὐλογητὸς κύριος ὃς ἔδωκε σήμερον ἀνά
quiem pp̄lo suo israel. iuxta oīa que lo
παυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραὴλ· κατὰ πάντα ὅσα ἐλά
cutꝰ ē. nō dissonuit verbū vnū in oībus verbis su
λησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐ
is bonis: que locutꝰ est in manu moysi ser
τοῦ τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δού
ui sui. sit dñs deus nr̄ nobiscū sicut fuit cū
λου αὐτοῦ· γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν καθὼς ἦν με
patribus nr̄is: nō derelinquat nos neq;
τὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐγκαταλίποι ἡμᾶς μηδὲ
auertat nos: sed inclinet corda nr̄a ad
ἀποστρέψῃ ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπικλίναι τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς
se: vt ambulem⁹ in oībus viis eius:
αὐτόν, τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ,
t custodiam⁹ oīa mādata eius: t pre
καὶ φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προ
cepta eius: t iustificatiōes eius: q̄ māda
στάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετεί
uit patribus nr̄is. t sint ſmōes isti
λατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν· καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι οὗτοι
quib⁹ deprecatꝰ sū cor̄a dño deo nr̄o hodie: iapp̄iqn
οὓς δεδέημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν σήμερον, ἐγγίζον
tes ad dñm deū nr̄m die t nocte vt fa
τες πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός, τοῦ ποι
ciat iustificatiōē seruo tuo t iustificatiōē po
ῆσαι τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ λα
pulitui israel verbū diei in die eius: vt sciant
οῦ σου Ἰσραὴλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῆ, ὅπως γνῶσι
omnes pp̄li terre: q; tu dñs deus
πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς

ſolii tui⁸orationes eorū
⁸& preces eorum: ∞∞∞
⁸& facies iudiciū eorū:
⁸& ppitiaberis populo
tuo⁸q⁸peccauit⁸tibi: ⁸&
oībus⁸iniquitatib⁹ eorū
⁸quib⁹⁸preuaricati sunt
⁸in te:⁸& dabis⁸ miam ∞
⁸corā eis⁸qui eos captiuos habuerit⁸vt misereā
tur eis. ⁸ Populus⁸enim
⁸tuus est⁸& hereditas tua
⁸quos⁸eduxisti⁸de terra
⁸egypti⁸de medio⁸ fornacis⁸ferree⁸vt sint⁸ocu
li tui⁸aperti⁸ad⁸ deprecationē⁸ſeruí tuí⁸&⁸popu
li tui⁸israel:& ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸exaudies⁸eos⁸in vniuersis pro quibus⁸inuocaue
rit⁸te.⁸ Tu⁸enim⁸fepasti
eos⁸tibi⁸in hereditatem
⁸de vniuersis⁸populis⁸te
rre:⁸sicut⁸locutus es ∞∞∞
⁸per⁸moysen⁸ seruū tuū
⁸quando eduxisti ∞∞∞∞
⁸patres nostros⁸de egy
pto⁸dñe⁸deus. ∞∞∞∞∞∞∞
⁸Factū est aūt⁸ cū cōplesset ⁸ salomō⁸orās ∞∞∞∞
⁸dominū⁸oēm⁸oratione
⁸& deprecationem ∞∞∞
⁸hāc:⁸surrexit⁸de cospectu⁸altaris⁸dñi. Vtrunq;
eni⁸genu in terrā⁸fixerat
⁸& manus⁸expāderat ad
⁸celum.⁸Stetit ergo⁸&be
nedixit⁸omni ∞∞∞∞∞∞∞
⁸ecclesie⁸israel⁸voce⁸magna⁸dicens. ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸Benedict⁹⁸dñs⁸qui ⁸ de
dit⁸requiem ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸populo suo⁸ israel⁸ iuxta oīa⁸que⁸locutus est.
⁸ Nō⁸cecidit ne⁸vnus qui
dē⁸sermo⁸ex omnibus
⁸bonis⁸q̄ ⁸locutus est⁸ p
⁸moysen⁸seruū suum. ∞
⁸Sit⁸dñs⁸deus noster⁸no
biscum⁸⁸sicut ∞∞∞∞∞∞∞
⁸fuit⁸cū⁸patrib⁹ nostris
⁸non⁸derelinquēs nos ∞
⁸neq;⁸proiiciēs:sed⁸incli
ne⁸⁸corda nostra⁸ad se
⁸vt ambulemus⁸in vniuersis⁸viis eius⁸& custodiamus⁸mādata eius⁸& ceremonias⁸& iudicia⁸q̄cūq;⁸ mādauit⁸ patribus nostris:⁸& sint ⁸⁸sermōes mei⁸⁸isti⁸q⁸bus⁸depcatus sum⁸corā⁸dño:⁸appropiquātes⁸⁸dño⁸deo nostro
⁸die⁸ac nocte ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸vt faciat⁸iudicium⁸ seruo suo⁸& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸populo suo⁸israel ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸p singulos dies:⁸vt⁸sciāt
⁸⁸omnes⁸populi ∞∞∞∞∞
⁸terre⁸quia⁸dñs⁸ipse⁸est
⁸deus:& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

שְׁמַ֫עְתָּ֥ אֶת־תְּפִלָּתָ֖ם וְאֶת־תְּחִנָּתָ֑ם
וְעָשִׂ֤יתָ מִשְׁפָּטָם֙׃ וְסָלַחְתָּ֣ לְעַמְּךָ֔
אֲשֶׁ֥ר חָטְא֖וּ לָ֑ךְ וּלְכָל־ פִּשְׁעֵיהֶ֕ם
אֲשֶׁר־ פָּשְׁע֥וּ בָ֖ךְ וְנָתַתָּ֣ם לְרַחֲמִ֑ים
לִפְנֵ֣י שׁוֹבֵיהֶ֔ם וְרִחֲמ֖וּם׃ כִּי־ עַמְּךָ֣
וְנַחֲלָתְךָ֗ הֵ֚ם אֲשֶׁ֣ר הוֹצֵ֔אתָ
מִמִּצְרַ֖יִם מִתּ֣וֹךְ כּ֑וּר מִבַּרְזֶֽל׃
לִהְיוֹת֩ עֵינֶ֨יךָ פְּתוּחֹ֜ת אֶל־ תְּחִנַּ֣ת
עַבְדְּךָ֗ וְאֶל־ תְּחִנַּ֣ת עַמְּךָ֣ יִשְׂרָאֵ֑ל
לְשְׁמַ֥ע אֲלֵיהֶ֖ם בְּכָל־ קָרְאָ֥ם אֵלֶֽיךָ׃
כִּ֣י אַתָּ֣ה הִבְדַּלְתָּ֣ם לְךָ֣ לְנַחֲלָ֔ה
מִכֹּל֙ עַמֵּ֣י הָאָ֔רֶץ כַּאֲשֶׁ֖ר דִּבַּ֣רְתָּ
בְּיַד־ מֹשֶׁ֣ה עַבְדֶּ֑ךָ בְּהוֹצִיאֲךָ֙ אֶת־
אֲבֹתֵ֣ינוּ מִמִּצְרַ֔יִם אֲדֹנָ֖י יְהוִֽה׃
וַיְהִי֙ כְּכַלּ֣וֹת שְׁלֹמֹ֔ה לְהִתְפַּלֵּ֖ל אֶל־
יְהוָ֑ה אֶת־ כָּל־ הַתְּפִלָּ֣ה וְהַתְּחִנָּ֔ה
הַזֹּ֖את קָ֣ם מִלִּפְנֵ֣י מִזְבַּ֣ח יְהוָ֔ה
מִכְרַ֥ע עַל־ בִּרְכָּ֖יו וְכַפָּ֑יו פְּרֻשׂ֖וֹת
הַשָּׁמָֽיִם׃ וַיַּעֲמֹ֕ד וַיְבָ֥רֶךְ אֶת־ כָּל־
קְהַ֥ל יִשְׂרָאֵ֖ל קוֹל֙ גָּד֔וֹל לֵאמֹֽר׃
בָּר֣וּךְ יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן מְנוּחָ֑ה
לְעַמּ֣וֹ יִשְׂרָאֵ֔ל כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֑ר
לֹֽא־ נָפַ֣ל דָּבָ֔ר אֶחָ֕ד מִכֹּ֖ל דְּבָר֣וֹ
הַטּ֑וֹב אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר בְּיַד־ מֹשֶׁ֥ה עַבְדּֽוֹ׃
יְהִי֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהֵ֜ינוּ עִמָּ֗נוּ כַּאֲשֶׁ֥ר
הָיָ֑ה עִם֙ אֲבֹתֵ֣ינוּ אַל־ יַעַזְבֵ֔נוּ
וְאַל־ יִטְּשֵׁ֖נוּ לְהַטּ֥וֹת לְבָבֵ֛נוּ אֵלָ֖יו
לָלֶ֣כֶת בְּכָל־ דְּרָכָ֑יו וְלִשְׁמֹ֣ר מִצְוֹתָ֗יו
וְחֻקָּ֤יו וּמִשְׁפָּטָיו֙ אֲשֶׁ֣ר צִוָּ֔ה אֶת־
אֲבֹתֵ֑ינוּ׃ וְיִהְי֣וּ דְבָרַ֔י אֵ֚לֶּה אֲשֶׁ֣ר
הִתְחַנַּ֔נְתִּי לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה קְרֹבִ֑ים
אֶל־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ יוֹמָ֣ם וָלָ֔יְלָה
לַעֲשׂ֥וֹת מִשְׁפַּ֖ט עַבְדּ֑וֹ וּמִשְׁפַּ֖ט
עַמּ֣וֹ יִשְׂרָאֵ֔ל דְּבַר־ י֖וֹם בְּיוֹמ֑וֹ׃
לְמַ֣עַן֩ דַּ֨עַת כָּל־ עַמֵּ֜י
הָאָ֗רֶץ כִּי֩ יְהוָ֨ה הוּא֙ הָאֱלֹהִ֔ים

שׁ֫מַעְתָּ֥ ׀ יֵשַׁב
וְעָשִׂ֤יתָ ׀ מִשְׁפַּטָּם֙׃ וְסָלַחְתָּ֣ ׀ לְעַמְּךָ֔ ׀
אֲשֶׁ֥ר חָטְא֖וּ לָ֑ךְ וּלְכָל־ ׀ פִּשְׁעֵיהֶ֕ם ׀
אֲשֶׁר־ פָּשְׁע֥וּ בָ֖ךְ וְנָתַתָּ֣ם לְרַחֲמִ֑ים
לִפְנֵ֣י שׁוֹבֵיהֶ֔ם וְרִחֲמ֖וּם׃ כִּי־ עַמְּךָ֣ ׀
וְנַחֲלָתְךָ֗ ׀ הֵ֚ם אֲשֶׁ֣ר ׀ הוֹצֵ֔אתָ יָצָא
מִמִּצְרַ֖יִם מִתּ֣וֹךְ כּ֑וּר מִבַּרְזֶֽל׃
לִהְיוֹת֩ עֵינֶ֨יךָ פְּתוּחֹ֜ת אֶל־ תְּחִנַּ֣ת הָיָה חָנַן
עַבְדְּךָ֗ וְאֶל־ תְּחִנַּ֣ת עַמְּךָ֣ יִשְׂרָאֵ֑ל
לְשְׁמַ֥ע אֲלֵיהֶ֖ם בְּכָל־ קָרְאָ֥ם אֵלֶֽיךָ׃
כִּ֣י אַתָּ֣ה ׀ הִבְדַּלְתָּ֣ם ׀ לְךָ֣ ׀ לְנַחֲלָ֔ה בָּדַל
מִכֹּל֙ עַמֵּ֣י הָאָ֔רֶץ כַּאֲשֶׁ֖ר דִּבַּ֣רְתָּ
בְּיַד־ מֹשֶׁ֣ה עַבְדֶּ֑ךָ בְּהוֹצִיאֲךָ֙ אֶת־
אֲבֹתֵ֣ינוּ ׀ מִמִּצְרַ֔יִם אֲדֹנָ֖י יְהוִֽה׃
וַיְהִי֙ כְּכַלּ֣וֹת שְׁלֹמֹ֔ה לְהִתְפַּלֵּ֖ל אֶל־ הָיָה כָּלָה
יְהוָ֑ה אֶת־ כָּל־ הַתְּפִלָּ֣ה ׀ וְהַתְּחִנָּ֔ה פָּלַל
הַזֹּ֖את קָ֣ם מִלִּפְנֵ֣י מִזְבַּ֣ח יְהוָ֔ה קוּם פָּנָה
מִכְרַ֥ע עַל־ בִּרְכָּ֖יו וְכַפָּ֑יו פְּרֻשׂ֖וֹת זָבַח
הַשָּׁמָֽיִם׃ וַיַּעֲמֹ֕ד ׀ וַיְבָ֥רֶךְ ׀ אֶת־ כָּל־
קְהַ֥ל יִשְׂרָאֵ֖ל קוֹל֙ גָּד֔וֹל לֵאמֹֽר׃
בָּר֣וּךְ יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן מְנוּחָ֑ה נָתַן
לְעַמּ֣וֹ יִשְׂרָאֵ֔ל כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֑ר
לֹֽא־ נָפַ֣ל דָּבָ֔ר אֶחָ֕ד מִכֹּ֖ל דְּבָר֣וֹ
הַטּ֑וֹב אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר בְּיַד־ מֹשֶׁ֥ה עַבְדּֽוֹ׃
יְהִי֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהֵ֜ינוּ עִמָּ֗נוּ כַּאֲשֶׁ֥ר
הָיָ֑ה עִם֙ אֲבֹתֵ֣ינוּ אַל־ יַעַזְבֵ֔נוּ עָזַב
וְאַל־ יִטְּשֵׁ֖נוּ לְהַטּ֥וֹת לְבָבֵ֛נוּ אֵלָ֖יו נָטָה
לָלֶ֣כֶת בְּכָל־ דְּרָכָ֑יו וְלִשְׁמֹ֣ר מִצְוֹתָ֗יו הָלַךְ צִוָּה
וְחֻקָּ֤יו וּמִשְׁפָּטָיו֙ אֲשֶׁ֣ר צִוָּ֔ה אֶת־ חָקַק שָׁפַט
אֲבֹתֵ֑ינוּ׃ וְיִהְי֣וּ דְבָרַ֔י אֵ֚לֶּה אֲשֶׁ֣ר הָיָה
הִתְחַנַּ֔נְתִּי לִפְנֵ֥י יְהוָ֖ה קְרֹבִ֑ים קָרַב
אֶל־ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ יוֹמָ֣ם וָלָ֔יְלָה
לַעֲשׂ֥וֹת מִשְׁפַּ֖ט עַבְדּ֑וֹ וּמִשְׁפַּ֖ט עָשָׂה
עַמּ֣וֹ יִשְׂרָאֵ֔ל דְּבַר־ י֖וֹם בְּיוֹמ֑וֹ׃
לְמַ֣עַן֩ דַּ֨עַת כָּל־ עַמֵּ֜י יָדַע
הָאָ֗רֶץ כִּי֩ יְהוָ֨ה הוּא֙ הָאֱלֹהִ֔ים

אֵין עוֹד׃ וִיהִי לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת בְּחֻקָּיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ
וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זֹבְחִים זֶבַח
לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֶת זֶבַח זָנַח
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר זָבַח לַיהוָה בָּקָר
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה שָׁנָה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת בֵּית חָנַךְ
יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת תּוֹךְ
הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי בָּנָה
עָשָׂה שָׁם אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה
וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטֹן
מֵהָכִיל אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה כּוֹל
וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה עָשָׂה
בָּעֵת הַהִוא אֶת הֶחָג וְכָל יִשְׂרָאֵל
עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמַת עַד גָּדַל
נַחַל מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים אַרְבָּעָה יוֹם עָנָר
עָשָׂר יוֹם׃ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח
אֶת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ בָּרַךְ
לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב
עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל
עַמּוֹ׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת Cap.ix.
שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה כָּלָה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל חֶשְׁק בָּנָה
שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת׃ וַיֵּרָא רָאָה
יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה שֵׁנִית כַּאֲשֶׁר שָׁנָה
נִרְאָה אֵלָיו בְּגִבְעוֹן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלָיו שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ וְאֶת פָּלַל
תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּה לְפָנַי חָנַן פָּנָה
הִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר קָדַשׁ
בָּנִיתָה לָשׂוּם שְׁמִי שָׁם עַד בָּנָה
עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל יָמִים

nō est vltra absq; eo.
Sit quoq; cor nr̄m pfectū cū dño deo nostro vt ambulemus in decretis eius: & custodiamus mandata eius sicut & hodie. Igitur rex & oīs israel cum eo immolabāt victimas coram dño.
Mactauitq; salomō hostias pacificas quas immolauit domino: boum vigiti duo milia & ouium centum
vigīti milia. Et dedicauerunt templum
domini rex & filii israel.
In die illa sanctificauit rex medium
atrii quod erat añ domū dñi. Fecit quippe holocaustum ibi & sacrificium
& adipem pacificorū: quoniam altare
ereum qđ erat coram dño minus erat: &
cape non poterat holocaustum & sacrificium
& adipem pacificorū.
Fecit ergo salomon eo in tpe illo festiuitatē celebrē: & oīs israel
cum eo multitudo magna ab introitu
emath vsq; ad riuum egypti
coram dño deo nostro
septē diebus & septem
diebus. i. quattuordecim
diebus: & in die octauo dimisit
populos. Qui benedicentes regi profecti sunt
in tabernacula sua letantes & alacri corde
super oibus bonis q̄
fecerat
dominus dauid seruo
suo & israel
populo suo.

9.
Actū est aūt cū perfecisset salomon edificium domus domini
& edificiū regis & oē
quod optauerat & quod
voluerat facere: apparuit ei
dominus secūdo sicut
appuerat ei in gabaō.
Dixitq; dominus
ad eum. Exaudiui orationem tuam &
deprecationē tuā quam
deprecatus es coram me:
sanctificaui domū hāc
quam
edificasti vt ponerē nomen meum ibi in
sēpiternū: & erūt oculi mei & cor meū ibi cū-

τ nō est vltra. τ sint corda nra perfecta
καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι· καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ὑμῶν τέλειαι
ad dñm deū nrm: vt sancte ambulem in
πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τοῦ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς
preceptis eius τ custodiamus mādata eius
προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
sicut dies hec. τ rex τ oēs filij is
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael immolauerūt victimā coram dño deo. τ sacri
ραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ· καὶ ἔθυ
ficauit rex salomon victimā pacificorū: quā
σεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν τῶν εἰρηνικῶν, ἣν
immolauerūt dño: bouū duo τ viginti milia: τ
ἔθυσαν τῷ κυρίῳ, βοῶν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ
ouium cētū τ viginti milia. τ dedicauit
προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισε τὸν
domū dñi rex τ oēs filij israel.
οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
in die illa sctificauit rex mediū
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον
atrij qđ erat añ faciem domus dñi.
τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου·
qm fecit ibi holocaustū τ sacri
ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὰς θυ
ficia τ adipes pacificor: quia altare
σίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, διότι τὸ θυσια
re ereum qđ erat coram dño parū erat vt
στήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν ἦν τοῦ
nō posset capere holocaustū τ mū
μὴ δύνασθαι δέξασθαι τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὸ θῶ
nus τ sacrificia pacificorū. τ fecit sa
ρον καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν· καὶ ἐποίησε σο
lomon festiuitatē in die illa. τ oīs isra
λομὼν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς Ἰσρα
el cū eo ecclesia magna ab introitu
ηλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad riuum egypti coram dño deo
ημὰθ ἕως ποταμοῦ αἰγύπτου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ
nō septē diebus τ septē diebus: quattuor τ de- 2.Par. 7.
ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τέσσαρες καὶ δέ
cem diebus. τ in die octauo dimisit
κα ἡμέρας· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν
populū: τ benedixerūt regi. τ abierūt vnusquisq;
λαόν, καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα· καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος
in tabernaculū suū letātes: τ bono corde
εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ χαίροντες, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ
sup bonis que fecit dño dauid ser
ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ δού
uo suo τ israel pplo suo.
λῳ αὐτοῦ καὶ τῷ Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.9.

Cap.ix. Factū est vt perfecit salomon edifica
Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σολομὼν οἰκοδομῆ
re domū dñi τ domū regiā: τ
σαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
omne opus salomonis: q̄cūq; voluit
πᾶσαν τὴν πραγματείαν σολομῶντος, ὅσα ἠθέλησεν
facere: τ appuit dño salomoni secun
ποιῆσαι, καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι τοδεύτε- 1.Reg.3.c.
do sicut appuit ei in gabaon. τ dixit ad 1.Par.
ρον καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν γαβαών· καὶ εἶπε πρὸς 9.
eum dñs: audiui oronē tuā τ dep
αὐτὸν κύριος, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ τῆς δε
cationē tuā: qua deprecat' es coram me: sctificaui do
ήσεώς σου, ἧς ἐδεήθης ἐνώπιόν μου, ἡγίασα τὸν οἶ
mum hanc quā edificasti: vt ponerē nomē
κον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας, τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά
meū ibi in sēpiternū. τ erūt oculi mei
μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου
τ cor meū ibi cūctis
καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας

diebus. t tu si ambulaueris cora me sicut
ταῖς ἡμέραις · καὶ σὺ ἐὰν πορευθῆς ἐνώπιόν μου καθὼς
ambulauit dauid pater tuus in sanctitate cordis t
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας καὶ
in rectitudine:vt facias ꝑm oia q̄ precepi ei:
ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐ
t precepta mea t mādata mea fer=
τῷ, καὶ τὰ προσάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυ=
uaueris: t tollam thronū regni tui sup
λάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐπὶ
israel in sēpiternū: sicut locut⁹ sū patri
Ισραηλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί
tuo dauid dicens: nō auferetur tibi vir ex
σου δαυὶδ λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος
in israel. si at auersione auersi fueritis vos
ἐν Ισραηλ · ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς
B filij vri a me: t precepta
καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τὰ προσάγματά
mea q̄ dedi ⁿ cora vobis nō custodieritis: t abie=
μου ἃ ἔδωκα ἐνώπιον ὑμῶν μὴ φυλάξητε, καὶ πο=
ritis t seruieritis dīs
ρευθῆτε καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε
eor: t auferā israel a terra quā de
αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ τὸν Ισραηλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω=
di eis: t domū hanc quā sanctificauī nomi
κα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόμα
ni meo proiciā a cōspectu meo. t erit israʰ in
τί μου ἀποῤῥίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ισραὴλ εἰς
perditionē t in fabulā in cūctis ppls.
ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς.
t dom⁹ hec alta erit in exemplū. oīs
καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς ἔσται εἰς παραβόλισμα· πᾶς
qui transierit per eā: obstupebit t sibilabit. t
διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ, ἐκστήσεται καὶ συριεῖ · καὶ
dicent causa cuius fecit dns sic terre
ἐροῦσιν ἕνεκεν τίνος ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ γῇ
huic t domui huic? t dicēt: eo q̄ dere
ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκα
Deut. liquerint dñm dēū suū: qui edurit
29.c. τέλιπον κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα τοὺς
Dere. patres eor de domo seruitutis de egypto: t ad
12.c. πατέρας αὐτῶν ἐξ οἴκου δουλείας ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀν
hesserunt dīs alienis t adorauerūt eos
τελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς
t seruierūt eis: ꝓp hoc induxit dns
καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε κύριος
sup eos omne malū hoc. t factū ē
ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. καὶ ἐγένετο
post viginti anos in q̄b⁹ edificauit salomon duas
μετὰ εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε σολομὼν τοὺς δύο
2.Pa. domos: domū dñi t domū regis:
2.q. οἴκους, τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως,
chiram rex tyri auxilio fuit salo
Χειρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀντελαμβάνετο τοῦ σολο=
moni in lignis cedrinis t in lignis abiegnis
μῶντος ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις
t in auro t in oīn voluntate eius. tunc
καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντὶ θελήματι αὐτοῦ. τό=
dedit rex salomon chiram viginti
τε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ Χειρὰμ εἴκοσι
ciuitates in terra galilee. t egressus est chirā de
πόλεις ἐν γῇ γαλιλαίᾳ. καὶ ἐξῆλθε Χειρὰμ ἐκ
tyro t abiit in galileam vt videret
Τύρου καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν
ciuitates q̄s dedit ei salomō: t nō ꝓpla
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ σολομών, καὶ οὐκ ἤρε
cuerūt ei.
σαν αὐτῷ. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

C ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua.heb.Tex.he.iii.Regũ.ix. Trãsla.B.Wie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיֹּאמֶר מַה הֶּעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב׃

וְזֶה דְּבַר הַמַּס אֲשֶׁר הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּיתוֹ וְאֶת הַמִּלּוֹא וְאֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְאֶת חָצוֹר וְאֶת מְגִדּוֹ וְאֶת גָּזֶר׃ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת גָּזֶר וַיִּשְׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיּשֵׁב בָּעִיר וַיִּתְּנָהּ שִׁלֻּחִים לְבִתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת גָּזֶר וְאֶת בֵּית חורון תַּחְתּוֹן׃ וְאֶת בַּעֲלַת וְאֶת תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ׃ וְאֶת כָּל עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֶת עָרֵי הַרְכָּב וְאֶת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֶשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ כָּל הָעָם הַנּוֹתָר מִן הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃ בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יְכָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַס עֹבֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא נָתַן שְׁלֹמֹה עֲבָד כִּי הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְשָׁלִישָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃ אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃ וַתַּעַל בַּת פַּרְעֹה מֵעִיר דָּוִד אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אָז בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא׃

[b]& ait.[c]Heccine ſunt[b]ciuitates [c]quas ∞∞∞∞∞∞∞ [d]dediſti[b]mihi[c]frater? [b]Et appellauit[c]eas [m]terram [c]chabul[b]vſq; ī [b]die[d]hac. [c]Miſit ergo [b]hiram ∞∞ [c]ad regē ſalomonē [m]cētū [c]viginti[c]talenta[c]auri. [a]Hec eſt[b]ſumma [c]expen ſarum[b]quā[c]obtulit ∞∞ [a]ſalomon [c]rex [b]ad edifi candam[b]domū [c]domini [m]&[n]domū ſuā[o]&[p]mello [q]& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]murum [n]ieruſalem [r]& [n]heſer[r]& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]mageddo[r]&[q]gazer. ∞ [n]Pharao[b]rex[c]egypti ∞∞ [b]aſcēdit[c]& cepit [q]gazer: [b]ſuccenditq; eam ∞∞∞ [c]igni:[b]&[c]chananeū [m]qui habitabat[n]in ciuitate ∞ [n]iterfecit: [p]& dedit eā in [q]dotem[r]filie ſue [q]vxori [r]ſalomōis. [n]Edificauit er go[r]ſalomon [r]gazer [q]& [b]bethoron[n]inferiorē [r]& [r]baalath[q]& ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]palmirā[b]in terra [r]ſolitu dinis:[r]&[m]omnes ∞∞∞∞ [n]vicos[r]qui[r]ad ſe [q]ptine bāt & erant abſq; muro: [m]mūitos[n]&[r]ciuitates [n]cur ruū[r]&[r]ciuitates [r]equitū [q]&[b]quodcunq; eí [c]placu it: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]vt edificaret[q]in ieruſalē [b]& in libano[r]& in omni [b]terra[r]ptātis ſue. [m]Vni uerſum[n]ppīm[b]qui remā ferat[b]de[q]āmorreis & de [r]etheis & d[b]pherezeiſ & [r]eueis[n]& iebuſeis[b]q[r]non [b]ſunt[r]de filiis[n]iſrael: ∞∞ [r]horum filios [b]qui [c]re manſerant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]ī terra[b]quos ſcilicet [r]nō [b]potuerant[r]filii ∞∞∞∞∞∞ [m]iſrael[n]exterminare[b]fe cit[b]ſalomon ∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]tributarios[b]vſq; in [r]die [n]hanc.[r]De filiis autem [r]iſrael[r]nō[q]cōſtituit [b]falo mon[c]ſeruire quenq; : ∞ [b]ſed[c]erant[r]viri[q]bellato res[b]& miniſtri eius ∞∞∞ [r]& principes[b]& duces [r]& prefecti [m]currium ∞∞∞ [n]& equorum. Erant au tem[b]principes ∞∞∞∞∞∞∞ [r]ſup omnia[q]opera[r]ſalo monis[q]prepoſiti ∞∞∞∞ [b]qngēti [n]qnq̄ginta[r]qui habebant ſubiectum ∞∞ [q]populū & ſtatutis[c]opi bus[b]impabāt.[r]Filia [b]aūt [r]pharaonis[q]aſcendit[b]de ciuitate [r]dauid ∞∞∞∞∞∞ [b]in [r]domū ſuā[m]quā[n]edifi cauerat[b]ei ſalomō. [b]Tūc [q]edificauit[q]mello. [r]Offe rebat quoq; [n]ſalomon

τ ait chiram: dd ſunt ciuitates iſte quas dediſti mihi o frater? τ vocauit eas terminū vſq; ī ἔδωκάς μοι ὦ ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ὅριον ἕως vtem hanc. τ miſit chiram ſa τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ τῷ σο lomont centū τ viginti talenta auri. τ λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου. καὶ hec ſumma diſtributiōis quā obtulit rex αὕτη ἡ πραγματεία τῆς προσομῆς ἣς ἀφήνεγκεν ὁ βασι ſalomon ad edificādū domū dñi: τ λεὺς σολομὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν domū regis: τ murū ieruſalē τ οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ καὶ τὴν arcem vt ſepiret ſepem ciuitatis dauid ἄκραν τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ τ aſſor: τ mageddo: τ gazer. pha καὶ τὴν ἀσσώρ, καὶ τὴν μαγεδδώ, καὶ τὴν γαζέρ. φα rao rex egypti aſcēdit: τ cepit ραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ προκατελάβετο gazer: τ ſuccendit eā in igne: τ cha τὴν γαζέρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὸν χα naneū q̄ habitabat in ciuitate interfecit. τ ναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ἐθανάτωσεν. καὶ dedit eam pharao emtiones filie ſue ἔδωκεν αὐτὴν φαραὼ ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ vxori ſalomonis. τ ſalomon edificauit gazer: γυναικὶ σολομῶντος. καὶ σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζέρ, τ bethoro inferiorē. τ baalath: καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν κατωτέραν, καὶ τὴν βααλάθ, τ thamor in deſerto: τ oēs ciuitates καὶ τὴν θαμὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις munitas: q̄ erant ſalomoni: τ omnes τὰς ὀχυράς, αἳ ἦσαν τῷ σολομῶντι, καὶ πάσας τὰς ciuitates currium: τ omnes ciuitates πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν equitum: τ conatum ſalomonis quē nego ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν σολομῶντος ἣν ἐπραγ ciatus eſt vt edificaret in hieruſalem τ in ματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ libano: τ in omni terra poteſtatis ſue. vni λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς δυνασείας αὐτ. πάν uerſum derelictum ppīm a chetteo τ τα τὸν ὑπολελειμμένον λαὸν ἀπὸ τοῦ χεττάιου καὶ amorreo τ pherezeo τ chananeo τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου τ cuco τ iebuſeo τ gergeſeo καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαί qui nō erant de filijs iſrael: filios eoꝝ ου τῶν μὴ ὄντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ qui remāſerāt poſt eos in terra: q̄s nō potuerāt ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἠδύναντο filij iſrael exterminare eos: τ adduxit eos οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ſalomon in tributū vſq; in diē hunc. τ de filijs σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν iſrael nō dedit ſalomon in ſeruitutē: q̄ ipſi erant vt ἰηλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς δουλείαν, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἄν rt bellatores: τ ſerui eius τ principes τ ter δρες οἱ πολεμισαί, καὶ παῖδες αὐτ καὶ ἄρχοντες καὶ τρι narij eius: τ principes currūꝝ eius: τ equites αγοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτ, καὶ ἱππεῖς eius. erāt āt principes prefecti ſup opera ſa αὐτ. ἦσαν δὲ ἄρχοντες οἱ ἐπισάλθοι ἐπὶ τῶν ἔργων σο lomonis quingenti quinquaginta: dominātes in λομῶντος πεντακόσιοι πεντήκοντα, κυριεύοντες ἐν τῷ pplo qui faciebat opus. filia āt pharaōis aſcēdit λαῷ τῷ ποιοῦντι τὸ ἔργον. ἡ θυγάτηρ δὲ τ φαραὼ ἀνέβη a ciuitate dauid in domū ſuā: quā edificauerat ἐκ τῆς πόλεως δαὺ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν ei. tunc edificauit mello. τ offerebat ſalomon αὐτῇ. τότε ᾠκοδόμησε μιλλὼ καὶ προσήνεγκεν σολομὼν

trib⁹ vicib⁹ per annū holocaustа τ pacifica sup
τριαχῶς κατ' ἐνιαυτὸν ὁλοκαυτώματα καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ
altare qđ edificauerat dño. τ adolebat sup
τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ· καὶ ἐθυμίασεν ἐπ'
illud qđ erat coram dño: τ perfecit domū.
αὐτῷ τὸ ὂν ἐνώπιον κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον.
τ fecit rex salomon nauē in asion ga
καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν ναῦν ἐν ἀσιὼν γα-
ber quę est iuxta elath in littore ma
βὲρ τὴν οὖσαν ἐχόμενα ἀιλὰθ ἐπὶ τοῦ χείλους θαλάσ-
ris vtitur in terra edon. τ misit chiram in
σης τῆς ἐχάτης ἐν γῇ ἐδὼμ. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ ἐν τῇ
naue seruos suos viros nauticos: ppīm gna
ναὶ τοὺς παῖδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτικούς, λαὸν ἔι-
ros impellere mare cū seruis salo
δότας ἐλαύνειν θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων σολο-
monis. τ venerūt in sophira: τ supserūt inde qua
μῶντος· καὶ ἦλθον εἰς σωφειρά, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τε
dringēta τ viginti talenta aur: τ vetulerūt
τρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν
regi salomoni.
τῷ βασιλεῖ σολομῶντι. Ca. 10.

A
:.ꝑa.
9.a.
Matth.
12.d
Luce.
11.d.

ΘΤ regina saba audiuit nomē salo
Καὶ βασίλισσα σαβὲ ἤκουσε τὸ ὄνομα σολο-
monis τ nomē dñi: τ venit vt ten
μῶντος καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε τοῦ πει-
taret cū in enigmatib⁹. τ venit in ierusalem in
σαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι· καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
potētia grauī nimis. τ camelī portātes aro
δυνάμει βαρεῖα σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρω-
mata τ aurū multū nimis: τ lapidē pciosū
ματα καὶ χρυσίον πολὺν σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον
multū. τ venit ad regem salomonē. τ
πολύν· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα· καὶ
locutus cīt ei vniuersa que erāt in corde suo.
ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς·
τ nunciauit ei salomon omnia verba
καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ σολομὼν πάντας τοὺς λόγους
eius: nō fuit sermo negectus a re-
αὐτῆς, οὐκ ἦν λόγος ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ· καὶ εἶδε βασίλισσα
ge quē nō nunciauit ei. τ vidit regina
λέως ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ· καὶ εἶδε βασίλισσα
saba oēm sapiētiā salomonis: τ do-
σαβὲ πᾶσαν τὴν φρόνησιν σολομῶντος, καὶ τὸν οἶ-
mum quā edificauerat: τ cibos salomonis: τ
κον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ τὰ βρώματα σολομῶντος, καὶ
cathedrā seruorū eius: τ assistētiā
τὴν καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ τὴν παράστασιν
ministrorū ei⁹: τ vestem eor: τ
τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ
pincernas eius: τ holocaustū eius
τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσιν αὐτοῦ
qđ offerebat in domo dñi: τ extra se facta est. τ
ὃν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐθαύμασε· καὶ
dixit ad regem salomonē: verus sermo quē
εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα, ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν
audiui in terra mea de sermōe tuo τ de
ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς
sapiētia tua: τ nō credidi eis q̄ dixerūt mihi:
φρονήσεώς σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς εἰρηκόσι μοι,
donec veni τ viderūt oculi mei: τ
ἕως οὗ παραγενόμην καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ
ecce nō ei⁹ fm mediętatē sicut annūciauerūt mihi: ad
ἰδοὺ οὐκ ἦσι κατὰ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι, προ-
didisti sapiaz τ bona sup oēm famā quā audiui
σέθεικας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα
in terra mea. beate mulieres tue: τ beati
ἐν τῇ γῇ μου· μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, καὶ μακάριοι
ferui tui illi qui stant coīā te sem
οἱ παῖδές σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διὰ
per: q̄ audiūt sapiētiā tuā.
παντός, οἱ ἀκούοντες τὴν φρόνησίν σου· ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

xtribus vicibus p annos
singulos holocausta & pacificas victimas super altare qđ edificauerat dño: & adolebat thymiama corā dño. Perfectūq; est templū. Classē quoq; fecit rex salomō in asiongaber q̄ est iuxta haylam in littore maris rubri in terra idumee. Misitq; hiram in classe illa seruos suos viros nauticos & gnaros maris cum seruis salomonis. Qui cū venissent in ophir sumptum inde aurum quadringentorum vigiati talentorum detulerunt ad regem salomonem. 10.

SEd & regina saba audita fama salomonis: in nomine dñi venit tēptare eum in enigmatibus, Et igressa ierusalē ml to cū comitatu & diuitiis: camelis portantibus aromata: & aurū infinitū nimis: & gēmas pciosas: vēit ad regē salomonē: & locuta est ei vniuersa q̄ hēbat in corde suo. Et docuit eam salomō oīa verba q̄ proposuit. Non fuit sermo qui regem posset latere & non ꝯ rēderet ei. Vidēs aut regina saba oēm sapiētiā salomōis & domum quam ꝯ edificauerat & cibos mēse eius & habitacula seruorū & ordines ministrantiū: vestesq; eorū: & pincernas & holocausta q̄ offerebat in domo dñi: habebat vltra spūm: dixitq; ꝯ ad regē. Verus ē sermo quem audiui in terra mea super sapiētia tua: & nō credebam narrātibus mihi: donec ipsa veni & vidi oculis meis: & pbaui q̄ media pars nūciata nō fuerit Maior est sapiētia & opera tua q̄ rumor quē audiui. Beati viri tui & beati ꝯ serui tui hi qui stāt coram te semper: & audiunt sapientiam tuam, ꝯꝯꝯꝯ

עֲלָה ׳שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכָּרִים זָהָב עָלוּת וְשִׁלְמִים
זָבַח קָטַר ׳עַל הַמִּזְבֵּחַ ׳אֲשֶׁר בָּנָה ׳לַיהוָה
בָּנָה ׳וְהַקְטִיר ׳אִתּוֹ ׳אֲשֶׁר לִפְנֵי ׳יְהוָה
אָנָה ׳וְשָׁלֹם ׳אֶת הַבַּיִת ׳וַאֲנִי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ
׳שְׁלֹמֹה בְּעַצְיוֹן גֶּבֶר ׳אֲשֶׁר אֵת אֵילוֹת
שָׁפָה ׳עַל שְׂפַת ׳יַם סוּף ׳בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃
שָׁלַח ׳וַיִּשְׁלַח חִירָם ׳בַּאֲנִי ׳אֶת עַבָדָיו
׳אֲנִשֵׁי אֳנִיּוֹת ׳יְדְעֵי ׳הַיָּם ׳עִם
׳עַבְדֵי ׳שְׁלֹמֹה׃ ׳וַיָּבִאוּ אוֹפִירָה
׳וַיִּקְחוּ מִשָּׁם ׳זָהָב ׳אַרְבַּע ׳מֵאוֹת
׳וְעֶשְׂרִים ׳כִּכָּר ׳וַיָּבִאוּ ׳אֶל הַמֶּלֶךְ
׳שְׁלֹמֹה׃ ׳וּמַלְכַּת שְׁבָא Cap.x.
׳שָׁמְעַת ׳אֶת שְׁמַע ׳שְׁלֹמֹה ׳לְשֵׁם
׳יְהוָה ׳וַתָּבֹא ׳לְנַסֹּתוֹ ׳בְּחִידוֹת׃
׳וַתָּבֹא ׳יְרוּשָׁלִַם ׳בְּחַיִל ׳כָּבֵד
׳מְאֹד ׳גְּמַלִּים ׳נֹשְׂאִים ׳בְּשָׂמִים
׳וְזָהָב רַב מְאֹד ׳וְאֶבֶן יְקָרָה ׳וַתָּבֹא
׳אֶל שְׁלֹמֹה ׳וַתְּדַבֵּר ׳אֵלָיו ׳אֵת ׳כָּל
׳אֲשֶׁר ׳הָיָה ׳עִם ׳לִבָּהּ׃ ׳וַיַּגֶּד לָהּ
׳שְׁלֹמֹה ׳אֶת ׳כָּל ׳דְּבָרֶיהָ ׳לֹא ׳הָיָה
׳דָּבָר ׳נֶעְלָם ׳מִן ׳הַמֶּלֶךְ ׳אֲשֶׁר ׳לֹא
׳הִגִּיד ׳לָהּ׃ ׳וַתֵּרֶא ׳מַלְכַּת ׳שְׁבָא ׳אֵת
׳כָּל ׳חָכְמַת ׳שְׁלֹמֹה ׳וְהַבַּיִת ׳אֲשֶׁר
׳בָּנָה׃ ׳וּמַאֲכַל ׳שֻׁלְחָנוֹ ׳וּמוֹשַׁב
׳עַבְדָיו ׳וּמַעֲמַד ׳מְשָׁרְתָיו ׳וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם
׳וְמַשְׁקָיו ׳וְעֹלָתוֹ ׳אֲשֶׁר ׳יַעֲלֶה ׳בֵּית
׳יְהוָה ׳וְלֹא ׳הָיְתָה ׳עוֹד ׳רוּחַ ׳וַתֹּאמֶר
׳אֶל ׳הַמֶּלֶךְ ׳אֱמֶת ׳הָיָה ׳הַדָּבָר ׳אֲשֶׁר
׳שָׁמַעְתִּי ׳בְּאַרְצִי ׳עַל ׳דְּבָרֶיךָ ׳וְעַל
׳חָכְמָתֶךָ׃ ׳וְלֹא ׳הֶאֱמַנְתִּי ׳לַדְּבָרִים
׳עַד ׳אֲשֶׁר ׳בָּאתִי ׳וַתִּרְאֶינָה ׳עֵינָי
׳וְהִנֵּה ׳לֹא ׳הֻגַּד ׳לִי ׳חֲצִי ׳הַסִּפְתָּ
׳חָכְמָה ׳וְטוֹב ׳אֶל ׳הַשְּׁמוּעָה ׳אֲשֶׁר
׳שָׁמַעְתִּי׃ ׳אַשְׁרֵי ׳אַנְשַׁיִךְ ׳אַשְׁרֵי
׳עֲבָדַיִךְ ׳אֵלֶּה ׳הָעֹמְדִים ׳לְפָנֶיךָ
׳תָּמִיד ׳הַשֹּׁמְעִים ׳אֶת ׳חָכְמָתֶךָ׃

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל כִּסְאוֹ יְשֹׁרְאֵל
בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם וַיָּשֶׂם עָשֶׂה
וּצְדָקָה וַיִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים
כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים הַרְבֵּה מְאֹד
וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַּבֹּשֶׂם הַהוּא
עוֹד לָרֹב אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת
שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגַם אֳנִי
חִירָם אֲשֶׁר נָשָׂא זָהָב מֵאוֹפִיר
הֵבִיא מֵאוֹפִיר עֲצֵי אַלְמֻגִּים
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה וַיַּעַשׂ
הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מְסִלּוֹת
לְבֵית יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת
וּנְבָלִים לַשָּׁרִים לֹא בָא כֵן עֲצֵי
אַלְמֻגִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת
שְׁבָא אֶת כָּל חֶפְצָהּ אֲשֶׁר
שָׁאֲלָה מִלְבַד אֲשֶׁר נָתַן לָהּ
כְּיַד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתִּפֶן וַתֵּלֶךְ
לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ וַיְהִי מִשְׁקַל
הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה
אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ
כִּכַּר זָהָב לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים
וּמִסְחַר הָרֹכְלִים וְכֹל מַלְכֵי
הָעֵרֶב וּפַחוֹת הָאָרֶץ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט
מֵאָה צִנָּן
שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב יָעֶלֶה עַל
הַצִּנָּה הָאַחַת וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
מָנִנִים זָהָב שָׁחוּט שָׁלֹשׁ
מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן הָאֶחָת
וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל
וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מוּפָז שֵׁשׁ מַעֲלוֹת
לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ עֲגֹל לַכִּסֵּא מֵאַחֲרָיו
וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל מְקוֹם

Sit dñs deus tuus benedictus cui complacuiſti: & poſuit te ſuper thronum iſrael: eo q̃ dilexerit dominus iſrael in ſempiternũ & cõſtituit te regem vt faceres iudicium & iuſticiã. Dedit ergo regi centum viginti talenta auri: & aromata multa nimis & gẽmas pciosas. Nõ ſunt allata vltra aromata tam multa q̃s ea q̃ dedit regina ſaba regi ſalomõi. Sed & claſſis hiram q̃ portabat aurũ de ophir attulit ligna tina multa nimis & gẽmas pciosas. Fecitq̃ rex de lignis tinis fulcra domus dñi & domꝰ regie & citharas lyraſq̃ cãtoribus. Nõ ſunt allata huiuſcemõdi ligna tina neq̃ viſa vſq̃ in preſentẽ diem. Rex autem ſalomõ dedit regine ſaba omnia q̃cunq̃ voluit & petiuit ab eo: exceptis his q̃ vltro obtulerat ei munere regio. Que reuerſa eſt & abiit in terrã ſuã cũ ſeruis ſuis. Erat autem pondus auri q̃d offerebatur ſalomoni per annos ſingulos ſexcentorum ſexaginta ſex talẽtoꝝ auri: excepto eo q̃ offerebãt viri qui ſup vectigalia erãt & negociatores: vniuerſiq̃ ſcruta vendẽtes: & oẽs reges arabie & duces terre. Fecit quoq̃ rex ſalomõ ducẽta ſcuta de auro puriſſimo. Sexcẽtos aurei ſiclos dedit i lamminas ſcuti vnius: & trecentas peltas ex auro probato. Trecenteq̃ mine auri vnam peltã veſtiebant. Poſuitq̃ eas rex in domo ſaltus libani. Fecit etiã rex ſalomon thronũ de ebore grãde & veſtiuit eũ auro nimis: q̃ habebat ſex gradus. Et ſummitas throni rotũda erat i pte poſteriori: & due manꝰ hinc atq̃ inde tenẽtes

ſit dñs deus benedictus: q̃ voluit in te ἠθέλησεν ἐν σοὶ
dare te ſup thronũ iſrael eo q̃ dilexerit dñs δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου ἰσραὴλ διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον
iſrael vt firmaret eũ in ſempiternũ: & poſ τὸν ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔθη
tuit te in regem ſup eos: vt faceres iudiciũ in κέν σε εἰς βασιλέα ἐπ' αὐτούς, τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν
iuſticia & in iudicijs eius. & dedit ſa δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε τῷ σο
lomoni centũ & viginti talenta auri & λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ καὶ
aromata multa nimis. & lapidẽ pcioſũ multũ. ἀρώματα πολλὰ σφόδρα· καὶ λίθον τίμιον πολύν.
nõ fuerũt allata ex aromata illa vltra in multi οὐκ ἐλελύθη κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆ
tudinẽ q̃ dedit regina ſaba regi ſalo θος ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ σολο
monĩ. & nauis chiram portans aurum de μῶντι· καὶ ἧναῦς χειρὰμ ἡ κομίζουσα τὸ χρυσίον ἐκ
ſophir attulit ligna multa nimis & dolata: & σωφείρ ἤνεγκε ξύλα πολλὰ σφόδρα πελεκητά, καὶ
lapidẽ pcioſũ multũ. & fecit rex li λίθον τίμιον πολύν· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύ
gna dolata fulcra domus dñi λα τὰ πελεκητὰ ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου
& domus regie. & citharas & lyras καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως· καὶ ναύλας καὶ κινύρας τοῖς
cãtoribꝰ. nõ ſunt allata huiuſcemõdi ligna dolata: neq̃ ᾠδοῖς· οὐκ ἐλελύθει τοιαῦτα ξύλα πελεκητά, οὐδὲ
viſa ſũt vſq̃ vltra vſq̃ in diem hunc. & rex ὤφθη που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ὁ βασι
ſalomon dedit regine ſaba omnia λεὺς σολομὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ σαβὰ πάντα
quecunq̃ voluit: q̃cunq̃ petiit: abq̃ omnibꝰ q̃ de ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ἠτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἔδω
dit ei per manũ regis ſalomonis. & κεν αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως σολομῶντος· καὶ
reuerſus eſt & abiit in terrã ſuã ipſa & ἀπεστράφη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς αὐτὴ καὶ οἱ
ſerui ſui. & erat pondus auri παῖδες αὐτῆς· καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ
qd offerebat ſalomoni in anno vno ſexcenta ſexagi ἐλκυόντος σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκον
ta & ſex talẽta auri: abſq̃ tributis τα καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου, χωρὶς τῶν φόρων τῶν
ſubditorum & mercatorũ q̃ negociabãtur ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ἐμπορευομέ
tur: & omniũ regũ q̃ erãt in vltrio νων, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῷ πέ
ra ripte: & ſatrapaꝝ terre. & fecit ραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς· καὶ ἐποίησεν ὁ
rex ſalomon ducẽtas lãceas aureas ductiles. βασιλεὺς σολομὼν διακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά·
ſexcẽti aurei inerãt ſup lãceã vnã. & ἑξακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν. καὶ
fecit trecenta ſcuta aurea ductilia: tres ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατούς, τρεῖς
mine auri inerãt ſup ſcutũ vnũ. & μναῖ χρυσίου ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ
dedit ea in domũ ſaltus libani. & fe ἔδωκεν αὐτὰ εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποίη
cit rex thronũ eburneũ grãdẽ: & de σεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ ἤρξα
auratũ eſt auro probato. ſex gradus ἐχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ· ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ
throno. & eminẽtia vitulorũ a poſteriorib⁹ eius θρόνῳ. καὶ προτομαὶ μόχων ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ
throno: & manus hinc & hinc ſup locũ τῷ θρόνῳ, καὶ χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου

ſedis: τ duo leones ſtātes iuxta
τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς
manus: τ duodecim leones ſtātes ſup ſex gra
χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθ-
dus hinc τ hinc. nō factū eſt ſic in vniuerſo re
μῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐκ ἐγένετο οὕτως ἐν πάσῃ βα-
gno. τ oſa vaſa q̄ a ſalomo
σιλείᾳ. καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ σολομῶ-
ne facta fuerūt aurea: τ lauacra aurea: τ vni-
τος γεγονότα χρυσᾶ, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, καὶ πάν
uerſa vaſa domus ſaltus libani auro in
τα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ συγ
cluſa. τ nō erat argētū: q̄ nō erat ar-
κεκλεισμένα. καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ἀρ-
gentū reputatū p̄cio in diebus ſalomonis: q̄
γύριον λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις σολομῶντος, ὅτι
nauis tharſis regi ſalomoni per ma
ναῦς θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπὶ τῆς θαλάσ-
re cū ſeruis chiram per tres annos ve
σης μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρ-
niebat regi ſalomoni nauis de tharſis au
χετο τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ναῦς ἐκ θαρσεὶς χρυσί-
ri τ argenti τ lapidū torno elaboratorū τ dolatorū.
ου καὶ ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν.
τ magnificat⁹ ē ſalomon ſup oēs re-
καὶ ἐμεγαλύνθη σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασι-
ges terre diuitijs τ ſapīa. τ omnes
λεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει. καὶ πάντες οἱ
reges terre q̄rebāt vultum ſalomonis
βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον σολομῶντος
vt audirēt prudentiā eius: quā dederat dñs in
τοῦ ἀκούειν τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, ἧς ἔδωκε κύριος ἐν
corde eius. τ ipſi deferebāt vnuſquiſq; munera
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα
ſua: vaſa argētea τ vaſa aurea τ veſtem τ
αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν καὶ
aromata τ ſtacte τ equos τ mulos ſin
ἀρώματα καὶ σακχὰν καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους τὸ κα-
gulis anno. τ cōgregauit ſalomon currus
τ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. καὶ συνήγαγε σολομὼν ἅρματα
τ eqtes: τ erāt ei mille τ quadringēti cur
καὶ ἱππεῖς, καὶ ἦσαν αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρ
rus: τ duodecim milia equitū. τ poſuit e-
ματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐ-
os in ciuitatib⁹ curruum τ cum re-
τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βα
ge in hieruſalem. τ dedit rex ſalo
σιλέως ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολο-
mon argētū in hieruſalē vt lapides: τ ce
μὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέ-
dros dedit ꝟſi ſicomoros q̄ in cāpeſtrib⁹ in
δρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς
multitudine, τ egreſſus equorū ſalomonis de egy
πλῆθος. καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων σολομῶντος ἐξ αἰγύ-
pto τ de ecue: negociatores regis accipiebāt
πτου καὶ ἐξ ἑκουέ, οἱ ἔμποροι τ βασιλέως ἐλάμβανον
de ecue in permutatiõe. τ aſcēdebat egreſſus de egypto
ἐξ ἑκουὲ ἐν ἀλλάγματι· καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος ἐξ αἰγύπτου
currus pro ſexcētis argenti: τ equus pro centū τ
ἅρμα ἀνὶ ἑξασίων ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ ἑκατὸν καὶ
quinquaginta argenti. τ ſic cūctis regi
πεντήκοντα ἀργυρίου· καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦ
bus cheteūm τ regibus ſyrie per manū eo
σι χετταίων καὶ τοῖς βασιλεῦσι συρίας διὰ χειρὸς αὐ-
rum egrediebātur.
τῶν ἐξεπορεύοντο.

Ca.xi.

A rex ſalomon erat amator: mulierū: τ vu-
Καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἦν φιλογύναιος, καὶ ἔλα
3.Reg. xit mulieres alienigenas: τ filiam pharaōis: τ
9.a. βε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα φαραώ, καὶ
Matth. moabitidas:
1.d
Luce. μωαβίτιδ'ας, ꝯ
11.d.

ſedile: & duo leōes ſta-
bant ꝯ
iuxta man⁹ ſīgulas: & ꝯ
duodecim leunculi ꝯ
ſtantes ſuper ſex gra-
dus hinc ꝯ
atq; ide. Nō eſt factum ꝯ
tale op⁹ in vniuerſis regnis. Sed & oia vaſa de
qbus potabat rex ſalo-
mō erāt aurea & vniuer
ſa ſupellex domus ſal-
tus libani de auro pu-
riſſimo. Nō erat argen
tū nec alicui⁹ p̄cii putabatur in diebus ſalomo
nis: quia claſſis regis p
mare cum claſſe ꝯ
hiram ſemel per tres ꝯ
annos ibat in ꝯ
tharſis deferēs ide au-
rum & argentum & ꝯ
dentes elephantorū: & ꝯ
ſimias & pauos. Magnificatus ē ergo rex ſalo-
mō ſup oēs reges terre
diuitijs & ſapientia. Et ꝯ
vniuerſa terra ꝯ
deſiderabat vultū ſalo
monis vt audiret ꝯ
ſapientiam eius quam ꝯ
dederat deus ꝯ
in corde eius. Et ſingu
li deferebant ei mūera:
vaſa argētea & aurea:
veſtes & arma bellica: ꝯ
aromata quoq; & equos & mulos ꝯ
per ānos ſingulos. Cōgregauitq; ſalomō currus & eqtes: & fcti ſūt ꝯ
ei mille quadringenti ꝯ
currus: & duodecim mília ꝯ
eqtū: & diſpoſuit eos ꝯ
citates munitas & cum ꝯ
rege in ieruſalē. Fecitq; vt tanta eēt abūdātia
argēti in ieruſalē quanta & lapidum: & ꝯ
cedrorū p̄buit multi- ꝯ
tudinē q̄ſi ſicomoros q̄
naſcūtur in cāpeſtrib⁹. Et educebātur equi ꝯ
ſalomoni de egypto & ꝯ
de choa. ꝯ
Negociatores ei regis ꝯ
emebāt de choa & ſta-
tuto p̄cio producebāt. E
grediebatur aūt quadri
ga ex egypto ſexcentis
ſiclis argenti: ꝯ
& equus centū q̄q̄gin-
ta. atq; in hūc modū cūcti reges etheorū & ſyrie equos venūdabāt. ꝯ

EX autem ꝯ
ſalomō adamauit ꝯ
mulieres alienigenas ꝯ
mitas. Filiā quoq; pha-
raonis & moabitidas ꝯ

יָשַׁב שָׁנָה
אָרָה
מֶלֶךְ
בָּלָה שָׁקָה
סָגַר חָשַׁב
יוֹם מָאַם
אָנָה
שָׁנָה בּוֹא
תָּוַךְ תָּבָה
נָדַל
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ
לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה: וְכָל הָאָרֶץ
בִּקֵּשׁ בָּנָה מְבַקְשִׁים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ
אֶת חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים
בְּלִבּוֹ וְהַמָּה מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ
כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וְשִׂלְמוֹת וְנֶשֶׁק
וּבְשָׂמִים סוּסִים וּפְרָדִים דָּבָר
שָׁנָה בְּשָׁנָה וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב
וּפָרָשִׁים וַיְהִי לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף
פָּרָשִׁים וַיַּנִּחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם
הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת
הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת
הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר
בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב: וּמוֹצָא הַסּוּסִים
אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה
סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ מִקְוֵה
בְּמִחִיר: וְתַעֲלֶה וְתֵצֵא מֶרְכָּבָה
מִמִּצְרַיִם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף
וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל

Cap.xi.

מַלְכֵי הַחִתִּים וּלְמַלְכֵי אֲרָם
בְּיָדָם יוֹצִיאוּ:
וְהַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת
רַבּוֹת וְאֶת בַּת פַּרְעֹה מוֹאֲבִיּוֹת

עַמֳּנִיּוֹת אֲדֹמִית צִדְנִית חִתִּית׃
מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תָבֹאוּ בָהֶם וְהֵם נוא
לֹא יָבֹאוּ בָכֶם אָכֵן יַטּוּ אֶת נָטָה
לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם
דָּבַק שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָה׃ וַיְהִי לוֹ לָהּ
נָשִׁים שָׂרוֹת שְׁבַע מֵאוֹת שור מַאָה
וּפִילַגְשִׁים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּטּוּ
נָשָׁיו אֶת לִבּוֹ׃ וַיְהִי לְעֵת זְקֻנַת
שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת לִבָּבוֹ נָשָׂה
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא הָיָה
לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב
דָּוִיד אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה אַחֲרֵי
עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי ק
מִלְכֹּם שִׁקֻּץ עַמֹּנִים׃ וַיַּעַשׂ עָשָׂה
שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא רוע
מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו׃
אָז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בָּמָה לְכְמוֹשׁ בנה
שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי שקץ פנה
יְרוּשָׁלִַם וְלַמֹּלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃
וְכֵן עָשָׂה לְכָל נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת
מְקַטְּרוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן׃ קטר זבח
וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי נָטָה אנף
לְבָבוֹ מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם׃ וְצִוָּה אֵלָיו ראה
עַל הַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי לָכֶת אַחֲרֵי הלך
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא שָׁמַר אֵת
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹאת היה
עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי נרת חקק
אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת צוה קרע
הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ׃ עבד נתן
אַךְ בְּיָמֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָּה יום עשה
לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בִּנְךָ
אֶקְרָעֶנָּה׃ רַק אֶת כָּל הַמַּמְלָכָה
לֹא אֶקְרַע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן נתן
לִבְנֶךָ לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וּלְמַעַן

&ammōitidas: vidume as & fydonías & cethe as: de gentibus ſup q bus dixit dominus ooo filiis iſrael. Nō ingre diemini ad eas: nec de illis ingrediētur ad vās Certiſſime ei auertent corda vra: vt ſequamini deos eaꝝ ū. His itaq̄ ooo copulatus eſt ſalomon ardentiſſimo amore. Fuerūt q̄ ei vxores q̄ſi regine ſeptingente: ooo & concubine trecente. Et auerterunt ooooooo mulieres cor eius. Cū q̄ iam eſſet ſenex ooo deprauatū eſt cor eius per mulieres: vt ooooooo ſequeretur deos alie nos: nec erat ooo:ooooo cor eius pfectū cū do mino deo ſuo: ſicut cor dauid patris eius. Sed colebat ſalomon ooooooo aſtherthen deam ſido norum: & ooooooooooo moloch idolū ammo nitarum. Fecit q̄ ooooo ſalomon qđ nō placue rat coram dño: & non adipleuit vt ſeq̄retur dñm: ſicut dd pr eius. Tūc edificauit ſalomō phanum chamos ooooo idolo moab in monte qui eſt cōtra ooo:ooooo ieruſalem: & moloch idolo filiorū ammon. At q̄ in hūc modū fe cit vniuerſis vxoribꝰ ſu is alienigenis que adole bant thura & immola bant diis ſuis. Igitur ira tus eſt dns ſalomōi q̄ a uerſa eēt mēs eius a do mino deo iſrael ooo:ooo q appuerat ei ſecūdo & preceperat ooooooooo de verbo hoc ne ſeq̄re tur ooooooooooooooooo deos alienos: & nō cu ſtodiuit ooooooooooooo q̄ mādauit ei dns. Dixit itaq̄ dominus ooooo ſalomoni. Quia hac buiſti hoc ooooooooooo apud te & nō cuſtodiſti pactū meū & precepta mea que mandaui tibi: dirumpens ſcindam oo regnum tuum & dabo illud ſeruo tuo: ooooooo verūtamē in diebus tu is non faciam ooooooo propter dauid patrem tuum. De manu filii tui ſcindam illud: nec to tum regnum oooooooooo auferam: ſed tribū vnā dabo ooooooooooooo filio tuo propter dauid ſeruum meum &

ammonitidas: et idumeas: et ſidonias: et
καὶ ἀμμανίτιδας, καὶ ἰδουμαίας, καὶ σιδωνίας, καὶ
chetteas: de gētib quas negauit dns filijs
χετταίας, ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε κύριος τοῖς υἱοῖς
iſrael dicēs: nō ingrediemini ad eos: et ipſi
Ισραηλ λέγων, οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ Ex
nō ingrediētur ad vos: ne inclinēt cor b.
οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρ
da vra post idola eox: ad hoc copu
δίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, εἰς αὐτοὺς ἐκολ
lat est ſalomō vt amaret. et fuerūt ei vxo
λήθη σολομὼν τοῦ ἀγαπῆσαι. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖ
res imperātes ſeptingēte: et cōcubine trecente.
κες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακὴ τριακόσιαι.
et auerterūt mulieres eius cor eius.
καὶ ἐξέκλινον αἱ γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ.
et factū est in tēpore ſenectutis ſalomonis mulieres
καὶ ἐγένετο ἐν καιρῷ γήρους σολομῶντος αἱ γυναῖκες
eius auerterūt cor eius post deos alie
αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέ
nos: et nō erat cor eius perfectū cū
ρων, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ τοῦ
dño deo ſuo: ſicut cor dauid
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ If
patris ei. et abijt ſalomon post alias
πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη σολομὼν ὀπίσω τῆς ἀσέβ
tes deā ſidoniorū: et post melchom abominationē
τειας θεᾶς σιδωνίων, καὶ ὀπίσω μελχὸμ βδελύγματος
ammon. et fecit ſalomon malū coram dño
ἀμμών· καὶ ἐποίησε σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mino: et nō eſt ſecutus dñm vt dauid pa
ρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου ὡς δαυὶδ ὁ πα
ter eius. tūc edificauit ſalomon excelſum cha
τὴρ αὐτοῦ· τότε ᾠκοδόμησε σολομὼν ὑψηλὸν τῷ χα
mos idolo moab in mōte qui cōtra facie
μὼς εἰδώλῳ μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ κατὰ πρόσωπον
hieruſalem: et melchom idolo filioꝝ ammō.
ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ μελχὸμ εἰδώλῳ υἱῶν ἀμμών.
et ſic fecit vniuerſis vxoribus ſuis
καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς
alienigenis: adolebāt thura et immolabāt idolis
ἀλλοτρίαις, ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. καὶ
ſuis: et iratꝰ eſt dns cōtra ſalomonē: eo
ὠργίσθη κύριος ἐπὶ σολομῶντι, ὅτι ἐξέκλινεν ἡ καρδία
quia auerſū eēt cor eius a dño deo iſrael q̄ apparuerat ei
αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ
bis: et preceperat ei de verbo hoc:
δίς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου,
ommino ne ſequeretur deos alienos. et
τοῦτο ἅπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων. καὶ
nō cuſtodiuit q̄ mādauit ei dns. et dixit
οὐκ ἐφύλαξεν ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· καὶ εἶπε
dns ad ſalomonē: quia facta eſt hec te
κύριος πρὸς σολομῶντα, ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ
cum: et nō cuſtodisti precepta mea et mā
σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ πρό
data mea q̄ mādaui tibi: diripēs ſcin
γματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσων διαρρή
dam regnū tuū de manu tua: et dabo
ξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω
illud ſeruo tuo. verūtū in diebus tuis
αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου
nō faciā hec pp dauid patrē tuū: de
οὐ ποιήσω ταῦτα διὰ δαυὶδ τὸν πατέρα σου, ἐκ
manu filij tui capiā illud: ſed totū
χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου λήμψομαι αὐτήν, πλὴν ὅλην τὴν
regnū nō capiā: ſceptrū vnū dabo filio
βασιλείαν οὐμὴ λάβω, σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ
tuo pp dauid ſeruū tuū: et pp
σου διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ

hierusalem ciuitatē:quā elegi. τ fuscitauit dñs
ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν , ἣν ἐξελεξάμην · καὶ ἤγειρε κύρι-
nus aduersariū salomoni adar idumeū de
ος σατὰν τῷ σολομῶντι τὸν ἀδὰδ τὸν ἰδουμαῖον ἐκ τοῦ
semine regni in idumea. τ factū
σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ . καὶ ἐγένε-
est cū diſperderet dauid edom cū iret
το ἐν τῷ ἐξολοθρεύειν δαυὶδ τὸν ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆ-
ioab princepa militie ad ſepeliēdū inter
ναι ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάπτειν τοὺς τραυ-
fectos: τ occiderūt oīe maſculinū in idumea: ` q; ſex mē-
ματίας, καὶ ἐκοψαφ πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, ὅτι ἐξά-
ſibus morat⁹ eſt ibi ioab τ oīs iſrael donec in
μηνον ἐνεκάθητο ἐκεῖ ἰωὰβ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἕως οὗ ἐξο-
teremit oīe maſculinū de idumea. τ fu
λόθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς ἰδουμαίας . καὶ ἔφυ-
git adar ipſe τ viri idumei ſerui
γε ἀδὰδ αὐτὸς καὶ ἄνδρες ἰδουμαῖοι δοῦλοι
ſeruoꝝ patris eius cum eo: τ in-
τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐι-
greſſus ē in egyptū. τ adar puer parꝝus: τ fur
σῆλθεν εἰς αἴγυπτον· καὶ ἀδὰδ παιδάριον μικρόν, καὶ ἀνέ-
gunt de madiā τ uenīt in pharan: τ captū
σαφὰν ἐκ μαδιὰμ καὶ ἔρχονται εἰς φαφάν, καὶ λαμβάνου-
uiros ſecum: τ uenīt ad pharaonē re
σιν ἄνδρας μεθ' ἑαυτῶν , καὶ ἔρχονται πρὸς φαραὼ βα-
gem egypti. τ ingreſſus eſt adar ad pharaonē: τ
σιλέα αἰγύπτου· καὶ εἰσῆλθεν ἀδὰδ πρὸς φαραώ, καὶ
D dedit ei pharaō domū: τ panē cōſtituit ei:
ἔδωκεν αὐτῷ φαραὼ οἶκον , καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ,
τ terrā dedit ei. τ inuenit adar grām coꝝ
καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ . καὶ εὗρεν ἀδὰδ χάριν ἐναντίον
pharaōe valde: τ dedit ei uxorē ſoro-
φαραὼ σφόδρα , καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελ-
rem uxoris ſue: germanā thechephenes
φὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὴν ἀδελφὴν θεχεφενὴς τὴν
matorē. τ peperit ei ſoror thechephenes adar
μείζω· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ θεχεφενὴς τὸν ἀδὰδ
gambath filiū ſuū. τ nutriuit eū thechephenes
γαμβὰθ υἱὸν αὐτῆς · καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν θεχεφενὴς
in medio domus pharaōis. τ erat gambath in domo
ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου φαραώ . καὶ ἦν γαμβὰθ ἐν τῷ οἴκῳ
pharaōis in medio filiorꝝ pharaōis. τ adar audiuit
φαραὼ ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν φαραώ. καὶ ἀδὰδ ἤκουσεν
in egypto q; dormiuit dauid cum patri
ἐν αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται δαυὶδ μετὰ τῶν πατέ-
bus ſuis: τ q; mortuꝰ eſt ioab princeps mi-
ρων αὐτοῦ , καὶ ὅτι τέθνηκεν ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρα
litie: τ dixit adar ad pharaōem: dimitte me
τιᾶς, καὶ εἶπεν ἀδὰδ πρὸς φαραώ , ἐξαπόστειλόν με
Deū. τ reuertar in terrā meā. τ dixit pharao
30.d. καὶ ἀναστρέψω εἰς τὴν γῆν μου . καὶ εἶπε φαραὼ τῷ
adar: q̄a re tu indiges mecū: q; ecce tu que-
ἀδὰδ, τίνι σὺ ἐλαττονῆ μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἰδοὺ σὺ ζη-
ris ire ad terrā tuā? τ dixit ei
τεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ
adar: minime: q; dimittens mitte me.
ἀδὰδ, μηδαμῶς , ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με .
τ ſuſcitauit deꝰ aduerſariū ei rezon filiū eliada:
καὶ ἤγειρε θεὸς σατὰν αὐτῷ τὸν ῥεζὼν υἱὸν ἐλιαδά,
qui fugerat ab adarezer rege ſoba ſuo.
ὃς ἔφυγεν ἀπὸ ἀδραζὲρ βασιλέως σωβὰ κυρίου αὐ-
τοῦ· καὶ cōgregati ſūt cōtra eū uiri: τ erat
E princeps aguntū: τ cepit damaſ-
ἄρχων συστρεμμάτων, καὶ προκατελάβετο τὴν δαμα-
cū: τ habitauit in ea τ regnauit in da
σκόν, καὶ ἐκάθισεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν δα-
maſco. τ erat aduerſariꝰ iſrael cūctis die
μασκῷ· καὶ ἦν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέ-
bus ſalomonis. hoc malū
ρας σολομῶντος . αὕτη ἡ κακία

ierusalē quā elegí. Suſcitauit autem
dominus aduersarium ſalomoni adad
idumeū de semine regio: qui erat in edom.
Cū ei esset dauid in idumea: & ascendisset
ioab princeps milicie ad sepeliendos eos
qui fuerāt interfecti: & occidisset oē masculinū
in idumea. Sex ei mēsibus ibi moratus é ioab & oīs israel donec interimeret oē masculinū
in idumea: fugit adad ipse & viri
idumei de seruis patris eius cū eo vt ingredere
tur egyptū. Erat autem adad puer parulus.
Cumq; surrexissent de madian: venerūt in pharan. Tulerūtq; secū viros de pharā & introierunt egyptū ad pharaonem regē egypti. Qui dedit ei domum & cibos constituit: & terrā delegauit. Et inuenit adad gratiam coram pharaone valde: intātū vt daret ei vxorē soroꝛem vxoris sue germanam thafnes regine.
Cēuitq; ei soror thafnes genebath filiū & nutriuit eū thafnes in domo pharaōis. Eratq; genebath habitās apud pharaonē cū filiis eius. Cūq; audisset adad in egypto dormisse dauid cum patribus suis: & mortuū ee ioab principem militie: dixit pharaoni. Dimitte me vt vadam in terrā meam. Dixitq; ei pharao. Quare enim me apud me indiges vt oīa rasfire ad terrā tuā. At ille rñdit. Nulla. Sed obsecro te vt dimittas me. Suscitauit quoq; ei deus aduersariū razon filiū elíadam qui fugerat adadezer regem saba
suū: & congregauit cōtra eū viros: & factus ē princeps latronū cū interficeret eos dd. abierūtq; damasco & habitauerūt ibi: & cōstituerūt eū regē in damasco: eratq; aduersarius israel cunctis diebus salomōis. Et hoc ē malum

ירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי בָּהּ לָקוּם
יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֶת הֲדַד
הָאֲדֹמִי מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם׃
וַיְהִי בִּהְיוֹת דָּוִד אֶת אֱדוֹם בַּעֲלוֹת
יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת
הַחֲלָלִים וַיַּךְ כָּל זָכָר בֶּאֱדוֹם׃ כִּי
שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים יָשַׁב שָׁם יוֹאָב
וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הִכְרִית כָּל זָכָר
בֶּאֱדוֹם, וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים
אֲדֹמִיִּם מֵעַבְדֵי אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא
מִצְרַיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן׃ וַיָּקֻמוּ
מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ
אֲנָשִׁים עִמָּם מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ
מִצְרַיִם אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וַיִּתֶּן לוֹ בַּיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ
נָתַן לוֹ וַיִּמְצָא הֲדַד חֵן בְּעֵינֵי
פַּרְעֹה מְאֹד וַיִּתֶּן לוֹ אִשָּׁה אֲחוֹת
אִשְׁתּוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵס הַגְּבִירָה׃
וַתֵּלֶד לוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵס אֶת גְּנֻבַת
בְּנוֹ וַתְּגַמְלֵהוּ תַּחְפְּנֵס בְּתוֹךְ בֵּית
פַּרְעֹה וַיְהִי גְנֻבַת בֵּית פַּרְעֹה
בְּתוֹךְ בְּנֵי פַּרְעֹה׃ וַהֲדַד שָׁמַע
בְּמִצְרַיִם כִּי שָׁכַב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו
וְכִי מֵת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא וַיֹּאמֶר
הֲדַד אֶל פַּרְעֹה שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל
אַרְצִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה כִּי מָה
אַתָּה חָסֵר עִמִּי וְהִנְּךָ מְבַקֵּשׁ לָלֶכֶת
אֶל אַרְצֶךָ וַיֹּאמֶר לֹא כִּי שַׁלֵּחַ
תְּשַׁלְּחֵנִי׃ וַיָּקָם אֱלֹהִים לוֹ שָׂטָן
אֶת רְזוֹן בֶּן אֶלְיָדָע אֲשֶׁר בָּרַח
מֵאֵת הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה
אֲדֹנָיו׃ וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וַיְהִי
שַׂר גְּדוּד בַּהֲרֹג דָּוִד אֹתָם וַיֵּלְכוּ
דַּמֶּשֶׂק וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ
בְּדַמֶּשֶׂק׃ וַיְהִי שָׂטָן לְיִשְׂרָאֵל
כָּל יְמֵי שְׁלֹמֹה וְאֶת הָרָעָה

ᵍאֲשֶׁר הַדַּד ᶠוַיָּקֹץ בְּיִשְׂרָאֵל ᵉוַיִּמְלֹךְ ᵈקוץ
ᵏעַל אֲרָם ᶜוַיִּרְבְּעָם ᵇבֶּן ᵃנְבָט ᵐאֶפְרָתִי
ᵖמִן הַצְּרֵדָה ᵒוְשֵׁם ᵍאִמּוֹ ᵖצְרוּעָה
ᵏאִשָּׁה ᵏאַלְמָנָה ᵏעָבַד ᵐלִשְׁלֹמֹה ᵏאִישׁ
ᵐוְזֶה ᵖדְּבַר ᵒיָד ᵐשָׁלַח ᵖיָדוֹ ᵒבַּמֶּלֶךְ ᵏאֲשֶׁר ᵏרוּם
ᵏהֵרִים ᵒיָד ᵏבַּמֶּלֶךְ ᵐשְׁלֹמֹה ᵏבָּנָה ᵏאֶת
ᵏהַמִּלּוֹא ᵏסָגַר ᵏאֶת ᵖפֶּרֶץ ᵖעִיר ᵏדָּוִד
ᵖאָבִיו ᵏוְהָאִישׁ ᵏיָרָבְעָם ᵏגִּבּוֹר ᵖהַיִל ᵏנָבָט
ᵖוַיַּרְא ᵏשְׁלֹמֹה ᵏאֶת ᵏהַנַּעַר ᵐכִּי ᵐעֹשֶׂה ᵖרָאָה
ᵒמְלָאכָה ᵒהוּא ᵖוַיַּפְקֵד ᵖאֹתוֹ ᵏלְכָל ᵒלְאַרְבָּה ᵖבֵּית
ᵒסֵבֶל ᵐבֵּית ᵐיוֹסֵף ᵏוַיְהִי ᵏבָּעֵת ᵏהַהוּא
ᵖוַיָּרָבְעָם ᵖיָצָא ᵏמִירוּשָׁלִַם ᵖוַיִּמְצָא ᵒמָצָא
ᵏאֹתוֹ ᵏאֲחִיָּה ᵖהַשִּׁילֹנִי ᵖהַנָּבִיא ᵏנָבָא
ᵏבַּדֶּרֶךְ ᵏוְהוּא ᵏמִתְכַּסֶּה ᵐבְּשַׂלְמָה ᵏכְּסָה
ᵐהַחֲדָשָׁה ᵖוּשְׁנֵיהֶם ᵒלְבַדָּם ᵖבַּשָּׂדֶה ᵒשְׂנֵה ᵖבָּגֶד
ᵏוַיִּתְפֹּשׂ ᵒאֲחִיָּה ᵏבַּשַּׂלְמָה ᵐהַחֲדָשָׁה ᵏתָּפַשׂ
ᵏאֲשֶׁר ᵏעָלָיו ᵏוַיִּקְרַע ᵒעָשָׂר ᵏקָרַע
ᵏקְרָעִים ׃ ᵒוַיֹּאמֶר ᵏלְיָרָבְעָם ᵏקַח ᵏלָךְ
ᵏלְךָ ᵏעֲשָׂרָה ᵏקְרָעִים ᵏכִּי ᵏכֹה ᵐאָמַר
ᵏיְהוָה ᵒאֱלֹהֵי ᵖיִשְׂרָאֵל ᵖהִנֵּנִי ᵏקֹרֵעַ
ᵏאֶת ᵏהַמַּמְלָכָה ᵐמִיַּד ᵏשְׁלֹמֹה ᵒמֶלֶךְ
ᵏוְנָתַתִּי ᵏלְךָ ᵏאֶת ᵏעֲשָׂרָה ᵏהַשְּׁבָטִים ׃ ᵏנָתָן
ᵒוְהַשֵּׁבֶט ᵏהָאֶחָד ׃ ᵏיִהְיֶה ᵐלּוֹ ᵖלְמַעַן ᵏהָיָה
ᵏעַבְדִּי ᵏדָּוִד ᵏוּלְמַעַן ᵐירוּשָׁלִַם ᵐהָעִיר
ᵒאֲשֶׁר ᵖבָּחַרְתִּי ᵖבָּהּ ᵏמִכֹּל ᵖשִׁבְטֵי
ᵏיִשְׂרָאֵל ׃ ᵐיַעַן ᵏאֲשֶׁר ᵏעֲזָבוּנִי
ᵏוַיִּשְׁתַּחֲווּ ᵖלְעַשְׁתֹּרֶת ᵖאֱלֹהֵי ᵖשִׁדֹנִים
ᵏצִדְנִין ᵒלִכְמוֹשׁ ᵏאֱלֹהֵי ᵏמוֹאָב
ᵏוּלְמַלְכֹּם ᵒאֱלֹהֵי ᵏבְּנֵי ᵏעַמּוֹן ᵏוְלֹא
ᵐהָלְכוּ ᵐבִּדְרָכַי ᵒלַעֲשׂוֹת ᵖהַיָּשָׁר ᵖבְּעֵינַי ᵒעֲשֹׂה
ᵖוְחֻקַּתַי ᵏוּמִשְׁפָּטַי ᵏכְּדָוִד ᵏאָבִיו ׃ ᵖחֻקִּק ᵖשָׁבַט
ᵏוְלֹא ᵏאֶקַּח ᵏאֶת ᵏכָּל ᵖהַמַּמְלָכָה ᵖמִיָּדוֹ ᵏלָקַח
ᵏכִּי ᵒנָשִׂיא ׃ ᵏאֶתְּנֶנּוּ ᵏכָּל ᵖיְמֵי ᵖחַיָּיו ᵏנָשָׂא ᵏשׁוּת
ᵏלְמַעַן ᵏדָּוִד ᵏעַבְדִּי ᵐאֲשֶׁר ᵐבָּחַרְתִּי ᵖיוֹם ᵖחַי
ᵒאֹתוֹ ᵖאֲשֶׁר ᵖשָׁמַר ᵏמִצְוֹתַי ᵏצִוָּה
ᵖוְחֻקֹּתַי ׃ ᵏוְלָקַחְתִּי ᵐהַמְּלוּכָה ᵏמִיַּד ᵖמֶלֶךְ

ʳadad ᵐ& odium ᵉ contra
israel: ᵐregnauitq; ꝏꝏꝏ
ˣin ʳsyria. ᵖ Hieroboam
quoq; ᵐfilius ᵇnabath ᶜe ≠
frateus ᵇde ᶜfareda ᵈseruꝰ
ᵐsalomōis ᵍcuius mater
erat ʳnomine ᵇserua ᵈ mu
lier ᵏvidua: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐleuauit ᵐmanū ᵒcōtra re
gem. ᵖ Et hec est ᵠcausa
ʳrebelliōis ᵈaduersus eū:
qa ᵐsalomō ᵉedificauit ꝏ
ʳmello' & coequauit ᵐvo≠
raginē ᵒciuitatis ᶜdauid
ᵇpatris sui. Erat ātᶜhiero
boā ᵉvir ᶠfortis & ᵍpotēs.
ʰ Videsq; ᶦsalomō ᵈadole≠
scētē bone indolis & in≠
dustriū: ᵖ cōstituerat ᵠeū
p̄fectū ʳsuper ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒtributa ᵛvniuerse ᶜdomꝰ
ᵐioseph. ᶜFactū est igitur
ʳi tpe ᵒillo ᵛvt hieroboam
ᵇegrederetur ᶜde ierusalē
ᵖ& ueniret ᶜeū ᵈahia ᵉsy
lonites ᵇppheta ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠin via ᵍopertus ᵐ pallio
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ
ᵐnouo. Erāt autem ᵒduo
ᵖtantum ᵠin agro. ꝏꝏꝏ
ʳAp̄hēdēsq; ᵉahias ᶜpal
lium suum ᵐnouum ꝏꝏ
ˣquo coopertus erat ᵗsci≠
dit in ᵃduodecim ꝏꝏꝏꝏ
ᶜpartes: ᵇ& ait ᶜ ad hiero≠
boam. ᶠTolle ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍtibi ʰdecem ᶦscissuras.
ᵗHec ᵏenim ᵐdicit ꝏꝏꝏ
ᵐdominus ᵒdeus ᵖisrael.

ᵍEgo ʳscindam ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜregnum ᵘde manu ᵗsalo
monis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳ& dabo ᵗtibi ᵇdecem ᶜtri≠
bus. Porro ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜvna ᵇtribus ᶠremanebit
ᵍei ʰpropter ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠseruū meū ʰdauid: ᶦ& ᵐie
rusalem ᵘciuitatem ꝏꝏ
ᵒquā ᵖelegi ᶠex omnibus
ᵍtribubus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠisrael: ᵘeo qᵖ ᵈereliq̄rit
me: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈ& adorauerit ᵘastherthē
ᵇdeam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜsidoniorum & ᵈchamos
ᶜdeum ᶠmoab: ꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& moloch ᵇdeum ᶠfilior
ᵏammon: ᶠ& non ꝏꝏꝏ
ᵐābulauerit ᵘin viis meis
ᵒvt faceret ᶠiusticiam ᵖco
ra me ᵠ & precepta mea
ʳ& iudicia ᵘsicut dd ᶠpr ≠
ius. ᵘ Necᶜ auferam ᵗoīe
ᵘregnum ᵇde manu eius:
ᶜsed ᵒducem ᶜponā eū ᶠcū
ctis ᵍdiebus ʰ vite sue ꝏ
ᵗpropter ᵏdauid ᶠ seruum
meum ᵐquem ᵘelegi: ꝏ
ᵖ quiᵠ custodiuit ʳmanda
ta mea ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& p̄cepta mea. ᶠAuferā
autem ᵘregnū ˣ de manu

qꝫ fecit adar. τ grauefuit cōtra israel: τ regna
ὃν ἐποίησεν �²δάρ. καὶ ²Βαρύνων ἐπὶ ²Εσραηλ, καὶ ²Βασ
uit in terra edom. τ hieroboā filius nabat ephra
λευσεν ἐν γῇ ²Εδώμ. καὶ ²Ιεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ ὁ ²Εφρα
te ᵈ de sarira filius mulieris vidue seruus salo
θὶ ἐκ τῆς σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος τ σολο
monis: τ hanc rem fecit: q elevauit
μῶντος, καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐποίησεν, ὡς ἐπῆρ
manū cōtra regem salomonē. τ re
τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν βασιλέα σολομῶντα. καὶ ὁ βα
salomon edificauit arcem; τ conclu
σιλεὺς σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλει
sit sepem ciuitatis dauid patris su
σε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐ
τ homo hieroboam fortis roboris. τ
τοῦ· καὶ ὁ ἀνὴρ ²Ιεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει· καὶ
vidit salomon adolescentē q̄ vir operū est: τ
εἶδε σολομὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί, καὶ
constituit eū sup tributa domus ioseph. τ
κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου ²Ιωσήφ. καὶ
factū est in tpe illo τ hieroboā egressus e
ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ ²Ιεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ
hierusalem: τ inuenit eū achia silonites. pro
²Ιερουσαλήμ, καὶ ²εὗρεν αὐτὸν ἀχία ὁ σιλωνίτης ὁ προ
pheta in via: τ separauit eū a via.
φήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ
τ achia indutus veste noua: τ am
καὶ ἀχία περιβεβλημένος ἱμάτιον καινόν, καὶ ἀμφο
bo soli in agro. τ applicuit achia
τεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐπελάβετο ἀχία τοῦ
pallū suū nouū q̄ erat sup se: τ scidit
ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέρρηξε
illud duodecim scissuras. τ ait hieroboā: to
αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα. καὶ εἶπε τῷ ²Ιεροβοάμ, λα
le tibi decē scissuras: q̄ hec dicit dñs
βε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύριο
deus israel. ecce ego scindā regnū de ma
ὁ θεὸς ²Εσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσω τὴν βασιλείαν ἐκ χει
nu salomonis: τ dabo tibi decē sceptra: τ
ρὸς σολομῶντος, καὶ δώσω σοι δέκα σκῆπτρα, καὶ
duo sceptra erūt ei: pp seruū meū dauid:
δύο σκῆπτρα ἔσαι αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν μου δαυὶδ
τ pp hierusalem ciuitatē: qua elegi in ea
καὶ διὰ ²Ιερουσαλὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτ
de oibus tribub' israel: eo q̄ dereliquit
ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν ²Εσραήλ, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπ
me τ seruiuit astarte abominatiōi sidonioꝝ: τ
με καὶ ἐδούλευσε τῇ ²Αστάρτῃ βδελύγματι σιδωνίων, καὶ
chamos idolo moab: τ melchom ydo
τῷ χαμὼς εἰδώλῳ μωάβ, καὶ τῷ μελχὸμ προσο
ctioni filioꝝ ammō: τ nō ambulauit in vi
βόματι υἱῶν ἀμμών, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖ
meis vt faceret rectū coram me τ pre
μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου καὶ τὰ προ
cepta mea τ iustificatiōes meas: sicut fe
στάγματά μου καὶ τὰ δικαιώματα μου, καθὼς ἐποί
cit dauid pater eius. τ nō auferā totū
σε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ οὐ λήψομαι ὅλην τὴ
regnum de manu eius: q̄ defendēs de
βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀντιτασσόμενος ἀν
fendam eum cūctis diebus vite sue
τιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
pp dauid seruū meū: quē elegi ei: d
διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ὃν ἐξελεξάμην αὐτὸ, ὃς
custodiuit mādata mea τ iustificatiōes meas
ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου
τ auferā regnum de manu
καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς

filij eius: τ dabo tibi decẽ sceptra:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα,
at filio eius dabo duo sceptra: vt sit pro
τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ τὸ
sitto ſeruo meo dauid cũctis diebus co
σις τῷ δούλῳ μου δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπι
rã me in hieruſalem ciuitate:quã elegi mi
όν μου ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυ
hi vt ponerem nomẽ meũ ibi. τ te aſſumã
τῷ τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ σὲ λήψομαι
τ regnabis in ãb desiderat aĩa tua: τ tu
καὶ βασιλεύσεις ἐν ὅις ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ
eris rex ſup iſrael. τ erit ſi cuſtodieris om
ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάν
nia que precepero tibi: τ ãbulaueris in
G τα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁ
viis meis: τ feceris rectũ coram me vt cu
δοῖς μου, καὶ ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου τοῦ φυ
ſtodias oĩa mãdata mea τ precepta
λάξαι πάντα τὰ προσάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς
mea: ſicut fecit dauid ſeruus me⁹: τ e
μου, καθὼς ἐποίησε δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσο
ro tecum: τ edificabo tibi domũ fidelẽ: quo
μαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, κα
modo edificaui dauid: τ tradã tibi iſrael:
θὼς ᾠκοδόμησα τῷ δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν ἰσραήλ,
τ affligam ſemẽ dauid pp hec: verũtã
καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν
nõ cũctis diebus. τ queſiuit ſalomon vt in
οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐζήτησε σολομὼν τοῦ θα
terficeret hieroboã: τ ſurrexit τ aufugit in egy
νατῶσαι τὸν ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς αἴγυ
ptum ad ſuſac regem egypti: τ fuit in egy
πτον πρὸς σουσακὶμ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν αἰγύ
pto donec mo:tu⁹ eſt ſalomon. τ reliqua verbor̃
πτῳ ἕως ἀπέθανε σολομών. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
ſalomonis τ omnia que fecit τ omnia
3.Rg. σολομῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ
9.5. ſapiẽtia eius: nonne hec ſcripta ſũt in li
φρόνησις αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι
bro verbor̃ dierũ ſalomonis: τ dies quos
βλίῳ λόγων ἡμερῶν σολομῶντος; καὶ αἱ ἡμέραι ἃς
regnauit ſalomon in hieruſalem: quadraginta anni
ἐβασίλευσε σολομὼν ἐν ἱερουσαλήμ, τεσσαράκοντα ἔτη
ſup omnẽ iſrael. τ dormiuit ſalomõ cum
ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. καὶ ἐκοιμήθη σολομὼν μετὰ τῶν
patribus ſuis: τ ſepelierũt eũ in ciuitate dauid
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθάψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ
patris ſui: τ regnauit roboam filiꝰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς
eius pro eo.
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.12.

ET abiit rex roboam in ſicema:
A Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ εἰς σίκιμα,
quia in ſicema venicbãt omnis iſrl ad cõſtituẽdũ regẽ e
ὅτι εἰς σίκιμα ἤρχοντο πᾶς ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐ
um. τ factũ eſt vt audiuit hieroboã filius nabat τ
τόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ
eo adhuc eũte in egypto: vt fugit a facie
αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου
regis ſalomonis: τ manebat in egypto:
τοῦ βασιλέως σολομῶντος, καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ,
τ miſerũt τ vocauerũt eũ: τ venit hierobo
3.Rg. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν ἱεροβο
10.2. am τ oĩs pplo iſrael. τ locutus eſt pplo ad
ὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς
regem roboam dicẽtes: pater tuus durũ iposuit
τὸν βασιλέα ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν
iugũ nr̃m: τ tu nũc eleua de ſeruitute pr̃is
ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τ τοῦ
tui dura: τ de iugo eius grau:
σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτ τοῦ βαρέως,

ˡfilii eiꝰ: ᵗ& dabo ᵃtibi ᶜdecem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇtribus: ᶜfilio autem eius ˡdabo ᵃtribum ᵇvnam ∞∞ ᵗvt ᵏremãeat ˡlucerna ᵐᵐda uid ᵃſeruo meo ᶜ cunctis ᵖdiebus ᵍcoram me ˡin ie ruſalem ⁿciuitate ∞∞∞∞∞ ˡquam ᵐelegi: ᵗvt eũt ˡnomen meum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐibi. ᵇTeãt ᶜ aſſumã ᵒ& regnabis ᶜſuper omnia ∞∞ ᵍque ᵃdeſiderat ᵇ aĩa tua: ˡeriſq; ᵏrex ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ˡſuper ᵐᵐiſrael. ° Si igitur ᵖaudieris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵗomnia ᵍque ᶜprecepo ti bi: ᵘ& ambulaueris ∞∞ ᵏin viis meis: ᵗ& feceris ᵗqd rectũ eſt ᶜcoram me ᵃcuſtodiẽs ᵇ mãdata mea ᶜ& p̃cepta mea: ᵇſicut ᶜ fe cit ᵈdd ᵃſeruus meus: ᵇero ˡtecum ᵏ& edifica bo ˡtibi ᵐdomũ ᵐᵐfidelẽ: ᵒquõ ᵖedi ficaui ᵍdd domũ: ᵗ& tra dã ᵃtibi ᵐᵐiſrl: ᵛ& affligã ˡſe men ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵃdd ᵇſuper ᶜ hoc: ᵈ verũ tĩ ᶜnon: ᵉcunctis ᵍdiebus. ᵇ Voluit ergo ˡſalomon ᵏinterficere ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐhieroboã: quí ᵘſurrexit ᵖ& aufugit in ∞∞∞∞∞∞ ᵍegyptum ˡad ᵃſuſac ᶜ re gem ᵘegypti: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ& fuit ˡ in egypto ˡ vſq; ad ᵃmortem ᵇſalomonis. ∞ ᶜReliquũ aũt ᵇverborum ᶜſalomonis ᵈ& omnia ᵃ q̃ ᵇfecit ᵈ& ſapia eius: ᵏecce vniuerſa ᵐᵐſcripta ſunt ᵘin ᵒlibro ᵖverborũ ᵍſalo monis. ᵗ Dies autem ∞∞ ᵃquos ᶜregnauit ᵘſalomõ ᵏin ieruſalem ᵗſuper ∞∞∞ ˡoẽm ᵃiſrael: ᵇquadragin ta ᶜanni ſunt. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ Dormiuitq; ᶜ ſalomon ᵗcum ᵍpatribus ſuis ᵇ& ſe pultus eſt ˡin ciuitate ᵘdd ˡpr̃is ſui: ᵐᵐregnauitq; ᵘro boã ᵒfilius eius ᵖ p̃eo. iz.

UEnit autem ᵇroboã ᶜin ſychẽ. ᵈ Illuc ᵉenī ᵗcõgregatus erat ᵍoĩs po pulus ᵇiſrael ˡad cõſtituẽ dum ᵏeũ ˡregẽ. ˡ At vero ᵘhieroboã ᵒfilij ᵖ nabath cum ᵗadhuc eſſet ∞∞∞∞ ᵍin egypto ᵘ p̃fugus ᵗa fa cie ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ˡſalomõis ᵗregis: ᵉ audita morte eius ᵍreuerſus ẽ ᶜd egypto. ᵇ Miſeruntq; ᶜ& vocauerũt ᵈeũ. ᵍ Venit er go ᵖ hieroboã ˡ& oĩs ᵏmł titudo ˡiſrael: ᵐ& locuti ſunt ᵘad ᵒroboã ᵖdicẽtes. ᵍPater tuus ᵗduriſſimũ ˡiugũ ˡipoſuit nobis: ᵘtu itaq; ᵏnũc ᶜimínue paulu lũ ᵈe impío ᵍp̃ís tui ᵇ du riſſimo: ᶜ& de iugo ᵇgra

אֲשֶׁר נָתַן עֲלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר עַבֵּד
אֲלֵיהֶם לְכוּ עַד שְׁלֹשֶׁה יָמִים יוֹם
וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הַזְקֵנִים אֲשֶׁר
הָיוּ עֹמְדִים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו הָיָה
בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם
נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת הָעָם הַזֶּה שוב
דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם
הַיּוֹם תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה היה
וַעֲבַדְתָּם וְעִנִּיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם עָנָה
דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים
כָּל הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְקֵנִים עָזַב
אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים
אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר הָעֹמְדִים
לִפְנֵיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם בנה
נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת הָעָם שוב
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל קלל
מִן הָע�ol אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ דבר
אֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אמר
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ
הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל כבד קלל
מֵעָלֵינוּ כֹּה תְדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִי
עָבָה מָתְנַי אָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי
הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אֹסִיף עמס יסף
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים שוט
וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ יסר
וַיָּבוֹא יָרָבְעָם וְכָל הָעָם אֶל בוא
רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר שלש
דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת ענה
הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת עזב עצב
הַזְקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ׃ וַיְדַבֵּר דבר
אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי
הִכְבִּיד אֶת עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף עָלָיו כבד עלל
אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם

uissimo qđ ipoſuit nobis: & ſuiem⁹ tibi. Qui ait eis. Ite vſq; ad tertium diem & reuertimini ad me. Cũq; abiſſet ppls iniit cõſiliũ rex roboam cũ ſenioribus qui aſſiſtebant coram ſalomone patre eius adhuc viuente: & ait eis. Quod datis conſilium vt rẽdeam populo qui dixerunt ei. Si hodie obedieris populo huic & ſeruieris & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Qui đ relict conſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebãt illi: dixitq; ad eos. Quod mihi datis conſilium vt rẽdeam populo huic: qui dixerũt mihi: leuius fac iugum qđ ipoſuit pater tuus ſuper nos. Et dixerunt ei iuuenes qui nutriti fuerant cũ eo. Sic loqris ad eos. Minimus digitus mei groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrũ. Pater meus cecidit vos flagellis: ego autẽ cedã vos ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locut fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñditq; rex populo dura: đrelicto cõſilio ſenioriũ quod ei dederant: & locutus êſt eis ſm cõſiliũ iuuenũ dicẽs. Pater meus aggrauauit iugum veſtrum: ego autẽ addam iugo veſtro. Pater meus cecidit vos

qđ vedit ſupnos: & ſeruiemus tibi. & ait eis. Ite vſq; ad dies tres: rex ad eos: abite vſq; ad dies tres: & reuertimini ad me. & abierũt. & nũcia- uit rex roboam ſenioribus: q̃ erãt aſſiſtentes cor ſalomone patre e- ius: adhuc viuẽte eo: dicẽs: quõ vos conſuli tis vt rndeã pplo huic verbũ? & locuti ſunt ad eum dicẽtes: ſi in die hac fueris ſeruus pplo huic: & ſeruieris eis: & locut fueris ad eos verba bona: & e- runt tibi ſerui cũctis diebus. & vereli quit cõſiliũ ſenioz qđ conſuluer- rant ei: & iniit cõſiliũ cũ pue- ris qui nutriti fuerãt cũ eo q̃ aſſiſtebãt ante faciẽ eius: & dixit eis: qđ vos conſulitis? & qđ rñdebo pplo huic qui lo cuti ſunt ad me & q̃ dixerũt: releua a iugo qđ vedit pater tuus ſup nos. & locu tus eſt ad eũ iuuenes qui nutriti fuerãt cũ eo: & dixerũt: hec loqueris pplo huic: qui locuti ſunt ad te & q̃ dixerũt: pater tuus aggrauauit iugũ nr̃m: & tu nũc releua a nobis. hec dices ad eos: parũtus mea groſ ſior eſt dorſo patris mei: & nũc pater meus ſtrauit vos in iugo graui: & ego addã ſup iugũ vr̃m. pater & ego flagellis: & ego cedam vos in ſcorpionib⁹. & venit hieroboam & oia tus ad regem roboam die tertia: ſicut locutus eſt rex dicẽs: reuertimini ad me die tertia. & rñdit rex ad ppl̃m dura: & dereliquit roboam cõſiliũ ſenioꝛum qđ cõſuluerũt ei: & locu tus eſt ad eos ſm cõſiliũ puerorũ dl cens: pater meus aggrauauit iugũ vr̃m: & ego ad dam ſup iugũ vr̃m. pater me cecidit vos

1.Reg. 10.d.

in flagellis τ ego cedā vos in ſcorpiōibus. τ
ἐν μάστιξι καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις · καὶ
nō audiuit rex pplm: qz a dño erat
οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν
auerſio: vt firmaret dñs verbū ſuū qđ lo=
ἡ μεταστροφή, ὅπως στήσῃ κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλά
cut⁹ eſt in manu achia prophete ſylonite
λησεν ἐν χειρὶ ἀχίᾳ τοῦ προφήτου τοῦ σιλωνίτου
ſup hieroboā filiū nabat. τ vidit oīs iſrael: q
ἐπὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ · καὶ εἶδε πᾶς ἰσραήλ, ὅτι
nō audiuit eos rex. τ rñdit pplo
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς · καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς
regi dicēs: q̄ nobis pārs in dauid? τ
τῷ βασιλεῖ λέγων, τίς ἡμῖν μερὶς ἐν δαυίδ; καὶ
nō eſt nobis hereditas in filio ieſſe: currat
οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί, ἀπότρεχέτω
vnuſquiſq; in tabnaculū ſuū iſrael: nūc paſce do
ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμά σου ἰσραήλ, νῦν βόσκε τὸν οἶ=
3.Rga. mum tuū dauid: τ abiit iſrael in tabnacula ſua.
10.d. κόν σου δαυίδ, καὶ ἀπῆλθεν ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐ
τοῦ · τ filij iſrael habitātes in ci=
τοῦ · καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πό
uitatib⁹ iuda: cōſtituerūt regē ſuper ſe roboā. τ
λεσιν ἰουδα, ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν ῥοβοάμ. καὶ
miſit rex roboā adoratū q ſup
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὸν ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ
tributū: τ lapidauerūt eū in lapidib⁹ oīs
τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς
iſrael τ mortu⁹ eſt. τ rex roboā pre
E ἰσραὴλ καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ ἔφθα
uenit aſcēdere ſup currū vt fugeret in hieruſa
σεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς ἱερουσα
lem. τ inobediēs fuit iſrl in domū dauid vſq; in
λημ. καὶ ἠθέτησεν ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον δαυὶδ ἕως
diem hunc. τ factū eſt vt audiuit oīs iſ
τῆς ἡμέρας ταύτης · καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε πᾶς ἰσ=
rael q reuerſus eēt hieroboā de egypto: τ mi=
ραὴλ ὅτι ἀπέκαμψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀπέ
ſerunt τ vocauerūt eū in cōgregationē: τ
στειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ
cōſtituerūt regē eū ſup iſrael. τ nō erat poſt
ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἦν ὀπί
ſuū dauid preter ſceptrū iuda τ ben
σω οἴκου δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου ἰούδα καὶ βε=
iamin ſolū. τ roboā ingreſſus ē in hieruſalē: τ
ταμὶν μόνοι. καὶ ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ
cōgregauit vniuerſam cōgregationē iuda: τ
2.Pga. ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἰούδα, καὶ
11.f. ſceptrū bēiamin: cētū τ viginti milia iuue=
σκήπτρον βενιαμίν, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανι
num factētiū bellū: vt pugnarēt cōtra domū
ῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον
iſrael vt reducerēt regnū roboā filio
ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν ῥοβοὰμ, τῷ υἱῷ
ſalomonis. τ fact⁹ eſt ſermo dñi ad ſamegn
σολομῶντος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμεΐαν
hoiez dei dicēs: dic roboam filio
ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὲ τῷ ῥοβοὰμ τῷ υἱῷ
ſalomonis regi iuda: τ ad oēm domū
σολομῶντος βασιλεῖ ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον
iuda τ beniamin: τ reliquo pplo
ἰούδα καὶ βενιαμίν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ
dicēs hec dicit dñs: nō aſcēdetis neq; bel
λέγων, τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πο
labitis cū
λεμήσετε μετὰ

---

flagellis: ego aūt cedā
vos
scorpionibus. Et non
acquieuit rex
populo: qm̄ auersatus
fuerat eum dominus:
vt⁽¹⁾ suscitaret verbū suū
quod locutus fuerat
in manu ahie sylonite
ad
hieroboā filiū nabath.
Videns itaq; populus
q⁽¹⁾ noluisset eos audi
re rex:
respondit ei dicens.

Que nobis ps in da=
uid: vel q̄ hereditas in
filio isai? Vade in taber=
nacula tua israel: nunc
vide domum tuā⁽¹⁾ da=
uid. Et abiit israel
in tabernacula sua. Super
filios aūt israel qcūq;
habitabāt⁽¹⁾ in ciuitatib⁹
iuda: regnauit
roboā. Misit ergo rex
roboam
aduratū erat sup tribu
ta: & lapidauit⁽¹⁾ eū omnis
israel: & mortuus est.
Porro rex
roboam festinus ascen
dit⁽¹⁾ currum &
fugit in⁽¹⁾ ierusalē. Recef
sitq; israel
a domo dauid vsq; in
pñtē diē. Factū est aūt
cū audisset⁽¹⁾ ois israel q⁽¹⁾
reuersus esset⁽¹⁾ hierobo
am miserūt & vocauerūt
eum congregato cetu:
& constituerūt⁽¹⁾ eū regē
super omnem israel: oō
nec secutus est quispiā
domum dauid preter
tribum iuda solā. Ve=
nit autem
roboam⁽¹⁾ ierusalem⁽¹⁾ &
congregauit
vniuersam domum iu
da & tribum
beniamin cētum octo
ginta milia electorū vi=
rorū & bellatorum: vt
pugnarent cōtra domū
israel & reducerent re=
gnum
roboā filio⁽¹⁾ salomōis.
Factus ē autem sermo
dei ad semeiam virum
dei dicēs. Loquere ad
roboam filium salomo
nis regem iuda
& ad omnem domum
iuda & beniamin
& reliquos de populo
dicens. Hec dicit
dñs. Nō ascendetis nec
bellabitis contra

וַיִּשְׁחָטִים וַאֲנִי אֵיסַר אֶתְכֶם
בְּעַקְרַבִּים׃ וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל
הָעָם כִּי הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה
לְמַעַן הָקִים אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁלֹנִי אֶל
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְיִרְאוּ כָל יִשְׂרָאֵל
כִּי לֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם
וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
מַה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן
יִשַׁי לְאָהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה
רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל
לְאָהָלָיו וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
רְחַבְעָם וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת
אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָל
יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה
לָנוּס יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁב יָרָבְעָם
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל הָעֵדָה
וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵּית דָּוִד זוּלָתִי
שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ ׃ וַיָּבֹא
רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיִּקְהֹל אֶת
כָּל בֵּית יְהוּדָה וְאֶת שֵׁבֶט
בִּנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בַּחוּר
עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת הַמְלוּכָה
לִרְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה׃ וַיְהִי דְּבַר
הָאֱלֹהִים אֶל שְׁמַעְיָה אִישׁ
הָאֱלֹהִים לֵאמֹר ׃ אֱמֹר
רְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה
וְאֶל כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּן עִם

יָהּ סָבַב
קום
רָאָה
שׁוב
מָהַל
בָּחַר
לָחַם
שׁוּב מִלְחָמָה
שָׁלַח
רָגַם
מוּת
אָמַץ עָלָה
רָכַב בָּשַׁע
רָיָה
שׁוּב
קָרָא יָעַד
זָלַת
בָּדַד בּוֹא
קָהַל
בָּחַר
לָחַם
שׁוּב מִלְחָמָה
עָלָה לָחַם

אַחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ
לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה יְהוָה
וַיִּשְׁמְעוּ אֶת דְּבַר יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ שָׁמַע
לָלֶכֶת כִּדְבַר יְהוָה וַיֵּלְכוּ יָרָבְעָם בָּנָה
אֶת שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ
וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיִּבֶן אֶת פְּנוּאֵל
וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ עַתָּה תָּשׁוּב אָמַר שׁוב
הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד אִם יַעֲלֶה מָלַךְ
הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זְבָחִים בְּבֵית עָשָׂה
יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וְשָׁב לֵב הָעָם שׁוב
הַזֶּה אֶל אֲדֹנֵיהֶם אֶל רְחַבְעָם מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְהָרְגֻנִי וְיָשֻׁבוּ אֶל רְחַבְעָם
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְיִוְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ יָעַץ
שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שָׁנָה
רַב לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה עָלָה
אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּשֶׂם אֶת הָאֶחָד שׂוּם
בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן
וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת וַיֵּלְכוּ הָיָה
הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן וַיַּעַשׂ עָשָׂה
אֶת בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים
מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִבְּנֵי קָצָה
לֵוִי וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם חָג בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ שְׁמֹנִי
כֶּחָג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל עָלָה
הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית אֵל לִזְבֹּחַ זָבַח
לָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעֱמִיד עָמַד
בְּבֵית אֵל אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בָּמָה
עָשָׂה וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
עָשָׂה בְּבֵית אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר
בָּדָא מִלִּבּוֹ וַיַּעַשׂ חָג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר׃ קָטַר

Cap. xiij. בֹּא

וְהִנֵּה אִישׁ אֱלֹהִים בָּא
מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה אֶל בֵּיתְאֵל
וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ

fr̄es vſos fr̄ilios ſ iſrael.
Reuertatur vir
in domū ſuā. A me
eſt factū eſt verbū hoc.
Audierūt ſermonē dō
mini: & reuerſi ſunt
de itinere ſicut eis p̄ce=
pat dn̄s. Edificauit aūt
hieroboā ſychē in mō
te ephraim: & habitauit
ibi. Et egreſſus inde e=
dificauit phanuel.
Dixitq; hieroboā in cor
de ſuo. Nūc reuertetur
regnum ad domū da=
uid: ſi aſcenderit
populꝰ iſte vt faciat ſa=
crificia in domo
dn̄i in ieruſalem: & cō
uertetur cor populi
huius ad dn̄m ſuū ro=
boam regem
iuda: interficiēt me
& reuertentur ad eum.
& excogitato cōſilio fe
cit
duos vitulos aureos:
& dixit eis.
Nolite vltra aſcendere
in ieruſalē. Ecce
dii tui iſrael qui te edu
xerunt
de terra egypti. Poſu
it vnum
in bethel & alterum in
dan:
& factū eſt verbū hoc
in peccatum. Ibat enī
ppls ad adorādū vitulū
vſq; in dā. Et fecit
phana in excelſis: &
facerdotes
de extremis populi q
non erant de filiis
leui. Cōſtituitq; diem
ſolemnem in menſe
octauo quintadecima
die menſis
in ſimilitudinē ſolēnitatis
q̄ celebratur in iuda Et a
ſcēdēs altare ſuū fecit
in bethel: vt īmolaret
vitulis: quos fabricat
fuerat. Conſtituitq;
in bethel ſacerdotes ex=
celſorum que
fecerat: & aſcendit ſup
altare quod
extruxerat in bethel
quintadecima
die menſis octauī quē
finxerat de corde ſuo.
Et fecit ſolēnitatē filiis
iſrl: & aſcēdit ſup alta
re vt adoleret incēſū. 13.
Ecce vir dei vēit
de iuda in ſermone do
mini in bethel:
hieroboam ſtante ſup
altare &

fratribus vſis filijs iſrael: reuertatur vnuſquiſq; τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἀναστρεφήτω ἕκαστος
in domū ſuā: q̄ a me factū eſt verbū hoc. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο.
& audierūt ſermonē dñi: & ceſſauerūt vt καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ
irent ſm verbū dñi. & edificauit hiero πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. καὶ ᾠκοδόμησεν ἱερο=
boam ſcemna q̄ in mōte ephraim: & habitauit βοὰμ τὴν σίκιμα τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ κατῴκησεν
in ea: & egreſſus inde & edificauit phanu ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τὴν φανου
el. & dixit hieroboam in corde ſuo: ecce ηλ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ
nūc reuertetur regnū ad domū dauid: ſi aſcēderit νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον δαυίδ, ἐὰν ἀναβῇ
ppls iſte vt offerat ſacrificia in domū dñi ὁ λαὸς ἕτος ἀναφέρειν τὰς θυσίας εἰς οἶκον κυρίου
hieruſalem: & conuertetur cor ppli ad ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστραφήσεται ἡ καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς
dñm ſuū ad roboam regem iuda: & τὸν κύριον αὐτῶν πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰούδα, καὶ
interficiēt me. & deliberauit rer & ἀποκτενοῦσί με. καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ
abijt: & fecit duos vitulos aureos. & dī ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς. καὶ εἶ
xit hieroboā ad ppm: ſufficiat vobis aſcē πεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὸν λαόν, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαί Exo.
dere in hieruſalem: ecce dei tui iſrael q̄ eduxe νειν εἰς ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ θεοί σου ἰσραὴλ οἱ ἀναγα= 32.
runt te de terra egypti. & poſuit vnū in γόντες σε ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν 2.Phe.
bethel: & vnū dedit in dan. & factū eſt βαιθήλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν δάν. καὶ ἐγένετο 11.d.
verbū hoc in peccū. & ibat ppls ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν. καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς G
ante faciē vnius vſq; in dan: & fecit hieroboa πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως δάν. καὶ ἐποίησεν ἱεροβο
am domos in excelſis: & fecit ſacerdotes ex ἀμ οἴκους ἐφυψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερέας μέρος τι ἐκ
ppli q̄ nō erant de filijs leui. & fe τοῦ λαοῦ οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν λευί. καὶ ἐποίη
cit hieroboam die ſolēnē mēſe octauo in quin= σεν ἱεροβοὰμ ἑορτὴν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεν=
tadecima die mēſis iuxta ſolēnitatē q̄ τεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν
iuda. & aſcēdit ſup altare q̄ fecit τῷ ἰούδα. καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν
in bethel vt īmolaret vitulis quos fecit. ἐν βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησεν.
& cōſtituit in bethel ſacerdotes excelſor καὶ παρέστησεν ἐν βαιθὴλ τοὺς ἱερέας τῶν ὑψηλῶν
que fecerat: & aſcēdit ſup altare q̄ fe ὧν ἐποίησεν, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίη=
cit in quintadecima die in mēſe octauo σεν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ
in ſolēnitate quā finxerat de corde ſuo. & ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ
fecit ſolēnitatē filijs iſrael: & aſcēdit ſup ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ
altare vt ſacrificaret. τὸ θυσιαστήριον τοῦ θύσαι. Ca.13. A

Ecce homo dei venit de iu Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ παρεγένετο ἐξ ἰού 4.Re.
da in ſermōe dñi in bethel: & hieroboam ſte δα ἐν λόγῳ κυρίου εἰς βαιθήλ, καὶ ἱεροβοὰμ ἐ= 13.d.
tit ſup altare
στήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

vt ſacrificaret, τ inuocauit ſup altare dei in
τ ἐπιθύσαι· καὶ ἐστενάλεσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τ θεοῦ ἐν
ſermōe dñi: τ ait: altare altare: hec dicit
λόγω κυρίου, καὶ ἔπεσεν, θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει
dñs: ecce filius nascetur domui dauid ioſias no=
κύριος, ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ δαυὶδ ἰωσίας ὄνο
men ei: τ imolabit ſup te ſacerdotes excelſo=
μα αὐτῷ, καὶ θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν
τ ſacrificātes ſup te: τ oſſa hoium in=
καὶ τοὺς ἐπιθύοντας ἐπὶ σέ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κα
cendet ſup te. τ dedit in die illa portēti di
τακαύσει ἐπὶ σέ· καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας λέ
cens: hoc verbū qđ locut' eſt dñs, ecce alta
γων, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος· ἰδοὺ τὸ θυσια=
re ſcinditur: τ effundetur pigmedo cinis ſup
στήριον ῥαγήσεται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἡ ὑσα ἐπ'
eum. τ tactū eſt vt audiuit rex hieroboam
αὐτῷ· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἱεροβοὰμ
Infra. co. ſermōes hoīs dei qui inuo
τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσα=
cauit ſup altare bethel: τ extēdit
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθήλ, καὶ ἐξέτεινεν
B manū ſuā de altari dicēs: app
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου λέγων, συλ
hendite eū: τ exaruit manꝰ eius: qui ex
λάβετε αὐτόν· καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέ=
tendit cōtra eū. τ nō ualuit retrahere eam
τεινεν ἐπ' αὐτόν· καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν
ad ſe. τ altare ſciſſum eſt: τ effuſa
πρὸς ἑαυτόν· καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύ
eſt pigmedo de altari iuxta portēti qđ de
θη πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδω
dit homo dei in ſermōe dñi. τ reſpon
κεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ ἀπεκρί=
dit rex τ dixit hoīi dei: dep=
θη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε, τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, δέη
care ꝙ facie dñi dei tui: τ te
σαι δὴ τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐπισ=
ueniatur manꝰ mea ad me. τ orauit homo
τρεψάτω ἡ χεὶρ μου πρός με· καὶ ἐδεήθη ἄνθρωπος τοῦ
dei faciem dñi: τ reuerſa eſt manus
θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ χεὶρ τοῦ
regis ad eum: τ facta eſt ſicut pri=
βασιλέως πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότε=
us. τ locutꝰ eſt rex ad hoiem
ρον. καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ
dei: ingredere mecū in domū meā: τ prande:
θεοῦ, εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἄριστον,
τ dabo tibi munus. τ dixit homo ad
καὶ δώσω σοι δόμα· καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θε
regem: ſi dederis mihi medīā ptē
οῦ πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν δώσῃς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ
domus tue: nō ingrediar tecum: neq; co=
οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φα
medīā panē neq; bibā aquā in loco hoc:
γω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ,
qz ſic precepit mihi in ſermōe dñi dicēs: nō
C ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ κύριος λέγων, οὐμὴ
comedas panē neq; bibas aquā neq; reuertaris
φάγῃς ἄρτον οὐδὲ μὴ πίῃς ὕδωρ οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς
Infra. co. in via in qua tuliſti in ea. τ abiit in
ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ· καὶ ἀπῆλθεν ἐν
via alia: τ nō reuerſus eſt in via qua venerat i
ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν
ea in bethel. τ prophetes vn' ſenex habi
αὐτῇ εἰς βαιθήλ. καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴ
tabat in bethel. τ venerūt filij ſui τ nar
κει ἐν βαιθήλ. καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ δι
rant ei
γοῦνται αὐτῷ

ſthus faciente: ᵖ& excla
mauit ᵍcontra ʳaltare ꝯ
ˢin ſermone ᵗ domini" &
ait. ᵗAltare ʳaltare: ꝯ
ᵛhec ᵘdicit ᵇdñs. ᶜEcce ᵒfi=
lius ˢnaſcetur ʳdomui ꝯ
ᵍdauid ᵇioſias ᵗnomie ᵏ& i
molabit ˡſuper te ꝯ
ᵐ facerdotes ᵒ excelſorū
ᵖqui nūc ᵍi te ʳthura ſuc=
cendunt: ʳ& oſſa ᵘhoium
ᵐſuper te ˡincendet. ꝯ
ᵏDeditq; ʳi illa ᵗdie ˢſignū
ᵇdicens. ꝯ
ᶜHoc erit ᵒſignū ᵗqđ lo=
cutus eſt ᵍdomin?. ᵇEcce
ᵗaltare ᵏ ſcindetur: ʲ& effū
detur ᵐcinis ⁿqui ꝯ
ᵒin eo eſt. ᵍCumq; audiſ=
ſet ʳrex ᵗfermonem ꝯ
ᵘhominis ˢdei ʳqui clamauerat ᵗcontra ꝯ
ᵖaltare ᵒin bethel: ᵏexten
dit ꝯ
ᵍmanum ſuam ᵇde altari ᵗ
ˢdicens. ꝯ
ʳApphendite eū. ᵐEt exa
ruit ⁿmanus ei ᵒ qua ex=
tenderat ˡcōtra eū: ʲnec
ᵍvalnit ʳretrahere eā ⁿad
ſe. ˡAltare quoq; ʳſciſſū ᵉ
ᵗ& effuſus eſt ᵐcinis ᵇ de
ᶜaltari: ⁿiuxta ſignū ᶜ qđ
ʳpredixerat ᵍvir ꝯ
ˡdei ᵗin ſermone ᵏ domi=
ni. ⁿEt ait ᵐrex ꝯ
ᵒad ᵍvirum ᵇdei. ʳDepreca=
re ꝯ
ⁿfaciem ᵈomini ˡ dei tui
ᵗ& ora ꝯ
ᵒpro me: ᵇ vt reſtituatur
ᶜmanus mea ᵍmihi ſ 'Ora
uit ʳvir ᵍdei ˢfaciem ᵏdomi
ni: ˡ& reuerſa eſt ꝯ
ᵐmanꝰ ⁿregis ᵒad eū: ʳ&
facta eſt ᵍſicut primus fue=
rat. ˡLocutus eſt aūt ʳrex
ᵗad ⁿvirum ˢdei. ꝯ
ʳVen ˡ mecū ᵗdomū ᵇ vt
prandeas: ᶜ& dabo ꝯ
ˢtibi ʳmunera. ˡRñditq;
ᵍvir ᵇ dei ꝯ
ᵗad ᵇregē. ˡSi ᵐdederis ⁿmi
hi ᵒmediam partem ꝯ
ᵍdomus tue ʳnō ᵒveniam
ʳtecum ⁿnec ˢcomedam
ʳpanem ˢneq; ᵍbibam ᵇa=
quam ᶜin loco ꝯ
ᵉiſto. ʳSic ᶜei ᵍmandatum
eſt ᵇmihi ˡin ſermōe ᵏ dñi
ˡprecipientis. ᵐ Non ⁿ co
medes ᵒ panem ᵖ neq;
ᵍbibes ʳaquā ˢnec ʳreuer=
teris ⁿper viam ꝯ
ᵏq ʳ veniſti . ˢAbiit ergo
ᵍper ᵇaliam ᵍviam ꝯ
ᶜ& non ᵒeſt reuerſus ᶜper
iter ʳquo ᵍveneꝛat ˡin ꝯ
ᵏbethel: ˡprophetes autē
ᵐquidam ⁿſenex ᵒhītabat
ᵖin bethel ad qm ᵍvene=
rūt ʳfilii ſui: ˢ& narrauerūt

ילד
בית
שרף
נתן
קרא
שלח
שוב
הלך
חלה
דבר
בוא
נתן
אמר
חצה
שתה
קום
הזה
לאמר
שוב
הלך
אחר
שוב
הלך
בוא
נבא
ספר

Pătiua.heb.Tex.he.iii.Regũ.xiii.Trãſla.B.Wic.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

כָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה אִישׁ הָאֱלֹהִים הַיּוֹם בֵּית אֵל אֵת
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם וַיְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ הָלַךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר רָאָה
הָלַךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל בָּנָיו חִבְשׁוּ
לִי הַחֲמוֹר וַיַּחְבְּשׁוּ לוֹ הַחֲמוֹר וַיִּרְכַּב עָלָיו וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת
הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּאתָ מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ
אִתִּי הַבַּיְתָה וְאֹכַל לָחֶם וַיֹּאמֶר
לֹא אוּכַל לָשׁוּב אִתָּךְ וְלָבוֹא אִתָּךְ
וְלֹא אֹכַל לֶחֶם וְלֹא אֶשְׁתֶּה אִתָּךְ
מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה כִּי דָבָר אֵלַי
בִּדְבַר יְהוָה לֹא תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא
תֵשְׁתֶּה שָׁם מַיִם וְלֹא תָשׁוּב
לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַכְתָּ בָּהּ
וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ
וּמַלְאָךְ דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה
לֵאמֹר הֲשִׁבֵהוּ אִתְּךָ אֶל בֵּיתֶךָ
וְיֹאכַל לֶחֶם וְיֵשְׁתְּ מָיִם כִּחֵשׁ לוֹ
וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ
וַיֵּשְׁתְּ מָיִם וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל
הַשֻּׁלְחָן וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל
הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ וַיִּקְרָא אֶל
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן כִּי
מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ אֶת
הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל
תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל תִּשְׁתְּ מַיִם לֹא

el omnia opera q̃ fecerat vir dei illa die in bethel. Et verba q̃ locut⁹ fuerat ad regem narrauerunt pr̃i suo. Et dixit eis pater eorum. Per quam viam abijt? Q̃ vidũt filij sui viam per quam abierat vir dei qui venerat de iuda. Et ait filijs suis. Sternite mihi asinum. Quib⁹ cũ strauissent ascendit & abijt post virum dei: & inuenit eũ sedẽtem subtus terebinthum. Et ait illi. Tu nes vir dei qui venisti de iuda? Rñdit ille. Ego sũ. Dixitq; ad eum. Veni mecũ domũ vt comedas panẽ. Qui ait. Nõ possum reuerti neq; venire tecum: nec comedam panem neq; bibam aquã in loco isto: q̃ locutus est dñs ad me in sermone dñi dicens. Nõ comedas panẽ & nõ bibas aquam ibi: nec reuerteris per viã qua ieris. Qui ait illi. Et ego pphe ta sum similis tui. Et angelus locutus est mihi in sermone domini dicens. Reduc eũ te cum in domum tuam: vt comedat panẽ & bibat aquam. Fefellit eũ & reduxit secũ. Comedit ergo panẽ in domo eius & bibit aquã. Cũq; federent ad mẽsam factus est sermo domini ad pphetã qui reduxerat eũ: Et exclamauit ad virum dei qui venerat de iuda dicens. Hec dicit dominus. Quia non obedíes fuisti ori domini: & nõ custodísti mãdatũ quod precepit tibi dominus deꝰ tuus: & reuersus es & comedisti panẽ & bibisti aquam in loco in quo pcepit tibi ne comederes panẽ neq; biberes aquam: non

omnia opera que fecit homo dei in πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν
die illa in bethel: & verba q̃ locuti τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθήλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλη-
fuerat regi. & locuti est ad eos pater eo- σε τῷ βασιλεῖ· καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐ-
rũ dicẽs: per quã viã abijt? & oſtidũt τῶν λέγων, ποία ὁδῷ ἀπελήλυθεν; καὶ ὑπέδειξαν
ei filij sui viã p quã abierat homo αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος
dei q̃ venerat de iuda. & ait filijs suis: τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ Ἰούδα· καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
sternite mihi asinũ. & strauerũt ei & asinũ. ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὸν ὄνον.
& ascẽdit sup eũ & abijt post ho- καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ ἀν-
minẽ dei, & inuenit eũ sedẽtẽ sub θρώπου τοῦ θεοῦ· καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν
quercũ. & ait ei: tu es homo dei qui δρῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃ ἦλθες
egressus es de iuda? & ait: ego. & dixit ei: ἀπὸ Ἰούδα; καὶ εἶπεν, ἐγώ· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
veni mecũ & comede panẽ. & dixit: non po- δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον. καὶ εἶπεν, οὐ μὴ δύ-
tero reuerti tecum: neq; comedã panẽ νωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, οὔτε φάγω ἄρτον
neq; bibã aquã in loco illo: q̃ sic οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι οὕτως
præcepit mihi in sermõe dñi dicẽs: nõ cõedas ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κυρίου λέγων, μὴ φάγῃς
panẽ ibi & nõ bibas aquã: & nõ reuertaris in ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν
via itinere ferto in eã. & dixit ad eum: τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύσῃ ἐν αὐτῇ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
& ego propheta sum sicut & tu: & angelus locu- καὶ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ ὡς καὶ σύ, καὶ ἄγγελος ἐλάλη-
tus est ad me in sermõe dñi dicẽs: reduc eũ σε πρός με ἐν λόγῳ κυρίου λέγων, ἐπίστρεψον αὐτὸν
tecum in domũ tuã: & comedat panẽ μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον
& bibat aquã. & mẽtitus est ei: & redu- καὶ πιέτω ὕδωρ, καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ, καὶ ἐπέστρε-
xit eũ & comedit panẽ & bibit aquã in ψεν αὐτὸν καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ
domo eius. & factũ est cũ ipſi federẽt ad οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς
mẽsam: & factus est sermo dñi ad propheta τραπέζης, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν προφήτην
qui reduxerat eum: & dixit ad hom τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρω-
nem dei qui venerat de iuda dicens: hec πον τοῦ θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα λέγων, τάδε
dicit dñs: quia exacerbasti verbũ dñi: λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν παρεπικράνας τὸ ῥῆμα κυρίου,
& nõ custodisti mãdatũ q̃ præcepit tibi καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι
dñs deus tuus: & reuersus es & comedisti pa- κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἐπέστρεψας καὶ ἔφαγες ἄρ-
nem & bibisti aquã in loco illo: in q̃ τον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐν ᾧ
locutus sum ad te dicẽs: nõ comedas panẽ & non ἐλάλησα πρὸς σὲ λέγων, μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ
bibas aquã: non
πίῃς ὕδωρ, οὐ μὴ

ingrediatur corpus tuū in sepulchrū patrū
εἰσέλθῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων
tuorū. ⁊ factū est postq̄ comedit ipse panē ⁊ bi
σου. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ ἐπε
bit aquā: ⁊ strauit ipsi asinū ppbe:
ἶν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὸν ὄνον τῷ προφήτῃ,
⁊ reuersus est ⁊ abiit. ⁊ inuenit eū leo in
καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν. καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν
via: ⁊ occidit eū. ⁊ erat corp⁹
τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ἦν τὸ σῶμα
eius proiectū in itinere: ⁊ asin⁹ astabat
αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος ἐστήκει
iuxta illū: ⁊ leo stabat iuxta cadauer. ⁊
παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ λέων ἐστήκει παρὰ τὸ σῶμα. καὶ
ecce viri transeuntes ⁊ viderūt mortisi-
ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖ
um proiectū in via: ⁊ leo stetit iuxta
ον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων ἐστήκει ἐχόμενα
morticinii. ⁊ venīt vir ⁊ loquūtur
τοῦ θνησιμαίου. καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καὶ λαλοῦσιν
in ciuitate: vbi propheta senex habitabat in
ἐν τῇ πόλει, οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν
ea. ⁊ audiit q̄ reduxerat eum de via:
αὐτῇ. καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ,
⁊ ait: homo dei iste: q̄ exacer
καὶ εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὗτος, ὃς παρεπί-
bauit verbū dñi: ⁊ tradidit eū dñs
κραγεν τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν κύριος τῷ
leoni: ⁊ cōfregit eū ⁊ occidit eū
λέοντι. καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν
iuxta verbū dñi qđ locut⁹ est ei. ⁊ locut⁹
κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλη-
est ad filios suos dicēs: sternite mihi
σεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ λέγων, ἐπισάξατέ μοι
asinū: ⁊ strauerūt: ⁊ abiit ⁊ inuenit cor-
τὸν ὄνον, καὶ ἐπεσάξαν, καὶ ἐπορεύθη καὶ εὗρε τὸ σῶ-
pus eius proiectū in via: ⁊ asinus ⁊ leo
μα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων
steterunt iuxta corpus. ⁊ nō comedit leo
ἐστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα. καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ
corpus vel asinū: ⁊ nō cōfregit asinū. ⁊ tulit
σῶμα ἢ τὸν ὄνον, καὶ οὐ συνέτριψε τὸν ὄνον. καὶ ἦρεν ὁ
G propheta senex corpus hominis
προφήτης ὁ πρεσβύτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
dei: ⁊ imposuit illud sup asinū: ⁊ redu
θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρε-
xit illud in ciuitatē prophete se
ψεν αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυ
nis vt plāgeret ⁊ sepelirēt eū. ⁊ posuit
τέρου τοῦ κόψασθαι καὶ θάψαι αὐτόν. καὶ ἔθηκεν τὸ
corpus eius in sepulchro suo: ⁊ plāxit
σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο
eum: heu frater. ⁊ factū ē postq̄ plāxerūt
αὐτόν, οὐαὶ ἀδελφέ. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι
eum: ⁊ ait filijs suis dicēs: si mortu⁹
αὐτόν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων, ἐὰν ἀποθά-
fuero: sepelite me i sepulchro illo: in quo hō
νω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος
dei sepultus est in eo: iuxta ossa eius po
τοῦ θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέ
nite me: vt saluētur ossa mea cū ossibus eius:
τε με, ἵνα σωθῇ τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν αὐτοῦ,
quia factū erit verbū qđ locut⁹ est in fīnē do-
ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυ
mini sup altare qđ in bethel: ⁊ cōtra
ρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Βαιθήλ, καὶ ἐπὶ

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ᵘinferetur ˣcadauer tuū
ʸin sepulchrū ᶻpatrū tuo
rū. ᵇCūq; ᶜcomedisset &
ooooooooooooooooooooo
ᵈbibisset ᵉstrauit ᶠasinum
suum ᵍpropheta ooooooo
ʰquem ⁱreduxerat. Qui
ᶜcū abisset ᵇinuenit eum
ᵏleo ˡin via: ᵐ& occidit: ⁿ &
erat ooooooooooooooooo
ᵒcadauer eius ᵖproiectū
ˡin itinere.ᵐ Asinus autē
ᵍstabat ʳiuxta illū: ˢ& leo
ᵗstabat ᵘiuxta ooooooo
ᵛcadauer. ʷEt eccе ˣviri
ʸtranseuntes ooooooooo
ᶻviderunt ᵃcadauer ᵇpro
iectum ᶜin via ooooooo
ᵈ& ᵉleonem ᶠstantē ᵍiux-
ta ʰcadauer. ooooooooo
ⁱEt venerūt ʲ& diuulga-
nerūt ᵏin cīuitatē: ˡin q̄ ᵐp-
phetes ille ⁿsenex ᵒhita-
bat. Qđ ᵖcū audisset ᵍpro
pheta ille ʳ q ˢ reduxerat
eū ᵗde ᵘvia ᵛait. ooooooo
ʷ Vir ˣdei ʸest ᶻqui ᵃinobe
diens fuit ooooooooooo
ᵇori ᶜdñi: ᵈ& tradidit eū
ᵉdñs ᶠleoni: ooooooooo
ᵍ& cōfregit eum: ʰ& occi
dit ⁱiuxta verbū ʲdomini
ᵏqđ ˡlocutus est ᵐei. ⁿ Di-
xitq; ᵒad filios suos. ooo
ᵖSternite ᵍmihi ʳasinum.
Qui ooooooooooooooo
ˢcū strauissent ᵗ& ille ᵘab
isset: ᵛiuēit ʷcadauer eius
ˣproiectum ʸin via: ᶻ& asi
num ᵃ& leonem ooooooo
ᵇstantes ᶜiuxta ᵈcadauer.
ᵉNon ᶠcomedit ooooooo
ᵍleo ʰde ⁱcadauere: ʲnec le
sit ooooooooooooooooo
ᵏasinum ˡ Tulit ergo
ᵐprophetes ooooooooo
ⁿcadauer ᵒviri ᵖdei: ᵠ& po
suit illud ooooooooooo
ʳsup ˢasinū: ˣ & reuersus
ʸintulit ᶻin ooooooooooo
ᵃciuitatē ᵇpphete ᶜsenis
ᵈvt plangeret eum: ooo
ᵉ& posuit ᶠcadauer eius
ᵍi sepulchro suo. ʰ Et plā
xerūt ⁱeū: ʲ heu heu ᵏmi
ˡfrater. Cūq; planxissent
ᵐeum: ⁿdixit ᵒad ᵖfilios su
os. ooooooooooooooo
ᵍCuñ mortuus fuero ʰse
pelite ⁱme ooooooooo
ʲin sepulchro ᵏi quo ˡvir
ᵐdei ⁿsepultus est: ooooo
ᵒiuxta ᵖossa eius ᵠ ponite
ooooooooooooooooooo
ʳossa mea. Profecto ˢei
ᵗveniet ᵘsermo ooooooo
ᵛquē ʷpredixit ˣin sermo
ne ʸdomini ᶻcontra ooo
ᵃaltare ᵇquod ē ᶜi bethel:
ᵈ& contra ooooooooooo

ᵛתָּבוֹא ᵘנִבְלָתְךָ ᵗאֶל ˢקֶבֶר ᵖאֲבֹתָיךְ
ᵒוַיְהִי ᵐאַחֲרֵי ˡאֲכָלוֹ ᵏלָהֶם ᵍואַחֲרֵי
ᶠשְׁתוֹתָו ᵉויַחֲבְשׁ ᵈלוֹ ᶜהַחֲמוֹר ᵇלַנָּבִיא
ᵘאֲשֶׁר ᵗהֱשִׁיבוֹ ˢוַיֵּלֶךְ ᵖוַיִּמְצָאֵהוּ
ᵒאַרְיֵה ᵐבַּדֶּרֶךְ ˡוַיְמִיתֵהוּ ᵏוַתְּהִי
ᵛנִבְלָתוֹ ᵘמֻטֶּלֶכֶת ᵗבַּדֶּרֶךְ ˢוְהַחֲמוֹר
ᵖעֹמֵד ᵒאֶצְלָהּ ᶜוְהָאַרְיֵה ᵇעֹמֵד ᵃאֵצֶל
ᵍהַנְּבֵלָה ᶠוְהִנֵּה ᵉאֲנָשִׁים ᵈעֹבְרִים
ᵛוַיִּרְאוּ ᵘאֶת ᵗהַנְּבֵלָה ˢמֻטֶּלֶכֶת ᵖבַּדֶּרֶךְ
ᵒוְאֶת ᶜהָאַרְיֵה ᵇעֹמֵד ᵃאֵצֶל ᵍהַנְּבֵלָה
ᶠוַיָּבֹאוּ ᵉוַיְדַבְּרוּ ᵈבָּעִיר ᶜאֲשֶׁר ᵇהַנָּבִיא
ᵃהַזָּקֵן ᵍיֹשֵׁב ᶠבָּהּ ᵉוַיִּשְׁמַע ᵈהַנָּבִיא
ᶜאֲשֶׁר ᵇהֱשִׁיבוֹ ᵃמִן ᵍהַדֶּרֶךְ ᶠוַיֹּאמֶר
ᵉאִישׁ ᵈהָאֱלֹהִים ᶜהוּא ᵇאֲשֶׁר ᵃמָרָה
ᵍאֶת ᶠפִּי ᵉיְהוָה ᵈוַיִּתְּנֵהוּ ᶜיְהוָה ᵇלָאַרְיֵה
ᵃוַיְשַׁבְּרֵהוּ ᵍוַיְמִיתֵהוּ ᶠכִּדְבַר ᵉיְהוָה
ᵈאֲשֶׁר ᶜדִּבֶּר ᵇלוֹ ᵃוַיְדַבֵּר ᵍאֶל ᶠבָּנָיו
ᵉלֵאמֹר ᵈחִבְשׁוּ ᶜלִי ᵇאֶת ᵃהַחֲמוֹר
ᵍוַיַּחֲבֹשׁוּ ᶠוַיֵּלֶךְ ᵉוַיִּמְצָא ᵈאֶת ᶜנִבְלָתוֹ
ᵇמֻטֶּלֶכֶת ᵃבַּדֶּרֶךְ ᵍוְהַחֲמוֹר ᶠוְהָאַרְיֵה
ᵉעֹמְדִים ᵈאֵצֶל ᶜהַנְּבֵלָה ᵇלֹא ᵃאָכַל
ᵍהָאַרְיֵה ᶠאֶת ᵉהַנְּבֵלָה ᵈוְלֹא ᶜשָׁבַר
ᵇאֶת ᵃהַחֲמוֹר: ᵗוַיִּשָּׂא ˢהַנָּבִיא ᵖאֶת
ᵒנִבְלַת ᶜאִישׁ ᵇהָאֱלֹהִים ᵃוַיְנִיחֵהוּ
ᵍאֶל ᶠהַחֲמוֹר ᵉוַיְשִׁיבֵהוּ ᵈוַיָּבֹא ᶜאֶל
ᵇעִיר ᵃהַנָּבִיא ᵍהַזָּקֵן ᶠלִסְפֹּד ᵉוְלִקְבֹּרוֹ:
ᵈוַיָּנַח ᶜאֶת ᵇנִבְלָתוֹ ᵃבְּקִבְרוֹ ᵍוַיִּסְפְּדוּ
ᶠעָלָיו ᵉהוֹי ᵈאָחִי: ᶜוַיְהִי ᵇאַחֲרֵי
ᵃקָבְרוֹ ᵍאֹתוֹ ᶠוַיֹּאמֶר ᵉאֶל ᵈבָּנָיו
ᶜלֵאמֹר ᵇבְּמוֹתִי ᵃוּקְבַרְתֶּם ᵍאֹתִי
ᶠבַּקֶּבֶר ᵉאֲשֶׁר ᵈאִישׁ ᶜהָאֱלֹהִים ᵇקָבוּר
ᵃבּוֹ ᵇאֵצֶל ᶜעַצְמֹתָיו ᵍהַנִּיחוּ ᶠאֶת
ᵉעַצְמֹתָי: ᵈכִּי ᶜהָיֹה ᵇיִהְיֶה ᵃהַדָּבָר
ᵍאֲשֶׁר ᶠקָרָא ᵉבִּדְבַר ᵈיְהוָה ᶜעַל
ᵇהַמִּזְבֵּחַ ᵃאֲשֶׁר ᵍבְּבֵית־אֵל ᶠוְעַל

כָּל בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן בֵּית בָּמָה
אַחַר הַדָּבָר הַזֶּה לֹא שָׁב יָרָבְעָם עִיר שׁוּב
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וַיָּשָׁב וַיַּעַשׂ מִקְצוֹת רוּץ עָשׂוֹת
הָעָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת הַחֵפֶץ וַיְמַלֵּא קָצָה מָלֵא
אֶת יָדוֹ וַיְהִי כֹהֲנֵי בָמוֹת וַיְהִי
בַּדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת בֵּית יָרָבְעָם
וְלְהַכְחִיד וְלַהֲשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי פָּנִים
הָאֲדָמָה בְּעֵת הַהִיא Cap. xiiii
חָלָה אֲבִיָּה בֶּן יָרָבְעָם וַיֹּאמֶר
יָרָבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא אִישׁ
וְהִשְׁתַּנֵּית וְלֹא יֵדְעוּ כִּי אַתְּ אִשָּׁה שָׁנָה
יָרָבְעָם וְהָלַכְתְּ שִׁלֹה הִנֵּה שָׁם
אֲחִיָּה הַנָּבִיא הוּא דִּבֶּר עָלַי נָבָא
לִמְלֹךְ עַל הָעָם הַזֶּה וְלָקַחַתְּ
בְּיָדֵךְ עֲשָׂרָה לֶחֶם וּנְקֻדִּים וּבַקְבֻּק
דְּבַשׁ וּבָאת אֵלָיו הוּא יַגִּיד לָךְ נגד
מַה יִּהְיֶה לַנָּעַר וַתַּעַשׂ כֵּן אִשֶּׁת הָיָה עָשָׂה
יָרָבְעָם וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ שִׁלֹה וַתָּבֹא קוּם הָלַךְ
בֵּית אֲחִיָּה וְאֲחִיָּהוּ לֹא יָכֹל בוא
לִרְאוֹת כִּי קָמוּ עֵינָיו מִשֵּׁיבוֹ רָאָה קוּם
יְהוָה אָמַר אֶל אֲחִיָּהוּ הִנֵּה שוב
אֵשֶׁת יָרָבְעָם בָּאָה לִדְרשׁ
דָּבָר מֵעִמָּךְ אֵל בְּנָהּ כִּי
חֹלֶה הוּא כֹּה וְכֹה תְּדַבֵּר דבר
אֵלֶיהָ וְהָיִי כְּבֹאָהּ וְהִיא
מִתְנַכֶּרֶת וַיְהִי כְּשָׁמְעַ אֲחִיָּהוּ נכר
אֶת קוֹל רַגְלֶיהָ בָּאָה בַּפֶּתַח
וַיֹּאמֶר בֹּאִי אֵשֶׁת יָרָבְעָם אמר אישׁ
לָמָּה זֶּה אַתְּ מִתְנַכֶּרֶת
וַאֲנֹכִי שָׁלוּחַ אֵלַיִךְ קָשֶׁה לכי שלח
אִמְרִי לְיָרָבְעָם כֹּה אֲמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר
הֲרִימֹתִיךָ מִתּוֹךְ הָעָם וְאֶתְּנְךָ רום נתן
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל נגד
וָאֶקְרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מִבֵּית דָּוִד קרע מלך
וָאֶתְּנָהּ לָךְ וְלֹא הָיִיתָ כְּעַבְדִּי היה

ſoia phana excelſoꝝ q̃ fuꝛt in vrbib⁹ famarie. Poſt verba hec nō eſt reuerſus hieroboam de vía ſua peſſima: ſed ecōtrario fecit de nouiſſimis pplis ſacerdotes excelſorū: qcūq; volebat iplebat manū ſuā: & fiebat ſacerdos excelſoꝝ. Et ꝓpter hāc cām peccauit domus hieroboā & euerſa eſt & delta de ſupficie terre. 14.

IN tempore illo egrotauit abia filius hieroboam. Dixitq; vxori ſue. Surge & cōmuta hītū ne cognoſcaris q̃ vxor hieroboā: & vade in ſilo vbi eſt ahias ꝓpheta qui locutus eſt mihi q̃ regnaturus eē ſup pplm hūc. Tolle quoq; in manu tua decē panes & cruſtulam & vas melliſ: & vade ad illū. Ipſe enī indicabit tibi qd euenturū ſit puero huic. Fecit vt dixerat vxor hieroboā: & cōſurgēs abiit in ſylo: & venit in domū ahie. At ille non poterat videre: q caligauerāt oculi eius pre ſenectute. Dixit aūt dñs ad ahiā. Ecce vxor hieroboam ingreditur vt conſulat te ſuper filio ſuo qui egrotat. Hec loqueris ei. Cumq; ergo illa iſtraret & diſſimularet ſe eſſe que erat: audiuit ahias ſonitum pedum eius ingrediētis per oſtium: & ait. Ingredere vxor hieroboam. Quare aliam te eſſe ſimulas? Ego āt miſſus ſū ad te durus nūcius. Vade & dic hieroboam. Hec dicit dominus deus iſrael. Quia exaltaui te de medio populi & dedi te ducem ſuper populū meum iſrael: & ſcidi regnum domꝰ dauid & dedi illud tibi: & nō fuiſti ſicut ſeruus meus

domos excelſorū q̃ ſūt in ſamaria. Et poſt verbū hoc nō reuerſus eſt hieroboā de malicia ſua: & reuerſus eſt & fecit de parte populi ſacerdotes excelſorū. Qui volebat implebat manū ſuā: & fiebat ſacerdos excelſoꝝ. Et factū eſt verbū hoc in peccatū domui hieroboam: & in deſtructionē & in ꝑditionē a facie terre.

Ca.14.

IN tpe illo egrotauit abia filius hieroboā. Et dixit hieroboā vxori ſue: ſurge: & mutata

vxori ſue dixit hieroboā: ſurge: & mutatā γυναικὶ αὐτοῦ εἶπεν ἱεροβοάμ, ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοι
berta: nō cognoſcēt q̃ tu vxor hieroboā: & va ωθήσῃ, οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ πο
deas in ſelo. ecce illic achia propheta: ρευθήσῃ εἰς σηλώ. ἰδοὺ, ἐκεῖ, ἀχιὰ ὁ προφήτης,
ipſe locutus eſt ad me q̃ regnabo ſup po ἀυτὸς ἐλάλησεν ἐπ' ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λα
pulū hunc. & tolle in manu tua decē panes: ὸν τοῦτον. καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δέκα ἄρτους, 4.Re.
& collyria: & vas melliſ: & ibis ad 8.c.
καὶ κολλύρια, καὶ ϛάμνον μέλιτος, καὶ ἥξεις πρὸς
illū. ipſe nūciabit tibi qd erit puero. ἀυτόν. ἀυτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ.
& fecit ſic vxor hieroboā: & ſurrexit & ā- καὶ ἐποίησεν οὕτω ἡ γυνὴ ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέϛη καὶ ἐπο
biit in ſelo: & intrauit in domū achia. ρεύθη εἰς σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀχιά.
& homo ſenex ad videdū: & caligā καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώ
bant oculi eius pre ſenectute eius. θουν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀυτοῦ ἀπὸ τοῦ γήρως ἀυτοῦ. B
& dixit dñs ad achia: ecce vxor hieroboā ingre καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἀχιά, ἰδοὺ γυνὴ ἱεροβοάμ εἰσέρ
ditur vt querat verbū a te ſup filio ſuo: χεται τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ ὑπὲρ υἱοῦ ἀυτῆς,
qui egrotus eſt: ſm hoc & ſm hoc lo- ὅτι ἄῤῥαϛός ἐϛι, κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τοῦτο λα
queris ad eā. & factū eſt eā intraret il- λήσεις πρὸς ἀυτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεϑαι ἀυ
la & diſſimulabat. & facti eſt qui audiuit achia τὴν καὶ ἀπεξενοῦτο. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀχιὰ
ſonitū pedū eius ingrediēte ea in ho τὴν φωνὴν ποδῶν ἀυτῆς εἰσερχομένης ἀυτ[illegible] ἐν τῷ ἀνοίγ
ſtium. & ait: ingredere vxor hieroboā: quare ματι. καὶ εἶπεν, εἴσελϑε γυνὴ ἱεροβοάμ, ἱνατί τοῦ-
tu diſſimulas: & ego ſum miſſus ad te το σὺ ἀποξενοῦσαι, καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόϛολος πρὸς σέ
durus. abiens dic hieroboā: hec di σκληρός. πορευθεῖσα εἶπον τῷ ἱεροβοάμ, τάδε λέ
cit dñs deus iſrael: quia exaltaui te a γει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀνϑ' οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἐκ μέ
medio ppli: & dedi te ducē ſup σου τοῦ λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν
pplm iſrael: & rupt regnū a domo λαὸν ἰσραήλ, καὶ ἔῤῥηξα τὸ βασίλειον ἀπὸ οἴκου
dauid: & dedi illud tibi: & nō fuiſti δαυίδ, καὶ ἔδωκα ἀυτὸ σοί, καὶ οὐκ ἐγένου
ſicut ſeruus meus ὡς ὁ δοῦλός μου

dauid: qui cuſtodiuit mandata mea: ⁊ qui ambulauit
δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη
poſt me in oīi corde ſuo: ad faciẽdū
ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ
rectū in oculis meis: ⁊ male opat⁹ es vt faceres
ἐυὶὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι
vltra oēs qſq; fuerāt in cōſpectu meo. ⁊ am=
παρὰ πάντας ὅσοι ἐγένοντο ἐις πρόσωπόν μου· καὶ ἐπο
bulaſti ⁊ fecisti tibi deos alienos ⁊ cōflatilia
ρεύθης καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους καὶ χωνευ
ad irritandum me: ⁊ me piecisti poſt te.
τὰ τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔρριψας ὀπίσω σου.
Idcirco ecce ego induco malū in domū hieробo
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω κακίαν πρὸς οἶκον ἱεροβο
C am: ⁊ perunā hieroboā mingẽtē ad parietē
άμ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον
⁊ detentum ⁊ relictum in iſrael. ⁊
καὶ ἐπεχόμενον καὶ καταλελειμμένον ἐν ἰσραὴλ· καὶ
colligā hieroboā vt colligit ſimus vſq; ad cō
ἐπιλέξω ἱεροβοὰμ καθὼς ἐπιλέγεται ὁ κόπρος ἕως τε
Infra. 16.b. ſumetur tpſe. mortuū ex hieroboā in
λειωθῆναι αὐτόν· τὸν τεθνηκότα τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ
Infra. 21.b. ciuitate comedent canes. ⁊ mortuū in
πόλει καταφάγονται οἱ κύνες· καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν
agro comedent volucres cēli: quia
τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι
dñs locut⁹ē. ⁊ tu ſurge vade in domū tuā:
κύριος ἐλάλησε· καὶ σὺ ἀνάστα πορεύθητι εἰς οἶκόν σου,
⁊ quū intrabunt pedes tui ciui
καὶ ἐν τῷ εἰσιέναι τοὺς πόδας σου τὴν πό=
tatē: morietur puer: ⁊ plāgent eū oīs
λιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον, καὶ κόψονται αὐτὸ πᾶς
iſrael: ⁊ ſepelient eum: q; iſte ſolus tumu=
ἰσραὴλ, καὶ θάψουσιν αὐτόν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσε=
cet hieroboā ad ſepulchrū: quī inuētū ē in eo
λεύσεται τῷ ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐ=
D verbū bonū dc dño deo iſrael in do
τῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ ἐν οἴ
mo hieroboā. ⁊ ſuſcitabit dñs ſibi regem ſup
κῳ ἱεροβοὰμ· καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ
iſrael: qui pcutiet domū hieroboā hac die
ἰσραὴλ, ὃς πατάξει τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέ=
⁊ adhuc nūc. ⁊ pcutiet dñs iſrael: ſicut
ρᾳ καὶ ἔτι καὶ γε νῦν. καὶ πατάξει κύριος τὸν ἰσραὴλ, καθὰ
mouetur arūdo in aqua. ⁊ euellet iſ
κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκριζώσει τὸν ἰσ=
rael a ſtumo terre bone hui⁹ quā
ραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χώρας τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς
dedit patribus eoꝝ. ⁊ ventilabit eos
ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς
⁊ trans fluminē. quia fecerūt
πέραν τοῦ ποταμοῦ· ἀνθ' ὧν ὅσον ἐποίησαν
lucos ſuos irritantes dñm. ⁊ tradet
τὰ ἄλση αὐτῶν παροργίζοντες τὸν κύριον. καὶ δώσει
dñs iſrael ꝓ peccatis hieroboā: q̄ pecca
κύριος τὸν ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν ἱεροβοάμ, ὃς ἥμαρ
E uit ⁊ q̄ peccare fecit iſrael. ⁊ ſurrexit vxor hieroboā
τεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν ἰσραὴλ· καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ ἱεροβοὰμ
⁊ abiit in therſa. ⁊ factū eſt quū ingrederet
καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν θερσά· καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν
in veſtibulū domus: ⁊ puer mor
ἐν τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέ=
tuus eſt: ⁊ ſepelierūt eū: ⁊ plāxerūt eū oīs iſ
θανε, καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸ πᾶς ἰσ
rael ſm verbū dñi qđ locut⁹ eſt in manu
ραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ
ſerui ſui achia prophete. ⁊ reliquum
δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ προφήτου· καὶ περισσὸν

ⁿdauid' quí ᵒcuſtodiuit
ᵖmandata mea: ᑫ& ∞∞∞
ʳſecutus eſt ˢme' in toto
ᵗcorde ſuo ᵘfaciens ∞∞∞
ˣqđ placitū cēt ʸin cōſpe
ctu meo: ᶻſed opatus es
ᵃmale ᵇsuper omnes ᶜ qui
ᵈfuerunt ᵉante te: ∞∞∞∞
ᶠ& feciſti ᵍtibi ʰdeos ⁱalie=
nos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʲ& cōflatiles ᵏvt me ad i=
racundiam prouocares:
ˡme ām ᵐpiecisti ⁿpoſt ᵒcor
pus tuū. ᵖIdcirco ᑫecce e=
go ʳinducā ˢmala ᵗſup ᵘdo
mū ᵛhieroboā: ʷ& pcuti
am ˣde hieroboā ʸminge
tē ᶻad parietē ᵃclauſū ᵇ&
nouiſſimum ᶜiſrael: ᵈ&
mūdabo ᵉreliquas ᶠ dom?
ᵍhieroboā: ʰſicut ⁱmūda=
ri ſolet ʲſimus ᵏvſq; ad ∞
ˡpurū. ᵐQui mortui fue=
rint ⁿde hieroboā ᵒin ciui
tate ᵖcomedēt eos ᑫcanes.
ʳq̄ mortui fuerit ˢin a=
gro ᵗvorabunt eos ᵘaues
ᵛcēli: ʷquia ˣdn̄s ʸlocutus
eſt. ᶻTu ſurge ᵃ& ᵇva=
de ᶜin domū tuā & ᵈin ip=
ſo ᵉitroitu ᶠ pedū tuorū ᵍi
vrbē ʰmorietur ⁱpuer: ʲ&
planget ᵏeū ˡ ois ᵐiſrael ⁿ&
ſepeliet. ᵒIſte ᵖenim ᑫſol?
ʳinferetur ˢ de hieroboā
ᵗin ᵘſepulchrū: ᵛquia ʷin=
uentus eſt ˣſup eo ʸſermo
ᶻbonus ᵃa ᵇdomino ᶜdeo
ᵈiſrael ᵉi domo ᶠ hierobo
am: ᵍCōſtituet ā ʰſibi ⁱdo
minus ʲregem ᵏſup ˡiſrael
ᵐqui ⁿpercutiet ∞∞∞∞∞
ᵒdomū ᵖhieroboā ᑫin ʳhac
ˢdie ᵗ& in hoc ∞∞∞∞∞∞
ᵘtpe: ᵛ& pcutiet ʷdn̄s de?
ˣiſrael: ʸſicut ∞∞∞∞∞∞∞
ᶻmoueri ſolet ᵃarundo
ᵇin aqua. ᶜEt euellet ∞∞
ᵈiſrael ᵉde terra ᶠbona ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍhac: ʰquā ⁱdedit ʲ patri=
bus eorum: ᵏ & vētilabit
eos ˡtrans ᵐflumen: ⁿquia
ᵒfecerunt ſibi ∞∞∞∞∞∞∞
ᵖlucos vt ᑫirritarent ʳdo=
minum ˢ Et tradet domi
nus deus ᵗiſrael ᵘpropter
ᵛpeccata ʷhieroboam ∞∞
ˣqui ʸpeccauit ᶻ& ᵃpecca
re fecit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇiſrael. ᶜSurrexit itaq; ᵈv
xor ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉhieroboā: ᶠ& abiit: ᵍ&ve
nit ʰin therſa. Cunq; ⁱilla
ʲingrederetur ᵏlimen ˡdo
mus: ᵐpuer ⁿmortuus eſt
ᵒ& ſepelierūt ᵖeū. ᑫEt plan
xit ʳeum ˢomnis ∞∞∞∞∞
ᵗiſrael ᵘiuxta ſermonem
ᵛdn̄i ʷquē ˣlocutus eſt ∞∞
ʸin manu ᶻſerui ſui ᵃ ahie
ᵇprophete. ᶜReliqua aūt

ᵒצוה	ᵍדָּוִד ׳אֲשֶׁר ׳שָׁמַר ׳מִצְוֹתַי ׳וַאֲשֶׁר	
ʰעשה	׳הָלַךְ ׳אַחֲרַי ׳בְּכָל ׳לְבָבוֹ ׳ לַעֲשׂוֹת	
ᵐרוע	׳רַק ׳הַיָּשָׁר ׳בְּעֵינָי׃ ᵐוַתָּרַע ״ לַעֲשׂוֹת	
ᵉהלך	׳כֹּל ׳אֲשֶׁר ׳הָיוּ ׳ לְפָנַיִךְ ׳ וַתֵּלֶךְ	
	׳וַתַּעֲשֶׂה ״ לָךְ ׳ אֱלֹהִים ׳אֲחֵרִים	
ᵍנסך ׳עשׂה	׳וּמַסֵּכוֹת ׳לְהַכְעִיסֵנִי ׳וְאֹתִי ׳הִשְׁלַכְתָּ	
ᵉשלך ׳גו	׳אַחֲרֵי ׳גַּוֶּךָ׃ ׳לָכֵן ׳הִנְנִי ׳מֵבִיא ׳ רָעָה	
ᵏבוא ׳רוע	׳אֶל ׳בֵּית ״ ׳יָרָבְעָם ״ וְהַכְרַתִּי ׳לְיָרָבְעָם	
״כרת	׳מַשְׁתִּין ׳ בְּקִיר ׳ עָצוּר ׳ וְעָזוּב	
ᵖשתן ׳עצר	׳בְּיִשְׂרָאֵל ״ וּבִעַרְתִּי ׳ אַחֲרֵי ׳בֵּית	
״עזב	׳יָרָבְעָם ׳כַּאֲשֶׁר ׳יְבַעֵר ׳הַגֶּלֶל ״ עַד	
ᵇבער	׳תֻּמּוֹ׃ ׳הַמֵּת ׳לְיָרָבְעָם ׳בָּעִיר ׳ תֹּאכְלוּ	
׳תמם ׳מות	׳הַכְּלָבִים ׳וְהַמֵּת ״ ׳בַּשָּׂדֶה ״ תֹּאכְלוּ	
׳אכל	׳עוֹף ׳הַשָּׁמַיִם ׳כִּי ׳יְהוָה ׳דִּבֵּר׃ ׳וְאַתְּ	
״קום ׳בוא	״קוּמִי ׳לֵכִי ׳לְבֵיתֵךְ ׳פְּנֵאִי ״ רַגְלַיִךְ	
׳מות	׳הָעִירָה ׳וּבְמוֹת ׳הַיֶּלֶד׃ ׳וְסָפְדוּ ׳לוֹ ׳ כָּל	
״בָּרַד	׳יִשְׂרָאֵל ׳וְקָבְרוּ ׳אֹתוֹ ׳כִּי ״ זֶה ״לְבַדּוֹ	
׳מָצָא	׳יָבֹא ׳לְיָרָבְעָם ׳אֶל ׳קֶבֶר ״ ׳יַעַן ׳נִמְצָא	
׳נָבָה	׳בּוֹ ׳דָּבָר ׳טוֹב ׳אֶל ׳ יְהוָה ״ אֱלֹהֵי	
׳קום	׳יִשְׂרָאֵל ׳בְּבֵית ׳יָרָבְעָם׃ ׳וְקָמִים ׳יְהוָה	
״כָּרַת	׳לוֹ ׳מֶלֶךְ ׳עַל ׳יִשְׂרָאֵל ״ ׳אֲשֶׁר ׳יַכְרִית	
	׳אֶת ׳בֵּית ׳יָרָבְעָם ׳זֶה ׳הַיּוֹם ׳וּמָה ׳גַּם	
׳נָבָה	׳עַתָּה׃ ׳וְרָבָה ׳יְהוָה ׳אֶת ׳יִשְׂרָאֵל ׳כַּאֲשֶׁר	
׳נוד	׳יָנוֹד ׳הַקָּנֶה ׳בַּמָּיִם ״ ׳וְנָתַשׁ ״ אֶת	
	׳יִשְׂרָאֵל ״ ׳מֵעַל ׳הָאֲדָמָה ״ ׳הַטּוֹבָה	
׳זרה	״הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר ׳נָתַן ״ ׳לַאֲבוֹתֵיהֶם ׳וְזֵרָם	
׳עשׂה	״מֵעֲבֶר ׳לַנָּהָר ״ ׳יַעַן ׳אֲשֶׁר ׳עָשׂוּ ׳ אֶת	
ᵇנתן ׳עשׂ	״אֲשֵׁרֵיהֶם ׳מַכְעִיסִים ׳אֶת ׳יְהוָה׃ ׳וַיִּתֵּן	
	׳אֶת ׳יִשְׂרָאֵל ׳בִּגְלַל ׳חַטֹּאוֹת ׳יָרָבְעָם	
״חטא	׳אֲשֶׁר ״ חָטָא ״ ׳וַאֲשֶׁר ׳הֶחֱטִיא	
׳קום ׳איש	׳אֶת ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳ ׳וַתָּקָם ׳אֲשֶׁת	
״ילך ׳בוא	׳יָרָבְעָם ״וַתֵּלֶךְ ׳וַתָּבֹא ׳תִּרְצָתָה ׳הִיא	
׳מות	׳בָּאָה ׳בֶּסַף ׳ הַבַּיִת ׳וְהַנַּעַר ׳מֵת׃	
״בָּרַד	׳וַיִּקְבְּרוּ ׳אֹתוֹ ׳וַיִּסְפְּדוּ ׳ לוֹ ׳ כָּל	
׳קָבַר ׳סָפַד	׳יִשְׂרָאֵל ״ ׳כִּדְבַר ״ ׳יְהוָה ׳אֲשֶׁר ׳דִּבֶּר	
׳נָבָא	׳בְּיַד ׳עַבְדּוֹ ׳אֲחִיָּהוּ ׳הַנָּבִיא ׳׃ ״ וַיֶּתֶר	

דִּבְרֵי יָרָבְעָם אֲשֶׁר נִלְחָם וַאֲשֶׁר לחם
מָלַךְ הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי מלך הנה כתב
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהַיָּמִים יום
אֲשֶׁר מָלַךְ יָרָבְעָם עָשְׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם שכב
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו מלך
וְרַחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מָלַךְ בִּיהוּדָה
בֶּן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רחבעם רבע
בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ מלך
בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר
יְהוָה לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ
נַעֲמָה הָעַמֳּנִית׃ וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע עשה רוע
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ מִכֹּל קנא
אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם בְּחַטֹּאתָם
אֲשֶׁר חָטָאוּ׃ וַיִּבְנוּ גַם הֵמָּה לָהֶם בנה
בָּמוֹת וּמַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל נצב
גִּבְעָה גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן׃
וְגַם קָדֵשׁ הָיָה בָּאָרֶץ עָשׂוּ כְּכֹל
הַתּוֹעֵבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ תעב נגש
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי בוא
בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם חמש
עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם עלה
עַל יְרוּשָׁלִַם׃ וַיִּקַּח אֶת לקח
אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאֶת אוצר
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת הַכֹּל לָקָח
וַיִּקַּח אֶת כָּל מָגִנֵּי הַזָּהָב אֲשֶׁר
עָשָׂה שְׁלֹמֹה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ עשה
רְחַבְעָם תַּחְתָּם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל יַד שָׂרֵי הָרָצִים פקד שור
הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה רוץ
מִדֵּי בֹּא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה יָשׂאוּם בוא נשא
הָרָצִים וְהֵשִׁיבוּם אֶל תָּא הָרָצִים׃ שוב
וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

verborū hieroboā quō pugnauerit: & quō regnauerit: ecce scripta sunt in libro verborū dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit hieroboam viginti duo anni sunt. Et dormiuit hieroboam cum patribus suis: regnauitq; nadab filius eius pro eo. Porro roboā filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta & vnius anni erat roboam cū regnare cepisset: & decē & septē annis regnauit in ierusalē ciuitate quam elegit dominus vt poneret nomen suum ibi ex oibus tribubus israel. Nomē matris eius Naama amanites. Et fecit iudas malum coram domino & irritauerūt eū super oibus que fecerant patres eorum in peccatis suis q peccauerūt. Edificauerunt enī & ipsi sibi aras & statuas & lucos super omnem collē excelsum: & subter oēm arborē frōdosam: sed & effeminati fuerunt in terra: fecerūtq; oēs abominatiōes gentiū quas attriuit dominus ante faciē filiorum israel. In quinto aūt anno regni roboam ascendit sesac rex egypti in ierusalem: & tulit thesauros domus dñi & thesauros domus regis: & vniuersa cepit: & scuta aurea q fecit salomon. & fecit roboā scuta erea pro eis. & preposit erāt ea duces precursoū custodientes portā domus regis. & factū est vt ingressus est rex in domū dñi: portabāt ea precursores & firmabāt ea in thalamū precursoū. & reliqua sermonū roboā & oia que fecit: nōne hec scripta in libro sermonū dierum regum

ῥήματα τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

verbū hieroboā quātū bellauit & quātū regnauit: ecce ea scripta in libro verborū dierū regum israel. & dies quib⁹ regnauit hieroboā viginti duo ānis: & dormiuit cū patribus suis: & regnauit nadab filius eius pro eo. & roboā filius salomonis regnauit in iuda: filius quadraginta & vnius ānoꝝ roboā cū regnare ipse cepisset: & septemdecim ānis regnauit in hierusalē ciuitate in qua elegit dñs vt poneret nomē suū ibi ex oibus tribubus israel. & nomē matris eius naama amanitis. & fecit iudas malū coram dño. & emulatus est eū in oibus q̄ fecerūt patres sui: & in peccatis suis q̄ peccauerūt. & edificauerūt sibi excelsa & statuas & lucos sup oēm collē excelsum & subter oēm frōdosum. & cōtra mores facta est in terra: & fecit ab oibus abominationibus gētiū quas abstulit dñs a filiis israel. & factū est in anno quinto regnante roboam: ascēdit susac rex egypti in hierusalem: & tulit oēs thesauros dom⁹ dñi & thesauros dom⁹ regis: & vniuersa cepit: & scuta aurea q̄ fecit salomon. & fecit roboā scuta erea pro eis. & ꝓposita erāt ea duces precursoū custodientes portā domus regis. & factū est vt ingressus est rex in domū dñi: portabāt ea precursores & firmabāt ea in thalamū precursoū. & reliqua

I.Pa 11.c.

G

ccc ccc ccc

iuda: t bellum fuit inter roboā t hierobo
Ἰούδα· καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβο
am cūctis vieb⁹. t dormiuit roboā cū
ὰμ πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν
patribus suis: t sepelitur cū pribus su=
πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐ
is in ciuitate dauid. t nomē mris eius naa
τοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ναα
ma ammanitis. t regnauit abia filius eius
μὰ ἡ ἀμμανίτις· καὶ ἐβασίλευσεν ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ
pro eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.15.

A IN octauo decimo anno regnante hiero
Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος ἱερο
boam filio nabat: regnat abia filius roboā sup in=
3.Reg. βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, βασιλεύει ἀβιὰ υἱὸς ροβοὰμ ἐπὶ Ἰού
13.a. dam. t trib⁹ ānis regnauit in hierusalem. t no
δαν· καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνο
men mris eius maacha filia abesalom. t
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ Ἀβεσαλώμ· καὶ
ambulauit in oībus peccatis pris sui q̄
ἐπορεύθη ἐν πάσαις ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς
fecerat ante eū: t nō erat cor eius
ἐποίησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ
perfectū cū dño deo suo: sicut cor dauid
τελεία μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτ̄, καθὼς ἡ καρδία Δαὶδ
patris sui: quia pp dauid dedit ei do
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ κύ
minus de⁹ su⁹ reliquias in hierusalem: vt statueret
ριος ὁ θεὸς αὐτ̄ κατάλειμμα ἐν ἱερουσαλήμ, ἵνα στήσῃ τὰ
filios eius post eū: t statueret hierusalem: vt
τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ στήσῃ τὴν ἱερουσαλήμ, ὡς
fecit dauid rectū coram dño: t nō de=
ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐξέ
clinauit ab oībus que preceperat ei cūctis
κλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς
diebus vite sue: ꝓterq̄ in fmōe vrie
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου
cthei. t bellum fuit inter roboā t hie=
τοῦ Χετταίου· καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ ῥοβοὰμ καὶ με
B ter hieroboam oīb⁹ diebus vite eius.
2.Reg. ταξὺ ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ·
14.a. t reliqua sermonū abia t oia que fe
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποί
cit: nonne hec scripta sunt in libro sermonū
ησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regū iuda? t preliū fuit
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν
inter abia t inter hieroboā. t dormiuit
ἀναμέσον Ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον ἱεροβοάμ· καὶ ἐκοιμήθη
abia cū pribus suis: t sepelitur in ci=
Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πό
uitate dauid. t regnauit asa filiꝰ eiꝰ pro eo. in
λει Δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτ̄ ἀντ' αὐτ̄ ἐν τῷ
anno vicesimo hieroboā regis if
ἐνιαυτῷ τῷ εἰκοστῷ τοῦ ἱεροβοὰμ βασιλέως τοῦ Ἰσ=
rael regnat asa sup iudā: t quadragin=
ραὴλ βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ τεσσαράκον
ta t vno anno regnauit in hierusalem. t nomē
τα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα
matris eius maacha filia abesalom. t
τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ Ἀβεσαλώμ· καὶ
fecit asa rectū coram dño: sic dauid
ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ
pater eius. t abstulit inicistos a terra: t
πατὴρ αὐτ̄· καὶ ἀφεῖλε τοὺς τετελεσμένους ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
abstulit vniuersas abominatiōes q̄ fecerūt pres
ἐξῆρε πάντα τὰ βδελύγματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέ
res eius. t maacha mrem suā amo=
ρες αὐτοῦ. καὶ τὴν μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ με=
C uit vt nō esset princeps: sicut
τέστησεν τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθότι

iuda? Fuitq⁹ bellum in ter roboam ∞∞∞∞∞∞∞∞ &
hieroboam cunctis diebus. Dormiuitq; roboā cū patribus suis: & sepultus est cum eis in ciuitate dauid. Nomen ei mris eius naama amanitis. Et regnauit abia filius eius pro eo. 15.

IGitur in octauo ∞∞ decimo ano regni hieroboā filii nabath: regnauit abia super iudam. Tribus ∞∞∞∞∞∞∞ annis regnauit in ieru salem. Nomen ∞∞∞∞∞∞∞ matris eius maacha filia abessalon. Ambula uitq; in oībus peccatis patris sui que fecerat ante eū: nec erat cor eius perfectum cum ∞∞∞ dño deo suo sicut cor dauid patris eius. ∞∞∞ Sed propter dauid dedit ei dominus deꝰ suꝰ lucernā in ierusalem vt suscitaret ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ filiū eius post eū & sta tueret ierusalem: eo ∞∞ q̄ fecisset dauid rectū in oculis ∞∞∞∞∞∞∞∞ dñi: & nō declinasset ab oībus q̄ pceperat ei cūctis diebus vite sue: excepto fermōe vrie cthei. Attamē bellū fu it inter roboam ∞∞∞∞∞ & hieroboā omni tpe vite eius. Reliqua aūt sermonum abie & om nia que fecit: ∞∞∞∞∞∞ nōne hec scripta sūt in libro verborum ∞∞∞∞ dierum regū iuda? Fu itq; prelium ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ inter abiā & inter hie roboam. Et dormiuit abia cū pribus suis: & sepelierūt eū in ciuitate dd: regnauitq; asa filius eius p eo. In anno er go vicesimo hieroboā regis israel ∞∞∞∞∞∞∞∞ regnauit asa rex iuda: & quadraginta ∞∞∞∞∞ & vno anno regnauit in ierusalē. Nomen ∞∞ matris eius maacha filia abessalon: ∞∞∞∞∞∞∞ & fecit asa rectū ānī cō spectum domini ∞∞∞∞ sicut dd pr eius: & ab stulit effeminatos de ∞ terra: purgauitq; vni uersas fordes idolorum quas fecerāt pres eius. Insuper & maacham matrem suā amouit ne esset princeps in sacris

אֲשֶׁר עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לַאֲשֵׁרָה פֵּלֶץ
וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת מִפְלַצְתָּהּ כָּרַת
וְיָשָׁרְ נַחַל קִדְרוֹן וְהַבָּמוֹת לֹא שָׁרַף בָּמָה
סָרוּ רַק לֵבַב אָסָא הָיָה שָׁלֵם
עִם יְהוָה כָּל יָמָיו וַיָּבֵא אֶת יום בוא
קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשֵׁי בֵּית יְהוָה
כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים וּמִלְחָמָה הֵבִיא בֵּית אֱלֹהִים כְּלָה לָחַם
וּבַעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה
כָּל יְמֵיהֶם וַיַּעַל בַּעְשָׁא עָלָה
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל יְהוּדָה וַיִּבֶן נָבָה
אֶת הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת יוצֵא נָתַן יָצָא
וַיָּבֵא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּקַּח נוא לָקַח
אָסָא אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה יֶתֶר אָצַר
וְאֶת אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָחֵם נָתַן שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל בֶּן הֲדַד בֶּן טַבְרִמּוֹן
בֶּן חֶזְיוֹן מֶלֶךְ אֲרָם הַיּשֵׁב
לֵאמֹר בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ חָרַת
בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי
לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר אֶת פור יָלַךְ
בְּרִיתְךָ אֶת בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְיַעֲלֶה מֵעָלָי וְיִשְׁמַע בֶּן הֲדַד עָלָה שָׁמַע
אֶל הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיְשַׁלַּח אֶת
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר לוֹ עַל עָרֵי שור עִיר
יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת עִיּוֹן וְאֶת דָּן נָבָה
וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת כָּל
כִּנְרוֹת עַל כָּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי
וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל הָיָה חָדַל
מִבְנוֹת אֶת הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה
וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת
כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ נָקָה נָשָׂא
אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֶיהָ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם בָּנָה
הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת
הַמִּצְפָּה וְיֶתֶר כָּל דִּבְרֵי אָסָא

priapi & in luco eius quē
consecrauerat. ooooooo
Subuertitq; specū eius
& confregit simulacrū
turpissimū & cōbussit i
torrete cedron. Excel-
sa aūt nō abstulit. Verū
tamen cor asa pfectū
erat cum dño deo suo
cunctis diebus suis: &
intulit ea q̄ sctificauerat
pater suus & vouerat in
domū dñi argētum &
aurū & vasa. Bellū āt e-
rat inter asa & baasa
regem israel ooooooo
cunctis diebus eorum.
Ascendit quoq; baasa
rex israel in iudam: &
edificauit ooooooooo
rama vt non posset q̄
piam egredi ooooooo
vel ingredi de pte asa re
gis iude. Tollens itaq;
asa omne argētum &
aurum ooooooooo
qd remāserat in thesau
ris domus domini: ooo
& in thesauris domus
regis: ooooooooooo
dedit illud in manu fe-
uorum suorum: & mi-
sit ad benadab filiū tabre
mon ooooooooooo
filiū ezion regem sy-
rie qui habitabat ooo
in damasco dicēs. Fe-
dus est inter me & te &
inter patrē meū & p-
trem tuum: ideo mi
tibi munera argētū &
aurū: & peto vt vēias &
irritū facias fedus qd
habes cū baasa rege is
rael: & recedat a me.
Acquiescens benadab
regi asa misit ooo
ooooooooooo
principes exercitus sui
ciuitates ooooooo
israel: & percusserunt
ahion & dan ooooooo
& abel domum maa-
cha & vniuersam ooo
cenneroth: oēm t. ter
ram neptalim. Quod
cum audisset baasa in-
termisit ooooooooo
edificare rama & reuer
sus est in thersa. ooooo
Rex autem asa nuncū
misit in ooooooooo
oēm iudā dicēs Nemo
sit excusatus. Et tulerūt
lapides de rama & li-
gna ooooooooooo
eius quibus edificauerat
baasa: & extruxit de eis
rex asa gabaa benia-
mi & ooooooooooo
maspha. Reliqua autē
oium sermonum asa

feclt synodū luco eius. & abscidit asa
ἐποίησεν σύνοδον τῷ ἄλσει αὐτῆς · καὶ ἐξέκοψεν ἀσὰ
oia ydola eius: & cōbussit in
πάσας τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν ἐν
igne in torrēte cedrō: at excelsa nō ab
πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρών, τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆ-
stulit. verūtā cor asa erat pfectū cū dño cūc
ρεν · πλὴν ἡ καρδία ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου πά-
eius diebus suis. & intulit asa in do-
σας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ · καὶ εἰσήνεγκεν ἀσὰ εἰς τὸν οἶ-
mum dñi colūnas patris sui & ar
κον κυρίου τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς
colūnas argēteas & aureas: & intulit in
κίονας τοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς
domū dñi argentū & aurū & vasa. & bel
τὸν οἶκον κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη. καὶ πόλε-
lum erat inter asa & inter baasa regē
μος ἦν ἀνὰ μέσον ἀσὰ καὶ ἀναμέσον βαασὰ βασιλέως
israel cunctis diebus. & ascēdit baasa rex
ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας · καὶ ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς
israel in iudā: & edificauit rama: vt ne
ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ῥαμά, τοῦ μὴ
esset egrediens & ingrediens asa re
εἶναι κατοχεύοντα καὶ εἰσπορευόμενον τῷ ἀσὰ βασι-
gi iuda. & cepit asa argentū & aurū
λεῖ ἰούδα · καὶ ἔλαβεν ἀσὰ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον
inuētū in thesauris domus dñi & in the
τὸ εὑρεθὲν ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τοῖς θη-
sauris dom regis: & dedit illud in manu
σαυροῖς οἴκου βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς χερσὶν τῶν
seruoꝝ suoꝝ. & misit eos ad
παίδων αὐτοῦ · καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ἀσὰ
filiū ader filij tabremon filij asion regis syrie q̄
υἱὸν ἀδὲρ υἱοῦ ταβρεμὼν υἱοῦ ἀσιὼν βασιλέως συρίας
habitabat in damasco dicēs: fedus sit in
κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ λέγων, διαθήκη ἔστω διαμέ-
ter me & inter te & inter patrē
σου ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός
meū & inter patrē tuū: ecce misi
μου καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου, ἰδοὺ ἀπέσταλκά
tibi munera argētū & aurū: veni irritūq; facias
σοι δῶρα ἀργυρίου καὶ χρυσίου, δεῦρο διασκέδασον τὴν
fedus tuū qd̄ ad baasa regē israel: & ascē
διαθήκην σου τὴν πρὸς βαασὰ βασιλέα ἰσραὴλ, καὶ ἀναβὴ
det a me. & audiuit filius ader regem asa:
σεῖλι ἀπ' ἐμοῦ · καὶ ἤκουσεν υἱὸς ἀδὲρ τοῦ βασιλέως ἀσά,
& misit principes exercitus sui in
καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐν
ciuitates israel. & percussit ahin: &
ταῖς πόλεσι τοῦ ἰσραὴλ · καὶ ἐπάταξε τὴν ἀϊν, καὶ
dan: & abel domum maacha: & vniuersam
τὴν δάν, καὶ τὴν ἀβὲλ οἶκου μααχά, καὶ πᾶσαν τὴν
chenereth vsq; ad oēm terrā nephthalim. & factū ē vt
χενερὲθ ἕως πάσης τῆς γῆς νεφθαλίμ. καὶ ἐγένετο ὡς
audiuit baasa: & intermisit edificare ra
ἤκουσε βαασά, καὶ ἐκλιπὼν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν ῥα-
ma: & reuersus ē in thersa. & rex asa nun
μά, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς θερσά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πᾶσι
ciauit oīm iudee vt nullus excusar. & tollēs lapides
ἐκήρυξεν παντὶ ἰούδᾳ ἐν ἀκί · καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους
rama & ligna eius q̄ edificauit baasa: &
τῆς ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησεν βαασά, καὶ
edificauit in eis asa rex cellē ben
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ἀσὰ ὁ βασιλεὺς τὸν βουνὸν βεν
iamin & speculā. & reliqua sermonū asa
ιαμὶν καὶ τὴν σκοπιάν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀσὰ

ע וכל גבורתו וכל אשר עשה
ה והערים אשר בנה הלא הנה
כ כתוב יום על סבר דברי הימים
ל למלכי יהודה רק לעת זקנתו
ש שכב הלה את רגליו וישכב אבא עם
כ אבתיו ויקבר עם אבתיו בעיר
ד דויד אביו וימלך יהושפט בנו
ת תחתיו ונדב בן ירבעם מלך על
א ישראל שנת שתים לאסא
מ מלך יהודה וימלך על ישראל
ע שנתים ויעש הרע בעיני יהוה
ל וילך בדרך אביו ובחטאתו אשר
ח החטיא את ישראל ויקשר עליו
ב בעשא בן אחיה לבית ישששכר
י ויכהו בעשא בגבתון אשר
ל לפלשתים ונדב וכל ישראל
צ צרים על גבתון וימיתהו בעשא
ת בשנת שלש לאסא מלך יהודה
ו וימלך תחתיו וירי כמלכו הבה
א את כל בית ירבעם לא השאיר
כ כל נשמה לירבעם עד השמדו
ד כדבר יהוה אשר דבר ביד עבדו
א אחיה השילוני על חטאות
י ירבעם אשר חטא ואשר
ה החטיא את ישראל בכעסו אשר
כ כעס הכעים את יהוה אלהי ישראל
ו ויתר דברי נדב וכל אשר
ע עשה הלא הם כתובים על
כ ספר דברי הימים למלכי
י ישראל ומלחמה היתה בין אסא
ו ובין בעשא מלך ישראל כל
י ימיהם שנת שלש לאסא
מ מלך יהודה מלך בעשא בן
א אחיה על כל ישראל בתרצה
ע עשרים וארבע שנה ויעש הרע
ד בעיני יהוה וילך בדרך ירבעם

bb iiij

ע & vniuersa fortitudines eius & cūcta quę fecit: & ciuitates quas extruxit: nonne hęc scripta sūt in libro verborū dierum regum iuda? Verūtn in tpe senectutis sue: doluit pedes: & dormiuit cum patribus suis: & sepultus est cū eis in ciuitate dāpris sui. Regnauit aſa filius eius pro eo. Nadab vero filius hieroboā regnauit super israel anno secūdo aſa regis iuda: & regnauit super israel duob⁹ ānis. & fecit malū coram dño: & ambulauit in via patris sui: & in peccatis eius in quibus peccare fecerit israel. Insidiatus est autem ei baaſa filius ahie de domo isachar: & percussit eū in gebbethon q̄ est vrbs philistinorū. Siquidē nadab & omnis israel obsidebāt gebbethon. Interfecit ergo illū baaſa in anno tertio aſa regis iuda. Et regnauit pro eo. Cūq; regnasset percussit omnem domum hieroboā. Nō dimisit nec vnā qdē aīam de semine eius donec deleret eum iuxta verbū dñi qd locutus fuerat in mānu serui sui ahie silonitis: propter peccata hieroboam que peccauerat: & quibus peccare fecerat israel: & propter delictum quo irritauerat dominū deum israel. Reliqua autem sermonum nadab & oia que operatus est: nōne hec scripta sunt in libro verborum dierū regum israel? Fuitq; bellum inter aſa & baaſa regem israel cunctis diebus eorum. Anno tertio aſa regis iuda regnauit baaſa filius ahie sup omnem israel in thersa viginti & quattuor ānis. & fecit malum coram dño: & ambulauit in via hieroboam

ע & vniuersa fortitudo eius & cuncta q̄ fecit: & ciuitates quas extruxit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum iuda? Verūtn in tpe senectutis sue: dolauit pedes eius. & dormiuit cum patribus suis: & sepultus est cū eis in ciuitate dāpris sui. Regnauit aſa filius eius pro eo. Nadab vero filius hieroboā regnauit super israel anno secūdo aſa regis iuda. & regnauit super israel duob⁹ ānis. & fecit malū coram dño: & ambulauit in via patris sui: & in peccatis eius in quibus peccare fecerit israel. Insidiatus est autem contra eū baaſa filius ahie de domo isachar: & percussit eū in gebbethon q̄ est philistinorū. Siquidē nadab & omnis israel obsidebāt gebbethon. Interfecit ergo illū baaſa in anno tertio aſa regis iuda. Et regnauit pro eo. Cūq; regnasset percussit omnem domum hieroboā. Nō dimisit nec vnā qdē aīam de semine eius donec deleret eum iuxta verbū dñi qd locutus fuerat in mānu serui sui ahie silonitis: propter peccata hieroboam que peccauerat: & quibus peccare fecerat israel: & propter delictum quo irritauerat dominū deum israel. Reliqua autem sermonum nadab & oia que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborum dierū regum israel? Fuitq; bellum inter aſa & baaſa regem israel cunctis diebus eorum. Anno tertio aſa regis iuda regnauit baaſa filius ahie super omnem israel in thersa viginti & quattuor ānis. & fecit malum coram dño: & ambulauit in via hieroboam

G

ע τε ὑπαρξις αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιουδα; καὶ ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπόνεσαν οἱ πόδες αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ιωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ע τε ὑπαρξις αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιουδα; καὶ ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπόνεσαν οἱ πόδες αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ιωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ע τε ὑπαρξις αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιουδα; καὶ ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπόνεσαν οἱ πόδες αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ιωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ע τε ὑπαρξις αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ιουδα; καὶ ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπόνεσαν οἱ πόδες αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ιωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

נְחֹשֶׁת אַרְבַּע בָּאַמָּה אֹרֶךְ רֹבַע
הַמְכוֹנָה הָאֶחָת וְאַרְבַּע בָּאַמָּה
רָחְבָּהּ וְשָׁלֹשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃
וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְכוֹנָה מִסְגְּרוֹת סָגַר
לָהֶם וּמִסְגְּרוֹת בֵּין הַשַּׁלְבִים׃
וְעַל הַמִּסְגְּרוֹת אֲשֶׁר בֵּין
הַשַּׁלְבִים אֲרָיוֹת בָּקָר וּכְרוּבִים אָרַה כְּרֵב
וְעַל הַשַּׁלְבִים כֵּן מִמַּעַל וּמִתַּחַת עָלָה
לָאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר לְיוֹת מַעֲשֵׂה לוּחַ עָשָׂה
מוּרָד׃ וְאַרְבָּעָה אוֹפַנֵּי נְחֹשֶׁת יָרַד אפן
לַמְכוֹנָה הָאַחַת וְסַרְנֵי נְחֹשֶׁת
וְאַרְבָּעָה פַּעֲמֹתָיו כִּתְפֹת לָהֶם
מִתַּחַת לַנִּיר הַכִּתְפֹת יְצֻקוֹת
מַעֲבָר אִישׁ לְיוֹת וּפִיהוּ מִבֵּית פֶּה
לַמִּתֶּרֶת וּמַעְלָה בָּאַמָּה וּפִיהָ עָנוֹל עָגַל
מַעֲשֵׂה כֵן אַמָּה וְחַצִי הָאַמָּה חָצָה
וְגַם עַל פִּיהָ מִקְלָעוֹת וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם פֶּה רָבַע
מְרֻבָּעוֹת לֹא עֲגֻלוֹת׃ וְאַרְבַּעַת
הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת וְיוֹדוֹת
וְהָאוֹפַנִּים בַּמְכוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפָן כְּוֹן
הָאֶחָד אַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה׃
וּמַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים כְּמַעֲשֵׂה
אוֹפַן מֶרְכָּבָה יְדוֹתָם וְנַבֵּיהֶם רֶכֶב נָב
וְחִשּׁוּקֵיהֶם וְחִשְׁרֵיהֶם הַכֹּל חָשַׁק
מוּצָק׃ וְאַרְבַּע כְּתֵפוֹת אֶל יָצַק
אַרְבַּע פִּנּוֹת הַמְכוֹנָה הָאַחַת פָּנָה
מִן הַמְכוֹנָה כְּתֵפֶיהָ׃ וּבְרֹאשׁ
הַמְכוֹנָה חִצִי הָאַמָּה קוֹמָה חֵצִי
עָנוֹל סָבִיב וְעַל רֹאשׁ
הַמְכוֹנָה יְדֹתֶיהָ וּמִסְגְּרֹתֶיהָ
מִמֶּנָּה׃ וַיִּפְתַּח עַל הַלּוּחַ פֶּתַח לוּחַ
יְדֹתֶיהָ וְעַל מִסְגְּרֹתֶיהָ כְּרוּבִים כְּרֵב
אֲרָיוֹת וְתָמֹרֶת כְּמַשְׂכִּיל אִישׁ אָרַה
וְלִיוֹת סָבִיב׃ כָּזֹאת עָשָׂה אֶת לָהֶם סָגַב
עֲשֶׂר הַמְכֹנוֹת מוּצָק אֶחָד מִדָּה נוּן מָדַד
אַחַת מְקֻצָב אֶחָד לְכֻלָּהֵנָּה׃ כָּלַל

eneas quattuor cubito
rum longitudinis ככככ
bases singulas: & quat
tuor cubitorum כככככ
latitudinis: & triū cu=
bitorū altitudinis: כככ
& ipsum opus basium
interrasile erat. ככככככ
Et sculpture inter iun
cturas כככככככככככככ
& inter coronulas & ככ
כככככככככככככככככ
plectas: leōes & boues
& cherubin: ככככככ
& in iuncturis similiter
desuper. Et subter ככ
leones & boues quasi
flora ex ere ככככככככ
dependentia: & quattu
or rote ככככככככככ
per bases singulas: &
axes erei ככככככככ
& per quattuor partes
quasi humeruli כככככ
subter luterē fusiles ככ
כככככככככככככככככ
cōtra seinuicē respectā
tes. Os quoq; luteris i
trinsecus erat in capitis
sūmitate: & qđ forinse=
cus apparebat vnius cu
biti erat totū rotundū.
piterq; hēbat vnū cu=
bitū & dimidiū. In an
gulis aūt colūnarū varie
celature erāt: & media
intercolūnia quadrata nō
rotunda. Quattuor
quoq; rote q̄ p q̄ttuor
angulos basis erant co
herebant sibi subter ba
sim. Vna rota hēbat al
titudis cubitū & semis.
Tales aūt rote erāt qua
les solēt in curru fieri. Et
axes earū & radii ככככ
& canti & modioli om=
nia ככככככככככככככ
fusilia. Nā & hūeruli ili=
li quattuor per singulos
angulos basis vnius ככ
כככככככככככככככככ
ex ipsa basi fusiles & cō
iuncti erāt. In summita
te aūt basis erat quedā
rotūditas vnius & di=
midii cubiti ita fabrefa=
cta vt luter desup posset
iponi: habens celaturas
suas varias & sculpturas
ex semetipsa. Sculpsit
quoq; in tabulatis illis
q̄ erant ex ere: & in an=
gulis cherubin & כככככ
leones & palmas qua=
si in similitudinē hois stan
tis vt nō celata sed appo
sita per circuitū videren
tur. In hūc modū fecit
decē bases: fusura vna
& mensura & sculptura
consimili. ככככככככככ

ereas quattuor cubitorū lōgitudo basis
χαλκᾶς τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνὰ τῆς
vnius & quattuor cubitorū latitudo eius: &
μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ
trium cubitorū altitudo eius. & hoc opus
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ τοῦτο τὸ ἔργον
basis interrasile el: & interrasile
τῆς μεχωνὰ συγκλεισὸν αὐτῆς, καὶ συγκλεισὸν
in medio tecturarū. & in interrasili
ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων· καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα
bus in medio tecturarū leones & boues & che
τὰ ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶβόες καὶ χε
rubim. & in tecturis sic & de
ρουβίμ· καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτω καὶ ἐπά
super: & subter leones & boues
νωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν
regiões op . descēsus. & quattuor rote
χῶραι ἔργον καταβάσεως· καὶ τέσσαρες τροχοὶ
ere basi vni & excedēcia
χαλκοῖ τῇ μεχωνὰ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προέχοντα
crea & quattuor pres eius: humeruli eaꝝ sub
χαλκᾶ καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, ὠμίαι αὐτῶν ὑπο
ter luteres. & humeruli fusiles
κάτωθεν τῶν λ · τήρων, καὶ ὠμίαι κεχυμέναι ἐκατὸ
trans virū apposite. & os eius
πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι· καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
intrinsecus capitelli & sup in cubito. &
ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος καὶ ἄνω ἐν πήχει· καὶ τὸ
os eius rotūdū: opus sic cubiti
στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν, ποίημα οὕτω πήχεως
& dimidij cubiti. & in ore e=
καὶ ἡμίσεως πήχεως· καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐ=
tus tornature & interrasilia eoꝝ quadrā
τοῦ διατορεύματα καὶ διάστηγα αὐτῶν τετρά=
gulata nō rotūda. & quattuor rote sub
γωνα οὐ στρογγύλα· καὶ τέσσαρες οἱ τροχοὶ ὑποκάτω
ter interrasilia. & manus in rotis
θεν τῶν διαστήγων· καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς
in base. & altitudo rote vni
ἐν τῇ μεχωνά· καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς
cubiti & dimidij. & opus rotaꝝ
πήχεως καὶ ἡμίσους· καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν
sic opus rotarū currus. & manus eaꝝ
ὡς ἔργον τροχῶν ἅρματος· καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν
& humeri earū & opera earū
καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν
ofa fusilia. & quattuor humeruli in
τὰ πάντα χωευτά· καὶ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν
quattuor angulis basis vnius: ex ba
τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὰ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς με
se humeri eius. & in summitate ba
χωνὰ οἱ ὦμοι αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχω
sis medietas cubiti magnitudo eius rotunda
νὰ, ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον
in circuitu sup caput basis. & ma
κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνά· καὶ αἱ χεῖ
nus eius & interrasilia eius ab ea.
ρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς.
& aperiebat sup principia manuū eius.
καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς·
& interrasilia eius cherubim & leones
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες
& palme stātia: vnūqđq; appositū iurta fa=
καὶ φοίνικες ἑστῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσω
ciem eius intrisecus in circuitu. iurta hanc fe
πον αὐτοῦ ἔσωθεν κυκλόθεν· κατὰ ταύτην ἐποί
cit decem bases ordine vno & mēsura vna
ησε τὰς δέκα μεχωνὼθ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν
in omnibus.
ἐν πᾶσιν. ככככככככככככככככככככככככ

ככככככככככככככככככככככככככככ

τ fecit decē luteres eneos quadragin
καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκον
ta batos capacē vnū luterē mēſura
τα χόες χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυλον μετρήσει
quattuor cubitorū. τ luter vn⁹ ſup ba
τεσσάρων πηχέων· καὶ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τὴν με=
ſim vnā decē baſibus. τpoſuit decē
σωσὰ τὴν μίαν ταῖς δέκα μεχωνώθ· καὶ ἔθετο τὰς δέκα
baſes quinq; ab humero domus q̄
μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a dextris: τ quinq; ab humero domus q̄
ἐκδεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τ̄ οἴκου τ̄
a ſiniſtris. τ mare ab humero
ἐξαριστερῶν· καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
domus a dextris cōſtīa orientē a la
οἴκου ἐκδεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ καλί=
tere auſtri. τ fecit chirā lebetes
τους τ̄ νότου· καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας
τ calfactoria τ phialas. τ cōple
καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας· καὶ συνετέ=
uit chirā facere oia opera q̄ſlǭ fe
λεσε χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίη
cit regi ſalomont in domo dn̄i.
σε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· τοὺς
duas colūnas τ vertibilia ſculpturarū exñtia
δύο σύλους καὶ τὰ σρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα
ſup capitalia colūnar̄ duo. τ retiacla
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων δύο· καὶ δίκτυα
duo vt operirēt vtraq; vertibilia
δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τῶν
ſculpturarū exñtia ſup colūnas. τ malogranata
γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν σύλων· καὶ τὰς ῥόας
ambobus retiaculis quadrigenta. duo ordi
ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις τετρακοσίας· δύο σί=
nes malogranatorū retiaculo vni: ad operiēdū
χοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ πτερικαλύπτειν
vtraq; vertibilia exñtia ſup ambobus
ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τὰ ὄντα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν
colūnis. τ decē baſes: τ la
σύλων· καὶ τὰς δέκα μεχωνώθ, καὶ τοὺς χυ=
teres decē ſup baſes: τ
τρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνώθ, καὶ
mare vnū: τ duodecim boues qui
τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς δώδεκα βόας τοὺς
ſubter mare: τ lebetes τ
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς
calfactoria τ phialas: τ oia vaſa
θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
perfecit: q̄ fecit chiram regi ſa
συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ σο=
lomoni in domo dn̄i enea valde. in
λομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἄρδην. ἐν τῷ
vicinio iordanis fudit ea rex
περιοίκῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασι=
in craſſitudine terre inter ſocchoth
λεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον σοκχὼθ
τ inter ſarthan. τ dedit ſalomō rex
καὶ ἀναμέσον σαρθάν· καὶ ἔδωκε σολομὼν ὁ βασι=
oia vaſa: pre multitudine nimis nō
λεὺς πάντα τὰ σκεύη, ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ
erat pōdus eris. τ fecit ſalomon
ἦν σαθμὸς τοῦ χαλκοῦ· καὶ ἐποίησεν σολομὼν
omnia vaſa in domo dn̄i: altare
πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον
aureū: τ
τὸ χρυσοῦν, καὶ

G

ꝛFecit quoq; decem luteres eneos. Quadragita batos capiebat luter vnus: erat q; quattuor cubitorū. Singulosq; luteres per ſingulas.ideſt decē baſes poſuit: & cōſtituit decem baſes: quinq; ad dexterā partem tēpli: & quinq; ad ſiniſtram. Mare poſuit ad dexterā ptē tēpli contra orientem ad meridiem. Fecit ergo hyram lebetes & ſcutras & amulas: & perfecit omne opus regis ſalomonis in templo dn̄i. columnas duas: & funiculos capitellorum ſuper capitella colūnarū duos: & retiacula duo: vt operirent duos funiculos qui erant ſuper capita columnarum & malogranata ꝗdrin genta in duobus retiaculis: duos vſus malogranatorum in retiaculis ſingulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant ſuper capita columnarū: & baſes decem: & luteres decem ſuper baſes: & mare vnum: & boues duodecim ſubter mare: & lebetes & ſcutras & amulas: omnia vaſa quę fecit hyram regi ſalomoni in domo dn̄i enea valde. In campeſtri regiōe iordanis fudit ea rex in argilloſa terra inter ſochot & ſarthan: & poſuit ſalomon oia vaſa in domo dn̄i. Propter multitudinem aūt nimiam non erat pondus eris. Fecitq; ſalomon omnia vaſa in domo dn̄i: altare aureū &

וַיַּעַשׂ עֲשָׂרָה כִּיֹּרוֹת נְחֹשֶׁת עֲשָׂה
אַרְבָּעִים בַּת יָכִיל הַכִּיּוֹר הָאֶחָד כִּיּוֹר
אַרְבַּע בָּאַמָּה הַכִּיּוֹר הָאֶחָד כִּיּוֹר
אֶחָד עַל הַמְכֹנָה הָאַחַת לַעֲשֹׂר
הַמְכֹנוֹת וַיִּתֵּן אֶת הַמְכֹנוֹת חָמֵשׁ
עַל כֶּתֶף הַבַּיִת יָמִין וְחָמֵשׁ עַל
כֶּתֶף הַבַּיִת מִשְׂמְאוֹל וְאֶת הַיָּם
נָתַן מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית קֵדְמָה
מִמּוּל נֶגֶב וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת
הַכִּיֹּרוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת
אֵת כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה עַמּוּדִים
שְׁנַיִם וְגֻלֹת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת
שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי גֻלוֹת
הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָעַמּוּדִים וְאֶת הַמְכֹנוֹת עָשָׂר
וְאֶת הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרָה עַל הַמְכֹנוֹת
וְאֶת הַיָּם הָאֶחָד וְאֶת הַבָּקָר
שְׁנֵים עָשָׂר תַּחַת הַיָּם וְאֶת
הַסִּירוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת וְאֵת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מָמְרָט בִּנְכַּר
הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה
הָאֲדָמָה בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן
וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת כָּל הַכֵּלִים
הַרְבֵּה מְאֹד לֹא נֶחְקַר
מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
אֶת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית
יְהוָה אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת

וּבְחַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
ישְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה
אֶל יֵהוּא בֶּן חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא
לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן
הֶעָפָר וָאֶתְּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וְתַחֲטִא אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃ הִנְנִי מְבַעֵר
אַחֲרֵי בַּעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ וְנָתַתִּי
אֶת בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט׃
הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ
הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ
עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַעְשָׁא
וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ
אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְגַם בְּיַד יֵהוּא
בֶּן חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר יְהוָה הָיָה
עַל בַּעְשָׁא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל
הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה
לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת
כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה
אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה
לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ אֵלָה בֶּן
בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
שְׁנָתָיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי
שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְּתִרְצָה
שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר
עַל הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי
וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים
וְשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ כְּשִׁבְתּוֹ עַל
כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא
לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר
וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֶת

m& in peccatis eius n quibus o peccare fecit ooooooo q israel. 16.

Actus est ā b sermo dñi c ad d iehu f filium g anani b cōtra i baasa ooooo k dicens. l Pro eo m q n exaltaui te o de ooooooooooooo p puluere q & posui te r ducem s sup t populū meum u israel: tu aūt x ambulasti y in via z hieroboam: oooo a & peccare fecisti c populum meum n israel: ooooo vt me irritares s in peccatis eorx: g ecce ego b deme tam l posteriora k baasa i & posteriora m domus eius: n & faciā p domū tuā q sicut domū r hieroboā a filii t nabath. u Qui mortuꝰ fuerit x de baasa y in ciuitate: z comedēt eū a canes: b & q mortuus fuerit c ex eo d in regiõe: e comedēt eū f volucres g celi. h Reliq̃ aūt i sermonū k baasa l & q̃cūq̃ m fecit n & p̃lia eius: o nōne p hec q scripta sunt v i r libro s verborum t dierum. u regum x israel? y Dormiuit ergo z baasa oooooooo a cū b patribus suis: c sepultusq̃ ē d i therſa: e & regnauit f hela g filius eius h p eo. i Cū aūt k in manu l iehu m filii n anani o pphete p ver bum q dñi factum r esset s cōtra t baasa u & cōtra x domū eius: y & contra z omne a malū b qđ c fecerat d coram e domino ooooooooo f ad irritādū eū g in opib? h manuū suarū i vt fieret k sicut domus l hieroboā: m ob hanc causam n occidit o eū: hoc è iehu filiū ananí pphetā. Anno q vicesimo r sexto s asa u regis x iuda y regnauit z hela a filius b baasa c super d israel e in therſa ooooooooooooo f duobus ānis. g & rebellauit h cōtra eū i seruus suus k zambri l dux. m medie partis n equitū. o Erat āt hela p in therſa q bibēs & r temulentus in s domo t arsa prefecti u therſa. a Irruens ergo b zambri ooooooooooo c percussit d & occidit eū e anno f vicesimo ooooooo g septio h asa i regis k iuda: l & regnauit ooooooooo m pro eo. o Cunq̃ regnasset & p sedisset q super ooo r soliū ei9: s percussit n oēm domum b baasa: & ooooo c nō d dereliquit b ex ea c mi gentem d ad parietem oo & pp̃iquos & amicos eius. g Deleuitq̃ h zambri

filij nabat t in peccatis eius in q̃b peccare fecit israel.

τε γὸν Ἰσραήλ. Ca.16.

Et factꝰ est sermo dñi ad ieu filiũ anani A
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἰοῦ υἱὸν Ἀναγὶ
ad baasa dicēs: p eo q exaltaui te de terra t
πρὸς Βαασὰ λέγων, ἀνθ᾽ ὧν ὑψωσά σε ἐκ τῆς γῆς καὶ
dedi te ducē sup ppm meū israel: t ambu
ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐπο
lasti in via hieroboā: t peccare fecisti ppm meū
ρεύθης ἐν ὁδῷ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου
israel: vt irritaret me in vanitatib? eoꝝ:
Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν ταῖς ματαίοις αὐτῶν,
ecce ego suscitabo post baasa t post do
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ὀπίσω Βαασὰ καὶ ὀπίσω τοῦ ὀί
mum eius mala: t dabo domū eius vt
κου αὐτοῦ κακά, καὶ δώσω τὸν δίκον αὐτοῦ ὡς τὸν
domū hieroboā filij nabat. qui mortuꝰ fuerit de ba
οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ· τὸν τεθνηκότα τοῦ Βα
asa in ciuitate: vorabunt eū canes. t
ασὰ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες. καὶ ū.14.c
qui mortuꝰ fuerit ex eo in agro: vorabunt t Ifra.
τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, καταφάγονται 11.f.
eum volucres celi. t reliqua
αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
sermonū baasa: t oia que fecit: t pre B
λόγων Βαασά, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ αἱ δυ
lia eius: nonne hec scripta sūt in li
ναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βι
bro verboꝝ dierū regum israel? t
βλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν Βασιλέων Ἰσραήλ; καὶ
dormiuit baasa cū pribus suis: t sepeli
ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτά
tur in therſa: t regnauit ela filiꝰ eius pro
φη ἐν θερσᾶ, καὶ ἐβασίλευσεν Ηλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀν
eo. t locutꝰ est dñs in manu ieu filij ana
τ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ Ἰοῦ υἱοῦ Ἀνα
ni cōtra baasa t cōtra domū eius t cōtra
νὶ ἐπὶ Βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
omne malū eius qđ fecerat coram do
πᾶσαν τὴν κακίαν αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυ
mino ad irritandū eū in opibus manuū
ρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
suarū: vt esset ipse sicut dom? hieroboā: t eo q
αὐτοῦ, τοῦ εἶναι αὐτὸν ὡς ὁ οἶκος Ἱεροβοάμ, καὶ ὑπὲρ
percussit eū. in textu t vicesimo anno C
τοῦ πατάξαι αὐτόν· ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει
asa regis iuda: ela filiꝰ baasa regnauit sup
Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, Ηλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ
israel in therſa duob? ānis. t cōuersus est cōtra eū
Ἰσραὴλ ἐν θερσᾶ δύο ἔτη. καὶ συνεχύφη ἐπ᾽ αὐτὸν
seruus suus zambri: dux medietatis cur
ὁ παῖς αὐτοῦ Ζαμβρί, ὁ ἄρχων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρ
ruum. t ipse erat in therſa bibens t temulētꝰ in
μάτων· καὶ αὐτὸς ἦν ἐν θερσᾶ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ
domo ozia p̃fecti dom? qui in therſa. t ingressus e
οἴκῳ Ὠζᾶ τοῦ οἰκονόμου τοῦ ἐν θερσᾶ· καὶ εἰσῆλθε
zambri t percussit eū: t occidit eū in
Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν
anno septimo t vicesimo: t regnauit pro eo. t
ἔτει ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ· καὶ
factū ē cū regnasset ipse cū sedisset ip
ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐ
se sup soliū eius: percussit totā dom̃ ba
τὸν ἐπὶ τὸν θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον Βα
asa: t nō dereliquit ei mingētē ad pa
ασά, καὶ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖ 4.Re.
rietē t propinquos t amicos eius. t de 9.8.
χον καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ ἑταίρους αὐτοῦ· καὶ ἐξω
leuit zambri
λόθρευσεν Ζαμβρὶ οοοο

tota domus baasa: iurta verbū dñi qđ locut⁹ est
ὅλον τὸν ὄικον βαασά, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὁ ἐλάλησε
dño cōtra domū baasa in manu ieu filij ana
κύριος ἐπὶ τὸν ὄικον βαασὰ ἐν χειρὶ ἰοῦ υἱοῦ ἀνα=
nie prophete de oibus peccatis ba=
νίου τοῦ προφήτου περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν βα
asa t ela filij eius: quō peccare fecit if
ασὰ καὶ ηλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσ
rael ad prouocādū dñm deū israel in
ραηλ τοῦ παροργίσαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραηλ ἐν τοῖς
D vanitatib⁹ suis. t reliqua sermonū ela t
ματαίοις αὐτῶν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ηλὰ καὶ
omnia que fecit nonne hec scripta sūt
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro verboꝝ dierū regum if
ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσ=
rael: in vicesimo t septimo anno asa re
ραηλ; ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει ἀσὰ βασι=
gis iuda regnauit zambri in therſa septē die
λέως ἰούδα ἐβασίλευσε ζαμβρὶ ἐν θερσᾶ ἑπτὰ ἡμέ=
bus. t castra israel sup gabathon q̄ est
ρας. καὶ ἡ παρεμβολὴ ἰσραηλ ἐπὶ γαβαθών τὴν
philistiim. t audiuit ppls q̄ in ca
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἀκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμ=
stris dicētes: rebellauit zambri: t percussit
βολῇ λεγόντων, συνεχάρη ζαμβρί, καὶ πέπαικε
regem ela. t regē cōstituit ppls om=
τὸν βασιλέα ηλά. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τὸν ἄμ=
ni principē militie sup israel in die
βρὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς στρατιᾶς ἐπὶ ἰσραηλ ἐν τῇ ἡμέ
illa in castris. t ascēdit ambri de
ρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ ἀνέβη ἀμβρὶ ἐκ
gabathon: t oia israel cum eo. t ob
γαβαθών, καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ· καὶ πολιόρκει
sedit in therſa. t factū est vt vidit zambri q̄ ex
θερσάν· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδε ζαμβρὶ ὅτι πο
pugnata est ciuitas ei⁹: t ingreditur in do=
κατελήφθη ἡ πόλις αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται εἰς τὸν οἶ=
mum regis: t succendit super se domū
κον βασιλέως, καὶ ἐνεπύρισεν ἐφ' ἑαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ
regis in igne: t mortuꝰ est pro pecca
βασιλέως ἐν πυρί, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτι
tis suis q̄ fecit cū faceret malū co
ῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώ=
ram dño cū ambularet in via hieroboā filij na
πιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβ
E bat: t in peccatis eius q̄ fecit vt
βάτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ὡς
peccare fecit israel. t reliqua simonū zam
ἐξήμαρτε τὸν ἰσραηλ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαμ
bri t cōiuratiōes eius quas cōiurauit: nonne
βρὶ καὶ αἱ συνάφειαι αὐτοῦ ἃς συνῆφεν, οὐκ ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro verboꝝ dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
regum israel. tūc diuisus ē ppls israel:
τῶν βασιλέων ἰσραηλ· τότε μερίζεται ὁ λαὸς ἰσραηλ,
media pars eī⁹ fit post thabni filiū gineth vt cō=
ἥμισυ αὐτοῦ γίνεται ὀπίσω θαβνὶ υἱοῦ γινὲθ τοῦ βα
stituere regē eū: t media pars ppli fit post
σιλεῦσαι αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπί
ambri vt regē cōstitueret eū. t ppls exiūs post
σω ἀμβρὶ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν· καὶ ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπί
ambri preualuit ppls q̄ post thabni
σω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαβνὶ
filiū gineth. t mortuꝰ est thabni. t regnauit am
υἱοῦ γινὲθ· καὶ ἀπέθανε θαβνί· καὶ ἐβασίλευσεν ἀμ
bri in vndecimo t primo anno
βρὶ ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει

ᵏomnem ˡdomum ᵐbaa=
sa ⁿiuxta verbum ᵒdomi=
ni ᵖqđ ᵍlocutus fuerat ʳad
ˢbaasa ᵗin manu ᵘiehu ᵛᵛ
ʷpphete ˣpter ʸvniuersa
ᶻpeccata ᵃbaasa ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ
ᶜ& peccata ᵈhela ᵉfilii ei⁹
ᶠqui ᵍpeccauerunt ᵉᵉᵉᵉᵉ
ʰ& ⁱ peccare fecerūt ʲisra
el ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ˡprouocantes ᵐdominū
ⁿdeum ᵒIsrael ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ
ᵍin vanitatibus suis. ʳRe
liqua aūt ˢsermonū ᵗhela
ᵘ& oia ᵛque ʷfecit : ˣnōne
ʸhec ᶻscripta sunt ᵃin ᵇᵇᵇᵇ
ᶜlibro ᵈverborum ᵉ dierū
ᶠregum ᵍIsrael? ᵇᵇᵇ ᵇᵇᵇᵇᵇ
ʰ Anno ⁱvicesimo ʲseptī=
mo ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ˡasa ᵐregis ⁿiuda ᵒ regna=
uit ᵖ zambri ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ᵍseptē ʳdiebꝰ ˢ in therſa.
Porro ᵗexercitus ᵘobside
bat ᵛgebbethō vrbē ʷphi
listinorum. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ˣCum ʸ audiſſet ᶻrebellaſ
ſe ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵇzambri ᶜ& ᵈᵈ occidiſſe ᵉre
gem: ᶠfecit ᵍsibi regem
ʰois ⁱIsrael ʲamri qui erat
ᵏprinceps ˡmilitie ᵏᵏᵏᵏᵏ
ᵐsuper ⁿIsrael ᵒin die ᵖilla ᵍ
castris. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ʳAscendit ergo ˢamri ᵗ&
omnis ᵘIsrael ᵛcum eo ᵏᵏ
ʷde gebbethon ˣ& obsi=
debāt ʸᵈ therſa. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ᶻVidens aūt ᵃzambri ᵇquꝫ
ᶜexpugnanda esset ᵈciui=
tas: ᵉingressus est ᶠpalatiū
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ᵍ& succendit ʰsecum ⁱ do
mū ʲregiā: ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ˡ& mortuus est ᵐin ⁿpeccatis
suis: ˣque ʸ peccauerat
ᶻfaciens ᵃ malum ᵇ coram
ᶜdomino: ᵈ& ambulans
ᵉin via ᶠhieroboā ᵍ& i pec
cato eius ʰquo ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ⁱfecit ʲpeccare ᵏIsrael.ᵏᵏᵏᵏ
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ᵃReliqua aūt ᵇ sermonū
ᶜzambri ᵈ& insidiarū ei⁹
ᵉ& tyrānidis: ᶠnonne ᵍhec
ʰscripta sunt ⁱin ʲlibro ᵏᵏ
ˡverborum ᵐdierū ⁿregū
ᵒIsrael? ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ
ᵖTunc ᵍdiuisus est ʳpopu
lus ˢIsrael ᵗin duas ptes.
ᵘMedia ps ᵛpopuli ʷ seq=
batur ˣthebni ʸfilium ᶻgi
neth ᵃvt cōstitueret eum
regem: ᵇ& media ps ᶜam
ri. ᵈPreualuit āt ᵉ populꝰ
ᶠqui erat ᵍcum ʰ amri ᵏᵏ
ⁱpopulo ʲqui ᵏ sequeba=
tur ˡthebni ᵐfilium ᵏᵏᵏᵏ
ⁿgineth : ᵒ mortuusqꝫ est
ᵖthebni ᵍ& regnauit ʳam
ri. ˢAnno ᵗtricesimo ᵘ pri
mo ᵛasa ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ

כָּל בֵּית בַּעְשָׁא כִּדְבַר יְהוָה
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל בַּעְשָׁא בְּיַד יֵהוּא
נָבִיא הַנָּבִיא אֶל כָּל הַטֹּאוֹת בַּעְשָׁא
וְחַטֹּאוֹת אֵלָה בְּנוֹ אֲשֶׁר חָטָאוּ
חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
כָּעַס לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהַבְלֵיהֶם: וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֵלָה וְכָל
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
כָּתַב סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
יום בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁבַע שָׁנָה
שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה כָּלַךְ זִמְרִי
חָצָה שִׁבְעַת יָמִים בְּתִרְצָה וְהָעָם חֹנִים
עַל נִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים:
שָׁמַע וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֹנִים לֵאמֹר קָשַׁר
זִמְרִי וְגַם הִכָּה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּמְלִכוּ
נָכָה מָלַךְ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת עָמְרִי שַׂר צָבָא
שור עַל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא בַּמַּחֲנֶה:
חָנָה וַיַּעַל עָמְרִי וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ
עָלָה וַיָּצֻרוּ עַל תִּרְצָה: וַיְהִי
צור כִּרְאוֹת זִמְרִי כִּי נִלְכְּדָה הָעִיר
רָאָה בָּבֹא וַיָּבֹא אֶל אַרְמוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׂרֹף עָלָיו אֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ בָּאֵשׁ
שָׂרַף וַיָּמָת: עַל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא
מות לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לָלֶכֶת
עָשָׂה בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
יָלַךְ עָשָׂה לְהַחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל:
חָטָא וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר
קָשָׁר הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
חָלַק חָצָה אָז יֶחְלַק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצִי
חֲצִי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת
לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצִי אַחֲרֵי עָמְרִי:
מָלַךְ וְיֶחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי
חָזַק עָלָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי:
נָגַד וַיְהִי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא
שָׁנָה

כְּמֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּתִרְצָה
מָלַךְ שֵׁשׁ שָׁנִים׃ וַיִּקֶן אֶת הָהָר
שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בִּכִּכְּרֵים כֶּסֶף
וַיִּבֶן אֶת הָהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם
הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שֶׁמֶר
אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ עָמְרִי
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר
לְפָנָיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן
נְבָט וּבְחַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בַּהֲבָלֵיהֶם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ
תַּחְתָּיו׃ וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי מָלַךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃
וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו׃ וַיְהִי
הֲנָקֵל לְנוֹתוֹ בַּחֲטֹאת יָרָבְעָם בֶּן
נְבָט וַיִּקַּח אֶשֶׁת אִיזֶבֶל בַּת
אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִדֹנִים וַיֵּלֶךְ
וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ׃
וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל בֵּית הַבַּעַל
אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ אַחְאָב
אֶת הָאֲשֵׁרָה וַיֹּסֶף אַחְאָב
לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ בְּיָמָיו בָּנְתָה
חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחוֹ
בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ וּבִשְׁגוּב

regis iuda: regnauit amri ſuper iſrael duodecim annis. In therſa regnauit ſex annis: emit q montem ſamarie a ſomer duobus talentis argenti & edificauit eum: & vocauit nomen ciuitatis quam extruxerat nomine ſomer dñi motis ſamariã. Fecit autem amri malũ in conſpectu dñi & opatus eſt neqter ſup oẽs q fuerũt ante eũ. Ambulauitq; in oi via hieroboã filij nabath: & in peccatis eius q bus peccare fecerat iſrael: vt inritaret dñm deum iſrael in vanitatibus ſuis. Reliqua aũt ſermonũ amri & prelia eius q geſſit: nõne hec ſcripta ſũt in libro verborũ dierũ regum iſrael? Dormiuitq; amri cum patribus ſuis & ſepultꝰ eſt in ſamaria: regnauit q achab filius eius pro eo. Achab vero filius amri regnauit ſuper iſrael anno octauo aſa regis iuda. regnat ãt achab filius amri ſuper iſrael in ſamaria viginti & duobus annis. Et edificauit achab filius amri ſcandalũ. Et fecit achab malũ coram dño ſuper oẽs qui fuerũt ante eũ. Et q quaſi parũ fuit ei ambulare in peccatis hieroboã filij nabath: duxit vxorem iezabel filiã ethbaal regis ſidoniorũ. & abiit & ſeruiuit baal & adorauit eũ. & poſuit aram baal in templo baal quã edificauerat in ſamaria: & plantauit lucũ. Et addidit achab vt ad irritãdũ dominum deum iſrael ſuper omnes reges iſrael qui fuerũt ante eũ. In diebus eius edificauit ahiel de bethel hierico. In abirã primitiuo ſuo fundauit eam: & in ſegub

asa regis iudę regnat ambri ſup iſ
τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασιλεύει ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσ
rael duodecim ãnis: & in therſa regnat ex
ραὴλ δώδεκα ἔτη, καὶ ἐν τῇ θερσᾶ βασιλεύει ἓξ
annis. & poſſedit ambri mõte ſomorõ a ſem
ἔτη· καὶ ἐκτήσατο ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ σωμερὼν παρὰ σεμ
mer dño mõtis duob talentis argẽti.
μὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους δύο ταλάντων ἀργυρίου.
& edificauit mõte: & vocauit nomẽ
καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
mõtis quẽ edificauit in nole ſemmer do
ὄρους οὗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι σεμμὴρ τοῦ κυ
mini ſui mõtis ſomorõ. & fecit ambri ma
ρίου τοῦ ὄρους σωμορών. καὶ ἐποίησεν ἀμβρὶ τὸ πο
lum in cõſpectu dñi & opat eſt neqter ſup om
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάν
nes qui fuerũt ante eum: & ambula
τας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύ
uit in oĩ via hieroboã filij nabat & in
θη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς
peccatis eius q̃b peccare fecerat iſrael: vt iri
ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, τοῦ πα
taret dñm deũ iſrael in vanita
ροργίσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν ταῖς ματαί
tib ſuis. & reliqua ſermonũ ambri & om
οις αὐτοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμβρὶ καὶ πάσ
nia que fecit & prelia eius: nonne
τα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ
hec ſcripta ſũt in libro verborũ dierũ re
ταῦτα γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν
gum iſrael? & dormiuit ambri cũ patri
βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέ
bus ſuis & ſepelitur in ſamaria: & regna
ρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευ
uit achaab filius eius pro eo. at achaab filꝰ
σεν ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ὁδὲ ἀχαὰβ υἱὸς
ambri regnauit ſup iſrael in anno tricẽſimo &
ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ
octauo aſa regis iuda. regnat ãt acha
ὀγδόῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα· βασιλεύει δὲ ἀχαὰ
ab filꝰ ambri ſup iſrael in ſamaria viginti &
ἀβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ
duob ãnis. & fecit achaab malũ coram
δύο ἔτη· καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño: & neqter opatꝰ eſt ſup oẽs qui fue
κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενο
runt ante eũ. & quaſi parũ erat ei ſufficiẽs vt
μένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ μικρὸν τοῦ
ambularet in peccatis hieroboã filij na
πορευθῆναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ να
bat. & duxit vxorẽ iezabel filiã e
βάτ· καὶ ἔλαβε γυναῖκα ἰεζάβελ τὴν θυγατέρα ἐθ
baal regis ſidoniorũ. & abiit achaab &
βαὰλ βασιλέως σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη ἀχαὰβ καὶ 3.Re.
ſeruiuit baal & adorauit eũ: & fe
ἐδούλευσε τῷ βάαλ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἐπη 10.d.
cit ara baal in domo baal quã edifi
σε θυσιαστήριον τῷ βάαλ ἐν οἴκῳ τοῦ βάαλ ὃν ᾠκοδό
cauerat in ſamaria: & fecit achaab lucum.
μησεν ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ ἄλσος·
& addidit achaab vt faceret irritatio
καὶ ἐπλέοναζεν ἀχαὰβ τοῦ ποιῆσαι παροργίσμα
nes vt irritaret dñm deũ iſrael
τα τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραὴλ
ſup oẽs reges iſrael q fue
ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλέας ἰσραὴλ τοὺς γενομέ
runt ante eũ. in diebus eius edifi
νους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκο
cauit chiel bethelites hieriche: in abiron
δόμησε χιὴλ [redacted]ελίτης τὴν ἱεριχώ, ἐν τῷ ἀβιρὼν
primogenito ſuo fundauit eã: & in segub
τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν. καὶ ἐν τῷ σεγοὺβ

nouiſſimo ſuo poſuit portas eī iuxta ver-
τῶ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἔπηξε θύρας αὐτῆ κατὰ τὸ ῥῆ-
bum dñi: qđ locut⁹ fuerat i manu ioſue filij nun.
μα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυί. Ca.17

A θΤ dixit helias thesbites q̄ de hitorib⁹ galaad ad achaab: viuit dñs deus iſrael: cui ſ̄-
Καὶ εἶπεν ἠλίας ὁ θεσβίτης ὁ ἐκ θεσβων τῆς γαλααδ πρὸς ἀχαάβ, ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ᾧ πα-
ſtit cor̄ eo: ſi erit ānis his ros
ρίστηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος
τ pluuia: niſi per verbū oris mei.
καὶ ὑετός, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου.
τ factū eſt verbū dñi ad heliā: vade hinc
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίαν, πορεύου ἐν-
cōtra oriētē: τ abſcōdere in torren-
τεῦθεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρ
te cherith q̄ eſt cōtra factē iordanis. τ erit
ρῳ χειρὶθ τῷ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔσαι
de torrente bibes aquā: τ coruis
ἐκ τοῦ χειμάρρου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν
precipiā vt paſcant te ibi. τ abiit
ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ. καὶ ἐπορεύθη
τ fecit helias iuxta verbū dñi: τ ſe
καὶ ἐποίησεν ἠλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκά-
dit in torrente cherith qui cōtra factē ior-
θισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ χειρὶθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τ ἰορ
danis. τ corui deferebāt ei panes τ
δάνου. καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ
carnē mane: τ panes τ carnē veſperi:
κρέας τοπρωΐ, καὶ ἄρτους καὶ κρέας τοδείλης,
τ de torrēte bibebat aquā. τ factū eſt
καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕδωρ. καὶ ἐγένετο
poſt dies τ ſiccat⁹ eſt torrens: q̄ nō facta
μεθ' ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, ὅτι οὐκ ἐβρε
eſt pluuia ſup terrā. τ fact⁹ eſt ſermo dñi
το ὕετος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
ad heliā dicēs: ſurge τ vade in ſare
πρὸς ἠλίαν λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρέ-
B ptam ſidonis: τ habitabis ibi: ecce pre-
πτα τῆς σιδῶνος καὶ κατοικήσεις ἐκεῖ, ἰδοὺ ἐντέ-
cepi ibi mulieri vidue vt paſcat te. τ ſurrexit
ταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. καὶ ἀνέστη
helias τ abiit in ſareptā ſidonis in
ἠλίας καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρέπτα τῆς σιδῶνος εἰς τὴν
portā ciuitatis: τ ecce mulier ibi vidua
πυλῶνα τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκεῖ· χήρα
colligebat ligna. τ clamauit poſt eā helias:
συνέλεγεν ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας,
τ dixit ei: accipe. tā mihi paululū aque in vaſe
καὶ εἶπεν αὐτῇ, λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος
τ bibā. τ perrexit vt acciperet: τ clamauit poſt
καὶ πίομαι. καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπί-
ipſam helias τ dixit ei: accipies tā mihi τ bu-
σω αὐτῆς ἠλίας καὶ εἶπεν αὐτῇ, λαβὲ δή μοι καὶ ψω
cellā panis in manu tua τ comedā. τ dixit
μὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ φάγομαι. καὶ εἶπεν ἡ
mulier: viuit dñs deus tuus: ſi eſt mihi ſubcinericium: ni
γυνή, ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλ-
ſi quātū pugillū farine in hydria: τ parū olei
λ' ἢ ὅσον δράξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον
in lecytho: τ ecce ego colligo duo ligna:
ἐν τῷ καμφάκη, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια,
τ ingrediar τ factā illud mihi τ fi
καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέ-
liſs meis: τ comedem⁹ τ moriemur. τ di
κνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ εἶπε
xit ei helias: cōfide: ingredere τ fac ſic
πεν αὐτῇ ἠλίας, θάρσει, εἴσελθε καὶ ποίησον κατὰ
verbū tuū. ſed fac mihi inde
τὸ ῥῆμά σου. ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν

ⁿnouiſſimo ſuo ᵒpoſuit
ᵖportas eī ᑫiuxta verbū
ʳdñi ˢqđ ᵗlocutus fuerat
ᵘi manu ᵛioſue ʷfilii ˣnun.

θT dixit ʸhelias ᶻ17.
ᵃthesbites ...
ᵇde hitatoribus ᶜgalaad
ᵈad ᵉachab. ᶠViuit ...
ᵍdñs ʰdeus ⁱiſrael ...
... ...
ʲin cuius conſpectu ᵏſto:
ˡſi ᵐerit ⁿannis ᵒhis ...
ᵖros ᑫ& pluuia: ʳniſi ˢiuxta oris meī ᵗverba. ...
ᵘEt factū eſt ᵛverbū ʷdñi ˣad eū ʸdicens. ᶻRece de
ᵃhinc ᵇ& vade ᶜcōtra oriē
tē: ᵈ& abſcondere ...
ᵉin torrente ᶠcarith: ᵍqui
eſt ʰcontra ⁱiordanem:
ʲ& ibi ᵏde torrēte ˡbibes.
ᵐCoruiſq; ...
ⁿprecepi ᵒvt paſcant te ᵖibi. ᑫAbiit ergo ʳ& fecit
ˢiuxta verbū ᵗdñi. ᵘCūq; abiiſſet ᵛſedit ʷin torrente
ˣcarith ʸqui eſt ᶻcontra
ᵃiordanem. ...
ᵇCoruiq; quoq; ᶜdeferebāt
ᵈei ᵉpanem ᶠ& carnes ...
ᵍmane: ʰſimiliter panem
ⁱ& carnes ʲveſperi: ᵏ& ˡbi
bebat ᵐde ⁿtorrēte. ᵒPoſt
ᵖdies autem aliquantos
ᑫſiccatus eſt torrēs: ʳnon
ˢenim ᵗpluerat ...
ᵘſuper terrā. ᵛFactus eſt
ergo ʷſermo ˣdñi ʸad eū
ᶻdicens. ᵃSurge & ᵇvade
ᶜin ſareptam ...
ᵈſidoniorū: ᵉ& manebis
ᶠibi. ᵍPrecepi enim ...
ʰibi ⁱmulieri ʲvidue ᵏvt pa
ſcat te. ...
ˡSurrexit ᵐ& abiit ⁿin ſareptā ſidoniorū. ᵒCumq; veniſſet ᵖad ᑫportā ʳciuitatis: ˢappuit ei ᵗmulier ...
ᵘvidua ᵛcolligēs ʷligna ˣ& vocauit ...
ʸeam: ᶻdixitq; ei. ᵃDa ᵇmihi ᶜpaululum ...
ᵈaque ᵉin vaſe ᶠvt bibam.
ᵍCūq; illa ʰpgeret ⁱvt affe
rret: ʲclamabat poſt ter
gū ᵏei ˡdicēs. ᵐAffer ⁿmihi ᵒobſecro & ᵖbuccellam
ᑫpanis ʳin manu tua: que
ˢrādit. ᵗViuit ᵘdñs ᵛdeus
tuus: ʷqa nō ˣhabeō ʸpanē
ᶻniſi q̄tū ᵃpugillū ᵇcapere
pōt ᶜfarine ᵈin hydria: ᵉ& paululū ᶠolei ᵍin lecytho.
ʰEn ⁱcolligo ...
ʲduo ᵏligna ˡvt ingrediar
ᵐ& faciā illud ...
ⁿmihi ᵒ& filio meo ᵖvt co
medamus ᑫ& moriamur.
ʳAd quā ˢhelias ᵗait. ᵘNo
li ᵛtimere: ſed ʷvade & ...
ˣfac ʸſicut dixiſti. ᶻVerū-
tā ᵃmihi primū ᵇfac ᶜde

וַיְצַו יְהוָה אֵלָיו וְהִצַּיב שָׁם עַל־פִּתְחֵי שַׁעֲרֵי יְרִיחוֹ
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן׃

Cap.xvii

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַתִּשְׁבִּי מִתּוֹשְׁבֵי גִלְעָד אֶל־אַחְאָב חַי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה
טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ לֵךְ
מִזֶּה וּפָנִיתָ לְךָ קִדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃
וְהָיָה מִן־הַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת־הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכְּלְךָ שָׁם׃ וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ
כִּדְבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃
וְהָעֹרְבִים מְבִאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעָרֶב וּמִן
הַנַּחַל יִשְׁתֶּה׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים יָבֵשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם
בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ צָרְפַתָה אֲשֶׁר
לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָ׃
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה שָׁם אִשָּׁה
אַלְמָנָה מְקַשֶּׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קְחִי נָא לִי מְעַט
מַיִם בִּכְלִי וְאֶשְׁתֶּה׃ וְתֵלֶךְ לָקַחַת וַתִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקְחִי נָא
לִי פַּת לֶחֶם בְּיָדֵךְ וַתֹּאמֶר חַי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם יֶשׁ לִי מָעוֹג כִּי
אִם מְלֹא כַף מָחַת בַּצַּפַּחַת וּמְעַט
שֶׁמֶן בַּצַּפָּחַת וְהִנְנִי מְקַשֶּׁשֶׁת
שְׁנַיִם עֵצִים וּבָאתִי וְעָשִׂיתִי
לִי וְלִבְנִי וַאֲכַלְנֵהוּ וָמָתְנוּ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ אֵלִיָּהוּ אַל תִּירְאִי בֹּאִי
עֲשִׂי כִּדְבָרֵךְ אַךְ עֲשִׂי לִי מִשָּׁם

עָנָה קְטַנָּה נְּרָאשֹׁנָה וְהוֹצִאת יֵצֵא
לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה׃ מִ
כִּי אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד
הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן כָּלָה
לֹא תֶחְסַר עַד יוֹם תֵּת יְהוָה חָסַר נָתָן
גֶּשֶׁם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַתֵּלֶךְ וַתַּעַשׂ
וַתַּעֲשֶׂה כִּדְבַר אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל אָכַל
הִיא וְהוּא וּבֵיתָהּ יָמִים׃ כַּד יוֹם
הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא חָסַר כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּיַד אֵלִיָּהוּ׃ וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָיָה
הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן הָאִשָּׁה בַּעֲלַת אִישׁ
הַבַּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד חָלָה
אֲשֶׁר לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה׃ יִתֵּר
וַתֹּאמֶר אֶל אֵלִיָּהוּ מַה לִּי וְלָךְ אֶבְיר
אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנִי זָכַר עָוֹה
וְלַהֲמִית אֶת בְּנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי לִי אֶת מוּת נָתַן
בְּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל עֲלִיַּת עָלָה
הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב שָׁם עָלָה
וַיִּשְׁכְּבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ׃ וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה שָׁבַב נָטָה
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהַי הַגַּם עַל קָרָא
הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר אֲנִי מִתְגּוֹרֵר גּוּר
עִמָּהּ הָרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת בְּנָהּ׃ רוּעַ
וַיִּתְמֹדֵד עַל הַיֶּלֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים מָדַד
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה
אֱלֹהַי תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה שׁוּב
עַל קִרְבּוֹ׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל שָׁמַע
אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד עַל
קִרְבּוֹ וַיִּחְיֶה׃ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת חָיָה
הַיֶּלֶד וַיֹּרִדֵהוּ מִן הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה
וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ נָתַן
רְאִי חַי בְּנֵךְ׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל רָאָה אִישׁ
אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי
אִישׁ אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר יְהוָה
בְּפִיךָ אֱמֶת׃

ipſa farinula ſubcinerí-
cium panem paruulū & affer ad me: tibi autem & filio tuo facies poſt-ea. Hec ait dicit dñs deus iſrael. Hydria farine nō deficiet: nec lecythus olei cōminuetur vſq; in diē qua dominus datur? ē pluuiā ſup facie terre. Que abiit & fecit iuxta verbū helie. Et comedit ipſe & illa & dom? ei?: & dixit illa die hydria farine nō defecit: & lecythus olei nō eſt imminutus iuxta verbū dñi qd locut? fuerat in manu helye. Factū eſt aūt poſt hec egrotauit filius mulieris matrisfamilias & erat languor fortiſſimus: ita vt nō remaneret in eo anhelitus. Dixit ergo ad helyam. Quid mihi & tibi vir dei: ingreſſus es ad me vt rememorarētur iniq tates mee: & iterficeres filiū meū. Et ait ad eā helyas. Da mihi filiū tuū. Tulitq; eū de ſinu eius & portauit in cenaculum vbi ipe manebat: & poſuit ſup lectulū ſuum & clamauit ad dñm & dixit. Dñe deus me? etiā ne viduā apud quā ego vor cumq; fuſtētor afflixiſti vt interficeres filiū eius? Et expādit ſe ter ſuus ſup puerū tribus vicibus: & clamauit ad dñm & ait. Domine deus meus reuertatur obſecro anima pueri huius in viſcera ei?. Et exaudiuit dñs vocē helye: & reuerſa eſt anima pueri intra eum & reuixit. Tulitq; helyas puerū & depoſuit eū de cenaculo in inferiorem domū: & tradidit matri ſue: & ait illi. En viuit filius tuus? Dixitq; mulier ad helyam. Nunc in iſto cognoui quoniam vir dei es tu: & verbū dñi in ore tuo verum eſt.

ſubcinericiū paruū in primis inde: τ afferes mihi: ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις ἐκεῖθεν, καὶ ἐξοίσεις μοι, tibi aūt facies τ filijs tuis in vltimo. ἑαυτῇ δὲ ποιήσεις καὶ τοῖς τέκνοις σου ἐπ' ἐσχάτῳ. quia hec dicit dñs deus iſrael: hydria farī ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἡ ὑδρία τ ἀλεύ ne nō deficiet: τ lecythus olei nō mi- ρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλατ nuetur vſq; in diē qua dabit dñs pluuiā ſup τονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι κύριον ὑετὸν ἐπὶ terrā. τ abijt mulier τ fecit iuxta τὴν γῆν. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ verbū helie: τ dedit ei: τ comedit ipſe τ ip- ῥῆμα ἠλίου, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐ ſa τ filij eius. τ hydria farine nō τὴ καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς. καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ defecit: τ lecythus olei nō iminuta eſt iux- ἐξέλιπε, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἠλαττόνωσεν κα ta verbū dñi: qd locut? eſt in manu helie. τ factū τὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἠλίου. καὶ ἐγέ eſt poſt hec τ egrotauit filius mulieris τo μετὰ ταῦτα καὶ ἠρρώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς dñe domus: τ erat languor eius fo τῆς κυρίας τοῦ οἴκου, καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ κραί tis valde donec nō relictus eſt in eo anhelit? ταιὰσφόδρα ἕως οὐ οὐκ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦ vite. τ dixit mulier ad helia: qd mihi τ tibi ζωῆς. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ homo dei: ingreſſus es ad me vt rememorares ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, εἰσῆλθες πρός με τοῦ ἀναμνῆσαι iniq tates meas τ interficeres filiū meū: τ o- τὰς ἀδικίας μου καὶ θανατῶσαι τὸν υἱόν μου; καὶ εἶ it helias ad mulierē: da mihi filiū tuū: πεν ἠλίας πρὸς τὴν γυναῖκα, δός μοι τὸν υἱόν σου, τ accepit eum de ſinu eius: τ portauit καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν eum in cenaculū in quo ipſe ſedebat ibi: τ αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ collocauit eū ſup lectū ſuū. τ exclama κοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. καὶ ἀνεβόη uit helias ad dñm: τ dixit dñe deus me? ἐτη σεν ἠλίας πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, κύριε ὁ θεός μου καί γε vtdūā cū qua ego habito cū ea: tu affli τὴν χήραν μεθ' ἧς ἐγὼ οἰκῶ μετ' αὐτῆς, σὺ ἐκάκω xiſti vt interficeres filiū eius? τ inuocauit σας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς; καὶ ἐπεφύσησε puero ter: τ inuocauit dñm: τῷ παιδαρίῳ τρίς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον, τ dixit: dñe deus meus reuertatur ſa καὶ εἶπε, κύριε ὦ θεός μου ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυ ma pueri huius in eū. τ factū eſt χὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτό. καὶ ἐγένετο ſic: τ reuerſa eſt aia pueri in ὕτως, καὶ ἐπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου εἰς eum. τ exclamauit puer: τ tulit αὐτό. καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν eum de cenaculo in domū: τ dedit αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν eum matri ſue. τ ait helias: vide viuit αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἠλίας, βλέπε ζῇ filius tuus. τ dixit mulier ad helyam: ecce cogno ὁ υἱός σου. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς ἠλίαν, ἰδοὺ ἔγνω ui: qm̄ hō dei es tu: τ verbū dñi in κα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἶ σύ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐν ore tuo verum. τῷ στόματί σου ἀληθινόν. Ca.18.

A Et factū est post dies multos: t verbū dom
Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα κυρί
ni factū est ad heliā in anno tertio di=
ου ἐγένετο πρὸς ἠλίαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ λέ=
cens: vade t ostēde te achaab: t dabo
γων, πορεύου καὶ ὄφθητι τῷ ἀχαάβ, καὶ δώσω
pluuiā sup facié terre. t iuit helias vt
ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐπορεύθη ἠλίας τοῦ
appareret achaab: t erat fames vehemēs in sa
ὀφθῆναι τῷ ἀχαάβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν τῇ σα=
maria. t vocauit achaab abdiā dispēsa=
μαρείᾳ. καὶ ἐκάλεσεν ἀχαάβ τὸν ἀβδίου τὸν οἰκονό=
torē dom̄. t abdias erat timēs dñm valde. t factū
μον. καὶ ἀβδίου ἦν φοβούμενος τὸν κν̄ σφόδρα. καὶ ἐγέ
est cū pderet iezabel ppbas dñi:
νετο ἐν τῷ τύπτειν ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου,
t tulit abdias cētū ppbas t abscōdit
καὶ ἔλαβεν ἀβδίου ἑκατὸν προφήτας καὶ κατέκρυψεν
eos per quiquagenos in duab̄ spelūcis: t a=
αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν δύο σπηλαίοις, καὶ διέτρε=
luit eos in pane t aqua. t dixit achaab ad
φεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι. καὶ εἶπεν ἀχαάβ πρὸς
abdiam: age t trāseam̄ in terrā ad fon=
ἀβδίου, δεῦρο καὶ διέλθωμεν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ τὰς πη=
tes aquarū t in cūctos torrentes:
γὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς χειμάρρους,
si forte inuentam̄ herbā: t suīstētabimus equos
εἴπως εὑρωμεν χόρτον, καὶ περιποιησόμεθα ἵππους
t mulos: t nō interibunt a nobis iumēta. t
καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται ἀφ' ἡμῶν κτῆνη. καὶ
diuiserūt sibi viā vt irent in eā. achaab
διεμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ πορευθῆναι ἐν αὐτῇ. ἀχαάβ
B iuit in via vna. t abdias iuit in via altera
ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ μιᾷ. καὶ ἀβδίου ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ
solus: t erat abdias in via solus. t ecce helias
μόνος, καὶ ἦν ἀβδίου ἐν τῇ ὁδῷ μόνος. καὶ ἰδοὺ ἠλίας
in occursum ei. t festinauit abdias: t cecī=
εἰς συνάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔσπευσεν ἀβδίου καὶ ἔπε=
dit sup faciē suā: t ait: sīne=
σεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν μὴ σὺ εἶ κύ
mine mi helia? t dixit helias ad abdiā: ego sum:
ριέ μου ἠλία; καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς ἀβδίου, ἐγώ εἰμι,
vade dic dño tuo: ecce helias. t dixit
πορεύου λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ ἠλίας. καὶ εἶπεν
abdias: dū peccaui: q̄ tu tradis seruū
ἀβδίου, τί ἡμάρτηκα, ὅτι σὺ δίδως τὸν δοῦλόν
tuū in manus achaab vt interficiat me? viuit dñs
σου εἰς χεῖρας ἀχαάβ τοῦ θανατῶσαί με; ζῇ κύριος ὁ
deus tuus: si est gens aut regnū quō misit
θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία οὗ οὐκ ἀπέστειλεν
me dñs me⁹ ad q̄rēdū te. t dixerit: nō est. t ad
με ὁ κύριός μου ζητῆσαι σε. καὶ εἶπον, οὐκ ἔστιν. καὶ ὅρ
iurauit regnū t regiōes eius: t nō
κισεν τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ οὐχ
inuenit te. t nūc tu dicis: vade t nun
εὑρισκέ σε. καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ ἀπάγ=
cia dño tuo: ecce helias. t erit si ego
γειλε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ ἠλίας. καὶ ἔσται ἐὰν ἐγὼ
recessero a te: t spūs dñi asportabit te in
ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα κυρίου ἀρεῖ σε εἰς
terrā quā nō noui: t reccdā vt nunciē
γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ ἀπελεύσομαι τοῦ ἀπαγγεῖλαι
achaab t nō inueniet te: t interficiet me:
τῷ ἀχαάβ καὶ οὐχ εὑρήσει με,
t seruus tuus timens dñm ab infancia
καὶ ὁ δοῦλός σου φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητος
sua. nūdā nō nūciasti ē tibi:
αὐτοῦ. ἢ οὐκ ἀπηγγέλη σοί,

Post dies mul=
tos factū est verbū
dñi ad heliam in an
no tertio dicens.
Vade & ostende te a=
chab vt dem pluuiam
sup facié terre. Iuit er
go helias vt ostenderet se achab.
Erat ātē fames vehemēs
in samaria. Vocauitq̄
achab abdiā dispēsato=
rē domus sue. Abdias
autem timebat dñm deū valde. Nā cum interficeret
iezabel prophetas domi: tulit ille centum prophetas & ab=
scondit eos quinquagenos & qnq̄ge
nos in spelūcis & pauit
eos pane & aq̄. Dixit
ergo achab ad
abdiā. Vade in terram
ad vniuersos fontes
aquarum: & in cūctas
valles: si forte possim
inuenire herbā & salua
re equos & mulos & nō
penitus iumēta iteream.
Diuiseruntq̄ sibi
regiōes vt circuirēt eas. Achab ibat per viā
vnam: & abdias per viam
alterā seorsum. Cumq̄
esset abdias in via:
helias occurrit ei. Qui
cū cognouisset eum:
cecidit sup faciē suam
& ait. Num tu es
dñe mi helias? Cui ille
rndit. Ego. & dixit. Va
de & dic dño tuo. Ad=
est helias. Et ille.
Quid peccaui inquit
qm̄ trades me
seruū tuum in mānu a=
chab vt interficiat me?
Viuit dñs deus tuus:
quia non est gens
aut regnū in quo non
miserit dominus meus
te requirēs. Et rndenti
bus cūctis: nō ē hic: iu
rauit regna singula &
gentes eo q̄
minime repereris. Et
nūc dicis mihi
vade & dic dño tuo: a=
dest helyas?
Cumq̄ recessero a te:
spīritus domini
asportabit te in locum
quem ego ignoro:
& ingressus nunciabo
achab: & nō inueniēs te
interficiet me. Seruus
aūt tuus timet dominū
ab infantia sua. Nun=
quid non indicatum est
tibi domino meo

זוַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר יְהוָה הָיָה
אאֶל אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר
גלֵךְ הֵרָאֶה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר
העַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ
טלְהֵרָאוֹת אֶל אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק
יבְּשֹׁמְרוֹן וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל עֹבַדְיָהוּ
אֲשֶׁר עַל הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה
כיָרֵא אֶת יְהוָה מְאֹד וַיְהִי בְּהַכְרִית
לאִיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח
מעֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם
נחֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וְכִלְכְּלֵם
סלֶחֶם וָמָיִם וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל
עעֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל כָּל מַעְיְנֵי
פהַמַּיִם וְאֶל כָּל הַנְּחָלִים אוּלַי
צנִמְצָא חָצִיר וְנִחְיֶה סוּס וָפֶרֶד וְלֹא
קנַכְרִית מִן הַבְּהֵמָה וַיַּחְלְקוּ לָהֶם אֶת
רהָאָרֶץ לַעֲבָר בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ דֶּרֶךְ
שאֶחָד לְבַדּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ הָלַךְ דֶּרֶךְ
תאֶחָד לְבַדּוֹ וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדָּרֶךְ
אוְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ
בוַיִּפֹּל עַל פָּנָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה
גאֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֵךְ
דאֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
המָה חָטָאתִי כִּי אַתָּה נֹתֵן אֶת
ועַבְדְּךָ בְּיַד אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי
זחַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם יֶשׁ גּוֹי
חוּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם
טלְבַקְשֶׁךָ וְאָמְרוּ אַיִן וְהִשְׁבִּיעַ
יאֶת הַמַּמְלָכָה וְאֶת הַגּוֹי כִּי
כלֹא יִמְצָאֲךָ וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר
לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ
מוְהָיָה אֲנִי אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ יְהוָה
ניִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא אֵדָע
סוּבָאתִי לְהַגִּיד לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ
עוַהֲרָגַנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת יְהוָה
פמִנְּעוּרָיו הֲלֹא הֻגַּד לַאדֹנִי אֵת

אֲשֶׁר עָשִׂיתִי הַרְגְּ אִיזֶבֶל אֶת עָשָׂה
נְבִיאֵי יְהוָה וָאַחְבִּא מֵאָה אִישׁ נָבִיא חֲבֵא
יְהוָה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וַאֲכַלְכְּלֵם כִּלְכֵּל
לֶחֶם וָמָיִם׃ וְעַתָּה אַתָּה אָמַרְ
לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ וְהָרְגַנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה אָמַר
צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו׃ וַיֵּלֶךְ רָאָה
עַבַדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב וַיִּגַּד לוֹ נגד
וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ וַיְהִי הָיָה
כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ
בַּעַזְבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְהוָה וַתֵּלֶךְ צוה הָלַךְ
אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃ וְעַתָּה שְׁלַח קְבָץ
אֵלַי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הַר הַכַּרְמֶל
וְאֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת אָבַד
וְחַמִּשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת
מְאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃ וַיִּשְׁלַח שָׁלַח
אַחְאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ קָבַץ
אֶת הַנְּבִיאִים אֶל הַר הַכַּרְמֶל׃
וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר נָגַשׁ
עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי
הַסְּעִפִּים אִם יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ הָלַךְ
אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו
וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר עָנָה אָמַר
אֵלִיָּהוּ אֶל הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי יָתַר
נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל נָבָא בָּדַד
אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ׃
וְיִתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ נָתַן שָׁנָה
לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וְיִנְתְּחֻהוּ וְיָשִׂימוּ בָּחַר פָּר
עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ שׂוּם נָתַח
וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת הַפָּר הָאֶחָד עָשָׂה
וְנָתַתִּי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים׃ נָתַן

qd feceri cū interficeret iezabel
prophetas dñi: & abscōderim de prophetis
dñi centū viros quinquagenos & quinquagenos in speluncis & pauerim eos
pane & aqua? Et nunc tu dicis
vade & dic domino tuo: adest helyas: vt interficiat me. Et dixit helyas. Viuit dñs exercituum ante cuius vultum sto: quia hodie apparebo ei. Abiit ergo abdias in occursū achab & indicauit ei. Venitq; achab in occursum helye. Et cum vidisset eum: ait. Tu ne es ille qui cōturbas israel? Et ille ait. Non ego turbaui israel: sed tu & domus patris tui quia dereliquistis mādata domini & secuti estis baalim. Verūtñ nunc mitte & congrega ad me vniuersum israel in monte carmeli & prophetas baal quadringentos quinquaginta: prophetas lucorū quadrigētos qui comedūt de mēsa iezabel. Misit achab ad omnes filios israel: & congregauit pphetas in mōte carmeli. Accedēs aūt helyas ad oēm populū israel ait. Vsq; quo claudicatis in duas partes? Si dñs est deq; sequimini eū. Si autem baal sequimini illum. Et nō rndit ei populus verbum. Et ait rursus helyas ad populū Ego remansi propheta dñi solus prophete autem baal quadringenti & quinquaginta. Dentur nobis duo boues: & illi eligant sibi bouē vnū & in frusta cedentes ponant super ligna: ignem autem non supponant. Et ego faciā bouē alterum: & ponā sup ligna: ignē aūt non supponā.

que feci vbi mi cū interficeret iezabel prophetas dñi: & accepi de prophetis dñi centum viros: & abscōdi eos per quinquagenos in speluncis: & alui eos in panibus & aquis: & nūc tu dicis: vade & dic domino tuo: ecce helias: & interficiet me. Et dixit helyas: viuit dñs exercituū cui assto in cōspectu eius: quia hodie apparebo ei. Abiit ergo abdias in occursum achab: & nūciauit ei. Et cum esset vt vidit achab heliam: & ait achab ad eum: tu es iste qui conturbas israel? Et dixit helias: nō perturbo ego israel: sed tu & domus patris tui: cū dereliquistis vos mandata dñi vestri & abiistis post baalim. Et nunc mitte & congrega ad me vniuersum israel in mōte carmeli. & prophetas baal quadringentos quinquaginta: & prophetas lucorū quadringentos qui comedūt de mensa iezabel. & misit achab ad oēm israel: & cōgregauit oēs prophetas in mōte carmeli. & accessit helias ad oēm populum: & ait ad eos: vsq; quo claudicabitis in ambobus poplitibus vestris: si est dominus deus: ite post eum. si at baal est: ite post eum. & nō rndit populus verbum. & ait helias ad populum: ego remansi solus propheta dñi: prophetæ autem baal quadringenti & quinquaginta viri. dent igitur nobis duos boues: & eligant sibi vnum: & incidant: & imponant super ligna: & ignē nō apponāt. & ego faciā bouē alterum: & imponam super ligna: & ignem nō apponā.

3.17.c. 4.Re. 4.b.

C

D

τ clamate in noie deop veop: τ ego inuoca
καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέ
bo in noie dñi vel met. τ erit deus q
σομαι ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου· καὶ ἔσαι ὁ θεὸς ὃς ἂν
exaudierit in igne: ille eſt de⁹. τ rñdit oīs
ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτός ἐσ. θεός· καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ
ppl'o τ ait: bonus ſmo: qđ locutus eſt. τ di
λαὸς καὶ εἶπεν, ἀγαθὸς ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησας· καὶ ἐ=
3.Re. rit helias ppĥis baal: eligite vo
9.b. πεν ἠλίας τοῖς προφήταις τοῦ Βάαλ, ἐκλέξασθε ἑαυ=
Baal. bis bonē vnū: τ facite primi: qr vos
τοῖς γὰρ βουν γὰρ ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι ὑμεῖς
E multi: τ inuocate in noie deorū vestrō: τ ignē
πολλοί, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ πῦρ
nō supponatis. τ acceperūt bouē τ fecerūt: τ inuo
μὴ ἐπιθῆτε· καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκα
cabant in noie baal de mane vsq; ad meridiē:
λοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ ἀπὸ πρωΐας ἕως μεσημβρί
τ dixerūt: audi nos baal audi
ας, καὶ εἶπον, ἐπάκουσον ἡμῶν ὦ Βάαλ ἐπάκουσον
nos. τ nō erat vox τ nō erat audituſ. τ trāſiliebāt
ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦ. φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον
in altare qō fecerūt. τ facta eſt meri
ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησαν· καὶ ἐγένετο μεσημ=
dies: τ ſubſannauit eos helias τ dixit:
βρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς ἠλίας ὁ τοῦ Βίτβε καὶ εἶπεν,
inuocate in voce magna: neſcio ne forte eructatiū aliqđ
ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, μήποτε ἀδολεσχία τίς
eſt ei: τ ſtrepitū neſcio ne forte det rēſum ipſe vel neſcio
ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἅμα μήποτε χρηματίζει αὐτὸς ἢ μήποτε
quē nt: τ excitabitur. τ inuocabant in voce ma
καθεύδει καὶ ἐξαναστήσεται· καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ με
gna τ incidebant iuxta ritū ſuū cultrīs & lāceolis do
γάλῃ καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ἐν μα=
nec pfunderētur ſāguine. τ poſtq; aūt tranſiit
χαίραις καὶ ἐν στρομβάσιν ἕως ἐκχύσεως αἵματος
meridies & illis pphetātibus: veniebat tēp⁹ quo
ἐπ' αὐτούς, καὶ προεφήτευον ἕως οὗ ἀνέβη τὸ μεσημ=
ſacrificiū offerri ſolet: τ nec audiebatur vox
βρία. τ factū eſt vt ipſe meridiet vt ai
nec aliqs rīndebat nec attēdebat orātes. τ Dixit
βαίνων· καὶ ἐγένετο ὡς καιρὸς τῆς μεσημβρίας τοῦ ἀνε
helias oī populo. τ Venite ad me. τ Et acceden
cenderet ſacrificiū: τ nō erat vox τ nō erat auſcultatio.
te ad ſe pplo curauit altare dñi qđ deſtructum
βαίνων τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις·
fuerat: & tulit duodecim lapides iuxta numerū
τ dixit helias oī pplo: accedite ad me: τ
tribuū filiorum iacob: adqđ factus ē ſermo
καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν· προσαγάγετε πρός με, καὶ
dñi dicens: iſrael erit nomē tuū: & edificauit
acceſſit oīs pplo ad eum: τ curauit altare
de lapidibus altare in noie dñi. Fecitq; aq̄ ductū
προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ἑαυτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον
q̄ſi p duas aratiūcu las in circuitu altaris & com
deſtructū. τ accepit helias duodeci lapides tri
poſuit ligna: diuiſitq; per membra bouē: & poſuit
βολον κατὰ τὸν ἀριθμὸν φυλῶν υἱῶν Ἰακώβ, ὡς ἐλάλησεν κύ
ſup ligna: τ dixit implete quattuor hydrias aque:
ριος πρὸς αὐτὸν λέγων· Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου. καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους ἐν
τ fundite ſup holocauſtū τ ſup ligna. τ dixit
ὀνόματι κυρίου, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ κατεσκαμ
ſcdo facite: τ ſcdo fecerūt. τ dixit tertio facite:
μένον. τ fecit aq̄ ductū q̄ capiebat duas metretas ſeminis
τ tertio fecerūt. τ ibat aqua in circuitu altaris.
κύκλοθεν τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἐποίησε τὴν χαλάζουν δύο μετρητὰς σπέρματος
τ poſuit ligna ſup holocauſtū τ ſup ligna: τ
κύκλοθεν τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἐπέθηκε τὰς ξύλα, καὶ ἐπὶ τὸ
cōſtruxit ſup altare. τ dixit ſcdo facite: τ
ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰ ξύλα. καὶ εἶπεν ποιήσατε δεύτερον, καὶ ἐποίησαν δεύτερον· καὶ εἶπεν
ſcdo fecerūt. τ dixit tertio facite: τ tertio fecerūt.
τριτεύσατε, καὶ ἐτρίτευσαν· καὶ ἐπορεύετο τὸ ὕδωρ
τ ibat aqua in circuitu altaris: τ aq̄ ductū implet
κύκλοθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν φάραγγα ἔπλησεν

'Inuocate noīa deorū
veſtrorꝝ & ego inuocabo
'nomē domini: & de⁹
'qui exaudierit 'p ignē ipſe
ſit deus. Rñdens oīs
ppl's ait. Optima 'pro
poſitio quā locutus ē he
lias. Dixit ergo helias
'pphetis baal. Eligite
vobis bouem vnū & facite 'primi quia
vos 'plures eſtis: & inuo
cate 'nomina
deorū veſtrorū: ignē
nō ſupponatis. Qui
cū tuliſſent bouē quē
dederat eis: fecerunt
& inuocabant nomen
baal de mane vſq; ad
meridiē dicētes. Baal
exaudi nos. Et nō erat
vox: nec qui rñderet.
Tranſiliebantq; altare
qđ fecerāt. Cūq; eſſet
iam meridies: illudebat
illis helias dicens. Cla
mate voce
maiore. Deus eī eſt &
forſitā loqtur: aut in di
uerſorio eſt: aut in itine
re aut certe dormit
vt excitetur. Clamabāt
ergo voce magna: & in
cidebant ſe iuxta ritum
ſuū cultris & lāceolis do
nec pfunderētur ſāgui
ne. Poſtq; aūt tranſiit
meridies & illis pphetā
tibus: veniebat tēp⁹ quo
ſacrificiū offerri ſolet:
nec audiebatur vox
nec aliqs rīndebat nec
attēdebat orātes. Dixit
helias oī populo. Ve
nite ad me. Et acceden
te ad ſe pplo curauit al
tare dñi qđ deſtructum
fuerat: & tulit duode
cim lapides iuxta numerū
tribuū filiorum iacob:
adquē factus ē ſermo
dñi dicens: iſrael erit
nomē tuū: & edificaut
de lapidibus altare in
noie dñi. Fecitq; aq̄ du
ctū q̄ſi p duas aratiūcu
las in circuitu altaris &
compoſuit ligna: diui
ſitq; per membra bouē:
& poſuit ſup ligna & a
it. Implete quattuor
hydrias aqua: & fūdite
ſuper holocauſtū & ſu
per ligna. Rurſumq; di
xit. Etiam ſcdo hoc faci
te. Qui cū feciſſet ſcdo
ait. Etiā tertio id ipſum
facite. Feceruntq; ter
tio & currebant aque
circum altare & foſſa
que ductus repleta eſt

וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא
בְּשֵׁם יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל
הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר וַיֹּאמֶר
אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בְּחָרוּ לָכֶם
הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי
אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם
אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ וַיִּקְחוּ
אֶת הַפָּר אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ
וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל מִהַבֹּקֶר וְעַד
הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין
קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל הַמִּזְבַּח
אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיְהִי בַּצָּהֳרַיִם וַיִּתְהַל
בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל
גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי
שִׂיג לוֹ וְכִי דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יִשַּׁן הוּא
וְיֵקָץ: וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ
כְּמִשְׁפָּטָם בְּחַרְבוֹת וּבָרְמָחִים עַד
שָׁפְכָ דָם עֲלֵיהֶם וַיְהִי כַּעֲבֹר
הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת
הַמִּנְחָה וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וְאֵין
קַשֵּׁב וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל הָעָם
גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל הָעָם אֵלָיו
וַיְרַפֵּא אֶת מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס וַיִּקַּח
אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר
שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְבַר
יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ
וַיִּבֶן אֶת הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה
וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זָרַע
סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים
וַיְנַתַּח אֶת הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל הָעֵצִים
וַיֹּאמֶר מַלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם
וְיִצְקוּ עַל הָעֹלָה וְעַל הָעֵצִים
וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ
וַיְשַׁלֵּשׁוּ וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב
לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת הַתְּעָלָה מָלֵא

מַיִם׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְנָגַשׁ עֵלָה נָבִיא
אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם
יִוָּדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי יָדַע
עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל עָשָׂה
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי עָנָה
וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי אַתָּה יְהוָה
הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבּוֹתָ אֶת לִבָּם סָבַב
אָחֳרַנִּית׃ וַתִּפֹּל אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל נָפַל אָכַל
אֶת הָעֹלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים
וְאֶת הֶעָפָר וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר
בַּתְּעָלָה לָחָכָה׃ וַיַּרְא כָּל הָעָם רָאָה
וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה
הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלִיָּהוּ תְּפְשׂוּ אֶת
נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל יִמָּלֵט מָלַט
מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרֶד אֹתָם אֵלִיָּהוּ יָרַד
אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃ שָׁחַט
וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֲכֹל
וּשְׁתֵה כִּי קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃ וַיַּעַל הָמָן עָלָה
אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ שָׁתָה
עָלָה אֶל רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר גָּהַר
אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּיו׃ שׁוּם פָּנָה
וַיֹּאמֶר אֶל נַעֲרוֹ עֲלֵה נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ נָבַט
יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה מְאוּם
וַיֹּאמֶר שֵׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַיְהִי אָמַר שׁוּב
בַּשְּׁבִיעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה עָב קְטַנָּה כַּכַּף הָיָה
אִישׁ עֹלָה מַיִם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר
אֶל אַחְאָב אֱסֹר וְרֵד וְלֹא יַעַצָּרְךָ עָצַר
הַגָּשֶׁם׃ וַיְהִי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַשָּׁמַיִם
הִתְקַדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ וַיְהִי גָּשֶׁם גָּדוֹל
וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה׃ וְיָד רָכַב
יְהוָה הָיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו שָׁנַס
וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲךָ יִזְרְעֶאלָה׃ בּוֹא

Cap.xix.

וַיַּגֶּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל נָגַד
אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת

Cūq ſiāt ꝑs eſſet vt offerretur holocauſtū accedens helias propheta ait. Domine deus abraam & iſaac & iſrael: oſtende hodie quia tu es deus iſrael. & ego ſeruus tuus: & iuxta ꝑceptū tuum feci omnia verba hec. Exaudi me domine exaudi me vt diſcat populus iſte: quia tu es dominus deus & tu conuertiſti cor eorum iterum. Cecidit autem ignis dñi & voraut holocauſtū & ligna & lapides & puluerem quoq; & aquam que erat in aḡductu lābēs. Qd cū vidiſſet oīs populꝰ cecidit in faciem ſuā: & ait. Dominus ipſe eſt deus: dominus ipſe eſt deus. Dixitq; helias ad eos. Apprehendite pphetas baal & ne vnus quidem effugiat ex eis. Quos cū apprehēdiſſent duxit eos helias ad torrētē cyſon. Et interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Aſcende comede & bibe: quia ſon multe pluuie eſt. Aſcendit achab vt comederet & biberet: helias autē aſcendit in verticē carmeli. & pronus in terrā poſuit faciem ſuam inter genua ſua: & dixit ad puerū ſuū. Aſcēde & proſpice contra mare. Quī cū aſcendiſſet & cōtēplatus eēt ait. Nō ē qcq̄. Et rurſū ait illi. Reuertere ſeptē vicib. In ſeptīa aūt vice ecce nubecula pua q̄ſi veſtigiū hoīs aſcēdebat de mari. Qui ait. Aſcēde & dic achab. Iūge currū tuū & deſcēde ne occupet te pluuia. Cūq; ſe verteret huc at q; illuc ecce celi cōtenebrati ſūt: & nubes & vētus & fctā ē pluuia grādis. Aſcēdēs itaq; achab abiit in iezrahel. & manus dñi fctā ē ſup heliā accinctiſq; lūbis currebat ante achab donec veniret in iezrahel. 19.

Nūciauit aūt achab iezabel omnia q̄ fecerat helias & oēs

aque. τ ἐγένετο ὑδατος· καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυ
ſiā: τ acceſſit helias ppha τ dixit: do σίαν, καὶ προσῆλθεν Ἠλίας ὁ προφήτης καὶ εἶπεν, κύ
mine deus abrāā τ iſaac τ iſrael hodie cognoſ ριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραὴλ σήμερον γνώ
cat oīs ppls iſte: quia tu ſolus dns es τ ego ſeruus tuus: τ ꝑ te feci hec σεται πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ μόνος κύριος ὁ θεὸς Ἰσ
oīa. exaudi me dne exaudi me: τ ραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ διὰ σὲ ἐποίησα τὰ
cognoſcat ppls iſte: q̄ tu dns deus es τ tu πάντα. ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου, καὶ
cōuertiſti cor ppli poſt te. τ γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεός, καὶ σὺ
ἐπέστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ ὀπίσω σου· καὶ
cecidit ignis a dño de celo: τ deuora ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέ
uit holocauſtū τ ligna τ aquā G
φαγε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὰς ξύλακας καὶ τὸ ὕδωρ
que erat ſup ꝑs τ aquā q̄ erat i aḡductu τ le τὸ ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαάλα καὶ τοὺς λί
ptides τ puluerē linxit ignis: τ vidit oīs ppls θους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξε τὸ πῦρ, καὶ ἴδὼν πᾶς ὁ λαὸς
τ cecidit ſup facies ſuā. τ dixerūt: vere dn̄s καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπον, ἀληθῶς κύ
eſt dns: dñs ipſe eſt dns. τ dixit helias ριός ἐστιν ὁ θεός, κύριος αὐτός ἐστι θεός· καὶ εἶπεν Ἠλίας
ad ppīm: apphēdite ppbas baal: πρὸς τὸν λαόν, συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ,
nullus ſaluetur ex eis. τ apphēderūt eos: τ μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτούς, καὶ
duxit eos helias in torrentē ciſon: τ κατήγαγεν αὐτοὺς Ἠλίας εἰς τὸν χειμάρρουν κισών, καὶ
interfecit eos ibi. τ ait helias achaab: ſur ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ· καὶ εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἀχαάβ, ἀνά
ge τ comede τ bibe: q̄ vox ſoni pluſ 8.17.a Iacob. 5.d.
ſus καὶ φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τοῦ ἤχους τοῦ ὑε
tis. τ ſurrexit achaab vt comederet τ biberet. τ he τοῦ· καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν· καὶ Ἠ
lias aſcēdit in carmelū τ inclinauit ſe ſup terā: λίας ἀνέβη εἰς τὸν Καρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν,
τ poſuit faciē ſuā inter genua τ καὶ ἔθηκεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων
ſua. τ dixit puero ſuo: aſcēde τ proſ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἀνάβηθι καὶ ἔπι
pice viā maris. τ aſcēdit τ rediit ſex βλεψον ὁδὸν θαλάσσης· καὶ ἀνέβη καὶ ἐπέβλεψε τὸ
puer: τ ait: nō eſt quicq̄: τ ait helias: παιδάριον, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν οὐθέν· καὶ εἶπεν Ἠλίας,
reuertere τ aſpice ſeptē vicib. τ factū eſt in ἐπίστρεψον καὶ ἐπίβλεψον ἑπτάκις· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ſeptima: τ ecce nubes parua q̄ſi veſtigiū viri: ad ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρός, ἀνά
ducens aquā de mari. τ dixit: aſcēde τ βαίνουσα ὕδωρ ἐκ τῆς θαλάσσης· καὶ εἶπεν, ἀνάβηθι καὶ
dic achaab: iūge currū tuū τ deſcēde: ne εἰπὸν τῷ Ἀχαάβ, ζεῦξον τὸ ἅρμα σου καὶ κατάβηθι, μὴ
occupet te pluuia. τ factū ē vſq; hic τ hic: τ ce καταλάβῃ σε ὁ ὑετός· καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε καὶ ὧδε, καὶ ἰδοὺ
lum cōtenebratū ē in nubibus τ vēto: τ facta ē plu νεφέλαι συνεσκότασεν ἐν νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὑε
uia grādis. τ equitauit achaab τ abiit in iezrahel. τὸς μέγας. καὶ ἐπιβὰς Ἀχαὰβ καὶ ἐπορεύετο εἰς Ἰεζραήλ.
τ manus dñi facta eſt ſup heliā: τ aſtrinxit καὶ χεὶρ κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ἠλίαν, καὶ συνέσφιγξε τὴν
lūbia ſua: τ currebat ante achaab vſq; ad iezr. ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν Ἀχαὰβ ἕως Ἰεζραήλ. C.19 A

Θ Καὶ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζαβὲλ πάντα
ὅσα ἐποίησεν Ἠλίας, καὶ

quō occidit prophetas in gladio. τ ait
ὡς ἀπέκτεινε τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ · καὶ ἀπέσ
lit Iesabel ad beliā τ dixit: hec faciat mihi
λεν Ἰεζαβελ πρὸς Ηλίαν καὶ εἶπεν, τάδε ποιήσαισάν μοι
et τ hec addat: q hac hora .cras
4.Re. οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν ἄυρι
4.6. pona aiam tuā: ſicut aiam vnius ex il
ον θήσομαι τὴν ψυχήν σου, κατὰ ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐ
lis. τ timuit helias τ ſurrexit τ abiit tur
τῶν · καὶ ἐφοβήθη Ἠλίας καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κα
ta aiam ſuā: τ venit in berſa
τὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς Βηρσα
bee q eſt tuda. τ dimiſit puerū ſu
βεὲ ἡ ἐστι τοῦ Ἰούδα · καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐ
um ibi: τ ipſe pergit in deſerto vnā diei.
τοῦ ἐκεῖ, καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας ·
τ venit τ ſedit ſubter iuniperū: τ petiit
καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω ῥαδάμ, καὶ ἠτήσατο
ſic ſue vt moreret. τ ait ſufficiat
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν · καὶ εἶπεν, ἱκανούσθω
Ione. 4.a. nūc dñe: tolle iā aiam meā a me: q nō me
νῦν κύριε, λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ εἰσὶ
lior ſum ego ſup patres meos. τ dormi
σων εἰμὶ ἐγὼ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. καὶ ἐκοιμή
uit τ obdormiuit ſub plāta ibi. τ eccedā angelus
θη καὶ ὑπνωσεν ὑπὸ φυτὸν ἀσεί · καὶ ἰδοὺ τις ἄγγελος
tetigit eum: τ dixit illi: ſurge τ comede.
ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε ·
B τ reſpexit: τ ecce ad caput ſuū ſubci
καὶ ἐπέβλεψε, καὶ ἰδοὺ κατὰ κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυ
nericī panis ſubcinericius & lecythus aque. τ ſurrexit:
φίας ὀλυρίτης καὶ κεράμιον ὕδατος. καὶ ἀνέστη
helias τ comedit τ bibit: τ reuertus dormiuit.
Ηλίας καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη.
τ reuertus eſt angel⁹ dñi ſecundo: τ te
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥ
tigit eū: τ dixit ei: ſurge τ comede: q⁹ mul
ψατο αὐτ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀνάστηθι καὶ φάγε, ὅτι πολ
ta a te via. τ ſurrexit τ comedit τ bibit.
λὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός · καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν ·
τ abiit in fortitudine cibi illius quadra
καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύι τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαρά
Infra. ginta diebus τ quadraginta noctib⁹ vſq; ad mōtē
εο. κοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους
choreb. τ ingreſſus e illuc in ſpelūcā τ mā
Χωρὴβ · καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον καὶ κα
ſit ibi. τ ecce verbū dñi ad eū.
τέλυσεν ἐκεῖ · καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν.
τ dixit: q̄d tibi hic helya? τ dixit helias: ze
καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα Ηλία; καὶ εἶπεν Ηλίας, ζη
lans zelat⁹ ſū dño ōp: quia ꝑ derelique
λῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλι
rūt te filij iſrael. altaria tua deſtruxerūt:
πόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ · τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν,
τ ꝓphās tuos occiderūt in gladio. τ dere
καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπε
lict⁹ ſum ego ſolus: τ querūt aiam meā vt
λείφθην ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λα
auferāt eā. τ ait egredieris τ ſtabis coā dō
βεῖν αὐτήν · καὶ εἶπεν ἐξελεύσῃ καὶ στήσῃ ἐνώπιον κυ
mino in mōte: τ ecce dñs tranſibit τ
ρίου ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται καὶ
ſpūs grādis fortis diſſolues mōtes τ cōterēs
πνεῦμα μέγα, κραταιὸν διαλύον ὄρη καὶ συντρίβον
petras coā dño: nō in ſpū dñs.
πέτρας ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος.
τ poſt ſpūm commotio: nō in cōmotio
καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσεισ
ne dñs. τ poſt cōmotionē ignis: nō in
μῷ κύριος · καὶ μετὰ τὸν συσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν
C ignē dñs. τ poſt
τῷ πυρὶ κύριος · καὶ μετὰ ꝛcccccccccccccccccc

quomodo occidiſſet vniuerſos pphetas ba
al gladio. Miſitq; ieza
bel nuncium ad
heliam dicens. Hec mi
hi faciant dii
& hec addant: niſi hac
hora cras poſuero
animā tuā ſicut animā
vnius ex illis. Timuit
ergo helias & ſurgens
abiit quocunq; eū fere
bat voluntas: venitq; in
berſabee iuda: & dimi
ſit ibi puerū ſuū & per
rexit in deſertum viam
vnius diei. Cunq; veniſ
ſet & ſederet ſubter vi
nā iuniperū petiuit a
nime ſue vt moreretur:
& ait. Sufficit mihi do
mine: tolle animam me
am. Neq; enim melior
ſum q̄ patres mei. Pro
iecitq; ſe: & obdormi
uit in vmbra iuniperi.
Et ecce angelus domi
ni tetigit eum: & dixit
illi. Surge comede.
Reſpexit: & ecce ad ca
put ſuum ſubcinericius
panis & vas aque. Co
medit ergo & bibit: &
rurſum obdormiuit.
Reuerſuq; eſt angelus
domini ſecundo: & te
tigit eum & dixit illi.
Surge comede. Gran
dis enim tibi reſtat via.
Qui cū ſurrexiſſet: co
medit & bibit: & ambu
lauit in fortitudine cibi
illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus vſq; ad mōtem
dei oreb. Cūq; veniſ
ſet illuc: manſit in ſpe
lunca. Et ecce ſermo
dñi ad eum: dixitq; il
li. Quid hic agis he
lia? At ille reſpodit: ze
lo zelatus ſum pro do
mino deo exercituum:
quia dereliquerūt pa
ctum dñi filii iſrael. Al
taria tua deſtruxerunt:
& prophetas tuos occi
derunt gladio: & derel
ictus ſum ego ſolus: &
querunt animam meā
vt auferant eam. Et ait
ei. Egredere & ſta in
monte coā dño. Et ec
ce dñs tranſiit: & ſpūs
grandis & fortis ſubvertens montes & cōterens petras ante dñm.
Nō in ſpū dñs: & poſt
ſpm cōmotio. Non in
cōmotiōe dñs. Et poſt
cōmotionē ignis. Nō
in igne dñs. Et poſt

הָאִשָּׁה קוֹל הַמָּה הַדָּקָה וַיְהִי כְּשָׁמְעַ דַּק פ
אֵלִיָּהוּ וַיִּלַּט פָּנָיו בְּאַדַּרְתּוֹ וַיֵּצֵא לוט
וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל עמד
וַיֹּאמֶר מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ
בֶּחָרֶב וָאוֹתַר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ
אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכְּךָ מִדְבְּרָה דבר
דַּמֶּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ אֶת חֲזָאֵל נוא
לְמֶלֶךְ עַל אֲרָם וְאֶת יֵהוּא בֶּן נִמְשִׁי
תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וְאֶת מָשַׁח
אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה
תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתֶּיךָ׃ וְהָיָה נבא
הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יֵהוּא מות
וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית אֱלִישָׁע׃
וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת שאר
אֲלָפִים כָּל הַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר לֹא
כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא
נָשַׁק לוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת מצא
אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים שנה
עָשָׂר צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים בנה
הָעָשָׂר וַיַּעֲבֶר אֵלָיו אֵלִיָּהוּ וַיַּשְׁלֵךְ עבר שלך
אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃ וַיַּעֲזֹב אֶת הַבָּקָר עזב
וַיָּרָץ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶשְּׁקָה רוץ אמר
נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי וְאֵלְכָה אַחֲרֶיךָ עשׂה הלך
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה עָשִׂיתִי עשׂה
לָךְ׃ וַיָּשָׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת צֶמֶד שוב לקח
הַבָּקָר וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלֵי הַבָּקָר זבח בלה
נָשָׂלַם וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ קום שרת
וַיְשָׁרְתֵהוּ׃ וּבֶן הֲדַד Cap.xx.
מֶלֶךְ אֲרָם קָבַץ אֶת כָּל חֵילוֹ
וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מְלָכִים אִתּוֹ שנה
וְסוּס וָרֶכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר עַל שֹׁמְרוֹן עלה צור

ignē vox aure tenuis:ꝛ ibi dñs. ꝛ factū est vt au
τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, καὶ ἐκεῖ κύριος · καὶ ἐγένετο ὡς ἤκ
diuit helias: operuit vultum suū in pal
κουσεν Ηλίας, ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλω
lio suo: ꝛ egressus ē ꝛ stetit iuxta spelūcā. ecce
τῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη παρὰ τὸ στόμιον. καὶ ἰδοὺ
ad eū vox ꝛ dixit: qd tibi hic helia: ꝛ di
πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα Ηλία; καὶ εἶ
xit helias: zelāns zelat sum dño deo oipotēti:
πεν Ηλίας, ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ θεῷ παντοκράτορι,
quia dereliquerūt pactū tuū filij ysrael: al
ὅτι ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ισραηλ, τὰ θυ
taria tua destruxerūt: ꝛ prophetas tuos oc
σιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέ
ciderūt in gladio: ꝛ derelict sum ego solus: Ro.11.a. Eccl.48.b.
κτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπελείφθην ἐγὼ μονώτατος,
ꝛ querūt aiam meā vt auferāt eam. ꝛ ait
καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν · καὶ εἶπε
dñs ad eum: vade ꝛ reuertere in viam
κύριος πρὸς αὐτόν, πορεύου κὸ ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν
tuā: ꝛ venies in viā deserti damasci. ꝛ vnges
σου, καὶ ἥξεις εἰς ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ. καὶ χρίσεις τὸν
azael in regem sup syriam: ꝛ ten filiū namsi
ἀζαὴλ εἰς βασιλέα ἐπὶ συρίαν, καὶ τὸν ἰοὺ υἱὸν ναμεσ
si vnges in regē sup israel: ꝛ eliseū D
σεὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ισραηλ, καὶ τὸν ἐλισε
um filiū saphat de abelmeula vnges in prophetā
αι υἱὸν σαφὰτ ἐξ Ἀβελμεούλα χρίσεις εἰς προφήτην Ro.11.a.
pro te. ꝛ erit q̄ saluat fuerit de gladio azael: oc
ἀντὶ σοῦ. καὶ ἔσται ὃν σώσῃ ἐκ ῥομφαίας ἀζαὴλ, θα
cidet eū. ꝛ q̄ saluat fuerit de gladio eu: inter
νατώσει ἰοὺ · καὶ ὃν σωθήσεται ἐκ ῥομφαίας ἰοῦ, θανα
ficiet heliseus. ꝛ derelictā de israel septē mi
τώσει ἐλισαιέ. καὶ καταλείψω ἐξ Ισραηλ ἑπτὰ χιλιά
lia virorū: oia genua q̄ nō incurbuerūt genu
δας ἀνδρῶν, πάντα τὰ γόνατα ἃ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
baal: ꝛ oīe os q̄ nō adorauit eū. ꝛ
τῇ Βααλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ
profect ē helias, inde ꝛ reperit ibi heliseus fi
ἀπῆλθεν Ηλίας ἐκεῖθεν καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν ἐλισαιὲ υἱ
lū saphat: ꝛ ipse erāt arans in bobus. duodecim
ὸν σαφάτ, καὶ αὐτὸς ἦν ἀροτριῶν ἐν βουσί. δώδεκα
iuga boum erāt coram eo: ꝛ ipse in duo
ζεύγη βοῶν ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώ
decim. ꝛ obiit ad heliseū heliās: ꝛ proiecit
δεκα. καὶ ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν ἐλισαιὲ Ηλίας, καὶ ἔρριψεν
sup eū pallū suū. ꝛ reliquit heliseus
ἐπ' αὐτὸν τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ. καὶ κατέλιπεν ἐλισαιὲ
boues: ꝛ cucurrit post heliā ꝛ ait: obsecu
τοὺς βοῦς, καὶ ἔδραμεν ὀπίσω Ηλίου καὶ εἶπε, κατα
labor patrē meū ꝛ matrē meā: ꝛ fe
φιλήσω τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ ἀκο
quar te post te. ꝛ dixit ei: vade
λουθήσω σοι ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
reuertere: qd feci tibi? ꝛ reuersus est a ter
ἀνάστρεφε, τί πεποίηκά σοι; καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ ὄπι
go eius. ꝛ tulit iuga boū: ꝛ ma
σθεν αὐτοῦ. καὶ ἔλαβε τὰ ζεύγη τῶν βοῶν, καὶ ἔθυ
ctauit ꝛ coxit ea in instrumētis boū:
σε καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν,
ꝛ dedit pplo ꝛ comederūt. ꝛ surrexit ꝛ a
καὶ ἔδωκεν τῷ λαῷ καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο
biit post heliā: ꝛ ministrabat ei. Ca.20.
ρεύθη ὀπίσω Ηλίου, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ. Ca.20.

ꝛ cōgregauit filius ader rex syrie om A
Καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς συρίας πᾶ
nem exercitū suum: ꝛ triginta ꝛ duo
σαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα καὶ δύο
reges secum: ꝛ equi ꝛ currus: ꝛ
βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα, καὶ
ascēderūt ꝛ obsederūt cōtra samariam.
ἀνέβησαν καὶ ἐπολιόρκησαν ἐπὶ Σαμαρείαν,

ignē vox aure tenuis:ꝛ ibi dñs. ꝛ factū est vt au
dīt helias: operuit vultū suū in pal
lio suo: ꝛ egressus ē ꝛ stetit in ostio spelunce:
& ecce vox ad eum dicens. Quid hic agis
helia? Et ille respondit. zelo zelatus sum p do
mino deo exercituum: quia dereliquerunt pa
ctū tuum filii israel. Altaria tua destruxerūt:
& prophetas tuos occiderūt gladio: & dere
lictus sum ego solus: & q̄rūt aiam meā vt auferant eam. Et ait dñs ad eū. Vade & reuerte re in viā tuā p desertū i damascū. Cūq; puene ris illuc vnges azahel regem super syriā: & iehu filium namsi vnges regem sup israel. Heliseum autem filium saphat qui ē de abelmeula vnges prophetā p te. Et erit q̄cūq; fugerit gladiū azahel: occidet eū iehu: & q̄cūq; fugerit gladium iehu interficiet eū heliseus. Et derelinquā mihi in israel septem milia virorū: quorū ge nua non curuata sunt incuruata añ baal & oīne os quod non adorauerit eū osculans manū. Profectus ergo inde helias reppit heli seū filiū saphat arātē in duodecim iugis boū: & ipse in duodecī iugis boū arātibus vnus erat. Cūq; veniſſet helias ad eū: misit pallū suū sup eū. Qui statim relictis bobus cucurrit post heliam: & ait. Oscu lor oro te patrē meū & matrē meā: & sic sequar te. Dixitq; ei. Vade & reuertere. Qd ei meū erat feci tibi. Reuersus autem ab eo: tulit par tem boū & mactauit illud: & in aratro boum coxit carnes & dedit populo & comederūt. Consur gensq; abiit & secutus ē heliā & ministrabat ei. Ro
Orro benadab rex syrie congre gauit oēm exercitū suū & triginta duos reges secum & equos & cur rus & ascendens pugna bat contra samariam

ת expugnauerūt eā. ת misit nuncios ad
καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
achaab regem ifrael in ciuitatē. ת dixit
τὸν ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶπε
ad eū: hec dicit filiꝰ ader: argētū tuū
πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει υἱὸς ἄδερ, τὸ ἀργύριόν σου
ת aurum tuū meū eſt: ת vxores tue ת
καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ
filij tui pulcherrimi mei ſunt. ת rūdit
τὰ τέκνα σου τὰ κάλλιστά ἐμά ἐστιν. καὶ ἀπεκρίθη
rex iſrael ת dixit: ſicut locutꝰ es dñe
ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, καθὼς ἐλάλησας κύριέ
mi rex: tuꝰ ſum ego: ת omnia mea.
μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγώ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.
ת reuerſi ſūt nūcij ת dixerūt: hec dicit fi
καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον, τάδε λέγει υἱ=
lij ader: ego mitti ad te dicēs: argētū
ὸς ἄδερ, ἐγὼ ἀπέσταλκα πρὸς σέ λέγων, τὸ ἀργύριόν
tuū ת aurū tuū ת vxores tuas ת
σου καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ
filios tuos dabis mihi: ת hec hora cras
τὰ τέκνα σου δώσεις μοι, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔ
mittam ſeruos meos ad te: ת ſcru
ριον ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σέ, καὶ ἐξε=
tabūtur domus tuas ת domus ſer=
ρευνήσουσι τοὺς οἴκους σου καὶ τοὺς οἴκους τῶν παί=
uoꝝ tuoꝝ: ת erūt oīa deſiderta oculo=
δων σου, καὶ ἔσται πάντα ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλ
rum tuoꝝ: ſuꝑ q̄ iniecerūt manus ſuas: ac
μῶν αὐτῶν, ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, λή
cipiēt. ת vocauit rex iſrael oēs
B φονται. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς
ſeniores terre: ת dixit eis: cognoſcite ꝫ ת
πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, γνῶτε δὴ καὶ
videte: q̄m malū iſte querit: q̄m miſit ad me
ἴδετε, ὅτι κακὰν οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρός με
pro vxoribꝰ meis ת pro filijs meis. ת ar
περὶ τῶν γυναικῶν μου καὶ περὶ τῶν τέκνων μου. καὶ τὸ ἀρ
gētum meū ת aurū meū nō prohibui ab eo.
γύριον μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἐκώλυσα ἀπ' αὐτοῦ.
ת dixerūt ei nuncij patris ſui uniuerſus pplꝰ: nō audias
καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαός, μὴ ἀκούσῃς
ת nō velis. ת dixit nuncijs filij ader: dicite
καὶ μὴ θελήσῃς. καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ ἄδερ, εἴπατε
vñō vt̄ro iuxta ea q̄ miſiſti ad ſer
τῷ κυρίῳ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλας πρὸς τὸν δοῦ
uū tuū: in initio facti. at verbū hoc nō potero
λόν σου, ἐν πρώτοις ποιήσω. τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι
facere. ת abierūt nuncij ת retulerūt ei verbū.
ποιῆσαι. καὶ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες καὶ ἀπέστρεψαν αὐτῷ λόγον.
ת miſit ad eū filiꝰ ader dicēs: hec faci=
καὶ ἐπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς ἄδερ λέγων, τάδε ποιή
ant mihi dij ת hec addant: ſi ſufficerit pulue
σαίη μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσει χοῦς
ſamarie pugillus oī ppło pedibꝰ meis.
σαμαρείας τοῖς δρασὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου.
ת rūdit rex iſrael ת ait: ſufficiat vobis:
καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, ἱκανούσθω ὑμῖν,
nō glorietur gibboſus vt rectus. ת factū eſt q̄n reſpō
μὴ καυχάσθω ὁ κύριος ὡς ὁ ὀρθίος. καὶ ἐγένετο ὡς τε ἀπεκρί=
dit ei verbū iſtud: bibēs erat ipſe ת oēs
θη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ
reges q̄ cū eo in tabnaculis. ת ait ſeruis ſu
βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν σκηναῖς. καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐ
is: edificate vallū. ת poſuerūt vallū ſup
τοῦ, οἰκοδομήσατε χάρακα. καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν
ciuitatē. ת ecce ppha vn⁹ acceſſit achaab re
πόλιν. καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσῆλθε τῷ ἀχαὰβ βασι
gi iſrael: ת dixit: hec dicit dñs: ſi vidiſti oēm
C λεῖ ἰσραὴλ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κς, εἰ ἑώρακας πάντα τὸν
turbā magnā hanc: ecce ego trado eā hodie
ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν σήμερον

'& obſedit"eam. 'Mittēſ
q̄'nuncios'ad ∞∞∞∞∞∞∞
"achab'regem'iſrael"in
ciuitatem'ait.∞∞∞∞∞∞∞
"Hec"dicit'bēadab. 'Ar
gentū tuū" & aurū tuū
"meū"eſt:"& vxores tue
"& filii tui"optimi' mei
' ſunt."Rūdit"q̄'rex "iſra
el.' Iuxta verbum tuum
'dñe mi"rex: "tuus ſum
'ego"& omnia'mea. ∞∞∞
"Reuertēteſq̄"nūcii'di=
xerunt."Hec'dicit ∞∞∞
"benadab'qui"miſit nos
'ad te. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'Argētū tuū "& aurū tu
um'& vxores tuas'& fili
os tuos"dabis'mihi. ∞∞∞
"Cras igitur'hac eadem
hora'mittā"ſeruos meos
"ad te'& ſcrutabūtur'do
mū tuā"'&"domū"ſeruo
rū tuorū: "&"oē qd eis
'placuerit'ponēt "in ma
nibus ſuis'& auferent.
'Vocauit aūt' rex"iſrael
"omnes'ſeniores" terre:
'& ait.'Aiaduertite"& vi
dete:'q̄m inſidietur no=
bis."Mitt"enim" ad me
"pro vxoribus meis' &
filiis"& pro argento' &
auro:"& non'abnui. ∞∞∞
"Dixeruntq̄"oēs'maio=
res natu"& vniuerſus ∞
'populus aa eū.'Nō"au=
dias"neq̄'acqeſcas illi.
"Rūditq̄'nuncijs "ben
dab. "Dicite"dño meo
"regi.'Oia pp"ā q̄'miſiſti
"ad me'ſeruum tuum ∞
'in initio'faciam: "hanc
autem'rem ∞∞∞∞∞∞∞
'facere'nō"poſſum.'Re
uerſiq̄"nuncii ∞∞∞∞∞∞∞
"retulerunt ei. Qui" re=
miſit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"& ait."Hec"faciant'mi=
hi" dii'& hec ∞∞∞∞∞∞∞
"addāt:'ſi'ſuffecerit'pul
uis"ſamarie ∞∞∞∞∞∞∞
"pugillis'omnis"popu=
li'qui'ſequitur me. ∞∞∞
"Et reſpondens"rex'iſra
el"ait.'Dicite ei.∞∞∞∞∞∞
"Ne"glorietur"accinctus
eque"vt diſcinctus."Factū
eſt ātē'cum audiſſet bena
dab"verbum'iſtud'bibe
bat'ipſe'& reges "in vm
braculis:"& ait ∞∞∞∞∞∞
"ſeruis ſuis. 'Circūdate
citatē. 'Et circūdederūt e
am.'Et ecce"ppheta'vn?
"accedens"ad"achab ∞∞
'regē"iſrael:'ait ei. "Hec
'dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"dñs.'Certe vidiſti'oēm
"multitudinē'hāc"nimi=
am."Ecce ego 'tradā eā
'in manum tuā"hodie:

וַיַּלְחֶם בֶּן הֲדַד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל
אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָעִירָה וַיֹּאמֶר
לוֹ כֹּה אָמַר בֶּן הֲדַד כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ לִי
הוּא וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים לִי לָהֶם׃
וַיַּעַן מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְךָ אֲנִי וְכָל אֲשֶׁר לִי׃
וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ כֹּה אָמַר
בֶּן הֲדַד לֵאמֹר כִּי שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ
לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ
לִי תִתֵּן כִּי אִם כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח
אֶת עֲבָדַי אֵלֶיךָ וְחִפְּשׂוּ אֶת בֵּיתְךָ
וְאֶת בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל מַחְמַד
עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ׃ וַיִּקְרָא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְכָל זִקְנֵי הָאָרֶץ
וַיֹּאמֶר דְּעוּ נָא וּרְאוּ כִּי רָעָה זֹה
מְבַקֵּשׁ כִּי שָׁלַח אֵלַי לְנָשַׁי וְלִבָנַי
וְלִכַסְפִּי וְלִזְהָבִי וְלֹא מָנַעְתִּי מִמֶּנּוּ׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל הַזְּקֵנִים וְכָל הָעָם
אַל תִּשְׁמַע וְלוֹא תֹאבֶה׃ וַיֹּאמֶר
לְמַלְאֲכֵי בֶן הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֶל עַבְדְּךָ
בָּרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה וְהַדָּבָר הַזֶּה
לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים
וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן הֲדַד
וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים וְכֹה
יוֹסִפוּ אִם יִשְׁפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן
לִשְׁעָלִים לְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָי׃
וַיַּעַן מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ
אַל יִתְהַלֵּל חֹגֵר כְּמַפְתֵּחַ׃ וַיְהִי
כְּשָׁמְעוֹ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה
הוּא וְהַמְּלָכִים סַכּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל
עֲבָדָיו שִׂימוּ וַיָּשִׂימוּ עַל הָעִיר׃
וְהִנֵּה נָבִיא אֶחָד נִגַּשׁ אֶל אַחְאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
יְהוָה הֲרָאִיתָ אֶת כָּל הֲמוֹן הַגָּדוֹל
הַזֶּה הִנְנִי נֹתְנוֹ בְיָדְךָ הַיּוֹם

Prima.heb.Tex.he.iii.Regū.xx.

וידעת כי אני יהוה: ויאמר אחאב אמר
נבי ויאמר כה אמר יהוה הנערי
שרי המדינות ויאמר מי יאסר שור מדן
הלחם ויאמר אתה: ויפקד את אסר לחם
כל נערי שרי המדינות ויהיו מאתים היה מאה
שנים ושלשים ואחריהם פקד שנים שנה
את כל העם כל בני ישראל שבעת
אלפים: ויצאו בצהרים ובן הדד שתה שכור בסכות הוא והמלכים
שלשים ושנים מלך עזר אתו:
ויצאו נערי שרי המדינות
ראשנה וישלח בן הדד וינידו לו ויאמר אנשים יצאו משמרון:
ויאמר אם לשלום יצאו תפשום חיים ואם למלחמה יצאו חיים
תפשום: ואלה יצאו מן העיר נערי
שרי המדינות והחיל אשר
אחריהם: ויכו איש איש וינסו
ארם וירדפם ישראל וימלט בן
הדד מלך ארם על סוס ופרשים:
ויצא מלך ישראל ויך את הסוס
ואת הרכב ויך מכה גדולה בארם: נתל
וינש הנביא אל מלך ישראל
ויאמר לו לך התחזק ודע וראה
את אשר תעשה כי לתשובת
השנה מלך ארם עלה עליך: ועבדי
מלך ארם אמרו אליו אלהי הרים
אלהים על כן חזקו ממנו ואולם
נלחם אתם במישור אם לא נחזק
מהם: ואת הדבר הזה עשה הסר
המלכים איש ממקמו ושים פחות
תחתיהם: ואתה תמנה לך חיל
כחיל הנפל מאותך וסוס כסום
וכרכב ונלחמה אותם במישור
אם לא נחזק מהם וישמע לקולם
ויעש כן: ויהי לתשובת השנה

Trāsla.B.Vie.Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

vt ſcias ſqa ego ſum dominus. Et ait achab. Per quem? Dixitq; ei. Hec dicit dñs. Per pediſſequos principū prouinciarū. Et ait. Quis incipiet pliari? Et ille dixit: tu. Recenſuit ergo pueros pricipū prouinciarū & reppit numerū ducētorū trigita duorū. Et recēſuit poſt eos populum omnes filios iſrael ſeptem ꝯ milia: & egreſſi ſūt meridie. Benadab autem bibebat temulētus in vmbraculo ſuo & reges trigita duo cū eo q ad auxilium eius venerant. Egreſſi ſunt aūt pueri principum prouinciarū i prima frōte. Miſit itaq; benadab: q nūciaueruūt ei dicentes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. At ille ait. Siue p pace veniūt apphendite eos vīos: ſiue vt prelientur vinos eos ꝯ capite. Egreſſi ſunt ergo pueri principū prouinciarū: ac reliquus exercitus ſeqbatur. & percuſſit vnuſqſq; virū quicōtra ſe veniebat: fugeruntq; ſyri & pſecutus ē eos iſrael. Fugit quoq; benadab rex ſyrie in equo cū eqtibus ſuis. Necnō egreſſus rex iſrl pcuſſit equos & currus: & pcuſſit ſyriam plaga magna nimis. Accedēs aūt ppheta ad regē iſrael dixit ei. Vade & cōfortare: & ſcito & vide quid facias. Sequēti ei anno rex ſyrie aſcendet contra te. Serui vero regis ſyrie dixerunt ei. Dii montium ſunt dii eorū: ideo ſupauerūt nos. Sed melius eſt vt pugnemus cōtra eos i cāpeſtribus & obtinebimus eos. Tu ergo verbū hoc fac. Amoue ꝯ reges ſingulos ab exercitu tuo & pōe pricipes pro eis: & iſtaura numerū militū q ceciderūt de tuis: & equos ſm equos priſtinos: & currus ſm curr quos añ habuiſti: & pugnabim cōtra eos i cāpeſtri: & videbiſ q obtiebim eos. Credidit cōſilio eor: & fecit ita. Igitur poſtq; ann

in manus tuas: τ ſcies: ϕ ego dñs. τ ait achaab: εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος· καὶ εἶπεν Αχααβ quis: i quo? τ dixit: hec dicit dñs in pediſſequis χαάβ, ἐν τίνι; καὶ εἶπε, τάδε λέγει κύριος ἐν τοῖς παιδαρίοις principū principū pūnciarū. τ ait achaab: quis conρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ εἶπεν Αχααβ, τίς συνά figet preliū? τ dixit: tu. τ recēſuit achaab ξει γὸν πόλεμον; καὶ εἶπεν, σύ· καὶ ἐπεσκέψατο Αχααβ pueros principū pūnciaꝝ: τ fuerūt ducentous παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, καὶ ἐγένοντο διακό ti triginta τ duo τ poſt hec recēſuit σιοι τριάκοντα καὶ δύο· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο γὸν ppm oēs filiū virtutis ſeptē milia: τ egreſſus ē me λαὸν πάντα υἱῶν δυνάμεως ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ ἐξῆλθεν μεridie. τ filius ader bibēs τ temulēt in vmbraculo ſue σημβρίας· καὶ υἱὸς Αδερ πίνων καὶ μεθύων ἐν σοκχώθ αὐτοῦ τ reges: triginta τ duo reges auxiliarij καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς οἱ συμβοηθοὶ cum eo. τ egreſſi ſunt pueri principū μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐξῆλθον τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν prouinciaꝝ i primis. τ miſit filius abel: τ nūciaueχωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄβελ, καὶ ἀνήγγειruūt ei dicētes: viri egreſſi ſūt de ſamaria. τ aλαν αὐτῷ λέγοντες, ἄνδρες ἐξῆλθον ἐκ σαμαρείας. καὶ εἶit rex: ſi in pace ipſi egrediūtur: apπεν ὁ βασιλεύς, εἰ εἰς εἰρήνην αὐτοὶ ἐκπορεύονται, συλprehēdite eos vīos. τ ſi in preliū egreſſi ſūt: ap λάβετε αὐτοὺς ζῶντας· καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, συλprehēdite eos vīos. τ egreſſi ſūt de ciuitate λάβετε αὐτοὺς ζῶντας· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως τὰ pueri principū pūnciarū τ exercitus poſt παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ ἡ δύναμις ὀπί eos. τ percuſſit vnuſqſq; cū q iuxta ſe: τ fuge σω αὐτῶν· καὶ ἐπάταξεν ἕκασος γὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔφυrunt ſyri. τ perſecut eſt eos iſrael: τ ſaluat γον οἱ σύροι· καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ισραήλ, καὶ σώζεται filius ader rex ſyrias in equis equitū. τ egreſ υἱὸς Αδερ βασιλεὺς συρίας ἐφ' ἵππων ἱππέων· καὶ ἐξῆλ ſus ē rex iſrael: τ cepit equos τ θεν ὁ βασιλεὺς Ισραήλ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους καὶ τὰ currus: τ percuſſit plaga magna in ſyria. τ ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν πληγὴν μεγάλην ἐν συρίᾳ· καὶ acceſſit ppha ad regē iſrael dicēs: προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς γὸν βασιλέα Ισραὴλ λέγων, cōfortare τ ſcito τ vide qđ facies: q; reuer κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις; ὅτι ἐπισρέtente anno: filius ader rex ſyrie aſ φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, υἱὸς Αδερ βασιλεὺς συρίας ἀνα cendit cōtra te. τ ſerui regis ſyrie dixerūt βαίνει ἐπὶ σέ· καὶ οἱ παῖδες βασιλέως συρίας εἶπον ad eū: dei mōtiū deus iſrael τ nō dei valē πρὸς αὐτόν, θεὸς ὀρέων ὁ θεὸς Ισραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιliuum: pp hoc preualuerūt ſup nos. ſi aūt puλάδων, διὰ τοῦτο ἐκράτησαν ὑπὲρ ἡμῶν. ἐὰν δὲ πο gnauerimus cū eis in plano pfecto obtinebimus ſup λεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ ἢ μὴν κρατήσομεν ὑπὲρ iſraeo. eos. τ fac iuxta verbū hoc: amoue αὐτούς· καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἀπόςεισον reges vnūquemq; in locū ſuum: τοὺς βασιλεῖς ἕκασον εἰς γὸν τόπον αὐτοῦ, τ pone pro eis principes: τ inſtaura tu ſim καὶ θὲς ἀντ' αὐτῶν σατράπας, καὶ ἄλλαξον σὺ κατὰ exercitū q cecidit de te: τ equū τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον ſcm equum: τ currus ſm cur κατὰ γὸν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρμα rus: τ pugnabimus cōtra eos i plano: τ obti τα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθύ, καὶ κρα nebimus ſup eos. τ audiuit vocē eor: τ τήσομεν ὑπὲρ αὐτούς· καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ fecit ita. τ factū eſt trāſeunte anno: ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἐγένετο ἐπισρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ,

recenſuit filius ader Syriam: & aſcēdit in
καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Αδερ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς
aphec ad pugnā cōtra iſrael. & filij iſrael recen=
ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ισραηλ. καὶ οἱ υἱοὶ Ισραηλ ἐπε=
ſiti ſunt: & venerūt in occurſū eorū.
σκέπησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν.
& caſtrametatꝰ eſt iſrael ex aduerſo eor: quaſi
καὶ παρεμβάλεν Ισραηλ ἐξ ἐναντίας αὐτῶν, ὡσεὶ
duo greges capraꝝ. & ſyria repleuit terrā. &
δύο ποίμνια αἰγῶν. καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν. καὶ
accеſſit homo dei: & dixit regi
προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ
iſrael hec dicit dñs: eo q̄ dixit ſyria: q̄
Ισραηλ, τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν Συρία, ὅτι
B deus mōtiū dñs deꝰ iſrl & nō deꝰ vallīū ipſe:
5.ro: θεὸς ὀρέων κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων αὐτός,
& dabo exercitū magnū hunc in manus
καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖράς
tuas: & ſcies q̄ ego dñs. & caſtrametātur
σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ παρεμβάλλουσιν
iſt contrā hīs ſeptē diebus. & factū
οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένε=
eſt die ſeptima: & appꝓpinquit bellū
το τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσῆγεν ὁ πόλεμος.
& percuſſit iſrael ſyriam cētū milia
καὶ ἐπάταξεν Ισραηλ τὴν Συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας
peditū vna die. & fugerūt reliqui in aphe
πεζῶν μιᾷ ἡμέρᾳ. καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφε
ca: in ciuitatē, & cecidit murus ſup vigi
κά, εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκο
ti & ſeptē milia virorū q̄ remāſerāt. & fl
σι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων. καὶ Αδὲρ
lius ader fugit & ingreſſus eſt in domū cubicu
ὁ ἄδερ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶ
li in ꝓmptuariū. & dixerūt ſerui ei⁹
νος εἰς τὸ ταμιεῖον. καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ
ad eū: ecce tā audiuimus: q̄ reges do
πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ δὴ ἠκούσαμεν, ὅτι βασιλεῖς οἴ=
mus iſrael reges mīc ſunt. ponamus igit
κου Ισραηλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν. ἐπιδώμεθα δὴ
ſaccos ſup lūbos noſtros: & funiculos in ca=
σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφῦς ἡμῶν, καὶ χοινία ἐπὶ τὰς κε
pitibus noſtris: & eamus ad regē iſrael:
φαλὰς ἡμῶν, καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν βασιλέα Ισραηλ,
ſi forte viuificabit aīas noſtras. & accinxe
ἴσως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. καὶ περιεζώσαν
runt lumbos ſuos ſaccis & ligauerūt funiculis
το τὰς ὀσφύας αὐτῶν σάκκους καὶ ἔδησαν χοινίοις
capita ſua: & dixerūt regi iſrael:
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ Ισραηλ,
ſeruꝰ tuus filiꝰ ader dicit: viuat ia aīa mea.
ὁ δοῦλός σου υἱὸς Ἄδερ λέγει, ζησάτω δὴ ἡ ψυχή μου.
& dixit: ſi adhuc viuit: frater meus eſt. & viri
καὶ εἶπεν, εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστίν. καὶ οἱ ἄνδρες
F prō oīe acceperūt & feſtinauerūt & rapuerūt verbū eius
ἐνισάμενοι καὶ ἔσπευσαν καὶ ἀνείλαντο τὸν λόγον αὐτοῦ
de ore eius: & dixerūt: frater tuus fi
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον, ἀδελφός σου υἱ
lius ader. & dixit: ingredimini & capite eum.
ὸς Ἄδερ. καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε καὶ λάβετε αὐτόν.
& egreſſus ē ad eū fili⁹ ader: & imponunt
καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν
eum ſup currū ad eū. & dixit ad eum:
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
ciuitates quas tulit pater meus a patre
τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός
tuo reddam tibi. & exitus pones in damaſco
σου ἀποδώσω σοι. καὶ ἐξόδους θήσεις ἐν Δαμασκῷ
tibi: ſicut poſuit pater meꝰ in ſamaria. & ego
σεαυτῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐγὼ
in fedēre mittā te. & pepigit ei fedus:
ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην,

trāſierat⁹recēſuit ⁷benadab⁸ſyros:⁹& aſcēdit ⁷in
afec:⁷vt pugnarēt⁸cōtra ⁹iſrael.⁷Porro filij⁹iſrael
⁷recenſiti ſunt:⁷& acceptis cibariis⁸ꝓfecti ⁹ex
aduerſo:⁷caſtrasq̄ metati ſunt⁸cōtra eos ⁹q̄ſi duo
puſ⁸greges⁹capraꝝ:⁹ſyri autem ⁷repleuerunt
⁷terram.⁸Et accedens vir⁹dei⁷dixit ooooooo
⁸ad⁹regem⁷iſrael. ⁷Hec ⁷dicit ooooooooooooo
⁸dominus.⁹Quia⁸dixerunt⁷ſyri:⁸deus ooooooo
⁸mōtiū eſt⁹dominus:⁹& non⁸eſt⁹deus ⁷vallium:
⁷dabo⁷omnem ⁷multitudinem⁸hanc ⁷grandem
⁷in manu tua: ⁷& ſcietis
⁹quia⁷ego ſum⁷dominꝰ
⁸Dirigebantq̄ ⁷ſeptem
⁸diebus⁷ex aduerſo ⁹hi
atq̄⁹illi acies: ⁹ſeptima
autē⁹die⁸cōmiſſum eſt
⁷bellum.⁹Percuſſerunt⁸q̄ ⁷filij⁸iſrael⁹de ooooooo
⁷ſyris⁷centum⁸milia⁹peditū⁷in die⁹vna. ooooooo
⁷Fugerūt ⁷ãt⁷qui remanſerūt⁸in afec⁹i⁷ciuitatē:
⁸& cecidit⁷murus ⁸ſuper
⁸viginti⁹ſeptem ooooooo
⁷milia⁸hoim⁷q remanſerāt.⁹Porro benadab⁸fugiēs⁷ingreſſus ē⁷ciuitatē
in⁸cubiculū qđ erat ⁹intra cubiculū. ⁷dixerūtq̄
⁹ei⁷ſeruꝰ tuus⁷Ecce ⁹audiuim⁹?⁷ꝙ⁹reges⁷dom⁹? ⁸if
raēl⁹clementes ſint. ooo
⁷Ponamus⁸itaq̄ ⁷faccos
⁸in lumbis noſtris ooooo
⁸& ⁷funiculos⁷in capitib⁹
noſtris:⁷& egrediamur
⁸ad⁹regē ⁷iſrael: ⁹forſitā
⁷ſaluabit⁸aīas noſtras oo
⁹Accinxerūt⁷faccis⁸lumbos ſuos⁷& poſuerūt⁷funiculos⁸⁹in capitib⁹ ſuis
⁸venerūq̄⁹ad⁷regē ⁸iſrael⁷& dixerūt ei.⁸ Seruus
tuꝰ⁷benadab⁸dicit.⁷ Viuat⁷oro te⁸aīa mea. ⁹Et
ille⁹ait.⁷Sī adhuc ⁹viuit
⁷frater meus⁷eſt. Quod
⁹acceperūt⁸viri⁹ꝓmie:
⁷& feſtinātes⁸ rapuerunt
verbū⁷ex ore ei⁹?⁸atq̄ dixerūt.⁸Frater tuꝰ⁹benadab viuit.⁸Et dixiteis.⁷I
te & ⁸adducite eū ad me
⁷Egreſſus eſt ergo⁸ad eū
⁸benadab:⁷& leuauit eū
⁸in⁹currū ſuū.Quiſ⁷dixit
⁹ei. ⁷Ciuitates ⁷q̄s⁸tulit
⁹pr̄ me⁹?⁷a⁸patre tuo⁷reddā:⁸ & plateas⁸fac ⁹tibi
⁹in damaſco⁹ſicut fecit
⁹pr̄ meus⁷in ſamaria: ⁸& ego⁷federat⁹?recedā a te
⁷Pepigit ergo ooooooo

וַיִּפְקֹד בֶּן הֲדַד אֶת אֲרָם וַיַּעַל אֲפֵקָה
לְמִלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
הָתְפָּקְדוּ וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם
וַיִּחַן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי
חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ אֶת
הָאָרֶץ: וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי
הָרִים יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי עֲמָקִים
הִוא וְנָתַתִּי אֶת כָּל הֲמוֹן הַגְּדוֹל
הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה:
וַיִּחֲנוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַתִּקְרַב
הַמִּלְחָמָה וַיִּכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
אֲרָם מְאָה אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד:
וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל הָעִיר
וַתִּפֹּל הַחוֹמָה עַל עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה
אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים וּבֶן הֲדַד נָס
וַיָּבֹא אֶל הָעִיר חֶדֶר בַּחֶדֶר: וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו עֲבָדֶיו הִנֵּה נָא שָׁמַעְנוּ כִּי
מַלְכֵי בֵית יִשְׂרָאֵל מַלְכֵי חֶסֶד
נָשִׂימָה נָא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ
וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת נַפְשֶׁךָ:
וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וַחֲבָלִים
בְּרֹאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּךָ בֶן הֲדַד אָמַר תְּחִי נָא
נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ חַי אָחִי הוּא:
וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּהוּ
מִמֶּנּוּ וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶּן הֲדַד
וַיֹּאמֶר בֹּאוּ קָחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן
הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל הַמֶּרְכָּבָה: וַיֹּאמֶר
אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקַח אָבִי מֵאֵת
אָבִיךָ אָשִׁיב וְחֻצוֹת תָּשִׂים לְךָ
בְּדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר שָׂם אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן
וַאֲנִי בְּבְרִית אֲשַׁלְּחֲךָ וַיִּכְרֹת לוֹ
מַלְכֵי בֵית יִשְׂרָאֵל כִּי מַלְכֵי חֶסֶד
הֵם נָשִׂימָה נָא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ
וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת נַפְשֶׁךָ:

פָּקַד עָלָה
לְמִלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
חָנָה שָׂנֵא
חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ אֶת
נָגַשׁ
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
אֱלֹהֵי
הָרִים יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי עֲמָקִים
נָתַן הָמוֹן
יוֹם
שָׁבַע קָרַב
לָחַם נָכָה
אֲרָם מֵאָה אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד:
נוּס
וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל הָעִיר
נָפַל חֹמָה
עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה
אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים וּבֶן הֲדַד נָס
בוֹא אָמַר
וַיָּבֹא אֶל הָעִיר חֶדֶר בַּחֶדֶר: וַיֹּאמְרוּ
אֱלֹהִים עָבַד
הִנֵּה נָא שָׁמַעְנוּ כִּי
חָנָן
מַלְכֵי בֵית יִשְׂרָאֵל כִּי מַלְכֵי חֶסֶד
שׂוּם
נָשִׂימָה נָא שַׂקִּים בְּמָתְנֵינוּ
יָצָא
וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל מֶלֶךְ
אֱלֹהִי
יִשְׂרָאֵל אוּלַי יְחַיֶּה אֶת נַפְשֶׁךָ:
חָנָן
וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם וַחֲבָלִים
נָגַשׁ
בְּרֹאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
חָיָה
וַיֹּאמְרוּ עַבְדְּךָ בֶן הֲדַד אָמַר תְּחִי נָא
נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ חַי אָחִי הוּא:
נָחַשׁ מָהַר
וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּהוּ
חָלַט
מִמֶּנּוּ וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶּן הֲדַד
יצא לָקַח
וַיֹּאמֶר בֹּאוּ קָחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן
עָלָה רָכַב
הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל הַמֶּרְכָּבָה: וַיֹּאמֶר
עִיר
אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקַח אָבִי מֵאֵת
שׁוּב תּוּן
אָבִיךָ אָשִׁיב וְחֻצוֹת תָּשִׂים לְךָ
שׂוּם בָּרוּת
בְּדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר שָׂם אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן
שָׁלַח כָּרַת
וַאֲנִי בְּבְרִית אֲשַׁלְּחֲךָ וַיִּכְרֹת לוֹ

[a]דְּבִית [b]וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃ [c]וְאִישׁ [d]אֶחָד [e]מִבְּנֵי
[f]הַנְּבִיאִים [g]אָמַר [h]אֶל־רֵעֵהוּ [i]בִּדְבַר־יְהוָה
[m]הַכֵּינִי־נָא [n]וַיֹּאמֶן [o]הָאִישׁ [p]לְהַכֹּתוֹ׃ [m]נְכֵה [n]מָאן
[q]וַיֹּאמֶר [r]לוֹ [s]יַעַן [t]אֲשֶׁר [u]לֹא [v]שָׁמַעְתָּ
[w]בְּקוֹל־יְהוָה [x]הִנֵּה [y]הוֹלֵךְ [z]מֵאִתִּי [a]וְהִכָּךְ [b]הִנֵּה הָלַךְ
[c]הָאֲרִיֵה [d]וַיֵּלֶךְ [e]מֵאֶצְלוֹ [f]וַיִּמְצָאֵהוּ [g]הָאֲרִיֵה [h]אֵבֶה מְצָאוֹ
[i]וַיַּכֵּהוּ׃ [j]וַיִּמְצָא [k]אִישׁ [l]אַחֵר [m]וַיֹּאמֶר
[n]הַכֵּינִי־נָא [o]וַיַּכֵּהוּ [p]הָאִישׁ [q]הַכֵּה [r]וַיַּצְתֵּהוּ׃
[s]וַיֵּלֶךְ [t]הַנָּבִיא [u]וַיַּעֲמֹד [v]לַמֶּלֶךְ [w]עַל־הַדָּרֶךְ [x]נָבֵא עֹמֵד
[y]וַיִּתְחַפֵּשׁ [z]בָּאֵפֶר [a]עַל [b]עֵינָיו׃ [c]וַיְהִי [d]חָפֵשׁ רָבֵה
[e]הַמֶּלֶךְ [f]עֹבֵר [g]וְהוּא [h]צָעַק [i]אֶל־הַמֶּלֶךְ
[j]וַיֹּאמֶר [k]עַבְדְּךָ [l]יָצָא [m]בְּקֶרֶב [n]הַמִּלְחָמָה [o]לְחָם
[p]וְהִנֵּה [q]אִישׁ [r]סָר [s]וַיָּבֵא [t]אֵלַי [u]אִישׁ [v]סוּר בּוֹא
[w]וַיֹּאמֶר [x]שְׁמֹר [y]אֶת־הָאִישׁ [z]הַזֶּה [a]אִם [b]אָבֹר
[c]הֶפְקֵד [d]יִפָּקֵד [e]וְהָיְתָה [f]נַפְשְׁךָ [g]תַּחַת [h]נַפְשׁוֹ
[i]נַפְשׁוֹ [j]אוֹ [k]כִכַּר [l]כֶּסֶף [m]תִּשְׁקוֹל׃ [n]וַיְהִי [o]שָׁכֹל
[p]עַבְדְּךָ [q]עֹשֶׂה [r]הֵנָּה [s]וְהֵנָּה [t]וְהוּא [u]אֵינֶנּוּ
[v]וַיֹּאמֶר [w]אֵלָיו [x]מֶלֶךְ [y]יִשְׂרָאֵל [z]כֵּן
[a]מִשְׁפָּטֶיךָ [b]אַתָּה [c]הָרָצְתָּ [d]וַיְמַהֵר [e]וַיֵּסַר
[f]אֶת־הָאֵפֶר [g]מֵעַל [h]עֵינָיו [i]וַיַּכֵּר [j]אֹתוֹ
[k]מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל [l]כִּי [m]מֵהַנְּבִיאִים [n]הוּא׃ [o]נָבֵא
[p]וַיֹּאמֶר [q]אֵלָיו [r]כֹּה [s]אָמַר [t]יְהוָה [u]יַעַן
[v]שִׁלַּחַתָּ [w]אֶת [x]אִישׁ [y]חֶרְמִי [z]מִיָּדֶךָ
[a]וְהָיָתָה [b]נַפְשְׁךָ [c]תַּחַת [d]נַפְשׁוֹ [e]וְעַמְּךָ
[f]תַּחַת [g]עַמּוֹ׃ [h]וַיֵּלֶךְ [i]מֶלֶךְ [j]יִשְׂרָאֵל [k]עַל
[l]בֵּיתוֹ [m]סַר [n]וְזָעֵף [o]וַיָּבֹא [p]שֹׁמְרוֹנָה׃ [q]בֵּיא

Cap. xxj.

[a]וַיְהִי [b]אַחַר [c]הַדְּבָרִים
[d]הָאֵלֶּה [e]כֶּרֶם [f]הָיָה [g]לְנָבוֹת [h]הַיִּזְרְעֵאלִי
[i]אֲשֶׁר [j]בְּיִזְרְעֶאל [k]אֵצֶל [l]הֵיכַל [m]אַחְאָב
[n]מֶלֶךְ [o]שֹׁמְרוֹן׃ [p]וַיְדַבֵּר [q]אַחְאָב [r]אֶל [s]דִּבֶּר
[t]נָבוֹת [u]לֵאמֹר [v]תְּנָה [w]לִי [x]אֶת [y]כַּרְמֶךָ [z]נָתַן
[a]וְיִהְיֶה־לִּי [b]לְגַן [c]יָרָק [d]כִּי [e]הוּא [f]קָרוֹב [g]קְרֹב
[h]אֵצֶל [i]בֵּיתִי [j]וְאֶתְּנָה [k]לְךָ [l]תַּחְתָּיו [m]נָתַן
[n]כֶּרֶם [o]טוֹב [p]מִמֶּנּוּ [q]אִם [r]טוֹב [s]בְּעֵינֶיךָ
[t]אֶתְּנָה [u]לְךָ [v]כֶּסֶף [w]מְחִיר [x]זֶה׃ [y]וַיֹּאמֶר
[z]נָבוֹת [a]אֶל־אַחְאָב [b]חָלִילָה [c]לִי [d]מֵיְהוָה [e]חָלָל

[a]fedus [b]& dimiſit eũ. Tũc [c]vir [d]quidã de filiis [e]ꝓphetarũ [f]dixit [g] ad ſo-ciũ ſuũ [h]in ſermone [i] dñi. [m] Percute me. [n] At [o]ille [p]noluit [q] percutere. [r]Cui [s]ait. [t]Quia [u]noluiſti [v]audi-re [w] [x] [y] [z] [a] [b] [c] [d] [e] [f] [g] [h] [i] [j] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v]

vt dem hereditatē patrum meoꝝ tibi. τ νε
δοῦναι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί· καὶ ἀπῆλ=
nit achaab ad domū suā: cōfusus τ cōtristā
θεν ἀχααὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυ
tus ſup verbo qđ locut⁹ eſt ad eū naboth iſrae
μένος ἐπὶ τῷ λόγῳ ὃν ἐλάλησεν πρὸς ναβουθὰ ὁ ἰσραη
lites: τ dixit: nō dabo tibi hereditatē
λίτης, καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ tibi. τ fūit ſpūs achaab tur
πατέρων μου σοί· καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα ἀχααὰβ τε
batus: τ dormiuit ſup lectum ſuū ⁊
ταραγμένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ
operuit faciē ſuā: τ nō comedit pa=
συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρ=
nem. τ egreſſa ē ad eū iezabel vxor ſua: τ
τον· καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
dixit ad eū: qđ ſpūs tu⁹ turbat⁹ eſt: τ nō co
εἶπε πρὸς αὐτόν, τί τὸ πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ ἔσθιεις
comedēs panē? τ dixit ad eam: qm̄ locut⁹ ſum ad
ἄρτον; καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, ὅτι ἐλάλησα πρὸς
naboth iſraelitē dicēs: da mihi vineā tuā
ναβουθὰ τὸν ἰσραηλίτην λέγων, δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου
argento: il lā nō vis: dabō tibi vineā pro
ἀργυρίου, εἰ δὲ μὴ βούλει, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἀντ=
ea. τ dixit: nō dabo tibi hereditatē
αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ. τ dixit ad eum iezabel vxor e=
πατέρων μου· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐ=
ius: tu nūc ſic facis regnū ſup iſrael? ſur=
τοῦ, σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ ἰσραήλ; ἀνά
ge τ comede panē τ ad ea redi: τ ego dabo
στηθι καὶ φάγε ἄρτον καὶ σεαυτῇ γενοῦ, καὶ ἐγὼ δώσω
tibi vineā naboth iſraelite. τ ſcripſit
σοι τὸν ἀμπελῶνα ναβουθὰ τοῦ ἰσραηλίτου· καὶ ἔγραψεν
iezabel litꝰ in nomīe achaab: τ ſigna
ἰεζάβελ βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἀχααὰβ, καὶ ἐσφρα
uit ſigillo eiꝰ. τ miſit litꝰ
γίσατο τῷ σφραγῖδι αὐτοῦ· καὶ ἐπέστειλε τὸ βιβλίον
ad maiores natu τ ad liberos
πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τοὺς
habitantes cū naboth. τ ſcripſit in litꝰ
κατοικοῦντας μετὰ ναβουθά· καὶ ἐγέγραπτο ἐν τῷ βιβλίῳ
dicēs: ieiunate ieiunū: τ ſedete facite naboth
λέγων, νηστεύσατε νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν ναβουθὰ
in principio ppli: τ ſedete facite duos viros filios int
ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ, καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρα
quoꝝ ex aduerſo eius: τ teſtificentur cōtra
νόμων ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν
eum dicētes: benedixiſti deo τ regi. τ educi
αὐτὸν λέγοντες, εὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγάγε
te eū extra: τ lapidāte eū τ morta
τε αὐτὸν ἔξω, καὶ λιθοβολίσατε αὐτὸν καὶ ἀποθανέ
tur. τ fecerūt viri ciuitatis maiores
τω. καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ πρεσβύ
natu τ liberi habitātes in vrbe eiꝰ:
τεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτῆς,
ſicut miſit ad eos iezabel τ ſicut ſcriptū
καθὼς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἰεζάβελ καὶ καθὼς γέγραπ=
erat in litꝰ. τ p̄cepunt ieiuniū: τ ſedere fecerūt
ται ἐν τῷ βιβλίῳ· καὶ ἐνετείλαντο νηστείαν, καὶ ἐκάθισαν
naboth in principio ppli: τ venerūt duo viri filij iniquo
ναβουθὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ, καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ παρανό
rum: τ ſedere fecerūt ex aduerſo eiꝰ: τ teſtificati ſūt cōtra eū
μων, καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ κατεμαρτύρησαν αὐ
viri rebellionis naboth coram ppło dicētes: bñ
τοῦ ἄνδρες ἀποστασίας ναβουθὰ κατέναντι τοῦ λαοῦ λέγοντες, εὐ
dixiſti deo τ regi. τ edurerūt eū extra ciuita
λόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλε
tē τ lapidauerūt eū in lapidib⁹ τ mortuꝰ eſt. τ miſe
ως καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἀπέ
rūt ad iezabel dicētes: lapidat⁹ eſt naboth τ
στειλαν πρὸς ἰεζάβελ λέγοντες, λελιθοβόληται ναβουθὰ καὶ

ᵇמַתְּתִי אֶת נַחֲלַת אֲבִתַי ᵐלָךְ ׃ ᵐוַיֵּלֶךְ
ᵇנתן ᵐבוא ׳סור
ᵃאַחְאָב ᵃאֶל בֵּיתוֹ ׳סר ᵃוְזָעֵף ׳עַל ׳הַדָּבָר
ᵃאֲשֶׁר ׳דִּבֶּר ׳אֵלָיו ׳נָבוֹת ׳הַיִזְרְעֵאלִי
ᵃוַיִּשְׁכַּב ׳עַל ׳מִטָּתוֹ ᵐוַיָּסֵב ᵃאֶת
ᵇשכב ׳נטה ᵐסבב ׳פָּנָיו ׳וְלֹא ׳אָכַל ׳לָחֶם ׃ ׳וַתָּבֹא ׳אֵלָיו
ᵐבוא ׳איש ׳דבר ᵃאִיזֶבֶל ׳אִשְׁתּוֹ ׳וַתְּדַבֶּר ׳אֵלָיו ׳מָה
ᵇסור ᵃזֶה ׳רוּחֲךָ ׳סָרָה ׳וְאֵינְךָ ׳אֹכֵל ׳לָחֶם ׃
ᵃוַיְדַבֵּר ׳אֵלֶיהָ ׳כִּי ׳אֶדַּבֵּר ᵐאֶל ׳נָבוֹת
ᵃנתן ׳הַיִזְרְעֵאלִי ׳וָאֹמַר ׳לוֹ ׳תֶּנָה ׳לִי ׳אֶת
ᵃכרם ׳בְּכֶסֶף ׳אוֹ ׳אִם ׳חָפֵץ ׳אַתָּה
ᵃאבד ׳אֹתָנָה ׳לִי ׳כֶּרֶם ׳תַּחְתָּיו ׳וַיֹּאמֶר ׳לֹא
׳אֶתֵּן ׳לְךָ ׳אֶת ׳כַּרְמִי ׳וַתֹּאמֶר ׳אֵלָיו
ᵃאיש ׳עשה ׳אִיזֶבֶל ׳אִשְׁתּוֹ ׳אַתָּה ׳עָתָה ׳תַּעֲשֶׂה
׳כלכ ׳מְלוֹכָה ׳עַל ׳יִשְׂרָאֵל ׳קוּם ׳אֱכֹל ׳לֶחֶם
׳ויטב ׳לִבֶּךָ ׳אֲנִי ׳אֶתֵּן ׳לְךָ ׳אֶת ׳כֶּרֶם ׳נָבוֹת
׳בתב ׳הַיִזְרְעֵאלִי ׳וַתִּכְתֹּב ׳סְפָרִים ׳בְּשֵׁם
ᵃחתם ׳שלח ׳אַחְאָב ׳וַתַּחְתֹּם ׳בַּחֹתָמוֹ ׳וַתִּשְׁלַח
׳חור ׳סְפָרִים ׳אֶל ׳הַזְּקֵנִים ׳וְאֶל ׳הַחֹרִים
׳אֲשֶׁר ׳בְּעִירוֹ ׳הַיֹּשְׁבִים ׳אֶת ׳נָבוֹת׃
׳ותכתב ׳בַּסְּפָרִים ׳לֵאמֹר ׳קִרְאוּ ׳צוֹם
ᵃוְהוֹשִׁיבוּ ׳אֶת ׳נָבוֹת ׳רֹאשׁ ׳הָעָם׃
׳והושיבו ׳שְׁנַיִם ׳אֲנָשִׁים ׳בְּנֵי ׳בְלִיַּעַל
׳נגד ׳וְיָעִדֻהוּ ׳לֵאמֹר ׳בֵּרַכְתָּ ׳אֱלֹהִים
׳מלך ׳וְהוֹצִיאֻהוּ ׳וְסִקְלֻהוּ ׳וְיָמֹת׃ ׳מות
׳ויעשו ׳אַנְשֵׁי ׳עִירוֹ ׳הַזְּקֵנִים ׳וְהַחֹרִים
׳אֲשֶׁר ׳הַיֹּשְׁבִים ׳בְּעִירוֹ ׳כַּאֲשֶׁר ׳שָׁלְחָה
׳כתב ׳אֲלֵיהֶם ׳אִיזֶבֶל ׳כַּאֲשֶׁר ׳כָּתוּב ׳בַּסְּפָרִים
׳אֲשֶׁר ׳שָׁלְחָה ׳אֲלֵיהֶם ׃ ׳קרא ׳צוֹם
׳בוא ׳והושיבו ׳אֶת ׳נָבוֹת ׳בְּרֹאשׁ ׳הָעָם ׃ ׳ויבאו
׳שנה ׳שְׁנֵי ׳הָאֲנָשִׁים ׳בְּנֵי ׳בְלִיַּעַל ׳וַיֵּשְׁבוּ
׳נגד ׳וַיָּעִדֻהוּ ׳הָאֲנָשִׁים ׳בְּנֵי ׳הַבְלִיַּעַל ׳אֶת
׳נבות ׳נָבוֹת ׳הָעָם ׳לֵאמֹר ׳בֵּרַךְ ׳נָבוֹת
׳אלהים ׳וָמֶלֶךְ ׳וַיּוֹצִיאֻהוּ ׳מִחוּץ ׳לָעִיר
׳סקל ׳שלח ׳וַיִּסְקְלֻהוּ ׳בָאֲבָנִים ׳וַיָּמֹת ׳וַיִּשְׁלְחוּ
׳אל ׳אִיזֶבֶל ׳לֵאמֹר ׳סֻקַּל ׳נָבוֹת

וַיָּמֹת׃ וַיְהִי כְּשְׁמֹעַ אִיזֶבֶל כִּי סָקַל
נָבוֹת וַיָּמֶת וַתֹּאמֶר אִיזֶבֶל אֶל אָמַר
אַחְאָב קוּם רֵשׁ אֶת כֶּרֶם נָבוֹת יָרַשׁ
הַיִּזְרְעֶאלִי אֲשֶׁר מֵאֵן לָתֶת לְךָ נָתַן
בְּכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת חַי כִּי מֵת׃ וַיְהִי מוּת
כְּשְׁמֹעַ אַחְאָב כִּי מֵת נָבוֹת וַיָּקָם קוּם
אַחְאָב לָרֶדֶת אֶל כֶּרֶם נָבוֹת יָרַד
הַיִּזְרְעֶאלִי לְרִשְׁתּוֹ׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה הָיָה
אֶל אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר׃ קוּם רֵד
לִקְרַאת אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בְכֶרֶם נָבוֹת אֲשֶׁר
יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ׃ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָצַחְתָּ וְגַם
יָרַשְׁתָּ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לִקְקוּ קוּם
הַכְּלָבִים אֶת דַּם נָבוֹת יְלַקְּקוּ לַקֵּק
הַכְּלָבִים אֶת דָּמְךָ גַּם אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר אָמַר
אַחְאָב אֶל אֵלִיָּהוּ הַמְצָאַתְנִי אֹיְבִי
וַיֹּאמֶר מָצָאתִי יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ מָכַר
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ הִנְנִי עָשָׂה רוּץ
מֵבִיא אֵלֶיךָ רָעָה וּבֵעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ בּוֹא
וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר כָּרַת עָצוּר
וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְנָתַתִּי אֶת עֲצַר נָתַן
בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וּכְבֵית
בַּעְשָׁא בֶּן אֲחִיָּה אֶל הַכַּעַס אֲשֶׁר
הִכְעַסְתָּ וְהַחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם כַּעַס חָטָא
לְאִיזֶבֶל דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר הַכְּלָבִים
יֹאכְלוּ אֶת אִיזֶבֶל בְּחֵל יִזְרְעֶאל׃ חֵל
הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים מוּת אָכַל
וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃
רַק לֹא הָיָה כְּאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר מָכַר
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה רוּץ
הַסִּיתָה אֹתוֹ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּתְעַב סוּת אִישׁ
מְאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלֻּלִים כְּכֹל אֲשֶׁר תָּעַב גָּלַל
עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה יָרַשׁ
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעַ פָּנָה הָיָה

tus eſt naboth: & mortuus ē. Factū eſt aũt cũ audiſſet iezabel lapidatũ naboth & mortuũ:
locuta eſt ad achab.
Surge poſſide vineam naboth iezrahelite: q̃ noluit tibi acqeſcere:
& dare eã accepta pecunia. nõ ei viuit naboth
ſed mortuus ē. Quod cũ audiſſet achab mortuũ videlicet naboth:
ſurrexit & deſcẽdebat in vineã naboth iezrahelite vt poſſideret eam.
Fctũs ē igitur mo dñi
ad heliã reſbitẽ dicẽs.
Surge & deſcẽde in occurſum achab regis iſrael q̃ eſt in ſamaria. Ecce ad vineã naboth deſcendit vt poſſideat eã. Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit dominus. Occidiſti inſup & poſſediſti? Et poſt hec addes. Hec dicit dominus. In loco hoc in quo linxerunt canes ſãguinẽ naboth lambent quoq; ſanguinẽ tuum.
Et ait achab ad heliã. Num inueniſti me inimicũ tibi? Qui dixit. Inueni:
eo q̃ venundatus ſis vt faceres malũ in conſpectu dñi. Ecce ego inducã ſup te malum:
& demetam poſteriora tua & iterficiã de achab mingentẽ ad parietem & clauſum & vltimum in iſrael. Et dabo domũ tuã ſicut domũ hieroboã filii nabath & ſicut domũ baaſa filii ahia: q̃a egiſti vt me ad iracundiã puocares:
& peccare feciſti iſrael.
Sed & de iezabel locutus eſt dñs dicẽs. Cães comedent iezabel in gro iezrahel.
Si mortuꝰ fuerit achab in ciuitate: comedẽt eũ canes. Si ãt mortuꝰ fuerit in agro: comedẽt eũ volucres celi. Igr nõ fuit alter talis ſicut achab qui venũdatꝰ eſt: vt faceret malũ in cõſpectu dñi. Cõcitauit enĩ eũ iezabel vxor ſua:
& abois abilis fetus ē intãtũ vt ſeq̃retur idola q̃ fecerant ammorrei quos conſumpſit dñs a facie filiorũ iſrael. Ita cum audiſſet

mortuꝰ eſt. t factũ eſt vt audiuit iezabel dicẽtes: τέθνηκεν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἰεζάβελ τῶν λεγόντων,
lapidatus eſt naboth t mortuꝰ eſt: dixit iezabel ad λελιθοβόληται ναβουθ καὶ τέθνηκεν, εἶπεν ἰεζάβελ πρὸς
achaab: surge t poſſide vineã na ἀχααβ, ἀνάστα καὶ κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα ναβουθ
izraelite: q̃ nõ dedit tibi argẽto: q̃ βουθ τοῦ ἰזραηλίτου, ὅτι οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι
nõ eſt naboth viuẽs ſed mortuꝰ eſt. t factũ eſt vt audi οὐκ ἔστι ναβουθ ζῶν ἀλλὰ τέθνηκεν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκου
uit achaab q̃ mortuꝰ eſt naboth: ſurrexit achaab t de σεν ἀχααβ ὅτι τέθνηκε ναβουθ, ἀνέστη ἀχααβ καὶ κα
ſcẽdit in vineã naboth iezraelite vt τέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα ναβουθ τοῦ ἰזραηλίτου τοῦ
poſſideret eã. t dixit dñs ad heliã thes κληρονομῆσαι αὐτόν. καὶ εἶπε κύριος πρὸν ἠλίαν τὸν θε
bytem dicẽs: surge t deſcende in occurſum σβύτην λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν
achaab regis iſrael q̃ eſt in ſamaria. ecce ip ἀχααβ βασιλέως ἰσραηλ τοῦ ἐν σαμαρείᾳ. ἰδοὺ αὐ
ſe in vinea naboth: q̃ deſcendit ibi τὸς ἐν τῷ ἀμπελῶνι ναβουθ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ
vt poſſideat eã. t dices ad eũ: hec di κληρονομῆσαι αὐτόν. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit dñs: occidiſti t poſſedeſti: pp hoc γει κύριος, ἐφόνευσας καὶ ἐκληρονόμησας; διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: in loco quo linxerũt canes τάδε λέγει κύριος, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν οἱ κύνες τὸ
ſãguinẽ naboth: ibi lãbẽt canes ſãguinẽ tuũ. t αἷμα ναβουθ, ἐκεῖ λείξουσι οἱ κύνες τὸ αἷμά σου. καὶ
abiit helias ad achaab. t dixit achaab ἐπορεύθη ἠλίας πρὸς ἀχααβ. καὶ εἶπεν ἀχααβ
ad heliã: ſi inueniſti me inimice mi? t dixit helias: πρὸς ἠλίαν, εἰ ηὗρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν ἠλίας,
inueni: quia venũdat es fruſtra: vt faceres ma ηὗρηκα, διότι πέπρασαι μάτην, τοῦ ποιῆσαι τὸ πο
lum in cõſpectu dñi: vt irritares eũ. hec νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτόν. τάδε
dicit dñs: ecce ego induco ſup te malũ. t ac λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά. καὶ ἐκ
cendã poſt te t deſtruã achaab mingẽ καύσω ὀπίσω σου καὶ ἐξολοθρεύσω τὸν ἀχααβ οὐροῦν
tem ad parietẽ t clauſum t relictum τα πρὸς τοῖχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον
in iſrael: t dabo domũ tuã ſic domũ hieroboã fi ἐν ἰσραηλ, καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ υἱ
lij nabat t ſicut domũ baaſa filij achia pro οὗ ναβὲτ καὶ ὡς τὸν οἶκον βαασὰ υἱοῦ ἀχιὰ πρὸ
irritationibus q̃s irritaſti t peccare feciſti τῶν παροργισμάτων ὧν παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν
iſrael. t iezabel locutꝰ eſt dñs dicẽs: ca ἰσραηλ. καὶ τῇ ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος λέγων, οἱ κύ
nes comẽdẽt eam in antemurali iſrael. νες φάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τοῦ ἰσραηλ.
moztuũ achaab in ciuitate: come
dent canes. t moztuũ eius in agro: come dent volucres celi. verũtñ nõ fuit ſicut achaab q̃ venũdatꝰ eſt vt faceret malũ coram dño: quẽadmodũ mutauit iezabel vxor ſua: t abominabiliſ factꝰ eſt valde vt ambularet poſt abominatiões ſcõm oia q̃ fecit amorreus: quẽ deſtru xit dñs a facie filiorũ iſrael. t factũ eſt vt audiuit

τὸν τεθνηκότα τοῦ ἀχααβ ἐν τῇ πόλει, καταφάγον
dent canes. t moztuũ eius in agro: come dent volucres celi. verũtñ nõ fuit ſicut achaab q̃ venũdatꝰ eſt vt faceret malũ coram dño: quẽadmodũ mutauit iezabel vxor ſua: t abominabiliſ factꝰ eſt valde vt ambularet poſt abominatiões ſcõm oia q̃ fecit amorreus: quẽ deſtru xit dñs a facie filiorũ iſrael. t factũ eſt vt audiuit

φάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. πλὴν οὐκ ἦν ὡς
achaab q̃ venũdatꝰ eſt vt faceret malũ coram dño: ἀχααβ ὃς ἐπράθη ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου,
quẽadmodũ mutauit iezabel vxor ſua: t abominabiliſ factꝰ ἃ ὡς μετέστησεν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ἐβδελύχθη
valde vt ambularet poſt abominatiões σφόδρα τοῦ πορευθῆναι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων
ſcõm oia q̃ fecit amorreus: quẽ deſtru τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὃν ἐξωλόθρευ
xit dñs a facie filiorũ iſrael. t factũ σε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ. καὶ ἐγέ
eſt vt audiuit
νετο ὡς ἤκουσεν

G
4.Re.
9.b.
ã.14.c
Infra.
12.f.

achaab sermōes illos: scidit vestā suā: t
καχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα, διέρρηξε γὰρ χιτῶνα αὐτῆ καὶ
operuit se cilicio t tetumuit t dormiuit in sac-
περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐνηστεύσατο καὶ ἐκοιμᾶτο ἐν σάκ
co: t ābulabat demisso capite. t fact' est sino dñi ad
κῳ, καὶ ἐπορεύετο κεκυφώς. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς
heliam thesbytē: t dixit: vidisti vt cōpūct'
ηλίαν τὸν θεσβίτην, καὶ εἶπεν, ἑώρακας ὡς κατενύ
est achaab a facie mea? eo q cōpūct'
γη ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; ἀνθ' οὗ ὅτι κατενύ
est a facie mea: nō inducā malū in
γη ἀπὸ προσώπου μου, οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς
diebus eius: sed in diebus filij sui
ἡμέραις αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐ
inducā malū sup domū eius.
τοῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ca. 22.

A Et sedit trib' ānis: t nō erat bellū in
Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀνα-
ter syriā t inter israel. t factū ē in an-
μέσον συρίας καὶ ἀναμέσον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνι
no tertio t descēdit iosaphat rex iu-
αυτῷ τῷ τρίτῳ καὶ κατέβη ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰού
da ad achaab regē isr'. t dixit rex
δα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ βασι-
israel ad seruos suos: si scitis q
λεὺς ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ οἴδατε ὅτι
1.Reg. nra sit ramoth galaad: t nos tacem' vt
18.c. ἡμῶν ἐστι ῥαμὼθ γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ
nō capiam' eam de manu regis syrie? t
μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας; καὶ
dixit rex israel ad iosaphat: ascē
εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἀναβὰ
des mecum in ramoth galaad in bellū? t
σὶ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον; καὶ
dixit iosaphat: sicut tu: ita t ego. t
εἶπεν ἰωσαφάτ, καθὼς σύ, οὕτως καὶ ἐγώ. καὶ
sicut ppls tu': sic t ppls me'. t si
καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως καὶ ὁ λαός μου. καὶ κα
cut equs tui equs mei. t dixit iosa
θὼς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου. καὶ εἶπεν ἰωσα-
4.Reg. phat rex iuda ad achaab regem isra-
3.a. φὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσρα
el: cōsulamus hī hodie dñm. t cōgrega
ηλ, ἐπερωτήσωμεν δὴ σήμερον τὸν κύριον. καὶ συνήθροι
uit rex israel oēs ppbtas
σεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας
ḡs quadringētos viros. t ait eis: si e-
ὡς τετρακοσίους ἄνδρας. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πο
am in ramoth galaad ad bellū: vel cessem?
ρευθῶ εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω;
t dixerūt: ascēde: quia tradēs dabit dñs in
καὶ εἶπαν, ἀνάβαινε, ὅτι δώσει κύριος εἰς
manus regis. t dixit iosaphat ad
χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ πρὸς
regē israel: nō est hic ppbta
τὸν βασιλέα ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ
B dñi: t interrogabim' dñm per eū? t di
κυρίου, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ εἶ
xit rex israel ad iosaphat: adhuc vn' est
πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔτι εἷς ἐστιν
vir vt cōsulam' dñm per eū. t ego o-
ἀνὴρ εἰς τὸ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ μι
di eū: quia nō loquitur de me bona: sed
σῶ αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλ
mala: michees filius iamla. t dixit iosaphat:
λὰ κακά, μιχαίας υἱὸς ἰαμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ,
ne dicat rex sic. t vocauit rex
μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτω. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασι
israel eunuchū vnū: t dixit velociter mi
λεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε τοτάχος με-
chee filiū iamla. t iosaphat rex
χαίαν υἱὸν ἰαμλά. καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς

achab' sermones 'istos:
'scidit
'vestimenta sua: '& ope-
ruit' cilicio 'carnē suā: 'ie
iunauitq; & dormiuit' in
sacco' & abulauit' demis-
so capite. "Et factus est
"sermo' dñi' ad' heliam
'tesbitē' dicēs. 'Nōne vi
disti' hūiliatū 'achab' co
rā me? 'Quia' igitur' hu
miliatus est' mei cā. 'Nō
'inducā' malū' in diebus
eius: sed' in diebus' filii sui
"iferā" malū' domui eius.
Trāsierūt igitur .zz.
'tres' ānī' absq; 'bel-
lo' iter' syriam' & 'israel.
'In anno autem "tertio
"descendit' iosaphat
'rex' iuda' ad' regem 'is-
rael.
"Dixitq; 'rex' israel' ad
"seruos suos.
'Ignoratis' q' nostra sit
'ramoth' galaad: '& non
'negligimus 'tollere' eā
'de manu" regis" syrie!
'Et ait' ad' iosaphat. 'Ve
nies ne" mecum
'ad preliādū in "ramoth
'galaad? 'Dixitq;
'iosaphat' ad' regem' is-
rael. 'Sicut ego sum:
'ita & tu. 'Ppl's meus' &
ppl's tuus vnū sunt: &' e-
quites mei' eqtes tui. 'Di
xitq;' iosaphat" ad" regē
'israel. 'Quere' oro te
'hodie' sermonē" domi-
ni. 'Congregauit ergo
'rex' israel' prophetas
'quadringentos circiter
'viros' & ait
'ad eos. 'Ire debeo' i' ra-
moth' galaad
"ad bellādū: "an' quiesce
re? Qui' responderunt.
'Ascende' & dabit eā' do
minus' in manu" regis.
'Dixit āt' iosaphat. 'Nō
est' hic' propheta
'domini quispiam' vt in
terrogemus' per eum?
'Et ait' rex' israel' ad' iosa
phat. Remansit
"vir' vnus' p quē possu-
mus' interrogare
'dominum: 'sed ego" odi
eum: 'quia
'non' prophetat 'mihi
'bonum' sed 'malum:
'micheas' filius' iēla. Cui
'iosaphat' ait.
'Ne" loquaris' ita" rex.
'Vocauit ergo
'rex' israel' eunuchū "q̄n
dam
& dixit ei. 'Festina addu
cere' micheā' filiū' iemla.
'Rex autem' israel' & io-
saphat' rex

קְרַע	"אַחְאָב אֶת־	"achab'
שׂוּם׳ צוֹם	בְּגָדָיו וַיָּשֶׂם שַׂק עַל־בְּשָׂרוֹ וַיִּצוֹם	
שָׁכַב׳ הָלַךְ	וַיִּשְׁכַּב בַּשָּׂק וַיְהַלֶךְ אָטוּ׳ "וַיְהִי׳ דְּבַר	
	יְהוָה׳ אֶל־אֵלִיָּהוּ׳ הַתִּשְׁבִּי׳ לֵאמֹר׃	
רָאָה׳ כָּנַע	הֲרָאִיתָ כִּי־נִכְנַע אַחְאָב׳ מִלְּפָנָי׳ יַעַן	
בּוֹא׳ רוּעַ	מִי נִכְנַע מִפָּנַי לֹא אָבִיא הָרָעָה׳ בְּיָמָיו	
יוֹם	בְּיֵמֵי׳ בְנוֹ אָבִיא׳ "הָרָעָה׳ עַל־בֵּיתוֹ׃	
Cap. xxij.	וַיֵּשְׁבוּ׳ שָׁלֹשׁ׳ שָׁנִים׳ אֵין	
לָחַם	מִלְחָמָה׳ בֵּין׳ אֲרָם׳ וּבֵין יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי	
שָׁלֹשׁ	בַּשָּׁנָה"׳ הַשְּׁלִישִׁית׳ "וַיֵּרֶד׳ יְהוֹשָׁפָט	
	מֶלֶךְ׳ יְהוּדָה׳ אֶל׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׃	
	"וַיֹּאמֶר׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ אֶל׳ עֲבָדָיו	
	הֲיְדַעְתֶּם׳ כִּי־לָנוּ רָמֹת׳ בְּגִלְעָד׳ וַאֲנַחְנוּ	
חָשַׂךְ׳ לָקַח	מַחְשִׁים׳ מִקַּחַת׳ אֹתָהּ מִיַּד׳ "מֶלֶךְ׳ אֲרָם׃	
אָמַר׳ לָקַח	"וַיֹּאמֶר׳ אֶל׳ יְהוֹשָׁפָט׳ הֲתֵלֵךְ׳ אִתִּי	
	לְמִלְחָמָה׳ "רָמֹת׳ גִּלְעָד׳ וַיֹּאמֶר	
	יְהוֹשָׁפָט׳ אֶל׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ כָּמוֹנִי	
	כָּמוֹךָ כְעַמִּי׳ כְעַמֶּךָ׳ כְּסוּסָי׳ כְּסוּסֶיךָ׃	
	"וַיֹּאמֶר׳ יְהוֹשָׁפָט׳ "אֶל׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל	
	דְּרֹשׁ׳ נָא׳ הַיּוֹם׳ "אֶת׳ דְּבַר׳ "יְהוָה׃	
מִבֵּין׳ נָבָא	וַיִּקְבֹּץ׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ אֶת׳ הַנְּבִיאִים	
כְּאַרְבַּע׳ מֵאוֹת	כְּאַרְבַּע׳ מֵאוֹת׳ אִישׁ׳ וַיֹּאמֶר	
	אֲלֵהֶם׳ הַאֵלֵךְ׳ עַל׳ רָמֹת׳ גִּלְעָד	
חָדַל	"לַמִּלְחָמָה׳ אִם׳ אֶחְדַּל׳ וַיֹּאמְרוּ	
נָתַן	עֲלֵה׳ וְיִתֵּן׳ אֲדֹנָי׳ בְּיַד׳ הַמֶּלֶךְ׃	
	וַיֹּאמֶר׳ יְהוֹשָׁפָט׳ הַאֵין׳ פֹּה׳ נָבִיא	
דָּרַשׁ	לַיהוָה׳ עוֹד׳ וְנִדְרְשָׁה׳ מֵאֹתוֹ׃	
	וַיֹּאמֶר׳ מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ אֶל׳ יְהוֹשָׁפָט	
	"עוֹד׳ אִישׁ׳ אֶחָד׳ לִדְרֹשׁ׳ אֶת	
	יְהוָה׳ מֵאֹתוֹ׳ וַאֲנִי׳ שְׂנֵאתִיו׳ כִּי	
נָבָא	לֹא יִתְנַבֵּא עָלַי׳ טוֹב׳ כִּי׳ אִם־רָע	
	מִיכָיְהוּ׳ בֶּן־יִמְלָה׳ וַיֹּאמֶר׳ יְהוֹשָׁפָט	
אָמַר	אַל׳ יֹאמַר׳ הַמֶּלֶךְ׳ כֵּן׃ וַיִּקְרָא	
סָרִיס	מֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ אֶל׳ סָרִיס׳ "אֶחָד	
	וַיֹּאמֶר׳ מַהֵר׳ מִיכָיְהוּ׳ בֶּן׳ יִמְלָה׃	
	וּמֶלֶךְ׳ יִשְׂרָאֵל׳ וִיהוֹשָׁפָט׳ מֶלֶךְ	

יְהוּדָה׃ יוֹשְׁבִים אִישׁ עַל כִּסְאוֹ
מְלֻבָּשִׁים בְּגָדִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר לָבַשׁ
שֹׁמְרוֹן וְכָל הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים
לִפְנֵיהֶם׃ וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן כְּנַעֲנָה עָשָׂה
כְנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה
אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְנַגַּח אֶת אֲרָם נָגַח
עַד כַּלֹּתָם וְכָל הַנְּבִיאִים נִבְּאִים כֵּן כָּלָה
לֵאמֹר עֲלֵה רָמוֹת וְגִלְעָד וְהַצְלֵחַ צָלַח
וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְאָךְ לָאָה
אֲשֶׁר הַלֵּךְ לִקְרֹא מִיכָיְהוּ דָּבָר אֵלָיו
לֵאמֹר הִנֵּה נָא דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים
פֶּה אֶחָד טוֹב אֶל הַמֶּלֶךְ יְהִי נָא כָּהָה
דְּבָרֶיךָ כִּדְבַר אֶחָד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ
טּוֹב וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי יְהוָה כִּי
אֶת אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֵלַי אֹתוֹ אֲמַי
אֲדַבֵּר׃ וַיָּבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר דָּבוֹא
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ אֶל רָמוֹת לָלֶכֶת
גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם נֶחְדָּל וַיֹּאמֶר חָדַל
עֲלֵה וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עַד כַּמֶּה
פְּעָמִים אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ אֲשֶׁר לֹא שָׁבַע
תְּדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת בְּשֵׁם יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל רָאָה
נְפֹצִים עַל הָהָרִים כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין
לָהֶם רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא אֲדֹנִים
לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם׃ שׁוּב שָׁלֵם
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט
הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא יִתְנַבֵּא נָבָא
עָלַי טּוֹב כִּי אִם רָע וַיֹּאמֶר לָכֵן רוּעַ
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת יְהוָה
יֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם
עֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וַיֹּאמֶר יָמִין שְׂמֹל
יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב וְיַעַל פָּתָה עָלָה
וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה נָפַל
בָּכָה וְזֶה אָמַר נָבָה׃ וַיֵּצֵא הָרוּחַ רוּחַ
וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי עָמַד פָּנֶה

iuda hsedebãt vnuſquiſq; in ſolio ſuo armati in area porte ſamarie. & vniuerſi prophetabãt in cõſpectu eorũ. Fecit quoq; ſibi ſedechias filius chanaã cornua ferrea: & ait: Hec dicit dñs: in his vẽtilabis ſyriam donec deleas eã. Oẽs prophete ſimiliter prophetabãt dicẽtes: Aſcẽde in ramoth galaad: & proſperũ iter dabit tibi dñs: & dabit in manus tuas regem ſyrie. & nũcius q̃ ierat vt vocaret micheam locutus eſt ei dicẽs: ecce ẽ omnes pphẽte loquũtur ore vno bona de rege: ſint ẽ & tu in ſimõib; ſm ſmões vnius horũ: & loquere bona. & dixit micheas: viuit dñs q; q̃cũq; dixerit dñs ad me: hec loquar. & venit ad regem. & ait illi rex: micheа ſi aſcẽdã in ramoth galaad ad prelium vel ceſſabo? & dixit ei: aſcẽde: & proſperũ iter dabit tibi dñs in manu regis. & dixit ei rex: quotiẽs ego adiuro te: vt

iuda & achaab rex iſrael ſedebat vnuſquiſq; in ὶούδα καὶ ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐκάθητο ἕκαστος ἐπὶ

ſolio ſuo armati in area porte ſamarie. & θρόνου αὐτοῦ ἐνόπλοι ἐν ἅλῳ πύλης σαμαρείας· καὶ

vniuerſi pphẽte pphetabãt in cõſpectu eorũ. & πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ

fecit ſibi ſedechias filius chanaã cornua fer- ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναὰμ κέρατα σιδή-

rea: & ait: hec dicit dñs: in his vẽtilabis ρᾶ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κ̅ς̅, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν

ſyriam donec deleatur. & oẽs pphẽte pro- συρίαν ἕως ἂν συντελεσθῇ· καὶ πάντες οἱ προφῆται προ-

phetabãt ſic dicẽtes: aſcẽde in ramoth gala- εφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβαινε εἰς ῥαμὼθ γαλα-

ad: & proſperũ iter dabit tibi dñs: & dabit in manus tuas ὰδ, καὶ εὐοδώσει σε κύριος, καὶ δώσει εἰς χεῖράς σου

regem ſyrie. & nũcius q̃ ierat vt voca- τὸν βασιλέα συρίας· καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέ-

ret micheam locutus eſt ei dicẽs: ecce ẽ om- σαι τὸν μιχαίαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ δὴ πάν-

nes pphẽte loquũtur ore vno bona de re- τες οἱ προφῆται λαλοῦσι στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βα-

ge: ſint ẽ & tu in ſimõib; ſm ſmões σιλέως, γίνου δὴ καὶ σὺ ἐν λόγοις κατὰ τοὺς λόγους

vnius horũ: & loquere bona. & dixit micheas: ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά· καὶ εἶπε μιχαίας,

viuit dñs q; q̃cũq; dixerit dñs ad me: hec lo- ζῇ κύριος ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρός με, ταῦτα λαλήσω. & venit ad regem. & ait illi rex: micheа ſi aſcẽdã in ramoth galaad ad prelium vel ceſſabo? & dixit ei: aſcẽde: & proſperũ iter dabit tibi dñs in manu regis. & dixit ei rex: quotiẽs ego adiuro te: vt non loquaris mihi niſi qd verum eſt in noie dñi. Et ille ait. Vidi cunctũ iſrael diſperſum in mõtib; q̃ſi oues non hñtes paſtorem. Et ait dñs. Non hñt iſti dominũ: reuertatur vnuſquiſq; in domũ ſuã in pace. Dixit ergo rex ad Ioſaphat. Nunquid nõ dixi tibi quia nõ pphetat mihi bonũ: ſed ſemper malũ. Ille vero addes ait. Propt hoc audi ſermonẽ dñi. Vidi dñm ſedentẽ ſup ſoliũ ſuũ: & oẽm exercitũ celi aſſiſtentẽ ei a dextris & a ſiniſtris. Et ait dñs. Quis decipiet achab regẽ iſrael vt aſcendat & cadat in ramoth galaad? Et dixit vnus verba huiuſcemodi: & alius aliter. Egreſſus ẽ autem ſpũs: & ſtetit coram dño & ait. Ego

ἰούδα καὶ ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐκάθητο ἕκαστος ἐπὶ

θρόνου αὐτοῦ ἐνόπλοι ἐν ἅλῳ πύλης σαμαρείας· καὶ

πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ

ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναὰμ κέρατα σιδή-

ρᾶ, καὶ εἶπε, τάδε λέγει κ̅ς̅, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν

συρίαν ἕως ἂν συντελεσθῇ· καὶ πάντες οἱ προφῆται προ-

εφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβαινε εἰς ῥαμὼθ γαλα-

ὰδ, καὶ εὐοδώσει σε κύριος, καὶ δώσει εἰς χεῖράς σου

τὸν βασιλέα συρίας· καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέ-

σαι τὸν μιχαίαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ δὴ πάν-

τες οἱ προφῆται λαλοῦσι στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βα-

σιλέως, γίνου δὴ καὶ σὺ ἐν λόγοις κατὰ τοὺς λόγους

ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά· καὶ εἶπε μιχαίας, ζῇ

κύριος ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρός με, ταῦτα λαλή-

σω· καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ

μιχαίας οὕτως, ἑώρακα πάντα τὸν ἰσραὴλ διεσπαρμέ-

νον ἐπὶ τῶν ὀρέσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστιν ποιμήν· καὶ

εἶπε κύριος, οὐ κύριος τούτοις, ἀποστραφήτω ἕκαστος

εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ

πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι οὐ

προφητεύει οὗτος ἐμοὶ καλὰ ἀλλὰ κακά; καὶ εἶπεν

μιχαίας, διὰ τοῦτο ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, εἶδον

κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ

πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ

δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ· καὶ εἶπε κύ-

ριος, τίς ἀπατήσει τὸν ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ,

καὶ ἀναβήσεται εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ καὶ πεσεῖται ἐκεῖ;

καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος οὕτως· καὶ ἐξῆλθε

πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου· καὶ εἶπεν, ἐγὼ

C

D

1.Pa.-15.d.

2.Pa.-18.c.

deciptam illum. ⁊ dixit ad eum dñs: in quo? ἀπατήσω αὐτόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, ἐν τίνι; ⁊ ait: egrediar ⁊ ero ſpūs mēdax in καὶ ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν ore oium pphtaꝝ eius. ⁊ dixit: deci ſόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ἀπα pies: et pualebis: egredi ⁊ fac ita: ⁊ nūc πήσεις, καὶ γε δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον ſύτως, καὶ νῦν ecce dedit dñs ſpūm mēdacē in ore oīm ἰδοὺ δέδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν ſόματι πάν- nium pphtaꝝ tuoꝝ istoꝝ: ⁊ dñs locut⁹ est ꝓ ta tem των τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ κς ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κα la. ⁊ accessit sedechias filꝰ chanaan: ⁊ pcussit κά. καὶ προσῆλθε σεδεκίας υἱὸς χαναάν, καὶ ἐπάταξε micheam in maxillā. ⁊ dixit: qualis ſpiri- τὸν μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα· καὶ εἶπεν, ποῖον πνεῦ- tus dñi recessit a me vt loq̄retur in te? ⁊ a- μα κυρίου ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι ἐν σοι; καὶ εἶ it micheas: ecce tu videbis in die illa: qñ ingre- πε μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἐισε- dieris in cubiculū de cubiculo vt abscōdaris. ⁊ dixit λεύσῃ εἰς ταμεῖον ἐκ ταμείου τοῦ κρυβῆναι. καὶ εἶπεν rex ifrael: apphēdite micheam: ⁊ reduci- βασιλεὺς ἰσραήλ, λάβετε τὸν μιχαίαν, καὶ ἀπόστρεψα- te cū ad amon pncipē ciuitatis: ⁊ ad τε αὐτὸν πρὸς ἀμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς ioas filiū regis. ⁊ dic: sic dicit rex: ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπον, οὕτως λέγει ὁ βα- ponite ipsum in custodia: ⁊ comedat panē tri σιλεύς, θέσθε αὐτὸν ἐν φυλακῇ, καὶ ἐδέτω ἄρτον θλί- bulatiōis ⁊ aquā angustie donec reuertar ego in pace. ψεως καὶ ὕδατος θλίψεως ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. ⁊ dixit micheas: si reuertēs reuersus fueris in pace: nō ⁊ εἶπε μιχαίας, ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐ locutus est dñs in me. ⁊ ait audiat oīs λελάληκε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ εἶπεν, ἀκουσάτω πᾶς ὁ ppls. ⁊ ascēdit rex ifrael ⁊ iosaphat rex λαός. καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς iuda cū eo in ramath galaad. ⁊ dixit rex ἰούδα μετ' αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ· καὶ εἶπεν ὁ βασι ifrael ad iosaphat regē iuda: coopri- λεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, συγκαλύ- me ⁊ ingrediar in bellum: ⁊ tu in ψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔν- duere vestibus meis. ⁊ cooperuit se rex δυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψατο ὁ βα ifrael: ⁊ ingressus ē in bellū. ⁊ rex σιλεὺς ἰσραήλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ὁ βα syrie precepit pncipibus curruū σιλεὺς συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσιν τῶν ἁρμάτων eius triginta ⁊ duob⁹ dicēs: nō cōmittatis pu- αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο λέγων, μὴ συνάψητε πό- guam cōtra parū vel magnū: nisi cōtra regē λεμον πρὸς μικρὸν ἢ μέγαν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν βασιλέα ifrael solum. ⁊ factū est vt viderūt pncipes ἰσραὴλ μονώτατον. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες currū iosaphat regē iuda: ⁊ ipsi τῶν ἁρμάτων τὸν ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰούδα, καὶ αὐτοὶ direxūt: apparet rex ifrael ille: ⁊ circūda- εἶπον, φαίνεται βασιλεὺς ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἐκύκλω uerūt eū ad pugnādū. ⁊ exclamauit iosaphat. ⁊ σαν αὐτὸν τοῦ πολεμῆσαι· καὶ ἀνέκραξεν ἰωσαφάτ· καὶ factū est vt viderūt pncipes currū q̄ nō ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ est rex ifrael ille: ⁊ reuersi sunt ab ἔστι βασιλεὺς ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπεστράφησαν ἀπ' αὐ eo. ⁊ tetēdit vnꝰ arcū suū simpliciter: ⁊ τοῦ. καὶ ἐνέτεινεν εἷς τὸ τόξον αὐτοῦ ἁφελῶς, καὶ percussit regē ifrael inter pulmo- ἐπάταξε τὸν βασιλέα ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμο nē ⁊ inter pectus. ⁊ dixit νος καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπεν

ᵃdecipiā illū. ᵃCuí ᶠlocu- tus est ᵈdñs. ᵇIn quo? ꝯ ᶜEt ille ᶜait. ᵇ Egrediar: ᶜ et ero ᶠspūs ᵍmēdax ᵇ in ore ᶠoīm ʰpphetarū eius. ᶠEt dixit ᵈñs. ᵐ Decipies ⁿ& ᵒpualebis: ᵖ egredere ᵍ& fac ᶜita. ᵉNunc igitur ᵉ ecce ᵒdedit ᵈdñs ᶠspm ᶠmē dacij ᵇin ore ᵇoīm ᶜpphe- tarū tuorū ᵒqui hic sunt: ᵉ& ᵈñs ᶠlocutus ē ᵉ cōtra te ᵇmalū. ᶜAccessit ātᵏ se- dechias ᶠfilius ᵐchanaan ⁿ& pcussit ᶠmichēᵍiᶠma xillāⁿ & dixit. ᵍMe ne er- go ᶜdimisit ᶠspūs ᵈñi: & ᵍlocutus ē ᶜtibi? ᵒEt ait ᶜmicheas. ᵍ Visurus es ᵇin die ᶠilla ⁿoñ ᶠ ingredieris ī ᵐcubiculū ⁿintra cubicu lū ᵒvt abscōdaris. ᶠEt ait ᵍrex ᶠisrael. ᵉTollite ⁿmi- cheam ᶠ& maneat ꝯ ꝯ ᵛapud ᵃammō ᵇpricipem ᵇciuitatis ᶜ& apd ᵃioas ᶜ fi liū ᶠamalech: ᵍ& dicite e- is. ᵏHec ᶜdicit ᵏrex. ᶠMitti te vn ū ⁿistū in ᶠcarcerem ᵍ& tustentate eum ᶜpane ⁿtribulatiōis ᶠ& aq̄ ⁿangu stie ᵏdonec ᶜreuertar ᶠ i pa ce: ᵉdixitq̄ ᶠ micheas. ᶜSi ᶜreuersus fueris ꝯ ꝯ ᶠin pace: ᵉnō ᵇ est locutus ᵏin me ᵈdñs. ᶠEt ait. ꝯ ꝯ ⁿ Audite ⁿ populi ᶠoēs. ᵖ Ascendit itaq̄ ᵍrex ꝯ ᶠisrael ᵖ& iosaphat ᶠrex ᵘiuda in ᶠramoth ꝯ ꝯ ᶠgalaad. ᶠDixit itaq̄ ᵍrex ᵇisrael ᶜad ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵇiosaphat. ᶜ Sume arma ᶠ& ingredere ᵍ prelium: ᵗ &ᶠinduere ᵏ vestibus tu- is. ᵗPorro ᵐrex ꝯ ꝯ ꝯ ⁿisrael ᶠmutauit hitū ſu- um: ᶜ& ingressus ē ᶠ bel- lū. ᵍRex ātᶠ syrie ᵉ p̄cepat ⁿprincipibus ᶜcurruum ᵍtriginta ᵇduobus ᶜdicēs. ᵇNon ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᶜpugnabitis ᶠcōtra ᵍmio- rem ᵗ& ᵗ maiorē quēpiā ᵏnisi ⁿ cōtra ⁿ regem ᵒisra el ᵖ solum. ꝯ ꝯ ꝯ ᶠCum ergo vidissēt ᵍ pri cipes ᶠcurruum ꝯ ꝯ ᵡiosaphat: suspicati sunt ᵠ ipse esset ᵏ rex ꝯ ꝯ ᶠisrael: ᶠ& ipetu facto ᵍ pu gnabant ᶠ contra eum. ᶠEt exclamauit ᶠiosa- ꝯ phat. Intellexerūtq̄ ᵐ pri cipes ⁿcurruū ᵒ q̄ nō ᵖ ēet ᵠrex ᶠisrael: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᶠ& cessauerūt ⁿ ab eo. ᵡ Vir āt quidā ᶠ tetēdit ᶠ arcum ᵍin icertū ſagittā dirīt ēs ᵇ& casu ᵇ percussit ᵇ regē ᶠis- rael ᶠiter ᵍ pulmoné ᶠ& ᶠsto machum. ᵏ At ille ᵏ dixit

לְרַכְבּוֹ ׀ הַכֵּן יָדֶךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן
הַמַּחֲנֶה כִּי חָלִיתִי׃ וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה
בַּיּוֹם הַהוּא ׀ וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מָעֳמָד
בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם ׀ וַיָּמָת בָּעֶרֶב
וַיִּצַּק הַדָּם אֶל חֵיק הָרָכֶב׃ וַיַּעֲבֹר
הָרִנָּה מִן הַמַּחֲנֶה כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ
לֵאמֹר אִישׁ אֶל עִירוֹ וְאִישׁ אֶל
אַרְצוֹ׃ וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן
וַיִּקְבְּרוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּשְׁטֹף
אֶת הָרֶכֶב עַל בְּרֵכַת שֹׁמְרוֹן וַיְלַקּוּ
הַכְּלָבִים אֶת דָּמוֹ וְהַזֹּנוֹת רָחֲצוּ
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
אַחְאָב וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן
אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל הֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב
אַחְאָב עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ
בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וִיהוֹשָׁפָט בֶּן אָסָא
מָלַךְ עַל יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע
לְאַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת שִׁלְחִי׃ וַיֵּלֶךְ
בְּכָל דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו לֹא סָר
מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ
הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים
וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיְשַׁלֵּם יְהוֹשָׁפָט עִם
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט
וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַאֲשֶׁר
נִלְחָם הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וְיֶתֶר
הַקָּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא
אָבִיו בִּעֵר מִן הָאָרֶץ׃ וּמֶלֶךְ אֵין
בֶּאֱדוֹם נִצָּב מֶלֶךְ׃ יְהוֹשָׁפָט עָשָׂה
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת אוֹפִירָה

rex aurige tuo: verte manū tuā
ὁ Βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου
τ educ me de prelio: qz vulneratus sum.
καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι.
τ retrouersũ est prelitũ in die illa. τ rex
καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ Βασι
erat ifians in curru ex aduerso syrie a
λεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξ ἐναντίας συρίας ἕως
mane vsq; ad vesperã. τ egrediebatur sanguis plage
πρωῒ ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα τῆς πληγῆς
stragis in sinũ currus: τ mor
τῆς τροπώσεως εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος, καὶ ἀπέ
tuꝰ est rex vesperi. τ stetit exercit⁹ preco i ca=
θανεν ὁ Βασιλεὺς ἑσπέρας. καὶ ἔστη ὁ στρατηγὸς ἐν τῇ παρεμ
stris occidẽte sole: τ dixit: vnuſqſq; i su
βολῇ δύναντος τοῦ ἡλίου, καὶ εἶπεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυ
am ciuitatẽ: τ vnuſqſq; in suam hereditatẽ: qz
τοῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ κληρονομίαν, ὅτι
mortuꝰ est rex. τ venerũt in samariã: τ sepe
τέθνηκεν ὁ Βασιλεύς. καὶ ἦλθον εἰς σαμαρείαν, καὶ ἔθα=
lierũt regem achaab in samaria. τ lauerũt
ψαν τὸν Βασιλέα αχαὰβ εἰς σαμαρείαν· καὶ ἀπενίψαντο
sanguinẽ a curru in fonte samarie.
τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἐπὶ τὴν κρήνην σαμαρείας.
τ lauerũt canes sanguinẽ eius: τ meretrices lote sunt
καὶ ἔλειξαν οἱ κύνες τὸ αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο
in sanguine eius iuxta verbũ dñi: qđ locutꝰ fuit.
ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν.
τ reliqua simõis achaab τ vniuerſa que fe
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αχαὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη
cit: τ domũ eburneã quã edificauit: τ cunctas
σε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πάσας τὰς
vrbes quas fecit: nonne hec scripta sũt in
πόλεις ἃς ἐποίησε, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
libro simõũ dierũ regum israel? τ dor
βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν Βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοι
miuit achaab cũ patribus suis: τ regna
μήθη ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασί
uit ochozias filius eius pro eo. τ iosaphat
λευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἰωσαφὰτ
filius asa regnauit in iuda in ãno quarto
υἱὸς ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰούδα ἐν ἔτει τῷ τετάρτῳ
achaab regis israel. τ iosaphat erat qua
τοῦ ἀχαὰβ Βασιλέως ἰσραήλ· καὶ ἰωσαφὰτ ἦν τεσσα
draginta τ quinq; ãnox cũ regnaret ipse. τ
ράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ
viginti τ quinq; ãnos regnauit in hierusalem.
εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ·
τ nomẽ mri eius azuba filia salai. τ am
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῆ̃ ἀζουβὰ θυγάτηρ σαλαί· καὶ ἔσο
bulauit in oĩi via asa patris eius. nõ vrecima
βουλήθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὐκ ἐξέκλι
uit ab ea: vt faceret rectũ in oculis domi
νεν ἀπ' αὐτῆς, τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρί
ni. verũtñ ve excelsis nõ ablatũ: adhuc pplꝰ sacrificabat τ ado
ου· πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυ
lebãt in excelsis. τ pacẽ habuit iosaphat cũ re
μίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς· καὶ εἰρήνευσεν ἰωσαφὰτ μετὰ βασι
ge isr. τ reliqua verboꝝ iosaphat τ prelia
λέως ἰηλ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωσαφὰτ καὶ αἱ δυνάσ
eius q̃ fecit: nonne hec scripta in li
αι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι
bro verboꝝ dierũ regũ iuda? τ relic
βλῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν Βασιλέων ἰούδα; καὶ τῆς λοιπ
quos intlatoꝝ qui remanserãt in die
πὰς τῶν τετελεσμένων τῶν καταλελειμμένων ἐν ταῖς ἡμέ
bus asa pris eius ablatũ de terra. τ
ραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
rex nõ erat pstitut in idumea. τ iosaphat
βασιλεὺς οὐκ ἦν ἑστηκὼς ἐν ἰδουμαίᾳ· καὶ ἰωσαφὰτ
fecit naues maris vt irent in ophir
ἐποίησε ναῦς θαρσεῖς τοῦ πορεύεσθαι εἰς ὀφὶρ

propter aurum. τ nō ibant: q confracte ἕνεκεν τοῦ χρυσίου· καὶ οὐκ ἐπορεύοντο, ὅτι συνετρίβη
sunt naues in gesion gaber. tunc ait ochozias filius σαν αἱ νῆες ἐν γασιὼν γάβερ· τότε εἶπεν ὀχοζίας υἱὸς
achaab ad iosaphat: vadant serui mei cū ἀχαὰβ πρὸς ἰωσαφάτ, πορευθῶσαν οἱ δοῦλοί μου με
seruis tuis. τ nō voluit iosaphat. τ dixit τοῖς δούλοις σου· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωσαφάτ· καὶ εἶπε
miuit iosaphat cū pribus suis: τ sepult⁹ est μιθὴ ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
apud patres suos in ciuitate dauid pris πρὸς τοὺς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ πρὸς
sui. τ regnauit ioram filius eius pro eo: τ αὐτ· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
ochozias fili⁹ achaab regnauit sup israel in sama ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμα
ria. in anno septimo decimo iosaphat regis iu ρείᾳ. ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰου
da ochozias fili⁹ achaab regnauit sup israel in sa δα ὀχοζίας υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σα
maria duob⁹ annis: τ fecit malū in cōspectu dñi: μαρείᾳ δύο ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου,
τ ambulauit in via achaab patris sui τ in καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν
via iezabel matris ei⁹: τ in peccatis hiero ὁδῷ ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἱερο
boam fili nabat: q peccare fecit israel. τ seruiuit βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ· καὶ ἐδούλευσε
baalim τ adorauit eos. τ irritauit dñm τοῖς βααλὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς· καὶ παρώργισε κύ
deū israel iuxta oia q̄ fecit pater eius. ριον θεὸν ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Regnorum. iiij.
Βασιλειῶν. δ'.

Ca.i.

Et puaricat⁹ ē moab israel post̄ mortuus est
Ἀνεβάτησε μωὰβ ἐν ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
achaab: τ cecidit ochozias p cancellos ἀχαάβ, καὶ ἔπεσεν ὀχοζίας διὰ τῶν διαφυσμοῦ
q̄ in cenaculo suo q̄ in samaria: τ egrotauit: τ τῶν ὑπερῴων αὐτοῦ τῶν ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε, καὶ
misit nūcios. τ dixit ad eos: abite τ ἀπέστειλεν ἀγγέλους· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, πορεύεσθε καὶ
consulite per baal muscā deū accaró: si viuam ἐπερωτήσατε ἐν τῇ βάαλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι
de egritudine mea hac. τ abierūt ad cōsulē ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης· καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆ
dum: τ angel⁹ dei locut⁹ est ad helīā thesbytē di σαι, καὶ ἄγγελος θεοῦ ἐλάλησε πρὸς ἠλίαν τὸν θεσβίτην λέ
cēs: surge⁹ occurre nunciis ochozie regis γων, ἀνάστα ἀπάντησον τοῖς ἀγγέλοις ὀχοζίου βασιλέως
samarie: τ loquere ad eos: si eo q̄ nō est de⁹ in σαμαρείας, καὶ λάλησον πρὸς αὐτούς, ἐὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν
israel: vos ittis ad cōsulēdū per baal muscā ἰσραήλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπερωτῆσαι διὰ τὸ βάαλ μυῖαν
deū accarō? quā obrē hec dicit dñs: lect⁹ sup quē ascē θεὸν ἀκκαρών; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέ
disti sup eū: nō descēdes ab eo: q̄ in eo morte βης ἐπ' αὐτῆς, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι ἐν αὐτῇ θανάτῳ
morieris. τ abiit helias: τ dixit ad eos. τ reuersi ἀποθανῇ. καὶ ἐπορεύθη ἠλίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. καὶ ἐπέστρε
sunt nuncij ad eū. τ dixit ad eos: cur ψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τί ὅτι
reuersi estis: τ dixerūt ad eū. vir ascēdit in occur ἐπεστρέψατε; καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάν
sum nrm: τ dixit ad nos: ite reuertimini ad τησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, δεῦτε ἀποστράφητε πρὸς
regem q̄ misit vos: τ dicite ei: τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ εἴπατε αὐτῷ,
hec dicit dñs: si eo q̄ nō est de⁹ in israel: τάδε λέγει κύριος, εἰ διὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν ἰσραήλ,
vadis tu ad interrogādū in baal muscā deū πορεύῃ σὺ ἐκζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ μυῖαν θεὸν

A

B

*pp aurū: ⁱ& ᵐire ⁱnō po=
tuerūt: ⁿqa ᵒcōfracte sunt
ᵍin asiongaber. ᵉTūc ᶜait
ᵘochozias ˣfilius ∞∞∞∞∞∞
ʳachab ˢad ᵗiosaphat. ᵇVa
dant ᶜserui mei ᵈcū ∞∞∞∞
ᶜseruis tuis ᶠin nauibus.
ᵉEt noluit ᶠiosaphat. ∞∞
ᵏDormiuit ᵍ ᶦ iosaphat
ᵐcū ⁿpribus suis: ᵒ& sepl
tus est ᵖcū ᵍeis ʳin ciuitate
ˢdauid patris sui: ᵗregna
uit ᵘq ᵛiorā ʷfilius eius ˣ p
eo. ʸOchozias aūt ᶻfilius
ᵇachab ᶜregnare ceperat
ᵈsuper ᵉisrael ᶠin samaria
ᵍānoˢ septīo ʰdecimo ⁱio=
saphat regis ᵐiuda: ⁿ re=
gnauit ᵍ ᵒsup ᵖ isr ᵠduo=
bꝰ ānis. ʳEt fecit ˢmalū ᵗ i
cōspectu ᵘ dñi: ˣ& ābula=
uit ʸin via ᶻpatris sui ª &
ᵇmatris sue: ᶜ& ī via ᵈhie=
roboā ᵉfilii ᶠnabath ᵍ qui
ʰpeccare fecit ⁱisrael. ʲSer
uiuit quoq ᵏbaal ∞∞∞
ˡ& adorauit ᵐeum: ⁿ& ir=
ritauit ᵒdominum ᵖdeum
ᵠisrael: ʳiuxta oīa ˢque fe
cerat ᵗpater eius.

Explicit primus liber malachī.i.Regū tertius.

Incipit ſcds liber malachī.i.quart⁹ Regū. i.

PReuaricat⁹ ē āt ᵇmo
ab ᶜin israel ᵈ post̄
ᵉmortu⁹ ē ᶠachab. ᵍCeci=
ditq ʰochozias ⁱp ᵏcācel=
los ˡcenaculi sui ᵐqd hē=
bat ⁿī samaria ᵒ& egrota=
uit. ᵖ Misitq ᵍnūcios ʳ di
cēs ˢad eos. ᵗIte ᵘcōsulite
ˣbeelzebub ʸdeū ᶻaccaró:
ᵇvt ūᶜ vīuere queà ᵈe in
firmitate mea ᵉhac. ᶠAn=
gelus ᵍāt ʰdñi ⁱlocutus est
ʲad ᵏhelīā ˡthesbitē: dicēs.
ᵐSurge ⁿascē de ᵒin cur
sū ᵖnūciorū ᵠregis ʳ samа
rie: ˢ& dices ᵗad eos. ᵘNū
qd nō est ʳdeus ˢin isrl ᵗ vt
ᵇeatis ᶜad cōsulēdū ᵇ beel
zebub ᵈdeum ᵉaccaron:
ᵇQuā obrē ᶜhec ᵈdicit ᵉdo
minus. ᵍ De ᵐlectulo sup
ⁿquē ᵒascēdisti ᵖnō ʳ descē
des: ˢfed ᵗmorte ˣ morie=
ris. ʳEt abiit ˢhelias: ª re=
uersiq sunt ᵇnuncii ᶜad o
chozіam. Quiᵈ dixit ᵉeis
ᶠQuare ᵇreuersi estis? At
illi ᶜrespondерūt ᵈei. ᶠ Vir
ᵐoccurrit ⁿnobis: ᵒ& di=
xit ᵖad nos. ᵍIte ∞∞∞∞
ʳreuertimini ˢad ᵗregē ᵘ q
ˣmisit ʸvos: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻ& dicetis ᵃei . ᵇHec ᶜdicit
ᵈdominus. ᵉNūquid qa
ᶠnō erat ᵍdeus ʰ in israel:
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʲmittis ᵏvt cōsulatur ˡbe
elzebub ᵐdeus ∞∞∞∞∞∞

Cap.i.

ᵃוַיִּפְשַׁע ᵇמוֹאָב ᶜבְּיִשְׂרָאֵל ᵈאַחֲרֵי ᵉמוֹת
ᶠאַחְאָב: ᵍוַיִּפֹּל ʰאֲחַזְיָה ⁱבְּעַד ʲהַשְּׂבָכָה
ᵏבַּעֲלִיָּתוֹ ˡאֲשֶׁר ᵐבְּשֹׁמְרוֹן ⁿוַיֵּחַל ᵒוַיִּשְׁלַח
ᵖמַלְאָכִים ᵠוַיֹּאמֶר ʳאֲלֵהֶם ˢלְכוּ ᵗדִּרְשׁוּ
ᵘבְּבַעַל ᵛזְבוּב ʷאֱלֹהֵי ˣעֶקְרוֹן ʸאִם ᶻאֶחְיֶה
ᵃמַחֲלִי ᵇזֶה: ᶜוּמַלְאַךְ ᵈיְהוָה ᵉדִּבֶּר ᶠאֶל
ᵍאֵלִיָּה ʰהַתִּשְׁבִּי ⁱקוּם ʲעֲלֵה ᵏלִקְרַאת
ˡמַלְאֲכֵי ᵐמֶלֶךְ ⁿשֹׁמְרוֹן ᵒוְדִבַּר ᵖאֲלֵהֶם
ᵠהֲמִבְלִי ʳאֵין ˢאֱלֹהִים ᵗבְּיִשְׂרָאֵל ᵘאַתֶּם
ᵛהֹלְכִים ʷלִדְרֹשׁ ˣבְּבַעַל ʸזְבוּב ᶻאֱלֹהֵי
ᵃעֶקְרוֹן: ᵇוְלָכֵן ᶜכֹּה ᵈאָמַר ᵉיְהוָה ᶠהַמִּטָּה
ᵍאֲשֶׁר ʰעָלִיתָ ⁱשָּׁם ʲלֹא ᵏתֵרֵד ˡמִמֶּנָּה
ᵐכִּי ⁿמוֹת ᵒתָּמוּת: ᵖוַיֵּלֶךְ ᵠאֵלִיָּה: ʳוַיָּשׁוּבוּ
ˢהַמַּלְאָכִים ᵗאֵלָיו ᵘוַיֹּאמֶר ᵛאֲלֵיהֶם
ʷמַה ˣזֶּה ʸשַׁבְתֶּם: ᶻוַיֹּאמְרוּ ᵃאֵלָיו ᵇאִישׁ
ᶜעָלָה ᵈלִקְרָאתֵנוּ ᵉוַיֹּאמֶר ᶠאֲלֵינוּ ᵍלְכוּ
ʰשׁוּבוּ ⁱאֶל ʲהַמֶּלֶךְ ᵏאֲשֶׁר ˡשְׁלַחֲכֶם
ᵐוְדַבַּרְתֶּם ⁿאֵלָיו ᵒכֹּה ᵖאָמַר ᵠיְהוָה ʳהֲמִבְלִי
ˢאֵין ᵗאֱלֹהִים ᵘבְּיִשְׂרָאֵל ᵛאַתָּה
ʷשֹׁלֵחַ ˣלִדְרֹשׁ ʸבְּבַעַל ᶻזְבוּב ᵃאֱלֹהֵי

Pritina.heb.Tex.heb.iiii.Regū.j.

עֶקְרוֹן לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר עָלִיתָ
שָׁם לֹא תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת׃
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם מָה מִשְׁפַּט הָאִישׁ דִּבֶּר שַׁפַּט
אֲשֶׁר עָלָה לִקְרַאתְכֶם וַיְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו אִישׁ בַּעַל שֵׂעָר וְאֵזוֹר עוֹר אָזַר
אָזוּר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמֶר אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי
הוּא׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים שָׁלַח שׁוּר
וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל אֵלָיו וְהִנֵּה יֹשֵׁב עַל עָלָה
רֹאשׁ הָהָר וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ
הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דִּבֶּר רְדָה׃ וַיַּעַן יָרַד עָנָה
וַיְדַבֵּר אֶל שַׂר חֲמִשָּׁיו וְאִם אִישׁ אֱלֹהִים אָנִי
תֵּרֶד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ אֵבֶל
וְאֶת חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם
וַתֹּאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמִשָּׁיו׃ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שַׂר שׁוּב
חֲמִשִּׁים אַחֵר וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַן וַיְדַבֵּר
אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ
מְהֵרָה רְדָה׃ וַיַּעַן אֵלִיָּה וַיְדַבֵּר יָרַד
אֶלְיהֶם אִם אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנִי
תֵּרֶד אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתְךָ
וְאֶת חֲמִשֶּׁיךָ וַתֵּרֶד אֵשׁ אֱלֹהִים מִן
הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֹתוֹ וְאֶת חֲמִשָּׁיו׃
וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שַׂר חֲמִשִּׁים שְׁלִשִׁים
וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא שַׂר הַחֲמִשִּׁים שְׁנִי
הַשְּׁלִשִׁי וַיִּכְרַע עַל בִּרְכָּיו לְנֶגֶד שְׁלֹשׁ בְּרֶכַע
אֵלִיָּהוּ וַיִּתְחַנֶּן אֵלָיו וַיְדַבֶּר אֵלָיו חָנַן
אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר נָא נַפְשִׁי יָקַר
וְנֶפֶשׁ עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ׃
הִנֵּה יָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם
וַתֹּאכַל אֶת שְׁנֵי שָׂרֵי הַחֲמִשִּׁים שְׁנָה
הָרִאשֹׁנִים וְאֶת חֲמִשֵּׁיהֶם וְעַתָּה
תִּיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ׃ וַיְדַבֵּר מַלְאַךְ דִּבֶּר לְאֵלִיָּה
יְהוָה אֶל אֵלִיָּהוּ רֵד אִתּוֹ אַל יָרֵא
תִּירָא מִפָּנָיו וַיָּקָם וַיֵּרֶד אִתּוֹ אֶל קוּם

Trãsla.B.Wic.Trãs.Gre.lxx.cũ interpre.latina.

paccarō. qIdcirco de lectulo sup quē ascendisti nō descēdes: sed morte morieris. Qui dixit eis. rCuius figure & habitus est vir ille qui occurrit vobis: & locutus est verba hec? rAt illi dixerunt. rVir pilosus & zona pellicea accinctus renib? . Qui ait. qHelias thesbites hic est. sMisitq; ad eū quinquagenariū principem & quinq;gita qui erant sub eo. Qui ascēdit ad eū: sedētiq; in vertice montis: ait. rHomo dei rex pcepit vt descendas. rRespondensq; helias: dixit quinquagenario. rSi homo dei sum: descendat ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. rDescēdit ergo ignis de celo: & deuorauit eum & quinq;ginta qui erāt cū eo. rRursumq; misit ad eū principē quinquagenariū alterū: & quinquagita cū eo. Qui locutus est illi. qHō dei. rHec dicit rex. rFestina descende. rRndēs helias ait. vSi homo dei ego sum: descendat ignis de celo & deuoret te & quinq;gita tuos. qDescēdit ergo ignis de celo & deuorauit illū & quinquagīta eius. bIterū misit principem quinq;genariū tertium: & quinq;gita qui erāt cū eo. Qui cum veniset: curuauit genua cōtra heliam: & precatus est eum: & ait. rHomo dei noli despicere animam meam: & animas seruorū tuorum qui mecum sunt. rEcce descēdit ignis de celo & deuorauit duos principes quinquagenarios primos & quīquagēos qui cū eis erant. Sed nūc obsecro vt miserearis ānime mee. rLocut? ē aūt āgelus dñi ad heliā dicēs. bDescēde cū eo. Ne timeas . Surrexit igr & descendit cū eo ad

accaron idcirco lectus sup quē ascēdisti sup eū: ἀκκαρῶν διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς, nō descēdes ab eo: qz morte morieris. τ dixit nō descēdes ab eo: qz morte morieris. τ dixit οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· καὶ εἶπεν eis. rCuius figure & habitus est vir ille qui ascēdit in occursum vobis: & locutus est verba hec? τ dixerūt: vir pilosus τ zona pellicea accinctus lūbū sui. τ dixit: ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους; καὶ εἶπον, ἀνὴρ δασὺς καὶ ζώνη helias thesbytes hic. τ mittit ad eū qui- δερματίνη περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, ἡλίας ὁ θεσβύτης οὗτος. καὶ ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν τὸν quagenariū pncipē τ quinquaginta eius: τ ascē- πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύ- dit ad eū. ipse aūt sedebat in vertice θησαν πρὸς αὐτόν. αὐτὸς δὲ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς montis. τ locutus est ad eū quinq;genarius pnceps τοῦ ὄρους· καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος τ dixit: homo dei hec dicit rex: καὶ εἶπεν, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, descende. τ rndit helias τ dixit ad qui- κατάβηθι· καὶ ἀπεκρίθη ἡλίας καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεν quagenariū pncipē: si homo dei sum ego: de- τηκόνταρχον, εἰ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, κα- scendet ignis de celo τ deuorabit te τ καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεταί σε καὶ quinquaginta tuos. τ descēdit ignis de ce- τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρα- lo τ deuorauit eū τ quinquagīta eius. τ νοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ adhuc ies rex misit ad eū pncipē quinq;- πρόθες ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πεντηκόνταρ genariū alterū τ quinquaginta eius. τ ascēdit χον ἕτερον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἀνέβη ὁ quinq;genarius pnceps τ locut? est ad eū: τ dixit: πεντηκόνταρχος καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, homo dei hec dicit rex: cito de ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, ταχέως κα descende. τ rndit helias τ dixit ad eū: si ho- τάβηθι· καὶ ἀπεκρίθη ἡλίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, εἰ ἄν mo dei sum ego: descēdet ignis de celo θρωπος τοῦ θεοῦ εἰμὶ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τ deuorabit te τ quinquaginta tuos. τ de- καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κα scēdit ignis de celo τ deuorauit illi τ τέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ quinquaginta ei?. τ addēs rex rursū mi- τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ προσθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔτι ἀπέστειλε sit quinq;genariū pncipē tertiū τ quinquagīta eius. τ λε πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ venit quinq;genarius pnceps terti?: τ curuauit in ge- ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἐκαμψεν ἐπὶ τὰ γό nua sua cōtra heliā: τ precat? ē eū: τ locut? est νατα αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν ad eū dicēs: homo dei honoret? tū aia πρὸς αὐτὸν λέγων, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχή mea τ aia seruorū tuor? quinq;ginta in ocu- μου καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν δούλων σου τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφ- lis tuis. ecce cū descēdit ignis de celo τ deuo- θαλμοῖς σου. ἰδοὺ γὰρ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέ rauit duos q̄nq;genarios pncipes primos τ vniuscuiusq; φαγεν τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς πρώτους καὶ ἑκάστου quinq;ginta: τ nūc honoret? tū aia ser- τοὺς πεντήκοντα, καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχή τῶν δού uoꝝ tuor? in oculis tuis. τ locut? est angelus dñi ad hel λων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου· καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος κυ πρὸς ἡλί lam dicēs: descēde cū eo ne timeas a facie αν λέγων, καταβήθι μετ' αὐτοῦ μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου eius. τ surgens descēdit helias: τ abiit cū eis αὐτῶν· καὶ ἀναστὰς κατέβη ἡλίας, καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν

ad regem. ⁊ locut⁹ est ad eum: hec dī
πρὸς τὸν βασιλέα·καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγ
cit dñs: eo⁹ missīt nuncios ad cōsu=
γει κύριος, ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐπερω=
lendū in baal muscā deū accaron quasi nō eēt
τῆσαι ἐν τῷ Βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρῶν ὡσεὶ μὴ ἦν
deus in israel vt interrogares sermonē eius:
θεὸς ἐν Ισραηλ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν λόγον αὐτοῦ,
ideo lectus sup quē ascēdisti sup eū nō de=
διὰ τοῦτο ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐπ' αὐτῆς οὐ κα=
scēdes abeo: q̄ morte morieris. ⁊ mo=
ταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ ἀπε=
tu⁹ē iuxta sīmonē dñi: quē locut⁹ est helias. ⁊
θανεν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν Ηλίας. καὶ
regnauit ioram frater ochozie pro eo:
ἐβασίλευσεν Ιωρὰμ ὁ ἀδελφὸς Οχοζίου ἀντ' αὐτοῦ,
quia nō erat ei filius in anno scdo io
ὅτι υἱὸς οὐκ ἦν αὐτῷ υἱὸς ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ Ιω=
ram filij iosaphat regis iude. ⁊ reliqua
ρὰμ υἱοῦ Ιωσαφὰτ βασιλέως Ιούδα. καὶ τὰ λοιπὰ
verbōrū ochozie ⁊ oia que fecit: nō
τῶν λόγων Οχοζίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ne scripta sūt in libro sermonū dierū re
ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασι
gum israel:
λέων Ισραήλ;

Ca.2.

A Θ ⁊ factū est cū leuaret dñs heliā in
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναγαγεῖν κύριον τὸν Ηλίαν ἐν
cōmotione q̄si in celū: ⁊ iuit helias ⁊
συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπορεύθη Ηλίας καὶ
eliseus de galgalis. ⁊ ait helias ad eliseū:
Ελισαιὲ ἐκ Γαλγάλων· καὶ εἶπεν Ηλίας πρὸς Ελισαιέ,
sede tū hic: q̄ dñs misit me vsq; in be
κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως Βαι
thel. ⁊ ait eliseus: viuit dñs ⁊ viuit aia tua:
θήλ. καὶ εἶπεν Ελισαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου,
si derelinquā te. ⁊ venīt in bethel. ⁊
εἰ ἐγκαταλείψω σε· καὶ ἔρχονται εἰς Βαιθήλ. καὶ
egressi sūt filij prophetarū q̄ in bethel ad eli
ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Βαιθὴλ πρὸς Ελι
seum: ⁊ dixerūt ei: si tū nosti q̄ hodie
σαιέ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, εἰ δὴ ἔγνως ὅτι σήμερον
tollit dñs dñz tuū super ca
λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν τῆς κεφα
put tuū. ⁊ dixit: et ego nouī: silete. ⁊
λῆς σου· καὶ εἶπε, καί γε ἐγὼ ἔγνων, σιωπᾶτε. καὶ
dixit helias eliseo: sede tū hic: q̄ do
εἶπεν Ηλίας τῷ Ελισαιέ, κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύ
minus misit me in hiericho. ⁊ ait eliseus: viuit
ριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ιεριχώ. καὶ εἶπεν Ελισαιέ, ζῇ
dñs ⁊ viuit aia tua: si derelinquā te. ⁊
κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε· καὶ
venerūt in hiericho ⁊ appropinquauerūt filij
ἦλθον εἰς Ιεριχὼ καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ
in hiericho ad eliseū: ⁊ dixerūt ei: si tū
ἐν Ιεριχὼ πρὸς Ελισαιέ, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐὰν δὴ
nosti q̄ hodie tollit dñs dñm tuū
ἔγνως ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου
super caput tuū: ⁊ dixit: ego nouī: si
ἐπάνω τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἔγνων, σιω
lete. ⁊ dixit ei helias: sede tū hic:
πᾶτε. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ηλίας, κάθου δὴ ἐνταῦθα,
quia dñs misit me vsq; ad iordanē. ⁊ a=
ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως τοῦ Ιορδάνου. καὶ εἶ
it eliseus: viuit dñs ⁊ viuit aia tua: si derelí=
πεν Ελισαιέ, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκατα
quā te. ⁊ ierunt ambo ⁊ quinq̄
λείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι καὶ πεντή=
ginta viri de filijs prophetarū.
κοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν

'regem" & locutus est 'ei.
"Hec 'dicit 'dominus.
'Quia "misisti 'nuncios
"ad consulendum
'beelzebub" deū "accarō
'q̄si non esset
'deus" "israel "a quo pos
ses" interrogare
"sermonē: "ideo 'de lectu
lo sup 'quem "ascendisti
"nō 'descēdes: 'sed" mor
te" morieris. "Mortu⁹ ē
aūt" iuxta sermonē "dñi
'quē "locutus est" helias:
'& regnauit "iorā fr eius
'pro eo: "anno "secundo
"ioram" filii "iosaphat 're
gis" iude.
'Nō ei" hēbat 'filiū. 'Reli
qua autem "verborum
"ochozie "que" operatus
est: 'nonne 'hec
"scripta sunt" in 'libro
"sermonum 'dierum
"regum" israel? 2.

EActū ē āt" cū leuare
vellet" dñs" heliam
"p turbinem" in cēlum:
'ibant" helias
"& heliseus 'de "galgalis.
'Dixit" 'helias
"ad" heliseū. "Sede" hic:
"quia 'dominus
"misit me 'vsq; i" bethel.
Cui" ait 'heliseus.
'Viuit 'dñs" & viuit" aia
tua: "quia nō "derelinquā
te. "Cūq; defecēdisset" be
thel: "egressi sunt 'filii" p
phetarū" qui erāt in 'be=
thel 'ad" heliseū" & dixerūt
"ei. "Nūqd nosti: "quia
"hodie 'dominus" tollet
"dominum tuum" a'te?
Q̄ui" respondit.
'Et 'ego 'noui. 'Silete.
"Dixit autem
"helias" ad" heliseum. "Se
de" hic" quia
'dñs" misit me in' hieri=
cho. "Et ille" ait. "Viuit
"dñs" & viuit" anima tua:
'quia nō "derelinquā te.
'Cūq; vēissēt" hierícho:
"accesserūt 'filii" pphetarū" q̄ erāt in hiericho" ad
"heliseū: "& dixerūt ei.
'Nūquid nosti: "quia 'do
minus" hodie" tollet
"dominum tuum" a'te?
"Et ait. "Et
'ego" noui. 'Silete" Dixit
autem 'ei
'helias. 'Sede" hic: "quia
"dñs" misit me vsq; ad
'iordanem. Qui" ait. "Vi
uit 'dominus: "& viuit
"aia tua: "quia nō "derelí
quā te. "Ierūt igitur" ābo
piter" & quinquagita" vi
ri' de filiis" prophetarū

'הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
יַעַן אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ מַלְאָכִים לִדְרֹשׁ
בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן הֲמִבְלִי
אֵין אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ
בִּדְבָרוֹ לָכֵן הַמִּטָּה אֲשֶׁר עָלִיתָ שָׁם
לֹא תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלִיָּהוּ
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם
לִיהוֹרָם בֶּן יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה
כִּי לֹא הָיָה לוֹ בֵּן וְיֶתֶר דִּבְרֵי
אֲחַזְיָהוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵמָּה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

Cap .ij.

וַיְהִי בְּהַעֲלוֹת יְהוָה אֶת אֵלִיָּהוּ
בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיְמָה וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ
וֶאֱלִישָׁע מִן הַגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
אֶל אֱלִישָׁע שֶׁב נָא פֹּה כִּי יְהוָה
שְׁלָחַנִי עַד בֵּיתְאֵל וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
חַי יְהוָה וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזָּבֶךָ
וַיֵּרְדוּ בֵּיתְאֵל׃ וַיֵּצְאוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים
אֲשֶׁר בֵּיתְאֵל אֶל אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ
אֶת אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר
גַּם אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׁוּ וַיֹּאמֶר לוֹ
אֱלִיָּהוּ אֱלִישָׁע שֶׁב נָא פֹּה כִּי
יְהוָה שְׁלָחַנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חַי
יְהוָה וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזָּבֶךָ וַיָּבֹאוּ
יְרִיחוֹ׃ וַיִּנְּשׁוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
בִּירִיחוֹ אֶל אֱלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ אֶת
אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם
אֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׁוּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
אֱלִיָּהוּ שֶׁב נָא פֹּה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי
הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה וְחֵי
נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזָּבֶךָ וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם׃
וַחֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים

וַיֵּלְכוּ וַיַּעַמְדוּ מִמֻּנְגָּד מֵרָחוֹק וְשׁוֹנִיהֶם עֹמְדִים עַל הַיַּרְדֵּן וַיִּקַּח אֱלִיָּהוּ אֶת אַדַּרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה וַיְהִי כְעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ בְּטֶרֶם אִלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וְיִהִי נָא פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי וַיֹּאמֶר הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל אִם תִּרְאֶה אֹתִי לֻקַּח מֵאִתָּךְ יְהִי לְךָ כֵן וְאִם אֵינְךָ רֹאֶה לֹא יִהְיֶה וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיִּחֲזֵק בְּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים וַיָּרֶם אֶת אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן וַיִּקַּח אֶת אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֵלִיָּהוּ אַף הוּא וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע וַיִּרְאֵהוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל אֱלִישָׁע וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אָרְצָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה נָא יֵשׁ אֶת עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים אַנְשִׁים בְּנֵי חַיִל יֵלְכוּ נָא וִיבַקְשׁוּ אֶת אֲדֹנֶיךָ פֶּן נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה וַיַּשְׁלְכֵהוּ בְּאַחַד הֶהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַגָּאָיוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלָחוּ וַיִּפְצְרוּ בוֹ עַד בּוֹשׁ וַיֹּאמֶר שִׁלָּחוּ וַיִּשְׁלְחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיְבַקְשׁוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים

secuti sunt eos. Qui & reuerterūt ad eū tra lōge. Illi āt abo stabāt sup for danē. Tulitq; helias pallium suū & inuoluit illud: & percussit aquas: q diuise sunt in vtramq; partē: & trāsierūt abo p siccū. Cunq; transisset: helias dixit ad heliseū. Postula qđ vis: vt faciam tibi ante q tollar a te. Dixitq; heliseus. Obsecro vt fiat in me duplex spūs tu. Qui rīdit. Rem difficilē postulasti. Attamē si videris me qū tollar a te: erit quod petisti. Si autē non videris: non erit. Cunq; pergerent & incedētes sermocinarētur: ecce currus igneus & equi ignei diuiserūt vtrūq;. Et ascendit helias p turbinē in celū: heliseus autem videbat & clamabat. Pater mi: pater mi currus israel & auriga eius. Et non vidit eum amplius. Apphēditq; vestimēta sua: & scidit illa in duas partes. Et leuauit pallium helie quod ceciderat ei. Reuersusq; stetit sup ripā iordānis & pallio helie quod ceciderat ei percussit aquas. Et dixit. Vbi est deus helie etiam nūc. Percussitq; aquas & diuisa sūt huc atq; illuc: & transiit heliseus. Videntes autē filii prophetarum qui erant in hiericho de contra dixerunt. Requieuit spūs helie sup heliseū. Et venientes in occursū ei adorauerunt eum pni terrā: dixerūtq; illi. Ecce cū seruis tuis sunt quīquaginta viri fortes: qui possunt ire & q̄rere dominum tuum: ne forte tulerit eū spūs dñi & proiecerit eum in vnum mōtiū aut in vnā vallium. Quī ait. Nolite mittere. Cogeruntq; eum donec acquiesceret & diceret. Mittite. Et miserunt quinq̄gita viros. Qui cū q̄siissent tribus dieb

γενέσθαι· ἀφόβηθεν ἐλθόν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν· ἀμφότεροι δὲ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἔλαβεν Ἠλίας τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ ἐλίλησεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ τὰ ὕδατα, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ διέβησαν ἀμφότεροι διὰ ξηρᾶς· καὶ ἐγένετο ὡς διῆλθεν, εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἐλισαιέ, αἴτησαι τί ποιήσω σοι πρὶν ἢ ἀναλημφθῆναί με ἀπὸ σοῦ· καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, γενηθήτω δὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν σοὶ διπλοῦν ἐπ' ἐμέ· καὶ εἶπεν Ἠλίας ἐσκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαι, πλὴν ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, ἔσαι σοι οὕτως· ἐὰν δὲ μὴ ἴδῃς, οὐ μὴ γένηται. καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων καὶ λαλούντων, καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρός, καὶ διεχώρισαν ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων· καὶ ἀνελήφθη Ἠλίας ἐν συσσεισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ Ἐλισαιὲ ἑώρα καὶ αὐτὸς ἐβόα, πάτερ πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκέτι οὐκ εἶδε αὐτὸν ἔτι· καὶ ἐκράτησεν Ἐλισαιὲ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ ἔσχισεν αὐτὸ εἰς δύο, καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλίου ὁ ἐλίσεαι τὴν πεσοῦσαν ἐπάνωθεν αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα καὶ οὐ διῃρέθη· καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, ποῦ ἐστὶν θεὸς Ἠλίου ἀφώ, καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα καὶ διῃρέθη ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ ἦλθε διὰ ξηρᾶς καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ ἐξεναντίας ἀναστρεφόμενοι αὐτόν· καὶ εἶπον, ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλίου ἐπὶ Ἐλισαιέ· καὶ ἦλθον εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ δὴ εἰσὶ μετὰ τῶν παίδων σου πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως, πορευθέντες δὴ ζητήσατωσαν τὸν κύριόν σου, μή ποτε λάβῃ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἐρρίψῃ αὐτὸν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐπὶ ἕνα τῶν βουνῶν· καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, οὐκ ἀποστελεῖτε· καὶ συνέσχεν αὐτὸν ἕως ἠχύνετο· καὶ εἶπε· πέμψατε· καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρισὶν ἡμέραις,

venerūt: & steterūt econtra lōge. ambo āt ste terūt sup iordanē. & tulit helias pallium suum & inuoluit illud: & percussit in eo aquas: & diuisa est aqua hinc & hinc. & trāsierūt ambo per siccū. & factū est vt trāsiuit: dixit helias eliseo: postula qđ facī tibi ante q̄ tollar a te. & dixit eliseus: fiat iā spūs q̄ē in te duplicit in me. & dixit helias rē dura dixisti: attamē si videris me recedētē a te: erit tibi sic. si āt nō videris: non fiet. & factū est ipsis pergētibus & loquētibus: & ecce currus ignis & equi ignei: & diuisi sūt inter ambos. & assumpt est helias in commotio ne vsq; ad celū. & eliseus videbat & ipse clamabat: pater pater: currus israel & eques eius: & nō vidit eū āplius. Apphēdit q̄ vestimēta sua: & scidit illud in duas ptes: & leuauit pallium helie eliseus qđ ceciderat super eū: & reuersus est eliseus & stetit sup ripā iorda nis: & tulit pallium helie: qđ ceciderat super eū: & percussit aquas & nō sūt diuise. & dixit eliseus: vbi est deus helie etiā ipse: & percussit aquas: & diuise sūt huc & hinc. & trāsiit & videntes filii prophetarum qui erant in hiericho ex aduerso dixerunt. Requieuit spūs helie sup eliseū. & venerunt in occursum ei & adorauerunt eū sup terrā. & dixerunt ad eum: ecce tā sunt cū seruis tuis quinquaginta viri filii roboris: eant & q̄rant dñm tuū ne forte tulerit eū spūs dñi & proiecerit eum in vnum montiū vel in vnū collīū. & ait eliseus: nō mittetis. & coegerunt eū donec erubesceret. & dixit: mittite. & miserūt quinquaginta viros: & quesierūt tribus diebus:

Exod. 33.b.

Infra. 13.c.

B

C

D

ι nō inuenerūt. ι reuerſi ſunt ad eum. ι eliſeus καὶ ἐυχ ευρον · καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐλισαιὲ ſedebat in hiericho: ι dixit eis: nōne dixi vobis ἐκάθητο ἐν ἱεριχώ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὐκι εἶπον ὑμῖν nō eatis? ι dixerūt viri ciuitatis ad eli μὴ πορεύεσθε; καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἐλι ſeum: ecce nū habitatio ciuitatis huius bo σαι, ἰδοὺ δὴ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ταύτης ἀγα na ſicut tu vīs pſpicis: ι aque male: ι na ſicut tu vīs pſpicis: ι aque male: ι ὴ καθὼς σὺ κύριε ὁρᾷς, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ, καὶ ἡ terra ſterilis. ι ait eliſeus: tollite mihi hydrī γῆ ἀτεκνουμένη. καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ, λάβετέ μοι ὑδρί am nouā: ι mittite ibi ſalē. ι tulerūt ei: σκην καινήν. καὶ ἐμβάλετε ἐκεῖ ἅλας. καὶ ἔλαβον αὐ ι egreſſus ē ad trāſitū aquarū ι mi τῶ, καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων καὶ ἔρρι ſit ibi ſalē. ι ait: hec dicit dñs: ſa ψεν ἐκεῖ τὸ ἅλας. καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἴα nam aquas has: nō erit ampli' inde mo μαι τὰ ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσαι ἔτι ἐκεῖθεν ἀποθνή rtēs neq; ſterilis. ι ſanate ſūt aque vſq; ad di σκων ἐυθὺς ἀτεκνουμένη. καὶ ἰάθη τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέ em hanc iuxta ṽbū q̄ locut' eſt eliſeus. ι aſce ρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐλισαιέ. καὶ ἀνέ dit eliſeus inde in bethel: ι ipſo aſcēdē βη ἐλισαιὲ ἐκεῖθεν εἰς βαιθήλ, καὶ αὐτοῦ ἀναβαίνον te in via: egreſſi ſūt pueri parui de ciuitate τος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξῆλθε παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πόλεως ι illudebāt ei: ι dicebāt ei: aſcēde cal καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἀνάβαινε φα ue aſcēde calue. ι reſpexit poſt ſe: λακρὲ ἀνάβαινε φαλακρέ. καὶ ἐξέστρεψεν ὀπίσω αὐτοῦ, ι vidit eos: ι maledixit eis in nōie do καὶ εἶδεν αὐτά, καὶ κατηράσατο αὐτὰ ἐν ὀνόματι κυ mini. ι egreſſi ſūt duo vrſi de ſaltu: ι lacera ρίου. καὶ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ διέρρη uerūt ex eis quadraginta ι duos pueros. ι trā ξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παιδάρια. καὶ διῆλ ſiit inde in mōtē carmeli: ι inde reuerſus θεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρε eſt in ſamariam. φεν εἰς σαμαρείαν. Ca. 3.

A

Ioram filius achaab regnauit in iſrael in Καὶ Ιωραμ υἱὸς αχααβ ἐβασίλευσεν ἐν Ισραηλ ἐν ſamaria in octauo decimo ānо ioſaphat regis σαμαρείᾳ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει Ιωσαφὰτ βασιλέως iuda. ι regnauit duodecim ānis: ι fecit Ιούδα. καὶ ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ malū coꝝ dño: ſed nō ſicut pater ſu πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐ us ι mater ſua. ι ammouit ſtatuas ba τοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Ba al: q̄s fecit pater eius: verūtñ in pecca αλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρ tis, hieroboā filij nabat q̄ peccare fecit iſrael: τίαις Ιεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ισραηλ, adhesit: ι nō receſſit ab eis. ι meſa rex προσκολλήθη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ μεσὰ βασιλεὺς moab erat hīns pecora: ι erat afferēs tributū: ι reddēs μωὰβ ἦν ποιμήν, καὶ ἦν φέρων φόρον, καὶ ἐποιεῖτο τῷ regi iſrael cētum milia agnoꝝ ι cētum βασιλεῖ Ισραηλ ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν καὶ ἑκατὸν milia arietū in velleribus. ι factū ē poſtq̄ χιλιάδας κριῶν ἐπὶ τόκων. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ mortu' eſt achaab: puaricat' ē moab in rege iſ ἀποθανεῖν τὸν ἀχαάβ, ἠθέτησεν μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ισρα racl. ι egreſſus ē ioram rex iſrael de ſa ηλ. καὶ ἐξῆλθεν Ιωρὰμ ὁ βασιλεὺς Ισραηλ ἐκ σα maria in die illa: ι recenſuit iſr. μαρείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπισκέψατο τὸν Ισρ.

nō inuenerūt. Et reuerſi ſunt ad eum. At ille hītabat in hiericho: & dixit eis. Numquid non dixi vobis: nolite mittere? Dixerunt quoq; viri ciuitatis ad heliſeum: Ecce habitatio ciuitatis huius optima eſt ſicut tuipſe dñe pſpicis. Sed aque peſſime ſūt & terra ſterilis. At ille ait. Afferte mihi vas nouum & mittite in illud ſal. Qd cū attuliſſet: egreſſus ad fōtē aqrū miſit in illum ſal: & ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas has: & non erit vltra inde mors neq; ſterilitas. Sanate ſunt ergo aq̄ vſq; in diem hanc iuxta verbum heliſei qd locutus eſt.

Aſcēdit āt inde helise? in bethel. Cūq; aſcenderet p viā: pueri parui egreſſi ſunt de ciuitate & illudebāt ei dicentes. Aſcēde calue: aſcende calue. Qui cū reſpexiſſet vidit eos: & maledixit eis in noīe dñi. Egreſſiq; ſunt duo vrſi de ſaltu & lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros. Abiit autē inde in mōtem carmeli: & inde reuerſus eſt in ſamariam.

Ca. 3.

Oram vero filius achab regnauit ſup iſrael in ſamaria: anno decio octauo iosaphat regis iude. Regnauitq; duo decim annis. & fecit malū coram dño: ſed non ſicut pater ſuus & mater. Tulit enim ſtatuas baal quas fecerat pater eius: veruntñ in pctis hieroboā filii nabat q̄ peccare fecit iſrael adhesit nec receſſit ab eis. Porro meſa rex moab nutriebat pecora multa: & ſoluebat regi iſrael cētū milia agnorū: & cētū milia arietū cū velleribus ſuis. Cūq; mortuus fuiſſet achab: puaricatus ē fedus qd hēbat cū rege iſrael. Egreſſus ē igitur rex ioram in die illa de ſamaria: & recenſuit vniuerſum iſrael

וְלֹא מְצָאֻהוּ׃ וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא

יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלֹא

אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אַל תֵּלֵכוּ׃ וַיֹּאמְרוּ

אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל אֱלִישָׁע הִנֵּה נָא

מוֹשַׁב הָעִיר טוֹב כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי רֹאֶה

וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכָּלֶת׃

וַיֹּאמֶר קְחוּ לִי צְלֹחִית חֲדָשָׁה

וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו׃ וַיֵּצֵא

אֶל מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֵךְ שָׁם מֶלַח

וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה רִפֵּאתִי לַמַּיִם

הָאֵלֶּה לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת

וּמְשַׁכָּלֶת׃ וַיֵּרָפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם

הַזֶּה כִּדְבַר אֱלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר׃

וַיַּעַל מִשָּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עֹלֶה

בַּדֶּרֶךְ וּנְעָרִים קְטַנִּים יָצְאוּ מִן

הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ

עֲלֵה קָרֵחַ עֲלֵה קָרֵחַ׃ וַיִּפֶן אַחֲרָיו

וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְהוָה וַתֵּצֶאנָה

שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן הַיַּעַר וַתְּבַקַּעְנָה

מֵהֶם אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים׃ וַיֵּלֶךְ

מִשָּׁם אֶל הַר הַכַּרְמֶל וּמִשָּׁם שָׁב

שֹׁמְרוֹן׃ וְיוֹרָם בֶּן אַחְאָב

מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת

שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ

יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃

וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא

כַּאֲבִיו וְכַאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת מַצֵּבַת

הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו רַק בַּחַטֹּאת

יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת

יִשְׂרָאֵל דָּבַק לֹא סָר מִמֶּנָּה׃ וּמֵישַׁע

מֶלֶךְ מוֹאָב הָיָה נֹקֵד וְהֵשִׁיב לְמֶלֶךְ

אֶלֶף כְּרָים וּמֵאָה אֶלֶף

אֵילִים צֶמֶר׃ וְיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב

וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא

מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל׃

Cap. iij.

Pritina.heb.Tex.he.iiii.Regũ.iij.

וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי
הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר
כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ כְּעַמִּי כְּעַמֶּךָ
כְּסוּסַי כְּסוּסֶיךָ וַיֹּאמֶר אֵי
זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר
אֱדוֹם וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת
יָמִים וְלֹא הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה וְלַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֲהָהּ כִּי קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת אוֹתָם בְּיַד
מוֹאָב וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה
נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרְשָׁה אֶת יְהוָה בְּאֶחָד
מַאוּתָו וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן
שָׁפָט אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֶשׁ אִתּוֹ דְּבַר
יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְיְהוֹשָׁפָט וּמֶלֶךְ אֱדוֹם וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה לִּי וְלָךְ לֵךְ אֶל
נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל נְבִיאֵי אִמֶּךָ
וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל כִּי
קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה
לָתֵת אוֹתָם בְּיַד מוֹאָב וַיֹּאמֶר
אֱלִישָׁע חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אִם אַבִּיט אֵלֶיךָ
וְאִם אֶרְאֶךָ וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן
וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְהִי עָלָיו יַד
יְהוָה וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשֹׂה
הַנַּחַל הַזֶּה גֻּבִים גֻּבִים כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה לֹא תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא תִרְאוּ גֶּשֶׁם
וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מַיִם וּשְׁתִיתֶם
אַתֶּם וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם וְנַקֵּל
זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת מוֹאָב

Trãsla.B.Wic.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

miſitq; ad iosaphat regem
gem iuda dicens. Rex moab
ab receſſit a me. ꝛc
vem mecum cõtra eũ
ad prelium. Qui ꝛc
rñdit. Aſcendam. Qui
meus ẽ: tuus eſt: populus me ppls tuus: &
met eq tui. Dixitq;
quã viã aſcẽdem? At
ille rñdit. Per deſertum
idumee. Perrexerũt igi
tur rex iſrael & rex ꝛc
iuda & rex edõ: & cir
cuieruntp viam ſeptem
dierum: nec erat aqua
exercitui & iumentis
que ſequebantur eos.
Dixitq; rex ꝛc.
iſrl. Heu heu heu. Cõ
gregauit nos dñs tres
reges: vt traderet ei ma
nu ꝛc moab. Et ait iosaphat.
Eſt ne hic ꝛc
propheta dñi vt dep
cemur dominum ꝛc
p eũ? Et rñdit vnus de
ſeruis regis ꝛc
iſrael. Eſt hic heliſeus
filius
ſaphat qui fũdebat aq
quã ſup man helie. ꝛc
Et ait Joſaphat. Eſt
apud eum ſermo ꝛc
dñi. Deſcẽditq; ad eũ
rex iſrael ꝛc
& ioſaphat rex iuda &
rex edõ. Dixit aut̃ he
liſeus ad regem iſrael.
Quid mihi & tibi eſt!
Vade ad pphetas pa
tris tui & matris tue.
Et ait illi rex iſrael.
Quare ꝛc
congregauit dñs tres
reges hos ꝛc
vt traderet eos in ma
nus moab. Dixitq; ad
eũ heliſeus. Viuit dñs
exercituũ in cuius con
ſpectu ſto: ſi nõ vultũ
iosaphat regis ꝛc
ſude erubeſcerẽ: nõ at
tẽdiſſem quidem te: ꝛc
nec reſpexiſſem. Nũc
aũt adducite mihi pſal
tem. Cũq; caneret pſal
tes: facta eſt ſup eũ ma
nus dñi. Et ait. Hec di
cit dominus. Facite al
ueũ torrẽtis huius foſ
ſas & foſſas. Hec ei dí
cit dñs. Non videbitis
ventum neq; pluuiam:
& alue iſte replebitur
aquis: & bibetis ꝛc
vos & familie vẽ & iu
menta veſtra. Parũq; ẽ
hoc in cõſpectu dñi: im
ſup tradet etiam moab

τ ἀβὶσ τ miſit ad ioſaphat regem iu
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού
da dicẽs: rex moab ꝑuarcat ẽ in me: ꝛ ἐ
δα λέγων, βασιλεὺς μωὰβ ἀθέτησεν ἐν ἐμοί, εἰ πορεύ
bis mecũ ꝓtra moab in preliũ? τ dixit: ἐ
σῃ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ μωὰβ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν, πορεύ
bo. ſimilis tibi: ſimilis mihi: τ vt ppls tuus ppls
σομαι. ὅμοιός σοι, ὅμοιος ἐμοί, καὶ ὡς ὁ λαός σου ὁ λαός
meus: τ vt equi tui equi met. τ dixit que
μου, καὶ ὡς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου; καὶ εἶπεν ποία
via aſcẽdemus: τ dixit: via deſerti edom. τ
ὁδῷ ἀναβησόμεθα; καὶ εἶπεν, ὁδὸν ἐρήμου ἐδώμ. καὶ
abiit rex iſrael τ rex iuda τ
ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰούδα καὶ
rex edom: τ ibant circũdãtes viã ſeptẽ
ὁ βασιλεὺς ἐδώμ, καὶ ἐπορεύοντο κυκλοῦντες ὁδοὺς ἑπτὰ
dierũ: τ nõ erat aqua caſtris τ iumẽ
ἡμερῶν, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτήνε
tis q̃ erãt in ped' eor. τ dixit rex
σι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
iſrael: heu q; vocauit dñs tres reges ἐ
ἰσραὴλ, ὡς ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τοῦ
ſtos vt traderet eos in manu moab. τ ait
παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρα μωάβ. καὶ εἶπεν
iosaphat ad eũ: ſi eſt hic ꝓpha dñi:
ἰωσαφὰτ πρὸς αὐτόν, εἰ ἔστιν ἐνταῦθα προφήτης τοῦ κυρίου,
τ cõſulamus dñm per eũ: τ rñdit
καὶ ἐπερωτήσωμεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη
vn' de ſeruis regis iſrael. τ ait: eſt
εἷς τῶν παίδων τοῦ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ εἶπεν, ἔστιν
hic eliſeus filius ſaphat: q̃ fundebat aquã ſup
ἐνταῦθα ἐλισαὲ υἱὸς σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ
manus helie. τ ait iosaphat: eſt in eo ſmo
χεῖρας ἠλίου. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, ἔστιν ἐν αὐτῷ ῥῆμα
dñi: τ deſcẽdit ad eum rex iſrael τ
κυρίου; καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ
iosaphat rex iuda τ rex edom. τ
ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδώμ. καὶ
dixit eliſeus ad regem iſrael: q̃d mihi τ
εἶπεν ἐλισαὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ, τί ἐμοὶ καὶ
tibi: vade ad ꝓphetas patris tui
σοί, δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου
τ ad ꝓphetas mris tue. τ ait
καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν
ei rex iſrael: nũquid vocauit dñs
αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς
tres reges iſtos vt traderet eos in
τρεῖς βασιλεῖς τούτους τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς
manus moab: τ dixit eliſeus: viuit dñs exer
χεῖρας μωάβ; καὶ εἶπεν ἐλισαὲ, ζῇ κύριος τῶν δυνά
cituũ cui adſui coram eo: q̃ ſi nõ vultum
μεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον
iosaphat regis iuda ego acciperẽ: ſi aſpe
τοῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐσ
xiſſem ad te vel vidiſſẽ te. τ nũc accipite mihi pſal
βλεψα πρὸς σὲ ἢ εἶδόν σε. καὶ νῦν λάβετέ μοι ψάλ
tem. τ factũ ẽ vt caneret pſaltes: τ fa
λοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγέ
cta eſt ſup eũ manꝰ dñi: τ ait: hec dicit dñs:
νετο ἐπ' αὐτὸ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος,
facite torrentẽ hunc foſſas fos
ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βοθύ
ſas: q̃ hec dicit dñs: nõ videbitis ventũ:
νους, ὅτι τάδε λέγει κύριος, οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα,
neq; videbitis pluuiã. τ torrens iſte reple
οὔτε μὴ ἴδητε ὑετόν. καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλη
bitur aqua: τ bibetis vos τ ca
θήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ παρεμ
ſtra vſa: τ poſſeſſiões vſe τ tumẽta vſa.
βολαί ὑμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν.
τ leue hoc ꝓſpectu dñi: τ dabit dñs moab
καὶ κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον κυρίου, καὶ δώσει κύριος τὸν μωὰβ

2.Re 22.a.

1.Re 17.a. 18.c.

in manus vras. τ percutite oēm ciuitatē muni
εἰς χεῖρας ὑμῶν· καὶ καταξετε πᾶσαν πόλιν ὀχυ
tam τ oēm vrbē electā: τ vniuersū lignū bonū
ρὰν καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν
succidetis: τ oēs fontes aque obturabitis:
καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε,
τ oēm ptē bonā inutilē reddetis in lapidib⁹. τ
καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις· καὶ
facta est in matutino quū ascēdebat sacrificiū: τ ecce
ἐγένετο ἐν τῷ πρωΐα ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ
aque venerūt de vta edom: τ repleta est terra
ὕδατα ἦρχετο ἐξ ὁδοῦ ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ τῶν
aquis. τ vniuersa moab audiuit q̄ ascēderūt
ὑδάτων· καὶ πᾶσα μωαβ ἤκουσεν ὅτι ἀνέβησαν οἱ
reges vt pugnarēt cōtra eos: τ clamauerūt de oīs
βασιλεῖς πολεμῆσαι αὐτούς, καὶ ἐβόησαν ἐκ παντὸς
accincto baltheum τ desuper: τ steterūt in
περιζωνυμένου ζωῆς καὶ ἐπάνω, καὶ ἔστησαν ἐπὶ
terio: τ surrexerūt mane: τ sol ortus est
τοῦ ὁρίου, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν
aduersus aquas. τ vidit moab aquas ecōtra
ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ εἶδε μωὰβ τὰ ὕδατα ἐξεναντίας
rubras q̄si sanguinē. τ dixit sanguis ille gladij. pu
πυρρὰ ὡσεὶ αἷμα· καὶ εἶπεν αἷμα τοῦτο ῥομφαίας· ἐμα
gnauerūt reges: τ pausit vnusquisq; proxi
χίσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον
mū ciuo: τ nūc ad spolia moab. τ venīt
ον αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκύλα μωάβ· καὶ παρεγένοντο
in castra ſrael. τ fugit ſrael τ
εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ· καὶ ἀνίστησιν ἰσραηλ καὶ
percutit moab. τ fugit moab a facie eoꝝ
τύπτει τὸν μωάβ· καὶ ἔφυγε μωὰβ ἐκ προσώπου αὐτῶν
τ ingressi sūt ingredientes τ percutiētes moab:
καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὸν μωάβ,
τ ciuitates destruxerūt: τ oēm partē bonā: pro
καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν, ἔρ
iecit vir lapidē suū τ replent eā: τ vnī
ριψεν ἀνὴρ τὸν λίθον αὐτοῦ καὶ ἐνέπλησεν αὐτήν, καὶ πᾶ
uersā fontē aque obturauerūt: τ oīne lignū bonū succi
σαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέ
dērūt: donec remanerēt lapides in muro ope edifi
βαλον· ἕως τοῦ καταλιπεῖν λίθον ἐν τείχῳ τετυμω
catōis. τ circūdederūt fundibularij: τ percuſ
μένον· καὶ περιεκύκλωσαν οἱ σφενδονῆται, καὶ ἐπά
serunt eam. τ vidit rex moab q̄ pre
ταξαν αὐτήν· καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς μωὰβ ὅτι κεκρα
lut sup eū bellum: τ tulit secum
ταίωται ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ
septingētos vros educētes gladium: vt irrūperēt
ἑπτακοσίους ἄνδρας σπωμένους ῥομφαίαν, διακόψαι
ad regem edom: τ nō potuerūt. τ tu
πρὸς βασιλέα ἐδώμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν· καὶ ἔλα
lit filiū suū primogenitū qui regē cōstituit
βεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον ὃν ἐβασίλευσεν
pro eo: τ obtulit eū holocaustū sup mu
ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ τεῖ
rum: τ facta est ira magna in ſrael. τ recesse
χος, καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐν ἰσραηλ· καὶ ἀπῆ
runt ab eo τ reuersi sunt in terrā suam.
λθον ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. Ca. 4.

A ΘΣ mulier vna de filijs ꝓphetaꝝ clamabat
Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα
ad eliseū dicēs: seruus tuus vir me⁹ mortu⁹
πρὸς ἐλισαὶ λέγουσα, ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου τέθνη
est: τ tu nosti: q̄ seruus tuus erat timēs
κεν, καὶ σὺ οἶδας, ὅτι ὁ δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν
dñm. τ creditor venit vt tollat duos filios meos
κύριον· καὶ ὁ δανιστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου
in seruos sibi. τ dixit ei eliseus: q̄d
εἰς δούλους ἑαυτῷ· καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐλισαί, τί
Ifrael.

ſin manus vras. ᵇEt pcu
tietis ᶜoēm ᵈcitatē ᵉmuni
tā: ᶠ& oēm ᵍvrbē ʰelectā:
ⁱ& vniuersū ʲlignū ᵏfru
ctiferū ˡsuccidetis: ᵐcun
ctosq; ⁿfōtes ᵒaquarū ᵖob
turabitis ᵠ& oēm ʳagrum
ˢegregiū ᵗopietis ᵘlapidi
bus. ᵛFactū est igr ʷmane
ˣqñ ʸsacrificiū ᶻofferri so
let: ᵃ& eccē ᵇaq̄ ᶜveniebāt
ᵈper viā ᵉedom. ᶠEt reple
ta ē ᵍterra ʰaqs. ⁱVniuersi
āt ʲmoabite ᵏaudiētes ˡ q̄
ᵐdefecēdissent tres ⁿreges
ᵒvt pugnarēt ᵖaduersum
eos ᵠcōuocauerūt ʳoēs ˢq
ace ᵗcti erant ᵘbalteo ᵛde
sup ʷ& steterūt ˣin ʸtermi
nis. Primoq; ᶻmane ᵃsur
gētes: ᵇ& ᶜorto iā ᵈsole ᵉex
aduerso ᶠaq̄ ᵍviderunt
ʰmoabite ⁱecōtra ʲaquas
ᵏrubras ˡq̄si sanguinem:
ᵐdixerūtq;. ⁿSāguis ᵒgla
dii est. ᵖPugnauerūt ᵠre
ges cōtra se ʳ& cesserunt
ˢmutuo. ᵗNūc pgē ᵘad p̄
dā ᵛmoab. ʷPerrexerūtq;
ˣin ʸcastra ᶻisrael. Porro
ᵃconsurgens ᵇisrael ᶜpcus
sit ᵈmoab: ᵉ ᶠat illi ᵍfugerūt ʰcorā eis.
Venerūt igr q vicerāt ⁱ& pcusserūt ʲmoab: ᵏ& cīta
tes ˡdestruxerūt: ᵐ& oēm
ⁿagrū ᵒoptimum ᵖmitten
tes ᵠsinguli ʳlapides ᵉ
ˢrepleuerūt: ᵗ& vniuer
sos ᵘfontes ᵛaquarū ʷob
turauerūt: ˣ& ōia ʸligna
ᶻfructifera ᵃsuccciderunt:
ita ᵇvt ᶜmuri tm ᵈfictiles
ᵉremanerent. ᶠEt circūda
ta ē ᵍcitas ʰa ⁱfūdibulari
is: ʲ& magna ex pte ᵏper
cussa. Q̄d ˡcum vidisset
ᵐrex ⁿmoab ᵒpugnatur. p.
hostes: ᵗtulit ᵘsecū ᵛsepti
gētos ʷviros ˣ educentes
ʸgladios ᶻvt irrūperent
ᵃad ᵇregē ᶜedō: ᵈ& nō ᵉpo
tuerūt. ᶠArripiēsq; ᵍfiliū
suū ʰpriogēitū ⁱq̄ ʲregnaturus erat ᵏp eo: ˡobtulit
ᵐholocaustū ⁿsup ᵒmurū
ᵖ& fctā ᵠēidignatio ʳma
gna ˢin ᵗIsrael. Statiq; ᵘre
cesserūt ᵛab eo: ʷ& reuer
si sūt ˣin terrā suā. 4.
ΩVlier aūt ʸq̄dā ᶻde vxoribus ᵃpphetarū
ᵇclamabat ᶜad ᵈheliseum
ᵉdicens. ᶠSeruus tuus ∞
ᵍvir meus ʰmortuus ē: ⁱ&
tu ʲnosti ᵏquia ˡseruus tuus
ᵐfuit ⁿtimens ᵒdñm. ᵖEt
ecce ᵠcreditor ∞∞∞∞∞
ʳvenit ˢvt tollat ᵗduos ᵘfili
os meos ᵛad seruiēdū ʷsi
bi. ˣCui ʸdixit ᶻheliseus.
ᵃQuid vis vt ∞∞∞∞∞

בְּיָדְכֶם׃ וְהִכִּיתֶם כָּל־עִיר מִבְצָר וְכָל
עִיר מִבְחוֹר וְכָל־עֵץ טוֹב תַּפִּילוּ וְכָל
מַעְיְנֵי מַיִם תִּסְתֹּמוּ וְכָל חֶלְקַת
טוֹבָה תַּכְאִבוּ בָּאֲבָנִים׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר
כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה מַיִם בָּאִים
מִדֶּרֶךְ אֱדוֹם וַתְּמַלֵּא הָאָרֶץ אֶת
הַמָּיִם׃ וְכָל מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי עָלוּ
הַמְּלָכִים לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּצְעֲקוּ מִכֹּל
חֲגַר חֲגֹרָה וּמַעְלָה וַיַּעַמְדוּ עַל הַגְּבוּל׃
וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה עַל
הַמָּיִם וַיַּרְא מוֹאָב מִנֶּגֶד
אֶת הַמַּיִם אֲדֻמִּים כַּדָּם׃ וַיֹּאמְרוּ
דָּם זֶה הֶחֱרִבוּ נֶחֱרְבוּ הַמְּלָכִים
וְיִכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְעַתָּה לַשְּׁלָל
מוֹאָב׃ וַיָּבֹאוּ אֶל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וְיִשְׂרָאֵל קָמוּ וַיַּכּוּ אֶת מוֹאָב
וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵיהֶם וַנָּבוֹא הַכּוֹת
אֶת מוֹאָב׃ וְהֶעָרִים יֶהֱרֹסוּ וְכָל
חֶלְקַת טוֹבָה יַשְׁלִיכוּ אִישׁ אַבְנוֹ
וּמִלְאוּהָ וְכָל מַעְיַן מַיִם יִסְתֹּמוּ
וְכָל עֵץ טוֹב יַפִּילוּ עַד הַשְּׁאִיר
אַבְנֶיהָ בַּקִּיר הַחֲשֶׁת יְסֹבּוּ הַקַּלָּעִים
וַיִּכּוּהָ׃ וַיַּרְא מֶלֶךְ מוֹאָב כִּי חָזַק מִמֶּנּוּ
הַמִּלְחָמָה וַיִּקַּח אִתּוֹ שְׁבַע מֵאוֹת
אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב לְהַבְקִיעַ אֶל
מֶלֶךְ אֱדוֹם וְלֹא יָכְלוּ׃ וַיִּקַּח אֶת
בֶּן הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִמְלֹךְ תַּחְתָּיו
וַיַּעֲלֵהוּ עֹלָה עַל הַחוֹמָה וַיְהִי קֶצֶף
גָּדוֹל עַל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵעָלָיו
וַיָּשֻׁבוּ לָאָרֶץ׃

Cap. iiij.

וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי הַנְּבִיאִים
צָעֲקָה אֶל אֱלִישָׁע לֵאמֹר עַבְדְּךָ
אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עַבְדְּךָ
הָיָה יָרֵא אֶת יְהוָה וְהַנֹּשֶׁה
בָּא לָקַחַת אֶת שְׁנֵי יְלָדַי לוֹ
לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע מָה

אֶעֱשֶׂה לָךְ מַה יֵּשׁ לָךְ עֲשֶׂה נְעָר
בַּבַּיִת כִּי אִם אָסוּךְ שָׁמֶן וְאָמַר כֹּל
לְכִי שְׁאַלִי לָךְ כֵּלִים מִן הַחוּץ מֵאֵת יָלַל כֵּלָה
כָּל שְׁכֵנָיִךְ כֵּלִים רֵקִים אַל רִיק
תַּמְעִיטִי וּבָאת וְסָגַרְתְּ הַדֶּלֶת עָטַף בּוֹא
בַּעַדֵךְ וּבְעַד בָּנַיִךְ וְיָצַקְתְּ עַל כֹּל
הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא תַּסִּיעִי נָסַע
וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ וַתִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַדָהּ בָּלַל סָגַר
וּבָנֶיהָ הֵם מַגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא נָגַשׁ
מוֹצֶקֶת וַיְהִי כְּמִלֹּאת הַכֵּלִים יָצַק הָיָה
וַתֹּאמֶר אֶל בְּנָהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד נָגַשׁ
כֵּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כֵּלִי
וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן וַתָּבֹא וַתַּגֶּד לְאִישׁ עָמַד בּוֹא
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי מִכְרִי אֶת נָגַד
הַשָּׁמֶן וְשַׁלְמִי אֶת נִשְׁיֵךְ וְאַתְּ וּבָנַיִךְ נָשָׂה
תִּהְיִי בַּנּוֹתָר וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר חָיָה יָתַר
אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֵם וְשָׁם אִשָּׁה עָבַר אִישׁ

נְדוֹלָה וַתַּחֲזֶק בּוֹ לֶאֱכָל לֶחֶם וַיְהִי חָזַק
מְדֵי עָבְרוֹ יָסוֹר שָׁמָּה לֶאֱכָל לֶחֶם סוּר
וַתֹּאמֶר אֶל אִישָׁהּ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי עָצַר
כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עָבַר
עֲלִינוֹ תָּמִיד וַעֲשֶׂה נָא עֲלִיַּת קִיר עָשָׂה
קְטַנָּה וְנָשִׂים לּוֹ שָׁם מִטָּה וְשֻׁלְחָן שָׁלַח שׁוּם
וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ נוּר בּוֹא
יָסוֹר שָׁמָּה וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה סוּר
וַיָּסַר אֶל הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב שָׁמָּה שָׁכַב
וַיֹּאמֶר אֶל גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא
לַשּׁוּנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא לָהּ קָרָא
וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ אֱמֹר עָמַד פָּנָה
נָא אֵלֶיהָ חָרַדְתְּ אֵלֵינוּ אֶת
כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת מֶה לַעֲשׂוֹת לָךְ עָשָׂה
הֲיֵשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל
שַׂר הַצָּבָא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יָשַׁב
יָשַׁבְתִּי וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ
וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אָבָל בֵּן אַיִן לָהּ

factam tibi? Dic mihi.
Quid habes in domo tua? At illa rñ dit. Non habeo ancilla tua quicq̃ in domo mea niſi parũ olei quo vngar. Cui ait. Vade pete mutuo ab oĩbus vicinis tuis va ſa vacua non pauca: & ingredere & claude oſtiũ tuum: cũ filiis tuis & infunde in omnia vaſa hec: & cũ plena fuerint tolles. Illi offerebant vaſa: & illa infundebat. Cũq̃ plena fuiſſent vaſa: dixit ad filiũ ſuũ. Affer mihi adhuc vas. Et ille rñdit. Non habeo. Stetitq̃ oleũ. Venit ãt illa & indicauit homini dei. Et ille. Vade inqt vende oleum: & redde creditori tuo: tu ãt & filii tui viuite de reliquo. Fctã eſt ãt quedã die: & trãſibat heliſeus per ciuitatẽ. Erat ãt ibi mulier magna: que tenuit eum vt comederet panẽ. Cũq̃ frequẽter ide trãſiret: diuertebat ad eã vt comederet panẽ. Que dixit ad virũ ſuũ. Animaduerto q̃ vir dei ſctũs eſt iſte: qui tranſit p nos frequẽter. Faciamus ergo ei cenaculũ parũ: & ponamus ei in eo lectulũ: & mẽſam & ſellã: & candelabrũ: vt cum venerit ad nos maneat ibi. Fctã ergo die q̃dã: & veniens diuertit in cenaculũ: & requieuit ibi Dixitq̃ ad giezi puerũ ſuũ. Voca ſunamitẽ iſtã: qui cum vocaſſet eam: & illa ſtetiſſet corã eo dixit ad puerũ ſuũ. Loquere ad eã. Ecce ſedule in oĩbus miſtraſti nobis: quid vis vt faciã tibi? Nunqd hẽs negociũ & vis vt loquar regi ſiue principi militie? Que rñ dit. In medio populi mei habito: & ait. Quid ergo vult vt faciam ei? Dixitq̃ giezi. Nẽ q̃ras. Filium enim nõ habet:

fecisti tibi? nuncia mihi: qd tibi eſt in domo ifra. c
tua? qui respõdit dixit: nõ eſt ancille tue quicq̃: niſi vas
olei in domo quo vngar. Ait ad eam:
vade pete tibi vaſa foris ſecus ab oĩbus
vicinis tuis vaſa vacua: nõ pauca tollas: ingredie
re & claudes hoſtiũ ſup te & ſup
filios tuos: & effũdes in vaſa hec: &
qũ plenũ fuerit tolles. recessit ab eo mulier & fe
cit ſic. & clauſit hoſtiũ ſup ſeipsã & ſuos: & ſup filios ſuos: & illi adducebãt ei: &
ipſa effundebat oleũ. & factũ eſt vt repleta fuerit
omnia vaſa: & dixit ad filios ſuos:
adpptinãte mihi vas: & dixerũt ei nõ eſt adhuc vaſ:
& ſtetit oleũ. & venit: & nun
ciat homini dei. ipse ãt dixit ei: va
de & redde oleũ: & ſolue mu
tuum: & tu & filij tui viuetis in reliquo.
Facta eſt ãt dies: & trãſiit eliſeus in ſonam:
ibi mulier magna: & tenuit. eũ vt comederet
panẽ. & factũ eſt frequẽtia tranſiriũ ipſi:
inclinauit eũ vt comederet panẽ. & dixit mulieri ad
virũ ſuũ: ecce iã ſcio q̃ homo dei
ſctũs eſt iſte qui transit per nos frequenter: facia
mus ei cenaculũ paruũ: & ponam q̃ et ibi
lectũ & mẽſam & ſellam & cãdelabrũ: &
erit cũ ipſe venerit ad nos & ielinabit ibi.
Facta eſt ãt dies: & venit eliſeus illuc: &
diuertit in cenaculũ: & dormiuit ibi. & ſurrexit
eliſeus ad giezi puerũ ſuũ: vocq̃
ſunamitẽ iſtã. & vocauit eã: & ſtetit co
ram eo. & dixit puero: dic ad eam:
ecce q̃paraſti nobis oẽm q̃parationẽ iſtã: qd facie
mus tibi? ſi eſt tibi verbũ vt loquar ad regẽ vel
ad principẽ militie? ipſa ãt dixit: in medio
populi mei ego habito. & ait eliſeus ad giezi: qd ergo
vult vt faciam ei? & dixit giezi: & profecto nõ eſt ei filius:

ę vir eius ſener. ꝛ dixit eliſeus: voca
καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης · καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, κάλεσον
eam. ꝛ vocauit eā: ꝛ venteo ſtetit iuxta ho-
αὐτήν · καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύ-
ſtium. ꝛ dixit eliſeus ad eā: in tpe iſto:
ραν · καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς αὐτήν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον,
vt hora hec: viues tu cōcepiſti filiū. illa āt dixit: nō
ὡς ἡ ὥρα αὕτη, ζῶσα σὺ πρὸ ἐμεῖ ληφυΐα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, μὴ
dñe ḡ dei: nō mētiaris ancille tue. ꝛ cōce
κύριέ μου θεοῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δούλην σου. καὶ συνέλα
pit mulier ꝛ peperit filiū in tpe hoc vt hora vi
βεν ἡ γυνὴ καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ὡς ἡ ὥρα ζω-
uēs: vt locut⁹ eſt ad eā eliſeus. ꝛ creuit pu
D σα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν ἐλισαιέ. καὶ ἠδρύνθη τὸ παιδά-
er: ꝛ fuit dies meſſionis: ꝛ egreſſus ē puer
ριον, καὶ ἐγένετο ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ παιδάριον
ad pſem ſuū ad meſſores. ꝛ ait ad
πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς θερίζοντας · καὶ εἶπε πρὸς τὸν
patrē ſuū: caput meū caput meū. ꝛ di-
πατέρα αὐτοῦ, τὴν κεφαλήν μου τὴν κεφαλήν μου · καὶ εἶ-
xit puero: duc eum ad matrē ſuā. ꝛ
πεν τῷ παιδαρίῳ, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ · καὶ
tulit eū ꝛ adduxit eū ad matrē eius: ꝛ
ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
collocauit eū mē ſua ſup genua ſua vſq; ad
ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς ἕως τοῦ
meridiem: ꝛ mortuus ē. ꝛ tulit eū ſi ꝛ colloca
μεσημβρινοῦ, καὶ ἀπέθανεν · καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν καὶ ἐκοίμι
uit eū ſup lectū hoīs dei: ꝛ clauſit
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ · καὶ ἀπέκλεισε τὴν
oſtiū ſup ſe ꝛ egreſſa eſt: ꝛ vocauit virū ſuū:
θύραν ἐπ' αὐτὴν καὶ ἐξῆλθεν, καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
ꝛ dixit: mitte tū mecū vnū puerorū: ꝛ vnam
καὶ εἶπεν, ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν
aſinarū: ꝛ curram vſq; ad hoiem dei: ꝛ re-
τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπι-
uertar. ꝛ dixit: quare tu hodie vadis ad eum:
στρέψω · καὶ εἶπεν, τί ὅτι σὺ σήμερον πορεύῃ πρὸς αὐτόν,
ꝛ nō calende ꝛ nō ſabbatū: ipa āt dixit: par. ꝛ
καὶ οὐ νουμηνία καὶ οὐ σάββατον; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ
ſtrauit aſinā ꝛ dixit puero ſuo: age ꝛ va-
ἐπέσαξε τὴν ὄνον καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῆς, ἄγε καὶ πο
de ꝛ nō mozam facias mihi vt adeā ego donec dicā
ρεύου καὶ μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναί με ἕως τοῦ εἰπεῖν
tibi. ꝛ ibis ꝛ ventes ad hoiez dei in
σοι · καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ θεοῦ εἰς τὸ
mōtē carmeli. ꝛ exiſt ꝛ pfecta eſt vſq; ad hoiez
ὄρος τὸ καρμήλιον · καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύθη ἕως τοῦ ἀνδρὸς τοῦ
dei in mōtē. ꝛ factū eſt vt vidit eā homo
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος · καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
dei de cōtra: ꝛ ait giezi puero ſuo: ecce
θεοῦ ἐξεναντίας, καὶ εἶπεν γιεζὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἰδοὺ
ſunamitis illa: nūc curre in occurſū eius: ꝛ
ἡ σουναμῖτις ἐκείνη, νῦν δράμε εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ
dices ei: pax tibi? pax viro tuo: pax fi-
ἐρεῖς αὐτῇ, εἰρήνη σοί; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παι
lio tuo? ꝛ cucurrit in occurſum eius: ꝛ dixit
δαρίῳ σου; καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπεν
E pax tibi? pax viro tuo: pax fi-
εἰρήνη σοί; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παιδα-
lio tuo: ipa āt dixit: pax. ꝛ direxit ad hoiez
ρίῳ σου; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ κατεύθυνε πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ
dei in mōtē. ꝛ apphēdit pedes eius. ꝛ acceſ
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐκράτησε τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ προσῆλ
ſit giezi vt amoueret eā: ꝛ dixit ad eū ho
θε γιεζὶ ἀπῶσαι αὐτήν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄνθρω-
mo dei: dimitte eā: qz amara ala eius:
πος τοῦ θεοῦ, ἄφες αὐτήν, ὅτι κατώδυνος ἡ ψυχὴ αὐτῆς,
ꝛ dñs celauit a me ꝛ nō nūciauit mihi. ꝛ
καὶ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι. καὶ
dixit mulier: nūqd petiui filiū a dño meo:
εἶπεν ἡ γυνή, μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου;

gen.18. b.

4fra 8.f

ˢ& vir eius ˢsenex ē. ꝛPre-
cēpit itaq; vt vocaret eā
Que ᵇ cū vocata fuiſſet
ᵃ& ſtetiſſet añ oſtiū: ᵐdi-
xit ad eā. ⁿIn tpe ᵒiſto ᵖin
hac ᵍeadē hora: ſi ʳvita co
mes fuerit: ˢhabebis in v
tero ᵗfiliū. ᵘAt illa. ˣ Noli
q̄ſo ʸdñe mi ᶻvir ᵃdei: ᵇno
li ᶜmētiri ᵈancille tue. ᵉEt
cōcepit ᶠmulier ᵍ& pepit
ʰfiliū ⁱin tpe & ʲin hora ea
dē ᵏq̄ dixerat ˡheliſeus.
ᵐCreuit aūt ⁿpuer: ᵒ& cū
eſſet q̄dā ᵖdies ˣ& egreſ-
ſus iſſet ʳad ˢpatrē ſuū ᵗad
ᵇmeſſores: ᶜait ᶜ pri ſuo.
ᶠCaput meum doleo: ∞
ᵍcaput meum doleo. ∞
ʰAt illeʰ dixit ⁱpuero.
ʲTolle: & ducᵏ eū ˡˡad ᵐma
trē ſuā. Quiⁿ cū tuliſſet
ᵒ& duxiſſet eum ᵖad ʳma
trem ſuā: ˢ poſuit eū illa
ᵗſup ᵘgenua ſua ˣ vſq; ad
ʸmeridiē: ᶻ& mortuus ē.
ᵃAſcēdit āt ᵇ& collocauit
eū ᶜſup ᵈlectulū ᵉhoiſ ʳdei:
ᵍ& clauſit oſtiū. ˢEt egreſ
ſa ᵗvocauit ᵘ virū ſuum.
ˣEt ait ʸMitte ᶻmecū ᵃob
ſecro ᵇvnū ᶜde ᵈpueris ᵉ&
ᶠaſinā ᵍvt excurrā ʰvſq; ad
ⁱhominem ʲdei: ∞∞∞∞
ᵏ& reuertar. Quiˡait illi.
ᵐQuā ob cauſam ⁿvadis
ᵒad eū ᵖHodie ᵠnō ſūt ʳca
lende ˢˢ neq; ᵗſabbatū: q̄
ᵘrñdit: vadā. ᵛStrauitq;
ʷaſinam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣ& precepit ʸpuero. ᶻMi
naᵃ& ppera: ᵇne ∞∞∞∞∞
ᶜmihi ᵈmorā facias ᵉin eū
do: & hoc age ᶠqd ᵍpreci-
pio ʰtibi. ⁱProfecta ē igi-
tur: ʲ& vēit ᵏad ˡvirū ˢˢ dei
ᵐin ⁿmonte ᵒcarmeli. ᵖCū
q; vidiſſet ʳeā ˢvir ∞∞∞∞
ᵗdei ᵘde cōtra: ᵛait ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷad ˣgiezi ʸ puerū ſuum.
ᶻEcce ᵃſunamitis ∞∞∞∞
ᵇilla: ᶜvade ᵈergo ᵉi occur
ſum eius: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ& dic ᵍei. ʰ Recte ne agi-
tur ⁱˡcirca te & ∞∞∞∞∞∞
ᵏcirca virū tuū: & ˡcirca
filiū tuū? Que ᵐrñdit. ∞∞
ⁿRecte. ᵒ Cunq; veniſſet
ᵖad ᵍvirum ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳdei ˢin ᵗmontē ᵘapprehē
dit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛpedes eius: ʷ& acceſſit
ˣgiezi ʸvt amoueret eam.
ᶻEt ait ᵃhō ᵇdei. ᶜDimitte
ᵈillam. ᵉAnima ᶠei ∞∞∞∞
eius in ᵍamaritudine ∞
eſt: ʰ& dñs ⁱcelauit ∞∞∞∞
ʲa me ᵏ& non ˡindicauit
ᵐmihi. Que ⁿdixit illi. ∞∞
ᵒNunquid petiui ᵖfilium
ᵠa ʳdomino meo? ∞∞∞∞∞∞

וְאִישָׁהּ זָקֵן וַיֹּאמֶר קְרָא־לָהּ וַיִּקְרָא
עָמַד נִצָּב לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפָּתַח׃ וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד
הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אַתְּ חֹבֶקֶת בֵּן וַתֹּאמֶר
כָּזָב אַל אֲדֹנִי אִישׁ הָאֱלֹהִים אַל תְּכַזֵּב
הָרָה אִשָּׁה וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן
יָלַד לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר דִּבֶּר
נָדַל הַיֶּה אֱלִישָׁע׃ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי
הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל אָבִיו אֶל הַקֹּצְרִים׃
וַיֹּאמֶר אֶל אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי
וַיֹּאמֶר אֶל הַנַּעַר שָׂאֵהוּ אֶל אִמּוֹ׃
נָשָׂא בוא וַיִּשָּׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב
יוֹת עַל בִּרְכֶּיהָ עַד הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת׃
עָלָה שָׁכַב וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּבֵהוּ עַל מִטַּת אִישׁ
נָטָה סָגַר הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בְּעַדוֹ וַתֵּצֵא׃
יָצָא
קָרָא אָמַר וַתִּקְרָא אֶל אִשָּׁהּ וַתֹּאמֶר שִׁלְחָה
נָא לִי אַחַד מִן הַנְּעָרִים וְאַחַת
הָאָתוֹן רוּץ הָאָתוֹן׃ וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם׃ וַתַּהֲבֹשׁ הָאָתוֹן
חָבַשׁ אָתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל נַעֲרָהּ נְהַג וְלֹךְ אַל
הָלַךְ וַתֹּאמֶר לִי לְרָכֵב כִּי אִם אָמַרְתִּי
עָצַר תַּעֲצַר לִי׃ וַתֵּלֶךְ וַתָּבֹא אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים
בּוא אֶל הַר הַכַּרְמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ
רָאָה הָיָה רָאָה אֶל הַר הַכַּרְמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר
אֶל גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוּנַמִּית
הַלָּז׃ עֲתָה רוּץ נָא לִקְרָאתָהּ
וְאֶמַר לָהּ הֲשָׁלוֹם לָךְ הֲשָׁלוֹם
שָׁלַם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיֶּלֶד וַתֹּאמֶר
אָמַר שָׁלוֹם׃ וַתָּבֹא אֶל אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֶל הָהָר וַתַּחֲזֵק
חָזַק נָגַשׁ בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהַדְּפָהּ
רָפָה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הַרְפֶּה לָהּ כִּי
מָרַר עָלַם נַפְשָׁהּ מָרָה לָהּ וַיהוָה הֶעְלִים
נָגַד מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי׃ וַתֹּאמֶר
הֲשָׁאַלְתִּי בֵן מֵאֵת אֲדֹנִי

הֲלֹא אָמַרְתִּי לֹא תַשְׁלֶה אֹתִי׃ עָלָה׃
nunquid nõ dixi tibi: ne illudas me? οοοοοοοο
μὴ οὐκ εἶπον σοι μὴ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ; καὶ εἶπεν ἐλισαὶ τῷ

וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲנֹר מָתְנֶיךָ וְקַח לָקַח
Et ille ait ad giezi. Accinge lũbos tuos: & tolle baculũ meũ in
γιεζί, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν

מִשְׁעַנְתִּי בְיָדֶךָ וָלֵךְ כִּי תִמְצָא אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְכִי יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנָּעַר׃
manu tua & vade: & si incueneris aliquẽ: nõ benedicas
τῇ χειρί σου καὶ πορεύου, καὶ ἐὰν εὕρῃς τινά, μὴ εὐλογήσῃς
ei: & si benedixerit tibi quispiã: nõ respondeas ei: &
αὐτόν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε τις, μὴ ἀποκριθῇς αὐτῷ, καὶ

וְשַׂמְתָּ אֶת מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנָּעַר׃ וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר חַי יְהוָה
pones baculum meũ sup faciem pueri. Porro mater pueri ait. Viuit
ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παιδα-
ri. & dixit mater pueri: viuit dñs & viuit
ρίου. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ

וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ׃ וְגֵחֲזִי עָבַר לְפָנֵיהֶם
anima tua: si relinquã te. & surrexit eliseus: &
ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη ἐλισαὶ, καὶ
abiit post eã: & giezi trãsiit ante eos:
ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς, καὶ γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν,

וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּשְׁעֶנֶת עַל פְּנֵי הַנָּעַר וְאֵין קוֹל וְאֵין מַקְשִׁיב וַיָּשָׁב
& posuit baculũ sup faciem pue-
καὶ ἔθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδα-
ri: & nõ erat vox & nõ erat auditus. & reuersus est
ρίου: καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ὑπέστρεψεν

לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד לוֹ לֵאמֹר לֹא הֵקִיץ הַנָּעַר׃ וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה
giezi in occursum eliseo: & dixit ei: & nun-
γιεζὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλισαὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἀπή-
ciauit ei dicẽs: q nõ surrexit puer. &
γγειλεν αὐτῷ λέγων, ὅτι οὐκ ἐξεγήγερται τὸ παιδάριον. καὶ

וְהִנֵּה הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב עַל מִטָּתוֹ׃ וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַד
ingressus ẽ eliseus ad domũ: & ecce puer mor-
εἰσῆλθεν ἐλισαὶ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τε-
tuus iacens sup lectũ suũ: & ingressus ẽ
θνηκὸς κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν

שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃ וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל
eliseus & clausit hostiũ sup ãbos eos. &
ἐλισαὶ καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν. καὶ
orauit ad dñm: & ascẽdit & incubuit sup pue-
προσηύξατο πρὸς κν, καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδά-
rum: & posuit faciem suã sup faciem eius:
ριον, καὶ ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ

פִּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְכַפָּיו עַל כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּחַם בְּשַׂר הַיֶּלֶד׃ וַיָּשָׁב
& oculos suos sup oculos eius: & ma-
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὸ
nus suas super manus eius: & incuruauit se su-
στόμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς
per eum: & calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulabat in
manus ei: & incuruauit se sup eũ: & inflauit
χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συνεκάμφθη ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐνεφύσησεν

וַיִּשָׁב וַיִּתְהַלֵּךְ בַּבַּיִת אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזְרְקוּ הַנַּעַר
sup eũ: & calefacte sunt carnes pueri. &
ἐπ' αὐτόν, καὶ διεθερμάνθησαν αἱ σάρκες τοῦ παιδαρίου. καὶ
reuersus est eliseus: & trãsiit in domo hinc & hinc:
ἐπέστρεψεν ἐλισαὶ, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν,

שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר אֶת עֵינָיו וַיִּקְרָא אֶל גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר
& ascẽdit & cooperuit sup puerum & inspira-
καὶ ἀνέβη καὶ συνεκάλυψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον καὶ ἐνέπτυ-
uit sup eũ: & cõfortat ẽ puer septies: &
σεν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἀνῴσατο τὸ παιδάριον ἑπτάκις, καὶ
motus est puer & aperuit oculos suos. & vocauit
διεκινήθη τὸ παιδάριον καὶ διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν
eliseus giezi: & dixit: voca mihi sunamitin hanc. &
ἐλισαὶ τὸν γιεζί, καὶ εἶπεν, κάλεσόν μοι τὴν σουναμίτιν ταύτην. καὶ
vocauit eã: & ingressa ẽ ad eum. & dixit eliseus ei: to-
ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν ἐλισαὶ αὐτῇ, λά-
le filiũ tuũ. & ingressa mulier cotruit ad pedes eius su-
βε τὸν υἱόν σου. καὶ εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐ-
per genua sua: & adorauit eum sup trã & tulit
πὶ τὰ γόνατα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἦρε τὸν
filiũ suũ & egressa est. & eliseus reuersus est in galgala. & erat fa-
υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἐλισαὶ ἐπέστρεψεν εἰς γάλγαλα. καὶ λι-
mes sup terrã: & filij pphetaꝝ habitabãt cora eo. &
μὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
dixit eliseus puero suo: pone lebetẽ magnũ:
εἶπεν ἐλισαὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἐπίσησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν,
& coque pulmẽtũ filijs pphetaꝝ: & egressus ẽ in agrũ vi
καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλ-
colligeret holera. & iuenit vitẽ syluestrẽ: & collegit ex ea colo-
λέξαι ἀρίωθ. καὶ εὗρεν ἄμπελον ἀγρίαν, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τὸ-
cynthidã agrestẽ plenũ pallij sui. & ingressus ẽ & iniecit in
λύπην ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἐνέβαλεν εἰς
lebetẽ coctiõis: qz nõ sciebat. & effudit viris
τὸν λέβητα τῶν ἑψημάτων, ὅτι οὐκ ἤδει. καὶ ἐξέχεεν τοῖς ἀνδράσιν

עַד שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר אֶת עֵינָיו וַיִּקְרָא אֶל גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא
Et ille vocauit giezi: & dixit ei. Voca sunamitẽ hãc
καὶ διεκινήθη τὸ παιδάριον καὶ διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν
eliseus giezi: & dixit: voca mihi sunamitin hanc. &
ἐλισαὶ τὸν γιεζί, καὶ εἶπεν, κάλεσόν μοι τὴν σουναμίτιν ταύτην. καὶ
vocauit eã: & ingressa ẽ ad eum. & dixit eliseus ei: to-
ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν ἐλισαὶ αὐτῇ, λά-
le filiũ tuũ. & ingressa mulier cotruit ad pedes eius su-
βε τὸν υἱόν σου. καὶ εἰσελθοῦσα ἡ γυνὴ ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐ-
per genua sua: & adorauit eum sup trã & tulit
πὶ τὰ γόνατα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἦρε τὸν
filiũ suũ & egressa est. & eliseus reuersus est in galgala. & erat fa-
υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἐλισαὶ ἐπέστρεψεν εἰς γάλγαλα. καὶ λι-
mes sup terrã: & filij pphetaꝝ habitabãt cora eo. &
μὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
dixit eliseus puero suo: pone lebetẽ magnũ:
εἶπεν ἐλισαὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἐπίσησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν,
& coque pulmẽtũ filijs pphetaꝝ: & egressus ẽ in agrũ vi
καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλ-
colligeret holera. & iuenit vitẽ syluestrẽ: & collegit ex ea colo-
λέξαι ἀρίωθ. καὶ εὗρεν ἄμπελον ἀγρίαν, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τὸ-
cynthidã agrestẽ plenũ pallij sui. & ingressus ẽ & iniecit in
λύπην ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἐνέβαλεν εἰς
lebetẽ coctiõis: qz nõ sciebat. & effudit viris
τὸν λέβητα τῶν ἑψημάτων, ὅτι οὐκ ἤδει. καὶ ἐξέχεεν τοῖς ἀνδράσιν

וַיֹּאכְלוּ מִן הָאֳכָלָה וַיְהִי כְּאָכְלָם מִן הָאֳכָלָה וְהֵמָּה צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ
Quis ait. Tolle filiũ tuũ. & ingressa est: & corruit ad pedes eius:
εἶπεν. λαβὲ τὸν υἱόν σου. καὶ εἰσελθοῦσα ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας
& adorauit super terrã. Tulitq filiũ suũ & egressa est: & eliseus reuersus est in
αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἦρε τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν. καὶ ἐλισαὶ ἐπέστρεψεν
galgalam. Erat autẽ fames in terra: & filij pphetarũ habitabãt coram eo: & dixit
εἰς γάλγαλα. καὶ λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν
vni de pueris suis. Pone ollam grandem: & coq
ἑνὶ τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, ἐπίσησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν, καὶ ἕψε
pulmentum filijs pphetarũ. Et egressus est vnus in agrũ vt colli-
ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν. καὶ ἐξῆλθεν εἷς εἰς τὸν ἀγρὸν
geret herbas agrestes. & inuenit qsi vitem syluestrem: & collegit ex
συλλέξαι ἀρίωθ. καὶ εὗρεν ὡσεὶ ἄμπελον ἀγρίαν, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς
ea colocynthidas agri & impleuit palliũ suum: & reuersus conscidit in
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ κολοκύνθας ἀγρίας καὶ ἐνέβαλεν εἰς
ollã pulmẽti. Nesciebat enim quid eẽt. Infuderunt ergo viris
τὸν λέβητα τῶν ἑψημάτων, οὐ γὰρ ἤδεισαν. καὶ ἐξέχεαν τοῖς ἀνδράσιν

לֶאֱכֹל וַיְהִי כַּאֲכָלָם לֶאֱכֹל וְהֵמָּה צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ
ad comedendum. Quibus cũ comedissent: & illi clamarent: &
φαγεῖν. καὶ ἐγένετο ὡς ἔφαγον φαγεῖν, καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν καὶ
dixerunt:

vt comederēt: ⁊ factū ē cū comederēt ipsi de co
φαγεῖν, καὶ ἐθώετο ἐν τῷ ἐδίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐφ-
ction: ⁊ ipsi clamauerūt ⁊ dixerūt: mors in
ματος, καὶ αὐτοὶ ἀνεβόησαν καὶ εἶπον, θάνατος ἐν τῷ
lebete homo dei. ⁊ nō potuerūt comedere.
λέβητι ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.
⁊ dixit eliseus: accipite farinā ⁊ mittite in
καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, λάβετε ἄλευρον καὶ ἐμβάλετε εἰς
lebetem. ⁊ miscerūt. ⁊ dixit eliseus ad eos
τὸν λέβητα. καὶ ἐνέβαλον. καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς τοὺς
qui: infunde ppło ⁊ comedant. ⁊ nō fuit verbū
ζί, ἔγχεε τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἦν ῥῆμα
malū in olla. ⁊ venit vir de baal sa-
πονηρὸν ἔτι ἐν τῷ λέβητι. καὶ ἦλθεν ἀνὴρ ἐκ βαὰλ σα-
lisa: ⁊ attulit homini dei panes primi-
λισά, καὶ ἤνεγκεν τῷ ἀνδρὶ τοῦ θεοῦ ἄρτους πρω-
tiarum vtgiti panes ordeaceos: ⁊ palathas i pera sua.
γενημάτων ἑπτὰ κριθίνους, καὶ παλάθας ἐν τῇ πήρᾳ αὐ-
⁊ dixit eliseus: date ppło ⁊ comedant.
τοῦ. καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, δότε τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν.
⁊ dixit minister eius: quōdem coram centū vi-
καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ, τί δῶ ἐνώπιον ἑκατὸν ἀν-
ris hoc? ⁊ dixit eliseus: da ppło ⁊ co
δρῶν τοῦτο; καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέ-
medāt: q; hec dicit dñs: comedēt ⁊ relin
τωσαν, ὅτι τάδε λέγει κύ, φάγονται καὶ καταλείψουσι
quēt. ⁊ comederūt ⁊ reliquerūt inde verbū dñi.
σιν. καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον κατὰ τὸ ῥῆμα κυ.

Ca. 5.

A

Θ Εεμὰν ὁ ἀρχιστράτηγος βασιλέως συρίας ἦν ἄν-
Kai neemā ὁ ἀρχιστράτηγος βασιλέως συρίας ἦν ἄν-
θρωπος μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ τεθαυμα-
mo magnus cora dño suo ⁊ admira-
σμένος προσώπω, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔδωκε κς σωτηρίαν
bilis facie: q; per illū dedit dñs salutem
συρίας. ⁊ vir erat potēs fortitudine ī ps̄pn. ⁊ egressi fuerāt ὁ
syrie. ⁊ vir erat potēs fortitudine ī ps̄pn. ⁊ egressi fuerāt ὁ
τῇ συρίᾳ. καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχυῖ λεπρὸς. καὶ ἐξῆλθον ἐκ
syria a cuncti: ⁊ captiuā duxerāt de terra israel
συρίας μειρώνας, καὶ ᾐχμαλώτευσαν ἐκ γῆς ἰσραὴλ
puellam paruā: ⁊ erat cora vxore neeman.
νεανίδα μικρὰ, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς νεεμάν.
⁊ ait dñe sue: vtinā apparet dñs me cō
καὶ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς, ἁφελον ὀφθείη ὁ κύριός μου ἐγὼ
ram ppheta in samaria: ⁊ deposcret faci-
πρὸς τὸν προφήτου ἐν σαμαρείᾳ, καὶ δι' ἐκείνου τοῦ προσώ-
em eius: ⁊ auferet ab eo lepram su
που αὐτοῦ, καὶ ἀποσυνάξει ἀπ' αὐτοῦ τὴν λέπραν αὐ-
am. ⁊ ingressus ē ⁊ nunciauit dño suo: ⁊
τοῦ. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἀνήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτῆς, καὶ
dixit: hic ⁊ sic locuta ē puella q̄ de ter
εἶπεν, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεανὶς ἡ ἐκ γῆς
israel. ⁊ dixit rex syrie: age va
ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς συρίας, δεῦρο ἀπόστελ-
de ⁊ mittam lras ad regem israel.
λε καὶ ἀποστελῶ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ.
⁊ pfectus est ⁊ tulit in manu sua decē ta
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τά-
lenta argenti ⁊ sex milia aureos ⁊ decē
λαντα ἀργυρίου καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς καὶ δέκα
mutatorias stolas: ⁊ detulit lras re
μεταστολὰς στολάς, καὶ ἤνεγκεν τὸ βιβλίον τῷ βα
gi israel dicēs: ⁊ vbi cvt allata fuerit epla
σιλεῖ ἰσραὴλ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν κομισθῇ τὸ βιβλίον
hec ad te: ecce misi tibi seruū meū
τοῦτο πρὸς σέ, ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι τὸν δοῦλόν μου τὸν
neeman ⁊ curabis eum a lepra sua.
νεεμὰν καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν, ἀπὸ τῆς λέπρας αὐ-
⁊ factū est vt legit rex israel
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τὸ
lras: scidit
βιβλίον, διέρρηξε

B

vt comederēt. ᶜCūq; gu
stassent ᵈde coctione: ꝯ
ᵉexclamauerūt ᶠdicētes.
ᵍMors in olla ʰvir ꝯꝯꝯ
ⁱdei. ᵐEt non ⁿ potuerūt
ᵒcomedere. ᵖAt ille. ᵠ Af
ferte ʳinquit farinā. Cūq; tulissent: ˢmisit ᵗi ollā:
ᵘ& ait. ᵛ Infūde turbe ʷvt
comedāt. ˣEt nō ʸfuit am
plius ᶻqcq; ᵃamaritudinis
ᵇin olla. ᶜVir aūt qdā ᵈve-
nit de balsalisa ᵉdeferens
ᶠviro ᵍdei ʰpanes ⁱprimi-
tiarū: & ʲ viginti ᵏpanes
ˡordeaceos ᵐ& frumen-
tū nouū ⁿin pera sua. ᵒAt
ille ᵖdixit. ᵠDa ʳpplo ˢ vt
comedat. ᵗRūdit q; ei mi
nister eius. ᵘQuantū ēt
ᵛhoc vt ʷapponā ˣ coram
ʸcentū ᶻvirs? Rursū ille.
ᵃDa ᵇait ᶜpopulo ᵈ vt co-
medat. ᵉHec ᶠei ᵍdicit ʰdo
minus. ⁱComedēt ʲ& su-
pererit. ᵏPosuit itaq; ˡco
rā eis. Qui ᵐcomederunt
ⁿ& supfuit ᵒ nxta verbū
ᵖdomini. 5.

Aaman ᵇprinceps ᶜmi
litie ᵈregis ᵉsyrie ᶠerat
ᵍvir ʰmagnus ⁱapd ʲdomi
nū suū: ᵏ& honoratus.
ˡPer illū ᵐeū ⁿ dedit ᵒdns
ᵖsalutem ᵍsyrie. ʳFrat aūt
ˢvir ᵗfortis ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵘ& ᵛ dues: sed ʷleprosus.
ˣPorro de syria ʸ egressi
fuerant ᶻlatrunculi ᵃ& ca
ptiuā duxerant ᵇde terra
ᶜisrael ᵈpuellā puulā que
ᵉerat ᶠ i obsequio ᵍ vxoris
ʰnaamā: que ⁱ ait ᵏ ad ˡdo
minā suā. ᵐVtinā iſſet ⁿdo
minus meus ᵒad ᵖpphetā
ᵠqui est ʳin samaria: ˢpro
fecto ᵗcur affet ᵘeum ᵛa le-
pra quā habet. ʷIngres-
sus est ˣ tq; naaman ʸad
dñm suū: ᶻ& nūciauit ei
ᵃdicēs. ᵇSic ᶜ& sic ᵈlocuta
est ᵉpuella ᶠde terra ᵍisrl.
ʰDixitq; ei ⁱ rex ʲsyrie.
ᵏVade ˡ& mittā ᵐlras ⁿad
ᵒregem ᵖisrael. Qui ᵠcum
ʳpfectus cēt ˢ& tulisset ᵗse
cū ᵘdecē ᵛtalenta ʷargēti:
ˣ& sex ʸmilia ᶻaureos: ᵃ& ᵇ decē ᶜmutato
ria ᵈvestimētoꝝ: ᵉdetulit
ᶠlitteras ᵍad ʰregem ⁱisra-
el in hec verba. ꝯꝯꝯꝯ
ʲCum acceperis ᵏepisto-
lam hanc ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ
ˡscito q ᵇ miserim ᶜad te
ᵈnaaman ᵉfetum meum
ᶠvt cures eū ᵍa lepra sua.
ʰCumq; legisset ꝯꝯꝯꝯ
ⁱrex ʲisrael ᵏlitteras: ˡsci-

לֶאֱכֹל׃ וַיְהִי כַּאֲכָלָם מִן־הַנָּזִיד וְהִמָּה
צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת בַּסִּיר אִישׁ
הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכְלוּ לֶאֱכֹל׃ וַיֹּאמֶר
וְקַחוּ קֶמַח וַיִּשְׁלֵךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר
צַק לָעָם וְיֹאכֵלוּ וְלֹא הָיָה דָבָר
רָע בַּסִּיר׃ וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שְׁלִשָׁה
וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים
עֶשְׂרִים לֶחֶם שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל
נַצְּקְלוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ׃
וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי
מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אָכֹל וְהוֹתֵר׃ וַיִּתֵּן
לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר
יְהוָה׃ וְנַעֲמָן

Cap. v.

שַׂר צְבָא מֶלֶךְ אֲרָם הָיָה
אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי אֲדֹנָיו וְ
וְנִשָּׂא פָּנִים כִּי בוֹ נָתַן יְהוָה
תְּשׁוּעָה לַאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה גִּבּוֹר
חַיִל מְצֹרָע׃ וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים
וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטַנָּה
וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת נַעֲמָן וַתֹּאמֶר
אֶל גְּבִרְתָּהּ אַחֲלֵי אֲדֹנִי לִפְנֵי
הַנְּבִיא אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז יֶאֱסֹף אֹתוֹ
מִצָּרַעְתּוֹ׃ וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לַאדֹנָיו לֵאמֹר
כָּזֹאת וְכָזֹאת דִּבְּרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר
מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
אֲרָם לֵךְ בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר אֶל
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל ׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ
עֲשֶׂר כִּכְּרֵי כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים
זָהָב וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים׃ וַיָּבֵא
הַסֵּפֶר אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
וְעַתָּה כְּבוֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת נַעֲמָן עַבְדִּי
וְאַסַּפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ ׃ וַיְהִי כִּקְרֹא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע

Cap. v.

בִּגְדֵיו וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אָנִי לְהָמִית מות
וּלְהַחֲיוֹת כִּי זֶה שֹׁלֵחַ אֵלַי לֶאֱסֹף אָדָם
אִישׁ מְצָרַעְתּוֹ כִּי אַךְ דְּעוּ נָא וּרְאוּ כִּי מִתְאַנֶּה הוּא לִי וַיְהִי רָאָה אֲנָה
כְּשָׁמְעַ אֱלִישָׁע אִישׁ הָאֱלֹהִים
כִּי קָרַע מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת
בִּגְדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שָׁלַח
לָמָּה קָרַעְתָּ בְגָדֶיךָ יָבֹא נָא בוא
אֵלַי וְיֵדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל נָבָא
וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסוֹ וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד עָמַד
פֶּתַח הַבַּיִת לֶאֱלִישָׁע וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הָלוֹךְ לֵאמֹר הָלַךְ
וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן וְיָשֹׁב שוב
בְּשָׂרְךָ לָךְ וּטְהָר וַיִּקְצֹף נַעֲמָן קָצַף
וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי אָמַר
יָצוֹא יָצֹא וְעָמֹד וְקָרָא בְּשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהָיו וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל נוף
הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְצֹרָע הֲלֹא קום
טוֹב אֲמָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק
מִכֹּל מֵימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא אַרְחַץ יחץ
בָּהֶם וְטָהַרְתִּי וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה חמה
וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ נגש דבר
אֲבִי דַבָּר גָּדוֹל הַנָּבִיא דָּבָר אֵלֶיךָ נדל
הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי אָמַר אֵלֶיךָ עשה
רְחַץ וּטְהָר וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן טבל
שֶׁבַע פְּעָמִים כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים
וַיָּשָׁב בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן
וַיִּטְהָר וַיָּשָׁב אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים טהר
הוּא וְכָל מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד נצב בוא
לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי עמד פנה
כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל הָאָרֶץ כִּי אִם
בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח נָא בְּרָכָה לקח
מֵאֵת עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה
אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם אֶקָּח
וַיִּפְצַר בּוֹ לָקַחַת וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר פצר כון
נַעֲמָן וְלֹא יִתַּן נָא לְעַבְדְּךָ מַשָּׂא נתן נשא

vestimenta sua: & ait.
Nūqd de ego sū vt occidere possim & viuificare: qa iste misit ad me vt curē hoiem a lepra sua? Animaduertite & videte qa occasiones querat aduersū me. Cū audisset heliseus
vir dei: scidisse videlicet regē israel
vestimēta sua: misit ad eum dicens. Quare scidisti vestimēta tua? Veniat ad me: & sciat esse prophetam in israel.
Venit ergo naamā cū equis & curribus & stetit ad ostium domꝰ heliseī. Misitq; ad eum heliseus nūciū dicēs. Vade & lauare septies in iordane & reddet caro tua tibi & mūdaberis. Iratus naaman recedebat dicens. Putabam qꝫ egrederetur ad me: & stans inuocaret nomen dñi dei sui: & tangeret manu sua locū lepre & curaret me. Nunquid non meliores sunt abana & pharfar fluuii damasci omnibus aquis israel: vt lauer in eis & munder? Cū ergo verteret se & abiret indignās: accessērūt ad eū serui sui: & locuti sūt ei. Pater si rē grādē dixisset tibi propheta: certe facere debueras. Quātomagis qa nunc dixit tibi lauare & mūdaberis. Descēdit & lauit septies in iordāe iuxta sermonē viri dei: & restituta est caro eius sicut caro pueri & mūdatus est. Reuersusq; ad virum dei cū vniuerso comitatu suo: venit & stetit coram eo: & ait. Vere scio qꝫ nō sit alius deus in vniuersa terra: nisi in israel. Obsecro vt accipias benedictionē a seruo tuo. At ille dixit. viuit dñs in cuius conspectu sto: qa nō accipiā. Cū qꝫ vim faceret: penitus nō acquieuit. Dixitq; naaman. Vtquis. Sed obsecro concede mihi seruo tuo vt tollam onus

vestimēta sua & dixit: nūqd deus ego vt occidam & viuificē: qꝛ iste mittit ad me vt curem hominem a lepra sua? verūtū cognoscite & videte qꝛ occasionē capit iste aduersū me. & factū est vt audiret eliseus homo dei: qꝛ scidit rex vestimēta sua: & misit ad regem dicēs: quare scidisti vestimēta tua? veniat nūc ad me nec discat & sciet: qꝛ est propheta in israel. & venit nec cū equis & curribus suis & stetit in hostio domꝰ eliseī. & misit eliseus ad eum nuncium dicēs: vade & lauare in iordane septies. & redibit caro tua in te & mundaberis. & iratus est naaman & recessit & dixit: ecce putabam qꝫ egrediet ad me & stabit & inuocabit in noie dñi dei sui: & imponet manum suā sup leprā & curabit eū. nōne bonꝛ sunt abana & pharphar fluuii damasci super omnes aquas israel? nōne abiciens lauabor in eis & mundabor? & reuersus est & abijt indignatione. & accesserūt serui sui: & dixerūt ad eū: pater si grādē locutꝰ esset tibi propheta: nonne facere debuisti? quātomagis qꝫ nunc dixit tibi lauare & mūdaberis. Descendit & lauit septies in iordane: iuxta sermonē viri dei: & restituta est caro eius sicut caro pueri & mundatus est. & reuersus est ad virum dei ipse & castra sua: & venit & stetit coram eo & ait: ecce iā cognoui: qꝫ nō est deus in vniuersa terra: nisi in israel. & nūc accipe benedictionē a seruo tuo. & ait: viuit dñs cui assisto: qꝛ nō accipiā. & cogit eum vt acciperet: & nō voluit. & dixit naaman: & nisi detur seruo tuo onus

εἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, μὴ θεός ἐγώ θανατῶσαι καὶ ζωογονῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρός με ἀποσυρεῖν υἱῶ a lepra sua? verūtū cognoscite & videte qꝫ occasionē capit iste aduersū me. & factū est vt audiret eliseus homo dei: qꝫ scidit rex vestimēta sua: & misit ad regem dicēs: quare scidisti vestimēta tua? veniat nūc ad me nec discat & sciet: qꝫ est propheta in israel. & venit nec cū equis & curribus suis & stetit in hostio domꝰ eliseī. & misit eliseus ad eum nuncium dicēs: vade & lauare in iordane septies. & redibit caro tua in te & mundaberis. & iratus est naaman & recessit & dixit: ecce putabam qꝫ egrediet ad me & stabit & inuocabit in noie dñi dei sui: & imponet manum suā sup leprā & curabit eū. nōne bonꝛ sunt abana & pharphar fluuii damasci super omnes aquas israel? nōne abiciens lauabor in eis & mundabor? & reuersus est & abijt indignatione. & accesserūt serui sui: & dixerūt ad eū: pater si grādē locutꝰ esset tibi propheta: nonne facere debuisti? quātomagis qꝫ nunc dixit tibi lauare & mūdaberis. Descendit & lauit septies in iordane: iuxta sermonē viri dei: & restituta est caro eius sicut caro pueri & mundatus est. & reuersus est ad virum dei ipse & castra sua: & venit & stetit coram eo & ait: ecce iā cognoui: qꝫ nō est deus in vniuersa terra: nisi in israel. & nūc accipe benedictionē a seruo tuo. & ait: viuit dñs cui assisto: qꝛ nō accipiā. & cogit eum vt acciperet: & nō voluit. & dixit naaman: & nisi detur seruo tuo onus

τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν, μὴ θεός ἐγὼ θανατῶσαι καὶ ζωογονῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρός με ἀποσυρεῖν υἱῶ a lepra sua? verūtū cognoscite & videte qꝫ occasionē capit iste aduersū me. & factū est vt audiret eliseus homo dei: qꝫ scidit rex vestimēta sua: & misit ad regem dicēs: quare scidisti vestimēta tua? veniat nūc ad me nec discat & sciet: qꝫ est propheta in israel. & venit nec cū equis & curribus suis & stetit in hostio domꝰ eliseī. & misit eliseus ad eum nuncium dicēs: vade & lauare in iordane septies. & redibit caro tua in te & mundaberis. & iratus est naaman & recessit & dixit: ecce putabam qꝫ egrediet ad me & stabit & inuocabit in noie dñi dei sui: & imponet manum suā sup leprā & curabit eū. nōne bonꝛ sunt abana & pharphar fluuii damasci super omnes aquas israel? nōne abiciens lauabor in eis & mundabor? & reuersus est & abijt indignatione. & accesserūt serui sui: & dixerūt ad eū: pater si grādē locutꝰ esset tibi propheta: nonne facere debuisti? quātomagis qꝫ nunc dixit tibi lauare & mūdaberis. Descendit & lauit septies in iordane: iuxta sermonē viri dei: & restituta est caro eius sicut caro pueri & mundatus est. & reuersus est ad virum dei ipse & castra sua: & venit & stetit coram eo & ait: ecce iā cognoui: qꝫ nō est deus in vniuersa terra: nisi in israel. & nūc accipe benedictionē a seruo tuo. & ait: viuit dñs cui assisto: qꝛ nō accipiā. & cogit eum vt acciperet: & nō voluit. & dixit naaman: & nisi detur seruo tuo onus

εἱμὴ δοθήτω τῷ δούλῳ σου γόμος

C

D

E

Luce 4.c.

fugi mulart̄ terre: qnō faciet vltra ſeruus tu⁹ φυγους ημιονων γης, ὁτι ου ποιησει ἐτι ὁ δουλός σου holocauſtū aut victimā dijs alienis: niſi dño. ολοκαυτωμα ἢ θυσιαν θεοις ἑτεροις, ἀλλ' ἢ τῳ κυριῳ ſoli: t de verbo hoc ppitiabit mihi do μονω, καὶ περὶ του λογου τουτου ἱλασεται μοι κυ⸗ minus ſeruo tuo qñ ingredietur dñs me⁹ ριος τῳ δουλῳ σου ἐν τῳ εἰσπορευεσθαι τον κυριον μου in domū reman vt adoret ibi: q; ipſe requie⸗ εις οικον ῥεμαν προσκυνησαι ἐκει, ὁτι αυτος ἐπανα⸗ ſcet in manu mea. t adorabo in domo παυσεται ἐπι της χειρός μου. καὶ προσκυνήσω ἐν οἰκῳ reman qñ adorauerit ipſe in domū reman: t ppi⸗ ῥεμαν ἐν τῳ προσκυνειν αυτον εις οικον ῥεμαν, καὶ ἱλα⸗ tabit mihi dñs ſeruo tuo pro verbo hoc. σεται μοι κύριος τῳ δουλῳ σου ὑπερ του λογου του⸗

t dixit eliſeus ad neeman: vade in pace: του. καὶ εἰπεν ἐλισαιε πρὸς νεεμαν, πορευου ἐν εἰρηνη, t abiit ab eo in ſpatio terre. t dixit καὶ ἀπηλθεν ἀπ' αὐτου ἐν χαβραθα της γης. καὶ εἰπε giezi puer eliſei hominis dei: γιεζι ὁ παιδαριον ἐλισαιε του ἀνθρωπου του θεου, ecce pepercit dñs meus neemā ſyro vt ἰδου ἐφεισατο ὁ κυριός μου του νεεμαν του σύρου του nō acciperet de manu eius q̄ attulit. viuit dñs μη λαβειν ἐκ χειρὸς αὐτου ἃ ἐνηνόχει. ζῃ κύριος ὁτι 2.Reg. 18.c. niſi curram poſt eū t accipiā aliq̄d ab εἰμη δραμουμαι ὀπισω αὐτου καὶ λημομαι τι παρ' eo. t ſecutus eſt giezi poſt neemā. t vidit αὐτου. καὶ κατεδιωξε γιεζι ὀπισω νεεμαν. καὶ ειδεν eum neemā currētem poſt ſe: t deſi⸗ αὐτον νεεμαν τρεχοντα ὀπισω αὐτου, καὶ κατεπη⸗ liit de curru ſuo in occurſum eius λησεν ἀπο του ἁρματος αὐτου εἰς ἀπαντησιν αὐτου t dixit: pax. t dixit giezi: pax. dñs me⁹ καὶ εἰπεν, εἰρηνη. καὶ εἰπε γιεζι, εἰρηνη. ὁ κυριός μου miſit me dicēs: ecce nūc venerunt ad ἀπεσταλκε με λεγων, ἰδου νυν παραγεγονασι πρός me duo adoleſcētes de mōte ephraim de filijs με δυο παιδαρια ἐξ ὀρους ἐφραιμ ἀπο των υιων των ꝓphetaꝝ: da ꝑ eis talentū argēti t duas προφητων, δος δη αὐτοις ταλαντον ἀργυριου καὶ δυο 8.4. G mutatorias veſtes. t dixit neemā benigne accipe μεταστολιδας στολας. καὶ εἰπε νεεμαν, ἐπιθεναιως λαβε duo talēta argēti. t coegit cum t de δυο ταλαντα ἀργυριου. καὶ ἐβιασατο αυτον καὶ ἐδω⸗ dit ei duo talēta argēti in duob⁹ ſaccis t κεν αὐτῳ δυο ταλαντα ἀργυριου ἐν δυσι βυλακιοις καὶ duo mutatorias veſtimēta: t impoſuit ſup duos pue δυο ἀλλαγοσιδιας στολας, καὶ ἐπεθηκεν ἐπι δυο παι⸗ ros ſuos: t portauerūt ante eū t venīt δαρια αὐτου, καὶ ἠραν ἐμπροσθεν αὐτου καὶ ἐρχονται in obſcurū: t tulit de manu puero εις το σκοτεινον, καὶ ἐλαβεν ἐκ χειρὸς των παιδα⸗ rum t appoſuit in domo: t miſit pue ριων καὶ παρεθετο ἐν οἰκῳ, καὶ ἐξαπεστειλε τα παιδά ros t abierūt. t ipſe ingreſſus ē t aſtitit do⸗ ρια καὶ ἀπηλθον. καὶ αὐτος εἰσηλθε καὶ παρεστη τῳ κυ⸗ mino ſuo. t dixit ad eū eliſeus: vnde giezi: ριῳ αὐτου. καὶ εἰπε πρὸς αὐτον ἐλισαιε, ποθεν γιεζι; t dixit giezi: nō iuit ſeruus tuus huc t illuc. καὶ εἰπεν γιεζι, οὐ πεπορευται ὁ δουλός σου ἐνθα καὶ ἐνθα. t dixit ei eliſeus: nōne cor meū tuit te καὶ εἰπεν αὐτῳ ἐλισαιε, οὐχι ἡ καρδία μου ἐπορευθη με cum: qñ exiliit neemā de curru τα σου ὁτε κατεπηδησεν νεεμαν ἀπο του ἁρματος ſuo in occurſum tibi. t nūc accepiſti argētū t αὐτου εἰς συναντησιν σοι. καὶ νυν ἐλαβες το ἀργυριον καὶ τα veſtes: t accipies in eo hortos t oliueta t vi ἱματια, καὶ λημψη ἐν αὐτῳ κυπους καὶ ἐλαιωνας καὶ ἀμπε neas t greges ouiū t armēta boū t ſeruos t ancillas. λωνας καὶ ποιμνια καὶ βουκολια καὶ δουλους καὶ δουλας.

ꝑ

ꝓ

ꝑ

ꝓ

ꝑ

ꝓ

וְצִרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֲךָ לָעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג׃

Cap.vi.

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֶל אֱלִישָׁע הִנֵּה נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה נָּא עַד הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה אֶחָת וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם מָקוֹם לָשֶׁבֶת שָׁם וַיֹּאמֶר לְכוּ׃ וַיֹּאמֶר הָאֶחָד הוֹאִיל נָא וְלֵךְ אֶת עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלֵךְ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים׃ וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל הַמָּיִם וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אַהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת הַמָּקוֹם וַיְקַצֵּב עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר הָרֵם לָךְ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל מָקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי תַּהֲנֶתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעָבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי שָׁם אֲרָם נֹחֲתִים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ אִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֵהוּ וְנִשְׁמַר שָׁם לֹא אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ אֲרָם עַל הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ לִי מִי מִשֻּׁלָּנוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר

Sed & lepra Naamā adherebit tibi & semini tuo vſq; in ſempiternū. Et egreſſus eſt ĝſi nix ab eo leproſus. 6.

Dixerunt autem filii pphetarū ad heliſeum. Ecce locus in quo habitamus coram te anguſtus eſt nobis. Eamus vſq; ad iordanē & tollant ſinguli de ſylua materias ſingulas: vt edificemus nobis ibi locum ad hitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vnus ex illis. Veni ergo & tu cū ſeruis tuis. Reſpondit. Ego veniā. Et abiit cū eis. Cūq; veniſſet ad iordanem: cedebāt ligna. Accidit aūt vt cū vnus materiā ſuccidiſſet: caderet ferrum ſecuris in aquā. Exclamauitq; ille: & ait. Heu heu heu domine mi: & hoc ipm mutuo acceperā. Dixit autē hō dei. Vbi cecidit? At ille mōſtrauit ei locū: ꝑcidit ergo lignū: & miſit illuc. Natauitq; ferrum: & ait. Tolle. Qui extendit manum: & tulit illud. Rex autem ſyrie pugnabat cōtra iſrael: cōſiliūq; iniit cū ſeruis ſuis: dicens in loco illo & illo ponamus inſidias. Miſit itaq; vir dei ad regē iſrael: dicēs. Caue ne tranſeas in locū illum: quia ibi ſyri inſidiis ſunt. Miſit itaq; rex iſrael ad locū quem dixerat ei vir dei: & preoccupauit eū & obſeruauit ſe ibi nō ſemel neq; bis. Cōturbatumq; eſt cor regis ſyrie pro hac re: & cōuocatis ſeruis ſuis: dixit. Quare non indicatis mihi: quis proditor meus eſt apud regem iſrael? Dixitq; vnus ſeruorū eius. Nequaq; dñe mi rex. ſed heliſeus propheta qui eſt in iſrael indicat regi iſrael omnia verba quecunq; locutus fueris

ת lepra naemā adherebit in te ת in ſemi
καὶ ἡ λέπρα νεεμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρμα
ne tuo vſq; in ſēpiternū: ת egreſſus ē giezi de facie eius
τί σου ἕως αἰῶνος, καὶ ἐξῆλθε γιεζὶ ἐκ προσώπου αὐτοῦ
leprosus ĝſi nix.
λεπρὸς ὡσεὶ χιών. Ca. 6.

ת dixerūt filij pphetaꝝ ad eliſeum: ecce
Καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ἐλισαιέ, ἰδοὺ
tā locus in quo nos habitamus coram te anguſtus a
δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ'
nobis. eamus tā vſq; ad iordanē ת tollamus
ἡμῶν· πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ λάβωμεν
inde vir trabē vnā ת faciamus nobis tegmē
ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην
vt hitem ibi. ת dixit eliſeus: ite. ת dixit
τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ· καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, πορεύεσθε· καὶ εἶπεν
vn' mānete: vent cum ſeruis tuis. ת ait
ὁ εἷς ἐπιθυμήσω, δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου· καὶ εἶ
xit eliſeus: ego ibo vobiſcū: ת abiit
πεν ἐλισαιέ, ἐγὼ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐπορεύ
it cū eis: ת venit ad iordanē: ת ce
θη μετ' αὐτῶν, καὶ ἐρχόμενοι ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, καὶ τέ
dunt ligna. ת factū eſt cū vnus ſuccideret
μνουσι ξύλα· καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὸν
trabē ת cecidit ex manubrio ferrū in
δοκὸν καὶ ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ σελέχους τὸ σίδηρον εἰς τὸ
aquā: ת clamauit vir ת dixit: heu tā die: ת
ὕδωρ, καὶ ἐβόησεν ὁ ἀνὴρ καὶ εἶπεν, ὦ δὴ κύριε, καὶ
ipſum mutuo acceptū. ת dixit homo dei:
αὐτὸ κεχρησάμην· καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ,
vbi cecidit? ת indicauit ei locū. ת fre
ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον· καὶ ἀπέ
git eliſeus lignū ת miſit illuc: ת ſupna
κλασεν ἐλισαιέ ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπεπό
tauit ferrū. ת dixit eliſeus: attolle ת
λασεν τὸ σίδηρον· καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, μετεώρισον καὶ
accipe tibi. ת extēdit manū ſuā ת acce
λάβε σεαυτῷ· καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλα
pit illud. ת rex ſyrie erat pugnans iſ
βεν αὐτό. καὶ Βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν τὸν Ἰσ
rael: ת conſiluit ſeruis ſuis dicēs:
ραήλ, καὶ συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων,
in loco illo illo faciemus inſidias. ת
εἰς τὸν τόπον φελωνὶ ἐλμωνὶ ποιήσομεν ἔνεδρον· καὶ
miſit homo dei ad regem iſ
ἀπέστειλεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσ
rael dicēs: attēde vt nō trāſeamus locū il
ραὴλ λέγων, πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦ
lum: q: ibi ſyri inſidiātur. ת miſit
τον, ὅτι ἐκεῖ σύροι ἐνεδρεύουσιν· καὶ ἀπέστειλεν
rex iſrael in locū quē dixit ei ho
ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄν
mo dei: ת obſeruauit inde nō ſemel
θρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν οὐχ ἅπαξ
neq; bis: ת obſtupuit cor regis ſyrie
οὐδὲ δίς, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως συρίας
ꝑ verbo hoc. ת vocauit ſeruos
περὶ τοῦ λόγου τούτου· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας
ſuos ת dixit ad eos: nō nūciatis 1.R.
αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, οὐκ ἀπαγγελεῖτέ 22
mihi: ꝺs tradit me regi iſrael: ת
μοι, τίς προδίδωσί με τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ; καὶ
dixit vn' ve ſeruis eius: nequaq; dñe mi rex:
εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ, οὐχὶ κύριέ μου Βα
ſed eliſeus ꝓpha q in iſrael: in
σιλεῦ, ἀλλ' ἢ ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραήλ, ἀπαγ
dicat regi iſrael oīa quecūq; locu
γέλλει τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λα
tus fueris
λήσῃς

in conclaui cubiſſo tui. τ dixit rex:
ἐν τῷ ταμιείῳ τοῦ κοιτῶνός σου · καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,
ite τ videte vbi eſt iſte: τ mittens ca
πορεύθητε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστείλας λή
pſam eſt. τ annũciauerũt ei dicẽtes: eccc in do
φομαι αὐτόν · καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ ἐν Δω
thaim. τ miſit equos τ currus τ exercitũ
θαείμ · καὶ ἀπέστειλεν ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν
grauem: τ venerũt nocte τ circũdederũt ciuitatẽ.
βαρεῖαν, καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.
τ cõſurrexit miniſter hoīs dei vt ſurgeret ma
καὶ ὡρθρίσεν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἀναστῆναι τὸ
ne τ egreſſus é. τ ecce exercit⁹ circuens ciuitatẽ
πρωΐ καὶ ἐξῆλθεν · καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν
τ equi τ currus. τ dixit puer eius ad
καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα · καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ πρὸς
D eum: o dñe dd facient⁹. τ dixit eliſeus: nõ timeas:
αὐτόν, ὦ κύριέ μου τί ποιήσομεν · καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, μὴ φοβοῦ,
quia plures d̄ſũt nobiſcũ ſuper eos q̄ſũt cũ eis. τ
ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν · καὶ
4.Par x.d. oranit eliſeus τ dixit: dñe aperi
προσηύξατο ἐλισαιὲ καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον τοὺς
oculos eius τ videat. τ aperuit dñs
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἰδέτω · καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς
oculos pueri τ vidit. τ ecce mõs
ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν · καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος
totus plenus equor⁹: τ currus ignei in circuitu eli
ὅλον πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρματα πυρὸς περικύκλω ἐλι
ſei: τ deſcẽderunt ad eum. τ oranit
σαιέ, καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν · καὶ προσηύξατο
eliſeus ad dñm τ dixit: percute tĩ gentẽ
ἐλισαιὲ πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος
Beñ. 19.a. hanc cecitate. τ percuſſit eos dñs ceci
τοῦτο ἀορασίᾳ · καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κύριος ἀορα
tare iuxta verbũ eliſei. τ dixit eliſeus ad
σίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισαιέ · καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ πρὸς
eos: nõ hec via τ nõ iſta ciuitas:
αὐτούς, οὐχὶ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις,
venite poſt me: τ ducã vos ad virũ
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἐπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα
quẽ queritis: τ dixit eos in ſamariam. τ
ὃν ζητεῖτε, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς σαμάρειαν · καὶ
factũ eſt vt ingreſſi ſũt in ſamariam: τ dixit eliſeus:
ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισαιέ,
E dñe aperi oculos iſtorũ: τ vide
κύριε διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων, καὶ ἰδέτω
ant. τ aperiũt dñs oculos eorũ: τ vi
σαν · καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ
derũt. τ ecce ipſi in medio ſamarie. τ di
εἶδον · καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ σαμαρείας · καὶ εἶ
xit rex iſrael ad eliſeum vt vidit eos:
πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἐλισαιὲ ὡς εἶδεν αὐτούς,
ſi percutiẽs percutiã pater? τ dixit eliſeus: nõ
εἰ πατάξας πατάξω πάτερ; καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, οὐ
percuties: quos captiuos cepiſti in gladio tuo τ ar
πατάξεις, οὓς ἠχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ
cu tuo: tu percuties. appone eis panes τ aquã τ
σου, σὺ πατάξεις · παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ καὶ
comedãt τ bibant τ vadant ad
φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν
dñm ſuũ. τ appoſuit eis ꝑparationẽ magnã: τ
κύριον αὐτῶν · καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ
comederũt τ biberũt τ miſit eos: τ abierũt ad
ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς
dñm ſuũ. τ nõ addiderũt vltra ſuccinere ſyrie ve
τὸν κύριον αὐτῶν · καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι συρίας ἐλ
nire in terrã iſrl. τ factũ eſt poſt hec τ cõgregauit
θεῖν εἰς γῆν ἰσραήλ · καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ συνήθροισεν
F filius ader rex ſyrie vniuerſa caſtra ſua:
υἱὸς ἀδὲρ βασιλεὺς συρίας πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ,
τ aſcẽdit τ obſederunt cõtra ſamariã. τ facta eſt
καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ σαμάρειαν · καὶ ἐγένετο

in conclaui tuo. Dixit
q̄ eis. Ite & videte ∞∞
vbi ſit vt mittã & capi
am eũ. Annũciauerunt
ei dicẽtes. Ecce in do
thaim. Miſit ergo illuc
equos & currus & ro
bur exercitus. Qui cum
veniſſent nocte: circun
dederũt citatẽ. Cõſur
gens aũt diluculo miniſ
ter viri dei egreſſus eſt
vidit q̄ exercitũ in cir
cuitu ciuitatis & equos
& currus. Nunciauitq̄
ei: dicẽs. Heu heu heu
dñe mi quid faciemus.
At ille ait. Noli ti
mere. Plures ei nobiſcũ
ſunt q̄ cũ illis. Cunq̄
oraſſet heliſe: ait. Do
mine api oculos pue
ri huius vt videat. Et a
peruit dominus oculos
pueri: & vidit: & ecce
mons plenus equorũ
& curruũ igneorũ in ci
cuitu heliſei. Hoſtes ve
ro deſcẽderũt ad eum.
Porro heliſe oranit ad
dñm dicens. Percute
obſecro gentem hanc
cecitate. Percuſſitq̄ e
os dñs ne videret iuxta
verbũ heliſei. Dixit aũt
ad eos heliſeus. Nõ eſt
hec via: neq̄ iſta ẽ ci
uitas. Sequimini me ∞
& oſtendam vobis vi
rum quem ∞∞∞∞∞∞∞
queritis. Duxit ergo e
os in ſamariam. ∞∞∞∞
Cunq̄ ingreſſi fuiſſent
in ſamariã: dixit heliſe.
Domine aperi oculos
iſtorum vt videant.
Aperuitq̄ dñs oculos
eorum: & viderunt ſe ẽ
in medio ſamarie. Di
xitq̄ rex ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
iſrael ad heliſeum cũ
vidiſſet eos ∞∞∞∞∞∞∞
Nũquid pcutiã eos pa
ter mi? Et ille ait. Non
pcuties. Neq̄ ei cepiſti
eos gladio & arcutuovt
percutias. Sed põe pa
nem & aquã coram eis:
vt comedãt & bibãt &
vadant ad dñm ſuum.
Appoſitaq̄ ẽ eis cibo
rũ magna prepatio. Et
comederũt & biberũt:
& dimiſit eos: abierũt
q̄ ad dñm ſuũ. Et vl
tra nõ venerũt latrões
ſyrie in terrã iſrael. Fa
ctũ ẽ ãt poſt hec cõgre
gauit benadab rex ſyrie
vniuerſum exercitum
ſuũ: & aſcẽdit & obſide
bat ſamariam. Fctãq̄ eſt

וַיַּחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְיֹאמֶר לָכוּ וּרְאוּ
אֵיכָה הוּא וְאֶשְׁלַח וְאֶקָּחֵהוּ וַיִּגֶּד
לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְּדֹתָן וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה
סוּסִים וְרֶכֶב וְחֵיל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ לַיְלָה
וַיַּקִּפוּ עַל הָעִיר וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת
אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה
חַיִל סוֹבֵב אֶת הָעִיר וְסוּס וְרֶכֶב
וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֲלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי אֵיכָה
נַעֲשֶׂה וַיֹּאמֶר אַל תִּירָא כִּי רַבִּים
אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר אוֹתָם וַיִּתְפַּלֵּל
אֱלִישָׁע וַיֹּאמַר יְהוָה פְּקַח נָא אֶת
עֵינָיו וְיִרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת עֵינֵי
הַנָּעַר וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר מָלֵא סוּסִים
וְרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבוֹת אֱלִישָׁע וַיֵּרְדוּ
אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל יְהוָה
וַיֹּאמֶר הַךְ נָא אֶת הַגּוֹי הַזֶּה
בְּסַנְוֵרִים כִּדְבַר וַיַּךְ בְּסַנְוֵרִים
אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא
זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא זֹה הָעִיר לְכוּ אַחֲרָי
וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם אֶל הָאִישׁ אֲשֶׁר
תְּבַקְּשׁוּן וַיֹּלֶךְ אוֹתָם שֹׁמְרוֹנָה
וַיְהִי כְּבוֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
יְהוָה פְּקַח אֶת עֵינֵי אֵלֶּה וְיִרְאוּ
וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ
וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל אֱלִישָׁע הַאַכֶּה אֲבִי הַאַכֶּה
הַאַשְׁר שָׁבִית חָרַבְךָ וְקַשְׁתֶּךָ
אַתָּה מַכֶּה שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם
וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיֵלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם
וַיִּכְרֶה לָהֶם כְּרָה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ
וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם
וְלֹא יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם לָבוֹא
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן
וַיִּקְבֹּץ בֶּן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם אֶת כָּל
מַחֲנֵהוּ וַיַּעַל וַיָּצַר עַל שֹׁמְרוֹן וַיְהִי

רַעַב נָרוּל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים
עַל־יְהוֹ עַד־הָיוּת רֹאשׁ חֲמוֹר בְּשִׁמֹנִים חֲמֵר
כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב דְּיוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה דִיב
כֶּסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל
הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר אִישׁ
הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל יֵשַׁע
יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעַךְ הַמִן
הַנֹּרֶן אוֹ מִן הַיְקָב׃ וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ אֲמַר
מַה לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה
אֵלַי תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת נָתַן אֲכַל
בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃ וְנִבַּשֵּׁל אֶת בְּנִי בָּשַׁל
וְנֹאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר
תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבֵּא אֶת חָבָא
בְּנָהּ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי
הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר קָרַע
עַל הַחֹמָה וַיַּרְא הָעָם וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל רָאָה
בְּשָׂרוֹ מִבַּיִת׃ וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשֶׂה לִי עָשָׂה
אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם יַעֲמֹד רֹאשׁ
אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט עָלָיו הַיּוֹם׃
וֶאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים
יֹשְׁבִים אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו שָׁלַח בָּנָה
בְּטֶרֶם יָבֹא הַמַּלְאָךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר
אֶל הַזְּקֵנִים הַרְאִיתֶם כִּי שָׁלַח בֶּן רָאָה׃
הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה לְהָסִיר אֶת רֹאשִׁי רָצַח סוּר
רְאוּ כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ הַדֶּלֶת
וְלַחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי
אֲדֹנָיו אַחֲרָיו עֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם דִּבֶּר
וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה
זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מַה אוֹחִיל לָיְ
לַיהוָה עוֹד׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כָּעֵת
מָחָר סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם סְאָה
שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן שָׁעָה
הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ נִשָּׁעֵן עַל יָדוֹ שָׁלִשׁ
אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְהוָה
עֹשֶׂה אֲרֻבוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הָיָה

fames magna in samaria: & tādiu obsessa est donec venūdaretur capud asini octoginta argenteis: & qrta pars cabi stercoris colūbarū quinq; argenteis. Cū q; rex israel transiret per murū: mulier quedam exclamauit ad eum dicens. Salua me domine mi rex. Quī ait. Non te saluet dñs. Vnde te possum saluare: de area vel de torculari? Dixitq; ad eam rex. Quid tibi vis. Que rñdit. Mulier ista dixit mihi. Da filiū tuum vt cōmedamus eū hodie: & filiū meū comedem cras. Coxim ergo filium meū & comedim: dixiq; ei altera die. Da filiū tuū vt comedamus eū. Que abscondit filium suum. Qd cum audisset rex: scidit vestimēta sua: & transibat per murū. Viditq; ois ppls ciliciū: quo vestit erat ad carnē intrinsecꝰ. Et ait rex. Hec mihi faciat deus: & hec addat: si steterit caput heliseī filii saphat sup ipsum hodie. Heliseus aūt sedebat i domo sua: & senes sedebant cū eo. Premisit virum & anteqū veniret nuncio: ille dixit ad senes. Nūquid scitis q̄ misit filius homicide hūc vt prescidatur caput meum. Videte ergo cū venerit nūcius: claudite ostiū: & nō sinatis eū introire. Ecce ei sonitus pedū dñi eius post eū est. Adhuc illo loq̄nte ecce: appuit nūcius q̄ veniebat ad eū. Et ait. Ecce tantū malū a domino est. Quid amplius expectabo a dño?

7. Dixit autem heliseus. Audite verbū dñi. Hec dicit dñs. In tpe hoc cras modius simile vno statere erit: & duo modii hordei statere vno i porta samarie. Rñdēs vnus de ducibꝰ sup cuius manū rex innitebat: homini dei ait. Si dñs fecerit etiā cataractas i celo: nunqd poterit eē qđ loqueris?

fames magna in samaria. τ ecce obsidebat cōtra limos μέγας ἐν σαμαρείᾳ · καὶ ἰδοὺ πολιορκέτο ἐπ' eam donec fieret caput asini octoginta siclis αὐτὴν ἕως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου ὀγδοήκοντα σίκλων argēti: τ quarta ps cabi stercoris colūbarū ἀργυρίου , καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν quinq; siclis argēti. τ erat rex israel trā- πέντε σίκλων ἀργυρίου · καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ δια siens per murū. τ mulier clamauit ad e- 2.Reg. πορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους · καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐ 14.a. um dicēs: salua me dñe rex. τ dixit ei τὸν λέγουσα , σῶσόν με κύριε βασιλεῦ · καὶ εἶπεν αὐ- rex: nō saluet te dñs: vnde te saluabo: de τῇ ὁ βασιλεύς, μὴ σώσαι σε κύριος , πόθεν σὲ σώσω, ἐκ τοῦ arca vel de torculari? τ dixit ei rex: τῆς ἅλω ἢ ἐκ τῆς ληνοῦ ; καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς , quid est tibi: τ dixit ei mulier: mulier hec dixit τί ἔστι σοι ; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή , ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε· mihi: da filiū tuū τ comedamus eū hodie: Deut. μοι , δὸς τὸν υἱόν σου καὶ καταφάγωμεν αὐτὸν σήμερον, 28.f. τ filiū meū comedem cras. τ coximus filiū Ezec. τὸν υἱόν μου φαγόμεθα ἄυριον · καὶ ἡψήσαμεν τὸν υἱόν 4.b. meū τ comedim eū: τ dixi ei in die μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν , καὶ εἶπον αὐτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ alia: da filiū tuū τ comedamus eū: τ abscōdit ἄλλῃ , δὸς τὸν υἱόν σου καὶ καταφάγωμεν αὐτόν , καὶ ἔκρυ dit filiū suū. τ factū est vt audiuit rex ψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς · καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς verba mulieris: τ scidit vestimēta sua τοὺς λόγους τῆς γυναικός , καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ τ ipe trāsibat per murū. τ vidit ppls τ ipse trāsibat per murus. τ vidit ppls καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους · καὶ ἰδοὺ ὁ λαὸς τ ecce saccus in carne eius intrinsecꝰ. τ a- G καὶ ἰδοὺ σάκκος ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν . καὶ εἶ 3.Re. it: hec faciat mihi deus τ hec addat: si sta- 19.a. πεν , τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη , ἐὰν στῇ bit caput eliseī filij saphat sup ipsum hodie: σεται κεφαλὴ ἐλισαὲ υἱοῦ σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον, τ eliseus sedebat in domo sua: τ senio καὶ ἐλισαὲ ἐκάθητο ἐπὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ , καὶ οἱ πρεσβύ res sedebāt cū eo. τ misit rex vi τεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄν rum de facie sua ad eum. τ anteqū veniret δρα ἐκ προσώπου αὐτοῦ πρὸς αὐτόν . καὶ πρὶν ἐλθεῖν nūcius ad eū: τ eliseus dixit ad τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν , καὶ ἐλισαὲ εἶπε πρὸς τοὺς senīores: viditis q̄ misit filius ho πρεσβυτέρους , ἑωράκατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φο micide iste vt auferat caput meū? videte vt ve- νευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν nerit nūcius claudite ostiū: τ illidite ἔλθῃ ὁ ἄγγελος ἀποκλείσατε τὴν θύραν , καὶ ἐκθλίψατε eum in ostio. nonne vox pedū dñi αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ · οὐκ ἰδοὺ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου eius post eū? adhuc ipso loquente eū αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ ; ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' eis: τ ecce angelus descēdit ad eū: τ ait: αὐτῶν , καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν , καὶ εἶπεν, ecce hoc malū a dño: qđ expectabo ultra dñm? ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ τοῦ κυ , τί ἔτι ὑπομενῶ τὸν κύριον ἔτι. Ca.7

8. Dixit autem eliseus: audi verbū dñi: hec dicit 8. Καὶ εἶπεν ἐλισαέ , ἄκουσον τὸν λόγον κυ , τάδε εἶπε A dñs vt hora hec: cras mēsura simile sicli: τ κς ὡς ὥρα αὕτη , ἄυριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ ifra.eo due mēsure ordei sicli in porta samarie. τ resi δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας· καὶ ἀπε pōdit tristata sup quē requiescebat rex sup κρίθη ὁ τρισάτης ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ manū eius hoi dei: τ ait: τ si dñs τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῷ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ , καὶ εἶπεν , καὶ ἐὰν κς fecerit cataractas in celo: si erit verbū hoc? ποιήσῃ καταράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ , μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο;

τ ait ei eliſeus: ecce tu videbis in oculis
καὶ ἔιπεν αὐτῷ ἐλισαιέ, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis: τ inde non comedes. τ quattuor leproſi vi
σου, κἀκεῖθεν οὐ μὴ φάγῃς · καὶ τέσσαρες λεπροὶ ἦν=
ri erāt iuxta hoſtiū ciuitatis: τ dixit
σαν παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ ἔιπεν
vnuſquiſq; ad proximū ſuū: qd nos ſedem⁹ donec
ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί ἡμεῖς καθήμεθα ἕως
moriamur? ſi dixerimus ingrediamur in
ἂν ἀποθάνωμεν; ἐὰν εἴπωμεν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν
ciuitatē: τ fames in ciuitate: τ morīemur ibi:
πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ,
τ ſi māſerimus hic: morīemur. τ nūc venite
καὶ ἐὰν καθήσωμεν ὧδε, ἀποθανούμεθα · καὶ νῦν δεῦτε
τ incidamus in caſtra ſyrie: ſi vitā
καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας, ἐὰν ζωογο
dederit nobis: τ viuemus. τ ſi occiderint nos:
νήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα · καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς,
morīemur. τ ſurrexerūt in tenebris vt igrederēt
ἀποθανούμεθα · καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν
in caſtra ſyrie. τ ingreſſi ſūt vſq; ad ptē
εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας · καὶ εἰσῆλθον ἕως μέρους τῆς
caſtrorum ſyrie: τ ecce nō erat vir ibi. τ
παρεμβολῆς συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἄνθρ ὧδε · καὶ
vox audibilis fecit caſtra ſyrie vo=
κύριος ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν παρεμβολὴν συρίας φω
ce curruū τ voce equorū τ ſonitu exercitus ma
νῇ ἁρμάτων καὶ φωνῇ ἵππων καὶ φωνῇ δυνάμεως με
gni. τ dixit vir ad proximū ſuū: ecce
γάλης · καὶ ἔιπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἰδοὺ
mercede cōduxit aduerſū nos rex iſrael reges
μεμίσθωται ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς βασιλεῖς
chetteorū τ regeo egypti vt venirēt
τῶν χετταίων καὶ τοὺς βασιλεῖς αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν
ſup nos. τ ſurrexerūt τ fugerūt in tenebris τ
ἐφ' ἡμᾶς · καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει καὶ
dereliquerūt tabernacula ſua τ equos ſu=
ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἵππους αὐ=
os τ aſinos ſuos: ſic erāt in caſtris:
τῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὡς ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ,
τ fugerūt ſeūm vitas ſuas. τ venerūt leproſi
καὶ ἔφυγον κατὰ τὰς ψυχὰς αὐτῶν · καὶ ἦλθον οἱ λεπροὶ
iſti vſq; ad partē caſtrorum: τ ingreſſi ſūt vſq; ad
οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον ἕως
tabnaculū vnū: τ comederūt τ biberūt τ tulerūt inde
σκήνωμα ἕν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἦραν ἐκεῖθεν
argentū τ aurum τ veſtes: τ abierūt
ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμόν, καὶ ἀπῆλθον
τ abſcōderūt. τ reuerſi leproſi iſti
καὶ κατέκρυψαν · καὶ ἐπιστρέψαντες οἱ λεπροὶ οὗτοι
ingreſſi ſūt in tabnaculū aliud: τ ceperūt inde τ abie
εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλ
runt: τ abſcōderūt. τ dixerūt leproſi vnuſquiſq; ad
θον, καὶ κατέκρυψαν · καὶ ἔιπον οἱ λεπροὶ ἕκαστος πρὸς
proximū ſuū: qd ſic nos facimus hodie? τ
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν σήμερον; καὶ
dies hec dies boni nunciꝫ eſt: τ nos tace=
ἡ ἡμέρα αὕτη ἡμέρα εὐαγγελισμοῦ ἐστι, καὶ ἡμεῖς σιωπῶ=
mus τ manem⁹ vſq; ad lucē matutinā: τ inueniemus iniq̄tatē.
μεν καὶ μένομεν ἕως φωτὸς πρωί, καὶ εὑρήσομεν ἀδικίαν.
nūc igit camus τ nunciemus in domū re
νῦν οὖν πορευθῶμεν καὶ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασι
gis. τ ingreſſi ſūt τ clamauerūt ad portā ciuitatis:
λέως. καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐβόησαν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως,
τ nūciauerūt eis dicētes: ingreſſi ſum⁹ in ca=
καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς λέγοντες, εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμ
ſtra ſyrie: τ ecce nō erat ibi vir neq; vox hoīs: ni
βολὴν συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄνθρ οὐδὲ φωνὴ ἀνθ; ἀλ
ſi equus ligatus τ aſinus ligatus τ tētoria eorum
λὰ ἵππος δεδεμένος καὶ ὄνος δεδεμένος καὶ σκηναὶ αὐτῶν
vt ſunt. τ vocauerūt portarios τ nunciant
ὡς ἦσαν. καὶ ἐκάλεσαν τοὺς θυρωροὺς καὶ ἀνήγγειλαν

Quid⁹ait.⁹Videbis⁵ ocu=
lis tuis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸& inde⁵non ⁸comedes.
ˣQuattuor ergo⁹viri ∞∞
⁵erāt⁴leproſi iuxta ᵇitroſ
tū⁶porte:qui⁸ dixerunt
⁵adinuicem. ᵇQuid⁴hic
ᵏeſſe volumus ∞∞∞∞∞∞∞
ᵐdonec⁸moriamur?⁸Si=
ue ⁹ingredí voluerimus
⁵ciuitatem⁸fame ⁸morie
mur:⁵ſiue ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁵māſerim⁹?ᵃhic ᵇmorien=
dū nobis ē. ⁸ Vēite⁵ergo
⁶& trāſſugiamus⁵ ad⁹ca=
ſtra ᵇſyrie.⁵Si ᵏ pepcerint
nobis⁵viuemus: ᵐ ſi aūt
⁸occidere voluerīt⁸nihí=
lomin⁹?⁸moriemur.⁵ Sur
rexerunt ergo ⁹veſpi⁵ vt
venirēt⁸ad⁵castra ⁸ſyrie.
ˣCūq; veniſſent⁵ad⁴prin
cipiū⁸castrorū ᵇſyrie⁸nul
lū⁵ibidē repperūt. ⁸ Siq=
dē dūs ᵐſonitū ᵇaudiri fe
cerat⁴in⁸caſtris⁵ſyrie⁸cur
ruū &⁹equorū &⁵exerci
tus⁸plurimi:⁵dixeruntq;
ˣadiuicē.⁵Ecce⁴mercede
cōduxit ᵇaduerſum nos
⁵rex⁸iſrl⁵reges⁸getheoꝝ
ᵇ&ᵏegptioꝝ⁴& venerūt
ᵐſup nos. ⁸Surrexerunt
ergo⁸& fugerūt ᵇin tene
bris:⁹& dereliq̄rūt⁸ ten
toria ſua:⁴&⁸equos⁵& ∞
⁵aſinos in⁴caſtris: ⁵fuge=
runtq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁵aīas tm̄ ſuas ſaluare cu
pientes. Igitur⁵cū veniſ=
ſent⁹leproſi⁸illi⁴ad ᵏprin
cipiū⁴caſtrorū ᵐ ſingreſſi
ſunt⁸vnū ⁸tabernaculū:
⁹& comederūt⁴ & biberī,
⁸Tuleruntq; ⁵ide⁸argetū
ˣ& aurꝫ⁸& veſtes:⁵& abie
rūt⁴& abſcōderunt. ᵇ Et
rurſū⁸reuerſi ſunt⁸ad⁴ali
ud⁵tabernaculū: ⁹&⁸ide
ſil⁹rū⁸auferētes ᵏabſconde
runt.⁴Dixerūtq; ⁸adinuí
cē.⁵Nō⁹recte ∞∞∞∞∞∞∞
⁸facimus. ⁸Hec enī⁵dies
boni⁵nunciī ∞∞∞∞∞∞∞
⁵eſt . Si ᵇtacuerimus⁵&
noluerímus nunciare ∞
⁸vſq;⁵mane: ᵇſceleris ar=
guemur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣVenite⁴eamus ᵐ& nun=
ciemus in⁸ aula ∞∞∞∞
⁹regis . ᵇ Cunq; veniſſe t
⁵ad⁸ portam ∞∞∞∞∞∞∞
⁵cītatis:⁸narrauerūt⁵eis:
ᵛdicentes.⁵Iuimus ∞∞∞∞
ᵃad ᵇcaſtra ⁵ſyrie:⁸& ⁵nul=
lum⁵ibidem reppimus
⁴hominem:ᵏnīſi ᵐequos
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞
⁹& aſinos⁸alligatos:⁹& fi
xa⁹tentoria. Ierūt ergo
⁸portarii:ˣ & nunciauer=
runt in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

הִנֵּה ׀ הַזֶּה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ הִנָּךְ ׀ רֹאֶה ׀ בְּעֵינֶיךָ ׀
וּמִשָּׁם ׀ לֹא ׀ תֹאכַל ׀ וְאַרְבָּעָה ׀ אֲנָשִׁים
הָיוּ ׀ מְצֹרָעִים ׀ פֶּתַח ׀ הַשָּׁעַר ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀
אִישׁ ׀ אֶל ׀ רֵעֵהוּ ׀ מָה ׀ אֲנַחְנוּ ׀ יֹשְׁבִים
פֹּה ׀ עַד ׀ מָתְנוּ ׀ ׃ אִם ׀ אָמַרְנוּ ׀ נָבוֹא
הָעִיר ׀ וְרָעָב ׀ בָּעִיר ׀ וָמַתְנוּ ׀ שָׁם ׀ וְאִם
יֹשְׁבֵנוּ ׀ פֹּה ׀ וָמָתְנוּ ׀ וְעַתָּה ׀ לְכוּ ׀ וְנִפְּלָה
אֶל ׀ מַחֲנֵה ׀ אֲרָם ׀ אִם ׀ יְחַיֵּנוּ ׀ נִהְיֶה
וְאִם ׀ יְמִיתֻנוּ ׀ וָמָתְנוּ ׀ וַיָּקֻמוּ ׀ בַּנֶּשֶׁף
לָבוֹא ׀ אֶל ׀ מַחֲנֵה ׀ אֲרָם ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ עַד
קְצֵה ׀ מַחֲנֵה ׀ אֲרָם ׀ וְהִנֵּה ׀ אֵין ׀ שָׁם
אִישׁ ׀ וְאֹרֶנִי ׀ הַשֻּׁמִּיעַ ׀ אֶת ׀ מַחֲנֵה
אֲרָם ׀ קוֹל ׀ רֶכֶב ׀ קוֹל ׀ סוּס ׀ קוֹל ׀ חַיִל
נָּדוֹל ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ אִישׁ ׀ אֶל ׀ אָחִיו ׀ הִנֵּה
שָׂכַר ׀ עָלֵינוּ ׀ מֶלֶךְ ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ אֶת ׀ מַלְכֵי
הַחִתִּים ׀ וְאֶת ׀ מַלְכֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ לָבוֹא
עָלֵינוּ ׀ וַיָּקֻמוּ ׀ וַיָּנוּסוּ ׀ בַּנֶּשֶׁף ׀ וַיַּעַזְבוּ
אֶת ׀ אָהֳלֵיהֶם ׀ וְאֶת ׀ סוּסֵיהֶם ׀ וְאֶת
חֲמֹרֵיהֶם ׀ הַמַּחֲנֶה ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ הִיא ׀ וַיָּנוּסוּ
אֶל ׀ נַפְשָׁם ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ הַמְצֹרָעִים ׀ הָאֵלֶּה
עַד ׀ קְצֵה ׀ הַמַּחֲנֶה ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ אֶל ׀ אֹהֶל
אֶחָד ׀ וַיֹּאכְלוּ ׀ וַיִּשְׁתּוּ ׀ וַיִּשְׂאוּ ׀ מִשָּׁם
כֶּסֶף ׀ וְזָהָב ׀ וּבְגָדִים ׀ וַיֵּלְכוּ ׀ וַיִּטְמֹנוּ
וַיָּשֻׁבוּ ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ אֶל ׀ אֹהֶל ׀ אַחֵר
וַיִּשְׂאוּ ׀ מִשָּׁם ׀ וַיֵּלְכוּ ׀ וַיִּטְמְנוּ ׀ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ ׀ אֶל ׀ רֵעֵהוּ ׀ לֹא ׀ כֵן ׀ אֲנַחְנוּ
עֹשִׂים ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ יוֹם ׀ בְּשֹׂרָה
הוּא ׀ וַאֲנַחְנוּ ׀ מַחְשִׁים ׀ וְחִכִּינוּ
עַד ׀ אוֹר ׀ הַבֹּקֶר ׀ וּמְצָאָנוּ ׀ עָוֹן
וְעַתָּה ׀ לְכוּ ׀ וְנָבֹאָה ׀ וְנַגִּידָה ׀ בֵּית
הַמֶּלֶךְ ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ וַיִּקְרְאוּ ׀ אֶל ׀ שֹׁעֵר
הָעִיר ׀ וַיַּגִּידוּ ׀ לָהֶם ׀ לֵאמֹר ׀ בָּאנוּ
אֶל ׀ מַחֲנֵה ׀ אֲרָם ׀ וְהִנֵּה ׀ אֵין ׀ שָׁם
אִישׁ ׀ וְקוֹל ׀ אָדָם ׀ כִּי ׀ אִם ׀ הַסּוּס ׀ אָסוּר
וְהַחֲמוֹר ׀ אָסוּר ׀ וְאָהֳלִים ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ הֵמָּה ׀
וַיִּקְרָא ׀ הַשֹּׁעֲרִים ׀ וַיַּגִּידוּ

הִנֵּה
אֶכֶל ׀ רַבָּע
צָרַע
מות ׀ בוא
חנה ׀ חיה
קום
גדל
נוס ׀ עזב
בוא
אכל ׀ שתה
נשא ׀ טמן
שוב
עשה
חשה ׀ חכה
ילך ׀ בוא
גדד ׀ כרא
אתן
חמר

בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה וַיָּקֶם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה בָּנָה קום
וַיֹּאמֶר אֶל עֲבָדָיו אֲנִידָה נָא לָכֶם נגד
אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ אֲרָם יָדְעוּ כִּי רָעֵבִים אֲנָחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן הַמַּחֲנֶה חנה
לְהֶחָבֵא בַּשָּׂדֶה לֵאמֹר כִּי יֵצְאוּ מִן חנה
הָעִיר וְנִתְפְּשֵׂם חַיִּים וְאֶל הָעִיר תפש
נָבֹאוּ וַיַּעַן אֶחָד מֵעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר עני
וְיִקְחוּ נָא חֲמִשָּׁה מִן הַסּוּסִים לקח
הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בָהּ שאר הנה
הִנָּם כְּכָל הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חמן
נִשְׁאֲרוּ בָהּ הִנָּם כְּכָל הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר תַּמּוּ וְנִשְׁלְחָה וְנִרְאֶה וַיִּקְחוּ תמם שלח
שְׁנֵי רִכְבֵ סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי רכב עני
מַחֲנֵה אֲרָם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ וַיֵּלְכוּ הלך
אַרְדֵּנָה עַד הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל הַדֶּרֶךְ
מָלְאָה בְגָדִים וַנְּלִים אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ כלה
אֲרָם בְּרָהֳבָּם וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים שוב לאך
וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבְזְזוּ אֶת נגד
מַחֲנֵה אֲרָם וַיְהִי סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל היה
וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל כִּדְבַר סאה
יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת הַשָּׁלִישׁ פקד שלש
אֲשֶׁר נִשְׁעָן עַל יָדוֹ עַל הַשַּׁעַר וַיִּרְמְסֵהוּ הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמָת שען
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דבר
בֵּרַד הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַיְהִי כִּדְבַר אִישׁ ירד
הָאֱלֹהִים אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר כַּאתַּיִם
שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל וְסָאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל
יִהְיֶה כָּעֵת מָחָר בַּשַּׁעַר שֹׁמְרוֹן
וְעָנָה הַשָּׁלִישׁ אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים עני
וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת
בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה כַּדָּבָר הַזֶּה
וַיֹּאמֶר הִנְּךָ רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם
לֹא תֹאכֵל וַיְהִי לוֹ כֵּן וַיִּרְמְסֵהוּ אֹתוֹ אכל רמס
הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת
Cap.viij. וֶאֱלִישָׁע
דִּבֶּר אֶל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר החיה אשׁ חיה
אֶת בְּנָהּ לֵאמֹר קוּמִי וְלְכִי אַתְּ וְלֵכִי

palatio regis intrinſec. Qui surrexit nocte: & ait ad ſeruos ſuos. Dico vobis quid fecerit nobis ſyri. Sciunt quia fame laboramus: & id circo egreſſi ſunt de caſtris & latitant in agris: dicentes. Cum egreſſi fuerit de ciuitate capiemus eos viuos: & tũc ciuitatẽ igredi poterimus. Rũdit aũt vnus ſeruorũ eius. Tollam quinq; equos qui remanſerunt in vrbe quia ipſi tantum ſunt: in vniuerſa multitudie iſrael ceciderũt: & mittentes explorare poterimus. Adduxerunt ergo duos equos: quos rex iſrael miſit caſtra ſyrioꝝ dicẽs. Ite & videte. Qui abierũt poſt eos vſq; ad iordanem. Ecce aũt via plena erat veſtibus & vaſis: que proiecerãt ſyri cũ tumultuarentur. Reuerſiq; nuncij indicauerũt regi. Et egreſſus populus diripuit caſtra ſyrie: ſicutq; eſt modius ſimile ſiclo. & duo modii ordei ſiclo vno. & duo modii ordei ſiclo vno in porta ſamarie. Porro rex ducẽ illum in cuius manu iniungebat cõſtituit ad portam: que cõculcauit eum in introitu portę & mortuus eſt iuxta qd locutus fuerat vir dei: qñ deſcenderat rex ad eum. Factũq; eſt ſm ſermonẽ viri dei: quẽ dixerat regi qñ ait. duo modii ordei ſiclo vno erunt: & modius ſimile ſiclo vno hoc eodẽ tpe cras in porta ſamarie: qñ rnderat dux ille viro dei: & dixerat. Etiã ſi dñs fecerit cataractas in celo nunquid poterit fieri quod loqueris? & dixit ei. videbis oculis tuis: & inde nõ comedes. Euẽit ergo ei ſicut pdictũ erat: & cõculcauit eũ ppls in porta: & mortuus eſt. 8. Heliſeus autem locutus eſt ad mulierẽ cuius viuere fecerat filium: dicẽs. Surge vade tu

in domo regio intriſſe. & surrexit rex εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω. καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς nocte & dixit ſeruis ſuis: nunciabo vobis νυκτὸς καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ἀπαγγελῶ ὑμῖν que fecerũt nobis ſyri. ſciuerunt q̃ fame laborα ἃ ἐποίησαν ἡμῖν οἱ σύροι. ἔγνωσαν ὅτι πεινῶ- bozam nos: & egreſſi ſũt de caſtris vt latitarẽt μεν ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς κρυβῆναι in agro dicẽtes: egrediẽtur de ciuitate: & ἐν ἀγρῷ λέγοντες, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ capiemus eos viuos & ingrediemur in συλλαβόμεθα αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰσελευσόμεθα εἰς ciuitatẽ. & rũdit vnus ſeruorũ eius τὴν πόλιν. καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ dicẽs: capiant tã de equis reli- λέγων, λαβέτωσαν δὴ τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμ quos hic quinq; qui remanſerũt in om- μένων ἐνταῦθα πέντε τῶν καταλειφθέντων ἐν παν nti iſrael de relictis: ecce ſunt ois τὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἐκλειπόντων, ἰδοὺ εἰσὶν πᾶν multitudo iſrael q̃ reliquaẽ: & mittemus & τὸ πλῆθος ἰσραὴλ τὸ ἐλλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν καὶ videbimus. ceperũt duos aurigas equoꝝ: & mi- ὀψόμεθα. καὶ ἔλαβον δύο ἀναβάτας ἵππων, καὶ ἀπε- ſit rex iſrael poſt ſyriam dicẽs: στειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὀπίσω τῆς συρίας λέγων, ite & videte. & abierũt poſt eos πορευθῆτε καὶ ἴδετε. καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν vſq; ad iordanem. & ecce oia via plena ἕως τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης veſtibus & vaſis que proiecerãt ſyri cũ feſtinatione ἱματισμοῦ καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψαν οἱ σύροι ἐν τῷ σπου- rent ipſi. & reuerſi ſũt nunciꝫ & indi δεῖν αὐτούς· καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνή- cauerũt regi. & egreſſus eſt ppls & diripue- γγειλαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαός, καὶ διήρπα runt caſtra ſyrie. & facta eſt mẽſura ſi- σαν τὴν παρεμβολὴν συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμι mile ſiclo: & duo mẽſure ordei ſiclo iuxta δάλεως σίκλου, καὶ δύο μέτρα κριθῶν σίκλου κατὰ verbũ dñi. & rex cõſtituit ſup ῥῆμα κυρίου. καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν ἐπὶ portã triſtatã: ſuperq; requeſcebat ſup τὴν πύλην τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ἐπὶ manũ eius: & conculcauit eũ ppls τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ſup portã & mortuus eſt ſicut locutus eſt ho ἐπὶ τῆς πύλης καὶ ἀπέθανεν καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω mo dei: q̃ locutus eſt quũ deſcenderet πος τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν nunciꝰ ad eũ. & factũ eſt ſicut locutus eſt eli- ἄγγελον πρὸς αὐτόν· καὶ ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν ἐλι ſeus ad regem dicẽs: mẽſura ſimile σαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, μέτρον σεμιδάλεως ſiclo & due mẽſure ordei ſiclo erũt cras vt σίκλου καὶ δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἔσαι αὔριον ὡς ἡ dies hec in porta ſamarie. & riſit ἡμέρα αὕτη ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας. καὶ ἀπεκρίθη ὁ triſtata hoi dei & dixit: & ſi τριστάτης τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν, καὶ ἐὰν dñs fecerit cataractas in celo: ſi erit ver κύριος ποιήσῃ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσαι τὸ ῥῆ bum hoc? & dixit homo dei: ecce videbis o- μα τοῦτο, καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ὄψει τοῖς ὀφ culis tuis & inde nõ comedes. & factũ ẽ ſic: & cõ- θαλμοῖς σου καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συ culcauit eum ppls in porta & mortuus eſt. πεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ καὶ ἀπέθανεν. Ca.8.

Heliſeus locutus eſt ad mulierẽ cuius viuere fe Καὶ ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἃς ἐζωοποίη ũ.4
cit filiũ eius dicẽs: ſurge & vade tu σεν τὸν υἱὸν αὐτῆς λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου σὺ

τ dom⁹ tua τ pegrinare vbi pgrinaberis:q; dñs vo-
καὶ ὁ οἶκός σου καὶ παροίκει ὃυ ἐὰν παροικήσῃς, ὅτ. κ̄ς κ̄ε
cauit famē sup terrā:τ aderit sup terrā septē
κλῆκε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ παρέσαι ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ
annis.τ fecit mulier iuxta ꝟbū
ἔτη. καὶ ἐποίησεν ἡ γυνὴ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀνθρώπου
dei: τ abiit ipsa τ domus sua: τ pere
τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ πα
grinata ē i tra philistiim septē ānis. τ factū est post
ρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finem septē ānox τ reuersa est mulier de tra phi
τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς ἀλ-
listiim: τ egressa ē vt clamaret ad regem de
λοφύλων, καὶ ἐξῆλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ
domo sua τ de agris suis. τ rex
τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν αὐτῆς. καὶ ὁ βα-
loquebat ad giezi puerū eius:et ho
σιλεὺς ἐλάλει πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον ἐλισεαὶ τοῦ ἀν-
minis vei dicēs: narra mihi oia magna
θρώπου τοῦ θεοῦ λέγων, διήγησαί μοι πάντα τὰ μεγα
lia q̄ fecit eliseus. τ factū est cū ipse nar
λεῖα ἃ ἐποίησεν ἐλισεαί· καὶ ἐγένετο αὐτοῦ διηγου-
raret regi: vt vtuificauit filiū mortu
μένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωοποίησεν υἱὸν τὸν τεθνηκό-
um: τ ecce mulier:cui vtuificauit filiū eius cla
τα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνή, ἧς ἐζωοποίησε τὸν υἱὸν αὐτῆς βοῶ
mās ad regē de domo sua τ de
σα πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς καὶ περὶ
agris suis. τ dixit giezi: dñe rex hec
τῶν ἀγρῶν αὐτῆς· καὶ εἶπεν γιεζί, κύριε βασιλεῦ αὕ-
mulier τ ille filius eius quē vtuificauit eli
τη ἡ γυνὴ καὶ οὗτος ὁ υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωοποίησεν ἐλι-
seus. τ interrogauit eā rex. τ narrauit
σεαί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν ὁ βασιλεύς, καὶ διηγήσατο
mulier ei. τ dedit ei rex eunuchū vnū
ἡ γυνὴ αὐτῷ· καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα
dicēs: restitue ei oia q̄ sūt eius: τ om
λέγων, ἐπίστρεψον αὐτῇ πάντα τὰ ἑαυτῆς, καὶ πάν-
nia germina agrorū eius a die
τα τὰ γενήματα τῶν ἀγρῶν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας
qua reliquit terrā vsq; nūc. τ venit eliseus
ἧς κατέλιπε τὴν γῆν ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἦλθεν ἐλισεαὶ
in damascū. τ filius ader rex syrie erat
εἰς Δαμασκόν. καὶ ὁ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἦν
egrotans. τ nunciauerūt ei dicētes: venit huc
ἀρρωστῶν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἦκει ἐνταῦθα
hō dei. τ dixit rex azael:
ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀζαήλ,
tolle in manu tua munera τ vade in occur
λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου δῶρα καὶ πορεύου εἰς ἀπάν-
sum hois dei: τ cōsule do
τησιν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπερώτησον τὸν κύ-
minū per eū: τ dic si viuam de egritudine mea
ριον δι' αὐτοῦ, καὶ εἰπὸν εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωσίας μου
hac: τ abiit azael in occursum eius
ταύτης; καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλι-
et tulit in manu sua de oībus
σεαί, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκ πάντων τῶν
bonis damasci onera quadraginta camelorū. τ
ἀγαθῶν Δαμασκοῦ ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων. καὶ
venit τ stetit corā eliseo τ dixit: filius tuus
ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον ἐλισεαὶ καὶ εἶπεν, ὁ υἱός σου
filius ader rex syrie misit me ad te di
υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἀπέσταλκέμε πρὸς σὲ λέ-
cens: si viuam de egritudine mea hac: τ
γων, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωσίας μου ταύτης; καὶ
dixit ad eū eliseus: vade τ dic ei
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐλισεαί, πορεύου καὶ εἰπὲ αὐτῷ
vita vives: τ ipse morte morieturi: si-
ζωῇ ζήσῃ, καὶ αὐτὸς θανάτῳ ἀποθανεῖται, κα-
cut ostēdit mihi dñs. τ stetit azael
θὼς ἔδειξέ μοι κύριος. καὶ ἔστη Ἀζαὴλ

C 3.Reg. 14.a.

"& domus tua°& pegri-
nare°vbicūq; repperis.
° Vocabit'ei'dñs "famē:
x&'veniet'sup°terrā°b se-
ptē°ānis. Que°surrexit
'& fecit°iuxta verbum
°hominis'dei:°& vadens
ᵐcum domo sua:∞∞∞∞
ⁿpegrinata est °in terra
ᵖphilistiim diebus mltis.
°Cūq; 'finiti essent'anni
ᵘseptē:'reuersa est ∞∞∞
'mulier°de terra°philisti
im.°Et egressa est ∞∞∞
°vt interpellaret'regem
ᵍpro°domo sua'& pro°a
grisſuis.'Rex aūt ᵐ loq-
batur"cū °giezi° puero
ᑫviri ʳ dei:°dicēs. 'Narra
ˣmihi'omnia ∞∞∞∞∞
ᵘmagnalia°que°fecit °he
liseus.'Cunq; ∞∞∞∞∞
'ille°narraret °regi°quō
ᵘmortuū'suscitasset:∞∞
°appuit°mulier'cuius'vi
uificauerat ∞∞∞∞∞∞
°filiū"clamās°ad'regem
'pro°domo sua ∞∞∞∞
°& °agris suis. °Dixit-
q;'giezi. ' Dñe mi° rex
°hec est'mulier: ˣ & hic ē
'filius ei°ᵐquē°suscitauit
°heliseus. °Et interroga
uit°rex'mulierem.Que
ᵖnarrauit'ei vera ēt. "De
ditq;'ei rex 'eunuchum
°vnum:°dicēs. °Restitue
ei°oia'que ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍsua sunt:°& 'vniuersos
ˣredditus'agrorū ᵐa die
qua"reliquit°terrā°vsq;
ad'pñs.'Venit quoq; ∞
"heliseus°damascū'& be
nadab°rex ∞∞∞∞∞∞∞
°syrie°egrotabat. °Nun-
ciauerunt°q;°ei:' dicētes.
ᵍVenit°vir'dei'huc. ᵐEt
ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"rex°ad°azahel. ᑫ Tolle
'tecum ᵖmunera ∞∞∞∞
'& vade"in occursum'vi
ri'dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'& consule°dñm°per eū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞
°dicēs.'Si euadere pote
ro'de infirmitate mea
ᵍhac.°Iuit igitur 'azahel
°in occursū eius ᵐhīs°se
cū"munera°& oia ᑫ bōa
'damasci° onera ∞∞∞
'q̄dragīta" camelorū .
'Cūq; stetisset'corā eo:
ˢait.°Filius tu°°benadab
'rex'syrie ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍmisit me°ad te:'dicens.
ˢSi sanari potero ∞∞∞
'de infirmitate mea ᵐ hac.
"Dixitq;°heliseus. ∞∞∞
ᑫVade'dic"ei. 'Sanabe-
ris. ˢPorro oñdit mihi
'dñs'qa°morte° morie-
tur.°Stetitq; ∞∞∞∞∞∞

"וּבֵיתֵךְ ׀ וְגוּרִי ׀ בַּאֲשֶׁר ׀ תָּגוּרִי ׀ כִּי־קָרָא
יְהוָה ׀ לָרָעָב ׀ וְגַם ׀ בָּא ׀ אֶל־הָאָרֶץ ׀ שֶׁבַע ׀ בוא
שָׁנִים ׀ וְתָקָם ׀ הָאִשָּׁה ׀ וַתַּעַשׂ ׀ כִּדְבַר ׀ קום ׀ שָׁנָה ׀
עָשָׂה ׀ כלך
אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים ׀ וַתֵּלֶךְ ׀ הִיא ׀ וּבֵיתָהּ ׀
וְתָגָר ׀ בְּאֶרֶץ ׀ פְּלִשְׁתִּים ׀ שֶׁבַע ׀ שָׁנִים ׀ גור
וַיְהִי ׀ מִקְצֵה ׀ שֶׁבַע ׀ שָׁנִים ׀ וַתָּשָׁב שוב ׀ הָאִשָּׁה ׀
הָאִשָּׁה ׀ מֵאֶרֶץ ׀ פְּלִשְׁתִּים ׀ וַתֵּצֵא יצא ׀
לִצְעֹק ׀ אֶל־הַמֶּלֶךְ ׀ עַל־בֵּיתָהּ ׀ וְאֶל־שָׂדָהּ ׀
וְהַמֶּלֶךְ ׀ מְדַבֵּר ׀ אֶל־גֵּיחֲזִי ׀ נַעַר ׀ אִישׁ דבר
הָאֱלֹהִים ׀ לֵאמֹר ׀ סַפְּרָה ׀ נָּא ׀ לִי ׀ אֶת־כָּל ספר
הַגְּדֹלוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ אֱלִישָׁע ׀ וַיְהִי
הוּא ׀ מְסַפֵּר ׀ לַמֶּלֶךְ ׀ אֵת ׀ אֲשֶׁר ׀ הֶחֱיָה
אֶת ׀ הַמֵּת ׀ וְהִנֵּה ׀ הָאִשָּׁה ׀ אֲשֶׁר ׀ הֶחֱיָה מות ׀
אֶת ׀ בְּנָהּ ׀ צֹעֶקֶת ׀ אֶל־הַמֶּלֶךְ ׀ עַל־בֵּיתָהּ
וְעַל־שָׂדָהּ ׀ וַתֹּאמֶר ׀ גֵּיחֲזִי ׀ אֲדֹנִי ׀ הַמֶּלֶךְ
זֹאת ׀ הָאִשָּׁה ׀ וְזֶה ׀ בְּנָהּ ׀ אֲשֶׁר ׀ הֶחֱיָה
אֱלִישָׁע ׀ וַיִּשְׁאַל ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ לָאִשָּׁה שאל ׀
וַתְּסַפֶּר ׀ לוֹ ׀ וַיִּתֶּן ׀ לָהּ ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ סָרִיס סָרַס ׀ נתן
אֶחָד ׀ לֵאמֹר ׀ הָשֵׁיב ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ אֲשֶׁר שוב ׀
לָהּ ׀ וְאֶת־כָּל־תְּבוּאֹת ׀ הַשָּׂדָה ׀ מִיּוֹם בוא ׀
עָזְבָהּ ׀ אֶת ׀ הָאָרֶץ ׀ וְעַד ׀ עַתָּה ׀ וַיָּבֹא בוא ׀
אֱלִישָׁע ׀ דַּמֶּשֶׂק ׀ וּבֶן ׀ הֲדַד ׀ מֶלֶךְ ׀ אֲרָם חלה ׀ וַיֻּגַּד ׀ לוֹ ׀ לֵאמֹר ׀ בָּא נגד ׀
אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים ׀ עַד ׀ הֵנָּה ׀ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ ׀ אֶל־חֲזָהאֵל ׀ קַח ׀ בְּיָדְךָ ׀ מִנְחָה לקח ׀
וְלֵךְ ׀ לִקְרַאת ׀ אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים הלך ׀
וְדָרַשְׁתָּ ׀ אֶת ׀ יְהוָה ׀ מֵאוֹתוֹ דרשׁ ׀ את ׀
לֵאמֹר ׀ הַאֶחְיֶה ׀ מַחֲלִי ׀ זֶה חלה ׀ חָיָה ׀
וַיֵּלֶךְ ׀ חֲזָאֵל ׀ לִקְרָאתוֹ ׀ וַיִּקַּח ׀ מִנְחָה
וְנַיָּדוֹ ׀ וְכָל ׀ טוּב ׀ דַּמֶּשֶׂק ׀ מַשָּׂא נשׂא ׀ נָטָה
אַרְבָּעִים ׀ גָּמָל ׀ וַיָּבֹא ׀ וַיַּעֲמֹד ׀ לְפָנָיו עמד ׀ פָּנָה
וַיֹּאמֶר ׀ בִּנְךָ ׀ בֶּן ׀ הֲדַד ׀ מֶלֶךְ ׀ אֲרָם
שְׁלָחַנִי ׀ אֵלֶיךָ ׀ לֵאמֹר ׀ הַאֶחְיֶה
מַחֲלִי ׀ זֶה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ אֵלָיו ׀ אֱלִישָׁע
לֵךְ ׀ אֱמֹר ׀ לוֹ ׀ חָיֹה ׀ תִּחְיֶה ׀ וְהִרְאַנִי נכה ׀
יְהוָה ׀ כִּי ׀ מוֹת ׀ יָמוּת ׀ וַיַּעֲמ�ֹד

אֶת פָּנָיו וַיָּשֶׂם עַד בֹּשׁ וַיִּבְךְּ אִישׁ שׁוֹם בּוֹשׁ
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹּכֶה מָדַע
בֹּכֶה וַיֹּאמֶר כִּי יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצְרֵיהֶם עָשָׂה רוּעַ
תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ וּבַחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב בָּחַר
תְּרַטֵּשׁ וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ וְהָרֹתֵיהֶם רָטַשׁ
תְּבַקֵּעַ וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ הֶרֶה
הַכֶּלֶב כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אָדָר
וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הֹרָאֵנִי יְהוָה אֹתְךָ
מֶלֶךְ עַל אֲרָם וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע
וַיָּבֹא אֶל אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אָמַר לְךָ בּוֹא
אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר אָמַר לִי הָיֹה תִּחְיֶה חָיָה
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּקַּח הַמַּכְבֵּר וַיִּטְבֹּל הָיָה לָקַח
בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל פָּנָיו וַיָּמָת וַיִּמְלֹךְ טָבַל
חֲזָאֵל תַּחְתָּיו וּבִשְׁנַת חֲמֵשׁ לְיוֹרָם פָּרַשׂ
בֶּן אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשָׁפָט בֵּן
מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹרָם בֶּן מוֹת
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ עָשָׂה
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית
אַחְאָב כִּי בַת אַחְאָב הָיְתָה לוֹ הָיָה
לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אִישׁ
וְלֹא אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת יְהוּדָה שָׁחַת
לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ
לָתֵת לוֹ נִיר וְלִבָנָיו כָּל הַיָּמִים נָתַן נוּר
בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד יְהוּדָה יוֹם
וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיַּעַבְרוּ יוֹרָם מָלַךְ עָבַר
צָעִירָה וְכָל הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי הוּא הָיָה
קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם הַסֹּבְבִים קוּם נָגַהּ
אֵלָיו וְאֶת שָׂרֵי הָרֶכֶב וְהָעָם נָס שׁוּר נוּס
לְאָהֳלָיו וּפָשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד פָּשַׁע
יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע
לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא וַיִּתֵּר דִּבְרֵי יוֹרָם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים כָּתַב
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

cū eo: & cōturbatus ē vſq; ad fuffuſionē vult. Fleuitq; vir dei. Cui azahel ait. Quare dominus meus flet? At ille dixit. Quia ſcio que facturus es filiis iſrael mala. Ciuitates eorum munitas igne ſuccendes: & iuuenes eorum interficies gladio: & pnulos eorū elides: & pgnātes diuides. Dixitq; azahel. Quid ei ſum ſeruus tuus canis: vt faciam rē iſtā magnā? Et ait heliſeus. Oſtendit mihi dominus te regē ſyrie fore. Qui cū receſſiſſet ab heliſeo: venit ad dñm ſuū. Quid ait ei. Quid dixit tibi heliſeus? At ille rñdit. Dixit mihi. recipies ſanitatē. Cūq; vēiſſet dies altera: tulit ſtragulū & ifudit aquā: & expādit ſup faciē ei. Quo mortuo regnauit azahel pro eo. Anno quinto ioram filii achab regis iſrael regnauit ioram filius ioſaphat rex iuda. Triginta duorū annorū erat cū regnare cepiſſet: & octo annis regnauit in ieruſalē. Ambulauitq; in viis regū iſrael: ſicut ambulauerat domus achab. Filia enī achab erat vxor eius. Et fecit quod malū eſt in conſpectu domini. Noluit autem dñs diſperdere iudam ppter dauid ſeruū ſuū: ſicut promiſerat ei. vt daret illi lucernam: & filiis eius cūctis die. In diebus eius receſſit edom ne eēt ſub iuda & cōſtituit ſibi regem. Venitq; ioram cū ſeyra & oīs exercit cū eo. Et ſurrexit nocte percuſſitq; idumeos qui cū circūdederāt & principes curruū. Populus aūt fugit in tabernacula ſua. Receſſit ergo edom ne eēt ſub iuda vſq; ad diem hāc. Tūc receſſit & lobna in tpe illo. Reliqua āt ſermonū & iorā & vniuerſa q̄ fecit: nonne hec ſcripta ſūt in libro verboꝝ dierū regum

ante faciem eius: & appoſuit cor ſuū eo
κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ παρέθηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ
muneta donec cōfuſus eēt. & flenit homo dei: &
δῶρα ὡς ἠχύνετο· καὶ ἐκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ
dixit azael: quare dñs me flet? & dixit: quia ſcio q̄
εἶπεν ἀζαήλ, τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει; καὶ εἶπεν, ὅτι οἶδα ὅ-
cūq; facturus es filijs iſrael mala. tu ciuitates eorū
σα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς Ἰηλ κακά· σὺ τὰς πόλεις αὐτῶν
munitas ſuccēdes in igne: & electos
τὰς ἐστερεωμένας ἐμπρήσεις ἐν πυρί, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς
eorū interficies in gladio: & pnulos eorū alli
αὐτῶν ἀποκτενεῖς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐδα-
des: & pregnātes eoꝝ diuides. & di
φιεῖς, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν διαρρήξεις· καὶ εἶ-
xit azael: quis eſt ſeruus tuus canis mortuus: q̄
πεν ἀζαήλ; τίς ἐστὶν ὁ δοῦλός σου ὁ κύων ὁ τεθνηκώς, ὅτι
faciam verbū magnū hoc? & dixit eliſeus:
ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιέ,
oſtēdit mihi dñs te regnātē ſup ſyriam. & receſſit
ἔδειξέ μοι κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ συρίαν· καὶ ἀπῆλθεν
azael ab eliſeo hoie dei: & venit ad
ἀζαὴλ ἀπὸ ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν
dñm ſuū. & dixit ei dñs ſu: qd dixit tibi eliſeus? &
κύριον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, τί εἶπέν σοι ἐλισαιέ; καὶ
ait: dixit mihi: q̄ vita viues. & factū eſt altera die:
εἶπεν, εἶπέ μοι, ὅτι ζωῇ ζήσῃ· καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον,
& tulit ſtragulū & tinxit ipſum aqua: & inie
καὶ ἔλαβε τὸ ῥῆμα καὶ ἔβαψεν αὐτὸ ὕδατι, καὶ ἐπέβα-
cit ſup faciem ei. & mortuus eſt: & regna
λεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐβασίλευ-
uit azael pro eo. In āno quinto ioram filij a- 2.
σεν ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ἔτει πέμπτῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀ-
chaab regis iſrael regnauit ioram filius ioſa-
χαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσα-
phat rex iuda: filius triginta & duo ānoꝝ erat io 2.Re
φὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ἰω- 7.b.
ram cū regnare ip̄e: & octo ānis regnauit
ρὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν
in hieruſalem. & ābulauit in via regū iſrael
ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ
ſicut fecit dom achaab: q̄ filia achaab erat ei
καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐ
in vxorē. & fecit malū coram dño.
τῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου.
& nō voluit dñs cōtēpere iudā pp dauid
καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ
ſeruū ſuū: ſicut dixit ei vt daret ei lucernā
τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον 2.Re
& filiis eius oībus diebus. in diebus 7.b.
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν ταῖς ἡμέραις
eius pūaricat edō ſub manu iuda. & re
αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα. καὶ
gnare fecit ſup ſe regem: & aſcēdit ioram in
ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸν βασιλέα, καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ εἰς
ſior ipſe & oēs currus eius. & factū e
σιὼρ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
vt ſurrexit nocte: & percuſſit edom q̄ circūdederat ē
ὡς ἀνέστη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν τὸν Ἐδὼμ κυκλοῦντα ἐπ'
cum: & principes curruū. & fugit
αὐτόν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων. καὶ ἔφυγεν ὁ
pp̄ls in tabernacula ſua: & pūaricat edom ſub
λαὸς εἰς τὰ οἰκήματα αὐτοῦ, καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκά-
manu iuda vſq; ad diem hanc. tūc
τωθεν χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε
pūaricat eſt lobna in tpe illo. & reli
τε ἠθέτησε Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὰ λοι
qua ſermonū ioram & oīa q̄cūq; fecit:
πὰ τῶν λόγων Ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec ſcripta ſunt in libro verboꝝ
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regum
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

iuda: t dormiuit ioram cū patribus suis:
Ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
t sepelitur cū patribus suis in ciuitate dauid:
καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ,
t regnauit ochozias filius eius pro eo. in anno
καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν ἔτει
duodecimo ioram filij achaab regis israel
δωδεκάτῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ
regnauit ochozias filius ioram regis iuda: filius
ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα, υἱὸς
viginti t duo annoꝝ erat ochozias filius ioram cū regna
εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ ἐν τῷ βασιλεύ
ret ipse, t regnauit anno in hierusalem: t
ειν αὐτόν· καὶ ἐβασίλευσεν ἐνιαυτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ
nomē matris ei⁹ gotholia filia amri regis
ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμρὶ βασιλέως
israel. t abiit in uia dom⁹ achaab: t fecit
Ἰσραήλ· καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ, καὶ ἐποίησε
malū coꝝ dño: sicut domus achaab: qꝛ ge
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι γαμ
ner domus achaab est. t abiit ochozias cū io
βρὸς οἴκου Ἀχαὰβ ἐστίν· καὶ ἐπορεύθη Ὀχοζίας μετὰ Ἰω
ram filio achaab in preliū cōtra azael regē syrie
ρὰμ υἱοῦ Ἀχαάβ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας
in ramath galaad. t pcussērūt syri ioram.
εἰς Ραμὰθ Γαλαάδ· καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωράμ·
t reuersus est rex ioram vt curaretur in ie
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζ
rael de plagis q̄b⁹ pcussērūt eū syri in
ραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν
ramath galaad: cū preliaret ipse cū azael re
Ραμὰθ Γαλαάδ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασι
ge syrie. t ochozias filius ioram rex iuda de
λέως Συρίας· καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κα
scendit vt videret ioram filiū achaab in iezrael: qꝛ egro
τέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ ἐν Ἰεζραὴλ, ὅτι ἠρ
tabat ipse.
ρώστει αὐτός.

Ca. 9.

Et eliseus pphta vocauit vnū filioꝝ
Καὶ Ἐλισαὶ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν
pphtaꝝ: t dixit ei: accinge lūbos tuos:
τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου,
t tolle lēticulā olei q̄s in manu tua:
καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τοῦτου ἐν τῇ χειρί σου,
t vade in ramath galaad: t ingredieris t
καὶ πορεύθητι εἰς Ραμὰθ Γαλαάδ, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ
videbis ibi ieu filiū iosaphat filij namessi: t ingredie
ὄψει ἐκεῖ Ἰοὺ υἱὸν Ἰωσαφὰτ υἱοῦ Ναμεσσί, καὶ εἰσελεύ
ris t suscitabis eū de medio fratrū suoꝝ:
σῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
t introduces eū in cubiculū de cubiculo: t accipies
καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου, καὶ λήψῃ
lēticulā olei: t fundes sup caput
τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
eius, t dices: hec dicit dñs: vnxi te in re
αὐτοῦ· καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, κέχρικά σε εἰς βα
gem sup israel. t aperies hostiū t fugies
σιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν καὶ φεύξῃ
t nō subsistes. t abiit puer pro
καὶ οὐχ ὑποστήσῃ· καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ προ
pheta in ramath galaad: t ingressus ē. t ecce
φήτης εἰς Ραμὰθ Γαλαάδ, καὶ εἰσῆλθε· καὶ ἰδοὺ οἱ
principes exercitus sedebāt. t dixit: verbū mihi
ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο· καὶ εἶπεν, λόγος μοι
ad te princeps. t dixit ieu: ad quem ex
πρός σε ὁ ἄρχων· καὶ εἶπεν Ἰού, πρὸς τίνα ἐξ
oibus nobis? t dixit: ad te princeps. t
πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπεν, πρὸς σέ ὁ ἄρχων. καὶ
surrexit t ingressus ē in domū: t effudit
ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ
oleum sup caput eius.
ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

"iuda. r Et dormiuit ioram cum patribus suis: sepultusq; ē cū eis in ciuitate dauid: & regnauit ochozias filius eius pro eo. Anno duodecimo ioram filii achab regis israel regnauit ochozias filius ioram regis iude. Vigiti duorum annorū erat ochozias cū regnare cepisset: & vno anno regnauit in ierusalē. Nomē matris eius athalia filia amri regis israel. & ambulauit in uiis domus achab: & fecit qd malū ē coram dño sicut domus achab. Genet enim domus achab fuit. Abiit quoq; cum ioram filio achab ad prelīandum cōtra azahel regem syrie in ramoth galaad: & vulnerauerunt syri ioram. Qui reuersus ē vt curaretur in iezrahel: quia vulnerauerunt eum syri in ramoth pliantē contra azahel regē syrie. Porro ochozias filius ioram rex iuda descendit uisere ioram filiū achab in iezrahel: quia egrotabat ibi. 9.

Eliseus ās pphetes vocauit vnū de filiis prophetarum: & ait illi. Accige lūbos tuos: & tolle lenticulā olei hāc in manu tua: & vade i ramoth galaad. Cūq; veneris illuc: videbis ie hu filium ioſaphat filii nāsi. Et ingressus suscitabis eum de medio fratrū suorū: & introduces in iterius cubiculū: te nēsq; lenticulā olei fūdes sup caput eius: & dices. Hec dicit dñs. Vnxi te regem super israel. Aperiesq; ostiū & fugies: & non ibi subsistes. Abiit ergo adolescēs puer pphete i ramoth galaad: & ingressus ē illuc. Ecce aūt principes exercitus sedebāt. Et ait. Verbū mihi ad te o princeps. Dixitq; Iehu. Ad quem ex oībus nobis? At ille dixit. Ad te o princeps. Et surrexit: & ingressus est cubiculū. At ille fudit oleū sup caput ei?.

יְהוֹרָם׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם אֲבֹתָיו
יְהוּדָה וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן אַחְאָב מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן יְהוֹרָם
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְּמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ
בַּת עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּבֵית אַחְאָב כִּי חֲתַן בֵּית אַחְאָב
הוּא׃ וַיֵּלֶךְ אֶת יוֹרָם בֶּן אַחְאָב
לְמִלְחָמָה עִם חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ אֲרַמִּים אֶת
יוֹרָם׃ וַיָּשָׁב יוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא

Cap. ix.

בְּיִזְרְעֶאל מִן הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ
אֲרַמִּים בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת חֲזָהאֵל
מֶלֶךְ אֲרָם וְאֲחַזְיָהוּ בֶן יְהוֹרָם
מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יוֹרָם
בֶּן אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא׃
וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא
לְאֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ
חֲנוֹר מָתְנֶיךָ וְקַח פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה
בְּיָדֶךָ וְלֵךְ רָמַת גִּלְעָד׃ וּבָאתָ שָׁמָּה
וּרְאֵה שָׁם יֵהוּא בֶן יְהוֹשָׁפָט בֶּן
נִמְשִׁי וּבָאתָ וְהַקֵּמֹתוֹ מִתּוֹךְ אֶחָיו
וְהֵבֵאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בָּחֶדֶר׃ וְלָקַחְתָּ
פַּךְ הַשֶּׁמֶן וְיָצַקְתָּ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ
כֹּה אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל
יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנַסְתָּה וְלֹא
תְחַכֶּה׃ וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּעַר הַנָּבִיא
רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיָּבֹא וְהִנֵּה שָׂרֵי
הַחַיִל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי
אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר יֵהוּא אֶל מִי
מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר׃ וַיָּקָם
וַיָּבֹא הַבַּיְתָה וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ

ff

וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל עַם
יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל וְהִכִּיתָה אֶת בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנָקַמְתִּי דְמֵי עַבְדַי
הַנְּבִיאִים וְדִמֵי כָּל עַבְדֵי יְהוָה
מִיַּד אִיזֶבֶל וְאָבַד כָּל בֵּית אַחְאָב
וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר עָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל וְנָתַתִּי אֶת בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט
וְכִבֵּית בַּעְשָׁא בֶּן אֲחִיָּה וְאֶת אִיזֶבֶל
אֹכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחֶלְקַת יִזְרְעֶאל
וְאֵין קֹבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנָס
וְיֵהוּא יָצָא אֶל עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר
לוֹ הֲשָׁלוֹם מַדּוּעַ בָּא הַמְשֻׁגָּע הַזֶּה
אֲלֵיכֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יְדַעְתֶּם
אֶת הָאִישׁ וְאֶת שִׂיחוֹ וַיֹּאמְרוּ
שֶׁקֶר רְגַד נָא לָנוּ וַיֹּאמֶר כָּזֹאת
וְכָזֹאת אָמַר אֵלַי לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל
יִשְׂרָאֵל וּמָהַרְתָּ וּפָקַחְתָּ אִישׁ בְּנֵדוֹ
וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו אֶל גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת
וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מָלַךְ
יֵהוּא וַיִּתְקַשֶּׁר יֵהוּא בֶּן יְהוֹשָׁפָט
בֶּן נִמְשִׁי אֶל יוֹרָם וְיוֹרָם הָיָה
שֹׁמֵר בְּרָמֹת גִּלְעָד הוּא וְכָל יִשְׂרָאֵל
מִפְּנֵי חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וְיוֹרָם הַמֶּלֶךְ
שָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל מִן הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים
בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
וַיֹּאמֶר יֵהוּא אִם יֶשׁ נַפְשְׁכֶם אַל
יֵצֵא פָּלִיט מִן הָעִיר לָלֶכֶת לְהַגִּיד
בְּיִזְרְעֶאל וַיִּרְכַּב יֵהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה
כִּי יוֹרָם שֹׁכֵב שָׁמָּה וַאֲחַזְיָה מֶלֶךְ
יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יוֹרָם
וְהַצֹּפֶה עֹמֵד עַל הַמִּגְדָּל בְּיִזְרְעֶאל וַיַּרְא אֶת שִׁפְעַת יֵהוּא בְּבֹאוֹ

[a] Et ait ei: Hec dicit dñs deus iſrael: vnxi te in regem ſup pplm meū iſrael: & percuties domum achab dñi tui. Et vlciſcar ſanguinē ſeruorum meorū pphetarū: & ſanguinē oim ſeruorū dñi de manu iezabel: pdāq; oēm domū achab. [b] Et interficiā de domo achab mingentē ad parietē & clauſum & nouiſſimū in iſrael. Et dabo domū achab ſicut domū hieroboā filii nabath: & ſicut domū baaſa filii achia. Iezabel quoq; comedēt cānes in agro iezrahel: nec erit qui ſepeliat eam. Aperuitq; oſtiū & fugit. Iehu aūt egreſſus ē ad ſeruos dñi ſui: quidixerūt ei. Recte ne ſūt oia? Quid venit inſanus iſte ad te? Qui ait eis. Noſtis hoiem: & quid locutus ſit. At illi reſpōderunt. Falſū eſt: ſed magis narra nobis. Qui ait eis. Hec & hec locutus eſt mihi. Et ait. Hec dicit dñs. Vnxi te regem ſuper iſrael. Feſtinauerūt itaq;: & vnuſquiſq; tollēs palliū ſuū poſuerūt ſub pedibus ei in ſimilitudinē tribunalis: & cecinerūt tuba atq; dixerūt. Regnauit iehu. Cōiurauit ergo iehu filius ioſaphat filii nāſi contra ioram. Porro ioram cōobſederat ramoth galaad: ipſe & oīs iſrael cōtra azahel regem ſyrie: & reuerſus fuerat vt curaretur in iezrahel propter vulnera: quæ percuſſerant eum ſyri prelīantem contra azahel regem ſyrie. Dixitq; iehu. Si placet vobis nemo egrediatur pfugus de ciuitate ne vadat & nūciet in iezrahel. Et aſcēdit & pfectus ē in iezrahel. Iorā egrotabat ibi: & ochozias rex Iuda deſcenderat ad viſitādū ioram. Igitur ſpeculator ſtabat ſuper turrim iezrahel vidit globum iehu venientis.

τ ait ei: hec dicit dñs deus iſrael: vnxi te in regem ſup pplm dñi ſup iſrael: τ deſtrues domū achaab dñi tui ut vlciſcaris ſāguinē ſeruorum meorū pphetarū: τ ſāguinē oīum ſeruorum dñi de manu iezabel τ de manu oīs populi dñi ſui achaab: τ deſtrues achaab mingētem ad parietē: τ clauſum τ derelictum in iſrael. τ dabo domū achaab ſīc domū hierobo filii nabat: τ ſicut domū baſa filii achia. τ iezabel comedēt canes in parte agri iezrahel: τ nō erit q̄ ſepeliat. τ aperuit oſtiū τ fugit. τ ieu egreſſus ē ad ſeruos dñi ſui: τ dixerūt ei: pax? τ quid ingreſſus ē inſanus ille ad te? τ ait ad eos: vos noſtis virū τ garrulitatē ſuam. τ dixerūt: intuſū: ſed nuncia nobis. τ ait ei: ſic τ ſic locut? ē ad me dicēs: hec dicit dñs: vnxi te in regem ſup pplm meū iſrael. τ audītes feſtinauerūt τ accepto vir veſte ſuā τ poſuerūt ſub ieu ſup ſummū gradum. τ cecinerūt in cornu: τ dixerūt: regnauit ieu. τ cōuerſus eſt ieu filius ioſaphat filij nameſſi cōtra ioram. τ ioram cuſtodiebat in ramath galaad ipſe τ oīs iſrael a facie azael regis ſyrie. τ reuerſus fuit rex ioram vt curaretur in iezrahel a vulneribus quib? percuſſerāt eū ſyri quū prelīabat ipſe cū azael rege ſyrie. τ dixit ieu ſi habet tā ſēntiam vram mecum: nō egrediatur fugiens de ciuitate vt vadat τ nunciet in iezrahel. τ aſcēdit ieu τ profect? ē in iezrahel: quia ioram curabatur in iezrahel. τ ochozias rex iuda deſcēdit aduidēdū ioram. τ ſpeculator ſtabat ſup turrim in iezrahel τ vidit globum ſ ſcoπὸς ἑιςήκει ἐπὶ πύργου ἐν ἰεζραὴλ καὶ εἶδε τὸν puluere turbe ſei quū veniebat ipſe. κονιορτὸν τοῦ ὄχλου ἰοὺ ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτόν.

3.Reg. 21.f.τ iſra.co C

D

ϑ. codē

ϛ dixit: turbam ego video. ϛ dixit ioram: accipite καὶ εἶπεν, ὄχλον ἐγὼ ὁρῶ· καὶ εἶπεν Ἰωράμ, λάβετε
ascensoꝛē equi: ϛ mittite in occursum eo ἐπιβάτην ἵππου, καὶ ἀποστείλατε εἰς ἀπάντησιν αὐ=
rum: ϛ dicat: ſi pax. ϛ abiit ascēſoꝛ τῶν, καὶ εἰπάτω, εἰ εἰρήνη· καὶ ἐπορεύθη ὁ ἐπιβάτης
equi in occurſum eius. ϛ dixit: hec di τοῦ Ἰωσαφὰτ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, τάδε λέ
cit rex: ſi pax. ϛ dixit ieu: qd tibi ϛ pa= γει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη· καὶ εἶπεν Ἰού, τί σοι καὶ εἰρή
cī? reuertere in poſteriora mea. ϛ nunciauit ſpe= νη; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου· καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκο=
culatoꝛ dicēs: venit nunciꝰ vſq; ad eos ϛ nō reuerſus ē. πὸς λέγων, ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέστρεψε·
ϛ mittit ſecūdoꝛ equū: ſcām ϛ venit vſq; ad καὶ ἀπέστειλεν ἀναβάτην ἵππου δεύτερον καὶ ἦλθεν ἕως
eos. ϛ ait: hec dicit rex: ſi pax. ϛ αὐτῶν· καὶ εἶπεν, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, εἰ εἰρήνη· καὶ
dixit ieu: qd tibi ϛ pax? reuertere in poſteriora mea. εἶπεν Ἰού, τί σοι καὶ εἰρήνη; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.
ϛ nunciauit ſpeculatoꝛ: dicēs: venit ϛ ille vſq; ad e= καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς λέγων, ἦλθεν καὶ ἐκεῖνος ἕως οὐ
os ϛ nō reuerſus ē. ϛ inceſſus ēſt inceſſus ieu filii= κ τῶν καὶ οὐκ ἐπέστρεψεν· καὶ ἡ ἐλαύνη ὡς ἀγωγὴ Ἰοὺ υἱοῦ
naměſſi: quia incedebat. ϛ ait ioꝛā: iungi ναμεσσί, διότι ἐν τῇ παραλλαγῇ ἦλαν· καὶ εἶπεν Ἰωράμ, ζεύξα
te curribus. ϛ iunxerūt. ϛ egreſſus ē ioꝛam rex τε ἅρματα· καὶ ἔζευξαν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ βασιλεὺς
iſrael ϛ ochoſias rex iuda: vir in cur= Ἰσραὴλ καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρμα
ru ſuo in occurſum ieu. ϛ inenerūt eū in par τι αὐτοῦ εἰς ἀπάντησιν Ἰού· καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ με=
te naboth izraelite. ϛ factū eſt vt vidit to ρίδι ναβουθὶ τοῦ Ἰσραηλίτου· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰω=
ram ieu: ϛ dixit: ſi pax ieu? ϛ dixit ieu: qd ράμ τὸν Ἰού, καὶ εἶπεν, εἰ εἰρήνη Ἰού; καὶ εἶπεν Ἰού, τί
tibi ϛ pax: fornicatiōes iezabel matris tue ϛ σοι καὶ εἰρήνη; ἕως πορνεῖαι Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου καὶ
veneficia eius multa. ϛ cōuertit ioram φαρμακεῖαι αὐτῆς πολλαί· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ
manus ſuas et fugeret. ϛ dixit ad ochoziā: τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ φυγεῖν· καὶ εἶπεν πρὸς Ὀχοζίαν,
dolus ochozia. ϛ ieu implenit manus ſuas in δόλος Ὀχοζία· καὶ Ἰοὺ ἐπλήρωσεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν
arcu: ϛ percuſſit ioram inter bra τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν Ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βρα=
chia ei⁹: ϛ egreſſa eſt ſagitta per cor: e= χιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος διὰ τῆς καρδίας αὐ
ius: ϛ iecitauit ſe ſup genua ſua. ϛ dixit ieu τοῦ, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἰοὺ
ad badecar ſuū: tolle ϛ proiice e= πρὸς Βαδακὲρ ὸν τριστάτην αὐτοῦ, ἆρον καὶ ῥῖψον αὐ
um in parte agri nabuth izraelite: τὸν ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ ναβουθὶ τοῦ Ἰσραηλίτου,
quia memini ego: qñ ego ϛ tu aſcendentes διότι μέμνημαι ἐγώ, ὅτε ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες
ſup curruꝫ poſt achab patrē eius: ἐπὶ ζεύγους ὀπίσω Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
ϛ dñs cepit ſuper eū aſſūptionē hāc dicēs: καὶ κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο λέγων,
ſi qdē ſanguines nabuth ϛ ſanguines filioꝝ εἰ μὴν τὰ αἵματα ναβουθὶ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν
eius vidi heri ait dñs: ϛ reddam αὐτοῦ εἶδον ἐχθὲς φησὶ κύριος, καὶ ἀνταποδώσω
tibi in parte hac ait dñs. ϛ nūc σοι ἐν τῇ μερίδι, τάδε λέγει κύριος· καὶ νῦν
tollite ϛ proiicite eū in parte iuxta ver ἄρατε καὶ ῥίψατε αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸν ῥῆ=
bum dñi. ϛ ochozias rex iuda vidit μα κυρίου· καὶ Ὀχολίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδεν
ϛ fugit viam domus horti.
καὶ ἔφυγεν ὁδὸν βαιθγαάν.

"Et ait.ʳ Videoʳ ego ˢglo bum. ᵗDixitqꝫ ꝯꝯꝯ ᵛiorā. ˣTolle ʸcurrum: ᶻ& mitte ᵃaī occurſum eorū: ᵇ& dicat vadēs. ᶜRecte ne ſunt oīa? ᵈAbiit ergo ᵉqui aſcēderat ᶠcurrum ᵍin oc curſum eius: ʰ& ait. ⁱHec ʲdicit ᵏrex. ˡ Pacata ſunt omnia? ᵐDixitqꝫ ⁿiehu. ᵒQuid ᵖtibi? & paci? ᵠTrā ſi & ʳſeqre me. ˢNūciaut quoqꝫ ᵗſpeculator ᵘdicēs ᵛVenit ʷnūcius ˣad ʸeos: ᶻ& nō ᵃreuertitur. ᵇMiſit ēt ᶜcurrū ᵈequorū ᵉſcdm. ᶠVenitqꝫ ᵍad eos: ʰ& ait. ⁱHec ʲdicit ᵏrex. Nūquid ˡpax eſt? ᵐEt ait ⁿiehu. ꝯꝯ ᵒQuid ᵖtibi? & paci? ᵠTrā ſi & ʳſeqre me. ˢNūciauit aūt ᵗſpeculator: ᵘdicens. ᵛVenit ʷvſq ˣad eos: ʸ& nō ᶻreuertitur. Eſt autē ᵃinceſſus ᵇqſi inceſſus ᶜie hu ᵈfilii ᵉnamſi. ᶠ Preceps ᵍei gradit ʰur. ⁱEt ait ʲiorā. ᵏIūgite currū. ˡ Iūxerūt qꝫ ᵐcurrū eius. ⁿEt egreſ ſus eſt ᵒiorā ᵖrex ᵠiſrael: ꝯꝯ ʳ& ochozias ˢrex ᵗiuda: ᵘſigulī ᵛin curribus ſuis. ʷEgreſſiqꝫ fūt ˣin occur ſum ʸiehu: ᶻ& inuenerūt eū ᵃin agro ᵇnaboth ᶜiez= rahelite. ᵈCumqꝫ vidiſſet ᵉiorā ᶠiehu: ᵍdixit. ʰPax ē ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁱieh u: ʲAt ille ᵏreſpōdit. ˡQue pax? ᵐAdhuc ſor= nicatiōes ⁿiezabel ᵒmatris tue ᵖ& ueneficia ei? ᵠmulta vigēt. ʳCōuertit aūt ˢiorā ᵗmanū ſuam: ᵘ& fugiens ᵛait ʷad ˣochoziā. ʸInſidie ᶻochozia. ᵃPor ro iehu ᵇtetēdit ᶜarcum ᵈmanu: ᵉ& pcuſſit ᶠiorā ᵍi ter ʰſcapſas: ⁱ& egreſſa ē ʲſagitta ᵏp cor eius: ſtati qꝫ ˡcorruit ᵐin curru ſuo. ⁿDixitqꝫ iehu ᵒad ᵖbada cher ᵠducē. ʳTolle ˢproiī ce eū ᵗin ᵘagro ᵛnabot ꝯꝯ ʷiezrahelite. ˣMemini ʸei qñ ᶻeg, ᵃ& tu ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇſedentes in ᶜcurru ᵈſeq= bamur ᵉachab ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠpatrem huius: ᵍp ʰdomi nus ⁱonus ʲhoc ᵏ leuauc= runt ˡſup eū dicēs. ᵐSi ⁿnon ᵒpro ᵖſanguine ᵠnaboth ʳ& ˢp ᵗſanguine ᵘfiliorū e ius ᵛqꝫ ʷvidi ˣheri: ʸait ᶻdñs: ᵃreddā ᵇtibi ᶜin agro ᵈiſto ᵉdicit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠdomīus. ᵍ Nunc ergo ʰtolle & ⁱproiice eū ʲin a= gro ᵏiuxta verbū ˡ dñi. ᵐo chozias autem ⁿrex ᵒiuda ᵖvidens hoc: ᵠfugit per ʳviam ˢdomus ᵗhorti: ꝯꝯ

וַיִּרְדְּפֻ֖ן אַחֲרָיו֙ יֵה֣וּא וַיֹּ֔אמֶר גַּם־ אֹת֖וֹ הַכֵּ֣הוּ אֶל־ הַמֶּרְכָּבָ֑ה בְּמַעֲלֵ֥ה גּוּר֙ אֲשֶׁ֣ר אֶת־ יִבְלְעָ֔ם וַיִּנָּס֙ מְגִדּ֔וֹ וַיָּ֖מָת שָׁ֑ם׃ וַיִּרְכְּבוּ֙ עֲבָדָ֔יו אֹת֖וֹ עַל־ קֶ֣בֶר יְרוּשָׁלִָ֑ם וַיִּקְבְּרוּ֙ אֹת֔וֹ בְּקִבְרָת֖וֹ עִם־ אֲבֹתָ֑יו בְּעִ֣יר דָּוִ֔ד וּבְשָׁנַ֣ת אַחְזְיָ֔הוּ עָשָׂ֖ה עַל־ יְהוּדָ֑ה וַיָּבֹ֣א יֵה֔וּא יִזְרְעֶאלָ֖ה וְאִיזֶ֣בֶל שָׁמְעָ֑ה וַתָּ֤שֶׂם בְּפוּךְ֙ עֵינֶ֔יהָ וַתֵּ֖יטֶב אֶת־ רֹאשָׁ֑הּ וַתַּשְׁקֵף֙ בְּעַ֣ד הַחַלּ֔וֹן וַיֹּ֖אמֶר הֲשָׁל֥וֹם זִמְרִ֖י הֹרֵ֥ג אֲדֹנָֽיו׃ וַיִּשָּׂ֤א פָנָיו֙ אֶל־ הַחַלּ֔וֹן וַיֹּ֖אמֶר מִי־ זֶ֣ה אִתִּ֑י מִ֣י וַיַּשְׁקִ֣יפוּ אֵלָ֔יו שְׁנַ֥יִם שְׁלִשִׁ֖ים סָרִיסִֽים׃ וַיֹּ֕אמֶר שִׂ֥ימוּם עַל־ פִּתְחֵי־ הַשַּׁ֖עַר הַגָּ֑ג וַיִּתְּנ֣וּם שָׁ֔מָּה שְׁנֵ֥י גְלִ֖ים עַד־ הַבֹּ֥קֶר וַיַּהַרְגֻ֖ם שָׁ֑מָּה וַיִּתְּנ֣וּם שָׁ֔מָּה שְׁנֵ֥י גְלִ֖ים עַד־ הַבֹּ֥קֶר וַיַּהַרְגֻ֖ם שָׁ֑מָּה וַיָּבֹא֙ שַׁלֻּ֣ם הַמְּנוּחָ֔ה אֶל־ הַמֶּרְכָּבָ֖ה וַיִּזְמֵ֣ר הַבַּ֑יִת וַיֹּ֕אמֶר הֲשָׁל֥וֹם זִמְרִ֖י הֹרֵ֥ג אֲדֹנָֽיו׃ וַיִּשְׁלַ֤ח שָׁמְרוֹן֙ אֶל־ שָׁרֵ֣י יִזְרְעֶאל֔ וַיִּשְׁלְחוּ֙ הַזְּקֵנִ֔ים וְאֶל־ הָאֹמְנִ֖ים אֶל־ אַחְאָ֑ב לֵאמֹֽר׃ וְעַתָּ֗ה כְּבֹא֙ הַסֵּ֣פֶר הַזֶּ֔ה אֲשֶׁ֨ר אֲדֹנֵיכֶ֜ם אִתָּכֶ֗ם וְאִתָּכֶם֙ הָרֶ֣כֶב וְהַסּוּסִ֔ים וְעִ֥יר מִבְצַ֖ר וְהַנָּ֣שֶׁק׃ וּרְאִיתֶ֗ם הַטּ֤וֹב

persecutusq; ē eū iehu: & ait. Etiam. hunc percutite in curru suo. Et percusserunt eū in ascensu gaber qui ē iuxta ieblaam. Qui fugit in mageddo: & mortuus est ibi. Et imposuerunt eū serui eius super currū suum & tulerūt in ierusalē: & sepelierūtq; in sepulchro cū patrib9 suis in ciuitate dauid. Anno vndecimo ioram filii achab regis israel: regnauit ochozias super iudā: venitq; iehu in troitu eius audito depixit oculos suos stibio & ornauit caput suū & respexit per fenestrā in gredientē iehu per portā & ait. Numqd pax pt esse zamri qui interfecit dñm suū? Leuauitq; iehu faciē suam ad fenestrā: & ait. Que est ista? Et inclinauerunt se ad eum duo vel tres eunuchi: at ille dixit eis. Precipitate eam deorsum. Et precipitauerunt eam: & aspersusq ē sanguine paries & equorū vngule conculcauerūt eā. Cumq; introgressus eēt vt comederet biberet: ait. Ite & videte maledictam illam & sepelite eam: quia filia regis est. Cumq; essent vt sepelirent eam non inuenerūt nisi caluariā & pedes & summas manus. Reuersiq; nunciauerūt ei. Et ait iehu. Sermo dñi est quem locutus est per seruū suum helia tesbitē: dicēs. In agro iezrahel comedent canes carnes iezabel. Et erūt carnes iezabel sicut stercus sup faciē terre in agro iezrahel: ita vt ptereūtes dicant. Heccine est illa iezabel?

10. ERant autem achab septuagīta filii in samaria. Scripsit ergo iehu litteras: & misit in samariā ad optimates ciuitatis & ad maiores natu: & ad nutricios achab: dicens. Statim vt acceperitis litteras has qui habetis filios dñi vri & currus & equos & ciuitates firmas & arma eligite meliorē

τ persecut est ieu post eum. τ ait: etiam ip καὶ κατεδίωξεν Ἰοὺ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, καί γε αὐ sum percutite eum in curru exūtē in ascē τὸν πατάξατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἅρματι ὄντα ἐν τῇ ἀναβά su gur: q̄ est ieblaam. τ fugit ochozias in σει γούρ, ὅ ἐστιν τοῦ Ἰεβλαάμ· καὶ ἔφυγεν Ὀχοζίας εἰς mageddo: τ mortuꝰ est ibi. τ attulerūt eū ier= μαγεδδώ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἀπήνεγκαν αὐτὸν οἱ παῖ, ui eius in hierusalē: τ sepelierūt eū cū δες αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν patribus suis in ciuitate dauid: τ in āno vndecimo πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ioram regis israel regnauit ochozias sup in Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰού dan. τ venit ieu in iezrael. τ audiuit iezabel: δαν· καὶ ἦλθεν Ἰοὺ εἰς Ἰεζραήλ· καὶ ἤκουσεν Ἰεζάβελ, τ stibio depinxit oculos suos: τ ornauit καὶ ἐγιβάσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκόσμησεν caput suū: τ inclinauit se p fenestrā. τ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψεν διὰ τῆς θυρίδος· καὶ ieu igressus est in ciuitatē. τ ipsa dixit: ti par Ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει· καὶ αὐτὴ εἶπεν, εἰ εἰ= zambri q interfecit dñm suū: τ leuauit ieu ρήνη Ζαμβρὶ ὁ φονεὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ; καὶ ἐπῆρεν Ἰοὺ 3.R oculos suos ad fenestrā: τ vidit e= τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐ= am: τ dixit: quis ea tu: descēde ad me. τ incli τὴν, καὶ εἶπεν, τίς εἶ σύ, κατάβηθι πρός με· καὶ ἐξέ= nauerūt se ad eū duo eunuchi eius. τ dixit ieu: κυψαν πρὸς αὐτὸν δύο εὐνοῦχα αὐτῆς· καὶ εἶπεν Ἰού, precipitate eam: τ piecerūt eā: τ asperſus ē καταπάτησατε αὐτήν, καὶ ἐρραντίσθη sanguis eius ad parietē τ ad equos: τὸ αἷμα αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, τ cōculcauerūt eā. τ ingressus ē ieu τ comedit καὶ συνεπάτησαν αὐτήν· καὶ εἰσῆλθεν Ἰοὺ καὶ ἔφαγε τ bibit: τ ait: aiaduertite ia maledi καὶ ἔπιεν, καὶ εἶπεν, ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κεκατηρα= ctam hanc: τ sepelite eā: qz filia re= γυναῖκα ταύτην, καὶ θάψατε αὐτήν, ὅτι θυγάτηρ βασι gis est. τ abierūt vt sepelirēt eā: τ nō inuenē λέως ἐστίν· καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον runt in ea nisi caluariā τ pedes τ extrema ἐν αὐτῇ ἀλλὴ τὸ κρανίον καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ἄκρα 3.R manuū. τ reuersi sunt τ nunciauerūt ei. τ τῶν χειρῶν· καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ· καὶ ait ieu: verbū dñi est hoc qđ locut est in manu εἶπεν Ἰού, ῥῆμα κυρίου ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ferui sui helie thesbyte dicens: in par τοῦ δούλου αὐτοῦ Ἠλίου τοῦ Θεσβύτου λέγων, ἐν τῇ με= te iezrael comedēt canes carnes iezabel. ρίδι Ἰεζραὴλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ· τ erit mortuus in ciuitate iezabel vt stercus sup faciem καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ πρόσωπον agri in parte iezrael: vt nō dicāt: hec iezabel. τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραήλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν, αὕτη Ἰεζάβελ·

ΘΚαὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σα= Ca.10. A
marīa. τ scripsit ieu ipse: τ misit in μαρείᾳ· καὶ ἔγραψεν Ἰοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Judi
samariam ad principes ciuitatis τ ad σαμάρειαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ πρὸς matores natu τ ad nutricios filiorꝫ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς τῶν υἱῶν achaab dicēs: τ nūc vt venerit littere i= Ἀχαάβ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦ= ite ad vos: τ vobiscū filij dñi τε πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου vri: τ vobiscū currus τ equi τ ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπποι καὶ ciuitates munite τ arma: τ videbitis bonum πόλεις ὀχυραὶ καὶ ὅπλα, καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν

τ rectū in filiſo dñi vri: τ cōſtitut
καὶ εὐθὺν ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ κατασκή
re eū ſup ſoliū patris ſui: τ pu
σατε ἀυτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς ἀυτοῦ, καὶ πο
gnate pro domo dñi vri. τ timue
λεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. καὶ ἐφοβή
runt nimis τ direſit: ecce duo regeo nō
θησαν σφόδρα καὶ εἶπον, ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ
ſteterūt cōtra faciē ei⁹: τ quō nos ſtabi
ἔϛησαν κατὰ πρόσωπον ἀυτοῦ, καὶ πῶς ἡμεῖς ϛησόμε
mus? τ miſerūt q̄ ſup domū τ q̄ ſup ciui
θα; καὶ ἀπέϛειλαν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πό
tatem τ matores natu τ nutricij ad eū dicen
λεως καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς ἰοὺ λέγον
tes: nos ſerui tui: τ oīa q̄cūq; dixeris nobi facie
τες, ἡμεῖς δοῦλοί σου, καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιή
mus: τ nō regē cōſtituem⁹ vllum: bonū in ocu
σομεν, καὶ τοῦ βασιλεύσομεν οὐδένα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλ
lis tuis faciemus. τ ſcripſit ad eos ſecū lit
μοῖς σου ποιήσομεν. καὶ ἔγραψεν πρὸς ἀυτοὺς ἰοὺ βι
teras ſecūdo dicēs: ſi mei eſtis vos: τ vo
βλίον δεύτερον λέγων, εἰ ἐμοί ἐϛε ὑμεῖς, καὶ τῆς φω
cē meā auditis: tollite capita virorū filioꝝ do
νῆς μου ἀκούετε, λάβετε κεφαλὰς ἀνδρῶν υἱῶν τοῦ κυ
mini vri: τ afferte ad me vt hora: hec cras
ρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με ὡς ὥρα ἄυριον
in iezrael. τ filij regis erāt ſeptuagin
εἰς ἰεζραέλ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκον
ta vir: quos adulti ciuitatis nutriebant e
τα ἄνδρες, οὓς ἐξέθρεφον οἱ ἄρ
os. τ f. tū eſſet venit ad eos epiſtola:
χοντες τῆς πόλεως ἐξέτρεφον ἀυ
τούς· καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε πρὸς ἀυτοὺς τὸ βιβλίον,
τ ceperūt filios regis τ occiderūt e=
καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἔσφαξαν ἀυ
os ſeptuaginta viros: τ poſuerūt capita
τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς
eorū in cartallis: τ miſerūt ei in iezrael.
ἀυτῶν εἰς καρτάλλους, καὶ ἀπέϛειλαν ἀυτῷ εἰς ἰεζραέλ.
τ venit nūcio⁹ τ nunciauit ei dicēs: tule
καὶ ἦλθεν ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλεν ἀυτῷ λέγων, ἤνε=
runt capita filioꝝ regis. τ di=
γκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως· καὶ εἶ=
xit ei: ponite ea duo⁹ aceruos iuxta poꝛtā
πεν ἰού, θέτε ἀυτὰς δύο βουνοὺς παρὰ τὴν πύλην τῆς
ciuitatis vſq; mane. τ factū ē mane τ egreſſus ſte
πόλεως ἕως πρωΐ· καὶ ἐγένετο πρωῒ καὶ ἐξελθὼν κατέ
tit in poꝛta ciuitatis: τ dixit ad oēm
στη ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν
ppm: iuſti vos: ecce ego cōſpuo⁹ cōtra
λαόν, δίκαιοι ὑμεῖς, ἰδοὺ ἐγὼ συνεϛρέφην ἐπὶ τὸν
C meum dñm: τ interfeci eum: τ ſ=
ἐμαυτοῦ κύριον, καὶ ἀπέκτεινα ἀυτόν, καὶ τίς
ſtos oēs quis percuſſit: videte q̄ nō cadet
ἐπάταξε πάντας τούτους; ἴδετε ὅτι οὐ πεσεῖται
de ſermōib⁹ dñi ſup terrā: quos locutus eſt
ἀπὸ τῶν λόγων κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν, ὧν ἐλάλησεν
cōtra domū achaab. τ fecit dñs q̄cūq; lo=
κατὰ τοῦ οἴκου ἀχαάβ· καὶ ἐποίησεν κύριος ὅσα ἐλά
cut⁹ eſt in manu ſeruī ſui helie. τ per
λησεν ἐν χειρὶ τοῦ δούλου ἀυτοῦ ἠλίου. καὶ ἐπά=
cuſſit ieu oēs qui reliqui fuerāt in domo
ταξεν ἰοὺ πάντας τοὺς κατελειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ
achaab in iezrael: τ oēs adultos eius:
ἀχαὰβ ἐν ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἀδρούς ἀυτοῦ,
τ oēs notos eius: τ ſacerdotes
καὶ πάντας τοὺς γνωστοὺς ἀυτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς
eius: donec nō remanerent ex eo reli
ἀυτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι ἀυτοῦ κατάλειμ
quie. τ ſurrexit τ abiit ieu in ſamariā. τ
μα· καὶ ἀνέϛη καὶ ἐπορεύθη ἰοὺ εἰς σαμάρειαν· καὶ
ipſe erat in via bethacad paſtorū: τ inuenit
αὐτὸς ἦν ἐν τῇ ὁδῷ βαιθακὰδ τῶν ποιμένων, καὶ εὗρε τοὺς

[1]& eū qui vobis[1] placue=
rit[m] de filiis [n]dñi vri: [o] &
eū [p]ponite[p] ſup [q]ſoliū [r]pa
tris ſui: [s]& pugnate[t] pro
[n]domo[x] dñi vri. [t]Timue=
runt illi[v] vehemēter: [b] &
dixerunt. [c]Ecce [o]duo [c]re
ges[u] non potuerūt [s]ſtare
[s]cora eo:[b] & quō[n] nos[v] va
lebimus reſiſtere?[t] Miſe=
runt ergo[m] p̄positi[n] do=
mi[o] & p̄fecti[q] ciuitatis [r] &
maiores natu[s] & nutricii
[r]ad[n] ichu:[t] dicētes. [r]Serui
tui[f] ſumus: [s]quecūq; [t]uſ
feris [x]
[r]faciemus: [r]nec [s]cōſtitue
mus nobis regē. [t]Que=
cumq;[x] tibi[t] placent[t] fac.
[n]Reſcripſit aūt[n] eis [o]litte
ras[r] ſcdo: [q]dicēs. [r]Si [s]mei
[r]eſtis:[n] & [r]obeditis[n] mihi:
[t]tollite[o] capita [x]
[o]filiorum[c] domini veſtri:
[f]& venite[g] ad me [x]
[h]hac eadē [h]hora [r]cras [s]in
iezrahel. [t]Porro filii[m] re=
gis[n] ſeptuaginta[o] viri[f] a=
pud[q] optiates[r] ciuitatis
[s]nutriebantur. [t]Cūq; ve
niſſent[r] littere [x]
[r]ad eos:[s] tuleīt [b]filios [c]re
gis [x]
[b]& occiderūt [c]ſeptuagin
ta[f] viros:[g] & poſuerunt
[c]capita eorū[x] i cophinis:
[t]& miſerunt[m] ad eum [x]
[n]in iezrahel.[o] Venit aūt
[p]nūcius ad eū[q] & indica=
uit[r] ei:[n] dicens. [t]Attulerūt
[n]capita[r] filiorum[m] regis.
Qui[n] ꝛndit. [o]Ponite[p] ea
ad[c] duos[o] aceruos iuxta
[r]itroitū[q] porte[g] vſq;[b] ma
ne. [h]Cūq; diluxiſſet [x]
[t]egreſſus ē[m] & ſtās [n]dixit
[o]ad [p]omnem[q] populum.
[r]Iuſti[o] eſtis. [r]Si[n] ego[c] con
iurauī [x]
[r]cōtra[t] dñm meū[g] & iter
feci eū[b] quis[c] percuſſit [x]
[r]oēs[r] hos[s]? [g] Videte ergo
[b]nunc[q] qm̄[h] non [t]cecidit
[m]de ſermōibus[n] dñi[o] ī ter
rā[p] quos[q] locutus eſt [x]
[r]dñs[n] ſup[r] domū[n] achab:
[x]& dominus [x]
[r]fecit[n] quod [b] locutus eſt
[t]in manu[m] ſeruī ſui [x]
[r]helie. [r]Percuſſit igitur
[g]ichu[r]oēs[h] qui reliq erāt
[t]de domo[m] achab [n]in iez
rahel[o] & vniuerſos [x]
[r]optimates eius[q] & no=
tos[r] & ſacerdotes: [n]dōec
[r]nōn[n] remanerent[t] ex eo
[r]reliquie. [r]Et ſurrexit [n]&
venit in[r] ſamariam. [o]Cū
q; veniſſet ad [r]cameram
[q]paſtorum[b] in via [h]inue=
nit [x]

[1]והישר מבני אדניכם ושמתם על
כסא אביו והלחמו על בית אדניכם׃
ויראו מאד ויאמרו הנה
שני המלכים לא עמדו לפניו
ואיך נעמד אנחנו׃ וישלח אשר
על הבית ואשר על העיר והזקנים
והאמנים אל יהוא לאמר עבדיך
אנחנו וכל אשר תאמר אלינו
נעשה לא נמליך איש הטוב
בעיניך עשה׃ ויכתב אליהם ספר
שנית לאמר אם לי אתם ולקלי
אתם שמעים קחו את ראשי
אנשי בני אדניכם ובאו אלי
כעת מחר יזרעאלה ובני המלך
שבעים איש את גדלי העיר
מגדלים אותם׃ ויהי כבא הספר
אליהם ויקחו את בני המלך
וישחטו שבעים איש וישימו את
ראשיהם בדודים וישלחו אליו
יזרעאלה׃ ויבא המלאך ויגד לו
לאמר הביאו ראשי בני המלך
ויאמר שימו אתם שני צברים
פתח השער עד הבקר׃ ויהי בבקר
ויצא ויעמד ויאמר אל כל העם
צדיקם אתם הנה אני קשרתי
על אדני ואהרגהו ומי הכה את
כל אלה׃ דעו אפוא כי לא יפל
מדבר יהוה ארצה אשר דבר
יהוה על בית אחאב ויהוה
עשה את אשר דבר ביד עבדו
אליהו׃ ויהוא את כל הנשארים
לבית אחאב ביזרעאל וכל
גדוליו ומידעיו וכהניו עד בלתי
השאיר לו שריד׃ ויקם ויבא
וילך שמרון הוא בית עקד
הרעים בדרך׃ ויהוא מצא

אֶת אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי
אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי יֶרֶד שָׁלֵם
הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה וַיֹּאמֶר תְּפָשׂוּם עֹבֵר תָּפַשׂ
חַיִּים וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם שָׁחַט
אֶל בּוֹר בֵּית עֵקֶד אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם רָבַע שָׁנָה
אִישׁ וְלֹא הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם וַיֵּלֶךְ שָׁאַר
מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת יְהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב מָצָא
לִקְרָאתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּרַךְ אָמַר
הֲיֵשׁ אֶת לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר לְבָבִי
עִם לְבָבִי וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וְיֵשׁ
תְּנָה אֶת יָדֶךָ וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו
אֶל הַמֶּרְכָּבָה וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי נָתַן כָּלָה
וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ רָכַב גָּלַל
בְּרִכְבּוֹ וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֵת כָּל בּוֹא נָגַף
הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד שָׁאַר
הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר שָׁמַד
אֵל אֵלִיָּהוּ וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת כָּל קָבַץ
הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב עָבַד
הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ רַבָּה עָבַד רָבָה
וְעַתָּה כָּל נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל נָבָא
עָבָדָיו וְכָל כֹּהֲנָיו קְרָאוּ אֵלַי אִישׁ
אֶל יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל פָּקַד נָדַל
כֹּל אֲשֶׁר יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא חָיָה
עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת עֹבְדֵי עָבַד
הַבַּעַל וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ
עֲצָרָה לְבַעַל וַיִּקְרָאוּ וַיִּשְׁלַח קָרָא שָׁלַח
יֵהוּא בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל
עֹבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא נִשְׁאַר אִישׁ
אֲשֶׁר לֹא בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל בּוֹא
וַיִּמָּלֵא בֵּית הַבַּעַל פֶּה לָפֶה מָלֵא
וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל הַמֶּלְתָּחָה לָתַח
הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכָל עֹבְדֵי הַבַּעַל יָצָא לָבַשׁ
וַיּוֹצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ וַיָּבֹא יֵהוּא
וְיוֹנָדָב בֶּן רֵכָב בֵּית הַבַּעַל
וַיֹּאמֶר לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ אָמַר

fratres ochozie regis iuda: ∞∞∞

τ videte ſi eſt vobiſcū de ſeruis dñi. τ dixerunt καὶ ἴδετε εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων κυρίου · καὶ εἶπον nō ſunt: ſed ſeruit baal ſolit. τ ipſi οὐκ εἰσίν, ἀλλ' οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ μονώτατοι · καὶ εἰ- greſſi ſūt vt facerēt victimas τ holocauſta θλθον τοῦ ποιῆσαι τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώμα

τ pparauerat ſibi foris octoginta viros. τ τα, καὶ ἡτοίμασεν ἰοὺ ἑαυτῷ ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας · καὶ dixit: vir qui ſalua fuerit de viris ḋs ego addu εἶπεν, ἀνὴρ ὃς ἂν διασωθῇ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ εἰσά xero in manus vſas: aīa eius pro aīa γω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς illius. τ factū eſt vt cōpleuerūt facientes holo αὐτοῦ · καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσαν ποιοῦντες τὴν ὁλο cauſtum: τ dixit ieu preceptoribus τ καύτωσιν, καὶ εἶπεν ἰοὺ τοῖς παρατρέχουσιν καὶ τοῖς triſtatis: ingredientes percutite eos: vir nō ere τριστάταις, εἰσελθόντες πατάξατε αὐτούς, ἀνὴρ μὴ ἐξελ at ve eis. τ percuſſerūt eos preceptо- θέτω ἐξ αὐτῶν · καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς οἱ παρατρέχον res τ triſtate in ore gladij: τ proiecerūt τες καὶ οἱ τριστάται ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔρριψαν τ ferunt vſq; ad templū baal. τ ptulerūt καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τοῦ ναοῦ τ Βάαλ · καὶ ἐξήνεγκαν ſtatuā baal τ cōbuſerūt eā: τ deſtruxe τὴν στήλην τοῦ Βάαλ καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν, καὶ κατέσπα runt ſtatuas baal. τ deſtruxerūt domū eius: σαν τὰς στήλας τοῦ Βάαλ · καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον αὐτοῦ, τ domū baal poſuit in latrinā vſq; in di- καὶ τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ ἔθετο εἰς κοπρῶνα ἕως τῆς ἡμέ em hanc. τ deleuit ieu baal de iſrael: verūtā ρας ταύτης · καὶ ἠφάνισεν ἰοὺ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ, πλὴν a peccatis hieroboā filij nabat q̄ peccare fecit iſra- ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσρα el: nō receſſerūt a tergo eorū: erat poſt ηλ, οὐκ ἀπέστησεν ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν, ἐπορεύετο ὀπίσω vitulos aureos qui erāt in bethel τῶν δαμάλεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυσῶν τῶν ἐν Βαιθὴλ τ in dan. τ dixit dñs ad ieu: quia bñ feciſti vt καὶ ἐν Δάν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἰού, ἀγαθῶν ἠγάθυνας τοῦ facere rectū in oculis meis: τ feciſti iux- ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐποίησας κα ta oīa q̄ in corde tuo: domui achaab filij τὰ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ υἱοῦ quarti ſedebūt tibi ſup thronū iſrael. τ nō τετάρτοι καθίσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ · καὶ οὐκ cuſtodiuit ieu vt ambularet in lege dñi dei iſrael in ἐφύλαξεν ἰοὺ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν toto corde ſuo. nō receſſit a petis hiero ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ · οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱερο boam filij nabat qui peccare fecit iſrael. in die- βοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ · ἐν ταῖς ἡμέ bus illis cepit dñs tedere ē iſrael. ραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συγκόπτειν ἐν τῷ Ἰσραήλ. τ percuſſit eos azael in oīb⁹ fines iſrael a καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν πάντι ὁρίῳ Ἰσραὴλ ἀπὸ ſolatine cōtra orientē ſolis oēm terrā ga τοῦ Ἰορδάνου κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν γα laad τ gad τ ruben τ manaſſe: ab λαὰδ καὶ τοῦ Γὰδ καὶ τοῦ Ῥουβὴν καὶ τοῦ Μανασσῆ, ἀπὸ aroer q̄ eſt ſup tabū torrētis arnō τ ἀροὴρ ἣ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάρρου Ἀρνὼν καὶ galaad τ baſan. τ reliqua τὴν Γαλαὰδ καὶ τὴν Βασάν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν verbox ieu τ vniuerſa q̄ fecit τ oīs forti- λόγων Ἰοὺ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡδυ tudo eius τ cōuerſatiōes q̄s cōuerſ⁹ eſt: non πάθεια αὐτοῦ · καὶ αἱ συναφθεῖσαι ἃς συνῆφεν, οὐκ ne hec ſcripta ſunt in libro verbox ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων dierū regum τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

q& vídete r ne quis forte "vobiſcum" ſit s de ſeruis t dñi: ſed vt ſint u ſeruit v ba al w ſoli. x Ingreſſi ſunt ig tur y vt facerent z victimas a & holocauſta: b ichu aūt c pparauerat d ſibi e foris f octoginta g viros: h & dī xerat i eis. k Quicūq; l fu gerit m de n homin o his p quos q ego r adduxero s i manus veſtras: t aīa eius erit u p aīa illius. v Factū ē aūt w cum completū eſſet x holocauſtum y pcepit z ie hu a militibus bbbbbbbb c & ducibus ſuis. d Ingre dimini & e percutite eos. f Nullꝰ g euadat. h Percuſ- ſerunt q; eos i in ore k gla dii l & proiecerūt m mili- tes n & duces. o Et ierūt p in q ciuitatē r templi s baal: t & ptulerūt u ſtatuam de v phano w baal: x & cōbuſſe rūt y & cōminuerūt eam. z Deſtruxerunt quoq; a e dem b baal: ccccccccccc d & fecerūt pro ea e latri- nas f vſq; in g die hāc. h De leuit itaq; i ichu k baal l de iſrael. m verūtā n a o peccatis p hieroboā q filij r nabath s qui t peccare fecit ccccc u iſrael. v nō w receſſit: nec dereliquit ccccccc xxxxx y vitulos z aureos a q erāt i b bethel c & ccccccccccc d in dan. e Dixit aūt f dñs g ad h ichu. i Quia ccccc k ſtudioſe l egiſti m qd rectū erat & placebat n in oculiſ meis: & o ſia p q̄ erāt q i cor de meo r feciſti s cōtra do mum t achab: u filii tui vſ qq ad v quartā generatio- nē w ſedebūt x ſuper y thro- num z iſrael. a Porro b ichu c nō d cuſtodiuit e vt am- bularet f in lege g dñi h dei i iſrael k in toto l corde ſuo: m nō n ei o receſſit p a q petis r hieroboā s qui t peccare feceratu iſrael. ccccccccc v In diebus w illis x cepit y do mino z tedere aa ccccccc b ſuper c iſrael. d Percuſſit- qq eos e azahel f in vniuer ſis g finibus h iſrael: i a k ior- dane cōtra l orientalē pla gam: m oēm n terram o gala ad & p gad q & ruben r & manaſſe: s ab aroer t q̄ eſt u ſuper v torrentem ccc w arnon x & galaad y & ba- ſan. z Reliqua autem ccc a verborū b ichu c & vniuer ſa d que e fecit ccccccccc f & g fortitudo eius: h non ne i hec k ſcripta ſunt ccccc l in m libro n verborū o die- rum p regum ccccccccc

וּרְאוּ כִּי־אֵין פֶּן־יֵשׁ אִתְּכֶם מֵעַבְדֵי יְקֹוָק
כִּי אִם־עַבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃ וַיָּבֹאוּ
לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וַיהוּא עָשָׂה
לוֹ חוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר
הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמָּלֵט מִן הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ
תַּחַת נַפְשׁוֹ וּבְהִכְלֹתוֹ לַעֲשׂוֹת
הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים
וְלַשָּׁלִשִׁים בְּאוּ הַכּוֹם אִישׁ אַל
יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ
הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ עַד עִיר
בֵּית הַבַּעַל וַיֹּצִאוּ אֶת מַצְּבוֹת בֵּית
הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ וַיִּתְצוּ אֶת מַצֶּבֶת
הַבַּעַל וַיִּשְׁרְפוּ אֶת בֵּית הַבַּעַל
וַיִּתְצוּ אֹתוֹ וַיָּשֶׂם לְמוֹצָאוֹת עַד הַיּוֹם הַזֶּה
וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא לְמֵהָרָאוֹת עַד הַיּוֹם
יֵהוּא אֶת הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל רַק חַטֹּאי
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל לֹא סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם
עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית אֵל וַאֲשֶׁר
בְּדָן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יֵהוּא יַעַן
אֲשֶׁר הֵטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי
כְּכֹל אֲשֶׁר בְּלִבָּבִי עָשִׂיתָ לְבֵית
אַחְאָב כָּנַי רִבֵּעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל
כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיהוּא לֹא שָׁמַר
לָלֶכֶת בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּכָל לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות
יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל׃ מִן הַיַּרְדֵּן מִזְרָח כָּל הָאָרֶץ
אֶת כָּל אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרְאוּבֵנִי
וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל
אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְכָל גְּבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

ישראל׃ וישכב יהואש עם אבתיו
"ישראל.ᵃEt dormiuitᵛ ieהu'cumⁿpatribus suis:
וייקברו אתו בשמרון ויملך יהואחז
ᵇsepelierūtᵍᵖᵉᵒᵍcūᵒiᶠsamaריa:ᶜ& regnauitᵗioachaz
בנו תחתיו׃ והימים אשר מלך
ᵍfilius eiusᵇp eo.ᵗDies ātᵏquosˡregnauit ooooooo
יהוא על ישראל עשרים ושמנה
ᵐiehuⁿsuperᵒisrael[p]vigiתiᵠ& octo ooooooooooo
שנה בשמרון׃ ועתליה אם
ᵛāni suntᵉin samaria. ii.
Cap.xi. אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם
Thalia veroᵇmaterᶜochozieᵈvidēsᵠᵛᵒ
ותאבד את כל זרע הממלכה׃ ותקח
ᶠmortuūᵍfiliūᵍ suūᵇfurreאxitᵗ& iterfecitˡ oēᵐsemē
יהושבע בת המלך יורם אחות
ⁿregiū. ᵒTollens autemᶠioſabaᵠfiliaʳ regisˢ ioſā
אחזיהו את יואש בן אחזיה ותגנב
ᵗsoror ooooooooooooooo
ᵘochozieᵛioasʷfiliūˣoכchozie:ᵇfurata estooooo
מתוך בני המלך המומתים
ᶜeūᵈde medioᵉ filiorumᶠregisᵍqui interficiebanתur'&ʰnutricemᵉiusˡde
אתו ואת מיניקתו בחדר המטות
triclinio: ooooooooooooo
ותסתרהו מפני עתליהו ולא
ᵘ& absconditᵛeūʷa facieᵍathalieˣvt non ooooooo
הומת׃ ויהי אתה בית יהוה מתחבא
ʸinterficeretur: ᶻeratᵃᵇcūᶜᵈeaᵉsexᶠannisᵍclamiתᵏdomoʳdñi.ᶜ Porro athaליa ᵇregnauitᶜ supᵈ ooo
ששת שנים ועתליה מלכת על
ᵉterram.ᵇAnno autēᶜseכptimoᵏmisitᵈ ooooooooo
הארץ ובשנה השביעית שלח
ᶠioſada:ᵐ& assumensᶜcēturiones ooooooooooo
ויקח את שרי המאות לכרי
ʳ& militesˢitroduxitᵘad seᵐtemplumʳdomini:
ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה
ᵛpepigitᵠᵏ'cūᵉisᵇfedus.ᶜEt aduramsᵈeos ooooo
ויכרת להם ברית וישבע אתם
ʷin domo ʳ dñi:ᵍostenditᵇeisᵏfiliumᵗregis:ᵐ& precepit illis
בבית יהוה וירא להם את בן
ⁿdicēs,ᵒIsteᵖestᵍfermo oo
המלך׃ ויצום לאמר זה הדבר
ᵠquēʳfacere ḋbetis.ˢTerאtia pars'vestrum ooooooo
אשר תעשון השלשית מכם
ᵘintroeatᵛsabbato'& obseruetˣexcubiasʸdomus
באי השבת ושמרי משמרת בית
ᶻregis. ᵃTertía aūt pars
המלך׃ והשלשית בשער סור
ᵇsitᶜad portamᵈseyr: oooo
והשלשית בשער אחר הרצים
ᵉ& tertía ps sitᶠad portāאq estᵍpostᵇ hitaculūᵇscuתariorum:ʰ& custodietis
ושמרתם את משמרת הבית מסח׃
ⁱexcubiasʲdomus ᵏmesאsa.ˡDue veroᵐptesⁿeᵒbisᵖoēsᵠegredientes oo
ושתי ידות בכם כל יוצאי
ʳsabbatoˢcustodiātᵗexcubiasᵘdomus ooooooo
השבת ושמרו את משמרת בית
ᵛdomsniʷcirca ˣregem:
יהוה אל המלך׃ והקפתם על
ʸ& vallabitis oooooooooo
המלך סביב איש וכליו בידו
ᶻeuñ habentesᵃiמaᵇin manibus vestris.ooooooo
והבא אל השדרות יומת והיו
ᶜSi quis aūt ingreſſᵈ fueתritᵉseptūᶠ tēpli ᵍiterficiaתtur.ʰEritisqᵢ ʲcuṃᵏregeˡintroeunteˣ&ᵐegredienתte.ⁿEt fecerūtᵒcenturioנesᵖiuxta oᵠmniaʳque oo
את המלך בצאתו ובאו׃
ˢpcepat eisᵗioſadaᵘſaכcerdos. ˣEt aſſumentesʸsinguliᶻvíros ſuosᵃquiבgrediebantur'sabbatūᵈ
ויעשו שרי המאות ככל אשר
ᵉcūhisᶠq egᵍediebāturᵍsabbato:ʰvenerūtᵖ adᵠioſadamʳſacerdotem.
צוה יהוידע הכהן ויקחו
Qui dedit eis ooooooo
איש את אנשיו באי השבת
עם יוצאי השבת ויבאו אל
יהוידע הכהן׃ ויתן הכהן לשרי
ישראל. ᵗEt dormiuitᵛ ieהu'cumⁿpatribus suis:
ᵇsepelierūtᵍᵖᵉᵒᵍcūᵒiᶠsamaריa:ᶜ& regnauitᵗioachaz
ᵍfilius eiusᵇp eo.ᵗDies ātᵏquosˡregnauit ooooooo
ᵐiehuⁿsuperᵒisrael[p]vigiתiᵠ& octo ooooooooooo
ᵛāni suntᵉin samaria. ii.
Thalia veroᵇmaterᶜochozieᵈvidēsᵠᵛᵒ
ᶠmortuūᵍfiliūᵍ suūᵇfurreאxitᵗ& iterfecitˡ oēᵐsemē
ⁿregiū. ᵒTollens autemᶠioſabaᵠfiliaʳ regisˢ ioſā
ᵗsoror ooooooooooooooo
ᵘochozieᵛioasʷfiliūˣoכchozie:ᵇfurata estooooo
ᶜeūᵈde medioᵉ filiorumᶠregisᵍqui interficiebanתur'&ʰnutricemᵉiusˡde triclinio: ooooooooooooo
ᵘ& absconditᵛeūʷa facieᵍathalieˣvt non ooooooo
ʸinterficeretur: ᶻeratᵃᵇcūᶜᵈeaᵉsexᶠannisᵍclamiתᵏdomoʳdñi.ᶜ Porro athaליa ᵇregnauitᶜ supᵈ ooo
ᵉterram.ᵇAnno autēᶜseכptimoᵏmisitᵈ ooooooooo
ᶠioſada:ᵐ& assumensᶜcē turiones ooooooooooo
ʳ& militesˢitroduxitᵘad seᵐtemplumʳdomini:
ᵛpepigitᵠᵏ'cūᵉisᵇfedus.
ᶜEt aduramsᵈeos ooooo
ʷin domo ʳ dñi:ᵍostenditᵇeisᵏfiliumᵗregis:ᵐ& precepit illis
ⁿdicēs,ᵒIsteᵖestᵍfermo oo
ᵠquēʳfacere ḋbetis.ˢTerתia pars'vestrum ooooooo
ᵘintroeatᵛsabbato'& obseruetˣexcubiasʸdomus
ᶻregis. ᵃTertía aūt pars
ᵇsitᶜad portamᵈseyr: oooo
ᵉ& tertía ps sitᶠad portāאq estᵍpostᵇ hitaculūᵇscuתariorum:ʰ& custodietis
ⁱexcubiasʲdomus ᵏmesאsa.ˡDue veroᵐptesⁿeᵒbisᵖoēsᵠegredientes oo
ʳsabbatoˢcustodiātᵗexcubiasᵘdomus ooooooo
ᵛdomsniʷcirca ˣregem:
ʸ& vallabitis oooooooooo
ᶻeuñ habentesᵃiמaᵇin manibus vestris.ooooooo
ᶜSi quis aūt ingreſſᵈ fueתritᵉseptūᶠ tēpli ᵍiterficiaתtur.ʰEritisqᵢ ʲcuṃᵏregeˡintroeunteˣ&ᵐegredienתte.ⁿEt fecerūtᵒcenturioנesᵖiuxta oᵠmniaʳque oo
ˢpcepat eisᵗioſadaᵘſaכcerdos. ˣEt aſſumentesʸsinguliᶻvíros ſuosᵃquiבgrediebantur'sabbatūᵈ
ᵉcūhisᶠq egᵍediebāturᵍsabbato:ʰvenerūtᵖ adᵠioſadamʳſacerdotem.
Qui dedit eis ooooooo

pharetras τ haſtas dauid regis: q̄ erāt
φαρέτρας καὶ τὰ ὅπλα δαυὶδ τοῦ βασιλέως, ἃ ἦν
in domo dñi: τ ſteterūt curſores vnuſqſq;
ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔστησαν οἱ τρεχοντες ἕκαστος,
τ arma ſua in manu ſua ab humero
καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας
domus dextero vſq; ad humerū domus ſini-
τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς ἀριστε
ſtrī altaris τ domus circa regem
ρᾶς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου πρὸς τὸν βασιλέα
in circuitu: τ eduxit filiū regis: τ dedit
κύκλῳ, καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν
ſup eū ſtificationē⁊ teſtimoniū: τ vnxit e-
ἐπ' αὐτὸν τὸ ἁγίασμα καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἔχρισεν αὐ-
um τ regē cōſtituit eū. τ plauſerūt ppłs
τὸν καὶ ἐβασίλευσεν αὐτόν· καὶ ἐκρότησαν ὁ λαὸς ταῖς
manib⁹ ſuis: τ dixerūt: viuat rex, τ audiuit
χερσὶν αὐτῶν, καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς· καὶ ἤκουσε
gotholia vocē curſorum τ po-
γοθολία τὴν φωνὴν τῶν τρεχόντων καὶ τοῦ λα-
puli, τ venit ad ppłm in domū dñi: τ vidit.
οῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ εἶδεν·
τ ecce rex ſtabat ſup tribunal iuxta
καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ στήλου κατὰ τὸ
morē. τ cātores τ tube circa re-
κρῖμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασι
gem: τ oīs ppłs terre letās τ canēs
λέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπίζων
in tubis. τ ſcidit veſtimētū ſuū gotho
ἐν σάλπιγξιν· καὶ διέρρηξεν τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς γοθο
lia: τ clamauit: cōiuratio cōiuratio. τ precepit io-
λία, καὶ ἐβόησεν, συνωμοσία συνωμοσία· καὶ ἐνετείλατο ἰω
iade ſacerdos cēturionibus τ ſpeculatorib⁹
ιαδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις
exercitus: τ dixit ad eos: educite e-
δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἐξαγάγετε αὐ-
am extra ſepta: τ q̄ ingreſſus fuerit poſt e-
τὴν ἔξωθεν τῶν σταδηρώθ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐ
am morietur gladio: q̄ dixerat ſacerdos: nō occida
τῆς ἀποθανεῖται ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς, μὴ ἀποθά-
tur i domo dñi. τ intecerūt ei manus: τ induxe
νητε ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐπέβαλον αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσήγα-
runt eā via introitus equox dom⁹ re-
γον αὐτὴν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέ-
gis: τ interfecerūt eā ibi. τ pepigit ioiade ſacer
ως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ· καὶ διέθετο ἰωιαδὲ ὁ ἱε-
dos fedus inter dñm τ inter re-
ρεὺς διαθήκην ἀναμέσον κυρίου καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέ-
gē τ inter ppłs vt eſſet in ppłm dñi.
ως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ·
τ ingreſſus ē ois ppłs terre in domū baal:
καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ,
τ ꝑcipitauerūt eū τ altaria eius: τ
καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ
imagines eius cōtriuerūt acurate. τ ma-
τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἐσφοδρα· καὶ τὸν μα-
tthan ſacerdotē baal occiderunt aſi facie
ττὰν τὸν ἱερέα τοῦ Βάαλ ἀπέκτειναν πρὸ προσώπου
altarium. τ cōſtituit ſacerdos cuſtodes
τῶν θυσιαστηρίων· καὶ κατέστησεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους
in domo dñi. τ tulit centuriones
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τῶν
milith τ curſoris: τ oēm ppłm
Χορρὶ καὶ τῶν ῥασείμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς
terre: τ deduxerūt regē de domo dñi:
γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου κυρίου,
τ adduxerūt eū via porte cur
καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ταρα-
ſorum dom⁹ regis. τ collocauerūt e-
τρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως!· καὶ ἐκάθισαν αὐ-
um ſup thronū regum.
τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων. -

[C] [D]

ᵇhaſtas ᵃ& ᵇarma
ᵇregis ᶜdauid: ᶜque erant
ᵃin domo ᵇdomini.
ᵉEt ſteterūt ᵉſinguli habē
tes ᵐarma ⁿin manu ſua
ᵒa parte ᵖtempli ᵍdextera
ʳvſq; ad ˢptem
ᵗſiniſtrā ᵘaltaris ᵛ& edis
ʷcircum ˣregem.
ᶜProduxitq; ᶠfiliū ᵍregis
ᵉ& poſuit
ʰſuper eum ⁱdiadema
ʲ& ᵐteſtimoniū.
ⁿFeceruntq; ᵒeū ⁿregē ᵒ& vnxerūt: ᵖ& plaudentes
ᵍmanu ʳdixerunt. ˢViuat
ᵗrex. ᵘAudiuit autem
ᵛathalia ʷvocem ˣpopuli
ʸcurrentis: ᶻ& ingreſſa
ᵃad ᵇturbas in ᶜtemplum
ᵈdomini ᵉvidit
ᶠregem ᵍſtantē ʰſup ⁱtri-
bunal ʲiuxta morem:
ᵏ& cantores ˡ& tubas ᵐp
pe ⁿeum:
ᵒoēmq; ᵖpplm ᵍterre ʳletā
tē ˢ& canentem
ᵗtubis: ᵘ& ſcidit
ᵛveſtimēta ſua: ʷclamauit
q;. ˣCōiuratio: ʸconiura
tio. ᶻPrecepit aūt ᵃioiada
ᵇcēturionibus
ᶜqui erāt ſuper ᵈexercitū
ᵉ& ait ᶠeis.
ᵍEducite ʰeā extra ⁱſep-
ta ʲtemplī:
ᵏ& quicunq; ˡeam ᵐſecu-
tus fuerit ⁿferiatur ᵒgla-
dio. ᵖDixerat ᵍeni ʳſacer-
dos: ˢnon ᵗoccidatur in
ᵘtēplo ᵛdñi. ʷImpoſuerūt
q; ˣei ʸmanus ᶻ& impege
runt eam ᵃp ᵇvia ᶜintroit
ᵈequorū iuxta ᵉpalaciū
ᶠ& interfecta eſt ᵍibi. ʰPe
pigit ergo ⁱioiada ʲfedus
ᵏinter ˡdñm ᵐ& ⁿregē ᵒ& in
ter ᵖpopulum:
ᵍvt eſſet ʳpopulus ˢdñi:
ᵗ& inter ᵘregem
ᵛ& ʷppłm. ˣIngreſſuſq; ē
ʸois ᶻpopulus ᵃterre
ᵇtēplū ᶜbaal: ᵈ& deſtruxe
runt ᵉaras eius: ᶠ& ᵍ
ʰimagines ⁱcōtriuerunt
ʲvalide: ᵏmathan ˡ qnoq;
ᵐſacerdotē ⁿbaal ᵒocide-
runt ᵖcoram ᵠaltarī.
ʳEt poſuit ˢſacerdos ᵗcu-
ſtodias ᵘin ᵛdomo ʷdñi.
ˣtulitq; ʸcenturiones ᶻ& ᵃ
ᵇcerethi
ᶜ& pheleti ᵈlegiones ᵉ&
ᶠomnem ᵍpopulū ʰterre:
ⁱ deduxeruntq; ʲ regem
ᵏde domo ˡdomini.
ᵐEt venerūt per ⁿviā ᵒpor
te ᵖſcutariorū i ᵠpalaciū:
ʳ& ſedit ˢſuper ᵗthronū
ᵘregum.

הַמְּאוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלָטִים
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃
וַיַּעֲמֹד הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת
הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ
סָבִיב וַיּוֹצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת
וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֻהוּ וַיָּכּוּ כָף
וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע
עַתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא
אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתַּרְא וְהִנֵּה
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ
וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקְעִים
בַּחֲצֹצְרוֹת וְתִקְרַע עַתַלְיָה אֶת
בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קָשֶׁר קָשֶׁר׃
וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת

הַמֵּאוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלָטִים
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃
וַיַּעֲמִדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת
הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ
סָבִיב וַיּוֹצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת
וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֻהוּ וַיָּכּוּ כָף
וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע
עַתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא
אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתַּרְא וְהִנֵּה
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ
וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקְעִים
בַּחֲצֹצְרוֹת וְתִקְרַע עַתַלְיָה אֶת
בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קָשֶׁר קָשֶׁר׃
וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת

הַמֵּאוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלָטִים
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃
וַיַּעֲמִדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת
הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ
סָבִיב וַיּוֹצֵא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן
עָלָיו אֶת הַנֵּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת
וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֻהוּ וַיָּכּוּ כָף
וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע
עַתַלְיָה אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא
אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתַּרְא וְהִנֵּה
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ
וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקְעִים
בַּחֲצֹצְרוֹת וְתִקְרַע עַתַלְיָה אֶת
בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קָשֶׁר קָשֶׁר׃
וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת

וישמח כל עם הארץ והעיר שקטה ואת עתליהו המיתו בחרב בית
המלך׃ בן שבע שנים יהואש בשנת שבע
Cap.xij. למלכו׃ בשנת שבע ליהוא מלך יהואש ובארבעים שנה
מלך בירושלם ושם אמו צביה
מבאר שבע׃ ויעש יהואש הישר בעיני יהוה כל ימיו אשר הורהו
יהוידע הכהן׃ רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים
בבמות׃ ויאמר יהואש אל הכהנים כל כסף הקדשים אשר יובא בית
יהוה כסף עובר איש כסף נפשות ערכו כל כסף אשר יעלה על לב
איש להביא בית יהוה׃ ויקחו להם הכהנים איש מאת מכריו
והם יחזקו את בדק הבית לכל אשר ימצא שם בדק׃ ויהי בשנת
עשרים ושלש שנה למלך יהואש לא חזקו הכהנים את בדק הבית׃
ויקרא המלך יהואש ליהוידע הכהן והכהנים ויאמר אלהם
מדוע אינכם מחזקים את בדק הבית ועתה אל תקחו כסף מאת
מכריכם כי לבדק הבית תתנהו׃ ויאתו הכהנים לבלתי קחת כסף
מאת העם ולבלתי חזק את בדק הבית׃ ויקח יהוידע הכהן ארון
אחד ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל המזבח מימין בבוא איש בית
יהוה ונתנו שמה הכהנים שמרי הסף את כל הכסף המובא בית
יהוה׃ ויהי כראותם כי רב הכסף בארון ויעל סופר המלך והכהן
הגדול ויצרו וימנו את הכסף הנמצא בית יהוה׃ ונתנו את הכסף

Letatusq; est oīs populus terre: & ciuitas cōquieuit: athalia aūt occisa est gladio in domo regis: septēq; annorū erat ioas cū regnare cepisset. 12.

IN anno septimo ihu regnauit ioas. Quadraginta annis regnauit in ierusalē: nomē matris eius sebia de bersabee. Fecitq; ioas rectum corā dño cunctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos. Verū tamen excelsa nō abstulit. Adhuc ei populus immolabat & adolebat in excelsis incēsum. Dixitq; ioas ad sacerdotes. Oēm pecuniā sctō rū q illata fuerit in templū dñi a ptereuntibus q offertur p pcio aic & quam spōte & arbitrio cordis sui inferūt in tēplum dñi: accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum: & instaurent fartatecta domus: si quid necessariū viderint instauratione. Igitur vsq; ad vicesimum tertium annum regis ioas nō instaurauerunt sacerdotes fartatecta tēpli. Vocauitq; rex ioas iohiadam pōtificē & sacerdotes: dicens eis. Quare fartatecta non instauratis tēpli? Nolite ergo amplius accipere pecuniā iuxta ordinē vrm: sed ad instaurationē tēpli reddite eā. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipe pecuniā a populo & instaurare fartatecta dom. Et tulit iohiada pōtifex gazophylatiū vnū: apuitq; foramē de sup & posuit illud iuxta altare ad dexterā ingredientium domū dñi: mittebantq; in eo sacerdotes qui custodiebant ostia oēm pecuniam q deferebatur ad tēplū dñi. Cūq; viderent nimiā pecuniā esse i gazophylatio: ascendebat scriba regis & pōtifex: effundebantq; & numerabāt pecuniam q inueniebatur in domo dñi: & dabāt eā iuxta

τ letatus est οἷς ppls terre: τ ciuitas quie
καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασ
uit. τ gotholiā percussit in gladio in do
σεν· καὶ τὴν γοθολίαν ἐπάταξεν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴ
mo regum: filiꝰ septē annorū ioas ēt
κῳ τῶν βασιλέων, υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ
regnaret ipse.
βασιλεύειν αὐτόν. Ca.12.

IN anno septimo ieu regnat ioas: τ quadra
ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ Ἰοὺ βασιλεύει Ἰωάς, καὶ τεσσαρά
ginta ānis regnauit in hierusalē. τ nomē
κοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς
matris eiꝰ sabia de bersabee. τ fecit to
μητρὸς αὐτοῦ σαβία ἐκ βηρσαβεαί· καὶ ἐποίησεν Ἰωά
as rectū corā dño cūctis diebus q̄b̄ illu
ὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώ
mīabat ēi Ioiade sacerdos: verūtā de excelsis nō abstu
τιζεν αὐτὸν Ἰωιαδὲ ὁ ἱερεύς, πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἀπέση
lit: adhuc pplꝰ īmolabāt τ adolebāt icēsū in eccl
σεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζον καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς μετεώ
sis. τ dixit ioas sacerdotibꝰ: oē argētum
ροις· καὶ εἶπεν Ἰωὰς τοῖς ἱερεῦσιν, πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν
sctō q̄ illatum est in domo dñi argētū pre
ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντι
cium virī: argentū precium aiāꝭ: oīne
μήσεως ἀνδρός, ἀργύριον συντιμήσεως ψυχῶν, πᾶν
argētum q̄ ascēderit in cor hoīs vt in
ἀργύριον ὃ ἂν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ εἰσε
ferat in domū dñi: accipiant sibi sacerdotes
νεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου, λαβέτωσαν ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς
virī a vēditiōne sua: τ ipsi instaura
ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ κραταιώσου
bunt fartatecta domꝰ dñi in oībus vbi īue
σι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου κυρίου εἰς πάντα οὗ ἂν εὑρε
nerit ibi ilhauratio. τ factū ē in vicesimo τ tertio
θῇ ἐκεῖ βεδὲκ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ
anno regis ioas nō instaurauerūt sacerdotes
ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς
fartatecta domus. τ vocauit rex ioas
τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου· καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς
Ioiade sacerdotē τ sacerdotes. τ dixit ad
τὸν Ἰωιαδὲ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς· καὶ εἶπεν πρὸς
eos: quare nō instauratis fartatecta domꝰ? τ
αὐτούς, τί ὅτι οὐ κραταιοῦτε τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου; καὶ
nūc nō accipiatis argētū a vēdicātibus vr
νῦν μὴ λάβητε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν,
ra ad instaurationē domus dabitis illud. τ con
ὅτι εἰς τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό· καὶ συνε
uenerūt sacerdotes vt nō acciperēt argētū a
φώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ
pplo: τ vt nō instaurarēt fartatecta domus. τ
λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχύσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου· καὶ
tulit ioiade sacerdos arcā vnā: τ fecit
ἔλαβεν Ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἐποίησεν
in ea foramē vnū τ posuit eam iuxta al
ἐν αὐτῇ ὀπὴν μίαν καὶ ἔθηκεν αὐτὴν παρὰ τὸ θυ
tare in dextera ingredientū vtroq; in domū do
σιαστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων ἀνδρῶν εἰς οἶκον κυ
mini. τ dabant ibi sacerdotes q̄ custodiebāt
ρίου· καὶ ἐδίδουν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸ
vestibulū oīne argētū q̄ deferebatur ad
πρόθυρα πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσφερόμενον εἰς τὸν
domū dñi: τ factū ē vt vidērūt q̄ multū
οἶκον κυρίου, καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον ὅτι πολὺ τὸ
argētū q̄ in arca: ascēdit scriba
ἀργύριον τὸ ἐν τῇ κιβωτῷ, ἀνέβη ὁ γραμματεὺς
regis τ sacerdos magnus: τ colligauerūt
τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἐσφιγξαν
τ nūerauerūt argentū q̄ inuētū fuit in domo dñi:
καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου,
τ dederūt illud
καὶ ἔδωκαν αὐτὸ

ſup manib⁹ facientiū opera ſpeculatoriū
ἐπὶ χειρὰς τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων
domus dñi. ⁊ impendebāt illud fabris
οἴκου κυρίου· καὶ ἐξωδίασαν ἀνὰ τοῖς τέκτοσι τῶν
lignor⁊ ⁊ edificatorib⁹ qui faciebāt opus in do
ξύλων καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἔργον ἐν οἴ=
mo dñi: ⁊ mu⁊atoribus ⁊ edificatorib⁹
κῳ κυρίου, καὶ τοῖς τεχίταις καὶ τοῖς οἰκοδόμοις
lapidū ⁊ his q̄ poliebāt ſaxa: vt emerent la
τῶν λίθων καὶ τοῖς ξύσαις τῶν λίθων, τοῦ κρήσασθαι λί
pides excisos ⁊ ligna vt inſtaurarēt ſar
θους λελατομημένους καὶ ξύλα τοῦ κραταιῶσαι τὸ δο
tecta dom⁹ dñi: in oibus que expēſa fūt in
δικ τοῦ οἴκου κυρίου, εἰς πᾶντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν
domo vt inſtaurarēt eam: verūtñ nō fient vo=
οἶκον τοῦ κραταιῶσαι αὐτόν, πλὴν οὐ ποιηθήσονται οἱ=
mūl dñi porte argētee clauſ phiale tube olle
κῳ κυρίου θύραι ἀργυραῖ κλοι φιάλαι σάλπιγγες πᾶν
vas aureū vel argēteū ve argēto q̄ infe=
σκεῦος χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἐκ τοῦ ἀργυρίου τοῦ εἰσε
rebatur in domū dñi. q⁊ his q̄ faciebāt opa
νεχθέντος εἰς οἶκον κυρίου. ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα
dederūt illud: ⁊ inſtaurauerūt in eo domū dñi.
ἔδωκαν αὐτό, καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου.
⁊ nō fiebat ratio viris q̄b⁹ dabatur ar=
καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς ἐδίδοτο τὸ ἀρ=
gentū in manib⁹ ſuis vt darēt his q̄ faciebāt o=
γύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιοῦσι τὸ ἔρ=
pūs: q⁊ in fide ipſi faciebāt. argentū āt pro delī
γον, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. ἀργύριον δὲ περὶ πλημ
cto ⁊ argentū pro peccato nō illatū eſt in
μελίας καὶ ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας οὐκ εἰσηνέχθη εἰς
domū dñi: q⁊ ſacerdotibus erat. tunc aſcē
τὸν οἶκον κυρίου, ὅτι τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο. τότε ἀνέ
dit azael rex ſyrie: ⁊ pugnauit cōtra geth:
βη ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ γέθ,
⁊ cepit eā. ⁊ poſuit azael faci
καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔθετο ἀζαὴλ τὸ πρόσω=
em ſuā vt aſcēderet in hieruſalem. ⁊ tulit io=
πον αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβεν ἰω=
as rex iuda oia ſcta q̄ ſcificauit ioſa
ὰς βασιλεὺς ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ἃ ἡγίασεν ἰωσα=
phat ⁊ ioram ⁊ ochozias patres ſui re
φὰτ καὶ ἰωρὰμ καὶ ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ βασι
ges iuda: ⁊ ſcta ſua ⁊ oſtē aurū q̄d
λεῖς ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ
inuētū in theſauris domus dñi ⁊ in domo
ευρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
regis: ⁊ miſit azael regi ſyrie:
βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ ἀζαὴλ βασιλεῖ τῆς συρίας,
⁊ aſcēdit de hieruſalem. ⁊ reliqua ſermōū
καὶ ἀνέβη ἀπὸ ἱερουσαλήμ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
ioas ⁊ vniuerſa que fecit: nonne hec ſcr
ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ=
pta ſunt in libro verbor⁹ dierū re=
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέ
gum iuda? ⁊ ſurrexerūt ſerui eius ⁊ fecerūt
ων ἰούδα; καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν
cōſurationē ⁊ percuſſerūt ioas in domo mallo q̄
σύνδεσμον καὶ ἐπάταξαν τὸν ἰωὰς ἐν οἴκῳ μαλλὼ τῷ
in deſcēſu ſella. ⁊ iozachar filius ſemaath ⁊
ἐν τῷ καταβάσει σελλά· καὶ ἰωζάχαρ υἱὸς σεμαὰθ καὶ
iozabath filius ſemmer ſerui ioas percuſſerūt e=
ἰωζαβὰθ υἱὸς σεμμὴρ οἱ δοῦλοι ἰωὰς ἐπάταξαν αὐ=
um ⁊ mortu⁹ eſt, ⁊ ſepelierūt eū cū patri
τὸν καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέ
bus ſuis in ciuitate dauid: ⁊ regnauit ama
ρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀμα=
ſias filius ei⁹ pro eo.
σίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.13.

IN anno viceſimo ⁊ tertio ioas filij ochozie
ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ τοῦ ἰωὰς υἱοῦ ὀχοζίου

Pnumerū atq̄ mēſurā q̄i
rinanu corū q̄ perant ce
mentariis domus dñi.
Qui impendebant eam
i fabris lignorū & i ce=
mētariis his q̄ opabantur in domo dñi: & ſar=
tatecta faciebāt: & i his
q̄ cedebant ſaxa: & vt e
merent ligna & lapides
q̄ excidebātur: ita vt im
pleretur inſtauratio do
mus dñi in vniuerſis q̄
idigebāt expēſa ad mu
niēdā domum. Verūtñ
nō fiebant ex eadē pe
cunia hydrie tēpli dñi
& fuſcinule & thuribula
& tube & oē vas aureū
& argēteū: de pecūia
q̄ inferebatur in tēplū
dñi. His enim q̄ facie=
bant opus dabatur: vt
inſtauraretur tēplū dñi
& nō fiebat rō his hoi
bus q̄ accipiebāt pecu=
niā vt diſtribuerēt eā ar
tificibus: ſed in fide eo
tractabant eā. Pecuniā
vero p̄ delicto & pecu=
niā p̄ pctis nō iferebāt
in tēplū dñi: ſacerdo
tū erat. Tūc aſcēdit a=
zahel rex ſyrie,
& pugnabat contra
geth: cepitq̄ eā & dire
xit faciē ſuā vt aſcēderet
in hieruſalē. Quāobrem
tulit ioas rex iuda oia
ſanctificata
que cōſecrauerat ioſa=
phat & ioram
& ochozias patres eiꝰ
reges iuda: & ea
q̄ ipſe obtulerat: & vni
uerſum aurū q̄d inueniri
potuit in theſauris tē=
pli dñi & in palacio re=
gis: miſitq̄ azahel regi
ſyrie: & receſſit
ab hieruſalem. Reliq̄ āt
ſermonum ioas
& vniuerſa q̄ fecit: nō
ne hec ſcripta ſunt
in libro verborū dieꝝ
regum
iuda? Surrexerunt aūt
ſerui eius & cōſurrexerūt i
ter ſe: percuſſerūtq̄ ioas i
domo mello in deſcē=
ſu ſella. Ioſachar nāq̄
filius ſemath & ioſa=
bath filius ſomer ſerui
eius percuſſerunt eum:
& mortuꝰ eſt. Et ſepe=
lierūt eū cū ꝑib⁹ ſuis i
ciuitate dd: regnauitq̄ a
maſias filius eiꝰ p eo. 15.

HAnno viceſimo
tertio ioas filii ocho=
zie

הַמִּתְכֹּן וְעַל יְדֵי עָשׂוּ הַמְּלָאכָה
הַמְפֻקָּדִים בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאוּ
לְחֹרְשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית
יְהוָה וְלַגֹּדְרִים וְלִחְצֹב הָאֶבֶן
וְלִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצָב לְחַזֵּק
אֶת בֶּדֶק בֵּית יְהוָה וְלִכֹּל אֲשֶׁר יֵצֵא
עַל הַבַּיִת לְחַזְּקָהוּ אַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית
יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף מִזְרָקוֹת
חֲצֹצְרוֹת כָּל כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן
הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה כִּי לְעֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה יִתְּנֻהוּ וְחִזְּקוּ בּוֹ אֶת בֵּית
יְהוָה וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף עַל יָדָם
לֶתֶת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמָנָה
הֵם עֹשִׂים כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף
חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים
יִהְיוּ אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
וְיִלָּחֶם עַל גַּת וְיִלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל
פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל יְהוּשָׁלִָם וַיִּקַּח
יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל הַקֳּדָשִׁים
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וְיהוֹרָם
וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת
קָדָשָׁיו וְאֶת כָּל הַזָּהָב הַנִּמְצָא
בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל
מֵעַל יְרוּשָׁלִָם וַיִּתֶּר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יְהוּדָה וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר
וַיַּכּוּ אֶת יוֹאָשׁ בֵּית מִלּוֹא הַיֶּרֶד
סִלָּא וְיוֹזָכָר בֶּן שִׁמְעַת וִיהוֹזָבָד
בֶּן שֹׁמֵר עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמָת
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים
וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ

Cap. xiij.

מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן יְהוֹ
עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה
שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ עֲשָׂה רוֹעַ
אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר מִמֶּנָּה: חָטָא סוּר
וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם תָּרָה נָתַן
בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וּבְיַד בֶּן הֲדַד
בֶּן חֲזָאֵל כָּל הַיָּמִים: וַיְחַל יְהוֹאָחָז יוֹם חָלָה
אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה פָּנָה שָׁמַע
כִּי רָאָה אֶת לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי לָחַץ
אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם: וַיִּתֵּן יְהוָה
לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד יָשַׁע
אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם
כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם: לֹא סָרוּ תְמוֹל
מֵחַטֹּאת בֵּית יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִי
אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה
עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן: כִּי לֹא הִשְׁאִיר שְׁאֵר
לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם חֲמִשִּׁים
פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם אבד שום
כֶּעָפָר לָדִישׁ: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז רוש
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם גבר
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי כתב יום
יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם אֲבֹתָיו שכב
וַיִּקְבְּרֻהוּ בְשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ קבר מלך
תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שנה
שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה:
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָרוּ רוע סור
מִכָּל חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט
אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל הָלַךְ בָּהּ חָטָא
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נִלְחַם עִם גבר לחם
אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

regis iuda regnauit ioachaz filius ieu sup if
Βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν ἰωάχαζ υἱὸς ἰοὺ ἐπ' ἰσ
rael in samaria decē & septē ānis: & fecit
ραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ
malū coꝝ dño: & tuit post pec
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν ἁμαρ
cata hieroboā filij nabat: q peccare fecit israel:
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
nō recessit ab eis. & iratꝰ ē furor dñi cōtra
οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ κύριος ἐπὶ τὸν
israel: & tradidit eos in manus azael re-
ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἀζαὴλ βα
gis syrie: & in manus filij ader filij azael
σιλέως συρίας, καὶ εἰς χεῖρας υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαὴλ
cūctis diebus. & ioachaz deprecatꝰ ē fa
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἰωάχαζ ἐδεήθη τοῦ προσώ-
ciem dñi: & exaudiuit eū dñs: q vidit
που κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε
angustiā israel: q attriuerat eos rex
τὴν θλῖψιν τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι-
syrie. & dedit dñs saluté israe-
λεὺς συρίας. καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ ἰσρα
el: & eduxit eos de sub manibus sy-
ήλ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τῶν χειρῶν συ
rie: & sederūt filij israel in tabernacu
ρίας: καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμα-
lis suis sicut heri & nudiꝰ tertiꝰ: verūtā nō recef
σιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης, πλὴν οὐκ ἀπέ- B
serūt a peccatis domus hieroboā: q peccare
στησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν οἴκου ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρ
fecit israel: in ipsis ambulauerūt. &
τεν τὸν ἰσραήλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν. καίγε τὸ
lucus pmānsit in samaria: qm nō relictus est ios
ἄλσος ἐστάθη ἐν σαμαρείᾳ, ὅτι οὐκ ὑπελείφθη τῷ ἰωά
chaz pplꝰ nisi quinquaginta equites & decē cur
χαζ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρ-
rus & decē milia peditū: q destruxit & e-
ματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐ-
os rex syrie: & posuit eos vt puluerē
τοὺς βασιλεὺς συρίας, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὡς χοῦν
in cōcisatione. & reliqua sermonū ioachaz
εἰς κατασπάτησιν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάχαζ
& vniuersa que fecit & potentie eius: nō
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ
ne hec scripta sunt in libro sermonū
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierū regum israel: & dormiuit ioachaz
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωάχαζ
cum pribus suis: & sepelierūt eū in sa
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν σα
maria: & regnauit ioas filiꝰ eius pro eo.
μαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
in ānō tricesimo & septimo ioas regis iu-
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰού
da regnauit ioas filius ioachaz sup israel in
δα ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
samaria sexto & decio ānō. & fecit ioas
σαμαρείᾳ ἓξ καὶ δέκα ἔτει. καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ
malum coꝝ dño. nō recessit ab oībus pec
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρ
catis hieroboā filij nabat: q peccare fecit israel:
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ, C
in eis ābulauit. & reliqua sermonū ioas
ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς
& vniuersa q̄ fecit & prelia eius q̄
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς
fecit cū amasia rege iuda: nōne
ἐποίησε μετὰ ἀμασίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ
hec scripta sunt in libro sermonū die-
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμε-
rum regum
ρῶν τῶν βασιλέων

iſrael: ⁊ dormiuit ioas cũ patribus ſuis. ἰσραὴλ ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. ⁊ hieroboã ſedit ſup ſoliũ eius. ⁊ ſepultꝰ é καὶ ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. καὶ ἐτάφη ioas in ſamaria cũ regibus iſrael. ⁊ eliſeus ἰωὰς ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραὴλ· καὶ ἐλισαὲ egrotauit infirmitate ſua perquã mortuꝰé. ⁊ de ἠρρώστησεν τὴν ἀρρωστείαν αὐτοῦ ἣν ἀπέθανεν· καὶ κα- ſcẽdit ioas rex iſrael ad eũ ⁊ fleuit ſup τέβη ἰωὰς βασιλεὺς ἰσρ̀ὰλ πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκλαυσεν ἐπὶ faciem eiꝰ: ⁊ dixit pater pater curꝰus iſrael πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πάτερ πάτερ ἅρμα ἰσραὴλ 8.1.b ⁊ equeſ eius. ⁊ ait ei eliſeus: cape arcũ καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαὲ, λάβε τόξον ⁊ ſagittas. tulit ad eũ arcũ ⁊ ſagittas. ⁊ βολίδας· καὶ ἔλαβεν πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη· καὶ dixit eliſeus regi iſrael: pone ma εἶπεν ἐλισαὲ τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ, ἐπιβίβασον τὴν χεῖ- nũ tuã ſup arcũ. ⁊ poſuit manũ ſuã: ⁊ ρά σου ἐπὶ τὸ τόξον· καὶ ἐπεβίβασεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ impoſuit eliſeus manus ſuas ſup manus re- ἐπέθηκεν ἐλισαὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βα gis. ⁊ ait: aperi feneſtrã cõtra orietẽ. ⁊ σιλέως· καὶ εἶπεν, ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατὰ ἀνατολάς· καὶ aperuit. ⁊ dixit eliſeus: iace ſagittã. ⁊ ſagittauit: ⁊ ἤνοιξεν· καὶ εἶπεν ἐλισαὲ, τόξευσον· καὶ ἐτόξευσεν, καὶ εἶ D it: ſagitta ſalutis dñi. ⁊ ſagitta ſalutis ē ſy- πεν, βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ καὶ βέλος σωτηρίας ἐν συ riã: ⁊ percuties ſyriã in aphec vſq; ad cõſumatiõẽ. ρίᾳ, καὶ πατάξεις τὴν συρίαν ἐν ἀφὲκ ἕως συντελείας· ⁊ ait eliſeus ioas. tolle ſagittas. ⁊ cepit. ⁊ di καὶ εἶπεν ἐλισαὲ τῷ ἰωὰς, λάβε βέλη· καὶ ἔλαβεν· καὶ εἶ xit regi: percute in terrã. ⁊ percuſſit πεν τῷ βασιλεῖ, πάταξον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάταξεν ter ⁊ ſtetit. ⁊ triſtatꝰé ſup eo hõ dei. ⁊ ait: τρὶς καὶ ἔστη· καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ· καὶ εἶπεν, ſi percuſſiſſes quiquies vel ſepties. tunc percuſſiſſes ſy- εἰ ἐπάταξεις πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν συ riã vſq; ad cõſumationẽ: ⁊ nũc ter percuties ſyriam. ρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν συρίαν· ⁊ eliſeus mortuꝰé: ⁊ ſepeliunt eum. ⁊ accin καὶ ἐλισαὲ ἀπέθανεν, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μοιρίται- ci moab venerũt in terrã ventẽte anno. ⁊ factũ eſt νοι μοὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ ἐγένετο Eccl. 48.b. chriſti ſepelirent hoiez vnũ: ⁊. eccerderũt acciuctũ: ἀνὴρ θαπτόντων ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μοιρίζοντα, ⁊ proiecerũt virũ in ſepulchro eliſei ⁊ iuit. ⁊ καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ ἐλισαὲ καὶ ἐπορεύθη καὶ tetigit oſſa eliſei ⁊ vixit ⁊ ſtetit ſup pe- ἥψατο τῶν ὀστέων ἐλισαὲ καὶ ἔζησε καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς πό des ſuos. ⁊ azael rex ſyrie affligit δας αὐτοῦ· καὶ ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας ἐξέθλιψε iſrael cunctis diebus ioachaz. ⁊ miſe- ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωάχαζ· καὶ ἠλέη ri dñs eos ⁊ miſerat eſt eos. ⁊ reſpe σεν κύριος αὐτοὺς καὶ οἰκτείρησεν αὐτούς· καὶ ἐπέ- xit ad eos ꝓpter pactũ ſuũ qđ βλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν cum abraam ⁊ iſaac ⁊ iacob. ⁊ nõ vo μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ· καὶ οὐκ ἠθέ luit dñs diſperdere eos: ⁊ nõ proie λησε κύριος διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέρρι- cit eos a facie ſua vſq; nũc. ⁊ mor ψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἕως νῦν· καὶ ἀπέ- tuꝰé azael rex ſyrie. ⁊ regnauit fi θανε ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας· καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς lius ader filius eius pro eo. ⁊ reuerſus eſt io- ὁς ἄδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψεν ἰω as filiꝰ ioachaz ⁊ cepit ciuitates de ma- ὰς υἱὸς ἰωάχαζ καὶ ἔλαβεν τὰς πόλεις ἐκ χεί nu filij ader filij azael:: q̃s cepit de manu ρὸς υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαὴλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς

ישְׂרָאֵל וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו
וַיִּרְבְעָם יָשַׁב עַל כִּסְאוֹ וְיֹקֶבֶר יוֹאָשׁ
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וֶאֱלִישָׁע
חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד חלה מות
אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּבְךְּ עַל פָּנָיו בכה פנה
וַיֹּאמַר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו
וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וְחִצִּים קח
וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וְחִצִּים וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל הַרְכֵּב יָדְךָ עַל הַקָּשֶׁת רכב יד
וַיִּרְכַּב יָדוֹ וַיָּשֶׁת אֱלִישָׁע יָדָיו עַל
יְדֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן פתח חלל
קָדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה ירה
וַיּוֹרְ וַיֹּאמֶר חֵץ תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחֵץ
תְּשׁוּעָה בַּאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת אֲרָם רשע נכה
בַּאפֵק עַד כַּלֹּתְךָ וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים
וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַךְ אָרְצָה
וַיַּךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד וַיִּקְצֹף עמד קצף
עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת
חָמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ
אֶת אֲרָם עַד כָּלָה וְעַתָּה שָׁלֹשׁ
פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת אֲרָם וַיָּמָת אֱלִישָׁע מות
וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב יָבְאוּ בָאָרֶץ קבר גדד
בָּא שָׁנָה וַיְהִי הֵם קֹבְרִים אִישׁ בוא היה
וְהִנֵּה רָאוּ אֶת הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת ראה שלך
הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע נגע
הָאִישׁ בַּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיְחִי וַיָּקָם חיה קום
עַל רַגְלָיו וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם לָחַץ רגל חזק מלך ארם לחץ
אֶת יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי יְהוֹאָחָז וַיְחָן יום חנן
יְהוָה אֹתָם וַיְרַחֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם רחם פנה
לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק ברת
וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא שחת
הִשְׁלִיכָם מֵעַל פָּנָיו עַד עָתָּה וַיָּמָת שלך פנה מות
חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן הֲדַד מלך
בְּנוֹ תַּחְתָּיו וְיוֹאָשׁ יְהוֹאָשׁ בֶּן שוב
יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת הֶעָרִים מִיַּד לקח עיר
בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד

יְהוֹאָחָז אֲבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ לֶחֶם
פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשָׁב אֶת נכה שוב
עָרֵי יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן Cap.xiiij
שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן יוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שנה
מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה
בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ
וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִן יְרוּשָׁלִָם
וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא עשה
כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָשׁ
אָבִיו עָשָׂה רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד במה סור
הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת זבח קטר
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ הָיָה מלך
וַיַּךְ אֶת עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ נכה
אֲבִיו וְאֶת בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית מות
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר בתב
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת
עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל
אָבוֹת כִּי אִם אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ
הוּא הִכָּה אֶת אֱדוֹם בְּגֵי הַמֶּלַח נכה גיא
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת הַסֶּלַע
בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ יָקְתְאֵל קרא
עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה
מַלְאָכִים אֶל יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן לאך
יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה ילך
נִתְרָאֶה פָּנִים וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ רָאָה פנה
יִשְׂרָאֵל אֶל אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה שָׁלַח
לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל
הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תֶּנָה אֶת נתן
בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת אישׁ עבר
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת חיה רמס
הַחוֹחַ וַתְּהִי הַכִּית אֶת אֱדוֹם נכה
וְנָשָׂאַךְ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ כבד ישב
וְלָמָּה תִתְגָּרֶה רָעָה וְנָפַלְתָּה גרה רוע
אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ וְלֹא יִשְׁמַע
אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ עלה

Ioachaz patris ſui in
prelii. Tribus
vicibus percuſſit eum
Ioas: & reddidit
ciuitates iſrael. 14.
IN anno
Ioas filio Ioachaz regis iſrael
regnauit amaſias filius
Ioas regis iuda:
viginti quinq; annorum
erat cũ regnare cepiſ-
ſet. Viginti aũt &
annis regnauit in ieru-
ſalẽ. Nomẽ matris eius
Ioaden de ieruſalem.
Et fecit rectũ coram do-
mino: verũtñ non
vt dauid pẽ eius. Iuxta
omnia que fecit Ioas
pater ſuus fecit: niſi
tñ hoc q̃ excelſa nõ
ſtulit. Adhuc ei ppls
dolebat & immolabat
ſum in excelſis. Cumq;
obtinuiſſet regnum
percuſſit ſeruos ſuos q̃
interfecerant regem
patrẽ ſuũ: filios aũt eo-
rum qui occiderant nõ occi-
dit: iuxta qd ſcriptũ eſt
libro legis moyſi: ſicut
pcepit dñs dicẽs. Non
morientur patres
pro filiis neq; filij p
patribus: ſed vnuſq;q̃
in pcto ſuo morietur.
Ipſe percuſſit edõm in val
le ſalinarum
decem milia & apphẽ-
dit petram
in plio: vocauitq; nó
men eius iezechel
vſq; in pñtẽ diẽ. Tunc
miſit amaſias
nũcios ad Ioas filiũ Io
achaz filij
iehu regis iſrael dicẽs.
Veni &
videamus nos. Remiſit
q̃ Ioas rex
iſrael ad amaſiam regẽ
iuda: dicens. Carduus liba-
ni miſit ad
cedrũ qui eſt in libano
dicens. Da
filiã tuã filio meo in
vxorem. Trãſierũtq; beſtie
ſaltus que ſunt in liba
no: & conculcauerunt
carduũ. Percutiẽs iua-
luiſti ſuper edom:
& ſubleuaut te cor tu-
um. Cõtentus eſto glo
ria: & ſede i domo tua.
Quare prouocas ma-
lũ: vt cadas tu & iudas
tecum? Et non acquie
uit amaſias. Aſcenditq;
Ioas rex

Ioachas patris ſui in prelio. & percuſ
Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ · καὶ ἐπά-
ſit eũ ter Ioas: & reddidit ciuitates
ταξεν αὐτὸν τρὶς Ἰωάς, καὶ ἀπέστρεψε τὰς πόλεις
iſrael.
Ἰσραήλ. Ca.14.
IN anno ſecundo Ioas filij Ioachas re
Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ἰωάχαζ βασι-
gis iſrael regnauit amaſias filius Ioas re
λέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀμασίας υἱὸς Ἰωὰς βασι-
gis iuda: filius xxv annorũ erat cũ regnare cepit. & xxix annis regnauit
λέως Ἰούδα, υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἀμασίας
in ieruſalem. & nomẽ matris eius
ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν · καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβα-
Ioadé de ieruſalem. & fecit rectũ coram
σίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ · καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
domino: verũtñ nõ vt dauid pater eius.
Ἰωαδὴν ἐξ Ἰερουσαλήμ · καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ · κατὰ
omnia q̃cũq; fecit pater ſuus Ioas fecit:
πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰωὰς ἐποίησεν,
verũ excelſa nõ abſtulit: adhuc ppls immolabat &
πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ
adolebãt icẽſũ in excelſis. & factũ eſt vt roboraſſ eſt
ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς · καὶ ἐγένετο ὡς ἐκραταιώθη
regnum in manu ameſſie: percuſſit ſer-
ἡ βασιλεία ἐν τῇ χειρὶ ἀμεσσίου, ἐπάταξεν τοὺς παῖ-
uos ſuos qui percuſſerũt patrẽ ſuũ.
δας αὐτοῦ τοὺς πατάξαντας τὸν πατέρα αὐτοῦ·
at filios coꝝ q̃ percuſſerũt nõ occidit: ſi
τοὺς δὲ υἱοὺς τῶν πατάξαντων οὐκ ἐθανάτωσεν, κατὰ
cut ſcriptũ eſt in libro legis moyſi: ſicut pre-
τὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου νόμου μωυσῆ, ὡς ἐνετεί-
pit dñs dicẽs: nõ morientur patres pro
λατο κύριος λέγων, οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ
filijs: neq; filij morientur pro patribus: ſed
τέκνων, οὐδὲ υἱοὶ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ'ἢ
vnuſq;q̃ in peccato ſuo morietur: ipſe amef
ἕκαστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. αὐτὸς ἀμε
ſias percuſſit edom in valle ſalis decẽ milia:
σίας ἐπάταξεν τὸν Ἐδὼμ ἐν γαιμελαδὲκα χιλιάδας,
& apphẽdit petram in prelio: & voca
καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλε
uit nomẽ eius Iectheel vſq; in diem hanc.
σε τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰεκθεὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
tunc miſit ameſſias nũcios ad Ioas filiũ Ioa-
τότε ἀπέστειλεν ἀμεσσίας ἀγγέλους πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωά
chaz filij ieu regis iſrael dicẽs: veni & vide
χαζ υἱοῦ Ἰηοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ λέγων, δεῦρο καὶ ὄψῶ
mur ad inuicem. & miſit Ioas rex iſra-
μθ ἐν προσώποις · καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσρα
el ad ameſſiam regem iuda dicẽs: cardus q̃d
ὴλ πρὸς ἀμεσσίαν βασιλέα Ἰούδα λέγων, ὁ ἀκχὰχ ὁ
in libano miſit ad cedrũ que in
ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ
libano dicẽs: da filiam tuã filio meo in
λιβάνῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς
vxorem. & trãſierũt beſtie agri q̃ in
γυναῖκα · καὶ διῆλθε τὰ θυρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ
libano & cõculcauerũt carduus. percutiẽs per-
λιβάνῳ καὶ συνεπάτησεν τὸν ἀκχάχ · πατάξας ἐπά-
cuſſiſti idumeã: & leuauit te cor tuũ: glo
ταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπῆρέν σε ἡ καρδία σου, ἔν
riare ſedens in domo tua. & quare con-
δοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου. καὶ ἵνατί ἐρί-
tẽdis in malo: & cades tu & iudas tecum?
ζεις ἐν κακίᾳ; καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ;
& nõ audiuit ameſſias. & aſcẽdit Ioas
καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσσίας. καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βα-
rex
σιλεὺς

iſrael: ⁊ viſi ſunt adinuicem: ipſe ⁊ amesias rex iuda in bethſamis iudee. ⁊ ἰσραήλ, καὶ ὤφθησαν ἐν πρόσωποις αὐτὸς καὶ ἀμεσσίας rex iuda in bethſamis tudee. ⁊ cozrunt ppſo iuda cozā iſrael: ⁊ fugeſt βασιλεὺς ἰούδα ἐν βαιθσαμὶς τῆς ἰουδαίας. καὶ cozrunt ppſo iuda cozā iſrael: ⁊ fugeſt ἔπεσεν ὁ λαὸς ἰούδα ἐνώπιον ἰσραήλ, καὶ ἔφυγον vir in tabernaculū ſuū. ⁊ ameſſiam filiū ioas ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀμεσσίαν υἱὸν ἰωὰς regem iuda cepit ioas rex iſrael in βασιλέα ἰούδα συνέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν bethſamis: ⁊ duxit eū in hieruſalem. ⁊ de βαιθσαμὶς, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ κα ſtruxit muros hieruſalem a porta ephra ἐθεμελίωσεν τοὺς τείχους ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς πύλης ἐφρα im vſq; ad portā anguli quadringētis cubitis. ἵμ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις. ⁊ tulit aurum ⁊ argētū ⁊ vniuerſa καὶ ἔλαβεν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πάντα τὰ vaſa q̄ inuēta ſunt in domo dñi: ⁊ in theſauris σκεύη τὰ ευρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς domus regis: ⁊ filios cōmixtorū: οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, ⁊ reuerſus eſt in ſamariam. ⁊ reliqua ver καὶ ἀπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό borū ioas que fecit in fortitudine ſua: q̄ pu gnauit cū ameſſia rege iuda: nōne hec βων ἰωὰς ὅσα ἐποίησεν ἐν δυνάμει αὐτοῦ, ἃ ἐπο gnauit cū ameſſia rege iuda: nōne hec λέμησε μετὰ ἀμεσσίου βασιλέως ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα ſcripta ſunt in libro ſermonū dierū re γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βα gum iſrael: ⁊ dormiuit ioas cū patribus gum iſrael: ⁊ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων ſuis: ⁊ ſepult⁹ eſt in ſamaria cū regibus αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων iſrael. ⁊ ſedit hieroboam filius eius ſup ἰσραήλ. καὶ ἐκάθισεν ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ thronū eius. ⁊ vixit ameſſias filiꝰ ioas rex θρόνου αὐτοῦ. καὶ ἔζησεν ἀμεσσίας υἱὸς ἰωὰς βασιλεὺς iuda poſtq̄ mortuꝰ eſt ioas filius ioachaz rex ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἰωὰς υἱὸν ἰωάχαζ βασι iſrael quidecim ānis. ⁊ reliqua ſer λέα ἰσραὴλ πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό monū ameſſie ⁊ oia q̄cūq; fecit: nonne hec γων ἀμεσσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦ ſcripta ſunt in libro ſermonū dierū re ταγέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βα gum iuda? ⁊ cōuerſus ē exercitus cōtra ameſſiaz σιλέων ἰούδα; καὶ συνεγράφη σύγκλημα ἐπὶ ἀμεσσίαν in hieruſalem. ⁊ fugit in lachis: ⁊ miſerūt ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἔφυγεν εἰς λαχίς, καὶ ἀπέστειλαν poſt eum in lachis ⁊ interfecerūt eum ibi: ὀπίσω αὐτοῦ εἰς λαχὶς καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ, ⁊ aſportauerūt eū in equis: ⁊ ſepult⁹ ē hie καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν ie ruſalem cū pribus ſuis in ciuitate ρουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει dauid. ⁊ tulit vniuerſus ppls iuda aza δαυίδ. καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς ἰούδα τὸν ἀζα riam filiū eius: ⁊ ipſe erat filiꝰ ſedecim ρίαν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς ἑκκαίδεκα 2. ānoꝝ: ⁊ regē cōſtituerūt eū pro patre ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς eius ameſſia. ipſe edificauit eloth ⁊ αὐτοῦ ἀμεσσίου. αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν ἐλὼθ καὶ reſtituit eā iuda poſtq̄ dormiuit ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι rex cū patribus ſuis. in an τὸν βασιλέα. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. ἐν ἔτ no quintodecimo ameſſias filij ioas re τει πεντεκαιδεκάτῳ ἀμεσσίας υἱοῦ ἰωὰς βα gis iuda: regnauit hieroboam σιλέως ἰούδα, ἐβασίλευσεν ἱεροβοὰμ

iſrael: & viderunt ſe ipſe ⁊ amaſias rex iuda in bethſames oppido iude. Percuſſuſq; eſt iuda coram iſrael: & fugerūt vnuſquiſq; in tabernacula ſua. Amaſiā vero regē iuda filium ioas filii ochozie cepit ioas rex iſrael in bethſames: & adduxit eum in ieruſalem. Et interrupit murū ieruſalem a porta ephraim vſq; ad portā anguli: quadringentis cubitis. Tuliq; omne aurum & argētum & vniuerſa vaſa que inuenta ſunt in domo dñi & in theſauris regis & obſides: & reuerſus eſt in ſamariam. Reliqua aūt verborum ioas q̄ fecit & fortitudo eius q̄ pugnauit contra amaſiam regem iuda: nōne hec ſcripta ſunt in libro ſermonū dierū regum iſrael: Dormiuitq; ioas cum patribus ſuis & ſepultꝰ ē in ſamaria cū regibus iſrael: & regnauit hieroboā filius eius pro eo. Vixit aūt amaſias filius ioas rex iuda poſtq; mortuus eſt ioas filius ioachaz regis iſrael: viginti quinq; annis. Reliqua aūt ſermonū amaſie: nōne hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regū iuda Factaq; eſt contra eum coniuratio in ieruſalē: at ille fugit in lachis. Miſerunt poſt eū in lachis: & interfecerunt eum ibi: & aſportauerunt in equis: ſepultus eſt in ieruſalē cū pribus ſuis in ciuitate dauid. Tulit aūt vniuerſus populus iude azariam annos natum ſedecim: & conſtituerunt eū regē pro patre eius amaſia. Ipſe edificauit ahylam & reſtituit eam iude poſtq; dormiuit rex cū patribus ſuis. Anno quintodecimo amaſie filii ioas regis iuda regnauit hieroboam

יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ פָנִים הוּא
וְאַמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה נִבְיתָ שֶׁמֶשׁ
אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיִּנָּגְפוּ יְהוּדָה לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָו׃ וְאֶת
אַמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יְהוֹאָשׁ בֶּן
אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
נִבְיתָ שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם שַׁעַר
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע
מֵאוֹת אַמָּה׃ וְלָקַח אֶת כָּל הַזָּהָב
וְהַכֶּסֶף וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים
בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹנָה׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה
וְגִבּוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ
בֶּן יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיֶּתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וְיִקְשְׁרוּ עָלָיו
קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וַיָּנָס לָכִישָׁה
וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ
שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר
בִּירוּשָׁלִַם עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃
וַיִּקְחוּ כָל עַם יְהוּדָה אֶת עֲזַרְיָה
וְהוּא בֶן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ
אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ הוּא בָּנָה
אֶת אֵילַת וַיְשִׁבָהּ לִיהוּדָה אַחֲרֵי
שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו נְשַׁנַת
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָבְעָם

בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל הַטֹּאות
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל הוּא הֵשִׁיב אֶת גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד יָם
הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן
אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר
כִּי רָאָה יְהוָה אֶת עֳנִי יִשְׂרָאֵל
מָרָה מְאֹד וְאָפֵס עָצוּר וְאֶפֶס
עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא דִבֶּר
יְהוָה לִמְחוֹת אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד
יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֶּתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
נִלְחַם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת דַּמֶּשֶׂק
וְאֶת חֲמָת לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא
הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם
אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת
עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה בֶן אֲמַצְיָה
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הָיָה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָהוּ
מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ
אָבִיו׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם
מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיְנַגַּע
יְהוָה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מְצֹרָע עַד
יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בֵּית חָפְשִׁית
וְיוֹתָם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת
עַם הָאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל

filius ioas regis iſrael in ſamaria .xl. & vno anno:
& fecit quod malum eſt coram dño. Non recellit
ab omnibus peccatis hieroboā filii nabath
qui peccare fecit iſrael. Ipſe reſtituit terminos iſrael
ab introitu emath vſq; ad mare ſolitudis: iuxta ſermonem domini dei iſrael
quē locutus eſt p̄ manum ionā filium amathi pphetā: q erat de geth q̄ eſt in opher.
Vidit enī dñs affictionem iſrael amarā nimis: & q̄ conſumpti eēnt vſq; ad clauſos carceris & extremos
& nō eēt q auxiliaretur iſrael. Nec locutus eſt dñs vt deleret nomē iſrael de ſub celo: ſed ſaluauit eos in manu hieroboā filii ioas. Reliq̄ aūt ſermonū hieroboā & vniuerſa q̄ fecit:
& fortitudo eius qua pceliatus eſt & quō reſtituit damaſcum & emath iudē in iſrael:
nonne hec ſcripta ſūt in libro ſermonum dierum regum iſrael? Dormiuitq; hieroboam cum
patribus ſuis regib⁹ iſrael: & regnauit zacharias filius eius pro eo.

XV. Anno vicesimo ſeptimo hieroboā regis iſrael regnauit azarias filius amaſie rex
iuda: filius ſedecim annos azarias cū regnare cepiſſet: & quīquaginta duobus annis regnauit ierusalē
Nomen matris ei? ieccelia de ierusalē. Fecitq; qđ erat placitū coram domio: iuxta oīa q̄ fecit amaſias pater eius.
verumtñ excelſa nō ē demolit⁹. Adhuc ppls ſacrificabat & adolebat incēſū in excelſis. Percuſſit aūt dñs regē & fuit leprosus vſq; in diem mortis ſue: & habitabat
in domo libera ſeorſū. Ioathā vero filius regis gubernabat palatiū & iudicabat ppl'm terre.
Reliq̄ aūt ſermonū azarie & vniuerſa q̄ fecit: nonne hec ſcripta ſunt in

filius ioas regis iſrael in samaria sup iſrael qua
υἱὸς ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ τε
dragintа & vno anno. & fecit malū co
σαράκοντα καὶ ἓν ἔτος· καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώ-
ram dño: nō recessit a pctis hieroboā
πιον κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ
filij nabat: qui peccare fecit iſrael. ipſe reſti-
υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ· αὐτὸς ἀπεκα-
tuit terminos iſrael a via emath vſq; ad ma
τέστησεν τὸ ὅριον ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἁμαὰθ ἕως τῆς θα-
re qđ ad veſperū: iuxta ſimonē dñi dei iſ
λάσσης τῆς πρὸς ἑσπέραν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ ἰσ-
rael: quē locutus ē in manu ſeruī ſui iona filij
ραήλ, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἰωνὰ τοῦ υἱοῦ
amathi ppbte: q erat de gethepher. quia vidit do
ἀμαθὶ τοῦ προφήτου, τοῦ ἀπὸ γεθθεφέρ. ὅτι εἶδε κύ-
minus humilitatē iſrael amaram nimis: quia
ριος τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, διό-
attenuat erat: & paucos & clauſos & de
τι ἐλεπτύνθη, καὶ ὀλιγοστοὺς καὶ συνεχοιθίους καὶ ἔγκα-
relictos: & nō erat qui auxiliaret iſrael. &
τα λελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ ἰσραὴλ· καὶ
nō locut⁹ eſt dñs vt deleret nomē iſra
οὐκ ἐλάλησε κύριος τοῦ διαφθεῖραι τὸ ὄνομα τοῦ ἰσρα-
el de ſub celo. & ſaluauit eos dñs
ὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος
in manu hieroboā filij ioas. & reliqua ſimonis
ἐν χειρὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωάς· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
hieroboā & vniuerſa que fecit & fortitudines e-
ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυνασεῖαι αὐ-
ius quōmodo pcliatus ē & quōmodo reſtituit da
τοῦ πῶς ἐπολέμησεν καὶ ὡς ἐπέστρεψεν τὴν δα-
maſcū & emath iude in iſrael: nonne hec
μασκὸν καὶ τὴν ἁμαὰθ τῷ ἰούδα ἐν ἰσραήλ, οὐκ ἰδοὺ ταῦ-
ſcripta ſunt in libro ſimonis dierū re-
τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασι-
gum iſrael: & dormiuit hieroboā cū patribus
λεων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων
ſuis cum regibus iſrael. & regnauit
αὐτοῦ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραήλ· καὶ ἐβασίλευσεν
zacharias filius eius pro eo.
ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Cap.15.

In anno vicesimo & ſeptimo hieroboā re
Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἱεροβοὰμ βασι-
gis iſrael: regnauit azarias filius amaſie re
λέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀζαρίας υἱὸς ἀμασίου βασι-
gis iuda: filius sedecim annos azarias cū re
λέως ἰούδα, υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἀζαρίας ἐν τῷ βα-
gnaret ipse: & quinquaginta & duobus annis re
σιλεύειν αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασί-
gnauit in ierusalem. & nomē matris eius
λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
iechelia de ierusalē. & fecit rectū co
ἰεχελία ἐξ ἱερουσαλήμ· καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώ-
ram dño iuxta oia q̄cūq; fecit amaſias
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσσίας
pater eius: verūtñ de excelſis nō ē demolit⁹:
ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν,
adhuc ppls ſacrificabat & adolebāt incēſū in excelſis.
ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς·
& percuſſit dñs regem & fuit le-
καὶ ἅψατο ὁ κύριος τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάβα-
prosus vſq; ad diē mortis eius:
λεν αὐτῷ λέπραν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ,
& ſedebat in domo libera. & ioathā filij
καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἀφεσῶθ· καὶ ἰωαθὰν υἱὸς
regis ſup domū iudicāns pplm
τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ οἴκου κρίνων τὸν λαὸν
terre. & reliqua ſimonis azarie &
τῆς γῆς· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀζαρίου καὶ
vniuerſa que fecit: nonne hec ſcripta ſunt in
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ

libro verboꝝ dierū regum iuda: τ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ dormiuit azarias cū patribꝰ ſuis: τ ſepe= ἐκοιμήθη ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτά= lierūt eū cū patribus ſuis in ciuitate dauid: φαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, τ regnauit ioatham filius eius pro eo. anno καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἔτει tricesimo τ octauo azarie regis iuda re= τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα= gnauit zacharias filiꝰ hieroboā in samaria ſup iſ σίλευσεν ζαχαρίας υἱὸς ἱεροβοὰμ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσ rael ſex mēſibꝰ. τ fecit malū coꝝ dño ραὴλ ἓξ μῆνας. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου iuxta oia q̄cūq; fecerūt patres eius. nō κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ· οὐκ receſſit a peccatis hieroboā filij nabat: q̄ peccare ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρ fecit iſrael. τ cōſpirauit cōtra eū ſallū filiꝰ τε τὸν ἰσραήλ· καὶ συνεχάρη ἐπ' αὐτὸν σαλοὺμ υἱὸς iabes: τ percuſſit eū in ceblaam: τ regna ἰαβὴς καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν κεβλαάμ, καὶ ἐβασίλευ uit pro eo. τ reliqua verboꝝ zacharie: ecce σεν ἀντ' αὐτοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαχαρίου, ἰδοὺ hec ſcripta ſunt in libro ſimonū dierū τάυτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν reguꝫ iſrael. iſte ſmo dñi quē locutꝰ eſt βασιλέων ἰσραήλ. οὗτος ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ad ieu dicēs: filij quarti ſedebunt tibi ſup thro πρὸς ἰοὺ λέγων, υἱοὶ τέταρτοι καθίσονταί σοι ἐπὶ θρό= nū iſrael. τ factū eſt ita. τ ſalum filius ia νου ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ σαλοὺμ υἱὸς ια= bes regnauit in ānō tricesimo τ nono aza βὴς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ τοῦ ἀζα rie regis iuda: τ regnauit menſe diebꝰ ρίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν μῆνα ἡμερῶν in ſamaria. τ aſcēdit manaem filius gadi de ther ἐν σαμαρείᾳ· καὶ ἀνέβη μαναὴμ υἱὸς γαδὶ ἐκ θερ= ſa ingreſſus ē in ſamariam: τ percuſſit σὰ καὶ εἰσῆλθεν εἰς σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν ſallum filiū iabes in ſamaria τ interfecit eū: σαλοὺμ υἱὸν ἰαβὴς ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, τ regnauit pro eo. τ reliqua ver καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό= borū ſallum τ ꝓiuratio eiꝰ quā ꝓiurauit: ecce γων σαλοὺμ καὶ ἡ συσροφὴ αὐτοῦ ἣν συνέ-ρεν, ἰδοὺ hec ſcripta ſunt in libro ſimonū dierū τάυτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν regum iſrael. tūc percuſſit manaē thepſa βασιλέων ἰσραήλ· τότε ἐπάταξε μαναὴμ τὴν θεφσὰ τ oia q̄ in ea: τ terios eius de ther καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἀπὸ θερ= ſa: quia nō aperuit ei: τ ꝓgnantes σά, ὅτι οὐκ ἤνοιξεν αὐτῷ, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ſcidit. in ānō tricesimo τ nono azarie re διέρρηξεν· ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ τοῦ ἀζαρίου βα gis iuda regnauit manaem filiꝰ gadi ſup iſ σιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν μαναὴμ υἱὸς γαδὶ ἐπὶ ἰσ rael in ſamaria decē ānis. τ fecit ma ραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δέκα ἔτη· καὶ ἐποίησεν τὸ πονη= lum in oculis dñi. nō receſſit a peccatis ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν hieroboā filij nabat: qui peccare fecit iſrael. in ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. ἐν ταῖς diebus manaē aſcēdit phul rex aſſyriorū ἡμέραις τοῦ μαναὴμ ἀνέβη φοὺλ βασιλεὺς ἀσυρίων ſup terrā. τ dedit manaem phul mil= ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἔδωκε μαναὴμ τῷ φοὺλ χί= le talenta argenti: vt eſſet manus eꝰ λια τάλαντα ἀργυρίου, τοῦ εἶναι χεῖρα αὐτ= ius cū eo: vt firmaret regnum τοῦ μετ' αὐτοῦ, τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν

libro ſverborum dierū regum iuda. ∞∞∞∞∞ ∞ Et dormiuit azarias cū patribus ſuis: ſepelie rūtq; eū cū maioribꝰ ſuis in ciuitate dauid: & re gnauit ioathā filius eiꝰ pro eo. Anno tricesimo octauo azarie regis iu= de: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ regnauit zacharias filiꝰ hieroboā ſup iſra= el in ſamaria ſex menſi bus: & fecit ∞∞∞∞∞∞∞ qđ malū eſt coꝝ dño ſicut fecerāt pres eius. Nō receſſit a pctis hie roboam filii nabath: ∞ qui peccare fecit iſrael Cōiurauit autem ∞∞∞ cōtra eū ſallū filius ia= bes: pcuſſitq; eū palam & interfecit: regnauitq; pro eo. Reliqua autem verborū zacharie: nō ne hec ſcripta ſunt in li bro ſermonū dierū re= gum iſrael? Iſte eſt ∞∞∞ ſermo dñi quē locutuſ eſt ad iehu: ∞∞∞∞∞∞∞∞ dices. Filii tui vſq; ad q̄rtā gnationē ſedebūt de te ſup thronū iſra= el. Factūq; eſt ita. Sellū filiꝰ iabes regnauit tri ceſimo nono ∞∞∞∞∞∞∞ anno azarie regis iu= de. Regnauit autē vno mēſe i ſamaria. Et aſcē dit manahē filius gaddi de therſa venitq; ſamaria: & pcuſſit ſellum ∞∞∞ filiū iabes i ſamaria & interfecit eū: regnauit q; pro eo. Reliqua aūt verborū ſellū & cōiura tio eiꝰ q̄ quā tetēdit in= fidias: nōne hec ſcripta ſunt in libro fermonū dierū regū iſrael? Tūc pcuſſit manahē tapſā & omnes qui erant ∞ in ea: & terminos eius de therſa. Noluerāt ei aperire et fecit oēs pgnātes eiꝰ: & ſcidit e= as. Anno tricesimo no no azarie regis ∞∞∞∞∞ iuda regnauit manahē filius gaddi ſup iſrael decē ānis i ſamaria: fe cit q; qđ erat malū coꝝ dño Nō receſſit a pec catis hieroboā filii na= bath qui peccare fecit iſrael cunctis diebus e ius. Vēiebat phul rex aſſyriorum ∞∞∞∞∞∞ terrā: & dabat manahē phul mille talenta argenti: vt eēt ei in au xiliū & firmaret regnū

לִבְרֵי דִבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה לְעַזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ חֳדָשִׁים׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שַׁלֻּם בֶּן יָבֵשׁ וַיַּכֵּהוּ קִבְלָעָם וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ הוּא דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יֵהוּא לֵאמֹר בָּנִים רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כֵן׃ שַׁלֻּם בֶּן יָבֵשׁ מָלַךְ בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע לְעֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יָרֶחַ שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת שַׁלֻּם בֶּן יָבֵשׁ בְּשֹׁמְרוֹן וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלֻּם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ אָז יִכֶּה מְנַחֵם אֶת תִּפְסַח וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהּ וְאֶת גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתְחוּ לוֹ וַיַּכֶּהָ וְכָל הָרֹתֶיהָ בָּקָעַע׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע לְעֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ מְנַחֵם בֶּן גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל יָמָיו׃ בָּא פּוּל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר כֶּסֶף לִהְיוֹת יָדוֹ אִתּוֹ לְחַזֵּק הַמַּמְלָכָה

בְּיָדוֹ׃ וַיִּצְא מְנַחֵם אֶת הַכֶּסֶף עַל
יִשְׂרָאֵל עַל כָּל גִּבּוֹרֵי הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף
לְאִישׁ אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת
חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן מְנַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן שְׁנָתַיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵחַטֹּאות
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ
שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמון בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת אַרְגֹב וְאֶת הָאַרְיֵה וְעִמּוֹ
חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַגִּלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי
פֶּקַח וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
פְּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל׃ בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בָּא תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּקַּח אֶת עִיּון וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה
וְאֶת יָנוֹחַ וְאֶת קֶדֶשׁ וְאֶת חָצוֹר וְאֶת
הַגִּלְעָד וְאֶת הַגָּלִיל כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי
וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה׃ וַיִּקְשֹׁר קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ
בֶּן אֵלָה עַל פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ
וַיְמִתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת
עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי

eius.ᵇIndixitq; manahem argentum ᵐsuper ⁿisraelᵒcunctisᵖpotentibus & diuitibus ᵠvt daret regi ʳ assyriorum ∞ quinquaginta sicles ar genti ᵘper singulos.ᵛReuersusq; est ʷrex assyriorū:ˣ& nō est moratus in terra.ʸReliqua aūt sermonū ᶻmanahē & vniuersa ᵃquecᵇfecit:ᶜnōne hec ᵈscripta suntᵉinᶠlibroᵍsermonumʰdierumⁱregum ʲisrael?ᵏEt dormiuit ˡmanahem ᵐcū patribⁿ suis. ᵒRegnauitq; ᵖphaceaᵠfilius eius pro eo. ʳAnno ˢquinquagesimo ᵗazarie ᵘregis ᵛiude ∞∞∞∞∞∞∞ ʷregnauit ˣphaceaʸfilius ᶻmanahem ᵃsuper ᵇisrael ᶜin samaria bienio:ᵈ& fecit ᵉquod erat malū ᶠcorā ᵍdño:ʰnō ⁱrecessit ʲa peccatis ᵏhieroboam ˡfilii ∞ ᵐnabath ⁿqui ᵒpeccare fecit ᵖisrael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵠCōiurauit āt ʳaduersus cū ˢphacee ᵗfilius ᵘromelie ᵛdux eius:ʷ& percussit eum ˣin samaria ʸin turre ᶻdomus ᵃregie ᵇiuxta ᶜargob ᵈ& iuxta ᵉariph:ᶠ& cū eo ᵍquinq̄ginta ʰviros ⁱde filiis ʲgalaaditarum: ∞∞∞ ᵏ& iterfecit eū ˡregnauit ᵐp eo. ⁿReliq̄ āt ᵒsermonū ᵖphacee ᵠ& vniuersa ʳq̄ ˢfecit:ᵗnōne hec ᵘscripta sunt ᵛin ʷlibro ˣsermonum ʸdierum ᶻregum ∞ ᵃisrael?ᵇAnno ᶜquinquagesimo ᵈsecundo ∞∞∞∞∞ ᵉazarie ᶠregis ᵍiude:ʰregnauit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱphacee ʲfilius ᵏromelie ˡsuper ᵐisrael ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿin samaria ᵒviginti ᵖannis:ᵠ& fecit ʳqđ erat malū ˢcorā ᵗdño. ᵘNō ᵛrecessit ʷa peccatis ∞∞∞∞∞∞∞∞ ˣhieroboā ʸfilii ᶻnabath ᵃqui ᵇpeccare fecit ∞∞∞∞ ᶜisrael.ᵈ In diebus ᵉphacee ᶠregis ᵍisrael ∞∞∞∞∞ ʰvenit ⁱ theglatphalasar ᵏrex ˡassur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵐ& cepit ⁿahilō :ᵒ& ᵖ abel ᵠdomum ʳmaacha: ∞∞∞∞ ˢ& ᵗianoe ᵘ& ˣcedes ʸ& ᶻasor ᵃ& galaad ᵇ& galileā ᶜ& vniuersam ᵈterrā ᵉnepthali:ᶠ& trāstulit eos ᵍin assyrios. ʰConiurauit āt & tetēdit īsidias ⁱosee ʲfilio ᵏhela ˡcōtra ᵐphacee ⁿfiliū ᵒromelie:ᵖ& percussit eum ᵠ& interfecit:ʳregnauitq; ˢp eo ᵗvicesimo ᵘanno ᵛioathā ʷfilii ˣozie.ʸReliqua aūt ᶻsermonum ∞

eius in manu eius. τ manahé eduxit
αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι τὸ ἀ
tum sup israel sup oēm potētē fortitudīs
ριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ πάντα δυνατὸν ἰσχύ
uare regi assyriorū quinquaginta sicloꝝ
ναι τῷ Βασιλεῖ Ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους
ro vni. τ reuersus est rex assyriorū:
ἑνὶ· καὶ ἀπέστρεψεν ὁ Βασιλεὺς Ἀσσυρίων,
nō stetit ibi in terra. τ reliqua sermonū
οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
nasem τ vniuersa q̄ fecit: nonne hec
ναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτ
pta sunt in libro sermonū dierū regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν Βασι
israel? τ dormiuit manahem cū patrib
Ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρ
is: τ regnauit phaceia filius eius pro e
των, καὶ ἐβασίλευσε φακεία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ
in āno quinq̄gesimo azarie regis iuda
ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀζαρίου Βασιλέως Ἰούδα
gnauit phaceia filiꝰ manaem sup israel in
σίλευσεν φακεία υἱὸς μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν σ
ria duobꝰ ānis. τ fecit malū coꝝ
ρείᾳ δυσὶ ἔτη· καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
mino: nō recessit ab oībus peccatis ie
ρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν
boam filij nabat: q̄ peccare fecit israel. τ
Βοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ· καὶ
uersus ē cōtra eū phaceta filius romelie trist
ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν φακεὰ υἱὸς ῥομελίου ὁ τρισ
eius: τ percussit eū in samaria in domo
αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐν οἴκω
regis eū argob τ eū arie: τ
Βασιλέως μετὰ τ' Ἀργὸβ καὶ μετὰ τοῦ Ἀριέ, καὶ
eo quinquaginta viri de filijs
αὐτοῦ πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γα
ditaꝝ: τ interfecit eū τ regnauit
διτῶν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀ
eo. τ reliqua sermonū phaceia τ vni
τοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων φακεία καὶ π
que fecit: ecce hec scripta sunt in lib
ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβ
sermonū dierū regū israel. in āno quin
λόγων ἡμερῶν τῶν Βασιλέων Ἰσραήλ· ἐν ἔτει πεν
simo τ scdo azarie regis iuda
σῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου Βασιλέως Ἰούδα
gnauit phacee filiꝰ romelie sup israel in
σίλευσεν φακεὰ υἱὸς ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν σ
ria āns viginti. τ fecit malū coꝝ
ρείᾳ ἔτη εἴκοσι· καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπι
mino: nō recessit ab oībus peccatis
ρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν
boam filij nabat: q̄ peccare fecit israel. in
Βοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ· ἐν ταῖς
bus phacee regis israel ascēdit theglath
ραις τοῦ φακεὰ Βασιλέως Ἰσραὴλ ἀνέβη θεγλαθ
lasar rex assyriorū: τ cepit nai
λασὰρ Βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν ναὶν
abel τ bethmaacha τ ianoc τ
τὴν Ἄβελ καὶ τὴν Βαιθμααχὰ καὶ τὴν Ἰανωὰχ καὶ
cenez τ asor τ galaad τ galilea
κενεζ καὶ τὴν Ἀσὼρ καὶ τὴν Γαλααδ καὶ τὴν Γαλιλ
vniuersā trā nephthalim: τ trāstulit eos in
πᾶσαν γῆν νεφθαλείμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς
rios. τ cōuertit exercitū osee filius ela
ρίους· καὶ συνέστρεψε συστρεμμα ὡσηὲ υἱὸς Ηλὰ
phacee filiū romelie: τ percussit eum τ
φακεὰ υἱὸν ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐ
fecit eū: τ regnauit pro eo in
τωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἐν
vicesimo iotha filij ozie. τ reliqua ser
εἰκοστῷ Ἰωαὰμ υἱοῦ Ὀζίου· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λ

phacee ⁊ vniuersa que fecit: ecce hec scri
G pta sunt in libro simonū dierū re=
4.par. gū israel. in anno secdo phacee filij ro
17.a. melie regis israel regnauit iotham filius ozie
regis iuda: filius viginti ⁊ quinq; annox erat cū
regnaret ipse: ⁊ sedecim ānis regnauit in
hierusalem. ⁊ nomē matris eius hierusa
lem filia sadoc. ⁊ fecit recta cora deo tur
ta oīa que fecit ozias pr̄. suus: verūtā
excelsa nō abstulit: adhuc pplo imolabat ⁊ adolebāt icēsū i
excelsis: ipse edificauit portā dom̄ do=
mini sublimē. ⁊ reliqua simonū iotham ⁊
vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in
libro simonū dierū regum iuda? in
diebus illis incepit dñs mittere in iu
dam rasin regē syrie: ⁊ phacee filiū
romelie. ⁊ dormiuit iotha cū pr̄ib⁹ suis:
sepult⁹ ē in ciuitate david cū patribus suis: ⁊
regnauit achaz filius eius pro eo.

Ca.16.

A
4.par
18.a.

In anno decimo septimo phacee filij rome=
lie regnauit achaz filius iotha regis iuda:
filius viginti ānox erat achaz cū regnaret ipse. ⁊
sedecim ānis regnauit in hierusalem. ⁊ nō
fecit recta in oculis dñi dei: sicut dauid
pater eius. ⁊ ābulauit in via regū israel:
insup ⁊ filiū suū trāstulit in igne sm abomina
tiones gētiū: q̄s abstulit dñs a facie
filioꝝ israel: ⁊ imolabat ⁊ adolebat icēsū in excelsis
⁊ in collibus ⁊ sub oīi ligno frō
dosо. tunc ascēdit rasin rex syrie ⁊
Esa.7.a phacee filius romelie rex israel cōtra hieru=
salem in preliū: ⁊ obsidebāt achaz
⁊ nō valuerūt pugnare. in tpe illo
restituit rasin rex syrie ailath
syrie: ⁊ eiecit iudeos de ailath:
⁊ venerūt idumei in ailath:

'phacee" &vniuersa'que
'fecit:'nonne hec"scripta sūt'in'libro"sermonū
'dierū'regū "israel? ∞∞∞
'Anno'secdo'phacee'filii
romelie ∞∞∞∞∞∞∞
"regis"isr'l:'regnauit'io
athā' filius" Ozie ∞∞∞∞
'regis"iuda. 'Vigīti'qui
q̄"annorum ∞∞∞∞∞∞
'erat"cū regnare cepis=
set:'& sedecim'annis 'regnauit'in ierusalē. 'Nomē'matris eius 'hierusa
'filia'sadoch:'fecitq;'qđ
erat'placitū"cora'dño.
'Iuxta oīa"que 'fecit'ozias'pater suus'opatus
est:'verūtamen 'excelsa
"nō"abstulit. 'Adhuc
'populus'imolabat'& adolebat incēsū'in excelsis. 'Ipse'edificauit'portā'domus'dñi' sublimissimā. 'Reliqua āt' sermonū 'ioathā "& vniuersa
'q̄'fecit:'nōne'hec'scripta sunt'in"libro 'verborū'dierū'regū'iuda? 'In
diebus'illis ∞∞∞∞∞∞∞
'cepit'dñs'mittere'in iudam'rasin ∞∞∞∞∞∞∞
'regem'syrie' &'phacee
"filium'romelie: ∞∞∞∞∞
'& dormiuit'ioathā'cū
"patribus suis: 'sepultus
q; est'cū eis'i ciuitate'david'patris sui: 'regnauit'achaz'filius eius. 16.

'In anno ∞∞∞∞∞∞∞
'decimo 'septimo
'phacee'filii'romelie: ∞
'regnauit'achaz'filii' iothā'regis"iuda. ∞∞∞∞∞
'Vigiti'annorū erat'achaz'cū regnare cepisset:'& sedecim'ānis 'regnauit'in ierusalē. 'Non ∞∞∞
'fecit'qđ erat placitum
'in cōspectu'dñi' dei sui
'sicut dauid 'pater eius:
'sed ābulauit'i via' regū
"israel." Insup &'filium
suū cōsecrauit 'trāsferēs
'p ignē" sm idola 'gēti
um"q̄'dissipauit'dñs ∞∞
'cora'filiis'israel:'imolabat quoq; victimas '& adolebat incēsū'in excelsis'& i'collib⁹'& sub' oi
'ligno"'frōdoso." Tūc'ascēdit'rasin'rex'syrie'& phacee 'filius" romelie
'rex'israel'ad p̄liādū i'ierusalē. 'Cūq; obsideret
'achaz"non' valuerunt
'supare eū. 'In tpe'illo
'restituit'rasin' rex ∞∞∞
'syrie'haylam'syrie:'& eiecit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'iudeos' de hayla. 'Et idumei'venerūt in'haylā

'פֶּקַח וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲגַם כְּתוּבִים
'עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
'בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם 'לְפֶקַח בֶּן "רְמַלְיָהוּ
"מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יוֹתָם 'בֶּן עֻזִּיָּהוּ
'מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
'הָיָה בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
'בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת
'צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
"כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה׃
"רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם
'מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת הוּא
'בָּנָה אֶת שַׁעַר בֵּית יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃
'וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם "וְכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
'הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
'הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם
'הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רְצִין
'מֶלֶךְ אֲרָם וְאֶת "פֶּקַח בֶּן "רְמַלְיָהוּ
'וַיַּעֲצֹב יוֹתָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
"עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד "אָבִיו וַיִּמְלֹךְ
'אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת
'שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ
'מָלַךְ אָחָז בֶּן יוֹתָם "מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן
'עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז "בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ
"עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְלֹא
'עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
'כְּדָוִד "אָבִיו וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי "יִשְׂרָאֵל
"וְגַם אֶת בְּנוֹ הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתוֹעֲבֹת
'הַגּוֹיִם "אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֹתָם
'מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּזְבַּח וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת
'וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ "רַעֲנָן׃
"אָז יַעֲלֶה רְצִין "מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן
'רְמַלְיָהוּ 'מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל 'יְרוּשָׁלִַם
'לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל אָחָז "וְלֹא יָכְלוּ
'לְהִלָּחֵם׃ בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין מֶלֶךְ
"אֲרָם אֶת אֵילַת לַאֲרָם וַיְנַשֵּׁל אֶת
'הַיְהוּדִים מֵאֵילוֹת וַאֲדֹמִים בָּאוּ אֵילַת

וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁלַח
אָחָז מַלְאָכִים אֶל תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר לֵאמֹר עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אֲנִי
עֲלֵה וְהוֹשִׁיעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ אֲרָם וּמִכַּף
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקָּמִים עָלָי וַיִּקַּח
אָחָז אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב הַנִּמְצָא
בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר שֹׁחַד וַיִּשְׁמַע
אֵלָיו מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר
אֶל דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשֶׂהָ וַיִּגְלֶהָ קִירָה
וְאֶת רְצִין הֵמִית וַיֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז
לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר
דּוּמֶשֶׂק וַיַּרְא אָחָז אֶת הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר
בְּדַמֶּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל
אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת
תַּבְנִיתוֹ לְכָל מַעֲשֵׂהוּ וַיִּבֶן אוּרִיָּה
הַכֹּהֵן אֶת הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה
אוּרִיָּה הַכֹּהֵן עַד בּוֹא הַמֶּלֶךְ אָחָז
מִדַּמֶּשֶׂק וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק
וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב
הַמֶּלֶךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו
וַיַּקְטֵר אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת מִנְחָתוֹ
וַיַּסֵּךְ אֶת נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת דַּם
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ
וְאֶת הַמִּזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי
יְהוָה וַיִּקְרֵב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת
מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן
אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה
וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן
לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת
עֹלַת הַבֹּקֶר וְאֶת מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת
עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת
עֹלַת כָּל עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
וְכָל דַּם עֹלָה וְכָל דַּם זָבַח עָלָיו
תִּזְרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה לִי

& habitauerūt ibi vſq; in diem hāc. Miſit autem achaz nuncios ad theglatphalaſar regē aſſyriorū: dicēs. Seruꝰ tuꝰ & filiꝰ tuus ego ſum. Aſcēde & ſaluū me fac de manu regis ſyrie & de manu regis iſrael q̄ ſurrexerūt aduerſus me. & cepit achaz argentū & aurum qđ inuētū fuit in theſauris domus dñi & domus regis: & miſit regi aſſyriorū mūera. & audiuit eum rex aſſyriorū: & aſcēdit rex aſſyriorū in damaſcū: & cepit eā: & trāſtulit habitatores eius cyrenen: & raſin interfecit. Perrexitq; rex achaz in occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorū in damaſcū. & vidit altare qđ in damaſco. & miſit rex achaz ad vriam ſacerdotē ſimilitudinē altaris & rhythmū eius ſm oēm opus eius. Extruxitq; vrias ſacerdos altare. Iuxta oīa q̄ preceperat rex achaz ſic fecit ſacerdos vrias donec veniret rex achaz de damaſco. Cūq; veniſſet rex de damaſco vidit altare & veneratꝰ eſt illud. Aſcenditq; & immolauit holocauſta & ſacrificium ſuum: & libauit libamina & fudit ſanguinem pacificorū q̄ obtulerat ſuper altare. Porro altare ereū qđ erat coram domino trāſtulit de facie templi & de loco altaris & de loco templi dñi: poſuitq; illud ex latere altaris ad aquilonem. Precepit quoq; rex achaz vrie ſacerdoti: dicens. Super altare maius offer holocauſtū matutinum & ſacrificiū veſpertinum & holocauſtū regis & ſacrificia eius: & holocauſtum vniuerſi pp̄li terre & ſacrificia eorū & libamia eorū & oēm ſāguinē holocauſti & victime & vniuerſū ſanguinem victime ſuper illud effundes. Altare vero ereū

και κατώκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἀπέ
στειλεν ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς θαγλαθφαλασὰρ βασιλέ
α ἀσσυρίων λέγων, δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγώ, ἀνά
βηθι καὶ ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας καὶ ἐκ
χειρὸς βασιλέως ἰσραὴλ, ὅτι ἐπανέστησάν μοι· καὶ
ἔλαβεν ἄχαζ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν
θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ
ἀπέστειλεν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων δῶρα· καὶ ἤκουσεν
αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυ
ρίων ἐπὶ δαμασκόν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπώκι
σε τὴν πόλιν, καὶ τὸν ῥασσὼν ἐθανάτωσεν· καὶ ἐπο
ρεύθη ὁ βασιλεὺς ἄχαζ εἰς συνάντησιν τῷ θαγλαθφα
λασὰρ βασιλεῖ ἀσσυρίων εἰς δαμασκόν· καὶ εἶδε τὸ
θυσιαστήριον τὸ ἐν δαμασκῷ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι
λεὺς ἄχαζ πρὸς οὐρίαν τὸν ἱερέα τὴν ὁμοίωσιν τοῦ θυ
σιαστηρίου καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ποίησιν αὐ
τοῦ· καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήριον οὐρίας κατὰ πάντα
ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐκ δαμασκοῦ,
οὕτως ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βα
σιλέα ἐκ δαμασκοῦ· καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ δα
μασκοῦ· καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον· καὶ προσῆλθε πρὸς
τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό, καὶ
ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ
ἔσπεισε τὴν σπονδὴν αὐτοῦ καὶ προσέχεεν
ἐπ' αὐτῷ τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον κυρίου προσή
γαγεν ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ θυ
σιαστηρίου καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ
ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν· καὶ ἐνετείλατο ὁ
βασιλεὺς ἄχαζ τῷ οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ λέγων, ἀνάβηθι ἐπὶ τὸ θυ
σιαστήριον τὸ μέγα, καὶ ἐπ' αὐτὸ πρόσφερε τὴν ὁλοκάυτωσιν
τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν καὶ τὰς ὁλοκαυτώ
σεις τοῦ βασιλέως καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκάυτω
σιν παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν καὶ τὰς σπονδὰς
αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐν
αὐτῷ προχεῖς· καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοι

in mane. ⁊ fecit vitas ſacerdos iuxta oia q̄ſcp̄
εἰς τὸ πρωὶ· καὶ ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα
precepit ei achaz rex. ⁊ cōcidit achaz
ἐνετείλατο αὐτῷ ἄχαζ ὁ βασιλεύς· καὶ συνέκοψεν ἄχαζ
rex celaturas baſium ⁊ depo
ὁ βασιλεὺς τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνὼθ καὶ μετῆ
ſuit. ⁊ trāſtulit ab eis luterem ⁊ ma
ρε· καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα καὶ τὴν θάλαſ
re: ⁊ deduxit de vitulis ere
σαν, καὶ κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν μόχων τῶν χαλ
is q̄erāt ſub eo: et poſuit illud ſup baſin lapideā.
κῶν τῶν ὑπ' αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην.
⁊ fundamētū cathedre ſabbatoꝝ edifi
καὶ τὸ θεμέλιον τῆς καθέδρας τῶν σαββάτων ᾠκοδό
cauit in domo dñi: ⁊ ingreſſum regis
μησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως
exteriorē cōuertit in domo dñi a fa
τὴν ἐξωτέραν ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώ
cie regis aſſyriorū. ⁊ reliqua ver
που τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό
borū achaz q̄ecit fecit: nonne hec ſcripta ſūt
γων ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro ſmonū dierū regum iudaꝝ
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα;
⁊ dormiuit achaz cū pribus ſuis ⁊ ſepul
καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτά
tus ē cū pribus ſuis in ciuitate dauid: ⁊
φη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ
regnauit ezechias filius eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.17.

IN anno duodecimo achaz regis iuda re
ΕΝ ἔτει δωδεκάτῳ ἄχαζ βασιλέως ἰούδα ἐβασί
gnauit oſee filiꝰ ela in ſamaria ſup iſrael nouē
λευσεν ὡσηὲ υἱὸς ηλὰ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐννέα
annis. ⁊ fecit malū coꝝ dño: verū
ἔτη. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν
nō ſicut reges iſrael q̄ fuerūt ante eū.
οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς ἰσραὴλ οἱ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
cōtra eū aſcēdit ſalmanaſar rex aſſyriorū: ⁊
ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη σαλμαναασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ
factꝰ eſt ei oſee ſeruus ⁊ reddebat ei munera.
ἐγένετο αὐτῷ ὡσηὲ δοῦλος καὶ ἔφερεν αὐτῷ δῶρα.
⁊ inuenit rex aſſyriorū in oſee inſidias:
καὶ ηὗρεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐν ὡσηὲ ἐπιβουλήν,
quia miſit nuncios ad ſua regem egyp
διότι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς σουὲ βασιλέα αἰγύ
pti: ⁊ nō attulit munera regi aſſy
πτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν δῶρα τῷ βασιλεῖ ἀσσυ
riorū ſingulis annis: ⁊ obſedit eū
ρίων ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν
rex aſſyriorū: ⁊ ligauit eū in domo cu
ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυ
ſtodie. ⁊ aſcēdit rex aſſyriorū ſup om
λακῆς. καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἀνέβη ἐπὶ πᾶ
nem terrā ⁊ aſcēdit in ſamariam: ⁊
σαν τὴν γῆν καὶ ἀνέβη εἰς σαμάρειαν, καὶ
obſedit eā anis. in āt nono
ἐπολιόρκησεν αὐτὴν τρία ἔτη. ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ
anno oſee cepit ſamariam rex
ἔτει ὡσηὲ συνέλαβε τὴν σαμάρειαν ὁ βασιλεὺς
aſſyriorū: ⁊ tranſtulit iſrael in
τῶν ἀσσυρίων, καὶ ἀπῴκισεν τὸν ἰσραὴλ εἰς
aſſyrios: ⁊ hitare fecit eos in ela ⁊
ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ελαὰ καὶ
in habor fluuiꝰ gozan in ciuitatibus medoꝝ. ⁊ factū
ἐν ἀβὼρ ποταμὸς γοζὰν ἐν ὁρίοις μήδων. καὶ ἐγέ
eſt eū peccaſſent filij iſrael deo
νετο ὅτε ἥμαρτον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ τῷ
B deo ſuo q̄ eduxerat eos de egypto de
θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ὑπο
ſub
κάτωθεν

rit paratū ad volūtatem
meā. Fecit igitur vi
as ſacerdos iuxta oia q̄
p̄cepat rex achaz. Tu
lit āt rex achaz celatas
baſes & luterē q erat deſup:
& mare depoſuit de bobus ei
reis qui ſuſtentabāt illud: & po
ſuit ſup pauimentū ſtra
tū lapide. Muſach quo
q; ſabbat quod
edificauerat in tēplo:
& ingreſſū regis exte
rius cōuertit in templū
dñi pp regē aſſyrioꝝ
Reliq̄ aūt verborum a
chaz & oia q̄ fecit: nō
ne hec ſcripta ſunt in li
bro ſermonum dierum
regū iuda? Dormiuitq;
achaz cum
patribus ſuis: & ſepul
tus eſt cū eis in ciuitate
dd: & regnauit ezechi
as filius eius pro eo.

Anno duodecimo
achaz regis iuda re
gnauit oſee filius
hela in ſamaria ſup iſ
rael nouem
annis: fecitq; malū co
ram domino: ſed non ſicut reges iſ
rael qui ante eū fuerūt.
Contra hunc aſcendit
ſalmanaſar rex
aſſyriorū: & fctūs eſt ei
oſee ſeruus: reddébat
q; illi tributa. Cūq; de
phendiſſet rex aſſyrio
rū oſee q rebellare ni
tens miſiſſet nuncios
ad Sua regem egypti:
ne preſtaret
tributa regi aſſyriorū:
ſicut ſingulis annis ſoli
tus erat: obſedit eum &
vinctum, miſit
in carcerē: puagatuſq;
eſt
oēm terram: & aſcen
dens ſamariam
obſedit eam tribus an
nis. Anno autem
nono oſee cepit rex
aſſyriorū ſamariā: &
tranſtulit
iſrael in aſſyrios: poſu
itq; eos
in haylā & in abor iux
ta fluuiū gozā in ciuita
tibus medorū. Factū
eſt ei cū peccaſſent filii
iſrael domino deo ſuo
qui eduxerat
eos de terra egypti de

לִבְקַר׃ וַיַּעַשׂ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז׃ וַיִּקְצֹץ הַמֶּלֶךְ
אָחָז אֶת הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת
וַיָּסַר מֵעֲלֵיהֶם אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת הַיָּם
הוֹרֵד מֵעַל הַבָּקָר הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר
תַּחְתָּיו וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת
אֲבָנִים׃ וְאֶת מוֹסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר
בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת מְבוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה
הֵסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא
הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר
דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן
אֵלָה בְּשֹׁמְרוֹן עַל יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע
שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ
לְפָנָיו׃ עָלָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר וַיְהִי לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשֶׁב
לוֹ מִנְחָה׃ וַיִּמְצָא מֶלֶךְ אַשּׁוּר
בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים
אֶל סוֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְלֹא הֶעֱלָה
מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה
וַיַּעְצְרֵהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּאַסְרֵהוּ
בֵּית כֶּלֶא׃ וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר
בְּכָל הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן
וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ בִּשְׁנַת
הַתְּשִׁעִית לְהוֹשֵׁעַ לָכַד מֶלֶךְ
אַשּׁוּר אֶת שֹׁמְרוֹן וַיֶּגֶל אֶת
יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אוֹתָם
בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי
מָדָי׃ וַיְהִי כִּי חָטְאוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת

Cap. xv

יד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּירְאוּ יָרֵא
אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם חָק
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יָרַשׁ פָּנָה
יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ עָשָׂה
וַיַּחְפְּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר חָבָה
לֹא כֵן עַל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ בָּנָה
לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל בָּמָה עִיר
נוֹצְרִים עַד עִיר מִבְצָר׃ וַיַּצִּבוּ לָהֶם נָדַל נָצַר
מַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל גִּבְעָה גְּבֹהָה גָּבַהּ
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן׃ וַיְקַטְּרוּ שָׁם בְּכָל קָטַר
בָּמוֹת כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר הָגְלָה יְהוָה גָּלָה
מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס כַּעַס
אֶת יְהוָה׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָבַד
אָמַר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר
הַזֶּה וַיָּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה
בְּיַד כָּל נְבִיאוֹ כָּל חוֹזֶה לֵאמֹר שׁוּבוּ שׁוּב
מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי רָעַע צָוָה
חֻקֹּתַי כְּכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי חָק
אֶת אֲבוֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם
בְּיַד עַבְדַּי הַנְּבִיאִים׃ וְלֹא שָׁמְעוּ שָׁמַע
וַיְקַשׁוּ אֶת עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם קָשָׁה
אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ אָמַן
וַיִּמְאָסוּ אֶת חֻקָּיו וְאֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר מָאַס כָּרַת
כָּרַת אֶת אֲבוֹתָם וְאֶת עֵדוֹתָיו אֲשֶׁר עוּד
הַעִידָ בָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ הָבַל
וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָם אֲשֶׁר סָבִיב
צִוָּה יְהוָה אֹתָם לִבְלְתִּי עֲשׂוֹת עָשָׂה
כָּהֶם׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה עָזַב
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנַיִם נָסַךְ עֵגֶל
עֲנָלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשֵׁרָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ אָשַׁר שָׁחָה
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעַבְדוּ אֶת עָבַד
הַבָּעַל׃ וַיַּעֲבִירוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת עָבַר בָּנָה
בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיְנַחֲשׁוּ קָסַם
וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי נָחַשׁ מָכַר
יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד רָעַע כַּעַס
בְּיִשְׂרָאֵל וַיְסִרֵם מֵעַל פָּנָיו לֹא אָנַף סוּר
כָּלָה

manu pharaõis regis egypti: & timuerũt deos alienos: & ambulauerũt iuxta ritũ gentiũ quas cõsumpserat dominus in cõſpectu filiorũ iſrael: & regũ iſrael: quia ſimiliter fecerant. Et irritauerũt filii iſrael verbis quæ non rectis deũ ſuum: & edificauerunt ſibi excelſa in cunctis vrbibus ſuis a turre cuſtodiũ vſq; ad ciuitatẽ munitã. Fecerũtq; ſibi ſtatuas & lucos in oĩi colle ſublimi & ſubter oĩe lignũ nemoroſum: & adolebãt ibi in oĩb excelſis: ſic gẽtes q̃s trãſtulit dominus de facie eoꝝ: & fecerũt pticipes: & ſculpſerũt vt irritarent dñm & coluerunt idola: quæ dixit dñs eis nõ facietis verbũ hoc. & teſtificatus eſt dñs in iſrael & in iuda p manũ oĩum pphetarũ & vidẽtiũ: dicẽs. Reuertimini a viis veſtris peſſimis: & cuſtodite pcepta mea & cerimonias: iuxta oẽm legem quam precepi pribus veſtris: & ſicut miſi ad vos in manu ſeruorum meorũ pphetarũ. Qui nõ audierũt: ſed indurauerũt ceruicẽ ſuã iuxta ceruicẽ patrũ ſuorum q̃ nolluerunt obedire dño deo ſuo & abiecerunt legitima eius & pactũ qđ pepigit cum pribus eorũ & teſtificationes eoꝝ q̃s cõteſtatus ẽ eos: ſecutiq; ſunt vanitates & vane egerũt: & ſecuti ſũt gẽtes q̃ erãt circuitũ eorũ: ſup quibus pcepat dñs eis vt nõ facerẽt ſicut & ille faciebãt. Et dereliq̃rũt oĩa pcepta dñi dei ſui. Feceruntq; ſibi conflatiles duos vitulos & lucos: & adorauerunt oĩem militiã celi. Seruieruntq; baal: & cõſecrauerunt filios ſuos & filias ſuas p ignem. Et diuinationi inſeruiebãt & augurijs: & tradiderũt ſe vt facerẽt malum coram dño vt irritarẽt eum. Iratuſq; ẽ dñs vehemẽter iſraeli: & abſtulit eos a cõſpectu ſuo &

manu pharaõis regis egypti: & timuerũt deos alienos: & ambulauerũt in ritibus gẽtiũ: q̃s abſtulit dñs a facie filiorũ iſ rael: & regęs iſrael fecerũt: & induti ſunt filij iſrael verbis iniquis cõtra dominũ deũ ſuũ. & edificauerũt ſibi excelſa in cunctis vrbibus ſuis a turre cuſtodiũ vſq; ad ciuitatẽ munitã. & cõſtituerũt ſibi ſtatuas & lucos in oĩi colle ſublimi & ſubter oĩe lignũ nemoroſum: & adolebãt icẽſũ ibi in oĩb excelſis: ſic gẽtes q̃s trãſtulit dominus de facie eoꝝ: & fecerũt pticipes: & ſculpſerũt vt irritarent dñm & coluerunt idola: que dixit dñs eis nõ facietis verbũ hoc. & teſtificatus eſt iſrael & iuda dñs in manib oĩum pphtarũ eiꝰ: oĩi vijs vris malis: & cuſtodite pcepta mea & iuſti ficatiões meas & oẽm legẽ meã: quã precepi patribus vris: q̃s miſi ad eos in manu ſeruoꝝ meoꝝ pphtarũ: & nõ audierũt: & indurauerũt tergũ ſuũ ſup tergũ patrũ ſuorum: q̃ nõ crediderũt dño deo ſuo: & abiecerũt fedus eius & iuſtificatiões q̃ pepigit cum patribus eorũ: & teſtificatiões eiꝰ q̃bus cõteſtat⁹ eſt eos: & abierũt poſt vanitates & vane egerũt: & poſt gẽtes q̃ circuitũ eo rũ: q̃bꝰ preceperat dñs eis vt nõ facerẽt iuxta ea. & dereliquerũt pcepta dñi dei ſui: & fecerũt ſibi cõflatilia duas iuuẽcas: & fecerũt lucũ: & adorauerũt vniuerſã militiã celi. & ſeruierũt baal: & pluxerũt filios ſuos & filias ſuas in igne. & diuinabãt diuinatões & augurabãtur augurijs. & vẽditi ſunt vt facerẽt malũ coram dño vt irritarent eũ. & tratꝰ ẽ dñs vehemẽter in iſrael: & abſtulit eos a facie ſua: nõ [illegible] & abiecit eos a facie ſua

Jere xlvi.b

remansit nisi tribus iuda sola. etiam iuda ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ ἰούδα μονωτάτη· καὶ γε ἰούδας nō custodiuit mādata dñi dei sui. ⁊ am οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ ἐπο bulauerūt in iustificatiōib⁹ israel q̄s fecerūt; ⁊ ρεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν, καὶ proiecit dñs omne semē israel. ⁊ trat⁹ eit eos ἀπώσατο κ̄ς̄ ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραὴλ· καὶ ἐθυμώθη κ̄ς̄ D sup eos: ⁊ cōmouit eos ⁊ tradidit eos in ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χ manus diripientiū eos: donec proiceret χερὶ τῶν διαρπαζόντων αὐτούς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν eos a facie sua. super quē scissus ē israel αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. πλὴν ὅτι ἐρράγη ὁ ἰσραὴλ a domo dauid: ⁊ regē cōstituerūt sup se ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν hieroboā filiū nabat: ⁊ proiecit hieroboā israel ἱεροβοὰμ υἱὸν ναβάτ, καὶ ἀπώσατο ὁ ἱεροβοὰμ τὸν ἰσρα a post dñm: ⁊ peccare fecit eos peccā ma ηλ ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κ̄ῡ, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν με gnum: ⁊ ambulauerūt filij israel in oībus peccā γάλην, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ἰσρ̄λ ἐν πάσαις ἁμαρτίαις hieroboā q̄ fecerat: nō recesserūt ab eis usq; quo ἱεροβοὰμ αἷς ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν ἕως οὗ amouit dñs israel a facie sua: sic locut⁹ est μετέστησε κύριος τὸν ἰσρ̄λ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ὡς ἐλάλησε dñs in manu oīum seruoꝝ suoꝝ ꝓphetarū. κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν· ⁊ trāslat⁹ eit israel de terra sua in assyrios usq; in καὶ ἀπῳκίσθη ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς ἀσσυρίους ἕως diem hanc. ⁊ adduxit rex assyriorū de ba τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἤγαγεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐκ βα bylone ⁊ de chotha ⁊ de ana ⁊ de emath ⁊ de βυλῶνος καὶ ἐκ χωθὰ καὶ ἀπὸ ἀουὰν καὶ ἀπὸ ἀιμὰθ καὶ ἀπὸ sempharuaim: ⁊ collocauit eos in ciuitatib⁹ sa σεμφαρουαίμ, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν σα marie pro filijs israel. ⁊ possederūt sa μαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ· καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν σα maritē ciuitates eī⁹: ⁊ habitauerūt in eis. μαρείαν καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς· ⁊ cū principio habitarent gētes ille ibi in καὶ ἐν τῷ μετὰ τὸ κατοικίσθηναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ ἐν principio: nō timuerūt dñm. ⁊ misit dñs in e ἀρχῇ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον· καὶ ἀπέστειλε κ̄ς̄ εἰς αὐ os leones: ⁊ interficiebāt eis. ⁊ locuti sūt ad re τοὺς λέοντας, καὶ ἐθανάτουν ἐν αὐτοῖς· καὶ εἶπον τῷ βα E gem assyriorū dicētes: gētes q̄s trāstulisti ⁊ hitare fe σιλεῖ ἀσυρίων λέγοντες, τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας καὶ κατῴκι cisti in ciuitatib⁹ samarie: nō cognouerūt iudiciū σας ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας, οὐκ ἔγνωσαν τὸ κρῖμα τ̄ dei terre. ⁊ misit in eos leones: ⁊ ecce θεοῦ τῆς γῆς· καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς λέοντας, καὶ ἰδοὺ sunt interficiētes eos: quia nō sciunt iudiciū dei θανατοῦντες αὐτ̄ς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρῖμα τ̄ θ̄ῦ terre. ⁊ precepit rex assyriorū dicēs duci τῆς γῆς· καὶ ἐνετείλατο βασιλεὺς ἀσσυρίων λέγων, ἀπαγά re illuc vnū sacerdotū q̄s trāstuli de samaria: ⁊ γετε ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ σαμαρείας, καὶ vadat ⁊ habitet ibi: ⁊ docebit eos πορευθήτω καὶ κατοικήτω ἐκεῖ, καὶ φωτιεῖ αὐτοῖς τὸ iudiciū dei terre. ⁊ venerūt vnū sacerdotū q̄s κρῖμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς· καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν trāstulerūt de samaria: ⁊ sedit in bethel. ἀπῴκισαν ἀπὸ σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν βαιθήλ· ⁊ erat sacerdos illuminās eos quō timerēt dñm. ⁊ καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς φωτίζων αὐτοῖς πῶς φοβηθῶσι τὸν κ̄ν̄· καὶ erant facientes gens gens deos suos. ⁊ posue ἦσαν ποιοῦντες ἔθνος ἔθνος τοὺς θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθη runt eos in domib⁹ excelsorū: q̄ fecerūt sa καν αὐτοὺς ἐν οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ὧν ἐποίησαν οἱ σα marite gens gens in vrbibus suis in q̄bus habitabāt μαρῖται ἔθνος ἔθνος ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς κατῴκουν

nō remānsit nisi tribus iuda ꝑ solā. ⁊ am da tantū modo. Sed ∞ nec ipse iuda custodi= nit mandata dñi dei sui: verūtū ambula uit in erroribus israel quos⁊ opatus fuerat. ⁊ Proiecit⁊ dñs oēm semē israel: & afflixit e= os & tradidit eos in ma nu diripiētiū: dōec⁊ pji ceret eos a facie sua. Ex eo iam tpe quo ꝓ scissus est israel a domo dd: & cōstituerūt sibi regē hie roboā filiū nabath. Se pauit ei hieroboā israel a dño: & peccare cos fecit pctm magnū. Et ambulauerūt filii israel in vniuersis pctis hie= roboā q̄ fecerat: & non recesserunt ab eis vsq; quo dñs auferret ∞∞∞ israel a facie sua: sicut locutus fuerat in mā⁊ oi um seruorū suoꝝ ꝓphe tarū. ⁊ Trāslatusq; ē isra= el de terra sua in assyri os vsq; in diē hāc. Ad= duxit aūt rex assyriorū viros de babilone & de curtha & de abiat: & de emath & de sepharuaī: & collocauit eos in ciui tatibus samarie ꝓ filiis israel. q̄ possederūt sa= mariā & hitauerūt in vr bibus eius. Cūq; ibi hi tare cepissent nō time= bāt dm. & imisit eis dñs leones q̄ interficie bāt eos. ⁊ Nūciatumq; ē regi assyriorū & dictū. ⁊ Gētes quas transtulisti & hitare fecisti in citati bus samarie ignorāt le= gitima dei ∞∞∞∞∞∞ terre: & imisit in eos dñs leones: & ecce ∞∞∞ interficiunt eos eo ꝙ i gnorent ∞∞∞∞∞∞∞ ritum dei terre. Prece pit autem rex ∞∞∞∞∞∞ assyriorum dicens. Du cite illuc vnum ∞∞∞∞∞ de sacerdotibus quos inde captiuos adduxi= stis: vt vadat & hitet cū eis: & doceat eos legiti ma dei terre. Igitur cū venisset vnus de sacer= dotib⁹ his q̄ captiui du cti fuerāt de samaria: hi tauit in bethel: & doce bat eos quō coleret dñm. Ętvnaq̄q gēs fa bricata è deū suū. Posu erūtq; eos in phanis ex celsis q̄ fecerāt samarite gens & gēs in vrbibus suis in q̄bus habitabāt.

שָׁאַר בָּדָד נִשְׁאַר רַק שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ גַּם
צִוָּה יְהוָה לֹא שָׁמַר אֶת מִצְוֹת יְהוָה
חֻקִּים אֱלֹהֵיהֶם וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל
עָשָׂה מַאס אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּמְאַס יְהוָה בְּכָל זֶרַע
עָנָה נָתַן יִשְׂרָאֵל וַיְעַנֵּם וַיִּתְּנֵם בְּיַד שֹׁסִים
שָׁסָה שָׁלַךְ עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכָם מִפָּנָיו כִּי קָרַע
מָלַךְ יִשְׂרָאֵל מִעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ אֶת
נָדַח יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וַיִּדַּח יָרָבְעָם אֶת
חָטָא יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְהֶחֱטִיאֵם
נָדַל חַטָּאָה גְּדוֹלָה וַיּוֹלִכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל
סוּר חַטֹּאת יָרָבְעָם אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא סָרוּ
מִמֶּנָּה עַד אֲשֶׁר הֵסִיר יְהוָה אֶת
פָּנָה יִשְׂרָאֵל מֵעַל פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד
נָבָא נָבִיא כָּל עַבָדָיו הַנְּבִיאִים וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל
אֹוב אַדְמָתוֹ אַשּׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיָּבֵא
מֶלֶךְ אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא
עִיר וּמֵחֲמָת וּסְפַרְוַיִם וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן
יָרַשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת שֹׁמְרוֹן
תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֶיהָ וַיְהִי בַּתְּחִלַּת שְׁבָתָם
חָלַל שָׁכַב לֹא יָרְאוּ אֶת יְהוָה וַיְשַׁלַּח
שָׁלַח יְהוָה בָּהֶם אֶת הָאֲרָיוֹת וַיְהִי הֹרְגִים
אָרָה בָּהֶם וְהִנֵּה מְמִתִים אֹתָם כַּאֲשֶׁר אֵינָם יֹדְעִים
אָמַר נָאְמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר
גָּלָה יָשַׁב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגְלִיתָ וַתּוֹשֶׁב בְּעָרֵי
שָׁפַט שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי
אֶרֶץ וַיְשַׁלַּח בָּם אֶת הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם
מוּת מְמִתִים אֹתָם כַּאֲשֶׁר אֵינָם יֹדְעִים
צָוָה אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וַיֵּצוּ מֶלֶךְ
הָלַךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד
גָּלָה מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלִיתֶם מִשָּׁם וְיֵלְכוּ
יָרָה וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיוֹרֵם אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי
בּוֹא הָאָרֶץ וַיָּבֹא אֶחָד מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר
גָּלוּ מִשֹּׁמְרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֵל וַיְהִי
מוֹרָה אֹתָם אֵיךְ יִירְאוּ אֶת יְהוָה
יָרֵא יָרְאוּ וַיְהִי עֹשִׂים גּוֹי גּוֹי אֱלֹהָיו וַיַּנִּיחוּ
עָשָׂה בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשֹּׁמְרוֹנִים
עִיר גּוֹי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יוֹשְׁבִים

שָׁם׃ וְאַנְשֵׁי בָבֶל עָשׂוּ אֶת סֻכּוֹת
בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי כוּת עָשׂוּ אֶת נֵרְגַל
וְאַנְשֵׁי חֲמָת עָשׂוּ אֶת אַשִׁימָא׃
וְהַעִוִּים עָשׂוּ נִבְחַן וְאֶת תַּרְתָּק
וְהַסְפַרְוִים שֹׂרְפִים אֶת בְּנֵיהֶם
בָּאֵשׁ לְאַדְרַמֶּלֶךְ וְעַנַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵי
סְפַרְוָיִם׃ וַיִּהְיוּ יְרֵאִים אֶת יְהוָה
וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת
וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית הַבָּמוֹת׃ אֶת
יְהוָה הָיוּ יְרֵאִים וְאֶת אֱלֹהֵיהֶם
הָיוּ עֹבְדִים כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הָגְלוּ אֹתָם מִשָּׁם׃ עַד הַיּוֹם הַזֶּה
הֵם עֹשִׂים כַּמִּשְׁפָּטִים הָרִאשֹׁנִים
אֵינָם יְרֵאִים אֶת יְהוָה וְאֵינָם
עֹשִׂים כְּחֻקָּתָם וּכְמִשְׁפָּטָם וְכַתּוֹרָה
וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת בְּנֵי
יַעֲקֹב אֲשֶׁר שָׂם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּכְרֹת יְהוָה אִתָּם בְּרִית וַיְצַוֵּם
לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא
תִזְבְּחוּ לָהֶם׃ כִּי אִם אֶת יְהוָה אֲשֶׁר
הֶעֱלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ
גָּדוֹל וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה אֹתוֹ תִירָאוּ וְלוֹ
תִשְׁתַּחֲווּ וְלוֹ תִזְבָּחוּ׃ וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת
הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר
כָּתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת כָּל
הַיָּמִים וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
וְהַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם לֹא
תִשְׁכָּחוּ וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
כִּי אִם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירְאוּ וְהוּא
יַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד כָּל אֹיְבֵיכֶם׃ וְלֹא
שָׁמְעוּ כִּי אִם כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשֹׁן
הֵם עֹשִׂים׃ וַיִּהְיוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְרֵאִים
אֶת יְהוָה וְאֶת פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים
גַּם בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ
אֲבוֹתָם הֵם עֹשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

Viri enim babylonis fecerunt socoth benoth: viri autem cuthei fecerunt nergel: & viri de emath fecerũt asima. Porro euei fecerũt nebaa & tachã. Hi aũt qui erãt de sapharuaim cõburebant filios suos igni. Adramelech & anamelech diis sepharuaim: & nihilominus colebant dominũ. Fecerunt aũt sibi de nouissimis sacerdotes excelsorũ: & ponebant eos in phanis sublimibus. Et cũ dñm colerent: diis quoq; suis seruiebant iuxta cõsuetudinem gentium: quibus translati fuerant samariã. Vsq; in pmẽ diem morẽ sequuntur antiquum: non timẽt dominum: neq; custodiunt cerimonias eius atq; iudicia & legẽ & mandatum quod pcepat dñs filiis iacob quem cognominauit israel: & pcusserat cũ eis pactum & mãdauerat eis dicens. Nolite timere deos alienos: & nõ adoretis eos neq; colatis eos: & non immoletis eis. Sed dominũ deũ vestrum qui eduxit vos de terra egypti in fortitudine magna & in brachio extẽto: ipsum timete & illũ adorate: & ipsi immolate cerimonias quoq; & iudicia & legẽ & mãdatũ quod scripsit vobis custodite: vt faciatis cunctis diebus: & nõ timeatis deos alienos: & pactũ qd percussit vobiscum nolite oblinisci: nec colatis deos alienos. Sed dñm deũ vestrum timete: & ipse eruet vos de manu omnium inimicorũ vestrorũ. Illi vero nõ audierũt: sed iuxta cõsuetudinẽ suã pristinã ppetrabãt. Fuerũt igr gẽtes iste timẽtes qdẽ dñm: sed nihilominꝰ & idolis suis seruiẽtes. Nã filli corũ & nepotes sicut. fecerũt patres suꝰ: ita faciũt vsq; in presentẽ diem. 18.

in eis. τ viri babylonis fecerunt soccoth banoth. τ viri chuth fecerũt nergel. τ viri emath fecerũt asima. τ euei fecerũt nibchaz τ tharthac. τ seppha ruim cõburebãt in igne filios suos adramelech deo seppharuim: τ erant timentes dominũ. τ fecerũt ex se sacerdotes excelsoꝝ in parte: τ fecerũt sibi in domib excelsorũ. dñm ipsi timebant: τ deos suos colebãt iuxta iudicia gẽtiũ: vnde transtulit eos inde. vsq; in diem hanc sic faciebãt iuxta iudicia eoꝝ qđ ab initio. nõ erant timentes dñm: τ nõ fecerũt iuxta iussa & iudicia τ iudicia τ precepta τ sectam legẽ quẽ ppeperat dñs filiis iacob: cui imposuit nomẽ israel: τ pepigit dñs cum eis fedus. τ mãdauit eis dicẽs: nõ timebitis deos alienos. τ nõ adorabitis eos: nec colatis eos: τ nõ immolabitis eis: nisi dño q eduxit vos de terra egypti in fortitudine magna τ in brachio excelso: ipsum timebitis: τ ei adorabitis: τ ei immolabitis: τ iustificatiões eius τ iudicia τ mãdata τ legẽ quã scripsit vobis custodiet vt faciatis eis diebꝰ: τ nõ timebitis deos alienos: τ pactum qđ pepigit vobiscũ nõ obliuiscemini: τ nõ timebitis deos alienos: nisi dñm deũ vestrum eum timebitis: τ ipse eruet vos de manu omnium inimicorũ vestrorũ. τ nõ audierũt nisi iuxta iustificatiõibus suis primis ipsi ppetrabãt. τ fuerũt gẽtes iste timentes dñm: τ sculptilibus suis seruiebant. etiã filij eorũ & nepotes sicut fecerũt patres eorũ ipsi faciũt vsq; in diem hanc.

Ca.18.

Cap.xviii

וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ
בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ חִזְקִיָּה
בֶּן אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִי בַת זְכַרְיָהוּ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד
אָבִיו הוּא הֵסִיר אֶת הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר
אֶת הַמַּצֵּבוֹת וְכָרַת אֶת הָאֲשֵׁרָה
וּמִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה
מֹשֶׁה כִּי עַד הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא לוֹ
נְחֻשְׁתָּן וַיְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּטָח
וְאַחֲרָיו לֹא הָיָה כָמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי
יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו וַיִּדְבַּק
בַּיהוָה לֹא סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר
מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
וַיְהִי יְהוָה עִמּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא
יִשְׂכֹּל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא
עָשׂוּ וְנַאֲרְבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִית
לְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל
שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצֵה
שָׁלֹשׁ שָׁנִים נִלְכְּדָה שֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
הִיא שְׁנַת תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל לְכִדָה שֹׁמְרוֹן וַיֹּלֶךְ מֶלֶךְ
אַשּׁוּר אֶת יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּנַח
בַּחלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי
עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ אֶת בְּרִיתוֹ אֵת כָּל
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא עָשׂוּ וּבַאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּה עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ

Hnno tertio oſee filij hela regis iſrael: regnauit ezechias filius achaz regis iuda. Viginti quinq; annorū erat cum regnare cepiſſet: & viginti noué annis regnauit in hieruſalem: nomen matris eius abiſa filia zacharie. Fecitq; quod erat bonū coram dño: iuxta oia que fecerat dauid pater eius. Ipſe diſſipauit excelſa & cōtriuit ſtatuas & ſuccidit lucos: & cōfregitq; serpētē eneum quem fecerat moyſes. Siquidem vſq; ad illud tempus filij iſrael adolebāt ei incēſum. Vocauitq; nomē eius nohestā. Et in dño deo iſrael ſperauit. Itaq; poſt eū non fuit ſimilis ei de cūctis regibus iuda: ſed neq; in his qui añ eū fuerit. Et adhesit dño: & nō recesſit a vestigiis eius: & fecit q; mandata eius que preceperat dñs moyſi. Vnde & erat dñs cū eo: & in cunctis ad q̄ procedebat ſapiēter ſe agebat. Rebellauit quoq; cōtra regē assyriorū: & nō ſeruiuit ei. Ipſe percuſſit philisteos vſq; ad gazā & vſq; ad terminū eius a turre custodū: vſq; ad ciuitatē munitā. Anno q̄rto regis ezechie q erat annus ſeptimus, oſee filij hela regis iſrael ascēdit ſalmanaſar rex assyriorū cōtra ſamariā, & obſidebat eam & cepit eam: & cepit. Nam poſt annos tres anno ſexto ezechie. idest nono anno oſee regis iſrael: capta est ſamaria: & transtulit rex assyriorū iſrael in assyrios: & collocauit eos in hayla & in abor fluuiis gozā in ciuitatibus medorū: eo q; nō audierūt vocē dñi dei sui: & ptergressi sūt pactum eius: omnia q̄cūq; precepit moyses seruus dñi: & nō audierūt & nō fecerunt. In quarto decimo anno regis ezechie ascendit sennacherib rex

A
2.Reg. 19.a.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ὡσηὲ υἱοῦ ηλᾶ βασι
λέως ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς ἄχαζ βασιλέως
ἰουδά, υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσα
λημ: καὶ ὄνομα μητρὸς αὐτοῦ ἀβὶ θυγάτηρ ζαχαρίου. καὶ
ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον κυρίου κατὰ πάντα
ὅσα ἐποίησεν δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. αὐτὸς ἐξῆρε τὰ
ὑψηλὰ καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ τὰ ἄλση ἐξέκο
ψε. καὶ συνέκοψεν ἐζεκίας τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἐποίη
σε μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ
ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν νεε
στάν. ἐν κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἤλπισεν. οὐκ ἐγένετο μετ'
αὐτὸν ὅμοιος αὐτῷ ἐν τοῖς βασιλεῦσιν ἰούδα, καὶ ἐν
τοῖς ἡγουμένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἐκολλήθη τῷ κυ
ρίῳ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυ
σῆ: καὶ ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίη
σε συνῆκεν. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ
οὐ φέρουσιν αὐτῷ. αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύ
λους ἕως γάζης καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου
φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεύοντος ἐζεκίου, αὐ
τὸς ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ ὡσηὲ υἱῷ ηλᾶ βασιλεῖ ἰσ
ραὴλ: ἀνέβη σαλμανασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ σα
μάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐ
τήν, ἐν τέλει τριῶν ἐτῶν. ἐν ἔτει ἕκτῳ τοῦ ἐζε
κίου: αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔννατος τῷ ὡσηὲ βασιλεῖ ἰσ
ραὴλ: ἐλήφθη σαμάρεια. καὶ ἀπῴκισε βασιλεὺς
ἀσσυρίων τὴν σαμάρειαν εἰς ἀσσυρίους, καὶ ἔθετο αὐ
τοὺς ἐν ἀλὰ καὶ ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γωζὰν καὶ ἐν
πόλεσι μήδων, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην
αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος
κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν. καὶ
ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλέως ἐζεκίου

B

C

D

2.Par. 32.a. Esai. 36.a.

ἀνέβη σεννααχηρὶβ βασιλεὺς

bb

אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת
וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּה מֶלֶךְ תָּפַשׂ שָׁלַח
יְהוּדָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לָכִישָׁה לֵאמֹר
חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלָי אֵת אֲשֶׁר תִּתֵּן נָתַן
עָלַי אֶשָּׂא וַיָּשֶׁת מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל נָשָׂא שׂוּם
חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר
כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃ וַיִּתֵּן חִזְקִיָּה מָצָא
אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה
וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֵת הַהִיא
קִצַּץ חִזְקִיָּהוּ אֶת דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה
וְאֶת הָאֲמָנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת תַּרְתָּן וְאֶת
רַב סָרִיס וְאֶת רַבְשָׁקֵה מִן לָכִישׁ
אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחַיִל כָּבֵד
יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם עָלָה בּוֹא
וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמֹדוּ בְּתְעֲלַת הַבְּרֵכָה עָמַד בָּלָה
הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃ עָלָה סָלַל
וַיִּקְרְאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם קָרָא
אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל
הַבַּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן אָסָף
הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַבְשָׁקֵה זָעַר
אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה גָּדַל
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ אָמַרְתָּ
אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה שָׂפָה יָצַע
לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי גָּבַר לָחַם
מָרַדְתָּ בִי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְךָ עַל
מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם שָׁעַן רָצַץ
אֲשֶׁר יִסְמֹךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ סָמַךְ בּוֹא
וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא הוּא אֲשֶׁר
הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת סוּר בָּמָה
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִַם זָבַח
לִפְנֵי הַמִּזְבַּח הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃ יָדַע שָׁחָה

assyriorum ad vniuersas ciuitates iuda munitas: & cepit eas. Tūc misit ezechias rex iuda nuncios ad regē assyriorū in lachis: dicēs. Peccaui. Recede a me: & oē qđ ipposueris mihi feram. Indixit itaq; rex assyriorum ezechie regi iude trecenta talenta argēti: & triginta talēta auri. Dedit q̄ ezechias oē argentū qđ repertū fuerat in domo dñi & in thesauris regis.

In tempore illo confregit ezechias vasa templi dñi & laminas auri quas ipse affixerat: & dedit eas regi assyriorum. Misit autem rex assyriorum tarthā & rapsaris & rapsacen de lachis ad regem ezechiā in manu valida ierusalē. Qui cū ascendissent venerūt ierusalē & steterunt iuxta aquęductum piscine superioris que est in via agri fullonis: vocauerunt q̄ regē. Egressus est aūt ad eos eliacim filius helchie prepositus dom: & sobna scriba & ioahe filius asaph a commentariis: dixit q̄ ad eos rapsaces. Loquimini ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorū. Que est ista fiducia qua niteris? Forsitan inisti consilium: vt prepares te ad preliū? In quo confidis vt audeas rebellare? An speras in baculo arundineo atq; confracto egypto? Sup quē si incubuerit hō cōminutus igredietur manū eius & pforabit eam. Sic est pharao rex egypti oib q̄ confidunt in se: q̄ si dixeritis mihi in dño deo nostro hēmus fiduciā: nōne iste est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria & precepit iude & ierusalem ante altare hoc adorabitis

ασσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδὰ τὰς ὀχυράς, καὶ συλαβεῖν αὐτάς, καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰουδα πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων εἰς λαχις λέγων, ἥμαρτηκα ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ βαστάσω· καὶ ἐπέβαλε βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου· καὶ ἔδωκεν ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέκοψεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα τὰς θύρας τοῦ ναοῦ κυρίου καὶ τὰ ἐσηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν ezechias rex iuda. & dedit eā rex assyriorū. & misit rex assyriorum tarthā & rapsarin & rapsacen de lachis ad regem ezechiā in exercitu grauī in hierusalem: & ascēderūt & venerūt in hierusalem: & ascendentes venerūt & steterūt iuxta aquęductum piscine superioris q̄ est in via agri fullonis. & clamauerūt ad ezechiā: egressus est ad eos eliacim filius chelcie prepositus domus: & sobnas scriba: & ioach filius asaph a cōmentariis. & dixit ad eos rapsaces: dicite nūc ad ezechiā: hec dicit rex magnus rex assyriorū: que fiducia

ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως· καὶ ἐβόησαν πρὸς ezechiam: & egressus ad eos eliacim filius chelcie ἐζεκίαν, καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἐλιακὶμ υἱὸς χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ σωβνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ ἰωὰχ υἱὸς ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς ῥαπάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς ἀσσυρίων, τίς ἡ πεποίθησις

lex qua cōfidis? verūtū verbis labioꝝ & cōsilio aūtē ἣν πέποιθας; πλὴν λόγοις χειλέων καὶ βουλῇ acies fit in bellum. & nūc in quo cōfidis: q̄ quarteꝝ es in me? ecce cōfidis tibi ἀποστασίας γίνεσθαι εἰς πόλεμον· καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέποιθας, ὅτι ἀθέτησας ἐν ἐμοί; ἰδοὺ πέποιθας σεαυτῷ ipſi in baculo arundineo fragili ἐπὶ τῇ ῥάβδῳ τῇ καλαμίνῃ τῇ τεθλασμένῃ hoc in egypto: q̄ si firmatus fuerit vir super eā aūtē ἐπ' αἰγύπτου; ὡς ἐὰν ἐπισηριχθῇ ἄνθρ ἐπ' eum: ingredietur in manū eius & pforabit eam. sic est pharao rex egypti omnib q̄ confidunt in eo. & si dixeris ad me: in dño deo nro habem fiduciā: nōne ip aūtē ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν, οὐχὶ αὐτός ezechias abstulit excelsa eius & altaria eius: & dixit iuda & hierusalem coram altari isto: adorate σαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου, προσκυνήσατε

in hierusalem. τ πῆξε σύστασιν δῶ meo re-
ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ νῦν μίχθητι τῷ κυρίῳ μου τῷ βα-
gi assyriorū: τ dabo tibi duo milia equor: si pote-
σιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνή-
ris dare tibi ascēsores sup eos. τ quō auer
σῃ δοῦναι σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς ἀπο-
tis faciem toparche vnius seruoꝝ
στρέψεις τὸ πρόσωπον τοσούτου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ
dñi mei minimoꝝ. τ sperasti tibi in
κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων· καὶ κλῶσας σεαυτῷ ἐπ'
egypto pp currus τ equites. τ nūc nō sine
Αἰγυπτίων ἐπὶ ἅρματα καὶ ἱππέας· καὶ νῦν μὴ ἄνευ
dño ascēdimus in locum hūc vt de-
τοῦ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ δια-
molirer eū? dñs dixit ad me: ascēde ad
F φθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπεν πρός με, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν
terrā hanc τ demolire eam. τ dixit eliacim filꝰ
γῆν ταύτην καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν Ἐλιακὶμ ὁ
chelcie τ sobnas τ ioach ad rapsacem: lo-
τοῦ Χελκίου καὶ Σουβνὰς καὶ Ἰωὰχ πρὸς Ῥαψάκην, λά-
quere ad seruos tuos syriace: audimus enī
λησον πρὸ τοὺς παῖδάς σου συριστί, ἀκούομεν γὰρ
nos: τ ne loquāris ad nos iudaice in auribꝰ
ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ
ppli q sup murum. τ dixit ad eos
λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς
rapsaces: nūqd ad dñm tuū vel ad te misit
Ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρός σε ἀπέσταλκέ
me dñs me⁹ vt loquerer sinões hos? nōne ad
με κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ πρὸς
viros qui sedent sup mur: ſ
τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους,
vt comedāt sterc⁹ suum τ bibant vri-
ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ πίωσι τὸν οὖρ-
nam suā vobiscū simul? τ stetit rapsaces τ clama
ρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη Ῥαψάκης καὶ ἐβόη
uit voce magna iudaice: τ locut⁹ est τ dixit:
σε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν,
audite verba hec regis
ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους τοῦ βασιλέως τοῦ
magni regis assyriorū: hec dicit rex:
μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων, τάδε λέγει ὁ βασι-
ne vos tollat ezechias: qz non po-
P λεύς, μὴ ὑμᾶς ἐπαιρέτω Ἐζεκίας, ὅτι οὐ μὴ δύνη-
terit eruere vos de manu mea. τ nō fiduciā
σῃ ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου· καὶ μὴ ἐπελ-
tribuat vobis ezechias sup dñm dicēs: eruens
πιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας ἐπὶ κύριον λέγων, ἐξαιρούμε-
liberabit vos dñs: τ non tradetur
νος ἐξελεῖται ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ οὐ μὴ παραδοθῇ
ciuitas hec in manꝰ regis assyriorꝝ. nō
ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων· μὴ
audiatis ezechiam: qz hec dicit rex assy
ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυ-
riorū: facite mecum benedictionē: τ egredimini ad
ρίων, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθετε πρός
me: τ comedet vnusquisq; vinea suam
με, καὶ φαγέται ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ
τ vnusquisq; ficū suā τ bibet vnusquisq;
G καὶ ἕκαστος τὴν συκῆν αὐτοῦ καὶ πιέται ἕκαστος τὸ
aquam cisterne suę donec veniam: τ capiaꝫ
ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθω, καὶ λήμψο-
vos i terrā hanc in terrā frumēti τ vi
ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, γῆν σίτου καὶ οἴ-
ni τ panis τ vineaꝝ: terrā olei τ mel
νου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελόνων, γῆν ἐλαίου καὶ μέ-
lis: τ viuetis τ nō moriemini. τ nō audiatis
λιτος, καὶ ζήσεσθε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. καὶ μὴ ἀκούετε

'in ieruſalem. ᵃ Nuncigi
tur ᵇ transite ᵇ ad ꝯꝯꝯ
ᶜ dñm meū ᶜ regem ᵈ assy-
riorum: ᵇ & dabo ᵉ vobis
ᵏ duo milia ᶠ equōrū: & vt
dete ᵐ an hēre ⁿ valeatis ᵍ a
ſcensores ᶠ eorū. ⁿ Et quō
poteſtis ᶠ reſiſtere ᶠ ante ꝯ
ᵛ vnū ᵍ ſatrapam de ᵉ ſeruis
ᵇ dñi mei ᶠ minimis. An
ᵖ fiduciam habes ᶠ in ᵉ egy
pto ᵇ propter curꝰ ꝯꝯ
ᶠ & equites! ᵏ Nunqd ᶠ ſine
ᵐ domini voluntate ꝯꝯ
ⁿ aſcendi ᵉ ad ᵈ locū ᵍ iſtum
ᶠ vt demolirer eum! ꝯꝯꝯ
ᵍ Dñs ᶠ dixit ⁿ mihi. ᵏ Aſcē-
de ᵈ ad ᶠ terram ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ hanc: ᵇ & demolire eam.
ᶜ Dixerunt aūt ᵒ heliachi
ᶜ filius ᶜ helchie ᵍ & ſobna
ſcriba ᵇ & ioahe ᵏ rapſaci.
Precamur vt ᶠ loq̄ris no-
bis ᵉ ſeruis tuis ᵖ ſyriace:
ᵍ ſiquidē ᶠ intelligim⁹ hāc
linguā: ᶠ & non ᵍ loquaris
ˣ nobis ᶠ iudaice ᵉ audiente
ᵏ populo ᵇ qui eſt ᶜ ſuper
ᵐ murū. ᶜ Rñditq; ᵉ eis ᵍ ra-
pſaces dicens. ᵇ Nūquid
ad ᵈ dñm tuū ᵏ & ad te ᵐ miſ-
ſit me ᵐ dñs meus ⁿ vt loq̄
rer ᵖ ſermones ᵍ hos & ʳ nō
potius ᵍ ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳ viros ⁿ qui ſedent ˣ ſuper
ʳ murum ᵗ vt comedant
ᵇ ſtercora ſua: ᶜ & bibant
ᵉ vrinam ſuam ꝯꝯꝯꝯ
ᶠ vobiſcū. ᵃ Stetit itaq; ᵇ ra
pſaces ᶠ & exclamauit ᵏ vo
ce ᵏ magna ᶠ iudaice: ᵐ & a
it. ⁿ Audite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ verba ᵖ regis ᵍ magni ᶠ re
gis ᵍ aſſyriorum. ᶠ Hec ꝯꝯ
ⁿ dicit ᶠ rex. ᶠ Non ᶠ vos ᶠ le
ducat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ ezechias. ᵇ Non ᶜ eni ᶜ po
terit ᶠ eruere ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ vos ᵇ de manu ᶠ mea: ᶠ ne-
qꝫ ᵏ fiduciā ᶠ vobis ᵏ tribuat
ⁿ ſuper ᵒ dominū ᵖ dicens.
ᵍ Eruens ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ liberabit nos ᵍ dñs: ᶠ &
non ⁿ tradetur ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ ciuitas ᶠ hec ᶜ in māu ᵇ re-
gis ᶜ aſſyriorum. ꝯꝯꝯꝯ
ᵍ Nolite ᶜ audire ᵍ ezechiā.
ᶠ Hec ᵇ enim ᵏ dicit ꝯꝯꝯ
ᶠ rex ᵗ aſſyriorū. ⁿ Facite
ᶠ mecū qđ vobis ē ᵉ vtile:
ᵍ & egredimini ᶠ ad me.
ⁿ Et comedet ᶠ vnuſquiſ-
qꝫ de ⁿ vinea ſua: ˣ & de ᶠ fi
cu ſua: ᵗ & bibetis ᵇ aqs de
ᶜ ciſternis veſtris: ᵇ donec
ᶜ veniā ᶠ & trāſferā ᵍ vos ᵇ in
ᶠ terrā q̄ ᵏ ſiſſis eſt terre vīe
in ᶠ terrā ᵐ fructiferā & fer-
tilē ⁿ vini: ᶜ terrā ᵖ pāis ᵖ &
vineaꝝ: ᵍ terrā ᶠ oliuarū
& ᵒ oleī ᶠ ac mellis: ⁿ & viue
tis: ˣ & nō ʳ moriemini.
ᵍ Nolite ᵉ audire ꝯꝯꝯꝯ

בִּירוּשָׁלִָם׃ וְעַתָּה הִתְעָרֵב נָא אֶת
אֲדֹנִי אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ
אַלְפַּיִם סוּסִים אִם תּוּכַל לָתֵת לְךָ
רֹכְבִים עֲלֵיהֶם׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֶת פְּנֵי
פַּחַת אֶחָד מֵעַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים
וְתִבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לָרֶכֶב
וְלַפָּרָשִׁים׃ וְעַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהוָה
עָלִיתִי עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַשְׁחִתוֹ
יְהוָה אֱמַר אֵלַי עֲלֵה עַל הָאָרֶץ
הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים
בֶּן חִלְקִיָּהוּ וְשֶׁבְנָה וְיוֹאָח אֶל רַבְשָׁקֵה
דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ אֲרַמִּית כִּי
שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל תְּדַבֵּר עִמָּנוּ
יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל
הַחוֹמָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה הַעַל
אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל
הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל הַחוֹמָה לֶאֱכֹל
אֶת חֲרֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת שֵׁינֵיהֶם
עִמָּכֶם׃ וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה וַיִּקְרָא בְּקוֹל
גָּדוֹל יְהוּדִית וַיְדַבֵּר וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ
דְּבַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ כֹּה
אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל יַשִּׁא לָכֶם
חִזְקִיָּהוּ כִּי לֹא יוּכַל לְהַצִּיל
אֶתְכֶם מִיָּדוֹ׃ וְאַל יַבְטַח אֶתְכֶם
חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל
יְצִילֵנוּ יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן אֶת
הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי כֹה אָמַר
מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ אִתִּי בְרָכָה
וְצֵאוּ אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ גַּפְנוֹ וְאִישׁ
תְּאֵנָתוֹ וּשְׁתוּ אִישׁ מֵי בֹרוֹ׃ עַד
בֹּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ
כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ
לֶחֶם וְכְרָמִים אֶרֶץ זֵית יִצְהָר וּדְבָשׁ
וִחְיוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְאַל תִּשְׁמְעוּ

ᵉאֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי יַסִּית אֶתְכֶם לֵאמֹר סִית
ᵖיְהוָה יַצִּילֵנוּ הַהַצֵּל יַצִּילוּ ᵐאֱלֹהֵי
ⁿהַגּוֹיִם ᵒאִישׁ ᵖאֶת ᵍאַרְצוֹ ʳמִיַּד ˢמֶלֶךְ
ᵗאַשּׁוּר ᵘאֵיֵה אֱלֹהֵי חֲמָת וְאַרְפָּד אֵיֵה
ᵛאֱלֹהֵי סְפַרְוַיִם הֵנַע וְעִוָּה כִּי הִצִּילוּ נוּעַ נָצַל
ᵃאֶת שֹׁמְרוֹן ᵇמִיָּדִי מִי ᶜבְּכָל ᵈאֱלֹהֵי
ᵉהָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר ᶠהִצִּילוּ ᵍאֶת ʰאַרְצָם
ⁱמִיָּדִי כִּי יַצִּיל יְהוָה ʲאֶת יְרוּשָׁלִַם
ᵏמִיָּדִי וְהֹרִישׁוּ הָעָם וְלֹא עָנוּ אֹתוֹ חָרַשׁ עָנָה
ˡדָּבָר כִּי מְצוַת הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר צָוָה
ᵐלֹא תַעֲנֻהוּ וַיָּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן בֹּא
ⁿחִלְקִיָּה אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא
ᵒהַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר אֶל זָכַר
ᵖחִזְקִיָּהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגִּדוּ לוֹ כָּרַע נָגַד
ᵍדִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה וַיְהִי כְּשָׁמְעַ Cap. xix. הָיָה
ʳהַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו קָרַע
ˢוַיִּתְכַּס בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה וַיִּשְׁלַח כָּסָה בּוֹא
ᵗאֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא שָׁלַח
ᵘוְאֶת זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מְתֻכָּסִים
ᵛבַּשָּׂקִים אֶל יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא בֶּן אָמוֹץ נָבָא
ʷוַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ יוֹם אָמַר
ˣצָרָה וְתוֹכֵחָה וְנִאָצָה הַיּוֹם הַזֶּה כִּי צוּר יָכַח
ʸבָּאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ אֵין בּוֹא שָׁבַר
ᶻלְלֶדֶת׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת יֶלֶד שָׁמַע
ᵃכָּל דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ
ᵇאַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי
ᶜוְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה יָכַח
ᵈאֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְפִלָּה בְּעַד נָשָׂא פָּלַל
ᵉהַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי מָצָא
ᶠהַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ וַיֹּאמֶר
ᵍלָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל
ʰאֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל תִּירָא יָרֵא
ⁱמִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁה
ʲנִדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֹתִי הָגְנִי
ᵏהִנֵּה ᵖבּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה נְתַן בּוֹא
ˡוְשָׁב לְאַרְצוֹ וְהַפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב שׁוּב נָפַל

ezechiam qui vos decipit: dicens. Dñs liberabit nos. Nũquid liberauerunt dii gentium terrã suã de manu regis assyriorũ? Vbi est deus emath & arphat? Vbi deus sepharuaim ana & aua? Nũquid liberauerũt samariam de manu mea? qui nã illi sunt in vniuersis diis terrarũ q eruerunt regionẽ suã de manu mea: vt possit eruẽre dñs ierusalẽ de manu mea? tacuit itaq; populus & nõ rñdit ei quicq̃. Siquidẽ pceptũ regis accepant: vt nõ rñderet ei. Venit q; eliachim filius helchie prepositus domus & sobna scriba & ioahe filius asaph a commẽtariis ad ezechiam scissis vestibus: & nunciauerunt ei verba rapsacis. 19.

QVe cum audisset ezechias rex scidit vestimẽta sua: & optus est saco. Ingressusq; est domũ dñi & misit eliachim pposi tum domus: & sobnam scribam: & senes de sacerdotibus opertos saccis ad esaiã pphetã filium amos. Qui dixerũt. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiõis & increpationis & blasphemie dies iste. Venerũt filii vsq; ad partũ: & vires nõ habet parturiẽs. Si forte audiat dñs deus tuus vniuersa verba rapsacis quem misit rex assyriorũ dñs suus vt exprobret deũ viuentẽ & argueret verbis q̃ audiuit dominus deus tuus: & fac oratiõnẽ pro reliquiis que repte sũt. Venerunt ergo serui regis ezechie ad esaiã. Dixitq; eis esaias. Hec dicetis dño vro: hec dicit dñs Noli timere a facie sermonũ quos audisti quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. Ecce ego imittã ei spiritũ: & audiet nũciũ & reuertetur in terrã suã: & deiciam eum gladio

ezechiae qz decipit vos dicẽs: dño liberauit vos. ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, κύριος ἐξελεῖται ὑμᾶς. nũqd eruẽtes liberauerũt dei gẽtiũ vnusquisq; eruẽ μὴ ῥυόμενοι ἐρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν γῆν suam de manu regis assyriorũ: vbi sunt αὐτοῦ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων; ποῦ ἐστὶν οἱ vbi emath & arphad: & vbi sunt dei seppha θεοὶ ἀιμαθ καὶ ἀρφάδ; καὶ ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ σεπφα ruin hana & aua: nũqd liberauerũt samariam de ρουὶν ἀνὰ καὶ ἀουά; μὴ ἐξείλοιτο τὴν σαμάρειαν ἐκ manu mea: quis in vniuersis diis terrarũ eruẽ χειρός μου; τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν ὃς ἐξεί rit terrã suã de manu mea: qz eruet do λετο τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται κύ minus hierusalem de manu mea? & tacuerunt ριος τὴν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν & nõ rñderunt ei verbũ: quia pceptũ καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ regis hoc dicẽtis: nõ rñdebitis ei. βασιλέως αὐτη λέγοντος, οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ. & ingressus eliachim filius chelcie ꝓpositus dom & so καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακὶμ ὁ τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σο bna scriba: & ioach filius asaph a cõmen βνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ἀναμι tarius ad ezechiã scissis vestib & nũ μνήσκων πρὸς ἐζεκίαν διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ ἀνήγ tiauerũt ei verba rapsacis. γειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους ῥαψάκου. Ca. 19.

ET factũ ẽ vt audiuit rex ezechias: sci Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας, διέρρη dit vestimẽta sua & indutꝰ est sacco & in Esai. 37. ξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιβάλετο σάκκον καὶ εἰ greſſus ẽ in domũ dñi: & misit eliachim σῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἀπέστειλεν ἐλιακὶμ τὸν ꝓpositũ dom: & somnã scribam & se οἰκονόμον, καὶ σοβνὰν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρε sbiteros sacerdotũ opertos sacco ad βυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς esaiam filiũ amos prophetã. & dixerũt ad eum: ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, hec dicit ezechias: dies tribulatiõis & increpatiõis & τάδε λέγει ἐζεκίας, ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ καὶ irritationis dies iste: qz venerũt filii vsq; ad παροργισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕτη, ὅτι ἦλθον οἱ υἱοὶ ἕως dolores pꝑ & nõ est robur parienti: si forte au ὠδίνων καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχὺς τῇ τικτούσῃ, εἴ πως εἰσα diet dñs deus tuꝰ vniuersa verba ra κούσεται κύριος ὁ θεός σου πάντας τοὺς λόγους ῥα psacis: quẽ misit ei rex assyriorũ do ψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐχὴν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὀνει minꝰ suus vt exprobret deũ viuẽtẽ & argueret in ριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα καὶ ἐλέγχειν ἐν verbis que audiuit dñs deꝰ tuus: & accipies ora λόγοις οὓς ἤκουσεν κύριος ὁ θεός σου, καὶ λήψη προ tionem pro reliquiis que reperte sunt. & σευχὴν ὑπὲρ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου. καὶ venerũt serui regis ezechie ad esaiam. & ἦλθον οἱ παῖδες βασιλέως ἐζεκίου πρὸς ἡσαΐαν. καὶ dixit eis esaias: sic dicetis ad do εἶπεν αὐτοῖς ἡσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύ minũ vrm: hec dicit dñs: ne timeas a ριον ὑμῶν, τάδε λέγει κύριος, μὴ φοβηθῆς ἀπὸ fmõibꝰ qs audisti: quibꝰ blasphemauerũt in me τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν εἰς ἐμὲ pueri regis assyriorũ: ecce ego τὰ παιδάρια τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, ἰδοὺ ἐγὼ do spũm in eo: & audiet nũ δίδωμι πνεῦμα ἐν αὐτῷ, καὶ ἀκούσεται ἀγγε tium: & reuertetur in terrã suã: & λίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ deiciam eũ in gladio καταβαλῶ αὐχὸν ἐν ῥομφαίᾳ

in terra ſua. ⁊ reuerſus eſt rapſaces ⁊ inuenit
ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστρεψε ῥαψάκης καὶ ηὗρε τὸν
regem aſſyriorū pugnātē cōtra lobna: q audīe
βασιλέα ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ λοβνά, ὅτι ἤκου
rat q receſſit de lachis. ⁊ audiuit rex
σεν ὅτι ἀπῆρεν ἐκεῖθεν λαχίς. καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς
aſſyriorū de tharaca rege ethiopie dī
τῶν ἀσσυρίων περὶ θαρακὰ βασιλέως τῶν αἰθιόπων λε
centiū: ecce egreſſus eſt vt pugnet tē. ⁊ reuer
γόντων, ἰδοὺ ἐξεληλύθει τοῦ πολεμῆσαί σε. καὶ ἀπέ
ſus eſt ⁊ miſit nūcios ad ezechiā dicēs:
στρεψεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἑζεκίαν λέγων,
hec dicetis ad ezechiā regē iuda: nō te
τάδε ἐρεῖτε πρὸς ἑζεκίαν βασιλέα ἰούδα, μὴσε
ſeducat deus tuus in quo tu fiduciā habes in eo di
ἀπατάτω ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέ
cens: non tradetur hieruſalem in manus re
γων, οὐ μὴ παραδωθῇ ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασι
C gis aſſyriorū. ecce tu audiſti oīa q̄cūq̄ fece
λέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίη
runt reges aſſyriorū vniuerſis terris: quō q
σαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαῖς, ὡς ἐξώ
ſtauerūt eas: ⁊ quō tu liberaberis/ſūdd libera
λοθρευσαν αὐτάς, καὶ πῶς σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐξείλον
uerūt dñi gētiū quos vaſtauerūt patres mei
το οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου τὴν
gozan ⁊ charran ⁊ reſeph ⁊ filios
τε γοζὰν καὶ τὴν χαρρὰν καὶ ῥασὶφ καὶ τοὺς υἱοὺς
aden q in thalaſſar. vbi eſt rex emath
ἐδὲν τοὺς ἐν θαλασσάρ· ποῦ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς ἀμὰθ
: rex arphad ⁊ rex ciuitatis
καὶ ὁ βασιλεὺς ἀρφὰδ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως
ſepharuim hana ⁊ aua. ⁊ accepit ezechias lit
σεπφαρυὶμ ἀνὰ καὶ ἀυά. καὶ ἔλαβεν ἑζεκίας τὸ βι
teras a nuntijs ⁊ legit eas: ⁊ aſcē
βλίον ἐκ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτό, καὶ ἀνέ
dit in domū dñi: ⁊ expādit eas ezechias
βη εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἐξεπέτυξεν αὐτὸ ἑζεκίας
in cōſpectu dñi: ⁊ oranit ezechyas ad do
ἐνώπιον κυρίου, καὶ προσηύξατο ὁ ἑζεκίας πρὸς κύ
minū dicēs: dñe deꝰ iſrael q ſedes ſup
ριον λέγων, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν
cherubim tu es deus ſolus in oībus re
χερουβὶμ σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασι
gnis terre: tu feciſti celū ⁊ trā:
λείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
inclina dñe aurē tuā ⁊ audi: aper
κλίνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον, ἄνοιξον κύ
mine oculos tuos ⁊ vide: ⁊ audi ver
ριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τῶν λό
ba ſennacherib: que miſit vt exp̄braret deū vi
γων σενναχηρίβ, οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uētem. vere eñ dñe deſolauerūt reges aſſy
τα· ἐπ' ἀληθείᾳ γὰρ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυ
riorū gētes ⁊ oēm terrā eorū: ⁊ dede
ρίων τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα
runt deos eorū in ignē: nō eñ erāt dei
D καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, οὐ γὰρ ἦσαν θεοί
ſed opa manuū hominū ligna ⁊ lapides: ⁊
ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι, καὶ
perdidērūt eos. ⁊ nūc dñe deus nr libera
ἀπώλεσαν αὐτούς· καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ῥῦσαι
nos de manu eius: ⁊ ſciant oīa re
ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώτωσαν πᾶσαι αἱ βα
gna terre: q̄ tu es dñs deus ſolus. ⁊
σιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος· καὶ
miſit eſaias filius amos ad ezechiam
ἀπέστειλεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἑζεκίαν

ᵃin terra ſua. ᵇRenerſus ē
ergo ᶜrapſaces ᵈ& inuēit
ᵉregē aſſyriorum ᶠexpu
gnātē lobnā. ᵍAudierat
ʰei ⁱq ᵏrecēſſiſſet ˡde la-
chis. ᵐCūq audiſſet ⁿde
ᵒtharacha ᵖrege ᵠethio-
pie: ʳdicens. ˢEcce ∞∞∞
ᵗegreſſꝰ ē ᵘvt pugnet ˣad
uerſum te: ʸ& iret contra
eū: ᶻmiſit ᵃmnncios ᵇad ᶜe
zechiam ᵈdicens. ᵉ Hec
ᶠdicite ᵍezechie ʰregi ⁱiu-
da. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏNon ˡte ſeducat ᵐdeꝰ tu
us ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿin quo ᵒhabes fiuciā:
neqꝫ ᵖdicas. ᵠNon ʳtrade-
tur ˢieruſalē ᵗin manꝰ ᵘre
gis ᵛaſſyriorū. ʷTu ˣeni ip
ſe ʸauditi ᶻq̄ fecerūt ᵃreges
ᵇaſſyriorum ∞∞∞∞∞
ᶜvniuerſis ᵈterris: quō
ᵉvaſtauerūt eas: ᶠtu ergo
ſolus ᵍpoteris liberari?
ʰNūquid liberauerūt ⁱdīi
ʲgētium ſingulos ᵏquos
ˡvaſtauerūt ᵐpatres meꝰ
ⁿgozan: videlicet ᵒ& arā
ᵖ& reſeph ᵠ& filios ʳeden
ˢq erāt ᵗthelaſſar? ᵘVbi
eſt ᵛrex ʷemath ˣ& rex ʸar
phat ᶻ& rex ᵃciuitatis ᵇſe-
pharuaim ᶜana ᵈ& aua? Ie-
tum ᵉcum acceptiſſet ᶠeze
chias ᵍlitteras ʰde manu
ⁱnūciorū: ʲ& legiſſet e-
as: ᵏaſcendit in ˡdomū
ᵐdñi ⁿ& expādit eas ᵒcoꝝ
ᵖdñō: ᵠ& oranit ∞∞∞∞
ʳin conſpectu eiꝰ ˢdicēs.
ᵗDomine ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘdeus ᵛiſrael ʷqui ſedes ſu
per ˣcherubim: ∞∞∞∞∞∞
ʸtu ᶻes ᵃdeus ᵇſolus ᶜregū
ᵈomnium ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉterre: ᶠtu ᵍfeciſti ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰcelum ⁱ& ʲterram. ᵏIn-
clina ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡaurē tuā: ᵐ& audi. ⁿ Api
ᵒdñe ᵖoculos tuos ᵠ& vi-
de: ʳ& audi oia ˢverba ᵗſe
nacherib: ᵘque ∞∞∞∞∞
ᵛmiſit ʷvt exp̄braret ˣde-
um ʸviuentem. ᶻVere ∞∞
ᵃdñe ᵇdiſſipauerūt ᶜreges
ᵈaſſyriorum ∞∞∞∞∞∞
ᵉgentes ᶠ& ᵍterras omni
um: ʰ& miſerunt ∞∞∞∞
ⁱdeos eorum ʲin ignem.
ᵏNon ˡenim ᵐerant ⁿdii:
ᵒſed ᵖopera ᵠmanuū ʳho-
minum ex ˢligno ᵗ& lapi
de: ᵘ& pdiderunt eos.
ᵛNūc igitur ʷdñe ˣdeꝰ nr
ʸſaluos nos fac ᶻde mānu
ᵃeoꝝ: ᵇvt ſciāt ᶜoīa ᵈregna
ᵉterre: ᶠquia ᵍtu es ʰdomi
nus ⁱdeus ʲſolus. ∞∞∞∞
ᵏMiſit ātˡ eſaias ᵐfilius ⁿa-
mos ᵒad ᵖezechiam. ∞∞

in terra ſua. ⁊ reuerſus eſt rapſaces ⁊ inuenit
ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστρεψε ῥαψάκης καὶ ηὗρε τὸν
regem aſſyriorū pugnātē cōtra lobna: q audīe
βασιλέα ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ λοβνά, ὅτι ἤκου
rat q receſſit de lachis. ⁊ audiuit rex
σεν ὅτι ἀπῆρεν ἐκεῖθεν λαχίς. καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς
aſſyriorū de tharaca rege ethiopie dī
τῶν ἀσσυρίων περὶ θαρακὰ βασιλέως τῶν αἰθιόπων λε
centiū: ecce egreſſus eſt vt pugnet tē. ⁊ reuer
γόντων, ἰδοὺ ἐξεληλύθει τοῦ πολεμῆσαί σε. καὶ ἀπέ
ſus eſt ⁊ miſit nūcios ad ezechiā dicēs:
στρεψεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἑζεκίαν λέγων,
hec dicetis ad ezechiā regē iuda: nō te
τάδε ἐρεῖτε πρὸς ἑζεκίαν βασιλέα ἰούδα, μὴσε
ſeducat deus tuus in quo tu fiduciā habes in eo di
ἀπατάτω ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέ
cens: non tradetur hieruſalem in manus re
γων, οὐ μὴ παραδωθῇ ἱερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασι
C gis aſſyriorū. ecce tu audiſti oia q̄cūq̄ fece
λέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίη
runt reges aſſyriorū vniuerſis terris: quō q
σαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαῖς, ὡς ἐξώ
ſtauerūt eas: ⁊ quō tu liberaberis/ſūdd libera
λοθρευσαν αὐτάς, καὶ πῶς σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐξείλον
uerūt dñi gētiū quos vaſtauerūt patres mei
το οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου τὴν
gozan ⁊ charran ⁊ reſeph ⁊ filios
τε γοζὰν καὶ τὴν χαρρὰν καὶ ῥασὶφ καὶ τοὺς υἱοὺς
aden q in thalaſſar. vbi eſt rex emath
ἐδὲν τοὺς ἐν θαλασσάρ· ποῦ ἐστὶν ὁ βασιλεὺς ἀμὰθ
: rex arphad ⁊ rex ciuitatis
καὶ ὁ βασιλεὺς ἀρφὰδ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως
ſepharuim hana ⁊ aua. ⁊ accepit ezechias lit
σεπφαρυὶμ ἀνὰ καὶ ἀυά. καὶ ἔλαβεν ἑζεκίας τὸ βι
teras a nuntijs ⁊ legit eas: ⁊ aſcē
βλίον ἐκ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτό, καὶ ἀνέ
dit in domū dñi: ⁊ expādit eas ezechias
βη εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ ἐξεπέτυξεν αὐτὸ ἑζεκίας
in cōſpectu dñi: ⁊ oranit ezechyas ad do
ἐνώπιον κυρίου, καὶ προσηύξατο ὁ ἑζεκίας πρὸς κύ
minū dicēs: dñe deꝰ iſrael q ſedes ſup
ριον λέγων, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν
cherubim tu es deus ſolus in oībus re
χερουβὶμ σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασι
gnis terre: tu feciſti celū ⁊ trā:
λείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
inclina dñe aurē tuā ⁊ audi: aper
κλίνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον, ἄνοιξον κύ
mine oculos tuos ⁊ vide: ⁊ audi ver
ριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τῶν λό
ba ſennacherib: que miſit vt exp̄braret deū vi
γων σενναχηρίβ, οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uētem. vere eñ dñe deſolauerūt reges aſſy
τα· ἐπ' ἀληθείᾳ γὰρ κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυ
riorū gētes ⁊ oēm terrā eorū: ⁊ dede
ρίων τὰ ἔθνη καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἔδωκα
runt deos eorū in ignē: nō eñ erāt dei
D καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, οὐ γὰρ ἦσαν θεοί
ſed opa manuū hominū ligna ⁊ lapides: ⁊
ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι, καὶ
perdidērūt eos. ⁊ nūc dñe deus nr libera
ἀπώλεσαν αὐτούς· καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ῥῦσαι
nos de manu eius: ⁊ ſciant oīa re
ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώτωσαν πᾶσαι αἱ βα
gna terre: q̄ tu es dñs deus ſolus. ⁊
σιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος· καὶ
miſit eſaias filius amos ad ezechiam
ἀπέστειλεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἑζεκίαν

ᵃin terra ſua. ᵇRenerſus ē
ergo ᶜrapſaces ᵈ& inuēit
ᵉregē aſſyriorum ᶠexpu
gnātē lobnā. ᵍAudierat
ʰei ⁱq ᵏrecēſſiſſet ˡde la-
chis. ᵐCūq audiſſet ⁿde
ᵒtharacha ᵖrege ᵠethio-
pie: ʳdicens. ˢEcce ∞∞∞
ᵗegreſſꝰ ē ᵘvt pugnet ˣad
uerſum te: ʸ& iret contra
eū: ᶻmiſit ᵃmnncios ᵇad ᶜe
zechiam ᵈdicens. ᵉ Hec
ᶠdicite ᵍezechie ʰregi ⁱiu-
da. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏNon ˡte ſeducat ᵐdeꝰ tu
us ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿin quo ᵒhabes fiuciā:
neqꝫ ᵖdicas. ᵠNon ʳtrade-
tur ˢieruſalē ᵗin manꝰ ᵘre
gis ᵛaſſyriorū. ʷTu ˣeni ip
ſe ʸauditi ᶻq̄ fecerūt ᵃreges
ᵇaſſyriorum ∞∞∞∞∞
ᶜvniuerſis ᵈterris: quō
ᵉvaſtauerūt eas: ᶠtu ergo
ſolus ᵍpoteris liberari?
ʰNūquid liberauerūt ⁱdīi
ʲgētium ſingulos ᵏquos
ˡvaſtauerūt ᵐpatres meꝰ
ⁿgozan: videlicet ᵒ& arā
ᵖ& reſeph ᵠ& filios ʳeden
ˢq erāt ᵗthelaſſar? ᵘVbi
eſt ᵛrex ʷemath ˣ& rex ʸar
phat ᶻ& rex ᵃciuitatis ᵇſe-
pharuaim ᶜana ᵈ& aua? Ie-
tum ᵉcum acceptiſſet ᶠeze
chias ᵍlitteras ʰde manu
ⁱnūciorū: ʲ& legiſſet e-
as: ᵏaſcendit in ˡdomū
ᵐdñi ⁿ& expādit eas ᵒcoꝝ
ᵖdñō: ᵠ& oranit ∞∞∞∞
ʳin conſpectu eiꝰ ˢdicēs.
ᵗDomine ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘdeus ᵛiſrael ʷqui ſedes ſu
per ˣcherubim: ∞∞∞∞∞∞
ʸtu ᶻes ᵃdeus ᵇſolus ᶜregū
ᵈomnium ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉterre: ᶠtu ᵍfeciſti ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰcelum ⁱ& ʲterram. ᵏIn-
clina ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡaurē tuā: ᵐ& audi. ⁿ Api
ᵒdñe ᵖoculos tuos ᵠ& vi-
de: ʳ& audi oia ˢverba ᵗſe
nacherib: ᵘque ∞∞∞∞∞
ᵛmiſit ʷvt exp̄braret ˣde-
um ʸviuentem. ᶻVere ∞∞
ᵃdñe ᵇdiſſipauerūt ᶜreges
ᵈaſſyriorum ∞∞∞∞∞∞
ᵉgentes ᶠ& ᵍterras omni
um: ʰ& miſerunt ∞∞∞∞
ⁱdeos eorum ʲin ignem.
ᵏNon ˡenim ᵐerant ⁿdii:
ᵒſed ᵖopera ᵠmanuū ʳho-
minum ex ˢligno ᵗ& lapi
de: ᵘ& pdiderunt eos.
ᵛNūc igitur ʷdñe ˣdeꝰ nr
ʸſaluos nos fac ᶻde mānu
ᵃeoꝝ: ᵇvt ſciāt ᶜoīa ᵈregna
ᵉterre: ᶠquia ᵍtu es ʰdomi
nus ⁱdeus ʲſolus. ∞∞∞∞
ᵏMiſit ātˡ eſaias ᵐfilius ⁿa-
mos ᵒad ᵖezechiam. ∞∞

וַיֵּצְאוּ רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא אֶת
מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה כִּי
שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ וַיִּשְׁמַע אֶל
תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה
יָצָא לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה
תֹאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
לֵאמֹר אַל יִשָּׂאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן
יְרוּשָׁלַם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר הִנֵּה אַתָּה
שָׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר
לְכָל הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם וְאַתָּה
תִנָּצֵל הַהַצֵּלוּ אֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר שִׁחֲתוּ אֹתָם אֶת גּוֹזָן וְאֶת
חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר בִּתְלַאשָּׂר
אַיּוֹ מֶלֶךְ חֲמָת וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ
לְעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע וְעִוָּה וַיִּקַּח
חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים
וַיִּקְרָאֵם וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ
חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיִּתְפַּלֵּל
חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַטֵּה יְהוָה
אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה
וּשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי
אָמְנָם
יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת
הַגּוֹיִם וְאֶת אַרְצָם וְנָתְנוּ אֶת
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה
כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאָבֶן
וַיְאַבְּדוּם וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ
וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ

לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הִתְפַּלָּלְתָּ אֵלַי אֶל סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ אַשּׁוּר שָׁמַעְתִּי זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעַגָה לְךָ בתולת
בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ בתל
הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִַם אֹתְךָ מִי חֵרַפְתָּ נוע
וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֵרַמְתָּ קוֹל וַתִּשָּׂא רום נשא
מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל רום קדש
בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר לאב אמר
בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מָרוֹם הָרִים ילה
יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וַאֲכרֹת קוֹמַת אַרְזָיו ברת
מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וָאָבוֹאָה מְלוֹן קִצּוֹ בחר בוא
יַעַר כַּרְמֶלּוֹ אֲנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי לון חרה
מַיִם זָרִים וְאַחֲרֵב כַּף פְּעָמַי כל שתת
יְאֹרֵי מָצוֹר הֲלֹא שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק יאר צור
אֹתָהּ עָשִׂיתִי לְמִימֵי קֶדֶם וִיצַרְתִּיהָ עתק עשה
עַתָּה הֲבִאתִיהָ וְתִהִי לְהַשּׁוֹת גַּלִּים יום בוא
נְצִים עָרִים בְּצוּרוֹת וְיֹשְׁבֵיהֶן היה שאה
קִצְרֵי יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב גלל נצה
שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגוֹת וּשְׁדֵפָה עיר שתת
לִפְנֵי קָמָה וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ נוש היה
יָדַעְתִּי וְאֶת הִתְרַגִּזְךָ אֵלָי חצר פנה
הִתְרַגִּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְּאָזְנָי קום שנן
וְשַׂמְתִּי חָחִי בְאַפֶּךָ וּמְתָגִי בִּשְׂפָתֶיךָ בוא רגז
וְהֶשִּׁבְתִּיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ שום חח
וְזֶה לְךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה בוא אבל
סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשִּׁנִית חָהִישׁ סחף שנה
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ שלש
וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִּרְיָם יסף פרה
פְּלֵיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שאר פלט
שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה עלה
כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא שְׁאֵרִית יצא
וּפְלֵיטָה מֵהַר צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה
צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹּאת לָכֵן כֹּה אָמַר עשה
יְהוָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל בוא
הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא ירה

dicens. Hec dicit dñs deus israel. ooooooooo Que depcatus es me super sennacherib ooo rege assyriorũ: audiui. Iste est sermo quem oo locutus est dñs de eo: spreuit te & subsannauit te virgo filia syon: post tergũ tuum caput mouit filia hierusalem. Cui exprobrasti. ooo & quem blasphemasti, Cõtra quẽ exaltasti vocẽ tuã: & eleuasti in excelsum oculos tuos cõtra sctũ israel. Per manũ seruorũ tuorũ exprobrasti dñõ & dixisti. In multitudine curruũ meorũ ascẽdi excelsa mõtiũ in sũmitate libani: & succidi sublimes cedros eius & electas abietes illius. Et ingressus sum vsq; ad terminos eius: & saltũ carmeli eius ego succidi. Et bibi aquas alienas: & siccaui vestigiis pedũ meorũ oẽs aq̃s clausas. Numqd nõ audisti qd ab initio feceri? Ex diebꝰ antiquis plasmaui illud: & nũc adduxi. Erũtq; in ruinã colliũ cõpugnantiũ ciuitates munite. Et q sedẽt in eis hũiles manu. Cõtremuerũt & cõfusi sũt: facti sũt velut fenũ agri & virés herba tectorũ q̃ arefacta ẽ añ q̃ veniret ad maturitate. Hitaculũ tuũ & egressum tuũ & itroitũ tuũ & viã tuã ego psciui: & furorẽ tuũ cõtra me. Insanisti ī me: & superbia tua ascẽdit in aures meas. Ponã itaq; circulũ ī naribꝰ tuis & camũ in labiis tuis: & reducã te in viã p quã veneris. Tibi ãt ezechía hoc erit signũ. Cõede hoc ãno q̃ reperis: in scdo ãt ãno q̃ spõte nascũtur. Porro i tertio ãno seminate & metite: plãtate vineas & comedite fructũ earũ. Et quodcũq; reliquũ fuerit domo iuda mittet radicẽ deorsũ: & faciet fructũ sursum. De ierusalẽ qppe egrediẽtur relique: & qd saluatur mõte syõ. zelꝰ dñi exercituũ faciet hoc. oo Quãobrẽ hec dicit dominꝰ de rege assyriorũ. Nõ ingredietur vrbem hãc: nec mittet ibi eã ia

λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἤκουσα ἃ πρ
cat es ad me de sennacherib rege assyriorũ
σκύξω πρός με περὶ σενναχηρίβ βασιλέως Ἀσσυρίων
iste sermo quẽ locut est dñs ad eũ: spre
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτόν, ἐφαύ
uit te & subsannauit te virgo filia sion:
λισέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιών
caput in te mouit filia hierusalem: cui
κεφαλὴν ἐπὶ σοὶ ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ, τίν
exprobrasti & blasphemasti: & cõtra quã exaltas
ὠνείδισας καὶ ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσα
uocẽ tuã & eleuasti in excelsum oculos tuos
τὴν φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου
cõtra sctũ israel: in manu nũciorũ tuorũ exp
εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ; ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνεί
brasti dñe: & uiristi in multitudine cur
δικας τὸν κύριον, καὶ εἶπας ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμά
ruũ meorũ ego ascẽdi in celsitudinẽ mõtiũ ptis libã
των μου ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων μέρους τοῦ λιβά
ni: & succidi magnitudinẽ cedri eius electa
νου, καὶ ἐκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ ἐκλεκτ
cupressos eius. & veni in partẽ sylue
κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς μέρος δρυμοῦ τ
carmeli. ego custodiui & bibi aquas alienas
καρμήλου· ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρ
& siccaui ipsas: vestigio pedũ meorũ flu
καὶ ἐξήρανα αὐτά, τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν μου ποτα
mos munitiõis. nõne audisti q̃ velõge ego fe
μούς συνεχῆς· οὐκ ἤκουσας ὅτι μακρόθεν ἐγὼ ἐποί
ci eã? ex diebus initij plasmaui eam: & nũ
σα αὐτήν; ἐξ ἡμερῶν ἀρχῆς ἔπλασα αὐτήν, καὶ νῦ
adduxi eã. & factũ est in elatiões trãsmigrationũ
ἤγαγον αὐτήν· καὶ ἐγένετο εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶ
pugnãtiũ ciuitates munitas. & habitãtes in eis inf
μαχίμων πόλεις ἐχυράς. καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἀπ
mani fũt manu: cõtremuerũt & cõfusi sunt facti sũt vel
νησαν τῇ χειρί, ἐπτήξαν καὶ κατηχύνησαν· ἐγένοντο ὡ
fenũ agri & virẽs herba: veluti herba tectorũ &
χόρτος ἀγροῦ καὶ χλωρὰ βοτάνη, ὡς χλόη δωμάτων κ
cõculcatio coꝝ stante. & cathedrã tuã &
πάτημα ἀπέναντι ἐξηκότος· καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τ
egressũ tuũ & introitũ tuũ & furorẽ tuũ cõ
ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὸν θυμόν σου τὸν ἐπ
me nom: eo q̃ iratus es tu in me: & superbia tua ascẽ
ἐμὲ ἔγνων, διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ, καὶ τὸ ὑπερήφανός σου ἀ
in aures meas: & ponã circulum hamũ meũ in
βκὲν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἐμβαλῶ τὸν ἄγκιστρόν μου εἰς τὸ
naribus tuis: & frenũ in labijs tuis: &
μυκτῆράς σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, κ
reducam te in via qua veniſti in ea: & hoc
ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦτ
tibi signũ: comedes anno hoc cõg
σοι τὸ σημεῖον, φαγῇ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὰ συν
gata: & in anno secdo q̃ spõte nascũt
γιθέα, καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ αὐτόματα
& anno tertio seminabiti & metetis & pl
καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπερεῖτε καὶ ἀμήσετε καὶ φ
tabitis vineas & comedeti fructũ earũ.
τεύσετε ἀμπελῶνας καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν
& addet qd saluatũ erit de domo iuda qd relique
καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα τὸ ὑπολ
fuerit radicẽ deorsũ & faciet fructũ sursũ: q; ex hier
φὲν ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω, ὅτι ἐξ Ἰερο
lem egredietur reliquie: & q̃ saluatur de mõ
λὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρο
sion: zelus dñi exercituũ faciet hec: quã ob
σιὼν, ὁ ζῆλος κυ τῶν δυνάμεων ποιήσει ταῦτα· διὰ τ
hec dicit dñs ad regẽ assyriorũ: nõ ingredietur
τοτάδε λέγει κς πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων, οὐκ εἰσελεύσετ
in vrbẽ hanc: & nõ iaculabit illuc sagittã &
εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος καὶ

occupabit eam clypeus: neq; circūdabit cōtra eas
προσφάσει αὐτὴν θυρεός, οὐδὲ μὴ προχὴν ἐπ' αὐτὴν
agger. t p viā qua venit in eā reuerte-
πρόχωμα. καὶ τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσε-
tur: t in ciuitatē hanc nō ingredietur: di
ται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, φη
cit dñs. t protegam pro ciuitate hac
σὶ κύριος. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης
Reg. 19.d. vt saluē eam pp me t pp dauid seruum
τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. t factū ē nocte t egressus ē angelus dñi t
percussit ve castris assyriorū centū
ἐπάταξεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσυρίων ἑκατὸν
octoginta t quinq; milia. t surrexerūt
ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ ὤρθρισαν τὸ
mane: t ecce oēs corpora mortua: t recessit t
πρωΐ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά, καὶ ἀπῆρε καὶ
reuersus est t abiit sennacherib rex assy
ἀπέστρεψεν καὶ ἐπορεύθη σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυ-
riorū: t habitauit in ninene. t factū ē cū ipse ado
ρίων, καὶ κατῴκησεν ἐν νινευή. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσ-
raret in domo nesrach dei sui: adra
κυνοῦντος ἐν τῷ οἴκῳ νεσραχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα
melech t sarasar filij sui percusserūt eum in
μέλεχ καὶ σαρασὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν
gladio: t ipsi saluati sunt in terrā ararat. t
μαχαίρᾳ, καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν ἀραράτ. καὶ
regnauit asordan filius eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca. 20.

A In diebus illis egrotauit ezechias vsq; ad
1.Reg. mortē. t ingressus ē ad eum esaias filius amos
20.f. θανάτου. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ
Esai. prophetes: t dixit ad eum: hec dicit dñs:
38.a. προφήτης, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος,
precipe de domo tua: quia morieris tu t
E ἔντειλαι περὶ τοῦ οἴκου σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ καὶ
nō viues. t conuertit ezechias faciem' suā
οὐ ζήσῃ. καὶ ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ad parietē: t orauit ad dñm di
πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέ-
cens: o dñe memēto quō ambulauī co
γων, ὦ δὴ κύριε μνήσθητι ὡς πεφιεπάτησα ἐνώ-
ram te in veritate t in corde pfecto: t bo
πιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ τὰγα
num in oculis tuis feci. t flenit ezechias
θὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυσεν ἐζεκίας
in fletu magno: t erat esaias in aula
ἐν κλαυθμῷ μεγάλῳ, καὶ ἦν ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ
media: t sermo dñi factus ē ad eum dicēs:
μέσῃ, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγων,
reuertere: t dices ad ezechiā ducem
ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ
ppli mei: hec dicit dñs deus dauid pa
λαοῦ μου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πα
tris tui: audiui oronē tuā t vidi
τρός σου, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ
lachrimas tuas: ecce ego sanabo te die ter
δάκρυά σου, ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
B tia: t ascēdes in domū dñi: t addam
τῃ, καὶ ἀναβήσῃ εἰς οἶκον κυρίου, καὶ προσθήσω
sup dies tuos quindecim annos. t de ma
ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου δεκαπέντε ἔτη. καὶ ἐκ χει-
nu regis assyriorū liberabo te t ciuitatē
ρὸς βασιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν
hanc. t protegam pro ciuitate hac
ταύτην. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης
pp me t pp dauid seruū meū. t dixit
δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ εἶπεν
esaias: afferant massam ficoꝝ
ἡσαΐας, λαβέτωσαν παλάθην συκῶν

gittam: nec occupabit
cā clipeus: nec circūda
bit eam munitio. Per
vii qua venit: reuerte-
tur: & ciuitatē hāc non
ingredietur dicit dñs.
Protegāq; vrbē hāc &
saluabo eam
pp me & pter dauid
seruum meum. Factū
est igitur in nocte illa ve
nit ag̃elus dñi: & pcus-
sit in castris assyriorum
cētū octogīta quinq;
milia. Cunq; diluculo
surrexisset vidit omnia
corpa mortuorū. & re
cedēs abiit & reuersus
est senacherib rex assy
riorū: & mansit in Nini
ue. Cunq; adoraret in
templo nesrach
deū suū adramelech &
sarasar filii eius
percusserūt eū gladio:
fugerūtq; i terrā arme
niorū: & regnauit asa-
raddō filius eius pro eo. zo.

IN diebus illis egro-
tauit ezec vsq;
ad mortem: & venit ad
eum esaias filius amos
pphetes: dixitq; ei.
Hec dicit dñs deus.
Precipe domui tue.
Morieris tu & nō vi
nes. Qui conuertit faciē
suā ad parietem & ora-
uit dñm dicēs. Obse-
cro domine memento
quesо quomodo am-
bulauerim coram te
in veritate & in corde
perfecto: & qđ placitū
est corā te fecerim. Fle-
uitq; ezechias fletu
magno. Et antequam
egrederetur esaias me
diam ptē atrii: factus est
sermo domini ad eum
dicens. Reuertere & dic ezechie
duci populi mei. Hec
dicit dominus deus
dauid patris tui. Audi
ui
orationē tuā: & vidi la
chrymam tuam: &
ecce sanaui te. Die ti-
tio
ascēdes templū dñi: &
addam diebus tuis
quindecim annos. Sed
& de manu regis
assyriorum liberabo te
& ciuitatem hanc:
& protegam vrbē istā
propter me
& pter dauid seruū
meum. Dixitq;
esaias. Afferte massam
ficorū. Quā cū attulis-

יְקַדְּמֶנָּה מָגֵן וְלֹא יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סוֹלְלָה וְלֹא יָסֹב דַּרְכּוֹ אֲשֶׁר יָבֹא בָהּ יָשׁוּב
וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם יְהוָה
וְגַנּוֹתִי אֶל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ
לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וַיְהִי
בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ
בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מְאָה שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה
אֶלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם
פְּגָרִים מֵתִים וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה
וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ
אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו
הִכֻּהוּ בַּחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ
אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַרְחַדּוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ
לָמוּת וַיָּבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ
הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה
וַיַּסֵּב אֶת פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל יְהוָה לֵאמֹר אָנָּה יְהוָה זְכָר
נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ
בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ
עָשִׂיתִי וַיִּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל
וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא חָצֵר
הַתִּיכוֹנָה וּדְבַר יְהוָה הָיָה אֵלָיו
לֵאמֹר שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ
נְגִיד עַמִּי כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת
תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ
הִנְנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְהוֹסַפְתִּי עַל יָמֶיךָ
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ
אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת
וְגַנּוֹתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי
וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וַיֹּאמֶר
יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ

וַיְשַׂ֣ימוּ עַל־ הַשְּׁחִין֮ וְיָחִי֒ וַיֹּ֣אמֶר שׂוּם־שֹׁ֔חִין
חִזְקִיָּ֖הוּ אֶל־יְשַׁעְיָ֑הוּ מַה־ אוֹת֙ כִּי֙ יִרְפָּ֣א יְהוָ֔ה לִ֖י וְעָלִ֥יתִי בַיּ֛וֹם בֵּ֥ית יְהוָ֖ה
הַשְּׁלִישִׁ֑י וַיֹּ֣אמֶר יְשַׁעְיָ֗הוּ זֶה־ לְּךָ֤ הָאוֹת֙ מֵאֵ֣ת יְהוָ֔ה כִּ֣י יַעֲשֶׂ֔ה
יְהוָ֖ה אֶת־ הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁר־ דִּבֶּ֑ר הֲלֵ֨ךְ֙ הַצֵּ֣ל עֶשֶׂר֔ מַעֲל֖וֹת אִם־ יָשׁ֥וּב עֶשֶׂר֖
מַעֲל֑וֹת וַיֹּ֣אמֶר חִזְקִיָּ֗הוּ נָקֵ֤ל לַצֵּל֙ לִנְטוֹת֙ עֶשֶׂר֣ מַעֲל֔וֹת לֹ֖א כִּ֣י יָשׁ֑וּב
הַצֵּל֙ אֲחֹרַנִּ֣ית עֶשֶׂר֔ מַעֲל֖וֹת וַיִּקְרָ֣א יְשַׁעְיָ֗הוּ הַנָּבִיא֙ אֶל־ יְהוָ֔ה וַיָּ֣שֶׁב אֶת־
הַצֵּל֙ בַּמַּעֲל֔וֹת אֲשֶׁ֥ר יָרְדָ֖ה בְּמַעֲל֣וֹת אָחָ֑ז בַּשֶּׁ֣מֶשׁ עֶשֶׂר֔ מַעֲל֖וֹת אֲשֶׁ֥ר
יָרָֽדָה׃ בְּעֵ֣ת הַהִ֗יא שָׁלַח֙ בְּרֹאדַ֣ךְ בַּלְאֲדָ֔ן בֶּן־ בַּלְאֲדָ֖ן מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֑ל סְפָרִ֥ים
וּמִנְחָ֖ה אֶל־ חִזְקִיָּ֑הוּ וַיִּשְׁמַ֣ע כִּֽי־ חָלָ֤ה חִזְקִיָּהוּ֙ וַיֶּחֱזָֽק׃ וַיִּשְׁמַ֣ע
עֲלֵיהֶ֔ם חִזְקִיָּ֖הוּ וַיַּרְאֵ֣ם אֶת־ כָּל־ בֵּ֣ית נְכֹתֹ֗ה אֶת־ הַכֶּ֙סֶף֙ וְאֶת־ הַזָּהָ֔ב וְאֶת־
הַבְּשָׂמִ֖ים וְאֶת־ שֶׁ֣מֶן הַטּ֑וֹב וְאֵ֖ת בֵּ֥ית כְּלֵיו֒ וְאֵת֙ כָּל־ אֲשֶׁ֣ר נִמְצָ֣א בְאֹצְרוֹתָ֔יו
לֹֽא־ הָיָ֥ה דָבָ֛ר אֲשֶׁר֩ לֹא־ הֶרְאָ֨ם חִזְקִיָּ֜הוּ בְּבֵית֗וֹ וּבְכָל־ מֶמְשַׁלְתּוֹ֙ וַיָּבֹ֣א
יְשַׁעְיָ֣הוּ הַנָּבִיא֮ אֶל־ הַמֶּלֶךְ֒ חִזְקִיָּ֣הוּ וַיֹּ֣אמֶר אֵלָיו֮ מָ֣ה אָמְרוּ֒ הָאֲנָשִׁ֣ים הָאֵ֗לֶּה
וּמֵאַ֣יִן יָבֹ֔אוּ אֵלֶ֖יךָ וַיֹּ֣אמֶר חִזְקִיָּ֑הוּ מֵאֶ֣רֶץ רְחוֹקָ֔ה בָּ֖אוּ מִבָּבֶֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר
מָֽה־ רָא֣וּ בְבֵיתֶ֗ךָ וַיֹּ֣אמֶר חִזְקִיָּ֔הוּ אֵ֚ת כָּל־ אֲשֶׁ֣ר בְּבֵיתִ֔י רָא֖וּ לֹא־ הָיָ֣ה דָבָ֑ר
אֲשֶׁ֥ר לֹא־ הֶרְאִיתִ֖ים בְּאֹצְרוֹתָֽי׃ וַיֹּ֣אמֶר יְשַׁעְיָ֗הוּ אֶל־ חִזְקִיָּ֔הוּ שְׁמַ֖ע
דְּבַר־ יְהוָ֑ה הִנֵּ֤ה יָמִים֙ בָּאִ֔ים וְנִשָּׂ֣א כָל־ אֲשֶׁ֣ר בְּבֵיתֶ֔ךָ וַאֲשֶׁ֥ר אָצְרוּ֙
אֲבוֹתֶ֔יךָ עַד־ הַיּ֥וֹם הַזֶּ֖ה בָּבֶ֑לָה לֹ֣א יִוָּתֵ֔ר דָּבָ֖ר אָמַ֥ר יְהוָֽה׃ וּמִבָּנֶ֙יךָ֙ אֲשֶׁ֣ר
יֵצְא֔וּן מִמְּךָ֖ אֲשֶׁ֣ר תּוֹלִ֑יד יִקָּ֣חוּ וְהָי֤וּ סָרִיסִים֙ בְּהֵיכַ֣ל מֶ֣לֶךְ בָּבֶֽל׃

sent & posuissent super vlcus eius: curatus est. Dixerat autem ezechias ad esaiā. Quod erit signum qa dns me sanabit: & quia ascensurus sum die tertia templū dñi? Cui ait esaias. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Hoc erit signū a domino q facturus sit dns sermonē quē locutus est. Vis vt ascēdat vmbra decē lineis: aut vt reuertatur totidem gradibus? Et ait ezechias. Facile est vmbrā crescere decem lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertatur retrorsū decē gradibus. Inuocauit itaq; esaias ppheta dñm: & reduxit vmbrā p lineas quibus ia descenderat in horologio achaz retrorsū decē gradibus. In tpe illo misit merodach ∞ baladan filius baladā rex babyloniorū litteras & mūera ad ezechiam: audierat enim q egrotasset ezechias. Letatus est aūt in aduētu eorū ezechias: & ostendit eis domū aromatū & aurum & argētū & pigmenta varia: vnguēta quoq; & domū vasorū suorū: & quicquid thesauris suis. Nō fuit verbū qđ nō monstrasset eis ezechias in domo sua & in oī ptāte sua. Venit aūt esaias ppheta ad regē ezechiam: dixitq; ∞∞∞∞ ei. Quid dixerūt viri isti: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ aut vnde venerunt ad te? Cui ait ezechias. ∞∞ De terra longinq; venerunt ad me de babylōe. At ille rndit. Quid viderūt in domo tua? Ait ezechias. Oia q̄cunq; sunt in domo mea viderūt. Nihil est ei qđ nō mōstrauerī eis in thesauris meis. Dixit itaq; esaias ezechie. Audi ∞∞∞ sermonē dñi. Ecce dies venient: & auferentur oia q̄ sunt in domo tua: & q condiderunt patres tui vsq; in diem hāc in babylonem. Nō remanebit qcq; ait dominus. Sed & de filiis tuis q egredientur ex te quos genabis tollētur: & erūt eunuchi in palatio regis babylonis.

τ imponant sup vlcus τ sanaberis. τ dixit καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος καὶ ὑγιάσει. καὶ εἶπεν xit ezechias ad esaiam: quod signū ꝙ sana πρὸς Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν, Τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσε bit me dns: τ ascēdā in domū dñi die ται με κύριος, καὶ ἀναβήσομαι εἰς οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ tertia? τ dixit esaias: hoc tibi sig- ρᾳ τῇ τρίτῃ; καὶ εἶπεν Ἡσαΐας, Τοῦτό σοι τὸ σημ num a dño: ꝙ faciet dns sermonē quē lo- μεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλά cut? est. ibit vmbra decē gradibus: aut reuertet λησε. πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμούς, ἢ ἀναστρέψει Ecclī 48.b decē gradibus. τ dixit ezechias: facile vmbrā δέκα ἀναβαθμούς. καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, κοῦφον τὴν σκιὰν inclinare decē gradibus: nō sic: sed reuerta κλίναι δέκα ἀναβαθμούς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀποστρα tur vmbra decē gradibus in caū retrorsū. τ clama φήτω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. καὶ ἐβόη uit esaias ppēta ad dñm: τ reuersa est σεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ vmbra in gradibus achaz q̄b descēdit decez σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ οἷς κατέβη τοὺς δέκα Esai. gradibus in caū retrorsū. in tpe illo misit 39.a. ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέ sit barodach filius baladā rex babylo στειλε Βαρωδὰχ υἱὸς Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶ nis litteras τ munera ad ezechiā: audierat enim ꝙ νος ἐπιστολὰς καὶ δῶρα πρὸς Ἐζεκίαν, ἤκουσε γὰρ ὅτι egrotauit ezechias. τ letat? est in eis ezechias: τ ἠρρώστησεν Ἐζεκίας. καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας, καὶ ostēdit eis oēm domū aromatū τ ar ἔδειξεν αὐτοῖς πάντα τὸν οἶκον τοῦ νεχωθὰ καὶ τὸν ἄρ gentū τ aurum τ aromata τ oleū γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον bonū τ domū vasoū suorū: τ om- τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν αὐτοῦ, καὶ πάν nia q̄cq; inuēta sūt in thesauris: τ nō reliquit τα ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς, καὶ οὐ παρέλειπεν qđpiā qđ nō ostēdit eis ezechias in domo sua ὐδὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τ in oīb? thesauro suo. τ ingressus est esaias καὶ ἐν παντὶ θησαυρῷ αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ propheta ad ezechiā regē τ dixit ei: προφήτης πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐ quid locuti sunt ad te viri isti: τ τῷ, Τί ἐλάλησαν πρὸς σὲ οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ vnde venerūt ad te? τ dixit ezechias de tra ἀπὸ τίνος ἦκον πρός σε; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἐκ γῆς πόρ ginqua venerūt ad me de babilone. τ dixit esa- ρωθεν ἦκον πρός με ἐκ Βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν Ἡσαΐ as: qđ viderūt in domo tua? τ dixit ezechias: ας, Τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, omnia q̄cq; in domo mea viderūt: nō fuit in domo πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ mea qđ nō mōstraui eis: τ in thesauris μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς meis. τ dixit esaias ad ezechiā: audi μου. καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐζεκίαν, Ἄκουσον τὸν sermonē dñi: ecce dies venīt dicit dns: λόγον κυρίου, Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶ κύριος, τ auferētur oia q̄ sūt in domo tua: τ q̄cq; καὶ ἀρθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα condiderunt patres tui vsq; in diem hanc ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης in babylonē. nō remanebit verbū dixit do ἐις Βαβυλῶνα. οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα εἶπε κύ minus. τ a filijs tuis q egressi sunt de ριος. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξελθυόντων ἐκ te quos genuerit capient: τ erunt eunuchi σοῦ ὧν ἐγέννησας λήψονται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι in domo regis babylonis. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος. ∞∞∞∞∞∞

A

B

ꝛ dixit ezechias ad eſaiam: bonus ſermo quē lo=
καὶ εἶπεν ἐζεκίας πρὸς ἡσαίαν, ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ἐλά
cutꝰ ē dñs: ſint pax ꝛ tuſtitia in
λησε κύριος, πλὴν ἔστω εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς
diebus meis. ꝛ reliqua ſmonū ezechie ꝛ om
ἡμέραις μου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἐζεκίου καὶ πάν
nia q̄cūq; fecit ꝛ q̄a fortitudo eius ꝛ
τα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ
fontē ꝛ aquæ ductū q̄ fecit: ꝛ intro=
τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν ἃ ἐποίησε, καὶ εἰσήνε
duxit aquā in ciuitatē: nonne hec ſcri
γκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ=
pta ſunt in libro ſmonū dierū regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
iuda: ꝛ dormiuit ezechias cū patribꝰ ſu=
Ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐ=
is ꝛ ſepultꝰ ē in ciuitate dauid: ꝛ regnauit
τοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσε
manaſſes filius eius pro eo.
μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽αὐτοῦ. Ca.21.

HFilius annoꝝ duodecim manaſſes cū regnaret
Υἱὸς ἐτῶν δώδεκα μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
ipſe: ꝛ quinquaginta ꝛ quinq; ānis regnauit
αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν
in hieruſalem: ꝛ nomē matris eiꝰ epſiba.
ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐφιβα.
ꝛ fecit malū coꝝ dño: ꝛ abiit
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύ
iuxta abominatiões
θη κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύρι=
nus a facie filioꝝ iſrael, ꝛ cōuerſus ē ma
ος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε μα
naſſes ꝛ edificauit excelſa: q̄ diſſipauit eze
νασσῆς καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσκαψεν ἐζε
chias pater eius: ꝛ erexit altare baal:
κίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε θυσιαστήριον τῷ βάαλ,
ꝛ fecit lucos ſicut fecit achaab rex
καὶ ἐποίησεν ἄλση καθὼς ἐποίησεν ἀχαὰβ βασιλεὺς
iſrael: ꝛ adorauit oēm militiā
ἰσραήλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ
celi: ꝛ ſeruiuit eis ꝛ edificauit al
οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς καὶ ᾠκοδόμησε θυ=
tare in domo dñi: in quo dixit in hieruſalem po
σιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπεν ἐν ἱερουσαλήμ θή
nam nomē meū. ꝛ edificauit altaria vniuerſe
σω τὸ ὄνομά μου. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ
militie celi in duob⁹ atrijs domus domi=
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρί=
ni: ꝛ traduxit filios ſuos in igne: ꝛ ariola
ου, καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρί, καὶ ἐκλήδο=
tus eſt ꝛ augurat⁹ eſt. ꝛ fecit ventriloquos: ꝛ
νίζετο καὶ οἰωνίζετο. καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ
cōlectores multiplicauit vt faceret malū coram
γνώσας ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño vt irritaret eum. ꝛ poſuit ſculptile
κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν
luci in domo dñi: in qua dixit dñs ad
τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε κύριος πρὸς
dauid ꝛ ad ſalomonē filiū eiꝰ: in domo
δαυὶδ καὶ πρὸς σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ
hac elegit dñs in hieruſalem de oibus tribub⁹ iſ
τούτῳ ἐξελέξατο κς̄ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσ
rael vt ponā nomē meū ibi in ſeculū: ꝛ nō addā cō=
ραὴλ θῆναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς αἰῶνα, καὶ οὐ προσθήσω σα=
mouere pedē iſrael de ꝛra quā dedit patri
λεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατρά
bus ſuis: verū ſi cuſtodierint vt faciāt iuxta oīa q̄
σιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ
precept eis: iuxta oēm legē quē mādauit
ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο
eis ſeruus meꝰ moyſes: ꝛ nō audierūt. ꝛ manaſſes
αὐτοῖς ὁ παῖς μου μωυσῆς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ μανασσῆς

ⁿ Dixitᵒ Ezechias ᵖ adᵍ eſaiam. ʳ Bonus ooooooo
ˢ ſermo ᵗ domini ᵘ quē ˣ locutus eſt. oooooooooooo
ᵇ Sit tantum ᵇ pax ᶜ & veritas ᶜ in diebus meis. ᶠ Reliq̄ aūt ᵍ ſermonū ʰ ezechie ⁱ & oīs ᵏ fortitudo eius ⁱ & quō ᵐ fecerit ⁿ piſcinā ᵒ & ᵍ aqueductum ooooooooo ʳ & introduxerit ᵗ aquas ᵘ i ciuitatem ˣ nonne ʸ hec oo ᶻ ſcripta ſūt ᵃ in ᵇ libro ᶜ ſermonum ᵇ dierū ooooooo ᶜ regum ᶠ iuda? ᵍ Dormiuitq; ʰ ezechias ⁱ cum ᵏ pribus ſuis ⁱ & regnauit ᵐ manaſſes ⁿ filiꝰ eius ᵒ p eo. zi.

OVodecim ᵖ annorū erat ooooooooooo ᵍ manaſſes ʳ cū regnare cepiſſet: ˢ & qnquagita ᵗ q̄ q; ānis ᵏ regnauit ᵘ in ieruſalē. ᵐ Nomē ⁿ matris eiᵒ aphſiba. ᵍ Fecitq; ʳ malū ᵖ in cōſpectu ʳ dñi: ooo ⁿ iuxta idola ˢ gētiū ʳ quas ᵗ deleuit ᵗ dominus ooooo ᵇ a facie ᶜ filiorū ᵒ iſrael. ᶜ Cōuerſuſq; ē ᵈ & edificauit ᵇ excelſa ᵗ que ᵏ diſſipauerat ᵗ ezechias ᵐ pr eius: ⁿ & erexit ᵒ aras ᵖ baal ᵍ & fecit ʳ lucos ooooooooooo ᵉ ſicut ᵗ fecerat ⁿ achab ooo ʳ rex ᵗ iſrael: ooooooooo ᵗ & adorauit ᵒ oēm ᵇ militiam ᶜ celi ᵒ & coluit ooooooo ᶜ eā. ᶠ Extruxitq; ᵍ aras ᵇ in domo ᵗ domini de ᵏ qua ᵗ dixit ᵐ dominus: ⁿ in ieruſalem ᵒ ponam ooooooo ᵍ nomē meum. ʳ & extruxit ᵘ altaria ᵗ vniuerſe ⁿ militie ᶜ celi: ᶜ in duobus ᵗ atriis ᵃ templi ᵇ domini. ooo ᶜ Et traduxit ᶜ filiū ſuū ᶠ pignē ᵍ & ariolatus ē ʰ & obſeruauit auguria ᵗ & fecit ᵏ phitones: ᵗ & aruſpices ᵐ multiplicauit: ⁿ vt faceret ᵒ malū ᵖ coram ᵍ dño ʳ & irritaret eū. ˢ Poſuitq; ⁿ ido lū ᵗ luci ᵗ quē ˢ fecerat ᵃ in tē plo dñi: ſup ᵇ quo ᶜ locut⁹ eſt ᵒ dñs ᶜ ad ᵗ dd ᵉ & ad ʰ falomonē ᵗ filiū eius. ʰ In templo ᵗ hoc ᵐ & in ieruſalem ⁿ quē ᵒ elegi ᶠ de cūctis ᵍ tribubus ʳ iſrael ᵉ ponā ⁿ nomen meum ᶠ in ſempiternum. ʳ & vltra ᵗ non ᵃ faciā cōmoueri ᵇ pedē ᶜ iſrael ᵒ d ᶜ terra ᶠ quam ooooooooo ᵉ dedi ᵇ patribus eorum: ʰ ſi ᵗ cuſtodierint ooooooo ᵐ opere ⁿ omnia ᵒ que ᵖ p cepi eis: ooooooooooo ᵍ & vniuerſam ᶠ legē ᵉ quā ᶜ mandauit ⁿ eis ᶜ ſeruꝰ meus ᶠ moyſes, Illi vero ᵗ nō ᵉ audierunt: ʰ ſed ſeducti ſunt a ᶜ manaſſe ooooooo

וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ טוֹב
דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא
אִם שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמָי׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת הַבְּרֵכָה וְאֶת הַתְּעָלָה
וַיָּבֵא אֶת הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

Cap. xxi.

בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וְחָמֵשׁ וְחֲמִשִּׁים
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
חֶפְצִי בָהּ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו
וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם׃ וּבָנָה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים אֶת
שְׁמִי׃ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא
הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃
וְהֶעֱבִיר אֶת בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ וַיָּשֶׂם אֶת
פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל דָּוִד וְאֶל שְׁלֹמֹה
בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים
אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד
רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם יִשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
וּלְכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי
מֹשֶׁה׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּתְעֵם מְנַשֶּׁה

לַעֲשׂוֹת אֶת הָרַע מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שֵׁנִי
וידבר יְהוָה בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃ דִּבֻּר נָבָא
יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ
יְהוּדָה הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הָרַע מִכֹּל רוּעַ
אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לְפָנָיו
וַיַּחֲטִא גַּם אֶת יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו לָכֵן חָטָא
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
מֵבִיא רָעָה עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם וִיהוּדָה בּוּא רוּעַ
אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָו תְּצַלֶּנָה שְׁתֵּי אָזְנָיו צָלַל
וְנָטִיתִי עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת קַו נָטָה קָוָה
שֹׁמְרוֹן וְאֶת מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב שָׁקַל
וּמָחִיתִי אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם כַּאֲשֶׁר יִמְחֶה מָחָה
אֶת הַצַּלַּחַת מָחָה וְהָפַךְ עַל פָּנֶיהָ פָּנָה
וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי
וְנָתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לָבַז נָתַן
וְלִמְשִׁסָּה לְכָל אֹיְבֵיהֶם יַעַן אֲשֶׁר בָּזַז שָׁסַס
עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים עָשָׂה רוּעַ
מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם הָיָה
מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְמַלְּאֵם דָּם נָקִי
שֶׁפֶךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר רָבָה
מִלֵּא אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם פֶּה לְפֶה לְבַד בְּלַד
מַחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יְהוּדָה חָטָא
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתֵּר
דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל כָּתַב
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה יום
וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן שָׁכַב קָבַר
בֵּיתוֹ בְּגַן עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ מָלַךְ
תַּחְתָּיו בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ שָׁנָה
בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת
חָרוּץ מִן יָטְבָה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי עָשָׂה
יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃
וַיֵּלֶךְ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ
אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת הַגִּלֻּלִים עָבַד

ut facerent malum super gentes quas contriuit dominus a facie filiorum israel. Locutusq; est dñs in manu seruorū suorū pphetarum dicens. Quia fecit manasses rex iuda abominationes istas pessimas super oia que fecerunt ammorrei ante eum: & peccare fecit iudā in imūdicijs suis: ppea hec dicit dominus deus israel. Ecce ego inducam mala sup hierusalē & iudam: vt quicunq; audierit tintiant ambe aures eius. Et extēdā super hierusalem funiculum samarie & pondus domus achab: & delebo hierusalem sicut deleri solent tabule. Delens vertam & ducā crebrius stilū sup facie eius. Dimittā vero reliquas hereditatis mee & tradā eas in manus inimicorū eius: & erūtq; in vastitatē & in rapinā cūctis aduersarijs suis: eo q̄ fecerint malū corā me & perseuerauerit irritantes me ex die qua egressi sūt patres eorū ex egypto vsq; ad hāc diē. Insup & sanguinē innoxiū fudit manasses multū nimis donec impleret hierusalē vsq; ad os: absq; peccatis suis q̄b̄ peccare fecit iudam vt faceret malum corā domino. Relíqua autē sermonū manasse & vniuersa que fecit: & peccatum eius q̄d peccauit nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierum regum iuda? Dormiuitq; manasses cū patribus suis: & sepultus est in horto domus sue: in horto oza: & regnauit amon filius eius pro eo. Viginti duorū ānorū erat amō cū regnare cepisset: duobus quoq; annis regnauit in ierusalē. Nomen mris ei? messallemeth filia arus de ietheba. Fecitq; malū in cōspectu dñi sicut fecerat manasses pr ei?: & ambulauit in oi via p quā abu lauerat pater eius: & seruiuitq; immundicijs

seduxit eos vt facerent malā coram ἐπλάνησεν αὐτοὺς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño sup gētes: q̄s abstulit dñs a facie κυρίου ὑπὲρ ἐθνῶν, ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν
filioꝝ israel. & locutus est dñs in manu seruoꝝ υἱῶν ἰσραήλ· καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ τῶν παίδων
suorū prophetaꝝ dicēs: quia fecit nas αὐτοῦ τῶν προφητῶν λέγων, ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε μα-
nasses rex iuda abominationes has νασσῆς βασιλεὺς ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ
malas: iuxta oia q̄cūq; fecit amorreus q̄ an- πονηρά, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ ἀμορραῖος, ὃ ἔμπρο
te eū: insup & iudam peccare fecit in σθεν αὐτοῦ, καί γε καὶ τὸν ἰούδαν ἐξήμαρτεν ἐν τοῖς
idolis suis. nōne sic hec dicit dñs deus is- εἰδώλοις αὐτοῦ. οὐχ οὕτω τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσ
rael: ecce ego induco mala sup hierusalem & sup ραήλ; ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ
iudam: vt omnis q̄ audiat ea tintiāt am- ἰούδαν, ὥστε πᾶγχυ ἀκούοντος αὐτὰ ἠχῆσαι ἀμφότε-
be aures eius: & extēdā sup hierusalem mē ρα τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τὸ μέ
surā samarie & pondus domꝰ achab: & de τρον σαμαρείας καὶ τὸν σαθμὸν οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐξα-
lebo hierusalem sicut deletur pyxis & λείφω τὴν ἱερουσαλὴμ καθὼς ἐξαλείφεται τὸ πυξίον καὶ
vertitur sup faciem suā: & delebo καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀπαλείφω
reliquias hereditatis mee: & tradam e- τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐ
os in manus inimicorū suoꝝ: & erunt in rapi τοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρ
nam & in vreptionē cūctis inimicis suis: eo παγὴν καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, ἀν
quod fecerunt malū in oculis meis: & θ' ὧν ὅσα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ
fuerūt irritantes me ex die qua edux ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον
patres eoꝝ ex egypto & vsq; ad di- τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc. insup sāguinē innoxiū fudit manasses mul ρας ταύτης. καί γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεεν μανασσῆς πο
tum nimis donec impleuit hierusalem os λὺ σφόδρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν ἱερουσαλὴμ στόμα
supra os absq; pctis suis: q̄b̄ peccare fecit ἐπὶ στόμα ἐκτὸς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ὧν ἐξήμαρτε
iudā vt faceret malū in oculis do τὸν ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυ
mini. & reliqua simonū manēsse & vniuersa q̄cūq; ρίου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα
fecit & peccata eius q̄ peccauit: nonne ἐποίησε καὶ αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν, οὐκ ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro simonū dierū re- ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βα
gum iudā? & dormiuit manasses cū patri- σιλέων ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ-
bus suis: & sepultꝰ ē in horto domꝰ sue in hor ρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κή-
to oza: & regnauit amō filius eius pro eo. πῳ ὀζά· καὶ ἐβασίλευσεν ἀμὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
filꝰ viginti & duoꝝ ānoꝝ amon cū regnaret ipse. υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν·
& duobꝰ ānis regnauit in hierusalem. & nomē καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ
matri eius mesollam filia arus ex iteba. & fe μητρὶ αὐτοῦ μεσολλαμ θυγάτηρ ἁρούς ἐξ ἰτεβά· καὶ ἐποί
cit malū coram dño: sicut fecit manas ησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησε μανα-
ses pater eius: & ambulauit in omni via q̄ σσῆς πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἣν
ambulauit pater eiꝰ: & seruiuit idolis ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐδούλευσε τοῖς εἰδώλοις

quib⁹ ſeruiuit pater eius: & adorauit eas:
& dereliqt dñm deum patrum ſuorum: & nō
ambulauit in via dñi: & commer
fi ſunt ſerui amon cōtra eū: & interfecerūt
regem in domo ſua. & percuſſit ppls
terre eos qui inſidiati ſunt regi amon: &
reg̃ cōſtituit ppls tre ioſiam filiū eius pro
co. & reliqua ſermonū amon q̄ſcq̄ fecit:
nonne hec ſcripta ſūt in libro ſermonū
dierū regum iuda? & ſepelierūt amon in
ſepulchro ſuo in horto oza. & regnauit
ioſias filius eius pro eo.

Ca.xxii.

A 1.Par 34.a. OCto annorum erat ioſias cū regnare cepiſſet: & triginta & vno āno regnauit in hieruſalē:
& nomen matris eius ideda filia adaia
de baſcoth: & fecit ioſias rectū coram
dño: & ambulauit in oīt via dauid pa
tris ſui: nō receſſit ad dexterā vel ad ſiniſtrā. & factū ē
in decimo octauo anno ioſie regis iuda
miſit rex ſaphan filiū eſelie filij
meſollam ſcribam dom⁹ dñi dicēs: aſce
de ad chelciam ſacerdotē magnū: & conſla
ſcent argentū qđ illatū eſt in domo dñi qđ col
legerūt cuſtodientes limen a ppło:
& detur in manu facientiū opa q̄
prepoſiti ſunt in domo dñi. & dederūt illō tur
B ſcribā domus dñi vt inſtaurēt fartatecta domus
fabris lignariis & edificatoribus & muratoribus vt
emant ligna & lapides exciſos: vt re
ſtaurent fartatecta domus. verūtiñ nō ſupputa
bant eis argentū qđ dabatur eis: qz in
fide ipſi faciebāt. & dixit chelcias ſacerdos
magnus ad ſaphan ſcribam: libꝝ
legis reppert in domo dñi. & dedit chelci
as ſaphan volumē: & legit illud:

quib⁹ ſeruiebat pater
eius: & adorauit eas: &
dereliqt dñm deum
patrum ſuorum: & nō
ambulauit in via do-
mini. Tetenderūntq; &
ei inſidias ſerui ſui & in
terfecerunt regē in do
mo ſua. Percuſſit autē
populus terre oēs qui
cōiurauerāt cōtra regē
ammon: & conſtitue-
rūt ſibi regē ioſiam filiū
eius pro eo. Reliqua
āt ſermonū ammō que
fecit: nonne hec ſcri-
pta ſunt in libro ſermo
nū dierū regum
iuda? Sepelierūtq; eū
in ſepulchro ſuo in hor
to oza: & regnauit ioſias filius eius p eo.

Octo annorum erat ioſias cum regnare ce-
piſſet & triginta anno
anno regnauit in ieru-
ſalem. Nomē matris eius idi
da filia phadaia
de betechat. Feciq; qđ
placitū erat coram
dño: & ābulauit p oēs
vias dauid pris ſui. &
Nō declinauit ad dexte
ram ſiue ad ſiniſtram.
Anno autē octauo de-
cimo regis ioſie
miſit rex ſaphan filiū
aſſlia
filii meſullam ſcribā tē
pli domini: dicens ei.
Vade ad helchiam ſa-
cerdotem magnum
vt cōfletur pecunia q̄ il
lata eſt in tēplū dñi:
quam colligerunt iani
tores templi
popło: deturq; fabris
per
ppoſitos domus dñi.
Qui & diſtribuant eam
his qui operantur in tē
plo domini
ad inſtauranda fartate
cta templi: tignariis vi
delicet & cemētariis: &
his q interrupta compo
nūt: & vt emātur ligna
& lapides ad lapidicinis
ad inſtaurādū teplū dñi.
Verūtn̄ non ſupputē
tur eis argentū qđ acci
piunt: ſed i ptāte hēant
& in fide. Dixit āt helchias pontifex
ad ſaphan ſcribā. Libꝝ
legis reperi in domo domi
ni. Deditq; helchias
volumen ſaphā ſcribe:
qui & legit illud.

אֲשֶׁר	
עָבַד	עָבַד
אֲבִיו	אָבִיו
וַיִּשְׁתַּחוּ	וַיִּשְׁתַּחוּ
לָהֶם׃	לָהֶם׃
וַיַּעֲזֹב	וַיַּעֲזֹב
אֶת־יְהוָה	אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵי	אֱלֹהֵי
אֲבֹתָיו	אֲבֹתָיו
וְלֹא	וְלֹא
הָלַךְ	הָלַךְ
בְּדֶרֶךְ	בְּדֶרֶךְ
יְהוָה	יְהוָה
וַיִּקְשְׁרוּ	וַיִּקְשְׁרוּ
עַבְדֵי	עַבְדֵי
אָמוֹן	אָמוֹן
עָלָיו	עָלָיו
וַיְמִיתוּ	וַיְמִיתוּ
אֶת־הַמֶּלֶךְ	אֶת־הַמֶּלֶךְ
בְּבֵיתוֹ׃	בְּבֵיתוֹ׃
וַיַּךְ	וַיַּךְ
עַם־הָאָרֶץ	עַם־הָאָרֶץ
אֵת כָּל־הַקֹּשְׁרִים	אֵת כָּל־הַקֹּשְׁרִים
עַל	עַל
הַמֶּלֶךְ אָמוֹן	הַמֶּלֶךְ אָמוֹן
וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ	וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ
אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ	אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ
תַּחְתָּיו׃	תַּחְתָּיו׃
וְיֶתֶר	וְיֶתֶר
דִּבְרֵי	דִּבְרֵי
אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה	אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא־הֵם	הֲלֹא־הֵם
כְּתוּבִים	כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר	עַל־סֵפֶר
דִּבְרֵי	דִּבְרֵי
הַיָּמִים	הַיָּמִים
לְמַלְכֵי	לְמַלְכֵי
יְהוּדָה׃	יְהוּדָה׃
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ	וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּקִבְרָתוֹ	בְּקִבְרָתוֹ
בַּגַּן	בַּגַּן
עֻזָּא	עֻזָּא
וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ	וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ
תַּחְתָּיו׃	תַּחְתָּיו׃
בֶּן־שְׁמֹנֶה	בֶּן־שְׁמֹנֶה
שָׁנָה	שָׁנָה
יֹאשִׁיָּהוּ	יֹאשִׁיָּהוּ
בְּמָלְכוֹ	בְּמָלְכוֹ
וּשְׁלֹשִׁים	וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחַת	וְאַחַת
שָׁנָה	שָׁנָה
מָלַךְ	מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִָם	בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם	וְשֵׁם
אִמּוֹ	אִמּוֹ
יְדִידָה	יְדִידָה
בַּת־עֲדָיָה	בַּת־עֲדָיָה
מִבָּצְקַת׃	מִבָּצְקַת׃
וַיַּעַשׂ	וַיַּעַשׂ
הַיָּשָׁר	הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי	בְּעֵינֵי
יְהוָה	יְהוָה
וַיֵּלֶךְ	וַיֵּלֶךְ
בְּכָל־דֶּרֶךְ	בְּכָל־דֶּרֶךְ
דָּוִד אָבִיו	דָּוִד אָבִיו
וְלֹא־סָר	וְלֹא־סָר
יָמִין	יָמִין
וּשְׂמֹאוֹל׃	וּשְׂמֹאוֹל׃
וַיְהִי	וַיְהִי
בִּשְׁמֹנֶה	בִּשְׁמֹנֶה
עֶשְׂרֵה	עֶשְׂרֵה
שָׁנָה	שָׁנָה
לַמֶּלֶךְ	לַמֶּלֶךְ
יֹאשִׁיָּהוּ	יֹאשִׁיָּהוּ
שָׁלַח	שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ	הַמֶּלֶךְ
אֶת	אֶת
שָׁפָן	שָׁפָן
בֶּן	בֶּן
אֲצַלְיָהוּ	אֲצַלְיָהוּ
בֶּן־מְשֻׁלָּם	בֶּן־מְשֻׁלָּם
הַסֹּפֵר	הַסֹּפֵר
בֵּית	בֵּית
יְהוָה	יְהוָה
לֵאמֹר׃	לֵאמֹר׃
עֲלֵה	עֲלֵה
אֶל־חִלְקִיָּהוּ	אֶל־חִלְקִיָּהוּ
הַכֹּהֵן	הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל	הַגָּדוֹל
וְיִתֻּם	וְיִתֻּם
אֶת־הַכֶּסֶף	אֶת־הַכֶּסֶף
הַמּוּבָא	הַמּוּבָא
בֵּית	בֵּית
יְהוָה	יְהוָה
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר
אָסְפוּ	אָסְפוּ
שֹׁמְרֵי	שֹׁמְרֵי
הַסַּף	הַסַּף
מֵאֵת	מֵאֵת
הָעָם׃	הָעָם׃
וְיִתְּנוּהוּ	וְיִתְּנוּהוּ
עַל־יַד	עַל־יַד
עֹשֵׂי	עֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה	הַמְּלָאכָה
הַמְפֻקָּדִים	הַמְפֻקָּדִים
בֵּית יְהוָה	בֵּית יְהוָה
וְיִתְּנוּ	וְיִתְּנוּ
אֹתוֹ	אֹתוֹ
לְעֹשֵׂי	לְעֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר	הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
בֵּית יְהוָה	בֵּית יְהוָה
לְחַזֵּק	לְחַזֵּק
בֶּדֶק הַבָּיִת׃	בֶּדֶק הַבָּיִת׃
לַחָרָשִׁים	לַחָרָשִׁים
וְלַבֹּנִים	וְלַבֹּנִים
וְלַגֹּדְרִים	וְלַגֹּדְרִים
וְלִקְנוֹת	וְלִקְנוֹת
עֵצִים	עֵצִים
וְאַבְנֵי	וְאַבְנֵי
מַחְצָב	מַחְצָב
לְחַזֵּק	לְחַזֵּק
אֶת־הַבַּיִת׃	אֶת־הַבַּיִת׃
אַךְ	אַךְ
לֹא־יֵחָשֵׁב	לֹא־יֵחָשֵׁב
אִתָּם	אִתָּם
הַכֶּסֶף	הַכֶּסֶף
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר
יִנָּתֵן	יִנָּתֵן
עַל־יָדָם	עַל־יָדָם
כִּי	כִּי
בֶאֱמוּנָה	בֶאֱמוּנָה
הֵם	הֵם
עֹשִׂים׃	עֹשִׂים׃
וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר
חִלְקִיָּהוּ	חִלְקִיָּהוּ
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל	הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עַל	עַל
שָׁפָן	שָׁפָן
הַסֵּפֶר	הַסֵּפֶר
סֵפֶר	סֵפֶר
הַתּוֹרָה	הַתּוֹרָה
מָצָאתִי	מָצָאתִי
בְּבֵית	בְּבֵית
יְהוָה	יְהוָה
וַיִּתֵּן	וַיִּתֵּן
חִלְקִיָּה	חִלְקִיָּה
אֶת	אֶת
הַסֵּפֶר	הַסֵּפֶר
אֶל	אֶל
שָׁפָן	שָׁפָן
וַיִּקְרָאֵהוּ׃	וַיִּקְרָאֵהוּ׃

ויבא שפן הספר אל המלך וישב
את דבר המלך דבר ויאמר התיכו עבדיך
את הכסף הנמצא בבית ויתנהו על
יד עשי המלאכה המפקדים בית
יהוה ויגד שפן הספר למלך
לאמר ספר נתן לי חלקיה הכהן
ויקראהו שפן לפני המלך ויהי
כשמע המלך את דברי ספר התורה
ויקרע את בגדיו ויצו המלך את
חלקיה הכהן ואת אחיקם בן שפן
ואת עכבור בן מיכיה ואת שפן
הספר ואת עשיה עבד המלך לאמר
לכו דרשו את יהוה בעדי ובעד
העם ובעד כל יהודה על דברי
הספר הנמצא הזה כי גדולה חמת
יהוה אשר נצתה בנו על
אשר לא שמעו אבתינו על דברי
הספר הזה לעשות ככל הכתוב
עלינו וילך חלקיהו הכהן ואחיקם
ועכבור ושפן ועשיה אל
הלדה
הנביאה אשת שלם בן תקוה
בן חרחס שמר הבגדים והיא
ישבת בירושלם במשנה וידברו
אליה ותאמר אליהם כה אמר
יהוה אלהי ישראל אמרו לאיש
אשר שלח אתכם אלי כה
אמר יהוה הנני מביא רעה אל
המקום הזה ועל ישביו את כל
דברי הספר אשר קרא מלך
יהודה תחת אשר עזבוני
ויקטרו לאלהים אחרים למען
הכעיסני בכל מעשה ידיהם
ונצתה חמתי במקום הזה ולא
תכבה ואל מלך יהודה השלח
אתכם לדרש את יהוה כה תאמרו
אליו כה אמר יהוה אלהי

Venit quoq; saphan
scriba ad regẽ & renũ
ciauit ei qd p̃cepat & a
it. Cõflauerũt ferui tui
pecuniã q̃ rep ta est in
domo dñi: & dederunt
vt distribuerẽtur fabris
ac p̃fectis operũ tẽpli
dñi. Narrauit quoq;
saphan scriba regi
dicẽs. Librũ dedit mi
hi helchias sacerdos:
quẽ cum legisset saphã
coram rege: &
audisset rex verba li=
bri legis domini:
scidit vestimẽta sua:
& p̃cepit
helchie sacerdoti &
achicam filio saphan:
& achobor filio micha
& saphan
scribe & asaie seruo
regis: dicens.
Ite & cõsulite dñm su
per me & super
pplo & super omni in
da: de verbis
voluminis istius qd in
uentũ est. Magna enĩ
ira dñi succẽta est cõ=
tra nos: quia
non audierunt patres
nostri verba
libri huius vt facerent
omne quod scriptũ est
nobis. Ierunt itaq; hel
chias sacerdos & ahi=
cham & achobor & saphã
& asaia ad oldam
propheten vxorẽ sellũ
filii thecue
filii aras custodis ve=
stium que
habitabat in ierusalẽ in se
cunda: locutiq; sunt
ad eam. Et illa respon
dit. Hec dicit
dñs deus israel. Dici
te viro
qui misit vos ad me.
Hec
dicit dñs. Ecce ego
adducã mala super
locũ istum: & sup
habita
tores eius: omnia
verba legis que legit
rex
iuda: quia dereliq̃rũt
me: & sacrificauerunt
alienis
irritantes me in cũctis
operibus manuũ suarũ.
Et succẽdetur indigna
tio mea in loco hoc &
non extinguetur. Regi
ãt iuda q̃ misit
vos vt consuleretis do=
minum: sic dicetis.
Hec dicit dominus de
us

και εισηνεγκε σαφαν τω βασιλει ιωσιας και επε=
δωκεν αυτω βιβλιον και ειπεν εχεφωνησαν μοι οι δουλοι
σου το αργυριον το ευρεθεν εν οικω κυριου και εδω=
καν αυτο επι χειρας των ποιουντων τα εργα των
καθεσταμενων εν οικω κυριου και ανηγγειλε σαφαν
ο γραμματευς τω βασιλει ιωσια λεγων βιβλιον
εδωκε μοι χελκιας ο ιερευς και ανεγνω αυτο σαφαν
εναντιον του βασιλεως και εγενετο ως ηκουσεν ο βα=
σιλευς των λογων του βιβλιου του νομου διερρηξε
τα ιματια αυτου και ενετειλατο ο βασιλευς τω χελ
κια τω ιερει και τω αχικαμ υιω σαφαν και αχοβωρ
υιω μιχαιου και τω σαφαν τω γραμματει και τω
ασαια τω δουλω του βασιλεως λεγων πορευ=
θεντες ζητησατε τον κν περι εμου και περι παντος του λαου μου και
περι παντος ιουδα περι των λογων του βιβλιου
τουτου του ευρεθεντος οτι μεγαλη η οργη κυριου η
εκκεκαυμενη εν ημιν διοτι ουκ ηκουσαν οι πατερες
ημων των λογων του βιβλιου τουτου του ποι=
ησαι κατα παντα τα γεγραμμενα εν αυτω και επο=
ρευθη χελκιας ο ιερευς και αχικαμ και σαφαν και
αχοβωρ και ασαιας προς ολδαν προφητιν γυ=
ναικα σελλημ υιου θεκουε υιου αρας του ιματοφυ=
λακος και αυτη κατωκει εν ιερουσαλημ εν τη μα=
σηνη και ελαλησαν προς αυτην και ειπεν προς αυ=
τους ταδε λεγει κυριος ο θεος ισραηλ ειπατε τω
ανδρι τω αποσειλαντι υμας προς με ταδε λεγει
κυριος ιδου εγω κακα επαγω επι τον τοπον τουτον
και επι τους κατοικουντας εν αυτω παντας
τους λογους του βιβλιου ου ανεγνω ο βασιλευς ιουδα
ανθ ων εγκατελιπον με και εθυμιασαν θεοις ετερους
ινα παροργισωσι με εν πασι τοις εργοις των χει=
ρων αυτων και εκκαυθησεται ο θυμος μου εν τω το=
πω τουτω και ουκ σβεσθησεται προς δε τον βα
σιλεα ιουδα τον αποσειλαντα υμας του επιζητη=
σαι τον κυριον ουτως ερειτε προς αυτον ταδε
λεγει κυριος ο θεος

addurit saphan regi tosiae. & red
didit et verbũ & dixit: cõflauerũt ferui
tui argentũ qd inuẽtũ fuit i domo dñi: & dede
rũt illũ in manibꝰ faciẽtiũ opa
prefectos in domo dñi. & nũciauit saphan
scriba regi tosia dicẽs: librũ
dedit mihi chelcias sacerdos: & legit eum saphã
coram rege. & factũ est vt audiuit rex
verba libri legis: scidit
vestimẽta sua: & precepit rex chel
cie sacerdoti & achicam filio saphan & achobor
filio michei: & saphan scribe &
ſeruo regis dicẽs: ite cõ
sulite dñm de me & de oĩ pplo meo &
de oĩ iuda de verbis libri
huius qui inuẽt est: qz magna ira dñi q̃
succẽsa est in nos: quia nõ audierũt pa
tres nri verba libri huius vt face
rent tutta oia que scripta sunt in eo. & i:
erũt iuxta omnia que scripta sunt in libro isto. & fe=
cit chelcias sacerdos & achicam & saphan &
achobor & esaias ad oldam ppbtẽ vro
rem sellem filij thecue filij aras custodis ve
stium. & ipsa habitabat in hierusalem in se
cunda. & locuti sunt ad eam. & dixit ad e:
as: hec dicit dñs deus israel: dicite
viro qui misit vos ad me: hec dicit
dñs: ecce ego mala adduco sup locũ hunc
& sup habitantes in eo oia
verba libri quẽ legit rex iuda:
co q̃ dereliquerunt me & sacrificauerũt diis alienis:
vt irritarent me in oibus operibus ma=
nuũ suarũ: & succẽdetur idignatio mea in lo
co isto: & nõ extinguetur. ad ãt re=
gem iuda qui misit vos vt cõsulere
tis dñm: sic dicetis ad eũ: hec
dicit dñs deus

israel: eo q audisti verba mea t pterritū est
Ἰσραηλ, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου καὶ ἐπαλύνθη
cor tuū t versus est a facie mea vt audi
ἡ καρδία σου καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκου
sti dicēs locut' cōtra locū istū t cōtra
σας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς
habitātes in eo vt fiat in interitū t in ma.
ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοῦ γενέσθαι εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κα
ledictionē: t scidisti vestimēta tua t fleuisti co
τάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώ
ram me: etiam ego audiui dicit dñs. nōne sic
πιόν μου, καὶ γε ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος· οὐχὶ οὕτως
ecce ego addo te ad patres tuos t col
ἰδοὺ ἐγὼ προσίσημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συ-
ligeris ad sepulchrū tuū in pace: t nō videbūt
ναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ
oculi tui oia mala q̄ ego induco sup
ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν
locum istū t sup habitātes eum:
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν; Ca.23.

A Et renūciauerūt regi verbū. t misit
Καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα· καὶ ἀπέστειλεν
4.kpa. 34.d. iosias rex t cōgregauit ad eum oēs
Ἰωσίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν πρὸς αὐτὸν πάντας
seniores iuda t hierusalem. t ascēdit
τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ ἀνέβη
rex in domū dñi t oīs vir iuda t
ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα καὶ
omnes habitātes hierusalem cū eo: t
πάντες οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ
sacerdotes t pphē t oīs pplūs a paruo
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad magnū. t legit in aurib⁹ coꝝ oīa
ἕως μεγάλου· καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας
verba libri federis q̄ inuētus est
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος
in domō dñi. t stetit rex sup colūnaꝫ t
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στύλον καὶ
pegit fedus coꝝ dño vt ambularēt post
διέθετο τὴν διαθήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπί-
dñm t vt custodirēt mādata eius t
σω κυρίου καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
testimonia eius t p̄cepta eius in toto
τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ πρόσταγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ
corde t in tota oīa: vt sufcitarēt verba
καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους
federis huius que scripta sunt in libro
τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ
illo. t fecit oēs pplūs in federe. t p̄cepit
τούτῳ· καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ· καὶ ἐνετείλα
rex chelcia sacerdoti magno t sac
το ὁ βασιλεὺς χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱε
dotib⁹ scdis ordinis t custodiētibus li-
ρεῦσι τοῖς δευτερεύουσι καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σκθ
men: vt educerēt de templo dñi oīa vasa:
μόν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκεύη,
que fecerūt baal t luco t vniuerse milit
ἃ ἐποίησαν τῷ βάαλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ στρα-
tie celi. t combussit ea foris hieruſa
τιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἰερουσα-
lem in saltemoth cedron: t tulit puluerē eoꝝ
λὴμ ἐν σαλημὼθ κεδρών, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν
B in bethel. t cōbussit sacerdotes q̄s cōstitue
εἰς Βαιθήλ· καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστη-
rūt reges iuda vt adolerēt icēsū in excelsis
σαν οἱ βασιλεῖς Ἰούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
t in ciuitatib⁹ iuda t in circuitu hierusalem:
καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ κυκλόθεν Ἰερουσαλήμ,
t adolētes icēsū baal t soli t lu-
καὶ τοὺς θυμιῶντας τῷ βάαλ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σε
ne t planetis t oīi milicie celi.
λήνῃ καὶ τοῖς μαζαλὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ·

israel.Pro eo q audisti
verba voluminis & ꝯ
perterritū est cor tuum
& humiliatus es coꝝ
dño auditis sermōibus
contra locum istum & ꝯ
hitatores eius: q videli
cet fierēt in stupore & i
maledictū: & scidisti ve
stimēta tua & fleuisti co
ram me & ego audiui a
it dominus: idcirco ꝯ
colliga te ad patres tu
os & colligeris ꝯ
ad sepulchrū tuū in pa
ce: vt non videant ꝯ
oculi tui oia mala que
introducturus sum ꝯ
super locum istum. zs.

Et renunciauerunt regi qđ dixerat.
Qui misit: & congre
gati sunt ad eum om
nes senes iuda & ieru
salē: ascendit q rex tē
plū domini & omnes
viri iuda vniuersi qui
habitabant in ierusalem
cū eo: sacerdotes & p
phetē & omnis popul⁹
a puo vsq; ad magnū:
legitq; cunctis audien
tibus oīa verba libri
federis qui inuentus ē
in domo domini. Ste
titq; rex super gradum
& fedus pcussit coram
domino vt ambularēt
post dñm: & custodirēt
precepta eius & ꝯ
testimonia & cerimo
nias in omni corde & in tota anima: & fu
scitarent verba federis huius que scripta e
rant in libro illo. ꝯ
Acqueitq; populus pa
cto. Et p̄cepit rex ꝯ
helchie pontifici & ꝯ
ꝯ sacerdotibus scdi or
dinis & ianitoribus ꝯ
vt proiicerent de tem
plo domini omnia ꝯ
vasa que facta fuerant
baal & in luco ꝯ
& vniuerse milicie celi:
& combussit ea ꝯ
foris ierusalem in con
valle cedron ꝯ
& tulit puluerem eorū
in bethel. ꝯ
Et deleuit aruspices
quos posuerant ꝯ
reges iuda ad sacrificā
dū in excelsis p citates
iuda & in circuitu ieru
salem: & eos ꝯ
qui adolebāt incēsum
baal & soli & lune ꝯ
& duodecim signis & ꝯ
omni milicie celi. ꝯ

יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ יַעַן
רַךְ לְבָבְךָ וְתִכָּנַע מִפְּנֵי יְהוָה בְּשָׁמְעֲךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל
יֹשְׁבָיו לִהְיוֹת לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה
וַתִּקְרַע אֶת בְּגָדֶיךָ וַתִּבְךְּ לְפָנָי
וְגַם אָנֹכִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם יְהוָה לָכֵן
הִנְנִי אֹסִפְךָ עַל אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ
אֶל קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא תִרְאֶינָה
עֵינֶיךָ בְּכָל הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא
עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּשִׁבוּ אֶת
הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֶסְפוּ
אֵלָיו כָּל זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם:
וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וְכָל אִישׁ
יְהוּדָה וְכָל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אִתּוֹ
וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם
לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם
אֶת כָּל דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
בְּבֵית יְהוָה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל הָעַמּוּד
וַיִּכְרֹת אֶת הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת
אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְאֶת
עֵדוֹתָיו וְאֶת חֻקֹּתָיו בְּכָל לֵב וּבְכָל
נֶפֶשׁ לְהָקִים אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת הַכְּתֻבִים עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה
וַיַּעֲמֹד כָּל הָעָם בַּבְּרִית: וַיְצַו הַמֶּלֶךְ
אֶת חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת
כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שֹׁמְרֵי הַסַּף
לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל יְהוָה אֶת כָּל
הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה
וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם
מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן
וַיִּשָּׂא אֶת עֲפָרָם בֵּית אֵל
וְהִשְׁבִּית אֶת הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ
מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי
יְהוּדָה וּמִסְבִּיב יְרוּשָׁלִַם וְאֶת
הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ
וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם:

וַיּוֹצֵא אֶת הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה
מִחוּץ לִירוּשָׁלַם אֶל נַחַל קִדְרוֹן
וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ נַחַל קִדְרוֹן וַיִּדֹּק
לַעֲפָר וַיַּשְׁלֵךְ אֶת עֲפָרָהּ עַל קִבְרֵי בְנֵי
הָעָם וַיִּתֹּץ אֶת בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר
בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֲרָגוֹת
שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה וַיָּבֵא אֶת כָּל
הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים
מִגֶּבַע עַד בְּאֵר שֶׁבַע וַיִּתֹּץ אֶת בָּמוֹת
הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ
שַׂר הָעִיר אֲשֶׁר עַל שְׂמֹאול אִישׁ
נְשַׂעַר הָעִיר אַךְ לֹא יָעֲלוּ כֹהֲנֵי
הַבָּמוֹת אֶל מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם כִּי
אִם אָכְלוּ מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם
וְטִמֵּא אֶת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי בְנֵי
הִנֹּם לְבִלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת
בְּנוֹ וְאֶת בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ וַיִּשְׁבֹּת
אֶת הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
לַשֶּׁמֶשׁ מִבֹּא בֵית יְהוָה אֶל לִשְׁכַּת
נְתַן מֶלֶךְ הַסָּרִיס אֲשֶׁר בַּפַּרְוָרִים
וְאֶת מַרְכְּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שָׂרַף בָּאֵשׁ
וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל הַגָּג
עֲלִיַּת אָחָז אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה
בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה נָתַץ
הַמֶּלֶךְ וַיִּרָץ מִשָּׁם וְהַשִּׁלֵּךְ אֶת
עֲפָרָם אֶל נַחַל קִדְרוֹן וְאֶת הַבָּמוֹת
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר
מִימִין לְהַר הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה
שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְעַשְׁתֹּרֶת
שִׁקֻּץ צִדֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב
וּלְמִלְכֹּם תּוֹעֲבַת בְּנֵי עַמּוֹן טִמֵּא
הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁבֵּר אֶת הַמַּצֵּבוֹת
וַיִּכְרֹת אֶת הָאֲשֵׁרִים וַיְמַלֵּא אֶת
מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם וַיִּגֹּם אֶת

and efferri fecit lucũ de domo domini foras ierusalem in conuallẽ cedron: & combussit eum ibi & redegit in pulueré & plecit super sepulchra vulgi. Destruxit quoq; ediculas effeminatorũ q̃ erant in domo dñi: p quibus mulieres texebãt q̃si domũculas luci. Congregauitq; oẽs sacerdotes de ciuitatib⁹ iuda: & contaminauit excelsa vbi sacrificabant sacerdotes de gabaa vsq; berſabee. Et destruxit aras portarum in introitu oſtii iohue principis ciuitatis qđ erat ad ſiniſtram porte ciuitatis. Verũtamen nõ aſcẽdebãt sacerdotes excelsorũ ad altare dñi in ierusalem. ſed tm̃ comedebant azyma in medio fratrum ſuorũ. Cõtamiauit quoq; tophet qđ eſt in conualle filii ennom: vt nemo conſecraret filiũ ſuum aut filiã per ignem moloch. Abſtulit quoq; equos quos dederant reges iude foli in introitu templi domini iuxta exedram natãmelech eunuchi qui erat in pharurim: currus autem ſolis cõbuſſit igni. Altaria quoq; que erãt ſuper tecta cenaculi achaz q̃ fecerant reges iuda & altaria q̃ fecerat manaſſes in duobus atriis templi domini deſtruxit rex: & cucurrit inde & diſperſit cinerem eorum in torrentem cedron. Excelſa quoq; que erãt in ierusalem ad dexterã ptẽ mõtis offenſionis q̃ edificauerat ſalomon rex iſrael aſtaroth idolo ſidoniorum & chamos offenſioni moab & melchon abominationi filiorum ammõ polluit rex & cõtriuit ſtatuas & ſuccidit lucos & repleuit loca eorum oſſib⁹ mortuorum. Inſuper &

και εξηνεγκε το αλσος εξ οικου κυριου εξω της ιερουſαλημ εις τον χειμαρρουν κεδρων, και κατεκαυσεν εκει εν τω χειμαρρω κεδρων και ελεπτυνεν εις χουν, και εβριψεν τον χουν εις τους ταφους των υιων του λαου, και καθειλε τον οικον των καθησειν τον εν οικω κυριου εν ω αι γυναικες υφαινον εκει σολας τω αλσω. και εξηγαγε παντας τους ιερεις εκ πολεων ιουδα: και εμιανεν τα υψηλα ου εθυμιων εκει οι ιερεις απο γαβαα και εως βηρσαβεε. και εσκαψεν τον οικον των υψηλων των παρα τη θυρα της πυλης ιωσε αρχοντος της πολεως, τον οντα εξ αριστερων εισοδου πυλης πολεως. πλην ουκ ανεβαινον οι ιερεις των υψηλων προς το θυσιαſτηριον του κυριου εν ιερουſαλημ, ει μη εφαγον αζυμα εν μεσω των αδελφων αυτων, και εμιανεν τοφεθ το εν φαραγγι υιου εννομ, του μη διαγειν ανδρα τον υιον αυτου και την θυγατερα αυτου εν πυρι τω μολωχ· και κατεκαυσεν τους ιππους ους ανεθηκαν βασιλεις ιουδα τω ηλιω εν τη εισοδω οικου κυριου προς το γαζοφυλακιον ναθαν ευνουχου του βασιλεως του εν φαρουριμ. και τα αρματα του ηλιου κατεκαυσεν εν πυρι και τα θυſιαſτηρια α ην επι των δωματων των υπερωων αχαζ α εποιησαν βασιλεις ιουδα, και τα θυſιαſτηρια α εποιησε μαναſſης εν ταις δυο αυλαις οικου κυριου κατεαſασεν αυτα οβασιλευς, και καθειλεν εκειθεν, και συνετριψεν τον χουν αυτων εις τον χειμαρρουν κεδρων. και τον οικον τον επι προσωπου ιερουſαλημ α εκ δεξιων του ορους μαχιθ ωκοδομησε ſολομων βασιλευς ισραηλ τη αſταρτη βδελυγματι σιδωνιων και τω χαμως προσοχθισματι μωαβ και τω μολοχ βδελυγματι υιων αμμων, εμιανεν βασιλευς και συνετριψε τας ſτηλας, και εξεκοψε τα αλση και επλησε τους τοπους αυτων οſſιb⁹ ανθρωπων. και γε το

& efferri fecit lucũ de domo dñi foras hieruſalem & combuſſit eum in torrentem cedrõ: & comminuit i pulueré: & proiecit pulueré in ſepulchra filioꝝ ppli: & deſtruxit domũ initiatoriã q̃ in domo dñi in quo mulieres texebant ibi ſtolas luco. & eduxit omnes ſacerdotes ciuitatib⁹ iuda: & contaminauit excelſa vbi adolebãt icẽſũ ibi ſacẽdotes de gabaa vſq; ad berſabee. & deſtruxit domũ excelſoꝝ q̃ iuxta oſtiũ porte iohue principis ciuitatis: q̃ erat a ſiniſtris ingredientis portã ciuitatis. verũtñ nõ aſcẽdebãt ſacerdotes excelſoꝝ ad altare dñi in hieruſalem: niſi comediſſẽt azyma in medio fratrum ſuorũ: & contaminauit tophet qđ eſt in valle filii ennom: vt nõ traduceret vir filiũ ſuum & filiam ſuam in ignẽ moloch. & cõbuſſit in igne currib⁹ ſolis cõbuſſit in igne altaria q̃ erãt ſup tecta cenaculo achaz: q̃ fecerãt reges iuda: & altaria q̃ fecit manaſſes in duob⁹ atriis domꝰ dñi demolit⁹ eſt ea rex: & deſtruxit inde: & cõtriuit puluerẽ eoꝝ in torrente cedron. & domũ q̃ in facie hieruſalem q̃ a dextris mõtis offenſiõis quã edi

altare qđ in bethel excelſū qđ fecit hieroboā
θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν ἱεροβοὰμ
filiꝰ nabat qui peccare fecit iſrael: t illud al=
υἱὸς ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, καίγε ἐκεῖνο τὸ θυ=
tare excelſū deſtruxit t cōtruit lapides
σιαστήριον τὸ ὑψηλὸν καθεῖλε καὶ συνέτριψε τοὺς λίθους
eius: t cōminuit in puluerē t ſuccēdit lucum. t
αὐτοῦ, καὶ ἐλεπτυνεν εἰς χοῦν καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος· καὶ
cōuerſus ē ioſias t vidit ſepulchra q̃ erant
ἀπέστρεψεν ἰωσίας καὶ εἶδεν τοὺς τάφους τοὺς ὄντας
D ibi in mōte: t miſit t accepit oſſa de
ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἀπέστειλε καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
3.Reg. ſepulchris: t cōbuſſit ſup altare. t polluit
13.2. τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐμίανε
altare iuxta verbū dñi qđ locutus eſt ho
τὸ θυσιαστήριον κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω=
mo dei cū ſtaret hieroboā ſup altare in
πος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι ἱεροβοὰμ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν
feſto. t reuerſus ioſias leuauit oculos ſuos
τῇ ἑορτῇ· καὶ ἐπιστρέψας ἰωσίας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
ſup ſepulchrū hoiꝭ dei q̃ locutus eſt
ἐπὶ τὸν τάφον ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος τοὺς
verba hec: t dixit:quis ſcopulus ille quē ego
λόγους τούτους, καὶ εἶπε, τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος ὃν ἐγὼ
video:t dixerūt ei viri ciuitatis: hoc ſepul
ὁρῶ; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, οὗτος ὁ τά=
chrū hoiꝭ dei qui venit de iuda t
φος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐλθόντος ἐκ τοῦ ἰούδα καὶ
qui locutꝰ eſt omnia verba hec q̃ feci
ἐλάλησε τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐποίη=
ſti ñūc ſup altare qđ in bethel. t dixit ioſias:
σας νῦν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθήλ· καὶ εἶπεν ἰωσίας,
dimittite cū: nemo cōmoueat oſſa eius. t ſalua
ἐάσατε αὐτόν, μηδεὶς κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ· καὶ διέσω=
ta ſūt oſſa eius cū oſſibus prophete qui venit
σαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστέων τοῦ προφήτου τοῦ ἥκοντος
de ſamaria. etiam omnes domos excelſoꝝ
ἐκ σαμαρείας· καίγε πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν
que in ciuitatibꝰ ſamarie quas fecerūt reges
τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρείας οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς
iſrael ꝛ irritarēt dñm: deſtruxit ioſias: ꝛ
ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον, καθεῖλεν ἰωσίας, καὶ
fecit eis ſcdm oīa opera q̃ fecit in be=
ἐποίησεν αὐτοῖς κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν βαι
thel. t occidit vniuerſos ſacerdotes excelſoꝝ
θὴλ. καὶ ἔθυσε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς
qui erāt ibi ſup altaria. t combuſſit oſſa
ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων· καὶ κατέκαυσεν ὀστᾶ
hoiꝭ ſup ea. t reuerſus ē ioſias in hieruſa
ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά· καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσίας εἰς ἱερουσα=
lem: t precepit rex omni ppō di=
λήμ, καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ λέ=
cens: facite paſcha dño deo vro: ſicut
γων, ποιήσατε τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καθὼς
E ſcriptū eſt in libro federis huius. quia
γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς διαθήκης ταύτης. ὅτι
2.Pa. nō factū ē ſcdm paſcha hoc ⁊ a die=
35.a. οὐκ ἐγένετο κατὰ τὸ πάσχα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμε=
bus iudicū q̃ iudicauerūt iſrael: t in om=
ρῶν τῶν κριτῶν οἳ ἔκριναν τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐν πά=
nibus diebus regum iſrael t regum
σαις ταῖς ἡμέραις βασιλέων ἰσραὴλ καὶ βασιλέων
iuda: niſi in octauo decimo ānō
ἰούδα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἑκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ
regis ioſie factū eſt paſcha hoc ipo
βασιλέως ἰωσίου ἐγένετο τὸ πάσχα τοῦτο τῷ κυ
mino in hieruſalem. etiam ventriloquos
ρίῳ ἐν ἱερουσαλήμ. καίγε τοὺς ἐγγαστριμύθους
t aruſpices t theraphim t idola ꝛt
καὶ τοὺς γνώστας καὶ θεραφεὶν καὶ τὰ εἴδωλα καὶ
omnes abominatiōes que fuerūt in
πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ

'altare' quod erat 'in be=
thel & 'excelſum' quod
'fecerat' hieroboā 'filius
'nabath' qui' peccare fe
cit'" iſrael:" & 'altare' illd
'excelſum' deſtruxit" at
q; combuſſit & 'cōminuit' in puluerem
'ſuccenditq; etiā 'lucū.
'Et cōuerſus 'ioſias' vi=
dit' ibi' ſepulchra 'q̃ erāt
'i mōte:'" miſitq;" & tulit
' oſſa 'de' ſepulchris:" & cōbuſ
ſit ea' ſuper" altare
' & polluit illd' iuxta ver
bū' dñi' quod 'locutus ē
'vir' dei' qui 'predixerat
'verba' hec. ' Et ait. 'quis
eſt'" titulus 'ille' quē' video! ' Rñde=
rūtq;" ei 'ciues" vrbis illi9. ' Sepul
chrum eſt' hominis' dei
"qui' venit' de iuda :" & p̃
dixit 'verba' hec" q̃' feciſti' ſup
'altare'" bethel. " Et ait.
' Dimittite' eum. 'Nemo' cōmoueat 'oſſa
eius." Et intacta manſe=
runt' oſſa illius' cū' offi=
bus" pphete' qui' venē=
rat" de ſamaria. ' Inſup
& " oīa' phana' excelſorū
" q̃ erāt' in ciuitatib9 '"ſa=
marie" que' fecerant
' reges' iſrael' ad irritādū
dñm" abſtulit' ioſias: "
" & fecit' eis' ſcdm oīa " q̃
'fecerat' in bethel. " & oc
cidit' vniuerſos " ſacerdo
tes' excelſorū 'qui erant
" ibi' ſuper'" altaria: "
" & combuſſit' oſſa " hu=
mana' ſuper ea. "
" Reuerſusq; eſt' ieruſalē
" & precepit' omni "
' populo' dicens. ' Facite
' phaſe' domino "
' deo vro: " ſecūdū quod
ſcriptū eſt' in' libro" fede
ris' huius. " Nec '" enī' fa=
ctū eſt" phaſe' tale' a die=
bus' iudicū' qui' iudica=
uerunt' iſrael: & "
' omniū' dierū' regū' iſra
el' & regum' iuda: "
' ſicut " in octauodecimo
' anno" regis "
' ioſie'" factum eſt " phaſe
' iſtud' domino "
' in ieruſalē. ' Sed & ' phi
tones " & "
" ariolos' & ' figuras ído=
lorū' & ' immūdicias "
' & ' abominationes ' que
fuerunt' in terra "

חַמִּזְבֵּחַ	׳הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר
חָטָא	עָשָׂה יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
	אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא
שָׂרַף	וְאֶת הַבָּמָה נָתַץ וַיִּשְׂרֹף אֶת הַבָּמָה
דַּקּ פָּנָה	הָדֵק לֶעָפָר וְשָׂרַף אֲשֵׁרָה ׃ וַיִּפֶן
רָאָה	יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּרְא אֶת הַקְּבָרִים אֲשֶׁר
שָׁלַח לָקַח	שָׁם בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת הָעֲצָמוֹת
	מִן הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל הַמִּזְבֵּחַ
טָמֵא	וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא
	אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת
צִיּוּן	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר מַה הַצִּיּוּן
	הַלָּז אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
	אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים
בּוֹא קָרָא	אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת
	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל
עָשָׂה	מִזְבַּח בֵּית אֵל וַיֹּאמֶר הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ
יָנַח	אַל יָנַע עַצְמֹתָיו וַיְמַלְּטוּ עַצְמֹתָיו
נוּעַ מָלַט	אֶת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר בָּא
נָבָא	מִשֹּׁמְרוֹן וְגַם אֵת כָּל בָּתֵּי הַבָּמוֹת
בַּיִת בָּמָה	אֲשֶׁר עָשׂוּ עָרֵי שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ
עִיר	מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ
כַּעַס סוּר	וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכֹל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר
עָשָׂה	עָשָׂה בְּבֵית אֵל ׃ וַיִּזְבַּח אֶת כָּל כֹּהֲנֵי
זָבַח	הַבָּמוֹת אֲשֶׁר שָׁם עַל הַמִּזְבְּחוֹת
	וַיִּשְׂרֹף אֶת עַצְמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם
שָׂרַף	וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלִַם ׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל
שׁוּב צָוָה	הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶּסַח לַיהוָה
	אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר הַבְּרִית
עָשָׂה יוֹם	הַזֶּה ׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִימֵי
	הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
	וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה ׃
	כִּי אִם בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
	יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה
	בִּירוּשָׁלִַם ׃ וְגַם אֶת הָאֹבוֹת וְאֶת
אוֹב	הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַגִּלֻּלִים
גֵּלֶל	וְאֵת כָּל הַשִּׁקֻּצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ

יהודה וירושלם בער יאשיהו
לקים את דברי התורה
הכתבים על הספר אשר מצא
חלקיהו הכהן בית יהוה וכמהו לא
היה לפניו מלך אשר שב אל יהוה
בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו
ככל תורת משה ואחריו לא קם
כמהו אך לא שב יהוה מחרון אפו
הגדול אשר חרה אפו ביהודה על
כל הכעסים אשר הכעיסו מנשה
ויאמר יהוה גם את יהודה אסיר
מעל פני באשר הסירתי את
ישראל ומאסתי את העיר הזאת
אשר בחרתי את ירושלם ואת
הבית אשר אמרתי יהיה שמי שם
ויתר דברי יאשיהו וכל אשר עשה
הלא הם כתובים על ספר דברי
הימים למלכי יהודה בימיו עלה
פרעה נכה מלך מצרים על מלך
אשור על נהר פרת וילך המלך
יאשיהו לקראתו וימיתהו במגדו
כראתו אתו וירכבהו עבדיו מת
ממגדו ויבאהו ירושלם ויקברהו
בקברתו ויקח עם הארץ את יהואחז
בן יאשיהו וימשחהו וימלכהו
תחת אביו בן עשרים
שנה יהואחז במלכו ושלשה חדשים
מלך בירושלם ושם אמו חמוטל
בת ירמיהו ממלנה ויעש הרע
בעיני יהוה ככל אשר עשו אבתיו
ויאסרהו פרעה נכה ברבלה בארץ
חמת ממלך בירושלם ויתן עשש על
הארץ מאה ככר כסף וככר זהב
וימלך פרעה נכה את אליקים בן
יאשיהו תחת יאשיהו אביו וישם
את שמו יהויקים ואת יהואחז

iuda & ieruſalem abſtulit mo iosias
vt ſtatueret verba legis
q ſcripta ſunt in libro quem inuenit
helchias ſacerdos in tē plo dñi. Similis illi non
fuit ante eū rex qui reuerteretur ad dominū
in oī corde ſuo & in tota fua & vniuerſa vir
tute ſua iuxta oēm legē moyſi neq; poſt eū ſurrexit ſimilis illi. Verumtn
nō eſt auerſus dñs ab ira furoris ſui magni
quo iratus eſt furor eius cōtra iudā pp irritationes quibus puocauerat
eum manaſſes. Dixitq; dñs. Etiā iudā auferā a facie mea ſicut abſtuli iſrael: & proiiciā ciuitatem hanc quā elegi ieruſalem & domum de qua dixi: erit nomen meum ibi. Reliq̄ ā ſermonū Iosie & vniuerſa que fecit nonne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierū regū iuda? In diebus eius aſcendit pharao nechao rex egypti cōtra regem aſſyriorū ad flumē eufratē. Et abiit iosias rex iuda in occurſum eius: & occiſus eſt in maged do cū vidiſſet eum. Et portauerunt eū ſui ſui mortuū de mageddo & ptulerūt in ieruſalē: & ſepelierūt eū i ſepulchro ſuo. Tulitq; pplꝰ terre ioachaz filiū iosie & vnxerūt eū: & cōſtituerūt eū regē p patre ſuo. Viginti trium annorum erat ioachaz cū regnare cepiſſet: & tribus mēſibus regnauit in irl'm. Nomē matris eius amithal filia ieremie de lobna. Et fecit malū coram dño: iuxta oīa q̄ fecerāt pres eius. Vinxitq; eum pharao nechao in reblatha: q̄ ē in terra emath: ne regnaret in ieruſalē. Et i poſuit mulctā terre cē tū talētis argēti: & talēto auri: regemq; cōſtituit pharao nechao eliachim filiū iosie p iosia patre eius: vertitq; nomen eius ioachim: porro ioachaz

terra iuda τ in hierusalem abſtulit rex ſosias:
γῆ ἰούδα καὶ ἐν τῇ ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς ἰωσίας,
vt ſtatueret verba legis q̄ ſcripta ſunt
ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους
in libro: q̄ inuenit chelcias ſacerdos i domo do
ἐπὶ τοῦ βιβλίου, οὓς εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυ
mini. ſimilis ipſi nō fuit rex ante e
ρίου. ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγένετο βασιλεὺς ἔμπροσθεν αὐ
um: qui reuerſus eſt ad dñm in toto corde ſuo
τοῦ, ὃς ἐπέστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ
τ in tota mia ſua: τ in vniuerſa virtute ſua tur
καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύι αὐτοῦ κα
ta omnē legē moyſi. τ poſt eum nō ſurrexit
τὰ πάντα τὸν νόμον μωυσῆ· καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη
ſimilis illi: verūtn nō auerſus eſt dñs ab ira
ὅμοιος αὐτοῦ, πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ ὀργῆς
furoris ſui magni: quo iratus eſt furor eius
θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, οὗ ἐθυμώθη ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
in iuda pp omnes irritationes: qb irri
ἐν τῷ ἰούδα ἐπὶ πάντας τοὺς παροργισμούς, οὓς πα
rauit eū manaſſes. dixitq; dñs: etiam τ
ρώργισεν αὐτὸν μανασσῆς· καὶ εἶπεν κύριος, καίγε καὶ
iudā auferā a facie mea: ſicut ab
τὸν ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέ
ſtuli iſrael τ proiiciam ciuitatē hanc quā
στησα τὸν ἰσραὴλ καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν
elegi hierusalem: τ domū in qua dixi
ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν οἶκον εἰς ὃν εἶπον
erit nomē meū ibi. τ reliqua ſimonū io
ἔσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰω
ſie τ omnia q̄cūq; fecit: nōne hec ſcripta
σίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γέγρα
ſunt in libro verboꝝ dierū regum iu
πται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰού
da: in diebus eius aſcēdit pharao nechao rex
δα; ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φαραὼ νεχαὼ βα
egypti in regem aſſyriorū ad
σιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων ἐπὶ
flumen euphratē. τ abyt ioſias ter
τὸν ποταμὸν εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς
in occurſum ei: τ occidit eum pharao in
εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν φαραὼ ἐν
mageddo: cū vidit ipſe eū. τ maduerūt
μαγεδδώ, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν αὐτόν· καὶ ἀνεβίβασαν
ſeruī ſui mortuū in mageddo. τ vnxerūt eū
οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐν μαγεδδώ· καὶ ἤγαγον αὐτὸν
in hierusalem: τ ſepelierūt eū in ſepulchro ſuo in
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν
ciuitate dauid. τ tulit pplꝰ terre ioachaz filiū
πόλει δαυίδ. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωάχαζ υἱὸν
ioſie: τ vnxerūt eū τ cōſtituerūt regē eū pro
ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ
patre ſuo. filiꝰ viginti τ triū ānoꝝ erat ioachaz cū re
πατρὸς αὐτοῦ· υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν ἰωάχαζ ἐν τῷ βα
gnaret ipſe: τ tribꝰ mēſibꝰ regnauit i hierlm: τ no
σιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱλημ, καὶ ὄνο
mē mris eiꝰ amital filia hieremie de lobna. τ
μα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβενά· καὶ
fecit malū coram dño iuxta oīa q̄cūq; fece
ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη
runt pres eius. τ abſtulit eum pharao nechao i reb
σαν οἱ πατέρες αὐτοῦ· καὶ μετέστησεν αὐτὸν φαραὼ νεχαὼ ἐν ῥεβ
laa in tra emath vt nō regnaret ipſe in hierlm. τ iposuit
λαὰ ἐν γῇ ἐμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱλημ· καὶ ἔστησε βα
tributū ſup trā centū talenta argenti τ decē
λεφορὲ ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα
talenta auri: τ regē cōſtituit pharao nechao ſup
τάλαντα χρυσίου, καὶ ἐβασίλευσε φαραὼ νεχαὼ ἐπ' αὐ
eos eliachin filiū ioſie pro ioſia patre e
τοὺς τὸν ἐλιακὶν υἱὸν ἰωσίου ἀντὶ ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐ
ius: τ impoſuit ei nomē ioachiz. at ioachaz
τοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα ἰωακίμ· τὸν δὲ ἰωάχαζ

tulit t duxit eū in egyptum: t mortuus ē
ἔλαβε καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν
ibi. t argētū t aurum dedit ioachim
ἐκεῖ. καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰωακὶμ τῷ
pharaōi: sed tributū indixit terre vt daret argē
φαραώ, πλὴν ἐφορολόγησε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύ
tum in os pharaōis: vir iuxta vires suas de
ριον ἐπὶ στόματος φαραώ, ἀνὴρ κατὰ δύναμιν αὐτοῦ ἐδω
derūt argētū t aurum eū ppło terre
καν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς
vt daret illud pharaōi nechao. filio vigint t quinq
δοῦναι αὐτὸ τῷ φαραὼ νεχαώ. υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε
annos erat ioachi cū regnaret ipse: t vndecim ānis
ἐτῶν ἦν Ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη
regnauit in hierūm. t nomē matris eius zabu
ἐβασίλευσεν ἐν Ἰλὰμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ζαβου
da filia phadaia de ruma. t fecit ma
δὰ θυγάτηρ φαδαΐα ἐκ ρουμά. καὶ ἐποίησεν τὸ πονη
lum coram dño iuxta oia q̄cūq̄ fecerunt
ρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ
patres eius.
πατέρες αὐτοῦ. Ca.24.

A IN diebus eius ascēdit nabuchodonosor
Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ναβουχοδονόσορ ὁ
rex babylōis: t factꝰ ē ei ioachiz ser
βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐγένετο αὐτῷ Ἰωακὶμ δοῦ
uus tribꝰānis: t reuersus ē t puaricatꝰ ē in eo. t
λος τρία ἔτη, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. καὶ
misit in ioachim dñs accinctos chal
ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸν Ἰωακὶμ κύριος μονοζώνους τῶν χαλ
deorū t accinctos syrie t accinctos moabitarū
δαίων καὶ μονοζώνους συρίας καὶ μονοζώνους μωαβιτῶν
t accinctos filiorꝫ amon. t misit eos
καὶ μονοζώνους υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in iudā vt disperdēt eum iuxta verbū dñi:
ἐπὶ τὸν Ἰούδαν τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυ,
q̄ locutꝰ est in manu seruorū suorū pphetarū. verūtā
ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν
furor dñi erat cōtra iudam vt auferet eum a
θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ
facie sua pp oia peccata manasse se
προσώπου αὐτοῦ διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας μανασσῆ κα
cūdū oia q̄cūq̄ fecit: t in sanguine inocto quē
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ ἐν τῷ αἵματι τῷ ἀθῴῳ ὃ
effudit: t implenit ierlm cruore innocēt: t nō vo
ἐξέχεεν, καὶ ἐνέπλησε τὴν Ἰλὰμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέ
luit dñs ppitiari. t reliqua sermonū ioa
λησε κύριος τοῦ ἱλασθῆναι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωα
chiz t oia q̄cūq̄ fecit: nonne hec scripta sūt
B κὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
in libro sermonū dierū regum iuda: t dor
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ ἐκοι
miuit cum pribꝰ suis. t regnauit ioachin filiꝰ eius
μήθη μετὰ τῶν πρώων αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχὶν υἱὸς αὐτοῦ
pro eo. t nō addidit vltra rex egypti vt egre
ἀντ' αὐτοῦ. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ ἐξελ
deret de terra sua: quia cepit rex babylonis a
θεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, διότι ἔλαβε βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἀπὸ
torrente egypti vsq̄ ad fluuiū euphratē oia q̄cūq̄
χειμάρρου Αἰγύπτου ἕως ποταμοῦ Εὐφράτου πάντα ὅσα
erāt regis egypti. decē t octo ānoꝝ erat ioachi cū
ἦν βασιλέως Αἰγύπτου. δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἦν Ἰωαχὶν ἐν
regnaret ipse: t tribꝰ mēsibꝰ regnauit in hie
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἰε
rusalem: t nomē matri eius neesthan filia el
ρουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νεεσθὰν θυγάτηρ ἐλ
nathan de hierusalem. t fecit malū co
ναθὰν ἐξ Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dño iuxta oia q̄cūq̄ fecit pater su
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐ
us. in tpe illo ascēdit nabuchodonosor rex
τοῦ. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς
Dan.1.2

tulit& duxit i egyptū.
Argentum autem ∞∞∞
&aurū dedit Ioachim
pharaoni cum ∞∞∞∞∞
indixisset terre per sin
gulos vt confectetur ∞
iuxta pceptū pharao
nis. Et vnūquēq̄ iuxta
vires suas exegit tā ar
gētū q̄ aurū de popu
lo terre vt daret pharao
ni nechao. Vigiti qn
q̄ annorū erat ioachi
cū regnare cepisset: &
vndeci annis regnauit
in ierusalē. Nomē ma
tris ei zebida fi ha pha
daia de ruma. Et fecit
malū corā dño iuxta
oia q̄ fecerāt pres eius.
IN diebus eius ascēdit nabuchodo
nosor rex babylōis: &
factus est ei ioachī ser
uus tribus ānis: & rur
sum rebellauit cōtra e
um. Immisitq̄ ei dñs
latrunculos chaldeorū
& latrunculos syrie: &
latrunculos moab ∞∞
& latrunculos filiorū
ammon: & immisit e
os in iudam vt disper de
rent eū iuxta verbū dñi
qd locut fuerat pp ser
uos suos pphetas. Et hm
est aūt hoc p verbū do
mini cōtra iudā vt aufer
ret eū cora se pp pcta
manasse vniuersa q̄ fe
cit: & pp sanguinē in
noxiū quē effudit: & i
pleuit ierusalē cruore i
nocentiū & ob hāc rem
noluit dñs propitiari.
Reliq āt sermonū ioa
chim & vniuersa q̄ fecit
nōne hec scripta sūt in
libro sermonum dierū
regum iuda! ∞∞∞∞∞∞
Et dormiuit ioachi cū
pribus suis: & regnauit
ioachin filius eius pro
eo. Et vltra nō addidit
rex egypti vt egrede
retur de terra sua. Tule
rat ei rex babylōis a rí
uo egypti vsq̄ ad fluui
um eufraten oia q̄ fue
rant regis egypti. ∞∞∞
Decē & octo annorum
erat ioachin cū regna
re cepisset & tribus mē
sibus regnauit in ieruſa
lem. Nomen matris ei
noestha filia helnathan
de ierusalem. Et fecit
malū corā dño iuxta oia q̄ fece
rat pater ei. In tpe illo
ascenderunt serui na
buchodonosor regis ∞

לִקַּח וַיָּבֵא מִצְרַיְמָה וַיָּמָת שָׁם׃ וְהַכֶּסֶף
וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה אַךְ
הֶעֱרִיךְ אֶת הָאָרֶץ לָתֵת אֶת הַכֶּסֶף
עַל פִּי פַּרְעֹה אִישׁ כְּעֶרְכּוֹ נָגַשׂ אֶת
הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב מֵעַם עַם הָאָרֶץ
לָתֵת לְפַרְעֹה נְכֹה׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
זְבוּדָה בַּת פְּדָיָה מִן רוּמָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃
בְּיָמָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וַיְהִי לוֹ יְהוֹיָקִים עֶבֶד שָׁלֹשׁ
שָׁנִים וַיָּשָׁב וַיִּמְרֹד בּוֹ׃ וַיְשַׁלַּח
יְהוָה בּוֹ אֵת גְּדוּדֵי כַשְׂדִּים וְאֵת
גְּדוּדֵי אֲרָם וְאֵת גְּדוּדֵי מוֹאָב וְאֵת
גְּדוּדֵי בְנֵי עַמּוֹן וַיְשַׁלְּחֵם בִּיהוּדָה
לְהַאֲבִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃ אַךְ עַל פִּי
יְהוָה הָיְתָה בִיהוּדָה לְהָסִיר מֵעַל
פָּנָיו בְּחַטֹּאת מְנַשֶּׁה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה׃
וְגַם דַּם הַנָּקִי אֲשֶׁר שָׁפַךְ וַיְמַלֵּא אֶת
יְרוּשָׁלִַם דָּם נָקִי וְלֹא אָבָה יְהוָה
לִסְלֹחַ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְכָל
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתֻבִים עַל
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹיָקִים עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְלֹא הֹסִיף עוֹד
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָצֵאת מֵאַרְצוֹ כִּי לָקַח
מֶלֶךְ בָּבֶל מִנַּחַל מִצְרַיִם עַד נְהַר
פְּרָת כֹּל אֲשֶׁר הָיְתָה לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃
בֶּן שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ
וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם
וְשֵׁם אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא בַּת אֶלְנָתָן
מִירוּשָׁלִַם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֲבִיו׃ בָּעֵת
הַהִיא עָלָה עַבְדֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ

Capxxiiij

ה צור ה בָּבֶל יְרוּשָׁלִַם וַיִּתְבָּא הָעִיר בַּמָּצוֹר׃
ו וַיָּבֹא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַל
ז הָעִיר וַעֲבָדָיו צָרִים עָלֶיהָ׃ וַיֵּצֵא צ צור
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל
ח הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו שׂוֹר סָרִם
וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשְּׁנַת שְׁמֹנֶה לָקַח שָׁנָה
ט לְמָלְכוֹ׃ וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת כָּל אוֹצְרוֹת יָצָא אָצַר
בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיְקַצֵּץ אֶת כָּל כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה קָצַץ כָּלָה
שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּהֵיכַל יְהוָה הֵכַל
יא כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וְהגְלָה אֶת כָּל גָּלָה
יְרוּשָׁלִַם וְאֶת כָּל הַשָּׂרִים וְאֶת כָּל
יב גִּבּוֹרֵי הַחַיִל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים גּוֹלָה גָּבַר
וְכָל הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר לֹא נִשְׁאַר זוּלַת סַגַּר שְׁאָר
יג דַּלַּת עַם הָאָרֶץ׃ וַיֶּגֶל אֶת יְהוֹיָכִין זוּלַת דַּלָּל
בָּבֶלָה וְאֶת אֵם הַמֶּלֶךְ וְאֶת נְשֵׁי גְּבִרָה נָשָׁה
הַמֶּלֶךְ וְאֶת סָרִיסָיו וְאֶת אֵילֵי אֵיל
הָאָרֶץ הוֹלִיךְ גּוֹלָה מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃ הָלַךְ
יז וְאֶת כָּל אַנְשֵׁי הֶחָיִל שִׁבְעַת אֲלָפִים
וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף כָּל גִּבּוֹרֵי
עֹשֵׂי מִלְחָמָה וַיְבִיאֵם מֶלֶךְ בָּבֶל עָשָׂה מִלְחָמָה בּוֹא מֶלֶךְ
יח גּוֹלָה בָּבֶלָה׃ וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת
מַתַּנְיָה דֹּדוֹ תַּחְתָּיו וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ דּוֹד סָבָא
צִדְקִיָּהוּ בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה שָׁנָה
צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
כ מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע רוּץ
כא בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוֹיָקִים׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה הָיָה
כב בִּירוּשָׁלִַם וּבִיהוּדָה עַד הִשְׁלִכוֹ שָׁלַךְ
אֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ פָּנָה מָרַד
כג מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת Cap.xxv. שָׁנָה
הַתְּשִׁיעִית לְמַלְכּוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי תְּשַׁע
בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
כה בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיִּחַן חָנָה
עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ וַתָּבֹא סָבַב בּוֹא

babylonis in ierusalē:
& circūdata ē vrbs munitionibus. Venitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē cū seruis suis: vt oppugnaret eam. Egressusq; est ioachin rex iuda ad regē babylonis ipe & mater eius & serui eius & principes eius & eunuchi eius: & susceptit eum rex babylonis anno octauo regni sui. Et ptulit inde oēs thesauros domꝰ dñi & thesauros domus regis: & cōcidit vniuersa vasa aurea que fecerat salomō rex israel in templo domini ꝯ iuxta verbum dñi: & transtulit omnem ꝯꝯꝯ ierusalem & vniuersos principes: & omnes ꝯ fortes exercitus decē milia in captiuitatē: & oēm artificem & inclusorem: nihilq; relictum est exceptis pauperibus populi terre. Transtulit quoq; ioachin in babylonem & matrem regis & vxores regis & eunuchos regis & indices terre duxit in captiuitatem de ierusalē in babylōem: & oīs robustos septem ꝯ milia & artifices & inclusores mille omīs viros fortes & bellatores: duxitq; eos rex babylōis captiuos in babylonē. Et constituit ꝯꝯꝯꝯꝯ mathathiā patruū eius pro eo: & imposuitq; nomen ei sedechiā. Vicesimum & primum annū etatis hēbat sedechias cū regnare cepisset: & vndecim annis regnauit in ierusalem. Nomē matris eius erat amithal filia hieremie de lobna. & fecit malū coram dño iuxta oia que fecerat ioachim. Irascebatur enim dominus ꝯꝯꝯ contra ierusalem & contra iudā: donec proiceret eos a facie sua. Recessit quoq; sedechias ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ a rege babylonis.

Actū est aūt anno nono regni eius mē se decīo: decima die mēsis venit nabuchodonosor rex babylōis ipe & oīs exercitus eius in ierusalem & circundederūt eam: & extruxerūt in circuitu eius munitiones. Et clausa est ꝯ

babylonis. in hierusm. venit ciuitas in obsidione: C
Βαβυλῶνος εἰς ἱλημ. καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ, καὶ ἦλ
mit nabuchodonosor rex babylonis in ciuitatē: θεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν,
& serui eius obsidebāt eam. & egressus ē ioachin Hebr.
καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν αὐτήν. καὶ ἐξῆλθεν ἰωαχὶν 2. 4.
rex iuda ad regem babylōis: ipse & βασιλεὺς ἰούδα πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ
mr eius & serui eius & principes ei⁹ & eu ἡ μὴρ αὐτοῦ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ οἱ εὐ
nuchi eius. & suscepit eos rex babylonis in νοῦχοι αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ
octauo āno regni sui. & extulit inde om ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάν
nes thesauros dñi & thesauros τας τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυ καὶ τοὺς θησαυροὺς
dom⁹ regis. & cōcidit vniuersa vasa au οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea q̄ fecit salomō rex israel in templo do σᾶ ἃ ἐποίησε σολομὼν βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ κυ
mini iuxta verbū dñi. & trāstulit hierusalem ρίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. καὶ ἀπῴκισε τὴν ἱερουσαλὴμ
& omnes principes & omnes fortes καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντας τοὺς δυνατοὺς
robore decē milia in captiuitatē: & omnē artificē ἰσχύι δέκα χιλιάδας αἰχμαλωσίας, καὶ πάντα τέκτονα
& inclusorem: nō remansit quicq; præter pau καὶ χαλκεύοντα, οὐκ ὑπελείφθησαν πλὴν τῶν πτω
peres populi terre. & trāstulit ioachim in ba χῶν τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. καὶ μετῴκισε τὸν ἰωαχὶμ εἰς Βα D
bylonem & matrē regis & vxores βυλῶνα καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως καὶ τὰς γυναῖκας
eius. & eunuchos eius & robustos αὐτοῦ. καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς
terre duxit in trāsmigratiōe ex hierusalē in babylo γῆς ἀπήγαγεν ἐν ἀποικισμῷ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶ
nē: & oēs viros robustos septē milia. & να, καὶ πάντας ἄνδρας δυνατοὺς ἑπτὰ χιλιάδας. καὶ τὸν
artificem & inclusorē, mille omnes fortes τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα· χιλίους πάντας δυνατοὺς
viros robore facientes bellū duxit eos rex ἄνδρας ἰσχύι ποιοῦντας πόλεμον ἀπήγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς
babylonis trāsmigrationē in babylonē. & regē cōstituit βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐβασίλευσε
rex babylonis mathaniā fratrē patris βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν ματθανίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς
sui pro eo. & imposuit ei nomē sedechiā. filiꝰ vi αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἔθετο ὄνομα σεδεκίαν. υἱὸς εἴ
ginti & vni⁹ ānoꝝ erat sedechias quū regnare ipse. & 2. Par
κοσι καὶ ἑνὸς ἐτῶν ἦν σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ 26. b.
vndecim ānis regnauit in hierusalē: & nomē ma ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μη Hiere.
tri eius amital filia hieremie de lobenna. & fecit τρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβεννά. καὶ ἐποίησε 52. a.
malū coram dño iuxta oia que fecit ioachim: πονηρὸν ἐνώπιον κυ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰωακίμ,
quia in ira dñi erat in hierusalē & in iuda: ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν κυ ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ ἰούδα,
donec proiecit eos a facie sua. & rebellauit donec προέβη ἕως ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἠθέτησε
sedechias in rege babylonis. σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. Ca. 25.

Factū est in nono anno regni sedechie A
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας σεδεκίου Hiere.
in mēse decimo vndecima mēsis: venit nabuchodono ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἦλθε ναβουχοδονό 39. a.
sor rex babylonis: & omnis exercitus e σωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐ co. 52. a
ius sup hierusalem. & castrametatus est in ea & τοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ παρεμβαλεν ἐπ᾽ αὐτῇ καὶ
extruxit sup eā murū in circuitu. & venit περιῳκοδόμησεν ἐπ᾽ αὐτὴν τεῖχος κύκλῳ. καὶ ἦλθεν

ciuitas in munitionē vsq; ad vndecimum annū sede=
ἡ πόλις εἰς πολιόρκην ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους σεδε=
chie regis nona mēsis. τ preualuit fa
κίου τοῦ βασιλέως ἐννάτη τοῦ μηνός. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λι
mes in ciuitate: τ nō erat panis ppło terre. τ
μὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦν ἄρτος τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ
interrupta ē ciuitas τ oēs viri bellatores erie
ἐρράγη ἡ πόλις καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἐξῆλ
rūt nocte via porte q̄ inter muros: q̄ est
θον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, ἣ ἔστι
hortī regis. τ chaldei obsidebāt
τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐκύκλουν
ciuitatē: τ abierunt viā q̄ ad occasum: τ
τὴν πόλιν, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν ἐπὶ δυσμάς, καὶ
persecut⁹ ēst exercit⁹ chaldeoꝝ post re
κατεδίωξε δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασι=
gem: τ cōprehēdert eū cōtra occasum hiericho: τ om
λέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν κατὰ δυσμὰς ἱεριχώ, καὶ πᾶ
nis ererat⁹ eius dispersi sunt desuper eius:
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσκορπίσθησαν ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ,
τ cōprehēderūt regem: τ duxerūt eū ad
καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς
regem babylonis in deblatha. τ locut⁹ ē cum
τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά. καὶ ἐλάλησε μετ'=
eo iudiciū: τ occidit filios ei⁹ coram eo. τ
αὐτοῦ κρίσιν, καὶ ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ
oculos sedechie erecauit τ vinxit eum
τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσε καὶ ἔδησεν αὐτὸν
in pedicis: τ duxit eū in babylonē. τ in
ἐν πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ ἐν τῷ
mēse quinto septima mēsis: ipse annus non⁹
μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνός, οὗτος ἐνιαυτὸς ἐννέα
decimus regni nabuchodonosor regis
καιδέκατος τῆς βασιλείας ναβουχοδονόσορ βασιλέως
babylonis: venit nabuzardā princeps coquo⁹ q̄ ſta
Βαβυλῶνος, ἦλθε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ὁ ἑστη=
bat coram rege babylonis in hierusalem:
κὼς ἐνώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ,
τ succēdit domuī dñi: τ domū
καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ
regis τ oēs domos hierusalem: τ
βασιλέως καὶ πάντας τοὺς οἴκους ἱερουσαλήμ, καὶ
oēm domū magnā cōbussit in igne: τ
πάντα οἶκον μέγαν ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ τὸ
murū hierūn destruxit exercitus chaldeoꝝ circuit
τεῖχος ἱλὴμ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων κυκλό=
u: τ reliquū ptē ppli in ciuitate τ trāſ
θεν, καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς προ
fugas regi babylonis. τ reli
κεχωρηκότας τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος· καὶ τὸ κατάλοι=
quū ppli trāſtulit nabuzardan princeps coquoꝝ:
πον τοῦ λαοῦ μετῴκισεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος,
τ de pauperib⁹ ppli terre reliquit pin=
καὶ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ὑπελείπετο ὁ ἀρ=
ceps coquoꝝ in vinitores τ agricolas. τ
χιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ γεωργούς. καὶ τοὺς
colūnas ereas q̄ in domo dñi τ
στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς
baseꝝ τ mare ereum q̄ in domo
βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ
dñi: cōciderūt chaldei: τ ceperūt
κυρίου, συνέκοψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν
es eoꝝ τ trāſtulerūt in babylonem τ
χαλκὸν αὐτῶν καὶ ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα καὶ
lebetes τ fuscinulas τ phialas
τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ τὰς φιάλας
τ mortariola: τ oīa vasa erea
καὶ τὰς θυίσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλ=
in q̄b⁹ ministrabant in eis: tulerūt: τ
κᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβον, καὶ
thuribula τ phialas
τὰ πυρεῖα καὶ τὰς φιάλας τὰς

ciuitas atq; vallata⁹ vsq;
ad vndecimum
annum⁹ regis fedechie
nona die⁹ mensis.
Prenaluitq; fames ci
uitate: nec erat panis
populo terre. Et inter
rupta est ciuitas: & oēs
viri bellatores nocte fu
gerunt p viā porte q̄ est
inter duplicē murū ad
hortū regis. Porro chal
dei obsidebāt in circui
tu citatē. Fugit itaq; se
dechias p viā q̄ ducit ad
cāpestria solitudis. Et
psecutus ē exercit⁹ chal
deorū regē: cōprehēdit
q; eū in planicie hieri=
cho: & oēs bellatores q
erāt cū eo dispsi sūt & re
liq̄rūt eū. Apphēsū er=
go regē duxerūt ad re
gē babylōis rebbatha
locut⁹ est cū eo iudici
um. Filios aūt fedechie
occidit coram eo: & ocu
los eius effodit: vinxit=
q; eū catenis & adduxit in babylonē. Mēse
quito septima die mē
sis: ipse est ānus nonus
decimus regis
babylōis: venit nabu
zārdan princeps exerci
tus ferū regis babylo
nis in ierusalē: & succē=
dit domum dñi & do
mū regis & omes
domos ierusalē: & oēm
q; domum
combussit igni: & mu
ros ierusalem
i ciuitu destruxit ois
exercit⁹ chaldeorū q
erat cū principe militū
Reliquā ātē ppli ptē q̄
remānerat in ciuitate: &
pfugas q trāsfugerant
ad regē babylonis: &
reliquū vulgus
tranſtulit nabuzardan
princeps militie: & de
pauperibus terre reliqt
vinitores
& agricolas. Colūnas
autem ereas que erāt i
templo domini & ba=
ses & mare
ereum quod erat i do
mo dñi confregerunt
chaldei & trāstulerunt
les omne in babylonē
Ollas quoq; ereas &
trullas & cō
tridentes & cyphos &
mortariola: & oīa vasa
erea: in quibus mini=
strabant tulerūt: necnō
& thuribula & phialas.
Que

צוֹר
חָזַק
בָּצַע
לֶחֶם
חֲמִשָּׁה
רָדַף
נָשַׂג
תָּפַשׂ
עָלָה
דְּבַר שַׁבָּט
אָסַר
בֹּא חֲמִשִּׁי
שָׁנָה
עָשָׂר
שָׁרַף
חֲמִשָּׁה
סָבַב
שָׁאַר
חֲמִשָּׁה
חֲמִשָּׁה
עָמַד
כּוֹן
נָשָׂא
יָצָא
זֶמֶר כַּף
כֶּלֶה שָׁרַת
חָתָה זָרַק

הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ: בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ
וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם
לְעַם הָאָרֶץ: וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי
הַמִּלְחָמָה הַלַּיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין
הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים
עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה:
וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחַר הַמֶּלֶךְ
וַיַּשִּׂגוּ אֹתוֹ בַּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ
נָפֹצוּ מֵעָלָיו: וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ
וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה
וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט: וְאֶת בְּנֵי
צִדְקִיָּהוּ שָׁחַט לְעֵינָיו וְאֶת עֵינֵי
צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם
וַיְבִאֵהוּ בָּבֶלָה: וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי
בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים עֶבֶד
מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלִָם: וַיִּשְׂרֹף אֶת בֵּית
יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כֹּל
בָּתֵּי יְרוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל בֵּית גָּדוֹל
שָׂרַף בָּאֵשׁ: וְאֵת חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם
סָבִיב נָתְצוּ כָּל חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר אֵת
רַב טַבָּחִים: וְאֵת יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים
בָּעִיר וְאֶת הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל
הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר הֶהָמוֹן הָגְלָה
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים: וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ
הִשְׁאִיר רַב טַבָּחִים לְכֹרְמִים
וּלְיֹגְבִים: וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
בֵּית יְהוָה וְאֶת הַמְּכֹנוֹת וְאֶת יָם
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְּרוּ
כַּשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה:
וְאֶת הַסִּירוֹת וְאֶת הַיָּעִים וְאֶת
הַמִּזְמְרוֹת וְאֶת הַכַּפּוֹת וְאֶת כָּל כְּלֵי
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם לָקָחוּ

זָהָב זָהָב וַאֲשֶׁר כֶּסֶף כֶּסֶף לָקַח רַב
טַבָּחִים׃ הָעֲמוּדִים שְׁנֵים הַיָּם שָׁנָה
הָאֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לְבֵית יְהוָה לֹא הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֹשֶׁת שָׁקַל
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃ שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
אַמָּה קוֹמַת הָאֶחָד וְכֹתֶרֶת
עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת שָׁלֹשׁ קוֹם
אַמּוֹת וּשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל הַכֹּתֶרֶת
סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד
הַשֵּׁנִי עַל הַשְּׂבָכָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים שָׁנָה לָקַח
אֶת שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָהוּ
כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃ שָׁנָה
וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר
הוּא פָקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה פָּקַד לָחֶם
וְחָמִשָּׁה אֲנָשִׁים מְרָאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ רָאָה פָּנֶה
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר שַׂר מָצָא שׂוֹר
הַצָּבָא הַמַּצְבִּא אֶת עַם הָאָרֶץ צָבָא
וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ
הַנִּמְצָאִים בָּעִיר׃ וַיִּקַּח אֹתָם
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ אֹתָם
עַל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ וַיַּךְ אֹתָם נָכָה
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִיתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ מוּת
חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ גָּלָה
וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁאַר
הִשְׁאִיר נְבוּזַרְאֲדָן רַב מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן פָּקַר
אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָל שָׂרֵי שָׁמַע שׂוֹר
הַחֵילִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי הִפְקִיד
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בּוֹא
גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְשְׂרָיָה בֶּן
תַּנְחֻמֶת הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶּן הַמַּעֲכָתִי
הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ שָׁבַע
וְלַאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל תִּירְאוּ אָמַר יָרֵא
מִפְּנֵי עַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ יָשַׁב
וְעִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִטַב לָכֶם׃

aurea aurea: & q argētea argentea: q tulit princeps militie .i. columnas duas: mare vnū & bases quas fecerat rex salomon in tēplo dñi. Non erat pondus eris omnium vasorū. Decē & octo cubitos altitudinis hēbat columna vna & capitellū ereum sup se altitudinis trium cubitorū & retiaculum & malogranata sup capitellū columne: hoia erea Similem & columna ornatū. Tulit quoq; princeps militie saraiā facerdotem primū: & sophoniam facerdotē secm & tres ianitores: & de ciuitate eunuchū vnum qui erat prefectus sup bellatores q viros: & quq viros de his qui steterant coram rege: quos repperit in ciuitate: & sopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre: & sexaginta viros de vulgo qui inuenti fuerāt in ciuitate. Quos tollens nabuzardan princeps militum duxit ad regem babylonis & interfecit eos in reblatha in terra emath. Et trāslatus est iuda de terra sua. Populo aūt qui relictꝰ erat in terra iuda quem dimiserat nabuchodonosor rex babylonis prefecit godoliā filium aichā filii saphan. Qd cum audissent omnes duces militū ipsi & viri qui erant cū eis: videlicet q constituisset rex babylonis godoliā: venerunt ad godoliam in maspha hismael filius nathanie: & iohānā filius caree: & saraia filius thanameth nethophatites: & iezonias filius maachati: ipsi & socii corū. Iurauitq; godolias ipsis & socius eorum dicens. Nolite timere seruire chaldeis. Manete in terra & seruite regi babylonis: & bñ erit vobis.

aureas & argēteas tulit princeps coquor: & χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ τοὺς
colūnas duas: & mare vnū & bases σύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν μίαν καὶ τὰς βάσεις,
quas fecit salomon in domo dñi: nō erat pōdus ἃς ἐποίησεν σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου, οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ
eris omnium vasorū. decē & octo cubitor χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν. ὀκτωκαίδεκα πήχεων τὸ
altitudo colūne vni. & capitella erea ὕψος τοῦ σύλου τοῦ ἑνός· καὶ τὰ ἐπιθέματα χαλκᾶ τῶν
colūnar: triū cubitor altitudo capitelli vni: σύλων, τριῶν πήχεων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός,
& retiaculū & malogranata q̄ sup capitella i circuitu om- καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἐπιθέματα κύκλῳ πάν-
nia erea. & sm hec colūne fecīde sup τα χαλκᾶ. καὶ κατὰ ταῦτα τῷ σύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ
retiaculū. & tulit princeps coquor sarea τοῦ δικτύου. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν σαρέα τὸν
sacerdotē primū & saphantam sacerdotē secum ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν σαφανίαν τὸν ἱερέα τὸν δεύτε- E
dū & tres custodietes limen. & de ρον καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν· καὶ ἐκ
ciuitate tulit eunuchū vnū cōstitutum sup τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα τὸν καθεσταθμον ἐπὶ
viros bellatores. & quinq; viros de τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς· καὶ πέντε ἄνδρας τῶν
videntiq; faciem regis qui reperti sunt in ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν
ciuitate: & scribam principis exer τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνά-
citus ordinātē pplm terre. & sexaginta μεως τὸν ἐκτάσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς· καὶ ἑξήκοντα
viros de pplo terre qui inuenti sunt in ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ
ciuitate. & cepit eos nabuzardā princeps πόλει· καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμά-
coquor & duxit eos ad regem ba- γειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα βα-
bylonis in deblatha. & percussit eos rex βυλῶνος εἰς δεβλαθά· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς βασι-
babylonis & interfecit eos in debla λεὺς βαβυλῶνος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν δεβλα-
tha in tra emath. & trāslat' est iudas de terra θὰ ἐν γῇ ἁμάθ· καὶ ἀπῳκίσθη ἰούδας ἀπὸ τῆς γῆς
sua. & sup pplm qui relictus fuit in tra αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν γῇ
iuda quē dimisit nabuchodonosor rex ba- ἰούδα ὃν κατέλιπε ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βα- F
bylonis: constituit sup eū godoliā filiū achi βυλῶνος, κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν τὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχι-
cam filij saphan. & audierūt omnes principes καμ υἱοῦ σαφάν· καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες
exercitus ipsi & viri eius: q̄ cōsti τῆς δυνάμεως αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, ὅτι κα-
tuit rex babylonis godoliam: & ve θίσησε βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν, καὶ ἦλ-
nerūt ad godoliam in masspha: & ismael filius na- θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφά, καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς να-
thanie & ioanan filius carie: & sareas filius tha- θανίου καὶ ἰωανὰν υἱὸς καρέ, καὶ σαρέας υἱὸς θα-
nemmath netophatites: & iezonias filius ma- νεμμὰθ ὁ νετοφατίτης, καὶ ἰεζονίας υἱὸς τοῦ μα-
chathite ipsi & viri eorū. & iurauit χαθίτου αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν· καὶ ὤμοσεν
eis godolias & viris eorū: & di αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶ-
xit eis: ne timeatis a chaldeis: πεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν χαλδαίων,
manete in tra: & seruite re καθήσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασι- Dicm. 40.c
gi babylonis: & bene erit vobis. λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν· G

τ factū eſt in mēſe ſeptimo venit iſmael filius na-
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν ἰσμαὴλ υἱὸς να
thanie filij liſaman de ſemine regni:
θανίου υἱοῦ λισαμὰν ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας,
τ decē viri cū eo: τ percuſſit godo-
καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν γὸν γοδο-
liam τ interfecit eū τ iudeos τ
λίαν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἰουδαίους καὶ τοὺς
chaldeos qui erāt cū eo in maſſepha. τ
χαλδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ ἐν μασηφά. καὶ
ſurrexit ois ppls a paruo vſq; ad magnū τ p̄n
ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρ
cipes exercitus; τ ingreſſi ſūt in egyptū: quia
χοντες τῆς δυνάμεως, καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον, ὅτι
timuerunt a facie chaldeorū. τ factū
ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων. καὶ ἐγένε
eſt in tricesimo τ ſeptimo anno trāſmigratiōis
το ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἀποικεσίας
ioachin regis iuda in duodecimo mēſe ſepti
ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδό
ma τ vicesima mēſis ſublenauit evil merodach rex
μη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ὕψωσεν ἐβὶλ μαροδὰχ βα
babylonis in anno regni ſui
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐ-
caput ioachin regis iuda: τ edu-
τοῦ τὴν κεφαλὴν ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐξή-
xit eum de domo cuſtodie: τ locut' eſt cum
γαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ ἐλάλησε μετ' αὐ-
eo bona: τ poſuit thronū ei' ſup thro
τοῦ ἀγαθά, καὶ ἔθηκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρό
nos regum q̄ erāt cū eo in babylone. τ
νων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ
mutauit veſtes carceris eius: τ comedebat
ἤλλαξε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν
panē ſemper coram eo oībus diebus
ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
vite ſue. τ cōtinuū eius ſemper cōti
τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἡσιατορία αὐτοῦ διαπαντὸς ἐσια
nuum dabat ei de domo regis rōnē dieī
τορία ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως λόγον ἡμέ-
in die' eius oībus diebus vite ſue.
ρας ἐν ἡμέραις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Explicit Liber Quartus Regum.

[a]Factū eſt aūt[b] in menſe
[a]ſeptimo[c] venit [c]hiſmael
[c]filius[n] nathanie[c] filii [c]eliſ-
fama[c] de ſemine ooooooo
[g]regio[b] & decem [c]viri[p] cū
eo: [c]percuſſeruntq; ooo
[g]godoliam qui [b] & mor-
tuus eſt: ſed [&][k] iudeos oo
[l] & [m] chaldeos [n] qui[o] erant
[p] cum eo ooooooooooooo
[q] in maſpha. [r] Conſurgēſ
q; [o] omnis [r]ppls [u] a paruo
[k] vſq; ad [r] magnū [s] & prin
cipes [s] militū [b] venerūt in
[c] egyptū [c] timētes [g] chalde
os. [b] Factum eſt vero oo
[l] in [r] anno [r] triceſimo [k] ſep-
timo [m] tranſmigrationis
[n] ioachin [r] regis [p] iude: oo
[g] menſe [q] duodecimo oooo
[r] viceſima [u] & ſeptima die
[k] menſis [r] ſublenauit [r] euil-
merodach [b] rex [c] babilōis
[v] anno quo [c] regnare ce-
pat [g] caput [p] ioachī [r] regis.
[k] iuda [l] d carcere: [n] & locu
tus ē [o] ei [p] benigne. [q] Et po
ſuit [g] thronum ei [r] ſuper
[n] thronū [r] regū [q] qui erant
[s] cū eo [u] i babylōe: [b] & mu
tauit [b] veſtes [s] eius q̄s ha-
buerat in [c] carcere: [r] & co
medebat [g] panem [b] ſem-
per [r] in conſpectu eius
[k] cūctis [r] diebus [m] vite ſue.
[m] Annonam quoq; cōſti
tuit ei [p] ſine ītermiſſiōe: q̄
[q] & dabatur [r] ei [a] a rege [r] p
ſingulos dies [s] oībus [a] die
bus [b] vite ſue.

Explicit ſecundus
liber Malachim .i.
regum quartus.

°הָיָה° שֵׁבַע	°וַיְהִי° בַּחֹדֶשׁ °הַשְּׁבִיעִי °בָּא °יִשְׁמָעֵאל
	°בֶּן °נְתַנְיָה °בֶּן °אֱלִישָׁמָע °מִזֶּרַע
°מֶלֶךְ °נָבוּז	°הַמְּלוּכָה °וַעֲשָׂרָה °אֲנָשִׁים °אִתּוֹ °וַיַּכּוּ
°מוּת °יָרַד	°אֶת °גְּדַלְיָהוּ °וַיָּמָת °וְאֶת °הַיְּהוּדִים
°קוּם	°וְאֶת °הַכַּשְׂדִּים °אֲשֶׁר °הָיוּ °אִתּוֹ
°נְדַל°שׁוּר	°וַעַד °גָּדוֹל °וְשָׂרֵי °הַחֲיָלִים °וַיָּבֹאוּ
°בָּבֶל	°מִצְרַיִם °כִּי °יָרְאוּ °מִפְּנֵי °כַּשְׂדִּים °וַיְהִי
°נָשָׂא	°נְשֹׁלֹשִׁים °וְשֶׁבַע °שָׁנָה °לְגָלוּת
°שָׁנָה	°יְהוֹיָכִין °מֶלֶךְ °יְהוּדָה °בְּשְׁנֵים °עָשָׂר
	°חֹדֶשׁ °בְּעֶשְׂרִים °וְשִׁבְעָה °לַחֹדֶשׁ
	°נָשָׂא °אֱוִיל °מְרֹדַךְ °מֶלֶךְ °בָּבֶל °בְּשָׁנַת
	°מָלְכוֹ °אֶת °רֹאשׁ °יְהוֹיָכִין °מֶלֶךְ °יְהוּדָה
°דָּבַר °טוֹב	°מִבֵּית °כֶּלֶא: °וַיְדַבֵּר °אִתּוֹ °טֹבוֹת
°נָתַן	°וַיִּתֵּן °אֶת °כִּסְאוֹ °מֵעַל °כִּסֵּא °הַמְּלָכִים
°שָׁנָה	°אֲשֶׁר °אִתּוֹ °בָּבֶל: °וְשַׁנֵּא °אֶת °בִּגְדֵי
°תָּמִיד	°כִלְאוֹ °וְאָכַל °לֶחֶם °תָּמִיד °לְפָנָיו
°יוֹם °חַיָּה	°כָּל °יְמֵי °חַיָּיו: °וַאֲרֻחָתוֹ °אֲרֻחַת °תָּמִיד
	°נִתְּנָה °לוֹ °מֵאֵת °הַמֶּלֶךְ °דְּבַר °יוֹם
	°בְּיוֹמוֹ °כָּל °יְמֵי °חַיָּיו:

Prologus.

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONYMI IN LIBRŪ DABREIAMIM : QUI EST PARALIPOMENON: QUOD NOS DICERE POSSUMUS VERBA DIERUM.

ANTVS AC TALIS EST LIBER iste vt absq; illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare semetipsum irrideat. Per singula|quippe nomina iūctu raſq; verborū & pretermisse in libris regum tāguntur historie & innumerabiles explicantur euangelii questiones. Sed si septuaginta interpretum pura & vt ab eis in grecum versa est editio permaneret: superflue me mi chromati episcoporum sanctissime atq; doctissime impelleres vt hebrea tibi volumina latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupauerat & nascentis ecclesie roborauerat fidem: iustum erat etiam nostro silentio cōprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diuersa ferātur exemplaria & germana illa antiquaq; translatio corrupta sit atq; violata: nostri arbitrii putas aut e pluribus iudicare quid verum sit: aut nouum opus in veteri opere cudere: illudentibusq; iudeis cornicum: vt dicitur: oculos configere. Alexandria & egyptus in septuaginta suis hesychiū laudat auctorem: constantinopolis vsq; antiochiam luciani martyris exemplaria ꝓbat. Medie inter has prouincie palestinos codices legunt: quos ab origene elaboratos eusebius & pamphilus vulgauerunt. Totusq; orbis hac inter se trifaria varietate compugnat. Et certe origenes nonnullum exempla composuit quattuor editionum e regiōe singula verba describens: vt vnus dissentiens statim ceteris inter se consentientibus arguatur: sed quod maioris audacie est: in editione septuaginta theodotionis editionē miscuit: astericis designans que minus fuerint & virgulis que ex superfluo videbantur apposita. Si igitur aliis licuit nō tenere quod semel susceperant: & post septuaginta cellulas que vulgo sine auctore iactantur singulas cellulas aperuere: hocq; in ecclesiis legitur quod septuaginta nescierunt: cur me non suscipiant latini mei qui inuiolata editione veteri ita nouam condidi vt laborem meum hebreis & quod his maius est apostolis auctoribus comprobē? Scripsi nuper librum de optimo genere interpretandi ostēdens illa de euangelio: ex egypto vocaui filium meum: & quoniam nazareus vocabitur: & videbunt in quem compunxerunt: & illud apostoli: q̄ oculus non vidit nec auris audiuit & in cor hominis non ascendit que preparauit deus diligentibus se ceteraq; his similia in hebreorum libris inueniri. Certe apostoli & euangeliste: septuaginta interpretes nouerāt. Et vnde eis hec que in septuaginta interpretibus non habentur? Christus dominus noster vtriusq; testamēti conditor in euangelio secundum ioannem : qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de vētre eius fluent aque viue. Vtiq; scriptum est: quod saluator scriptum esse testatur. Vbi scriptum est? Septuaginta non habent: apocrypha nescit ecclesia. Ad hebreos igitur reuertendum est: vnde & dominus loquitur: & discipuli exempla presumunt. Hec pace veterum loquar & obtrectatoribus meis tantum respondeo: qui canino dente me rodunt: in publico detrahentes & legentes in angulis: idest accusatores & defensores cum in aliis probent quod in me reprobant: quasi virtus & vitium nō in rebus sit: sed cum auctore mutetur. Ceterum memini editionem septuaginta translatorum olim de greco emendatā tribuisse me nostris : nec inimicum debere estimari eorum quos in conuentu fratrum semp edisſero. Et quod nūc dabreiamim : idest verba dierum interpretatus sum: idcirco feci vt in extricabiles moras & syluam nominum que scriptorum confusa sunt vicio: sensuumq; barbariem apertius & per versuum cola digererē: mihimetipsi & meis mixta hismenium canens si aures surdi sunt ceterorum.

ITEM ALIVS PROLOGVS.

VSebius Hieronymus Dommoni & Rogatiano suis in Christo Iesu Salutem. Quomodo grecorum historias magis intelligunt qui Athenas viderint & tertium Virgilii librum a troade per leucaten & acroceraunia ad syciliam & inde ad ostia tyberis nauigauerit. Ita sanctam scripturam lucidius intuebitur qui Iudeam oculis contemplatus est: & antiquarum vrbium memorias locorumq; vel eadem vocabula vel mutata cognouerit. Vnde & nobis cure fuit cum eruditissimis Hebreorum hūc laborem subire: vt circumremus prouinciam quam vniuersę Christi ecclesie sonant. Fateor enim mi Dommon & rogatione charissimi nunq; me diuinis voluminibus propriis viribus credidisse nec habuisse opinionem meam: sed ea etiam de quibus scire me arbitrabar interrogare me solitum. Quanto magis de his super quibus anceps eram. Deniq; cum a me nuper literis flagitassetis: vt vobis paralipomenon latino sermone transferrem de tyberiade legis quondam auctorem qui apud Hebreos admirationi habebatur assumpsi & cōtuli cum eo a vertice: vt aiunt: vsq; ad extremum vnguem & sic confirmatus ausus sum facere quod iubebatis. Libere enim vobis loquor. Ita enim in grecis & latinis codicibus hic nominum liber vitiosus est: vt non tam hebrea q̄ barbara quędam & sarmatica nomina conjecta arbitrandum sit. Nec hoc septuaginta interpretibus qui spiritu sancto pleni ea quę vera fuerunt transtulerant: sed scriptorum culpę ascribendum: dum de inemendatis inemendata scriptitant: & sępe tria nomina subtractis e medio syllabis in vnum vocabulum cogunt vel e regiōe vnum nomen propter latitudinem suam in duo vel tria vocabula diuidunt. Sed & ipse appellationes non homines vt pleriq; estimāt: sed vrbes & regiones & saltus & prouincias sonant: & oblique sub interpretatione ꝯ figura eorum quędam narrātur historię. de quibus in regnorum libro dicitur. Nōne ecce hęc scripta sunt in libro verborum dierum regū iuda ? Quę vtiq; in nostris codicibus nō habentur. Hoc primum sciendum q̄ apud Hebreos liber paralipomenon vnus sit: et apud illos vocatus dabreiamim. i. verba dierū : qui propter magnitudinem apud nos diuisus est. Deinde etiam illud attendendum q̄ frequenter noīa non vocabula hoīm: sed rerum: vt dixi: significantias sonant. Ad extremum q̄ omnis eruditio scripturarum in hoc cōtinetur: et historię quę vel prętermisse sunt in suis locis: vel perstricte leuiter hic per quędam verborum cōpendia explicentur. Oratione nunc itaq; vestrarum adiutus auxilio misi librum benignis placiturum: tm̄ inuidis: displicaturum esse non ambigo. Optima enim quęq; : vt ait Plinius: malunt cōtemnere plerique q̄ discere. Si quis in hac interpretatiōe voluerit aliquid reprehendere interroget Hebreos suam conscientiā recolat: videat ordinem textumq; sermonis: et tunc nostro labori si potuerit detrahat. vbicunq; ergo asteriscos. i. stellas radiare in hoc volumine videritis: ibi sciatis de hebreo additum quod i latinis codicibus nō habetur. Vbi vero obelus transuersa. s. virga preposita est: illic signatur quid septuaginta interpretes addiderunt: vel ob decoris gratiam vel ob spiritus sancti auctoritatem licet in hebreis voluminibus non legatur.

Explicit Prefatio.

PARALIPOMENON. i.

Παραλειπομένων: α'.

A α' Adam ſeth enos cainan malaleel iared: enoch mathuſala lamech noe ſem: cham iapheth. filij iapheth: gomer τ magog τ madai: τ iauan

Gen.5. 8. Gen. 10.c. ἀδὰμ σὴθ ἐνὼς, καϊνὰν μαλελεὴλ ἰάρεδ, ἐνὼχ μαθουσάλα λάμεχ νῶε σήμ, χὰμ ἰαφὲθ. υἱοὶ ἰάφεθ, γομὲρ καὶ μαγὼγ καὶ μαδαΐ, καὶ ἰαυὰν

τ thubal τ moſoch τ thiras. τ filij gomer: aſchanaz καὶ θουβὰλ καὶ μοσὸχ καὶ θειρὰς. καὶ υἱοὶ γομὲρ, ἀσχανὰζ

τ riphat τ thogarma. τ filij iauan: eliſa τ tharſis τ καὶ ῥιφὰτ καὶ θογαρμά. καὶ υἱοὶ ἰαυάν, ἐλισὰ καὶ θαρσεῖς καὶ

chettim τ dodanim. filij cham: chus τ meſraim phut κεττὶμ καὶ δωδανεὶμ. υἱοὶ χάμ, χοῦς καὶ μεσραὶμ φοὺτ

τ chanaã. τ filij chus: ſaba τ euila τ ſebatha καὶ χανανάν. καὶ υἱοὶ χοῦς, σαβὰ καὶ εὐηλὰ καὶ σεβαθὰ

τ regma τ ſebacatha. τ filij regma: ſeba τ καὶ ῥεγμὰ καὶ σεβακαθά. καὶ υἱοὶ ῥεγμά, σεβὰ καὶ

dadan. τ chus genuit nemrod. iſte cepit δαδάν. καὶ χοῦς ἐγέννησε τὸν νεμρόδ. οὗτος ἤρξατο

eſſe gigas in terra. τ meſraim genuit τοῦ εἶναι γίγας ἐν τῇ γῇ. καὶ μεσραὶμ ἐγέννησε τοὺς

ludim τ enomim τ labim: τ lousieim καὶ τοὺς ἀινομὶμ καὶ τοὺς λαβίμ, καὶ

nephthochim τ phetruſim τ chaſloim: vnde egreſſi ſũt illinc phyliſtiim: τ caphtho νεφθωχὶμ καὶ τοὺς φετρούσιμ καὶ τοὺς χαφλωὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιείμ, καὶ τοὺς καφθω

rim. τ chanaã genuit ſidona primogeni τὸν πρωτότοκον

tum ſuum: τ heth τ iebuſeũ τ amor reũ τ gergeſeũ τ eueũ: τ araci τ ἀὐτοῦ, καὶ τὸν ἐὲθ καὶ τὸν ἰεβουσὶ καὶ τὸν ἀμορ

rei τ arudi τ ſamarcon τ ἀσεννὶ καὶ τὸν ἀρουαδὶ καὶ τὸν σαμαραῖον καὶ τὸν

amathi. τ filij ſem: elam τ aſur τ arphaxad ἀμαθεῖ. καὶ υἱοὶ σήμ, ἐλὰμ καὶ ἀσοὺρ καὶ ἀρφαξὰδ

τ lud τ aram τ hus τ vl: τ gether τ καὶ λοὺδ καὶ ἀρὰμ καὶ ὖς καὶ ὑὺλ, καὶ γεθὲρ καὶ

B Gen. 10.c. moſoch. τ arphaxad genuit cainan: τ cainan μοσόχ. καὶ ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν, καὶ καϊνὰν

genuit ſala: τ ſala: genuit heber. τ ἐγέννησε τὸν σαλά, καὶ σαλὰ ἐγέννησε τὸν ἔβερ. καὶ τῷ

heber nati ſunt duo filij: nomẽ vni phaleg: q ἔβερ ἐγενήθησαν δύο υἱοί, ὄνομα τῷ ἑνὶ φαλέγ, ὅτι

in diebꝰ eius diuiſa eſt terra: τ nomẽ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐμερίσθη ἡ γῆ. καὶ ὄνομα τῷ

fratri eius iectan. τ iectan genuit elmo ἀδελφῷ αὐτοῦ ἰεκτάν. καὶ ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν ἐλμω

dad τ ſaleph τ aſermoth: τ ia δὰδ καὶ τὸν σαλὲφ καὶ τὸν ἀσερμώθ, καὶ τὸν ἰά

re τ adoram τ vzad τ decla: ρε καὶ τὸν ἀδωρὰμ καὶ τὸν ὀυζὰδ καὶ τὸν δικλά,

τ ebel τ abimaël τ ſaba τ καὶ τὸν ἤβὴλ καὶ τὸν ἀβιμαεὶλ καὶ τὸν σαβᾶ καὶ τὸν

ophir: τ euelat τ iobab. οὕς ἰ ὠφεὶρ, καὶ τὸν εὐηλὰτ καὶ τὸν ἰωβάβ. πάντες οὗ

ſi filij iectan: ſem arphaxad cainan ſala heber τοι υἱοὶ ἰεκτάν, σὴμ ἀρφαξὰδ καϊνὰν σαλὰ ἔβερ

phaleg ragau ſerug nachor thara abram iſte. abra- φαλὲγ ραγαῦ σεροὺγ ναχὼρ θάρα ἄβραμ οὗτος ἄβρα

am. filij abraam: ἀμ. υἱοὶ ἀβραάμ, ∞∞∞

יצחק וישמעאל׃ אלה תולדותם בכור ישמעאל נביות וקדר
[a]ſaac & hiſmael. Et [e]he [b]generationes eorum. [c]Primogēitus [b]hiſmahe lis: [c]nabaioth [f]& cedar
נבית ואדבאל ומבשם׃ משמע ודומה
[e]& abdehel [b]mabſam & [f]maſma [h]& duma
משא חדד ותימא יטור נפיש
[f]maſſa [m]addad [n]& thema [o]iachur [p]naphis
וקדמה׃ אלה הם בני ישמעאל׃
[q]cedma. [r]Hi [s]ūt [t]filii [u]hiſ maelis.
ובני קטורה פילגש אברהם
[x]Filii aūt [t]cethure [c]cōcu= bine [a]abraam quos
ילדה את זמרן ויקשן ומדן
[b]genuit: [o]zamrā [c]iacſan [f]madan
ומדין ושבק ושוח ובני
[g]madian [n]ieſboc [t]& ſue.
יקשן שבא ודדן׃ ובני מדין
[x]Porro filii [l]iecſā [m]ſaba [n]& dadā. [o]Fi lii autem [p]madian:
עיפה ועפר וחנוך ואבידע
[q]epha [r]& epher [s]& enoch [t]& abida [u]& eldaa. [r]Oēs [t]hi [u]filii [a]ce thure.
ואלדעה כל אלה׃ בני קטורה׃
[b]Genuit aūt [c]abraam [i]ſa ac: cuius fuerunt [f]filii [b]eſau [t]& iſrael. [x]Filii [t]Eſau
ויולד אברהם את יצחק בני
[m]eliphaz [m]rahuel [i]ehus [p]ielom [q]chore [t]Filii [a]eliphaz [t]the man [m]omar
יצחק עשו וישראל׃ בני עשו
[s]cepphi [r]gotham [t]cenaz [a]thāna [b]amalech.
אליפז רעואל ויעוש ויעלם
[c]Filii [p]rahuel: [s]naath [t]za= ra [a]ſamma
וקרח׃ בני אליפז תימן ואומר
[b]meſa. [t]Filii [x]ſeyr [t]lothan [m]ſobal
צפי ונעתם קנז ותמנע ועמלק׃
[n]ſebeon [o]ana [p]diſon [q]eſer [r]diſan.
בני לוטן חרי והומם ואחות לוטן
[n]Filii [t]lothā: [u]horri [t]ahe= himā. [r]Sororāt [t]lothā fu it [a]thāna.
תמנע׃ בני שובל עלין ומנחת
[b]Filii [c]ſobal [o]ali= an [c]& manaath
ועיבל שפי ואונם׃ ובני צבעון
[r]& ebal [s]ſephi [b]& onā. [t]Fi lii [x]ſebeon:
איה ואנה׃ בני ענה דישון׃
[t]ahaſa [m]& ana: [n]filii [o]ana: [p]diſon.
ובני דישון חמרן ואשבן ויתרן
[q]Filii [r]diſon: [s]hamarā [t]& eſeban: [u]& iethran
וכרן׃ בני אצר בלהן וזעוון יעקן׃
[x]& charrā. [r]Filii [t]eſer: [a]ba alan [b]& zauā & [c]iachan:
בני דישון עוץ וארן׃ ואלה מלכים
[o]filii [c]diſan [r]hus [s]& aran.
אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך
[b]Iſti ſunt [t]reges [x]qui [l]impauerūt [m]in ter= ra [n]edom: [o]anteq̄ [p]eſſet
מלך לבני ישראל בלע בן בעור
[q]rex [r]ſuper filios [s]iſrael. [t]Bale [u]filius [t]beor:
ושם עירו דנהבה׃ וימת בלע
[r]& nomē [t]citatis eius [a]de naba. [b]Mortuus ē āt [c]ba le: [o]& regnauit [c]p eo [r]io= bab [g]filius [b]zare
וימלך תחתיו יובב בן זרח
[d]de boſra. [x]Cunq̄ & [l]io= bab [k]fuiſſet mortuus [m]re gnauit [n]p eo [o]huſan [r]de
ממצרה׃ וימת יובב וימלך תחתיו
terra [q]themanorū. [r]Obi it quoq̄ & [s]huſan: [t]& re= gnauit [u]pro eo [x]adad [r]fili us [t]badad [a] qui percuſſit
חושם מארץ התימני וימת
[c]madiā [o]in terra [c]moab: [r]& nomē [s]ciuitatis eius [n]a
וימלך תחתיו הדד בן
uith. [l]Cunq̄ [k]& adad
בדד המכה את מדין בשדה מואב
ושם עירו עוית׃ וימת הדד׃

Iſaac τ iſmael. he ghratiões eoꝝ. primoge
Ισαὰκ καὶ Ισμαηλ. αὗται αἱ γενέσεις αὐτῶν. πρωτότο
nitus iſmael: nabaioth τ cedar: τ abdeel τ
κος Ισμαηλ, ναβαϊὼθ καὶ κηδάρ, καὶ ἀβδηὴλ καὶ
manſan: τ maſema τ duma τ maſſa: τ a= gen.xlj. b.
μαυσάν, καὶ μασεμὰ καὶ δουμὰ καὶ μασσά, καὶ ἀ=
dad τ thama τ ietur τ naphis τ cedma. hi
δὰδ καὶ θαμὰ καὶ Ιετοὺρ καὶ ναφεὶς καὶ κεδμά· οὗ
ſunt filij iſmael, filij cetturas cōcubine a= C
τοί εἰσιν υἱοὶ Ισμαηλ. υἱοὶ κεττούρας τῆς παλακῆς ἀ=
braam τ peperit zemran τ iezan τ madan Gen.
Βραὰμ καὶ ἔτεκε τὸν ζεμρὰν καὶ τὸν Ιεζὰν καὶ μαδὰν 16.a.
τ madian τ ieſboc τ ſue. τ filij iezan: ſa=
καὶ μαδιὰν καὶ Ιεσβὸκ καὶ σουέ. καὶ υἱοὶ Ιεζάν, σα
ba τ dadan. τ filij madian: gepha τ gopher
βὰ καὶ δαδάν. καὶ υἱοὶ μαδιάμ, γεφὰ καὶ γοφὲρ
τ enoch τ abida τ eldaa. omnes iſti filij
καὶ Ενὼχ καὶ ἀβιδὰ καὶ ἐλδαά. πάντες οὗτοι υἱοὶ
cetture. τ genuit habraam iſaac. filij iſa= D
κεττούρας. καὶ ἐγέννησεν ἀβραὰμ τὸν Ισαάκ. υἱοὶ Ισα
ac: eſau τ iſrael. filij eſau: eliphaz τ ra
ακ, Ησαῦ καὶ Ισραηλ. υἱοὶ Ησαῦ, ἐλιφὰζ καὶ ῥα=
guel ieſus τ ieglam τ core. filij eliphaz: the
γουὴλ Ιησοῦς καὶ Ιεγλὰμ καὶ κορέ. υἱοὶ ἐλιφάζ, θαι
man τ omar ſepphue τ goothom: cenez τ tham
μὰν καὶ ὠμὰρ σεπφουὴ καὶ γοοθώμ, κενὲζ καὶ θαμ=
na τ amalec. τ filij raguel: nacheth τ ſam
νὰ καὶ ἀμαλήκ. καὶ υἱοὶ ῥαγουήλ, ναχὲθ καὶ σαμ=
ma τ zare τ maze. τ filij ſeir: lotan τ ſu=
μὰ καὶ ζαρὲ καὶ μαζέ. καὶ υἱοὶ σηείρ, λωτὰν καὶ σου
bal τ ſebegon: τ ana τ deſon τ aſar
βάλ καὶ σεβεγών, καὶ ἀνὰ καὶ δησὼν καὶ ἀσὲρ
τ diſan. τ filij lotan: chori τ imam. τ ſo
καὶ δισάν. καὶ υἱοὶ λωτάν, χωρρεῖ καὶ Ιμὰμ. καὶ ἀδελ
ror lotan: thamna. filij ſubal: aluan τ manaath
φὶ λωτάν, θαμνά. υἱοὶ σουβάλ, ἀλουὰν καὶ μαναὰθ
τ ebal τ ſaphi τ onam. τ filij ſebegon:
καὶ ὑβὰλ καὶ σαπφεὶ καὶ ὠνάμ. καὶ υἱοὶ σεβεγών,
aia τ ana. τ filij ana: deſon. τ filij deſon: ama
αἰὰ καὶ ἀνά. καὶ υἱοὶ ἀνά, δησὼν· καὶ υἱοὶ δησὼν, ἀμα
dan τ eſeban τ iethran τ charran. τ filij a=
δὰν καὶ ἐσεβὰν καὶ Ιεθρὰν καὶ χαρράν. καὶ υἱοὶ ἀ=
ſar: balaan τ zaan τ iacan. τ filij deſō: hoc
σάρ, βαλαὰν καὶ ζαὰν καὶ Ιακάν. καὶ υἱοὶ δεσών, ὡς
τ aran. τ iſti reges q̄ regnauerūt
καὶ ἀράν. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες
in terra edon: ante= regnaſſet rex ſup
ἐν γῇ ἐδών, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς
filios iſrael. baal filius beor: τ nomē ciuitati
υἱοῖς Ισραήλ. Βαλὰ υἱὸς Βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει
eius dennaba. τ mortu= eſt balac: τ regna
αὐτοῦ δεννααβά. καὶ ἀπέθανε Βαλάκ, καὶ ἐβασί=
uit pro eo iobab filius zara de boſſorras. τ
λευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ιωβὰβ υἱὸς ζαρὰ ἐκ Βοσόῤῥας. καὶ
mortu= eſt iobab: τ regnauit pro eo aſom:
ἀπέθανεν Ιωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀσόμ,
de terra themanon. τ obiit aſom τ
ἐκ τῆς γῆς τοῦ θαιμανῶν. καὶ ἀπέθανεν ἀσὸμ καὶ
regnauit pro eo adad filius badad: q̄ per=
ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀδὰδ υἱὸς Βαδάδ, ὁ πα=
cuſſit madiam in agro moab: τ nomē
τάξας τὴν μαδιὰμ ἐν τῷ ἀγρῷ μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ
ciuitati eius euith. τ mortu= eſt adad:
πόλει αὐτοῦ Ευίθ. καὶ ἀπέθανεν ἀδάδ,

τ regnauit pro eo samla de masreca.
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ σαμλὰ ἐκ μασρεκά.
τ mortuꝰ est samla: τ regnauit pro eo
καὶ ἀπέθανε σαμλά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
saul de rooboth fluminis. τ mortuꝰ est sa-
σαοὺλ ἐκ ῥοωβὼθ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἀπέθανε σα
ul: τ regnauit pro eo ballennon filiꝰ
ούλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ βαλλεννὰν υἱὸς
achobor. τ mortuꝰ est ballennon: τ regna
ἀχοβώρ. καὶ ἀπέθανεν βαλλεννάν, καὶ ἐβασίλευ-
uit pro eo adad. τ nomē ciuitatī eius
σεν ἀντ' αὐτοῦ ἀδάδ. καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ
phua: τ nomē uxor eius metabeel fi-
φαού, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μεταβεὴλ θυγά-
lia matreth filia mezaab. τ mortuꝰ est adad:
τηρ ματρὴθ θυγάτηρ μεζαάβ. καὶ ἀπέθανεν ἀδάδ,
τ fuerunt duces edom: dux thamna: dux
καὶ ἐγένοντο ἡγεμόνες ἐδώμ, ἡγεμὼν θαμνά, ἡγε
alua: dux iether: dux elibama: dux
μὼν ἀλουά, ἡγεμὼν ἰέθεθ, ἡγεμὼν ἐλιβαμά, ἡγεμὼν
hela: dux phinon: dux cenez: dux theman:
ηλά, ἡγεμὼν φινών, ἡγεμὼν κενέζ, ἡγεμὼν θαιμάν,
dux mapsar: dux mangeel: dux eram. hi
ἡγεμὼν μαψάρ, ἡγεμὼν μαγεὴλ, ἡγεμὼν ἐράμ. οὗ-
duces edom.
τοι ἡγεμόνες ἐδώμ.

Ca. 2.

A Gen. 29.g. Gen. 38.a. Mat. 1.a.

Hæ filij israel: ruben symeon leui iuda
Οὗτοι υἱοὶ ἰσραήλ, ῥουβὴν συμεὼν λευὶ ἰούδα
issachar zabulon dan: ioseph beniamin nephtha
ἰσσάχαρ ζαβουλὼν δάν· ἰωσὴφ βενιαμὶν νεφθα-
lim gad τ aser. filij iuda er τ onan τ
λεὶμ γὰδ καὶ ἀσήρ. υἱοὶ ἰούδα ἤρ καὶ ὀυνὰν καὶ
selo. tres hi nati sunt et de fi
σηλώ. τρεῖς οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυ-
lia sue de chananitide. τ fuit er
γατρὸς σουὲ ἐκ τῆς χαναανίτιδος. καὶ ἐγένετο ἤρ
primogenitus iuda malus coꝝ dño:
ὁ πρωτότοκος ἰούδα πονηρὸς ἐνώπιον κυρίου, καὶ
occidit eū. τ thamar nurus eius pepe
ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ θάμαρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτε
rit ei phares τ zara. omnes hi
κεν αὐτῷ τὸν φαρὲς καὶ τὸν ζαρά. πάντες οὗτοι
Ruth. 4.d. Jus. 7. a. filij iuda quinq. filij phares: esron τ chamul.
υἱοὶ ἰούδα πέντε. υἱοὶ φαρές, ἐσρὼν καὶ χαμούλ.
τ filij zaro: zambri τ hethan: τ heman τ
καὶ υἱοὶ ζαρέ, ζαμβρεί, καὶ ηθάν, καὶ αἰμὰν καὶ
calchal τ darade: omnes hi quinq.
χαλχὰλ καὶ δαραδέ, πάντες οὗτοι πέντε.
τ filij charmi: achar q turbauit israel: qui
καὶ υἱοὶ χαρμί, ἄχαρ ὁ ταράξας τὸν ἰσραήλ, ὃς
peccauit in anathemate. τ filij ethan: aza
ἥσυνδέτησεν ἐν τῷ ἀναθέματι. καὶ υἱοὶ αἰθάν, ἀζα-
rias. τ filij esron q nati sunt ei: hieréma-
ρίας. καὶ υἱοὶ ἐσρὼν οἱ ἐγενήθησαν αὐτῷ, ὁ ἱερεμα-
el τ aram τ chalobi. τ aram genuit
ηλ καὶ ὁ ἀράμ καὶ ὁ χαλωβί. καὶ ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν
Mat. 1. a. B aminadab: τ aminadab genuit naasson pri
ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν ναασσὼν ἄρ
cipem uom9 iuda. τ nasson genuit sal
χοντα οἴκου ἰούδα. καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σαλ-
mon: τ salmon genuit booz: τ booz ge
μών, καὶ σαλμὼν ἐγέννησε τὸν Βοόζ, καὶ Βοὸζ ἐγέν-
1. Reg. 16. b. nuit obed: τ obed genuit iesse: τ
νησε τὸν ὼβήδ, καὶ ὼβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ
iesse genuit primogenitū suum eliab. τ
ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ ἐλιάβ. καὶ
abinadab: secũ. τ samaa: tertius. τ nathana
ἀβιναδάβ, ὁ δεύτερος. καὶ σαμαά, ὁ τρίτος. καὶ ναθαια
el: quartus. τ raddai: quintus. τ asam: sextus.
ηλ, ὁ τέταρτος. καὶ ῥεδδαί, ὁ πέμπτος. καὶ ἀσάμ, ὁ ἕκτος.

'fuisset mortuus ' regnauit m p eo n semla o de masreca. Sed p & q semla p mortuus ē : r & regnauit s pro eo t saul u de rooboth que juxta v amnē sita ē. r Mortuo quoqꝫ t saul u regnauit b p eo c Balaanā c filius d achobor. Sed e & hic e mortuus ē : l & regnauit m pro eo n adad o cuius vrbis o nomē fuit q phau: r & appellata est n vxor eius s mehethabel n filia t matred: r filie s mezaab. c Addat aūt b mortuo: c duces p regibus in r edō cē ceperunt. e Dux h thāna: l dux k alua l dux m iether: n dux o oolibama: p dux q hela: r dux o phinon: r dux n chenez: x dux y theman: z dux ∞ a mapsar b dux c magdihel d dux e hyram. ∞∞∞∞∞ f Hi g duces b edom. z.

Hii autem ∞∞∞∞∞ c israel: d ruben e syme on f leui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ g iuda h ifachar & zabulō k dan & l ioseph ∞∞∞∞∞ m bēiamī n nephtalī o gad p & aser. q Filii iuda ∞∞∞ n her r onan n & sela. Hi x tres r nati sunt s ei ∞∞∞∞∞ a de filia b Sue c chananitide. d Fuit aūt e her f priogenitus g iuda h malus i corā h dño: l & occidit eum. ∞ m Thamar āt n nurus eius o pepit r ei r phares s & ∞∞ t zara. n Oēs ergo r filii t iuda s quinq. a Filii autem b phares c esrō d & camul. e Filii quoqꝫ t zare g zārī & h ethan l & emā: k chalchal quoqꝫ l & darā m simul ∞∞ n quinq. o Filii p charmi: q achar r qui turbauit ∞∞∞ s israel t & n peccauit r i furto r anathematis. r Filii s ethan n azarias: b filii āt c esron d qui nati e sunt r ei: ∞ h ieramehel l & k rā: l & m calubi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ n Porro ram o genuit q aminadab. r Aminadab āt s genuit n naason x princi pem r filiorum ∞∞∞∞∞ t iuda. a Naasō quoqꝫ b genuit p salma: de quo ∞∞∞ r ortus est b booz. t Booz vero ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ k genuit m obed: qui n & ip se o genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞ q isai. r Isai autem s genuit n primogenitum ∞∞∞∞∞∞ r heliab : a fecūdū b amina dab : c tertiū d symmaha: e quartum f nathanahel: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ g quintum r raddai: t sextū h ason: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

וַיְמָלֶךְ תַּחְתָּיו שַׁמְלָה מִמַּשְׂרֵקָה׃
וַיָּמָת שַׁמְלָה וַיְמָלֶךְ תַּחְתָּיו שָׁאוּל מֵרְחֹבוֹת הַנָּהָר׃
וַיָּמָת שָׁאוּל וַיְמָלֶךְ תַּחְתָּיו בַּעַל חָנָן בֶּן עַכְבּוֹר׃
וַיָּמָת בַּעַל חָנָן בֶּן עַכְבּוֹר וַיְמָלֶךְ תַּחְתָּיו הֲדַד וְשֵׁם עִירוֹ פָּעִי וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהֵיטַבְאֵל בַּת מַטְרֵד בַּת מֵי זָהָב׃
וַיָּמָת הֲדַד וַיִּהְיוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אַלּוּף תִּמְנָע אַלּוּף עַלְיָה אַלּוּף יְתֵת׃
אַלּוּף אָהֳלִיבָמָה אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן׃
אַלּוּף קְנַז אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף מִבְצָר׃
אַלּוּף מַגְדִּיאֵל אַלּוּף עִירָם אַלּוּפֵי אֱדוֹם׃

Cap. ij.

אֵלֶּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן לֵוִי
וִיהוּדָה יִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן׃
דָּן יוֹסֵף בִּנְיָמִן נַפְתָּלִי גָּד וְאָשֵׁר׃
וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה שְׁלוֹשָׁה נוֹלַד לוֹ
בַּת שׁוּעַ הַכְּנַעֲנִית וַיְהִי עֵר בְּכוֹר
יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְמִיתֵהוּ׃
וְתָמָר כַּלְּתוֹ יָלְדָה לוֹ אֶת פֶּרֶץ וְאֶת
זֶרַח כָּל בְּנֵי יְהוּדָה חֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי פֶּרֶץ חֶצְרוֹן וְחָמוּל׃
וּבְנֵי זֶרַח זִמְרִי וְאֵיתָן וְהֵימָן וְכַלְכֹּל וְדָרְע כֻּלָּם
חֲמִשָּׁה׃
וּבְנֵי כַרְמִי עָכָר עוֹכֵר
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מָעַל בַּחֵרֶם׃
וּבְנֵי אֵיתָן עֲזַרְיָה׃
וּבְנֵי חֶצְרוֹן אֲשֶׁר נוֹלַד לוֹ
אֶת יְרַחְמְאֵל וְאֶת רָם וְאֶת כְּלוּבָי׃
וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב
הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן נְשִׂיא בְּנֵי
יְהוּדָה׃
וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שַׂלְמָא
וְשַׂלְמָא הוֹלִיד אֶת בֹּעַז׃ וּבֹעַז
הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת
יִשָׁי׃ וְאִישַׁי הוֹלִיד אֶת בְּכוֹרוֹ אֶת
אֱלִיאָב וַאֲבִינָדָב הַשֵּׁנִי וְשִׁמְעָא
הַשְּׁלִישִׁי נְתַנְאֵל הָרְבִיעִי
דַּדַּי הַחֲמִישִׁי׃ אֹצֶם הַשִּׁשִּׁי׃

ד דָּוִד הַשְּׁבִיעִי ם וְאַחְיוֹתֵיהֶם צְרוּיָה
ה וַאֲבִיגָיִל וּבְנֵי צְרוּיָה אַבְשַׁי וְיוֹאָב
ו וַעֲשָׂהאֵל שְׁלֹשָׁה׃ וְאֲבִינָדָב יְלָדָהּ
ז אֶת עַמָּשָׂא וְאֲבִי עַמָּשָׂא יֶתֶר
ח הַיִּשְׁמְעֵאלִי וְכָלֵב בֶּן חֶצְרוֹן הוֹלִיד
אִישׁ ט אֶת עַזּוּבָה אִשָּׁה ם וְאֶת יְרִיעוֹת
וְאֵלֶּה בָּנֶיהָ יֶשֶׁר וְשׁוֹבָב וְאַרְדּוֹן
מוּת י וַתָּמָת עַזּוּבָה וַיִּקַּח לוֹ כָּלֵב אֶת
אֶפְרָת וַתֶּלֶד לוֹ אֶת חוּר וְחוּר
הוֹלִיד אֶת אוּרִי וְאוּרִי הוֹלִיד אֶת
יא בְּצַלְאֵל וְאַחַר בָּא חֶצְרוֹן אֶל בַּת
יב מָכִיר אֲבִי גִלְעָד וְהוּא לָקְחָהּ וְהוּא
יג בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה וַתֶּלֶד לוֹ אֶת שְׁגוּב׃
יד וְשְׁגוּב הוֹלִיד אֶת יָאִיר וַיְהִי
יָאִיר לוֹ עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ עָרִים בָּאָרֶץ
עיר טו הַגִּלְעָד׃ וַיִּקַּח נְשׁוּר וַאֲרָם אֶת
חוֹת יָאִיר מֵאָתָם אֶת קְנָת וְאֶת
חיה טז בְּנֹתֶיהָ שִׁשִּׁים עִיר כָּל אֵלֶּה
יז בְּנֵי מָכִיר אֲבִי גִלְעָד׃ וְאַחַר מוֹת
אִישׁ יח חֶצְרוֹן בָּאָה אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אַשְׁחוּר
יָלַד יט אֲבִי תְקוֹעַ וַיִּהְיוּ בְנֵי יְדִיעֲאֵל בְּכוֹר
בָּכֹר כ חֶצְרוֹן הַבְּכוֹר רָם וּבוּנָה וְאֹרֶן
כא וְאֹצֶם אֲחִיהוּ יִתְרִי אִשָּׁה אַסְּרֶת
הָיָה כב לְיִדְחַמְאֵל וְשֻׁמָּה עַטְרָה הִיא אֵם
כג אוֹנָם וַיִּהְיוּ בְנֵי רָם בְּכוֹר
יְרַחְמְאֵל מַעַץ וְיָמִין וַעֲקָר׃
כד וַיִּהְיוּ בְנֵי אוֹנָם שַׁמַּי וְיָדָע
וּבְנֵי שַׁמַּי נָדָב וַאֲבִישׁוּר׃ כה וְשֵׁם
אֵשֶׁת אֲבִישׁוּר אֲבִיחַיִל וַתֶּלֶד
לוֹ אֶת אַחְבָּן וְאֶת מוֹלִיד׃ כו וּבְנֵי
מוּת כז נָדָב סֶלֶד וַאפַּיִם וַיָּמָת סֶלֶד לֹא
בָנִים׃ כח וּבְנֵי אַפַּיִם יִשְׁעִי וּבְנֵי
יִשְׁעִי שֵׁשָׁן וּבְנֵי שֵׁשָׁן אַחְלָי׃
כט וּבְנֵי יָדָע אֲחִי שַׁמַּי יֶתֶר וְיוֹנָתָן
וַיָּמָת יֶתֶר לֹא בָנִים׃ ל וּבְנֵי

septimũ dauid: quox sorores fuerunt faruia & abigail. Filii faruie: abisai ioab & asahel tres. Abigail autem genuit ammasa: cuius pater fuit iether ismaelites. Caleph vero filius esrõ accepit vxorẽ noie azuba: de q̃ genuit hierioth: que fuerunt filii eius iaser & sobab & ardon. Cũq; mortua fuisset azuba accepit caleph ephrata: que peperit ei vr. Porro vr genuit vri: & vri genuit beseleel. Post hec ingressus est esron ad filiam machir patris galaad: iste accepit eã: & ipse filius seragita ānox. & peperit ei segub: & segub genuit iair: & possedit viginti tres ciuitates in terra galaad. Cepitq; gessur & aram oppida iair: & canath & viculos eius sexagita ciuitatum. Omnes isti filii Machir patris galaad. Cũ ãt mortuus eẽt esrom: ingressus est caleph ad ephrata. Habuit quoq; esrõ vxorẽ abia q̃ peperit ei assur patrẽ thecue. Nati sunt aũt filij ieramehel prio geniti esrõ: rã prioge nitus eius: & buna & arã & asom & achia. Duxit quoq; vxorẽ alterã ieramehel nomine atthara: que fuit mater onam. Sed & filii eius ram primogeniti ieramehel fuerunt mos ioamim & achar. Onã aũt habuit filios semei & iadan: filii aũt semei: nadab & abisur. Nomen vero vxoris abisur abihail: que peperit ahobbã & molid. Filii autem nadab fuerunt saled & apphaim. Mortuus est ãt saled absq; liberis: filio vero apphaim iesi: q iesi genuit sesan. Porro sesan genuit oholai: filii ãt iadai fris semei: iether & ionathã. Sed & iether mortuo ẽ absq; liberis. Porro

τ dauid septimus. τ sorores eox: καὶ δαυὶδ ἕβδομος. καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν, saruia τ abigail. τ filij saruiae abessai σαρουΐα καὶ ἀβιγαΐλ. καὶ υἱοὶ σαρουΐα, ἀβεσσαὶ τ ioab τ assael: tres hi. τ abigail καὶ ἰωὰβ καὶ ἀσαὴλ, τρεῖς οὗτοι. καὶ ἀβιγαΐλ peperit amessa. τ pater amessa iether if ἔτεκε γὸν ἀμεσσά. καὶ πατὴρ ἀμεσσὰ ἰεθὶρ ὁ ἰσ= maelites. τ chaleb filius esron accepit azu= μαηλίτης. καὶ χάλεβ υἱὸς ἐσρὼν ἔλαβε τὴν ἄζου ba vxorem τ hierioth. τ hi filij eius: βὰ γυναῖκα καὶ τὴν ἰερειώθ. καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς, iasar τ subab τ ardon. τ mortua est azu ἰασὰρ καὶ σουβὰβ καὶ ἀρδών. καὶ ἀπέθανεν ἄζου ba: τ accepit sibi chaleb ephrath: τ βά, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ χάλεβ τὴν ἐφραθά, καὶ peperit ei or: τ or genuit vri: ἔτεκεν αὐτῷ γὸν ὦρ, καὶ ὦρ ἐφύτευσε γὸν οὐρεῖ, τ vri genuit beseleel. τ post hoc καὶ οὐρεῖ ἐφύτευσε γὸν βεσελεήλ. καὶ μετὰ τοῦ= ingressus est esron ad filiam machir ΤΟ εἰσῆλθεν ὁ ἐσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα μαχεὶρ patris galaad: iste accepit eã: τ ipse πατρὸς γαλααδ, αὐτὸς ἔλαβε αὐτήν, καὶ αὐτὸς filius seragita ānox. τ peperit ei segub: υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ γὸν σεγούβ, τ segub genuit iair. τ fuerũt ei καὶ σεγοὺβ ἐφύτευσε γὸν ἰαείρ. καὶ ἐφύοντο αὐτῷ viginti τ tres ciuitates in terra galaad. τ εἴκοσι καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ γῇ γαλααδ. καὶ accepit gesur τ aram τ auoth iair ab ἔλαβε γεσοὺρ καὶ ἀράμ καὶ τὴν αὐὼθ ἰαείρ παρ' eis canath τ filias eius seragi αὐτῶν τὴν καναθὶ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς ἑξήκον ta ciuitates. οἷς isti filij machir patris τα πόλεις. πάντες οὗτοι υἱοὶ μαχεὶρ πατρὸς galaad. τ post quã mortuus esset esron: ingressus γαλααδ. καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἐσρών, εἰσῆλ= est chaleb ad ephratha: τ uxor esrom abia: θε χαλὲβ πρὸς ἐφραθά, καὶ γυνὴ ἐσρὼμ ἀβία, τ peperit ei asoor: patrem thecoe. τ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ γὸν ἀσούρ, πατέρα θεκωέ. καὶ fuerunt filij hieramael primogeniti: esron prio ἐφύοντο υἱοὶ ἰεραμαὴλ πρωτοτόκου, ἐσρὼν ὁ πρω genitus ram τ buna τ aran τ asom τ τότοκος ρὰμ καὶ βουνὰ καὶ ἀρὰν καὶ ἀσὼμ καὶ achian. τ fuit uxor altera hieramael: τ ἀχιάν. καὶ ἐφύετο γυνὴ ἑτέρα τῷ ἰεραμαήλ, καὶ nomẽ ei atara: hec mater anam. τ fue= ὄνομα αὐτῇ ἀταρά, αὕτη μήτηρ ἀνάμ. καὶ ἐγένοτ= runt filij raz primogeniti hieramael: maas τ ia= το υἱοὶ ῥὰμ πρωτοτόκου ἰεραμαήλ, μαὰς καὶ ἰα min τ icar. τ fuerunt filij ianam: semei τ μὶν καὶ ἰκάρ. καὶ ἐγένοντο υἱοὶ ἰανάμ, σεμεεὶ καὶ iada. τ filij semei: nadab τ abisur. ἰαδά. καὶ υἱοὶ τοῦ σεμεεί, ναδὰβ καὶ ἀβισούρ. τ nomẽ uxori: abisur abiel: τ pepe= καὶ ὄνομα τῇ γυναικί, ἀβισοὺρ ἀβιήλ, καὶ ἔτε= rit ei haban & molid. τ filij na= κεν αὐτῷ γὸν ἀβὰν καὶ γὸν μωλίδ. καὶ υἱοὶ να= dab: saled τ ophis. τ mortuo saled δὰβ, σαλεὲδ καὶ ὠφείμ. καὶ ἀπεθανε σαρὲδ absq; liberis. τ filij ophim: iesui. τ filij iesui ἄτεκνος. καὶ υἱοὶ ὠφείμ, ἰεσουεί. καὶ υἱοὶ ἰεσ= sui: sisan. τ filij sisan: vlai. τ filij σουεί, σισάν. καὶ υἱοὶ σισάν, ὐλαί. καὶ υἱοὶ iada fratris semei: iether τ ionathã. τ mor ἰαδὰ ἀδελφοῦ σεμεί, ἰέθερ καὶ ἰωναθάν. καὶ ἀπέ tuo est iether absq; liberis. τ filij θανεν ἰέθερ ἄτεκνος. καὶ υἱοὶ ἰωναθάν.

tonathan: phalat ꝛ ziza. iſti fuerunt filij hiera-
Ἰωναθάν, φαλὰτ καὶ ζηζᾶ. οὗτοι ἐγένοντο υἱοὶ ἱερα-
mael. ꝛ nō fuerūt ſiſan filij: ſed ſi
μαήλ. καὶ οὐκ ἦσαν τῷ σισὰν υἱοί, ἀλλ' ἢ θυγατέ-
lie. at ſiſa ſeruus egyptius: ꝛ nomē ei
ρες. τῷ δὲ σισὰ δοῦλος αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐ-
hieree. ꝛ dedit ſiſan filiam ſuā
τῷ ἱερεῖ. καὶ ἔδωκε σισὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ
hyereē ſeruo ſuo in vxorem: ꝛ peperit ei
ἱερεῖ δούλῳ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ
ethi: ꝛ ethi genuit nathan: ꝛ nathan ge
γὸν ἐθί, καὶ ἐθὶ ἐγέννησε γὸν ναθάν, καὶ ναθὰν ἐγέν-
nuit zabad: ꝛ zabad genuit ephael:
νησε γὸν ζαβάδ, καὶ ζαβὰδ ἐγέννησε γὸν ἐφαήλ,
ꝛ ephael genuit obed: ꝛ obed genuit
καὶ ἐφαὴλ ἐγέννησε γὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε
ieu: ꝛ ieu genuit azarian: ꝛ azarias
γὸν ἰηοῦ, καὶ ἰηοῦ ἐγέννησε γὸν ἀζαρίαν, καὶ ἀζαρίας
genuit hallas: ꝛ hallas genuit eleaſa:
ἐγέννησε γὸν ἀλλάς, καὶ ἀλλὰς ἐγέννησε γὸν ἐλεασά,
ꝛ eleaſa genuit ſaſami: ꝛ ſaſami
καὶ ἐλεασὰ ἐγέννησε γὸν σασαμεί, καὶ σασαμεὶ
genuit ſallum: ꝛ ſallum genuit
ἐγέννησε γὸν σαλλεύμ, καὶ σαλλεὺμ ἐγέννησε γὸν
F tacemian: ꝛ tacemias genuit eliſama.
ἰακεμίαν, καὶ ἰακεμίας ἐγέννησε γὸν ἐλισαμά.
ꝛ filij chaleph fratris ieremael: muſa pri-
καὶ υἱοὶ χαλὲφ ἀδελφοῦ ἱερεμαήλ, μουσὰ ὁ πρω-
mogenitus eius: ipſe pater zeph. ꝛ filij mari:
τότοκος αὐτοῦ, αὐτὸς πατὴρ ζηφ. καὶ υἱοὶ μαρι-
ſa patris chebron. ꝛ filij chebron: core tha:
σὰ πατρὸς χεβρών. καὶ υἱοὶ χεβρών, κορὲ θα-
phua ꝛ recem ꝛ famma. famma ẋo genuit
φουὰ καὶ ῥωκὲμ καὶ σαμά. σαμὰ δὲ ἐγέννησε
rhaam patrē hierecem. ꝛ recem genuit
γὸν ῥαὰμ πατέρα ἱερεκέμ. καὶ ῥωκὲμ ἐγέννησε γὸν
famai. ꝛ filius ſamai: maon. ꝛ maon pater
σαμαί. καὶ υἱὸς σαμαί, μαών. καὶ μαὼν πατὴρ
bethſur. ꝛ gepha cōcubina chaleb pepit
βηθσούρ. καὶ ἡ γεφὰ παλλακὴ χάλεβ ἔτεκε
horon ꝛ muſe ꝛ gazez. ꝛ horō
γὸν ὡρών καὶ γὸν μουσὴ καὶ γὸν γαζήζ. καὶ ὡρὼν
genuit gazam. ꝛ filij iadi: regma ꝛ
ἐγέννησε γὸν γαζάς. καὶ υἱοὶ ἰαδί, ῥεγμὰ καὶ
iotham ꝛ giſon ꝛ phale ꝛ gepha ꝛ ſaaph.
ἰωδὰμ καὶ γεισὼν καὶ φαλὲ καὶ γεφὰ καὶ σαάφ.
ꝛ cōcubina chaleb maacha genuit ſa-
καὶ ἡ παλλακὴ χαλὲβ μααχὰ ἐγέννησε γὸν σα
bab ꝛ tharama: ꝛ genuit ſaaph
βὲβ καὶ γὸν θαραμά, καὶ ἐγέννησε γὸν σαὰφ
patrem medmena. ꝛ ſue patrē mach
πατέρα μεδμηνά, καὶ γὸν σουὲ πατέρα μαχ-
Joſue. bana ꝛ patrē gabbaa: ꝛ filia ca
15.d. βανὰ καὶ πατέρα γαββαά, καὶ θυγάτηρ τῷ κα-
Judi. leb ora. hi erant filij chaleb filij or pri-
1.c. λὲβ ἡ ὀξά. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ χαλὲβ υἱοὶ ὢρ πρω-
G mogenitꝰ ephratha: ſobal pater cariathiarim: ſa-
τοτόκου ἐφραθά, σωβὰλ πατὴρ καριαθιαρείμ, σα
maa pater bethleem: areph pater bethgeddor.
μαὰ πατὴρ βηθλεέμ, ἀρὴφ πατὴρ βηθγεδδώρ.
ꝛ fuerunt filij ſoba pri cariathiarim:
καὶ ἐγένοντο υἱοὶ τῷ σωβὰ πατρὶ καριαθιαρείμ,
q̄ videt ꝛ dimidiū ꝛ requietionū ꝛ cognatiōes ꝛ
ἁρεὰ καὶ ὡσὺ καὶ ἀμανὴθ καὶ ὑμασφαεὶ καὶ
cariathariō ethri ꝛ aphphuthi ꝛ ſamathi ꝛ
καριαθαρεὶς ὁ ἐθρὶ καὶ ἀφφουθὶ καὶ ὁ σαμαθὶ καὶ
maſerei.
ὁ μασερεί.

יוֹנָתָן פָּלֶת וְזִזָא אֵלֶּה הָיוּ בְנֵי
יְרַחְמְאֵל וְלֹא הָיָה לְשֵׁשָׁן בָּנִים
כִּי אִם בָּנוֹת וּלְשֵׁשָׁן עֶבֶד מִצְרִי
וּשְׁמוֹ יַרְחָע וַיִּתֵּן שֵׁשָׁן אֶת בַּתּוֹ
לְיַרְחָע עַבְדּוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת
עַתַּי וְעַתַּי הוֹלִיד אֶת נָתָן וְנָתָן
הוֹלִיד אֶת זָבָד וְזָבָד הוֹלִיד אֶת
אֶפְלָל וְאֶפְלָל הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד
וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יֵהוּא וְיֵהוּא הוֹלִיד
אֶת עֲזַרְיָה וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת חֶלֶץ
וְחֶלֶץ הוֹלִיד אֶת אֶלְעָשָׂה וְאֶלְעָשָׂה
הוֹלִיד אֶת סִסְמַי וְסִסְמַי הוֹלִיד אֶת
שַׁלּוּם וְשַׁלּוּם הוֹלִיד אֶת יְקַמְיָה
וְיָקַמְיָה הוֹלִיד אֶת אֶלִישָׁמַע וּבְנֵי
כָלֵב אָחִי יְרַחְמְאֵל מִישָׁע בְּכֹרוֹ
הוּא אֲבִי זִיף וּבְנֵי מָרֵשָׁה אֲבִי חֶבְרוֹן
וּבְנֵי חֶבְרוֹן קֹרַח וְתַפֻּחַ וְרֶקֶם
וְשָׁמַע וְשָׁמַע הוֹלִיד אֶת רַחַם
אֲבִי יָרְקְעָם וְרֶקֶם הוֹלִיד אֶת
שַׁמַּי וּבֶן שַׁמַּי מָעוֹן וּמָעוֹן אֲבִי
בֵּית צוּר וְעֵיפָה פִּלֶגֶשׁ כָּלֵב
יָלְדָה אֶת חָרָן וְאֶת מוֹצָא וְאֶת
נֹחַ גֶּזֶז וְחָרָן הוֹלִיד אֶת גָּזֵז וּבְנֵי יָהְדַּי
רֹנָם וְיוֹתָם וְנִישָׁן וְפֶלֶט וְעֵיפָה
וְשַׁעַף פִּלֶגֶשׁ כָּלֵב יָלְדָה
שָׁבֶר וְאֶת תִּרְחָנָה וְתָלַד שַׁעַף
אֲבִי מַדְמַנָּה אֶת שְׁוָא אֲבִי
מַכְבֵּנָה וַאֲבִי גִבְעָא וּבַת
כָּלֵב עַכְסָה אֵלֶּה הָיוּ בְנֵי
כָלֵב בֶּן חוּר בְּכוֹר אֶפְרָתָה שׁוֹבָל
אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים שַׁלְמָא
אֲבִי בֵּית לֶחֶם חָרֵף אֲבִי בֵּית
גָּדֵר וַיִּהְיוּ בְנֵים לְשׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת
יְעָרִים הָרֹאֶה חֲצִי הַמְּנֻחוֹת
וּמִשְׁפְּחוֹת קִרְיַת יְעָרִים הַיִּתְרִי
וְהַפּוּתִי וְהַשֻּׁמָתִי וְהַמִּשְׁרָעִי

יוֹנָתָן פָּלֶת וְזִזָא אֵלֶּה הָיוּ בְנֵי
יְרַחְמְאֵל וְלֹא הָיָה לְשֵׁשָׁן בָּנִים
כִּי אִם בָּנוֹת וּלְשֵׁשָׁן עֶבֶד מִצְרִי
וּשְׁמוֹ יַרְחָע וַיִּתֵּן שֵׁשָׁן אֶת בַּתּוֹ
לְיַרְחָע עַבְדּוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת
עַתַּי וְעַתַּי הוֹלִיד אֶת נָתָן וְנָתָן
הוֹלִיד אֶת זָבָד וְזָבָד הוֹלִיד אֶת
אֶפְלָל וְאֶפְלָל הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד
וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יֵהוּא וְיֵהוּא הוֹלִיד
אֶת עֲזַרְיָה וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת חֶלֶץ
וְחֶלֶץ הוֹלִיד אֶת אֶלְעָשָׂה וְאֶלְעָשָׂה
הוֹלִיד אֶת סִסְמַי וְסִסְמַי הוֹלִיד אֶת
שַׁלּוּם וְשַׁלּוּם הוֹלִיד אֶת יְקַמְיָה
וְיָקַמְיָה הוֹלִיד אֶת אֶלִישָׁמַע וּבְנֵי
כָלֵב אָחִי יְרַחְמְאֵל מִישָׁע בְּכֹרוֹ
הוּא אֲבִי זִיף וּבְנֵי מָרֵשָׁה אֲבִי חֶבְרוֹן
וּבְנֵי חֶבְרוֹן קֹרַח וְתַפֻּחַ וְרֶקֶם
וְשָׁמַע וְשָׁמַע הוֹלִיד אֶת רַחַם
אֲבִי יָרְקְעָם וְרֶקֶם הוֹלִיד אֶת
שַׁמַּי וּבֶן שַׁמַּי מָעוֹן וּמָעוֹן אֲבִי
בֵּית צוּר וְעֵיפָה פִּלֶגֶשׁ כָּלֵב
יָלְדָה אֶת חָרָן וְאֶת מוֹצָא וְאֶת
נֹחַ גֶּזֶז וְחָרָן הוֹלִיד אֶת גָּזֵז וּבְנֵי יָהְדַּי
רֹנָם וְיוֹתָם וְנִישָׁן וְפֶלֶט וְעֵיפָה
וְשַׁעַף פִּלֶגֶשׁ כָּלֵב יָלַד
שָׁבֶר וְאֶת תִּרְחָנָה וְתָלַד שַׁעַף
אֲבִי מַדְמַנָּה אֶת שְׁוָא אֲבִי
מַכְבֵּנָה וַאֲבִי גִבְעָא וּבַת
כָּלֵב עַכְסָה אֵלֶּה הָיוּ בְנֵי
כָלֵב בֶּן חוּר בְּכוֹר אֶפְרָתָה שׁוֹבָל
אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים שַׁלְמָא
אֲבִי בֵּית לֶחֶם חָרֵף אֲבִי בֵּית
גָּדֵר וַיִּהְיוּ בְנִים לְשׁוֹבָל אֲבִי קִרְיַת
יְעָרִים הָרֹאֶה חֲצִי הַמְּנֻחוֹת
וּמִשְׁפְּחוֹת קִרְיַת יְעָרִים הַיִּתְרִי
וְהַפּוּתִי וְהַשֻּׁמָתִי וְהַמִּשְׁרָעִי

onathan genuit phalech & ziza. Iſti fuerūt filii ieramehel. Sefan aūt non habuit filios: ſed filias & ſeruum egyptium nomine ieraa. Deditq; ei filiam ſuam uxorem: que pepit ei ethei. Ethei autem genuit nathan: & nathan genuit zabad. zabad quoq; genuit ophal & ophal genuit obed: obed genuit ieu. ieu genuit azariam: azarias genuit helles: & helles genuit heleſa: heleſa genuit zizomoi: zizomoi genuit ſellū: ſellum genuit thamiā: ithamia aūt genuit eliſama: filii autem caleph fris ieramehel: meſa primogenitus eius ipſe eſt pater ziph filii mareſa patris hebron: Porro filii hebrō chore & taphua & recem & famma. Sāma aūt genuit raam patrē hierchaā: & recē genuit femei: filius femei maon: & maon pater bethſur. Epha autem concubina caleph peperit aran & muſa & gezez. Porro aran genuit gezez: filii iahaddai: regom & ioathā & geſan phalech & epha & ſaaph. Cōcubina caleph maacha peperit ſaber & tharana. Genuit autem ſaaph pater madmena: ſue patrem machbena & patrē gabaa: filia vero caleb fuit achſa. Hi erant filii caleph filii vr primogeniti ephratha: ſobal pater cariathiarim: ſalma pater bethleem: ariph pater bethgader. Fuerūt aūt filii ſobal patris cariathiarim qui videbat dimidium requietionum: & de cognatione cariathiarim iethrei & aputhei & ſemathei & maſerei.

onathan genuit phalech & ziza. Iſti fuerūt filii ieramehel. Sefan aūt non habuit filios: ſed filias & ſeruum egyptium nomine ieraa. Deditq; ei filiam ſuam uxorem: que pepit ei ethei. Ethei autem genuit nathan: & nathan genuit zabad. zabad quoq; genuit ophal & ophal genuit obed: obed genuit ieu. ieu genuit azariam: azarias genuit helles: & helles genuit heleſa: heleſa genuit zizomoi: zizomoi genuit ſellū: ſellum genuit thamiā: ithamia aūt genuit eliſama: filii autem caleph fris ieramehel: meſa primogenitus eius ipſe eſt pater ziph filii mareſa patris hebron: Porro filii hebrō chore & taphua & recem & famma. Sāma aūt genuit raam patrē hierchaā: & recē genuit femei: filius femei maon: & maon pater bethſur. Epha autem concubina caleph peperit aran & muſa & gezez. Porro aran genuit gezez: filii iahaddai: regom & ioathā & geſan phalech & epha & ſaaph. Cōcubina caleph maacha peperit ſaber & tharana. Genuit autem ſaaph pater madmena: ſue patrem machbena & patrē gabaa: filia vero caleb fuit achſa. Hi erant filii caleph filii vr primogeniti ephratha: ſobal pater cariathiarim: ſalma pater bethleem: ariph pater bethgader. Fuerūt aūt filii ſobal patris cariathiarim qui videbat dimidium requietionum: & de cognatione cariathiarim iethrei & aputhei & ſemathei & maſerei.

מֵאֵלֶּה יָצְאוּ הַפֶּרֶצִתִי וְהָאָשְׁתָּאֹלִי׃
בְּנֵי שַׁלְמָא בֵּית לֶחֶם וּנְטוֹפָתִי
עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וַחֲצִי הַמָּנַחְתִּי
הַצָּרְעִי וּמִשְׁפְּחוֹת סוֹפְרִים יוֹשְׁבֵי
יַעְבֵּץ תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים שׁוּכָתִים
הֵמָּה הַקֵּינִים הַבָּאִים מֵחֲמַת אֲבִי
בֵּית רֵכָב׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי
דָּוִיד אֲשֶׁר נוֹלַד לוֹ בְּחֶבְרוֹן הַבְּכוֹר
אַמְנֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית שֵׁנִי
דָּנִיאֵל לַאֲבִיגַיִל הַכַּרְמְלִית׃
הַשְּׁלִישִׁי לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת
תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר הָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶּן
חַגִּית׃ הַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה לַאֲבִיטָל
הַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעָגְלָה אִשְׁתּוֹ׃
שִׁשָּׁה נוֹלַד לוֹ בְּחֶבְרוֹן וַיִּמְלֹךְ שָׁם
שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִַם׃ וְאֵלֶּה נוֹלְדוּ לוֹ
בִּירוּשָׁלִַם שִׁמְעָא וְשׁוֹבָב וְנָתָן
וּשְׁלֹמֹה אַרְבָּעָה לְבַת שׁוּעַ בַּת
עַמִּיאֵל׃ וְיִבְחָר וֶאֱלִישָׁמָע וֶאֱלִיפָלֶט׃
וְנֹגַהּ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וֶאֱלְיָדָע
וֶאֱלִיפֶלֶט תִּשְׁעָה׃ כָּל בְּנֵי דָוִיד
מִלְּבַד בְּנֵי פִילַגְשִׁים וְתָמָר
אֲחוֹתָם׃ וּבֶן שְׁלֹמֹה רְחַבְעָם אֲבִיָּה
בְּנוֹ אָסָא בְּנוֹ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ׃
יוֹרָם בְּנוֹ אֲחַזְיָהוּ בְּנוֹ יוֹאָשׁ
בְּנוֹ׃ אֲמַצְיָהוּ בְּנוֹ עֲזַרְיָה בְּנוֹ יוֹתָם
בְּנוֹ׃ אָחָז בְּנוֹ חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ מְנַשֶּׁה בְּנוֹ׃
אָמוֹן בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ׃ וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ
הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים
הַשְּׁלִישִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי
שַׁלּוּם׃ וּבְנֵי יְהוֹיָקִים יְכָנְיָה בְּנוֹ
צִדְקִיָּהוּ בְּנוֹ׃ וּבְנֵי יְכָנְיָה אֲסִר
שְׁאַלְתִּיאֵל בְּנוֹ׃ וּמַלְכִּירָם וּפְדָיָה
וְשֶׁנְאַצַּר יְקַמְיָה הוֹשָׁמַע וּנְדַבְיָה׃

Cap̄.iiij.

'Ex his egressi sunt 'sa-
raite & esthaholite: ooo
filii salma 'bethleem & netophati ooooooooooo
'corone domus ioab & dimidium requietionis
saraí. 'Cognatiões quo
que scribarum 'habitatiũ
in iabes canẽtes atq;
resonãtes & in taberna
culis cõmorãtes. Hi sũt
'cinei q venerũt de calo
re prīs dom 'rechab. ;.
Quid vero hos ha-
buit filios q'ei 'nati
sunt in hebrō. Priogēi-
tũ amnon: ex achinoe
iezrahelitide: secũdũ
daniel de abigaíl car-
melitide: ooooooooooo
tertiũ absalō filium
maacha filie ooooooooo
tholomei regis ieſſur:
quartum adoniã filiũ
agith: quintũ saphati-
am ex abithal: ooooooo
sextũ iethrahã de egla
vxore sua. ooooooooo
Sex ergo nati sunt ei
in hebron. vbi regna-
uit septem annis & sex
mensibus. ooooooooooo
Triginta aũt & tribus
annis regnauit in ieru-
salē. Porro in ieruſalem
nati sunt ei filii ooooooo
simmaa & sobab & na-
than ooooooooooooooo
& salomō quattuor de
bersabee filia oooooooo
amihel. Iebaar quoq;
& helisua & eliphaleth
& noge & napheg & ia
phie: necnō eliſama & e
liade & eliphaleg noue
Oēs hi filii dauid abſq;
q filiis cõcubinarũ: ha
bueruntq; sororem tha
mar. Filius aũt salomōis
roboā cui abia filius
genuit asa. De hoc quo
q; natus est iosaphat pr
iorā: q iorā genuit ozi
am: ex quo ortus ē ioas:
& huius amasias filius
genuit azariã. Porro a-
zarie filii ioathã, perea
uit achaz patrẽ ezechie
de quo natꝰ é manasses:
sed & manasses genuit
ammō patrẽ iosie. Fi-
lii aũt iosie fuerunt pri-
mogenitus iohannã: se
cundus ioachim: terti
sedechias: quartus sel
lũ. De ioachim natus est
ieconias & sedechias.
Filii ieconie fuerunt: a
sir: salathiel: melchirã:
phadaia: ooooooooooo
senneser & iecemía: sa
ma & nadabia: oooooooo

ex his egressi sũt saraathi τ esthaoli. τ filij sal
ἐκ τούτων ἐξῆλθον ὁ σαραασὶ καὶ ὁ ἐσθαολί. καὶ υἱοὶ σαλ
ma: bethleem τ netophathi ataroth τ bethioab τ
μά, βηθλεὲμ καὶ νετωφαθεὶ ἀταρὼθ καὶ βηθιωὰβ καὶ
manathi τ sarai. τ ppñ sopherim ha
ὁ μαναθὶ καὶ ὁ σαραΐ. καὶ δῆμοι σωφηρείμ τῶν κα
bitantium iabis: tharathin samathin suchathim.
τοικούντων ἰαβίς, θαραθεὶν σαμαθεὶν σουχαθείμ.
hi cenei q venerũt ex hemath patris dom
οὗτοι οἱ κιναῖοι, οἱ ἐλθόντες ἐξ αἱμὰθ πατρὸς οἴκου
rechab.
ῥηχάβ.

Ca.;.

Hi fuerũt filij dauid: q nati sunt ei
Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ δαυίδ, οἱ ἐτέχθησαν αὐ-
in chebron. primogenitus amnon ex achinoam
τῷ ἐν χεβρών· ὁ πρωτότοκος ἀμνὼν τῆς ἀχιναὰμ
iſraelitide. τ secũdus daniel. de abiga
τῆς ἰσραηλίτιδος· καὶ ὁ δεύτερος δανιὴλ τῆς ἀβιγα
el carmelitide. τ tertius abeſſalom fi-
ὴλ τῆς καρμηλίτιδος· καὶ ὁ τρίτος ἀβεσαλὼμ υἱὸ
li maacha filie tholomi regis geſſur. quar
ὸς μααχὰ θυγατρὸς θολομὶ βασιλέως γεσσούρ· ὁ τέ
tus adonias filij aggith. quintus saphatias
ταρτος ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ· ὁ πέμπτος σαφατίας
ex abital: sextus iethraam de egla vxore dauid.
τῆς ἀβιτάλ, ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ τῆς ἐγλὰ γυναικὸς δαυίδ.
sex nati sunt ei in chebron. τ regnauit
ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν χεβρών. καὶ ἐβασίλευσεν
dauid in chebron septẽ ãnis τ mẽſes ex. τ trigi
δαυὶδ ἐν χεβρὼν ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἕξ· καὶ τριά
ta τ trib ãnis regnauit in hieruſalem.
κοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ.
τ isti nati sunt ei in hieruſalem ſamaa τ
καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν ἱερουσαλὴμ σαμαὰ καὶ
ſobab τ nathan τ ſalomon. quattuor de ber
σοβὰβ καὶ ναθὰν καὶ σαλομών. τέσσαρες τῆς βηρ-
ſabee filia amiel: τ iebaar τ eliſama τ
σαβεὰι θυγατρὸς ἀμιήλ, καὶ ἰεβαὰρ καὶ ἐλισαμὰ καὶ
eliphaleth τ noge τ nepheg τ taphie τ eliſama:
ἐλιφαλὲθ καὶ νογὲ καὶ νεφὲγ καὶ ἰαφιὲ καὶ ἐλισαμά,
τ eliada τ eliphalad. nouẽ oẽs ipi fi
καὶ ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλάδ· ἐννέα πάντες οὗτοι υἱ
lij dauid: abſq; filijs cõcubinarũ. τ thamar
οἱ δαυίδ, ἐκτὸς τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν· καὶ θάμαρ
soror eor. τ filij ſalomon roboam filij e-
ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν· καὶ υἱοὶ σολομὼν ῥοβοὰμ υἱὸς αὐ
tus: abia filius eius: asa filius eius: ioſaphat
τοῦ, ἀβία υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσαφὰτ
filius eius: ioram filius eius: ochozias filius eius:
υἱὸς αὐτοῦ, ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ,
ioas filius eius: amaſias filius eius: ozias filius ei:
ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, ὀζίας υἱὸς αὐτ,
iotham filij eius: achaz filius eius: ezechias filij e-
ἰωθὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, ἐζεκίας υἱὸς αὐ
tus: manaſſes filius eius: amon filius eius: ioſi
τοῦ, μαναασσῆς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσί-
as filius eius. τ filij ioſie primogenit ioanan:
ας υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ ἰωσίου πρωτότοκος ἰωαχάν,
ſecũdus ioachim: tertius sedecias: quar
ὁ δεύτερος ἰωακείμ, ὁ τρίτος σεδεκίας, ὁ τέ-
tus ſellum. τ filij ioachim fuerunt iecho
ταρτος σελλούμ. καὶ υἱοὶ ἰωακείμ ἐγένοντο ἰεχο-
nias filij eius: sedecias filius eius. τ filij iecho
νίας υἱὸς αὐτ, σεδεκίας υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ ἰεχο
nie asir salathiel filius eius. τ melchiram
νίου, ἀσεὶρ σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ μελχιράμ
τ phadaia τ sanasar τ iecemia τ hoſa
καὶ φαδαΐα καὶ σανάσαρ καὶ ἰεκεμία καὶ ὡσα
ma τ nadabia.
μὰ καὶ ναδαβία.

ר ſilij phadaia: zorobabel ר ſemei. ר ſilij zo
χὰν υἱοὶ φαδαΐα, ζοροβαβὲλ καὶ σεμεΐ· καὶ υἱοὶ ζο
rababel: moſollam ר ananias ר ſolomith ſo=
ροβαβέλ, μοσολλὰμ καὶ ἀνανίας καὶ σαλωμὶθ ἀδ=ελ
phi eorū: ר aſaba ר ool ר barachia ר aſa
φὶ αὐτῶν, καὶ ἀσαβὰ καὶ ὀὸλ καὶ βαραχία καὶ ἀσα
dia ר ioſabeſed quinq;. ר filij ananie: pha
δία καὶ ἰωσαβισεὲδ πέντε· καὶ υἱοὶ ἀναγίου, φα=
laſias: ר teſee filius eius: raphaia filius eius:
λαΐας, καὶ ἰεσεαὶ υἱὸς αὐτοῦ, ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ,
arnon filius eius: obdias filius eius: ſechenias fili⁹
ἀρνὼν υἱὸς αὐτοῦ, ὀβδίας υἱὸς αὐτοῦ, σεχενίας υἱὸς
eius. ר filij ſechenie ſamaia. ר filij ſamaia:
αὐτοῦ, καὶ υἱοὶ σεχενίου σαμαΐα· καὶ υἱοὶ σαμαΐα,
atus ר gegaal ר beria ר nearia ר ſaphat
ἄτους καὶ γεγααὰλ καὶ βερία καὶ νααρία καὶ σαφὰτ
ſex filij. ר filij nearie: elionai ר ezechias ר azi
ἓξ υἱοί· καὶ υἱοὶ νααρίου, ἐλιωναΐ καὶ ἐζεκίας καὶ ἀζὶ=
ſcam tres. ר filij elionai: odia ר elia
σκὰμ τρεῖς· καὶ υἱοὶ ἐλ ωναΐ, ὠδ΄ία καὶ ἐλια=
ſib ר phalia ר anan ר ionan ר dalea
σεὶβ καὶ φαλία καὶ ἀνοὺν καὶ ἰωνὰν καὶ δαλεὰ
et ananias ſeptem.
καὶ ἀναγίας ἑπτά. Ca.4.

A Gen. 38.g. HFilij iuda: phares eſrom charmi oz ſobal.
Υἱοὶ ἰούδα, φαρὲς ἑσρὼμ χαρμὶ ὼρ σοβάλ.
et reia filius ſobal genuit iaoth: et iaoth ge
καὶ ῥηὶα υἱὸς σοβὰλ ἐγέννησε τὸν ἰαώθ, καὶ ἰαὼθ ἐγέννη
nuit achimai et laad. he gñationes fa
σε τὸν ἀχιμαΐ καὶ τὸν λααδ. οὗτοι δὲ ἦσαν τοῦ σα
rathi. et iſti patres etham iezrel ceſama te
ραθί. καὶ οὗτοι πατέρες ἰτὰμ ἰεζρὲλ κεσαμὰ ἰε
debas. et nomẽ ſororis eorũ aſelapho=
δεβάς. καὶ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν ἀσελαφω
ni. et phanuel pater geddor et ezer pater ve=
νί. καὶ φανουὴλ πατὴρ γεδδὼρ καὶ ἔζερ πατὴρ οὐ
ſa. iſti filij oz primogeniti ephratha patris be
σά. οὗτοι υἱοὶ ὦρ πρωτοτόκου ἐφραθὰ πατρὸς βε
thleem. et aſſur patri thecoe erãt vxores
θλεέμ. καὶ τῷ ἀσσοὼρ πατρὶ θεκωὲ ἦσαν γυναῖκες
duę: elaa et noera. et peperit et noera
δύο, ἔλαα καὶ νοερά. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ νοερὰ τὸν
ozam et apher et themani et aeſſtha=
ὀζὰμ καὶ τὸν ἀφὲρ καὶ τὸν θεμανεῖ καὶ τὸν ἀεσθα=
ri. oēs iſti filij noera. et filij elea: ſareth
ρεί· πάντες οὗτοι υἱοὶ νοερά. καὶ υἱοὶ ἐλεά, σαρὲθ
et ſoar ר ethnan. et cos genuit anob et
B καὶ σωὰρ καὶ ἐθνάν. καὶ κῶς ἐγέννησε τὸν ἀνὼβ καὶ τὸν
ſabeba. he gñationes fratris rechal filij
σαβηβά· αὗται αἱ πατριαὶ ἀδελφοῦ ῥηχὰλ υἱοῦ
harim: et fuit iabes inclytus ſupra fra
ἀρίμ, καὶ ἐγένετο ἰαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελ
tres ſuos. et vocauit mater eius no=
φοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸ ὄνο=
men illius iabes dicens: qz peperi in do
μα αὐτοῦ ἰαβὴς λέγουσα, ὅτι ἔτεκον ἐν δια=
lore. et inuocauit iabes deū iſ
λύπῃ. καὶ ἐπεκαλέσατο ἰαβὴς τὸν θεὸν ἰσ=
rael dicens: ſi bñdicẽs bñdixeris mihi et dila=
ραὴλ λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με καὶ πλη
taueris terios meos: et manus tua fuerit mecum:
θύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ ἡ χεὶρ σου ἢ μετ΄ἐμοῦ,
et feceris cognitionẽ vt nõ opprimat me. et
καὶ ποιήσῃς γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. καὶ
adduxit deus omnia ꝯſq; precat⁹ eſt.
ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πάντα ὅσα ἠτήσατο. ꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯ

וְכָלוּב אֲבִי שׁוּחָה הוֹלִיד אֶת מְחִיר יָלַד
הוּא אֲבִי אֶשְׁתּוֹן׃ וְאֶשְׁתּוֹן
הוֹלִיד אֶת בֵּית רָפָא וְאֶת פַּסֵּחַ
וְאֶת תְּחִנָּה אֲבִי עִיר נָחָשׁ אֵלֶּה חֵנֵן
אַנְשֵׁי רֵכָה׃ וּבְנֵי קְנַז עָתְנִיאֵל
וּשְׂרָיָה וּבְנֵי עָתְנִיאֵל חַתַּת׃
וּמְעוֹנָתַי הוֹלִיד אֶת עָפְרָה
וּשְׂרָיָה הוֹלִיד אֶת יוֹאָב אֲבִי גֵּיא
חֲרָשִׁים כִּי חָרָשִׁים הָיוּ וּבְנֵי הָיָה
כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה עִירוּ אֵלָה וְנַעַם
וּבְנֵי אֵלָה וְקָנַז וּבְנֵי יְהַלְלְאֵל
זִיף וְזִיפָא תִּרְיָא וַאֲשַׂרְאֵלוּ וּבְנֵי
עֶזְרָא יֶתֶר וּמֶרֶד וְעֵפֶר וְיָלוֹן
וַתֵּהַר אֶת מִרְיָם וְאֶת שַׁמַּי וְאֶת הָרָה
יִשְׁבַּח אֲבִי אֶשְׁתְּמֹעַ וְאִשְׁתּוֹ אִישׁ
הַיְהוּדִיָּה יָלְדָה אֶת יֶרֶד אֲבִי יָרֵד
גְּדוֹר וְאֶת חֶבֶר אֲבִי שׂוֹכוֹ וְאֶת
יְקוּתִיאֵל אֲבִי זָנוֹחַ וְאֵלֶּה בְּנֵי
בִּתְיָה בַּת פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח מֶרֶד׃
וּבְנֵי אֵשֶׁת הוּדִיָּה אֲחוֹת נַחַם אֲבִי
קְעִילָה הַנַּרְמִי וְאֶשְׁתְּמֹעַ הַמַּעֲכָתִי
וּבְנֵי שִׁימוֹן אַמְנוֹן וְרִנָּה בֶּן חָנָן
וְתִילוֹן וּבְנֵי יִשְׁעִי זוֹחֵת וּבֶן
זוֹחֵת׃ בְּנֵי שִׁלָה בֶּן יְהוּדָה עֵר
אֲבִי לֵכָה וְלַעְדָה אֲבִי מָרֵשָׁה
וּמִשְׁפְּחוֹת בֵּית עֲבֹדַת הַבֻּץ שְׁפָחֲפוּץ
לְבֵית אַשְׁבֵּעַ׃ וְיוֹקִים וְאַנְשֵׁי שׁוֹבָב
כֹזְבָא וְיוֹאָשׁ וְשָׂרָף אֲשֶׁר בָּעֲלוּ יָאָשׁ
לְמוֹאָב וְיָשֻׁבִי לָחֶם וְהַדְּבָרִים
עַתִּיקִים׃ הֵמָּה הַיּוֹצְרִים וְיֹשְׁבֵי עָתָק יָצַר
נְטָעִים וּגְדֵרָה עִם הַמֶּלֶךְ בִּמְלַאכְתּוֹ לָאֲדֹנָי
יָשְׁבוּ שָׁם׃ בְּנֵי שִׁמְעוֹן נְמוּאֵל
וְיָמִין יָרִיב זֶרַח שָׁאוּל׃ שַׁלֻּם בְּנוֹ
מִבְשָׂם בְּנוֹ מִשְׁמָע בְּנוֹ׃ וּבְנֵי מִשְׁמָע
חַמּוּאֵל בְּנוֹ זַכּוּר בְּנוֹ שִׁמְעִי בְּנוֹ
וְלִשְׁמְעִי בָּנִים שִׁשָּׁה עָשָׂר וּבָנוֹת בָּנָה

Caleph aūt pater Sua genuit machir: quī fuit pater eſthon. Porro eſthon genuit bethrapha & phesse & tehinna patrē vrbis naas: hi ſunt viri recha. Filii aūt cenez: othoniel & ſaraia. Porro filii othoniel athat & maonathi. Maonathi genuit ophra. Saraias autem genuit ioab patrem vallis artificū. Ibi quippe artifices erant. Filii vero caleph filii iephōe hir & bela & nahem. Filii quoq; bela: cenez Filii quoq; ialel: zelziph: & zypha thiria & aſrahel. Et filii ezra iether & merech & epher & iahalon. Genuitq; mariā & ſaimai & eſthamo. iesba patrem eſthamo. Vxor quoq; eius iudaia peperit iareth patrem gedor & heber patrē focho & ichutiel patrē zanoa. Hi autem filii bethie filie pharaonis quam accepit mered: & filii vxoris odaie ſororis naham patris ceila charmi & eſthamo qui fuit de maachati. Filii quoq; tymon: amnon & rimma. Filius anan ethilon: & filii ieſi: zoeth & benzoeth. Filii ſela filii iude: her pater lecha & laada pater mareſa & cognationes domꝰ opantium byſſum in domo iuramēti. & qſtare fecit ſolem: viriq; medacii & ſecurus & incendens qui principes fuerūt in moab: & q̄reuerſe ſūt in lehē. Hec āt verba vetera. Hi ſūt figuli habitantes in plātationibus & in ſepibus apud regē iopib eius cōmoratiq; ſūt ibi. Filii ſymeon: namuel & iamin: iarbi: zara: ſaul. Sellum filius eius mabſā filius eius. masma filius eius. Filii masma: amuhel filius eius: zachur filius eius. ſemmei filius eius. Filii ſemmei ſedecim: & filie

τ chaleb frater ſua genuit machir: ἡ καὶ χαλὲβ ὁ ἀδελφὸς σοῦα ἐφύτευσε τὸν μαχίρ, οὗ ſte pater eſſathon. τ eſſathon genuit be τος πατὴρ ἐσαθών. καὶ ἐσαθὼν ἐφύτευσε τὸν βηθ thzapha τ phaſſe τ theemna pfem ernaas. θραφὰ καὶ τὸν φασσὲ καὶ τὸν θεεννὰ πατέρα ἠρναάς. iſti viri recha. τ filij cenz: gothoniel τ ſa οὗτοι ἄνδρες ῥηχά. καὶ υἱοὶ κενέζ, γοθονιὴλ καὶ σα raia. τ filij gothoniel: atheth τ maonathi. τ mao ραία. καὶ υἱοὶ γοθονιήλ, ἀθὲθ καὶ μαωναθί. καὶ μαω nathi genuit ephra. τ ſarai genuit toab ναθεὶ ἐφύτευσε τὸν ἐφρά. καὶ σαραὶ ἐφύτευσε τὸν ἰωὰβ patrem vallis artificū: quī fabri lignarij erāt. τ filij cha πατέρα γηχαρασίμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν. καὶ υἱοὶ χα leb filij iephonne: iru ela τ noem. τ filij ela: λὲβ υἱοῦ ἰεφογνὲ, ἰροὺ ἠλὰ καὶ νοέμ. καὶ υἱοὶ ἠλᾶ, cenez. τ filij aleleel: ziph τ zipha τ thiria τ aſe κενεζ. καὶ υἱοὶ ἀλελεὴλ, ζὶφ καὶ ζιφὲ καὶ θιριὰ καὶ ἀσε rel. τ filij teſraa: iether τ marad τ epher τ ρηλ. καὶ υἱοὶ ἰεσραά, ἰεθὲρ καὶ μαρὰδ καὶ ἐφὲρ καὶ ialon. τ iether genuit marſas τ ſamai τ ἰαλών. καὶ ἰεθὲρ ἐφύτευσε τὴν μαριὲμ καὶ σαμαὶ καὶ ieſba patrem eſthemo. τ vxor eius iudia ἰεσβὲ πατέρα ἐσθεμώ. καὶ γυνὴ αὐτοῦ ἰουδία peperit ei iared patrē geddor: τ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἰάρεδ πατέρα γεδδώρ, καὶ τὸν aber patrē ſocho: τ iechutiel patrem ἄβερ πατέρα σωχώ, καὶ τὸν ἰεχουτιὴλ πατέρα zonoe. τ iſti filij phathiuia filie pharaōis: ζανωέ. καὶ οὗτοι υἱοὶ φαθθουία θυγατρὸς φαραώ, quā accepit marod. τ filij vroris odia frātis quὰ ἔλαβε μαρώδ. καὶ υἱοὶ γυναικὸς ὠδία ἀδελφοῦ naum patris ceila: garmi τ eſthama τ ma ναοὺμ πατρὸς κεειλά, ὁ γαρμὶ καὶ ἐσθαμὰ καὶ ὁ μα cathi. τ filij ſymon: amnon τ rena filius amnan καθί. καὶ υἱοὶ συμεών, ἀμνὼν καὶ ῥενὰ υἱὸς ἄνναν τ thilon. τ filij teſi: zochath filij zochath: filij ſelo. καὶ θιλών. καὶ υἱοὶ ἰεσί, ζωχὰθ υἱοὶ ζωχάθ, υἱοὶ σηλώ. filij iuda her pater lecha. τ laada pater ma υἱοὺ ἰουδὰ ὴρ πατὴρ λαιχά. καὶ λααδὰ πατὴρ μα reſa. τ cognatiões vom opātis lini domui aſeba. ρησά. καὶ δῆμοι οἴκου ὠβηθ ἀβοῦς τῷ οἴκῳ ἀσεβά. τ ioachim viri chozeba τ ioas τ ſaraph. καὶ ἰωακεὶμ ἄνδρες χοζηβὰ καὶ ἰωὰς καὶ σαρὲφ. qui dominati ſunt in ppło moab. τ reuerſi οἱ ἐξουσιάσαντες ἐν τῷ λαῷ μωάβ. καὶ ἀπε ſunt in lecm. at verba vetera ſunt. hi στρε-ψαν εἰς λεέμ. οἱ δὲ λόγοι παλαιοί εἰσιν. οὗ figuli habitātes i plātatiōib τ ſe τοι οἱ κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν φυτείμ καὶ γα pibus cū rege in opibus eius δειρὰ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ cōfortati ſūt τ hitauerūt ibi. filij ſymeon: namuel ἐνίσχυσαν καὶ ὤκησαν ἐκεῖ. υἱοὶ συμεών, ναμουὴλ τ iamin iarib zara ſaul. ſelem filij eius: καὶ ἰαμεὶν ἰαρεὶβ ζαρὰ σαοὺλ. σελὴμ υἱὸς αὐτοῦ, mabſam filius eius: maſma filius eius. τ filij μαβσὰμ υἱὸς αὐτοῦ, μασμὰ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ maſma: amuel filius eius: zachur filij eius: μασμά, ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ, ζακχοὺρ υἱὸς αὐτοῦ, ſemei filius eius. τ ſemei filij ſedecim: σεμεὶ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῷ σεμεὶ υἱοὶ ἑξκαίδεκα, τ file

καὶ θυγατέρες

C

D

B

ſex. τ fratribus eius nō fuerūt filij multi.
ἓξ. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί.
τ vniuerſe cognatiões eox nō multiplicate ſūt ſic filiox
καὶ πάντες οἱ δῆμοι αὐτῶν οὐκ ἐπληθυναν ὡς υἱῶν
iuda. τ habitauerūt in berſabee τ mola
Ἰούδα. καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ καὶ μολα=
da τ aſerſual τ in balaa τ in aſom τ in
δὰ καὶ ἀσερσουὰλ καὶ ἐν Βαλαὰ καὶ ἐν ἀσὸμ καὶ ἐν
tholath: τ in bathuel τ in arama τ in ſeceleg
θολάθ, καὶ ἐν Βαθουὴλ καὶ ἐν ἀραμὰ καὶ ἐν σεκελὰγ
τ in bethmarchaboth: τ i eſerſuſim τ in beth
καὶ ἐν Βεθμαρχαβώθ, καὶ ἐν Ἐσερσουσὶμ καὶ ἐν Βεθ=
bari τ in ſarim. he ciuitates eox vſq; ad
βαρεὶ καὶ ἐν σαρείμ. αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν ἕως
regem dauid. τ ſuburbia earū: etam
τοῦ βασιλέως Δαυίδ. καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, ἐτὰμ
τ ain τ remmō ethecen τ aſan ciuitates quinq;
καὶ Αἶν καὶ Ῥεμμὼν Ἐθεκὲν καὶ Ἀσὰν πόλεις πέντε.
τ vniuerſi viculi earū in circuitu ciui=
καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ἐν κύκλῳ τῶν πό=
tatum iſtarū vſq; ad balaad. hec habitatio eorum:
λεων τούτων ἕως Βαλααδ· αὕτη ἡ κατοικία αὐτῶν,
τ genealogia eorū ipſis et moſobab et
καὶ ἡ γενεαλογία αὐτῶν αὐτοῖς καὶ μωσαβὰβ καὶ
amalec τ ioſia filius amaſſiu τ ioel τ ei
Ἀμαλὴκ καὶ Ἰωσία υἱὸς Ἀμασίου καὶ Ἰωὴλ καὶ Ἰοὺ
filij ioſabia filij ſarea filij aſiel: τ elionai τ
υἱοὶ Ἰωσαβία υἱοῦ σαρέα υἱοῦ Ἀσιήλ, καὶ Ἐλιωναὶ καὶ
iecoba τ ieſuia: τ aſaia τ adiel τ iſma=
Ἰακοβὰ καὶ Ἰεσουία, καὶ Ἀσαΐα καὶ Ἀδιὴλ καὶ Ἰσμα=
el τ baneas: τ ziza filius ſophi filius ſelon filij
ὴλ καὶ Βαναΐας, καὶ Ζιζὰ υἱὸς Σωφεὶ υἱὸς Σηλὼν υἱοῦ
iedia: filius ſamarie filius ſamaia. iſti q̄ veneſt in
Ἰεδία, υἱὸς Σαμαρεὶ υἱὸς Σαμαΐα. οὗτοι οἱ ἐλθόντες ἐν
nominib⁹ principū in cognatiōib⁹ ſuis τ domib⁹
ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν καὶ οἴκοις
affinitatū ſuarū. τ fuſi ſunt in multitudinē τ pro=
πατριῶν αὐτῶν. καὶ ἐχύθησαν εἰς πλῆθος καὶ ἐξο=
fecti ſunt vt ingrederētur in geraram vſq; ad orientem
ρευθησαν τοῦ ἐλθεῖν εἰς Γεράρα ἕως κατ' ἀνατολάς
vallis: vt quererēt paſcua gregibus ſu
τῆς φάραγγος, τοῦ ζητῆσαι νομὴν τοῖς προβατίοις αὐ
is. τ inuenerūt paſcua pinguia τ bona: τ terra la
τῶν· καὶ εὗρον νομὴν πίονα καὶ ἀγαθήν, καὶ ἡ γῆ εὐ
tiſſima ante eos τ in pace τ quie
ρύχωρος ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχά
ta τ fertilis: q̄ñ ex filijs cham qui
ζουσα καὶ εὐθυνοῦσα, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Χὰμ τῶν
habitabant illic antea. τ venerūt iſti q̄
κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ παρεγένοντο οὗτοι οἱ
deſcripti ſūt in nominib⁹ in diēb⁹ ezechie regis
γεγραμμένοι ἐν ὀνόμασιν ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέ
iuda. τ percuſſerūt tabnacula eorū: τ
ως Ἰούδα. καὶ ἐπάταξαν τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ
mineos qui inuēti fuerāt ibi: τ deleue
τοὺς μιναίους τοὺς εὑρεθέντας ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτι
runt eos vſq; ad diem hanc: τ ha
σαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ κα
bitauerunt pro eis: q̄ñ paſcua gregibus
τῳκίθησαν ἀντ' αὐτῶν, ὅτι νομὴ τοῖς προβατίοις
eox ibi. τ ex iſtis filijs ſymeon abie
αὐτῶν ἐκεῖ. καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπο
runt in mōtē ſeir viri quingenti: τ
ρεύθησαν εἰς τὸ ὄρος Σηεὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ
phaltias τ naarias τ raphęas τ oziel filij
Φαλτίας καὶ Νααρίας καὶ Ῥαφαΐας καὶ Ὀζιὴλ υἱοὶ
eſiue principes eorū. τ percuſſerūt reli
Ἰσουὲ ἄρχοντες αὐτῶν. καὶ ἐπάταξαν τὸ κατά=
quias q̄ ſaluate fuerāt amalec: τ habitauerūt
λειμμα τὸ διασωθὲν τοῦ Ἀμαλήκ, καὶ κατῴκησαν
ibi vſq; ad diem hanc.
ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca.5.

F

G

ſex Frēs āt ei nō habu
erunt filios multos et
vniuerſa cognatio nō
potuit adequare ſūmā
filio; iuda. Habitaue
runt aūt in berſabee: oo
& molada & haſarſual
& in ballaa ooooooooo
& in aſom & in tholad
& in bathuel & in hor=
ma & in ſicelech & in
bethmarchaboth & i a
ſarſaſuſim & in betherai
& in ſaarim. ooooooooo
He ciuitates eorum vſq;
ad regē dauid. ooo
ville quoq; eorū ethan
& aen rēmon & thocē
& aſan ciuitates quinq;
& vniuerſi viculi eorū
per circuitū ciuitatum
iſtarū vſq; ad ooooooo
baal. Hec eſt habitatio
eorū: & ſedium diſtribu
tio Moſobab quoq; &
iemleth & ioſa filius oo
amaſie & iohel: ichu
filius ioſabie filii ooo
ſaraie filii aſihel & elio
enai & iacoba oooooooo
& iſuaia & aſaia & adi
hel & iſimihel ooooooo
& banaia: & ziza quoq;
filius ſephei filii allō:
filii idaia filii ſemri: fi
lii ſamaia. Iſti ſunt ooo
nominati principes oo
oooooooooooooooooooo
in cognationibus ſuis:
& in domo affinitatū ſu
arū multiplicati ſūt ve=
hemēter. Et pfecti ſunt
vt ingrederēturi gador
vſq; ad oriētē vallis: &
vt quererēt paſcua gre=
gibus ſuis. Inuenerunt
q̄ paſcuas & beres & &
valde bōas & et terrā latiſ
ſimā et quietā & fertilē:
in q̄ habitauerant de
ſtirpe ch̄i. Hi ergo ve=
nerūt quos ſupra dſcri
pſim noīatim in diēb⁹
ezechie regis iuda et
peuſſerūt tabernacula
eorū et habitatores q̄ inuē
ti fuerāt ibi & deleuerūt
eos vſq; ad pītē diem:
habitauerūtq; p eis. q̄ñ
berrimas paſcuas ibi=
dē reperunt. De filiis
quoq; ſymeō abierunt
in mōtē ſeyr viri quin
gēti: habentes pncipes
phaltiā et naariā et ra=
phiam et ozihel oooooo
filius ieſi: et peuſſerūt
oooooooooooooo oooo
reliquas q̄ euadere potu
erāt amalechitarū et hi
tauerunt ibi pro eis vſq;
ad diem hanc. ¶

רַבּ	שֵׁשׁ וְלֹא־אֶחָיו אֵין בָּנִים רַבִּים כָּל	
רָבָה	מִשְׁפַּחְתָּם לֹא הָרְבוּ עַד־בְּנֵי	
	יְהוּדָה וַיֵּשְׁבוּ בִּנְאוֹת שָׁבַע	
	וּמוֹלָדָה וַחֲצַר שׁוּעָל וּבִלְהָה	
	וְעֶצֶם וְתוֹלָד וּבְתוּאֵל וְחָרְמָה	
	וְצִיקְלַג וּבֵית מַרְכָּבוֹת וְחַצַר	
	סוּסִים וּבֵית לְבָאוֹת וְשַׁעֲרָיִם	
עִיר	אֵלֶּה עָרֵיהֶם עַד מֶלֶךְ דָּוִיד	
	וְחַצֵּרֵיהֶם עֵיטָם וְעַיִן רִמּוֹן וְתֹכֶן	
	וְעָשָׁן עָרִים חָמֵשׁ וְכָל חַצֵּרֵיהֶם	
סָבַב	אֲשֶׁר סָבִיבוֹת הָעָרִים הָאֵלֶּה עַד	
יָשַׁב יָחַשׁ	בַּעַל זֹאת מוֹשְׁבֹתָם וְהִתְיַחֲשָׁם	
	לָהֶם וּמְשׁוֹבָב וְיִמְלֵךְ וְיוֹשָׁה בֶּן	
	אֲמַצְיָה וְיוֹאֵל וְיֵהוּא בֶּן־יוֹשִׁבְיָה בֶּן	
	שְׂרָיָה בֶּן־עַשִׂיאֵל וְאֶלְיוֹעֵינַי וְיַעֲקֹבָה	
	וִישׁוֹחָיָה וַעֲשָׂיָה וְעַדִּיאֵל וְיִסִּימִאֵל	
	וּבְנָיָה וְזִיזָא בֶּן־שִׁפְעִי בֶּן־אַלּוֹן בֶּן	
	יְדָיָה בֶּן־שִׁמְרִי בֶּן שְׁמַעְיָה אֵלֶּה	
בּוֹא נָשָׂא	הַבָּאִים נְשִׂיאִים	
שִׁפְחָה	בְּמִשְׁפְּחוֹתָם וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶם פָּרְצוּ	
בּוֹא זָרַח	לָרֹב וַיִּלְדוּ לְמַבּוּא גְדֹר עַד	
רַעַ מָצָא	הַנֶּגֶב לְבַקֵּשׁ מִרְעֶה לְצֹאנָם וַיִּמְצְאוּ	
	מִרְעֶה שָׁמֵן וְטוֹב וְהָאָרֶץ רַחַבַת	
שָׁקַט שָׁלַה	יָדַיִם וְשׁוֹקֶטֶת וְשַׁלְוָה כִּי מִן־הֶם	
בָּנָה בּוֹא	הַיֹּשְׁבִים שָׁם לְפָנִים וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה	
כָּתַב יוֹם	הַכְּתוּבִים בְּשֵׁמוֹת בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ	
נָגַה	מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיַּכּוּ אֶת אָהֳלֵיהֶם	
עוֹן	וְאֶת הַמְעוּנִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁמָּה	
	וַיַּחֲרִימֵם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיֵּשְׁבוּ	
	תַחְתָּיהֶם כִּי מִרְעֶה לְצֹאנָם שָׁם	
	וּמֵהֶם מִבְּנֵי שִׁמְעוֹן הָלְכוּ לְהַר	
מֵאָה	שְׂעִיר אֲנָשִׁים חֲמֵשׁ מֵאוֹת	
	וּפְלַטְיָה וּנְעַרְיָה וְרָפָיָה וְעֻזִּיאֵל	
נָגַה	בְּנֵי יִשְׁעִי נְרֵאשָׁם וַיַּכּוּ אֶת	
	שְׁאֲרִית הַפְּלֵטָה לַעֲמָלֵק וַיֵּשְׁבוּ	
	שָׁם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה	

Pritiua.heb.Tex.he. i.Parał.v.

Cap.v.

וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל

כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו
נִתְּנָה בְכֹרָתוֹ לִבְנֵי יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל
וְלֹא לְהִתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה כִּי יְהוּדָה
גָּבַר בְּאֶחָיו וּלְנָגִיד מִמֶּנּוּ וְהַבְּכֹרָה
לִיוֹסֵף בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ
וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי בְּנֵי יוֹאֵל
שְׁמַעְיָה בְנוֹ גוֹג בְּנוֹ שִׁמְעִי בְּנוֹ
מִיכָה בְנוֹ רָאיָה בְנוֹ בַּעַל בְּנוֹ בְּאֵרָה
בְּנוֹ אֲשֶׁר הֶגְלָה תִּלְגַת פִּלְנְאסַר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר הוּא נָשִׂיא לִרְאוּבְנִי וְאֶחָיו
לְמִשְׁפְּחֹתָיו בְּהִתְיַחֵשׂ לְתוֹלְדוֹתָם
הָרֹאשׁ יְעִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וּבֶלַע בֶּן עָזָז
בֶּן שְׁמַע בֶּן יוֹאֵל הוּא יוֹשֵׁב בַּעֲרֹעֵר
וְעַד נְבוֹ וּבַעַל מְעוֹן וְלַמִּזְרָה יָשֵׁב
עַד לְבוֹא מִדְבָּרָה לִמְן הַנָּהָר בָּרַת מִקְנֵיהֶם רַבּוּ
בְּאֶרֶץ גִּלְעָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד
וְשֵׁאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם הַהַגְרִאִים
וַיִּפְּלוּ בְּיָדָם וַיֵּשְׁבוּ בְאָהֳלֵיהֶם עַל
כָּל פְּנֵי מִזְרַח לִגְלָעַד וּבְנֵי גָד לְנָדָם
וַיֵּשְׁבוּ בָאָרֶץ הַבָּשָׁן עַד סַלְכָה
הָרֹאשׁ וְשָׁפָם הַמִּשְׁנֶה וְיַעְנַי וְשָׁפָט
בַּבָּשָׁן וְאַחֵיהֶם לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם
מִיכָאֵל וּמְשֻׁלָּם וְשֶׁבַע וְיוֹרַי וְיַעְכָּן
וְזִעַ וְעֵבֶר שִׁבְעָה אֵלֶּה בְנֵי אֲבִיחָיִל
בֶּן חוּרִי בֶּן יָרוֹחַ בֶּן גִּלְעָד בֶּן מִיכָאֵל
בֶּן יְשִׁישַׁי בֶּן יַעְדּוֹ בֶּן בּוּז אֲחִי בֶן
עַבְדִּיאֵל בֶּן גּוּנִי רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָם
וַיֵּשְׁבוּ בְגִלְעָד בַּבָּשָׁן וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְכָל
מִגְרְשֵׁי שָׁרוֹן עַל תּוֹצָאוֹתָם כֻּלָּם
הִתְיַחְשׁוּ בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה
וּבִימֵי יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
רְאוּבֵן וְגָדִי וַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
מִבְּנֵי חַיִל אַנְשֵׁי שֵׁמֶן
וְרֹמַח וְדֶרְכֵי קֶשֶׁת וְלִמּוּדֵי
מִלְחָמָה אַרְבָּעִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף

Trãsla.B.Vie.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

Hilii quoq; rubẽ primogeniti israel: eoo ipse qppe fuit primogenitus eius: sed cũ violasset torũ patris sui: data sunt primogenita eius filiis ioseph filii israel: & nõ ẽ ille reputatus in primogenitũ. Porro iudas qui erat fortissimus iter frẽs suos: de stirpe eius principes germinati sũt: primogenita ãt reputata sunt ioseph. Filii ergo rubẽ primogeniti israel enoch & phallu: efrõ & charmi. Filii iohel samaia filii eius: gog filius eius: semei filius eius: micha filius eius: raia filius eius: baal filius eius: bara filius eius: quẽ seduxit theglathphalasar rex assyriorũ: ipse princeps ruben. et fratres eius in pplis eius p familias suas in genealogia eorũ. princeps iocl: et zacharias et bala filii azaz filius semei filius ioel: ipse habitauit in aroer et vsq; nabo. et beelmeon et cõtra orientem habitauit vsq; ad itroitũ eremi a flumine euphrate: quia iumenta eorũ multiplicata sunt in terra galaad. et in diebus saul fecerunt bellum cum agarenis. et ceciderũt in manus eius: et habitauerũt in tabernaculis eorũ in omni facie orientis galaad. et filij gad habitauerũt e regione eorũ in terra basan vsq; selcha: et ioel princeps: et saphan secundus: et iosami scriba et saphan in basan et fratres eorũ in domos cognationũ suarũ michael et mosolam et sabee et iozi et oachan et zia et heber septẽ. hi filij abiel filij suri filij tarue filij galaad filij michael filij iesi filij iedo filij buz: filij abdiel filij guni princips in domũ familie sue. habitauerũt in terra galaad et in terra basan et in vicis eius et in oib; suburbanis saron vsq; ad terminos eoꝝ. oẽs numerati sunt in diebꝰ ioathã regis iuda: et in diebus hierobam regis israel. filij ruben et gad et dimidiũ tribus manasse a filijs fortitudinis: oẽs viri tollẽtes scutum et ensem et tẽdẽtes arcũ et eruditi ad prelia quadraginta et quattuor milia

Καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ, ὅτι αὐτὸς πρωτότοκος, ἐν δὲ τῷ βεβηλῶσαι τὴν κρομνὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐδόθη τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ υἱοῖς Ἰωσὴφ υἱοῦ Ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἐνωσελογήθη εἰς πρωτοτόκια ῥουβὴν. ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὰ πρωτοτόκια Ἰωσὴφ. et filij ruben primogeniti israel: enoch et phallu asron et charmi. filij ioel: semei filius eius: gog filius eius: samee filius eius micha filius eius: raia filius eius: baal filius eius: bara filius eius: quẽ seduxit theglaphalasar rex assyriorũ: ipse princeps ruben. et fratres eius in pplis eius p familias suas in genealogia eorũ. princeps iocl: et zacharias et bala filii azaz filius semei filius ioel: ipse habitauit in aroer et vsq; nabo. et beelmeon et cõtra orientem habitauit vsq; ad itroitũ eremi a flumine euphrate: quia iumenta eorũ multiplicata sunt in terra galaad. et in diebus saul fecerunt bellum cum agarenis. et ceciderũt in manus eius: et habitauerũt in tabernaculis eorũ in omni facie orientis galaad. et filij gad habitauerũt e regione eorũ in terra basan vsq; selcha: et ioel princeps: et saphan secundus: et iosami scriba et saphan in basan et fratres eorũ in domos cognationũ suarũ michael et mosolam et sabee et iozi et oachan et zia et heber septẽ. hi filij abiel filij suri filij tarue filij galaad filij michael filij iesi filij iedo filij buz: filij abdiel filij guni princips in domũ familie sue. habitauerũt in terra galaad et in terra basan et in vicis eius et in oib; suburbanis saron vsq; ad terminos eoꝝ. oẽs numerati sunt in diebꝰ ioathã regis iuda: et in diebus hierobam regis israel. filij ruben et gad et dimidiũ tribus manasse a filijs fortitudinis: oẽs viri tollẽtes scutum et ensem et tẽdẽtes arcũ et eruditi ad prelia quadraginta et quattuor milia

Exo.6. b. Nu.26. a.

A

B

C

τ ſeptingenti τ ſeraginta procedẽtes ad pu=
καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς πα=
gnam: τ fecerũt bellum cum agarenis
ράταξιν, καὶ ἐποίησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν
τ ututeis τ naphiſſeis τ nedabeis τ clamaue
καὶ ἰτουραίων καὶ ναφισαίων καὶ νηδαβαίων καὶ ἐβόη
rũt cõtra eos: τ traditi ſunt in manꝰ eorũ agа=
σαν ἐπ' αὐτούς, καὶ παρεδόθησαν ἐν χειρὶ αὐτῶν οἱ ἀγα
reni τ vniuerſi q̄ cum eis: qñ deſiſtiſſent
ρηνοὶ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτῶν, ὅτι τῷ θεῷ ἐβόησαν
in bello: τ exaudiuit eos: qñ credide
ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῶν, ὅτι ἐπεποί=
runt in eum. τ ceperũt ꝯcaptiuitatẽ poſſeſſiões eo
θησαν ἐπ' αὐτῷ· καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς κτήσεις αὐ
rum: camelorũ quinquagita milia: τ ouium
τῶν, καμήλων πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ προβάτων
ducẽta τ quinquaginta milia: τ aſinoꝝ
D διακοσίας καὶ πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ ὄνους
duo milia: τ aiaꝝ hoium centũ milia.
δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων ἑκατὸν χιλιάδας.
vulnerati eñ multi corruerũt: qñ a deo
τραυματίαι γὰρ πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ
bellum: τ habitauerũt pro eis vſq; ad trãſmigra=
πόλεμος, καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἀποικί
tionẽ. τ dimidie tribus manaſſe hitauerũt in
ας. καὶ οἱ ἡμίσεις τῆς φυλῆς μανασσῆ ᾤκησαν ἐν τῇ
terra a baſan vſq; baal hermõ τ ſanir τ mõtẽ
γῇ ἀπὸ βασὰν ἕως βαὰλ ἑρμὼν καὶ σανείρ καὶ ὄρους
hermõ hi multiplicati ſũt. τ iſti principes do
ἑρμὼν αὐτοὶ ἐπληθύνθησαν. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ=
mus cognatiõũz eoꝝ: apher τ ieſi τ ediel τ ezri
κου πατριῶν αὐτῶν, ὄφερ καὶ ιεσεὶ καὶ ἐδιὴλ καὶ ἐζρι
el τ hieremiaꝫ τ hoduia τ iediel: viri poten
ὴλ καὶ ἱερεμίας καὶ ὡδουία καὶ ἰεδιήλ, ἄνδρες δυνα=
te fortitudine viri nominati principes in domo familia
τοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἄρχοντες κατ' οἶκον πατρι
rũ ſuarũ. τ pũaricatti ſũt in deũ patrum ſuorũ:
ῶν αὐτῶν. καὶ ἠθέτησαν ἐν τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν,
τ fornicati ſunt poſt deos pplorũ terre:
καὶ ἐπορνεύησαν ὀπίσω τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς,
quos ablſtulit deꝰ a facie eorũ. τ ſuſcitauit
οὓς ἐξῆρεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐξήγειρεν
deus iſrael ſpũm phul regis aſſyriorũ
ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα φοὺλ βασιλέως ἀσσυρίων
τ ſpũm theglatphalaſar regis aſſy=
καὶ τὸ πνεῦμα θεγλαθφαλασὰρ βασιλέως ἀσσυ
riorũ. τ trãſtulit ruben τ gaddi τ
ρίων· καὶ ἀπῴκισε τὸν ῥουβὴν καὶ τὸν γαδδὶ καὶ
dimidiã tribuz manaſſe. τ adduxit eos
τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ· καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
in ala τ abor τ ara τ fluuium gozã
εἰς ἀλὰ καὶ ἀβὼρ καὶ ἀρρὰ καὶ ποταμὸν γοζὰν
vſq; ad diem hanc.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Cα.6.

A Beſi. 46.b. Infra 13.b. HFilij leui: gerſon τ caath τ merari. τ
Υιοὶ λευί, γερσὼν καὶ καὰθ καὶ μεραρί· καὶ
filij caath: ambram τ iſſaar chebron τ oziel.
υἱοὶ καάθ, ἀμβρὰμ καὶ ἰσσαὰρ χεβρὼν καὶ ὀζιήλ.
τ filij ambram: aarõ τ moyſes τ mariaz.
καὶ υἱοὶ ἀμβράμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς καὶ μαριάμ.
τ filij aaron: nadab τ abiud eleazar τ
καὶ υἱοὶ ἀαρὼν, ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐλεάζαρ καὶ
ithamar. τ eleazar genuit phinees: τ phineeſ
ἰθάμαρ. καὶ ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν φινεές, καὶ φινεὲς
genuit abiſu: τ abiſu genuit boci:
ἐγέννησε τὸν ἀβισού, καὶ ἀβισοὺ ἐγέννησε τὸν βοκί,
τ boci genuit ozi: τ ozi genuit zarea: τ
καὶ βοκὶ ἐγέννησε τὸν ὀζί, καὶ ὀζὶ ἐγέννησε τὸν ζαρέα, καὶ
zarea genuit marioth: τ marioth genuit
ζαρέα ἐγέννησε τὸν μαριώθ, καὶ μαριὼθ ἐγέννησε τὸν
amaria: τ amaria genuit
ἀμαρία, καὶ ἀμαρία ἐγέννησε

tẽdẽtesᵏarcũ: ˡeruditiq̄ ad[m]pliaⁿ q̄dragitaᵒq̄ttu=
orᵖmilia ᑫ& ſeptigẽtiʳſe
xagitaˢpcedẽtes ad[u]pu=
gnã: ᵛdimicauerũt ʷcon=
traˣagarenos. ʸIthurei vero ᶻ& naphis ᵃ& no=
dabᵇprebuerunt ᶜeis ᵈau
xiliũm. ᵉTraditiq̄ ſuntᶠi
manꝰ corũᵍagareniʰ & ⁱ
niuerſi[m]ᵏq fuerant cũ eis:
[n]qaᵒdeũᵖinocauerũt ᑫcũ
pliarentur ʳ& exaudiuit
[u]eosˢeo q[u]ᵗcredidiſſetᵘin
eũ. ᵛCeperũtq̄ oia'q̄ poſ
federãtᵃcamelorũᵇ qnq̄=
gitaᶜmiliaᵈ& ouiũ ᵉducẽ
taᶠqnq̄gitaᵍmiliaʰaſinos
ⁱduo miliaˣ& aiaꝫ ʸhoim
[m]cẽtũ[u]milia. ᶻVulnerati
ᵃãtᵇmultiᶜcorruerũt. Fu
itᵈeiᵉbellũᶠdei. ᵍHitaue=
rũtq̄ʰp eisⁱvſq̄ adᵏtrãſ=
migrationẽ. ˡFilii quoq̄
ᵐdimidieⁿtribus ᵒmanaſ
ſeᵖpoſſederũtᑫterrãʳa fi=
nibus ˢbaſanᵗvſq̄ᵘ baal
ʸhermõ[m]& ſanir: [n]& mõ
tẽᵒhermõ. ᵖIngẽs qppe
nũerus erat. ᑫEt hi fue=
rãtʳpricipesˢdomus[u]co
gnatiõis eorũ: ᵗepher ᵘie
ſi'& helihel: ᵛeziheliʷ &
ieremiaˣ& odoiaʸ& iedi=
helᶻviriᵃfortiſſimi &ᵇpo=
tentes &ᶜnoiatiᵈducesᵉi
familiis ſuis. [n]Reliq̄rũt ãt
ᵍdeũʰpatrũ ſuorũⁱ& for
nicatiˡſũtᵐpoſtⁿdeosᵒpo
pulorũ [u]treᵖquosᑫabſtu
litʳdeusˢcorã eis: ᵗ& ſuſci
tauitᵘdeusᵛiſraelꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷſpiritumˣphulʸregisᶻaſ
ſyriorũᵃ& ᵇſpiritum ꝏꝏꝏ
[m]theglatphalaſarᶜregis
ᵈaſſur: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ& trãſtulitᶠrubẽ ᵍ& gad
ʰ& dimidiam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[u]tribũⁱmanaſſe: ʲ& addu
xitᵏeosˡin aleᵐ& in abor
ⁿ& araᵒ& fluuiũᵖ gozan
ᑫvſq̄ adʳdiemˢhanc. 6.
HFiliiᵗleui: ᵘgerſõ: ᵛca=
ath: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷ& merari. ˣFiliiʸcaath:
ᶻamram: ᵃiſaar: ꝏꝏꝏꝏ
ᵇhebron: ᶜ& oziheld. [m]Fi=
liiⁿ amram ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒaarõᵖmoyſesᑫet maria.
ʳ Filiiˢ aaron ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗnadab[u]& abiuᵛeleazar
ʷet ithamar. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣEleazarʸgenuitᶻfines:
ᵃetᵇfinees ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜgenuitᵈabiſue. ᵉAbiſue
vero ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠgenuitᵍbocci: [m]& bocci
ʰgenuitⁱozi: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᑫoziʳgẽuitˢzaraiam: [u]&
zaraſas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗgenuitᵘmeraioth: por=
roᵛmeraiothʷgenuit ꝏꝏ

מֵאָה	׳וְשִׁבְעִ֣ים מֵא֣וֹת וְשִׁשִּׁ֔ים ׳יֹצְאֵ֖י׳ צָבָ֑א	
עָשָׂה	׳וַיַּעֲשׂ֣וּ מִלְחָמָ֔ה עִם־ ׳הַהַגְרִיאִ֖ים וְיִטּוֹר	
עָזַר נָתַן	׳וְנָפִ֣ישׁ וְנוֹדָ֔ב וַיֵּעָזְר֥וּ עֲלֵיהֶ֖ם וְיִנָּתְנ֣וּ	
עִם	׳בְּיָדָ֑ם ׳הַהַגְרִיאִ֖ים וְכָל־ שֶׁעִמָּהֶ֑ם	
עָתַר	"כִּי־ לֵאלֹהִ֣ים ׳זָעֲק֔וּ בַּמִּלְחָמָ֑ה וַיֵּעָתֵ֣ר	
שָׁבָה כָּנָה	לָהֶ֔ם כִּי־ "בָטְח֥וּ בֽוֹ׃ וַיִּשְׁבּ֣וּ ׳מִקְנֵיהֶ֑ם	
מֵאָה	"גְּמַלֵּיהֶ֣ם חֲמִשִּׁ֔ים אֶ֖לֶף וְצֹ֣אן מָאתַ֑יִם	
חָמֵשׁ	וַחֲמִשִּׁ֣ים ׳אֶ֔לֶף וַחֲמוֹרִ֖ים אַלְפַּ֑יִם	
נֶפֶשׁ	וְנֶ֣פֶשׁ אָדָ֔ם "מֵאָה֖ "אָלֶף׃ כִּי ׳חֲלָלִ֣ים	
רַבָּה	׳רַבִּ֔ים נָפְל֖וּ כִּי־ מֵֽהָאֱלֹהִ֣ים "הַמִּלְחָמָ֑ה	
גָּלָה	וַיֵּשְׁב֣וּ תַחְתֵּיהֶ֔ם עַד־ ׳הַגָּלָ֖ה׃ וּבְנֵי	
חָצַר שָׁבַט	׳חֲצֵ֣י ׳שֵׁ֔בֶט ׳מְנַשֶּׁ֖ה ׳יָשְׁב֣וּ בָּאָ֑רֶץ	
מִבָּשָׁן עַד בַּעַל חֶרְמוֹן שְׁנִיר וְהַר	׳מִבָּשָׁ֣ן עַד־ ׳בַּעַל־ חֶרְמ֣וֹן "וּשְׁנִ֔יר "וְהַר	
רַבָּה	׳חֶרְמ֔וֹן ׳הֵ֣מָּה רָבּ֔וּ וְאֶלֶף֖ ׳רָאשֵׁ֑י ׳בֵּית	
אָבוֹת עָפֶר יִשְׁעִי וְאֶלִיאֵל	"אֲבוֹתָ֔ם וְעֵפֶ֖ר ׳וְיִשְׁעִ֑י ׳וְאֶלִיאֵ֣ל	
עֲזַרְיאֵל יִרְמְיָה וְהוֹדַוְיָה יְחְדִיאֵל	׳וְעַזְרִיאֵ֔ל וְ׳יִרְמְיָ֖ה וְהוֹדַוְיָ֣ה וְ׳יַחְדִיאֵ֑ל	
גִּבּוֹר	"אֲנָשִׁ֣ים ׳גִּבּוֹרֵ֔י ׳חַ֖יִל "אַנְשֵׁ֣י ׳שֵׁמ֑וֹת	
רֹאשׁ עוֹר	"רָאשִׁ֣ים ׳לְבֵ֔ית "אֲבוֹתָ֖ם ׃ "וַיִּמְעֲל֣וּ	
זָנָה	"בֵּאלֹהֵ֣י ׳אֲבוֹתָ֔ם וַיִּזְנ֣וּ אַחֲרֵ֔י אֱלֹהֵ֖י	
שָׁמַד	׳עַמֵּ֣י "הָאָ֑רֶץ ׳אֲשֶׁ֣ר ׳הִשְׁמִ֔יד ׳אֱלֹהִ֖ים	
פָּנָה עוֹר	"מִפְּנֵיהֶ֑ם ׃וַיָּעַר֙ ׳אֱלֹהֵי֙ ׳יִשְׂרָאֵל֙ אֶת	
	׳רוּחַ֙ "פּ֣וּל ׳מֶ֣לֶךְ ׳אַשּׁ֔וּר וְאֶת־ ׳רוּחַ	
	"תִּלְגַּ֣ת "פִּלְנֶ֔סֶר ׳מֶ֖לֶךְ ׳אַשּׁ֑וּר	
גָּלָה חָצַר	׳וַיְגַלֵּ֔ם ׳לְרְאוּבֵנִ֖י "וְלַגָּדִ֑י ׳וְלַחֲצִ֣י	
כּוֹא	"שֵׁ֣בֶט ׳מְנַשֶּׁ֔ה ׳וַיְבִיאֵ֖ם ׳לַחְלַ֣ח וְחָבוֹר	
	׳וְהָרָ֣א וְנָהַ֔ר ׳גּוֹזָ֖ן עַד־ ׳הַיּ֥וֹם "הַזֶּֽה׃	
	"בְּנֵי֙ ׳לֵוִ֔י ׳גֵּרְשׁ֖וֹן קְהָ֑ת	Cap.vi.
	׳וּמְרָרִֽי׃ ׳וּבְנֵי֙ ׳קְהָ֔ת ׳עַמְרָ֖ם ׳יִצְהָ֑ר	
	׳וְחֶבְר֣וֹן ׳וְעֻזִּיאֵ֔ל ׃ "וּבְנֵי֙ "עַמְרָ֔ם	
	׳אַהֲרֹ֔ן ׳וּמֹשֶׁ֖ה ׳וּמִרְיָ֑ם ׳וּבְנֵי֙ ׳אַהֲרֹ֔ן	
	׳נָדָ֖ב "וַאֲבִיה֥וּא ׳אֶלְעָזָ֖ר ׳וְאִיתָמָֽר׃	
יָלַד	׳אֶלְעָזָ֔ר הוֹלִ֖יד ׳אֶת־ ׳פִּינְחָ֑ס	
	׳הוֹלִ֣יד ׳אֶת־ ׳אֲבִישׁ֔וּעַ ׃ ׳וַאֲבִישׁ֖וּעַ	
	׳הוֹלִ֣יד ׳אֶת־ ׳בֻּקִּ֔י "וּבֻקִּ֖י "הוֹלִ֣יד ׳אֶת־ ׳עֻזִּֽי׃	
	׳וְעֻזִּ֣י ׳הוֹלִ֔יד ׳אֶת־ ׳זְרַחְיָ֑ה ׳וּזְרַחְיָ֣ה	
	׳הוֹלִ֔יד ׳אֶת־ ׳מְרָי֖וֹת ׳מְרָי֥וֹת ׳הוֹלִ֖יד	

אֶת [c]אֲמַרְיָה [b]וַאֲמַרְיָה [a]הוֹלִיד [z]אֶת
[y]אֲחִיטוּב: [x]וַאֲחִיטוּב [w]הוֹלִיד [v]אֶת [u]צָדוֹק
[t] וְצָדוֹק [s] הוֹלִיד [r] אֶת [q] אֲחִימַעַץ:
[p]וַאֲחִימַעַץ [o]הוֹלִיד [n]אֶת [m]עֲזַרְיָה [l]וַעֲזַרְיָה
[k]הוֹלִיד [j]אֶת [i]יוֹחָנָן: [h]וְיוֹחָנָן [g]הוֹלִיד [f] אֶת
[e]עֲזַרְיָה [d]הוּא [c]אֲשֶׁר [b]כִּהֵן [a]בַּבַּיִת [z] אֲשֶׁר
[y]בָּנָה [x]שְׁלֹמֹה [w]בִּירוּשָׁלִָם: [v]וַיּוֹלֶד [u]עֲזַרְיָה
[t]אֶת [s]אֲמַרְיָה [r] וַאֲמַרְיָה [q]הוֹלִיד [p] אֶת
[o]אֲחִיטוּב: [n]וַאֲחִיטוּב [m]הוֹלִיד [l]אֶת [k]צָדוֹק
[j] וְצָדוֹק [i]הוֹלִיד [h] אֶת [g]שַׁלּוּם: [f] וְשַׁלּוּם
[e]הוֹלִיד [d]אֶת [c]חִלְקִיָּה [b] וְחִלְקִיָּה [a] הוֹלִיד
[z] אֶת [y]עֲזַרְיָה: [x]וַעֲזַרְיָה [w] הוֹלִיד [v] אֶת
[u]שְׂרָיָה: [t]וְשַׂרְיָה [s]הוֹלִיד [r]אֶת [q]יְהוֹצָדָק:
[p]וְיְהוֹצָדָק [o]הָלַךְ [n] בְּהַגְלוֹת [m]יְהוָה [l] אֶת [k]יְהוּדָה
[j]וִירוּשָׁלִָם [i] בְּיַד [h]נְבוּכַדְנֶצַּר:
[g]בְּנֵי־ [f]לֵוִי גֵּרְשֹׁם [e]קְהָת [d]וּמְרָרִי: [c] וְאֵלֶּה
[b]שְׁמוֹת [a]בְּנֵי גֵרְשׁוֹם [z]לִבְנִי [y]וְשִׁמְעִי: [x]וּבְנֵי
[w]קְהָת [v]עַמְרָם [u]וְיִצְהָר [t]וְחֶבְרוֹן [s]וְעֻזִּיאֵל:
[r] בְּנֵי [q] מְרָרִי [p] מַחְלִי [o] וּמוּשִׁי [n]וְאֵלֶּה
[m]מִשְׁפְּחוֹת [l]הַלֵּוִי [k]לַאֲבֹתָם: [j]לְגֵרְשֹׁם [i]פ
[h]לִבְנֵי [g]בְנוֹ [f]יַחַת [e]בְּנוֹ [d]זִמָּה [c]בְּנוֹ: [b]יוֹאָח
[a]בְּנוֹ [z]עִדּוֹ [y]בְּנוֹ [x]זֶרַח [w]בְּנוֹ [v]יְאַתְרַי [u]בְּנוֹ:
[t]בְּנֵי [s]קְהָת [r]עַמִּינָדָב [q] בְּנוֹ [p] קֹרַח [o]בְּנוֹ
[n]אַסִּיר [m]בְּנוֹ: [l] אֶלְקָנָה [k] בְּנוֹ [j] וְאֶבְיָסָף
[i]בְּנוֹ [h]וְאַסִּיר [g]בְּנוֹ: [f]תַּחַת [e]בְּנוֹ [d]אוּרִיאֵל
[c]בְּנוֹ [b]עֻזִּיָּה [a]בְּנוֹ [z]וְשָׁאוּל [y]בְּנוֹ: [x]וּבְנֵי
[w]אֶלְקָנָה [v]עַמָּשַׂי [u]וַאֲחִימוֹת: [t]אֶלְקָנָה
[s] בְּנֵי [r] אֶלְקָנָה [q] צוֹפַי [p] בְּנוֹ [o] וְנַחַת
[n]בְּנוֹ: [m]אֶלִיאָב [l]בְּנוֹ [k]יְרֹחָם [j]בְּנוֹ [i]אֶלְקָנָה
[h]בְּנוֹ [g] וּבְנֵי [f] שְׁמוּאֵל [e] הַבְּכֹר [d] וְשֵׁנִי
[c]וַאֲבִיָה: [b] בְּנֵי [a]מְרָרִי [z] לִבְנֵי
[y]בְּנוֹ [x]שִׁמְעִי [w] בְּנוֹ [v]עֻזָּה [u] בְּנוֹ: [t] שִׁמְעָא
[s]בְּנוֹ [r]חַגִּיָּה [q]בְּנוֹ [p] עֲשָׂיָה [o] בְּנוֹ: [n]וְאֵלֶּה
[m]אֲשֶׁר [l]הֶעֱמִיד [k]דָּוִיד [j] עַל [i]יְדֵי [h] שִׁיר
[g]בֵּית [f] יְהוָה [e] מִמְּנוּחַ [d] הָאָרוֹן: [c]וַיִּהְיוּ
[b]מְשָׁרְתִים [a]לִפְנֵי [z]מִשְׁכַּן [y] אֹהֶל [x] מוֹעֵד

פ שִׁפְחָה

עָמַד שׁוּר

עֹתַ הָיָה

שָׁרַת פָּנָה

שָׁכַן יָשַׁד

[c]amariã [b]& amarias [a]genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[z]achitob [y]achitob [x]genuit [w]fadoch: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[v]& fadoch [u]genuit [t]achimaas: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]achimaas [r]gẽuit [q]azarí am: [p]azarias ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]genuit [n]iohannan: [m]io hannan [l]genuit ∞∞∞∞∞
[k]azarjã. [j]Ipſe eſt [i]qui [h]ſa cerdotio functus eſt [g]i do [f]quã [e]edificauit [d]ſalo mõ [c]in ieruſalẽ: [b]gẽuit ãt [a]azarias [z]amariã: [y]& ama rias [x]genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[w]achitob. [v]Achitob [u]ge nuit [t]fadoch: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]& fadoch [r]genuit [q]ſellũ. [p]Sellum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]genuit [n]helchiã: [m]& hel chias [l]genuit ∞∞∞∞∞∞
[k]azariam. [j]Azarias [i]ge nuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h]zaraiã: [g]& zaraias [f]genu it [e]ioſedech. [d]Porro ioſe dech [c]egreſſus eſt [b]quan do tranſtulit [a]dominus [z]iudã [y]& ieruſalẽ [x]p manꝰ [w]nabuchodonoſor. ∞∞∞
[v]Filii ergo [u]leui: [t]gerſon [s]caath [r]& merari. [q]Et hec [p]noia [o]filiorũ [n]gerſõ: [m]lobni [l]& femei: [k]filii ∞∞∞
[j]caath [i]amrã [h]& iſaar [g]& hebron [f]& oziel. ∞∞∞∞
[e] Filii [d]merari: [c]mooli [b]& muſi. [a]He autẽ ∞∞∞∞∞∞∞
[z]gñatiões [y]leui [x]ſm familias coꝝ. [w] Gerſon [v]lobni [u]filius eius [t] iaath [s]filius eius [r]zãma [q]filius eius: ∞
[p]ioaa [o]filiꝰ eiꝰ: [n]addo [m]filius eiꝰ: [l]fara [k]filius eiꝰ ieth raï [j]filiꝰ eius. [i]Filii [h]caath: [g]amiadab [f]filius eiꝰ: [e]chore [d]filius eius: [c]aſir [b]filius eius: [a]helchana [z]filius eiꝰ: [y]abiaſaph [x]filius eius. [w]a ſir [v]filius eius: [u]caath [t]filius eiꝰ: [s]vriel [r]filius eius: [q]ozias [p]filius eius: [o]ſaul [n]filius eiꝰ. [m]Filii [l]helchana: [k]amaſai [j]& achim th & [i]helchana. [h]Filii [g]helcha na: [f]ſophai [e]filius eius [d]na ath [c]filius eius [b]heliab [a]fi lius eius: [z]hieroã [y]filius e ius [x]helchana [w]filius eius. [v]Filii [u]famuel [t]primogẽi tus [s]vaſſeni [r]& abia. [q]Filii ãt [p]merari [o]mooli: [n]lobni [m]filius eius: [l]ſemei [k]filius eius: [j]oza [i]filius eius: [h]ſa maa [g]filius eius: [f]aggia [e]fi lius eius: [d]aſia [c]filius eiꝰ. [b]Iſti ſunt [a]quos [z]cõſtituit [y]dauid [x]ſuper [w]cantores [v]domus [u]dñi: [t]ex quo col locata eſt [s]arca: [r]& ∞∞∞
[q]miniſtrabant [p]corã [o]ta bernaculo [n]teſtimonii ∞

achitob: [z] achitob genuit ſadduc: [y] ſadduc genuit achimaas: [x] achimaas genuit azariam: azarias genuit ionan: [w] ionas genuit azariã: iſte eſt azarias q ſa cerdotio fũctꝰ eſt domo quã edificauit ſalomon ihſe ruſalem. [v] genuit azarias amariã: [u] amarias genuit achitob: [t] achitob ge nuit ſadduc: [s] ſadduc genuit ſel lum: [r] ſellum genuit chelciam: [q] chel cias genuit azariã: [p] azarias genuit farcaz: [o] fareas genuit ioſedec: [n] ioſedec egreſſus eſt quã trãſtulit dñs iudas [m] hieruſalem in manu nabuchodonoſor ad babyloné. filij leui: gerſon caath [l] merari. [k] hec nomina filiorꝰ gerſon: lobẽni [j] ſemei. [i] filij caath: amram [h] iſſaar chebron [g] oziel. [f] filij merari: mooli et muſi. [e] hec gñ [d] familie leui ſecũdũ familias coꝝ. [c] Gerſon lobni filius eius: [b] iaath filius eius: [a] zama filius eius: [z] ioaa filiꝰ eiꝰ: [y] addo filius eius: [x] zara filius eius: [w] hiethrai filius eiꝰ: [v] aminadab filius eius: [u] core filius eius: [t] aſer filius eius: [s] elcana filius eius: [r] abiaſaph filius eius: [q] aſer filius eius: [p] thaath filiꝰ eius: [o] vriel filius eiꝰ: [n] hozias filiꝰ eiꝰ: [m] ſaul filiꝰ eius. [l] filij [k] helcana: [j] amaſa et achimoth [i] helcana. [h] helcana fi lius eius: [g] ſophi filius eius: [f] naath filius eius: [e] eliab filius eius: [d] hieroã filius eius: [c] helcana filiꝰ eius: [b] ſamuel filius eius. [a] et filij ſamuel: [z] primogenitꝰ eius [y] ioel: [x] et ſecundus abia. [w] filij me rari: mooli: [v] lobẽni filius eius: [u] ſemei filius eius: [t] ozias filius eius: [s] ſamaa filius eius: [r] agia filius eius: [q] aſaia filius eius. [p] et hi quos cõſti tuit dauid [o] in manꝰ cantãtiũ domꝰ dñi: [n] ex quo requieuit arca: [m] et erãt miniſtrã tes [l] coram tegumẽto tabernaculi teſtimonii

in cantu:donec edificaret ſalomon do
ἐν ᾠδῇ, ἕως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν σολομῶντα τὸν οἶ
mū dñi in hieruſalem. τ ſtabāt iuxta ordinē
κον κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν κατὰ τὴν κρίσιν
ſuum in miniſterijs ſuis. τ iſti d aſſiſte
αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. καὶ οὗτοι οἱ ἑστῶ
bant τ filij cozū: a filijs caath:hemā can=
τες καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, ἀπὸ τῶν υἱῶν καάθ, ἡμὰν ὁ ψαλ
tor filij toal filij ſamuel filij elcana filij hie
μωδὸς υἱὸς ἰωὴλ υἱοῦ σαμουὴλ υἱοῦ ἐλκανὰ υἱοῦ ἱε=
ram:filij eliel filij thou filij ſuph filij elcana: filij
ράμ,υἱοῦ ἐλιὴλ υἱοῦ θοοῦ υἱοῦ σουὲφ υἱοῦ ἐλκανά, υἱοῦ
maath filij amaſai: filij elcana filij toel filij azaria
μαὰθ υἱοῦ ἀμασαΐ, υἱοῦ ἐλκανὰ υἱοῦ ἰωὴλ υἱοῦ ἀζαρίας
filij ſaphania: filij thaath filij aſer filij abiaſaph filij
υἱοῦ σαφανίας, υἱοῦ θαὰθ υἱοῦ ἀσὶρ υἱοῦ ἀβιασὰφ υἱοῦ
coze: filij iſſaar filij caath filij leui filij iſrael.
κορέ, υἱοῦ ἰασὰρ υἱοῦ καὰθ υἱοῦ λευὶ υἱοῦ ἰσραήλ.
D τ frater eius aſaph:q ſtabat a dextris eius.
καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀσάφ, ὃς ἔστὼς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
aſaph filij barachia filij ſamaa filij michael filij
ἀσὰφ υἱὸς βαραχίας υἱοῦ σαμαὰ υἱοῦ μιχαὴλ υἱοῦ
baſia filij melchia: filij ethani filij zare filij adia:
βασὶα υἱοῦ μελχίας, υἱοῦ ηθανὶ υἱοῦ ζαρὰ υἱοῦ ἀδία,
filij ethan filij zemma filij ſemei filij iaath filij gerſon
υἱοῦ ἐθὰν υἱοῦ ζεμμὰ υἱοῦ σεμεὶ υἱοῦ ἰαὰθ υἱοῦ γερσὼν
filij leui. τ filij merari fratres eoꝝ ad
υἱοῦ λευί. καὶ υἱοὶ μεραρὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τὰ
miniſtra: ethan filij cuſi filij abdi filij maloch fi
ἀριστερά, ἀπὸ τὸν υἱὸς κουσὶ υἱοῦ ἀβδὶ υἱοῦ μαλὰχ υἱ
lij aſabia: filij amaſia filij chelcia filij amaſi fi
οῦ ἀσαβία, υἱοῦ ἀμασία υἱοῦ χελκία υἱοῦ ἀμασεὶ υἱ
lij bani filij ſemmer: filij mooli filij muſe filij
οῦ βανὶ υἱοῦ σεμμὴρ, υἱοῦ μοολλὶ υἱοῦ μουσὴ υἱοῦ
merari filij leui. τ fratres eoꝝ dati
μεραρὶ υἱοῦ λευί. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν δεδομένοι
leuite in cunctū miniſterijū tabernacul domus
οἱ λευῖται εἰς πᾶσαν δουλείαν τῆς σκηνῆς οἴκου τ
dei. τ aaron τ filij eius adolentes icēſū ſup
θεοῦ. καὶ ἀαρὼν καὶ υἱοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ
altare holocauſtoꝝ: τ ſup al
θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυ
tare thymiamatis in omnia opa
σιαστήριον τοῦ θυμιάματος εἰς πάντα τὰ ἔργα τ
ſancti ſctōꝝ. τ vt placarētur pro iſrael
ἁγίου τῶν ἁγίων. καὶ τὸ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ἰσραὴλ
iuxta omnia que preceperat moyſes ſeruus
κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος τ
dei. τ hi filij aarō: eleazar filius eius: phi
θεοῦ. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ ἀρών, ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ, φι
nees filius eius: abiaſu filius eius: bocci fili
νεὲς υἱὸς αὐτοῦ, ἀβιασοὺ υἱὸς αὐτοῦ, βοκκὶ υἱὸς
eius: ozi filius eius: zarea filius eius: mari
αὐτοῦ, ὀζὶ υἱὸς αὐτοῦ, ζαρέα υἱὸς αὐτοῦ. μαρι
oth filius eius: amaria filius eius: achitob fili
ὼθ υἱὸς αὐτοῦ, ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, ἀχιτὼβ υἱὸς
eius: ſaduc filius eius: achimaas filius eius.
αὐτοῦ, σαδοὺκ υἱὸς αὐτοῦ, ἀχιμαὰς υἱὸς αὐτοῦ.
τ hec habitacula eoꝝ in ſuburbanis
καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν
eoꝝ τ in termis eoꝝ: filijs aaron
αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τῆ
cognatiōi caathitaꝝ:q̄m eis fuerſit ſoꝝ=
συγγενείᾳ τοῦ καάθ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένοντο οἱ κλῆ
tes: τ dederūt eis dxebron in tra iuda:
ροι, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν χεβρὼν ἐν γῇ ἰούδα,
τ ſuburbana eius p circuitū eius.
καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς. τοὺς ꝯꝯ

ꝯꝯꝯ

וְאֶת שְׁדֹמֶהָ הָעִיר וְאֶת חַצְרֶיהָ נָתְנוּ
לְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה׃ וּלְבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ
אֶת עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת עִיר קֶל
לִבְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַתִּר וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת חִילֶן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִיר וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת עָשָׁן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת עַלְמֶת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ כָּל עָרֵיהֶם
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃
וּלְבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת חֵצִי
הַמַּטֵּה מִמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה חֵצִי נָטָה
בַּגּוֹרָל עֶשֶׂר עָרִים׃ וּלְבְנֵי גֵרְשׁוֹם
לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר
וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי
וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן שְׁלֹשׁ
עָשְׂרֵה עָרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה
זְבוּלֻן בַּגּוֹרָל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עָרִים׃
וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת
הֶעָרִים וְאֶת מִגְרְשֵׁיהֶם ׃ וַיִּתְּנוּ
בְּגוֹרָל מִמַּטֵּה בְנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה
בְּנֵי שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן
אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרְאוּ
אֶתְהֶם בְּשֵׁמוֹת׃ וּמִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי
קְהָת וַיְהִי עָרֵי גְבוּלָם מִמַּטֵּה
אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת עָרֵי
הַמִּקְלָט אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
גֶּזֶר וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ ׃ וְאֶת יָקְמְעָם וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת גַּת רִמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמֵחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת עֶנֶר

agros aũt citatis & villas caleph filio iephone. Porro filiis aarõ dederũt ciuitates ad cõfugiẽdum hebron & lobna & suburbana eius. Aether quoq; & esthemo cũ suburbanis suis: sed & helon & dabir cum & suburbanis suis: & afan quoq; & bethsames & suburbana earũ. De tribu aũt benamin gabee & suburbana eius & almath cũ suburbanis suis anathoth quoq; cũ suburbanis suis. Omnes ciuitates tredecim cũ suburbanis suis: per cognatiões suas. Filiis aũt caath residuis de cognatiõe sua dederunt ex dimidia tribu manasse in possessionem vrbes decẽ. Porro filiis gerson per cognationes suas de tribu isachar & de tribu aser & de tribu neptalim & de tribu manasse in basan vrbes tredecim. Filiis autem merari per cognationes suas de tribu ruben & de tribu gad & de tribu zabulon: dederũt sorte ciuitates duodecim. Dederũt quoq; filii israel leuitis ciuitates & suburbana earũ. Dederuntq; sorte ex tribu filiorũ iuda & ex tribu filiorũ symeon & ex tribu filiorũ beniamin vrbes has quas vocauerunt nõibus suis: & his q erant ex cognatiõe filiorũ caath. Fuerũtq; ciuitates in terminis eorum de tribu ephraim. Dederunt ergo eis vrbes ad cõfugiẽdũ sychẽ cũ suburbanis suis in monte ephraim & gazer cum suburbanis suis: iecmaam quoq; cum suburbanis suis & bethoron similiter: necnõ & helon cum suburbanis suis: & gethremon in eũdẽ modũ. Porro ex dimidia tribu manasse aner

at agros ciuitatis τ suburbana eius dede
δὲ ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς ἐπαύλεις αὐτῆς ἔδω
runt chaleb filio iephone. τ filiis aaron
καν τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφονή. καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν
dederũt ciuitates fugitiuorũ: che
ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν χε
bron τ lobna τ suburbana eius: τ
βρὼν καὶ τὴν λοβνὰ καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς, καὶ
ether τ stemo τ suburbana eius: τ
ἰαθὴρ καὶ σημὼ καὶ τὰ περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν
chelon τ suburbana eius: τ dabir τ
χελὼν καὶ τὰ περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν δαβεὶρ καὶ
suburbana eius: τ asan τ subur
τὰ περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀσὰν καὶ τὰ περι-
bana eius: τ bethsames τ suburbana
σπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν βεθσαμὴς καὶ τὰ περισπόλια
eius. τ a tribu beniamin: gabee τ
αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς βενιαμίν, τὴν γαβεὲ καὶ
suburbana eius: τ alamoth τ
τὰ περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλαμὼθ καὶ τὰ
suburbana eius: τ enathoth τ suburba-
περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐναθὼθ καὶ τὰ περισπό-
bana eius: omnes ciuitates coꝝ tredecim
λια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν δέκα καὶ τρεῖς
ciuitates in cognatiõibꝰ suis. τ filiis
πόλεις ἐν ταῖς συγγενείαις αὐτῶν. καὶ τοῖς υἱοῖς
caath residuis de cognatione
κααθ τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ τῆς συγγενείας
tribus ex dimidia tribu manasse
τῆς φυλῆς ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τῆς φυλῆς μανασσῆ
in possessionẽ ciuitates decẽ. τ filiis gerson per
ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα. καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν κατὰ
cognationes suas: de tribu isachar τ de
συγγενείας αὐτῶν, ἀπὸ φυλῆς ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ
tribu aser τ de tribu nephthalim τ de tri
φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἀπὸ φυλῆς νεφθαλείμ καὶ ἀπὸ φυ
bu manasse in basan ciuitates tredecim.
λῆς μανασσῆ ἐν τῇ βασὰν πόλεις δέκα καὶ τρεῖς.
filiis merari per cognationes suas de tri-
τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν ἀπὸ φυ
bu ruben τ de tribu gad τ de tribu za
λῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ καὶ ἀπὸ φυλῆς ζα
bulon in sorte ciuitates duodecim. τ dede-
βουλὼν ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα καὶ δύο. καὶ ἔδω-
runt filij israel leuitis ciuitates τ
καν υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ
suburbana earũ. τ dederũt eas in sorte de
περισπόλια αὐτῶν. καὶ ἔδωκαν αὐτὰς ἐν κλήρῳ ἀπὸ
tribu filioꝝ iuda: τ de tribu filioꝝ symeon
φυλῆς υἱῶν ἰούδα, καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν συμεὼν
τ de tribu filioꝝ beniamin: ciuitates has
καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν βενιαμίν, τὰς πόλεις ταύ-
quas vocant eas in nominibꝰ. τ his q de
τας ἃς καλοῦσιν αὐτὰς ἐν ὀνόμασιν. καὶ τοῖς ἀπὸ
pplis filioꝝ caath fuerũt ciuitates termioꝝ suo
τῶν δήμων υἱῶν κααθ ἐγένοντο πόλεις ὁρίων αὐ-
rum de tribu ephraim. τ dederũt eis
τῶν ἀπὸ φυλῆς ἐφραὶμ. καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς
ciuitates confugij: sichem τ
πόλεις τοῦ φυγαδευτηρίου, τὴν σιχὲμ καὶ τὰ
suburbana eius in mõte ephraim: τ gazer
περισπόλια αὐτῆς ἐν ὄρει ἐφραὶμ, καὶ τὴν γαζὲρ
τ suburbana eius: τ iecmaan τ
καὶ τὰ περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεκμαὰν καὶ τὰ
suburbana eius: τ bethoron τ suburba
περισπόλια αὐτῆς, καὶ τὴν βεθωρὼν καὶ τὰ περισπό
bana eius: τ elon τ suburbana eius. τ
λια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐλὼν καὶ τὰ περισπόλια αὐτῆς. καὶ
gethremmõ τ suburbana eius. τ ex
τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ περισπόλια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ ℔
dimidia tribu manasse aner
ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν ἀνὴρ

τ suburbana eius: τ teblam τ
καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Γεβλαὰμ καὶ τὰ
suburbana eius: cognationi filioꝝ caath
προάστια αὐτῆς, τῇ συγγενείᾳ τῶν υἱῶν καὰθ
reliquis. filijs gerson de
τοῖς καταλελειμμένοις. τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ
cognatione dimidie tribus manasse: gau
συγγενείας τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ, τὴν γαυ
lon in basan τ suburbana eius: τ
λὼν ἐν Βασὰν καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν
astaroth τ suburbana eius. τ de tri
Ἀσαρὼθ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυ=
bu issachar cedes τ suburbana e=
λῆς Ἰσσάχαρ τὴν κεδὲς καὶ τὰ προάστια αὐ=
tus: τ deberoth τ suburbana eius:
τῆς, καὶ τὴν Δεβηρὼθ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς,
τ ramoth τ suburbana eius: τ enam
καὶ τὴν Ῥαμὼθ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐνὰμ
τ suburbana eius. τ de tribu aser
καὶ τὰ προάστια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς Ἀσὴρ τὴν
G masal τ suburbana eius: τ abdon τ
μασὰλ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀβδὼν καὶ
suburbana eius: huccoc τ suburbana
τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ουκκωκ καὶ τὰ προάστια
eius: τ roob τ suburbana eius.
αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς. καὶ
de tribu nephthalim cedes in galilea
ἀπὸ φυλῆς Νεφθαλεὶμ τὴν κάδης ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
τ suburbana eius: τ chamon τ
καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Χαμὼν καὶ τὰ
suburbana eius: τ cariathaim τ su
προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαὶμ καὶ τὰ προ=
burbana eius. τ filijs merari re
άστια αὐτῆς. καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρεὶ τοῖς κα=
siduis de tribu zabulon remmon
ταλελειμμένοις ἀπὸ φυλῆς Ζαβουλὼν τὴν Ῥεμμὼν
τ suburbana eius: τ thabor: τ
καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Θαβὼρ καὶ
suburbana eius. τ tres ior
τὰ ἀφορίσματα αὐτῆς. καὶ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορ=
danem hiericho cōtra orientē tribu ruben: bosor in solitudine τ
δάνου Ἰεριχὼ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ
φυλῆς τοῦ Ῥουβὴν, τὴν Βοσὼρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
suburbana eius: τ iessa τ suburbana eius: τ cademoth τ suburba
τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεσὰ καὶ τὰ προά=
na eius: τ miphaath τ suburbana
στια αὐτῆς, καὶ τὴν Καδημὼθ καὶ τὰ προάστια
eius. τ de tribu gad ramath in gala
αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς Γὰδ τὴν Ῥαμὼθ ἐν Γαλα=
ad τ suburbana eius: τ manaim
αὰδ καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαναὶμ
τ suburbana eius: τ esebon τ
καὶ τὰ προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ
suburbana eius: τ iazer τ suburbana
προάστια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ προά=
eius.
στια αὐτῆς. Ca.7.

A Θ filijs issachar thola τ phua iasub
Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ θαλὰ καὶ Φοῦα Ἰασοὺβ
τ sombran quattuor. τ filij tholam: ozi τ
καὶ Σομβρὰν τέσσαρες. καὶ υἱοὶ θωλάμ, Ὀζὶ καὶ
raphea τ iaruel τ iami τ iabsan τ sa
Ῥαφέα καὶ Ἰαρουὴλ καὶ Ἰαμὶ καὶ Ἰαβσὰν καὶ σα
muel: principes per domū cognationū suarū. tho
μουήλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. τῶν θω
la potentes fortitudine familiæ eoꝝ: numer
λὰ δυνατοὶ ἰσχύϊ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς
eoꝝ in diebus dauid
αὐτῶν ἐν ἡμέραις Δαυὶδ

[a]&[r]suburbana eius:[y]baa
lam [a]&[b]suburbana eiꝰ. [c]His
videlicet qui[c]de cogna=
tione[b]filiorum[c]caath[r]re
liq erant.[g]Filiis ātⁿger[d]
[d]de cognatione[k]dimidie
[t]tribus[m]manasse
[e]gaulō[p]in basan[q]&[r]sub=
urbana eius[s]&
[t]astaroth[u]cum[x]suburba
nis suis.[y]De tribu
[z]isachar[a]cedes[b]cum[c]sub
urbanis suis
[d]&[e]dabereth[c]cū[f]subur=
banis suis:
[b]ramoth[g]quoq;[h]&[k]sub=
urbana eius[l]&
[m]anem[n]cum[o]suburbāis
suis.[p]De tribu vero
[q]aser[s]masal[t]cum[u]subur=
banis suis:
[x]&[y]abdon similiter:
[a]&[b]subur
bana eius :
[c]roob[d]cū[b]suburbanis su
is.[f]Porro de tribu
[k]neptalim[m]cedes[n]in ga=
lilea[o]&
[p]suburbana eius:[r]amon
[s]cum[t]suburbanis suis:
[u]&[x]cariathaim[y]&[z]sub=
urbana eius.
[a]Filiis autem[b]merari[c]re=
siduis[d]de tribu
[e]zabulon[f]remmono[g]&
[h]suburbana eius:[i]
[k]&[l]thabor[m]cum[n]subur
banis suis.[o]Trans
[p]iordanē quoq; ex ad=
uerso[q]hierichoᵖ cōtra o
rientē[r]iordanis[s]de tribu
rubens[t]bosor[u]in solitu
dine[x]cum[y]suburbanis su
is[z]&[a]iassa[b]cum
[c]suburbanis suis:[d]cade=
mot[e]quoq;[f]&
[g]suburbana eius[h]&[k]mi=
phaat[l]cum
[m]suburbanis suis.[n]Nec
non de tribu[o]gad:[q]ra=
moth[r]in galaad[s]&[t]sub=
urbana eius[u]&[x]manaim
[y]cū[z]suburbanis suis: sed
[a]&[b]esebon[c]cum
[d]suburbanis suis:[e]&[f]ie=
zer[g]cum
[h]suburbanis suis. 7.

Porro[a]filii
[b]issachar:[c]thola[d]&
phua[e]iasub
[f]&samro[g]quattuor.[h]Fi
lii[i]thola:
[k]ozi[l]et raphaia[m]et hieri
hel[n]&iemal
[o]et iepse[p]et samuel[q]prin
cipes[r]per
[s]cognationū suarū:[t]De
stirpe[u]thola[x]viri[y]fortissi
mi[z]numerati sunt[a]in die
bus[b]dauid:

[a] וְאֵת [b] מִנַּרְשֵׁיהָ [c] וְאֵת [d] בִּלְעָם
[e] וְאֵת [f] מִנַּרְשֵׁיהָ [g] לִמְשַׁפַּחַת [h] לִבְנֵי
[i] קְהָת [j] הַנּוֹתָרִים׃ [k] לִבְנֵי [l] נְרשׁוֹם
[m] מִמִּשְׁפַּחַת [n] חֲצִי [o] מַטֵּה [p] מְנַשֶּׁה [q] אֶת
[r] גּוֹלָן [s] בַּבָּשָׁן [t] וְאֵת [u] מִנַּרְשֶׁיהָ [v] וְאֵת
[w] עַשְׁתָּרוֹת [x] וְאֵת [y] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [z] וּמִמַּטֵּה
[a] יִשָּׂשכָר [b] אֶת [c] קֶדֶשׁ [d] וְאֵת [e] מִנַּרְשֶׁיהָ
[f] אֶת [g] דָּבְרַת [h] וְאֵת [i] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [j] וְאֵת
[k] רָאמוֹת [l] וְאֵת [m] מִנַּרְשֶׁיהָ [n] וְאֵת
[o] עָנֶם [p] וְאֵת [q] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [r] וּמִמַּטֵּה
[s] אָשֵׁר [t] אֶת [u] מַשָּׁל [v] וְאֵת [w] מִנַּרְשֶׁיהָ
[x] וְאֵת [y] עַבְדּוֹן [z] וְאֵת [a] מִנַּרְשֶׁיהָ׃
[b] וְאֵת [c] חוּקֹק [d] וְאֵת [e] מִנַּרְשֶׁיהָ [f] וְאֵת
[g] רְחֹב [h] וְאֵת [i] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [j] וּמִמַּטֵּה
[k] נַפְתָּלִי [l] אֶת [m] קֶדֶשׁ [n] בַּגָּלִיל [o] וְאֵת
[p] מִנַּרְשֶׁיהָ [q] וְאֵת [r] חַמּוֹן [s] וְאֵת [t] מִנַּרְשֶׁיהָ
[u] וְאֵת [x] קִרְיָתַיִם [y] וְאֵת [z] מִנַּרְשֶׁיהָ׃
[a] לִבְנֵי [b] מְרָרִי [c] הַנּוֹתָרִים [d] מִמַּטֵּה
[e] זְבוּלֻן [f] אֶת [g] רִמּוֹנוֹ [h] וְאֵת [i] מִנַּרְשֶׁיהָ
[j] וְאֵת [k] תָּבוֹר [l] וְאֵת [m] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [n] וּמֵעֵבֶר
[o] לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ [p] לְמִזְרַח [q] הַיַּרְדֵּן [r] מִמַּטֵּה
[s] רְאוּבֵן [t] אֶת [u] בֶּצֶר [v] בַּמִּדְבָּר [w] וְאֵת
[x] מִנַּרְשֶׁיהָ [y] וְאֵת [z] יָהְצָה [a] וְאֵת
[b] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [c] וְאֵת [d] קְדֵמוֹת [e] וְאֵת
[f] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [g] וְאֵת [h] מֵיפַעַת [i] וְאֵת
[j] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [k] וּמִמַּטֵּה [l] גָּד [m] אֶת [n] רָאמוֹת
[o] בַּגִּלְעָד [p] וְאֵת [q] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [r] וְאֵת [s] מַחֲנַיִם
[t] וְאֵת [u] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [v] וְאֵת [w] חֶשְׁבּוֹן [x] וְאֵת
[y] מִנַּרְשֶׁיהָ [z] וְאֵת [a] יַעְזֵר [b] וְאֵת [c] Cap. vij.
[d] מִנַּרְשֶׁיהָ׃ [e] וְלִבְנֵי
[f] יִשָּׂשכָר [g] תּוֹלַע [h] וּפוּאָה [i] יָשׁוּב
[j] וְשִׁמְרוֹן [k] אַרְבָּעָה׃ [l] וּבְנֵי [m] תּוֹלַע
[n] עֻזִּי [o] וּרְפָיָה [p] וִירִיאֵל [q] וְיַחְמַי
[r] וְיִבְשָׁם [s] וּשְׁמוּאֵל [t] רָאשִׁים [u] לְבֵית
[x] אֲבוֹתָם [y] לְתוֹלַע [z] גִּבּוֹרֵי [a] חַיִל
[b] לְתוֹלְדֹתָם [c] מִסְפָּרָם [d] בִּימֵי [e] דָּוִיד

Patina.heb.Tex.heb.i.Paral.vij. Trãſla.B.Hie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם
viginti duo milia ſexcenti. viginti duo milia ſexcenti. εἰκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. εἰκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι

וּבְנֵי עֻזִּי יִזְרַחְיָה וּבְנֵי יִזְרַחְיָה מִיכָאֵל׃ וּבְנֵי
Filii ozi: iſrahia ꝺ quo nati ſunt michael & obadia & iohel & iehia quinq; principes cũ eis ſ familias & populos ſuos accincti ad preliũ viri fortiſſimi: triginta ſex milia. Multas habuerũt vxores & filios. Frẽs quoq; eorũ p cognationem iſachar robuſtiſſimi ad pugnãdũ octoginta ſeptẽ milia numerati ſunt. Filii beniamin: bale bochor & iadihel tres. Filii bale: eſbõ & ozi & ozihel & hierimoth & vrai quinq; pricipes familiarũ & ad pugnãdũ ro corum viginti duo milia & triginta quatuor. Porro filii bochor zamira & ioas & eliezer & elioenai & amri & hierimoth & abia & anathuth & almathan. Omnes hi filii bochor. Nũerati ſunt ãt p familias ſuas principes cognationũ ſuarum ad bella fortiſſimi viginti milia & ducẽti. Porro filii iadihel: balan: filii ãt balan iehus & benia min & ahoth & chanana & iothã & tharſis & haiſaar. Omnes hi filii iadiel principes cognationũ ſuarũ viri fortiſſimi decem & ſeptem milia & ducenti ad preliũ cedentes: ſephã quoq; & haphan filii hir & aſim filii aher: filii aũt nepta lim: iaſihel & guni & aſer & ſellũ filii bala. Porro filius manaſſe eſrihel: cõcubina eius ſyra peperit machir patrem galaad. Machir aũt ac cepit vxorem filiis ſuis happhi & ſephã & habuit ſororẽ noie maacha. Nomẽ ãt ſcdi ſalphaath. Nateq; ſunt ſalphaath filie et pepit maacha vxor machir filiũ: vocauitq; nomen eius phares. Porro nomen fratris eius ſares et filii eius vlã et rehẽ: filii ãt

viginti duo milia ſexcenti. filii ozi: εἰκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι · καὶ υἱοὶ ὀζί, hierimoth. filii hierimoth: michael & abdia & ioel ἱεζερία · καὶ υἱοὶ ἱεζερία, μιχαὴλ καὶ ἀβδία καὶ ἰωηλ & ioſia: quinq; principes oẽs hi. καὶ ἰωσία, πέντε ἄρχοντες πάντες αὐτοί · καὶ qui ſup eos per familias ſuas per domũ cognatio οἱ ἐπ᾽ αὐτοὺς κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατ᾽ οἶκον πατρι num ſuas accincti fortes ad pugnãdũ in bel ῶν αὐτῶν μονίζωνοι ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλε lo triginta & ſex milia: qũ multas habueſt vxo μον τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυ res & filios. & fratres eorũ in om ναῖκας καὶ υἱούς · καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πά nes cognationes iſſachar potentes fortitudine: octo σας συγγενείας ἰσσάχαρ δυνατοὶ δυνάμει, ὀγδοή ginta & ſeptẽ milia genealogia eorũ om κοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες ἡ γενεαλογία αὐτῶν πάν nũ. filii ãt beniamin: balae & bochor & idiel των · υἱοὶ δὲ Βενιαμίν, Βαλαὲ καὶ Βοχὼρ καὶ Ἰδιὴλ tres. & filii balae: aſſebon & ozi & ozi τρεῖς · καὶ υἱοὶ Βαλαέ, ἀασεβὼν καὶ ὀζὶ καὶ ὀζι el & hieremuth & quinq; principes domoꝝ ηλ καὶ ἱερ οὺθ καὶ οὐρί, πέντε ἄρχοντες οἴκων familiarũ ſuarũ fortes potẽtia. & genealogia πατριῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ἡ γενεαλογία eorũ viginti duo milia & triginta & quat αὐτῶν εἰκοσιδύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα καὶ τέσ tuor. & filii bochor: zamaria & ioas & eliezer σαρες · καὶ υἱοὶ Βοχώρ, ζαμαφία καὶ ἰωὰς καὶ ἐλιέζερ & elione & amari & iermoth: & abia & ana καὶ ἐλιωνὲ καὶ ἀμαρὶ καὶ ἱερμώθ, καὶ ἀβιὰ καὶ ἀνα thoth & alamoth omnes hi filii bochor: & θὼθ καὶ ἀλαμὼθ πάντες οὗτοι υἱοὶ Βοχώρ, καὶ ἡ genealogia eorũ per familias ſuas principes γενεαλογία αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἄρχοντες domoꝝ cognationũ ſuaꝝ potẽtes fortitudie: vigiti milia & οἴκων πατριῶν αὐτῶν δυνατοὶ ἰσχύι, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ducenti. & filii iediel: balaan. & filii balaan: διακόσιοι · καὶ υἱοὶ Ἰεδιήλ, Βαλαάν · καὶ υἱοὶ Βαλαάν, ieſus & beniamin & aoth & chanaa & zethan & Ἰησοῦς καὶ Βενιαμὶν καὶ ἀὼθ καὶ χαναὰ καὶ ζηθὰν καὶ tharſis & aſſatr: omnes hi filii iediel prin θαρσεὶς καὶ ἀσατείρ, πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεδιὴλ ἄρ cipes cognationũ potẽtes fortitudie: decẽ & ſeptẽ χοντες τῶν πατριῶν δυνατοὶ ἰσχύι, δεκαεπτὰ milia & ducenti procedẽtes fortitudine ad χιλιάδες καὶ διακόσιοι ἐκπορευόμενοι δυνάμει εἰς bellum. & ſapham & hephã & filii hir & a πόλεμον · καὶ σαφὰμ καὶ ἡφὰμ καὶ υἱοὶ Ἰὴρ καὶ ἀ ſim filii acher. & filii nephthali: iaſſiel guni & σὶμ υἱοὶ ἀχέρ. καὶ υἱοὶ νεφθαλεί, ἰεασιὴλ γουνὶ καὶ teſſer & ſellem filii bala. filii manaſſe: eſ ἰεσὲρ καὶ σελλὴμ υἱοὶ Βαλαά. υἱοὶ μανασσῆ, ἐσ riel: quẽ peperit cõcubina eius ſyra ma ριήλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ σύρα γὸν μα chir patrẽ galaad. & machir accepit vxo χεὶρ πατέρα γαλαάδ. καὶ μαχεὶρ ἔλαβεν γυναῖ rem hopham & ſaphim. & nomẽ ſoro κα τῷ ὀφὲμ καὶ τῷ σαφίμ. καὶ ὄνομα τῇ ἀδελ ri eorũ maacha: & nomẽ ſecũdo ſalphaad. φῆ αὐτῶν μααχά, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ σαλφαάδ. nate ſunt ẽo ſalphaad filie: & peperit ma ἐγενήθησαν δὲ τῷ σαλφαὰδ θυγατέρες, καὶ ἔτεκεν μα acha vxor machir filiũ: & vocauit nomẽ eius αχὰ γυνὴ μαχεὶρ υἱοὺ, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ phares: & nomẽ fratri eius ſaros. & filii φάρες, καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ σάρος. καὶ υἱοὶ eius: clam & racam. & filii αὐτοῦ, ὠλὴμ καὶ ῥακάμ. καὶ υἱοὶ

elam: badan. hi filij galaad filij machyr filij manasse. τ soror eius melchath peperit
ελάμ, βαδάν. οὗτοι υἱοὶ γαλαὰδ υἱοῦ μαχὴρ υἱοῦ μανασσῆ. τ ἀδελφὴ αὐτοῦ μελχὰθ ἔτεκεν
tessud τ abiezer τ maala. τ ego
γὸν ἰεσσοὺδ καὶ γὸν ἀβιεζὲρ καὶ γὸν μααλά. καὶ ἐγέ=
rant filij samida: helm et sychem et lochet et eniam.
νοντο υἱοὶ σαμεϊδά, ἀχὶμ καὶ συχὶμ καὶ λοχεὶ καὶ ἐνιάμ.
et filij ephraim: suthalaa et barad filius eius: et
καὶ υἱοὶ ἐφραΐμ, σουθαλαὰ καὶ βαραδ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
thaath filiꝰ etꝰ: et elada filiꝰ eius: et thaath filius eiꝰ:
θαὰθ υἱὸς αὐτ, καὶ ἐλαδὰ υἱὸς αὐτ, καὶ θαὰθ υἱὸς αὐτ,
et zabab filius eiꝰ: et suthala filius eius: et ezer et
καὶ ζαβὰβ υἱὸς αὐτ, καὶ σουθέλα υἱὸς αὐτ, καὶ ἔζερ καὶ
elaad. et occiderunt eos viri geth na
ελαάδ. καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες γὲθ οἱ τεχ
ti in terra: q̄ defcēderant vt caperēt pecora eo
θέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐ
rum. et luxit ephraim pr̄ eoꝝ diebꝰ mul
τῶν. καὶ ἐπένθησεν ἐφραὶμ ὁ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολ
tis: et venerūt fratres eoꝝ vt cōsolarētur e-
λάς, καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παρακαλέσαι αὐ=
um. et ingressus ē ad vxorē suā: et cōce-
τόν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συνέ=
pit et peperit filiū: et vocauit nomē eius
λαβε καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
barie: q̄ in malo fact⁹ est in domo eius: et
βαριέ, ὅτι ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἡ
filia eius fara. et edificauit bethoron
θυγάτηρ αὐτοῦ σαρέ. καὶ ὠκοδόμησεν τὴν βαιθωρὼν
fuperiorē et inferiorē: τ ezenfaara. et raphā filius
τὴν ἄνω καὶ τὴν κάτω, καὶ τὴν ἐζενσαχρά. καὶ ῥαφὰ υἱὸς
eius: et refeph filius eius: et thala filius eius: et
αὐτ, καὶ ῥασὴφ υἱὸς αὐτ, καὶ θαλὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ
thaan filiꝰ eius: et ladan filius eius: amiud filiꝰ e-
θαὰν υἱὸς αὐτ, καὶ λαδὰν υἱὸς αὐτοῦ, ἀμιοὺδ υἱὸς αὐ
tus: elifama filius eius: num filiꝰ eiꝰ: tofce filiꝰ eiꝰ: et
τοῦ, ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτ, νοὺμ υἱὸς αὐτ, ἰωσὴε υἱὸς αὐτ, καὶ
poſſeſſio eorū et habitatio bethel et vicul
κατάσχεσις αὐτῶν καὶ κατοικία βαιθὴλ καὶ αἱ κῶμαι
eius. et cōtra orientē noaran: et ad occidētē ga
αὐτῆς. καὶ εἰς ἀνατολὰς νααράν, καὶ εἰς δυσμὰς γα
zer et vicul eius: et ſychem et vicul e-
ζὲρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐ=
tus: et adza et vicul eius. et habitata filius
τῆς, ἕως ἀζὶα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. καὶ ἐχώλμε υἱὸν
manaſſe: bethſan et filie eius. thaana et
μανασσῆ, βαιθσὰν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς. θαανὰ καὶ
filie eius: mageddo et vicul eius:
αἱ θυγατέρες αὐτῆς, μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς,
dor τ vicul eius. in his habitauerūt filij
δὼρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ
ioſeph: filij iſrl. filij aſer: iamna et iaſua et
ἰωσὴφ, υἱοῦ ἰσραὴλ. υἱοὶ ἀσήρ, ἰεμνὰ καὶ ἰασουὰ καὶ
ieſſue et baria: et ſara ſoror eorū. et fi
ἰεσσουὲ καὶ βαρία, καὶ σαρὰ ἀδελφὴ αὐτῶν. καὶ υἱοὶ
lij baria chober τ melchiel: ipſe pater barzeth.
τοῖ βαρία χοβὲρ καὶ μελχιήλ, αὐτὸς πατὴρ βαρζήθ.
τ chober genuit taphlet τ ſomer τ
καὶ χοβὲρ ἐγέννησε γὸν ἰαφλὲτ καὶ γὸν σωμὴρ καὶ γὸν
hotham: τ ſua ſororem eoꝝ. τ filij taphlet:
ὁθάμ, καὶ τὴν σουὰ ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ υἱοὶ ἰαφλέτ,
phaſech τ baamath τ aſuath: hi filij iaphlet.
φασὲχ καὶ βααμὰθ καὶ ἀσουάθ, οὗτοι υἱοὶ ἰαφλέτ.
τ filij ſomer achi τ roaga τ iaba τ aram. τ
καὶ υἱοὶ σωμὴρ ἀχὶ καὶ ῥααγὰ καὶ ἰαβὲ καὶ ἀράμ. καὶ
filij helem fratris eius. ſupha τ iamna τ ſeles
υἱοὶ ἐλὲμ ἀδελφοῦ αὐτ. σουφὰ καὶ ἰαμνὰ καὶ σελὲς
τ amal. filij ſupha: ſue τ arnaph. τ ſual τ
καὶ ἀμάλ. υἱοὶ σουφά, σουὲ καὶ ἀρναφὲ καὶ σουὰλ καὶ
beri τ iemdra baſar: τ teud τ ſemma
βηρὲ καὶ ἰεμδρὰ βασάρ, καὶ ἰωὺδ καὶ σεμμ

vlā bedā. ᵉ Hi ſunt filii
galaad filii machir
filii manaſſe. ᵇ Soror āt
eius regina peperit
virū decorū & abiezer
& moola. Erāt āt filii ſe
mida: ahin:
& ſechē & lecī & aniā.
ᶜ Filii autem ephraim:
ſuthala: bareth filius e
ius: thaath filius eius:
elada filius eius thaath
filius eius: & huius filiꝰ
zadab: & huius filiꝰ ſu
thala: & huius filiꝰ eſer
& elad. Occiderūt āt
eos viri geth indigene
qa deſcēderāt vt ūnade
rent poſſeſſiones eorū.
Luxit igitur ephraī pa
ter eorū multis diebus:
& venerūt frēs eiꝰ vt cō
ſolarentur eū. ᵍ Ingreſ=
ſuſq; eſt ad vxorē ſuā: q̄
cōcepit & pepit filiū
& vocauit nomen eius
beria: eo q̄ in malis do
mus eius ortus eēt: filia
āt eius fuit ſara q̄ edifica
uit bethorō ſuperiorem
& ſuperiorē & ozēza=
ra. Porro filius eius ra=
pha & reſeph & thale:
de quo natus eſt thalā:
q genuit laadā. ᵉ Huius
quoq; filiꝰ āmiud q ge=
nuit eliſama de quo or=
tus ē: num: q habuit filiū
ioſue. ᵒ Poſſeſſio āt eoꝝ
& hītatio bethel cū fi=
liabus ſuis: & cōtra orie
tē nord: ad occidentalē
plagā gazer & filie eiꝰ:
ſychē quoq; cū filiabꝰ
ſuis vſq; ad aſa cū filia=
bꝰ eiꝰ: iuxta filios quoq;
manaſſe bethſā & filia
as eius: thānā & filias e
ius: mageddo & filias e
ius: dor & filias eiꝰ. ᵇ In
his hītauerūt filii ioſeph
filii iſrael. ᵒ Filii aſer:
iemna & ieſua & iſui &
baria & ſara ſoror eoꝝ.
Filii aūt baria heber &
melchiel. Ipſe eſt pa=
ter barzaith. Heber aūt
gēuit iephlat & fomer
& otham & ſuaa ſororē eorū: filii
iephlat: phoſech
& chamaal & aſoph: hi
filii iephlat. ᵇ Porro filii
ſomer: ahi & roaga &
aba & aran: ᵇ filii autem
helem fratris eius: ſu=
pha & iemna & ſelles
& amal. Filii ſupha
ſue arnaphed & ſual
& beri & iamra boſor
& od & ſamna

ᵍ אוֹלָם בְּדָן אֵלֶּה בְּנֵי גִלְעָד בֶּן מָכִיר
בֶּן מְנַשֶּׁה: וַאֲחֹתוֹ הַמֶּלֶכֶת יָלְדָה
אֶת אִישְׁהוֹד וְאֶת אֲבִיעֶזֶר וְאֶת
מַחְלָה: וַיִּהְיוּ בְּנֵי שְׁמִידָע אַחְיָן
וְשֶׁכֶם וְלִקְחִי וַאֲנִיעָם: וּבְנֵי אֶפְרַיִם יָלַד
שׁוּתֶלַח וּבֶרֶד בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ
וְאֶלְעָדָה בְּנוֹ וְתַחַת בְּנוֹ: וְזָבָד בְּנוֹ
וְשׁוּתֶלַח בְּנוֹ וְעֶזֶר וְאֶלְעָד וְרַהְנוֹם
אַנְשֵׁי גַד הַנּוֹלָדִים בָּאָרֶץ כִּי
יָרְדוּ לָקַחַת אֶת מִקְנֵיהֶם: וַיִּתְאַבֵּל
אֶפְרַיִם אֲבִיהֶם יָמִים רַבִּים וַיָּבֹאוּ
אֶחָיו לְנַחֲמוֹ: וַיָּבֹא אֶל אִשְׁתּוֹ
וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּרִיעָה
כִּי בְרָעָה הָיְתָה בְּבֵיתוֹ: וּבִתּוֹ
שְׁאֵרָה וַתִּבֶן אֶת בֵּית חוֹרוֹן
הַתַּחְתוֹן וְאֶת הָעֶלְיוֹן וְאֶת אֻזֶּן
שְׁאֵרָה: וְרָפַח בְּנוֹ וְרֶשֶׁף וְתֶלַח
בְּנוֹ תַּחַן בְּנוֹ לַעְדָּן בְּנוֹ עַמִּיהוּד בְּנוֹ
אֱלִישָׁמָע בְּנוֹ: נוּן בְּנוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּנוֹ:
וְאֲחֻזָּתָם וּמוֹשְׁבֹתָם בֵּית אֵל וּבְנֹתֶיהָ
וּלְמִזְרַח נַעֲרָן וּלְמַעֲרָב גֶּזֶר וּבְנֹתֶיהָ
וְשֶׁכֶם וּבְנֹתֶיהָ עַד עַיָּה וּבְנֹתֶיהָ: עַל
יְדֵי בְנֵי מְנַשֶּׁה בֵּית שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ
תַּעְנָךְ וּבְנֹתֶיהָ מְגִדּוֹ וּבְנֹתֶיהָ
דּוֹר וּבְנֹתֶיהָ בְּאֵלֶּה יָשְׁבוּ בְּנֵי
יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל: בְּנֵי אָשֵׁר יִמְנָה
וְיִשְׁוָה וְיִשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֶׂרַח אֲחֹתָם:
וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמַלְכִּיאֵל הוּא
אֲבִי בִרְזָוִת: וְחֶבֶר הוֹלִיד אֶת יָפְלֵט
וְאֶת שׁוֹמֵר וְאֶת חוֹתָם וְאֶת
שׁוּעַא אֲחוֹתָם: וּבְנֵי יָפְלֵט פָּסָךְ
וּבִמְהָל וְעַשְׁוֹת אֵלֶּה בְּנֵי יָפְלֵט:
וּבְנֵי שֶׁמֶר אֲחִי וְרוֹהָגָה וְחוּבָה וְאֲרָם: וּבְנֵי

יָהַיָה

יָלַד

לָקַח קָנָה

אֲבַל יוֹם

רָבַב רוֹא

אִישׁ

הָרָה יָלַד

בְּרִיעָה רוֹעַ

הָיָה בָּנָה

עָלָה

אָזֶן

זָרַח עָרַב

בָּנָה

יָשַׁב

וְשֶׁלֶשָׁה וְיִתְרָן וּבְאֵרָא׃ ג וּבְנֵי יֶתֶר
יְפֻנֶּה וּפִסְפָּא וְאָרָא׃ ד וּבְנֵי עֵלָא אֲרַח
וְחַנִיאֵל וְרִצְיָא׃ ה כָּל אֵלֶּה בְּנֵי אָשֵׁר
רָאשֵׁי בֵּית הָאָבוֹת גִּבּוֹרֵי נְבוּרִי יֶלֶד גֶּבֶר
חַיִל רָאשֵׁי הַנְּשִׂיאִם וְהִתְיַחְשָׁם נָשָׂא יֵחָשׁ
בַּצָּבָא לַמִּלְחָמָה מִסְפָּרָם אֲנָשִׁים לָחַם סָבָא
עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אָלֶף׃

Cap.viij. ו וּבִנְיָמִן הוֹלִיד אֶת בֶּלַע בְּכֹרוֹ יֶלֶד
אַשְׁבֵּל הַשֵּׁנִי וְאַחְרָח הַשְּׁלִישִׁי׃ שֵׁנָה שְׁלִשׁ
נוֹחָה הָרְבִיעִי וְרָפָא הַחֲמִישִׁי׃ רְבַע חָמֵשׁ
ח וַיִּהְיוּ בְנֵי בָלַע אַדֶּר וְגֵרָא וַיָּהּ
וַאֲבִיהוּד׃ וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ׃
וְגֵרָא וּשְׁפוּפָן וְחוּרָם׃ ט וְאֵלֶּה בְּנֵי
אֲחוּד אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לִישְׁבֵי
גֶּבַע וַיְגְלוּם אֶל מָנַחַת׃ וְנַעֲמָן גָּלָה
וַאֲחִיָּה וְגֵרָא הוּא הָגְלָם וְהוֹלִיד
אֶת עֻזָּא וְאֶת אֲחִיהוּד׃ י וְשַׁחֲרַיִם
הוֹלִיד בְּשָׂדֵה מוֹאָב מִן שִׁלְחוֹ אֹתָם
הֻשִׁים וְאֶת בַּעֲרָא נָשָׁיו וַיּוֹלֶד מִן יָלַד
חֹדֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶת יוֹבָב וְאֶת צִבְיָא אִישׁ
וְאֶת מֵישָׁא וְאֶת מַלְכָּם׃ יא וְאֶת יְעוּץ
וְאֶת שָׂכְיָא וְאֶת מִרְמָה אֵלֶּה
בָּנָיו רָאשֵׁי אָבוֹת׃ יב וּמֵחֻשִׁים
הוֹלִיד אֶת אֲבִיטוּב וְאֶת אֶלְפָּעַל׃
יג וּבְנֵי אֶלְפָּעַל עֵבֶר וּמִשְׁעָם וְשֶׁמֶד
הוּא בָּנָה אֶת אונוֹ וְאֶת לֹד
וּבְנֹתֶיהָ׃ יד וּבְרִעָה וְשֶׁמַע הֵמָּה רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לִישְׁבֵי אַיָּלוֹן הִבְרִיחוּ
אֶת יֹשְׁבֵי גַּת׃ טו וְאַחְיוֹ שָׁשָׁק בְּרִיעָה
וִירֵמוֹת׃ טז וּזְבַדְיָה וַעֲרָד וְעֵדֶר׃
יז וּמִיכָאֵל וְיִשְׁפָּה וְיוֹחָא בְּנֵי
בְרִיעָה׃ יח וְיִשְׁמְרַי וְיִזְלִיאָה וְיוֹבָב
בְּנֵי אֶלְפָּעַל׃ יט וְיָקִים וְזִכְרִי
וְזַבְדִּי׃ כ וְאֶלְיְעֵינַי וְצִלְּתַי וְאֶלִיאֵל׃
כא וַעֲדָיָה וּבְרָאיָה וְשִׁמְרָת

b& salusa c& iethrã d& bera. e Filii f gether: g iephone h& phaspha i& ara: k filii aũt l olla: m aree n& anihel o& resia. p Omnes q hi r filii s aser t principes u cognationũ v electi at& fortissimi w duces x ducũ. y Numerus aũt eorũ etatis que apta esset z ad bellum: a viginti b sex c milia. 8.

Beniamin aũt d genuit e bale f primogenitũ suũ: g asbal h secũdum: i ahara j tertium: k noaha l quartum: m& rapha n quintum. o Fuerunt& p filii q bale r ad doar s& gera t& abiud: u abisue quoq; v& nemã w& ahoc: sed x& gera y& sephuphã z& vram. a Hi sunt b filii c abod d principes e cognationum f habitantium in g gabaa. qui h translati sũt i in k manaath. l Nomã ãt m& achia n& gera o ipse p trãstulit eos: q& genuit r ozã s& t abiud u Porro sarahim v genuit w in regiõe x moab y postquam z dimisit a vxores suas. b Genuit autem c de d edes e vxore sua f iobab g& h sebia i k et l mosa m et n molchõ o iebus p quoq; q et r sethia s et t marmach. u Hi sunt v filii eius w principes i fa miliis suis. x Mehusi vero y genuit z achitob a& b elphaal. c Porro filii d elphaal e heber f et misaam g& samad h hic i edificauit k ono l& m lod n cũ filiabus eius. o Bara autẽ p et sama q principes r cognationũ s habitantium in t ahialon. u Hi v fugauerũt w habitatores x geth. y Et haio et z sesac a& hierimoth b& zabadia c et arod d et heder: e michael quoq; f et iesepha g et ioaa h filii i baria. k Et zabadia l et mosollam m et ezeci n et heber o et esamari p et iesolia q et iobab r filii s elphaal: t et iaci u et zechri v et zaddi w et elioenai x et selethai y et heliel z et adaia a et barala b et samarat

τ selsa τ iethran τ beera. τ filii iether: καὶ σελσὰ καὶ ἰεθρὰν καὶ βηρά. καὶ υἱοὶ ἰεθέρ, iephõne τ phasipha τ arai. τ filij olla: aree ἰεφοννῆ καὶ φασφὰ καὶ ἀραΐ. καὶ υἱοὶ ὀλλά, ἀρεὲ τ aniel τ rasia: omnes hi filii aser principes domus cognationũ: electi fortes potẽtia τες οἴκου τῶν πατριῶν, ἐκλεκτοὶ ἰσχυροὶ δυνάμει duces principũ qui numerati sũt in ste ἀρχηγοὶ τῶν ἀρχόντων τῶν γενεαλογηθέντων ἐν τῇ σά tiõe ad bellum: numerus eorũ virt viginti σει ἐν τῷ πολέμῳ, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι τ ser milia.
καὶ ἓξ χιλιάδες. Ca.8.

Et beniamin genuit bale primogenitũ Καὶ βενιαμὶν ἐγέννησε τὸν βαλὲ πρωτότοκον suum: τ asbel secũdus: τ aara ter αὐτοῦ, καὶ ἀσβὴλ ὁ δεύτερος, καὶ ἀαρὰ ὁ τρί tius: τ nua quartus: et rapha quin τος, καὶ νουὰ ὁ τέταρτος, καὶ ῥαφὰ ὁ πέμ tus. et fuerũt filij bale: adar et gera πτος. καὶ ἐγένοντο υἱοὶ τῷ βαλέ, ἄδαρ καὶ γηρὰ et abiud et abisue et naaman τ noh. et hi καὶ ἀβιοὺδ καὶ ἀβισουὲ καὶ νααμὰν καὶ ἀὼδ. καὶ οὗ filij noh: gera et seppham et huram. hi τοι υἱοὶ ἀὼδ, γηρὰ καὶ σεπφὰμ καὶ ἀουράμ. οὗ sunt principes cognationũ habitãtium ga τοι εἰσὶν ἄρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων γα baa. et trãstulerũt ipsos in manuath et naa βαέ. καὶ ἀπῴκισαν αὐτοὺς εἰς μαγουὰθ καὶ ναα man et achia et gera: ipse trãstulit eos et μὰν καὶ ἀχιὰ καὶ γηρά, αὐτὸς ἀπῴκισεν αὐτοὺς καὶ genuit oza et achiud. et seorim ge ἐγέννησεν ὀζὰ καὶ τὸν ἀλά καὶ τὸν ἀχιούδ. καὶ σεωρεὶμ ἐγέννη nuit in campo moab: postq̃ dimiserunt ipsi σεν ἐν πεδίῳ μωάβ, μετὰ τὸ ἐξαποστεῖλαι αὐτὸς eum. et osim et baara vxores eius. et αὐτόν. καὶ ὡσεὶμ καὶ βααρὰ γυναῖκες αὐτοῦ. καὶ genuit de chodes vxore sua io ἐγέννησεν ἀπὸ τῆς χόδες γυναικὸς αὐτοῦ τὸν ἰω bab et sabia et misa: et mel βὰβ καὶ τὸν σαβία καὶ τὸν μισά, καὶ τὸν μελ chom τ hoas τ sechia τ marmia: χὼμ καὶ τὸν ἰωὰς καὶ τὸν σεχία καὶ τὸν μαρμία, hi filij eius principes cognationũ. τ me οὗτοι υἱοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ με osim genuit abitob τ elphaal. ωσεὶμ ἐγέννησεν τὸν ἀβιτὼβ καὶ τὸν ἐλφαάλ. τ filij elphaal aber τ mesoam τ samed. καὶ υἱοὶ ἐλφαὰλ ἄβερ καὶ μεσοὰμ καὶ σάμαδ. ipse edificauit ono τ lod: τ αὐτὸς ᾠκοδόμησεν τὴν ὠνὼ καὶ τὴν λώδ, καὶ vicos eius τ baria τ samaa: hi τὰς κώμας αὐτῆς καὶ βαρία καὶ σαμαά, οὗτοι principes cognationũ habitantiũ ailon. ἄρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων αἰλών. hi persecuti sũt habitatores geth. τ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας γεθ. καὶ fratres eor sisach τ hierimoth τ zabadi οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σισὰχ καὶ ἱεριμὼθ καὶ ζαβα dia τ arad: τ ader τ michael τ hiespha τ δία, καὶ ἀράδ. καὶ ἄδαρ καὶ μιχαὴλ καὶ ἱεσφὰ καὶ hiocha filij baria. τ zabadia τ mesollam τ ἰωχὰ υἱοὶ βαρία. καὶ ζαβαδία καὶ μεσολλὰμ καὶ ezeci τ aber τ iasemari τ hiezelia τ io ἐζεκὶ καὶ ἄβερ καὶ ἰασημαρὶ καὶ ἰεζελία καὶ ἰω bab filij aliphal. τ iacim τ zechri τ zeb βὰβ υἱοὶ ἀλιφάλ. καὶ ἰακεὶμ καὶ ζεχρὶ καὶ ζεβ di: τ elione τ selathi τ eliel τ adaia: δί, καὶ ἠλιωνὲ καὶ σελαθὶ καὶ ἐλιὴλ καὶ ἀδαΐα, τ baria τ samaroth
καὶ βαρία καὶ σαμαρὼθ

filij semei. τ iesphan ader τ eliel τ ab
υἱοὶ σεμεΐ· καὶ ἰεσφὰν καὶ ἄδερ καὶ ἐλιὴλ καὶ ἀβ=
don: τ zechri τ anan τ ananía τ elam τ
δών, καὶ ζεχρὶ καὶ ἄναν καὶ ἀναγία καὶ ἠλὰμ καὶ
anathotha τ iephadia τ phanuel filii ſiſach. τ
ἀναθωθὰ καὶ ἰεφαδία καὶ φανουὴλ υἱοὶ σισάχ· καὶ
ſampſari τ ſaraía τ othoſia τ hierſia τ elia
σαμψαρὶ καὶ σαραΐα καὶ ὀθηλία καὶ ἱερσία καὶ ἠλία
τ zechri filii hieream. hi principes cognationū per
καὶ ζεχρὶ υἱοὶ ἱερεάμ. οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ
gñrationes eorū principes ipſi habitauerūt in hieru
γενέσεις αὐτῶν ἀρχηγοὶ αὐτοὶ κατῴκησαν ἐν ἱερου
ſalem. τ in gabaon habitaunt pater gabaon:
σαλήμ. καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαώ,
Infra 9.g. τ nomē vxoris eius macha: τ filius eius
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μαχά, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
primogenitus abdon τ ſur τ cis τ bael.
ὁ πρωτότοκος ἄβδὼν καὶ σοὺρ καὶ κὶς καὶ βαάλ·
τ nadab τ geddor τ fratres eius τ
καὶ ναδὰβ καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
zechri. τ maceddothi genuit ſamaa. et
ζεχρί. καὶ μακεδδὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαά· καὶ
hi ex aduerſo fratrum ſuorū habita
οὗτοι κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκη=
1.Reg. 9.a. uerūt in hieruſalem cum fratribus ſuis.
σαν ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
et ner genuit cis: et cis genuit ſa
καὶ νὴρ ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σα=
ul: et ſaul genuit ionathan et mel
ούλ, καὶ σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωναθὰν καὶ τὸν μελ=
D chiſue et abimelab et iſbaal. et fi
χισουὲ καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν ἰσβαάλ. καὶ υἱ
lii ionathan meribaal: et meribaal genuit
οἱ ἰωναθὰν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν
micha. et filii micha: phithon et melech et tha=
μιχά· καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μέλεχ καὶ θα=
raa et achaz. et achaz genuit ioada: et io
ραὰ καὶ ἀχάζ· καὶ ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωαδά, καὶ ἰω
ada genuit alemeth et aſmoth et zam
δὰ ἐγέννησε τὸν αλεμὼθ καὶ τὸν ἀσμὼθ καὶ τὸν ζαμ
bri: et zambri genuit moſa: et moſa
βρί, καὶ ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μωσὰ
genuit baana. raphaa filius eius: eleaſa fi=
ἐγέννησε τὸν βαάνα. ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασᾶ υἱ
lius eius: aſel filius eius. et aſel ſex filii:
ὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῷ ἀσὴλ ἓξ υἱοί,
hec nomina eorū: ezericam primogenit⁹ e=
ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζερικὰμ πρωτότοκος αὐ
ius: τ iſmael τ ſaria τ abdia τ ana=
τοῦ, καὶ ἰσμαὴλ καὶ σαρία καὶ ἀβδία καὶ ἀν=
nan hi filij aſel. τ filij aſec fra
ναν οὗτοι υἱοὶ ἀσὴλ. καὶ υἱοὶ ἀσὲκ τοῦ ἀδελ=
tris eius. vlam primogenitus eius: τ ieus
φοῦ αὐτοῦ, ὐλὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰηοῦς
ſecundus: τ eliphalet tertius. τ fuerūt
ὁ δεύτερος, καὶ ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος· καὶ ἐγένοντο
filij vlam: viri potētes fortitudine tēdētes arcū
υἱοὶ ὐλάμ, ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύι τείνοντες τόξον
τ multiplicātes filios τ filios filioꝝ centū τ
καὶ πληθύνοντες υἱοὺς καὶ υἱοὺς υἱῶν ἑκατὸν καὶ
quinquaginta: oēs hi filij beniamin.
πεντήκοντα, πάντες οὗτοι υἱοὶ βενιαμίν. Cap. 9.

A Θ Vniuerſus iſrael dinumerati ſūt: τ ecce
Καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγενεαλογήθησαν, καὶ ἰδοὺ
ſunt ſcripti in libro regum iſra
εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσρα=
el τ iuda. τ trāſlati ſunt
ὴλ καὶ ἰούδα. καὶ ἀπῳκίθησαν

ᶜfilij ᵖſemei. ᶜ Et ieſphan
ᶠ& heber ᵖ& heliel ∞∞∞∞
ᵇ& abdo ᶠ& zechri ᵏ& ha=
nā ᶠ& anania ᵐ& ailam ∞
ⁿ& anathothia ᵒ& ieph=
daia ᵒ& phanuel: ᵍfilii ∞
ʳſelac ⁿ& ſamſari ᶠ& ſoo=
ria ⁿ& otholia ∞∞∞∞∞∞∞
ˢ& ierſia ᵛhelia ᵗ& zechri:
ᵃfilii ᵇieroā. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜHi ᵖpatriarche & ᶠcogna
tionum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍprincipes qui habitaue
runt in ieruſalem. ∞∞∞
ᵗIn gabaō āt ᵐhitauerūt
ⁿabigibaon ᵖ& nomen
ᵍvxoris eius ʳmacha: ⁿfi
lius ꝯ eius ᵗprimogēitus
ⁿabdō ᵗ& ſur ᵛ& cis ᵗ& ba
al ᵗ& nadab: ᵇgedur quo
qꝫ ᶜ& ahio ᵒ & zacher ᶜ&
macelloth. Et macelloth
ᵍgenuit ᵉfamaa. ⁿHitaue=
runtꝫ ᵗex aduerſo ᵐfm
fuorū ᵒin ieruſalē ᵖcū ᵍfrī
bus ſuis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳNer autem ᵒgenuit ⁿcis:
ˣ& cis ʳgenuit ∞∞∞∞∞∞∞
ᵃſaul. ᵇPorro ſaul ᶠgenuit
∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞ ∞∞∞∞
ᶜIonathan ᶠ& ᵍmelchiſue
ᵗ& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣ abīadab ᵗ& ᵐeſbaal. ⁿFi
lius autem ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒionathā ᵖ miribaal: ᵍ&
miribaal ᶠgenuit ∞∞∞∞∞
ᶜmicha ⁿfilii ⁿmicha: ˣphi
thon ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ& melech ᵗ& thara ᵃa=
haz: ᵇ& aha ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜgenuit ᶜioada: ᶠ& ioada
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍgenuit ᵗalmoth ˣ & ᵗaſ=
moth ᵐ& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿzamri. ᵒPorro zamri
ᵖgenuit ᵗmoſa: ∞∞∞∞∞∞
ᵍ& moſa ᶠgenuit ˣbaana
ᶜcuius filius fuit ᶠ rapha:
de quo ortus eſt ᵃelaſa q
genuit ᶜaſel. ᶜ Porro aſel
ᵖſex ᵍfilii fuerunt ᵇhis ᵗno
minibus ˣezricā: ∞∞∞∞
ᵗbochru: ᵐhiſmael: ⁿ ſa=
ria: ᵒob dia: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖanā. ᵍ Oēs ʳhi ⁿfilii ᶠaſel.
ⁿ Filii autem ᶜeſech ∞∞∞
ʳfratris eius ᶜvlā ᵃ primo=
genitus: ᵇ& hus ᶜſecūdus
ᵛ& eliphaleth ᶜtertius:
ᶠfuerunt ꝯ ᵍfilii ∞∞∞∞∞∞
ⁿvlā ᶠviri ᵏrobuſtiſſimi: &
magno ᶠrobore ᵐtēdētes
ⁿarcū ᵒ& multos hñtes
ᶠfilios ᵍac nepotes vſq
adⁿcentum ᶠquinquagin
ta. ⁿ Omnes ˣhi ʳfilii ∞∞∞
ᶜbeniamin. 9.

Θ Niuerſus ergo ᵇiſra
elᶜ dinumeratus eſt
ᵒ& ſūma eoꝝ ᶜſcripta ē ᶠi
ᵍlibro ᵇregū ᶠiſrael ᵏ& iu=
da: ᶠ tranſlatiꝯ ſunt ∞∞

יְלַד

בְּנֵי׳ שִׁמְעִי׳ וְיִשְׁפָּן׳ וָעֶבֶר׳ וְאֶלִיאֵל׃
וְעַבְדּוֹן וְזִכְרִי וְחָנָן וְחַנַנְיָה וְעִילָם
וְעַנְתֹתִיָה׃ וְיִפְדְּיָה וּפְנוּאֵל בְּנֵי
שַׁשָׁק׃ וְשַׁמְשְׁרַי וְשִׁחַרְיָה וְעַתַלְיָה׃
וְיַעֲרֶשְׁיָה וְאֵלִיָה וְזִכְרִי בְּנֵי יְרֹחָם׃
אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְתוֹלְדֹתָם יָלַד
רָאשִׁים אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם׃
וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן וְשֵׁם
אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃ וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן אִישׁ בָּכַר
וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֵדָב׃ וּגְדוֹר
וְאַחְיוֹ וְזֶכֶר׃ וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת יָלַד
שִׁמְאָה וְאַף הֵם נֶגֶד אֲחֵיהֶם
יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם עִם אֲחֵיהֶם׃
וְנֵר הוֹלִיד אֶת קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד
אֶת שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת
יְהוֹנָתָן וְאֶת מַלְכִּי שׁוּעַ וְאֶת
אֲבִינָדָב וְאֶת אִשְׁבַּעַל׃ וּבֶן
יְהוֹנָתָן מְרִיבַבַּעַל וּמְרִיבַבַּעַל הוֹלִיד
אֶת מִיכָה׃ וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן
וּמֶלֶךְ וְתַאְרֵעַ וְאָחָז׃ וְאָחָז
הוֹלִיד אֶת יְהוֹעַדָּה וְיְהוֹעַדָּה
הוֹלִיד אֶת עָלֶמֶת וְאֶת עַזְמָוֶת וְאֶת
זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד אֶת מוֹצָא׃
וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת בִּנְעָא רָפָה בְּנוֹ
אֶלְעָשָׂה בְּנוֹ אָצֶל בְּנוֹ׃ וְלְאָצֶל
שִׁשָּׁה בָּנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם עַזְרִיקָם
בִּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל וְשְׁעַרְיָה וְעַבַדְיָה
וְחָנָן כָּל אֵלֶּה בְּנֵי אָצֶל׃ וּבְנֵי עֵשֶׂק
אֲחִיו אוּלָם בְּכֹרוֹ יְעוּשׁ הַשֵּׁנִי שֵׁנָה
וְאֱלִיפֶלֶט הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיְהִיו בְּנֵי שְׁלִשׁ הָיָה
אוּלָם אַנְשֵׁי גִבּוֹרֵי חַיִל דֹּרְכֵי נְבַנֵי
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים כֻּלָּם אֵלֶּה מִבְּנֵי רָבָּה בָּנָה
בִּנְיָמִן׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל Cap.ix.
הִתְיַחְשׂוּ וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל חָשַׂב הָיָה
סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה הָגְלוּ גָּלָה

Pritiua.heb.Tex.heb.i.Parał.ix. Trāsla.B.Vie.Trās.Gre.lex.cū interp̄.latina.

לְבָבֶל ׀ בִּמְעַלָם ׃ ׀ וְהָרִאשֹׁנִים ׀׀
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר נָאֲחֻזָתָם בְּעָרֵיהֶם עִיר
יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהַנְּתִינִים׃ נְתִן
וּבִירוּשָׁלַם יָשְׁבוּ מִן בְּנֵי יְהוּדָה
וּמִן בְּנֵי בִנְיָמִן וּמִן בְּנֵי אֶפְרַיִם
וּמְנַשֶּׁה׃ עוּתַי בֶּן עַמִּיהוּד בֶּן עַמְרִי
בֶּן אִמְרִי בֶּן בָּנִי מִן פֶּרֶץ בֶּן יְהוּדָה׃
וּמִן הַשִּׁילוֹנִי עַשָׂיָה הַבְּכוֹר וּבָנָיו׃ זֶרַח
וּמִן בְּנֵי זֶרַח יְעוּאֵל וַאֲחֵיהֶם שֵׁשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים׃ וּמִן בְּנֵי בִנְיָמִן מִאָה
סַלּוּא בֶן מְשֻׁלָּם בֶּן הוֹדַוְיָה בֶּן
הַסְנָאָה׃ וְיִבְנְיָה בֶּן יְרֹחָם וְאֵלָה
בֶּן עֻזִּי בֶּן מִכְרִי וּמְשֻׁלָּם בֶּן שְׁפַטְיָה
בֶּן רְעוּאֵל בֶּן יִבְנִיָּה׃ וַאֲחֵיהֶם
לְתַלְדוֹתָם תְּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים רֹאשֵׁי
וְשִׁשָּׁה כָּל אֵלֶּה אַנְשִׁים רָאשֵׁי
אָבוֹת לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם׃ וּמִן הַכֹּהֲנִים
יְדָעְיָה וְיהוֹיָרִיב וְיָכִין׃ וַעֲזַרְיָה בֶּן
חִלְקִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן צָדוֹק בֶּן
מְרָיוֹת בֶּן אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית
הָאֱלֹהִים ׃ וַעֲדָיָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן
פַּשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה וּמַעֲשַׂי בֶּן
עֲדִיאֵל בֶּן יַחְזֵרָה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן
מְשִׁלֵּמִית בֶּן אִמֵּר ׃ וַאֲחֵיהֶם
רֹאשֵׁי לְבֵית אֲבוֹתָם אֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים גִּבּוֹרֵי חַיִל גִּבּוֹר
מְלֶאכֶת עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים ׃ מלא
וּמִן הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶּן חַשּׁוּב פ
בֶּן עַזְרִיקָם בֶּן חֲשַׁבְיָה מִן
בְּנֵי מְרָרִי ׃ וּבַקְבַּקַּר חֶרֶשׁ
וְגָלָל וּמַתַּנְיָה בֶּן מִיכָא בֶּן
זִכְרִי בֶּן אָסָף ׃ וְעֹבַדְיָה בֶּן
שְׁמַעְיָה בֶּן גָּלָל בֶּן יְדוּתוּן׃ וּבֶרֶכְיָה
בֶּן אָסָא בֶּן אֶלְקָנָה הַיּוֹשֵׁב
בְּחַצְרֵי נְטוֹפָתִי ׃ וְהַשֹּׁעֲרִים
שַׁלּוּם וְעַקּוּב וְטַלְמוֹן וַאֲחִימָן

in babilonē pp dilectū
ſuū.c Qui aūt habitauerunt primi in poſſeſſionibus & in vrbibus ſuis iſrael & ſacerdotes & leuite & nathinei: ccccc
comorati ſunt in ieruſalē de filiis iuda ccccccc
& de filiis beniamin.
De filiis quoq; ephraī & manaſſe othei filiꝰ amiud filii emri: ccc
filii omrai: filii bonni.
De filius phares filii iuda: & de filiōi aſaia primogenitus & filii eius.
De filiis āt zara: iehuel & fratres corū ſexcenti nonaginta. Porro de filiis beniamin: ccccc
ſalo filius moſollam filii oduia filii ccc ccccccc
aſana & iobama filius ieroam & helā ccccccc
filius ozi filii mochori & moſollā filius ſaphacie filii rabuel filii iebanie & fratres eorum cc
per familias ſuas nongenti quinquaginta cc
ſex. Omnes hi principes ccccccc cccccccccc
cognationū p domos patrū ſuorū. De ſacerdotib āt iedaia ioiarib & iachī: azarias quoq; filius helchie filii moſollā filii ſadoch filii cc
meraioth filii achitob
pōtifex domus ccccccc
dei. Porro adaias filius ieroā filii ccc ccc cccccc
phaſor filii melchia & maaſia filius ccccccccc
adibel filii iezra filii
moſollam filii ccccccc
moſollamoth filij emmer: fratres quoq; eorū
principes per familias ſuas mille ccccccccccc
ſeptigēti ſexagita fortiſſimi robore ad facien dū opus miniſterii i domo dei. ccccccccccc
De leuitis autē ſeme ia filius aſſub & ccccccc
filii ezricā filii aſebia
de ccccccccc ccc cccc
filis merari. Bacha char quoq; carpētarius & galal & mathania filius micha: filii ccccccc
zechri filii aſaph & obdia filius ccc ccc ccccccc
ſemeie filii galal filii
dithum & barachia cc
filius aza filii elcana q habitauit ccccccccccc
in atriis nethophati. cc
Ianitores autem ccccc
ſellum & achub & thelmon & ahiman ccccccc

in babylonē pp delictum ſuum: qđ iuſſe fece
εἰς Βαβυλῶνα διὰ τὴν ἀσυνθεσίαν αὐτῶν, ἣν ἐποίη
runt. τ q̄ habitabant p̄ius in poſſeſſioni
σαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότεροι ἐν ταῖς καταχέσε
bus ſuis in ciuitatib ſuis iſrael: τ ſacer
σιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραήλ, καὶ ἱε
dotes τ leuite τ nathinei. τ in hieruſa
ρεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθίνεοι· καὶ ἐν Ἱερουσα
lem habitauerūt de filijs iuda: τ de filijs
λὴμ κατῴκησαν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν
beniamin: τ de filius ephraim τ manaſſe. vbi filij
Βενιαμίν, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ καὶ μαναση· ὑθὶ υἱοὶ
ſamiud filius ambri filij emri filij beniamin. de
σαμιοὺδ υἱὸς Ἀμβρὶ υἱοῦ Ἐμβρὶ υἱοῦ Βενιαμίν. ἀπὸ τῶν
filius phares: filij iuda. τ de ſeloni: aſa
υἱῶν Φάρες, υἱοῦ Ἰούδα. καὶ ἀπὸ τοῦ σηλωνεί, ἀσα
na primogenit eius: τ filii eius. τ de
ια ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκ τῶν
filius zera: ieel τ fratres eius ſexcenti τ
υἱῶν ζηρά, Ἰεὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξακόσιοι καὶ
nonaginta. τ de filius beniamin: ſalo filij
ἐννενήκοντα. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμίν, σαλὼ υἱὸς
moſollam filij oduia filij ſamaa: τ iebnias filij
μοσολλὰμ υἱοῦ ὠδουΐα υἱοῦ σωμά, καὶ Ἰεβνιὰ υἱὸς
hieroam: τ hi filij oſi: filij machiri τ moſol
Ἱεροάμ, καὶ οὗτοι υἱοὶ ὀζί, υἱοῦ μαχειρὶ καὶ μοσολ
lam filij ſaphatia filij raguel filij iechonie: τ
λὰμ υἱοῦ σαφατία υἱοῦ ῥαγουὴλ υἱοῦ Ἰεχονίου, καὶ οἱ
fratres eorū per gñrationes eorū nongenti τ
ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι καὶ
quinquaginta ſex. omnes hi principes p do-
πεντήκοντα ἕξ. πάντες οὗτοι πατριάρχαι κατ' οἴκους
mꝰ cognationū ſuaꝝ. τ de ſacerdotib iodae τ
κον πατριῶν αὐτῶν· καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων Ἰωδάε καὶ
ioiarib τ ioachim: τ azarias filius elcie filij
Ἰωαρεὶβ καὶ Ἰωαχείμ, καὶ Ἀζαρίας υἱὸς ἐλκίου υἱοῦ
moſollam filij ſadduc filij meraioth filij achitob:
μοσολλὰμ υἱοῦ σαδδοὺκ υἱοῦ μεραιὼθ υἱοῦ Ἀχιτώβ,
duces dom dei: τ adaia filius hieroā fi
ἡγούμενοι οἴκου τοῦ θεοῦ· καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἱεροὰμ υἱ-
lij phaſeur filij melchie. τ maaſi filius adiel fi
οῦ Φασεοὺρ υἱοῦ Μελχίου· καὶ Μαασεῖ υἱὸς Ἀδιὴλ υἱ
lij iezera filij moſollam filij maſelimoth filij emmer:
οῦ Ἰεζερὰ υἱοῦ μοσολλὰμ υἱοῦ μασελιμὼθ υἱοῦ Ἐμμὴρ,
τ fratres eorū duces per domū familiaꝝ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἡγούμενοι κατ' οἶκον πατριῶν
ſuarū: mille τ ſeptingenti τ ſeraginta: fo
αὐτῶν, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα, δυνα
tes robore in opere miniſterij dom dei. τ de
τοὶ ἰσχυὶ ἐν ἔργῳ δουλείας οἴκου τοῦ θεοῦ. καὶ ἐκ
leuitis: ſameas filius aſub filij ezricam filij
τῶν λευιτῶν, σαμέας υἱὸς ἀσοὺβ υἱοῦ Ἐζρικὰμ υἱοῦ
aſabia. de filius merari τ bachacar τ a-
Ἀσαβία. ἐκ τῶν υἱῶν μεραρὶ καὶ Βακβακὰρ καὶ Ἀ-
res τ galal. τ matthanias filius micha filij zechri
ρὲς καὶ γαλάλ. καὶ ματθανίας υἱὸς μιχὰ υἱοῦ Ζεχρὶ
filij aſaph. τ abdia filius ſamaia filij galal fi
υἱοῦ Ἀσάφ· καὶ Ἀβδία υἱὸς σαμαΐα υἱοῦ γαλὰλ υἱ
lij idithun. τ barachias filꝰ aſa filij elcana q̄ ha
οῦ Ἰδουθοὺν. καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσὰ υἱοῦ Ἐλκανὰ ὁ κα
bitabat in atriis netophati. τ
τοικῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Νετοφατί· καὶ οἱ
ianitores ſellum τ acub τ telmon τ
πυλωροὶ Σελλοὺμ καὶ Ἀκκοὺβ καὶ Τελμὼν καὶ
achiman:
Ἀχιμάν, ccccccccccccccccccccc ccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccc ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ואחיהם שלום הראש׃ ועד הנה
בשער המלך מזרחה המה
השערים למחנות בני לוי׃ ושלום
בן קורא בן אביסף בן קרח
ואחיו לבית אביו הקרחים על
מלאכת העבדה שמרי הספים
לאהל ואבותיהם על מחנה
יהוה שמרי המבוא׃ ופינחס בן
אלעזר נגיד היה עליהם לפנים
יהוה עמו׃ זכריה בן משלמיה
שוער פתח לאהל מועד׃ כלם
הברורים לשערים ספים
מאתים ושנים עשר המה
בחצריהם התיחשם המה יסד
דויד ושמואל הראה באמונתם׃
והם ובניהם על השערים לבית
יהוה לבית האהל למשמרות׃
לארבע רוחות יהיו השערים
מזרח צפונה ונגבה׃ ו
ואחיהם בחצריהם לבוא
לשבעת הימים מעת אל עת
עם אלה׃ כי באמונה המה
ארבעת גברי השערים הם
הלוים והיו על הלשכות ועל
האוצרות בית האלהים׃ וסביבות
בית האלהים ילונו כי עליהם
משמרת והם על המפתח ו
ולבקר לבקר׃ ומהם על כלי
העבדה כי במספר יביאום
ובמספר יוציאום׃ ומהם ממנים
על הכלים ועל כל כלי
הקדש ועל הסלת והיין והשמן
והלבונה והבשמים׃ ומן בני
הכהנים רקחי המרקחת ו
לבשמים׃ ומתתיה מן הלוים
הוא הבכור לשלם הקרחי

& frater eorū fellū pri=
ceps vſq; ad illud tēpus
in porta regis ad orie
tem obſeruabant
per vices ſuas de filiis
leui. Sellum vero
filius chore filii abia=
ſaph filii chore
cū fribus ſuis & domo
pris ſui. Hi ſunt chorite
ſup opa miniſterii cu=
ſtodes veſtibulorum
tabernaculi & familie
eorū per vices caſtrorū
dñi cuſtodietes introi=
tū. Fines autem filius
eleazar erat dux eorū
coram
domino. Porro zacha=
rias filius moſollamie
ianitor porte tabernā=
culi teſtimonii. Oēs hi
electi in oſtiariis per
portas
ducenti duodecim: &
deſcripti in villis ppri=
is: quos conſtituerunt
dauid & ſamuel vidēs
in fide ſua
tam ipſos qꝫ filios eorū
in oſtiis domus
domini & in tabernā=
culo vicibus ſuis.
Per quattuor ventos e
rant oſtiarii. ideſt ad
orientē & ad occidētem
& ad aquilonē & ad au=
ſtrū. Frēs āt eorū in vi=
culis morabātur & vēie
bant in ſabbatis ſuis de
tpe vſq; ad tempus.
His qttuor leuitis' cre
ditus erat oīs numerus
ianitorum:
& erant ſuper exedras
& thēſauros domꝰ domi=
mini. Per gyrū quoꝫ
templi domini mora=
bantur in
cuſtodiis ſuis vt cū tps
fuiſſet ipſi mane ape=
rirēt fores. De eorū gre
ge erant & ſuper vaſa
miniſterii: ad numerū
ei & iferebantur vaſa &
efferebātur. De ipſis &
qui credita habebant
vtenſilia
ſanctuarii preerant ſile
& vino & oleo et
thuri & aromatibus.
Filii autem
ſacerdotū vnguēta ex
aromatibus cōficiebāt.
Et mathatias leuites
primogenitus ſellum
chorite :prefectus erat

ſfratres eorū ſellum priceps τ vſqꝫ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σελλοὺμ ὁ ἄρχων καὶ ἕως
huc in porta regis ad orientē hi
ὧδε ἐν τῇ πύλῃ τοῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολάς. οὗ
tantores in caſtra filioꝝ leui. τ
τοὶ οἱ πυλωροὶ εἰς τὰς παρεμβολὰς υἱῶν λευί· καὶ
ſellum filius core filij abiaſaph filij core: τ
σελλοὺμ υἱὸς κορὲ υἱοῦ ἀβιάσαχ υἱοῦ κορέ, καὶ οἱ
fratres eius per domū cognationū ſuarū. cor=
ἀδελφοὶ αὐτοῦ κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. οἱ κορι=
ni ſup opera miniſterij cuſtodietes veſti
νοὶ ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς διακονίας φυλάσσοντες τὰ πρό
bula tabernaculi: τ patres eor ſup ca
θυρα τῆς σκηνῆς, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὴν πα
ſtra dñi cuſtodietes introitū· τ phi
ρεμβολὴν κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. καὶ φι=
nees filius eleazar dux erat in ipſis coram
νεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν
dño. τ poſt hec zacharias filius meſolla
κυρίου. καὶ μετὰ ταῦτα ζαχαρίας υἱὸς μεσολλα=
mie ianitor porte tabernaculi teſtimōij.
μίας πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου·
omnes hi electi in oſtiarios in
πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς
limitib⁹: ducenti duodecim iſti in ſuburba
ὁρίοις, διακόσιοι δεκαδύο οὗτοι ἐν ταῖς ἐπαύλε
E nis eorū: familia eor τ numeratio eo
σιν αὐτῶν, ἡ γενεὰ αὐτῶν καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐ=
rum. hos numerauit τ cōſtituit dauid τ ſamu
τῶν. τούτους ἠρίθμησε καὶ ἔστησε δαυὶδ καὶ σαμου
el vidēs in fide ipſorū. hi τ filij eor
ηλ ὁ ὁρῶν ἐν τῇ πίστει αὐτῶν· αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
in oſtiis dom⁹ dñi τ domui taber
ἐπὶ τῶν πυλῶν οἴκου κυρίου καὶ τῷ οἴκῳ τῆς σκη=
naculi ad cuſtodiēdū p vices in quattuor
νῆς τοῦ φυλάσσειν εἰς ἐφημερίας εἰς τοὺς τέσσαρας
ventos: τ erant oſtiarij ad orientē τ ad
ἀνέμους, καὶ ἦσαν πυλωροὶ κατ' ἀνατολὰς καὶ κα
mare τ auſtrū τ aſſonē. τ fratres
τὰ θάλασσαν καὶ νότον καὶ βορραῖ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eorū in vicibus ſuis: vt veniret in
αὐτῶν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἔρχεσθαι εἰς τὰ
ebdomadas tēporū. vt venirent ad ſeptē
ἑβδόμα τῶν καιρῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι κατὰ ἑπτὰ
dies de tpe ad tēpus cū his: qñ in
ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετὰ τούτων, ὅτι ἐν
fide ſunt quattor potētes ianitor⁹ ip
πίστει εἰσὶν οἱ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλωρῶν αὐ=
ſi leuite. τ erāt ſup paſtophoria τ ſup
τοὶ οἱ λευῖται. καὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων καὶ ἐπὶ
theſauros domus dei τ per gyrū do
τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ θεοῦ καὶ περικύκλῳ τοῦ οἴ
mus dei morabuntur: qñ ſup ipſos cuſto
κου τοῦ θεοῦ αὐλισθήσονται, ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ φυλα
dia eorū τ ipſi ſup claues mane mane vt ape
κὴ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοῦ πρωὶ πρωὶ ἀνοί=
rirēt fores eo tēpli. τ ex his ſup vaſa
γειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη
miniſterij: qñ in numero inferent: τ in
τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσι, καὶ ἐν
numero efferent ea. τ de ipſis cōſtituti ſup
ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά· καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ
vaſa: τ ſup omnia vaſa ſcta: τ ſup ſi=
σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σε
milam τ vinū τ oleū τ thus τ
μιδάλεως καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ λιβάνου καὶ τῶν
aromata. τ a filijs ſacerdotū erāt vnguētarij
ἀρωμάτων· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ
vnguēti in aromatib⁹. τ mathathyias ex leui=
τοῦ μύρου ἐν τοῖς ἀρώμασι· καὶ ματθαθίας ἐκ τῶν λευι=
tis hic primogenitus ſellum core
τῶν οὗτος ὁ πρωτότοκος τῷ σελλοὺμ τῷ κορινῷ

בָּאֱמוּנָה עַל מַעֲשֵׂה חֲבָתִים׃ וּמִן בְּנֵי הַקָּהָתִי מִן אַחֵיהֶם עַל לֶחֶם
הַמַּעֲרֶכֶת לְהָכִין שַׁבָּת שַׁבָּת׃ וְאֵלֶּה עֹרְרֵי כוֹן
הַמְשֹׁרְרִים רָאשֵׁי אָבוֹת לַלְוִיִּם שׁוֹר
בַּלְשָׁכוֹת פְּטוּרִים כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה פָּטַר
עֲלֵיהֶם בַּמְּלָאכָה׃ אֵלֶּה רָאשֵׁי לָאַב
הָאָבוֹת לַלְוִיִּם לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים יָלַד
אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם׃ וּבְגִבְעוֹן
יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן יְעִיאֵל וְשֵׁם
אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃ וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן אִישׁ
וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֵר וְנָדָב׃ וּגְדוֹר
וְאַחְיוֹ וְזֶכַרְיָה וּמִקְלוֹת׃ וּמִקְלוֹת
הוֹלִיד אֶת שִׁמְעָם וְאֵף הֵם נֶגֶד יָלַד
אַחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם עִם אָח
אַחֵיהֶם׃ וְנֵר הוֹלִיד אֶת קִישׁ וְקִישׁ
הוֹלִיד אֶת שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד
אֶת יְהוֹנָתָן וְאֶת מַלְכִּי שׁוּעַ
וְאֶת אֲבִינָדָב וְאֶת אֶשְׁבָּעַל׃ וּבֶן
יְהוֹנָתָן מְרִיבְּבַעַל וּמְרִיבַּעַל
הוֹלִיד אֶת מִיכָה׃ וּבְנֵי מִיכָה
פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַחְרֵעַ וְאָחָז הוֹלִיד
אֶת יְהוֹעַדָּה וְיוֹעַדָּה הוֹלִיד אֶת
עַלֶמֶת וְאֶת עַזְמָוֶת וְאֶת זִמְרִי
וְזִמְרִי הוֹלִיד אֶת מוֹצָא׃ וּמוֹצָא
הוֹלִיד אֶת בִּנְעָא וּרְפָיָה בְנוֹ
אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ׃ וְלְאָצֵל
שִׁשָּׁה בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
עַזְרִיקָם בְּכֹרוֹ וְיִשְׁמָעֵאל וְשְׁעַרְיָה
וְעַבְדְיָה וְחָנָן אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל׃

וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמוּ Cap.x. לָחַם
בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנָס אִישׁ יִשְׂרָאֵל נוּס
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים נָפַל
בְּהַר גִּלְבֹּעַ׃ וַיִּדְבְּקוּ פְּלִשְׁתִּים דָּבַק
אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי בָנָיו
וַיַּכּוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת יוֹנָתָן וְאֶת נָכָה
אֲבִינָדָב וְאֶת מַלְכִּי שׁוּעַ

corū q in fartagine frigebantur. Porro de filiis caath fratribus eorum sup panes erant ppositiōis vt sp nouos singula sabbata ppārent. Hi sunt principes cātorū p familias leuitarū q in exedris morabantur: ita vt die ac nocte iugiter suo ministerio deseruirent. Capita leuitarum per familias suas principes manserūt in ierusalem. In gabaon autem commorati sunt pater gabaon iahiel: & nomē vxoris eius maacha. Filius primogenitus eius abdō & sur & cis & baal & ner & nadab gedor quoq; & achio & zacharias & macelloth. Porro macelloth gēuit semaā. Isti habitauerūt e regiōe fratrū suorū in ierusalem cum fratribus suis. Ner aūt genuit cis: & cis genuit saul. Et saul genuit ionathā & melchisue & abinadab & esbaal. Filius aute ionathan miribaal: & miribaal genuit micha. Porro filii micha: phithō & melech & thara & ahaz. Ahaz autem genuit iara: & iara genuit alamath & azmoth & zamri. zamri autem genuit mosa: mosa vero genuit baana cuius filius raphaia genuit elasa: de quo ortus est asel. Porro asel sex filios hūit his nominibus: ezricā bochru hismael saria obdia anan: hi filii asel.

10.

Philistiim autem pugnabant cōtra israel: fugerūtq; filii israel palestinos: & ceciderūt vulnerati in mōte gelboe. Cūq; appropiquassent philistei persequentes saul & filios eius: percusserunt ionathan & amiadab & melchisue

in fide sup opera sacrificij sartaginis
ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ τηγάνου
eor q frigebāt sartagie. t banēas caathytes de fratri
τῶν τηγανιτῶν· καὶ βαναίας ὁ κααθήτης ἐκ τῶν ἀδελ
bus eorū in pantibus ppositiōis: vt
φῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ
preparent sabbatum scām sabbatū. t hi
ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον· καὶ οὗτοι
cantores principes familiarū leuitar:
ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν,
in paſophoylo ordinati in vices: qm
ἐν τῷ πασοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας, ὅτι
die t nocte in ipsis in opibus. hi
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπ' αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις· οὗτοι
principes cognationū leuitar. per familias su
ἄρχοντες πατριῶν τῶν λευιτῶν· κατὰ γενέσεις αὐ
os principes hi habitauerūt in hierusalem.
τῶν ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν εἰς ἱερουσαλήμ.
t in gabaon habitauit pater gabaon iehiel:
καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαὼν ἰεϊήλ,
t nomē vxor eius maacha: t filius et
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μααχά, καὶ υἱὸς αὐτ
primogenitus abdon t sur t cis t bael t
ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν καὶ σουρ καὶ κὶς καὶ βαὲλ καὶ
ner t nadab: t geddor t fratres eius:
νὴρ καὶ ναδάβ, καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
t zechri: t macelothq genuit samaan. t
καὶ ζεχρί, καὶ μακελὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαάν· καὶ
isti in medio fratrum suorū habitauerūt
οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν
in hierusalem cum fratribus suis. t ner
ἐν ἱερουσαλήμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν· καὶ νὴρ
genuit cis: t cis genuit saul: t
ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σαοὺλ, καὶ
saul genuit ionatham t melchi
σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωναθὰμ καὶ τὸν μελχι
sue t abinadab t isbaal. t
σουὲ καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν Ἰσβαάλ· καὶ
filius ionathan meribaal: t meribaal ge
υἱὸς Ἰωναθὰν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννη
nuit micha. t filij macha: phithō t melchiel
σε τὸν μιχά· καὶ υἱοὶ μαχά, φιθὼν καὶ μελχιὴλ
t tharaa t azaz. t azaz genuit ioda:
καὶ θαραὰ καὶ ἀζάζ· καὶ ἀζὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰωδά,
t ioda genuit alemeth t asmoth t
καὶ Ἰωδὰ ἐγέννησε τὸν ἀλεμὲθ καὶ τὸν ἀσμὼθ καὶ
zabri: t zabri genuit mosa: t mo
τὸν ζαβρί, καὶ ζαβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μω
sa genuit banaa. rapha filius eius: elcasa
σὰ ἐγέννησε τὸν βαναά· ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασὰ
filius eius: asel filius eius. t asel ser
υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ τῷ ἀσὴλ ἐξ
filij: t hec nomina eorū: ezricam pri
υἱοί, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζρικὰμ πρω
mogenit eius: t ismael t saaria t ab
τότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαὴλ καὶ σααρία καὶ ἀβ
dia t anan: hi filij asel.
δία καὶ ἀνάν· οὗτοι υἱοὶ ἀσὴλ.

Ca.10.

Καὶ philistiim pugnauerūt cōtra israel:
καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς τὸν Ἰσραήλ,
t fugit vir israel a facie phili
καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύ
stiim: t ceciderūt vulnerati in mōte gelboe.
λων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει γελβουέ.
t persecuti sunt philistei post saul t
καὶ κατεδίωξαν οἱ ἀλλόφυλοι ὀπίσω σαοὺλ καὶ
post filios eius t percusserūt philii
ὀπίσω τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυ
stiim ionathan t abinadab t melchisue
λοι τὸν Ἰωναθὰν καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν μελχισουὲ

1.Reg. 31.b.

filios saul. τ aggrauatū ē bellum cōtra saul:
υἱοὺς Τ σαούλ · καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ σαούλ,
τ inuenerūt eū sagittarij in arcubus: τ vulnarat⁹ ē
καὶ εὗρον αὐγὸν οἱ τοξεύοντες ἐν τοξοις, καὶ ἐπροσώδυνη
B Judic. 9.g. 1.Reg. 31.b. ve arcub⁹. τ dixit saul tollēti arma
ἀπὸ τῶν τόξων · καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη
sua: euagina gladium tuū τ interfice me
αὐτοῦ, ἀπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἐκκέντησόν με
in eo: ne forte veniāt incircūcisi hi: τ
ἐν αὐτῇ, μήποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι, καὶ
illudāt mihi. τ nō voluit tollens arma e-
ἐμπαίξωσί μοι · καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐ
ius: qm timebat valde. τ accepit saul gla
τοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. καὶ ἔλαβε σαοὺλ τὴν ῥομ
dium τ irruit in eum. τ vidit tollēs arma
φαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν. καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: q mortuꝰ eēt saul: τ irruit τ ipse
αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε σαούλ, καὶ ἐπέπεσεν καὶ αὐτὸς
in gladium suū: τ mortuꝰ est. τ obiit
ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν · καὶ ἀπέθανεν
saul τ tres filij ei⁹ τ tota domus illius pa
σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ ὁμο
riter mortui sūt. τ vidēt ois vir q in val
θυμαδὸν ἀπέθανον. καὶ εἶδον πᾶς ἀνὴρ οἱ ἐν τῇ κοιλά-
le: q fugit israel: τ q mortuꝰ est saul τ filij
δι, ὅτι ἔφυγεν Ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε σαοὺλ καὶ υἱοὶ
eius: τ reliquerūt vrbes suas τ fugerūt.
C αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἔφυγον ·
τ venerūt philistijm τ habitauerūt in eis. τ fa-
καὶ ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. καὶ ἐγέ
ctū ē in crastino venerūt philistijm vt spoliarēt
νετο τῇ ἐπαύριον ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι Τ σκυλεῦσαι τοὺς
cesos: τ inuenerūt saul τ filios ei⁹ ca-
τραυματίας, καὶ εὗρον γὰρ σαοὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πε
centes in mōte gelbue: τ denudauerūt eū:
πτωκότας ἐν τῷ ὄρει τῷ γελβουέ, καὶ ἐξέδυσαν αὐτόν,
τ tulerūt caput eius τ arma eius. τ miserunt
καὶ ἦραν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ · καὶ ἐξαπέστειλαν
philistijm in terrā philistijm in circuitu vt denunciarēt
οἱ ἀλλόφυλοι εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ Τ εὐαγγελίσασθαι
in domib⁹ idolorū suorū ppło suo. τ
ἐν τοῖς οἴκοις τῶν εἰδώλων αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν · καὶ
posuerūt arma eius in domo dei sui: τ ca
ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ Τ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὴν κε
put ei⁹ affixerūt in domo dagon. τ audierūt om-
φαλὴν αὐτοῦ ἔπηξαν ἐν τῷ οἴκῳ δαγών · καὶ ἤκουσαν πάν
D nes habitatores iabes galaad oia q fece-
τες οἱ κατοικοῦντες ἰαβὴς τῆς γαλαὰδ πάντα ἃ ἐποί
runt philistijm. saul τ filijs eius τ
ησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ
israel: τ cōsurrexerūt de galaad ois vir fortis:
Ἰσραήλ, καὶ ἀνέστησαν ἐν γαλαὰδ πᾶς ἀνὴρ δυνατός,
τ venerūt τ tulerūt cadauer saul τ cadauera
καὶ ἦλθον καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαοὺλ καὶ τὰ σώματα τῶν
filiorū eius: τ detulerūt ea in iabes: τ sepelierūt ossa
υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς ἰαβής, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ
eorū sub quercu in iabes: τ ieiunauerūt septē dies.
αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν ἰαβής, καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.
τ mortuꝰ est saul in iniqtatib⁹ suis quas iniq fecit i
καὶ ἀπέθανε σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ ἃς ἠνόμησεν ἐν
dño sēcūdū simonē dñi: qm nō custodiuit eum:
κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν αὐτόν,
τ qm interrogauit in ventriloqua vt consuleret: τ nō
καὶ ὅτι ἐπηρώτησε ἐν τῇ ἐγγαστριμύθῳ Τ ἐκζητῆσαι, καὶ οὐκ
consuluit in dño: q interfecit eum: τ trāstulit
ἐξεζήτησεν ἐν κυρίῳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεψε
regnum ei⁹ dauid filio iesse.
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῷ δαυὶδ υἱῷ ἰεσσαί. Ca.11.

τ cōgregati sunt ois vir isrl ad dauid in chebron dicen
Καὶ συνηθροίσθησαν πᾶς ἀνὴρ Ἰηλ πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρὼν λέγον
tes: ecce os tuū τ caro tua nos: etiam heri etiā nudi⁹ terti⁹
τες, ἰδοὺ ἰσοῦν σου καὶ σάρξ σου ἡμεῖς, καί γε ἐχθὲς καί γε τρίτης

filios saul. Et aggrauatum est bellum contra saul:
τ inuenerūtq; eum sagittarij cccccccccccc
& vulnerauerunt iacu
lis. Et dixit saul ad ccc
armigerū suū. Euagi
gladiū tuū & interfice
me ne forte veniant
circuncisi isti & illudant
mihi. Noluit ātē armi-
ger ei⁹ hoc facere timo
re pterritus. Arripuit
ergo saul ensem & irru
it in eū. Qd cū vidisset
armiger eius videlicet
mortuū esse saul: irru-
it etiam ipse in gladiū
suū: & mortuus est. In-
teriit ergo saul & tres
filii eius: & ois domus
illius piter cōcidit. Qd
cū vidissent viri isti q
hitabāt in cāpestrib⁹ fu
gerūt: & saul & filiis e-
ius mortuis dereliq̄runt
vrbes suas & hucilluc-
q; dispsi sūt: veneruntq;
philistiim & hitauerunt
i eis. Die igitur altero
detrahētes philistiim
spolia ceforū: iuenerūt
saul & filios eius iacen
tes in monte gelboe.
Cumq; spoliassent eum
& amputassent caput
armisq; nudassent: mi
serunt in terram suam
vt circūferretur & oste
deretur idolorū templis
& populis. Arma autē
eius cōsecrauerūt in fa-
no dei sui: & corp⁹ af-
fixerūt in tēplo dagon.
Hoc cū audissent viri ia
bes galaad omnia scili
cet que philistiim fece
rant super saul. cccccc
cōsurrexerūt singuli vi
rorū fortiū: & tulerunt
cadauera saul & filiorū
eius: attuleruntq; ea cc
in iabes: & sepelierunt
ossa eorum subter cccc
q̄rcū q erat in iabes: &
ieiunauerūt septē die-
bus. Mortuus est ergo
saul pp iniqtates suas
co q puaricatus sit mā
datū dñi qd pcepat: &
nō custodierit illd: sed
insup etiā phitonissam
cōsulerit nec spauerit i
dño: pp qd interfecit e
um: & trāstulit regnum
eius ad dd filiū isai. 11.

Congregat est igi-
tur ois isrl ad dd i
hebron dicens. Os tuū
sumus & caro tua: cccc
heri quoq; & nudius
tertius ccccccccccccc

בְּנֵי שָׁאוּל וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה עַל
מָצָא יָרָה שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ הַמּוֹרִים בַּקָּשֶׁת
חוּל אֲבַי וַיֶּחֱלׇמִן הַיּוֹרִים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל
כָּלָה נְשָׂא כֵלְיוֹ שְׁלׇף חַרְבְּךָ וְדׇקְרֵנִי בָּהּ
גּוּא עָרֵל פֶּן יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְהִתְעַלְּלוּ
בִּי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא
לָקַח מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת הַחֶרֶב וַיִּפֹּל
רָאָה מות עָלֶיהָ וַיַּרְא נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי מֵת
שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם הוּא עַל הַחֶרֶב
וַיָּמׇת וַיָּמׇת שָׁאוּל וּשְׁלׇשֶׁת בָּנָיו
וְכׇל בֵּיתוֹ יָחַד מֵתוּ וַיִּרְאוּ כׇל אִישׁ
גּוֹם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵמֶק כִּי נָסוּ וְכִי מֵתוּ
שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ עָרֵיהֶם וַיָּנֻסוּ
עזב עִיר וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶם וַיְהִי
מָחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט
מצא אֶת הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת שָׁאוּל
וְאֵת בָּנָיו נׇפְלִים נֶהַר גִּלְבֹּעַ
פשט נָשׂא וַיְפַשְּׁטֻהוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת
שׁלח כֵּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
סָבִיב לְבַשֵּׂר אֶת עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת
טבב הָעָם וַיָּשִׂימוּ אֶת כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת
שום וְאֶת גְּוִיָּתוֹ תָּקְעוּ בֵּית דָּגוֹן
גלל וַיִּשְׁמְעוּ כׇל יָבֵישׁ גִּלְעָד אֵת כׇּל
שמע אֲשֶׁר עָשׂוּ פְלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל
קום וַיָּקוּמוּ כׇּל אִישׁ חַיִל וַיִּשְׂאוּ אֶת
בוא נְוִיַּת שָׁאוּל וְאֶת נִוְפַת בָּנָיו וַיְבִיאוּם
קבר יָבֵישָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת עַצְמֹתֵיהֶם תַּחַת
צום יום הָאֵלָה וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים
מות וַיָּמׇת שָׁאוּל בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל
בַּיהוָה אֶל דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
דרש שָׁמָר וְגַם לְשָׁאוּל נָאוֹב לִדְרוֹשׁ
מות סָבַב וְלֹא דָּרַשׁ בַּיהוָה וַיְמִיתֵהוּ וַיִּסֹּב אֶת
מלך הַמְלוּכָה לְדָוִיד בֶּן יִשָׁי

Cap.xi. וַיִּקָּבְצוּ כׇל יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֶבְרוֹנָה
קבץ לֵאמֹר הִנֵּה עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ
אֲנָחְנוּ גַּם תְּמוֹל גַּם שִׁלְשׁוֹם

ᵍ נַם בְּהִיוֹת ׳ שָׁאוּל ׳ מֶלֶךְ ״ אַתָּה ׳ הַמַּ

ˣ הַמּוֹצִיא ׳ וְהַמֵּבִיא ׳ אֶת־יִשְׂרָאֵל ׳ יָצָא ׳ בּוֹא

ᵇ וַיֹּאמֶר ׳ יְהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ ׳ לְךָ ׳ אַתָּה ׳ תִּרְעֶה ׳ אָמַר ׳ רָעָה

ᵇ אֶת־עַמִּי ׳ אֶת־יִשְׂרָאֵל ״ וְאַתָּה ״ תִּהְיֶה ׳ הָיָה

ᵒ נָגִיד ׳ עַל־עַמִּי ׳ עַל־יִשְׂרָאֵל ׳ וַיָּבֹאוּ ״ כָּל ׳ נָגַד ׳ בּוֹא

ˣ זִקְנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ אֶל ״ הַמֶּלֶךְ ׳ חֶבְרוֹנָה

ᶜ וַיִּכְרֹת ׳ לָהֶם ׳ דָּוִיד ׳ בְּרִית ׳ בְּחֶבְרוֹן ׳ לִפְנֵי ׳ כָּרַת ׳ בְּרִת

ᵇ יְהוָה ׳ וַיִּמְשְׁחוּ ׳ אֶת ״ דָּוִיד ״ לְמֶלֶךְ ׳ עַל ׳ פָּנָה ׳ מָשַׁח

ᵇ יִשְׂרָאֵל ׳ כִּדְבַר ׳ יְהוָה ׳ בְּיַד ׳ שְׁמוּאֵל ׳

״ וַיֵּלֶךְ ׳ דָּוִיד ׳ וְכָל ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ יְרוּשָׁלַם

ᵇ הִיא ׳ יְבוּס ׳ וְשָׁם ׳ הַיְבוּסִי ׳ יוֹשְׁבֵי

ᵍ הָאָרֶץ ׳ וַיֹּאמְרוּ ׳ יוֹשְׁבֵי ׳ יְבוּס ׳ לְדָוִיד

״ לֹא ״ תָבוֹא ׳ הֵנָּה ׳ וַיִּלְכֹּד ׳ דָּוִיד ׳ אֶת ״ בוֹא ״ לָכַד

ᵍ מְצוּדַת ׳ צִיּוֹן ״ הִיא ׳ עִיר ׳ דָּוִיד ׳ וַיֹּאמֶר ׳ צוּד

ᵈ דָּוִיד ׳ כָּל ׳ מַכֵּה ׳ יְבוּסִי ׳ בָּרִאשׁוֹנָה ׳ נָכָה

ᵍ יִהְיֶה ׳ לְרֹאשׁ ׳ וְלָשָׂר ׳ וַיַּעַל ׳ בָּרִאשׁוֹנָה ׳ שׁוּר ׳ עָלָה

ᵍ יוֹאָב ״ בֶּן ׳ צְרוּיָה ׳ וַיְהִי ׳ לְרֹאשׁ ׳ וַיָּשָׁב ׳ הָיָה

ᵍ דָּוִיד ׳ בַּמְּצָד ׳ עַל ״ כֵּן ׳ קָרְאוּ ׳ לוֹ

ᵍ עִיר ׳ דָּוִיד ׳ וַיִּבֶן ׳ הָעִיר ׳ מְסָבִיב ׳ בָּנָה ׳ סָנַב

ᵍ מִן ׳ הַמִּלּוֹא ׳ וְעַד ׳ הַסָּבִיב ׳ וְיוֹאָב ׳ מָלָא

ᵏ יְחַיֶּה ׳ אֶת־שְׁאַר ״ הָעִיר ׳ וַעֲלֵךְ ׳ דָּוִיד ׳ חָיָה

ᵍ הָלוֹךְ ׳ וְגָדוֹל ׳ וַיהוָה ׳ צְבָאוֹת ׳ עִמּוֹ ׳ גָּדַל

ˣ וְאֵלֶּה ׳ רָאשֵׁי ׳ הַגִּבֹּרִים ׳ אֲשֶׁר ׳ לְדָוִיד

ᶜ הִתְחַזְּקִים ׳ עִמּוֹ ׳ בְּמַלְכוּתוֹ ׳ עִם ׳ כָּל ׳ חָזַק

ᵇ יִשְׂרָאֵל ׳ לְהַמְלִיכוֹ ׳ כִּדְבַר ׳ יְהוָה ׳ מָלַךְ

ᵐ עַל ״ יִשְׂרָאֵל ׳ וְאֵלֶּה ׳ מִסְפַּר ׳ סָפַר

ᵍ הַגִּבֹּרִים ׳ אֲשֶׁר ׳ לְדָוִיד ׳ יָשְׁבָעָם ׳ בֶּן ׳ נָבַר

ˣ חַכְמוֹנִי ׳ רֹאשׁ ׳ הַשָּׁלִשִׁים ׳ הוּא ׳ שָׁלַשׁ

ᵇ עוֹרֵר ׳ אֶת ׳ חֲנִיתוֹ ׳ עַל ׳ שְׁלֹשׁ ׳ חָנָה

ᵍ מֵאוֹת ׳ חָלָל ׳ בְּפַעַם ׳ אַחַת ׳ וְאַחֲרָיו ׳ מָאָה

ᵐ אֶלְעָזָר ״ בֶּן ׳ דּוֹדוֹ ׳ הָאֲחוֹחִי ׳ הוּא

ᵍ בַּשְּׁלֹשָׁה ׳ הַגִּבֹּרִים ׳ הוּא ״ הָיָה ׳ עִם

ᵍ דָּוִיד ׳ בַּפַּס ׳ דַּמִּים ׳ וְהַפְּלִשְׁתִּים

ᶜ נֶאֶסְפוּ ׳ שָׁם ׳ לַמִּלְחָמָה ׳ וַתְּהִי ׳ פַּס ׳ תָּם

ᵍ חֶלְקַת ׳ הַשָּׂדֶה ׳ מְלֵאָה ״׳ ׳ הָיָה

ᵏ שְׁעוֹרִים ׳ וְהָעָם ״ נָס ׳ מִפְּנֵי ״ שָׁעַר ״ נוס

ᵍ cum adhuc ᶜregnaret ᵉ saul: ᵐ tu eras qui ooooooooo ᵏ educebas ᶠ & introduces bas ᵍ israel. ooooooooooo ᶜ Tibi enī ᵇ dixit ᶜ dñs ᵇ deus tuus. ᶠ Tu ᵍ pasces oooo ᶠ populū meū ᶠ israel: ᵐ & tu ᵐ eris ooooooooooooo ᵒ princeps ᵖ super eum.

ᵗ Venerunt ergo ᵘ omnes ˣ maiores natu ᵗ israel ᵇ ad ᵃ regem ᵇ in hebron: oooo ᶜ & iniit ᶜ dauid ᵈ cū eis ᶠ fedus ᵇ coram ooooooooooo ᵍ domino. ᵏ Vnxerunt ᵩ eum ᵐ regem ᵒ super oooo ᵖ israel ᵍ iuxta sermonem ᵗ dñi quē locutus elt ᵒ in manu ᵗ samuel. ᵘ Abiit oo quoᵩ ᵏ dd ᵗ & oīs ᵗ israel in ᵃ ierusalē. ᵇ Hec eſt ᶜ iebus: ᵈ vbi erant ᶜ iebusei ᵗ hitatores ᵉ terre. ᵇ Dixerūt ᵩ ᵍ habitabāt in ᵏ ieb ᵇ ad dd. ᵐ Nō ᵐ ingredieris ᵒ huc. ᵖ Porro ᵍ dauid ᶠ cepit oooo ᵃ arcem ᵗ sion ᵘ que eſt ᵗ ciuitas ᵗ dauid. ᵗ Dixitᵩ.

ᵇ Ois ᶜ qui percusserit ᵈ iebuseum ᵉ in primis: oooo ᶠ erit ᵍ princeps ᵇ & dux. ᵗ Ascendit igitur ᵏ primo ᵗ ioab ᵐ ᵐ filius ᵘ saruie ᵒ & factus ᵗ eſt ᶠ princeps. ᵍ Habitauit aūt ᵗ dauid ᵈ in arce: & ᵗ idcirco ᵉ appellata eſt ᵗ ciuitas ᵍ dauid. ᵇ Edificauitᵩ ᶜ vrbē ᵈ in circuitu oo ᵉ a ᵗ mello ᵍ vsq; ad ᵇ gyrū. ᵗ Ioab autem oooooooooo ᵐ reliqua ᵘ vrbis ᵏ extruxit. ᵒ Proficiebatᵩ ᵖ dd ᵍ vadēs ᵉ & crescēs: ᵘ & dominus ᵉ exercituum erat ᵘ cū eo. ˣ Hi ᵉ principes virorū ᵗ fortium ᵇ dauid oo ᶜ quiadiuuerunt ᵒ eū ᵗ vt rex fieret ᶠ super ᵍ omnem ᵇ israel ᵘ iuxta verbū ᵗ dñi qđ locutus ē oooooooooo ᵐ ad ᵘ israel. ᵒ & iste ᵉ numerus oooooooooooo ᵍ robustorū ᵘ dauid. ᵉ Iesbaam ᵘ filius ooo.ooooooo ˣ ahamoni ᵛ princeps iter ᵗ triginta. ᵃ Iste ooo.ooooo ᵇ leuauit ᵘ hastam suā ᵉ sup ᵉ trecentos oooooooooooo ᵍ vulneratos ˣ vna ᵉ vice.

ᵗ Et post eum oooooooooo ᵐ eleazar ᵘ filius ᵒ patrui eius ᵖ aboites ᵍ qui erat oooo ᵉ inter tres ᵘ potentes. oo ᵗ Iste ᵘ fuit ˣ cum oooooooo ᵉ dauid ᵗ in aphec ᵃ domim ᵇ quando philistiim oooo ᶜ cōgregati sunt ᵇ ad locū illum ᶜ in prelium. ᵉ Et erat ᵇ āger regionis illius ᵗ plenus oooooooooooo ˣ ordeo: ᵐ fugeratᵩ ᵗ populus ᵘ a facie ooo.ooooo

ᵉ rustēte saul rege: ᵗ tu eras q̃ introducebas ᵗ edu- 2.Reg. 5.a.
ᵉ cebas ᵗ israel. ᵗ dixit tibi dñs deus tuus: tu pa-
ᵉ scis ᵖplm meū ᵗ israel: ᵗ tu eris in prin
ᵉ cipē sup ᵖplm meū ᵗ israel. ᵗ venerūt omnes
ᵉ seniores ᵗ israel ad regem in chebron:
ᵉ & dispoſuit eis rex dauid ᶠ fedus in che
ᵉ bron coram dño. ᵗ unxerunt dauid in re
ᵉ gem sup ᵗ israel sm verbū dñi per manū sa
ᵉ muel. ᵗ fuit rex dauid ᵗ oīs ᵗ is-
ᵉ rael in hierusalem: hec ᵗ ebus: ᵗ illic ᵗ ebu- B
ᵉ sei habitatores terre. ᵗ dixerūt habitato-
ᵉ res ebus dauid: nō ingredieris hūc. ᵗ ce
ᵉ pit dauid arcem sion: hec ciuitas
ᵉ dauid. ᵗ dixit dauid: oīs q̃ percusserit ᵗ ebuseum in
ᵉ primis: erit in principē ᵗ in ducem. ᵗ ascē
ᵉ dit in eam ioab filius saruie in primo: ᵗ fa-
ᵉ ctus ē in principē: ᵗ habitauit dauid in arce.
ᵉ pp hoc appellant eā ciuitatē dauid. ᵗ edifi-
ᵉ cauit dauid ciuitatē in circuitu: ab arce
ᵉ ſq; ad gyrum: ᵗ ioab fouit
ᵉ reliquū urbis. ᵗ ibat dauid proce-
ᵉ dens ᵗ crescens: ᵗ dñs omnipotens
ᵉ cum eo. ᵗ hi principes potentū: q̃
ᵉ fuerūt dauid: adiuuantes eum eo in
ᵉ regno eius cū oī ᵗ israel vt regna
ᵉ rem facerēt eū sm verbū dñi sup ᵗ israel.
ᵉ ſte numerus potētiū dauid: ieſba
ᵉ an filius acemoni primus ex triginta: iſte euagi
ᵉ nauit gladium suū in trecentos: vul
ᵉ nerauit semel. ᵗ post eum eleazar filius do-
ᵉ dai patrui eius: hic fuit in tribus
ᵉ potentib⁹. hic fuit cum dauid in phasdamim.
ᵉ philistiim cōgregati sunt illic ad bellum:
ᵉ erat pars agri plena ordeo ᵗ pp̃s
ᵉ fugit a facie

ᵉφυγεν ἀπὸ προσώπου

philiſtinorū. τ ſtetit in medio partis: τ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ſaluauit eam: τ percuſſit philiſteos: τ ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ fecit dñs ſalutem magnā. τ deſcēderūt ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην· καὶ κατέβησαν tres de tribus pricipīb⁹ ad petrā ad dauid: τρεῖς ἐκ τῶν τριῶν ἀρχῶν εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυίδ, ad ſpelūcā odollam. τ caſtra phi εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολλάμ· καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλ
D liſtinorū caſtrametata ſunt in valle gigan λοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάν=
2.Reg 23.b. tum. τ dauid tunc in preſidio: τ ſta των· καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ ὀχυρᾷ, καὶ τὸ σύ= tio philiſtinorū tunc in bethleem. τ deſide στημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ· καὶ ἐπεθύ rauit dauid τ dixit: quis potabit me aqua de μησε Δαυὶδ καὶ εἶπεν, τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ cisterna bethleem que in porta. τ ruperūt λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· καὶ διέρρηξαν οἱ tres caſtra philiſtinorū: τ aquati τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύ= ſunt aquā de cisterna bethleem: q̄ erat in por σαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεέμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύ ta: τ ceperūt τ venerūt ad dauid. τ nō vo λῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς Δαυίδ· καὶ οὐκ ἠθέ luit dauid vt biberet eam. τ libauit eam do λησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυ mino τ dixit: ꝓpitius mihi deus vt faceꝝ verbū ρίῳ καὶ εἶπεν, ἱλεώς μοι ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα hoc: ſi ſāguinē vtorū iſtorū bibā in ani τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυ mab⁹ ſuis? qui in diſabus ſuis attulerūt e= E χαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐ am: τ nō voluit bibere eam. hec fece τό, καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίη runt tres potētes. τ abeſſai frater Io σαν οἱ τρεῖς δυνατοί. καὶ ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ιω= ab: hic erat p:ceps trīū: hic euaginauit ἀβ, οὗτος ἦν ἄρχων τῶν τριῶν, οὗτος ἐσπάσατο gladium ſuum cōtra trecentos vulneratos τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας in tpe vno. hic erat noiatus in tribus: de ἐν καιρῷ ἑνί· οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν, ἀπὸ tribus ſup duos gloriosus: τ fact⁹ eſt e= τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἐφύστο αὐ is in principē: τ vſq; ad tres nō puenerat. τοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο· τ baneas filius ioiade filius vir potētis: mul καὶ βαναίας υἱὸς Ιωιαδὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολ ta opa eiꝰ de cabſeel: ipſe percuſſit λὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπὸ καβσεήλ, αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς duos ariel moab: τ hic deſcēdit τ percuſ δύο ἀριὴλ μωάβ, καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάτα= ſit leonem in ciſterna in die niuis: τ ξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος, καὶ hic percuſſit virū egyptiū virū grā οὗτος ἐπάταξεν τὸν ἄνδρα τὸν αἰγυπτίον ἄνδρα εὐ dem quinq; cubitoꝝ: τ in manu egyptij lan μήκη πεντεπήχη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δό cea tāq; liciatoriū texentiū: τ deſcēdit ad eum ρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν baneas in virga: τ raput haſtā de ma βαναίας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁφείλετο τὸ δόρυ ἐκ τῆς χεὶ nu egyptij: τ interfecit eum in F ρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ haſta ſua: hec fecit baneas filius ioia δόρατι αὐτοῦ, ταῦτα ἐποίησε βαναίας υἱὸς Ιωιά= de: τ hutc nome in tribus potētibus: δε, καὶ τοῦτο ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς, ſuper ὑπὲρ τοὺς

°philiſtinorum. Hi⁹ſtete runt⁹in medio⁶agri ∞∞∞ °& defenderūt eū. ⁶Cūq; pcuſſiſſet⁶philiſteos de= dit⁶dñs⁹ſalutē⁵magnam populo ſuo. ⁶ Deſcēdert ātᵛtres⁶de⁷triginta ⁸prin cipibus⁵ad⁴petrā in q̄ e= rat⁴ dauid ᵐ adⁿ ſpelūcā °odollam: quando ∞∞∞ ᑫphiliſtiim ⁶fuerāt caſtra metatiⁿ in valle⁶raphai. ⁿPorro dē erat⁷ in preſ dio:⁷& ſtatio ⁸philiſtino= rū⁸in bethleē. ⁶Deſidera uit igitur⁴dē aquā: ⁸& di xit. Ō ſi⁵ quis⁴uaret mihi ⁵aquā⁴ de ⁴ciſterna ᵐ beth leem° que eſt⁵ in porta. ⁶Tres ergo iſti ∞∞∞∞∞∞ ⁸p medīa⁸caſtra⁶philiſti= norū⁹ prexerūt ⁿ & hau= erunt⁶aquā ⁶de ciſterna ⁷bethleē⁵ q̄ erat⁶ in porta ⁶& attulerūt⁶ad⁸dauid⁷vt biberet. Qui⁵ noluit: ∞∞ ᵐ ſed magis ᵐ libauit ⁿ illā °domino ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᑭdicēs. ᑫAbſit ⁸vt in con ſpectu⁸ dei meiⁿ hoc⁶facī am: & ⁸ſanguinē ⁷ iſtorū ⁶virorū⁷ bibam: ∞∞∞∞∞ ⁶quia⁸ in ꝑiculo ⁵ anima= rū ſuarū⁴ attulerūt mihi aquā. ⁶Et ob hāc cām⁷no luit⁵bibere. ⁶Hec⁵ fecerī ⁷tres ᵐ robuſtiſſimi. ⁿ Abi ſai quoq;⁹frater ∞∞∞∞∞∞ ⁵ioab ᑫipſe⁶erat ⁸ prīn ceps ⁶trium ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿ & ipſe ⁶leuauit ⁷ haſtā ſu am⁸contra⁵ trecentos ∞ °vulneratos: ⁶ & ipe erat ⁶inter tres ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁶noīatiſſimus:⁵inter⁶tres ⁵ſecundus⁷inclytus ᵐ & ⁶princepsⁿcorū. Verūtñ ᑭvſq; ad⁹tres primos⁶nō ⁸puenerat. ⁶Banaia ⁿ fili⁸ ⁶ioiade⁶viri⁸robuſtiſſimi q̄⁵multa ⁶ opa ꝑpetrarat ⁵ d⁶capſeel:⁶ipſe⁸ pcuſſit ⁷duos⁵ariel⁷moab. ᵐ Et ipſeⁿ deſcendit ∞∞∞∞∞∞∞ °& interfecit ᑫleonem⁶in media⁸ciſterna⁶tempore ⁿ niuis:⁵& ipſe ⁷ percuſſit °virum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁵egyptiū:cuius⁸ſtatura e rat⁶quinq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁷cubitorum:⁵& habebat ⁷lanceam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁵vt liciatoriū ⁷ texentiū. ᵐDeſcēdit igitur ⁿad eū ⁶cū virga⁶& raptuit ⁶ haſtam quam tenebat ∞∞∞ °manuⁿ& interfecit eū ⁿhaſta ſua. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁶Hec⁷ fecit⁸banaia⁵filius ⁶ioiade⁵qui erat ∞∞∞∞∞∞ ⁶inter tres⁸robuſtos ⁶no minatiſſimus:⁵inter ∞∞∞

פְּלִשְׁתִּים	°philiſtinorum. Hi⁹ſtete
וַיִּתְיַצְּבוּ	runt⁹in medio⁶agri ∞∞∞
בְּתוֹךְ	°& defenderūt eū. ⁶Cūq;
הַחֶלְקָה	pcuſſiſſet⁶philiſteos de=
וַיַּצִּילוּהָ	dit⁶dñs⁹ſalutē⁵magnam
וַיַּכּוּ	populo ſuo. ⁶ Deſcēdert
אֶת־פְּלִשְׁתִּים	ātᵛtres⁶de⁷triginta ⁸prin
וַיּוֹשַׁע	cipibus⁵ad⁴petrā in q̄ e=
יְהוָה	rat⁴ dauid ᵐ adⁿ ſpelūcā
תְּשׁוּעָה	°odollam: quando ∞∞∞
גְּדוֹלָה׃	ᑫphiliſtiim ⁶fuerāt caſtra
וַיֵּרְדוּ	metatiⁿ in valle⁶raphai.
שְׁלוֹשָׁה	ⁿ Porro dē erat⁷ in preſ
מִן־הַשְּׁלֹשִׁים	dio:⁷& ſtatio ⁸philiſtino=
רֹאשׁ	rū⁸in bethleē. ⁶Deſidera
עַל־הַצּוּר	uit igitur⁴dē aquā: ⁸& di
אֶל	xit. Ō ſi⁵ quis⁴uaret mihi
מְעָרַת	⁵aquā⁴ de ⁴ciſterna ᵐ beth
עֲדֻלָּם	leem° que eſt⁵ in porta.
וְמַחֲנֵה	⁶Tres ergo iſti ∞∞∞∞∞∞
פְּלִשְׁתִּים	⁸p medīa⁸caſtra⁶philiſti=
חֹנָה	norū⁹ prexerūt ⁿ & hau=
בְּעֵמֶק	erunt⁶aquā ⁶de ciſterna
רְפָאִים׃	⁷bethleē⁵ q̄ erat⁶ in porta
וְדָוִד	⁶& attulerūt⁶ad⁸dauid⁷vt
אָז	biberet. Qui⁵ noluit: ∞∞
בַּמְּצוּדָה	ᵐ ſed magis ᵐ libauit ⁿ illā
וּנְצִיב	°domino ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
פְּלִשְׁתִּים	ᑭdicēs. ᑫAbſit ⁸vt in con
בְּבֵית	ſpectu⁸ dei meiⁿ hoc⁶facī
לָחֶם׃	am: & ⁸ſanguinē ⁷ iſtorū
וַיִּתְאַו	⁶virorū⁷ bibam: ∞∞∞∞∞
דָּוִד	⁶quia⁸ in ꝑiculo ⁵ anima=
וַיֹּאמֶר	rū ſuarū⁴ attulerūt mihi
מִי	aquā. ⁶Et ob hāc cām⁷no
יַשְׁקֵנִי	luit⁵bibere. ⁶Hec⁵ fecerī
מַיִם	⁷tres ᵐ robuſtiſſimi. ⁿ Abi
מִבּוֹר	ſai quoq;⁹frater ∞∞∞∞∞∞
בֵּית	⁵ioab ᑫipſe⁶erat ⁸ prīn
לֶחֶם	ceps ⁶trium ∞∞∞∞∞∞∞∞
אֲשֶׁר	ⁿ & ipſe ⁶leuauit ⁷ haſtā ſu
בַּשָּׁעַר׃	am⁸contra⁵ trecentos ∞
וַיִּבְקְעוּ	°vulneratos: ⁶ & ipe erat
הַשְּׁלֹשָׁה	⁶inter tres ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
וַיִּשְׂאוּ	⁶noīatiſſimus:⁵inter⁶tres
וַיָּבִאוּ	⁵ſecundus⁷inclytus ᵐ &
אֶל	⁶princepsⁿcorū. Verūtñ
דָּוִד	ᑭvſq; ad⁹tres primos⁶nō
וְלֹא	⁸puenerat. ⁶Banaia ⁿ fili⁸
אָבָה	⁶ioiade⁶viri⁸robuſtiſſimi
לִשְׁתוֹתָם	q̄⁵multa ⁶ opa ꝑpetrarat
אֶלָּה	⁵ d⁶capſeel:⁶ipſe⁸ pcuſſit
וַיַּסֵּךְ	⁷duos⁵ariel⁷moab. ᵐ Et
אֹתָם	ipſeⁿ deſcendit ∞∞∞∞∞∞∞
לַיהוָה׃	°& interfecit ᑫleonem⁶in
וַיֹּאמֶר	media⁸ciſterna⁶tempore
חָלִילָה	ⁿniuis:⁵& ipſe ⁷ percuſſit
לִי	°virum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
מֵאֱלֹהַי	⁵egyptiū:cuius⁸ſtatura e
מֵעֲשׂוֹת	rat⁶quinq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
זֹאת	⁷cubitorum:⁵& habebat
הֲדַם	⁷lanceam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
הָאֲנָשִׁים	⁵vt liciatoriū ⁷ texentiū.
הָאֵלֶּה	ᵐDeſcēdit igitur ⁿad eū
אֶשְׁתֶּה	⁶cū virga⁶& raptuit ⁶ haſ
כִּי	tam quam tenebat ∞∞∞
בְנַפְשׁוֹתָם	°manuⁿ& interfecit eū
הֲבִיאוּם	ⁿhaſta ſua. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
וְלֹא	⁶Hec⁷ fecit⁸banaia⁵filius
אָבָה	⁶ioiade⁵qui erat ∞∞∞∞∞∞
לִשְׁתּוֹתָם	⁶inter tres⁸robuſtos ⁶no
אֵלֶּה	minatiſſimus:⁵inter ∞∞∞
עָשָׂה	
וּבְנָיָהוּ	
בֶּן־יְהוֹיָדָע	
בֶּן־אִישׁ־חַי	
רַב	
פְּעָלִים	
מִקַּבְצְאֵל	
הוּא	
הִכָּה	
אֶת	
שְׁנֵי	
אֲרִיאֵל	
מוֹאָב	
וְהוּא	
יָרַד	
וְהִכָּה	
אֶת־הָאַרְיֵה	
בְּתוֹךְ	
הַבּוֹר	
בְּיוֹם	
הַשָּׁלֶג	
וְהוּא	
הִכָּה	
אֶת	
הָאִישׁ	
הַמִּצְרִי	
אִישׁ	
מַדָּה	
חֲמֵשׁ	
בָּאַמָּה	
וּבַיָּד	
הַמִּצְרִי	
חֲנִית	
כְּמְנוֹר	
אֹרְגִים	
וַיֵּרֶד	
אֵלָיו	
בַּשֹּׁבֶט	
וַיִּגְזֹל	
אֶת	
הַחֲנִית	
מַיַּד	
הַמִּצְרִי	
וַיַּהַרְגֵהוּ	
בַּחֲנִיתוֹ	
אֵלֶּה	
עָשָׂה	
בְּנָיָהוּ	
בֶּן־יְהוֹיָדָע	
וְלוֹ	
שֵׁם	
בִּשְׁלוֹשָׁה	
הַגִּבֹּרִים	
מִן	

הַשְּׁלוֹשִׁים הִנּוֹ נִכְבָּד מִן־הוּא וְאֶל הַשְּׁלוֹשָׁה לֹא בָא וַיְשִׂימֵהוּ דָוִיד
עַל מִשְׁמַעְתּוֹ׃ וְגִבּוֹרֵי הַחֲיָלִים עֲשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב אֶלְחָנָן בֶּן דּוֹדוֹ
מִבֵּית לָחֶם שַׁמּוֹת הַהַרוֹדִי חֶלֶץ
הַפְּלוֹנִי עִירָא בֶן עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי
אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי
עִילַי הָאֲחוֹחִי מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי חֶלֶד
בֶּן בַּעֲנָה הַנְּטוֹפָתִי אִיתַי בֶּן רִיבַי
מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּנָיָה הַפִּרְעָתוֹנִי
חוּרַי מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ אֲבִיאֵל הָעַרְבָתִי
עַזְמָוֶת הַבַּחֲרוּמִי אֶלְיַחְבָּא
הַשַּׁעַלְבֹנִי בְּנֵי הָשֵׁם הַגִּזֹנִי
יוֹנָתָן בֶּן שָׁגֵה הָהֲרָרִי אֲחִיאָם
בֶּן שָׂכָר הָהֲרָרִי אֱלִיפֶל בֶּן אוּר׃
חֵפֶר הַמֵּכֵרָתִי אֲחִיָּה הַפְּלוֹנִי׃
חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי נַעֲרַי בֶּן אֶזְבַּי׃
יוֹאֵל אֲחִי נָתָן מִבְחָר בֶּן הַגְּרִי׃
צֶלֶק הָעַמּוֹנִי נַחְרַי הַבְּרֹתִי נֹשֵׂא
כְּלִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה׃ עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃ אוּרִיָּה הַחִתִּי זָבָד
בֶּן אַחְלַי עֲדִינָא בֶן שִׁיזָא
הָרְאוּבֵנִי רֹאשׁ לָרְאוּבֵנִי וְעָלָיו
שְׁלֹשִׁים׃ חָנָן בֶּן מַעֲכָה וְיהוֹשָׁפָט
הַמִּתְנִי׃ עָזְיָא הַעַשְׁתְּרָתִי שָׁמַע
וִיעִיאֵל בְּנֵי חוֹתָם הָעַרְעֲרִי׃ יְדִיעֲאֵל
בֶּן שִׁמְרִי וִיוּחָא אֲחָיו הַתִּיצִי׃
אֶלִיאֵל הַמַּחֲוִים וִירִיבַי וְיוֹשַׁוְיָה
בְּנֵי אֶלְנַעַם וְיִתְמָה הַמּוֹאָבִי׃ אֱלִיאֵל
וְעוֹבֵד וְיַעֲשִׂיאֵל הַמִּצְבָּיָה׃

Cap.xij.

וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִיד לְצִקְלַג
עוֹד עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל בֶּן קִישׁ
וְהֵמָּה מִן הַגִּבֹּרִים עֹזְרֵי הַמִּלְחָמָה׃
נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים
בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים בַּקָּשֶׁת מֵאֲחֵי
שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן הָרֹאשׁ אֲחִיעֶזֶר

'triginta primus. Verũ tamen" ad ooooooooooo
cres vſq; nõ quenerat.
Posuit autẽ eũ dauid
ad" auriculã suã. Porro
fortiſſimi viri in exerci
tu afael frater ioab & e
leanã filius patrui eius
de bethleem: ſamoth a
rodites: helles ooooooo
polonites: hiras filius
acces thecuites: ooooooo
abiezer anathotites ſo
bochai vſatites: ooooooo
ilai ahotites: marai ne
tophatites: helles ooooo
filius baana netophati
tes: ethai filius ribai ooo
de gabaath filiorũ ben
iamin banaſa phi arato
nites: hurai de toreẽte
gaas: abiel arabathi
tes: aſmoth bauratites
eliaba ooooooooooooo
ſalabonites: filii aſſem
gezonites: ooooooooo
ſonathan filius ſaie ara
ratithes: ahiam ooooooo
filius ſachar aratithes
eliphal filius vr: oooo
epher meheratites: na
hia phellonites: ooooooo
ezro carmelites naa
rai filius azbi: ooooooo
iohel frater nathã: mi
baar filius agarai: oooo
ſelech ãmonites naarai
berothites armiger ooo
ioab filii ſeruie: phiras
iethreus: ooo oooooo ooo
iareb iethreus: vrias e
theus: zabab ooo ooo ooo
filius ooli: adyna fili
ſechar ooooo ooooooooo
rubenites princeps ru
benitarum: & cum eo
triginta: hanan filius
macha: & ioſaphat ooo
mathanites: ozias a
ſtarothites: ſemma &
iahihel filii hotham a
rorites: iedihel ooooooo
filius zamri & ioha fra
ter eius thoſaites: ooooo
helihel mahumites: &
ieribai & ioſoia ooooooo
filii elnaem & iethma
moabites: elihel oooo
& obed & iaſiel de ma
ſobia. 12.

HI quoq; venerunt
ad dd iſicelech cũ
adhuc fugeret ſaul fili
um cis: ooooooooooooo
q erant fortiſſimi & e
gregii pugnatores oooo
tendentes arcũ & vtra
q manu fundis ooooooo
ſaxa iacientes & dirigẽ
tes ſagittas. De fribus
ſaul ex tribu beniamĩ.
Princeps abiezer: oooo

triginta gloriosus: & ad tres nõ puene
τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦρχε
rat. et cõſtituit eũ dauid in familia
το· καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν
ſua. et potẽtes exercituũ: aſael fra
αὐτοῦ. καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, ἀσαὴλ ἀδελ-
ter ioab: eleana filii dodi de bethleem: ſam
φὸς ἰωάβ, ἐλεαὰ υἱὸς δωδὶ ἀπὸ βηθλεέμ, σαμ
moth arorit: chelles phelloni: tras filius ec-
μὼθ ὁ ἀρωρεί, χελλῆς ὁ φελλωνί, ἰρὰς υἱὸς ἐκ-
cis thecoites: abiezer anathothites: ſobocchai
κὶς θεκωΐτης, ἀβιέζερ ὁ ἀναθωΐτης, σοβοκχαὶ ὁ
huſathi: hela achachi: marri netophathi: alad
ουσαθεί, ηλὰ ὁ ἀχαχί, μαρρὶ ὁ νετωφαθί, ἀλὰδ
filius bana netophathi. ithai filius ribai de ga
υἱὸς βαανὰ ὁ νετωφαθί. ἰθαὶ υἱὸς ῥιβαὶ ἀπὸ γα-
baath filiorũ beniamin b maia pharathoni: vri de
βαὰθ υἱῶν βενιαμὶν βαναΐα ὁ φαραθωνί, οὐρὶ ἀπὸ
nachali: gaas abiel arabathi: aſmoth bacharu
ναχαλί, γαὰς ἀβιὴλ ὁ ἀραβαθί, ἀσμὼθ βαχαρου
mi: eliba ſalaboni. filii aſom guni: io
μί, ἐλιβὰ ὁ σαλαβωνί. υἱοὶ ἀσὼμ τοῦ γουνί, ἰω
nathan filius ſage arori: achiam filii zachar ara-
ναθαν υἱὸς σαγαὶ ὁ ἀρωρί, ἀχιὰμ υἱὸς ζαχὰρ ὁ ἀρα
ri: eliphal filius vr: aphar mechorathi: achia
ρί, ἐλιφὰλ υἱὸς οὺρ, αφὰρ ὁ μεχωραθί, ἀχία ὁ
phelloni: eſri chermeli: narai filius aſbai: io
φελλωνί, ἐσρὶ ὁ χερμελί, ναραὶ ὁ υἱὸς ἀσβαί, ἰω
el frater nathan: mabar filius ageri: ſellec
ηλ ἀδελφὸς ναθαν, μαβὰρ υἱὸς ἀγηρί, σελλὴκ ὁ
ammani: noarai berothi tollens arma ioab filii
ἀμμανί, νοαραὶ ὁ βηρωθὶ αἴρων σκεύη ἰωὰβ υἱοῦ
ſaruia. ira iethri: gareb iethri: vrias chethi:
σαρουΐα. ἰρὰ ὁ ἰεθρί, γαρὲβ ὁ ἰεθρί, οὐρίας ὁ χετθί,
zabad filius halai: adina filius ſiza rubeni: pla
ζαβὰδ υἱὸς ἀλαΐ, ἀδὶνα υἱὸς σιζὰ ὁ ῥουβηνί, ἅρ-
cha ruben: & in eo triginta. anan filii
χων τῶν ῥουβήν. καὶ ἐπ' αὐτῷ τριάκοντα· ἀνὰν υἱὸς
maacha: & ioſaphat matthani: hoziaſ cilharo-
μααχά, καὶ ἰωσαφὰτ ὁ ματθανί, ὀζίας ὁ ἐλαρω-
thi: ſamma & ieiel filii chothan arari: le
θί, σεμμα καὶ ἰειὴλ υἱοὶ χωθὰμ τοῦ ἀραρί, ἰε-
diel filius ſamari: & iocha frater eius
διὴλ υἱὸς σαμαρί, καὶ ἰωχὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ
thoſi: eliel maouim: & ſariba & ioſoia
θωσί, ἐλιὴλ ὁ μαωουίμ, καὶ ἰαριβαὶ καὶ ἰωσωΐα
filii elnaam: & iethma moabites: eliel &
οἱ υἱοὶ ἐλναάμ, καὶ ἰεθμὰ ὁ μωαβίτης, ἐλιὴλ καὶ
obed: & eſiel maſabia.
ὠβήδ, καὶ ἐσιὴλ ὁ μασαβία. Ca.12.

ET hi qui venerũt ad dauid in ſecce
Καὶ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς δαυὶδ εἰς σεκε
lag: adhuc compreſſo dauid a facie
λάγ, ἔτι συνεχομένου τοῦ δαυὶδ ἀπὸ προσώπου
ſaul filii cis. illi in potẽtib auxiliatores
σαοὺλ υἱοῦ κίς. αὐτοὶ ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦν
tes in bellũ extẽdẽtes arcũ dextris vtẽ
τες ἐν τῷ πολέμῳ ἐντείνοντες τόξον δεξιάζον
tes & ſiniſtris: & funditores lapidib
τες καὶ ἀριστερεύοντες, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις
& in iaculis & arcu. de fratribus ſa
καὶ ἐν βέλεσι καὶ τόξῳ· ἐκ τῶν ἀδελφῶν σα-
ul ex beniamin: princeps achiezer
ουὰλ ἐκ τοῦ βενιαμίν, ἄρχων ἀχιέζερ ooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

τ ioas filij asma: gabaanite: τ eziel τ phalet
καὶ Ἰωὰς υἱοὶ ἀσμώθ, τοῦ γαβαωνίτου, καὶ Ἐζιὴλ καὶ Φαλέτ
filij asmoth: τ baruchia τ ieu anathothi: τ
υἱοὶ ἀσμώθ, καὶ Βαραχία καὶ Ἰηοὺ ὁ Ἀναθωθί, καὶ
samaeas gabaonites robustus iter triginta τ
σαμέας ὁ γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα καὶ
sup triginta. hieremias τ iezziel τ tonan:
ἐπὶ τῶν τριάκοντα. Ἱερεμίας καὶ Ἰεζιὴλ καὶ Ἰωνάν,
τ iozabad gaderothites eliozi τ iarimuth baalia:
καὶ Ἰωζαβὰδ ὁ γαδηρωθὶ Ἐλιοζὶ καὶ Ἰαριμοὺθ Βααλία,
τ samarias τ saphatias charaphi: elcana τ
καὶ Σαμαρείας καὶ Σαφατίας ὁ Χαραφί, Ἐλκανὰ καὶ
B iesia τ azarel τ ioezer τ iesbaam core-
Ἰεσία καὶ Ἀζαρὴλ καὶ Ἰοεζὲρ καὶ Ἰεσβαὰμ οἱ κυρί-
te: τ iocla τ zabadia filij ieroam filij ged-
ται, καὶ Ἰωηλὰ καὶ Ζαβαδία υἱοὶ Ἱεροὰμ υἱοὶ τοῦ Γεδ-
dor. τ oc gad separatisunt ad dauid
δώρ. καὶ ἀπὸ τοῦ γὰδ διεχωρίσθησαν πρὸς Δαυὶδ
in deserto robusti fortitudine viri potentie in
ἐπὶ τῆς ἐρήμου δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες δυνάμεως εἰς
bellū ordinati clypeo τ hasta: τ
πόλεμον παρατασσόμενοι θυρεῷ καὶ δόρατι, καὶ
facies leonum facies eor: τ velo-
πρόσωπα λεόντων τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦ-
ces vt capree in montib⁹ velocitate. exer
φοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων τῷ τάχει. Ἔζερ
piceps: abdia sedꝰ: eliab tertius: ma
ὁ ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος, μα-
smana quartus: hieremias quintus: ethi
σμανὲ ὁ τέταρτος, Ἱερεμίας ὁ πέμπτος, Ἐθθὶ ὁ ἕκτος,
elicl septimus: ioanan octauus: elsabad no-
Ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος, Ἰωαννὰν ὁ ὄγδοος, Ἐλσαβὰδ ὁ ἔνα-
nus: ieremias decimus: machabani vndecimus.
τος, Ἱερεμίας ὁ δέκατος, Μαχαβανὶ ὁ ἑνδέκατος.
ist vc filij gad principes exercitus vn⁹
οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς εἷς
centū paruus: τ magn⁹ ad mille. ist
τοῖς ἐλαχίστοις μικρὸς, καὶ μέγας πρὸς χιλίους. οὗτοι
fuerūt q trāsierūt iordanem in mēse pri
ἦσαν οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώ-
mo: τ ipse erat plenus sup oēs ri-
τῳ, καὶ αὐτὸς ἦν πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν τὴν κρη
pas suas. τ fecerunt oēs habitā-
πίδα αὐτοῦ. καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοι-
tes valles ad orientē τ ad occidētē. τ
κοῦντας αὐλῶνας εἰς ἀνατολὰς καὶ εἰς δυσμάς. καὶ
venerūt a filijs beniamin τ iuda ad auxiliū
ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν καὶ Ἰούδα εἰς βοήθειαν
dauid: τ egressus ē dauid in occursum e-
τῷ Δαυίδ, καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ εἰς ἀπάντησιν αὐ-
is: τ rndit τ dixit eis: si in pace
τῶν, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ εἰς εἰρήνην
venistis ad me ad auxiliādū mihi: sit mihi cor sup
ἥκατε πρός με βοηθῆσαί μοι, ἔστω μοι καρδία ἐφ'
vos in vnitatē. τ si vt tradatis me aduer
ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν. καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθ
sarijs meis nō in veritate manus: videat deus pa-
ροῖς μου οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρός, ἴδοι ὁ θεὸς τῶν πα
trum nr⁹ τ arguat. τ spūs induit
τέρων ἡμῶν καὶ ἐλέγξαι. καὶ πνεῦμα ἐνέδυσε τὸν
amasai principē triginta: τ dixit: va
Ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε, πο
de dauid fili iessai tu τ pax tibi
ρεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ σὺ καὶ ὁλάς σου ἐν εἰρήνῃ,
pax tibi τ pax adiutori⁹ tuis: qm adiuuauit
εἰρήνη σοι καὶ εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ
te de⁹ tuus. τ suscepit eos
σοι ὁ θεός σου. καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς

C

'& ioas' filii' asmaa: 'ga-
baathites' & iazibel
" & phalleth' filii" asmoth
" & baracha ° & iehu
' anatothites: ' samaias
quoq; ' gabaōites" fortis-
simus' inter triginta: " &
sup' triginta: ' hieremias
' & iezechiel" & iohanan
' & iesabad' gaderothites'
' elzai' & hierimut' & ba-
alia' & samaia
' & saphatia ' araphites.
" Helcana' & iesia
" & azarhel" & ioezer° &
iesbaan de' carem
' ioela quoq; ' & zabadia
" filii' ieroam" de
' gedor. Sed' & de' gaddi
" trāsfugerūt" ad' dd cū la-
teret' in deserto' viri' ro-
bustissimi & '
' pugnatores optimi' te-
nentes" clypeū" & hastā.
' Facies eox q̄si' facies' le-
onis:' & ' veloces' q̄si capre
' in mōtibus. ' Ezer' prin-
ceps:' obdias
' fecundus:' eliab' tertius:
' masmana
' quartus' hieremias" qui-
tus:' ethi
' sextus:' heliel' septimus:
" johanan
" octauus:° helzebad' no-
nus' hieremias
' decimus:" bachânai' vn-
decimus. '
' Hi' de filiis' gad' princi-
pes' exercitus. '
' Nouissimus' cētū militi
b' p̄erat:' & maxim' mil-
le. ' Isti' fuerūt' qui' transie-
runt
" iordanem° mense' pri-
mo' quando '
' inundare cōsueuit' sup
" ripas suas:' & ' oēs' fuga-
uerūt qui morabātur in
" vallib' ad' orientalē plagā
' & occidētalē. ' Venerūt
autem & de' beniamin
' & de iuda' ad presidiū in
quo morabatur' dauid.
" Egressusq; est" dd ° ob-
uiam eis:' & ait. '
' Si' pacifice" venistis' ad
me: ' vt auxiliemini mi-
hi: ' cor' meum' iūgatur
' vobis. '
' Si autē' insidiamini mihi
' pro aduersarijs meis cū
ego' iniqtatē' in manibus
' nō habeā: ' videat" deus
" patrū nr⁹° & iudicet.
° Sps vero dñi' induit' ama-
sai' principē iter" trigita: &
ait. ' tui sum' o' dd' & tecū
" filii' isai. Pax° pax' tibi:
' & pax' adiutoribus tuis.
' Te" enim ' adiuuat" deus
tuus. ' Suscepit ergo eos

וְיוֹאֵשׁ בְּנֵי הַשְּׁמָעָה הַגִּבְעָתִי וְיזוּאֵל
וְיַפְלֶט בְּנֵי עַזְמָוֶת וּבְרָכָה וְיֵהוּא
הָעֲנָתוֹתִי: וְיִשְׁמַעְיָה הַגִּבְעוֹנִי גִּבּוֹר
בַּשְּׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים: וְיִרְמְיָה
וְיִחֲזִיאֵל וְיוֹחָנָן וְיוֹזָבָד הַגְּדֵרָתִי:
אֶלְעוּזַי וִירִימוֹת וּבַעַלְיָה וּשְׁמַרְיָהוּ
וּשְׁפַטְיָהוּ הַחֲרוּפִי: אֶלְקָנָה וְיִשְׁיָהוּ
וְעַזַרְאֵל וְיוֹעֶזֶר וְיַשָּׁבְעָם הַקָּרְחִים:
וְיוֹעֵאלָה וּזְבַדְיָה בְּנֵי יְרֹחָם מִן
הַגְּדוֹר: וּמִן הַנָּדִי נִבְדְּלוּ אֶל דָּוִיד
לְמִצַּד מִדְבָּרָה גִּבּוֹרֵי הַחַיִל אַנְשֵׁי
צָבָא לַמִּלְחָמָה עֶרְכֵי צִנָּה וְרֹמַח
וּפְנֵי אֲרָיֵה פְּנֵיהֶם וְכִצְבָאִים עַל
הָהָרִים לְמַהֵר: עֵזֶר הָרֹאשׁ עֹבַדְיָה
הַשֵּׁנִי אֱלִיאָב הַשְּׁלִישִׁי: מַשְׁמַנָּה
הָרְבִיעִי יִרְמְיָה הַחֲמִישִׁי: עַתַּי
הַשִּׁשִּׁי אֱלִיאֵל הַשְּׁבִעִי: יוֹחָנָן
הַשְּׁמִינִי אֶלְזָבָד הַתְּשִׁיעִי: יִרְמְיָהוּ
הָעֲשִׂירִי מַכְבַּנַּי עַשְׂתִּי עָשָׂר:
אֵלֶּה מִבְּנֵי גָד רָאשֵׁי הַצָּבָא
אֶחָד לְמֵאָה הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל לָאָלֶף:
אֵלֶּה הֵם אֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת
הַיַּרְדֵּן בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְהוּא
מָלֵא כָּל גְּדוֹתָיו וַיְבָרִיחוּ
אֶת כָּל הָעֲמָקִים לַמִּזְרָח
וְלַמַּעֲרָב: וַיָּבֹאוּ מִן בְּנֵי בִנְיָמִן
וִיהוּדָה עַד לַמָּצָד לְדָוִיד: וַיֵּצֵא
דָוִיד לִפְנֵיהֶם וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם
אִם לְשָׁלוֹם בָּאתֶם אֵלַי לְעָזְרֵנִי
יְהִיֶה לִבִּי עֲלֵיכֶם לְיָחֵד
וְאִם לְרַמּוֹתַנִי לְצָרַי בְּלֹא חָמָס
בַּכַּפַּי יִרְאֶה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וְיוֹכַח: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת עֲמָשַׂי
רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשִׁים לָךְ דָּוִיד וְעִמְּךָ
בֶן יִשַׁי שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָךְ וְשָׁלוֹם
לְעֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם

בדל
דבר גבר
אנן
פנה ארה
צבה
שנה שלש
רבע חמש
עשר
ראה
נבח
שׁין תּשׁע
עשר
קבל

דָּוִיד ויתנם בראשי הגדוד ׃ נתן גד
mdauid"& constituitº pri cipes[p]turme. ∞∞∞∞∞∞∞
qPorro de manasse[r]trãs=fugert"ad[t]dd"qñ venie=bat[u]cũ[v]philistim[w]aduer=sus[x]saul ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[y]vt pugnaret:[z] & non[a] di micaut cũ eis: [b]qa inito [c]cõsilio[d]remiserũt eũ[e]prin cipes[f]philistinoꝝ[g] dicen tes.[h]Periculo[i] capitis nr̃i [k]reuertetur"ad[l]dñm̃ suũ [m]saul.[n]Q̃n igr̃ reuersus ê [o]in[p]sicelech[q] trãsfugerũt [r]ad eum[s] de manasse[t] ed nas[u]iosabad:[v] & iedihel [w]& michael& ednas[x]& io zabath[y]heliu[z] & salathi: [a]principes[b]milium[c]manasse. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[d]Hi[e]pbuerũt auxiliũ" dd [f]aduersus [g] latrunculos. [h]Oẽs[i]em̃ erãt viri[j] fortis simi:"& facti sũt[k] principes [l]in exercitu.[m]Sed&[n]p sin gulos dies[o]veniebant ∞ [p]ad[q]dd[r]ad auxiliandũ ei: [s]vsq; dũ fieret[t]grãdis nu merus[u]q̃si exercit?[v] dei. [w]Iste quoq; est[x] nũerus [y]principũ[z]exercitus qui [a]venerunt[b]ad ∞∞∞∞∞ [c]dauid cũ esset[d] in hebrõ [e]vt transferrent[f] regnũ [g]saul"ad eum[h] iuxta ver=bum[i]dominí.[k] Filíi ∞∞∞ [l]iuda[m]portantes[n]clypeũ [o]& hastam[p]sex ∞∞∞∞∞∞∞ [q]milia[r] octingenti[s] expe diti ad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [t]preliũ.[u]De[v]filiis[w]syme=on virorũ [x] fortissimoꝝ [y]ad pugnãdum[z] septem [a]milia[b]centum. ∞∞∞∞∞∞ [c]De[d] filiis[e] leui:[f] q̃tuor [g]milia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [h]sexcenti.[i]Ioiada quoq; [k]princeps [l]de stirpe ∞∞ [m]aaron [n]& cum eo[o] tria [p]milia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]septingenti.[r]Sadoch e=tiã[s] puer egregie indolis [t]& domus[u]pris eius[v]pri=cipes[w]viginti ∞∞∞∞∞∞ [x]duo.[y]De[z]filiis aut[a]ẽ[b]ben iamin[c]fratribus ∞∞∞∞∞∞ [d]saul[e]tria[f]milia. ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ſ. ſachar: qui cognoſcūt prudētiā in tempora: co-
F ſ. σαχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τοὺς καιρούς, γι-
gnoſcentes qđ - faciet iſrael in principatus eorū du-
νώσκοντες τί ποιήσει ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν δια
centi: et omnes fratres eorum cum eis. et
κόσιοι, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ
de zabulon qui egrediebāt ad prelium bel-
ἀπὸ ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέ-
li in oſtibus armis bellicis quinquaginta mi
μου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιά
lia ad auxiliādū dauid: neq; cum corde et cor-
δες βοηθῆσαι τῷ δαυίδ, οὐδὲ μετὰ καρδίας καὶ καρ
de. et de nephthali: principes mille: et cum
δίας. καὶ ἀπὸ νεφθαλεί, ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ'
eis in clypeis et haſtis triginta et ſeptē
αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασιν τριάκοντα καὶ ἑπτὰ
milia. et de dan: preparati ad
χιλιάδες. καὶ ἀπὸ τοῦ δάν, παρατασσόμενοι εἰς
prelium viginti et octo milia et ſexcenti. et
πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. καὶ
de aſer: egredieteo ad auxiliādū ad pugnā q̄-
ἀπὸ ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον τε
draginta milia. et de trans ior-
σαράκοντα χιλιάδες. καὶ ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορ
G danem de rubē et gad et de dimidia tri
δάνου ἀπὸ ῥουβὴν καὶ γὰδ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυ
bu manaſſe: in oſtibus armis bellicis in fort
λῆς μαναση, ἐν θώραξι σκεύεσι πολεμικοῖς ἐν δυνά
tudine centū viginti milia. oēs iſti vir bel
μει ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες. πάντες οὗτοι ἄνδρες πο
latores: ordinati in acie: in ala
λεμισταί, παρατασσόμενοι ἐν παρατάξει, ἐν ψυχῇ
p.ſifica venēt in chebrō vt cōſtituerēt regē dauid
εἰρηνικῇ ἦλθον εἰς χεβρών, τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυὶδ
ſup vniuerſū iſrael: et reliquus iſrael: ant
ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, καὶ ἕκαταλειπος ἰσραὴλ, ψυ
ma vna vt cōſtituerēt regē dauid. et fuerūt ibi
χὴ μία τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυίδ. καὶ ἦσαν ἐκεῖ
cum dauid diebus tribus comedētes et bibentes:
μετὰ δαυὶδ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες,
qñ pparauerāt eis fratres eor: et con
ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ὅμο-
fines eis vſq; ad iſſachar et zabulon et nephtha
ροῦντες αὐτοῖς ἕως ἰσσαχὰρ καὶ ζαβουλὼν καὶ νεφθα-
lim: offerebāt eis in aſinis et in came
λείμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ ἐπὶ τῶν καμή-
lis et in mulis et in bobus ciba
λων καὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων καὶ ἐπὶ τῶν μόχων βρώμα
ria: farinā palathas vuā paſſā vinū et oleū: bo-
τα, ἄλευρον παλάθας σαφίδας οἶνον καὶ ἔλαιον, μό-
ues et oues in copiā: qñ gaudiū erat
χους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἦν
in iſrael.
τῷ ἰσραήλ.

Ca.13.

A Θ Cōſilit cōſiliū dauid cum principib⁹ et
Καὶ ἐβουλεύσατο δαυὶδ μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ
tribunis et centurionib⁹: et cū vniuerſis
τῶν χιλιάρχων καὶ ἑκατοντάρχων, καὶ μετὰ παντὸς
ducibus. et ait dauid omni cetui iſrael
ἡγουμένου. καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἰσ̄λ,
ſi in vobis bonū: et a dño deo nro, ſpere veniet:
εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθόν, καὶ παρὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῇ,
mittamus ad fratres nros reli
ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμ
quos in vniuerſa trā iſrael: et cū eis ſacerdotes et
μένους ἐν πάσῃ γῇ ἰσ̄λ, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
leuite in ciuitatib⁹ poſſeſſionū eor: et cōgregen
λευῖται ἐν πόλεσι κατασχέσεων αὐτῶν, καὶ συναχθήτω
tur ad nos: et reducam⁹ arcam dei nri
σαν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπιστρέψωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θ̄υ ἡμῶν
ad nos: qñ nō q̄ſiuimus eā a diēb⁹ ſaul.
πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν σαοὺλ.

ſ. ſachar viri erudīti qui
b nouerāt ſingula tpa ad
precipiendū c qđ facere
deberet iſrael principes
d ducēti. Quis āt relīq̄ tri-
b⁹ eor cōſilīū ſeq̄batur.
Porro m d zabulō n q egre
diebātur ad prelīū & ita
bāt i acie inſtructi armis
bellicis: qnq̄gita milia
venerūt in auxilīū nō i
corde duplici. Et de ne
ptalim principes mille & cū eis iſtructi clypeo & haſta: trigīta & ſeptē milia. De dan etiam
preparati ad prelīū viginti octo cccccccc milia ſexcenti. Et de aſer egredientes ad cccc pugnā & in acie puocātes: quadraginta milia. Trans iordanē aūt de filiis ruben & de gad cccc & dimidia parte tribus manaſſe: iſtructi armis bellicis: centum vigīti milia. Omnes cccc iſti viri bellatores expediti ad pugnandum cc corde pfecto venerūt in hebrō: vt cōſtituerēt regem dauid ſup vniuerſum iſrael. Sed & oēs reliqui ex iſrl vno cor de erant vt rex fieret cc dauid. Fueruntq; ibi apud dauid ccccccccc trib⁹ die⁹ comedētes & bibētes. Prepauerāt enim eis frēs ſui. Sed & qui iuxta cccccccc eos erant vſq; iſachar & zabulon cccccccc & neptalim: afferebāt panes in aſinis cccccc & camelis & mulis & bobus ad veſcendum: cccc farinam: palathas: vuā paſſam: vinum: oleū: boues: arietes ad oēm copiā. Gaudiū quippe erat in iſrael. 13. Nūt autem cōſilium dauid cū tribunis & cēturionibus & ccccccccc vniuerſis pricipib⁹: & ait ad omnem cetum iſrael. Si placet vobis & a domino cccccccc deo nro egredietur ſermo quē loquor: mittamus ad fratres nros reliquos in vniuerſas regiōes iſrl & ad ſacerdotes & leuitas qui habitāt cccc in ſuburbanis vrbium: vt congregētur ad nos & reducamus arcam dei noſtri ad nos. Non enim requiſiuimus eā in diebus ſaul. ccccccc

יָדַע יְשָׁשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים לָדַעַת
עָשָׂה מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁיהֶם
מְאָה פֶּה מָאתַיִם וְכָל אֲחֵיהֶם עַל פִּיהֶם׃
לֶחֶם מִזְּבוּלֻן יוֹצְאֵי צָבָא עֹרְכֵי מִלְחָמָה
כָּלָה נָפָל כְּלֵי מִלְחָמָה חֲמִשִּׁים אֶלֶף
וְלֹעֲרֹךְ נָלָא לֵב וְלֵב וּמְנַפְתָּלִי
שׁוּר צִנָּה שָׂרִים אֶלֶף וְעִמָּהֶם בְּצִנָּה וָחֲנִית
חֲנָה שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה אֶלֶף׃ וּמִן הַדָּנִי
שָׁמַן עֹרְכֵי מִלְחָמָה עֶשְׂרִים וְשִׁמוֹנָה
מָאָה יָצָא אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּמֵאָשֵׁר יוֹצְאֵי
רָבַע צָבָא לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה אַרְבָּעִים אֶלֶף׃
חָצָה כְּלָה וּמֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִן הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי
וְחֵצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה נֶפֶל כְּלֵי צָבָא
מִלְחָמָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף׃ כָּל
עָבַר אַנְשֵׁי מִלְחָמָה עֹדְרֵי מַעֲרָכָה
בּוֹא עָלָה שָׁלֵם בָּאוּ חֶבְרוֹנָה לְהַמְלִיךְ
אֵת דָּוִיד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְגַם כָּל
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֵב אֶחָד לְהַמְלִיךְ
אֵת דָּוִיד׃ וַיִּהְיוּ שָׁם עִם דָּוִיד יָמִים
אֲכַל שְׁלֹשָׁה אֹכְלִים וְשׁוֹתִים כִּי הֵכִינוּ
לָהֶם אֲחֵיהֶם׃ וְגַם הַקְּרוֹבִים
אֲלֵיהֶם עַד יִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן
וְנַפְתָּלִי מְבִיאִים לֶחֶם חֲמוֹרִים
וּבַגְמַלִּים וּבַפְּרָדִים וּבַבָּקָר מַאֲכָל
כִּסֵּה דְבֵלִים וְצִמּוּקִים וְיַיִן וְשֶׁמֶן
וּבָקָר וְצֹאן לָרֹב כִּי שִׂמְחָה
Cap.xiij. וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּוַּעַץ
דָּוִיד עִם שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
שַׁר מֵאָה לְכָל נָגִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל קְהַל
נָגַד יִשְׂרָאֵל אִם עֲלֵיכֶם טוֹב וּמִן יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה נִשְׁלְחָה עַל
אַחֵינוּ הַנִּשְׁאָרִים בְּכָל אַרְצוֹת
יִשְׂרָאֵל וְעִמָּהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
עִיר נָוֶה בִּשְׂדֵי מִגְרְשֵׁיהֶם וְיִקָּבְצוּ אֵלֵינוּ׃
קֹבֶץ וְנָסֵבָּה אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ
אָרוֹן כִּי לֹא דְרַשְׁנֻהוּ בִּימֵי שָׁאוּל׃

וַיֹּאמְרוּ כָּל הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי אֲמַר עֲשׂה
יָשָׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל הָעָם׃ ס
וַיִּקְהַל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִן קַהַל
שִׁיחוֹר מִצְרַיִם וְעַד לְבֹא חֲמָת נוא
לְהָבִיא אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת נוא
יְעָרִים׃ וַיַּעַל דָּוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל עלה
בַּעֲלָתָה אֶל קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר
לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים ישב כרב
אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם׃ וַיַּרְכִּבוּ אֶת רכב
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עַל עֲגָלָה חֲדָשָׁה
מִבֵּית אֲבִינָדָב וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ נָהֲגִים
בָּעֲגָלָה׃ וְדָוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל
מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים בְּכָל עז שחק פנה
וּבְשִׁירִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבִנְבָלִים עז שור
וּבְתֻפִּים וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצֹצְרוֹת׃ תפף צלל
וַיָּבֹאוּ עַד גֹּרֶן כִּידוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא בוא שלח
אֶת יָדוֹ לֶאֱחֹז אֶת הָאָרוֹן כִּי יי אדן
שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה חרה
בְּעֻזָּא וַיַּכֵּהוּ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח נכה
יָדוֹ עַל הָאָרוֹן וַיָּמָת שָׁם לִפְנֵי מות
הָאֱלֹהִים׃ וַיִּחַר לְדָוִד כִּי פָרֹץ יְהוָה
פֶּרֶץ בְּעֻזָּא וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא מקם קרא
פֶּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּירָא ירא
דָּוִיד אֶת הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר אֵיךְ אָבִיא אֵלַי אֶת אֲרוֹן בוא
הָאֱלֹהִים׃ וְלֹא הֵסִיר דָּוִיד אֶת סור
הָאָרוֹן אֵלָיו אֶל עִיר דָּוִיד וַיַּטֵּהוּ נטה
אֶל בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי׃ וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים עִם בֵּית עֹבֵד אֱדוֹם בְּבֵיתוֹ
שָׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת ברך
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לוֹ׃

Cap. xiiij

וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר שלח
מַלְאָכִים אֶל דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי חרשׁ
קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת׃ בנה
וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי הֲכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כון

'Et rñdit'vniuersa'multitudo'vt'ita'fieret. ꝏꝏ
'Placuerat'enim'sermo
'omni'populo. ꝏꝏꝏꝏ
'Congregauit ergo'dauid'' cunctum''israel'a
'sior'egypti' vsq; dũ 'in
grediaris'emath ꝏꝏꝏ
''vt adduceret'arcã'dei
'de cariatharim. ꝏꝏꝏ
'Et ascẽdit'dauid' & om
nis vir'israel ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'ad collem'cariatharim
'qui est ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
''in iuda''vt afferret'ide
'arcam'domini ꝏꝏꝏ
'dei'sedentis super''che
rubim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'vbi'inuocatum est' no
men ei?.'Imposuerũtq;
'arcam'dei'super'plau
strum'nouum ꝏꝏꝏꝏ
'de domo'aminadab.
'Oza aũt'& fr ei?''' mina
bant''plaustrum.'Porro
dauid'& ỽniuersus'isral'
'ludebant'corã'deo''om
ni'virtute ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'in canticis' & in citha
ris'& psalteriis ꝏꝏꝏ
'& tympanis'& cymba
lis'& tubis.ꝏꝏꝏꝏꝏ
'Cũ ãt puenisset'ad'are
am'chidõ:'tetendit'oza
'manum suam''' vt susten
taret'arcã: 'bos quippe
lasciuiẽs paululũ'icliaue
rat eã.'Irat? ẽ itaq; ''dñs
'contra ozã' & percussit
eum'eo q' tetigisset ꝏꝏ
'arcam:'& mortuus est
'ibi'coram'deo. ꝏꝏꝏ
'Cõtristatusq; est' dauid
'eo q''diuisisset'domin'
'ozam:'vocauitq;'locũ
'illum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
''diuisio'oze'vsq; in'pre
sentem'diem.'Et timuit
'deum' tunc temporis
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'dicẽs.'Quõ possum'ad
me'introducere''arcam
'dei?' Et ob hãc causam
'non'adduxit'' eam ꝏ
''ad se:hoc ẽ' in 'ciuitatẽ
'dauid:''sed auertit ꝏꝏ
'in'domũ.'obededõ'ge
thei.'Mansit ergo'arca
'dei'in'domo'' obededõ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ
'tribus'mẽsibus:'& bñ
dixit'domínus ꝏꝏꝏ
''domui ei?:' & ' omnib?
'que'habebat. 14.
Mlsit quoq; 'hyram
'rex''tyri ꝏꝏꝏꝏ
'ñcios'ad'dd: '& ligna
'cedrina'& artifices'pic
tum''lignorũmq;' vt edi
ficarẽt'ei'domũ'cogno
uitq;''dd'eo q''cõfirmal
set eũ ' dñs' in regẽ 'sup

τ dixit vniuersa multitudo vt facerẽt ita:
καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως, B
quũ rectus ſmo in oculis totius ppli.
ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.
τ congregauit dauid cunctũ israel a
καὶ ἐξεκκλησίασε δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ
termio egypti τ vsq; ad introitũ emath: vt ad
ὁρίων αἰγύπτου καὶ ἕως εἰσόδου ἁμαθ, τοῦ ἐπι-
duceret arcam dei de ciuitate tarim. τ
γαγεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ. καὶ
aſcẽdit dauid τ oia vir israel in cariathia-
ἀνέβη δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς καριαθιαρ-
rim: q̃ est iuda: vt adducerẽt illinc
ρείμ, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν
arcam dei dñi sedentis sup cherubim:
κιβωτὸν θεοῦ κυρίου τοῦ καθημένου ἐπὶ χερουβίμ,
vbi inuocatũ ẽ nomẽ eius ibi. τ imposuerũt
οὗ ἐπωκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν
arcam dei sup plaustrũ nouũ: de domo
τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινήν, ἐξ οἴκου C
abinadab. τ oza τ fratres eius ducebãt 2.Reg.
Ἀβιναδάβ. καὶ Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον 6.a.
plaustrũ: τ dauid τ oia israel ludẽ-
τὴν ἅμαξαν, καὶ δαυὶδ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζον-
tes coram deo: in oĩ virtute τ in
τες ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἐν
cãticis τ in cytharis τ in psalteriis τ in tym
ᾠδαῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν τυμ-
panis τ in cymbalis τ in tubis: τ vene
πάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν σάλπιγξιν, καὶ ἦλ-
runt vsq; ad aream chedon. τ tetendit oza
θον ἕως τῆς ἅλωνος Χαιδών. καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν
manũ suã vt sustẽtaret arcam: quũ incli-
χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέ-
nauit eam vitulus. τ tratus ẽ tra dñs ptra
κλινεν αὐτὴν ὁ μόχος. καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ κύριος ἐπὶ
oza: τ percussit eũ ibi: quĩ tetendit
Ὀζά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν
manũ suã in aream: τ mortuus est ibi
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
coram deo. τ cõtristat' ẽ dauid: quĩ di-
ἀπέναντι τοῦ θεοῦ. καὶ ἠθύμησε Δαυίδ, ὅτι διέ- D
uisit dñs inciſionẽ in oza: pp hoc vocauit
κοψε κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζά, διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν
nomẽ loci illius inciſionẽ oza vsq; ad
τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴν Ὀζὰ ἕως τῆς
diem hanc. τ timuit dauid deũ in
ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν θεὸν ἐν τῇ
die illa dicẽs: quõ introducã ad me ipsum
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσίσω πρός ἐμαυτὸν τὴν
arcam dei? τ nõ adduxit dauid
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν
arcam dei ad se in ciuitatẽ dauid:
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ,
τ auertit eam in domũ obed edom geth
καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ὠβηδ ἐδὼμ τοῦ γεθ-
thei. τ mansit arca dei in domo
θαίου. καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν οἴκῳ
obed edom in domo sua mẽsib? tribus. τ
Ὠβηδ ἐδὼμ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μῆνας τρεῖς. καὶ
bñdixit dñs domui obed edom τ oĩbus
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ὠβηδ ἐδὼμ καὶ πάντα
quæ
τὰ αὐτοῦ. Ca.14.

Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ, βασιλεὺς Τύρου, ἀγγέλους A
ad dauid τ ligna cedrina: τ artifices parietũ: 2.Re.
πρὸς Δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας τοίχων, 5.a.
τ artifices lignor: vt ediſicarẽt ei domũ. τ cognouit
καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον. καὶ ἔγνω
dauid: q̃ cõfirmauit eũ dñs in regem sup
Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ

ſrael: τ ꝙ auctū ẽſt in altitudinẽ regnū ſuū
Ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἠυξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ
pp ppſm ſuū ſrael. τ accepit dauid
διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν Δαυὶδ
adhuc vxores in hieruſalem: τ nati ſunt ei
ἔτι γυναῖκας ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐτέχθησαν αὐτῷ
filij τ filie. τ hec nota coꝝ
υἱοὶ καὶ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν
qui nati ſunt ei in hieruſalem: ſamaa τ
τῶν τεχθέντων αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ, σαμαὰ καὶ
ſobab nathan τ ſalomon τ ſebaar: τ eliſue
σωβὰβ ναθὰν καὶ σαλομὼν καὶ Ἰεβαάρ, καὶ ἐλισουὲ
B τ eliphalet τ noge τ naphec τ iaphia: τ
καὶ ἐλιφαλὲτ καὶ ναγὲ καὶ ναφὲκ καὶ Ἰαφία, καὶ
eliſama τ baaliada τ eliphalat. τ audierũt
ἐλισαμὰ καὶ βααλιαδὰ καὶ ἐλιφαλάτ. καὶ ἤκουσαν
philiſtiim ꝙ vnct⁹ fuit dauid in regem ſup
οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ
vniuerſũ ſrael: τ aſcenderãt oẽs philiſtiim
πάντα Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι
ut q̃rerẽt dauid. τ audiuit dauid τ egreſſus ẽ
ζητῆσαι τὸν Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ καὶ ἐξῆλθεν
in occurſum eis. τ philiſthim veneꝝt: τ diffu
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ ἐξε
ſi ſunt in valle gigātum. τ cõſuluit
χύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. καὶ ἐπύθετο
dauid per deũ dicẽs: ſi aſcẽdã cõtra philiſ
Δαυὶδ διὰ τοῦ θεοῦ λέγων, εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλ
thiim eos: τ ſi tradẽs eos in ma
λοφύλους, καὶ εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖ
nus mea: ait ei dñs: aſcẽde τ dabo
ράς μου; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, ἀνάβηθι καὶ δώσω
C eos in manus tuas. τ aſcẽdit in baal pha
αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἀνέβη εἰς Βααλ φα
raſim: τ percuſſit eos dauid ibi. τ dixit
ρασίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐκεῖ. καὶ εἶπεν
dauid: diuiſit dñs inimicos meos i manu mea:
Δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου,
ſicut diuiſionẽ aque. idcirco vocauit nomẽ
ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
loci illius diuiſio baal pharaſim. τ re
τοῦ τόπου ἐκείνου Διακοπὴ Βάαλ Φαρασίν. καὶ ἐγ=
liquerunt ibi philiſthim deos ſuos. τ
κατέλιπον ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν. καὶ
iuſſit dauid: τ cõbuſti ſunt in igne. τ addidc
ἔιπε Δαυίδ, καὶ ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί. καὶ προσέθεν
rũt itẽrũ philiſthim: τ diffuſi ſunt in valle
το ἔτι οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξεχύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι
D gigãtum. τ interrogauit iterũ dauid deũ. τ
τῶν γιγάντων. καὶ ἐπύθετο ἔτι Δαυὶδ ἐν θεῷ. καὶ
dixit ei deus: nõ ibis poſt eos: re
εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν, ἀπο=
uertere ab eis. τ venies ptra eos prope pi
στρέψον ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἥξεις αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων
ros τ erit cũ audieris vocem terremoti a cacu
καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τῆς φωνῆς τοῦ σεισμοῦ ἀπ᾽
mine pirorũ: tunc egredieris in bellum:
ἄκρου τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον,
quũ egreſſus ẽ deus ante te: vt percutiat
ὅτι ἐξῆλθεν ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου, τοῦ πατάξαι τὴν
caſtra philiſthim. τ fecit dauid
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐποίησε Δαυὶδ
ſicut preceperat ei deus. τ percuſſit
καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ἐπάταξε τὴν
caſtra philiſthim a gabaon vſq; ga
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ γαβαὼν ἕως γα
zera. τ egreſſũ ẽ nomẽ dauid in oibus
ζηρά. καὶ ἐξῆλθε τὸ ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς
terris: τ dñs dedit pauorẽ eius ſup
γαίαις, καὶ κύριος ἔδωκεν τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ
omnes gentes.
πάντα τὰ ἔθνη.

Ca.15.

ᵃ ישְׂרָאֵל ᵇ כִּי ᶜ נִשָּׂאת ᵈ לְמַעְלָה ᵉ מַלְכוּתוֹ ᵃעָלָה
ᶠ בַּעֲבוּר ᵍ עַמּוֹ ʰ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקַּח ⁱ דָּוִיד ʲ עוֹד ᶠעֲבַר
ᵐᵐ נָשִׁים ⁿ בִּירוּשָׁלִָם ᵒ וַיּוֹלֶד ᵖ דָּוִיד ᵍ עוֹד ᵐᵐנָשָׁה
ᵖ בָּנִים ᵍ וּבָנוֹת׃ ᵖ וְאֵלֶּה ᵍ שְׁמוֹת ᵖᵖ ᵖבָּנָה
ᵍ הַיִּלּוֹדִים ⁿ אֲשֶׁר ᵒ הָיוּ ᵖ לוֹ ᵍ בִּירוּשָׁלִָם ᵖבָּיָה
ᵖ שַׁמּוּעַ ᵍ וְשׁוֹבָב ᵍ וְנָתָן ᵖ וּשְׁלֹמֹה׃
ᵍ וְיִבְחָר ᵍ וֶאֱלִישׁוּעַ ᵖ וֶאֱלְפָּלֶט׃ ᵖ וְנֹגַהּ
ᵍ וְנֶפֶג ᵍ וְיָפִיעַ׃ ᵍ וֶאֱלִישָׁמָע ᵐᵐ וּבְעַלְיָדָע
ᵖ וֶאֱלִיפָּלֶט׃ ᵍ וַיִּשְׁמְעוּ ᵖ פְּלִשְׁתִּים ᵍ כִּי ᵖשָׁמַע
ᵍ מָשְׁחוּ ᵖ דָּוִיד ᵍ לְמֶלֶךְ ᵐᵐ עַל ᵍ כָּל ᵖ יִשְׂרָאֵל ᵖמָשַׁח
ᵍ וַיַּעֲלוּ ᵖ כָּל ᵍ פְּלִשְׁתִּים ᵍ לְבַקֵּשׁ ᵖ אֶת ᵖעָלָה
ᵍ דָּוִיד ᵍ וַיִּשְׁמַע ᵖ דָּוִיד ᵖ וַיֵּצֵא ᵍ לִפְנֵיהֶם׃
ᵍ וּפְלִשְׁתִּים ᵍ בָּאוּ ᵐᵐ וַיִּפְשְׁטוּ ᵐᵐ בְּעֵמֶק ᵍבּוֹא ᵐᵐפָּשַׁט
ᵖ רְפָאִים׃ ᵖ וַיִּשְׁאַל ᵖ דָּוִיד ᵍ בֵּאלֹהִים ᵖשָׁאַל
ᵍ לֵאמֹר ᵍ הַאֶעֱלֶה ᵐᵐ עַל ᵍ פְּלִשְׁתִּים ᵍעָלָה
ᵍ וְנָתַתָּם ᵍ בְּיָדִי ᵖ וַיֹּאמֶר ᵍ לוֹ ᵍ יְהוָה ᵖעָלֵה ᵖנָתַן ᵖאָמַר
ᵍ וְנָתַתִּים ᵍ בְּיָדֶךָ׃ ᵖ וַיַּעֲלוּ ᵖ בְּבַעַל ᵍ פְּרָצִים ᵍפָּרַץ
ᵖ וַיַּכֵּם ᵍ שָׁם ᵐᵐ דָּוִיד ᵐᵐ וַיֹּאמֶר ᵖ דָּוִיד ᵖנָכָה
ᵍ פָּרַץ ᵖ הָאֱלֹהִים ᵍ אֶת ᵐᵐ אוֹיְבַי ᵍ בְּיָדִי ᵖאוֹיֵב
ᵐᵐ כְּפֶרֶץ ᵍ מָיִם ᵍ עַל ᵍ כֵּן ᵖ קָרְאוּ ᵖ שֵׁם
ᵍ הַמָּקוֹם ᵖ הַהוּא ᵍ בַּעַל ᵍ פְּרָצִים׃ ᵖ וַיַּעַזְבוּ ᵍקוֹם ᵖעָזַב
ᵖ שָׁם ᵍ אֶת ᵖ אֱלֹהֵיהֶם ᵍ וַיֹּאמֶר ᵐᵐ דָּוִיד
ᵐᵐ וַיִּשָּׂרְפוּ ᵖ בָּאֵשׁ׃ ᵖ וַיֹּסִפוּ ᵖ עוֹד ᵐᵐשָׂרַף ᵖיָסַף
ᵖ פְּלִשְׁתִּים ᵍ וַיִּפְשְׁטוּ ᵍ בָּעֵמֶק׃ ᵖ וַיִּשְׁאַל ᵐᵐפָּשַׁט ᵖשָׁאַל
ᵖ עוֹד ᵍ דָּוִיד ᵍ בֵּאלֹהִים ᵖ וַיֹּאמֶר ᵖ לוֹ
ᵖ הָאֱלֹהִים ᵖ לֹא ᵍ תַעֲלֶה ᵍ אַחֲרֵיהֶם
ᵍ סֹב ᵐᵐ מֵעֲלֵיהֶם ᵍ וּבָאתָ ᵍ לָהֶם ᵍ מִמּוּל ᵍסָבַב ᵍבּוֹא
ᵐᵐ הַבְּכָאִים׃ ᵐᵐ וְיִהְיֶה ᵖ כְּשָׁמְעֲךָ ᵖ אֶת ᵖ קוֹל ᵐᵐהָיָה
ᵍ הַצַּעֲדָה ᵍ נִרְאֲשִׁי ᵖ הַבְּכָאִים ᵍ אָז
ᵐᵐ תֵּצֵא ᵍ לַמִּלְחָמָה ᵍ כִּי ᵍ יָצָא ᵖ הָאֱלֹהִים ᵍיָצָא ᵍלָחַם
ᵖ לְפָנֶיךָ ᵍ לְהַכּוֹת ᵖ אֶת ᵍ מַחֲנֵה ᵖᵖ ᵖמַחֲנֶה ᵖנָגַהּ
ᵖ פְּלִשְׁתִּים׃ ᵍ וַיַּעַשׂ ᵖ דָּוִיד ᵍ כַּאֲשֶׁר ᵍעָשָׂה ᵖחָנָה
ᵐᵐ צִוָּהוּ ᵖ הָאֱלֹהִים ᵐᵐ וַיַּכּוּ ᵐᵐ אֶת ᵖ מַחֲנֵה ᵐᵐנָגַף
ᵖ פְּלִשְׁתִּים ᵖ מִגִּבְעוֹן ᵍ וְעַד ᵖ גָּזֶרָה׃ ᵍ וַיֵּצֵא
ᵐᵐ שֵׁם ᵍ דָּוִיד ᵍ נִבָּל ᵖ בָּאֲרָצוֹת ᵍ וַיהוָה
ᵖ נָתַן ᵍ אֶת ᵖ פַּחְדּוֹ ᵍ עַל ᵖ כָּל ᵖ הַגּוֹיִם׃

ᵃiſrael: ᵇ & ſublenatum ẽ ᶜregnum ſuum ꝏꝏꝏ ᵈſuper ᵉppl'm eius ᵇiſrael. ᶠAccepit quoq; ᵍdd'alias ʰvxores ⁱin hieruſalem: ᵏgenuitq; ꝏꝏꝏꝏꝏ ˡfilios ᵐ& filias. ᵒ Et hec ᵖnomina eorum ꝏꝏꝏ ᵍqui nati ſunt ʳin hieruſalem. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵃSamua ᵇ & ſobab ᶜnathan ᵈ& ſalomon ꝏꝏꝏ ᶠiebar ᵍeliſu ʰ& eliphalech ᵏnoga quoq; ꝏꝏꝏꝏꝏ ˡ& napheg ᵐ& iaphie ⁿeliſama ᵒ& baliada ꝏꝏꝏ ᵖ& eliphaleth. ᵠ Audientes autẽ ʳphiliſtiim ˢeo q ᵗvnct ᵘeſſet ᵛdauid ʷin regem ˣſup ʸvniuerſũ ᶻiſrl: ᵃaſcenderunt ᵇomnes ᶜvt quererent eum. ꝏꝏꝏ Qui ᵈ cum audiſſet ᵉdd ᶠegreſſũ ᵍeis ʰobuiam eiſ. ⁱ Porro philiſtiim ʲvenientes ᵏeiſ ˡſuſi ſunt ᵐin valle ⁿraphaim. ᵒ Conſuluitq; ᵖdauid ᵍdeum ꝏꝏꝏꝏꝏ ʳdicens. ˢ Si aſcẽdam ᵗad philiſteos ᵘ& ſi ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵛtrades eos ʷin manu mea? ˣ Et dixit ʸei ᶻdñs. ᵃ Aſcende ᵇ& tradã eos ᶜin manu mea. ᵈ Cũq; illi ᵉaſcẽdiſſet ᶠin baalpharaſim ᵍpcuſſit eos ʰibi ⁱdd ʲ& dixit. ᵏ Diuiſit ˡdeus ᵐinimicos meos ⁿper manũ meam ᵒſicut diuidũtur aque: ᵖ& ᵠideirco ʳvocatũ ẽ ˢnomẽ ᵗilli ᵘloci ᵛbaalpharaſim. ʷ Dereliqueruntq; ꝏꝏꝏ ˣibi ʸdeos ſuos: quos ᶻ da uid ᵃiuſſit ꝏꝏꝏꝏꝏ: ꝏꝏ ᵇexuri. ᶜ Alia etiam vice ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈphiliſtiim ᵉ irruerẽt & diſ fuſi ſũt ᶠi valle. ᵍ Cõſuluit q̃ ʰrurſum ⁱdauid ʲdeum: ᵏ& dixit ˡ ei ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵐdeus. ⁿ Nõ ᵒaſcẽdas ᵖpoſt eos: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵠrecede ʳab eis ˢ & venies ᵗcontra illos ᵘ ex aduerſo ᵛ pirorum. ʷ Cumq; au dieris ˣſonitũ ꝏꝏꝏꝏ ʸ gradieris ᶻ in cacumine ᵃ pirorum: ᵇ tunc ꝏꝏꝏ ᶜegredieris ᵈad bellum. ᵉ Egreſſus eſt ᶠ enim ᵍ de ʰ ante te ⁱ vt percuſſat ʲcaſtra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵏphiliſtiim. ˡ Fecit ergo ᵐdauid ⁿ ſicut ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵒprecꝑerat ᵖei ᵠdeus: ʳ & percuſſit ˢ castra ꝏꝏꝏ ᵗphiliſtinos ᵘ q̃ de gabaon ᵛvſq; ʷgazera. ˣ Diuulgatũq; eſt ʸnomẽ ᶻdd ᵃinuni uerſis ᵇregiõibus: ᶜ& dñs ᵈdedit ᵉpauorem eius ᶠ ſu per ᵍomnes ʰgentes. 15

Cap̄v.x.

וַיַּעַשׂ לוֹ בָּתִּים בְּעִיר דָּוִיד
וַיָּכֶן מָקוֹם לָאֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּט לוֹ
אָהֳלוֹ אָז אָמַר דָּוִיד לֹא לָשֵׂאת
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אִם הַלְוִיִּם
כִּי בָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וּלְשָׁרְתוֹ עַד עוֹלָם׃
וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל
יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן יְהוָה
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיַּאסֵף
דָּוִד אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת הַלְוִיִּם׃
לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה
הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם יוֹאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
מָאתַיִם וּשְׁלֹשִׁים׃ לִבְנֵי אֱלִיצָפָן
שְׁמַעְיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם׃
לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
שְׁמוֹנִים׃ לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב
הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עֶשְׂרוּ׃
וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וְלְאֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל
עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל וּשְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
וְעַמִּינָדָב׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם
וְאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת אֲרוֹן
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי לוֹ׃ כִּי לֹא אַתֶּם
בָּרִאשֹׁנָה לֹא אַתֶּם
פָּרַץ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי לֹא
דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַדְּשׁוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ
בְּנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר
יְהוָה בְּמוֹטוֹת עַל כְּתֵפָם׃
וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם
לְהַעֲמִיד אֶת אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים

בֵּית כֹּהֵן
קוֹם אֲרֹן
נָטָה נָשָׂא
מ אָהֳלוֹ
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אִם הַלְוִיִּם
כִּי בָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וּלְשָׁרְתוֹ עַד עוֹלָם׃
מ וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל
קָהַל
יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן יְהוָה
עָלָה
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיֶּאֱסֹף
קוֹם כּוֹן
דָּוִד אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת הַלְוִיִּם׃
אָסַף
מ לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
שׁוּר
מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה
הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃
מֵאָה
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם יוֹאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים׃ לִבְנֵי אֱלִיצָפָן
מ שְׁמַעְיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם׃
לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
שְׁמוֹנִים׃ לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב
עָמַן
הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עֶשְׂרוּ׃
וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וְלְאֶבְיָתָר
קָרָא
הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם מ לְאוּרִיאֵל
עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל וּשְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
וְעַמִּינָדָב׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי
אָמַר
הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם
קָדַשׁ
וַאֲחֵיכֶם אַהֲעַלִיתֶם אֶת אֲרוֹן
עָלָה אָרֹן
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמְּכוֹנָתִי
כּוֹן
מ לוֹ׃ כִּי לַמַּתְרָאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם
פָּרַץ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי לֹא
דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַדְּשׁוּ
שָׁבַט
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ
נָשָׂא
מ בְּנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר
יְהוָה בְּמוֹטוֹת עַל כְּתֵפָם׃
מוֹט
וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם
שׁוּר
לְהַעֲמִיד אֶת אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים
עָמַד שׁוּר

HEcit quoq; fibi domos in ciuitate dd:
& edificauit locū arce
dei: tetenditq; tabernaculū. Tūc dixit dd. Illicitū eſt vt a
quocunq; portetur arca dei: niſi a leuitis
quos elegit dominus
ad portandum eam: &
& ad miniſtrandū ſibi
vſq; in eternum.
Cogregauitq; vniuerſum iſrael in
ieruſalem: vt aferretur
arca domini
in locum ſuum quē parauerat ei: necnon &
filios aaron & leuitas.
De filiis caath: vriel
princeps fuit: & frēs eius cētū viginti. De filiis merari: aſaia
princeps & fratres eius
ducenti viginti.
De filiis gerſon: iohel
princeps: & fratres eius
centū triginta. De filiis eliſaphan: ſemeias princeps: &
frēs eius ducenti.
De filiis hebrō: elihel
princeps: & frēs eius
octoginta. De filiis oziel: aminadab
princeps: & frēs eius cētū duodecim. Vocauit
dauid fadoch & abiathar
ſacerdotes & leuitas vriel
aſaiam iohel ſemeiam
elihel
& aminadab: & dixit
ad eos. Vos qui eſtis
principes familiarū leuiticarum ſanctificamini cū fratribus veſtris:
& afferte arcam
dñi dei iſrael ad locum
qui ei preparatus eſt:
ne vt a principio
qa nō eratis preſentes
percuſſit nos dñs: ſic &
nūc fiat: illicitū quid nobis agentibus. Sanctificati ſunt ergo ſacerdotes & leuite vt portarēt
arcā dñi dei iſrael. Et
tulerūt
filii leui arcam dei
ſicut preceperat moyſes iuxta verbum
dñi humeris ſuis in vectibus.
Dixitq; dauid principibus leuitarum
vt cōſtituerēt de fratribus ſuis cātores

ΚΑΙ ἐποίησεν ἑαυτῷ οἴκους ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἡ
fecit ſibi domos in ciuitate dauid: &
preparauit locū arce
dei: & fixit ei
τοίμασε τόπον τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔστηξεν αὐ
tabernaculū. tūc dixit dauid: nō eſt portare ar-
τῇ σκηνήν. τότε εἶπεν Δαυίδ, οὐκ ἔστιν αἴρειν τὴν κι-
cam dei: niſi leuitas: quōs cos elegit
βωτὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἢ τοὺς λευίτας, ὅτι αὐτοὺς ἐξε-
dñs vt portarēt arcam dñi: &
λέξατο ὁ κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ
miniſtrarēt ei vſq; in eternū: & cōgregauit dauid
λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος, καὶ συνήγαγε Δαυὶδ
oēm iſrael in hieruſalem: vt afferrent
τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν
arcam dñi ad locum quē pparauit ei.
τὴν κιβωτὸν κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐ
& cōgregauit dauid filios aaron & leui-
τῷ· καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν καὶ τοὺς λευί-
tas. de filijs caath: vriel princeps & fratres
τας· τῶν υἱῶν Καάθ, Οὐριὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius: centū & viginti. de filijs merari: aſaia
αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι· τῶν υἱῶν Μεραρεί, Ἀσαίας ὁ
princeps & fratres eius: ducēti viginti. de fi
ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι εἴκοσι· τῶν υἱ-
lijs gerſon: ioel princeps & fratres eius: du-
ὧν γερσών, Ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, δια-
centi triginta. de filijs eliſaphan: ſamea prin
κόσιοι τριάκοντα· τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν, Σαμεὶας ὁ ἄρ-
ceps & fratres eius: ducēti. de filijs che
χων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι· τῶν υἱῶν Χεβ-
bron: eliel princeps & fratres eius: octogin
ρών, Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδοήκον-
ta. de filijs oziel: aminadab princeps & fra
τα· τῶν υἱῶν Ὀζιήλ, Ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελ-
tres eius: centū & duodecim. & vocauit dauid
φοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ δώδεκα· καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ
sadoc & abiathar sacerdotes & leui-
τὸν σαδὼκ καὶ τὸν Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευί-
tas vriel & aſaia & ioel & ſamea & eli-
τας τὸν Οὐριὴλ καὶ Ἀσαίαν καὶ Ἰωὴλ καὶ Σαμεὶαν καὶ Ἐλι-
el & aminadab: & dixit eis: vos princi
ὴλ καὶ Ἀμιναδάβ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οἱ ἄρχοι-
pes familiarū leuitarū: ſctificamini vos
τες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν, ἁγνίσθητε ὑμεῖς
& fratres vſt: & afferte arcam dñi
καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσατε τὴν κιβωτὸν κυ-
mini dei iſrael: vbi pparaui ei: qñ nō
ρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ, οὗ ἡτοίμασα αὐτῇ, ὅτι οὐκ
in principio vos eratis pparati: percuſſit dñs
ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι ἑτοίμους, διέκοψε κύριος
deus nr in nobis: qñ nō quesiuimus eū in tu-
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὸν ἐν κρί
dicto. & ſctificati ſunt ſacerdotes & leuite vt por-
ματι· καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνεγ-
tarēt arcam dñi dei iſrael. & tulerūt ſi
κεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἦραν οἱ υἱ-
lij leuitarū arcam dei: ſicut preceperat
οἱ τῶν λευῖτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο
moſes in verbo dñi ſcōm ſcripturā in vect
μωυσῆς ἐν λόγῳ κυρίου κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦ
bus in hſtier ſuis. & dixit dauid principibus
σιν ἐν ὤμοις αὐτῶν· καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν
leuitarū: cōſtituite fratres vſos cantores
λευιτῶν, στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς

in organis muſicoꝝ: in naulis ⁊ in lyris ⁊ cym
ἐν ὀργάνοις ᾠδῶι, ἐν ναύλαις καὶ ἐν κινύραις καὶ κυμ
balis: vt audire faciāt vt eraltarēt in voce in leti
βάλοις, ἀκουτίζοντες τοῦ ὑφῶσαι ἐν φωνῇ εἰς εὐφρο
ciam. ⁊ ſteterūt leuite: hemā filius iocl: ⁊ de
σύνην. καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται, αἱμὰν υἱὸς ἰωὴλ, καὶ ἐκ
fratribus eius aſaph filius barachia: ⁊ de
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀσὰφ υἱὸς βαραχίε, καὶ ἀπὸ
filius merari fratris eius ethan filii ciſei:
τῶν υἱῶν μεραρὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ αἰθὰν υἱὸς κισαίου,
⁊ cum eis fratres eorū. ℔ in ſcdo ordine: za
καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. οἱ δευτερεύοντες, ζα
chartas filii ieiel ⁊ ſemiramoth ⁊ iaiel ⁊ ani:
χαρίας υἱὸς ἰειὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰαὴλ καὶ ἀνί,
⁊ eliab ⁊ banea ⁊ maaſia ⁊ mattathias
καὶ ἐλιὰβ καὶ βαναίε καὶ μαασία καὶ ματθαθίας
⁊ eliphal: ⁊ maccanias ⁊ obed eddom ⁊ ieel
καὶ ἐλιφαλ, καὶ μακκανίε καὶ ὠβηδ ἐδδὼμ καὶ ἰειὴλ
ianitores. ⁊ cātores: heman aſaph hetham in cym
οἱ πυλωροί. καὶ οἱ ᾠδοί, αἱμὰν ἀσὰφ αἰθὰμ ἐν κυμ
balis eneis vt audire faciāt: ⁊ zacharias ⁊
βάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουτίσαι, καὶ ζαχαρίας καὶ
oziel ⁊ ſemiramoth ⁊ ieiel ⁊ ani ⁊ eliab ⁊
ὀζιὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰειὴλ καὶ ἀνὶ καὶ ἐλιὰβ καὶ
maaſias ⁊ baneas in naulis pro arcanis.
μαασίας καὶ βαναίας ἐν ναύλαις ὑπὲρ τῶν κρυφίων
⁊ mattathias ⁊ eliphalu ⁊ maccanias ⁊ obed
καὶ ματθαθίας καὶ ἐλιφαλοὺ καὶ μακκανίας καὶ ὠβηδ
eddom ⁊ ieiel ⁊ ozias in lyris pro octa
ἐδδὼμ καὶ ἰειὴλ καὶ ὀζίας ἐν κινύραις ὑπὲρ τῆς ὀγ/
ua victorie ⁊ chonenias priceps leui-
δόης τοῦ ἐνισχύσαι. καὶ χονενίας ἄρχων τῶν λευι
tarū in elevatione priceps cātor: qñ ſaptēs erat.
τῶν ἐν τῇ αἴρσει ἄρχων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν.
⁊ barachias ⁊ helcana ianitores arce.
καὶ βαραχίας καὶ ἐλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ.
⁊ ſabanea ⁊ ioſaphat ⁊ nathanael ⁊ amaſai
καὶ σαβανέα καὶ ἰωσαφὰτ καὶ ναθαναὴλ καὶ ἀμεσαὶ
⁊ zacharias ⁊ banaias ⁊ eliezer ſacerdotes clan
καὶ ζαχαρίας καὶ βαναίας καὶ ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλ
gentes in tubis coram arca
πίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ
dei: ⁊ obed eddom ⁊ hiechias ianitores ar
τοῦ θεοῦ, καὶ ὠβηδ ἐδδὼμ καὶ ἰεχία πυλωροὶ τῆς κι
ce. ⁊ erat dauid ⁊ ſeniores iſrael ⁊
βωτοῦ. καὶ ἦν δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ καὶ
tribuni ⁊ cuntes ad portādā ar-
οἱ χιλίαρχοι οἱ πορευόμενοι τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κι
cam federis dñi de domo obed eddom in
βωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐξ οἴκου ὠβηδ ἐδδὼμ ἐν
letitia. ⁊ factū eſt cū cōportaret de⁹
εὐφροσύνῃ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχύσαι τὸν θεὸν τοὺς
leuitas portātes arcam federis dñi: ⁊
λευίτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ
immolauerūt ſeptē vitulos ⁊ ſeptē arietes. ⁊ dauid
ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς. καὶ δαυὶδ
accinctus in ſtola byſſina ⁊ oēs leui
περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ καὶ πάντες οἱ λευῖ=
te ⁊ omnes q̄ portabāt arcam federis do
ται καὶ πάντες οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ
mini ⁊ cantores ⁊ chonenias priceps cā-
ρίου καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ καὶ χονενίας ὁ ἄρχων τῶν ᾠ
torū cantētiū: ⁊ sup dauid ephud byſſinum
δῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ δαυὶδ ἐφοὺδ βύσσινον
⁊ oīs iſrael deducētes arcam federis do
καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ
mini in ſigno ⁊ in voce tube
ρίου ἐν σημασίᾳ καὶ ἐν φωνῇ σωφὰρ

C

D

1. Reg. 6. c.

---

[a] in organis [b] muſicorum: [c] nablis videlicet [d] & lyris [e] & cymbalis vt [f] reſona=ret [g] in excelſis [h] fonitus [i] leticie. [k] Cōſtitueruntq; leuitas [l] hemā [m] filiū [n] iohel [o] & de [p] fratribus eius [q] aſaph [r] filiū [s] barachie. [t] de [u] filiis vero [v] merari [w] fratri bus eorū: [x] ethan [y] filium [z] caſaie: [aa] & cū eis [bb] fratres eorū. In [cc] ſcdo ordine [dd] za chariā & [ee] ben [ff] & iazihel [gg] & ſemiramoth [hh] & iehi=hel [ii] & ani: [kk] eliab [ll] & banaī am [mm] & maaſiam [nn] [oo] [pp] & mathathiā [qq] & elipha=lu [rr] & macenīam [ss] [tt] & obededom [uu] & iehihel [xx] ianitores. [yy] [zz] [aaa] Porro cantores [bbb] hemā [ccc] aſaph [ddd] & ethan [eee] [fff] in cymbalis [ggg] eneis [hhh] con crepantes. [iii] [jjj] [kkk] [lll] zacharias aūt [mmm] & oziel [nnn] & ſemiramoth [ooo] & iahi=hel [ppp] & ani [qqq] eliab [rrr] & maaſi=as [sss] & banaias [ttt] [uuu] [vvv] in nablis [www] arcana canta bant. [xxx] Porro mathathi=as [yyy] & eliphalu [zzz] & macení as [aaaa] & obededom [bbbb] [cccc] & iehihel [dddd] & ozaziu [eeee] in citharis [ffff] pro [gggg] octaua canebāt [hhhh] epini cion. [iiii] Chonenias aūt [jjjj] priceps [kkkk] leuitarū [llll] pphe tie [mmmm] perat: & ad pcinendā melodiā. [nnnn] Erat [oooo] quippe valde [pppp] ſapiēs [qqqq] Et barachi as [rrrr] & helcana [ssss] ianitores [tttt] arce. [uuuu] Porro ſebenias [vvvv] & ioſaphat [wwww] & nathanael [xxxx] & amaſai [yyyy] & zacharias [zzzz] & banaias [aaaaa] & eliezer [bbbbb] ſacer dotes [ccccc] clangebāt [ddddd] tubis [eeeee] coram [fffff] arca [ggggg] dei: [hhhhh] & o bededom [iiiii] [jjjjj] & ahias erāt [kkkkk] ianitores [lllll] arce. Igitur [mmmmm] dd [nnnnn] & oēs [ooooo] maiores natu [ppppp] iſrael [qqqqq] & tribuni: [rrrrr] ierunt [sssss] ad por tandam [ttttt] arcam [uuuuu] federis [vvvvv] [wwwww] domini [xxxxx] de [yyyyy] [zzzzz] domo [aaaaaa] obededom [bbbbbb] cū letitia. [cccccc] Cumq; [dddddd] adimuſ=ſet [eeeeee] deus [ffffff] leuitas [gggggg] qui por tabant [hhhhhh] arcam [iiiiii] [jjjjjj] federis [kkkkkk] dñi: [llllll] immolaban tur [mmmmmm] ſeptem [nnnnnn] tauri [oooooo] & ſeptē [pppppp] arietes. [qqqqqq] Porro dauid erat [rrrrrr] indutus [ssssss] ſtola [tttttt] byſſina: [uuuuuu] & vniuerſi [vvvvvv] le uite [wwwwww] qui portabāt [xxxxxx] arcā federis [yyyyyy] cātores q̄: [zzzzzz] et chonenias [aaaaaaa] princeps [bbbbbbb] pphetie iter [ccccccc] cantores. [ddddddd] dd āt idut [eeeeeee] erat [fffffff] ephot [ggggggg] lineo. [hhhhhhh] Vniuerſiſq; [iiiiiii] iſra el [jjjjjjj] deducebant [kkkkkkk] arcam [lllllll] federis [mmmmmmm] dñi [nnnnnnn] in iubilo [ooooooo] et ſonitu [ppppppp] buccine [qqqqqqq]

כְּלָה	1	וַיַּגִּלוּ שִׁיר נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתָּיִם
צֶלֶל שָׁמַע	2	מַשְׁמִיעִים לְהָרִים נְקוֹל לְשִׂמְחָה׃
רום	3	וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת הֵימָן בֶּן יוֹאֵל
	4	וּמִן אֲחִיו אָסָף בֶּן בְּרַכְיָהוּ וּמִן בְּנֵי
	5	מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן בֶּן קוּשָׁיָהוּ׃
שָׁנָה	6	וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ
	7	בֶּן וְיַעֲזִיאֵל וְשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל
	8	וְעַנִּי אֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ
	9	וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ
	10	וְעֹבֵד אֱדוֹם וְיעִיאֵל הַשֹּׁעֲרִים׃
	11	וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן
	12	מְצִלְתַּיִם נְחֻשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ׃
	13	וּזְכַרְיָה וְעַזִּיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל
	14	וְעַנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ
	15	בִּנְבָלִים עַל עַלָּמוֹת׃ וּמַתִּתְיָהוּ
	16	וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם
	17	וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בִּכְנֹרוֹת עַל
שְׁמִינִית	18	הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ׃ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר
נָשָׂא שׂוּר	19	הַלְוִיִּם בַּמַּשָּׂא יוֹסֵר בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין
בִּין	20	הוּא׃ וּבֶרֶכְיָה וֶאֱלְקָנָה שֹׁעֲרִים
אָרַן	21	לְאָרוֹן׃ וְשַׁבְנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט וּנְתַנְאֵל
	22	וַעֲמָשַׂי וּזְכַרְיָהוּ וּבְנָיָהוּ וֶאֱלִיעֶזֶר
חָצַר	23	הַכֹּהֲנִים מַחְצְרוֹת
פָּנָה	24	לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְעֹבֵד אֱדֹם
הָיָה	25	וִיהִי שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן וִידִי דָוִד וּזְקֵנֵי
שׂוּר	26	יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים הַהֹלְכִים
עָלָה כָּרַת	27	לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מִן
	28	בֵּית עֹבֵד אֱדֹם בְּשִׂמְחָה׃ וַיְהִי בְּעֶזֶר
	29	הָאֱלֹהִים אֶת הַלְוִיִּם נְשֹׂאֵי אֲרוֹן
זָבַח	30	בְּרִית יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה פָרִים
כָּרַע עַל	31	וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ וְדָוִד מְכֻרְבָּל בְּמָעִיל
	32	בּוּץ וְכָל הַלְוִיִּם הַנֹּשְׂאִים אֶת
שׂוּר נָשָׂא	33	הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה שַׂר
אָבַד	34	הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל דָּוִד אֲפוֹד
עָלָה	35	בָּד וְכָל יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת אֲרוֹן
רוּעַ שָׁפַר	36	בְּרִית יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר

ף וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִעִים צ צַלָּל שָׁשָׁק
ק בִּנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת: וַיְהִי אֲרוֹן בְּרִית
ר יְהוָה בָּא עַד עִיר דָּוִיד וּמִיכַל בַּת בוא
ש שָׁאוּל נִשְׁקָפָה בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא שחק
ת אֶת הַמֶּלֶךְ דָּוִיד מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק רקד
וַתִּבֶז לוֹ בְּלִבָּהּ: וַיָּבִיאוּ אֶת Cap.xvj.
א אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בְּתוֹךְ נצב
ב הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה לוֹ דָּוִיד וַיַּקְרִיבוּ קרב
ג עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: עלה
ד וַיְכַל דָּוִיד מֵהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים כלה
ה וַיְבָרֶךְ אֶת הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה: וַיְחַלֵּק ברך
ו לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה אישׁ
ז לְאִישׁ כִּכַּר לֶחֶם וְאִשְּׁפָר וְאֶשְׁפָּר
ח וְאִשִּׁישָׁה: וַיִּתֵּן לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה מִן נתן
ט הַלְוִיִּם מְשָׁרְתִים וּלְהַזְכִּיר וּלְהוֹדוֹת אַדֶּרֶת
י וּלְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: אָסָף זמר
יא הָרֹאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ זְכַרְיָה יְעִיאֵל שמע
יב וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל וּמַתִּתְיָה וְאֶלִיאָב
יג וּבְנָיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וְיעִיאֵל בִּנְבָלִי
יד נְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וְאָסָף בַּמְצִלְתָּיִם
טו מַשְׁמִיעַ וּבְנָיָהוּ וְיַחֲזִיאֵל הַכֹּהֲנִים שמע
טז בַּחֲצֹצְרוֹת תָּמִיד לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית חצר תמד
יז הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַהוּא אָז נָתַן דָּוִיד ברת
יח רֹאשׁ לְהוֹדוֹת לַיהוָה בְּיַד אָסָף
יט וְאַחָיו: הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ
כ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ ידע עלל
כא זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: שור שוח
כב הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב הלא שמח לבב
כג מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בקשׁ עזז
כד בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
כה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע פה
כו יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא
כז יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ עלם
כח לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר:

ף & tubis q & cymbalis & nablis s & citharis r concrepantes. Cumq; peruenisset arca f federis domini b vsq; ad c ciuitatem d dauid: e michol f filia g saul b prospiciens s per k fenestram l vidit regē o dauid d saltātē q atq; ludētē: r & despexit o eū l in corde suo. 16. Tulerunt a igitur c arcam d dei e & constituerunt f eam g in medio tabernaculi: q d quē k tetēderat l ei m dd: n & obtulerūt c holocausta p & pacifica h coram r deo. Cūq; cōpleſſet f dd n offerēs r holocausta r & pacifica: benedixit b populo c in nomine d dñi: e & diuisit f vniuersis c per singulos a viro b vsq; ad l mulierē n tortam o panis p & partē asse carnis bubale: q & frixā oleo simila. r Cōstituitq; corā f arca n dñi x de leuitis q ministrarēt a & recordarētur opū ei b & glorificarent c atq; laudarent d dñm deū israel: g asaph d principē & fm ei k zacharīa. Porro l iahihel m & semiramoth n iehihel o & mathathiam p & eliab q & banaiam r & obededō s ieihel n super organa q psalterii r & lyras: s asaph autem vt a in cymbalis b psonaret: c banaiā vero d & azihel e sacerdotes: canere c tuba g iugiter b coram l arca k federis e dei. m In n illo m die p fecit q dauid r principem a ad confitendum l domino s asaph r & fres eius. s Cōfitemini a dño & b inuocate c nomē ei: d notas facite e in pplis f adiuētiones eius. g Cātate b ei, & l psallite k ei & l narrate m omnia n mirabilia eius: c laudate p nomen q sanctū eius: r letetur g cor s querentium n dominū. x Querite r dominum e & virtutem eius: a querite b faciem eius c semper. c Recordamini c mirabilium eius f que g fecit e signorum illi & iudiciorum k oris eius. l Semen m israel n serui eius: c filii p iacob q electi eius. e Ipse d dominus r deus noster: n in vniuersa e terra r iudicia eius. s Recordamini a in sempiternū b pacti ei: c sermonis quē p̄cepit r in mille g̃natiōes.

τ in tubis τ in cymbalis resonantes in nau
καὶ ἐν σάλπιγξιν καὶ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνοῦντες ἐν ναῦ
lis τ in citharis. τ factū é τ venit arca fede-
λοις καὶ ἐν κινύραις· καὶ ἐγένετο καὶ ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθή
ris dñi vsq; ad ciuitatē dñi: τ mechol filia saulis
κης κυ ἕως πόλεως δαυίδ, καὶ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ
prospexit per fenestrā: τ vidit regem dauid
παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυὶδ
saltantē τ ludentē: τ despexit eum in
ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ
anima sua.
ψυχῇ αὐτῆς. Ca.16.

Θ attulerūt arcam dei τ cōstituerunt eam in medio tabernaculi: qd fixerat ei dauid:
Καὶ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς, ἧς ἔστησεν αὐτῇ δαυίδ,
τ obtulerūt holocausta τ pacifica coram
καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα καὶ εἰρηνικὰς ἐναντί
deo. τ cōpleuit dauid offerēs holo
ον τοῦ θεοῦ· καὶ συνετέλεσε δαυὶδ ἀναφέρων τὰ ὁλοκαυ
causta τ pacifica: τ benedixit pplo in no
τώματα καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνό
mine dñi. τ diuisit dauid omni viro israel a
ματι κυ· καὶ διεμέρισε δαυὶδ παντὶ ἀνδρὶ Ἰηλ ἀπὸ
viro τ vsq; ad mulierē: viro tortā panis: τ la-
ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, τῷ ἀνδρὶ χέχαρ ἄρτου, καὶ λα
gānū sartaginis τ collyridā. τ ordinauit dñs iuxta fa-
γανον τηγάνου καὶ κολλυρίτην· καὶ ἔταξε δαὶδ κατὰ πρό
ciem arce federis dñi de leuitis q̄ mi-
σωπον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐκ τῶν λευιτῶν λει
nistrarēt τ resonarēt: vt cōfiterētur τ
τουργοῦντας καὶ ἀναφωνοῦντας, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ
laudarēt dñs deū israel: asaph dux
αἰνεῖν κῷ τῷ θεῷ Ἰηλ, ἀσαφ ἡγούμενος, ὁ δεύτερος αὐτ
zacharias τ hiciel τ semiramoth τ iehel τ mattha
ζαχαρίας καὶ ἰειὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰαὴλ καὶ ματθα
thias: τ eliab τ baneas τ obed eddom τ iiel
θίας, καὶ ἐλιὰβ καὶ βαναίας καὶ ὠβηδ ἐδδοὺμ καὶ ἰεὴλ
in organis in nablis τ lyris: τ asaph in cymba
ἐν ὀργάνοις ἐν ναύλοις καὶ κινύραις, καὶ ἀσὰφ ἐν κυμβά
lis psonans: τ baneas τ hieziel sacerdotes in
λοις ἀναφωνῶν, καὶ βαναίας καὶ ἰεζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν τοῖς
tubis iugiter cora arca federis
σάλπιγξιν διαπαντὸς ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης
dei. In illo die tūc ordinauit dā p principē ad
τοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· τότε ἔταξε δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ
laudādū dñm in manu asaph τ fratrum eius.
αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ ἀσὰφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
cōfitemini dño τ inuocate eū in nomi
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόμα
ne eius: notas facite in pplis adinuētiones
τι αὐτοῦ, γνωρίσατε ἐν τοῖς λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα
eius. cātate ei τ psallite ei: narrate in
αὐτοῦ· ᾄσατε αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ, διηγήσασθε ἐν
vniuersis mirabilia eius: q̄ fecit dñs. laudate in no-
πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε κς· αἰνεῖτε ἐν ὀνό
mine scō eius. letabitur cor querēs do
ματι ἁγίῳ αὐτοῦ· εὐφραθήσεται καρδία ζητοῦντα τὸν κύ
nū volūtatē ei: querite dñm τ cōfortamini: que
ριον εὐδοκίαν αὐτοῦ, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ ἰσχύσατε, ζητή-
rite faciem ei semper: recordami
σατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνημονεύε-
ni mirabiliū eius: q̄ fecit: portēto eius τ
τε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε, τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ
iudiciorū oris eius. semē israel serui eius:
τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. σπέρμα Ἰηλ δοῦλοι αὐτ,
filij iacob electi eius. ipse dñs deus nr: in vni
υἱοὶ ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. αὐτὸς κύριος ὁ θς ἡμῶν ἐν πα
uersa tra iudicia eius: recordamini in sēpiternū pa
σῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ, μνημονεύετε εἰς αἰῶνα διαθή
cti eius. fmōis eius quē precepit in mille gnatiōes:
κης αὐτοῦ, λόγου αὐτοῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,

A

B

psal. 104 Esai. 11.b.

שְׁבַע
עָמַד
נָתַן
הָיָה
סֵפֶר
הָלַךְ
רָגַז
נָגַע
נָבָא
שׁוּר
יָשַׁע
כָּבַד
נָדַל
יָדַע
כָּבַד
נָדַל
יָדַע
עֵז
חָדָה
יָהַב
כָּבַד
נָגָא
שָׁחָה
חוּל
כּוּן
נוּל
רַעַם
רָנַן
בּוֹא
יָדָה
יָשַׁע
נָצַל
שָׁבַח
בָּרַךְ
עֵז
אָרַן

ἐστὶν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, ὅτι πάντες οἱ θεοὶ
gētū idola: et dñs celos fecit. laus
τῶν ἐθνῶν εἴδωλα, κύριος δὲ τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν· ἔνδοξος
et magnificētia corā eo: fortitudo et gloria
καὶ μεγαλοπρέπεια ἐνώπιον αὐτοῦ, ἰσχὺς καὶ εὐφροσύνη
in loco ſcō eius. date dño familie
ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ· δότε τῷ κυρίῳ οἱ πατριαὶ τῶν
gētū: date dño glām et fortitudinē: date dño
ἐθνῶν, δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν, δότε τῷ κυρίῳ
glām nōi ei⁹. leuate ſacrificia et venite co-
δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ· λάβετε θυσίας καὶ εἰσπο-
ram eo: et adorate dñm in habitaculo
ρεύεσθε ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν καταστήματι
ſctō eius. tremat a facie eius oīs ter-
ἁγίῳ αὐτοῦ· φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ
ra: etenim fundauit orbem: q̄ nō cōmouē-
γῆ, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθή-
bit. letetur celū et exultet terra: et dī-
σεται. εὐφραινέσθω ὁ οὐρανὸς καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰ-
cant in gētibus dñs regnauit. to-
πάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ κύριος ἐβασίλευσεν· βομβή-
net mare plenitudo eius: exultet ager
σεται θάλασσα σὺν τῷ πληρώματι αὐτῆς, ἀγαλλιάσθω ἀγρὸς
et omnia q̄ in eo. tunc letabuntur ligna
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ· τότε εὐφρανθήσεται πάντα τὰ ξύλα τοῦ
ſaltus a facie dñi: q̄m venit iudicare ter-
δρυμοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν·
cōfitemini dño q̄m bonus: q̄m in eternū
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
misericordia ei⁹. & dicite: ſalua nos de⁹
ἔλεος αὐτοῦ· καὶ εἴπατε, σῶσον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτη-
tionū nr̄a: & cōgrega nos: & erue nos de
ρίων ἡμῶν, καὶ ἀθροισον ἡμᾶς, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν
gētib⁹ vt laudem⁹ nomē tuū ſctū: vt exulte-
ἐθνῶν τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον, τοῦ ἐγκαυχᾶ-
mus in laudib⁹ tuis. benedict⁹ dñs deus if-
σθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσ-
rael ab eterno & vſq; in eternū: & dicet oīs
ραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς
pp̄ls: amē. & laudauerūt dñm. & dereliquit ibi
ὁ λαός, ἀμήν· καὶ ὕμνησαν τῷ κυρίῳ. καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ
corā arca federis dñi aſaph & ſ
ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου, τὸν Ἀσὰφ καὶ τοὺς
fratres eius: vt miniſtrarēt coram arca
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ
iugiter in ſermonē q̄ die⁹ in diem eius:
διαπαντὸς εἰς λόγον τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐτοῦ,

C
p'al.
10+
p'al.
90.
p'al.
90.

ᵍQuēᵇpepigitᶜcūᵈabra-
am'& iuramenti illius ∞
ᵐcum iſaac." Et cōſtituit
illud°iacobᵖin p̄ceptū &
ᵍiſrael inʳpactum°ſempi
ternum': dicens. "Tibi ∞
ˣdabo'terrā"chanaā:ᵇfu
niculū°hereditatis vr̄e.
ᵇCum eſſent'paucí'nu-
mero°paruiᵇ& coloni ∞
'eius.ᵏEt trāſierūt'de gē
te"ī"gētē:° & de regno
ᵖadᵍpplm'alterū.ˢ Non
'dimiſit" quemquam ∞
ˣcalūniari eos:ʳ ſed increpauit'pro eis"reges. ∞
ᵇNolite'tāgere° chriſtos
meos:ᶜ & ī pphetis meis
'nolite°malignari.ᵇCāta
te'dño"oīs'terra:ᵐānūcia-
te de°die°in°die⁹ ſalutarī
eius. ᵍNarrate'in gētibꝰ
'gloriam eius: & " in cun
ctis'pp̄lis'mirabilia eiuſ.
'quia"magn°ᵇdñs°&lau
dabilis°nimis:ᶜ& horribi
lis°ſuperᵇomnes'deos.
'Omnes'enim'dii ∞∞∞
ᵐpopulorum"idola:° do
minus autem°celos ∞
ᵍfecit.ʳCōfeſſio°& mag-
nificētia'cora eo:"fortis
tudo'& gaudiū'in loco
ei⁹.'Afferte'dño°familie
'populorū:°afferte°dño
'gloriā°& imperiū:ᵇdate
'dño°gloriā°nōi ei⁹. ᵐLe
uate"ſacrificiū° & venite
'in cōſpectu eius: &°ado
rate'dominū°in decore
'ſctō."Cōmoueatur'a fa
cie ei⁹'oīs'terra:ipse'em
ᵇfundauit°orbē°immo-
bilem. 'Letentur°celi &
ᵇexultet'terra°& dicāt'in
nationibus:ᵐdominus
"regnauit°Tonet°mare
ᵍ& plēitudo ei⁹:'exultēt
°agri:'& oīa"q̄'in eis ſūt.
'Tunc'laudabunt'ligna
ᵇſaltus°coram°domino:
'quia'venit°iudicare ∞
'terrā.ʰ Cōfitemini'dño
ᵐq̄m"bon⁹:° q̄m ∞∞∞
°in eternum ᵖ mia eius.
ᵍEt dicite:ʳſalua nos ∞
°de⁹'ſaluator noſter:"&
cōgrega nos'& erue'de
'gentib⁹:°vt cōfiteamur
ᵇnoi'ſctō tuo:° & exulte
mus ᶜ in carminib⁹ tuis.
'Benedictus°dominus
ᵇdeus'iſrael°ab'eterno
ᵐvſq; in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"eternū:°& dicat°oīs°po
pulus'amē:°& hymnum
'dño.ˣDereliqt itaq;'ibi
'coram°arca ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇfederis°dñi°aſaph'&fra
tres ei⁹:'vt miniſtrarent
°i cōſpectu°arce'iugiter°p
ſingl⁹'dies & vices ſuas.

אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ
לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ
אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים
בָּהּ: וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה
אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ
לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל
תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ
מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם
אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו:
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא
הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָל אֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם
עֹשֶׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה
בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת
עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ
לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ
לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת
קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף
תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה
מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ
הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי
הַיַּעַר: לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפּוֹט
אֶת הָאָרֶץ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן
הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל
לַיהוָה: וַיַּעֲזֹב שָׁם לִפְנֵי אָרוֹן
בְּרִית יְהוָה לְאָסָף וְלַאֲחָיו לְשָׁרֵת
לִפְנֵי הָאָרוֹן תָּמִיד לִדְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:

ᵐ וְעֹבֵד ᵃ אֱדֹם ᵒ וְאֶחָיו ᵖ שִׁשִּׁים
ᵍ וּשְׁמוֹנָה ׀ וְעֹבֵד אֱדֹם ׀ בֶּן ʳ יְדִיתוּן ׀ וְחֹסָה
ˢ לְשֹׁעֲרִים ׀ וְאֶת ᵗ צָדוֹק ᵘ הַכֹּהֵן ׀ וְאֶחָיו
ᵛ הַכֹּהֲנִים ׀ לִפְנֵי ׀ מִשְׁכַּן ʸ יְהוָה ᶻ בַּבָּמָה
ᵃ אֲשֶׁר ᵇ בְּגִבְעוֹן ׀ לְהַעֲלוֹת ᶜ עוֹלוֹת ᵈ לַיהוָה
ᵉ עַל ׀ מִזְבַּח ᶠ הָעוֹלָה ׀ תָּמִיד ׀ לַבֹּקֶר ׀ וְלָעֶרֶב
ᵍ וְלִכֹל ʰ הַכָּתוּב ׀ בְּתוֹרַת ׀ יְהוָה ⁱ אֲשֶׁר ʲ צִוָּה
ᵏ עַל ׀ יִשְׂרָאֵל ׃ ׀ וְעִמָּהֶם ˡ הֵימָן ׀ וִידוּתוּן
ᵐ וְאָשֵׁר ׀ הַבְּרוּרִים ⁿ אֲשֶׁר ׀ נִקְבוּ ׃׃
ᵒ בְּשֵׁמוֹת ᵖ לְהוֹדוֹת ᵠ לַיהוָה ʳ כִּי ˢ לְעוֹלָם
ᵗ חַסְדּוֹ ׃ ᵘ וְעִמָּהֶם ˣ הֵימָן ׀ וִידוּתוּן ׀ חֲצֹצְרוֹת
ʸ וּמְצִלְתַּיִם ׀ לַמְשַׁמְּעִים ᶻ וּכְלֵי ᵃ שִׁיר
ᵇ הָאֱלֹהִים ᶜ וּבְנֵי ׀ יְדוּתוּן ׀ לַשַּׁעַר ׃ ᵈ וַיִּלְכּוּ
ᵉ כָּל ׀ הָעָם ᶠ אִישׁ ׀ לְבֵיתוֹ ᵍ וַיֵּשֶׁב ʰ דָּוִיד
ⁱ לְבָרֵךְ ʲ אֶת ᵏ בֵּיתוֹ ׃

Cap. xvij

ˡ וַיְהִי ᵐ כַּאֲשֶׁר ׀ יָשַׁב ׀ דָּוִיד ׀ בְּבֵיתוֹ ׃
ᵒ וַיֹּאמֶר ᵖ דָּוִיד ᵠ אֶל ׀ נָתָן ˢ הַנָּבִיא ׀ הִנֵּה
ᵗ אָנֹכִי ᵘ יוֹשֵׁב ׀ בְּבֵית ˣ הָאֲרָזִים ʸ וַאֲרוֹן
ᶻ בְּרִית ᵃ יְהוָה ׀ תַּחַת ᵇ יְרִיעוֹת ׃ ᶜ וַיֹּאמֶר
ᵈ נָתָן ׀ אֶל ᵉ דָּוִיד ׀ כֹּל ᶠ אֲשֶׁר ᵍ בִּלְבָבְךָ ׀ עֲשֵׂה
ʰ כִּי ⁱ הָאֱלֹהִים ʲ עִמָּךְ ׃ ᵏ וַיְהִי ˡ בַּלַּיְלָה ׀ הַהוּא
ᵐ וַיְהִי ᵃ דְּבַר ᵇ אֱלֹהִים ᶜ אֶל ᵈ נָתָן ׀ לֵאמֹר ׃
ᵉ לֵךְ ׀ וְאָמַרְתָּ ᶠ אֶל ׀ דָּוִיד ׀ עַבְדִּי ׀ כֹּה ᵍ אָמַר
ʰ יְהוָה ׀ לֹא ʲ אַתָּה ׀ תִּבְנֶה ׀ לִי ᵏ הַבַּיִת ׃
ˡ לְשִׁבְתִּי ׃ ׀ כִּי ᵐ לֹא ׀ יָשַׁבְתִּי ⁿ בְּבַיִת ᵒ מִן
ᵖ הַיּוֹם ᵠ אֲשֶׁר ʳ הֶעֱלֵיתִי ˢ אֶת ᵗ יִשְׂרָאֵל
ᵘ עַד ˣ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ וָאֱהִי ׀ מִתְהַלֵּךְ ׀ אֶהֶל
ʸ וּמִמִּשְׁכָּן ׃ ᶻ בְּכֹל ᵃ אֲשֶׁר ׀ הִתְהַלַּכְתִּי
ᵇ בְּכֹל ᶜ יִשְׂרָאֵל ׀ הֲדָבָר ᵈ דִּבַּרְתִּי ׀ אֶת
ᵉ אַחַד ᶠ שִׁפְטֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל ʰ אֲשֶׁר ⁱ צִוִּיתִי
ʲ לִרְעוֹת ᵏ אֶת ˡ עַמִּי ᵐ לֵאמֹר ˣ לָמָּה ׀ לֹא
ᵃ בְנִיתֶם ׀ לִי ᵇ בֵּית ᶜ אֲרָזִים ׃ ᵈ וְעַתָּה ᵉ כֹּה
ᶠ תֹּאמַר ׀ לְעַבְדִּי ᵍ לְדָוִיד ʰ כֹּה ׀ אָמַר ⁱ יְהוָה
ʲ צְבָאוֹת ᵏ אֲנִי ˡ לְקַחְתִּיךָ ᵐ מִן ׀ הַנָּוֶה ᵒ מִן
ᵖ אַחֲרֵי ׀ הַצֹּאן ׀ לִהְיוֹת ׀ נָגִיד ׀ עַל ׀ עַמִּי
ᵍ יִשְׂרָאֵל ׃ ʳ וָאֱהִי ׀ עִמְּךָ ׀ בְּכֹל ׀ אֲשֶׁר

ᵐ Porro obededō° & fratres eius ᵖ sexaginta ooooo ᵍ octo: ʳ & obededō ˢ filiū ᵗ ydithū ˣ & oza cōstituit ᵘ ianitores. ᵛ Sadoch ʸ aūt ᶻ sacerdotem ᵃ & frēs eius ᵇ sacerdotes ᶜ corā ᵈ dñi ᵉ in excelso ᶠ qđ erat ᵍ in gabaō: ʰ vt of ferret ⁱ holocausta ʲ dño ᵏ sup ˡ altare ᵐ holocausto ⁿ matiſ ᵒ iugit ᵖ māe ᵠ & veſpe ʳ iuxta ioia ˢ q̄ ſcripta ſūt ᵗ i lege ᵘ dñi ˣ quā ʸ precepit ᶻ israel. ᵃ Et poſt eum ᵇ heman ᶜ & ydithun ooooo ᵈ & reliquos ᵉ electos vnū quemq; ooooooooooooo ᶠ vocabło ſuo ᵍ ad cōfitẽdū ʰ dño: ⁱ qm̄ ʲ in eternū ᵏ mia eius. ˡ Hemā quoq; ᵐ & ydithun canentes ⁿ tuba: ᵒ & q̄tiētes ᵖ cymbala ᵠ & oīa ʳ muſicor ˢ organa ad canēdū ᵗ deo. ᵘ filios àt ˣ ydithū ʸ fecit eē ᶻ portari os. ᵃ Reuerſuſq; ē ᵇ oīs ᶜ populꝰ ᵈ i domū ſuā ᵉ & ᶠ dd ᵍ vt bñdiceret etiam ʰ domui ſue. 17.

ⁱ Qvm ʲ autē ᵏ habitaret ˡ dd; ᵐ in domo ſua: ⁿ dixit ᵒ ad ᵖ nathan ᵠ pro phetam. ʳ Ecce ooooooo ˢ ego ᵗ habito ᵘ in domo ˣ cedrina: ʸ arca autem oo ᶻ federis ᵃ dñi ᵇ ſub ᶜ pellib? eſt. ᵈ Et ait ooooooooooo ᵉ nathan ᶠ ad ᵍ dd. ʰ Oia ⁱ q̄ ʲ i corde tuo ſunt: ᵏ fac: ˡ de ᵐ enim ⁿ tecum eſt. Igitur ᵒ nocte ᵖ illa ooooooooo ᵠ factus ē ʳ ſermo ˢ dei ᵗ ad ᵘ nathan ˣ dicens. ooooooo ʸ Vade ᶻ & loquere ᵃ dauid ᵇ ſeruo meo. ᶜ Hec ᵈ dicit ᵉ dominus. ᶠ Non ᵍ edifica bis ʰ tu ⁱ mihi ʲ domum ooo ᵏ ad habitādū. ˡ Neq; ᵐ em ⁿ manſi ᵒ in domo ᵖ ex eo ᵠ tempore ʳ quo ˢ eduxi ᵗ iſ rael de terra egypti ooo ᵘ vſq; ad ˣ diē ʸ hāc ᶻ: ſed fui ᵃ ſemp mutās loca ᵇ taber naculi: ᶜ & ᵈ in ᵉ tētorio ma nens ᶠ cum omni ooooooo ᵍ iſrael. ʰ Nunquid ⁱ locut ʲ ſum ſaltem ooooooooooo ᵏ vni ˡ iudicū ᵐ iſrael ⁿ quí bus ᵒ preceperam ooooo ᵖ vt paſcerent ᵠ popolum meū: ʳ & ˢ dixi. ᵗ Quare ᵘ nō ˣ edificaſti ʸ mihi ᶻ domum ᵃ cedrinā: ᵇ Nunc itaq; ᶜ ſic ᵈ loqueris ᵉ ad ſeruum me um ᶠ dd. ᵍ Hec ʰ dicit ⁱ dñs ʲ exercituum. ᵏ Ego ˡ tuli te cum in paſcuis ooooo ᵐ ſequereris ⁿ gregem ᵒ vt eſſes ᵖ dux ᵠ populi mei oo ʳ iſrael: ˢ & fui ᵗ tecū ᵘ quo cumq; ooooooooooooo

τ obed eddō τ fratres eiꝰ ſexaginta τ καὶ ὠβηδ ἐδδὼμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξήκοντα καὶ octo τ obed eddō filiꝰ idithū τ oſa in ianito ὀκτώ· καὶ ὠβηδ ἐδδὼμ υἱὸς ἰδιθοὺμ καὶ ὡσὰ εἰς πυλω res: τ ſaddoc ſacerdotē τ fratres e ρους, καὶ τὸν σαδδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ ius ſacerdotes corā tabernaculo dñi in τοῦ τοὺς ἱερεῖς ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ κυρίου ἐν τῇ excelſo qđ in gabaon: vt offerrēt holocauſta βαμὰν τὴν ἐν γαβαών, τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ dño ſup altare holocauſtorū in κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διὰ giter mane τ veſpere: τ inxta omnia q̄ ſcri παντὸς τοπρωὶ καὶ τοεσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γε ptaſunt in lege dñi: que precepit adfilios iſ γραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοῖς ἰσ rael. τ cū eis hemā τ idithū τ reliqui ραήλ· καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ καὶ οἱ λοιποὶ electi in nomine ad laudādū dñm: qm̄ οἱ ἐκλελεγμένοι ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι in etērnū mia eius. τ cum eis hemā εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν τ idithū tubis τ cymbalis vt reſonarent καὶ ἰδιθοὺμ σάλπιγξι καὶ κυμβάλοις τοῦ ἀναφωνεῖν τ organis muſicorū dei: τ filij idithū vt καὶ ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν τοῦ θεοῦ, καὶ υἱοὶ ἰδιθοὺμ εἰς eſſēt ianitores τ iuxt oīs populꝰ vnuſquiſq; in τὸ πυλωρεῖν· καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν domū ſuā: τ reuerſus eſt dauid vt benediceret οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν domui ſue. οἶκον αὐτοῦ. Ca. 17.

Ct factū ē vt habitauit dauid in domo ſua: Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε δαυὶδ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, A τ dixit dauit ad nathā prophetā: ecce ego 2. Reg. καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ναθαν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ 7.a. habito in domo cedrina: τ arca federis do κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυ mini ſub pellibus. τ dixit nathā ad ρίου ὑποκάτω τῶν δέρρεων· καὶ εἶπεν ναθαν πρὸς dauid: oia que in aia tua fac: qm̄ de δαυὶδ, πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι ὁ θεὸς tecū. τ factū eſt in nocte illa: τ factꝰ eſt μετὰ σοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ſermo dei ad nathan dicēs: vade τ loq̄re λόγος θεοῦ πρὸς ναθαν λέγων, πορεύου καὶ εἰπὸν ad dauid ſeruū meū: ſic dixit dñs: nō Ifra. πρὸς δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, οὕτως εἶπεν κύριος, οὐ 2od. tu ędificabis mihi domū vt habitem ego in ea: σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με, ἐν αὐ qm̄ nō habitaui in domo a die qua τῷ, ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς edurt ſ iſrael vſq; ad diem hanc: τ ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ fui in tabnaculo in tētorio τ in diuerſorio in οἰ ἤμην ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην καὶ ἐν καταλύματι ἐν πα bus q̄ trāſiui in oīi iſrael: ſi loquēs locutꝰ σιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ ἰσραὴλ, εἰ λαλῶν ἐλάλησ ſum ad vnā tribū iſrael: q̄bꝰ p̄cepā vt σα πρὸς μίαν φυλὴν ἰσραὴλ, οἷς ἐνετειλάμην τοῦ paſcerent pplm meū dicēs: pp q̄d nō edifica ποιμαίνειν τὸν λαόν μου λέγων, διατί οὐκ ᾠκοδό ſtis mihi domū cedrinā: τ nūc ſic loq̄ris μησατέ μοι οἶκον κέδρινον; καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ ſeruo meo dauid: hec dicit dñs exerci δούλῳ μου δαυὶδ, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνά tuum: ego accepi te ex ouili a tergo μεων, ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπισθεν τῶν gregum vt eſſes in ducem in pplo πoιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν meo iſrael. τ fui tecum in oībus que B μου ἰσραὴλ. καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ooo

perrexiſti: τ perdidi omnes inimicos tuos
ἐπορεύθης, καὶ ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου
a facie tua: τ feci tibi nomẽ ſm
ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησάς σοι ὄνομα κατὰ τὸ
nomẽ magnorũ q in terra: τ ponã locũ
ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θήσω τόπον
pplo meo iſrael: τ plantabo eũ: τ ha
τῷ λαῷ μου Ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κα
bitabit apud ſemetipſũ: τ nõ perturbabitur ãpliꝰ: τ
τασκηνώσει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ ταραχθήσεται ἔτι, καὶ
nõ apponet filiꝰ iniquitie vt humiliet eum: ſi
οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, κα
cut a principio τ a diebus: qbꝰ ordinaui iudices ſup
θὼς ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀφ' ἡμερῶν, ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν
pplm meũ iſrael: τ humiliaui oẽs inimi
λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχ
cos tuos: τ annũciabo tibi τ edificabo tibi domũ dixit
θρούς σου, καὶ ἀνοικοδομήσω σοι οἶκον εἶπεν
dñs. τ erit qñ impleãtur dies tui: vt ea
κύριος· καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου τοῦ πο
das cũ patribus tuis: τ ſuſcitabo ſe
ρευθῆναί μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρ
mẽ tuũ poſt te qđ erit ex ventre tuo: τ prepara
μα σου μετά σε ὅ ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμά
C bo regnum eius. ipſe edificabit mihi domũ:
Iſra. 18 σω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον,
b. heb. τ firmabo thronũ eius vſq; i eternũ. ego ero
t. b. καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· ἐγὼ ἔσομαι
ei in patrẽ: τ ipſe erit mihi ifiliũ. τ miſe
αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός
meã nõ auferã ab eo: ſicut abſtuli ab
μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἀπέστησα ἀπὸ
hiſq; ante te. τ ſtituã eum in domo mea τ in
τῶν ἔμπροσθέν σου· καὶ στήσω αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν
regno eius vſq; in ſẽpiternũ. τ thronꝰ eius erit
τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται
firmatus vſq; in ſeculũ iuxta omnes ſermões hos:
ἀνορθωθήσεται ἕως αἰῶνος κατὰ πάντας τοὺς λόγους τοὺ
τ iuxta vniuerſã viſionẽ iſtã. ſic lo
τους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην· οὕτως ἐλά
cutꝰ eſt nathã ad dauid. τ venit rex dauid:
λησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ. καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ,
τ ſedit coram deo: τ dixit: qs ſum ego do
καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ἐγὼ κύ=
mine deꝰ: τ q̄ domus mea qꝫ vſq; in ſeculũ: ſ
ριε ὁ θεός; καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;
τ parua ſuꝫ hoc coram te deꝰ: τ locutus es
καὶ ἔτι μικρὸν τοῦτο ἐνώπιόν σου ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας
hoc ſuper domũ ſerui tui a lõge: τ
ταῦτα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἀπὸ μακρᾶν, καὶ
iſperſiſti me ſicut viſio hois: τ exaltaſti me dñe
ἐπίδες με ὡσεὶ ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με κύριε
deꝰ: q̄ apponet vltra dauid ad te vt glorificet te
ὁ θεός; τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τοῦ δοξάσαι σε
ſeruus tuus: τ tu ſeruũ tuũ cognouiſti dñe: pro
τὸν δοῦλόν σου; καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας κύριε, διὰ
pter ſeruũ tuũ τ iuxta cor tuũ feciſti
τὸν δοῦλόν σου καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν
omnẽ magnificẽtiã hanc: vt nota faceres ea
πᾶσαν μεγαλωσύνην ταύτην, τοῦ γνωρίσαι πάντα
magna. dñe nõ eſt ſimilis tibi: τ nõ eſt deus pter
D τὰ μεγάλα· κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν
te iuxta oĩa que audiuimus in auribꝰ nr̄is: τ
σοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν, καὶ
nõ eſt ſicut populꝰ tuus iſrael gens vna in terra: ſicut
οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἓν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς
perrexit deꝰ vt liberaret ſibi ppm: vt ponere
ἐπορεύθη θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαόν, τοῦ θεῖναι
ſibi nomẽ magnũ τ illuſtre vt eiiceret a fa
ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προ=
cie populi tui: quẽ liberaſti ex egypto gẽtes.
σώπου τοῦ λαοῦ σου, οὗ ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου ἔθνη

perrexiſti: & interfeci
nomines inimicos tuos
a corã te: feciq̄ tibi no
mẽ quaſi vnus ooo ooo
magnorũ p q celebrabã
tur in tra. Et dedi locũ
pplo meo iſrl. Plãtabi=
tur & habitabit in eo:
& vltra non cõmouebi
tur: nec filii iniquitatis
atterent eos ſicut a pri
cipio ex diebus ooooooo
quibus dedi indices
populo meo ooooooo:oo
iſrl: & hũiliaui vniuer
ſos inimicos tuos. ooooo
Annuncio ergo tibi q
edificatur ſit tibi dñs
domũ. Cũq̄ ipleueris
dies tuos vt vadas ad
pres tuos ſuſcitabo ſe
men tuũ poſt te quod
erit de filiis tuis: & ſta
biliam regnum eius. oo
Ipe edificabit mihi do
mũ: & firmabo ſoliũ ei
vſq; i eternũ. Ego ero
ei in patrem: & ipſe oo
erit mihi ifiliũ. Et miã
meã nõ auferam ab eo:
ſicut abſtuli ab eo qui
ante te fuit. oo. oooooo
Et ſtatuã eum in domo
mea & i regno meo vſ=
q; i ſẽpiternũ & thron9
ei erit firmiſſim ippe
tuum. Iuxta oĩa verba
hec & iuxta vniuerſã vi
ſionẽ iſtã: ſic locutus eſt
nathã ad dd. Cũq̄ ve=
niſſet rex dd & ſediſſet
cora dño dixit. Quis
ego ſum dñe deus: & q̄
domus mea vt p̄ſtares
mihi talia? Sz & hoc pa=
rũ viſũ ẽ in cõpectu tuo.
Ideoq̄ locut9 es ſup do
mũ ſua tui etiã i futurũ:
& feciſti me ſpectabile
ſup oẽs hoies. Domiẽ
deus quid vltra addere
re poteſt dauid cũ ita
glorificaueris ſeruum
tuum & ooooooooooooo
cognoueris eũ? Dñe p
pter famulũ tuũ iuxta
cor tuum feciſti omnes
magnificentiam hãc: &
nota eẽ voluiſti vniuer
ſa magnalia. Dñe nõ ẽ
ſimilis tui: & nõ eſt ali9
deus abſq̄ te ex oĩbus
quos audiuim9 auriby
nr̄is. Quis ei eſt alius vt
ppls tuus iſrael gẽs vna
in terra ad quam ooooo
perrexit deus vt libera
ret & faceret ppl̃ſ ſibi: &
magnitudie ſua a facie
roribus eiiceret natiõeſ
a facie eius quẽ de egy
pto liberarat? ooo ooo

כָּרַת אֲנִי הַלַכְתָּ וַאֲבָרִית אֶת כָּל אוֹיְבֶיךָ
בָּנָה עָשָׂה מַפָּנֶיךָ וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם כְּשֵׁם
שׁוּם קוּם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ וְשַׂמְתִּי מָקוֹם
לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וּנְטַעְתִּיהוּ וְשָׁכַן תַּחְתָּיו
רָגַז יָסַף וְלֹא יִרְגַּז עוֹד וְלֹא יוֹסִיפוּ בְנֵי עַוְלָה
כָּלָה יום לְכַלֹּתָם אֲשֶׁר נָּרְאשׁוֹנָה׃ וּלְמִיּוֹמִים
אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל עַמִּי
כָּנַע יִשְׂרָאֵל וְהִכְנַעְתִּי אֶת כָּל אוֹיְבֶיךָ
נָגַד וְאַגִּיד לְךָ וּבַיִת יִבְנֶה לְךָ יְהוָה׃ וְהָיָה
יום יָלַךְ כִּי מָלְאוּ יָמֶיךָ לָלֶכֶת עִם אֲבֹתֶיךָ
קוּם וְהֵקִימוֹתִי אֶת זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר
הָיָה בֵּן יִהְיֶה מִבָּנֶיךָ וְהֵכִינוֹתִי אֶת מַלְכוּתוֹ׃
בָּנָה בֵּן הוּא יִבְנֶה לִי בַּיִת וְכֹנַנְתִּי אֶת כִּסְאוֹ
עָלַם עַד עוֹלָם׃ אֲנִי אֶהְיֶה לּוֹ לְאָב וְהוּא
יִהְיֶה לִי לְבֵן וְחַסְדִּי לֹא אָסִיר מֵעִמּוֹ
סוּר בָּנָה אֲשֶׁר הֲסִירוֹתִי מֵאֲשֶׁר הָיָה לְפָנֶיךָ׃
עָמַד וְהַעֲמַדְתִּיהוּ בְּבֵיתִי וּבְמַלְכוּתִי עַד
כּוֹן הָעוֹלָם וְכִסְאוֹ יִהְיֶה נָכוֹן עַד עוֹלָם׃
חָזָה כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּכְכָל הֶחָזוֹן
בּוֹא הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר נָתָן אֶל דָּוִד וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
בָּנָה דָּוִיד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי אֲנִי
בּוֹא יְהוָה אֱלֹהִים וּמִי בֵיתִי כִּי הֲבִיאוֹתָנִי
כֵּהֵן עַד הֲלֹם וַתְּקַטֵּן זֹאת בְּעֵינֶיךָ אֱלֹהִים
דִּבֶּר רָחַק וַתְּדַבֵּר עַל בֵּית עַבְדְּךָ לְמֵרָחוֹק
רָאָה עֲלָה וְרְאִיתַנִי כְּתוֹר הָאָדָם הַמַּעֲלָה יְהוָה
יָסַף אֱלֹהִים׃ מַה יּוֹסִיף עוֹד דָּוִיד אֵלֶיךָ
כָּבַד לְכָבוֹד אֶת עַבְדֶּךָ וְאַתָּה אֶת עַבְדְּךָ
עָבַר יָדַעְתָּ׃ יְהוָה בַּעֲבוּר עַבְדְּךָ וְכִלְבָבְךָ
עָשָׂה גָּדַל עָשִׂיתָ אֶת כָּל הַגְּדוּלָה הַזֹּאת
יָדַע לְהוֹדִיעַ אֶת כָּל הַגְּדֻלּוֹת׃ יְהוָה אֵין
כָּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ בְּכֹל
שָׁמַע אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ בְאָזְנֵינוּ׃ וּמִי כְעַמְּךָ
כָּרָה יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
הָלַךְ הָאֱלֹהִים לִפְדּוֹת לוֹ עָם לָשׂוּם
בּוֹא לְךָ גְדֻלּוֹת וְנוֹרָאוֹת לְגָרֵשׁ מִפְּנֵי
עַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם׃

וַתִּתֵּן אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד
עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם
לֵאלֹהִים: וְעַתָּה יְהוָה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ עַל עַבְדְּךָ וְעַל בֵּיתוֹ יֵאָמֵן
עַד עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:
וְיֵאָמֵן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד עוֹלָם לֵאמֹר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים
לְיִשְׂרָאֵל וּבֵית דָּוִיד עַבְדְּךָ נָכוֹן
לְפָנֶיךָ: כִּי אַתָּה אֱלֹהַי גָּלִיתָ אֶת אֹזֶן
עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת עַל כֵּן מָצָא
עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה יְהוָה
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר עַל
עַבְדֶּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת וְעַתָּה הוֹאַלְתָּ
לְבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדֶּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם
לְפָנֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ
לְעוֹלָם: וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן
Ca.xviij. וַיַּךְ דָּוִיד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם
וַיִּקַּח אֶת גַּת וְאֶת בְּנֹתֶיהָ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:
וַיַּךְ אֶת מוֹאָב וַיִּהְיוּ מוֹאָב עַבְדִים
לְדָוִיד נֹשְׂאֵי מִנְחָה: וַיַּךְ דָּוִיד אֶת
הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה חֲמָתָה בְּלֶכְתּוֹ
לְהַצִּיב יָדוֹ בַּנָּהָר פְּרָת: וַיֵּלֶךְ דָּוִיד
מִמֶּנּוּ אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁבְעַת אַלְפִים
פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי
וַיְעַקֵּר דָּוִיד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר
מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב: וַיָּבֹא אֲרָם דַּרְמֶשֶׂק
לְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ
דָּוִיד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף
אִישׁ: וַיָּשֶׂם דָּוִיד בַּאֲרָם דַּרְמֶשֶׂק
וַיְהִי אֲרָם לְדָוִיד עַבְדִים נֹשְׂאֵי
מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה לְדָוִיד בְּכֹל
אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת שִׁלְטֵי
הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ עַל עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר
וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלַ‍ִם: וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן
עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר לָקַח דָּוִיד נְחֹשֶׁת
רַבָּה מְאֹד בָּהּ עָשָׂה שְׁלֹמֹה אֶת יָם

Et posuisti populū tuū
israel tibi in populū ysqȝ
in eternum: & tu dominе factus es
deus eius. Nūc igitur
domine sermo quem
locutꝰ es ſuꝑ ſeruū tuū & ſuꝑ domū eiꝰ: cōfirmetur in ppetuum: & fac
ſicut locutus es: ∞∞∞
pmaneatȝ & magnificetur nomē tuū vsqȝ in
ſempiternū: & dicatur
dñs exercituū deꝰ israel
& domus dauid ſerui
eius permanens ∞∞∞
corā eo. Tu ei dñe deꝰ
meus reuelasti auriculā
ſerui tui vt edificares ei
domum: idcirco inuenit
ſeruꝰ tuꝰ fiduciā vt oret
corā te. Nūc ergo dñe
tu es deus & locutus
es ad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſeruum tuum tanta bñ
ficia: & cepisti ∞∞∞∞∞
bñdicere domui ſuꝰ tui
vt ſit ſemper ∞∞∞∞∞∞
corā te. Tu ei dñe bñ
dicente benedicta erit
in perpetuum. 18.
Actū ē ät post hec
vt percuteret dd phili
stiim & humiliaret eos
& tolleret geth & filias
eiꝰ de manu philistiim
percuteretȝ moab: & fierent moabite ſerui eo
dauid: offerētes ei mūe
ra. Eo tpe percussit dd et
adadezer regē ſoba re
giōis emath qñ prexit
vt dilataret impiū ſuū
vsqȝ ad flumē eufratē.
Cepit ergo dd mile q
drigas eiꝰ: & ſeptē milia
equitū ac vigīti milia
virorum peditum. ∞∞∞
Subneruauitȝ omnes
equos curruum: ∞∞∞∞∞
exceptis centū q̄drigis
quas reſeruauit ſibi. Sup
uenit ät & syrus damaſ
cenus vt auxiliū p̄be
ret adadezer regi ſoba.
Sȝ & huiꝰ percussit dd vi
gīti duo milia viroȝ.
Et posuit milites in da
maſco: vt ſyria quoq;
ſeruiret ſibi & offerret
munera. Adiuuitȝ eū
dominus in cunctis ad
quę perrexerat. Tulit
quoq; dauid pharetras
aureas quas habuerūt
ſerui adadezer: ∞∞∞∞∞
& attulit eas in hieruſa
lē: necnō de thebath & chun vrbibus adadezer
eris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
plurimum: de quo fe
cit salomon mare ∞∞

τ dedisti pplm tuū israel tibi ipsi ppȝ vsq; eter
καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶ
num: τ tu dñe factꝰ es eis in deū. τ nūc dñe
νος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν· καὶ νῦν κύριε ὁ
sermo tuus quē locutꝰ es ad ſeruū tuū τ ſuꝑ
λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου καὶ ἐπὶ τὸν
domū eius: cōfirmetur vsqȝ in eternū: τ fac ſicut
οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς
locutus es. cōfirmetur τ magnificetur nomē tuū
ἐλάλησας· πιστωθήτω καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου
vsqȝ i ſempiternū dicētibꝰ: dñs omnipotens deus
ἕως αἰῶνος λεγόντων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ
israel: deus israel. τ domus dauid ſer
Ἰσραήλ, θεὸς τῷ Ἰσραήλ· καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ τοῦ παι
ui tui preparata corā te: qñ tu dñe deꝰ
δός σου ἑτοιμασμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριε ὁ θεός
meus reuelasti aurē ſerui tui: vt edifica
μου ἀπεκάλυψας τὸ ὦς τοῦ δούλου σου, τοῦ οἰκοδο
res ei domū: pp hoc inuenit ſeruus tuus vt
μῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο ηὗρεν ὁ δοῦλός σου τοῦ
oraret iuxta faciē tuā. τ nūc dñe tu es
προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου· καὶ νῦν κύριε σὺ εἶ
ipse deus: τ locutꝰ es ſuꝑ ſeruū tuū bo
αὐτὸς ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγα
na hec. τ nūc cepisti bñdicere domui
θὰ ταῦτα· καὶ νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ
ſerui tui vt eſſet in ppetuū corā te: qñ tu
δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς αἰῶνα ἐναντίον σου, ὅτι σὺ
dñe bñdixisti: τ bñdicta eſt in ſempiternū
κύριε εὐλόγησας, καὶ εὐλογημένοι εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.18.

A
2.Reg.
8.a.

Θ Factū ē aūt post hēc: τ percussit dauid
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξεν Δαυὶδ
philistiim τ humiliauit eos. τ cepit
τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐταπείνωσεν αὐτούς· καὶ ἔλαβε
geth τ vicos eius de manu philistiim.
τὴν γὲθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων·
percussit moab: τ factꝰ eſt moab ſeruus dauid:
καὶ ἐπάταξε τὸν μωάβ, καὶ ἐγενήθη μωὰβ δοῦλος τῷ Δαυὶδ,
offerētes mūera. τ percussit dauid adadezer re
φέροντες δῶρα· καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν ἀδραζὲρ βα
gem ſuba in emath: qñ ibat ipse vt sta
σιλέα σουβὰ ἐν ἀιμάθ, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν στῆ
tueret manū ſuā in flumine euphrate: τ ce
σαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτην, καὶ πρὸ
pit ab eo dauid mile currus τ ſeptē
κατελάβετο ἀπ' αὐτοῦ Δαυὶδ χίλια ἅρματα καὶ ἑπτὰ
milia equorū τ viginti milia virorꝫ peditū.
χιλιάδας ἵππων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν.
τ diſsoluit dauid omnes currus: τ reliquit
καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα ἅρματα, καὶ ὑπελίπε
ex his cētū currus. τ venit syrus ex da
το ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα· καὶ ἦλθεν σύρος ἐκ Δα
masco ad auxiliādū adadezer regi ſuba: τ
μασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδραζὲρ βασιλεῖ σουβά, καὶ
percussit dauid in syro viginti τ duo milia
ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας
virorū. τ posuit dauid cuſtodiā in syria q̄ eſt iuxta
ἀνδρῶν· καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν συρίᾳ τῇ κατὰ
damaſcū: τ fuerūt dauid in ſeruos offerētes mu
Δαμασκόν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντες δῶ
nera. τ ſaluauit dñs dauid in oībus q̄b̄ prexe
ρα· καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύε
rat. τ cepit dauid torques aureos q̄ fuerūt
το· καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
ſup ſeruos adadezer: τ attulit eos in
ἐπὶ τοὺς παῖδας ἀδραζὲρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς
hierusalem. τ de tabath τ de electis
Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐκ τῆς ταβαὰ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν
ciuitatibꝰ q̄ adadezer: icepit dauid ex eis plu
πόλεων τῶν ἀδραζὲρ, ἔλαβε Δαυὶδ χαλκὸν πο
rimū valde. ex eo fecit salomon mare
λὺ σφόδρα. ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε σολομὼν τὴν θάλασσαν

enem: & columnas & vaſa enea.
τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς σύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.
& audiuit thou rex emath: q̄ percuſſit dauid
καὶ ἤκουσε θωοῦ βασιλεὺς ἁμαθ, ὅτι ἐπάταξε δαυὶδ
C omnē exercitū adadezer regis ſoba: &
τὴν πᾶσαν δύναμιν ἀδραδεζὲρ βασιλέως σουβά, καὶ
miſit adoram filiū ſuū ad dauid: vt inte
ἀπέστειλεν τὸν ἀδωράμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ, τοῦ ἐρω
rrogaret eū q̄ ad pacē: & vt benediceret ei
τῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν
pro eo q̄ expugnaſſet adadezer & percuſſiſſet eū:
ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδραδεζὲρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν,
qm̄ vir bellator erat thou adadezer. & omnia
ὅτι ἀνὴρ πολεμιστὴς ἦν τῷ θωοῦ ὁ ἀδραδεζὲρ. καὶ πάντα
vaſa aurea & argētea & enea: & hec cōſe
τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ, καὶ ταῦτα ἡγία
crauit rex dauid domino cū argento & au=
σεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυ
ro: qđ cepit de oībus gentibus: & de idumea
σίου, οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξ ἰδουμαί
& moab & de filiis ammō: & de philiſtiim
ας καὶ μωὰβ καὶ ἐξ υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων
& de amalec. & abeſai filius ſaruie percuſſit
καὶ ἐξ ἀμαλήκ. καὶ ἀβεσὶ υἱὸς σαρουία ἐπάταξε τὴν
idumeam in valle ſalis decem & octo mi
ἰδουμαίαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἁλῶν ὀκτωκαίδεκα χιλιά
lia: & poſuit in idumea cuſtodiā. & fuerūt om=
δας, καὶ ἔθετο ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ φρουράν. καὶ ἦσαν πάν
nes idumei ſerui dauid. & ſaluauit dñs
τες οἱ ἰδουμαῖοι παῖδες τῷ δαυίδ. καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oībus ad q̄ perrexerat. & regnauit
τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ ἐβασίλευσε
dauid ſup oēm iſrael: & fuit faciēs iudicii & iu
δαυὶδ ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, καὶ ἦν ποιῶν κρῖμα καὶ δι
ſtitiam oīm pplo ſuo. & ioab filius ſaru=
καιοσύνην πάντι τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἰωὰβ υἱὸς σαρου
ia ſup exercitū: & iofaphat filius achilud a cō=
ία ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπο
mentarijs: & ſadduc filiꝰ achitob & achi
μνημονογράφος, καὶ σαδδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ ἀχι
melech filiꝰ abiathar ſacerdotes: & ſuſa ſcriba: &
μέλεχ υἱὸς ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ σουσα γραμματεύς, καὶ
banaas filiꝰ ioiade ſup cerethi & phelethi: &
βανίας υἱὸς ἰωιαδὲ ἐπὶ τοῦ κερεθὶ καὶ φελεθί, καὶ οἱ
filij dauid primi ſucceſſores regis.
υἱοὶ δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως. Cap. 19.

A Θ Eē factū ē poſt hec & mortuꝰ eſt naas rex
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε ναὰς βασι
filiꝰ ammō: & regnauit anan filius eius
2.Reg. λεὺς υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ
x.a. pro eo. & dixit dauid: faciā miaz cum
ἀντ' αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυίδ, ποιήσω ἔλεος μετὰ
anan filio naas: ſic fecit pater eius me
ἀνὰν υἱοῦ ναάς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐ
cum miaz. & miſit dauid nuncios ad
μοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τὸν
anan ad cōſolādū eū de pfe ei.
ἀνὰν παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
& venerūt ſerui dauid in terrā filiorꝰ ammō ad
καὶ ἦλθον οἱ παῖδες δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν ἀμμὼν πρὸς
anan vt cōſolarētur eū. & dixerūt prin
ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ ἄρχον
ces filiorꝰ ammon ad anan: nū honorāſ dauid
τες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνάν, μὴ δοξάζων δαυὶδ τὸν
patrem tuū in oculis tuis miſit tibi q̄ cō
πατέρα σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἀπέστειλέν σοι πα
ſolarētur: nōne: vt ſcrutentur
ρακαλοῦντας; οὐχί, ὅπως ἐξερευνήσωσι

'eneum &'columnas &
'vaſa
'enea. Quod 'cum audiſ
ſet 'thou 'rex 'emath 'p=
cuſſiſſe vidlicet 'dd' oēm
'exercitū' adadezer' re=
gis 'ſoba. 'Miſit 'aduram
'filium ſuum 'ad
'rege 'dauid 'vt poſtula=
ret ab' ac' pacem
' & cōgratularetur ei: 'eo
q̄ pcuſſiſſet et 'expugna
ſet 'adadezer. 'Aduerſa=
rius 'quippe ' erat 'thou
'adadezer. Sed' & oīa 'va
ſa 'aurea' & argentea ' &
enea 'conſecrauit' dauid
'rex' domino
' cū 'argēto' & auro ' qđ
'tulerat' ex vniuerſis
'gētib' tā' de idumea ' &
moab' & filiis ' ammō q̄
' de philiſtiīm' & amalech.
' Abiſai vero' filius
'ſaruie' pcuſſit' edom 'in
valle 'ſalinarum
' decē &' octo' milia: '& cō
ſtituit' in edom
'preſidium 'vt 'ſeruiret
'idumea
' dauid. ' Saluauitq; ' dñs
' dauid' in cunctis ad
q̄' perrexerat. ' Regna=
uit ergo 'dd' ſup 'vniuer=
ſum 'iſrl': & 'faciebat 'iu=
diciū 'atq; iuſticiam
' cūcto' pplo ſuo. ' Porro
ioab' filius 'ſaruie erat' ſu
p' exercitum' & iofaphat
' filius ' ahilud' a cōmen
tarijs. ' Sadoch aūt' filius
'achitob' & abimelech
'filius' ' abiathar ' ſacerdo
tes' & ſuſa' ſcriba.
' Banaias quoq; ' filius ' io
iade' ſup legiones ' cere=
thi' & felethi. ' Porro filii
'dauid' primi ' ad manū
'regis.

19.

H Gcidit autē 'vt mo=
reretur
'naas 'rex' filiorū' ' āmon
' & regnaret
'filiꝰ eius' p eo. ' Dixitq;
' dauid. ' Faciā' miſericor
diā' cū' anon' filio ' naas.
' Preſtitit' enim
' mihi' pater eius' gratiā.
' Miſitq; ' dauid
' nūcios ' ad cōſolādū eū
' ſup mortem' patris ſui.
Qui ' cū pueniſſent ' in
' terrā ' filiorum' ammō
' vt cōſolarētur' anō: ' dix
erūt' principes' filiorū
' ammō' ad anon. Tu for=
ſitā putas q̄' dauid' hono
ris cauſa in' patrem tuū
' miſerit ' qui conſolaren
tur' te! ' nec animaduer=
tis q̄' vt explorent

עָמַד	הַנִּחֹתֶת	' and the brazen
כֶּלֶה	וְאֵת כָּל	' and all
שָׁמַע	הַנְּחֹשֶׁת וַיִּשְׁמַע	' the brass. And when
נָבָה	שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ חֲמָת כִּי	' Solomon ' king ' of Hamath ' heard
שָׁלַח	הִכָּה דָוִיד אֶת כָּל חֵיל הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ	' that ' had smitten ' David ' all the host of Hadarezer ' king
שָׁלֵם	צוֹבָה וַיִּשְׁלַח אֶת הֲדוֹרָם בְּנוֹ אֶל	' of Zobah, ' he sent ' Hadoram ' his son to
לָחֶם	הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לִשְׁאוֹל לוֹ לְשָׁלוֹם	' king ' David, to ' salute him and to
כֶּלֶה	וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר	' bless him, because he had fought against Hadarezer
מָדַשׁ	וַיַּכֵּהוּ כִּי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תָּעוּ הָיָה	' and smitten him; for ' Hadarezer had wars
כֶּלֶה	הֲדַדְעֶזֶר וְכֶל כְּלֵי זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת	' with ' Tou. And he brought all manner vessels of gold, and silver, and brass.
מָדַשׁ	גַּם אֹתָם הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לַיהוָה	' Which also king David did dedicate unto the LORD,
שָׁלַח	עִם הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר נָשָׂא מִכָּל	with the silver and the gold that he carried from
לָאַךְ בּוֹא	הַגּוֹיִם מֵאֲדוֹם וּמֵמוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן	all these nations, from Edom, and from Moab, and from the children of Ammon,
שָׁטַן שׁוּם	וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְּׁלַל אֲבְשַׁי בֶּן	and from the Philistines, and from Amalek, and from the spoil of Abishai
יָבַשׁ הָיָה	צְרוּיָה הִכָּה אֶת אֲדוֹם בְּגֵיא הַמֶּלַח	' the son of Zeruiah, ' slew of the Edomites in the valley of salt
יָשַׁע	שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף וַיָּשֶׂם נְצִיבִים	' eighteen thousand. And he put garrisons
מָלַךְ	בֶּאֱדוֹם וַיִּהְיוּ כָּל אֲדוֹם עַבְדִים	' in Edom, and all they of Edom became servants
	לְדָוִיד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִיד בְּכֹל	' to David. And the LORD preserved David whithersoever
	אֲשֶׁר הָלָךְ וַיִּמְלֹךְ דָּוִיד עַל כָּל	he went. Moreover David reigned over

Cap. xix.

הָיָה מוּת	וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיָּמָת
אָמַר	נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
עָשָׂה	בְּנוֹ תַּחְתָּיו: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶעֱשֶׂה
	חֶסֶד עִם חָנוֹן בֶּן נָחָשׁ כִּי עָשָׂה
שָׁלַח	אָבִיו עִמִּי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִיד
לָאַךְ בּוֹא	מַלְאָכִים לְנַחֲמוֹ עַל אָבִיו וַיָּבֹאוּ
	עַבְדֵי דָוִיד אֶל אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל
אָמַר שׁוּר	חָנוֹן לְנַחֲמוֹ: וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְּנֵי
כָּבַד	עַמּוֹן לְחָנוֹן הֲמְכַבֵּד דָּוִיד
	אֶת אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי שָׁלַח
נָתַן עָבַר	לְךָ מְנַחֲמִים הֲלֹא בַּעֲבוּר לַחְקֹר

ciuitatẽ τ vt explorent terrã venerũt seruí τὴν πόλιν καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον οἱ παῖδες
ctus ad te? τ accepit anan seruos dauid τ
αὐτοῦ πρὸς σέ; καὶ ἔλαβεν ἀνὰν τοὺς παῖδας δαυὶδ καὶ
rasit eos: τ abstulit ve pallios eor, dimi
ἐξύρησεν αὐτούς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μαφδύων αὐτῶν τὸ ἥμι
dia vsq; ad tunicã: τ dimisit eos. τ renerũt τ
συέως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς. καὶ ἦλθον καὶ
nuntiauerũt dauid de virie. τ misit
ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν. καὶ ἀπέστειλεν
in occursum eor: ipi: quia erãt viri inhono
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν διότι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμωμέ-
rati valde. τ dixit rex: sedete hiericho do
νοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καθίσατε ἐν ἱεριχὼ ἕως
nec renascãtur barbe vre τ reuertimini. τ
τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ ἐπιστρέψατε. καὶ
viderũt filij ammõ q̃ cõfusus esset ppls dauid: τ mi
εἶδον υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι κατησχύνθη ὁ λαὸς δαυίδ, καὶ ἀπέ
serunt filij ammon τ anan rex eor mille talen
στειλαν υἱοὶ ἀμμὼν καὶ ἀνὰν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν χίλια τάλαν
ta argẽti vt cõducerẽt sibi de syria mesopo
τα ἀργυρίου τοῦ μισθώσασθαι ἑαυτοῖς ἐκ συρίας μεσοπο
tamia: τ de syria maacha: τ de suba currus
ταμίας, καὶ ἐκ συρίας μααχά, καὶ ἀπὸ σουβὰ ἅρματα
τ equites. τ cõduxerũt sibi duo τ triginta
καὶ ἱππεῖς. καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα
milia currũ: τ regem maacha τ ppl
χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ καὶ τὸν λαὸν
eius. τ venerũt τ castrametati sũt ante medaba. τ
αὐτοῦ. καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον ἔμπροσθεν μηδαβά. καὶ
filij ammon cõgregati sũt de vrbibus suis: τ venerũt
υἱοὶ ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον
ad bellãdũ. τ audiuit dauid: τ misit
εἰς τὸ πολεμῆσαι. καὶ ἤκουσε δαυίδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν
ioab: τ oẽm exercitũ fortiũ. τ egressi sũt
ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν. καὶ ἐξῆλθον
filij ammõ. τ direxerũtacie in bellũ turta por
υἱοὶ ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο εἰς πόλεμον παρὰ τὴν πυ
tam ciuitatis. τ reges q̃ venerũt castrameta
λῶνα τῆς πόλεως. καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβα
ti sũt p semetipsos in cãpo. τ vidit ioab q̃ facti sunt
λον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶδεν ἰωὰβ ὅτι γεγόασιν
ex aduerso eor ad bellãdũ cõtra eũ a fron
αὐτῷ πρόσωποι αὐτῶν τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσω
te τ a tergo: τ elegit de vniuersa iuuẽtute isr:
που καὶ ἐξέλεξεν ἐκ παντὸς νεανίου ἸΗΛ,
τ direxit acie contra syrum. τ reliquã partẽ
καὶ παρέταξε παράταξιν τοῦ συρου. καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ
ppl dedit in manu abesai fratris sui: τ acie di
λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρε-
rexit ex aduerso filios ammõ. τ dixit ioab: si pre
τάξατο ἐξεναντίας υἱῶν ἀμμών. καὶ εἶπεν ἰωάβ, ἐὰν κρα-
ualuerit syria sup me: τ eris mihi i salutẽ: τ si filij
ταιώσῃ συρία ὑπέρ ἐμέ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν, καὶ ἐὰν υἱοὶ
ammon preualuerit sup te: τ saluabo te. viriliẽ age τ for
ἀμμὼν κραταιώσωσιν ὑπὲρ σέ, καὶ σώσω σε. ἀνδρίζου καὶ ἐν
titer agam pro ppl nro τ pro vrbibus dei
χύσωμεν πρὸ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ πρὸ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ
nri: τ dns qđ bonũ in oculis suis faciet. τ dixe
ἡμῶν, καὶ κς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει. καὶ παρε
rit acie ioab τ ppls q̃ cũ eo contra syriã ad
τάξατο ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁμετ' αὐτοῦ ἐξεναντίας συρίας εἰς
bellum: τ fugerũt a facie eius syri. τ filij
πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ σύροι. καὶ υἱοὶ
ammõ vidertũt q̃ fugerũt syri: τ fugerũt τ ipsi a
ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον οἱ σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ
facie abesai fratris ioab: τ ingressi sũt in ciui
προσώπου ἀβεσαὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἰωάβ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πό
tatẽ. τ venit ioab in hierlz: τ vidit syrus q̃ vice
λιν. καὶ ἦλθεν ἰωὰβ εἰς ἱερμ, καὶ εἶδεν ὁ σύρος ὅτι ἐτροπώ
rit esi israel: τ misit nũcios τ eduxit
σατο αὐτὸν ἸΗΛ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους καὶ ἐξήγαγε

"& inuestigẽt" & scruten
tur° terrã tuã' venerit' ad
te? seruí ei?. Igitur 'anon
x pueros' dauid ꝯ
z decaluauit & rasit: a & p=
scidit' tunicas eorũ ° a ꝯ
'natib? vsq; ad pedes: '&
dimisit eos: q cũ abisset
'& hoc mãdassent" dauid
" missit ꝯ
° in occursũ eorũ. Grãdẽ
ei' cõtumeliã sustinnerãt
et ' pcepit vt' manerent
" in hiericho ꝯ
b donec ' cresceret ° barba
eorũ: ' et tũc ' reuertẽtur
' Videntes aũt b filii' ãmõ
k q̃ iniuriã feciſſent" dd
tã ' anon q̃ reliqu' ppls
° miserũt" mille ' talenta
" argenti ' vt cõducerent
' sibi' de ' mesopotamia:
' & de b syria ' maacha: ' &
de soba ° currus ꝯ
b & eqtes. ' Cõduxerũt q̃ ꝯ
" triginta' duo " milia ° cur
rũ' & ° regem ' maacha
" cũ ' ppło ei?. Qui " cũ ve
nissent ' castrametati sũt
' e regione' medaba. ' Filii
quoq; b ãmõ ' congregati
° de vrbib° suis: ' venerũt
" ad bellũ. Qđ ' cũ audis=
set b dauid ' misit ioab" &
" oẽm ' exercitũ virorum
° fortiũ. ' Egressiq; ' filii
' ãmõ: " direxerunt aciem
iuxta" portã ' citatis. ' Re=
ges aũt ' q ad auxiliũ eius
" venerãt b lepati ' in agro
steterũt. Igitur ' ioab b in
telligens ' bellũ ' ex aduer
so" & post tergũ b cõtra se
" fieri" elegit viros fortissi
mos ° de vniuerso ° isrl ' &
perrexit" cõtra ' syrũ. ' Re
liquã" aũt ptẽ ' ppli ' dedit
° sub manu b abisai ' fratris
sui ° & perrexerũt ' cõtra
' filios " ammõ. b Dixitq;:
' si ' vicerit ' me ꝯ
" syrus: b auxilio" eris ° mi
hi: q si aũt ' supauerit" te ' fi
lii" ammõ: ' ero tibi in pñ
dium. ' Confortare ꝯ
' & agamus viriliꝛ ' p b po
pulo nro ' & p b vrbibus
' deiñri. ' Dñs aũt ' qđ ' i cõ
spectu suo ° bonũ ' faciat.
' Perrexit ergo ' ioab " & '
ppls " q ° cũ eo erat b cõtra
° syrũ ' ad preliũ: " & fuga
uit eos. ' porro filii ꝯ
" ammõ ' vidẽtes ' q syrũ fugisse
t ' syr? : b ipi ' quoq; b fuge
rũt ' abisai ° fratrẽ ei? b & in
g=essi sũt ' citatẽ: " reuersus
q̃ est etiã ' ioab i " hierlm
" Videns aũt ° sir ' q ° ceci
disset ' corã ° isrl " misit " nũ
cios ' & adduxit ꝯ

ᵘבוא	ᵘוַלַּהֲפֹךְ ᵛוּלְרַנֵּל ᵗהָאָרֶץ ᵖבָּאוּ ᵒעֲבָדָיו		
	ᵐאֵלֶיהָ ᵏוַיִּקַּח חָנוּן ᵖאֶת ᵒעַבְדֵי ᵐדָּוִיד	ᵏלקח	
	ᵑוַיְנַלַּחֵם ᵖוַיִּכְרֹת ᵒאֶת ᵐמִדְיֹרֵיהֶם ᵖבַּחֲצִי	ᵑנלח ᵖכרת	
	ᵐעַד ᵏהַמִּכְשָׁעָה ᵖוַיְשַׁלְּחֵם ᵒוַיִּלְכוּ	ᵐדוה ᵏחֲצָה	
	ᵑוַיַּגִּידוּ ᵐלְדָוִיד ᵏעַל ᵘהָאֲנָשִׁים ᵖוַיִּשְׁלַח	ᵏכָּשַׁע ᵖשָׁלַח	
	ᵐלִקְרָאתָם ᵖכִּי הָיוּ ᵒהָאֲנָשִׁים ᵑנִכְלָמִים	ᵐנָגַד ᵒהָיָה ᵑכָּלַם	
	ᵘמְאֹד ᵛוַיֹּאמֶר ᵗהַמֶּלֶךְ שְׁבוּ ᵖבִירֵחוֹ ᵐעַד	ᵘיָשַׁב	
	ᵏאֲשֶׁר ᵐיצמח ᵖזְקָנְכֶם ᵒוְשַׁבְתֶּם ᵑוַיִּרְאוּ	ᵏצָמַח ᵐשוב	
	ᵑבְּנֵי ᵒעַמּוֹן ᵖכִּי ᵐהִתְבָּאֲשׁוּ ᵘעִם ᵛדָּוִד	ᵑרָאָה ᵒבָּאַשׁ	
	ᵒוַיִּשְׁלַח ᵐחָנוּן ᵖוּבְנֵי ᵒעַמּוֹן ᵐאֶלֶף ᵖכִּכַּר		
	ᵛכֶּסֶף ᵗלִשְׂכֹּר ᵖלָהֶם ᵐמִן ᵒאֲרַם ᵑנַהֲרַיִם		
	ᵛוּמִן ᵖאֲרַם ᵒמַעֲכָה ᵐוּמִצּוֹבָה ᵖרֶכֶב		
	ᵛוּפָרָשִׁים ᵗוַיִּשְׂכְּרוּ ᵖלָהֶם ᵐשְׁנַיִם	ᵛשָׂכַר ᵗשָׂנָה	
	ᵘוּשְׁלֹשִׁים ᵛאֶלֶף ᵗרֶכֶב ᵖוְאֶת ᵐמֶלֶךְ ᵒמַעֲכָה		
	ᵘוְאֶת ᵗעַמּוֹ ᵛוַיָּבֹאוּ ᵖוַיַּחֲנוּ ᵐלִפְנֵי ᵒמֵידְבָא	ᵘבוא ᵛחָנָה	
	ᵘוּבְנֵי ᵗעַמּוֹן ᵛנֶאֶסְפוּ ᵖמֵעָרֵיהֶם ᵐוַיָּבֹאוּ	ᵘבָּאָה ᵗאָסַף	
	ᵐלַמִּלְחָמָה ᵖוַיִּשְׁמַע ᵒדָּוִיד ᵐוַיְשַׁלַּח	ᵐעִיר ᵖלָחַם	
	ᵘאֶת ᵗיוֹאָב ᵛוְאֶת ᵖכָּל ᵐצְבָא ᵒהַגִּבּוֹרִים	ᵖשָׁמַע	
	ᵘוַיֵּצְאוּ ᵖבְּנֵי ᵐעַמּוֹן ᵒוַיַּעַרְכוּ ᵐמִלְחָמָה	ᵘעָרַךְ	
	ᵐפֶּתַח ᵗהָעִיר ᵛוְהַמְּלָכִים ᵖאֲשֶׁר ᵐבָּאוּ	ᵐבוא	
	ᵐלְבַדָּם ᵖבַּשָּׂדֶה ᵒוַיַּרְא ᵐיוֹאָב ᵖכִּי ᵐהָיְתָה	ᵐבָּדַד ᵖרָאָה	
	ᵖפְּנֵי ᵗהַמִּלְחָמָה ᵛאֵלָיו ᵖפָּנִים ᵘוְאָחוֹר	ᵖהָיָה ᵘפָּנָה	
	ᵘוַיִּבְחַר ᵐמִכֹּל ᵖבָּחוּר ᵒבְּיִשְׂרָאֵל ᵐוַיַּעֲרֹךְ	ᵘאָחַר	
	ᵘלִקְרַאת ᵗאֲרָם ᵛוְאֶת ᵖיֶתֶר ᵐהָעָם ᵒנָתַן	ᵘבָּחַר ᵗעָרַךְ	
	ᵐבְּיַד ᵘאֲבִשַׁי ᵗאָחִיו ᵖוַיַּעַרְכוּ ᵐלִקְרַאת		
	ᵖבְּנֵי ᵒעַמּוֹן ᵐוַיֹּאמֶר ᵖאִם ᵐתֶּחֱזַק ᵒמִמֶּנִּי	ᵖאָמַר ᵐחָזַק	
	ᵘאֲרָם ᵛוְהָיִית ᵖלִי ᵐלִתְשׁוּעָה ᵒוְאִם ᵐבְּנֵי	ᵐהָיָה ᵖיָשַׁע	
	ᵘעַמּוֹן ᵗיֶחֶזְקוּ ᵛמִמֵּךְ ᵖוְהוֹשַׁעְתִּיךָ ᵐחָזַק	ᵖמִן	
	ᵘוְנִתְחַזַּקָה ᵗבְּעַד ᵖעַמֵּנוּ ᵐוּבְעַד ᵒעָרֵי	ᵐעִיר	
	ᵘאֱלֹהֵינוּ ᵛוַיהוָה ᵖהַטּוֹב ᵐבְּעֵינָיו ᵒיַעֲשֶׂה	ᵘעָשָׂה	
	ᵘוַיִּגַּשׁ ᵗיוֹאָב ᵛוְהָעָם ᵖאֲשֶׁר ᵐעִמּוֹ ᵒלִפְנֵי	ᵘנָגַשׁ	
	ᵘאֲרָם ᵗלַמִּלְחָמָה ᵛוַיָּנֻסוּ ᵖמִפָּנָיו ᵐוּבְנֵי	ᵐלָחַם ᵖנוּס	
	ᵘעַמּוֹן ᵗרָאוּ ᵛכִּי ᵖנָס ᵐאֲרָם ᵒוַיָּנֻסוּ ᵐנַם ᵖהֵם	ᵘרָאָה	
	ᵐמִפְּנֵי ᵗאֲבִשַׁי ᵖאָחִיו ᵐוַיָּבֹאוּ ᵒהָעִירָה ᵐוַיָּבֹא	ᵐבוא	
	ᵘיוֹאָב ᵛירוּשָׁלִַם ᵖוַיַּרְא ᵐאֲרָם ᵒכִּי ᵐנִגַּף	ᵘשָׁלַח	
	ᵘלִפְנֵי ᵖיִשְׂרָאֵל ᵗוַיְשַׁלְּחוּ ᵛמַלְאָכִים ᵖוַיּוֹצִיאוּ	ᵘיָצָא	

syrum qui erat trās fluuiū. τ ſophach
τὸν σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ · καὶ σωφὰχ
princeps exercitus adadezer ante eos.
ὁ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως ἀδαδεζὲρ ἔμπροσθεν αὐτῶν.
τ annūciatū ē dauid: τ cōgregauit vniuerſū
καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα
iſrael: τ trāſiuit iordanē: τ venit in eos. τ
Ἰσραήλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ
direxit aciem dauid contra ſyrū in bel
παρατάσσεται δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ σύρου εἰς πόλε
lum. τ bellauit cum eo. τ fugit ſyrus
μον · καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος
a facie iſrael. τ interfecit dauid a
ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ · καὶ ἀπέκτεινε δαυὶδ ἀπὸ
ſyro ſeptē milia curruū: τ quadraginta
τοῦ σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσσαράκοντα
milia virorū peditū: τ ſophach principem
χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν, καὶ τὸν σοφὰχ ἀρχιστράτηγον
exercitus interfecit. τ viderūt ſerui adade
τῆς δυνάμεως ἀπέκτεινεν · καὶ εἶδον οἱ παῖδες ἀδαδε
zer q̄ pcuſſi ſunt a facie iſrael: τ interfūt cū
ζὲρ ὅτι ἐτροπώθησαν ἀπὸ προσώπου Ἰηλ', καὶ διέθεντο με
dauid pacē: τ ſeruierūt ei. τ nō voluit ſy
τὰ δαυὶδ εἰρήνην, καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ σύ
rus auxiliari filiis ammon vltra.
ρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι. Cā. 20.

1.Reg. 11.a. Θ Factū eſt in ſequēti anno in tēpore exitus re
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βα
gum: τ cōgregauit ioab oēm exercitū mi
σιλέων, καὶ ἀπήγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς στρα
litie: τ vaſtauit regionē filiorū ammon: τ venit
τιᾶς, καὶ ἐφθάρη τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἦλθεν
ioab τ obſedit rabba. τ dauid ſedebat
Ἰωὰβ καὶ παρεκάθισε τὴν Ῥαββά. καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο
in hieruſalem. τ percuſſit ioab rabba τ de
ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν Ῥαββὰ καὶ κα
ſtruxit eā. τ tulit dauid coronā re
θεῖλεν αὐτήν. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον τοῦ βασι
B 1.Reg. 11.g. λέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ηὑρέθη ὁσαθ
dus eius talēti auri. τ in ea lapis pre
μὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου. καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τί
moſus: τ erat in capite dauid. τ ſpolia
μιος, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυίδ. καὶ τὰ σκύλα τῆς
vrbis tulit multa valde: τ pplm q̄ in
πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν
ea eduxit: τ ſecuit in ferris τ in aſciis
αὐτῇ ἐξήγαγεν, καὶ ἔπρισεν ἐν πρίσι καὶ ἐν σκεπάρνοις
ferreis τ in tribulis. τ ſic fecit
τοῖς σιδηροῖς καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις · καὶ οὕτως ἐποίησε
dauid oib⁹ vrbibus filiorū ammon. τ reuerſus ē
Δαυὶδ πᾶσι τοῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών · καὶ ἐπέστρεψε
dauid τ oēs pplm q̄ cū eo in hieruſalem. τ factū
C Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁμετ' αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένε
ē poſt hec: τ factū ē adhuc bellū in gazer cū
το μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ
philiſtīm. tūc percuſſit ſobacchi vſathites ſa
τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε Σοβακχὶ ὁ Ουσαθὶ τὸν σα
phi de filiis gigātum: τ humiliauit eū.
φὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.
τ factū ē adhuc bellū cū philiſtīm: τ percuſ
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάτα
ſit elcanan filiꝰ iair ſachmi fratrē goliath gethi
ξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἰαεὶρ τὸν Λαχμὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ τὸ Γεθθαί
D ei. τ ligni haſte ei⁹ q̄ſi liciatorii texentiū. τ factū ē
ου. καὶ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. καὶ ἐγένετο
adhuc bellū in geth: τ fuit vir pergrandis: τ digiti
ἔτι πόλεμος ἐν Γεθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ οἱ δάκτυλοι
eius ſex τ ſex viginti τ quattuor: τ hic fuit oriundus de
αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος τῶν
gigātib⁹. τ ipſe pauit iſrael. τ percuſſit eū ionathā
γιγάντων. καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰηλ'. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωναθὰν

ſyrum qui erat trās fluuium: ſophat autē princeps militie adade
princeps militie adade zer erat dux eorū: qđ' cū annūciatū eſſet dd' con
zer erat dux eorū: qđ' cū annūciatū eſſet dd' con gregauit vniuerſū iſrael
gregauit vniuerſū iſrael et tranſiuit iordanē: irruitq̄ in eos et direxit
et tranſiuit iordanē: irruitq̄ in eos et direxit aciē: illis con
ex aduerſo aciē: illis contra pugnātib⁹. ∞∞∞∞∞∞
tra pugnātib⁹. ∞∞∞∞∞∞ Fugit autē ſyrus iſrael.
Fugit autē ſyrus iſrael. Et interfecit dauid ∞
Et interfecit dauid ∞ de ſyris: ſeptē milia curruū et quadraginta ∞
de ſyris: ſeptē milia curruū et quadraginta ∞ milia peditū et ſophat
milia peditū et ſophat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
exercitus principem. Videntes aūt ſerui adade
exercitus principem. Videntes aūt ſerui adade zer ſe ab iſrael eſſe ſu
zer ſe ab iſrael eſſe ſuperatos: trāſfugerūt ad dauid: et ſeruierunt ei
peratos: trāſfugerūt ad dauid: et ſeruierunt ei Noluitq̄ vltra ſyria ∞
Noluitq̄ vltra ſyria ∞ auxilium prebere filiis ammon. 20
auxilium prebere filiis ammon. 20 Actū eſt autē poſt
Actū eſt autē poſt anni circulum eo
anni circulum eo tēpore quo ſolēt reges
tēpore quo ſolēt reges ad bella procedere: cōgre
ad bella procedere: cōgregauit ioab exercitum &
gauit ioab exercitum & robur militie: et vaſta
robur militie: et vaſtauit trā filiorū ammon.
uit trā filiorū ammon. Perrexitq̄ & obſedit
Perrexitq̄ & obſedit rabba. Porro dd' manebat in ieruſalē q̄ ioab
rabba. Porro dd' manebat in ieruſalē q̄ ioab pcuſſit rabba: et deſtruxit eā. Tulit autē dauid
pcuſſit rabba: et deſtruxit eā. Tulit autē dauid coronā melchōlde ca
coronā melchōlde ca pite eius: & inuenit in ea auri pōdo talentū: &
pite eius: & inuenit in ea auri pōdo talentū: & precioſiſſimas gēmas:
precioſiſſimas gēmas: fecitq̄ ſibi ide diadema
fecitq̄ ſibi ide diadema Manubias quoq̄ vrbis
Manubias quoq̄ vrbis plurimas tulit: populū autem qui erat ∞∞∞∞∞
plurimas tulit: populū autem qui erat ∞∞∞∞∞ in ea eduxit: & fecit ſup
in ea eduxit: & fecit ſuper eos tribulas et trahas
eos tribulas et trahas & ferrata carpenta trā
& ferrata carpenta trāſire ita vt diſſecarētur &
ſire ita vt diſſecarētur & contererentur. Sic fecit
contererentur. Sic fecit dd' cūctis vrbib⁹ filio
dd' cūctis vrbib⁹ filiorū amō: & reuerſus eſt
rū amō: & reuerſus eſt cū oī populo ſuo in hie
cū oī populo ſuo in hierusalem. Poſt hec initū
rusalem. Poſt hec initū eſt bellū in gazer aduer
eſt bellū in gazer aduerſū philiſteos: in quo pcuſſit ſobochai vſathites
ſū philiſteos: in quo pcuſſit ſobochai vſathites ſaphai de gīe raphai &
ſaphai de gīe raphai & hūiliauit eos. Aliud quo
hūiliauit eos. Aliud quoq̄ bellū geſtū eſt aduerſus philiſteos: in quo pcuſſit adeodat filiꝰ ſalt?
q̄ bellū geſtū eſt aduerſus philiſteos: in quo pcuſſit adeodat filiꝰ ſalt? bethleemites fratrē go
bethleemites fratrē goliath gethei: cuius haſte lignū erat q̄ſi liciato
liath gethei: cuius haſte lignū erat q̄ſi liciatoriū texētiū. Sed & aliud
riū texētiū. Sed & aliud bellū accidit in geth: in quo fuit hō ōgiſſim⁹ ſe
bellū accidit in geth: in quo fuit hō ōgiſſim⁹ ſenos habens digitos: id
nos habens digitos: id eſt ſimul vigīti q̄ttuor: q
eſt ſimul vigīti q̄ttuor: q et ipe de raphai fuerat
et ipe de raphai fuerat ſtirpe gñatus. Hic blaſphemauit iſrael & pcuſ
ſtirpe gñatus. Hic blaſphemauit iſrael & pcuſſit eum ionathan ∞∞∞∞∞

אֶת־אֲרָם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְשׁוֹפָךְ שׁוֹפָךְ
שַׂר צְבָא הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם וַיָּנָס
לְדָוִד וַיַּאַסְפוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר
הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם וַיַּעֲרֹךְ דָּוִיד
לִקְרַאת אֲרָם מִלְחָמָה וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ
וַיָּנָס אֲרָם מִלִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִיד
מֵאֲרָם שִׁבְעַת אֲלָפִים רֹכְבֵי וְאַרְבָּעִים
אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וְאֶת שׁוֹפָךְ שַׂר
הַצָּבָא הִכָּה וַיָּמֹת שָׁם הֲדַדְעֶזֶר
כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלִימוּ עִם
דָּוִיד וַיַּעַבְדוּהוּ וְלֹא אָבָה אֲרָם
לְהוֹשִׁיעַ אֶת בְּנֵי עַמּוֹן עוֹד׃

וַיְהִי לְעֵת תְּשׁוּבַת
הַשָּׁנָה לְעֵת צֵאת הַמְּלָכִים וַיְנַהֵג
יוֹאָב אֶת חֵיל הַצָּבָא וַיַּשְׁחֵת אֶת
אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא וַיָּצַר אֶת רַבָּה
וְדָוִיד יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם וְיוֹאָב
אֶת רַבָּה וַיֶּהֶרְסָהּ׃ וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת
עִטֶּרֶת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וַיִּמְצָאָהּ
מִשְׁקַל כִּכַּר זָהָב וּבָהּ אֶבֶן יְקָרָה
וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִיד וְשָׁלָל הָעִיר
הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃ וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר
בָּהּ הוֹצִיא וַיָּשֶׂר בַּמְּגֵרָה וּבְחָרִיצֵי
חָרָשׁ וּבְגַרְזְלֵי וְכֵן יַעֲשֶׂה דָּוִיד
לְכָל עָרֵי בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִיד וְכָל
הָעָם יְרוּשָׁלִָם׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַתַּעֲמֹד
מִלְחָמָה בְּגֶזֶר עִם פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה
סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי אֶת סִפַּי מִילִדֵי
הָרְפָאִים וַיִּכָּנְעוּ׃ וַתְּהִי עוֹד מִלְחָמָה
אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן יַעְרֵי
אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי אֶת לַחְמִי אֲחִי גָּלְיָת הַגִּתִּי
וְעֵץ חֲנִיתוֹ כְּמָנוֹר אֹרְגִים׃ וַתְּהִי
עוֹד מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מִדָּה
וְאֶצְבְּעֹתָיו שֵׁשׁ וָשֵׁשׁ עֶשְׂרִים
וְאַרְבַּע וְגַם הוּא נוֹלַד לָרָפָה׃
וַיְחָרֵף אֶת יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן

בֶּן שִׁמְעָא אֲחִי דָוִיד׃ אֶל נוֹלְדוּ יָלַד
לְהַרְפָּה בְּנָת וַיִּפְלוּ בְּיַד דָּוִיד וּבְיַד נֶפֶל
עֲבָדָיו׃ וַיַּעֲמֹד שָׂטָן עַל Cap. xxi.
יִשְׂרָאֵל וַיָּסֶת אֶת דָּוִיד לִמְנוֹת עָמַד
אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל אָמַר
יוֹאָב וְאֶל שָׂרֵי הָעָם לְכוּ סִפְרוּ שׁוּר יָלַךְ
אֶת יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד דָּן
וְהָבִיאוּ אֵלַי וְאֵדְעָה אֶת מִסְפָּרָם׃ נוֹא יָדַע
וַיֹּאמֶר יוֹאָב יוֹסֵף יְהוָה עַל עַמּוֹ סָפַק יָסַף
כָּהֵם מֵאָה פְּעָמִים הֲלֹא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ כֻּלָּם לַאדֹנִי לַעֲבָדִים לָמָּה
יְבַקֵּשׁ זֹאת אֲדֹנִי לָמָּה יִהְיֶה בַּקַּשׁ
לְאַשְׁמָה לְיִשְׂרָאֵל׃ וּדְבַר הַמֶּלֶךְ
חָזַק עַל יוֹאָב וַיֵּצֵא יוֹאָב וַיִּתְהַלֵּךְ הָלַךְ
בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּתֵּן נוֹא נָתַן
יוֹאָב אֶת מִסְפַּר מִפְקַד הָעָם אֶל בָּקַד
דָּוִיד וַיְהִי כָּל יִשְׂרָאֵל אֶלֶף אֲלָפִים הָיָה
וּמֵאָה אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב וִיהוּדָה
אַרְבַּע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ רָבַע מֵאָה
שֹׁלֵף חָרֶב׃ וְלֵוִי וּבִנְיָמִן לֹא בָּקַד
נְתוּכָם כִּי נִתְעַב דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֶת תָּעַב
יוֹאָב׃ וַיִּרַע בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים עַל רוּעַ
הַדָּבָר הַזֶּה וַיַּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר נָכָה
דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים חָטָאתִי מְאֹד
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה עָשָׂה
וְעַתָּה הַעֲבֶר נָא אֶת עֲוֹן עַבְדֶּךָ עָבַר
כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה סָכַל דִּבֶּר
אֶל גָּד חֹזֵה דָּוִיד לֵאמֹר׃ לֵךְ יָלַךְ
וְדִבַּרְתָּ אֶל דָּוִיד לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה שָׁלוֹשׁ אָנִי נֹטֶה שָׁלַשׁ נָטָה
עָלֶיךָ בְּחַר לְךָ אַחַת מֵהֶנָּה וְאֶעֱשֶׂה עָשָׂה
לָךְ׃ וַיָּבֹא גָד אֶל דָּוִיד וַיֹּאמֶר בּוֹא אָמַר
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה קַבֵּל לָךְ׃ אִם
שָׁלוֹשׁ שָׁנִים רָעָב וְאִם שָׁלָשָׁה שָׁנָה
חֳדָשִׁים נִסְפֶּה מִפְּנֵי צָרֶיךָ וְחֶרֶב סָפָה פָּנָה
אוֹיְבֶיךָ לְמַשֶּׂגֶת וְאִם שְׁלֹשֶׁת צוּר נָשַׂג

filius samaa fratris eius dauid. hi nati sunt ra
υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυὶδ . οὗτοι ἐγενήθησαν τῷ ρα
phaim geth: omnes fuerũt quattuor gigãtes: & ceci
φαὶμ ἐν γέθ , πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες , καὶ ἔπε
derũt in manu dauid. & in manu seruorũ
σον ἐν χειρὶ δαυὶδ καὶ ἐν χειρὶ τῶν παίδων
eius.
αὐτοῦ .

Et insurrexit satã cõtra israel: & persuasit
Καὶ ἀνέστη σατὰν ἐπὶ ἰσραηλ , καὶ ἐπέπεισεν τὸν
dauid vt numeraret israel. & dixit rex
δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν ἰσραηλ . καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
dauid ad ioab & ad duces exerci
δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνά
tus: ite & numerate israel a ber
μεώς , πορεύθητε καὶ ἀριθμήσατε τὸν ἰσραηλ ἀπὸ βηρ
sabee vsq; ad dã: & afferte ad me: & cognoscã
σαβεὲ ἕως δάν , καὶ ἐνέγκατε πρός με , καὶ γνώσομαι
numerũ eorũ. & dixit ioab: apponat dñs
τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν . καὶ εἶπεν ἰωάβ , προσθείη κύριος
ad populũ suũ: vt sint centuplum: &
ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ , ὡς εἰσὶν ἑκατονταπλασίως , καὶ
oculi domini mei regis aspicientes:
οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες ,
nonne dñe mi rex omnes domino meo in
οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ , πάντες τῷ κυρίῳ μου εἰς
seruos? & quare vult hoc domin⁹ me⁹: vt
δούλους ; καὶ ἱνατί θέλει τοῦτο ὁ κύριός μου , ὅπως
nõ fiat in delictum israel? & preualuit
μὴ γένηται εἰς πλημμέλειαν τῷ ἰσραηλ ; καὶ ἴσχυσε τὸ
verbũ regis in ioab: & egressꝰ est ioab &
ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ἰωάβ , καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ
venit in omnẽ israel: & reuersus est in hieruſa
ἦλθεν ἐν παντὶ ἰσραηλ , καὶ ἀνῆλθεν εἰς ἱερουσα
lẽ. & dedit ioab numerũ cẽsus
λήμ . καὶ ἔδωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως
populi dauid. & fuit ois israel: mille
τοῦ λαοῦ τῷ δαυὶδ . καὶ ἦν πᾶς ἰσραηλ , χίλιαι
milia & centũ milia virorũ educẽtium
χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπωμένων
gladiũ. & iudas quadringenta octuaginta mi
ῥομφαίαν . καὶ ἰούδας τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα χι
lia virorũ educentiũ gladium. & leui
λιάδες ἀνδρῶν ἐσπωμένων ῥομφαίαν . καὶ τὸν λευὶ
& beniamin non numerauit in medio eorũ: qñ tur
καὶ βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν , ὅτι κα
pis visus ẽ sermo regis ad ioab. & ma
πὴχυνεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς ἰωάβ . καὶ πο
lum appuit coram deo de sermõe hoc:
νηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τού
& percussit israel. & dixit dauid
του , καὶ ἐπάταξε τὸν ἰσραηλ . καὶ εἶπεν δαυὶδ
ad deũ: peccaui valde: qñ feci
πρὸς τὸν θεόν , ἡμάρτηκα σφόδρα , ὅτι ἐποίησα τὸ
rem hãc: & nũc aufer iniquitatẽ
πρᾶγμα τοῦτο , καὶ νῦν περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ
serui tui: qñ insipiẽter egi valde. & locutus e
δούλου σου , ὅτι ἐφρόνησα σφόδρα . καὶ ἐλάλησε
dñs ad gad vidẽtẽ dauid dicẽs: va
κύριος πρὸς γὰδ τὸν ὁρῶντα τῷ δαυὶδ λέγων , βά
de & loquẽre ad dauid dicẽs: sic locu
διζε καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων , οὕτως λέγει
dñs: tria ego tollã cõtra te: elige tibi ex
κύριος , τρία ἐγὼ αἴρω ἐπί σε , ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ
his & faciã tibi. & venit gad ad dauid &
αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι . καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ καὶ
dixit ei: sic dicit dñs: elige tibi tres ãnos fa
εἶπεν αὐτῷ, οὕτω λέγει κς', ἔκλεξαι σεαυτῷ τρία ἔτη λοι
mis: vel tres mẽses fugere te a facie inimicorũ
μοῦ , ἢ τρεῖς μῆνας φυγεῖν σε ἐκ προσώπου τῶν ἐχθρῶν
tuorũ & gladiũ inimicorũ tuorũ psequi te: aut trib⁹
σου καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου καταδιώκειν σε , ἢ τρεῖς

filius samaa fratris eius dauid. Hi nati sunt
υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυὶδ . οὗτοι ἐγενήθησαν τῷ
phaim in geth: omnes fuerũt quattuor gigãtes: & cecide
φαὶμ ἐν γέθ , πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες , καὶ ἔπε
runt in manu dauid & in manu seruorũ
σον ἐν χειρὶ δαυὶδ καὶ ἐν χειρὶ τῶν παίδων
eius.
αὐτοῦ . Ca. 21.

Et insurrexit satã cõtra israel: & persuasit
Καὶ ἀνέστη σατὰν ἐπὶ ἰσραηλ , καὶ ἐπέπεισεν τὸν 2.Reg.
dauid vt numeraret israel. & dixit rex 24.a.
δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν ἰσραηλ . καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
dauid ad ioab & ad duces exerci
δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνά
tus: ite & numerate israel a ber
μεώς , πορεύθητε καὶ ἀριθμήσατε τὸν ἰσραηλ ἀπὸ βηρ
sabee vsq; ad dã: & afferte ad me: & cognoscã
σαβεὲ ἕως δάν , καὶ ἐνέγκατε πρός με , καὶ γνώσομαι
numerũ eorũ. & dixit ioab: apponat dñs
τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν . καὶ εἶπεν ἰωάβ , προσθείη κύριος
ad populũ suũ: vt sint centuplum: &
ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ , ὡς εἰσὶν ἑκατονταπλασίως , καὶ
oculi domini mei regis aspicientes:
οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες ,
nonne dñe mi rex omnes domino meo in
οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ , πάντες τῷ κυρίῳ μου εἰς
seruos? & quare vult hoc domin⁹ me⁹: vt
δούλους ; καὶ ἱνατί θέλει τοῦτο ὁ κύριός μου , ὅπως
nõ fiat in delictum israel? & preualuit
μὴ γένηται εἰς πλημμέλειαν τῷ ἰσραηλ ; καὶ ἴσχυσε τὸ
verbũ regis in ioab: & egressꝰ est ioab &
ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ἰωάβ , καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ
venit in omnẽ israel: & reuersus est in hieruſa
ἦλθεν ἐν παντὶ ἰσραηλ , καὶ ἀνῆλθεν εἰς ἱερουσα
lẽ. & dedit ioab numerũ cẽsus
λήμ . καὶ ἔδωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως
populi dauid. & fuit ois israel: mille
τοῦ λαοῦ τῷ δαυὶδ . καὶ ἦν πᾶς ἰσραηλ , χίλιαι
milia & centũ milia virorũ educẽtium
χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπωμένων
gladiũ. & iudas quadringenta octuaginta mi
ῥομφαίαν . καὶ ἰούδας τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα χι
lia virorũ educentiũ gladium. & leui
λιάδες ἀνδρῶν ἐσπωμένων ῥομφαίαν . καὶ τὸν λευὶ
& beniamin non numerauit in medio eorũ: qñ tur
καὶ βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν , ὅτι κα
pis visus ẽ sermo regis ad ioab. & ma
πὴχυνεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς ἰωάβ . καὶ πο
lum appuit coram deo de sermõe hoc:
νηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τού
& percussit israel. & dixit dauid
του , καὶ ἐπάταξε τὸν ἰσραηλ . καὶ εἶπεν δαυὶδ
ad deũ: peccaui valde: qñ feci
πρὸς τὸν θεόν , ἡμάρτηκα σφόδρα , ὅτι ἐποίησα τὸ
rem hãc: & nũc aufer iniquitatẽ
πρᾶγμα τοῦτο , καὶ νῦν περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ
serui tui: qñ insipiẽter egi valde. & locutus e
δούλου σου , ὅτι ἐφρόνησα σφόδρα . καὶ ἐλάλησε
dñs ad gad vidẽtẽ dauid dicẽs: va
κύριος πρὸς γὰδ τὸν ὁρῶντα τῷ δαυὶδ λέγων , βά
de & loquẽre ad dauid dicẽs: sic locu
διζε καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων , οὕτως λέγει
dñs: tria ego tollã cõtra te: elige tibi ex
κύριος , τρία ἐγὼ ἀρῶ ἐπί σε , ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ
his & faciã tibi. & venit gad ad dauid &
αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι . καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ καὶ
dixit ei: sic dicit dñs: elige tibi tres ãnos fa
εἶπεν αὐτῷ, οὕτω λέγει κς', ἔκλεξαι σεαυτῷ τρία ἔτη λοι
mis: vel tres mẽses fugere te a facie inimicorũ
μοῦ , ἢ τρεῖς μῆνας φυγεῖν σε ἐκ προσώπου τῶν ἐχθρῶν
tuorũ & gladiũ inimicorũ tuorũ psequi te: aut trib⁹
σου καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου καταδιώκειν σε , ἢ τρεῖς

dieb⁹ gladiū | dñi τ morte in terra: τ an
ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγ=
gelus dñi perdens in oñi hereditate ifrael.
γελος κυρίου ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραήλ.
τ nūc vide qd rūdeā ei⁹ misit me verbū.
καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.
τ dixit dauid ad gad: āgustia mihi valde: in
καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα, ἐμ=
cidam tā in manꝰ dñi: qñ multe misera
πεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρ
tiões eius valde: τ in manus hoīum nō
μοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων μὴ
incidam. τ vedit dñs mortē in ifrael: τ
1.Reg. 14.c. ἐπαισεν, καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν Ἰσραήλ, καὶ
ceciderūt de ifrael septuaginta milia vīroꝝ.
ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.
τ misit deus angelū in hierusalem vt per
καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς Ἰερουσαλὴμ τοῦ ἐξο
deret eā. τ postq̄ corrupit: vidit dñs: τ
λοθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς διέφθειρεν, εἶδεν κύριος, καὶ
penituit in malo. τ dixit angelo
μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ
qui corrūpebat: sufficiat tibi: remitte manū tuā:
τῷ διαφθείραντι, ἱκανούσθω σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου,
τ angelus dñi stabat in area ornā te=
καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἱστὼς ἐν τῇ ἅλῳ Ὀρνὰν τοῦ Ἰε=
C busei. τ subleuauit dauid oculos suos:
βουσαίου· καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
τ vidit angelū dñi stātē inter terrā
καὶ εἶδεν τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς
τ inter celū: τ gladiū eiꝰ
καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ
euaginatus in manu eius extensus cōtra hieru
ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἰερου=
salem: τ ceciditꝫ dauid τ seniores ve
σαλήμ, καὶ ἔπεσεν Δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι πρὸ
stiū faciē in faciem suā. τ dixit
βεβλημένοι σάκκους ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ εἶπεν
dauid ad deū: nōne ego dixi vt numeraret
Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, οὐκ ἐγὼ εἶπον τοῦ ἀριθμῆσαι
in pplo: τ ego sum q̄ peccauī: τ malū factū ma
ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτών, καὶ κακοποιῶν ἐκα
lefeci: τ he oues qd fecerūt: do
κοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησε; κύ
mine deꝰ fiat manꝰ tua in me: τ in domū
ριος ὁ θεὸς γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοί, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ
patris mei: τ nō in pplm tuū in pditionē.
τοῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπόλειαν.
τ angelus dñi dixit gad: vt diceret ad
καὶ ἄγγελος κυρίου εἶπεν τῷ γάδ, τοῦ εἰπεῖν πρὸς
dauid: vt ascēderet vt statueret altare dño in
Δαυίδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν
area ornan iebusei. τ ascēdit dauid sm
ἅλῳ Ὀρνὰν τοῦ Ἰεβουσαίου. καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν
sermōēꝫ gad: quē locutꝰ est in noīe dñi. τ cōuersus
λόγον γάδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου· καὶ ἐπέστρε
est ornan τ vidit regē: τ quattuor filij eius
ψεν Ὀρνὰν καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ
abscōdēteꝫ sū eo: τ ornan erat triturās triticū. τ ve
κρυβόμοι μετ' αὐτοῦ, καὶ Ὀρνὰν ἦν ἁλοῶν πυρούς· καὶ ἦλ
B it dauid ad ornan: τ cōspexit ornan τ vidit
θε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνάν, καὶ ἐπέβλεψεν Ὀρνὰν καὶ εἶδεν τὸν
dauid: τ egressus ē ornā de | area: τ adorauit
Δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνὰν ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ
dauid in facie in terrā. τ dixit dauid
Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ εἶπεν Δαυὶδ
ad ornan: da mihi locū aree: τ edifi=
πρὸς Ὀρνάν, δός μοι τὸν τόπον τῆς ἅλω, καὶ οἰκο=
cabo in ea altare dño in argento digno
δομήσω ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον κυρίῳ ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ
da mihi ipsum: τ cessabit plaga a pplo.
δός μοι αὐτόν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.

'diebus' gladium ᵉ domi=
ni in ᵇ morte versari ᶜ ira
ᵇ& angelū ᵈ dñi ᵉ interficere
ᵉ in vniuersis ᵇ finibus ꝯ
ᵈ israᵏ. ᵏ Nūc igit ᵉ vide ᵐ quid
ᵐ rūdeā ᵖ ei qui misit me.
ᵍ Et dixit ᵉ dauid ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ ad ᵐ gad. Ex oñi pte ᵍ me
ᵃ āgustie p̄m ūt. Sed mel⁹
mihi est vt ᵉ icidā ᶜ i manꝰ
ᵇ dñi: ᶜ qa ᵃ multe sūt ᵍ misce=
rationes ei⁹ ꝙꝫ in manus
ᵏ hoīm. ᵐ Misit ergo ᵒ dñs
ᵖ pestilentiā ᵍ in israel: ᵉ & ce
ciderunt ᵉ de israel ꝯꝯꝯ
ᵉ septuaginta ᵐ milia ᵛ viro
rum. ᵍ Misit quoq; ꝯꝯꝯ
ᵐ angelum ᵇ in hierusalem
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ vt percuteret eā. ᵒ Cūq;
percuteretur ᶠ vidit ᵈ dñs
ᵒ & misertꝰ ē ᵇ sup magni=
tudinē ᵉ mali: ᵏ & impauit
ᵗ āgelo ᵐ q pcutiebat. ᵐ Suf
ficit ᵢā: ᵖ cesset ᵈ manꝰ tua
ᵍ Porro angelus ᵉ dñi ᶠ sta=
bat ᵐ iuxta ᵗ aream ᵈ hornan
ᵗ iebusei. ᵃ Leuansq; ᵇ dauid
ᵛ oculos suos ᶜ vidit ꝯꝯꝯ
ᵉ angelum ᵇ domini ᵍ stan=
tem ᵏ inter ᵐ celum ꝯꝯꝯ
ᵐ & ᵗ terrā: ᵒ & ᵖ euaginatū
ᵒ gladium ᵍ in manu eiꝰ &
ᶜ versum ᵖ cōtra ᶜ hierusa=
lem: ᵐ & ceciderūt tā ipse
ᶜ quā maiores natu ᵗ vesti
ti ᵉ ciliciis proni ᵇ in terrā.
ᵛ Dixitq; ᶜ dauid ᵈ ad deū.
ᵛ Nonne ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ ego sū qui ᵏ iussi ᶠ vt nūe=
raretur ᵐ populus? ᵐ Ego
ᶠ qui ᵍ peccaui. Ego q ᵉ ma
lum feci. ᶠ Iste ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ grex ᶜ qd ᵈ cōmeruit? ᵛ Do
mine ᵉ deꝰ me⁹ ᵇ vertatur
ᶜ obsecro ᵒ manꝰ tua ᶜ i me
ᶠ & i domū ᵍ p̄ris mei: ᵇ po=
pulus aūt tuꝰ ᶠ nō ᵏ pcutia
tur. ᶠ Angel⁹ āt ᵐ dñi ᵐ p̄ce
pit ᵇ gad ᵍ vt diceret ᶠ dā:
ᵛ vt ᶜ ascēderet ᶜ extrueret=
qꝫ ᶠ altare ᶜ dño deo ᵃ i area
ᵇ hornan ᶜ iebusei. ꝯꝯꝯ
ᵒ Ascēdit ergo ᶜ dā ᶠ iuxta
ſmonē ᵍ gad ᵈ quē ᶜ locutus
ei fuerat ᵉ ex noīe ᵈ dñi. Po
rro ᵐ hornan ᵐ cū suspexis
set ᵒ & vidisset ᵍ angelū ᵘ q̄t
tuorq; ᵖ filii ei⁹ ᶜ cū eo ᵐ ab=
scōderūt se. Nā eo tpe ᶜ te
rebat i area ᵗ triticum. Igr
ᵃ cū veniret ᵇ dā ᶜ ad ᵇ hor=
nā: ᶜ cōspexit eū ᶠ hornan
ᵏ & ᵖ cessit ei obuiam ᶠ de
ᵐ area: ᵐ & adorauit eū ᵖ p
nus ᵍ i trā. ᶠ Dixitq; ᵉ ei dā.
ᶠ da ᵛ mihi ᵗ locū ᵃ aree tue
ᵇ vt edificem ᶜ in ea ᵇ altare
ᶜ dño: ita vt quantum va
let ᶠ argenti accipias: ᵏ &
cessetꝫ plagaᵐ a ᵐ populo.

יְמִים חָרֶב יְהוָה וְדֶבֶר בָּאָרֶץ
וּמַלְאַךְ יְהוָה מַשְׁחִית בְּכֹל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה מָה אָשִׁיב
אֶת שֹׁלְחִי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד
אֶל גָּד צַר לִי מְאֹד אֶפְּלָה נָא
בְיַד יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד
וּבְיַד אָדָם אַל אֶפֹּל׃ וַיִּתֵּן יְהוָה
דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח
הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלַ͏ִם
לְהַשְׁחִיתָהּ וּכְהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה
וַיִּנָּחֶם עַל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ
הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ
וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם גֹּרֶן אַרְנָן
הַיְבוּסִי׃ וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת עֵינָיו וַיַּרְא
אֶת מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ
וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ
נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּפֹּל דָּוִיד
וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים עַל פְּנֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים הֲלֹא
אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם וַאֲנִי הוּא
אֲשֶׁר חָטָאתִי וְהָרֵעֹתִי הָרָעָה וְאֵלֶּה
הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא
יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא
לִמַּגֵּפָה׃ וּמַלְאַךְ יְהוָה אָמַר אֶל גָּד
לֵאמֹר לְדָוִיד כִּי יַעֲלֶה דָּוִיד לְהָקִים
מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אַרְנָן הַיְבוּסִי׃
וַיַּעַל דָּוִיד כִּדְבַר גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּשֵׁם
יְהוָה׃ וַיָּשָׁב אַרְנָן וַיַּרְא אֶת הַמַּלְאָךְ

וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים וְזֶה מִזְבַּח לְעֹלָה
לישׂראל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכַנֵּס אֶת
הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְצַו
חֹצְבִים לַחְצֹב אַבְנֵי גָזִית לִבְנוֹת בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וּבַרְזֶל לָרֹב לַמַּסְמְרִים
לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וְלַמֲחֻבָּרוֹת הַכֵּין
דָּוִיד וּנְחֹשֶׁת לָרֹב אֵין מִשְׁקָל׃ וְעֵצִי
אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי הָבִיאוּ
הַצִּידֹנִים וְהַצֹּרִים עֲצֵי אֲרָזִים
לְדָוִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד שְׁלֹמֹה בְנִי נַעַר
וְרַךְ וְהַבַּיִת לִבְנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל
לְמַעְלָה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת לְכָל
הָאֲרָצוֹת אֶכִינָה נָּא לוֹ וַיְכֶן דָּוִיד
לְרֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיִּקְרָא אֶל שְׁלֹמֹה
בְנוֹ וַיְצַוֵּהוּ לִבְנוֹת בַּיִת לַיהוָה

Cap.xxij.

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא

Dixit aūt horman ad dauid: Tolle & faciat dñs me⁹ rex qđcūq; ei placet. Sed & boues do in holocaustum: & tribulas in ligna ooooooo & triticū i sacrificiū oīa libēs p̄bebo. Dixitq; rex dauid. Nequaquā ita fiet: sed ooooooooooo argētū dabo quātūcūq; valet. Neq; em tibi auferre debeo: & sic offerre dño holocausta gratuita. Dedit ergo dd horna p loco ficlos auri ii stissimi pōderis sexcentos: & edificaut ibi oo altare dño: & obtulitq; holocausta & pacifica: & inuocauit dñm & exaudiuit eum in igne de celo sup altare holocausti. Precepitq; ooooo dñs āgelo: & cōuertit gladiū suū i vaginam. Protinus ergo dauid vidēs q exaudisset eum dñs in area horman iebusei: immolauit ooooo ibi victimas. Taberna culū āt dñi quod fecerat moyses in deserto & altare holocaustorum ea tēpestate erat in excelso gabaō: & nō pua luit dd ire ad altar vt ibi obsecraret deū. Nimio em fuerat timore pterrit: vides gladiū angeli domini.

Dixitq; dd. Hec est domus dñi & hoc altare in holocaustum ooooo ifrl. Et p̄cepit vt cōgregarentur omnes ooooo proseliti de terra ifrael: & constituit ex eis oooo latomos ad cedēdos lapides & poliēdos vt edificaretur dom dei. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuarū & ad cōmissuras atq; iūcturas p̄parauit dd: & eris pōd i mūerabile. Ligna quoq; cedrina non poterant estimari que ooooooo sidonii & tyrii deportaueruntad dauid. ooooo Et dixit dauid. Salomon fili me puer parul? ē & delicat. Dom? aūt quā edificare volo dño talis eē debet vt i cūctis regiōib? noīetur. Prepabo ergo ei necessaria. Et ob hanc causā añ mortē suā oēs p̄parauit ipē fas. Vocauitq; salomō filiū suū & p̄cepit ei vt edificaret domum

τ dixit ornan ad dauid: accipe tibi ipsi: τ faci καὶ εἶπεν ὀρνὰν πρὸς δαυίδ, λάβε σεαυτῷ, καὶ ποίησα
at dñs meus rex bonū, cetera eo. τῷ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.
ecce dedi boues in holocaustum τ cu- ἰδοὺ δέδωκα τοὺς βόας εἰς ὁλοκάρπωσιν καὶ πρί-
rus in ligna τ triticū in sacrificia: omnia de ονς εἰς ξύλα καὶ τὸν πυρὸν εἰς θυσίας, τὰ πάντα δέδω
di. τ dixit rex dauid ornan: minime sed κα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ ὀρνάν, οὐχὶ ἀλλὰ
emens emam argento digno: qñ nō accipiā tua ἀγοράζων ἀγοράσω ἀργυρίου ἀξίου, ὅτι οὐμὴ λάβω τὰ σὰ
dño: vt offerā holocaustū gratuitū dño. τῷ κυρίῳ, τοῦ ἀνενέγκειν ὁλοκαύτωσιν δωρεὰν τῷ κυρίῳ.
τ dedit dauid ornan pro loco eius si- καὶ ἔδωκεν δαυὶδ τῷ ὀρνὰν πρὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ σί
clos auri pōderis sexcētos. τ edificauit illic al κλους χρυσίου ὁλκῆς ἑξακοσίους. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυ
tare dño dauid: τ obtulit holocausta σιαστήριον κυρίῳ ὁ δαυίδ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα
salutis. τ clamauit dauid ad dñm: τ exaudi σωτηρίου. καὶ ἐβόησε δαυὶδ πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσ
uit eū dñs in igne de celo sup altare σεν αὐτοῦ κύριος ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστή
re holocausti. τ dixit dñs ad ange- ριον τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν ἄγγε
lum: τ imposuit gladiū suū in vagina e- λον, καὶ κατέδησε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ εἰς τὸν κουλεὸν αὐ
ius. in tpe illo cū vidit dauid q exau τῆς. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν δαυὶδ ὅτι ἐπή
diuit eū dñs in area orman iebusei: τ κουσεν αὐτοῦ κύριος ἐν τῷ ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου, καὶ
immolauit ibi: τ tabnaculū dñi qđ fecit moyses in ἐθυσίασεν ἐκεῖ, καὶ σκηνὴν κυρίου ἣν ἐποίησε μωυσῆς ἐν τῇ
eremo: τ altare holocaustorum in ex- ἐρήμῳ, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ και
celso in gabaon: τ nō potuit dauid i- ρῷ ἐκείνῳ ἐν βαμὰ ἐν γαβαών, καὶ οὐκ ἐδυνήθη δαυὶδ τοῦ πο
re ante eū ad q̄rēdū deū: qñ pterritus erat ρευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν θεόν, ὅτι κατέπτευσεν
a facie gladij angeli dñi. ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας τοῦ ἀγγέλου κυ. Ca.22.

Et dixit dauid: hec est domus dñi deī Καὶ εἶπεν δαυίδ, οὗτος ἐστὶν ὁ οἶκος κυρίου τοῦ θεοῦ
τ hoc altare in holocaustum ifrael. τ καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκάυτωσιν τῷ ἰσραήλ. καὶ
dixit dauid vt cōgregarēt omnes proselitas εἶπεν δαυὶδ τοῦ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους
in tra ifrael. τ cōstituit eos latomos ad cedendū ἐν γῇ ἰσραήλ. καὶ κατέστησεν αὐτοὺς λατόμους λατομῆσαι
lapides politos: ad edificādū domū dño. τ ferrum mul- λίθους ξεστοὺς οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ κῷ· καὶ σίδηρον πο
ti ad clauos portarum τ ianuas τ λὺν εἰς τοὺς ἧλους τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν καὶ
ad comissuras τ ad cōiūcturas p̄parauit dauid: εἰς τὰς συμβολὰς καὶ εἰς τοὺς ῥοφεῖς ἡτοίμασε δαυίδ,
τ es in multitudinē nō erat pōdus: τ ligna cedria nō καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος οὐκ ἦν σταθμός, καὶ ξύλα κέδρια οὐκ
erat numer. qñ veportauerūt sidonij: τ tyrij dauid ἦν ἀριθμός· ὅτι ἤνεγκαν οἱ σιδώνιοι καὶ οἱ τύριοι τῷ δαυίδ
ligna cedrina τ dixit dauid: salomon filius me puer u- ξύλα κέδρινα. καὶ εἶπεν δαυίδ, σολομὼν ὁ υἱός μου παιδά
lus tener: τ domus vt edificet dño: vt ma- ριον ἁπαλόν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ, τ με
gnifice t supra ad nomē τ ad glorią oibus terris γαλύναι ἄνω εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν πάσας ταῖς γαίαις
preparabo ei. τ pparauit dauid in multitudinē ante ἑτοιμάσω αὐτῷ· καὶ ἡτοίμασε δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν
mortē suā. τ vocauit dauid salomonē filiū τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· καὶ ἐκάλεσε δαυὶδ σολομῶντα τὸν υἱὸν
suum: τ pcepit ei vt edificaret domū dño αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ κῷ

deo iſrael. t dixit dauid: ſalomon fili mihi
θῶ Ισραηλ. καὶ εἶπεν δαυὶδ, σολομὼν τέκνον ἐμοὶ
fuit in aia mea vt edificarē domū nomi=
ἐγένετο εἰς ψυχήμου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόμα=
ni dñi dei mei. t factᵖ eſt ad me ſermo do
τι κυρίου τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἐγένετο ἐπ'ἐμὲ λόγος κυ=
mini dicens: ſāguinē in multitudine effudiſti: t bella
ρίου λέγων, αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους
magna feciſti: nō edificabis domū nomi=
μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόμα
ni meo: qñ ſanguinē multū effudiſti in terra co=
τί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναν
ram me. ecce filiᵘ naſcet tibi: hic erit vir re
τίον μου. ἰδοὺ υἱὸς τέξεταί σοι, οὗτος ἔσαι ἀνὴρ ἀνά
quiet: t requiē dabo ei ab oībus int
παύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχ=
micis ſuis p circuitū: qñ ſalomon nomē eiᵖ: t
θρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι σολομὼν ὄνομα αὐτοῦ, καὶ
pacē t otiū dabo in iſrael in dieb⁹
εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ισραηλ ἐν ταῖς ἡμέραις
illius. ipſe edificabit domū nomini meo: t
αὐτοῦ· οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ
ipſe erit mihi in filiū: t ego ero ei in pa=
οὗτος ἔσαι μοι εἰς υἱόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πα
trē: t parabo ſoliū regni eiᵖ
τέρα· καὶ ἑτοιμάσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ
in iſrael vſq; in ſeculū. t nūc filij mi ſit dñs tecū
ἐν Ισραηλ ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν υἱέμου ἔιη κύριος μετὰ
t dirigeᵉ t edificabis domū dño
σοῦ, καὶ κατευθυνεῖς καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον κυρίῳ
deo tuo: ſicut locutᵘ eſt de te. verūtū det tibi do
τῷ θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ· πλὴν δῴη σοι κύ
minᵒ ſapiētiā t intellectū: t cōfortet te in iſ
ριος σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ Ισ=
rael: vt cuſtodias t facias legē do=
ραηλ, τοῦ φυλάσσεσθαί σε καὶ ποιεῖν τὸν νόμον κυ=
mini dei tui. tūc p̄ſperᵉ eris: ſi cuſtodieri
ρίου τοῦ θεοῦσου· τότε εὐοδωθήσῃ, ἐὰν φυλάξῃς
vt facias mandata t iudicia: que p̄=
τοῦ ποιεῖν τὰ προσάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε
cepit dñs moyſi in iſrael. viriliᵉ
τείλατο κύριος τῷ μωυσῆ ἐπὶ τὸν Ισραηλ. ἀνδρί
ter age t cōfortare ne timeas neq; paueas: t ecce ego
ζου καὶ ἴσχυε μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλία, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ſcēm pauptatē meā preparaui ad domū do
κατὰ τὴν πτωχίαν μου ητοίμασα εἰς τὸν οἶκον κυ=
mini auri talenta centū milia: t ar
ρίου χρυσίου ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυ
gēti taleta mille milia: t eq; t fer
ρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ καὶ σί=
rum cuiᵒ nō eſt pōdus: qñ in multitudine eſt. ſi
δηρον οὗ οὐκ ἔσι σαθμός, ὅτι εἰς πλῆθος ἐσίν· καὶ
ligna t lapides p̄paraui: t appone in hīs.
ξύλα καὶ λίθους ητοίμασα, καὶ πρόσθες ἐπ'αὐτοῖς.
t tecūm in multitudine facietes opa artifices
καὶ μετὰ σοῦ εἰς πλῆθος ποιοῦντων ἔργα τεχνίτῶν
latomi lapidū: t artifices ligno; t oīs ſapiēs
λατόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων καὶ πᾶς σοφὸς
in omni ope in auro t argēto in ere
ἐν πάντι ἔργῳ ἐν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ ἐν χαλκῷ
t ferro qb⁹ nō eſt numerus: ſurge t fac
καὶ σιδήρῳ οἷς οὐκ ἔσιν ἀριθμός, ἀνάστηθι καὶ ποίει
t dñs tecum. t p̄cepit dauid cibus
, καὶ κύριος μετὰ σοῦ. καὶ ἐνετείλατο δαυὶδ πᾶσι
principibus iſrael: vt adiuuarent ſalomo=
τοῖς ἄρχουσιν Ισραηλ, ἀντιλαβέσθαι τῷ σολομῶν
nē filiū ſuū. t dixit: nōne dñs vobiſcū? t
τι υἱῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, οὐχὶ κύριος μεθ'ὑμῶν; καὶ
fecit requieſcere vos p circuitū: qñ vedit in manu mea
ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι παρέδωκεν ἐν χειρί μου
habitantes terrā: t ſubiecta eſt terra coram
τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑποτέτακται γῆ ἐναντίον

"dño°deo ᵖ iſrael. ᵍ Dixit
ϙ dauid
ad ſalomonem. ſ Fili mi:
ſ voluntatis mee ſ fuit
vt edificarē ᵇ domū ᶜ no=
mini ᵈ dñi ᵉ dei mei: ſ ſed fa
ctus eſt ᵇ ſ mo ᵈ dñi ᵉ ad me:
ʰ dicens. ᵐ Multū ſāguinē
ⁿ effudiſti: ᵒ & ᵖ plurima
ᵒ bella bellaſti: ſ non pote
ris ᵉ edificare ᶜ domū ᵘ no=
mini meo:
ſ tāto ᵉ effuſo ᶠ ſāguine ᶜ co
rā me. ᶜ Filius ᶠ q naſcetur
ᵉ tibi: ᶜ erit ᵏ vir ᶠ quietiſſi=
mus. ᵐ Faciā eiⁿ eū ᵐ reqeſ
cere ᵉ ab oīb⁹ ᶠ inimicis ſu
is ᵍ p circuitū: ob hanc
cauſā ᵃ pacificus ᶠ vocabi=
tur: ˣ & pacē ᵉ & otium ᶠ da
bo ᵒ in ᵇ iſrael cūctis ᶜ dieb⁹
eius. ᵒ Ipſe ᵉ edificabit ᶠ do
mū ᵍ noi meo: ᵇ & ipe ᶜ erit
ᵏ mihi ᶠ in filiū ᵐ & ego ero
ⁿ illi ᵒ i patrem ᵖ firmaboϙ
ᶠ ſoliū ᵘ regni eius
ſup ᵘ iſrl ˣ ᶠ eternū. ᵍ Nūc
ergo ᵃ filij mi:
ᵇ ſit ᶜ dñs ᵈ tecū ᵉ & ꝓſperaᵗ:
ᶠ & edifica ᵃ domum
ᵇ dño ᶠ deo tuo ᵏ ſicut ᶠ locu
tus es ᵐ de te.
° Detϙ ᵏ tibi ᵍ dñs ˢ pruden
tiam ᵗ & ſenſum
ᵘ vt regere poſſis ᵗ iſrl ᵗ &
cuſtodire
ᵇ legē ᶜ dñi ᵈ dei tui. ᵉ Tunc
enim ᶠ proficere poteris
ᵍ ſi ᵇ cuſtodieris ᶠ mandata

ᵐ & ⁿ iudicia ᵒ que ᵖ prece=
pit ᵍ dominus
ᵐ moyſi vt doceret ⁿ iſrl.
ˣ Confortare ʳ & viriliter
age: ˢ ne ᵗ timeas ᵇ neq; ᶜ pa
ueas: ᵈ ecce ego ᵉ i paupta
tica mea ᶠ p̄paraui ipēſas
ᵍ dom ᵈ dñi: ᵉ auri ᵏ talenta
ᶠ cētū ᵐ milia: ⁿ & argenti
ᵒ mille ᵖ milia ᵍ talentorū:
ʳ eris vero ᵒ & ferri ᵉ nō eſt
ⁿ pōd ᵖ: vicitur em nūer ᵠ
ʳ magnitudie. ˢ Ligna ᵇ &
lapides ᶜ p̄paraui ad vniuer
ſa ipēdia. ᵈ Habes quoϙ
ᵉ plurimos ᵇ artifices
ᵏ latomos ᶠ & cemētarios
artifices ϙ ⁿ lignorū
ᵒ & oīm artiū: ad faciēdū
ᵖ op ᵠ prudentiſſimos ˢ in
auro ᵗ & ᵉ argēto ⁿ in ere ᶠ fer
ro cui ᵍ nō ᵉ nūer ᵖ. ˢ Sur
ge igr ᵇ & fac ᶜ & erit ᵈ dñs
ᵉ tecū. ᶠ p̄cepit quoϙ ᵍ dā
ʰ cūctis ᶠ pricipib ˣ iſrl ᵗ vt
adiuuaret ᵐ ſalomonē ᵏ fi=
liū ſuū. Cernitis ingēs ϙ
ᵍ dñs ᵉ de ᵛ r ᵉ vobiſcū ſit ᵗ &
dederit ᵘ vobis ᵉ reqem ʳ p
circuitum: ᵉ & ᵗ tradiderit
oēs inimicos vros ˢ i ma=
nus vras: ᶜ & ſubiecta ſit
terra ᵍ corā

אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ דָּוִיד
לִשְׁלֹמֹה ׀ בְּנִי ׀ אֲנִי ׀ הָיָה ׀ עִם ׀ לְבָבִי
לִבְנוֹת ׀ בַּיִת ׀ לְשֵׁם ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהָי ׀ וַיְהִי
עָלַי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ לֵאמֹר ׀ דָּם ׀ לָרַב
שָׁפַכְתָּ ׀ וּמִלְחָמוֹת ׀ גְּדֹלוֹת ׀ עָשִׂיתָ ׀ לֹא
תִבְנֶה ׀ בַּיִת ׀ לִשְׁמִי ׀ כִּי ׀ דָמִים ׀ רַבִּים
שָׁפַכְתָּ ׀ אַרְצָה ׀ לְפָנָי ׀ הִנֵּה ׀ בֵן ׀ נוֹלַד
לָךְ ׀ הוּא ׀ יִהְיֶה ׀ אִישׁ ׀ מְנוּחָה ׀ וְהַנִיחוֹתִי
לוֹ ׀ מִכָּל ׀ אֹיְבָיו ׀ מִסָּבִיב ׀ כִּי ׀ שְׁלֹמֹה
יִהְיֶה ׀ שְׁמוֹ ׀ וְשָׁלוֹם ׀ וְשַׁקֵּט ׀ אֶתֵּן ׀ עַל
יִשְׂרָאֵל ׀ בְּיָמָיו׃ ׀ הוּא ׀ יִבְנֶה ׀ בַּיִת
לִשְׁמִי ׀ וְהוּא ׀ יִהְיֶה ׀ לִי ׀ לְבֵן ׀ וַאֲנִי ׀ לוֹ
לְאָב ׀ וְהַכִּינוֹתִי ׀ אֶת ׀ כִּסֵּא ׀ מַלְכוּתוֹ
עַל ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ עַד ׀ עוֹלָם׃ ׀ עַתָּה ׀ בְּנִי
יְהִי ׀ יְהוָה ׀ עִמָּךְ ׀ וְהַצְלַחְתָּ ׀ וּבָנִיתָ ׀ בַּיִת
יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ׀ עָלֶיךָ׃
אַךְ ׀ יִתֶּן ׀ לְךָ ׀ יְהוָה ׀ שֵׂכֶל ׀ טוּב ׀ וּבִינָה
וְיִצַוְּךָ ׀ עַל ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ וְלִשְׁמֹר ׀ אֶת
תּוֹרַת ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ׃ ׀ אָז ׀ תַּצְלִיחַ
אִם ׀ תִּשְׁמֹר ׀ לַעֲשׂוֹת ׀ אֶת ׀ הַחֻקִּים
וְאֶת ׀ הַמִּשְׁפָּטִים ׀ אֲשֶׁר ׀ צִוָּה ׀ יְהוָה
אֶת ׀ מֹשֶׁה ׀ עַל ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ חֲזַק ׀ וֶאֱמָץ
אַל ׀ תִּירָא ׀ וְאַל ׀ תֵּחָת׃ ׀ וְהִנֵּה ׀ בְעָנְיִי
הֲכִינוֹתִי ׀ לְבֵית ׀ יְהוָה ׀ זָהָב ׀ כִּכָּרִים
מֵאָה ׀ אֶלֶף ׀ וְכֶסֶף ׀ אֲלָפִים ׀ כִּכָּרִים
וְלַנְחֹשֶׁת ׀ וְלַבַּרְזֶל ׀ אֵין ׀ מִשְׁקָל ׀ כִּי
לָרֹב ׀ הָיָה ׀ וְעֵצִים ׀ וְאֲבָנִים ׀ הֲכִינוֹתִי
וְעֲלֵיהֶם ׀ תּוֹסִיף׃ ׀ וְעִמְּךָ ׀ לָרֹב ׀ עֹשֵׂי
מְלָאכָה ׀ חֹצְבִים ׀ וְחֹרְשֵׁי ׀ אֶבֶן ׀ וָעֵץ
וְכָל ׀ חָכָם ׀ בְּכָל ׀ מְלָאכָה׃ ׀ לְזָהָב ׀ לַכֶּסֶף
וְלַנְחֹשֶׁת ׀ וְלַבַּרְזֶל ׀ אֵין ׀ מִסְפָּר ׀ קוּם
וְעֲשֵׂה ׀ וִיהִי ׀ יְהוָה ׀ עִמָּךְ׃ ׀ וַיְצַו ׀ דָּוִיד
לְכָל ׀ שָׂרֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ לַעְזֹר ׀ לִשְׁלֹמֹה
בְּנוֹ׃ ׀ הֲלֹא ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵיכֶם ׀ עִמָּכֶם
וְהֵנִיחַ ׀ לָכֶם ׀ מִסָּבִיב ׀ כִּי ׀ נָתַן ׀ בְּיָדִי ׀ אֶת
יוֹשְׁבֵי ׀ הָאָרֶץ ׀ וְנִכְבְּשָׁה ׀ הָאָרֶץ ׀ לִפְנֵי

יהוה ולפני עמו עתה תנו לבבכם ונפשכם לדרוש ליהוה אלהיכם
dño & corã pplo eius. Prebete igr corda vra & aias vras: vt queratis dominum deum vrm:
ובנו את מקדש יהוה אלהים להביא את ארון ברית יהוה ולכלי קדש האלהים לבית
& cõſurgite & edificate ſanctuariũ domino deo: vt itroducatur arca federis: & vaſa deo cõſecrata in domum que edificatur nomini
הבנה לשם יהוה:
domini. 23.

Cap.xxiij ודויד זקן ושבע ימים וימלך את שלמה בנו על ישראל ויאסף את
Gitur dd senex & plen dieꝝ regẽ conſtituit ſalomõem filiũ ſuũ ſup iſrl: & congregauit oes principes iſrael & ſacerdotes atq; leuitas.
כל שרי ישראל והכהנים והלוים:
Numeratiq; ſunt leuite a viginti annis & ſupra: & inuẽti ſunt
ויספרו הלוים מבן שלשים שנה ומעלה ויהי מספרם לגלגלתם
virorum trigita octo milia:
לגברים שלשים ושמונה אלף:
Ex his electi ſũt & diſtributi in miniſterium dñi viginti quattuor milia: prepoſitorũ aũt & iudicum ſex milia.
מאלה לנצח על מלאכת בית יהוה עשרים וארבעה אלף ושטרים
Porro quattuor milia ianitores & totidem pſaltes canentes domino in organis que fecerat ad canẽdũ: & diſtribuit eos dauid per vices filiorũ leui: gerſon videlicet & caath & merari. Filii gerſon leedan & ſemei: filii leedan principes: iechihel & zetthan & ioel tres. Filii ſemei: ſalomith & oziel & aran tres. Iſti principes familiarum leedan. Porro filii ſemei: leeth & ziza & iaus & baria. Iſti filii ſemei quattuor. Erat autem leeth prior: ziza & iaus & baria nõ habuerũt plurios filios: & idcirco in vna familia vnaq; domo cõputati ſunt. Filii caath amrã & iſaar hebrõ & oziel quattuor. Filii amrã aarõ & moyſes Seperatuſq; eſt aarõ vt miniſtraret in ſctã ſctõrũ ipſe & filii eius in ſẽpiternũ: & adoleret incenſũ dño & fm ritũ ſuũ: ac bñ diceret & noĩ eius in perpetuũ. Moyſi quoq; hois dei filii numerati ſũt in tribu leui. Filii moyſi: gerſon & eliezer. Filii gerſon: ſubuhel
שבעים אלף לנגידים על מלאכת בית יהוה ארבעת אלפים שערים וארבעת
אלפים משררים ליהוה בכלים אשר
עשיתי לשבח ויחלקם דויד
מחלקות לבני לוי לגרשון קהת
ומררי ללעדן הראש יחיאל וזתם ויואל
שלשה: בני שמעי שלמית וחזיאל
והרן שלשה אלה ראשי האבות
ללעדן בני שמעי יחת זינא
ויעוש ובריעה אלה בני שמעי
ארבעה ויהי יחת הראש וזיזה
השני ויעוש ובריעה לא הרבו
בנים ויהיו לבית אב לפקדה אחת:
בני קהת עמרם יצהר חברון ועזיאל
ארבעה: בני עמרם אהרן ומשה
ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים
הוא ובניו עד עולם להקטיר לפני
יהוה לשרתו ולברך בשמו עד
עולם: ומשה איש האלהים בניו
יקראו על שבט הלוי: בני משה
גרשום ואליעזר: בני גרשום שבואל

dño & tẽ pplo eius. nũc igit date
κυρίου καὶ ἐναντίον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. νῦν δὴν δότε τὰς
corda vra & aias vras vt queratis dñ
καρδίας ὑμῶν καὶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ἐκζητῆσαι κυ
minũ deũ vrm. & ſurgite & edificate
ρίω τῷ θεῷ ὑμῶν· καὶ ἀναστητε καὶ οἰκοδομήσατε τὸ
ſanctuariũ domino deo vro: vt introducatis ar
ἁγίασμα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τὴν κιβω
cã federis vrĩ: & vaſa ſcta dei in
τὸν διαθήκης κυρίου, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς
domũ edificatã nomini vrĩ.
τὸν οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου. Ca.23
Dauid ſenior & plenus dieꝝ: &
Καὶ δαυὶδ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ
regnare fecit ſalomonẽ filiũ ſuũ pro ſe in
ἐβασίλευσε σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' ἑαυτοῦ ἐπὶ
iſrael: & cõgregauit oẽs principes iſrael
Ἰσραήλ, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ
& ſacerdotes & leuitas: & nũerati ſunt
καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἠριθμήθησαν
leuite a triginta annis & ſupra. & fuit
οἱ λευῖται ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένε
numerus eoꝝ per capita eoꝝ in viros
το ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας
triginta & octo milia. ex his ꝓfecti
τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας. ἀπὸ τούτων ἐργοδιώ
operũ in opib domus dñi viginti & quat
κται ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου εἴκοσι καὶ τέσα
tuor milia: & ſcribe & iudices ſex mi
ρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἐξ χιλιά
lia: & ianitores quattuor milia. & laudãtes
δες, καὶ πυλωροὶ τέσαρες χιλιάδες· καὶ αἰνοῦντες
dñm in organis: q̃ fecerat ad laudãdũ
τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις, οἷς ἐποίησε τοῦ αἰνεῖν τῷ
dñm quattuor milia. & diſtribuit eos dauid
κυρίῳ τέσαρες χιλιάδες· καὶ ἐμέρισεν αὐτοὺς δαυὶδ
per dies filiũs leui: gerſon & caath
ἐφ' ἡμέρας τοῖς υἱοῖς λευί, τῷ γερσὼν καὶ τῷ κααθ τῷ
merari gerſon: laadã & ſemei filij leadam
μεραρὶ τῷ γερσών, λααδὰν καὶ σεμεεῖ υἱοὶ λεαδὰμ
princeps ieiel. & zethã & ioel tres. filij ſemei.
ὁ ἄρχων ἰεϊήλ· καὶ ζηθὰν καὶ ἰωὴλ τρεῖς· υἱοὶ σεμεεΐ·
ſalomith & oziel & aran tres. iſti principes
σαλωμὶθ καὶ ὀζιὴλ καὶ ἀρὰν τρεῖς. οὗτοι ἄρχοντες
familiaꝝ laadan. & filij ſemei: ieeth & zi
τῶν πατριῶν τῷ λααδὰν· καὶ υἱοὶ σεμεεΐ, ἰεεθ καὶ ζι
za & ioas & beria: iſti filij ſemei quat
ζὰ καὶ ἰωὰς καὶ βερία, οὗτοι υἱοὶ σεμεεΐ τέσα
tuor. & erat ieeth princeps: & ziza ſecundus. &
ρες· καὶ ἦν ἰεεθ ὁ ἄρχων, καὶ ζιζὰ ὁ δεύτερος· καὶ
ioas & beria nõ multiplicauerũt filios: & facti
ἰωὰς καὶ βερία οὐκ ἐπληθυναν υἱούς, καὶ ἐγενήθη
ſunt in domo familie in cõputatiõe vna. filij ca
σαν εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν. υἱοὶ κα
ath: amram & iſaar & chebron & oziel quat
άθ, ἀμρὰμ καὶ ἰσααὶρ καὶ χεβρὼν καὶ ὀζιὴλ τέσα
tuor. filij amram: aaron & moyſes. & ſcpar
ρες· υἱοὶ ἀμράμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς· καὶ διεχω
eſt aaron vt ſctificaret ſctũ ſctõꝝ ipſe & filij
ρὶσθη ἀαρὼν τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγιον ἁγίων αὐτὸς καὶ υἱοὶ
eius vſq; in ſẽpiternũ: vt adoleret icẽſũ coram dño: vt
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον κυρίου, τοῦ
miniſtrarẽt ei & orarent in noĩe
λειτουργεῖν αὐτῷ καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι
eius vſq; in ꝓpetuũ. & moyſes hõ dei:
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· καὶ μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ;
& filij eius vocati ſũt in tribu leui.
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθησαν ἐπὶ τῆς φυλῆς λευί·
filij moyſi: gerſam. & eliezer. filij zerſam: ſubiel
υἱοὶ μωυσῆ, γηρσὰμ καὶ ἐλιέζερ· υἱοὶ ζηρσάμ, σουβιὴλ

οσκαὶοσκαὶοσκαιοσοσοσοσοσ οσοσοσοσοσοσοσοσ

ero.10 princeps.τ fuerūt filij eliezer: rabia princeps. τ
ὁ ἄρχων. καὶ ἦσαν υἱοὶ τῶ ἐλιέζερ, ῥαβία ὁ ἄρχων. καὶ
nō erant eliezer filij alij. τ filij rabia multi
οὐκ ἦσαν τῷ ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι. καὶ οἱ υἱοὶ ῥαβία ἠυξή
plicati sūt i altitudie. filij isaar: salomith princeps. filij che
θησαν εἰς ὕψος. υἱοὶ ἰσσάρ, σελωμὶθ ὁ ἄρχων. υἱοὶ χε
bron: ieria princeps: amaria secūd⁹ iaziel ter
βρών, ἱεριὰ ὁ ἄρχων, ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰαζιὴλ ὁ τρί
tius: iacamias quart⁹. filij oziel: michas princeps
τος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος. υἱοὶ ὀζιὴλ, μιχᾶς ὁ ἄρχων
τ iosias secūd⁹. filij merari: mooli: τ musi.
καὶ ἰωσείας ὁ δεύτερος. υἱοὶ μεραρεί, μοολὶ καὶ μουσεί.
C filij mooli: eleazar τ cis. τ mortu⁹ ē eleazar: τ
υἱοὶ μοολλί, ἐλεάζαρ καὶ κίς. καὶ ἀπέθανεν ἐλεάζαρ, καὶ
nō erant ei filij: sed filie. τ acceperūt eo=
οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί, ἀλλὰ θυγατέρες. καὶ ἔλαβον αὐ=
as filij cis frēs eox. filij musi: mooli τ
τὰς υἱοὶ κὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ μουσεί, μοολλὶ καὶ
eder τ hierimoth tres. hi filij leui p domos familia=
ἐδὲρ καὶ ἱερεμὼθ τρεῖς. οὗτοι υἱοὶ λευὶ κατ' οἴκους πατρι
rū suarū: principes familiaꝝ suarū per vtſi
ῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπί
tationē corū per numerū nominū eoꝝ τ per
σκεψιν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ κα=
capita eoꝝ faciētes opera miniſterij
τὰ κεφαλὴν αὐτῶν ποιοῦντες τὰ ἔργα τῆς λειτουργίας
dom⁹ dñi: a vigintiānis τ supra. qñ dixit
οἴκου κυρίου, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι εἶπεν
dauid: requiē dedit dñs deus israel ppło suo:
δαυὶδ, κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐ⁹
τ habitauit in hierusalem vſq; in eternū. τ
τοῦ, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ἱερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος. καὶ
leuitis nō est tollere tabnacu'ū τ oia
γε τοῖς λευίταις οὐκ ἔστιν ἆραι τὴν σκηνὴν καὶ πάντα
vasa eius ad miniſterū eius: qñ in
τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ὅτι ἐν τοῖς
fermōlib⁹ dauid nouissimis est numer⁹ filioꝝ
λόγοις δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν
leui a vigintiānis τ supra. qñ cōstituit eos
λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι ἔστησεν αὐτοὺς
in manu filioꝝ aarō: ad miniſtrādā in domo
ἐπὶ χεῖρα τῶν υἱῶν ἀαρών, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκω
dñi in aulis τ in paſtophoriis: τ
κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ
in purificatione oīum ſctoꝝ: τ in
ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ
opib⁹ miniſterij domus dei: τ in
ἔργα τῆς λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τοὺς
panib⁹ propoſitiōis: τ in ſimila ſa=
ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυ
crificij: τ in lagaīs azimis: τ in far
σίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τὰ τη=
tagine coctis: τ in fermētatis: τ in oīū ponde
γανιστά, καὶ εἰς τὰ πεφυρμένα, καὶ εἰς πᾶν ἀποσκη=
re τ mēſura: τ vt ſtēt mane ad confiten
ρωνὶ καὶ μέτρον, καὶ τοῦ στῆναι πρωὶ τοῦ ἐξομολογεῖ
dum τ laudādū dñm: ſiliter veſperi in om
σθαι καὶ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ, οὕτως τοὐναντίον ἐπὶ πάν
nib⁹ oblationib⁹ holocauſtoꝝ dño
των τῶν ἀναφερομένων ὁλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ
in ſabbatis τ in neomenijs τ in
ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις καὶ ἐν
ſolēnitatib⁹ per numeꝝ eaꝝ: τ iuxta iudi
ταῖς ἑορταῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρί
ciū in ipſis ſemp coꝝ dño. τ cuſtodient
σιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς ἐνώπιον κυρίου. καὶ φυλάξουσι
obſeruatiōes tabnaculi federis: τ obſer
τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλα⁹
uatiōes ſctuarij: τ obſeruatiōes filioꝝ aaron fra
κὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἀαρὼν τῶν ἀδελ
trum eoꝝ: vt miniſtrarēt in domo dñi.
φῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου. Ca.24

"primus. ° Fuerunt autē
Pfilij qeliezer: roobia oo
epimus: f& nō "erant elī
ezer filii ooooooooooooo
salij. aPorro filij roobia
cmultiplicati sūt nimis.
cFilij disaar gsalimoth hpri=
mus: filij ooooooooooo
khebron lieriau "primꝰ:
"amarias ofecundus: oo
pfazibel qtertiꝰ: riecmaan
equartus. oooooooooo
tFilij "ozibel: xmicha yprī
mus: zieſia oooooooooo
afecundus. bFilij merari:
cmooli & muſi. dFilij oo
emooli: beleazar f& cis.
gMortuꝰ est autē eleazar
h& nō "habuit filios fſed
filias: oooooooooooo
uacceperūt eas filij cis
fratres earū. aFilij muſi
cmooli & eder & hieri=
muth tres. gHi oooooooo
hfilij leui in cognation i=
bus & familiis suis: "pri
cipes per vices & nume
rum ooooooooooooo
ccapitū singulorū: q fa=
ciebāt opera" miniſterij
xdomus dñi: yavigintiꝰ an
nis & supra. aDixit oooo
benim dauid. gRequiem
dedit hdominus ideus oo
kisrael lppło suo: "& habi
tationē "hierusalē ° vſq; i
peternū: necerit officii "le
uitarū yt vltra portent
xtabernaculū & omnia
avaſa eius bad miniſtrādū.
cIuxta p̄cepta quoq; dda
uid nouissima supputa=
bitur nūer: filiorū leui
a"vigīti" ānis & supra:
& erūt sub manu filioꝝ
aaron" in cultum oooo
xdomus domini: yin ve=
ſtibulis & in exedris: oo
b& in loco cpurificatiōis
d& in esctūario b& i vniuer
sis opib⁹ miniſterij tem
pli dei. Sacerdotes āt sup
"panes" ppositiōis & ad
ſtile sacrificiū & ad laga=
na & azyma & ſartagi=
nē & ad torrēdū: & sup
onie pōd⁹ atq; mēsurā.
Leuite vero vt stēt mane
cad cōfitēdū & canendū
cdño: fsiliterq; gad vesprā
tā i oblationē holocau
storū dñi q̄b" in ſabbatis
& "calendis & ſolēnitati
bus rellqs iuxta nūeꝝ &
qcerimōias vniuſcuiuſq;
rei iugiter coꝝ" dño: oo
x& cuſtodiāt obſeruatio=
nes tabernaculi federis:
c& ritū ſāctuarij: f& ob=
ſeruationē filioꝝ baaron
fratrum suorū: vt mini
ſtrēt in domo" dñi. 24.

הָרִאשׁ׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי אֶלִיעֶזֶר רְחַבְיָה
הָרִאשׁ וְלֹא הָיָה לְאֶלִיעֶזֶר בָּנִים
אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רַבּוּ לְמַעְלָה׃
נְ בַּנ עֲלָה
בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרִאשׁ׃ בְּנֵי
חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרִאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי
שׁ שְׁל שׁ רַבַּע יְחַזִּיאֵל הַשְּׁלִישִׁי וְיָקְמְעָם הָרְבִיעִי׃
בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרִאשׁ וְיִשִּׁיָּה
הַשֵּׁנִי׃ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי
מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ׃ וַיָּמָת אֶלְעָזָר
מוּת הָיָה בָּנָה וְלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת
וַיִּשְׂאוּם בְּנֵי קִישׁ אֲחִיהֶם׃ בְּנֵי מוּשִׁי
נָשָׂא מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה׃ אֵלֶּה
בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
סֵפֶר לְגֻלְגְּלוֹתָם עֹשֶׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת
נָלַל לָאַ
בֵּית יְהוָה מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה׃
כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵי
שׁכן יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וְיִשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלִַם עַד
עלם לְעוֹלָם׃ וְגַם לַלְוִיִּם אֵין לָשֵׂאת אֶת
כלה הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ׃ כִּי
עמד בִּדְבָרֵי דָוִיד הָאַחֲרֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר
בְּנֵי לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה׃
כִּי מַעֲמָד לְיַד בְּנֵי אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת
בֵּית יְהוָה עַל הַחֲצֵרוֹת וְעַל הַלְּשָׁכוֹת
וְעַל טָהֳרַת לְכָל קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת
עשׂה בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת
ערך וְלַסֹּלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי הַמַּצּוֹת
רקק מַחֲבַת וְלַמַּרְבֶּכֶת וְלָכָל מִשּׂוֹרָה
שׂור מדד וּמִדָּה׃ וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת
יהדה וּלְהַלֵּל לַיהוָה וְכֵן לָעֶרֶב׃ וּלְכָל
עלה הָעֹלוֹת עוֹלוֹת לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת
יעד לַחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדִים בְּמִסְפָּר
שׁמשׁ כְּמִשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה׃
שׁמר וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת
משׁמרת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן
אָחִיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה׃

Ca.xxiiij.

וּלְבְנֵי אַהֲרֹן מַחְלְקוֹתָם בְּנֵי אַהֲרֹן
נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי אֲבִיהֶם
וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֲנוּ אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר׃ וַיְחַלְקֵם דָּוִיד וְצָדוֹק מִן
בְּנֵי אֶלְעָזָר וַאֲחִימֶלֶךְ מִן בְּנֵי אִיתָמָר
לְפִקֻּדֹתָם בַּעֲבֹדָתָם׃ וַיִּמָּצְאוּ בְּנֵי
אֶלְעָזָר רַבִּים לָרֹאשִׁי הַגְּבָרִים מִן
בְּנֵי אִיתָמָר וַיְחַלְקוּם לִבְנֵי אֶלְעָזָר
רָאשִׁים לְבֵית אָבוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר
וּלְבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁמֹנָה׃
וַיְחַלְקוּם בְּגוֹרָלוֹת אֵלֶּה עִם אֵלֶּה כִּי
הָיוּ שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְשָׂרֵי הָאֱלֹהִים מִבְּנֵי
אֶלְעָזָר וּבְנֵי אִיתָמָר׃ וַיִּכְתְּבֵם שְׁמַעְיָה
בֶּן נְתַנְאֵל הַסֹּפֵר מִן הַלֵּוִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן
אֶבְיָתָר וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם בֵּית אָב אֶחָד לְאֶלְעָזָר
וְאֶחָז אֶחָד לְאִיתָמָר׃ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל
הָרִאשׁוֹן לִיהוֹיָרִיב לִידַעְיָה הַשֵּׁנִי׃
לְחָרִם הַשְּׁלִישִׁי לִשְׂעֹרִים הָרְבִיעִי׃
לְמַלְכִּיָּה הַחֲמִשִּׁי לְמִיָּמִן הַשִּׁשִּׁי׃
לְהַקּוֹץ הַשְּׁבִיעִי לַאֲבִיָּה הַשְּׁמִינִי׃
לִישׁוּעַ הַתְּשִׁיעִי לְשֶׁכַנְיָהוּ הָעֲשִׂרִי׃
לְאֶלְיָשִׁיב עֲשִׂתִי עָשָׂר לְיָקִים
שְׁנֵים עָשָׂר׃ לְחֻפָּה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
לִישְׁבְאָב אַרְבָּעָה עָשָׂר׃ לְבִלְגָּה
חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְאִמֵּר שִׁשָּׁה עָשָׂר׃
לְחֵזִיר שִׁבְעָה עָשָׂר לְהַפִּצֵּץ שְׁמוֹנָה
עָשָׂר׃ לְפְתַחְיָה תִּשְׁעָה עָשָׂר
לִיחֶזְקֵאל הָעֲשִׂרִים׃ לְיָכִין אֶחָד
וְעֶשְׂרִים לְגָמוּל שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים׃
לִדְלָיָהוּ שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַעַזְיָהוּ
אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים׃ אֵלֶּה פְקֻדָּתָם
לַעֲבֹדָתָם לָבוֹא לְבֵית יְהוָה כְּמִשְׁפָּטָם
בְּיַד אַהֲרֹן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה

Porro filiis aarō hę partitiōes erāt: filii aaron nadab et abiu et eleazar & ithamar. ∞ mortui sunt aūt nadab & abiu ante patrē suū absq; liberis: sacerdotioq; functus est eleazar et ithamar. Et diuisit eos dauid et sadoch de filiis eleazari: & achimelech de filiis ithamar ∞ fm vices suas & ministeriū. Inuētiq; sūt multo plures filii eleazar in principibus virisq; ∞ filii ithamar: diuisit aūt eis: hoc est filiis eleazar principes p familias fe decim: ∞∞∞∞∞∞∞∞ et filiis ithamar pfamilias & domos suas octo. Porro diuisit vtraq; inter se & familias sortib? Erāt enim principes sanctuarii et principes dom? dei: tam de filiis eleazar q̃ de filiis ithamar. De scripsitq; eos semeias filii nathanel scriba de leuites coram rege & principib? et sadoch sacerdote & achimelech filio abiathar: principib? quoq; familiarū sacerdotaliū & leuitarū vna domū q̃ ceteris p̃erat eleazar et alterā domūq; sub se habebat ceteros: ithamar. Exiuit aūt sors prima iosarib: secunda iedeie: tertia harī: quarta seorī: quinta melchia: sexta maiman: septima ∞ acchos: octaua abia. nona ∞∞∞∞∞∞∞∞ iesu: decima sechenia: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ vndecima eliasib: duo decima iacim ∞∞∞∞∞∞ tredecima hoppha: ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ decima quarta ilbaab decimaquinta belga: ∞ decimasexta emmer: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ decimaseptima ezir: decimaoctaua ∞∞∞∞ aphses: decimanona apheceia: ∞∞∞∞∞∞∞∞ vicesima ezechiel: vicesima prima iacim ∞∞ vicesimasecūda gamul ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ vicesimatertia dilaiau: vicesimaquarta maziau. He vices eorum ∞∞∞ fm ministeria sua vt ingrediātur domū domini: & iuxta ritum suum sub manu aaron patris eorū sicut p̃ceperat dñs

Καὶ τῶν υἱῶν ἀαρὼν διαιρέσεις, υἱοὶ ἀαρών, ναδὰβ καὶ ἀβιοὺ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανε ναδὰβ καὶ ἀβιοὺ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ ἱεράτευεν ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ υἱοὶ ἀαρών. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ σαδδοὺκ ἐκ τῶν υἱῶν ἐλεάζαρ, καὶ ἀχιμέλεκ ἐκ τῶν υἱῶν ἰθάμαρ κατὰ
τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυ
νατῶν, παρὰ τοὺς υἱοὺς ἰθάμαρ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς
τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ εἰς ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν
δεκαέξ. καὶ τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατρι
ῶν αὐτῶν ὀκτώ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς ἐν κλήροις τοῦ
ὧν αὐτῶν ὀκτώ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς ἐν κλήροις τοῦ
ad hos: qm̃ erāt principes sanctoꝝ:
τους πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων,
καὶ principes dei in filiis eleazar et
καὶ οἱ ἄρχοντες τῷ θεῷ ἐν τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ καὶ
in filiis ithamar. scripsit eos fameus filius nathana
ἐν τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ. καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς σαμέας υἱὸς ναθαναὴλ
el scriba de leui: coram rege et
ὁ γραμματεὺς ἐκ τοῦ λευί, κατέναντι τοῦ βασιλέως καὶ
principib? et sadduc sacerdote et achimelec filio
τῶν ἀρχόντων καὶ σαδδοὺκ τοῦ ἱερέως καὶ ἀχιμελὲκ υἱοῦ
abiathar: et principib? familiarū sacerdotū
ἀβιάθαρ, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων
et leuitaꝝ. dom? familie vna: vna eleazar.
καὶ τῶν λευιτῶν. οἶκος πατριᾶς εἷς, εἷς τῷ ἐλεάζαρ·
et domus familie vna: vna ithamar. et exiit
καὶ οἶκος πατριᾶς εἷς, εἷς τῷ ἰθάμαρ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ
sors prima ioarib: secunda
κλῆρος ὁ πρῶτος τῷ ἰωαρείβ, τῷ ἰδεία ὁ δεύτερος·
charim tertia: seorim quarta:
τῷ χαρὶμ ὁ τρίτος, τῷ σεωρεὶμ ὁ τέταρτος, τῷ
melchia quinta. miamin sexta: accos
μελχία ὁ πέμπτος, τῷ μιαμεὶμ ὁ ἕκτος, τῷ ἀκκὼς
septima: abia octaua: iesu nona:
ὁ ἕβδομος, τῷ ἀβία ὁ ὄγδοος, τῷ ἰασοῦ ὁ ἔννατος,
sechenia decima: eliasub vndecima:
τῷ σεχενία ὁ δέκατος, τῷ ἐλιασοὺβ ὁ ἑνδέκατος,
iacim duodecima: ophpha tredecima:
τῷ ἰακεὶμ ὁ δωδέκατος, τῷ ὀφφὰ ὁ τρισκαιδέκατος,
ilbaab quarta decima: belga
τῷ ἰσβααὰβ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος, τῷ βελγὰ ὁ
quinta decima: emmer sexta decima:
πεντεκαιδέκατος, τῷ ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος, τῷ
ezechir septima decima: aphesi octaua de
χεζὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ ἀφεσεῖ ὁ ὀκτωκαιδέ
cima. phathia nona decima: hiezecel
κατος· τῷ φαθία ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ ἰεζεκιὴλ
vicesima: iachim prima et vicesima: ga
ὁ εἰκοστός, τῷ ἰαχεὶμ ὁ πρῶτος καὶ εἰκοστός, τῷ γα
mul secūda et vicesima: dalaia tertia
μοὺλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστός, τῷ δαλαΐα ὁ τρίτος
et vicesima: maazia quarta et vicesima.
καὶ εἰκοστός, τῷ μαοζία ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός·
hec cōputatio eoꝝ fm ministeriū eo
αὕτη ἡ ἐπισκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐ
rum: vt ingrediantur in domū dñi iuxta rit
τῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον κυρίου κατὰ τὴν κρί
tū suū: p manū aaron patris eorum: sicut
σιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καθὼς

præceperat dñs deꝰ iſrael. τ filijs leui
ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς λευὶ
qui reliqui fuerāt: filijs amram subael. filijs
τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς ἀμρὰμ σουβαήλ. τοῖς υἱοῖς
ſubael: iadaia rabia. filijs rabia: principato
σουβαήλ, ἰαδαίας τῶ ῥαβία. τοῖς υἱοῖς ῥαβία, ὁ ἄρχων ἰο
ſia. filijs iſaar: ſalomith. filijs ſalo
σία. τοῖς υἱοῖς ἰσαάρ, σαλομίθ. τοῖς υἱοῖς σαλο
mith.iaath filijs ieddu amarias ſecūs: ia
μίθ, ἰαάθ. τοῖς υἱοῖς ἰεδδιοὺ ὁ ἀμαρίας ὁ δεύτερος, ἰα
ziel tertiꝰ: iacamias quartus. filijs oziel:
ζιὴλ ὁ τρίτος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος. τοῖς υἱοῖς ὀζιήλ,
micha. filijs micha: ſemmer: frater micha iſi
μιχά. τοῖς υἱοῖς μιχά, σεμμήρ, ὁ ἀδελφὸς μιχὰ ἰσί
as. filijs iſie: zacharias. filijs merari: moo
ας. τοῖς υἱοῖς ἰσίου, ζαχαρίας. τοῖς υἱοῖς μεραρί, μοο
li τ muſi: ioztas filiꝰ eius. filij merari ioztas
λὶ καὶ μουσί, ἰοζίας υἱὸς αὐτοῦ. υἱοὶ μεραρί, ἰοζίας
filius eius: ſoam τ zacchur τ abari. moo
υἱὸς αὐτοῦ, σοὰμ καὶ σακχοὺρ καὶ ἀβαρί. τῶ μοο
li: eleazar. τ nō erāt eleazar filij: cis:
λί, ἐλεάζαρ. καὶ οὐκ ἦσαν τῶ ἐλεάζαρ υἱοί. τῶ κίς,
filij: cis.hieremael filij muſi: mooli τ eder τ hie
υἱοὶ κὶς ἱερεμαὴλ υἱοὶ μουσί, μοολὶ καὶ ἔδερ, καὶ ἱε
rimoth. iſti filij leuitaꝝ ſm domos fa
ρεμώθ. οὗτοι υἱοὶ τῶν λευιτῶν κατ' οἴκους τῶν πα
miliaꝝ ſuaꝝ. τ miſerūt τ ipſi ſortes ſicut fra
τριῶν αὐτῶν. καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀ
tres cog. filij aaron. coram dauid
δελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ δαυὶδ τοῦ
rege τ ſadduc τ achimelech: τ principes
βασιλέως καὶ σαδδοὺκ καὶ ἀχιμέλεχ, καὶ οἱ ἄρχοντες
familiarū ſacerdotū τ leuitaꝝ aſſātes.
τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν παρεστῶτες.
familia prīnt in ſpectu fratris eius
πατριὰ τοῦ πρώτου κατέναντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
ſuſtollēs.
τοῦ νεωτέρου. Ca.25.

Θ Ec cōſtituit dauid rex τ principes exer
Καὶ ἔστησε δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυ
citus ſup opa filios aſaph τ heman τ idithum:
νάμεως εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς ἀσάφ καὶ αἰμὰν καὶ ἰδιθούμ,
qui prophetabant in citharis τ in nablis τ in
τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλοις καὶ ἐν
cymbalis. τ fuit numerꝰ eoꝝ per capita vi
κυμβάλοις· καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν ἀν
rorū operātium in ſeruitute eoꝝ. filij aſaph: zac
δρῶν τῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ δουλείᾳ αὐτῶν. υἱοὶ ἀσάφ, ζακ
chur τ ioſeph τ nathanias τ aſſirela. filij aſaph: adhe
χοὺρ καὶ ἰωσὴφ καὶ ναθανίας καὶ ἀσιρηλά. υἱοὶ ἀσάφ, ἐχό
rētes aſaph ꝓphīte adherētes regi idi
μενοι ἀσάφ προφήτου ἐχόμενοι τοῦ βασιλέως· τῶ ἰδι
thum: filij idithum: godolias τ ſuri τ iſaia τ ha
θούμ, υἱοὶ ἰδιθούμ, γοδολίας καὶ σουρὶ καὶ ἰσαΐα καὶ ἀ
ſabia τ mathathias ſex adherētes pri ſuo:
σαβία καὶ ματθανίας ἓξ ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
idithū in cithariſ ꝙ ꝓphetabat cōfeſſionem τ
ἰδιθοὺμ ἐν κινύραις τοῦ προφητεύοντος ἐξομολόγησιν καὶ
laudē dñō. heman: filij heman: bocchias τ
αἴνεσιν τῷ κυρίῳ· τῶ αἰμάν, υἱοὶ αἰμάν, βοκχίας καὶ
matthanias τ oziel τ ſubael: τ ierimoth τ ananias
ματθανίας καὶ ὀζιὴλ καὶ σουβαήλ, καὶ ἱερεμὼθ καὶ ἀνανίας
τ anani τ elitha τ goddolathi τ rommathi ezer τ ieſ
καὶ ἀνανὶ καὶ ἠλιθὰ καὶ γοδολαθὶ καὶ ῥωμμάθι ἐζὲρ καὶ ἰεσ
bocaſa: τ mallithi τ othir τ maziothi: oēs iſti
βοκασά, καὶ μαλλιθὶ καὶ ὠθεὶρ καὶ μαζιώθ, πάντες οὗτοι
filij heman videētis regi in ſermōnib⁹ dei
υἱοὶ τοῦ αἰμὰν τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις θεοῦ
vt exaltaret cornu: τ dedit deus
τοῦ ὑψῶσαι κέρας· καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ

---

mꝰ deꝰ iſrael. ⁿ Porro filio
rūᵖ leuiᵍ qui reliq fuerāt
ʳ de filiisˢ amrā eratᵗ ſuba
hel: et ᵘ de filiisᵛ ſubahel
ʳ ſedeia. ª De filiis quoq
ᵇ roobie: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ princepsᵇ ieſias. ᶜ Iſaaris
vero filiᵈ ʳ alemoth: ᵍ filiᵈ
q ᵇ alemoth ˢ ſanadiath.
ᵏ Filiiq ei ʳ ieriau prim⁹
ⁿ amariasᵒ fecūdus: ᵖ iazi
hel ᵍ tertius: ʳ iechmoam
ⁿ quartus. ˢ Filius ⁿ ozihel:
ˣ micha ʸ filius ∞∞∞∞∞∞∞
ᶻ micha ª ſamir: ᵇ fratrer
ᶜ micha ᵇ ieſia: ᶜ filiiq ∞
ʳ ieſie ᵍ zachariaſ: ᵇ filiiʳ me
rari: ᵏ mooli ˡ & muſi: ∞
ᵐ filiusⁿ ozíau ᵒ bennon:
ᵖ filiᵈ quoq ᵍ merari ʳ ozi
au ˢ & ſoē ⁿ et ſachur: ᵛ et he
bri. Porro ʷ mooli filius
ˣ eleazar: qui ʸ non ᶻ habe
bat ª liberos. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ filius vero ᵒ cis ᵇ hieramí
hel: filiiᵉ muſi: ʳ mooli: ∞
ˢ eder ⁿ et hierimoth. ᵒ iſti
filiiᵖ leuiʳ ſecundum ∞∞∞
domos ⁿ familiarū ſuarū
ˢ Miſerūtq & ⁿ ipi ˢ ſortes
ʳ cōtra ˢ fratres ſuos ⁿ filios
ᵇ aarō ᶜ coram ᵒ daurd ∞∞∞
ᶜ rege: ˢ et ſadoch ᵍ et abí
melech: ᵇ et principibus
ˢ familiarū ᵏ ſacerdotaliū
ˡ et leuiticarum: tam ∞∞∞
ᵐ maiores ᵒ ꝙ ᵍ minores:
ˢ et leuiticarum: tam ∞∞∞
ᵐ maiores ᵒ ꝙ ᵍ minores:
ᵒ ſors ſors eq̄liꝫ dinidebat.
¶ Gitur ᵇ dauid 25.
ᶜ & magiſtratꝰ ᵒ exerci
tus ª ſegregauerūt ᶜ in mini
ſteriū ˢ filiosᵍ aſaph ᵇ & he
mā ˡ & idithū ᵏ q ꝓpheta
rēt ˡ in citharis & ᵐ pſalte
riis ⁿ & cymbalis ſm ˢ nūe
rū ſuū dedicato ſibi ˢ offi
cio ⁿ ſeruientes. ˢ De filiis
ⁿ aſaph ᵛ zahur ˢ & ioſeph
ˣ et nathania ⁿ & azarela
ᵇ filiiˢ aſaph ᵒ ſub ∞∞∞∞∞
ᶜ manuˢ aſaph ᵍ ꝓphetātis
ᵇ iuxta ᵏ regē. Porro ∞∞∞
ˡ idithum: ᵐ filiiⁿ idithum
ᶜ godolias: ˢ ſorī ∞∞∞∞∞
ᵍ ieſeiaſ: ʳ et aſabiaſ: ⁿ & ma
thathias: ˢ ſex ∞∞∞∞∞∞
ⁿ ſubᵏ manuʳ patris ſui ˢ i
dithū: qui ⁿ in cithara ⁿ ꝙ
ꝓphetabat ˢ ſupᵇ cōfitētes
ᵉ & laudātes ˡ dñm. ᵍ Hemā
quoq: ᵇ filiiˡ hemā: ᵏ boci
au: ˡ mathamu: ᵐ oziel:
ⁿ ſubuhel: ᵒ & hierimoth
ᵖ ananias ᵍ anani ʳ eliatha
ⁿ geldelthi ˢ & romethie
zer & ᵗ ieſbaccaſa: ∞∞∞
ʳ mellothi ˢ othir ᵗ mozí
oth. ᵇ Omnes ᶜ iſti ∞∞∞
ᵒ filiiᶜ hemāˢ videntis ᵍ re
gisᵇ in ſermonibus ∞∞∞
ˡ deiᵏ vt exaltaret ˡ cornu.
ᵐ Deditq ⁿ deus ∞∞∞∞∞

ᵍ יָתַר ᵐ אֱלֹהֵי ⁿ יִשְׂרָאֵל ᵒ וְלִבְנֵי ᵖ לֵוִי ᵍ הַנּוֹתָרִים
ʳ לִבְנֵי ˢ עַמְרָם ˢ שׁוּבָאֵל ⁿ לִבְנֵי ˢ שׁוּבָאֵל
ʳ יְחִדְיָהוּ ˢ לְרַחַבְיָהוּ ᵇ לִבְנֵי ᶜ רְחַבְיָהוּ
ᵈ רֹאשׁ ᵉ יִשִׁיָּה ˢ לְיִצְהָרִי ˢ שְׁלֹמוֹת ᵍ לִבְנֵי
ʰ שְׁלֹמוֹת ˢ יַחַת ˢ וּבְנֵי ˢ יְרִיָּהוּ ⁿ אֲמַרְיָהוּ
ᵍ שֵׁנִי ᵍ שְׁלִישִׁי ᵍ יַחְזִיאֵל ᵍ הָרְבִיעִי ˢ יְקְמְעָם
ᵍ הָרַבָּע ᵍ הוֹרִיעִי ˢ וּבְנֵי ⁿ עֻזִּיאֵל ˢ מִיכָה ˢ לִבְנֵי
ˢ מִיכָה ˢ שָׁמִיר ˢ אֲחִי ˢ מִיכָה ᵉ יִשִׁיָּה ˢ לִבְנֵי
ʳ יִשִׁיָּה ˢ זַכַּרְיָהוּ ˢ וּבְנֵי ˢ מְרָרִי ˢ מַחְלִי וּמוּשִׁי
ᵐ בְּנֵי ⁿ יַעֲזִיָּהוּ ˢ בְּנוֹ ˢ בְּנֵי ˢ מְרָרִי ˢ לְיַעֲזִיָּהוּ
ˢ בָּנוֹ ˢ וּשְׁרָם ⁿ וְזַכּוּר ˢ וְעַבְרִי ˢ לְמַחְלִי
ˢ אֶלְעָזָר ⁿ וְלֹא ˢ הָיָה ˢ לוֹ ᵍ בָּנִים ˢ לְקִישׁ
ˢ בְּנֵי ⁿ קִישׁ ᵍ יְרַחְמְאֵל ˢ וּבְנֵי ˢ מוּשִׁי ˢ מַחְלִי
ᵐ וְעֶדֶר ⁿ וִירִימוֹת ᵍ אֵלֶּה ˢ בְּנֵי ᵍ הַלְוִיִּם
ˢ לְבֵית ⁿ אֲבוֹתֵיהֶם ˢ וַיַּפִּילוּ ⁿ גַּם ⁿ הֵם
ˢ גּוֹרָלוֹת ˢ לְעֻמַּת ˢ אֲחֵיהֶם ˢ בְּנֵי ˢ אַהֲרֹן ˢ לִפְנֵי
ˢ דָּוִיד ˢ הַמֶּלֶךְ ˢ וְצָדוֹק ˢ וַאֲחִימֶלֶךְ ᵍ וְרָאשֵׁי
ˢ הָאָבוֹת ˢ לַכֹּהֲנִים ˢ וְלַלְוִיִּם ᵐ אָבוֹת
ⁿ רֹאשׁ ᵍ לְעֻמַּת ᵍ אָחִיו ᵍ הַקָּטֹן

ˢ וַיִּבְדַּל ᵍ דָּוִיד ˢ וְשָׂרֵי ᵍ הַצָּבָא
Cap.xxv.
ˢ לַעֲבֹדָה ˢ לִבְנֵי ⁿ אָסָף ᵇ וְהֵימָן ˢ וִידוּתוּן
ʰ הַנְּבָאִים ˢ בְּכִנֹּרוֹת ⁿ בִּנְבָלִים ⁿ וּבִמְצִלְתַּיִם
ᵍ וַיְהִי ᵍ מִסְפָּרָם ᵍ אִנְשֵׁי ˢ מְלָאכָה
ˢ לַעֲבֹדָתָם ˢ וְלִבְנֵי ⁿ אָסָף ˣ זַכּוּר ˢ וְיוֹסֵף
ˢ וּנְתַנְיָה ⁿ וַאֲשַׂרְאֵלָה ᵇ בְּנֵי ˢ אָסָף ᵍ עַל
ˢ יַד ˢ אָסָף ᵍ הַנִּבָּא ᵇ עַל ˢ יְדֵי ˢ הַמֶּלֶךְ
ˢ לִידוּתוּן ⁿ וּבְנֵי ˢ יְדוּתוּן ᵒ גְּדַלְיָהוּ ᵖ וּצְרִי
ᵍ וְיֶשַׁעְיָהוּ ˢ חֲשַׁבְיָהוּ ˢ וּמַתִּתְיָהוּ ˢ שִׁשָּׁה
ⁿ עַל ˢ יְדֵי ˢ אֲבִיהֶם ˢ יְדוּתוּן ᵇ בְּכִנּוֹר ᵇ הַנִּבָּא
ᵍ עַל ˢ הוֹדוֹת ˢ וְהַלֵּל ˢ לַיהוָה ᵍ לְהֵימָן
ᵇ בְּנֵי ˢ הֵימָן ᵇ בֻּקִּיָּהוּ ˢ מַתַּנְיָהוּ ⁿ עֻזִּיאֵל
ⁿ שְׁבוּאֵל ᵍ וִירִימוֹת ᵇ חֲנַנְיָה ᵇ חֲנָנִי ˢ אֱלִיאָתָה
ᵒ גִּדַּלְתִּי ˢ וְרוֹמַמְתִּי ⁿ עֶזֶר ˣ יָשְׁבְּקָשָׁה
ˢ מַלּוֹתִי ˢ הוֹתִיר ᵒ מַחֲזִיאוֹת ᵍ כָּל ᵉ אֵלֶּה
ˢ בָּנִים ˢ לְהֵימָן ˢ חוֹזֶה ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵇ בִּדְבְרֵי
ᵍ הָאֱלֹהִים ˢ לְהָרִים ˢ קַרְנוֹ ⁿ וַיִּתֵּן ⁿ הָאֱלֹהִים
ⁿ רוֹם ⁿ נָתַן

לְהֵימָן בְּנֵים אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבָנוֹת
שְׁלֹשָׁה: כָּל אֵלֶּה עַל יְדֵי אֲבִיהֶם
בַּשִּׁיר בֵּית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם נְבָלִים
וְכִנֹּרוֹת לַעֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים עַל
יְדֵי הַמֶּלֶךְ אָסָף וִידוּתוּן וְהֵימָן: וַיְהִי
מִסְפָּרָם עִם אֲחֵיהֶם מְלֻמְּדֵי שִׁיר
לַיהוָה כָּל הַמֵּבִין מָאתַיִם שְׁמוֹנִים
וּשְׁמוֹנָה: וַיַּפִּילוּ גוֹרָלוֹת מִשְׁמֶרֶת
לְעֻמַּת כְּקָטֹן כַּגָּדוֹל מֵבִין עִם תַּלְמִיד:
וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לְאָסָף לִיוֹסֵף
נְדַלְיָהוּ הַשֵּׁנִי הוּא וְאֶחָיו וּבָנָיו שְׁנֵים
עָשָׂר: הַשְּׁלִישִׁי זַכּוּר בָּנָיו וְאֶחָיו
שְׁנֵים עָשָׂר: הָרְבִיעִי לְיִצְרִי בָּנָיו
וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַחֲמִישִׁי נְתַנְיָהוּ
בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: הַשִּׁשִּׁי
בֻּקִּיָּהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
הַשְּׁבִיעִי יְשַׂרְאֵלָה בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים
עָשָׂר: הַשְּׁמִינִי יְשַׁעְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו
שְׁנֵים עָשָׂר: הַתְּשִׁיעִי מַתַּנְיָהוּ בָּנָיו
וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר הָעֲשִׂירִי שִׁמְעִי
בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְאַחַד עָשָׂר
לְעַזַּרְאֵל בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
לִשְׁבוּאֵל בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
לְיִרְמוֹת בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
לַחֲנַנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
לְשִׁבְעָה עָשָׂר לְיָשְׁבְקָשָׁה בָּנָיו וְאֶחָיו
שְׁנֵים עָשָׂר: לְשִׁמְעָה עָשָׂר לַחֲנָנִי בָּנָיו
וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לְתִשְׁעָה עָשָׂר
לְמַלּוֹתִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:
לְעֶשְׂרִים לְאֶלִיָּתָה בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים
עָשָׂר: לְאֶחָד וְעֶשְׂרִים לְהוֹתִיר בָּנָיו
וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר: לִשְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים
לְגִדַּלְתִּי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר:

שיר

heman filios quattuordecim: & filias tres. Vniuersi sub manu patris sui ad cãtandũ in tẽplo dñi distributi erãt in cymbalis & psalteriis et citharis in ministeriũ domus dei iuxta regẽ: asaph videlicet & idithũ & heman. Fuit aũt numerus eorũ cũ fratribus suis q̃ eruditebãt cãticũ dñi cuncti doctores ducẽti octoginta octo. Miserũtq; sortes p vices suas ex equo tã maior q̃ minor: docẽt pariter et indoctus. Egressaq; est sors prima ioseph qui erat de asaph secũda godolie: ipsi & filiis eius & fratribus eius duodeci: tertia zachur filiis & fratribus eius duodecim: quarta isari filiis & fratribus eius duodecim: quinta nathanie filiis & fratribus eius duodecim: sexta bocciau filiis & fratribus eius duodecim: septima iasarela filiis & fratribus eius duodecim: octaua isaie filiis & fratribus eius duodecim: nona matthanie filiis & fratribus eius duodecim: decima semeie filiis & fratribus eius duodecim: vndecima azarel filiis & fratribus eius duodecim: duodecima asabie filiis & fratribus eius duodecim: tertiadecima sububel filiis & fratribus eius duodecim: quartadecima mathathie filiis & fratribus eius duodecim: quintadecima hierimoth filiis & fratribus eius duodecim: sextadecima ananie filiis & fratribus eius duodecim septimadecima iesbocase filiis & fratribus eius duodecim: octauadecima anani filiis & fratribus eius duodecim: nonadecima mellothi filiis & fratribus eius duodecim: vicesima eliatha filiis & fratribus eius duodecim: vicesimaprima othir filiis & fratribus eius duodecim: vicesimasecunda goddolathi filiis & fratribus eius duodecim:

heman filios quattuordecim: & filias tres. vniuersi hi cũ pfe suo: cantantes in domo dñi: in cymbalis & in nablis & in citharis in ministeriũ domus dei iuxta regem: & asaph & idithũm & heman. Fuit numerus eorũ cũ fratribus suis: q̃ eruditi erãt ad cãtandũ dño: omnes intelligẽs ducẽti octoginta octo. & miserũt & ipsi sortes per vices cõ suas: & iecerũt & ipsi maiores & minores: docẽti pariter & indocti. Egressa est sors prima de asaph: & data est ioseph: secũda: ipse & fratres eius & filij eius duodecim. tertia zachur: ipse & fratres eius & filij eius duodecim. quarta iesri: filij eius & fratres eius duodecim. quinta nathanias: filij eius & fratres eius duodecim. sexta bocchias: filij eius & fratres eius duodecim. septima iasarela: filij eius & fratres eius duodecim. octaua isaia: filij eius & fratres eius duodecim. nona matthanias: filij eius & fratres eius duodecim decima semei: filij eius & fratres eius duodecim. vndecima azriel: filij eius & fratres eius duodecim. duodecima asabia: filij eius & fratres eius duodecim. tertiadecima subuhel: filij eius & fratres eius duodecim. quartadecima mathathie: filij eius & fratres eius duodecim. quintadecima hierimuth: filij eius & fratres eius duodecim. sextadecima ananias: filij eius & fratres eius duodecim. septimadecima iesbocasa: filij eius & fratres eius duodecim. octauadecima anani: filij eius & fratres eius duodecim. nonadecima mallothi: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima heliatha: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima prima othir: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima secunda godolathi: filij eius & fratres eius duodecim.

heman filios quattuordecim: & filias tres. αἱμὰν υἱοὺς τεσσαρεςκαίδεκα, καὶ θυγατέρας τρεῖς. vniuersi hi cũ pfe suo: cantentes in domo dñi: in cymbalis & in nablis & in citharis in ministeriũ domus dei iuxta regem: & asaph & idithũm & heman. Fuit numerus eorũ cũ fratribus suis: q̃ eruditi erãt ad cãtandũ dño: omnes intelligẽs ducẽti octoginta octo. & miserũt & ipsi sortes per vices cõ suas: & iecerũt & ipsi maiores & minores: docẽti pariter & indocti. Egressa est sors prima de asaph: & data est ioseph: secũda: ipse & fratres eius & filij eius duodecim. tertia zachur: ipse & fratres eius & filij eius duodecim. quarta iesri: filij eius & fratres eius duodecim. quinta nathanias: filij eius & fratres eius duodecim. sexta bocchias: filij eius & fratres eius duodecim. septima iasarela: filij eius & fratres eius duodecim. octaua isaia: filij eius & fratres eius duodecim. nona matthanias: filij eius & fratres eius duodecim decima semei: filij eius & fratres eius duodecim. vndecima azriel: filij eius & fratres eius duodecim. duodecima asabia: filij eius & fratres eius duodecim. tertiadecima subuhel: filij eius & fratres eius duodecim. quartadecima mathathie: filij eius & fratres eius duodecim. quintadecima hierimuth: filij eius & fratres eius duodecim. sextadecima ananias: filij eius & fratres eius duodecim. septimadecima iesbocasa: filij eius & fratres eius duodecim. octauadecima anani: filij eius & fratres eius duodecim. nonadecima mallothi: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima heliatha: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima prima othir: filij eius & fratres eius duodecim. vicesima secunda godolathi: filij eius & fratres eius duodecim.

καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ◦◦◦

vicesima tertia maziothfilij eius τ fratres eius ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαζιὼθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
duodecim. vicesima quarta ramathiezer:filij eius τ δώδεκα. ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥαμαθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ
fratres eius duodecim. ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. Ca.26.

Iſte diuiſiones ianuarii choritis:meſelemias fi Εἰς διαιρέσεις πυλῶν τοῖς κορίταις, μεσελεμίας υἱ
lius core de filijs aſaph: τ meſelemia filij zacha ὸς κορὲ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ, καὶ τῷ μεσελεμία υἱοὶ ζαχα
rias primogenitus: iadiel ſecundus: zabadias ρίας ὁ πρωτότοκος, ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, ζαβαδίας ὁ
tertius: iathanael quartus: elam quintus: io τρίτος, ἰαθαναὴλ ὁ τέταρτος, ἀιλὰμ ὁ πέμπτος, ἰω
nathan ſextus: elionai ſeptimus. τ obed ed ναθὰν ὁ ἕκτος, ἐλιωναὶ ὁ ἕβδομος. καὶ τῷ ὠβηδ ἐδ
dom filij ſameas primogenitus: iozabad ſecun δὼμ υἱοὶ σαμέας ὁ πρωτότοκος, ἰωζαβὰδ ὁ δεύτε-
dus: ioa tertius: ſachar quartus: nathana ρος, ἰωὰ ὁ τρίτος, σάχαρ ὁ τέταρτος, ναθαα-
el quintus: amiel ſext: iſſachar ſepti νὴλ ὁ πέμπτος, ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, ἰσσάχαρ ὁ ἕβδο-
mus: phellathi octauus: qñ benedixit ei de. μος, φελλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός.
τ ſameas filio eius nati ſunt filij prepo καὶ τῷ σαμέα υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ καθεσά-
ſiti in domo patris eorū: qñ potētes στι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι δυνατοὶ
erāt fortitudine.filij ſameas:othni τ raphael τ obed ἦσαν ἰσχύι. υἱοὶ σαμέα, ὀθνὶ καὶ ῥαφαὴλ καὶ ὠβηδ
τ ezabad: τ fratres ei⁹ filij fortitudinis eliu καὶ ἐζαβάδ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως ἐλι
τ ſamachia. ὼδ· ὅλοι οὗτοι υἱοὶ ὠβηδ ἐδὼμ.
ſili τ filij eorū τ fratres eorum fo καὶ σαμαχία· πάντες οὗτοι υἱοὶ ὠβηδ ἐδὼμ.
rtes potentia: facientes in fortitudine in operatiõe:fera αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἰσχυ-
gintaduo obed eddom. τ meſelemia fi ροὶ δυνάμει, ποιοῦντες ἐν ἰσχύι ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἑξη
lij τ fratres robuſti octodecē. τ hoſa κονταδύο τῷ ὠβηδ ἐδὼμ. καὶ τῷ μεσελεμία υἱ
oi καὶ ἀδελφοὶ δυνατοὶ ὀκτωκαίδεκα. καὶ τῷ ὁσὰ
filio merari filij cuſtodientes principatū:qñ nō τῷ υἱῷ μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες τὴν ἀρχήν, ὅτι οὐκ
erat priogenitus: τ poſuit eū pater ei⁹ in ἦν πρωτότοκος, καὶ ἔθετο αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς
principē: chelcias ſecundus: tabelia tertius: ἄρχοντα, χελκίας ὁ δεύτερος, ταβελία ὁ τρίτος,
zacharias quartus. oēs hi hoſa filij ζαχαρίας ὁ τέταρτος· πάντες οὗτοι τῷ ὁσὰ υἱοὶ
τ fratres eorū tredecim. hīs diuiſiones καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν δεκατρεῖς· τούτοις αἱ διαιρέσεις
ianuarū principib⁹ exercituū per vi τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνάμεων ἐφημερί-
ces ex regione fratrum eox: ad miniſtrādū in αις κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, λειτουργεῖν ἐν
domo dñi. τ miſerūt ſortes ſm paruū τ οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν καὶ
ſecūdū magnū per domos familiaꝝ eox: in ianu κατὰ τὸν μέγαν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, εἰς πύ
am τ ianuam. τ cecidit ſors eox ad oriē λην καὶ πύλην. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν πρὸς ἀνα
tem ſelemia τ zacharia filio eius: conſul τολὰς τῷ σελεμία καὶ ζαχαρίᾳ υἱῷ αὐτοῦ, βουλευ
tus in prudētia miſit ſortes: τ exiuit eius τὴς ἐν συνέσει ἔβαλεν κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν αὐτοῦ
ſors ad auſtrū. obed eddom ad au ὁ κλῆρος κατὰ λιβόνωτον. τῷ ὠβηδ ἐδὼμ κατὰ νό
ſtrū τ filius eius ex regione domus τον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ κατέναντι οἴκου

A

B

uicesima tertia ʳazíud ʳfilíis & fratribus eius duodecim: vicesima quarta romethiezer filiis & fratribus eiꝰ duodecim. 26. Diuiſiones autem ianitorum de choritis meſellemia filius core de filiis afaph: filii meſelemie zacharias primogenitus: iadihel ſecundus: zabadias tertius: ſathanael quartus: ahilam quintus: iohannan ſextus: elioenai ſeptimus. Filii autem obededom ſemeias primogenitꝰ: iozabad ſecūdus: iohaa tertius fachar quartus: nathanael quintus: amíhel ſextus: iſachar ſeptimus: phollathi octauus: qa benedíxit illi deus. Semeie aūt filio eiꝰ nati ſunt filii prefecti familiarum ſuarū: erāt enim filii fortiſſimi Filii ergo ſemeia othin & raphael & obed elzabath & frēs eiꝰ viri fortiſſimi: heliu quoq; & ſamathias. Omēs hi de filiis obededom ipſi & filii & fratres eorū fortiſſimi ad miniſtrandū ſexagīta duo de obededom. Porro meſellamie filii & fratres eorum robuſtiſſimi decem & octo. De hoſa aūt. i. de filiis merari ſemri prīceps. Non enim habuerat priogenitū & idcirco poſuerat eum pr̄ eiꝰ in principē: helchias ſecundꝰ: tabelias tertiꝰ: zacharías quartꝰ. Omnes hi filii & fratres oza tredecim. Hi diuiſi ſunt in ianitores vt ſemper principes cuſtodiatū ſicut et fratres eorum miniſtrarēt idomo dñi. Miſſe ſunt ergo ſortes exequo: & paruiſ & magnis p familias ſuas in vnāquāq; portarū. Cecidit ergo ſors oriētalis ſelemie. Porro zacharie filio eiꝰ viro prudētiſſimo & erudito ſortito obtigit plaga ſeptētrionalis. Obededō vero & filiis eius ad auſtrū in qua parte domus erat

וְשִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים לְמַחֲזִיאוֹת בְּנָיו
וְאַחָיו שְׁנִים עָשָׂר לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים
לְרוֹמַמְתִּי עֶזֶר בָּנָיו וְאַחָיו שְׁנַיִם
עָשָׂר׃ Cap. xxvj. לְמַחְלְקוֹת לְשַׁעֲרִים חֶלֶק
לַקְּרָחִים מְשֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן קֹרֵא מִן בְּנֵי
אָסָף׃ וּלְמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים זְכַרְיָהוּ
הַבְּכוֹר יְדִיעֲאֵל הַשֵּׁנִי זְבַדְיָהוּ
הַשְּׁלִישִׁי יְתַנְיאֵל הָרְבִיעִי עֵילָם
הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי
הַשְּׁבִיעִי וְלְעֹבֵד אֱדֹם בָּנִים שְׁמַעְיָה
הַבְּכוֹר יְהוֹזָבָד הַשֵּׁנִי יוֹאָח הַשְּׁלִישִׁי
וְשָׂכָר הָרְבִיעִי וּנְתַנְאֵל הַחֲמִישִׁי׃
עַמִּיאֵל הַשִּׁשִּׁי יִשָּׂשכָר הַשְּׁבִיעִי
פְּעֻלְתַּי הַשְּׁמִינִי כִּי בֵרַךְ אֱלֹהִים׃
וְלִשְׁמַעְיָה בְנוֹ נוֹלַד בָּנִים הַמֹּשְׁלִים
לְבֵית אֲבִיהֶם כִּי גִבּוֹרֵי חַיִל הָמָּה׃
בְּנֵי שְׁמַעְיָה עָתְנִי וְרָפָאֵל וְעוֹבֵד
אֶלְזָבָד אֶחָיו בְּנֵי חַיִל אֱלִיהוּ
וְסַמַכְיָהוּ׃ כָּל אֵלֶּה מִבְּנֵי עֹבֵד אֱדֹם
הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וְאַחֵיהֶם אִישׁ חַיִל
בַּכֹּחַ לַעֲבֹדָה שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם לְעֹבֵד
אֱדֹם׃ וּלְמְשֶׁלֶמְיָהוּ בָּנִים וְאַחִים בְּנֵי
חַיִל שְׁמֹנָה עָשָׂר׃ וְלְחֹסָה מִן בְּנֵי
מְרָרִי בָּנִים שִׁמְרִי הָרֹאשׁ כִּי לֹא
הָיָה בְכוֹר וַיְשִׂימֵהוּ אָבִיהוּ לָרֹאשׁ׃
חִלְקִיָּהוּ הַשֵּׁנִי טְבַלְיָהוּ הַשְּׁלִשִׁי
זְכַרְיָהוּ הָרְבִיעִי כָּל בְּנֵים וְאַחִים
לְחֹסָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר׃ לְאֵלֶּה
מַחְלְקוֹת הַשֹּׁעֲרִים לָרָאשִׁי
הַגְּבָרִים מִשְׁמֶרוֹת לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם
לְשָׁרֵת בֵּית יְהוָה וּלְפִקּוּדִים נוֹרָלוֹת
כַּקָּטֹן כַּגָּדוֹל לְבֵית אֲבוֹתָם לַשַּׁעַר
וְשַׁעַר׃ וַיִּפֹּל הַנּוֹרָל מִזְרָחָה
לְשֶׁלֶמְיָהוּ וְזַכַרְיָהוּ בְנוֹ יוֹעֵץ בִּשֶּׂכֶל
הִפִּילוּ נוֹרָלוֹת וַיֵּצֵא נוֹרָלוֹ צָפוֹנָה׃
לְעֹבֵד אֱדֹם נֶגְבָּה וְלִבָּנָיו בֵּית

ה הָאֲסִפִּים׃ לְשַׁפִּים וּלְחֹסָה לַמַּעֲרָב עִם
ו שַׁעַר שַׁלֶכֶת בַּמְסִלָּה הָעוֹלֶה מִשְׁמָר
ז לְעֻמַּת מִשְׁמָר׃ לַמִּזְרָח שֵׁמַר הַלֵּוִים
ח שִׁשָּׁה לַצָּפוֹנָה לַיּוֹם אַרְבָּעָה צָבֹּן
ט לַנֶּגְבָּה לַיּוֹם אַרְבָּעָה וְלָאֲסִפִּים
י שְׁנַיִם שְׁנַיִם׃ לַפַּרְבָּר לַמַּעֲרָב אַרְבָּעָה
יא לַמְסִלָּה שְׁנַיִם שְׁנַיִם לַפַּרְבָּר׃ אֵלֶּה
יב מַחְלְקוֹת הַשְּׁעָרִים לִבְנֵי הַקָּרְחִי חֵלֶק
יג וְלִבְנֵי מְרָרִי׃ וְהַלֵּוִים אֲחִיָּה עַל
יד אוֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְלֹאצְרוֹת
טו הַקֳּדָשִׁים׃ בְּנֵי לַעְדָּן בְּנֵי הַגַּרְשֻׁנִּי
טז לְלַעְדָּן רֹאשִׁי הָאָבוֹת לְלַעְדָּן
יז הַגַּרְשֻׁנִּי יְחִיאֵלִי׃ בְּנֵי זֵיתָם
יח וְיוֹאֵל אֲחִיו עַל אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃
יט לַעַמְרָמִי לְיִצְהָרִי לְחֶבְרוֹנִי לְעֻזִּיאֵלִי׃
כ וּשְׁבוּאֵל בֶּן גֵּרְשׁוֹם בֶּן מֹשֶׁה נָגִיד עַל
כא הָאֹצָרוֹת׃ וְאֶחָיו לְאֶלִיעֶזֶר רְחַבְיָהוּ
כב בְּנוֹ וְיִשְׁעִיָּהוּ בְּנוֹ וְיָרְמוֹ בְּנוֹ וְזִכְרִי
כג בְּנוֹ וּשְׁלֹמִית בְּנוֹ׃ הוּא שְׁלֹמוֹת
כד וְאֶחָיו עַל כָּל אֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים
כה אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וְרָאשֵׁי
כו הָאָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
כז וְשָׂרֵי הַצָּבָא׃ מִן הַמִּלְחָמוֹת וּמִן
כח הַשָּׁלָל הִקְדִּישׁוּ לְחַזֵּק לְבֵית יְהוָה׃
כט וְכֹל הַהִקְדִּישׁ שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה
ל וְשָׁאוּל בֶּן קִישׁ וְאַבְנֵר בֶּן נֵר וְיוֹאָב
לא בֶּן צְרוּיָה כֹּל הַמַּקְדִּישׁ עַל יָד
לב שְׁלֹמִית וְאָחָיו׃ לְיִצְהָרִי כָּנַנְיָהוּ
לג וּבָנָיו לַמְלָאכָה הַחִיצוֹנָה עַל יִשְׂרָאֵל
לד לִשְׁטָרִים וְלִשְׁפָטִים׃ לַחֶבְרוֹנִי
לה חַשַׁבְיָהוּ וְאֶחָיו בְּנֵי חַיִל אֶלֶף
לו וְשִׁבְעִ מֵאוֹת עַל פְּקֻדַּת יִשְׂרָאֵל
לז לְמַעְבָּר לַיַּרְדֵּן מַעְרָבָה לְכָל מְלֶאכֶת
לח יְהוָה וְלַעֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ׃ לַחֶבְרוֹנִי
לט יְרִיָּה הָרֹאשׁ לַחֶבְרוֹנִי לְתֹלְדֹתָיו
מ לָאָבוֹת בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים לְמַלְכוּת

ſenioꝝ concilium.
Sephphima & hoſa ad occidentē iuxta portā
que ducit ad viā aſcenſi onis: cuſtodia cōtra cu ſtodiā. ad orientē vero
leute ſex: et ad aquilo nē quattuor per diem: atq; ad meridiem ſimili ter in die quattuor: vbi erat conciliū bini & bi ni. In cellulis quoq; ia nitorū ad occidentē: quattuor in via: binīq; p cel lulas. He ſunt diuiſiōes ianitorū filiorū chore & merari. Porro achias erat ſuper thefauros dom̄ dei & vaſa ſanctorum. Filii quoq; ledan filii gerſonni. De ledan principes familiarum: ledan & gerſonni iehieli. Filii iehieli: zatham & iohel frater eius ſuper thefauros dom̄ domini amramitis & yſaaritis & hebrōitis et ozielitis. Subahel aūt filius gerſan filii moyſi prepoſitus theſauris. Frater quoq; eius eliezer cuius filius raabia: & huius filii eſaias et huius filius ſiorā: huius quoq; filii zechri & huius filii ſelemith. Ipe ſelemith & fratres eius ſuper theſauros ſanctorū quē ſanctificauit dd rex & principes familiarū & tribuni & cēturiones & duces exercitus: de bellis & manubiis plīoꝝ quē conſecrauerāt ad inſtauratio nē & ſuppellectilē templi dñi. Hec aūt vniuerſa ſanctificauit ſamuel: videlicet et ſaul filius cis: & abner filii ner: & ioab filii ſaruie: oēſq; ſanctificauerāt ea p manū ſalemith & fratrū eius. Iſaaritis vero p̄erat chonenias & filii eius ad opa foris ſec̄ ſup iſrl ad docēdū & iudicādum eos. Porro de hebronitis aſabias & fratres eius viri fortiſſimi mille ſeptingenti preerāt iſrael: trans iordanē cōtra occidentē in cūctis operibus dñi & in miniſteriū regis. Hebronitarū aute princeps fuit ieria ſecundū familias & cognationes eorum. Quadrageſimo anno regni

ασαφὶμ ἐν ἑκάστῃ αὐλῇ. οἳ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς
ἀσαφὶμ εἰς δεύτερον τοῖς προθύροις · τῷ ὡσὰ πρὸς δυσ
δέκα ἓξ porta paſtophorij in ſemita aſce
μαῖς μετὰ τῆς πύλης παστοφορίου ἐν τῇ τρίβῳ τῆς ἀνα
ſionis cuſtodia cōtra cuſtodiā. ad orientē
βάσεως φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς · πρὸς ἀνατολὰς
leuite ſex per die ad aſionē: quattuor per diem
οἱ λευῖται ἓξ τὴν ἡμέραν πρὸς βορρᾶν, τέσσαρες τὴν ἡμέραν
ad meridiē. et aſaphim duo duo p ſucceſſionem.
πρὸς νότον. καὶ τοῖς ἀσαφὶμ δύο δύο εἰς διαδεχομένους.
et ad occidētē quattuor. et in ſemitā duo duo
καὶ πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες · καὶ εἰς τὴν τρίβον δύο δύο
per ſucceſſionē. he diuiſiones ianitorū filiis
διαδεχόμενοι. αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν τοῖς υἱοῖς
core: et filiis merari. et leuite fratres eo
κορέ, καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρί · καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀδελφοὶ αὐ
rum ſupi theſauros domus dñi et ſup theſau
τῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ ἐπὶ τῶν θησαυ
ros ſctōꝝ. filij iaadan filij gerſon iaadan princi
ρῶν τῶν ἁγίων · υἱοὶ λααδὰν υἱοὶ γηρσὼν τῶν λααδὰν ἄρχον
pes cognationū iaadan: gerſon iehel. filij
τες τῶν πατριῶν τῶν λααδάν, τῷ γηρσὼν ἰεϊήλ · υἱοὶ
iehel: zethan et ioel fratres eius: ſup theſauros do
ἰεϊήλ, ζηθὰν καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπὶ θησαυρῶν οἴ
mus dñi. amran et iſſaar et chebron et oziel:
κου κυρίου · τῷ ἀμρὰν καὶ ἰσσαὰρ καὶ χεβρὼν καὶ ὀζιήλ ·
ſobiel filius gerſam filius moyſe dux ſup the
σωβιὴλ ὁ τοῦ γηρσὰμ ὁ τοῦ μωυσῆ ἡγούμενος ἐπὶ τῶν θη
ſauros. et fratri eius eliezer raabia filii e
σαυρῶν. καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἐλιέζερ ῥααβία υἱὸς αὐ
ius: et oſee filius eius: et iozam filius eius: et ze
τοῦ, καὶ ἰωσηὲ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ζὴ
chri filius eius: et ſalamith filius eius: ipſe ſala
χεὶ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ σαλαμὶθ υἱὸς αὐτοῦ, αὐτὸς σαλα
mith et fratres eius ſup oēs theſauros
μὶθ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν
ſctōꝝ: quos ſctificauit dauid rex: et pri
τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασεν δαυὶδ ὁ βασιλεύς, καὶ οἱ ἄρ
cipes familiarū tribuni et cēturiōes:
χοντες τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι,
et principes exercitus q̄ ceperāt ex bellis
καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἃ ἔλαβον ἐκ πολέμων
et ex ſpoliis. et ſctificauit ab ipſis vt nō defice
καὶ ἐκ λαφύρων · καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυσ
ret edificatio domus dñi: et in omni
ρῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἐπὶ πάσα
bus ſctis dei q̄ ſctificauit ſamuel videlicet: et
των τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ὅσα ἡγίασεν σαμουὴλ ὁ ὁρῶν, καὶ
ſaul filius cis: et abenner filius ner: et ioab
σαοὺλ ὁ τοῦ κίς, καὶ ἀβεννὴρ ὁ τοῦ νήρ, καὶ ἰωὰβ
filius ſaruie: et oīa ſctificāſ per manū ſalo
ὁ τοῦ σαρουίε, καὶ πᾶς ὁ ἁγιάζων διὰ χειρὸς σαλω
mith et fratrum eorum. iſſaari et chononia et
μὶθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. ἰσσαὰρ καὶ χονενία καὶ
filij eius ad opus miniſterij foris ſec̄ ſup
υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ
iſrael vt ſcriberent et iudicarēt. che
τὸν ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν · τῷ χε
broni aſabias et fratres eius filij fortitudinis:
βρωνὶ ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνάμεως,
mille et ſeptingenti: q̄ ſup cōſiderationē
χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι, οἱ ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως
iſrael: trās iordanē ad occidentē in
τοῦ ἰσραὴλ, πέραν τοῦ ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς εἰς
omne miniſterium dñi et opus regis.
πᾶσαν λειτουργίαν κυρίου καὶ ἐργασίαν τ̄ βασιλέως.
chebroni ſorias princeps chebroni ſm gñs
τοῦ χεβρωνὶ ἰωρίας ὁ ἄρχων τῶν χεβρωνὶ κατὰ γε
tiones eox et ſm familias eox in anno
νέσεις αὐτῶν καὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐν τῷ ἔτει
quadrageſimo regni
τῷ τεσσαρακοστῷ τῆς βασιλείας

dauid recēſiti ſunt: τ inuēt᷑ē vir fortis in ip
δαυὶδ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐ=
ſis in iazer galaaditidos: τ fratres eius
τοῖς ἐν ἰαζὴρ τῆς γαλααδίτιδος, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
filij potēte duo milia τ ſeptingēti principes fami
υἱοὶ δυνάμεως δισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πα=
liarū. τ cōſtituit eos dauid rex in
τριῶν· καὶ κατέστησεν αὐτοὺς δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ
ruben τ gad τ dimidie tribui manaſſe
τοῦ ῥουβὴν καὶ τοῦ γὰδ καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ
in oēm ſermonē dei τ ſermonē regis.
εἰς πᾶσαν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ λόγον τοῦ βασιλέως. Ca. 27.

A

ET filij iſrael ſm numerū ſuū principes familiarū tribuni τ cēturiones τ ſcri
Καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ γραμμα
be miniſtrantes regi τ in oēm ſer
τεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ καὶ εἰς πᾶσαν λό=
monē regis ſm diuiſiones in omnē ſimonē
γον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις εἰς πάντα λόγιν
ingredientis τ egredientis mēſe ex mēſe:
τοῦ εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνός,
in oēs menſes anni diuiſio vna
εἰς πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ διαίρεσις μία
viginti τ quattuor milia. τ in diuiſione
εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς
prima mēſis primi: ieſboam filius zabdiel:
πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἰεσβοὰμ ὁ τοῦ ζαβδιήλ,
τ in diuiſione eius viginti τ quattuor mi=
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιά=
lia. de filijs phares princeps oīum principum
δες· ἀπὸ τῶν υἱῶν φάρες ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόν=
exercitus mēſis primi. τ in diui
των δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέ=
ſione mēſis ſecundi dodai achohi: τ
σεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου δωδαὶ ὁ ἀχωχεί, καὶ ἡ
diuiſio eius: τ macelloth dux: τ in
διαίρεσις αὐτοῦ, καὶ μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ
diuiſione eius viginti τ quattuor milia. pri
τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες· ὁ ἄρ
ceps exercitus tertius mēſe tertio banc
χων τῆς δυνάμεως ὁ τρίτος τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ βαναί=
as filius ioiade ſacerdos princeps: τ in diuiſio
ας ὁ τοῦ ἰωαδὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσε
ne eius viginti τ quattuor milia: ipſe baneas
ως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, αὐτὸς βαναίας
fortior triginta. τ ſup triginta:
δυνατώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα,
τ in diuiſione eius amizabal filius eius.
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ ἀμιζαβὰλ υἱὸς αὐτοῦ·
quintus in mēſe quarto aſſael frater
ὁ τέταρτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς
ioab τ zabdeas filius eius: τ fratres eius
ἰωὰβ καὶ ζαβδίας υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
poſt eum: τ in diuiſione ei⁹ viginti τ
ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ

B

quattuor milia. quintus in mēſe quinto
τέσσαρες χιλιάδες· ὁ πέμπτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ
princeps ſamaoth filij iezra: τ in diuiſione eius
ὁ ἄρχων σαμαὰθ ὁ ἰεζρά, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτ=
viginti τ quattuor milia. ſextus in mēſe
εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες· ὁ ἕκτος ἐν τῷ μηνὶ τῷ
ſexto: ira filius ecces thecoites: τ in diui
ἕκτῳ, ἰρὰ υἱὸς ἐκκὴς θεκοίτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέ
ſione eius viginti τ quattuor milia. ſeptimus
σεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες· ὁ ἕβδομος
in mēſe ſeptimo: chelles phallon de
ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, χελλὴς ὁ φαλλωνὶ ἀπὸ τῶν
filijs ephraim: τ in diuiſione eius viginti
υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
τ quattuor milia.
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

[c]dauid [p]recēſiti ſunt [c]& in
uenti ſunt viri [a]fortiſſimi
[f]iazer [k] galaad [f]fratreſq;
eius [m]robuſtioris etatis
[n]duo milia [o]ſeptingenti
[q]principes [r]familiarum.
[o]Prepoſuit autē eos [r]da
uid [n]rex [r]rubenitis ꝯꝯꝯ
[s]& gaditis [a]& dimidie [b]tri
bui [c]manaſſe: [r]in omne
[c]miniſterīū [r]dei [a]& [b]regis.
27.

FIlii autem [b] iſrael [c]ſe=
cundū nūerum ſuū
[p]principes [c]familiarū tri
buni ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]& centuriones [c]& prefe
cti [k]qui miniſtrabant ꝯꝯ
[m]regi [n]iuxta [p] turmas ſu=
as ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[q]ingredientes [r]& egredie=
tes [r]p ſingulos [r]meſes in
[r]anno ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
[v]viginti [c]quattuor [b] mili=
bus [a] ſinguli preerant.
[f]Prime [c]turme [b]in [r]primo
[b]mense ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[k]ieſboam preerat [f]filius
[m]zabdihel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[n]& ſub eo [v]viginti [d]quat=
tuor [r]milia. [e]De ꝯꝯꝯ
[f]filius [n]phares: [r]princeps
[r]cunctorū [r]principum
[n]exercitus [f]meſe [c]primo.
[c]Secūdi [r]mēſis habebat
[r]turmam [n]dudiá [r]obites.
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[f]& poſt ſe alter noīe [r]ma=
celloth [m]q regebat [c]ptē
exercit [r]viginti [q]qttuor
[r]milū. [c]Dux quoq; [r]tur
me [n]tertie [r]in menſe [r]ter=
tio erat [f]banaias [a] filius
[b]ioiade [c]ſacerdotis. [r]& in
[r]diuiſione ſua [a]viginti ꝯ
[b]quattuor [f]milia. [k]Ipe eſt
[f]banaias [m]fortiſſimus in
ter [n]triginta [r]& ſuper [r]tri
gita. Preerat aūt [q] turme
ipius [r]amizadab [f]filius
eius. [n]Quartus [r]menſe
[r]quarto [a]aſael [k] frater [b]ioa=
ab [c]& zabedias ꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]filius eius [r]poſt eū: [r]& in
[r]turma ei⁹ [b]viginti [f]quat
tuor [k]milia. [f] Quintus
[m]menſe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[n]quinto [c]princeps [r]fama
oth [q]iezerites: [r]et in ꝯꝯꝯ
[q]turma ei⁹ [r]viginti [n] quat
tuor [f]milia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[r]Sextus [r]meſe [a]ſexto [b] hy
ra [r]filius ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]acces [r]thecuites: [r]& in
[q]turma eius [b]viginti ꝯꝯ
[f]quattuor [k]milia. [f]Septi=
mus [m]menſe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[n]ſeptimo [o]helles [p] phallo
nites [q]de [r]filis [a] ephraim:
[r]& in [n]turma eius [r]vigin=
ti [f]quattuor [f]milia. ꝯꝯꝯ

		Ca. xxvij
דָּרַשׁ מַצָּא	דָּוִיד נִדְרָשׁוּ וַיִּמָּצֵא בָהֶם גִּבּוֹרֵי	
גִּבֹּר	חַיִל גִּבּוֹרֵי גִלְעָד וְאֶחָיו בְּנֵי חַיִל	
מְאָה	אֱלָפִים וְשִׁבְעִ מֵאוֹת רָאשֵׁי הָאָבוֹת	
פָּקַד	וַיַּפְקִידֵם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל הָרְאוּבֵנִי	
חֲצִי	וְהַגָּדִי וְחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי לְכָל	
	דְּבַר הָאֱלֹהִים וּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃	
	וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִסְפָּרָם	Ca. xxvij
סָפַר	רָאשֵׁי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים	
שׁוֹר	וְהַמֵּאוֹת וְשֹׁטְרֵיהֶם הַמְשָׁרְתִים	
שָׁרַת	אֶת הַמֶּלֶךְ לְכָל דְּבַר הַמַּחְלְקוֹת	
חָלַק	הַבָּאָה וְהַיֹּצֵאת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁ	
בּוֹא	לְכָל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה הַמַּחְלָקֶת	
	הָאַחַת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃	
	עַל הַמַּחְלָקֶת הָרִאשׁוֹנָה לַחֹדֶשׁ	
	הָרִאשׁוֹן יָשׁבְעָם בֶּן זַבְדִיאֵל	
	וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃	
	מִן בְּנֵי פֶּרֶץ הָרֹאשׁ לְכָל שָׂרֵי הַצָּבָא	
	לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְעַל מַחְלַקְתּוֹ	
	וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃	
נָגִד	וְעַל הַמַּחְלָקֶת הַשֵּׁנִית דּוֹדַי הָאֲחוֹחִי וּמַחְלַקְתּוֹ	
	וּמִכְלוֹת הַנָּגִיד וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים	
שָׁלִשׁ	וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ שַׂר הַצָּבָא הַשְּׁלִישִׁי	
	לַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע	
	הַכֹּהֵן רֹאשׁ וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים	
	וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הוּא בְּנָיָהוּ גִּבּוֹר	
רָבַע גָּבַר	הַשְּׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים וּמַחְלַקְתּוֹ	
חָלַק	עַמִּיזָבָד בְּנוֹ׃ הָרְבִיעִי לַחֹדֶשׁ	
	הָרְבִיעִי עֲשָׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב וּזְבַדְיָה	
	בְּנוֹ אַחֲרָיו וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים	
חָמַשׁ	וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ	
	הַחֲמִישִׁי הַשַּׂר שַׁמְהוּת הַיִּזְרָחִי וְעַל	
	מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃	
	הַשִּׁשִּׁי לַחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי עִירָא בֶן	
עָקַשׁ	עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים	
נָצַב	וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁבִיעִי לַחֹדֶשׁ	
	הַשְּׁבִיעִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי מִן בְּנֵי אֶפְרַיִם	
	וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃	

הַשְּׁמִינִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי לְזַרְחִי וְעַל מַחְלְקֹתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ תְּשַׁע
הַתְּשִׁיעִי לַחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי לִבְנֵי יְמִינִי וְעַל מַחְלְקֹתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ עָשָׂר
הָעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי לְזַרְחִי וְעַל מַחְלְקֹתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ עָשָׂר
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בְּנָיָה הַפִּרְעָתוֹנִי מִן בְּנֵי אֶפְרַיִם וְעַל מַחְלְקֹתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ שְׁנֵים עָשָׂר
לִשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ חֶלְדַּי הַנְּטוֹפָתִי לְעָתְנִיאֵל וְעַל מַחְלְקֹתוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ נָגִיד
לִרְאוּבְנִי נְגִיד אֱלִיעֶזֶר בֶּן זִכְרִי לְשִׁמְעוֹנִי שְׁפַטְיָהוּ בֶּן מַעֲכָה׃
לְלֵוִי חֲשַׁבְיָה בֶּן קְמוּאֵל לְאַהֲרֹן צָדוֹק׃ לִיהוּדָה אֱלִיהוּ מֵאֲחֵי דָוִיד
לְיִשָּׂשכָר עָמְרִי בֶּן מִיכָאֵל לִזְבוּלֻן יִשְׁמַעְיָהוּ בֶּן עַבַדְיָהוּ לְנַפְתָּלִי יְרִימוֹת
בֶּן עַזְרִיאֵל׃ לִבְנֵי אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בֶּן עַזַזְיָהוּ לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה יוֹאֵל תֹּאַ
בֶּן פְּדָיָהוּ׃ לַחֲצִי הַמְנַשֶּׁה בְּגִלְעָד יְדוֹ בֶּן זְכַרְיָהוּ לִבְנְיָמִן יַעֲשִׂיאֵל בֶּן
אַבְנֵר׃ לְדָן עַזְרְאֵל בֶּן יְרֹחָם אֵלֶּה שָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא נָשָׂא דָוִיד שׁוּר
אֶת מִסְפָּרָם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַטָּה כִּי אָמַר יְהוָה לְהַרְבּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל רָבָה
כַּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם׃ יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה הֵחֵל לִמְנוֹת וְלֹא כִלָּה וַיְהִי בָזֹאת חַלַל תַּנָּה
קֶצֶף עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָלָה הַמִּסְפָּר בְּמִסְפַּר דִּבְרֵי הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃ יום
וְעַל אֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ עַזְמָוֶת בֶּן עֲדִיאֵל וְעַל הָאֲצָרוֹת בַּשָּׂדֶה בֶּעָרִים וּבַכְּפָרִים עִיר
וּבַמִּגְדָּלוֹת יְהוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיָּהוּ וְעַל עֹשֵׂי מְלָאכֶת הַשָּׂדֶה לַעֲבֹדַת לָאַד

octauus mẽſe octauo: ſabachai vſſathi
ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ ουσαθὶ τῷ
zaraithe: ⁊ in diuiſione eius viginti ⁊
ζαραίθη, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. nonus in mẽſe nono:
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἔννατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ,
abiezer de anathoth de tribu beniamin: ⁊ in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τῆς διαι
ſione eius viginti ⁊ quattuor milia. deci
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δέκα
mus in mẽſe decimo: maarai netophathi zarai
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααραὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
⁊ in diuiſione eius viginti ⁊ quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mẽſe vndecimo: ba
λιάδες. ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias de pharathon de filiis ephraim: ⁊ in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuiſione eius viginti ⁊ quattuor milia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mẽſe duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ολδαὶ ὁ νεφα
thi gothoniel: ⁊ in diuiſione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
⁊ quattuor milia. ⁊ in tribub⁹ iſrael:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ,
ruben dux eliezer filius zechri. ſymeon
τῷ ρουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί. τῷ συμεὼν
ſaphatias filiꝰ maacha. leui aſabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά. τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron ſadduc. iuda elia fra
μουήλ. τῷ ἀαρὼν σαδδούκ. τῷ ἰούδα ἐλίαι τῶν ἀδελ
tri ſuo dauid. iſſachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ. τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ. τῷ
zabulon ſamaias filius audu. nephthalı hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ ἀουδίου. τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius ezriel. ephraim oſee filius ozia.
μοὺθ ὁ τοῦ ἐζριήλ. τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου. τῷ
dimidie tribus manaſſe ioel filius phadaie. dimi
ἡμίσει φυλῆς μαναστῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου. τῷ ἡμί
die manaſſe qui in terra galaad iaddai filius
σει τοῦ μαναστῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαδδαὶ ὁ τοῦ
zacharie. filiorꝰ beniamin iaſſiel filius abenner.
ζαχαρίου. τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροάμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum iſrael. ⁊ nõ accepit dauid numerũ ip
φυλῶν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν ἀὐ
ſorum a viginti annis ⁊ infra: quã dixerat dñs
τῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret iſrael quaſi ſtellas celi. ⁊
πληθύναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ioab filius ſaruie incepit numerare in ꝑplo: ⁊
ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ
nõ compleuit. ⁊ facta eſt in hoc ira in iſ
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐγένετο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσρα
rael: ⁊ nõ relatus eſt numerus in libro ſimoñ
ηλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. ⁊ ſuper theſauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: aſmoth filius odiel. ⁊ ſup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ. καὶ ἐπὶ τῶν θη
ſauros qui in agro ⁊ in vrbibus ⁊
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis ⁊ in villis ⁊ in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan filiꝰ ozie. ⁊ ſup agricolas
ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

octauus in mẽſe octauo: ſobochai vſſathi
ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ υσαθὶ τῷ
zaraithe: ⁊ in diuiſione eius viginti ⁊
ζαραίθη, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. nonus in mẽſe nono:
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἔννατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ,
abiezer de anathoth de tribu beniamin: ⁊ in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τῆς διαι
ſione eius viginti ⁊ quattuor milia. deci
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δέκα
mus in mẽſe decimo: maarai netophathi zarai
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααραὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
⁊ in diuiſione eius viginti ⁊ quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mẽſe vndecimo: ba
λιάδες. ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias de pharathon de filiis ephraim: ⁊ in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuiſione eius viginti ⁊ quattuor milia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mẽſe duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ολδαὶ ὁ νεφα
thi gothoniel: ⁊ in diuiſione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
⁊ quattuor milia. ⁊ in tribub⁹ iſrael:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ,
ruben dux eliezer filius zechri. ſymeon
τῷ ρουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί. τῷ συμεὼν
ſaphatias filiꝰ maacha. leui aſabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά. τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron ſadduc. iuda elia fra
μουήλ. τῷ ἀαρὼν σαδδούκ. τῷ ἰούδα ἐλίαι τῶν ἀδελ
tri ſuo dauid. iſſachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ. τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ. τῷ
zabulon ſamaias filius audu. nephthalı hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ ἀουδίου. τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius ezriel. ephraim oſee filius ozia.
μοὺθ ὁ τοῦ ἐζριήλ. τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου. τῷ
dimidie tribus manaſſe ioel filius phadaie. dimi
ἡμίσει φυλῆς μαναστῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου. τῷ ἡμί
die manaſſe qui in terra galaad iaddai filius
σει τοῦ μαναστῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαδδαὶ ὁ τοῦ
zacharie. filiorꝰ beniamin iaſſiel filius abenner.
ζαχαρίου. τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροάμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum iſrael. ⁊ nõ accepit dauid numerũ ip
φυλῶν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν ἀὐ
ſorum a viginti annis ⁊ infra: quã dixerat dñs
τῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret iſrael quaſi ſtellas celi. ⁊
πληθύναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ioab filius ſaruie incepit numerare in ꝑplo: ⁊
ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ
nõ compleuit. ⁊ facta eſt in hoc ira in iſ
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐγένετο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσρα
rael: ⁊ nõ relatus eſt numerus in libro ſimoñ
ηλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. ⁊ ſuper theſauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: aſmoth filius odiel. ⁊ ſup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ. καὶ ἐπὶ τῶν θη
ſauros qui in agro ⁊ in vrbibus ⁊
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis ⁊ in villis ⁊ in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan filiꝰ ozie. ⁊ ſup agricolas
ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

2.Reg 24.9.

octauus mẽſe octauo: ſabachai vſſathi
ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ υσαθὶ τῷ
zaraithe: ⁊ in diuiſione eius viginti ⁊
ζαραίθη, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. nonus in mẽſe nono:
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἔννατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ,
abiezer de anathoth de tribu beniamin: ⁊ in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τῆς διαι
ſione eius viginti ⁊ quattuor milia. deci
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δέκα
mus in mẽſe decimo: maarai netophathi zarai
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααραὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
⁊ in diuiſione eius viginti ⁊ quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mẽſe vndecimo: ba
λιάδες. ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias de pharathon de filiis ephraim: ⁊ in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuiſione eius viginti ⁊ quattuor milia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mẽſe duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ολδαὶ ὁ νεφα
thi gothoniel: ⁊ in diuiſione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
⁊ quattuor milia. ⁊ in tribub⁹ iſrael:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ,
ruben dux eliezer filius zechri. ſymeon
τῷ ρουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί. τῷ συμεὼν
ſaphatias filiꝰ maacha. leui aſabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά. τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron ſadduc. iuda elia fra
μουήλ. τῷ ἀαρὼν σαδδούκ. τῷ ἰούδα ἐλίαι τῶν ἀδελ
tri ſuo dauid. iſſachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ. τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ. τῷ
zabulon ſamaias filius audu. nephthalı hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ ἀουδίου. τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius ezriel. ephraim oſee filius ozia.
μοὺθ ὁ τοῦ ἐζριήλ. τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου. τῷ
dimidie tribus manaſſe ioel filius phadaie. dimi
ἡμίσει φυλῆς μαναστῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου. τῷ ἡμί
die manaſſe qui in terra galaad iaddai filius
σει τοῦ μαναστῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαδδαὶ ὁ τοῦ
zacharie. filiorꝰ beniamin iaſſiel filius abenner.
ζαχαρίου. τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροάμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum iſrael. ⁊ nõ accepit dauid numerũ ip
φυλῶν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν ἀὐ
ſorum a viginti annis ⁊ infra: quã dixerat dñs
τῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret iſrael quaſi ſtellas celi. ⁊
πληθύναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ioab filius ſaruie incepit numerare in ꝑplo: ⁊
ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ
nõ compleuit. ⁊ facta eſt in hoc ira in iſ
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐγένετο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσρα
rael: ⁊ nõ relatus eſt numerus in libro ſimoñ
ηλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. ⁊ ſuper theſauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: aſmoth filius odiel. ⁊ ſup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ. καὶ ἐπὶ τῶν θη
ſauros qui in agro ⁊ in vrbibus ⁊
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis ⁊ in villis ⁊ in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan filiꝰ ozie. ⁊ ſup agricolas
ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

*Octauus bmẽſe coctauo
dſobochai eeeeeeeeeeee
evſathites fde ſtirpe gzarai
hand in iturma eius kvigiti
lquattuor mmilia. n Nonꝰ
omenſe eeeeeeeeeeeeeee
pnonoqabiezer ranathoſ=
tites sde filiis iemini eeee
tand in uturma eius vvigiti
wquattuor xmilia. eeeeeee
yDecimꝰ zmenſe abdecimo
bcmarai & ipſe eeeeeeeee
ddnethophatite ef de ſtirpe
gzarai et in hturma eius
ivigiti jquattuor kmilia.
lVndecimus mmenſe eeee
nvndcimo obanaias pha
rathonites eeeeeeeeeee
qde friliis rephraim: s & in
turma eius uvigiti eeee
wquattuor xmilia. c Duod
cimꝰ yméſe zduodecimo
aaddai bnethophatites ee
eeeeeeeeeeeeeeeeeeee eee
cde ſtirpe dgothoniel et i
eturma cie fvigiti eeee
gquattuor hmilia. q Porro
itribub⁹ preerãt in kiſrl:
lrubenitis: mdux neliezer
ofilius pzechri. eeeeeeee
qSymeonitis: dux rſapha
cias sfilius tmacha: eeeee
uleuitis vaſabias wfiliꝰ xcha
muel: yaaronitis eeeeeee
zſadoch: aaiuda bbheliu ccfra
ter ddauid: eeeeeeeeeeee
eeyſachar ffamri ggfilius hmi=
chael: iizabulonitis eeee
jjieſmaias kkfiliꝰ llabdie: mme
ptalitibus nnhierimoth ee
oofiliꝰ ppoziel: qqfiliis rrephraꝫ
ssofee eeeeeeeeeeeeeeee
ttfilius uuozaziu: vvdimidie
wwtribui xxmanaſſe: yyioheł
zzfilius aaphadaie: & bbdimi
ccdie tribui ddmanaſſe in eegа
laad ffiaddo ggfilius hhzacha
rie: iibeniami iiaũt kkiaſiheł
llfilius mmabner: nndan vero
oozriheł ppfilius qqieroam.
rrHi ssprincipeſ ttfiliorũ uuiſrl
vvNoluit autem wwdauid ee
xxnumerare eos yya zvigiti
bbannis ccinferius: eeeee
ddquia eedixerat ffdominus
ggvt multiplicaret hhiſrael
iiquaſi jjſtellas kkceli. llIoab
mmfilius nnſaruie eeeeeeeee
ooceperat ppnumerare qqnec
rrcõpleuit: ssquia ttſup hoc
uuira dei vvirruerat wwin xxiſrl:
yy& idcirco zznumerꝰ eorũ
aaq fuerãt receſſiti bbnõ cc re
ddlat eeinꝰ ffaſtos ggregis hhdd.
iiSupꝰ jjthеſauros kkãt llregis
mmfuit nnaſmoth oofiliꝰ ppadihel.
His qqaũt rrthеſauris q erãt
ssin ttvrbib uu& in vvicis ee
ww& in xxturribus preſidebat
yyionathanꝰ zzfilius aaozie.
bbOperi ccaũt ddruſticoꝰ ee& a=
gricolis qui exercebant

octauus in mẽſe octauo: ſabachai vſſathi
ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σαβαχαὶ ὁ υσαθὶ τῷ
zaraithe: ⁊ in diuiſione eius viginti ⁊
ζαραίθη, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor milia. nonus in mẽſe nono:
τέσσαρες χιλιάδες. ὁ ἔννατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ,
abiezer de anathoth de tribu beniamin: ⁊ in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμίν, καὶ ἐπὶ τῆς διαι
ſione eius viginti ⁊ quattuor milia. deci
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δέκα
mus in mẽſe decimo: maarai netophathi zarai
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααραὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
⁊ in diuiſione eius viginti ⁊ quattuor mi
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mẽſe vndecimo: ba
λιάδες. ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias de pharathon de filiis ephraim: ⁊ in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραίμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuiſione eius viginti ⁊ quattuor milia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mẽſe duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ολδαὶ ὁ νεφα
thi gothoniel: ⁊ in diuiſione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιήλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
⁊ quattuor milia. ⁊ in tribub⁹ iſrael:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραήλ,
ruben dux eliezer filius zechri. ſymeon
τῷ ρουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί. τῷ συμεὼν
ſaphatias filiꝰ maacha. leui aſabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά. τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron ſadduc. iuda elia fra
μουήλ. τῷ ἀαρὼν σαδδούκ. τῷ ἰούδα ἐλίαι τῶν ἀδελ
tri ſuo dauid. iſſachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ. τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ. τῷ
zabulon ſamaias filius audu. nephthalı hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ ἀουδίου. τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius ezriel. ephraim oſee filius ozia.
μοὺθ ὁ τοῦ ἐζριήλ. τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου. τῷ
dimidie tribus manaſſe ioel filius phadaie. dimi
ἡμίσει φυλῆς μαναστῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου. τῷ ἡμί
die manaſſe qui in terra galaad iaddai filius
σει τοῦ μαναστῆ τῶν ἐν γῇ γαλαὰδ ἰαδδαὶ ὁ τοῦ
zacharie. filiorꝰ beniamin iaſſiel filius abenner.
ζαχαρίου. τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροάμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum iſrael. ⁊ nõ accepit dauid numerũ ip
φυλῶν ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν ἀὐ
ſorum a viginti annis ⁊ infra: quã dixerat dñs
τῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret iſrael quaſi ſtellas celi. ⁊
πληθύναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ioab filius ſaruie incepit numerare in ꝑplo: ⁊
ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ
nõ compleuit. ⁊ facta eſt in hoc ira in iſ
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐγένετο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσρα
rael: ⁊ nõ relatus eſt numerus in libro ſimoñ
ηλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. ⁊ ſuper theſauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: aſmoth filius odiel. ⁊ ſup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ. καὶ ἐπὶ τῶν θη
ſauros qui in agro ⁊ in vrbibus ⁊
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis ⁊ in villis ⁊ in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan filiꝰ ozie. ⁊ ſup agricolas
ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

terrā: ezrai filius chalub. τ ſup vineta: ſe
τὴν γῆν, ἐζραὶ ὁ τοῦ χαλούβ· καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων, σε
D mei ramathens. τ ſup theſauros qui in cel
μεὶ ὁ ῥαμαθαῖος· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν, τῶν ἐν τοῖς χωρί
lis vint: zabdi filiꝰ ſaphami. τ ſup olueta
οις τῶ οἴνου, ζαβδὶ ὁ τοῦ σαφαμί· καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων
τ ſup ſycomoros in cāpeſtri: balanan geddo
καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων ἐν τῇ πεδινῇ, βαλαναὰν ὁ γεδ δω
rites. τ ſup theſauros olei: toas. τ ſup
ρίτης· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶ ἐλαίου, ἰωάς· καὶ ἐπὶ τῶν
bouco q̄ paſcebāt q̄ in ſaron: ſatrai ſaronitēs.
βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ σαρών, σατραὶ ὁ σαρωνίτης·
τ ſup bouesqui in vallibus: ſaphat filiꝰ adlai.
καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, σαφὰτ υἱὸς ἀδλαΐ.
τ ſup camelos: obil iſmaelites. τ ſup a-
καὶ ἐπὶ τῶν καμήλων, ὠβὶλ ὁ ἰσμαηλίτης· καὶ ἐπὶ τῶν ὄ-
ſinos: iadias q̄ de meronathō: τ ſup oues: iazi
νων, ἰαδίας ὁ ἐκ μεραθών, καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, ἰαζὶ ὁ
agareni. omnes hi principes ſubſtantie re
ἀγαρί· πάντες οὗτοι ἄρχοντες τῶν ὑπαρχόντων τοῦ βα
gis dauid. τ ionathā patruus dauid: con-
σιλεὺς δαυίδ· καὶ ἰωνάθαν ὁ πατράδελφος δαυίδ, σύμ
ſiliarius homo prudēs τ litteratus ipſe. τ to
βουλος ἀνὴρ σοφὸς καὶ γραμματεὺς αὐτός· καὶ ἰω-
el filiꝰ achamani cū filiis regis. τ achitophel
ηλὸ ὁ τοῦ ἀχαμανὶ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως· καὶ ἀχιτόφελ
cōſiliarius regis. τ chuſi primus amicꝰ re-
σύμβουλος τοῦ βασιλέως· καὶ χουσὶ ὁ ἀρχιαίτερος τοῦ βασι
gis. τ poſt achitophel adhereſ ioiade filiꝰ banaie
λέως· καὶ μετὰ ἀχιτόφελ ἐχόμενος ἰωαδὲ ὁ τοῦ βαναίου
τ abiathar. τ princeps exercitꝰ regis dauid ioab.
καὶ ἀβιάθαρ· καὶ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως δαυὶδ ἰωαάβ.

28. A Θ Conuocauit dauid oēs principes
Καὶ ἐξεκκλησίασε δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας
iſrael: principes tribuū: τ principes di
ἰσραὴλ ἄρχοντας τῶν φυλῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν δι
uiſionū q̄ ſeruiebāt di miniſtrabant re
αιρέσεων τῶν ἐφημεσιῶν τοὺς λειτουργοῦντας τῷ βασι
gi: τ principes miliariꝰ τ centuria
λεῖ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντά-
rum: τ principes theſaurorū: τ q̄ erāt ſup
δων, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
ſubſtātie eius τ oēs poſſeſſiones regis
ὑπαρχόντων αὐτοῦ καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως
τ filioꝝ eius q̄: cum eunuchis: τ potētes
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνάσας
τ pugnatores exercitus cōuocauit in hieru-
καὶ τοὺς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐξεκκλησίασεν ἐν ἱερου-
ſalem. τ ſtetit dauid rex in medio cōtionis
σαλημ· καὶ ἔστη δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας
τ dixit: audite me fratres mei τ ppls me⁹: mihi fu
καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἀδελφοί μου καὶ λαός μου, ἐμοὶ ἐγέ
it in corde vt ediſicare domū requiet ar
νετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῇ κιβω
ū.22.b. ce federis dñi: τ ſcabello pedum dei
τῷ διαθήκης κυρίου, καὶ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ
noſtri: τ preparaui q̄ in edificationē apta. τ di
ἡμῶν, καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν οἰκοδομὴν ἑτοιμάσια· καὶ εἶ-
3.Reg. xit deus: nō edificabis mihi tu domū vt nominem ego
b. πεν ὁ θεός, οὐκ οἰκοδομήσεις μοι σὺ οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι με
nomē meū in ea: qm̄ vir bellator es tu: τ ſāgui-
τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἀνὴρ πολεμιστὴς εἶ σύ, καὶ αἵμα-
nē fudiſti: τ elegit dñs deꝰ iſrl in me de vniuerſa domo
τα ἐξέχεας, καὶ ἐξελέξατό σε ὁ θεὸς ἸΗΛ ἐν ἐμοὶ ἐκ τοῦ παντὸς τοῦ οἴκου
patris mei vt eſſē rex in iſrl in ſempiternū: τ in iuda elegit
τοῦ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐν ἸΗΛ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν ἰούδᾳ ἐξελέξα
ducem: τ de domo iuda domū patris mei: τ in filiis
το ἡγούμενον, καὶ ἐξ οἴκου ἰούδα τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς
patris mei in me voluit vt fieremi rex ſup cūctū
τοῦ πατρός μου ἐν ἐμοὶ ἠθέλησεν τοῦ γενέσθαι με βασιλέα ἐπὶ παντὶ τῷ
iſrl. τ de oīb⁹ filiis meis: qm̄ multos dedit mihi filios deꝰ:
ἸΗΛ· καὶ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς ἔδωκέ μοι υἱοὺς ὁ θεός,

terram preerat ezri filiꝰ chelub: vinearumq̄
cultoribꝰ femeias romathites: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
cellis aūt vinariis zabdias aphonites. Nam ſup
ollueta & ficeta q̄ erāt
in campeſtribus ∞∞∞∞
balanā gederites: ſup
apothecas autem olei
ioas. Perro armētis q̄
paſcebantur in ſarona p
poſitꝰ fuit ſetrai ſaronites: ſup boues i vallib⁹
ſaphat filiꝰ adli: ſup camelos vero vbil ∞∞∞∞
hiſmaelites & ſuper aſi
nos iadias ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
meronathites: ſuper
oues quoq̄ iazi agare
nus. Oēs hi principes
ſuſtantie regis dauid.
Ionathan autē patruus
dauid cōſiliariꝰ vir pru
dēs & litterat: ipe & ia
dihel filius achamoni
erāt cū filiis regis. A-
chitofel etiā conſiliarius
regis et chuſi arachites
amicus regis. Poſt ∞∞
achitofel fuit ioiada fili
us banaie & abiathar.
Princeps aūt exercituſ
regis erat ioab. 28.
Conuocauit igitur
dauid omnes ∞∞∞
principes iſrael: duces
tribuum: & ꝓpoſitos
turmarum qui miniſtra
bāt regi: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
tribunos quoq̄ & cen
turiones & qui preerant
ſubſtātie & poſſeſſioni
bus regis: filioſq̄ ſuos
cū eunuchis & potētes
& robuſtiſſimos quos
q̄ in exercitu hieruſalē.
cūq̄ ſurrexiſſet rex &
ſtetiſſet: aīt. Audite
me fratres mei et popu
lus meus. Cogitaui vt
edificarē domū in q̄ re-
quieſceret arca federis
dñi et ſcabellū pedū do
mini dei nr̄i: & ad edifi-
cādū oīa preparaui. de⁹
aūt dixit mihi: nō edi
ficabis domū noī meo:
eo q̄ vir bellator es tu
& ſanguinem fuderis: ſed
& elegit dominus deus
iſrael me de vniuerſa
domo patriſ mei vt eſſe
rex ſuper iſrael ∞∞∞∞
in ſempiternū. De iuda
eni elegit principes. ∞
Porro d domo iuda do
mū patriſ mei: & de filiiſ
patris mei placuit ei vt
me eligeret regē ſuper
cunctū iſrael. Sed & de
filiis meis: filios eni mi
hi multos dedit dñs;

הָאֲדָמָה עֶזְרִי בֶּן כְּלוּב: וְעַל הַכְּרָמִים
שִׁמְעִי הָרָמָתִי וְעַל שַׁבְּכַרְמִים
לְאֲצָרוֹת הַיָּיִן זַבְדִּי הַשִּׁפְמִי: וְעַל
הַזֵּיתִים וְהַשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה
בַּעַל חָנָן הַגְּדֵרִי וְעַל אֲצָרוֹת הַשָּׁמֶן
יוֹאָשׁ: וְעַל הַבָּקָר הָרֹעִים בַּשָּׁרוֹן
שִׁרְטַי הַשָּׁרוֹנִי וְעַל הַבָּקָר בָּעֲמָקִים
שָׁפָט בֶּן עַדְלַי: וְעַל הַגְּמַלִּים אוֹבִיל
הַיִשְׁמְעֵאלִי וְעַל הָאֲתֹנוֹת יְחְדְיָהוּ
הַמֵּרֹנֹתִי: וְעַל הַצֹּאן יָזִיז הַהַגְרִי כָּל
אֵלֶּה שָׂרֵי הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד:
יְהוֹנָתָן דּוֹד דָּוִיד יוֹעֵץ אִישׁ מֵבִין
וְסוֹפֵר הוּא וִיחִיאֵל בֶּן חַכְמוֹנִי עִם
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ: וַאֲחִיתֹפֶל יוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ
וְחוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעַ הַמֶּלֶךְ: וְאַחֲרֵי
אֲחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן בְּנָיָהוּ וְאֶבְיָתָר
וְיוֹאָב שַׂר צְבָא לַמֶּלֶךְ יוֹאָב:
וַיְקַהֵל דָּוִיד אֶת כָּל
שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים וְשָׂרֵי
מַחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים אֶת הַמֶּלֶךְ
וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי
כָּל רְכוּשׁ וּמִקְנֶה לַמֶּלֶךְ וּלְבָנָיו עִם
הַסָּרִיסִים וְהַגִּבּוֹרִים וְכָל גִּבּוֹר חָיִל
אֶל יְרוּשָׁלִָם: וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל
רַגְלָיו וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי אַחַי וְעַמִּי אֲנִי
עִם לְבָבִי לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה לַאֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ
וְהַכִּנּוֹתִי לִבְנוֹת: וְהָאֱלֹהִים אָמַר
לִי לֹא תִבְנֶה בַּיִת לִשְׁמִי כִּי אִישׁ
מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ:
וַיִּבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכָּל
בֵּית אָבִי לִהְיוֹת לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם כִּי בִיהוּדָה בָּחַר לְנָגִיד
וּבְבֵית יְהוּדָה בֵּית אָבִי וּבִבְנֵי אָבִי
בִּי רָצָה לְהַמְלִיךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל:
וּמִכָּל בָּנַי כִּי רַבִּים בָּנִים נָתַן לִי יְהוָה

וַיִּבְחַר בִּשְׁלֹמֹה בְּנִי לָשֶׁבֶת עַל יֹשֵׁב
כִּסֵּא מַלְכוּת יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה בִנְךָ הוּא יִבְנֶה אָמַר בָּנָה
בֵיתִי וְחַצֵּרוֹתַי כִּי בְחַרְתִּי בּוֹ לִי לְבֵן
וַאֲנִי אֶהְיֶה לּוֹ לְאָב וְהַכִּינוֹתִי אֶת הָיָה כּוֹן
מַלְכוּתוֹ עַד לְעוֹלָם אִם יֶחֱזַק עָלַם חָזַק
לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי כַּיּוֹם עָשָׂה צָוָה
הַזֶּה וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל קְהַל שָׁפַט
יְהוָה וּבְאָזְנֵי אֱלֹהֵינוּ שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ
כָּל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְמַעַן
תִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה יָרַשׁ
וְהִנְחַלְתֶּם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד נָחַל
עוֹלָם׃ וְאַתָּה שְׁלֹמֹה בְנִי דַע אֶת יָדַע
אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם
וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ דָּרַשׁ
יְהוָה וְכָל יְצַר מַחְשְׁבוֹת מֵבִין אִם חָשַׁב בִּין
תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ וְאִם תַּעַזְבֶנּוּ עָזַב
יַזְנִיחֲךָ לָעַד׃ רְאֵה עַתָּה כִּי יְהוָה זָנַח
בָּחַר בְּךָ לִבְנוֹת בַּיִת לַמִּקְדָּשׁ חֲזַק בָּנָה קָדַשׁ
וְעֲשֵׂה׃ וַיִּתֶּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ נָתַן
אֶת תַּבְנִית הָאוּלָם וְאֶת בָּתָּיו בָּנָה אֻלָם
וְאֶת אֲצָרָיו וְאֶת עֲלִיֹּתָיו וְאֶת חֲדָרָיו הַפְּנִימִים עָלָה
וּבֵית הַכַּפֹּרֶת׃ וְתַבְנִית כָּל אֲשֶׁר בָּנָה
הָיָה רוּחַ עִמּוֹ לַחֲצֵרוֹת בֵּית יְהוָה
וְלִכָל הַלְּשָׁכוֹת סָבִיב לַאֲצָרוֹת בֵּית סָבַב
הָאֱלֹהִים וְלַאֲצָרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃
וְלַמַּחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּלְכָל חָלַק
מְלֶאכֶת עֲבֹדַת בֵּית יְהוָה וּלְכָל כְּלֵי לַעֲבֹד
עֲבֹדַת בֵּית יְהוָה׃ לַזָּהָב בַּמִּשְׁקָל לְזָהָב
לְכָל כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה לְכָל
כְּלֵי הַכֶּסֶף בַּמִּשְׁקָל וּמִשְׁקַל כֶּלַח
לְכָל כְּלֵי עֲבוֹדָה׃ וְלִמְנֹרוֹת הַזָּהָב עבד
וְעַבוּדָה׃ וּמִשְׁקַל לִמְנֹרוֹת
וְנֵרֹתֵיהֶם זָהָב בַּמִּשְׁקָל מְנוֹרָה
וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ וְלִמְנֹרוֹת הַכֶּסֶף
בַּמִּשְׁקָל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ בַּעֲבוֹדָת

elegit salomonẽ filiũ meũ: vt federet in throno regni dñi sup israel. ☩ dixit mihi deꝰ: salomon filius tuus edificabit domũ meã ☩ atria mea: qm̃ elegi in ipso vt esset mihi in filiũ: et ego ero ei in patrẽ. ☩ preparabo regnũ eius vsq; in eternũ: si perseuerauerit facere ☩ custodire precepta mea: ☩ iudicia mea sicut dies hec. ☩ nũc in oculis omnis israel cetus dñi: ☩ in auribꝰ dei nr̃i: custodite ☩ querite cuncta mãdata dñi dei nr̃i: vt possideatis terrã bonã: ☩ in hereditate reliquatis ipsã filiis vr̃is post vos vsq; in sempiternũ. ☩ nũc salomon fili mi scito deũ patrũ tuoꝝ: ☩ ferui ei in corde perfecto ☩ animo voluntario. Oia enĩ corda scrutatur dñs: ☩ oẽs cogitationẽ mẽtium cognoscit. si quesieris eũ: inuenies: si aũt dereliqris eũ: proiciet te in eternũ. Nunc ergo quia elegit te dñs vt edifices domũ sanctuarii: cõfortare ☩ fac. ☩ dedit dauid salomõt filio suo exemplar tẽpli ☩ domoꝝ eius: ☩ cellariorũ eius: ☩ cenaculorũ ☩ cubiculoꝝ et interioꝝ: ☩ domus propitiatorij ☩ exemplar oĩum que fuerat in spũ cum eo: ☩ atrioꝝ domꝰ dñi ☩ oĩum pariter circuitu q̃ in cellariis domꝰ dñi ☩ cellariorũ sanctoꝝ: ☩ in diuisionibꝰ que per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

elegit in salomone filio meo: vt sederet in throno regni dñi sup israel. ☩ dixit mihi deꝰ: salomon filius tuus edificabit domũ meã ☩ atria mea: qm̃ ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὰς αὐλάς μου, ὅτι elegi in ipso vt esset mihi in filiũ: et ego ero ei in ἐξελεξάμην ἐν αὐτῷ εἶναί μοι εἰς υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς patrẽ. ☩ preparabo regnũ eius vsq; in eternũ: πατέρα. καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, si perseuerauerit facere ☩ custodire precepta mea: ☩ ἐὰν ἰσχύσῃ ποιεῖν καὶ φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ iudicia mea sicut dies hec. ☩ nũc in oculis omnis israel cetus dñi: ☩ in auribꝰ dei nr̃i: κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς custodite ☩ querite cuncta mãdata dñi dei nr̃i: vt possideatis terrã bonã: ☩ in hereditate reliquatis ipsã filiis vr̃is post vos vsq; in sempiternũ. ☩ nũc salomon fili mi scito deũ patrũ tuoꝝ: καὶ φυλάξατε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ κατα reliquatis reliquatis ipsã filiis vr̃is post vos vsq; in sempiternũ. ☩ nũc salomon fili mi scito deũ patrũ tuoꝝ: κληρονομήσητε αὐτὴν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος. ☩ nũc salomon fili mi scito deũ patrũ tuoꝝ: καὶ νῦν σολομὼν υἱέ μου γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου, ☩ ferui ei in corde perfecto ☩ animo voluntario: καὶ δούλευσον αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ, qm̃ oia corda scrutatur dñs: ☩ oẽs cogitationẽ mẽtium cognoscit. si quesieris eũ: inuenies: ☩ ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα διά ἰῶν γνώσῃ. ἐὰν ζητήσῃς αὐτόν, εὑρεθήσεταί σοι. καὶ ἐὰν reliqueris eũ: relinquet te in finẽ. vide igit καταλείπῃς αὐτόν, καταλείψει σε εἰς τέλος. ὅρα τοί tur qm̃ elegit te vt edificares ei domũ in sanctuariũ: νυν ὅτι ἐξελέξατό σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ☩ cõfortare ☩ fac. ☩ dedit dauid salomõt καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει. καὶ ἔδωκεν δαυὶδ σολομῶντι τῷ filio suo exemplar tẽpli ☩ domoꝝ eius: ☩ cellariorũ eius: ☩ cenaculorũ ☩ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ cubiculoꝝ et interioꝝ: ☩ domus propitiatorij ☩ exemplar oĩum que fuerat in spũ τῶν ταμείων αὐτοῦ τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ cum eo: ☩ atrioꝝ domꝰ dñi ☩ oĩum pariter circuitu q̃ in cellariis domꝰ dñi ☩ cellariorũ sanctoꝝ: ☩ in diuisionibꝰ que per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

ἱλαστηρίου καὶ τὸ παράδειγμα πάντων ὧν ἦν ἐν πνεύματι cum eo: ☩ atrioꝝ domꝰ dñi ☩ oĩum pariter circuitu q̃ in cellariis domꝰ dñi ☩ cellariorũ sanctoꝝ: ☩ in diuisionibꝰ que per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

μετ' αὐτοῦ, καὶ τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου καὶ πάντων πα sophoriorũ q̃ in circuitu q̃ in cellariis domꝰ dñi ☩ cellariorũ sanctoꝝ: ☩ in diuisionibꝰ que per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

σοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου ☩ cellariorũ sanctoꝝ: ☩ in diuisionibꝰ que per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων, καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν per vices sacerdotũ ☩ leuitarũ: ☩ in oĩ opere ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ εἰς πᾶσαν opus ministerij domꝰ dñi: ☩ cellariorũ in vniuersa vasa ministerij templi domini: aurum in pondere per singula vasa ministerij: ☩ in argenti quoq; pondus pro vasorum diuersitate: sed ☩ in cãdelabra aurea ☩ ad lucernas aurũ: ☩ p mẽsura vniuscuiusq; cãdelabri et lucernarũ: sim in ☩ cãdelabra argẽtea ☩ in lucernas eorũ p diuersitate mẽsure pondus argenti tradidit

ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν ministerij vasa cultus domꝰ dñi ☩ in auro: ☩ pondus eius oibꝰ in auro: ☩ pondus eius oibꝰ vasis ministerij ☩ ministerij: ☩ oibus vasis argẽti in põdere oñt vasi ministerij ☩ ministerij: ☩ põdus cãdelabris ☩ lucernis eoꝝ: ☩ auri in põdere cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

τῶν λειτουργησίμων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου in auro: ☩ pondus eius oibꝰ vasis ministerij ☩ ministerij: ☩ oibus vasis argẽti in põdere oñt vasi ministerij ☩ ministerij: ☩ põdus cãdelabris ☩ lucernis eoꝝ: ☩ auri in põdere cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

τοῖς σκεύεσι δουλείας καὶ δουλείας, καὶ πᾶσι τοῖς vasis ministerij ☩ ministerij: ☩ põdus cãdelabris ☩ lucernis eoꝝ: ☩ auri in põdere cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

σκεύεσι τοῦ ἀργυρίου ἐν σαθμῷ παντὶ σκεύει δουλείας ☩ ministerij: ☩ põdus cãdelabris ☩ lucernis eoꝝ: ☩ auri in põdere cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

καὶ δουλείας, καὶ σαθμὸν ταῖς λυχνίαις ταῖς χρυ reis ☩ lucernis eoꝝ: ☩ auri in põdere cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

σαῖς καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῶν, χρυσίον ἐν σαθμῷ cãdelabri ☩ cãdelabri. ☩ lucernis eius ☩ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

λυχνίας καὶ λυχνίας. καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῆς καὶ cãdelabris. ☩ aureoꝝ ☩ argẽteoꝝ cãdelabroꝝ pondus dedit ei:

τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ,

τ cādelabrox dedit et pōdus: similiter pōdus
καὶ τῶν λυχνιῶν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλκήν, ὁμοίως τὸν σαθμὸν
mēsarū. propositiōis singule mēse aurec: τ
τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως ἑκάστης τραπέζης χρυσᾶς, καὶ
similiter argēteax: τ fuscinularū τ vasox libāmi τ
ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν, καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ τῶν σφονδείων καὶ
phialax aureax. τ cathos aureos in pōdere
φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὰ κεφφουρὲ τὰ χρυσᾶ ἐν σαθμῷ
in cathū τ cyathum. τ pōdus aureo
εἰς κεφφούρ καὶ κεφφούρ. καὶ τὸν σαθμὸν τῶν χρυ-
rum τ argēteox singuli pōderis· τ altaris
σῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν ἑκάστου σαθμοῦ· καὶ τὸν τοῦ θυσιαστηρίου
incensorum pōdus ex auro apprbato. τ ostēn
τῶν θυμιαμάτων σαθμὸν ἐκ χρυσίου δοκίμου. καὶ ὑπόδει-
dit ei exemplar currus cherubim
ξεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν χερουβὶμ τῶν
extensorum alis τ obūbrātiū sup a;
διαπεπετασμένων τὰς πτέρυξι καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κι-
cā federis dñi. oia inscriptura de manu dñi de
βωτοῦ διαθήκης κυ· πάντα ἐν γραφῇ ἐκ χειρὸς κυρίου ἔδω-
dit dauid salomonī fm assistētem ei
κε δαυὶδ τῷ σολομῶντι, κατὰ τὴν προνοηθεῖσαν αὐτῷ
prudētiā: vt itelligeret pfectionē exemplaris.
σύνεσιν, τοῦ συνιέναι τὴν κατεργασίαν τοῦ παραδείγματος·
τ virū dauid salomoni filio suo: cōfortaf virilit age
καὶ εἶπε δαυὶδ σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἴσχυε καὶ ἀνδρίου
τ fac: ne timeas τ ne paueas: qm̄ dñs deꝰ tecum:
καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ καὶ μὴ πτοηθῇς, ὅτι κς ὁ θεός μετὰ σοῦ,
nō dimittet te τ non te derelinquet donec perfī
οὐκ ἀνήσει σε καὶ οὐ μή σε ἐγκαταλείψῃ ἕως τοῦ συντελε-
cias tu oīe ministeriū operis domꝰ dñi. τ ecce
σαι σε πᾶσαν λειτουργίαν ἐργασίας οἴκου κυ· καὶ ἰδοὺ
diuisiōes pontifici τ leuitax in om
αἱ κλῆσις τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πᾶ-
ne ministeriū domus dei. τ tecum in oīi
σαν λειτουργίαν οἴκου θεοῦ· καὶ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ
opc oīs prōptus in oīi voluntario: in sptia te
ἔργῳ πᾶς πρόθυμος ἐν παντὶ ἑκουσίῳ, ἐν σοφίᾳ καὶ
cūdū oēm artē: τ pricipes τ oīs ppls
τὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς
in oēs sm̄ones tuos.
εἰς πάντας τοὺς λόγους σου. Ca. 29.

A Θε dixit dauid rex oīi ecclesie: sa-
Καὶ εἶπεν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, σο-
lomon filiꝰ meꝰ: in quē elegit in eo dñs: tm̄ento τ te
λομὼν ὁ υἱός μου, εἷς ὃν ἐξελέξατο ἐν αὐτῷ κς, νέος καὶ ἁπα-
ner τ opus grāde: qm̄ nō hoi hītatio: sed dño
λὸς καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἴκησις, ἀλλὰ κῷ
deo. τ ego fm oēm potētiā meā pparaui in
τῷ θεῷ· καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμίν μου ἡτοίμακα εἰς
domū dei mei aurū in aurū: τ argentū
τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μου τὸ χρυσίον εἰς χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον
in argētū: τ ee in ee: τ ferrum in
εἰς ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν εἰς χαλκόν, καὶ τὸν σίδηρον εἰς
ferrum: τ ligna in ligna. τ lapides onychinos: τ ad
σίδηρον, καὶ ξύλα εἰς ξύλα. καὶ λίθους ὀνυχος, καὶ πλη-
copiam lapides pretiosos τ varios: τ oēm lapi
ρώσεως λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λί-
dē pciosū: τ lapides partos i multitudinē. τ adhuc cū ha
θον τίμιον, καὶ λίθους τομὰς ἵους εἰς πλῆθος. καὶ ἔτι ἐν τῷ ἐν
beo i voluntatē ego i domū dñi dei mei: est mihi qđ acqui-
δοκῆσαί με εἰς οἶκον κυ τοῦ θεοῦ μου, ἔστι μοι ὃ περιπεποίη-
situt aurū τ argētū: τ ecce dedi in domū dei
μαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὸν οἶκον θεοῦ
mei in altitudinē: exceptis q̄ pparaui in domū sācta tria milia
μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμασα εἰς τὸν οἶκον τὸν ἅγιον τριχί-
B talentox auri qđ ex ophir: septē milia talētox
λια τάλαντα χρυσίου ἐξ ὀφείρ, ἑπτακισχίλια τάλαντα
argenti approbati: ad linendum in ipsis parietes tē
ἀργυρίου δοκίμου, τοῦ καταχρίσαι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱε
pli in aurum auro: τ in argentum
ροῦ εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ

"Aurum" quoq; dedit
oooooooooooooooooo ooo
ꝑ in mēsas q ꝑpositiōis r ꝑ
diuersitate mēsarū: simi
lr & argētū s in alias mē
sas t argenteas. Ad u fulci=
nulas quoq; x et phialas
y & thuribula ex z auro
a purissimo: b et leūculos
c aureos: d ꝑ qualitate mē
sure e pōdus distribuit f in
leunculū & leunculū. Si=
militer g & in leones h argē
teos diuersū argēti i pon
dꝰ separauit. k Altarī autē
in quo adolebatur l incē=
sum m aurū n purissimū de=
dit: o et vt ex ipo fieret p si
militudo q dr̄ige r cheru=
bī s extēdentiū alas t ve
lātiū u arcam x federis y dñi.
z Oia inqt venerunt a scri
pta b manu c dñi d ad me vt
e itelligerem f vniuersa
g opa h exēplaris. i Dixit
quoq; k dauid l salomoni
m filio suo. n Virīter age o et
cōfortare et fac p ne q time
as r & ne s paueas. t Dñs
u eni de? me x tecū erit: &
y non z dimittet te a nec de
relinq̄t: b donec c pficias
d oīe e op? f ministerii g do
mꝰ h dñi. i Ecce k diuisiōes
l sacerdotū m & leuitarū n in
oīe o ministeriū p domus
q dei assistūt r tibi & parati
sūt et nouerūt s tā princi
pes q̄ t populꝰ u omnia x ꝑ
cepta tua 29.
L Ocutusq; est b dauid
c rex d ad oēm e ecclesiā
f Salomone g filiū meum
h vnū i elegit k deus ad huc
m puerū n et tenellū. o Opꝰ
eni p grāde est: r neq; q eni
s hoi ꝑparatur t habitatio
u sed x dño. Ego eni y totis
a viribꝰ meis b ꝑparaui im
pēsas c domꝰ dñi d dei mei
e aurū f ad vasa g aurea: h et
argentū i in argētea: k es l i
enea: l ferrū m in ferrea; n li=
gna o ad lignea oooooooo
p lapides q onychinos r et
quasi stibinos oooooooo
s & diuersorū colorū t om
nēq; ꝑciosum u lapidē x et
y marmor pariū z abūdan
tissime: a et sup hec q̄ b ob
tuli c in domū d dei mei: de
e peculio meo f aurū m & ar
gētū n do o in templū p dei
mei: q exceptis r his q̄ s pre
paraui t in edē u sanctam
x tria y milia oooooooo
z talenta a auri b de auro
c ophir: d et septem oooo
e milia f talētorū g argenti
h ꝑbatissimi i ad ḋaurādos
k parietes l templi: et vbicūq;
op? est: m aurū n de auro:
o & vbicūq; op? e o argētū

מְנוֹרָה וּמְנוֹרָהּ וְאֶת הַזָּהָב מִשְׁקָל
לְעֵרֶךְ לְשֻׁלְחַנוֹת הַמַּעֲרֶכֶת לְשֻׁלְחָן וְשֻׁלְחָן
וָכֶסֶף לְשֻׁלְחַנוֹת הַכָּסֶף וְלַמִּזְלָגוֹת
וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשָׂוֹת זָהָב טָהוֹר
טָהוֹר כָּפָּר
וְלַכַּפּוֹרֵי הַזָּהָב בְּמִשְׁקָל לְכַפּוֹר וְכַפּוֹר
וְלַכַּפּוֹרֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְכַפּוֹר
וְכַפּוֹר וְלַמִּזְבַּח הַקְּטֹרֶת זָהָב מְזֻקָּק
בְּנַת רֶכֶב
כְּמִשְׁקָל וְלַתַּבְנִית הַמֶּרְכָּבָה הַכְּרֻבִים
אֲרֹן
זָהָב לְפֹרְשִׂים וְסָכְכִים עַל אֲרוֹן
בְּרִית יְהוָה הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד יְהוָה
שֶׂכֶל
עָלַי הַשְׂכִּיל כָּל מַלְאֲכוֹת הַתַּבְנִית
אָמַר
וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ חֲזַק
יָרֵא חָתַת
וֶאֱמַץ וְעֲשֵׂה אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת
רָפָה
כִּי יְהוִה אֱלֹהִים אֱלֹהַי עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ
עָזַב כָּלָה
וְלֹא יַעַזְבֶךָּ עַד לְכָלוֹת כָּל מְלֶאכֶת
חֵלֶק
עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה וְהִנֵּה מַחְלְקוֹת
עֵבֶר
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל עֲבוֹדַת בֵּית
לְאֵל
הָאֱלֹהִים וְעִמְּךָ בְּכָל מְלָאכָה לְכָל
נָדִיב
נְדִיב בַּחָכְמָה לְכָל עֲבוֹדָה וְהַשָּׂרִים
וְכָל הָעָם לְכָל דְּבָרֶיךָ׃
Cap. xxix
וַיֹּאמֶר דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל הַקָּהָל
שְׁלֹמֹה בְנִי אֶחָד בָּחַר בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר
וְרַךְ לְאֵל
וְרַךְ וְהַמְּלָאכָה גְּדוֹלָה כִּי לֹא לְאָדָם
נָבַל כֹּחַ
הַבִּירָה כִּי לַיהוָה אֱלֹהִים׃ וּבְכָל כֹּחִי
בּוֹן
הֲכִינוֹתִי לְבֵית אֱלֹהַי הַזָּהָב לַזָּהָב
וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת לַנְּחֹשֶׁת
הַבַּרְזֶל לַבַּרְזֶל וְהָעֵצִים לָעֵצִים
מָלֵא
אַבְנֵי שֹׁהַם וּמִלּוּאִים אַבְנֵי פּוּךְ
וְרִקְמָה וְכָל אֶבֶן יְקָרָה וְאַבְנֵי שַׁיִשׁ
רָצָה
לָרֹב׃ וְעוֹד נָתַתִּי בְּבֵית אֱלֹהָי
נָתַן
יֶשׁ לִי סְגֻלָּה זָהָב וָכֶסֶף וְנָתַתִּי
עָלָה
לְבֵית אֱלֹהַי לְמַעְלָה מִכֹּל הֲכִינוֹתִי
לְבֵית הַקֹּדֶשׁ׃ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
כִּכְּרֵי זָהָב מִזְהַב אוֹפִיר וְשִׁבְעַת
אֲלָפִים כִּכַּר כֶּסֶף מְזֻקָּק לְטוֹחַ
זָקַק
קִירוֹת הַבָּתִּים׃ לַזָּהָב לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף
בַּיִת

לַכֶּסֶף וְלַכֹּל מְלָאכָה בְּיַד חָרָשִׁים
וּמִי מִתְנַדֵּב לְמַלֹּאת יָדוֹ הַיּוֹם לַיהוָה׃ נָדַב
וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי שׁוּר
יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת מֵאָה
וְלִשָׂרֵי מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ לַעֲבֹדַת נָתַן
בֵּית הָאֱלֹהִים זָהָב כִּכָּרִים חֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים וַאֲדַרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף נָדַב
כִּכָּרִים עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וְנְחֹשֶׁת רִבּוֹ
וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים כִּכָּרִים וּבַרְזֶל שָׁמַן
מֵאָה אֶלֶף כִּכָּרִים׃ וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ מָצָא
אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר בֵּית יְהוָה עַל אָצַר
יַד יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִּי וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם שָׂמַח
עַל הִתְנַדְּבָם כִּי בְלֵב שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ
לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה
גְּדוֹלָה׃ וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי גָּדַל בָּרַךְ
כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם עָלַם
וְעַד עוֹלָם׃ לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה גָּבַר
וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל יָפַר
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה מָלַךְ
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ וְהָעֹשֶׁר נָשָׂא
וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל כָּבַד פָּנָה
וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל נָתַן מִשְׁל כֹּחַ
וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים יָדָה
אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ הָלַל
וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי נַעְצֹר כֹּחַ עָצַר
לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַן מָן
נָתַנּוּ לָךְ׃ כִּי גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ גּוּר
וְתוֹשָׁבִים כְּכָל אֲבוֹתֵינוּ כַּצֵּל יָמֵינוּ יָשַׁב
עַל הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ קָוָה
כָּל הֶהָמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר הֲכִינוּנוּ לִבְנוֹת הָמָן בָּנָה
לְךָ בַּיִת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ מִיָּדְךָ הוּא
וְלָךְ הַכֹּל׃ וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה
בֹּחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים תִּרְצֶה אֲנִי רָצָה
בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָּל אֵלֶּה נָדַב
וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ פֹה רָאִיתִי מָצָא רָאָה

[p] de argẽto. [r] Opera fiant [v] per manus [r] artificum [h] et ſi quis [x] ſponte offert [r] ipleat [r] manũ ſuã [z] hodie: et offerat quod voluerit [b] dño. [c] Polliciti ſunt itaq; [d] prĩcipes [r] familiarũ [&] p[c]ceres [e] tribuũ [b] iſrl. [r] Tribuni quoq; [r] et centuriones [m] et principeſ [n] poſſeſſionum [o] regis. [p] dederunt q; [q] ĩ opa [r] domus [o] dei [r] auri [n] talẽta [r] qnq; [r] milia: [r] et ſolidos [e] decẽ milia: [b] argenti [c] talenta [p] decẽ [c] milia: [r] & eris [k] talenta [e] decem ∞∞∞ [b] & octo [r] milia: [r] ferri quoq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [m] centũ [m] milia [c] talẽtorũ. [p] Et [q] apud quẽcũq; [p] inuẽti ſunt [r] lapides: [e] dederũt [r] in theſauros [m] domꝰ [x] dñi [r] p' manũ [n] iehihel [b] gerſonitis. [c] Letatuſq; eſt [p] populꝰ [c] cũ [r] vota ſpõte pmiterẽt [q] a [b] corde [r] toto [k] offerebãt ea [r] dño. [m] Sed & [n] dauid [o] rex [p] letatus eſt [q] gaudio [r] magno [o] & benedixit [k] domino [r] coram ∞∞∞ [r] vniuerſa [a] multitudine [b] & ait. [p] Benedictus [c] es ∞ [r] dñe [e] deus [b] iſrael [r] patris noſtri [k] ab eterno ∞∞∞∞∞ [r] in eternũ." Tuaeſt [o] dñe [p] magnificẽtia [q] et potẽtia [r] et gloria [n] atq; victoria [r] et tibi [r] la?. [x] Cũcta [n] enĩ [q] [r] i celo ſũt [r] & in terra [n] tua ſũt. [a] Tuũ [b] dñe [c] regnum: [p] & tu es [p] ſup omnes [r] principes. Tue [g] diuitie ∞∞∞ [b] et tua eſt [b] gloria: [x] tu [r] dominaris [m] omnium. ∞ [n] In manu tua [o] virtus [p] & potentia: [q] in manu tua [r] magnitudo [g] & imperiũ [r] oĩum. [p] Nũc igitur [r] deus nr̃ cõfitemur [n] tibi [n] et laudam? [c] nomẽ tuũ [r] inclytũ [r] Quis [g] ego [b] & quis [r] ppls me? [x] vt [r] poſſim? [o] hec tibi vniuerſa [n] pmittere! [q] tua ſũt [r] oĩa [g] & q̃ de manu tua accepim?: [r] dedimuſ [n] tibi. [r] Peregrini [x] enĩ [n] ſum? [n] cora te [b] & aduene: [c] ſicut omnes [o] patres nr̃i. [r] Dies nr̃i [c] quaſi vmbra [g] ſup [b] terrã: [r] & nulla eſt [x] mora. [r] Dñe [m] deꝰ nr̃: [n] oĩs [g] hec [c] copia [q] quã [r] parauimus [c] vt edifi caretur [n] domꝰ [x] noĩ [n] [illegible] to tuo: [r] de manu tua [g] [illegible]t: ∞ [b] et tua ſũt [c] oĩa. [p] Scio [c] deꝰ meus [r] q; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [p] pbes [r] corda [n] et ſimplicitatẽ [r] diligas: vnde & [m] ego [n] in ſimplicitate [o] cordis mei let [p] obtuli [q] vniuerſa [r] hec: [g] & [r] populum tuum qui [r] hic [n] repertꝰ eſt [r] vidi

argento: τ in oſtie opus per manũ artificũ. τ ὃς ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν· καὶ τίς
promptus eſt vt impleat manus ſuas hodie
ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον τῷ
dño: τ prõpti fuerũt principes familiarũ: τ
κυρίῳ, καὶ προθυμήθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ
principes filiorꝫ iſrael: τ tribuni τ centurio
οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρ
nes: τ ꝓpoſiti operũ regis: τ diſpẽ
χοι, καὶ οἱ πρόσταται τῶν ἔργων τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ οἰκο
ſatores: τ dederũt in opa domus dñi auri ta
νόμοι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου χρυσίου τά
lenta quinq; milia: τ dragmas decẽ mille: τ argen
λαντα πεντακισχίλια, καὶ δραχμὰς μυρίας, καὶ ἀργυρί
ti talẽta decẽ milia: τ eris talenta ve
ου ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύ
cem octo milia: τ ferri centũ milia taleuto
ρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου ἑκατὸν χιλιάδας ταλάν
rum. τ q̃b inuẽti ſũt apud ipſos lapides: dederũt in
των. καὶ οἷς εὑρέθησαν παρ' αὐτοῖς λίθοι, ἔδωκαν εἰς τὰς
theſauros dom? dñi per manũ iehiel gerſoni. τ
ἀποθήκας οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ἰεϊὴλ τοῦ γερσωνί. καὶ
letat? eſt ꝑpls cũ ſpõte vota ꝓmitterẽt: qñ et corde ple
εὐφράνθη ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ ἑκουσιασμῷ, ὅτι ἐκ καρδίας πλή
no ſpõte offerebãt dño. τ dauid rex
ρους ἑκουσιάσαντο τῷ κυρίῳ· καὶ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς
letat? eſt gaudio magno: τ bndixit rex
εὐφράνθη εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς
dauid dño coꝝ ecclẽſia dicẽs: benedi
δαυὶδ τὸν κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας λέγων, εὐλογη
ctus es dñe deꝰ iſrael pater nr̃ ab eterno
τὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος
τ vſq; in eternũ: tibi dñe magnitudo τ potẽtia τ
καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη καὶ ἡ δύναμις καὶ
magnificẽtia τ victoria τ cõfeſſio: qñ tu
ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ νίκη καὶ ἡ ἐξομολόγησις, ὅτι σὺ
cũctorũ q̃ in celo τ in terra dñaris. tibi
πάντων τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις· σοὶ
dñe regnũ τ exaltatio in oĩa τ in om
κύριε ἡ βασιλεία καὶ ἡ ὑπεραρσις εἰς πάντα καὶ εἰς πᾶ
nem pricipatũ: a te diuitie τ glia a fa
σαν ἀρχήν, παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα ἐκ προσώ
cie tua: tu oĩum dñaris dñe priceps oĩs in
που σου, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρ
perij: τ in manu tua fortitudo τ potẽtia: τ in ma
χῆς, καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν τῇ χεῖ
nu tua magnificare τ fortificare oĩa. τ nũc do
ρί σου μεγαλῦναι καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα· καὶ νῦν κύ
mine cõfitemur tibi: τ laudam? nomẽ glie
ριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue: qñ ds ſum ego: τ ds ppls meus: qñ po
σου, ὅτι τίς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τίς ὁ λαός μου, ὅτι ἰσχύ
tuimus ꝓmittere ſpõte tibi ſic? qñ tua ſũt oĩa
σαμεν τοῦ ἑκουσιάσασθαί σοι οὕτως; ὅτι σά ἐστι τὰ πάν
nia: τ ex tuis dedimus tibi: qñ peregrini ſumuſ
τα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι, ὅτι πάροικοι ἐσμὲν
coram te τ aduene: ſicut oẽs patres
ἐναντίον σου καὶ πάροικοι, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡ
nr̃i: τ ſicut vmbra dies nr̃i in terra: τ nõ eſt
μῶν, καὶ ὡς σκιαὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν
mora. dñe deus nr̃ ad oẽm multitudinẽ hãc: quã
ὑπομονή· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ
parauimus tibi ad edificãdũ domũ. noi tuo
ἡτοιμάσαμεν σοι τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί σου
ſãcto: de manu eſt tua eſt: τ tua ſũt oĩa. τ
τῷ ἁγίῳ, ἐκ χειρός σου ἐστί, καὶ σά ἐστι τὰ πάντα· καὶ
ſciui dñe: qñ tu es ꝓbãs corda: τ diligẽs iuſti
ἔγνων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐξετάζων καρδίας, καὶ ἀγαπᾷς δικαι
tiam: τ ego in ſimplicitate cordis mei prõpte obtuli hec
οσύνην, καὶ ἐγὼ ἐν ἁπλότητι καρδίας μου ἑκουσιάσθην ταῦ
vniuerſa: τ nũc ꝑpln tuũ qui reptus eſt hic vidi
τα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον

B

in gaudio prompte offerre tibi dñe deus abraam τ
ἐν εὐφροσύνῃ ἑκουσίᾳ θέντα σοι κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ
ſaac τ iſrael patrum nſoꝝ: cuſtodi eoſ
ἰσαὰκ καὶ ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον αὐτῶν τὸ
plaſma cogitationū cordis ppli tui in eternū: τ di
πλάσμα διανοιῶν καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κα
rige corda coꝝ ad te. τ ſalomont
τεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ· καὶ σολομῶντι τῷ
filio meo da cor bonum: vt faciat mādata tua τ
υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθήν, τοῦ ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου καὶ
teſtimōia tua τ precepta tua: τ vt in ſti
τὰ μαρτύριά σου καὶ τὰ προσάγματά σου, καὶ τοῦ ἐπισυ τέ=
nem adducat oia: τ vt edificet apparatū
λους ἀγαγεῖν πάντα, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευὴν
domus tue: quē paraui. τ dixit dauid oīi ec
τοῦ οἴκου σου, ἣν ἡτοίμασα. καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκ
cleſie: bñdicite iã dño deo nſo. τ benedi
κλησίᾳ, εὐλογήσατε δὴ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν· καὶ εὐλόγη
xit oīs ecclesia dño deo patrū ſuoꝝ.
σε πᾶσα ἡ ἐκκλησία κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν,
τ flectentes genua adorauerūt dñm
καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ
τ regem. τ ſacrificauit vō dño ſa
καὶ τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔθυσε δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυ=
crificia: τ obtulit holocauſta dño cra
σίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ τῇ
ſtina die primi diei vitulos mille: arietes mil
ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλί
le: agnos mille: τ libamina ſua τ ſacrificia
ους, ἀρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν καὶ θυσίας
in multitudine oīm iſrael. τ comederūt τ bi
εἰς πλῆθος παντὶ τῷ ἰσραήλ. καὶ ἔφαγον καὶ ἔ=
berūt coꝝ dño in die illo cū letitia
πιον ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μετὰ χαρᾶς
grādi. τ elegerūt regē ſcdo ſalo
μεγάλης. καὶ ἐβασίλευσαν ἐκδευτέρου τὸν σολο=
monē filiū dauid: τ vnxerūt eum dño
μῶντα υἱὸν δαυίδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ
in regē: τ ſadduc in ſacerdotē. τ ſe
εἰς βασιλέα, καὶ τὸν σαδδοὺκ εἰς ἱερέα. καὶ ἐκά
dit ſalomō in throno dñi in regem pro
θισεν σολομὼν ἐπὶ θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀν=
dauid patre ſuo: τ ꝓſp fuit. τ
τὶ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ εὐοδώθη. καὶ
paruerūt et oīs iſrael. τ pncipes
ὑπήκουσαν αὐτοῦ πᾶς ἰσραήλ. καὶ οἱ ἄρχοντες
τ potentes et cunctī filij re
καὶ οἱ δυνατοὶ καί γε πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασι=
gis dauid ſubdidiſſū ei. τ magnificauit dñs
λέως δαυὶδ ὑπετάγησαν αὐτῷ· καὶ ἐμεγάλυνε κύριος
ſalomonē coꝝ oīm iſrael: τ dedit ſup
τὸν σολομῶντα ἐναντίον παντὸς ἰσραήλ, καὶ ἔδωκεν ἐπ'
eum gloriā regni: ſicut nō fuit in oīm re
αὐτὸν δόξαν βασιλείας, ὡς οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βα=
ge ante eū ſupra iſrael. τ dauid filius ieſ
σιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ ἰσραήλ. καὶ δαυὶδ υἱὸς ἰεσ=
ſe regnauit ſup vniuerſū iſrael. τ dies q̄b re
σαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραήλ· καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐ=
gnauit ſup iſrael quadraginta ānis: in chebron re
βασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν χεβρὼν ἐ=
gnauit ſeptē ānis: τ in hieruſalem triginta τ
βασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ τριάκοντα καὶ
trib⁹ ānis. τ mortu⁹ ē dauid in ſenectute bōa: plenus dierū
τρία ἔτη· καὶ ἀπέθανε δαυὶδ ἐν γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν
diuitijs τ gloria: τ regnauit ſalomon filius eius p
πλούτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβασίλευσεν σολομὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀν
eo. τ reliqui ſmōes dauid regis ꝓio
τ' αὐτοῦ· καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι τοῦ δαυὶδ τοῦ βασιλέως οἱ πρότε
res τ nouiſſimi: nōne ſunt ſcripti in ſmōib⁹ ſa
ροι καὶ οἱ ὕστεροι, οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ λόγων σα
muel videntis: τ in ſmōibus
μουὴλ τοῦ ὁρῶντος, καὶ ἐπὶ λόγων

cum ſing̃eti gaudio tibi
offerre donaria. Dñe deus abraā & yſaac & iſrl
patrum noſtrorum
cuſtodi in eternū hanc
voluntatem
cordis eorū: & ſenſp in
veneratione tui mēs iſta
pmaneat. Salomōi quo
filio meo da cor pfectū vt cuſtodiat mādata
tua et teſtimonia tua et
cerimōias tuas: et faciat
vniuerſa: & edificet edē
cui ipē ſas paui. Prece
pit aūt dd vniuerſe ec=
cleſie. Bñdicite dño deo
vr̄o. Et bñdixit omnis
eccleſia dño deo patrū
ſuorum:
& inclinauerūt ſe et ado
rauerūt dñm & deinde
regē. Immolauerūtq;
victimas dño: et obtu=
lerunt holocauſta die
ſequenti: tauros
mille: arietes mille: a=
gnos mille
cū libaminib⁹ ſuis & vni
uerſo ritu abūdātiſſime
in oēm iſrl. Et comede
rūt & biberūt coram dño
in die illo cū grādi letī=
cia: & vnxerūt ſecundo
ſalomonē filiū dauid.
Vnxerunt autē eū dño
in principē: & ſadoch
in pōtificē. Seditq; ſalo
mō ſup ſoliū dñi in re=
gē pro dauid patre ſuo
& cūctis placuit: et pa=
ruit illi omnis iſrael. Sed
et vniuerſi pncipes & &
potentes & cunctī filii
regis dd dederunt ma
nū: & ſubiecti fuerūt ſalo
moni regi. Magnifica=
uit ergo dñs ſalomonē
ſuper omnem iſrael: &
dedit
illi gloriam regni qua
lem nullus habuit
ante eum rex iſrael. Igi
tur
dauid filius iſai regna=
uit ſup vniuerſū iſrael.
Et dies quibus regnauit
ſuper iſrael fuerunt
quadraginta anni. In
hebron regnauit ſeptē
annis: & in hieruſalem
annis triginta
tribus. Et mortuus eſt
in ſenectute bona ple=
nus dierū & diuitiis &
gloria. Et regnauit ſalo
mō filius eius p eo. Ge
ſta autem dauid regis
priora & nouiſſima
ſcripta ſunt
in libro ſamuel viden=
tis: & in libro

נְצַח	נְשָׁמְחָה	לְהִתְנַדֵּב לָךְ׃ יְהוָה אֱלֹהֵי
	אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ	
עָלַם חָשַׁב	עָשְׂמְרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת	
כּוּן	לֵבָב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ׃	
נָתַן שָׁמַר	וּלְשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמֹר	
צָוָה עָוַד	מִצְוֹתֶיךָ עֵדְוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת	
עָשָׂה בָּנָה	הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר הֵכִינוֹתִי׃	
כּוּן אָמַר	וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל הַקָּהָל בָּרְכוּ	
בָּרַךְ	נָא אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל	
	הַקָּהָל לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם	
קָדַד שָׁחָה	וַיִּקְדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ׃	
זָבַח עָלָה	וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת	
פָּרַר	לַיהוָה לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא פָּרִים	
	אֶלֶף אֵילִים אֶלֶף כְּבָשִׂים אֶלֶף	
	וְנִסְכֵּיהֶם וּזְבָחִים לָרֹב לְכָל יִשְׂרָאֵל׃	
אָכַל שָׁתָה	וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ לִפְנֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא	
פָּנָה גָּדַל	בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה וַיַּמְלִיכוּ שֵׁנִית	
מָלַךְ שָׁנָה	לִשְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ לַיהוָה	
מָשַׁח	לִנָגִיד וְלִצָּדוֹק לְכֹהֵן׃ וַיֹּשֶׁב שְׁלֹמֹה	
נָגַד	עַל כִּסֵּא יְהוָה לְמֶלֶךְ תַּחַת דָּוִיד אָבִיו	
צָלַח שָׁמַע	וַיִּצְלַח וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו כָּל יִשְׂרָאֵל׃	
שׁוּר	וְכָל הַשָּׂרִים וְהַגִּבֹּרִים וְגַם כָּל בְּנֵי	
	הַמֶּלֶךְ דָּוִיד נָתְנוּ יָד תַּחַת שְׁלֹמֹה	
גָּדַל	הַמֶּלֶךְ׃ וַיְגַדֵּל יְהוָה אֶת שְׁלֹמֹה	
עָלָה נָתַן	לְמַעְלָה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן	
	עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא הָיָה	
	עַל כָּל מֶלֶךְ לְפָנָיו עַל יִשְׂרָאֵל׃	
	וְדָוִיד בֶּן יִשַׁי מָלַךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל׃	
יוֹם	וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל	
רָבַע	אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע	
שָׁנָה	שָׁנִים וּבִירוּשָׁלִַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים	
מוּת שׁוּב	וְשָׁלוֹשׁ׃ וַיָּמָת בְּשֵׂיבָה טוֹבָה שְׂבַע	
כָּבַד מָלֵא	יָמִים עֹשֶׁר וְכָבוֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה	
	בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וּדְבְרֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ	
הִנֵּה כָּתַב	הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים	
	עַל דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה וְעַל דִּבְרֵי	

נָתָן הַנָּבִיא וְעַל דִּבְרֵי גָד הַחוֹזֶה עִם
כָּל מַלְכוּתוֹ וּגְבוּרָתוֹ וְהָעִתִּים אֲשֶׁר נָבַר
עָבְרוּ עָלָיו וְעַל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃ עָלָה

Cap̃.i.

וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד עַל מַלְכוּתוֹ חָזַק
וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיְגַדְּלֵהוּ לְמַעְלָה׃ נָדַל
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי אָמַר שׂוּר
הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְלַשֹּׁפְטִים וּלְכֹל מֵאָה
נָשִׂיא לְכָל יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי הָאָבוֹת׃ נָשָׂא
וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי שָׁם הָיָה אֹהֶל
מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד יָצַד
יְהוָה בַּמִּדְבָּר׃ אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים רִבֵּר אָרוֹן
הֶעֱלָה דָּוִיד מִקִּרְיַת יְעָרִים הֵכִין עָלָה כּוֹן
לוֹ דָּוִיד כִּי נָטָה לוֹ אֹהֶל בִּירוּשָׁלִָם׃ נָטָה
וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְצַלְאֵל זָבַח
בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר שָׁם לִפְנֵי מִשְׁכַּן כּוֹן
יְהוָה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקָּהָל׃ דָּרַשׁ עָלָה
שְׁלֹמֹה שָׁם עַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת לִפְנֵי
יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו
עֹלוֹת אֶלֶף בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה רָאָה
אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל
מָה אֶתֵּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים נָתַן
אַתָּה עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי חֶסֶד עָשָׂה
וַתַּמְלִיכֵנִי תַּחְתָּיו׃ עַתָּה נָדַל מָלַךְ
יְהוָה אֱלֹהִים יֶאֱמַן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד אָמַן
אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל עַם רָב
כַּעֲפַר הָאָרֶץ עַתָּה חָכְמָה וּמַדָּע תֵּן יָדַע נָתַן
לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְאָבוֹאָה יָצָא בּוֹא
כִּי מִי יִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃ דִּין
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר
הָיְתָה זֹאת עִם לְבָבֶךָ וְלֹא שָׁאַלְתָּ הָיָה
עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֶת נֶפֶשׁ
שֹׂנְאֶיךָ וְגַם יָמִים רַבִּים לֹא יוֹם רָבַב
שָׁאָלְתָּ וַתִּשְׁאַל לְךָ חָכְמָה וּמַדָּע שָׁאַל

natham̃ pphete: atq; in volumine gad vidētis: vniuersiq; regni eius & fortitudinis: & tēporū q̃ trãſierunt sub eo: ſiue in iſrael: ſiue in cunctis regnis terrarum. ∞∞∞

Explicit dabreiamī .i. palipomenō liber p̃m.

Incipit dabreiamin ſiue Paralipomenon liber ſecundus. i.

Cōfortat̃ eſt ergo ſalomō filius dd in regno ſuo & dñs deus eius erat cū eo: et magnificauit eū in excelſū: ⁊ pcepit q̃ ſalomō vniuerſo iſrl tribūis & cēturionibus & ducibus et iudicibus oīs iſrl et principibus familiarū: et abiit cum vniuerſa multitudine in excelſū gabaō vbi erat tabernaculū federis dī qđ fecit moyſes famulus dñi in ſolitudine. Arcam autem dei ∞∞∞ adduxerat dauid de cariathiarim in locū quē preparauerat ei: et vbi fixerat illi tabernaculū: hoc eſt in hieruſalē. Altare quoq; eneū qđ fabricat fuerat beſelel filius vri filii vr: vbi erat corā tabernaculo dñi: quod et reqſiuit ſalomō & ois eccleſia. Adēdit q̃ ſalomō ad altare eneū corā tabernaculo federis dñi: et obtulit in co mille hoſtias. Ecce autē in ipa nocte apparuit ei deus dicēs Poſtula ∞∞∞∞∞∞∞ quod vis vt dem tibi. Dixit q̃ ſalomon deo Tu feciſti cū dauid patre meo miſericordiam magnā et cōſtituiſti me regē pro eo. Nūc ergo dñe deus impleatur ſermo tuus quē pollicitus es dauid patri meo. Tu eni me feciſti regē ſup populū tuū multū q̃ tā inmūerabilis eſt q̃s puluis terre. Da mihi ſpiam & itelligetiā vt igrediar & egrediar corā pplo tuo. Quis enim poteſt hunc pplm tuū digne q tā grandis eſt iudicare? Dixit autē deus ad ſalomonem. qa hoc magis placuit cordi tuo & nō poſtulaſti diuitias & ſubſtātiā & glīā: neq; aias corū qui te oderant: ſed nec dies vite plurimos. Petiſti autē ſapientiā & ſcientiam ∞∞∞∞∞∞∞

nathan prophete: ⁊ in ſermōib gad vidētis
ναθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων γὰδ τοῦ ὁρῶντος
pro vniuerſo regno eius: ⁊ vniuerſa po
πρὸ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς δι=
tentia eius: ⁊ tēporib que trãſierūt in
ναστείας αὐτοῦ, καὶ τῶν καιρῶν τῶν διελθόντων ἐπ'
eo ⁊ in iſrael: ⁊ in cūctis re
αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς βα=
gnis terrarū.
σιλείας τῶν γαιῶν.

Paralipomenon. ij.

Παραλειπομένων. β'.

Et cōfortat̃ eſt ſalomon filius dauid in
Καὶ ἐνίσχυσε σολομὼν υἱὸς δαυὶδ ἐπὶ τὴν
regno ſuo: ⁊ dñs deus eius cū
βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ'
eo: ⁊ magnificauit eū in excelſū. ⁊ dixit ſa
αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος· καὶ εἶπε σο=
lomon ad vniuerſū iſrael tribunis ⁊ cen
λομὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκα
turionibus ⁊ iudicib ⁊ oib principib co
τοντάρχοις καὶ τοῖς κριταῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐν
ram oīi iſrael principib familiaꝝ. ⁊ a=
πᾶσιν υἱοῖς Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν· καὶ ἐπο
bit ſalomon ⁊ vniuerſa eccleſia cū eo in excel
ρεύθη σολομὼν καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψη=
ſum qđ in gabaon: qñ illic erat tabernaculū federis
λὴν τὴν ἐν γαβαών, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ
dei qđ fecit moyſes ſeruꝰ dñi in eremo. at
θεοῦ ἣν ἐποίησε μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ· τὴν δὲ
aream dei addurerat dauid de ciuitate cariathia
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκ πόλεως καριαδια
rim: qñ preparauit ei dauid: qñ fixerat ei tabna
ριμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκη
culū in hieruſalem. ⁊ altare eneum qđ fe
νὴν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποί
cit beſelel filius vri: filij oz: illic erat corā tabna
ησε βεσελεὴλ υἱὸς οὐρεί, υἱοῦ ὢρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκη
culo dñi. ⁊ queſiuit illud ſalomon ⁊ eccleſia ⁊ ob
νῆς κυ· καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ σολομὼν καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ οὐκ
tulit illic ſalomon ad altare eneum qđ co
ἤνεγκεν ἐκεῖ σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐπο=
rā dño qđ in tabnaculo federis: ⁊ obtulit in eo
ιοῦν κυ τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ
holocauſta mille. in nocte illa appuit deus
ὁλοκαύτωσιν χιλίαν. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ θεὸς τῷ
ſalomoni: ⁊ dixit ei: poſtula qd tibi dabo.
σολομῶντι, καὶ εἶπεν αὐτῷ, αἴτησαι τί σοι δῶσω·
⁊ dixit ſalomon ad deū: tu feciſti cū
καὶ εἶπε σολομὼν πρὸς τὸν θεόν, σὺ ἐποίησας μετὰ
dauid patre meo miam magnā: ⁊ cōſtitui=
δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασί=
ſti regē me pro eo. ⁊ nūc dñe deus implea
λευσάς με ἀντ' αὐτοῦ· καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς πιστω=
tur verbū tuū cū dauid patre meo: qñ
θήτω τὸ ῥῆμά σου μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, ὅτι
tu cōſtituiſti regē me ſup pplm multū: ſicut puluerē terre.
σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολύν, ὡς τὸν χοῦν τῆς γῆς·
nūc igit̃ ſapiētiā ⁊ itelligētiā da mihi: ⁊ egrediar an
νῦν δὸν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ ἐξελεύσομαι ἔμπρο
te pplm hunc ⁊ ingrediar: qñ q̃s iudicabit
σθεν τοῦ λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ
pplm tuū grandē hunc? ⁊ dixit de
τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον; καὶ εἶπεν ὁ θεὸς
ad ſalomonē: eo qđ fuit hoc in corde
πρὸς σολομῶντα, ἀνθ' ὧν ἐβούλετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ
tuo: ⁊ nō petiſti diuitias ſubſtātiaꝝ: neq;
σου, καὶ ὃν ἠτήσω πλοῦτον ὑπαρχόντων, οὐδὲ
glorīā: neq; aiam odientiū te: ⁊ nō petiſti
δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν μισούντων σε, καὶ οὐκ ἠτήσω
dies multos: ⁊ petiſti tibi ipſi ſapiētiā ⁊ ſcientiā:
ἡμέρας πολλάς, καὶ ἠτήσας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν,

A
2. Reg 3.a.

B

C

1. Reg. 18.a.

Sap. 8 d.

vt iudicet ppl'm meū: ſup quē cōſtituī regē te ſuper
ὥστως κρίνης τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐ=
eum: t ſapiētiā t ſcientiā do tibi: t diui
τόν, καὶ σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦ
tias t ſubſtātiā t gloriā dabo tibi: vt nō ſit
τον καὶ ὕπαρξιν καὶ δόξαν δώσω σοι, ὡς οὐκ ἐγένετο
ſimilis tibi in regibus qui ante te: t
ὁμοίως σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ
poſt te nō erit ſic. t venit ſalomon ab excelſo
μετὰ σὲ οὐκ ἔσται οὕτως· καὶ ἦλθεν σολομὼν ἐκ βαμὰ
quod in gabaon in hieruſalem a facie tabna
τῆς ἐν γαβαὼν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκη
culi federis: t regnauit ſup iſrael: t
νῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ
cōgregauit ſalomon currus. t equites. t facti ſūt et
συνήγαγεν σολομὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς· καὶ ἐγένετο αὐ
mille t quadringēti currus: t duodecim mi
τῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χι=
lia equitum: t reliquit eos in ciuitati=
λιάδες ἱππέων, καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν ταῖς πόλε=
bus curruum: t cum rege in hieruſa=
σιν τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν ἱερουσα=
lem. t poſuit rex argentū t aurum
λήμ· καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον
in hieruſalem ſicut lapideo. t cedros dedit in
ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους· καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ἐν τῇ
iudea q̄ſi ſycomoros que in cāpeſtri i multitudie.
ἰουδαίᾳ ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.
t exitus equorū ſalomonis ex egypto. t
καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων τῷ σολομῶντι ἐξ αἰγύπτου· καὶ
precii negotiatoꝝ regis p̄ciū q̄ō accipie
ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ βασιλέως τιμὴν ἣν ἐλάμβα=
bāt t emebāt in cōmutatiōe. t aſcēdebāt t educebāt
νον καὶ ἠγόραζον ἐν ἀλλάγματι· καὶ ἀνέβαινον καὶ ἐξῆγον
ex egypto curru vnū ſexcētos argēteos: t equum
ἐξ αἰγύπτου ἅρμα ἓν ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππον
quinquaginta t centū. t ſic oib⁹ regibus
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι
cheteoꝝ: t regibus ſyrie in manib⁹
τῶν χετταίων, καὶ τοῖς βασιλεῦσι τῆς συρίας ἐν χερσὶν
ſuis educebāt.
αὐτῶν ἐξέφερον. Ca.2.

A Θ dixit ſalomon vt edificaret domū no
Καὶ εἶπεν σολομὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνό
mini dñi: t domū regno ſuo. t cōgregauit
ματι κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· καὶ συνήγαγεν
ſalomon ſeptuaginta milia virop portātiū hūeris: t
σολομὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ιωτοφόρων, καὶ
octoginta milia virorū lapicidaꝝ in mōte. t
ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν λατόμων ἐν τῷ ὄρει· καὶ
prepoſiti ſup eos tria milia t ſexcenti. t mi
ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι· καὶ ἀπέ
3.Reg. 5.a. ſit ſalomon ad chiram regem tyri dicens:
στειλε σολομὼν πρὸς χειρὰμ βασιλέα τύρου λέγων, ὃν
ſicut feciſti cū dauid patre meo: t miſi
τρόπον ἐποίησας μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπέστει
ſti ei cedros vt edificaret ſibi domū vt habita
λας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον τοῦ κατοικη=
ret in ea: t ecce ego filius ei⁹ edifico domū no
σαι ἐν αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ υἱὸς αὐτῷ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνό=
mini dñi dei mei: vt ſcetificē eā ipſi ad adolēdū coꝝ
ματι κυ τοῦ θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾶν ἀπέναν
tillo incēſum aromatū: t ad faciēdū ꝓpoſitionē ſem
τι αὐτοῦ θυμίαμα ἀρωμάτων, καὶ ποιεῖν πρόθεσιν διαπαν
per: t ad offerēdū holocauſtōata ſemper mane
τός, καὶ τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τοπρωῒ
t veſpere: t ſabbatis t in neomenijs
καὶ τοεσπέρας, καὶ τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις
t in ſolēnitatib⁹ dñi dei nri: in ſēpiternū hoc ſup
καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς κυ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο ἐπὶ
B iſrael. t dom⁹ quā ego edifico magna: q̄m magn⁹
τὸν ἰηλ. καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας

ut iudicare poſſis populum meum
ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐ=
ſuper quē cōſtituī te re
gē: ſapiētia et ſcientia
data ſunt tibi. Diuitias
aūt et ſubſtātiā et gloriā
dabo tibi: ita vt nullus
in regibus nec
ante nec poſt te fuerit
ſimilis tui. Venit ergo
ſalomon ab excelſo ga
baon in hieruſalem
corā tabernaculo fede
ris: et regnauit ſupet
iſrael. Congregauitq̄
ſibi currus
& equites: et facti ſunt
ei mille quadringenti
currus: et duodecim
milia equitum:
et fecit eos eſſe in vrbi=
bus quadrigarū et cū
rege in hieruſalē. Pre=
buitq̄ rex argentum
& aurū in hieruſalem
quaſi lapides: & cedros
quaſi ſycomo=
ros que naſcuntur
in campeſtribus multi
tudine magna. Adduce
bantur aūt ei eq de egy
pto de choa a
negociatoribus regis
q ibāt et emebāt precio
quadrigam equorum
ſexcentis argenteis: et
equum centum quinq̄=
ginta. Similr de vniuer
ſis regnis cetheorū & a
regib⁹ ſyrie emptio ce=
lebrabatur. 2.

OEcreuit aūt ſalomō
edificare domum
nomini dñi & palatiū
ſibi. Et numerauit
ſeptuaginta milia viro
rū portantiū humeris:
et octoginta milia qui
cederēt lapides in mō=
tib⁹ prepoſitoſq̄ eorū
tria milia ſexcētos. Mi
ſit quoq̄ ad hyram re=
gem tyri dicens
Sicut egiſti cū dauid
patre meo
et miſiſti ei ligna cedri
na vt edificaret ſibi do=
mū in qua et habitauit:
ſic fac mecū vt edificem
domū nomini dñi dei
mei: vt conſecrem eam
ad adolendū incenſum
coram illo & fumigāda
aromata: et ad ꝓpoſi=
tionē panū ſempiternā
& ad holocauſtōata ma
ne & veſpere. Sabbatis
quoq̄ et neomenijs &
ſolēnitatib⁹ dñi dei nri
in ſēpiternū: q̄ mādata ſūt
iſrāl. Domus eni quā edi
ficare cupio magna eſt.

Cap.ij.

אֲשֶׁר תְּשִׂימוּ אֶת עַמִּי אֲשֶׁר
הַמְלַכְתִּיךָ עָלָיו: הַחָכְמָה וְהַמַּדָּע
נָתוֹן לָךְ וְעֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד אֶתֵּן
לָךְ אֲשֶׁר לֹא הָיָה כֵן לַמְּלָכִים אֲשֶׁר
לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיֶה כֵּן: וַיָּבֹא
שְׁלֹמֹה לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן יְרוּשָׁלִַם
מִלִּפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּמְלֹךְ עַל
יִשְׂרָאֵל: וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב
וּפָרָשִׁים וַיְהִי לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּעְמֵאוֹת
רֶכֶב וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים
וַיְנִיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ
בִּירוּשָׁלִָם: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף
וְאֶת הַזָּהָב בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת
הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר
בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב: וּמוֹצָא הַסּוּסִים
אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֶה
סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְוֶה יִקְחוּ בְּמִחִיר:
וַיַּעֲלוּ וְיוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבָה
שֵׁשׁ מֵאוֹת בְּכֶסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים
וּמֵאָה וְכֵן לְכָל מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי
אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ:

וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם
יְהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ: וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמוֹנִים
אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר וּמְנַצְּחִים עֲלֵיהֶם
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וַיִּשְׁלַח
שְׁלֹמֹה אֶל חוּרָם מֶלֶךְ צֹר לֵאמֹר
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי
וַתִּשְׁלַח לוֹ אֲרָזִים לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת
לָשֶׁבֶת בּוֹ: הִנֵּה אֲנִי בֹנֶה בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי לְהַקְדִּישׁ לוֹ
לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת סַמִּים
וְמַעֲרֶכֶת תָּמִיד וְעֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב
לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלִמוֹעֲדֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל:
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בֹנֶה גָּדוֹל כִּי נָדוֹל

Pritiua.heb.Tex.be.ii.Paral.ii.

אֱלֹהֵינוּ מִכָּל הָאֱלֹהִים וּמִי יַעְצָר עָצָר
כֹּחַ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי נוּחַ
הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר כְּלְכֵל
אֶבְנֶה לוֹ בַּיִת כִּי אִם לְהַקְטִיר לְפָנָיו׃ בָּנָה
וְעַתָּה שְׁלַח לִי אִישׁ חָכָם לַעֲשׂוֹת עָשָׂה
בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת וּבַבַּרְזֶל וּבָאַרְגָּמָן
וְתוֹלַעַת וּיְדֵעַ וְכַרְמִיל וְתִכֶלֶת וְיוֹדֵעַ בָּתַח
לְפַתֵּחַ פִּתּוּחִים עִם הֶחָכָמִים אֲשֶׁר חכן
עִמִּי בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר הֵכִין כון
דָּוִיד אָבִי׃ וְשִׁלַּח לִי עֲצֵי אֲרָזִים
בְּרוֹשִׁים וְאַלְגּוּמִּים מִן הַלְּבָנוֹן כִּי אָנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים יָדַע
לַחְרוֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה עֲבָדַי עִם
עֲבָדֶיךָ׃ וְלָהֵכִין לִי עֲצִים לָרֹב כִּי
הַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בּוֹנֶה גָּדוֹל וְנִפְלָא׃ גָּדַל פָּלָא
וְהִנֵּה לַחֹטְבִים לְכָרְתֵי הָעֵצִים נָתַתִּי נָתַן
חִטִּים מַכּוֹת לַעֲבָדֶיךָ כֹּרִים עֶשְׂרִים חִטָּה כָּתַת
אֶלֶף וּשְׂעֹרִים כֹּרִים עֶשְׂרִים אֶלֶף כּוֹר
וְיַיִן בַּתִּים עֶשְׂרִים אֶלֶף וְשֶׁמֶן בַּתִּים בַּת
עֶשְׂרִים אֶלֶף׃ וַיֹּאמֶר חוּרָם מֶלֶךְ צֹר אָמַר
בְּכָתָב וְיִשְׁלַח אֶל שְׁלֹמֹה נְאָהֲבַת שָׁלַח
יְהוָה אֶת עַמּוֹ נְתָנָךְ עֲלֵיהֶם מָלָךְ׃
וַיֹּאמֶר חוּרָם בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי בָּרַךְ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִיד הַמֶּלֶךְ
בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ שֵׂכֶל וּבִינָה אֲשֶׁר יָדַע
יִבְנֶה בַּיִת לַיהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃ בָּנָה
וְעַתָּה שָׁלַחְתִּי אִישׁ חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה
לְחוּרָם אָבִיו בֶּן אִשָּׁה מִן בְּנוֹת דָּן אִישׁ בָּנָה
וְאָבִיו אִישׁ צֹרִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת נָזַהַב עָשָׂה
וּבַכֶּסֶף בַּנְּחֹשֶׁת בַּבַּרְזֶל בָּאֲבָנִים
וּבָעֵצִים בָּאַרְגָּמָן בַּתְּכֶלֶת וּבַבּוּץ
וּבַכַּרְמִיל וְלִפְתֹּחַ כָּל פִּתּוּחַ וְלַחְשֹׁב פָּתַח
כָּל מַחֲשֶׁבֶת אֲשֶׁר יִנָּתֵן לוֹ עִם חָשַׁב נָתַן
חֲכָמֶיךָ וְחַכְמֵי אֲדֹנִי דָּוִיד אָבִיךָ׃
וְעַתָּה הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים הַשֶּׁמֶן

Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Magn9 ẽ deꝰ nr̃ sup oẽs deos: quis ergo potᵉ terit p̃ualere vt edificet ei dignã domũ? Si celũ & celi celorũ capere eũ nequeũt: quantus ego sum vt possim edificare ei domũ? Sed ad hoc tantũ: vt adoleatur incẽsum coram illo. mitte mihi virũ eruditum q nouerit operari in auro & argento: ere et ferro: purpura: coccino & hyacintho: et q sciat sculpere celaturas cũ his artificib9 quos mecũ habeo in iudea & in hierusalẽ quos prepauit dñs pater meus. Sed & ligna cedrina mitte mihi & arceuthia: & pinea de libano. Scio enim q serui tui nouerint cedere ligna de libano. Et erunt serui mei cũ seruis tuis: vt parẽtur mihi ligna plima. Domus eni quã cupio edificare magna est nimis & inclyta. Preterea operariis q cesuri sũt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritica choros vigiti milia: et ordei choros totidem et vini viginti milia metretas: olei quoq3 sata viginti milia. Dixit aũt hyram rex tyri per litteras quas miserat salomoni. qa dilexit dñs populũ suũ: idcirco te regnare fecit sup eũ Et addidit dicẽs. bñdict9 dñs deus israel qui fecit celum & terrã: quiᵉ dedit dauid regi filiũ sapientẽ & eruditũ et sensatũ atq3 prudẽtẽ: vt edificaret domũ domino: et palatium sibi. Misi ergo tibi virũ prudentẽ & scientissimum hyram patrẽ meũ filium mulieris de filiabꝰ dã: cui pater fuit tyri qui nouerit opari in auro et argento: ere & ferro & marmore & lignis. In purpura quoq3 & hyacintho & byssino et coccino: & qui sciat celare omnem sculpturã: & adiuenire prudentẽ qdcũq3 ī opere necessariũ cũ artificib9 tuis & cũ artificib9 dñi mei dñi pris tui. triticũ ergo & ordeũ & oleũ

dñs deus noster super oẽs deos. τ quis potest ædificare ei domũ: qñ celi τ celi celorũ capere eũ nequeũt? quis sum ego q ædificem ei domũ: sed ad adolẽdũ incẽsũ coram eo. τ nũc mitte mihi virũ sapiẽtẽ τ q nouerit facere in auro τ in argẽto τ in ere τ in ferro τ in purpura τ in coccino τ in hyacintho: τ qui sciat sculpere celaturas cũ sapiẽtib9 qui mecũ in tudea τ in hierusalem: quos pparauit dauid pater meus. τ mitte mihi ligna cedrina τ arceuthina τ pinea de libano. ego eñ scio q serui tui scium cedere ligna de libano. τ ecce serui mei ibunt cũ seruis tuis vt parent mihi ligna in multitudinẽ: qñ domꝰ quã ego ædificabo magna τ inclyta. τ ecce operãtibus qui cedunt ligna in cibaria dedi triticũ in dona seruis tuis cororũ tritici viginti milia: τ ordei cororũ viginti milia: τ olei mẽsurarũ viginti milia: τ vini mẽsuras viginti milia. τ dixit chiram rex tyri in scriptura: τ misit ad salomonẽ: qñ dilexit dñs pplm suum: dedit eũ in regem. τ dixit chiram: benedictus dñs deus israel: qui fecit celũ τ terrã: qui dedit regi dauid filiũ sapiẽtẽ τ scientẽ prudẽtiã: q ædificabit domũ dño τ domũ regno suo. τ nũc misi tibi virũ ædificatorem sapiẽtẽ τ scientẽ prudẽtiã chiram seruũ meũ filiũ mulieris de filiabus dan: τ pater eius vir tyrius: scientẽ facere in auro τ argẽto τ in ere τ in ferro in lapidibꝰ τ lignis: τ texere in purpura τ in hyacintho τ in bysso τ in coccino: τ celare sculpturã: τ excogitare adiuentionẽ in oibus q dederis ei cũ sapiẽtibꝰ tuis τ cũ sapiẽtibus dñi mei dauid patris tui. τ nũc triticũ τ ordeũ τ vinũ τ oleum

q dixit dñs me⁹: mittat seruis suis:
ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ,
t nos cedamus ligna de libano iuxta oēm
καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου κατὰ πάσαν τὴν
necessitatē tuā: t ferem⁹ tibi ea ratibus in ma-
χρείαν σου, καὶ ἀποισόμεν σοι αὐτὰ σχεδίας ἐπὶ τὴν θά-
re ioppes: t tu trāsferes ea in hierusalem.
λασσαν Ἰόππης, καὶ σὺ ἀνοίσεις αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ.
t cōgregauit salomon oēs viros proselytos
καὶ συνήγαγεν σολομὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς προσηλύ-
tos q in terra israḗl post numerū quē nūerauit eos
τους τοὺς ἐν τῇ γῇ Ἰηλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς
dauid pater eius: t inuēti sūt centū quinquagita mi
δαὰδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χι
lia t tria milia sexcenti. t fecit ex eis
λιάδες καὶ τρισχίλιοι ἑξακόσιοι. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν
septuaginta milia viroꝝ hūeris portātiū: t octogin
ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκον
ta milia lapicidaꝝ in mōte: t tria milia sexcen
τα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ τρισχιλίους ἑξακο
tos operū ꝓpositos sup populum.
σίους ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν. Ca.3.

A 3.Reg. 6.a. Cepit incepit salomon edificare domū dñi in
Καὶ ἤρξατο σολομὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν
hierusalem in mōte moria: vbi apparuit dñs dauid
ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τῷ ἀμορία, οὗ ὤφθη κύριος τῷ δαὰδ
patri eius in loco: quē parauerat dauid in
τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἡτοίμασε δαυὶδ ἐν
area ornā iebusei. t cepit edificare
τῇ ἅλῳ ὀρνᾶν τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι
salomon in mēse secundo in anno quar-
σολομὼν ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρ
to regni sui. t hec incepit salomon
τῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ταῦτα ἤρξατο σολομὼν
vt edificaret domū dei: lōgitudo men-
τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, μῆκος τῆς διαμε-
sure prime cubitoꝝ sexaginta: t latitudo cu-
τρήσεως τῆς πρώτης πηχῶν ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πη-
bitoꝝ viginti: t porticū iuxta frontē domus
χῶν εἴκοσι, καὶ τὸ αἴλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου
lōgitudo in frontē latitudinis dom⁹ cubitoꝝ
μῆκος ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴκου πηχῶν
viginti: t altitudo cubitoꝝ centū t viginti. t de
εἴκοσι, καὶ τὸ ὕψος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ κα
auranit eā intrisec⁹ auro puro. t do
τεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ τὸν οἶ
mū magnā texit lignis cedrinis: t deaura-
κον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύ
uit auro puro. t sculpsit in ea pal
σωσε χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ ἔγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοί
B mas t catenas. t ornauit domū lapidib⁹
νικας καὶ ἀλύσεις. καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις
pretiosis in glorīā: t auro auri qđ ex pharuim.
τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ φαρουείμ.
t deaurauit domū auro t parietes
καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον χρυσίῳ καὶ τοὺς τοίχους
t vestibula t tecta t ho-
καὶ τοὺς πυλῶνας καὶ τὰ ὁροφώματα καὶ τὰ θυρώ
stia eius. t celauit cherubim in pare
ματα αὐτοῦ. καὶ ἔγλυψε χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοί-
tib⁹. t fecit domū sancti sanctoꝝ:
χων. καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων,
lōgitudo eius in facie latitudinis do-
μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴ-
mꝰ cubitoꝝ viginti: t latitudo cubitoꝝ viginti. t
κου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴκοσι. καὶ
deauranit eam auro puro in talentis
κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ ἐν ταλάντοις
sexcentis. t pondus
ἑξακοσίοις. καὶ ὁλκὴ οοο οοοοοοοοο οοοοοοοο

לְמְסַמְּרוֹת׃ לְשִׁקָּלִים חֲמִשִּׁים זָהָב׃ סָמַר
וְהָעֲלִיּוֹת חִפָּה זָהָב ׃ וַיַּעַשׂ בְּבֵית עָלָה
קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים כְּרוּבִים שְׁנַיִם שָׁנָה
מַעֲשֵׂה מַצְּעוֹת וַיְצַפּוּ אֹתָם זָהָב ׃ עָשָׂה
וְכַנְפֵי הַכְּרוּבִים אַרְכָּם אַמּוֹת צָפָה
עֶשְׂרִים כָּנֶף הָאֶחָד לָאַמּוֹת חָמֵשׁ
מַגַּעַת לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת נָגַע
אַמּוֹת חָמֵשׁ מַגִּיעַ לְכָנַף הַכְּרוּב
הָאַחֵר׃ וְכָנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד אַמּוֹת
חָמֵשׁ מַגִּיעַ לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף
הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חָמֵשׁ דְּבֵקָה לְכָנַף
הַכְּרוּב הָאַחֵר׃ כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה
פֹּרְשִׂים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים
עַל רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לַבָּיִת ׃ וַיַּעַשׂ פָּנָה עָשָׂה
אֶת הַפָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכַרְמִיל
וּבוּץ וַיַּעַשׂ עֲלֵיהֶן כְּרוּבִים ׃ וַיַּעַשׂ עָלָה
לִפְנֵי הַבַּיִת עַמּוּדִים שְׁנַיִם אַמּוֹת עָמַד
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ אַרְכָּן וְהַצָּפַת אֲשֶׁר צָפָה
עַל רֹאשׁוֹ אַמּוֹת חָמֵשׁ ׃ וַיַּעַשׂ
שַׁרְשְׁרוֹת בַּדְּבִיר וַיִּתֵּן עַל רֹאשׁ רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים וַיַּעַשׂ רִמֹּנִים מֵאָה וַיִּתֵּן
בַּשַּׁרְשְׁרוֹת׃ וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּדִים עַל מוּם
פְּנֵי הֵהֵיכָל אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד הַכַּל יָמִן
מִהַשְּׁמֹאול וַיִּקְרָא שְׁמוֹ הַיָּמִינִי יָכִין קָרָא
וְשֵׁם הַשְּׁמְאֵלִי בֹּעַז ׃

Cap. iiij. וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים אַמָּה בָּרַח
אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחְבּוֹ וְעֶשֶׂר
אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃ וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק יָצַק
עָשֶׂר אַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגֹל שָׂפָה
סָבִיב וְחָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וְקָו קָוָה
שְׁלֹשִׁים אַמָּה יָסֵב אֹתוֹ סָבִיב ׃ סָבַב
וּדְמוּת בָּקָרִים תַּחַת לוֹ סָבִיב סָבִיב דָּמָה
סֹבְבִים אֹתוֹ עֶשֶׂר אַמָּה מַקִּיפִים יָקִף
אֶת הַיָּם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הַבָּקָר שָׁנָה
יְצוּקִים בְּמַצֻּקְתּוֹ׃ שְׁמֹד עַל שְׁנַיִם
עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְּנֵיהָ צָפוֹנָה צָפָה

x clauos fecit a aureos: ita vt ſinguli clauꝰ ſiclos quinq; genos appēderēt. b Cenacula quoq; c texit auro. c Fecit et d in domo ſcti b ſctō x cherubin e duos opere f ſtatuario: & texit c eos auro. g Ale cherubin h vigiti i cubitis extē debātur: ita vt k vna l ala haberet m cubitos quinq;: & b tangeret c parietem d domus: e & altera b quinq; cubitos h nō ſ: ala i tāgeret m alteri j cherub. Simil k cherub l alteri j m ala l quinq; habebat g cubitos: & a tangebat l parietem: x & ala eius altera g quinq; m cubitos x alam cherub l alteri j b cōtingebat. Igr ale vtriuſq; g cherub l expāſe erāt: & extendebātur p cubitos vigiti. m Ipſi āt n ſtabāt erectis k pedib j: q & facies eorum erāt verſe r ad exteriorem domū. s Fecit quoq; t velū ex u hyacintho v purpura w cocco & byſſo: & ītexuit b eis cherubin. c Añfores et d tēpli b duas g colūnas q trigita & qnq; cubitos hēbāt m altitudinis. n Porro capita earum g quinq; r cubitorū: necnon s & q̄li t catenulas u in oraculo: v & ſuppoſuit eas g capitibus b colūnarū. b Malogranata etiam c centum: que o g catenulis f interpoſuit. I pas quoq; k colūnas b poſuit l in m veſtibulo n tēpli: o vnā l a dextris: q & alterā r a ſiniſtris. Eā n q̄ a dextris erat n vocauit r iachin: o & w que ad leuam n vocauit a booz.

4. Fecit a quoq; b altare c eneū b vigiti c cubitoꝝ d lōgitudinis: g & viginti b cubitoꝝ d latitudinis: k & decē d cubitoum m altitudinis. p Mare et eneū q fuſile r decē e cubitis s a labio vſq; t ad u labium: r rotundū w per circuitū. x Quiq; b cubitos habebat c altitudinis: b & fūicul c trigita r cubitoꝝ g ambiebat r gyrum b ei j. k Sſilitudo quoq; l boum erat m ſubter n illā. Et k decē e cubitis q̄dā extrinſec j celature q̄li k duobus b verſib j labiū u maris x circuibant. c Boues aūt erāt b fuſiles: & ipſū mare g ſuper b duodeci k boues r ipoſitū erat: quorū l tres m reſpicibāt n ad aquilonem:

clauoꝝ: pōdus vni quinquaginta ſicli
τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι τοῦ
auri: & cenacula deaurauit auro. & fe
χρυσίου, καὶ τὰ ὑπερῷα ἐκρύσωσε χρυσίῳ. καὶ ἐποί
cit in domo ſancta ſanctoꝝ cherubim duos
ησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβὶμ δύο
opus de lignis iputribiliū: & deaurauit eos au
ἔργον ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ ἐχρύσωσιν αὐτὰ χρυ
ro. & ale cherubim lōgitudo cu
σίῳ. καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πη
bitoꝝ viginti & ala vna cherub
χῶν εἴκοσι. καὶ ἡ πτέρυξ ἡμία τοῦ χερούβ τοῦ
vni: cubitoꝝ quinq; q̄ tangebat parietē do
ἑνὸς, πηχῶν πέντε ἀπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴ
mus: & ala altera cubitoꝝ quinq: q̄ tāgebat
κου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε, ἀπτομένη
alam cherub alterius. & a
τῆς πτέρυγος τοῦ χερούβ τοῦ ἑτέρου. καὶ αἱ πτέρυ
le cherubi hoꝝ extenſe cu
γες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πη
biti viginti. ipſa ſtantia in pedibus
χεις εἴκοσι. καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τοὺς πόδας
ſuis: et facies eoꝝ in domū. & ἐποίησε
αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. καὶ
fecit velum ex hyacintho & purpu
ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύ
ra & coccino & byſſo. & intexuit in eo
ρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσου. καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ
cherubi. & fecit ante domū
χερουβίμ. καὶ ἐποίησε κατέμπροσθεν τοῦ οἴκου
colūnas duas cubitoꝝ triginta quinq; altitudo: & ſu
στύλους δύο πηχῶν τριάκοντα πέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς
capitella eaꝝ cubitoꝝ quinq;. & fecit ca
κεφαλίδας αὐτῶν πηχῶν πέντε. καὶ ἐποίησεν ἀλυ
tenas in oraculo & poſuit in capi
σιδωτὰ ἐν τῷ δαβεὶρ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν κεφα
tib j colūnaꝝ. & fecit malogranata centū. &
λῶν τῶν στύλων. καὶ ἐποίησε ῥοίσκους ἑκατόν. καὶ
impoſuit in catenis: & ſtatuit colūnas
ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ἀλύσεων, καὶ ἔστησε τοὺς στύλους
iuxta facies tēpli: vnā a dextris: &
κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ τὸν
vnā a ſiniſtris. & vocauit nomē ei q̄ a dex
ἕνα ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξι
tris directio: & nomē ei q̄ a ſiniſtris fortitudo.
ῶν κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἐξ ἀριστερῶν ἰσχύς. Ca. 4.

Καὶ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, εἴκοσι fecit altare eneum: viginti
cubitoꝝ longitudo: & viginti cubitoꝝ latitudo: &
πηχέων τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ εὖρος, καὶ
decē cubitoꝝ altitudo: & fecit mare
δέκα πηχέων τὸ ὕψος. καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν
fuſile decē cubitoꝝ menſurā a la
χυτὴν δέκα πηχέων τὴν διαμέτρησιν ἀπὸ τοῦ χεί
bio eius in labiū ei q̄ rotundū q̄ circuitū
λους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς στρογγύλην κυκλόθεν
& quinq; cubitoꝝ altitudo. & circuitus tri
καὶ πέντε πηχέων τὸ ὕψος. καὶ τὸ κύκλωμα τριά
ginta cubitoꝝ ambiebat illud q̄ circuitū: & ſimilitudo
κοντα πηχῶν ἐκύκλου αὐτὴν κύκλῳ. καὶ ὁμοίωμα
vitulorꝝ ſubter illud q̄ circuitū ambientes il
μόχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς κυκλόθεν κυκλοῦντες αὐ
lud decē in cubito ambientes mare q̄
τὴν δέκα ἐν πήχει κυκλοῦντες τὴν θάλασσαν κυ
circuitū. duo ordines boues fuſiles in effuſione eo
κλόθεν. δύο στίχοι βόες χωνευτοὶ ἐν τῇ χωνεύσει αὐ
rum: fecerunt eos ſtans ſup duodecim boues
τῶν, ἐποίησαν αὐτούς, ἑστῶσα ἐπὶ δώδεκα μόχους
mare. tres reſpicientes ad aquilonem:
θάλασσα. οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς βορρᾶν, ∞∞∞

τ treꝰ aſpicientes ad occidentē: τ treꝰ καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς δυσμάς, καὶ οἱ τρεῖς
aſpicientes ad auſtrū: τ treꝰ aſpicientes ad βλέποντες πρὸς νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς
oztentem: τ mare in ipſo ſupra. τ erāt ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω. καὶ ἦν τὰ
poſteriora ipſoꝝ intus: τ craſſitudo maris ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω, καὶ τὸ πάχος τῆς θαλάσσης
B palmi. τ labiū eius: ſicut labiū calicis παλαιστῆς. καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρί
cis ſculpti ... germinib⁹ lilij: capiēs metre ου διαγεγλυμμένου βλαστοὺς κρίνου, χωροῦσα μετρη
tas tria milia: τ perfecit illud: τ fe= τὰς τρισχιλίους, καὶ ἐξετέλεσεν αὐτήν. καὶ ἐποί=
cit pelues decē: τ poſuit quinq; a dex ησε λουτῆρας δέκα, καὶ ἔθηκε τοὺς πέντε ἐκ δε=
tris τ quinq; a ſiniſtris: vt lauarēt in ξιῶν καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν
ipſis opa holocauſtoꝝ τ vt illuerēt αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ἀποπλύνειν
in ipſis: τ mare vt lauarent ſa= ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱε=
cerdotes in eo. τ fecit cādelabra au= ρεῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυ=
rea decē ſm iudiciū ipſoꝝ. τ poſuit in tē= σᾶς δέκα κατὰ τὸ κρῖμα αὐτῶν. καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ
plo quinq; a dextris: τ quinq; a ſiniſtris. τ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ
fecit meſas decem: τ poſuit quinq; a dex ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν πέντε ἐκ δεξι
tris τ quinq; a ſiniſtris. τ fecit phialas ῶν καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ ἐποίησε φιάλας
aureas centum. τ fecit atriū ſacerdotū: C χρυσᾶς ἑκατόν. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων,
τ atrium magnū: τ foꝛes a= καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς θύρας τῆς αὐ
triꝰ: τ hoſtia ipſoꝝ erata λῆς, καὶ τὰ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα
erc. τ mare poſuit ab angulo χαλκῷ. καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ
dom⁹ a dextris ad orientē partiꝰ q̄ οἴκου ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μέρους τοῦ
ad auſtrū. τ fecit chiram lebetes τ πρὸς νότον. καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας καὶ
creagras τ thuribula. τ perfecit chi τὰς κρεάγρας καὶ τὰ πυρεῖα. καὶ συνετέλεσε χει
ram facere omne opus qđ fecit ſa= ρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε σο=
lomon rex in domo dei colūnas duas λομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ σύλους δύο
τ baſes. τ capitella in capitibus καὶ τὰς βάσεις. καὶ τὰς χωθαρὼθ ἐπὶ κεφαλῶν
colūnaꝝ duo. τ reticula duo vt tegerent τῶν σύλων δύο. καὶ δίκτυα δύο συγκαλύπτειν τὰς
duas baſes capitelloꝝ: q̄ ſūt in capitib⁹ δύο βάσεις τῶν χωθαρώθ, ἃ ἐστιν ἐπὶ κεφαλῶν τῶν
colūnaꝝ. τ malogranata aurea quadringēta in duo σύλων. καὶ ῥοὰς χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο
reticula.duo gſia malo granatoꝝ reticulo vno: vt tegerēt δίκτυα.δύο ἓξ ῥοῶν ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τ συγκαλύπτειν
duas baſes capitelloꝝ: q̄ ſunt ſupra τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρώθ, ἃ ἐστιν ἐπάνω τῶν
colūnaꝝ. τ baſes fecit decē. τ pe= σύλων. καὶ τοὺς μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα. καὶ τοὺς λου
lues fecit ſup baſes. τ ma τῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν μεχωνώθ. καὶ τὴν θάλασ
re vnū τ vitulos duodecim ſub σαν μίαν καὶ τοὺς μόχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω
eo. τ lebetes τ creagras τ phia αὐτῆς. καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ φιά
las: τ omnia vaſa eoꝝ q̄ fecit λας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε ...

°& aliꝰ tres ᵍ ad occidētē. ᶠPorro tres alii ...
ᶠmeridiē:" & tres q reliq erāt ᶠoriētē: hñtes ᶠ mare ᵇſuppoſitum.° Poſteriora autem boum erant ...
ᶠintrīſec⁹ſub mari. ᶠ Por ro vaſtitas ei⁹ hēbat men ſurā ᵍpālmi: ᵇ & labiū illi⁹ erat ᶠ q̄ſi ᵏ labiū calicis vel ᵐrepādi"lilii:°capiebatq; ᵍtriaᶠmilia"metretas.ᶠ Fe cit quoq; "cōchas ˣ decē: ʸ& poſuit ᶠqnq;ᵍa dextriſ: ᵇ& quīq;ᶜa ſiniſtris:ᵖ vt la uarent ᶠin eis oīa que in ᵖ holocauſtum oblaturi erāt.ᶠPorro iᶠmariᵐfacer dotesᵐlauabantur.ᵖ Fe= cit autem & ... ᶠcādelabraᵍaureaᶠ decem "ſ⁹ ſpecie quā ſufferat fie ri: ˣ& poſuit eaʸ in tēplo ᶠquīq;ᵍa dextrisᵇ & qnq; ᶜa ſiniſtris. Nec nō°& ᵐme ſasᶠdecē:ᵍ& poſuit easᵇin tēplo:ᶠquīq;ᵇa dextrisᶠ & quinq;ᵐa ſiniſtris. ... ᶜPhialas quoq; ᵖ aureas ᵍcentum.ᶠ Fecit etiam ... ᶠatriumᵍfacerdotū⁹ & ba ſilicamᶠgrandem: ... ᵉ& oſtiaᵍ ī baſilica queᶜ te xit ... ᵉere. ᶜ Porroᶠ mareᵍ po= ſuitᵇin latereᶠdextero ... ᵏcōtra orientem'adᵐme= ridem."Fecit autē° hyrā ᵍlebetesᶠ&ᵍ creagrasᶠ & ... "phialas.ˣ Et cōpleuit oē ... ᵇopusᶜregis ... ᵍin domoᵇdei:hoc eſtᶜco lumnas ... ᵏduasˡ& epiſtylia"& capi ta: ... ʳ& quaſi quedā ʳ retiacū la que capita ... ʳtegerēt ſuperʳ epiſtylia. ... ᶠMalogranataᶜquoq; ... ᵍquadrigenta & ... ᵏretiaculaˡduoꝛita vt bini ᵐordines" malogranato rumᵖſingulisᵒretiaclis iū gerentur: q̄ᵍ protegerēt ᶠepiſtylia &" capita ... ᵍcolumnarū.ᶜ Baſesᵇetiā ᵒfecit:ᶜ& ... ᶠconchas quasᵇ ſuper po ſuitˡbaſibus.ˡ Mare ... ᵐvnum:ᵒ boues" quoq; ᵖ duodecim ... ᶠſub mari.ᵍEtˡlebetes"& ᵏ creagras ... ʳ&'phialas.ᵇ Omniaᶜva= ſaᵒfecit ...

וּשְׁלֹשָׁה פְנִים יָמָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים
נֶגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פְנִים מִזְרָחָה וְהַיָּם
עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה וְכָל אֲחֹרֵיהֶם
בָּתֵּיהֶם וְעָבְיוֹ טֶפַח וּשְׂפָתוֹ כְּמַעֲשֵׂה
שֹׁשַׁן כּוֹס פֶּרַח שׁוֹשַׁנָּה מַחֲזִיק
בַּתִּים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָכִיל וּמַעֲשׂ
כִּיּוֹרִים עֲשָׂרָה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה מִיָּמִין
וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול לְרָחֲצָה בָּהֶם אֶת
מַעֲשֵׂה הָעוֹלָה יְדִיחוּ בָם וְהַיָּם
לְרָחְצָה לַכֹּהֲנִים בּוֹ וַיַּעַשׂ אֶת
מְנֹרוֹת הַזָּהָב עֲשָׂר כְּמִשְׁפָּטָם וַיִּתֵּן
בַּהֵיכָל חֲמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאול
וַיַּעַשׂ שְׁלַחֲנוֹת עֲשָׂרָה וַיִּנַּח בַּהֵיכָל
חֲמִשָּׁה מִיָּמִין וַחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאול
וַיַּעַשׂ מִזְרְקֵי זָהָב מֵאָה וַיַּעַשׂ
חֲצַר הַכֹּהֲנִים וְהָעֲזָרָה וְדַלְתוֹתֵיהֶם
וְדַלְתוֹת לָעֲזָרָה וְדִלְתוֹתֵיהֶם צִפָּה
נְחֹשֶׁת וְאֵת הַיָּם נָתַן מִכֶּתֶף הַיְמָנִית
קֻדְמָה נֹכַח מְמוּל נֶגְבָּה וַיַּעַשׂ חוּרָם
אֶת הַסִּירוֹת וְאֶת הָיָעִים וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חוּרָם לַעֲשׂוֹת
אֶת הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בֵּית הָאֱלֹהִים עַמּוּדִים
וְשִׁנַּים וְהַגְּלוֹת וְהַכֹּתָרוֹת עַל רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים שְׁתַּיִם וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם
לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי גְּלוֹת הַכֹּתָרוֹת
אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים וְאֵת
הָרִמּוֹנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי
הַשְּׂבָכוֹת שְׁנַיִם טוּרִים רִמּוֹנִים
לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת שְׁתֵּי
גְּלוֹת הַכֹּתָרוֹת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָעַמּוּדִים וְאֵת הַמְּכֹנוֹת עָשָׂה וְאֵת
הַכִּיֹּרוֹת עָשָׂה עַל הַמְּכֹנוֹת וְאֶת הַיָּם
אֶחָד וְאֵת הַבָּקָר שְׁנֵים עָשָׂר
תַּחְתָּיו וְאֵת הַסִּירוֹת וְאֶת הָיָעִים
וְאֵת הַמִּזְלָגוֹת וְאֵת כָּל כְּלֵיהֶם עָשָׂה

חוּרָם אֲבִיו לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת
יהוה נִחְשֶׁת מָרוֹק וּבְכַר הַיַּרְדֵּן מָרַק
יִצְקָם הַמֶּלֶךְ בַּעֲבִי הָאֲדָמָה בֵּין עָבֵה
סֻכּוֹת וּבֵין צָרְדָתָה וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה לָרֹב מְאֹד
כִּי לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת
וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר
בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֵת מִזְבַּח הַזָּהָב
וְאֵת הַשֻּׁלְחָנוֹת וְעַלֵיהֶם לֶחֶם
הַפָּנִים וְאֵת הַמְּנֹרוֹת וּנְרוֹתֵיהֶם
לְבַעֲרָם כַּמִּשְׁפָּט לִפְנֵי הַדְּבִיר
זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת וְ
וְהַמַּלְקָחַיִם זָהָב הוּא מִכְלוֹת זָהָב
וְהַמִּזְמְרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְ
וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וּפֶתַח הַבַּיִת
דַּלְתוֹתָיו הַפְּנִימִיוֹת לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
וּדְלָתֵי הַבַּיִת לְהֵיכַל זָהָב וַתִּשְׁלַם
כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לְבֵית יהוה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה
Cap. v.
אֵת קָדְשֵׁי דָוִיד אָבִיו וְאֵת הַכֶּסֶף
וְאֵת הַזָּהָב וְאֵת כָּל הַכֵּלִים נָתַן
בַּאֲצָרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וַיַּקְהֵל
שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל
רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֵת
אֲרוֹן בְּרִית יהוה מֵעִיר דָּוִיד הִיא
צִיּוֹן וַיִּקָּהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ כָּל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל בָּחַג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי
וַיָּבֹאוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ
הַלְוִיִּם אֵת הָאָרוֹן וַיַּעֲלוּ אֵת הָאָרוֹן
וְאֵת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל כְּלֵי
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל הֶעֱלוּ אֹתָם
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
וְכָל עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו
לְפָנָיו הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר
אֲשֶׁר לֹא יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ מֵרֹב

salomoni chyram pater eius in domo dñi ex ere mũdissimo. In regione iordanis fudit ea rex in argillosa terra: inter sochot & saredatha. Erat autem multitudo vasorum in numerabilis ita vt ignoraretur pondus eris. Fecitq; salomon omnia vasa domus dei: altare aureum & mensas: & super eas panes propositionis. Cãdelabra quoq; cum lucernis suis vt lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo: & florentia quedã & lucernas & forcipes aureos. Oia de auro mũdissimo facta sunt. Timiamateria quoq; & thuribula & phialas & mortariola ex auro purissimo. Et ostia celauit tẽpli interioris .i. in sancta sanctorum: & ostia tẽpli forinsecus aurea. Sicq; cõpletũ est omne opus quod fecit salomon

in domo domini. 5.

Intulit igr salomon oia que vouerat dauid pater suus argentum & aurum & vniuersa vasa posuit in thesauris dom dei. Post que congreganit maiores natu israel: & cunctos principes tribuũ: & capita familiarum de filiis israel in hierusalem: vt adducerent arcã federis dñi de ciuitate dauid que est syon. Venerũt itaq; ad regem omnes viri israel in die solẽni mẽsis septimi. Cunq; venissent cũcti seniores israel: portauerũt leuite arcam: & intulerunt eam: & omnem paraturam tabernacli. Porro vasa sanctuarii que erant in tabernaculo portauerũt sacerdotes cum leutis. Rex autem salomon & vniuersus cetus israel: & oẽs qui fuerunt cõgregati ante arcã immolabant arietes & boues absq; vllo nũero. Tanta ei erat multitudo victi-

chiram: obtulit regi salomoni in domo do
χειράμ κατήνεγκε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν οἴκῳ κυ
mini ex ere puro. in regione iordanis fu=
ρίου χαλκοῦ καθαροῦ· ἐν περιχώρῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώ
dit ea rex in crassitudine terre: in=
νευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀνα=
ter sochoth & inter saridatha. & fecit sa=
μέσον σοχὼθ καὶ ἀναμέσον σαριδαθά· καὶ ἐποίησε σο=
lomon omnia vasa hec in multitudine valde.
λομὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα.
qm nõ inuestigabat pondus eris. & fecit sa=
ὅτι οὐκ ἀκριβάζετο ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ· καὶ ἐποίησε σο
lomon omnia vasa domus dñi: & al=
λομὼν πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυ=
tare aureũ: & mẽsas: & super e=
σιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐ=
as panes ppositionis: & cãdelabra & lucer
τῶν ἄρτους προθέσεως, καὶ τὰς λυχνίας καὶ τοὺς λύχ
nas lucis iuxta ritum ante faciem ora
νους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρῖμα κατὰ πρόσωπον τοῦ δα
culi ex auro puro. & lucerne eorũ & forci=
βείρ χρυσίου καθαροῦ· καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν καὶ αἱ λαβί
pes eor & phiale & mortariola & thimiamateria
δες αὐτῶν καὶ αἱ φιάλαι καὶ αἱ θυίσκαι, καὶ τὰ πυρεῖα
ex auro puro. & hostiũ domus interius qũ
χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα ἡ
in sctã sanctor: & hostia domus tẽ
εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ αἱ θύραι τοῦ οἴκου τοῦ ναο
pli aurea. & cõpletum est omne opus qđ
οὗ χρυσαῖ· καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν
fecit salomon in domo domini.
ἐποίησε σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου. Ca. 5.

Et intulit salomon sancta dauid pa=
Καὶ εἰσήνεγκε σολομὼν τὰ ἅγια δαυὶδ τοῦ πα
tris sui: & argentum & aurum & vniuer
τρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ πάν= 3.Reg.
sa vasa: & dedit in thesaurum dom dei
τα τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρί= 7.8.
ni. tunc congregauit salomon omnes se=
ου. Τότε ἐξεκλησίασε σολομὼν πάντας τοὺς πρεσ
niores israel: & cunctos principes
βυτέρους ἰσραήλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν 3.Reg.
tribuũ: & duces familiarũ filiorũ 8.a.
φυλῶν, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῶν πατριῶν τῶν υἱῶν
israel in hierusalem: vt adducerent arcam
ἰσραὴλ εἰς ἱερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν
federis dñi de ciuitate dauid: hec sion. &
διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως δαυίδ, αὕτη σιών. καὶ
congregatus est ad regem salomonẽ oĩs vir
ἐξεκλησιάσθη πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα πᾶς ἀνὴρ
israel in solẽnitate: hic mẽsis septimus. &
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἕβδομος. καὶ ἦλ=
nerũt cuncti seniores israel: & acceperũt
θον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραήλ, καὶ ἔλαβον οἱ
leuite arcã: & attulerunt arcam &
λευῖται τὴν κιβωτόν, καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ
tabernaculũ testimonij: & omnia vasa
τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ
sancta qã in tabernaculo. & attulerunt eã sacerdotes
ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ· καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς
& leuite: & rex salomon: & vniuer
καὶ οἱ λευῖται, καὶ ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ πᾶ= B
sus cetus israel: & q congregati sunt ad
σα ἡ συναγωγὴ ἰσραήλ, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι ἐπ' αὐ
eũ ante arcam dei immolãtes vitulos
τὸν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ θύοντες μόχους
& oues que nõ numerabunt neq; supputabũ
καὶ πρόβατα ἃ οὐκ ἀριθμηθήσεται οὐδὲ λογισθήσε=
tur pre multitudine.
ται ἀπὸ πλήθους. ∞∞∞

et intulerūt sacerdotes arcam federis dñi in
καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς
locū suū: in oraculū dom° in sctā
τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβεὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια
sanctoꝝ: subt alas cherubim.
τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν χερουβίμ.
τ erāt cherubi expādentia alas suas
καὶ ἦν τὰ χερουβὶμ διαπετῶντα τὰς πτέρυγας αὐτῶν
sup locū arce: τ cooperiebāt che=
ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χε=
rubi arcā: τ approprinq̄bāt cherubi sup
ρουβὶμ τὴν κιβωτόν, καὶ προσήγγιζε τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν
arcā τ sup vectes eius supra. τ
κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν. καὶ
eminebāt vectes: τ aspiciebātur capita
ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν
vectium ab arca de sctis in faci=
ἀναφορέων ἀπὸ τῆς κιβωτοῦ ἐκ τῶν ἁγίων ἐπὶ πρόσω
em oraculi: τ nō videbātur extra: τ fuerūt illic
πον τοῦ δαβεὶρ, καὶ οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ
vsq; ad diem hanc. nō erat in arca pter due
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο
tabule: q̄s posuerat moyses in choreb: que dispositū domi
πλάκες, ἃς ἔθηκε μωυσῆς ἐν χωρήβ, ὅσα διέθετο κύρι
nꝰ cū filiis israel: cū exirent ip̄i de trā
ος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti. τ factū est cū egrederēt sacerdotes de sctuario:
αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων,
q̄n oēs sacerdotes q̄ inuenti sūt: sctificati sūt: nō fue
ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες, ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦ=
rūt ordinati per vices. τ leuite
σαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν. καὶ οἱ λευῖται οἱ
cantores oēs cū filijs asaph e=
ψαλτῳδοὶ πάντες σὺν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀσὰφ τοῦ ἀί=
mā: idithū: τ filijs eoꝝ: τ fra
μάν, τῷ ἰδιθούμ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀδελ
tribꝰ eoꝝ q̄ vestiti erāt stolis byssinis in cym=
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἐνδεδυμένοις στολὰς βυσσίνας ἐν κυμ=
balis τ in nablis τ in citharis: stātes an
βάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες κατέ=
te altare. τ cū eis sacerdotes centū
ναντι τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς ἑκατὸν
τ viginti canētes in tubis. τ facta est
καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν. καὶ ἐγένετο
vna vox cū tuba canerent τ cū psalterio cantarēt τ cū
μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν καὶ ἐν
vociferarēt vox vna vt laudarēt vt cōfiterentur
τῷ ἀναφωνεῖν φωνὴ μία τοῦ αἰνεῖν τοῦ ἐξομολογεῖσθαι
dño. τ vt extulerūt vocē in tubis τ
τῷ κυρίῳ· καὶ ὡς ὑψωσαν τὴν φωνὴν ἐν ταῖς σάλπιγξιν καὶ
in cymbalis τ in organis cātoꝝ τ in hymnis:
ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν καὶ ἐν ὕμνοις,
τ dicebāt: cōfitemini dño q̄ bonū: q̄ in eter
καὶ ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κῷ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ
nū mia eius: τ domꝰ plena fuit nube τ glia dñi:
να τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη νεφέλης καὶ δόξης κῡ,
τ nō potuerūt sacerdotes stare τ ministrare a fa=
καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς στῆναι καὶ λειτουργεῖν ἀπὸ πρό
cie nubis: q̄n implenit glia dñi domū dei.
σώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κῡ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Ca.6 A Tunc dixit salomō: dñs dixit vt habitaret in cali
Τότε εἶπεν σολομών, κς εἶπε κατασκηνῶσαι ἐν γνό
3.Reg. gine: τ ego edificaui domū nomini tuo sanctū tibi τ
φω, καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι καὶ
pparatā vt habitares tu in ea in ppetuū. τ con=
ἑτοιμον τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας· καὶ ἐπε
uertit rex faciem suā: τ benedixit vni=
στρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν πᾶ=
uerse ecclesie israel. τ oīs ecclesia isra
σαν τὴν ἐκκλησίαν ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσρα=
el stetit. τ ait: bñdictus dñs deus
ηλ παρεστήκει. καὶ εἶπε, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς

Et intulerunt sacerdo=
tes arcam federis
bdñi locū suū: idest ad
oraculum templi
in sancta sanctorū sub
ter
alas cherubi: ita vt che
rubim
expāderēt alas suas sup
locū iquo posita erat ar
ca: & ipsam arcam tege
rent cum
vectibus suis. Vectiū āt
qb portabatur arca: qa
paululū longiores erant
capita parebant ante
oraculū. Si vero qs pau=
lulū fuisset extrisec: eos
videre nō poterat. Fuit
itaq; arca ibi vsq; in
sentem diem. Nihilq;
erat aliud in arca nisi due
tabule quas posuerat
moyses in oreb: qñ legē
dedit dñs filiis isrl
egre
dientibus ex egypto.
Egressis āt sacerdotib;
de sanctuario: oēs cñ
sacerdotes q ibi potue=
rāt inueniri sctificati sūt:
nec adhuc ī illo tpe vi=
ces & ministerio; ordo i
ter eos diuisus erat: tā le
uite q̄ cātores. i. qui sub
asaph erāt: & qui sub he
mam: & qui sub idithun
filij & frēs eoꝝ vestiti
byssinis: cymbalis &
psalteriis & citharis cō=
crepabāt stātes ad orien
talē plagā altaris: & cū
cis cātores cētū viginti
canentes tubis. Igitur
cunctis pariter &
tubis & voce & cymba
lis & organis & diuersi
gnis musicorū cōcinēti=
bus & vocē in sublime
tollētib; lōge sonit; au=
diebatur: ita vt cū dñm
laudare cepissēt: & dice
re: cōfitemini dño q̄
bono: q̄ in etnū mia
ei: ipleretur dom dñi
nube: ne possēt sacer
dotes stare
& ministrare ppter cali
ginē. cōpleuerat eī gl'ia
domini domū dei. 6.

Vnc salomon ait:
dñs pollicitus est
vt habitaret in caligine:
ego aūt edificaui domū
nomini eius vt habita=
ret ibi in perpetuum.
Et cōuertit rex faciē su
am & bñdixit vniuerse
multitudini isrl.
Nam
omnis turba
stabat intēta: & ait.
Be
nedictus dominus deus

וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית
יְהוָה אֶל מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת
אֶל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אֶל תַּחַת
כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ וַיִּהְיוּ הַכְּרוּבִים
פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם עַל מְקוֹם הָאָרוֹן
וַיִּסְכּוּ הַכְּרוּבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל
בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃ וַיַּאֲרִיכוּ הַבַּדִּים
וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הָאָרוֹן עַל
פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיְהִי
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק
שְׁנֵי לֻחוֹת אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ וַיְהִי
בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן הַקֹּדֶשׁ כִּי כָל
הַכֹּהֲנִים הַנִּמְצָאִים הִתְקַדָּשׁוּ אֵין
לִשְׁמֹר לַמַּחְלֹקוֹת׃ וְהַלְוִיִּם
הַמְשֹׁרְרִים לְכֻלָּם לְאָסָף לְהֵימָן
לִידוּתוּן וְלִבְנֵיהֶם וּלְאַחֵיהֶם
מִלְבָשִׁים בּוּץ בִּמְצִלְתַּיִם וּבְנֵבָלִים
וְכִנֹּרוֹת עֹמְדִים מִזְרַח לְמִזְבֵּחַ
וְעִמָּהֶם כֹּהֲנִים לְמֵאָה וְעֶשְׂרִים
מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וַיְהִי כְּאֶחָד
לְמַחְצְרִים וְלַמְשֹׁרְרִים לְהַשְׁמִיעַ
קוֹל אֶחָד לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת לַיהוָה
וּכְהָרִים קוֹל בַּחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם
וּבִכְלֵי הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַיהוָה כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְהַבַּיִת מָלֵא עָנָן
בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוֹד
לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי מָלֵא כְבוֹד
יְהוָה אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים׃

Cap.vj.

אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר
לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃ וַאֲנִי בָּנִיתִי בֵּית
זְבוּל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃
וַיָּסֹב הַמֶּלֶךְ אֶת פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל
קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל
עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי

ישראל אשר דבר בפיו את דויד פה
אבי ובידיו מלא לאמר: מן היום
אשר הוצאתי את עמי מארץ יצא
מצרים לא בחרתי בעיר מכל
שבטי ישראל לבנות בית להיות בנה היה
שמי שם ולא בחרתי באיש להיות
נגיד על עמי ישראל ואבחר נגד נתי
בירושלם להיות שמי שם ואבחר
בדויד להיות על עמי ישראל:
ויהי עם לבב דויד אבי לבנות היה
בית לשם יהוה אלהי ישראל:
ויאמר יהוה אל דויד אבי יען
אשר היה עם לבבך לבנות בית
לשמי הטיבות כי היה עם לבבך: יטב
רק אתה לא תבנה הבית כי בנך
היוצא ממחלציך הוא יבנה הבית יצא
לשמי: ויקם יהוה את דברו אשר קום
דבר ואקום תחת דויד אבי ואשב ישב
על כסא ישראל כאשר דבר יהוה
ואבנה הבית לשם יהוה אלהי בנה
ישראל: ואשים שם את הארון שום ארן
אשר שם ברית יהוה אשר כרת כרת
עם בני ישראל: ויעמד לפני עמד פנה
מזבח יהוה נגד כל קהל ישראל זבח
ויפרש כפיו: כי עשה שלמה כיור כור
נחשת ויתנהו בתוך החעזרה חמש נתן
אמות ארכו וחמש אמות רחבו אמה
ואמות שלוש קומתו ויעמד עליו שלש
ויברך על ברכיו נגד כל קהל ברך
ישראל ויפרש כפיו השמימה:
ויאמר יהוה אלהי ישראל אין
כמוך אלהים בשמים ובארץ
שמר הברית והחסד לעבדיך
ההלכים לפניך בכל לבם: אשר
שמרת לעבדך דויד אבי את
אשר דברת בפיך ובידך דבר

israel: qui quod locut⁹ est dauid patri meo⁹ opere⁹ cõpleuit dicens. A die qua eduxi populũ meum de terra egypti: nõ elegi ciuitatem de cunctis tribub⁹ israel: vt edificaretur domus nomini meo: neq; elegi quẽq; aliũ virũ vt esset dux in populo meo israel: sed elegi hierusalẽ vt sit nomen meum in ea: & elegi dauid vt cõstitueret eum sup populũ meũ israel. Cũq; fuisset volũtatis dd⁹ pris mei vt edificaret domum nomini dei israel: dixit domin⁹ ad eum. Quia hec fuit voluntas tua vt edificares domum noi meo: bñ qdẽ fecisti huiuscemõi hre volũtatẽ: sed nõ tu edificabis mihi domũ. Verũtñ filius tuus q egredietur de lũbis tuis: ipe edificabit domũ noi mo. Cõpleuit ergo dñs ꝓmonẽ suã quẽ locutus fuerat: & ego surrexi ꝓ dd pre meo: & sedi sup thronũ israel sicut locut⁹ est dñs: & edificaui domum nomini dei israel: & posui in ea arcam in qua est pactũ domini quod pepigit cũ filiis israel. Stetit ergo coram altare dñi ex aduerso vniuerse multitudinis israel: & extendit manus suas: fqdẽ fecerat salomõ basim eneã: & posuerat eã in medio basilice: habẽtẽ quinq; cubitos alitudinis: & quinq; latitudinis: & tres cubitos altitudinis. Stetitq; super eã: & deiceps flexis genib⁹ cõtra vniuersã multitudinẽ israel: & palmis in celum leuatis: ait. Domine deus israel non est similis tui deus in celo & in terra: qui custodis pactum & miam cum seruis tuis qui ambulãt corã te in toto corde suo qui prestitisti seruo tuo dauid patri meo quẽcũq; locut⁹ fueras ei: & ore pmiseras: ope

israel: qui locut⁹ est in ore suo ad dauid patrem meũ & in manib⁹ suis cõpleuit dicẽs: a die qua eduxi populũ meũ de terra egypti: nõ elegi in ciuitate de cũctis tribub⁹ israel: vt edificarent domũ vt esset nome meũ illic: & nõ elegi in viro vt esset in ducẽ sup populũ meũ israel: & elegi hierusalẽ vt sit nome meũ illic: & elegi dauid vt esset super populũ meũ israel. & fuit in corde dauid patris mei vt edificaret domũ nomini dei israel. & dixit dñs ad dauid patrem meũ: ppterea qđ factũ est in corde tuo vt edificares domũ nomini meo: bene fecisti qñ factũ est in corde tuo: verũtñ nõ edificabis mihi tu domũ: sed filius tuus q egredietur ex lumbis tuis: ipse edificabit domũ nomini meo: & statuit dñs sermonẽ quẽ locut⁹ fuerat: & feci sup thronũ israel sicut locutus est dñs: & edificaui domum nomini dei israel: & posui illic arcam: in qũ est illic pactũ dñi qđ pepigit cũ israel. & stetit coram altari domini corã vniuersa ecclesia israel: & extendit manus suas: qñ fecit salomõ basin eneã: & posuit eã in medio atrij tẽpli: quinq; cubitos longitudo eius & quinq; cubitos latitudo eius: & quinq; cubitos altitudo eius. & stetit sup eã: & fleciit sup genua sua cõtra vniuersã ecclesiã israel: & extendit manus suas in celum & dixit: dñe deus israel nõ est similis tibi deus in celo & in terra: q custodis pactũ & miam seruis tuis q ambulant corã te in toto corde suo: q custodisti seruo tuo dauid patri meo: q locutus es ei: & locutus es in ore tuo & in manib⁹ tuis

1.Reg 7. 1.Pa. 22.

B

C

cōpleuiſti: ſicut dies hec. τ nūc dñe deus iſra
ἐπλήρωσας, ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσρα
el cuſtodi ſeruo tuo dauid patri meo: q̄
ηλ φύλαξον τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ
locutus es ei dicens: nō deficiet tibi vir a fa=
ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προ
cie mea q̄ ſedeat ſup thronū iſrael: verūtā ſi cu
σώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυ
ſtodierint filij tui viā ſuā vt ambulent in
λάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν
lege mea ſicut ambulaſti corā me. τ nūc dñe
τῷ νόμῳ μου ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου. καὶ νῦν κύριε
deus iſrael firmet ſ̄ verbū tuū q̄s locut⁹ es
ὁ θεὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας
ſeruo tuo dauid: q̄ſi vere habitabit de⁹ cū
τῷ δούλῳ σου δαυίδ. ὅτι εἰ ἀληθῶς οἰκήσει θεὸς με=
hoībus ſup terrā: ſi celum τ celum
τὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τ
celi nō ſufficient tibi: τ q̄ dom⁹ hec quā
οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς οἶκος οὗτος ὃν
edificaui? τ inſpicies ad oratione⁹ ſer
ᾠκοδόμησα; καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τ δού
ui tui: τ ad obſecratione⁹ eius dñe de⁹ me⁹
λου σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησιν αὐτοῦ κύριε ὁ θεός μου
vt audias preces τ oratione⁹: quā
τοῦ ἐπακούσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς
ſeruus tuus orat coram te hodie: vt
ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον, τ
ſint oculi tui aperti ſup domū i=
εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ
ſtā die τ nocte: in loco hoc quē
τον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν
dixiſti vt inuocet nomē tuū illic: vt audire⁹
εἶπας ἐπικληθῆ.αι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι
oſonem quā orat ſeruus tuus in
τῆς προσευχῆς ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν
loco hoc. τ exaudies preces ſer=
τόπον τοῦτον. καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δού=
ui tui τ ppli tui iſrael. q̄cūq̄ orauc=
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ. ἃ ἂν προσεύξων
rit in loco illo: τ tu exaudies de
ται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ ἐπακούσῃ ἐκ τοῦ
loco habitationis tue de celo: τ exaudies
τόπου τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ
τ ppli⁹ erit⁹ ſi, peccauerit vir in proximū
καὶ ἵλεως ἔσῃ. ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς τὸν πλησίον
3.Reg. ſuū τ ceperit in cū maledictione⁹ vt maledicat ei:
8.d. αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἐπ᾽αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀράσασθαι αὐ=
τ veneri⁹ τ maledixerit ei coram al
τόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται αὐτὸν κατέναντι τοῦ θυ
tari in loco hoc: τ tu exaudies
σιαστηρίου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ σὺ ἐπακούσῃ
de celo: τ facies τ iudicabis ſer
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τοὺς δού
uos tuos: vt reddas iniquo τ reddas
λους σου, τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ καὶ ἀποδοῦ
viam ſuam in caput ſuū: τ vt iu=
ναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι=
ſtificā deo iuſto vt reddas ei ſm iu=
καιῶσαι δίκαιον τοῦ ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δι
ſtitiā ſuam. τ ſi frāgatur ppls tu⁹ iſra=
καιοσύνην αὐτοῦ. καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου ἰσρα
el corā inimico: ſi peccauerit tibi: τ cōuerſi
ηλ ἐνώπιον ἐχθροῦ, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέ
fuerit τ confeſſi fuerint noī tuo: τ o=
ψωσι καὶ ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προ
uerint τ depcati fuerit corā te in domo i=
σευξωνται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τού
ſta: τ tu exaudies de celo τ ppicab⁹
τω, καὶ σὺ ἐπακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ
peccatis ppli tui iſrael:
ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, cocococo

"cōpleſti:ˣſicut &ʸ p̄ſes ᶻtē
pus ᵃbat.ᵇNūc ergoᶜdo
mineᵈdeᵉiſrlᶠipleᵍſeruo
tuoʰpatri meoⁱdauid ∞
ᵏquecūqᵏlocutus es"di=
cens." Nonᵒdeficiet ∞∞
ᵖex teᵠvirʳcorām meˢ qui
ſedeatᵗſuper"thronum
ᵘiſrael:ᵛitaᵃtamenᵇ ſiᶜcu=
ſtodierintᵈfiliiᵉ tuiᶠ ∞∞∞
ᵍviāʰ ſuāⁱ:ᵏ & ambulauerītˡ
ᵐin lege mea:ⁿſicut &ᵒ tu
ᵖambulaſtiᵠcorām me.ʳ Et
nunc˙domine" deus ∞
ᵗiſrael ᵘfirmeturᵛ ſeruo
tuusʷ quemˣ locutus es
ʸſeruo tuoᶻdauid. ᵃ Ergo
ᵇne credibile ē vt habitet
ᶜdeusᵈ cum ᵉ hominibus
ᶠſuperᵍterram.ʰSi ∞∞∞
ⁱcelumʲ & celiᵏ celorum
ˡnonᵐ te capiunt: ∞∞∞
ⁿquanto magisᵒ domus
ᵖiſtaᵠquāʳ edificaui!ˢ Sᵗ ad
hoc tātūfacta eſt:ᵘ vt reſ=
picias"oſonēʷ ſeruiˣ tuiʸ &
ᶻobſecratione⁹ eius ᵃ dñe
ᵇde⁹ me⁹:ᶜ & audiasᵈ p̄ceſ
ᵉquas fundit ᶠfamulus tu
us ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍcorā te:ʰvtⁱapiasʲ "ocu=
los tuos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏſuperˡdomumᵐiſtāⁿ die
busᵒac noctibus"ſuper
ᵖlocumᵠ īʳ quoˢ pollicitus
es ᵗ vt inocetur ∞∞∞∞
ᵘnomen tuū & ᵛexaudi=
resʷorationem ∞∞∞∞∞
ˣquamʸ ſeruus tuusᶻ orat
ᵃin eo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ& exaudiasᶜ precesᵈ fa=
muli tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ& ppli tuiᶠiſrael.ᵍ Qui=
cunqʰ" orauerit ∞∞∞∞
ⁱinˡlocoᵐiſto:ⁿ exaudi ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒde⁹habitaculo tuo:ᵖideſt
ᵠde celis: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ& propitiare.ˢSiᵗ peccā
uerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘquiſpiāᵛ in pximū ſuū:
ʷ& iurareˣ cōtra eū para
tusʸ venerit: ſeqᶻ maledi
ctoᵃcōſtrixerit ᵇcorāᶜ altā
riᵈindomoᵉiſta:ᶠ tuᵍaudi
esʰ deⁱcelo: ∞∞∞∞∞∞
ʲ& facies ᵏiudiciūˡ ſeruoᵐ
tuorum:itaⁿvt reddas ∞
ᵒiniquoᵖviam ſuamᵠ i ca
put proprium: ∞∞∞∞
ʳ& vlciſcarisˢ iuſtū:ᵗ retri
buēsᵘ eiᵛ ſcdᵡ juſticiā ſuā.
ʸSiᶻ ſupatᵃ fuerit ᵇppls tu
usᶜ iſrlᵈ abᵉ inimicis:ᶠ pec=
cabūtᵍ emʰ tibi:ⁱ & cōuer
ſi egerit pnīam:ʲ & obſe=
craueritᵏ nomēˡ tuū:ᵐ &
fuerint dep̄cate ⁿ te ᵒ i loco
ᵖiſto:ᵠ tuʳ exaudiesˢ de
ᵗcelo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘ& propitiare ᵛ peccato
ʷpopuli tuiˣiſrael: ∞∞∞

	מִלֵּאתָ֙ כַּיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה וְעַתָּ֥ה יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֑י	
	יִשְׂרָאֵ֗ל שְׁמֹר֙ לְעַבְדְּךָ֣ דָוִ֔יד אָבִ֖י	
כָּרַת	אֵת֩ אֲשֶׁ֨ר דִּבַּ֤רְתָּ לּוֹ֙ לֵאמֹ֔ר לֹא־יִכָּרֵ֥ת	
יָשַׁב	לְךָ֛ אִ֖ישׁ מִלְּפָנַ֑י יוֹשֵׁ֣ב עַל־ כִּסֵּ֔א	
	יִשְׂרָאֵ֔ל רַ֗ק אִם־ יִשְׁמְר֤וּ בָנֶ֙יךָ֙ אֶת־	
יָלַךְ נָגַד	דַּרְכָּ֔ם לָלֶ֖כֶת בְּתוֹרָתִ֑י כַּאֲשֶׁ֥ר	
	הָלַ֖כְתָּ לְפָנָ֣י ׀ וְעַתָּ֣ה יְהוָ֔ה אֱלֹהֵ֖י	
אָמַן	יִשְׂרָאֵ֑ל יֵאָמֵ֣ן דְּבָרְךָ֔ אֲשֶׁ֥ר דִּבַּ֖רְתָּ	
	לְעַבְדְּךָ֥ לְדָוִֽיד׃ כִּ֣י הַאֻמְנָ֞ם יֵשֵׁ֤ב	
	אֱלֹהִים֙ אֶת־הָאָדָ֔ם עַל־ הָאָ֖רֶץ הִנֵּ֑ה	
כָּלַל	שָׁמַ֤יִם וּשְׁמֵי֙ הַשָּׁמַ֔יִם לֹ֥א יְכַלְכְּל֖וּךָ	
בָּנָה	אַף־ כִּ֥י הַבַּ֖יִת הַזֶּ֥ה אֲשֶׁר־ בָּנִֽיתִי׃	
פָּנָה פָּלַל	וּפָנִ֣יתָ אֶל־ תְּפִלַּ֣ת עַבְדְּךָ֔ וְאֶל־ תְּחִנָּת֑וֹ	
חָנַן רָנַן	יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֗י לִשְׁמֹ֤עַ אֶל־ הָרִנָּה֙ וְאֶל	
	הַתְּפִלָּ֔ה אֲשֶׁר֙ עַבְדְּךָ֣ מִתְפַּלֵּ֔ל	
הָיָה פָּתַח	לְפָנֶ֖יךָ הַיּֽוֹם׃ לִֽהְיוֹת֩ עֵינֶ֨יךָ֙ פְּתוּחוֹת	
	אֶל־ הַבַּ֤יִת הַזֶּה֙ יוֹמָ֣ם וְלַ֔יְלָה אֶל	
קוּם	הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֥ר אָמַ֖רְתָּ לָשׂ֣וּם	
שָׁמַע	שִׁמְךָ֣ שָׁ֑ם לִשְׁמֹ֣עַ אֶל־ הַתְּפִלָּ֗ה	
כָּלַל קוּם	אֲשֶׁר֙ יִתְפַּלֵּ֣ל עַבְדְּךָ֔ אֶל־ הַמָּק֖וֹם	
	הַזֶּ֑ה וְאַתָּ֣ה תִשְׁמַ֔ע מִן־ הַשָּׁמַ֖יִם	
יָשַׁב	מְכ֣וֹן שִׁבְתְּךָ֔ וְשָׁמַעְתָּ֖ וְסָלָחְתָּ׃ אִם־ יֶחֱטָ֣א	
חָטָא	אִ֔ישׁ לְרֵעֵ֖הוּ וְנָשָׂ֣א בוֹ֔ אָלָ֖ה	
נָשָׂא	לְהָאֲלֹתוֹ֙ וּבָ֣א אָלָ֔ה לִפְנֵ֖י מִזְבַּחֲךָ֥	
אָלָה זָבַח	בַּבַּ֥יִת הַזֶּ֖ה׃ וְאַתָּ֣ה תִשְׁמַ֔ע מִן־ הַשָּׁמַ֑יִם	
עָשָׂה שׁוּב	וְעָשִׂ֣יתָ וְשָׁפַטְתָּ֔ אֶת־ עֲבָדֶ֖יךָ לְהָשִׁ֣יב	
נָתַן	לָרָשָׁ֗ע לָתֵת֙ דַּרְכּ֣וֹ בְרֹאשׁ֔וֹ	
צָדַק	וּלְהַצְדִּ֥יק צַדִּ֖יק לָתֵ֣ת לוֹ֑ כְּצִדְקָתֽוֹ׃	
נָגַף אָיַב	בְּהִנָּ֣גֵף עַמְּךָ֣ יִשְׂרָאֵ֔ל לִפְנֵ֖י אוֹיֵ֑ב	
שׁוּב	כִּֽי־ יֶחֶטְא֣וּ לָ֔ךְ וְשָׁ֙בוּ֙ וְהוֹד֣וּ אֶת־ שְׁמֶ֔ךָ	
יָרָה פָּלַל	וְהִתְפַּלְל֥וּ וְתִחֲנ֖וּ לְפָנֶ֑יךָ בַּבַּ֥יִת	
חָנַן שָׁמַע	הַזֶּֽה׃ וְאַתָּ֣ה תִשְׁמַ֔ע מִן־ הַשָּׁמַ֖יִם	
	וְסָלַחְתָּ֙ לְחַטַּ֣את עַמְּךָ֔ יִשְׂרָאֵ֖ל	

Pritiua.heb.Tet.be.ii.Paral.vi.

וְהֵשִׁיבוֹתָם אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה שוב נתן
לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃ כִּהֵעָצֵר הַשָּׁמַיִם עצר
וְלֹא יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ היה חטא
וְהִתְפַּללוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ פלל קום
אֶת שְׁמֶךָ מֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן כִּי שוב
תַּעֲנֵם׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם אֶל הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה ירה
אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל
אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃
רָעָב כִּי יִהְיֶה בָּאָרֶץ דֶּבֶר כִּי יִהְיֶה היה
שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה וְחָסִיל כִּי יִהְיֶה רבה חסל
כִּי יָצַר לוֹ אוֹיְבָיו בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל צור
נֶגַע וְכָל מַחֲלָה׃ כָּל תְּפִלָּה כָּל תְּחִנָּה חלה פלל
אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל הָאָדָם וּלְכָל עַמְּךָ חנן
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ נֶגַע
וּמַכְאֹבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה כפא
וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם מָכוֹן שמע כון
שִׁבְתְּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לְאִישׁ כְּכָל יָשַׁב נתן
דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת לִבּוֹ כִּי אַתָּה ידע
לְבַדְּךָ יָדַעְתָּ אֶת לְבַב בְּנֵי הָאָדָם׃ יָדַע
לְמַעַן יִירָאוּךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכֶיךָ כָּל ירא הלך
הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל פְּנֵי יום
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתֵינוּ׃ וְגַם
אֶל הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בוא רחק
הַגָּדוֹל וְיָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה גדל זרע
וּבָאוּ וְהִתְפַּללוּ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה׃ נטה פלל
וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן
שִׁבְתְּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא עשה קרא
אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּ כָּל עַמֵּי
הָאָרֶץ אֶת שְׁמֶךָ וְלִירְאָה אֹתְךָ
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי שְׁמְךָ ירא
נִקְרָא עַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ בנה
כִּי יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבָיו לחם
דֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּללוּ שלח

Trãsla.B.Vie.Trãs.Gre.lxxcũ.interp.latina.

& reduc eos in terram quam dedisti eis & patribus eorum. Si clauso celo pluuia non fluxerit propter peccata populi tui & depcati te fuerit in loco isto: & confessi nomini tuo: & conuersi a peccatis suis: cum eos afflixeris exaudi de celo domine: & dimitte peccata seruis tuis & populi tui israel: & doce eos viam bonam per quã ingrediantur: & da pluuiam terre quam dedisti populo tuo ad possidendũ. Fames si orta fuerit in terra: & pestilentia: erugo & aurugo & locusta & bruchus: & hostes vastatis regiõib portas obsederit ciuitatis: oĩs plaga & infirmitas ps ferit: si quis de populo tuo israel fuerit deprecat: cognoscẽs plagam & infirmitatẽ suã: & expãderit manꝰ suas in domo hac: tu exaudies de celo de sublimi scilicet hitaculo tuo: & ppitiaꝛ & redde vnicuiqꝫ icdm vias suas: ꝗs nosti eũ habere in corde suo. Tu ei solus nosti corda filiorum hominum: vt timeant te & ambulent in vijs tuis: cunctis diebus quibus viuunt super faciem terre quã dedisti ptibꝰ nris. Extremum quoq; qui non est de populo tuo israel si venerit de terra longiq; ppter nomen tuũ magnũ & ppter manũ tuã robustã & brachiũ tuum extentũ & adorauerit in loco isto: tu exaudies de celo firmissimo habitaculo tuo: & faciesꝰ cũcta ꝓ quib vocauerit te ille peregrinus: vt sciant omnes populi terre nomen tuum: & timeant te sicut ppls tuꝰ israel & cognoscãt quia nomẽ tuũ inuocatũ ẽ sup domũ hanc quam edificaui. Si egressus fuerit ppls tuus ad bellũ cõtra aduersarios suos p viã in qua miseris eos: & adorabũt

reduces eos in terrã quã dedisti eis
καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς
patrib eoꝝ. cũ clausum fuerit celum
καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἐν τῷ συχεθῆναι τὸν οὐρανὸν
nõ sit pluuia: qñ peccabunt tibi: & ora
καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προ
bunt in loco isto: & cõfitebuntur
σευξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ
nomini tuo: & a peccatis suis cõuertẽtꝫ
ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψου
tur: qñ humiliabis eos: & tu exaudies de
σιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ
celo: & ppicꝰ eris peccatis seruorꝫ
οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν δούλων
tuoꝝ & populi tui israel: qñ manifestabis eis
σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς
vtã bonã: inꝫ ambulabũt in ea. & da
τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. καὶ δώ
bis pluuiã sup terrã tuã: quã vedidit ppls tuo in
σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς
possessionẽ. fames si fuerit in terra: mors si
κληρονομίαν. λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν
fuerit: aeris corruptio: ieterritia: locusta: bruchus si fue
γένηται, ἀνεμοφθορία, ἴκτερος, ἀκρὶς, βροῦχος ἐὰν γέ
rit: & si cõtriuerint eũ hostes eius in tra
νηται, καὶ ἐὰν θλίψωσιν αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ
coram ciuitatibꝰ suis: fm oẽm plagã
κατέναντι τῶν πόλεων αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν πληγὴν
& fm oẽm laborẽ & fm oẽm plagã: & om
καὶ κατὰ πάντα πόνον καὶ κατὰ πᾶσαν ἀφήν, καὶ πᾶ
nem oronem & oẽm depcationẽ: qñ fuerit om
σαν προσευχὴν καὶ πᾶσαν δέησιν, ἣ ἐὰν γένηται πᾶ
ni homini & omni ppło tuo israel: qui
τὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ὅτινες
si nouerit homo plagã suã & infirmitatẽ suã:
ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος ἁφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ,
& expãderit manus suas in domo hac:
καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ-
& tu exaudies de celo de parato habi
τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἑξ ἑτοίμου κατοι
taculo tuo: & ppitiaberis & dabis viro fm vi
κητηρίου σου, καὶ ἱλάσῃ καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁ
as suas: sicut noueris cor: suum: qñ tu
δοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ
solus cognoscis cor: filiorꝫ hoium:
μονώτατος γινώσκει τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν ἀνθρώπων,
vt timeant te vt ambulent in omnibus vijs
πως φοβῶνταί σε & πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
tuis cũctis diebus qbꝰ ipsi viuunt sup faciẽ
σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου
terre: quã dedisti patribus nris. & eis exter
τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν· καί γε πᾶς ἀλλό
nus q̃ nõ est de populo tuo israel: & venerit de terra lõ
τριος ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μα
gqua ppter nomẽ tuũ magnũ: & manũ tuã ro
κρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κρα
bustã: & brachium tuum excelsum: & venerit & ora
ταιὰν, καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν, καὶ ἔλθωσι καὶ προ
uerint in loco isto: & tu exaudies de celo
σευξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρα
de parato habitaculo tuo: & facies fm cuncta
ἑξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα
q̃ invocauerit te peregrin: vt sciant omnes
ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες
ppli terre nomẽ tuũ: & vt timeãt te: sicut ppls
οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ ἵνα φοβῶνταί σε, ὡς ὁ λαὸς
tuꝰ israel: & vt cognoscãt qz nomẽ tuũ invocatũ est sup
σου Ἰσραήλ, καὶ τοῦ γνῶναι ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν
domũ hãc: quã edificaui. si vero egressꝰ fuerit ppls tuꝰ in bel
οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλε
lũ cõtra inimicos suos: viã q̃ mittes eos: & ora
μον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς αὐτοῦ, ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προ-

uerint. ad te fin viā ciuitatis huius in q̄ ele
σευξωνται προς σε κατα την οδον της πολεως ταυτης ην εξε
gisti in ea: ⁊ domus quā edificaui nomini tuo:
λεξω εν αυτη, και τ οικου ου ωκοδομησα τω ονοματι σου,
⁊ exaudies de celo preces eoꝝ ⁊ obse=
και ακουσηι εκ τ ουρανου της προσευχης αυτων και της δε
cratiōem eoꝝ: ⁊ facies iuſtificationē eorū: qui pec
5.Reg. 8.c. σεως αυτων, και ποιησεις το δικαιωμα αυτων, οτι α=
G cabunt tibi: qui nō eſt homo q̄ nō pecca=
μαρτησονται σοι, οτι ουκ εστιν ανθρωπος ος ουκ αμαρ=
bit: ⁊ ſi irat⁹ fueris in eos: ⁊ tradideris e=
τησεται, και εαν θυμωθης επ' αυτους, και παραδως αυ
os iuxta faciem hoſtilē: ⁊ captiuos duxerint
τους κατα προσωπον εχθρων, και αιχμαλωτευσωσιν
eos q̄ captiuauerint in terrā lōgiquā vel q̄ iuxta:
αυτους οι αιχμαλωτευσαντες εις γην μακραν η εγγυς,
⁊ cōuerſi fuerit ad te in corde ſuo: in trā quo
και επιστρεψωσι προς σε εν τη καρδια αυτων, εν τη γη ου
captiui ducti fuerāt illuc: ⁊ cōuerſi fuerit ⁊ dēcati fuerit te
ηχμαλωτευθησαν εκει, και επιστρεψωσι και δεηθωσιν σου
in trā captiuitatis ſue: dicentes: peccauimus iniq̄
εν γη αιχμαλωσιας αυτων, λεγοντες, ημαρτομεν ηνομη
fecim⁹ ⁊ impie egim⁹: ⁊ cōuerſi fuerint ad te in toto
σαμεν και ησεβησαμεν, και επιστρεψωσι προς σε εν ολη
corde ſuo ⁊ in tota anima ſua in trā captiuan=
καρδια αυτων και εν ολη ψυχη αυτων εν γη αιχμαλω=
tium eos: quo captiuos duxerit eos illuc:
τευσαντων αυτους, ου ηχμαλωτευσαν αυτους εκει,
⁊ oꝛauerint viā terre ſue: quā dediſti ipſis
και προσευξωνται οδον γης αυτων, ης εδωκας αυτοις
⁊ patribus eoꝝ: ⁊ vrbis quā elegiſti
και τοις πατρασιν αυτων, και της πολεως ης εξελεξω
⁊ dom⁹ quā edificaui nomini tuo: ⁊ exau=
και του οικου ου ωκοδομησα τω ονοματι σου, και ακου
dies de celo de parato habitaculo tuo
σηι εκ του ουρανου εξ ετοιμου κατοικητηριου σου της
preces eoꝝ ⁊ dēpatiōnē eorū: ⁊ fa=
προσευχης αυτων και της δεησεως αυτων, και ποιη=
cies iudiciū eorū: ⁊ ppiciꝰ eris ppło q̄ pecca
σεις το κριμα αυτων, και ιλεως εση τω λαω τω αμαρ
uit tibi. ⁊ nūc dñe deus ſint tā oculi
τοντι σοι. και νυν κυριε ο θεος εσωσαν δη οι οφθαλμοι
tui apti: ⁊ aures tue attēdētes in dēpatiōnē
ps.131. σου ανεωγμενοι, και τα ωτα σου εστηκοα εις την δεησιν τ
loci huius. ⁊ nūc cōſurge dñe deus in requiem
του τοπου τουτ. και νυν αναστηθι κυριε ο θεος εις την καταπαυ
tuam: tu ⁊ arca fortitudinis tue. ſacerdotes tui dñe
σιν σου, συ και η κιβωτος της ισχυος σου. οι ιερεις σου κε ο
deus induent ſalutē: ⁊ ſcti tui letabuntur
θεος ενδυσονται σωτηριαν, και οι οσιοι σου ευφρανθησονται
in bonis. dñe deus ne auerteris faciem chri
εν αγαθοις. κυριε ο θεος μη αποστρεψης το προσωπον του χρι
ſti tui: memento miaꝝ tuaꝝ dauid ſerno tuo.
ſου σου, μνησθητι τα ελεη σου τω δαυιδ τω δουλω σου.

Ca.7 A Θ Vt cōpleuit ſalomon orans: ⁊
Και ως συνετελεσε σολομων προσευχομενος, και το
ignis deſcendit de celo: ⁊ deuorauit holocau=
πυρ κατεβη εκ του ουρανου, και κατεφαγε τα ολοκαυτω=
ſta ⁊ ſacrificia: ⁊ gloria dñi impleuit domū:
ματα και τας θυσιας, και δοξα κυριου επλησε τον οικον,
⁊ nō potuerunt ſacerdotes ingredi in domū dñi in
και ουκ εδυναντο οι ιερεις εισελθειν εις τον οικον κυ εν τω
tēpore illo: qm̄ impleuit gloria dñi domū dñi: ⁊
καιρω εκεινω, οτι ενεπλησε δοξα κυριου τον οικον κυ. και
omnes filij iſrael videbāt deſcendentē ignē: ⁊ glo=
παντες οι υιοι ισραηλ εωρων καταβαινον το πυρ, και δο=
ria dñi ſup domū. ⁊ corruerūt in faciem ſup terrā
ξα κυ επι τον οικον, και επεσον επι προσωπον επι την γην
ſup pauimētū lapideū: ⁊ adorauerunt ⁊ laudauerūt
επι το λιθοστρωτον, και προσεκυνησαν και ηνεσαν τω
dñm: qm̄ bonum qm̄ in ſeculū miſericordia eius.
κυριω, οτι αγαθον οτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου.

'te cōtra[k] viā in qua[l] ciui=
tas[m] hec eſt[n] quā[o] elegiſti
[q]& domus[r] quam[s] edifica
ui[t] nomini tuo: ꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]vt exaudias[x] de[y] celo[z] p=
ces eorum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]& [c]obſecrationem: [d]& vl
ciſcaris. [e]Si autem ꝯꝯꝯꝯ
[g]peccauerint [h]tibi: [k] neq;
[l]enim eſt [l]homo [m]qui [n]nō
[o]peccet: [p] & iratus fueris
[q]eis: [r] & tradideris ꝯꝯꝯ
[r] hoſtibus: [s] & captiuos
duxerint eos [r]in [r]terram
[s]longinquam: [b] vel certe
que [c]iuxta ē: [d]& cōuerſi [e] i
[f]corde ſuo [g]in tra ad [h]quā
[f]captiui ductifuerāt [f] ege
rint pniam: [m]& deprecati
[s]te fuerit [o] i tra [p] captiuita
tis ſue [q] dicētes. [r]Peccaui=
mus: [s]iniq̄ fecim⁹: [t]iuſte
egim⁹: [u] & reuerſi fuerint
[x]ad te [r]in toto [f]corde ſuo:
[a]& tota [b]aia ſua: [c]in tra [d]ca
ptiuitatis ſue ad [e] quā [f] du
cti ſunt: [b]adorabūt te cō
tra [f] viā [x] terre ſue [f] quā [m] de
diſti [n] prīb⁹ eoꝝ: [o]& vrbis
[r]quā [q] elegiſti: [r] & domus
[s]quā [t] edificaui [u] nomini
tuo [x] vt exaudias [x] de ꝯꝯꝯ
[f]celo: hoc eſt [z] de firmo
[b]hītaculo tuo [c] p̄ces eoꝝ:
[b]& facias [f]iudicium ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[k]& dimittas [f] popło tuo:
[m]q̄uis [n] pctōri. Tu es em̄
[q]deus me⁹. [r]Aperiātur [s] q̄
ſo [r]oculi tui [u]& aures tue
[x]intente ſint [f]ad oratiōnē
q̄ fit [f]in loco [a]iſto. ꝯꝯꝯ
[b]Nūc ſurge [c]conſurge [d] dñe
[e]deus [f]in requiem tuam:
[g]tu [b]& arca [b] fortitudinis
tue. [f]Sacerdotes tui [k] dñe
[l]deus [m]induantur [n]ſalutē:
[o]& ſancti tui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[p]letentur [q]in boni⁹. [r]Dñe
[s]deus meus [t]ne ꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]auerteris [x] facie [f] xp̄i tui.
[z]Memēto [a] miſericordiaꝝ
Q [b]dauid [c]ſerui tui. 7.
Vnq̄ [a] compleſſet
[b]ſalomon [c] fundens pre=
ces: [d] ignis [e]deſcēdit ꝯꝯꝯ
[f]de celo [g]& deuorauit [h] ho
locauſta [f]& victimas: ꝯꝯ
[k]& maieſtas [f]domini [m] im
pleuit [e]domum: [p] nec ꝯ
[q]poterāt [r]ſacerdotes [s] in=
gredi [t]templum [r]dñi: ꝯ
[f]eo q̄ [p]ipleſſet [a] maieſtas
[b]dñi [c]templū [c]dñi. Sed ꝯ
[f]& omnes [g]filii [b]iſrael [f]vide
bāt [k] deſcēdētem [f] ignem
[m]& gloriam [n] dñi [o] ſuper
[p]domū: [q]& corruētes pni
[s]i tra [t] ſup [u]pauimētū ſtra
tū lapide: [x] adorauerūt [f] &
laudauerūt [d]ñz [a] qm̄ [b] bo
nū: [c] qm̄ [d] ſeculū [e] mia ei⁹.

אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנִיתִי לְשִׁמְךָ ׃
וְשָׁמַעְתָּ מִן הַשָּׁמַיִם אֶת תְּפִלָּתָם פלל
וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם ׃ כִּי חנן עשה
יֶחֶטְאוּ לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא חטא
וְנָתַתָּה בָּם וְנִתְּנָם לִפְנֵי נתן פנה
וְשָׁבוּם שׁוֹבֵיהֶם אֶל אֶרֶץ אויב שבה
רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה ׃ וְהֵשִׁיבוּ אֶל רחק קרב
לְבָבָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ שָׁם וְשָׁבוּ שוב
וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שְׁבִיָם
לֵאמֹר חָטָאנוּ הֶעֱוִינוּ וְרָשָׁעְנוּ ׃ עוה
וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם
בְּאֶרֶץ שְׁבֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁבוּ אֹתָם
וְהִתְפַּלְלוּ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה פלל נתן
לַאֲבוֹתָם וְהָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְלַבַּיִת
אֲשֶׁר בָּנִיתִי לְשִׁמְךָ ׃ וְשָׁמַעְתָּ מִן בנה
הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת תְּפִלָּתָם כון ישב
וְאֶת תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם חנן עשה
וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ וְעַל סלח
אֶלֹהַי יִהְיוּ נָא עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת וְאָזְנֶיךָ היה
קַשֻּׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה ׃ קום
וְעַתָּה קוּמָה יְהוָה אֱלֹהִים לִמְנוּחָתֶךָ
אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ כֹּהֲנֶיךָ יְהוָה עתד
אֱלֹהִים יִלְבְּשׁוּ תְּשׁוּעָה וְחַסִידֶיךָ לבש ישע
יִשְׂמְחוּ בַּטּוֹב ׃ יְהוָה אֱלֹהִים אַל חסד שמח
תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ זָכְרָה לְחַסְדֵי שוב פנה
דָוִיד עַבְדֶּךָ ׃ משח
Cap. vij. וּכְכַלּוֹת
כְּלָה שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יָרְדָה
מִן הַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל הָעוֹלָה וְהַזְּבָחִים אכל עלה
וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת הַבָּיִת ׃ וְלֹא כבד
יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לָבוֹא אֶל בֵּית יְהוָה
כִּי מָלֵא כְּבוֹד יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה ׃
וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹאִים יָרְדֵת הָאֵשׁ ראה ירד
וּכְבוֹד יְהוָה עַל הַבָּיִת וַיִּכְרְעוּ אַפַּיִם כרע
אַרְצָה עַל הָרִצְפָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְהוֹדוֹת שחה ידה
לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ ׃

Pritiua.heb.Tex.he.ij.Paral.vij.

Trãlla.B.Die.Trãl.Gre.lxxcũ.interp.latina.

וְהַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי
יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶת זֶבַח זֶבַח
הַבָּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן עֶשְׂרִים
וּמֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת בֵּית חָנַךְ
הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ וְכָל הַכָּהֲלִ וְהַכֹּהֲנִים
עַל מִשְׁמְרוֹתָם עֹמְדִים וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי שָׁמַר כָּלָה
שִׁיר יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִיד שׁוּר
הַמֶּלֶךְ לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ בְּהַלֵּל דָּוִיד בְּיָדָם וְהַכֹּהֲנִים
מַחְצְרִים נֹגְדָם וְכָל יִשְׂרָאֵל חָצַר
עֹמְדִים ׃ וַיְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֹה אֶת תּוֹךְ קָדַשׁ
הַחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי עָשָׂה בָּנָה
שָׁם הָעֹלוֹת וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים עָלָה
כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה זָבַח
לֹא יָכוֹל לְהָכִיל אֶת הָעֹלָה וְאֶת יָכַל כּוּל
הַמִּנְחָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה עָשָׂה
אֶת הֶחָג בָּעֵת הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים יוֹם
וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד נָדַל
מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל מִצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כִּי חֲנֻכַּת שָׁמַן
הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהֶחָג עָשָׂה זָבַח
שִׁבְעַת יָמִים ׃ וּבַיּוֹם עֶשְׂרִים
וְשִׁלְשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח אֶת שָׁבַע
הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב
עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
לְדָוִיד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ וַיִּכֹל כָּלָה
שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְאֵת כֹּל הַבָּא עַל לֵב שְׁלֹמֹה בּוֹא
לַעֲשׂוֹת בְּבֵית יְהוָה וּבְבֵיתוֹ הִצְלִיחַ׃ עָשָׂה צָלַח
וַיֵּרָא יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה בַּלָּיְלָה וַיֹּאמֶר רָאָה אָסַר
לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתֶךָ וּבָחַרְתִּי פָּלַל
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִי לְבֵית זָבַח ׃ הֵן קוּם
אֶעְצֹר הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֵן עָצַר הָיָה
אֲצַוֶּה עַל הָגָב לֶאֱכֹל הָאָרֶץ וְאִם צָוָה
אֲשַׁלַּח דֶּבֶר בְּעַמִּי׃ וְיִכָּנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר שָׁלַח כָּנַע
נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ קָרָא

Rex ātᵉ & oīsᵇ ppl's ſimolabantᵏ victimas' coram ᵐdomino." Mactauit igitur°rex^P salomō^r hoſtias ^sboum^t viginti^u duo^v milia:^r arietum ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^r centum^s viginti^t milla. ^uEt dedicauit^c domum ∞ ^cdei^b rex^c & vniuerſus^r populus. ^gSacerdotes āt^t ſtabant^g in^b officiis ſuis: ^k & leuite^t in organis ∞∞∞∞ ᵐcarminum" domini ° q̄ ᵖfecit^q dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^rrex^e ad laudandū^t domínum:" quoniā^x in eternū ^rmia ei?:^s hymnos^e dd canētes^b p manū^p suas.^s Porro ſacerdotes^c canebāt tubis^s añ eos:^r cūctuſq^g iſrl^t ^bſtabat.^s Sāctificauit quoq^x salomon ᵐ medium ^natriū^p ante^q templū^r domíni.^r Obtulerat^o enim ^sibi^u holocauſta^x & ^y adípes^s pacificorum: ∞∞∞∞ ^uquia^b altare^c eneum^o qđ ^c fecerat ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ^onon^b poterat^t ſuſtinere ^tholocauſta" & ∞∞∞∞∞ ^ufacrificia^o & ^r adipes pacificorum.^u Fecit ergo^r salomon^t ſolennitatem^x in tẽpore^r illo^s ſeptē^u diebus ^b & oīs^s iſrael^c cū eo^c eccleſia^r magna^u valde ∞∞∞∞ ^babintroitu^t emath^b vſq; ad^t torrētem" egypti." Fecitq;^o die^p octauo^q colle-ctam^r eo q^o dedicaſſet ∞ ^saltare^r ſeptē^v die^b:^s & ſolenitatē celebraſſet^b dies^x ſeptē. Igitur^c in die ^p vicēſimo ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^stertio^r menſis ^g ſeptimi ^bdimiſit ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^pppl's^d ad tabernacula ſua ᵐletātes" atq; gaudētes ^rſuper^r bono" quod^s fecerat" dominus ∞∞∞∞∞ ^xdauid^r & salomōi^s & iſrl^t ^ppl'o ſuo.^b Cōpleuitq;^s ^csalomon^c domum^r dñi^g & ^b domum ∞∞∞∞∞ ^regis:^k & ^t omnia" quę diſpoſuerat" in ° corde ſuo ^qvtfaceret^i domo^q dñi^t & in domo ſua:& ^upſpatu^ē. ^xApparuit autem^e i^r dóminus^b nocte^c & ait. ∞∞∞ ^cAudiui^g orationem tuā ^b & elegi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^locum^x iſtū^i mihi^m in domum" ſacrificii. ° Si ∞∞∞ ^pclauſero^q celum^r & ^s pluuia^r non" fluxerit" & ∞∞∞ ^xmādauero & p̄cepero^l oculſte" vt deuoret^b trā:^c & ^bmiſero^c peſtilētiā^i in ppl'm meū:^s cōuerſus aūt^b ppl's meus^m ſuper quos^x in uocatū eſt nomē meū ſup eos: ^t veprecati fuerint

τ rex τ οἱς populῳ immolãtes ſacrificia coram dño. τ ſacrificauit rex ſalomon ſacrificiũ
καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἔθυσεν ὁ Βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν
boum viginti τ duo milia: τ ouium cen-
μόχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκα- B
tũ τ viginti millia. τ dedicauit domũ
τὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν οἶκον ὁ
rex τ oīs ppīs τ ſacerdotes p cuſto
Βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλα-
dias ſuas ſtantes: τ leuite in organis carminũ
κὰς αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν
domini: q̄ fecit dauid rex ad confiten-
κυρίου, ὧν ἐποίησε δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐξομολογεῖ-
dum coram dño: qñ bonũ qñ in eternũ miſert
σθαι ἔναντι κυρίου, ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλε-
cordia ei⁹: inhymnis dauid p manũ ſuam. τ ſacer-
ος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱε-
dotes canentes tubis ante eos: τ oīs
ρεῖς σαλπίζοντες σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς
iſrael ſtans. τ ſctificauit ſalomon mediũ a-
Ἰσραὴλ ἑστηκώς· καὶ ἡγίασε σολομὼν τὸ μέσον τῆς αὐ-
trij qđ in domo dñi: qñ fecit ibi holocau-
λῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυ-
ſta τ adipes ſalutartoꝝ: qñ alta-
τώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσια-
re eneũ qđ fecerat ſalomon nō ſufficiebat ſu
στήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε σολομὼν οὐκ ἐξεποίει δὲ
ſtinere holocauſta τ ſacrificia τ adi
χασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέα-
pes pacificoꝝ. τ fecit ſalomon ſolẽnitatẽ in
τα τῶν εἰρηνικῶν. καὶ ἐποίησε σολομὼν τὴν ἑορτὴν ἐν
tẽpore illo ſeptẽ dieb⁹. τ oīs iſrael cũ
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ'
eo eccleſia magna valde: ab introitu e-
αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα, ἀπὸ εἰσόδου αἰ-
math τ vſq; ad torrentẽ egypti. τ fecit in
μὰθ καὶ ἕως χειμάρρου αἰγύπτου. καὶ ἐποίησεν ἐν
die octauo exoditũ: qñ dedicationẽ al- C
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἔξοδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυ-
tarīs fecit ſeptẽ dieb⁹: τ ſolẽnitatẽ ſeptẽ
σιαστηρίου ἐποίησεν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ
diebus. τ in die vigeſimo τ tertio mẽ
ἡμέρας. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ εἰκοστῇ καὶ τρίτῃ τοῦ μη-
ſis ſeptimi miſit ſalomon ppīm in
νὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε σολομὼν τὸν λαὸν εἰς τὰ
tabernacula ſua: letantes τ bonos cor-
σκηνώματα αὐτῶν, εὐφραινομένους καὶ ἀγαθοὺς τῇ καρ-
de in bonis q̄ fecit dñs dauid τ 3.Reg.
δίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ καὶ 7.a.
ſalomoñt τ iſrael ppīo ſuo. τ comple-
σολομῶντι καὶ Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ συνετέλε-
uit ſalomon domũ dñi τ domũ re-
σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
gis: τ in oīab⁹ que voluit ſalomō in aia
λέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησε σολομὼν ἐν τῇ ψυχῇ
ſua facere in dõmo dñi τ in domo ſua proſpe
αὐτοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ εὐο-
rat⁹ eſt. τ apparuit dñs ſalomoni in nocte:
δώθη· καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν τῇ νυκτί,
ait ei: audiui orationem tuã τ ele-
καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου· καὶ ἐξελε-
gi in loco iſto mihi in domũ ſacrificij. ſi clau-
ξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμοὶ εἰς οἶκον θυσίας. ἐὰν συ-
ſero celũ τ nō fiat pluuia: τ ſi mandauero
χῶ τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ ὑσθῇ ὑετός, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ
locuſte vt deuoret terrã: τ ſi miſero mortem
ἀκρίδι τοῦ καταφαγεῖν τὴν γῆν, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον
in ppīm meũ: τ cōuertãt ad me populꝰ meꝰ ſup quos in
ἐν τῷ λαῷ μου, καὶ ἐπιστραφῇ με ὁ λαός μου ἐφ' οὓς ἐπι-
uocatũ eſt nomẽ meũ ſup eos: τ deprecati fuerint
κέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ προσεύξωνται

t quesierit faciem meā: t cōuersi fuerint a
καὶ ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ
viis suis malis: t ego exaudiam
τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι
de celo: t ppitiꝰ ero peccatis eorū: t
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ
sanabo terrā eorū. t nūc oculi mei erunt
ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται
aperti: t aures mee exaudientes orationem
ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ τοῦ
loci huius. t nūc elegi t sanctificaui domū
τόπου τούτου. καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον
hanc: vt sit nomē meū ibi vsq; in sempiternū. t
τοῦτον, τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. καὶ ἔ=
erunt oculi mei t cor meū ibi cūctis
σονται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας
diebus. t tu si ambulaueris coram me sicut
τὰς ἡμέρας. καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου ὃν τρόπον
ābulauit dauid pater tuus: t feceris iuxta om=
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάν
nia q̄ precepi tibi: t precepta mea t
τα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰ
iudicia mea seruaueris: t suscitabo thronū re=
κρίματά μου φυλάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασι
gni tui: sicut pepigi cū dauid
λείας σου, ὡς διεθέμην δαυὶδ τῷ πατρί σου λέγων,
patri tuo dicens: Nō auferetur tibi vir dux in israel. t si
οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν ἰσραηλ. καὶ ἐὰν
auersi fueritis vos: t si dereliqueritis prece=
ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ ἐὰν καταλείπητε τὰ προστάγ=
pta mea t mandata mea q̄ dedi coram vobis:
ματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἔναντίον ὑμῶν,
t ābulaueritis t seruieritis diis alienis: t ado=
καὶ πορευθῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προ=
raueritis eos: t auferā vos de terra quā de=
σκυνήσητε αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω
di vobis: t domū hanc quā sanctificaui nomini
κα ὑμῖν, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί
meo proiiciam ipsam a facie mea: t dabo
μου ἀποῤῥίψω αὐτὸν ἀπὸ προσώπου μου, καὶ δώσω
ipsam in parabolā t in narrationē in cūctis
αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς
populis. t domꝰ hec: q̄ erat excelsa desolabitur:
λαοῖς. καὶ ὁ οἶκος οὗτος, ὃς ἦν ὑψηλὸς ἐρημωθήσεται,
omis ptransiens eā stupebit: t dicet: pro
πᾶς ὁ παραπορευόμενος αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, ἕνε
pter dā fecit dñs terre huic t domui
κεν τινος ἐποίησεν κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ
huic: t dicent: qm̄ dereliquerūt dñm de=
τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὸν κύριον τὸν θε
um patrū suoꝝ q̄ eduxit eos de terra
ὸν τῶν πατέρων αὐτῶν τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti: t apprehēderūt deos alienos t adorauc=
αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνη
rūt eos: t seruierūt ipsis: idcirco indu=
σαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγα
xit in eos vniuersum malū hoc.
γεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. Ca. 8.

A 3.Reg. 9.b. ET factū est post viginti annos: in qb̄ edifica=
Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσι ἔτη, ἐν οἷς ᾠκοδόμη=
uit salomon domū dñi t domū suā: t
σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ciuitates q̄s dedit chiram salomoni: edi=
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε χειρὰμ τῷ σολομῶντι, ὠκο=
ficauit ipsas salomon t habitare fecit ibi
δόμησεν αὐτὰς σολομὼν καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τοὺς
filios israel. t venit salomon in emath suba t
υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἦλθεν σολομὼν εἰς ἐμὰθ σουβὰ καὶ
prevaluit cōtra eā: t edificauit thedmor in
κατίσχυσεν ἐπ' αὐτήν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν θεδμὸρ ἐν τῇ
deserto: t oēs ciuitates
ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις

°& exq̄sierit pꝰ faciē meā:
qꝰ& egerit pniamʳa viis su
isˢ pessimis:ᵗ& egoᵘ exau
diamˣ de celo: & ooooooo
ʸpropitius ero ᶻ peccatis
corum:ᵇ& sanabo ooooo
ᶜterrā eorū.ᵈ Oculi quoq;
meiᵉ erūtᶠ aptiᵍ& aures
meeʰ erecteⁱ ad oronē eiᵏ
quiˡ mⁱloco" isto orauerit.
ᵖElegi enimᵠ& sanctifica
uiʳ locumˢ istum ooooooo
ᵗvt sitᵘ nomē meūᵛ ibiʷ in
sempiternū:ˣ& pmaneāt
ʸoculi meiᶻ et cor meū ᵃ ibi
ᵇcūctis ᶜdieb?.ᵈ Tu quoq;
ᵉsiᶠ ābulaueris ᵍ coram meʰ si
cutⁱ ābulauitʲ dd? pr tuᵏ:
ˡet feceris ᵐiuxta oia ⁿq̄ ᵒ p
cepit tibi:ᵖ et iustitias me
asᵠ iudiciaq̄ ʳseruaueris:
ˢsuscitabo ooooooooooo
ᵗthronū ᵘregni tui:ᵛ sicut
ʷpollicitus sumˣ dauid ʸ
ᶻpatri tuo ᵃdicēs.ᵇ Nō au=
feretur ᶜde stirpe tua ᵈvir
qui non sitᵉ princeps ᶠ in
israᵍ Si āt ʰ auersi fueritis
ⁱ& dereliqueritiʲ iustitiaſ
meas ᵏ& p̄cepta meaˡ que
ᵐ ppositi ⁿ vobis : ᵒ & abeū
tes ᵖ seruieritis ᵠ diis ooooo
ʳ alienis ˢ & adoraueritis
ᵗeos: ooooooooooooooo
ᵘeuellam vos ˣ de ʸ terra
meaᶻ quamᵃ dedi ooooo
ᵇvobis: ᶜ & ᵈ domūᵉ hanc
ᶠ quam ooooooooooooo
ᵍ sāctificauiʰ nomini meo
ⁱ proiiciamᵏ aˡ facie mea:
ᵐ& tradā eā ⁿ in pabolāᵒ &
in exēplūᵖ cūctis ᵠ ppls:
ʳ& domˢ ?ᵗ ista ᵘ q̄ ᵛ erat ʷ ex=
celsa erit in ˣ puerbiū ʸ vni
uersis ᶻ trāseūtibus: ᵃ & di
centᵇ stupētes.ᶜ q̄re ᵈ fecit
ᵉ dñs ᶠ sic ᵍ terre ʰ huic ⁱ & do
muiʲ huic! ooooooooooo
ᵏ Rñdebuntq̄.ˡ Quia ᵐ de
relinquerūtⁿ dominū ᵒ deū
ᵖ patrū suorum ᵠ qui ʳ edu
xit eos ˢ de terra ooooooo
ᵗ egypti: ᵘ & apprehende
rūtᵛ deos ʷ alienos: ooooo
ˣ & adorauerunt ʸ eos ᶻ &
coluerunt: ᵃ idcirco oooo
ᵇ venerunt ᶜ super eos ᵈ vni
uersa ᵉ hec ᶠ mala. 8.
ΘXpletis autem ᵍ vi=
ginti ʰ annis ooooooo
ⁱ postq̄ ʲ edificauit ᵏ salo=
mon ˡ domū ᵐ domini ooo
ⁿ & ᵒ domū suā: ᵖ ciuitates
ᵠ quas ʳ dederat ˢ hyram
ᵗ salomoni ᵘ edificauit: ᵛ &
habitare ooooooooooo
ʷ ibi ˣ fecit filios ʸ israel.
ᶻ Abiitq̄ in oooooooooo
ᵃ emath ᵇ suba ᶜ & obtinuit
ᵈ eam: ᵉ & edificauit oooo
ᶠ palmiram ᵍ in deserto ʰ &
aliasⁱ ciuitates ooooooo

°בקשׁ	°וּבִקְשׁוּ	°& exq̄sierit pꝰ faciē meā:
°רעע	°פָּנַי	qꝰ& egerit pniam ʳ a viis su
°שׁמע	°וְיָשֻׁבוּ	isˢ pessimis: ʳ & egoᵘ exau
°סלח	°מִדַּרְכֵיהֶם	diamˣ de celo: & ooooooo
°רפא	°הָרָעִים	ʸ propitius ero ᶻ peccatis
°היה	°וְאֲנִי	corum: ᵇ & sanabo ooooo
°קום	°אֶשְׁמַע	ᶜ terrā eorū.ᵈ Oculi quoq;
°קדשׁ	°מִן	meiᵉ erūtᶠ aptiᵍ & aures
°היה	°הַשָּׁמַיִם	meeʰ erecteⁱ ad oronē eiᵏ
°קום	°וְאֶסְלַח	quiˡ mⁱ loco" isto orauerit.
°קדשׁ	°לְחַטָּאתָם	ᵖ Elegi enimᵠ & sanctifica
°היה	°וְאֶרְפָּא	uiʳ locumˢ istum ooooooo
°שׂים	°אֶת	ᵗ vt sitᵘ nomē meūᵛ ibiʷ in
°היה	°אַרְצָם	sempiternū:ˣ & pmaneāt
°קום	°וְעַתָּה	ʸ oculi meiᶻ et cor meū ᵃ ibi
°קדשׁ	°עֵינַי	ᵇ cūctis ᶜ dieb?.ᵈ Tu quoq;
°ילך	°יִהְיוּ	ᵉ siᶠ ābulaueris ᵍ coram meʰ si
°עשׂה	°פְּתֻחוֹת	cutⁱ ābulauitʲ dd? pr tuᵏ:
°שׁמע	°וְאָזְנַי	ˡ et feceris ᵐ iuxta oia ⁿ q̄ ᵒ p
°תּפל	°קַשֻּׁבוֹת	cepit tibi:ᵖ et iustitias me
°עתּה	°לִתְפִלַּת	asᵠ iudiciaq̄ ʳ seruaueris:
°קדשׁ	°בָּחַרְתִּי	ˢ suscitabo ooooooooooo
°היה	°וְהִקְדַּשְׁתִּי	ᵗ thronū ᵘ regni tui:ᵛ sicut
°עלם	°לִהְיוֹת	ʷ pollicitus sumˣ dauid ʸ
°היה	°שְׁמִי	ᶻ patri tuo ᵃ dicēs.ᵇ Nō au=
°עין	°עֵינִי	feretur ᶜ de stirpe tua ᵈ vir
°לבב	°וְלִבִּי	qui non sitᵉ princeps ᶠ in
°ילך	°תֵּלֵךְ	israᵍ Si āt ʰ auersi fueritis
°דּוד	°לְפָנַי	ⁱ & dereliqueritiʲ iustitiaſ
°עשׂה	°וְלַעֲשׂוֹת	meas ᵏ & p̄cepta meaˡ que
°צוה	°כְּכֹל	ᵐ ppositi ⁿ vobis : ᵒ & abeū
°שׁפט	°וְחֻקַּי	tes ᵖ seruieritis ᵠ diis ooooo
°שׁמר	°וּמִשְׁפָּטַי	ʳ alienis ˢ & adoraueritis
°קום	°תִּשְׁמֹר	ᵗ eos: ooooooooooooooo
°נתן	°וַהֲקִימוֹתִי	ᵘ euellam vos ˣ de ʸ terra
°הלך	°נְטֹא	meaᶻ quamᵃ dedi ooooo
°דּוד	°מַלְכוּתָךְ	ᵇ vobis: ᶜ & ᵈ domūᵉ hanc
°אבה	°כַּאֲשֶׁר	ᶠ quam ooooooooooooo
°נתן	°כָּרַתִּי	ᵍ sāctificauiʰ nomini meo
°דּוד	°לְדָוִיד	ⁱ proiiciamᵏ aˡ facie mea:
°כּרת	°אָבִיךָ	ᵐ& tradā eā ⁿ in pabolāᵒ &
°אמר	°לֵאמֹר	in exēplūᵖ cūctis ᵠ ppls:
°אישׁ	°לְךָ	ʳ& domˢ ?ᵗ ista ᵘ q̄ ᵛ erat ʷ ex=
°משׁל	°אִישׁ	celsa erit in ˣ puerbiū ʸ vni
°ישׂראל	°מוֹשֵׁל	uersis ᶻ trāseūtibus: ᵃ & di
°שׁוב	°בְּיִשְׂרָאֵל	centᵇ stupētes.ᶜ q̄re ᵈ fecit
°אתּם	°וְאִם	ᵉ dñs ᶠ sic ᵍ terre ʰ huic ⁱ & do
°שׁמר	°תָּשׁוּבוּן	muiʲ huic! ooooooooooo
°נתן	°וְשָׁמַרְתֶּם	ᵏ Rñdebuntq̄.ˡ Quia ᵐ de
°צוה	°חֻקּוֹתַי	relinquerūtⁿ dominū ᵒ deū
°נתן	°וּמִצְוֹתַי	ᵖ patrū suorum ᵠ qui ʳ edu
°הלך	°אֲשֶׁר	xit eos ˢ de terra ooooooo
°נתן	°נָתַתִּי	ᵗ egypti: ᵘ & apprehende
°פּנה	°לִפְנֵיכֶם	rūtᵛ deos ʷ alienos: ooooo
°הלך	°וְהָלַכְתֶּם	ˣ & adorauerunt ʸ eos ᶻ &
°עבד	°וַעֲבַדְתֶּם	coluerunt: ᵃ idcirco oooo
°שׁתּה	°אֱלֹהִים	ᵇ venerunt ᶜ super eos ᵈ vni
°פּנה	°אֲחֵרִים	uersa ᵉ hec ᶠ mala. 8.
°שׁתּה	°וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	ΘXpletis autem ᵍ vi=
°עלה	°לָהֶם	ginti ʰ annis ooooooo
°שׂים	°וְנִתַּשְׁתִּים	ⁱ postq̄ ʲ edificauit ᵏ salo=
°עבר	°מֵעַל	mon ˡ domū ᵐ domini ooo
°אדמה	°אַדְמָתִי	ⁿ & ᵒ domū suā: ᵖ ciuitates
°אשׁר	°אֲשֶׁר	ᵠ quas ʳ dederat ˢ hyram
°נתן	°נָתַתִּי	ᵗ salomoni ᵘ edificauit: ᵛ &
°להם	°לָהֶם	habitare ooooooooooo
°בּית	°וְאֶת	ʷ ibi ˣ fecit filios ʸ israel.
°הלך	°הַבַּיִת	ᶻ Abiitq̄ in oooooooooo
°הזּה	°הַזֶּה	ᵃ emath ᵇ suba ᶜ & obtinuit
°אשׁר	°אֲשֶׁר	ᵈ eam: ᵉ & edificauit oooo
°קדשׁ	°הִקְדַּשְׁתִּי	ᶠ palmiram ᵍ in deserto ʰ &
°שׁלך	°לְשָׁמִי	aliasⁱ ciuitates ooooooo
°פּנה	°מֵעַל	
°שׁלך	°אֶשְׁלִיךְ	
°נתן	°וְאֶתְּנֵנוּ	
°משׁל	°לְמָשָׁל	
°שׁנן	°וְלִשְׁנִינָה	
°כּל	°בְּכָל	
°עמּים	°הָעַמִּים	
°הזּה	°וְהַבַּיִת	
°היה	°הַזֶּה	
°עלה	°עֶלְיוֹן	
°כּל	°לְכָל	
°עבר	°עֹבֵר	
°שׁם	°עָלָיו	
°שׁמם	°וְאָמַר	
°עשׂה	°לָמָּה	
°יהוה	°יְהוָה	
°כּה	°כָּכָה	
°ארץ	°לָאָרֶץ	
°הזּה	°הַזֹּאת	
°הזּה	°וְלַבַּיִת	
°אמר	°וְאָמְרוּ	
°על	°עַל	
°עזב	°עָזְבוּ	
°את	°אֶת	
°יהוה	°יְהוָה	
°אלהי	°אֱלֹהֵי	
°אבות	°אֲבוֹתֵיהֶם	
°אשׁר	°אֲשֶׁר	
°יצא	°הוֹצִיאָם	
°ארץ	°מֵאֶרֶץ	
°חזק	°מִצְרַיִם	
°וּיחזּקוּ	°וַיַּחֲזִיקוּ	
°אלהים	°בֵּאלֹהִים	
°אחר	°אֲחֵרִים	
°עבד	°וַיִּשְׁתַּחֲווּ	
°על	°לָהֶם	
°כּן	°וַיַּעַבְדוּם	
°בוא	°הֵבִיא	
°רעה	°עֲלֵיהֶם	
°כּל	°אֵת כָּל	
°הזּה	°הָרָעָה	
°היה	°וַיְהִי	Cap. viij.
°קץ	°מִקֵּץ	
°שׁנה	°עֶשְׂרִים	
°בּנה	°אֲשֶׁר	
°שׁלמה	°בָּנָה	
°את	°שְׁלֹמֹה	
°בּית	°אֶת בֵּית	
°יהוה	°יְהוָה	
°את	°וְאֵת	
°בּית	°בֵּיתוֹ	
°עיר	°וְהֶעָרִים	
°אשׁר	°אֲשֶׁר	
°נתן	°נָתַן	
°חורם	°חוּרָם	
°לשׁלמה	°לִשְׁלֹמֹה	
°בּנה	°בָּנָה	
°שׁלמה	°שְׁלֹמֹה	
°אתּם	°אֹתָם	
°וּישׁב	°וַיּוֹשֶׁב	
°שׁם	°שָׁם	
°את	°אֶת	
°בּני	°בְּנֵי	
°ישׂראל	°יִשְׂרָאֵל	
°וּילך	°וַיֵּלֶךְ	
°שׁלמה	°שְׁלֹמֹה	
°חמת	°חֲמָת	
°צובה	°צוֹבָה	
°וּיחזּק	°וַיְחַזֵּק	
°עליה	°עָלֶיהָ	
°וּיבן	°וַיִּבֶן	
°את	°אֶת	
°חזק	°חֲמָת	
°תּמר	°תַּדְמֹר	
°בּמדבּר	°בַּמִּדְבָּר	
°את	°וְאֵת	
°כּל	°כָּל	
°ערי	°עָרֵי	
°דּבר	°דִּבֶּר	

הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה חֲמָת וַיִּבֶן אֶת סָכֹן
בֵּית חוֹרוֹן הָעֶלְיוֹן וְאֶת בֵּית חוֹרוֹן עֲלָה
הַתַּחְתּוֹן עָרֵי מָצוֹר חוֹמוֹת דְּלָתַיִם צוּר חָמָה
וּבְרִיחַ וְאֶת בַּעֲלַת וְאֶת כָּל עָרֵי בָּרַח
הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֶת הָיָה
כָּל עָרֵי הָרֶכֶב וְאֶת עָרֵי הַפָּרָשִׁים
וְאֵת כָּל חֶשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק
לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַ‍ִם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל בָּנָה
אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ כָּל הָעָם הַנּוֹתָר מִן פָּלַשׁ יָתַר
הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי
אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל הֵמָּה מִן בְּנֵיהֶם
אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא כִלּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם כָּלָה עָלָה
שְׁלֹמֹה לְמַס עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּמִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא נָתַן שְׁלֹמֹה
לַעֲבָדִים לִמְלַאכְתּוֹ כִּי הֵמָּה אַנְשֵׁי לָאַז
מִלְחָמָה וְשָׂרֵי שָׁלִישָׁיו וְשָׂרֵי רֹכְבוֹ לָחַם שׁוּר
וּפָרָשָׁיו וְאֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים שָׁלֹשׁ
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים
וּמָאתַיִם הָרֹדִים בָּעָם וְאֶת בַּת
פַּרְעֹה הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מֵעִיר דָּוִד עָלָה
לַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ כִּי אָמַר
לֹא תֵשֵׁב אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִיד מֶלֶךְ יָשַׁב אִישׁ
יִשְׂרָאֵל כִּי קָדֶשׁ הֵמָּה אֲשֶׁר בָּאָה בּוֹא
אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה וְאָז הֶעֱלָה אָרַן
שְׁלֹמֹה עֹלוֹת לַיהוָה עַל מִזְבַּח זָבַח
יְהוָה אֲשֶׁר בָּנָה לִפְנֵי הָאוּלָם כָּנָה אָלַם
וּדְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְהַעֲלוֹת כְּמִצְוַת
מֹשֶׁה לַשַּׁבָּתוֹת וְלַחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדוֹת רֶגֶל
שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה בְּחַג הַמַּצּוֹת מַצָּה
וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וַיַּעֲמֹד עָמַד
כְּמִשְׁפַּט דָּוִיד אָבִיו אֶת מַחְלְקוֹת פֶּלֶג
הַכֹּהֲנִים עַל עֲבֹדָתָם וְהַלְוִיִּם עַל
מִשְׁמְרוֹתָם לְהַלֵּל וְלָשָׁרֵת נֶגֶד עָמַר
הַכֹּהֲנִים לְדַבַּר יוֹם בְּיוֹמוֹ וְהַשֹּׁעֲרִים
בְּמַחְלְקוֹתָם לְשַׁעַר וְשַׁעַר כִּי כֵן

munitissimas edificauit in emath: extruxitq; bethoron superiorem & bethoron inferiorē: ciuitates munitas habentes portas & vectes & seras. Balaath etiam & oēs vrbes firmissimas quę fuerūt salomonis cūctasq; vrbes quadrigarum & vrbes equitū. Oia quecunq; voluit rex salomon atq; dispo suit edificauit in hierlm & i libano & i vniuersa terra ptātis sue. Oēm pplm q derelict fuerat de etheis & ammorreis & pherezeis & eueis & iebuseis qui nō erāt de stirpe isrl: de filiis eoꝝ: & de posteris quos non interfecerant filii isrl subiugauit salomō i tributarios vsq; in diē hāc. Porro de filiis isrl non posuit vt seruirēt opib regis. Ipsi ei erāt viri bellatores & duces primi & principes quadrigarum & equitū eius. Omnes aut principes exercitus regis salomonis fuerūt ducēti quinq̄ginta qui erudiebant populum. Filiam vero pharaonis trāstulit de ciuitate dauid in domū quā edificauerat ei. Dixit em̄ rex. Non habitabit vxor mea in domo dd regis isrl eo q̄ sanctificata sit: quia ingressa est in eam arca domini. Tunc obtulit salomon holocausta domino super altare domini quod extruxerat ante porticum: vt p singlos dies offerretur in eo iuxta p̄ceptū moysi in sabbatis & in calēdis: & in festis diebꝫ ter p annū.i. in solēnitate azymorum: & in solēnitate hebdomadarū: & in solēnitate tabernaculoꝝ. Et cōstituit iuxta dispositionē dd patris sui officia sacerdotū in ministeriis suis: & leuitas in ordine suo vt laudarēt & ministrarēt coram sacerdotib iuxta ritū vniuscuiusq; die: & ianitores p portā & portā. Sic ei

munitas quas edificauit in emath. & edificauit τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν ἀιμάθ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν bethoron superiorē: & bethoron inferiorē: ciuitates mu Βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυ nitas muris portis & vectibus. & balaath & om ρὰς τείχεσι πύλαις καὶ μοχλοῖς, καὶ τὴν Βαλααθ καὶ πά nes vrbes munitas q̄ fuerāt salomoni: & τας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ σολομῶντι, καὶ oēs ciuitates curruū: & ciuitates πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ τὰς πόλεις τῶν equitū: & q̄cunq; desiderauit salomon fie desi ἱππέων, καὶ ὅσα ἐπεθύμησε σολομὼν κατὰ τὴν ἐπιθυ rīū suū: vt edificaret in hierusalē: & in μίαν αὐτοῦ, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν τῷ libano & in omni terra potestatis sue. & om λιβάνῳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ· καὶ πάν nē ppīm q derelictus fuerat de chetteo: & Τα γὰρ λαοὶ γὰρ καταλελειφθέντα ἀπὸ τοῦ χετταίου, καὶ amorreo: & pherezeo: & eueo: & τοῦ ἀμορραίου, καὶ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ εὐαίου, καὶ iebuseo: q̄ nō sunt de israel: q̄ fuerāt τοῦ ἰεβουσαίου, οἱ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσραήλ, οἱ ἦσαν de filijs eoꝝ derelictis post eos ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλελειφθέντων μετ' αὐτούς in terra: quos nō ꝑdiderunt filij israel: & in ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἀνή duxit ipsos salomon in tributū vsq; in diē hanc. γαγεν αὐτοὺς σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύ= & de filijs israel nō dedit salomon in τῆς· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς seruos in opa sua: qm̄ ipsi viri bellatores & principes tristarū suū potētes: & principes curruū eiꝰ & equitū eius. Omnes principes exercitus regis salomonis: quingenti & ducēti ꝓpo sīti operū in ppīo. & filiā pharonis trāstulit salomon de ciuitate dauid in domū quā edificauit ei: qm̄ dixit nō habitabit vxor mea in ciuitate dauid regis israel: qm̄ sctā est quo ingressa est illuc ar ca dñi. tūc obtulit salomon holocausta dño sup altare dñi: qđ edificauit an te tēplū. & in sermone diei in die vt offerret iuxta ꝑcepta moysi in sabba tis & in mēsib & in festis tribꝰ tēporū anni: in solēnitate azymoꝝ: & in solēnitate hebdo madarū: & in solēnitate tabernaculoꝝ: & cōstituit iuxta ritū dauid patris sui: diuisiones sacerdotū & ministeria eoꝝ: & leuitas in cā tus suos: vt laudarēt & ministrarēt coram sacerdo tibꝰ iuxta ritū diei in die: & ianitores in diuisionibus suis in portā & portā: qm̄ sic

τῶν ὑπολοίπων τῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν ἀμορραίων καὶ τῶν χετταίων καὶ τῶν φερεζαίων καὶ τῶν εὐαίων καὶ τῶν ἰεβουσαίων τῶν οὐκ ὄντων ἐκ τοῦ ἰσραήλ· ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων ὀπίσω αὐτῶν ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἀνήγαγεν σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς δούλους ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες τριστατῶν αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ ἱππέων αὐτοῦ· καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν προστατῶν τοῦ βασιλέως σολομῶντος, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιῶκται ἐν τῷ λαῷ· καὶ τὴν θυγατέρα φαραὼ ἀνήγαγεν σολομὼν ἐκ πόλεως δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ· ὅτι εἶπεν οὐ κατοικήσει ἡ γυνή μου ἐν πόλει δαυὶδ βασιλέως ἰσραήλ, ὅτι ἅγια ἐστὶν ὅτι εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς κυρίου. τότε ἀνήνεγκεν σολομὼν ὁλοκαυτώματα κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τοῦ προναοῦ· καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς μωυσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν τοῖς μησὶ καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων· καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν· καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ τοὺς λευίτας ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τοὺς πυλωροὺς ἐν ταῖς διαιρέσεσιν αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως

ceptum dauid hoīs vel. nō ptergrei sunt pce=
ἐντολὴ δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. οὐ παρῆλθον τὰς ἐντο
pta dauid regis circa sacerdotes t leui
λὰς δαυὶδ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευι
tas in oēm sermonē t in thesauros. t ppara=
τῶν εἰς πάντα λόγον καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς. καὶ ἡτοιμά
ta sūt ofa opa salomonis a quo die fundata
σθη πάντα τὰ ἔργα σολομῶντος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώ
est domus dñi t vsq; quo pfecta est: vsq; quo pfecit
θη ὁ οἶκος κυρίου καὶ ἕως οὐ ἐτελειώθη, ἕως οὐ ἐτελείω
salomon domū dñi. tunc abiit salomon in
σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου. τότε ὥχετο σολομὼν εἰς
gesion gaber: t in ailath maritimam in
γεσιὼν γάβερ, καὶ εἰς τὴν αἴλαθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν
terra edom. t misit chiram salomoni in manu
γῇ ἐδώμ. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ τῷ σολομῶντι ἐν χειρὶ
seruoꝝ suoꝝ naues t seruos guaros maris:
δούλων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν,
t abierūt cū seruis salomonis in sophira.
καὶ ὤχοντο μετὰ τῶν παίδων σολομῶντος εἰς σοφειρᾶ.
t tulerūt inde quadringēta t quinquaginta talen
καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαν
ta auri: t attulerūt regi salomoni.
τα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ σολομῶντι. Ca. 9.

A Θ regina saba auditit nomē salomōis:
Καὶ βασίλισσα σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα σολομῶντος,
3.Reg. 10. Mat. 12.d. t venit vt tētaret eum in enigmatibꝰ in hierusalem
καὶ ἦλθε πειρᾶσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν εἰς ἱερουσαλὴμ
in potētia grauī valde: t camelī portātes aro=
ἐν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα, καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώ
mata t aurum in multitudinē t lapidē pciosū. t ve
ματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος καὶ λίθον τίμιον. καὶ ἦλ
nit ad salomonē: t locuta est ad eum oīa q̄cūq;
θε πρὸς σολομῶντα, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα
erāt in aīa sua. t exposuit ei salomon om=
ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ σολομὼν πάν
nes sermones eius. t nō pterrit sermo a
τας τοὺς λόγους αὐτῆς. καὶ οὐ παρῆλθε λόγος ἀπὸ σο
salomone: quē nō exposuit ei. t vidit regina
λομῶντος, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ. καὶ εἶδε βασίλισσα
saba sapiam salomonis t domū quā edifica
σαβὰ τὴν σοφίαν σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδό=
uerat: t cibāria mensaꝝ eius: t ca
μησε, καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν αὐτοῦ, καὶ κα
thedrā seruoꝝ eius: t stationē ministrorū eius:
θέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ,
t vestimenta eius: t pincernas eius:
καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ,
t ornatum eorum: t holocaustā q̄ offe
καὶ τὸν στολισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέ
rebat in domo dñi: t non erat in ea vltra spūs.
φερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ἔτι πνεῦμα.
t dixit ad regem: verus sermo quē audierā
καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα
in terra mea de te: t sermōib⁹ tuis t sapi=
ἐν τῇ γῇ μου περὶ σοῦ, καὶ τῶν λόγων σου καὶ τῆς σο
B entia tua: t nō credidi sermōib⁹ tui: vsq; quo
φίας σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις σου, ἕως οὗ
veni: t viderūt oculi mei. t ecce nō nūcia
ἦλθον, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπ
tā mihi medietas multitudinis sapie tue: addi
γέλη μοι τὸ ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, προσέ
disti ad famā quā audiui. beate vxores
θηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα. μακάριαι αἱ γυναῖκές
tue: t beati serui tui hi: t bea
σου, καὶ μακάριοι οἱ παῖδές σου οὗτοι, καὶ μακά=
ti viri assistentes tibi semper t
ριοι οἱ ἄνδρες οἱ παρεστηκότες σοι διαπαντὸς καὶ
audientes sapiam tuam. sit dñs deus tu⁹ bñ=
ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. ἔστω κύριος ὁ θεός σου εὐ=
dictus: q̄ voluit in te vt daret te
λογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ τοῦ δοῦναί σε

preceperat dauid ho=
mo dei: nec
ptergressi sunt de man
datis regis tam sacerdo
tes q̄ leuite ex oīb⁹ que
p̄ceperat: et in custodiis
thesaurorū oēs impen
sas m̄ p̄paratas habuit fa=
lomō: ex eo die quo fū
dauit domū dñi vsq; in
diē quo perfecit eā. Tūc
abiit salomō in asiōga
ber & in hailath ad orā
maris rubri: que est
in terra edō. Misit er=
go ei hyram
per manus seruorū suo
rū naues & nautas gna
ros maris: & abierūt cū
seruis salomōis in ophir
Tulerūt q̄ inde quadrī
gēta talēta auri: & attulerūt
ad regē salomonē 9.

REgina quoq; saba
cū audisset
famā salomonis: venit
vt tentaret eum
in enigmatibus in hie=
rusalem
cū magnis opib⁹ & ca
melis quī portabant
aromata & auri plurī=
mū: gēmasq; preciosas
Cumq; venisset ad salo
monē: locuta est ei
quecunq; erāt in corde
suo. Et exposuit ei
salomon omnia q̄ pro=
posuerat: nec
quicq; fuit qd non per
spicuum el fecerit. Que
posq; vidit sapientiam
scilicet salomonis:
& domū quā edificaue=
rat: necnō & cibaria mē
se eius: & habitacula se
ruorū: & officia
ministrorū eius: & vesti
mēta eorū: picernas q̄q;
& vestes eorum et victi
mas q̄s imolabat in do=
mo dñi: nō erat p̄ stupo
re vltra in ea spūs. Di=
xitq; ad regē. Verus est
sermo quē audierā in
terra mea: de virtutib⁹
& sapiētia tua. Non cre
debam narrantibus: do
nec ipsa venissem: et
& vidissent oculi mei:
et pbassem vix mediē=
tatem sapiētie tue mihi
fuisse narratam. Vicisti
famā virtutib⁹ tuis. Bea
ti viri tui
& beati serui tui: hi qui
assistunt coram te
omni tēpore & audiūt
sapientiā tuam. Sit dñs
deus tuus benedict⁹ q
voluit te ordinare

מְצוֹת דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים: וְלֹא
סָרוּ מִצּוֹת הַמֶּלֶךְ עַל הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם לְכָל דָּבָר וְלַאֲצָרוֹת: וַתִּכֹן
כָּל מְלֶאכֶת שְׁלֹמֹה עַד הַיּוֹם
מוֹסַד בֵּית יְהוָה וְעַד כְּלֹתוֹ שָׁלֵם
בֵּית יְהוָה: אָז הָלַךְ שְׁלֹמֹה לְעֶצְיוֹן
גֶּבֶר וְאֶלְאֵילוֹת עַל שְׂפַת הַיָּם
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וַיִּשְׁלַח לוֹ חוּרָם
בְּיַד עֲבָדָיו אֳנִיּוֹת וַעֲבָדִים יוֹדְעֵי יָם
וַיָּבֹאוּ עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה אוֹפִירָה
וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
כִּכַּר זָהָב וַיְבִיאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:

Cap. ix.

וּמַלְכַּת שְׁבָא שָׁמְעָה
אֶת שֹׁמַע שְׁלֹמֹה וַתָּבוֹא לְנַסּוֹת
אֶת שְׁלֹמֹה בְּחִידוֹת בִּירוּשָׁלִַם
נְהִיל כָּבֵד מְאֹד וּגְמַלִּים נֹשְׂאִים
בְּשָׂמִים וְזָהָב לָרֹב וְאֶבֶן יְקָרָה
וַתָּבוֹא אֶל שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר עִמּוֹ אֵת
כָּל אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבָהּ: וַיְנַד לָהּ
שְׁלֹמֹה אֶת כָּל דְּבָרֶיהָ וְלֹא נֶעְלַם
דָּבָר מִשְּׁלֹמֹה אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ:
וַתִּרְאֶ מַלְכַּת שְׁבָא אֶת חָכְמַת שְׁלֹמֹה
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה: וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ
וּמוֹשַׁב עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו
וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם וּמַשְׁקָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם
וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא
הָיָה עוֹד בָּהּ רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ

אֱמֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצִי
עַל דְּבָרַיִךְ וְעַל חָכְמָתֵךְ: וְלֹא
הֶאֱמַנְתִּי לְדִבְרֵיהֶם עַד אֲשֶׁר בָּאתִי
וַתִּרְאֶינָה עֵינַי וְהִנֵּה לֹא הֻגַּד לִי חֲצִי
מַרְבִּית חָכְמָתֵךְ יָסַפְתָּ עַל הַשְּׁמוּעָה
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי: אַשְׁרֵי אֲנָשַׁיִךְ אַשְׁרֵי
וְאַשְׁרֵי עֲבָדַיִךְ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנַיִךְ
תָּמִיד וְשֹׁמְעִים אֶת חָכְמָתֵךְ: יְהִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בָּךְ לְתִתְּךָ

עַל כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
בַּאֲהֲבַת אֱלֹהֶיךָ אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם וַיִּתֶּנְךָ עֲלֵיהֶם עַמַּד עָלַם
לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה ׃ נתן עשה
וַיִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר שפט
זָהָב וּבְשָׂמִים לָרֹב מְאֹד וְאֶבֶן רנן
יְקָרָה לֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם הַהוּא
אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת שְׁבָא לַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְגַם עַבְדֵי חוּרָם וְעַבְדֵי
שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ זָהָב מֵאוֹפִיר בוא
הֵבִיאוּ עֲצֵי אַלְגּוּמִּים וְאֶבֶן יְקָרָה׃ לגם
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְגּוּמִּים עשה
מְסִלּוֹת לְבֵית יְהוָה וְלִבְיֹת הַמֶּלֶךְ סלל
וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים וְלֹא נִרְאוּ שוב ראה
כָהֵם לִפְנִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וְהַמֶּלֶךְ נתן
שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת שְׁבָא אֵת כֹּל חפץ
חָפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִלְבַד אֲשֶׁר בדד
הֵבִיאָה אֶל הַמֶּלֶךְ וַתֵּלֶךְ וַתֵּלֶךְ הלך
לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל היה שקל
הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה בוא
אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים שׁשׁ מאה
כִּכְּרֵי זָהָב לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים תור
וְהַסֹּחֲרִים מְבִיאִים וְכֹל מַלְכֵי עֲרַב ערב
וּפַחוֹת הָאָרֶץ מְבִיאִים זָהָב וָכֶסֶף פחה
לִשְׁלֹמֹה ׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה עשה
מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שְׁחוּט שֵׁשׁ מֵאוֹת צנה מאה
זָהָב שָׁחוּט יַעֲלֶה עַל הַצִּנָּה הָאֶחָת׃ עלה
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שלש מאה מגן
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן
הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר נתן
הַלְּבָנוֹן ׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן
גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר ׃ וְשֵׁשׁ צפה
מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְנִכְשׁ זָהָב לַכִּסֵּא טהר עלה
מְאֻחָזִים וְיָדוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה עַל אחז
מְקוֹם הַשֶּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת עֹמְדִים קום ישב
אֵצֶל הַיָּדוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת עֹמְדִים עשה
שָׁם עַל הַמַּעֲלָה מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא עמד

"super thronū suū regē
domini dei tui: Quia dilīgit deus israel
& vult seruare eū in eternū: idcirco posuit te sup eum
regem vt facias iudicia atq; iusticiam. Dedit autem regi cētū
viginti talenta auri: & aromata multa nimis: & gēmas
pciosissimas. Non fuerūt aromata talia vt hec
que dedit regina saba
regi salomoni. Sed & serui
hyram cum seruis
salomonis attulerūt aurū de ophir: & ligna tina: & gēmas pciosissimas. De quibus
fecit rex de lignis silicet
tinis gradꝰ in domo dñi & in domo regia: citharas quoq; & psalteria cātoribus. Nūq; visa
sunt in terra iuda ligna
talia. Rex aūt
salomon dedit regine
saba cuncta
q̄ voluit et q̄ postulauit:
et multo plura cū
attulerat ad eū. Que reuersa abiit
in terrā suā cū seruis suis
Erat autem pondus
auri quod afferebatur
salomoni per
singulos annos sexcēta
sexaginta sex
talēta auri: excepta ea
sūma quā legati diuersa
rū gentiū & negociatores afferre consueuerant
reges arabie & satrape terrarū cōportabāt aurū et argentū salomōi. Fecit igitur rex
salomō ducētas hastas
aureas: de sūma sexcēto
rū aureorū q̄ in singulis hastis expēdebantur.
Trecēta quoq; scuta aurea
trecentorum aureorū
quibus tegebantur singula scuta. Posuitq; ea
rex in armamētario qđ
erat cōsitū nēore. Fecit
q̄q; rex soliū eburneū
grande: & vestiuit illud
auro mundissimo. Sex
quoq; gradus quib; ascēdebatur ad solium & scabellum aureum: & brachiola duo altrinsecus:
& duos leones stantes
iuxta brachiola: sed & alios duodecī leunculos

sup thronū suū in regem ppīo suo: qa
ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν
diligit dñs deus tuus israel: vt sta
τῷ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου τὸν Ἰσραήλ, τοῦ στῆ
tuat eum in eternū: & dedit de supeos
σαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτούς
in regem: vt faceres iudiciū & iusticiam.
εἰς βασιλέα, τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.
& dedit regi centum talenta & virgin
καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν τάλαντα καὶ ἴκοσ
ti auri: & aromata in multitudine nimis: & C
σι χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ
lapidē pciosum: & non erāt secūdū aromata illa
λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα
q̄ dedit regina saba regi salomoni.
ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ σολομῶντι.
& seruit chiram & serui salomonis
καὶ οἱ παῖδες χιθραὰμ καὶ οἱ παῖδες σολομῶντος
attulerūt aurū salomoni de suphir: & li-
ἔφερον χρυσίον τῷ σολομῶντι ἐκ σουφείρ, καὶ ξύ-
gnā pinea: & lapidē pciosum. & fecit rex
λα πευκίνα, καὶ λίθον τίμιον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασι-
ligna pinea gradus domui do
λεὺς τὰ ξύλα τὰ πευκίνα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ κυ-
mini: & domui regis: & citharas &
ρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ
nablas cātoribꝰ: & nō visa sūt talia antea
νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθη τοιαῦτα ἔμπροσθεν
in terra iude. & rex salomō dedit re-
ἐν γῇ Ἰούδα. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἔδωκε τῇ βα
gine saba cūcta q̄cūq; voluit q̄cūq; postulauit
σιλίσσῃ σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὅσα ἐτήσατο
extra oia q̄ obtulit regi salomoni: &
ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκεν τῷ βασιλεῖ σολομῶντι, καὶ
reuersa est in terrā suam. & erat pondus
ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς. καὶ ἦν ὁσαβμὸς τοῦ
auri quod offerebatur salomoni in anno
χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ
uno sexcenta & sexaginta sex talenta auri:
ἑνὶ ἑξακόσια καὶ ἑξήκοντα καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου,
preter viros ordinatos & mer
πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμ
catores: q̄ afferebāt. & omnes reges
πορευομένων, οἱ ἔφερον. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
arabie & satrape terre ferebāt aurum
ἀραβίας καὶ σατράπαι τῆς γῆς ἔφερον χρυσίον
& argentū regi salomoni. & fecit
καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ σολομῶντι καὶ ἐποίησεν
rex salomon ducenta scuta aurea
ὁ βασιλεὺς σολομὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς
ductilia: sexaginta aurei puri inerāt in
ἐλατούς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν
scuto vno & clypeos aureos ductiles trecen
θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ ἀσπίδας χρυσᾶς ἐλατὰς τρια-
tos: trecenti aurei suppositi in
κοσίας, τριακόσιοι χρυσοῖ ἀναφέροντες ἐπὶ τὴν
clypeū singulū. & dedit eā rex in do
ἀσπίδα ἑκάστην. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν οἴ-
mo saltus libani. & fecit rex
κῳ δρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
thronū ex dētibus elephātoꝝ magnū. & deaura-
θρόνον ἐξ ὀδόντων ἐλεφάντων μέγαν. καὶ κατεχρύ-
uit eus auro approbato. & sex gradus
σωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. καὶ ἓξ ἀναβασμοὶ τῷ
throno indutī auro: & scabellum supposuit
θρόνῳ ἐνδεδυμένοι χρυσίῳ, καὶ ὑποπόδιον ὑπέθηκεν
in aureo throno: & brachia hinc & inde in
ἐν χρυσῷ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῇ
throno cathedre: & duo leones stantes iu
θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστῶτες πα-
xta brachia: & duodecim leones
ρὰ τοὺς ἀγκῶνας, καὶ δώδεκα λέοντες

stantes illic in sex gradibus hinc τ inde.nō fuit ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐκ ἐγένε
sic omni regno. τ omnia vasa do το οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ. καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴ
mus regis salomonis aurea: τ oia κου τοῦ βασιλέως σολομῶντος χρυσᾶ, καὶ πάντα τὰ
vasa domus saltus libani auro tinta. σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ κατηλειμμένα.
nō erat argentū reputatū in diebus salomonis in οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις σολομῶντος εἰς
dcē. qm̄ nauis regi salomoni ibat in θύβιν. ὅτι ναῦς τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπορεύετο εἰς
tharsis cū seruis hiram: semel p tres an θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων χειράμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐ
nos veniebāt naues de tharsis regi plene τῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ γέμοντα
auro τ argento: τ dētibus elephātinis: τ χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ
simijs τ pauonib⁹. τ magnificat⁹ est salomon sup πιθήκων καὶ θεχείμ. καὶ ἐμεγαλύνθη σολόμων ὑπὲρ
3.Reg. 10.b. omnes reges terre τ diuitijs τ sa πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πλούτῳ καὶ σο
F piētia. τ omnes reges terre q̄rebāt fa φίᾳ. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρό
cem salomonis vt audirēt sapiētiā eius: quā de σωπον σολομῶντος ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἣν ἔ
dit deus in corde eius. τ ipſi ferebāt vnuſqſq; δωκεν ὁ θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος
dona sua vasa aurea τ vasa argētea: arma τὰ δῶρα αὐτοῦ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη ἀργυρᾶ, ὅπλα
τ vestimenta: unctē τ aromata: equos τ καὶ ἱματισμόν, σαχθὴν καὶ ἡδύσματα, ἵππους καὶ ἡ
mulos q̄ per annū in annū. τ fuerūt μιόνους τοὺς κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν. καὶ ἦσαν τῷ
salomoni quattuor mille femine eque in cur σολομῶντι τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἅρμα
rus: τ duodecī milia equitū: τ posuit ipsos in τα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν
ciuitatib⁹ curruū: τ cū rege in πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν
hierusalē. τ fuit dux oīum re ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασι
gū: a flumine τ vsq; ad terrā philistiim: τ λέων, ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ
vsq; ad terminū egypti. τ dedit rex sa ἕως τῆς ὁρίου αἰγύπτου. καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σο
lomon argentū in hierusalē q̄si lapides: τ λομὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς
cedros dedit sicut sycomoros q̄ in cā κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πε
G pestri in multitudinē. τ exitus equoꝝ ex egy σθλὴ εἰς πλῆθος. καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ αἰγύ
3.Reg. 11.g. pto salomoni τ ex oibus terris. τ πτου τῷ σολομῶντι καὶ ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν. καὶ
reliqui sermonū salomonis primi τ οἱ καταλοιποι τῶν λόγων σολομῶντος οἱ πρῶτοι καὶ οἱ
nouissimi nōne ipsi scripti sunt in ver ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ αὐτοὶ γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λό
bis nathā prophete: τ in verbis achia γων ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἀχία
selonite: τ in visionibus ioed vi τοῦ σηλωνίτου καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν ἰωὴδ τοῦ ὁ
dentis cōtra hieroboā filiū nabat: τ regnauit ρῶντος κατὰ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ; καὶ ἐβασίλευ
salomon in hierusalē sup omnē israel qua σε σολομὼν ἐν ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ τεσ
draginta annis. τ dormiuit salomon cum σαράκοντα ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη σολομὼν μετὰ

---

b stātes sup sex gradus
ex vtraq; pte. Nō fuit tale soliū in vniuersis regnis. Oīa quoq; vasa conuiuii regis erant aurea & vasa domus saltus libani ex auro purissimo. Argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur. Siquidem naues regis ibāt in tharsis cum seruis hyram semel in annis tribus: & deferebant inde aurum & argentum & ebur & simias & pauos. Magnificatus est igitur salomon super omnes reges terre: & diuitijs & gl'ia. Oīēsq; reges terrarū desiderabāt videre faciē salomonis vt audirent sapientiam quam dederat deus in corde eius. Et deferebant ei munera: vasa argentea & aurea: & vestes & arma & aromata equos & mulos per singulos annos. Habuit quoq; salomon quadraginta milia equorum in stabulis: & curruū equitūq; duodecī milia. Constituitq; eos in vrbibus quadrigarū: & vbi erat rex in hierusalem. Exercuitq; etiā potestatem sup cunctos reges a flumine eufrate vsq; ad terrā philistinoꝝ: & vsq; ad terminos egypti. Tantam copiam prebuit argenti in hierusalem quasi lapidum: & cedrorū tantā multitudinē velut sycomorū q̄ gignūtur in cāpestribꝰ. Ad ducebantur āt ei equi de egypto cunctisq; regionibus. Reliqua autē opera salomonis priorum & nouissimorū scripta sunt in verbis nathan prophete & in libris ahye silonitis: in visione q̄dā addo vidētis contra hieroboam filium nabath. Regnauit autem salomon in hierusalem super omnem israel quadraginta annis. Dormiuitq; cum

עֹמְדִים שֵׁשׁ עַל שֵׁשׁ מַעֲלוֹת	
מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא נַעֲשָׂה כֵן לְכָל	עָשָׂה
מַמְלֶכָה: וְכָל כְּלֵי מִשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ	מַלְכָּה
שְׁלֹמֹה זָהָב וְכָל כְּלֵי בֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן	שִׁבְעָה
זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף נֶחְשָׁב בִּימֵי	חָשַׁב
שְׁלֹמֹה לְמֵאוּמָה: כִּי אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ	יוֹם מְאַס
הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ עִם עַבְדֵי חוּרָם	אָנָה
אַחַת לְשָׁלוֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹאנָה אֳנִיּוֹת	שָׁלַשׁ שָׁנָה
תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאוֹת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים	בּוֹא
וְקוֹפִים וְתוּכִיִּים: וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ	גָּדַל
שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ לְעֹשֶׁר	
וְחָכְמָה: וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ מְבַקְּשִׁים	בָּקַשׁ
אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמָתוֹ	פָּנָה
אֲשֶׁר נָתַן הָאֱלֹהִים נִלְבּוֹ וְהֵם	
מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף	בּוֹא כָּלָה
וּכְלֵי זָהָב וְשַׂלְמוֹת נֶשֶׁק וּבְשָׂמִים	
סוּסִים וּפְרָדִים דָּבָר שָׁנָה בְּשָׁנָה:	
וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבַּעַת אַלְפֵי	הָיָה רָבַע
אֲרִיוֹת סוּסִים וּמַרְכָּבוֹת וּשְׁנֵים	אָרָה רֶכֶב
עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיְנִיחֵם בְּעָרֵי	עָשָׂה רֶכֶב
הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם:	עִיר
וַיְהִי מוֹשֵׁל בַּכֹּל הַמְּלָכִים מִן	מָשַׁל
הַנָּהָר וְעַד אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד	
גְּבוּל מִצְרָיִם: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת	נָתַן
הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֶת	
הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר	
בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב: וּמוֹצִיאִים סוּסִים	יָצָא
מִמִּצְרַיִם לִשְׁלֹמֹה וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת:	
וְשְׁאָר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה הָרִאשֹׁנִים	
וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים	כָּתַב
עַל דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא וְעַל	נָבָא
נְבוּאַת אֲחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי	
וּבַחֲזוֹת יְעִדוֹ הַחֹזֶה עַל יָרָבְעָם	חָזָה
בֶּן נְבָט: וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה	מָלַךְ
יְרוּשָׁלִַם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל	
אַרְבָּעִים שָׁנָה: וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם	רָבַע שָׁנָה

אֲבִיתָיו׃ וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִיד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רַחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

Cap̃.x.

וַיֵּלֶךְ רַחַבְעָם שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּאוּ כָל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְהוּא בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וְעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלֶךְ הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים לִפְנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב לָעָם הַזֶּה דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם תִּהְיֶה לְטוֹב לָעָם הַזֶּה וְרִצִּיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יָעֲצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לִפָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מַה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל מִן הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ וְדַבֵּר אֵלֵימוֹ אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֲלֵיהֶם קָטָנִי עָבֶה מָתְנַי מֵאָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אוֹסִיף עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים

'patribus suis. °Et sepelierũt eũ in ciuitate dauid. 'Regnauitq; roboam °filius eius pro eo. 10. PRofectus est autem roboam 'in sychẽ. Illuc eñ cũct' 'isr'l'cõuenerat' vt constituerent eũ regem. Qd cũ audisset hieroboã °filio nabath q erat' i egypto: 'fugerat qppe illuc añ 'salomonẽ: statim' reuersus est. Vocaueruntq; eum' & venit cum vniuerso 'israel: & locuti sunt' ad roboam: dicentes. °Pater tuus durissimo 'iugo nos pressit: °tu' leuiora impa'pre tuo qui nobis ipposuit' graue: sustinẽ: & paululũ de onere subleua: ut seruiam tibi. Qui' ait. Post 'tres' dies' reuertimini ad me. Cumq; abisset 'populus: iniit consiliũ cum 'senibus, qui' steterãt' coram patre eius 'salomone dum adhuc viueret' dicens. 'Quid datis consilii' vt respondeam pplo: Qui dixerunt ei. Si placueris pplo huic & locutus fueris eis verbis clemẽtibus: seruient tibi omni tempore. At ille reliquit cõsilium senum: & cum iuuenibus tractare cepit' qui cũ eo nutriti fuerant: & erãt i cõitatu illi. Dixit q' ad eos. Quid vobis videtur: respõdere quid debeo populo huic qui dixit mihi subleua iugum quod imposuit nobis pater tuus. At illi reſponderunt vt iuuenes & nutriti cũ eo in delicijs: atq; dixerũt. Sic loqris populo qui dixit tibi: pr tu aggrauauit iugũ nostrum: tu subleua: & respondebis ei. Minimus digitus meus grossior est lumbis patris mei. Pater meus imposuit vobis graue iugum: & ego maius põdus apponã. Pater meus cecidit vos flagellis:

patribus suis: & sepelierũt eũ in ciuitate dauid τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ patre eius. & regnauit roboã filius ei pro eo. πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.10 A

ET venit roboã in sychem: qñ in sychem veniebat Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς συχέμ, ὅτι εἰς συχὲμ ἤρχετο omis israel vt cõstitueret regẽ eũ. & factũ est vt audiuit πᾶς ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν 3.Reg. 12.a. hieroboã filius nabat & ipe in egypto: qñ fugit ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ αὐτὸς ἐν αἰγύπτῳ, ὅτε ἀπέδρα a facie salomõtis regis: & habitauit hieroboã in egypto: & reuersus est hieroboã ex egy- ἀπὸ προσώπου σολομῶντος τοῦ βασιλέως, καὶ κατῴκησεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύ- pto, & miserunt & vocauerũt eũ. & venit hiero- πτου. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν ἱερο- boam & omis ecclesia israel: & locuti sũt ad βοὰμ καὶ πᾶσα ἐκκλησία ἰσραὴλ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς roboam dicentes: pater tuus durũ iposuit iugũ nrm: ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, & nũc sublenia tu a seruitute patris tui καὶ νῦν κούφισον σὺ ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς dura & a iugo eius graui: qd dedit sup σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος, ὃν ἔδωκεν ἐφ' ἡ nos: & seruiemus tibi. & dixit ipsis roboã: i- μᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ῥοβοάμ, πορεύ te vsq; in tres dies: & reuertimini ad me: & abijt σθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με, καὶ ἀπῆλ- B populus. & congregauit rex roboam se- θεν ὁ λαός. καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοὺς πρε- niores q̃ steterũt coram salomone patre σβυτέρους τοὺς ἑστῶτας ἐναντίον σολομῶντος τοῦ πατρὸς eius viuẽte eo: & consuluit eũ eis di- αὐτοῦ ζῶντος αὐτοῦ, καὶ συνεβουλεύσατο μετ' αὐτῶν λέ cens: quõ vos datis cõsiliũ vt respõdeã ego pplo γων, πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναί με τῷ λαῷ huic verbũ: & locuti sũt seniores ad eũ τούτῳ λόγον; καὶ ἐλάλησαν οἱ πρεσβύτεροι πρὸς αὐτὸν dicentes: si in hodierno die in bonũ pplo huic λέγοντες, ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένησ ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ & placueris eis: & locutus fueris eis sermones bonos: καὶ ἀρέσῃ αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθούς, & erũt tibi serui oibus diebus. & relin- καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ κατέλιμ quit cõsiliũ senioꝝ: q̃ consuluerũt ei: πε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἱ συνεβουλεύσαντο αὐ & consulunt eũ pueruli q̃ nutriti τῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκ erant cũ eo: q̃ steterãt coram eo. & τραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν ἑστώτων ἐναντίον αὐτοῦ· καὶ dixit eis: qd vos cõsulitis: & qđ verbũ ref εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ τίνα λόγον ἀπο- põdeã pplo huic: q̃ locuti sũt ad me dicẽtes: di- κριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, οἱ ἐλάλησαν πρός με λέγοντες, εἰ mitte de iugo qđ dedit pater tuus sup nos: & πες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; καὶ locuti sunt ei pueruli q̃ nutriti fuerãt cũ ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ συνεκτραφέντα μετ' eo dicentes: sic loqueris populo huic: q̃ αὐτοῦ λέγοντα, οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τῷ locutus est ad te & dicebat: pater tuus aggrauauit λαλήσαντί πρὸς σὲ καὶ λέγοντι, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν iugũ nrm: & tu nũc subleua de iugo nro- τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἡμῶν· sic dices ad eos. pmum digitus meus grossi- οὕτως ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύ or iũbis patris mei: & nũc pater meus τερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ πατήρ μου iposuit vobis iugũ graue: & ego addã sup iu- ἐνέθηκεν ὑμῖν ζυγὸν βαρύν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυ gũ vrm. pater meus corripuit vos in flagellis. γὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, C 3.Reg. 12.c.

τ ego corripiā vos in ſcorpionib⁹. τ venit hiero
καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἦλθεν ἱερο=
boam τ oīs populꝰ ad roboā die tertia:
βοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
ſicut locut⁹ eſt rex dicēs: reuertimini ad me
ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων, ἐπιστρέψατε πρός με
die tertia: τ reſpōdit eis rex du=
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς σκλη
ra: τ reliquit rex roboā cōſilīꝫ
ρά, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν
ſenior: τ locut⁹ eſt ad eos iuxta
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν
cōſiliū iuniorꝫ dicens: pater meꝰ aggrauauit
βουλὴν τῶν νεωτέρων λέγων, ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν
iugū veſtrū: τ ego apponā in illud. pater meꝰ
ζυγὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν. ὁ πατήρ μου
corripuit vos in flagellis: τ ego corripiā vos
ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς
in ſcorpionib⁹. τ nō audiuit rex ppīm: qm̃
ἐν σκορπίοις. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τ̃ λαοῦ, ὅτι
erat ſubuerſio a deo: vt ſtatueret vīs
ἦν μεταστροφὴ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἀναστήσῃ κύριος τὸν
ſermonē ſuū: quē locut⁹ eſt in manu achia ſyloni=
λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἀχία τοῦ συλωνί=
te de hieroboā filio nabat. τ oīs iſrael vi=
του πρὸς ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ. καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶ=
dit: qm̃ nō audiunt eos rex: τ reſpon=
δεν, ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ ἀπεκρί=
dit oīs ppīs ad regē dicēs: q̄ nobis
θη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, τίς ἡμῖν
pars in dauid τ hereditas in filio ieſſai: reuerte=
μερὶς ἐν δαυὶδ καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί; ἀποστρέ=
re vir in tabernacula tua iſrael: nūc aſpice
χε ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραήλ, νῦν βλέπε
domū tuā dauid. τ abiit oīs iſrael in
τὸν οἶκόν σου δαυίδ. καὶ ἐπορεύθη πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὰ
tabernacula ſua. τ virī iſrael q̄ habitabant
σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ ἀνδρες ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες
1.Reg. 12.d. in ciuitatib⁹ iude regnare fecerūt ſuper ſe roboā
ἐν πόλεσιν ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐπὶ ἑαυτοὺς τὸν ῥοβοὰ=
am. τ miſit roboā rex adorā
μ. καὶ ἀπέστειλεν ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωράμ
q̄ ſup tribuiſ: τ lapidauerūt eū filiꝰ iſ=
τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν υἱοὶ ἰσ
rael in lapidib⁹: τ mortuꝰ eſt. τ rex roboa
ραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς ῥοβο
am feſtinauit aſcendere in currū: vt fu=
αὰμ ἔστησε τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυ=
geret in hieruſalē: τ ꝑuaricat⁹ē iſrael in i do
γεῖν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἠθέτησεν ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴ
mo dauid vſqꝫ ad diem hanc
κῳ δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca.ii.

A 3.Reg. 12.a. ΚΑὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκλη=
gauit domū iuda τ beniamī centū octogin=
σίασε τὸν οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκον=
ta milia iuuenū factentū bellū: vt
τα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, τοῦ
dimicaret cū iſrael τ cōuerteret re=
πολεμῆσαι μετὰ ἰσραὴλ καὶ ἐπιστρέψαι τὴν βασι
gnū ſibi. τ factꝰ eſt ſermo dñi ad ſamea
λείαν ἑαυτῷ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμέα
hominē dei dicens: loquere ad roboā filiū
ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὲ πρὸς ῥοβοὰμ τὸν τ̃
ſalomonis regē iuda: τ ad oēm iſrael
σολομῶντος βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰσραὴλ
q̄ eſt iuda τ beniami dicēs: hec dicit dñs
τὸν μετὰ ἰούδα καὶ βενιαμὶν λέγων, τάδε λέγει κύριος,
nō aſcēdetis τ nō pugnabitis cū fratribus
οὐκ ἀναβήσεσθε καὶ οὐ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν
uſtis: reuertimini vnuſquiſqꝫ in domū ſuam:
ὑμῶν, ἀποστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι

qegovero cedā vos rſcor
piōib⁹. sVenit ergo hie=
roboā t &vniuerſus po=
pul⁹ vad roboā die tertio
6 ſicut preceperat eis. ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
xRespondit cꝫ rex m dura
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
nderelicto r consilio ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
senioꝝ: tlocutuſcꝫ ē iux
ta uiuenū volūtatē. s Pr̃
me⁹ sgrauevobis ipoſuit
tiugū: qd⁹ ego graui⁹ fa
ciam. sPater meus h cecí=
dit vos k flagellis: ∞∞∞∞
lego vero cedā vos m ſcor
piōib⁹. nEt nō oacquieuit
rpopuli precibus. rErat
penim nvoluntatis ∞∞∞
rdei: vt dcompleretur ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
bſmo ei⁹ cquē t locut⁹ fue
rat gp manū habie i ſyloītis
ad k hieroboā filiū m naba
th. Populus ān vniuerſus
o rege duriora dicente: ſic
plocutus eſt q ad eum. ∞∞
bNon eſt cnobis pars in
dauid: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
rneqꝫ s hereditas b in filio
t iſai. Reuertere i tabernā
cula tua m iſrl'. Tu aūt o pa=
ſce p domum tuā q dauid.
rEt abiit s iſrael n in taber=
nacula ſua. Sup x filios ān
r iſrael' qui habitabant a i
ciuitatibus b iuda ∞∞∞∞∞
c regnauit c roboam. rMi=
ſitqꝫ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s rex h roboam k aduram
t qui preerat ∞∞∞∞∞∞∞∞
m tributis: n & lapidauerūt
o eum p filii p iſrael: ∞∞∞∞
q & mortuꝰ ē. rPorro rex
s roboam t currū t feſtinauit
n aſcēdere: r & fugit in r hie
ruſalem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sRecеſſitqꝫ b iſrl' c a domo
o dd' vſqꝫ ad' die g hāc. 11.
UEnit autem b roboā
in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
c hieruſalē & conuocauit
vniuerſam r domū s iuda
h & bēiamin t cētū u octogi
ta milia m electorum ∞∞∞
atqꝫ n bellātiū: p vt dimica
ret q contra r iſrael ∞∞∞∞∞
s & conuerteret t ad ſe u re=
gnum ſuum. ∞∞∞∞∞∞∞∞
rFactuſqꝫ ē ſmo s dñi b ad
c ſemeiam o hominem ∞
c dei: r dicens. s Loquere
h ad r roboam ∞∞∞∞∞∞∞∞
k filium l ſalomonis m regē
n iuda: o & ad p vniuerſum
q iſrael qui eſt r in iuda s &
beniamin. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
n Hec c dicit r dñs. s Nō s aſcē
detis h neqꝫ c pugnabitis
c cōtra o fres vros: r reuerta
tur r vnuſqſqꝫ i domū ſuā

פרא	qוְאָנִי׀ בַּעֲקַרְבִּים׃ וַיָּבֹא יָרְבָעָם׀ וְכָל	
שָׁלִשׁ	rהָעָם׀ אֶל־רְחַבְעָם ׀ בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁלִישִׁי׀	
	כַּאֲשֶׁר׀ דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׀ שׁוּבוּ׀ אֵלַי	
ענה	בַּיּוֹם׀ הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיַּעַן הָעָם הַמֶּלֶךְ קָשָׁה׀	
עזב יעץ	וַיַּעֲזֹב ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ רְחַבְעָם ׀ אֵת׀ עֲצַת	
דבר	הַזְּקֵנִים׃ וַיְדַבֵּר׀ אֲלֵהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים	
כבד יסף	לֵאמֹר׀ אַכְבִּיד׀ אֶת׀ עֻלְּכֶם׀ וְאֲנִי׀ אֹסִיף	
	עָלָיו ׀ אָבִי׀ יִסַּר׀ אֶתְכֶם ׀ בַּשּׁוֹטִים	
	וְאָנִי ׀ בַּעֲקַרְבִּים׃ וְלֹא׀ שָׁמַע ׀ הַמֶּלֶךְ	
היה סבב	אֶל׀ הָעָם ׀ כִּי׀ הָיְתָה ׀ נְסִבָּה ׀ מֵעִם	
קום	הָאֱלֹהִים ׀ לְמַעַן׀ הָקִים׀ יְהוָה ׀ אֶת	
	דְּבָרוֹ׀ אֲשֶׁר׀ דִּבֶּר ׀ בְּיַד׀ אֲחִיָּהוּ׀ הַשִּׁלוֹנִי	
	אֶל׀ יָרָבְעָם׀ בֶּן־נְבָט׃ וְכָל׀ יִשְׂרָאֵל׀ כִּי׀ לֹא	
שוב	שָׁמַע׀ הַמֶּלֶךְ לָהֶם ׀ וַיָּשִׁיבוּ׀ הָעָם׀ אֵת	
	הַמֶּלֶךְ ׀ לֵאמֹר ׀ מַה־לָּנוּ׀ חֵלֶק ׀ בְּדָוִד	
	וְלֹא׀ נַחֲלָה ׀ בְּבֶן־יִשַׁי ׀ אִישׁ׀ לְאֹהָלֶיךָ	
	יִשְׂרָאֵל ׀ עַתָּה׀ רְאֵה ׀ בֵיתְךָ ׀ דָּוִיד	
	וַיֵּלֶךְ ׀ כָּל ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ לְאָהֳלָיו ׀ וּבְנֵי	
עיר	יִשְׂרָאֵל ׀ הַיֹּשְׁבִים ׀ בְּעָרֵי ׀ יְהוּדָה׀	
מלך שלח	וַיִּמְלֹךְ ׀ עֲלֵיהֶם ׀ רְחַבְעָם ׀ וַיִּשְׁלַח	
	הַמֶּלֶךְ ׀ רְחַבְעָם׀ אֶת־הֲדֹרָם׀ אֲשֶׁר׀ עַל	
רגם	הַמַּס ׀ וַיִּרְגְּמוּ׀ בוֹ ׀ בְּנֵי׀ יִשְׂרָאֵל׀ אֶבֶן	
מות אמץ	וַיָּמָת ׀ וְהַמֶּלֶךְ ׀ רְחַבְעָם ׀ הִתְאַמֵּץ	
עלה רכב	לַעֲלוֹת ׀ בַּמֶּרְכָּבָה ׀ לָנוּס ׀ יְרוּשָׁלִָם׃	
פשע	וַיִּפְשְׁעוּ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ בְּבֵית ׀ דָּוִיד ׀ עַד	
	הַיּוֹם׀ הַזֶּה׃	Cap.xi.
בוא	וַיְהִי׀ כִּי׀ בָּא ׀ רְחַבְעָם׀	
קהל	יְרוּשָׁלִָם ׀ וַיְקַהֵל ׀ אֶת׀ בֵּית ׀ יְהוּדָה	
בחר	וּבִנְיָמִן׀ מֵאָה ׀ וּשְׁמֹנִים ׀ אֶלֶף ׀ בָּחוּר	
לחם	עֹשֵׂה׀ מִלְחָמָה׀ לְהִלָּחֶם׀ עִם ׀ יִשְׂרָאֵל	
שוב מלך	לְהָשִׁיב ׀ אֶת ׀ הַמַּמְלָכָה ׀ לְרַחְבְעָם׃	
היה	וַיְהִי׀ דְבַר ׀ יְהוָה׀ אֶל ׀ שְׁמַעְיָה ׀ אִישׁ	
	הָאֱלֹהִים׀ לֵאמֹר׃ אֱמֹר׀ אֶל ׀ רְחַבְעָם	
	בֶּן־שְׁלֹמֹה ׀ מֶלֶךְ ׀ יְהוּדָה׀ וְאֶל ׀ כָּל	
	יִשְׂרָאֵל ׀ בִּיהוּדָה ׀ וּבִנְיָמִן׀ לֵאמֹר׃	
עלה	כֹּה׀ אָמַר׀ יְהוָה׀ לֹא׀ תַעֲלוּ׀ וְלֹא׀ תִלָּחֲמוּ	
	עִם׀ אֲחֵיכֶם׀ שׁוּבוּ ׀ אִישׁ ׀ לְבֵיתוֹ׀	

כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ יָרָבְעָם וְיִשְׂרָאֵל
אֶת דִּבְרֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ מִלֶּכֶת אֶל
יָרָבְעָם: וַיֵּשֶׁב רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִָם
וַיִּבֶן עָרִים לְמָצוֹר בִּיהוּדָה: וַיִּבֶן אֶת
בֵּית לֶחֶם וְאֶת עֵיטָם וְאֶת תְּקוֹעַ: וְאֶת
בֵּית צוּר וְאֶת שׂוֹכוֹ וְאֶת עֲדֻלָּם: וְאֶת
גַּת וְאֶת מָרֵשָׁה וְאֶת זִיף: וְאֶת אֲדוֹרַיִם
וְאֶת לָכִישׁ וְאֶת עֲזֵקָה: וְאֶת צָרְעָה
וְאֶת אַיָּלוֹן וְאֶת חֶבְרוֹן אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
וּבִנְיָמִן עָרֵי מִצְרוֹת: וַיְחַזֵּק אֶת
הַמְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נְגִידִים וְאֹצְרוֹת
מַאֲכָל וְשֶׁמֶן וְיָיִן: וּבְכָל עִיר וְעִיר
צִנּוֹת וְרֻמָחִים וַיְחַזְּקֵם לְהַרְבֵּה
מְאֹד וַיְהִי לוֹ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן:
וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בְּכָל יִשְׂרָאֵל
הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל גְּבוּלָם: כִּי עָזְבוּ
הַלְוִיִּם אֶת מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם
וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִָם מִפְּנֵי הִזְנִיחָם
יָרָבְעָם וּבָנָיו מְכַהֵן לַיהוָה: וַיַּעֲמֵד
לוֹ כֹּהֲנִים לַבָּמוֹת וְלַשְּׂעִירִים
וְלָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וְאַחֲרֵיהֶם
מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הַנֹּתְנִים
אֶת לְבָבָם לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִַם לִזְבֹּחַ לַיהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: וַיְחַזְּקוּ אֶת מַלְכוּת
יְהוּדָה וַיְאַמְּצוּ אֶת רְחַבְעָם בֶּן
שְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ מִ הָלְכוּ בְּדֶרֶךְ
דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ: וַיִּקַּח
לו רְחַבְעָם אִשָּׁה אֶת מָחֲלַת בַּת
יְרִימוֹת בֶּן דָּוִיד אֲבִיחַיִל בַּת אֱלִיאָב
בֶּן יִשַׁי: וַתֵּלֶד לוֹ בָנִים אֶת יְעוּשׁ
וְאֶת שְׁמַרְיָה וְאֶת זָהַם: וְאַחֲרֶיהָ
לָקַח אֶת מַעֲכָה בַּת אַבְשָׁלוֹם
וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אֲבִיָּה וְאֶת עַתַּי וְאֶת
זִיזָא וְאֶת שְׁלֹמִית: וַיֶּאֱהַב רְחַבְעָם
אֶת מַעֲכָה בַּת אַבְשָׁלוֹם מִכָּל

[b]qa[c]mea[m]hoc[k] gestū[c]volūtate. Qui[m]cū audissent [r]sermonem[q]dñi:[r]reuersi sūt:[e] nec prexerūt[t] cōtra [m]hieroboam.[x] Habitauit autē[r] roboam [s] in hierl'z: [a]& edificauit[b] cītates[c] muratas[e] i iuda:[c] extruxitq; [g]bethleem[t] &[x] ethan[t] & [m]thecue. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [o]Bethsur[n] quoq; [q]&[r] soco[a]&[t] odollā:[u] necnon & [x]geth[r] &[s] maresa[a]&[b] ziph sed[c] &[e] aduram ∞∞∞∞∞∞ [c]&[r] lachis[g]&[b] azecha:[k] saraa[t] quoq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [m]ahialon[n]&[o] hebron[p] q̄ erant[q] in iuda ∞∞∞∞∞∞ [r]& bēiamin[e] cītates[t] munitissimas.[u] Cūq; clausis set eas[r] muris:[s] posuit[a] in eis[b] principes:[n] ciborūq; [c]horea: hoc est[c] olei[t] & vini. Sed[q]&i singulis[b] vrbibus fecit armamentaria [k]scutorū[i]& hastarū:[m] firmitatisq; eas[n] sūma diligētia:[p]& impauit sup[r] iudā [e]& bēiamin.[t] Sacerdotes āt[n]& leuite[c] q erāt[r] in vniuerso[i] isr'l:[a] venerūt[b] ad eū [c]de cūctis fedib⁹ suis[c] relinquētes[b] suburbana[t] & possessiones suas: ∞∞∞ [e]et trāseūtes[t] ad iudā[m] et hier'lm:[n] eo q⁹[a] abiecisset eos[r] hieroboā[q]& posteri ei⁹[r] ne sacerdotio[e] dñi[r] fūgerentur:[q] cōstituit[n] sibi [x]sacerdotes[r] excelsoꝝ[s] & demonioꝝ[n] vitolorumq; [b]quos[c] fecerat. Sed[e]& ∞ [r]de cūctis[g] tribub⁹[b] israel [t]quicunq; dederant ∞∞∞ [m]cor suum[n] vt quererent [p]dominum[q] deum ∞∞∞∞ [r]isr'l:[n] venerūt[i] hier'lz[n] ad īmolādū victias suas co[r]rā[x] dño[r] deo[s] patrū suoꝝ: [s]& roborauerunt[c] regnū [c]iuda[c] & cōfirmauerunt [g]roboā[b] filiū[r] salomōis[k] p [t]tres[k] annos.[n] Ambulauerunt[m] enim[o] in vijs ∞∞∞∞ [p]dauid[q] & salomōis[r] ānis tantū[n] tribus.[r] Duxit aūt [n]roboam[r] yxorem[i] maalath[r] filiam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]hierimuth[c] filij[p] dauid: [c]abiailquoq;[f] filiā[g] heliab [f]filij[i] isai que[k] peperit[t] ei [m]filios[o] ieos ∞∞∞∞∞∞∞∞ [p]&[q] sōmoriā[r] &[n] zoom. [r]Post hanc quoq; ∞∞∞∞ [n]accepit[r] maacham[s] filiā [a]absalom: que ∞∞∞∞∞∞∞ [b]peperit[c] ei[a] abiā[e] &[t] abi [g]& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [z]ziza[t] et[k] salumith.[i] Amauit autem[m] roboam ∞∞ [o]maacham[p] filiam[q] absalon[r] super omnes ∞∞∞∞

qm a me factū est verbū hoc. τ audierūt ser= ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἤκουσαν τοῦ λό
monē dñi: τ reuersi sunt vt nō irent cōtra hie γου κυρίου, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ ἱε=
roboam. τ habitauit roboā in hierusalē: τ edifi= ροβοάμ· καὶ κατῴκησε ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ᾠκοδό
cauit ciuitates muratas in iudea: τ edificauit μησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν
bethleem τ etā τ thecoe τ bethsur τ βηθλεέμ καὶ τὴν ἐταμ καὶ τὴν θεκωὲ καὶ τὴν βεθσοὺρ καὶ
socchо: τ hodollā τ geth τ marissa τὴν σοκχώ, καὶ τὴν ὀδολλὰμ καὶ τὴν γαὶθ καὶ τὴν μαρισὰ
τ zith: τ adorā τ lachis τ azeca τ καὶ τὴν ζίφ, καὶ τὴν ἀδωρὰμ καὶ τὴν λαχεῖς καὶ τὴν ἀζηκὰ καὶ
saraa: τ ealō τ chebrō que in iu= τὴν σαραά, καὶ τὴν αἰαλὼμ καὶ τὴν χεβρῶν τὴν ἐν τῇ ἰου=
dea τ bēiamin ciuitates muratas. τ munīuit e= δαίᾳ καὶ βενιαμὶν πόλεις τειχήρεις· καὶ ὠχύρωσεν αὐ
as muris: τ vedit in eis duces: τ cel= τὰς τείχεσιν, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ πα
laria ciboꝝ τ vinū τ oleū: per ciuitatē ραθέσεις βρωμάτων καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον, κατὰ πόλιν
τ ciuitatē scuta τ hastas: τ firmauit eas in καὶ πόλιν θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς
multitudinē valde: τ fuerūt ei iuda τ bēiamin. πλῆθος σφόδρα, καὶ ἦσαν αὐτῷ ἰούδας καὶ βενιαμίν.
τ sacerdotes τ leuite q̄ fuerūt in omni israel cō= καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ ἰσραὴλ συ
gregati sūt ad eū de oibus terminis: q̄s de νήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων, ὅτι ἐγ
reliquerūt leuite habitacula sua q̄ sūt κατέλιπον οἱ λευῖται τὰ σκηνώματα αὐτῶν τὰ τῆς
possessionis suc: τ transierunt ad iudan καταχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς ἰούδαν
in hierusalē: q̄n eiecit eos hieroboā τ εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἱεροβοὰμ καὶ
filij eius: ne ministrarēt dño. τ consti= οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ· καὶ κατέσ= 1.Reg.
tuit sibi sacerdotes excelsoꝝ τ idolis τησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰδώλοις 18.g.
τ vanis τ vitulis: quas fecit καὶ τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς δαμάλεσιν, ἃς ἐποίη=
hieroboā. τ eiecit leuitas de tri= σεν ἱεροβοάμ· καὶ ἐξέβαλε τοὺς λευίτας ἀπὸ φυ=
bub⁹ israel: q̄ dederūt corda sua vt quererēt λῶν ἰσραήλ, οἳ ἔδωκαν καρδίας αὐτῶν ζητῆσαι
dñm deū israel: τ venerūt in hierusalē: ad sacri κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, θῦ=
ficādū dño deo patrū suoꝝ: τ robo σαι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ κατί
rauerūt regnū iuda. τ fortificat⁹ est ro= σχυσαν τὴν βασιλείαν ἰούδα· καὶ κατίσχυσε ῥο=
boam filius salomonis in ānos tres: q̄n ābulauit via βοὰμ υἱὸς σολομῶντος εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθησαν
dauid τ salomonis in ānos tres. τ accepit sibi δαυὶδ καὶ σολομῶντος εἰς ἔτη τρία. καὶ ἔλαβεν ἑαυ=
roboam vxorē maelleth filiā hierimuth fi τῷ ῥοβοὰμ γυναῖκα τὴν μαελλὶθ θυγατέρα ἱεριμοὺθ υἱ=
lij dauid τ abichail filiā eliab filij isai: τ οὗ δαυὶδ καὶ ἀβιχαὶλ θυγατέρα ἐλιὰβ υἱοῦ ἰεσσαί, καὶ
peperit ei filios ieus τ samariā τ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν ἰεοὺς καὶ τὸν σαμαρίαν καὶ
zaam. τ post hec accepit maacha sibi τὸν ζααμ· καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν τὴν μααχὰ ἑαυ
filiā abessalom: τ peperit ei τῷ τὴν θυγατέρα ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν
abia τ ethithi τ ziza τ salomith. ἀβιὰ καὶ τὸν ἐθθὶ καὶ τὸν ζιζὰ καὶ τὸν σαλομίθ.
τ amauit roboam maacha filiā abes= καὶ ἠγάπησε ῥοβοὰμ τὴν μααχὰ θυγατέρα ἀβεσ=
salom sup omnes σαλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

vxores suas τ cōcubinas: qñ vxores decē γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰς παλλακάς, ὅτι γυναῖκας δεκα et octo habuit: τ cōcubinas sexaginta: τ genuit viginti ὀκτὼ ἔσχε, καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα, καὶ ἐγέννησεν εἴκοσι τ octo filios: τ filias sexaginta. τ cōstitu= καὶ ὀκτὼ υἱούς, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα. καὶ κατέσκη= it roboam abia filiū maacha in principē τ du= σε ῥοβοὰμ τὸν ἀβιὰ τὸν τῆς μααχὰ εἰς ἄρχοντα καὶ ἡγού cē in fratrib⁹ suis: qñ cogitabat facere μενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι διενοεῖτο τοῦ βα= regē cū. τ auct⁹ fuit abia: τ ꝓfecit super σιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ἠυξήθη ἀβία, καὶ ἐλάβετο παρὰ oēs filios eius: τ in ciuitatib⁹ finib⁹ iu πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰού da τ beniamin: τ in ciuitatib⁹ munitis δα καὶ βενιαμίν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἔ prebuit in eis escas in multitudinē multā: τ pe= δωκεν ἐν αὐτοῖς τροφὰς εἰς πλῆθος πολύ, καὶ ἠθέ= tiuit multitudinē vxorum. σατο πλῆθος γυναικῶν. Ca.12.

A Ꝟ factū est postq̄ ꝑparatū est regnū roboā: τ Καὶ ἑτοιμάσθη ἡ βασιλεία ῥοβοάμ, καὶ postq̄ roboratū est: dereliquit legē dñi: τ oīs ὡς ἐκραταιώθη, ἐγκατέλιπε τὸν νόμον κυρίου, καὶ πᾶς israel cū eo. τ factū est in āno quinto Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ τῆς regni roboā: ascēdit susac rex egypti βασιλείας ῥοβοάμ, ἀνέβη σουσακὶ βασιλεὺς Αἰγύπτου in hierusalē: q̄ peccauerāt coram dño: in mil= ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἥμαρτον ἔναντι κυρίου, ἐν χιλί le τ ducentis curribꝰ: τ sexaginta milibꝰ equi οις καὶ διακοσίοις ἅρμασι, καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἱπ= tū. τ nō erat nūerus multitudinis q̄ venit πέων. καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἐλθόντος cū eo ex egypto libyes troglodyte τ ethiopes μετ' αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου Λίβυες σουχιεὶμ καὶ χουσιεῖμ, τ ceperunt ciuitates munitas: q̄ erant καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν in iuda: τ venerūt in hierusalē. τ semeas pro ἐν Ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ σαμαίας ὁ προ pheta venit ad roboā τ ad principes iu= φήτης ἦλθε πρὸς ῥοβοὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰού da q̄ cōgregati fuerāt in hierusalē a facie δα τοὺς συναχθέντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου susac. τ dixit eis: sic dixit dñs: vos σουσακί. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ὑμεῖς

B reliquistis me: τ ego relinquā vos in ma= ἐγκατελείφατέ με, καὶ ἐγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χεῖ nu susac. τ verecūdati sūt principes israel τ ρὶ σουσακί. καὶ ἠσχύνθησαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ καὶ ὁ rex: τ dixerūt: iustus dñs. τ cū vi= βασιλεύς, καὶ εἶπον, δίκαιος ὁ κύριος. καὶ ἐν τῷ ἰ= disset dñs: q̄ cōuersi fuerāt: factū est sermo domi δεῖν τὸν κύριον, ὅτι ἐπεστράφησαν, ἐγένετο λόγος κυρί ni ad sameā dicēs: conuersi sunt nō dispер= ου πρὸς σαμαίαν λέγων, ἐπεστράφησαν οὐ καταφθε= dā eos: τ dabo eis q̄si pauxillū in salu= ρῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοῖς ὡσεὶ σμικρὸν εἰς σωτη= tē: τ nō stillabit furor me⁹ sup hierusalem in ma= ρίαν, καὶ οὐ μὴ ῥάξει ὁ θυμός μου ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν χεῖ nu susac: q̄n erunt ei in seruos: τ cogno ρὶ σουσακί, ὅτι ἔσονται αὐτῷ εἰς δούλους, καὶ γνώσον scēt seruitutē meā τ seruitutē regni δαι τὴν δουλείαν μου καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας terre. τ ascēdit susac rex egypti ad τῆς γῆς. καὶ ἀνέβη σουσακὶ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ hierusalē: τ cepit thesauros d̄ erant in domo Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ dñi: τ thesauros d̄ erāt in domo regis: κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ βασιλέως,

C omnia tulit. τ tulit clypeos τὰ πάντα ἔλαβεν. καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς

ᵉvxores suas[f] & concubinas. ᵍNam[h] vxores ooooo ʲdecem & [k]octo[l] duxerat: [m]cōcubinas āt [n]sexagīta: [o]& genuit[p] viginti [q] octo [r]filios ooooooooooooooo [s]& sexaginta[t] filias. ᵘCōstituit vero[v] in capite oo [w]abiam [x]filium[y] maacha [z]ducem[a] super omnes oo [b]frēs suos: [c]ipsū[d] enī[e] re= gē facere cogitabat: quia [f]sapiētior fuit[g] & potētior [h]sup oēs[i] filios[k] ei?: [l]& i cū ctis finib⁹[m] iuda[n] & benia= min: & [o]in vniuersis[p] cīta tib⁹[q] muratis. [r]Prebuitq̄ [s]eis[t] esca[u] plurīa: [v]& [w]mit

Quas[x] petiuit[y] vxores. Vnq̄[z] roboratū 12. fuisset[a] regnū[b] roboā[c] & cōfortatum: [d]dereliquit [e]legem[f] dñi:[g] & oīs [h]israel[i] cum eo. oooooo [k]Anno autem[l] quinto [m]regni ooooooooooooo [n]roboam:[o] ascēdit[p] sesac [q]rex[r] egypti ooooooooo [s]in[t] hierusalē: [u]quia[v] pec cauerunt[w] domino: oooo [x]cū mille[y] ducentis[z] curri bus:[a]& sexagīta[b] milib⁹ [c]equitum.[d]Nec erat[e] nu= merus[f] vulgi[g] quod ooo [h]venerat[i] cū eo[k] ex egy= pto:[l] libies scz &[m] troglo dyte[n]& ethiopes:[o] cepitq̄ [p]ciuitates[q] munitissimas [r]in iuda:[s] & venit[t] vsq̄ in [u]hierusalem. ooooooooo [v]Semeas āt[w] ꝓpheta[x] in= gressus ē[y] ad[z] roboam[a] & prīcipes[b] iuda:[c] q̄ cōgre= gati fuerāt[d] in[e] hierm in fu gientes[f] sesac.[g] Dixitq̄[h] ad eos[i]. Hec[k] dicit oooooooo [l]dominus.[m] Vos[n] reliqui stis[o] me: [p]& [q]ego ooooooo [r]reliqui[s]vos[t] in manu[u] se fac.[v] Consternatiq̄ oooo [w]principes[x] israel[y] & rex: [z]dixerunt.[a] Iustus est oo [b]dñs.[c] Cūq̄ vidisset[d] dñs [e]q̄[f] hūiliati essēt:[g] fact⁹ ē [h]sermo[i] dñi[k] ad[l] semeam [m]dicēs. Quia[n] hūiliati sūt [o]non[p] disperdam eos:[q] da boq̄[r] eis[s] pauxillum ooo [t]auxilii:[u] & non[v] stillabit [w]furor meus oooooooooo [x]sup hierm[y] manū[z] se fac. [a]Verūt[b] seruient[c] ei [d]vt sciāt distātiam[e] serui= tutis mee[f] & seruitutis oo [g]regni[h] terrarū. [i]Recessit itaq̄[k] sesac[l] rex oooooooo [m]egypti [n]ab [o]hierusalem [p]sublatis oooooooooooooo [q]thesauris[r] domus[s] domi ni[t] & [u]domus oooooooooo [v]regis:[w] ómniaq̄ secum [x]tulit:[y] & [z]clypeos ooooo

נָשָׂה	נָשִׁיו וּפִילַגְשִׁיו כִּי נָשִׁים שְׁמוֹנֶה	
	עֶשְׂרֵה נָשָׂא וּפִילַגְשִׁים שִׁשִּׁים	
יָלַד שָׁמַן	וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים וְשְׁמוֹנָה בָּנִים	
בָּנָה עָמַד	וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת וַיַּעֲמֵד לְרַאשׁ	
נָגַד	רַחַבְעָם אֶת אֲבִיָה בֶּן מַעֲכָה לְנָגִיד	
מֶלֶךְ בָּנָה	בְּאֶחָיו כִּי לְהַמְלִיכוֹ וַיִּבֶן וַיִּפְרֹץ	
בָּרַץ עִיר	מִכָּל בָּנָיו לְכָל אַרְצוֹת יְהוּדָה	
צוּר נָתַן	וּבִנְיָמִן לְכָל עָרֵי הַמִּבְצָרוֹת וַיִּתֵּן	
זוּן שָׂאַל	לָהֶם הַמָּזוֹן לָרֹב וַיִּשְׁאַל הֲמוֹן	
הָמוֹן נָשָׂה	נָשִׁים וַיְהִי כְּהַכְנִין	Cap. xij.
הֵיכָל כּוֹן	מַלְכוּת רַחַבְעָם וְכִחַזְקָתוֹ עָזַב אֶת	
יָרֵא	תּוֹרַת יְהוָה וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ	
חָמֵשׁ	וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ	
	רַחַבְעָם עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם	
	עַל יְרוּשָׁלִַם כִּי מָעֲלוּ בַּיהוָה	
מֵאָה	בְּאֶלֶף וּמָאתַיִם רֶכֶב וּבְשִׁשִּׁים אֶלֶף	
סָפַר	פָּרָשִׁים וְאֵין מִסְפָּר לָעָם אֲשֶׁר	
בּוֹא	בָּאוּ עִמּוֹ מִמִּצְרַיִם לוּבִים סֻכִּיִים	
לָכַד עִיר	וְכוּשִׁים וַיִּלְכֹּד אֶת עָרֵי הַמִּבְצָרוֹת	
	אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיָּבֹא עַד יְרוּשָׁלִַם	
נָבָא שׁוּב	וּשְׁמַעְיָה הַנָּבִיא בָּא אֶל רַחַבְעָם וְשָׂרֵי	
אָסַף	יְהוּדָה אֲשֶׁר נֶאֶסְפוּ אֶל יְרוּשָׁלִַם	
פָּנֶה אָמַר	מִפְּנֵי שִׁישַׁק וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר	
	יְהוָה אַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי וְאַף אֲנִי	
נָטַשׁ	עָזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיַד שִׁישַׁק וַיִּכָּנְעוּ	
צָדַק	שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ צַדִּיק	
רָאָה כָּנַע	יְהוָה וַיַּרְא יְהוָה כִּי נִכָּנְעוּ הָיָה	
	דְבַר יְהוָה אֶל שְׁמַעְיָה לֵאמֹר נִכָּנְעוּ	
שָׁחַת נָתַן	לֹא אַשְׁחִיתֵם וְנָתַתִּי לָהֶם כִּמְעַט	
פָּלַט נָתַךְ	לִפְלֵיטָה וְלֹא תִתַּךְ חֲמָתִי	
חָם הָיָה	בִּירוּשָׁלִַם בְּיַד שִׁישַׁק כִּי יִהְיוּ לוֹ	
עָבַד	לַעֲבָדִים וְיֵדְעוּ עֲבוֹדָתִי וַעֲבוֹדַת	
מָלַךְ עָלָה	מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת וַיַּעַל שִׁישַׁק מֶלֶךְ	
לָקַח	מִצְרַיִם עַל יְרוּשָׁלִַם וַיִּקַּח אֶת	
אָצַר	אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאֶת אֹצְרוֹת בֵּית	
	הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֹּל לָקַח וַיִּקַּח אֶת מָגִנֵּי	

Pritiua.heb.Tex.be.ij.Paral'.xiij.Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ.interp̃.latina.

הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל יַד שָׂרֵי הָרָצִים
הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה
מִדֵּי בוֹא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה בָּאוּ
הָרָצִים וְנָשְׂאוּם וְהֵשִׁיבוּם אֶל תָּא
הָרָצִים׃ וּבְהִכָּנְעוֹ שָׁב מִמֶּנּוּ אַף יְהוָה
וְלֹא לְהַשְׁחִית לְכָלָה וְגַם בִּיהוּדָה
הָיוּ דְבָרִים טוֹבִים׃ וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִַם וַיִּמְלֹךְ כִּי בֶן
אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ
וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם
הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה לָשׂוּם אֶת
שְׁמוֹ שָׁם מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם
אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
כִּי לֹא הֵכִין לִבּוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה׃
וּדְבָרֵי רְחַבְעָם הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים
בִּדְבָרֵי שְׁמַעְיָה הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחֹזֶה
לְהִתְיַחֵשׂ וּמִלְחֲמוֹת רְחַבְעָם
וְיָרָבְעָם כָּל הַיָּמִים׃ וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ
אֲבִיָּה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

Cap. xiij.

בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ
אֲבִיָּה עַל יְהוּדָה׃ שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ מִיכָיְהוּ בַת
אוּרִיאֵל מִן גִּבְעָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין
אֲבִיָּה וּבֵין יָרָבְעָם׃ וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת
הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע
מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם עָרַךְ
עִמּוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף
אִישׁ בָּחוּר גִּבּוֹר חָיִל׃ וַיָּקָם אֲבִיָּה
מֵעַל לְהַר צְמָרַיִם אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל׃
הֲלֹא לָכֶם לָדַעַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל יִשְׂרָאֵל

aureos quos fecerat salomon. & fecit roboã
τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησεν σολομών. καὶ ἐποίησεν ῥοβοὰμ
rex pro eis clypeos eneos & cõstituit
ὁ βασιλεὺς ἀντ' αὐτῶν θυρεοὺς χαλκοῦς καὶ κατέστησεν
in manus principũ accurrentiũ custo=
ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων τῶν παρατρεχόντων τῶν φυλασ=
dientiũ portas dom⁹ regis. & factũ est a frequẽ
σόντων τὰς θύρας οἴκου τ̃ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ πλη=
cia cũ ingrederet rex in domũ dñi: ingre
θυσμοῦ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, εἰσε=
diebant & accurrentes: & tollebant cly
πορεύοντο καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἐλάμβανον τοὺς θυ
peos & collocabant in ordinẽ accurrentiũ.
ρεοὺς καὶ ἀποκαθίσων εἰς τὴν τάξιν τῶν παρατρεχόντων.
& cũ humiliauit se rex: auersa est ab eo i= D
καὶ ἐν τῷ ἐντρασῆναι τὸν βασιλέα, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ ὀρ
ra dñi: & nõ in corruptionẽ in finẽ oibus: et
γὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς διαφθορὰν εἰς τέλος τοῖς πᾶσι, καί γε
in iuda fuerũt sermones boni. & cõfortat⁹ est rex 5.Reg.
ἐν τῷ ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοί. καὶ κατίσχυσεν ὁ βασι 24.f.
roboã in hierusalẽ & regnauit: filij qua
λεὺς ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐβασίλευσεν, υἱὸς τεσ
draginta & vnⁱ anni erat roboã cũ regnaret
σαράκοντα καὶ ἑνὸς ἔτους ἦν ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse. & septẽ & decẽ annis regnauit in hieru
αὐτόν. καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου
salem: in ciuitate quã elegit dñs vt nominaret
σαλήμ, ἐν τῇ πόλει ἣν ἐξελέξατο κύριος ἐπονομάσαι
nomẽ suũ ibi de cũctis tribub⁹ filiorũ israel:
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
& nomẽ matri eius naama ammanitis. &
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμμανίτις. καὶ
fecit malũ: quĩ nõ direxit cor su=
ἐποίησε τὸ πονηρόν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐ=
um ad q̃rendũ dñm. & fermones roboã primi &
τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. καὶ οἱ λόγοι ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ
nouissimi nõne sunt scripti in fermonib⁹ sc=
οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις σα
meu prophete: & addo videtis vt genealogiã
μαίου τοῦ προφήτου, καὶ ἀδδὼ τ̃ ὁρῶντος τ̃ γενεαλογῆ=
describeret & actus eius: & pugnauit roboã & hieroboã
σαι καὶ αἱ πράξεις αὐτ̃; καὶ ἐπολέμει ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβοὰμ
cũctis diebus. & dormiuit roboã cũ pa=
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πα
tribus suis: & sepult⁹ est in ciuitate dauid: & re=
τέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί
gnauit abia filius eius pro eo.
λευσεν ἀβία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca. 13.

IN octauo & decimo anno regni hierobo Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἱεροβο= A
am: regnauit abia sup iudã: trib⁹ annis regna ὰμ, ἐβασίλευσεν ἀβία ἐπὶ ἰούδαν, τρία ἔτη ἐβασί= 3.Reg.
uit in hierusalẽ. & nomẽ matri eius maacha fi λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτ̃ μααχὰθυ 15.a.
lia abessalõ. & bellũ erat inter abia & in
γατηρ ἀβεσσαλώμ. καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀβία καὶ ἰερο
ter hieroboã. & ordinauit abia bellũ in
βοάμ. καὶ παρετάξατο ἀβία τὸν πόλεμον ἐν
exercitu potentiũ bellator⁹ in quadringẽtis milibus
δυνάμει δυνατῶν πολεμιστῶν ἐν τετρακοσίαις χιλιάσιν
vir⁹ electo⁹. & hieroboã cõstruxit cõtra eũ bel
ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν. καὶ ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό
lũ in octingentis milibus vir⁹ electo⁹ potentiũ
λεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν δυνατῶν
fortitudine vir⁹ bellator⁹. & surrexit abia a monte somo
ἰσχύι ἀνδρῶν πολεμιστῶν. καὶ ἀνέστη ἀβία ἀπὸ τ̃ ὄρους σομο
rim: q̃ est in monte ephraĩ: & dixit: audite me hie
ρὶμ, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἱε
roboam & oĩs isr̃l: nõne vobis cognoscere q̃ dñs deus is=
ροβοὰμ καὶ πᾶς ἰσ̃ηλ, οὐχὶ ὑμῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσ
rael dedit regnũ dauid sup israel
ραὴλ ἔδωκε βασιλείαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ ἰσραὴλ

aureos quos fecerat salomon. & fecit roboã
τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησεν σολομών. καὶ ἐποίησεν ῥοβοὰμ
rex pro eis clypeos eneos & cõstituit
ὁ βασιλεὺς ἀντ' αὐτῶν θυρεοὺς χαλκοῦς καὶ κατέστησεν
in manus principũ accurrentiũ custo=
ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων τῶν παρατρεχόντων τῶν φυλασ=
dientiũ portas dom⁹ regis. & factũ est a frequẽ
σόντων τὰς θύρας οἴκου τ̃ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ πλη=
cia cũ ingrederet rex in domũ dñi: ingre
θυσμοῦ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, εἰσε=
diebant & accurrentes: & tollebant cly
πορεύοντο καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἐλάμβανον τοὺς θυ
peos & collocabant in ordinẽ accurrentiũ.
ρεοὺς καὶ ἀποκαθίσων εἰς τὴν τάξιν τῶν παρατρεχόντων.
& cũ humiliauit se rex: auersa est ab eo i=
καὶ ἐν τῷ ἐντρασῆναι τὸν βασιλέα, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ ὀρ
ra dñi: & nõ in corruptionẽ in finẽ oibus: et
γὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς διαφθορὰν εἰς τέλος τοῖς πᾶσι, καί γε
in iuda fuerũt sermones boni. & cõfortat⁹ est rex 5.Reg.
ἐν τῷ ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοί. καὶ κατίσχυσεν ὁ βασι 24.f.
roboã in hierusalẽ & regnauit: filij qua
λεὺς ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐβασίλευσεν, υἱὸς τεσ
draginta & vnⁱ anni erat roboã cũ regnaret
σαράκοντα καὶ ἑνὸς ἔτους ἦν ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse. & septẽ & decẽ annis regnauit in hieru
αὐτόν. καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου
salem: in ciuitate quã elegit dñs vt nominaret
σαλήμ, ἐν τῇ πόλει ἣν ἐξελέξατο κύριος ἐπονομάσαι
nomẽ suũ ibi de cũctis tribub⁹ filijs israel:
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
& nomẽ matri eius naama ammanitis. &
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμμανίτις. καὶ
fecit malũ: quĩ nõ direxit cor su=
ἐποίησε τὸ πονηρόν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐ=
um ad q̃rendũ dñm. & fermones roboã primi &
τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. καὶ οἱ λόγοι ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ
nouissimi nõne sunt scripti in fermonib⁹ sc=
οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις σα
meu prophete: & addo videtis vt genealogiã
μαίου τοῦ προφήτου, καὶ ἀδδὼ τ̃ ὁρῶντος τ̃ γενεαλογῆ=
describeret & actus eius: & pugnauit roboã & hieroboã
σαι καὶ αἱ πράξεις αὐτ̃; καὶ ἐπολέμει ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβοὰμ
cũctis diebus. & dormiuit roboã cũ pa=
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πα
tribus suis: & sepult⁹ est in ciuitate dauid: & re=
τέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί
gnauit abia filius eius pro eo.
λευσεν ἀβία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca. 13.

IN octauo & decimo anno regni hierobo Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἱεροβο= A
am: regnauit abia sup iudã: trib⁹ annis regna ὰμ, ἐβασίλευσεν ἀβία ἐπὶ ἰούδαν, τρία ἔτη ἐβασί= 3.Reg.
uit in hierusalẽ. & nomẽ matri eius maacha fi λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτ̃ μααχὰθυ 15.a.
lia abessalõ. & bellũ erat inter abia & in
γατηρ ἀβεσσαλώμ. καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀβία καὶ ἱερο
ter hieroboã. & ordinauit abia bellũ in
βοάμ. καὶ παρετάξατο ἀβία τὸν πόλεμον ἐν
exercitu potentiũ bellator⁹ in quadringẽtis milibus
δυνάμει δυνατῶν πολεμιστῶν ἐν τετρακοσίαις χιλιάσιν
vir⁹ electo⁹. & hieroboã cõstruxit cõtra eũ bel
ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν. καὶ ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό
lũ in octingentis milibus vir⁹ electo⁹ potentiũ
λεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν δυνατῶν
fortitudine vir⁹ bellator⁹. & surrexit abia a monte somo
ἰσχύι ἀνδρῶν πολεμιστῶν. καὶ ἀνέστη ἀβία ἀπὸ τ̃ ὄρους σομο
rim: q̃ est in monte ephraĩ: & dixit: audite me hie
ρὶμ, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἱε
roboam & oĩs isr̃l: nõne vobis cognoscere q̃ dñs deus is=
ροβοὰμ καὶ πᾶς ἰσ̃ηλ, οὐχὶ ὑμῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσ
rael dedit regnũ dauid sup israel
ραὴλ ἔδωκε βασιλείαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ ἰσραὴλ

aureos q̃s fecerat salomon. & fecit roboã
τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησεν σολομών. καὶ ἐποίησεν ῥοβοὰμ
rex pro eis clypeos eneos & cõstituit
ὁ βασιλεὺς ἀντ' αὐτῶν θυρεοὺς χαλκοῦς καὶ κατέστησεν
in manus principũ accurrentiũ custo=
ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων τῶν παρατρεχόντων τῶν φυλασ=
dientiũ portas dom⁹ regis. & factũ est a frequẽ
σόντων τὰς θύρας οἴκου τ̃ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ πλη=
cia cũ ingrederet rex in domũ dñi: ingre
θυσμοῦ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, εἰσε=
diebant & accurrentes: & tollebant cly
πορεύοντο καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἐλάμβανον τοὺς θυ
peos & collocabant in ordinẽ accurrentiũ.
ρεοὺς καὶ ἀποκαθίσων εἰς τὴν τάξιν τῶν παρατρεχόντων.
& cũ humiliauit se rex: auersa est ab eo i=
καὶ ἐν τῷ ἐντρασῆναι τὸν βασιλέα, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ ὀρ
ra dñi: & nõ in corruptionẽ in finẽ oibus: et
γὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς διαφθορὰν εἰς τέλος τοῖς πᾶσι, καί γε
in iuda fuerũt sermones boni. & cõfortat⁹ est rex 5.Reg.
ἐν τῷ ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοί. καὶ κατίσχυσεν ὁ βασι 24.f.
roboã in hierusalẽ & regnauit: filij qua
λεὺς ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐβασίλευσεν, υἱὸς τεσ
draginta & vnⁱ anni erat roboã cũ regnaret
σαράκοντα καὶ ἑνὸς ἔτους ἦν ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse. & septẽ & decẽ annis regnauit in hieru
αὐτόν. καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου
salem: in ciuitate quã elegit dñs vt nominaret
σαλήμ, ἐν τῇ πόλει ἣν ἐξελέξατο κύριος ἐπονομάσαι
nomẽ suũ ibi de cũctis tribub⁹ filijs israel:
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
& nomẽ matri eius naama ammanitis. &
καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμμανίτις. καὶ
fecit malũ: quĩ nõ direxit cor su=
ἐποίησε τὸ πονηρόν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐ=
um ad q̃rendũ dñm. & fermones roboã primi &
τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. καὶ οἱ λόγοι ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ
nouissimi nõne sunt scripti in fermonib⁹ sc=
οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις σα
meu prophete: & addo videtis vt genealogiã
μαίου τοῦ προφήτου, καὶ ἀδδὼ τ̃ ὁρῶντος τ̃ γενεαλογῆ=
describeret & actus eius: & pugnauit roboã & hieroboã
σαι καὶ αἱ πράξεις αὐτ̃; καὶ ἐπολέμει ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβοὰμ
cũctis diebus. & dormiuit roboã cũ pa=
πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πα
tribus suis: & sepult⁹ est in ciuitate dauid: & re=
τέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί
gnauit abia filius eius pro eo.
λευσεν ἀβία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca. 13.

IN octauo & decimo anno regni hierobo Ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἱεροβο= A
am: regnauit abia sup iudã: trib⁹ annis regna ὰμ, ἐβασίλευσεν ἀβία ἐπὶ ἰούδαν, τρία ἔτη ἐβασί= 3.Reg.
uit in hierusalẽ. & nomẽ matri eius maacha fi λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτ̃ μααχὰθυ 15.a.
lia abessalõ. & bellũ erat inter abia & in
γατηρ ἀβεσσαλώμ. καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀβία καὶ ἱερο
ter hieroboã. & ordinauit abia bellũ in
βοάμ. καὶ παρετάξατο ἀβία τὸν πόλεμον ἐν
exercitu potentiũ bellator⁹ in quadringẽtis milibus
δυνάμει δυνατῶν πολεμιστῶν ἐν τετρακοσίαις χιλιάσιν
vir⁹ electo⁹. & hieroboã cõstruxit cõtra eũ bel
ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν. καὶ ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό
lũ in octingentis milibus vir⁹ electo⁹ potentiũ
λεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν δυνατῶν
fortitudine vir⁹ bellator⁹. & surrexit abia a monte somo
ἰσχύι ἀνδρῶν πολεμιστῶν. καὶ ἀνέστη ἀβία ἀπὸ τ̃ ὄρους σομο
rim: q̃ est in monte ephraĩ: & dixit: audite me hie
ρὶμ, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἱε
roboam & oĩs isr̃l: nõne vobis cognoscere q̃ dñs deus is=
ροβοὰμ καὶ πᾶς ἰσ̃ηλ, οὐχὶ ὑμῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσ
rael dedit regnũ dauid sup israel
ραὴλ ἔδωκε βασιλείαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ ἰσραὴλ

[x]aureos [r]quos [s]fecerat [a] salomon: [c]pro quib⁹ [b] fecit
[c]rex [g] eneos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[&] tradidit illos [n] principi
bus [o] scutariorum ∞∞∞∞∞
[p] qui custodiebãt [q] vestibu
lum [r] palatii. Cumq; ∞∞∞∞
[x] introiret [r] rex [s] domũ [a] dei
[b] veniebant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] scutarii [b] & tollebãt eos:
[c] iterũq; referebãt eos [s] ad
[g] armamẽtariũ suũ. Vẽrũ
tñ qa' hũlliati sũt [x] a dñs ẽ
[a] b eis [m] ira [n] dñi: [o] nec [p] de=
leti sũt penit⁹. [r] Siqdẽ &ei
iuda inuẽta [r] sũt [u] opa [x] bõa.
[r] Cõfortat [9] est ergo [s] rex
[n] roboã [b] i hierlm: [c] atq; re
gnauit. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] Quadragĩta ãt [g] & vnius
[b] anni erat [k] cũ regnare ce
pisset. Et [m] decẽ & [l] septẽ
[n] annis [o] regnauit [f] i hierlz
[q] vrbe [r] quã [a] elegit [t] dñs [u] vt
confirmaret ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] nomẽ suũ [u] ibi [a] de cũctis
[b] tribub [c] isr̃l. [d] Nomen ãt
[d] matris ei⁹ [c] naama [r] amani=
tes. [g] Fecitq; [b] malum: &
[k] non [l] preparauit [m] cor su
um [n] vt quereret [p] dñm.
[9] Opera vero [r] roboam
[s] prima ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t] & nouissima [r] scripta sũt
[s] in libris [a] semeie [b] prophe
te: [c] & addo [d] videtis: & di
ligẽter [e] expolita. [f] Pugna
uerũtq; aduersũ se [6] robo
am [l] & hieroboã [k] cunctis
[l] diebꝰ. [m] Et dormiuit [n] ro=
boam [o] cum [p] pribus suis.
[q] Sepultusq; est [r] in ciuita=
te [s] dauid. [t] Et regnauit
H [u] abia [x] filius ei⁹ [y] p eo.
NNo 15.
[b] octauodecio [c] regis [r] hie=
roboam [g] regnauit ∞∞∞∞
[b] abia [r] super [k] iudam. [l] Tri=
bus [m] annis [n] regnauit ∞
[o] in hierlz. [p] Nomẽq; [q] ma
tris eius [r] michaia [s] filia
[t] vriel [u] de [x] gabaa. [r] Et erat
[r] bellum [9] inter ∞∞∞∞∞∞∞
[b] abia [c] & hieroboam. [r] Cũ
q; iniisset [r] abia ∞∞∞∞∞∞∞
[b] certamẽ: & hẽret [k] belli=
cosissimos [l] viros: & [q] elec=
torũ [m] quadrigenta [o] mi
lia: [r] hieroboã [a] cõstruxit e
contra [n] aciem [x] octingen
ta [r] milia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[9] viror: q & ipi [r] electi erãt
& ad bella [c] fortissimi.
[r] Stetit ergo [r] abia [a] sp [b] mõ
tẽ [l] semerõ [q] erat [i] m effrai:
[n] & ait. [o] Audi [r] hieroboã
[q] & omnis [r] israel. ∞∞∞∞∞
[9] Num ignoratis [x] q [y] do=
minus [r] deus ∞∞∞∞∞∞∞∞
[9] israel [b] dederit [c] regnum
[d] dauid [r] super [l] israel ∞∞∞

B

in ſempiternū τ filiis eius in pactū ſalis. τ fur
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς διαθήκην ἁλός· καὶ ἀνέ
rexit hieroboā filiꝰ nabat ſeruus ſalomonis filij dauid
στη ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ ναβὰτ ὁ παῖς σολομῶντος υἱοῦ δαυὶδ
τ receſſit a dño ſuo. τ cōgregati ſūt ad eū
καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
viri peſtilētes filij iniqui: τ pualuerūt cōtra roboā
ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἐνίσχυσαν ἐπὶ ῥοβοὰμ
filiū ſalomonis. τ roboā erat iunior τ pauidus
υἱὸν σολομῶντος· καὶ ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ
corde: τ nō cōfortauꝭ eſt cōtra faciē eoꝝ. τ
καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἐκραταιώθη κατὰ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ
nūc vos dicitis reſiſtere cōtra faciē regni
νῦν ὑμεῖς λέγετε ἀντισταθῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας
dñi ꝑ manū filiorꝫ dauid: τ vos multitudo multa
κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν δαυίδ, καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολὺ
τ vobiſcū vitule aureę: quas fecit vobis hiero
καὶ μεθ' ὑμῶν δαμάλεις χρυσαῖ, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν ἱερο
boam in deos. an nō reieciſtis ſacerdotes dñi
βοὰμ εἰς θεούς· ἢ οὐχὶ ἀπώσασθε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς
filios aaron τ leuitas: τ feciſtis vobis ſpōſos
υἱοὺς ἀαρὼν καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς
ſacerdotes de ꝓpło terre:oris venies vt
ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ παραχωρεύμενος τοῦ
impleat manus ſuas in vitulo filio armēti τ
πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν μόσχῳ υἱῷ βουκολίου καὶ
arietib⁹ ſeptē: τ factꝰ eſt in ſacerdotē nō exiſtēti deo. τ nos
κριοῖς ἑπτά, καὶ ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. καὶ ἡμεῖς
dñm deū nr̄m nō relinquimus: τ ſacerdotes filij aa-
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκαταλείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀα
ron miniſtrant dño τ leuite in vtēſ
ρὼν λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερί-

C

ſuis: τ adolēt dño holocauſta mane
αις αὐτῶν, καὶ θυμιῶσι τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώσεις τοπρωὶ
mane τ veſpere veſpere: τ thymiama cōpoſitiōis τ
πρωὶ καὶ τοεσπέρας ἑσπέρας, καὶ θυμίαμα συνθέσεως καὶ
ꝓpoſitionē panū in mēſa munda. τ cāde
πρόθεσιν ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς· καὶ ἡ λυχ
labrū aureū τ lucerne eius vt accēdant veſpere ve-
νία ἡ χρυσῆ καὶ οἱ λύχνοι αὐτῆς τ ἀναπτῶσι τοεσπέρας ἑσ
ſpere: qm̄ cuſtodimus nos cuſtodiā dñi
πέρας, ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὴν φυλακὴν κυρίου τοῦ
dei patrū nr̄oꝝ: vos vero reliquiſtis
θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑμεῖς δὲ ἐγκαταλείφα
ci. τ ecce nobiſcū in principatu dño: τ ſa
τε αὐτόν· καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος, καὶ οἱ ἱε
cerdotes eiꝰ: τ tube ſignificationis vt ſo-
ρεῖς αὐτοῦ, καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σή-
nent cōtra vos: filij iſrael nō pugnetis cōtra do
μαίνειν ἐφ' ὑμᾶς, υἱοὶ ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς κύ-
minū deū patrū vr̄oꝝ: quia nō expediet vobis.
ριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεσθε.
τ hieroboā circundedit inſidias vt iret poſt
καὶ ἱεροβοὰμ περιεκύκλωσε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν κατόπι
eos. τ fuerūt ante iuda: τ inſi
σθεν αὐτῶν· καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν ἰούδα, καὶ τὸ ἔνε-
die ab his ꝺ retro. τ reſpexit iudas: τ
δρον ἐκ τῶν ὀπίσω, καὶ ἐπέβλεψεν ἰούδας, καὶ
ecce bellū eis ex his ꝺ ante τ ex his
ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ
ꝺ retro: τ clamauerūt ad dñm. τ ſacer
τῶν ὀπίσθεν, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον. καὶ οἱ ἱε
dotes cecinerunt tubis: τ vociferatus ē
ρεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ ἠλάλαξεν
vir iudas. τ factū eſt ꝙm vociferati ſūt viri iu
ἀνὴρ ἰούδας· καὶ ἐγένετο ὅτε ἠλάλαξαν ἄνδρες ἰού

D

da: ⁊ dñs cōfregit iſrael τ hierobo
δα, καὶ κύριος ἔθραυσεν τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἱεροβο
am coꝝ abia τ iuda: τ fugerūt fi-
ὰμ ἐναντίον τοῦ ἀβία καὶ ἰούδα, καὶ ἔφυγον υἱ-
οὶ ἰσραὴλ
οἱ ἰσραὴλ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ⁿלְעוֹלָם ᵒלוֹ וּלְבָנָיו ᵖבְּרִית מֶלַח: ᵐוַיָּקָם
ᵐקום ᵐ"ירָבְעָם ᵒבֶּן ᵖנְבָט ᵖעֶבֶד ᵖשְׁלֹמֹה ᵖבֶּן דָּוִיד
ᵐמרד ᵐ"וַיִּמְרֹד ᵖעַל ᵖאֲדֹנָיו: ᵘוַיִּקָּבְצוּ ᵖעָלָיו
ᵖבל ᵖאֲנָשִׁים ᵖרֵקִים ᵒבְּנֵי בְלִיָּעַל ᵖוַיִּתְאַמְּצוּ
ᵖעל ᵖעַל ᵖרְחַבְעָם ᵒבֶּן שְׁלֹמֹה ᵐוְרַחְבְעָם ᵐהָיָה
ᵒרכך ᵒ"רַךְ ᵖוְרַךְ ᵖלֵבָב ᵖוְלֹא ᵖהִתְחַזֵּק ᵖלִפְנֵיהֶם:
ᵖפנה ᵖוְעַתָּה ᵐאַתֶּם ᵖאֹמְרִים ᵖלְהִתְחַזֵּק ᵖלִפְנֵי
ᵖמלכת ᵖמַמְלֶכֶת ᵒיְהוָה ᵒבְּיַד ᵒבְּנֵי ᵖדָּוִיד ᵖוְאַתֶּם
ᵖהמון ᵖהֲמוֹן ᵖרָב ᵖוְעִמָּכֶם ᵘעֶגְלֵי ᵖזָהָב ᵐאֲשֶׁר
ᵖתן ᵖעָשָׂה ᵒלָכֶם ᵖיָרָבְעָם ᵖלֵאלֹהִים: הֲלֹא
ᵖנדח ᵖ"הֲדַחְתֶּם ᵖאֶת ᵐכֹּהֲנֵי ᵖיְהוָה ᵖאֶת ᵐבְּנֵי
ᵖעשה ᵒאַהֲרֹן ᵖוְהַלְוִיִּם ᵒוַתַּעֲשׂוּ ᵒלָכֶם ᵒכֹּהֲנִים
ᵖבוא ᵖלְכָל ᵖהַבָּא ᵖלְמַלֵּא ᵖיָדוֹ
ᵐ נֶפֶר ᵐבֶּן ᵖבָּקָר ᵖוְאֵילִם ᵖשִׁבְעָה ᵖוְהָיָה
ᵐכהן ᵐ"כֹהֵן ᵖלְלֹא ᵐאֱלֹהִים: ᵐוַאֲנַחְנוּ ᵖיְהוָה
ᵖעזב ᵖאֱלֹהֵינוּ ᵖלֹא ᵖעֲזַבְנֻהוּ ᵖוְכֹהֲנִים ᵖמְשָׁרְתִים
ᵖלוי ᵖלַיהוָה ᵖבְּנֵי ᵖאַהֲרֹן ᵖוְהַלְוִיִּם ᵖבַּמְלָאכֶת:
ᵐקטר ᵐ"וּמַקְטִרִים ᵖלַיהוָה ᵐעֹלוֹת ᵐבַּבֹּקֶר
ᵖסם ᵖבַּבֹּקֶר ᵖוּבָעֶרֶב ᵖבַּעֲרֶב ᵖוּקְטֹרֶת ᵖסַמִּים
ᵖערך ᵖ"וּמַעֲרֶכֶת ᵐלֶחֶם ᵖעַל ᵖהַשֻּׁלְחָן ᵖהַטָּהוֹר
ᵖזהר ᵖוּמְנוֹרַת ᵖהַזָּהָב ᵖוְנֵרֹתֶיהָ ᵖלְבָע�ֵר ᵖבָּעֶרֶב
ᵖנצר ᵖבָּעֶרֶב ᵖכִּי ᵖשֹׁמְרִים ᵖאֲנַחְנוּ ᵖאֶת
ᵖשמר ᵖ! מִשְׁמֶרֶת ᵐיְהוָה ᵐאֱלֹהֵינוּ ᵖוְאַתֶּם
ᵖעזב ᵖעֲזַבְתֶּם ᵖאֹתוֹ: ᵖוְהִנֵּה ᵖעִמָּנוּ ᵖבָרֹאשׁ
ᵖחצר ᵖ"הָאֱלֹהִים ᵖוְכֹהֲנָיו ᵖוְחֲצֹצְרוֹת ᵖהַתְּרוּעָה
ᵖלחם ᵖלְהָרִיעַ ᵖעֲלֵיכֶם ᵖבְּנֵי ᵖיִשְׂרָאֵל ᵖאַל
ᵖצלח ᵖתִּלָּחֲמוּ ᵖעִם ᵖיְהוָה ᵖאֱלֹהֵי ᵐאֲבֹתֵיכֶם
ᵖארב ᵖכִּי ᵐלֹא ᵐתַצְלִיחוּ ᵐוִירָבְעָם ᵖהֵסֵב ᵖאֶת
ᵖהיה ᵖאֹרֵב ᵖהָיָה ᵖהַמְּאָרֵב ᵖלָבוֹא ᵖמֵאֲחֹרֵיהֶם ᵖוַיִּהְיוּ
ᵖלפני ᵐלִפְנֵי ᵖיְהוּדָה ᵖוְהַמְּאָרֵב ᵖמֵאֲחֹרֵיהֶם:
ᵖפנה ᵖלחם ᵖוַיִּפְנוּ ᵖיְהוּדָה ᵖוְהִנֵּה ᵖלָהֶם ᵖהַמִּלְחָמָה ᵖפָּנִים
ᵖפנה ᵖאָחוֹר ᵖוַיִּצְעֲקוּ ᵖלַיהוָה ᵖוְהַכֹּהֲנִים
ᵖצעק ᵖמְחַצְצְרִים ᵐבַּחֲצֹצְרוֹת ᵐוַיָּרִיעוּ ᵖאִישׁ
ᵖיהודה ᵖ וַיְהִי ᵖבְּהָרִיעַ ᵖאִישׁ ᵖיְהוּדָה
ᵖנגף ᵖוֵאלֹהִים ᵖנָגַף ᵖאֶת ᵖיָרָבְעָם ᵖוְכָל ᵖיִשְׂרָאֵל
ᵖנוס ᵖלִפְנֵי ᵖאֲבִיָּה ᵖוִיהוּדָה ᵖוַיָּנוּסוּ ᵖבְּנֵי ᵖיִשְׂרָאֵל

מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים בְּיָדָם: נָתַן
ויכו בָּהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה רַבָּה נָכָה רָב
ויִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ מֵאוֹת נָפַל מֵאָה
אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר: וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּחַר כָּנַע
בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֱמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה אָמַץ
מִי נִשְׁעַנוּ עַל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: שָׁעַן
וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכְּדוּ רָדַף לָכַד
מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת בֵּית אֵל וְאֶת עִיר
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת יְשָׁנָה וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ בָּנָה
וְאֶת עֶפְרַיִן וּבְנוֹתֶיהָ וְלֹא עָצַר כֹּחַ כֹּחַ
יָרָבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּנָּגְפֵהוּ יוֹם נָגַף
יְהוָה וַיָּמֹת: וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ וַיִּשָּׂא לוֹ מוּת חָזַק
נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים נָשָׂא נָשָׁה
וְשִׁנַּיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת: רִבַּע יָלַד
וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה וּדְרָכָיו וּדְבָרָיו שָׁנָה
כְּתוּבִים בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ: כָּתַב דָּרַשׁ
נָבָא
Cap.xiiij.
וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם אֲבֹתָיו שָׁכַב
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ מָלַךְ
אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה יוֹם
הָאָרֶץ עֶשֶׂר שָׁנִים: וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב עָשָׂה
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיָּסַר אֶת סוּר
מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת וַיְשַׁבֵּר אֶת זָבַח בָּמָה
הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדַּע אֶת הָאֲשֵׁרִים: שָׁבַר רָצַץ
וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה גָּדַע אָמַר
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה עָשָׂה יָרָה
וְהַמִּצְוָה: וַיָּסַר מִכָּל עָרֵי יְהוּדָה אֶת צָוָה סוּר
הַבָּמוֹת וְאֶת הַחַמָּנִים וַתִּשְׁקֹט עִיר
הַמַּמְלָכָה לְפָנָיו: וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה שָׁקַט
בְּיהוּדָה כִּי שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין מָלַךְ בָּנָה
עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה כִּי צוּר
הֵנִיחַ יְהוָה לוֹ: וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לָחַם שָׁנָה
נִבְנֶה אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְנָסֵב חוֹמָה נוּחַ אָמַר
וּמִגְדָּלִים דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ בָּנָה
הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת יְהוָה סָבַב
אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ וַיָּנַח לָנוּ מִסָּבִיב נוּחַ
וַיִּבְנוּ וַיַּצְלִיחוּ: וַיְהִי לְאָסָא חַיִל צָלַח חָיָה

iudam: & traduxit eos de
us in manu eorum. ∞∞
Percussit ergo eos abia
& ppls eius plaga magna:
& corruerunt vulnerati
ex israel quingenta ∞∞∞
milia virorũ fortiũ. Hu
miliatiq̃ sunt filii israel
in tpe illo: & vehemẽtius
confortati filii iuda:
eo q̃ sperassent in do
mino deo patrum suoꝝ.
Persecutꝰ est aũt abia fu
gientẽ hieroboã: & cepit
ciuitates eius: bethel &
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
filias eius: & hiesana cũ
filiabus suis: effron ∞
quoq̃ & filias eius. Nec
ualuit contra resistere ∞
hieroboam in diebꝰ a
bia. Quem percussit ∞
dñs & mortuꝰ est. Igit abia
cõfortato impio suo:
accepit vxores q̃ttuordecim: procreauitq̃ viginti
duos filios & sedecim
filias. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Reliqua aũt abia & uiarũq̃ & operum eius:
scripta sunt diligẽtissime
in libro addo prophete.

Ormiuit aũt abia cum patribus suis
& sepelierũt eum in ciu
tate dauid. Regnauitq̃
asa filius eius pro eo.
In cuius diebus requie
uit terra annis decẽ. Fecit
ergo asa quod bonum
& placitũ erat i cõspectu
dñi dei sui: & subuertit
altaria peregrini cultus
& excelsa: & cõfregit ∞
statuas: lucoſq̃ succi
dit: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& precepit iude vt que
reret dominum ∞∞∞∞
deum patrũ suorũ: & fa
ceret legem & vniuersa
mandata. Et abstulit de
ciuitatibus vrbibus iuda ∞
aras & phana: & ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
regnauit in pace. Edifica
uitq̃ vrbes munitas
in iuda: quã quieꝰ erat:
& nulla temporibus eius
bella surrexerant: ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
pacem domino largien
te. Dixit autem iude. ∞
Edificemꝰ ciuitates istas
& vallemus muris: ∞∞∞∞
& roboremꝰ turribꝰ &
portis & seris: donec a
bellis queta sunt oĩa: eo
q̃ quesierimus dominũ
deũ patrũ nrorꝝ: & dede
rit nobis pacẽ p gyrum.
Edificauerũt igit: & nullũ
ĩ extrucdõ impedimẽtũ fuit
Habuit aũt asa ĩ exercitu

a facie iuda: & tradidit ipsos dñs
ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος
in manus eoꝝ & percussit in eis abia & po
εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἔπαταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβία καὶ ὁ
pulus eius plaga magna: & corruerũt vulnerati ex
λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ
israel quingenta milia virorꝝ fortiũ. & hu
Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνατῶν· καὶ ἐτα
miliati sunt filij israel in die illa: & cõfor
πεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατι
tati sũt filij iuda: qñ sperauerũt in dño deo
σχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν
patrũ suorꝝ. & persecutus est abia post hieroboã:
πατέρων αὐτῶν· καὶ κατεδίωξεν Ἀβία ὀπίσω Ἱεροβοάμ,
& cepit ab eo ciuitates: bethel &
καὶ προκατελάβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ
vicos eius: & iessena & vicos eius: &
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεσανὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
ephrõ & vicos eius. & nõ fuit fortitudine hiero
τὴν Ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβο
boã vltra cũctis diebus abia: & percussit eũ do
αὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας Ἀβία, καὶ ἔπαταξεν αὐτὸν κύ
min: & mortuus est. & cõfortatus est abia: & accepit sibi
ριος, καὶ ἀπέθανεν· καὶ κατίσχυσεν Ἀβία, καὶ ἔλαβεν ἑαυ
vxores q̃ttuordecim. & genuit viginti
τῷ γυναῖκας τέσσαρας καὶ δέκα· καὶ ἐγέννησεν εἴκοσι
& duos filios: & sedecim filias. & reli
καὶ δύο υἱούς, καὶ ἑκκαίδεκα θυγατέρας· καὶ τὰ λοι
qua sermonũ abia & opera eius & sermo
πὰ τῶν λόγων Ἀβία καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λό
nes ipsius ecce scripti sũt in libro in resi
γοι αὐτοῦ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου ἐν τῇ ἐκλη
stione addo prophete.
σει ἀδδὰ τοῦ προφήτου. Ca.14.

Et dormiuit abia cũ patribus suis: & se
Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβία μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθά
pelierũt eũ in ciuitate dauid: & regnauit asa filius e
ψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐ
ius pro eo. in diebus asa quieuit terra iuda
τοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα
decẽ annis. & fecit asa bonũ & rectũ coram
δέκα ἔτη. καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dño deo suo. & subuertit altaria alie
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τὰ ἀλ
na & excelsa & contriuit statuas & succi
λότρια καὶ τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ ἐξέκο
dit lucos. & dixit iuda vt quereret dñm
ψε τὰ ἄλση· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον
deũ patrũ suorꝝ: & vt faceret legẽ &
τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ
mãdata: & abstulit de ciuitatibus vrbibus
τὰς ἐντολάς, καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
iuda altaria & idola: & pacificũ fuit
Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν ἡ
regnũ coram eo. & edificauit vrbes mu
βασιλεία ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ὠκοδόμησεν πόλεις τει
ratas in tra iuda: & nõ fuit ei bellũ in
χήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς
annis his: qñ requiẽ dedit ei dñs. &
ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ κύριος· καὶ
dixit asa iudæ: edificemus ciuitates i
εἶπεν Ἀσὰ τῷ Ἰούδα, οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύ
stas: & faciamus muros & turres & portas
τας, καὶ ποιήσωμεν τείχη καὶ πύργους καὶ πύλας
& vectes: in quo dominamur terre: qñ sicut que
καὶ μοχλούς, ἐν ᾧ κυριεύομεν τῆς γῆς, ὅτι καθὼς ἐξε
siuimus dñm deũ nrm quesiuit nos & de
ζητήσαμεν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐξεζήτησεν ἡμᾶς καὶ κα
dit nobis pacẽ p gyrum.
τέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν· καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κα
rexerunt. & fuit asa exercitus
τηυθυναν· καὶ ἐγένετο τῷ ἀσὰ δύναμις

A 3.Reg. 15.b.

B

arma portātiū virorū tollentiū ſcuta τ haſtas in
ὁπλοφόρων ἀνδρῶν αἰρόντων θυρεοὺς καὶ δόρατα ἐν τῇ
iuda trecenta milia: τ in beniamin ſcutarii
Ἰούδα τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν Βενιαμὶν πελτασταὶ
τ ſagittarii ducenta τ octoginta milia: om=
καὶ τοξόται διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάν=
nes hi bellatores fuit potentie, τ egreſſus ē cōtra
τες οὗτοι δυνατοὶ ἰσχύος. καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' αὐ=
eos zarai ethiops cū exercitu in mille milibus τ
τοὺς Ζαραὶ ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσιν καὶ
in currib⁹ trecentis: τ venit vſq; ad mareſa. τ egreſſ⁹ ē
ἐν ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως Μαρησά. καὶ ἐξῆλθεν
aſa in occurſum ei: τ direxit belli in
Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν
valle cōtra ſephatam mareſa. τ clamauit aſa ad
τῇ φάραγγι κατὰ Βορρᾶν Μαρησά. καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς
dñm deum ſuum. τ dixit: dñe nō eſt impoſſibile ē=
κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπε, κύριε οὐκ ἀδυνατεῖ πα
pud te ſaluare in multis vel in paucis: ⁊b⁹ nō eſt fortitudo:
ρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις, ὃς οὐκ ἔστιν ἰσχύς,
auxiliare nobis dñe deus noſter: qm̄ in te confidi
βοήθησον ἡμῖν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθα=
mus: τ in noīe tuo venim⁹ cōtra multitudinē hanc
μεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦτο
tū hanc. dñe deus noſter: tu es deus ne pualeat
σὺ εἶ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σοὶ ὁ θεὸς μὴ κατισχυσάτω
tecum homo. τ peuſſit dñs ethiopes
μετὰ σοῦ ἄνθρωπος. καὶ ἔπαταξε κύριος τοὺς Αἰθίοπας
coram aſa τ coram iuda. τ fugerunt ethiopes:
ἐναντίον Ἀσὰ καὶ ἐναντίον Ἰούδα. καὶ ἔφυγον οἱ Αἰθίοπες,
τ pſecutus eſt eos aſa τ ppls eius vſq; ad gerara.
καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως Γέραρα.
τ ruerūt ethiopes: vt nō eſſet in eis uri
καὶ ἔπεσον οἱ Αἰθίοπες, ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς πλη=
lium. qm̄ cōtriti ſunt coram dño τ co
γμα. ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπι
rā exercitu eius. τ ſpoliauerūt ſpolia mul
ον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολ
ta: τ deſtruxerunt vicos eorū p circuitū gedor.
λά, καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ γεδώρ.
qm̄ factus eſt ſtupor dñi in eis. τ diripuerunt
ὅτι ἐγένετο ἔκπληξις κυρίου ἐπ' αὐτοῖς. καὶ διήρπασαν πάς
ciuitates eorum: qm̄ ſpolia multa fuerūt eis. τ
πόλεις αὐτῶν, ὅτι σκῦλα πολλὰ ἐγενήθη αὐτοῖς. καί γε
tabernacula iumētorū deſtruxerūt: τ tulerūt oues multas τ
σκηνὰς κτηνῶν ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ
camelos: τ cōuerſi ſunt in hierulalem.
καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. Cap. xv.

A Azarias filius oded: factus ē in eo ſpūs
Καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Ὠδήδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα
dei: τ egreſſus ē in occurſum aſa. τ dixit ei:
θεοῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀσά. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
audi me aſa: τ oīs iuda τ beniamin: dñs
ἄκουσόν μου Ἀσά, καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, κύριος
vobiſcū dū fuiſtis vos cum eo. τ ſi q̄ſieri
μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε
tis eum: inuenietur a vobis. τ ſi dereliq̄ritis e
τε αὐτόν, εὑρεθήσεται ὑμῖν. καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐ
um: relinquet vos. τ dies multi iſ=
τόν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς: καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσ=
rael abſq; deo vero τ nō ſacerdote oſidente
ραὴλ ἄνευ θεοῦ ἀληθείου καὶ ὄντος ἱερέως ὑποδεικνύοντος
τ in nō lege. τ cōuertet eos i tribulatiōe ad dñm
καὶ ἐν οὐ νόμῳ. καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς ἐν θλίψει ἐπὶ κύ=
deū iſrael: τ q̄rent eum: τ inuenietur e=
ριον θεὸν Ἰσραήλ, καὶ ζητήσουσιν αὐτόν, καὶ εὑρεθήσεται αὐ=
is. τ in tpibus illis nō eſt pax egredien
τοῖς. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευο
ti τ ingredienti: qm̄ terror dñi multus
μένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκπασις κυρίου πολλὴ
in oībus habitantibus regiōes. τ pugnabit
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας χώρας. καὶ πολεμήσει

ſuo portātiū ſcuta & haſtas de iuda trecēta mi
lia: de beniami vero ſcutariorum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& ſagitariorum ducēta octoginta milia. ∞∞∞∞
Omneſq; iſti viri fortiſſimi. Egreſſus eſt aūt cō=
tra eos zara ethiops cū exercitu ſuo decies cēte=
na milia & currib⁹ trecentis: & venit vſq; ad
mareſa. Porro aſſa pre
xit obuiā ei: & inſtruxit
acie ad bellū in valle ſe=
phata q̄ eſt iuxta mareſa
et inuocauit dominum
deum et ait. ∞∞∞∞∞∞∞
Dñe nō eſt apud te vlla
diſtātia vtrum in paucis
auxilieris aut in pluri
bus: adiuua nos dñe de⁹
nr̄. In te confi
dimus & in nomine tuo habētes fiduciā ve
nimus cōtra hāc multitu
dinē. Dñe deus noſ
ter es: nō pualeat cōtra te ho
mo. Exterruit itaq; do
minus ethiopes coram aſſa & iuda. Fugerūtq;
ethiopes et pſecutus eſt
eos aſſa & ppls eius vſq; ad gerara. Et
ruerūt ethiopes vſq; ad in=
ternitione: quia dño ce
dere cōtriti ſunt: ∞∞∞∞
& exercitu illius prelia
te. Tulerunt ergo ſpolia
multa: & pcuſſerunt ci
uitates eorū p circuitum
gerare. Grādis qppe cū
ctos terror inuaſerat. Et
diripuerūt vrbes & mul
tā predā aſportauerunt.
Sed et caulas ouiū de=
ſtruentes tulerunt ∞∞∞∞
pecorū infinitā multitu
dinē & camelorū. Re=
uerſiq; ſūt i hieruſlm. 15.
Azarias aūt filius obed facto in ſe ſpū
dei: egreſſus eſt i occur
ſū aſſa: & dixit ei. Au=
dite me aſſa & oīs iuda
& beniami. Dñs vobi=
ſcū: qa fuiſtis cū eo. Si q̄
fieritis cū: inuenietis.
Si aūt dereliq̄ritis eum
derelinquet vos. Trāſi=
būt aūt multi dies i iſrl
abſq; deo vero & abſq;
ſacerdote: abſq; docto=
re ſq; & abſq; lege. Cū
q; reuerſi fuerit in angu
ſtia ſua: et clamauerit ad
dñm deū iſrl & q̄ſierit
eū: repient eū. In tēpo=
re illo non erit ∞∞∞∞∞
pax egredīti & ingre=
diēti: ſed terrores vndi
q; in cūctis habitatori=
bus trarū. Pugnabit eni

נְשָׂא צְנָה וְרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי מָגֵן
וְדֹרְכֵי קָשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף
כָּל אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי הַיִל׃ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם
זֶרַח הַכּוּשִׁי בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים
וּמַרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד
מָרֵשָׁה׃ וַיֵּצֵא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ
מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפָתָה לְמָרֵשָׁה ׃
וַיִּקְרָא אָסָא אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר
יְהוָה אֵין עִמְּךָ לַעְזֹר בֵּין רַב לְאָיִן
כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי עָלֶיךָ
נִשָּׁעֲנוּ וּבְשִׁמְךָ בָּאנוּ עַל הֲמוֹן
הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל יֶעְצַר
עִמָּךְ אֱנוֹשׁ׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת הַכּוּשִׁים
לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה וַיָּנֻסוּ
הַכּוּשִׁים׃ וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר
עִמּוֹ עַד לְגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאַיִן
לָהֶם מְחִיָה כִּי נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי יְהוָה
וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה
מְאֹד׃ וַיַּכּוּ אֶת כָּל הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר
כִּי הָיָה פַּחַד יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ
אֶת כָּל הֶעָרִים כִּי בִזָּה רַבָּה הָיְתָה
בָּהֶם׃ וְגַם אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ
צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃
וְעֲזַרְיָהוּ בֶּן עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו
רוּחַ אֱלֹהִים׃ וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר
לוֹ שְׁמָעוּנִי אָסָא וְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם עִמּוֹ וְאִם
תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם תַּעַזְבֻהוּ
יַעֲזֹב אֶתְכֶם׃ וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל
לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹהֵן מוֹרֶה
וּלְלֹא תוֹרָה׃ וַיָּשָׁב בַּצַּר לוֹ עַל
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבַקְשֻׁהוּ
וַיִּמָּצֵא לָהֶם׃ וּבָעִתִּים הָהֵם אֵין
שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּא כִּי מְהוּמוֹת
רַבּוֹת עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת׃ וְנִכְתְּתוּ

Cap. xv.

נוי נְּנָוֹ וְעִיר בְּעִיר כִּי אֱלֹהִים הֵמֹם הִים
כֹּ כָּל צָרָה וְאַתֶּם חִזְקוּ וְאַל יִרְפּוּ צור רָפָה
כֹּ יְדֵיכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלַּתְכֶם׃ פָּעַל
כֹּ וּכְשָׁמְעַ אָסָא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
כֹּ וְהַנְּבוּאָה עֹדֵד הַנָּבִיא הִתְחַזֵּק נָבָא חָזַק
כֹּ וַיַּעֲבֵר הַשִּׁקּוּצִים מִכָּל אֶרֶץ יְהוּדָה עָבַר שֶׁבֶץ
כֹּ וּבִנְיָמִן וּמִן הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַד עִיר
כֹּ מֵהַר אֶפְרַיִם וַיְחַדֵּשׁ אֶת מִזְבַּח חָדַשׁ זָבַח
כֹּ יְהוָה אֲשֶׁר לִפְנֵי אוּלָם יְהוָה וַיִּקְבְּצוּ פָּנָה אֻלָם
כֹּ אֶת כָּל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַנָּרִים קָבַץ גּוּר
כֹּ עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן
כֹּ כִּי נָפְלוּ עָלָיו מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב רָאָה
כֹּ כִּרְאוֹתָם כִּי יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיִּקָּבְצוּ
כֹּ יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְשָׁנַת שָׁלַשׁ שָׁנָה
כֹּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּת אָסָא וַיִּזְבְּחוּ זָבַח
כֹּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא מִן הַשָּׁלָל
כֹּ הֵבִיאוּ בָּקָר שֶׁבַע מֵאוֹת וְצֹאן בָּא מֵאָה
כֹּ שִׁבְעַת אֲלָפִים׃ וַיָּבֹאוּ בִּבְרִית לִדְרשׁ דָּרַשׁ בּוא בְּרִית
כֹּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל
כֹּ לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם׃ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא
כֹּ יִדְרשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוּמָת דָּרַשׁ מוּת
כֹּ לְמִן קָטֹן וְעַד גָּדוֹל לְמֵאִישׁ וְעַד נָדַל
כֹּ אִשָּׁה׃ וַיִּשָּׁבְעוּ לַיהוָה בְּקוֹל גָּדוֹל אִישׁ שָׁבַע
כֹּ וּבְתְרוּעָה וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת׃ רוּעַ חָצַר
כֹּ וַיִּשְׂמְחוּ כָל יְהוּדָה עַל הַשְּׁבוּעָה שָׂמַח
כֹּ כִּי בְכָל לְבָבָם נִשְׁבָּעוּ וּבְכָל
כֹּ רְצוֹנָם בִּקְשׁוּהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם וַיָּנַח רָצָה מָצָא
כֹּ יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב׃ וְגַם מַעֲכָה נוּחַ סָבַב
כֹּ אֵם אָסָא הַמֶּלֶךְ הסירה מִגְּבִירָה סוּר נָבַר
כֹּ אֲשֶׁר עָשְׂתָה לְאֲשֵׁרָה מִפְלֶצֶת עָשָׂה בָּלַע
כֹּ וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת מִפְלַצְתָּהּ וַיִּדֹּק כָּרַת דָּקַק
כֹּ וַיִּשְׂרֹף נַחַל קִדְרוֹן׃ וְהַבָּמוֹת לֹא שָׂרַף בָּמָה
כֹּ סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לְבַב אָסָא הָיָה
כֹּ שָׁלֵם כָּל יָמָיו׃ וַיָּבֵא אֶת קָדְשֵׁי קדשׁ יוֹם בּוא
כֹּ אָבִיו וְקָדָשָׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים כֶּסֶף
כֹּ וְזָהָב וְכֵלִים׃ וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה לָחַם הָיָה

gens cōtra gētē: et ciui tas cōtra ciuitatē: qa de? cōturbabit eos in omni angustia. Vos ergo cō fortamini et nō diſſoluā tur manus vre: erit eni merces opi vro. Quod cū audiſſet aſa verba. et prophetiā azarie filii obed pphete cōfortat? eſt: et abſtulit idola de oī terra iuda ☙☙☙☙ & de beniamin et ex vr bibus quas ceperat ☙☙☙ mōtis effraim: et dedi cauit altare ☙☙☙☙☙☙ domini quod erat ante porticū dñi: cōgrega uitq; vniuerſum iudā & beniamin & aduenas ☙ cum eis de effraim & manaſſe & de ſymeon. Plures eni ad eū confu gerant ex iſrael: ☙☙☙☙ videtes q dñs deꝰ? de? illi? eſſet cū eo. Cūq; veniſ ſent in hieruſalem mēſe tertio anno ☙☙☙☙☙☙ decimoquito regni aſa: immolauerunt ☙☙☙ dño in die illa de manu bis & predaquam ☙☙☙☙ adduxerāt boues ſepti gentos: & arietes ☙☙☙ ieptē milia. Et itrauit ex more ad corroboran dū fedus vt q̄rerēt dñm deū patrū ſuorū in to to corde & in tota aia ſua. Si qs aūt inqt non q̄ſierit dominū deū iſrael: moriatur ☙☙☙☙☙ a minimo vſq; ad ma ximum: a viro vſq; ad mulierē. Iurauerunt q; domino voce magna in iubilo & in clāgore tube & in ſonitu bucci narū omnes qui erāt in iuda cum execratione. In oī eni corde ſuo iu rauerunt: et in tota ☙☙☙ volūtate q̄ſierunt eū: & inuenerūt. Preſtitit q; eis dñs requiē p circuitū. Sed & maacham matrem aſſa regis ex auguſto depoſuit impio eo q̄ feciſſet in luco ſi mulachrū priapi qd oē cōtriuit: & in fruſta cō minuens ☙☙☙☙☙☙☙☙ cōbuſſit in torrēte cedron. Excelſa autem ☙☙ derelicta ſunt in iſrael. Attamē cor aſſa erat pfectū cūctis die? ei?. Eaq; que vouerat ☙☙☙ pater ſuus et ipſe: intu lit in domū dei argentū & aurū: vaſorūq; diuer ſam ſupellectilē. Bellū vero non fuit ☙☙☙☙☙

gens cōtra gētem: τ ciuitas cōtra ciuitatē: qñ deus cōtur ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁθεὸς ἐξέ= bauit eos in oi tribulatiōe: τ vos cōfortamini τ σησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε καὶ non diſſoluātur manus veſtre: qñ eſt merces ope μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐρ= ri veſtro. τ cū audiſſet aſa verba γασίᾳ ὑμῶν. καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν ἀσὰ τοὺς λόγους hec τ pphetiam oded pphete: cōfor τούτους καὶ τὴν προφητείαν ὼδὴδ τοῦ προφήτου, κα tatus eſt τ abſtulit abominatiōes de oi τίχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ προσοχθίσματα ἀπὸ πάσης terra iuda τ beniamin τ de vrbibus: q̄s τῆς γῆς ἰούδα καὶ βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν habuit ab hieroboam de mōte ephraim. τ dedica= κατέσχεν ἀπὸ ἱεροβοὰμ ἐξ ὄρους ἐφραίμ. καὶ ἐνεκαίνι uit aſa altare dñi: quod erat ante τε= σεν ἀσὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ να plū dñi. τ cōgregauit aſa iudā be= οῦ κυρίου. καὶ ἐξεκλησίασεν ἀσὰ τὸν ἰούδα καὶ βεν niamin τ aduenas peregrinantes cum ιαμὶν καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας με= eo: ab ephraim τ a manaſſe τ a ſy= τ' αὐτοῦ, ἀπὸ ἐφραίμ καὶ ἀπὸ μανασσῆ καὶ ἀπὸ συ= meon: q̄n appositi erant ad eū ex iſrael mul= μεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ ἰσραὴλ πολ= ti cum viderūt ipſi: q̄ dñs deus illius cum λοὶ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτούς, ὅτι κύριος ὁθεὸς αὐτοῦ μετ' eo. τ cōgregati ſunt in hierūm in men αὐτοῦ. καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ ſe tertio in anno quintodecimo rē τῷ τρίτῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς βα gni aſa. τ immolauerunt dño in die σιλείας ἀσά. καὶ ἐθυσίασαν τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa de ſpoliis q̄ duxerāt vitulos ſeptingē ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν μόσχους ἑπτακοσί= tos: τ ouium ſeptē milia. τ ingreſſi ſūt fedus vt ους, καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια. καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ τοῦ q̄rerent dñm deum patrū ſuoꝝ ex toto ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς corde ſuo τ ex tota aia ſua. τ oīs q̄ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν. καὶ πᾶς ὃς nō q̄ſierit dñm deum iſrael: morietur a tu ἂν μὴ ἐκζητήσῃ κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νε niore vſq; ad ſenioꝛē: a viro vſq; ad mulierē. τ πωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός. καὶ iurauerūt dño in voce magna τ in iubilo τ in ὤμοσαν τῷ κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ καὶ ἐν tubis τ in buccinis. τ exultauerūt ꝓpter iuſiu σάλπιγξιν καὶ ἐν κερατίναις. καὶ ἐυφράνθησαν πᾶς ὁ ὄρ= rādū eis iuda: q̄n ex tota aia ſua iurauerūt: κου πᾶς ἰούδα, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, τ in oi voluntate ſua q̄ſierūt dñm: τ in καὶ ἐν πάσῃ θελήσει αὐτῶν ἐξεζήτησαν τὸν κύριον, καὶ εὗ uēt' eis τ redem ꝓſtitit eis dñs p circuitū. τ ρεθη αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς κύριος κυκλόθεν. καὶ maacha matrē aſa regis tranſtulit aſa τὴν μααχὰ τὴν μητέρα ἀσὰ τ βασιλέως μετέστησεν ἀσὰ vt nō eſſet aſtarte miniſtrans: τ ſuccidit τ μὴ εἶναι τῇ ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψεν τὸ idolum: τ cōbuſſit illud in torrente cedron: εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸ ἐν τῷ χειμάρρῳ κιδρών, excelſa nō abſtulit: adhuc fuerunt in iſrael: πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἰσραὴλ, attñ cor aſa ꝓfectū erat oībus diebus ſuis: πλὴν καρδία ἀσὰ τελεία ἦν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ, τ intulit ſcta patris ſui: τ ſan= καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅ cta ſua in domū dei: argentū τ au για αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσί rum τ vaſa. τ bellum nō fuit ον καὶ σκεύη. καὶ πόλεμος οὐκ ἦν ☙☙☙☙☙☙☙☙☙☙

cum aſa vſq; ad annū trigeſimū ſ quintum
μετὰ ἀσὰ ἕως τοῦ ἔτους τοῦ τριακοσοῦ καὶ πεμπτοῦ
regni aſa.
τῆς βασιλείας ἀσά.

Ca.16.

A ΕΤ in anno trigeſimo ſexto ſ regni
Καὶἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοσῷ ἕκτῳ τῆς βασιλείας
aſa: aſcendit baaſa rex iſrael in iudam. ſ
ἀσά, ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν· καὶ
edificauit rama vt nō daret ingreſſum ſ egreſſum
ᾠκοδόμησε τὴν ῥαμᾶ τοῦ μὴ δοῦναι εἴσοδον καὶ ἔξοδον
aſa regi iuda. ſ accepit aſa argentū ſ au
τῷ ἀσὰ βασιλεῖ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἀσὰ ἀργύριον καὶ χρυ
rum de theſauro domus dñi ſ domus regis:
σίον ἐκ θησαυροῦ οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως,
ſ miſit ad filiū ader regis ſyrie q
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἄδερ βασιλέως συρίας τὸν
habitabat in damaſco dicēs: pange fedus inter
κατοικοῦντα ἐν δαμασκῷ λέγων, διάθου διαθήκην ἀναμέσον
me ſ inter te ſ inter patrem meum
ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου
ſ inter patrem meū: ſ ecce miſi tibi
καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι
aurum ſ argentum. veni ſ diſſipa fe
χρυσίον καὶ ἀργύριον· δεῦρο καὶ διάσχιδασον τὴν διαθή=
dus tuū quod ē cū baaſa
B κην σου τὴν μετὰ βασὰ βασιλέως ἰσραὴλ, καὶ ἀπελεύ=
regē iſrael: ſ re
σεται ἀπ' ἐμοῦ. ſ ἤκουσεν υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας
cedet a me. ſ audiuit filius ader rex ſyrie
reges aſa: ſ miſit principes
τοῦ βασιλέως ἀσά, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς
exercitus ſui ī ciuitates iſrael, ſ percuſſit
δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις ἰσραὴλ· καὶ ἐπάταξεν
aion: ſ dan: ſ abelmaim: ſ oēs
τὴν αἰών, καὶ τὴν δάν, καὶ τὴν ἀβελμαείμ, καὶ πάσας
vicos nephthalim. ſ factū eſt cū audiret
τὰς πόλεις χωρὶς νεφθαλείμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι
baaſa: ſ deſiit vt nō ampli⁹ edificaret ra=
βαασά, καὶ ἀπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν ῥα=
ma: ſ ceſſare fecit opus ſuum. ſ aſa rex
μά, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ ἀσὰ ὁ βασιλεὺς
capit vniuerſum iudam vt tolleret oēs lapi
ἔλαβε πάντα τὸν ἰούδαν τοῦ ἄραι πάντας τοὺς λί=
des rama ſ ligna eius: q̄ edificauit baaſa.
θους τῆς ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε βασά·
ſ edificauit cū eis gabaa ſ maſpha. in
καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς γαβαὰ καὶ τὴν μασφά· ἐν τῷ
C tpe illo venit anani propheta ad aſa regem
καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ἀναγεὶ ὁ προφήτης πρὸς ἀσὰ βασιλέα
iuda. ſ dixit ei: qñ cōfiſus es tu in re
ἰούδα· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασι
ge ſyrie: ſ nō cōfiſus es tu in dño deo
λέα συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον τὸν θεόν
tuo: ꝓpter hoc ſaluatus ē exercitus regis ſyrie de
σου, διὰ τοῦτο διεσώθη δύναμις βασιλέως συρίας ἐκ
manu tua. nōne ethiopes ſ libyes erāt in poten
χειρός σου. οὐχὶ οἱ αἰθίοπες καὶ λίβυες ἦσαν εἰς δύνα=
tia multa ſ cōfidētia in curribus ſ equitib⁹ in multitu
μιν πολλὴν καὶ θάρσος εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς εἰς πλῆ=
dine valde: ſ cū cōfiſus eſſes tu in dño: tradi=
θος σφόδρα, καὶ ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον, παρέ=
2.Mac 9. dit eos in manib⁹ tuis: qñ oculi dñi
δωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου; ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου
Gen. 31. inſpiciunt in oēm terrā: vt confortaret cum om
1.Reg. 13.c. ἐπιβλέπουσιν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, κατισχύσαι μετὰ πά
ni corde ꝓfecto ad eum: ignoāter feciſti in hoc:
σης καρδίας τελείας πρὸς αὐτόν, ἠγνόησας ἐπὶ τούτῳ,
a modo erit tecum bellum. ſ iratus ē aſa
ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μετὰ σοῦ πόλεμος· καὶ ἐθυμώθη ἀσὰ
aduerſus ꝓphetam: ſ poſuit eum in domū cuſtodie:
πρὸς τὸν προφήτην, καὶ ἔθετο αὐτὸν εἰς οἶκον φυλακῆς,
qñ iratus ē in hoc: ſ vaſtauit aſa in populo
ὅτι ὀργίσθη ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐλυμήνατο ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ

ſ vſq; ad tricēſimū ⁹quītū
⁹annū regni ⁿ aſa. 16.
H Nno aut⁵ tricēſimo
.ooooooooooooooooo
ſexto ⁹regni eius ſ aſcen=
dit ⁸baaſa ooooooooooo
ᵇrex ᶜiſrl ᵈin ᵉiudā ᵐ& mu=
ro circundabat ooooooo
⁹rama ᵖvt nullus tute poſ
ſet ʳegredi ⁿ& ingredi ooo
ᵗde regno ᶜ aſa. ᶠ Protulit
autem ᵗaſa ooooooooooo
ᵘargentum ᵇ& aurum ᶜde
theſauris ᵛdom⁹ ᶜdomini
ᶠ& de theſauris ᵍregis: ʰmu
ſitq; ᵗad ᵏbenedab ooooooo
ᵐregem ⁿſyrie ᵒqui habi=
tabat ᵖin damaſco ooooo
ᵍdicens. ᶠ Fedus ⁿinter me
ᵗ& te eſt. ooooooooooooo
ᵏPater qđq; me ᵛ& ᵗ pater
tu⁹ habuere cōcordiam:
quāobrē ᵇmiſi ᶜtibi ᵒargē
tū ᶜ& aurū: vt ᵍrupto ʰfede
re qđ habes ᵗcum ᵏbaaſa
ᵗrege ᵐiſrael ⁿfacias cum
ᵒa me ⁿrecedere. Quo cō
perto ᵍbenadab ooooooo
ᵗmiſit ᵗprincipes ᵘ exerci=
tuum ooooooooooooo
ᶜſuorū ᵍad ᶜvrbes ᶠiſrael:
qui ᵍpercuſſerunt ᵗabion
ʰ& ᵗdan ᵐ& ⁿabelmaim ᵖet
ᵍvniuerſas ooooooooooo
ᵍvrbes ᵗneptalim ᶠmura=
tas. Quod ⁿcum audiſſet
ᵏbaaſa ᵏdeſiit ᵗedificare ᵉra
ma ooooooooooooooooo
ᵗ& intermiſit ᵇ opus ſuū.
ᶜ Porro aſa ᵇrex ooooooo
ᶜ aſſumpſit ᵍ vniuerſum
ᵇiudā ᵗ& tulerunt ᵗlapides
de ᵐrama ⁿ& ᵒligna ᵖq̄ ᵗedi
ficationi ᵍp̄parauerat ᶠ ba
aſa: ᵍedificauitq; ᶜ ex eis
ᵏgabaa ᵛ& ᵗmaſpha. ᵃ In tē
pore ᵇillo ᶜvenit ᵈ anani
ᵉ ppheta ᶠad ᵍaſa ᵇ regē ʰiu=
da: ᵏet dixit ᵗei. ᵐ Quia ha
buiſti fiduciam ⁿin oooo
ᵒrege ᵖſyrie ᵍ& nō ʳin ˢdo=
mino ooooooooooooooo
ᵗdeo tuo: ᵛidcirco ˢ euaſit
ᶜſyrie ᵇregis ᵗexercitus oo
ᵈ de manu tua. ᶜ Nonne
ᶠethiopes ᵍ& libies mul=
to ᵏ plureſ ᵉrāt ᵗquadrigis
ᵐet equitibus ⁿ& multitu
dine ᵒnimia: quos ᵖ cū ᵍin
ʳdño ᵇcredidiſſes ᵃ tradidit
ᵗin manu tua? ᶠ Oculi ⁿ eni
ᵏdñi ˢcontēplantur ᵃ vni=
uerſam ᵇterrā: ᶜ & p̄bent
fortitudinē his q ᶜcorde ᵖ
fecto credūt ᵍin eū. ᵇ Stul
te igitur egiſti: & ᵗ ꝓpter
hoc ētiā ᵐ pſenti tēpe ᵒ ad
uerſum te ᵇ bella cōſurgēt
ᵍ Iratuſq; ᶠ aſa ᵃ aduerſ⁹ ᵛ vi
dētē: ⁿ iuſſit eū mitti ī ᶜ ne=
ruū: valde ᵍ qppe ᶜ ſup ᵇ hoc
fuerat ᵃ indignatus: ᶜ & in
terfecit ᵍ de ᵇ populo oooo

ᵍשָׁנָה	ᵖעַד ᵍשְׁנַת שְׁלֹשִׁים ᵒ וְחָמֵשׁ ᶜ לְמַלְכוּת	
Cap.xvi.	ᵘאָסָא׃ ᵇבִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים	
	ᶜוְשֵׁשׁ ᵒלְמַלְכוּת ᶜאָסָא ᵍעָלָה ᵖנַעְשָׁא	
ᵐבָּנָה	ᵒמֶלֶךְ ᵍיִשְׂרָאֵל ᵏעַל ᵍיְהוּדָה ᵐוַיִּבֶן ᵘ אֶת	
ᵍנָתַן ᵍיָצָא	ᵒ הָרָמָה ᵖ לְבַלְתִּי ᵍ תֵּת ᵍ יוֹצֵא ᵒ וָבֹא	
ᵇבוא	ᶜלְאָסָא ᵘ מֶלֶךְ ᶜ יְהוּדָה ׃ ᵍוַיֹּצִא ᶜ אָסָא	
	ᵘ כֶּסֶף ᵇ וְזָהָב ᶜ מֵאֹצְרוֹת ᵇ בֵּית ᶜ יְהוָה	
ᵇשָׁלַח	ᵍוּבֵית ᶜ הַמֶּלֶךְ ᵐוַיִּשְׁלַח ᵏאֶל ᵏ בֶּן הֲדַד	
ᵒיָשַׁב	ᵐ מֶלֶךְ ᵘ אֲרָם ᵒ הַיּוֹשֵׁב ᵖ בְּדַרְמֶשֶׂק	
ᶠבְּרִית	ᵍלֵאמֹר ׃ ᶠבְּרִית ᵘ בֵּינִי ᶠ וּבֵינֶךָ ᵘ וּבֵין	
	ᵏאָבִי ᶠ וּבֵין ᵏאָבִיךָ ᵒ הִנֵּה ᵇ שָׁלַחְתִּי	
ᵍיָלַךְ ᵍפּוּר	ᶜלְךָ ᵇכֶּסֶף ᶜ וְזָהָב ᶠלֵךְ ᵇהֵפֵר ᶠ בְּרִיתְךָ	
ᵘעָלָה	ᵏאֶת ᵏבַּעְשָׁא ᵏמֶלֶךְ ᵐיִשְׂרָאֵל ᵘ וְיַעֲלֶה	
ᵍשָׁמַע	ᵒמֵעָלָי ׃ ᵍוַיִּשְׁמַע ᵍבֶּן ᵍהֲדַד ᵘ אֶל ᵍהַמֶּלֶךְ	
ᵘשָׁלַח ᵍשׂוּר	ᵘאָסָא ᵍוַיְשַׁלַּח ᵏאֶת ᵍשָׂרֵי ᵇהַחֲיָלִים ᵇאֲשֶׁר	
ᵍעִיר ᵍנַפְתָּלִי	ᶜלוֹ ᵒאֶל ᵍעָרֵי ᵍיִשְׂרָאֵל ᵘ וַיַּכּוּ ᵏאֶת ᵍעִיּוֹן	
	ᵏוְאֶת ᵍדָּן ᵐ וְאֶת ᵘ אָבֵל ᵒ מָיִם ᵖ וְאֶת ᵍ כָּל	
ᵒהָיָה	ᵍמִסְכְּנוֹת ᵘ עָרֵי ᵍ נַפְתָּלִי ׃ ᵘוַיְהִי ᵘ כִּשְׁמֹעַ	
ᵍחָדַל ᵍבָּנָה	ᵏבַּעְשָׁא ᵍוַיֶּחְדַּל ᵍמִבְנוֹת ᵏאֶת ᵍהָרָמָה	
	ᵘוַיִּשְׁבֹּת ᵏאֶת ᵇמְלַאכְתּוֹ ᵍוְאָסָא ᵇהַמֶּלֶךְ	
	ᶜלָקַח ᵏאֶת ᵇכָּל ᵇיְהוּדָה ᵍוַיִּשְׂאוּ ᵏאֶת ᵏאַבְנֵי	
	ᵐהָרָמָה ᵘוְאֶת ᵇעֵצֶיהָ ᵇאֲשֶׁר ᵇבָּנָה ᵍבַּעְשָׁא	
	ᵘוַיִּבֶן ᵍבָּהֶם ᵏאֶת ᵍגֶּבַע ᵍוְאֶת ᵇהַמִּצְפָּה ᵍוּבָצֹרֶת	
ᵍהַיָּא ᵍבָּא ᵍחָנָנִי ᵇהָרֹאֶה ᵏאֶל ᵇאָסָא ᵇמֶלֶךְ		
	ᵏיְהוּדָה ᵍוַיֹּאמֶר ᵏאֵלָיו ᵐ בְּהִשָּׁעֲנְךָ ᵘ עַל	
ᵐאָמַר ᵐשָׁעַן	ᵒ מֶלֶךְ ᵇאֲרָם ᵍ וְלֹא ᵍנִשָּׁעַנְתָּ ᵍעַל ᵍיְהוָה	
	ᵘאֱלֹהֶיךָ ᵏעַל ᵍכֵּן ᵍנִמְלַט ᵇחֵיל ᵇמֶלֶךְ ᵏאֲרָם	
	ᵇמִיָּדֶךָ ׃ ᵍהֲלֹא ᵏהַכּוּשִׁים ᵍוְהַלּוּבִים ᵇהָיוּ	
	ᵏלְחַיִל ᵏלָרֹב ᵍלְרֶכֶב ᵐוְלִפָּרָשִׁים ᵘלָהֳרֻבָּה	
	ᵒמְאֹד ᵍ וּבְהִשָּׁעֲנְךָ ᵍ עַל ᵍיְהוָה ᵒ נְתָנָם	
	ᵇבְּיָדֶךָ ׃ ᵘכִּי ᵍיְהוָה ᵍעֵינָיו ᵇמְשׁוֹטְטוֹת ᵇבְּכָל	
	ᵇהָאָרֶץ ᶜלְהִתְחַזֵּק ᵒעִם ᶜ לְבָבָם ᶜ שָׁלֵם	
	ᵍאֵלָיו ᵍנִכְלַלְתָּ ᵍעַל ᵍזֹאת ᵇמִּי ᵐמֵעַתָּה ᵘיֵשׁ	
	ᵒעִמְּךָ ᵖ מִלְחָמוֹת׃ ᵍוַיִּכְעַס ᶜ אָסָא ᵒ אֶל	
	ᵏהָרֹאֶה ᵘוַיִּתְּנֵהוּ ᵇבֵּית ᵇהַמַּהֲפֶכֶת ᵇמִּי ᵇבְזַעַף	
	ᵇעָמּוֹ ᵍעַל ᵍזֹאת ᶜ וַיְרַצֵּץ ᵘאָסָא ᵇמִן ᵇהָעָם	

בְּעֵת ׳ הַהִיא׳ וְהִנֵּה ״ דִבְרֵי ״ אָסָא
הָרִאשֹׁנִים ׳וְהָאַחֲרֹנִים ׳הִנָּם ׳כְּתוּבִים ׳הִנֵּה ׳כְּתָב
עַל ׳סֵפֶר ״הַמְּלָכִים ׳לִיהוּדָה ׳וְיִשְׂרָאֵל׃
׳וַיֶּחֱלֶא ׳אָסָא ׳בַּשָּׁנָה ׳שְׁלוֹשִׁים ׳וְתֵשַׁע ׳חֳלָה ׳עֻנָּה
׳לְמַלְכוּתוֹ ׳נִרְנְלִיו ׳עַד ׳לְמַעְלָה ׳חָלְיוֹ ׳עֲלָה
׳וְגַם ׳בַּחֳלִיוֹ ״לֹא ״דָרַשׁ ׳אֶת ׳יְהוָה ׳כִּי
׳בְרֹפְאִים׃ ׳וַיִּשְׁכַּב ׳אָסָא ׳עִם ׳אֲבֹתָיו ׳שָׁכַב
׳וַיָּמָת ׳בַּשָּׁנָה ׳אַרְבָּעִים ׳וְאַחַת ׳לְמָלְכוֹ ׳מוּת ׳רָבַץ
׳וַיְקַבְּרֻהוּ ׳בְּקִבְרֹתָיו ׳אֲשֶׁר ׳כָּרָה ׳לוֹ ׳קָבַר
׳בְּעִיר ״ דָּוִיד ׳וַיִּשְׁכִּבֻהוּ ״ בַּמִּשְׁכָּב ׳שָׁכַב
״אֲשֶׁר ׳מָלֵא ׳בְּשָׂמִים ׳וְזָנִים ׳מְרֻקָּחִים ׳זון ׳רָקַח
׳בְּמִרְקַחַת ׳מַעֲשֶׂה ״וַיִּשְׂרְפוּ ׳לוֹ ׳שְׂרֵפָה ׳עֲשֵׂה ׳שָׂרַף
׳גְּדוֹלָה ״עַד ׳לְמְאֹד׃ ׳גָּדֵל

Cap.xvij.

״וַיִּמְלֹךְ ׳יְהוֹשָׁפָט ׳בְּנוֹ ״מָלַךְ
׳תַּחְתָּיו ׳וַיִּתְחַזֵּק ׳עַל ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳וַיִּתֵּן ׳חָזַק ׳נָתַן
׳חַיִל ׳בְּכָל ׳עָרֵי ״ יְהוּדָה ״הַבְּצֻרוֹת ׳עִיר
׳וַיִּתֵּן ׳נְצִיבִים ׳בְּאֶרֶץ ׳יְהוּדָה ׳וּבְעָרֵי ׳נָצַב
׳אֶפְרַיִם ׳אֲשֶׁר ׳לָכַד ׳אָסָא ׳אָבִיו׃
׳וַיְהִי ׳יְהוָה ׳עִם ׳יְהוֹשָׁפָט ׳כִּי ׳הָלַךְ ׳הָיָה
׳בְּדַרְכֵי ׳דָּוִיד ׳אָבִיו ׳הָרִאשֹׁנִים
״וְלֹא ״דָרַשׁ ׳לַבְּעָלִים׃ ׳כִּי ׳לֵאלֹהֵי
׳אָבִיו ׳דָּרָשׁ ׳וּבְמִצְוֹתָיו ״הָלָךְ ׳וְלֹא ׳צָוָה
׳כְּמַעֲשֵׂה ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳וַיָּכֶן ׳יְהוָה ׳אֶת ׳עָשָׂה ׳כּוּן
׳הַמַּמְלָכָה ׳בְּיָדוֹ ׳וַיִּתְּנוּ ׳כָּל ׳יְהוּדָה ׳מַלַּה ׳נָתַן
׳מִנְחָה ׳לִיהוֹשָׁפָט ׳וַיְהִי ״ לוֹ ״עֹשֶׁר
׳וְכָבוֹד ׳לָרֹב׃ ׳וַיִּגְבַּהּ ׳לִבּוֹ ׳בְּדַרְכֵי ׳יְהוָה ׳כָּבַד ׳גָּבַהּ
׳וְעוֹד ״הֵסִיר ׳אֶת ׳הַבָּמוֹת ׳וְאֶת ׳הָאֲשֵׁרִים ״סוּר ׳בָּמָה
׳מִיהוּדָה׃ ׳וּבַשָּׁנָה ׳שְׁלִשׁ ׳לְמָלְכוֹ ׳שָׁנָה
׳שָׁלַח ׳לְשָׂרָיו ׳לְבֶן ׳חַיִל ״וּלְעַבַדְיָה ׳שׁוּר
׳וּלְזְכַרְיָה ״ וְלִנְתַנְאֵל ״ וּלְמִיכָיְהוּ
׳לְלַמֵּד ׳בְּעָרֵי׳ יְהוּדָה׃ ׳וְעִמָּהֶם
׳הַלְוִיִּם ׳שְׁמַעְיָהוּ ״וּנְתַנְיָהוּ ׳וּזְבַדְיָהוּ
׳וְעֲשָׂהאֵל ׳וּשְׁמִירָמוֹת ׳וְיוֹנָתָן
׳וַאֲדֹנִיָּהוּ ׳וְטוֹבִיָּהוּ ׳וְטוֹב ׳אֲדוֹנִיָּה
׳הַלְוִיִּם ׳וְעִמָּהֶם ׳אֱלִישָׁמָע׳וְיהוֹרָם
׳הַכֹּהֲנִים׃ ׳וַיְלַמְּדוּ ׳בִּיהוּדָה ״וְעִמָּהֶם ״לַמַּד

in tẽpore illo plurimos.
mOpera autem nasa ooo
oprima pet nouissima fcrípta sunt ooooooooooooo
oin libro nregum rIuda t& Israel. ooooooooooooooo
sEgrotauit etiã asa b ãno ctriceſimo dnono ooooo
cregni sui: dolore pedum vehementissimo: ooooo
t& nec in ifirmitate sua queſiuit dñm: sed magis in medicorũ arte cõfisus est. Dormiuitq cũ patribꝰ suis. Et mortuꝰ estꝰ ãno quadrageſimo primo cregnisui: t& sepelierũt eũ in sepulchro suo qd foderat sibi in ciuitate dauid. Posuerunt qꝫ eũ sup lectũ suũ plenũ aromatibus t& vnguẽtis meretricis q erãt pigmẽtariorũ arte cõfecta et cõbusserũt sup eũ ambitione ninia. 17.

REgnauit autem iosaphat filius eius ooo pro eo: et inualuit contra Israel. Constituitq; militũ numeros in cunctis vrbibus iuda q erãt vallate murís: pp̃sidiaq; disposuit in terra iuda & in ciuitatibus ephraí quas ceperat asa pater eius. Et fuit dñs cũ ioſaphat: quia ambulauit in vijs Dauid patris sui primis. ooooooooooooooo et non sperauit in baalim: sed in deo ooooooo patris sui: et prexit in preceptis illius: & non iuxta peccata israel. Cõfirmauitq; dominus ooo regnum in manu eius & dedit omnis iuda ooo munera ioſaphat: facteq; sunt ei infinite diuitie & multa gloria. Cũq; sumpsiſſet cor eius audaciam propter vias dñi: etiã excelsa et lucos ooo deiuda abstulit. Tertio autem anno regni sui misit de príncipibꝰ suis benail et obdiam ooo & zachariam et nathanael & micheam ooooo vt docerẽt in ciuitatibus iuda: & cum eis leuitas semeiã & nathaniam & zabadiam looooo asael qꝫ & semiramoth & ionathan ooooooooo & adoniãq; et tobiam & tobadoniam ooooooooo leuitas: & cum eis eliſama & ioram ooooooooo sacerdotes. Docebãtq; pplm in iuda: habẽtes

in tpe illo. t ecce sermões asa pri
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι ἀσὰ οἱ πρῶ= D
mi t nouissimi scripti sunt in libro sermõuꝫ
τοι καὶ οἱ ἔσχατοι γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων
regum iuda t israel. t egrotauit asa
βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσραήλ. καὶ ἐμαλακίσθη ἀσὰ τῷ
anno tricesimo t nono regni sui 3.Reg.
ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ 15.c.
in pedibus suis: vsq; ad supra infirmitas sua. t
ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἕως ἄνω ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ. καὶ
in egritudie sua nõ quesiuit dñm sed
ἐν τῇ μαλακίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν κύριον ἀλλὰ
medicos. t dormiuit asa cum patribꝰ
τοὺς ἰατρούς. καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων
suis. t defunctus est asa in q̃dragesimo t
αὐτοῦ. καὶ ἐτελεύτησεν ἀσὰ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ
primo anno regni sui. t sepelierũt e
πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐ=
um in monumẽto: quod fodit sibi in ciuitate dauid.
τὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει δαυίδ.
t collocauerũt eum in lecto: t ipleuerũt
καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κοίτης, καὶ ἔπλησαν
cum aromatibus: t ghis vnguẽtoꝝ aromatariorꝝ. t fece
αὐτὸν ἀρωμάτων, καὶ ᾠδὴν μύρων μυρεψικῶν. καὶ ἐποί=
runt ei funus magnũ: t cõbusserunt eũ cõ=
ησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην, καὶ ἐκαυσαν αὐτὸν καῦ
bustiõe magna vsq; nimis.
σιν μεγάλην ἕως σφόδρα. Ca.17.

ET regnauit iosaphat filius eius p e= A
Καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ=
o: t prualuit iosaphat cõtra israel: t de
τοῦ, καὶ ἐνίσχυσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ἔδω=
dit exercitum in cũctis vrbibus iuda
κεν δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰούδα ταῖς
munitis: t constituit duces in terra iuda
ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν τῇ γῇ ἰούδα
t in ciuitatibꝰ ephraim: quas ceperat
καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφραίμ, ἃς προκατελάβετο ὁ
pater eius asa. t fuit dñs cũ iosaphat:
πατὴρ αὐτοῦ ἀσά. καὶ ἐγένετο κύριος μετὰ ἰωσαφάτ,
qm ambulauit in vijs dauid patris sui
ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ταῖς
primis: t nõ q̃siuit idola: sed dñm
πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησεν τὰ εἴδωλα, ἀλλὰ κύριον
dñi patris sui q̃siuit: t in mã=
τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξεζήτησεν, καὶ ἐν ταῖς ἐν
datis eius ãbulauit: t nõ iuxta opera isra
ταλαῖς αὐτοῦ ἐπορεύθη, καὶ οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἰσρα=
el. t direxit dñs regnum in manu e=
ήλ. καὶ κατεύθυνε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐ
ius: t dedit eis iuda, dona iosaphat:
τοῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς ἰούδα δῶρα τῷ ἰωσαφάτ,
t facte sunt ei diuitie, t gloria multa. t exaltatũ e
καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή. καὶ ὑψώθη
cor ei in vijs dñi. t adhuc abstulit excelsa t
ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδοῖς κυρίου. καὶ ἔτι ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ καὶ
lucos de terra iuda. t in anno tertio re= B
τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα. καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασι=
gni sui misit duces suos t filios
λείας αὐτοῦ ἀπέστειλε τοὺς ἡγουμένους αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν
potentũ t abdiã t zachariã t nathana
δυνατῶν καὶ τὸν ἀβδίαν καὶ τὸν ζαχαρίαν καὶ τὸν ναθαναὴ
el t micheam: vt docerent in ciuitatibꝰ iuda. t cũ
λ καὶ τὸν μιχαίαν, τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν ἰούδα. καὶ με
eis leuite semeas t nathanias t zabdias t
τ' αὐτῶν οἱ λευῖται σαμαίας καὶ ναθανίας καὶ ζαβδίας καὶ
asiel t semiramoth t ionathan t adonias t tobi
ασιὴλ καὶ σεμιραμὼθ καὶ ἰωνάθαν καὶ ἀδωνίας καὶ τωβί
as t tobadonia leuite: t cum ipsis eliſama t
ας καὶ τωβαδωνία οἱ λευῖται, καὶ μετ' αὐτῶν ἐλισαμὰ καὶ
ioram sacerdotes: t docebant in iuda: t cum eis
ἰωράμ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐδίδασκον ἐν τῷ ἰούδα, καὶ μετ' αὐτῶν

liber legis dñi: t circuibāt i vrbibus iuda: βίβλος νόμου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα, t eruditebāt populū. t fact⁹ fuit pauor dñi sup καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ oia regna terre i circuitu iuda: t nō πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς κύκλῳ ἰούδα, καὶ οὐκ bellabant cōtra iosaphat. t de philistiim ἐπολέμουν πρὸς ἰωσαφάτ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων deferebāt iosaphat dona t argentū. t ara ἔφερον τῷ ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον. καί γε οἱ ἄρα bes deferebantes ouiū arietes septē milia septin βιες ἔφερον αὐτῷ προβάτων κριοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτακ gentos: t hircos septē milia septingentos. t κοσίους, καὶ τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. καὶ fuit iosaphat pcedens t magnificatus vsq; i sublime. ἦν ἰωσαφὰτ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος ἕως ὑψους. t edificauit adhuc iuda domos t vrbes muni καὶ ᾠκοδόμησεν ἔτι ἐν τῷ ἰούδα βάρεις καὶ πόλεις ὀχυ tas: t opa multa fuerūt ei in iuda. t vi ρώς, καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῷ ἰούδα. καὶ ἄν ri bellatores robusti potētes i hierusalē. t δρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ hic nūerus eor⁹ p domos familiaꝝ eor⁹ ἐστί. οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. τῷ iuda tribunt ednas principē: t cum eo filii ἰούδα χιλίαρχοι ἀδνᾶς ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ potēte vir robusti trecenta milia. t adhe δυνάμεως ἄνδρες δυνατοὶ τριακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχό rentes eis: ioanan princeps: t cum eo ducēta μενοι αὐτῶν, ἰωανὰν ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι octoginta milia. t adherentes eis: amasias filꝰ ὀγδοήκοντα χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἀμασίας ὁ τ zechri pmptus erit dño: t cum eo ducen= ζεχρὶ ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσι ta milia potētes fortitudie. t ex beniamin potētes αι χιλιάδες δυνατοὶ ἰσχύι. καὶ ἐκ τοῦ βενιαμὶν δυνατοὶ fortitudine eliada: t cum eo sagittarii t clypeati δυνάμει ἐλιαδᾶ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πέλτας καὶ ducenta milia. t adherētes eis: iozabad: t διακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἰωζαβάδ, καὶ cum eo centū octoginta milia robusti bel= μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολε lo. hi q ministrabant regi: extra quos μου. οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔ= vedit rex in vrbibus munitis in vni δωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πά nersa iuda. σῃ τῇ ἰουδαίᾳ. Ca.18.

A ΘΣ fuerunt ; iosaphat adhuc diuitie t gloria Καὶ ἐγένετο τῷ ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα multa: t affinitate cōiunct⁹ é in domo achaab: t de πολλὰ, καὶ ἐπιγαμβρεύσατο ἐν τῷ οἴκῳ ἀχαάβ, καὶ κα scendit in fine annoꝝ ad achaab in samariā: t ma τέβη εἰς τέλος ἐτῶν πρὸς ἀχαὰβ εἰς σαμάρειαν, καὶ ἔθυ ctauit ei achaab oues t boues in multitudie: t σεν αὐτῷ ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μόχους εἰς πλῆθος, καὶ τῷ populo q̄ cum eo. t achaab psuasit iosaphat vt λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν ἰωσαφὰτ τ ascenderet cum eo in ramoth galaad. t dixit συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν achaab rex israel ad iosaphat regem iu= ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού= da: ſi venies mecum in ramoth galaad: t di= δα, εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ τῆς γαλαάδ; καὶ εἶ= pit ei iosaphat: vt tu sic t ego: t vt popu πεν αὐτῷ ἰωσαφάτ, ὡς σὺ οὕτω καὶ ἐγώ, καὶ ὡς ὁ λα lus tus: t populꝰ meus: t tecum in bellū. t ὁς σου, καὶ ὁ λαός μου, καὶ μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον. καὶ dixit iosaphat regi israel: ꝛ dixit iosaphat regi israel: ꝛ ἔπεσεν ἰωσαφὰτ τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ, ζήτησον δὴ σή dic sermonē dñi. t cōgregauit μερον τὸν λόγον κυρίου. καὶ συνήγαγεν

---

librum legis dñi & circuibant cuncte vrbes iuda: atq; eruditebāt populū. Itaq; factus est pauor dñi sup oia regna terrarum que erant per gyrum iuda nec audebant bellare contra iosaphat. Sed et philistei iosaphat munera deferebant: & vectigal argēti. Arabes quoq; addu cebāt pecora arietum septem milia septingē tos: et hircos totidem.

Creuit ergo iosaphat et magnificatus est vsq; in sublime at q; edificauit in iuda domos adiūstar turriū vr besq; muratas: & multa opa patrauit in vrbib⁹ iuda. Viri q̄q; bellatores & robusti erāt in hierusalē quorū iste nūerus per domos atq; familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux & cū eo robustissimorū virū trecēta milia. Post hūc iohanā princeps: & cū eo ducē ta octoginta milia. Post illū quoq; amasias filꝰ zechri consecratus dño & cum eo ducenta milia virorū fortiū. Hūc sequebatur robustus ad prelia eliada & cū eo tenentiū arcū & clypeum ducenta milia. Post istū iozabad & cum eo centū octoginta milia expeditorum militum. Hi oēs erant in manum regis: exceptis aliis quos posuerat in vrbibus munitis in tota iuda. 18.

Vit ergo iosaphat diues et inclytus multū & affinitate cōiūctus est achab: descēditq; post annos ad eū in samariā Ad cuius aduentū mactauit achab arietes & boues plurimos ipi & populo q̄ venerat cū eo: persuasitq; illi vt ascenderet in ramoth galaad. Dixitq; achab rex israel ad iosaphat regē iuda. Veni mecū in ramoth galaad. Cui ille respondit. Vt ego et tu: sicut ppls tuus: sic & ppls meus tecum erit in bello: dixit iosaphat ad regē israel. Cōsule obsecro in p̄sentiarū sermonē dñi. Congregauit igitur

---

סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה וַיָּסֹבּוּ בְּכָל עָרֵי
יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָעָם: וַיְהִי פַּחַד יְהוָה
עַל כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם
יְהוֹשָׁפָט: וּמִן פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים
לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא נַם
הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים
שִׁבְעַת אֲלָפִים וְשִׁבְעַ מֵאוֹת וְתַיָּשִׁים
שִׁבְעַת אֲלָפִים וְשִׁבַע מֵאוֹת: וַיְהִי
יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד לְמַעְלָה
וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיוֹת וְעָרֵי מִסְכְּנוֹת:
וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה
וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלִם:
וְאֵלֶּה פְקֻדָתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם
לִיהוּדָה שָׂרֵי אַלְפִים עַדְנָה הַשָּׂר
וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף:
וְעַל יְדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם
אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל: וּמִן בְּנֵימִן גִּבּוֹר חַיִל
אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נֹשְׁקֵי קֶשֶׁת וּמָגֵן
מָאתַיִם אָלֶף: וְעַל יְדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ
מְאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא:
אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת הַמֶּלֶךְ מִלְבַד
אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל
יְהוּדָה: וַיְהִי לִיהוֹשָׁפָט עֹשֶׁר
וְכָבוֹד לָרֹב וַיִּתְחַתֵּן לְאַחְאָב: וַיֵּרֶד
לְקֵץ שָׁנִים אֶל אַחְאָב לְשֹׁמְרוֹן
וַיִּזְבַּח לוֹ אַחְאָב צֹאן וּבָקָר לָרֹב
וְלָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיְסִיתֵהוּ לַעֲלוֹת אֶל
רָמוֹת גִּלְעָד: וַיֹּאמֶר אַחְאָב מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה
הֲתֵלֵךְ עִמִּי רָמוֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר לוֹ
כָּמוֹנִי כָמוֹךָ וְכַעֲמְּךָ עַמִּי וְעִמְּךָ בַּמִּלְחָמָה:
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
דְּרֹשׁ נָא כַיּוֹם אֶת דְּבַר יְהוָה: וַיִּקְבֹּץ

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּבִיאִים אַרְבַּע
מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲנֵלֵךְ אֶל
רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם אֶחְדָּל
וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְיִתֵּן הָאֱלֹהִים בְּיַד
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה
נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאֹתוֹ
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט
עוֹד אִישׁ אֶחָד לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה
מִאָתּוֹ וְאָנִי שְׂנֵאתִיהוּ כִּי אֵינֶנּוּ
מִתְנַבֵּא עָלַי לְטוֹבָה כִּי כָל יָמָיו
לְרָעָה הוּא מִיכָיְהוּ בֶן יִמְלָא וַיֹּאמֶר
יְהוֹשָׁפָט אַל יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן
וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל סָרִיס
אֶחָד וַיֹּאמֶר מַהֵר מִיכָיְהוּ בֶן יִמְלָא׃
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה
יוֹשְׁבִים אִישׁ עַל כִּסְאוֹ מְלֻבָּשִׁים
בְּגָדִים וְיוֹשְׁבִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר
שֹׁמְרוֹן וְכָל הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים
לִפְנֵיהֶם וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן
כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת אֲרָם
עַד כַּלּוֹתָם וְכָל הַנְּבִיאִים נִבְּאִים
כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת גִּלְעָד וְהַצְלַח
וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְאָךְ
אֲשֶׁר הָלַךְ לִקְרֹא לְמִיכָיְהוּ דִּבֶּר
אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה דִבְרֵי הַנְּבִאִים
פֶּה אֶחָד טוֹב אֶל הַמֶּלֶךְ וִיהִי נָא
דְבָרְךָ כְּאַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טוֹב
וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי יְהוָה כִּי אִם אֲשֶׁר
יֹאמַר אֱלֹהַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר וַיָּבֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו מִיכָה
הֲנֵלֵךְ אֶל רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה
אִם אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר עֲלוּ וְהַצְלִיחוּ
וְיִנָּתְנוּ בְּיֶדְכֶם וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ
עַד כַּמָּה פְּעָמִים אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ
אֲשֶׁר לֹא תְדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת

rex Iſrael prophetarū quadringentos viros & dixit ad eos.
In ramoth galaad ad bellandū ire debem? an q eſcere. At illi. Aſcēde in quiūt: & tradet deus in manu regis. Dixitq; ioſaphat. Nunqt nō eſt hic prophetes dñi: vt abillo etiā requiramus? Et ait rex Iſrael ad ioſaphat. Eſt vir vn? a quo poſſum? querere dñi voluntatē. ſed ego odi eum: quia non prophetat mihi bonū: ſed malum omni tpe. Eſt autē micheas filius iemla. Dixitq; ioſaphat. Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex Iſrl vnum de eunuchis: & dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex Iſrael & ioſaphat rex iuda ſedebāt vterq; ſedebant in ſolio ſuo veſtiti cultu regio. Sedebant autē in area iuxta portā ſamarie: omnesq; prophete vaticinabantur coram eis: ſedechias vero filius chanana fecit ſibi cornua ferrea: & ait. Hec dicit dominus. His ventilabis ſyriam: donec cōteras eā. Oēs q; prophete ſimiliter prophetabāt atq; dicebant. Aſcende in ramoth galaad & proſperaberis: & tradet eos dñs in manu regis. Nuncius aūt qui erat ad vocandum micheam: ait illi. En verba omnium prophetarū vno ore bona regi annunciant. Queſo ergo te vt & ſermo tuus ab eis nō diſſentiat: loquarisq; proſpera. Cui reſpondit micheas. Viuit dñs: qd qdcunq; dixerit mihi deus meus hoc loqr. Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Michea ire debem? in ramoth galaad ad bellandum: an deſcere? Cui ille reſpōdit. Aſcendite: cūcta enim proſpera euenīet: & tradētur hoſtes in manu veſtras. Dixitq; rex. Iterum atq; iterū te adiuro: vt mihi nō loquaris niſi quod verum eſt

ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορευθῶ εἰς ραμὼθ γαλαάδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπον, ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔστιν ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι παρ κυρίου δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτόν, διότι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακά, αὐτὸς μιχαίας υἱὸς ἰεμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπεν, ταχέως κάλεσον μιχαίαν υἱὸν ἰεμλά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφάτ βασιλεὺς ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, ἐνδεδυμένοι στολὰς ἐκάθηντο ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τῆς θύρας σαμαρείας. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν, ἕως ἂν συντελεσθῇ. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως λέγοντες, ἀνάβηθι εἰς ραμὼθ γαλαὰδ καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ δοθήσεται κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων, ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὸς ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ γενέσθωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά. καὶ εἶπεν μιχαίας, ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἂν εἴπῃ ὁ θεός πρός με, ἐὰν λαλήσω, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, μιχαία εἰ πορευθῶ εἰς ραμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω. καὶ εἶπεν, ἀνάβαινε καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ παραδοθήσεται ἐν χειρί σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποσάκις ἐγώ σε ὁρκίσω, ἵνα μὴ λαλήσῃς πρός με πλὴν ἀλήθειαν

E

in noie dñi? ⁊ ait michęas: vidi iſrael
ἐν ὀνόματι κυρίου; καὶ εἶπεν μιχαίας, εἶδον πάντα Ἰσραὴλ
vniuerſus diſperſum in mōtibus ſicut oues: dixitq̄
διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ
eſt paſtor. ⁊ dixit dñs: nō habent duce hi:
ἔστι ποιμήν. καὶ εἶπεν κύριος, οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον οὗ=
reuertātur vnuſquiſq; in domū ſuā in pa
τοι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρή=
ce. ⁊ ait rex iſrael adioſaphat: nōne
νῃ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, οὐκ
dixi tibi: q̄ nō ꝓphetat de me bona: ſed ma
εἶπόν σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλλὰ κα
la? ⁊ dixit michęas: nō ſic, audite verbū do
κά; καὶ εἶπε μιχαίας, οὐχ οὕτως. ἀκούσατε λόγον κυ
mini. vidi dñm ſedentē in ſolio ſuo: ⁊ om
ρίου. εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶ
nis exercitus cęli ſtetit a dextris eius: ⁊
σα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ ἑστηκει ἐκδεξιῶν αὐτοῦ καὶ
a ſiniſtris eius. ⁊ dixit dñs: q̄s decipi
ἐξαριστερῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν κύριος, τίς ἀπατή=
3.Reg. et achaab regem iſrael: vt aſcen=
22.d. σει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ, τοῦ ἀναβῆσε=
dat ⁊ corruat in ramoth galaad? ⁊ dixit
σθαι καὶ πεσεῖσθαι εἰς Ῥαμὼθ γαλαάδ; καὶ εἶπεν
hic ſic: ⁊ hic dixit ſic. ⁊ egreſſus eſt
οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως. καὶ ἐξῆλθε τὸ
ſpūs ⁊ ſtetit coꝝ dño: ⁊ ait: ego decipi
πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀπατή=
am eū. ⁊ dixit dñs in quo? ⁊ dixit: egre
τήσω αὐτόν. καὶ εἶπεν κύριος ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, ἐξε=
diar ⁊ ero ſpūs mēdax in ore omni
λεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάν=
um ꝓphetarū eius. ⁊ dixit: decipies ⁊
των τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, ἀπατήσεις καὶ
pualebis: egredere ⁊ fac ita. ⁊ nūc ecce de
δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως. καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδω=
dit dñs ſpūm mendacē in ore oīum ꝓ=
κε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προ=
phetarū tuoꝝ hoīs: ⁊ dñs locut' eſt ſup te mala.
φητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.
⁊ acceſſit ſedecias filius chanaana ⁊ peuſſit
καὶ ἤγγισε σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ καὶ ἐπάταξε τὸν
michęam in maxillā: ⁊ ait ei: q̄ hac
μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ποία ταύ
via tranſiuit ſpūs dñi a me vt loq̄
τῃ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα κυρίου ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λα=
retur ad te? ⁊ dixit michęas: ecce tu videbis in
λῆσαι πρὸς σέ; καὶ εἶπεν μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψει ἐν τῇ
die illa in q̄ ingreſſus fueris cubiculū de cubiculo vt abſcō
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τ κατα
daris. ⁊ dixit rex iſrl: tollite michęā
κρυβῆναι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰηλ, λάβετε τὸν μιχαίαν
⁊ reducite ad amon principem ciuitatis: ⁊
καὶ ἀποστρέψατε πρὸς ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ad ioas filiū regis: ⁊ dicetis: ſic dixit
πρὸς Ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἐρεῖτε, οὕτως εἶπεν
rex: ponite hunc in domū cuſtodie: ⁊ come=
ὁ βασιλεύς, θέσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐσθιέ=
dat panē tribulatiōis ⁊ aquā tribulatiōis: donec re
τω ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπι
uertar ego in pace. ⁊ dixit michęas: ſi reuertēs
στρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἶπεν μιχαίας, ἐὰν ἐπιστρέφων
reuerſus fueris i pace: nō locutus eſt dñs in me. ⁊
ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ
ait: audite populi oēs. ⁊ aſcēdit achaab rex
εἶπεν, ἀκούσατε λαοὶ πάντες. καὶ ἀνέβη ἀχαὰβ βασι
iſrael ⁊ ioſaphat rex iuda in ra=
λεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς ῥα=
moth galaad. ⁊ dixit rex iſrael ad ioſa=
μὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσα
phat: cooperiar
φάτ, κατακαλύψομαι

in noie dñi? Atille ait.
Vidi vniuerſum
iſrael diſperſum in mō
tibus ſicut oues
abſq; paſtore. Et dixit
dominus. Non habent
iſti dominos: reuerta=
tur vnuſquiſq; in domū
ſuam in pace. Et ait rex
iſrael ad
ioſaphat. Nonne dixi
tibi q̄ non
prophetaret iſte mihi
quicq; boni: ſed ea que
mala ſūt? Atille. Ideir
co ait: audite verbum
dñi. Vidi dñm ſedētē ſi
folio ſuo & oēm exerci
tū celi aſſiſtentē ei a dex
tris & a ſiniſtris.
Et dixit dñs. Quis de=
cipiet achab regem
iſrl vt aſcēdat & corru
at in ramoth galaad.
Cūq; diceret vnus hoc
modo: & alter alio: pro
ceſſit ſpūs & ſtetit coꝝ
domino: & ait. Ego
decipiā eū. Cui dñs: in
quo inq decipies? Atil=
le reſpōdit. Egrediar &
ero ſpūs mēdax in ore
oīum ꝓphetarū eo. Di
xitq; dñs. Decipies: &
pualebis: egredere et
fac ita. Nūc igitur ecce
dñs dedit ſpūm menda
cii in ore omniū ꝓphe=
tarū tuorū: et dñs locu=
tus eſt de te mala. Accef
ſit aūt ſedechias filius
chanana: & peuſſit mi
chee maxillā & ait. Per quā
viā tranſiuit ſpūs dñi a
me vt loqueretur tibi?
Dixitq; michęas.
Tui ꝑe videbis in die illo: q̄n ingreſſus fueris
cubiculū de cubiculo:
vt abſcōdaris. Precepit
aūt rex iſrl dicēs. Tolli=
te micheā & ducite eum
ad ammō principē ciui=
tatis et ad ioas
filium amelech: & dice=
tis. Hec dicit
rex. Mittite hūc in car
cerem
& date ei panis modicū
& aquę pauxillum
donec reuertar in pace.
Dixitq; michęas.
Si reuerſus fueris in pa
ce: non eſt dñs locutus
in me. Et ait. audite oēs
populi. Igitur
aſcēderunt rex iſrael &
ioſaphat rex
iuda in ramoth galaad.
Dixitq; rex
iſrael ad ioſaphat. Mu
tabo habitum

רָאָה	בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת כָּל	
נָפַץ	יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל הֶהָרִים כַּצֹּאן	
שׁוּב	אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא	
שׁוּב	אֲדֹנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ	
שָׁלַם	בְּשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל	
נָבָא רוּץ	יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא	
רָאָה	יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם לְרָע׃ וַיֹּאמֶר	
יָשַׁב	לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה רָאִיתִי אֶת	
	יְהוָה יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ וְכָל צְבָא	
יָמִין	הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עַל יְמִינוֹ וְשְׂמֹאלוֹ׃	
פָּתָה	וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב מֶלֶךְ	
עָלָה נָפַל	יִשְׂרָאֵל וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר	
	זֶה אֹמֵר כָּזֶה וְזֶה אֹמֵר כָּזֶה׃ וַיֵּצֵא	
עָמַד נָגַד	הָרוּחַ וְיַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי	
	אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃ וַיֹּאמֶר	
יָצָא הָיָה	אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל	
נָבָא נָבָה	נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל	
יָכֹל יָצָא	צֵא וְעֲשֵׂה כֵּן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה	
	רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה	
רָאָה נָבָא	דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃ וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן	
נָבָה לָחַי	כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת מִיכָיְהוּ עַל הַלֶּחִי	
יָצָא	וַיֹּאמֶר אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָבַר רוּחַ יְהוָה	
	מֵאִתִּי לְדַבֵּר אֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ	
רָאָה נָבָא	הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא	
חָבָא	חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ	
לָקַח שׁוּב	יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת מִיכָיְהוּ וְהָשִׁיבֻהוּ	
שׁוּר	אֶל אָמוֹן שַׂר הָעִיר וְאֶל יוֹאָשׁ	
	בֶּן הַמֶּלֶךְ׃ וְאָמַרְתָּם כֹּה אָמַר	
שׂוּם	הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ זֶה בֵּית הַכֶּלֶא	
אָכַל	וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לָחַץ	
שָׁלַם	עַד שׁוּבִי בְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ	
שׁוּב	אִם שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא דִבֶּר	
אָמַר	יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃	
עָלָה	וַיַּעַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ	
	יְהוּדָה אֶל רָמֹת גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ	
חָפַשׂ	יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ	

ם

וּבוֹא בַּמִּלְחָמָה ׀ וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ
וַיִּתְחַפֵּשׁ ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ וַיָּבֹאוּ
בַּמִּלְחָמָה וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת שָׂרֵי
הָרֶכֶב אֲשֶׁר לוֹ לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ
אֶת הַקָּטֹן וְאֶת הַגָּדוֹל כִּי אִם אֶת
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ וַיְהִי כִּרְאוֹת
שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֹבּוּ עָלָיו
לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וַיהוָה עֲזָרוֹ
וַיָּסֵיתֵם אֱלֹהִים מֵמֶנּוּ וַיְהִי כִּרְאוֹת
שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא הָיָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו וְאִישׁ מָשַׁךְ
בַּקָּשְׁתּוֹ לְהַכּוֹת בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין
הַדַּבָּקִים וּבֵין
הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכַּב הַפֶּךָ יָדֶיךָ
וְהוֹצִאֵנִי מִן הַמַּחֲנֶה כִּי
הֻחֳלֵיתִי וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם
הַהוּא וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה
מַעֲמִיד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם עַד
הָעֶרֶב וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ׃

Cap. xix.

וַיָּשָׁב
מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל בֵּיתוֹ בְּשָׁלוֹם
לִירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּצֵא אֶל פָּנָיו
יֵהוּא בֶּן חֲנָנִי הַחוֹזֶה וַיֹּאמֶר
אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט הֲלָרָשָׁע
לַעְזֹר וְלִשְׂנאֵי יְהוָה תֵּאָהֵב
וּבָזֹאת עָלֶיךָ קֶצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה׃
אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ עִמָּךְ כִּי
בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן הָאָרֶץ וַהֲכִינוֹתָ
לְבָבְךָ לִדְרשׁ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּשֶׁב
יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא
בָּעָם מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד הַר אֶפְרַיִם
וַיְשִׁיבֵם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ בְּכָל עָרֵי
יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת לְעִיר וָעִיר׃ וַיֹּאמֶר
אֶל הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה אַתֶּם עֹשִׂים

& ſic ad pugnā vadā: tu autē induere vestibus tuis. Mutatoq; rex iſrael habitu venit ad bellum. Rex autē ſyrie preceperat ducibus equitat? mu dicēs. Ne pugnetis contra minimū: aut cōtra maximū niſi contra ſolū regē iſrael: itaq; cū vidiſſent principes equitatus iosaphat: dixerunt. rex iſrael eſt iſte. Et circūdederunt eum dimicantes. At ille clamauit ad dñm: et auxiliatus eſt ei: atq; auertit eos ab illo. Cū enī vidiſſent duces equitatus q̄ non eſſet rex iſrael reliquerunt eū. Accidit autem vt vnus e populo ſagittā in incertū iaceret & percuteret regem iſrael inter gerucem & ſcapulas. At ille aurige ſuo ait. Cōuerte manū tuam & educ me de acie: qm vulneratus ſum. Et ſumta eſt pugna in die illo. Porro rex iſrl ſtabat in curru ſuo contra ſyros vſq; ad veſperam: & mortuus eſt occidente ſole. 19.

Reuerſus eſt autē iosaphat rex iuda in domū ſuā pacifice in hieruſalē. Cui occurrit iehu filius anani vidēs & ait ad eum. Impio & his qui odio habes auxiliū: & his qui odisti dñm amicitia iūgeris & idcirco ira quidem domini merebaris: ſed bona opera inuēta ſunt in te: eo q̄ abſtuleris lucos de terra iuda: & preparaueris cor tuū vt requireres deū Habitauit ergo iosaphat in hieruſalem. Rurſumq; egreſſus eſt ad pplm de berſabee vſq; ad montē ephraim et reuocauit eos ad dñm deū patrum ſuorum: conſtituitq; iudices in terra in cunctis ciuitatibus iuda munitis per ſingula loca: & precipiens iudicibus: videte ait qd faciatis.

καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν σου. καὶ ἠλλοιώθη βασιλεὺς ἰσραὴλ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. καὶ βασιλεὺς συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ λέγων, μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα ἰσραὴλ μοναύτατον. καὶ ἐβλέπετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν ἰωσαφάτ, καὶ αὐτοὶ εἶπον, βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστιν. καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν. καὶ ἐβόησεν ἰωσαφάτ, καὶ κύριος ἐβοήθησεν αὐτῷ· καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἐνέτεινεν ἀνὴρ εὐσχήμων τόξον καὶ ἔπαξεν βασιλέα ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ θώρακος καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ, ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι. καὶ ἐστρώθη πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστάθη ἐν τῷ ἅρματι ἐκείνου κατέναντι τῆς ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἵματος ἑξαστίας συρίας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου. Ga.19.

Καὶ ἀπέστρεψεν ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἰηοὺ ὁ τοῦ ἀναὶ ὁ προφήτης. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσαφάτ, εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς, καὶ μισουμένῳ ὑπὸ κυρίου σὺ φιλιάζῃς; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ κυρίου. ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοὶ ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα, καὶ κατεύθυνας τὴν καρδίαν σου ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ κατῴκησεν ἰωσαφὰτ ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ βηρσαβεὲ ἕως ὄρους ἐφραίμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς ἐν πόλει καὶ πόλει. καὶ εἶπεν τοῖς κριταῖς, ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε,

oooooo

qm nō hoī vos iudicatis sed dño: τ vo
ὁτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ, καὶ με
biscum verba iudicii: τ nūc sit timor vo
θ' ὑμῶν λόγοι κρίσεως, καὶ νῦν γενέσθω ὁ φόβος κυ=
mini sup vos τ custodite τ facite: qm non
ρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ φυλάσσετε καὶ ποιεῖτε, ὅτι οὐκ
est cū dño deo nostro iniquitas: nec admirari pso
ἔστι μετὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυμάσαι πρό
nam: nec accipe munera. τ in hierusalem cō
σωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα. καὶ γε ἐν ἱερουσαλὴμ κα
stituit iosaphat de leuitis τ sacerdotib⁹
τέστησεν Ἰωσαφὰτ ἐκ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν ἱερέων
τ patriarchis israel in iudiciū dñi τ
καὶ τῶν πατριαρχῶν ἰσραὴλ εἰς κρίσιν κυρίου καὶ
in iustificatione vt iudicarēt habitato
εἰς δικαίωσιν τοῦ κρίνειν τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσα
rem. τ pcepit eis dicens: sic agite
λήμ· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων, οὕτως ποιήσα
in timore dñi in veritate τ in corde pleno
τε ἐν φόβῳ κυρίου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ πληρεῖ
ois vir iudicii ventēs ad vos fra
πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐρχομένην ἐφ' ὑμᾶς τῶν ἀδ'ελ=
trū vestrōꝝ q̄ habitant in vrbibus suis:
φῶν ὑμῶν τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν,
inter sanguinē τ sanguinē: τ inter pce
ἀναμέσον αἵματος καὶ αἵματος, καὶ ἀναμέσον προσ'ά γ
ptū τ mādatū: τ in iustificatiōe τ in
ματος καὶ ἐντολῆς, καὶ εἰς τὰ δικαιώματα καὶ κρί
dicta. τ distinguetis eis: τ nō peccabit
ματα· καὶ διαστελεῖτε αὐτοῖς, καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ
dño: τ non erit ira sup vos τ sup fra
κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσαι ὀργὴ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδ'ελ
trēꝝ vestros. sic agite: τ non peccabitis.
φοὺς ὑμῶν· οὕτως ποιήσατε, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθε.
τ ecce amarias sacerdos sur in vobis in om
καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς πᾶν
ne verbū dñi. τ zabadias filius ismael sur
τὸ λόγον κυρίου· καὶ Ζαβαδίας ὁ υἱὸς Ισμαὴλ ἡγού=
domus iuda in oē verbū regis.
μενος τῷ οἴκῳ Ἰούδα εἰς πάντα λόγον τοῦ βασιλέως.
τ scribe leuite coram vobis: agite viriliter τ
καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ λευῖται ἐνώπιον ὑμῶν, ἀνδρίζεσθε καὶ
facite: τ erit dñs cū bono.
ποιεῖτε, καὶ ἔσαι κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ. Ca. 20.

A Θ post hec venerunt filii moab τ filii ammon:
Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ μωὰβ καὶ υἱοὶ ἀμμών,
τ cum eis de āmanitis cōtra iosaphat in pu
καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀμμανιτῶν ἐπὶ Ἰωσαφὰτ εἰς πόλε
gnā. τ venerūt τ nūciauerūt iosaphat dicētes: venit
μον· καὶ ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωσαφὰτ λέγοντες, ἥκει
cōtra te multitudo multa trans mare de sy=
ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ ἐκ τοῦ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ συ
ria: τ ecce sunt in asasanthamar: ipsa est engadi.
ρίας, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν ἀσασαναθαμάρ, αὕτη ἐστὶν ἐνγαδί.
τ timuit iosaphat: τ dedit faciem suā ad
καὶ ἐφοβήθη Ἰωσαφάτ, καὶ ἔδωκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκ
querendū dñm. τ pdicauit ieiunīū in vniuersa iuda:
ζητῆσαι τὸν κύριον· καὶ ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ Ἰούδα,
τ cōgregat⁹ ē iudas vt q̄reret dñm. τ venerūt ex oi
καὶ συνήχθη Ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν κύριον· καὶ ἦλθον ἐκ πα
bus vrbibus iuda ad q̄rendū dñm. τ stetit Io=
σῶν τῶν πόλεων Ἰούδα ζητῆσαι τὸν κύριον· καὶ ἀνέστη Ἰω=
saphat in cōtione iuda in hierusalē: in domo do
σαφὰτ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἰούδα ἐν Ἰερουσαλήμ, ἐν οἴκῳ κυ=
mini ante faciem atrii noui. τ dixit: dñe
ρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς· καὶ εἶπε, κύριε
deus patrū nrōꝝ nōne tu es ipse deus in celo:
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν οὐχὶ σὺ εἶ αὐτὸς θεὸς ἐν οὐρανῷ,
τ dñaris cūctis regnis gentiū: in
καὶ ἐξουσιάζεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ
B manu tua fortitudo τ potentia: τ nō est apud te vt
χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ οὐκ ἔστι παρὰ σοὶ τοῦ

ᵇNon ᶜenim ᵈhois ᵉexerce
tis iudicium ᶠsed ᵐ domini:
ⁿet ᵒ qdcūq; iudicaueritis
ⁿin vos redundabit. ᶠSit
ᵍtimor ᶠdomini ⁿ vobiscū
ʳ& cū diligentia cūcta ᶠfac
te. ᵉNō ē ᶜeni ᵇapud ᶜdm̄
ᵛdeū nrm ᶜiniquitas ᶠnec
ᵒ psonarū ᶠacceptio: nec
ᵇcupido ᶜmunerū. ᶠIn hie
rusalē ᵏq̄ᵐ ᶜconstituit ⁿ io
saphat ᶠleuitas ᵍ& sacerdo
tes ʳ& principes ᵖ familiarū
ᶜex israel ⁿvt iudicium dei
ʳ& causam ᵉ dñi iudicarēt
habitatoribus eius: ᵇpce=
ptq; ᶜeis ᵒdicens. ᶜSic age
tis ᵍin timore ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇdñi ᶠfideliter ᵏ& corde ᶠ p=
fecto. ᵐ Omnē ⁿ causam
ᵒq̄ venerit ᵇad vos ᶠfratrū
vrōꝝ ᵍqui habitant ∞
ᶜin vrbib⁹ suis: ⁿinter ᵉ co
gnationem ᶠ & cognatio
nē vbicūq; q̄stio est ᵇde ⁿle
ge: ᵇde mandato: ᶜde ceri
moniis: ᵒde iustificationi
b⁹ ostendite ᶜeis: ᵍvt non
ᵇpecceᵗ in dm̄: ᵏ& ne ve
niat ᶠira ᵐ sup vos ⁿ & sup
ᵒfrēs vrōꝝ. ᵖSic ergo ᵍage
tes ᶜnō ᵒpeccabitis. ⁿ Ama
rias aūt ᶠsacerdos ᵍ& pōti
fex ʳvr: ᵗin his q̄ ad ᶜ dm̄
ptinent p̄fidebit: ᵒ Porro
zabadias ᶜfili⁹ ᵇhismael ᶜ q
ē ᵈux ᵉi domo ᶠiuda: ᵏ sup
ea opa erit q̄ ad ᵐ regis ofi
ciū pertinet. Habetisq;
ⁿmagistros ᵒleuitas ᵖ corā
vobis ᵍcōfortamini ʳ& agi
te diligēt: ˢ& erit ᵗ dñs ⁿ cū
ᵏbonis. 20.

POst ᶜ hec ᵇcōgregati
sūt ᶜ filii ᶠmoab ᵍ & fi
lii ᵇāmō ᵏ& cū eis ᵏde āmo
nitis ad ᵐ iosaphat ⁿ vt pu
gnarēt contra eū. ᵒ Vene
rūtq; nūcii: ᶠ& īdicauerūt
ᵍiosaphat ᶠdicētes: ᶠ Venit
ᶜcōtra te ⁿ multitudo ᵏ ma=
gna ᶠde his locis q̄ ᶜ trans
ᵍmare sūt et ᵈde syria: ᵇ &
ecce cōsistūt ᶜi asasontha=
mar: ᶜq̄ est ᶠegaddi. ᵏ Iosa=
phat āt ᵇtimore pterritus
totū se ᶜcōtulit ⁿ ad rogan
dū ᵍdm̄: ᵏ& p̄dicauit ᵇic=
iunīū ⁿ vni ᵛ ſo ᶠiuda. ⁿ Cō=
gregatusq; ē ᶜiudas ᶠad de
precādū ᵍdm̄: ᵏ sed ᵏ& oēs
ᵇde ᶜ vrbib⁹ suis ᶜ venerūt
ᶠad obsecrādū eū. ᶠ Cumq;
stetisset ᵏ iosaphat ᵇ in medio
cetu ᵐ iude ⁿ & hierlm ᵒ in
domo ᵖ dm̄ ᵍ āte ᶠ atriū ⁿ no
uū ᶠ ait. ⁿ Dñe ᵏ de ᵖ patrū
nrōꝝ tu ᵖ es ᵈ e ᶜ i celo: ᶠ &
ᶠ dm̄aris ᵍ cūctis ᵇ regnis ᶠ gē
tiū. ᵏ In manu tua est ᶠ forti
tudo ᵐ & potētia: ⁿ nec qs=
q̄ ᵒ tibi pōt ᵖ resistere. ᵍ Nō=

אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת יֹשְׁבֵי יָרַשׁ
הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לָעוֹלָם: נָתַן עֲלֵם
וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָהּ מִקְדָּשׁ בָּנָה מָקְדָּשׁ
לְשִׁמְךָ לֵאמֹר: אִם תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט וְדֶבֶר וְרָעָב נֶעֱמְדָה לִפְנֵי שָׁפַט עָמַד
הַבַּיִת הַזֶּה וְלִפָּנֶיךָ כִּי שִׁמְךָ בַּבַּיִת פָּנָה
הַזֶּה וְנִצְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע צָעַק צור
וְתוֹשִׁיעַ: וְעַתָּה הִנֵּה בְנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב שָׁמַע יָשַׁע
וְהַר שָׂעִיר אֲשֶׁר לֹא נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל נָתַן
לָבוֹא בָהֶם בְּנָאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בּוֹא
כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁמִידוֹם: סור שָׁמַד
וְהִנֵּה הֵם גְּמְלִים עָלֵינוּ לָבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ
מִירֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ: אֱלֹהֵינוּ יָרַשׁ
הֲלֹא תִשְׁפֹּט בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כֹחַ לִפְנֵי שָׁפַט כֹּחַ
הֶהָמוֹן הָרַב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ הָמָן
לֹא נֵדַע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: וּבְכֵל יָדַע עָשָׂה
יְהוּדָה עֹמְדִים לִפְנֵי יְהוָה גַּם טַפָּם טָפַף
נָשֵׁינוּ וּבָנֵינוּ: וַיִּחזִיאֵל בֶּן זְכַרְיָהוּ נָשָׂה
בֶּן בְּנָיָה בֶּן יְעִיאֵל בֶּן מַתַּנְיָה הַלֵּוִי
מִן בְּנֵי אָסָף הָיְתָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה הָיָה
בְּתוֹךְ הַקָּהָל: וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָּל אָמַר קָשַׁב
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְהַמֶּלֶךְ
יְהוֹשָׁפָט כֹּה אָמַר יְהוָה לָכֶם אַתֶּם
אַל תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֲמוֹן יָרֵא חָתַת
הָרַב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי פָּנָה לָחַם
לֵאלֹהִים: מָחָר רְדוּ עֲלֵיהֶם הִנָּם יָרַד הִנֵּה
עֹלִים בְּמַעֲלֵה הַצִּיץ וּמְצָאתֶם עָלָה
אֹתָם בְּסוֹף הַנַּחַל פְּנֵי מִדְבַּר יְרוּאֵל: דְּבַר
לָכֶם לְהִלָּחֵם בְּזֹאת תֵּתְיַצְּבוּ לָחַם יָצַב
עִמְדוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם רָאָה יָשַׁע
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם אַל תִּירְאוּ וְאַל יָרֵא
תֵּחַתּוּ מָחָר צְאוּ לִפְנֵיהֶם וַיהוָה חָתַת יָצָא
עִמָּכֶם: וַיִּקֹּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה פָּנָה קָדַד
וְכָל יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם נָפְלוּ אַף
לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה: וַיָּקוּמוּ שָׁחָה קום

ne tu deus nr interfeci sti omnes habitatores eo terre huius coram po pulo tuo israel: ooxooooo & dedisti eã semini abraã amici tui in sempiternũ: Habitauerũtq; in ea: & extruxerũt in illa sctũa riũ nomini tuo dicẽtes. Si irruerit sup nos mala: gladius iudicii: pesti lẽtia & fames: stabimus corã domo hac in con spectu tuo in q̃ inuocatũ est nomẽ tuũ: & clama bimus ad te in tribulatio nib nostris: & exaudies nos saluosq; facies. Nũc igitur ecce filii ammõ & moab et mons seyr per quos nõ cõcessisti israel vt trãsirent quãdo egre diebãtur de egypto: sed declinauerũt ab eis & nõ interfecerũt illos. Ecõ trario agũt et ritũtur eii cere nos de possessione quã tradidisti nobis de nr. Ergo non iudicabis eos? In nobis qdẽ non est tãta fortitudo vt possi mus huic multitudini re sistere q̃ irruit sup nos. Sed cũ ignorem? quid agere debeam? hoc solũ habem? residui vt oculos nros dirigam? ad te. Ois vero iuda stabat coram dño cũ puulis & vxori bus & liberis suis. Erat aũt iazihel filio zacharie fi lii banaie filii iehihel fi lii mathanie leutes de filiis asaph: sup quẽ fa ctus est spũs dñi in medio turbe: & ait. Attendite ois iuda: & q̃ habitatis i hierusalẽ: & tu rex iosa phat. Hec dicit dñs vo bis. Nolite timere nec paueatis hãc multitudi nẽ. Non est enim vra pu gna: sed dei. Cras descẽ detis cõtra eos. ooooooo Ascensuri eni sunt p cli uũ noie seis: & inuenietis illos q̃ in fũmitate torrẽ tis q est cõtra solitudinẽ hieruhel. Nõ enim eri tis vos qui dimicabitis: sed tantũmodo cõfidẽter state: & videbitis auxi liũ dñi sup vos. O iuda & hierlm nolite tim?e re nec paueatis. Cras egredimini cõtra eos: & dñs erit vobiscũ. Iosaphat ergo ooooooooo et iuda & oẽs habitato res hierlz ceciderũt pni in terrã corã dño & ado rauerunt eum. Porro oo

resistat tibi. nõne tues deus nr q̃ interfecisti
ἀντισῆναί σοι. οὐχὶ σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς
habitantes terrã hanc a facie populi
κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ
tui israel: & vediisti eam semini abraam
σου Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν τῷ σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ
amico tuo in seculũ: & habitauerũt in ea: & edifi
φίλῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα; καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκο
cauerũt tibi in ea sanctuariũ noi tuo dicentes:
δόμησάν σοι ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες,
si irruerint sup nos mala: gladius: iudicii: mors: fa
ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λι
mes: stabimus coram domo hac & coram te:
μός, στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου,
q̃m nomẽ tuũ inuocatũ est in loco hoc: &
ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ
clamabimus ad te a tribulatiõe nra: & exaudies &
βοήσομεν πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἀκούσῃ καὶ
saluabis. & nũc ecce filii ammon & moab & mõs seir:
σώσεις. καὶ νῦν ἰδοὺ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ καὶ ὄρος Σηείρ,
in quos nõ dedisti israel vt trãsirẽt p eos q̃n egre
εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ αὐτῶν ἐν τῷ ἐκ
diebãtur ipsi de terra egypti: q̃n declinauerũt ab e
πορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐ
is & non interfecerũt illos: & ecce ipsi aggrediũ
τῶν καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχει
tur cõtra nos venire & eicere nos a pos
ροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ ἐλθεῖν καὶ ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κλη
sessiõe nostra: quã dedisti nobis: dñe de nr nõ in
ρονομίας ἡμῶν, ἧς δέδωκας ἡμῖν, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ κρι
dicabis in eis: q̃m nõ est nobis fortitudo ad resistẽdũ cõtra
νεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἰσχὺς τοῦ ἀντισῆναι πρὸς τὸ
multitudinẽ multã hanc q̃ venit sup nos: & nõ sci
πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδα
mus qd faciemus: q̃m in te oculi nostri. &
μεν τί ποιήσομεν, ὅτι ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν· καὶ
ois iuda stetit cora dño: & puuli eorum
πᾶς Ἰούδα εἱστήκει ἐναντι κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν
& vxores eorum & filii eorũ. & iezziel filius
καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν· καὶ Ἰεζιὴλ ὁ τοῦ
zacharie filii banaie filii iehiel filii mathanie leui
Ζαχαρίου υἱοῦ Βαναίου υἱοῦ Ἰεϊὴλ υἱοῦ Μαθθανίου Λευί
tes de filiis asaph: factus est sup eũ spũs do
της ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυ
mini in cõtione: & dixit: audite ois iu
ρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα
& q̃ habitatis in hierlm: & rex io
καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλήμ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰω
saphat. hec dicit dñs vobis: nõ timeatis vos nec
σαφάτ· τάδε λέγει κς ὑμῖν, μὴ φοβηθῆτε ὑμεῖς μηδὲ
formidetis a facie turbe multe huius:
πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου,
q̃m nõ vobis est acies: sed deo. cras de
ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ· ἄριον κα
scẽdite cõtra eos: ecce ascendunt p ascẽsum
τάβητε ἐπ' αὐτούς, ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν
ysis: & inuenietis eos vos in fũmitate torrẽtis in
ἀσίς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπ' ἄκρου τοῦ χειμάρρου κα
xta faciem solitudinis ieriel: nõ vobis est pugnare
τὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου Ἰεριήλ, οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι
in hac: state & intelligite & videte salutẽ dñi q̃
ἐν ταύτῃ, στῆτε καὶ σύνετε καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυ τὴν
vobiscum: iuda & hierlm ne timeatis nec paueа
μεθ' ὑμῶν, Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ μὴ φοβεῖσθε μηδὲ δειλιᾶ
tis egredi cras in occursum eorum: & dñs vobiscum. &
τε ἐξελθεῖν αὔριον εἰς ἀπαντήσιν αὐτῶν, καὶ κς μεθ' ὑμῶν· καὶ
cadens iosaphat in faciem in terrã: & ois iu
κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶς Ἰού
da & hitantes hierusalem: ceciderũt in faci
δα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλήμ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσω
em coram dño vt adorarent dñm. & surrexerũt
πον ἐναντι κυρίου τοῦ προσκυνῆσαι τῷ κυρίῳ· καὶ ἀνέστησαν

leuite de filiis caath ⁊ de filiis core: οἱ λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν καὰθ καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν κορηνῶν, ad laudādū dñm deū iſrael in voce magna in excelſū τοῦ αἰνεῖν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος. ⁊ ſurrexerūt mane: ⁊ egreſſi ſūt in deſertū thecoe. καὶ ὠρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ. cū vero pficiſcerētur ipſi: ſtetit oſaphat ⁊ clamauit ⁊ dixit: ſtate ⁊ ſitantes ⁊ hitantes in hieruſalē, ἀκούσατέ μου ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουſαλήμ: credite dño deo veſtro: ⁊ ſtabilimini. σταθῆτε· ἐμπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθήσεσθε. credite in pphetis eius: ⁊ proſperabimini. ⁊ habitatōres cū populo: ſtatuit cantores καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, ἔστησε ψαλτῳδοὺς ⁊ laudātes dñm: vt cōfiterētur ⁊ laudarēt dñz καὶ αἰνοῦντας τὸν κύριον, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν κυρίῳ ſanctū cū egrederētur ante exercitum. ⁊ τῷ ἁγίῳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως· καὶ dicebāt: cōfitemini dño: qm̄ in eternū mia ἔλεγον, ἐξομολεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος eius. ⁊ cū cepiſſent laudē ſuā ⁊ con αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξο feſſiōez: dedit dñs inſidias vt pugnarent cōtra μολογήσεως, ἔδωκε κύριος ἐνέδρον τοῦ πολεμεῖν τοὺς filios ammon ⁊ moab ⁊ mōtē ſeir q egreſſi fuerāt cōtra υἱοὺς ἀμμῶν καὶ μωὰβ καὶ ὄρος σηὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ iudā: ⁊ cōuerſi ſunt. ⁊ ſurrexerūt filii ammon ⁊ ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν. καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ moab aduerſus hitantes montē ſeir: vt cōtererēt ⁊ dele μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος σηείρ, ἐκτρίψαι καὶ ἐξο rent eos ⁊ poſtq̄ pfecerāt hitantes ὀλοθρεῦσαι αὐτούς· καὶ ὡς συνετέλεσαν τοῦ κατοικοῦντας ſeir: ſurrexerūt ad nichē: ⁊ apphendit vir pri σηείρ, ἀνέστησαν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ ἐλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλη mus ſuus in corruptionē. ⁊ iudas venit in ſpecu σίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν· καὶ ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκε lam in ſolitudiem: ⁊ aſpexit ⁊ vidit multitudinē πὴν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπέβλεψε καὶ ἰδοὺ τὸ πλῆθος, ⁊ ecce oēs mortui q̄ ceciderāt in terra; ⁊ nō erat καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν ſaluatus. ⁊ venit oſaphat ⁊ popul⁹ eius ad ſpoli σωζόμενος. καὶ ἦλθεν ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦ andū ſpolia eorum: ⁊ inuenerūt iumēta multa ⁊ ſarci σαι τὰ σκύλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ καὶ ἀποσκευ nā ⁊ ſpolia ⁊ vaſa deſiderabilia. ⁊ diripuerunt ſi ὴν καὶ σκύλα καὶ σκεύη ἐπιθυμητά· καὶ ἐσκύλευσαν ἐαυ bi. ⁊ fuerunt dies ſtres predantium ſpo τοῖς· καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς προνομευόντων τὰ σκύ lia: qm̄ multa erāt. ⁊ die quarta cōgregati ſunt λα, διότι πολλὰ ἦν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθη in valle bñdictiōis: illic.n. bñdixerunt σαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ εὐλόγησαν τὸν dño. ꝓpterhoc vocauerūt nomē loci illius val κύριον, διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κοι lis bñdictiōis vſq̄ in diē hanc. ⁊ reuerſus ē oīs λὰς εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐπέστρεψε πᾶς vir iuda in hieruſalē: ⁊ oſaphat dux eo ἀνὴρ ἰούδα εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἰωσαφὰτ ἡγούμενος αὐ rum reuerſus ē in hierlm in letitia magna: qm̄ τῶν ὑπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι

ſtificauit ipſos dñs de inimicis ſuis. ⁊ ingreſſi ſūt i hieru ηὐφρανεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰς ἱερου ſalem in pſalteriis ⁊ citharis ⁊ in tubis in domū dñi. ⁊ fact⁹ σαλὴμ ἐν νάβλαις καὶ κινύραις καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον κυ. καὶ ἐγένε ſt pauor dñi ſup vniuerſa regna terre cū audiſſēt ip τοφόβος κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐ ſi: qm̄ pugnauit dñs cum inimicis iſrl. ⁊ fuit i pace τούς, ὅτι ἐπολέμησε κύριος μετὰ τῶν ὑπεναντίων ἰσραήλ. καὶ εἰρήνευσεν regnum oſaphat: ⁊ requiem dedit ei deus ei⁹ p circuitū. ἡ βασιλεία ἰωσαφάτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν.

leuite[m] de[n] filiis[o] caath [p] et de filiis[q] chore ooooooooo [r] laudabant[s] dñm[t] deum [u] iſrael[v] voce[x] ooooooooo [y] magna[z] in excelſū.[a] Cū[b] mane[c] ſurrexiſſent[d] egreſſi ſunt[e] ꝯ de ſertū[f] thecue. [g] profectiſq̄ eis[h] ſtās [i] oſaphat in medio eorū [k] dixit.[l] Audite me vir[m] iu da:[m] & omnes[m] habitato res[n] hieruſalē.[o] Credite [p] indño[q] deo vro:[r] & ſe curi eritis:[s] credite[t] pphe tis eius:[u] & cūcta cueniēt ꝓſpera.[x] Deditq̄ cōſiliū [y] popło[z] & ſtatuit[a] cātores [b] dñi [c] vt laudarēt eū [d] i tur mis ſuis[e] et antecederent [f] exercitū:[g] ac voce conſo na[h] dicerēt.[i] Conſitemini [m] dño:[n] qm̄[o] in eternū[p] mi ſericordia eius.[q] Cūq̄[r] ce piſſet[s] laudes[t] canere[u] ver tit[v] dñs[x] inſidias eorū[y] in ſe metipos[z] filiorū .f.[a] ām̄o et[b] moab[c] & montis[d] ſe yr:[e] q egreſſi fuerāt vt pu gnarēt[f] cōtra iudā[g] & peuſ ſi ſūt. Nāq̄[h] filii[i] amon[m] & moab[k] cōſurrexerūt[l] ad uerſū[m] habitatores[n] mon tis[o] ſeyr:[p] vt interficerent [q] & dlerēt eos.[r] Cūq̄ hoc ope[s] ꝓpetraſſent: etiā [t] in ſemetipos verſi mutuis cōcidere vulnerib⁹.[u] Por ro iuda[v] cum [w] veniſſet[x] ad [y] ſpeculā[z] q reſpicit[a] ſolitu dine[b] vidit ꝓcul oīm late [c] regionē plenā[d] cadaueri b⁹:[e] nec[f] ſupeſſe quenq̄ q nece potuiſſet euadere. [g] Venit ergo[h] ioſaphat[i] et oīs[k] ꝓpł's eius[l] ad dtrahē da[m] ſpolia mortuorū:[n] in ueñerūtq̄ [o] int cadauera varia[p] ſuppelectilē veſtes q̄q̄ [q] & vaſa [r] ꝓcioſiſſima: [s] & diripuerunt: ita [t] vt oīa [u] portare[v] nō poſſet: nec ꝓ [w] tres[x] dies[y] ſpolia[z] auferie p[a] p̄de[b] magnitudie:[c] die āt [d] q̄rto[e] cōgregati ſūt[f] i valle[g] bñdictiōis.[h] Etem [i] q̄m̄[k] ibi[l] bñdixerūt[m] dño. [n] vocauerūt[o] locū[p] illū[q] valt [r] bñdictiōis[s] vſq̄ in p̄ntē [t] diem.[u] Reuerſuſq̄ ē [v] oīs [w] vir[x] iuda[y] & hitatoris[z] hie rlm[a] & oſaphat[b] ante eos [c] i[d] hierlm[e] cum leticia ma gna[f] eo q̄[g] dediſſet eis[h] dñs [i] gaudiū[k] de inimicis ſuis. [l] Ingreſſiq̄ ſūt in[m] hierlm [n] cū pſalteriis [o] et citharis [p] & tubis[q] i[r] domū[s] dñi.[t] Ir ruitāt[u] pauor[v] dī[w] ſup[x] vni uerſa[y] regna[z] trarū[a] cū au diſſet[b] q̄[c] pugnaſſet[d] dñs [e] cōtra[f] inimicos[g] iſrl:[h] q= uiteq̄[i] regnū[k] oſaphat & [l] p̄buit[m] ei[n] de[o] pace[p] p cir

הַלְוִיִּם מִן בְּנֵי הַקָּהָתִים וּמִן בְּנֵי הַקָּרְחִים לְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל לְמָעְלָה: וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם עָמַד יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמַר שִׁמְעוּנִי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם הַאֲמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ הַאֲמִינוּ בִּנְבִיאָיו וְתַצְלִיחוּ וַיִּוָּעַץ אֶל הָעָם וַיַּעֲמֵד מְשֹׁרְרִים לַיהוָה וּמְהַלְלִים לְהַדְרַת קֹדֶשׁ בְּצֵאת לִפְנֵי הַחֲלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְּרִנָּה וּתְהִלָּה נָתַן יְהוָה מַאֲרָבִים עַל בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר הַבָּאִים לִיהוּדָה וַיִּנָּגֵפוּ: וַיַּעַמְדוּ בְּנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל יֹשְׁבֵי הַר שֵׂעִיר לַחֲרִים וְלַהַשְׁמִיד וּכְכַלּוֹתָם בְּיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית: וְיְהוּדָה בָּא עַל הַמִּצְפֶּה לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל הֶהָמוֹן וְהִנָּם פְּגָרִים נֹפְלִים אָרְצָה וְאֵין פְּלֵיטָה: וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ לָבֹז אֶת שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֹב וְרָכוּשׁ וּבְגָדִים וּכְלֵי חֶמְדּוֹת וַיִּנְצְלוּ לָהֶם לְאֵין מַשָּׂא וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלוֹשָׁה בֹּזְזִים אֶת הַשָּׁלָל מֵרֹב הוּא: וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי שָׁם בֵּרְכוּ אֶת יְהוָה עַל כֵּן קָרְאוּ אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה עַד הַיּוֹם: וַיָּשׁוּבוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה מֵאֹיְבֵיהֶם: וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת וַחֲצֹצְרוֹת אֶל בֵּית יְהוָה: וַיְהִי פַּחַד אֱלֹהִים עַל כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת בְּשָׁמְעָם כִּי נִלְחַם יְהוָה עִם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל: וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב:

בּוֹא צָבָה הָמָן פָּנָה מְלַט בּוֹא בָּזַז מָצָא רָכַשׁ רֶכֶב נָצַל נָשָׂא הָיָה יוֹם שָׁלַשׁ רָבַע קָהַל קוּם שׁוּב יָשַׁב כֹּל אִישׁ יְהוּדָה יְרוּשָׁלִַם שׁוּב אֶל יְרוּשָׁלִַם שִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה בּוֹא חָצַר הָיָה מָגֵן חָרַם שָׁמַד כָּלָה יָשַׁב שָׁחַת אָזַר אֵימָה שָׁמַם סָבַב

וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט עַל יְהוּדָה בֶּן
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת שִׁלְחִי: וַיֵּלֶךְ
בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא וְלֹא סָר מִמֶּנָּה
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אַךְ
הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ וְעוֹד הָעָם לֹא הֵכִינוּ
לִבָּם לֵאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם: וַיְהִי דִּבְרֵי
יְהוֹשָׁפָט הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים
הִנָּם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי יֵהוּא בֶן חֲנָנִי
אֲשֶׁר הֹעֲלָה עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
וְאַחֲרֵי כֵן אָחְחַבֵּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יְהוּדָה עִם אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא
הִרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת: וַיִּחְבְּרֵהוּ עִמּוֹ
לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת לָלֶכֶת תַּרְשִׁישׁ
וַיַּעֲשׂוּ אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר: וַיִּתְנַבֵּא
אֱלִיעֶזֶר בֶּן דֹּדָוָהוּ מִמָּרֵשָׁה עַל
יְהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בְּהִתְחַבֶּרְךָ עִם
אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ יְהוָה אֶת מַעֲשֶׂיךָ
וַיִּשָּׁבְרוּ אֳנִיּוֹת וְלֹא עָצְרוּ לָלֶכֶת
אֶל תַּרְשִׁישׁ: וַיִּשְׁכַּב
Cap. xxi. יְהוֹשָׁפָט עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ
תַּחְתָּיו: וְלוֹ אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט
עֲזַרְיָהוּ וִיחִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וְעֲזַרְיָהוּ
וּמִיכָאֵל וּשְׁפַטְיָהוּ כָּל אֵלֶּה בְּנֵי
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּתֵּן לָהֶם
אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף וְלִזָּהָב
וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרֵי מְצֻרוֹת בִּיהוּדָה
וְאֶת הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הוּא
הַבְּכוֹר: וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל מַמְלֶכֶת
אָבִיו וַיִּתְחַזַּק וַיַּהֲרֹג אֶת כָּל אֶחָיו
בַּחֶרֶב וְגַם מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל: בֶּן
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם בְּמָלְכוֹ
וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם:
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר

cuitum. Regnauit igitur
iosaphat super iudam
& erat triginta quinq; an
norũ cũ regnare cepisset
Viginti aut & quinq; an
nis regnauit in hierusalẽ
& nomẽ matris ei azu
ba filia selachi. Et ambu
lauit in via patris sui asa:
nec declinauit ab ea fa
ciens q̃ placita erãt coram
dño. Veruntamen ecce
excelsa non abstulit: &
adhuc ppls non direxe
rat cor suũ ad dñm deũ
patrũ suorum. Reliqua
aũt gestorũ iosaphat pri
orum & nouissimorum
scripta sũt in verbis Je
hu filii anani: ecce ecce
que digessit in libro re
gũ israel. ecce ecce ecce ecce
Post hec finit amicitias
iosaphat rex ecce ecce ecce
iuda cum ochozia re
ge israel: cuius ecce ecce
opera fuerunt impiissi
ma: & particeps fuit ecce
vt faceret naues q̃ irẽt
in tharsis. ecce ecce ecce ecce
Fecerũtq; classem iasiõ
gaber. Prophetauit aũt
eliezer filius dodau de
maresa ad ecce ecce ecce ecce
iosaphat dicens. Quia
habuisti fedus cum ecce
ochozia: percussit dñs
opera tua: ecce ecce ecce ecce
contriteq; sunt naues
nec potuerunt ire ecce
in tharsis. 21.
Ormiuit autem ecce
iosaphat cum patribus
suis: & sepultus est cũ eis
in ciuitate dauid: regna
uitq; ioram filius eius ecce
pro eo: qui habuit fra
tres filios iosaphat: ecce
azariã et iahihel & za
chariam et azariam ecce
et michael & saphatiã.
Omnes hi filii ecce ecce
iosaphat regis iuda. De
ditq; eis ecce ecce ecce ecce
pater suus multa munera
argenti & auri & pe
fationes cũ ciuitatibus
munitissimis in iuda. Re
gnũ autem tradidit ioram
eo q̃ esset ecce ecce ecce ecce
primogenitus. Surrexit
autem ioram super re
gnũ patris sui. Cumq; se
cõfirmasset: occidit ecce
fratres suos gladio & quosdã de principib̃ isr
Triginta duorũ anorũ
erat ioram cum regnare ce
pisset: & octo annis re
gnauit in hierusalem: ecce
ambulauitq; in viis re
gum israel sicut ecce ecce

τ regnauit iosaphat sup iuda filius trigin
καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰούδα υἱὸς τριάκον
τα τ quinq; annoꝝ cũ regnaret ipse: τ vigiti
τα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι
τ quinq; annis regnauit in hierusalem: τ nomen
καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
matri eius azuba filia seleí. τ ambulauit in
τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ θυγάτηρ σελεί· καὶ ἐπορεύθη ἐν
viis asa patris sui. τ non declinauit
ταῖς ὁδοῖς ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐξέκλινεν
ab ipsis vt faceret rectũ coram dño. verũtñ
ἀπ' αὐτῶν τοῦ ποιῆσαι τὸ ἐνθὲς ἐνώπιον κυρίου· πλὴν
excelsa nõ ablata sũt: τ adhuc popul nõ direxerat
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρθη, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐκατεύθυνεν τὴν
cor suum ad dñm deũ patrum suorũ.
καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
τ reliqui sermões iosaphat primi τ nouissimi
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nõne scripti sunt in sermõib̃ heu filii anani: quos scri
οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰηοῦ τ ἀναγεῖ, οὓς κατέ
pãt in libro regnum israel. τ post hec
γραψεν ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ μετὰ ταῦτα
cõmunicauit iosaphat rex iuda cum ochozi
τα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ ὀχοζί=
a rege israel. τ ipse egit impie ad faciendũ.
ου βασιλέως Ἰσραήλ· καὶ αὐτὸς ἠνόμησε τοῦ ποιῆσαι.
τ cõmunicauit cum ipso vt faceret naues τ
καὶ ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι πλοῖα καὶ πο
irent in tharsis. τ fecit naues in gesiongа=
ρευθῆναι εἰς θαρσεῖς· καὶ ἐποίησε ναῦς εἰς γασιὼν γά
ber. τ pphetauit eliezer filiꝰ dodau de mari
βερ· καὶ προεφήτευσεν ἐλιέζερ ὁ τοῦ Δωδίου ἐκ μαιρι=
sa cõtra iosaphat dicens: quia cõmunicasti ochozia:
σᾶ ἐπὶ Ἰωσαφὰτ λέγων, ὡς ἐκοινώνησας τῷ ὀχοζία,
dissipauit dñs opera tua. τ cõtrite sunt na
διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ ναῦ=
ues: τ nõ potuerunt ire in tharsis.
ες, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. Ca. 21.
Θ Dormiuit iosaphat cũ patribus su
Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐ=
is: τ sepult est cum patribus suis in ciuitate
τοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει
dauid: τ regnauit ioram filius eius p eo.
δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ·
τ ei fratres filii iosaphat: azarias τ iehel τ
καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφάτ, Ἀζαρίας καὶ Ἰεϊὴλ καὶ
zacharias τ michael τ saphatias. oēs hi
Ζαχαρίας καὶ Μιχαὴλ καὶ Σαφατίας· πάντες οὗ=
filii iosaphat regis iuda. τ dedit e=
τοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα· καὶ ἔδωκεν αὐ=
is iosaphat pater suus dona multa: ar
τοῖς Ἰωσαφὰτ ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλά, ἀρ=
gentũ τ aurum: τ arma cũ ciuitatib munitis
γύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τει=
ratis in iuda. τ regnum dedit
τειχισμένων ἐν Ἰούδα· καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκεν
ioram: qñ ipse primogenitus. τ surrexit io
τῷ Ἰωράμ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος· καὶ ἀνέστη Ἰω=
ram sup regnũ patris sui: τ cõfir
ρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκρα
mat se: τ interfecit oēs fratres su
ταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐ=
os in gladio: τ de principibus isra
τοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καί γε ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσρα=
el: filiꝰ ex his triginta τ duop annoꝝ iezam cũ
ήλ· υἱὸς ὢν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν Ἰωρὰμ ἐν τῷ
regnaret ipse: τ octo annis regnauit in hie
βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰε
rusalem. τ ambulauit in via regum
ρουσαλήμ· καὶ ἐπορεύετο ἐν τῇ ὁδῷ βασιλέων
israel: sicut
Ἰσραήλ, ὡς

3. Reg. 8. c.

egerat domus achaab: qñ filia achaab erat ipſi vxor'.
ἐποίησεν οἶκος ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ ἦν ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ γυνή.
τ fecit malū coram dño. τ non voluit dño p
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ. καὶ οὐκ ἐβούλετο κς ἐξο
dere domū dauid ꝓpter pactum quod inierat cū eo:
λοθρεῦσαι τὸν οἶκον δαυὶδ διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ δαυίδ,
τ quēadmodū dixit ei vt daret cum lucernā τ fi
καὶ ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱ=
lijs ſuis oībus diebus. in diebus illis rebel
οἷς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπε=
lauit edom de ſub manu iuda: τ cōſtituit regē
στη ἐδὼμ ἀπὸ ὑποκάτωθεν χειρὸς ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν
ſup ſeipſos regem. τ abijt ioram cum principibus ſuis
ἐφ ἑαυτοῖς βασιλέα. καὶ ὠχετο ἰωρὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ
τ oēs curꝰus ſui ſecum.
καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτοῦ.
C τ factū eſt τ ſurrexit ioram: τ percuſſit edom q̄ circū
καὶ ἐγένετο καὶ ἀνέστη ἰωράμ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἐδὼμ τὸν κυ=
dabat ſe: τ oēs principes currꝰum. τ
κλοῦντα αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων. καὶ
diſceſſit edom a manu iuda vſq; ad diē hanc.
ἀπέστη ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
tunc receſſit lobna in tpe illo de ſub
τότε ἀπέστη λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ ὑποκάτωθεν
manu ioram: qñ reliqt dñm deū pa
χειρὸς ἰωράμ, ὅτι ἐγκατέλιπε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέ=
trum ſuoꝝ. et.ii. τ ipſe fecit excelſa in ciuitatib⁹
ρων αὐτοῦ. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν
iuda. τ fornicari fecit habitantes hieruſalem:
ἰούδα. καὶ ἐξεπόρνευσεν τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ,
τ ſeduxit iudam. τ venit ei ſcriptura
καὶ ἀπεπλάνησε τὸν ἰούδαν. καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐγγραφὴ
ab helia ꝓpheta dicente: hec dicit dñs
ἀπὸ ἠλιοῦ τοῦ προφήτου λέγοντος, τάδε λέγει κύριος
deus dauid patris tui: qñ nō ambulaſti in via
ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ
ioſaphat patris tui: τ in viis oſa regis
ἰωσαφὰτ τοῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς ἀσὰ βασιλέως
iuda: τ ambulaſti in vijs regis iſrael: τ for=
ἰούδα, καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέως ἰσραήλ, καὶ ἐξε
nicari feciſti iudam τ habitantes hieruſa=
πόρνευσας τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλ
lem: quēadmodū fornicata eſt domꝰ achaab: τ fra=
λήμ, ὃν τρόπον ἐξεπόρνευσεν οἶκος ἀχαάβ, καὶ τοὺς ἀδελ
tres tuos filios patris tui domꝰ meliores te occi=
φούς σου υἱοὺς τοῦ πατρός σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπε
dit: ꝓpter hoc ecce dñs percutiet te plaga ma
κτεινας, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος πατάξει σε πληγὴν με=
gna in ꝓpło tuo τ in filijs tuis τ in vxo
γάλην ἐν τῷ λαῷ σου καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου καὶ ἐν ταῖς γυ
ribus tuis τ in omni ſubſtātia tua: τ tu eris in infir=
ναιξί σου καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου, καὶ σὺ ἔσῃ ἐν ἀῤῥω
mitatibus malis in ifirmitatib⁹ ventris tui: vſq; quo egrediāt
στίαις πονηραῖς ἐν ἀῤῥωστίαις κοιλίας σου, ἕως οὗ ἐξέλθῃ τὰ
viſcera tua ob infirmitate ex diebus in dies. τ fuſci
ἔντερά σου ἀπὸ τῆς ἀῤῥωστίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ἐπά=
tauit dñs in ioꝝ philiſtiī τ arabas
γαγε κύριος ἐπὶ ἰωρὰμ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ τοὺς ἄραβας
τ cōfines ethiopum: τ aſcenderūt in iudam:
καὶ τοὺς ἐγγίζοντας τῶν αἰθιόπων, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ ἰούδαν,
τ vaſtauerūt eam: τ diripuerūt oēm
καὶ κατεδυνάστευσαν αὐτόν, καὶ ἠχμαλώτευσαν πᾶσαν
ſubſtātiā quā inuenerūt in domo regis: τ filios
τὴν ὕπαρξιν ἣν εὗρον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς
eius τ filias eius: τ nō relictus eſt ei filius
αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς
niſi ioachaz iuniorꝰ de filijs eius. τ poſt hec om=
ἀλλὰ ἰοαχὰζ νεώτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα πά
nia percuſſit eum dñs in ventre eius i infirmitate i q̄ fi
τα ἐπάταξεν αὐτὸν κς ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ ἐν ᾗ οὐκ
eſt curatio. τ factū eſt de diebus in dies: τ poſtq̄
ἔστιν ἴασις. καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, καὶ ὡς

'egerat dom⁹ achab. "Filia'" quippe achab erat
'vxor' eius. 'Et fecit" malum ° in conſpectu ' dñi
'Noluit aūt" domin⁹ 'diſperdere 'domum ꝏꝏꝏ
"dauid ᵇ propter ᶜ pactum
ᵈ quod ᵉ inerat cum eo:
ᵍ & quia ᵇ ꝓmiſerat ʲ vt daret ᵏ et ˡ lucernā'" & filijs eius
m" omni ° tēpore. ᵖ In die
bus illi ᵠ rebellauit ʳ edō
ˢ ne eſſet ſubditus ᵗ iude:
ˣ et cōſtituit ʸ ſibi ᶻ regem.
ᵃ Cumq̄ trāſiret ᵇ ioram ᶜ cū
ᵈ principibus ſuis ᵉ et cun
cto ᶠ equitatu qui erat ᵍ ſe=
cū: ʰ ſurrexit ⁱ nocte ʲ & per
cuſſit" edō: ° qᵖ ſe ᵠ circude
derat: ʳ & oēs ˢ duces ᵗ equi
tatus eius. ᵘ Attamē rebe
llauit" edō: ˣ ne eſſet ˣ ſub
ʸ dutione ᶻ iuda ᵃ vſq; ad ᵇ hāc
ᶜ die. ᵈ eo ᵉ tēpore et ᶠ lobna
ᵍ receſſit: ʰ ne eſſet ſub ⁱ ma
nu illi ʲ. ᵏ" Dereliq̄rat ˡ eni
ᵐ dñm ⁿ deū ᵒ patrū ſuorū:
ᵖ inſup et ᵍ excelſa ʳ fabrica
ˢ t ᵗ ē ᵘ inv rbib ᵛ iuda ʷ et for
nicari fecit ˣ h itatores
ʸ hierl'm ᶻ & p ᵃ uaricari ᵇ in
dā. ᶜ Allate ᵈ ſunt aūt ᵉ ei li=
tere ᶠ ab helia ᵍ ꝓpheta in q
bus ſcriptum erat. " Hec
ʰ dicit ⁱ dñs ʲ deo ᵏ dauid ˡ pa
tris tui. ᵐ qñ ⁿ non ᵒ ambu
laſti ᵖ in viis ᵠ ioſaphat ʳ pa=
tris tui: ˢ & in viis ᵗ aſa ꝏꝏ
ᵘ regis ᵛ iuda: ʷ ſed inceſſi=
ſti ˣ per iter ʸ regum ꝏꝏꝏ
ᶻ iſrael: ᵃ & fornicari feciſti
ᵇ iudam ᶜ & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈ habitatores ᵉ hieruſalez:
ᶠ imitatus fornicationem
ᵍ domus ʰ achab " inſup &
ⁱ fratres tuos ʲ domū ᵏ pa=
tris tui ˡ meliores ᵐ te ⁿ occi
diſti: ᵒ ecce ᵖ dñs ᵠ plectet te
ʳ plaga ˢ magna ᵗ cū popu
lo tuo: ᵘ & filius ᵛ et vxori=
bꝰ tuis: " vniuerſaq̄ ˢ ſub=
ſtātia tua. ᵖ Tu aūt ᵉ egrota
bis peſſimo ᵒ lāguore ᶠ vte
ri: " donec ᶜ egrediātur ᶠ vi=
talia tua paulatī ᵖ p ſingu
los ᵖ dies. ᶜ S iſcitauit er=
go ᵈ dñs ᵍ cōtra ʰ iorā ᵏ ſpūm
ʲ philiſtinorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ & arabū" ᵍ cōfines ſunt
ᵒ ethiopibus: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖ & aſcenderūt ᵍ in terram
ᵍ iuda ʳ & vaſtauerūt eam.
ˢ diripuerūtq̄ " cūctā ᵗ ſub
ſtātiā ᵘ q̄ inuēta ᵉ ' in domo
ᵛ regis: ʷ inſup et ˣ filios ei ʸ
ᶻ & vxores. ᵃ Nec ᶜ remāſit
ᵇ ei ᶜ filius ᵈ niſi ᵉ ioachaz q
ᶠ minim ᵍ natu erat. ᵒ Et
ſup ᵍ hec ᵖ oīa ʳ percuſit eū ˢ do
min ᵗ alu" lāguore ᵘ inſa=
nabili. ᵛ Cumq̄ ʷ dies ſucce
deret ˣ dies ʸ et temporum
ſpacia voluerentur: ꝏꝏꝏ

וַיַּעַשׂ בֵּית אַחְאָב כְּבֵית אַחְאָב הָיְתָה
לוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
וְלֹא אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת בֵּית
דָּוִיד לְמַעַן הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת לְדָוִד
וְכַאֲשֶׁר אָמַר לָתֵת לוֹ נִיר וְלִבָנָיו
כָּל הַיָּמִים׃ בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת
יַד יְהוּדָה וַיִּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
וַיַּעֲבֹר יְהוֹרָם עִם שָׂרָיו וְכָל הָרֶכֶב
עִמּוֹ וַיְהִי קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם
הַסּוֹבֵב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיִּפְשַׁע
אֱדוֹם מִתַּחַת יַד יְהוּדָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא
מִתַּחַת יָדוֹ כִּי עָזַב אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתָיו׃ גַּם הוּא עָשָׂה בָמוֹת בָּהָרֵי
יְהוּדָה וַיְזַן אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וַיִּדַּח
אֶת יְהוּדָה׃ וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ
הַנָּבִיא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
דָּוִיד אָבִיךָ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא הָלַכְתָּ
בִּדְרָכֵי יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ וּבִדְרָכֵי אָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַתִּזְנֶה אֶת יְהוּדָה וְאֶת
יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כְּהִזְנוֹת בֵּית אַחְאָב
וְגַם אֶת אַחֶיךָ בֵּית אָבִיךָ הַטּוֹבִים
מִמְּךָ הָרָגְתָּ׃ הִנֵּה יְהוָה נֶגֶף מַגֵּפָה
גְּדוֹלָה בְּעַמֶּךָ וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וְאֶת כָּל
רְכוּשֶׁךָ׃ וְאַתָּה בַּחֳלָיִים רַבִּים
בְּמַחֲלֵה מֵעֶיךָ עַד יֵצְאוּ מֵעֶיךָ מִן
הַחֳלִי יָמִים עַל יָמִים׃ וַיָּעַר יְהוָה
עַל יְהוֹרָם אֶת רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים
וְהָעַרְבִים אֲשֶׁר עַל יַד כּוּשִׁים׃
וַיַּעֲלוּ בִיהוּדָה וַיִּבְקָעוּהָ וַיִּשְׁבּוּ אֶת
כָּל הָרְכוּשׁ הַנִּמְצָא לְבֵית הַמֶּלֶךְ
וְגַם בָּנָיו וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאַר לוֹ בֵּן
כִּי אִם יְהוֹאָחָז קְטֹן בָּנָיו׃ וְאַחֲרֵי
כָּל זֹאת נְגָפוֹ יְהוָה בְּמֵעָיו לַחֳלִי לְאֵין
מַרְפֵּא׃ וַיְהִי לְיָמִים מִיָּמִים וּכְעֵת

בֶּן־שְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי׃ גַּם־הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵית־אַחְאָב כִּי אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי־הֵמָּה הָיוּ לוֹ יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמַשְׁחִית לוֹ׃ גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ וַיֵּלֶךְ אֶת יְהוֹרָם בֶּן אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל לַחֲמָה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת יוֹרָם׃ וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל כִּי הַמַּכִּים אֲשֶׁר הִכֻּהוּ בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ עִם חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וְעֲזַרְיָהוּ בֶן יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יְהוֹרָם בֶּן אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא׃ וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה תְּבוּסַת אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל יוֹרָם וּבְבֹאוֹ יָצָא עִם יְהוֹרָם אֶל יֵהוּא בֶן נִמְשִׁי אֲשֶׁר מְשָׁחוֹ יְהוָה לְהַכְרִית אֶת בֵּית אַחְאָב׃ וַיְהִי כַּהֲשַׁפְטוֹ יֵהוּא עִם בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃ וַיְבַקֵּשׁ אֶת אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֵהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא

[a]צֵאת [b]הַקֵּץ [c]לִימִים [d]שְׁנַיִם [e]יָצְאוּ [f]מֵעִיו [g]עִם [h]חֳלִיוֹ [i]וַיָּמֹת [j]בְּתַחֲלוּאִים [k]רָעִים [l]וְלֹא [m]עָשׂוּ [n]לוֹ [o]עַמּוֹ [p]שְׂרֵפָה [q]כִּשְׂרֵפַת [r]אֲבֹתָיו׃ [s]בֶּן [t]שְׁלֹשִׁים [u]וּשְׁתַּיִם [v]הָיָה [w]בְּמָלְכוֹ [x]וּשְׁמוֹנֶה [y]שָׁנִים [z]מָלַךְ [aa]בִּירוּשָׁלִַם [ab]וַיֵּלֶךְ [ac]בְּלֹא [ad]חֶמְדָּה [ae]וַיִּקְבְּרֻהוּ [af]בְּעִיר [ag]דָּוִיד [ah]וְלֹא [ai]בְּקִבְרוֹת [aj]הַמְּלָכִים׃

Cap.xxiij.

[a]וַיַּמְלִיכוּ [b]יוֹשְׁבֵי [c]יְרוּשָׁלִַם [d]אֶת אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ הַקָּטָן תַּחְתָּיו כִּי כָל הָרִאשֹׁנִים הָרַג הַגְּדוּד הַבָּא בָּעַרְבִים לַמַּחֲנֶה וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בְּמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת עָמְרִי׃ גַּם הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵית אַחְאָב כִּי אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי־הֵמָּה הָיוּ לוֹ יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמַשְׁחִית לוֹ׃ גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ וַיֵּלֶךְ אֶת יְהוֹרָם בֶּן אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל לַחֲמָה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת יוֹרָם׃ וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל כִּי הַמַּכִּים אֲשֶׁר הִכֻּהוּ בָּרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ עִם חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וְעֲזַרְיָהוּ בֶן יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יְהוֹרָם בֶּן אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא׃ וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה תְּבוּסַת אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל יוֹרָם וּבְבֹאוֹ יָצָא עִם יְהוֹרָם אֶל יֵהוּא בֶן נִמְשִׁי אֲשֶׁר מְשָׁחוֹ יְהוָה לְהַכְרִית אֶת בֵּית אַחְאָב׃ וַיְהִי כַּהֲשַׁפְטוֹ יֵהוּא עִם בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃ וַיְבַקֵּשׁ אֶת אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֵהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא

[a]צאת הקץ לימים שנים יצאו מעיו חלי מות עם חליו וימת בתחלואים רעים ולא עשו לו עמו שרפה כשרפת אבתיו׃ בן שלשים ושתים היה במלכו ושמונה שנים מלך בירושלם וילך בלא חמדה ויקברהו בעיר דויד ולא בקברות המלכים׃

Cap.xxiij.

וימליכו יושבי ירושלם את אחזיהו בנו הקטן תחתיו כי כל הראשנים הרג הגדוד הבא בערבים למחנה וימלך אחזיהו בן יהורם מלך יהודה׃ בן ארבעים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלם ושם אמו עתליהו בת עמרי׃ גם הוא הלך בדרכי בית אחאב כי אמו היתה יועצתו להרשיע׃ ויעש הרע בעיני יהוה כבית אחאב כי־המה היו לו יועצים אחרי מות אביו למשחית לו׃ גם בעצתם הלך וילך את יהורם בן אחאב מלך ישראל על לחם חזאל מלך ארם ברמות גלעד ויכו הרמים את יורם׃ וישב להתרפא ביזרעאל כי המכים אשר הכהו ברמה בהלחמו עם חזאל מלך ארם ועזריהו בן יהורם מלך יהודה ירד לראות את יהורם בן אחאב ביזרעאל כי חלה הוא׃ ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו לבוא אל יורם ובבאו יצא עם יהורם אל יהוא בן נמשי אשר משחו יהוה להכרית את בית אחאב׃ ויהי כהשפטו יהוא עם בית אחאב וימצא את שרי יהודה ובני אחי אחזיהו משרתים לאחזיהו ויהרגם׃ ויבקש את אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא

[a]exit tẽpus annorũ duorũ: & sic lóga cõsumpt⁹ tabe ita vt egere ret etiam viscera sua: lãguore pariter & vita cárunt. Mortuusq; est in infirmitate pessima: & nõ fecit ei ppls fm morẽ cõbustiõis exeqas: sicut fecerat maioribꝰ ei⁹. Triginta duorũ ānorũ fuit cũ regnare cepisset & octo ānis regnauit in hierusalẽ. Ambulautq; nõ recte: & sepelierũt eũ in ciuitate dd. verũtñ nõ in sepulchro regũ. 22. Constituerũt aũt habitatores hierlm ochoziã filiũ eius minimũ regẽ p eo. Oẽs enĩ maiores natu quãte eũ fuerãt interfecerãt latrones arabũ q irruerãt in castra. Regnauitq; ochozias filius ioram regis iuda. Quadraginta duorũ ānorũ erat ochozias cũ regnare cepisset: & vno anno regnauit in hierlm: & nome mr̃is ei athalia filia amri. Sed et ipe ingressus ẽ p vias domꝰ achab. Mater enĩ erat ei suadens vt ipe ageret. Fecit igitur malum in cõspectu dñi sicut domus achab. Ipi enĩ fuerũt ei consiliarii post mortẽ patris sui in interitũ ei: ãbula utq; in cõsiliis eorũ. Et prexit cũ ioram filio Achab rege israel in bellũ cõtra hazael regẽ syrie in ramoth galaad: vlnerauerũtq; syri ioram. Quo reuertit⁹ est vt curaretur in iezrael. Multas enĩ plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur ochozias filius ioram rex iuda descendit vt inuiseret ioram filiũ achab in iezrael egrotantem. Volũtatis quippe fuit dei aduersus ochoziã: vt veniret ad ioram: & cum venisset & egrederetur cũ eo aduersum iehu filium namsi: quem vnxit dominus vt deleret domũ achab. Cum ergo euerteret iehu domum achab inuenit principes iuda & filios fratrum ochozie q ministrabãt ei: et interfecit illos. Ipm q; perquirens ochoziam, cõprehendit latitantem

[a]ἐξῆλθεν ὁ καιρὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ εἰς ἡμέρας δύο ἐξῆλθε τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ μετὰ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἀπέθανεν ἐν ἀῤῥωστίαις πονηραῖς, καὶ οὐκ ἐποίησεν αὐτῷ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκφορὰν κατὰ τὴν καῦσιν τῶν πατέρων αὐτοῦ. υἱὸς ἦν τριῶν καὶ εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ιωραὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ιερουσαλήμ· καὶ ἀπέθανεν ἐν οὐκ ἐπαίνῳ, καὶ ἔταφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων. Ca.22.

Καὶ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν Ιερουσαλὴμ Οχοζιᾶ υἱὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον αὐτ' αὐτοῦ, ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν μετὰ τῶν Ἀράβων ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἐβασίλευσεν Οχοζίας υἱὸς Ιωραὰμ βασιλέως Ιούδα· υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν Οχοζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ιερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρί· καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς οἴκου Αχαάβ, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος αὐτοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐποίησεν πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, ὡς οἶκος Αχαάβ· ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ σύμβουλοι μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν, καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη. καὶ ἐπορεύθη Οχοζίας μετὰ Ιωραὰμ υἱοῦ Αχαὰβ βασιλέως Ισραὴλ εἰς πόλεμον ἐπὶ Αζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς Ραμὼθ Γαλαάδ· καὶ ἐπάτραξαν οἱ τοξόται τὸν Ιωραάμ, καὶ ἐπέστρεψεν Ιωραὰμ θεραπευθῆναι εἰς Ιεζραὴλ ἀπὸ πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύριοι ἐν Ραμὼθ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Αζαὴλ βασιλέα Συρίας· καὶ Οχοζίας υἱὸς Ιωραὰμ βασιλεὺς Ιούδα κατέβη θεάσασθαι τὸν Ιωραὰμ υἱὸν Αχαὰβ ἐν Ιεζραήλ, ὅτι ἠρρώστει· καὶ πᾶς ὁ τοῦ θεοῦ ἐγένετο ἐν τῷ καταστρέφειν Οχοζίου τοῦ ἐλθεῖν πρὸς Ιωραάμ· καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐξῆλθεν μετ' αὐτοῦ πρὸς Ιου υἱὸν Ναμεσσί ὃν ἔχρισεν κύριος τοῦ ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον Αχαάβ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκδικῆσαι τὸν Ιου τοὺς οἴκους Αχαάβ· καὶ εὗρεν τοὺς ἄρχοντας Ιούδα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Οχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Οχοζίᾳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. καὶ εἶπεν τοῦ ζητῆσαι τὸν Οχοζίαν, καὶ κατέλαβον αὐτὸν

obſcurabatur in ſamaria. τ adduxerūt eū ad ip̄m: τ ἐτάφησαν αὐτὸν ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ἰοῦ, καὶ interfecit eū: τ ſepelierūt eū: qm̄ dixit filius eſt ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἔθαψαν αὐτόν, ὅτι εἶπεν υἱός ἐστιν ἰω ſaphat: qui queſiuit dñm in toto corde ſuo. τ 4.Re. 22. σαφάτ, ὅστις ἐζήτησεν τὸν κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ nō erat in domo ochozie: q̄ retineret virtutē de οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ ὀχοζίου, κατισχύσαι δύναμιν περὶ τῆς βα gno. τ gotholia mater ochozie vidit q̄ mortuꝰ eſt σιλείας. καὶ γοθολίᾳ ἡ μήτηρ ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν ὁ filiꝰ ſuus: τ ſurrexit τ pdidit omne ſemē re= υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀέστη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βα gni in domo iuda. τ tulit ioſabeeth fi= σιλείας ἐν τῷ οἴκῳ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἰωσαβεὲθ ἡ θυγά lia regis ioas filiā ochozie: τ furata eſt eā τὴρ τοῦ βασιλέως τὸν ἰωᾶς υἱὸν ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐ de medio filiorꝫ regis q̄ interficiebant τὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, τ vedit= eā τ nutricē eius in cubiculo καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν lectulorꝫ: τ abſcōdit eā filia regis io= κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἰω= rā ioſabeeth ſoror ochozie vxor ioiade ſa ρὰμ ἰωσαβεὲθ ἡ ἀδελφὴ ὀχοζίου ἡ γυνὴ ἰωιαδὲ τοῦ ἱε cerdotis. τ abſcondit eā a facie gotholie ρέως. καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου γοθολίας τ nō interfecit eā. τ fuit ioas abſconditus καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἦν ἰωᾶς κεκρυμμένος eā in domo dei ſex ānis: τ gotholia μετ' αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἓξ ἔτη, καὶ γοθολίας regnauit ſup terram.
ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ca.23.

A 4.Reg. 11.a. Tm̄ aūt ānō ſeptimo cōfortatꝰ ē ioiade τ ſum= Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐνίσχυσεν ἰωιαδὲ καὶ ἔλα= pſit centuriones azariam filiū ioram: τ βε τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν ἀζαρίαν υἱὸν ἰωράμ, καὶ τὸν ismael filiū ioānā: τ azariam filiū obed: τ ἰσμαὴλ υἱὸν ἰωανάν, καὶ τὸν ἀζαρίαν υἱὸν ὠβήδ, καὶ τὸν maaſiā filiū adaie: τ eliſaphat filiū zacharie. μαασίαν υἱὸν ἀδαίου, καὶ τὸν ἐλισαφὰτ υἱὸν ζαχαρί τ accepit eos ſecū in domū dñi in ου. καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς μετ' αὐτοῦ εἰς οἶκον κυρίου ἐν federe. τ circūdederūt iudā: τ cōgregauerūt διαθήκῃ. καὶ ἐκύκλωσαν τὸν ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς leuitas de cūctis vrbibus iuda: τ principes λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πολέων ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρχον= pes familiarū iſrael. τ venit in hieruſa= τας πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ. καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσα lem: τ iniit cū eis eccleſia pactū in domo λὴμ, καὶ διέθετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ dei ei rege. τ dixit eis: ecce θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ ὁ filiꝰ regis regnet: ſicut locutꝰ eſt do= υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε κύ= mino ſup domū dauid. τ nūc hic ſermo quē fa= ριος ἐπὶ τὸν οἶκον δαυίδ. καὶ νῦν οὗτος ὁ λόγος ὃν ποι cietis: tertia ps ex vobis cant ad ſab= ήσετε, τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάβ= batū ſacerdotū τ leuitarū τ ianitorꝫ βατον, τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν πυλωρῶν in portis itroitus: τ tertia ps in domo ἐν ταῖς πύλαις τῶν εἰσόδων, καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ regis: τ tertia ps in porta media. τ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ. καὶ oīs populus in atriis dom̄ dñi: τ nemo ingre= πᾶς λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου, καὶ μηδεὶς εἰσελ= dit̄ur in domū dñi: niſi ſacerdotes τ leuite τ θέτω εἰς οἶκον κυρίου, εἰμὴ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ miniſtrantes leuitis: ipſi ingredient̄ur: οἱ λειτουργοῦντες τοῖς λευίταις, αὐτοὶ εἰσελεύσονται, qm̄ ſcti ſūt: τ oīs populus obſeruent ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλαξάτωσαν

ſin ſamaria adductumq̄ ad ſe occidit & ſepelierūt eum: eo q̄ eſſet filius ioſaphat: qui q̄ſierat dñm in toto corde ſuo. Nec erat vl= tra ſpes aliqua vt de ſtir= pe regis regnaret ochozie. Siquide athalia mat ei? videns q̄ mortuus eſſet filius ſuus: ſurrexit & in= terfecit omnem ſtirpem regiā domus iuda. Por= ro ioſabeth filia regis tu= lit ioas filium ochozie: & furata eſt eū de medio filiorū regis cū interficerētur abſcō ditq̄ eū cū nutrice ſua in cubiculo lectulorum. Ioſabeth aūt q̄ abſcōde rat eū: erat filia regis io= rā vxor iolade ſa ror ochozie: & idcir= co athalia non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo dei abſcōdit ſex annis q̄bus regnauit athalia ſuper terram.

23.

H Nno aūt ſeptimo confortat ioiada aſſum pſit centuriones azariam videlicet filium hieroboam et iſmael filium iohā= nan: azariam quoq̄ filium obed & maaſiam filium adaie & eliſaphat filiū zechri: & iniit cū eis fedus. Qui circūeuntes iudam con gregauerunt leuitas de cunctis vrbibus iuda: & prīcipes familiarum iſrael: q̄ vene runtq̄ in hieruſalem. Iniit ergo omnis multi tudo pactū in domo dei cum rege. Dixitq̄ ad eos ioiada. Ecce filius regis regnabit ſicut lo= cutus eſt dñs? ſuper filios dauid. Iſte eſt ſer mo quem facietis. Tertia pars veſtrū q̄ ve= nitis ad ſabbatū ſacerdo tū & leuitarū & ianitorū erit in portis: tertia vero pars ad domū regis. & tertia ad portā & appella tur fundamēti. Oē vero reliquū vulgꝰ ſit in atriis dom̄ dñi nec q̄ſpiā alius ingrediatur domū dñi niſi ſacerdotes & q̄ miniſtrāt de leuitis. Ipſi tñ modo ingrediātur q̄a ſan ctificati ſunt & omne reli quum vulgus obſeruet

מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְהִקְהִיפוּ הַלְוִיִּם אֶת הַמֶּלֶךְ יֶצֶף
סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל הַבַּיִת סָנֵב בֹּא סוּת
וְיוּמָת וִהְיוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּבֹאוֹ וּבְצֵאתוֹ הָיָה בּוֹא
וַיַּעֲשׂוּ הַלְוִיִּם וְכָל יְהוּדָה כְּכֹל אֲשֶׁר יָצָא עָשָׂה
צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת לָקַח
אַנְשֵׁי וּבָאֵי הַשַּׁבָּת עִם יוֹצְאֵי הַשַּׁבָּת יָצָא
מִלְּאֲפַטֵּר יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת הַמַּחְלְקוֹת׃ חָלַק
וַיִּתֵּן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת נָתַן שׁוּר
הַחֲנִיתִים וְאֶת הַמָּגִנּוֹת וְאֶת הַשְּׁלָטִים טְאָה תָּנָה
אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים׃
וַיַּעֲמֵד אֶת כָּל הָעָם וְאִישׁ שִׁלְחוֹ בְּיָדוֹ עָמַד
מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת
הַשְּׁמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת עַל הַמֶּלֶךְ שְׂמֹאל זָבַח
סָבִיב׃ וַיּוֹצִיאוּ אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ יָצָא נָתַן
עָלָיו אֶת הַנָּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת וַיַּמְלִיכוּהוּ עוֹד מָלַךְ
אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחוּהוּ יְהוֹיָדָע וּבָנָיו וַיֹּאמְרוּ מָשַׁח אָמַר
יְחִי הַמֶּלֶךְ וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָהוּ אֶת קוֹל חָיָה שָׁמַע
הָעָם הָרָצִים וְהַמְהַלְלִים אֶת הַמֶּלֶךְ רוּץ הָלַל
וַתָּבֹא אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתֵּרֶא וְהִנֵּה רָאָה בּוֹא
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל עַמּוֹדוֹ בַּמָּבוֹא עָמַד בּוֹא
וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל הַמֶּלֶךְ חָצַר
וְכָל עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ תָּקַע
בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַמְשׁוֹרְרִים בִּנְגִלֵי שִׁיר כֶּלִי
הַשִּׁיר וּמוֹדִיעִים לְהַלֵּל וַתִּקְרַע יָדַע קָרַע
עֲתַלְיָהוּ אֶת בְּגָדֶיהָ וַתֹּאמֶר קֶשֶׁר
קֶשֶׁר׃ וַיֹּצֵא וְיְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת
שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקוּדֵי הַחָיִל שׁוּר מֵאָה
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוֹצִיאוּהָ אֶל פָּקַד יָצָא
מִבֵּית הַשְּׁדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ בּוֹא
יוּמָת בַּחֶרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן לֹא סוּת
תְּמִיתוּהָ בֵּית יְהוָה וַיָּשִׂימוּ לָהּ שׂוּם
יָדַיִם וַתָּבוֹא אֶל מְבוֹא שַׁעַר
הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְמִיתוּהָ
שָׁם׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית כָּרַת
בֵּינוֹ וּבֵין כָּל הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת הָיָה
לְעָם לַיהוָה וַיָּבֹאוּ כָּל הָעָם בֵּית בּוֹא

custodias dñi." Leuite ãt circũdẽt regẽ habẽtes singuli arma sua: & si qs alius igressus fuerit tẽplũ interficiatur: sintq; cũ rege & itrãte & egrediẽte. Fecerũt ergo leuite & vniuersus iuda iuxta oĩa q̃ mãdauerat ioiada põtifex. Et assũpserũt singuli viros q sub se erãt: & veniebãt pordinẽ sabbati cũ his q ipleuerãt sabbatũ: & egressi erãt. Sic dẽ ioiada põtifex nõ dimiserat abire turmas: q̃ sibi p singulas hebdomadas succedere cõsueuerãt. Dedit q; ioiada sacerdos cẽturiõibus lãceas clypeos q; & peltas regis dd: qs cõsecrauerat i domo dei. Cõstituit q; oẽs populũ tenẽtiũ pugiones apte tẽpli dextra vsq; ad partẽ tẽpli sinistra corã altari & tẽplo p circuitũ regis: & eduxerunt filiũ regis & iposuerũt ei diadema & testimoniũ: & cõstituerũt eũ regẽ. Vnxit q; illũ ioiada põtifex & filii ei & iprecati q; sũt ei atq; dixerũt. Viuat rex. Quod cũ audisset athalia vocẽ scilicet currẽtiũ atq; laudãtiũ regẽ: igressa est ad ppl'm in tẽplum dñi. Cũq; vidisset regẽ stantẽ sup gradũ in itroitu: & principes turmasq; circa eum oẽmq; ppl'm terre gaudẽtem atq; clangentem tubis & diuersi gẽris organis cõcinentẽ: vocẽq; laudantium: scidit vestimẽta sua: & ait. Insidie insidie. Egressus aũt ioiada pontifex ad cẽturiones & principes exercitus: dixit eis. Educite illam extra septa templi: & iterficiatur foris gladio. Precepit q; sacerdos nec occideretur i domo dñi. Et iposuerũt ceruicibus eius manus. Cũq; intrasset portam equorum domus regis interfecerunt eam ibi. Pepigit aũt ioiada fedus iter se vniuersumq; populum & regem vt esset ppls dñi. Itaq; igressus est ois populus domũ

custodias dñi: & circundabunt leuite regem τὰς φυλακὰς κυ, καὶ κυκλώσουσιν οἱ λευῖται τὸν βασιλέα in circuitu vir: & arma eius in manu eius: & in- κύκλῳ ἀνήρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσ- gredies in domũ morietur. & erunt cum re- εὐόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται· καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βα ge ingrediente eo & egrediente. & fece- σιλέως εἰσπορευομένου αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένου. καὶ ἐποίη rũt leuite & vniuersa iuda iuxta omnia que precepe- σαν οἱ λευῖται καὶ πᾶς ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλα- rat ioiade sacerdos. & assũpsit vnusquisq; viros suos in το ἰωιαδὲ ὁ ἱερεύς. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰς grediente sabbato vsq; ad exitũ sabbati: qñ πορευομένους τὸ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι nõ soluit ioiade sacerdos vicissitudines. & dedit οὐ κατέλυσεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας. καὶ ἔδωκεν ioiade sacerdos centuriones ordinatos: & ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους τεταγμένους, καὶ τὰς ensẽs & clypeos & lanceas & scuta μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ δόρατα καὶ τὰς ἀσπίδας & arma: q̃ erãt regis dauid: in domo dei de- καὶ τὰ ὅπλα, ἃ ἦν τοῦ βασιλέως δαυίδ, ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἔδω dit eis. & cõstituit omnẽ pplm vnusquisq; in armis dit eis. καὶ ἔστησεν πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις suis: ab humero domus dextro vsq; ad humerũ do αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὠμίου τοῦ δεξιοῦ τοῦ οἴκου τοῦ ὠμίου τοῦ οἴ- mus sinistrũ in altari & domo iuxta re- κου τοῦ ἀριστεροῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸν οἶκον ἐπὶ τὸν βασι gẽ in circuitu. & eduxit filiũ regis: & de- λέα κυκλῳ. καὶ ἐξήγαγεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδω dit sup eũ insigne regiũ & testimoniũ: & cõstitue- κεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασί- rũt regẽ eum: & vnxit eum ioiade sacerdos & filij λευσαν αὐτόν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ eius. & dixerũt: viuat rex. & audiunt gotholia αὐτοῦ. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς· καὶ ἤκουσε γοθολία τὴν vocem ppli currentiũ & confitentiũ & φωνὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων καὶ ἐξομολογουμένων καὶ laudantiũ eũ rege: & ingressa est ad re αἰνούντων μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βα gẽ in domũ dñi: & vidit: & ecce rex σιλέα εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ βασι- stabat in statione sua: & in introi λεὺς εἰστήκει ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσό- tu principes & tube: & principes circa δου οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν regẽ: & ois populus terre gaudentes & clangen βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εὐφραινόμενοι καὶ σαλπί- tes in tubis: & cantẽtes in organis ζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις cãtus cãtores & laudantes laudẽ: & scidit gotholia τῆς ᾠδῆς οἱ ᾠδοὶ καὶ ὑμνοῦντες αἶνον, καὶ διέρρηξε γοθολία τὴν stolã suã: & clamauit & dixit: cõiuratio cõiuratio. στολὴν αὐτῆς, καὶ ἐβόησε καὶ εἶπε, συνδεσμος συνδεσμος· & egressa est ioiade sacerdos & precepit centurioni καὶ ἐξῆλθεν ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἑκατοντάρ bus & episcopis exercitꝰ. & dixit eis: χοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, educite eã extra domũ: & ite post eã: ἐξάγετε αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ εἰσέλθετε ὀπίσω αὐτῆς, & mortatur in gladio: qm dixit sacerdos nõ interficia- καὶ ἀποθανέτω ἐν ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὴ θανατωθῇ tur in domo dñi. & iposuerũt ei manus: & trãsiuit τω ἐν οἴκῳ κυ· καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ διῆλθε διὰ τῆς porta equitũ domꝰ regis: & interfecerũt πύλης τῶν ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν eã ibi. & pepigit ioiade fedus inter se & in- αὐτὴν ἐκεῖ· καὶ διέθετο ἰωιαδὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀνα ter vniuersũ populũ & inter regẽ: vt esset μέσον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως, τοῦ εἶναι in populũ dño. & ingressꝰ est ois populꝰ terre in domũ εἰς λαὸν τῷ κῷ· καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον

baal: τ destruxerūt eā τ altaria eius: τ τ βααλ, καὶ κατέαυσαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτ, καὶ imagines eius cōfregerūt: τ matthā sacerdotē ba τὰς εἰκόνας αὐτ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν ματθὰν τὸν ἱερέα τ βα al interfecerūt coram altaribus suis. τ aggressꝰ ἀλ ἐθαψίτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστηρίων αὐτ· καὶ ἐπεχεί cit iosade visitatione dom⁹ dñi in manu sacerdotū τ ρισεν ἰωσαδὲ τὴν ἐπισκοπὴν οἴκου κυ ἐν χειρὶ τῶν ἱερέων καὶ leuitaꝝ. τ cōstituit vicissitudines sacerdotū τ τῶν λευιτῶν· καὶ ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν leuitaꝝ: sicut distribuit dō in domo dñi: vt offer λευιτῶν, καθὼς διέξειλε δαυ ἐπὶ τὸν οἶκον κυ, τ ἀναφέ rēt dño holocausta: sicut scriptū est in lege moy ρειν κυρίῳ ὁλοκαυτώματα, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μω si: in gaudio τ in canticis p manū dauid. τ fecerūt σῆ, ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς δαυ· καὶ ἔστησαν tantores in portis domꝰ dñi: τ nō ingredict οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυ, καὶ οὐκ εἰσελεύσε= immundus in omni verbo. τ assūpsit patriarchas ται ἀκάθαρτος εἰς πάντα λόγον· καὶ ἔλαβε τοὺς πατριάρχας τ fortes τ principes ppli τ omnē καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντας τ λαοῦ καὶ πάντα τὸν pplm terre: τ ascendere fecerūt regem in domū dñi: λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον κυ, τ ingressꝰ est p interiorē portā in domū regis. καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς ἐσωτέρας πύλης εἰς τὸν οἶκον τ βασιλέ τ collocauerūt regē in throno regni. ως· καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας. τ letatusꝰ est oīs pplꝰ terre: τ vrbs quieuit: τ καὶ ἐυφράνθη πᾶς ὁ λαὸ τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασεν, καὶ gotholiā interfecerūt gladio. τὴν γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ. G3.24.

A 4.Reg. 11.d. Filiꝰ erat ille septē annoꝝ ioas qū regnauit ips: τ Υἱὸς ὢν ἑπτὰ ἐτῶν ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύσαι αὐτόν, καὶ quadraginta annis regnauit in hierusalē: τ nomē τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα matri eius sebia de berſabee. τ fecit ioas τῇ μητρὶ αὐτ σαβία ἐκ βηρσαβεέ. καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ rectū coꝝ dño cūctis diebus ioiade sacerdotis. τ ac εὐθὲς ἐνώπιον κυ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωαδὲ τοῦ ἱερέως. καὶ ἐ= cepit sibi ioiade duas vxores: τ genuit filios τ fi λαβεν αὐτῷ ἰωαδὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυ lias. τ factū est post hec: τ fuit in cor= γατέρας. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδί= de ioas vt instauraret domū dñi: τ cōgregauit sacer αν ἰωὰς τοῦ ἐγκαινίσαι τὸν οἶκον κυ, καὶ συνήγαγεν τοὺς ἱε= dotes τ leuitas: τ dixit eis: egredimini in ciui ρεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐξέλθετε εἰς τὰς πό tates iuda τ colligite de vniuerso israel argentū λεις ἰούδα καὶ συνάγετε ἀπὸ παντὸς ἰσραὴλ ἀργύριον ad restaurandū domū dñi dei vri a sufficiēte. an= τοῦ ἐγκαινίσαι τὸν οἶκον κυ τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ ἱκανοῦ ἐνιαυ= nū p annū. τ vos festinate ad loquendū. τὸν κατ' ἐνιαυτόν· καὶ ὑμεῖς ταχύνατε τοῦ λαλῆσαι. τ nō festinauerūt leuite. τ vocauit rex καὶ οὐκ ἐτάχυναν οἱ λευῖται. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν ioiade. principē: τ dixit ei: quare nō quesiui= ἰωαδὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐκ ἐξεζήτη= sti de leuitis vt inferrent de iuda τ σας περὶ τῶν λευιτῶν τοῦ εἰσενέγκειν ἀπὸ ἰούδα καὶ hierusalē cōstitutā assūptionē a moysi homine ἱερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον λῆμμα ὑπὸ μωυσῆ ἀνθρώπου dei: qū cōgregauit israel in tabernaculo τοῦ θεοῦ, ὅτε ἐξεκλησίασεν τὸν ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν testimonij in deserto: qū athalia fuit impia τ τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι γοθολία ἦν ἄνομος καὶ filij eius destruxerūt domū dei: τ οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέαυσαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ γε omnia sancta domꝰ dñi fecerunt baalim. πάντα τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν τοῖς βααλείμ. τ dixit rex: fiat capsula καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, γενηθήτω γλωσσόκομον

baal: & destruxerūt eā: et altaria ac simulachra illiꝰ cōfregerūt: mathan ꝯqꝫ sacerdotē baal iter fecerūt ante aras. Cōstī tuit autē ioiada ꝯpositos in domo dñi & sub ma= nibꝰ sacerdotū & leuita rumꝰ qs distribuit dauid in domo dñi: vt offer= rentꝰ holocausta dño: sīcut scriptū ē in lege moy si: in gaudio & canticis: iuxta dispositionē dd. Cōstituit qꝫ ianitores in portis domꝰ dñi: vt nō ingrederetur eā immun dus in oī re. Assūpsitqꝫ centuriones & fortissi= mos viros ac principes ppli & oēs vulgi terre: & fecerūt descendere regem de domo dñi & in troire per medium porte superioris in domū regis. & collocauerunt eum in solio regali. Letatusqꝫ est oīs populus terre & vrbs quieuit. Porro athaliā interfe= cta est gladio. 24. Septem annorū erat ioas cū regnare cepit & ꝙdraginta annis regnauit in hierl'm. Nomē matris eius sebia de berſabee. Feceꝫ ꝙd bonum est coram domino cunctis diebus ioiade sacerdotis. Accepit autem & ioiada duas vxores: eqb genuit filios & filias: ꝙ postq placuit ioas ꝙ vt instauraret domū dñi: congregauitqꝫ sacerdotes & leuitas & dixit eis. Egredimini ꝙ ad ciuitates iuda & colligite de vniuerso israel pecuniā ad fartatecta tēpli dei nri p singulos annos: festinatoqꝫ hoc facite. Porro leuite egere negligētius. Vocauitqꝫ rex ioiadam principem & dixit ei. Quare tibi nō fuit cure: vt cogeres leutas inferre de iuda & de hierl'm pecuniā q cōstituta est a moyse famulo dñi vt inferret cā ois multitudo israel in tabernaculū testimonii? Athalia eni impiissima & filii ei destruxerūt domū dei: & de vniuersis q sctificata fuerāt in tēplo dñi ornauerunt phanū baalim. Precepit ergo rex & fecerunt arcam;

הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת צְלָמָיו
שִׁבְּרוּ וְאֶת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי
מִזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹּת בֵּית
יְהוָה בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חִלַּק
דָּוִיד עַל בֵּית יְהוָה לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁיר
עַל יְדֵי דָּוִיד וַיַּעֲמֵד הַשֹּׁעֲרִים עַל
שַׁעֲרֵי בֵית יְהוָה וְלֹא יָבוֹא טְמֵא לְכֹל
דָּבָר: וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת
הָאַדִּירִים וְאֶת הַמּוֹשְׁלִים בָּעָם
וְאֵת כָּל עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרֶד אֶת
הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ
שַׁעַר הָעֶלְיוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשִׁבוּ
אֶת הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה:
וַיִּשְׂמְחוּ כָּל עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה
וְאֶת עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַּחֶרֶב:

בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים יוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ
וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע וַיַּעַשׂ
יוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל יָמָי
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּשָּׂא לוֹ יְהוֹיָדָע
נָשִׁים שְׁתַּיִם וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת
וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן הָיָה עִם לֵב יוֹאָשׁ
לְחַדֵּשׁ אֶת בֵּית יְהוָה וַיְקַבֵּץ אֶת
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיֹּאמֶר לָהֶם צְאוּ
לְעָרֵי יְהוּדָה וְקִבְצוּ מִכָּל יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף
לְחַזֵּק אֶת בֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִדֵּי שָׁנָה
בְּשָׁנָה וְאַתֶּם תְּמַהֲרוּ לַדָּבָר וְלֹא
מִהֲרוּ הַלְוִיִּם: וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לִיהוֹיָדָע
הָרֹאשׁ וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ לֹא דָרַשְׁתָּ
עַל הַלְוִיִּם לְהָבִיא מִיהוּדָה וּמִירוּשָׁלַם
אֶת מַשְׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וְהַקָּהָל
לְיִשְׂרָאֵל לְאֹהֶל הָעֵדוּת: כִּי עֲתַלְיָהוּ
הַמְרַשְׁעַת בָּנֶיהָ בָּרְצוּ אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים
וְגַם כָּל קָדְשֵׁי בֵית יְהוָה עָשׂוּ לַבְּעָלִים:
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אָרוֹן אֶחָד

ויתנהו בשער בית יהוה חוצה׃ ויתנו
קול ביהודה וברושלם להביא ליהוה
מש את משה עבד האלהים על
ישראל במדבר׃ וישמחו כל השרים
וכל העם ויביאו וישליכו לארון עד
לכלה׃ ויהי בעת יביא את הארון אל
פקדת המלך גיד הלוים וראותם כי
רב הכסף ובא סופר המלך ופקיד כהן
ראש וישאו את הארון וישאהו
וישיבהו אל מקמו כה עשו ליום יום
ויאספו כסף לרב׃ ויתנהו המלך ויהוידע
אל עשה מלאכת עבודת בית יהוה
ויהי שכרים וחרשים לחדש
בית יהוה וגם לחרש ברזל ונחשת
לחזק את בית יהוה׃ ויעשו עשי
ההמלאכה ותעל ארוכה למלאכה בידם
ויעמידו את בית האלהים על מתכנתו
ויאמצהו וכלותם הביאו לפני המלך
ויהוידע את שאר הכסף ויעשהו
כלים לבית יהוה כלי שרת והעלות
ונקיות וכלי זהב וכסף ויהיו מעלים
עלות בבית יהוה תמיד כל ימי יהוידע׃
ויזקן יהוידע וישבע ימים וימת בן
מאה ושלשים שנה במותו ויקברהו
בעיר דויד עם המלכים כי עשה טובה
בישראל ועם האלהים ובתו׃ ואחרי
מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו
למלך אז שמע המלך אליהם׃ ויעזבו
את בית יהוה אלהי אבתיהם ויעבדו את
האשרים ואת העצבים ויהי קצף על
יהודה וירושלם באשמתם זאת׃
וישלח בהם נביאים להשיבם אל
יהוה ויעידו בם ולא האזינו׃ ורוח
אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע
הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר
להם כה אמר האלהים למה
אתם עברים את מצות

posuerũtq; eã iuxta por
tã dom̃i dñi forinsecus.
Et p̃dicatũ ē in iuda &
hierm vt deferret sng̃li
p̃cliũ dño qd cõstituit
moyses ſ̃ui dei in
iſrl in deserto. Letati-
q; sunt cũcti principes
& ois ppls : & ingreſſi
cõtulerunt in arcã atq;
miserũt ita vt ipleretur.
Cũq; tps esset vt deſer
rẽt arcã corã rege p ma
nus leuitaꝝ : videbãt ei
multã pecuniã : ingredie
batur scriba regis & qui
primꝰ sacerdos cõstitue
rat : effũdebãtq; pecuniã
q̃ erat in arca. Porro arcã
reportabãt ad locũ suũ
Sicq; faciebãt p sngl̃os
dies. Et cõgregata est in
finita pecunia quã dede
runt rex & ioiada his q
p̃erãt opib⁹ dom̃i dñi.
At illi conducebãt ex ea
cesores lapidũ & artifi
ces operũ singulorꝝ vt in
staurarẽt domũ dñi : fa
bros & sq; ferri & eris vt
qd cadere cepat fulcire-
tur. Egerũtq; hi q opa
bãtur idustrie & obduce
batur paries cicatrix p
manꝰ eorꝝ. ac suscitauerẽt
domũ dei in statũ prĩ-
stinũ : & firmiter eã stare
fecerũt. Cũq; cõpleſſent
oia opa : detulerũt corã
rege & ioiada reliquã p-
tẽ pecunie : de q facta sũt
vasa tẽpli in miſterĩũ
ad holocausta : phiale q
qꝝ & cetera vasa aurea &
argẽtea. Et offerebãtur
holocausta in domo dñi
iugiter cũctis diebꝰ ioia
de. Senuit ãt ioiada ple
nus dierũ & mortuꝰ ẽ cũ
cẽtũ trigita eẽt ãnorũ :
sepelierũtq; eũ in ciuitate
dd cũ regibus : eo q fe
cisset bonũ cũ iſrl & cũ
domo eius. Poſtq; autẽ
obiit ioiada ingreſſi sunt
principes iuda : & adora-
uerũt regẽ. Qui delinit
obſequis eorũ acqeuit
eis. Et dereliq̃rũt tẽplũ
dñi dei patrũ suoꝝ : ſer
uierũtq; lucis & sculpti
lib⁹ : & facta ẽ ira dñi cõ-
tra iudã & hierl̃m ppter
hoc pcm. Mittebatq;
eis pphetas vt reuerte
rẽtur ad dñm : q̃s pteſtã
tes illi audire nolebãt.
Spũs itaq; dei iduit za
charĩã filiũ ioiade sacer-
dõtẽ : & stetit in cõſpectu
populi & dixit eis. Hec
dicit dñs deus. Quare
transgredimini precep-
ptum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ponatur in porta dom̃i dñi foras : et predicent
καὶ τεθήτω ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυ̃ ἔξω, καὶ κηρυξάτωσαν
in tuda et in hierusalẽ vt deferant dño : sicut ꝓ
ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ εἰσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ, καθὼς ἔ-
rit moyses seruus dei sup iſrl in deserto. et le-
στησεν μωυσῆς δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εὐ-
tati sunt cũcti principes et ofa ppls : et intule-
φράνθησαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ εἰσέφε- C
rũt et immiserũt in capsulã vsq; quo impleta est. et
ρον καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη. καὶ
factũ est in tẽpore quo iferrebat capsula ad pre-
ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἐνεγκεῖν τὸ γλωσσόκομον πρὸς τὴν προ-
fectos regis p manũ leuitaꝝ : et qñ
σήτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν λευιτῶν, καὶ ὁπόταν
viderũt q̃ supabũdaũt argentũ : et venit scriba
ἴδοιεν ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ
regis : et prefecꝰ magni sacerdotis : et euacua-
βασιλέως, καὶ ὁ πρασσάτης τοῦ μεγάλου ἱερέως, καὶ ἐξεκένω-
uerũt capsulam : et tulerũt et cõstituerũt eã in
σαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ ἦραν καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ
loco suo. sic faciebãt die ex die : et cõgre-
τόπου αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνή- D
gauerũt argẽtũ multũ. et dedit argentũ rex
γαγον ἀργύριον πολύ· καὶ ἔδωκεν τὸ ἀργύριον ὁ βασιλεὺς
et ioiade sacerdoꝰ facientibꝰ opa in opere
καὶ ἰωιαδὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν
domꝰ dñi : et cõducebãt cesores lapidũ et artifices vt
οἴκου κυρίου. καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπι-
instaurarẽt domũ dñi. et ad artifices ferri et
σκευάσαι τὸν οἶκον κυ̃· καὶ πρὸς τοῖς τέκτοσι χαλκοῦ καὶ
ferri vt fulcirent domũ dñi : et faciebãt faciẽ-
σιδήρου τοῦ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυ̃, καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦν-
tes opa : et ascẽdit lõgitudo operũ in manibꝰ fa-
τες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν.
ciẽtes : et constituerũt domũ dñi in statũ suũ. et firmiterũt
καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυ̃ ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ· καὶ ἠσφάλι-
eã. et cũ cõpleuerũt domũ : detulerũt
σαντο αὐτόν· καὶ ἡνίκα συνετέλεσαν τὸν οἶκον, ἤνεγκαν
ad regẽ et ad ioiade reliquũ argẽ-
πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἰωιαδὲ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρί-
tũ : et fecerũt illud vasa in domũ dñi : vasa ministra
ου, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ σκεύη εἰς τὸν οἶκον κυ̃, σκεύη λειτουρ-
toria : et holocaustoꝝ : et mortariola : et vasa au-
γικά, καὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυίσκας, καὶ σκεύη χρυ-
rea et argẽtea. et intulerũt holocausta in domo dñi
σᾶ καὶ ἀργυρᾶ· καὶ ἤνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν τῷ οἴκῳ κυ̃ E
semper cũctis diebus ioiade. et senuit ioiade : et fuit
πλασαν τὸν πάσας τὰς ἡμέρας ἰωιαδέ· καὶ ἐγήρασεν ἰωιαδέ, καὶ ἦν
plenus dierũ. et mortuus est filiꝰ centũ cẽtũ et triginta ãnorũ
πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἐτελεύτησεν υἱὸς ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν
cũ finiuit ipe. et sepelierũt eũ in ciuitate dauid cum
ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν
regibus : qñ fecit bonitatem cũ iſrael : et cum deo et
βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθοσύνην μετὰ ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ
domo eiꝰ. et factũ est post mortẽ ioiade ingreſſi sũt ꝓnci-
τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτὴν ἰωιαδὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχον-
pes iuda : et adorauerũt regẽ. tũc audiuit eos rex
τες ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα· τότε ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βα-
et dereliquerunt domũ dñi dei patrũ suoꝝ.
σιλεύς, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυ̃ τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν·
et seruierunt astarue et idolis. et facta est ira ipꝺ
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ ἀσάρτῃ καὶ τοῖς εἰδώλοις· καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ
iudã et in hierusalẽ in peccato suo. et misit
ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ πλημμελείᾳ αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλε
dñs ad eos pphetas vt cõuerterẽt eos ad dñm. et pteſtaban-
κς πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς κν· καὶ διεμαρτύραν-
tur eis : et nõ audierũt. et spiritus dei indut zacha-
το αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσε τὸν ζαχα-
riã filiũ ioiade sacerdotis : et stetit supra pplm : et dixit e-
ρίαν τὸν τοῦ ἰωιαδὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν αὐ-
is : hec dixit dñs : quare vos transgredimini preceptа
τοῖς, τάδε λέγει κύριος, ἵνατί ὑμεῖς παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς

dñi:t nō ꝓperet cultio : qñ dereliquiſtis dñm: t
κυ, καὶ οὐκ εὐοδωθήσεται ὑμῖν, ὅτι ἐγκαταλείπατε τὸν κν, καὶ
derelinquet vos. t ſurrexerūt cōtra eū:t lapidaue
ἐγκατέλιπεν ὑμᾶς · καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλη-
runt eū lapidibus p̄ceptū ioas regis in atrio dom̄
σαν αὐτὸν λίθοις κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου
dñi: t nō recordat̄ ioas rex mīe quā fecit
κυ, καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ιωὰς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίησεν
ioiade pater illius fecūm: t interfecit filiū eius.
Ιωιαδὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ·
ꝯ ait moriebatur:dixit: videat dñs t iudicet. t factū ē ut
ὃς δὲ ἀπέθνησκεν, εἶπεν, ἴδοι κς καὶ κρίναι. καὶ ἐγένετο ὡς
finem anni: aſcendit cōtra ioas exercitus ſyrie:
συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ιωὰς δύναμις συρίας,
t venerūt in iudam t in hieruſalem: t interfecerūt
καὶ ἦλθον ἐπὶ Ιούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ διέφθειραν
omnes principes populi:ꝯ populo: t vniuerſa
πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὰ
ſpolia eorum miſerunt regi damaſci: qui in
σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ δαμασκοῦ, ὅτι ἐν
paucis viris venerat exercitus ſyrie. t dñs tradi
ὀλίγοις ἀνδράσιν ἦλθον δυνάμεις συρίας · καὶ κς παρέ-
dit in manibus coꝝ exercitū multū nimis, qui de
δωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγ-
reliquerāt dñm deū patrū ſuorū. t cum ioas
κατέλιπον κν τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν· καὶ μετὰ Ιωὰς
fecērunt iudicia: t poſtq̄ abierunt ipſi ab eo.
ἐποίησαν κρίματα, καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸν ἀπ' αὐτῶν,
relinq̄runt eū in egritudie magna. t ſurrexerūt cōtra io
κατέλιπον αὐτὸν ἐν ἀρρωστίᾳ μεγάλῃ · καὶ ἐπεθέντο τῷ Ιω
as ſerui ſui in ſanguine filiorū ioiade ſacerdotis: t
ας οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἵμασι τῶν υἱῶν Ιωιαδὰ τοῦ ἱερέως, καὶ
interfecerūt eum in lecto ſuo t mortuus ē. t
ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν · καὶ
ſepelierūt eū in ciuitate dauid: t nō ſepelierūt eum ī ſepul
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐ. τά-
chris regum. t duo ſurrexerūt cōtra eum zabad filius
φοις τῶν βασιλέων · καὶ οἱ ἐπαναστάντες ἐπ' αὐτὸν Ζαβὰδ υἱὸς
ſamath ammanitidis: t iozabed filiꝰ ſamarith
σαμαὰθ τῆς ἀμμανίτιδος, καὶ Ιωζαβὰδ υἱὸς σαμαρὶθ τῆς
moabitidis: t ſui eius: t plures aſſumptiones cōtra eū.
μωαβίτιδος, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ πολλὰς λήμματα κατ' αὐτοῦ.
t fundamentū dom̄ dei: t rectā eccē ſūt ſcri
καὶ θεμελίωσις οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ ἐστὶ γε-
pta in ſcriptura libri regum: t re
γραμμένα ἐπὶ τὴν γραφὴν βιβλίου τῶν βασιλέων, καὶ ἐβα-
gnauit amelias filius eius p eo.
σίλευσεν Ἀμεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.25.

Filius viginti t duꝝ annoꝝ ameſias cū
Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἀμεσίας ἐν
regnare cepiſſet, t viginti t nouē ānis re
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβα-
gnauit in hieruſlm: t nomē matris eī iodain ex hieruſa
σίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωδὰν ἐξ Ἰερουσα
lem. t fecit rectū coꝝ dño:ſed nō in corde pfecto.
λήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυ, ἀλλὰ οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.
t factū ē poſtq̄ firmatū fuit regnū eī in manu eius:t interfecit
καὶ ἐγένετο ὡς κατέσκληρεύθη βασιλεία αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν
ſeruos ſuos q interfecerāt regem patrē ſuū: t
τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ
filios coꝝ nō interfecit ſecundū ſcdus legis dñi: ſicut
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἐθανάτωσε κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου κυ, καθὼς
ſcriptum ē in lege moyſi: ſicut p̄cepit dñs dicens: nō morientur
γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο κς λέγων, οὐκ ἀποθανοῦν-
patres p filiis: t filii nō morient̄ p patrib̄:ſed vnuſ
ται πατέρες ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ
diꝰ in pcto ſuo morietur. t cōgregauit ameſias domū
κς ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. καὶ συνήγαγεν Ἀμεσίας τὸν οἶκον
iuda: t cōſtituit eos p domos familiaꝝ eorum in tribunos t
Ἰούδα καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ
centuriones in vniuerſo iuda t beniamin. t recenſuit eos
ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμίν· καὶ ἐπεσκέψατο αὐτούς

"dñi qd vobis nō pderit:
'& dereliquiſtis dñm vt
dereliqueret vos. Qui
congregat aduerſus eū
miſerunt lapides iuxta
regis imperiū in atrio
dom dñi. Et nō eſt re
cordat ioas rex miſeri
cordie quā fecerat iofa
da pater illi fecū: ſed in
terfecit filiū ei. Qui cū
moreretur ait. Videat
dñs & reqrat. Cūq; euo
luto effet annus aſcedit
cōtra eū exercit ſyrie
venitq; in iudā & hieru
lē & interfecit cūctos
pricipes ppli: atq; vni
uerſam predā miſerunt
regi in damaſcū. Et cer
te cū pmodicꝫ venuſſet
numerus ſyrorum : eos
tradidit dñs in manib
eorū infinitā multitudi
nē eo q dereliquiſſent dñm
deū patrū ſuorum. In
ioas q̄q ignominioſa
exercuere iudicia: & abe
untes dimiſerūt eū in lā
guoribꝰ magnis. Surre
xerūt aūt cōtra eū ſeruí
ſui in vltionē ſanguinis
filii iorade ſacerdotis: &
occiderunt eū in lectulo
ſuo & mortuꝰ eſt: ſepe
lierūtq; eū in ciuitate dd
ſed non in ſepulchris re
gū. Inſidiati vero ſūt ei
zabath filius ſemath
āmanitidis: & iofabath
filiꝰ ſemarith moabiti
dis. Porro filii eiꝰ ac ſū
ma pecuniæ que adunata
fuerat ſub eo: & inſtaura
tio dom dñi ſcripta ſūt
diligentiꝰ in libro regū.
Regnauit aūt amaſias fi
lius eius pro eo. 25.

Viginti quinq; anno
rū erat amaſias cum
regnare cepiſſet & vigi
ti nouē ānis regnauit in
hierlm Nomē mris eiꝰ
ioiadē de hierlm. Fecit
q̄ bonū in cōſpectu dñi
verūtñ nō in corde p
fecto. Cūq; roboratū ſi
bi videret iperiū iugula
uit ſeruos q occiderāt re
gē patrē ſuū: ſed filios
corū nō iterfecit: ſicut
ſcriptū eſt in libro legis
moyſi: vbi p̄cepit dñs
dicēs. Nō occidētur pa
tres p filiis: neq; filii p
patribꝰ ſuis: ſed vnuſ
q̄q i ſuo pcō morietur.
Cōgregauit igitur amaſ
ſias iudā: & cōſtituit eos
p familias: tribunoſq;
& cēturiōes in vniuerſo
iuda & beiami & recēſuit

יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת
יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו
וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בַּחֲצַר בֵּית
יְהוָה׃ וְלֹא זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג
אֶת בְּנוֹ וְכֹמוֹתֵן אָמַר יֵרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃
וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו חֵיל
אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת כָּל שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל
שְׁלָלָם שָׁלְחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמֶשֶׂק׃ כִּי
בְּמִצְעַר אַנְשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם
וַיהוָה נָתַן בְּיָדָם חַיִל לָרָב מְאֹד כִּי
עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת
יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃ וְגַלְמֵתֶם מַפְנוּ כִּי
עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלִים רַבִּים וַיִּתְקַשְּׁרוּ
עָלָיו עַבְדָיו בְּדְמֵי בְנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן
וַיַּהַרְגֻהוּ עַל מִטָּתוֹ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר
דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃
וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן שִׁמְעַת
הָעַמֹּנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן שִׁמְרִית הַמּוֹאֲבִית׃
וּבָנָיו וְרֹב הַמַּשָּׂא עָלָיו וְיֹסוֹד בֵּית
הָאֱלֹהִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל מִדְרַשׁ סֵפֶר
הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ
אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן
מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
רַק לֹא בְלֵבָב שָׁלֵם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו וַיַּהֲרֹג אֶת
עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת
בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כִּי בַכָּתוּב בְּתוֹרַת
בְּסֵפֶר מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא
יָמוּתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא
יָמוּתוּ עַל אָבוֹת כִּי אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יָמוּת׃
וַיִּקְבֹּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם
לְבֵית אָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְלַשָּׂרֵי
הַמֵּאוֹת לְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיִּפְקְדֵם

לְמֵאָ֣ה עֶשְׂרִ֣ים שָׁנָ֔ה וַיַּעַל֙ וַיִּמָּצְא֣וּם עָלָ֔יו
שְׁלֹשׁ מֵא֥וֹת אֶ֖לֶף בָּח֣וּר יֹצֵ֣א צָבָ֑א
אֹחֲזֵ֤י רֹמַח֙ וְצִנָּ֔ה וַיִּשְׂכֹּ֥ר מִיִּשְׂרָאֵ֖ל
מֵאָ֣ה אֶ֑לֶף גִּבּ֥וֹר חַ֖יִל בִּמְאַ֥ת כִּכָּ֖ר כָּֽסֶף׃
וְאִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֗ים בָּ֤א אֵלָיו֙ לֵאמֹ֔ר
הַמֶּ֕לֶךְ אַל־יָבוֹא֙ עִמְּךָ֣ צְבָ֔א יִשְׂרָאֵ֖ל כִּ֣י
אֵ֣ין יְהוָ֔ה עִם־יִשְׂרָאֵ֖ל כָּל־בְּנֵ֥י אֶפְרָֽיִם׃
כִּ֣י אִם־בָּ֗א אַתָּה֙ עֲשֵׂ֣ה חִזְקָ֔ה לַמִּלְחָמָ֖ה
יַכְשִׁ֣ילְךָ֔ הָאֱלֹהִ֖ים לִפְנֵ֣י אוֹיֵ֑ב כִּ֥י אֱלֹהִ֛ים
אֵ֥ין בְּיָד֖וֹ לַעְזֹ֥ר וּלְהַכְשִֽׁיל׃ וַיֹּאמֶר֙
אֲמַצְיָ֣הוּ לְאִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים וּמָה֙ לַֽעֲשׂ֣וֹת
לְמֵאַ֥ת הַכִּכָּ֖ר אֲשֶׁ֣ר נָתַ֑תִּי לִגְד֣וּד
יִשְׂרָאֵ֔ל וַיֹּאמֶר֙ אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים יֵ֥שׁ
לַיהוָ֖ה לָתֵ֣ת לְךָ֣ הַרְבֵּ֣ה מִזֶּ֑ה וַיִּבְדִּילֵם
אֲמַצְיָ֣הוּ לַגְּד֔וּד אֲשֶׁר־בָּ֥א אֵלָיו֙ מֵאֶפְרַ֔יִם
לָלֶ֥כֶת לִמְקוֹמָ֖ם וַיִּֽחַר־אַ֣ף מְאֹ֑ד
בִּֽיהוּדָ֔ה וַיָּשׁ֖וּבוּ לִמְקוֹמָ֥ם בַּחֲרִי־אָֽף׃
וַאֲמַצְיָ֣הוּ הִתְחַזֵּ֔ק וַיִּנְהַ֖ג אֶת־עַמּ֑וֹ וַיֵּ֗לֶךְ
גֵּ֣יא הַמֶּ֔לַח וַיַּךְ֙ אֶת־בְּנֵ֣י שֵׂעִ֔יר עֲשֶׂ֖רֶת
אֲלָפִ֑ים וַעֲשֶׂ֤רֶת אֲלָפִים֙ חַיִּ֣ים שָׁבְי֔וּ
בְּנֵ֣י יְהוּדָ֔ה וַיְבִיאוּם֙ לְרֹ֣אשׁ הַסֶּ֔לַע
וַיְשַׁלְּח֖וּם מֵרֹ֣אשׁ הַסֶּ֑לַע וְכֻלָּ֖ם נִבְקָֽעוּ׃
וּבְנֵ֣י הַגְּד֔וּד אֲשֶׁ֥ר הֵשִׁ֖יב אֲמַצְיָ֑הוּ
מִלֶּ֥כֶת עִמּ֖וֹ לַמִּלְחָמָ֑ה וַיִּפְשְׁט֣וּ בְעָרֵ֔י
יְהוּדָ֖ה מִשֹּׁמְר֣וֹן וְעַד־בֵּ֣ית חוֹרוֹן֮ וַיַּכּוּ֒
מֵהֶ֣ם שְׁלֹ֣שֶׁת אֲלָפִ֔ים וַיָּבֹ֖זּוּ בִּזָּ֥ה
רַבָּֽה׃ וַיְהִי֙ אַחֲרֵ֣י בוֹא־אֲמַצְיָ֔הוּ
מֵהַכּ֣וֹת אֶת־אֲדוֹמִ֔ים וַיָּבֵ֕א אֶת־אֱלֹהֵ֖י
בְּנֵ֣י שֵׂעִ֑יר וַיַּעֲמִידֵ֣ם ל֔וֹ לֵֽאלֹהִ֖ים
וְלִפְנֵיהֶ֥ם יִשְׁתַּחֲוֶ֖ה וְלָהֶ֥ם יְקַטֵּֽר׃ וַיִּֽחַר־
אַף־יְהוָ֖ה בַּאֲמַצְיָ֑הוּ וַיִּשְׁלַ֤ח אֵלָיו֙ נָבִ֔יא
וַיֹּ֥אמֶר ל֖וֹ לָמָ֣ה דָרַ֔שְׁתָּ אֶת־
אֱלֹהֵ֣י הָעָ֔ם אֲשֶׁ֥ר לֹא־הִצִּ֖ילוּ אֶת־
עַמָּ֑ם מִיָּדֶֽךָ׃ וַיְהִי֙ בְּדַבְּר֣וֹ אֵלָ֔יו וַיֹּ֥אמֶר
ל֖וֹ הֲלְיוֹעֵ֣ץ לַמֶּ֑לֶךְ נִתַּ֣ן הֻדַּ֔ל לָ֥ךְ לָמָ֖ה
יַכּוּךָ֙ וַיִּחְדַּל֙ הַנָּבִ֔יא וַיֹּ֥אמֶר יָדַ֖עְתִּי כִּי

a viginti annis ꝛ supra: ꝛ inuenit eos trecẽ-
ta milia potẽtiũ q̃ egredierentur in pugnam: dre-
nerent hastã ꝛ clypeũ. ꝛ mercede cõduxit de ifrael
centum milia robustoꝝ fortitudie centũ talẽta argen
ti. ꝛ homo dei venit ad eũ dicẽs: rex
non eat tecũ exercitus ifrael: qñ nõ est do-
minus cũ ifrael cunctis filiis ephraim. qñ si pu-
tas cũ ifrael ꝛ omnes filios ephraim. ꝛ dixit ad eum
hoc dei: ꝛ hoc faciam centũ talen-
ta q̃ dedi militibus exercitui ifrael? ꝛ dixit homo
dei: est dño dare tibi plura hiis. ꝛ se-
parauit amasias exercitũ q̃ venit ad eum
ab ephraim: ꝛ abiret in locũ suũ. ꝛ iratꝰ
est furore suo valde cõtra iudã: ꝛ reuersi
sunt in locũ suũ in ira furoꝛe. ꝛ amasias con-
fortatꝰ ẽ ꝛ accepit populũ suũ ꝛ tulit in
vallem salinarũ: ꝛ percussit filios
seyr decem milia. ꝛ decẽ milia ceperũt vinos
alios: ꝛ attulerũt eos in summitatẽ petre: ꝛ
precipitauerũtq̃ eos de summo in preceps: ꝛ
omnes crepuerũt. At
ille exercitus quẽ remi
serat amasias ne irẽt secum
iret ad prelium: diffusus est
in ciuitatibus iuda: a sa-
maria vsq̃ bethoron: ꝛ
interfectis tribus milibꝰ
diripuit predam
magnã. Amasias quo
q̃ post
cedem idumeorum ꝛ
allatos deos
filiorũ seyr: statuit illos
in deos sibi ꝛ
adorabat eos: ꝛ illis
adolebat incensũ. Quã
obrem iratus dominus
contra amasiã misit ad
illum prophetam quiꝺ di-
ceret ei. Cur adorasti
deos qui non liberaue-
runt populũ suũ de manu tua?
Cũq̃ hec ille loq̃retur.
Rñdit ei. Nũ cõsiliarius
regis es? Quiesce ne i
terficiam te. Discedensq̃
ppheta: scio inquit ꝙ

a viginti annis ꝛ supra: ꝛ inuenit eos trecẽ-
τὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτοὺς τριακο-
ta milia potẽtiũ q̃ egredierentur in pugnam: dre-
σίας χιλιάδας δυνατῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον, κρα
nerent hastã ꝛ clypeũ. ꝛ mercede cõduxit de ifrael
τοὺτων δόρυ καὶ θυρεόν. καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ ἰσραὴλ
centum milia robustoꝝ fortitudie centũ talẽta argen
ἑκατὸν χιλιάδας δυνατῶν ἰσχὺι ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρί
ti. ꝛ homo dei venit ad eũ dicẽs: rex
ου. καὶ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν λέγων, βασιλεῦ
non eat tecũ exercitus ifrael: qñ nõ est do-
μὴ πορευέσθω μετὰ σοῦ δύναμις ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔστι κύ-
minus cũ ifrael cunctis filiis ephraim. qñ si pu-
ριος μετὰ ἰσραὴλ πάντων τῶν υἱῶν ἐφραὶμ. ὅτι ἐὰν ὑπο-
tes ꝙualere in hiꝭ in bello: ifu-
λάβῃς τοῦ κατισχύσαι ἐν τούτοις ἐν τῷ πολέμῳ, τρο
gãt vertet dñs cor̃ inimicis: qñ est fortitudo
πώσεται κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστιν ἰσχὺς τῷ
dño vt adiuuet ꝛ ifugãt vertat. ꝛ dixit amasias
κυρίῳ τοῦ βοηθῆσαι καὶ τροπώσασθαι. καὶ εἶπεν ἀμεσίας
hoi dei: ꝛ qd faciam centũ talen-
τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ τί ποιήσω τοῖς ἑκατὸν ταλάν
tis q̃ dedi exercitui ifrael? ꝛ dixit homo
τοις οἷς ἔδωκα τῇ δυνάμει ἰσραὴλ; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος
dei: est dño dare tibi plura hiꝭ. ꝛ se-
τοῦ θεοῦ, ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλείω τούτων. καὶ δι-
parauit amasias exercitũ q̃ venit ad eum
χώρισεν ἀμεσίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν
ab ephraim: ꝛ abiret in locũ suũ. ꝛ iratꝰ
ἀπὸ ἐφραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ ἐθυμώ
est furore suo valde cõtra iudã: ꝛ reuersi
θησαν τῇ ὀργῇ αὐτῶν σφόδρα ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ἐπέστρε-
sunt in locũ suũ in ira furoꝛe. ꝛ amasias con-
ψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ ἀμεσίας κα
fortatꝰ ẽ ꝛ accepit populũ suũ ꝛ tulit in
τίσχυσε καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς
vallem salinarũ: ꝛ percussit filios
τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς
seyr decem milia. ꝛ decẽ milia ceperũt vinos
σηιὼ δέκα χιλιάδας. καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ
filii iuda: ꝛ attulerũt eos in summitatẽ petre: ꝛ
υἱοὶ ἰούδα, καὶ ἤνεγκαν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ πετρου,
precipitabant eos a summitate petre:
καὶ κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ πετρου,
ꝛ oẽs interrupti sunt. ꝛ filii exercitus quos
καὶ πάντες διερράγησαν. καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς
remiserat amasias ne irent cum ipso in pre-
ἀπέστρεψεν ἀμεσίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πό-
lium: imposite sunt in ciuitatibus iuda a samaria ꝛ
λεμον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἀπὸ σαμαρείας καὶ
vsq̃ ad bethoron. ꝛ percusserunt in eis
ἕως βαιθωρών. καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας,
tria milia: ꝛ spoliauerũt spolia multa. ꝛ facti ẽ cũ pollũ venit
καὶ ἐσκύλευσαν σκύλα πολλά. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν
amasias q̃ percussit idumeã: ꝛ intulit ad
ἀμεσίαν τὸν ἰδουμαῖον, καὶ ἤνεγκεν πρὸς
se deos filiorũ seyr: ꝛ cõstituit eos sibi in
ἑαυτὸν τοὺς θεοὺς υἱῶν σηιὼ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς
deos ꝛ in cõspectu eoꝝ adorabat: ꝛ eis adolebat. ꝛ
θεοὺς καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς ἔθυεν. καὶ
facta est ira dñi in amasiã: ꝛ misit ei ꝙ
ἐθυμώθη ὀργὴ κυρίου ἐπὶ ἀμεσίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ προ
phetam: ꝛ dixit ei: qd q̃siuisti deos populi: q̃
φήτην, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ, οἳ
non liberauerũt populũ suũ de manu tua? ꝛ factũ ẽ cũ
οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός σου; καὶ ἐγένετο ἐν
loq̃retur ipse ad eum: ꝛ dixit ei: nũ cõsilia-
τῷ λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μὴ σύμβου
rius regis vedi te? attende tibiipũ: vt nõ pe-
λόν σοι τοῦ βασιλέως δέδωκά σε; πρόσεχε αὐτῷ, ἵνα μὴ πα-
tiant te. ꝛ tacuit ꝙpheta. ꝛ dixit: cognoui ꝙ
τάξωσί σε. καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης. καὶ εἶπεν, ἔγνων ὅτι

consiluit dñs occidere te: qñ fecisti hoc:
ἐβουλεύσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τοῦ
τ nō audiuit cōsilium . mei. τ cōsulu-
το, καὶ οὐκ ἤκουσας τῆς συμβουλίας μου · καὶ ἐβουλεύσα
4.Re. it amesias rex iuda: τ misit ad ioas
14.c. το ἀμεσίας βασιλεὺς ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς ἰωὰς
filiū ioachaz filii iu regem israel: dicens: veni τ
υἱὸν ἰωαχαζ υἱοῦ βασιλέα ἰσραηλ, λέγων, δεῦρο καὶ
videamur facies. τ misit ioas rex iha
ὀφθῶμεν πρόσωποις · καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσρα
el ad amesiā regem iuda dicēs: carduus q
ηλ πρὸς ἀμεσίαν βασιλέα ἰούδα λέγων, ὁ ἄκανθος ὁ
in libano misit ad cedrum q̄ in liba
ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβά
no dicens: da filiā tuam filio meo in uxo
νῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖ
F rem: τ ecce ingrediētur bestie agri q̄ in
κα, καὶ ἰδοὺ εἰσεύσονται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ
libano. τ conculcauerūt bestie τ cōculcauerūt carduum.
λιβάνῳ, καὶ ἦλθε τὰ θηρία καὶ κατεπάτησε τὸν ἄκανθον.
uisti: ecce percussi . idumeā τ eleuat te
ἐπάταξας τὸν Ἰδουμαίαν καὶ ἐπαίρεσαί σε ἡ
cor tuū grauet τ nūc sede in domo tua: τ
καρδία σου σε βαρείτω · καὶ νῦν κάθισον ἐν οἴκῳ σου, καὶ
quare cōtendis in malo: τ cades tu τ iudas
ἱνατί συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ ἰούδας
tecum? τ nō audiuit amesias: qñ a dño
μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσεν ἀμεσίας, ὅτι παρὰ κυρίου
factū erat vt traderet eum in manus ioas: qñ qñ
ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας ἰωὰς, ὅτι ἐξε
nit deos edom. τ ascēdit ioas
ζήτησε τοὺς θεοὺς τῶν Ἰδουμαίων. καὶ ἀνέβη ἰωὰς ὁ βα
rex israel: τ uidēs sunt adinuicē ipse τ amc
σιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ὥρισαν ἀλλήλοις αὐτὸς καὶ ἀμε
sias rex iuda in bethsamec q̄ est . iuda.
σίας βασιλεὺς ἰούδα ἐν Βεθσαμὺς ἣ ἐστι τοῦ ἰούδα.
τ corruit iudas ante faciem israel. τ
καὶ ἔπταισεν ἰούδας κατὰ πρόσωπον ἰσραήλ · καὶ
fugit vnusquisq; in tabernaculū suū. τ amesi
ἔφυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀμεσί-
as rex iuda filium ioas filii ochozie cepit
αν βασιλέα ἰούδα υἱὸν ἰωὰς υἱοῦ ὀχολίου συνέλαβεν
ioas rex israel in bethsames: τ adduxit
ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν Βεθσαμὺς, καὶ εἰσήγαγεν
eum in hierusalem: τ destruxit a porta
αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ καθεῖλεν ἀπὸ τοῦ τεί-
G chous hierusalem a porta ephraim vsq; ad portam
χους ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πύλης ἐφραὶμ ἕως πύλης
anguli quadringēti cubitus. τ oē aurū
γωνίας τετρακοσίους πήχεις · καὶ πᾶν τὸ χρυσίον
τ argentum τ oīa vasa q̄ inuenta sūt
καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα
in domo dñi: τ q̄ apud obededdom . τ
ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ παρὰ τὸν ὠβηδ ἐδδωμ καὶ
thesauros domus regis: τ filios
τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱ-
oo cōmixtorum cepit: τ reuersus est in ia
ους τῶν συμμίξεων ἔλαβεν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς σα-
mariam. τ vixit amesias filius ioas rex
μάρειαν. καὶ ἔζησεν ἀμεσίας ὁ τοῦ ἰωὰς βασιλεὺς
iuda postq̄ mortuus e filius ioachaz
ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἰωὰς τὸν τοῦ ἰωάχαζ βα
rex israel: duas τ decē annis. τ reliq
σιλέως ἰσραήλ, πεντε καὶ δέκα ἔτη. καὶ οἱ λοιποὶ
sermōes amasie prīni τ nouissimi nonne scri
λόγοι ἀμεσίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γε
pti sunt in libro regum iuda τ isra
γραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσρα-
el? τ in tempore
ηλ; καὶ ἐν τῷ καιρῷ

cogitauerit deus occide
re te: qui et fecisti hoc
hoc malū: & ifup nō ac
quieuit consilio meo. Igi
tur amasias rex iuda ini
to pessimo cōsilio misit
ad ioas filiū ioachaz fi
lii iehu regem
israel dicens. Veni vide
amus nos mutuo.
At ille remisit nuncios
dicens. Carduus
qui est in libano: misit
ad cedrum
libam dicens. Da filiā
tuam filio meo in vxo
rem: & ecce bestie
que erant in silua
libam trāsierunt & con
culcauerunt carduū. Di
xisti percussi edō: et idcir-
co erigitur cor tuum
in superbiam. Sede in
domo tua. Cur
malū aduersum te, quo
cas: vt cadas et tu et iu-
das tecum? Noluit autē
audire amasias: eo q
der et ille voluntas vt trade
retur in manū hostiū, p
pter deos edom. Ascen
dit igitur ioas
rex israel: & mutuos fi-
bi prebuere conspectus
Amasias autem rex iu
da erat in bethsames
iude. Corruitq; iudas
coram
israel: & fugit in taber-
nacula sua. Porro
amasiā rege iuda filiū
ioas filii
ioachaz cepit ioas rex
israel in bethsames & adduxit
in hierusalem
destruxitq; murum eiꝰ
a porta
ephraim vsq; ad portā
anguli quadringentis
cubitus. Omne q̄q; au-
rū & argētū & vniuersa
vasa q̄ repererat in do
mo dei: &
apud obededō: in the
sauris etiam domus
regis: necnon & filios
obsidū reduxit in samā
ria. Vixit autē amasias
filius ioas rex
iuda postq̄ mortuꝰ est
ioas filius ioachaz
rex israel quindecim an-
nis.
Reliqua aūt sermonū
amasie priorum
& nouissimorum scrip-
ta sunt in
libro regū iuda et israel
Qui postq̄

יַעַשׂ אֲמַצְיָה לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי עָשִׂיתָ
זֹאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לְעֲצָתִי וַיִּוָּעַץ
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּשְׁלַח אֶל
יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים׃
וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ
אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל הָאֶרֶז אֲשֶׁר
בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת בִּתְּךָ לִבְנִי
לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת הַחוֹחַ׃ אָמַרְתָּ
הִנֵּה הִכִּיתָ אֶת אֱדוֹם וְנִשָּׂאֲךָ לִבְּךָ
לְהִכָּבֵד שֶׁבֶת נָא בְּבֵיתֶךָ לָמָּה
תִתְגָּרֶה רָעָה וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה
עִמָּךְ׃ וְלֹא שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ כִּי
מֵהָאֱלֹהִים הָיְתָה לְמַעַן תִּתָּם בְּיַד כִּי
דָרְשׁוּ אֶת אֱלֹהֵי אֱדוֹם׃ וַיַּעַל יוֹאָשׁ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָּנִים הוּא
וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ
אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֵף יְהוּדָה לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו׃ וְאֶת
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יוֹאָשׁ בֶּן
יְהוֹאָחָז תָּפַשׂ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיְבִיאֵהוּ יְרוּשָׁלִַם
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מִשַּׁעַר
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת
אַמָּה׃ וְכָל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֶת כָּל
הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בְּבֵית הָאֱלֹהִים
עִם עֹבֵד אֱדוֹם וְאֶת אוֹצְרוֹת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב
שֹׁמְרוֹנָה׃ וַיְהִי אֲמַצְיָהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ
יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּמְלְטוּ

אֲשֶׁר סָר אֲמַצְיָהוּ מֵאַחֲרָיו יְהוָה סור
וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וַיָּנָס קשר נוס
לָכִישָׁה וַיְשַׁלְּחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה שלח
וַיְמִיתֻהוּ שָׁם׃ וַיִּשְׂאֻהוּ עַל הַסּוּסִים מות נשא
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר יְהוּדָה׃ קבר

Ca.xxvi. וַיִּקְחוּ כָּל עַם יְהוּדָה

אֶת עֻזִּיָּהוּ וְהוּא בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לקח
וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ מלך
הוּא בָּנָה אֶת אֵילוֹת וַיְשִׁבֶהָ לִיהוּדָה שוב
אַחֲרֵי שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו׃ בן
שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ מָלָךְ
וְחַמִּשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכוֹלְיָה מִן
יְרוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה עשה
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו וַיְהִי היה
לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין יום בין
בִּרְאֹת הָאֱלֹהִים וּבִימֵי דָרְשׁוֹ אֶת ראה
יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם צלח לחם
בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת חוֹמַת גַּת פרץ
וְאֶת חוֹמַת יַבְנֶה וְאֶת חוֹמַת אַשְׁדּוֹד
וַיִּבֶן עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד וּבַפְּלִשְׁתִּים׃ בנה עיר
וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל פְּלִשְׁתִּים וְעַל עזר
הָעַרְבִיִּים הַיֹּשְׁבִים בִּגּוּר בַּעַל
וְהַמְעוּנִים׃ וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה נתן
לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד לְבוֹא מִצְרָיִם
כִּי הֶחֱזִיק עַד לְמַעְלָה׃ וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ חזק עלה
מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלִַם עַל שַׁעַר הַפִּנָּה מגד
וְעַל שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל הַמִּקְצוֹעַ קצע
וַיְחַזְּקֵם׃ וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב חזק דבר
בֹּרוֹת רַבִּים כִּי מִקְנֶה רַב הָיָה לוֹ חצב בור
וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים וְכֹרְמִים רבב כנה
בָּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי אֹהֵב אֲדָמָה הָיָה׃ ישר

וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂה מִלְחָמָה יוצאי היה לחם
צְבָא גְדוּד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָתָם בְּיַד צבא גדד יצא
יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשּׁוֹטֵר ספר שטר
עַל יַד חֲנַנְיָהוּ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ׃ כָּל מִסְפַּר שור סָפַר

'receſſit a domino: ꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ſtetēderūt eī in inſidias in hieruſalē. Cūq fugiſſet lachis miſerunt ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
et interfecerūt eum ibi: reportāteſq; ſup equos ſepelierūt eū cū ptribꝫ ſuis in ciuitate dd. 26.

OMnis autem populus iuda ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ filium eius oziam anno rum ſedecim ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ conſtituit regē ꝓ ama ſia patre ſuo. ꝯꝯꝯꝯꝯ Ipe edificauit ahilat: & reſtituit eā ditioni iude poſtq; dormiuit rex cū patribus ſuis. ꝯꝯꝯꝯꝯ Sedecim annorum erat oziaſ cū regnare cepiſ ſet & quinquaginta duo bus annis regnauit ꝯ in hierlm. Nomē matris eius iecelia de ꝯꝯꝯ hierlm. Feciſq; qd erat rectū in oculis domini iuxta omnia q̄ fecerat amaſias pater eius: & exquiſiuit deū in diebꝫ zacharie intelligentis & videntis deum. Cunq; requireret ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dñm direxit eū in omni bus. Deniq; egreſſus eſt & pugnauit contra phi liſtiim & deſtruxit murū geth et murum iamnie murumq; azoti. ꝯꝯꝯꝯ Edificauit quoq; opida in azoto & philiſtiim: & adiuuit eum deus cō tra philiſtiim & contra arabes qui habitabāt in gurbaal ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ et cōtra āmonitas. Ap pēdebātq; āmonite munera ozie: et diuulgatū eſt nomē eius vſq; ad introitū egypti ꝓpter creb ras victorias. Edificauitq; ozias turres in hie ruſalē: ſup portā āguli: et ſup portā vallis: & reliq; in eodē muri latere firmauitq; eas. Extruxitq; turres i ſolitudine et effodit ciſternas plurimas: eo q; haberet multa pecora: tā in cāpeſtribus q̄ in beremi vaſtitate. Vineas q̄q; habuit & vinitores in mōtib; et i carmelo: erat enim homo agriculture deditus. Fuit āt exercit; bellatorū ei; q̄ ꝓcedebāt ad plia ſub manu iehihel ſcribe: maaſieq; doctoris: & ſub manu ananie qui erat de ducibus regis. Omniſq; numerus ꝯꝯ

quo receſſit amelias a dño: cōuerſa ē cōtra ipm cōiu ratio in hieruſalem: & fugit in lachis: & miſe runt poſt eū in lachis: & interfecerūt eum ibi. & reportauerūt eū ſup equos: & ſepe lierūt eum cum patribus ſuis in ciuitate dd. Ca.26

ET accepit omis popul terre oziā: & ipſe filiꝰ A
fedecim annoꝝ: & cōſtituerūt regē ipm ꝓ patre 4.Re. 4.c.
ſuo amelia. ipe edificauit atlath: ipſe reſti tuit ipſam iuda: poſtq; dormiuit rex cū patribus ſuis, filius ſedecim annoꝝ ioziaſ cū regnaret ipſe. & quinquaginta & duob; ānis 4.Re. 15.g.
regnauit in hieruſalem: & nomen matri ſue iechelia ab hieruſlm. & fecit rectū coraꝫ dño iuxta oia q̄ fecit amelias pater e ius. & fuit q̄rens dñm in diebus zacha rie intelligētis in viſione dei: & in diebus illis q̄ſq; quesiuit dñm: direxit eum dñs deus. & egreſſus ē oziaſ & pugnauit cōtra phili ſtiim: & deſtruxit muros geth: & muros iab nā: & muros azoti. & edificauit ciuitates in azoto: & in philiſtiim. & adiuuit eum deus cōtra philiſtiim & cōtra arabes qui habitabāt in petra & cōtra mi neos, & dederūt munera dona oziē: & fuit nomē eius vſq; ad introitū egypti: q̄m ꝓualu B
it vſq; ad ſupra. & edificauit oziaſ turres in hie ruſalem: & ſup portā anguli & ſup por tā vallis & ſup angulos: & firmauit e as. & edificauit turres in ſolitudie: & effodit cisternas multas: q̄m pecora multa fuerunt ei in pla nicie & in cāpeſtri. agricultores & vinitores in mōtib; & in carmelo: q̄m vir agriculture dedit; erat. & fuerūt oziē exercitus facientes bellum: & q̄egredieb̄ tur in acie. & numerus cōſiderationis eo rum manū ieiel ſcribe & maaſie iudicis: & ꝓ manū ananie ſucceſſoris regis. oīs numerus

principiſ familiarū fortium in bellū uno
τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον χι=
milia ſexcenti. ⁊ cū eis exercitus bellatores
λιοι ἑξακόσιοι. καὶ μετ' αὐτῶν δυνάμεις πολεμικαὶ
trecenta milia ⁊ ſeptē mille quingenti. hi
τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι πεντακόσιοι. οὗ=
C facientes bellū in potētia fortitudinis: ad auxiliādū
τοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ
regi cōtra aduerſarios. ⁊ ꝓparauit eis
βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους. καὶ ἡτοίμασεν αὐτοῖς
ozias cūcto exercitui clypeos ⁊ haſtas ⁊ ga=
ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς καὶ δόρατα καὶ πλοκε=
leas ⁊ loricas ⁊ arcus ⁊ fundibulū lapi=
φαλαίας καὶ θώρακας καὶ τόξα καὶ ἐκ λίθους σφενδό=
des. ⁊ fecit oztas in hieruſalē machinas fabri=
νας. καὶ ἐποίησεν ὀζίας ἐν ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχα
catas artificiſ vt eſſet in turribus ⁊ in
νευμένας· λογισμοῖς τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ
angulis: vt ꝑuterēt ſagittis ⁊ ſaxis grandibus. ⁊
τῶν γωνιῶν, τοῦ βαλεῖν βέλεσιν καὶ λίθοις μεγάλοις· καὶ
audita eſt ꝓparatio eoꝝ vſq; ad ꝓcul: qđ admirationi fuit
ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόρρω, ὅτι ἐθαυμασώθη
vt adiuuaret vſq; quo cōfortat⁹ eſt. ⁊ poſtq̄ roborat⁹ ē ozi
τοῦ βοηθηθῆναι ἕως ὁυκατίσχυσεν· καὶ ὡς κατίσχυσεν ὀζί=
as eraltatū ē cor eius vt corrūperet. ⁊ iniq̄ fecit
ας ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ διαφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν
in dño deo ſuo: ⁊ ingreſſus ē in tēplū dñi
ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου
vt adoleret icēſū in altari thymiamatū:
τοῦ θυμιάσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων,
⁊ ingreſſus ē poſt ipſum azarias ſacerdos: ⁊ cū eo
καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἀζαρίας ὁ ἱερεύς, καὶ μετ' αὐ=
octoginta ſacerdotes dñi filij fortitudinis: ⁊ reſti=
τοῦ ὀγδοήκοντα ἱερεῖς κυρίου υἱοὶ δυνάμεως, καὶ ἐπε=
terūt cōtra oziā regē: ⁊ dixerūt ei: nō tibi ozia
στησαν ἐπὶ ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ σοὶ ὀζίᾳ
vt adoleas dño: ſed ſacerdotib⁹ filijs
τὸ θυμιᾶσαι τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς
aaron qui ſcᵗificati ſunt vt adoleāt icēſū: egredere a
ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις τὸ θυμιᾶσαι, ἔξελθε ἀπὸ τοῦ
ſanctuario: qñ receſſiſti a dño ⁊ nō erit tibi
ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ οὐκ ἔσται σοι
hoc in gl̄riam a dño deo. ⁊ tratus ē ozias:
τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ· καὶ ἐθυμώθη ὀζίας,
⁊ in manu ſua thuribulū ad adolendū icēſū in
D καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιᾶσαι ἐν τῷ
4.Re. ναῷ· καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ
5.g. lepra orta eſt in fronte eius in domo dñi
λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου
coram ſacerdotib⁹ ſupra altare thymia=
ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμά
matū. ⁊ cōuerſus eſt in ipſum azarias ſacerdos primꝰ ⁊
των· καὶ ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ
ſacerdotes: ⁊ ecce ipe lopros⁹ in frōte ſua. ⁊
οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λελεπρωμένος ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ· καὶ
expulit eū illinc: ⁊ ipſe feſtinauit egre=
κατέπασεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελ=
di: qñ redarguit eū dñs. ⁊ fuit ozias rex le=
θεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν ὁ κύριος. καὶ ἦν ὀζίας ὁ βασιλεὺς λε
pros⁹ vſq; ad diē mortis ſue. ⁊ habitauit in domo
πρὸς ἕως ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· καὶ ἐκάθισεν ἐν οἴκῳ
ſeparata lepros⁹: qñ expulſ⁹ fuit a domo dñi. ⁊ ioa=
ἀφεσίᾳ λεπρός, ὅτι ἐξώσθη ἀπὸ οἴκου κυρίου· καὶ ἰωα
tham filꝰ eius in regno eius iudicāſ ꝑplm
θὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν
terre. ⁊ reliqui ſermōes ozie primi ⁊ nouiſſimi
τῆς γῆς· καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ὀζίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nōne ſunt ſcripti ab eſaia filio amos ꝓphe=
οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ ἡσαΐου υἱοῦ ἀμὼς τοῦ προφή=
tā: ⁊ dormiuit ozias cū patrib⁹ ſuis ⁊ ſepelierūt eum
του; καὶ ἐκοιμήθη ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν

'principū p'familias ſuaſ
virorū fortiū duorū mi=
lium ſexcentorū: & ſub
eis vniuerſus exercitus
trecentorū & ſeptē mi=
lium
quingētorū: qui erant
apti ad bella & ꝯ
p'rege cōtra aduerſari
os dimicabāt. Prepauit
quoq; eis ozias. i. cūcto
exercitui clypeos & ha
ſtas & galeas & loricas
arcuſq; & ꝯ
fundas ad iaciēdos lapi=
des. & feciq in hieruſlm di
uerſi generis machinas
q̄s in turribus collocauit:
& in angulis murorū vt
mitteret ſagittas & ſaxa
grādia. Egreſſumq; eſt
nomē eius procul: eo q̄
auxiliaretur ei dñs &
corroboraſſet illū. Sed
cū roboratꝰ eēt eleuatū
ē cor eius in iteritū ſuū &
neglexit dñm deū ſuū: in=
greſſuſq; tēplū dñi: ad
dolere voluit icēſum ſup
altare thymiamatū. Sta
tiq; igreſſus poſt eū aza
rias ſacerdos: & cū eo
ſacerdotes dñi octogin
ta viri fortiſſimi: reſtite=
runt regi atq; dixerunt.
Non eſt tui officii ozia
vt adoleas incēſum dño
ſed ſacerdotū: hoc eſt fi
liorū aarō q cōſecrati ſūt
ad huiuſcemodi miniſte
riū. Egredere de ſctūa=
rio ne cōtēpſeriſ: qa nō
reputabitur tibi in gloriā
hoc a dño deo. Iratuſq;
ozias & tenēs in manu
thuribulū vt adoleret
incēſū minabatur ſacer=
dotib⁹. Statiq; orta ē lep
ra in fronte eius coram ſacer
dotib⁹ in domo dñi ſup
altare thymiamatū. Cū
q; reſpexiſſet eū azariaſ
pōtifex & oēs reliq ſacer
dotes: viderūt lepram in
frōte eius: & feſtinato expu
lerūt eū. Sed & ipe pter
ritus accelerauit egredi:
eo q̄ ſenſiſſet ilico plā
gā dñi. Fuit igitur ozias
rex leproſus vſq; ad diē
mortis ſue. Et habitauit
i domo ſepata: plen⁹ le=
pra ob quā eiectus fuerat
de domo dñi. Porro io
athā filius eius rexit domū
regis & iudicauit ppl̄m
tre. Reliq̄ ātē monū o=
zie priorū & nouiſſimo
rū ſcripſit eſaias filius a=
mos ꝓpheta Dormiuit
q; ozias cum patribus
ſuis: & ſepelierunt eum

רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִגְבוֹרֵי חַיִל צַלְפַּיִם
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וְעַל יָדָם חֵיל צָבָא
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עֹשֵׂי מִלְחָמָה נְכֹחַ חֵיל
לַעְזוֹר לַמֶּלֶךְ עַל הָאוֹיֵב: וַיִּכְן לָהֶם
עֻזִּיָּהוּ לְכָל הַצָּבָא מָגִנִּים וְרֹמְחִים
וְכוֹבָעִים וּשְׁרִיוֹנוֹת וְקַשָּׁתוֹת וְלַאֲבָנִי
קֶלַע: וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַם חֻשְׁבֹנוֹת
מַחְשֶׁבֶת חוֹשֵׁב לִהְיוֹת עַל הַמִּגְדָּלִים
וְעַל הַפִּנּוֹת לִירוֹא בַּחִצִּים וַאֲבָנִים
גְּדוֹלוֹת וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד לְמֶרְחוֹק כִּי
הִפְלִיא לְהֵעָזֵר עַד מִי חָזָק: וּכְחָזְקָתוֹ
גָּבַהּ לִבּוֹ עַד לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בַּיהוָה
אֱלֹהָיו וַיָּבֹא אֶל הֵיכַל יְהוָה לְהַקְטִיר
עַל מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: וַיָּבֹא אַחֲרָיו
עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ כֹּהֲנִים לַיהוָה
שְׁמֹנִים בְּנֵי חָיִל: וַיַּעַמְדוּ עַל עֻזִּיָּהוּ
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא לְךָ עֻזִּיָּהוּ
לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכֹּהֲנִים בְּנֵי
אַהֲרֹן הַמְקֻדָּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא מִן
הַמִּקְדָּשׁ כִּי מָעַלְתָּ וְלֹא לְךָ לְכָבוֹד
מֵיְהוָה אֱלֹהִים: וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ וּבְיָדוֹ
מִקְטֶרֶת לְהַקְטִיר וְנִזְעַף עִם הַכֹּהֲנִים
וְהַצָּרַעַת זָרְחָה נִמְצָתוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים
בְּבֵית יְהוָה מִמַּעַל לְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת:
וַיִּפֶן אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְכָל
הַכֹּהֲנִים וְהִנֵּה הוּא מְצֹרָע בְּמִצְחוֹ
וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁם וְגַם הוּא נִדְחַף
לָצֵאת כִּי נִגְּעוֹ יְהוָה: וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ
הַמֶּלֶךְ מְצֹרָע עַד יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב
בֵּית הַחָפְשִׁית מְצֹרָע כִּי נִגְזַר
מִבֵּית יְהוָה וְיוֹתָם בְּנוֹ עַל בֵּית
הַמֶּלֶךְ שֹׁפֵט אֶת עַם הָאָרֶץ: וְיֶתֶר
דִּבְרֵי עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים
כָּתַב יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא: וַיִּשְׁכַּב

צַו
יְהוֹשָׁפָט
יְהוָה
עֻזִּיָּהוּ
עֲזַר
אִיב
עֻזִּיָּהוּ
בְּצַע
עָשָׂה
חָשַׁב
הָיָה
גָּדַל
פִּנָּה
חָזַק
אלה
עָלָה
הֵיכָל
קְטֹרֶת
זָבַח
עֻזִּיָּהוּ
הַכֹּהֵן
עָמַד
עֻזִּיָּהוּ
קְטֹרֶת
פָּנָה
עֻזִּיָּהוּ
יָצָא
קָדַשׁ
כָּבַד
זָעַף
קְטֹרֶת
פָּנָה
יָצָא
בָּהַל
דָּחַף
הָיָה
נָגַע
בַּיִת
חָפְשִׁית
נָגַז
בַּיִת
יוֹתָם
בַּיִת
שָׁפַט
עַם
דָּבָר
רִאשׁוֹן
אַחֲרוֹן
כָּתַב
נָבִיא
שָׁכַב

אבתיו בעשרה ברקבורה אשר
למלכים כי אמרו מצורע הוא
ויתם בנו תחתיו׃ עלה
Cap.xxvii בן עשרים וחמש שנה יותם בתמלכו
ושש עשרה שנה מלך בירושלם
ושם אמו ירושה בת צדוק׃ ויעש
הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה
עזיהו אביו רק לא בא אל היכל יהוה
ועוד העם משחיתים׃ הוא בנה את
שער בית יהוה העליון ובחמת
העלה חמה
הבנה לרב׃ וערים בנה בהר
יהודה ובחרשים בנה בירניות
ומגדלים׃ והוא נלחם עם מלך בני
עמון ויחזק עליהם ויתנו לו בני
עמון בשנה ההיא כאה כסף
ועשרת אלפים כרים חטים
ושעורים עשרת אלפים זאת
השיבו לו בני עמון ובשנה השנית
והשלשית׃ ויתחזק יותם כי הכין
דרכיו לפני יהוה אלהיו׃ ויתר דברי
יותם וכל מלחמתיו ודרכיו הנם
כתובים על ספר מלכי ישראל
ויהודה׃ בן עשרים וחמש שנה
היה בתמלכו ושש עשרה שנה מלך
בירושלם׃ וישכב יותם עם אבתיו
ויקברו אתו בעיר דויד ויתלך אחז
בנו תחתיו׃
Ca.xxviii בן עשרים
שנה אחז במלכו ושש עשרה שנה
מלך בירושלם ולא עשה הישר
כעיני יהוה כדויד אביו׃ וילך בדרכי
מלכי ישראל וגם מסכות עשה
לבעלים׃ והוא הקטיר בגיא בן הנם
ויבער את בניו באש כתעבות הגוים
אשר הורישׁ יהוה מפני בני ישראל׃
ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות
ותחת כל עץ רענן ׃ ויתנהו יהוה

in agro regalium sepulchrorum eo q̃ esset leprosus.
regnauitq; ioatham filius eius pro eo. 27.
Vigintiq; annorũ erat ioatham cũ regnare cepisset: & sedecim annis regnauit in hierlm.
Nomẽ mris ei hieruſa filia sadoch. Fecitq; quod rectum erat corã dño iuxta oĩa q̃ fecerat ozias pr̃fur: excepto q̃ nõ ẽ ingressus templũ dñi & adhuc populus delinquebat. Ipse edificauit portam domus domini excelsam: & in muro ophel edificauit multa cõstruxit. Vrbes q; edificauit in montib; iuda & in saltib; castella & turres. Ipse pugnauit contra regem filiorum ammon & vicit eum. Dederuntq; ei filii ammõ in tempore illo centum talenta argenti & decem milia choros tritici: ac totidẽ choros ordei. Hec contulerunt ei filii ammon in anno secundo & tertio. Corroboratus q; est ioathã: eo q̃ direxisset vias suas corã dño deo suo. Reliqua ãt ioatham & omnes pugne eius & opera eius scripta sunt in libro regum israel & iuda. Viginti quinq; annorum erat cũ regnare cepisset & sedecim annis regnauit in hierlm. Dormuitq; ioatham cũ patribus suis: & sepelierũt eũ in ciuitate dauid: & regnauit achaz filius eius pro eo. 28.
Viginti annorum erat achaz cum regnare cepisset: & sedecim annis regnauit in hierusalẽ. Non fecit rectũ in cõspectu dñi: sicut dauid pr̃ei: sed ãbulauit in viis regum israel: insuper & statuas fudit baalim. Ipe est q; adoleuit incẽsũ in valle hẽnon & lustrauit filios suos in igne iuxta ritũ gẽtium quas interfecit dñs in aduentu filiorum israel. Sacrificabat q; & thymiama succẽdebat in excelsis & in collib; & sub oi ligno frõdoso. Tradiditq; eum dominus

in agro sepulchri regum. qñ dixerũt leprosus est. ἐν ἀγρῷ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων· ὅτι ἐιπαν λεπρός ἐστιν. regnauit ioathã filius eius pro eo. καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.27.
Filius existẽs vigiti q̃nq; ãnor ioathã cũ regnaret ipse: & sedecim ãnis regnauit in hierusalem: & nomẽ matri eius hieruſa filia sadam, & fecit rectũ coram dño: iuxta omnia quecũq; fecit ozias pater eius. verũtñ ad tẽplũ dñi non introiuit. & adhuc populus corrũpebat. ipe edificauit portã domus dñi excelsã. & in muro ophel edificauit in multitudinẽ: & vrbes edificauit in montibus iuda: & in saltibus edificauit castella & turres. ipse pugnauit cũ rege filiorũ ammon & vicit eos. & dabãt ei filij ammon p annũ centũ talenta argenti: & decẽ milia corox tritici: & totidẽ milia ordei. hec offerebat ei rex filiorũ ammon p annum: & in ãno secundo & tertio. & corroboratꝰ est ioathã q̃m pparauit vias suas coram dño deo suo. & reliqui sermones ioathã & bellũ & opera eius nõne scripta sunt in libro regũ israel & iuda: & vigiti & q̃nq; ãnor fuit ioathã cũ regnaret ipse. & sedecim ãnis regnauit in hierusalem. & dormiuit ioathã cũ patribus suis: & sepultꝰ est in ciuitate dauid: & regnauit achaz filius eius pro eo.
Ca.28.
Filius vigiti ãnor fuit achaz cũ regnaret ipse: & sedecim ãnis regnauit in hierusalem. & non fecit rectũ coram dño: sicut dauid pater eius. & ãbulauit in viis regũ israel: & insuper & statuas fudit baalim: & sacrificauit in valle benẽnõ: & lustrauit filios suos in igne iuxta abominationes gentiũ: quas abstulit dñs a facie filiorũ israel. & adolebat in excelsis & in vomibus: & sub omni ligno frõdoso. & tradidit eũ dominus

τοῦ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι τοῦ ιωαθὰμ· καὶ ὁ πόλεμος καὶ αἱ πράξεις· αὐτοῦ οὐκ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἰούδα; υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἐκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ ἐκοιμήθη ἰωαθὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.
Ca.28.
Filius vigiti ãnor fuit achaz cũ regnaret ipse: & sedecim ãnis regnauit in hierusalem. & non fecit rectũ coram dño: sicut dauid pater eius. & ãbulauit in viis regũ israel: & insuper & statuas fudit baalim: & sacrificauit in valle benẽnõ: & lustrauit filios suos in igne iuxta abominationes gentiũ: quas abstulit dñs a facie filiorũ israel. & adolebat in excelsis & in vomibus: & sub omni ligno frõdoso. & tradidit eũ dominus
σώδους· καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος

A 4.Re. 16.a.
B
C
D
A 4.Re. 15.d.

deus eius in manu regis ſyrie: ⁊ percussit in eo: ὁ θεὸς αὐτοῦ ἐν χειρὶ βασιλέως συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐ
⁊ cepit captiuitatē multā ex ipſis τῶν, καὶ ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν ἐξ αὐτῶν
⁊ adduxit in damaſcū. ⁊ in manus regis καὶ ἤγαγεν εἰς δαμασκόν. καὶ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέ=
israel tradidit eū plāgā grandi. ⁊ occidit ως ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐ=
phacee filiū romelie rex israel in iuda in vna die centū ⁊ viginti τῷ φακεὲ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν ἰούδᾳ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χι
milia virorū potentiū fortitudine: qm̄ reliquerūt ꝑ λιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύι, ἐν τῷ καταλιπεῖν αὐτοὺς
dñm deū patrū ſuorū. ⁊ occidit zechri po κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἀπέκτεινε ζεχρὶ ὁ δυ
tens ex ephraī maaſſiam filiū regis ⁊ ναστὴς τοῦ ἐφραὶμ τὸν μαασσίαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ
B ezricam ducē dom⁹ eius: ⁊ elcanan ſecū τὸν ἐσρικὰμ ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐλκανὰν τὸν δεύ
dū regis. ⁊ captiuos ceperunt filij israel de τερον τοῦ βασιλέως. καὶ ἠχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκ τῶ
fratribus ſuis ducenta milia mulier: ⁊ filios ⁊ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν διακοσίας χιλιάδας γυναικῶν, καὶ υἱ
filias: ⁊ ſpolia multa ſpoliauerunt ex eis ους καὶ θυγατέρας, καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐ
⁊ intulerūt ſpolia in ſamariā. ⁊ illic fuit pro τῶν καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς σαμάρειαν. καὶ ἐκεῖ ἦν προ
pheta dñi: oded nomē ei. ⁊ egreſſus obuiā φήτης τοῦ κυ, ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντη
exercitui ꝛ̄ntiū in ſamariā. ⁊ dixit σιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς σαμάρειαν. καὶ εἶπεν
eis: ecce ira dñi dei patrū vr̄oꝝ cōtra αὐτοῖς, ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ
iudā: ⁊ tradidit eos in manib⁹ vr̄is: ⁊ Ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν,
⁊ occidistis in eis in ira: ⁊ eſq; ad celos καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕως τῶν οὐρανῶν
peruenit. ⁊ nūc filios iudā ⁊ hierusalē vos vi ἔφθασε. καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ ὑμεῖς λέ
cisti subiugare in ſeruos ⁊ ſeruas: nōne ſū γετε καταχρήσασθαι εἰς δούλους καὶ δούλας; οὐκ ἰδοὺ εἰ=
vobiſcū: vt tribuificer dño deo vr̄o: peccata μὶ μεθ' ὑμῶν, μαρτυρῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πλημμελεῖ
vobiſcū dño deo vr̄o: ⁊ nūc audite me ⁊ αι μεθ' ὑμῶν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ νῦν ἀκούσατέ μου καὶ
reducite captiuitatē quā cepiſtis a ἀπορρίψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλωτεύσατε ἀπὸ
fratribus vr̄is: qm̄ ira furoris dñi ſup vos. ⁊ ſte τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν. καὶ ἀνέ
terūt principes a filijs ephraī azarias filius ιο στησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραὶμ ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰω
hanan: ⁊ barachias filius maſſalmoth: ⁊ ezechias filius νᾶν, καὶ βαραχίας ὁ τοῦ μασαλμώθ, καὶ ἐζεκίας ὁ τοῦ
ſellum: ⁊ amaſias filij addi cōtra eos q̄ veniebāt σελλεὶμ, καὶ ἀμασίας ὁ τοῦ ἀδδὶ ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους
a bello. ⁊ dixerunt eis: non introduce ἀπὸ τοῦ πολέμου. καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐ μὴ εἰσαγάγη
C tis captiuitatē huc ad nos: qm̄ vt pecce τε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ πλημ
mus dño ſup nos: vos dicitis adijci μελῆσαι τῷ κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς, ὑμεῖς λέγετε προσθῆναι
ſup peccata nr̄a ⁊ ſup ignorātiā nr̄am: qm̄ ἐπὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν, ὅτι
multū peccatū ſit nr̄m ⁊ ira furoris dñi ſit in πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐστὶ ἐπὶ τὸν
israel. ⁊ dimiſerūt bellatores captiuitatē ⁊ Ἰσραήλ. καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
ſpolia coram principibus ⁊ omni ec τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων καὶ πάσης τῆς ἐκ
cleſia. ⁊ ſteterunt viri κλησίας. καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες

deus ei⁹ in manu⁹ regis ſyrie:q̄ percussit⁹ eū: ⁊ ma=
gnāq̄ ꝑdā cepit⁹ de ei⁹ ꝛ̄=
pio: & adduxit in damaſcū. ⁊ Manibus⁹ cſq; ⁊ regis
iſrl⁹ tradit⁹ eſt⁹ & percussus
⁹ plaga ⁊ grandi. ⁊ Occidit=
q̄⁹ phacee⁹ filius ⁊ romelie
ᵏ de iuda ⁱ centum ᵐ viginti
ⁿ milia⁹ in die ∞∞∞∞∞∞∞∞
q vno ⁊ omnes⁹ viros ⁊ bella
tores: eo ꝙ reliquiſſent
ᵛ dñm deum⁹ patrū ſuoꝝ.
Eodē tpe⁵ occidit ᶜ zechri
ᵛ vir potens ex ᵉ ephraim
ᵍ maaſſam ʰ filium ⁱ regis:
ᵏ & ˡ ezricam ᵐ ducem ⁿ do=
mus eius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖ helchanā quoq; ᵍ fecūdū
ᵃ rege. ⁊ Ceperunt q̄ ⁱ filii
ⁿ israel ᵏ de fratribus ſuis
ᶠ ducenta ⁱ milia ⁿ mulierū
ˢ puerorum ᵇ & puellarū
ᶜ & infinitam ⁿ predam: ∞
ⁿ pertulerūt q̄ eā in ⁱ fama=
riam. Ea tempeſtate ⁿ erat
ᵐ ibi ᵒ ꝓpheta ᵖ domini ᵉ no
mine ᶜ oded qui ∞∞∞∞∞∞
ⁿ egreſſus ᵉ obuiā ⁿ exerci=
tui ᵛ veniēti ᵛ in ſamariam:
ˢ dixit ⁿ eis. ⁊ Ecce ᶜ ira ᵛ do
minus ᶜ deus ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ patrū vr̄oꝝ ⁿ cōtra ᵇ iudā
ᶠ tradidit eos ⁱ in manib⁹ vr̄is
ᵐ & occidiſtis ⁿ eos ᵒ atrociſ:
ita vt ᵍ ad celū ᵘ ptingeret
veſtra crudelitas. ᵉ Inſup
ᶠ filios ⁿ iuda ᵏ & hieruſalem
ᵛ vultis vobis ᵉ ſubiicere
ⁱ in ſeruos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ & ancillas: quod ᶜ nequa=
q̄ facto opus eſt. ∞∞∞∞∞
ᶜ Peccaſtis enim ⁊ ſuper hoc
ᵏ domino ⁱ deo veſtro. ∞∞∞
ᵐ Sed ⁿ audite conſiliū me
um ᶜ & reducite ᵖ captiuos
ᵍ quos ᶜ adduxiſtis ⁿ de fri=
busvr̄is: ᶜ qa magn⁹ ⁿ furor
ᶠ domini imminet ᶜ vobis.
ᵉ Steterunt itaq; ᵇ viri ∞∞∞
ᶜ de principibus ᵖ filiorum
ᶜ ephraim: ᶠ azarias ᵉ filius
ᵇ iohanan: ᶜ barachias ᵏ fi=
lius ⁱ moſollamoth ∞∞∞∞
ᵐ ezechias ⁿ filius ᵒ ſellum:
ᵖ & amaſias ᵍ filius ∞∞∞∞
ⁱ hadali: ᵉ cōtra eos ᶜ qui ve
niebāt ⁿ de ᶜ preliо: ᶠ & dixe
runt ᵉ eis. ᵉ Non ᵇ introdu=
cetis ᶜ huc ᵇ captiuos: ne
ᵉ peccemus ᵇ dño. Quare
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱ vultis ᵐ adiicere ⁿ ſup ᵒ pctā
nr̄a: ᵖ & vetera cumulare
ᵍ delicta? ⁿ Grande ᶜ quippe
ᶠ peccatum eſt ∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ & ira ᶠ furoris dñi imminet
ⁱ ſup ᵗ iſrl. ᵇ Dimiſerūt q̄ vi
ri israel ᶜ bellatores ᵉ predā
ᶠ & vniuerſa ᵉ q̄ ceperāt ᵇ co
rā ⁱ principib⁹ ᵏ & omī ⁱ mul
titudine. ᵐ ſteterūt q̄ ⁿ viri

וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהָיו בְּיַד מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּכּוּ בוֹ וַיִּשְׁבּוּ
מִמֶּנּוּ שִׁבְיָה גְדוֹלָה וַיְבִיאוּ דַּרְמֶשֶׂק
וְגַם בְּיַד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִתַּן וַיַּךְ בּוֹ
מַכָּה גְדוֹלָה: וַיַּהַרְגוּ פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ
בִּיהוּדָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּיוֹם
אֶחָד כֹּל בְּנֵי חַיִל בַּעֲזָבָם אֶת
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם: וַיַּהַרְגוּ זִכְרִי
גִּבּוֹר אֶפְרַיִם אֶת מַעֲשִׂיָהוּ בֶן הַמֶּלֶךְ
וְאֶת עַזְרִיקָם נְגִיד הַבַּיִת וְאֶת
אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ: וַיִּשְׁבּוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵיהֶם מָאתַיִם אֶלֶף נָשִׁים
בָּנִים וּבָנוֹת גַּם שְׁלַל רַב בָּזְזוּ
מֵהֶם וַיָּבִיאוּ אֶת הַשָּׁלָל לְשֹׁמְרוֹן:
וְשָׁם הָיָה נָבִיא לַיהוָה עֹדֵד שְׁמוֹ
וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּא לְשֹׁמְרוֹן
וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בַּחֲמַת יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם עַל יְהוּדָה נְתָנָם בְּיֶדְכֶם
וַתַּהַרְגוּ בָם בְּזַעַף עַד לַשָּׁמַיִם הִגִּיעַ:
וְעַתָּה בְּנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם
אַתֶּם אֹמְרִים לִכְבֹּשׁ לְעַבְדִים
וְלִשְׁפָחוֹת לָכֶם הֲלֹא רַק אַתֶּם
עִמָּכֶם אַשְׁמוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם:
וְעַתָּה שִׁמְעוּנִי וְהָשִׁיבוּ הַשְּׁבִיָה
אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חֲרוֹן
אַף יְהוָה עֲלֵיכֶם: וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים
מִרָּאשֵׁי בְנֵי אֶפְרַיִם עֲזַרְיָהוּ בֶן
יְהוֹחָנָן בֶּרֶכְיָהוּ בֶן מְשִׁלֵּמוֹת
וִיחִזְקִיָּהוּ בֶן שַׁלֻּם וַעֲמָשָׂא בֶּן
חֲדַלַי עַל הַבָּאִים מִן הַצָּבָא: וַיֹּאמְרוּ
לָהֶם לֹא תְבִיאוּ אֶת הַשְּׁבִיָה הֵנָּה
כִּי לְאַשְׁמַת יְהוָה עָלֵינוּ אַתֶּם
אֹמְרִים לוֹסִיף עַל חַטֹּאתֵנוּ וְעַל
אַשְׁמָתֵנוּ כִּי רַבָּה אַשְׁמָה לָנוּ
וְחָרוֹן אַף עַל יִשְׂרָאֵל: וַיְעַזְבוּ הַחֲלוּץ
אֶת הַשְּׁבִיָה וְאֶת הַבִּזָּה לִפְנֵי
וַתַּהַרְגוּ בָם בְּזַעַף עַד לַשָּׁמַיִם הִגִּיעַ:
הַשָּׂרִים וְכָל הַקָּהָל וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים

אֲשֶׁר נִקְבוּ בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ בַּשְּׁבִיָּה חָזָק
וְכָל מַעֲרֻמֵיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל עָרֹם לָבֶשׁ
וַיַּלְבִּשׁוּם וַיַּנְעִלוּם וַיְאַכְלוּם וַיַּשְׁקוּם נָעַל אָכַל
וַיְסָכוּם וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל שֹׁבֵהַּ סוּךְ
כּוֹשְׁלֵי וַיְבִיאוּם יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים נָהַל כָּשַׁל
אֶצֶל אֲחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹן בָּאוּ שׁוּב
הָהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז עַל מַלְכֵי
אַשּׁוּר לַעְזֹר לוֹ וְעוֹד אֲדֹמִים בָּאוּ בּוֹא
וַיִּכּוּ בִיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ שֶׁבִי וַיִּפְלְשְׁתִּים נֶגֶב
פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהַנֶּגֶב לִיהוּדָה עִיר
וַיִּלְכְּדוּ אֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת אַיָּלוֹן לָכַד
וְאֶת הַגְּדֵרוֹת וְאֶת שׂוֹכוֹ וּבְנוֹתֶיהָ גָּנָה
וְאֶת תִּמְנָה וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת גִּמְזוֹ וְאֶת
בְּנוֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כִּי הִכְנִיעַ כָּנַע
יְהוָה אֶת יְהוּדָה בַּעֲבוּר אָחָז מֶלֶךְ עָבַר
יִשְׂרָאֵל כִּי הִפְרִיעַ בִּיהוּדָה וַיִּמְעֹל פָּרַע
מַעַל בַּיהוָה וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְגַּת בּוֹא
פִּלְנֶאסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְצַר לוֹ וְלֹא צוּר
חִזְּקוֹ כִּי חָלַק אָחָז אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ שׁוּר נָתַן
אַשּׁוּר וְלֹא לְעָזְרָה לוֹ וּבְעֵת הַצַּר צוּר
לוֹ וַיּוֹסֶף לְמָעַל בַּיהוָה הוּא הַמֶּלֶךְ חָטַף מָעַל
אָחָז וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דַּרְמֶשֶׂק הַמַּכִּים זָבַח נָכָה
בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי אֲרָם הֵם
מַעְזְרִים אוֹתָם לָהֶם אֶזְבְּחָה וְיַעְזְרוּנִי עָזַר זָבַח
וְהֵם הָיוּ לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עָזַר הָיָה
וַיֶּאֱסֹף אָחָז אֶת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים כָּלָה אָסַף
וַיְקַצֵּץ אֶת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְסַגֵּר קָצַץ סָגַר
אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ עָשָׂה
מִזְבְּחוֹת לְכָל פִּנָּה בִּירוּשָׁלִַם וְנִבְכָּל זָבַח
עִיר וָעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בָּמוֹת לְקַטֵּר קָטַר
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת יְהוָה כָּעַס
אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל
דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הִנָּם הָיָה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה כָּתַב
וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֶר שָׁכַב

quos supra mẽorauim⁹ & apprehendẽtes⁹ captiuos⁹ oẽs qui⁹ nudi erant ⁹vestierunt⁹ de⁹ spoliis. oo ⁹Cũq; vestissent eos⁹ & calciassent:⁹ & refecissent cibo⁹ ac potu:⁹ vnxissentq; ppt laborẽ⁹ & adhibuissent eis curã: qcũq; ambulare nõ poterãt:⁹ & erãt⁹ ibecilli corpe⁹ ipsos fuerunt eos ⁹iumẽtis:⁹ & adduxerũt eos ⁹hierico⁹⁹ ciuitatẽ⁹ palmarũ⁹ ad⁹ frẽs eorũ: ipsiq;⁹ reuersi sũt in⁹ samariã.⁹ Tpe ⁹illo⁹⁹ misit⁹ rex⁹ achaz⁹ ad ⁹regẽ⁹ assyrioꝝ: postulãs ⁹auxiliũ.⁹ Venerũtq;⁹ idumei⁹ & pcusserũt multos ⁹ex iuda:⁹ & ceperũt⁹ predã magnã.⁹⁹ Philistii q̃q;⁹ diffusi sũt⁹ pvrbes⁹ cãpestres: ⁹& ad meridiẽ⁹ iuda:⁹ ceperũtq;⁹ beth fames⁹ & ⁹ahilon⁹ & ⁹ gadiroth⁹ socho⁹ q̃q;⁹ & ⁹thamnã⁹ & ⁹ ganzo ⁹cũ⁹⁹ viculis suis:⁹⁹ & habitauerũt⁹ in eis.⁹ Humiliauerat ⁹enim⁹ dominus⁹ iudam ⁹propter ⁹ achaz⁹ regem ⁹iuda⁹ eo q̃⁹ nudasset eum auxilio⁹ & cõtẽptui habuisset⁹ dñm :⁹ adduxitq;⁹ ⁹cõtra eum ⁹ Theglatphalasar⁹ regẽ⁹⁹ assyriorũ q̃⁹⁹ & afflixit⁹ eũ:⁹ & nullo resistente vastauit.⁹ Igitur⁹ achaz⁹ spoliata⁹ domo⁹ dñi ⁹& ⁹ domo⁹ regũ⁹ ac principum:⁹ dedit⁹ regi ooooo ⁹assiriorũ munera :⁹ & tñ ⁹nihil ei ꝑfuit. Insup⁹ & tẽpore⁹ angustie sue⁹⁹ auxit ⁹cõtẽptũ⁹ in dñm.⁹ Ipse ꝑ se⁹ rex⁹ achaz⁹ imolauit ⁹⁹dijs⁹ damasci victimas⁹ percussoribus suis :⁹ & dixit. ⁹ Dii⁹ regum⁹ syrie ooooo ⁹auxiliãtur⁹ eis⁹ q̃s ego⁹ placabo hostiis :⁹ & aderunt mihi:⁹ cum ecõtrario⁹ ipsi ⁹⁹fuerit⁹ ruine ei⁹ & vniuerso⁹ israel.⁹ Direptis itaq; ⁹achaz⁹ vasis⁹ domus⁹ dei ⁹ atq; confractis⁹ clausit oo ooooooooooooooooooooo ⁹ianuas⁹ templi⁹ dñi⁹⁹ & fecit⁹⁹ sibi ooooooooooooooooo ⁹altaria⁹ in vniuersis⁹ angulis⁹ hierl̃m.⁹ In oĩbus q̃⁹ vrbibus⁹ iuda⁹ extruxit ⁹aras⁹ ad cremandũ thus: ⁹atq; ad iracundiam prouocauit⁹ dominum ooooo ⁹deũ⁹ patrũ suorũ.⁹ Reliq̃ aũt⁹⁹ sermonũ ei⁹⁹ & oĩm ⁹operum suorum⁹ priorum⁹ & nouissimorum oo ⁹scripta sũt⁹⁹ in⁹ libro⁹ regũ ⁹iuda ooooooooooooooo ⁹& israel.⁹ Dormiuitq;⁹ achaz⁹ cum⁹ patribus suis:

q̃ vocati sunt in nominib⁹: & apprehẽderũt captiui ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόμασιν , καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμα
tate: & oẽs nudos vestierunt de λωσίας , καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς περιέβαλον ἀπὸ τῶν
spoliis & induerũt eos & calciauerũt: & vederũt σκύλων καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν, καὶ ἔδωκαν
eis vt comederẽt & biberẽt & vngerentur: & anxillo fue- αὐτοῖς τ φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀλείφασθαι, καὶ ἀντελάβον
rũt eis⁹ in tumẽtis omnt infirmo· & cõstituerunt το αὐτῶν ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀδυνάτου· καὶ κατέστησαν
eos in hiericho ciuitatẽ palmarũ ad fratres αὐτοὺς εἰς ἱεριχὼ τὴν πόλιν τῶν φοινίκων πρὸς ἀδελφούς
eorũ: & reuersi sunt in samariã. & in tẽpore il- αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν εἰς σαμάρειαν· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί
lo misit rex achaz ad regẽ assy- νω ἀπέστειλεν ὁ Βασιλεὺς ἄχαζ πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν ἀσσυ
rioꝝ vt auxiliaret⁹ ei. & in hoc anno & idu- ρίων τ βοηθῆσαι αὐτῷ . καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει καὶ οἱ ἰδου
mei irruerũt & pcusserunt in iuda: & cepe- μαῖοι ἐπέθεντο καὶ ἐπάταξαν ἐν ἰούδα, καὶ ἐχμαλά-
runt captiuitatẽ. & philistii irruerũt in τευσαν ἀχμαλωσίαν . καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ
vrbes cãpestris: & a meridie iuda: τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ ἰούδα,
& ceperunt bethsames & allõ & gaderoth & τ ceperunt bethsames & allõ & gaderoth
& socchoth & vicos eius: & thamnã & καὶ ἔλαβον τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὴν αἰλὰν καὶ τὴν γαδηρὼθ
vicos eius: & gãzo & vicos eius. & τ socchoth & τ vicos eius: & thamnã & τ
habitauerunt illic: quĩ humiliauit dñs iudã ppt τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς . καὶ
achaz regẽ iuda: quĩ nudabit in iuda: κατῴκησαν ἐκεῖ , ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν ἰούδαν διὰ
& rebellauit rebellione a dño. & venit cõtra achaz τὸν ἄχαζ βασιλέα ἰούδα, ἀνθ᾽ ὧν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ ἰούδα,
ipse: & auxit achaz rebellionẽ a dño. καὶ ἀπέστη ἀσσοσασία ἀπὸ κυρίου · καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν ἄχαζ
& dixit rex achaz: querã deos dama- αὐτόν , καὶ προσέθηκεν ἄχαζ τοῦ ἀσσοσῆναι ἀπὸ κυρίου·
sci percutientes me. & dixit: quĩ dei re- τ dixit rex achaz: querã deos dama- καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ, ζητήσω τοὺς θεοὺς δ᾽αμα
gis syrie fortificant eos: igit sacrificabo eis σκοῦ τοὺς τυπτοντάς με· καὶ εἶπεν , ὅτι οἱ θεοὶ βασι
λέως συρίας κατισχύουσιν αὐτούς, τοίνυν θύσω αὐτοῖς
& auxiliabũtur mihi. & fuerũt ei ipi in scãdalũ καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ αὐτοὶ εἰς σκῶλον
& omni israel. & abstulit achaz vasa dom⁹ dñi καὶ παντὶ ἰηλ· καὶ ἀπέστησεν ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
& fregit ea: & clausit achaz fores do- καὶ κατέκοψεν αὐτά, καὶ ἀπέκλεισεν ἄχαζ τὰς θύρας οἴ-
mꝰ dñi. & fecit sibi altare in omni angulo κου κυρίου· καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήριον ἐν πάσῃ γωνίᾳ
in hierusalẽ & in omni vrbe: & in ciuitate iuda ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ πόλει, καὶ ἐν πόλει ἰούδα
fecerũt excelsa: ad adolẽdũ dijs alienis. & irrita- ἐποίησαν ὑψηλά, τ θυμιᾶν θεοῖς ἀλλοτρίοις· καὶ παρώ
uit dñm deũ patrũ suoꝝ. & reliqua sermo- ργισε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ οἱ λοιποὶ λό
nes eius & opera eius prima & nouissima nõ- γοι αὐτοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται οὐκ
ne sunt scripti in libro regũ iuda & ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ
israel: & dormiuit achaz cũ patribus suis: ἰσραήλ ; καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ,

ⲁ sepult⁹ ē in ciuitate dauid: ⲁ nō attulerūt eū in
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς
sepulchra regū ifrael: ⲁ regnauit
τοὺς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν
ezechias filius eius pro eo.
ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.29.

HIIIus exulēs viginti ⲁ duos annos ezechias ē regna-
A ΥἸὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύ
4.Re. ret ipse: ⲁ viginti ⲁ nouē ānis regnauit in hieru
18.a. σειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερου-
salē: ⲁ nomē matri eius abia filia zacharie.
σαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβία θυγάτηρ Ζαχαρίου.
ⲁ fecit ezechias rectū coꝝ dño: iuxta omnia
καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα
q̄ fecit dauid pater eius. ⲁ factū ē q̄n ſtetit
ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἔστη
ezechias in regno ſuo in mēſe primo ape-
ἐζεκίας ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳ
ruit valuas dom⁹ dñi: ⲁ inſtauraut eas. ⲁ ītro
ξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς. καὶ εἰσή-
duxit ſacerdotes ⲁ leuitas: ⲁ cōſtituit eos
γαγεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
in latus q̄ ad orientē. ⲁ dixit eis: audite
εἰς τὸ πλάτος τὸ πρὸς ἀνατολάς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
me leuite: nūc ſanctificamini: ⲁ ſanctificate domū
τέ μου οἱ λευῖται, νῦν ἁγιάσθητε, καὶ ἁγιάσατε τὸν οἶκον
dñi dei patrū veſtrorū: ⲁ ejicite immundiciā
κυ τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσί-
de ſanctuario: q̄n rebellauerūt patres noſtri: ⲁ fece
αν ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποί-
B rūt malū coꝝ dño deo noſtro: ⲁ dereliquerunt
ησαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον
eū: ⲁ auerterūt facie ſuā a tabernaculo
αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς
dñi: ⲁ dederūt cernuē ⲁ clauſerunt hoſtia
κυρίου, καὶ ἔδωκαν ὀπίσω καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τῆ
tēpli: et extinxerūt lucernas: ⲁ thymiama nō adole-
ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμία
uerūt: ⲁ holocauſta nō obtulerūt in ſanctuario
σαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ τῷ
deo iſrael. ⲁ fuit ira dñi ſup iudā ⲁ hieruſa-
θεῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσα-
lē. ⲁ tradidit eos in cōmotionē ⲁ in interitū ⲁ
λήμ· καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ
in ſibilū: ſicut vos cernitis oculis vrīs. ⲁ eccē
εἰς συριγμόν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. καὶ ἰδοὺ
corruerūt patres noſtri in gladio: ⲁ filii nri ⲁ fi-
ἔπεσον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέ
lie nre: ⲁ uxores nre in captiuitate in terra nō ſua.
ρες ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐχ ἑαυ
cauſa huius fuit in corde meo vt diſponat fe-
τῶν. ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ἐπὶ καρδίας μου τ διαθέσθαι διαθή
dus dño deo iſrael: ⲁ auertet a nobis ira
κην τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ἡμῶν τὴν ὀρ
furorē ſui. ⲁ nūc nō relinquatis facere: q̄n in vobis
γὴν τ θυμοῦ αὐτ· καὶ νῦν μὴ διαλίπητε ποιεῖν, ὅτι ἐν ὑμῖν
elegit dñs vt ſtetis coꝝ eo ad miniſtrandū ei: ⲁ
ᾑρέτικε κς τ στῆναι ἐναντίον αὐτ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ
C ſtetis ei⁹ miniſtri ⲁ adolētes icēſi. ⲁ ſurrexerūt leui-
ἔσεσθε αὐτ λειτουργοὶ καὶ θυμιῶντας· καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖ
te maath filī⁹ amaſi ⲁ ioel filī⁹ azarie de filiis ca
ται μααθ ὁ τοῦ Ἀμεσαὶ καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν κά
ath. ⲁ de filiis merari: cis filī⁹ abdi ⲁ azarias filī⁹
αθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρί, κὶς ὁ τοῦ Ἀβδὶ καὶ Ἀζαρίας ὁ τ
ialeel. ⲁ de filiis gerſon: ioach filius zēmat o-
Ἰαλαηλ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν γερσῶν, Ἰωὰχ ὁ τ ζεμμὰ καὶ ὁ
dāi filius ioach. ⲁ de filiis eliſaphan: ſambri
δαὴν ὁ τοῦ Ἰωάχ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν, σαμβρὶ
ⲁ hiefel. ⲁ de filiis aſaph: zacharias ⲁ mat-
καὶ Ἰεϊήλ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, Ζαχαρίας καὶ ματ-
thanias. ⲁ de filiis eman: hiefel ⲁ ſemei.
θανίας· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Αἰμάν, Ἰεϊήλ καὶ σεμεΐ·

ⲁ et ſepelierūt eum in ciui
tate dauid ſim. ⲁ Neq̄ enim
receperūt eum in ſepul-
chra regū iſrl. ⲁ Regna-
uitq̄ ezechias filius eius
pro eo. 29.
I Gitur ezechias reg-
nare cepit cū vigīti
qnq̄ eēt ānoꝝ: & vigiti
noue annis regnauit in
hierlm. Nome mris ei⁹
abia filia zacharie fecit
q̄ qd erat placitū in con
ſpectu dñi: iuxta oīa q̄
fecerat dauid pater ei⁹.
Ipſo anno & menſe
primo regni ſui aperuit
ualuas domus dñi:
& inſtauraut eas: addu-
xitq̄ ſacerdotes atq̄ le-
uitas & cōgregauit eos
in plateā orientale: dixit-
q̄ ad eos Audite me leui
te & ſanctificamini: ∞∞
mundate domū domini
dei patrum veſtrorum:
& auferte oēm immun
diciam de ſanctuario.
Peccauerūt pres nri & fecerūt malū in cōſpectu
dñi dei nri derelinq̄ntes
eū: auerterūt facies ſuas
a tabernaculo dñi: & p-
buerūt dorſū: clauſerūt
oſtia q̄ erant in porticu
& extinxerūt lucernas:
incēſiq̄ nō adoleuerūt:
& holocauſta nō obtu-
lerūt in ſctuario deo iſrl.
Cōcitatus eſt itaq̄ furor
dñi ſup iudā & hierlm.
Tradidit q̄ eos in cōmo
tionē & in interitū & in
ſibilū: ſicut ipſi cernitis
oculis vrīs. Ēn corrue-
rūt patres noſtri gladius:
filii nri & filie nre & cōiu
ges captiue ducte ſunt p
pter hoc ſcel⁹. Nūc ergo
placet mihi vt ineam fe
dus cū dño deo iſrael: &
auertet a nobis furorē
ire ſue. Filii mei nolite
negligere. Vos ∞∞∞∞∞
elegit dñs vt ſtetis coꝝ
eo & miniſtretis ∞∞∞∞∞
illi colatiſq̄ eum: & cre
metis ei incenſum. ∞∞∞
Surrexerūt ergo leuite:
maath filī amaſie & io
hel filius azarie de filiis
caath. Porro de filiis ∞
merari cis filius abdai:
& azarias filius ∞∞∞∞∞
ialalehel. De filiis autē
gerſon: ioha filī⁹ ienma
& eden filī⁹ iohaha. At
vero de filiis eliſaphan
ſamri & iahiel. De filiis
aſaph: zacharias
& mathanias: necnō de
filiis hemā iahiel & ſemei

וַיְקַבְּרֻהוּ בְּעִיר דָּוִיד בִּירוּשָׁלִַם כִּי לֹא
הֱבִיאֻהוּ לְקִבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ Cap. xxix
מֶלֶךְ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה וְעֶשְׂרִים
וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִיָּה בַּת זְכַרְיָהוּ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִיד אָבִיו׃
הוּא בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן פָּתַח אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה
וַיְחַזְּקֵם׃ וַיָּבֵא אֶת הַכֹּהֲנִים וְאֶת הַלְוִיִּם
וַיְאַסְפֵם לִרְחוֹב הַמִּזְרָח׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם
שִׁמְעוּנִי הַלְוִיִּם עַתָּה הִתְקַדְּשׁוּ
וְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנִּדָּה מִן הַקֹּדֶשׁ׃ כִּי
מָעֲלוּ אֲבֹתֵינוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וַיַּעַזְבֻהוּ וַיָּסֵבּוּ פְנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן
יְהוָה וַיִּתְּנוּ עֹרֶף׃ גַּם סָגְרוּ דַּלְתוֹת
אוּלָם וַיְכַבּוּ אֶת הַנֵּרוֹת וְקִטֹּרֶת לֹא
הִקְטִירוּ וְעֹלָה לֹא הֶעֱלוּ בַּקֹּדֶשׁ
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי קֶצֶף יְהוָה עַל
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וַיִּתְּנֵם לְזַעֲוָה
לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים
בְּעֵינֵיכֶם׃ וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבֹתֵינוּ בֶּחָרֶב
וּבָנֵינוּ וּבְנֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ בַּשְּׁבִי עַל זֹאת׃
עַתָּה עִם לְבָבִי לִכְרוֹת בְּרִית לַיהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב מִמֶּנּוּ חֲרוֹן
אַפּוֹ׃ בָּנַי עַתָּה אַל תִּשָּׁלוּ כִּי בָכֶם
בָּחַר יְהוָה לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ
וְלִהְיוֹת לוֹ מְשָׁרְתִים וּמְקַטְּרִים׃
וַיָּקָמוּ הַלְוִיִּם מַחַת בֶּן עֲמָשַׂי וְיוֹאֵל
בֶּן עֲזַרְיָהוּ מִן בְּנֵי הַקְּהָתִי וּמִן בְּנֵי
מְרָרִי קִישׁ בֶּן עַבְדִּי וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן
יְהַלְלְאֵל וּמִן הַגֵּרְשֻׁנִי יוֹאָח בֶּן זִמָּה
וְעֵדֶן בֶּן יוֹאָחוּ וּמִן בְּנֵי אֱלִיצָפָן
שִׁמְרִי וְיעוּאֵל וּמִן בְּנֵי אָסָף זְכַרְיָהוּ
וּמַתַּנְיָהוּ׃ וּמִן בְּנֵי הֵימָן יְחוּאֵל וְשִׁמְעִי

ᵛומן בני ידותון שמעיה ועדיאל׃
ויאספו את אחיהם ויתקדשו ויבאו אסף קדש
כמצות המלך בדברי יהוה לטהר בוא צוה
בית יהוה ויבאו הכהנים לפנימה בית
יהוה לטהר ויוציאו את כל יצא
הטמאה אשר מצאו בהיכל יהוה הבל
לחצר בית יהוה ויקבלו הלוים קבל
להוציא לנחל קדרון חוצה׃ ויחלו חלל
באחד לחדש הראשון לקדש
וביום שמונה לחדש באו לאולם שמן בוא
יהוה ויקדשו את בית יהוה לימים אלם יום
שמונה וביום ששה עשר לחדש
הראשון כלו ויבאו בפנימה אל חזקיהו כלת בוא
המלך ויאמרו טהרנו את כל בית אפר
יהוה את מזבח העלה ואת כל זנח
כליו ואת שלחן המערכת ואת כל כלה בוא
כליו ואת כל הכלים אשר הזניח זנה
המלך אחז במעלו בנו נון
והקדשנו והנם לפני מזבח יהוה׃ הנה בנה
וישכם יחזקיהו המלך ויאסף את שכם זבח
שרי העיר ויעל בית יהוה׃ ויביאו אסף שור
פרים שבעה ואילים שבעה עלה זבח
וכבשים שבעה וצפירי עזים שבעה צפר
לחטאת על המלכה ועל המקדש טהר קדש
ועל יהודה ויאמר לבני אהרן הכהנים
להעלות על מזבח יהוה׃ וישחטו שחט
הבקר ויקבלו הכהנים את הדם קבל
ויזרקו המזבחה וישחטו האילים זרק
ויזרקו הדם המזבחה וישחטו
הכבשים ויזרקו הדם המזבחה׃ וינשו נגש
את שעירי החטאת לפני המלך והקהל שעיר בוא
ויסמכו ידיהם עליהם׃ וישחטום סמך
הכהנים ויחטאו את דמם המזבחה חטא זבח
לכפר על כל ישראל כי לכל
יש׳ אמר המלך העולה והחטאת׃ עלה
ויעמד את הלוים בית יהוה בצלתים עמד צלל

Sed & de filiis idithum Semeias & ozihel. ooooooo
Cõgregauerũtq; frẽs suos & ſcificati ſunt: & ingreſſi ſunt iuxta mãdatũ regis & ip̃erũ dñi vt expiarent domũ dñi. Sacerdotes quoq; ingreſſi templũ dñi vt ſanctificarẽt illud extulerũt oẽm immunditiam quam intro repererant ooooooo in veſtibulo domꝰ dñi: quam tulerunt leuite: & aſportauerũt ad torrentem cedrõ foras. Cepe runt aũt prima die mẽſis primi mundare & in die octauo eiuſdem mẽſis ingreſſi ſunt porticũ domꝰ tẽpli dñi: exp̃leuerũtq; templũ die octo: & in die ſextadecima eiuſdẽ qđ ceperãt ipleuerũt. Ingreſſi quoq; ſunt ad ezechiam regẽ & dixerunt ei. Sanctificauimꝰ omnẽ domũ domini & altare holocauſti: ooooooooooooooo vaſaq; ei: necnõ & mẽſam ppoſitionis cũ oĩbꝰ vaſis ſuis: cunctãq; tẽpli ſuppellectilẽ quã pollucrat rex achaz in regno ſuo: poſtq; p̃uaricatꝰ eſt: & ecce expoſita ſunt oĩa coram altari domini. Conſurgenſq; diluculo ezechias rex congregauit oẽs principes ciuitatis: & aſcẽdit in domũ dñi: obtuleruntq; ſimul tauros ſeptẽ & arietes ſeptem: & agnos ſeptem: & hircos ſeptem: ooooooooo pro peccato: p regno: pro ſanctuario: ooooo pro iuda. Dixitq; ſacerdotibus filiis aaron vt offerrẽt ſuper altare dñi. Mactauerũt igitur tauros: & ſuſceperũt ſãguinem ſacerdotes oooo & fuderũt illũ ſup altare. Mactauerũt etiã arietes & illoꝝ ſãguinẽ ſup altare fuderũt Immolauerũt agnos & fuderũt ſup altare ſanguinẽ. Applicuerũt hircos pro peccato corã rege & vniuerſa multitudine. Impoſueruntq; manꝰ ſuas ſup eos: & immolauerũt illos ſacerdotes & aſperſerũt ſanguinẽ eoꝝ corã altari pro piaculo vniuerſi iſrael. Pro omni ppe iſrael pcepat rex vt holocauſtũ fieret pro peccato. Cõſtituit quoq; leuitas in domo domini cum cymbalis &

τ de filiis idithũ: ſameas τ oziel. τ cõgregauit
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰδιθοὺν, σαμέας καὶ ὀζιήλ· καὶ συνήγαγε
fratres ſuos τ purificati ſũt iuxta mãdatũ regis ꝑter imperiũ dñi: vt purgarẽt
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν ἐξεκί
ου βασιλέως διὰ προσάγματος κυρίου, τοῦ καθαρῆσαι τὸν
domũ dñi. τ ingreſſi ſũt ſacerdotes intro in domũ dñi
οἶκον κυρίου· καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου
ad purificãdũ: τ extulerũt omnẽ immunditiã in
ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρε
uentã in domo dñi in veſtibulũ domꝰ dñi. τ ſuſcepe
θεῖσαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαν
runt leuite vt aſportarẽt in torrentẽ cedrõ foras:
το οἱ λευῖται τοῦ ἐξενεγκεῖν εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρὼν ἔξω·
τ ceperũt in vna mẽſe primi ſcificare: τ
καὶ ἤρξαντο ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἁγιάσαι, καὶ τῇ
die octaua mẽſis primi ingreſſi ſũt in tẽplũ dñi
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν κυ
τ ſcificauerũt domũ dñi in diebꝰ octo: τ die
καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτώ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ſextadecima mẽſis primi impleuerũt. τ ingreſſi
ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν. καὶ εἰσῆλ
ſũt intro ad ezechiã regẽ: τ dixerũt ꝑ: ſcificauimꝰ omnia q̃ in domo dñi: τ altare
θον ἔσω πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἡγιά
σαμεν πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς
holocauſti: τ vaſa eius: τ mẽſam
ὁλοκαυτώσεως, καὶ τὰ σκεύη αὐτῆ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς
ꝓpoſitionis eiꝰ τ omnia vaſa eius: τ omnia
προθέσεως αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ
vaſa: q̃ pollut rex achaz in regno ſuo:
σκεύη, ἃ ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ,
cũ p̃uaricatꝰ eſt ipe: ꝑparauimꝰ τ ſcificauimꝰ ea:
ἐν τῷ ἀσωτεῦσαι αὐτόν, ἡτοιμάσαμεν καὶ ἡγιάσαμεν αὐτά,
τ ecce ſunt corã altari dñi. τ ſurrexit diluculo ezechias rex:
καὶ ἰδοὺ ἐστὶν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυ· καὶ ὤρθρισεν ἐζεκί
τ cõgregauit principes ciuitatis:
ας ὁ βασιλεύς, καὶ συνήγαγεν τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως,
τ aſcẽdit in domũ dñi: τ obtulit ſeptẽ vitulos τ ſeptẽ
καὶ ἀνέβησεν οἶκον κυ, καὶ ἀνήγαγεν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ
arietes τ ſeptẽ agnos τ ſeptẽ hircos oblaturi pro pecca
κριοὺς καὶ ἑπτὰ ἀμνοὺς καὶ ἑπτὰ χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ
to: pro regno: τ pro ſanctis: τ pro iu
τίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ ἰού
da. τ dixit filiis aaron ſacerdotibꝰ: vt offerrẽt
δα· καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς ααρὼν τοῖς ἱερεῦσι, τοῦ ἀνενεγκεῖν
in altari dñi τ ſacrificauerũt vitulos: τ
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ
ſuſceperũt ſacerdotes ſãguinẽ τ fuderũt ſup alta
ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστή
re. τ ſacrificauerũt arietes: τ fuderũt ſup alta
ριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς κριούς, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσια
re ſanguinẽ. τ ſacrificauerũt agnos: τ fuderũt
στήριον τὸ αἷμα· καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνούς, καὶ προσέχεον τὸ
ſãguinẽ ſup altare. τ appliciuerũt hircos
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ προσήγαγον τοὺς χιμάρους
q̃ pro peccato corã rege τ
τοὺς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς
eccleſia: τ impoſuerũt manꝰ ſuas ſup eos
ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτούς
τ ſacrificauerũt eos ſacerdotes: τ aſperſerũt ſangui
καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ προσεῤῥάντισαν τὸ αἷ
nẽ eoꝝ ad altare: τ placauerũt pro
μα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ
omni iſrael: q̃m pro omni iſrael dixit
παντὸς ἰσραήλ, ὅτι περὶ παντὸς ἰσραὴλ εἶπεν
rex adduci holocauſta: τ q̃
ὁ βασιλεὺς προσενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ
pro peccato. τ cõſtituit leuitas in domo dñi
περὶ ἁμαρτίας· καὶ ἔστησεν τοὺς λευίτας ἐν οἴκῳ κυρίου
in cymbalis
ἐν κυμβάλοις ooooooooooooooooooooooooo

τ in nablis τ in citharis ſecundū mādatū dauid καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν δαδ'
regis τ gad videntis regi τ τοῦ βασιλέως καὶ γὰδ τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ καὶ
nathan prophete. qm̄ p mandatū dñi pro- νάθαν τοῦ προφήτου. ὅτι δι' ἐντολῆς κυρίου ἡ προ-
ceptū in manu prophetaꝝ eius. τ ſteterūt σαγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ ἔστησαν οἱ
leuite in organis dauid: τ ſacerdotes in tubis. λευῖται ἐν ὀργάνοις δαυίδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν σάλπιγξιν.
τ virit ezechias: vt offerrent holocauſtū καὶ εἶπεν ἐζεκίας, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν ὁλοκαύτωσιν
ſup altare. τ cū inciperēt offerre ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν
holocauſtū: ceperūt canere dño: τ tu- τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ κυρίῳ: καὶ αἱ
be ad organa dauid regis iſra- σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα δαυὶδ βασιλέως ἰσρα
el. τ omnis ecclēſia adorabat: τ can- ηλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύει, καὶ οἱ ψαλ-
tores cantes τ tube clangentes: donec τῳδοὶ ᾄδοντες καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίουσαι ἕως
cōpleretur holocauſtū. τ cū finiſſent συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις. καὶ ὡς συνετέλεσαν
offerentes: fierit rex τ oēs q ἀναφέροντες, ἐκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ
inuenti ſūt cū eo: adorauerūt. τ dixit εὑρεθέντες σὺν αὐτῷ, καὶ προσεκύνησαν. καὶ εἶπεν
ezechias rex τ principes leuitis: ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς λευίταις,
vt laudarēt dñm in fermonib⁹ dⁱ τ aſaph τοῦ ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ τ
prophete. τ laudabāt in letitia: τ cōdiderūt τ προφήτου. καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔκυψαν καὶ
adorauerunt. τ reſpondit ezechias τ dixit: nūc προσεκύνησαν. καὶ ἀπεκρίθη ἐζεκίας καὶ εἶπεν, νῦν
implēſtis manus veſtras: adducite τ fer ἐπλήρωσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν, προσαγάγετε καὶ φέ-
te ſacrificia laudis in domū dñi. τ obtulit ρετε θυσίας αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀνήνεγκεν
ecclēſia ſacrificia in domū dñi: τ omnis prō- ἡ ἐκκλησία θυσίας εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς πρό-
ptus corde holocauſta. τ fuit nume ρυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθ
rus holocauſti: qđ obtulit eccleſia: vi μὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μό
tuli ſeptuaginta: arietes centū: agni ducenti: in σχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατόν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς
holocauſtū dñi omnia hec. τ ſanctifica ὁλοκαύτωσιν κυρίου πάντα ταῦτα. καὶ οἱ ἡγιασμέ-
ti vituli ſexcenti: oues tria milia: verūtñ ſacerdotes νοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια, πλὴν οἱ ἱερεῖς
pauci erāt: τ nō potuerūt excoriare holocauſtū: ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν,
τ adiuuerunt eos leuite: donec impleretur τ adiuuerunt eos leuite: donec impleretur
opus: et donec ſanctificarent ſacerdotes: qm̄ leuite prō καὶ ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν οἱ λευῖται, ἕως οὗ συνετελέσθη
pte ſetificati ſunt magis q̄ ſacerdotes. τ holocauſtū ἔργον, καὶ ἕως οὗ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ λευῖται πρό
multū in adiptū pfectionis ſalutaris τ ptε ſetificati ſunt magis q̄ ſacerdotes. τ holocauſtū
libamina holocauſti. τ p̄paratū eſt opus in θυμοὶ ἡγιάσθησαν πολὺ παρὰ τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις
domo dñi: τ letat⁹ eſt ezechias τ oīs popul⁹: eo qđ p̄para- πολλὴ ἐν τοῖς σέασι τῆς τελειώσεως τοῦ σωτηρίου καὶ αἱ
tū ſit deus populo: qm̄ repente fuit ſermo. λιβαμίνα ὁλοκαυτώσεως. καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ἔργον ἐν τῷ
οἴκῳ κυ, καὶ εὐφράνθη ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαός, διὰ τὸ ἡτοιμα
κέναι γὰρ θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος. Ca. 30.
σθη ὁ θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος.

A ET misit ezechias ad omnē iſrael τ Καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ
iudā epiſtolas: τ ſcripſit ad ephraim ἰούδαν ἐπιστολάς, καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὸν ἐφραὶμ καὶ

'pſalteriis' & citharis' ſm dispoſitionem' dauid' & 'regis' & gad' videntis' & nathan' pphete. 'Siquidē 'dñi'' preceptū fuit' p manū' pphetarū ei'. Stete- rūtq; 'leuite tenētes' orga na' dd' & ſacerdotes' tu bas. 'x' & iuſſit' ezechias' vt offerrēt' holocauſta' ſup altare. 'Cūq; offerrētur 'holocauſta' cepūt' laudes' cauere' dño' & clāgere tub 'atq; in diuerſis'' organis q̄' dauid' rex' iſrl' reperat cōcrepare. 'O mīt' turba 'adorāte: 'cātores' & hi q tenebāt tubas erāt in offi cio ſuo' donec' complere tur' holocauſtū. 'Cūq; fi nita eſſet' oblatio' icurua tus eſt' rex' & oēs' qui erāt 'cum eo:'' & adorauerūt. 'Precepitq; ezechias' oo 'q' & principes' leuitis' vt laudarent' dominum oo 'ſermomb⁹' dd' & aſaph 'vidētis: q' laudauerūt deū magna' letitia' & incurua to genu' adorauerunt. 'Ezechias aūt etiam hec 'addidit.' Impleſtis oooo 'man⁹ veſtras'' dño' acce dite' & offerte' victimas 'q' & laudes' in domo' dñi. 'Obtulit ergo vniuerſa 'multitudo' hoſtias' & lau des' & holocauſta' mente 'deuota.' Porro' numer⁹ 'holocauſtorū' q̄' obtulit 'multitudo hic' fuit.' Tau ros' ſeptuagīta:' arietes 'centum: 'agnos' ducen tos: 'ſanctificaueruntq; 'domino' boues' ſexcētos oooooooooooooooooooooo ' & oues' tria' milia. oooo oooooooooooooooooooooo 'Sacerdotes vero' pauci 'erāt' nec' poterāt ſuffice re' vt pelles' holocauſto rū' detraherent. Vnde' & 'leuite' frēs eor' adiuue rūt eos' donec' ipleretur 'opus' & 'ſetificaretur' an tiſtites.' Leuite' qppe faci liori ritu' ſanctificātur' q̄ ſacerdotes. Fuerūt ergo 'holocauſta' plurima 'adipes' pacificorum oo '& libamina' holocauſto rū:' & cōpletus eſt' cult⁹ 'domus' dñi' letatuſq; eſt 'ezechias' & oīs' populus 'eo q̄ miniſterū' dei' eſſet expletum: ooooooooooo 'de repente' quippe hoc 'fieri placuerat. 30. Miſit quoq; ezechias 'ad' omnē' iſrael oo '& iudam:' ſcripſitq;' epi ſtolas' ad' ephraim oooo

'בִּנְבָלִים' וּבְכִנֹּרוֹת' בִּמְצִלְתַּיִם' דָּוִיד' וְגָד' חוֹזֵה
' הַמֶּלֶךְ' וְנָתָן' הַנָּבִיא כִּי' בְיַד' יְהוָה
''' הַמִּצְוָה' בְּיַד' נְבִיאָיו:' וַיַּעַמְדוּ' הַלְוִיִּם
' בְּכְלֵי' דָוִיד' וְהַכֹּהֲנִים' בַּחֲצֹצְרוֹת:' וַיֹּאמֶר חצר
' חִזְקִיָּהוּ' לְהַעֲלוֹת' הָעֹלָה' לְהַמִּזְבֵּחַ עלה
' וּבְעֵת' הֵחֵל' הָעוֹלָה הֵחֵל' שִׁיר' יְהוָה שור
' וְהַחֲצֹצְרוֹת' וְעַל' יְדֵי''' כְּלֵי' דָּוִיד' מֶלֶךְ לה
' יִשְׂרָאֵל:' וְכָל' הַקָּהָל' מְשַׁתַּחֲוִים חה
' וְהַשִּׁיר' מְשׁוֹרֵר' וְהַחֲצֹצְרוֹת' מְחַצְצְרִים וש
' הַכֹּל' עַד' לְכְלוֹת' הָעֹלָה:' וּכְכִלּוֹת לה
' לְהָעֹלוֹת' נָתְנוּ' הַמֶּלֶךְ' וְכָל' הַנִּמְצְאִים צא
' אִתּוֹ''' וַיִּשְׁתַּחֲווּ:' וַיֹּאמֶר' יְחִזְקִיָּהוּ סר
' הַמֶּלֶךְ' וְהַשָּׂרִים' לַלְוִיִּם' לְהַלֵּל' לַיהוָה וש
' בְּדִבְרֵי' דָוִיד' וְאָסָף' הַחוֹזֶה' וַיְהַלְלוּ לל
' עַד' לְשִׂמְחָה' וַיִּקְדוּ' וַיִּשְׁתַּחֲווּ:' וַיַּעַן דד עָנָה
' יְחִזְקִיָּהוּ' וַיֹּאמֶר' עַתָּה' מִלֵּאתֶם
' יֶדְכֶם''' לַיהוָה' גְּשׁוּ' וְהָבִיאוּ' זְבָחִים בוא נשׂא
' וְתוֹדוֹת' לְבֵית' יְהוָה' וַיָּבִיאוּ' הַקָּהָל
' זְבָחִים' וְתוֹדוֹת' וְכָל' נְדִיב' לֵב' עֹלוֹת: נדב עלה
' וַיְהִי' מִסְפַּר' הָעֹלָה' אֲשֶׁר' הֵבִיאוּ היה ספר
' הַקָּהָל' בָּקָר' שִׁבְעִים' ''' אֵילִים' מֵאָה מאה
' כְּבָשִׂים' מָאתַיִם' לְעֹלָה' לַיהוָה
' כָּל'אֵלֶּה:' וְהַקְּדָשִׁים' בָּקָר' שֵׁשׁ
' מֵאוֹת' וְצֹאן' שְׁלֹשֶׁת' אֲלָפִים: רק היה
' הַכֹּהֲנִים' הָיוּ' לְמֵעַט' וְלֹא' יָכְלוּ
' לְהַפְשִׁיט' אֶת''' כָּל' הָעֹלוֹת' וַיְחַזְקוּם פשט חזק
' אֲחֵיהֶם' הַלְוִיִּם' עַד' כְּלוֹת' הַמְּלָאכָה כלה לאה
' וְעַד' יִתְקַדְּשׁוּ' הַכֹּהֲנִים' כִּי' הַלְוִיִּם קדשׁ
' יִשְׁרֵי' לֵבָב' לְהִתְקַדֵּשׁ' מִן'הַכֹּהֲנִים:
' וְגַם' עֹלָה' לְרֹב' בְּחֶלְבֵי' הַשְּׁלָמִים
' וְנִסְכִּים''' לָעֹלָה' וְתִכּוֹן' עֲבוֹדַת' בֵּית כון עבד
' יְהוָה:' וַיִּשְׂמַח' יְחִזְקִיָּהוּ' וְכָל' הָעָם שׂמח
' עַל' הַכִּין' הָאֱלֹהִים' לָעָם' כִּי כון
' בְּפִתְאֹם' הָיָה' הַדָּבָר:
Cap. xxx. ' וַיִּשְׁלַח' יְחִזְקִיָּהוּ' עַל' כָּל' יִשְׂרָאֵל שׁלח
' וִיהוּדָה' וְגַם' אִגְּרוֹת' כָּתַב' עַל' אֶפְרַיִם

ᵐ וּמְנַשֶּׁה ˡלָבוֹא ˡלְבֵית ˡיְהוָה ˡבִּירוּשָׁלִָם
ˡ לַעֲשׂוֹת ˡפֶּסַח ˡלַיהוָה ˡאֱלֹהֵי ˡיִשְׂרָאֵל׃ עָשָׂה
ˡ וַיִּוָּעַץ ˡהַמֶּלֶךְ ˡוְשָׂרָיו ˡ וְכָל ˡ הַקָּהָל יַעַץ שׁוּר
ˡ בִּירוּשָׁלִָם ˡ לַעֲשׂוֹת ˡ פֶּסַח בַּחֹדֶשׁ
ʰ הַשֵּׁנִי׃ כִּי ˡלֹא ˡיָכְלוּ לָעֲשׂתוֹ ᵐבָּעֵת ˡהַהִיא שָׁנָה
ᵒ כִּי ˡ הַכֹּהֲנִים ᵖלֹא ˡ הִתְקַדָּשׁוּ ˡלְמַדַּי ˡ דַּי
ᵍ וְהָעָם ˡלֹא ˡנֶאֱסְפוּ ˡלִירוּשָׁלִָם׃ וַיִּשַׁר אָסַף
ʳ הַדָּבָר ˡבְּעֵינֵי ˡהַמֶּלֶךְ ˡוּבְעֵינֵי ˡכָּל ˡ הַקָּהָל׃
ˢ וַיַּעֲמִידוּ ˡ דָבָר ˡלְהַעֲבִיר ˡ קוֹל ˡ בְּכָל עָמַד עָבַר
ᵗ יִשְׂרָאֵל ˡמִבְּאֵר ˡשֶׁבַע ˡוְעַד ˡדָּן ˡ לָבוֹא
ᵘ לַעֲשׂוֹת ˡפֶּסַח ˡלַיהוָה ˡאֱלֹהֵי ˡיִשְׂרָאֵל
ᵛ בִּירוּשָׁלִָם ˡכִּי ˡלֹא ˡלָרֹב ˡעָשׂוּ ˡכַּכָּתוּב׃ כָּתַב
ʷ וַיִּלְכוּ ˡהָרָצִים ˡבָּאִגְּרוֹת ˡ מִיַּד ˡהַמֶּלֶךְ רוּץ
ˣ וְשָׂרָיו ˡבְּכָל ˡיִשְׂרָאֵל ˡויְהוּדָה ˡוְכִמְצַוַּת שׁוּר צָוָה
ʸ הַמֶּלֶךְ ˡלֵאמֹר ˡ בְּנֵי ˡ יִשְׂרָאֵל ˡ שׁוּבוּ
ᶻ אֶל ˡ יְהוָה ˡ אֱלֹהֵי ˡ אַבְרָהָם ˡ יִצְחָק
ᵃ וְיִשְׂרָאֵל ˡ וְיָשָׁב ˡ אֶל ˡ הַפְּלֵיטָה שׁוּב פָּלַט
ᵇ הַנִּשְׁאֶרֶת ˡלָכֶם ˡמִכַּף ˡמַלְכֵי ˡאַשּׁוּר׃ וְאֶל שָׁאַר
ᶜ תִּהְיוּ ᵐכַּאֲבוֹתֵיכֶם ˡוְכַאֲחֵיכֶם ˡאֲשֶׁר הָיָה
ᵈ מָעֲלוּ ˡבַּיהוָה ˡאֱלֹהֵי ˡאֲבוֹתֵיהֶם ˡוַיִּתֵּן נָתַן
ᵉ לְשַׁמָּה ˡכַּאֲשֶׁר ˡ אַתֶּם ˡרֹאִים׃ שָׁמָם רָאָה
ᶠ אַל ˡתַּקְשׁוּ עָרְפְּכֶם ˡכַּאֲבוֹתֵיכֶם ˡתְּנוּ קָשָׁה נָתַן
ᵍ יָד ˡלַיהוָה ˡ וּבֹאוּ ˡ לְמִקְדָּשׁוֹ ᵐאֲשֶׁר בּוֹא קָדַשׁ
ʰ הִקְדִּישׁ ˡ לְעוֹלָם ˡוְעִבְדוּ ˡ אֶת ˡ יְהוָה עוֹלָם
ⁱ אֱלֹהֵיכֶם ˡוְיָשֹׁב ˡ מִכֶּם ˡחֲרוֹן ˡאַפּוֹ׃ כִּי שׁוּב חָרָה
ʲ בְּשׁוּבְכֶם ˡעַל ˡיְהוָה ˡ אֱלֹהֵיכֶם ˡוּבְנֵיכֶם
ᵏ לְרַחֲמִים ˡלִפְנֵי ˡשׁוֹבֵיהֶם ˡוְלָשׁוּב ˡלָאָרֶץ
ˡ הַזֹּאת ᵐכִּי ˡחַנּוּן ˡוְרַחוּם ˡיְהוָה ˡאֱלֹהֵיכֶם חָנַן רָחַם
ᵐ וְלֹא ˡיָסִיר ˡפָּנִים ˡ מִכֶּם ˡאִם ˡתְּשׁוּבוּ סוּר פָּנָה
ⁿ אֵלָיו׃ וַיִּהְיוּ ˡהָרָצִים ˡעֹבְרִים ˡמֵעִיר ˡלְעִיר שׁוּב הָיָה
ᵒ בְּאֶרֶץ ˡאֶפְרַיִם ˡוּמְנַשֶּׁה ˡוְעַד ˡ זְבוּלֻן רוּץ
ᵖ וַיִּהְיוּ ᵐמַשְׂחִיקִים ˡעֲלֵיהֶם ˡוּמַלְעִגִים שָׂחַק
ᵍ בָּם ׃ ᵍאַךְ ˡ אֲנָשִׁים ˡמֵאָשֵׁר ˡוּמְנַשֶּׁה לָעַג
ʳ וּמִזְּבוּלֻן ˡנִכְנְעוּ ˡוַיָּבֹאוּ ˡ לִירוּשָׁלִָם׃ כָּנַע בּוֹא
ˢ גַּם ᵇבִּיהוּדָה ˡהָיְתָה ˡיַד ˡהָאֱלֹהִים ˡלָתֵת נָתַן הָיָה
ᵗ לָהֶם ˡלֵב ˡאֶחָד ˡלַעֲשׂוֹת ᵐמִצְוַת ᵐ הַמֶּלֶךְ עָשָׂה צָוָה

ᵐ et manasſen ᵐ vt venirent
ᵒ ad domū ˡ dñi ᵒ in hierl'm
ˡ & facerent ᵐ phaſe ˡ domi=
no ᵘ deo ˡ iſrael. ooooooo
ˡ Inito ergo cõſilio ˡ regis
ᵃ & principũ ᵇ & vniuerſi
ᶜ cetus ᵇ hieruſalẽ decreue
runt ᶜ vt facerẽt ˡ phaſe ᵉ mẽ
ſe ᵇ lecũdo. ᵏ Non ˡ enĩ ˡ oc=
currerãt ˡ facere ᵐ ĩ tpe ſuo:
ᵒ qa ˡ facerdotes ᵃ q poſſent
ſufficere ˡ ſctificati ᵍ nõ fue
rãt: ˡ & ppls ᵘ nõdũ ˡ cõgre
gat ᵍ fuerat ˡ in hierl'm. ˡ Pla
cuitq; ᵃ fermo ˡ regi ᵇ &
ᶜ omni ˡ multitudini ooo
ᵈ & decreuerũt ˡ vt mitterẽt
ᵏ nuncios ˡ in vniuerſum
ᵐ iſrael ᵘ de berſabee ᵖ vſq;
ᵍ dan: ˡ vt venirent & ooo
ᵘ facerent ˡ phaſe ᵘ domino
ᵏ deo ˡ iſrael ooooooooo
ˡ in hierl'm. ᶜ Multi ᵉ i ᵇ nõ
ᶜ fecerãt ᵒ ſicut ilege ᵖ ſcri
ptũ eſt. ᶜ Perrexerũtq; ˡ cur
ſores ᵘ cũ epĩs ᵇ ex ˡ regis
ᵇ ĩperio ᵇ & principũ ei ᵛ in
vniuerſũ ᵐ iſrl ᵐ & iudã ᵒ iux
ta id qd ᵖ rex ᵒ iuſſerat ᵍ pre
dicãtes. ˡ Filii ᵘ iſrael ˡ reuer
timini ᵘ ad ˡ dominũ ᵛ deum
ˡ abraham & ᵘ iſaac ooooo
ᵛ & iſrael: ˡ & reuertetur
ᵖ ad ˡ reliquias ooooooooo
ˡ q effugerunt ᵇ manus ˡ re
gi ᵏ aſſyriorum. ˡ Nolite
ᵐ fieri ᵐ ſicut patres veſtri
ᵒ & fratres: ᵖ qui ooo ooo
ᵍ receſſerunt ˡ a dñõ ᵉ deo
ˡ patrũ ſuorũ: ᵐ & tradidit
eos ˡ in interitum: ˡ vt ˡ ipſi
ᵉ cernitis. ᶜ Nolite ooooo
ᵇ indurare ˡ ceruices vras
ˡ ſicut patres vrĩ. ᵍ Tradite
ᵇ manus vras ˡ dño: ᵏ & ve=
nite ᶜ ad ſanctuariũ ᵉ ei ᵒ ᵐ qd
ᵐ ſanctificaut ᵒ in eternũ.
ˡ Seruite ˡ domino ooooo
ᵉ deo pr̃m vrorũ: ˡ & auct=
tetur ᵐ a vobis ˡ ira ˡ furoris
ᶜ ei?. ˡ Si eĩ vos ᵉ reuerſi fue=
ritis ᵇ ad ᶜ dñm: ᵒ frs vrĩ ˡ &
filii habebũt ˡ miam ᵍ corã
dñis ſuis: ᵇ q illos duxerẽt
captiuos ˡ & reuertẽtur ᵏ in
terrã ˡ hãc. ᵐ Pius ᵐ ei ᵒ & cle
mẽs eſt ᵖ dñs ᵍ de ᵒ vr: ˡ & nõ
ᵉ auertet ˡ facie ſuã ᵃ a vobis
ᵏ ſi ˡ reuerſi fueritis ˡ ad eũ.
Igitur ᵇ curſores ᶜ pgebant
velocit ᵉ de ciutate ᶜ i citatẽ
ˡ p terrã ᵍ ephraim ᵇ & ma=
naſſe ᵛ vſq; ad ᵏ zabulõ: illis
ᵐ irridẽtib ᵒ ᵉ & ſubſannanti
bus ᵖ eos ᵍ Attñ quidã ˡ viri
ᵉ ex aſer ˡ & manaſſe ᵐ & za
bulõ ᵏ acquieſcentes cõſi=
llo: ˡ venerũt ˡ hieruſalem.
ᵇ In iuda vero ˡ facta ẽ ᵉ ma
nus ᶜ dei ˡ vt daret ooooooo
ᵉ eis ᵇ cor ˡ vnũ: ᵏ vt facerent
iuxta ˡ preceptum ᵐ regis

ᵐ et manaſſe vt venirẽt in vnũ dñi in hieruſalẽ: vt
καὶ μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς ὄικον κυρίου εἰς ἱερυσαλήμ, τοῦ
facerẽt phaſech dño deo iſrael. ᵏ conſiliu
ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ · καὶ ἐβουλεύσα
it rex ᵏ principes ᵏ ois eccleſia q̃ in
το ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν
hieruſalẽ: vt facerẽt phaſech mẽſe ſecundo:
ἱερουσαλήμ, ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
nõ enĩ poterãt illud facere in tẽpore illo: qñ
οὐ γὰρ ἐδυνήθησαν αὐτὸ ποιῆσαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι
ſacerdotes nõ ſctificati ſũt ſufficiẽtes: ᵏ ppls nõ cõgregat ᵉ in
οἱ ἱερεῖς οὐκ ἡγιάσθησαν ἱκανοί, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη ἐν
hieruſalẽ. ᵏ placuit ſermo corã rege ᵏ
ρουσαλήμ. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
corã omni eccleſia: ᵏ cõſtituerũt ſermonẽ vt trã
ἐναντίον πάσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔστησαν λόγον τοῦ διελ
ſiret pconũ in omn iſrael a dan vſq; ad berſabee:
θεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν ἕως βηρσαβεαί,
vt venirẽt ᵏ facerent phaſech dño deo iſrael in
τοῦ ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἐν
hieruſalẽ: qñ multitudo nõ fecit ſecundũ ſcripturã.
ἱερουσαλήμ, ὅτι τὸ πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.
ᵏ perrexerũt curſores cũ epiſtolis a
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ
rege ᵏ principibus in omnẽ iſrael ᵏ in=
τ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰού
dan: ſecundũ p̃ceptũ regis dicentes: filii iſ=
δαν, κατὰ τὸ πρόσταγμα τ βασιλέως λέγοντες, υἱοὶ ἰσ
rael cõuertimini ad dñm deũ abraam ᵏ iſaac ᵏ
ραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον θεὸν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
iacob: ᵏ reuertet ſaluatos re=
ἰακώβ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀνασεσωσμένους τοὺς κατα
lictos a manu regis aſſyrior. ᵏ nõ fi= B
λειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως ἀσυρίων · καὶ μὴ γίνε=
tis ſicut patres vr̃i ᵏ fratres veſtri: q̃ receſſe=
σθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστη
runt a dño deo patrũ ſuor: ᵏ tradi=
σαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ παρέδω
dit eos in deſolationẽ: ſicut vos videtis. ᵏ nũc nõ
κεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν, καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε · καὶ νῦν μὴ
indureris ceruices vras: ſicut patres vr̃i:
σκληρύνητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν,
date gloriã dño deo: ᵏ ingrediamini in ſanctuariũ e=
δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐ
tus qũ ſctificauit in eternũ: ᵏ ſeruite dño
τοῦ, ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε κυρίῳ τῷ
deo vro: ᵏ cõuertet a vobis furorẽ ire
θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς
ſue. qñ cũ reuerſi fueritis vos ad dñm: fratres
αὐτ. ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς κύριον, οἱ ἀδελφοὶ
veſtri ᵏ filij veſtri erũt in miſericordijs corã
ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντίον
omnib ᵍ q̃ vuerũt captiuos eos: ᵏ cõuertet
πάντων τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ ἀποστρέ=
eos in terrã hanc: qñ miſericors ᵏ clemẽs
φει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων
dñs deꝰ noſter: ᵏ nõ auertet faciẽ ſuã
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ
a nobis: ſi cõuerſi fuerim ᵍ ad eũ. ᵏ fuerũt curſo=
ἀφ' ἡμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ τρέχον
res trãſeuntes ciuitatẽ de ciuitate in mõte ephrai
τες διασωζόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ
ᵏ manaſſe ᵏ vſq; ad zabulõ. ᵏ fuerũt ſicut irriden=
καὶ μανασσῆ καὶ ἕως ζαβουλών. καὶ ἐγένοντο ὡς καταγε=
tes eos: ᵏ ſubſannãtes eos. ſed homines ab
λῶντες αὐτῶν, καὶ μυκτηρίζοντες αὐτ. ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀπὸ
aſer ᵏ manaſſe ᵏ a zabulon cõuerſi ſunt: ᵏ venerũt
ασὴρ καὶ μανασσῆ καὶ ἀπὸ ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον
in hieruſ: ᵏ in iuda facta eſt manꝰ dñi vt daret eis cor
εἰς ἱερμ, καὶ ἐν ἰούδα ἐγένετο χεὶρ κυ' δοῦναι αὐτοῖς καρδί
vnũ vt venirẽt ᵏ facerent iuxta p̃ceptũ regis
αν μίαν ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τ βασιλέως

C

D

r principū in verbo dñi. r cōgregati sūt in χαὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου. χαὶ συνηχθησαν ἐν hierusalē popul⁹ mult⁹ vt facerent solēnitatē. ἱερουσαλὴμ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν azymoꝝ in mense secūdo: ecclesia multa val ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφό dc. r surrexerūt r destruxerūt altaria in hieruſa δρα. χαὶ ἀνέστησαν χαὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἐν ἱερουσα lē: r vniuersa in qb⁹ adolebāt icēsū mēdacibus: subuerte λὴμ, χαὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσα rūt r precerūt in torrentē cedron. r immolaue σαν χαὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών. χαὶ ἔθυσαν rūt phasech quarta decima mēsis secun= τὸ φασεὲχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέ di. r sacerdotes r leuite] cōuersi sunt r sctificati ρου. χαὶ οἱ ἱερεῖς χαὶ οἱ λευῖται ἐντραπησαν χαὶ ἡγιάσθη sunt r intulerunt holocausta in domū dñi: σαν χαὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν οἶκον κυρίου, r steterunt in statione sua iuxta iudiciū suū: χαὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν, iuxta p̄ceptū moysi hominis dei. r sacer κατὰ τὴν ἐντολὴν μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. χαὶ οἱ ἱε= dotes suscipiebāt sanguinē de manu leuitarū: qñ ρεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν, ὅτι multitudo ecclesie nō purificati sūt. r leuite πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγιάσθησαν. χαὶ οἱ λευῖται fuerūt vt sacrificarēt phasech omni qnō poterat puri ησαν τοῦ θύειν τὸ φασεὲχ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνι ficari vñs: qñ plurimū populi ab ephraim ἁγνίσαι τῷ κυρίῳ, ὅτι τὸ πλεῖσον τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἐφραὶμ r manasse r issachar r zabulō nō sctificati χαὶ μανασσῆ χαὶ ἰσσάχαρ χαὶ ζαβουλὼμ οὐχ ἡγιάσθη= sunt: sed r comederūt phasech: nō p̄ter scriptū σαν, ἀλλὰ χαὶ ἔφαγον τὸ φασεὲχ, οὐ γὰρ παρὰ τὴν γρα= rā. r orauit ezechias pro eis dicens: vo= φήν. χαὶ προσηύξατο ἐζεκίας περὶ τούτων λέγων, κύ= minus ve⁹ bone propitiare pro omni corde di= ριε ὁθεὸς ἀγαθὸς ἐξίλασαι ὑπὲρ πάσης καρδίας κα rigente ad querendū dñm deū patrū τευθυνούσης ἐκζητῆσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων suoꝝ: r nō sicut secundū purificationē sanctoꝝ. r αὐτῶν, χαὶ οὐχ ὡς κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων. χαὶ exaudiuit dñs ezechiam: r sanauit populū. r ἐπήκουσε κύριος τοῦ ἐζεκίου, χαὶ ἰάσατο τὸν λαόν. χαὶ fecerunt filij israel q̄ inuenti sūt in hierusalē ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν solēnitatē azymoꝝ septē dieb⁹ in letitia magna: ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, r laudabāt dñm die per die. r leui. χαὶ ἀνθυμνουν τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν. χαὶ ἐλευ= te r sacerdotes in organis fortitudinis dñi. r locutus ται χαὶ οἱ ἱερεῖς ἐν ὀργάνοις ἰσχύος τῷ κυρίῳ. χαὶ ἐλάλη= est ezechias ad cor oīum leuitaꝝ r σεν ἐζεκίας ἐπὶ καρδίαν πάντων τῶν λευιτῶν χαὶ τῶν intelligētiā intelligētiā bonā dñi. r perfecerunt συνιέντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ. χαὶ συνετέλεσαν solēnitatē azymoꝝ septē dieb⁹ sacrificātes sacrificia sa= τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέραις θύοντες θυσίας σω lutis r confitentes dñi deo patrū τηρίου χαὶ ἐξομολογούμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων suoꝝ. r consulunt ois ecclesia vt facerēt αὐτῶν. χαὶ ἐβουλεύσατο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ποιῆσαι septē dies alios. r fecerūt septē dies altos] ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας. χαὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας in letitia: qñ ezechias rex iuda pmittias obtulit ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα ἀπήρξατο omni ecclesie mille vitulos r septē milia πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ χιλίους μόχους χαὶ ἑπτὰχιλίαδας ouiū. r principes pmittias attulerūt pplo mil πρόβατα, χαὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ χι= le vitulos r ouiū decē milia. λίους μόχους χαὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας. ꝯꝯꝯ

"et principū° verbū p dñi. qCongregatiꝫ sunt in 'hierusalē⁰ populi' multi: "vt facerent' solēnitatem 'azymorum' in mense⁰ se cundo. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'Et surgentes⁸ destruxe= runt' altaria^k que erant ꝯ 'in hier'ꝛ:^m atꝫ^n vniuersa in qb⁹ idolis° adolebatur incensū ^p subuertētes^q pie cerūt' in torrētem^s cedrō. 'Immolauerūt aūt^u phase ^xqrtadecima die' mēsis^a se cūdi. ^bSacerdotes ꝯꝫ^c at= ꝫ leuite tādem ^c sctificati 'obtulerunt^g holocausta in^h domo' dñi:^k steterūtꝫ 'in^m ordine suo^n iuxta dis= positionē° & legē^r moysi ^qhoīs^s dei.^a Sacerdotes ve ro suscipiebāt^c effudēden dū^e sanguinē^r de manibus 'leuitarū^u eo q^p multa^c tur ba^f sanctificata^c nō^r effet: ^g& ideirco ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'immolarent^g leuite^k pha se^l his qui^m nō occurrerāt °sanctificari^p domīo.^r Ma gna etiam pars ^u populi ^vde ephraim^r & manasse ^r& isachar ^' & zabulon q ^bsanctificata^a non^b fuerat: ^vcomedit^t phase: ^gnon ꝯ ^binxta qd scriptum est.^& ^xorauit^m pro eis^l ezechias ^ndicēs.° Dñs^p bonus^q pro pitiabitur^a cūctis qui toto ^rcorde^x requirūt^b dominū ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ^adeū^v patrū suorū^r & nō i= putabit eis q minꝰ sctifi= cati sunt.^p Quē^t exaudi= uit^g dñs: ^k & placatus est ^mpopulo. ^n Fecerūtꝫ^o fi= hi^p israel^u qui inuēti sunt 'in hierusalem ' solēnita= tem^u azymorum^r septem ^vdiebus^' in leticia^a magna: ^vlaudantes^c dominum ꝯ ^ppsingulos dies^t leuite q= q^r & sacerdotes^g per orga na q̄ suo officio ꝯgruebāt. ^kEt locut⁹ē^l ezechias^m ad ^ucor^c oīm^r leuitarū:^q q ha= bebāt^r intelligētiā^a bonā 'sup dñō.^n& comederunt 'septē^a diebus^r solēnitatis ^rimolātes^c victimas^o paci ficorū^r & laudantes^r dñm ^adeū^v patrū suorū:^' placu itꝫ^k vniuerse^l multitudini ^mvt celebrarēt etiā^p alios ^cdies^u septē:^q qd^q & fecerūt cum ingēti^r gaudio.^x Eze= chias^u autem^r rex^x iuda ꝯ ^kprebuerat^b multitudini ^cmille^o tauros ^r& septem 'milia^g ouium.^v Principes vero' dederant^k populo 'tauros^m mille: ^n& oues °decem^p milia. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

"וְהַשָּׂרִים ׳ נָדְבָר ׳ יְהוָה ׳ וַיֶּאֱסְפוּ
יְרוּשָׁלִָם ׳ עַם־רַב ׳ לַעֲשׂוֹת ׳ אֶת־חַג
הַמַּצּוֹת ׳ בַּחֹדֶשׁ ׳ הַשֵּׁנִי ׳ קָהָל ׳ רַב ׳ מְאֹד׃
וַיָּקֻמוּ ׳ וַיָּסִירוּ ׳ אֶת ׳ הַמִּזְבְּחוֹת ׳ אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלִַם ׳ וְאֵת ׳ כָּל ׳ הַמְקַטְּרוֹת ׳ הֵסִירוּ
וַיַּשְׁלִיכוּ ׳ לַנַּחַל ׳ קִדְרוֹן ׃ וַיִּשְׁחֲטוּ ׳ הַפֶּסַח
בְּאַרְבָּעָה ׳ עָשָׂר ׳ לַחֹדֶשׁ ׳ הַשֵּׁנִי
וְהַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם ׳ נִכְלְמוּ ׳ וַיִּתְקַדָּשׁוּ
וַיָּבִיאוּ ׳ עֹלוֹת ׳ בֵּית ׳ יְהוָה ׃ וַיַּעַמְדוּ ׳ עַל
עָמְדָם ׳ כְּמִשְׁפָּטָם ׳ כְּתוֹרַת ׳ מֹשֶׁה
׳ אִישׁ ׳ הָאֱלֹהִים ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ זֹרְקִים ׳ אֶת
דַּם ׳ מִיַּד ׳ הַלְוִיִּם ׃ כִּי ׳ רַבַּת ׳ בַּקָּהָל
׳ אֲשֶׁר ׳ לֹא ׳ הִתְקַדָּשׁוּ ׳ וְהַלְוִיִּם ׳ עַל
שְׁחִיטַת ׳ הַפְּסָחִים ׳ לְכֹל ׳ לֹא ׳ טָהוֹר
׳ לְהַקְדִּישׁ ׳ לַיהוָה ׃ כִּי ׳ מַרְבִּית ׳ הָעָם
רַבַּת ׳ מֵאֶפְרַיִם ׳ וּמְנַשֶּׁה ׳ יִשָּׂשכָר ׳ וּזְבוּלֻן
׳ לֹא ׳ הִטַּהֲרוּ ׳ כִּי ׳ אָכְלוּ ׳ אֶת ׳ הַפֶּסַח ׳ בְּלֹא
כַּכָּתוּב ׳ כִּי ׳ הִתְפַּלֵּל ׳ יְחִזְקִיָּהוּ ׳ עֲלֵיהֶם
׳ לֵאמֹר ׳ יְהוָה ׳ הַטּוֹב ׳ יְכַפֵּר ׳ בַּעַד ׃ כָּל
׳ לְבָבוֹ ׳ הַכִּין ׳ לִדְרוֹשׁ ׳ הָאֱלֹהִים ׳ יְהוָה
׳ אֱלֹהֵי ׳ אֲבֹתָיו ׳ וְלֹא ׳ כְּטָהֳרַת ׳ הַקֹּדֶשׁ ׃
׳ וַיִּשְׁמַע ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ יְחִזְקִיָּהוּ ׳ וַיִּרְפָּא ׳ אֶת
׳ הָעָם ׃ וַיַּעֲשׂוּ ׳ בְּנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ הַנִּמְצְאִים
בִּירוּשָׁלִַם ׳ אֶת ׳ חַג ׳ הַמַּצּוֹת ׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים
׳ בְּשִׂמְחָה ׳ גְּדוֹלָה ׳ וּמְהַלְלִים ׳ לַיהוָה ׳ יוֹם
בְּיוֹם ׳ הַלְוִיִּם ׳ וְהַכֹּהֲנִים ׳ נִכְלְמוּ ׳ עֹז ׳ לַיהוָה
׳ וַיְדַבֵּר ׳ יְחִזְקִיָּהוּ ׳ עַל ׳ לֵב ׳ כָּל ׳ הַלְוִיִּם
׳ הַמַּשְׂכִּילִים ׳ שֵׂכֶל ׳ טוֹב ׳ לַיהוָה ׳ וַיֹּאכְלוּ
׳ אֶת ׳ הַמּוֹעֵד ׳ שִׁבְעַת ׳ הַיָּמִים ׳ מְזַבְּחִים
׳ זִבְחֵי ׳ שְׁלָמִים ׳ וּמִתְוַדִּים ׳ לַיהוָה ׳ אֱלֹהֵי
׳ אֲבוֹתֵיהֶם ׃ וַיִּוָּעַצוּ ׳ כָּל ׳ הַקָּהָל ׳ לַעֲשׂוֹת
׳ שִׁבְעַת ׳ יָמִים ׳ אֲחֵרִים ׳ וַיַּעֲשׂוּ ׳ שִׁבְעַת
׳ יָמִים ׳ שִׂמְחָה ׃ כִּי ׳ חִזְקִיָּהוּ ׳ מֶלֶךְ ׳ יְהוּדָה
׳ הֵרִים ׳ לַקָּהָל ׳ אֶלֶף ׳ פָּרִים ׳ וְשִׁבְעַת
׳ אֲלָפִים ׳ צֹאן ׳ וְהַשָּׂרִים ׳ הֵרִימוּ ׳ לַקָּהָל
׳ פָּרִים ׳ אֶלֶף ׳ וְצֹאן ׳ עֲשֶׂרֶת ׳ אֲלָפִים

וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב וְיִשְׁמְחוּ כָל קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל
הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל וְהַגֵּרִים
הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים
בִּיהוּדָה וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה
בִּירוּשָׁלִַם כִּי מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶן
דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כָזֹאת
בִּירוּשָׁלִַם׃ וַיָּקֻמוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלָם
וַתָּבוֹא תְפִלָּתָם לְמַעוֹן קָדְשׁוֹ
לַשָּׁמָיִם׃ וַיְכַל כָּל
כָּל זֹאת יִצְאוּ כָל יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים
בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ הַמַּצֵּבוֹת
וַיְגַדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת
הַבָּמוֹת וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת מִכָּל יְהוּדָה
וּבִנְיָמִן וּבְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה עַד לְכַלֵּה
וַיָּשׁוּבוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
לַאֲחֻזָּתוֹ לְעָרֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ
אֶת מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
עַל מַחְלְקוֹתָם אִישׁ כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה וְלִשְׁלָמִים
לְשָׁרֵת וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל בְּשַׁעֲרֵי
מַחֲנוֹת יְהוָה וּמִנַּת הַמֶּלֶךְ מִן רְכוּשׁוֹ
לְעֹלוֹת לְעֹלוֹת הַבֹּקֶר וְהָעֶרֶב וְהָעֹלוֹת
לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדִים
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר לָעָם
לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לָתֵת מְנַת הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יֶחֶזְקוּ בְּתוֹרַת יְהוָה׃
וּכְפִרְסָם הַדָּבָר הִרְבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר וּדְבַשׁ וְכֹל
תְּבוּאַת שָׂדֶה וַמַּעֲשַׂר הַפֹּל לָרֹב הֵבִיאוּ׃
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי
יְהוּדָה גַּם הֵם מַעְשַׂר בָּקָר וְצֹאן וּמַעֲשַׂר
קָדָשִׁים הַמְקֻדָּשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם
הֵבִיאוּ וַיִּתְּנוּ עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת׃ בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁלִשִׁי הֵחֵלּוּ הָעֲרֵמוֹת לְיִסּוֹד וּבַחֹדֶשׁ

יוֹם בּוֹא נְדַל עִיר שָׁבַר יָצַב נָדַע בָּמָה זֶבַח שׁוּב עָמַד יָדָה חָנָה מָנָה רָכַשׁ עֲלָה שָׁלֹשׁ חָלַל יָסַד

Cap xxxj.

Sctificata est ergo sacerdotũ plurima multitudo & hilaritate pfusa oĩs turba iuda tã sacerdotũ & leuitarũ q̃ vniuerse freq̃ntie q̃ venerat ex isrl: & pselitorũ quoq; de tra israel & habitantium ooooooo in iuda. Factaq; est grãdis celebritas ooooooooo in hierusalem qualis a diebus salomonis filii dauid regis israel in ea vrbe non fuerat. ooooooo Surrexerunt autem sacerdotes atq; leuite ooooo benedicentes populo: & exaudita est vox eorũ: peruenitq; oratio in habitaculũ sanctum ooooo celi. 31.

Vnq; hec fuissent rite celebrata egressus est ois israel q̃ inuẽti fuerãt in vrbibus iuda: & fregerunt simulachra: succiderũtq; lucos: & demoliti sunt ooooooooooooo excelsa: & altaria destruxerũt: nõ solũ de vniuerso iuda & bẽiamĩ: sed & de ephraĩ q̃q; & manasse: donec penitꝰ euerterẽt. Reuersiq; sunt oĩs filii israel in possessiões & ciuitates suas. Ezechias aũt constituit turmas sacerdotales: & leuiticas ooooo per diuisiones suas vnũ quẽq; in officio ꝓprio tã sacerdotũ videlicet q̃ leuitarũ ad holocausta & pacifica: vt miſtrarent & cõfiterẽtur & caneret q̃q; in portis castroꝝ dñi Pars aũt regis erat vt de ppria ei? substãtia offerretur holocaustũ mane semp & vespe: sabbatis q̃q; & Kalẽdis & solẽnitatib? ceteris: sicut scriptũ est in lege dñi. Precepit etiam popl̃o habitãtib? hierlm vt darẽt partes sacerdotib? & leuitis: vt possent vacare legi dñi. Quod cũ pcrebruisset in auribus miſtidnis: plurimas obtulerũt primitias filii israel frumẽti vini & olei: mellis q̃q; & oĩs q̃ gignit humꝰ decias obtulerũt. Sed & filii israel & iuda qui habitabãt in vrbib? iuda obtulerũt decimas boũ & ouiũ: decimasq; sanctoꝝ q̃ vouerãt dño deo suo: atq; vniuersa portãtes fecerũt acernos plurimos. Mense tertio ceperũt aceruorũ facere fundamẽta: & mense

τ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος. καὶ εὐφράνθη πᾶσα ecclesia iuda τ sacerdotes τ leuite: τ ois ecclesia q̃ venerũt ex israel: τ proselyti q̃ venerũt de terra israel: τ habitantes iudã. τ facta est letitia magna in hierusalẽ: q̃m a diebus salomõtis filij dauid regis israel nõ factũ est tale le festũ in hierusalẽ. τ surrexerũt sacerdotes leuite: τ benedixerũt pplo: τ exaudita est vox eoꝝ: τ venit oratio eoꝝ in habitaculũ sctũm celi. 31.

ἡ ἐκκλησία ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐλθοῦσα ἐξ ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἐκ γῆς ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἰούδα. καὶ ἐγένετο ἡ ἑορτὴ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται, καὶ ηὐλόγησαν τὸν λαόν, καὶ ἐπακούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν. Ca.31.

Θ Ὡς δὲ συνετελέσθη ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς εἰκόνας: τ succiderunt lucos: τ demoliti sunt excelsa, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλά: τ destruxerũt altaria ab omni iudea λά, καὶ κατέλυσαν τὰ θυσιαστήρια ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας τ bentami τ ephraĩ: τ a manasse vsq; ad con βενιαμὶν καὶ ἐξ ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ μανασσῆ ἕως εἰς συν fumationẽ. τ conuersus ẽ ois israel in hereditatẽ τέλειαν. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὴν κληρονομίαν suã τ in ciuitates suas. τ ordinauit ezechias vi αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτ. καὶ ἔταξεν ἐζεκίας τὰς ἐφη ces sacerdotũ τ leuitaꝝ: τ vices vtr? cu μερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκά tusq; iurta ministeriũ suũ sacerdotib? τ leui σου κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευί tis ad holocaustũ τ ad sacrificiũ salutaris: ταις εἰς τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου, τ vt laudarẽt τ vt cõfiterentur τ ministrarent in τ αἰνεῖν καὶ τ ἐξομολογεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς portis τ in atrijs dom? dñi. τ pars re πύλαις καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου κυρίου. καὶ μερὶς τ βασι gis de substantijs eius in holocaustis: que λέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις, τήν mane τ que vespere: τ in holocaustis τε πρωϊνὴν καὶ τὴν ἑσπερινήν, καὶ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις sabbatoꝝ: τ in neomenijs: τ in solẽnitatib? τῶν σαββάτων, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς scriptis in lege dñi. τ dixit ezechias τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐζεκίας τῷ ppło habitantibus in hierusalẽ vt darẽt partẽ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ δοῦναι τὴν μερίδα sacerdotũ τ leuitaꝝ: vt possint in mini τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λει sterio dom? dñi. τ postq̃ iussit sermonẽ ezechias: τουργίᾳ οἴκου κυρίου. καὶ ὡς προσέταξεν ὁ λόγος ἐζεκίας, primas obtulerũt filij? israꝝ primitias tritici τ vini τ olei ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ ἰηλ ἀπαρχὰς σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαί τ mellis: τ omne germẽ agri i multitudies obtulerũt ου καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γέννημα ἀγροῦ εἰς πλῆθος ἤνεγκαν filij israel τ iuda. τ q̃ habitabãt in vrbibus οἱ υἱοὶ ἰηλ καὶ ἰούδα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν iuda τ ipsi attulerũt decimas vitulorꝝ τ ouium ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόχων καὶ προβάτων τ decimas caprarꝝ: τ sanctificauerũt dño deo suo. τ in καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ κῷ θεῷ αὐτῶν. καὶ ἐ tulerũt τ posuerũt aceruos aceruos. In ait mẽse tertio σήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ceperunt acerui fundari: τ in mẽse ἤρξαντο θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ οοοοοο

A

B

septimo completi sunt. τ venit ezechias τ princi
ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν· καὶ ἦλθεν ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχον
pes: τ viderūt aceruos: τ benedixerūt dño τ populo
τες, καὶ εἶδον τοὺς σωρούς, καὶ εὐλόγησαν τῷ κῡ καὶ τὸν λαὸν
suo israel. τ interrogauit ezechias sacerdotes
αὐτοῦ ἰσραηλ· καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκίας τῶν ἱερέων
τ leuitas super aceruis. τ dixit ad eū
καὶ τῶν λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐ=
azarias sacerdos princeps . dom⁹ sadduc: ex
τὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων τοῦ οἴκου σαδδούκ, ἐξ
C quo ceperūt primitie offerri in domū dñi:
οὗ ἤρξαντο αἱ ἀπαρχαὶ φέρεσθαι εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
comedim⁹ τ bibimus τ reliquimus vsq; in multi
ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν καὶ ἐγκατελείπομεν ἕως εἰς πλῆ
tudinē:qm dñs benedixit populo suo: τ reliqui
θους, ὅτι κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ κατελεί=
mus adhuc multitudinē hāc. τ dixit ezechias: vt ꝑpa
πομεν ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο· καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἕτοι
rarēt pastophoria in domo dñi. τ ꝑparauerūt:
μάσαι παστοφόρια εἰς τὸν οἶκον κυρίου· καὶ ἡτοίμασαν,
τ intulerūt illuc primitias τ decimas in
καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν
fide. τ sup eos prefectus chonenias leuita:
πίστει· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπῳσάτης χωνενίας ὁ λευίτης,
τ semei frater eius successor: τ hieziel τ ozias
καὶ σεμεεῖ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ δεύτερος, καὶ ἰεζιὴλ καὶ ὀζίας
τ nahath τ asael τ hierimoth:τ iozabad τ eliel
καὶ ναὰθ καὶ ἀσαὴλ καὶ ἱεριμώθ, καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἐλιὴλ
τ ismachia τ mahath τ banaas ꝑpositi per cho=
καὶ σαμαχίαν καὶ μαὰθ καὶ βανέας καθεσταμένοι διὰ χω=
nenīā τ semei fratrē eius: sicut iussu
νενίου καὶ σεμεεῖ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέ
rat ezechias rex τ azarias dux domus
ταξεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου
dñi. τ core filius iemna leuita ianitor sce=
κυρίου· καὶ κωρὴ ὁ τοῦ ἰεμνὰ ὁ λευίτης ὁ πυλωρὸς κα
dū orientē in domū: vt daret primi=
τὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρ=
tias dñi: τ sancta sctōr p manū adam
χὰς τῷ κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων διὰ χειρὸς ἀδὰμ
τ beniami. τ iesue τ semei τ amarias τ
καὶ βενιαμίν· καὶ ἰησοῦς καὶ σεμεεῖ καὶ ἀμαρείας καὶ
sechenias in ciuitatib⁹ p manū sacerdotū in
σεχενίας ἐν ταῖς πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν
fide vt darēt fratribus suis secundū vi=
πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφη=
ces: secundū magnū τ secundū parūm: er=
μερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρόν, ἐκ=
tra tetū masculoꝝ a trimo τ
D τὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριέτους καὶ
supra: omni ingredienti in domū dñi:
ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου,
in rationē diey in die suo: in ministerio
εἰς λόγον ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, εἰς λειτουργίαν
p vices ordinis sui. hic distributio
ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν. οὗτος ὁ καταλογισμὸς
sacerdotū ꝺm domos familiaꝝ. τ leuite in
τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς
vicibus suis. a vigesimo ānō τ supra in
ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἐν
ordine in turmis in omni setu
διατάξει ἐν τοῖς καταλογισμοῖς ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ
suo filioꝝ suoꝝ τ filiarū in omni multitu=
αὐτῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων εἰς πᾶν τὸ πλῆ=
dine: qm in fide sanctificauerūt sctuarū:τ filijs
θος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸ ἅγιον, καὶ τοῖς υἱοῖς
aaron sacerdotis fungētib⁹ in agris τ in
ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ταῖς
ciuitatibus suis: in omni ciuitate τ ciuitate viri
πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες
qui nominati sūt in nomine vt darent
οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι

'septimo^k cōpleuerē cos.
'Cūq; igressi fuissēt^m eze
chias^n & pricipes eius :^o vi
derūt^p aceruos^q & b̄ndixe
rūt^r dño^s ac^u pplo^x israel.
'Interrogauitq; ezechi=
as^b sacerdotes^c & leuitas
^d cur ita facerent^e aceruī.
'Respōdit^g illi^h azarias^i sa=
cerdos^k primus ∞∞∞∞∞
'de stirpe^m sadoch^n dicens.
^o Ex quo ceperunt ∞∞∞∞
^q offerri^r primitie i^t domo
^u dñi^x comedim^y & satura
ti sum^z & remāserūt^a plu
rima :^b eo q^b benedixerit
^b dñs^b pplo suo.^c Reliquarū
aūt eli^d copia^b ista quā cer
nis.'Precepit igr^h ezechi=
as^i vt ꝑpararēt^m horrea^n i
domo^o dñi.qd cū fecissēt:
^q itulerūt^r tā^s primitias^t q̄s
decimas:^u & q̄cunq; vote
rāt^x fidelit̄er. Fuit aūr^z ꝑfe
ctus eor^a chonenias^b leui
ta^c & semei^d frat ei^e ^f cds:
posi quē^g ichibel^h & azari=
as^i & naad^k & asahel ∞∞∞
^l & hierimoth:iozabar q^l
q̄s^m & elihel^n & iesmachi=
as^o & maath^p & banaias
^q ꝑpositi^r submanib⁹^s cho
nenie^t & semei^u frīs ei^x ex
imperio^y ezechie^z regis
^a & azarie^b pontificis^c do=
mus^d dei. ^e Chore vero
^f filij^g iemna^h leuites^k & ia=
nitor^l orientalis porte pre^m
positus erat his q̄^m spōte
offerebātur^n deo:^o primi
tiisq;^r & cōsecratis in^s sctā
sanctor^t & sub^u cura eius
^x eden^r & beniamin:^z iesue
^a & semeia^f.^b Amarias q̄q;
^c & sechenias^d in ciuitatib⁹
^e sacerdotum:^g vt^f fideliter
^g distribuerent^h fratribus
suis^i partes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^k minorib⁹ atq;^l maiorib⁹:
^m exceptis^o marib⁹ ^p ab^q an
nis^q tribus^s & supra :^t cun
ctis^u qui ingrediebantur
templū^x dñi. Et^y quicqd
^z p singulos^b dies cōduce=
bāt^c in mīsterio atq;^d ob=
seruatiōib⁹^e iuxta diuīsio
nes suas :^b sacerdotibus
^f per familias: ∞∞∞∞∞∞
^g & leuitis^m a^m vicesimo
^n anno^o & supra ∞∞∞∞∞
^p per ordines & ^q turmas
suas. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^r Vniuersq;^s multitudini
tā^u vxorib⁹^q q̄^v liberis eor^x
vtriusq;^x sexus^s fideliter ci
bi de his que ∞∞∞∞∞∞
^b sctificata fuerant p̄bebā
tur.Sed^f & filiorū^g aaron
^p agros & ^k suburbana^l vr
bium^m singularū dīspositi
erant^p viri^q qui ∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

הַשְּׁבִיעִ֔י כָּלָ֖ה ׀ וַיָּבֹ֣אוּ יְחִזְקִיָּ֣הוּ וְהַשָּׂרִ֑ים שְׁבַ֣ע כָּלָה
וַיִּרְא֖וּ אֶת־הָעַרְמ֑וֹת וַיְבָרְכ֞וּ אֶת־יְהוָ֗ה רִיא שׁוּר
וְאֶת־עַמּ֥וֹ יִשְׂרָאֵ֖ל ׃ וַיִּדְרֹ֣שׁ יְחִזְקִיָּ֔הוּ רָאָה בָּרַךְ
עַל־הַכֹּהֲנִ֥ים וְהַלְוִיִּ֖ם עַל־הָעַרְמ֑וֹת ׃ דָּרַשׁ
וַיֹּ֣אמֶר אֵלָ֣יו עֲזַרְיָ֣הוּ הַכֹּהֵ֡ן רֹ֣אשׁ
לְבֵ֣ית צָד֡וֹק וַיֹּ֣אמֶר מֵהָחֵל֩ לְהָרִ֨ים חלל רום
לָבִ֜יא בֵּ֣ית יְהוָ֗ה אָכ֤וֹל וְשָׂבוֹעַ֙ וְהוֹתֵ֣ר נוּא אָבַל
עַד־לָרֹ֔ב כִּ֥י יְהוָ֖ה בֵּרַ֣ךְ אֶת־עַמּ֑וֹ שָׁבַע יָתַר
וְהַנּוֹתָ֥ר אֶת־הֶהָמ֖וֹן הַזֶּ֥ה ׃ וַיֹּאמֶר רַבַּב
יְחִזְקִיָּ֣הוּ לְהָכִ֔ין לְשָׁכ֖וֹת בַּבָּ֣יִת יְהוָ֑ה יָתַר הָמוֹן
וַיָּכִ֖ינוּ וַיְבִיא֥וּ אֶת־הָתְרוּמָ֛ה וְהַמַּעֲשֵׂ֖ר בִּיא עָשָׂר
וְהַקֳּדָשִׁ֣ים בֶּאֱמוּנָ֑ה וְעֲלֵיהֶ֥ם נָנְיָ֖הוּ אָמוֹן נָגַד
כְּוָנְיָ֣הוּ הַלֵּוִ֔י וְשִׁמְעִ֥י אֲחִ֖יהוּ מִשְׁנָה׃ שָׁנָה
וִיחִיאֵ֣ל וַעֲזַזְיָ֔הוּ וְנַחַ֖ת וַעֲשָׂהאֵ֑ל
וִירִימ֥וֹת וְיוֹזָבָ֖ד וֶאֱלִיאֵ֣ל וְיִסְמַכְיָ֑הוּ
וּמַחַ֥ת וּבְנָיָ֖הוּ פְּקִידִ֣ים מִיַּד֙ כְּוָנְיָ֣הוּ נָשָׂה פָּקַד
וְשִׁמְעִ֥י אָחִ֛יו בְּמִפְקַ֖ד יְחִזְקִיָּ֣הוּ הַמֶּ֑לֶךְ
וַעֲזַרְיָ֥הוּ נְגִ֖יד בֵּ֣ית הָאֱלֹהִ֔ים ׃ וְקוֹרֵא
בֶּן־יִמְנָ֣ה הַלֵּוִ֔י הַשּׁוֹעֵ֖ר לְמִזְרְחָ֑ה עַל נָתַן שַׁעַר זְרַח
נְדָבוֹת֙ הָאֱלֹהִ֔ים לָתֵ֖ת תְּרוּמַ֥ת יְהוָ֖ה נָתַן
וְקָדְשֵׁ֥י הַקֳּדָשִֽׁים׃ וְעַל־יָדוֹ֙ עֵ֣דֶן
וּמִנְיָמִ֔ן וְיֵשׁוּעַ֖ וּשְׁמַעְיָ֣הוּ אֲמַרְיָ֑הוּ
וְשְׁכַנְיָ֣הוּ בְּעָרֵ֔י הַכֹּהֲנִ֖ים בֶּאֱמוּנָ֑ה עִיר
לָתֵ֤ת לַאֲחֵיהֶם֙ בְּמַחְלְק֣וֹת כַּגָּד֔וֹל חָלַק גָּדַל
כַּקָּטָ֖ן מִלְבַּ֣ד הִתְיַחְשָׁ֑ם לִזְכָרִ֥ים מִבֶּן בָּדַד יָחַס
שָׁל֣שׁ שָׁנִ֔ים וּלְמַעְלָ֖ה לְכָל־הַבָּ֥א עֲלָה פּוּא
לְבֵ֣ית יְהוָ֔ה לִדְבַר־י֥וֹם בְּיוֹמ֖וֹ לַעֲבוֹדָתָ֑ם עֲנַד
בְּמִשְׁמְרוֹתָ֛ם בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶ֖ם ׃ וְאֶת־ שָׁמַר
הִתְיַחֵ֣שׂ הַכֹּהֲנִ֔ים לְבֵ֥ית אֲבוֹתֵיהֶ֑ם
וְהַלְוִיִּ֣ם מִבֶּן־עֶשְׂרִ֣ים שָׁנָ֔ה וּלְמַעְלָ֖ה
בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶ֥ם בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶֽם ׃
וְלִהְתְיַחֵשׂ֙ בְּכָל־טַ֣ף נְשֵׁיהֶ֔ם וּבְנֵיהֶ֖ם טָפַף נָשָׁה
וּבְנוֹתֵיהֶ֑ם לְכָל־קָהָ֕ל כִּ֥י בֶאֱמוּנָתָ֖ם בָּנָה אָמַן
יִתְקַדְּשׁ֥וּ קֹ֖דֶשׁ ׃ וּלְבְנֵ֣י אַהֲרֹ֔ן הַכֹּהֲנִ֖ים קָדַשׁ
בִּשְׂדֵ֣י מִגְרַ֣שׁ עָרֵיהֶ֗ם בְּכָל־עִ֤יר וְעִיר֙ גָּרַשׁ
אֲנָשִׁ֣ים אֲשֶׁר־נִקְבוּ֙ בְּשֵׁמ֔וֹת לָתֵ֖ת נָתַן

ס מָנוֹת לְכָל זָכָר בַּכֹּהֲנִים וּלְכָל הִתְיַחֵשׂ בַּמָּנָה יָחֵם
ע בַּלְוִיִּם וְיֵעָשׂ בַּזֹּאת יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל
פ יְהוּדָה וַיַּעַשׂ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת
צ לְפָנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו וּבְכָל מַעֲשֶׂה
ק אֲשֶׁר הֵחֵל בַּעֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים
ר וּבַתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה לִדְרֹשׁ לֵאלֹהָיו בְּכָל
ש לְבָבוֹ עָשָׂה וְהִצְלִיחַ׃

Ca xxxij.

א אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱמֶת בָּא
ב סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּבֹא בִּיהוּדָה
ג וַיַּחַן עַל הֶעָרִים הַבְּצוּרוֹת וַיֹּאמֶר
ד לְבַקְּעָם אֵלָיו׃ וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי בָא
ה סַנְחֵרִיב וְכִי פָנָיו לְמִלְחָמָה עַל
ו יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּוָּעַץ עִם שָׂרָיו וְגִבּוֹרָיו
ז לְסָתֹם אֶת מֵימֵי הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר
ח מִחוּץ לָעִיר וַיַּעְזְרֻהוּ וַיִּקָּבְצוּ עַם
ט רַב וַיִּסְתְּמוּ אֶת כָּל הַמַּעְיָנוֹת וְאֶת
י הַנַּחַל הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֵאמֹר
יא לָמָּה יָבֹאוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ מַיִם
יב רַבִּים׃ וַיִּתְחַזֵּק וַיִּבֶן אֶת כָּל הַחוֹמָה
יג הַפְרוּצָה וַיַּעַל עַל הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחוּצָה
יד הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיְחַזֵּק אֶת הַמְלוֹא
טו עִיר דָּוִיד וַיַּעַשׂ שְׁלָטִים לָרֹב וּמָגִנִּים׃
טז וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל הָעָם וַיְקַבְּצֵם
יז אֵלָיו אֶל רְחוֹב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר
יח עַל לִבָּם לֵאמֹר׃ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל
יט תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
כ וּמִלְּפְנֵי כָּל הֶהָמוֹן אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי
כא עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ׃ עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ
כב יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ וְלְהִלָּחֶם
כג מִלְחֲמֹתֵינוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל דִּבְרֵי
כד יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ אַחַר זֶה שָׁלַח
כה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַבְדָּיו
כו יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהוּא עַל לָכִישׁ וְכָל
כז מֶמְשַׁלְתּוֹ עִמּוֹ עַל יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
כח יְהוּדָה וְעַל כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
כט בִּירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר סַנְחֵרִיב

partes distribuerẽt vniuerſo ſexui maſculino: de ſacerdotib⁹ & leuitis. Fecit ergo ezechias vniuerſa q̃ diximꝰ in omi iuda opatuſq; ẽ bonũ & rectum & verũ coram dño deo ſuo: in vniuerſa cultura miniſterii domus dei ſiuxta legẽ & cerimõias: volẽs requirere deũ ſuũ in toto corde ſuo. Fecit q; & ꝓſperatus eſt. xxxij.

POſt q̃ & huiuſcemodi veritatem venit ſennacherib rex aſſyriorum & ingreſſus iudam obſedit ciuitates munitas. volens eas capere. Quod cũ viſſet ezechias veniſſe. ſennacherib & totũ belli impetum verti contra hieruſalẽ initocũ principib⁹ cõſilio viriſq; fortiſſimis vt obturarẽt capita fontium qui erant extra vrbẽ: & hoc oĩum decernẽte ſentẽtia cõgregauit plurimã multitudinẽ: & obturauerũt cũctos fontes & riuũ q fluebãt in medio terre dicẽtes. Ne veniãt reges aſſyriorum & inueniãt aquarũ abũdantiã. Edificauit q; q agens induſtrie omnẽ murũ q fuerat diſſipat: & extruxit turres deſuper & forinſecus alterũ muru. Inſtaurauitq; mello in ciuitate dauid & fecit vniuerſi gñris armaturã & clypeos. Cõſtituitq; principes bellatorũ in exercitu. Et cõuocauit vniuerſos ĩ platea porte ciuitatis: ac locut eſt ad cor eoꝝ dicẽs. Viriliter agite & cõfortamini: nolite timere: nec paueatis regem aſſyriorũ & vniuerſã multitudinẽ q ẽ cũ eo. Multo eĩ plures nobiſcũ ſunt q cũ illo. Cũ illo enĩ ẽ brachiũ carneũ: nobiſcũ dñs deꝰ nr q auxiliator ẽ nr: pugnatq; p nobis. ꝓfortat q ẽ ꝓpʒs huiuſcemodi verbis eze chie regis iuda. q poſtq; geſta ſunt: miſit ſennacherib rex aſſyriorũ ſeruos ſuos hierlm: ipſe eĩ cũ vniuerſo exercitu ob ſidebat lachis: ad ezechiam regem iuda & ad omnem populum qui erat in vrbe dicens. Hec dicit ſennacherib

παρτὲ omni maſculo in ſacerdotib⁹: τ omni numerídα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ λογισμῷ in leuitis. τ fecit ezechias ſic ταριθμουμένῳ ἐν τοῖς λευίταις. καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας οὕτω in omni iuda: τ fecit ezechias bonũ τ recũ τ verũ coꝝ dño deo ſuo: τ in omni opere in quo incepit in opere in domo dñi: τ in lege τ in preceptis queſiuit deũ ſuũ ex tota anima ſua: τ fecit τ ꝓſperatus eſt. τῶν ἀγαθῶν καὶ τὸ εὐθὲς καὶ τὸ ἀληθὲς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ᾧ ἤρξατο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐνδόξου κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προσάγμασιν ἐξεζήτησε τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καὶ εὐοδώθη. Ca.xxxij. A

ΘΕ post ſermones hos τ veritatẽ hanc venit ſennacherib rex aſſyrioꝝ: τ venit in iudã: τ caſtrametat eſt iuxta ciuitates muratas: τ dixit vt caperent eas. τ vidit ezechias q venerat ſennacherib: τ facies eius ad bellandũ in hieruſalẽ: τ conſiluit cum ſentoribus ſuis τ potẽtib⁹: vt obturarẽt aquas fontiũ q erãt extra ciuitatẽ: τ cõfortauerũt eũ. τ cõgregauit populũ multũ: τ obturauit aquas fontiũ: τ dixerẽt qui diuidit p ciuitatẽ diceno: ne forte veniat rex aſſyrioꝝ: τ inueniat aquã multã: τ cozroboret. τ fortificauit ezechias τ edificauit omnẽ murũ diruti τ turres: τ foris ante murale aliud: τ edificauit plenitudinẽ ciuitatis dauid: τ preparauit arma multa: τ poſuit principes belli in populo. τ cõgregati ſũt ad eũ in platea porte ciuitatis. τ locutus eſt in cozde eoꝝ dices: viriliter agite τ cõfortamini: nõli meatis nec paueatis a facie regis aſſyrioꝝ: τ a facie omnis gentis q̃ cũ eo: q̃ñ nobiſcũ plures q̃ qui cũ eo. cũ eo brachia carnea: nobiſcũ vero dñs deꝰ noſter ad ſaluãdũ τ ad ꝓgnandũ bellũ nr̃m. τ cõfortatus eſt populꝰ in ſermonibꝰ ezecie regis iuda. τ poſt hec misit ſennacherib rex aſſyrioꝝ ſeruos ſuos in hieruſalẽ. ipſe erat in lachis: τ omnis exercitus eius cũ eo. τ misit ad ezechiã regem iuda: τ ad omnẽ populum qui erat in vrbe dicens: hec dicit ſennacherib

τοῦτο καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἦλθε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ ἰουδᾶ: τ caſtrametat eſt turta ciuitates muratas: καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, τ dixit vt caperent eas. τ vidit ezechias q καὶ εἶπε τοῦ προκαταλαβέσθαι αὐτάς. καὶ εἶδεν ἐζεκίας ὅτι venerat ſennacherib: τ facies eius ad bellandũ ἦκεν σενναχηρίβ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι in hieruſalẽ: τ conſiluit cum ſentoribus ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ſuis τ potẽtib⁹: vt obturarẽt aquas fontiũ ρων αὐτοῦ καὶ τῶν ὑδατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν q erãt extra ciuitatẽ: τ cõfortauerũt eũ. τ cõgregauit populũ multũ: τ obturauit aquas fontiũ: τ γεν λαὸν πολύν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ ποτρέτε qui diuidit p ciuitatẽ diceno: ne χειμάρρουν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως λέγων, μὴ forte veniat rex aſſyrioꝝ: τ inueniat aquã multã: τ ποτε ἔλθῃ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ εὑρῇ ὕδωρ πολύ, καὶ cozroboret. τ fortificauit ezechias τ edificauit omnẽ κατίσχυσε. καὶ κατίσχυσεν ἐζεκίας καὶ ὠκοδόμησε πᾶν τὸ murũ diruti τ turres: τ foris ante τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτεί murale aliud: τ edificauit plenitudinẽ ciuitatis χισμα ἄλλο, καὶ ὠκοδόμησε τὸ ἀνάλημμα τῆς πόλεως dauid: τ preparauit arma multa: τ poſuit principes belli in populo. τ cõgregati ſũt ad eũ in τας πολέμου ἐπὶ τὸν λαόν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ platea porte ciuitatis. τ locutus eſt in τὴν πλατείαν τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ cozde eoꝝ dices: viriliter agite τ cõfortamini: nõli τὴν καρδίαν αὐτῶν λέγων, ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύσατε, μὴ φο meatis nec paueatis a facie regis aſſyrioꝝ βεῖσθε μὴ δὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρίων: τ a facie omnis gentis q̃ cũ eo: q̃ñ 4.Reg. 18.c. nobiſcũ plures q̃ qui cũ eo. cũ eo brachia ων, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείους ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτοῦ. μετ' αὐτοῦ βραχίονες carnea: nobiſcũ vero dñs deꝰ noſter ad ſaluãdũ τ ad puσαρκικοί, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ σώζειν καὶ τοῦ πο gnandũ bellũ nr̃m. τ cõfortatus eſt populꝰ in λεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ ſermonibꝰ ezecie regis iuda. τ poſt hec τοῖς λόγοις ἐζεκίου τοῦ βασιλέως ἰούδα. καὶ μετὰ ταῦ miſit ſennacherib rex aſſyrioꝝ ſer ταῦτα ἀπέστειλε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων τοὺς παῖ uos ſuos in hieruſalẽ. ipſe erat in la δας αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ αὐτὸς ἦν ἐπὶ λα chis: τ omnis exercitus eius cũ eo. τ mi χεῖς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέ ſit ad ezechiã regem iuda: τ ad omnẽ in στειλε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰού C dã q in hieruſalẽ dicens: ſic dicit ſennacherib δαν τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, οὕτως λέγει σενναχηρὶβ

4.23 c. d.

rer assyrioꝝ: in quo vos fiduciā habetis: τ se-
βασιλεὺς ἀσσυρίων, ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ κα-
detis in obsidione in hierusalē? nōne ezechias decipit
θιῶς ἐν τῇ πόλει χᾷ ἐν ἱερουσαλήμ; οὐχὶ ἐζεκίας ἀπατᾷ
vos vt tradat vos in morte τ in famē τ in
ὑμᾶς τ ἀποδῶσιν ὑμᾶς εἰς θάνατον καὶ εἰς λιμὸν καὶ εἰς
siti dicēs: dīs deus nr saluabit nos de manu re
δίψαν λέγων, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρὸς βα
gis assyrioꝝ? nōne hic est ezechias q̄ destruxit ex-
σιλέως ἀσσυρίων; οὐχ οὗτος ἐστὶν ἐζεκίας ὃς ᾤκοδόμει τὰ ὑ-
celsa eius: τ altaria eius. τ ait iuda
ψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ· καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ
τ habitantib⁹ in hierusalē dicens: coꝝ al-
καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐνώπιον τ θυ
tari hoc adorate: τ in co adolete incēsū.
σιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε, καὶ ἐπ' αὐτῷ θυμιάσατε·
nōne scitis q̄ fecī ego τ patres mei omnib⁹ popu,
οὐκ οἴδατε ἃ ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λα
lis regionū: nū potētes potuerūt dij gētū
οἷς τῶν χωρῶν, μὴ δυνάμενοι ἐδυνήθησαν οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν
omnis terre saluare populū suū de manu meꝝ: ds
πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου; τίς
est in omnib⁹ dīs gentū hāc: quos pdide-
ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων, οὓς ἐξωλόθρευ-
rūt patres mei: q̄ potuerit saluare populū suū de
σαν οἱ πατέρες μου, ὃς ἐδυνήθη σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ
manu mea: vt possit deus vester saluare vos de ma
χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χει
nu mea: τ nūc nō decipiat vos ezechias: τ nō fac-
ρός μου; καὶ νῦν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας, καὶ μὴ πεισ-
at vos cōfidere: nec cōmoueat vos in hoc:
D τω ὑμᾶς πεποιθέναι, μηδὲ ἐπισχέτω ὑμᾶς ἐπὶ τού-
τ nō credatis ei: q̄n nō potuit deus omnis
τῳ, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ ἐδυνήθη θεὸς παντὸς
gētis τ regni saluare populū suū de manu
ἔθνους καὶ βασιλείας τ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός
mea τ de manu patrū meoꝝ. τ quomō deus
μου καὶ ἐκ χειρὸς τῶν πατέρων μου· καὶ πῶς ὅτι ὁ θεὸς
vester nō liberabit vos de manu mea? τ adhuc locuti sūt
ὑμῶν οὐ μὴ ῥύσεται ὑμᾶς ἐκ χειρός μου; καὶ ἔτι ἐλάλησαν
seruī eius cōtra dīm deū τ cōtra ezechiā ser
οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐπὶ ἐζεκίαν παῖ-
uū ei⁹. τ libꝝ scripsit semnacherib: ad exprobrā
δα αὐτοῦ· καὶ βιβλίον ἔγραψεν σενναχηρίβ, τοῦ ὀνειδί-
dū dīm deū israel. τ ait de eo dicens:
ζειν κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ· καὶ εἶπεν περὶ αὐτοῦ λέγων,
sicut dīj gentū terre nō liberauerūt populos
καθὼς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλοντο τοὺς λαοὺς
suos de manu mea: sic nō eruet deꝰ ezechi
αὐτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέλωνται ὁ θεὸς ἐζεκίου
populū suū de manu mea. τ clamauerūt in voce ma
τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου· καὶ ἐβόησαν ἐν φωνῇ με-
gna iudaice cōtra populū hierusalē q̄ in mu
γάλῃ ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τεί
ro: vt terrerēt eos τ cōturbarēt eos:
χους, τ φοβῆσαι αὐτοὺς καὶ του ταράξαι αὐτούς,
vt caperent ciuitatē. τ locuti sunt cōtra
ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν· καὶ ἐλάλησαν ἐπὶ
deū hierusalē: sicut τ cōtra deos pplōꝝ
τὸν θεὸν ἱερουσαλήμ, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν λαῶν
terre opa manuū hominū. τ ecce
τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων· καὶ προσηύξατο ἐζε
clas rex τ esaias filius amos pphēta
κίας ὁ βασιλεὺς καὶ ησαΐας υἱὸς ἀμμὼς ὁ προφήτης
de his: τ clamauerūt in celū. τ mi-
περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἀπο-
sit dīs angelū τ cōtriuit omnē potentē bel-
στειλε κύριος ἄγγελον καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πο
latorē τ principē τ ducem
λεμιστὴν καὶ ἄρχοντα καὶ στρατηγὸν

"rex[s]assyriorum.[r]In quo
[b]habētes fiduciā:[c]fedetis
[o]obſeſſi[c]in hierusalem?
[r]Num
[q]ezechias[b]decepit[v]vos[n]vt
tradat
[m]morti[n]in fame[o]& siti
[p]affirmans:[q][q]dominus
[r]de[v]vester[l]liberēt vos[r]de
manu[u]regis[s]assyriorum.
[r]Nunqd nō[i]iste[e]ezechi-
as[q]destruxit[e]excelsa illi⁹
[c]&[a]altaria:[s]& precepit[b]iu
de
[h]& hierusalem[x]dicens:[c]co
ram[m]altari[v]no
[o]adorabitis[r]& i pō[o]cō bu
retis incēsum![r]An igno-
ratis[s][q]ego[c]feceri:[&]pa-
tres mei[c]cunctis[a]terrarū
[p]populis:[n]Nunquid[c]pre-
ualuerunt[e]dīi
[c]gentiū. mniū[q][r]terrarū
[l]liberare[r]regionē suam
[x]de manu mea:[r]Quis est
[m]de vniuersis[n]dīis[o]gētiū
[q]quas[c]vastauerūt[e]patres
mei[r]qui[n]potuerit
[r]eruere[p]pplm suū[b]de ma
nu mea:[v]vt[o]possit etiam
[c]deus vester[r]eruere[s]vos
[b]de hac[n]manu?
[n]Nō[m]vos[r]ergo[d]decipiat
[n]ezechias:[o]nec vana psua
sione[e]deludat:[s]neq;[c]cre-
datis[u]ei.
[x]Si cui[r]nullus[p]potuit[d]de
[c]cunctarū[g]gentiū[a]atq; re
gionū[l]liberare[p]pplm suū
[b]de manu mea:[r]& de ma-
nu[x]patrū meoꝝ:[c]cōſeqn
ter[o]nec[n]deus vr̄ poterit
[p]eruere[e]vos[r]de hac[r]mānu.
Sed[s]& alia multa[r]locuti
sunt[n]ſerui ei⁹[c]cōtra[r]dīm
[d]deū:[a]&cōtra[b]ezechiā[c]ſe-
rui ei⁹.[p]Epistolas q̄q[c]scri
pſit plenas[r]blasphemie
[e]in dīm[n]deū israēl:[x]&locu
tus est[a]aduersum eū.[n]Sicut
dīi[o]gentiū ceteraꝝ[n]nō po
tuerūt[e]liberare[p]pplm suū
[n]de manu mea:[x]sic &[d]eꝰ
[b]ezechie[e]eruere[r]nō pote
rit[c]pplm suū[p]de mānu ista.
Insuper[c]&[r]clamore[q]ma-
gno[l]igua[b]iudaica[r]cōtra
[x]pplm[m][q]sedebat[n]in[o]mu
ris[i]hierlm[c]psonabat[e]vt
terreret eos[r]&[a]capet[n]ciui
tatē.[x]Locutusq; est[r]cōtra
[r]deū hierlm[a]sicut aduer-
sum[b]deos[c]populorū[o]tre
[c]opera[r]manuū[h]hominū.
[p]Orauerunt igitur[r]eze-
chias[x]rex[i]& esaias[m]filius
[n]amos[n]pphēta[o]aduersū
[p]hāc blasphemiā[q]ac voci
ferati sūt vsq; in[r]celū.[e]Et
misit[r]dīs[n]angelum: qui
[x]pcussit[r]oēz[r]virū[n]robustū
[b]bellatorē[c]& prīcipē exer

"מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל מָה אַתֶּם בֹּטְחִים
וּיֹשְׁבִים בַּמָּצוֹר נִירוּשָׁלִָם׃ הֲלֹא
יְחִזְקִיָּהוּ מֵסִית אֶתְכֶם לָתֵת אֶתְכֶם
לָמוּת בָּרָעָב וּבַצָּמָא לֵאמֹר יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ יַצִּילֵנוּ מִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
הֲלֹא הוּא יְחִזְקִיָּהוּ הֵסִיר אֶת בָּמָתָיו
וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
וְלִירוּשָׁלִַם לֵאמֹר לִפְנֵי מִזְבֵּחַ אֶחָד
תִּשְׁתַּחֲווּ וְעָלָיו תְּקַטְּרוּ׃ הֲלֹא
תֵדְעוּ מֶה עָשִׂיתִי אֲנִי וַאֲבוֹתָי לְכָל
עַמֵּי הָאֲרָצוֹת הֲיכוֹל יָכְלוּ אֱלֹהֵי
עַמֵּי הָאֲרָצוֹת לְהַצִּיל אֶת אַרְצָם
מִיָּדִי׃ מִי בֶּן אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר הֶחֱרִימוּ אֲבוֹתַי אֲשֶׁר יָכוֹל
לְהַצִּיל אֶת עַמּוֹ מִיָּדִי כִּי יוּכַל
אֱלֹהֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי׃ וְעַתָּה
אַל יַשִּׁיא אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ וְאַל
יַסֵּת אֶתְכֶם כָּזֹאת וְאַל תַּאֲמִינוּ לוֹ
כִּי לֹא יוּכַל כָּל אֱלוֹהַּ כָּל גּוֹי וּמַמְלָכָה
לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי וּמִיָּד אֲבוֹתָי אַף
כִּי אֱלֹהֵיכֶם לֹא יַצִּילְכֶם מִיָּדִי׃
וְעוֹד דִּבְּרוּ עַבְדָיו עַל יְהוָה הָאֱלֹהִים
וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עַבְדּוֹ׃ וְסֵפֶר כָּתַב
לְהָרֵף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר
עָלָיו לֵאמֹר כֵּאלֹהֵי גּוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
אֲשֶׁר לֹא הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי כֵּן לֹא
יַצִּיל אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָּהוּ עַמּוֹ מִיָּדִי׃
וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל בִּיהוּדִית אֶל עַם
יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר עַל הַחוֹמָה לְיִרְאִם
וּלְבַהֲלָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת הָעִיר׃
וַיְדַבְּרוּ אֶל אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלִַם כְּעַל
אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם׃
וַיִּתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְיֹשַׁעְיָהוּ בֶּן
אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל זֹאת וַיִּזְעֲקוּ
הַשָּׁמָיִם׃ וַיְשַׁלַּח יְהוָה מַלְאָךְ
וַיַּכְחֵד כָּל גִּבּוֹר חַיִל וְנָגִיד וְשָׂר

בְּמַחֲנֵה מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּשָׁב בֻּשֶׁת בָּנִים חֲנֵה שוב
לְאַרְצוֹ וַיָּבֹא בֵּית אֱלֹהָיו וּמֵיצִאֵי בוש בָּנָה
מֵעָיו שָׁם הִפִּילֻהוּ נָהָרֵב׃ וַיּוֹשַׁע בוא יָצָא
יְהוָה אֶת יְחִזְקִיָּהוּ וְאֶת יוֹשְׁבֵי מצא מִצָּד גָּבַל
יְרוּשָׁלִַם מִיַּד סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר ישע
וּמִיַּד כֹּל וַיְנַהֲלֵם מִסָּבִיב׃ וְרַבִּים נהל סָבַב
מְבִיאִים מִנְחָה לַיהוָה לִירוּשָׁלִַם רבב בוא
וּמִגְדָּנוֹת לִיחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּנַּשָּׂא לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי כֵן׃ נשא
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד לָמוּת יום
וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹפֵת פלל נָתַן
וְלֹא כִּגְמֹל עָלָיו הֵשִׁיב שוב
יְחִזְקִיָּהוּ כִּי נִבְהָה לִבּוֹ וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף היה
וְעַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם׃ וַיִּכָּנַע יְחִזְקִיָּהוּ כנע
בִּגְבַהּ לִבּוֹ הוּא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם יָשַׁב
וְלֹא בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בִּימֵי בוא יום
יְחִזְקִיָּהוּ׃ וַיְהִי לִיחִזְקִיָּהוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד כבד
הַרְבֵּה מְאֹד וְאוֹצָרוֹת עָשָׂה לוֹ לַכֶּסֶף רבה
וְלַזָּהָב וּלְאֶבֶן יְקָרָה וְלִבְשָׂמִים
וְלַמָּגִנִּים וּלְכָל כְּלֵי חֶמְדָּה׃ וּמִסְכְּנוֹת כלה סכן
לְתִבוּאַת דָּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְאֻרוֹת ירש
לְכָל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה וְעֲדָרִים לָאֻרוֹת׃ צהר אָרָה
וְעָרִים עָשָׂה לוֹ וּמִקְנֵה צֹאן וּבָקָר עיר כָּנָה
לְרֹב כִּי נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב רכש
מְאֹד׃ וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת מוֹצָא יצא
מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן וַיְיַשְּׁרֵם לְמַטָּה עלה
מַעֲרָבָה לְעִיר דָּוִיד וַיִּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ עָרַב צָלַח
בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ׃ וְכֵן נְמְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל עשה מָלַץ
הַמְשֻׁלְּחִים עָלָיו לִדְרֹשׁ הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר שלח שׁוּר שָׁלַח
הָיָה בָּאָרֶץ עָזְבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ נתן נָסָה
לָדַעַת כָּל בְּלִבָּבוֹ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי ידע
יְחִזְקִיָּהוּ וְחַסְדָּיו הִנָּם כְּתוּבִים בְּחָזוֹן הנה כָּתַב
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל סֵפֶר חזה נָבָא
מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב שכב
יְחִזְקִיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיְקַבְּרֻהוּ בְּמַעֲלֵה קבר עָלָה
קִבְרֵי בְנֵי דָוִיד וּכְבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְּמוֹתוֹ עשה כָּבַד

citus regis assyriorum: reuerſuſq; ē cū ignominia in terrā ſuā. Cūq; ingreſſus eſſet domū dei ſui filiiq; egreſſi fuerāt de vtero eius interfecerūt eū gladio. Saluauitq; dñs ezechiā & habitatores hieruſalē de manu ſennacherib regis aſſyriorū & de manu oīm: & p̄ſtitit ei quietē per circuitū. Multi etiā deferebāt munera dño hoſtias & ſacrificia dño in hieruſalē & munera ezechie regi iuda. Qui exaltat eſt poſt hec coram cunctis gentibus.

In diebꝫ illis egrotauit ezechias vſqꝫ ad mortē: & orauit dñm. Exauduitq; eum: & dedit ei ſignū: ſed nō iuxta beñficia q̄ accepat retribuit: qa eleuatū eſt cor eius. Et iacta ē cōtra eū ira: & contra iudā & hieruſlm. Humiliatuſq; eſt poſtea eo q exaltatū fuiſſet cor eius: tā ipſe q̄ habitatores hieruſlm: ideo nō venit ſup eos ira dñi in diebus ezechie.

Fuit aūt ezechias diues & inclytꝰ valde: & theſauros ſibi plurimos cōgregauit argentū & auri: & lapidis p̄tioſi: aromatum & armorū vniuerſi gñis & vaſoꝝ magni p̄cii apothecas q̄q; frumēti vini & olei & preſepia omniū iumentorū cauſaq; pecoribus & vrbes edificauit. Habebat q̄ppe greges ouiū & armentorū innumerabiles: eo q̄ dediſſet ei deus ſubſtantiā multā nimis.

Ipſe eſt ezechias q̄ obturauit ſupiroꝝ fontē aq̄ę gyon & auertit eas ſubter ad occidentem vrbis dauid. & proſperatꝰ ē in oibus operibꝰ ſuis. & ſic in legationibus principū q̄ a babylone miſſi ad eū: vt interrogarēt de portento q̄d acciderat ſuper tra dereliqt eū deus vt tēptaretur & nota fieret oia q̄ erāt in corde eius. Reliq̄ ātē ſermonum ezechie & miarū eius ſcripta ſunt in viſione eſaie filii amos pphete & in libro regū iuda & iſrl. Dormiuitq; ezechias cū patribꝰ ſuis: & ſepelierūt eum ſupra ſepulchra filiorū dauid. Et celebrauit eius exequas

in caſtris regis aſſyriorum: & reuerſus eſt in terrā ſuā. & ingreſſus ē in domū dei ſui: & de egredientibꝰ de vtero eius: peuſſerūt eum ibi gladio. & ſaluauit dñs ezechiā & habitantes in hieruſalē de manu ſennacherib regis aſſyriorum & de manu omniū: & deſſecere eos p circuitū. & multi deferebāt dona dño in hieruſalē: & dona ezechie regi iuda. & exaltatꝰ ē ante oculos omniū gentiū poſt hec.

4.Reg 20.a. Eſai. 38.a.

In diebꝰ illis egrotauit ezechias vſqꝫ ad mortē: & orauit ad dñm: & exaudiuit eū. & ſignū dedit ei dñs: & nō iuxta retributionē quā retribuit ei ezechias: ſed exaltatū ē cor eius: & fuit ira cōtra eū & cōtra iudam & hieruſalē. & humiliatꝰ eſt ezechias ab exaltatione cordis ſui: ipſe & habitātes hieruſalē. & nō venit ſup eos ira dñi in diebus ezechie. & fuerūt ezechie & in gloria multa valde. & theſauros feciſſibi argenti & auri & lapidis p̄tioſi & in aromatibꝰ: & armamētaria fecit: & omnibꝰ vaſis deſiderij apothecas. & ciuitates in frugibus trittici vini & olei: & p̄ſepta omnis iumenti: & caulas ad pecora. & vrbes fecit ſibi ipſi: & poſſeſſiones ouiū & boū in multitudine: quā dedit ei deus ſubſtantiā multā valde. ipſe ezechias obturauit exitū aque gion ſuperiorē. & direxit eas infra ad occidentē vrbis dauid. & proſperatꝰ ē ezechias in oibus operibꝰ ſuis. & ſic in legationibus principū q̄ a babylone miſſis ad eū: vt interrogarēt ab eo portentū: qđ factū eſt in terra. & dereliquit eū dñs: vt tēptaret eū: vt ſciret q̄ in corde eius. & reliqua ſimonū ezechie: & miē eius: nōne ſcripta ſunt in prophetia eſaie filij amos prophete: in libro regū iuda & iſrael: & dormiuit ezechias cū patribꝰ ſuis. & ſepelierūt eū in aſcenſu ſepulchrorū filiorū dauid. & glorifā & honorē dederūt ei in morte eius

os iuda: ⁊ habitantes in hierusalē: ⁊ regna
ως ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβασί
uit manasses filiꝰ eius pro eo.
λευσε μαναασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.33.

REgnauit filius ecclēs duodecī ānoꝝ manasses cū regnaret
Υἱὸς ὢν δώδεκα ἐτῶν μαναασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse: ⁊ quinquaginta ⁊ quinq; ānis regnauit in hie
αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
rusalē. ⁊ fecit malū coꝝ dñō ⁊ turta
ρουσαλήμ· καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ
omnes abominationes gentiū q̄s abstulit dñs a fa
πάντα τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρεν κύ ἀπὸ προσώ
cie filioꝝ israel. ⁊ cōuersus ē manasses ⁊ edifi
που τῶν υἱῶν ἰσραήλ· καὶ ἐπέστρεψε μαναασσῆς καὶ ᾠκοδό
cauit excelsa: q̄ euellit ezechias pater eius. ⁊
μησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσκασεν ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ
cōstruxit altaria baalim: ⁊ fecit lucos: ⁊
ἔστησε θυσιαστήρια τοῖς βααλείμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ
adorauit omnē milituꝫ celi: ⁊ seruiuit
προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν
eis. ⁊ edificauit manasses altare in domo dñi
αὐτοῖς· καὶ ᾠκοδόμησε μαναασσῆς θυσιαστήριον ἐν τῷ οἴκῳ κυ
in quo dixit dñs in hierusalē erit nomē meū in eternū.
ἐν ᾧ εἶπεν κύριος ἐν ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.
⁊ edificauit altaria cuncto exercitui celi: in
καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν
duob⁹ atriis dom⁹ dñi. ⁊ ipse trāsire fecit filios suos
ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυ· καὶ αὐτὸς διήγε τὰ τέκνα αὐτοῦ
in igne in valle benenō. ⁊ obseruabat sōnia ⁊ augu rabat ⁊
ἐν πυρὶ ἐν γαὶ βενενόμ. καὶ ἐκλῆδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ
veneficijs vtebat: ⁊ fecit vētriloquos: ⁊ multiplicauit
ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπλήθυνεν
incātatores. ⁊ multiplicauit manasses vt faceret malū
ἐπαοιδούς· καὶ ἐπλήθυνε μαναασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν
coꝝ dño: vt irritaret eū. ⁊ posuit sculptū ⁊
ἐνώπιον κυ, τοῦ παροργίσαι αὐτόν· καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν καὶ
cōflatile imaginē quā fecit in domo dñi: in q̄ dixit
τὸ χωνευτὸν εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπεν
dñs ad dauid ⁊ ad salomonē filiū eiꝰ: in do
κς πρὸς δαυὶδ καὶ πρὸς σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ
mo hac ⁊ in hierusalē quā elegi de cūctis tribu
κῳ τούτῳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυ
bus israel: ponā nomē meū illic in sēpiternū. ⁊ nō ad
λῶν ἰσραήλ, θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οὐ προ
dam vt cōmoueat pedē israel a terra quā de
θήσω τ σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἔξω τῆς γῆς ἧς ἔδω
di patrib⁹ suis. sed si custodierint vt fa
κα τοῖς πατράσιν αὐτῶν· πλὴν ἐὰν φυλάσωνται τ ποιεῖν
ciāt omnia q̄ precepi eis iuxta cūcta q̄ lege
σαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον
⁊ precepta ⁊ iudicia in manu moysi. ⁊
καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἐν χειρὶ μωυσῆ· καὶ
seduxit manasses iudā ⁊ habitantes
ἐπλάνησε μαναασσῆς τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας
in hierusalē vt facerent malū sup omnes
ἐν ἱερουσαλὴμ τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ
gētes q̄s abstulit dñs a facie filioꝝ israel.
ἔθνη ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
⁊ locutꝰ est dñs ad manasse ⁊ ad pplm
καὶ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν μαναασσῆ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν
eius: ⁊ nō audierūt. ⁊ adduxit dñs sup eos
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ ἤγαγεν κύριος ἐπ᾽ αὐτοὺς
principes exercitus regis assyrio
τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως ἀσυρί
rū: ⁊ ceperunt manassen in vinculis: ⁊
ων, καὶ κατελάβοντο τὸν μαναασσῆν ἐν δεσμοῖς, καὶ
ligauerūt eū in cōpedib⁹: ⁊ duxerūt eū in babilo
ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγον αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nē. ⁊ postq̄ ꝫgustatꝰ ē manasses: orauit facie
να· καὶ ὡς ἐθλίβη μαναασσῆς, ἐδεήθη τοῦ προσώπου
dñi dei sui: ⁊ humiliatus est
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη

ⁿvniuersus ⁿiuda: ᵒ& oēs
ᵒhabitatores ᵖhierl'm: ᵍre
gnauitq; ʳmanasses ˢfilius
eius ᵗpro eo. 33.
OVodecī ᵖannoꝝ erat ʳmanasses ˢcū regna
re cepisset ᵗ& quinq̄ginta
ᵘqnq; ˢannis ᵗregnauit ˡin
hierl'm. ⁿ Fecit aūt ⁿ malū
ᵒcoꝝ ᵖdño ᵍiuxta abomia
tiones ʳgentiū ˢquas ᵗsub=
uertit ᵘdomin⁹ ᵛcoꝝ ʷfilius
ˣisrael ʸ& cōuersus ᶻ instau
rauit ᵃexcelsa ᵇque ∞∞∞
ʳdemolit ᵈfuerat ᵉezechias
ᵖpr̄ eius: ʳcōstruxitq; ˢaras
ᵗbaalim ⁿ& fecit ⁿ lucos ᵒ&
adoraut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠomnē ᵍmilitā celi ʰ& co=
luit ⁱ eā. ⁿ Edificauit quoq;
ˢaltaria ᵗin domo ᵘ dñi de
ᵛqua ᵇ dixerat ᶜ dominus
ᵈin hierusalē ʳerit ᵍ nomen
meū ᵇin eternū. ᵗ Edifica=
uit aūtea ᵗcuncto ⁿ exerci
tui ⁿ celi ᵒin duobus ∞∞∞
ᵖatriis ᵍ domus ʳ domini:
ᵗ trantireq; fecit ∞∞∞∞
ˢfilios suos ʳpignē ᵘ in valle
ᵛbenbennō Obseruabat
tomnia: ʷfectabatur augu
ria: ˣmaleficias artib⁹ inser
uiebat. ʸ Hēbat fecū ᶻ ma=
gos ᵃ& mcātatores: ᵇ mul=
tasq; ᶜmala ᵈopatus ē ᵉ" corā
ᶠdño ᵍ vt irritaret eū. ʰ Scul
ptile q̄q; &cōflatile ⁱ signū
ᵗpotuit ᵘin domo ᵛdei: de
ʷq̄ locut⁹ē ˣdeᵞ ᶻad ᵃdauid
ᵇ& ᶜad ᵈsalomone ᵉ filiū ei?
dicens. ᶠ In domo ᵍhac ʰ& in
hierl'm ⁱquā ᵏ elegi ˡ de cū=
ctis ᵐtribubus ⁿisrael ᵒpo=
nam ᵖnomen meum ∞∞∞
ᵠin sempiternū: ʳ& ˢmoue
re ᵗ non faciam ᵘpedem ∞
ᵛisrael ʷde ˣterra ʸ quā ᶻtra=
didi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃpatribus corū: ᵇita dūta=
xat ᶜsi ᵈ custodierint ᵉfacere
ᶠque ᵍ precepi eis ʰcunctā
q̄ⁱ legem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʲ& cerimōias ᵏatq; iudicia
q̄ ˡmāduit ᵐ per manū ⁿ moysi.
Igitur ᵒmanasses ᵖ seduxit
ᵠiudam ʳ& habitatores ∞
ˢhierusale ᵗ vt ᵘfacerēt ᵛma
lum ʷ super omēs ˣgentes
ʸquas ᶻfubuerterat ᵃdñs ᵇ a
facie ᶜfiliorum ᵈ israel. ∞∞∞
ᵉLocutusq; est ᶠ dñs ᵍad eū
ʰ& ⁱad populum illius ʲ&
ᵏattendere ˡ noluerūt. Id=
circo ᵐ supinduxit ⁿ eis ∞∞
ᵒprincipes ᵖexercitus ᵠre=
gis ʳassyriorum: ∞∞∞∞∞
ˢcepertūtq; ᵗmanassen ᵘ &
vinctum ᵛcathenis atq; ∞
ʷcōpedib⁹ ˣduxerūt ʸin ba
bylonē. Qui ᶻ postq̄ coā=
gustatus est ᵃ orauit ᵇ dñm
ᶜdeū suū ᵈ& egit penitētiā

ᵐכָּל יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְיֹשֵׁב
ᵒמְנַשֶּׁה בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
ᵖבֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ
ᵠוַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃
ʳוַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת
ˢהַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי
ᵗיִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר
ᵘנִתַּץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת
ᵛלַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ
ʷלְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃ וּבָנָה
ˣמִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
ʸבִּירוּשָׁלִַם יִהְיֶה שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וַיִּבֶן
ᶻמִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי
ᵃחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת
ᵇבָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
ᶜוְכִשֵּׁף וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה
ᵈלַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃
ᵉוַיָּשֶׂם אֶת פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
ᶠבֵּית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים
ᵍאֶל דָּוִיד וְאֶל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בַּבַּיִת
ʰהַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל
ⁱשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת שְׁמִי
ʲלְעוֹלָם׃ וְלֹא אוֹסִיף לְהָסִיר אֶת רֶגֶל
ᵏיִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי
ˡלַאֲבוֹתֵיכֶם רַק אִם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת
ᵐאֵת כֹּל אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל הַתּוֹרָה
ⁿוְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד מֹשֶׁה׃
ᵒוַיַּתַע מְנַשֶּׁה אֶת יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
ᵖירוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת רַע מִן הַגּוֹיִם
ᵠאֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ʳוַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מְנַשֶּׁה וְאֶל עַמּוֹ וְלֹא
ˢהִקְשִׁיבוּ׃ וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת
ᵗשַׂר צְבָא הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּלְכְּדוּ אֶת מְנַשֶּׁה בַּחֹחִים וַיַּאַסְרֻהוּ
ᵘבַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה׃ וּכְהָצַר
ᵛלוֹ חִלָּה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע

מְאֹד׳ מִלִּפְנֵי׳ אֱלֹהֵי׳ אֲבֹתָיו׳ וַיִּתְפַּלֵּל׳ פָּלַל
אֵלָיו׳ וַיֵּעָתֶר׳ לוֹ׳ וַיִּשְׁמַע׳ תְּחִנָּתוֹ׳ עָתַר׳ שָׁמַע
וַיְשִׁיבֵהוּ׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם׳ לְמַלְכוּתוֹ׳ וַיֵּדַע׳ חָנַן׳ שוב
מְנַשֶּׁה׳ כִּי׳ יְהוָה׳ הוּא׳ הָאֱלֹהִים׃
וְאַחֲרֵי׳ כֵּן׳ בָּנָה׳ חוֹמָה׳ חִיצוֹנָה׳ לָעִיר׳ חָמָה חוץ
לְדָוִיד׳ מַעֲרָבָה׳ לְגִיחוֹן׳ בַּנַּחַל׳ וְלָבוֹא׳ עָרַב
בְּשַׁעַר׳ הַדָּגִים׳ וְסָבַב׳ לָעֹפֶל׳ וַיְגַבִּיהֶהָ׳ דָּגָה גבה
מְאֹד׳ וַיָּשֶׂם׳ שָׂרֵי׳ חַיִל׳ בְּכָל׳ הֶעָרִים׳ שׂוּם עיר
הַבְּצֻרוֹת׳ בִּיהוּדָה׃ וַיָּסַר׳ אֶת׳ אֱלֹהֵי׳ סוּר
הַנֵּכָר׳ וְאֶת׳ הַפֶּסֶל׳ מִבֵּית׳ יְהוָה׳ וְכֹל
הַמִּזְבְּחוֹת׳ אֲשֶׁר׳ בָּנָה׳ בְּהַר׳ בֵּית׳ יְהוָה׳ זָבַח זבח
וּבִירוּשָׁלַ͏ִם׳ וַיְשַׁלֵּךְ׳ חוּצָה׳ לָעִיר׃ שָׁלַךְ שלך
וַיִּבֶן׳ אֶת׳ מִזְבַּח׳ יְהוָה׳ וַיִּזְבַּח׳ עָלָיו׳ זִבְחֵי בָּנָה
שְׁלָמִים׳ וְתוֹדָה׳ וַיֹּאמֶר׳ לִיהוּדָה׳ אָמַר יהד
לַעֲבוֹד׳ אֶת׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל׃ אָמַר עבד
עוֹד׳ הָעָם׳ זֹבְחִים׳ בַּבָּמוֹת׳ רַק׳ לַיהוָה׳ בָּמָה
אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֹּתֶר׳ דִּבְרֵי׳ מְנַשֶּׁה
וּתְפִלָּתוֹ׳ אֶל׳ אֱלֹהָיו׳ וְדִבְרֵי׳ הַחֹזִים׳ פָּלַל חזה
הַמְדַבְּרִים׳ אֵלָיו׳ בְּשֵׁם׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵי׳ דבר
יִשְׂרָאֵל׳ הִנָּם׳ עַל׳ דִּבְרֵי׳ מַלְכֵי׳ יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה
וּתְפִלָּתוֹ׳ וְהֵעָתֵר׳ לוֹ׳ וְכָל׳ חַטָּאתוֹ׳ וּמְעָלוֹ׳ וְהַמְּקֹמוֹת׳ אֲשֶׁר׳ בָּנָה׳ בָּהֶם׳ בָּמוֹת׳ וְהָעֲמִיד׳ הָאֲשֵׁרִים׳ וְהַפְּסִילִים׳ לִפְנֵי׳ הִכָּנְעוֹ׳ הִנָּם׳ כְּתוּבִים׳ עַל׳ דִּבְרֵי׳ חוֹזַי׃ וַיִּשְׁכַּב׳ מְנַשֶּׁה׳ עִם׳ אֲבֹתָיו׳ וַיְקַבְּרֻהוּ׳ בְּבֵיתוֹ׳ וַיִּמְלֹךְ׳ אָמוֹן׳ בְּנוֹ׳ תַּחְתָּיו׃ עָרַב שכב קבר מָלַךְ
בֶּן׳ עֶשְׂרִים׳ וּשְׁתַּיִם׳ שָׁנָה׳ אָמוֹן׳ בְּמָלְכוֹ׳ וּשְׁתַּיִם׳ שָׁנִים׳ מָלַךְ׳ בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ שָׁנָה
וַיַּעַשׂ׳ הָרַע׳ בְּעֵינֵי׳ יְהוָה׳ כַּאֲשֶׁר׳ עָשָׂה׳ עָשָׂה רעע
מְנַשֶּׁה׳ אָבִיו׳ וּלְכָל׳ הַפְּסִילִים׳ אֲשֶׁר
עָשָׂה׳ מְנַשֶּׁה׳ אָבִיו׳ זָבַח׳ אָמוֹן׳ וַיַּעַבְדֵם׃ עָבַד
וְלֹא׳ נִכְנַע׳ מִלִּפְנֵי׳ יְהוָה׳ כְּהִכָּנַע׳ מְנַשֶּׁה כָּנַע כנע
אָבִיו׳ כִּי׳ הוּא׳ אָמוֹן׳ הִרְבָּה׳ אַשְׁמָה׃ רָבָה
וַיִּקְשְׁרוּ׳ עָלָיו׳ עֲבָדָיו׳ וַיְמִיתֻהוּ׳ בְּבֵיתוֹ׃ קָשַׁר מות
וַיַּכּוּ׳ עַם׳ הָאָרֶץ׳ אֵת׳ כָּל׳ הַמְקַשְּׁרִים׳ נָכָה
עַל׳ הַמֶּלֶךְ׳ אָמוֹן׳ וַיַּמְלִיכוּ׳ עַם

valde a facie dei patrū suor: τ ora
σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ προ C
uit ad eū: τ exaudiuit eū τ exaudiuit
σηύξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς
clamorē eius: τ reduxit eū in hierusalē in re-
βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βα
gnū suū. τ cognouit manasses: q̄ dñs ipe est de-
σιλείαν αὐτοῦ· καὶ ἔγνω μανασσῆς, ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θε
us. τ post hec edificauit murū extra ciuitatē
ός· καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως
dauid ab aphrico gīō in torrēte egredien
δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς τοῦ γειὼν ἐν τῷ χειμάρρῳ ἐκπορευομέ
tiū porta pisciū p circuitū in ophel: τ exaltauit
νων τὴν πύλην τὴν ἰχθικὴν κυκλοῦ εἰς τὸ ὀφέλ, καὶ ὕψωσεν
eā vehemēter. τ cōstituit principes exercitus in eis
αὐτὴν σφόδρα· καὶ κατέστησεν ἄρχοντας δυνάμεως ἐν πό
ctis ciuitatib⁹ munitis in iuda. τ abstu-
σαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν ἰούδα. καὶ ἀπῆρεν
lit deos alienos: τ sculptile de domo domi
τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρί
ni: τ omnia altaria: q̄ edificauit in mōte dom⁹
ου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου
dñi τ in hierusalē: τ eiecit extra vrbē. τ
κυρίου καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ
instauranit altare dñi. τ immolauit sup illud
κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου· καὶ ἐθυσίασεν ἐπ' αὐτῷ
sacrificia salutis τ laudis. τ dixit iudæ: vt ser-
θυσίας σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπεν τῷ ἰούδα, τοῦ δου
uiret dño deo israel. verūtñ adhuc pp̄s in ex-
λεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ· πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑ
celsis adolebat: sed dño deo suo. τ reliqua D
ψηλῶν ἐθυμίαζεν, πλὴν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν· καὶ τὰ λοιπὰ
sermonū manasse τ obsecratio eius q̄ ad deū τ
τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν θεὸν καὶ
ūmones videntiū q̄ loquebant ad eū in nomine
οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐν ὀνόματι
dñi dei israel: ecce in ūmonibus regū israel.
κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐπὶ λόγων βασιλέων ἰσραήλ.
τ oratio eius: τ quomō exaudiuit eū: τ cuncta
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ
peccata eius τ rebelliones eius: τ loca in q̄b⁹
ἁμαρτίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἀσεβείαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς
edificauit in eis excelsa: τ cōstituit illic lucos τ
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλά, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ
sculptilia: anteq̄ cōuerteret: nōne scripta sūt in ūmo
γλυπτά, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμέναι ἐπὶ λό
nibus videntiū: τ dormiuit manasses cū patri-
γων τῶν ὁρώντων; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ
bus suis: τ sepelierūt eū in horto domus sue. τ
ρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ
regnauit āmon filius eius pro eo: filⁱ⁹ ertitūdis vigiti τ
ἐβασίλευσεν ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ
duox ānox āmon cū regnare ipse: τ duob⁹ ānis re-
δύο ἐτῶν ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο ἔτη ἐβα
gnauit in hierusalē. τ fecit āmon malū
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἐποίησεν ἀμμὼν τὸ πονηρὸν
incōspectu dñi: sicut fecerat manasses pater eius. τ
ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησεν μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ
cūctis idolis que fecit manasses pater eius: imo
πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔθυ
lauit āmō τ seruiuit eis. τ nō humiliatus ē co
εν ἀμμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς· καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐνώ
rā dño: sicut hūiliatus est manasses pater eius:
πιον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
qm̄ filius eius āmon multiplicauit peccatū. τ cōspi
ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀμμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν· καὶ ἐπε
rauerūt serui eius τ pausserūt eū in domo sua.
θεντο οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπόταξαν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ
τ pausit pp̄s terre eos q̄ cōspirauerāt cōtra
τοῦ· καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ
regē ammō. τ cōstituit regē populus
τὸν βασιλέα ἀμμών· καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς

terre ioſian filiū eius pro eo.
γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.34.

Filij exiſtēs octo ānox ioſias cū regnaret ipe:
Υἱὸς ὢν ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
A triginta τ vno ānо regnauit in hieru
4.Reg. τόν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερου-
11.a. ſalē. τ fecit ioſias recti coră dño
σαλήμ· καὶ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου,
τ ambulauit in vijs dauid patris ſui: τ
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
nō declinauit ad dextrā vel ſiniſtrā. τ in octauo ānо
οὐκ ἐξέκλινεν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει
regni ſui: τ ipſe ioſias adhuc pueru-
τῆ βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς Ἰωσίας ἔτι παιδάρι-
lus incepit querere dñm deū dauid patris
ον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
ſui. τ in duodecimo ānо regni ſui
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ-
incepit mundare iudā τ hieruſalē
τοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ
ab excelſis τ lucis τ altarib⁹
ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἄλσεων καὶ τῶν βωμῶν
τ ſculptilib⁹ τ cōflatilibus. τ deſtru-
καὶ τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν χωνευτῶν. καὶ κατέσκα-
xit q̄ ante facié eius altaria: q̄
ψε τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ θυσιαστήρια, τὰ τῶ
baalim: τ excelſa q̄ in eis. τ ſuccidit
Βααλείμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐξέκοψε τὰ
lucos τ ſculptilia τ cōflatilia cōtriuit:
ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε,
τ cōminuit τ protrāit ſup facié monumē
καὶ ἐλέπτυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημά-
B tor⁹ cor⁹ q̄ imolabāt eis. τ oſſa ſacerdotū cōbuſ-
των τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς· καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυ
ſit in altaribus eor⁹. τ mundauit ioſias
σεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν. καὶ ἐκαθάρισεν Ἰωσίας
iudā τ hieruſalē: τ in ciuitatib⁹ ephrai
τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ
τ manaſſe τ ſymeon τ nephthalim: τ in lo-
καὶ Μανασσῆ καὶ Συμεὼν καὶ Νεφθαλείμ, καὶ ἐν τοῖς τε-
cis eor⁹ in circuitu. τ diſſipauit lucos τ
τραις αὐτῶν κύκλῳ. καὶ κατέπασε τὰ ἄλση καὶ τὰ
altaria: τ idola cōtriuit cōmutauit: τ om-
θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτά, καὶ πάν-
nia excelſa demolit⁹ eſt ab omni terra iſrael:
τα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰσραήλ,
τ reuerſus eſt in hieruſalē. τ in octauo decі-
καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐν τῷ ὀγδοκαιδεκά-
mo ānо regni ſui: tuſſit vt munda-
τῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐκέλευσε τοῦ καθαρί-
ret domū τ terrā. τ miſit ſaphan filiū
σαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν. καὶ ἀπέστειλεν τὸν σαφὰν υἱὸν
eſſelie τ maaſiā principē ciuitatis: τ
Ἐσελίου καὶ τὸν μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ioa filiū ioachaz a cōmentariis vt inſtau
τὸν Ἰωὰ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον τοῦ κραταιῶ-
raret domū dñi tui ei. τ venerūt ad chel
σαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶ. καὶ ἦλθον πρὸς Χελ
ciā ſacerdotē magnū: τ dederūt argentū qđ il-
κίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰ-
latū fuit in domū dñi: qđ cōgregauerūt leuite cuſto
σενεχθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ λευῖται οἱ φυ-
dientes porta de manu manaſſe τ ephraim τ
λάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ καὶ
principū: τ ab omni reliquo iſrael:
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ καταλοίπου Ἰσραήλ,
τ ex omni iuda τ beniamin τ habitanti-
καὶ ἐκ παντὸς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν καὶ τῶν κατοικούν-
bus hieruſalē. τ dederūt illud in manu fa-
των Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιη-
cientiū opera q̄ p̄fecerant in domo
ούντων τὰ ἔργα τῶν καθηγουμένων ἐν οἴκῳ

ioſiam⁰ filium eius ᶜpro eo. 34.

Octo ᶜannorum erat
ioſias ᶜcum regnare ce-
piſſet:ᶠ& triginta ᵍ& vno
ᵇanno ᶜregnauit ᵏin hieru
ſalē.ˡFecitqꝫ ᵐqđ ērat re-
ctū ⁿin conſpectu ⁰dñi:ᵖ&
ambulauit ᑫin viis ʳdā ˢpa
tris ſui:ᵗnō ᵘdeclinauit ne
qꝫ adˣdexterāʸneqꝫ adſini
ſtrā.ᶻOctauo aūt ānoᵃʳe
gni ſuiᵇcūᶜadhuc ᵈeēt ᵉpu
erᶠcepit ᵍqrere ʰdeū ⁱpatris
ſui ʲdauid :ᵏ& duodecimo
ˡanno poſtqꝫ regnare ᵐce
perat ⁿmundauit ᵒ iudam
ᵖ& hieruſalem ᑫab ʳexcel-
ſis ˢ&lucis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗſimulachriſqꝫ ᵘ& ſculptiſ-
libꝰ.ᵛDeſtruxerūtqꝫ ʷcorā
coˣaras ʸbaalim ᶻ&ſimula
chra ᵃ que ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇſuperpoſita fuerant ᶜde-
moliti ſunt.ᵈLucos etiam
ᵉ& ſculptilia ᶠſuccidit ᵍat-
qꝫ comminuit : ∞∞∞∞∞
ʰ& ⁱſuper ʲcumulos eorū
ᵏqui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡeis ᵐimolare cōſueuerant
fragmēta ⁿdiſperſit.ᵒOſſa
ᵖterea ᑫſacerdotū ʳcōbuſ-
tiit ˢin ᵗaltarib⁰ idolorum:
ᵘmūdauitqꝫ ᵛiudā ʷ& ˣhie-
ruſalē.ʸSed ᶻin vrbib⁰ ᵃma-
naſſe ᵇ& ephrai ᶜ& ſymeō
ᵈvſqꝫ ᵉneptalim cūcta ſub
uertit.ᶠCūqꝫ ᵍaltaria ʰ diſſi
paſſet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱ& ʲlucos ᵏ& ſculptilia ˡcō-
triuiſſet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐin fruſta :ⁿcunctaqꝫ ᵒdelu
bra ᵖdemolitᑫ eſſet ʳde vni
uerſa ˢterra ᵗiſrael ᵘ reuer-
ſus eſt ᵛ in hieruſalem .
Igitur ʷanno ˣoctauo decі
mo ʸ regni ſui ∞∞∞∞∞∞∞
ᶻmundata iam ᵃ terra ᵇ &
templo domini:ᶜmiſit ∞
ᵈſaphan ᵉfilium ᶠezelie ᵍ &
ʰmaaſiam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱprincipē ʲciuitatis:ᵏ&ˡio-
ha ᵐfilium ⁿ ioachaz ∞∞
ᵒacōmētariis ᵖvt inſtaura-
rēt ᑫdomū ʳdñi ˢdei ſui.Qui
ᵗvenerūt ᵘad ᵛhelchiā ʷ ſa
cerdotem ˣmagnum: ∞∞
ʸacceptaqꝫ ab eo ᶻpecunia
ᵃq̄ illata fuerat in ᵇdomū
ᶜdei: ᵈ& ᵉquā ᶠcongregaue
rāt ᵍleuite ʰ& ⁱianitores ʲde
ᵏmanaſſe ˡ& ephraim ᵐ&
vniuerſis ⁿreliquiis ∞∞∞∞
ᵒiſrael:ᵖaboi ᑫqꝫ ʳiuda ˢ&
beniamin ᵗ& habitatoribus
ᵘhieruſalem:ᵛtradide
runt ʷin ˣmanibus eorum
ʸqui preerant ᶻoperariis
ᵃin domo ᵇdomini ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ˢהָאָרֶץ ˢאֶת יֹאשִׁיָּהוּ ˢבְנוֹ ˢתַּחְתָּיו ׃
בֶּן ˢשְׁמוֹנֶה ˢשָׁנִים
ˢיֹאשִׁיָּהוּ ˢנָמְלְכוֹ ˢוּשְׁלֹשִׁים ˢוְאַחַת
ˢשָׁנָה ˢמָלַךְ ˢבִּירוּשָׁלִָם׃ ˢוַיַּעַשׂ ˢהַיָּשָׁר
ˢבְּעֵינֵי ˢיְהוָה ˢוַיֵּלֶךְ ˢבְּדַרְכֵי ˢדָּוִיד ˢאָבִיו
ˢוְלֹא ˢסָר ˢיָמִין ˢוּשְׂמֹאל׃ ˢוּבַשְּׁמוֹנֶה
ˢשָׁנִים ˢלְמָלְכוֹ ˢוְהוּא ˢעוֹדֶנּוּ ˢנַעַר ˢהֵחֵל
ˢלִדְרוֹשׁ ˢלֵאלֹהֵי ˢדָּוִיד ˢאָבִיו ˢוּבִשְׁתֵּים
ˢעֶשְׂרֵה ˢשָׁנָה ˢהֵחֵל ˢלְטַהֵר ˢאֶת ˢיְהוּדָה
ˢוִירוּשָׁלִַם ˢמִן ˢהַבָּמוֹת ˢוְהָאֲשֵׁרִים
ˢוְהַפְּסִילִים ˢוְהַמַּסֵּכוֹת׃ ˢוַיְנַתְּצוּ ˢלְפָנָיו
ˢאֶת ˢמִזְבְּחוֹת ˢהַבְּעָלִים ˢוְהַחַמָּנִים ˢאֲשֶׁר
ˢלְמַעְלָה ˢמֵעֲלֵיהֶם ˢנִגְדָּעוּ ˢוְהָאֲשֵׁרִים
ˢוְהַפְּסִילִים ˢוְהַמַּסֵּכוֹת ˢשִׁבֵּר ˢוְהֵדַק
ˢוַיִּזְרֹק ˢעַל ˢפְּנֵי ˢהַקְּבָרִים ˢהַזֹּבְחִים
ˢלָהֶם׃ ˢוְעַצְמוֹת ˢכֹּהֲנִים ˢשָׂרַף ˢעַל
ˢמִזְבְּחוֹתָם ˢוַיְטַהֵר ˢאֶת ˢיְהוּדָה ˢוְאֶת
ˢיְרוּשָׁלִָם׃ ˢוּבְעָרֵי ˢמְנַשֶּׁה ˢוְאֶפְרַיִם
ˢוְשִׁמְעוֹן ˢוְעַד ˢנַפְתָּלִי ˢבַּחֲרְבֹתֵיהֶם
ˢסָבִיב׃ ˢוַיְנַתֵּץ ˢאֶת ˢהַמִּזְבְּחוֹת
ˢוְאֶת ˢהָאֲשֵׁרִים ˢוְהַפְּסִילִים ˢנִתֵּת
ˢלְהָדֵק ˢוְכָל ˢהַחַמָּנִים ˢנִגַּע ˢבְּכָל
ˢאֶרֶץ ˢיִשְׂרָאֵל ˢוַיָּשָׁב ˢלִירוּשָׁלִָם׃
ˢוַיְהִי ˢבִּשְׁנַת ˢשְׁמוֹנֶה ˢעֶשְׂרֵה ˢלַמֶּלֶךְ
ˢלְטַהֵר ˢהָאָרֶץ ˢוְהַבַּיִת ˢשָׁלַח ˢאֶת
ˢשָׁפָן ˢבֶּן ˢאֲצַלְיָהוּ ˢוְאֶת ˢמַעֲשֵׂיָהוּ
ˢשַׂר ˢהָעִיר ˢוְאֶת ˢיוֹאָח ˢבֶּן ˢיוֹאָחָז
ˢהַמַּזְכִּיר ˢלְחַזֵּק ˢאֶת ˢבֵּית ˢיְהוָה ˢאֱלֹהָיו׃
ˢוַיָּבֹאוּ ˢאֶל ˢחִלְקִיָּהוּ ˢהַכֹּהֵן ˢהַגָּדוֹל
ˢוַיִּתְּנוּ ˢאֶת ˢהַכֶּסֶף ˢהַמּוּבָא ˢבֵּית ˢאֱלֹהִים
ˢאֲשֶׁר ˢאָסְפוּ ˢהַלְוִיִּם ˢשֹׁמְרֵי ˢהַסַּף ˢמִיַּד
ˢמְנַשֶּׁה ˢוְאֶפְרַיִם ˢוּמִכֹּל ˢשְׁאֵרִית
ˢיִשְׂרָאֵל ˢוּמִכָּל ˢיְהוּדָה ˢוּבִנְיָמִן ˢוַיָּשֻׁבוּ
ˢירוּשָׁלִָם׃ ˢוַיִּתְּנוּ ˢעַל ˢיַד ˢעֹשֵׂי ˢהַמְּלָאכָה
ˢהַמְפֻקָּדִים ˢבְּבֵית ˢיְהוָה ˢוַיִּתְּנוּ ˢאֹתוֹ
ˢעֹשֵׂי ˢהַמְּלָאכָה ˢאֲשֶׁר ˢעֹשִׂים ˢבְּבֵית

יְהוָה לִבְדוֹק וּלְחַזֵּק הַבַּיִת וַיִּתְּנוּ בֶּדֶק
לְחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים לִקְנוֹת אַבְנֵי מָנָה
מַחְצָב וְעֵצִים לַמְחַבְּרוֹת וּלְקָרוֹת חָצַב חָבַר
אֶת הַבָּתִּים אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי קָרָה בַּיִת
יְהוּדָה וְהָאֻנְשִׁים עֹשִׂים בֶּאֱמוּנָה שָׁתַת
בַּמְלָאכָה וְעֲלֵיהֶם מְפַקְּדִים יַחַת אָמַן
וְעַבְדֵיהוּ הַלְוִיִּם מִן בְּנֵי מְרָרִי
וּזְכַרְיָה וּמְשֻׁלָּם מִן בְּנֵי הַקְּהָתִים
לִנְצַח וְהַלְוִיִּם כָּל מֵבִין נְגִינֵי שִׁיר בִּין כֶּלִי
וְעַל הַסַּבָּלִים וּמְנַצְּחִים לְכָל עֹשֶׂה שׂוּר נָצַח
מְלָאכָה לָעֲבוֹדָה וְעַבּוֹדָה וּמֵהַלְוִיִּם
סוֹפְרִים וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעֲרִים וּנְהוֹצִיאָם שָׁעַר יָצָא
אֶת הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה מָצָא בּוֹא
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה יָרֵה
בְּיַד מֹשֶׁה וַיַּעַן חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר עָנָה
אֶל שָׁפָן הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה
מָצָאתִי בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ נָתַן
אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת בּוֹא
הַסֵּפֶר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב עוֹד וַיֹּאמֶר אֶת שׁוּב
הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר נִתַּן
בְּיַד עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים וַיִּתְּכוּ אֶת עָשָׂה
הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּהוּ מָצָא
עַל יַד הַמְפַקְּדִים וְעַל יַד עֹשֵׂי בָּקַד
הַמְּלָאכָה וַיְנַגֵּד שָׁפָן הַסּוֹפֵר לַמֶּלֶךְ לָאַג נָגַד
לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
וַיִּקְרָא בּוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי קָרָא פָּנֶה
כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הָיָה
וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת קָרַע בָּגַד
חִלְקִיָּהוּ וְאֶת אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
וְאֶת עַבְדּוֹן בֶּן מִיכָה וְאֶת שָׁפָן
הַסּוֹפֵר וְאֶת עַשָׂיָה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת יְהוָה בַּעֲדִי יָעַד
וּבְעַד הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה שָׁאַר
עַל דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא כִּי
גְּדוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָּנוּ נָתַךְ
עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת

vt instaurarẽt templũ: & in firma q̃q̃ sartirẽt. Atilli dederũt eã artificibus & cemẽtarijs vt emerẽt lapides & lapidicidijs & ligna ad cõmissuras edificij & ad cõtignationẽ domorũ quas destruxerãt reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autẽ prepositi operantium

iadab & abdias de filijs merari: zacharias & mosollam de filijs caath qui vrgebãt opus oẽs leuite scientes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos vsus onera portabant: erant scribe & magistri de leuitis ianitores. Cũq̃ ef ferrẽt pecuniã q̃ illata fuerat in templũ dñi repit Helchias sacerdos libru legis dñi q datus fuerat per manu moysi: & ait ad saphan scribam. Librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem: & nunciauit ei dicens: omnia que dedisti in manu seruorum tuorum: ecce complentur. Argentũ qđ reptũ est in domo dñi conflauerũt: datumq̃ est prefectis artificum & diuersa opera fabricãtiũ. Preterea tradidit mihi helchias sacerdos hunc librum. Quẽ cũq̃ rege presente recitasset: audissetq̃ ille verba legis scidit vestimenta sua: & precepit helchie & aicham filio saphan: & abdon filio micha: saphan quoq̃ scribe & asaie seruo regis: dicens. Ite & orate dominum pro me & pro reliquis israel & iuda super vniuersis sermonib libri istius q̃ repertus ẽ. Magnus enim furor domini effusus est super nos: eo q̃ non custodierint patres nostri

δῶσι τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου. καὶ ἔδωκαν ἀργύριον καὶ τέκτοσι καὶ οἰκοδόμοις ἀγοράσαι λίθους τετυχοσι pedũ & ligna in trabes vt tegãt domos quas perdiderũt reges iuda. & viri faciebãt ὃυς ἐξωλόθρευσαν βασιλεῖς ἰούδα. καὶ οἱ ἄνδρες ἐποίουν in fide q in operib. & in eis episcopi pre ἐν πίστει οἱ ἐπὶ τῶν ἔργων καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι καὶ positi facth & audias leuite de filijs merari: ἐστάμενοι λάτ καὶ ἀυδίας οἱ λευῖται ἐξ υἱῶν μεραρί, & zacharias & mesolã de filijs caath vt vrge καὶ ζαχαρίας καὶ μεσολὰμ ἐκ τῶν υἱῶν καὰθ ἐπιστατοῦ rent. & ois leuita & ois scies in organis ἡγ δάζειν. καὶ πᾶς λευίτης καὶ πᾶς συνιὼν ἐν ὀργάνοις ὠ mnox & in humeris portãtib: & ppositi sup eos δῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὠτοφόρων, καὶ ἐπισάλαι ἐπὶ τῶν q faciebãt opera in opere. & a leui= ποιούντων τὰ ἔργα εἰς ἐργασίαν. καὶ ἀπὸ τῶν λευι= tis scribe & iudices & ianitores. & ci τῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροί. καὶ ἐν τῷ offerrẽt ipsi argentũ qđ illatũ fuerat in do ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιαθὲν εἰς τὸν δι mũ dñi: inuenit chelcias sacerdos libru le= κον κυρίου, ἔυρε χελκίας ὁ ἱερεὺς τὸ βιβλίον τοῦ νό= gis dñi q p manũ moysi. & respondit chel= μου κυρίου τὸ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπεκρίθη χελ= cias & dixit ad saphã scribã libru κίας καὶ εἶπεν πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον legis inueni in domo dñi. & dedit chelcias νόμου ἔυρον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκίας τὸ libru saphã & intulit saphan libru βιβλίον τῷ σαφάν, καὶ εἰσήνεγκεν σαφὰν τὸ βιβλίον ad regẽ: & reddidit adhuc regi πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ simonẽ dicẽs: omne argentũ datũ est in manu suo λόγον λέγων, πᾶν ἀργύριον ἀπεδόθη ἐν χειρὶ τῶν σαί rũ tuoꝝ facientiũ opus: & cõflauerũt δων σου τῶν ποιούντων τὸ ἔργον, καὶ ἐχώνευσαν τὸ argentũ inuentũ in domo dñi: & dederũt in ἀργύριον τὸ ευρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ manu facientiũ opera: & in manu χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν episcopoꝝ. & nũciauit saphan scriba ἐπισκόπων. καὶ ἀπήγγειλε σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ regi dicẽs: libru dedit mihi chelcias sacer βασιλεῖ λέγων, βιβλίον ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱε= dos. & legit ipm saphã coram rege ρεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ & factũ est vt audiuit rex ver= ως. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λό= ba legis: scidit vestimẽta sua. & prece= γους τοῦ νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐνε cepit rex chelcia & achicã filio sa= τείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκία καὶ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σα phã & abdõ filio michee: & saphan φὰν καὶ τῷ ἀβδὼν υἱῷ μιχαίου, καὶ τῷ σαφὰν scribe & asaie seruo re= τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ ἀσαΐα παιδὶ τοῦ βασι= gis dicẽs: ite & querite dñm pro λέως λέγων, πορεύεσθε καὶ ζητήσατε κύριον περὶ me & pro omni reliquo isra= ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ καταλειφθέντος ἰσρα= el & iuda pro ꝑmonib libri ηλ καὶ ἰούδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ inuenti: qm magnꝰ furor dñi: q successus est ἐυρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου, ὃς ἐκκέκαυται in nobis: qm nõ audierũt patres nostri ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐισήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν οὐ

fermonē dñi: vt faceret iuxta omnia q̄ ſcripta ſunt
λόγον κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα
in libro hoc. ⁊ iuit chelcias: ⁊ qb⁹
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐπορεύθη χελκίας, καὶ οἱς
vixit rex ad oldā ꝓphetā vxorē
εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὁλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα
ſellē filij thecoe:filij ofer cuſtodis veſtiū: ⁊
σελλὴμ υἱοῦ θεκωὲ, υἱοῦ ἀσὲρ τοῦ ἱματιοφύλακος, καὶ
ipſa habitabat in hieruſalē in ſecunda: ⁊ locuit
αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν μασενᾶ, καὶ ἐλά-
ſunt ei rm hec. ⁊ dixit eis: ſic
λησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτως
dicit dñs deus iſrael. dicite viro q̄ mi
εἶπε κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπο-
ſit vos ad me: ſic dicit dñs deus:
στείλαντι ὑμᾶς πρός με, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεός,
ecce ego induco mala ſup locū hūc ⁊ ſup
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes in eo cūcta verba
τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοὺς πάντας λόγους
q̄ ſcripta ſunt in libro q̄ lectus eſt
τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀναγνωσθέντι
coꝝ rege iuda: eo q̄ dereliquerunt
ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν
me ⁊ ſacrificauerūt dīs alienis: vt irrita-
με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσω
rēt me in cūctis operib' manuū ſuaꝝ. ⁊
σέ με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ
ſuccenſus eſt furor meus in loco iſto: ⁊ nō
ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ
extinguet. ⁊ ad regē iuda q̄ mi
σβεσθήσεται. καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀπο-
ſit vos ad q̄rendū dñm: ſic dicetis
στείλαντα ὑμᾶς τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε
ad eū: ſic dicit dñs deus iſrael:
πρὸς αὐτόν, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, τοὺς
verba q̄ audiuiſti ⁊ cōuerſū eſt coꝝ tuū ⁊
λόγους οὓς ἤκουσας καὶ ἐντράπη καρδίᾳ σου καὶ
humiliatꝰ es a facie mea cū audiuiſti tu
ἐταπεινώθη ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε
verba mea cōtra locū hūc ⁊ cōtra
τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes eū. ⁊ humiliatus es coram
τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν· καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον
me ⁊ ſcidiſti veſtimēta tua ⁊ fleuiſti coꝝ
μου καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐναν-
tam me: ⁊ ego audiui dicit dñs. ecce appono
τίον μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος· ἰδοὺ προστίθη-
te ad patres tuos ⁊ apponeris ad ſe-
μί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ προστήσῃ πρὸς τὰ
pulchra tua in pace: ⁊ nō videbūt oculi tui
φους σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου
omnia mala: q̄ ego induco ſup locum
πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον
hūc ⁊ ſup habitantes eū. ⁊ retu-
τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπε-
4.Reg. 22.a. lerūt rursū ſimonē. ⁊ miſit rex
δώκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς
⁊ cōgregauit ſeniores iuda ⁊ hieruſalē:
καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ,
⁊ aſcendit rex in domū dñi: ⁊ oēs iuda ⁊
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ
habitantes hieruſalē ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ
cūcta populꝰ a paruo ⁊ vſq; ad magnū: ⁊ legit in au
πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠ-
G ribꝰ coꝝ omnia verba voluminis federis in-
σὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑ-
uenti in domo dñi. ⁊ ſtetit rex ioſias in
ρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἐπὶ τὸν
colūna: ⁊ pepulit fedus coram dño vt ambularet
στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι

'verba" dñi: " vt facerent
oia" q̄ ſcripta ſūt" in" iſto
volumine. ' Abiit ergo
"helchias' & hiq ſimul a
'rege miſſi fuerāt 'ad' ol-
dam' prophetem ∞∞∞
'vxorem" ſellum' filij' the
cuath" filij' aras ∞∞∞∞∞
'cuſtodis' veſtium: ' que
"habitabat ∞∞∞∞∞∞∞
"in hier'm" in ſcda" & lo-
cuti ſunt" ei verba q̄ ſupra
narrauim". " At illa" rñdit
'eis. " Hec' dicit' dominus
'deus" iſrael. " Dicite' viro
" qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'miſit' vos" ad me. " Hec
'dicit" dominus. ∞∞∞∞∞
'Ecce ego"' inducam" ma
la" ſuper" locum" iſtum
' & ſuper" habitatores ei?:
"cunctaq;' maledicta ∞∞
'que ſcripta ſun' in" libro
hoc: " quem' legerunt ∞
" coram' rege' iuda: " quia
'dereliquerunt me ∞∞∞
" & ſacrificauerunt ' diis
"alienis" vt ∞∞∞∞∞∞∞∞
'me ad iracūdiā puocarēt
" in cūctis" opib" manuū
ſuarū. Idcirco" ſtillabit' fu
ror me" ſr̄ locū' iſtū" & nō
'extinguetur. " Ad" regē
aūt' iuda" q̄ miſſit' vos' pro
" domino' deprecando" ſic
'loquimini. ' Hec"' dicit
"dñs" de" iſrael. 'Quoniā
"audiſti" verba voluminis
atq;" emolitum eſt' cor tu
um" & humiliatus es ∞∞
' in conſpectu" dei ſup his
que dicta ſunt ∞∞∞∞∞∞
'cōtra' locū" hūc" & " habi-
tatores hier'm: " reueritus
q̄' faciem meam "' ſcidiſti
" veſtimēta tua" & fleuiſti
" coram me: " ego' quoq;' ex
audiui te" dicit' dñs. Iam
enim" colligam te" ad" pa
tres tuos: " & infereris ∞∞
" in' ſepulchrum tuum' in
pace: " nec" videbunt ∞∞∞
'oculi tui" oīa' malū"' qd
" ego" inducturus ſum
" ſup" locū' iſtū" & ſup' habi
tatores ei?. " Retulerūt ita
q̄' regi cuncta que dixe-
rat. ' At ille ∞∞∞∞∞∞∞∞
'cōuocatis' vniuerſis' ma
iorib" natu" iuda" & hieru
lē: ' aſcēdit in' domū"' dñi:
vnaq;" omnes" viri" iuda
" & habitatores' hieruſalē
" ſacerdotes " & leuite: ' &
cunctus" ppls' a' minimo
' vſq; ad' maximū. Quib"
audiētib" legit rex" oīa
'verba' voluminis: ∞∞∞
' & ſtans" in" tribunali ſuo
∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
" percuſſit' fedus" coram
'domino; " vt ambularet

דְּבַר"יְהוָה" לַעֲשׂוֹת כְּכָל" הַכָּתוּב" עַל
הַסֵּפֶר הַזֶּה: וַיֵּלֶךְ "חִלְקִיָּהוּ" וַאֲשֶׁר
הַמֶּלֶךְ' אֶל' חֻלְדָּה" הַנְּבִיאָה
אֵשֶׁת" שַׁלּוּם בֶּן תִּוקַהַת" בֶּן חַסְרָה
שׁוֹמֵר" הַבְּגָדִים" וְהִיא" יוֹשֶׁבֶת
בִּירוּשָׁלִַם" בַּמִּשְׁנֶה" וַיְדַבְּרוּ" אֵלֶיהָ
כָּזֹאת: וַתֹּאמֶר לָהֶם" כֹּה" אָמַר" יְהוָה
אֱלֹהֵי" יִשְׂרָאֵל" אִמְרוּ" לָאִישׁ" אֲשֶׁר
שְׁלָחָה" אֶתְכֶם" אֵלָי: "כֹּה" אָמַר" יְהוָה
הִנְנִי "מֵבִיא" רָעָה" עַל" הַמָּקוֹם" הַזֶּה
וְעַל" יוֹשְׁבָיו" אֵת" כָּל" הָאָלוֹת
הַכְּתוּבוֹת" עַל" הַסֵּפֶר" אֲשֶׁר" קָרְאוּ
לִפְנֵי" מֶלֶךְ" יְהוּדָה" תַּחַת" אֲשֶׁר" עֲזָבוּנִי
וַיְקַטְּרוּ" לֵאלֹהִים" אֲחֵרִים" לְמַעַן
הַכְעִיסֵנִי" בְּכָל" מַעֲשֵׂי" יְדֵיהֶם" וְתִתַּךְ
חֲמָתִי" בַּמָּקוֹם" הַזֶּה" וְלֹא" תִכְבֶּה: "וְאֶל
מֶלֶךְ" יְהוּדָה" הַשֹּׁלֵחַ" אֶתְכֶם" לִדְרוֹשׁ
בַּיהוָה" כֹּה" תֹאמְרוּ" אֵלָיו" כֹּה" אָמַר"
יְהוָה" אֱלֹהֵי" יִשְׂרָאֵל" הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר" שָׁמַעְתָּ: יַעַן" רַךְ" לְבָבְךָ" וַתִּכָּנַע
מִלִּפְנֵי" אֱלֹהִים" בְּשָׁמְעֲךָ" אֶת" דְּבָרָיו
עַל" הַמָּקוֹם" הַזֶּה" וְעַל" יוֹשְׁבָיו" וַתִּכָּנַע
לְפָנַי" וַתִּקְרַע" אֶת" בְּגָדֶיךָ" וַתֶּבְךְּ
לְפָנַי" וְגַם" אֲנִי" שָׁמַעְתִּי" נְאֻם" יְהוָה:
הִנְנִי" אֹסִפְךָ" אֶל" אֲבֹתֶיךָ" וְנֶאֱסַפְתָּ
אֶל" קִבְרוֹתֶיךָ" בְּשָׁלוֹם" וְלֹא" תִרְאֶינָה
עֵינֶיךָ" בְּכָל" הָרָעָה" אֲשֶׁר" אֲנִי" מֵבִיא
עַל" הַמָּקוֹם" הַזֶּה" וְעַל" יוֹשְׁבָיו" וַיָּשִׁיבוּ
אֶת" הַמֶּלֶךְ" דָּבָר: וַיִּשְׁלַח" הַמֶּלֶךְ
וַיֶּאֱסֹף" אֵת" כָּל" זִקְנֵי" יְהוּדָה" וִירוּשָׁלִַם:
וַיַּעַל" הַמֶּלֶךְ" בֵּית" יְהוָה" וְכָל" אִישׁ" יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי" יְרוּשָׁלִַם" וְהַכֹּהֲנִים" וְהַלְוִיִּם" וְכָל
הָעָם" מִגָּדוֹל" וְעַד" קָטָן" וַיִּקְרָא" בְּאָזְנֵיהֶם
אֵת" כָּל" דִּבְרֵי" סֵפֶר" הַבְּרִית" הַנִּמְצָא
בֵּית" יְהוָה: וַיַּעֲמֹד" הַמֶּלֶךְ" עַל" עָמְדוֹ
וַיִּכְרֹת" אֶת" הַבְּרִית" לִפְנֵי" יְהוָה" לָלֶכֶת

אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹתָיו
ועדותיו וחקיו בכל לבבו ובכל נפשו
לעשות את דברי הברית הכתובים
על הספר הזה: ויעמד את כל
הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו
ישבי ירושלם כברית אלהים אלהי
אבותיהם: ויסר יאשיהו את כל
התועבות מכל הארצות אשר לבני
ישראל ויעבד את כל הנמצא
בישראל לעבוד את יהוה אלהיהם
כל ימיו לא סרו מאחרי יהוה אלהי
אבותיהם: ויעש יאשיהו
Ca.xxxv. בירושלם את הפסח ליהוה וישחטו
את הפסח בארבעה עשר ליום
הראשון: ויעמד הכהנים על
משמרותם ויחזקם לעבודת בית
יהוה: ויאמר ללוים המבינים לכל
ישראל הקדושים ליהוה תנו את
ארון הקדש בבית אשר בנה
שלמה בן דויד מלך ישראל אין
לכם משא בכתף עתה עבדו את
יהוה אלהיכם ואת עמו ישראל:
והכינו לבית אבותיכם במחלקתיכם
ככתב דויד מלך ישראל ובמכתב
שלמה בנו: ועמדו בקדש
לפלגות בית האבות לאחיכם בני העם
וחלקת בית אב ללוים: ושחטו
הפסח והתקדשו והכינו לאחיכם
לעשות כדבר יהוה ביד משה:
וירם יאשיהו לבני העם צאן
כבשים ובני עזים הכל לפסחים
לכל הנמצא למספר שלשים אלף
ובקר שלשת אלפים אלה מרכוש
המלך: ושריו לנדבה לעם לכהנים
ולללוים הרימו חלקיהו וזכריהו
ויחיאל נגידי בית האלהים לכהנים

post eum & custodiret
precepta & testimonia & iustificationes ei? i toto corde suo:
& in tota aia sua: faceret
q̄ que scripta sunt
in volumine illo qd legerat. Adiurauit cq̄ sup
hoc oēs q̄ repti fuerāt in
hierusalē & beniamin & fecerit habitatores hieru
salē iuxta pactū dñi dei
patrum suorū. Abstulit
ergo iosias cunctas
abominationes de vniuersis regionib? filiorū
israel. & fecit omnes q̄
reſidui erant
in israel seruire domino
deo suo. Cūctis diebus vite eius
nō recesserūt a dño deo
patrū suorum. 35.

Fecit autem iosias in
hierusalē phasc domino qd immolatum est
quartadecima die mēſis
primi. Et constituit facerdotes in
officiis suis: hortatusq̄
est eos vt ministrarēt in domo dñi. Leuitis quoq̄
ad quorū eruditionē oīs
israel sanctificabatur domino locut? est. Ponite
arcam in sanctuario tē
pli quod edificauit
salomō filius dauid rex
israel. Nequaq̄ eniam
vltra portabitis. Nunc
ergo ministrate
domino deo vestro &
populo eius israel: &
prepate vos p domos
& cognatiōes vras in di
uisionib? singulorū sicut
p̄cepit dauid rex israel: &
descripsit salomō filius
eius: & ministrate in sctūa
rio per familias
turmasq̄ leuiticas: &
sanctificati immolate
phasc. Fratres etiam ve
stros
vt possint iuxta verba q̄
locut? est dñs in manu
moysi facere: prepate.
Dedit p̄terea iosias oīm
pplo q ibi fuerat inuēt?
in solēnitate phasc: oo
agnos & hedos de gregi
bus & reliq pecoris: tri
gita milia: boū cq̄ tria
milia. Hec de regis vni
uersa substātia. Duces q̄
eius spōte qd vouerāt
obtulerūt tā pplo q̄ sa
cerdotib? & leuitis. Por
ro helchias & zacharias
& iehiel principes dom?
dei dederūt sacredotib?

in cōspectu dñi: vt custodiret mādata eius & testi-
ἐνώπιον κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ μαρ
monia eius & p̄cepta eius in toto corde & in to
τύρια αὐτοῦ καὶ τὰ πρόσταγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅ
ta anima: vt faceret verba federis scri-
λῃ ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς γε-
pta in volumine hoc. & cōstituit omnes
γραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἔστησε πάντας τοὺς
inuentos in hierusalē & in iuda & beniamin: &
εὑρεθέντας ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδᾳ καὶ βενιαμίν, καὶ
fecerūt habitatores in hierusalē iuxta pa-
ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν διαθή-
ctū dñi dei patrū suorū. & abstulit iosias
κην κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἀφεῖλεν ἰωσίας
cūctas abominationes de vniuersa terra q̄ fuit filiorū
πάντα τὰ βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν τῶν υἱῶν
israel: & fecit omnes q̄ inuēti sunt in hierusa
ἰσραήλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν ἱερουσα
lem & israel vt seruirent dño deo patrū
λὴμ καὶ ἰσραήλ τοῦ δουλεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
suorū cūctis diebus suis: nō declinauit a tergo
αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ὀπίσω
dñi dei patrū suorum.
κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ. Ca.35.

Fecit iosias phasech in hierusalē dño A
Καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ φασεχ ἐν ἱερουσαλὴμ κῦ 4.Re.
deo suo: & sacrificauit phasech quarta decima 23.d.
τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε τὸ φασεχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
mēſis primi: & cōstituit sacerdotes in custodijs
μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἔστησε τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς
suis: & fortificauit ipsos in opera domꝰ dñi. & di
αὐτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυ. καὶ εἶ
xit leuitis potentibus in omni israel: vt
πεν τοῖς λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ ἰσραήλ, τοῦ
sctificarent ipsi dño: & vt darēt arcā san-
ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ κῷ, καὶ τοῦ δοῦναι τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν
ctā in domo dñi. & posuit arcā sanctā in domo
αὐ ἐν οἴκῳ κυ. καὶ ἔθηκεν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον
quā edificauit salomon filiꝰ dauid regis israel.
ὃν ᾠκοδόμησεν σολομὼν υἱὸς δαυὶδ τοῦ βασιλέως ἰσραήλ.
& dixit rex: nō est vobis tollere in hūeris dcq̄: nūc
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἆραι ἐπ᾽ ὤμων ὑμῶν, νῦν
igit̄ ministrate dño deo vestro: & ppto ei? is-
οὖν λειτουργήσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσ
rael: & p̄paramini fm domos familiaꝝ vestraꝝ: & fm
ραήλ, καὶ ἑτοιμάσθητε κατ᾽ οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κα᾽
vices vras: & secundū scripturā dauid re-
τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, καὶ κατὰ τὴν γραφὴν δ̄ αδ̄ βασι-
gis israel: & fm descriptionē salomonis filij eius:
λέως ἰηλ̄, καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν σολομῶντος υἱοῦ αὐτοῦ,
& state in domo fm diuisiones domoꝝ familiaꝝ
καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν
vraꝝ fratrib? vris filijs populi: & pars domꝰ fa-
ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πα
milie leuitis. & imolate phasech & sancta
τριᾶς τοῖς λευίταις· καὶ θύσατε τὸ φασεχ καὶ τὰ ἅγια
prepare fratribus vris vt faciant secundū ver
ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λό
bū dñi, qd̄ p manū moysi. & pmittias obtulit iosias fi-
γον κυ τοῦ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπῄρξατο ἰωσίας τοῖς υἱ-
lijs populi oues & agnos & hedos de filijs capraꝝ
οἷς τοῦ λαοῦ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους ἀπὸ υἱῶν αἰγῶν
omnia in phasech omni inuento in nūero
πάντα εἰς τὸ φασεχ παντὶ τῷ εὑρισκομένῳ εἰς ἀριθμὸν
triginta milia: & vitulꝝ tria milia: hec
τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα
a substantia regis. & principes ei? pmittias B
ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρ
obtulerūt pplo & sacerdotib? & leuitis: & chelcias &
ξαντο τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, καὶ χελκίας καὶ ζα
charias & hiciel principes dom?
χαρίας καὶ ἰεϋὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ ἔδωκαν τοῖς ἱερεῦσιν

in phaſech oues ⁊ agnos ⁊ hedos duo mi=
εἰς τὸ φασεὶχ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους δύο χιλιά=
lia ⁊ ſexcenta ⁊ vitulos trecentos. ⁊ chonenias
δας καὶ ἑξακοσίους καὶ μόσχους τριακοσίους· καὶ χωνενίας
⁊ ſemeas ⁊ nathanael frater eius: ⁊ aſabias ⁊ hie
καὶ σαμέας καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ὁσαβίας καὶ ἰε
iel ⁊ ioazabad principes leuitaꝝ: dederūt principes
ιὴλ καὶ ἰωαζαβὰδ ἄρχοντες τῶν λευιτῶν, ἀπήρξαντο τοῖς
leuitis in phaſech ouiū quinque milia ⁊ vi=
λευίταις εἰς τὸ φασεὶχ πρόβατα πεντακισχίλια καὶ μό=
tulos quingentos ⁊ p̄paratū eſt miniſterū: ⁊ ſtete
σχους πεντακοσίους καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔση
runt ſacerdotes in ſtatione ſua ⁊ leuite in diui
σαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐπὶ τὰς δι=
ſionibus ſuis iuxta imperiū regis: ⁊ immolauerūt
αιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τ̄ βασιλέως, καὶ ἔθυσαν
phaſech. ⁊ fuderūt ſacerdotes ſanguinē de manu ſua:
τὸ φασεὶχ· καὶ προσέχεον οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν,
⁊ leuite excoriauerūt ⁊ preparauerūt holocauſta
καὶ οἱ λευῖται ἐξέδαρον καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν
vt darent ea iuxta diuiſionē per domos familia=
ὥστε δοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατρι
rū ſuaꝝ filiis populi: vt offerrent dño:
ῶν αὐτῶν τοῖς υἱοῖς τ̄ λαοῦ, τοῦ προσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ,
ſicut ſcriptū eſt in libro moyſi: ⁊ ſic in mane.
ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ μωυσῆ, καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ.
⁊ ſuerūt phaſech in igne ſecundū iudicia: ⁊ ſan
καὶ ἔψησαν τὸ φασεὶχ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅ=
cta coquerūt in ahenis ⁊ in lebetibꝰ: ⁊ feſtina
για ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ ἐνω
uerūt cucurrerūt curſu ad omnes filios populi:
θὼν· καὶ ἔδραμον δρόμῳ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τ̄ λαοῦ,
⁊ poſt hoc p̄parauerūt ſibiipſis ⁊ ſacerdotibꝰ: quia
καὶ μετὰ τοῦτο ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι
ſacerdotes filij aarō in oblatione holocauſtoꝝ ⁊
οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀαρὼν ἐν ἀναφορᾷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν
G adipū vſq; ad noctē. ⁊ leuite p̄parauerūt ſibi ⁊
στέατων ἕως νυκτός, καὶ οἱ λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς
fratribus ſuis filijs aaron. ⁊ cantores filij aſaph
ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς ἀαρών. καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ ἀσὰφ
in ſtatione ſua iuxta p̄cepta dauid aſaph ⁊
ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς δαυὶδ ἀσὰφ καὶ
eman ⁊ iduthū pphetaꝝ regis. ⁊ principes
ἡμὰν καὶ ἰδιθοὺμ τῶν προφητῶν βασιλέως. καὶ οἱ ἄρχοντες
⁊ ianitores porte ⁊ porte: nō eſt ipſis auo
καὶ οἱ πυλωροὶ πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς κινεῖ=
uerī a miniſterio coꝝ: quū fratres coꝝ
σαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτῶν, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ
leuite p̄parauerūt eis. ⁊ p̄paratū eſt omne miniſte=
λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς· καὶ κατωρθώθη πᾶσα ἡ λειτουρ
riū dñi in die illa: vt facerent phaſech ⁊ offer
γία κυρίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τοῦ ποιῆσαι τὸ φασεὶχ καὶ ἐνεγ
rēt holocauſta in altari dñi iuxta pre=
κεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κῡ κατὰ τὴν ἐν
ceptū regis ioſie. ⁊ fecerūt filij iſrael q̄
τολὴν τ̄ βασιλέως ἰωσίου. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ
reperti ſūt phaſech in tēpore illo: ⁊ ſolēnitatē
εὑρεθέντες τὸ φασεὶχ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν
azymoꝝ ſeptē diebus. ⁊ nō fuit phaſech ſimile il=
ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ οὐκ ἐγένετο τὸ φασεὶχ ὅμοιον αὐ=
li in iſrael a diebus ſamuel prophete. ⁊
τοῦ ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ ἡμερῶν σαμουὴλ τοῦ προφήτου. καὶ
omnes reges iſrael nō fecerunt phaſech qđ
πάντες βασιλεῖς ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασεὶχ ὃ
fecit ioſias ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ omnis
ἐποίησεν ἰωσίας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶς
iuda ⁊ iſrael: q̄ reperti ſūt ⁊ q̄ habitabant in
ἰούδα καὶ ἰσραὴλ, οἱ εὑρεθέντες καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
hieruſalē dño. in octauo decimo āno
ἱερουσαλὴμ τῷ κυρίῳ· ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς
regni ioſie facta eſt phaſech hoc.
βασιλείας ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασεὶχ τοῦτο. ∞∞∞

dad faciendū phaſe: pecora cōmixtum ᶜ duo milia ᶠſexcentaᵇ & boues ᵍ trecētos. ʰ Chonenias autem ᵐ & ſemeias etiā ⁿ & nathanael ᵒ frēsei?: ᵖ necnō aſabias ᵍ & iahihel ʳ & iozabad ˢ principes ᵗ leuitarū ᵘ dederūt ceteris ᵛ lemtis ʷ ad celebrandū phaſe: ˣ qnq; ʸ milia pecorū ᶻ & boues ᵃ quingētos. ᵇ Prepatūq; ᶜ ē ᵈ ministeriū ᵉ & ſteterūt ᶠ ſacerdotes ᵍ in ʰ officio ſuo. ⁱ Leuite quoq; ʲ in ᵏ turmis ˡ iuxta ᵐ regis ⁿ imperium: ∞∞∞ ᵒ & immolatū eſt ᵖ phaſe. ᵠ Aſperūtq; ʳ ſacerdotes ˢ manᵗ ſuas ſanguiᵘ & leuite ᵛ detraxerūt pelles holocauſtoꝝ: ʷ & ſepauerunt ea ˣ vt darent ʸ p domos & ᶻ familias ſingulorum: ∞ ᵃ & offerrentur ᵇ domino ᶜ ſicut ſcriptū eſt ᵈ in libro ᵉ moyſi: ᶠ de bob ᵍ q̄q; fecerūt ʰ ⁱ ſimiliʲ. ᵏ Et aſſauerūt ˡ phaſe ᵐ ſupignē ⁿ iuxta qđ in lege ſcriptū ē. Pacificas vero hoſtias ᵒ coxerūt ᵖ in lebetibꝰ ᵍ & cacabis ʳ & ollis: ˢ & feſtinato diſtribuerūt ᵗ vniuerſe ᵘ plebi: ᵛ ſibi ātʷ & ſacerdotibꝰ ˣ poſtea ʸ pauerūt. Nāᶻ in oblatione ᵃ holocauſtoꝝ ᵇ & adipū ᶜ vſq; ad ᵈ noctē ᵉ ſacerdotes fuerūt occupati: vñ ᶠ & leuite ᵍ ſibi ʰ & ſacerdotibꝰ ⁱ filiis ʲ aarō ᵏ pauerūt nouiſſimis. ˡ Portro cātores ᵐ filiᵘ ⁿ aſaph ᵒ ſtabāt ᵖ in ordine ſuo ᵠ iuxta p̄ceptū ʳ dd ˢ & aſaph ᵗ & emā ᵘ & iduthū ˣ pphete ʸ regis dauid. ᶻ Ianitores vero ᵃ p portas ſingulas obſeruabāt ita vt ᵇ nec pūcto qdē ᶜ diſcederēt ᵈ a ᵉ miſterio. ᶠ Quā obrem & ᵍ fiēs coꝝ ʰ leuite ⁱ pauerūt ʲ eis cibos. ᵏ Oīs igitur ˡ cultura ᵐ dñi rite ⁿ cōpleta ē ᵒ i die ᵖ illa ᵠ vt facerēt ʳ phaſe: ˢ & offerrent ᵗ holocausta ᵘ ſup ᵛ altare ʷ dñi ˣ iuxta preceptū ʸ regis ᶻ ioſie. ᵃ Fecerūtq; ᵇ filiᵘ ᶜ iſrl ᵈ q reperti fuerāt ibi ᵉ phaſe ᶠ in tpe ᵍ illo ʰ & ⁱ ſolēnitatē ʲ azymorū ᵏ ſeptē ˡ diebꝰ. ᵐ Non ⁿ fuit ᵒ phaſe ᵖ ſicᵠ huic ʳ in iſrael ˢ a diebꝰ ᵗ famuelis ᵘ pphete ſed ˣ ne quiſq; ʸ de ᶻ cūctis ᵃ regibus ᵇ iſrael ᶜ fecit ᵈ pha ſe ſicut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉ ioſias ᶠ ſacerdotibus ᵍ & leuitis ʰ & omni ∞∞∞∞∞∞∞ ⁱ iude ʲ & iſrael ᵏ qui reptus fuerat ˡ & habitatibus in ᵐ hieruſalem. ⁿ Octauo ᵒ decimo ᵖ anno ∞∞∞∞∞∞∞ ᵠ regni ʳ ioſie ˢ hoc ᵗ phaſe ᵘ celebratum eſt. ∞∞∞∞

אַחֲרֵי כָל־זֹאת אֲשֶׁר־הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ כּוֹן
אֶת־הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
לְהִלָּחֶם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־פְּרָת וַיֵּצֵא
לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שָׁלַח
מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה־לִּי וְלָךְ מֶלֶךְ לְאַ
יְהוּדָה לֹא עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל
בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי לָחַם
חֲדַל לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר עִמִּי וְאַל
יַשְׁחִיתֶךָ׃ וְלֹא הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו שָׁחַת סָבַב
מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם בּוֹ וְלֹא הִקְשִׁיב אֶל נָגַה חָבַשׁ
שְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים פֶּה
וַיָּבֹא לְהִלָּחֶם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃ וַיֹּרוּ בוא יָרָה
הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אָמַר
לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד עָבַר חָלָה
וַיַּעֲבִירוּהוּ עֲבָדָיו מִן הַמֶּרְכָּבָה רָכַב
וַיַּרְכִּיבֻהוּ עַל־רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ שָׁנָה
וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלִַם וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר יָלַד מוּת
בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל יְהוּדָה קָבַר
וְיְרוּשָׁלִַם מִתְאַבְּלִים עַל יֹאשִׁיָּהוּ׃ אָבַל
וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל־יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ קון אָמַר
כָּל הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת בְּקִינוֹתֵיהֶם שׁוּר
עַל־יֹאשִׁיָּהוּ עַד הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק נָתַן
עַל יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל הִנֵּה כָּתַב
הַקִּינוֹת׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְחַסְדָּיו
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וּדְבָרָיו יָרָה
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

Ca.xxxvj. וַיִּקְחוּ עַם הָאָרֶץ אֶת לָקַח
יְהוֹאָחָז בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּמְלִיכֻהוּ תַּחַת מָלַךְ
אָבִיו בִּירוּשָׁלִָם׃ בֶּן שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיְסִירֵהוּ מֶלֶךְ סוּר
מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלִָם וַיַּעֲנֹשׁ אֶת עָנַשׁ
הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃
וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת אֶלְיָקִים מָלַךְ
אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם וַיַּסֵּב שָׁנַב

Poſtq̃ inſtauraſſet iosias templum aſcendit nechao rex egypti contra ad pugnandū in charchamis iuxta euphratē & p̃ceſſit in occurſū ei iosias. At ille miſſis ad eum nunciis ait. Quid mihi & tibi rex iuda? nō aduerſū te venio hodie veniō: ſed cōtra aliā pugno domū ad quā ire deſtinato pcepit. Deſine aduerſum deū facere qui mecum eſt ne interfiat te. Noluit iosias reuerti ſed preparauit cōtra eū bellum: nec acquieuit ſermonibus nechao ex ore dei: verū prexit vt dimicaret in campo mageddo. Ibiq̃ vulneratus a ſagittarijs dixit pueris ſuis. Educite me de p̃lio: q̃a opido vulneratus ſum. Quib̃ illi de curru in alterū currum qui ſequebatur eum more regio: & aſportauerūt eum in hieruſalē. Mortuuſq̃ eſt & ſepult⁹ in mauſoleo p̃m ſuor: & vniuerſus iuda & hieruſalē luxerūt eum: hieremias maxime: cui⁹ oēs cātores atq̃ cātatrices vſq̃ in p̃ſentem die lamētationes ſup iosiā replicant: & quaſi lex obtinuit in iſrl. Ecce ſcriptum fertur in lamētationib⁹. Reliqua aūt ſimonū ioſie & miraculoꝝ eius q̃ lege precepta ſunt dñi: opera quoq̃ illius prima & nouiſſima ſcripta ſunt in libro regum iſrael & iuda. 36.

Vlit ergo populus terre ioachaz filiū iosie & cōſtituit regem pro patre ſuo in hieruſalem. Viginti trium annoꝝ erat ioachaz cū regnare cepiſſet: & tribus mēſibus regnauit in hieruſalē. Amouit aūt eum rex egypti cū veniſſet in hieruſalē: & condēnauit terram centū talentis argenti & talento auri. Conſtituitq̃ pro eo regem eliachim fratrē eius ſuper iudā & hieruſalem: & vertit

και μετα ταυτα παντα ητοιμασεν ιωσιας τον οικον, ανε- 4.Re. 23.c.
δη φαραω νεχαω βασιλευς αιγυπτου επι τον βασιλεα ασ- D
συριων επι ποταμω ευφρατη, του πολεμησαι αυτον εν
charchamis. και ηλθ ιωσιας εις συναντη
σαι αυτω. και απεστειλε προς αυτον φαραω αγγελους, λε-
γων, τι εμοι και σοι βασιλευ ιουδα; ουκ επι σε ηκω σημε-
ρον, αλλ επι τον τοπον του πολε-
μειν με: και ειπεν ινα σπευσω. παυσαι
μου μου, και ο θεος ειπε του καταπειγεσαι με. προσεχε
σοι απο θεου μου εμου, μη καταφθειρη σε. και ουκ
απεστρεψεν ιωσιας το προσωπον αυτου απ αυτου, αλλ ε-
τοιμασεν αυτον του πολεμειν αυτον. και ουκ ηκουσεν ιωσιας των
λογων φαραω νεχαω εκ στοματος θεου, και ηλθε του πολεμη-
σαι εν τω πεδιω μαγεδδω. και ετοξευσαν οι τοξοται επι
βασιλεα ιωσιαν. και ειπεν ο βασιλευς τοις παισιν αυ-
του: εξαγετε με ετι επονεσα σφοδρα. και εξηγαγον αυ-
τον οι παιδες αυτου εκ του αρματος, και ανεβιβασαν
αυτον επι το αρμα το δευτερον, ο ην αυτου, και ηγαγον αυ-
τον εις ιερουσαλημ. και απεθανεν ιωσιας και εταφη με-
τα των πατερων αυτου. και πας ιουδα και ιερουσαλημ
επενθησαν επι ιωσιαν. και ελαλησεν ιερεμιας επι
ιωσιαν. και ειπαν παντες οι αρχοντες και αι αρχουσαι
εν τοις θρηνοις επι ιωσιαν εως της σημερον. και εδωκαν αυτον
εις προσαγμα επι ισραηλ, και ιδου γεγραπται επι των
θρηνων. και ησαν οι λογοι ιωσιου και η ελπις αυτου και τα
δικαια αυτου: κατα τα γεγραμμενα εν νομω κυριου. και οι λογοι
αυτου οι πρωτοι και οι εσχατοι ουκ ιδου εισι γεγραμμενοι
επι βιβλιου βασιλεων ισραηλ και ιουδα; Ca. 36.

Και ελαβεν ο λαος της γης τον ιωαχαζ υιον ιωσιου, A
και εχρισαν αυτον, και κατεστησαν αυτον εις βασιλεα 4.Re.
αντι του πατρος αυτου εν ιερουσαλημ. υιος ων τριων και 23.f.
εικοσι ετων ιωαχαζ εν τω βασιλευειν αυτον. και τριμηνον
εβασιλευσεν εν ιερουσαλημ. και απωσατο αυτον ο βα-
σιλευς αιγυπτου απο του μη βασιλευειν αυτον εν ιερουσαλημ, και επεβαλεν
ο βασιλευς αιγυπτου φορον επι την γην εκατον ταλαντα αργυριου
και ταλαντον χρυσιου και κατεστησε βασιλευς αιγυπτου τον ελια-
κιμ υιον ιωσιου βασιλεα επι ιουδα και ιερουσαλημ, και μετεστρεψε

nomē eius ioacim: τ ιωαχαζ fratrē eius ce= τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακείμ, καὶ τὸν ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτ ἤλα pit pharao nechao τ adduxit eū in egyptū. filiꝰ exiſtēs βε φαραὼ νεχαὼ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον. υἱὸς ὢν viginti τ quinq; ānoꝝ ioacim eū regnaret ipſe. εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωακείμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. τ vndecim ānis regnauit in hieruſalē. τ fe= καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίη= cit malū coꝝ dñō. τ aſcēdit cōtra eū nabucho σε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν ναβουχο donoſor rex babylonis: τ ligauit eū in cre= δονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλ is cōpedib⁹: τ abduxit eū in babylonē. τ par κοῖς πεδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ μέ tē vaſoꝝ domꝰ dñi tranſtulit in babylonē: τ ρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα, καὶ B poſuit ipſa in tēplo ſuo in babylone. τ reliqua ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ αὐτ ἐν βαβυλῶνι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ſimonū ioacim τ omnia q̄ fecit: nōne hec ſcri λόγων ἰωακείμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ pta ſunt in libro ſermonū dieꝝ regū iſra= γραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσρα el τ iudaꝰ τ regnauit iechonias filiꝰ eius pro eo. ηλ καὶ ἰούδα; καὶ ἐβασίλευσεν ἰεχονίας υἱὸς αὐτ ἀντ αὐτ. filiꝰ octo ānoꝝ iechonias eū regnaret ipſe: τ υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ mēſibꝰ mēſibꝰ τ decē diebus regnauit in hieruſalem: τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, τ fecit malū coꝝ dñō. τ verten= καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐπιστρέ= te ānō: miſit rex nabucho= φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ναβουχο donoſor: τ aḋuxit eū in babylonē cū δονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα μετὰ τῶν vaſis deſiderabilibꝰ domꝰ dñi. τ regē cōſtituit σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν ſedeciā fratrē patris ſui ſup iudā τ σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ ἰούδαν καὶ hieruſalē. ānoꝝ viginti vniꝰ ſedeciaꝰ cū regna= ἱερουσαλήμ. ἐτῶν ἐνισιν ἑνὸς σεδεκίας ἐν τῷ βασι= ret ipſe: τ vndeci ānis regnauit in hieruſa= λεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα lē: τ fecit malū coꝝ dñō deo ſuo. τ λήμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. καὶ nō erubuit a facie hieremie prophete τ ve οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου ἱερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ oris dñi: in eoq; cōtra rege nabuchodono στόματος κυρίου, ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα ναβουχοδονο ſor puariciꝰ eſſet: q̄ adiurauit eū p deū: τ indurauit σορ ἀθετῆσαι, ὃς ὥρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε C cerniceꝫ ſuā. τ cōfortatꝰ eſt vt nō cōuerteret τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ κατίσχυσεν τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι ad dñm deū iſrael. τ oēs inclyti iuda πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ. καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι ἰούδα τ ſacerdotes τ populus terre impleuerūt vt puarī καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετῆ carent puaricationes ſm abominationes gētiū: τ σαι ἀθετήματα κατὰ τὰ βδελύγματα ἐθνῶν, καὶ polluerūt domū dñi q̄ in hieruſalē. et miſit ἐμίαναν τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξαπέστει dñs deus patrū ſuoꝝ ad eos in ma λε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς ἐν χει nu pphetaꝫ: mane cōſurgēs τ mittēs nun= ρὶ τῶν προφητῶν, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέ cios ſuos: q̄ erat parcēs populo ſuo. τ λους αὐτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ſanctuario ſuo. τ fuerūt ſubſannantes τοῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες τοὺς nuncios eius: τ parui pendentes ſermones ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουδενοῦντες τοὺς λόγους

nomē eius ioachim. Ip= ſum vero ioachaz ꝯꝯꝯ tulit ſecū: & adduxit in egyptum. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Viginti quinq; annorū erat ioachim ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ cū regnare cepiſſet: & vndecim annis regnauit in hieruſalem. Fecitq; malum coram domino deo ſuo. Cōtra hūc aſcē dit nabuchodonoſor rex chaldeorum: & vinctum cathenis duxit ꝯꝯꝯꝯ in babylonem: ad quam & vaſa domini trāſtulit: & poſuit ea in tēplo ſuo. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Reliqua aūt verboꝝ ioachim & abominationū eius q̄s opatus eſt & que inuēta ſunt in eo cōtinē tur in libro regum ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ iuda & iſrael. Regnauit aūt ioachin filiꝰ eius pro eo. Octo annorū erat ioa= chin cū regnare cepiſſet: & tribus mēſibus ac de= cem diebus ꝯꝯꝯꝯꝯ regnauit in hieruſalē: fe citq; malū in conſpectu dñi. Cumq; anni circu= luſ volueretur: miſit ꝯ nabuchodonoſor rex nūcios: & adduxerūt eū in babylonē aſportatis ſimul pcioſiſſimis vaſis dominī. Regēvero cō ſtituit ſedechiā frēm eius ſup iudā & hieruſalē. Vi ginti & vnoꝰ anni erat ſe dechias cū regnare cepiſ= ſet & vndecim ānis regna uit in hieruſalē. Fecitq; malū in oculis domini dei ſui: nec erubuit facie hieremie ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ pphete loquētis ad ſe ex ore dñi. A rege quoq; nabuchodonoſor recē ſit qui adiurauerat eum per deum: & indurauit ceruicem ſuam & ꝯꝯꝯ cor vt nō reuerteretur ad dominum deum ꝯꝯ iſrael. Sed & vniuerſi principes ſacerdotū & ppl's puaricati ſunt iniq̄ iuxta vniuerſas abomīa tiones gentiū: & pollue= rūt domū dñi quā ſctifi cauerat ſibi in hieruſalē. Mittebat aūt dominus deus patrum ſuorū ad illos per manum ꝯꝯꝯ nūciorū ſuorū de nocte cōſurgēs & ſtudie cōmo nens: eo q̄ pceret pplo & hitaculo ſuo. At illi ſubſannabāt nūcios dei: & puipendebāt ſmones

אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אֲחִיו
לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרַיְמָה׃ בֶּן
עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים
מָלַךְ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִַם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו עָלָיו נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ
בָּבֶלָה׃ וּמִכְלֵי בֵית יְהוָה הֵבִיא
נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם הֵיכָלוֹ
בְּבָבֶל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתוֹעֲבֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנָּמְצָא עָלָיו הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ
וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַעֲשֶׂרֶת יָמִים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה׃ וּלְתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ
נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִיאֵהוּ בָּבֶלָה עִם
כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית יְהוָה וַיַּמְלֵךְ אֶת
צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃
בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ
הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה׃ וְגַם בַּמֶּלֶךְ
נְבוּכַדְנֶאצַּר הִשְׁבִּיעוּ
בֵּאלֹהִים וַיְקַשׁ אֶת עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ
אֶת לִבּוֹ מִשּׁוּב אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם
הִרְבּוּ לִמְעֹל מַעַל כְּכֹל תּוֹעֲבוֹת
הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד
מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ כִּי חָמַל
עַל עַמּוֹ וְעַל מְשׁכָּנוֹ׃ וַיִּהְיוּ מַלְעִיבִים
בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבֹזִים דְּבָרָיו

וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו עַד עֲלוֹת חֲמַת יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד לְאֵין מַרְפֵּא׃
עָלָה רָבָא עָלָה הֵרָג
וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת מֶלֶךְ כַּשְׂדִּים וַיַּהַרֹג בַּחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם בָּחַר בְּתוּלָה
וְלֹא חָמַל עַל בָּחוּר וּבְתוּלָה זָקֵן בָּתַל
וְיָשֶׁשׁ הַכֹּל נָתַן בְּיָדוֹ וְכֹל כְּלֵי בֵית כָּלָה
הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאֹצְרוֹת שׁוֹר
בֵּית יְהוָה וְאֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו
הַכֹּל הֵבִיא בָבֶלָה וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בֵּית בּוֹא שָׂרַף
הָאֱלֹהִים וַיְנַתְּצוּ אֶת חוֹמַת נָתַץ חָמָה
יְרוּשָׁלִַם וְכָל אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ
בָּאֵשׁ וְכָל כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃ חָמַד שָׁחַת
וְגֹלֶה הַשְׁאִירִית מִן הַחֶרֶב אֶל בָּבֶל גָּלָה
וַיִּהְיוּ לוֹ וּלְבָנָיו לַעֲבָדִים עַד מְלֹךְ הָיָה
מַלְכוּת פָּרָס לְמַלֹּאת דְּבַר יְהוָה
בְּפִי יִרְמְיָהוּ עַד רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת פָּרָה
שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשֹּׁמָּה שָׁבְתָה שָׁמַם
לְמַלֹּאות שִׁבְעִים שָׁנָה׃ וּנְשָׁנַת
אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס לְכִלּוֹת דְּבַר כָּלָה
יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר יְהוָה אֶת עוּר
רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס וַיַּעֲבֶר קוֹל עָבַר
בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃ כֹּה כָּתַב
אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס כָּל מַמְלְכוֹת מָלַךְ
הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם
וְהוּא פָּקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת בָּנָה
בִּירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי בָכֶם
מִכָּל עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל עָלָה׃

eius:illudebantᵐ prophetis:ᵒdonecᶜ ascenderet,ꝏ ᵖfurorᵍ dñiʳ in populũ eiᵛ: & esset ᵗ nulla ᵘ curatio.
ˣAdduxit eiʳ supᵉ eosᵈ regē ᵇchaldeorũᶜ & interfecit ᵖiuuenes eorũᶜ gladioʳ in domoᵍ sanctuarii. ꝏꝏ
ᵇNon estʳ miseretᵛ adolescētis ᵐ & virginis ᵘ & senis ᶜnec decrepiti quidē: sed ᵖoēsᵍ tradiditʳ in manibus eius. ᵉvniuersaqꝫʳ vasaᵘ domus ʳdei tāʳ maiora ʳ q̄ꝫ minora. ᵃ& thesauros ᵇ tēpli ᵈ& ᶜregis ʳ& principum ꝏ ᵇtransitulit inʳ babylonē.
ᵏIncēderūt hostesᵐ domū ⁿdei: ᵉdestruxeruntqꝫᵍ murum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳhierusalem. ᵉ Vniuersas ᵗturres ᵘ combusserunt. ᵛ & quicquid ᵃ preciosum fuerat ᵇ demoliti sunt. ꝏ
ᵇSi quis euaserat ʳ gladiū ᶜductus ᵍ in ᵇ babylonem ʳseruuit regiʳ & filiis eius ⁿdonec ᶜimperaret ꝏꝏ ᵖrex ᵍ persarũ: ʳ& compleretur ᵉ sermo ᵗ domini ꝏ ᵘex ore ᵛ hieremie: & ᵛ celebraret ᵗ terra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜsubbata sua. ᵇ Cūctis enī ᶜdieb ᵛ ʳ desolationis ᵍ egit sabbatū vsqꝫᵇ dū cōpleren tur ʳ septuagita ᵏ anni. ˡ An no aūᵐ primo ⁿ cyri ᵒ regis ᵖ pharū ᵍ ad explendū ʳ ꝑmo neᵛ ˢ dñi quē locutᵛ fuerat ᵗ p os ᵘ hieremie ˢ suscitauit ᵛ dñs ᵃ spiritum ᵇ cyriʳ regis ᵒ persaꝝ qui ᶜ iussit p̄dicari ᵍ in vniuerso ᵇ regno suo ʳ et ᵏ pscriptura ˡ dicēs. ᵐ Hec ⁿ dicit ᵒ cyrus ᵖ rex ᵍ pharū. ʳ Omnia ᵃ regna ꝏꝏꝏꝏ ⁿ terre ʳ dedit ᵘ mihi ˢ dominus ʳ deus ˢ celi: ꝏꝏꝏꝏ ᵃ et ipse ᵇ precepit ᶜ mihi ᵒ vt edificarem ᶜ ei ʳ domum ᵍ in hierusalem ᵇ que est ˡ in iudea. ᵏ Quis ˡ ex vobis est ᵐ in oī ⁿ pplo eiᵖ. Sit ᵒ dñs ᵖ deᵖ sup ᵍ cū eo: ʳ& ascēdat.

eius: & illudentes in prophetis eius: ἕως οὗ ἀναβῇ ὁ furor ὀργῆς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα. καὶ ἤγαγεν ἐπ' eos in gladio in domo sanctuarij sui. τ nō peper cit adolescētib⁹: τ virginū eox nō miser ε'ε'ιν: τ seniores eox abduxit: omnia tradidit in manib⁹ eius: τ omnia vasa dom⁹ dñi magna τ parua: τ thesauros dom⁹ domi dñi τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου: τ oēs thesauros regis: τ principū, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν μεγιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐνέπρησε τὸν domū dñi: τ destruxit murū hierusalē: τ οἶκον κυρίου, καὶ κατέσκαψεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ turres eius incēdit in igne: τ omne vas pulchrū τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον in interitū: τ trāstulit reliquos in ba- εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βα- bylonē. τ fuerūt ei τ filijs eius in seruos vsq; ad βυλῶνα. καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως regni medoꝝ: vt cōpleretur sermo dñi p os Βασιλείας μήδων, τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόμα- hieremie: vsqꝫ quo susciperet terra sabbata τος ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα sua vt ageret sabbata: cūctis diebus desolationis suę ἀυτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐ- egit sabbata in cōpleme[n]tū ānoꝝ septuaginta. τῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα. ānō primo cyri regis pſaꝝ: postq̄ impleti ἔτους πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν, μετὰ τὸ πληρω est verbū dñi p os hieremie: suscitauit dñs spiri- θῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε κς̄ τὸ πνεῦ tū cyri regis persaꝝ: τ iussit p̄dicare in μα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ πᾶσ ἐκήρυξεν ἐν omni regno suo in ſmonib⁹ scriptura dicēs: hec di- πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν λόγοις γραφῆ λέγων, τάδε λέ- cit cyrus rex persaꝝ oibus regnis γει κύρος βασιλεὺς περσῶν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς terre, dedit mihi dñs deus celi: τ ipse precepit mihi: vt edificarē ei domū in hierusalē q̄ in iu- γῆς· ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατο dea. quis ex vobis ex omni populo suo: dñs μοι, οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰου- deus eius erit cum eo: ascendat. δαίᾳ· τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ ἔσται μετ' αὐτοῦ, ἀναβήτω.

1. Esd. a.

Finis paralipomenon.
Τέλος παραλειπομένων.

Incipit oratio manasses regis iuda: que neq; in hebreo neq; in greco habetur.

Omine deus oīpotēs patrū nostrorū abraā isaac & iacob: & semini eorū: qui fecisti celū & terrā cū omni ornatu eorū: qui signasti mare verbo p̄cepti tui: q cōclusisti abyssum: et signasti terribili & laudabili noī tuo quē oēs pauēt & tremunt a vultu virtutis tue: & insustētabilis ira sup pctōres cōminationis tue: īmensa vero & inuestigabilis mia ꝓmissionis tue: qm̄ tu es dñs altissimus supoēm terrā lōganimis & multū misericors & pentēs sup malicia hoim. Tu aūt dñe ſm bonitatē tuā ꝓmisisti penitentiā remissionis peccatorū. & tu deus iustorū nō posuisti penitentiā iustis: abraā isaac & iacob his qui tibi nō peccauerūt: qm̄ peccaui sup numerū arene maris: multiplicate sunt iniqtates mee: incurua⁹ sum multo vinculo ferri. & nō est respiratio mihi. qa excitaui iracūdiā tuā: & malū corā te feci statuēs abominationes: & multiplicās offensiones. Et nūc flecto genua cordis mei: p̄cans ad te bonitatē dñe. Peccaui dñe: peccaui: & iniqtatē meā agnosco. Peto rogās te dñe remitte mihi: remitte mihi: ne simul pdas me cum iniquitatib⁹ meis neq; in eternū reserues mala mihi: quia indignū saluabis me ſm magnā misericordiā tuam. & laudabo te semp oībus diēbus vite mee: quoniā te laudat ois virtus celorum: & tibi est gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit oratio manasses regis iuda.

Registrum huius voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv.

Omnes sunt terni preter. vv. qui est duernus.

Iosue.

Ca.1.c.ταταχεῖν pro καταχεῖν. ca.1.d.ὥπερ p ὥσπερ. ca.2.ὅσα ἐποίησα-τε p ὅσα ἐποίησατε. & ἐξολοθρεύσατε p ἐξωλοθρεύσατε. ca.6.a.πέλεως p πόλεως. ca.7.d.ὑοὺς p υἱοὺς. ca.10.a.ἐξολωθρευσεν pro ἐξωλόθρευσεν. ca.11.d.ἐξωλοθρευθῶσι p ἐξολοθρευθῶσι. ca.12.a.ἀιρμὼν pro αἱρμὼν. & ὀνοφολὰς p ἀναφολὰς. ca.14.a.φωλῆς pro φυλῆς. ca.14.c.διέθρεψεν p διέτρεψεν. ca.16.f.γαμμέιω p γραμμέτων. ca.17.a.γαλαὰγ pro γαλαὰδ. ca.17.b.τερίμηθος p τερέβινθος. ca.18.c.βαρρῆ p βορρᾶ. ca.20.b.ἱρεὺς p ἱερεὺς. ca.21.a.μωσῆ pro μωυσῆ. ca.22.a.φυλαξάσθε p φυλάξασθε. ca.22.g.ὑιὺς p υἱοὺς. ca.24.f.τὸ μὸν pro τὸ μόιου.

Indices.

Ca.2.b.ἰχνὺς p ἀυτοὺς. ca.3.c.κυφίος p κύφιος. ca.3.d.κερατήνη p κερατίνη. ca.4.c.κρήτησε p κρέτισε. ca.5.d.ταλαιπόρως pro ταλαιπώρως. ca.6.d.ἱεροβὰλ pro ἱεροβαὰλ. ca.8.c.τραχίλοις p τραχήλοις. ca.9.d.κατιχύσαντες pro κατιχίσαντες. ca.16.a.ὅμω p ὤμω. ca.16.b.σιππύου pro σιπείου. ca.18.f.χυφὴν p φυχὴν. ca.19.d.ὁδιπόροι p ὁδοιπόρον. ca.19.g.ἐμέλησεν pro ἐμέλισεν. ca.20.a.ἐμέλησε p ἐμέλισα. & ἐξαπάσεἰλα pro ἐξαπόις θεἰλα.

Ruth.

Ca.4.b.ἡμήρα p ἡμέρα. ca.4.c.μωαβίτην pro μωαβίτιν. & τὺ p τοῦ.

Regũ primus.

Ca.8.ἄνδρας pro ἄνδρας. ca.4.c.βωῦς p βοῦς. ca.6.c.κυλάδι pro κοιλάδι ca.8.b.διαμαρτέρη p διαμαρτύρη. ca.10.a.ἀλλοιθίους pro ἀλλοεθίους. ca.11.b.ἐφείλατο p ἐφήλατο. & ἀρεῖτε pro ἐρεῖτε. ca.12.c.ἡμεῦς p ὑμεῖς. ca.13.d.παρεμβεβλήκασαν p παρεμβεβλήκισαν. ca.14.a.ἀκροτήριοι p ἀκρωτήρια quater. ca.15.b.ἀνδρῶν pro ἀνδρῶν. ca.17.a.κνημίδες p κνημίδες. ca.17.b.ἀρτόγλος pro πρωτόγλος. ca.17.c.ἀπερίτμητος p ἀπερίτμητος. ca.17.g.ἐκκλίοντος p ἐκκλίοντες. ca.18.b.χαρμοσύνη p χαρμοσύνη. ca.18.c.ἡμέρας pro ἡμέραν. ca.18.d.ἡγεμὼν p ἡγεμὼν. ca.19.c.σώσεις pro σώσης. ca.20.f.ἰχύνην p ἰχύνην. ca.20.g.παιδάριοι pro παιδάριον. ca.25.g.σεαυτῷ p σεαυτῶ. ca.28.a.γνώσει pro γνώσῃ. & ἐγγασριμύθους p ἐγγασριμύθους. ca.29.c.ἐρήνη p ἐιρήνην. ca.30.b.ὑὸν pro ὑιὸν. ca.31.b.ἐμπέξωσι pro ἐμπαίξωσι.

Regũ secundus.

Ca.2.d.δουὶδ pro δωὶδ. ca.3.g.παίδαις pro πάϊδας. & κατισάϑησε p καθεσάϑησε. ca.4.c.ἀδελφῦ pro ἀδελφῶ. ca.4.d.ἐκολώβωσαν pro ἐκολόβωσαν. ca.8.c.μεγαλοσύνη pro μεγαλωσύνην. bis. ca.11.b.ἀπήγγειλαν pro ἀπήγγειλαν. ca.12.a.κὼν p κὼν. ca.13.g.κλαυθμὸν p κλαυθμὼν. ca.15.c.ἀτοῦ p ἀυτοῦ. ca.17.c.χειμάρουν p χειμάρρουν. & συμβεβουλεύκασι p συμβεβουλεύκασι ca.19.b.ὠμωμόκασιν p ὠμοσμόκασιν. ca.19.g.διεβήβασαν pro διεβίβασαν. ca.20.f.ἔπτεν p ἔιπεν. ca.22.b.ἀπωλείας p ἀπωλείας. ca.24.b.λέγω p λέγων. ca.24.d.δωρεὰν pro δωρεὰν.

Regũ tertius.

Da.2.a.ἐνετείλατω pro ἐνετείλαν. ca.2.b.τεσσαρήκοντα pro τεσσαράκοντα. ca.4.d.ἄχυρα pro ἄχυρον. ca.6.b.πηλὼ pro πυλῶν. ca.6.c.κυπαρυσσίνων pro κυπαρισσίνων. ca.7.c.διδυκτυωδίοι pro διδυκτυώδιοι. ca.7.g.θυσαυρὰς pro θησαυροῦς. Ca.8.b.σκηνῶσω pro σκηνῶσῳ. ca.8.b.ὠκοδώμησα pro ὠκοδόμησα. ca.9.d.πρισήνεγκε pro προσήνεγκεν. ca.10.a.πολὺν p πολὺ. ca.10.b.ἐλελύϑη pro ἐλαλύϑη. ca.12.c.ἐπεσάξατο pro ἐπεσάξατο. ca.14.b.ἄρρασος pro ἔρρωσος. ca.14.c.ἴσοσι pro ἔικοσι. ca.15.c.ἐνεπρυσεν p ἐνέπρησεν. ca.16.a.τεθνηκότα pro τεθνηκότα. ca.16.c.ὅκοι pro ὅικον. ca.16.d.ἐιατορεύῃ pro ἐιατορεύεῖαι. & πορευϑῆναι pro πορευϑῆναι. ca.16.g.πορευϑῆσαι pro πορευϑῆναι. & ἴσοσι pro ἔικοσι. ca.18.g.συνέσφυξε p συνέσφιγξε. ca.20.d.ἀπόσεισον p ἀπόσησον. ca.21.a.ἰσραηλίτης pro ἰσραηλίτης. ca.21.f.ἰσαφὴλ p ἰσραὴλ. ca.22.a.ἔιδατε p ὕιδατε. ca.22.f.ὑφυλῶν p φύλων.

Regũ quartus.

Ca.1.c.πεντηκόταρχος pro πεντηκόνταρχος. ca.2.a.καὶ pro κὼ. ca.3.a.μὴτὴρ pro μήτηρ. ca.3.c.ὤρθρισαν pro ὤρθρισαν. ca.5.c.ἀτοῦ pro ἀυτοῦ. ca.5.g.κύπους pro κήπους. ca.7.d.ἐφ᾽ὅοι pro ἐφ᾽ὅν. ca.8.b.διὸι pro υἱὸν. ca.8.g.ὑοῦ pro υἱοῦ. ca.9.c.ἰατρευθῆαι pro ἰατρευθῆναι. ca.10.f.ὑὸς pro ὅς. & κῆ᾽ p κῆ᾽. ca.13.c.διχὶ pro ὀυχὶ. ca.14.d.ὑίος pro υἱὸς. ca.14.e.ἀμεσσίας p ἀμεσσίου. ca.17.c.ἐφυγαξε pro ἐφύλαξε. ca.17.f.ὑφυλῶ pro ὑφηλῶ. ca.17.g.δηχωὶκατα pro δηχωὶματα. ca.18.f.παραδωϑῆ pro παραδοϑῆ. ca.18.g.ἐρύσαγο pro ἐρρύσαγο. ca.19.c.παραδωϑῆ pro παραδοϑῆ. ca.19.e.συνιχῆς p

Iosue.

Capᵘ.1.c.in margine. זָכַר pro וְכַר

Capᵘ.4.c. עִבְרוּ pro עַבְרוּ

Capᵘ.7.d. הָאֶהֶל pro הַאֹהֶל

Capᵘ.9.c. יֹשְׁבִים pro יְשְׁבִים

Capᵘ.12.b. הַנְּשׁוּרִי pro הַנְּשׁוּרִי

Capᵘ.16.a. יוֹסֵף pro יוֹסֵף

Ca.19.b.in margine. שִׁמְל pro שְׁמֹל

Capᵘ.23.b. לְשֹׁכֵר pro לְשֹׁכֵר

Et in codē.b.in margine. שְׁמֹל pro שְׁמֹל

Capᵘ.24.c. וַאֲשְׁלַח pro וְאֶשְׁלַח

Iudi.

Capᵘ.1.a. וַיִּתֵּן pro וַיִּתֵּן

Et in eodem.b. אַתָּה pro אַתָּה

Capᵘ.2.d. יְהוָה pro יְהוָה

Capᵘ.9. בְּרֹאשׁ pro בְּרֹאשׁ

Et in eodem. אֶת pro אֶת

Et in eodem. אִישׁ pro אִישׁ

Et in eodem.d. בְּתוֹךְ pro בְּתוֹךְ

Ca.11.e. וַהֲיִא pro וַהֲיִא

Capᵘ.15.b. וַיַּעֲלוּ pro וַיַּעֲלוּ

Et in eodem.d. הַקּוֹרֵא pro הַקּוֹרֵא

Capᵘ.16.c. דְּלִילָה pro דְּלִילָה

Capᵘ.18.b. שֵׁשׁ pro שֵׁשׁ

Et in codē.f.in margine. עֲשָׂה pro עֲשָׂה

Capᵘ.20.b. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Ruth.

Capᵘ.4.a. וְהִנֵּה pro וְהִנֵּה

Primo regum.

Capᵘ.6.d. אֲלֵיכֶם pro אֲלֵיכֶם

Capᵘ.8.c. שְׁרוֹתֵיכֶם pro שְׁרוֹתֵיכֶם

Capᵘ.9.b. הָעִיר pro הָעִיר

Capᵘ.13.b.in margine. יַעַד pro יַעַר

Capᵘ.14.a. נוֹשָׁא pro נוֹשָׁא

Et in eodem.g. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Capᵘ.16.d. לִישַׁי pro לִישַׁי

Capᵘ.15.a. וְשָׁרִין pro וְשָׁרִין

Cap.17.e. וַיִּבְזֵהוּ pro וַיְבַזֵּהוּ

Cap.18.b. הַמְשַׁחֲקוֹת pro הַמְשַׂחֲקוֹת

Cap.20.d. וַיִּפְשַׁט pro וַיְפַשֵּׁט

Cap.25.c. אַמְתֵךְ pro אַמָתֵךְ

Cap.26.b. תַּשְׁחִיתֵהוּ pro תַּשְׁחִיתָהוּ

Secundo regum.

Cap.30.e.in margine. עֲשָׂה pro עֲשָׂהּ

Cap.18.g. יוֹאָב pro יוֹאָב

Cap.19.c. וְלַעֲשׂוֹת pro וְלַעֲשׂוֹת

Cap.21.b. שְׁעָרִים pro שְׁעָרִים

Cap.22.a. מְשֻׁנְבִי pro מְשֻׁנְבִי

Et in eodem.c. וְנַחַת pro וְנַחַת

Cap.24.d. אֶלְיַחְבָא pro אֶלְיַחְבָא

Tertio regum.

Cap.18.d. תִּשְׁמַע pro תִּשְׁמַע

Cap.9.c.in margine. שָׂרַף pro שָׂרַף

Cap.10.b. וַיִּשְׁמְךָ pro וַיְשִׂמְךָ

Cap.11.d. מְאֹד pro מְאֹד

Et in eodem.d. וְהִנְךָ pro וְהִנֵּךְ

Cap.12.c. הִכְבִּיד pro הִכְבִּיר

Cap.18.b.in margine. נָכַר pro נָכַר

Quarto regum.

Cap.9.b. יִשְׂרְאֵל pro יִשְׂרְאֵל

Cap.10.b.in margine. בוא pro בוא

Cap.14.b. מֶלַח pro מֶלַח

Et in eodem.b שָׁלַח pro שָׁלַח

Cap.15.b.in margine. עָשָׂה pro עָשָׂה

Et in eodem.e. עִם pro אִם

Cap.16.a. הַיָּשָׁר pro הַיָּשָׁר

Cap.19.c. חִזְקִיָּהוּ pro חִזְקִיָּהוּ

Et in eodem.c. עָשִׂיתָ pro עָשִׂיתָ

Et in codē.d.in margine. שָׁלַח pro שָׁלַח

Cap.21.a. אַשִׁים pro אַשִׁים

Cap.23.c.in margine. סָרִם pro סָרִם

Primo paralipomenon.

Cap.1.d. אַהֲלִיבָמָה pro אַהֲלִיבָמָה

Cap.2.a בְּתוֹ pro בְּתוֹ

Cap.5.a. בְּנוֹ pro בְּנוֹ

συνοχῆς.ca.19.g.θυρεῶ pro θυρεὸς.ca.20.a.κλαθμῶ pro κλαυθμῶ.Ca.20.c. ἐ pro ἐν.ca.20.d.δικαιοσύνη pro δικαιοσύνη.ca.22.c. προφήτην pro προφῆτιν.ca.23.d.κινησάτο pro κινησάτω. Paralipomenō prim⁹.

Capi.1.a.ἐξῆλθεν pro ἐξῆλθον.ca.2.d.σαρὲδ pro σαλὲδ.ca.4.g.τατοικούν των pro κατοικούντων.ca.5.a.ἐδώθη pro ἐδόθη.ca.5.c.ϖαρεδώθησαν pro ϖαρεδόθησαν.&ἐπεϖοίθησαν pro ἐπεϖοιθέισαν.ca.6.f.καταλελειμμένοις pro καταλελειμμένοις.ca.9.e.λειτρουργίας pro λειτουργείας.ca.10.a.ἐϖολέμησαν pro ἐπολέμησαν.ca.10.b.ἐπροϖώθη pro ἐτροπώθη.ca.10.c.σχηλεῦσαι pro σχυλεῦσαι.ca.11.g.ἄιρων pro ἄιρων.ca.12.a.δαὶδ pro δαυὶδ.ca.12.c.βοηθῆσαι pro βοηθῆσαι.ca.12.d.ϛρατειᾶ p ϛρατιᾶ.bis.ca.12.g.ἐυφρῶσύνη pro ἐυφροσύνη.ca.16.d.κυβωτοῦ pro κιβωτοῦ.ca.18.b.δαμσχὸν pro δαμασχὸν.ca.19.c.ἀυτιπρόσωποι pro ἀντιπρόσωποι.ca.21.b.λοιμοῦ pro λιμοῦ.ca.21.c.ἐϛὼς pro ἐσὼς.&ἀϖόλειαν pro ἀϖώλειαν.&κρυβόμοι pro κρυβόμοι.ca.22.d.ἀτοῦ pro ἀυτοῦ.ca.28.d.ϖʃωηθῆς pro ϖʃοηθῆς.ca.29.e. ἐυοδώθη pro ἐυωδόθη. Paralipomenō ſecūdus.

Capi.2.b.ἀλλ᾽ pro ἀλλ᾽ η.ca.6.c.ἀλ᾽ pro ἀλλ᾽ η.ca.13.c.ἐγκαταλείψατε p ἐγκατελείψατε.ca.16.c.ὀργίδη pro ὠργίδη.ca.15.d.ϖαϛ αδωθήσεϛαι pro ϖαραδοθήσεϛαι.ca.18.g.ἐτροπίθη pro ἐτροπώθη.ca.20.a.ἱρουσαλὴμ pro ἱερουσαλὴμ.ca.20.c.ϖʃωηθῆτε pro ϖʃοηθῆτε.ca.20.e.ἐτροπώθησαν p ἐτροπώθησαν.ca.21.c.τιὺς pro τοὺς.ca.25.c.ἐγκαταλείϖατε pro ἐγκατελείϖατε.ca.31.d.ἐυοδώθη pro ἐυωδώθη.ca.32.d.ϖοιήτω pro ϖοιείτω.ca.32.g. ἐυοδώθη pro ἐυωδώθη.ca.34.b.ἀϖεδώθη pro ἀϖεδόθη.

Errores tranſlationis latine interlinearis.

Ioſue.

Capi.1.à.rubuſtus pro robuſtus.ca.2.a.tolles pro tollēs. & abſondidit pro abſcondídit.ca.2.b.nr̄ pro vr̄.ca.2.c.pmitetis pro pmittetis. ca.4.b.portabnnt pro portabūt.ca.6.b.ſecras pro ſacras. ca.7.a.fugierūt pro fugerūt. & ſexr pro ſex.ca.7.b.poſurūt pro poſuerūt. ca. 7.d.archo pro achor.ca.8.f.inhabitabile pro inhabitabilem. ca.10.a. mitropolū pro metropolū.ca.10.c.feuerūt pro fuerūt.&abſonderūt pro abſconderūt.ca.11.c.qcqȝ pro quicqȝ.ca.12.a.torrentis pro torrētem.ca.13.d.iardanē pro iordanē.ca.15.b.que pro quí.ca.15.d. aſino pro aſína. & que pro quí.ca.17.c.corū pro carū. & habitate pro habítare.ca.18.c.quod pro quí.ca.22.c.filiíi pro filíi.& filiís pro filiís.ca. 24.c.nr̄a pro vr̄a.ca.24.f.legē pro legís. Iudices.

Capí.2.a.poſtqȝ pro poſtq̄ȝ. ca.2.b.sēptentrione pro ſeptentrione. ca.3.b.filus pro filius.ca 3.c.ocludít pro occludit. ca.4.d. eſpirauit p expirauit.ca.5.d.abſciſa pro abſiſſa.ca.6.b.quē pro quod.ca.7.b.meum pro mecū.& interfeceerūt pro interfecerūt. ca.8.a.tuā pro meā. & filū pro filiū.ca.9.c.imponeret pro imponerent. & auferrā pro auferā.ca.9.d.quilibȝ pro quilibet.ca.12.a.ſílios pro filíos.ca.15.a.nō ecce pro nōne.ca.15.b.que pro quí.ca.16.c.fila pro filū.ca.16.g.accepeunt pro acceperūt.ca.18.c.tarra pro terrā.& illuderūt pro illuerunt. ca.20.b.centū pro excentū.ca.20.g.ingnē pro ignē.ca.21.b.faciam⁹ pro faciemus.ca.21.d.corū pro carū bis. Ruth.

Ca.2.b.hí pro hic.ca.4.a.tollit pro tolit.ca.4.d. conſulentē pro conuertentem. Regum primus.

Capí.1.a.ſacrificadū pro ſacrificandū. ca.2.b. ſucerdotís pro ſacerdotis. ca.3.a.extíngeretur pro extingueretur.ca.3.b.gr pro.qr. ca.9.b. pp pro p. ca.9.d.ea pro eo.& eā pro eū.ca.10.b. inſuluit pro inſiluit. ca.10.d.obmutenſcens pro obmuteſcens.ca.12.c.nos pro vos.ca.12.d porpter pro propter.cā.13.d.ſderſertū pro deſertū.ca.14.b. quā pro qua.& coniuguntur pro coniūguntur.ca.14.c. requíerūt pro requíſierūt.& fugierūt pro fugerunt.ca.14.d.quí pro quod.ca.14.e.deeſt et. & dírapíamus pro dírípíamus. ca.14.f.eeos pro eos. ca.15.a. lanctantem pro lactantem.ca.15.d.ſacrificetur pro ſacrificentur. ca.15.f. reuerſus eſt pro conuertit.ca.16.b.ouile pro ouilí.bis.ca.16.d.factū ē pro factus eſt.ca.17.a.ſtabat pro ſtabāt. ca.17.b.ſeruetís. p ſeruietís. ca.17.d.leō pro leo.ca.17.c.egrediens pro egredientē.ca.18.a.egrídiebatur pro egrediebatur.ca.18.c.reguū pro regnū.ca.18.c.maulathite pro maulathíte.ca.19.c.ſímulatra pro ſímulachra. ca.19.d. abit pro abiit.ca.20.a.dixit pro dícit.ca.20.d.licebat pro licebit. & puro

pro puero.& ſic ꝑ hic.ca.20.f. deeſt quib9.ca.20.g.a. ꝑ ab.ca.21.c. hūc pro eum.ca.21.c.mille ꝑ millibus.ca.22.a.neciſſitate ꝑ neceſſitate. & ꝑfectus ꝑ profectus.& quí ꝑ que.ca.22.b. accerſendum ꝑ accerſiendū. & in ꝑ ad. ca.23.a.cūſuluit ꝑ conſuluit.ca.23.b.ſual ꝑ ſaul. ca.23.d. huiꝰ ꝑ hac.ca.24.a.ingaddi ꝑ engaddi. ter.ca.25.a.deeſt.et.ca.25.e. fumule ꝑ famule.ca.25.g.deeſt.te.ca.28.a.philiſtiim ꝑ philiſtiim. ca.30.e. vniſutrſos ꝑ vniuerſos.ca.30.f.quod ꝑ qui.

Regū ſecundus.

Ca.1.b.vidi.ꝑ.ſciebam.ca.1.d.mih ꝑ mihi.ca.3.c.tui ꝑ mei.ca.3.f.tenes ꝑ tenens.ca.4.b.meridiei ꝑ meridie.ca.4.d.fratris ꝑ fratri.ca.5.a.duobus ꝑ tribus.ca.7.d.dices ꝑ dicēs.ca.7.c.longiquum ꝑ longinquum.& quibus ꝑ que.ca.11.a.vria ꝑ vrie.ca.11.c.fortem ꝑ forte.ca.11.d.ſit ꝑ ſic. ca.12.a.ſua ꝑ ſuo.ca.13.e.ſuo ꝑ tuo.ca.14.a.quaſi ꝑ quaſi.ca.14.c.inbebo ꝑ iubebo.ca.14.f.pulcha ꝑ pulchra.ca.16.c.lades ꝑ lapides.ca.17.a. ſupirruam ꝑ irruam ſup.ca.17.c.dereliquatur ꝑ derelinquatur.ca.18.b factum eſt ꝑ facta eſt.ca.18.c.mile ꝑ mille.ca.20.e.velle ꝑ vallo.ca.21.b. eos ꝑ eis.ca.22.c.corroberas ꝑ corroborās. ca.22.d.cōſurgāt ꝑ cōſurgēt.ca.23.a.ingne ꝑ igne. & octigētos ꝑ octingētos.

Regū tertius.

Ca.2.c.rgnum ꝑ regnum.ca2.f.tranſieris ꝑ tranſibis.ca.3.a.ſōmniis ꝑ ſomniis.ca.4.a.deeſt.et.ca.4.c.egyti ꝑ egypti.ca.6.b.confudebat ꝑ confundebat.& altitudo ꝑ altitudinem.& intriſecus ꝑ intrinſecus.bis.ca.6.c.extendit ꝑ extendebant.ca.7.a.porticum ꝑ porticus.& columnne ꝑ columne.ca.7.b.hunc ꝑ hanc.ca.7.e.intriſecus ꝑ intrinſecus.ca.7.f. capitalla ꝑ capitella.ca.7.g.oſtium ꝑ oſtiorum. ca.8.d. longiqua ꝑ longinqua.ca.8.e.miſſeris ꝑ miſeris.ca.9.c.emiſiones ꝑ emiſſiones.ca.10 a.loquutus ꝑ loquuta.ca.10.b.abqꝫ ꝑ abſqꝫ.ca.10.d.ſicomoros ꝑ ſycomoros.ca.11.a.hos ꝑ eos.ca.11.c.tuū ꝑ meum.ca11.d.phalaon ꝑ pharao ca.15.g.totum ꝑ totam.ca.16.d.ſupereſt qui.ca.15.e.ſup ꝑ ſup.ca.16.g. nouiſſimo ꝑ nouiſſimo.ca.17.b.pugillum ꝑ pugillus.ca.18.d. boſt pro poſt.ca.18.e.altere ꝑ altare.ca.21.e.poſſedeſti ꝑ poſſediſti.ca.22.d.egredí ꝑ egredere.ca.22.e.circūdauerūt ꝑ circūdederūt.

Regū quartus.

Ca.1.b.pllícea pro pellícea.ca.3.a.ammouit pro amouit.ca.3.b.domínū pro domínus.ca.3.d.vniuerſam pro vniuerſum.ca.3.c.percutite pro pcutietis.ca.3.d.lapidem pro lapis.ca.4.a.fecíem pro faciam. ca.4.b. effundebat pro infundebat. ca.4.f. holera pro olera. & deliquerunt pro dereliquerunt.ca.5.a. ſuam pro eius.ca.8.c. intriſecus pro intrinſecus. ca.8.c.duo pro duorum.ca.10.f.tuo pro meo.ca.17.b.que pro quas.ca. 17.c.ea pro eas.ca.17.e.declarbit pro declarabit.ca.17.f. quem pro quā ca.18.g.ezechíe pro ezechiam.& liberauit pro liberabit.ca.19.d.quam pro quem.ca.19.f.fecit pro faciet.ca.21.b.dedit pro dedi.ca.21.b. quem pro quam.ca.23.b.quo pro qua.ca.24.a.auferet pro auferret.ca.24.d ānorum pro annorum.ca.25.d.bobylonem pro babylonem.

Paralípomenon primus.

Ca.1.d.fluminís pro flumine. ca.1. d. phua pro phau.ca.3.b. ex pro ſex. ca.4.b.cenz pro cenez. ca.4.d. ſemí pro ſemei.ca.5.a.eius pro eorum ca.5.b.hierobam pro hieroboam.ca.5.d.potente pro potentes.ca.6.b. filus pro filíus.ca.6.c.cōſtiuit pro conſtituit.ca.9.c. ebdomadas pro hebdomadas. ca.9.f.hiaruſalem pro hieruſalem. ca.10.a. vulnaratus pro vulneratus.ca.11.g.fratrer pro frater.ca.12.g.vnam pro vuam. ca.14.d terremotí pro terremotus.ca.16.b. inferrent pro inferret. ca.17.a. dauit pro dauíd.ca.17.b.que pro quíbus.ca.18.a.diſſolut pro diſſoluit.ca. 19.b.edduxit pro eduxit.ca.21.b.corrupit pro corrupit. ca.21.c.abſcōdentes pro abſcondíti.ca.21.d.altarere pro altare.& eo pro ea.ca. 22.a. proſelítas pro proſelytos. & comiſſuras pro commiſſuras. ca.22.c. fili pro filii.ca.23.c.vígíti pro víginti.ca.24.a.arron pro aaron.

Paralípomenon ſecundus.

Ca.2.c.danit pro dauid.& ſapientbus pro ſapientibus.ca.4.c.deeſt in. ca 5.c.preter pro preterquam.ca.6.e.conuertebuntur pro conuertentur ca.6.f.mettes pro mittes.ca.8.b.iduxit pro induxit.& pharonís ꝑ pharaonis.ca.8.c.in pro in.ca.9.d.offerebatur pro afferebatur.ca.14.c.veꝰ pro deus.ca.19.b.ſecerdos ſacerdos.ca20.a.deeſt &.ca. 26.c. eſſet pro eſſent.ca.26.d.loproſus pro leproſus.ca.28.d. ſcripti pro ſcripta.ca.30 a.fecerent pro facerent.& reuertet pro conuertet. ca.31.d. hic pro hec. ca.32.b.dices pro dicens.ca.34.a.offerrent pro efferrent.ca.34.e.prophetā pro prophetē.ca.35.c pharaon pro pharao.bis.ca.36.a.ſupeſt in.

Errores tranſlationis beati Hieronimi.

Ioſue.

Cap̄.6.b.in margine. קַלְט pro קַל

Cap̄.9.g. וּמְרִיבַעַל pro וּמְרִיבַעַל

Cap̄.12.c. עֲזַרְךָ pro עֲזַרְךָ

Cap̄.14.a. וחרשי pro וְחַרְשַׁי

Cap̄.15.a הַשָּׂר pro הַשַּׂר

Cap̄.16.d. אֲשֶׁר pro אַשֶּׁר

Cap̄.19.b.in margine. חֲצָה pro חֲעָה

Cap̄.21.a. שָׁבַע pro שָׁבָע

Cap̄.26.b.in margine. נוּחַ pro נוּחַ

Cap̄.27.d. ויהונתן pro וְיהוֹנָתָן

Cap̄.28.a. לְמַלְךָ pro לְמַלֶּךְ

Et in eodem.d. לְפַרְשִׁים pro לְפָרָשִׁים

Cap̄.29.d.in margine. רָאָה pro רָאָא

Secundo paralípomenon.

Cap̄.5.a. וְאֶת pro וְאֵת

cap̄.7.a. נִי pro נִי

Cap̄.19.b. לא pro לֹא

Cap̄.12.d.in margine. נָבָא pro נָבָא

Cap̄.15.a. לישראל pro לְיִשְׂרָאֵל

Cap̄.17.a. וְינָבָה pro וְיִנְבָּה

Cap̄.20.b. לְפָנִי pro לְפָנַי

Et in eodē.c. מִירְשָׁתְךָ pro מִירֻשָּׁתֶךָ

Cap̄.22.c. אַחַזְיהוּ pro אֲחַזְיָהוּ

Cap̄.29.d.in margine. זָנַח pro זָנַח

Cap̄.34.a. וּשְׁמָאל pro וְשִׁמְאֵל

Cap̄.35.a. inquibuſdā libris. שְׁלֹמֹה pro שְׁלֹמֹה

Ca.11.a.egresi pro egressi.ca.11.d.qubus pro quibus.ca.13.d.trihui pro tribui.& congnationes pro cognationes.ca.15.c.cõgnationib9 pro cognationib9.bis.ca.15.d.neuẽ pro nouẽ.ca.15.g.habitauit pro habitabit.ca.16.c.i pro in.ca.17.b.filorũ pro filiorũ.ca.19.a.cõgnationes pro cognationes.ca.20.d.cnnstitue pro constitute.ca.22.f.altere pro altare.ca.24.d.ãmorreoerũ pro ãmorreorum.

Iudices.

Ca.1.d.cõgnati pro cognati.& curibus pro curribns.ca.5.illus pro illius.ca.7.egyptio pro egypto.ca.7.crepidẽ pro crepidinẽ.& tran pro trans.ca.14.d.cõuiuii pro conuiuii.ca.20.d.erũpunt pro eruperunt.

Regũ primus.

Ca.6.c.erax pro erat.ca.10.d.cithãrã pro cithara.ca.12.d.tex pro rex ca.14.a.eũ pro cũ.ca.17.a.therebinthus pro terebinthus.bis.ca.24.c.clamidis pro clamydis quater.ca.25.c.quicq; pro quicq;.ca.30.f.erumperant pro eruperant.

Regũ secũdus.

ca.3.a.bebrõ ꝑ hebrõ.ca.6.c.dñdixit ꝑ bñdixit.ca.14.d.rege ꝑ regẽ ca.16.d.at pro ad.ca.18.g.morior pro moriar.ca.19.c.festinait pro festinauit.ca.19.e.miphiboseph ꝑ miphiboseth.ca.19.f.quod ꝑ quot.

Regũ tertius.

Ca.1.f.fac dos pro sacerdos.ca.2.b.cruoren pro cruorẽ.ca.2.f.colocauit pro collocauit.ca.4.c.dictione pro ditione.& ab pro ad.ca.6.b.sumitatẽ pro summitatẽ.ca.7.e.canti pro canthi.ca.8.f.cospectu pro cõspectu.ca.20.e.venerũ ꝑ venerũt.ca.21.a.comodius ꝑ cõmodius.

Regũ quartus.

Ca.4.e.ocursum pro occursum.ca.10.c.descedimus pro discendim9 ca.6.f.cõmedamus pro comedamus.ca.2.b.quẽ pro quam.

Paralipomenõ prim9.

In prologo.rogatione pro rogatiane.ca.2.g.canentẽs pro canentes ca.9.d.ostiarais pro ostiarios.ca.16.b.eus pro eius.ca.17.c.conpectu pro conspectu.ca.18.c.expugnaset pro expugnasset.ca.19.b.missi ꝑ missi.ca.22.b.elege pro elige.ca.22.c.es pro est.ca.23.b.seperatus pro separatus.ca.26.c.suppellectilẽ pro supellectilẽ.ca.27.d.sustantie pro substantie.ca.29.c.trigintam pro trigínta.

Paralipomenõ secũdus.

Ca.1.b.intelligetiã pro intelligentiã ca.3.b.taletis pro talentis.ca.4.a.cubitoũ pro cubitorũ.ca.7.d.precepit pro precepi.ca.11.b.horea pro horrea.ca.11.c.vitolorũ pro vitulorũ.ca.20.a.venerũ pro venerũt.ca.20.f.hitatores pro habitatores.ca.21.d.pcussit pro pcussit.& explectus pro expletus.ca.24.b.athlia pro thalia.ca.29.d.igressi ꝑ ingressi.ca.31.b.multitidinis ꝑ multitudinis.ca.34.f.hierulẽ ꝑ hierusalem.ca.35.b.sacredotibus pro sacerdotibus.ca.35.d.cãtratrices pro cantatrices.ca.36.b.verboru pro verborũ.ca.36.d.conbusserunt pro conbulerunt.& snbata pro sabata.

Finis secũde partis.

Hæc tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Hamqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

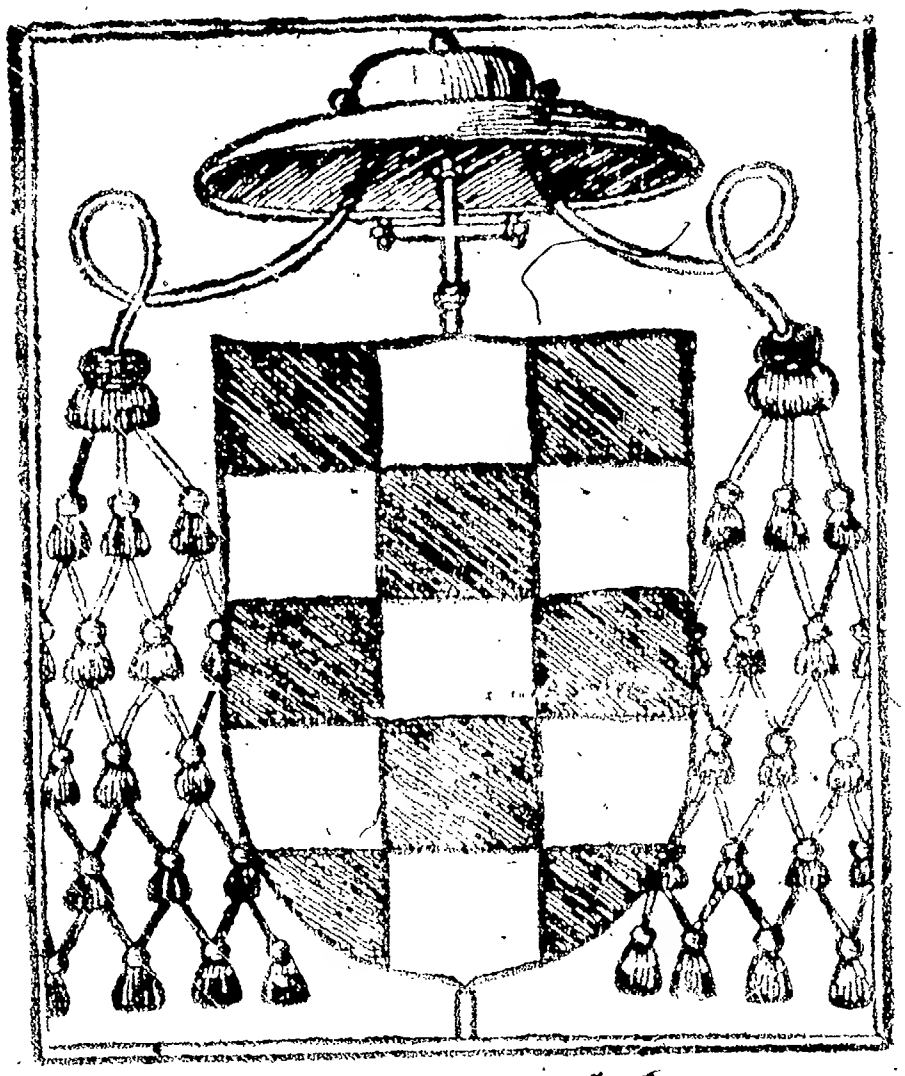

Tertia pars Veteris testamenti He
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtricz sua latina
interpreta
tione.

Ad sanctissimum ac clemẽtissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamenti multiplici lingua impressos.

Prologus

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudẽdas impressoriis formis originales sacræ scripturæ liguas nos incitarũt. Atq; hæc imprimis. Q; cum uniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quantumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera q̃uis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq̃ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: non dubiũ: quĩ tam admiranda sit fæcunditate repleta: tam exuberãti mysteriorũ copia cumulata: vt cũ plena semper sit & redũdans: flumina de ventre eius fluãt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriã dñi speculari: vt in eandẽ imaginem trãsformẽtur: possit assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cuz nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus: quibus cũ non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationẽ maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̃ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q vbicũq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorũ imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripture originem recurrẽdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorũ Veteris testamẽti synceritas ex Hebraica veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examietur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicũq; diuinarũ litterarũ studiosus: posset q; non solis riuulis eẽ cõtentus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternã sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarũ linguarũ translationibus impressioni mãdari Sanctitatis tuæ nomini dedicãdas. Atq; imprimis nouum testamẽtum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legẽtibus occurrere: vt his quoq; qui nõ integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq̃ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumẽti vocabulorũ. Vbi non tantũ multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed ⌈quod studiosis vtilissimũ fore credimus⌋ locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniũ citatur. Rursus: cũ non solus litteræ occidentis: cortex sed introrsus latitans spiritus viuificãtis nucleus maxime sita studioso diuinæ scripturæ requirẽdus: atq; huius præcipua pars ex propriorũ nominũ interpretatione dep̃deat: quorũ ab æterno præuisa impositio incredibilẽ opẽ affert ad propalãdos spirituales abstrusosq; sensus & de re gẽda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorũ nominum a viris linguarũ peritia præcellẽtibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secũdũ Alphabeticã seriẽ dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorũ Hebræorũ charecterũ instructio & eiusdẽ idiomatis Grãmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normã reducta. Quibus omnibus veluti p̃præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamẽti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam trãslationẽ. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partẽ in eo præcipue fuisse versatã: vt & virorũ in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur & castigatissima oñi ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorũquidẽ tã Hebræorũ q̃ Græcorũ ac laninorũ multiplicẽ copiã variis ex locis non sine summo labore cõquisiuim9. Atq; ex ipsis quidẽ Græca Sanctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum noui testamẽti codices perq; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussiõe Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiã Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib9 differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandẽ diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatẽ tuam mittimus. Nã cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt q̃ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libẽtius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̃ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecram9 autẽ Beatitudinem tuã enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluũt examines: & ad seueríssimi iuditii tui cẽsuram reuoces: vt si Christiane reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nã eos nos hucusq; continuimus: sacrũ istum Apostolici fastigii oraculum cõsulturi. Sed iam hæc a[illegible]atitudinem tuam satis. Nũc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur

BIBLIOTHEK DER CANTONALEN LEHR-ANSTALTEN ZU ZÜRICH

Prologus
Ad lectorem De his que ad lectionem Veteris
testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Vt intelligas studiose Lector modū & ordinē: quez in hac veteris testamenti impressione seruauim⁹: ac inde possis hoc libro facilevti: nōnullorū temere admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: ꝙ cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pētateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguaz habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris ei⁹ linguæ peritissimis elaborata. Græcæ aūt septuaginta interprètum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pētateucho corrupta est aliquib⁹ in locis: & fabulis meriſq; Thalmudistarū nugis cōsperſa: in digna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros totius veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinā verti fecimus: & diligentissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia totius ad edificationē populi: q̄z ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatum confirmādā recipit: Græcā tm̄ habent scripturā: sed cū duplici latinā interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum prælibasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuibus agendum est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarū vnaquæq̄ tres colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interpretum editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediam autem inter has latinā beati Hieronymi trāslationē velut inter Synagogā & Orietalem Ecclesiā posuim⁹: tanq̄z duos hinc & inde latrones mediū autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc em̄ sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligentia qūq̄z deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. Disponūtur vero colūnæ ipsæ hoc mōdo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q̄z in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostruz est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriſq; enim debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq̄ distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas supponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus consimiles aliæ i latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinē litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictiōe plures amplectitur: tūc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quib⁹ tenue punctū subscribitur hoc modo: Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentē multiplicem esse & æquiuocā: ac proinde recōditum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacibus mētib⁹ inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q̄z propriam omnino & litteralem. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionū Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ perituissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq̄z etiā labantur: artificium excogitauimus q̄z vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in promptu habere: vt iaz his adminiculis adiuti: Hebræorum (vt ait beatus Hieronymus) nauseam & fastidietes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq̄ est: ꝙ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula vtriq̄ dictioni imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querenda est in vocabulario. Illæ enim sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ uero dictiones Hebraici text⁹: quib⁹ nulla dictio primitiua respondet in margine: ex primis earū tribus aut quādoq̄z etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq̄z vbi precesserit aliqua ex his quinq̄z litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̄z apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo בְּהַכָּלָמ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione ponitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proxime tres vel quandoq̄z etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quib⁹ dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄z tali signo notetur. Vbicunq̄z em̄ alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq̄z hæc quidem succincte dicta sunt: vt legētibus Hebraicā litterā statim absq̄z arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hæbraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq̄z librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū ꝙ in hebraicis characteribus scietēr omisimus apices illos:

quibus nunc vtūtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nulla vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solam cātus ipsorū modulationē: merito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accentus cuiuscp dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimū in vltima habent accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֶרֶץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut coma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū ¸ Quod autē ad Græcam scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emēdatissima: quæ sanctissimi Dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiā adiunximus alia non pauca: quorum partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligētia transcriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partē ipsi magnis laboribus & expensis vndicp cōquisiuim⁹: ut copia emēdatorum codicū abunde superesset. Latinā itidē beati Hieronymi translationē cōtulimus cū cp plurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cōplutēsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimū ab hinc annū litteris Gotthicis conscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta cp in originalibus vtriuscp testamēti habentur: intacta dimisimus: atcp id quidē consulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequacp possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatam horū nominū scripturā alphabetico ordine pridē cōfeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus cadē nomina propria nō solū ponētes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litteram in suis originalib⁹. Demū in libro psalmorū illud est admonendum: cōmunē translationem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari super græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo adverbum fere correspōdet. Eam autē quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem ī medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi

presbyteri in librum Esdre.

TRVM DIFICILIVS SIT FACERE quod poscitis: an negare: necdū statui. Nā vobis aliquid īperātib⁹ ānuere īnīa est: & magnitudo oneris īpositi ita ceruices premit: vt añ sub fasce ruendū sit cp leuandū. Accedūt ad hoc iudicū studia: q oē quod scribimus reprehendendū putāt. Et iterdū contra se cōscia repugnāte publice lacerāt quæ occulte legūt: intantū vt clamare cōpellar & dicere: Dñe libera aīam meam a labiis iniquis & a lingua dolosa. Tertius ann⁹ ē cp semp scribitis atcp rescribitis vt Esdre librū & hester vobis de hebræo trāsferam: quasi non hēatis græca & latina volumia aut quicquid illud est cp a nobis vertitur: nō statī ab oībus cōspuēdū sit. Frustra autē (vt ait quidā) niti necp aliud fatigando nisi odiū querere: extreme demētie est. Itacp obsecro vos mi dōmon & rogatiāe charissimi vt priuata lectione cōtenti libros nō efferatis in publicū: nec fastidiosis cibos ingeratis: viteriscp eorū supercilium qui iudicare tm̄ de aliis: & ipi facere nihil nouerunt. Si qui autē fratrū sunt quib⁹ nra nō displicēt his tribuatis exēplar āmonētes vt hebræa noīa quorū grādis in hoc volumine copia est: distincte & per interualla transcribāt. Nihil enī pderit emēdasse librū nisi emendatio librariorū diligētia cōseruetur. Nec quēcp moueat cp vnus a nobis liber editus est: nec apocriphorū tertii & quarti libri somniis delectetur. quia & apud hebræos esdre: necnecp sermones in vnū volumē coartātur: & quæ non habētur apud illos: nec de vigintiqttuor senibus sunt procul abiicienda. Si quis autē septuaginta vobis opposuerit interptes: quorū exēplaria varietas ipsa lacerata & euersa demōstrat nec pt vticp verū asserī quod diuersū est: mittite eū ad euangelia: in quibus multa ponūtur quasi de veteri testamento q̄ apud septuaginta interptes nō habētur velud illud: qm̄ nazareꝰ vocabitur: & ex egypto vocaui filiū meum & videbunt in quē cōpunxerunt: multacp alia q̄ latiori operi reseruam⁹: & q̄rite ab eo vbi scripta sunt. Cū cp pferre nō potuerit: vos legite de his exēplaribus q̄ nup a nobis edita maledictorū quotidie linguis cōfodiūtur. Sz vt ad cōpendiū veniā: certe quod illaturus sum equissimū est Edidi aliquid quod nō hr̄ in greco: aut aliter hr̄ cp a me versum est. Quid interptem laniant. Interrogēt hebræos: & ipsis autoribus trāslationi mee vel arrogēt vel derogent fidē. Porro aliud est si clausis quod dicitur oculis mihi volūt maledicere: & nō imitātur græcorū studium & beniuolentiā: qui post septuaginta trāslatores iam xp̄i euangelio coruscante iudeos & hebionitas legis veteris interptes aquilam videlicet & symachū & theodotionē & curiose legunt & p origenis laborē in hexaplois ecclīis dedicarūt. Quantomagis latini grati esse deberent cp exultantē cernerent græciā a se aliquid mutuari. Primū em̄ magnorū sumptuum est & infinite difficultatis. exēplaria posse habere oīa deinde etiā qui habuerint: & hebræi sermonis ignari sunt magis errabūt: ignorātes qs e multis veri⁹ dixerit. Quod etiam sapientissimo cuidā nup apud græcos accidit vt iterdū scripture sensum relinquēs vniuscuiuslibet interptis sequretur errorē. Nos autē qui hebræe lingue saltē puam habemus sciam: & latinus nobis vtcunqꝫ sermo non deest: & de aliis magis possumus iudicare & ea q̄ ipsi itelligim⁹ in nostra lingua promere. Itacp licet hydra sibilet: victorcp si non incendia iactet: nuncp meū iuuāte xp̄o silebit eloquiū etiā pcisa lingua balbutiet. Legant qui volunt qui nolunt abiiciant. Euentilent apices: lr̄as calūniētur. Magis vestra charitate inuocabor ad studium cp illorum detractione & odio deterrebor.

Explicit Prologus.

ESDRAS PRIMVS.
ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ca.í,

A Et in anno primo cyri re
Hiere. Αἰ ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου βα=
25.c.τ gis perſax vt cõpleret ver=
29ℵ. σιλέως περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λό=
2.Pa. κ bũ dñi ab ore hieremie:
36.d. γον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου,
ſuſcitauit dñs ſpũm cyri re
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου τ βα
gis perſax: τ mãdauit vocẽ in omni re=
σιλέως περσῶν, καὶ ὡς ἠγγελε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ βασι
gno ſuo: etiã inſcripto dicẽs: ſic dixit cyrus
λείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ λέγων, οὕτως εἶπε κύρος ὁ
rex perſax: omnia regna terre dedit
βασιλεὺς περσῶν, πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ
mihi dñs de celi. τ ipſe cõſiderauit
μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ· καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο
B ſup me vt edificarẽ ipſi domũ in hieruſalẽ q̃
ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ
in iudea. quis in vobis de vniuerſo pplo e=
ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐ=
tus: τ erit deus illius cũ eo: τ aſcendat
τοῦ; καὶ ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω
in hieruſalẽ q̃ in iudea: τ edificet
εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω
domũ dñi dei iſrael: ipſe deus q̃ in hieru
τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ἱερου
ſalẽ. τ oĩs relictus ab omnib⁹ lo=
σαλὴμ· καὶ πᾶς ὁ καταλιπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τό
cis vbi ipſe habitat ibi adiuuabũt eũ viri
πων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ λήψονται αὐτοῦ ἄνδρες τοῦ
loci ſui in argẽto τ auro τ in ſubſtãtia τ in
C τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἐν ὑπάρξει καὶ ἐν
numẽtis cũ voluntario in domũ dei que in hieru
κτήνεσι μετὰ τοῦ ἐκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερου=
ſalẽ. τ ſurrexerũt principes familiaꝝ iuda. τ
σαλήμ. καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰούδα καὶ
beniami τ ſacerdotes τ leuite oẽs quos excitauit
βενιαμὶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται πάντες ὧν ἐξήγειρεν ὁ
deus ſpm eoꝝ vt aſcẽderẽt ad edificandũ do
θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶ
mũ dñi q̃ in hieruſalẽ. τ vniuerſi q̃ circuitu eoꝝ
κον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν αὐ
cõfortauerũt in manib⁹ eoꝝ in vaſis argenti
τῶν ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου
in auro τ in apparatu τ in numẽtis τ in muſerib⁹:
ἐν χρυσῷ καὶ ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν κτήνεσι καὶ ἐν ξενίοις,
preter ea q̃ in voluntariis. τ rex cyrus ptulit vaſa
πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις. καὶ ὁ βασιλεὺς κύρος ἐξήνεγκε σκεύη
templi dñi q̃ cepit nabuchodonoſor ab hieruſalẽ:
b οἴκου κυρίου ἃ ἔλαβε ναβουχοδονόσορ ἀπὸ ἱερουσαλήμ,
τ dedit ea in domo dei ſui. τ protulit ea
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐ
cyrus rex perſax in manum mithridatis gaz
τὰ κύρος ὁ βασιλεὺς περσῶν ἐπὶ χεῖρα μιθριδάτου γαζ
barei. τ numerauit ea ſaſabaſar princi
βαρέου. καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ ἄρχοντι
pi iuda. τ hic numerus eoꝝ. phiale
τι τοῦ ἰούδα. καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. φιάλαι
auree triginta: τ argentee phiale mille: muta
χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ φιάλαι χίλιοι, ταφνη
toria nouẽ τ viginti. chephoi aurei triginta:
λατίδια ἐννέα καὶ εἴκοσι. χεφὼρ χρυσοῖ τριάκοντα,
τ argẽtei duplicati quadringenti τ decem. τ vaſa
καὶ ἀργυροῖ δίπλαι τετρακόσιαι καὶ δέκα. καὶ σκεύη
alia mille. omnia vaſa τ auri τ
ἕτερα χίλια. πάντα τὰ σκεύη καὶ τοῦ χρυσίου καὶ
argenti quinq̃ milia quadringenta. vniuerſa
τοῦ ἀργυρίου πεντακισχίλια τετρακόσια. τὰ πάντα

Incipit liber eſdre primꝰ.
Cap. í.

IN anno primo cyri
regis perſarum ꝯ
vt cõpleretur verbũ dñi
ex ore hieremie ſuſcita
uit dominus ſpiritũ cy=
ri regis perſarum: ꝯ
& traduxit vocẽ in oi re
gno ſuo etiã p ſcripturã
dicens. Hec dicit cyrus
rex perſarum. Omnia
regna terre dedit
mihi dominus deus ꝯ
celi: & ipſe precepit mi
hi: vt edificarem ei ꝯ
domum in hierulalem:
q̃ eſt in iudea. Quis eſt
in vobis de vniuerſo po
pulo ei? Sit deus illi cũ
eo. Aſcẽdat in hieruſalẽ
q̃ eſt in iudea: & edificet
domum domini dei iſ=
rael: ipſe eſt ꝯ
de qui eſt in hieruſalẽ.
Et omnes ꝯ
reliqui in cunctis locis
vbicunq; ꝯ
habitant adiuuent eum
viri de loco ſuo ꝯ
argento & auro ſubſtã=
tia & pecoribꝰ: excepto
quod voluntarie offerũt
templo dei quod eſt ꝯ
in hieruſalẽ. Et ſurrexe
runt principes patrum
de iuda & beniamin & ſa
cerdotes & leuite: & ꝯ
omnis cuius ſuſcitauit
deus ſpiritũ vt aſcẽderet
ad edificandum templũ
domini: quod erat ꝯ
in hieruſlm. Vniuerſiq̃
eorũ circuitu adiuuerũt
manꝰ eorũ in vaſis argẽ
teis & aureis in ſubſtãtia
& iumentis in ſuppelle=
ctili: exceptis his que
ſponte obtulerant. Rex
quoq; cyrus ptulit vaſa
templi domini que tu=
lerat nabuchodonoſor
de hieruſalẽ: & poſuerat
ea in templo dei ſui. ꝯ
Protulit autem ea cyrus
rex perſarũ per manũ
mitridatis filii gazabar
& annumerauit ea ſaſa=
baſar principi iude. &
hic eſt numerus eorum.
Phiale auree triginta.
phiale argentee ꝯ
mille. cultri viginti no
uem: ꝯ
cyphi aurei triginta: cy
phi argentei ꝯ
ſecundi quadringenti de
cem: vaſa ꝯ
alia mille. Omnia vaſa
aurea & argentea ꝯ
quinq̃ milia quadrin=
genta. Vniuerſa ꝯ

Cap.í.

וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
לִכְלוֹת דְּבַר יְהוָה מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר
יְהוָה אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
וַיַּעֲבֶר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב
לֵאמֹר כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס כֹּל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ
בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי
בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל
לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן אֶת
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם וְכָל
הַנִּשְׁאָר מִכָּל הַמְקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא
גָר שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם
הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלָם וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת
לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
לְכֹל הָעִיר הָאֱלֹהִים אֶת רוּחוֹ לַעֲלוֹת
לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַם וְכָל סְבִיבוֹתֵיהֶם חִזְּקוּ
בִּידֵיהֶם בִּכְלֵי כֶסֶף בָּזָהָב בָּרְכוּשׁ
וּבַבְּהֵמָה וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל כָּל
הִתְנַדֵּב וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי
בֵית יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו
וַיּוֹצִיאֵם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס עַל יַד
מִתְרְדָת הַגִּזְבָּר וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר
הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם
אַגַּרְטְלֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים אַגַּרְטְלֵי כֶסֶף
אֶלֶף מַחֲלָפִים תְּשִׁעָה וְעֶשְׂרִים
כִּפּוּרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף
מִשְׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה כֵּלִים
אֲחֵרִים אָלֶף כָּל כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל

Patriua.heb.Ter.heb.i.Esd.ij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.xx.cũ interp̃.latina

עָלָה נְּלָה
ᵖהָעֲלָה ᵒשֶׁשְּׁבַצַּר ᵑעִם ᵐהָעֲלוֹת ˡהַגּוֹלָה
ᵏמִבָּבֶל ʲלִירוּשָׁלִַם׃

Cap.ij. מְדִינָה
ᵍוְאֵלֶּה ᶠבְּנֵי ᵉהַמְּדִינָה ᵈהָעֹלִים ᶜמִשְּׁבִי
ᵇהַגּוֹלָה ᵃאֲשֶׁר ᵍהָגְלָה ᶠנְבוּכַדְנֶאצַּר
ᵉמֶלֶךְ בָּבֶל ᵈלְבָבֶל ᶜוַיָּשֻׁבוּ ᵇלִירוּשָׁלִַם ᵃשוב
ᵖוִיהוּדָה ᵒאִישׁ ˡלְעִירוֹ ᵏאֲשֶׁר ᵍבָּאוּ ᶠעִם בוא
ᵉזְרֻבָּבֶל ᵈיֵשׁוּעַ ᶜנְחֶמְיָה ᵇשְׂרָיָה ᵃרְעֶלָיָה
ᶜמָרְדְּכַי ᵇבִּלְשָׁן ᵃמִסְפָּר ᵍבִּגְוַי ᶠרְחוּם
ᵇבַּעֲנָה ᵃמִסְפַּר ᵍאַנְשֵׁי ᶠעַם ᵉיִשְׂרָאֵל׃
ᵈבְּנֵי ᶜפַּרְעֹשׁ ᵇאַלְפַּיִם ᵃמְאָה ᵍשִׁבְעִים
ᶠוּשְׁנָיִם׃ ᵉבְּנֵי ᵈשְׁפַטְיָה ᶜשְׁלֹשׁ ᵇמֵאוֹת שנה מאה
ᵃשִׁבְעִים ᵍוּשְׁנָיִם׃ ᶠבְּנֵי ᵉאָרַח ᵈשְׁבַע
ᶜמֵאוֹת ᵇחֲמִשָּׁה ᵃוְשִׁבְעִים׃ ᵍבְּנֵי ᶠפַּחַת
ᵉמוֹאָב ᵈלִבְנֵי ᶜיֵשׁוּעַ ᵇוְיוֹאָב ᵃאַלְפַּיִם
ᵍשְׁמֹנֶה ᶠמֵאוֹת ᵉוּשְׁנָיִם ᵈעָשָׂר׃ ᶜבְּנֵי
ᵇעֵילָם ᵃאֶלֶף ᵍמָאתַיִם ᶠחֲמִשִּׁים ᵉוְאַרְבָּעָה׃
ᵈבְּנֵי ᶜזַתּוּא ᵇתְּשַׁע ᵃמֵאוֹת ᵍוְאַרְבָּעִים
ᶠוְחֲמִשָּׁה׃ ᵉבְּנֵי ᵈזַכָּי ᶜשְׁבַע ᵇמֵאוֹת
ᵃשִׁשִּׁים ᵍוּשְׁלֹשָׁה׃ ᶠבְּנֵי ᵉבָנִי ᵈוּבָנִי
ᶜשֵׁשׁ ᵇמֵאוֹת ᵃשִׁשִּׁים ᵍוּשְׁלֹשָׁה׃ ᶠבְּנֵי
ᵉבֵבַי ᵈאַזְגָּד ᶜאֶלֶף ᵇשְׁלֹשׁ ᵃמֵאוֹת
ᵍעֶשְׂרִים ᶠוּשְׁלֹשָׁה׃ ᵉבְּנֵי ᵈאֲדוֹנִיקָם
ᶜמֵאָה ᵇשִׁשִּׁים ᵃוְשִׁבְעָה׃ ᵍבְּנֵי ᶠבִגְוַי
ᵉאַלְפַּיִם ᵈחֲמִשִּׁים ᶜוּשְׁנָיִם׃ ᵇבְּנֵי
ᵃעָדִין ᵍאַרְבַּע ᶠמֵאוֹת ᵉחֲמִשִּׁים ᵈוְאַרְבָּעָה׃
ᵇבְּנֵי ᵃאָטֵר ᵈלִיחִזְקִיָּה ᶜתִּשְׁעִים ᵍוּשְׁמֹנָה׃
ᵉבְּנֵי ᵈבֵצַי ᶜשְׁלֹשׁ ᵇמֵאוֹת ᵃעֶשְׂרִים
ᵍוּשְׁלֹשָׁה׃ ᶠבְּנֵי ᵉיוֹרָה ᵈמָאהּ ᶜוּשְׁנִים
ᵇעָשָׂר ᵃשָׁנָה׃ ᵍבְּנֵי ᶠחָשֻׁם ᵉמָאתַיִם ᵈעֶשְׂרִים
ᶜוּשְׁלֹשָׁה׃ ᵇבְּנֵי ᵃגִּבָּר ᵍתִּשְׁעִים ᶠוַחֲמִשָּׁה׃
ᵉבְּנֵי ᵈבֵית ᶜלָחֶם ᵇמֵאָה ᵃעֶשְׂרִים ᵍוּשְׁלֹשָׁה׃
ᵉאַנְשֵׁי ᵈנְטוֹפָה ᶜחֲמִשִּׁים ᵇוְשִׁשָּׁה׃
ᵃאַנְשֵׁי ᵍעֲנָתוֹת ᶠמֵאָה ᵉעֶשְׂרִים ᵈוּשְׁמֹנָה׃
ᶜבְּנֵי ᵇעַזְמָוֶת ᵃאַרְבָּעִים ᵍוּשְׁנָיִם׃ ᶠבְּנֵי
ᵉקִרְיַת ᵈעָרִים ᶜכְּפִירָה ᵇוּבְאֵרוֹת ᵃשִׁבְעַ
ᵍמֵאוֹת ᶠוְאַרְבָּעִים ᵉוּשְׁלֹשָׁה׃ ᵈבְּנֵי ᶜהַדָּמָה מאה

ᵖtulit ᵒsasabasar: ᶰcũ ᵐhis ˡq ascẽdebãt ᵏde transmigratione ʲbabylonis ⁱin hierusalem.

2. ᵍq

ᶠHi sunt aũt ᵉpuincie ᵈfilii ᶜq ascẽderũt ᵇde captiuitate ᵃquam ᵍtranstulerat ᶠnabuchodonosor ꝯ ᵉrex ᵈbabylõis ᶜin babylonẽ ᵇ& reuersi sunt ᵃin hierusalẽ ᵍ& in ideã ᶠvnusquisq; ᵉin ciuitatẽ suã: ᵈq ᶜvenerũt ᵇcum ᵃzorobabel: ᵍiesua: ᶠneemia: ᵉsaraia: ᵈrahelaia ᶜmardochai: ᵇbelsan ᵃmesphar: ᵍbeguai: ᶠreum. ꝯ ᵉbaana. ᵈNumerus ᶜviroꝝ populi ᵇisrael. ꝯ ᵃFilii ᵍphares: ᶠduo milia ᵉcentum ᵈseptuaginta ꝯ ᶜduo. ᵇFilii ᵃsaphatia: ᵍtrecenti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠseptuaginta ᵉduo. ᵈFilii ᶜarca ᵇseptingenti ꝯꝯꝯ ᵃseptuaginta ᵍquinq;. ᶠFilii ᵉphetmoab ꝯꝯꝯꝯ ᵈfiliorũ ᶜiosue ᵇioab ᵃduo milia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍoctingenti ᶠduodecim. ᵉFilii ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈhelam: ᶜmille ᵇducenti ᵃquinquaginta ᵍquattuor. ᶠFilii ᵉzethua: ᵈnongenti ᶜquadraginta ꝯꝯꝯꝯ ᵇquinq;. ᵃFilii ᵍzachai: ᶠseptingenti ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉsexaginta. ᵈFilii ᶜbani: ᵇsexcenti ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃquadraginta ᵍduo. ᶠFilii ᵉbebai: ᵈsexcenti ꝯꝯꝯ ᶜviginti ᵇtres. ᵃFilii ᵍazgad ᶠmille ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉducẽti ᵈviginti ᶜduo. ᵇFilii ᵃadonicam: ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍsexcenti ᶠsexaginta ᵉsex. ᵈFilii ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜbegui: ᵇduo mila ᵃquinquaginta ᵍsex. ᶠFilii ꝯꝯꝯ ᵉadin: ᵈquadringẽti ᶜquinquaginta ᵇquattuor. ꝯꝯ ᵃFilii ᵍather qui erant ᶠex ezecia: ᵉnonaginta ᵈocto. ᶜFilii ᵇbesai: ᵃtrecẽti ᵍviginti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠtres. ᵉFilii ᵈiora: ᶜcentum ᵇduodecim. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃFilii ᵍasem: ᶠducenti ᵉviginti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈtres. ᶜFilii ᵇgebbar: ᵃnonginti ᵍquinq;. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠfilii ᵉbethleem: ᵈcentum ᶜviginti ᵇtres. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃViri ᵍnethupha: ᶠquinquaginta ᵉsex. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈViri ᶜanathoth: ᵇcẽtum ᵃviginti ᵍocto. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠFilii ᵉazmaueth: ᵈquadraginta ᶜduo. ᵇFilii ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃcariathiarim ᵍcephira ᶠ& beroth: ᵉseptingenti ꝯꝯ ᵈquadraginta ᶜtres. ᵇFilii ᵃrama ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ᵖtulit ᵒsasabasar cũ ᶰascensu ᵐtrãsmigra ˡtionis ᵏex babylone ʲin hierusalem.

Ca. 2.

ᵍEt ᶠhi ᵉfilij ᵈpuincie ᶜq ascen- A
ᵇdũt ve captiuitate ᵃtrãsmigrationis: ᵍquã ᶠtrãstulit nabuchodonosor. ᵉrex babylonis ᵈin babylonẽ. ᶜ reuersi sunt ᵇin hierusalem ᵃ& iudam ᵍvir in ciuitatẽ suã: ᶠq ᵉvenerũt cũ zorobabel: ᵈiesua ᶜneemias ᵇsaraias ᵃreelias: ᵍmardocheus ᶠbalasan ᵉmasphar ᵈbague ᶜreũ ᵇbaana. ᵃnũerus ᵍvirorum populi ᶠisrael. ᵉfilij phoros ᵈduo milia ᶜcentũ ᵇseptuaginta ᵃduo. ᵍfilij saphatia ᶠtrecenti ᵉseptuaginta ᵈduo. ᶜfilij area ᵇseptingẽti ᵃseptuaginta ᵍquinq;. ᶠfilij phaath ᵉmoab ᵈfilijs iesue ᶜioab ᵇduo milia ᵃoctingẽti ᵍ& duodecim. ᶠfilij elam ᵉmille ᵈducenti ᶜquinquaginta ᵇquattuor. ᵃfilij zethua ᵍnongẽti ᶠquadraginta ᵉquinq;. ᵈfilij zacchaia ᶜseptingenti ᵇsexaginta. ᵃfilij banea ᵍsexcẽti ᶠquadraginta ᵉduo. ᵈfilij addin ᶜquadringẽti ᵇquinquaginta ᵃquattuor. ᵍfilij ater ᶠezecia ᵉnonaginta ᵈocto. ᶜfilij bassu ᵇtrecenti ᵃviginti tres. ᵍfilij iora ᶠcentũ ᵉduodecim. ᵈfilij asum ᶜducenti ᵇviginti tres. ᵃfilij gaber ᵍnonaginta ᶠquinq;. ᵉfilij bethleẽ ᵈcentũ ᶜviginti tres. ᵇfilij netophath ᵃquinquagita ᵍsex. ᶠfilij anathoth ᵉcentũ ᵈviginti ᶜocto. ᵇfilij asmoth ᵃquadraginta duo. ᵍfilij cariathiarim ᶠchaphera ᵉ& beroth ᵈseptingenti ᶜquadraginta ᵇtres. ᵃfilij rama

ᵍtulit ᶠsasabasar cũ ᵉascensu ᵈtrãsmigra ᶜtionis ᵇex babylone ᵃin hierusalem.

Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπίστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἳ ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησουὰ νεεμίας σαραίας reelias: mardocheus balasan masphar bagrεελίας, μαρδοχαῖος βαλασὰρ μάσφαρ βαgue reſi baana. nũerus virorũ populi israγουὲ ῥεοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσραel. filij phoros duo milia centũ septuaginta ηλ. υἱοὶ φόρος δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντα duo filij saphatia trecenti septuaginta δύο υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκοντα duo. filij area septingẽti septuagintaquinq;. δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε. filij phaath moab filijs iesue ioab duo miυἱοὶ φααθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησουὲ ἰωὰβ δισχίlia octingẽti τ duodecim. filij elam mille λιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα. υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι ducenti quinquaginta quattuor. filij zethua nonδιακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουὰ ἐννακgẽti quadragintaquinq;. filij zacchaia septiκόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακχαΐα ἑπτάgenti seraginta. filij banea sexcẽti quadraκόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανέα ἑξακόσιοι τεσσαράginta τ duo filij babai sexcenti viginti κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βαβαΐ ἑξακόσιοι εἴκοσιtres. filij azigad mille ducenti viginti duo. τρεῖς. υἱοὶ ἀζιγὰδ χίλιοι διακόσιοι εἴκοσιδύο. filij adonicã sexcenti seraginta sex. filij bague υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἓξ. υἱοὶ βαγουὲ duo milia quinquaginta sex. filij addin quadringẽti δισχίλιοι πεντηκονταἓξ. υἱοὶ ἀδδὶν τετρακόσιοι quinquaginta quattuor. filij ater ezecia nonaπεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ἀτὴρ τῶ ἐζεκία ἐννενηB
ginta octo. filij bassu trecenti viginti tres. κονταοκτώ. υἱοὶ βασσοῦ τριακόσιοι εἴκοσιτρεῖς. filij iora centũ duodecim. filij asum ducenti υἱοὶ ἰωρὰ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι viginti tres. filij gaber nonaginta quinq;. filij εἴκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβὲρ ἐννενηκονταπέντε. υἱοὶ bethleẽ centũ viginti tres. filij netophath quinΒεθλεὲμ ἑκατὸν εἴκοσιτρεῖς. υἱοὶ νετωφαθ πεντquagita sex. filij anathoth centũ viginti octo. filij τηκονταἓξ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἴκοσιοκτώ. υἱοὶ asmoth quadraginta duo. filij cariathiarim chaἀσμὼθ τεσσαρακονταδύο. υἱοὶ καριαθιαρεὶμ χαphera τ beroth septingenti quadraginta tres. φηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς. filij rama
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ

τ gabaa ſexcenti viginti vn⁹. viri machmas
καὶ γαβαὲ ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς· ἄνδρες μαχμᾶς
centū viginti duo. viri bethel τ hai ducen
ἑκατὸν εἰκοσιδύο· ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ αἱ διακό=
ti viginti tres. filij nabo quinquaginta duo. filij
σιοι εἰκοσιτρεῖς· υἱοὶ ναβὼ πεντηκονταδύο· υἱοὶ
magbis centū quinquagita ſex. filij helā alteri⁹ mil
μαγβὶς ἑκατὸν πεντηκονταἕξ· υἱοὶ ἡλὰμ ἑτέρου χί
le ducenti quinquaginta quattuor. filij eram
λιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες· υἱοὶ ἠρὰμ
trecenti viginti. filij lodadid τ ono ſepti
τριακόσιοι εἴκοσιν· υἱοὶ λοδαδὶδ καὶ ὠνὼ ἑπτὰ
gēti viginti quinq⁹. filij hiericho trecenti qua
κόσιοι εἰκοσιπέντε· υἱοὶ ἰεριχὼ τριακόσιοι τεσ
draginta quinq⁹. filij ſenaa tria milia ſexcen=
σαρακονταπέντε· υἱοὶ σαιὰ τρισχίλιοι ἑξακόσι
ti triginta. τ ſacerdotes filij iedua in domo
οι τριάκοντα· καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἰεδουὰ τῷ οἴκῳ
ieſu nongenti ſeptuaginta tres. filij emmer
ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς· υἱοὶ ἐμμὲρ
mille quinquagita duo. filij phaſur mille du
χίλιοι πεντηκονταδύο· υἱοὶ φασοὺρ χίλιοι δια
cēti ꝯdraginta ſeptē. filij charim mille
κόσιοι τεσσαρακονταεπτά· υἱοὶ χαρὶμ χίλιοι
τ decē τ ſeptē. leuite filij ieſu τ cad=
καὶ δεκαεπτά· καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἰησοῦ καὶ κα=
miel filijs odouie ſeptuaginta quatuor:
μιὴλ τοῖς υἱοῖς ὡδουΐα ἑβδομηκοντατέσσαρες
cantores: filij aſaph cēti viginti octo. filij ianī
οἱ ᾄδοντες, υἱοὶ ἀσὲφ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ· υἱοὶ τῶν
tor: filij ſelū: filij ater: filij telmon:
πυλωρῶν, υἱοὶ σελλούμ, υἱοὶ ἀτήρ, υἱοὶ τελμών,
filij accub: filij atita: filij ſobai: om=
υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀτιτά, υἱοὶ σωβαί, οἱ πάν=
nes centū triginta nouē. nathinei: filij
τες ἑκατὸν τριακονταεννέα. οἱ ναθινναῖοι, υἱοὶ
ſiaa: filij aſuphat: filij tabaoth: filij ce=
σιαά, υἱοὶ ἀσουφάτ, υἱοὶ Ταβαώθ, υἱοὶ κερ=,
filij ſiaa: filij phadon: filij balana: filij ga=
υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών, υἱοὶ βαλανή, υἱοὶ ἀγα
ba: filij acub: filij agab: filij ſellami. filij
βά, υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀγάβ, υἱοὶ σελλαμί, υἱοὶ
anna: filij gaddel: filij gaer: filij raia: fi
ἀνανά, υἱοὶ γεδδήλ, υἱοὶ γαήρ, υἱοὶ ῥαιά, υἱ
lij raſon: filij necoda: filij gaſā: filij aza:
οὶ ῥασών, υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζάμ, υἱοὶ ἀζά,
filij phaſi: filij baſi: filij aſena: filij mou
υἱοὶ φασί, υἱοὶ βασί, υἱοὶ ἀσενά, υἱοὶ μου=
nim: filij nephuſim: filij bagbuc: filij acu=
νίμ, υἱοὶ νεφουσείμ, υἱοὶ Βαγβούκ, υἱοὶ ἀκου=
pha: filij arur. filij baſalodh: filij meida:
φά, υἱοὶ ἀρούρ. υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μειδά,
filij arſa: filij barcos: filij ſiſara: filij themā:
υἱοὶ ἀρσά, υἱοὶ βαρκούς, υἱοὶ σισάρα, υἱοὶ θαμά,
filij naſia: filij atiphā: filij ſeruoꝝ ſalomon:
υἱοὶ νασία, υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ τῶν δούλων σολομών,
filij ſotai: filij ſephera: filij pharuda: filij
υἱοὶ σωταί, υἱοὶ σεφηρά, υἱοὶ φαρουδά, υἱοὶ
iela. filij dercon: filij
ἰελά· υἱοὶ δερκών, υἱοὶ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pritiua.heb.Ter.be.i.Esd.ij.

גדל׳ בני ׳ שפטיה ׳ בני ׳ חטיל ׳ בני
׳ פכרת ׳ הצבים ׳ בני ׳ אמי ׳ כל ׳ הנתינים ׳ נתן
׳ ובני ׳׳ עבדי ״ שלמה ׳ שלש ׳ מאות ׳ מאה
׳ ושנים ׳ ושנים ׳ ואלה ׳ העלים ׳ עלה ׳ שנה
״ מתל ׳ מלח ׳ תל ׳ חרשא ׳ כרוב ׳ אדן
׳ אשר ׳ ולא ׳ יכלו ׳ להניד ׳ בית ׳ אבותם ׳ ענד
׳ וזרעם ׳ אם ׳ מישראל ׳׳ הם ׳ בני ׳ דליה
׳ בני ׳ טוביה ׳ בני ׳ נקודא ׳ ששׁ ׳ מאות
׳ חמשים ׳ ושנים ׳ ומבני ׳ הכהנים ׳ בני
׳ חביה ׳ בני ׳ הקוץ ׳ בני ׳ ברזלי ׳ אשר
׳ לקח ׳ מבנות ׳ ברזלי ׳׳ הגלעדי ״ אשה ׳ בנה ׳ איש
׳ ויקרא ׳ על ׳ שמם ׳ אלה ׳ בקשו ׳ כתבם ׳ קרא
׳ המתיחשים ׳ ולא ׳ נמצאו ׳ וינאלו ׳ יחס ׳ מצא
׳ מן ׳ הכהנה ׳ ויאמר ׳ התרשתא ׳ להם ׳ גאל
׳ אשר ׳ לא ׳ יאכלו ׳ מקדש ׳ הקדשים ׳ אכל
׳ עד ׳׳ עמד ״ כהן ׳ לאורים ׳ ולתמים ׳ כל ׳ תמם
׳ הקהל ׳ כאחד ׳ ארבע ׳ רבוא ׳ אלפים ׳ רבע ׳ רבב
׳ שלש ׳ מאות ׳ ששים ׳ ׳ מלבד ׳ בדד
׳ עבדיהם ׳ ואמהתיהם ׳ אלה ׳ שבעת
׳ אלפים ׳ שלש ׳ מאות ׳ שלשים
׳ ושבעה ׳׳ ולהם ׳ משררים ׳ ומשררות ״ שור
׳ מאתים ׳ ׳ סוסיהם ׳ שבע ׳ מאות ׳ מאה
׳ שלשים ״ ושתה ׳ פרדיהם ׳ מאתים
׳ ארבעים ׳ וחמשה ׳ ׳ גמליהם ׳ ארבע
׳ מאות ׳ שלשים ׳ וחמשה ׳ חמרים
׳ ששת ׳ אלפים ׳ שבע ׳ מאות ׳׳ ועשרים ׳
״ ומראשי ׳ האבות ׳ נבואם ׳ לבית ׳ יהוה
׳ אשר ׳ בירושלם ׳ התנדבו ׳ לבית ׳ נדב
׳ האלהים ׳ להעמידו ׳ על ׳ מכונו ׳ כחם ׳ עמד ׳ כון
׳ נתנו ׳ לאוצר ׳ המלאכה ׳ זהב ׳ כוח
׳ דרכמונים ׳ ששׁ ׳ רבאות ׳ ואלף ׳׳ וכסף ׳ אוצר ׳ לאוצר
׳ מנים ׳ חמשת ׳ אלפים ׳ ומאת ׳ רבנ
׳ כהנים ׳ מאה ׳ ׳ וישבו ״ הכהנים ׳ מנה
׳ והלוים ׳ ומן ׳ העם ׳ והמשררים
׳ והשערים ׳ והנתינים ׳ בעריהם ׳ נתן ׳ עיר
׳ וכל ׳ ישראל ׳ בעריהם ׳

Trãsla.B.Vie.

׳gedel ׳Filii ׳saphata: ᵇfilii
׳athil: ᵇfilii ooooooooooo
׳phocereth: q erãt de׳asebaim: ᵉfilii ᵇ amim.׳ Oēs
ᵉnathinnei ׳& filii׳׳ seruo
rum׳׳ salomonis: ᵉtrecẽti
ᵍnonagita׳duo.ᵉ Et hi׳q
ascenderunt ooooooooo
ᵘde thelmala: ׳thelarsa
ᵉcherub & ᵇdon & ooooo
׳mer: ᵇ& nō׳potuerūt׳in
dicare׳domū ᵇpatrū suoꝝ
׳& semen suū: ᵉ vtrum ׳ex
israel׳׳ esset״. Filiᵇ dalaia:
׳filii ᵍthobia. ׳filiᵘ necho
da: ׳sexcenti ooooooooo
ˣquinquaginta׳duo.׳ Et
de filiis ᵉsacerdotum: ᵇfilii
׳iobia ᵇfilii׳acos. ׳filiᵉ ber
zellai: ᵇqui ooooooooo
׳accepit ᵏde filiaᵇ׳ berzel
lai׳׳ galaaditidis״ vxoré:
ᵒ& vocatus estᵍ noie eoꝝ.
׳Hiᵒ quesierunt׳ scripturā
ᵘgenealogie sue: ׳& nō׳in
uenerunt: ׳ & electi sunt
ᵉde ᵇ sacerdotio.׳ Et dixit
ᵇatherſatha׳ eis ooooo
׳vtᵍ non ᵇ comederent׳de
sancto ᵏ sanctorum ooo
׳donec׳׳ surgeret״ sacer
dos ᵒdoctᵍ ᵖatq; pfectus.
ᵍOmnis׳ multitudoᵉ quasi
vn׳ q̄draginta׳duo milia
׳trecenti״ sexaginta. ᵇEx
ceptis ooooooooooo
׳seruis eorum ᵇ & ancillis
׳qui erant׳ septem ooooo
ᵉmilia ᵇ trecenti ᵏ triginta
ooooooooooooooooooo
׳septem: ׳׳ &: in ipsis ᵉcan
tores ᵒatq; cantatrices oo
ᵖducẽti. ᵍEqui eorum׳ se
ptingenti ooooooooooo
׳triginta״ sex: ˣ muli eorū
׳ducenti ooooooooooo
׳quadraginta ᵉquinq;: ᵇca
meli eorum׳ quadringẽti
׳triginta׳ quinq;: ᵉ asini
eorum ooooooooooo
ᵇsex׳ milia ᵏ septingenti
׳׳viginti . ooooooooo
ᵉEt de principiᵇ ᵒpatrū
ᵍcū ingrederẽtur ᵍtemplū
׳dñi ᵉ qđ est׳ in hierusalē:
ᵘsponte obtulerūt ᵘin do
mū׳ deiׯ ad extruendā eaꝫ
ᵉin ᵇloco suo. ׳Secūdū vi
res suas ᵇdederunt׳ impen
sas׳ operis: ᵉauri ooooooo
ᵇsolidos ׳sexaginta ᵏ milia
׳& mille: ׳׳ argenti ooooo
ᵘminas ᵒquinqᵇ milia: ᵍ&
vestes ooooooooooooooo
׳sacerdotales ᵉ centum.
׳Habitauerūt ergo ᵘsacer
dotes׳& leuite׳ & de׳po
pulo ᵉ& cantores ooooo
ᵍ& ianitoresᶜ & nathinnei
ᵇin vrbibus suis: ooooo
׳vniuersusqꝫ׳ israelᵉ in ciui
tatibus suis. 3.

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

geddel: filii saphatia: filii gitel: filii phacherath:
γεδδήλ, υἱοὶ σαφατία, υἱοὶ ἀπήλ, υἱοὶ φαχεραθ,
filii asebaim: filii emei: omnes isti · nathenei
υἱοὶ ἀσεβωείμ, υἱοὶ ἀμεί, πάντες οὗτοι οἱ ναθινεὶ
simul ꝛ filii seruorum salomonis trecenti nona=
οἱ ἅμα καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τριακόσιοι ἐννένη
ginta duo. ꝛ hi q̄ ascenderūt de thelmelech
κοντα δύο · καὶ οὗτοι οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ θελμελὲχ
thelarsa cherub: edan emmer: ꝛ nō potue
θελαρσὰ χερούβ, ἀδὰν ἐμμήρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθη
runt indicare domū familie sue ꝛ se=
σαν τ̄ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρ
men suum si ex israel sunt. filij dalaia: filij to=
μα αὐτῶν εἰ ἐξ ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα, υἱοὶ τω
bie: filij necoda sexcenti quinq̄gintaduo. ꝛ de
βίου, υἱοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. καὶ ἀπὸ
filijs sacerdotū filij obaia: filij accus: filij
τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ ὀβαΐα, υἱοὶ ἀκκοῦς, υἱοὶ
berzelai: q̄ accepit de filiabus berze
βερζελαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν θυγατέρων βερζε=
lai galaadite vxorem: ꝛ vocatus ē i
λαΐ τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ
noie eorum. hi quoꝝ q̄sierūt scriptu
ὀνόματι αὐτῶν. οὗτοι ὧν ἐζήτησαν τὴν γρα=
ram suam q̄rentes genealogiā ꝛ nō inuēte fuerūt:
φὴν αὐτῶν οἱ γενεαλογούντες καὶ οὐχ᾽ εὑρέθησαν,
ꝛ electi sunt de sacerdotio. ꝛ dixit ather
καὶ ἐξώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας, καὶ ἔπτεν ἀθερ=
satha eis vt nō comederēt de sancto
σαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
sctōrum: donec surgeret sacerdos illuminātibus ꝛ
ἁγίων, ἕως ἀνάσῃ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσι καὶ τοῖς
pfectis. ois ãt cōuocatio simul q̄si q̄ter
τελείοις · πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσα=
decẽ milia duo milia trecenti seraginta: absq;
ρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς
seruis eorum ꝛ ancillis eorum. isti septẽ
δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτὰ
mille trecenti triginta septem. ꝛ eis
χιλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ αὐτοῖς
cantores ꝛ cātatrices ducenti. equi eorū septi
ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι · ἵπποι αὐτῶν ἑπτὰ
genti triginta sex. muli eorum ducenti q̄dra=
κόσιοι τριακονταἕξ. ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσα
ginta quinq;. | cameli eorum q̄dringẽti trigi
ρακονταπέντε. κάμηλοι αὐτῶν τετρακόσιοι τρια
ta quinq;. asini eorū sex milia septingẽti vigi
κονταπέντε. ὄνοι αὐτῶν ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκο
ti. ꝛ de principibus familiaꝝ cū in
σι. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν τῷ εἰ
grederentur ipsi in domū dñi q̄ in hierusalē:
σελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
sponte obtulerūt in domū dei ad extruēdā eā
ἠκουσιάσαντο εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ στῆσαι αὐτὸν
in pparationē eius quēadmodū potētia eoꝝ:
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν,
dederūt in thesaurum operis: auri drag
ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου, χρυσίου δραχ
mas sex decẽmille ꝛ mille: ꝛ argenti minas
μὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
quinq; milia: ꝛ vestes sacerdotū centū.
πεντακισχιλίας, καὶ χιτῶνας τῶν ἱερέων ἑκατόν.
ꝛ habitauerūt sacerdotes ꝛ leuite ꝛ qui de
καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ἀπὸ
populo ꝛ cantores ꝛ ianitores ꝛ
τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ
nathenei in vrbibus suis: ꝛ vniuersus israel
ναθινεὶ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ
in vrbibus suis.
ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca.3.

A Hec.8 a.

Et ꝓpe erat mẽſis ſeptimus: ꝛ filij iſrael
Καὶ ἐφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
in ciuitatib⁹ ſuis: ꝛ cõgregat⁹ē popul⁹ q̃ſi vir vn⁹ in hieru
ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς ἱερου
ſalem. ꝛ ſurrexit ioſue filius ioſedec ꝛ fratres
σαλὴμ· καὶ ἀνέστη ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius ſacerdotes: ꝛ zorobabel filius ſalathiel ꝛ
αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ καὶ οἱ
fratres eius: ꝛ edificauerũt altare
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ
dei iſrael vt offerrent in eo holocauſtomata: ſi-
θεοῦ ἰσραὴλ τοῦ ἀνενέγκαι ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις, κα
cut ſcriptum eſt in lege moyſi hoĩs dei.
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
ꝛ parauerunt altare ſup ꝓparationẽ ſu
καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐ
am: qm̃ in terrore ſup ipos de populis
τοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν
terrarũ. ꝛ obtulerũt ſup illud holocauſtomata do
γαιῶν· καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις τῷ κυ
mino mane ꝛ in veſperã. ꝛ fecerunt ſolẽnitatẽ
ρίῳ τοπρωῒ καὶ εἰς ἑσπέραν· καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν
tabernaculoꝝ ſm ſcriptum: ꝛ holocauſta
τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις
ſingulis diebus in nũero vt iudiciũ: tõe dict in di
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡ=
e eius. ꝛ poſt hoc holocauſtũ cõtinui ſacri
μέρᾳ αὐτ· καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ὁλοκάυτωσιν τὸ ἐνδελεχι
ficij ꝛ in neomenias ꝛ in ſolẽnitates dñi
σμοῦ καὶ εἰς τὰς νουμηνίας καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τῷ κυρίῳ
ſanctificatas: ꝛ oi ſpõte offerent voluntariũ
τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ
dño. in die vno mẽſis ſeptimi incepe
κυρίῳ. ἐν ἡμέρᾳ τῇ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαν
runt offerre holocauſta dño: ꝛ domus
το ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ
dñi nõdũ fundata erat. ꝛ dederũt argẽtum latomis
κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη· καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις
ꝛ cemẽtarijs ꝛ cibum. ꝛ potũ ꝛ oleum
καὶ τοῖς τέκτοσιν καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν καὶ ἔλαιον
ſidonijs ꝛ tyrijs: vt deferẽt ligna
τοῖς σιδωνίοις καὶ τοῖς τυρίοις, τοῦ ἐξενέγκαι ξύλα
cedrina de libano ad mare ioppes: ꝑ
κέδρινα ἀπὸ τοῦ λιβάνου πρὸς θάλασσαν ἰόππης, διὰ
miam cyri regis ꝑſarum ſup eos. ꝛ in
γνώμης κύρου βασιλέως περσῶν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἐν τῷ
anno ſecũdo aduentus eoꝝ in domũ dñi dei
ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τῆ θεοῦ
q̃ in hierlm: in mẽſe ſecũdo incepit zoro
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο ζορο
babel filius ſalathiel: ꝛ ioſue filij ioſedec: ꝛ
βαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ, καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ, καὶ
reliqui de fratribus eorũ ſacerdotes ꝛ leui
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖ
te: ꝛ oes q̃ venerãt de captiuitate in
ται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς
hieruſalem. ꝛ cõſtituerũt leuitas a vigiti annis
ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστησαν τοὺς λευίτας ἀπὸ εἰκοσαέτους
ꝛ ſupra vt vrgerẽt ſup factẽtes opa
καὶ ἐπάνω τῆ νικοποιεῖν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα
in domo dñi. ꝛ ſtetit ioſue ꝛ filij eius ꝛ fratres
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔστη ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius cedmiel ꝛ filij eiꝰ filij iuda vnanimiter vt vr-
αὐτ κεδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ υἱοὶ ἰουδα ὁμοθυμαδὸν τῆ ἐπι
gerẽt ſup facientes opa in domo dei. filij ena
νικᾶν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τῆ θεοῦ· υἱοὶ ηα
dad: filij coꝝ ꝛ fratres eorum leuite. ꝛ fundaue
δὰδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται· καὶ ἐθεμελίω
runt q̃ edificarent vt edificarẽt domũ dñi. ꝛ ſteterũt ſacer
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες τῆ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυ· καὶ ἔστησαν οἱ ἱε
dotes ornati in tubis ꝛ leuite filij aſaph in cymbalis
ρεῖς ἐσταλισμένοι ἐν σάλπιγξι καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις

B

C

Amq̃ venerat mẽſis ſeptimus & erãt filii iſrael in ciuitatib⁹ ſuis. Cõgregat⁹ eſt ergo ppl's q̃ſi vir vn⁹ in hieruſalẽ: & ſurrexit ioſue filius ioſedech & frẽs eius ſacerdotes & zorobabel filius ſalathiel & fratres eius: & edificauerunt altare dei iſrael vt offerrent in eo holocauſtomata: ſicut ſcriptum eſt in lege moyſi viri dei. Collocauerũt aũt altare dei ſũ baſes ſuas deterrẽtib⁹ eos p circuitũ ppl's terrarũ: & obtulerũt ſup illud holocauſtum dño mane & veſpere. Fecerũtq̃ ſolẽnitatẽ tabernaculorũ: ſicut ſcriptũ eſt: & holocauſtũ die bus ſingulis ꝓ ordinẽ ſm ꝓceptũ: op̃ diei in die ſuo: & poſt hec holocauſtũ iuge tã in Kalendis q̃ſ in vniuerſis ſolẽnitatib⁹ dñi q̃ erãt cõſecrate & in oi bus in q̃bus vltro offere batur munꝰ dño. A prí mo die menſis ſeptimi ceperunt offerre holocauſtũ dño. Porro tẽplũ dñi nõdũ fundatũ erat. Dederũt ãt pecunias latomis & cemetariis: cibũ quoq̃ & potũ: & oleum ſidoniis tyriiſq̃ vt deferrent ligna cedrina de libano ad mare ioppem: ꝓ iuxta quod ꝑceperat cyrus rex perſarum eis. Anno aũt ſecũdo aduẽtus eorum ad templum dei in hieruſalem menſe ſecundo ceperunt zorobabel filius ſalathiel: & ioſue & reliqui de frib⁹ eorũ ſacerdotes & leuite: & oẽs q̃ venerãt de captiuitate in hieruſlm: & conſtituerunt leuitas a vigintí annis & ſupra vt vrgerẽt opus domini. Stetitq̃ ioſue & filii eius & fratres eius: cedmihel & filii eius & filii iuda vnus vt inſtarẽt ſup eos qui faciebant opus in templo dei: filii enadab: & filii eorum & fratres eorum leuite. Fundato igitur ab cementariis templo domini: ſteterunt ſacerdotes in ornatu ſuo cum tubis: & leuite filii aſaph in cymbalis

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בֶּעָרִים וַיֵּאָסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד
אֶל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיָּקָם יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק
וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וּזְרֻבָּבֶל בֶּן
שְׁאַלְתִּיאֵל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ אֶת מִזְבַּח
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
וַיָּכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל מְכוֹנָתָיו כִּי בָּאֵימָה
עֲלֵיהֶם מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וַיַּעַל עָלָיו
עֹלוֹת לַיהוָה עֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב׃
וַיַּעֲשׂוּ אֶת חַג הַסֻּכּוֹת כַּכָּתוּב וְעוֹלַת
יוֹם בְּיוֹם בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבַר
יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ וְאַחֲרֵי כֵן עוֹלַת תָּמִיד
וְלַחֳדָשִׁים וְלִכָל מוֹעֲדֵי יְהוָה
הַמְקֻדָּשִׁים וְלִכָל מִתְנַדֵּב נְדָבָה
לַיהוָה׃ מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהֵיכַל
יְהוָה לֹא יֻסָּד׃ וַיִּתְּנוּ כֶסֶף לַחֹצְבִים
וְלֶחָרָשִׁים וּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וְשֶׁמֶן
לַצִּדֹנִים וְלַצָּרִים לְהָבִיא עֲצֵי
אֲרָזִים מִן הַלְּבָנוֹן אֶל יָם יָפוֹא
כְּרִשְׁיוֹן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עֲלֵיהֶם׃
וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם אֶל בֵּית
הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלִָם בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
הֵחֵלּוּ זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ
בֶּן יוֹצָדָק וְשְׁאָר אֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם וְכָל הַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי יְרוּשָׁלִָם
וַיַּעֲמִידוּ אֶת הַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
וָמַעְלָה לְנַצֵּחַ עַל מְלֶאכֶת בֵּית יְהוָה׃
וַיַּעֲמֹד יֵשׁוּעַ בָּנָיו וְאֶחָיו קַדְמִיאֵל
וּבָנָיו בְּנֵי יְהוּדָה כְּאֶחָד לְנַצֵּחַ עַל
עֲשֵׂה הַמְּלָאכָה בְּבֵית הָאֱלֹהִים בְּנֵי
חֵנָדָד בְּנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם׃
וַיִּסְדוּ הַבַּנִּים אֶת הֵיכַל יְהוָה
וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים מְלֻבָּשִׁים
בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַלְוִיִּם בְּנֵי אָסָף בַּמְצִלְתַּיִם

Pñtiua.heb.Ter.heb.i.Esd.iiij. Trãsla.B.Wie.Trãſ.Gręcxx.cñ interp̃.latina.

לְהַלֵּל	"vt laudarent	vt laudarẽt dñm p	ινα αἰνεῖν
אֶת־יְהוָה	dominum	manus dauid regis	τὸν κύριον
עַל־יְדֵי דָּוִיד	per manus dauid	iſrael.	ἐπὶ χειρὸς Δαυὶδ
מֶלֶךְ	regis		βασιλέως
יִשְׂרָאֵל	iſrael. Et cõcinebant	et	Ισραηλ. καὶ
וַיַּעֲנוּ	in hymnis & cõfeſſiõe	rñderunt	ἀπεκρίθησαν
בְּהַלֵּל	dño:	in laude	ἐν αἴνῳ
וְהוֹדוֹת	qm bon	et confitegio	καὶ ἐξομολογήσει
לַיהוָה	qm in	dño	τῷ κυρίῳ
כִּי־טוֹב	eternũ	qm bonus	ὅτι ἀγαθὸν
כִּי לְעוֹלָם	mia eius	qm in eternũ	ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
חַסְדּוֹ	ſup iſrael.	mia eius	τὸ ἔλεος
עַל־יִשְׂרָאֵל		ſup iſrael.	αὐτοῦ ἐπὶ Ισραηλ.
וְכָל־הָעָם	Et oēs pois	oīs pulꝰ	καὶ πᾶς ὁ λαὸς
הֵרִיעוּ	vociferabãt	vocifera	ἐκραύγασαν
תְרוּעָה	voce	voce	φωνῇ
גְּדוֹלָה	magna	magna	μεγάλῃ
בְּהַלֵּל	laudãdo	laudãdo	ἐν τῷ αἰνεῖν
לַיהוָה	dñm	dñm	τῷ κυρίῳ
עַל־הוּסַד	p fundatũ	p fun	ἐπὶ τῷ θε-
בֵּית־יְהוָה	eſſet tẽplũ dñi.	datõe domus dñi.	μελιῶσαι
וְרַבִּים	Plurimi	et multi	τὸν οἶκον κυρίου. καὶ πολλοὶ
מִן־הַכֹּהֲנִים	et de ſacerdotib	de ſacerdotib	ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ
וְהַלְוִיִּם	& leuitis	& leuitis	τῶν λευιτῶν καὶ
וְרָאשֵׁי	& principes	& principes	ἀρχόντων τῶν
הָאָבוֹת	pñm & ſeniores	familiarũ ſeniores	πατριῶν οἱ
הַזְּקֵנִים	qui viderant	qui	πρεσβύτεροι οἱ
אֲשֶׁר	templum	viderũt	εἶδον
רָאוּ		domũ	τὸν οἶκον
אֶת־הַבַּיִת		pmã in fundatione	τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει
הָרִאשׁוֹן	pri cũ fundatũ eſſet: &	eius:	αὐτοῦ,
בְּיָסְדוֹ	hoc tẽplũ in oculis	flebãt voce magna.	καὶ τοῦτον
זֶה	eorũ flebãt voce magna:		τὸν οἶκον
הַבַּיִת	& multi vociferantes	multi	ὀφθαλμοῖς
בְּעֵינֵיהֶם	in leticia cleuabant	in iubilo cum leticia	αὐτῶν, ἔκλαιον
בֹּכִים	vocem: nec poterat	ad eleuandũ vocẽ.	φωνῇ μεγάλῃ. καὶ
בְּקוֹל	quiſq; agnoſcere		πολλοὶ
גָּדוֹל	vocem		ἐν ἀλαλαγμῷ
וְרַבִּים	clamoris letantiũ: &		μετ' εὐφροσύνης
בְּתְרוּעָה	vocez flet ppli. Cõmixtim		τοῦ ὑψῶσαι
בְּשִׂמְחָה	eĩ ppls vociferabatur		φωνήν.
לְהָרִים	clamore magno: & vox		καὶ
קוֹל	audiebatur procul.		οὐ ἦν
וְאֵין	4.		ἐπιγινώσκων
הָעָם	HVdierunt autem hoſtes		τὴν φωνὴν
מַכִּירִים	iude & beniamĩ: qa filii		σημασίας
קוֹל	captiuitatis edificarẽt		τῆς εὐ
תְּרוּעַת	templũ domino deo		φροσύνης
הַשִּׂמְחָה	iſrael: & accedentes		ἀπὸ τῆς
לְקוֹל	ad zorobabel & ad		φωνῆς
הַבֹּכִים	principes patrum: dixerunt		τοῦ κλαυθμοῦ
כִּי	eis. Edificem vobiſcũ:		τοῦ λαοῦ,
הָעָם	quia ita vt vos querim		ὅτι
מְרִיעִים	deũ vm. Ecce nos imo		ὁ λαὸς
תְּרוּעָה	lauimus victimas a die		ἐκραύγασεν
גְּדוֹלָה	afforaddã regis aſſur :		φωνῇ μεγάλῃ,
וְהַקּוֹל	qui adduxit nos		καὶ ἡ φωνὴ
נִשְׁמַע	huc. Et dixit eis		ἠκούετο
עַד	zorobabel & ioſue &		ὡς
לַמֶּרְחָק׃	reliqui principes pa		ἔως ἀπομακρόθεν.
	tꝝ iſrael.		

Cap. iiij.

וַיִּשְׁמְעוּ	Non eſt nobis & vobis	Ca.4.	
צָרֵי	vt edificemus domum	Audierũt	Καὶ ἤκουσαν
יְהוּדָה	deo noſtro:	tribulantes iudã	οἱ θλίβοντες
וּבִנְיָמִן	ſicut precepit nobis	& beniamĩ:	Ιούδαν
כִּי בְּנֵי	cyrus rex pſarũ. Factũ	filij trãsmigratiõis	καὶ Βενιαμίν,
הַגּוֹלָה	igit vt ppli terre	edificãt	ὅτι
בֹּנִים	impediret manus	domũ	υἱοὶ
הֵיכָל	populi iude: &	dño deo iſrael:	τῆς ἀποικίας
לַיהוָה	turbaret eos	& accesserũt	οἰκοδομοῦσιν
אֱלֹהֵי	in edificãdo	ad zorobabel: &	οἶκον
יִשְׂרָאֵל	Cõduxerũt	ad	τῷ κυρίῳ
	aduerſus eos cõſiliatores	principes	τῷ θεῷ
	vt deſtruerẽt cõſiliũ	familiarũ	Ισραηλ,
	eorũ oĩbus	iſrael:	καὶ ἤγγισαν
	die	nõ nobis	πρὸς
	cyri	& vobis	ζοροβαβὲλ
	regis	vt edificemus	καὶ
	pſarũ: & vſq;	domũ	πρὸς τοὺς
	ad	deo noſtro:	ἄρχοντας
	regnũ	qm nos ipſi	πατριῶν
	darii	in idipſum	τοῦ Ισραηλ,
	regis	edificabimus	οὐχ
	pſarũ.	dño deo iſrael:	ἡμῖν καὶ
	In regno	ſicut	ὑμῖν
	aũt aſſueri	precepit nobis	τοῦ οἰκο-
	ipſe	cyrus	δομῆσαι
	artaxerxes. In principio	rex	οἶκον
	regni eius	pſarum.	τῷ θεῷ
	ſcripſerũt	Fuit	ἡμῶν,
	accuſationẽ	populꝰ terre	ὅτι
	aduerſus	diſſoluẽs	ἡμεῖς
	habitatores	manus	αὐτοὶ
	iude &	populi iude:	ἐσμεν
	hieruſalẽ.	et	τοῦ
	Et in diebus	impediebãt	οἰκοδομῆσαι
	artaxerxis		ὑμῖν,
	ſcripſit		καθὰ
	beſellam		ἐνετείλα-
	mitridates &		το ἡμῖν
	thabeel & reliq		κύρος
	q erant in cõſilio		ὁ βασιλεὺς
	coꝝ ad		Περσῶν.
	artaxerxem		καὶ ἦν
	regẽ		ὁ λαὸς
	pſarũ.		τῆς γῆς
	Epla aũt		διαλύοντες
	accuſatõis		τὰς
	ſcripta erat		χεῖρας
	ſyriace: & legẽba		τοῦ λαοῦ Ιούδα,
			καὶ ἐμποδίζοντες αὐ
			τοὺς
			οἰκοδομεῖν,
			καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς σύμ
			βουλους τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας, τὰς ἕ
			ως ἔτους βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως τῆς βασιλεί
			ας Δαρείου τοῦ βασιλέως Περσῶν. καὶ ἐν τῇ βασι
			λεία ἀσουήρου καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν
			ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ιούδαν καὶ Ιερουσαλήμ, καὶ
			ἐν ἡμέραις ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθριδάτης καὶ
			ταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς ἀρ
			θασασθὰ βασιλέα Περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὴν
			γραφὴν συριστὶ καὶ ἑρμηνευομένην.

reū beltecē ꝛ sampsa scriba scripserūt epistolā vnā aduersꝰ hierusalē arthasastha re-
ἐπιστολὴν μίαν κατὰ ἱερουσαλὴμ τῷ ἀρθασασθὰ βασι-
gi. hec tndicauit reū beltecē ꝛ sampsa scri-
λεῖ. Τάδε ἔκρινε ῥεοὺμ βελτεὲμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμ-
ba ꝛ reliqui cōsiliatores eorum. dynei
ματεὺς καὶ οἱ καταλοιποὶ σύνδουλοι ἡμῶν, δεῖναῖοι
arphasathachei tarphallei arphasei: archuei
ἀρφασαθαχαῖοι ταρφαλλαῖοι ἀρφασαῖοι, ἀρχυαῖοι
babylonij susanachei dauei elamite ꝛ re-
Βαβυλώνιοι σουσαναχαῖοι δαυαῖοι ἐλαμῖται καὶ οἱ κα-
liqui gētū quas trāstulit assenaphar magnus
ταλοιποὶ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπώκισεν ἀσενναφὰρ ὁ μέγας
ꝛ glorios: ꝛ habitare fecit eos in ciuitatibꝰ samа
καὶ τίμιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς σαμα
rie ꝛ in reliquā trans fluuiū. hec
ρείας καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. ἄυτη ἡ
vispositio epistole: quā miserūt ad eū. ad
διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς
arthasastha. regē serui tui viri trans
ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδές σου ἄνδρες πέραν.Τ
fluuiū. ꝛ nūc notū sit regi: q̄ tu-
ποταμοῦ. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ ἰου
dei ascēderūt a te ad nos venerūt in hieru-
δαῖοι ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον εἰς ἱερου-
salē ciuitatē rebellē ꝛ prauā: quā edifi-
σαλὴμ τὴν πόλιν ἀποστάτιν καὶ πονηράν, ἣν οἰκοδο-
cant: ꝛ muri eius cōstructi sunt: ꝛ fun
μοῦσι, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσί, καὶ θε
damenta eius erexerūt. nūc igit notū sit re
μελίους αὐτῆς ἀνύφωσαν. νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασι
gi: q̄ si ciuitas illa reedificata fuerit: ꝛ muri
λεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη
eius instaurati fuerint: tributoꝝ exactionē ꝛ vectigal
αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρων πρᾶξιν καὶ συντέλεσμα
nō dabūt: ꝛ hoc reges male afficit. ꝛ nūc
οὐ δώσουσι, καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ· καὶ νῦν
igit sicut sal palacij salliti sumus: ꝛ turpitudinē re-
οὖν καθὼς ἅλας τὸ ναοῦ ἁλισάμεθα, καὶ ἀχημοσύνην βασι
gis nō licet nobis videre. ppt hoc misimus ꝛ
λέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν. διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
notū fecimus regi: vt cōsideret in libro hysto
ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, ἵνα ἐπισκέψηται ἐν βίβλῳ ὑπο
riaꝝ patrū tuoꝝ: ꝛ inuenies in
μνηματισμάτων τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις ἐν
libro cōmentariꝝ: ꝛ cognosces q̄ ciuitas
τῷ βίβλῳ τῶν μνημοσύνων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις
illa ciuitas rebellis: ꝛ q̄ male afficit reges
ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς
ꝛ pouincias: ꝛ pfugia seruoꝝ fiunt in medio e-
καὶ χώρας, καὶ φυγαδίαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐ
ius a tēporibus antiqs: ppt hoc ciuitas hec vestru
τῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ τοῦτο ἡ πόλις αὕτη ἠρή-
cta est. notū facimus tgit nos regi: q̄ si ciui-
μωται. γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πό
tas illa edificata fuerit ꝛ muri eius instaurati fuerit: ad
λις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, πρὸς
hec pars in eo qō trans fluuiū nō erit tibi.
Ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσαι σοι.
verbū qō misit rex ad reū bel-
τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ῥεοὺμ βελ
tecē ꝛ sampsa scribā ꝛ reliquos
τεὲμ καὶ σαμψὰ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους
conseruos eoꝝ habitantes in samaria ꝛ
συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοὺς
ceteros trans fluuiū pacem.
καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην. ꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ

וּבְעֵת: נְשְׁתְּוָא דִי שְׁלַחְתּוּן עֲלִינָא
מְפָרַשׁ קְרִי קְדָמַי: וּמִנִּי שִׂים טְעֵם
וּבַקְּרוּ וְהַשְׁכָּחוּ דִי קִרְיְתָא דְךְ מִן
יוֹמַת עָלְמָא עַל מַלְכִין מִתְנַשְׂאָה
וּמְרַד וְאֶשְׁתַּדּוּר מִתְעֲבַד בַּהּ: וּמַלְכִין
תַּקִּיפִין הֲווֹ עַל יְרוּשְׁלֶם וְשַׁלִּיטִין
בְּכֹל עֲבַר נַהֲרָה וּמִדָּה בְלוֹ וְהֶלֶךְ
מִתְיְהֵב לְהוֹן: כְּעַן שִׂימוּ טְעֵם
לְבַטָּלָא גְּבְרַיָּא אִלֵּךְ וְקִרְיְתָא דְךְ
לָא תִתְבְּנֵא עַד מִנִּי טַעְמָא יִתְשָׂם:
וְזָהִירִין הֱווֹ שָׁלוּ לְמֶעְבַּד עַל דְּנָה
לְמָה יִשְׂנָא חֲבָלָה לְהַנְזָקַת מַלְכִין:
אֱדַיִן מִן דִּי פַרְשֶׁגֶן נִשְׁתְּוָא דִי
אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא מַלְכָּא קְרִי קֳדָם רְחוּם
וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּכְנָוָתְהוֹן אֲזָלוּ
בְּבֶהֱילוּ לִירוּשְׁלֶם עַל יְהוּדָיֵא
וּבַטִּילוּ רְמוּ בְאַדְרַע וְהֵילִי בְּאַדַּיִן
בְּטֵלַת עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָא דִי
בִּירוּשְׁלֶם וְהַוַת בְּטֵלָא עַד שְׁנַת
תַּרְתֵּין לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס:

Cap. v.

וְהִתְנַבִּי חַגַּי נְבִיָּאָה
וְזְכַרְיָה בַר עִדּוֹ נְבִיָּאֵי עַל יְהוּדָיֵא
דִּי בִיהוּד וּבִירוּשְׁלֶם בְּשֻׁם אֱלָהָא
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהוֹן: בֵּאדַיִן קָמוּ זְרֻבָּבֶל
בַּר שְׁאַלְתִיאֵל וְיֵשׁוּעַ בַּר יוֹצָדָק
וְשָׁרְיוּ לְמִבְנָא בֵּית אֱלָהָא דִי
בִּירוּשְׁלֶם וְעִמְּהוֹן נְבִיָּאֵי דִי
אֱלָהָא מְסַעֲדִין לְהוֹן: בְּהּ זְמַנָּא
אָתָה עֲלֵיהוֹן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה
וּשְׁתַר בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן וְכֵן אָמְרִין
לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בֵּיתָא דְנָה
לְמִבְנָא וְאֻשַּׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלָלָה:
אֱדַיִן כְּנֶמָא אֲמַרְנָא לְהֹם מַן אִנּוּן
שְׁמָהַת גֻּבְרַיָּא דִי דְנָא בְנִינָא בְּנִין:
וְעֵין אֱלָהֲהֹם הֲוַת עַל שָׁבֵי יְהוּדָיֵא
וְלָא בַטִּלוּ הֵמּוֹ עַד טַעְמָא לְדָרְיָוֶשׁ

et pacem." Accusationē
quam misistis ad nos
manifeste lecta est corā
me & a me preceptū est
& recēsuerūt: inuenerūt
q; quoniā ciuitas illa a
diebus antiquis aduer-
sum reges rebellat
& seditiones & prelia cō
citātur in ea. Nā & reges
fortissimi fuerūt in hie-
rusalē: qui & dñati sunt
oī regioni q̄ trās fluuiū
est. Tributū q̄q; & vecti-
gal & reddit accipiebāt.
Nūc ergo audite sniam.
Prohibeatis viros illos
vt vrbs illa
non edificetur donec si
forte a me iussum fuerit.
Videte ne negligenter
hoc ipleatis & paulatim
crescat malum contra
reges.
Itaq; exemplum educti
artaxerxis regis lectum
est coram reum
& samsai scriba & con-
siliariis corū. Et abierūt
festini in hierusalem ad
iudeos:
& prohibuerunt eos in
brachio & robore. Tūc
intermissum est opus
dei
in hierusalem: & non fie
bat vsq; ad annum
scdm regni darii regis
persarum.

5.

Prophetauerunt au-
tem aggeus
& zacharias filius addo
prophetātes ad iudeos
qui erāt in iuda
& hieru-
salem: in nomine dei
israel. Tunc surrexerūt
zorobabel
filius salathiel & iosue fi
lius iosedech
& ceperunt edificare tē-
plum dei
in hierusalem: & cū eis
prophete
dei adiuuātes eos. In
ipso autem tempore
vent ad eos thantānai
& erat dux trans flumen
& starbuzanai & consilia
rii eorum: sicq; dixerūt
eis. Quis dedit vobis
cōsilium vt domū hanc
edificaretis & muros ei?
iussauretis? Ad quod
respondimus eis que
essent
nomina hominū auctō
rum edificationis illius.
Oculus autē dei eorū fa
ctus est sup senes iudeoꝝ:
& nō potuerūt inhibere
eos. Placuitq; vt res ad

τ ait: tabellarius quē misistis ad nos vocat
καὶ φησίν, ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλή-
est corā me: τ a me posita ē sniа τ cōst
θη ἔμπροσθεν ἐμοῦ, καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἔστ
derauerūt τ inuēta ē ciuitas illa a diebus anti
σκέψαντο καὶ ηὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶ
quis aduersus reges attollitur: τ rebelliones τ profu
νος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγα
gia fiunt in ipsa τ reges fortes fuerūt in
δες γίνονται ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ ἐγένοντο ἐπὶ
hierusalē dominātes omni quod trans
τῆς ἱερουσαλὴμ ἐπικρατοῦντες παντὸς τοῦ πέραν τοῦ
fluuiū. τ tributa exactiones q; τ vectigalia dan-
ποταμοῦ. καὶ φόροι πράξεις τε καὶ συντελέσματα δίδο
tur eis. τ nūc ponite sniam: vt phibeatis vi-
ται αὐτοῖς. καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄν-
ros illos: τ ciuitas illa nō edificabitur
δρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται
amplius p me positū est edictū τ attendite ne
ἔτι. διὰ ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα καὶ προσέχετε τοῦ μὴ
faciatis deceptionē circa hoc. ne forte multiplicet
ποιῆσαι παραλογον περὶ τούτου. μή ποτε πληθυνθῇ
interitus in maleficiū regibus: tūc tabella
ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. τότε ὁ φορολό-
rius arthasaltha regis legit corā reum
γος τοῦ ἀρθασαθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον ῥεούμ
beltē τ sampsa scriba τ conseruis su-
βελτεὶμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδούλων ἑαυ
is. τ abierūt festinanter in hierusalē τ in iu
τῶν. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰουδ
da: τ impedierūt eos in equis τ exercitu.
α, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.
tūc quieuit opus dom dei qđ in hieruſa
τότε ἠργήσει τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν ἱερουσα
lē. τ erat desecens vsq; ad secundū annū re-
λὴμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασι-
gni darij regis persarum.
λείας δαρείου βασιλέως περσῶν.

Ca. 5.

Prophetauit aggeus propheta τ za-
Καὶ προεφήτευσεν ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ ζα-
charias filius addo prophetiā ad iudeos
χαρίας ὁ τοῦ ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους
qui in iuda τ in hierusalē in nomine dei
τοὺς ἐν Ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ
israel sup ipos. tūc surrexerūt zorobabel filiꝰ
Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς. τότε ἀνέστησαν ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ
salathiel τ iesue filiꝰ iosedec: & ceperūt edifi-
σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδο
care domū dei que in hierusalē. τ
μῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
cū eis prophete dei adiuuātes eos.
μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.
in ipso tēpore venit ad eos thaththanai dux
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς θαθθαναὶ ἔπαρ
trans flumē: τ sathrabuzanes τ
χος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ
conserui eoꝝ τ talia dixit eis: q̄s posu
σύνδουλοι αὐτῶν καὶ τοιάδε εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔθη-
it vobis cōsiliū vt edificaretis domū hanc:
κεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον,
τ impēsam hanc prepararetis? tūc hec
καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; τότε ταῦ
dixerūt eis: que sūt nomina virorꝝ
τα εἶπον αὐτοῖς, τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν
qui hanc ciuitatē edificant? τ ocu-
τῶν ταύτην τὴν πόλιν οἰκοδομούντων; καὶ οἱ ὀφθαλ-
li dei facti sūt sup captiuitatē iuda
μοὶ τοῦ θεοῦ ἐγένοντο ἐπὶ τὴν ἀχμαλωσίαν Ἰούδα
τ nō inhibuerūt eos donec snia ad darij
καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ δαρείῳ

A

B

velata fuit. τ tūc erat tabellario de hoc.
ἀπηκρέχθη. καὶ τότε ἔδωσα φορολόγῳ περὶ τούτου.
exẽplar epiſtole quã miſit thaththanai dux re
ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἣν ἀπέστειλε θαθθαναὶ ὁ ἔπαρ-
gionis q̄ trãs flumẽ τ ſathrabuzanes τ
χος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης καὶ
conſerui eor aphaſarcheí qui in eo qꝺ trãs
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφασαρχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν
flumẽ: dario regi verba miſerũt
ποταμοῦ, δαρείῳ τῷ βασιλεῖ ῥήματα ἀπέστειλαν
ad eũ: τ hec ſcripta ſunt in eo. dario
πρὸς αὐτόν, καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῷ. δαρείῳ
regi pax omnis. notũ ſit regi:
τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. γνωσὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ,
ꝙ iimus in iudeã ꝓuinciã ad domũ
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ
dei magni: τ ipſa edificat in la
θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται ἐν τοῖς λί
pidib⁹ electis τ ligna ponunt in parietibus τ
θοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις καὶ
opus illud velociter fit: τ ꝓſperat in
τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς
manib⁹ eor. tūc interrogauimꝰ ſeniores
χερσὶν αὐτῶν. τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους
C illos: τ ita dixim⁹ eis: ꝺꝰ poſuit vobis
ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς, τίς ἔθηκεν ὑμῖν
ſcientiã vt domũ hãc edificaretis: τ impen
γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγί
ſam hãc ꝓpararetis: τ nomina eor
αν ταύτην κατάρτισασθαι; καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν
interrogauimꝰ ab eis vt notificarem⁹ tibi: vt ſcriberemus
ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς τοῦ γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι
tibi nomina virorꝫ principũ eor.
σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.
τ tale verbũ reſpõderunt nobis dicẽtes: nos
καὶ τοιοῦτον ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες, ἡμεῖς
ſumus ſerui dei celi τ terre: τ
ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ
edificamus domũ q̄ fuit edificata ante hoc
οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου
ānos multos: τ rex iſrael magnus edifica
ἔτη πολλά, καὶ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδό-
uerat eã: τ perfecit eã ipſis. ex quo
μησεν αὐτόν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς. ἀφ' οὗ
aũt ad iracũdiã cõcitauerũt patres noſtri deũ ce-
δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐ-
li: tradidit eos in manus nabuchodonoſor
ρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ
regis babylonis chaldei: τ domũ
βασιλέως βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
hãc deſtruxit: τ ppl'm trãſtulit in ba-
τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς βα
bylonẽ. ſed in ãno primo cyri re-
βυλῶνα. ἀλλ' ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βα
gis babylonioꝝ cyrus rex poſuit ſen
σιλέως τῶν βαβυλωνίων κύρος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώ
tẽtiã vt domus dei hec edificaret. τ
μην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. καὶ τὰ
vaſa domus dei aurea τ argẽtea q̄ na
σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἃ ναβ
buchodonoſor extulerat de domo que in hieru
ουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν ἱερου
ſalẽ: τ aſportauerat ea in tẽplũ regis
σαλὴμ, καὶ ἐπήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέ-
q̄ in babylone: abſtulit ea cyrus rex
ως τὸν ἐν βαβιλῶνι, ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος ὁ βα-
a tẽplo q̄ in babylone: τ dedit ea
D σιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ ἐν βαβιλῶνι, καὶ ἔδωκεν αὐ-
ſaſabaſar thеſaurii cuſtodi q̄ ſup
τὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ θησαυροφύλακι τῷ ἐπὶ τοῦ
theſaurũ. τ dixit ei: hec vaſa tolle
θησαυροῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ταῦτα τὰ σκεύη λάβε

darĩũ⁹ referretur: & tunc
⁹ ſatisfaceret⁹ aduerſus ac
cuſationẽ⁸ illam. ʳ Exem-
plar ᵗ epiſtole ᵘ qua ᵛ miſit
ʷ thantãnai ˣ dux regionis
ʸ tranſ flumẽ ᶻ & ſtarbuzã
ᵃ nai ᵇ & conſiliatores eius
ᶜ apharſathei ᵈ q erãt ᵉ trãs
ᶠ flumen: ᵍ ad ʰ darium ⁱ re-
gem. ʲ Sermo quem ꝏꝏ
ᵏ miſerant ˡ ei ᵐ ſic ⁿ ſcriptus
erat. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒ dario ᵖ regi ᵠ pax ʳ omnis.
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢ Notum ᵗ ſit ᵘ regi ᵛ iſſe nos
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷ ad iudeam ˣ prouinciam
ʸ ad domum ᶻ dei ᵃ magni
ᵇ que ᶜ edificatur ᵈ lapide ᵉ i-
polito: ᶠ & ligna ᵍ ponũtur
ʰ in pietib⁹ ⁱ opus ʲ illud
ᵏ diligenter ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡ extruitur ᵐ & creſcit ⁿ in
manibus eorum. ꝏꝏꝏ
ᵒ Interrogauimus ergo ᵖ ſe
nes ᵠ illos: & ʳ ita ˢ diximus
ᵗ eis. ᵘ Quis ᵛ dedit ʷ vobis
ˣ poteſtatẽ ʸ vt ᶻ domũ ᵃ hãc
ᵇ edificaretis: ᶜ & muros
ᵈ hos ᵉ inſtauraretis? ꝏꝏ
ᶠ Sed & ᵍ nomina eor ʰ que
ſiuimus ⁱ ab eis ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʲ vt nũciaremus tibi: ᵏ ſcri
pſimus ˡ q ᵐ noia eorũ ⁿ viro
rũ ᵒ q ſunt ᵖ principes in eis.
ᵠ Huiuſcemodi ãt ʳ ſmonẽ
ˢ rñderũt nobis: ᵗ dicẽtes.
ᵘ Nos ᵛ ſumus ʷ ſeruí ꝏꝏꝏ
ˣ dei ʸ celi ᶻ & terre. ᵃ & edifi-
camus ᵇ templum ꝏꝏꝏ
ᶜ quod ᵈ erat ᵉ extructũ ᶠ an-
te ᵍ hos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰ annos ⁱ multo: quod q̄
ʲ rex ᵏ iſrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡ magnus ᵐ edificauerat ⁿ &
extruxerat. ᵒ Poſtq̄ autẽ
ᵖ ad iracundiã ꝓuocauerũt
ᵠ patres noſtri ʳ deum ˢ celi:
ᵗ tradidit ᵘ eos ᵛ in manus
ʷ nabuchodonoſor ˣ regis
ʸ babylonis ᶻ chaldei: ᵃ do-
mũ quoq̄ ᵇ hãc ᶜ deſtruxit
ᵈ & ppl'm eius ᵉ tranſtulit ᶠ in
babylonẽ. ᵍ Anno ʰ autẽ
ⁱ primo ʲ cyri ᵏ regis: ˡ cyrus
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ rex ⁿ babylonis ᵒ ꝓposuit
ᵖ eductum ᵠ vt ʳ domus ˢ dei
ᵗ edificaretur. Nam ᵘ & ᵛ vaſa
templi ʷ dei ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ aurea ʸ & argentea ᶻ que
ᵃ nabuchodonoſor ꝏꝏ
ᵇ tulerat ᶜ de ᵈ tẽplo ᵉ quod
erat ᶠ in hier'lm: ᵍ & aſporta
uerat ʰ ea ⁱ in templũ ʲ ba-
bylonis: ᵏ protulit ꝏꝏꝏ
ˡ cyrus ᵐ rex ⁿ de ᵒ tẽplo ᵖ ba-
bylonis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠ & data ſunt ʳ ſaſabaſar
ˢ vocabulo: ᵗ quẽ & ᵘ prin-
cipem ᵛ cõſtitut: ʷ dixitq̄ ˣ ei.
ʸ Hec ᶻ vaſa ᵃ tolle ꝏꝏꝏ

יְהֵךְ׃ וְאֵדַיִן יְתִיבוֹן נְשָׁתְוָנָא עַל
דְּנָא׃ פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא דִּי שְׁלַח
תַּתְנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה וְשָׁתַר בּוֹזְנַי
וּכְנָוָתֵה אַפַּרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר
נַהֲרָה עַל דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃ פִּתְגָמָא
שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי וְכִדְנָה כְּתִיב בְּנָוָה
לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֹלָא׃
יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי אֲזַלְנָא
לִיהוּד מְדִינְתָּא לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא
וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלַל וְאָע מְתְשָׂם
בְּכִתְלַיָּא וַעֲבִידְתָּא דָךְ אִסְפַּרְנָא
מְתְעַבְדָא וּמַצְלַח בִּידֵהֹם׃ אֱדַיִן
שְׁאֵלְנָא לְשָׁבַיָּא אִלֵךְ כְּנֻמָּא אֲמַרְנָא
לְהֹם מַן שֵׂם לְכֻם טְעֵם בַּיְתָא דְנָא
לְמִבְנְיָה וְאֻשַּׁרְנָא דְנָא לְשַׁכְלָלָה׃
וְאַף שְׁמָהָתְהֹם שְׁאֵלְנָא לְהֹם
לְהוֹדָעוּתָךְ דִּי נִכְתֹּב שׁוֹם גַּבְרַיָּא דִּי
רֵאשֵׁיהֹם׃ וּכְנֻמָּא הֲתִיבוּנָא
לְמֵאמַר אֲנַחְנָה הִמּוֹ עַבְדּוֹהִי דִּי
אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבְנִין בַּיְתָה
דִּי הֲוָא בְנֵה מִן קַדְמַת דְּנָא
שְׁנִין שַׂגִּיאִן וּמַלְכָּא לְיִשְׂרָאֵל
רַב בְּנָהִי וְשַׁכְלִלָה׃ לֶהֱן מִן דִּי
הַרְגִּזוּ אֲבָהָתַנָא לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא
יְהַב הִמּוֹ בִּיד נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא
בָּבֶלָאָה כַּסְדָּאָה וּבַיְתָה דְנָה סְתַרָה
וְעַמָּה הַגְלִי לְבָבֶל׃ בְּרַם בִּשְׁנַת
חַדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ
מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בֵּית אֱלָהָא דְנָה
לִבְנָא׃ וְאַף מָאנַיָּא דִּי בֵית אֱלָהָא
דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר
הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם וְהֵיבֵל
הִמּוֹ לְהֵיכְלָא דִּי בָבֶל תַּנְפֵּק הִמּוֹ
כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מִן הֵיכְלָא דִּי בָבֶל
וְיִהְיְבוּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ דִּי פֶּחָה
שָׂמֵהּ׃ וַאֲמַר לֵהּ אֱלָהּ מָנַיָּא שָׂא

אֱזֵל אֲחִת דְּמוֹ בְּהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם הֵכֵל
וּבֵית אֱלָהָא יִתְבְּנֵא עַל אַתְרֵהּ׃ בְּנָה
אֵדַיִן שֵׁשְׁבַּצַּר דֵּךְ אֲתָא יְהַב אֻשַּׁיָּא שֵׁשׁ
דִּי בֵית אֱלָהָא דִּי בִירוּשְׁלֵם וּמִן
אֵדַיִן וְעַד כְּעַן מְתְבְּנֵא וְלָא שְׁלִם׃
וּכְעַן הֵן עַל מַלְכָּא טַב יִתְבַּקַּר כּוֹב בְּקַר
בְּבֵית גִּנְזַיָּא דִי מַלְכָּא תַּמָּה דִי בְבָבֶל
הֵן אִיתַי דִּי מִן כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שִׂים שׂוּם
טְעֵם לְמִבְנָא בֵּית אֱלָהָא דֵּךְ דִּי
בִירוּשְׁלֵם וּרְעוּת מַלְכָּא עַל דְּנָה רְעָה
יִשְׁלַח עֲלֵינָא׃ שְׁלַח

Cap. vi. בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא
שָׂם טְעֵם וּבַקְּרוּ בְּבֵית סְפְרַיָּא
דִּי גְנָזַיָּא מְהַחְתִּין תַּמָּה בְּבָבֶל׃ אָתַת
וְהִשְׁתְּכַח בְּאַחְמְתָא בְּבִירְתָא דִּי חֵמַת
בְּמַדַי מְדִינְתָּא מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן כְּתִיב מִרְן
בְּגַוָּהּ דְּכִרוֹנָה גְּשָׁנַת חֲדָא לְכוֹרֶשׁ שְׁנָה
מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם שׂוּם
בֵּית אֱלָהָא בִּירוּשְׁלֵם בֵּיתָא
יִתְבְּנֵא אַתַר דִּי דַבְחִין דְּבְחִין
וְאַשּׁוּהִי מְטוּלִין רוּמֵהּ אַמִּין אֲשַׁשׁ סְבַל
שְׁתִּין פְּתִיהּ אַמִּין שְׁתִּין נְדְבָכִין אַמָּה שֵׁת
דִּי אֶבֶן גְּלָל תְּלָתָא וְנִדְבַךְ דִּי אע עֵ
חַדְתָּ וְנִפְקְתָא מִן בֵּית מַלְכָּא
יְהַב תְּיַהֲבוּ וְאַף מָאנֵי בֵית אֱלָהָא
דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶאצַּר
הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם נָפַק הֵכַל
וְהֵיבֵל לְבָבֶל יְהֵיבוּן וְיֵכֶךְ יְהַב תּוּב
לְהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֵם לְאַתְרֵהּ
וְתַחֵת בְּבֵית אֱלָהָא כְּעַן תַּתְנַי כַּחַת אֲחַתַּ
עֲבַר נַהֲרָא שְׁתַר בּוֹזְנַי וְכְנָוָתְהוֹן
אַפַּרְסַכָיֵא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה רְחִיקִין רְחַק
רְוֹו מִן תַּמָּה שִׁבְקוּ לַעֲבִידַת בֵּית הֲוָה עֲבַד
אֱלָהָא דֵּךְ פַּחַת יְהוּדָיֵא וּלְשָׁבְרֵי יְהוּדָיֵא בְּנָה שׁוּב
בֵּית אֱלָהָא דֵּךְ יִבְנוֹן עַל בָּנָה
אַתְרֵהּ וּמְנֵי שִׂים טְעֵם לְמָה דִי שׂוּם

et vade: & pone ea in tē plo quòd eſt in hieruſalē & domus dei edificetur in loco ſuo. Tunc itaq; ſaſabaſar ille venit: & poſuit fundamē ta templi dei in hieruſa lem: & ex eo tpe vſq; nūc edifica tur & necdū cōpletū eſt. Nunc ergo ſi videtur re gi bonum recenſeat in bibliotheca regis que eſt in babylone: vtrum nam a cyro rege iuſſum fuerit vt edificaretur domus dei in hieruſalē: & voluntatem regis ſuper hoc remittat ad nos.

6.

Tunc darius rex precepit & recenſuerūt in bibliotheca librorū qui erant repoſiti in babylone: & inuentum eſt in egbathanis quod eſt caſtrum in medena puincia: volumē vnū taliſq; ſcriptus erat in eo cōmentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur q ē i hierl̄s: in loco vbi imolant hoſtias: & vt ponāt fūdamēta ſupportātia altitudinē cubitorū ſexaginta: & latitudinē cubitorū ſexaginta: ordines de lapidibus ipolitis tres: & ſic ordies de lignis nouis. Sumptus aūt de domo regis dabuntur. Sed & vaſa templi dei aurea & argentea que nabuchodonoſor tulerat de templo hieruſalem: & attulerat ea in babylonem: reddātur & referātur in templum hieruſalem: in locum ſuum que & poſita ſint in templo dei. Nūc ergo thantānai dux regionis q eſt trans flumē & ſtarbuzānai & cōſiliarii vri apharſathei q eſt is trās flumē: pcul recedite ab illis: dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorū & a ſenioribus eorū: & domus dei illa edificetur in loco ſuo. Sed & a me pceptū eſt qd oporteat

τ vade: ponе ea in domo q̄ in hieruſalὴ τ domus det edificeť in ſuo loco. τūc ſaſabaſar ille venit τ vedit fundamēta domus dei q̄ in hieruſalē τ ex tunc vſq; nūc edificatur τ nōdū pfecta eſt.

τ nūc ſi ſup regē bonū: cōſideret in domo diuitiaꝝ regis ibi in babylonе: vt cognoſcaꝝ a rege cyro poſita fuit ſentētia vt edificarem domū dei illā q̄ in hieruſalē. τ cognoſcēs rex circa hoc mittat ad nos.

Ca.6.

Tunc darius rex poſuit ſentētiā τ cōſiderauit in bibliothecis vbi diuicie tacebāt ibi in babylone: τ inuētū eſt in amatha ciuitate palacto medoꝝ ciuitatis capitulū vnū: τ hoc erat ſcriptū in eo cōmentariū. in ānо pri mo cyri regis: cyrus rex poſuit ſentē tiā circa domū dei que in hieruſalē: domus edificetur: τ locus vbi ſacrificāt ſacrificia τ fundaméta ponant craſſa altitudo cubitoꝝ ſexaginta: latitudo eius cubitoꝝ ſexagita: τ domus lapidee fortes tres: τ domū lignoꝝ nouoꝝ vnā. τ ſumptus de domo regis da buntur. τ vaſa domus dei aurea τ argentea: q̄ nabuchodonoſor abſtulit de domo que in hieruſalē: τ portauit in babyloně: τ dentur τ referātur in tēplū qđ in hieruſalē in locū ſuū τ ponant in domo dei.

nūc igit thathanee duꝝ eſt qđ trās fluuiū fathrabuzanes & cōſerui eius apharſachei q̄ in eo qđ trās fluuiū lōge exiſtētes illinc: τ nūc dimittite opus domꝰ dei duces iudeoꝝ τ ſeniores iudeoꝝ: domū dei illā edificent in loco ſuo. τ per me poſitū ē edictum

A

B

vt faciāt per ſeniores iudeox illox vt
ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων ✠
edificet domus dei illa. ꝛ a ſubſtā
δικοδομηθῆναι οἶκον ✠ θεοῦ ἐκεῖνον· καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν
tis regio tributox trās flumē: ſtu=
των ✠ βασιλέως τῶν φόρων πέραν ✠ ποταμοῦ, ἐπι
diose ſumptus ſit datus viris illis
μελῶς δαπάνη ἔστω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ✠
ne impediant:' ꝛ q̄ſcūq; neceſſe fuerit. ꝛ filios boſ ꝛ
μὴ καταργηθῆναι, καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ
arietū ꝛ agnos in holocauſtomata deo cęli:
κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
frumētū: ſal: vinū: oleū: fm verbū ſacerdotū
πυρούς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων
qui in hieruſalē: ſit datū cię ſingulos di
τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἔστω διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡ=
es imtabiliter q̄ſcūq; petierint: vt ſint bonū
μέρα ἄπαξ ἀλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν, ἵνα ὦσιν ὐω=
odorē offerentes deo cęli: ꝛ orent
δίας προφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχων
pro vita regis: ꝛ filioꝝ eius. ꝛ
ται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ
a me poſitū ē decretū: q̄ oīs homo q̄ mutauc
ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλάξ=
rit verbū hoc: tollet lignū de do=
ῃ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκί
mo eius: ꝛ erectus cōfiget in eo: ꝛ
ας αὐτοῦ, καὶ ὡρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ
dom⁹ eius erit in ſuſceptionē. ꝛ deus qui⁹ habi
ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσαι εἰς διαπαραγήν. καὶ ὁ θεὸς οὗ κατα
tat nomē ſuū: diſſipet oēs regē
σκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταξέψαι πάντα βασιλέα
ꝛ ꝑpriū q̄ extenderit manū ſuā: vt interfect ꝛ
καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλοῦαι καὶ
diſſipet domū dei illā que in hieruſa=
ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσα=
lē. ego darius poſui decretū: accurate fiat.
λήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς γινέσθω.
tūc thathanai dux trans flumē ꝛ
τότε Θαθθαναὶ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
ſathrabuzanes ꝛ cōſortes eius: ſm q̄ ſ
Σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ, καθότι
miſit darius rex: ſic diligenter fece
ἀπέστειλε Δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐπιμελῶς ἐποίη
rūt. ꝛ ſeniores iudeox edificabāt ꝛ
σαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ᾠκοδόμουν καὶ
ꝓſperabāt in prophetia aggei prophete ꝛ
κατεύθυνον ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ
zacharie filij addo. ꝛ edificauerūt ꝛ cōſtru
Ζαχαρίου υἱοῦ Ἀδδώ. καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατη
xerūt ex ſentētia dei iſrael: ꝛ ex decre
τίσαντο ἐκ τοῦ γνώμης θεοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐκ τοῦ γνώ=
to cyri ꝛ darij ꝛ artharſaſtha regū per
μης Κύρου καὶ Δαρείου καὶ Ἀρταξαξάτ βασιλέων περ
ſax. ꝛ cōpleuerūt domū illā vſq; ad diē
σῶν. καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας
tertiū mēſis adar: q̄ eſt ānus ſextus regni
τρίτης μηνὸς Ἀδάρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας
darij regis. ꝛ fecerūt filij iſrael
Δαρείου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
ſacerdotes ꝛ leuite: ꝛ reliqui filioꝝ trāſmi=
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀπο=
grationis dedicationē domus dei cū gaudio.
κίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μετ' εὐφροσύνης.
ꝛ obtulerūt in dedicationē dom⁹ dei
καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θε=
huius vitulos centū: arietes ducētos: a=
οῦ τοῦτον μόσχους ἑκατόν, κριοὺς διακοσίους, ἀμ=
gnos quadringētos: hircos caprarū ꝓ pecca
νοὺς τετρακοσίους, χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ=
to ꝓ omni iſrael
τίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ

ſfieri'a mpreſbyteris" iude
orum°illis: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ꝑvt edificetur ꝑdomus ᵍdei
ʳſcilicet ˢvt de arca ∞∞∞∞
ᵗregis.i.ᵘde ᵛtributis q̄ dā=
tur de regione ʷtrans ˣflu
men :ʸ ſtudioſe ᶻſumptus
ᵃdentur ᵇviris ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜillis ᵈne ᵉipediatur opus.
ᶠQuod ſi ᵍneceſſe fuerit
ʰ& ⁱvitulos ᵏm & agnos ˡ& hedos ᵐin holocauſtum ⁿdeo°cęli :ᵖ frumentū ᑫ ſal ʳvinum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢ& oleū ᵗ fm ritum ᵘ ſacer=
dotū ᵛq̄ ſunt ʷin hieruſalē:
ˣdetur ʸ eis ᶻ per ſingulos
dies ᵃne ſit in aliquo ∞∞∞
ᵇquerimonia: ᶜ& ᵈofferant
ᵉoblationes ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠdeo ᵍcęli : ʰorentq̄ ⁱpro
vita ʲregis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ& filiorū ˡei?." Ame ergo
ᵐpoſitū ⁿ" ᵒdecretū ᵖvt ᑫois
ʳhomo ˢqui ᵗhanc ᵘmuta=
uerit ᵛiuſſionem : ∞∞∞∞∞
ʷtollatur ˣlignū ʸde ᶻdomo
ſpi?: ᵃ& erigatur ᵇ& cōfiga
tur ᶜin eo: ᵈdomus aūt ei?
ᵉpublicetur. ∞∞∞∞∞∞∞
ᶠDeus autem ᵍqui ʰhabita
refecit ⁱnomē ſuum ∞∞
ᵏibi: ˡdiſſipet ᵐoīa ⁿregna ᵇ& populū ᶜ qui ᵈ extenderit
ᵉmanū ſuam ᶠvt repugnet
ᵍ& diſſipet ʰ domum ⁱdei:
ʲillam ᵏque eſt ˡᵐ in hieru=
ſalem." Ego ⁿdarius ∞∞∞
ᵒſtatui ᵖdecretum : quod
ᑫſtudioſe ʳimplere volo.
ˢIgitur ᵗthantānai ᵘduxre
gionis ᵛtrās ʷflumē &ˣſtar
buzānai ʸ& cōſiliarii eius
ᶻſecundū ᵃquod ᵇp̄ceperat
ᶜdarius ᵈrex ᵉ ſic ᶠdiligen=
terᵍ executi ſunt. ∞∞∞∞
ʰSeniores āt ⁱudeoꝝ ʲedi
ficabāt ᵏ& ˡꝓſpabātur ᵐiux
ta ⁿꝓphetiā ᵒaggei ᵖpphete
ᑫ& zacharie ʳfilii ˢaddo.' &
edificauerūt ᵗ& cōſtruxe=
runt ᵘiubente ᵛdeo ʷiſrael:
ˣ& iubente ʸcyro ᶻ& dario
ᵃ& artaxerxe ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇregibus ᶜperſarū.ᵈ Et cō=
pleuerūt ᵉ domū dei ᶠ illā
ᵍvſq; ad ʰdiem ⁱtertiū ʲmē
ſis ᵏ adar ˡ qui eſt ∞∞∞∞
ᵐannus ⁿſextus ᵒregni ᵖda=
rii ᑫregis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳPecerunt autem ˢfilii ᵗiſ=
rael ᵘ ſecerdotes ᵛ & leuite
ʷ& reliq ˣ filiorū ʸtrāſmigra
tiōis ᶻ dedicationē ᵃ dom⁹
ᵇdei ᶜin gaudio ᵈ& obtule=
rūt ᵉin dedicationeᶠ domꝰ
ᵍdei ʰvitulos ⁱcentum: ʲa=
ries ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏducentos: ˡagnos ᵐ qua=
dringentos: ⁿ hircos ∞∞∞
ᵒcaprarum ᵖ pro peccato
ᑫtotius ʳiſrael ∞∞∞∞∞∞∞

תַּעַבְדוּן עִם שָׁבֵי יְהוּדָיֵא אֶלֶךְ
לְמִבְנָא בֵּית אֱלָהָא דֶךְ וּמִנְכְּסֵי
מַלְכָּא דִי מִדַּת עֲבַר נַהֲרָה אַסְפַּרְנָא
נִפְקְתָא מְהֵימָא מִתְיְהָבָא לְגַבְרַיָּא
אִלֶךְ דִּילָא לְבַטָּלָא׃ וּמָה חַשְׁחֵן
וּבְנֵי תוֹרִין וּדְכְרִין וְאִמְּרִין לְעֹלִן
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא חִנְטִין מְלַח חֲמַר
וּמְשָׁח כְּמֵאמַר כָּהֲנַיָּא דִי בִירוּשְׁלֶם
לֶהֱוֵא מִתְיְהֵב לְהוֹם יוֹם בְּיוֹמֵהּ דִּילָא
שְׁלוּ דִי לֶהֱוֹן מְרַקְּדִין נִיחוֹחִין
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא וּמְצַלִּין לְחַיֵּי מַלְכָּא
וּבְנוֹהִי׃ וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל
אֱנָשׁ דִּי יְהַשְׁנֵא פִּתְגָמָא דְנָה
יִתְנְסַח אָעִמִּן בֵּיתֵהּ וְזִקִיף יִתְמְחֵא
עֲלוֹהִי וּבֵיתֵהּ נְוֵלוּ יִתְעֲבֵד
עַל דְּנָה׃ וֵאלָהָא דִי שַׁכֵּן שְׁמֵיהּ
תַּמֵּהּ יְמַנַּר כָּל מַלְכ וְעַם דִּי יִשְׁלַח
יְדֵהּ לְהַשְׁנָיָא לְחַבָּלָא בֵּית אֱלָהָא
דְּנָה דִּי בִירוּשְׁלֶם אֲנָא דָרְיָוֶשׁ
שִׂמְתִּ טְעֵם אֲסַפַּרְנָא יִתְעֲבֵד׃
אֱדַיִן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה שְׁתַר
בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן לְקָבֵל דִּי שְׁלַח
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא נְמָא אַסַּפַּרְנָא עֲבָדוּ׃
וְשָׁבֵי יְהוּדָיֵא בָּנִין וּמַצְלְחִין בְּנְבוּאַת
חַגַּי נְבִיָּאָה וּזְכַרְיָה בַּר עִדּוֹ וּבְנוֹ
וְשַׁכְלִילוּ מִן טְעֵם אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל
וּמִטְעֵם כּוֹרֶשׁ וְדָרְיָוֶשׁ וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא
מַלְכָּא פָּרְסָי׃ וְשִׁיצִיא בַּיְתָא דְנָה
עַד יוֹם תְּלָתָה לְיַרַח אֲדָר דִּי הִיא
שְׁנַת שֵׁת לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃
וְעַבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא
וּשְׁאַר בְּנֵי גָלוּתָא חֲנֻכַּת בֵּית אֱלָהָא
דְנָה בְּחֶדְוָה׃ וְקָרְבוּ לַחֲנֻכַּת בֵּית
אֱלָהָא דְנָה תּוֹרִין מְאָה דִּכְרִין
מָאתַיִן אִמְּרִין אַרְבַּע מְאָה וְצִפִּירֵי
עִזִּין לְחַטָּאָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל

Pritiua.heb. Tex.he.i.Esd.vij.

תְּרֵי עָשָׂר לְמִנְיַן שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְהַקִּימוּ כַּהֲנַיָּא בְּפִלְגוּתְהוֹן וְלֵוָיֵא קוֹם
בְּמַחְלְקָתְהוֹן עַל עֲבִידַת אֱלָהָא דִּי חֲלַק עֲבַד
בִּירוּשְׁלֶם כְּכְתַב סְפַר מֹשֶׁה וּבְעַשׁוּ עָשָׂה
בְּנֵי הַגּוֹלָה אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה גְלַה
עָשָׂר לְחָדֶשׁ הָרִאשׁוֹן כִּי הִטַּהֲרוּ טָהַר
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כְּאֶחָד כֻּלָּם
טְהוֹרִים וְשָׁחֲטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי שָׁחַט
הַגּוֹלָה וְלַאֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים וְלָהֶם׃
וְאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשָּׁבִים אָכַל שוב
מֵהַגּוֹלָה וְכָל הַנִּבְדָּל מִטֻּמְאַת גּוֹיֵי נָדַל
הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לִדְרֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ חַג מַצּוֹת שִׁבְעַת חוג
יָמִים בְּשִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה וְהֵסֵב
לֵב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲלֵיהֶם לְחַזֵּק
יְדֵיהֶם בְּמַלֶאכֶת בֵּית הָאֱלֹהִים יָלַאְ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

Cap. vij.

וְאַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּמַלְכוּת
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ פָּרַס עֶזְרָא בֶּן
שְׂרָיָה בֶּן עֲזַרְיָה בֶּן חִלְקִיָּה׃ בֶּן שַׁלּוּם
בֶּן צָדוֹק בֶּן אֲחִיטוּב׃ בֶּן אֲמַרְיָה בֶּן
עֲזַרְיָה בֶּן מְרָיוֹת׃ בֶּן זְרַחְיָה בֶּן עֻזִּי
בֶּן בֻּקִּי׃ בֶּן אֲבִישׁוּעַ בֶּן פִּינְחָס בֶּן
אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָרֹאשׁ׃ הוא
עֶזְרָא עָלָה מִבָּבֶל וְהוּא סֹפֵר מָהִיר מָהַר
בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי יָרֵה
יִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּן לוֹ הַמֶּלֶךְ כְּיַד יְהוָה נָתַן
אֱלֹהָיו עָלָיו כֹּל בַּקָּשָׁתוֹ׃ וַיַּעֲלוּ עָלָה
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַנְּתִינִים אֶל שוּר נָתַן
יְרוּשָׁלִַם בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא שָׁנָה
הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בוא חָמֵשׁ
הִיא שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית לַמֶּלֶךְ׃ כִּי בְּאֶחָד שָׁבַע
לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא יְסַד הַמַּעֲלָה עָלָה
מִבָּבֶל וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בָּא בוא
אֶל יְרוּשָׁלִַם כְּיַד אֱלֹהָיו הַטּוֹבָה עָלָיו׃

Trãsla.B.Vie.

duodecim iuxta numerum tribuum israel. ∞ Et statuerũt sacerdotes in ordinib⁹ suis & leuitas in vicibus suis sup operа dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ in hierusalẽ: sicut scriptũ est in libro moysi. Fecerũt aũt filii transmigrationis pascha quartadecima die mensis primi. Purificati enim fuerant ∞∞∞∞∞∞ sacerdotes & leuite quasi vnus: omnes ∞∞∞∞∞∞ mundi ad imolandũ pascha vniuersis filiis ∞∞∞ trãsmigratiõis & fribus suis sacerdotibus: & sibi. Et comederũt filii israel qui reuersi fuerant ∞∞∞ de trãsmigratione & oẽs q se sepauerãt a coniugatione gẽtiũ terre ad eos vt quererẽt dñm deum israel. Et fecerunt solẽnitatem azymorũ septẽ diebꝰ in letitia: qm letificauerat eos dñs: & conuerterat cor regis assur ad eos: vt aduuuaret ∞∞ manus eorum in opere domus dominí ∞∞∞∞∞ dei israel. 7.

Post hec autem in regno ∞∞∞∞∞ artaxerxis regis persarum: esdras filius ∞∞∞∞∞ saraie filii azarie: filii helchie. filii sellum: ∞∞∞ filii sadoch: filii achitob filii amarie: filii ∞∞∞∞∞∞∞ azarie: filii maraioth: filii zarie: filii ozi: ∞∞∞∞ filii bocci: filii abisue: filii phinees: filii ∞∞∞∞ eleazar filii aaron sacerdotis ab initio. Ipse ∞∞∞ esdras ascendit de babylone: & ipse scriba velox in lege moysi quam dominus deus dedit ∞∞∞∞ israel. Et dedit ei rex secũdum manũ domini dei eius super eum oẽm petitionẽ eius: & ascenderũt de filiis israel & de filiis sacerdotũ & de filiis leuitarũ & de cantoribꝰ & de ianitoribꝰ & de nathineis: in hierusalẽ anno septimo artaxerxis ∞∞∞∞∞∞∞ regis: & venerũt in hierusalem mense quinto: ipse est annus septimus regis. Quia in prio die mensis primi cepit ascendere ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ de babylone: & i primo die mensis quinti venit in hierusalẽ iuxta manũ dei sui bonam super se.

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

duodecim in numero tribuũ israel. τ ἱστανεῦσι ἱερεῖς δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ. καὶ ἔσησαν τοὺς ἱερεῖς in diuisionib⁹ suis. τ leuitas in ptitionib⁹ suis: sup seruitutẽ dom⁹ dei que in hierusalẽ.: sm scripturã libri moysi. τ fecerũt filij trãsmigrationis pascha quarta decima die mẽsis primi. qñ purificati fuerãt sacerdotes τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ leuite ãñ vnus omnes mũdi. τ imolauerũt pascha vniuersis filijs trãsmigrationis: τ fratribus eox sacerdotib⁹ τ sibi. τ comederũt filij israel pascha q̃ venerũt a trãsmigratione: τ ois separatꝰ a coinquinatione gẽtiũ terre ad eos: vt q̃rerent dñm deũ israel. τ fecerunt solẽnitatẽ azymox septẽ die bus cũ letitia. qñ letificauerat eos dñs: τ cõuerterat cor regis assur ad eos vt fortificaret manus eox in operib⁹ dom⁹ dei israel. ἀλλὰ λεῖτα μετ' εὐφροσύνης. ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ἀσσυρ ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. C. 7.

Τ post verba hec in regno artha Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθα sastha regis persax: ascẽdit esdras filiꝰ sarate: σασθὰ βασιλέως περσῶν, ἀνέβη ἔσδρας υἱὸς σαραίου, filij azarie: filij chelcie: filij sellũ: filij sadoc: υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδώκ, filij achitob: filij amarie: filij azarie: filij marioth filij ὑιοῦ ἀχιτώβ, υἱοῦ ἀμαρίου, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ μαριὼθ υἱ lij zarate: filij ozi: filij bocci: filij abisue: filij phi οὖ ζαραίου, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί, υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φι nees: filij eleazar: filij aaron sacerdotis pri- νεές, υἱοῦ ἐλεάζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώ mi. ipse esdras ascẽdit de babylone: τ ipse του. αὐτὸς ἔσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς scriba velox in lege moysi: quã dedit do γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύ minus deus israel. τ dedit ei rex: ριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, qñ manus dñi dei eius sup ipm in oibus q̃b⁹ q̃st ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζή uit ipse. τ ascenderũt de filijs israel τ τει αὐτός. καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ de sacerdotibus τ de leuitis: τ cãtoἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ἄδον res τ ianitores τ nathinei in hierusalẽ in anno τες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθινααῖοι εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει septimo artharasastha regi. τ venerũt in hieruβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερου salẽ mẽse quinto: iste ãnus sc- σαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, τοῦτο γὰρ ἔτος ἕβ- ptimus regi: quia in vna mẽsis pri- δομον τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ- mi ipse fundauit ascẽsum qui a baby του αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ βαβυ lone. in ãñ prima mẽsis quinti ve λῶνος. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλ nit in hierusalẽ: qm manus dei sui fuit bo- θεν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγα- na sup eum. θὴ ἐπ' αὐτόν. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

B

quia esdras parauit cor suū vt q̄reret
ὅτι Ἔσδρας ἡτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν
legē dñi t facere t docere in israel mā
νόμον τοῦ κυρίου καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ πρό
data t iudicia. t hoc trāsumptū
στάγματα καὶ κρίματα. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς
edicti: quod dedit arthasatha rex es=
διατάγματος, ὃν ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ ὁ Βασιλεὺς Ἔσ=
dre sacerdoti scribe libri ꝓmonū man
δρα τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντο
datoꝝ dñi t p̄ceptoꝝ eius sup israel.
λῶν κυρίου καὶ προσαγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.
arthasatha rex regū: esdre sacerdoti scrī
Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων, Ἔσδρα τῷ ἱερεῖ γραμ
be legis dei celi pfectus cīt ser=
ματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσται λό=
mo t responsio. a me posita ē sentētia: ꝙ ois
γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἀπ' ἐμοῦ ἔτεθη γνώμη, ὅτι πᾶς
sponte volēs in regno meo de populo israel t
ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ
sacerdotiꝫ t leuitis ire in hierusalē: tecū
ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ, μετὰ
vadat: qñ a facie re=
σοῦ πορευθήτω, καθ' ὅτι ἀπὸ προσώπου τοῦ Βασιλέ
gis t septē cōsiliatoꝝ eius missus es visitare
ως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτοῦ ἀπεστάλης σκέψασθαι
in iudeā t hierusalē t in lege dei ipo
ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν νόμῳ θεοῦ αὐ=
rū in manu tua: vt feras t in domū dñi ar=
τῶν ἐν χειρί σου, ἀπενεγκεῖν καὶ εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀρ
gentū t aurū qꝫ rex t cōsiliatores spon
γύριον καὶ χρυσίον ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἑκου
te obtulerūt deo israel in hierusalē habitā
σίαθησαν τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοι
ti. t omne argentū t aurū qꝫcūqꝫ inuenris in
κοῦντι. καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὅτι ἂν εὕρῃς ἐν
omni ꝓuincia babylonis cū volūtario ppli:
πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ,
t sacerdotū spōte offerentiū in domū dei q̄ in
C καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν
hierusalē: t omnē accedentē hīc prō
Ἰερουσαλήμ, καὶ πάντα προσπορευόμενον τοῦτον ἑτοί
pte ordina in libro hoc vitulos arietes agnos:
μως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ μόχους κριοὺς ἀμνούς,
t sacrificia ipsoꝝ t libāmina eoꝝ. t offerēs
καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις
ea sup altare dom̄ dei vri quod in
αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν
hierusalē. t si aliqd sup te t fratres tuos
Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐάν τι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
bene visū fuerit in reliquo argenti t auri fa=
ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποι
cere: sicut placitū deo vro facite. t vasa
ῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε· καὶ τὰ σκεύη
data tibi in ministeriū dom̄ dei: trade
τὰ δεδομένα σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος
in cōspectu dei in hierusalē. t reliquū necessī
ἐνώπιον θεοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ τὸ κατάλοιπον χρεί
tatis dom̄ dei tui: qcūqꝫ apparuerit tibi dare: dabis
ας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις
de domibus gaze regis t a me. ego artha
D ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως καὶ ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ Ἀρθα
sastha rex statui sententiā oībus gazis
σασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις
qui trans flumē: ꝙ omne qcūqꝫ pe
ταῖς ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰ=
tierit a vobis esdras sacerdos t scriba le=
τήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ νό=
gis dei celi: ptīdpte fiat vsq; ad
μου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γινέσθω ἕως
argenti talenta centum:
ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν, ooooooooooooooooooo

Esdras aūt parauit cor
suū vt inuestigaret legē
domini: & faceret & do=
ceret in israel ooooooooo
p̄ceptū & iudiciū. Hoc
est aūt exēplar epīe edi=
cti: quod dedit rex ar=
taxerxes ooooooooooooo
esdre sacerdoti scribe
erudito in ꝓmonb & in
preceptis dñi & ceri=
moniis eius in israel.
Artaxerxes rex regū:
esdre ooooooooooooooo
sacerdoti scribe legis
dei celi ooooooooooo
doctissimo: salutem. A
me decretum est: vt ooo
cuicūqꝫ placuerit in re=
gno meo de populo oo
israel & de sacerdotibus
eius & de leuitis ire oooo
in hierusalem: tecum va
dat, ooooooooooooooooo
A facie enim regis & se
ptem consiliatorum eius
missus es vt visites iude
am & hierusalem oooooo
in lege dei tui que est in
manu tua: et vt feras ooo
argentū & aurum quod
rex & consiliatores eius
sponte obtulerunt deo
israel cuius in hierusalē
tabernaculū est. Et oīe
argētū & aurū qdcūqꝫ
inueneris in vniuersa pro=
uincia babylonis & ppls
offerre voluerit & de sa=
cerdotib? q spōte obtule
rint domui dei sui q ē in
hierusalē: libere accipe: &
studiose eme de hac pe
cunia vitulos: arietes:
agnos & sacrificia & li
bamina eorum: & offer
ea super altare templi
dei vestri ooooooooooo
quod est in hierusalem.
Sed & si quid tibi & ooo
fratribus tuis placuerit
de reliq argento & auro
vt faciatis: iuxta volun=
tatem dei vestri facite.
Vasa quoqꝫ que dantur
tibi in ministeriū domus
dei tui: trade in conspe
ctu dei in hierusalē. Sed
& cetera qbus opus fue
rit in domū dei tui qītuz
cūqꝫ necesse est vt expen
das dabis de thesauro &
de fisco regis: & a me.
Ego artaxerxes rex sta
tui atqꝫ decreui oībus cu
stodib? arce publice q fūt
trās flumē vt quodcūqꝫ
petierit a vobis esdras
sacerdos scriba legis
dei celi absqꝫ mora oo
detis vsqꝫ ad argenti ta
lenta centum: oooooooo

כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת תּוֹרַת
יְהוָה וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל
חֹק וּמִשְׁפָּט׃ וְזֶה פַּרְשֶׁגֶן הַנִּשְׁתְּוָן
אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ אַרְתַּחְשַׁסְתְּא
לְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר סֹפֵר דִּבְרֵי
מִצְוֹת יְהוָה וְחֻקָּיו עַל יִשְׂרָאֵל׃
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ מְלָכַיָּא לְעֶזְרָא
כָּהֲנָא סַפְרָא דָתָא דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא
גְּמִיר וּכְעֶנְתָּה מְנִי שִׂים טְעֵם דִּי
כָל מִתְנַדַּב בְּמַלְכוּתִי מִן עַמָּא
יִשְׂרָאֵל וְכָהֲנוֹהִי וְלֵוָיֵא לְמֵהַךְ
לִירוּשְׁלֶם עִמָּךְ יְהַךְ׃ כָּל קֳבֵל דִּי
מִן קֳדָם מַלְכָּא וְשִׁבְעַת יָעֲטוֹהִי
שְׁלִיחַ לְבַקָּרָה עַל יְהוּד וּלִירוּשְׁלֶם
בְּדָת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ׃ וּלְהֵיבָלָא
כְּסַף וּדְהַב דִּי מַלְכָּא וְיָעֲטוֹהִי
הִתְנַדָּבוּ לֵאלָהּ יִשְׂרָאֵל דִּי בִּירוּשְׁלֶם
מִשְׁכְּנֵהּ׃ וְכֹל כְּסַף וּדְהַב דִּי תְהַשְּׁכַּח
בְּכֹל מְדִינַת בָּבֶל עִם הִתְנַדְּבוּת עַמָּא
וְכָהֲנַיָּא מִתְנַדְּבִין לְבֵית אֱלָהֲהֹם דִּי
בִּירוּשְׁלֶם׃ כְּעַן כָּל דְּנָה אַסְפַּרְנָא
תְּקַנָּא בְּכַסְפָּא דְּנָה תּוֹרִין דִּכְרִין
אִמְּרִין וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵיהוֹן וְתַקְרֵב
הִמּוֹ עַל מַדְבְּחָא דִּי בֵית אֱלָהֲכֹם
דִּי בִירוּשְׁלֶם׃ וּמָה דִּי עֲלַיִךְ וְעַל
אָחָיִךְ יִיטַב בְּשָׁאַר כַּסְפָּא וּדְהַבָּא
לְמֶעְבַּד כִּרְעוּת אֱלָהֲכֹם תַּעְבְּדוּן׃
וּמָאנַיָּא דִּי מְתִיהְבִין לָךְ לְפֻלְחַן בֵּית
אֱלָהֲךְ הַשְׁלֵם קֳדָם אֱלָהּ יְרוּשְׁלֶם׃
וּשְׁאַר חַשְׁחוּת בֵּית אֱלָהֲךְ דִּי יִפֹּל
לָךְ לְמִתַּן מִן בֵּית גִּנְזֵי מַלְכָּא׃
וּמִנִּי אֲנָה אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מַלְכָּא שִׂים
טְעֵם לְכָל גַּזְבְּרַיָּא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה
דִּי כָל דִּי יְבַעֲלִנכוֹן עֶזְרָא כָּהֲנָא
סָפַר דָּתָא דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא אַסְפַּרְנָא
יִתְעֲבֵד׃ עַד כִּסַּף כִּכַּרִין מְאָה

Prima.heb. Tex.be.i.Esd.viij.

וְעַד חִנְטִין כּוֹרִין מְאָה וְעַד חֲמַר
בַּתִּין מְאָה וְעַד בַּתִּין מִשַּׁח מְאָה
וּמֶלַח דִּי לָא כְתִבוּ כָּל דִּי מִן טַעַם
אֱלָהּ שְׁמַיָּא יְתְעֲבַד אַדְרַזְדָּא
לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי לְמָה לֶהֱוָא הַוָה
קְצַף עַל מַלְכוּת מַלְכָּא וּבְנוֹהִי וּלְכֹם
מְהוֹדְעִין דִּי כָל דְּנִיָּא וְלוֵיֵא זַמְרַיָּא יְדַע
תַּרְעַיָּא נְתִינַיָּא וּפֻלְחֵי בֵּית אֱלָהָא נָתַן
דְּנָה מִנְדָּה כְלוֹ וְהֵלֶךְ לָא שַׁלִּיט שְׁלַט
לְמִרְמָא עֲלֵיהֹם וְאַנְתְּ עֶזְרָא רָמָה
חָכְמַת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ מֶנִי שָׁפְטִין מָנָה
וְדַיְנִין דִּי לְהֶוֹן דַּאיְנִין לְכָל עַמָּא דין
דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָא לְכָל דָּתֵי יְדַעֵי דָתִי
אֱלָהָךְ וְדִי לָא יְדַע תְּהוֹדְעוּן וְכָל
דִּי לָא לֶהֱוֹא עֲבַד דָּתָא דִּי אֱלָהָךְ
וְדָתָא דִּי מַלְכָּא אַסְפַּרְנָא דַּיְנָא
לֶהֱוֹא מְתְעֲבַד מִנָּה הֵן לְמוֹת הֵן עֲבַד
לְשָׁרְשׁוֹ הֵן לַעֲנָשׁ נִכְסִין וְלֶאְסוּרִין
בְּרִיךְ יְהוָה אֱלָהִי אַבְהָתִינוּ אֲשֶׁר בָּרַךְ
נָתַן כְּוָתְכֶן בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת
בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלֶם וְעַלַי
הִסָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעֲצָיו וּלְכָל נָטָה בְּנָה
שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וְאָנִי הִתְחַזַּקְתִּי חָזַק
כְּיַד יְהוָה אֱלָהִי עָלַי וְאֶקְבְּצָה קָבַץ
מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי עָלָה

Cap. viij.

וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹתָם רֹאשׁ
וְהִתְיַחֲשָׁם הָעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת יָחַס
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ מִבָּבֶל מִבְּנֵי
פִּינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל
מִבְּנֵי דָּוִיד חַטּוּשׁ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה
מִבְּנֵי פַּרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׁ
לִזְכָרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים מִבְּנֵי פַּחַת
מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן זַרְחְיָה וְעִמּוֹ
מָאתַיִם הַזְּכָרִים מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶּן מֵאָה
יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזְּכָרִים
וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן יוֹנָתָן וְעִמּוֹ

Trãsla.B.Vie.

et vsq; ad frumenti choros centũ: & vsq; ad vini bathos centum: & vsq; ad bathos olei centum: sal vero absq; mensura. Omne quod ad ritũ dei celi pertinet: tribuatur diligenter ooooooo in domo dei celi: ne forte iracundia fiat ooooooooo cõtra regnum regis & filiorũ eius. Vobis quoq; notũ facimus de vniuersis sacerdotibus & leuitis & cantoribus & ianitoribus nathineis & ministris domus dei huius vectigal & tributũ & ãnonas nõ habeatis potestatẽ imponẽdi super eos. Tu ãt esdra fm sapiẽtiã dei tui q̃ est in mãu tua cõstitue iudices & presides: vt iudicent omni populo ooooo q est trans flumẽ: his videlicet qui nouerũt legẽ dei tui: sed & imperitos docete libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui ooooooooooooo & legem regis diligenter: iudicium ooooooooo erit de eo siue in mortem siue ooooooooooooo in exiliũ: siue in cõdemnationẽ substãtie eius: vel certe in carcerẽ. Bñdictus dñs deus patrũ nrorũ q dedit hoc in corde regis: vt glorificaret ooooo domum domini que est in hierusalem: & in me inclinauit miam suã coram rege & cõsiliatoribus eius & vniuersis principibus regis potẽtibus. Et ego cõfortatus sũ in manu dñi dei mei q̃ erat in me: cõgregaui de israel principes q ascenderunt mecum. 8.

Hi sunt ergo principes familiarum ooo & genealogia eorũ q ascenderũt mecum in regno artaxerxis regis de babylone. De filiis ooooooo phinees: gerson. De filiis ithamar: daniel. ooo De filiis dauid: hatthus de filiis sechenie: & oooo de filiis pharos: zacharias: & cũ eo nũecati sũt viri centũ quinquaginta. De filiis phetmoab: oo elioenai filius zarce: & cum eo ooooooooooooo ducenti viri. De filiis sechenie: filius ooooooooo ezechiel: & cum eo trecenti viri. oooooooooooo De filiis addan: nabeth filius ionathan & cũ eo

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως οἴνου βατῶν ἑκατόν: τ ἕως ἐλαίου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἅλας οὐ δώσεις
scriptura. oẽ qđ est in fnia dei celi fiat
γραφή. πᾶν ὃ ἐστιν ἐν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω
in domo dei celi. attendite ne alicui ex
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. προσέχετε μήτις ἔστι
netur in domũ dei celi: ne forte fiat ira
χθυμόσυνα εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μήποτε γένηται ὀρ
dia sup regnum regis τ filios ei
γὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐ
ius. τ vobis notũ fuit in oibus sacerdotib τ
τοῦ. καὶ ὑμῖν ἐγνώρισαι ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς
leuitis cãtoribus ianitoribus nathineis: τ mini
λευίταις ᾄδουσι, πυλωροῖς, ναθιναίοις, καὶ λειτουρ
stris dom dei hoc: tributũ τ exactionẽ τ vecti
γοῖς οἴκου θεοῦ τοῦτο, τὸν φόρον καὶ πρᾶξιν καὶ ἀποφο
gal nõ habere vos ptãtem ponẽdi sup eos. τ
ρὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς. καὶ
tu esdra fm sapiam dei q̃ in manu tua:
σὺ ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί σου,
cõstitue scribas τ iudices: vt sint iudices
κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες
oi populo q trans flumẽ oibus
παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς
cognoscẽtib legitia dei tui: τ nõ cognoscẽti notifi
εἰδόσι τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖ
cabitis. τ ois q nõ fuerit facies legẽ dei τ
τε. καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν
legem regis diligẽter iudiciũ erit factum
νόμον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κρῖμα ἔσται γινόμενον
de ipso: siue in morte: siue ei eradicare eũ aut
ἐξ αὐτοῦ, ἐάντε εἰς θάνατον, ἐάντε ἢ ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ
castigare aut cõdẽnare substãtia aut in carcerẽ clau
παιδεῦσαι ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐγ
dere. bñdictus dñs deus patrũ nrorũ:
κλεῖσαι. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
q dedit in corde regis sic: vt glorifi
ὃς ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξά
caret domũ dñi q in hierusalẽ: τ sup me iclina
σαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔκλινέ μοι
nit miam in oculis regis τ cõsiliato
ναν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβού
rum eius: τ oim principum re
λων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέ
gis potẽtiũ. τ ego cõfortatus sũ in manu dñi
ως τῶν δυνατῶν. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ἐν τῇ χειρὶ κυρί
dei mei bona sup me: τ cõgregaui de isr principes
ου τοῦ θεοῦ μου τῇ ἀγαθῇ ἐπ' ἐμέ, καὶ συνῆξα ἀπὸ ἰηλ ἄρ
cipes vt ascẽderẽt mecum.
χοντας τοῦ ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ. Ca. 8.

Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν καὶ ἡ γε
nealogia eorũ q ascenderũt mecum in regno ar
ναταλογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρ
thasastha regis de babylone de filiis
ταξάθα τοῦ βασιλέως ἐκ βαβυλῶνος ἀπὸ τῶν υἱῶν
phinees gerſõ de filiis ithamar daniel: de filiis
φινεὲς γηρσάμ. ἀπὸ υἱῶν ἰθάμαρ δανιήλ, ἀπὸ υἱῶν
dauid attus: de filiis sechanie de filiis phoros za
δαυὶδ ἀττοῦς, ἀπὸ υἱῶν σαχανίε ἀπὸ υἱῶν φόρος ζα
charias: τ cum eo genealogia nũerati sũt masculi cẽti
χαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐγενεαλογήσαν οἱ ἄρσενες ἑκατὸν
quinquaginta. de filiis phaath moab elianai filii sarate: τ
πεντήκοντα. ἀπὸ υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐλιανὰι υἱὸς σαραΐα, καὶ
cum eo ducenti masculi. de filiis sechenie
μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ υἱῶν σεχενίου
filius aziel: τ cũ eo trecenti masculi. de
υἱὸς ἀζιήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filiis adin obed filii ionathan: τ cum eo
τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτοῦ οοο

quinquaginta masculi. de filijs elā isaias
πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλὰμ ἰσαΐας
filij athelia: τ cum eo septuaginta masculi.
υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
de filijs saphatia zabdias filius michael: τ cū
ἀπὸ τῶν υἱῶν σαφατία ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ με
eo octoginta masculi. de filijs ioab
τ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωὰβ
abadias filius iehiel: τ cū eo ducenti decē et octo
ἀβαδίας υἱὸς ἰεϊήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι δέκαοκτὼ
masculi. de filijs selimuth filij iosephia:
B τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν σελιμοὺθ υἱὸς ἰωσεφία,
τ cū eo centū sexaginta masculi. de
καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν
filijs babi zacharias filij babi: τ cū eo viginti
υἱῶν βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς βαβί, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκο-
ti octo masculi. de filijs asgad ionā filij
σιοκτὼ τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ ἰωνὰν υἱὸς
acatā: τ cū eo centū decē masculi. de
ἀκατάν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filijs adonicā nouissimi: τ hec nomina
τῶν υἱῶν ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
eorū: eliphalat ieiel τ samaia: τ cū eis sexa
αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ ἰεϊὴλ καὶ σαμαΐα, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξή
ginta masculi. de filijs bague vthai τ
κοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγουὲ οὐθαὶ καὶ
zacchur: τ cū eis septuaginta masculi.
ζακχούρ, καὶ μετ' αὐτῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
τ cōgregaui eos ad fluuiū venientē ad
καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς
eum: τ castrametati sum⁹ ibi diebus tribus. τ
τὸ ἐπί, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ
intellexi in populo τ in sacerdotib⁹: τ de
συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ
filijs leui nō inuenī ibi. τ misi eleazar
υἱῶν λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ. καὶ ἀπέστειλα τῷ ἐλεάζαρ
ariel semeia: τ elnathā τ ia-
C τῷ ἀριὴλ τῷ σεμεία, καὶ τῷ ἐλιναθὰν καὶ τῷ ἰα-
rib elcathā nathā zacharia messolā
ριὰβ τῷ ἐλναθὰν τῷ ναθὰν τῷ ζαχαρία τῷ μεσολὰμ
principes tozib τ elnathā sapientes. τ
ἄρχοντας τῷ ἰωριὰβ καὶ τῷ ἐλναθὰν συνιέντας. καὶ
precepi eis ad adai principē de ca-
ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδδαὶ τὸν ἄρχοντα ἐκ κα-
sphie loco τ posui in ore eor verba
σφίᾳ τοῦ τόπου καὶ ἔδωκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους
vt loquerent ad addai τ ad fratres eo-
λαλῆσαι πρὸς ἀδδαεὶ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
rū nathineos qui in argēto loci ca-
τῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κα-
sphie vt adducerēt nobis ministros τ cantores in
σφίᾳ τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργοὺς καὶ ᾄδοντας εἰς
domū dei nr̄i. τ venerūt nobis sicut man⁹ dei
οἶκον θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ
nr̄i bona super nos: vir prudēs de filijs mooli
ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολεῖ
filij leui filij israel. τ saruia τ filij e-
τοῦ λευὶ τοῦ ἰσραήλ. καὶ σαρουία καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
ius τ fratres eius vecē octo: τ asebia
τοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκαοκτώ, καὶ ἀσεβία
τ esaia de filijs merari: fratres eius τ
καὶ ἡσαία ἀπὸ υἱῶν μεραρί, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
filij eius viginti. τ de nathineis quos de-
D υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων ὧν ἔδω
dit dauid τ principes in seruitutē leui-
κε δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν λευι-
tar̄ nathinei ducenti viginti: omnes isti nomi
τῶν ναθιναῖοι διακόσιοι εἴκοσι, πάντες οὗτοι ὠνο-
nati sunt in noibus: τ vocaui ibi ieiunij⁹ super
μάσθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ
fluuium
ποταμὸν

ᵇquinquaginta ᶜviri. ᵏDe filiis ˡhelam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐesaias ⁿfilius ᵒathalie: ᵖ& cum eo ᵍseptuaginta ∞∞∞
ʳviri. ᵉ De filiis ˢsaphatie: ᵗzebedia ᵘfilius ∞∞∞∞∞∞∞
ʷmichael: ˣ& cū eo ʸoctoginta ᶻviri. ᵃ De filiis ∞∞∞
ᵇioab: ᶜobedia ᵈfilius ᵉichihel: ᶠ& cum eo ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍducenti ʰdecem ⁱ & octo ᵐviri.. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿDe filiis ᵒselomith: ᵖfilius ᵍiosphie ʳ& cum eo ∞∞∞
ᵉcentum ᵗ sexaginta ᵘviri. ˣDe filiis ʸ bebai ∞∞∞∞∞∞
ᶻzacharias ᵃ filius ᵇ bebai : ᶜ& cum eo ᵈ viginti ᵉ octo
ʳviri. ᵍ De filiis ʰ ezeab ⁱ iohanan ᵏ filius ˡ ezethan
ᵐ& cum eo ⁿ centum ᵒ decem ᵖ viri. ᵍ De filiis ∞∞∞∞
ʳadonicā qui erant ˢ nouissimi: ᵗ& hec ᵘ noīa eorum:
ˣheliphelethˣ & ʸ heheˡ & ᶻ samaias : ᵃ & cum eis ∞∞∞
ᵇsexaginta ᶜviri. ᵈ De filiis ᵉbegui. ᶠvthai ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ& zachur: ʰ& cum eis ⁱsexaginta ᵏ viri. ∞∞∞∞∞∞
ˡCongregaui aūt eos ᵐad ⁿfluuiū ᵒq decurrit ᵖad ᵍhana: ʳ& mansimus ˢibi ᵗtribus ᵘ diebus . ᵛ Quesiuiq ˣin populo ʸ& in sacerdotibus ᶻde filiis ᵃleui :& ᵇnon ᶜinueni ᵈibi. ᵉ Itaq misi ᶠheliezer & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍariel ʰ& semeiā ⁱ & helnathan ᵏ arib ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ& alterū ᵐhelnathā ⁿ& nathan ᵒ& zachariā ᵖ& mosollā ᵍprincipes: ʳioarib ˢ& helnathan ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗsapientes : ᵘ & misi ᵛ eos ˣad ʸheddo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻqui est primᵃ in casphie ᵇloco. ᶜ Et posui ∞∞∞∞∞∞
ᵈin ore corū ᵉverba q̄ ᶠloq̄ rentur ᵍad ʰ heddo: & ad ⁱfrēs ei ʲnathineos in ᵐloco ⁿcasphie: ᵒvt adducerēt ᵖnobis ᵍministros ʳdomus ˢdei nostri. ᵗ Et adduxerūt ᵘnobis ᵛ per manum ˣ dei nostri ʸbonam ᶻsuper nos ᵃvirū ᵇdoctissimū ᶜde filiis ᵈmooli ᵉfilii ᶠleui ᵍ filii ∞∞ ʰisrael: ⁱ& sarabiam: ᵏ& filios ei ˡ& frēs eius ᵐdecē & ⁿocto: ᵒ& ᵖasabiā ᵍ& cū eo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳesaiā ˢde filiis ᵗmerari: ᵘ fratres ˣ& filios eius ʸviginti. ᶻ Et de ᵃnathinneis ᵇquos dederat ᶜdauid ∞ ᵈ& pricipes ᵉad ministeria ᶠleuitarum ᵍ nathinneos ʰducentos ⁱ viginti. ᵏ Omnes hi suis ˡ nominibus ᵐvocabātur . ⁿ Et p̄dicaui ᵒibi ᵖieiuniū ᵍiuxta ʳfluuiū

Pritina.heb. Tex.he.i.Esd.viij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ᵃאַהֲוָא ᵇלְהִתְעַנּוֹת ᶜלִפְנֵי ᵈאֱלֹהֵינוּ ᵉעָנָה ᶠבָּנוּ	ᵃhana ᵇvt affligeremur ᶜcoram ᵈdeo nostro & ᵉpeteremus ᶠab eo	athue: vt humiliaremur in cõspectu dei nr̃i: vt	ἀθουὶ, τοῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζητ
ᵍלְבַקֵּשׁ ʰמֵמֶנּוּ ⁱדֶּרֶךְ ʲיְשָׁרָה ᵏלָנוּ	ᵍviam ʰrectam ⁱnobis	petcrem⁹ ab eo viã rectã nobis	ησαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν
ˡולְטַפֵּנוּ ᵐוּלְכָל ⁿרְכוּשֵׁנוּ ᵒכִּי ᵖבָטַחְתִּי	ʲ& filiis nr̃is: ᵏvniuersq̃	τ filijs	καὶ τοῖς τέκνοις
ᵍבֵּאלֹהַי ʳלֵאמֹר ˢיַד ᵗאֱלֹהֵינוּ ᵘעַל ᵛכָּל	ˡsubstãtie nr̃e. ᵐErubui⁹ q̃	nr̃is τ omni	substãtie nr̃e. qm̃ erubui pete=
ʷמְבַקְשָׁיו ˣלְטוֹבָה ʸוְעֻזּוֹ ᶻוְאַפּוֹ ᵃעַל כָּל	ⁱpetere regem ⁿauxilium	ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν. ὅτι ἠχυρώθην αἰτήσα=	
ᵇעֹזְבָיו: ᶜוְעַתָּה ᵈנְבַקְשָׁה ᵉמֵאֱלֹהֵינוּ	ᵒ& equites qui	re. a rege potentiã τ equites vt saluarẽt	
ᶠעַל ᶻזֹאת ᵍוַיֶּעְתַּר ʰלָנוּ ⁱוַאֲבַדִּילָה	ᵖdefenderẽt nos ᵍab inimi	σαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι	
ʲמִשָּׁרֵי ᵏהַכֹּהֲנִים ˡשְׁנֵים ᵐעָשָׂר	co ʰin via: ⁱquia ʲdixeram ᵏ	nos ab inimico in via: quia locuti sum⁹ regi	
ⁿלִשְׁרֵבְיָה ᵒחֲשַׁבְיָה ᵖוְעִמָּהֶם ᵠמֵאֲחֵיהֶם	regi. ˡManus ᵐdei nr̃i	ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ	
ʳעֶשְׂרָה: ˢוָאֶשְׁקוֹלָה ᵗלָהֶם ᵘאֶת ᵛהַכֶּסֶף	est ⁿsuper ᵒomnes	dicentes: manꝰ dei nr̃i sup omnes querẽ	
ʷוְאֶת ˣהַזָּהָב ʸוְאֶת ᶻהַכֵּלִים ᵃתְּרוּמַת ᵇבֵּית	ᵖq q̃runt eũ ᵍin bonitate:	λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦν	
ᶜאֱלֹהֵינוּ ᵈהֶרִימוּ ᵉהַמֶּלֶךְ ᶠוְיֹעֲצָיו	ʳ& ipenũ ei ˢ& fortitudo	tes eum in bonũ: τ fortitudo eius τ furores eius	
ᵍוְשָׂרָיו ʰוְכָל ⁱיִשְׂרָאֵל ʲהַנִּמְצָאִים	ei ᵗ& furor ᵘsup ᵛoẽs ʷq de	τας ἀνὰ μέσον εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ καὶ θυμοὶ αὐτοῦ	
ᵏנִתְּנָה ˡמִצְּהָב ᵐוְכֶסֶף ⁿמֵאָה ᵒוְכֵלִי ᵖכֶּסֶף	relinquũt eum. ˣIciunaui	sup omnes q derelinquit eũ. τ ieiuna	
ᵠמֵאָה ʳוְחֲמִשִּׁים ˢוְכֵלִי ᵗזָהָב ᵘמֵאָה	mus aũt ʸ& rogauim⁹ ᶻdeũ	ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. καὶ ἐνηστεύ	
ᵛוְכִנְּרִים ʷזָהָב ˣמֵאָה ʸוְכֵלִי ᶻנְחֹשֶׁת	nr̃m ᵃp ᵇhoc: ᶜ& euenit ᵈno	uimus τ ꝯfluimus a deo nr̃o pro hoc:	σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν περὶ τούτου,
ᵃמְשֻׁבָּח ᵇכְּלֵי ᶜזָהָב ᵈמֵאָה: ᵉוָאֹמְרָה ᶠאֲלֵהֶם	bis ꝑspere. ᵉEt sepauit ᶠde	τ exaudiuit nos. τ seperãuit de principib⁹ sacer	
ᵍאַתֶּם ʰקֹדֶשׁ ⁱוְהַכֵּלִים ʲקֹדֶשׁ ᵏוְהַכֶּסֶף	pricipib⁹ ᵍsacerdotũ ʰduo	καὶ ἐπήκουσεν ἡμῶν. καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱε	
ˡוְהַזָּהָב ᵐנְדָבָה ⁿלַיהוָה ᵒאֱלֹהֵי ᵖאֲבוֹתֵיכֶם:	decim: ⁱsarabiã & ʲasabiã:	dotũ duodecim: sarabia asabia: τ cũ eis	
ᵠשִׁקְדוּ ʳוְשִׁמְרוּ ˢעַד ᵗתִּשְׁקְלוּ ᵘלִפְנֵי	ᵏ& cũ eis ˡde fribus eorum	ρέων δώδεκα, τῷ σαραΐα τῷ ἀσαβία, καὶ μετ' αὐτῶν	
ᵛשָׂרֵי ʷהַכֹּהֲנִים ˣוְהַלְוִיִּם ʸוְרָאשֵׁי	ᵐdecem. ⁿ Appendiq̃ ᵒ cis	de fratribus eoꝝ decẽ. τ cõmẽdaui eis ar	
ᶻהָאָבוֹת ᵃלְיִשְׂרָאֵל ᵇבִּירוּשָׁלִַם ᶜלְלִשְׁכוֹת	ᵖargentum ꝯ& ᵍaurum ʳ& ˢvasa ᵗconse	ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα· καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀρ	
ᵈבֵּית יְהוָה: ᵉוְקִבַּלְתִּי ᶠהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם	crata ᵘdomus ꝯ	gentũ τ aurũ τ vasa primitiaꝝ dom⁹ dei	
ᵍמִשְׁקַל הַכֶּסֶף ʰוְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים לְהָבִיא	ᵛdei nr̃i ʷque obtulerat	γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τῆς ἁγίας χῆς οἴκου θε	
ⁱלִירוּשָׁלַ͏ִם ʲלְבֵית אֱלֹהֵינוּ: ᵏוַנִּטְּעָה	ˣrex ʸ& consiliatores eius	nr̃i: ꝙ obtulit rex τ cõsiliatores eius	
ˡמִנְּהַר אַהֲוָא ᵐשְׁנֵים עָשָׂר ⁿלַחֹדֶשׁ	ᶻ& pricipes ei⁹: ᵃvniuersꝰ	οὗ ἡμῶν, ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ	
ᵒהָרִאשׁוֹן ᵖלָלֶכֶת ᵠירוּשָׁלִַם ʳוְיַד	ᵇq ᶜinuẽti fuerãt. ᵈEt	τ principes eius τ ois israel q inuẽti fuerãt. τ	
ˢאֱלֹהֵינוּ ᵗהָיְתָה ᵘעָלֵינוּ ᵛוַיַּצִּילֵנוּ ʷמִכַּף	appẽdi ᵉin ᶠmanib⁹	καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. καὶ	
ˣאוֹיֵב ʸוְאוֹרֵב ᶻעַל ᵃהַדָּרֶךְ: ᵇוַנָּבוֹא	eorũ ᵍargẽti ʰtalẽta	cõmẽdaui in manus eoꝝ argẽti talenta sexcenta	
ᶜירוּשָׁלִַם ᵈוַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים ᵉשְׁלֹשָׁה:	ⁱta ʲquinquaginta: ᵏ& vasa	ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια	
ᶠוּבַיּוֹם ᵍהָרְבִיעִי ʰנִשְׁקַל הַכֶּסֶף ⁱוְהַזָּהָב	ˡargentea⁹ centum: ꝯ	quinquagita: τ vasa argẽtea cẽtũ: τ talenta	
ʲוְהַכֵּלִים ᵏבְּבֵית אֱלֹהֵינוּ ˡעַל יַד ᵐמְרֵמוֹת	ᵐauri vero ⁿcentum ᵒtalen	πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα	
	ta: ᵖ& crateras ᵠaureas ꝯ	auri cẽtũ: τ crateres aureos viginti dra=	
	ʳviginti que habebãt ˢso	χρυσίου ἑκατόν, καὶ χαφουρᾶ χρυσοῦς εἴκοσι δραχ=	
	lidos ᵗmillenos: ᵘ& vasa	gmax mille: τ vasa cris fulgentis boni diuer	
	ᵛeris ʷfulgentis ˣoptimi	μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος ἀγαθοῦ διάφο	
	ʸduo ᶻpulchra ᵃut aurum.	sa desiderabilia vt aurũ. τ dixi ad eos: vos	
	ᵇ Et dixi ᶜeis. ᵈVos ᵉsancti	ρα ἐπιθυμητὰ ὡς χρυσίον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς	
	ᶠdomini ᵍ& vasa ʰsancta ⁱ&	sancti dño deo: τ vasa sancta: τ argentũ	
	argentum ꝯ	ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον	
	ʲ& aurũ: qđ ᵏspõte oblatũ	τ aurũ spõte oblata dño deo patrũ	
	est ˡdño ᵐdeo ⁿpr̃m nr̃oꝝ.	καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων	
	ᵒ Vigilate ᵖ& custodite: ᵠdo	nr̃oꝝ: vigilate τ custodite donec apponatis coꝝ	
	nec ʳ appendatis ˢ coram	ἡμῶν, ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν	
	ᵗprincipib⁹ ᵘsacerdotũ &	principibus sacerdotũ τ leuitaꝝ τ principib⁹	
	leuitarũ ᵛ& ducib⁹ ʷ familia	ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντων	
	rum ˣisrael ʸin hierusalem	familiaꝝ israel in hierusalẽ: in pasto=	
	in ᶻthesauris ꝯ	τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ, εἰς πασο=	
	ᵃdomus ᵇdñi. ᶜSuscepertũt	phoria dom⁹ dñi. τ susceperũt sacerdotes τ leuite	
	autẽ ᵈsacerdotes ᵉ& leuite	φόρια δίκου κυρίου· καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται	
	ᶠpondus ᵍargenti ʰ& auri	pondus argenti τ auri τ vaso	
	ⁱet vasorũ ʲ vt deferrent	τὸν σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τ̃ χρυσίου καὶ τῶν σκευ	
	ᵏhierusalẽ ˡin domum ᵐdei	ῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.	
	nr̃i. ⁿPromouim⁹ ergo	τ pmouim⁹ a flumine achua in duo	
	ᵒa flumine ᵖhana ᵠ duode=	καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀχουὰ ἐν τῇ δω	
	cima die ʳmensis ꝯ	decima mẽsis primi vt ventrem⁹ in hieru	
	ˢprimi ᵗ vt pergeremus	δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερου	
	ᵘhierusalem. ᵛ Et manus	salẽ. τ manus dei nr̃i fuit sup nos: τ libera=	
	ʷdei nr̃i ˣfuit ʸsuper nos	σαλήμ. καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐρρύσα	
	ᶻ& liberauit nos ᵃde mãu	uit nos de manu inimici τ hostis in via:	
	ᵇinimici ᶜ& insidiatoris ᵈin	το ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ,	
	ᵉvia. ᶠ Et venimus ꝯ	τ venimus in hierusalẽ. τ sedimus ibi die	
	ᵍhierusalem ʰ& mãsimus	καὶ ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡ=	
	ⁱibi ʲ tribus ᵏ diebus. ꝯ	bus tribus. τ die quarta appensum	
	ˡ Die ãt ᵐquarta ⁿappẽsum	μέρας τρεῖς. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστάθη τὸ	
	est ᵒargentum ᵖ& aurum	argentũ τ aurũ τ vasa in domo dei	
	ᵠ& vasa ʳin domo ˢdei no=	ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ	
	stri ᵗper ᵘmanum ᵛremoth	nr̃i sup manũ marimoth	
		ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμὼθ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	

filij vrie sacerdotis:ꝛ cū eo eleazar filius phine
υἱοῦ ὀυρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινε=
es: ꝛ cū eis iosabab filiꝰ iesu: ꝛ noadia filiꝰ
ές, καὶ μετ' αὐτῶν ἰωσαβὰβ υἱὸς ἰησοῦ, καὶ ναωδία υἱὸς
banta leuite: in numero ꝛ in pōdere omnia: ꝛ
βαανία οἱ λευῖται, ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν ϛαθμῷ τὰ πάντα, καὶ
descriptū ē oē pōdus. in tēpore illo q̄ venerūt
ἐγράφη πᾶς ὁ ϛαθμός. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἐλθόντες
de captiuitate filij trāſmigratiōis: obtule=
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνεγ=
rūt holocaustomata deo israel: vitulos duodeci
καν ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ ἰσραήλ, μόχους δώδεκα
pro omni israel: arietes nonaginta sex: agnos se
πρὸ παντὸς ἰσραήλ, κριοὺς ἐνενηκονταέξ, ἀμνοὺς ἑβ
ptuaginta septē: hircos pro peccato duodecim:
δομηκονταεπτά, χιμάρους πρὸ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ
omnia holocausta dño. ꝛ dederūt edi
πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. καὶ ἔδωκαν τὸ νόμι
ctū regis ꝓcuratoribus regis ꝛ
σμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ
ducibus trāſ flumē. ꝛ eleuauerūt popu
ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λα
lū ꝛ domū dei.
ὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Ca. 9.

A Θ postq̄ cōpleta sūt hec: accesserūt ad me. ꝓn
Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρ
cipes vicētes: nō separati sūt ꝓpl̄s israel ꝛ
χοντες λέγοντες, οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ
sacerdotes ꝛ leuite a ꝓpl̄is terrāꝫ in
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς
abominationibus eoꝝ chananei ethei pherezi
βδελύγμασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου ὁ ἐθεὶ ὁ φερεζὶ ὁ
iebusi ām̄onit moabi mosri ꝛ amorri: q̄
ἰεβουσὶ ὁ ἀμμωνὶ ὁ μωαβὶ ὁ μωσρὶ καὶ ὁ ἀμορρεί, ὅτι
acceperūt de filiabus eoꝝ sibi ꝛ filijs
ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς
suis. ꝛ cōmixtū ē semē sctūm in ꝓpl̄is
αὐτῶν· καὶ συνεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν
terrāꝫ. ꝛ manus principū ꝛ imperatoꝝ in
γαιῶν· καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν στρατηγῶν ἐν τῇ
trāſgressione ista in principio. ꝛ posq̄ audiui ſmonē istū:
ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ· καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
scidi vestimēta mea ꝛ tunicā meā ꝛ euellebā
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου καὶ ἔτιλλον
capillos capitis mei ꝛ a barba mea: ꝛ
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ
sedi quiescēs. ꝛ cōuenerūt ad me oīs tre=
ἐκαθήμην ἠρεμάζων· καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ ἔντρο
mēs ſmonē dei israel in trāſgressione trāſmigratiōis. et ego
μος λόγου θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικίας· κἀγὼ
sedens desecrabā vsq̄ ad sacrificiū vespertinū. ꝛ in sa
καθήμενος ἠρέμαζον ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς· καὶ ἐν θυ
crificio vespertino surrexi de afflictione mea. ꝛ
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου· καὶ
B sciderē ego vestimēta mea ꝛ tunicā meā
ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου
ꝛ inclino sup genua mea: ꝛ extendo ma=
καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκτείνω τὰς χεῖ=
nus meas ad dñm deū meū: ꝛ dixi: dñe
ράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἶπα, κύριε
cōfusus sū ꝛ erubui leuare deus meus fa
ἠσχύνθην καὶ ἐντράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρό
cē meā ad te: q̄m iniquitates nr̄e multipli=
σωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπλεόνα
cate sūt super caput nr̄m: ꝛ delicta no
σαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡ=
stra creuerūt vsq̄ ad celum: a diebus
μῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ ἡμερῶν
patrū nr̄oꝝ sumus in delicto magno vsq̄ ad
πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως
diem hanc.
τῆς ἡμέρας ταύτης. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵇfilii ᶠvrie ᵏ facerdotis :ᶠ & cum co ᵐeleazar ⁿfilius ∞ ᵒphinees. ᵖcunq̄ eis ᵍiosa bed ʳfilius ˢiosue ∞∞∞∞∞∞∞ ᶠet noadaia ᵘfilius ˣbennoi ʸleuite ᶻ iuxta numerū & ᵃpondus ᵇomniū.ᶜ Delerip tum eſt ᵈomne ᶜ ponduſ ᶠin tpe ᵍillo. Sed &ʰ qui ve= nerant ᶠde captiuitate ᵏfilii ᶠtranſmigratiōis ᵐ obtule rūt ⁿholocauſtomata ᵒdeo ᵖiſrael : ᵍ vitulos ʳ duode= cim ˢ pro ᵗ omni populo ᵘiſrael : ᵛarietes ʷnonagin= ta ˣſex : ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʸagnos ᶻ ſeptuaginta ᵃ ſe= ptem: ᵇhircos ∞∞∞∞∞∞∞ ᶜpro peccato ᵈduodecim: ᵉomnia in ᶠ holocauſtum ᵍdomino.ʰ Dederunt au= tem ⁱ edicta ʲ regis ∞∞∞ ᵏſatrapis ˡ erant de cōſpe ctu ᵐregis ⁿ & ducib ᵒ trans ᵖflumen :ᵠ & eleuauerunt ʳpopulum ˢ & ᵗ domum ∞ ᵘdei. 9.

Q Oſtq̄ aūt hec cōple ta ſunt ᵇaccesſerūt ᶜad me ᵈ principes ᵉ dicentes. ᶠNō ᵍeſt ſepat ʰ ppl̄s ⁱiſra= el ᵏ & ſacerdotes ˡ & leuite ᵐa populis ⁿterrarū: & ᵒde abominatiōibus eorum ᵖchananei videl; & ᵠethei & ʳpherezei & ˢiebuſei & ᵗāmonitarū & ᵘmoabitaꝝ & ᵛegyptiorū ʷ & āmorreo rū. ˣ Tulerūt ʸeni ᶻde filia= bus eoꝝ ᵃ ſibi ᵇ & filiis ſuis: ᶜ & cōmiſcuerūt ᵈ ſemē ᵉ ſan ctū ᶠcū ᵍ pplis ʰterraꝝ. ⁱ Ma nus etiā ʲ principū ᵏ & ma giſtratuū ˡ fuit ᵐ in trāgreſ= ſione ⁿ hac ᵒ prima. ᵖ Cūq̄ audiſſem ᵠ ſmonē ʳ iſtū ˢ ſci di ᵗ pallium meum ᵘ & tuni cam : ᵛ & euelli ∞∞∞∞∞∞∞ ʷ capillos ˣ capitis mei ʸ & barbe: ᶻ & ſedi ∞∞∞∞∞∞∞ ᵃ merēs. ᵇ Conuenerūt aūt ᶜ ad me ᵈ oēs ᵉ qui timebāt ᶠ verbū ᵍ dei ʰ iſrael ⁱ p ʲ trāſ= greſſione eorū ᵏ q de ˡ capti uitate venerāt : ᵐ & ego ⁿ ſe debā ᵒ triſtis ᵖ vſq̄ ᵠ ad ſacri ficiū ʳ veſptinū. ˢ Et in ſacri ficio ᵗ veſptino ᵘ ſurrexi ᵛ de afflictione mea : ʷ & ſciſſo ˣ pallio ʸ & tunica ᶻ curua= ui ᵃ genua mea ᵇ & expandi ᶜ manus meas ᵈ ad ᵉ dñm ᶠ deū meū ᵍ & dixi.ʰ Deus me ⁱ cōfūdor ʲ & erubeſco ᵏ leuare ˡ faciem meā ᵐ ad te: ⁿ quoniā ᵒ iniqtates noſtre ᵖ multiplicate ſunt ᵠ ſup ʳ ca put nr̄m : ˢ & delicta nr̄a ᵗ creuerunt ᵘ vſq̄ ᵛ ad celū ʷ a die ˣ bꝰ ʸ pr̄m nr̄orū. Sed & ᶻ noſipli ᵃ peccauim ᵇ gra= uter ᶜ vſq̄ ᵈ ad ᵉ diem ᶠ hanc:

ב בֶּן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן
פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן יֵשׁוּעַ
וְנוֹעַדְיָה בֶּן בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃ בְּמִסְפָּר
בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב כָּל הַמִּשְׁקָל
בָּעֵת הַהִיא׃ הַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי בְּנֵי
הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עֹלוֹת לֵאלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנֵים עָשָׂר עַל כָּל
יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה
כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי
חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה
לַיהוָה׃ וַיִּתְּנוּ אֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ
לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחוֹת עֵבֶר
הַנָּהָר וַיִּשְׂאוּ אֶת הָעָם וְאֶת בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וְנְכָלוֹת אֱלָהּ Cap. ix.
נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא
נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי הָעַמֳּנִי
הַמֹּאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי׃ כִּי נָשְׂאוּ
מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ
זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד
הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה
רִאשׁוֹנָה׃ וּכְשָׁמְעִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
קָרַעְתִּי אֶת בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶמְרְטָה
מִשְּׂעַר רֹאשִׁי וְזָקָנִי וָאֵשְׁבָה
מְשׁוֹמֵם׃ וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כָּל חָרֵד בִּדְבְרֵי
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וְאָנִי
יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב׃
וְלִמְנַחַת הָעָרֶב קַמְתִּי מִתַּעֲנִיתִי
וּבְקָרְעִי בִגְדִי וּמְעִילִי וָאֶבְרְעָה עַל
נִרְנַי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי אֶל יְהוָה
אֱלֹהָי׃ וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי
לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ
רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ נְדְלָה
עַד לַשָּׁמָיִם׃ מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
נְאַשְׁמָה נְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה

Pritiua.heb. Tex.he.i.Esd.ix. Trãsla.B.Die. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ	[t]et in iniqtatib⁹ nr̃is[u] tradi	τ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα	עָוֹן
כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב	ti ſum⁹ ipi & [r]reges nr̃i: & [s]ſacerdotes nr̃i [t] in manũ [u] regũ terrarũ: & [v] in gla	σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν ἐν χερσὶ βασιλέων	
בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה וּבְבֹשֶׁת פָּנִים לַיהוָה	diũ & [w] in captiuitate & in rapinã [x] & in cõfuſione [y] vul	ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν ἀρπα=	שְׁבָה בֵּזָז בּוּשׁ פָּנֶה
אֱלֹהֵינוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְעַתָּה כִּמְעַט רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה	tus : [z] ſicut & die [a] hac. [b] Et nũc [c] q̃ſi ad par̃ & [d] momẽ	τ in cõfuſione vultus nr̃i: ſicut dies hec. γῆ καὶ ἐν αἰχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·	חֲנָה חָנַן
מֵאֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ פְּלֵיטָה	tum [e] facta ē [f] deꝓcatio nr̃a	τ nũc q̃ſi parũ mãſuefactus eſt nobis dñs deus	שָׁאַר פָּלֵט
וְלָתֵת לָנוּ יָתֵד בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ לְהָאִיר עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ	[g] apud [h] dñm [i] deũ nr̃m [k] vt dimitterẽtur [l] nob [m] relíqe:	καὶ νῦν ὡς βραχὺ ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς	יָתֵד מָקוֹם אוֹר
וְלִתֵּת לָנוּ מִחְיָה מְעַט בַּעֲבָדָתֵנוּ כִּי עֲבָדִים אֲנָחְנוּ	[n] & daretur nobis [o] paxill⁹ [p] in loco [q] ſctõ eí⁹: & [r] illumi	noſter vt dimitteret nos in ſalutẽ: τ daret no	נָתַן חַיָּה
וְלֹא בְעַבְדֻתֵנוּ עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי	naret [s] oculos nr̃os [t] de⁹ nr̃	ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν	
מַלְכֵי פָרַס לָתֵת לָנוּ מִחְיָה לָרוֹם	[u] & daret nobis [v] vitã [w] modi	bis firmamentũ in loco ſanctificationis eius vt illumi	
אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ וְלַהֲעֲמִיד אֶת חָרְבָתָיו וְלָתֵת לָנוּ גָּדֵר בִּיהוּדָה	cã [x] in ſeruitute nr̃a: [y] quia [z] ſeruí [a] ſumus: [b] & in ſeruí	μῖν φώτισμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φω=	
וּבִירוּשָׁלִָם׃ וְעַתָּה מַה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת כִּי עָזַבְנוּ	tute noſtra [c] non [d] dereliqt nos [e] de⁹ nr̃: [f] & in	τίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μι=	
מִצְוֹתֶיךָ׃ אֲשֶׁר צִוִּיתָ בְיַד עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים לֵאמֹר הָאָרֶץ	clinauit [g] ſup nos [h] miaz [i] co	dicã in ſeruitute nr̃a: quia ſerui ſumus. τ	
אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ נִדָּה הִיא	rã [k] rege [l] perſarũ: [m] vt daret	καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν, ὅτι δοῦλοι ἐσμέν. καὶ	
בְּטֻמְאַת עַמֵּי הָאֲרָצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר מִלְאוּהָ מִפֶּה אֶל פֶּה	[n] nobis [o] vitã & [p] ſublimaret	in ſeruitute nr̃a nõ dereliquit nos dñs	
בְּטֻמְאָתָם׃ וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם אַל תִּתְּנוּ לִבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם	[q] domum [r] dei noſtri: [s] & ex	ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ	
אַל תִּשְׂאוּ לִבְנֵיכֶם וְלֹא תִדְרְשׁוּ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם עַד עוֹלָם	trueret [t] ſolitudines eius: [u] & daret	θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασι	
לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ וַאֲכַלְתֶּם אֶת טוּב הָאָרֶץ וְהוֹרַשְׁתֶּם לִבְנֵיכֶם עַד	[x] nobis [y] vitã & [z] ſublimaret	gib⁹ perſaꝝ: vt darẽt nobis viuificationẽz vt ſubli	
עוֹלָם׃ וְאַחֲרֵי כָּל הַבָּא עָלֵינוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וּבְאַשְׁמָתֵנוּ	[a] domum [b] dei noſtri: [c] & ex	λέων πέρσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶ	
הַגְּדֹלָה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׂכְתָּ לְמִטָּה מֵעֲוֹנֵינוּ וְנָתַתָּה לָנוּ	trueret [d] ſolitudines eius: [e] & daret	σαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι	
פְלֵיטָה כָּזֹאת׃ הֲנָשׁוּב לְהָפֵר מִצְוֹתֶיךָ וּלְהִתְחַתֵּן בְּעַמֵּי	[f] nobis [g] ſepem [h] in iuda [i] & [k] hieruſalem. [l] Et nunc	deſerta eius: τ darẽt nobis ſepẽ in	
הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הֲלוֹא אַתָּה בָנַפְתָּ בָּנוּ עַד כָּלָה אֵין שְׁאֵרִית	[m] quid [n] dicemus domine	τὰ ἔρημα αὐτοῦ, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν	
וּפְלֵיטָה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה כִּי נִשְׁאַרְנוּ	[o] deus noſter [p] poſt [q] hec?	iudꝛ τ hieruſalẽ. τ nũc dꝺ dicemus deus nr̃	
פְלֵיטָה כַּיּוֹם הַזֶּה הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בַּאֲשָׁמֹתֵינוּ כִּי אֵין לַעֲמוֹד	[r] Quia [s] dereliquimus [t] mãdata tua [u] que [v] precepi	ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ. καὶ νῦν τί ἐροῦμεν ὁ θεὸς ἡμῶν	
	ſti [w] in manu [x] ſeruoꝝ tuoꝝ [y] prophetarum : [z] dicens.	poſt hoc? qñ dereliquimus precepta tua	
	[a] Terra ad [b] quam [c] vos [d] ingredimini [e] vt poſ=	μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου	
	ſideatis eã: [f] terra [g] immunda [h] eſt [i] iuxta ĩmũdiciã [k] ppło	q̃ dediſti nobis in manu ſuoꝝ tuoꝝ ꝓ	
	rũ ceterarũq; [l] trarũ [m] abo	φήτας λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονο=	
	minatiõmb⁹ eoꝝ [n] q̃ [o] replę	tetis eã: terra cõmota eſt in cõmotione	
	uerũt eã [p] ab ore [q] vſq; ad	μῆσαι αὐτήν, γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει	
	[r] os [s] coinqnatõe ſua. [t] Nũc	ppłoꝝ terraꝝ abominatiõmb⁹ eoꝝ q̃bus repleuerũt	
	ergo [u] filias vr̃as [v] ne [w] detis	λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν ὧν ἔπλησαν	
	[x] filiis vr̃is: [y] & filias eoꝝ	eam ab ore in os in immũdiciꝭ eoꝝ.	
	[z] ne [a] accipiatis [b] filiis vr̃is:	αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.	
	[c] & nõ [d] q̃ratis [e] pacẽ eorũ	τ nũc filias vr̃as nõ detis filiis	
	[f] & ꝓſpitatẽ eorũ [g] vſq; in	καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δώσητε τοῖς υἱοῖς	
	[h] eternũ [i] vt [k] cõfortemini	eoꝝ: τ a filiabus eoꝝ ne accipiatis	
	[l] & comedatis q̃ [m] bona fũt	αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε	
	[n] terre: [o] & heredes habea	filiis vr̃is: τ ne queratis pacẽ eoꝝ τ	
	tis [p] filios veſtros [q] vſq; in	τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσητε εἰρήνην αὐτῶν καὶ	
	[r] ſeculum. [s] Et poſt [t] omnia	bonũ eoꝝ vſq; in eternũ: vt cõfortemini τ come	
	[u] que venerunt [v] ſuper nos	ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγη	
	[w] in operibus noſtris [x] peſſi	datis bona terre: τ ꝑſonẽ diuidatis filiis	
	mis [y] & in delicto noſtro	τε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληροδοθήσητε τοῖς υἱοῖς	
	[z] magno: [a] quia [b] tu [c] deus	vr̃is vſq; in eternũ. τ poſt omne qꝺ venit ſuper	
	noſter [d] liberaſti nos [e]	ὑμῶν ἕως αἰῶνος. καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡ=	
	de iniquitate noſtra [f] &	nos in operibus nr̃is prauis τ in deli	
	dediſti [g] nobis [h] ſalutem [i]	μᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημ	
	ſicut ẽ hodie: [k] vt nõ con	cto nr̃o magno: quia tu deus noſter leua	
	uerteremur: [l] & irrita face	μελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκού=	
	remus [m] mãdata tua: [n] neq;	uiſti noſtras iniqtates: τ dediſti nobis ſalutẽ: φ	
	matrimonia iũgeremus	φισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν, ὅτι	
	[o] cũ ppłis [p] abominatiõũ	cõuerſi ſumus diſſipare mãdata tua: et matrimo	
	[q] ſtarũ. [r] Nũqd [s] irat⁹ es [t] no	ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμ	
	bis [u] vſq; ad [v] cõſũmationẽ:	nia iũgere cũ ppłis terraꝝ iſtaꝝ. nũqd irritatus es tu	
	[w] ne dimitteres nobis [x] re=	βρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων· μὴ παρῳξυνθῆς ἐν	
	liquas [y] ad ſalutẽ! [z] Dñe [a] de⁹	nobis vſq; in cõſũmationẽ ne eſſet reliquũ τ ſal	
	[b] iſrł [c] nuſ⁹ es [d] tu: [e] q̃ [f] dere	ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ ſa	
	licti ſumus [g] q ſaluaremur	uũ. die deus iſrael iuſtus tu: qñ relicti ſu=	
	[h] ſicut die [i] hac. [k] Ecce [l] corã	σωζόμενοι· κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφ	
	te ſumus [m] in delicto nr̃o.	mus ſalui ſicut dies hec. ecce nos omnes	
	[n] Non [o] enim [p] ſtari poteſt	ημεν διασῳζόμενοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες	
		coꝝ te in delictis nr̃is: quia nõ eſt ſtare	
		ναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν σῆναι	

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.i.Esd.x. | Pātiua.heb

Cap. x.

A

ozam te sup hoc.
ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ. Ca.10.

Et posῦ orauit esdras t posῦ cōfessionē fecit
Καὶ ὡς προσηύξατο Ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε
plozās t cadens coꝝ domo dei: collect
κλαίων καὶ προσπίπτων ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνήχ
sunt ad eū, de israel cetus multus ni-
θησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφό-
mis: viri t mulieres t adolescēti. quia fletu
δρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι· ὅτι κλαυθμῷ
magno fleuit ppls. t respōdit sechenias fili⁹
μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαός. καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς
iehiel de filijs elā: t dixit esdre: nos pua
Ιεϊηλ ἀπὸ υἱῶν Ηλάμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔσδρα, ἡμεῖς ἠθε-
ricati sum⁹ in deū nr̄m: t duximus vxores alie
τήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλ
nas de ppīis terre. t nūc est spes
λοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ
israel sup hoc: t nūc pcutiamus fedus
Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ, καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ
deo ipso ad educēdū oēs mulieres t gent-
θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γεννώ
ta ex eis in cōsilio dn̄i: t cor q timēt in
μενα ἐξ αὐτῶν ἐνβουλῇ κυρίου, καὶ τῶν τρεμόντων ἐν
mādatis dei nr̄i: t fiat sicut lex: fiat: surge.
ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω, ἀνάστηθι.
quia sup te verbū: t nos tecū: cōfortare t
ὅτι ἐπί σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ, κραταιοῦ καὶ
fac. t surrexit esdras t adiurauit principes sacer
ποίησον. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἀρχέντας τῶν ἱε
dotū t leuitas t omnē israel: vt facerēt sm
ρέων καὶ λευίτας καὶ πάντα Ἰσραήλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ
verbū hoc: t iurauerūt. t surrexit esdras a fa-
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ὤμοσαν. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ἀπὸ προσώ
cie domus dei: t abijt in gazophylaciū Io
που οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰω
anan filij elisub t māsit ibi. panē nō comedit
αναν υἱοῦ Ἐλισοὺβ καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγεν
B t aquā nō bibit: qm̄ lugebat sup trāsgressione
καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς
trāsmigrationis. t miserūt voce in iuda t in hieruſa
ἀποικίας. καὶ ἔδωκαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσα
lē oibus filijs trāsmigrationis vt cōgregarē-
λὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆ-
tur in hieruſalē. oīs q nō venerit in tribus die-
ναι εἰς Ἱερουσαλήμ. πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέ-
bus quēadmodū cōsilio principū. t sento
ρας ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
rū: anathematizabitur omnis substātia eius: t
ρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ
ipse abijcietur de cetu trāsmigrationis. t
αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. καὶ
cōgregati sūt oēs viri iuda t bēiamin in hie
συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἱε
ruſalē in tribus diebus: ipse mēsis nonus.
ρουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔννατος·
in vicesima mēsis sedit oīs ppīs in platea
ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ
dom⁹ dei: in tremore pro verbo: t ab
οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ
hieme. t surrexit esdras sacerdos t dixit
τοῦ χειμῶνος. καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε
ad eos: vos trāsgressi estis: t duxistis
πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε
vxores alienas vt adderetis sup deli-
γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμε-
ctū israel. t nūc date laudē dño deo
λείαν Ἰσραήλ. καὶ νῦν δότε αἴνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ
patrū nr̄oꝝ: t facite placitū coꝝ
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον
eo: t separamini
αὐτοῦ, καὶ διαστάλητε

coram te sup hoc. 10.
Sic ergo orante esdra & iplorāte eo:
& flente & iacente ante templum dei: collectus
est ad eum
de israel cetus grandis nimis virorum
& mulierum & pueroꝝ.
Et fleuit popl⁹ multo fletu. Et rñdit sechenias filius iehiel de filijs helam: & dixit esdre.
Nos preuaricati sumus in deum nr̄m & duximus vxores alienigenas de populis terre. Et
nunc si est penitentia in israel super hoc: percutiamus
fedus cū deo nr̄o vt proiciam⁹ vniuersas vxores & eos q de his nati sunt.
Iuxta volūtatem dn̄i & corū qui tenēt preceptū dn̄i dei nr̄i: fm legē fiat.
Surge: tuū est discerne re: nos q̄ simus tecum.
Cōfortare & fac. Surrexit ergo esdras & adiurauit principes sacerdotū & leuitarū & omnē israel vt facerēt fm verbū hoc
Et iurauerūt. Et surrexit esdras ante domū dei:
& abijt
ad cubiculū iohannā filij eliasib: & ingressus est illuc. Panē nō comedit & aquā nō bibit. Lugebat ei trāsgressionē eorū q venerāt de captiuitate.
Et missa ē vox in iuda & i hierusalē oibus filijs trāsmigrationis vt cōgregarētur in hierl̄z: & oīs qui non venerit in tribus diebus
iuxta cōsiliū principū & senioꝝ: auferetur vniuersa substātia ei⁹: & ipe abijcietur de cetu trāsmigrationis.
Cōuenerūt igitur oēs viri iuda & bēiamin in hierusalē tribus die bus: ipse est
mensis nonus vicesima die mensis
& sedit omnis populus in platea domus dei
trementes pro peccato & pluuiis.
Et surrexit esdras sacerdos & dixit ad eos.
Vos trangressi estis & duxistis vxores alienigenas vt adderetis super delictum israel.
Et nunc date confessionem domino deo
patrū vr̄oꝝ & facite placitum ei⁹: & separamini

Cap. x.

וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו
עֶזְרָא וּבֹכֶה וּמִתְנַפֵּל לִפְנֵי
מְאֹד אֲנָשִׁים
מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב מְאֹד אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים וִילָדִים כִּי בָכוּ הָעָם הַרְבֵּה
בֶּכִי וַיַּעַן שְׁכַנְיָה בֶּן יְחִיאֵל מִבְּנֵי
עֵילָם וַיֹּאמֶר לְעֶזְרָא אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ
בֵּאלֹהֵינוּ וַנּוֹשֵׁב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת
מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וְעַתָּה יֵשׁ מִקְוֶה
לְיִשְׂרָאֵל עַל זֹאת וְעַתָּה נִכְרֹת
בְּרִית לֵאלֹהֵינוּ לְהוֹצִיא כָל נָשִׁים
וְהַנּוֹלָד מֵהֶם בַּעֲצַת אֲדֹנָי וְהַחֲרֵדִים
בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה
קוּם כִּי עָלֶיךָ הַדָּבָר וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ
חֲזַק וַעֲשֵׂה וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֶת
שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְכָל יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבְעוּ וַיָּקָם
עֶזְרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ
אֶל לִשְׁכַּת יְהוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב וַיָּלֶךְ
שָׁם לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה
כִּי מִתְאַבֵּל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וַיַּעֲבִירוּ
קוֹל בִּיהוּדָה וִירוּשָׁלִַם לְכָל בְּנֵי
הַגּוֹלָה לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלִָם וְכָל
אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא לִשְׁלשֶׁת הַיָּמִים
כַּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים יְחֹרַם כָּל
רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה
וַיִּקָּבְצוּ כָל אַנְשֵׁי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
יְרוּשָׁלִַם לִשְׁלשֶׁת הַיָּמִים הוּא
חֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ
וַיֵּשְׁבוּ כָל הָעָם בִּרְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים
מְרַעִידִים עַל הַדָּבָר וּמֵהַנְּשָׁמִים
וַיָּקָם עֶזְרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אַתֶּם מְעַלְתֶּם וַתּוֹשִׁיבוּ נָשִׁים
נָכְרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל
וְעַתָּה תְּנוּ תּוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ

τ de filijs elā: matthanias τ zacharias τ
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ηλαμ, ματθανίας καὶ ζαχαρίας καὶ
iatel τ abdias τ hierimoth: τ elia. τ de filijs
ἰαϊὴλ καὶ ἀβδίας καὶ ἱερειμώθ, καὶ ηλία· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
D zathua: elionai elisub matthanai τ iarmoth τ zabad
ζαθούα, ἐλιωναῖ ἐλισοὺβ ματθαναῖ καὶ ἰαρμὼθ καὶ ζαβὰδ
τ oziza. τ de filijs babi: iamā τ anani τ
καὶ ὀζιζά· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβί, ἰαμὰ καὶ ἀνανὶ καὶ
zabu τ thalai. τ de filijs baani: mosollā
ζαβοῦ καὶ θαλί· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαανί, μοσολλὰμ
τ maluc τ adaias τ iasub τ saal τ
καὶ μαλοὺκ καὶ ἀδαίας καὶ ἰασοὺβ καὶ σαὰλ καὶ
ramoth. τ de filijs phaath moab edne τ cha
ραμώθ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐδνὲ καὶ χα
lel τ banat τ maasias: τ matthanias τ
λὴλ καὶ βαναῖ καὶ μαασίας, καὶ ματθανίας καὶ
beſſeleel τ banui τ manaſſes. τ de
βεσελεὴλ καὶ βαναυὶ καὶ μαναστῆς· καὶ ἀπὸ τῶν
filijs erā: eliezer ieſeia melchias: ſamai ſemeō
υἱῶν ηρὰμ, ἐλιέζερ ἰεσεία μελχίας, σαμαὶ σεμεών
beniamin meluch τ ſamari. τ de filijs
βενιαμὶν μελοὺχ καὶ σαμαρί· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
aſem: matthanat matthatha zabad eliphalet hieremi
ἀσήμ, ματθαναῖ ματθαθὰ ζαβὰδ ἐλιφαλὲτ ἱερεμὶ
manaſſes τ ſemei. τ de filijs bani: mo-
μαναστῆς καὶ σεμεΐ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μο-
odias amrā vel banat badaias chelias vanta
οδίας ἀμρὰμ ἢ υηλ βαναῖ βαδαίας χελίας ὐαναία
marimoth: eliaſib matthanias τ matthani. τ
μαριμώθ, ἐλιασὶβ ματθανίας καὶ ματθανί· καὶ
fecerũt filij bauui τ filij ſemei τ ſelemi-
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ βαουνὶ καὶ υἱοὶ σεμεΐ καὶ σελεμί
as τ nathā τ adaias: τ machnadā. τ ſarua
ας καὶ νάθαν καὶ ἀδαίας, καὶ μαχναδά· καὶ σαρουὰ
τ ſeſei. τ eſrhel τ ſelemias τ ſamari-
καὶ σεσεΐ· καὶ ἐσριηλ καὶ σελεμίας καὶ σαμαρί-
as: τ ſellū τ amarias τ toſeph. de fi-
ας, καὶ σελλοὺμ καὶ ἀμαρίας καὶ ἰωσὴφ· ἀπὸ υἱ-
lijs nabu: ieiel matthathias zabad: zebēna iadai
ῶν ναβού, ἰεϊὴλ ματθαθίας ζαβάδ, ζεβεννὰ ἰαδαὶ
iocl τ banaias. oēs hi acceperũt vxores
ἰωὴλ καὶ βαναίας· πάντες δυτοι ἔλαβον γυναῖκας
alienas: τ ſũt aũt ex ipſis mulieribꝰ q̄ ge
ἀλλοτρίας, καὶ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ ἐγέ-
nuerũt ex eis filios.
νησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Neemias.
Νεεμίας.

Ca.j.

Verba neemie filij chalcie. τ factū eſt in meſe
A λ Ογοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου· καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ
chaſeleb anni viceſimi: τ ego erā in ſuſan
χασελεὺ ἔτους εἰκοσοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν σουσὰν
caſtro: τ venit anani vnꝰ de fratribus meis: ipe
ἀβιρᾶ, καὶ ἦλθεν ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐ
τ viri iuda: τ interrogaui eos de
τὸς καὶ ἄνδρες ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ
iudeis ſaluatis: q̄ remāſerāt
τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἱ κατελείφθησαν
de captiuitate τ de hieruſalē. τ dixe
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. καὶ εἶ-
rũt ad me: q̄ reſidui q̄ remāſerũt
παν πρός με, ὅτι οἱ ὑπολελειμμένοι οἱ καταλειφθέντες
de captiuitate ibi in puincia: in afflictiõe ma
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ με
gna τ in opprobrio: τ muri hieruſalē
γάλη καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὰ τείχη ἱερουσαλὴμ

ᵐEt de filiis ⁿhelam: ᵒmathania: ᵖzacharias: ꝏꝏ
ᵍ& iehihel' & abdi' & rimoth' & helia. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳEt de filiis ˢzethua: ᵗeliœnai: ᵘeliaſib: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃnathania ᵇ & hierimuth ᶜ& zabeth ᵈ & aziza. ꝏꝏ
ᵇEt de filiis ᶜbebai: ᵈiohan nā ᵉananias: ᶠzabbai: ꝏꝏ
ᵍathalai. ʰEt de filiis ⁱbeni.
ᵐmoſollā & ⁿmelluch ꝏ
ᵒ& adaia ᵖ iaſub ᵍ& ſaal' & ramoth: ʳet de filius ꝏꝏ
ˢphetmoab: ᵗedna ᵘ& chalaal: ᵛbanaias & ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃmaaſias: ᵇmathanias ᶜ be ſelehel: ᵈbennui ꝏꝏꝏꝏ
ᵉ& manaſſe. ᶠEt de filiis ᵍerem: ʰeliezer: ⁱieſue: ꝏ
ᵏmelchias: ˡſemeias: ᵐſymeon: ⁿbeniamin: ꝏꝏ
ᵒmaloch: ᵖſamarias. Et ᵍde filius ʳaſom ˢmathanai ᵗmathet: ᵘazabeth: ᵛelphe leth: ʷiermai: ˣmanaſſes ʸſemei. ᶻDe filiis ᵃbani: ᵇmaaddi: ᶜamram ꝏꝏꝏ ᵈ& huel: ᵉbaneas & ᶠbadaias: ᵍcheliau: ʰbannia. ꝏ ⁱMarimuth: & ᵏeliaſib: ˡmathanias: ᵐmathanai ⁿet iaſi ᵒ& bani ᵖ& bennui ᵠſemei ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳ& ſalmias ˢ& nathan ᵗ& adaias: ᵘmechnedabai ꝏ ᵛiſai ʷſarai ˣezrel ʸ& ſelemau & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶻſemeria ᵃſellum ᵇamaria ᶜioſeph. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈDe filiis ᵉnebui: ᶠahiel ᵍmathathias ʰzabet ꝏꝏꝏꝏ ⁱzabina ᵏieddu ˡ & iohel & ᵐbanai. ⁿOmues ᵒhi ꝏ ᵖacceperant ᵠvxores ʳalienigenas: ˢ& fuerũt ᵗexeis ᵘmulieres que ᵛpepererāt ʷfilios.
Explicit liber Eſdre p̄m9.

Incipit liber Neemie.
Cap. j.

Verba ᵇ Neemie ᶜ filii ᵈhelchie. ᵉ Et factū ē ᶠin menſe ᵍcaſleu ʰanno ⁱvicesimo: ᵏ& ego ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˡeram ᵐ in ſuſis ⁿ caſtro. ᵒEt venit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖanani ᵍvnus ʳde fratribus meis: ipſe ˢ& viri ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵗiuda. ᵘet interrogaui eos ᵛde iudeis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇqui ᶜremanſerant & ᵈſupererant ᵇde ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉcaptiuitate ᶠ& de ᵍ hieruſalem. ʰEt dixerunt ꝏꝏ ⁱmihi. ᵏQui remanſerunt ˡ& ᵐderelicti ſunt ꝏꝏꝏꝏ ⁿde ᵒcaptiuitate ᵖibi ᵠin puincia: ʳin afflictione ꝏꝏ ˢmagna ſunt ᵗ& in opprobrio: ᵘ& murus ᵛhieruſalē

Cap. j.

ᵃדִּבְרֵי ᵇנְחֶמְיָה ᶜבֶּן ᵈחַכַלְיָה ᵉוַיְהִי
ᶠבְּחֹדֶשׁ ᵍכִּסְלֵו ʰשְׁנַת ⁱעֶשְׂרִים ᵏוְאָנִי
ˡהָיִיתִי ᵐבְּשׁוּשַׁן ⁿהַבִּירָה: ᵒוַיָּבֹא
ᵖחֲנָנִי ᵍאֶחָד ʳמֵאַחַי ˢהוּא ᵗוַאֲנָשִׁים
ᵘמִיהוּדָה ᵛוָאֶשְׁאָלֵם ʷעַל ˣהַיְהוּדִים
ʸהַפְּלֵטָה ᶻאֲשֶׁר ᵃנִשְׁאֲרוּ ᵇמִן
ᶜהַשִּׁבְיָ ᵈוְעַל ᵉירוּשָׁלִָם: ᶠוָאֹמְרוּ
ᵍלִי ʰהַנִּשְׁאָרִים ⁱאֲשֶׁר ᵏנִשְׁאֲרוּ
ˡמִן ᵐהַשִּׁבְיָה ⁿשָׁם ᵒבַּמְּדִינָה: ᵖרָעָה
ᵠגְדוֹלָה ʳוּבְחֶרְפָּה ˢוְחוֹמַת ᵗירוּשָׁלִַם

ᵃנָשָׂה
ᵇשׂוּם

ᵃהָיָה ᵇשָׁנָה
ᵃהָיָה ᵇבּוֹא
ᵃשָׁאַל ᵇיָדַי
ᵃפָּלַט ᵇשָׂאַר
ᵃשָׁבָה ᵇאָמַר
ᵃמִרְעוֹת
ᵃחָמָה

בֶּן ׳ הַלּוֹחֵשׁ ׳ שַׂר ׳ חֲצִי ׳ פֶּלֶךְ
ירוּשָׁלִָם ׳ הוּא ׳ וּבְנוֹתָיו ״ אֵת ״ שַׁעַר ׳ בָּנָה
הַגָּיְא ׳ הֶחָזִיק ׳ חָנוּן ׳ וְיוֹשְׁבֵי ׳ זָנוֹחַ ׳ הַמָּה
בָּנוּהוּ ׳ וַיַּעֲמִידוּ ׳ דַּלְתֹתָיו ׳ מַנְעֻלָיו ״ בָּנָה ׳ עָמַד
וּבְרִיחָיו ׳ וְאֶלֶף ׳ אַמָּה ׳ בַּחוֹמָה ׳ עַל ׳ בָּרַת
וְעַד ׳ שַׁעַר ׳ הַשְּׁפוֹת : ׳ וְאֵת ׳ שַׁעַר ׳ אָשַׁף
הָאַשְׁפוֹת ׳ הֶחָזִיק ״ מַלְכִּיָּה ״ בֶּן ׳ רֵכָב ׳ חָזַק
שַׁעַר ׳ פֶּלֶךְ ׳ בֵּית ׳ הַכֶּרֶם ׳ הוּא ״ יִבְנֶנּוּ ״ בָּנָה
וַיַּעֲמִיד ׳ דַּלְתֹתָיו ׳ מַנְעֻלָיו ׳ וּבְרִיחָיו ׳ עָמַד
וְאֵת ׳ שַׁעַר ׳ הָעַיִן ׳ הֶחָזִיק ׳ שַׁלּוּן ׳ בֶּן
כָּל ׳ חִזְקָה ׳ שַׁעַר ׳ פֶּלֶךְ ״ הַמִּצְפָּה ״ הוּא
יִבְנֶנּוּ ׳ וְיטַלְלֶנּוּ ׳ וַיַּעֲמִידוּ ׳ דַּלְתֹתָיו ׳ מַנְעֻלָיו
מַנְעֻלָיו ׳ וּבְרִיחָיו ״ וְאֵת ׳ חוֹמַת
בְּרֵכַת ׳ הַשֶּׁלַח ׳ לְגַן ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וְעַד
הַמַּעֲלוֹת ׳ הַיּוֹרְדוֹת ׳ מֵעִיר ׳ דָּוִד ׳ אַחֲרָיו ׳ עָלָה
הֶחָזִיק ׳ נְחֶמְיָה ׳ בֶּן ״ עַזְבּוּק ״ שַׂר ׳ חֲצִי ״ שׁוּר ׳ חָצָה
פֶּלֶךְ ׳ בֵּית ׳ צוּר ׳ עַד ׳ נֹגַד ׳ קִבְרֵי ׳ דָּוִד
וְעַד ׳ הַבְּרֵכָה ׳ הָעֲשׂוּיָה ׳ וְעַד ׳ בֵּית ׳ עָשָׂה
הַגִּבֹּרִים : ׳ אַחֲרָיו ׳ הֶחָזִיקוּ ׳ הַלְוִיִּם ׳ חָזַק
רְחוּם ׳ בֶּן ׳ בָּנִי ׳ עַל ״ יָדוֹ ״ הֶחֱזִיק ׳ חֲשַׁבְיָה
שַׂר ׳ חֲצִי ׳ פֶּלֶךְ ׳ קְעִילָה ׳ לְפִלְכּוֹ :
אַחֲרָיו ׳ הֶחֱזִיקוּ ׳ אֲחֵיהֶם ׳ בַּוַּי ׳ בֶּן ׳ חִנַּדָד
שַׂר ׳ חֲצִי ׳ פֶּלֶךְ ׳ קְעִילָה : ׳ וַיְחֲזֵק
עַל ׳ יָדוֹ ׳ עֵזֶר ׳ בֶּן ״ יֵשׁוּעַ ״ שַׂר ׳ הַמִּצְפָּה
מִדָּה ׳ שְׁנִית ׳ מִנֶּגֶד ׳ עֲלֵית ׳ הַנֶּשֶׁק ׳ עָלָה
הַמִּקְצוֹעַ : ׳ אַחֲרָיו ׳ הֶחָרָה ׳ הֶחֱזִיק ״ קָצַע ׳ חָרָה
בָּרוּךְ ׳ בֶּן ׳ זַכַּי ׳ מִדָּה ׳ שְׁנִית ׳ מִן
הַמִּקְצוֹעַ ׳ עַד ׳ פֶּתַח ״ בֵּית ׳ אֶלְיָשִׁיב
הַכֹּהֵן ״ הַגָּדוֹל : ׳ אַחֲרָיו ׳ הֶחֱזִיק ״ נָדַל
מְרֵמוֹת ׳ בֶּן ׳ אוּרִיָּה ׳ בֶּן ׳ הַקּוֹץ
מִדָּה ׳ שְׁנִית ׳ מִפֶּתַח ׳ בֵּית
אֶלְיָשִׁיב ׳ וְעַד ׳ תַּכְלִית ׳ בֵּית ׳ כָּלָה
אֶלְיָשִׁיב : ׳ וְאַחֲרָיו ׳ הֶחֱזִיקוּ
הַכֹּהֲנִים ׳ אַנְשֵׁי ׳ הַכִּכָּר : ״ אַחֲרָיו
הֶחֱזִיק ׳ בִּנְיָמִן ׳ וְחַשּׁוּב ׳ נֹגַד ׳ בֵּיתָם
אַחֲרָיו ׳ הֶחֱזִיק ״ עֲזַרְיָה ׳ בֶּן

filius saloes princeps dimidij vici hierusalē.
υἱὸς σαλὼης ἄρχων ἡμίσους πολιχώρου ἱερουσαλήμ.
ipe τ filie eius portã val-
αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ τὴν πύλην τῆς φά-
lis tenuerũt. ānun τ habitatores zanoe
ραγγος ἐκράτησαν. ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ,
ipſi edificauerũt eã: τ ſtatuerũt valuas eius:
αὐτοὶ ὠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
τ ſeras eius: τ vectes eius: τ mille cu
καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χίλιοι πή
biti in muro vſq; ad portã ſterquilinij. τ
χεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ D
portã ſterqlinij tenuit melchias filius re
τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας υἱὸς ῥη
chab: princeps vici bethachcharã ipſe τ filij
χὰβ, ἄρχων πολιχώρου βηθαχχαφάμ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. τ cooperuerũt eã: τ ſtatuerũt valuas eius:
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
τ ſeras eius: τ vectes eius. at portã
καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς
fontis muntuit ſolon filius chaleze: princeps par
πηγῆς ἀσφαλίσατο σολὼν υἱὸς χαλεζέ, ἄρχων με
tis maſpha: ipe edificauit eã τ te
ρους τῆς μασφά, αὐτὸς ἐξωκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐσέ
xit eã: τ ſtatuit valuas eius τ ve-
γασεν αὐτήν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχ
ctes eius. τ murũ piſcine ſi-
λοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς κολυμβήθρας τοῦ σι
loa in hortũ regis τ vſq; ad gradus
λωὰ εἰς τὸν κῆπον τ βασιλέως καὶ ἕως τῶν βαθμῶν
qui deſcendũt de ciuitate dauid. poſt eũ
τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit neemias filius ezbuch princeps dimidij vici
ἐκράτησε νεεμίας υἱὸς ἐζβοὺχ ἄρχων ἡμίσους πολιχώρου
bethſur vſq; ad hortũ ſepulchri dauid: τ vſq; ad piſci-
βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου δαυίδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ
nã q̃ facta erat τ vſq; ad domũ fortiũ. τ
βήθρας τῆς γεγονυίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
poſt eũ tenuerũt leuite: raſi filius bauea. ad
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐπὶ
manũ eius tenuit aſabias princeps dimidij vi-
χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους πολι
ci ceela in vico ſuo. τ poſt eũ te-
χώρου κεηλὰ τῷ πολιχώρῳ αὐτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκρά
nuerũt fratres eor̃ babai filius edanad: princeps di-
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαὶ υἱὸς ἀδαναδ, ἄρχων ἡμί
midij vici ceela. τ tenuit ad manũ e-
σους πολιχώρου κεηλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ
ius azur filius ieſu princeps maſpha mẽſurã ſecun-
τοῦ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε
dã ecõtrario aſcẽſus armor cõiungẽtis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in angulũ. poſt in mõte eius tenuit baruch filii
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσω εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ ἐκράτησε βαροὺχ υἱὸς
us zabu mẽſurã ſecũdã ab angulo vſq; ad portã dom
ὁς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliaſub ſacerdotis magni. τ poſt eũ
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filij accos mẽſurã ſe-
ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ
cundã a porta domus eliaſub vſq; ad cõſummationẽ do
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴκ
mus eliaſub. τ poſt eũ tenuerũt ſacerdotes vi
ου ἐλιασοὺβ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν
ri achechar. τ poſt eũ tenuit beniamin τ
δρες ἀχεχάρ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
aſſub cõtra domũ ſuã. τ poſt eos te-
ἀσσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ' αὐτοὺς ἐκρά
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας υἱὸς

filius eorũ edificauit ſterquilinij. τ poſt eũ
υἱὸς αὐτῶν ἐποίησε κοπρίας. καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit ezechias filius ſellum ſuper ſcalã
ἐκράτησεζεκίας υἱὸς σελλὴμ ἐπὶ τὴν κλίμακα
deſcendentẽ de ciuitate dauid. poſt eũ
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit ezechiel filius ſelomith τ poſt eũ
ἐκράτησεζεκιὴλ υἱὸς σελωμὶθ καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit iaſiel filius mozolamon ſcriba portã
ἐκράτησεν ἰασιὴλ υἱὸς μοζολαμὼν γραμματεὺς πύλης
ſuper ſcalã deſcendentẽ de ciuitate dauid. poſt
ἐπὶ τὴν κλίμακα τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω
eũ tenuit ioanan filius ezechie filij ſellum
αὐτοῦ ἐκράτησεν ἰωανὰν υἱὸς ἐζεκίου υἱοῦ σελλὴμ
filius barachie ſeruus ſuper portã templi
υἱὸς βαραχίου δοῦλος ἐπὶ πύλης τοῦ ναοῦ
ſuper ſcalã deſcendentẽ de ciuitate dauid. poſt
ἐπὶ τὴν κλίμακα τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω
eũ tenuit ezechias filius ſellum ſuper ſcalã
αὐτοῦ ἐκράτησεζεκίας υἱὸς σελλὴμ ἐπὶ τὴν κλίμακα
deſcendentẽ de ciuitate dauid. poſt eũ
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit ezechiel filius ſelomith τ poſt eũ
ἐκράτησεζεκιὴλ υἱὸς σελωμὶθ καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit iaſiel filius mozolamon ſcriba portã
ἐκράτησεν ἰασιὴλ υἱὸς μοζολαμὼν γραμματεὺς πύλης
ſuper ſcalã deſcendentẽ de ciuitate dauid. poſt
ἐπὶ τὴν κλίμακα τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω
eũ tenuit ioanan filius ezechie filij ſellum
αὐτοῦ ἐκράτησεν ἰωανὰν υἱὸς ἐζεκίου υἱοῦ σελλὴμ
filius barachie ſeruus ſuper portã templi
υἱὸς βαραχίου δοῦλος ἐπὶ πύλης τοῦ ναοῦ

ooo oooooo ooo ooo oooooooo oooooooo oooooooo

maasee filij ananie iuxta domū suā. τ post μαασέου υἱοῦ ἀναγίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ· καὶ με-
eū tenuit baani filꝰ ennadad mēsurā secū- τ' ἀυτὸν ἐκράτησε βααὶ υἱὸς ἤναδὰδ μέτρον δεύ-
dā: a domo azarie vsq; ad angulū τ τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
vsq; ad flexurā phalalī filij vzai: cōtra ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ ὀυζαί, ἐξεναντίας τῆς
angulū τ turrim eminētē ex do- γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ ο�ί-
mo regis excelsa atrij carce- κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα-
ris. τ post eū phadaia filiꝰ phoroz. τ na- κῆς. καὶ μετ' ἀυτὸν φαδαία υἱὸς φόρος. καὶ οἱ να-
thinei erāt habitantes in ophal vsq; ad contra hor θιναῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφὰλ ἕως ἀπεναντι κα
tū porte aque ad orientē: τ turris τῆ πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminēs. τ post eū tenuerūt thecuī mēsurā ἐξέχων. καὶ μετ' ἀυτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωείμ μέτρον
secundā e regione turris magne δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminētis: τ vsq; ad murū ophla. ſu- ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὠφλά· ἀνώτε
pra portā equoꝝ tenuerūt sacerdotes: vir- cō- ρα πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξε
ra domū suā. τ post eū tenuit sa- ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' ἀυτὸν ἐκράτησε σα
doc filiꝰ emmer cōtra domū suā. τ post δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' ἀυ-
eū tenuit samaia filiꝰ sechenia custos por- τὸν ἐκράτησε σαμαία υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πυ-
te orientis. τ post eū tenuit ananias λης τῆς ἀνατολῆς· καὶ μετ' ἀυτὸν ἐκράτησεν ἀναγίας
filiꝰ sellemia: τ anon filiꝰ seleph sextus mēsurā υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὼν υἱὸς σελὲφ ὁ ἕκτος μέτρον
secundā. τ post eū tenuit mesolla filius δεύτερον· καὶ μετ' ἀυτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cōtra gazophylacū suū. τ post βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου ἀυτοῦ· καὶ με-
eū tenuit melchias filiꝰ sarephi vsq; ad τ' ἀυτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domū nathineoꝝ τ negotiatoꝝ cōtra por- οἴκου τῶν ναθιναίων καὶ τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πυ
tā cōsidrātionis: τ vsq; ad ascensum an- λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ
gule. τ inter ascensum porte ouī πῆς· καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα
tūs. καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι. Ca. 4.

ne tenuerūt fabri τ negociatores. ΕΤ factū est quādo audiuit sanabalat ꝙ nos
Ca. 4. Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤκουσε σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς
edificaremus murū: τ molestū fuit ei: τ ira οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὀρ-
tus est multū: τ subsānabat in iudeos. τ γίσθη ἐπισολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς ἰουδαίοις· καὶ
dixit corā fratribus suis τ exercitu sa- εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
marie: τ dixit: qd imbecilles isti faciūt μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ δυσαμενοὶ οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei: nū dimittemus eos: nūqd sacrificant: nūqd ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἆρα θυσιάζουσιν; ἆρα
poterūt: τ hodie sanabūt lapides pul- δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ
uis facti sunt cōbusti: τ tobias ammani- χῶμα γενέσθαι καυθέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί-
tes prope eū: τ dixit ad eos: et της ἐχόμενα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
isti edificāt: nōne ascēdet vulpes ἀυτοὶ οἰκοδομοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ ꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯ

וּפָרַץ חוֹמַת אַבְנֵיהֶם ׃ שְׁמַע חָמָה
אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בוּזָה וְהָשֵׁב הָרָה שׁוּב
חֶרְפָּתָם עַל רֹאשָׁם וּתְנֵם לְבִזָּה נָתָן בַּז
בְּאֶרֶץ שִׁבְיָה ׃ וְאַל תְּכַס עַל שָׁבָה כָּפָה
שָׁנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל
תִּמָּחֶה כִּי הִכְעִיסוּ לִנְגַד הַבּוֹנִים׃ מָחָה
וַנִּבְנֶה אֶת הַחוֹמָה וַתִּקָּשֵׁר בָּנָה קָשַׁר
כָּל הַחוֹמָה עַד חֲצִיָהּ וַיְהִי לֵב חָצָה
לָעָם לַעֲשׂוֹתוֹ ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עָשָׂה
סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמֹּנִים
וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי עָלְתָה אֲרוּכָה עָלָה אָרַג
לְחוֹמוֹת יְרוּשָׁלַ‍ִם כִּי הֵחֵלּוּ חָלַל
הַפְּרוּצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד׃ בְּרִין סָתַם
וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא
לְהִלָּחֶם בִּירוּשָׁלַ‍ִם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ לָחַם
תּוּעָה׃ וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ תָּעָה פָּלַל
וַנַּעֲמִיד מִשְׁמָר עֲלֵיהֶם יוֹמָם עָמַם שָׁמַד
וְלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל וְהֶעָפָר הַרְבֵּה רָבָה יָכַל בָּנָה
וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לִבְנוֹת חוֹמָה ׃ חָמָה צוּר
וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ רָאָה בּוֹא
עַד אֲשֶׁר נָבוֹא אֶל תּוֹכָם וְהָרַגְנוּם
וְהַשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְלָאכָה ׃ וַיְהִי שָׁבַת לָאַד
כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בָּיָה בּוֹא
אֶצְלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֲשֶׂר פְּעָמִים יָדָה
מִכֹּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר תָּשׁוּבוּ קוּם שׁוּב
עָלֵינוּ וַאֲעַמִּיד מִתַּחְתִּיוֹת לַמָּקוֹם
מֵאַחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִיחִים וַאֲעַמִּיד צָחַח
אֶת הָעָם לְמִשְׁפְּחוֹת עִם חַרְבֹתֵיהֶם שְׁפָחָה
רמחיהם וְקַשְׁתֹתֵיהֶם ׃ וָאֵרֶא רָאָה
וָאָקוּם וָאֹמַר אֶל הַחֹרִים וְאֶל קוּם חָרַר
הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ יָרֵא
מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנָי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא גָּדַל יָרֵא
זִכְרוּ וְהִלָּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּנֵיכֶם לָחַם בָּנָה
וּבְנֹתֵיכֶם נְשֵׁיכֶם וּבָתֵּיכֶם ׃ וַיְהִי בַּיִת נָשָׂה
כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע יָדַע

transſiliet murum eorũ lapideum. Audi deus noſter quia facti ſumus deſpectu. Cõuerte opprobriũ ſup caput eorũ: & da eos in deſpectionẽ in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatẽ eorũ: & pcm eorũ corã facie tua non deleatur: quia irriſerũt edificantes.

Itaq; edificauimus murum & coniunximus totũ vſq; ad partẽ dimidiam: & puocatũ eſt cor populi ad operãdũ. Factum eſt aũt cũ audiſſet ſanaballath & tobias & arabes & ammonite & azotij & ſcicatrix obducta eſſet muri hieruſalem: & cepiſſent interrupta cõcludi: irati ſunt nimis. Et cõgregati ſũt oẽs pariter vt venirent & pugnarent contra hierusalem & molirentur inſidias. Et orauimus deum noſtrum: & poſuimus cuſtodes ſuper murum die ac nocte contra eos.

Dixit autem iudas. Debilitata eſt fortitudo portãtis: & hum̃a nimia eſt: & nos non poterim? edificare murum.

Et dixerũt hoſtes noſtri. Neſciant & ignorent donec veniamus in medium eorũ & interficiam? eos: & ceſſare faciamus opus.

Factum eſt autẽ venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos: & dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: ſtatui in loco & poſt murũ per circuitũ populũ in ordinem cũ gladiis ſuis & lanceis & arcubus. Et perſpexi atq; ſurrexi: & aio ad optimates & magiſtratus: & ad reliquã partẽ vulgi. Nolite timere a facie eorũ. Domini magni & terribilis memẽtote: & pugnate pro fribꝰ vrĩs: filiis vrĩs & filiabꝰ vrĩs: & vxoribꝰ veſtris: & domibꝰ vrĩs.

Factum eſt aũt cũ audiſſent inimici nr̃i nunciatũ eſſe

τ deſtruet murũ lapidũ eox: audi deus noſter καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν quia facti ſumus in ſubſãnationẽ: τ cõuerte oppro- ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπιστρέψον ὀνειδι- briũ eox in caput eox: τ da eos in ſu- σμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυ bſãnationẽ in terra captiuitatis: τ ne operias in κτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ iniquitatẽ eox: τ peccatũ eox a facie tua ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου nõ deleat: qm̃ irritauerũt corã edificã μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδο tibus. τ edificauimus murũ τ cõiunctus ẽ ois μούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος καὶ συνήφθη πᾶν murus vſq; ad meditatẽ ſuã: τ factũ eſt cor τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐβούλετο ἡ καρδία populi vt edificaret. τ factũ eſt cũ audiſſet ſa- τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε σα nabalat τ tobias τ arabes τ ammanite τ · ναβαλὰτ καὶ τωβίας καὶ οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται καὶ οἱ azotij: φ aſcẽdit germẽ murꝰ hieruſalẽ: qm̃ ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι inceperũt cicatrices obduci: τ moleſtũ eis ἤρξαντο αἱ διαφραγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐ viſũ fuit valde. τ cõgregati ſunt oẽs ad idẽ τοῖς ἐφάνη σφόδρα· καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐ vt venirẽt τ pugnarẽt in hieruſalẽ: τ facerẽt τὸ ἐλθεῖν καὶ παραξασθαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι ei deceptionẽ. τ orauimus ad deũ nr̃m αὐτὴν πλάνησιν· καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν τ ſtatuimus cuſtodes ſup eos die τ no- καὶ ἐστήσαμεν προφυλακὰς ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυ- cte a facie eox. τ dixit iudas: contrita κτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ εἶπεν ἰούδας, συνετρί eſt fortitudo inimicox: τ humus multa: τ nos ἐστὶ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ χοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς nõ potertimus edificare in muro. τ dixerũt οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχῳ. καὶ εἶπαν tribulantes nos: nõ cognoſcẽt τ nõ videbũt do- οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἕως nec veniamus in mediũ eox: τ interficiemus eos ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσομεν αὐ- τ fedabimus opus. τ factũ eſt vt vene τοὺς καὶ καταπαύσομεν τὸ ἔργον. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ- rũt iudei habitantes prope eos: τ dixerũt θον οἱ ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπαν nobis: aſcẽdũt ex oibus locis qm̃ cõ- ἡμῖν, ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτι ἐστὲ nertiſtis ſup nos. τ ſtatui in infima στρέψατε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ loci poſt murũ in abſcõditis: τόπου κατωπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπτοῖς, τ ſtatui populũ per ꝓpos cũ gladijs ſu- καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐ is τ lãceis ſuis τ arcubus ſuis. τῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν καὶ τῶν τόξων αὐτῶν· τ pſpexi τ ſurrexi τ dixi ad optimates καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς εὐτίμους τ ad duces τ ad reli- καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοί- quos populi: ne timeatis a facie eo- πους τοῦ λαοῦ, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐ- rũ. memẽtote vt nr̃i magni τ τῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ terribilis τ pugnate pro fratribus vr̃is: φοβεροῦ καὶ παραταξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, filijs vr̃is: τ filiabus vr̃is: τ vxoribus ve υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ γυναικῶν ὑ- ſtris: τ domibus vr̃is: τ factũ eſt quũ audiſſent μῶν, καὶ οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν inimici nr̃i ꝙ notũ fuit οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη

nobis: τ dissipauit deus cōsilia eoꝝ. τ ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ reuersi sumus nos in murū: vir in opus su- ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐ- um. τ factū est a die illa medietas eoꝝ τοῦ. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν ordinati erant faciebāt opus: τ medietas eoꝝ re- ἐντεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀν- stitebāt: τ lācee τ scuta τ arcus τ thora τείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τόξα καὶ θώρα ces: τ pricipes post oēm domū iuda κες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου ἰούδα τῶν edificantiū in muro. τ tollētes in οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς humeris armati. in vna manu faciebat illic o- ὠτισμοῖς ἐνόπλοι. ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτοῦ τὸ ἔρ- pus: τ in vna tenebat facultū. τ edificato γον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. καὶ οἱ οἰκοδό res vir gladiū suū accinctus sup lumbū μοι ἀνὴρ ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν suā: τ edificabāt. τ buccinās in corne abu αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατί cinatꝰ pme. τ dixi ad optimates τ ad na ppe me. τ dixi πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς reliquos popu pricipes τ ad τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λα li: opus grāde τ latū: τ nos separamur οῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα sup murꝝ procul vir a fratre suo. ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ τ in loco vbicūq; audieritis vocē τοῦ. καὶ ἐν τόπῳ οὗ ἂν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς buccine: illuc cōcurrite ad nos: τ deus κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς noſter pugnabit pro nobis: τ nos faciebamus ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν τὸ opus. τ medietas nrī tenētes lāceas ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ab ascēsu aurore vsq; ad egressū stellaꝝ. ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων. τ in tēpore illo dixi pplo: vnusq;q; cum καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ iuuene suo castrametabit in medio hierusalē. νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήσεται ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ. τ sit nobis nox custodia: τ dies opus. τ καὶ ἔσται ἡμῖν ἡ νὺξ προφυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. καὶ erā ego τ fratres mei τ pueri τ pue ἡμην ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια καὶ οἱ ἄν ri custodie post me: τ nō fuit exuens nos δρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν venudans vir vestimēta sua. vir τ ar- ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. ἀνὴρ καὶ ὅ- ma eius ad aquam. πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ. Ca.5.

ET factꝰ est clamor ppli τ mulierꝫ Καὶ ἐγένετο ἡ κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν eoꝝ magnꝰ ad fratres suos αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς iudeos. τ erāt alii dicētes: in filijs no- Ἰουδαίους· καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, ἐν υἱοῖς ἡ- stris τ in filiabꝰ nris: nos multi: τ acci μῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λη piemus frumentū τ comedemus τ viuemus. τ sunt φόμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζησόμεθα. καὶ εἰ- alii dicētes: agri nri τ vince nre σί τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν τ domus nre: nos pmittemus τ accipiemus fru καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶμεν καὶ λη φόμεθα σῖ- mētuꝫ τ comedemus. τ sunt aliqui dicentes: τον καὶ φαγώμεθα. καὶ εἰσί τινες λέγοντες,

nobis: dissipauit deꝰ cō- silium eorum. Et reuersi sumus nos ad muros vnusq;q; ad opus suum. Et factū est a die illa: media pars iuuenum eorum facie- bat opus: & media pars erat ad bellum: & lancee & scuta & arcus & lorice & prin cipes post eos in omni domo iuda edificantium muros & portantium onera & imponentium: vna manu sua faciebat opus: & altera tenebat gladium. Edi- ficantiū enim vnusquisq; gladio erat accinctus re nes. Et edificabant & clamabant buccina iuxta me. Et dixi ad optimates & ad ma gistratus & ad reliquam partem vulgi. Opus grande est & latum: & nos separa- ti sumus in muro procul alter ab altero. In loco quocunq; au- dieritis clangorem tube: illuc concurrite ad nos. Deus noster pugnabit pro nobis: & nosipsi faciamus opus. Et me- dia pars nostrum teneat lanceas ab ascensu aurore donec egrediantur astra. In tē pore quoq; illo dixi populo. Vnusquis q; cum puero suo maneat in medio hie- rusalem: & sint nobis vices per noctē & diem ad operandum. Ego autem & fratres mei & pueri mei & custodes qui erant post me: non deponebam vestimēta nra. Vnusq;q; trā iuda batur ad baptismū. 5.

ET factus est clamor populi & vxores eiꝰ magnꝰ aduersus frēs su os iudeos. Et erant qui dicerent. Filii nostri & filie nostre multe sunt nimis. Accipiamus p p̄cio eos frumentū & comedam? & viuamus. & erāt qui dicerēt. Agros nros & vineas & domꝰ nras ap ponamus: & accipiamus frumentum in fame. Et alii dicebant.

פּוּר יָצַר לָנוּ וַיָּפֶר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצָתָם
שׁוּב וְנָשׁוּב כֻּלָּנוּ אֶל הַחוֹמָה אִישׁ אֶל
לָאַר תָּצָה מְלַאכְתּוֹ וַיְהִי מִן הַיּוֹם הַהוּא חֶצְיָ
עָשָׂה נְעָרַי עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְחֶצְיָם
חָזַק מַחֲזִיקִים וְהָרְמָחִים הַמָּגִנִּים
שָׁרָה שׁוּר וְהַקְּשָׁתוֹת וְהַשִּׁרְיוֹנִים וְהַשָּׂרִים
בָּנָה אַחֲרֵי כָּל בֵּית יְהוּדָה הַבּוֹנִים
בַּחוֹמָה וְהַנֹּשְׂאִים נָסַבָּל עֹמְסֵי
אָסַר בְּאַחַת יָדוֹ עֹשֶׂה בַּמְּלָאכָה וְאַחַת
כַּחֲזֶקֶת הַשַּׁלַּח וְהַבּוֹנִים אִישׁ
חָרַב אֲסוּרִים עַל מָתְנָיו וּבוֹנִים
תָּקַע וְהַתּוֹקֵעַ נָשׁוּפָר אֵצְלִי וָאֹמַר
חוּר אֶל הַחֹרִים וְאֶל הַסְּגָנִים וְאֶל
יָתַר יֶתֶר הָעָם הַמְּלָאכָה הָרְחָבָה
רָחַב וְרָחָבָה וַאֲנַחְנוּ נְפֹרָדִים עַל
חָמַר רָחַק הַחוֹמָה רְחוֹקִים אִישׁ מֵאָחִיו
קוֹם שָׁמַע נְמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל
כָּנַן הַשּׁוֹפָר שָׁמָּה תִּתְקַבְּצוּ אֵלֵינוּ
לָחַם אֱלֹהֵינוּ יִלָּחֶם לָנוּ וַאֲנַחְנוּ
עָשָׂה חָצָה עֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וְחֶצְיָם מַחֲזִיקִים
חָזַק עָלָה הָרְמָחִים מַעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד
צָאָה כָּכַב צֵאת הַכּוֹכָבִים וְגַם בָּעֵת הַהִיא
אָמַרְתִּי לָעָם אִישׁ וְנַעֲרוֹ
לוּן הָיָה יָלִינוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהָיוּ
שָׁמַר לָנוּ הַלַּיְלָה מְשַׁמָּר וְהַיּוֹם מְלָאכָה
אֵין אֵינֶנִּי וְאָחַי וּנְעָרַי וְאַנְשֵׁי
הַמִּשְׁמָר אֲשֶׁר אַחֲרַי אֵין אֲנַחְנוּ
פָּשַׁט פִּנְּדִינוּ אִישׁ שְׁלֻחוֹ
הַמָּיִם וְתֹהִי צַעֲקַת Cap. v.
הָעָם וּנְשֵׁיהֶם גְּדוֹלָה אֶל אֲחֵיהֶם
הַיְהוּדִים וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים
בָּנִינוּ וּבְנֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ רַבִּים
נָקַח דָּגָן וְנֹאכְלָה וְנִחְיֶה וְיֵשׁ
אֲשֶׁר אֹמְרִים שָׂדוֹתֵינוּ וּכְרָמֵינוּ
וּבָתֵּינוּ אֲנַחְנוּ עֹרְבִים וְנִקְחָה
דָּגָן נָרָעֲבָה וְיֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים

Pritiua.heb.Tex.he.Neemie.v. — Trãsla.B.Vie.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לֹוינוּ מ כֶּסֶף לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ שְׂדֹתֵינוּ לָוֶה מד
וְכַרְמֵינוּ׃ ו וְעַתָּה כִּבְשַׂר אַחֵינוּ
בְּשָׂרֵנוּ כִּבְנֵיהֶם בָּנֵינוּ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מה
אֲנַחְנוּ כֹּבְשִׁים אֶת בָּנֵינוּ וְאֶת
בְּנוֹתֵינוּ לַעֲבָדִים וְיֵשׁ מִבְּנֹתֵינוּ מו
נִכְבָּשׁוֹת וְאֵין לְאֵל יָדֵנוּ וְשָׂדֹתֵינוּ בָּבַשׁ אֵל
וְכַרְמֵינוּ לַאֲחֵרִים׃ ז וַיִּחַר לִי מְאֹד חָרָה
כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת זַעֲקָתָם וְאֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיִּמְלַךְ לִבִּי עָלָי מָלַךְ
וָאָרִיבָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים רוּב חָוַר
וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׂא אִישׁ בְּאָחִיו נָשָׂה
אַתֶּם נֹשִׂאִים וְאֲנִי אֶתֵּן עֲלֵיהֶם נָתַן
קְהִלָּה גְּדוֹלָה׃ וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ גָּדַל
כָּנִינוּ אֶת אַחֵינוּ הַיְּהוּדִים כָּנָה יָדָה
הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי בָּנוּ וְגַם מָכַר
אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת אֲחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ
לָנוּ וְיִחְרְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר׃ חָרַשׁ
וָאֹמַר לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר
אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא בְּיִרְאַת עָשָׂה
אֱלֹהֵינוּ תֵּלְכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם יָלַךְ
אוֹיְבֵינוּ׃ יא וְגַם אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי
נֹשִׁים בָּהֶם כֶּסֶף וְדָגָן נֵעָזְבָה נָשָׁה עָזַב
נָא אֶת הַמַּשָּׂא הַזֶּה׃ הָשִׁיבוּ נָא שׁוּב
לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם שָׂדֶה
זֵיתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף מֵאָה
וְהַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר יָרַשׁ צָהַר
אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם׃ יב וַיֹּאמְרוּ אָמַר
נָשִׁיב וּמֵהֶם לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה בָּקַשׁ שׁוּב
כַּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת קָרָא
הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת שָׁבַע
כַּדָּבָר הַזֶּה׃ יג גַּם חֹצְנִי נָעַרְתִּי
וָאֹמַר כָּכָה יֵנָעֵר הָאֱלֹהִים אֶת נָעַר
כָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת קוּם
הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ תַּעֲשֶׂה
וְכָכָה יִהְיֶה נָעוֹר וְרֵק וַיֹּאמְרוּ
כָּל הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת יְהוָה הלל

'Mutuo ſumamus''pecu
nias''in tributa°regis:de=
muſcꝫ'agros nros'q&vi=
neas:'&nūc'ſicut carnes
'fratrū nr̄orū: ſic'' carnes
nre ſunt:&'ſicut filii eorū:
ita &'filii nr̄i,' Ecce'nos
'ſubiugamus°filios
'&'filias nr̄as's in ſ tu=
tem:'&'de filiab? noſtris
'ſūt famule:'nec habem?
''vn de poſſint redimi:°&
agros nr̄os'&vineas nr̄as
'alii poſſident.'Et iratus
ſum'nimis''cū'auduſſem
'clamorem eorum 'ſm
'verba'hec:°cogitauitꝫ
'cor meum'mecum. ꝯ
'Et increpaui'optimates
'&'magiſtratus: ꝯꝯꝯꝯ
''& dixi''eis.° Vſuras ne
'ſinguli'a fratribus vr̄is
'exigitis:'Et congregaui
''aduerſum eos ꝯꝯꝯꝯ
'cōtionem'magnam:'& dixi'eis.'Nos vt ſcitis ꝯ
'redemimus'fratres nr̄os'Iudeos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'q venditi fuerāt'gentib?
'ſm poſſibilitatē'' nr̄am.
'Et''vos igitur''vendite
°frēs vr̄os:'& redimem?
eos.'Et ſiluerūt:°nec' in
uenerūt''quid r̄nderent.
'Dixiꝫ ad eos.' Non eſt
'bona''res'' quam ꝯꝯꝯ
°facitis.Quare'non'in ti
more ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'dei nr̄i''ambulatis:'ne ex
probretur nobis a'gētib?
'inimicis nr̄is.''' Et''ego
°& frēs mei' & pueri mei
'cōmodauimus plurimis
'pecuniam'& frumentū.
''Non repetamus in cōe
'iſtud.' Es alienū cōceda=
mus:'qd debetur nobis.
'Reddite°eis'hodie'agros
ſuos &'vineas ſuas &'oli
ueta ſua'& domos ſuas.
Quin poti? &'centeſimā
'pecunie''frumēti''vini°&
olei'quā'exigere ſoletis
'ab eis: date proillis.'Et
dixerūt.''Reddem?:'& ab
eis'nihil'q̄remus:'ſicꝫ'fa
ciemus'vt'loqueris.' Et
vocaui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'ſacerdotes' & aduraui
eos'vt facerent ꝯꝯꝯꝯꝯ
'iuxta quod dixeram.''In
ſup'excuſſi°ſinum meus
'& dixi.'Sic'excutiat'de?
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'omnem'virum' qui' nō
'compleuerit ꝯꝯꝯꝯꝯ
'verbum'iſtud:'de domo
ſua' & de laboribus ſuis:
'ſic'excutiatur:'& vacu=
us fiat.''Et dixit ꝯꝯꝯꝯ
''vniuerſa°m'tutudo:'amē
'Et laudauerunt'dñm.

mutuo accepimꝰ argentū in tributa regis:
ἐδανείσαμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως,
agri nri τ vineæ nræ τ domus nræ. τ
ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. καὶ
nūc ſicut caro fratrū nroꝝ: caro nra. ſicut filij eo=
νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐ=
rū: filij nri. τ ecce nos ſubiugamus
τῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς
filios nros τ filias nras in ſuos: τ
υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ
ſunt de filiabus nris ſubiugate: τ
εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ
nō eſt potentia manuū nraꝝ: τ agri nri τ vi
οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμ=
nee nre optimatibus. τ triſtatus ſū val=
πελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. καὶ ἐλυπήθην σφό=
de cū audiui clamorē eoꝝ τ ſmo
δρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό=
nes iſtos. τ deliberauit cor meū apud
γους τούτους. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐ=
me. τ pugnaui aduerſus optimates τ
μέ. καὶ ἐμαχησάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς
principes τ dixi eis: repetitione vos repe=
ἄρχοντας καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτήσει ὑμεῖς ἀπαι
tetis vir fratrē ſuū: q̄ vos facitis:
τήσετε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε;
τ vedi ſup eos cōctionē magnā. τ dixi
καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην. καὶ εἶπον
eis: nos poſſedimus fratres nros
αὐτοῖς, ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς
Iudeos vēditos gētibus: in voluīta
Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἐκου=
rio nro. τ vos vēditis fratres vros:
σίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
τ vēdent nobis. τ ſiluerūt τ nō inuenerūt
καὶ πραθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν καὶ οὐχ ἕυρον
ſmonē. τ dixi: nō bonū rēs quod vos faci=
λόγον. καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖ
tis: nō ſic in timore dei nr̄i redibitis ab op
τε, οὐχ' οὕτως ἐν φόβῳ θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνει
probrio gētiū inimicoꝝ nroꝝ. etiā ego τ fra=
δισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καί γε ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei τ noti mei poſuimus eis argentū
φοί μου καὶ οἱ γνωστοί μου ἐδάνεισαν αὐτοῖς ἀργύριον
τ frumētū: relinquꝰ iā repetitionē hāc.
καὶ σῖτον, ἐγκατελίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύ
reddite iā eis vt hodie agros
την. ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ἡμέρον ἀγροὺς
ſuos τ vineas ſuas τ oliueta ſua τ
αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ
domos ſuas: τ de argēto frumētū τ
οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου γὸν σῖτον καὶ
vinū τ oleū afferte eis. τ dixe
γὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε αὐτοῖς. καὶ εἰ=
rūt: reddemus: τ ab eis nō q̄remus:
πον, ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν,
ſic faciemus ſicut tu dicis. τ vocaui
οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα
ſacerdotes τ aduraui eos vt facerēt ſm ver
τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆ=
bū hoc. τ veſtē meā excuſſi: τ di
μα τοῦτο. καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶ
xi: ſic excutiat deus oēm vir: q̄ nō
πον, οὕτως ἐκτινάξαι ὁ θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ
ſtatuet verbū iſtud de domo ſua τ de
στήσει γὸν λόγον τοῦτον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ
labore ſuo: τ erit ſic excuſſus τ va
κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κε
nus. τ dixit vniuerſa eccleſia: amē: τ laudauerūt
νός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν, καὶ ἤνεσαν
dominum.
τὸν κύριον. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ fecit ppls verbū istud. etiā a
καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. καί γε ἀπὸ
die q̄ pceperat mihi vt essē in pncipē eo=
τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα ἀυ
rū in terra iuda ab anno vicesimo τ vsq; ad ānuz
τῶν ἐν γῆ Ἰούδα ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους
tricesimū τ secundū artha∫a∫tha regi
τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῶ ἀρθασασθὰ τῶ βασιλεῖ
ānos duodeci: τ ego τ fratres mei panē
ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς
pncipatus mei nō comedim⁹. at duces q̄ an=
ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμ=
D te me grauauerūt sup pplm τ acceperūt
προσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ ἔλαβον
ab eis in panīb⁹ τ in vino vltimū argē=
παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔχατον ἀργύρι
tū ∫iclos q̄draginta. etiā miniſtri
ου σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια
eor⁹ dñati fuerūt sup pplm: et ego nō fe=
αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποί
ci ∫ic a facie timoris dñi. τ
ησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου. καὶ
in opere muri iſtius tenui: agrū
ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκράτησα, ἀγρὸν
nō poſſedi: τ pueri mei τ oēs
οὐκ ἐκτησάμην καὶ τὰ παιδάριά μου καὶ πάντες
cōgregati ibi ppter op⁹. τ index τ
οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον. καὶ Ἰουδαῖοι καὶ
pncipes centū q̄nquaginta viri: τ venie=
οἱ ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχό
tes ad nos de gētibus q̄ in circuitu nō=
μενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,
in mēſa mea. τ erat q̄ fiebat in die
ἐπὶ τραπέζαν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν
vnā: vitulus vn⁹ τ oues ſex electe τ hir
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χί
cus erāt mihi. τ inter duodeci
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δώδεκα
dies in oibus vinū multitudine. τ cū ānis
ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἴνος τῶ πλήθει. καὶ σὺν τού=
panē ducatus mei nō q̄siui: q̄s
τοις ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐζήτησα, ὅτι
grauis ſeruitus sup pplm iſtū. memēto
βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. μνήσθητί
Infra. 13. a. mei deus in bonū ſm oia q̄ feci
μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῶ
pplo huic.
λαῶ τούτῳ. Ca. 6.

A ΘΕ factū eſt vt auditū fuit ſanabalat
Καὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῶ σαναβαλὰτ
τ tobia τ geſam arabi: τ
καὶ τῶ τωβία καὶ τῶ γησὰμ τῶ ἄραβι, καὶ
reliquis inimicor⁹ nr⁹: ψ edifi
τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμη
caui mur⁹: τ nō relicta fuit in eo inter
μησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ διά
ruptio: etiā vſq; ad tēpus illud: valuas nō
κοπή, καί γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, θύρας οὐκ
poſuerā in portis: τ miſit ſana=
ἔστησα ἐν ταῖς πύλαις, καὶ ἀπέστειλε σαναβ=
balat τ geſā ad me dicētes: veni τ
βαλὰτ καὶ γησὰμ πρός με λέγοντες, δεῦρο καὶ
cōgregemur pariē in villis in cā=
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πε=
po ono: τ ipi cogitabāt mihi vt facerēt ma
δίῳ ὠνώ, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πο
lū. τ miſi ad eos nūcios di=
νηρίαν. καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους λέ=
cēs: opus magnū ego facio: τ nō potero
γων, ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι

Trāſla.B.Wie.

[r]Fecit ergo [n]popul⁹ [r]ſicut
erat dictū. [a]Ar[c]due autē illa
[b]qua [c]precepit rex [b]mihi
[c]vt eſſem [f]dux [g]in terra ꝯ
[b]iuda [l]ab anno [k] viceſimo
[l]vſq; ad [m] annum ꝯꝯꝯ
[n]triceſimum [o] ſecundum
[p]artaxerxis ꝯꝯꝯꝯꝯ
[q]regis p[r]annos [s]duodeciz
ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
[t]ego [x] & frēs mei [r] ānonas
[s]q̄ ducū⁹ debebātur [a]non
[b]comedim⁹. [c] Duces autē
[b]primi [c]q fuerūt [f]ante me
[g]grauauerunt [f]populū [k] &
acceperunt [l]ab eis ꝯꝯꝯ
[m]in pane [n] & vino & [o]pecu
nia quotidie [q]ſiclos ꝯꝯ
[r]quadraginta. [s] Sed & [r] mi
niſtri eorum [u] depreſſerāt
[r]populum. [x] Ego autē [a] nō
[b]feci [c]ita [a]propter ꝯꝯꝯ
[c]timorem [f]dei. [g] Quinpo=
tius [b] in opere ꝯꝯꝯ
[l]muri [l]edificaui: [m] & agrū
ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
[n]non [c]emi: [p] & oēs [q]pue
ri mei [r]congregati ꝯꝯ
[f]ad [u] opus erant. [x] Iudei
quoq; [b] & magiſtratus ꝯ
[c]centum [u] quinquaginta
[b]viri: [c] & qui veniebant ꝯ
[b]ad nos [c]de [f]gētibus [g]que
in [b]circuitu noſtro ſunt:
[r]in [b]mensa mea erant. [n] Pa
rabatur autem mihi ꝯ
[c]per dies [p] ſingulos [q] bos
[r]vnus: [s] arietes [r]ſex ꝯꝯꝯ
[u]electi: exceptis [r]volatili=
bus: [b] & inter [c] dies ꝯꝯꝯ
[b]decem [c] vina diuerſa: &
alia [f]multa tribuebam. ꝯ
[g] Inſup & [r]annonas [s] duca
tus mei [r] nō [m] q̄ſiui. Valde
[n]enim [c]attenuatus erat [r]po
pulus. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[t] Memēto [n] mei [x] deus me⁹
[r]in bonū ſm omnia [a]que
[b]feci [o]populo [c]huic.

6.

[r] Actum eſt autem [b]cū
[c]audiſſet ꝯꝯꝯꝯꝯ
[d]ſanaballath [c] & tobias [f] &
goſem [g] arabs ꝯꝯꝯꝯꝯ
[f] & ceteri [r] inimici noſtri
[k] q̄ [r] edificaſſem ego ꝯꝯꝯ
[n]murum [o] & non [p] eſſet [q] in
ipſo [r] reſidua [r] interruptio:
[r]vſq; ad [u] tempus aūt [x] illud
[r]valuas [s] non [a] poſueram
[b]in portis: [c] miſerūt [d] ſana
ballath [c] & goſem arabs
[r]ad me [c] dicentes. [b] Veni [f] &
percutiamus fedus [k] piter
[r]in vitulis [m] in cāpo [n] ono.
[o] Ipſi autem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[p]cogitabant [r] vt facerent
[q]mihi [r] malum. [s] Miſi ergo
[t]ad eos [u] nuncios [x] dicens.
[r] Opus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]grande [a] ego [b] facio: [c] & nō
[d]poſſum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Tex.heb.Neemie.vj.Pītiua.heb.

וַיְעַשׂ הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃ גַּם מִיּוֹם
אֲשֶׁר צִוָּה אֹתִי לִהְיוֹת פֶּחָה בְּאַרְצָ֫ן פֶּחָה
יְהוּדָה מִשְּׁנַת עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת שָׁנָה
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא
הַמֶּלֶךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֳדָשִׁים
אֲנִי וְאַחַי לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא אָכָלְתִּי׃
וְהַפָּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר לְפָנַי כָּבֵד לָקַח
הִכְבִּידוּ עַל הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם
כַּסְפָּם וַיַּיִן אַחַר כַּסְפּוֹ שְׁקָלִים
אַרְבָּעִים גַּם נְעָרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל עָשָׂה
הָעָם וְאָנֹכִי לֹא עָשִׂיתִי כֵּן מִפְּנֵי
יִרְאַת אֱלֹהִים׃ וְגַם בְּמְלֶאכֶת חָמָה חָזַק
הַחוֹמָה הַזֹּאת הֶחֱזַקְתִּי וְשָׂדֶה
לֹא קָנִינוּ וְכָל נְעָרַי קְבוּצִים קָבַץ קָבָה
שָׁם עַל הַמְּלָאכָה׃ וְהַיְהוּדִים וְהַסְּגָנִים
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אִישׁ וְהַבָּאִים
אֵלֵינוּ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ
עַל שֻׁלְחָנִי וְאֲשֶׁר הָיָה נַעֲשָׂה
לְיוֹם אֶחָד שׁוֹר אֶחָד צֹאן שֵׁשׁ
בְּרוּרוֹת וְצִפֳּרִים נַעֲשׂוּ לִי וּבֵין
עֲשָׂרֶת יָמִים בְּכָל יַיִן לְהַרְבֵּה
וְעִם זֶה לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא בִקַּשְׁתִּי
כִּי כָבְדָה הָעֲבֹדָה עַל הָעָם הַזֶּה׃
זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי עַל הָעָם הַזֶּה׃

Cap.vi.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע שָׁמַע
לְסַנְבַלַּט וְלִטוֹבִיָּה וְלִגְשֶׁם הָעַרְבִי
וְלִיתֶר אוֹיְבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת
הַחוֹמָה וְלֹא נוֹתַר בָּהּ פֶּרֶץ גַּם
עַד הָעֵת הַהִיא דְּלָתוֹת לֹא הֶעֱמַדְתִּי
בַּשְּׁעָרִים׃ וַיִּשְׁלַח סַנְבַלַּט וְגָשֶׁם
אֵלַי לֵאמֹר לְכָה וְנוֹעֲדָה יַחְדָּו
בַּכְּפִירִים בְּבִקְעַת אונו וְהֵמָּה
חֹשְׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה׃ וָאֶשְׁלְחָה
עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים לֵאמֹר מְלָאכָה
גְדוֹלָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוּכַל

Pñtiua.heb.Tex.be.Neemie.vi.

לָרֶדֶת לָמָּה תִשְׁבַּת הַמְּלָאכָה יָרַד עָשַׂת
כַּאֲשֶׁר אַרְפָּה וְיָרַדְתִּי אֲלֵיכֶם ׃ רָבָה
וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע רָבַע
פְּעָמִים וָאָשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃ שׁוּב אֵת
וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַלַּט כַּדָּבָר הַזֶּה
כַּפַּעַם חֲמִישִׁית אֶת נַעֲרוֹ וְאִגֶּרֶת חָמֵשׁ
פְּתוּחָה בְּיָדוֹ׃ כְּתוּב בָּהּ בַּגּוֹיִם כָּתַב
נִשְׁמַע וְגַשְׁמוּ אֹמֵר אַתָּה וְהַיְהוּדִים שָׁמַע יָדָה
חֹשְׁבִים לְמָרוֹד עַל כֵּן אַתָּה בוֹנֶה
הַחוֹמָה וְאַתָּה הוֹיֶה לָהֶם לְמֶלֶךְ
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְגַם נְבִיאִים נָבָא
הֶעֱמַדְתָּ לִקְרֹא עָלֶיךָ בִּירוּשָׁלַם עָמַד
לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשָּׁמַע
לַמֶּלֶךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לְכָה יָלַךְ
וְנוֹעֲצָה יַחְדָּו׃ וָאֶשְׁלְחָה אֵלָיו נָצַץ
לֵאמֹר לְאִנְהָיָה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה
אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מִלִּבְּךָ אַתָּה אָמַר
בּוֹדֶאם׃ כִּי כֻלָּם מְיָרְאִים אוֹתָנוּ יָרֵא
לֵאמֹר יִרְפּוּ יְדֵיהֶם מִן הַמְּלָאכָה אֵת רָפָה
וְלֹא תֵעָשֶׂה וְעַתָּה חַזֵּק אֶת יָדָי עָשָׂה
וַאֲנִי בָּאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה בֶּן דְּלָיָה בּוֹא
בֶּן מְהֵיטַבְאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר עָצַר
נִוָּעֵד אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל תּוֹךְ יָעַד
הַהֵיכָל וְנִסְגְּרָה דַּלְתוֹת הַהֵיכָל הָכַל סָגַר
כִּי בָאִים לַהַרְגְךָ וְלַיְלָה בָּאִים בּוֹא
לַהַרְגֶךָּ׃ וָאֹמַר הָאִישׁ כָּמוֹנִי
יִבְרַח וּמִי כָמוֹנִי אֲשֶׁר יָבֹא אֶל בָּרַח בּוֹא
הַהֵיכָל וְחִי לֹא אָבוֹא׃ וָאֵכִּירָה חָיָה נָכַר
וְהִנֵּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלָחוֹ כִּי
הַנְּבוּאָה דִּבֶּר עָלַי וְטוֹבִיָּה וְיָ נָבָא
וְסַנְבַלַּט שְׂכָרוּ׃ לְמַעַן שָׂכַר הוּא שָׂכַר
לְמַעַן אִירָא וְאֶעֱשֶׂה כֵּן וְחָטָאתִי יָרֵא עָשָׂה
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם רָע לְמַעַן וְ רוּעַ
יְחָרְפוּנִי׃ זָכְרָה אֱלֹהַי לְטוֹבִיָּה חָרַף
וְלִסְנַבַלַּט מַעֲשָׂיו אֵלֶּה וְגַם עָשָׂה
לְנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וְלִיֶּתֶר הַנְּבִיאִים נָבָא

Trâsla.B.Wie.Trâſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

descendere: ne forte ne gligatur cum venero & descendero ad vos. Miserunt autem ad me pfm verbũ hoc p ẽttuor vices: & respõdi eis iuxta sermonem priorem. Et misit ad me sanaballath iuxta verbum prius quinta vice puerũ suũ. & epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo. In gentibus auditum est: & gosem dixit: ꝙ tu & iudei cogitatis rebellare: & propterea edifices murum: & leuare te velis super eos regem: propter quam causam et prophetas posueris qui predicent de te in hierusalem dicentes. Rex in iudea est. Auditurus est rex verba hec. Idcirco nunc veni vt ineamus consiliũ pariter. Et misi ad eos dicens. Non est factum secundum verba hec que tu loqueris. De corde enim tuo tu componis hec. Oẽs enim hi terrebant nos: cogitantes ꝙ cessarent manus nostre ab opere & qesceremus. Quã ob causam magis cõfortaui manꝰ meas. Et ingressus sum domũ semeie filij dalaie filij methabeel secreto. Qui ait. Tractemus nobiscũ in domo dei in medio templi & claudam portas edis: qa vẽturi sunt vt iterficiãt te: & nocte vẽturi sunt ad occidẽdũ te. Et dixi. Num quisq̃ similis mei fugit? Et quis vt ego in gredietur templum & viuet? Non ingrediar. Et intellexi ꝙ deus non misisset eũ sed quasi vaticinans locutus esset ad me: & tobias & sanaballath cõduxissent eum. Acceperat enim precium vt territus facerem & peccarem & haberẽt malum quod exprobrarent mihi. Memẽto mei deꝰ pro tobia & sanaballath iuxta opera eorum talia: sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum

descẽderet ne forte cesset op: postq̃ vtiq; καταβῆναι, μήποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον; ὡς ἂν finiero illud: descẽdã ad vos. τελειώσω αὐτό, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς· καὶ misersũt ad me: fm verbũ hoc ẽttuor ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέσσαρ vicibus: & misi eis iuxta fmo σι καθόδοις, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λό= nẽ hũc. & misit ad me sanabalat iux γον τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε πρός με σαναβαλὰτ κα ta fmonẽ hũc quintũ puer suũ: τὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐ= um & epistolã apertã in manu eius. τοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ. & erat scriptũ in ea: in gentib auditũ est: & καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη, καὶ gesã dixit: ꝙ tu & iudei cogitatis re= γησὰμ εἶπεν, ὅτι σὺ καὶ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀπο bellare: ppter hoc tu edificas mur: & στῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ tu fis eis in regẽ: & ad hec σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, καὶ πρὸς τούτοις prophetas statuisti tibi ipi vt p̃dicẽt de te προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν περὶ σοῦ in hierusalẽ: dicẽtes: ꝙ regnasti in ἐν Ἱερουσαλήμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν Iudea. & nũc nunciabunt regi Ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ fmones illi: & nũc veni cõsiliũm pa= οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπὶ riter. & misi ad eũ dicẽs: nõ fa= τοαυτό. καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, ὅτι ἐγε cũ est vt fmonés illi quos tu dicis: qm̃ a νήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι. οὓς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ corde tu mẽtiris eos. qm̃ oẽs ter= καρδίας σὺ ψεύδῃ αὐτούς. ὅτι πάντες φοβερί rẽt nos dicẽtes: soluent manus eo= ζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐ rũ ab opere illo: & nõ fiet. τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται. & nũc fortificaui manꝰ meas. et ego ingressꝰ καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. κἀγὼ εἰσῆλ sũ in domũ semei filij dalaia filij matabeel: θον εἰς οἶκον σεμεὶ υἱοῦ δαλαΐα υἱοῦ ματαβεήλ, & ipe retentꝰ & dixit: cõgregemur in καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς domũ dei in medio eius: & claudamus οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς ianuas eius qm̃ venisũt vt interficiãt te: venisũt no θύρας αὐτοῦ ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυ cte ad occidendũ te. & dixit: ꝺs cit vir q̃lis κτὸς φονεῦσαί σε. καὶ εἶπον, τίς ἐστὶν ἀνὴρ οἷος ego: fugiet: vel qute q̃lis ego ꝙ ingrediꝰ in ἐγώ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς domũ & viuet: nõ ingrediar. & co= οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. καὶ ἔγνω gnoui & ecce deus nõ misit eũ: qm̃ γνων καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἡ prophetia fmo aduersꝰ me. & tobias & sana= προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ. καὶ Τωβίας καὶ σανα= balat cõdurerũt eũ vt timerẽ & face βαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιή= rẽ sic & peccarẽ: & fierẽ eis in no σω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνο mẽ malũ: vt exprobrarẽt mihi, memẽto deus μα πονηρόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με· μνήσθητι θεός meus tobia & sanabalat: fm ope= μου τῷ Τωβία καὶ τῷ σαναβαλὰτ, ὡς τὰ ποιή= ra eoꝝ hec: & noadia pphete ματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῷ νωαδίᾳ τῇ προφήτῃ & ceterorũ prophetaꝝ: καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν,

B C D

ē.5.d.

ā erāt terrētes me. τ ꝓfectus est mu
ὸι ἦσαν φοβερίζοντές με. καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖ
rus ḋnto τ viceſimo elul mēſis in
χος πεντηκοστῇ καὶ εἰκάδι τοῦ ἑλοὺλ μηνὸς εἰς
ḋquaginta duob⁹ dieb⁹. τ factū est cū au=
πεντηκονταδύο ἡμέρας. καὶ ἐγένετο πάντα τὰ ἔθνη
diſſent oēs inimici nr̄i: τ timue=
κουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθη
rūt oēs gētes q̄ in circuitu nr̄o: τ eccī=
σαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπε
dit timor magnus valde in oculis eo
σε φόβος μέγας σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ
rū τ cognouerūt: ꝙ a deo no
τῶν καὶ ἔγνωσαν, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ=
ſtro factū est vt ꝓficeret opus hoc. τ
μῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ
in dieb⁹ illis a multis opti
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐν=
matib⁹ iuda epiſtole ibāt ad to=
τίμων ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τω
bīā. τ q̄ tobia veniebāt ad eos:
βίαν. καὶ αἱ τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς,
qm̄ multi in iuda habētes iuramētū erāt ei: ḋa
ὅτι πολλοὶ ἐν ἰούδα ὅρκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι
gener erat ſechenia filij erat. τ io=
γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενία υἱοῦ ἠραί. καὶ ἰω=
nā filius eius accepit filiā meſu
νὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα μεσου
lā filij barachie in vxorē. etiā
λὰμ υἱοῦ βαραχίου εἰς γυναῖκα. καί γε τὰ
vtilia ei vicebat coram me. τ
συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. καὶ
ſmones meos erāt ꝓferētes ei: τ ept=
λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ, καὶ ἐπι
ſtolas miſit tobia vt terreret me.
ſολὰς ἀπέστειλε τωβία φοβερίσαι με. Ca. 7

Ἐγένετο ḋ factū est q̄n edificatus est mur⁹:
Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ὠκοδομήθη τὸ τεῖχος,
A τ poſui valuas: τ recēſiti ſunt
καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
ianitores τ cātores τ leuite: τ ꝓce
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐνε
cepi anania fratri meo τ
τειλάμην τῷ ἀνανίᾳ τῷ ἀδελφῷ μου καὶ τῷ
anania ꝓncipi bera in hieruſalē: q̄n
ἀναγίᾳ ἄρχοντι τῆς βηρὰ ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι
ipē erat q̄ſi vir verax τ timēs de
αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θε
ū ſup multos. τ dixi eis nō ape
ὸν ὑπὲρ πολλούς. καὶ εἶπον αὐτοῖς οὐκ ἀνοι
rient̄ portę hieruſalē vſq; ad ſimul cū ſole.
γήσονται πύλαι ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ.
τ adhuc ipſis vigilātibus: claudantur
καὶ ἔτι αὐτῶν γρηγορούντων, κλεισθήσαν
portę τ munite ſint. τ pone cu=
αἱ θύραι καὶ ἀσφαλισθήσαν. καὶ στῆσον προ
ſtodes habitātiū in hieruſalē: vir in
φύλακας οἰκούντων ἐν ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν
cuſtodia ſua: τ vir cōtra domū
προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας
ſuā. τ ciuitas ampla manibus τ ma
ἑαυτοῦ. καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ με
gna: τ ꝓpl̄s paucus in ea: τ nō erant
γάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν
dom⁹ edificate. τ dedit deus in
οἰκίαι ὠκοδομημέναι. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς
cor meū: τ cōgregaui optimates
τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους
τ ꝓncipes τ ꝓpl̄m in comita=
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδί=
tū. τ inueni librū comitat⁹ q̄ aſcēderāt
αν. καὶ ηὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν

ᵍquiᵘ terrebantᵏme. ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳCompletus est autē⁵ mu
rus⁶viceſimo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇquinto die menſis⁶ elul:
ᵇquinquaginta ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜduobus⁶diebus. ᵈFactus
est ergo⁵ cum⁴ audiſſent
ᵏomnes¹inimici noſtri[m]vt
timerent[n]vniuerſe[o]gētes
ᵖque erant[q]in circuitu no
ſtro[r]&conciderent ꝏꝏꝏ
ˢintra ſemetipſos:[u]& ſci=
rent[x]ꝙ[y]a ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸdeo⁶factum est⁵ opus ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜhoc.[b] Sed &[a] in diebus
ᶜillis⁶multe ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍoptimatum[h] iudeorum
ᵉepiſtole[k]mittebantur ꝏ
ˡad[m]tobiam:[n]& [o]a tobia
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳveniebant[q]ad eos.[p] Mul
ti[r]enim erant[t]in iudea ꝏ
ᵘhabentes[x] iuramentum
ᵉeius:[y] quia[a] gener[b] erat
ᶜſechenie[c]filij[d]iorei:[e]& io
hannan ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍfilius eius[b] acceperat[k] fi=
liam[l]moſollam[m]filii ꝏꝏ
ⁿbarachie:[o]& [p]laudabant
ei m ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒcoram me:[t]&verba mea
ᵘnūciabant[r]ei. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Et[b]tobias[a]mittebat[c]epi=
ſtolas[c]vt terreret me.

7.

Ὅτε ḋ factū est q̄n edificat⁹est⁵ murus:
Ὁ ſtquam autem ꝏ
ᶜedificat⁹est⁵ murus:
ʳ& poſui[r]valuas: ꝏꝏꝏꝏ
ᵉ& recenſui[t] ianitores[s]&
cantores ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[t]& leuitas:[m]precepi[o]ana=
ni[p]fratri meo ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ&[r]ananie[e] principi[t] do=
mus[u] de ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣhieruſalem.[s] Ipſe[r] enim
ᵃquaſi vir[b]verax ꝏꝏꝏꝏ
ᶜ&timens[c]deum[f] plus ce
teris videbatur. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉEt dixi[b]eis.[f]Non[a] aperi=
antur[t] porte ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐhieruſalez[n]vſq; ad[o] calo
rem[p]ſolis.[q] Cunq; adhuc
ˢaſſiſterent:[r]clauſe[u]porte
ſunt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ&oppilate.[r] Et poſui[t]cu
ſtodes de[a] habitatoribus
[b]hieruſalē:[c] ſingulos[d]per
vices ſuas: [e]& vnūquęq;
ᶠcontra[g]domū ſuam.[h] Ci
uitas autē erat[i]lata nimis
[k]& grandis[m] & populus
[n]paruus[o] in medio eius
ᵖet nō erant[q]domus[r] edi
ficate.[s]Deus aūt[a]dedit[u]in
ˣcorde meo[v]& congrega
ui[a]optimates[b]& ꝏꝏꝏꝏ
ᶜmagiſtratus[d] &[e]vulgus
ᶠvt recenſerem eos. ꝏꝏ
ᵉEt inueni[b] librum[i] cen=
ſus eorum[k]qui aſcederāt

אֲשֶׁר ׀ הָיוּ מְיָרְאִים אוֹתִי׃
וַתִּשְׁלַם ׀ הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים
וְחַמִּשָּׁה ׀ לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים
וּשְׁנַיִם יוֹם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ
כָּל אוֹיְבֵינוּ וְיִרְאוּ כָּל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד
בְּעֵינֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת
אֱלֹהֵינוּ נֶעֱשְׂתָה הַמְּלָאכָה
הַזֹּאת׃ גַּם בַּיָּמִים הָהֵם מְרֻבִּים
חֹרִי יְהוּדָה אִגְּרוֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת
עַל טוֹבִיָּה וַאֲשֶׁר לְטוֹבִיָּה
בָּאוֹת אֲלֵיהֶם׃ כִּי רַבִּים בִּיהוּדָה
בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי חָתָן הוּא
לִשְׁכַנְיָה בֶּן אָרַח וִיהוֹחָנָן
בְּנוֹ לָקַח אֶת בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן
בֶּרֶכְיָה׃ גַּם טוֹבִיָּה הָיוּ אֹמְרִים
לְפָנַי וּדְבָרַי הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ
אִגְּרוֹת שָׁלַח טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי׃

Cap. vij.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
בָּנִיתִי הַחוֹמָה וַאֲעַמִּיד הַדְּלָתוֹת
וְהֻפְקְדוּ הַשֹּׁעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים
וְהַלְוִיִּם׃ וָאֲצַוֶּה אֶת חֲנָנְיָה אָחִי
וְאֶת חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל
יְרוּשָׁלִַם כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת
וְיָרֵא אֶת הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים׃
וָאֹמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי
יְרוּשָׁלִַם עַד חֹם הַשָּׁמֶשׁ וְעַד
הֵם עֹמְדִים יִנְעֲלוּ הַדְּלָתוֹת
וְאִתְּחוּ וְהַעֲמֵד מִשְׁמָרוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם אִישׁ בְּמִשְׁמַרְתּוֹ וְאִישׁ
נֶגֶד בֵּיתוֹ וְהָעִיר רְחָבַת יָדַיִם
וּגְדוֹלָה וְהָעָם מְעַט בְּתוֹכָהּ
וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם׃ וַיִּתֵּן אֱלֹהַי אֶל
לִבִּי וְאֶקְבְּצָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת
הַסְּגָנִים וְאֶת הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ
וָאֶמְצָא סֵפֶר הַיַּחַשׂ הַשָּׁלִים

בָּרִאשֹׁנָה ׀ וְאֶמְצָא כָתוּב בּוֹ ׃ בְּתַב
אֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשִּׁבְיִ הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מִדֵּי עָבָה
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיָּשֻׁבוּ לִירוּשָׁלַ͏ִם וְלִיהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ הַבָּאִים עִם זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה עֲזַרְיָה
רַעַמְיָה נַחֲמָנִי מָרְדְּכַי בִּלְשָׁן מִסְפֶּרֶת בִּגְוַי נְחוּם בַּעֲנָא מִסְפַּר סָפַר
אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי פַרְעֹשׁ אֶלֶף מָאתַיִם שִׁבְעִים ׃ שָׁנָה
בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מֵאָה
שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם בְּנֵי אָרַח שֵׁשׁ
מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם בְּנֵי פַּחַת
מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ וְיוֹאָב אֶלֶף מָאתַיִם
וּשְׁמֹנָה עָשָׂר ׃
בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים
וְאַרְבָּעָה בְּנֵי זַתּוּא שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה ׃ בְּנֵי זַכָּי רָבַע
שְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים בְּנֵי בָנוּי
שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה בְּנֵי
בְּבַי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה
בְּנֵי עַזְגָּד אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שֵׁשׁ
מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה בְּנֵי בִגְוַי
אַלְפַּיִם שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה בְּנֵי עָדִין
שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשָּׁה בְּנֵי
אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה ׃
בְּנֵי חָשֻׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה בְּנֵי בֵצַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּנֵי חָרִיף
מֵאָה שְׁנֵים עָשָׂר בְּנֵי גִבְּעוֹן
תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה אַנְשֵׁי בֵית לָחֶם
וּנְטוֹפָה מֵאָה שְׁמוֹנִים וּשְׁמֹנָה ׃
אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה ׃ אַנְשֵׁי בֵית עַזְמָוֶת
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם ׃ אַנְשֵׁי קִרְיַת

primum: & inuentum eſt ſcriptum in eo. Iſti filii prouincie qui aſcenderūt de captiuitate migrantiū quos transtulerat nabuchodonoſor rex babylōis: & reuerſi ſunt in hieruſalem & in iudeā: vnuſquiſq; in ciuitatē ſuā q venerāt cum zorobabel: ieſue neemias azarias raamias naamin mardocheus belſar meſpharat beggoai naum baana. Numerus virorum populi iſrael. Filii pharos duo milia centū ſeptuaginta duo. Filii ſaphatia trecenti ſeptuaginta duo. Filii area ſexcenti quinquaginta duo. Filii phetmoab filiorum ieſue & ioab duo milia octingenti decē & octo. Filii helam: mille quīquaginta quattuor. Filii zethue octingenti quadraginta quinq;. Filii zachai ſeptingenti ſexaginta. Filii bennui ſexcenti quadraginta octo. Filii bebai ſexcenti viginti octo. Filii azgad duo milia trecenti viginti duo. Filii adonicam ſexcenti ſexaginta ſeptē. Filii bagui duo milia ſexaginta ſeptē. Filii adonicam ſexcenti ſexaginta octo. Filii beſai trecenti viginti quattuor. Filii areph centū duodecim. Filii gabaon nonaginta quinq;. Viri bethleem & nethupha centum octoginta octo. Viri anathot centum viginti octo. Viri bethamoth quadraginta duo. Viri cariathiarim

in primis. & inuenti ſcripti in eo: ἐν πρώτοις· καὶ ηὑρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, iſti filij prouincie q aſcēderūt de ἵστοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ captiuitate trāsmigrationis quā trāsmigrare fecit τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε nabuchodonoſor rex babylonis: & ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ reuerſi ſūt in hieruſalē & in iudā ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ἰουδαίαν vir in ciuitatē ſuā: q venerūt cū ἀνὴρ εἰς πόλιν ἑαυτοῦ, οἳ ἐλθόντες μετὰ zorobabel & ieſue & neemia azaria & ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦ καὶ νεεμίᾳ ἀζαρίᾳ καὶ reemai nemani: mardocheus balſan: ma ῥεεμαὶ ναεμανί, μαρδοχαῖος βαλσάν, μα aſpharath bogulai: nau baana & ma- ασφαραθὲ βογουΐα, ναοὺμ βαανὰ καὶ μα- aſphar: viri ppli iſrael. filij phoros ασφάρ, ἄνδρες λαοῦ ἰσραήλ. υἱοὶ φόρος duo milia centū ſeptuaginta duo. filij ſa- δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ σα- phatia trecenti ſeptuaginta duo. filij φατὶα τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ area ſexcēti quinquaginta duo. filij phaath ἀρὲ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φααθ- moab filijs ieſue & ioab duo mi μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ καὶ ἰωὰβ δισχίλι lia octingēti decē et octo. filij elā mil- οι ὀκτακόσιοι δεκαοκτώ. υἱοὶ ἠλὰμ χίλι- le ducēti quinquaginta quattuor. filij zathua οι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουὲ octingēti quadraginta quinq;. filij zac- ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακ- chu ſeptingēti ſexaginta. filij banui ſex- χοῦ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανουὶ ἑξα- cēti quadraginta octo. filij bebai ſe- κόσιοι τεσσαρακονταοκτώ. υἱοὶ βηβαΐ ἑξα- xcēti vigiti octo. filij azgad duo milia tre κόσιοι εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ ἀσγὰδ δισχίλιοι τρι centi vigiti duo. filij adonicā ſexcēti ακόσιοι εἰκοσιδύο. υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ſexaginta ſeptē. filij bagui duo milia ſexagi ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ βαγουὶ δισχίλιοι ἑξηκον ta ſeptē. filij edā ſexcēti quīqua- ταεπτά. υἱοὶ ἀδὰρ ἑξακόσιοι πεντη- ginta quinq;. filij ater ezecia nonagin κονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκίᾳ ἐννενηκον ta octo. filij eſam trecēti vigiti octo. τα ὀκτώ. υἱοὶ ἠσὰμ τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ. filij beſei trecēti quīquaginta quattuor. υἱοὶ βεσεὶ τριακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. filij areb centū duo deci. filij aſen du- υἱοὶ ἀρὴβ ἑκατὸν δεκαδύο. υἱοὶ ἀσεὶ δια- centi viginti tres. filij gabaō nonagita κόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβαὼν ἐννενηκον- quinq;. filij bethalē & netophathi τακέντε. υἱοὶ βαιθαλὲμ καὶ νετωφαθὶ centū octoginta octo. filij anathoth centū vi ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν ἑι ginti octo. filij aſamoth viri q̄dragita κοσιοκτώ. υἱοὶ ἀζμαὼθ ἄνδρες τεσσαρα- duo. viri cariathiarim κονταδύο. ἄνδρες καριαθιαρεὶμ

caphera τ beroth ſeptingẽti quadragin=
καφηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντα
ta tres. viri arama τ gabaa ſexcenti vi=
τρεῖς· ἄνδρες ἀραμὰ καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι ἑ
ginti vn⁹. viri machemas centũ viginti duo.
κοσιεῖς· ἄνδρες μαχεμὰς ἑκατὸν εἰκοσιδύο.
viri bethel τ ai centũ viginti tres. vi
ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἱ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς· ἄν
ri nabab alteri⁹ quinquaginta duo. filij he
δρες ναβαὺ ἑτέρου πεντηκονταδύο· υἱοὶ αἰ
lã alteri⁹ mille ducẽti . qnquaginta quat=
λὰμ ἑτέρου χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσα
tuor. filij erã trecẽti viginti. filij hiericho
ρες· υἱοὶ ηρὰμ τριακόσιοι εἴκοσι· υἱοὶ ἱεριχὼ
trecenti quadraginta quinque. filij lada=
τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε· υἱοὶ λαδα=
di τ ono ſeptingẽti viginti vn⁹. filij ſenaa
δὶ καὶ ὠνὼ ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς· υἱοὶ σεναὰ
tria milia nõgenti triginta. ſacerdotes filij
τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα· οἱ ἱερεῖς υἱοὶ
ioiade in domũ ieſu nõgenti ſeptuaginta
ἰωιαδὲ εἰς οἶκον ἰησοῦ ἐννακόσιοις ἑβδομηκοντα
tres. filij emmer mille quinquaginta duo.
τρεῖς· υἱοὶ ἐμμὴρ χίλιοι πεντηκονταδύο·
filij phaſeur mille ducẽti quadraginta ſe=
υἱοὶ φασεοὺρ χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακοντα=
ptẽ. filij erã mille decẽt ſeptẽ. leuite
ἑπτά· υἱοὶ ηρὰμ χίλιοι δεκαεπτά· οἱ λευῖται
filij ieſu cadmiel filijs o=
υἱοὶ ἰησοῦ τοῦ καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ ὡ=
duia ſeptuaginta quattuor. cãtores filij
δουία ἑβδομηκοντατέσσαρες· οἱ ᾄδοντες υἱοὶ
aſaph centũ quadraginta octo. ianitores
ἀσὰφ ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ· οἱ πυλωροὶ
filij ſellũ filij ater filij telmon filij
υἱοὶ σελλοὺμ υἱοὶ ἀτὴρ υἱοὶ τελμὼν υἱοὶ
accub filij atita filij ſabi: centũ tri=
ακκοὺβ υἱοὶ ἀτιτὰ υἱοὶ σαβί, ἑκατὸν τρια=
ginta octo. nathenim filij ſea filij aſepha filij
κονταοκτώ· οἱ ναθινιεὶμ υἱοὶ σηὰ υἱοὶ ἀσηφὰ υἱοὶ
tabaoth filij ceras: filij ſiaia filij phadon filij
ταβαὼθ υἱοὶ κηρὰς, υἱοὶ σιαΐα υἱοὶ φαδὼν υἱοὶ
labana: filij aggaba filij ſelmei filij anã
λαβανὰ, υἱοὶ ἀγγαβὲ υἱοὶ σελμεῒ υἱοὶ ἀνὰν
filij gadel filij gaer filij raaia: filij raſ=
υἱοὶ γαδὴλ υἱοὶ γαὴρ υἱοὶ ῥαΐα, υἱοὶ ῥασ=
ſon filij necoda: filij gazem filij oza filij
σὼν υἱοὶ νεκωδὰ, υἱοὶ γαζὴμ υἱοὶ ὀζὰ υἱοὶ
phaſi filij beſi filij meinon: filij nephoſai filij
φεσὶ υἱοὶ βησὶ υἱοὶ μειῶν, υἱοὶ νεφωσαῒ υἱοὶ
bacbuc filij achipha filij arur: filij baſa:
βακβοὺκ υἱοὶ ἀχιφὰ υἱοὶ ἀρούρ, υἱοὶ βασα=
loth filij meida filij adaſa: filij barcuc filij
λὼθ υἱοὶ μεϊδὰ υἱοὶ ἀδασά, υἱοὶ βαρκουὲ υἱοὶ

E

D

[illegible] καὶ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Pritiua.heb.Tex.heb.Neemie.vij. Trāſla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

סִיסְרָא בְּנֵי תָּמַחּ בְּנֵי נְצִיחַ כָּל בְּנֵי
חֲטִיפָא׃ בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי
סוֹטַי בְּנֵי סֹפֶרֶת בְּנֵי פְּרִידָא׃
בְּנֵי יַעֲלָא בְּנֵי דַּרְקוֹן בְּנֵי
גִדֵּל׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל
בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִם בְּנֵי אָמוֹן׃
כָּל הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃ שְׁנַיִם
וְאֵלֶּה הָעֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל עֶלַע
חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאִמֵּר
וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבֹתָם נגד
וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃ בְּנֵי
דְלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ וּמִן מאה
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ
בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת
בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא איש כרא
עַל שְׁמָם׃ אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כִתְבָם
הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָא וַיִּנָּאלוּ יחס מצא
מִן הַכְּהֻנָּה׃ וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא נאל אמר
לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ אכל
הַקֳּדָשִׁים עַד עֲמֹד הַכֹּהֵן לְאוּרִים
וְתֻמִּים׃ כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד תמם
אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ רבע רבב
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃ מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם נגד
וְאִמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים
וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים׃ שור
וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ סוּסֵיהֶם שִׁבַע מֵאוֹת
שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה פִּרְדֵיהֶם מָאתַיִם מאה
וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ גְּמַלִּים
אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה
חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שִׁבַע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים׃ וּמִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת קצה
נָתְנוּ לַמְּלָאכָה הַתִּרְשָׁתָא נָתַן לאב

zizara: filii thema: filii nasia: filii atupha: filii seruorum salomonis: filii sothai: filii sopherech: filii pheruda. Filii iohala: filii dercon: filii iedel. Filii saphata: filii athil: filii phocereth qui erat ortus ex sabaim filio am mon. Omnes nathinei & filii seruorū salomōis trecēti nonaginta duo. Hi sunt aūt qui ascende runt de thelmala: thelar sa: cherub: adon: & em mer: & non potuerūt indica re domum patrū suorū & semen suum: vtrum ex israel essent. Filii dalaia: filii tobia: filii nechoda fexcenti quadraginta duo. Et de sacerdotibus filii iobia: filii accos: filii berzellai qui accepit de filiabus berzellai galaaditidis vxorem: & vocatus est nomine eorum. Hi que fierunt scripturā suam in censu & nō inuenerūt: & eiecti sunt de sacerdotio. Dixitq; athersatha eis vt non manducarēt de sanctis sanctorum: donec staret sacerdos doctus & eruditus. Omīs multitudo quasi vir vnus quadraginta duo milia sexcenti sexaginta: absq; seruis & ancillis eorū qui erant septem milia trecenti triginta septem: & inter eos cantores & cantatrices ducente quadraginta et quinq;. Equi eorum sexcenti triginta septem: muli eorum ducenti quadraginta quinq;: cameli eorum quadringenti triginta quinq;: asini sex milia septingenti viginti. Nōnulli autem de principib? familiarū dederūt īpēsas in opus. Athersatha dedit

ſiſara filij thema: filij neſia filij atipha: filij ſeruox ſalomonis filij ſutei filij ſapharat filij pherida filij tela. filij vozeō filij gadael: filij ſaphatia filij atil filij phacha rath filij ſabain τ filij aimō: oēs nathinim τ filij ſeruox ſalomonis trecēti nonaginta duo. τ iſti aſcenderūt de thelmaleth thelaſar cherub edan τ emmer. τ nō potuerūt annūciare domos familiax ſuax τ ſemē ſuū: ſi de iſrael ſunt. filij dalaia filij tobia τ filij necoda ſexcēti ḡdraginta duo. τ de ſacerdotib? filij ebia filij accos filij berzelet: q̄ accepit de filiabus berzelet galaaditidis vxorē τ vocat? ē in nomine cox. hi q̄ſierūt ſcripturā ſuā cōmitat? τ nō eſt inuēta: τ eiecti ſunt de ſacerdotio. τ dixit arthaſaſtha eis vt nō māducarēt de ſctō ſctōx: donec ſtaret ſacerdos illuminationib? τ initiationib?. τ facta eſt oīs multitudo vnanimit ēſſ ḡdraginta milia τ duomilia trecēti ſexaginta: abſq; ſeruis cox τ ancillis cox. iſti ſeptē mille trecēti triginta ſeptē. τ cātores τ cātatrices ducēti ḡdraginta quinq;. equi ſeptingēti triginta ſex. muli τ. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι ducēti ḡdraginta q̄nq;. camelī ḡdrigē ti triginta q̄nq;. aſini ſex milia ſeptingēti viginti. τ de parte principū familiax dederūt in opus arthaſaſtha

σισαρὰ υἱοὶ θημά, υἱοὶ νησιὰ υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ δούλων σολομῶντος υἱοὶ σουτεῖ υἱοὶ σαφαρὰτ υἱοὶ φεριδὰ υἱοὶ ἰελά. υἱοὶ δωρκὼν υἱοὶ γαδδαήλ, υἱοὶ σαφατία υἱοὶ ἀτὶλ υἱοὶ φαχαραθ υἱοὶ σαβαὶν καὶ υἱοὶ ἀμών, πάντες οἱ ναθινεὶμ καὶ οἱ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τριακόσιοι ἐνενήκοντα δύο. καὶ οὗτοι ἀνέβησαν ἐκ θελμαλὲχ θελασὰρ χερούβ ἀδὰν καὶ ἐμμὴρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἐκ τοῦ ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα υἱοὶ τωβία καὶ υἱοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι τεσσαράκοντα δύο, καὶ ἐκ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβιὰ υἱοὶ ἀκκὼς υἱοὶ βερζελεί, ὃς ἔλαβεν ἐκ θυγατέρων βερζελεὶ galaaditidis vxorē τ vocat? ē in nomine cox. hi q̄ſierūt ſcripturā ſuā τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν. οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν cōmitat? τ nō eſt inuēta: τ eiecti ſunt συνοδίας καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν de ſacerdotio. τ dixit arthaſaſtha ἐκ τῆς ἱερατείας. καὶ εἶπεν ἀρθασαθὰ αὐτοῖς, vt nō māducarēt de ſctō τοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἐκ τοῦ ἁγίου τῶν ſctōx: donec ſtaret ſacerdos illuminationib? τ ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ initiationib?. τ facta eſt oīs multitudo vnanimit ēſſ ḡdraginta milia τ ταῖς τελειώσεσι. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσσαρες μυριάδες καὶ duomilia trecēti ſexaginta: abſq; ſeruis cox τ ancillis cox. iſti ſeptē χίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, πάρεξ δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἄδοντες τ cātatrices ducēti ḡdraginta quinq;. equi ſeptingēti triginta ſex. muli τ. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι ducēti ḡdraginta q̄nq;. camelī ḡdrigē ti triginta q̄nq;. aſini ſex milia ſeptingēti viginti. τ de parte principū familiax dederūt in opus arthaſaſtha πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ ἀθασαθὰ

in thesaur̄ auri dragmas mille: phialas
εἰς θησαυρὸν χρυσίου δραχμὰς χιλίας, φιάλας
duquaginta: stolas sacerdotū ducentas
πεντήκοντα, στολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
triginta. ⁊ de principibus familiar̄
τριάκοντα. καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν
dederūt in thesauros operis: auri numisma
ἔδωκαν εἰς θησαυροὺς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα
decēmilia bis: ⁊ argēti minas duomilia ducē
μυριάδας δύο, καὶ ἀργυρίου μνᾶς διχιλίας διακο
tas. ⁊ dederūt reliqui populi au=
σίας. καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυ=
ri dragmas bis decēmilia: argēti minas
σίου δραχμὰς δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
duomilia ⁊ stolas sacerdotū sexagita septē. ⁊ se=
διχιλίας καὶ στολὰς τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά. καὶ ἐκά
derūt sacerdotes ⁊ leuite ⁊ ianitores
θησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ πυλωροὶ
⁊ cātores ⁊ q̄ de populo: ⁊ na
καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ να
thenim ⁊ omis israel in ciuitatib⁹ suis.
θινεὶμ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca. 8.

A Esdr. 3.a. ET ꝑuenerat mēsis septim⁹: ⁊ filij
Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ
israel in ciuitatib⁹ suis: ⁊ cōgregati sunt oīs
Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθησαν πᾶς
popul⁹ q̄si vir vn⁹ ad plateā q̄ ante por
ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πυ
tā aque. ⁊ dixerūt esdre
λης τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπον τῷ ἔσδρα τῷ
scribe: vt afferret librū legis moysi q̄
γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου μωυσῆ ὃν
ꝑceperat dñs israel. ⁊ attulit es=
ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἤνεγκεν ἔσ=
dras sacerdos legē cora multitudine
δρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας
a viro vsq; ad mulierē: ⁊ oēs intelligēs
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν
ad audiendū in die vna mēsis septimi.
ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
⁊ legit in eo cōtra plateā q̄
καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς
ante portā aquar̄ ab ho=
ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆς ὥ=
ra illuminationis solis vsq; ad medietatē
ρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μεσούσης
diei: in cōspectu viror̄ ⁊ mulier̄:
τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν,
⁊ ꝑi intelligētes. ⁊ aures oīs
καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τοῦ
ppli in librū legis. ⁊ stetit es=
λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. καὶ ἔστη ἔσ=
dras scriba sup gradū ligneū quē
δρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου ὃ
fecerat ad cōclonādū: ⁊ steterūt iu=
ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορεῖν, καὶ ἔστησαν ἐχό=
xta eū mattipathias ⁊ semeias ⁊ anantas
μενα αὐτοῦ ματθαθίας καὶ σαμείας καὶ ἀναγίας
⁊ vrias: ⁊ chelcias ⁊ maasias a dextris
καὶ ὐρίας, καὶ χελκίας καὶ μαασίας ἐκ δεξιῶν
eius: ⁊ a sinistris phadaias ⁊ misael ⁊
αὐτοῦ, καὶ ἐξευωνύμων φαδαίας καὶ μισαὴλ καὶ
melchias ⁊ asom ⁊ asabdana ⁊ zacharias
μελχίας καὶ ἀσὼμ καὶ ἀσαβδανὰ καὶ ζαχαρίας
⁊ mesollā. ⁊ aperuit esdras librū
καὶ μεσολλάμ. καὶ ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον
cora omni populo: qñ ipe erat supra
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω

D ꝯ ꝯ ꝯ

ה הָעָם הָיָה ו וְכִפְתְּחוֹ עָמְדוּ כָּל הָעָם׃
ו וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת יְהוָה הָאֱלֹהִים
ז בָּרֵךְ הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמַעַל
ח יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה
ט אַפַּיִם אַרְצָה׃ וְיֵשׁוּעַ וּבָנִי וְשֶׁרֵבְיָה
י יָמִין עַקּוּב שַׁבְּתַי הוֹדִיָה מַעֲשֵׂיָה
יא קְלִיטָא עַזַרְיָה יוֹזָבָד חָנָן פְּלָאיָה
יב וְהַלְוִיִם מְבִינִים אֶת הָעָם לַתּוֹרָה
יג וְהָעָם עַל עָמְדָם׃ וַיִּקְרְאוּ בַּסֵּפֶר
יד בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפֹרָשׁ וְיָשׂוֹם
טו שֶׂכֶל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא׃ וַיֹּאמֶר נְחֶמְיָה
טז הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר
יז וְהַלְוִיִם הַמְבִינִים אֶת הָעָם לְכָל
יח הָעָם ׀ הַיּוֹם קָדוֹשׁ הוּא לַיהוָה
יט אֱלֹהֵיכֶם אַל תִּתְאַבְּלוּ וְאַל תִּבְכּוּ
כ כִּי בוֹכִים כָּל הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת
כא דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃ וַיֹּאמֶר לְהֶם לְכוּ
כב אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַּקִּים
כג וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ
כד הַיּוֹם לַאדֹנֵינוּ וְאַל תֵּעָצֵבוּ כִּי
כה חֶדְוַת יְהוָה הִיא מָעֻזְּכֶם׃ וְהַלְוִיִם
כו מַחְשִׁים לְכָל הָעָם לֵאמֹר הַסּוּ כִּי
כז הַיּוֹם קָדוֹשׁ וְאַל תֵּעָצֵבוּ וְיִלְכוּ
כח כָּל הָעָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁלֹחַ
כט מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה כִּי
ל הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם׃
לא וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת
לב לְכָל הָעָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִם אֶל
לג עֶזְרָא הַסֹּפֵר וּלְהַשְׂכִּיל אֶל דִּבְרֵי
לד הַתּוֹרָה׃ וַיִּמְצְאוּ כָּתוּב בַּתּוֹרָה
לה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֲשֶׁר
לו יֵשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּסֻּכּוֹת בָּחַג
לז בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וַאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ
לח וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרֵיהֶם
לט וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר
מ וְהָבִיאוּ עֲלֵי זַיִת וַעֲלֵי עֵץ שָׁמֶן
מא וַעֲלֵי הֲדַס

q pplm eminebat. e Et cū aperuiſſet eum ſ ſtetit u ois ſ populus. r Et benedixit ſ eſdras b domino c deo ccc o maguo. c Et rñdit ois g populo: q amen: ſ amē: ſ eleuās m anꝰ ſuas. ſ Et incuruati ſunt m & adorauerūt n dñm o proni p in terram. Porro q iosue r & baani s & ſerabi ſ iamin u accub x ſebthai r odía ſ maaſia ccccccccccc a celita b azarias c iozabet d anani c phalaia: ccccc f leuite g ſilentiū faciebāt n in ſ ppſo k ad audiendā k legē. ſ Populꝰ ât ſtabat m in n gradu ſuo. e et legerūt v i libro q legis ſ deſ a diſtincte ſ & aperte ad ccccccc intelligendū: x & intellexerūt ſ cuꝫ legeretur. ſ Dixit autē a neemias: b ipſe eſt c atherſatha d & eſdras c ſacerdos & ſ ſcriba g & leuite b interpretantes ſ vniuerſo m populo. " Dies o ſanctificatus p eſt q domino ccccc r deo veſtro. o Nolite ſ luge re u & nolite ſ flere. ſ Flebat ſ enim a omnis b populus c cum audíret ccccccccc c verba ſ legis. e et dixit b eis. ſ Ite ccccccccccccccccc k comedite ſ pinguia m & bibite n mulſum ccccccc o & mittite p partes q eis qui non r prepauerūt ſ ſibi: ſ qa " ſanctꝰ x dies r domini eſt: ſ & nolite a contriſtari. ccc c Gaudiū b etenim d dñi c eſt ſ fortitudo veſtra. g Leuite aūt b ſilētiū faciebāt ſ in oīm k ppſo ſ dicētes m Tacete " qa o dies p ſanctus eſt: p & nolite q dolere. r Abut itaq; cc " omnis ſ populꝰ " vt comederet r & biberet r & mitteret ſ partes u & faceret b letiā c magnam: d quia cc c intellexerāt ſ verba g que b docuerat ſ eos. ccccccc ſ Et in die ſ ſecūdo m cōgregati ſunt n principes o familiarū p vniuerſi q populi r ſacerdotes a & leuite c ad. ccc " eſdrā x ſcribam r vt interpretaretur eis a verba b legis. c Et inuenerunt o ſcriptum c in lege ccccccccc " precepiſſe b dominū ſ in manu x moyſi ſ vt ccccccc m habitent " filii o iſrael p in tabernaculis q in die ſolēni r menſe a ſeptimo: ſ & vt " predicent ccccccccc x & diuulgent r vocem s in vniuerſis a vrbíbus ſuis b & in hieruſalē c dicentes. d Egredímini in c montē ſ et afferte g frōdes b oliue ſ & frōdes k ligni ſ pucherrimi

ppſm. r Factū eſt cū aperuiſſet eū: ſtetit ois τοῦ λαοῦ· καὶ ἐφώνησε πάντα ἄνοιξεν αὐτό, ἔσπ πᾶς ppſo. r bñdixit eſdras dño deo ma ὁ λαός· καὶ εὐλόγησεν Ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέ gno. r reſpōdit ois populꝰ r dixerūt: amē amē: γαν· καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν, eleuātes manus ſuas: ſcīnauerūt r adora= ἐπάραντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔκυψαν καὶ προσε= uerūt dñm in facie ſup terrā r κύνησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ teſue r bancas r ſarabias: r iami r a= Ἰησοῦς καὶ Βανίας καὶ σαραβίας, καὶ Ἰαμεῖν καὶ ἀ cub r ſabathithe e r oduias r maaſias r κοὺβ καὶ σαβαθθαῖος καὶ ὡδουίας καὶ μαασίας καὶ calitas r aſarias r ioſabed r anan r καλλίτας καὶ ἀσαρίας καὶ Ἰωσαβὲδ καὶ ἄναν καὶ phalaias: r leuite erāt inſtruētes popu φαλαΐας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνετίζοντες τὸν λα= lū in legē: r populꝰ in ſtatione ſua. r τὸν εἰς τὸν νόμον, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ· καὶ legerūt in libro legis dei: r ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ docuit eſdras. r diſſinxit in ſcīētiā dñi. ἐδίδασκεν Ἔσδρας· καὶ διέστειλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου· r itellexit populꝰ in lectione. r dixit nee= καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει· καὶ εἶπε νεε= C
mias q eſt atarſatha r eſdras ſacerdos r ſcr μίας ὅς ἐστιν ἀταφσαθὰ καὶ Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμ ba r leuite inſtruētes populū. r ματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνετίζοντες τὸν λαόν· καὶ dixerūt oi populo: dies ſctūs eſt dño ἔλεγον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ deo nſo: ne lugeatis neq; flea tis: qm̄ flebat θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαίετε, ὅτι ἔκλαιε ois populꝰ vt audiuit ſmones legis. r πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου· καὶ dixit eis: ite r comedite pinguia: r εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε καὶ φάγετε λιπασμάτα, καὶ bibite mulſa: r mittite partes πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς nō habētib o. qz ſctūs eſt dies dño deo nſo. μὴ ἔχουσιν· ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡμέρα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν· r ne cōcidatis qz gaudiū dñi: hec eſt fortitudo καὶ μὴ διαπέσητε ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς nſa. r leuite ſilere faciebāt oēm populū vt ἡμῶν· καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέ cētes: tacete: qz dies ſctūs: r nō decidatis. γοντες, σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ κατασταθῆτε r abiit ois populꝰ vt comederet r biberet r mit τε· καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀπο teret ptes: r vt faceret leticiā magnā: στεῖλαι μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, qz itellexerāt in verbis q̄ docuerāt eos. r ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς· καὶ in die ſecūdo cōgregati ſūt principes ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν familiaꝝ vniuerſo populo ſacerdotes r leuite ad πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς eſdrā ſcribā: vt ſtatueret ad oēs ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς ſmones legis. r iuenerūt ſcriptū in lege q̄ pre λόγους τοῦ νόμου· καὶ ἔγραπται γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὃ ἐνε Leui.
cepit dñs moyſi: vt habitēt filii τείλατο κύριος τῷ μωυσῆ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ 23.g.
iſrael i tabnaculis i ſolēnitate i mēſe ſeptimo: r vt Ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ὅπως ſignificēt in tubis in oībus vrbíb ſuis σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν r in hierꝰ. r dixit eſdras: egredimini in mōtē r καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ εἶπεν Ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος καὶ D
afferte frōdes olive r frōdes lignoꝝ cupreſſinorū ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων

τ frōdes myrti τ frōdes palmaꝝ: τ frō
καὶ φύλλα μυρσίνης καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλ
des ligni dēsi: vt faciāt tabnacula fm scri=
λα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὸ γεγραμ
ptū. τ egressi ē ppls τ attulerūt τ fecerūt
μένον. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ ἤνεγκαν καὶ ἐποίησαν
sibi tabnacula. vir in domate suo τ in
ἑαυτοῖς σκηνάς. ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ καὶ ἐν
atriis suis τ in atriis dom dei:
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ in plateis porte aquaꝝ τ in
καὶ ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων καὶ ἐν ταῖς
plateis porte ephraim. τ fecerūt ois
πλατείαις τῆς πύλης ἐφραίμ. καὶ ἐποίησαν πᾶ=
ecclesia q̄ rediērāt de captiuita
σα ἡ ἐκκλησία οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλω
te tabnacula: τ habitauerūt i tabnaculis. qm nō fece
σίας σκηνάς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς. ὅτι οὐκ ἐποί
rāt a diebus iesue filij naue sic filij isra
ησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσρα
el vsq; ad die illū. τ fuit leticia ma=
ηλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη με=
gna nimis. τ legit in libro legis dei
γάλη σφόδρα. καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ
p singulos dies a die pmo vsq; ad
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς
die nouissimū: τ fecerūt solēnitatē septē dieb.
ἡμέρας τῆς ἐσχάτης, καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
τ die octauo exclusi fm iudicii.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα. Ca. 9.

A

Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς
huius cōuenerūt filij israel in ieiunio τ in
τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν
saccis τ puluerib sup caput eox. τ sepati
σάκκοις καὶ κόνοις ἐπὶ κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ ἐχωρί
fuerūt filij israel ab omni filio alieno.
σθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου.
τ steterūt τ cōfessi sunt peccata sua:
καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
τ iniqtates patrū suoꝝ. τ steterūt
καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν
in statione sua: τ legerūt in libro le=
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νό=
gis dñi dei sui quater in die. τ
μου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τετράρτον τῆς ἡμέρας. καὶ
erāt cōfitētes dño quater in di
ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τετράρτον τῆς ἡ=
e τ adorātes dñm deū suū. τ
μέρας καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ
steterūt sup ascēsū leuitaꝝ iesue: τ filij cad
ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευιτῶν ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ καδ
miel: sa hanias filius sarabia filij chanani. τ cla
μιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοῦ χαναανί. καὶ ἐ
mauerūt voce magna ad dñm deū suū:
βόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
τ dixerūt leuite iesue ē cadmiel bonnias
καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιὴλ βοννείας
sarabias sobanias odulas sechenias phessias: sur
σαραβίας σοβανίας ὡδουίας σεχενίας φεσσίας, ἀνά
gite benedicite dño deo nro ab eter
στητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ
no τ vsq; in eternū. τ benedicēt nomi
ῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνο=
ni glorie nue: τ exaltabūt in omni benedi
μα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πᾶσαν εὐλο=
ctione τ laude. τ dixit esdras: tu es ipse
γίαν καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν ἔσδρας, σὺ εἶ αὐτὸς
dñs solus: tu fecisti celū τ cc=
κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρα
li celi: oēs exercitus eox:
νὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τοὺς δυνάμεις αὐτῶν,

mⁿ& frōdes n myrti: o& rāos
p palmaꝝ: q& frōdes r ligni
o nemorosi: s vt fiāt n taber
naculaˣ sicut scriptū ē. r Et
egressus est oīs p ppl us a &
attulerūt b. Fecerūt q c sibi
v tabernacula s vnusquisq;
r in a domate suo: b& i atriis
suis: t& in atriis x domus
t dei: m & in platea n porte
o aquarum: p& in platea
q porte r effraim. ooooooo
s Fecit ergo t vniuersa u ec=
clesia eorū x q rediērāt r de
t captiuitate a tabernacula:
b& habitauerūt c in taber
naculis. c Non o enī r fecerāt
s a die b p iosue e filii x nū i ta=
lia m filii n israel o vsq; ad p die
q illum. r Et fuit s leticia t ma
gna u nimis. x Legit aūt r in
libro t legis ooooooooooo
a dei c per dies singulos o a
c die ooooooooooooooo
r primo s vsq; ad b diem t no
uissimum. x Et fecerunt
t solemnitatem m septem
n diebus: o& in die p octauo
q collectam r iuxta ritum.

9.

IN die autē b vicesimo
c quarto o mensis oooo
c huius r conuenerunt s filii
b israel t in ieiunio ooooooo
x & in saccis t & humus m su
per eos. n Et separatū est
o se mē filiorū p israel q ab oi
r filio a alienigena. r Et stete
rūt u & confitebantur r pec
cata sua t & iniquitates oo
a patrum suorum. b Et sur
rexerunt c ad o standum.
c Et legerunt r in volumi=
ne s legis b domini t dei sui
x quater in t die: m & quater
n confitebantur: ooooooo
o & adorabant p dominū
q deum suum. ooooooooo
r Surrexerunt autē s super
t gradū n leuitarū x iosue r &
bani & y cedmihel a sabania
b bani c sarebias ooooooo
v bani c & thanai: r & clama
uerunt s voce b magna t ad
b dominum t deum suum.
m Et dixerunt n leuite ooo
o iosue p & cedmihel q bon=
ni r asebia oooooooooooo
a ferebia r odaia u sebna x fa=
taia. ooooooooooooooooo
r Surgite: t benedicite b do
mino c deo vestro ooooo
p ab c eterno r vsq; in s eter=
num. b Et benedicant oo
t nomini x glorie tue t excel
so m in n omni ooooooooo
o benedictione p & laude.
q Tu r ipse s domine ooooo
t solus: u tu x fecisti t celū &
ooooooooooo ooooooooo
s celum b celorum c & oēm
d exercitum eorum: oooo

וַעֲלֵי חֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ
עֲבֹת לַעֲשׂוֹת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃ וַיֵּצְאוּ עבת סבך
הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת סכות בוא
אִישׁ עַל גַּגּוֹ וּבַחַצְרוֹתֵיהֶם וּבְחַצְרוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר רחב
הַמַּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃ שוב עשה
וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת כִּי לֹא עָשׂוּ יום
מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן נוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי שִׂמְחָה היה
גְדוֹלָה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת קרא דל
הָאֱלֹהִים יוֹם בְּיוֹם מִן הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ עטן
חַג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃ פנ
Cap.ix. וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם דל
וּבְשַׂקִּים וְאַדְמָה עֲלֵיהֶם׃ וַיִּבָּדְלוּ
זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ
וַיִּתְוַדּוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנֹת
אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיָּקֻמוּ עַל עָמְדָם
וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
רְבִיעִית הַיּוֹם וּרְבִיעִית מִתְוַדִּים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
וַיָּקָם עַל מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבָנִי
קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בָּנִי שרביה
בָנִי כְנָנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל גדל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם
יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה
שֶׁרֵבְיָה הוֹדִיָה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ברך
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וּבָרְכוּ
שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל
בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃ אַתָּה הוּא יְהוָה
לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם עשה
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם

Pritiua.heb.Tex.he.Neemie.tx.

Trãsla.B.Die.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

הָאָרֶץ	terram	terrã	τ οἶα	quotquot ſũt in ea: maria τ
וְכֹל	& vniuerſa		τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα	
אֲשֶׁר	que		ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ	
עָלֶיהָ	in ea		οἶα	
הַיַּמִּים	ſunt: maria		ᾱ	in eis. τ tu viuificas oĩa
וְכֹל	& omĩa		πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα	
אֲשֶׁר	que		τ	te adorãt exercitus celoꝝ. tu eos
לָהֶם	in eis ſunt.		καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ	
וְאַתָּה	Et tu		οὗε	ve?: tu elegiſti abrã τ eduxiſti eũ
מְחַיֶּה	viuificas		κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω Ἄβραμ καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν	
אֹתָם	omnia hec:		ve	regione chaldeoꝝ: τ ipoſuiſti et
וְצִבָא	& exercitus		ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ	
הַשָּׁמַיִם	celi		nomẽ abrãã: τ inueniſti coꝝ eius fidele	
לְךָ	te		ὄνομα Ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν	
וְהוּא	adorat. Tu		coꝝ	te. τ diſpoſuiſti ad eũ fedus: vt dares
אַתָּה	ipe		ἐνώπιόν σου. καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι	
יְהוָה	domine		ei	terrã chananeoꝝ τ chetteoꝝ τ
הָאֱלֹהִים	deus		αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων καὶ Χετταίων καὶ	
אֲשֶׁר	qui		ammorreoꝝ τ pherezeoꝝ τ iebuſeoꝝ τ gerge	
בָּחַרְתָּ	elegiſti		Ἀμμορραίων καὶ Φερεζαίων καὶ Ἰεβουσαίων καὶ γεργε	
בְּאַבְרָם	abrã		ſeoꝝ: τ vt dares eã ſemini eius. τ ſtatui	
וְהוֹצֵאתוֹ	& eduxiſti eum		σαίων, καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. καὶ ἔστη	
מֵאוּר	de igne		ſti.	verba tua qñ iuſtus tu: τ vidiſti hu
כַּשְׂדִּים	chaldeorum:		σας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ, καὶ εἶδες τὴν τα	
וְשַׂמְתָּ	& poſuiſti		miliatẽ	patrũ nr̃oꝝ in egypto: τ
שֵׁם	nomen eius		πείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν	
אַבְרָהָם	abraam: &		clamoꝛẽ coꝝ	audiſti ſup mare rubrũ. τ
וּמָצָאתָ	inueniſti		κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν. καὶ	
אֶת			dediſti	ſigna τ portẽta in egypto in pharaõe τ
לְבָבוֹ	cor eius		ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ καὶ	
נֶאֱמָן	fidele		in oibus	ſuis cĩ τ in omni ppło
לְפָנֶיךָ	coram te		ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ	
וְכָרוֹת	& per=		terre	illius: qñ cognouiſti ꝙ ſuperbierãt ſup eos:
עִמּוֹ	cuſſiſti		τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐ=	
הַבְּרִית	cum eo		τ	fecerũt tibi ipi nomẽ ſicut dies hec:
לָתֵת	fedus		τοὺς, καὶ ἐποίησαν σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.	
אֶת	vt dares		τ	mare diuiſiſti coꝝ eis: τ trãſie=
אֶרֶץ	ei terram		καὶ τὴν θάλασσαν διέρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ διῆλ=	
הַכְּנַעֲנִי	chananei		rũt	in medio	maris	in ſicco.	τ	ρῆ=
הַחִתִּי	ethei &		θον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ. καὶ τοὺς κα=	
לָתֵת	amorrei		quẽtes	eos	ꝓieciſti	in ꝓfundũ: tanq̃ lapidẽ	
אֶת	& pherezei		ταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βάθυνον, ὡσεὶ λίθον	
אֶרֶץ	et iebuſei		in aqua	valida. τ in colũna nubis	duxiſti:
הַכְּנַעֲנִי	& gergeſei		ἐν ὕδατι σφοδρῷ. καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας	
הַחִתִּי	&		eos	vie: τ in colũna ignis	nocte:
הָאֱמֹרִי	amorrei		αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα,	
וְהַפְּרִזִּי	& pherezei		vt illuminares eis	viã: in q̃ ibũt	in
וְהַיְבוּסִי	et iebuſei		τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν	
וְהַגִּרְגָּשִׁי	& gergeſei:		ea. τ ſup mõtẽ ſinai	dſcẽdiſti τ locutꝰes	ad
לָתֵת	vt dares		αὐτῇ. καὶ ἐπὶ ὄρος Σινᾶ κατέβης καὶ ἐλάλησας πρὸς	
לְזַרְעוֹ	ſemini eius.		eos	de celo: τ dediſti	eis	iudicia re=
וַתָּקֶם	Et		αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐ	
אֶת	impleſti		cta τ legẽs veritatis	ꝑcepta	τ	mãdata
דְּבָרֶיךָ	verba tua:		θέα καὶ νόμους ἀληθείας προσάγματα καὶ ἐντολας	
כִּי	quoniam		bona. τ ſabbatũ tuũ	ſctũ	notificaſti	eis:
צַדִּיק	iuſtus		ἀγαθὰς. καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐ=	
אָתָּה	es. Et		mãdata τ ꝑcepta τ legẽ ꝑcepiſti	
וַתֵּרֶא	vidiſti		τοῖς, ἐντολὰς καὶ προσάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω	
אֶת	afflictionem		eis	in manu moyſi	puĩ tui. τ pa=
עֳנִי			αὐτοῖς ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δούλου σου. καὶ ἄρ=	
אֲבֹתֵינוּ	patrum noſtrorũ		nẽ	de celo	dediſti	eis	in	cibũ	eo=
בְּמִצְרָיִם	in egy		τον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδοσίαν αὐ=	
וְאֶת	pto: clamoremq;		rũ: τ aquã	de petra	eduxiſti	eis	in	ſi=
זַעֲקָתָם	eorũ		τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δί=	
עַל	audiſti		ſitim coꝝ. τ dixiſti	eis	vt ingrederent	adhereda
יַם	ſup mare		ψαι αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ=	
סוּף	rubrũ: &		ſai	terrã in q̃m extẽdiſti	manũ tuã: vt dares
וַתִּתֵּן	dediſti		σαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι	
אֹתֹת	ſigna		eis. τ ipi τ	patres nr̃i	ſuperbie
וּמוֹפְתִים	atq; portẽta		αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφα=	
בְּפַרְעֹה	in pharaõe		nerũt: τ	idurauerũt	ceruicẽ	ſuã:
וּבְכָל	& in vniuerſis		νεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν,	
עַבְדָיו	ſeruis eiꝰ:		τ nõ	audierũt	
וּבְכָל	& in oiꝑpło		καὶ οὐκ ἤκουσαν	
עַם	terre illius.			
אַרְצוֹ	Cognouiſti			
כִּי	enĩ			
יָדַעְתָּ	qa			
כִּי	ſup			
הֵזִידוּ	be egerant			
עֲלֵיהֶם	cõtra eos: &			
וַתַּעַשׂ	feciſti			
לְךָ	tibi			
שֵׁם	nomen:			
כְּהַיּוֹם	ſicut			
הַזֶּה	& in hac			
וְהַיָּם	die. Et mare			
בָּקַעְתָּ	diuiſiſti			
לִפְנֵיהֶם	ãte eos: &			
וַיַּעַבְרוּ	trãſierũt			
בְּתוֹךְ	p mediũ			
הַיָּם	maris			
בַּיַּבָּשָׁה	in ſicco.			
וְאֶת	Perſecutores			
רֹדְפֵיהֶם	autẽ eorũ			
הִשְׁלַכְתָּ	proieciſti			
בִּמְצוֹלֹת	in profundũ:			
כְּמוֹ	quaſi			
אֶבֶן	lapidem			
בְּמַיִם	in aquas			
עַזִּים	validas: & in colũna			
וּבְעַמּוּד	nubis			
עָנָן	ductor eoꝝ fuiſti			
הִנְחִיתָם	per			
יוֹמָם	diem: & in colũna			
וּבְעַמּוּד	ignis			
אֵשׁ	per			
לַיְלָה	noctẽ:			
לְהָאִיר	vt appareret			
לָהֶם	eis			
אֶת	via			
הַדֶּרֶךְ	per quam			
אֲשֶׁר	ingre			
יֵלְכוּ	diebantur.			
בָּהּ	Ad			
וְעַל	montẽ quoq;			
הַר	ſynai			
סִינַי	deſcendiſti & locutꝰes			
יָרַדְתָּ	cũ			
וַתְּדַבֵּר	eis			
עִמָּהֶם	de celo: & dediſti			
מִשְׁפָּטִים	eis			
וְתִתֵּן	iudicia			
לָהֶם	recta			
מִשְׁפָּטִים	& legem			
וְתוֹרוֹת	veritatis			
אֱמֶת	cerimonias			
חֻקִּים	&			
וּמִצְוֹת	precepta			
טוֹבִים	bona. Et			
וְאֶת	ſabbatũ			
שַׁבַּת	ſanctificatũ tuũ			
קָדְשְׁךָ	oſtendiſti			
הוֹדַעְתָּ	eis: & manda			
לָהֶם	ta & cerimonias			
וּמִצְוֹת	& legem			
וְחֻקִּים	precepiſti			
וְתוֹרָה	eis			
צִוִּיתָ	in manu			
לָהֶם	moyſi			
בְּיַד	ſerui tui. Panem			
מֹשֶׁה	quoq;			
עַבְדֶּךָ	de celo			
וְלֶחֶם	dediſti			
מִשָּׁמַיִם	eis			
נָתַתָּה	in fame eorum: &			
לָהֶם	aquam			
לִרְעָבָם	de petra			
וּמַיִם	eduxiſti			
מִסֶּלַע	eis			
הוֹצֵאתָ	ſitientibus.			
לָהֶם	Et dixiſti			
לִצְמָאָם	eis			
וַתֹּאמֶר	vt ingrederentur &			
לָהֶם	poſſiderent			
לָבוֹא	terram			
לָרֶשֶׁת	ſup			
אֶת	quam			
הָאָרֶץ	leuaſti			
אֲשֶׁר	manum			
נָשָׂאתָ	tuam vt traderes			
אֶת	eis. Ipſi vero & patres			
יָדְךָ	noſtri			
לָתֵת	ſuperbe egerunt:			
לָהֶם	& indurauerunt			
וְהֵם	ceruices			
וַאֲבֹתֵינוּ	ſuas: & non			
הֵזִידוּ	audierunt			
וַיְקַשׁוּ				
אֶת				
עָרְפָּם				
וְלֹא				
שָׁמְעוּ				

Gen. 11.g. B

Exo. 2. b.

Exo. 14.a.

Exo. 16.c.

C

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb.Meemie.ir.Pītiua.heb.	
mādata tua. τ renuerūt vt audirēt: τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι, τ nō recordati ſūt mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας in eis. τ indurauerūt ceruicē ſuas ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν αἰγύπτῳ. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφίων ἁμαρτίας, miſericors τ clemēs: lōganimis τ multe miſatiōis: ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, τ nō dereliqſti eos. adhuc aūt τ fecerūt ſibi vitulū cōflatilē: τ dixerūt: hic eſt deꝰ qui eduxerūt nos de egypto. τ fecerūt irritationes magnas. τ tu in miſericordijs tuis magnis nō dereliqſti eos in deſerto: μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν colūnā nubis nō declinaſti ab eis die vt duceret eos in via. τ colūnā ignis vt oſtenderet eis iter p quod ingrederentur. τ ſpūm tuū bonū dedisti vt doceret eos: τ manna tuum non prohibuiſti ab ore eorū: τ aquā dedisti eis in ſiti eoꝝ. τ q̄draginta annis paſti eos in deſerto: nō defuit eis dieb⁹. veſtimēta eoꝝ nō inueterauerūt: τ calciamēta eoꝝ nō interrupta ſūt. τ dedisti eis regna: τ pp̄los ptitēs eis: τ hereditauerūt terrā ſeō regis eſſebō: τ terrā og regis basan. τ filios eoꝝ multiplicaſti ſicut ſtellas celi. τ addixiſti eos in terrā quā dixiſti patribꝰ eoꝝ vt ingrederentur & hereditarēt. τ ingreſſi ſūt filij eoꝝ: τ hereditauerūt terrā τ cōtriuiſti coram eis habitātes terrā chananeoꝝ: τ dediſti eos in manꝰ eoꝝ: τ reges eoꝝ τ pp̄los terre: vt facerēt eis vt placitū coram eis. τ ceperūt ciuitates excelſas τ humū pinguē. τ poſſederūt domos plenas bonis: ciſternas fabricatas: vineas: τ oliueta: τ oē lignū fructiferū in multitudine: τ comederūt τ ipleti ſunt. τ ipinguati ſunt:	mandata tua: et nolue-runt audire: & non ſunt recordati mirabilium tuorū que feceras eis. Et indurauerūt ceruices ſuas: & dederunt caput vt cōuerterētur ad ſeruitutē ſuā quaſi p contentionē. Tu autē deus ppitius clemēs & miſericors lōganimis & multe miſeratiōis: nō dereliquiſti eos. Et quidē cū feciſſent ſibi vitulū conflatilē: & dixiſſent: iſte eſt deꝰ tuus qui eduxit te de egypto: feceruntq̄ blaſphemias magnas: tu autem in miſericordiis tuis multis non dimiſiſti eos in deſerto. Columna nubis non recceſſit ab eis per diem vt duceret eos in via: & colūna ignis per noctem vt oſtenderet eis iter p quod ingrederentur. Et ſpiritum tuum bonū dediſti q doceret eos: & manna tuum non prohibuiſti ab ore eorum: & aquam dediſti eis in ſiti. Quadraginta annis paſtus es eis ſortes. Et poſſederunt terram ſeon: & terram regis eſebon: & terram og regis baſan. Et multiplicaſti filios eorū ſicut ſtellas celi: & addixiſti eos ad terrā de qua dixeras patribus eorum vt ingrederētur & poſſiderēt eā. Et venerūt filii & poſſederunt terram. Et humiliaſti coram eis habitatores terre chananeos: & dediſti eos in manu eorum: & reges eorum & populos terre: vt facerent eis ſicut placebat illis. Ceperūt itaq̄ vrbes munitas & humū pinguem & poſſederunt domos plenas cunctis bonis: ciſternas ab eis fabricatas: vineas & olīueta & ligna pomifera multa. Et comederūt & ſaturati ſunt:	מָאֵן אֶל מִצְוֹתֶיךָ׃ וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיְקַשּׁוּ אֶת עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ רֹאשׁ לָשׁוּב לַעֲבְדָתָם בְּמִרְיָם וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב וְחֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ גַּם כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלָךְ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת עַמּוּד הֶעָנָן לָאוֹר בַּלַּיְלָה לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם וּמָנְךָ לֹא מָנַעְתָּ מִפִּיהֶם וַיִּתֵּן לָהֶם מַיִם לְצִמְאָם׃ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ שִׂלְמֹתֵיהֶם לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃ וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וְעַמִּים וַתְּחַלְּקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת אֶרֶץ סִיחֹן וְאֶת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ וּבָנֵיהֶם הִרְבִּיתָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבוֹתֵיהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת׃ וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וַתִּתֵּנֵם בְּיָדָם וְאֶת מַלְכֵיהֶם וְאֶת עַמֵּי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם רְצוֹנָם׃ וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצוּרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ	מָאֵן אֶל מִצְוֹתֶיךָ וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיְקַשּׁוּ אֶת עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ רֹאשׁ לָשׁוּב לַעֲבְדָתָם בְּמִרְיָם וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב וְחֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ גַּם כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלָךְ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת עַמּוּד הֶעָנָן לָאוֹר בַּלַּיְלָה לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם וּמָנְךָ לֹא מָנַעְתָּ מִפִּיהֶם וַיִּתֵּן לָהֶם מַיִם לְצִמְאָם׃ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ שִׂלְמֹתֵיהֶם לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃ וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וְעַמִּים וַתְּחַלְּקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת אֶרֶץ סִיחֹן וְאֶת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ וּבָנֵיהֶם הִרְבִּיתָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבוֹתֵיהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת׃ וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וַתִּתֵּנֵם בְּיָדָם וְאֶת מַלְכֵיהֶם וְאֶת עַמֵּי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם רְצוֹנָם׃ וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצוּרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ	מָאֵן בלה מלך חלק רבב רחם נסה עלה עשה רבב דבר עמד סור נתה אור שכל נתן רבע רבב רבב רבב

Pñtíua.heb.Tex.he.Neemie.ix.

Trãſla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latína.

וַיִּשְׂמָ֣ינוּ וַיִּתְעַדְּנ֗וּ בְּטוּבְךָ֤ הַגָּדוֹל׃
וַיַּמְר֤וּ וַיִּמְרְדוּ֙ בָּ֔ךְ וַיַּשְׁלִ֥יכוּ אֶת
תּוֹרָתְךָ֖ אַחֲרֵ֣י גֵוָ֑ם וְאֶת נְבִיאֶ֙יךָ֙
הֵרָ֣גוּ אֲשֶׁר֩ הֵעִ֨ידוּ בָ֜ם לַהֲשִׁיבָ֗ם
אֵלֶ֙יךָ֙ וַיַּעֲשׂ֣וּ נְאָצ֔וֹת גְּדוֹלֹ֖ת׃
וַתִּתְּנֵ֞ם בְּיַד־צָרֵיהֶ֣ם וַיָּצֵ֣רוּ לָהֶ֗ם
וּבְעֵ֤ת צָרָתָם֙ יִצְעֲק֣וּ אֵלֶ֔יךָ וְאַתָּ֥ה
מִשָּׁמַ֖יִם תִּשְׁמָ֑ע וּכְרַחֲמֶ֙יךָ֙ הָרַבִּ֔ים
תִּתֶּן־לָהֶ֖ם מוֹשִׁיעִ֑ים וַיוֹשִׁיעוּם
מִיַּד֙ צָרֵיהֶ֔ם׃ וּכְנֻחֹ֥ה לָהֶ֖ם
יָשׁ֣וּבוּ לַעֲשׂ֣וֹת רַ֔ע לְפָנֶ֑יךָ
וַתַּעַזְבֵ֞ם בְּיַד֙ אוֹיְבֵיהֶ֔ם וַיִּרְדּ֖וּ
בָּהֶ֑ם וַיָּשׁ֜וּבוּ וַיִּזְעֲק֣וּ אֵלֶ֗יךָ וְאַתָּ֤ה
מִשָּׁמַ֙יִם֙ תִּשְׁמַ֔ע וְתַצִּילֵ֖ם כְּרַחֲמֶ֑יךָ
רַבּ֥וֹת עִתִּ֖ים וַתָּעֵ֣ד בָּהֶ֔ם לַהֲשִׁיבָ֖ם
אֶל־תּוֹרָתֶ֑ךָ וְהֵ֣מָּה הֵזִ֔ידוּ וְלֹ֣א
שָׁמְע֔וּ לְמִצְוֹתֶ֖יךָ וּבְמִשְׁפָּטֶ֑יךָ
חָטְא֤וּ בָהֶם֙ אֲשֶׁר֙ יַעֲשֶׂ֣ה אָדָ֔ם
וְחָיָ֥ה בָהֶ֖ם וַיִּתְּנ֤וּ כֶתֶף֙ סוֹרֶ֔רֶת
וְעָרְפָּ֖ם הִקְשׁ֑וּ וְלֹ֥א שָׁמְע֖וּ וַתַּמְשֵׁ֥ךְ
עֲלֵיהֶ֙ם֙ שָׁנִ֣ים רַבּ֔וֹת וַתָּעֵ֤ד בָּם֙
בְּרוּחֲךָ֔ בְּיַד֙ נְבִיאֶ֔יךָ וְלֹ֥א הֶאֱזִ֖ינוּ
וַתִּתְּנֵ֖ם בְּיַד־עַמֵּ֥י הָאֲרָצֽוֹת׃
וּבְרַחֲמֶ֙יךָ֙ הָרַבִּ֔ים לֹ֥א עָשִׂ֖יתָם כָּלָ֑ה
וְלֹ֣א עֲזַבְתָּ֔ם כִּ֥י אֵ֛ל חַנּ֥וּן וְרַחוּם
אָתָּ֖ה׃ וְעַתָּ֤ה אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ הָאֵ֣ל הַגָּד֔וֹל
הַגִּבּ֖וֹר וְהַנּוֹרָ֑א שֹׁמֵ֣ר הַבְּרִ֔ית
וְהַחֶ֗סֶד אַל־יִמְעַט֙ לְפָנֶ֔יךָ אֶת
כָּל־ הַתְּלָאָה֙ אֲשֶׁר־מְצָאָ֣תְנוּ
לְמַלְכֵּ֣ינוּ לְשָׂרֵ֔ינוּ וְלִכְהֲנֵ֖ינוּ
וְלִנְבִיאֵ֑ינוּ וְלַאֲבוֹתֵ֔ינוּ וּלְכָל־
עַמֶּ֙ךָ֙ מִימֵ֣י מַלְכֵּ֣י אַשּׁ֔וּר עַ֖ד
הַיּ֥וֹם הַזֶּ֖ה׃ וְאַתָּ֤ה צַדִּיק֙ עַל־כָּל־
הַבָּ֣א עָלֵ֔ינוּ כִּ֥י אֱמֶ֖ת עָשִׂ֣יתָ
וַאֲנַ֖חְנוּ הִרְשָׁ֥עְנוּ׃ וְאֶת־מְלָכֵ֣ינוּ
שָׂרֵ֔ינוּ כֹּהֲנֵ֖ינוּ וַאֲבֹתֵ֑ינוּ לֹ֥א עָשׂ֖וּ

et ipinguati sunt: & abũ dauerũt delitiis in bonta te tua magna. Prouocauerũt aũt te ad iracundiã: & receſſerũt a te & piecerũt legẽ tuã post terga sua. Et pphetas tuos occiderũt q̃ testabãtur cos vt reuerterẽtur ad te. Feceũt blaſphemias grades. Et dediſti eos in manus hoſtiũ suorũ: & afflixerũt eos. Et in tpe tribulationis sue clamauerũt ad te & tu de celo audiſti: & ſm miſationes tuas multas dediſti eis saluatores: qui saluarent eos de manu hoſtium suorũ. Cumq; requieuiſſent reuerſi sunt vt facerent malũ in conſpectu tuo: & dereliqſti eos in manu inimicorũ suorũ: & poſt federũt eos. Conuerſiq; sunt & clamauerũt ad te. Tu aũt de celo exaudiſti & liberaſti eos in miſericordis tuis multis: & cõteſtaſti eos vt reuerterẽtur ad legẽ tuã. Ipſi vero ſupbe egerũt & non audierũt mãdata tua: & in iudiciis tuis peccauerunt que faciet homo & viuet in eis. Et dederunt humerũ recedentẽ & ceruicẽ suã idurauerũt nec audierũt. Et ptraxiſti sup eos annos multos: & cõteſtatus es eos in ſpũ tuo p manũ prophetarũ tuorũ: & nõ audierunt: & tradidiſti eos in manũ pplos terraꝝ. In miſericordiis autẽ tuis plurimis nõ feciſti eos in cõſumptionẽ nec dereliquiſti eos: qm deus miſerationũ & clemens es tu. Nũc itaq; deus nr̃: magne fortis & terribilis: cuſtodiens pactum & miſericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos reges nr̃os: principes nr̃os: & ſacerdotes nr̃os: & prophetas noſtros: & patres noſtros: & omnẽ populum tuũ a diebus regis aſſur vſq; in diem hanc. Et tu iuſtus es in omnibus que venerunt ſuper nos qa veritatẽ feciſti nobis: nos aũt impie egimus: reges noſtri principes nr̃i: ſacerdotes nr̃i & pres nr̃i nõ fecerũt

τ deliciati sunt in bonitate tua magna. τ irritauerũt καὶ ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθοσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἠλλαuerũt τ receſſerũt a te: τ piecerũt legẽ tuã ξαν καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου poſt corpus suũ. τ pphetas tuos occi ὀπίσω σώματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέderũt q̃ cõteſtabant in eis vt reuerterent ipſi κτειναν οἱ διεμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς ad te. τ feceũt irritationes magnas. τ deπρὸς σέ. καὶ ἐποίησαν παραπικρασμοὺς μεγάλους. καὶ ἔdiſti eos in manu affligentiũ eos: τ afflixe δωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, καὶ ἔθλιrũt eos. τ clamauerũt ad te in tẽpore tribulatiõis ψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρός σε ἐν καιρῷ θλίψεως sue. τ tu de celo tuo audiſti: τ in miſera αὐτῶν. καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρbilib⁹ tuis magnis dediſti eis ſaluatores: τ ſal μοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔuaſti eos de manu affligentiũ eos. τ poſtq̃ de σωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. καὶ ὡς ἀνεuerũt: reuerſi ſũt vt facerẽt malũ coram παύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν te. τ dereliquiſti eos in manus inimicor⁹ suo σου. καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐrũ: τ dñati ſũt in eis. τ rurſus clamauerũt ad τῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς te: τ tu de celo exaudiſti τ liberaſti eos in σέ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ ἐισήκουσας καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν miſericordiis tuis multis: τ in tẽpore⁹ cõteſtatus eo οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς, καὶ ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω eos vt reuerterent ipſi in legẽ tuã. ipſi vo αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ ſuperbierũt τ nõ audierũt τ mãdata tua τ ὑπερηφάνευσαντο καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου καὶ in iudicijs tuis peccauerũt: q̃ cũ fecerit ea ho- ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτον, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω mo: viuet in eis. τ dederũt hũer⁹ inobedientẽ: πος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα, τ ceruicẽ suã induraueruũt τ nõ audierũt. τ καὶ τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ lõganimis fuiſti sup eos dñis multis τ ptraxiſti μακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ καὶ εἵλκυσας sup eos ãnos multos. τ cõteſtatus es eos in ſpiri- ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλά. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύtu tuo in manu pphetar⁹ tuor⁹: τ nõ audiũt⁹ peperiſti: ματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο, τ dediſti eos in manu populor⁹ terre. τ tu in mi- καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ ſericordiis tuis plurimis: nõ feciſti eos in cõſũptio- μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλειnẽ: τ nõ dereliquiſti eos: qñ fortis es τ miſericors αν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων ū.1. τ clemẽs. τ nũc ve⁹ noſter fortis magne potẽs καὶ οἰκτίρμων. καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς τ terribilis: cuſtodiẽs pactũ tuũ τ miaz tuã: καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός σου, ne diminuat coram te oĩs labor: q̃ inuenit nos: τ μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ reges nr̃os: τ pncipes nr̃os: τ ſacerdotes τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς nr̃os: τ pphetas nr̃os: τ patres nr̃os: ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, τ in omni pplo tuo: a diebꝰ regis aſſur καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσοὺρ τ vſq; in diẽ hãc. τ tu iuſtus es in oĩbus καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι ventẽtibus ſup nos: q̃ veritatẽ feciſti: τ nos τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, καὶ ἡμεῖς peccauim⁹. τ reges nr̃i τ pncipes nr̃i τ ἐξημάρτομεν. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν καὶ facerdotes nr̃i τ patres nr̃i: nõ fecerunt οἱ ἱερεῖς ἡμῶν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

legẽ tuã: τ nõ attẽderũt mãdata
τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέχον τὰς ἐντολάς
tua τ teſtimonia tua: q̃ teſtificat⁹ es eis.
σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.
τ ipſi in regno tuo τ in bonitate tua
καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθοσύνῃ σου
multa: quã dediſti eis: τ in terra
τῇ πολλῇ, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ
lata τ pingui: quã dediſti coꝝ eis:
πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ἣν ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν,
nõ fuerũt tibi: τ nõ reuerſi ſunt a
οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ
ſtudijs ſuis praui. ecce
ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. ἰδοὺ
ſum⁹ hodie ſerui: τ terra: quã dedi-
ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ, ἣν ἔδω-
ſti patrib⁹ nr̃is vt comederẽt fructũ
κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν
eius τ bona eius: τ ecce ſum⁹ ſer-
αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦ
ui in ea: τ fruct⁹ ei⁹ multi
λοι ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς οἱ πολλοὶ
facti ſũt regib⁹: quos dediſti ſup nos
ἐφύοντο τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς
in peccatis nr̃is: τ in corporib⁹ nr̃is
ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν
dominant τ in iumẽtis nr̃is: vt placitũ eis:
ἐξουσιάζουσι καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐ
τ in tribulatiõe magna ſum⁹. τ in oꝭ
τοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν. καὶ ἐν πᾶ
bus iſtis nos diſponimus fidẽ τ ſcribi-
σι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν καὶ γράφο
mus: τ ſigillãt pncipes nr̃i leui-
μεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν λευῖ-
te nr̃i ſacerdotes nr̃i.
ται ἡμῶν ἱερεῖς ἡμῶν. Ca.10.

A Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ἀρτα
ſaſtha filiꝰ achalia: ſedecias filius aroth: aza
σαθὰ υἱὸς ἀχαλία, σεδεκίας υἱὸς ἀραία, ἀζα
rias: hieremias: phaſur: amarias: melchias: at-
ριας, ἱερεμίας, φασοὺρ, ἀμαρίας, μελχίας, ἀτ-
tus: ſabanı:: erã: maluch: meramoth: ab
τους, σαβανί, ἠρὰμ, μαλούχ, μεραμώθ, ἀβ
dia: vaniel: gaannathõ: baruch: meſulã:
δία, δανιὴλ, γαανναθών, βαρούχ, μεσουλάμ,
abia: miamin: maazias: belgai: τ ſamaias:
ἀβιά, μιαμίν, μααζίας, βελγαΐ, καὶ σαμαίας,
hi ſacerdotes. τ leuite: teſue filius azanie:
οὗτοι ἱερεῖς. καὶ λευῖται, ἰησοῦς υἱὸς ἀζανίου,
baneas ve filij enadad: cadamiel τ fra
βανέας ἀπὸ υἱῶν ἡναδάδ, καδμιὴλ καὶ οἱ ἀδελ
tres eius: ſabanias: aduias: calitã: phe
φοὶ αὐτοῦ, σαβανίας, ἀδουίας, καλιτάν, φε
lia: anan: micharoob: eſebias: zacchur: ſa-
λιά, ἀνάν, μιχὰ ῥοὼβ, ἀσεβίας, ζακχούρ, σα
rabias: ſebanias τ odua. filij banune pn'
ῥαβίας, σεβανίας καὶ ὠδουά. υἱοὶ βανουνὲ ἄρ
cipes ppli: phozos phaathmoab: elã τ
χοντες τοῦ λαοῦ, φόρος φααβμωάβ, ἠλὰμ καὶ
ſaththuis. filij baani: aſgag: bebai: adoni-
σαθθουΐα. υἱοὶ βανί, ἄσγαγ, βηβαΐ, ἀδονί-
as: bagot: adin ater: ezecias: aſzur: odu-
ας, βαγοΐ, ἀδὶν ἀτὴρ, ἐζεκίας, ἀσζοὺρ; ὠδου
ia: aſſom: beſi: ariph: anathoth: nobai: ma
ΐα, ἀσὼμ, βησί, ἀρὶφ, ἀναθώθ, ναβαΐ, μα
gab: meſulã: ezer: meſozebel: ſaduc:
γάβ, μεσουλάμ, ὐζὴρ, μεσοζεβὴλ, σαδούκ,
iedduas: phaltias: anã: anaia: oſee:
ἰεδδούας; φαλτίας, ἀνάρ, ἀναΐα, ὡσηέ,
ananias aſub: alloes:
ἀνανίας, ἀσούβ; ἀλλωῆς,

Trãſla.B.Hie.

legem tuam:ᵉ & nonᶠ at-
tenderuntᵍ mandata tua:
ʰ& teſtimonia tuaᵒ queᶜ te
ſtificatus esᵖ in eis. ꝏꝏꝏ
ᵈEt ipſiᶠ in regnis ſuis bo-
nis & i bonitate tuaᵇ mul
taᵍ quāʰ dederasᶦ eisᵐ & in
terraⁿ latiſſima ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒ& pinguiᵖ quāᵍ tradide-
rasʳ in cõſpectu eorũˢ nõ
ᵗſeruierunt tibi:ᵘ necˣ re-
uerſi ſuntʸ a ſtudiis ſuis ꝏ
ᶻpeſſimis:ᵃ Eccеᵇ noſpſi
ᶜhodieᵈ ſerui ſumus: ꝏꝏ
ᵉ& terraᶠ quaᵍ dediſtiʰ pa
tribus noſtris ꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱvt comederẽtʲ panẽ eius
ᵐ& queⁿ bona ſunt eiˢ:ᵒ &
ᵖnoſpſi ᵍ ſerui ſumusʳ in
ca.ˢ Et fruges eius ꝏꝏꝏ
ᵗmultiplicantur ᵘ regibus
ˣquosʸ poſuiſtiᶻ ſuper nos
ᵃppter peccata noſtra:ᵇ &
ᶜcorporibᵍ nr̃isᵈ dñantur
ᵉ& iumẽtis nr̃isᶠ ꝑm volũ-
tatẽ ſuã:ᵍ & in tribulatione
ʰmagna ⁱſumus.ᵏSup oĩ-
bus ergoˡ hisᵐ noſpſi ꝏ
ⁿpercutimᵍ°fedusᵖ & ſcri
bimus: & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠſignãtʳ pricipes nr̃iˢ leuite
nr̃i &ᵗ ſacerdotes nr̃i. 10.

S Ignatores autem fue
runt:ᵘ neemias: ꝏꝏ
ᵛather fathaʷ filiusˣ achea-
laiʸ & ſedechias ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶻſaraias ᵃazarias ᵇhiere-
miasᶜ pheſſur ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈamarias ᵉ melchiasᶠ ac-
cusᵍ ſebenia ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰmelluc ⁱmaarem ʲmeri-
muthᵏ obdias ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡdanielᵐ genthonⁿ baruch
ᵒmoſollamᵖ abia ꝏꝏꝏ
ᵠmiamin ʳmazia ˢbelga
ᵗſemeia: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘhiˣ ſacerdotes. ʸ Porro le
uite:ᶻ ioſue ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃfilius ᵇazarie:ᶜ bennuᵈ de
filiusᵉ enadad: ꝏꝏꝏꝏ
ᶠcedmihelᵍ & fratres eo-
rumʰ ſechenia ⁱodeuia ꝏ
ʲcelitaᵏ phalaiaˡ enanᵐ mi-
chaⁿ roob ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒaſſebia ᵖzachur ᵠ ſerebia
ʳſabania ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢodiaᵗ baniᵘ baninu.ˣ Ca-
pita ʸ populi ꝏꝏꝏꝏ
ᶻeros:ᵃ phetmoabᵇ elam
ᶜzethu ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈbaniᵉ bonniᶠ azgadᵍ be-
baiʰ adonaia ⁱbeggoai ꝏ
ʲadinᵏ atherˡ ezechiaᵐ azur
ⁿodeuia ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒaſumᵖ beſaiᵠ areth ʳana-
thotˢ nebai ꝏꝏꝏꝏ
ᵗmechphiaᵘ moſollāˣ azir
ʸmeſizabel ꝏꝏꝏꝏ
ᶻſadochᵃ ieddua ᵇfelthia
ᶜananᵈ ania: ꝏꝏꝏꝏ
ᵉoſeeᶠ ananiaᵍ aſub:ʰ aloes

Tex.heb.Neemie.1.Patina.heb.

יְרֵאָה קָשַׁב תּוֹרָתֶךָ וְלֹא שָׁמְרוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ
צָוִיתָ עָבַד וְעֵדוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הֵעַדְתָּ בָּהֶם׃
וְהֵם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרָב אֲשֶׁר
נָתַתָּ לָהֶם וּבָאָרֶץ הָרְחָבָה
וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לְפָנֵיהֶם לֹא
שׁוּב עָלַל עֲבָדוֹךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעֲלֵיהֶם
לוּץ הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ
פְּרָה לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה
נוּא אֲנַחְנוּ עֲבָדִים עָלֶיהָ׃ וּתְבוּאָתָהּ
רָבָה מַרְבֶּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ
גְּוָה בַּחַטֹּאתֵינוּ וְעַל גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים
בָּצַר צוּר וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה
גְּדוֹלָה אֲנַחְנוּ וּבְנַל זֹאת אֲנַחְנוּ
כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל
מָתָם שׁוּר הֶחָתוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ׃ Cap.x.
וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה
הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃
שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר
אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה
מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃
דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה
מִיָּמִין׃ מַעַזְיָה בִּלְגַּי שְׁמַעְיָה
אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃ וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ
בֶּן אַזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד
קַדְמִיאֵל׃ וְאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה
קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן׃ מִיכָה רְחוֹב
חֲשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃
הוֹדִיָּה בָּנִי בְנִינוּ׃ רָאשֵׁי הָעָם
פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם זַתּוּא
בָּנִי׃ בְּנִי עָזְגָּד בֵּבָי׃ אֲדֹנִיָּה בִּגְוַי
עָדִין׃ אָטֵר חִזְקִיָּה עַזּוּר׃ הוֹדִיָּה
חָשֻׁם בֶּצַי׃ חָרִיף עַנָּתוֹת נֵבָי׃
מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר׃ מְשֵׁיזַבְאֵל
צָדוֹק יַדּוּעַ׃ פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה׃
הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חַשּׁוּב׃ הַלּוֹחֵשׁ

Pritiua.heb.Tex.be.Neemie.x. | Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina:

פְּלָטְיָה׳ שׁוּבֵק׳ רְחוּם׳ חֲשַׁבְנָה׳	phaleam[r] ſobech[s] reum	phalai: ſobec: raſi: eſebana: maaſias: aia:	B
מַעֲשֵׂיָהוּ׳ וַאֲחִיָּה׳ חָנָן׳ עָנָן׳ מַלּוּךְ׳ חָרִם׳	[a]ſebna ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	φαλαί, σωβήκ, ῥαούμ, ἐσεβανά, μαασίας, ἀϊά,	
בַּעֲנָה׳ וּשְׁאַר׳ הָעָם׳ הַכֹּהֲנִים׳ הַלְוִיִּם׳	[b]maaſia [c]ethaia [b] hannā	alnā: enā: maluch: arā: baana: τ reli=	
הַשּׁוֹעֲרִים׳ הַמְשֹׁרְרִים׳ הַנְּתִינִים׳ שׁוּר׳ נָתָן׳	[c]anan[r]meſſuch[s] aram ꝯ	ἀϊνάν, ἀναί, μαλούχ, ἀρήμ, βαανά, καὶ οἱ κατὰ=	
וְכָל׳ הַנִּבְדָּל׳ מֵעַמֵּי׳ הָאֲרָצוֹת׳ אֶל׳ בָּדַל׳	[b]baana[t]& reliq de[u] popu lo.[t]Sacerdotes[m]leuite ꝯ	qui ppli. ſacerdotes τ leuite ianitores	
תּוֹרַת׳ הָאֱלֹהִים׳ נְשֵׁיהֶם׳ בְּנֵיהֶם׳ יָרֵא׳ נָשָׂה	[m]ianitores[o]& cantores[p]na thinnei : ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	cātores: nathinim. τ oēs ſeparati	
וּבְנֹתֵיהֶם׳ כֹּל׳ יוֹדֵעַ׳ מֵבִין׳ בָּנָה׳ יָדַע	[q]& oēs[r]qui ſe ſeparauerūt	ἄδοντες, οἱ ναθινείμ. καὶ πᾶντες διαχωριζόμενοι	
מַחֲזִיקִים׳ עַל׳ אֲחֵיהֶם׳ אַדִּירֵיהֶם׳ חָזַק׳ אַדִּיר׳	[a] de populis[s]terrarum[n]ad [f]legem[r]dei:[t]vxores eorū	a populis terre ad legē dei:	
וּבָאִים׳ נֵאָלָה׳ וּשְׁבוּעָה׳ לָלֶכֶת׳ בָּוָא׳ שָׁבַע׳ יָלַךְ׳	[n]filii eorum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	vxores eox filij eox filie eox: ois q	
בְּתוֹרַת׳ הָאֱלֹהִים׳ אֲשֶׁר׳ נִתְּנָה׳	[b]& filie eorum: &[c] omnes	γυναῖκες αὐτῶν υἱοὶ αὐτῶν θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὁ	
בְּיַד׳ מֹשֶׁה׳ עֶבֶד׳ הָאֱלֹהִים׳ וְלִשְׁמוֹר	[o]qui poterant ſapere ꝯꝯ	ſciuit τ intellexit ſpōdebāt ſup fratribus ſu=	
וְלַעֲשׂוֹת׳ אֶת׳ כָּל׳ מִצְוֹת׳ יְהוָה׳ אֲדֹנֵינוּ׳ עָשָׂה׳ עָוָה	[r]reſpondentes[s]pro[b]fratri bus ſuis[t]optimates eorū:	ειδὼς καὶ συνιών. ἐνίσχυσε τοὺς ἀδελφοὺς αὐ	
וּמִשְׁפָּטָיו׳ וְחֻקָּיו׳ וַאֲשֶׁר׳ לֹא׳ שָׂפַם׳	[u]et q veniebāt[t] ad pollicē	τοῖς: τ maledixerūt eis: τ ingreſſi ſūt in	
נִתֵּן בְּנֹתֵינוּ׳ לְעַמֵּי׳ הָאָרֶץ׳ וְאֶת׳	duꝫ[m]& iurandū[n]vt ambu larent[o]in lege[p]dei[q]quam	τῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον ἐν	
בְּנֹתֵיהֶם׳ לֹא׳ נִקַּח׳ לִבָנֵינוּ׳ וְעַמֵּי׳	[r]dederat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	execratiōe τ in iuramēto vt ābularēt in lege dei:	
הָאָרֶץ׳ הַמְבִיאִים׳ אֶת׳ הַמַּקָּחוֹת׳ לָקַח׳ בּוֹא׳	[s]in manu[t]moyſi[u]ſerui ſui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ἀφᾶ καὶ ἐν ὁρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ,	
וְכָל׳ שֶׁבֶר׳ בְּיוֹם׳ הַשַּׁבָּת׳ לִמְכּוֹר׳	[v]vt facerēt[r] & cuſtodirent	ἣ data fuit in manu moyſῖ ſerui dei: vt cuſto	
וְנִטֹּשׁ׳ אֶת׳ הַשָּׁנָה׳ הַשְּׁבִיעִית׳ שָׁבַע׳	[b]vniuerſa[c]mandata[o] dñi	δὸς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, φυλάσ	
וּמַשָּׂא׳ כָּל׳ יָד׳ וְהָעֲמַדְנוּ׳ עָלֵינוּ׳ נָשָׂה׳ עָמַד	[c]dei noſtri[r]& iudicia eius	dirēt τ facerēt oia mādata dñi	
מִצְוֹת׳ לָתֵת׳ עָלֵינוּ׳ שְׁלִישִׁית׳ נָתַן׳ שָׁלַשׁ	[g]& cerimonias eius.[b]& vt	σεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ	
לְמַעֲרֶכֶת׳ לַעֲבֹדַת׳ בֵּית׳	[n]non [t]daremus[x]filias no=	dei nſi τ iudicia eius τ prece	
אֱלֹהֵינוּ׳ לְלֶחֶם׳ הַמַּעֲרֶכֶת׳ וּמִנְחַת׳ עֵרֶךְ׳	ſtras [t]populo[m] terre:[n]&	θεοῦ ἡμῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ προσάγμα	
הַתָּמִיד׳ וְלִעוֹלַת׳ הַתָּמִיד׳ הַשַּׁבָּתוֹת׳ תָּמִד׳ עָלָה	[o]filias eorū[p]nō[q]accipere=	pta eius τ vt nō darem[o] filias nſas ppſis	
הֶחֳדָשִׁים׳ לַמּוֹעֲדִים׳ וְלַקֳּדָשִׁים׳ יָעַד׳	mus[r]filis noſtris.[s] Populi	τα αὐτοῦ καὶ τὴ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς	
וּלְחַטָּאוֹת׳ לְכַפֵּר׳ עַל׳ יִשְׂרָאֵל׳ וְכֹל׳	quoq[b]terre[u]qui impor=	terre: τ filias eox nō acciperem[o]	
מְלֶאכֶת׳ בֵּית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ וְהַנּוֹרָלוֹת׳ גּוֹרָל׳	tant[v]venalia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς	
הִפַּלְנוּ׳ עַל׳ קָרְבַּן׳ הָעֵצִים׳ הַכֹּהֲנִים׳ נָפַל׳	[w]& omnia ad vſum[b] per	filijs nſis. τ ppli terre ferētes vena=	
הַלְוִיִּם׳ וְהָעָם׳ לְהָבִיא׳ לְבֵית׳ יָרֵא׳ בּוֹא׳	diem[c] ſabbati[o] vt veridāt:	υἱοῖς ἡμῶν. καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορα=	
אֱלֹהֵינוּ׳ לְבֵית׳ אַבֹתֵינוּ׳ לְעִתִּים׳ זְמַנִּים׳ שָׁנָה׳ שָׂרַף׳ לְבַעֵר׳ עַל׳	[c]nō[t]accipiemus[s]ab eis[b]in	σμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου	
מִזְבַּח׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵינוּ׳ כַּכָּתוּב׳ בַּתּוֹרָה׳ זָבַח׳ יָרֵה׳ בּוֹא׳	ſabbato[d]& in die[e]ſanctifi=	vt vendāt: nō ememus ab eis in ſabbato	
וּלְהָבִיא׳ אֶת׳ בִּכּוּרֵי׳ אַדְמָתֵנוּ׳ וּבְכוֹרֵי׳ כָּל׳ פְּרִי׳ כָּל׳ עֵץ׳ שָׁנָה׳ לְבֵית׳ יְהוָה׳ בָּכַר׳ בָּרָה׳	cato.[f]Et dimittemus[u]an=	ἀγοράσωσιν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ	
כַּכָּתוּב׳ בַּתּוֹרָה׳ וְאֶת׳ בְּכוֹרֵי׳ בְקָרֵינוּ׳	ſabbato[d]& in die[e]ſanctifi=	τ in die ſctificato. τ aſcēdere faciemus ānū ſeptimū:	
וְצֹאנֵנוּ׳ לְהָבִיא׳ לְבֵית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ לַכֹּהֲנִים׳	cato.[f]Et dimittemus[u]an=	καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον,	
הַמְשָׁרְתִים׳ בְּבֵית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ וּלְבֵית׳ אָבוֹת׳	num[o] ſeptimum ꝯꝯꝯꝯꝯ	τ exactio vniuerſe manus. τ ſtatuemus ſup nos p	
מַעְשַׂר׳ אַדְמָתֵנוּ׳ וּמַעְשַׂר׳ עָרֵינוּ׳ אַתָּה׳ עָשַׂר׳	[p]& exactionem[q]vniuerſe [r]manus.[s] Et ſtatuem[r]ſu	καὶ ἀπαίτησις πάσης χειρός. καὶ ἡσόμεθα ἐφ' ἡμᾶς ἐν	
לְוִיִּם׳ וְהַלְוִיִּם׳ הֵם׳ מְעַשְּׂרִים׳ בְּכָל׳ עָרֵי׳ מַעֲשַׂר׳	per nos[t] precepta[r]vt de=	cepta vt demus ſup nos tertiū ſicli p an=	
הָאֲדָמָה׳ וְהָיָה׳ כֹהֵן׳ אַהֲרֹן׳ עִם׳ הַלְוִיִּם׳	mus[r]tertiam partem ꝯꝯ	τολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τ διδραχμου κατ' ἐνιαυ	
בְּעֲלוֹת׳ הַלְוִיִּם׳ מַעְשַׂר׳ מִן׳ הַמַּעְשֵׂר׳ בֵּית׳	[s]ſicli[b]per annuꝫ[c]ad opus	τὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς ἄρτους τοῦ	
אֱלֹהֵינוּ׳ לְלִשְׁכוֹת׳ הַמַּעֲרָכָה׳ וּמִנְחַת׳ עֵרֶךְ׳	[d]domus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	faciei: τ ſacrificiū cōtinuitatis τ ad	
תִּמַד׳ עֲלָה׳ יָעַד׳	[e]dei noſtri[f]ad panes[g]ppo ſitionis :[b]& ad ſacrificiuꝫ	πρόσωπον, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ εἰς	
וְלַחֲטָאוֹת׳ לְכַפֵּר׳ עַל׳ יִשְׂרָאֵל׳ וְכֹל׳	[f]ſempiternū:[h]& i holocau ſtū[f]ſempiternū:[i]in[m] ſabba	holocauſta ſempiterna ſabbatoꝝ	
מְלֶאכֶת׳ בֵּית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ וְהַנּוֹרָלוֹת׳ הִפַּלְנוּ׳ עַל׳	tis:[n]in Kalendis:[o]in ſolēni tatibus:[p]& in ſanctificatiꝭ	ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων. τῶν	
קָרְבַּן׳ הָעֵצִים׳ הַכֹּהֲנִים׳ נָפַל׳ הַלְוִיִּם׳	[q]pro peccato[r]vt exoretur [s]pro[t]iſrael:[u]& in omnem [v]uſum[w]domus[x] dei noſtri.	kalendaꝝ: ad ſolēnitates τ ad ea q p pecca	
וְהָעָם׳ לְהָבִיא׳ לְבֵית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ לְמִשְׁפְּחוֹת׳	[y]Sortes ergo ꝯꝯꝯꝯꝯ	νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ πρὸ ἁμαρτί	
אֲבֹתֵינוּ׳ לְעִתִּים׳ זְמַנִּים׳ שָׁנָה׳ שָׂרַף׳ לְבַעֵר׳ עַל׳	[b]miſimus[c] ſup[p] oblationē [d]lignorū inter[e]ſacerdotes [f]leuitas[g] & populum [h]vt	to: vt exorēt pro iſrael: τ ad opera do	
מִזְבַּח׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵינוּ׳ כַּכָּתוּב׳ בַּתּוֹרָה׳ וְלְהָבִיא׳ אֶת׳	inferrentur[i] in domum [k]dei noſtri[l]per dom?[m] pa	mus dei nſi. τ ſortes miſimus pro	
בִּכּוּרֵי׳ אַדְמָתֵנוּ׳ וּבְכוֹרֵי׳ פְרִי׳ בְּהֶמְתֵּנוּ׳ וּבְכוֹרֵי׳ בְקָרֵינוּ׳	trum noſtrorū[n]per tpa a [o]tēporibus[p]anni vſq[q] ad	ἔργου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ τῶν	
וְצֹאנֵנוּ׳ לְהָבִיא׳ לְבֵית׳ אֱלֹהֵינוּ׳ אֶל׳ הַכֹּהֲנִים׳	annum:[r]vt arderent[s] ſup [t]altare[u] dñi [v]dei nri :[w]ſicut	doris portatiōis lignoꝝ:ſacerdotes τ leuite τ ppli	
הַמְשָׁרְתִים׳ בֵּאלֹהֵינוּ׳ כַּאֲשֶׁר׳ אֲנַחְנוּ׳ עֹשִׂים׳	ſcriptū eſt[x]in lege moyſi.	δώρων ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ ὁ λαὸς	
מִדֵּי׳ שָׁנָה׳ בְּשָׁנָה׳ לְהָבִיא׳ אֶל׳ בֵּית׳ יְהוָה׳	[b]Et vt afferrem?[c] pmoge nita[d]terre nre :[e]& primiti ua[f]vniuerſi[g]fruct?[h]oīs[i] li=	gnī:ab[j]āno[m]in annū:[n]in domo[o]dñi.[p] Et[q] primiti=	
לֶחֶם׳ וּלְמִנְחַת׳ הָעוֹלָה׳ לַשַּׁבָּתוֹת׳ לֶחֳדָשִׁים׳	ua[r]filioꝝ nroꝝ:[s]& pecoꝝ nroꝝ[t]ſicut ſcriptū e[u]in le ge:[v]& pritiua[w]boū nroꝝ	ſt ſicut ſcriptū eſt in lege: τ pri=	
לַמּוֹעֲדִים׳ וּלְכָל׳ לְחַטָּאוֹת׳ לְכַפֵּר׳ עַל׳ יִשְׂרָאֵל׳		χηγῶν ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρω	
וּלְכָל׳ מְלֶאכֶת׳ בֵּית׳ אֱלֹהֵינוּ׳		mogenita boū nroꝝ	
		τότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	

ꝛ gregū nſoꝝ vt offerrent i domū dei nſi:
καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς
ſacerdotibꝰ q̄ miniſtrāt in domo dei nſi. ꝛ
ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν. καὶ
primitias ciboꝝ nſoꝝ ꝛ primitias nſas ꝛ
τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini ꝛ olei: affe=
τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσο=
remꝰ ſacerdotibꝰ i gazophylacia domꝰ dei
μεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε
nſi: ꝛ decimas terre nſe leuitis. ꝛ
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. καὶ
ipſi leuite ꝺcimas accipiētes i oibus ciuitatibꝰ fui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου
tutis nſe. ꝛ erit ſacerdos filiꝰ aarō: cū
λείας ἡμῶν. καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρών, μετὰ τῶν
leuitis in ꝺcima leuitaꝝ. ꝛ leui=
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν. καὶ οἱ λευῖ=
te offerēt ꝺcimā ꝺcime in domū ꝺei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nſi in gazophylaciū domꝰ theſauri. qꝫ in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τ̄ θησαυροῦ. ὅτι εἰς τοὺς θη
ſaurōs deportabūt filij iſrael: ꝛ filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ τ̄ λευῖ τὰς
primitias fruīmēti ꝛ vini ꝛ olei: ꝛ
ἀπαρχὰς τ̄ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τ̄ ἐλαίου, καὶ
ibi vaſa ſctificata ꝛ ſacerdotes miniſtri ꝛ
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores ꝛ cātores: ꝛ nō ꝺimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο
domū ꝺei nſi.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Ca.xi.

A Θκ habitauerūt pncipes ppli in hieruſa
Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσα
lē. ꝛ reliquit ppli miſerūt ſortes vt tol
λήμ· καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγ
lerēt vnū ꝺe ꝺecē vt habitaret i hieruſalē cui=
κατα ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν πό
tate ſctā: ꝛ nouē partes in ciuitatibꝰ. ꝛ bene
λιν τὴν ἁγίαν, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι· καὶ εὐλό
ꝺixit ppłe oibus virtꝰ q̄ ſpōte offerūt:
γησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους,
ad habitādū i hieruſalē. ꝛ hi pncipes pui
καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ· καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώ
cie q̄ habitauerūt i hieruſalē ꝛ in ciuitatibꝰ iuda.
ρας οἱ ἐκάθισαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα.
habitauerūt vir in poſſeſſione ſua in ciuitatibꝰ ſu=
ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐ=
is iſrael. ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ nathinei:
τῶν ἰσραὴλ· οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθινα῎οι,
ꝛ filij ſeruoꝝ ſalomonis. ꝛ in hieruſalē habita
καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθι=
uerūt ꝺe filijs iuda ꝛ ꝺe filijs beniamin. ꝺe filijs
σαν ἀπὸ υἱῶν ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν· ἀπὸ υἱῶν
iuda ather filiꝰ ozia: filiꝰ zacharias: filiꝰ ſamaria: filiꝰ
ἰούδα ἀθὲὶ υἱὸς ὀζία, υἱὸς ζαχαρίας, υἱὸς σαμαρία, υἱὸς
ſaphatia: filiꝰ maleliel. ꝛ ꝺe filijs phares:
σαφατία, υἱὸς μαλελιὴλ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
malia filiꝰ baruch: filiꝰ chalaza: filiꝰ ozia: filiꝰ ada=
μαλία υἱὸς βαρούχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς ὀζιά, υἱὸς ἀδά=
ia: filiꝰ ioarib: filiꝰ zacharie: ꝛ filiꝰ ſeloni. om=
ία, υἱὸς ἰωαρείβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί· πάν
nes filij phares q̄ habitāt in hieruſalē q̄dringenti
τες υἱοὶ φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ τετρακόσι
ſexaginta octo viri fortitudinis. ꝛ hi filij ben
οι ἑξήκοντα ὀκτὼ ἄνδρες δυνάμεως· καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ βεν
iamin: ſelō filiꝰ meſolā: filiꝰ ioad: filiꝰ phadaia:
ιαμίν, σηλὼμ υἱὸς μεσολάμ, υἱὸς ἰωαδ, υἱὸς φαδαΐα,
filiꝰ colia: filiꝰ maaſie: filiꝰ ethiel: filiꝰ jeſ=
υἱὸς κωλεία, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἐθιὴλ, υἱὸς ἰεσ=
ſia. ꝛ poſt eum gebue
σεία· καὶ ὀπίσω αὐτοῦ γεβουὲ

B

et oīūm noſtrarū vt offe
rātur in domo dei noſtri
ſacerdotibus qui mini=
ſtrāt in domo dei noſtri.
Et primitias ciborū no
ſtroꝝ & libaminū nſoꝝ:
& poma oīs ligni: vin=
demie q̄ꝫ & olei affere=
mus ſacerdotibus ad ga
zophylacium dei noſtri:
et ꝺecimā partē terre no
ſtre leuitis. Ipſi leute
ꝺecimas accipiēt ex oīb
ciuitatib operū ſeruoꝝ.
Erit aūt ſacerdos filius
aaron cū leuitis in ꝺeci
mis leuitarū: & leute of
ferēt ꝺecimā ptes ꝺecime
ſue in domo dei nīi ad
gazophylaciū in domo
theſauri. Ad gazophy
laciū enī ꝺeportabūt filii
iſrael & filii leui primi=
tias frumenti vini
& olei: & ibi erunt
vaſa ſanctificata: &
ſacerdotes & cantores
& ianitores & miniſtri:
& non ꝺimittemus do=
mum dei noſtri.

II.

Habitauerunt autem
principes populi
in hieruſalē. Re
liqua vero plebs miſit
ſortem vt tolleret vnam
partem de ꝺecem
qui habitaturi eſſent in
hieruſalē ciuitate ſacta:
nouē vero ptes in ciuita
tibus. Benꝺixit aūt ppłus
oīb viris qui ſe ſpōte
obtulerant vt habitarēt
in hieruſalē. Hi ſunt ita
q̄ principes puincie qui
habitauerūt in hieruſalē &
in ciuitatib iuda.
Habi
tauit aūt vnuſq̄ſq̄ in poſ
ſeſſione ſua in vrbib ſuis
iſrael: ſacerdotes: leui=
te: nathinnei: & filii ſer
uorū ſalomōis. Et in hie
ruſalē habitauerūt de filiis
iuda & de filiis bēiamin.
De filius iuda athaias filiꝰ
aziam: filii zacharie: fi
lii amarie: filii ſaphatie:
filii malalehel. De filiis
phares hiſmaaſia: filius
baruch: filius coloza: fi
lius azia: filius adaia:
filius ioarib: filiꝰ zacha
rie: filiꝰ ſilonites. Oēs
hi filii phares q̄ habitauē
rūt in hieruſalē: q̄dringen=
ti ſexaginta octo viri for
tes.
Hi ſunt ātē filii bēiamin.
Sellū filius moſollā: filiꝰ
ioed: filius phadaia: fi=
lius colaia: filius maſia:
filius etheel: filius eſaia.
Et poſt eum gebbai:

וְצֹאנֵינוּ לְהָבִיא לְבֵית אֱלֹהֵינוּ
לַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ
וְאֶת רֵאשִׁית עֲרִיסֹתֵינוּ וּתְרוּמֹתֵינוּ
וּפְרִי כָל עֵץ תִּירֹשׁ וְיִצְהָר נָבִיא
לַכֹּהֲנִים אֶל לִשְׁכוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ
וּמַעְשַׂר אַדְמָתֵנוּ לַלְוִיִּם וְהֵם הַלְוִיִּם
הַמְעַשְּׂרִים בְּכָל עָרֵי עֲבֹדָתֵנוּ: וְהָיָה
הַכֹּהֵן בֶּן אַהֲרֹן עִם הַלְוִיִּם בְּעַשֵּׂר הַלְוִיִּם
וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ אֵת מַעְשַׂר הַמַּעְשֵׂר
לְבֵית אֱלֹהֵינוּ אֶל הַלְּשָׁכוֹת לְבֵית
הָאוֹצָר: כִּי אֶל הַלְּשָׁכוֹת יָבִיאוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי הַלֵּוִי אֶת תְּרוּמַת הַדָּגָן
הַתִּירֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְשָׁם כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ
וְהַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים וְהַשּׁוֹעֲרִים
וְהַמְשֹׁרְרִים וְלֹא נַעֲזֹב אֶת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ וַיֹּשְׁבוּ שָׂרֵי
הָעָם בִּירוּשָׁלִַם וְשְׁאָר הָעָם הִפִּילוּ
גוֹרָלוֹת לְהָבִיא אֶחָד מִן הָעֲשָׂרָה
לָשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם עִיר הַקֹּדֶשׁ
וְתִשַּׁע הַיָּדוֹת בֶּעָרִים: וַיְבָרְכוּ הָעָם
לְכָל הָאֲנָשִׁים הַמִּתְנַדְּבִים לָשֶׁבֶת
בִּירוּשָׁלִַם: וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַמְּדִינָה אֲשֶׁר
יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ
אִישׁ בַּאֲחֻזָּתוֹ בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַנְתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי
שְׁלֹמֹה: וּבִירוּשָׁלִַם יָשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה
וּמִבְּנֵי בִנְיָמִן מִבְּנֵי יְהוּדָה עַתָּיָה בֶּן
עֻזִּיָּה בֶּן זְכַרְיָה בֶּן אַמַרְיָה בֶּן שְׁפַטְיָה
בֶּן מַהֲלַלְאֵל מִבְּנֵי פָּרֶץ: וּמַעֲשֵׂיָה בֶּן
בָּרוּךְ בֶּן כָּל חֹזֶה בֶּן חֲזָיָה בֶּן עֲדָיָה
בֶּן יוֹיָרִיב בֶּן זְכַרְיָה בֶּן הַשִּׁלֹנִי: כָּל
בְּנֵי פָּרֶץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלִַם אַרְבַּע
מֵאוֹת שִׁשִּׁים וּשְׁמֹנָה אַנְשֵׁי חָיִל:
וְאֵלֶּה בְּנֵי בִנְיָמִן סַלָּא בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן
יוֹעֵד בֶּן פְּדָיָה בֶּן קוֹלָיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָה
בֶּן אִיתִיאֵל בֶּן יְשַׁעְיָה: וְאַחֲרָיו גַּבַּי

Cap.xi.

סַלָּי תִּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
וְיוֹאֵל בֶּן זִכְרִי פָּקִיד עֲלֵיהֶם
וִיהוּדָה בֶּן הַסְנוּאָה עַל הָעִיר מִשְׁנֶה׃ מִשְׁנֶה
מִן הַכֹּהֲנִים יְדַעְיָה בֶּן יוֹיָרִיב יָכִין׃
שְׂרָיָה בֶּן חִלְקִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן צָדוֹק
בֶּן מְרָיוֹת בֶּן אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וַאֲחֵיהֶם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַבָּיִת
שְׁמֹנָה מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁנַיִם וַעֲדָיָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן פְּלַלְיָה בֶּן שָׁמְשַׁי
בֶּן זְכַרְיָה בֶּן פַּשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה׃ שָׁמְשַׁי
וְאֶחָיו רָאשֵׁי לְאָבוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים
וַאֲמַשְׁסַי בֶּן עַזַרְאֵל בֶּן אַחְזַי בֶּן מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן אִמֵּר׃ מָאתַיִם
וְאֲחֵיהֶם גִּבֹּרֵי חַיִל מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה וּפְקִידֵם עֲלֵיהֶם זַבְדִּיאֵל בֶּן
הַגְּדוֹלִים׃ וּמִן הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶּן חַשּׁוּב גְּדַל
בֶּן עַזְרִיקָם בֶּן חֲשַׁבְיָה בֶּן בּוּנִי׃ וְשַׁבְּתַי
וְיוֹזָבָד עַל הַמְּלָאכָה הַחִיצֹנָה לְבֵית חוּץ
הָאֱלֹהִים מַרְאשֵׁי הַלְוִיִּם וּמַתַּנְיָה
בֶּן מִיכָא בֶּן זַבְדִּי בֶּן אָסָף רֹאשׁ
הַתְּחִלָּה יְהוּדָה לַתְּפִלָּה וּבַקְבַקְיָה חֲלַל יָדָה
מִשְׁנֶה אֲחָיו וְעַבְדָא בֶּן שַׁמּוּעַ
בֶּן גָּלָל בֶּן יְדוּתוּן כָּל הַלְוִיִּם בָּעִיר
הַקֹּדֶשׁ מָאתַיִם שְׁמֹנִים וְאַרְבָּעָה׃ רְבִיעִי
וְהַשּׁוֹעֲרִים עַקּוּב טַלְמוֹן וַאֲחֵיהֶם
הַשֹּׁמְרִים בַּשְּׁעָרִים מֵאָה שִׁבְעִים
וּשְׁנָיִם׃ וּשְׁאָר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ עִיר
בְּנַחֲלָתוֹ׃ וְהַנְּתִינִים יֹשְׁבִים בָּעוֹפֶל נְתִין
וְצִיחָא וְגִשְׁפָּא עַל הַנְּתִינִים׃ וּפְקִיד
הַלְוִיִּם בִּירוּשָׁלַם עֻזִּי בֶּן בָּנִי בֶּן
חֲשַׁבְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָא מִבְּנֵי
אָסָף הַמְשֹׁרְרִים לְנֶגֶד מְלֶאכֶת בֵּית שׁוּר
הָאֱלֹהִים׃ כִּי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם צָוָה
וְאֲמָנָה עַל הַמְשֹׁרְרִים דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ׃ וּפְתַחְיָה בֶּן מְשֵׁזַבְאֵל מִבְּנֵי

sellai: nongenti viginti octo. Et iohel filius zechri prepositus eorum: et iudas filius sennua super ciuitatē secūdus. Et de sacerdotibus idaia filius ioarib: iachin: saraia filius helchie: filius mosollā: filius sadoch: filius meraioth: filius ahitob: principes domus dei: & fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo. Et adaia filius ieroam: filius pheleia: filius amsi: filius zacharie: filius pheſſur: filius melchie. et fratres eius principes patrum: ducenti quadraginta duo. Et amasai filius azrihel: filius azai: filius mosollamoth: filius emmer. & fratres corū potentes nimis: centum viginti octo: & prepositus eorum zabdihel filius potentium. Et de leuitis zebenia filius asoph: filius azaricā: filius asabia filius bonni: & sabathai & iosabeth sup opa q erant foris secus ī domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha: filius zebedei: filius asaph princeps ad laudandū & ad cōfitendum in oratione: & bechetias secūdus de fribus ei: & abda filius samua: filius galal: filius ydithū. Omes leuite in ciuitate sancta ducenti octoginta quattuor. Et ianitores: accub: telmon & fratres eorum qui custodiebant ostia centum septuaginta duo. Et reliqui ex israel sacerdotes & leuite in vniuersis ciuitatibus iuda: vnuſquiſq; in poſſeſſione ſua & nathinei q habitabāt in ofel et syaha & gaspha de nathinneis. Et episcop̃ leuitarū in hierusalem azi filius baani: filius asabie: filius mathanie filius miche. De filiis asaph cantores in mini sterio domus dei. Preceptuz quippe regis super eos erat & ordo in cantoribus per dies singulos & fathaia filius meſezebel de filiis

ſelecti: nongēti viginti octo. Et ioel filius zechri epiſcop̃ ſup eos. Et iuda filius aſam ſup ciuitatē ſecund̃. De ſacerdotib̃ et iadia filius ioharib: iachin: ſareas filius elchia: filius meſulā: filius adoc: filius marioth: filius achitob dux dei. Et fratres eor̃ facientes opus dom̃: octingēti viginti duo. Et adaia filius hieroā filij phalalia: filij namaſi: filij zacharia: filij phaſur: filij melchia: et fratres eius principes familiaꝝ ducēti ꝛ̃draginta duo. Et amaſai: filius eſriel: filij zacchie: filij maſalimoth: filij emmer: et fratres eius potētes in acie centū viginti octo. Et ſpeculator ſup eos zechriel filius magnoꝝ. Et de leuitis filius mata: filius aſub: filij eſricā: filij aſabia: filij bonna: et ſabbathe et toſabad ſup opera dom̃ dei foriſecus. Et de principibus leuitis ſanitores: acub: telami: et fratres eoꝝ cuſtodiētes in portis centū ſeptuaginta duo. Et reliqui iſrael et ſacerdotes et leuite in vniuerſis ciuitatib̃ iuda vir in hereditate ſua. et nathinei q̃ habitauerūt in ophla et ſiaa et geſphas de nathineis. et epiſcop̃ leuitaꝝ in hieruſalē ozei filius bani filij aſabia: filij mathythanie: filij micha. de filijs aſaph cātorib̃ ante opus dom̃ dei: qui p̃ceptū regis ſup eos. et expediebat in fide in cātorib̃: ratio vni̇cuiuſq; diei in die ſua et phathaia filius maſezabel. de filijs

zara filij iuda ad manũ regis in oẽ verbũ ppłoꝝ τ ad ſuburbia in agro eoꝝ. τ de filijs iuda habitauerũt in cariathar bog τ in filiabus eius: τ in debon τ in filiabus eius: τ in cabſeel τ in viculis eius: τ in ieſue τ in molada τ in bethphalat τ in aſerſoal τ in berſabee τ in filiabus eius: τ in ſeceleg τ in mabne τ in filiabus eius: τ in remaõ τ in ſara τ in hierimuth τ in zannoa τ odollã τ ſubur bijs eoꝝ: τ in lachis τ agris eius τ in azeca τ in filiabus eius. τ caſtrame tati ſũt in berſabee vſq; ad vallẽ ennõ. τ filij beniamí a gabaa τ magmas etiã τ bethel τ filiabus eius. τ in anathoth nob anania τ ſafor rama geththaí adod ſeboí nabalat lyd da τ onogearaſim. τ ex leuitis partes in iuda τ beniamin.

Ca.12.

Καὶ ἱ ſacerdotes τ leuite q aſcẽderũt cũ zorobabel filio ſalathiel τ ieſue: ſaraia: hieremias: eſdras: amarias: maluch: atharia, ἱερεμίας, ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ ἰ ſechenias. reũ marimoth adaias genathõ abias: miami: maadias: belgas: ſemeias: ioiarib: idelas: ſalu: amuc: chelcias: odui as. iſti pncipes ſacerdotũ τ fratres eoꝝ in dieb⁹ ieſue. τ leuite ieſus: banui: cad miel: ſarabias: iodae: τ matthanias ſup cõ feſſiones ipſe τ fratres eius τ bacbacias: τ anat: fratres eoꝝ ante eos ad vices. τ ieſue genuit ioací: τ ioa ephemerías. καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακείμ, καὶ Ἰωα cim genuit eliaſeb: τ eliaſeb genuit io dae: τ iodae genuit ionathã: τ ionathã ge nuit addu. τ in dieb⁹ ioſci erãt ſacerdotes τ principes familiaꝝ, ſaraia amarias: ieremia ananias: eſdre meſulã: amaria ionã: amaluch ionathã: ſechenia ioſeph: ares ednas: ſαρὰ υἱοῦ Ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν ῥῆμα γεθθαὶμ ἀδὼδ σαβωεὶμ ναβαλὰτ λύδ σεὼρ ραμὰ γεθθαὶμ ἀδὼδ σαβωεὶμ ναβαλὰτ λύδ da τ onogearaſim. τ ex leuitis par καὶ ὀνωγναρασείμ. καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν με tes in iuda τ beniamin.

ρίδες ἐν τῷ Ἰούδα καὶ Βενιαμίν.

Καὶ ἱ ſacerdotes τ leuite q aſcẽdẽ rũt cũ zorobabel filio ſalathiel τ ieſue: ſa τις μετὰ ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦ, σα raia: hieremias: eſdras: amarias: maluch: ate ραία, ἱερεμίας, Ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ ἰ ſechenias. reũ marimoth adaias genathõ τους σεχενίας, ῥεοὺμ μαρειμὼθ ἀδαίας γενναθῶν abias: miami: maadias: belgas: ſemeias: io ἀβίας, μιαμεὶν, μααδίας, Βελγᾶς, σεμεΐας, Ἰω iarib: idelas: ſalu: amuc: chelcias: odui ιαρεὶβ, Ἰδεΐας, σαλοὺ, ἀμουκ, χελκείας, ὠδουΐ as. iſti pncipes ſacerdotũ τ fratres eoꝝ ας. οὗτοι οἱ ἀρχοντες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν in dieb⁹ ieſue. τ leuite ieſus: banui: cad ἐν ἡμέραις Ἰησοῦ. καὶ οἱ λευῖται Ἰησοῦς, Βαϊουΐ, καδ miel: ſarabias: iodae: τ matthanias ſup con μιὴλ, σαραβίας, Ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ἐξο feſſiones ipſe τ fratres eius τ bacbacias: μολογήσεων αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ καὶ Βακβακίας, τ anat: fratres eoꝝ ante eos ad καὶ ἀναΐ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς vices. τ ieſue genuit ioací: τ ioa ἐφημερίας. καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακείμ, καὶ Ἰωα cim genuit eliaſeb: τ eliaſeb genuit io κειμ ἐγέννησε τὸν ἐλιασὴβ, καὶ ἐλιασὴβ ἐγέννησε τὸν Ἰω dae: τ iodae genuit ionathã: τ ionathã ge δαέ, καὶ Ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ Ἰωνάθαν ἐγέννη nuit addu. τ in dieb⁹ ioſci erãt ſacerdotes τ σε τὸν ἀδδοὺ. καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ principes familiaꝝ, ſaraia amarias: ieremia οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. τῶ σαραΐα ἀμαρίας, τῷ Ἰερεμία ananias: eſdre meſulã: amaria ionã: ἀναγίας, τῷ Ἔσδρα μισουλάμ, τῷ ἀμαρία Ἰωνάν, τῷ amaluch ionathã: ſechenia ioſeph: ares ednas: ἀμαλοὺχ Ἰωνάθαν, τῷ σεχενία Ἰωσὴφ, τῷ ἀρὶς Ἐδνάς,

זֶרַח בֶּן יְהוּדָה לְיַד הַמֶּלֶךְ לְכָל דָּבָר
לָעָם וְאֶל הַחֲצֵרִים נְּשׂוֹתָם מִבְּנֵי
יְהוּדָה יָשְׁבוּ בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע וּבְנֹתֶיהָ
וּבְדִיבֹן וּבְנֹתֶיהָ וּבִמְקֹבְצְאֵל וְחַצֵרֶיהָ
וּבְיֵשׁוּעַ וּבְמוֹלָדָה וּבְבֵית פָּלֶט וּבַחֲצַר
שׁוּעָל וּבִבְאֵר שָׁבַע וּבְנֹתֶיהָ וּבְצִקְלַג
וּבִמְכֹנָה וּבְנֹתֶיהָ וּבְעֵין רִמּוֹן
וּבְצָרְעָה וּבְיַרְמוּת זָנֹחַ עֲדֻלָּם
וְחַצֵרֵיהֶם לָכִישׁ וְשָׂדֶיהָ עֲזֵקָה
וּבְנֹתֶיהָ וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר שָׁבַע עַד גֵּיא
הִנֹּם וּבְנֵי בִנְיָמִן מִגֶּבַע מִכְמָשׂ וְעַיָּה
וּבֵיתאֵל וּבְנֹתֶיהָ עֲנָתוֹת נֹב עֲנַנְיָה
חָצוֹר רָמָה גִּתָּיִם חֲדִיד צְבֹעִים
נְבַלָּט לֹד וְאוֹנוֹ גֵּי חֲרָשִׁים וּמִן
הַלְוִיִּם מַחְלְקוֹת יְהוּדָה לְבִנְיָמִן
וְאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁאלְתִּיאֵל
וְיֵשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמְיָה עֶזְרָא
אֲמַרְיָה מַלּוּךְ חַטּוּשׁ
רְחוּם מְרֵמוֹת עִדּוֹ גְּנְתּוֹי
אֲבִיָּה מִימִן מַעַדְיָה בִּלְגָה
שְׁמַעְיָה וְיוֹיָרִיב יְדַעְיָה
עַמּוֹק חִלְקִיָּה יְדַעְיָה אֵלֶּה רָאשֵׁי
הַכֹּהֲנִים וַאֲחֵיהֶם בִּימֵי יֵשׁוּעַ
וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בְּנוּי קַדְמִיאֵל
שֵׁרֵבְיָה יְהוּדָה מַתַּנְיָה עַל הַיְדוֹת
הוּא וְאַחְיוּ וּבַקְבֻקְיָה וְעַנּוֹ אֲחֵיהֶם
לְנֶגְדָּם לְמִשְׁמָרוֹת וְיֵשׁוּעַ הוֹלִיד
אֶת יוֹיָקִים וְיוֹיָקִים הוֹלִיד אֶת
אֶלְיָשִׁיב וְאֶלְיָשִׁיב הוֹלִיד אֶת
יוֹיָדָע וְיוֹיָדָע הוֹלִיד אֶת יוֹנָתָן
וְיוֹנָתָן הוֹלִיד אֶת יַדּוּעַ וּבִימֵי יוֹיָקִים
הָיוּ כֹהֲנִים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִשְׂרָיָה
מְרָיָה לִירְמְיָה חֲנַנְיָה לְעֶזְרָא
מְשֻׁלָּם לְאֲמַרְיָה יְהוֹחָנָן לְמְלוּכוֹ
יוֹנָתָן לְשֶׁבַנְיָה יוֹסֵף לְחָרִם עַדְנָא

לְמַרְיוֹת חִלְקִיָּה לְעַדְוָא זְכַרְיָה לְנְּתוֹן
מְשֻׁלָּם אַבִּיָּה זִכְרִי מִימִין
לְמוֹעַדְיָה פִּלְטַי בִּלְגָּה שָׁמּוּעַ
לְשֶׁמַעְיָה יְהוֹנָתָן וְלוֹיוֹרִיב מַתְּנַי
לִידַעְיָה עֻזִּי לְסַלַּי קַלַּי לְעָמוֹק
עֵבֶר לְחִלְקִיָּה חֲשַׁבְיָה לִידַעְיָה
נְתַנְאֵל הַלּוּם בִּימֵי אֶלְיָשִׁיב יום
וְיוֹיָדָע וְיוֹחָנָן וַיְהוֹעֵז כְּתוּבִים רָאשֵׁי כתב
אָבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
הַפַּרְסִי בְּנֵי לֵוִי רָאשֵׁי הָאָבוֹת
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים וְעַד
יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב וְרָאשֵׁי
הַלְוִיִּם חֲשַׁבְיָה שֵׁרֵבְיָה וְיֵשׁוּעַ בֶּן
קַדְמִיאֵל וְאֶחֵיהֶם לְנֶגְדָּם לְהַלֵּל
לְהוֹדוֹת בְּמִצְוַת דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים מִשְׁמָר יחה צוה
מִשְׁמָר לְעֻמַּת מַתַּנְיָה עשר
וּבַקְבֻּקְיָה עֹבַדְיָה מְשֻׁלָּם טַלְמוֹן
עַקּוּב שֹׁמְרִים שֹׁעֲרִים מִשְׁמָר
בַּאסְפִי הַשְּׁעָרִים אֵלֶּה בִּימֵי כפף
יוֹיָקִם בֶּן יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וּבִימֵי
נְחֶמְיָה הַפֶּחָה וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר חפר
וּבַחֲנֻכַּת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם בִּקְשׁוּ אֶת חתם
הַלְוִיִּם מִכָּל מְקוֹמֹתָם לְהָבִיאָם לכום בוא
לִירוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וְשִׂמְחָה עשה
וְתוֹדוֹת וְשִׁיר מְצִלְתַּיִם נְבָלִים שור דוד
וְכִנֹּרוֹת וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי הַמְשֹׁרְרִים מִן צלל צפף
הַכִּכָּר סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם וּמִן חַצְרֵי שור סבב
נְטוֹפָתִי וּמִבֵּית הַגִּלְגָּל וּמִשְּׂדוֹת גבע
וְעַזְמָוֶת כִּי חַצְרִים בָּנוּ לָהֶם בנה
הַמְשֹׁרְרִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִָם
וַיִּטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיְטַהֲרוּ אֶת טהר
הָעָם וְאֶת הַשְּׁעָרִים וְאֶת הַחוֹמָה חמה
וָאַעֲלֶה אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה עַל הַחוֹמָה עלה שור
וָאַמִּידָה שְׁתֵּי תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת וַתֵּהַלְכְנָה עמד גדל
לַיָּמִין עַל הַחוֹמָה לְשַׁעַר הָאַשְׁפֹּת הלך ימן
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וַחֲצִי שָׂרֵי חצה

maraioth elci adaie zacharie genthon
mofollam abie zechri miamin: & moadie felthi belge ſamua: ſemeie ioathan ioarib mathanai iodaie azzi: ſellaie celaia mochober: elchie aſebie idaie nathanahel. Leuite in diebus eliaſib & ioiada & ionan & iedboa ſcripti principes familiarum & ſacerdotes in regno darii perſe. Filii leui principes familiarum ſcripti in libro verborū dierum: & vſq; ad dies ionathan filii eliaſib. Et principes leuitarum aſebia ſerebia & ieſue filius cedmihel & fres eorū vices ſuas vt laudarent & confiterentur iuxta preceptum dauid viri dei & obſeruarent eque per ordinem. Mathania & bechetia & obedia mofollam thelmon accub: cuſtodes portarum & veſtibulorum ante portas. Hi in diebus ioiachim filii ioſue filii ioſedech: & in diebus neemie ducis & eſdre ſacerdotis ſcribe. In dedicatione autē muri hieruſalem requiſierūt leutas de oīb⁹ locis ſuis vt adducerent eos in hieruſalem & facerēt dedicationem & letitia in actione gratiarū & cātico: & in cymbalis pſalteriis & citharis. Congregati ſunt aūt filii cantorū de campeſtribus circa hieruſalem & de villis netuphati: & de domo galgal: & de regionibus geba & aſmaueth: qm villas edificauerunt ſibi cantores in circuitu hieruſalem. & mundati ſunt ſacerdotes & leute & mūdauerūt populum & portas & murum. Aſcendere autē feci principes iuda ſup murum: & ſtatui duos choros laudatiū magnos. Et ierunt ad dexterā ſup murum ad portā ſterquilinii Et iuit poſt eos oſaias & media pars principū

martioth elce τ addai zacharias: ganathon τῶ μαριὼθ ἑλκὲ καὶ ἀδδαὶ ζαχαρίας, τῶ γαναθὼν meſolā: abia zechri: miamin maadai phe μεσολάμ, τῶ ἀβιὰ ζεχρί, τῶ μιαμὶν μααδαὶ τῶ φε leti balgas ſamue: ſemeia ionathā. λετὶ τῶ βαλγὰς σαμουέ, τῶ σεμεία ἰωνάθαν· τῶ iotarib mathanai: idio ozi: ſalai callai. ἰωιαρεὶβ ματθαναί, τῶ ἰδίω ὀζί, τῶ σαλαὶ καλλαί. amuc abed elcia: aſabia oduia τῶ ἀμοὺκ ἀβεὲδ τῶ ἐλκία, τῶ ἀσαβία τῶ ὀδουία nathanael. τ leuite in diebus eliaſeb: ioada: ναθαναὴλ· καὶ οἱ λευῖται ἐν ἡμέραις ἐλιασὲβ ἰωαδά, τ ioa: τ ioanā: τ idua: ſcripti pnci καὶ ἰωά, καὶ ἰωαγάν, καὶ ἰδουά, γεγραμμένοι ἄρχον pes familiaꝝ τ ſacerdotes in regno darij τες πατριῶν καὶ ἱερεῖς ἐν βασιλείᾳ δαρείου τοῦ perſe. filij aūt leui pncipes familiaꝝ ſcri= περσου. υἱοὶ δὲ λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμ pti in libro verboꝝ dieꝝ: τ vſq; ad di μένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμε es ionan filij eliaſub. τ pncipes leui ρῶν ἰωανὰν υἱοῦ ἐλιασούβ. καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν λευι taꝝ aſabias τ ſarabias τ ieſue. τ filij τῶν ἀσαβίας καὶ σαραβίας καὶ ἰησοῦ· καὶ οἱ υἱοὶ cadmiel τ fratres eoꝝ ante eos vt καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέναντι αὐτῶν εἰς laudarēt τ cōfiterentur in pcepto dauid re= αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ δαυὶδ βασι gis hois dei p vices ad vices. λέως ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν. maththanias τ bacbacias abdias moſolā tel= ματθανίας καὶ βακβακίας ἀβδεία μοσολὰμ τελ mō accub cuſtodietes ianitores cuſtodie cū μῶν ἀκκοὺβ φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῶ cōgregarē ego ianitores. iiii in die= συναγαγεῖν με τοὺς πυλωρούς. οὗτοι ἐν ἡμέ= bus ioacim filij ieſue: filij ioſedec. τ in ραις ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰησοῦ, υἱοῦ ἰωσεδέκ. καὶ ἐν diebus neemia pncipis τ eſdras ἡμέραις νεεμία τοῦ ἄρχοντος καὶ ἐσδρας τοῦ ſacerdotis τ ſcribe τ in dedicationib⁹ muri ἱερέως καὶ γραμματέως καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους hieruſalē q̄ fierūt leutas in locis ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν τοὺς λευίτας ἐν τοῖς τόποις ſuis vt adducerēt eos in hieruſalē ad faciēdū de αὐτῶν τοῦ ἐνεγκαι αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγ dicacionē τ letitiā τ in laude τ in cāticis pul= καίνια καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐν ᾠδῇ καὶ ἐν ὠδαῖς κυμ ſantes cymbala: τ pſalteria τ in citharis. τ congre βαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια καὶ ἐν κινύραις· καὶ συνή gati ſūt filij cātoꝝ de regione cir= θησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων ἀπὸ τῆς περιχώρου κυ= ca hieruſalē: τ de ſuburbijs netopha κλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων τοῦ νετωφα ti τ in bethgalgal τ de agris gabee τ τὶ καὶ ἐν βαιθγαλγαλὰ καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γαβέαι καὶ aſmoth. q̄m villas edificauerāt ſibi cā to= ασμώθ· ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾀδό res in circuitu hieruſalē. τ mūdati ſunt τες περικύκλῳ ἱερουσαλήμ· καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ſacerdotes τ leuite: τ mūdauerūt populū: τ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαόν, καὶ portas τ murū: τ aſcendere fecerūt prin= τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἀνήνεγκαν τοὺς ἄρχον= pes iuda ſupra murū: τ ſtatuerūt duos cho τας ἰούδα ἐπάνω τοῦ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο πομ laude magnos. τ ierūt a dextris ſup αἰνέσεως μεγάλους· καὶ ἦλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τοῦ murū porte ſterqlinij. τ iuit poſt τείχους τῆς πύλης τῆς κοπρίας· καὶ ἐπορεύθη ὀπί= eos oſaias τ medietas principum σω αὐτῶν ὡσαΐας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων

Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.	Trāsla.B.Wie.	Ter.heb.Neemie.xii.	Pritiua.heb.
iuda τ azarias eſdras τ meſulā: iudas Ἰούδα καὶ Ἀζαρίας Ἔσδρας καὶ μεσουλάμ, Ἰούδας	ꝟiudaᵍ & azarias :ʰeſdraⁱ & moſollam: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	יְהוּדָה ׀ וַעֲזַרְיָה ᵍעֶזְרָא ׀ וְכֻשְׁלָם ׀	׳
τ beniamin τ ſamaias τ hieremias. τ de fi= καὶ Βενιαμὶν καὶ σαμαΐας καὶ Ἱερεμίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱ	ꝟiudaⁿ & beniamīᵐ & ſe=meia" & hieremia. ꝏꝏꝏ	יְהוּדָה ׀ וּבִנְיָמִן ׀ ᵐוְשֶׁמַעְיָה ׀ "וְיִרְמְיָה ׀	׳
liꝭ ſacerdotū in tubis zacharias filiᵖ ionathā: fi ὧν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱ	ᵒEt de filiꝭ ᵖ ſacerdotum ᵍin tubisʳ zachariasˢ filius ᵗionathan:ᵘ filiusˣ ſemeie:	וּמִבְּנֵי ׀ הַכֹּהֲנִים ׀ בַּחֲצֹצְרֹת ׀ זְכַרְיָה ׀ בֶּן	׳
liꝭ ſamaia: filiꝭ matthania: filiꝭ machata: filiꝭ zac= οῦ σαμαΐα, υἱοῦ ματθανίᾳ, υἱοῦ μαχαΐα, υἱοῦ Ζακ	ʸfilius ᶻmathanie: ᵃfiliꝰ ᵇmi chaie: ᶜfilius ᵈzechur: ᵉfiliꝰ	יוֹנָתָן ׀ בֶּן שְׁמַעְיָה ׀ בֶּן מַתַּנְיָה ׀ בֶּן מִיכָיָה	׳
chur: filiꝭ aſaph. τ fratres eius: ſamaias: χούρ, υἱοῦ Ἀσάφ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σαμαΐας,	ᶠaſaphᵍ & frēs eiusʰ ſemeia & azarel:ⁱ malalai ᵏgala=laiˡ :ᵐ maaiⁿ nathanael ꝏ	זַכּוּר ׀ בֶּן אָסָף׃ וְאֶחָיו ׀ שְׁמַעְיָה ׀	׳
τ ezriel: gelolai: maia: nathanael: τ iu= καὶ Ἐζριὴλ, γελωλαΐ, μαΐα, ναθαναὴλ, καὶ Ἰού=	ᵒ& iuda &ᵖanani ᵍin vaſis ʳcanticiˢ dauidᵗ viri ꝏꝏ	וְעַזַרְאֵל ׀ מִלַּלַי ׀ גִּלַּלַי ׀ מַעַי ׀ נְתַנְאֵל	׳
das τ anani: τ vt laudaret in vaſis cāticus dauid δας καὶ ἀνανί; τοῦ αἰνεῖν ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς Δαυὶδ	"dei:ˣ & eſdrasʸ ſcribaᶻ âte eos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	יְהוּדָה ׀ חֲנָנִי ׀ בִּכְלֵי ׀ שִׁיר ׀ דָּוִיד ׀ אִישׁ	כְּלֵה ׀ שִׁיר
hoīs dei. τ eſdras ſcriba an ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμ	ᵖin porta ᵍfontis. ʳEt cō=tra eos ˢ aſcenderunt ᵗ/in ᵘgradibus ᵛciuitatis ʷdauid	הָאֱלֹהִים ׀ וְעֶזְרָא ׀ הַסּוֹפֵר ׀ לְפָנֵיהֶם׃	פָּנֶה
te eos in porta fontis cōtra προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς κατέναντι	ˣin ascensu ʸmuri ꝏꝏꝏꝏ ᶻsuper domum ᵃdauid ᵇ&	וְעַל ׀ שַׁעַר ׀ הָעַיִן ׀ וְנִגְדָּם ׀ עֲלוֹ ׀ עַל	עָלָה
eos: aſcenderūt in gradibus ciuitatis dauid αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῖς βαθμοῖς πόλεως Δαυὶδ	vſq ad portā aquarū ᶜad orientē. ᵈEt chorus ᵉſe cundus gratias referētiū	מַעֲלוֹת ׀ עִיר ׀ דָּוִיד ׀ בְּמַעֲלֵה ׀ חוֹמַת	חָמָה
in aſcenſu muri ſuper domū dauid ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου Δαυὶδ	ᶠibat ᵍex aduerſo :ʰ & ego ⁱpoſt eū :ʲ & media ps ᵏppli ˡſup ᵐmurū ⁿ & ſup ᵒturrim	לְמוּאל ׀ וְאֵנִי ׀ אַחֲרָיו ׀ וְחֲצִי ׀ הָעָם	מוּל ׀ תָּצָה
τ vſq ad portā aque ad orientē. τ de καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος κατ' ἀνατολάς. καὶ ἀπὸ	ᵖfurnorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵠ& vſq ad ʳmurum ˢlatiſſi=mum: ᵗ& ſuper ᵘportam	מַעַל ׀ לְמִגְדַּל ׀ הַתַּנּוּרִים	נָדַל ׀ תָּגַר
laude ſecundus pcedebat obuiās eis. αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναπτῶσα αὐ=	ᵛ ephraim : ʷ & ſup ˣ portā ʸ antiquā: ᶻ & ſuper ᵃ portā ᵇ piſcium ᶜ & turrim ᵈ ana=nehel: ᵉ & turrim ᶠ cnath.	וְעַד ׀ הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃ וּמֵעַל ׀ לְשַׁעַר	
τ ego poſt eū. medietas τοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς. καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ	ᵍ& vſq ad ʰ portam ⁱ aquarū ʲ ad orientē. ᵏ Et chorus ˡ ſecundus gratias referētiū	אֶפְרַיִם ׀ וְעַל ׀ שַׁעַר ׀ הַיְשָׁנָה ׀ וְעַל ׀ שַׁעַר	
ppli ſup murū ſuper turrim λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου	ᵐ ibat ⁿ ex aduerſo :ᵒ & ego ᵖ poſt eū :ᵠ & media ps ʳ ppli ˢ ſup ᵗ murū ᵘ & ſup ᵛ turrim	הַדָּגִים ׀ וּמִגְדַּל ׀ חַנַנְאֵל ׀ וּמִגְדַּל ׀ הַמֵּאָה	דָּגָה
furnoꝝ: τ vſq ad murū latū: τῶν θαγουρείμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέ	ʷ furnorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˣ & vſq ad ʸ murum ᶻ latiſſi=mum: ᵃ & ſuper ᵇ portam	וְעַד ׀ שַׁעַר ׀ הַצֹּאן ׀ וְעָמְדוּ ׀ בְּשַׁעַר	
τ ſup portā ephraī. τ ſuper portā ος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης Ἐφραΐμ. καὶ ἐπὶ τὴν πύλην	ᶜ ephraim : ᵈ & ſup ᵉ portā ᶠ antiquā: ᵍ & ſuper ʰ portā ⁱ piſcium ʲ & turrim ᵏ ana=nehel: ˡ & turrim ᵐ cnath.	הַמַּטָּרָה ׀ וְתַעְמֹדְנָה ׀ שְׁתֵּי ׀ הַתּוֹדוֹת	נָטָר ׀ עָמַד
antiquā: τ ſup portā piſcariā: τ tur τὴν ἐσιαγά, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηράν, καὶ πύρ	ⁿ & vſq ad ᵒ portam ᵖ gre=gis: ᵠ & ſteterunt ʳ in porta ˢ cuſtodie . ᵗ Steteruntq;		
rim anameel. τ a turri mea τ vſq ad poz γον ἀναμεήλ· καὶ ἀπὸ τ πύργου τ μεά καὶ ἕως τῆς πύ	ᵘduo ᵛ chori laudantium ʷin domo ˣ dei :ʸ & ego ᶻ &		
tā gregis: τ ſteterūt ſup portā cuſto= λης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλην τῆς φυλα	dimidia pars ᵃ magiſtratuū ᵇ mecū. ᶜ Et ſacerdotes ᵈ cliachim: ᵉ maaſia: ꝏꝏꝏ		
die τ ſteterūt duo laudis in domo dei: τ κῆς καὶ ἔστησαν αἱ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ	ᶠ miamin: ᵍ michea : ʰ elioe naī: ⁱ zacharia & ʲ anania ᵏ in tubis ˡ & maaſia ᵐ & ſe=meia ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ		
ego τ dimidia pars magiſtratuū mecū. τ ſacerdotes: ἐγὼ καὶ ὁ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ' ἐμοῦ· καὶ οἱ ἱερεῖς,	ⁿ & eleazar ᵒ & azi ᵖ & iohan nan ᵠ & melchia ʳ & elam ꝏ ˢ & ezer. ᵗ Et clare cecine=rūt ᵘ cantores: ᵛ & iezraia		
eliaci: maaſias: miamī: michaias: elioenaī: zachari ἐλιακείμ, μαασίας, μιαμίν, μιχαΐας, ἐλιωναΐ, ζαχαρί	ʷ prepoſitus. ˣ Et immolaue runt ʸ in die ᶻ illa ᵃ victimas ᵇ magnas :ᶜ & letati ſunt.		
as: ananias in tubis: τ maaſias: τ ſemeias: ας, ἀνανίας ἐν σάλπιγξιν, καὶ μαασίας, καὶ σεμεΐας,	ᵈ Deus ᵉ niz ᶠ letificauerat eos ᵍ leticia ʰ magna. ⁱ Sed ʲ & ᵏ vxores eorum ˡ & liberi ᵐ gauiſi ſunt: ⁿ & audita eſt		
eleazar: oziel: ioanā: melchias: elā: τ iezur. τ ἐλεάζαρ, ὀζί, Ἰωανάν, μελχίας, ἀιλάμ, καὶ Ἰεζούρ· καὶ	ᵒ letícia illa ᵖ hieruſalē ꝏꝏꝏ ᵠ procul . ʳ Recenſiterunt ſuoq; ˢ in die ᵗ illa ꝏꝏꝏ		
auditi fuerūt cātores τ teſtias ppoſitus. τ ſacri ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντας καὶ Ἰεσρίας ἐπίσκοπος· καὶ ἔθυ	ᵘ viros ᵛ ſuper ʷ gazophyla cia ˣ theſauri: ꝏꝏꝏꝏꝏ ʸ ad libamina & ᶻ ad primi=tias ᵃ & ad decimas ꝏꝏꝏ		
ficauerūt in die illa victimas magnas: τ le= σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ ἐυ	ᵇ vt itroferrēt ᶜ per eos ᵈ pri cipes ᵉ ciuitatis in ᶠ decore ᵍ gratiarū actiones ʰ sacer=dotes ⁱ & leuitas :ʲ qa ᵏ letifi catus eſt ˡ iuda ᵐ in ⁿ ſacerdo tibus ᵒ & leuitis ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖ aſtātib⁹. ᵠ Et cuſtodierūt ʳ obſeruationem ˢ dei ſui.		
tati ſunt qm deus letificauit eos leticia ma= φράνθησαν ὅτι ὁ θεὸς ἐυφράνεν αὐτοὺς ἐυφροσύνη με=			
gna: τ vxores eoꝝ τ liberi eoꝝ gau γάλη, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐυφρά			
ſi ſūt. τ audita ē leticia in hieruſalē procul θησαν· καὶ ἠκούσθη ἡ ἐυφροσύνη ἐν Ἱερουσαλὴμ μακρόθεν			
τ cōſtituerūt in die illa viros ſup ga= καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γα			
zophylacia: theſauris: ꝑmiciis: τ ζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ			
decimis vt introferrēt in eis ab agris ταῖς δεκάταις τ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν			
ciuitatū partes ſacerdotib⁹ τ leuitis. qz τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις· ὅτι			
leticia erat iuda: τ ſup ſacerdotes τ leuitas ἐυφροσύνη ἦν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐπὶ τ ἱερεῖς καὶ τ λευίτας			
ſtātes. τ cuſtodierūt obſeruationē dei ſui: τοὺς ἑστῶτας· καὶ ἐφύλαξαν φυλακὴν τ θεοῦ αὐτῶν,			

Prima.heb.Tex.de.Neemie.xiij.

וּמִשְׁמֶרֶת ׀ הַתּוֹדָה ׀ וְהַמְשֹׁרְרִים שׁוּר
וְהַשֹּׁעֲרִים נִמְצָאוֹת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ צְוָה
כִּי בִימֵי דָוִיד וְאָסָף מִקֶּדֶם רָאשֵׁי יוֹם
לַמְשֹׁרְרִים וְשִׁיר תְּהִלָּה וְהוֹדוֹת שׁוּר הָלַל
לֵאלֹהִים וְכָל יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל יָדָה
וּבִימֵי נְחֶמְיָה נֹתְנִים מָנוֹת כ כ מָנָה
לַמְשֹׁרְרִים וְהַשֹּׁעֲרִים דְּבַר יוֹם
וּבִיוֹמוֹ וּמַקְדִּשִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם קָדַשׁ
מַקְדִּשִׁים לִבְנֵי אַהֲרֹן

Cap. xiij.

בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי קְרָא מָצָא
הָעָם וְנִמְצָא כָּתוּב בּוֹ אֲשֶׁר לֹא יָבֹא כָּתַב בוא
עַמֹּנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל הָאֱלֹהִים עַד
עוֹלָם כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָלַם
בַּלֶּחֶם וּבַמָּיִם וַיִּשְׂכֹּר עָלָיו אֶת בִּלְעָם שָׂכַר
לְקַלְלוֹ וַיַּהֲפֹךְ אֱלֹהֵינוּ הַקְּלָלָה כָּפַר
לִבְרָכָה וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת הַתּוֹרָה הָיָה יָדָה
וַיַּבְדִּילוּ כָּל עֵרֶב מִיִּשְׂרָאֵל וְלִפְנֵי בָּדַל פָּנָה
מִזֶּה אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן נָתוּן נִלְשִׁכַּת
בֵּית אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבִיָּה וַיַּעַשׂ קָרַב עָשָׂה
לוֹ לִשְׁכָּה גְּדֹלָה וְשָׁם הָיוּ לְפָנִים הָיָה פָּנָה
נֹתְנִים אֶת הַמִּנְחָה הַלְּבוֹנָה וְהַכֵּלִים לָבָן כָּלָה
וּמַעְשַׂר הַדָּגָן הַתִּירֹשׁ וְהַיִּצְהָר מִצְוֹת עָשַׂר יָרַשׁ
הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים צֹרֵר צָוָה
וּתְרוּמַת הַכֹּהֲנִים וּבְכָל זֹאת לֹא הָיִיתִי רוּם הָיָה
בִּירוּשָׁלִַם כִּי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ נָבֶל
בָּאתִי אֶל הַמֶּלֶךְ וּלְקֵץ יָמִים בוא יום
נִשְׁאַלְתִּי מִן הַמֶּלֶךְ וָאָבוֹא לִירוּשָׁלִַם שָׁאַל בוא
וָאָבִינָה אֶת הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶלְיָשִׁיב בִּין רוּץ
לְטוֹבִיָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ לִשְׁכָּה בְּחַצְרֵי עָשָׂה
בֵּית הָאֱלֹהִים וָאֵרַע לִי מְאֹד רוּעַ
וָאַשְׁלִיכָה אֶת כָּל כְּלִי בֵּית טוֹבִיָּה שָׁלַךְ כָּלָה
מִן הַלִּשְׁכָּה וָאֹמְרָה וַיְטַהֲרוּ טָהַר
הַלִּשְׁכוֹת וָאָשִׁיבָה שָׁם כְּלֵי בֵּית שׁוּב
הָאֱלֹהִים אֶת הַמִּנְחָה וְהַלְּבוֹנָה
וָאֵדְעָה כִּי מְנָיוֹת הַלְוִיִּם לֹא נִתָּנָה יָדַע מָנָה

Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

et obſeruationem expiationis: & cantores & ianitores iuxta preceptũ dauid & ſalomõis filii eius: qa in die dd & aſaph ab exordio erant principes cõſtituti cãtor in carmine laudantiũ & cõfitentũ deo. Et omnis iſrael in diebus zorobabel & in diebus neemie dabant partes cantoribus & ianitoribus per dies ſingulos: & ſanctificabãt leutas: & leuite ſanctificabant filios aaron.

13. IN die ãt illo lectũ ẽ in volumie moyſi audiẽte pplo. Et inuentũ ẽ ſcriptũ in eo φ nõ debeãt itroire ammonites & moabites in eccleſiã dei vſq; in eternum: eo φ non occurrerint filius iſrael cum pane & aqua: & cõduxerũt aduerſus eos balaã ad maledicẽdũ eis: & cõuerit deus nr maledictionẽ in bñdictionẽ. Factũ eſt autẽ cũ audiſſent legẽ: ſeparauerũt oẽm alienigenã ab iſrael: & ſup hoc erat eliaſib ſacerdos q fuerat ppoſitus in gazophylacio domi dei nri: & proxim tobie. Fecit ergo ſibi gazophylaciũ magnũ: & ibi erãt ãte eum reponentes munera & thus & vaſa & decimam frumenti vini & olei: partes leuitarum & cantorum & ianitorum & primitias ſacerdotales. In oĩbus aũt his nõ fui in hieruſalẽ quia in anno triceſimo ſecundo artaxerxis regis babylonis venit ad regem. Et in fine dierum rogaui regem & veni in hieruſalem. Et intellexi malũ quod fecerat eliaſib tobie: vt faceret ei thesaurum in veſtibulis domus dei: & malum mihi viſum eſt valde. Et proieci vaſa tobie foras de gazophylacio: & pcepi & emũdauerũt gazophylacium. Et retuli ibi vaſa domus dei ſacrificium & thus. Et cognoui partes leuitarũ non fuiſſent date:

τ οβσυατίδες expiationis: τ cãtores: τ
καὶ φυλακὰς καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ἀδόντας, καὶ τὰς
ianitores: vt pcepta dauid τ ſalomonis filij e-
πυλωρούς, ὡς ἐντολαὶ δαυὶδ καὶ σολομῶντος υἱοῦ αὐ
i. qz in die dauid τ aſaph ab exordio prim
τ. ὅτι ἐν ἡμέραις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρῶτος
cãtor: in hymnũ τ laudẽ deo. τ oĩs
τῶν ἀδόντων, εἰς ὕμνον καὶ ἄινεσιν τῷ θεῷ. καὶ πᾶς
iſrael in die zorobabel τ in die neemie:
Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ζοροβάβιλ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις νεεμί
dãtes partes cantor τ ianitor:
ου, διδόντες μερίδας τῶν ἀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν,
pr̃one die in die ſuo: τ ſcificãtes leui-
λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς λευί-
tas: τ leuite ſcificãtes filios aaron.
ταις, καὶ οἱ λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς ἀαρών. Ca.13.

IN die illa lectũ eſt in libro moy
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ μου
ſi in auribꝰ ppli. τ inuẽtũ ẽ ſcriptũ in eo
σῆ εἰς ὦσι τοῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐ-
φ nõ ingrederent ammanite τ moabite
τῷ ὅτως μὴ εἰσέλθωσιν ἀμμανῖται καὶ μωαβῖται
in eccleſiã dei vſq; in eternũ. qz nõ occurrerũt
ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος. ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς
filijs iſrael in pane τ aqua: τ cõduxerũt ad-
υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ'
uerſũ eos balaã ad maledicendũ eis: τ cõ-
αὐτοὺς γὰρ βαλαὰμ καταράσασθαι αὐτούς, καὶ ἐπέ
uertit deus nr maledictionẽ in benedictionẽ. τ
στρεψεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν. καὶ
factũ eſt vt audierũt legẽ: τ ſeparati ſunt oĩs
ἐγένετο ὡς ἤκουσαν γὰρ νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς
mixtꝰ in iſrael. τ ante hoc eliaſib ſacer
ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ. καὶ πρὸ τούτου ἐλιασὴβ ὁ ἱε
dos habitãs i gazophylacio domi dei nri primꝰ
ρεὺς ὢν ὢν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου θεοῦ ἡμῶν ἐγγιῶν τῷ
tobia. τ fecit ſibi gazophylaciũ magnũ: τ
τωβία. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα, καὶ
ibi erãt primꝰ dãtes ſacrificiũ τ thus
ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν θυσίαν καὶ τὸν λί-
τ vaſa: τ decimã frumenti τ
βανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ
vini τ olei: mandatũ leuitaꝝ τ
τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν λευιτῶν καὶ
cantoꝝ τ ianitoꝝ: τ pmitias ſacer
τῶν ἀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱε
dotũ. τ in omni tſtoꝝ nõ fui in hieruſalẽ:
ρέων. καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν ἱερουσαλήμ,
qz in anno triceſimo τ ſecundo artha ſaſtha re
ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τ ἀρθασασθὰ βα
gis babylonis veni ad regẽ: τ
σιλέως βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ
poſt finẽ dieꝝ petij a
μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ἠτησάμην παρὰ τοῦ
rege τ veni in hieruſalẽ: τ intellexi
βασιλέως καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ συνῆκα
in nequicia quã fecit eliaſeb tobia: vt fa-
ἐν τῇ πονηρίᾳ ἣ ἐποίησεν ἐλιασὴβ τῷ τωβία, ποιῆ
ceret ei gazophylaciũ in aula domi dei:
σαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ malũ mihi viſũ eſt valde. τ pieci oĩa
καὶ πονηρὸν μοι ἐφάνη σφόδρα. καὶ ἔρριψα πάν-
vaſa domi tobia foras de gazophy
τα τὰ σκεύη οἴκου τωβία ἔξω ἐκεῖ τοῦ γαζοφυ-
lacio. τ dixi: τ mũdauerũt gazophyla
λακίου. καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλα-
cia. τ retuli ibi vaſa domi dei
κια. καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὴν
ſacrificiũ τ thus. τ cognoui φ par-
θυσίαν καὶ τὸν λίβανον. καὶ ἔγνων ὅτι μερί-
tes leuitaꝝ nõ date fuerũt.
δες τῶν λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν. ccccccccccc

τ fugerūt vir in agrū suū. leuite τ
καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ· οἱ λευῖται καὶ οἱ
cātores τ factētes opus. τ pugnaui
ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον· καὶ ἐμαχεσάμην
cū imperatoribꝫ τ dixi: quare derelicta est do
τοῖς ϛρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη ὁ οἶ
mꝰ vel: τ cōgregaui eos: τ stare feci eos
κος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτούς, καὶ ἔϛησα αὐτοὺς
in statione sua. τ ois iuda attulerūt decimā
ἐπὶ τὴ ϛάσει αὐτῶν· καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην
tritici τ vini τ olei ad thesauros τ
τ πυροῦ καὶ τ οἴνου καὶ τ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ
ꝓcepi ad manū sclemia sacerdotis sadoc
ἐνετειλάμην ἐπὶ χεῖρα σελεμία τοῦ ἱερέως σαδὼκ
scribe: τ phadaia de leuitis. τ
γραμματέως, καὶ φαδαίαν ἀπὸ τῶν λευιτῶν· καὶ
ad manū eox anāfilij zacchur filij matthanie:
ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὰ υἱὸς ζακχοὺρ υἱοῦ ματθανίου,
qū fideles existimati sunt sup eos vt diuidāt fratrib⁹
ὅτι πιϛοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτὸς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς
suis. memēto mei dꝰ in hoc: τ ne dele
αὐτῶν· μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφ
tur mia misericordia quā feci in domo dñi
θῇ τὸ ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ θεοῦ
mei τ in custodijs eiꝰ. in diebꝰ
μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις
illis vidi in iuda calcātes torcularia i sab
ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδᾳ πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαβ
bato: τ ferētes manipulos τ onerā
βάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζον
tes sup asinos τ vinū τ uuā τ fi
τας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ ϛαφυλὴν καὶ σῦ
cus τ omne opus: τ ferētes in hieruſa
κα καὶ πᾶν βάϛαγμα, καὶ φέροντας εἰς ἱερουσα
lē in die sabbati. τ cōtestabar sū in
λὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν
die vēditionis eox: ꝙ vēdebāt cibaria
ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν, ὅτι ἐπαύλουν ἐπισιτισμὸν
τ tyrij: τ habitauerūt i ea ferētes pis
καὶ οἱ τύριοι, καὶ ἐκέϊσαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχ
ces τ oēm vēditionē vendētes in sabbato
θὺν καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ
filijs iuda τ in hierusalē. τ veni i iudiciū cū
τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἐκρίθην με
ignauis iuda. τ dixi eis: ꝙ
τὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα· καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ
sermo iste malꝰ quē vos facitis? τ ꝓfana
λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ βεβη
tis die sabbati: nūdd hec fece
λοῦτε τὴν ἡμέραν τ σαββάτου; οὐχὶ οὕτως ἐποί
rūt patres vri: τ adduxit sup eos de
ησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ θε
us noster τ sup nos oīa mala hec τ sup
ὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ
ciuitatē hāc: vos additis ira sup
τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ
israel ad ꝓfanandū sabbatū. τ factū est cū
Ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον· καὶ ἐγένετο ὡς ἥκα
cerūt porte in hierusalē ante sabba
κατέϛησαν πύλαι ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββά
tū: τ dixi: τ clausi sūt portas. τ dixi:
του, καὶ εἶπα, καὶ ἐκλεισαν τὰς πύλας· καὶ εἶπα,
ꝙ nō aperirent ipse: vias post sabba
ὥϛε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτάς, ἕως ἐπίσω τοῦ σαββά
tū. τ ex pueris meis cōstitui sup
του· καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔϛησα ἐπὶ τὰς
portas: vt nō eleuēt onera in die sab
πύλας, ὥϛε μὴ ἆραι βαϛάγματα ἐν ἡμέρᾳ τ σαβ
bati. τ māserūt oēs institores τ fece
βάτου· καὶ ηὐλίσθησαν πάντες οἱ μεταβολοὶ καὶ ἐποίη
rūt vēditionē extra hierl semel τ bis. τ cōtestat⁹ sum
σαν πρᾶσιν ἔξω ἅπαξ καὶ δίς· καὶ διεμαρτυράμην

ᵇ& fugisset vnusquisqꝫ ᵇin
regionē suam de ᶜ leuitis
ᶠ& cantoribus: & de hisᵍq
minisꝰtrabāt: ᵗ& egi causā
ᵏaduersum ˡ magistratus
ᵐ& dixi. "Quare ᵒderelicꝙ=
musᵖ domum ᵍdeiꝛ Et cō
gregaui eos ᵉ& feci stare
ˡinˢtationibꝫ suis. ᴬEt oīs
ʳiuda ˢapportabat ᵗdecimā
ᵇfrumenti ᶜvini ᵖ& olei ᶜin
horrea. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠEt cōstituimus ᵍsupᵇ hor
rea ˡ telemiam ᵏ sacerdotē
ˡet sadoch ᵐscribam: "& fa
daiam ᵒde ᵖleuitis: ∞∞∞∞
ᵍ& iuxta ʳeos ˢ anan ᵗ filiū
ᵘzachur: ˣfiliū ʸmathanie
ᶻqū ᵃfideles ᵇcomprobati
sunt: ᶜ& ipsis creditē ᵈsunt
ptes ᵉfratrū suoꝝ. ᶠMemē
to ᵍmei ʰdeꝰ meꝰ ⁱpro ᵏhoc
ˡet ᵐne deleas ⁿmiseratōes
meas ᵒ qs ᵖ feci ᵍin domo
ʳdei mei ᵗ& in cerimoniis
eius. ᵘIn diebus illis ∞∞∞
ᵛvidi ʷ in iuda ˣ calcantes
ʸtorcularia ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻin sabbato ᵃ portantes
ᵇaceruos ᶜ & onerantes
ᵈsuperᵉ asinos ᶠvinum ᵍ &
ʰuuas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱet ficus ᵏ & omne ˡopus:
ᵐ& inferentes in ∞∞∞∞∞
ⁿhierusalem ᵒdie ᵖsabbati.
ᵠEt cōtestatus sum eos vt
ʳin die qua ˢvēderet liceret
venderēt. ᵗEt tyrii ᵘhitaue
runt ˣin ea: ʸiferētes ᶻpisces
ᵃ& oia ᵇvenalia. ᶜEt vende
bant ᵈin sabbatis ᵉ filiis ᶠ in
da ᵍ& hierusalem. ∞∞∞∞
ʰet obiurgaui ⁱoptimates
ᵏiuda: ˡ& dixi ∞∞∞∞∞∞∞
ᵐeis . ⁿ Que est ᵒ hec ᵖ res
ᵍmala ʳquam ∞∞∞∞∞∞∞
ˢvos ᵗfacitis ᵘ & prophana
tis ᵛdiem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷsabbati? ˣ Nunquid non
ʸhec ᶻfecerunt ᵃpatres vri
ᵇet adduxit ᶜ deus noster
ᵈsuper nos ᵉ omne ᶠ malū
ᵍhoc & ʰsuper ⁱ ciuitatem
ᵏhanc? ˡEt vos ∞∞∞∞∞∞
ᵐadditis ⁿiracundiam ᵒsup
ᵖisrael: ᵠviolando ∞∞∞∞
ʳsabbatum. ˢ Factum est
autem ᵗ cum ᵘ quieuissent
ᵛporte ʷhierusalem ˣin die
ʸsabbati: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻdixi: ᵃ et clauserunt ᵇ ia
nuas ᶜ& precepi ∞∞∞∞∞
ᵈvt ᵉnon ᶠaperiterit eas ᵍvs
qꝫ ʰpost ⁱ subbatum. ∞∞∞
ᵏEt de pueris meis ˡ cōsti
tui ᵐsup ⁿ portas vt ᵒnullus
ᵖinferret ᵠonus ʳdie ˢsabba
ti. ᵗ Et manserunt ∞∞∞∞
ᵘnegociatores ˣ& venden
tes ʸvniuersa ᶻvenalia ᵃ fo
ris ᵇhierusalem ᶜ semel ᵈ&
bis: ᵍ& contestatus sum

וַיִּבְרְחוּ ׳ אִישׁ ׳ לְשָׂדֵהוּ ׳ הַלְוִיִּם
וְהַמְשֹׁרְרִים ׳ עֹשֵׂי ׳ הַמְּלָאכָה: וָאָרִיבָה
אֶת ׳ הַסְּגָנִים ״ וָאֹמְרָה ״ מַדּוּעַ ׳ נֶעֱזַב
׳ בֵּית ׳ הָאֱלֹהִים ׳ וָאֲקַבְּצֵם ׳ וָאַעֲמִדֵם
׳ עַל ״ עָמְדָם: ׳ וְכָל ׳ יְהוּדָה ׳ הֵבִיאוּ ׳ מַעְשַׂר
׳ הַדָּגָן ׳ וְהַתִּירוֹשׁ ׳ וְהַיִּצְהָר ׳ לָאוֹצָרוֹת:
׳ וָאוֹצְרָה ׳ עַל ׳ אוֹצָרוֹת ׳ שְׁלֶמְיָה ׳ הַכֹּהֵן
׳ וְצָדוֹק ״ הַסּוֹפֵר ״ וּפְדָיָה ׳ מִן ׳ הַלְוִיִּם
׳ וְעַל ׳ יָדָם ׳ חָנָן ׳ בֶּן ׳ זַכּוּר ׳ בֶּן ׳ מַתַּנְיָה ׳ כִּי
׳ נֶאֱמָנִים ׳ נֶחְשָׁבוּ ׳ וְעֲלֵיהֶם ׳ לַחֲלֹק
׳ לַאֲחֵיהֶם: ׳ זָכְרָה ׳ לִּי ׳ אֱלֹהַי ׳ עַל ׳ זֹאת
׳ וְאַל ״ תִּמַּח ״ חֲסָדַי ׳ אֲשֶׁר ׳ עָשִׂיתִי ׳ בְּבֵית
׳ אֱלֹהַי ׳ וּבְמִשְׁמָרָיו ׳ : בַּיָּמִים ״ הָהֵמָּה
׳ רָאִיתִי ׳ בִיהוּדָה ׳ דֹּרְכִים ׳ גִּתּוֹת
׳ בַּשַּׁבָּת ׳ וּמְבִיאִים ׳ הָעֲרֵמוֹת ׳ וְעֹמְסִים
׳ עַל ״ הַחֲמֹרִים ׳ וְאַף ׳ יַיִן ׳ עֲנָבִים
׳ וּתְאֵנִים ״ וְכָל ׳ מַשָּׂא ׳ וּמְבִיאִים
׳ יְרוּשָׁלַ ם ״ בְּיוֹם ׳ הַשַּׁבָּת ׳ וָאָעִיד
׳ בְּיוֹם ״ מִכְרָם ׳ צָיִד: ׳ וְהַצֹּרִים ׳ יֹשְׁבוּ
׳ בָהּ ׳ מְבִיאִים ׳ דָּאג ׳ וְכָל ׳ מֶכֶר ׳ וּמוֹכְרִים
׳ בַּשַּׁבָּת ׳ לִבְנֵי ׳ יְהוּדָה ׳ וּבִירוּשָׁלָ ם:
׳ וָאָרִיבָה ״ אֶת ״ חֹרֵי ׳ יְהוּדָה ׳ וָאֹמְרָה
׳ לָהֶם ׳ מָה ׳ הַדָּבָר ׳ הָרָע ׳ הַזֶּה ׳ אֲשֶׁר
׳ אַתֶּם ׳ עֹשִׂים ׳ וּמְחַלְּלִים ׳ אֶת ׳ יוֹם
׳ הַשַּׁבָּת: ׳ הֲלֹא ׳ כֹה ׳ עָשׂוּ ׳ אֲבוֹתֵיכֶם
׳ וַיָּבֵא ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ עָלֵינוּ ״ אֶת ״ כָּל ׳ הָרָעָה
׳ הַזֹּאת ׳ עַל ׳ הָעִיר ״ הַזֹּאת ׳ וְאַתֶּם
״ מוֹסִיפִים ׳ חָרוֹן ׳ עַל ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ לְחַלֵּל
׳ אֶת ׳ הַשַּׁבָּת: ׳ וַיְהִי ׳ כַּאֲשֶׁר ׳ צָללוּ
׳ שַׁעֲרֵי ׳ יְרוּשָׁלַ ם ׳ לִפְנֵי ׳ הַשַּׁבָּת
׳ וָאֹמְרָה ״ וַיִּסָּגְרוּ ״ הַדְּלָתוֹת ׳ וָאֹמְרָה
׳ אֲשֶׁר ׳ לֹא ׳ יִפָּתְחוּם ׳ עַד ׳ אַחַר ״ הַשַּׁבָּת
׳ וּמִנְּעָרַי ׳ הֶעֱמַדְתִּי ׳ עַל ׳ הַשְּׁעָרִים ׳ לֹא
׳ יָבוֹא ׳ מַשָּׂא ׳ בְּיוֹם ׳ הַשַּׁבָּת: ׳ וְלִינוּ
׳ הָרֹכְלִים ׳ וּמֹכְרֵי ׳ כָּל ׳ מִמְכָּר ״ מְחוּץ
׳ לִירוּשָׁלַ ם ׳ פַּעַם ׳ וּשְׁתָּיִם: ׳ וָאָעִידָה

בָּהֶם ׳ וָאֹמְרָה ׳ אֲלֵיהֶם ״ מַדּוּעַ ״ אַתֶּם ״ מָדֵי
לִנִים ׳ נָנֵד ׳ הַחוֹמָה ׳ אִם ׳ תִּשְׁנוּ ׳ יָד ׳ לִוּן ״ חֲמָה
אֶשְׁלַח ׳ נָכֶם ׳ מִן ׳ הָעֵת ׳ הַהִיא ׳ לֹא ׳ שָׁנָה
נָאוּ ״ בַּשַּׁבָּת ׳ וָאֹמְרָה ׳ לַלְוִיִם ׳ אֲשֶׁר ׳ נוּא
יִהְיוּ ׳ מְטַהֲרִים ׳ וּבָאִים ׳ שֹׁמְרִים ׳ הָיָה ׳ טָהֵר
״ הַשְּׁעָרִים ׳ לְקַדֵּשׁ ׳ אֶת ׳ יוֹם ׳ הַשַּׁבָּת ׳ נוּא
נַם ׳ זֹאת ׳ זָכְרָה ׳ לִי ׳ אֱלֹהַי ׳ וְחוֹסָה
עָלַי ׳ כְּרֹב ׳ חַסְדֶּךָ ׳ נַם ״ בַּיָּמִים ״ הָהֵם ״ יוֹם
רָאִיתִי ׳ אֶת ׳ הַיְהוּדִים ׳ הֹשִׁיבוּ ׳ נָשִׁים ׳ רָאָה ׳ יָשַׁב
אַשְׁדּוֹדִיוֹת ״ עַמּוֹנִיוֹת ׳ מוֹאֲבִיוֹת ׳ נָשָׁה
וּבְנֵיהֶם ׳ חֲצִי ׳ מְדַבֵּר ׳ אַשְׁדּוֹדִית ׳ חָצָה ׳ דִּבֵּר
וְאֵינָם ׳ מַכִּירִים ׳ לְדַבֵּר ׳ יְהוּדִית ׳ נָכַר ׳ יָדָה
׳ כִּלְשׁוֹן ׳ עַם ׳ וָעָם ׳ וָאָרִיב ׳ עִמָּם ׳ לָשׁוֹן ׳ רוּב
״ וָאֲקַלְלֵם ״ וָאַכֶּה ׳ מֵהֶם ׳ אֲנָשִׁים ״ קָלַל ״ נָכָה
וָאֲמָרְטֵם ׳ וָאַשְׁבִּיעֵם ׳ בֵּאלֹהִים ׳ מָרַט ׳ שָׁבַע
אִם ״ תִּתְּנוּ ׳ בְּנֹתֵיכֶם ׳ לִבְנֵיהֶם ׳ וְאִם ״ נָתַן
תִּשְׂאוּ ׳ מִבְּנֹתֵיהֶם ׳ לִבְנֵיכֶם ׳ וְלָכֶם ׳ נָשָׂא
הֲלוֹא ׳ עַל ׳ אֵלֶּה ׳ חָטָא ׳ שְׁלֹמֹה ׳ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל ״ וּבַנּוֹיִם ״ רַבִּים ׳ לֹא ׳ הָיָה ״ רָבַב
מֶלֶךְ ׳ כָּמֹהוּ ׳ וְאָהוּב ׳ לֵאלֹהָיו ״ הָיָה ׳ נְמוֹ ״ אָהַב
וַיִּתְּנֵהוּ ׳ אֱלֹהִים ׳ מֶלֶךְ ׳ עַל ׳ כָּל ׳ יִשְׂרָאֵל
נַם ׳ אֹתוֹ ׳ הֶחֱטִיאוּ ׳ הַנָּשִׁים ׳ הַנָּכְרִיוֹת ׳ חָטָא
וְלָכֶם ׳ הַנִּשָּׁמַע ׳ לַעֲשׂוֹת ״ אֶת ״ כָּל ׳ הָרָעָה ׳ שָׁמַע ׳ עָשָׂה
׳ הַנְּדוֹלָה ׳ הַזֹּאת ׳ לִמְעֹל ׳ בֵּאלֹהֵינוּ ׳ נָדַל
לְהוֹשִׁיב ״ נָשִׁים ״ נָכְרִיוֹת ׳ וּמִבְּנֵי ׳ יוֹיָדָע ׳ יָשַׁב
בֶּן ׳ אֶלְיָשִׁיב ׳ הַכֹּהֵן ׳ הַנָּדוֹל ׳ חָתָן ׳ נָדַל
לְסַנְבַלַּט ׳ הַחֹרֹנִי ׳ וָאַבְרִיחֵהוּ ׳ מֵעָלָי ׳ בָּרַח
זָכְרָה ״ לָהֶם ״ אֱלֹהַי ״ עַל ׳ נְאֻלֵּי ׳ הַכְּהֻנָּה
וּבְרִית ׳ הַכְּהֻנָּה ׳ וְהַלְוִיִם ׳ וּטְהָרוֹתִים ׳ נְרִית
״ מִכָּל ׳ נֵכָר ׳ וָאַעֲמִידָה ׳ מִשְׁמָרוֹת ׳ עָמַד ׳ שָׁמַר
לַכֹּהֲנִים ׳ וְלַלְוִיִם ׳ אִישׁ ׳ בִּמְלַאכְתּוֹ ׳ לָאַךְ
וְלִקְרְבַּן ׳ הָעֵצִים ׳ בָּעִתִּים ׳ מְזֻמָּנוֹת ׳ זָמַן
וְלַבִּכּוּרִים ׳ זָכְרָה ׳ לִי ׳ אֱלֹהַי ׳ לְטוֹבָה ׳ בָּכַר

cos: & dixi ad eos: cur vos manetis ante murũ? si secũdo feceritis manũ in aduersos: ego ex aduerso mittam manũ meã in vos. Itaq; ex tẽpore illo nõ venerũt in sabbato. Dixiq; leuitis vt mundarentur & venirent ad custodiendas portas: & sanctificandã diem sabbati. Et pro hoc ergo memẽto mei deus: & parce mihi fm multitudinẽ misericordiarũ tuarũ. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores azotidas: ammonitidas & moabitidas. Et filii eorum ex media parte loq̃bantur azotice & nesciebãt loqui iudaice: & loquebantur iuxta linguam populi & populi. Et obiurgaui eos & maledixi. Et cecidi ex eis viros & decalcaui eos: & adiuraui in deo vt non darent filias suas filiis eorum & non acciperẽt de filiabꝰ eorũ filiis suis & sibimetipsis dicens. Numqd nõ in hu iuscemodi re peccauit salomon rex israel? Et in gentibus multis nõ erat similis ei rex: & dilectus deo suo erat: & posuit eum deus regem super omnẽ israel. Et ipm ergo duxerũt ad pcm mulieres alienigene. Numqd & nos inobedientes faciemus omẽ malũ hoc vt preuaricemur in deo nostro: & ducam vxores pergrinas? De filiis aũt ioiada filii eliasib sacerdotis magni gener erat sanaballath horonitis quem fugaui a me. Recordare dñe de me aduersum eos q polluũt sacerdotiũ: iusq; sacerdotale & leuiticũ. Igitur mũdaui eos ab oi alienigenis & cõstitui ordines sacerdotũ & leuitaꝝ vnũquenq; in ministerio suo & in oblatione lignorũ in tẽporibus constitutis et in primitiis. Memẽto mei deus me in bonũ.

Explicit liber Neemie: qui est Esdre secundus.

cos: τ dixi ad eos: ὄρθρε vos manetis ante murũ? si secũdo feceritis: exte ἀντιπέραντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐντε dã manũ meã in vos. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου nõ venerũt in sabbato. τ dixi leuitis q ὐκ ἦλθον ἐν σαββάτῳ. καὶ εἶπα τοῖς λευίταις οἳ erãt mũdi τ venitẽtes ad custodiendũ por ἅσαι καθαριζόμενοι καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύ tas: vt sctificẽt diẽ sabbati. ad hec me λας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνή mẽto mei de me: τ parce mihi dñe multitu ϑητί μου ὁ θεός μου, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆ dinẽ mie tue. τ in diebꝰ illis vidi θος τ ἐλέους σου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τ̃ς iudeos q duxerũt vxores azotidas ammanitidas Ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας ἀμμανίτιδας moabitidas: τ filij eox ex media pte loquunt azo μωαβίτιδας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζω tice: τ nõ sunt cognoscentes loq̃ iudaice: τιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί, sed iuxta linguã ppri τ populi. τ pugna ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ καὶ λαοῦ. καὶ ἐμαχεσά ui eis eis: τ maledixi eis. τ per μην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπά cussi in eis viros: τ decalcaui eos: ταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς, τ adiurauí eos in deo: si dederitis filias ὡρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας vras filijs eox: τ si acceperitis de filiabꝰ ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε τῶν θυγατέρων eox filijs vris τ sibi ipis. nũqd sic pecca ἀυτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ἥμαρ uit salomon rex israel: τ in gẽtib multis τε σολομὼν βασιλεὺς Ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς nõ erat similis et rex: τ dilectus deo οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεύς, καὶ ἀγαπώμενος τῷ θεῷ erat. τ dedit eũ deus in regẽ sup oẽm ἦν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα israel. τ hũc inclinauerũt mulieres alie Ἰσραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλό ne: τ vos nũqd audierim? facere prauita τριαι. καὶ ὑμῶν μὴ ἀκούσωμεν ποιῆσαι τὴν πονηρί tẽ hãc: vt puarticemur in deo nro. τ duca αν ταύτην; ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν. καὶ καθί mus vxores alienas. τ de filijs ioada filij σαι γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωαδὰ τοῦ eliasub sacerdotis magni gener ei ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου γαμβρὸς τοῦ σα nabalat vranite: τ fugaui eũ a ναβαλὰτ τοῦ ὀυρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' me. recordare eox de me pro apropiquatiõe sa ἐμοῦ. μνήσθητι αὐτοὺς ὁ θεός μου ἐπὶ ἀγχιστεία τῆς i cerdocij: τ testamenti sacerdotũ et leuitaꝝ. ρατείας, καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν. τ mũdaui eos ab omni alienatione τ καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως καὶ cõstitui vices sacerdotibꝰ τ leuitis: vir ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ἀνὴρ quẽadmodũ opꝰ eiꝰ: τ ad donũ lignoꝝ in tẽpo ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν ξύλων ἐν καιρ ribꝰ & tẽporibꝰ: τ in primitijs memen οἷς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς πρωτογεννήμασι μνήθη to mei de me in bonitatem.
τί μου ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

Incipit Prologus.B.Iero.in librum Tobie.

Hromatio & Heliodoro episcopis Hieronymus presbyter in domino Salutem.Mirari non desino exactionis vestre instantiam.Exigitis enim vt librum chaldęo sermone conscriptum ad latinum stilum traham: librum vtiq; Tobie quem Hebrei de catalogo diuinarū scripturarum secantes;his quę agiographa memorant manciparunt.Feci satis desiderio vestro:non tamen meo studio.Arguunt enim nos hebreorum studia & imputant nobis contra suum canonem latinis auribus ista transferre.Sed melius esse iudicans phariseo rum displicere iudicio:& episcoporum iussionibus deseruire institi vt potui.Et quia vicina est Chaldęorum lingua sermoni Hebraico vtriusq; linguę peritissimum loquacem reperiens vnius diei laborem arripui:& quicquid ille mihi hebraicis verbis expressit:hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui.Oratiōibus vestris mercedem huius operis compensabo:cum gratum vobis didicero me quod iubere estis dignati cōplesse. Explicit Prologus.

Incipit liber Tobie. Cap.i.

Trāsla.grc.To.cū iter.lati. Trāsla.B.Hie. Trāsla.grc.To.cū iter.la.

Ca.i.

Iber sermonū tobie filii tobiel filii ananiel filii adin filii gabael: de semine asael: de tribu nephthalim: q captus est in diebus enemessari regis assyriorū: & captiuitate tū potus viā veritatis non deseruit: ita vt omnia quę habere poterat cotidie cōcaptiuis fratribus: qui erāt ex eius genere impartiret. Cumq; esset iunior oībus in tribu Neptali nihilq; tū puerile gessit in opere. Denique cū irent oēs ad vitulos aureos quos Hieroboā fecerat rex israel: hic solus fugiebat consortia oīm & pergebat ad Hierusalē ad templū dñi & ibi adorabat dominū deum israel: omnia primitiua sua & decimas suas fideliter offerens:ita vt in tertio anno pselytis & aduenis ministraret oēm decimationē.Hęc & his similia secundū legē dei puer lo obseruabat.Cum vero factus fuisset vir:accepit vxorē Annā de tribu sua genuitq; ex ea filiū nomen suū imponēs ei:quem ab infantia timere deū docuit: & abstinere ab oī peto.Igitur dum per captiuitatē deuenisset cū vxore sua & filio in ciuitatem niniuen cum oī tribu sua:& cum oēs ederēt ex cibis gentiliū: iste custodiuit aiam suā: & numq; cōtaminat? est in escis eorū. Et q̄n memor fuit dñi in toto corde suo: dedit illi deus gratiam in cōspectu Salmanasar regis:& dedit illi potestatē quocunq; vellet ire habēs libertatem quęcūq; facere voluisset. Pergebat em̄ per oēs qui erāt in captiuitate: & monita salutis dabat eis. Cum aūt veniisset in Rages ciuitatem medorū & ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset de cē talenta argēti:et cū in multa turba gn̄is sui Gabelū egentē videret qui erat ex tribu ei?: sub chirographo dedit illi memoratū pōdus argēti.Post multum vero tpis mortuo salmanasar rege cum regnaret Sennacherib filius eius p eo & filios Israel exosos haberet in conspectu suo: Tobias cotidie pergebat per oēm cognationem suam & cōsolabatur eos diuidebatq; vnicuiq; aput poterat de facultatib⁹ suis.Esurientes alebat: nudisq; vestimenta

Obias ex tribu & ciuitate Neptali: quę est in superioribus Galileę supra Naason post viaz quę ducit ad occidentem: in sinistro hn̄s ciuitatem Sephet: cum captus esset i diebus salmanasar regis assyriorū : in captiuitate tū positus viā veritatis non deseruit: ita vt omnia quę habere poterat cotidie cōcaptiuis fratribus: qui erāt ex eius genere impartiret. Cumq; esset iunior oībus in tribu Neptali nihilq; tū puerile gessit in opere. Denique cū irent oēs ad vitulos aureos quos Hieroboā fecerat rex israel: hic solus fugiebat consortia oīm & pergebat ad Hierusalē ad templū dñi & ibi adorabat dominū deum israel: omnia primitiua sua & decimas suas fideliter offerens:ita vt in tertio anno pselytis & aduenis ministraret oēm decimationē.Hęc & his similia secundū legē dei puerlo obseruabat.Cum vero factus fuisset vir:accepit vxorē Annā de tribu sua genuitq; ex ea filiū nomen suū imponēs ei:quem ab infantia timere deū docuit: & abstinere ab oī peto.Igitur dum per captiuitatē deuenisset cū vxore sua & filio in ciuitatem niniuen cum oī tribu sua:& cum oēs ederēt ex cibis gentiliū: iste custodiuit aiam suā: & numq; cōtaminat? est in escis eorū. Et q̄n memor fuit dñi in toto corde suo: dedit illi deus gratiam in cōspectu Salmanasar regis:& dedit illi potestatē quocunq; vellet ire habēs libertatem quęcūq; facere voluisset. Pergebat em̄ per oēs qui erāt in captiuitate: & monita salutis dabat eis. Cum aūt veniisset in Rages ciuitatem medorū & ex his quibus honoratus fuerat a rege habuisset decē talenta argēti:et cū in multa turba gn̄is sui Gabelū egentē videret qui erat ex tribu ei?: sub chirographo dedit illi memoratū pōdus argēti.Post multum vero tpis mortuo salmanasar rege cum regnaret Sennacherib filius eius p eo & filios Israel exosos haberet in conspectu suo: Tobias cotidie pergebat per oēm cognationem suam & cōsolabatur eos diuidebatq; vnicuiq; aput poterat de facultatib⁹ suis.Esurientes alebat: nudisq; vestimenta

mam decimā dabam filiis aaron ministrantibus in hierusalē. at secundam decimam vendebā: & ibam & erpē debam illa in hierusalē p singulos annos. & tertiam dabam dbus cōuenebat:sicut pcepat debbora mater patris mei:quia orphanus relictus sum a patre meo.& cū factus essē vir: accepi uxorē de semine familie nr̄e: & genui ex ea tobiā: & qui nollre: & genuit ex ea tobiā: & qui captiuo duc⁹ fuit in niniuē: oēs fratres mei & de gn̄e meo:edebāt de pambus gētiliū.ego vero custodiui animā meaz ne manducarē:da memor fui de i in tota anima mea: & dedit altissimus gratiā & formā i cōspectu enemessari: & fui eius emptor. & pfectus sum in medīā. & tradidi gabelo fratri gabrie in rages medie argenti talenta decē: & cū mortuus esset enemessarus: regnauit sennacherib filius eius pro eo. & vie eius cessauerunt. & nō amplius potui ire in mediam. & in diebus enemessari elemosynas multas faciebā fratribus meis. panes meos dabam esurientibus:& vestimēta mea nudis. & si quē piā de gn̄e meo videbā mortuum & pfectum in muro in niniue:sepeliebā cum: & si quē strangulatum iussu sennacherib regis qñ fugiens venit de iudea: sepeliebā eos clam. Nā multi occisi sunt in furore quem fecit rex: & quęsitum est corpus eius: & non inuentum.

Aaa.

venit fugiens de iudea: ſepelitut eum
ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἐθαψα αὐτὸν
furatus. multos enī gdidit in fu
κλέπτων· πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἐν τῷ θυ
rore ſuo. ⁊ queſita ſunt a rege
μῷ αὐτοῦ· καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τ βασιλέως τὰ
corpora: ⁊ nō ſunt inēta. pergens āt ennus
σώματα, καὶ οὐχ εὑρέθη. πορευθεὶς δὲ εἷς
nintuitarū: manifeſtauit regi de
τῶν νινευϊτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ
me ꝙ ſepelitebam eos. ⁊ abſcōdit⁹ eſt. co
ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτούς· καὶ ἐκρύβην· ἐπι
gnoſcēs āt ꝙ quero: vt mortar: timens
γνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς
ſeceſſi. ⁊ direpte ſunt oēs ſubſtā
ἀνεχώρησα· καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρ
tie mee: ⁊ nō eſt relictum mihi quicq̄:
χοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδέν,
preter animam vxorem meā ⁊ tobiam
πλὴν ἄννας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου
filiū meū. ⁊ nō trāſierūt dies quinquagi
τ υἱοῦ μου· καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντη
taquinq; ex quo occiderūt eum duo
κοντα πέντε, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο
filii eius: ⁊ fugerūt in mōtes ararat. ⁊ re
υἱοὶ αὐτ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραραὰτ· καὶ ἐ
gnauit achyrdonus filius eius p e
βασίλευσεν ἀχιρδωνὸς υἱὸς αὐτ ἀντ αὐ
o. ⁊ cōſtituit achiacharus anael filiū fra
τ· καὶ ἔταξεν ἀχιάχαρον ἀνακλ τὸν υἱὸν τ
tris mei ſup oēm computationē
ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογισίαν τ
patris ſui: ⁊ ſup omnem guberna
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοικη
tionē. ⁊ ozauit achiacharus pro me: ⁊
σιν· καὶ ἠξίωσεν ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ
veni in niniuē. achiacharus āt erat picerna
ἦλθον εἰς νινευί. ἀχιάχαρος δὲ ἦν οἰνοχόος
⁊ ab annulo ⁊ gubernator ⁊ cōpu
καὶ ἀπὸ τ δακτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐκλο
tator. ⁊ cōſtituit eum achirdonus
γιστής· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχιρδωνὸς ἐκ
ſecundo. erat āt patruelis meus. cum āt re
δευτέρας· ἦν δὲ ἐξάδελφός μου· ὅτε δὲ κα
dii in domum meā: ⁊ reſtituta ē mihi an
τῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι ἅν
na vxor mea: ⁊ tobias filius meus.
να ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου. Ca. 2.

IN quinquageſimo feſto: quod eſt ſanctū
ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία
ſeptē hebdomadaꝝ: factū ē prādiū bonū mihi.
ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι·
⁊ accubui vt mādūcarē. ⁊ vidi cibaria
καὶ ἀνέπεσα τ φαγεῖν· καὶ ἐθεασάμην ὄψα
multa. ⁊ dixi filio meo: vade adduc
πολλά· καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδιζε ἄγαγε
quē cūq; inueneris de fratrib⁹ noſtris idigētē: q̄
ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς
memor eſt dñi. ⁊ ecce expecto te. ⁊ ve
μέμνηται τ κυρίου· καὶ ἰδοὺ μένω σε· καὶ ἐλ
nies dixit: pater vnus de ḡne noſtro
θὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐ
ſtrāgulatus ꝓiectus ē in platea. ⁊ ego
στραγγαλωμένος ἔρριπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀγὼ
nūcq̄ gustarem ego: exiliens tuli
πρὶν ἢ γεύσασθαί με, ἀναστὰς ἦρά σας ἀνεῖλό
eū in quādā domū: quousq; occideret ſol.
μην αὐτὸν εἴς τι οἴκημα, ἕως δύου ἔδυ ὁ ἥλι
⁊ reuerſus lotus ſum ⁊ māducaui
ος. καὶ ἀπιστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον
panē meū in triſticia. ⁊ memor fui pro
τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ· καὶ ἐμνήσθην τῆς προ
phetie amos ſicut dixit: cōuertentur
φητείας ἀμὼς καθὼς εἶπε, στραφήσονται
feſtiuitates veſtre i luctū: ⁊ omnes
αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ
leticie veſtre in lamētationē. ⁊ fleui
εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον· καὶ ἔκλαυσα.
⁊ cum occidit ſol: abii: ⁊ effodiēs ſepe
καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ὠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθα
liui eum. ⁊ ꝓpinqui deridebāt dicen
ψα αὐτόν· καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων λέγον
tes: nō adhuc timet hic interfici pro
τες, οὐκέτι φοβεῖται οὗτος φονευθῆναι πρὸ
negocio illo: ⁊ fugit: ⁊ ec
τοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἀποδρᾶ, καὶ ἰ
ce iterum ſepelit mortuos. ⁊ in ea
δοὺ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς· καὶ ἐν αὐ
dem nocte dormiui ſedatus iuxta
τῇ τῇ νυκτὶ ἐκοιμώθην μεμιαμμένος παρὰ
parietem aule. ⁊ faciēs mea
τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ πρόσωπόν μου
diſcooperta erat. ⁊ nō ſciebā ꝙ paſſercili
ἀνακεκαλυμμένον ἦν· καὶ οὐκ ᾔδειν ὅτι στρουθία
in pariete erāt. ⁊ oculis meis ap
ἐν τῷ τοίχῳ ἐστί· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀπε
tis: imiſerūt ſterco⁹ paſſercili caldū in
πων, ἀφῆλυσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς
oculos meos. ⁊ facte ſunt albugi
τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ ἐμυήθη λευκώμα
nes in oculis meis. ⁊ abii
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἐπορεύθην
ad medicos: ⁊ nō ꝓfuerunt mihi. achia
πρὸς ἰατρούς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. ἀχιά
charus āt nutriebat me: quousq; ꝓfectus ſū in
χαρος δὲ ἔτρεφέ με, ἕως οὗ ἐπορεύθην εἰς
elymaida. ⁊ vxor mea anna ſeruebat
τὴν ἐλυμαΐδα· καὶ ἡ γυνή μου ἄννα ἠρίθευέτο
in multebribus: ⁊ mittebat domi
ἐν τοῖς γυναικείοις, καὶ ἀπέστελλε πρὸς κυ
nis. ⁊ retribuerunt ei ⁊ ipſi mer
ρίους· καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ ἐπροῖον μι
cedē: addentes ēt hedum. cū āt veniſſz
σθόν, προσδόντες καὶ ἔριφον· ὅτε δὲ ἦλθε
ad me: cepit balare. ⁊ dixi ei: vn
πρός με, ἤρξατο κράζειν· καὶ εἶπον αὐτῇ, πό
de hedulus: nūdd furtiuus eſt? redde
θεν τὸ ἐρίφιον, μὴ κλεψίμαιόν ἐστιν; ἀπόδος
illum dñis. nō enī licitum eſt man
αὐτὸ τοῖς κυρίοις· οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φάγε
ducare furtiuum. ipſa āt dixit: dono datus
γεῖν κλεψίμαιον. ἡ δὲ εἶπε, δῶρον δέδο
eſt mihi ſupra mercedē. ⁊ nō credebam
ται μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ οὐκ ἐπίστευον
illi. ⁊ dicebā reddere illum
αὐτῇ. καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς
dñis. ⁊ erubeſcebā ad eam. illa āt
κυρίοις· καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ
ridens mihi dixit: vbi ſunt elee
ἀποκριθεῖσά μοι εἶπε, ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλε
moſyne tue ⁊ iuſticie tue?
ημοσύναι σου καὶ αἱ δικαιοσύναι σου;
ecce cognita omnia tecum.
ἰδοὺ γνωσὰ πάντα μετὰ σοῦ. Ca. 3.

CAtriſtatus fleui. ⁊ ora
Καὶ λυπηθεὶς ἔκλαυσα. καὶ προ
ui cum voloze dicēs: iuſtus es
σηυξάμην μετ ὀδύνης λέγων, δίκαιος εἶ
dñe ⁊ omnia opera tua. ⁊ om
κύριε καὶ πάντα τὰ ἔργα σου. καὶ πᾶ
nes vie tue miſa ⁊ veritas.
σαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια.
⁊ iudiciū verum ⁊ iuſtum tu iudicas
καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις

in eternũ.memor esto mei ⁊ respice
εἰς τὸν αἰῶνα. μνήσθητί μου καὶ ἐπίβλεψον
me. ne me vlciscaris ob peccã
ἐπ' ἐμοί. μὴ με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις
mea ⁊ ignorantias meas: ⁊ pa
μου καὶ ταῖς ἀγνοίαις μου, καὶ τῶν πατέ-
trũ meorũ q peccauerũt coꝝ te. nõ obedie
ρων μου οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου. παρήκου-
runt.n. pceptis tuis. ⁊ vedidisti nos
σαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἔδωκας ἡμᾶς
in direptionem ⁊ captiuitatẽ ⁊ mor-
εἰς διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνα-
tem ⁊ pbrium ⁊ improperiũ oĩbus i quib⁹
τον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσιν τοῖς
dispersi sumꝰ. ⁊ nũc multa iudicia
ἐκρατήσμεθα. καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις
tua sunt ⁊ vera. de me fac pro
σου εἰσὶ καὶ ἀληθεῖς. ἐξ ἐμοῦ ποίησον μετ' ἐ-
pcedens meos ⁊ patrũ meorũ:
μοῦ. ἐπιτάξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου,
vt percã ⁊ fiam terra. qm̃ vti-
ὅπως ἀπολυθῶ καὶ γένωμαι γῆ. θέλει γάρ
le mihi mori ꝙm viuere: ꝺa opprobria
τέλειόν μοι ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὠνείδισμούς
mendosa audiui: ⁊ tristitia est multa in
ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ-
me. pcipe absolui me de necessitate
μοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης
iam in eternũ locũ. ne auertas
ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciẽ tuam a me. in eadem die cõ-
πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ σου
tigit. filie raguelis sarre in ecbata-
νείβη τῇ θυγατρὶ ῥαγουὴλ σάῤῥᾳ ἐν ἐκβατά-
nis medie: et hanc opprobrari ab
νοις τῆς μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ὑπὸ
ancillis patris sui: qm̃ erat tradita vi
παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἦν δεδομένη ἀν-
ris septem: ⁊ asmodeus nequ
δράσιν ἑπτά, καὶ ὁ ἀσμοδαῖος ὁ πονηρὸν
demoniũ occidit eos: antequ essent
δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτούς, πρὶν ἢ γνωσθῆναι
ipsi cũ ea vt in mulieribꝰ. ⁊ dixerũt
αὐτοὺς μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. καὶ εἶπαν
ei: nõ intelligis q̃ suffocauerit vi-
αὐτῇ, οὐ συνίης ἀποπνίγουσα τοὺς ἄν-
ros tuos? iam septem viros habuisti:
δρας σου; ἤδη ἑπτὰ ἀνδρας ἔχες,
⁊ vnius eorũ nõ cognomẽ. q̃s nos ver
καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνομάσθης. τί ἡμᾶς μα-
beras pro eis? si mortui sunt: vade
στιγοῖς πρὸ αὐτῶν; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε
cum illis: ne videamus er te filiũ aut fili-
μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμέν σου υἱὸν ἢ θυγα-
am in eternũ. hec cũ audisset: tristi
τέρα εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα ἀκούσασα, ἐλυ-
ta est valde: vt suffocaretur: ⁊ di-
πήθη σφόδρα, ὡς τε ἀπαγξάσθαι, καὶ εἶ-
xit: vna ꝺe sum patri meo. si fece
πε, μία μέν εἰμὶ τῷ πατρί μου. ἐὰν ποιή-
ro hoc: improperiũ ipsi est: ⁊ senectã e-
σω τοῦτο, ὀνειδος αὐτῷ ἐστι, καὶ τὸ γῆρας αὐ-
tus deducã cũ dolore in infernũ. ⁊ vepcata ẽ
τοῦ κατάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου. καὶ ἐδεήθη

VNc Tobias ingemuit & cepit
orare cũ lachrymis dicẽs. Iust⁹
es dñe: & oĩa iudicia tua vera sunt: &
oẽs vie tue mĩa & veritas & iudiciũ.
Et nunc dñe memor esto mei: & ne
vindictã sumas de pcĩs meis: neq;
reminiscaris delicta mea vel parẽtũ
meorũ. Qm̃ nõ obediuim⁹ pceptis
tuis ideo traditi sumus ĩ direptionẽ
& captiuitatẽ & morte & in fabulã &
in ĩproperiũ oĩbus natiõbus in qui
bus dispsisti nos. et nũc dñe magna
iudicia tua qa nõ egimus secundũ p̃
cepta tua: & nõ ambulauimus sincere coꝝ te. Et nũc dñe secũdũ vo
lũtatem tuã fac mecũ & p̃cipe in pa
ce recipi spm̃ meũ. Expedit.n.mihi
mori magis q̃ viuere. Eadez igitur
die cõtigit vt sara filia raguelis in ra
ges cuitate medorũ: & ipa audiret
improperiũ ab vna exãcillis patris
sui qm̃ tradita fuerat septez viris: &
demoniũ noĩe asmodeus occiderat
eos mox vt ingressi fuissent ad eã.
Ergo cũ p culpa sua increparet pu
ellã: rñdit ei dicẽs. Amplius ex te nõ
videam⁹ filiũ aut filiã sup terã intfe-
ctrix virorũ tuorũ. nũqd & occidere
me vis sicut etiã occidisti septe vi-
ros? Ad hãc vocẽ prexit ĩ supius cu
biculum domus: fue: & tribus die⁹
& tribus noctibus nõ manducauit
neq; bibit: sed in oro ne pstẽs cũ la
chrymis depcabatur deũ vt ab isto
ĩpio liberaret eã. Factũ est ãt die
tertia dũ cõpleret oronem: bñdicẽs
dñm dixit. Bñdictus est nomen tuũ
deus pm̃ nrorum: q cum iratus fue
ris mias facies: & in tpe tribulatiõis
petã dimittis his q̃ inuocant te. Ad
te dñe facies meam cõuerto: ad te
oculos meos erigo. Peto dñe vt de
vinculo ĩproperii huius absoluas me
aut certe desup terram eripias me.
Tu scis dñe quia numq̃ cõcupiui vi
rum: & mundam seruaui aĩam meã
ab oi cõcupiscentia. Numq̃ cum lu
dentibus miscui me: neq; cum his q̃
in leuitate ambulant participes me
prebui. Virum autem cum timore
tuo non cum libidine mea consensi
suscipere. Et aut ego indigna fui il-
lis: aut illi forsitan mihi non fuerunt
digni: quia forsitan viro alii conser
uasti me. Non est cĩ in hoĩs potesta-
te cõsilium tuum. Hoc autem p cer
to habet omnis qui colit tẽ: quia vi-
ta eius si in probatione fuerit coro-
nabitur: si autem in tribulatione fu
erit: liberabitur: & si in corruptione
fuerit ad misericordiam tuam veni
re licebit. Non enim delectaris in
perditiõibus nostris: quia post tem
pestatem tranquillum facis: & post
lachrymationem & fletum exulta-
tionem infundis. Sit nomen tu-
um deus Israel benedictum in se-
cula. In illo tempore exaudite sunt
pẽes amborũ in cõspectu gl̃ie sũmi
dei. Et missus est ãgelus dñi sctus ra
phael vt curaret eos ambos ãrũ vno
tpe sũt oroes i cõspectu dñi recitate.

ad fenestrã. ⁊ dixit: benedictus es dñe
πρὸς τὴν θυρίδα. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς εἶ κύριε
deus meus: ⁊ bñdictũ nomen glorie
ὁ θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue sanctũ ⁊ honorabile i secula. bñdi-
σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο-
cant te oĩa opera tua in secu
γησάτωσάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τοὺς αἰῶ-
lũ. ⁊ nũc dñe oculos meos ⁊
νας. καὶ νῦν κύριε τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ
faciem meã in te ded. dixi vt ab
πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα. εἶπον ἀπο-
soluas me de terra. ⁊ vt nõ audiã ego
λῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ μὴ ἀκοῦσαί με
amplius improperiũ. tu cognoscis dñe q̃
μηκέτι ὀνειδισμόν. σὺ γινώσκεις κύριε ὅτι
munda sum ab oi pctõ vti:
καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός,
⁊ nõ cofudant nomẽ meũ nequ nõ
καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ τοῦ
me patris mei in terra captiuita
πατρός μου ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλω-
tis mee. vnigenita sum patri meo: ⁊
σίας μου. μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου. καὶ
non est vi filius q̃ sit hꝛe
οὐκ ἔστιν αὐτῷ παιδίον ὁ κληρονομή-
res ei: neq; frater ppinquus: neq; cui
σει αὐτόν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, οὐδὲ υἱὸς πα-
stens ei filius: vt fernem me e:
χων αὐτῷ υἱός, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐ-
⁊ vxorẽ. iam pierunt mihi septẽ. ad q̃d
τῷ γυναῖκα. ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνα
mihi reliquũ viuere? ⁊ nisi videtur tibi iter:
τί μοι λοιπὸν ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀπο-
ficere me: pcipe respicere in me
κτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμοὶ
⁊ misereri mei: ⁊ nõ audire me amplius
καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι
improperiũ. ⁊ audita est oratio am
ὀνειδισμόν. καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ-
borum in cõspectu glorie summi
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
dei. ⁊ missus est raphael vt curaret
θεοῦ. καὶ ἀπεστάλη ἰάσασθαι τοὺς
duos: tobie vt decorticaret albugines: ⁊
δύο, τοβὶτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ
sarram filiã raguel vt duret. tobie
σάῤῥαν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ δοῦναι τῷ τωβίᾳ
filio tobie vxorẽ: ⁊ ligaret asmo
τῷ υἱῷ τωβὶτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι ἀσμο-
deum nequ demonium: qm̃ ad to
δαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι τῷ τω
biã attinet hereditare eam. in
βίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν
eodẽ tpe reuersus tobias: intrat
αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέφας τωβὶτ. εἰσῆλ-
uit. in domũ suã. ⁊ sarra filia rague
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ σάῤῥα ἡ τοῦ ῥαγου-
lis descẽdit de supiori cubiculo suo.
ηλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς. Ca. 4.

IN die illa: recordatus ẽ tobias de
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐμνήσθη τωβὶτ περὶ
argento quod tradidit gabelo in rages.
τοῦ ἀργυρίου οὗ παρέθετο γαβαήλῳ ἐν ῥάγοις
medie. ⁊ dixit intra se: egoi pe
τῆς μηδίας. καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἐγὼ ἠτησά-
ti mortẽ. cur nõ voco tobiã filiũ meũ
μην θάνατον. τί οὐ καλῶ τωβίαν τὸν υἱόν μου
vt ei ostdã antequ moꝛtar ego? ⁊ vocãs
ἵνα αὐτῷ δείξω πρὶν ἀποθανεῖν με, καὶ καλέσ-
eum dixit: fili si mortuus fuero: sepelit me
ας αὐτὸν εἶπε, παιδίον ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με

מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וּמִן הַנָּשִׁים הַנֵּכְרִיּוֹת׃
ויענו כל הקהל ויאמרו קול גדול
עָנָה אָמַר
כֵּן כִּדְבָרֶיךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃ אֲבָל גָּדֵל
הָעָם רַב וְהָעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ כּוֹחַ
לַעֲמוֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם עַמַּד לָאַד
אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי הִרְבִּינוּ לִפְשֹׁעַ פָּשַׁע רָבָה
בַּדָּבָר הַזֶּה יַעַמְדוּ נָא שָׂרֵינוּ לְכָל שׁוּר
הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ הַהשִׁיב עִיר לָשָׁב
נָשִׁים נֵכְרִיּוֹת יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים בּוֹא זְמַן
וְעִמָּהֶם זִקְנֵי עִיר וְעִיר וְשֹׁפְטֶיהָ
עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ שׁוּב מֵרָה
עַד לַדָּבָר הַזֶּה אַךְ יוֹנָתָן בֶּן עשָׂהאֵל עָשָׂה
אֶל וְיַחְזְיָה בֶּן תִּקְוָה עָמְדוּ עַל זֹאת
וּמְשֻׁלָּם וְשַׁבְתַּי הַלֵּוִי עָזְרָם׃ וַיַּעֲשׂוּ עָשָׂה
כֵּן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן נָגַל בָּדַל
אַנְשֵׁי רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם
וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּיּוֹם אֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לִדְרוֹשׁ הַדָּבָר׃ עָשָׂר
וַיִּכְלוּ כָּל אַנְשִׁים הַהשִׁבוּ נָשִׁים כָּלָה נָשָׂה
נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּמָּצְאוּ מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים מָצָא
אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי
יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה
וְאֶלִיעֶזֶר וְיָרִיב וְגְדַלְיָה׃ וַיִּתְּנוּ יָדָם נָתַן
לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וְאַשְׁמִים אֵיל יָצָא
צֹאן עַל אַשְׁמָתָם׃ וּמִבְּנֵי אֵמֶר
חָנָנִי וּזְבַדְיָה׃ וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה
וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וְיְחִיאֵל וְעֻזִּיָּה׃ וּמִבְּנֵי
פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל
נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂה׃ וּמִן הַלְוִיִּם
יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא קְלִיטָא
פְּתַחְיָה יְהוּדָה וְאֶלִיעֶזֶר׃ וּמִן
הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן הַשֹּׁעֲרִים שׁוּר
שַׁלּוּם וְטֶלֶם וְאוּרִי׃ וּמִיִּשְׂרָאֵל
מִבְּנֵי פַּרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה
וּמִיָּמִין וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃

a populis p terre : q & ab r vxoribus s alienigenis.
t Et rñdit u vniuersa x multi tudo : r dixit z voce a magna. c Iuxta verbũ tuũ b ad nos : b sic c fiat. r Verũtñ qa e pp̃s h multus est & tẽpus h pluuie : t & nõ sustinemus n stare e foris : p & opus q nõ est r dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ o vnius r vel u duorũ : r vehemẽter r qppe e peccauimus a in sermõe b isto : c cõstituã tur r principes f in vniuersa g multitudine : b & oẽs k in ci uitatib9 nr̃is l qui duxerũt m vxores n alienigenas o ve niant k in tpibus q statutis : r & cũ his s seniores p ciui tatẽ u in ciuitatẽ x & iudices ei9 r donec c auertatur a ira c dei nr̃i a nobis ∞∞∞ f super r peccato g hoc. b Igi tur l ionathan r filio9 asahel : u et iaazia o filius p thecue q steterunt r super e hoc : ∞ t & mosollã u & sebachi x leuites r adiuuerũt eos. r Fecerũt z sic b filii c trãsmigra tionis. e Et abierũt r esdras r sacerdos & s viri b prĩcipes l familiarũ u in domos p patrũ suoz m & oẽs n per noĩa sua : o & sederũt p i die q prĩo r mensis s decimi r vt quere rent u rem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ x Et cõsummati sunt r oẽs f viri a qui duxerũt b vxores c alienigenas o vsq; ad c diẽ r primam g mensis ∞∞∞∞ h primi : l & inuenti sunt k de filiis l sacerdotum ∞∞∞ m qui n duxerunt o vxores p alienigenas q de filiis ∞∞ r iosue n filii r iosedech u & fratres eius x maasia: ∞∞∞ r & eliezer l & iarib a & go dolia. b Et dederũt c manꝰ suas b vt ei9cerent r vxores suas : r & l pro k delicto suo g arietem d e b ouibus offer rent. l Et de filiis m emmer: n annani o & zebedia. p Et de filiis q ferim: r masia ∞∞ o & helia t & semeia u iehiel x & ozias. r Et de filiis ∞∞∞ l phessur: a elioenai : b maasia: c hismael : ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ d nathanael : e iosabeth : f & helesa. g Et de filiis h l euitarum l iosabeth k & semei l & celaia : m ipse est n calitha : o phathaia : p iuda q & eliezer. r Et de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ s cantoribus t ellasub : u & de x ianitoribus ∞∞∞∞∞∞ r sellum l & thelem a & vri. b Et ex israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ c de filiis d pharos e remeia f & iezia g & melhia: ∞∞∞ h & miamin l & eliezer k & melchia l & banea. ∞∞∞∞

a pp̃lis terre: τ ab vxoribus alie= ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ γυναικῶν τῶν ἀλλο= nis. τ respõderũt omnis cõgregatio voce ma= τρίων. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγά gna: τ dixerũt: iuxta ſmones tuos quos dixisti ſic λη, καὶ εἶπον, κατὰ τοὺς λόγους σου οὓς ἔφης οὕτως faciemus: ſed popul9 multus: τ tẽpus hyema= ποιήσομεν, ἀλλὰ ὁ λαὸς πολύς, καὶ καιρὸς χει= μερι= le: τ nõ est potẽtia ſtare foris. τ opus nõ νός, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις σταθῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ in die vnũ neq; duos: qñ multiplicauim9 iniuſte εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆ= facere in verbo hoc. cõſtituant iã principes σαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες nr̃i vniuerſe multitudini τ oĩbus qui in ciuitatib9 no ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡ ſtris: q duxit vxores alienas: veniãt in μῶν, οἳ ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς tẽpoꝛib9 a ſtatutis. τ cũ eis ſenio= καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν. καὶ μεταυτῶν οἱ πρεσβύτε= res ciuitatis τ ciuitatis iudices vt auertãt irã ροι πόλεως καὶ πόλεως κριταὶ τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν furoꝛis dei nr̃i a nobis pro verbo hoc. θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. verũtñ ionathã filio9 asael τ iaztas filius thecue me= πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς ἀσαὴλ καὶ Ἰαζίας υἱὸς Θεκουὲ μετ' ἐ cũ: τ meſſolã τ ſabathai leuites adiu= μοῦ, καὶ μεσολὰμ καὶ σαββαθαὶ οἱ λευῖται ἀντέλαμ uerũt eos. τ fecerũt ſic filii trãſmi βανοντο αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀπο= grationis. τ miſſi ſunt eſdras ſacerdos τ viri pri gratiõis. τ missi sunt esdras sacerdos τ viri pri C
cipes familiaꝝ domoꝝ τ omnes in nominib9. κίας. καὶ διεκάλεσαν ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρ χοντες πατριῶν τῶν οἴκων καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν. quia reuerſi ſunt in die vna mẽſis decimi ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου vt q̃rerent verbũ. τ finierunt in oibus viris ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν τοῖς ἀνδρά d vxerũt vxores alienas : vsq; ad diẽ vnã σιν οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς mẽsis primi. τ inẽti ſunt de filiis τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν ſacerdotũ d vxerũt vxores alienas: de filiis ie= ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰη= ſu filii ioſedec fratres eius: maaſia τ elie= σοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μαασία καὶ ἐλιέ zer τ iarib τ gadalias. τ dederũt manũ ſu= ζερ καὶ Ἰαρὶβ καὶ γαδαλίας. καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐ= am vt eiscerẽt vxores ſuas τ delicti τῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας arietẽ ex ouibus pro delicto ſuo. τ κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν. καὶ de filiis emmer: anania τ zabdia. τ de filiis ἀπὸ υἱῶν Ἐμμήρ, ἀναγία καὶ ζαβδία. καὶ ἀπὸ υἱῶν erã: maaſia τ elia τ ſamaria τ ielel τ ozi Ἠράμ, μαασία καὶ Ἐλία καὶ σαμαρία καὶ Ἰεϊὴλ καὶ Ὀζί as. τ de filiis phaſur: elionai maaſia iſmael ας. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασοὺρ, ἐλιωναὶ μαασία Ἰσμαὴλ τ nathanael τ iozabad τ elaſa. τ de καὶ ναθαναὴλ καὶ Ἰωζαβὰδ καὶ Ἠλασά. καὶ ἀπὸ τῶν leuitis: iozabad τ ſemei τ colita: ipſe co= λευιτῶν, Ἰωσαβὰδ καὶ σεμεεὶ καὶ κωλία, αὐτὸς κω litas: τ chetheia τ iudas τ eliezer. τ λίτας, καὶ χεθεῖα καὶ Ἰούδας καὶ Ἐλιέζερ. καὶ de cãtoꝛib9: eliaſab. τ de ianitoꝛib9 ἀπὸ τῶν ἀδόντων, Ἐλιασάβ. καὶ ἀπὸ τῶν θυρωρῶν ſolẽ τ tellẽ τ vrias. τ de iſrael de σολὴν καὶ τελλὴν καὶ οὐρίας. καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ filiis phoꝛos: ramia τ azia τ melchia τ mei= υἱῶν φόρος, ῥαμία καὶ ἀζία καὶ μελχία καὶ μεϊ= min τ eliazar τ melchias τ baneas. μὶν καὶ Ἐλιάζαρ καὶ μελχίας καὶ βαναίας. ∞∞∞∞∞∞

τ ne desperaueris matrem tuã. honora
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου. τίμα
eam oĩbus diebus vite tue. τ
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
fac quod placitũ ẽt. τ ne tristicia afficias
ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ. καὶ μὴ λυπήσῃς αὐ=
eã. memẽto fili: q multa peri=
τήν. μνήσθητι παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδυ=
cula vidit ꝓpter te in vtero. cũ
νους εἶδαρεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν
mortua fuerit: sepeli eã apud me in vno se=
ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τά=
pulchro. oĩbus diebus fili dñi
φῳ. πάσας τὰς ἡμέρας παιδίον κυρίου θεοῦ
nostri mẽor esto. τ ne velis pecca=
ἡμῶν μνημόνευε. καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτά=
re τ transgredi ꝓcepta eius.
νειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
τ iustitiã fac oĩbus diebus
καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας
vite tue. τ ne ambules vijs
τῆς ζωῆς σου. καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς
iniq̃tatis: qã faciente te veritas
τῆς ἀδικίας, ὅτι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθει=
tẽ ꝓsperitates crũt in operib⁹ tuis: τ
αν εὐοδίαι ἔσονται ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ
oĩbus factẽtibus iustitiã. de
πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην. ἐκ τῶν
facultatibus tuis fac elemosynã: τ ne
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ
invideat tuus oculus in faciẽdo e=
φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ=
lemosynam. ne auertas faciem
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
tuã ab omni paupere: τ a te nõ
σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ=
auertẽtur facies dei. quẽadmodũ tibi
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σ.ι
fuerit, secũdã multitudinẽ: fac ex e=
ὑπαρχῃ κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐ=
is elemosynã. si paucũ tibi fuerit:
τῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ,
iuxta paucũ ne timeas facere elemosy=
κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύ=
nã. premiũ.n.bonũ thesaurizas tibi in
νην. θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς
die necessitatis. qm̃ elemosyna a morte
ἡμέραν ἀνάγκης. ὅτι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου
liberat: τ nõ sinit intrare in tenebras. bo
ῥύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος. δῶ
nũ em̃ bonũ est elemosyna oĩbus
ρον γὰρ ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς
facientibus eã coram altissimo. atten=
ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. πρόσε
de tibi fili ab oi fornicatiõe.
χε σεαυτῷ παιδίον ἀπὸ πάσης πορνείας.
τ vxorẽ primũ accipe de semi=
καὶ γυναῖκα πρῶτον λάβε ἀπὸ τοῦ σπέρματος
ne patrũ tuorũ. τ ne accipias vxo=
τοῦ πατέρων σου. καὶ μὴ λάβῃς γυναῖ=
rẽ extrancã: q nõ est de tribu
κα ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
patris tui. qm̃ filii ꝓphetarũ sumus: noe
πατρός σου. διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν, νῶε
abraam isaac τ iacob: patres no
ἀβραὰμ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, οἱ πατέρες ἡ=
stri ab eterno: memor esto fili: q
μῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, μνήσθητι παιδίον, ὅτι
oẽs ĩsti acceperũt vxores de
πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀ
fratribus suis: τ bñdicti sunt in
δελφῶν αὐτῶν, καὶ εὐλογήθησαν ἐν τοῖς

Capitulum quartum.

TGitur cum Tobias putaret ora=
tionem suam exaudiri: vt mori
potuisset vocauit ad se Tobiam fi=
lium suum: dixitq; ei. Audi fili mi
verba oris mei: et ea in corde tuo
quasi fundamentum construe.
Cum acceperit deus animam me=
am: corpus meum sepeli: & hono
rem habebis matri tue omnibus
diebus vite eius. Mẽor.n.esse debes
que & q̃nta pericula passa sit ꝓpter te
in vtero suo. Cum ãt & ipsa cõpleue
rit tps vite sue: sepelias eã circa me.
Oĩbus ãt diebus vite tue in mente
habeto deum: & caue ne aliq̃n pctõ
consentias & ptermittas p̃cepta dei
nr̃i. Ex substãtia tua fac elemosynã:
& noli auertere faciem tuam ab vllo
paupe. Ita.n.fiet vt nec a te auerta=
tur facies dñi. quõ potueris ita esto
misericors. Si multũ tibi fuerit: abũ
danter tribue. si exiguũ tibi fuerit: eti
am exiguũ libenter impartiri stude.
Premium.n.bonũ tibi thesaurizas
in die necessitatis. qm̃ elemosyna
aboĩ pctõ & morte liberat: & nõ pa
tietur aĩam ire in tenebras. Fiducia
magna erit corã sũmo deo elemo=
syna omnibus facientibus eam. At
tende tibi fili mi ab omni fornica=
catione: & preter vxorem tuam nũ
q̃ patiaris crimen scire. Superbiam
nunquam in tuo sensu aut in tuo
verbo dominari permittas. In ipsa
enim initium sumpsit omnis perdi
tio. Quicunq; tibi aliquid opera=
tus fuerit: statim ei mercedem resti=
tue: & merces mercenarii tui apud
te omnino nõ remaneat. Quod ab
alio oderis fieri tibi: vide ne tu ali=
quando alteri facias. Panem tuum
cũ esurientibus et egẽtib⁹ comede:
et de vestimẽtis tuis nudos tege. Pa
nẽ tuũ & vinũ tuum super sepulturã
iusti constitue: & noli ex eo man=
ducare & bibere cum peccatorĩ=
bus. Consilium semper a sapiente
perquire. Omni tempore benedic
deum & pete ab eo vt vias tuas di=
rigat: & omnia consilia tua in ipso
permaneant. Indico etiam tibi fi=
li mi dedisse me decem talenta ar=
genti dum infantulus esses Gabelo
in Rages ciuitate Medorum: & chi=
rographum eius apud me habeo.
Et ideo perquire quomodo ad eu3
perueniás: & recipias ab eo supra
memoratum pondus argenti: &
restituas ei chirographum suum.
Noli timere fili mi. pauperem qui
dem vitam gerimus: sed multa bo
na habebimus si timuerimus de=
um & recesserimus ab omni pecca=
to & fecerimus bene.

Capitulum quintum.

filiis suis. τ semen eorũ here=
τέκνοις αὐτῶν. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κλῆρο
ditabit terrã. τ nũc fili dilige
νομήσει γῆν. καὶ νῦν παιδίον ἀγάπα τοὺς
fratres tuos. τ nõ supbias in
ἀδελφούς σου. καὶ μὴ ὑπερηφανεύου ἐν τῇ
corde tuo de fratribus tuis τ
καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
filiis τ filiabus populi tui accipere ti
υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου λαβεῖν σε
bi ex eis vxorẽ. qm̃ in super
αὐτῶ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα. διότι ἐν τῇ ὑπερη
bia perditio τ nõ stabilitas mul
φανίᾳ ἀπώλεια καὶ οὐ κατασασία πολ=
ta. τ in inutilitate diminutio τ in=
λή. καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλαττῶσις καὶ ἔν=
digẽtia magna. nam inutilitas mater est
δεια μεγάλη. μήτηρ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ
famis. merces ois hois: dcsq; ope
λιμοῦ. μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἐὰν ἐρ
ratus fuerit tibi: apud te nõ remaneat. sed
γάσηταί σοι, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω. ἀλ
redde ei statim. τ si ser=
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. καὶ ἐὰν δοῦ
ueris deo reddetur tibi. attende
λεύσης τῷ θεῷ ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε
tibi fili in oĩbus optib⁹ tuis.
σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
τ esto eruditus in oi cõuersatio
καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστρο=
ne tua. τ qõ oderis: nemini facias
φῇ σου. καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. ὄινον
ad ebrietatẽ ne bibas. τ ne ambulet tecum
εἰς μέθην μὴ πίῃς. καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ
ebrietas i via tua. de pane tuo da
σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. ἐκ τ ἄρτ σου δίδου
esurienti: τ de vestimẽtis tuis nu=
πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμ
dis. de oi quod supfuerit tibi: fac ele=
νοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεη
mosynam. τ ne inuideat tu⁹ oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς
dum feceris elemosynã. effunde pa=
ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ἔκχεον τοὺς ἄρ=
nẽs tuos sup sepulturã iustorũ: τ ne
τους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ
des pctõribus. cõsilium ab
δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς. συμβουλίαν παρὰ
omni sapiẽte rcqre. τ ne despici
παντὸς φρονίμου ζήτησον. καὶ μὴ καταφρονή
as omnino cõsilium vtile. τ
σῃς ἐστι παντὸς συμβουλίας χρησίμης. καὶ
in omni tpe bñdic dñm: τ ab
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ'
eo pete: vt vie tue recte fiant:
αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐοδωθῶσιν
τ oẽs semite tue τ cõsilia
σοι, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαί
tua ꝓsperẽtur. qm̃ ois gens nõ hꝫ cõ=
σου εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βου
silium: sz ipse dñs dat oia bo=
λήν, ἀλλ' αὐτὸς δώσει πάντα τὰ ἀγα
na. τ quẽ vult humiliat: sicut vult.
θά. καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται.
τ nunc fili memor esto ꝓceptorũ meorũ.
καὶ νῦν παιδίον μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου.
τ ne deleatur de corde tuo.
καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
τ nũc indico tibi decẽ talenta
καὶ νῦν ὑποδείκνυώ σοι τὰ δέκα τάλαντα
argenti q̃ dedi gabelo fratri
τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ

A

gabrie in rages medie. τ ne
γοῦ γαβρίαι ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας. καὶ μὴ
timeas filt: ꝙ medici facti sumus. sunt
φοβοῦ παιδίον, ὅτι ἐπῆλθεν χεῦσαι μὲν. ὑπάρ
tibi multa: si timueris deũ: τ receſſe
χει σοι πολλά, ἐὰν φοβῆ γὰρ θεὸν, καὶ ἀπο
ris ab omni pctõ: τ feceris qõ
στῆς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσης τὸ
placitũ eſt coꝝ eo.
ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ca.5.

ET rndens tobias dixit: pa
Καὶ ἀποκριθεὶς τωβίας εἶπε, πά
ter faciam omnia q̃cũq; p̃cepiſti mihi.
τερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.
ſed quõ potero accipere pecuniam:
ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον,
nõ cognoſcẽs eũ: τ vedit ei chi
μὴ γινώσκων αὐτόν; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χει
rographum τ dixit ei: indre tibi
ρόγραφον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζήτησον σεαυτῷ
hoiem q̃ vadt tecum: τ da
ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώ
bo ei mercedẽ dũ viuo. τ recipe va
σω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ. καὶ λάβε πορευ
dẽs pecuniã. τ iuit ad q̃rendũ ho
θεὶς τὸ ἀργύριον. καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄν
minẽ. τ iuenit raphaelẽ q̃ erat angelus:
θρωπον. καὶ εὗρεν τὸν ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος,
τ nõ cognouit. τ dixit ei: ſi potes
καὶ οὐκ ᾔδει. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι;
tre mecum in rages medie:
πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας,
τ ſi expedit eꝝ locorũ: τ dixit ei:
καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων; καὶ εἶπεν αὐ
t angelus: ibo tecum. τ
τῷ ὁ ἄγγελος, πορεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ
apud gabelum fratrẽ noſtrũ mozat fĩ.
παρὰ γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ἡυλίσθην.
et dixit ei tobias: ſuſtine me: τ
καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, ὑπόμεινόν με, καὶ
dicã patri meo. τ dixit ei: vade
ἐρῶ τῷ πατρί μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
τ ne moreris. τ ingreſſus dixit: pa
καὶ μὴ χρονίσῃς. καὶ εἰσελθὼν εἶπε τῷ πα
tri: ecce inuent q̃ ibit mecũ. ille ait
τρί, ἰδοὺ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁδὲ
dixit: voca eũ ad me: vt cognoſcã
εἶπε, φώνησον αὐτὸν πρός με, ἵνα ἐπιγνῶ
cuius tribus eſt: τ ſi fidelis eſt ad e
ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τοῦ πο
undũ tecum. τ vocauit eũ: τ
ρευθῆναι μετὰ σοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ
ingreſſus ẽ: τ ſalutauerũt ſe inuicem. et di
εἰσῆλθε, καὶ ἀπασάμην ἀλλήλους. καὶ εἶ
xit ei tobias: frater de qua tri
πεν αὐτῷ τωβήτ, ἀδελφὲ ἐκ ποίας φυ
bu et de qua familia tu es? olten
λῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς εἶ; ὑπόδει
de mihi. et dixit ei: tribum et familiã
ξόν μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ, φυλὴν καὶ πατριὰν
tu reqris: an mercenariũ q̃ cat cum
σὺ ζητεῖς, ἢ μίσθιον ὃς συμπορεύσεται με
filio tuo? et dixit ei tobias: vo
τὰ τοῦ υἱοῦ σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβήτ, βού
lo frater cognoſcere gen9 tuũ et
λομαι ἀδελφὲ ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου καὶ
nomen. ille ait dixit: ego de gñe azarie et
τὸ ὄνομα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου καὶ
ananie magni et fratris tui. et
ἀνανίου τοῦ μεγάλου καὶ ἀδελφοῦ σου. καὶ
dixit tobias: ſanus veniaꝝ frater: τ ne
εἶπε τωβήτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ, καὶ μὴ

B

C

D

A

TVnc rndit tobias pri ſuo: & di
xit. oia q̃cũq; p̃cepiſti mihi faci
am pr. Quõ aũt pecuniã hãc reqrã
ignoro. Ille me neſcit: & ego eũ ig
noro. qd ſignũ dabo ei? Sz neq; viã
p quã pgatur illuc aliqñ cognoui.
Tũc pr ſuus rndit illi & dixit. Chiro
graphũ qdez illius apud me hẽo. qd
dũ illi oñderis ſtati reſtituet. Sz pge
nũc & iquire tibi aliquẽ fidelẽ virũ
qui eat tecũ ſalua mercede ſua dum
adhuc viuo: vt recipias eã. Tũc egreſ
ſus tobias iuenit iuuenẽ ſplendidũ
ſtãtem p̃cinctũ & q̃ſi patũ ad ãbulã
dum: Et ignorãs q̃ angel9 dei eſſet
ſalutauit eum & dixit. Vñ te hẽmus
bone iuuenis? At ille rndit. Ex filiis
iſrl. Et tobias dixit ei. Noſti viã que
ducit i regiõem medorũ? Cui rndit.
noui & oia itínera eius frequentãm
bulaui; & mãſi apud gabelũ fratrem
nr̃m qui moratur i rages ciuitate me
dorũ que poſita eſt i mõte egbatha
nis. Cui tobias ait. Suſtine me obſe
cro donec hec ipa nũciem pri meo.
Tũc igreſſus tobias idicauit vniuer
ſa hec pri ſuo. Sup que ãmiratus pr:
rogauit vt itroiret ad eũ. Ingreſſus
itaq; ſalutauit eũ & dixit. Gaudiũ ti
bi ſit ſp. Et ait tobias. q̃le gaudiũ mi
hi erit q i tenebris ſedeo & lumẽ ce
li nõ video? Cui ait iuuenis. Forti ão
eſto in pxio eſt vt a deo cureris. Di
xit itaq; illi tobias. Nũquid poteris
pducere filiũ meũ ad gabelũ i rages
ciuitatem medorũ? Et cum rediteris
reſtituã tibi mercedem tuã. Et dixit
ei angelus. Ego ducã & reducã eum
ad te. Cui tobias rndit. rogo te: indi
ca mihi de q̃ domo aut de q̃ tribu es
tu. Cui raphael angel9 dixit. Genus
queris mercenarii an ipm mercena
rium qui cũ filio tuo eat? Sz ne forte
ſollicitum te reddã: ego ſum azarias
ananie magni filí?. Et tobias rndit.
Ex magno gñe es tu. Sz peto ne ira
ſcaris ꝙ volueri cognoſcere genus
tuum. Dixit ãt illi angelus. Ego ſa
num ducã & ſanum tibi reducã filiũ
tuum. Rndens ãt tobias ait. Bñ ãbu
letis & ſit dñs in itinere vro & ange
lus eius ꝯitetur vobiſcum. Tunc
patris oibus que erãti via portãda: fe
cit tobias vale pri ſuo & matri ſue:
& ãbulauerũt ambo ſir. Cumq; pfecti
eſſent cepit mat eius flere & dicere.
Baculus ſenectutis nr̃e tuliſti & trãſ
miſiſti a nobis. Numq; fuiſſet ipa pe
cunia p q̃ miſiſti eum. ſufficiebat no
bis pauptas nr̃a vt diuitias cõputa
remus hoc: ꝙ videba: mus filiũ nr̃m.
Dixitq; ei tobias noli flere. ſaluus p
ueniet filius nr̃ & ſaluus reuertetur
ad nos & oculi tui videbunt illum. cre
do. n. ꝙ ãgelus dei bonus comitetur
ei: & bñ diſponat oia que circa eum
geruntur: ita vt cum gaudio reuer
tatur ad nos. Ad hanc vocem ceſſa
uit mr eius flere & tacuit. Ca.6.

PRoſect9 q̃ ãt tob. & canis ſecut9
eſt eũ: et mãſit pria mãſiõe iuxta flu
uiũ tigris. et exiuit vt lauaret pedes

mihi traſcarlo: da q̃ſtui tribum tuam τ
μοι ὀργιλῶς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου καὶ
familiã tuã cognoſcere. et tu es
τὴν πρεπάν σου ἐπιγνῶναι. καὶ σὺ τυγχάνεις
frater meus de honeſta τ bona gñatõe.
ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς ῥίζης
cognoſco .n. ananiam τ tobiã fi
ἐπιγινώσκω γὰρ ἀνανίαν καὶ τωβαθὰν τοὺς υἱ
lios famile magn. qſi tulimus ſir
οὺς σαμίου τοῦ μεγάλου. ὡς ἐπορευόμεθα καν῀ῶς
in hieruſalẽ ad adorãdũ: offerẽtes primi
εἰς ἱλὴμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτο
tina τ decimas fetuum. τ nõ
γενα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων. καὶ ὁυκ
errauerunt errore fratrum noſtrorum.
ἐπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
e radice magna eo frater. ſed dic ꝙ
ἐκ ῥίζης μεγάλης εἰ ἀδελφέ. ἀλλὰ δίδου τί
tibi ero mercedẽ daturus: drachmã
να σοι ἔσομαι μισθὸν δοῦναι, δραχμὴν τῆς
in die τ neceſſaria ſicut τ filio meo. τ
ἡμέρας καὶ τὰ δέοντα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου. καὶ
inſup addã tibi ſupra mercedẽ: ſi ſa
ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαί
ni reuerſi fueritis. τ cõplacuit eis ſic.
νοντες ἐπιστρέψητε. καὶ εὐδόκησαν οὕτως.
τ dixit ad tobiã: paratus ſis in
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἕτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁ
viã τ ꝓſperemini. τ pauit
δὸν καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτ
ꝙ ad viã. τ dixit ei pater eius:
τὰ πρὸς τὴν ὁδόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτ,
vade cũ hoie hoc. τ in ce
πορεύου μετὰ τ ἀνθρώπου τούτ. ὁδὲ ἐν τῷ οὐρα
lo hitans deꝰ ꝓſperet viã veſtrã. τ
νῷ κατοικῶν ὁδὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ ὁ
angelus dei eat vobiſcum. τ erie
ἄγγελος τ θ῀υ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλ
runt ambo vt ꝓficiſcerẽt: τ canis pue
θον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τ παι
ri cum eis. fleuit ãt anna mater
δαρίου μετ' αὐτῶν. ἔκλαυσε δὲ ἄννα ἡ μήτηρ
eius: τ dixit ad tobiam: q̃d miſiſti
αὐτ, καὶ εἶπε πρὸς τωβήτ, τί ἐξαπέστειλας
puerulum noſtr̃e: nõne baculus manus
τὸ παιδίον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡ
noſtre ẽ dum ingreditur ipe τ egre
μῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπο
ditur coram nobis: argentum argenti
ρεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν; ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ
vtinã nõ ꝓeciſſet: ſz reliqe filii no
μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίλημα τ παιδίου ἡ
ſtri fiat. ſicut .n. datum ẽ nobis viuere a
μῶν ἔσται. ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τ
dño: hoc ſufficiẽs nobis eſt. τ dixit
κυ, τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ εἶπεν
et tobias: ne curã hẽas ſoror. ſaluus
αὐτῇ τωβήτ, μὴ λόγον ἔχε ἀδελφή. ὑγιαίνων
ꝓueniet: τ oculi tui videbunt eum.
ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.
angelus ẽ bonus ibit cum eo.
ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ.
τ ꝓſperabitur via eius: τ reuertetur
καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτ, καὶ ὑποστρέψει
ſaluus. τ ceſſauit flere.
ὑγιαίνων. καὶ ἐπαύσαντο κλαίουσα. Ca.6.

ILli ãt euntes viam: venerunt ve
Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ
ſpere ad tigrim fluuiũ. τ mãſerunt
ρας ἐπὶ τὸν τίγρην ποταμόν. καὶ ηὐλίζοντο
ibi. et puer deſcẽdit vt lauaꝝ
ἐκεῖ. τὸ δὲ παιδάριον κατέβη. περιλυ-

retur et saltauit piscis ve
σαθαι. καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ
fluuiõ: ⁊ voluit deuorare pue
ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παι
rum. at angelus dixit ei: appre
δάριον. ὁδὶ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐπιλα-
hẽde piscem. ⁊ tenuit piscem
βοῦ τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθὺν
puer: ⁊ protecit eum in
τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ
terram. ⁊ dixit ei angelus: inci-
τὴν γῆν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτε
de piscẽ. ⁊ accipiens cor ⁊
με τὸν ἰχθύν. καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ
iecur ⁊ fel: repone secure. ⁊ fe
ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς. καὶ ἐ
cit puer: sicut dixit ei an-
ποίησε τὸ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγ
gelus. piscẽ aũt assantes comederũt. ⁊
γελος. τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπτήσαντες ἔφαγον. καὶ
pergebãt ambo quousq; ppropiãquerũt ecba
ᾤδευον ἀμφότεροι ἕως οὗ ἤγγισαν ἐκβατα
tanis. ⁊ dixit puer angelo: aza
νοις. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζα
ria frater dd est cor ⁊ iecur ⁊
ρία ἀδελφὲ τί ἐστὶν ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ
fel piscis: ⁊ dixit ei: cor
ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία
⁊ iecur si aliquẽ pturbat demoniũ aut spi
καὶ τὸ ἧπαρ ἐὰν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ
ritꝰ neq;: fac fumigare hec coram vi-
μα πονηρόν, κάπνισαι ταῦτα ἐνώπιον ἀν
ro aut muliere ⁊ non pturbabit amplꝰ. fel
δρὸς ἢ γυναικὸς καὶ οὐμὴ ὀχληθῇ ἔτι. τὴν χο
le vnge lpoiem q̃ habꝫ albugi
λὴν ἔγχρισαι ἀνθρωπον ὃς ἔχει λευκώμα
nes in oculis: ⁊ sanabitur. cũ aũt ap
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται. ὡς δὲ προ
propiquasset rogeo: dixit angelus pue
σήγγισαν τῇ Ῥαγήλ, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παι
ro: frater hodie manebimus a-
δαρίῳ, ἀδελφὲ σήμερον αὐλισθησόμεθα πα
pud raguel: ⁊ ipse cognatus nr̃us est. ⁊
ρὰ Ῥαγουήλ, καὶ αὐτὸς συγγενὴς ἡμῶν ἐστι. καὶ
est et filia vnigenita nomine sar-
ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι Σάῤ
ra. loquar p̃ ea vt detur tibi
ρα. λαλήσω πρὸς αὐτὴν τοῦ δοθῆναί σοι
ipsa in vxorẽ. dã adie attinet
αὐτὴν εἰς γυναῖκα. ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ
hereditas eius. ⁊ tu sol⁹ es de ge-
κληρονομία αὐτῆς. καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γέ
nere eius. ⁊ puella formosa ⁊ pru
νους αὐτῆς. καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρό
dens est. ⁊ nunc audi me ⁊ loquar
νιμόν ἐστι. καὶ νῦν ἄκουσόν μου καὶ λαλήσω
patri eius. ⁊ cũ reuersi fuerim⁹
τῷ πατρὶ αὐτῆς. καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν
de rages: faciemus nuptias. dã scio
ἐκ Ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπί
raguelẽ: q̃ non dabit eam viro
στασαι Ῥαγουήλ, ὅτι οὐμὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ
alteri secundũ legẽ morsi: vel reus erit
ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφείλησει
mortis. dã hereditatem te oportet
θάνατον. ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει
accipere: aut oẽm lpoiem. tunc dixit
λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον. τότε εἶπε τὸ
puer angelo: azaria frater
παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφὲ
audiui ego puellã data fuisse septẽ
ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ
viris: ⁊ oẽs in cubiculo mor
ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπω
tuos esse. ⁊ nũc ego solus sum pa
λωλότας. καὶ νῦν ἐγὼ μόνος εἰμὶ τῶ πα
tri. ⁊ timeo ne ingressus mortar:
τρί. καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθανῶ,
sicut ⁊ q̃ priꝰ. q̃s demoniũ a-
καθὼς καὶ οἱ πρότερον. ὅτι δαιμόνιον φι
mat ipsam: q̃s nõ iniuria afficit quẽq; pter
λεῖ αὐτήν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν
accedẽtes ad eã. ⁊ nũc ego timeo ne
προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ
mortar: ⁊ deducã viam patris
ἀποθανῶ, καὶ καταξω τὴν ζωὴν τοῦ πρὸς
mei ⁊ matris mee cũ dolore sup
μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐκ
me in sepulchrũ eorũ. ⁊ filius alius
ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν. καὶ υἱὸς ἕτερος
non est, eis: q̃ sepeliat eos.
οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.
dixitq; ei angelus: nõ es memor
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, οὐ μέμνησαι τῶν
sermonũ quos pcepit tibi pater tuus
λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου
sup̃ accipiẽda tibi vxore de ge-
ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γέ
nere tuo: ⁊ nũc audi me frater: dã
νους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, διό
tibi erit in vxorẽ. ⁊ demo
τι σοὶ ἔσαι εἰς γυναῖκα. καὶ τοῦ δαιμο
nii nullã rõnem habe: dã nocte hac
νίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύ
dabitur tibi ipsa in vxorem. ⁊
την δοθήσεταί σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα. καὶ
si ingressus fuerit ad cubiculũ: fumeo cine
ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφ-
rẽ incensum: ⁊ impones de
ραν θυμιάματος, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς
corde piscis ⁊ iecore ⁊
καρδίας τοῦ ἰχθύος καὶ τοῦ ἥπατος καὶ
facies fumigare. ⁊ odorabit demoniũ
καπνίσεις. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον
⁊ fugiet ⁊ nõ amplꝰ redibit in
καὶ φεύξεται καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται εἰς
seculũ seculi. quõ aũt accesseris ad
τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. ὅταν δὲ προσπορεύη ἀπὸ
eã: surgite ambo ⁊ clamate ad
τῆ, ἐγερθέντε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς
misericordẽ deũ: ⁊ saluabit vos ⁊ mise- ps.31.
τὸν ἐλεήμονα θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεή
rebit. ne timeas: q̃s tibi hec parata erat
σει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν
a seculo. ⁊ tu eã saluabis. ⁊
ἀπὸ τῶν αἰώνων. καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις. καὶ
ibit tecum ⁊ existi
πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ ὑπολαμβά-
mo q̃ tibi erunt ex ea filii. ⁊
νω ὅτι σοὶ ἔσαι ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ
vt audiuit tobias hec: dilexit e-
ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐ-
am: ⁊ aia eius adhesit ei
τὴν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκεκόλλητο αὐτῇ
valde. ⁊ venerũt in ecbatana.
σφόδρα. καὶ ἦλθον εἰς ἐκβάτανα. Cap.7.

ΘΕ venerunt in domũ ra
Καὶ παρεβάλοντο εἰς τὴν οἰκίαν Ῥα-
guelis. sarra vero obuiã exiit eis: ⁊ salu-
γουήλ. σάῤῥα δὲ ὑπήντησε αὐτοῖς, καὶ ἠσπά
tauit eos: ⁊ ipsi illam. ⁊ intro
σατο αὐτούς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν. καὶ εἰσή
duxit eos in domũ. ⁊ dixit ra
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ εἶπε Ῥα

fluuios & ecce piscis immanis exiuit
ad deuorandum eum. Quẽ expaue
scens tobias clamauit voce magna
dicẽs. Dñe iuadit me. Et dixit ei an
gelus. Apprehende brãchiam eius:
& trahe eum ad te. Quod cũ fecis
set: attraxit eum in siccus & palpita
re cepit ante pedes eius. Tunc dixit
ei angelus. Exentera hunc piscem:
& cor eius & fel & iecur repõe tibi.
Sunt enim hec necessaria ad medi-
camenta vtiliter. Quod cũ fecisset:
assauit carnes eius & secum sustule
runt invia: cetera saliẽrunt quę suffi
cerent eis quousq; peuirent in ra-
ges ciuitatem medorum. Tunc iter
rogauit Tobias angelum & dixit ei.
Obsecro te azaria frater vt dicas mi
hi quod remedium habebunt ista
que de pisce seruare iussisti. Et re-
spõdẽs angelus dixit ei. Gordis ei?
particulam si super carbones po-
nas: fumus eius extricat omne ge-
nus demoniorum siue a viro siue a
muliere: ita vt vltra non accedat
ad eos. Et fel valet ad vngendos
oculos i quibus fuerit albugo: & sa
nabũtur. Et dixit ei tobias. Vbi vis
vt maneamus? Rñdẽq; angelus ait.
Et hic Raguel noie vir ppinquus de
tribu tua: & hic habet filiã noie sarã
sy neq; masculũ neq; feminã vllã by
aliã p̃ter eã. Tibi debetur ois substã-
tia eius & opty eã te accipe cõiugẽ.
Pete ergo eãa pre eius: & dabit tibi
eã i vxorem. Tũc rñdit tobias & di-
xit. Audio quia tradita est septẽ uí-
ris & mortui sunt: sed & hoc audiui
qa demoniũ occidit illos. Timeo er
go ne forte & mihi hec eueniant: &
cũ sim vnicus pentib⁹ meis deponã
senectutem illorũ cũ tristicia ad ife
ros. Tunc angelus Raphael dixit ei:
Audi me: & ostendam tibi qui sunt
quibus prævalere potest demoni-
um. Hi nanq; qui coniugium ita
suscipiunt vt deum a se & a sua men
te excutiant: & suæ libidini ita va-
cent sicut equus & mulis quibus
non est intellectus: habet ptãtem de
moniũ super eos. Tu aũt cum acce-
peris eam: ingressus cubiculũ per
tres dies continens esto ab ea: & ní-
hil aliud nisi orationibus vacabis
cum ea. Ipsa autem nocte incenso
iecore piscis fugabitur demonium.
Secunda vero nocte in copulatiõe
sanctorum patriarcharum admitte
ris. Tertia autem nocte benedictio-
nem consequeris vt filii ex vobis p
creentur incolumes. Transacta au-
tem tertia nocte accipies virginem
cum timore domini: amore filiorũ
magis q̃ libidinis ductus: vt in se-
mine Abrae benedictionem in fili-
is consequaris.

Cap.7.

INgressi sunt autem ad Ragues-
lem: & suscepit eos raguel cum
gaudio. Intuensq; Tobiam Raguel

guel edne vxori ſue: ꝙ ſimilis
γουηλ ἔδωκα τῇ γυναικὶ ἀυτοῦ, ὡς ὅμοιος ὁ
inuentus tobie cōſobrino meo. t
νεανίσκος τωβὴτ τῷ ἀνεψιῷ μου. καὶ
interrogauit eos raguel: vnde eſtis fra
ἠρώτησεν ἀυτοὺς ραγουηλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελ
tres? t dixerūt ei: ex filiis nephthalim
φοί; καὶ εἶπεν ἀυτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλείμ
B captiuis in niniue. t dixit e=
τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευή. καὶ εἶπεν ἀυτῷ:
is: noſtis tobiam fratrem noſtrū?
γνῶσκετε τωβὴτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;
illi aīt dixerūt: nouimus. t dixit e=
οἱ δὲ εἶπον, γινώσκομεν. καὶ εἶπεν ἀυ=
9.c. is: ſanus eſt? illi vero dixerūt: t viuit t ſanus
τῷ, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαί
eſt. t dixit tobias: pater meus eſt. t
νει. καὶ εἶπε τωβίας, πατήρ μου ἐστί. καὶ
extulit raguel t oſculatus eſt e=
ἀνεπήδησε ραγουηλ καὶ κατεφίλησεν αὐ=
um t fleuit. t benedixit eum t
τὸν καὶ ἐκλαυσε. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
C dixit ei: honeſti met t boni
εἶπεν ἀυτῷ, ὑὸν καλὸν καὶ ἀγαθοῦ
hoīs filius. t audiens q̄ tobias
ἀνθρώπου υἱός. καὶ ἀκούσας ὅτι τωβὴτ
perdidit oculos ſuos ſcōtriſtat? ē
ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀυτοῦ ἐλυπήθη
t fleuit. t edna vxor eius t ſar=
καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἐδνα ἡ γυνὴ ἀυτοῦ καὶ σάρ
ra filia eius lachrymate ſūt. t fuſce=
ρα ἡ θυγάτηρ ἀυτοῦ ἐκλαυσαν. καὶ ὑπεδέ
perunt eos alacriter. t occiderūt arietē
ξαντο ἀυτοὺς προθύμως. καὶ ἔθυσαν κριὸν
D ex. 39. ouium. t parauerunt cibaria multa. ot
προβάτων. καὶ παρέθηκαν ὄψα πολλά. εἰ=
rit aūt tobias raphaelī: azaria frater
πε δὲ τωβίας τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ
loquere de iſtis q̄ vtebas in vta: t
λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ
pficiatur negociū. t cōmunicauit
τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. καὶ μετέδωκε τὸν
ſermonem raguel. t dixit raguel ad
λόγον ραγουηλ. καὶ εἶπε ραγουηλ πρὸς
tobiā: tu aūdues. t bibe t hilaris
τωβίαν, φάγε, καὶ πίε καὶ ἱλαρὸς γε=
ſto. te enī decet. filiam meā accipere.
νοῦ. σὲ γὰρ πρέπει τὸ παιδίον μου λαβεῖν.
verūtamē oīdam tibi veritatem. de
πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν. ἔδω=
di filiam meam ſeptem vi=
κα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδρά=
ris: t quo ingreſſi ſunt ad
σιν, καὶ ὡσάντε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς
eam: mortui ſunt in nocte. ſed
ἀυτὴν, ἀπεθνήσκεν ἡ τὸ τὴν νύκτα. ἀλλὰ
impreſentiarū hilaris eſto. t dixit tobias:
τὸ νῦν ἔχον ἱλαρὸς γίνου. καὶ εἶπε τωβίας,
nō gustabo q̄ē. hic: quoīq̄ ſtetis t
οὐ γεύσομαι οὐδέν ὧδε, ἕως ἂν εἰσήκητε καὶ
ſtatuatis ante me. t dixit raguel: curā habe
σαθῆτε πρός με. καὶ εἶπε ραγουηλ, κομίζου
eius ex nūc ſecundū tuū dictum. tu
ἀυτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ
frater es ipſius t ipſa tui, at miſericors
ἀδελφὸς εἶ ἀυτῆς καὶ ἀυτη σου. ἀδὲ ἐλεήμων
deus ꝓſperet vobis bona. t voca
θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ καλλίσα. καὶ ἐκάλε
uit ſarrā filiam ſuam. t venit
σε σάῤῥαν τὴν θυγατέρα ἀυτοῦ. καὶ ἦλθε
ad patrē ſuum. t accipiens ma=
πρὸς τὸν πατέρα ἀυτῆς. καὶ λαβὼν τῆς χεῖ

dixit anne vxori ſue. Quam ſimilis
est inuentis iſte conſobrino meo. Et
cū hec dixiſſet: ait. Vnde eſtis iuue=
nes fratres noſtri? At illi dixerūt. ex
tribu neptalim ſumus ex captiuita
te niniue. dixitq; illis raguel. Noſtis
tobiā fratrē meū? Qui dixerūt. No
uimus. Cūq; mīta bona loqueretur
de eo. dixit angelus ad raguelē. tobi
as de quo interrogas pater iſtius ē.
& miſit ſe raguel & cū lachrymis o=
ſculatus est eū & plorās ſupra collū
eius dixit. Benedictio ſit tibi fili mi
qa boni & optimi viri fili? es. Et an
na vxor eius & ſara ipſorum filia la=
chrymate ſūt. poſtq; aūt locuti ſūt:
p̄cepit raguel occidi arietem: & pa=
rari cōuiuiū. Cumq; hortaretur eos
diſcūbere ad prādium tobias dixit.
Hic ego hodie nō māducabo neq;
bibā niſi prius petitionē meā cōfir=
mes & p̄mittas mihi dare ſarā filiaz
tuā. quo audito verbo raguel expa
uit ſciēs qd euenerit illis ſeptē viris:
qui igreſſi ſunt ad eā & timere cepit
ne forte & huic ſimiliter cōtingeret
Et cū nutaret & nō daret petenti vl
lū r̄ńſuz: dixit ei angelus. Noli time
re dare eā illi: qm̄ huic timenti deuz
debetur cōiūz. filia tua. ꝓpterea ali
us nō potuit habere illā. Tunc dixit
raguel. Nō dubito q̄ deus p̄ces & la
chrymas meas i cōſpectu ſuo admi
ſcrit. Et credo qm̄ ideo fecit vos ve
nire ad me vt & illa cōiūgeretur co
gnatiōi ſue ſm legē moyſi. & nunc
noli dubiū gerere q̄ tibi eā tradā: &
ap̄phendens dexterā filie ſue: dexte
re tobie tradidit dicens. Deus abraā
& deus iſaac & deus iacob vobiſcū
ſit & ipſe cōiūgat vos ipleatq; bīdi
ctionem ſuā i vobis. & accepta char
ta fecerūt cōſcriptiōem cōiugii. Et
poſt hec epulati ſūt. bīdicētes deū.
Vocauitq; raguel ad ſeannā vxorez
ſuā & p̄cepit ei vt p̄pararet alterum
cubiculū. Et introduxit illuc ſarā filiā
ſuā & lachrymata eſt. dixitq; ei. For
ti aio eſto filia mea. dīs celi det tibi
gaudiū p tedio q̄ ppeſſa es. Ca. 8
Poſtq; vero cenauerūt introdu
xerūt iuuenem ad eā. Recorda
tus itaq; tobias ſermonū angeli ꝓ=
tulit de caſſidili ſuo ptez ſecoris po
ſuitq; ēā ſup carbōes vinos. Tūc ra
phael angelus ap̄phendit demoniū
& religauit illud i deſerto ſuperioris e
gypti. Tūc hortatus eſt virginez to
bias dixitq; ei. Sara exurge & deꝑce
mur deū hodie & eras & ſm cras. qa
his tribus noctib? deo iūgimur: ter
tia aūt nocte i nūo erimus cōiugio.
Filii quippe ſctōrū ſumus & nō poſ
ſumus ita cōiungi ſicut gentes q̄ ig
norant deū. Surgentes aūt pariter i
ſtāter orābāt ambo ſimul vt ſanitas
daretur ei. dixitq; tobias. Dñe deus
patrū noſtrorū bīdicāt te celi terre
mareq; & fontes & flumia & oēs cre
ature tue q̄ in eis ſunt. Tu feciſti adā
de limo terre: dediſtiq; ei adiutoriū
euā. Et nūc dñe tu ſcis quia nō luxu

numeius: tradidit eam tobie vro
ρὸς ἀυτῆς, καθὼς ἔδωκεν ἀυτὴν τωβία γυναῖ
rem. t dixit: ecce ſecundū legē moyſi
κα. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως
cura habe illā t duc ad patrē
κομίζου ἀυτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέ
tuum. t bñdixit eos. t vocauit ed=
σου. καὶ εὐλόγησεν ἀυτούς. καὶ ἐκάλεσεν ἔδ
nam vxorē ſuā. t acceptēs libel
ναν τὴν γυναῖκα ἀυτοῦ. καὶ λαβὼν βιβλί
lum ſcripſit cōſcriptionē t ſignauit.
ον, ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφράγισαρο.
t ceperūt māducare. t vocauit raguel
καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν. καὶ ἐκάλεσε ραγουηλ
ednā vxorē ſuā: t dixit ei:
ἔδναν τὴν γυναῖκα ἀυτοῦ, καὶ εἶπεν ἀυτῇ,
ſoror ꝑpara alterum cubiculū t
ἀδελφὴ ἑτοίμασον τὸ ἕτερον παμιεῖον καὶ
introduc eam. t fecit ſicut dixit: t
εἴσαγαγε ἀυτήν. καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε. καὶ
introduxit eam illuc t lachrymata ē. t ſuſce
εἰσήγαγεν ἀυτὴν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε. καὶ εἶπε
pit lachrymas filie ſue
δ' ἐξαρ τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς ἀυτῆς.
t dixit ei: forti aio eſto filia. dñs
καὶ εἶπεν ἀυτῇ, θάρσει τέκνον. ὁ κύριος τοῦ
celi t terre det tibi gaudiū ꝓ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δῴη σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς
triſtitia tua hac. forti aio eſto filia.
λύπης σου ταύτης. θάρσει θύγατερ. Ca. 8.
Poſtq; vero ꝓfecerunt cenare:
ὡς δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες,
introduxerūt tobiā ad eam. ille aūt va
εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς ἀυτήν. ὁ δὲ πεμνὺ
deris recordat? ē ſermonum raphaelis. t acce
μνησθεὶς ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαήλ. καὶ ἔλα
pit cinerem incenſum: t impo
βε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπε
ſuit cor piſcis t fecit: fu
θηκε τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ,
migare. qñ aūt olfecit demo
καὶ ἐκάπνισεν. ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμό
niū odore: ē fugit in ſuperio
νιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς
egypti: t ligauit illud angel?. vt aūt
αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν ἀυτὸ ὁ ἄγγελος. ὡς δὲ
cōcluſi fuerūt ambo: aſcēdit tobias
συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη τωβίας
ſuper lectum t dixit: ſurge ſoror
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ εἶπεν, ἀνάστηθι ἀδελφὴ
t orabimus vt miſereatur noſtri dñs
καὶ προσευξόμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύρι=
nus. t cepit tobias dicere: benedictus es
ος. καὶ ἤρξατο τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ
deus patrū noſtrorū: t benedictum
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ
nomē tuū ſanctū t glorioſum in ſecu
ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶ
cula. bñdicant te celi t om
νας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πᾶ
nes creature tue. tu feciſti adā t
σαι αἱ κτίσεις σου. σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ καὶ
dediſti ei adiutoriū cuā firmamentū vro
ἔδωκας ἀυτῷ βοηθὸν ἓναν στήριγμα τὴν γυ
rem eius. ex iſtis factū eſt homi
ναῖκα ἀυτοῦ. ἐκ τούτων ἐφύη τὸ τῶν ἀνθρώ
nū ſemē. tu dixiſti nō bonū eſſe
πων σπέρμα. σὺ εἶπας οὐ καλὸν εἶναι τὸν
hoiem ſolū: faciamus ei adiutoriū
ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν ἀυτῷ βοηθὸν ὅ
ſimile ei. t nūc dñe nō ꝓpter fornica
μοιον ἀυτῷ. καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνεί

tionē ego accipio sororē meā hanc: ἀν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην, sed in veritate. ℞cipe miserer mei et ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ℞cίπαξον ἐλεῆσαί με καὶ cū hac seneſcere. et dixit ſe- ταύτη συγκατα γηρᾶσαι. καὶ εἶπε μετ' αὐ cū amen. et dormierunt ambo τοῦ ἀμήν. καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν nocte. et ſurgēs raguel abiit et ef- νύκτα. καὶ ἀναστὰς ῥαγουὴλ ἐπορεύθη καὶ ὤ fodit ſepulchrū dicēs: nū et hic morietur: ρυξε τάφον λέγων, μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ; et venit raguel in domū ſuā. et καὶ ἦλθε ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ dixit edne vxori ſue: mitte εἶπεν ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀποστείλον vnā ancillarū ꝙ videat ſi vuit. ſi μίαν τῶν παιδισκῶν καὶ εἰδέτω εἰ ζῇ. εἰ aūt nō: vt ſepeliā eū. et nemo ſciat. δὲ μή, ἵνα θάψω αὐτόν. καὶ μηδεὶς γνώτω. et introiuit ancilla aperiēs ia- καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύ nuā: et inuenit duos dormientes. ραν, καὶ ἔυρε τοὺς δύο καθεύδοντας. et egreſſa nunciauit eis ꝙ viueret. καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ. et benedixit raguel deum dicens: καὶ ἐυλόγησε ῥαγουὴλ τὸν θεὸν λέγων, benedict⁹ es deus in oi bñdictiōe mā ἐυλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ ἐυλογίᾳ καθ- da et ſctā. et bñdicant te θαρᾷ καὶ ἁγίᾳ. καὶ ἐυλογησάτωσάν σε οἱ ſancti tui et oēs creature tue: et ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ oēs angeli tui et electi πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί tui bñdicant te in omnia σου ἐυλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς ſecula. bñdictus es ꝙ letificaſti me. et αἰῶνας. ἐυλογητὸς εἶ ὅτι ἐυφρανάς με. καὶ nō eſt factū mihi quēadmodū putabā: ſed ſe- οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κα ciſti magnā miaz tuā feciſti nobiſcū. τὰ γὰρ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν. bñdictus qñ miſertus es duob⁹ vnigenitis. ἐυλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς. τοί fac eis dñe miam. ꝓfice ησον αὐτοῖς δέσποτα ἔλεος. συντέλεσον vitā eorū in ſanitate cum letitia τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' ἐυφροσύνης et miā. iuſſit aūt ſeruis re- καὶ ἐλέους. ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶ plere terra ſepulchrū. et fecit eis nupti σαι τὸν τάφον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γά- as dierū quattuordecim. et dixit e μον ἡμερῶν δεκατεσσάρων. καὶ εἶπεν αὐ- i raguel: anteꝙ cōplerentur di- τῷ ῥαγουὴλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡ- es nuptiarū cū iureturādo: ne exiret ip μέρας τοῦ γάμου ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐ- ſe vſqꝙuo impleretur quattuordecim τὸν ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες dies nuptiarū. et tunc accipiēs ἡμέραι τοῦ γάμου. καὶ τότε λαβόντα τὸ medietatē ſubſtantie ſue: vt iret μίσυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορευέσθαι cum ſalute ad patrem. et reli- μεθ' ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα. καὶ τὰ λοι- qua: qñ moriar et vxor mea. πὰ, ὅταν ἀποθάνω καὶ ἡ γυνή μου. Ca. 9.

Θ Et vocauit tobias raphaelē Καὶ ἐκάλεσε τωβίας τὸν ῥαφαὴλ

rie cauſa accipio ſororem meā cōiu gem: ſed ſola poſteritatis dilectiōe: in ꝙ bñdicatur nomen tuū i ſcla ſe- culorū. Dixit itaqz ſara. Miſere dñe miſerere nobis: & cōſeneſcamus ā- bo pit ſani. Et factū eſt circa pullo- rū cantum: accerſiri iuſſit raguel ſer ucs ſuos. & abierūt cū eo piter vt fo derent ſepulchrū. Dicebat.n. ne ſiꝛ mō euenerit ei: quo& ceteris aliis ſe ptem viris ꝙ ſunt ingreſſi ad eā. Cū qz paſſet foſſam: reuerſus raguel ad vxorem ſuaz: dixit ei. Mitte vnā ex ancillis tuis: & videat ſi mortuus eſt vt ſepeliā eū añqz illuceſcat. At illa miſit vnā ex ācillis ſuis. que igreſſa cubiculū reppit eos ſaluos & īcolu- mes ſecū piꝛ dormiētes. Et reuerſa nūciauit bonū nunciū. Et bñdixerūt dñm: raguel vidz & anna vxor eius & dixerūt. Bñdicimus te dñe deꝰ iſrl qa nō cōtigit nobis ꝙadmodū pu- tabam⁹. Feciſti.n. nobiſcū miaz tuā & excluſiſti a nobis īimicū pſeqntē nos. miſertus aūt es duobus vnicis. Fac eos dñe pleni⁹ bñdicere te: & ſa crificium laudis tue & ſue ſanitatis offerre: vt cognoſcat vniuerſitas gē tiū qa tu es deus ſol⁹ i vniuerſa tra. Statiqz ꝓcepit ſeruis ſuis raguel vt i plerēt tra foſſā quā fecerāt: priuſqz e luceſceret. Vxori aūt ſue dixit vt in ſtrueret cōuiuiū & ꝓpararet oīa q in cibos erāt iter agētibus neceſſaria. Duas quoqz pīguesvaccas & qttuor arietes occidi fecit: et parari epulas oībus vicinis ſuis cunctiſqz amicis. Et adiurauit raguel tobiam vt duas hebdomadas moraretur apd eū. De oibus āt q poſſidebat raguel dimi- diā ptē dedit tobie. et fecit hāc ſeptu rā vt ps dimidia q ſuperat: poſt obi- tū corū tobie dñio deueniret. 9.

Θ Vnc vocauit tobias angelū ad ſe: quē quidē hoiem exiſtimabat dixitqz ei. Azaria frī: peto vt auſcul- tes verba ꝓmea. Si meipm tradā tibi ſeruū: nō ero condignus ꝓuidentie tue. Tñ obſecro te vt aſſūas tibi aia- lia ſiue ſeruitia et vadas ad gabelū i rages ciuitatez medorū: reddaſqz ei chirographū ſuū et recipies ab eo pecuniam et roges eū venire ad nu ptias meas. ſcis.n. ipe qñ nūerat pī meus dies et ſi tardauero vna die plus cōtriſtatur aia eius. Et certe vi des quō adiurauit me raguel: cuius adiuramentū ſpnere nō poſſū. Tūc raphael aſſumēs qttuor ex ſeruis ra guelis et duos camelos in rages ciui tatē medorū ꝓrexit: et iuuenis ga- belū dedit ei chirographū ſuū: et re cepit oēz pecuniā. Indicauitqz ei de tobia filio tobie oīa q geſta ſunt: fe- ciſtqz eū ſecū venire ad nuptias. Cū qz ingreſſus eſſet domū raguelis: in uenit tobiā diſcūbentem: et exilīs oſculati ſunt ſeiuicez. Et fleuit gabe lus: bñdixitqz deū et dixit. Bñdicat te deus iſrl: quia filius es optī ſiri & iuſti et timētis deū: et elemoſynas fa ciētis. Et dicatur bñdictō ſup vxorē

et dixit ei: ἀδελφὴ ſara frater accipe te- καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀδελφὴ ἀδελφὲ λάβε με τὰ cum puerum et duos camelos: et ve- σταυγοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο de in rages medie ad gabe ρεύθητι ἐν ῥαγοῖς τῆς μηδίας παρὰ γαβα lum et porta mihi argentum: et eum ηλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν adducad nuptias: qñ turauit raguel ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὁμώμοκε ῥαγουὴλ nō exiturū me. et pater meus nūerat μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ dies. et ſi tardauero multum: τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως, triſtabitur valde. et abiit raphael: ὀδυνηθήσεται λίαν. καὶ ἐπορεύθη ῥαφαὴλ, et manſit apud gabelum. et dedit καὶ ηὐλίσθη παρὰ γαβαὴλ. καὶ ἔδωκεν ei chirographū. ille aūt obtulit αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰς theculas in ſigillis et dedit e- θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι καὶ ἔδωκεν αὐ i. et mane ſurrexerūt ſil: et venerūt ad τῷ. καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν nuptias. et benedixit tobias vro γάμον. καὶ ηὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ- rem ſuam. κα αὐτοῦ.

Ca. 10.

Et pater eius tobias cōputa- Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὶτ ἐλογί- bat vnūquēqz die. et vt impleti ſunt ζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν dies vie: et nō venebāt: αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο, dixit tobias. nunqd confuſi ſunt nun- εἶπε τωβὶτ, μήποτε κατηχύνθη μήπο- qd mortuus ē gabel⁹: τ nemo ei τε ἀπέθανε γαβαὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δῖ dat pecuniā: τ triſtabatur valde. dixit δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε aūt ei vxor: periit puer: δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπώλετο τὸ παιδίον, qñ mortuus eſt. τ cepit flere cum. τ ὅτι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτὸν. καὶ dixit: nō cure eſt mihi fili qñ dimiſi te εἶπεν, οὐ μέλει μοι τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε lumē oculorū meorū. τ tobias di- τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου. καὶ τωβὶτ λέ cit ei: tace ne verbū hēas. ſanus eſt. et γει αὐτῇ, σίγα μὴ λόγον ἔχε. ὑγιαίνει. καὶ dicit ei: tace ne ſeducas me. periit λέγει αὐτῷ, σίγα μὴ πλάνα με. ἀπώλετο puer me⁹. τ ibat cotidie τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν in viam extra: qua ꝓfecti ſunt. ꝓ dies aūt εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, ὁδὸν ἀπῆλθον. ἡμέρας δὲ panez ſnō māducabat: at noctes oēs nō ceſ- ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας οὐ ἐδε ſabat flere tobiam filiū ſuum: λίμπανε θρηνοῦσα τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς, quouſqz cōpleti ſunt quattuordecim di ἕως οὗ διετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέ es nuptiarū quas iurauit raguel facere ραι τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε ῥαγουὴλ ποιῆσαι eī. ibi. dixit aūt tobias raguelis: di- αὐτῷ. ἐκεῖ. εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαγουὴλ, ἔξα mitte me. qñ pater meus z mater πόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ mea iā nō ſperāt videre me. dixit μου οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε aūt ei ſocer eius: mane: apud me: δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖναι παρ' ἐμοί,

τ ego mittā ad patrem tuū: τ
καγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ
manifestabūt ei quę te. τ tobias
δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σέ. καὶ τωβίας
dixit: non: sed mitte me ad
λέγει, οὐχί, ἀλλ' ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν
patrem meū: surgens aūt raguel dedit
πατέρα μου, ἀναστὰς δὲ ῥαγουὴλ ἔδωκεν
ei sarrā vxorē eius. τ
αὐτῷ σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
dimidiū bonorum: corpora τ
ἡμίσια τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ
iumenta τ argentū. τ benedicens eos
κτήνη καὶ ἀργύριον· καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς
misit dicēs: prosperet vos deus ce
ἐξαπέστειλε λέγων, εὐοδώσαι ὑμᾶς ὁ θεὸς τὸν
li: et deus cęli ante cūctę ego mortal.
οὐρανὸν καὶ ἡ γῆ ἐνώπιον πάσης σαρκὸς θνητῆς.
τ dixit filiæ suę: honora socrū
καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τοὺς πενθε-
ros tuos. ipsi nūc pentecostu sunt. vti-
θερούς σου· αὐτοὶ νῦν γονεῖς σού εἰσιν, ἀλ-
nā ex illā tuā famā bonā. τ osculat' est
λὰ ἐξ ἐκείνης τῆς ἀγαθῆς σου. καὶ ἐφίλησεν
eam. τ ędna dixit ad tobiā: fra
αὐτήν· καὶ ἔδνα εἶπε πρὸς τωβίαν, ἀδελ-
ter dilecte restituat te dñs
φὲ ἀγαπητὲ ἀποκαταστήσαι σε ὁ κύριος
celi: τ det mihi videre tuos filios e
τὸν οὐρανόν, καὶ δώη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ
sara filia mea: vt letificer co-
σάρρας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώ-
ram dño. τ ecce trado tibi
πιον κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι
filiā meā in depositum, τ
τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκη· καὶ
ac tribulatiā iferas ei, post hęc, proficisce.
μὴ λυπήσῃς αὐτήν· μετὰ ταῦτα ἐπορεύε-
batur τ tobias benedicēs deum. τ prosperā
το καὶ τωβίας εὐλογῶν τὸν θεὸν· καὶ εὐω-
fecit viam eius. τ benedicebat ra-
δωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ κατηυλόγει ῥα-
guelē τ ednam vxorē eius.
γουὴλ καὶ ἔδνων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Cap.

Et profect° é quousq; appropinq̄ret ip

ΘΚαὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσαι ἔμελλεν
si tu nuptuę. τ dixit raphael ad to-
τοὺς εἰς νινευί· καὶ εἶπε ῥαφαὴλ πρὸς τω-
biam: cognoscis frater quō reliquīsti
βίαν, γινώσκεις ἀδελφὲ πῶς ἀφῆκας τὸν
patrē tuū: præcurramus. ante
πατέρα σου, προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς
vxorem tuam τ ꝑparemus domū.
γυναικός σου καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν.
accipe in manū fel pi-
λαβὲ δὴ πάσης χεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχ-
scis. τ abierūt. τ tunc canis
θύος· καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ συνῆλθεν ὁ κύων
post ipsos. τ anna sedebat circūspi
ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἄννα ἐκάθητο περιβλε
ciens filiū suum in via:
πομένη τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν,
τ præcognouit eum venientē. τ dixit
καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον· καὶ εἶπε
patri suo: ecce filius tuus ve
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχε-
nit: τ hō q̄ fuit cū illo.
ται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτ.
τ raphael dixit: scio ego tobia
καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, ἐπίσαμαι ἐγὼ τωβία
q̄ aperiet oculos pater tuus.
ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.
tuā & sup pentes vīos: & videatis fili
os vīos: & filios filiorū vīorū vsq; ī
ctiā & q̄rtā gn̄ationē et sit semē vīm
bn̄dictū a deo isrl': q regnat ī scla se
culorū. Cūq; ōēs dixissēt amē: accef
sert ad cōuiuiū. Sz cū timore dn̄i nu
ptiarū cōuiuiū exercebant. Ca. 10.

QVm vero moras faceret tobias
cā nuptiarū: sollicit? erat p̄ eius
tobias dicēs. Putas q̄re moratur fili
us meus: aut q̄re detētus ē ibi. putas
ne gabelus mortu? est & nemo red
dat illi pecuniā? cepit āt cōtristari ni
mis ip̄e & anna vxor eius cū eo & ce
pert ambo fil' flere: eo q̄ die statuto
minime reuerteretur filius eorum ad e
os. Flebat igitur mr̄ eius. irremedia
bilibus lachrymis atq; dicebat. heu
me fili mi vt qd te misimus pegrina
ri: lumē oculorū nrorū: baculū sene
ctutis nre: solatiū vite nre: spem po
steritatis nostre: oīa fil' in te vno hn̄
tes te nō debuimus dimittere a no
bis. Cui dicebat tobias. Tace & noli
turbari: sanus ē filius nr̄: satis fidelis
ē vir ille cū quo misimus eū. Illa āt
nullo mō cōsolari poterat: sed cotidie
exiliens circūspiciebat et circuibat
vias oēs p q̄s spes remeandi videba
tur vt p̄cul videret eū: si fieri posset
venientē. At uero raguel dicebat ad
generū suū. Mane hic et ego mittā
nuncios salutis de te ad tobiā patrem
tuū. Cui tobias ait. Ego noui q̄a pat
meus et mr̄ mea mō dies cōputāt et
cruciatur spūs eorū ī ipis. Cūq; ver
bis multis rogaret raguel tobiā et il
le eū nulla ratiōe vellet audire: tradi
dit ei sarā et dimidiā p̄tē oīs substan
tie sue ī pueris i puellis i pecudibus i
camelis et in vaccis: et pecunia mul
ta: et salutē atq; gaudentē dimisit eū
a se: dicēs. Angelus dn̄i sctūs sit ī iti
nere vīo: pducatq; vos īcolumes et
inueniatis oīa recte circa p̄tes vīos
et videāt oculi mei filios vīos priusq;
moriar. Et appḥendētes parētes
filiā suā: osculati sunt eā: et dimisert
ire: monētes eā honorare soceros: di
ligere maritū: regere familiā: guber
nare domū: et seipsam irrep̄hensi-
bilem exhibere. Cap. 11.

QVnq; reuerterētur puenert ad
charrā q̄ est in medio itinere cō
tra niniuē. xi. die. Dixitq; angel?. To
bia nr̄ scis quēadmodū reliquisti pa
trē tuū. si placet itaq; tibi p̄cedam?:
et lento gradu insequātur iter nr̄s fa
milie sr̄ cū cōiuge tua et cū aīalibus
Cūq; hoc placuisset vt irēt: dixit ra-
phael ad tobiā. Tolle tēcū ex felle pi
scis: erit. n. necessariū. tulit itaq; tobi
as ex felle illo et abiert. Anna āt sede
bat secus viā cotidie i supcilio mōtis
vīi respicere poterat de lōgiquo. Et dū
ex eodē loco specularetur aduentū
eius vidit a longe: et ilico cognouit
uenientē filiū suū currensq; nūciauit
uiro suo dicēs. Ecce uenit filius tuus.
Dixitq; raphael ad tobiā. At ubi in-
troieris domū tuā: statim adora dn̄z
deū tuū: et gratias agens ei: accede
tu igitur linī fel in ocu
σὺ οὖν ἔγχρισον τὸν χολὴν εἰς τοὺς ὀφ-
los eius. τ cōpunctus veteret
θαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ δηχθεὶς θεραπεύσει καὶ
abiciet albugines: τ videbit te.
ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.
τ currens anna cecidit super
καὶ προσδραμοῦσα ἄννα ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
collum filii sui. τ dixit ei:
τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
vidi te fili: abhinc mori-
εἶδόν σε παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦ
ar: τ fleuerunt ambo. τ tobias
μαι, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι· καὶ τωβὶτ
erūt ad tamā τ offendit.
ἐξῆλθε πρὸς τὴν θύραν καὶ προσέκοπτεν.
at filius eius cucurrit ad eum: τ app̄
ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ, καὶ ἐπιλα-
hēdit patrē suum: τ sparsit
βόμενος πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέχασε
fel sup oculos pa-
τὸν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πα-
tris sui, dicēs: cōfide pater. vt
τρὸς αὐτοῦ λέγων, θάρσει ὦ πάτερ· ὡς
sūt cōpuncti sunt: attigit ocu-
δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλ-
los suos. τ decorticate sunt ab argu
μοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐλεπίδωσε ἀπὸ τῶν λευ-
lis oculorū ei⁹ albugines τ vidēs filiū
κωμάτων τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν υἱὸν
suum cecidit sup collum eius
αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτ
τ fleuit. τ dixit: bñdictus deus τ
καὶ ἔκλαυσε· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ
bñdictū nomen tuū in secula.
εὐλογημένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.
τ bñdicti omnes sancti tui angę
καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγ-
li: da flagellasti. τ miserē⁹ es. τ ecce
γελοι, ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησας. καὶ ἰδοὺ
video tobiam filiū meū. τ introiuit
βλέπω τωβίαν τὸν υἱόν μου· καὶ εἰσῆλθεν
filius eius gaudens: τ annunciauit
ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
patri suo magnalia q̄ facta fuerant i
πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γεγονότα ἐν
media. τ exiit tobias in occur-
τῇ μηδίᾳ. καὶ ἐξῆλθε τωβὶτ εἰς συνάντη
sum nurus sue gaudēs τ bñdicens
σιν τῆς νύμφης αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν
deum ad portam niniues. τ mirabā
τὸν θεὸν πρὸς τὴν πύλην νινευί· καὶ ἐθαύμα
tur videntes ipsū ambulantem: q̄a
ζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι
vidit. τ tobias cōfitebatur coram
εἶδεν αὐτόν. καὶ τωβὶτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπιο
eis q̄ misert° fuisset eius deus. τ vt
ον αὐτῶν ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεός· καὶ ὡς
appropinq̄uit tobias ad sarrā nurum suā: be
ἤγγισε τωβὶτ σάρρᾳ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κα
nedixit eam dicens: benedicta sua
τευλόγησεν αὐτὴν λέγων, ἔλθοις ὑγιαίνου
filia. bñdictus deus q̄ duxit te
σα θύγατερ· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς ἤγαγέ σε
ad nos: τ pater tuus τ mater
πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ
tua. τ factū est gaudiū oībus tis q̄ in niniue
σου· καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευί
fratribus suis. τ venit achiacha-
ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ παρεγένετο ἀχιάχα
rus τ nasbas cōsobrinus eius. τ
ρος καὶ ναασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ. καὶ

facte sunt nuptie tobie cum leticia per dies septē.

ἡμέρας ἑπτά. Ca.12.

ET vocauit tobias tobiam

Καὶ ἐκάλεσε τωβὴτ τωβίαν τὸν filium suum ⁊ dixit ei: vide ti

υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὄρα τέ- li vt des mercedē hoi qui

κνον δὸς αὐτοῖς μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ venit tecum. ⁊ addere et

συνελθόντι σοι καὶ προσθεῖναι αὐτῷ ops. ⁊ dixit ei tobias: pater

δόξαι. καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πατέρ- nō ledor vana lei dimidiuꝫ

οὐ βλάπτομαι δίδους αὐτῷ τὸ ἥμισυ eorū q̄ attulit: q̄n me adduxit tibi sanus:

ὧν ἐνήνοχα, ὅτι με ὑγιῆ ἐποίησε σοὶ ὑγιῆ, ⁊ vxorē meā curauit: ⁊

καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ argentum meū attulit: ⁊ te filr

τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως curauit. ⁊ dixit senex:

ἐθεράπευσε. καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης, tulle fit ei. ⁊ vocauit ange

τοῦτο γένοιτο αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγε lum ⁊ dixit ei: accipe dimidiuꝫ

λον καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάβε τὸ ἥμισυ oim⁹ que attulisti. ⁊ abduc sal

πάντων ὧν ἐνήνοχας καὶ ὕπαγε ὑγιαί- uos. tunc vocauit amboꝫ occul

νων. τότε καλέσας τοὺς δύο κρυ- te: dixit eis: benedicite deuꝫ

πτε: εἶπεν εἰς: εὐλογεῖτε τὸν θεὸν celi: confitemini illi coram

πᾶσι, εἶπεν αὐτοῖς, ἐξομολογεῖσθε omnibus viuentibus pro bonis q̄

ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν fecit vobiscū. bonū benedicere

ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖν deum ⁊ exaltare nomē eius:

τὸν θεὸν καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, sermones dei honorifice osten

τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑπο- dentes. ⁊ ne cunctemini confi

δεικνύοντες. καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖ teri ei. mysteriū. n. regis bo

σθαι αὐτῷ. μυστήριον γὰρ βασιλέως κα num obscōdere: at opera dei re

λὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνα- uelare honorificū. bonū facite ⁊

καλύπτειν ἔνδοξον. ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ malum nō inueniet vos. bonuꝫ ora

κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. ἀγαθὸν πρε- tio cum ieiunio ⁊ elemosyna

σβεία μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης ⁊ tustitia. bonum parum cum

καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ iustitia: q̄ multum cum iniustitia.

δικαιοσύνης, ἢ τὸ πολὺ μετὰ ἀδικίας. bonum facere elemosynam: q̄ thesauri

καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρί zare aurū: elemosyna enī a mor

ζειν χρυσίον. ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανά- te liberat. ⁊ ipsa emundat om

του ῥύεται. καὶ αὕτη ἀποκαθαίρει πᾶ- ne peccm. facientes elemosy

σαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύ nas ⁊ iustitias replebuntur vita.

νας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

ad pēm tuum: & oculare eū. Statimq; linī sup̄ oculos eius ex felle isto piscis: qđ por tas tecū. Scias.n.qm̄ mox aperiētur oculi eius: & videbit pr̄ tuus lumē celi: & i aspe- ctu tuo gaudebit. Tūc p̄cucurrit cāis q̄ lr̄ fuerat in via & q̄si nūcius aduenīēs blādi- mento fue caude gaudebat. Et exurgens cecus pr̄cepit offendēs pedibus currere & data manu puero: occurrit i obuiā filio suo. Et suscipiēs oculat⁹ est eum cū vxore sua & cepēt flere p̄ gaudio. Cūq; adorass- sent deū & gr̄as egissent: cōsedent. Tūc su mēs tobias de felle piscis liniuit oculos pr̄i suo: et sustinuit q̄si dimidiā fere horā: & ce pit albugo ex oculis ei⁹ q̄si mēbrana ouis egredi. quā app̄hēdēs tobias traxit ab ocu lis eius: statiq; visus recepit. Et glr̄ificabāt deū ipe vidꝰ & vxor ei⁹: & oēs qui; sciebāt eū. dicebatq; tobias. bñdico te dñe deꝰ isrl quia tu castigasti me & tu saluasti me. et ec ce ego video tobiā filiū meū. Ingressa est etiā post. vii. dies sara vxor filii eius: et ois familia et pecora sana et cameli et pecūia multa vxoris s̄z et illa pecūia quā recepat a gabelo: et narrauit p̄entibus oia bñficia dei q̄ fecisl̄z circa eū p̄ hoies q eū duxerat. Venerūtq; achior & nabath cōsobrini to bie: gaudentes ad tobiā et cōgratulātes ei de oībus bonis q̄ circa illū oñderat deus. Et per septem dies epulantes oīs cū gau dio magno gauisi sunt. Ca.12.

TVnc vocauit adse tobias filiū suū di- xitq; ei. Quid possum⁹ dare viro isti sctō q̄ venit tecū? Rñdens tobias dixit pr̄i suo. P̄r quā mercedē dabim⁹ ei: aut q̄d di gnū potit esse bñficiis eius! me duxit et re duxit sanū: pecuniā a gabelo ipe recepit: vxorē ipe me hr̄e fecit: et demoniū ab ea ipe cōpescuit: gaudiū pentib⁹ eius fecit: me ipm a deuoratōie piscis eripuit: te quo q̄ videre fecit lumen celi: et bonis oīb⁹ p cū repleti sum⁹. Quid illi adhuc posi m⁹ dignū dare! Sed peto te p̄ mi: vt roges eū si forte dignabitur medietatē de oīb⁹ q̄ al lata sunt sibi assumere. Et vocātes eū p̄. f. et filius: tulerūt eū in ptē et rogare cepēt vt dignaretur dimidiā ptē oīs q̄ attulerāt acceptā hr̄e. Tūc dixit eis occulte. Bñdici te deū celi et corā oibus viuētibus cōfite mini; ei: qa fecit vobiscū mia suā. Et em̄ sa crm regis abscōdere bonū est: opa āt dei reuelare et cōfiteri honorificū est. Bona ē ora cū ieiunio & elemosyna: magisq; the sauros auri recōdeꝛ. qm̄ elemosyna a mor te liberat: et ipa ē q̄ purgat pctā & facit in uenire vitā etnā. Qui āt faciūt pctū & iniq tatē hostes sūt aie sue. Manifesto ergo vo bis veritatē & nō abscōdā a vobis occultū sermonē. Q̄n orabas cū lachrymis & sepe- liebas mortuos & derelinq̄bas prādiū tu- um: & mortuas abscōdebas p diē i domo tua & nocte sepeliebas eos: ego obtuli o- rationē tuā dño. et qa accept⁹ eras deo: ne cesse fuit ut tentatio ꝓbaret te. Et nūc mi- sit me dñs vt curarē te: & sarā uxorē filii tui a demonio liberarem. Ego.n.sum raphael angelus unus ex septem⁹ q̄ astamus añ dñm Cūq; hec audissent turbati sūt & tremen- tes ceciderūt sup̄ fram i facies suas. Dixitq; eis angel⁹. Pax uobis: nolite timere. Et em̄ cū essem uobiscū p uolūtatē dei erā: ipsum

at peccantes hostes sunt

οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς fue vite. non abscondā a vobis ostie

ἐμοῦ ζωῆς. οὐκ ἀποκρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν verbū. dixi. at mysteriū regis abscō

ῥῆμα. εἴρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύ dere bonum: at opera dei reuela

πτειν καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακα re honorificū. ⁊ nunc q̄ orasti

λύπτειν ἔνδοξον. καὶ νῦν ὅτε προσηύξω tu ⁊ nurus tua sarra: ego in-

σὺ καὶ ἡ νύμφη σου Σάρρα, ἐγὼ προσή- dūri ⁊ memoriā oratiōis ve

γαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑ- stre coram sancto. ⁊ q̄ sepeliebas

μῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. καὶ ὅτε ἔθαπτες mortuos: fili aderam

τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρῆμην tibi. ⁊ q̄ nō cūctatus fuisti surgere ⁊

σοι. καὶ ὅτε ὀκνησας ἀναστῆναι καὶ relinquere prandiū tuū ⁊ ut abi

καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου ἕως ἐτά- eo cooperireo mortuū: nō hesitasti

φῃς με· ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔφαγον, οὐδὲ ἔπιον. ἀλλὰ me būfactenꝰ. sed tecum erā. ⁊

ἀπὸ ὀπτασίαν ἀνθρώπου εἶδον ἃ ἐγὼ ἤμην· καὶ me ag̃thotsoiōn. alla sun soi imi. kai

νῦν ἐξομολογοῦμαι τῷ θεῷ, ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν nunc misit me deus adisaūdiuꝫ te

πέμψαντά με· καὶ γράφατε πάντα ⁊ nurum tuā sarram. ego sum

ἃ συντελέσθη ἐν τῇ βίβλῳ. καὶ raphael vnus de septē angelis

ἀνέστησαν καὶ οὐκέτι εἶδον αὐτόν. καὶ qui offerunt oratio

ἐξομολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ nes sctorum: ⁊ ambulant an-

θαυμαστὰ τοῦ θεοῦ. Ca.13. te maiestatē dei. ⁊ turbati

ET vt apparuit eis angelus

Καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος dñi: ⁊ tobias scripsit orationem

κυρίου, καὶ τωβὴτ ἔγραψε προσευχὴν

in exultatione: ꝛ dixit: benedictus
ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ
deus vester in secula ꝛ re-
θεὸς ὑμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασι-
gnum eius: ꝙa ipse flagellat ꝛ mi-
λεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐ-
serebit: deducit ad inferos ꝛ reducit. ꝛ
λεεῖ, κατάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει· καὶ
nõ est ꝙ effugiat manum e-
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐ-
ius. cõfitemini et filii israel
τοῦ· ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
in cõspectu gentiũ: quĩ ipse dispersit
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπει-
nos inter eos. ibi oñdite
σεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς· ἐκεῖ ὑποδείξατε
magnificentiã eius. ꝛ exaltate e-
τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ· καὶ ὑψοῦτε αὐ-
um in cõspectu oĩs viuẽtis: quĩ ip-
τὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐ-
se dñs noster, ꝛ deus ipse pa-
τὸς κύριος ἡμῶν· καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς πα-
ter noster in oĩa secula. ꝛ
τὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· καὶ
flagellabit nos in iniquitatib⁹ no-
μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡ-
stris: ꝛ iterũ miserebit. ꝛ cõgregabit
μῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει· καὶ συνάξει
nos ex oĩbus gẽtibus: vbi dis-
ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ διέσπει-
sit nos inter eas. ſi cõuersi fueritis
σεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐὰν ἐπιστρέψητε
ad eum in toto corde vestro ꝛ in
πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν
tota ãia vestra: vt faciatis ante
ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον
eum veritatem: tunc cõuertetur ad
αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑ-
vos. ꝛ nõ abscõdet facĕ suam
μᾶς· καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a vobis: ꝛ videbitis q̃ faciet vobi-
ἀφ' ὑμῶν, καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑ-
scum. ꝛ confitemini ei in toto
μῶν· καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ
ore vestro. ꝛ bñdicite do-
τῷ στόματι ὑμῶν· καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύ-
minũ ptãtes. ꝛ exaltate
ριον τῆς δυνάμεως· καὶ ὑψώσατε τὸν
regem seculorũ. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων· ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cõfiteor il-
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ-
li: ꝛ oñdo fortitudinẽ ꝛ ma-
τῷ, καὶ δείκνυμι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με-
gnificentiã eius genti peccatrici. ꝙs
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ· τίς
cognoscet ſi velet vos. ꝛ faciet
γνώσεται εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis: dcũ meũ exalto: ꝛ
ἐλεημοσύνην ὑμῖν· τὸν θεόν μου ὑψῶ, καὶ
ãia mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
ꝛ exaltabit magnificentiã e-
καὶ ἀναλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐ-
tus. vicent oẽs ꝛ cõfitean
τοῦ· λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί-
tur ei in iusticia. hierl̃z ciui
σθωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. Ἰλὰμ πο-
tas sancta flagellabit te in opibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν

benedicite & cantate illi: videbar quidem
vobiscum manducare & bibere. sed ego ci-
bo inuisibili & potu q̃ ab hoibus videri nõ
potest: vtor. Tempus est ergo vt reuertar
ad eum qui me misit. vos autem benedici
te deum: & narrate omnia mirabilia eius.
Et cum hec dixisset: ab aspectu eorum ab
latus est: & vltra eum videre non potue-
runt. Tunc prostrati per horas tres in fa-
ciem: benedixerunt deum. Et exurgẽtes
narrauerunt oĩa mirabilia eius. ¶Ca.13.

APeriens autez tobias senior os suum
benedixit dominũ. & dixit. Magnus
es dñe in eternum, & in omnia secula re-
gnũ tuum: qm̃ tu flagellas & saluas: dedu
cis ad inferos & reducis: & non est qui ef-
fugiat manum tuam. Confitemini domi-
no filii israel: & in conspectu gentium lau
date eum, quoniã ideo dispersit vos inter
gentes que ignorant eum: vt vos enarre-
tis mirabilia eius & faciatis scire eos: quia
non est alius deus omnipotens preter cũ.
Ipse castigauit nos ꝓpter iniquitates no
stras: & ipse saluabit nos ꝓpter misericor
diam suam. Aspicite ergo que fecit nobi
scum: & cum timore & tremore cõfitemi
ni illi: regemq; seculorum exaltate in ope
ribus vestris. Ego autem in terra captiui-
tatis mee confitebor illi: quoniã ostendit
maiestatem suam in gentem peccatricez.
Conuerti mini itaq; peccatores: & facite
iusticiam coram domino credentes q̃ fa-
ciat vobiscum misericordiam suam. Ego
autem & anima mea in eo letabimur. Be-
nedicite domino omnes electi eius: agite
dies leticie & confitemini illi. Hierusalem
ciuitas dei castigauit te dominus in operi
bus manuum tuarum. Confitere domino
in bonis tuis & benedic deum seculorum
vt reedificet in te tabernaculum suum & re
uocet ad te omnes captiuos & gaudeas in
omnia secula seculorum. Luce splendida
fulgebis & omnes fines terre adorabũt te.
Nationes ex lõginquo ad te venient: &
munera deferentes adorabunt in te domi
num & terram tuam in sanctificationẽ ha
bebunt. Nomẽ enim magnũ inuocabũt
in te. Maledicti erũt qui cõtempserint te:
& condemnati erunt oẽs qui blasphema-
uerint te: benedictiq; erunt qui edificaue-
rint te. Tu autẽ letaberis in filiis tuis: quo
niam omnes benedicentur & congrega
buntur ad dñm. Beati omnes qui diligũt
te: & qui gaudent super pace tua. Anima
mea benedic dominum qm̃ liberauit hie
rusalem ciuitatem suam a cunctis tribula
tionibus eius dominus deus noster. Btũs
erõ si fuerint reliquie seminis mei ad vidẽ
dam claritatem hierusalem. Porte hieru-
salem ex saphyro & smaragdo edificabũ-
tur & ex lapide precioso omnis circuitus
murorum eius. Ex lapide candido & mũ
do omnes platee eius sternentur: & per
vicos eius alleluia cantabitur. Benedi-
ctus dominus qui exaltauit eam: vt sit re
gnum eius in secula seculorum super cã.

A M E N.

filios tuos: ꝛ rursum miserabitur filios
υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς
tuos. cõfitere dño: qm̃
τῶν δικαίων· ἐξομολογοῦ, τῷ κυρίῳ, ὅτι
bonus. ꝛ bñdic regem
ἀγαθός· καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν
seculorũ: vt iterum tabernaculũ ei⁹ edifi-
αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκο-
cetur in te cum gaudio: ꝛ letificet
δομηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφρανάτω
ipse captiuos tuos: ꝛ dili-
ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους σου, καὶ ἀγα-
gat in te miseros in
πήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς
omnes gñationes secul. gẽtes mul
πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος· ἵνα θήσω σοι
te a longe venẽt ad nomẽ dñi
λὰ μακρόθεν ἥξουσιν πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου
dei: munera in manibus hũtes: mu-
τοῦ θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶ-
nera regi celi. gñationes gñ
ρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ. ἡμεραὶ ἡμε
tionũ laudabũtte: ꝛ vocabunt crud
τῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ δώσουσιν ἀγαλ
tationẽ. maledicti oẽs q̃ odie
λίασιν· ἐπικατάρατοι πάντες, οἱ μι-
runt te. bñdicti erunt oẽs
σοῦντές σε· εὐλογημένοι ἔσονται πάν-
q̃ diligũt te in seculũ.
τες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.
letare ꝛ exulta in filiis
χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
tuis: qm̃ cõgregabuntur ꝛ bñ
τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐ-
dicent dñm tuis. o bea
λογήσουσι τὸν κ̃ν τῶν δικαίων. ὦ μακάρι-
ti q̃ diligunt te. gaudebunt super
οι οἱ ἀγαπῶντές σε· χαρήσονται ἐπὶ τῇ
pace tua. bti qui tristati fuerũt in
εἰρήνῃ σου· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ
oĩbus flagellis tuis: qm̃ in te gau
πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χα
debũt videtes oẽm gloriam
ρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν
tuã: ꝛ letabũtur in eternũ.
σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. ἡ
ãia mea bñdicat dcũ regem
ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θ̃ν τὸν βασιλέα
magnũ: ꝙa edificabitur hieru
τὸν μέγαν, ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσα
lem saphiro ꝛ smaragdo ꝛ la-
λὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ, καὶ λί
pide ꝑcioso: muri tui ꝛ turres
θῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι
ꝛ ꝓpugnacula in auro mun-
καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθα-
do. ꝛ platee hierusalem
ρῷ. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ
beryllo ꝛ carbũculo ꝛ lapidi c
βηρύλλῳ καὶ ἀνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ
suphir sternẽtur. ꝛ vi
σουφείρ ψηφολογηθήσονται. καὶ ἑκοῦ-
cẽt omnes vici eius allelu
σι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς ἀλληλού
ia. ꝛ laudabunt dicentes: bñdi-
ια. καὶ αἰνέσουσι λέγοντες, εὐλογη-
ctus deus qui exaltauit omnia
τὸς ὁ θεὸς ὃς ὕψωσε πάντας τοὺς
secula.
αἰῶνας. Ca.14.

Ξ cessauit cōfiteri tobias.
καὶ ἐπαύσαρο ἐξομολογούμενος τωβὴτ.
τ erat annorū octuaginta octo: qñ pdidit
καὶ ἦν ἐτῶν πεντήκοντα ὀκτώ, ὅτε ἀπωλέσε
visum: τ post annos octo respexit. τ
ταὶς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε· καὶ
factebat elemosynas. τ apposuit time
ἐποίει ἐλεημοσύνας. καὶ πρὸσέθετο φοβεῖ-
re dñm deum τ cōfiteri e-
σθαι κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐ-
i. maxime ât senuit. τ vocauit fili
τῷ. μεγάλως δὲ ἐγήρασε· καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱ
um suum τ septē filios filii sui. τ
ὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἑξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ
dixit ei: fili accipe filios tuos.
εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λάβε τοὺς υἱούς σου.
ecce senui: τ ad discedendu
ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποστερέχειν ἀ-
a vita sum. vade in mediam fi
πὸ τοῦ ζῆν εἰμί· ἄπελθε εἰς τὴν μηδίαν τε
li: qa credidit q̄cunq; locutus ē ionas
κνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνᾶς
pphēta de ninive: q̄ subuerte
ὁ προφήτης περὶ νινευί, ὅτι καταστραφήσε-
tur. in ât media magis erit pax q̄ gla
ται. ἐν δὲ τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσαι εἰρήνη ἕως
dius. τ q̄ fratres nostri in terra di-
καιροῦ· καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκο-
spergētur a bona terra. τ hieru
πισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς· καὶ ἱερου-
salē erit deserta: τ dom⁹ dei in
σαλὴμ ἔσαι ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν
ea cōburetur: τ deserta erit q̄sq; ad
αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσαι μέχρι
dies. τ iterū miserebitur eorū deus: τ
χρόνου· καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
cōducet eos in terrā. τ edifi
ἐπισυνάξει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ οἰκοδομὴν
cabit dom⁹ nō sicut pri-
οἰκοδομήσει οὐχ ὡς τὸ πρότερον, ἕως πλη
plebūtur tps. tunc. τ post hec re
ρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
uertētur de captiuitatibus: τ edi
στρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκο
ficabunt hierm honorifice. τ dom⁹ dei
δομήσουσιν Ἰερουσαλὴμ ἐντίμως· καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ
in ea edificabitur. τ in omnes
ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται· καὶ εἰς πάσας τὰς
ghatiōes seculi edificatio gloriosa: sic
γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος, κα-
cut locuti sunt de ea pphēte τ
θὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται· καὶ
oēs gētes cōuertētur vere ad ti
πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φο-
mendū dñm deū: τ cōfodient
βεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, καὶ καταρρύξουσι τὰ
idola sua. τ bñdicent oēs
εἴδωλα αὐτῶν· καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ
gētes dñm. τ populꝰ eius confitebi-
ἔθνη τὸν κύριον· καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσε
tur deo. τ exaltabit dñs populū suū.
ται τῷ θεῷ· καὶ ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτ.
τ gaudebūt oēs q̄ diligunt dñm
καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κν
dēi in veritate τ iustitia facientes
τὸν θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνη ποιοῦντες

Capitulum quartūdecimū.

ΕΤ cōsumati sunt sermōes tobie.
Et postq̄ illumiatus est tobias
vixit annis q̄dragita duobus: & vidit
filios nepotū suoruꝫ. Cōpletis itaq̄
annis centūduobus: sepultꝰ ē hono
rifice i ninive. Quinq̄ginta nāq̄ ex
annorū lumen oculorū amisit: sexa
genarius vero recepit. Reliquū vero
vite fue in gaudio fuit: & cū bono p
fectu timoris dei prexit in pace. In
hora ât mortis sue vocauit ad se to-
biā filiū suū & septē iuuenes filios su
os nepotes: dixitq̄ eis, Prope erit in
teritus ninive. Nō.n. excidit verbū
dñi: & fratres nri qui dispersi sunt a
tra israel reuertētur ad eā. Omis aūt
deserta tra eius replebitur & dom⁹
dei que in ea incēsa est iterū reedifi-
cabitur: ibiq̄ requiētur oēs timen
tes deū & relinq̄nt gentes idola sua
& veniēt in hierm: & habitabūt in
ea & gaudebūt in ea oēs reges terre
adorantes deū isrl. Audite ergo filii
mei patrem vestrum & facite domi
no in veritate & inquirite vt facia-
tis que placita sūt illi: & filiis vestris
mandate vt faciāt iustitias & elemo
synas vt sint mēores dei & bñdicant
eum in oī tpe in veritate & in tota
virtute sua. Nunc ergo filii audite
me & nolite manere hīc: sed quacū
q̄ die sepelieritis mē vestram cir
ca me in vno sepulchro: ex eo dirigi
te gressus vestros: vt exeatis hinc.
Video enim quia iniquitas eius fi-
nem dabit ei. Factum est autem
post obitum matris sue: Tobias ab-
scessit ex ninive cum vxore sua &
filiis & filiorum filiis: & reuersus
est ad soceros suos: inuenitq̄ eos in
columnes in senectute bona: & cu-
ram eorum gessit: & ipse clausit o-
culos eorum: & omnem hereditā-
tem domus raguelis ipse percepit.
viditq̄ quintam generationem fili
osq̄ filiorum suorum: & completis
annis nonaginta & nouem in timo
re dñi cum gaudio sepelierunt
eum. Omnis autem cognatio eius
& oīs generatio eius in bona vita &
in sancta conuersatione perman-
sit: ita vt accepti essent tam deo q̄
hominibus & cunctis habitanti-
bus terram.

Explicit liber Tobie.

miam fratribus nostris. τ nūc fili
ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν· καὶ νῦν τέκνον ἀ
abi a ninive: qñ omnino erūt q̄ loqu
πελθε ἀπὸ νινευί, ὅτι πάντως ἔσαι ἃ ἐλά-
tus est pphēta ionas. tu ât terra le
λησεν ὁ προφήτης Ἰωνᾶς. σὺ δὲ τήρησον τὸν
gem τ precepta: τ esto amator ele
νόμον καὶ τὰ πρόσταγματα, καὶ γίνου φιλελε-
mosynarū τ iustus: vt tibi bene sit. τ sepeli
μων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ. καὶ θάψον
me bene: τ matrem tuā mecum. τ
με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ· καὶ
nō vltra maneatis in ninive. fili vide q̄d
μηκέτι αὐλίζησθε ἐν νινευί. τέκνον ὁρᾷς τί
fecit amon achiacharo q̄ nutriuit e-
ἐποίησεν Ἀμὰν Ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐ-
um: vt e luce duxit ēt in tene
τόν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκό
bras: τ q̄nta retribuit ei. τ achia
τος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ· καὶ Ἀχιά
charus q̄dē saluat⁹ ē: illi vero retribu
χαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδο-
tio data est: τ ipse descendit in tene
μα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκό-
bras, manasses in elemosyna erat: τ saluat⁹ ē
τος. μανασσῆς ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, καὶ ἐσώθη
de laqo mortis quē fixerūt ei. aman
ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξαν αὐτῷ. Ἀμὰν
āt incidit in laqueū: τ peri:
δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλε-
it. τ nūc fili vide q̄d elemosyna fa-
το. καὶ νῦν παιδίον ὅρα τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ
cit: τ quō iusticia liberat. τ hec ip
σι, καὶ πῶς δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐ
so dicente: defecit via eius in
τοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
lecto. erat ât annorū centum q̄nquagintaocto.
κλίνην. ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ὀκτώ.
τ sepelierunt eum honorifice. τ q̄ obi
καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως. καὶ ὅτε ἀπέθα
it anna mater eius: sepeliuit eā cum
νεν Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ
patre suo. abiit ât tobias cum
τὸν πατρὸς αὐτοῦ. ἀπῆλθε δὲ τωβίας μετὰ
vxore sua τ filiis in ecbata
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτα
na ad raguelē socerum suum. τ
να πρὸς ραγουήλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. καὶ
senuit honorifice. τ mortuos so-
ἐγήρασεν ἐντίμως· καὶ θανόντας τοὺς πενθε
ceros suos sepeliuit glorioſe. τ hereditate
ρεοὺς αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως· καὶ ἐκληρονό-
acq̄siuit substātiā eorū τ tobie
μησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τωβὴτ τοῦ
patris sui. obiit autē τ ipse an
πατρὸς αὐτοῦ· ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐ-
nor⁹ centum viginti septē in ecbatanis
τῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν ἐκβατάνοις τῆς
medie. τ audiuit antēq̄ moreretur ip-
μηδίας· καὶ ἤκουσε πρὶν ἢ ἀποθανεῖν αὐ-
se destructionē ninives q̄ in captiuitatē
τὸν τὴν ἀπώλειαν νινευί, ἣν ἠχμαλώτευ
cepit nabuchadonosor τ assuerus. τ
σε ναβουχοδονόσωρ καὶ ἀσσούηρος. καὶ
gauisus ē ant⁹q̄ moreretur sup ninive.
ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ νινευί.

Finis Tobie.
Τέλος τοῦ τωβήτ.

Incipit Prologus.B.Hieronymi presbyter in librum Judith.

Apud hebreos liber Iudith inter agiographa legitur: cuius autoritas ad roboranda illa que in contentionem veniunt: minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen sermone conscriptus inter historias computatur. Sed quia hunc librum synodus nicena in numero sanctarum scripturarum legitur computasse: acquieui postulationi vestre: immo exactioni & sepositis occupationibus quibus vehementer arctabar: huic vnam lucubratiunculam dedi: magis sensum e sensu ex verbo verbum transferens. Multorum codicum varietatem vitiosissimam amputaui: sola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui: latinis expressi. Accipite Iudith viduam: castitatis exemplum. & triumphali laude perpetuis eam preconiis declarate. Hanc enim non solum feminis: sed & viris imitabilem dedit qui castitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit vt inuictum omnibus hominibus vinceret; & insuperabilem superaret.

Explicit prologus.

Trās.grc.iudith.cū iter.lat.Trāsla.B.H.Trās.grc.iudith.cū iter.lati.

INCIPIT TRANSLATIO beati Hieronymi libri Iudith.

Capitulum primum.

RPhaxat itaq; Rex Medorum subiugauerat multas gentes imperio suo: & ipse edificauit ciuitatem potentissimam quam appellauit Egbathanis. Ex lapidibus quadratis & sectis fecit muros eius: in altitudine cubitorum septuaginta & in latitudine cubitorū triginta. Turres vero eius posuit in altitudine cubitorum centum. Per quadrum vero earum latus vtrumq; vicenorum pedum spacio tendebatur. Posuitq; portas eius in altitudine turrium: & gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui: & in gloria quadrigarum suarum.

Anno igitur duodecimo regni sui: Nabuchodonosor rex Assyriorum: qui regnabat in nīiue ciuitate magna: pugnauit cōtra arphaxat: & obtinuit eum in campo magno: qui appellatur Ragau: circa Eufratem & Tigrim & Iadason in campo Erioch regis Elicorum. Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor: & cor eius eleuatum est: & misit ad omnes

Cap. I.

A Vno duodecimo regni nabuchodonosor: q regnauit in nīiue ciuitate magna in diebus. arphaxad q regnauit medio in ecbatanis. & edificauit in ecbatanis: circūcirca muros ex lapidib⁹ sectis in latitudinē cubitorū trium: in longitudinē cubitorū sex: & fecit altitudinē murī cubitorum septuaginta: & turres vero eius septuaginta, & latitudinē ipsius cubitorū quinquaginta. & turres eius statuit super portis eius cubitorū centū: & latitudinē eius fundauit ad cubitos sexaginta. & fecit portas exaltis ecxlinta. & eleuauit portas eius sublatas in altitudiez cubitorum septuaginta: & latitudo ipsarū cubitorum quadraginta ad exitus exercitus potentium eius: & ad acies eorum dynatōn eius, & dispositiones peditum eius. & fecit bellum in diebus illis rex nabuchodonosor contra regem arphaxad in campo magno. hic est campus in terminis ragau. & occurrerunt ad eum oēs montana: & omnes habitantes eu phratem & tigrim & hydaspem & campum arioch regis elymeorum. & cōuenerūt gētes multe valde in unum. & cōuenerūt filiorū gelod. & multitudo nabuchodonosor regis assyriorum ad omnes habitantes terram: & ad omnes habitantes ciliciam & damascum & libanum & antilibanum: & omnes habitantes cōtra faciem maritime regionis: & eos q in gētibus carmeli: & galaad & superiorē galileam & magnū cāpum esdrelom: & omnes qui in samaria & ciuitates eius: & transiordanem vsq; ad hierusalem & betane & chellus & cades & fluvium egypti & taphnē & ramesse: & omnem terrā gesem quousq; puentatur ad terga tanis & memphis: & oēs habitantes egyptum: quousq; puentatur ad termios ethiopie. & vilipenderūt omnes habitantes terram verbum nabuchodonosor regis assyriorum: & nō cōuenerunt illi in bellum: quia nō timuerunt eum: sed erat coram ipsis tanq; vir vnus. & remiserunt nuncios eius vacuos in ignominia a facie ipsorum,

ꝛ idignatus ē nabuchodonosor cōtra oēm
καὶ ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν
terrā hanc valde. ꝛ iurauit per
τὴν γῆν ταύτην σφόδρα· καὶ ὤμοσε κα-
thronū ꝛ regnum su
τὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐ-
um nimirū vlturum se omnes
τοῦ ἢ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ
termios cilicie ꝛ damasci ꝛ fi-
ὅρια τῆς κιλικίας καὶ δαμασκοῦ καὶ σι-
rie: ꝛ iterēpturū gladio suo om
ρίας, καὶ ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάν
nes habitantes in terra moab ꝛ
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ μωάβ καὶ
filios ammon ꝛ omnem iu-
τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ πᾶσαν τὴν ἰου-
deam ꝛ omnes q̄ in egypto: donec
δαίαν καὶ πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως
pueniat ad terminos duplicis ma
τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασ-
ris. ꝛ acie instruxit in potentia sua
σῶν· καὶ παρετάξατο ἐπὶ δυνάμει αὐτ
cōtra arphaxad regem in anno se
πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑ-
ptimo decimo. ꝛ cōfortatus ē in bel
βδόμῳ καὶ δεκάτῳ· καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολε
lo suo: ꝛ erāt currus sui.
μῳ αὐτοῦ, καὶ ἦσαν τὰ ἅρματα αὐτοῦ·
ꝛ dñatus est ciuitatibus cias. ꝛ pue-
καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ· καὶ ἀφί
nit vsq; ad ecbatana: ꝛ obtinuit
κετο ἕως ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν
turres: ꝛ destruxit platea-
πύργων, καὶ προενόμευσε τὰς πλατεί-
as ciuis: ꝛ ornatū eius dedit
ας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔδωκεν
in opprobriū eius. ꝛ cepit arpha-
εἰς ὀνειδισμὸν αὐτῆς. καὶ ἔλαβε τὸν ἀρφα-
xad in mōtib⁹ ragau: ꝛ iaculatus
ξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι ῥαγαῦ, καὶ κατεκόντι
est eum in iaculis suis. ꝛ
σεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτοῦ. καὶ
disperdit eum vsq; ad diem il
ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί
lam: ꝛ reuersus ē post eum in niniue
νης, καὶ ἀνέστρεφε μετ' αὐτὸν εἰς νινευί
ipse ꝛ ois cōmitatus eius: mul
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆ
titudo virorū bellatorum magna valde.
θος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα.
ꝛ eratibi torpens ꝛ cōuiuia facies ip-
καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχούμενος αὐ
se ꝛ exercitūs eius p dies cen
τὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ' ἡμέρας ἑκα
tum viginti.
τὸν εἴκοσι.

Ca. 2.

ET in anno octauo ꝛ decimo
Καὶ ἐν ἔτει τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ
secunda ꝛ vigesima primi mēsis
δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς
factū ē verbum in domo nabuchodonosor
ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ
regis assyriorum vt vlciscereturomnē
βασιλέως ἀσσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν
terrā sicut locutus ē· ꝛ cōuoca
τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. καὶ συνεκάλε-
uit omnes seruos suos ꝛ
σε πάντας τοὺς θεράποντας αὐτοῦ καὶ
omnes magnates suos: ꝛ posuit
πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο
cum eis mysteriū consilii sui.
μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ.

qui habitabant in cilicia & da
masco & libano: & ad gentes
que sunt in carmelo & cedar &
inhabitantes galileam: in cam-
po magno esdrelon & ad om-
nes qui erant in samaria: & trās
flumen iordanem vsq; ad hie-
rusalem: & omnem terram ios-
se: quousq; perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos om-
nes misit nuncios Nabuchodo
nosor rex Assyriorum: qui om
nes vno animo contradixe-
runt: & remiserunt eos vacuos: ac sine honore abiecerunt.
Tunc indignatus Nabuchodo
nosor rex ad omnem terram
illam: iurauit per thronum &
regnum suum: q̄ defenderet
se de omnibus regionibus his.

Capitulum secundum.

ANno tertiodecimo Nabu-
chodonosor regis: vicesi-
ma & secunda die mensis pri-
mi: factum est verbum in do-
mo Nabuchodonosor regis as
syriorum: vt defenderet se. Vo
cauitq; omnes maiores natu:
omnesq; duces bellatores su-
os: & habuit cum eis mysteri-
um consilii sui. Dixitq; cogita
tionem suam in eo esse: vt om-
nem terram suo subiugaret im
perio. Quod dictum cum pla-
cuisset omnibus: vocauit Na-
buchodonosor rex Holofer-
nem principem militie sue: &
dixit ei. Egredere aduersum
omne regnum occidentis: &
tra eos precipue: qui cōtempse
runt imperium meum. Non
parcet oculus tuus vlli regno:
omnemq; vrbem munitam
subiugabis mihi.

ꝛ cōuocauit oēm malitiā
καὶ συνεκάλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς
terre ab ore suo. ꝛ ipsi decre
γῆς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ αὐτοὶ ἐκρι
uerūt exterminare oēm carnem q̄ nō
θεύσασθαι πᾶσαν σάρκα οἱ οὐκ
secuti sunt verbū oris ꝙ e
ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ-
tus. ꝛ factū est vt cōsumauit cōsi-
τοῦ· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βου
lium suum: vocauit nabuchodonosor
λὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε ναβουχοδονόσορ βα
rex assyriorum holoferne⁴ primi
σιλεὺς ἀσσυρίων τὸν ὁλοφέρνην ἀρχιστράτη
pem militie sue: secūdū erūtem
γον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον ὄντα
post ipsum. ꝛ dixit ad eum: hec vi
μετ' αὐτὸν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, τάδε λέ
at rex magn⁹ dñs vniuerse tre.
γει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κύριος πάσης γῆς·
ecce tu egrederis a facie mea: ꝛ su
ἰδοὺ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου, καὶ λή
mes tecum viros cōfidētes i fortitudi
μῃ μετὰ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύι
ne sua: peditū in milliaria centum viginti
αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκο-
ti: ꝛ multitudinē equoꝝ cū ascēsoribus: mil
σι, καὶ πλῆθος ἱππέων σὺν ἀναβάταις, χι
liaria duodecim: ꝛ exibis in occur
λιάδας δώδεκα, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συναν-
sum vniuerse terre ad occidentē: q̄m
τησιν πάσῃ τῇ γῇ εἰς δυσμάς, ὅτι
inobedientes fuerūt verbo meo: ꝛ
ἠπείθησαν ἐν τῷ ῥήματί μου, καὶ
nunciabis eis vt pparēt mihi
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι
terrā ⁊ aquā: q̄a exibo in fu
γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυ
rore meo in eos: ꝛ cooperiā oēm
μῷ μου ἐπ' αὐτούς, καὶ καλύψω πᾶσαν τὸ
faciem terre in pedib⁹ exer-
πρόσωπον τῆς γῆς ἐν ποσὶ τῆς δυ
citus mei: ꝛ dabo eos in rapi
νάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διαρ
nam illis. ꝛ vulnerati eo-
παγὴν αὐτοῖς. καὶ οἱ τραυματίαι αὐ
rum replebunt valles eorum
τῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν
ꝛ torrētes. ꝛ flumē in-
καὶ τοὺς χειμάρρους. καὶ ποταμὸς ἐπι
undans mortuis eorum implebi
κλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσε
tur. ꝛ ducā captiuitatem eorum
ται. καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν
in finibus vniuerse terre. tu aūt
ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς. σὺ δὲ
exiens occupabis mihi oēs terminos eo
ἐξελθὼν προκαταλήμψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐ
rum: ꝛ dedent tibi scipsos. ꝛ
τῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτούς. καὶ
seruabis mihi eos in diem red
θατηρήσεις ἐμοὶ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐπι
gutiōis cor. aduersū āt inobedientes
γμοῦ αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπειθοῦντας
nō parcet oculus tuus: da
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τοῦ δοῦ
re eos in cedem ꝛ rapinam in
ναι αὐτοὺς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν
omni terra tua: quia viuo ego ꝛ
πάσῃ τῇ γῇ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ καὶ ὁ
potestas regni mei:
κράτος τῆς βασιλείας μου,

qūcunq; locutus sum ꝛ faciam hec
ὅσα ἐλάλησα καὶ ποιήσω ταῦτα
in manu mea. tu autē nō trāsgredieris vnū
ἐν χειρί μου. σὺ δὲ οὐ παραβήσῃ ἓν
quippiam verborum domini tui.
τι τῶν ῥημάτων τοῦ κυρίου σου.
sed consummans consumabis sicut impe
ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις καθότι πρός
rauit tibi. ꝛ nō tardabis face
σε παραχρῆμά σοι. καὶ οὐ μακρυνεῖς τοῦ ποιῆ
re ipsa. ꝛ erunt holoferni a
σαι αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὁλοφέρνης ἀπὸ
facie dñi sui: ꝛ voca
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλε
uit omnes magnates ꝛ du
σε πάντας τοὺς δυνάστας καὶ τοὺς στρα
ces ꝛ ꝓfectos virtutis assy
τηγοὺς καὶ ἐπισκέπτας τῆς δυνάμεως ασ
riorum: ꝛ numeranit electos viros
σουρ, καὶ ἠρίθμησεν ἐπιλέκτους ἄνδρας
in prelium sicut precepit ei
εἰς παράταξιν καθότι προσέταξεν αὐτῷ
dñs suus ad centū vigintī milia:
ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο,
ꝛ equites sagittarios duodecim mille.
καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.
ꝛ ordinauit eos quēadmodū pre
καὶ διέταξεν αὐτοὺς ὃν τρόπον πολε
lii multitudo ordinatur. ꝛ assumpsit ca
μου πλῆθος συντάσσεται. καὶ ἔλαβε κα
melos ꝛ asinos ad , sarcinas eo
μήλους καὶ ὄνους εἰς τὴν ἀποσκευὴν αὐ
rum multitudiné multā valde: ꝛ oues
τῶν πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβα
ꝛ boues ꝛ capras ad ꝑparationes
τα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν
eorum: quorū nō erat nūerus: ꝛ frumētacū
αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ ἐπισιτι
victū omni viro ad multitudinē: ꝛ au
σμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυ
rum ꝛ argentum de domo regis mul
σίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πο
tum nimis ꝛ egressus ipse ꝛ om
λὺ σφόδρα. καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶ
nis exercitus eius in viam vt pre
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς πορείαν τοῦ προ
cederēt regem nabuchodonosor ꝛ
ελθεῖν βασιλέως ναβουχοδονόσορ, καὶ
cooperti ēt eōm faciem terre
καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
ad occidens in curribus ꝛ equitibus ꝛ
πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι καὶ
peditibus electis eorum. ꝛ multi
πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν. καὶ πολὺς ὁ
mixti ficut locusta venerunt cum eis: ꝛ
ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνῆλθον αὐτοῖς, καὶ
sicut arena terre, nō. n. erat numerus ꝑ
ὡς ἄμμος τῆς γῆς. οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ
multitudine eor. ꝛ exierunt e nīuiue viam
πλήθους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ νινευὶ ὁδὸν
trium dierum super faciem cam
τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πε
pi bectileth. ꝛ castrametatus est
δίου βεκτιλεθ. καὶ ἐπεσκηνωπέδευσεν
a bectileth: prope mōtem q
ἀπὸ βεκτιλεθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ
ad sinistram supiorē cilitie. ꝛ cepit
ἐπ' ἀριστερὰ τῆς ἄνω κιλικίας. καὶ ἔλαβε
omnem potestatem eius: pedites
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοὺς πεζοὺς
ꝛ equites ꝛ currus eius.
καὶ τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ.

Tunc holofernes vocauit du
ces & magistratus virtutis assy
riorum: & dinumerauit viros in
expeditiōe sicut precepit ei rex
centum viginti milia peditum
pugnatorum: & equites sagit
tarios duodecim milia. Om
nemq; expeditionem suam fe
cit preire in multitudine innu
merabilium camelorum: cum
bis que exercitibus sufficerent
copiose: boum quoq; armenta
gregesq; ouium: quorum non
erat numerus. Frumentum ex
omni syria in transitu suo pa
rari constituit. Aurum vero &
argentum de domo regis assum
psit multum nimis. Et profect⁹
est ipse & omnis exercitus cum
quadrigis & equitibus & sagit
tariis: qui cooperuerunt facie⁊
terre sicut locuste. Cumq; per
transisset fines assyriorum: ve
nit ad magnos mōtes ange qui
sunt a sinistro cilitie: ascenditq;
omnia castella eorum: & obti
nuit omnem munitionem. Ef
fregit autem ciuitatem opina
tissimam melothi: predauitq;
omnes filios tharsis & filios his
mael: qui erant contra faciem
deserti: & ad austrum terre cele
on. Et transiuit eufratem & ve
nit in mesopotamiam: & fregit
omnes ciuitates excelsas: que
erant ibi a torrente mambre vs
q; quo perueniatur ad mare
occupauit terminos eius a cili
tia vsq; ad fines iaphet qui sunt
ad austrum. Adduxitq; omnes
filios madian: & predauit om
nem locupletationem eorum:
omnesq; resistentes sibi occidit
in ore gladii. Et post hec desce
dit in campos damasci in die
bus messis: & succendit omnia
sata: omnesq; arbores & vineas
fecit incidi: & cecidit timor illi
us super omnes inhabitantes
terram.

∴ ∴
∴
∴ ∴

Capitulum tertium.

TVnc miserunt legatos suos
ad vniuersarum vrbium ac p
uinciarum reges ac principes:
syrie scilicet & mesopotamie: &
syrie sobal & lybie atq; cilitie:
qui venientes ad Holofernem
dixerunt. Dēfinat indignatio
tua circa nos. Melius est enim
vt viuentes seruiamus nabu
chodonosor regi magno: & sub
diti simus tibi: q; morientes
cum interitu nostro: ipsi ser
uitutis nostre damna patiamur.

ꝛ abiit indq; in mōtana.
καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.
ꝛ incidit phud ꝛ lud ꝛ
καὶ διέκοψεν τὸ φουδ καὶ τὸ λουδ. καὶ
predatus est filios omnes rasis ꝛ
προενόμευσεν υἱοὺς πάντας ῥασὶς καὶ
filios ismael eos dcōtra faciem
υἱοὺς ἰσμαηλ τοὺς κατὰ πρόσωπον τῆς
deserti ad austrū chellon. ꝛ
ἐρήμου πρὸς νότον τῆς χελλών. καὶ
transiuit euphratem: ꝛ transiit
παρῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ διῆλθε
mesopotamiam. ꝛ fregit
τὴν μεσοποταμίαν. καὶ κατέσκαψε
omnes ciuitates excelsas q̄
πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐ
th torrente arbonai quousq; p
πὶ τοῦ χειμάρρου ἀρβωναὶ ἕως τοῦ ἐλ
ueniatur ad mare. ꝛ occupauit
θεῖν ἐπὶ θάλασσαν. καὶ κατελάβετο τὰ
termios cilitie. ꝛ incidit om
ὅρια τῆς κιλικίας. καὶ κατέκοψε πάν
nes resistentes ei. ꝛ venit vsq; ad
τας τοὺς ἀντιστάντας αὐτῷ. καὶ ἦλθεν ἕως
fines iapheth q̄ ad austrū ꝛ faci
ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον καὶ πρόσω
em arabie. ꝛ circūdedit om
πον τῆς ἀραβίας. καὶ ἐκύκλωσε πάν
nes filios madiā: ꝛ succendit
τας τοὺς υἱοὺς μαδιάμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ
tabernacula eorū. ꝛ predatus est
σκηνώματα αὐτῶν. καὶ προενόμευσε τὰς
cubilia eorum. ꝛ descendit in cam
μάνδρας αὐτῶν. καὶ κατέβη εἰς ε δί
pū damasci in diebus messis triti
ον δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυ
ci: ꝛ succendit omnes agros
ρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς
eorum: ꝛ greges ꝛ armenta
αὐτῶν, καὶ τὰ πρόμνια καὶ τὰ βουκόλια
dedit in deletionem. ꝛ ciuitates
ἔδωκεν εἰς ἀφανισμόν. καὶ τὰς πόλεις
eorum spoliauit: ꝛ campos eorum
αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν
ventilauit. ꝛ percussit omnes
ἐξελίκμησε. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
iuuenes eorū in ore gladii.
νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.
ꝛ cecidit timor ꝛ tremor eius
καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ
super inhabitātes regionē marittimā:
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν,
qui erant in sidone ꝛ in tyro: ꝛ
τοὺς ὄντας ἐν σιδῶνι καὶ ἐν τύρῳ, καὶ
habitantes sur ꝛ ocina: ꝛ
τοὺς κατοικοῦντας σοὺρ καὶ ὀκινά, καὶ
omnes habitantes iemnaan: ꝛ
πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ
hitantes in azoto ꝛ ascalone:
οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι,
timuerunt eum valde.
ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα. Ca.3.

ET miserunt ad eum le
Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγ
gatos verbis pacificis dicentes.
γέλους λόγοις εἰρηνικοῖς λέγοντες.
ecce nos famuli nabuchodo
ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες ναβουχοδο
nosor regis magni:
νόσορ βασιλέως μεγάλου,

Trās.gre.Judith.cūiter.lati. Trāsla.B.Wic. Trās.gre.Judith.cūiter.lat.

astamus in cōspectu tuo: vtere nobis
παραπείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν
quēadmodū placitū ē facies tue. ecce
καθὼς ἀρεσόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου. ἰδοὺ
suburbia nostra ⁊ omnis locus
αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος ἡ=
noster. ⁊ ois campus trinci. ⁊ gre=
μῶν. καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν. καὶ τὰ ποί
ges ⁊ armenta. ⁊ oīes man
μνια καὶ τὰ βουκόλια. καὶ πᾶσαι αἱμαά
dre tabernaculoꝝ nostroꝝ astant
δραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παράκειν
ān faciem tuam: vtere quēadmodū
τω πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς
placuerit tibi. ecce et ciuitates nostre
ἂν ἀρέσκη σοι. ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν
⁊ habitātes in eis: ferui
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί
tui sunt. venens obuia
σου εἰσίν. ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς
vt est bonū in oculis tuis. ⁊
ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ
venerunt viri ad holofernē: ⁊
παρῆσαν οἱ ἄνδρες πρὸς ὁλοφέρνην, καὶ
ānuntiauerunt ei iusta verba
ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα
hec. ⁊ descendit in regionē maritimā
ταῦτα. καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν
ipse ⁊ exercitus. ⁊ custodiunt
αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις. καὶ ἐφρούρησε τὰς
ciuitates excelsas. ⁊ acceperūt ex e
πόλεις τὰς ὑψηλάς. καὶ ἔλαβον ἐξ αὐ=
is in auxilium viros elec
τῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλε=
ctos. ⁊ susceperūt eū ipi ⁊ om
κτους. καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοί καὶ πᾶ
nis regio eorum: cum coronis
σα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων
⁊ choris ⁊ tympanis. ⁊ demolit⁹
καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων. καὶ κατέσκα=
est omnes fines eoꝝ. ⁊ lucos
ψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ τὰ ἄλση
eorum excidit. ⁊ erat decretum ei
αὐτῶν ἐξέκοψε. καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ
exterminare omnes deos terre:
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς,
vt ipsi soli nabuchodonosor
ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ ναβουχοδονόσορ
seruirent omnes gētes: ⁊ omnes
λατρεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι
lingue ⁊ tribus eorum inuo
αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικα=
carent ipm deū. ⁊ venit cōtra faci
λέσωνται αὐτὸν θεόν. καὶ ἦλθε κατὰ πρόσω
em esdraelon prope dotaim:
πον ἐσδραηλων πλησίον τῆς δοταίας,
q̄ est contra ferrā magnā
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγά=
iudee. ⁊ castrametatus
λου τῆς ἰουδαίας. καὶ κατεστρατοπέδευ=
est inter gaba ⁊ scytharū ciuitatem.
σεν ἀναμέσον γαβᾶ καὶ σκυθῶν πόλεως.
⁊ fuit ibi mensem dierum vt cōgrega
καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλε=
ret omnem sarcinam exerci
ξαι πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν τῆς δυνάμε
tus sui.
ως αὐτοῦ.

Ca. 4.

ET audierunt filii israel qui ha=
Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κα=

Omnis ciuitas nostra: omnisq; possessio omnes montes & colles & campi & armenta boum gregesq; ouium & caprarum: equorumq; & camelorum: & vniuersa facultates nostre atq; familie in cōspectu tuo sunt. Sint oīa sub lege tua. Nos etiam & filii nostri serui tui sumus. Veni nobis pacificus dominus: & vtere seruitio nostro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de montibus cum equitibus in virtute magna: & obtinuit omnes ciuitatem: & omnem inhabitantes terram. De vniuersis autem vrbibus assumpsit sibi auxiliarios viros fortes & electos ad bellum. Tantusq; metus prouintiis illis incubuit: vt vniuersarum vrbium habitatores: principes & honorati simul cum populis exirent in obuiam venienti: excipientes eum cū coronis & lāpadibus ducētes choros in tympanis & tibiis. Nec ista tamen facientes: ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Nam & ciuitates eorum destruxit: & lucos eorum excidit. Preceperat em illi nabuchodonosor rex: vt oīes deos terre exterminaret: videlicet vt ipse solus diceretur deus ab his nationibus: que potuissent holofernis potentia subiugari. Pertransiens autem syriam sobal: & omnē appamiam: omnemq; mesopotamiam: venit ad ad idumeos in terra gabaa: accepitq; ciuitates eorum: & sedit ibi per trigínta dies: in quibus diebus, aduari precepit vniuersum exercitum virtutis sue.

Capitulum quartum.

AVdientes hec filii israel: qui habitabant terram iuda: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam & horror inuasit sensus eorum: ne hoc faceret hierusalem & templo domini: quod fecerat ceteris ciuitatibus & templis earum. Et miserunt in omnem samariam per circuitum vsq; hiericho: & preoccupauerunt omnes vertices montium. Et muris circundederunt vicos suos: & congregauerunt frumenta in prepara tionem pugnę. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad vniuersos qui erant contra esdrelon: que est contra faciem campi magni iuxta dothaim: & vniuersis per quos via transitus esse poterat: vt obtinerent ascensus montium per quos via esse poterat ad hierusalem: & illic custodirent vbi angustum iter esse poterat inter montes. Et fecerunt filii israel: secundum q̄ constituerat eis sacerdos dñi eliachim.

bitabāt in iudea: omnia q̄
κοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα
fecit holofernes gētibus priceps
ἐποίησεν ὁλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχι/
exercitus nabuchodonosor re=
στράτηγος ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέ=
gis assyriorum. ⁊ quēadmodum spoliauit
ως ἀσυρίων. καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε
omnia tēpla eorum, ⁊ dedit ea
πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
in deletionem. ⁊ timuerunt valde
εἰς ἀφανισμόν. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
a facie eius. et p hieru
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ περὶ ἱερου=
salem ⁊ tēplo dñi dei sui
σαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ κυρίου θεοῦ αὐτῶν
turbati sunt. quia recenter fuerant
ἐταράχθησαν. ὅτι προσφάτως ἦσαν
ascendētes de captiuitate: ⁊
ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ
nuper eis popul⁹ cōgregatus fuerat ex
νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς
iudea. ⁊ vasa ⁊ alta:
ἰουδαίας. καὶ τὰ σκεύη καὶ τὸ θυσιαστήρι
re ⁊ dom⁹a ꝑphanatione sctifica=
ον καὶ ὁ οἶκος ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμέ
ta erant. ⁊ miserunt ad oēm terminū sa
να ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον σα
marie. ⁊ vicos. ⁊ bethoro. ⁊
μαρείας. καὶ κώμας. καὶ βεθωρών. καὶ
belmen. ⁊ hiericho. ⁊ ad choba. ⁊
βελμάν. καὶ ἱεριχώ. καὶ εἰς χωβά. καὶ
esora. ⁊ vallem salem. ⁊ pre=
ἐσωρά. καὶ τὸν αὐλῶνα σαλήμ. καὶ προ=
occupauerunt oēs vertices
κατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν
montiū excelsoꝝ. ⁊ muris circūdederūt q̄
ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. καὶ ἐτείχισαν τὰς
in eis vicos: ⁊ apposuerūt in fru
ἐν αὐταῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπι=
mētatiōem in ꝑparationem pugne. quī
σιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου. ὅτι
recenter erāt campi eorum de
προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τε=
messi. ⁊ scripsit ioachim sacerdos
θερισμένα. καὶ ἔγραψεν ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς
magnus q̄ erat in diebus illis
ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
in hierusalem: his q̄ habitabāt beth
ἐν ἱερουσαλήμ, πρὸς κατοικοῦσι βεθου=
lua ⁊ betemesthaim q̄ est cōtra
λουὲ καὶ βετμεσθαὶμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι
esdraelon cōtra faciem cāpi
ἐσδραηλων κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου
qui ꝑpe dothaim: dicens: vt obtine
τοῦ πλησίον δωθαείμ, λέγων, διακατα
rent ascensus mōtanoꝝ. q̄a p
σχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς. ὅτι δι'
illos erat introitus ad iudeam.
αὐτων ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν.
⁊ erat facile phibere eos adue
καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλύσαι αὐτοὺς προ=
nientes: cū angustus transitus es=
σβαίνοντας, στενὴ τῆς διαβάσεως οὔ=
set: ad vtros ad stadiū duos. ⁊
σης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντα δύο. καὶ
fecerunt filii israel sicut constitu
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέτα=
it eis ioachim sacerdos magnus ⁊
ξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ
senatus vniuersi populi israel.
ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραήλ.

qui ſedebant in hieruſalem. τ clama
οἱ ἐκάθηντο ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνεβοή=
uerũt oĩs vir iſrael ad deũ in
σαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν
inſtantia magna. τ humiliauerũt
ἐκτενείᾳ μεγάλῃ. καὶ ἐταπείνωσαν τὰς
aias ſuas in ieiunio & luctu magno ip
ψυχὰς αὐτῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ μεγάλῃ αὐ
ſi τ mulieres eorum. τ iſantes
τοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. καὶ τὰ νήπια
eorum: τ iumẽta eorũ: τ oĩs aduc
αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πά=
na τ mercẽnarius τ ſeruus eorũ:
ροικος καὶ μισθωτὸς καὶ ἀργὸς ἀνδραπόδων αὐτῶν,
imposuerũt cilitia ſuper lumbos ſuos.
ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.
τ oĩs vir τ mulier τ pueri τ
καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ τὰ παιδία καὶ
hĩtantes hieruſalem, cecidерũt cõ=
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἔπεσαν κα
ram facie tẽpli: τ euerecõſpersũt
τὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐπεσπάσαντο
capita ſua: τ extenderunt
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς
cilitia ſua cõtra faciem dñi.
σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου.
τ altare cilitio operuerunt.
καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον.
τ clamauerũt ad deum iſrael vna=
καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁμοθυ
nimiter aſſidue: ne daret i pre
μαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρ=
dam infantes eorum: τ vro=
παγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖ=
res in diuiſionẽ: τ ciuitates he=
κας εἰς κληρονομίαν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κλη
reditatis eorũ in interitum: τ
ρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰ
ſancta in pollutionem τ opprobriũ: deri
ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμόν, ἐπί
ſionem gẽtibus. τ exaudiuit de
χαρμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θε=
us deprecationẽ eorũ. τ de tribulatio
ὸς τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐκ τῆς θλίψε=
ne eorum liberauit eos. τ erat popul⁹
ως αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. καὶ ἦν ὁ λαὸς
ieiunans diebus multis in vniuerſa in=
νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ ἰου
dea τ hieruſalem ante faciem
δαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον
templi dñi oipotentis. τ to
τοῦ ἁγίου κυρίου παντοκράτορος. καὶ ἰω
achim ſacerdos magn⁹: τ oĩs q a=
ακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ πα
ſtabant coră dño ſacerdotes: τ q mi
ρεστηκότες ἐνώπιον κυρίου ἱερεῖς, καὶ οἱ λει
niſtrabant dño ciliciis pcincti
τουργοῦντες κυρίῳ σάκκους περιεζωσμέ
lumbos ſuos: offerebant
νοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν
holocauſtum cõſucti ſacrificii τ
ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ τὰς
oblationes τ voluntaria dona populi.
εὐχὰς καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.
τ erat cinctꝰ ſup mitras eorũ.
καὶ ἦν ασσοδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν.
τ clamabant ad dñm ex oi virtu
καὶ ἐβόων πρὸς κύριον ἐκ πάσης δυνά=
te: in bonũ vt viſitaret oẽm
μεως, εἰς ἀγαθὸν ἐπισκέψασθαι πάντα
domũ iſrael.
οἶκον ἰερουσαλήμ. Ca.v.

Et clamauit oĩs populus ad dñm iſtã
tta ꝓmagna: & humiliauerũt aias ſuas i
ieiuniis & oratiõib⁹ ipi & mulieres eo
rum. Et induerũt ſe ſacerdotes cilitiis:
infantes ꝓſtrauerunt cõtra faciẽ tem
pli dñi & altare dñi operuerũt cilitio.
Et clamauerunt ad dñm deum iſrael
vnanimiter: ne darentur in predã in=
fantes eorum & vxores eorum in di=
uiſionem: & ciuitates eorum in exter
miniũ: & ſancta eorũ in pollutionẽ
& fierent in opprobrium gentibus.
Tunc eliachim ſacerdos domini ma=
gnus circuiuit oẽm iſrael: allocutuſq;
eſt eos dicens. Scitote qm̃ exaudiet
dominus preces veſtras: ſi manentes
permanſeritis in ieiuniis & oratioñi=
bus in conſpectu dñi. Memores eſto
te moyſi ſerui domini: qui amelech cõ
fidentem in virtute ſua & in exerci=
tu ſuo: & in clypeis ſuis: & in curri=
bus ſuis: & in equitibus ſuis: non fer
ro pugnando: ſed precibus ſanctis
orando deiecit. Sic erunt vniuerſi ho
ſtes iſrael: ſi perſeueraueritis in hoc
opere quod cepiſtis. Ad hãc igitur ex
hortationem eius dep̃cantes dñm p=
manebant in conſpectu dñi: ita vt etl
am hi qui offerebant dño holocauſta
p̃cincti ciliciis offerrẽt ſacrificia dño:
& erat cinis ſupra capita eorum. Et ex
toto corde ſuo omnes orabant deum
vt viſitaret populum ſuum iſrael.

Capitulum quintum.

NVnciatumq; eſt holoferni princi
pi militie aſſyriorum q filii iſrael
ꝓparare ſe ad reſiſtendum: ac mon
tium itinera cõcluſiſſent: & furore ni=
mio exarſit in iracundia magna. Vo=
cauitq; omnes principes moab: & du
ces ammon: & dixit eis. Dicite mihi
quis ſit populus iſte qui montana ob
ſidet: aut que & quales et quante ſint
ciuitates eorũ: q̃ etiã ſit virt⁹ eorũ: aut
q̃ ſit multitudo eorũ: vel qs rex milite
illorũ: & q̃re p̃ oĩbus qui habitant in
oriente iſti contempſerunt nos: & nõ
exierunt in obuiam nobis: vt ſuſcipe
rent nos cum pace. Tunc achior dux
omnium filiorum ammon reſpon=
dens ait. Si digneris audire domine
dicam veritatem in conſpectu tuo de
populo iſto qui in montanis habitat:
& non egredietur verbum falſum ex
ore meo. Populus iſte ex progenie
chaldeorum eſt: hic primũ in meſopo
tamia habitauit: quoniam noluerunt
ſequi deos patrum ſuorum qui erant
in terra chaldeorum. Deſerentes ita=
q; cerimonias patrum ſuorum: que
in multitudine deorum erant vnum
deum celi coluerunt: qui & prece=
pit eis vt exirent inde & habita=

ΚΑΙ nuntiatũ eſt holoferni princi
Καὶ ἀνηγγέλη ὁλοφέρνῃ ἀρχισρα=
pi militie aſſyriorũ: q̃ filii iſra
τήγῳ δυνάμεως ἀσσουρ, διότι οἱ υἱοὶ ἰσρα
el ꝓparati eſſent ad ꝓlium. τ
ὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον. καὶ
ut iniera montanoꝝ ſic̃ cõcluſiſſent: τ
τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ
munitiſſent oẽs verticem mõtis excel
ἐτειχίσαντο πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψη=
ſi: τ poſuiſſent in campis ſcanda
λοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδα
la. τ iratus ẽ furore animis. τ voca
λα. καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα. καὶ ἐκά=
uit oẽs principes moab: τ
λεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας μωάβ, καὶ
duces ammon: τ omnes
τοὺς στρατηγοὺς ἀμμών, καὶ πάντας τοὺς
ſatrapas regiõis maritie. τ dixit
σατράπας τῆς παραλίας. καὶ εἶπεν
eis: nunciate ſin⁹ mihi filii chanaan
αὐτοῖς, ἀπαγγείλατε δή μοι υἱοὶ χαναάν
quis populus iſte qui ſedet in mõta
τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρει=
nis: τ que ĩa habitant ciuitates: τ
νῃ, καὶ τίνες αἱ κατοικοῦσι πόλεις, καὶ
que multitudo exercitus eorũ: τ
τί τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ
in quo robur eorum τ fortitudo eo=
ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἡ ἰσχὺς αὐ=
rum: τ quis inſurrexit in eis ex
τῶν, καὶ τίς ἀνέστηκεν ἐπ' αὐτῶν βασι=
aut our exercitus eorum: τ
λεὺς ἢ ἡγούμενος στρατηγίας αὐτῶν, καὶ
quare decreuerunt vt non venirent in
διατί κατεγνώσαντο τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς
occurſum meum pre omnibus habi
ἀπάντησίν μου παρὰ πάντας τοὺς κα
bitantibus in occidenti. τ dixit ad
τοικοῦντας ἐν δυσμαῖς. καὶ εἶπε πρὸς
eum achior dux oim filiorꝫ
αὐτὸν ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν
ammon: audiat ſã dominus me⁹ verbũ
ἀμμών, ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου λόγον
de ore ſerui tui. τ annũtiabo
ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου. καὶ ἀναγγελῶ
tibi veritatẽ de populo iſto:
σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου,
qui habitat montana hec: prope
ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον
te habitante. τ nõ egredietur mẽda
σου οἰκοῦντος. καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦ=
cium de ore ſerui tui.
δος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δούλου σου. ὁ
populus iſte eſt ex ꝓgenie chaldeorũ:
λαὸς οὗτός ἐισιν ἀπόγονοι χαλδαίων.
τ habitauerunt prius in meſo
καὶ παῴκησαν πρότερον ἐν τῇ μεσο=
potamia: quia nõ voluerunt ſe=
ποταμία, ὅτι οὐκ ἠβουλήθησαν ἀκολου=
qui deos patrum ſuorũ
θῆσαι τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν
qui fuerunt in terra chaldeorum: τ exie
οἱ ἐφύοντο ἐν γῇ χαλδαίων, καὶ ἐξέ=
runt ex via gnationum ſuarum.
βησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γενεῶν αὐτῶν.
τ adorauerunt deum ce=
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρα=
li: deus quẽ cognouerunt: τ proiece
νοῦ, θεῷ ὃ ἐπεγνώσαν. καὶ ἐξέβα=
runt eos a facie
λον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου

deorum fuorū: ⁊ fugerūt in mesopotamiam. ⁊ habitauerunt ibi diebus multis. ⁊ vixit deus eorum vt erūt de habitatione sua: ⁊ irent in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi: ⁊ repleti sūt auro ⁊ argento ⁊ in tumētis multis nimis. ⁊ discesserūt in egyptū. cooperuit enim facies terre chanaan fames. ⁊ habitauerunt ibi vsq; quo reuersi sunt, ⁊ facti sunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō erat numerus generis eorum. ⁊ insurrexit rex egypti: ⁊ vexauerunt eos: ⁊ in laborē ⁊ in lateres humiliauerunt eos: ⁊ posuerūt eos in seruos. ⁊ clamauerunt ad deū suum. ⁊ percussit oēm terrā egypti plagis in q̄b⁹ nō erat sanitas. ⁊ eiecerunt eos egyptii a facie sua. ⁊ exiccauit deus rubrum mare ante eos ⁊ duxit eos in mōtez sinai ⁊ cadeos barne. ⁊ eiecit oēs habitātes in deserto. ⁊ habitauerūt in terra ammorreoꝝ. ⁊ omnes de⁹ esebon perierunt in fortitudine eoꝝ. ⁊ trāsierūt iordanem: possederunt oēs montana. ⁊ eiecerunt a facie sua chananeum ⁊ pherezeum ⁊ iebuseum ⁊ gergeseos. ⁊ habitauerunt in eis diebus multis. ⁊ dum nō peccauerūt coram deo suo: erāt cum eis bona. q̄m deus q̄ odit iniquitatē cum eis est. Iq̄n ⁊ recesserūt a via quā dederat eis: ⁊ exterminati sunt in multis prelijs valde nimis. ⁊ captiui ducti sunt in terrā nō p̄priā. ⁊ templū dei eorum factū est in pauimentū. ⁊ ciuitates eorum captę sunt ab aduersarijs. ⁊ nunc cōuersi ad deum suum: ascenderūt de dispersiōe qua dispersi erant illic. ⁊ possederūt hierusalem: vbi sanctuariū eorum: ⁊ habitauerunt in montanis quia erat deserta. ⁊ hūc vidētes dixerunt ad inuicem, quis est iste q̄ ascendit ignorāta i populo dñator dñe si q̄dē est ignorāta i populo isto: ⁊ peccāt cōtra deū suū: ideo hoc: ⁊ ascendamus ⁊ debellemus eos. si vero nō est iniqtas in gēte eorū: ptereat tam dñs eorum q̄ inimici mei: ne forte defendat dñs eos: ⁊ de⁹ eorum pro eis. ⁊ erimus in opprobriū in cōspectu vniuerse terre. ⁊ factū est vt cessauit adhuc loqui ⁊ ecce ait ad eum de conspectu eius, ⁊ dixit holofernes dux exercitus assyriorū ad achior coram omnibus populo alienigenarum: ⁊ dic es tu achior ⁊ q̄ dēmou allophylon, ⁊ quis es tu achior coram populo alienigenarū: ⁊

rent in charrā. Cūq; opperuisset oēm terrā fames: descendit in egyptum: illicq; p q̄dringētos annos sic multiplicati sunt: vt dinumerari eorū nō posset exercitus. Cūq; grauasset eos rex egypti: atq; in ędificatiōibus vrbiū suarum in luto & latere subiugasset eos clamauerūt ad dñm suū: & percussit totam terrā egypti plagis variis. Cūq; cessisset eos egyptii a se & cessasset plaga ab eis: & iterū eos vellēt capere & ad suū seruitiū reuocare: fugientibus his deus celi mare aperuit: ita vt hinc inde aque q̄si murꝰ solidarētur: & isti pede sicco fundū maris pambulādo transirent. In quo loco dū innūerabilis exercitus egyptiorum eos p̄sequeretur: ita aquis cooptus est vt nō remaneret vel vnus q factū posteris nūciaret. Egressus etiā mare ruorū deserta sina montis occurrerūt: i quibus nunq; hō habitare potuit vel filius hois requieuit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bibendū: & per annos q̄dragīnta āno nam de celo cōsecuti sunt. Vbicūq; ingressi sunt sine arcu & sagitta: & absq; scuto & gladio: deus eorū pugnauit p eis & vicit. Et nō fuit qui insultaret populo isti: nisi q̄n recessit a cultu dñi dei sui. quotiescūq; āt preter ipsum deum suum alterum coluerunt: dati sunt in predam & in gladium & in opprobrium. Quotiescūq; autem penituerūt se recessisse a cultura dei sui: dedit eis deus celi virtutē resistēdi. Deniq; chananeū regē & iebuseū & pherezeū & ethneū & eueū & āmorreū: & oēs potētes in esebon p̄strauerit & terras eorū & ciuitates eorū ipsi possederūt: & vsq; dū nō peccarēt i cōspectu dei sui: erāt cū illis bona. Deꝰ.n. illorū odit iniqtatē. Nā & añi hos annos cū recessissent a via quā dederat illis deus vt ambularēt in ea: exterminati sunt p̄liis a multis natiōibus: & p̄limi eorū captiui ab ducti sunt i terrā nō suā. Nup āt reuersi ad dñm deū suū ex dispersiōe q̄ dispersi fuerāt: adunati sunt & ascēderūt mōtana hec oīa: & iterū possidēt hierl'z vbi sunt sctā sctōrū. Nūc ergo mi dñe pōre si est aliq̄ iniquitas eorū in cōspectu dei eorū: ascēdam⁹ ad illos: q̄m tradēs tradet illos deus eorū tibi: & subiugati erūt sub iugo potētie tue. Si vero nō est offensio populi huius corā deo suo nō poterim⁹ resistere illis q̄m deus eorum defendet illos: & erimus i opprobriū vniuerse terre. Et factū ē cū cessasset loq̄ achior verba hec: irati sūt oēs magnates holofornis & cogitabāt iterficere eū: dicētes ad alterutrū. Quis est iste q filios isrl' posse dicat resistere regi nabuchodonosor & exercitib⁹ ei⁹: hoies iermes & sine virtute: & sine pitia artis pugne! Vt ergo agnoscat achior q̄m fallit nos: ascēdem⁹ i mōtana & cū capti fuerit potētes eorū: tūc cū eis dem gladio trāsuerberabitur: vt sciat oīs ges q̄m nabuchodonosor deus terre est: & p̄ter ip̄z alius nō est. Ca. 6.

Actū est āt cū cessassent loqui: indignatus holoferues vehemēt

exterminati sunt in multis prelijs valde nimis. ⁊ capti ducti sunt in terrā nō p̄priā. ⁊ templū dei eorum factū est in pauimentū. ⁊ ciuitates eorum captę sunt ab aduersarijs. ⁊ nunc cōuersi ad deum suum: ascenderūt de dispersiōe qua dispersi erant illic. ⁊ possederūt hierusalem: vbi sanctuariū eorum: ⁊ habitauerunt in montanis quia erat deserta. ⁊ hūc vidētes dixerunt ad inuicem, quis est iste q̄ ascendit ignorāta i populo dñator dñe si q̄dē est ignorāta i populo isto: ⁊ peccāt cōtra deū suū: ideo hoc: ⁊ ascendamus ⁊ debellemus eos. si vero nō est iniqtas in gēte eorū: ptereat tam dñs eorum q̄ inimici mei: ne forte defendat dñs eos: ⁊ deꝰ eorum pro eis. ⁊ erimus in opprobriū in cōspectu vniuerse terre. ⁊ factū est vt cessauit adhuc loqui ⁊ ecce ait ad eum de conspectu eius, ⁊ dixit holofernes dux exercitus assyriorū ad achior coram omnibus populo alienigenarum: ⁊ dic es tu achior ⁊ q̄ dēmou allophylon, ⁊ quis es tu achior coram populo alienigenarū: ⁊

Et vt cessauit tumultus virorum q̄ in circuitu cōsessus: ⁊ dixit holofernes dux exercitus assyriorū ad achior coram omnibus populo alienigenarum: ⁊ dic es tu achior ⁊ q̄ dēmou allophylon, ⁊ quis es tu achior coram populo alienigenarū: ⁊

verba hec: murmurauit ois populus i circuitu tabernaculi. ⁊ dixerūt magnates holofernis ⁊ oēs q̄ habitabāt terrā maritimā ⁊ moabi: vt interficerēt eum nō em timebimus a facie filiorū israel. ecce em populus i quo nō est potentia neq; robur ad aciem fortem. ideo nō ascendemus: ⁊ erunt i cibum vniuerso exercitui tuo dñe holoferne.

Et vt cessauit tumultus virorum q̄ in circuitu cōsessus: ⁊ dixit holofernes dux exercitus assyriorū ad achior coram omnibus populo alienigenarū: ⁊

ad oẽs filios moab: τ mercẽnarii
πρὸς πάντας υἱοὺς μωάβ, καὶ οἱ μισθωτοὶ
ephraim: qm̃ pphetaſti iter nos
τοῦ ἐφραίμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν
ſicut hodie: τ diruiſt genus hiem
καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας ὁ λαός ἱερου-
ſalem non debellare: qm̃ deus eorum
σαλὴμ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν
pteget eos: τ ds deus niſi na
ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς θεὸς εἰμὴ να-
buchodonoſor: hic mittet potentiaꝫ
βουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος
ſuam: τ diſperdet eos a facie
αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώ-
terre: τ nõ liberabit eos deus
που τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς
eorum: ſed nos ſerui eius erue
αὐτῶν, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολο-
mimabimus eos velut hoiem vnũ. τ
θρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα. καὶ
non ſuſtinebũt potentiã equorum
οὐχ ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων
eorum. cõculcabimus eã eos in ſet
αὐτῶν. κατατροπώσομεθ' ἀυτοὺς ἐν αὐ-
pſis. τ mõtes eorũ inebriabũtur in
ταῖς. καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ
ſanguine eorum: τ campi eorum reple-
αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλη-
buntur mortuis eorũ. τ nõ re
ρωθήσονται τῶν νεκρῶν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀν-
ſtabit veſtigiũ pedum ipſoꝝ con
τιστήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κα-
tra faciem noſtrã: ſed pditione pe
τὰ πρόσωπον ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπο-
bunt. dixit rex nabuchodonoſor
λοῦνται. λέγει βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
oĩ vniuerſe terre. dixit eĩ nõ vana
ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε καὶ οὐ ματαία
erunt verba ſermonũ meoꝝ. tu
ὀφήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου. σὺ
aũt achior mercẽnarie ammon q̃ locutus es
δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ τ' ἀμμιῶν ὃς ἐλάλησας
verba hec in die iniquitatis tue:
τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου,
nõ videbis ãplius faciẽ meã a di
οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέ-
e hac: quousq; vlciſcar genus eoꝝd
ρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ ἔθνος τῶν
er egypto: τ tũc ptranſibit ferrum
ἐξ αἰγύπτου. καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος
militie mee τ ppls ſeruo
τῆς στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόν-
rum meoꝝ ſi latera tua. τ cades iter
των μου τὰς πλευράς σου. καὶ πεσῇ ἐν
vulneratoꝝ eorum q̃ reuerſus fuero.
τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω.
τ reſtituẽt te ſerui mei in
καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς
mõtana: τ ſtatuent te in vna de ciui
τὴν ὀρεινήν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πό-
tatibus aſcenſuũ. τ nõ pertibis donec
λεων ἀναβάσεων. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ
exterminẽris cum illis. τ ſiquidem ſpe
ἐξολοθρευθῇς μετ' αὐτῶν. καὶ εἴπερ ἐλπί-
ras in coꝛde tuo q̃ nõ cõprehendentur:
ζεις τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσονται,
ne cõcidat tuus vultus. locut⁹
μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον. ἐλάλη-
ſum τ nihil cadet de verbis
σα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων
meis. τ pcepit holofernes ſer
μου. καὶ προσέταξεν ὁλοφέρνης τοῖς δού-
dixit ad achior. qm̃ pphetaſti nobis
λοις αὐτοῦ οἱ ἦσαν παρεστηκότες τὴν σκηνὴν
dicens q̃ gẽſiſti defendatur a deo ſuo
αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἀπαγα-
vt oĩdam tibi qm̃ nõ eſt deus niſi na
γεῖν αὐτὸν εἰς βετουλουά, καὶ παρα-
buchodonoſor: cuꝫ pcuſſerimus eos
δοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνε-
oĩs ſicut hoiem vnũ: tũc & ipe cũ illis
λαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐ-
aſſyriorũ gladio interibis & oĩs iſrl te
τὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ
cũ pditõe diſpiet: & pbabis qm̃ nabu
ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρει-
chodonoſor dñs ſitvniuerſe terre. tũc
νήν, καὶ παρεγένοντο ἕως πάσης πηγῆς αἳ ἦ-
q̃ gladio militie mee trãſiet p laſa tua
σαν ὑποκάτω βετουλουά. καὶ ὡς εἶδον
& cõfixus cades int vulneratos iſrl: &
αὐτοὺς ἄνδρες τῆς πόλεως ἔστι τὴν κο-
nõ reſpirabis vltra donec exterminẽ
ρυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονί-
ris cũ illis. Porro ãt ſi pphetiã tuã verã
ζων ἐπαύσατο τὸν ἀναβασμὸν αὐτῶν. καὶ
exiſtimas: nõ cõcidat vult⁹ tuus & pal
ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. καὶ ὑποδυ-
lor q̃ facie tuã obtinet abſcedat a te: ſi
σάντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν
verba mea hec putas iplere nõ poſſe.
Achior καὶ ἔθηκαν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν
Vt ãt noueris q̃a ſit cũ illis hec expie-
radice mõtis. τ abierunt ad do
ris: ecce ex hac hora illorũ pplo ſatiaꝫ
μινὴν αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
beris: vt duꝫ dignas mei gladii penas
ριον αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
excepint: ipe ſilvltiõi ſubiaceas. Tunc
de ciuitate ſua: ſteterunt ſup eum:
holofernes pcepit ſeruis ſuis vt com-
ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐπέστησαν ἐπ' αὐτόν,
phenderent achior & ducerent eum
τ ſoluentes eum adduxerunt ad be
καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν βε-
in Bethuliã & traderent eum in ma-
τουλουά, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρ-
nus filiorum iſrael. Et accipientes
χοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
eum ſerui holofernis: pfecti ſunt per
ἡμέραις ἐκείναις, ὀζίας ὁ τοῦ μιχὰ ἐκ τῆς
campeſtria: ſed cũ appropinquaſſent
φυλῆς συμεών, καὶ χάβρις ὁ τοῦ γοθονιήλ,
ad montana: exierunt contra eos fun
τ charmis filius melchiel. τ cõuocaue
dibularii. Illi autem diuertentes a late
καὶ χάρμις ὁ τοῦ μελχιήλ. καὶ συνεκάλε-
re montis ligauerunt achior ad arbo
σαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πό-
rem manibus & pedibus: & ſic vinctũ
λεως. καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐ-
de reſtibus dimiſerunt eum: & reuer-
τῶν τ mulieres ad cõgregationẽ. τ
ſi ſunt ad dominum ſuum. Porro filii
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ
iſrael deſcendentes de bethulia: vene
ſtatuerunt achior in medio vniuerſi popu
runt ad eum. Quem ſoluentes duxe
ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λα-
runt ad bethuliam: atq; in medium
οῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν ὀζίας τὸν
populi illuꝫ ſtatuentes percontati ſũt
κατὰ τὸν ἀχιὼρ περὶ ἐλπίδος
quid rerum eſſet q̃ illum vinctum aſ-
ſyrii reliquiſſent. In dieb⁹ illis erant il
lic prieſpes: ozias filiꝰ micha de tribu
ſymeon: & charmi qui & gothoniel.
In medio itaq; ſeniorum: & in con-
ſpectu omnium: achior dixit omnia
que locutus fuerat: ab holoferne in-
terrogatus: & qualiter populus holo-
fernis voluiſſet propter hoc verbum
interficere eum: & quemadmodum
ipſe holofernes iratus iuſſerit eum iſ-
raelitis hac de cauſa tradi: vt dum vin
ceret filios iſrael: tunc & ipſum achi-
or diuerſis iubeat interire ſupplicijs:
propter hoc q̃ dixiſſet deus celi defẽ
ſor eorum eſt. Cumq; achior vniuerſa
hec expoſuiſſet: omnis populus cecĩ-
dit in faciem adorantes dominum: &
communi lamentatione & fletu vna-
nimes preces ſuas domino effuderũt
dicentes. Domine deus celi & terre in
tuere ſuperbiam eorum: & reſpice ad
nr̃am humilitatẽ: & faciem ſanctorũ
tuorũ attende: & oſtende q̃m non de
relinquis preſumentes de te: & preſu
mentes de ſe & de ſua virtute glorian
tes humilias. Finito itaq; fletu: & per
totam diem oratione populorum cõ
pleta: conſolati ſunt achior dicentes.
Deus patrum noſtrorum cuius tu vir
tutem predicaſti ipſe tibi hanc dabit
viciſſitudinem: vt eorum magis tu in
teritum videas. Cum vero dominus
deus noſter dederit hanc libertatem
ſeruis ſuis: ſit & tecum deus in medio
noſtri: vt ſicut placuerit tibi ita cum

die deus celi respice in
κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ κατιδὲ ἐπὶ τὰς
superbias eorum: ⁊ miserere humi
ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν τα-
litatis generis nostri: ⁊ respice
πείνωσιν γοῦ ἔθνους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον
super faciem sanctificatorū tibi in
ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν
die hac. ⁊ vocauerunt
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παρεκάλεσαν τὸν
achior: ⁊ laudauerūt eum valde. ⁊
Ἀχιώρ, καὶ ἐπῄνεσαν αὐτὸν σφόδρα. καὶ
assumpsit eum ozias de cōgregatiōe
παρέλαβεν Ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
in domum suā: ⁊ fecit cōuiuium
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς
senioribus. ⁊ inuocauerunt
πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν
deum israel in auxilium p tota nocte
θεὸν Ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα
illam.
ἐκείνην. Ca. 7.

ET postridie nunciauit holo
Τῇ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν Ὀλο-
fernes omni exercitui suo ⁊ omni
φέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ
populo suo: qui venerunt in
τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἱ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν
auxilium eius: vt moueret castra cōtra be
συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ Βε-
tuliam: ⁊ ascensus montanorū
τουλουά, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς
occuparent: ⁊ facerēt prelī
προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλε-
um contra filios israel. ⁊ mouit castra
μον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἀνέζευξεν
in die illa omnis vir potens eo-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐ-
rum. ⁊ exercitus suorum virorum bella-
τῶν. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολε
torum milia peditum septuaginta ⁊
μιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ
centum: ⁊ equitum milia duodecim: pre
ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δώδεκα, χω
ter ꝓparationes ⁊ viros q̄ erant
ρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ ἦσαν
pedites iter eos magna multitudo nimis. ⁊
πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. καὶ
castrametati sūt in valle prope betu
παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βετ-
luam supra fontē. ⁊ extenderūt in
λουὰ ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ παρέτειναν εἰς
latitudinē sup dothaim vsq; belmaim: ⁊ in
εὖρος ἐπὶ Δωθαεὶμ ἕως Βελμαΐμ, καὶ εἰς
lōgitudinē a betulua vsq; ad cyamonem q̄
μῆκος ἀπὸ Βετουλουὰ ἕως Κυάμωνος ἣ
est contra esdraelom. at filii is-
ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδραηλών. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσ-
rael vt viderunt eorū multitudinē: turbati
ραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθη
sunt valde. ⁊ dixit vnusquisq; ad
σαν σφόδρα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν
primum suum: nunc occupabunt isti
πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκκλείσουσιν οὗτοι τὸ
facient terre vniuerse: ⁊ neq;
πρόσωπον τῆς γῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ
mōtes excelsi: neq; valles: neq;
ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ
colles sustinebunt grauitatē eorum: ⁊
βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν, καὶ
assumentes vnusquisq; arma bel-
ἀναλαβόντες ἕκαστος παρασκευὴν τὰ πολε-
tuis omnibus conuersēris nobiscum.
Tunc ozias finito cōsilio suscepit eū
in domum suam: & fecit cenam ma-
gnam. Et vocatis omnibus presbyte
ris: simul expleto ieiunio refecerunt.
Postea vero cōuocatus omnis popu-
lus per totam noctem intra ecclesias
orauerunt petentes auxilium a deo
israel. Capitulum. 7.

HOlofernes autem altera die cē-
pit exercitibus suis: vt ascēderēt
cōtra bethuliā. Erant autem pedites
bellatorum centum vīgīnti milia: &
equites vīgīnti duo milia: preter pre-
parationes vīrorum illorum quos oc
cupauerat captiuitas: & abducti fue-
rant de prouinciis & vrbibus vniuer-
se iuuentutis. Omnes parauerunt se
pariter ad pugnam cōtra filios israel:
& venerunt per crepidinem montis
vsq; ad apicem qui respicit super do-
thaim: a loco qui dicitur belmavsq; ad
chelmon qui est contra esdrelon. Filii
autem israel vt viderunt multitudinē
illorū: prostrauerunt se sup terrā mit-
tentes cinerem sup capita sua: vnani
mes orantes: vt deus israel misericor
diam suam oīderet super populū su-
um. Et assumentes arma sua bellica:
federūt per loca q̄ angusti itineris tra
mitem dirigunt inter mōtosa: & erāt
custodientes ea tota die & nocte. Por
ro holoferues dum circuit per gyrū:
repperit ꝙ fons quī ifluebat aquedu
ctum illorum a parte australi extra
ciuitatē dirigeret: & icidi p̄cepit aq̄du
ctum illorum. Erant tñ non longe a
muris fontes: ex quibus furtim vide-
bantur haurire aquam ad refocillan-
dum potius q̄ ad potandum. Sed filii
ammon & moab accesserunt ad holo
fernem dicentes. Filii israel non in lan
cea nec in sagitta confidunt: sed mon
tes defendunt illos: & muniunt illos
colles in precipitio cōstituti. Vt ergo
sine congressione pugne possis supe
rare eos: pone custodes fontiū vt non
hauriant aquam ex eis: & sine gladio
interficies eos: vel certe fatigati: tra
dent ciuitatem suam quam putant in
montibus posita: superari nō posse.
Et placuerunt verba hec coram holo
ferne: & coram satellitibus eius & con
stituit per gyrum centenarios per sin
gulos fontes. Cumq; ista custodia per
dies vīginti fuisset expleta: defecerūt
cisterne & collectiones aquarum omī
bus inhabitantibus bethuliam: ita vt
non esset in ciuitate vnde satiarentur
vel vna die: qm̄ ad mensuram dabātur
populis aqua cottidie. Tunc ad oziam
congregati omnes viri femineq; iune
nes & paruuli omnes simul, vna voce
dixerunt. Iudicet deus inter nos & te:
quoniam fecisti in nos mala: nolēs
loqui pacifice cum assyriis: & propter
hoc vendidit nos deus in manibus eo
rum. Et ideo non est qui adiuuet: cum
prosternamur ante oculos eorum i ſ
ti & in perditione magna. Et nunc cō
gregate vniuersos qui in ciuitate sūt:
lica sua: ⁊ incēdentes ignem sup
μικὰ αὐτῶν, καὶ ἀναφαντες πυρὰν ἐπὶ
turribus suis: māserunt custodientes
τοὺς πύργους αὐτῶν, ἔμβιον φυλάσσοντες
tota nocte illa. at die se
ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑξῆ
cunda edurit holofernes oēm equi-
τέρα ἐξήγαγεν Ὀλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵπ
tatū suum versus cōspectum filiorū is-
που αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν Ἰσ
rael q̄ erant in betulua. ⁊ cōsidera
ραὴλ οἱ ἦσαν ἐν Βετουλούα. καὶ ἐπεσκέ-
uit ascensus ciuitatis eorū.
ψαντο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν,
⁊ fontes aquarum eorum aggres-
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώ-
sus est: ⁊ ꝓoccupauit eos. ⁊ ipo-
δευσε, καὶ προκατελάβετο αὐτάς. καὶ ἐπε-
sunt eis castra virorum bel-
σησεν αὐτοῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πο
latorum. ⁊ ipse trāstulit castra in populū
λεμιστῶν. καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λεὼν
suum. ⁊ accedentes et omnes
αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες οἱ
principes filiorum esau: ⁊ omnes
ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἠσαῦ, καὶ πάντες οἱ
duces populi moab: ⁊ duces
ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ Μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ
regiōis maritime: dixerūt: audiat
τῆς παραλίας, εἰπάτω, ἀκουσάτω δὴ λό-
dūm dominus noster: vt non sit fractio
γον δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ ᾖ σύντριβη θραῦσις
in exercitu tuo. nā populus iste
ἐν τῇ δυνάμει σου. ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν
filiorū israel: non confidunt in lan
υἱῶν Ἰσραὴλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ ταῖς δό-
ceis suis: sed in sublimitatib⁹ mō
ρασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὑψεσι τῶν ὀρε-
tū in ꝺbus ipsi habitant in eis. nō
ῶν ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. οὐ
enim est facile ꝓcedere p vertices
γάρ ἐστιν εὐχερὲς προβῆναι ταῖς κορυφαῖς
montiū eorum. ⁊ nunc domine ne pre-
τῶν ὀρέων αὐτῶν. καὶ νῦν δέσποτα μὴ πο
tiū ineas aduersus eos sicut fit preli
λέμει πρὸς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πόλε-
um actei: ⁊ non cadet de
μος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ
populo tuo vt vir vnus. manē in
λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς. ἀναμεῖνον ἐπὶ τῆς
castris tuis custodiens omnem ex
παρεμβολῆς σου διαφυλάσσων πάντα ἄν
rum ex exercitu tuo. ⁊ obtine
δρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἐπικρατήσα-
ant serui tui fontem aque:
τωσάν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδα-
qui erit de radice montis. quia
τος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους. ὅθ-
inde aquantur omnes habitan-
τι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦν
tes betulua. ⁊ interimet eos si-
τες Βετουλουά. καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δί-
tis: ⁊ tradent ciuitatem suam. ⁊
ψα, καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν. καὶ
nos ⁊ populus noster ascendemus sup
ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ
primas altitudies montiū: ⁊ ca
τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ πα
strametabimur super eas in custodi-
ρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλα-
am. ne exeat de ciuitate vir
κήν. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα

vnus.τ contabescẽt in fame ipſi: τ
ἕνα.καὶ πακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ
vxores eorum: τ filii eorum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.
τ anteq̃ veniat gladius ſup eos:
καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτούς,
ſubuertentur in plateis
καταῤῥαφήσονται ἐν ταῖς πλατείαις
habitatiõis eorum. τ retribues
τῆς οἰκήσεως αὐτῶν. καὶ ἀνταποδώσεις
eis retributionem malam: eo q̃ re
αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ' ὧν ἐλα
bellauerũt τ nõ obedierunt faci=
σίασαν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῷ προσώ
ei tue in pace. τ placuerunt verba eo
πῳ σου ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐ
rum coram holoferne: τ coram omñi
τῶν ἐνώπιον ὁλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάν
bus ſatellitibus eius. τ conſtituti
των τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ συνέταξε
facere ſicut locuti fuerũt. τ ceſſerunt ca
ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν. καὶ ἀπῆραν πα
ſtra filiorũ ammon: τ cum eis mi
ρεμβολὴ υἱῶν ἀμμών, καὶ μετ' αὐτῶν χι
lia quinq̃ filiorũ aſſur. τ caſtrame
λιάδες πέντε υἱῶν ἀσσούρ. καὶ παρενε=
tati ſunt in valle. τ poccupauerunt
βαλον ἐν τῷ αὐλῶνι. καὶ προκατελάβοντο
aquas τ fontes aquarum
τὰ ὕδατα καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων
filiorũ iſrael. τ aſcenderũt filii eſau
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ ἡσαῦ
τ filii ammon: τ caſtrametati ſunt in
καὶ υἱοὶ ἀμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ
mõtanis contra bothyatim. τ miſe=
ὀρεινῇ ἀπέναντι δωθαείμ. καὶ ἀπέστε
runt ex eis ad auſtrũ τ ſubſolanum
λαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην
contra ecrebel: q̃ eſt ppe chu
ἀπέναντι ἐκρεβήλ, ἥ ἐστιν πλησίον χου
ſi: q̃ eſt ſuper torrentem mochmur.
σί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου μοχμούρ.
τ reliquꝰ exercitus aſſyriorũ caſtra
καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν ἀσσυρίων παρε
metati ſũt in campo: τ cooperuerũt oẽm
νέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν
factem terre. τ tabernacla τ
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ αἱ σκηναὶ καὶ
ſarcine eorũ caſtra fece
αἱ ἀποσκευαὶ αὐτῶν κατεσκήνωσαν· καὶ
runt in multitudie multa valde. τ
ἐγένοντο εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ οἱ
filii iſrael clamauerunt ad dñm deũ
υἱοὶ ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον θεὸν
eorum: q̃m defecit aio ſpũs eo
αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐ
rum: q̃m i circuitu erãt omnes inimici eo
τῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐ
rum: τ nõ poterãt fugere de medio eorum.
τῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.
τ manſerũt i circuitu eorũ omnis cõgrega
καὶ ἔμεινεν κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγω
tio aſſyriorũ: pedites τ currus τ
γὴ ἀσσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ
equites eorum diebus triginta quattu=
ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τριακοντατέσσα=
or. τ deficiebant oĩbus habitanti=
ρας. καὶ ἐξέλειπον πάντας τοὺς κατοικοῦν
bus betulua oĩa receptacula ſua
τας βεθουλούα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν
aquarum. τ lacus euacuabãtur
τῶν ὑδάτων. καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο·

vt ſponte tradamus nos popu
lo holofernis. Melius eſt enim
vt captiui benedicamus domi=
num viuentes: q̃ moriamur &
ſimus opprobrium omni car=
ni: cum videamus vxores no=
ſtras & infantes noſtros mori
ante oculos noſtros. Conteſta=
mur hodie celum & terram &
deum patrum noſtrorum: qui
vlciſcitur nos ſecundum pecca
ta noſtra: vt iam tradatis ciuita
tem in manu militie holofer=
nis: vt ſit finis noſter breuis in
ore gladii: qui longior efficitur
in ariditate ſitis. Et cum hec di=
xiſſent factus eſt fletus & vlula
tus magnus in eccleſia omni=
bus: & per multas horas vna
voce clamauerunt ad deum di=
centes. Peccauimus cum pa=
tribus noſtris: iniuſte egimus: ini=
quitatem fecimus. Tu quia pi?
es miſerere noſtri: & in tuo fla=
gello vindica iniquitates no=
ſtras: & noli tradere confiten=
tes te populo qui ignorat te:
vt non dicant inter gentes: vbi
eſt deus eorum. Et cum fatiga=
ti his clamoribus: & his fleti=
bus laſſati ſiluiſſent: exurgens
ozias infuſus lachrymis dixit.
Equo animo eſtote fratres: &
hos quinq̃ dies expectemus a
domino miſericordiam. Forſi=
tan enim indignationem ſu=
am abſcindet: & dabit gloriam
nomini ſuo. Si autem tranſa=
ctis quinq̃ diebus non vene=
rit adiutorium: faciemus hec
verba que locuti eſtis.

Capitulum octauum.

ET factum eſt cum audiſſet
hec verba iudith vidua que
erat filia merari: filii idox: filii
ioſeph: filii ozie: filii elai: filii
iamnor: filii iedeon: filii rapho=
im filii achitob: filii melchie: fi=
lii enan: filii nathanie: filii ſala=
thiel: filii ſymeon: filii ruben: &
vir eius fuit manaſſes: qui mor
tuus eſt in diebus meſſis hor=
deacee: inſtabat enim ſuper al=
ligantes manipulos in campo:
& venit eſtus ſuper caput eius:
& mortuus eſt in bethulia ciui=
tate ſua: & ſepultus eſt cum pa=
tribus ſuis. Erat autem iudith

τ non hẽbat ad bibẽdũ ad ſatietatem aquã
καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ
die vna: q̃m in meſura dabant e=
ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδουν αὐ=
is ad bibẽdũ. τ cõſternati ſũt infantes eorũ:
τοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν,
τ vxores τ iuuenes defecerũt
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλιπον
a ſiti. τ cadebant in
ἀπὸ τῆς δίψης. καὶ ἐπιπτον ἐν ταῖς
plateis ciuitatis: τ in trãſi=
πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διό
tibus portarũ. τ non erat vigor
δοις τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις
ampli? in eis. τ cõgregatus eſt vniuerſus
ἔτι ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ
ppls ad oziam τ principes ciui
λαὸς ἐπὶ ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πό
tatis: iuuenes τ mulieres τ
λεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ
puer. τ clamauerunt voce magna:
παιδία. καὶ ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ,
τ dixerũt coram oĩbus ſeniori
καὶ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυ
bus: iudicet deus inter nos τ
τέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑ
vos: q̃m feciſtis in nobis iniuſticiã ma
μῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν με=
gnam nõ loquẽtes pacifica cum
γάλην οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ τῶν
filiis aſſyriorũ. τ nõ ſic non eſt auxiliator noſ:
υἱῶν ἀσσούρ. καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν,
ſed vendidit nos deus in manũ
ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖ
bus eorum: vt proſternamur ante e
ρας αὐτῶν, τοῦ καταῤῥωθῆναι ἐναντίον αὐ
os in ſiti τ pditiõe magna. τ
τῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ. καὶ
nunc cõuocate eos: τ tradite
νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτούς, καὶ ἐκδότε τὴν
ciuitatẽ oẽm i oireptionẽ populo holofer
πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν λαῷ ὁλοφέρ
nis τ vniuerſo exercitui eius. q̃m meil
νου καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὅτι κρεῖ
us nos fieri eis in rapi=
σσον ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπα=
nam: q̃ mori in ſiti. eligimus enim
γήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ. ἐσόμεθα γὰρ εἰς
ſeruos: τ viuet aia noſtra. τ
δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν. καὶ
non videbimus mortem infantium no
οὐκ ὀψόμεθα νεκρὸν τῶν νηπίων ἡ=
ſtrorũ in oculis noſtris: τ vxo
μῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖ=
res τ filios noſtros deficientes
κας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειποὺσας
alas ipſor?. cõteſtamur vobis
ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν
celum τ terrã τ deum noſtrũ τ
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ
dñm patrum noſtrorũ: q̃ vlciſcitur
κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡ=
nos ſecundũ peccata noſtra: τ
μᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰς
peccata patrum noſtror?: vt nõ
ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ
faciat ſecundũ verba hec in di
ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέ
e hodierna. τ factus fuit planctus ma
ρᾳ τῇ σήμερον. καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς με=
gnus in medio cõgregatiõis oĩm
γας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων

vnanimiter. τ clamauerunt ad dñm
ὁμοθυμαδὸν·καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον
deum voce magna. τ dixit ad eos
θεὸν φωνῇ μεγάλῃ·καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
ozias:cōfidite fratres. expectemus
ὀζίας,θαρσεῖτε ἀδελφοί. δι᾽ακαρτερήσω-
adhuc dnqꝫ dies: in ḡbus cōuertet
μεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπιστρέψει
dñs deus noster miam suam super nos.
κς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ἡμᾶς.
nō.n.derelinquet nos in finē. si
οὐ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. ἐὰν
aūt trāsierint ist: τ nō venerit sup nos
δὲ διέλθωσιν ἃ εἶπα, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ᾽ἡμᾶς
adiutoriū:faciam iuxta verbū vestrū. τ
βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν·καὶ
dispersit populū in sua ca-
ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμ-
stra. τ ad muros τ turres
βολήν·καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους
ciuitatis sue abierūt: τ vxo
τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυ-
res τ filios in domos suas
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν
miserunt. τ erant in humilitate mul-
ἀπέστειλαν·καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολ-
ta in ciuitate.
λὴ ἐν τῇ πόλει. Ca.8.

ET audiuit in illis ydie
Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
bus iudith filia merari:filii or filii io-
ραις ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρί,υἱοῦ ὠξ υἱοῦ ἰω
seph filii oztel:filii helciafilii ananie filii
σὴφ υἱοῦ ὀζιήλ,υἱοῦ ἐλκίᾳ υἱοῦ ἀνανίου υἱοῦ
gedeon:filii raphain filii achitho filii elii:
γεδεών,υἱοῦ ῥαφαὶν υἱοῦ ἀχιτὼβ υἱοῦ ἠλιού,
filii eliab filii nathanael: filii samaliel
υἱοῦ ἐλιὰβ υἱοῦ ναθαναήλ, υἱοῦ σαμαλιὴλ
filii saladai filii israel: τ vir e-
υἱοῦ σαλαδαὶ υἱοῦ ἰσραήλ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐ-
ius manasses de tribu eius ꝫ de fa-
τῆς μανασσῆς τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πα-
milia eius. τ mortuus est i diebus mes-
τριᾶς αὐτῆς·καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερι-
sis ordei. istabat.n.sup alligan
σμοῦ κριθῶν·ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύον-
tes manipulos in campo: τ
τας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ
eius venit sup caput eius: τ
καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,καὶ
cecidit in lectum suum. τ sepelierūt
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ· καὶ ἐθάφαν
eum cum patribus suis in a
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀ-
gro ꝺ inter dothaim τ balamo.
γρῷ τῷ ἀναμέσον δωθαεὶμ καὶ βαλαμών·
τerat iudith in domo sua vidua
ἦν δὲ ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύουσα
annis trib⁹ τ mēsibus ꝟtuor. τ fe
ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐποίη-
cit sibi tabernaculū in pte superiori
σεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ
domus sue: τ imposuit sup lumbus
οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
suos cilitium: τ erāt sup eam vestes
αὐτῆς σάκκον,καὶ ἦν ἐπ᾽αὐτῆς τὰ ἱμάτια
viduitatis sue. τ ieiunauit om
τῆς χηρεύσεως αὐτῆς· καὶ ἐνήστευσε πά-
nibus diebus viduitatis sue:
σας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς,
ꝑter anteſabbata τ sabbata τ
χωρὶς προσαββάτων καὶ σαββάτων καὶ
relicta eius vidua iam annis tri-
bus & mensibus sex. Et in supe
rioribus domus sue fecit sibi se
cretum cubiculum:in quo cum
puellis suis clausa morabatur:
& habens super lumbos suos ci
litium ieiunabat omnibus die-
bus vite sue: preter sabbata &
neomenias & festa domus isra-
el.Erat autem eleganti aspectu
nimis:cui vir suus reliquerat di-
uitias multas & familiam copio
sam: ac possessiones armentis
boum ac gregibus ouium ple
nas.Et erat hec i oīm famo
sissima: quoniam timebat do
minum valde: nec erat qui lo-
queretur de illa verbum malū.
Hec itaqꝫ cum audisset quoni-
am ozias promisisset: ꝙ transa
cto quinto die traderet ciuita-
tem: misit ad presbyteros cha-
bri & charmi. Et venerunt ad
illam:& dixit illis. Quod ē hoc
verbuꝫ in quo consensit ozias:
vt tradat ciuitatem assyriis:si in
tra quinqꝫ dies non venerit vo-
bis adiutorium!Et qui estis vos
qui temptatis dominum! Non
est iste sermo qui misericordiaꝫ
prouocet: sed potius qui iram
excitet: & furorem accendat.
Posuistis vos tempus miseratio
nis domini: & in arbitrium ve-
strum diem constituistis ei. Sed
quia patiens dominus est:i hoc
ipso peniteamus: & indulgen-
tiam eius fusis lachrymis po-
stulemus. Non enim quasi ho-
mo deus sic comminabitur:
neqꝫ sicut filius hominis ad ira-
cundiam inflāmabitur. Et ideo
humiliem⁹ illi animas nostras:
& in spiritu constituti humilia-
to seruientes illi: dicamus flētes
domino:vt secundum voluntа-
tem suam sic faciat nobiscum ci
to misericordiam suam:vt sicut
conturbatum est cor nostrum
in superbia eorum:ita etiam de
nostra humilitate gloriemur:
quoniam non sumus secuti pec
cata patrum nostrorum: qui de
reliquerunt deum suum: & ado
rauerunt deos alienos.pro quo
sceleꝛe dati sunt in gladium & i
rapinam & in confusionem ini-
micis suis. Nos autem alterum
deum nescimus preter ipsum.
Expectemus humiles consola-
tionem eius:& exquiret sangui
nem nostrum de afflictionibus
inimicorum nostrorum: & hu-
miliabit omnes gentes quecum
qꝫ insurgunt contra nos: & faci
et illas sine honore dominus de
us noster.Et nunc fratres quo-
niam vos qui estis presbyteri in
populo dei: & ex vobis pendet

anteneomenias τ festa τ solēnitates
προνουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν
domus israel. τ erat speciosa forma.
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει,
τ elegans aspectu nimis. τ relique
καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελεί-
rat ei manasses vir eius au-
πεν αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσί-
rū τ argentum τ famulos τ ancil-
ον καὶ ἀργύριον καὶ παῖδας καὶ παιδίσ-
las τ pecora τ agros :τ manebat in e
κας καὶ κτήνη καὶ ἀγρούς,καὶ ἔμενεν ἐπ᾽αὐ-
is. τ nō erat ꝙ inferret in eā ver
τῶν. καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐπηνέγκειν ἐπ᾽αὐτὴν ῥῆ
bum malu:qui timebat deum valde.
μα πονηρόν,ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα.
τ audiuit verba populi mala
καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ
contra principem: qui cōsternati sunt in
ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐν
paucitate aq̄rum. τ audiuit om-
τῇ ταπώσει τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάν-
nia verba iudith que locut⁹ fuit ad
τας τοὺς λόγους ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς
eos ozias:quō iurauit eis ꝙ tra
αὐτοὺς ὀζίας,ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώ-
deret ciuitatē post dies quinq
σειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς
assyriis. τ cū misisset ancillam su
ἀσυρίοις. καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄβραν αὐ-
am q̄ preerat oibus facultatibus
τῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν
suis:vocauit oziā τ chabrin τ char
αὐτῇ,ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν καὶ χαρ
min presbyteros ciuitatis su
μὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐ-
e: τ venerūt ad eam. τ dixit ad
τῆς,καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
eos: audite mē me principes
αὐτούς,ἀκούσατέ μου ἄρχοντες τῶν
habitantium betulua: qm̄ nō rectū
κατοικούντων βεθουλούα, ὅτι οὐκ εὐθὺς ὁ
verbū vestrū quod locuti estis eoram
λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ
populo in die hac: τ constituistis
λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε τὸν
iusiurādū hoc quod locuti estis ! inter
ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ
deum τ nos: τ dixistis tradituros esse
θεοῦ καὶ ἡμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν
ciuitatem inimicis nostris:nisi in illis
πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν,ἐὰν μὴ ἐν αὐτοῖς
cōuersus fuerit dñs ad adiuuādū nos.τ nūc ꝙ
ἐπιστρέψῃ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. καὶ νῦν τί
estis vos ꝙ tētastis dñi in
ἐστὲ ὑμεῖς οἱ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ
die hodierna: τ statuitis p
ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστατε ὑπὲρ τοῦ
deo in medio filioꝝ hoim? τ nūc domi
θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων;καὶ νῦν κύρι
nū oipotentem erdritis: τ nihil co
ον παντοκράτορα ἐξετάζετε,καὶ οὐθὲν ἐπι
gnoscetis vsq; i seculū.ꝺa'pfundū cor
γνώσεσθε εἰς τοῦ αἰῶνος·ὅτι βάθος καρδί-
dis hois nō inuenietis: τ verba
ας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε,καὶ λόγους τῆς
cogitatiōis eius nō ꝑcipietis: τ quomodo
διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε,καὶ πῶς τὸν
deus ꝙ fecit oīa hec scrutabimini:
θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε,
τ mentē eius cognoscetis: τ
καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν

cogitationẽ eius dignoſcetis? nequaq̃ λογισμὸν αὐτοῦ καταγνώσεται; μηδαμῶς
fratres. ne ad irã excitetis dñm deum ἀδελφοί. μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν
nſm: qñ ſi noluerit in dieb̃ ἡμῶν, ὅτι ἐὰν μὴ βουληθῇ ἐν ταῖς τρισὶν
diebus adiuuare nos: ipſe habet ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν
ptãtem in dieb̃ voluerit defendere τ oñi ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι καὶ πά
bus diebus: aut etiã exterminare nos σαις ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς
ante faciem inimicoꝝ nſorum. vos ἀπὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ὑμεῖς
ſitis ne altencius | cõſilia dñi μὴ ἐνεχειρεῖτε τὰς βουλὰς κυρίου
dei noſtri: qñ nõ q̃ſi homo deꝰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχὼς ἄνθρωπος ὁ θε
no vt minꝰ afficiatur: neq; ſicut filiꝰ hois vt ὸς ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου δι
iudicetur. ideoq; expectãtes q̃ ab αιτηθῆναι. διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ'
eo ſalutem: inocemus eum αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν
in adiutoriũ noſtrũ. τ exaudiet εἰς βοήθειαν ἡμῶν. καὶ εἰσακούσεται τῆς
vocẽ noſtrã: ſi fuerit ei placitũ. qñ nõ φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν. ὅτι οὐκ
furrexit in gñatiõibꝰ nſis: neq; eſt in ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδέ ἐστιν ἐν
die hodierna: neq; tribus: neq; τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλή, οὔτε
familia: neq; populus: neq; ciuitas ex no πατριά, οὔτε δῆμος, οὔτε πόλις ἐξ ἡ
bis: q̃ adorent deos manufactos: μῶν, οἱ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις,
ſicut fũt in priſtinis die καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέ
bus: qua⁹ gra dati ſunt in gladium ραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν
τ rapinam patres noſtri: τ ceci καὶ διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπε
derũt ruina magna i cõſpectu inimicoꝝ σον πτῶσιν μεγάλην ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν
nſorũ. nos aũt alterũ deũ nõ cognouimꝰ. ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἐγνώμεν.
vnde ſperamus q̃ nõ deſpiciet ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡ
nos: neq; de gñe nſo: neq; cũ μᾶς, οὔτε ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν, οὔτε ἐν
capti fuerimus nos: ſic vocabitur τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως κληθήσεται ἡ
tu ſca. τ diripientur ſancta no ἰουδαία. καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡ
ſtra: τ erũgret pfanationẽ eius μῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτοῦ
de ore nſo: τ timorẽ ocu ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ τὸν φόβον τῶν ὀφ
lorum nſorum τ captiuitatẽ θαλμῶν ἡμῶν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς
terre τ deſolationẽ hereditatis noſtre γῆς καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν
cõuertet in caput noſtrũ in gẽti ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνε
bus: vbicũq; ſeruierimus illic. τ erimus σιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ. καὶ ἐσόμε
in offenſionẽ τ in vituperiũ i cõ θα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντί
ſpectu poſſidẽtiũ nos: qñ nõ dirige ον τῶν κτησαμένων ἡμᾶς, ὅτι οὐ κατευθυν
tur ſeruitus noſtra in gratiam: ſed θήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ'
anima illorum: ad eloquium veſtrum corda eorum erigite: vt memores ſint quia tempta ti ſunt patres noſtri: vt pro barentur ſi vere colerent de um ſuum. Memores eſſe de bent: quomodo pater noſter Abraam temptatus eſt: & per multas tribulationes proba tus: dei amicus effectus eſt. Sic Iſaac: ſic Iacob: ſic mo yſes: & omnes qui placue runt deo: per multas tribu lationes tranſierunt fideles. Illi autem qui temptationes non ſuſceperunt cum timore domini: & impatientia ſua am: & improperium murmu rationis ſue contra dominum protulerunt: exterminati ſunt ab exterminatore: & a ſerpen tibus perierunt. Et nos er go non vlciſcamur nos pro his que patimur: ſed repu tantes peccatis noſtris hec ip ſa ſupplicia minora eſſe: fla gella domini quaſi ſerui qui corripimur ad emendationem & non ad perditionem no ſtram euenille credamus. Et dixerunt illi ozias & preſby teri. Omnia que locuta es vera ſunt: & non eſt in ſer monibus tuis vlla reprehen ſio. Nunc ergo ora pro no bis: quoniam mulier ſancta es: & timens deum. Et di xit illis iudith. Sicut qđ potui loqui dei eſſe cognoſcitis: ita quod facere diſpoſui proba te ſi ex deo eſt: & orate vt firmum faciat deus conſilium meum. Stabitis vos ad portam nocte iſta: & ego exeam cum abra mea: & orate vt ſicut di xiſtis in diebus quinq; reſpi ciat dominus populum ſuum iſrael. Vos autem nolo vt ſcrutemini actum meum: & vſq; dum renunciem vobis nihil aliud fiat: niſi oratio pro me ad dominum deum no ſtrum. Et dixit ad eam ozias princeps iude. Vade in pace: & dominus ſit tecum in vltionẽ

in dedecus ponet eam dñs deus εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς
noſter. τ nunc fratres oñdamus ἡμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἐπιδείξωμεθα τοῖς
fratribus noſtris: q̃ a nobis pendet ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐκκρέμαται ἡ
anima eorum: τ ſcta τ domus τ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ
altare firmata ſunt in nobis. preter θυσιαστήριον ἐπεστήριχται ἐφ' ἡμῖν. πρὸ
oia hec agamus grãs dño πάντα ταῦτα εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ
deo noſtro: q̃ tẽptat nos ſicut τ θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς
patres noſtros. memores eſtote q̃ fecit πατέρας ἡμῶν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε
cum abraam: τ q̃bus tẽptauit iſa μετὰ Ἀβραάμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσα
ac: τ q̃ facta ſunt iacob in meſopo ὰκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν μεσοπο
tamia ſyrie paſcenti o ταμίᾳ τῆς συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρό
nes laban fratris matris βατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
ſue. qñ nõ ſicut illos cramiauit αὐτοῦ. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν
in cramen cordis eorum: τ nos εἰς ἐπασμὸν καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς
non vltus eſt: ſed admonitionẽ flagel οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθεσίαν μαστι
lat dñs approprinq̃ntes ſibi. τ dixit γοῖ κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ. καὶ εἶπε
ad eam ozias: oia q̃cq̃ diriſti in πρὸς αὐτὴν Ὀζίας, πάντα ὅσα εἶπας ἐν
bono corde locuta es. τ nõ eſt q̃ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς
reſiſtat verbis tuis. qñ non in ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου. ὅτι οὐκ ἐν
hodierno die ſapia tua manifeſta eſt: τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν,
ſed a principio dierum tuoꝝ cognouit eis ἀλλὰ ἀπαρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ
populus prudẽtiam tuã: qñ bona eſt λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι
formatio cordis tui. ſed popu τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου. ἀλλ' ὁ λα
lus ſtultuit valde: τ coegerunt ὸς ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ἡ
nos ſicut locuti ſumus facere eis: μᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ inducere turamẽtũ ſup nos: qđ nõ tñs καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς, ὃν οὐ παρα
grediemur. τ nũc ora tu p nobis: βησόμεθα. καὶ νῦν δεήθητι σὺ περὶ ἡμῶν,
qñ mulier religioſa es. τ mittet dñs ὅτι γυνὴ εὐσεβής εἶ. καὶ ἀποστελεῖ κύρι
nus pluuiã ad repletionẽ lacuum ος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων
noſtroꝝ: τ nõ deficiemus ãplius. τ dixit ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι. καὶ εἶπε
ad eos iudith: audite me: τ πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκούσατέ μου, καὶ
faciam negociuꝫ quod quenĩet in gñatiões ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς
gñationũ filiis gñis noſtri. vos ſtabi υἱοῖς γένους ἡμῶν. ὑμεῖς σήμε
tis in porta nocte hac: τ ἐστὲ ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ
exibo ego cũ ancilla mea. ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἄβρας μου.
τ in diebus poſtq̃s dixiſtis καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατέ

tradituros ciuitatem inimicis no
παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡ-
ſtris: reſpiciet dñs iſrael in ma
μῶν, ἐπισκέψεται κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χει
nu mea. vos aũt nõ ſcrutabimini a
ρί μου. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶ
ctũ meũ. nõ. n. annuntabo vobis vſq; dũ pfi
ξίν μου. οὐ γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τε
ciantur ea ego facio. & dixit ozias &
λεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ. καὶ εἶπεν ὀζίας καὶ
principes ad eam: vade in pa
οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρή-
ce: & dñs deus ante te in
νην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς
vltionem inimicorũ noſtr. & reuerte
ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἀπο-
tes de tabernaculo: abierũt ad
στρέψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ
acies ſuas.
τὰς διατάξεις αὐτῶν. Ca. 9.

IJudith vero cecidit in faciem:
Ιουδὶθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον,
& impoſuit cinerem ſup caput ſu
καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ-
um: & erant quo indutа erat ci
τῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδύσκετο σάκ-
ccum. & erat nuper oblatũ in hierũ
κον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον εἰς ἑλὴμ
in domũ dñi incenſum veſpere illi
εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκεί-
us. & clamauit voce magna iudith &
νης. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδὶθ καὶ
dixit: dñe deus patris mei ſymeõ cui
εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου συμεὼν ᾧ
dediſti gladium in vltionem alienige
ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογε-
narũ: q̃ ſoluerũt vulnã virginis in coin
νῶν, οἱ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μία
nationẽ: & nudauerũt femur in cõfuſionẽ: &
σμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ
pfanauerũt virginitatẽ in opprobriũ. di
ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὄνειδος. εἶ-
xiſti enim nõ ſic erit. & fecerunt
πας γὰρ οὐχ οὕτως ἔσται. καὶ ἐποίησαν
p̃ quibus dediſti principes eorũ in cedes.
οἷς ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον.
& ſtratum eorum irriguit de
καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν κατηύσαν τὴν ἀ-
cептum in ſanguine. & peuſiſti ſer
σχυνθεῖσαν εἰς αἷμα. καὶ ἐπάταξας δοῦ
uos in potentibus: & potentes in thro
λους ἐπὶ δυνάσταις, καὶ δυνάστας ἐπὶ θρό-
nis ſuis. & dediſti mulieres eorum
νους αὐτῶν. καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν
in predam: & filias eorum in cap
εἰς προνομήν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχ
tiuitatẽ: & omnia ſpolia eorum
μαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν
in diuiſionẽ filiorũ dilectorũ a te: q̃
εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἱ
et zelauerunt zelum tuum: & abomina
καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύ-
ti ſunt coinquinationẽ ſanguis ſui: & inuoca-
ξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκα
uerunt te i auriliatorẽ. deꝰ deus meꝰ ex
λέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ θ̃ς ὁ θ̃ς ἐμὸς ἐπά-
audi me viduam. tu enim feciſti
κουσόν μου τῆς χήρᾳ. σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ
priora illorũ & illa & poſteriora
πρότερον ἐκείνων καὶ ἐκεῖνα καὶ τὰ μετέπειτ
ea & pñtia: & ſupuenientia cogitaſti:
τα καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης,

inimicorum noſtrorum: & reuer-
tentes abierunt. Cap. 9.

QVibus aſcendentibus: iudith
ingreſſa eſt oratorium ſuum:
& induens ſe cilitio poſuit cinerem
ſuper caput ſuum: & proſternens
ſe domino clamabat ad dominũ
dicens. Domine deus patris mei
ſymeon: qui dediſti illi gladium in
defenſionem alienigenarum: qui
violatores extiterunt in coinqui-
natione ſua: & denudauerunt fe-
mur virginis in confuſionem & de
diſti mulieres illorum in predam:
& filias illorum in captiuitatem:
& omnem predam in diuiſionem
ſeruis tuis qui zelauerunt zelum
tuum: ſubueni queſo te domine
deus meus mihi vidue. Tu enim
feciſti priora: & illa poſt illa cogi
taſti: & hoc factum eſt quod ipſe
voluiſti. Omnes enim vie tue pa
rate ſunt: & tua iudicia in tua p
uidentia poſuiſti. Reſpice caſtra
aſſyriorum: nunc ſicut tunc caſtra
egyptiorum videre digneris:
quando poſt ſeruos tuos armati
currebant confidentes in quadri-
gis & in equitatu ſuo & in multitu-
dine bellatorum. Sed aſpexiſti ſu-
per caſtra eorum & tenebre fatiga
uerunt eos. Tenuit pedes eorum
abyſſus: & aque operuerunt eos.
Sic fiant & iſti domine: qui confi-
dunt in multitudine ſua: & in cur-
ribus ſuis & in contis & in ſagittis
ſuis: & in lanceis gloriantur: & ne-
ſciunt quia tu ipſe es deus noſter q̃
conteris bella ab initio: & domi-
nus nomen eſt tibi. Erige brachi
um tuum ſicut ab initio: & allide
virtutem eorum in virtute tua: ca-
dat virtus eorum in iracundia tua
qui promittunt ſe violare ſancta
tua: & polluere tabernaculum no-
minis tui: & deiicere gladio ſuo
cornu altaris tui. Fac domine vt
gladio proprio eius ſuperbia am-
putetur. Capiatur laqueo oculo-
rum ſuorum in me: & peuties eum
ex labiis charratis mee. Da mihi i
animo conſtantiam: vt contemnã
illum & virtutem vt euertam illũ.
Erit. n. hoc memoriale noſtri: cũ
manus femine deiecerit eum. Nõ
enim in multitudine eſt virtus tua
dñe: neq; in equorũ viribus volun
tas tua. Nec ſuperbi ab initio pla-
cuerunt tibi: ſed humilium & man
ſuetorum ſp̃ tibi placuit depreca
tio. Deus celorum creator aqua-
rum: & dominus totius creature:
exaudi me miſeram dep̃cantem: &
de tua miſericordia p̃ſumentẽ. me
mento dñe teſtamẽti tui: & da ver
bum in ore meo: & in corde meo
conſiliũ corrobora: vt domus tua
in ſanctificatione p̃maneat: & oẽs
gẽtes agnoſcãt qa tu es deus: & nõ
eſt alius preter te.

Capitulum decimũ.

& adfuerunt q̃ decreuiſti & direxit:
καὶ παρέσησαν ἃ ἐβουλεύσω καὶ εἶπον,
ecce adſumus. oẽs .n. vie tue para
ἰδοὺ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἑτοί-
te: & iudicia tua in prudentia. ecce cũ
μοι, καὶ αἱ κρίσεις σου ἐν προγνώσει. ἰδοὺ γὰρ
aſſyrii multiplicati ſunt in potentia ſua:
ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν,
exaltati ſunt in equo & aſcenſore: gloriati
ὑψώθησαν ἐφ' ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρία-
ſunt in brachio pedũ: ſperauerũt i clypeo
σαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἠλπισαν ἐν ἀσπίδι
& arcu & funda: & nõ cognouerũt q
καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι
tu es dñs cõtercns bella. dñs nomẽ
σὺ εἶ κύριος συντρίβων πολέμους. κύριόν σου
tibi. tu rumpe eoꝝ fortitudinẽ i virtute tua:
σοι. σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου,
& cõfringe robur eorum in tracũdia tua
καὶ κατάξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου
deliberauerũt enim pfanare ſancta
ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγια
tua: polluere tabernaculum quietis
σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως
nois glozie tue: & deuicere
τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου, καὶ κατα βαλεῖν
ferro cornu altaris tui. reſpice in
σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου. βλέψον εἰς
ſuperbiam eorum. mitte iram
ὑπερηφανίαν αὐτῶν. ἀπόστειλον τὴν ὀργήν
tuam in capita eorũ. da in manu mea
σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν. δὸς ἐν χειρί μου
vidue quod cogitaui robur. pcute ſer
τῆς χήρας ὁ διενοήθην κράτος. πάταξον δοῦ-
uum ex labiis deceptionis mee ſup principẽ:
λον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ' ἄρχοντι,
& principẽ ſup ſeruũ ſuũ. & frãge
καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεραπόντι αὐτ. θραῦσον
eorum celſitudinẽ in manu femine. nõ. n.
αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
in multitudine robur tuũ: neq; potentia
ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυναστεία
tua in fortibus: ſed humilium ea vocã
σου ἐν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύρι-
nus: & minorũ ea adiutor: defenſor
ος, καὶ ἐλαττόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτωρ
impotentiũ: deſperantiũ ptector: ſpe
ἀδυνάτων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστής, σω-
carentium ſaluator. vtiq; vtiq; deus pa
τηρὶ πεπληθυσμένων σωτήρ. ναὶ ναί, ὁ θεὸς τοῦ πα-
tris mei & deus hereditatis iſrael: dñа-
τρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας Ἰσραήλ, δέσπο-
tor celorũ & terre: creator aqua
τα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδά-
rum: rex vniuerſe creature tue: tu
των, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ
exaudi deprecationẽ meã: & da verbũ
εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ δὸς λόγον
meũ & deceptionẽ & vulnus & cicatricem
μου καὶ ἀπάτην καὶ τραῦμα καὶ μώλωπα
eis: q̃ aduerſus teſtamentũ tuũ: & domũ
αὐτοῖς, οἱ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου
ſanctificatã tuã: & vertice ſion: & domũ
ἡγιασμένου σου, καὶ κορυφῆς σιών, καὶ οἴκου
poſſeſſionis filiorũ tuorũ: decreuerunt vu
κατασχέσεως υἱῶν σου, ἐβουλεύσαντο σκλη-
ra. & fac ſup oẽm gentẽ tuã &
ρά. καὶ ποίησον ἐπὶ πάντας ἔθνους σου καὶ
oẽm potẽtiã & fortitudinẽ: qui nõ ẽ
πάσης δυνάμεως καὶ κράτους, ὅτι οὐκ ἔστιν
alius defenſor gentis iſrael: niſi tu.
ἄλλος ὑπερασπίζων τὸ ἔθνος Ἰσραήλ, εἰμὴ σύ.

C.10. Et factū ē vt cessauit clamare ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο βοῶσα πρὸς
deum israel: t cōsūmauit omnia
τὸν θεὸν ἰσραήλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ
verba hec: t surrexit de ruina:
ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πτώσεως,
t vocauit ancillam suam. t descēdit
καὶ ἐκάλεσε τὴν ἄβραν αὐτῆς. καὶ κατέβη
in domum: in q̄ morabatur in ea in
εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς
diebus sabbatorum t in festiuitatibus
ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
suis. t euoluit cilitium quo induta
αὐτῆς. καὶ περιείλετο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδέδυ-
erat: t exuit se vestimētis viduitatis sue. Et la-
κετο, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσε-
uit corpus suum. & vnxit se myrro
ως αὐτῆς. καὶ περιεκάλυσατο τὸ σῶμα ὕδατι,
t vnxit vnguēto pingui. t discriminauit
καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ. καὶ διέταξε τὰς
crines capitis sui: t imposuit mi
τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μί-
tram sup ipsum. t induta est vestimēto
τραν ἐπ' αὐτῆς. καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια
tocūditatis sue: in dibus ornabat in
τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν αἷς ἐκόλιζετο ἐν ταῖς
diebus vite viri sui manasse.
ἡμέραις τῆς ζωῆς τ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ.
t aptauit sandalia in pedibus suis.
καὶ ἐλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
t induit brachiola ornamēta: t dextrariola
καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ φέλλια
t anulos t inaures: t oīe
καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάν
ornamētū suū. t ornata est
τα τὸν κόσμον αὐτῆς. καὶ ἐκαλλωπίσατο
valde in deceptionē oculorum virorum
σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν
q̄s: vidissent eam. t dedit ancille sue
ὅσοι ἀνίδωσιν αὐτήν. καὶ ἔδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐ
ascopam vini t vas olei:
τῆς ἀσκοπωτίνην οἴνου καὶ καμψάκην ἐλαίου,
t peram implenit farina t palatha
καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλά-
t panibus mūdis. t duplicauit
θας καὶ ἄρτων καθαρῶν. καὶ περιεδέπλωσε
omnia vasa sua: t iposuit in ea.
πάντα τὰ ἀγγεῖα ἑαυτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐν αὐ
t crierunt simul ad portam ciuita
τῇ. καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλε
tis bethulue: t inuenerūt p̄fectos sup eam
ως βαιθουλούε, καὶ εὗρον ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῇ
ostiam t p̄sbyteros ciuitatis cha
ὀξίαν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως χα
brin t charmin. vt aūt vidērūt eam: t erat
βρὶν καὶ χαρμίν. ὡς δὲ εἶδον αὐτήν, καὶ ἦν
mutata facies eius: t ve
ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν σο-
stem mutatam eius: mirati sunt
λὴν μεταβεβλημένην αὐτῆς, ἐθαύμασαν
in pulchritudie eius valde nimis. t
ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπισφόδρα. καὶ
dixerūt ei: deus deus patrum nr̄oꝝ det
εἶπον αὐτῇ, ὁ θεὸς ὁ δοὺς τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη
te in gfam t p̄ficiat studia
σε εἰς χάριν καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύμα
tua ad gloriam filioꝝ isr̄l: t eraltatiōeꝝ
τά σου εἰς καύχημα υἱῶν ἰηλ, καὶ ὕψωμα
hierl̄. t adorauerunt deū. t dixit
ἱερ. καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ εἶπε
ad eos: p̄cipite aperire mihi
πρὸς αὐτούς, ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν

Factum est autem cum ces-
sasset clamare ad dominum:
surrexit de loco in quo iacuerat p
strata ad dominū. Vocauitq; abra
suam: & descendens in domum su-
am abstulit a se cilitium: & exuit
se vestimentis viduitatis sue. Et la-
uit corpus suum. & vnxit se myrro
optimo. & discriminauit crinem
capitis sui: & imposuit mitram sup
caput suum. & induit se vestimen-
tis iocunditatis sue. Induitq; sanda
lia pedibus suis. assumpsitq; dex-
trariola & lilia & inaures & annu-
los: & omnibus ornamentis suis
ornauit se. Cui etiam dominus cō
tulit splendorem: quoniam omnis
ista compositio nō ex libidine sed
ex virtute pendebat. & ideo domi-
nus hanc in illam pulchritudinem
amplianit: vt incōparabili decore
omniū oculis appareret. Imposuit
itaq; abre sue ascopam vini & vas
olei & polentam & lapates & pa-
nes & caseum & profecta est. Cum
q; veniissent ad portas ciuitatis in-
uenerunt expectantem oziam &
presbyteros ciuitatis. Qui cum vi-
dissent eam: stupentes mirati sunt
nimis pulchritudinem eius. Nihil
tamen interrogātes eam: dimisert
trāsire dicētes: Deus patrū nostro
rum det tibi gratiam: & omne con
silium tui cordis sua virtute corro
boret: & glorietur super te hieru
salem & sit nomen tuum in nume
ro sanctorum & iustorum. Et dixe
runt hi qui illic erant omnes vna
voce. fiat fiat. Iudith vero orans
dominum: transiit per portas ip-
sa & abra eius. Factum est autem
cum descenderet montem circa
ortum diei: occurrerunt ei explo-
ratores assyriorum: & tenuerunt
eam dicentes. Vnde venis aut quo
vadis? que respondit. Filia sum he-
breorum. Ideo ego fugi a facie eo-
rum: quoniam futurum agnoui
q̄ dentur vobis in depredationem
pro eo q̄ cōtemnentes vos nolue
runt tradere seipsos: vt inuenirent
misericordiam in conspectu vestro.
Hac de causa cogitaui mecum di-
cens. Vadam ad faciem principis
holofernis vt indicem illi secreta il-
lorum: & ostendam illi quo aditu
possit obtinere eos: ita vt non ca-
dat vir vnus de exercitu eius. Et
cum audissent viri illi verba eius:
considerabant faciem eius & erat
in oculis eorum stupor: quoniam
pulchritudinem eius mirabantur
nimis. Et dixerunt ad eam. Con-
seruasti animam tuam eo q̄ tale
repperisti consilium vt descende-
res ad dominum nostrum. Hoc au
tem scias

portam ciuitatis: t ecce ego in cō
πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τε
summationes verbo q̄ locuti estis mecum,
λείωσιν τῶν λόγων ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ.
t peperunt iuuenibus aperire et
καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ
sicut locuta est. t fecerunt sic. t ex
καθότι ἐλάλησε. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἐξ
iuit iudith ipsa t ancilla eius cum
ῆλθεν Ἰουδὶθ αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ'
ea. speculabātur autem eam viri
αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς
ciuitatis: quousq; descēdit mōtez: t q̄usq;
πόλεως, ἕως οὗ κατέβη τὸ ὄρος, καὶ ἕως οὗ
p̄transiit vallem. t nō āplius viderunt
διῆλθε τὸν αὐλῶνα. καὶ οὐκέτι ἐθεώρησαν
eam. t abierunt in valle in
αὐτήν. καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς
rectum. t obuiauit ei vigilia
εὐθεῖαν. καὶ συνήντησεν αὐτῇ φυλα-
assyriop: t tenuerunt eam:
κὴ τῶν ἀσυρίων. καὶ συνελάβοντο αὐτήν,
t interrogauerūt eam: quop es t
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτήν, τίνων εἶ καὶ
vnde venis: t dixit filia sum he
πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε θυγάτηρ εἰμὶ τῶν ἑ-
breop: t fugio a facie
βραίων, καὶ ἀπὸ προσώπου
eorum: q̄n futuꝝ est vt vēnr vobis in dp̄
αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς κα
predationē. t ego venio ad faciem
ταβρωμα. κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον
holoferni principis exercitus vīr:
ὁλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν,
vt annunciem verba veritatis. t ostē
τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας. καὶ δεῖ
dā ante faciem eius viam p̄ quam ibit
ξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν καθ' ἣν πο-
t dūabitur omnium nōta-
ρεύσεται καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρει-
noꝝ. t nō interibit vtroꝝ eius
νῆς. καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ
uiro vna: neq; ipsis vite. hec aūt
σὰρξ μία, οὐ δὲ πνεῦμα ζωῆς. ὡς δὲ
audissent viri verba eī: q̄ ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, κα
siderauerūt faciem eius: t erat co-
τενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐνκα
ram eis mirabilis pulchritudie nimis.
τ' ἐν αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα.
t dixerūt ad eam: cōseruasti ani-
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, σέσωκας τὴν ψυ-
mā tuam festinans descendere ad faci-
χήν σου σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρό-
em dñi nostri. t nūc accede
σωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ νῦν πρόσελ
ad tabernaculū eius: t de nobis co-
θε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ὧν προ
mitabūtur te donec cōmēdent te in
πέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς
manus eius. ſ autē steteris cogz
τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον
eo: ne timeas in corde tuo: sed
αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ
annuntia iuxta verba tua: t bñ
ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ
tibi faciet. t elegerunt ex eis vi
σοι ποιήσει. καὶ ἐπελέξαντο ἐξ αὐτῶν ἄν-
roscentum: t currū iumentaq; et t an-
δρας ἑκατόν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ
ciliē eius: t duxerunt eam ad tabernaculū
ἄβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὴν ἐπὶ τὴν σκηνὴν

holofernis.ꝛ fact' est concursus in oībus
ὀλοφέρνου· καὶ ἐθύμωσε συνδρομὴ ἐν πάσῃ
castris: vitionuit enī in tabernacu
τῇ παρεμβολῇ, διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα
lis aduentus eius, ꝛ veniētes circūdabāt
τὴν παρουσίαν αὐτῆς· καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν
eam: q̄s stabat extra tabernaculū holofernis:
αὐτήν, ὡς εἰσηκει ἔξω τῆς σκηνῆς ὀλοφέρνου,
quousq; ānūtiauerūt ei de ipa. ꝛ intra
ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· καὶ εἰσαυ
bāt in pulchritudine eius: ꝛ mirabā
λθοῦσα ἐστὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμα-
tur filios israel. ꝛ dixit vnusq̄sq; ad
ζον τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς
primū suū: q̄s cōtemnet popu
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς καταφρονήσει τοῦ λα
lū hunc: q̄ habet in semetipsis mulieres ta-
οῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύ-
les: q̄m nō bonū est relinqui ex e-
τας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ὑπολειπεσθαι ἐξ αὐ-
is virū vnū: q̄ dimissi poterunt de
τῶν ἄνδρα ἕνα, οἱ ἀφεθέντες δυνήσονται κα
cipere oēm terrā. ꝛ exterūt
τασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἐξῆλθον
qui dormiebant apud holofernē ꝛ oēs
οἱ παρακαθεύδοντες ὀλοφέρνῃ καὶ πάντες
famuli eius: ꝛ introduxerūt eā in
οἱ θεραπεύοντες αὐτόν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς
tabernaculū. ꝛ erat holofernes requiescēs
τὴν σκηνήν· καὶ ἦν ὀλοφέρνης ἀναπαυόμενος
sup lectū suū in conopeo: q̄ erat ex
ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπείῳ, ὃ ἦν ἐκ
purpura ꝛ auro ꝛ smaragdo ꝛ
πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ
lapidibus p̄ciosis intextum. ꝛ annū-
λίθων πολυτελῶν κεκαθυφασμένον· καὶ ἀνή-
tiauerunt ei de ea. ꝛ exiit in
γγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ
pscenium: ꝛ lampades ardentes p̄ceden
προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγου
tes eum: vt ātequā intraret ante faciem eius
σαι αὐτοῦ· ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτῆς
iudith ꝛ seruorum eius: obstupue
Ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμα-
runt q̄ oēs in pulchritudine faciei
σαν πάντες ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ προσώπου
eius. ꝛ cadēs sup faciem: adora-
αὐτῆς· καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον, προσε
uit eum. ꝛ eleuauerūt eā ser
κύνησεν αὐτῷ· καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦ-
ui eius.
λοι αὐτοῦ.

Ca.11

ET dixit ad eam holofernes: confi
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, θάρσει
de mulier.ne paueas in corde tuo: q̄m
σον γύναι· μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι
ego nō nocui hoī: qui elegit
ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον, ὃς τις ἥρετικε
seruire nabuchodonosor regi
δουλεύειν ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ
vniuerse terre. ꝛ nūc popul' tu' qui habi
πάσης τῆς γῆς. καὶ νῦν ὁ λαός σου ὁ κατοι-
tat mōtana: si nō cōtēpsisset me: nō ele
κῶν τὴν ὀρεινήν, εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν
uassem lancea mea sup eos: sed ipsi fe-
ἦρα ὁ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλ' αὐτοὶ ἑαυ-
bi fecerunt hec. ꝛ nūc dic mihi cur
τοῖς ἐποίησαν ταῦτα· καὶ νῦν λέγε μοι τίνος
causa fugisti ab eis: ꝛ venisti ad
ἕνεκα ἀπεδράς ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς
nos. venis.n. ad salutem: confide. in
ἐμᾶς· ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν, θάρσει· ἐν τῇ
quonsam cum steteris in conspectu eius bene tibi faciet & eris gratissima in corde eius. Duxerūtq; illam ad tabernaculum holofernis nunciantes eam. Cūq; intrasset ante faciem eius: statim captus est in suis oculis holofernes. Dixeruntq; ad eum satellites eius. Quis cōtemnat populum hebreorum qui tam decoras mulieres habent: vt nō p his merito pugnare contra eos debeamus? Videns itaq; iudith holofernem sedentem in conopeo quod erat ex purpura & auro & smaragdo & lapidibus pretiosis intextus: & cum in faciem eius intendisset adorauit eū prosternens se super terram: & eleuauerūt eam serui holofernis iubente domino suo.

Capitulum vndecimū

TVnc Holofernes dixit ei. Equo animo esto & noli paueré in corde tuo quonsam ego nūq; nocui uirum qui voluit seruire nabuchodonosor regi. Populus autem tuus si non contēpsisset me: nō alleuassem lanceā meam super eum. Nunc autem dic mihi qua ex causa recessisti ab illis: & placuit tibi vt venires ad nos. Et dixit illi iudith. Sume verba ancille tue. q̄m si secutus fueris verba ancille tue: perfectā rem faciet dominus tecū. Viuit enim nabuchodonosor rex terre: & viuit virtus eius que est in te ad correptionem omnium animarum errātium: quoniam nō solum homines seruient illi per te: sed & bestie agri obtemperāt illi. Nunciatur enim animi tui industria vniuersis gentibus: & indicatum est omni seculo quoniam tu solus bonus & potens es in omni regno eius: & disciplina tua omnibus prouinciis predicatur. Nec hoc latet quod locutus est achior: nec illud ignoratur quod eis fusseris euenire. Constat enim deus nostrum sic peccatis offensum vt mandauerit per prophetas suos ad populum q̄ tradet eum pro peccatis suis. Et quoniam sciunt se offendisse deum suum filii israel: tremor tuus super ipsos est.

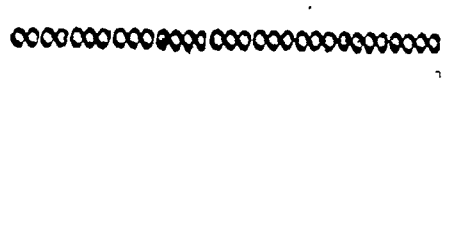

nocte hac viues ꝛ in reliquū. nō enī
νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ καὶ εἰς τὸ λοιπόν· οὐ γάρ
est q̄ iniuria afficiat te: sed bñ tibi faciet ū-
ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σοι ποιήσει κα-
cut fit seruis dñi mei nabu
θὰ γίνεται τοῖς δούλοις τοῦ κυρίου μου ναβου
chodonosor regis. ꝛ dixit ad e-
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπε πρὸς αὐ
um iudith: accipe verba famule tue:
τὸν Ἰουδίθ, δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου,
ꝛ loq̄tur ancilla tua ante faci
καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσω
em tuā. ꝛ nō annuntiabo mēdaciū domi
πόν σου· καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρί
no meo in nocte hac. ꝛ si secut' fu-
ῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· καὶ ἐὰν κατακολου
eris verba ancille tue: pfe
θήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελεί-
cte rem faciet tecum deus: ꝛ non
ως πρᾶγμα ποιήσει μετὰ σοῦ ὁ θεός, καὶ οὐκ
cadet dñis mens a studi
ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμά-
is suis. viuit.n. rex nabuchodono
των αὐτοῦ. ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονό-
sor: vniuerse terre: ꝛ viuit virtus eius: q̄
σορ πάσης τῆς γῆς, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτοῦ, ὃς
misit te ad correctionē eis ani
ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυ-
me: q̄m nō solū hoies p te seruit
χῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σοῦ δουλεύ-
unt ei: sed ꝛ bestie agri ꝛ
ουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ
iumēta ꝛ volatilia celi ppter
τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς
fortitudinē tuā viuent in nabuchodonosor: ꝛ
ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ ναβουχοδονόσορ καὶ
omnem domū eius. audiuimus.n. sapiē
πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἠκούσαμεν γὰρ τὴν σοφί
tiā tuā ꝛ industrias aīc tue
αν σου καὶ τὰ πανουργεύματα τῆς ψυχῆς σου
ꝛ ānūciatū ē vniuerse terre: q̄ tu solus bo
καὶ ἀνηγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγα
nus in omni regno: ꝛ potens in scīē
θὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπι
tia: ꝛ mirabilis in exercitu belli.
στήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύματι πολέμου,
ꝛ nūc verbū q̄ locutus est achior: in cō
καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὼρ ἐν τῇ συ-
fessu tuo audiuimus verba eius: q̄m
νεδρίᾳ σου ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, ὅτι
ceperunt eū viri betulue:
περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βεθουλούα,
ꝛ nuntiauit eis oīa q̄ locutus
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλη
est ipse apud te. ideo dñator dñe ne trās
σεν αὐτὸς παρὰ σοί. διὸ δέσποτα κύριε μὴ πα-
grediaris verbū eius: sed pone ipm
ρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν
in corde tuo: q̄m verū est. nō.n. sumit
ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἀληθής ἐστιν· οὐ γὰρ ἐκδί
vindicta de gñe nostro: nō.n. p̄ualet gladi⁹
κησιν ἡ φύσις ἡμῶν, οὐδὲ ἰσχύει ῥομφαία
cōtra eos: nisi peccauerit cōtra deū
ἐπ' αὐτούς, εἰ μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν θεὸν
suum. ꝛ nūc vt nō sit dñis me⁹ expul
αὐτῶν· καὶ νῦν ἵνα μὴ ψύχῃ ὁ κ̄ς μου ἐκβο
sus: ꝛ re ifecta desistēs: ꝛ cecidit mors sup
λος καὶ ἄπραυστος, καὶ ἐπέπεσε θάνατος ἐπὶ
faciē eor: ꝛ deprēdit eos pec
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελάβετο αὐτοὺς ἕ
catum: in quo irritabunt deū suū
μάρτημα, ἐν ᾧ παροργιοῦσι τὸν θεὸν αὐτῶν

qſicunq; fecerint abſurditatẽ. qſi ὁπωνίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀφροσύνην. ἐπεὶ defecerunt eis cibaria .ſu περιεξέλιπεν αὐτοῖς τὰ βρώματα αὐ- a: ⁊ diminuta ẽ eis aqua. ⁊ ordinaue τῶν, καὶ ἐστασιάθη πᾶν ὕδωρ. καὶ ἐβουλεύ runt iniuere manũ pecoribus ſuis: σαντο ἐπιβαλεῖν χεῖρας τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, ⁊ omnia q̃ diſtinxit eis deus: in καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐν legibus ſuis ne mãducarẽt: decreuerũt im τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δα pendere. ⁊ primitias frumẽti πάνησαι. καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου ⁊ decimas vini ⁊ olei: q̃ καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ ſeruauerũt ſanctificantes ſacerdotibus ἐφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς aſtantibus in hieruſalem ante παρεστηκόσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τοῦ faciem dei noſtri: decreuerũt πρωσώπου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν conſumere: q̃ neq; manibus cõueniebat ἐξαναλῶσαι, ὧν οὐδὲ ταῖς χερσὶν καθῆκεν contingere quẽq; eoꝝ q̃ de populo. ⁊ miſe- ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέ runt in hieruſalem: q̃m et ſtalkasin εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ οἱ ibi habitantes fecerunt hec us ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα χρὶς q̃ tranſtulerunt ipſis remiſſionẽ ſa μεταλαμβάσασιν αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ cerdotũ. ⁊ erunt quouſq; conſicier τῆς γερουσίας. καὶ ἔσονται ἕως ἀναγγείλη ipſis ⁊ facient: dabunt tibi in αὐτοῖς καὶ ποιήσουσι, δώσουσί σοι εἰς pditionẽ in die illa. vnde ego ancilla ὄλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη tua cognoſcens oĩa hec: fugi σου ἐπιγνοῦσα πάντα ταῦτα, ἀπέδραν a facie eorum. ⁊ miſit me ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλέ με ὁ deus ad faciẽdũ tecum rem: i q̃bus obliu- θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πρᾶγμα, ἐφ' οἷς ἐπισ pebit omnis terra q̃cunq; audierunt hec. σκέψωμαι πᾶσα ἡ γῆ ὅσοι ἂν ἀκούσωσιν αὐτά. q̃m ancilla tua religioſa eſt ⁊ colens ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβὴς ἐστι καὶ θεραπεύ nocte ⁊ die deum cel. ουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν θεὸν τὸν οὐρανοῦ. ⁊ nunc manebo apud te dñe mi: ⁊ cri- καὶ νῦν μενῶ παρά σοι κύριέ μου, καὶ ἐξε bit ancilla tua in nocte in λεύσεται ἡ δούλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν vallem: ⁊ orabo ad deum. ⁊ φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν θεόν. καὶ annunciabit mihi q̃ fecerunt pecca ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτή ta eorum. ⁊ veniẽs referam tibi. ματα αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα προσαγορεύσω σοι. ⁊ exibis cum oi exercitu tuo: ⁊ καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ δυνάμει σου, καὶ non eſt q̃ reſiſtat tibi ex eis. ⁊ ad οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν. καὶ ἄ ducã te p̃ mediũ iudee: quouſq; veniãs ξω σέ διὰ μέσου τῆς ἰουδαίας, ἕως ἔλθῃς ante hieruſalem. ⁊ ponã ſedem tuã in ἀπέναντι ἱερουσαλήμ. καὶ θήσω τὸν δίφρον σου ἐν medio eius: ⁊ .ages eos ſicut oues q̃b⁹ μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς nõ eſt paſtor. ⁊ nõ latrabit canis lingua οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ

Inſuper etiam fames inuaſit eos: & ab ariditate aque iam inter mortuos computantur. Deniq; hoc ordinant vt interficiant pecora ſua: & bibant ſanguinem eorum: & ſancta domini ſui que precepit deus non contingi: in frumento vino & oleo hec cogitaue- runt impendere. & volunt conſume- re q̃ nec manibus deberẽt cõtingere. Ergo quoniam hec faciunt certum ẽ q̃ in perditionem dabuntur. Quod ego ancilla tua cognoſcens fugi ab il- lis: & miſit me dominus hec ipſa nun ciare tibi. Ego enim ancilla tua deum colo etiam nunc apud te. & exiet an- cilla tua & orabo deum: & dicet mihi: quando eis reddat peccatum ſuum: & veniens nunciabo tibi: ita vt ego ad- ducam te per mediã in hieruſalem. Et habebis omnem populum iſrael ſicut oues quibus non eſt paſtor: & non la trabit vel vnus canis contra te: quo- niam hec mihi dicta ſunt per prouidẽ tiam dei. Et quoniam iratus eſt illis deus: hec ipſa miſſa tum nũciare tibi. Placuerunt ãt oĩa verba hec corã Ho loferne & coram pueris eius: & mira- bantur ad ſapientiam eius: & dicebãt alter ad alterum. Non eſt talis mulier ſuper terram in aſpectu in pulchri- tudine & in ſenſu verborum. Et dixit ad illam holofernes. Bene fecit deus qui miſit te ante populum: vt des il- lum tu in manibus noſtris. Et quo- niam bona eſt promiſſio tua: ſi fece- rit mihi hoc deus tuus: erit & deus me us: & tu in domo Nabuchodonoſor magna eris: & nomen tuum nomina- bitur in vniuerſa terra.

Capitulum duodecimum.

¶ Vnc iuſſit eam introire vbi repo ſiti erant theſauri eius: & iuſſit il- lic manere eam: & conſtituit quid da- retur illi de conuiuio ſuo. Cui reſpon dit iudith: & dixit. Nunc non pote- ro manducare ex his que mihi pre- cipis: tribui: ne veniat ſupra me of fenſio. Ex his autem que mihi de- tuli manducabo. Cui Holofernes ait. Si defecerint tibi iſta que te- cum detuliſti: quid faciemus tibi? Et dixit iudith. Viuit anima tua do mine meus: quoniam non expendet omnia hec ancilla tua: donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et induxerunt illam ſerui eius in ta- bernaculum quo preceperat: ꝯꝯꝯ

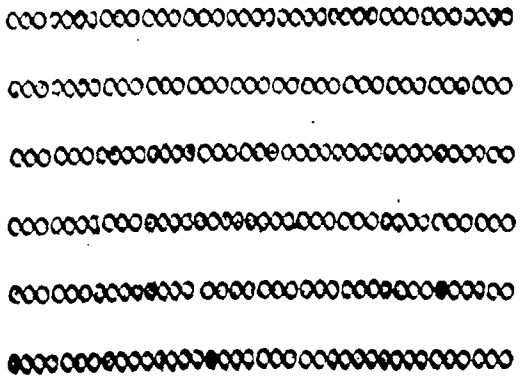

ſua coram te: q̃m mihi hec dicta αὐτοῦ ἀπέναντί σου, ὅτι μοι ταῦτα ἐλα- ſunt ꝑ prudentiã meã ⁊ ãnũtiata ſũt mihi: λήθη κατὰ πρόγνωσίν μου καὶ ἀνήγγελή μοι, ⁊ miſſa ſum nuntiare tibi. ⁊ placuit καὶ ἀπεστάλην ἀπαγγεῖλαί σοι. καὶ ἤρεσαν verba eius coram holoferne: ⁊ co οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον ὀλοφέρνου, καὶ ἐναν- ram oibus pueris eius. ⁊ τίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ mirati ſunt in ſapia eius ⁊ dixerũt: ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς καὶ εἶπον, non eſt talis mulier a ſummo vſq; ad fimũ οὐκ ἔστι γυνὴ τοιαύτη ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου terre in pulchritudie faciei ⁊ prudẽtia τῆς γῆς ἐν κάλλει προσώπου καὶ συνέσει verboꝝ. ⁊ dixit ad eam holofernes: bñ λόγων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, εὖ fecit deus q̃ miſit te ante ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθεν populũ vt eſſet in manibus nr̃is fortitudo: i λαοῦ τοῦ γενηθῆναι ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν ãt cõtemnẽtibus dñm meũ pditio. δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου ἀπώλειαν. ⁊ nunc venuſta es tu in aſpectu tuo: ⁊ bo καὶ νῦν ὡραία εἶ σὺ ἐν τῷ εἴδει σου, καὶ ἀγα na in ſermõibus tuis. q̃ ſi feceris ſicut θὴ ἐν τοῖς λόγοις σου. ὅτι ἐὰν ποιήσῃς κατὰ locuta es: deus tuus erit mihi deus: ⁊ tu in ἐλάλησας, ὁ θεός σου ἔσαι μοι θεός, καὶ σὺ ἐν domo regis nabuchodonoſor: ſedebis: οἴκῳ βασιλέως ναβουχοδονόσορ καθήσῃ, ⁊ eris noiata in vniuerſa terra. καὶ ἐσκόνομάσῃ πανταχοῦ τῆς γῆς. 12.

Θ Tunc iuſſit introducere eam vbi ΤΟΤΕ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν οὗ repoſiti erãt theſauri eius. ⁊ iuſſit ἐτίθεντο τὰ ἀργυρώματα αὐτοῦ. καὶ συνέταξε menſam parari ei e cibari καταστρωθῆναι αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψωποιημά- is ſuis ⁊ vino ſuo ad bibẽdũ. ⁊ dixit τῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴνου αὐτοῦ πιεῖν. καὶ εἶπεν iudith: nõ mãducabo ex eis vt nõ fi ἰουδείθ, οὐ φάγομαι ἐξ αὐτῶν ἵνα μὴ ᾖ ἐν at ſcandalum: ſed de his q̃ ſecuta ſunt ἀπαντήσει σκάνδαλον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠκολουθηκότων me fiet expenſa. ⁊ dixit ad eam holo μοι χορηγηθήσεται. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλο fernes: ſi ãt defecerint q̃ ſunt tecum: φέρνης, ἐὰν δὲ ἐκλίπωσι τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, vnde poterimus tibi dare ſiſta ſeor? nõ. n. πόθεν ἐξοδιάσωμέν σοι δοῦναι ὁμοίαν αὐτῶν; οὐ γάρ eſt nobi cum de gñe tuo. ⁊ dixit ἐστι μεθ' ἡμῶν ἐκ τοῦ γένους σου. καὶ εἶπεν iudith ad eum: viuit aia tua dñe mi: ἰουδείθ πρὸς αὐτόν, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου, q̃m q̃ expendet ancilla tua q̃ ſunt ὅτι οὐ δαπανήσει ἡ δούλη σου τὰ ὄντα mecum: donec faciat dñs in manu μετ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ κύριος ἐν χειρί mea q̃ decreuit. ⁊ induxerũt illã μου ἃ ἐβουλεύσατο. καὶ ἤγαγον αὐτὴν οἱ ſerui holofernis in tabernaculũ. ⁊ θεράποντες ὀλοφέρνου εἰς τὴν σκηνήν. καὶ dormiuit vſq; ad mediã noctem: ⁊ ὑπνωσε μέχρι μεσούσης τῆς νυκτός, καὶ ſurrexit ad matutinã cuſtodiã: ⁊ mi ἀνέστη πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακήν, καὶ ἀπέ ſit ad holofernem dicens: tube- στειλε πρὸς ὀλοφέρνην λέγουσα, ἐστάλκα at iam dñs meus dimittere ancillã τῷ δὴ ὁ κύριός μου ἐᾶσαι τὴν δούλην

tuam ad oratione exire. τ iussit ἐπὶ προσευχὴν ἐξελθεῖν· καὶ ἐπέτα
sit holofernes satellitibus ne p ξεν ὁλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ δια
hiberent eam. τ mansit in κωλύειν αὐτήν. καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ
castris diebus tribus. τ exibat παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς. καὶ ἐξεπορεύε
p noctem in vallem betu το κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα βετου
lua: τ baptizabatur in fonte λουά, καὶ ἐβαπτίζετο ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ
aque in castris. τ vt ascēdebat: ὕδατος ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ ὡς ἀνέβη,
orabat dñm deū israel: vt dirigeret ἐδέετο τοῦ κυ θεοῦ ἰσραήλ, κατευθύναι τὴν
viam eius ad exaltationē filioꝝ populi ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάστημα τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ
sui. τ introiens munda mane αὐτῆς· καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέ
bat in tabernaculo vsq; dū tulisset μενεν ἐν τῷ σκηνῇ μέχρις οὗ προσηνέγκατο
escam suam ad vesperā. τ facti est τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐγένετο
in die quarto: fecit holofer ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν ὁλοφέ
nes cōuiuium seruis suis solis: τ ρνης πότον τοῖς δούλοις αὐτοῦ μόνοις, καὶ
nō vocauit ad inuitationē quenq̄ eoꝝ q̄ οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν κλῆσιν οὐδένα τῶν
ad vsus. τ dixit bogoe πρὸς ταῖς χρείαις· καὶ εἶπε Βάγωε τῷ
eunucho: q̄ erat p̄fectus sup oia q̄ εὐνούχῳ, ὃς ἦν ἐφεστηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν
eius: suade ⸗ tā vadēs mulierē αὐτοῦ· πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα
hebreā q̄ est apud te: vt veniat τὴν Ἑβραίαν ἣ ἔστι παρὰ σοί, ἵνα ἔλθῃ
ad nos τ mādūcet τ bibat nobiscum. πρὸς ἡμᾶς καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν·
ecce cū pecus cōspectui nostro: sī se ἰδοὺ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυ
mus tālem dimiserimus non cōmunican ναῖκα τοιαύτην παρήσομεν οὐ συνομιλήσαν
tes cū ea. q̄ nisi eā attraxerimus τες αὐτῇ· ὅτι ἐὰν μὴ αὐτὴν ἐπισπασώμεθα
irridebit nos. τ exiit bagoas καταγελάσεται ἡμῶν· καὶ ἐξῆλθε Βαγώας
a facie holofernis: τ introiit ἀπὸ προσώπου ὁλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε
ad eam τ dixit: ne grauetur an πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε, μὴ ὀκνησάτω ἡ παι
cilla bona hec veniens ad domi δίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύρι
nū meū honorificari ante faciem eius: όν μου δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ,
τ bibere nobiscū ad iocunditatē vinū: καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον,
τ fieri in die hac vt vna fi καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὡς μία θυ
lia filioꝝ assyrioꝝ: q̄ assiterunt in γατήρ τῶν υἱῶν ἀσσούρ, αἱ παρεστήκασιν ἐν
domo nabuchodonosor. τ dixit ad eum οἴκῳ ναβουχοδονόσορ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν
iudith: τ q̄ sum ego vt cōtradicam ἰουδείθ, καὶ τίς εἰμὶ ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ
dño meo: qm̄ oē quod erit in ocu κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσται ἐν τοῖς ὀφθαλ
lis eius placitū festinans factā: μοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν ταχυάσασα ποιήσω,
τ erit mihi hoc ad exultationē vsq; ad καὶ ἔσται μοι τοῦτο εἰς ἀγαλλίαμα ἕως

& petiit dum introiret vt daretur ei copia nocte & ante lucem egrediendi foras ad orationem: & deprecandi dominum: & precepit cubicularijs suis vt sicut placeret illi exiret & introiret ad adorandum deum suum per triduum. Et exibat noctibus in vallem bethulie: & baptizabat se in fonte aq̄: & vt ascendebat orabat ad dominum deum israel: vt dirigeret viam eius ad liberationem populi sui: & introiens munda manebat in tabernaculo: vsq; dum acciperet escam suam in vesperum. & factum est quarto die Holofernes fecit cenam seruis suis: & dixit ad Vagao eunuchum. Vade & suade hebream illam: vt sponte consentiat habitare mecum. Fedum est enim apud Assyrios si femina irrideat virum agendo: vt immunis ab eo transeat. Tunc introiuit Vagao ad Iudith: & dixit. Non vereatur bona puella introire ad dominum meum: vt honorificetur ante faciem eius: & manducet cum eo: & bibat vinum in iocunditate. Cui Iudith respondit. Quis ego sum vt contradicam domino meo? Omne quod erit ante oculos eius bonum & optimum faciam. Quicquid autem illi placuerit: hoc mihi erit optimum omnibus diebus vite mee. Et surrexit & ornauit se vestimento suo: & ingressa stetit ante faciem eius. Cor autem Holofernis concussum est: erat enim ardens in concupiscentia eius: & dixit ad eam holofernes. Bibe nunc & accumbe in iocunditate: quoniam inuenisti gratiam coram me. Et dixit Iudith. Bibam domine: quoniam magnificata est anima mea hodie pre omnibus diebus meis: & accepit & manducauit & bibit coram ipso: ea que parauerat illi ancilla eius: & iocundus factus est holofernes ad eam: bibitq̄ vinum multum nimis quantum nunq̄ biberat in vita sua.

Capitulum tertiumdecimū.

UT autem sero factum est festinauerunt serui illius ad hospitia sua. & concluſit Vagao ostia cubiculi: & abiit. Erant autem omnes fatigati a vino. Porro Holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus. Dixitq̄ Iudith puelle sue: vt staret foris ante cubiculum: & obseruaret. Stetitq̄ iudith ante lectū orans cū lachrymis & labiorū motu in silentio dicens. Confirma me domine deus israel: & respice in hac hora ad opa manuum mearum: vt sicut promisisti hierusalem ciuitatē tuaꝫ erigas: & hoc q̄ credens per te posse fieri cogitaui perficiam. Et cuꝫ hec dixisset: accessit ad columnam que erat ad caput lecti eius: & pugionem eius qui in ea ligatus pēdebat exoluit. Cūq̄ euaginassꝫ illum apprehendit comā capitis eius & ait. Confirma me domine deus in

diem mortis mee. τ surgens orna ἡμέρας θανάτου μου. καὶ ἀναστᾶσα ἐκο
ta est vestimēto τ oi or σμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κό
natu muliebri. τ introiuit ancil σμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δού
la eius: τ strauit ei ante ho λη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ κατέναντι ὁ
lofernem in terra pelles q̄s accepat a λοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια ἃ ἔλαβε πα
bagoa ad cottidianū vsum vite ρὰ Βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν
sue vt mādūcaret reclinata sup αὐτῆς εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην ἐπ'
eas. τ ingressa accubuit iudith. τ αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα ἀνέπεσεν ἰουδείθ. καὶ
obstupuit eo: holofernis in ea: τ ἐξέστη ἡ καρδία ὁλοφέρνου ἐπ' αὐτῇ, καὶ
cōcussa fuit aia eius: τ erat cupi συνεκλάσθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἦν κατεπεί
dus valde coeundi cum e θυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐ
a. τ obseruabat tps vt deciperet τῆς. καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι
eam: ex q̄ die vidit eam. τ di αὐτήν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν. καὶ εἶ
xit ad eam holofernes: bibe iam τ lo πε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, πίε δὴ καὶ φάνθη
nobiscum in iocunditate. τ dixit iu τι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην. καὶ εἶπεν ἰου
dith: bibam tā dñe: qm̄ magnificatū ē δείθ, πίομαι δὴ κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ
viuere meū in me hodie p oibus ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς
diebus ghationis mee. τ accipiēs mādu ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου· καὶ λαβοῦσα ἔφα
cauit τ bibit coram ipso: que pauerat γε καὶ ἔπιε κατέναντι αὐτοῦ, ἃ ἡτοίμασεν
ancilla eius. τ iocūd⁹ fact⁹ ē holofernes in ἡ δούλη αὐτῆς. καὶ εὐφράνθη ὁλοφέρνης ἐπ'
ea: τ bibit vinū multū nimis q̄tū non αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα ὅσον οὐκ
biberat in vita q̄ in die vna er q̄ natus fuit. ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' οὗ ἐγεννήθη.

Cap.13

UT aūt vespera facta est: festinauerunt ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἔσπευσαν οἱ
serui eius diuertere. τ bagoas cōclu δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν. καὶ Βαγώας συνέ
sit tabernaculū ei⁹ foris: τ dimi κλεισε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἔξωθεν, καὶ ἀπέλυ
sit astantes a facie dominī σε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου
sui. τ abierunt ad cubilia su αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς κοίτας αὐ
a. erant.n. omnes fatigati q̄a τῶν· ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι διὰ τὸ
diu factū fuit cōuiuiū. relicta ἐπιπλεῖον γεγονέναι τὸν πότον· ὑπελείφ
est aūt iudith sola i tabernaculo: τ holofernes θη δὲ ἰουδείθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ὁλοφέρνης
pcumbens sup lectū suū. erat.n. πρανὴς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ· ἦν γὰρ
pfusum ipsi vinū. τ dixit iu πεφορτισμένος αὐτῷ ὁ οἶνος. καὶ εἶπεν ἰου
dith ancille sue: vt staret extra cubicu δὶθ τῇ δούλῃ αὐτῆς, στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶ
lum eius: τ obseruaret exitum eius νος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς
sicut cottidie. se exituram cm̄ dixit καθ' ὥρᾳ καθημέραν· ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη
ad oationē suā. τ bagoe ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς. καὶ τῷ Βαγώα

locuta eſt iuxta verba hec. τ a-
ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἀ-
bierũt oēs a facie ipſius: τ
πῆλθον πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ
nemo relictus eſt in cubiculo a par
οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μι
uo vſq; ad magnũ. τ ſtans iudith ſup
κροῦ ἕως μεγάλου. καὶ στᾶσα ἰουδὶθ ἐπὶ τὴν
lectum illius: dixit in corde ſuo: do
κλίνην αὐτοῦ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, κύ-
mine deus vniuerſe potẽtie reſpice in
ριε ὁ θεὸς πάσης δυνάμεως ἐπίβλεψον ἐν
hora hac ad opera manuũ mearũ
τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου
ad exaltationẽ hierlm. qm̃ nunc temp⁹ ad
εἰς ὕψωμα ἱερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἀν
ad tuum ad ũ hereditatem tuã: τ ad fact
τιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σου, καὶ ποιῆ-
endũ ſtudia mea in fractionẽ it-
σαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦμα ἐχ
micoꝝ ſi inſurrexerẽt nobis. τ accedens
θρῶν οἱ ἐπανέστησαν ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα
regule lecturi ꝫ erat ad caput ho-
τῷ κανόνι τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλὴν ὀ-
lofernis: demiſit pugionẽ ab ea.
λοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ.
τ appropinq̃ns lectulo ãpphendit comã
καὶ ἐγγίσασα τῇ κλίνῃ ἐδράξατο τῆς κόμης
capitis eius τ ait: confirma
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ εἶπε, κραταίωσόν
me oſie deus in die hac. τ peuſ-
με κύριε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐπά-
ſit in cerui cem eius bis i fortitudie
ταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύϊ
ſua: τ abſtulit caput eius ab
αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ'
eo: τ euoluit corpus eius de
αὐτοῦ, καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ
lecto: τ abſtulit conopeum a
τῆς στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνώπιον ἀπὸ
columnis. τ poſt puſillũ exiuit: τ tradi
τῶν στύλων. καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ πα-
dit ancille ſue caput holofer
ρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν ὁλοφέρ-
nis: τ miſit illud in peram
νου, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν
ciborũ ſuorum. τ exierunt due ſimul
βρωμάτων αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα
ſecundũ cõſuetudinẽ ſuã ad oratio-
κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευ-
nem. τ tranſeuntes caſtra: circui-
χήν. καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολήν, ἐκύ-
erunt vallem illam: τ aſcende-
κλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανέ-
runt mõtẽ betulua: τ venerũt ad
βησαν τὸ ὄρος βεθουλούα, καὶ ἦλθον πρὸς
portas eius. τ dixit iudith a lon
τὰς πύλας αὐτῆς. καὶ εἶπεν ἰουδὶθ μακρό-
ge cuſtodiẽtibus in portis: ape
θεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν, ἀνοί-
rite aperite iam portam: nobiſcum
ξατε ἀνοίξατε δὴ τὴν πύλην, μεθ' ἡμῶν ὁ
deus deus noſter vt faceret adhuc virtutẽ i iſrl
θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν Ἰσρὴλ
τ potentiã aduerſus inimicos: ſicut τ ho
καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σή-
die fecit. τ factũ eſt cũ audiſſent
μερον ἐποίησε. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ
viri ciuitatis ipſius vocem e-
ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐ-
ius: feſtinauerunt deſcendere ad
τῆς, ἔσπευσαν τοῦ καταβῆναι εἰς τὴν

hac hora: & percuſſit bis in ceruicẽ eī?:
& abſcidit caput eius: & abſtulit cono
peum eius a columnis: & euoluit cor
pus eius truncũ. Et poſt puſillũ exiuit
& tradidit caput holofernis ãcille ſue:
& iuſſit vt mitteret illud in peram ſua
am: & exierunt due ſecundum con
ſuetudinem ſuam: quaſi ad oratio
nem: & tranſierunt caſtra & gyran
tes vallem vẽnerunt ad portam ciuita
tis: & dixit Iudith a longe cuſtodi
bus murorum. Aperite portas qm̃
nobiſcum eſt deus: qui fecit virtutem
in iſrael. Et factum eſt cum audiſſent
viri vocem eius: vocauerunt preſ
byteros ciuitatis. Et occurrerunt ad
eam omnes a minimo vſq; ad maxi
mum: quoniam ſperauerunt eam
iam non eſſe ventura. Et accendentes
luminaria congyrauerunt circa eam
vniuerſi: illa autem aſcendens in emi
nentiorem locum: iuſſit fieri ſilenti
um. Cunct omnes tacuiſſent dixit
iudith. Laudate dominum deum no
ſtrum: qui non deſeruit ſperantes in
ſe: & in me ancillam ſuam adimple
uit miſericordiam ſuam: quam pro
miſit domui iſrael: et interfecit in ma
nu mea hoſtem populi ſui in hac no
cte: & proferens de pera caput holo
fernis: oſtendit illis dicẽs. Ecce caput
Holofernis principis militie Aſſyrio
rum. Et ecce conopeum illius in quo
recumbebat in ebrietate ſua: vbi &
per manum femine percuſſit illum do
minus deus noſter. Viuit autem ipſe
dominus: quoniam cuſtoduit me an
gelus eius: & hinc euntem: & ibi cõmo
rantem & inde huc reuertentem: &
non permiſit me dominus ancillaꝫ ſu
am coinquinari: ſed ſine pollutione
peccati reuocauit me vobis gauden
tem in victoria ſua: in euaſione mea:
in liberatione veſtra. Confitemini
illi omnes quoniam bonus: quoniam
in ſeculum miſericordia eius. Vniuer
ſi autem adorantes dominum dixerũt
ad eam. Benedixit te dominus in vir
tute ſua: quia per te ad nihilum rede
git inimicos noſtros. Porro ozias prī
ceps populi iſrael dixit ad eam. Bene
dicta es tu filia a domino deo excelſo:
pre omnibus mulieribus ſuper terrã.
Benedictus dominus qui creauit ce
lum & terram: qui te direxit in vulne
ra capitis principis inimicorum noſtro
rum: quia hodie nomen tuum ita ma
gnificauit: vt non recedat laus tua de
ore hoim q memores fuerint virtutis
dñi in eternum: p quibus nõ pepciſti
aie tue ppter anguſtias & tribulatiõeꝫ
gñis tui: ſed ſubueniſti ruine ante con
ſpectum dei noſtri. Et dixit ois popu
lus. fiat fiat. Porro achior vocatus ve
nit. et dixit ei iuduth. Deus iſrael cui tu
teſtimoniũ dediſti ꝙ vlciſcatur ſe de ini
micis ſuis: ipſe caput oiꝫ incredulorũ
incidit i hac noete in manu mea. Et vt
probes quia ita eſt: ecce caput holofer
nis qui in contẽptu ſupbie ſue deũ iſra
el cõtempſit: & tibi iteritũ mina batur

portam ciuitatis ſue. τ cõuoca
πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ συνεκά-
uerunt ꝑsbyteros ciuita
λεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλε-
tis. τ cõcurrerũt omnes a paruo
ως. καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ
vſq; ad magnũ: qm̃ ꝓter optimonẽ erat cio; vt
ἕως μεγάλου, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ
veniret ipſa. τ aperuerunt portam τ
ἐλθεῖν αὐτήν. καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην καὶ
ſuſceperũt eas. τ accendentes ignẽ ad
ὑπεδέξαντο αὐτάς. καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς
flammã: circũdederunt eas. illa aũt dixit
φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς. ἡ δὲ εἶπε
ad eos voce magna: laudate deuꝫ
πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ, αἰνεῖτε τὸν θεὸν
laudate: laudate deum: qm̃ nõ amouit
αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν θεόν, ὅτι οὐκ ἀπέστησε
miam ſuam a domo iſrael: ſed cõ
τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλὰ συ-
fregit hoſtes noſtros p manuꝫ mea
θραυσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν διὰ χειρός μου
in nocte hac. τ pferens ca
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ προελοῦσα τὴν κεφα-
put de pera oſtdit τ dixit eis:
λὴν ἐκ τῆς πήρας ἐδείξε καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
ecce caput holofernis principis mili
ἰδοὺ κεφαλὴ ὁλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυ-
tie aſſyriozum: τ ecce conopeum in q
νάμεως ἀσσυρίων, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνώπιον ἐν ᾧ
recũbebat in ebrietatibus ſuis: τ pcuſ-
κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπά-
ſit illum oſis in manu femine. τ viuit do
ξεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ θηλείας. καὶ ζῇ κύ-
minus q cuſtodiuit me in via mea q̃ abi
ριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ἣ ἐπο-
rauit: qm̃ decepit eum facies
ρεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν
mea in pditionem eius: τ nõ fecit
μου εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν
petũ mecum in pollutionẽ τ cõfu-
ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύ-
ſionẽ. τ obſtupuit oīs ppls ttmis. τ inclinã
νην. καὶ ἐξέστησαν πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα καὶ κύψαν
tes adorauerunt deũ τ dixerũt omnẽ
τες προσεκύνησαν τῷ θεῷ καὶ εἶπαν ὁμοθυ-
miter: bñdictus es deus noſter q ad nihilũ
μαδόν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξουδενώ-
redegiſti in die hodierna inimicos
σας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
populi tui. τ dixit ei ozias: bñdicta tu
λαοῦ σου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὀζίας, εὐλογητὴ σὺ
es filia a deo excelſo p oībus
εἰ θύγατερ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσ-
mulieribus q̃ ſup terrã: τ bñdi
τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογη-
ctus dñs deus q creauit celos
μένος κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς
τ terram: q direxit te in vulnus
καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα
capitis principis inimicoꝝ nfoꝝ. q̃a non
κεφαλῆς ἄρχοντος ἐχθρῶν ἡμῶν. ὅτι οὐκ
recedet ſpes tua a corde ho
ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀν-
minum q meꝫ fuerit virtutis dei vſq; i ſecu
θρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν θεοῦ ἕως αἰῶ-
lũ. τ faciat tibi hec deus i craltatiõeꝫ
νος. καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ θεὸς εἰς ὕψος
ſempiternã vt viſitet te in bonis: p
αἰώνιον † ἐπισκέψαιτό σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀν-
dbus nõ peperciſti anime tue ppter
ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν

humilitatē gñis nostri: sed subueniſti
παπείνωσιν τ̄ γένους ἡμῶν, ἀλλ' ἐπορεύθης
ruine nostre in rectū vadens
τῷ σώματι ἡμῶν ἐναντίαν πορευθεῖσα
ante cōſpectū dei nſi. ⁊ dixit ois popu
ἐνώπιον τ̄ θεοῦ ἡμῶν· καὶ εἶπον πᾶς ὁ λα
lus: fiat fiat.
ὸς, γένοιτο γένοιτο. Ca.14.

ET dixit ad eos iudith: audi
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκού
te ſā me fratres: ⁊ accipiētes ca
σατέ μου ἀδελφοί, καὶ λαβόντες τὴν κε
put hoc: ſuſpēdite illud ſup
φαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς
pinaculum murꝰ nſi. ⁊ erit quum
ἐπάλξεως τ̄ τείχους ἡμῶν· καὶ ἔσται νίκα
illuxerit vſq; ad lucē ⁊ exierit ſol ſup
ἂν διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ
terrā: recipietis vnuſq; arma bel
τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πο
lica veſtra: ⁊ exibit omnis vir
λεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεσθε πᾶς ἀνὴρ
fortis extra ciuitatem. ⁊ dabitis princi
ἰσχυὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ δώσετε ἀρχη
pem ſup eos ḡſti deſcēdentes in cam
γὸν ἐπ' αὐτοὺς ὡς καταβαίνοντες εἰς πο πε
pum ad vigiliam filiorū aſſyrioꝝ: ipſō
δίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν Ἀσσούρ, καὶ οὐ
deſcendetis. ⁊ cū accepint iſti
καταβήσεσθε. καὶ ἀναλαβόντες οὗτοι τὰς
armaturas ſuas: ibunt in ca
πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς πα
ſtra ſua: ⁊ excitabunt princi
ρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγεροῦσι τοὺς ῥαται
pes exercitus aſſyrioꝝ: ⁊ current
τοὺς τῆς δυνάμεως Ἀσσούρ, καὶ δραμοῦνται
ad tabernaculū holoferniſ: ⁊ nō inueni
ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ οὐχ εὑρήσου
ent eum. ⁊ decidet ſup eos ti
σιν αὐτόν. καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φό
mor: ⁊ fugient a facie noſtra. ⁊
βος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ
inſequentes vos ⁊ oēs ꝓ
ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς καὶ πάντες οἱ κα
bitantes oēm terminū iſrael: pſtrate
τοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσ, καταξώσατε
eos in viis ſuis. ante ātꝫ fac
αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. πρὸ δὲ τ̄ ποιῆ
atis hec: vocate mihi achior am
σαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμ
monitē: vt vidēs cognoſcat vtlipenden
μανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαν
tem domū iſrael: ⁊ ipm in mortē mit
τα τὸν οἶκον Ἰσ, καὶ αὐτὸν εἰς θάνατον ἀπο
tentem ad nos. ⁊ vocauerunt achior
στείλαντα εἰς ἡμᾶς· καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ
de domo ozia. vt aūt venit ⁊ vidit ca
ἐκ τ̄ οἴκου Ὀζία. ὡς δὲ ἦλθε καὶ εἶδε τὴν κεφα
put holoferniſ in manu viri vnius in con
λὴν Ὀλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκ
gregatione populi: cecidit in faciem ⁊
κλησίᾳ τ̄ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον καὶ
defecit ſpūs eius. vt aūt recreauerūt il
ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτ̄. ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐ
lum: cecidit ad pedes iudith: ⁊ ado
τὸν, προσέπεσεν τοῖς ποσὶν Ἰουδείθ, καὶ προ
rauit faciem eius ⁊ dixit: bñ
σεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτ̄ καὶ εἶπεν, εὐ
dicta tu in oi tabernaculo iuda ⁊
λογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰούδα καὶ
in oi gente: dcēq; audiētes no
ἐν παντὶ ἔθνει, ὅτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνο
mentuā turbabūtur. ⁊ nunc nuncia
μά σου παραχθήσονται· καὶ νῦν ἀνάγγειλόν
mihi q̄ feciſti in diebus iſtis.
μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις.
⁊ annūtiauit ei iudith in medio popu
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τ̄ λα
li oia q̄ fecerat a q̄ di
οῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα ἀφ' ἧς ἡμέ
e exiuit: vſq; quo locuta ē eis. vt aūt ceſ
ρας ἐξῆλθεν, ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς· ὡς δὲ ἐπ
ſauit loq̄: voce magna exultauit
αυσάτο λαλοῦσα, φωνῇ μεγάλῃ ἠλάλαξεν
populus: ⁊ dederūt vocem iocundā in
ὁ λαός, καὶ ἔδωκαν φωνὴν εὐφροσύνου ἐν τῇ
ciuitate ſua. videns aūt achior oia q̄
πόλει αὐτῶν. ἰδὼν δὲ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα
fecit deus iſrael: credidit deo val
ἐποίησεν ὁ θ̄ς τ̄ Ἰσ, ἐπίστευσε τῷ θεῷ σφό
de: ⁊ circūcidit carnē ꝓpu
δρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκρο
tii ſui: ⁊ appoſitus ē ad domū iſrl
βυσίας αὐτ̄. καὶ προσετέθη εἰς τὸν οἶκον Ἰσ
vſq; in diem hāc. cū aūt diluculū aſcē
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. νύκτα δὲ ὄρθρος ἀνέ
dit: ſuſpenderūt caput holoferniſ de
βη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐκ τ̄
muro. ⁊ accepit oīs vir arma ſu
τείχους· καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐ
a: ⁊ exierūt in circulum ad aſcen
τ̄, καὶ ἐξῆλθον κατὰ στεῖραν ἐπὶ τὰς ἀναβά
ſus mōtis. at filij aſſyrioꝝ vt viderūt e
σεις τοῦ ὄρους· οἱ δὲ υἱοὶ Ἀσσούρ ὡς εἶδον αὐ
os: miſerunt ad duces ſuos.
τούς, ἀπέστειλαν ἐπὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν.
illi aūt venerūt ad duces ⁊ tribu
οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρ
pos ⁊ ad oēm principem ſuum. ⁊
χους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν. καὶ
venerunt ad tabernaculū holoferniſ: ⁊
παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ
dixerunt ei q̄ erat ſup oia eius: excita
εἶπον τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτ̄, ἔγειρον
tam dūm noſtrū: q̄m auſi ſunt ſeruī dei
δὴ τὸν κ̄ ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι κα
cendere ſup nos ad bellum: vt diſper
ταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολο
dantur in finem. ⁊ ingreſſus ē bagoas:
θρευθῶσιν εἰς τέλος. καὶ εἰσῆλθε Βαγώας,
⁊ pulſauit aulā tabernaculi: ſuſpicabat.n.
καὶ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ
dormire ipm cum iudith. vt aūt nemo
καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδίθ. ὡς δὲ οὐδεὶς
audiūt: aperiēs introiuit in cubicu
ὑπήκουσε, διασείλας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶ
lum: ⁊ iuenit eū ſup ſtratū ꝓte
να, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χετλωνίδος ἐρριμ
ctum mortuū: ⁊ caput eius ablatū erat ab
μένον νεκρόν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτ̄ ἀφῄρητο ἀπ'
eo. ⁊ exclamauit voce magna cum fle
αὐτ̄. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθ
tu ⁊ gemitu ⁊ clamore valido: ⁊ ſci
μοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέρ
dit veſtimēta ſua. ⁊ ingreſſus ē in taber
ρηξε τὰ ἱμάτια αὐτ̄. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκη
naculū vbi erat iudith diuertēs: ⁊ non iuenit
νὴν οὗ ἦν Ἰουδὶθ κατακλυσθεῖσα, καὶ οὐχ εὗρεν
eam. ⁊ exiliit ad populū ⁊ clama
αὐτὴν. καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐβόη
uit: puaricati ſunt ſeruī. fecit cōfuſionē
σεν, ἠθέτηκασιν οἱ δοῦλοι. ἐποίησεν αἰσχύνην
vna mulier hebreoꝝ in domū regis
μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τ̄ βασιλέως

nabuchodonoſor:qñ ecce holofernes i terra:
ναβυχοδονόσορ,ὅτι ἰδοὺ ὁλοφέρνης χαμαί,
τ caput eius non ẽ in ipſo.cũ ãt audiſ
καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.ὡς δὲ ἤκου
ſent hec verba pncipes vir=
σαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυ=
tutis aſſyrioꝝ:ſciderũt ſtati veſtimẽta
ναμέως ἀσσουρ,διέῤῥηξαν ἐυθὺς πρὸς χιτῶνας
ſua: τ turbata ẽ aia eorũ valde:
αὐτῶν,καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα
τ factus ẽ eorũ clamor τ vociferatio magna
καὶ ἐβόεγο αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη
nimis in medio caſtrorum.
σφόδρα ἐν μέσω τῆς παρεμβολῆς. 15.

ET cũ audiſſent q̃ in tabernaculis
Καὶ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν οἰς σκηνώμασιν
erant: obſtupuerunt ſup factũ: τ ceciđit
ὄντες,ἐξέῤῥησαν ἐπὶ τὸ γεγονός,καὶ ἔπεσεν
ſup eos timor τ tremor. τ nõ fuit ho=
ἐπ' αὐτὸς φόβος καὶ τρόμος.καὶ οὐκ ἦν ἄνθρω
mo manẽs ante faciem ampliꝰ pṙum
πος ἰδὼν κατὰ πρόσωπον ἔτι τὸ πλησίον
ſui: ſed diffuſi vnanimiter fugerũt
αὐτοῦ,ἀλλ' ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφυγον
ad oẽm viã campi τ mõtanoꝝ.
ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τοῦ πεδίου καὶ τῆς ὀρεινῆς.
τ q̃ caſtrametati erant in mõtib⁹ circuitu
καὶ οἱ παρεμβεβληκότες ἐν τῇ ὀρεινῇ κυκλῳ
betulue cõuerti ſunt in fugã. τ tũc
βεθυλουὰ ἐστράφησαν εἰς φυγήν. καὶ τότε
filij iſrael oĩs vir ꝑlatoꝝ er eis
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐξ αὐτῶν
effuſi ſunt ſup eos. τ miſit ozi=
ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτούς.καὶ ἐξαπέστειλεν ὀζί
as in betomaſthem τ bebe τ chobe
ας εἰς βετομασθὲμ καὶ βηβαὶ καὶ χωβαὶ
τ cola: τ in oẽm terminũ iſrl q̃ annũ
καὶ κφλά,καὶ εἰς πᾶν ὅριον ἰηλ τοὺς ἀπαγ
tiarent ſup ipſo q̃ cõſumata ſunt: τ
γέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων,καὶ
vt oẽs diffunderẽtur ſup inimicos
ἵνα πάντες ἐπεκχυθῶσι πρὸς τοὺς πολεμίους
in interitũ eoꝝ. vt ãt audierũt filij
εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν.ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ υἱ
iſrael: oẽs vnanimiter ceciderũt ſup
οἱ ἰσραὴλ,πάντες ὁμοθυμαδὸν ἔπεσον ἐπ'
eos vſq; ad chobe.ſimiliter ãt τ q̃ er bie
αὐτοὺς ἕως χωβά.ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ ἱε=
ruſalem aduenerunt: τ ex oĩbus
ρουσαλὴμ παρεγένοντο,καὶ ἐκ πάσης τῆς
mõtanis:annuntiauerũt.n. eis q̃ facta fuerãt
ὀρεινῆς, ἀνήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γενόμενα
caſtris inimicoꝝ ſuoꝝ: τ q̃ in
τῇ παρεμβολῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν,καὶ οἱ ἐν
galaad τ q̃ in galilea diſſipane
τῇ γαλααδῖτ καὶ οἱ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρα
rũt eos plaga magna: vſq; quo ꝑtrie
σαν αὐτοὺς πληγὴ μεγάλη, ἕως οὗ παρῆλ
runt damaſcũ τ fines eius. at reli
θον τὴν δαμασκὸν καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. οἱ δὲ λοι
qui habitãtes betuliam irruerũt
ποὶ οἱ καθοικοῦντες βεθυλουὰ ἐπέπεσον τῇ
caſtris aſſyrioꝝ τ ꝑdati ſunt e=
παρεμβολῇ ἀσσουρ καὶ προενόμευσαν αὐ=
os: τ ditati ſunt valde. at filij iſrl
τούς,καὶ ἐπλούτησαν σφόδρα.οἱ δὲ υἱοὶ ἰηλ
reuerti ab occiſiõe:dñati ſunt
ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς,ἐκυρίευσαν
reliquoꝝ.τ vſque τ ciuitates q̃
τῶν λοιπῶν.καὶ αἱ κῶμαι καὶ αἱ πόλεις αἱ
in mõtanis τ cãpeſtrib⁹ obtinuerũt multa
ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησαν πολλῶν

Nabuchodonoſor. Ecce enim ho
lofernes iacet in terra: & caput
eius non eſt in illo. Quod cum
audiſſent principes virtutis aſſy=
riorum ſciderunt omnes veſtimen
ta ſua: & intolerabilis timor & tre
mor cecidit ſup eos & turbati ſunt
animi eorũ valde. Et factꝰ ẽ clamor
incõparabilis in medio caſtrorum
eorũ. Capitulũ.15.

QVnq; oĩs exercitus decollatũ
holofernẽ audiſſet: fugit mẽs
& conſiliũ ab eis & ſolo tremore &
metu agitati:fuge ꝑſidium ſumũt:
ita vt nullus loqueretur cũ ꝓximo
ſuo: ſed inclinato capite relictis oĩ
bus euadere feſtinabant hebreos:
quos armatos ſup ſe venire audie=
rant fugientes p vias cãporũ & ſe=
mitas colliũ. Vidẽtes itaq; filii iſrl
fugiẽtes ſecuti ſũt illos. Deſcẽde=
runtq; clangentes tubis & vlulan=
tes poſt ipſos. Et qm̃ aſſyrii nõ ad
unati:in fugam ibant ꝑcipites:filii
aũt iſrael vno agmine ꝓſequentes
debilitabant oẽs quos inuenire po
tuiſſent. Miſitq; ozias nuncios per
oẽs ciuitates & regiões iſrael. Om
nis itaq; regio oĩsq; vrbs electã iu=
uentutẽ armatã miſit poſt eos & p
ſecuti ſunt eos in ore gladii quo=
uſq; puenirent ad extremitatẽ fini
um ſuorum. Reliqui aũt qui erãt in
bethulia: ingreſſi ſunt caſtra aſſyri
orum: & predam quam fugientes
aſſyrii reliq̃rant abſtulerunt & onu
ſtati ſũt valde. Hi vero qui victores
reuerſi ſũt ad bethuliã oĩa q̃ erãt il
lorum abſtulerũt ſecũ:ita vt nõ eſ=
ſet numerus in pecoribus in iumẽ
tis & vniuerſis mobilib⁹ eorũ: vt a
mq̃imo vſq; ad magnũ oẽs diui=
tes fierẽt de ꝑdationib⁹ eorũ. Ioa=
chim aũt ſummus põtifex de hieru
ſalem venit in bethuliã cuꝫ vniuer
ſis ꝑſbyteris ſuis vt videret iudith
Que cũ exiſſet ad illũ: bñdixerunt
illam oẽs vna voce dicẽtes. Tu glo
ria hieruſalẽ: tu letitia iſrael: tu ho=
norificẽtia populi nr̃i: quia feciſti vi
riliter & cõfortatũ eſt cor tuũ: eoq
caſtitatẽ amaueris: & poſt virũ tuũ
alterũ neſcieris: ideo & manus dñi
cõfortauit te: & ideo eris bñdicta i
eternũ. Et dixit ois populus: fiat fi
at. Per dies ãt triginta vix collecta
ſunt ſpolia aſſyriorũ a populo iſrl.
Porro ãt vniuerſa q̃ holofernis pe
culiaria fuiſſe ꝓbata ſunt dederũt
iudith in auro & argẽto & veſtibus
& gẽmis & oĩ ſupellectili & tradita
ſunt omnia illi a populo. Et oẽs po
puli gaudebãt cũ mulieribus & vir
ginibus & iuuenibus in organis &
cytharis. Cap.16.

TVnc cantauit cãticum hoc do
mino iudith:dicens. Incipite
domino in tympanis: cantate do=
mino in cymbalis: modulamini illi
pſalmum nouum: exultate & in
uocate nomẽ eius. Dñs cõterẽs bella

ſpolia: erat.n.multitudo magna nimis. τ
λαφύρων,ἦν γὰρ πολὺ πλῆθος σφόδρα.καὶ
Ioachim ſacerdos magnꝰ τ ſenatus
Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν
filioꝝ iſrl q̃ habitabant in hieruſalẽ venerũt vt
υἱῶν ἰηλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἰλὴμ ἦλθον τοῦ
fundarẽt bona q̃ fecit deus
θεμελιῶσαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησεν ὁ θεὸς τῷ
iſrael:τ vt viderẽt iudith τ loq̃rentur cũ
ἰηλ,καὶ τὸ ἰδεῖν ἰουδὶθ καὶ λαλῆσαι μετ'
ea pacẽ. vt ãt introierũt ad eam: bñ=
αὐτῆς εἰρήνην.ὡς δὲ εἰσῆλθον πρὸς αὐτὴν,εὐ=
dixerunt eã vnanimiter: τ dixerũt ad
λόγησαν αὐτὴν ὁμοθυμαδόν, καὶ εἶπον πρὸς
eam: tu exaltatio hieruſalẽ:tu gloria magna
αὐτήν,σὺ ὕψωμα ἰλὴμ,σὺ καύχημα μέγα
iſrael: tu honorificẽtia magna gẽs noſtri:
τοῦ ἰσραὴλ,σὺ καύχημα μέγα τοῦ ἔθνους ἡμῶν,
ꝺa feciſti hec oĩa in manu tua.
ὅτι ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου.
feciſti bona cum iſrael: τ ccmplacuit
ἐποίησας ἀγαθὰ μετὰ ἰηλ, καὶ εὐδόκησεν
ſup eos deꝰ. bñdicta ſis ab
ἐπ' αὐτοὺς ὁ θεός.εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ
oĩpotenti dño in eternũ ipſe.
παντοκράτορι κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
τ dixit oĩs popul⁹:fiat. τ expolia
καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός,γένοιτο. καὶ ἐλαφύρη=
uit popul⁹ caſtra p dies tri
σεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τρι
ginta: τ vederũt iudith tabernaculũ holo
άκοντα,καὶ ἔδωκαν τῇ ἰουδὶθ τὴν σκηνὴν ὁλο
fernis τ oĩa argentaria τ
φέρνου καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα, καὶ τὰς
lectulos τ ſtateras τ oĩa ſupellectilia
κλίνας καὶ τὰ ὅπλα καὶ πάντα τὰ σκευάσματα
eius. τ accipiens ipa: ipoſuit ſup
τὰ αὐτῆ. καὶ λαβοῦσα αὐτη, ἔπεθηκεν ἐπὶ
mulã ſuã: τ cõtunxit currus ſu
τὴν ἡμίονον αὐτῆς,καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐ=
os: τ accumulauit ea ſup illos. τ cõcur
τῆς,καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν. καὶ συνέ
rit oĩs mulier iſrael ad videndũ eã: τ bñ
δραμε πᾶσα γυνὴ ἰηλ τοῦ ἰδεῖν αὐτήν,καὶ εὐ
dixerũt eã: τ fecerũt ei chorũ
λόγησαν αὐτήν, καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν
ex eis. τ accepit thyrſos in manib⁹
ἐξ αὐτῶν.καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν
ſuis: τ dedit et mulieribꝰ q̃ cũ
αὐτῆς,καὶ ἔδωκε καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς μετ'
ea. τ coronauerũt oliua ipſam τ
αὐτῆς. καὶ ἐστεφάνωσαν τὴν ἐλαίαν αὐτῆ καὶ
eã q̃ cũ ipſa: τ pceſſit ante om
τὴ μετ' αὐτῆς,καὶ προῆλθεν ἔμπροσθεν πάν=
nẽ populũ in chorea ducẽs oẽs
τὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν
mulieres. τ ſeq̃batur oĩs vir iſrael
γυναικῶν. καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ
armatus: cum coronis τ hymnis ẽ
ἐνωπλισμένος, μετὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν
ore eoꝝ:
τῷ στόματι αὐτῶν, Ca.16.

ET cepit cãtare iudith cõfeſſionẽ hãc
καὶ ἐξῆρχεν ἰουδὶθ τὴν ἐξομολόγησιν ταύ
in omni iſrael: τ oĩs popul⁹ canta=
την ἐν παντὶ ἰηλ,καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὑπερεφώ
bat cãticũ hoc. τ dixit iudith in=
νει τὴν ᾄνεσιν ταύτην.καὶ εἶπεν ἰουδὶθ ἐξ=
cipite deo meo in tympanis: modulami
ἀρχετε τῷ θεῷ μου ἐν τυμπάνοις,ἐναρμόσα
ni et pſalmos τ laudẽ: exaltate τ
δι αὐτῷ ψαλμοὺς καὶ αἶνον, ὑψοῦτε καὶ

inuocate nomē eius: qñ deus cō-
ἐπικαλέσασθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς συν-
terens bella: qñ in castris in
τρίβων πολέμους, ὅτι ἐν παρεμβολαῖς ἐν
medio ppli eripuit me de manu perse-
μέσῳ λαοῦ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς τῶν καταδι-
quētiū me. venit assur ex mōtib⁹ ab aq̄lone:
ωκόντων με. ἦλθεν ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ,
venit in miliarib⁹ exercitus sui: q̄rū mltitudo
ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος
eorum obturauit torrentes: & eq̄tatus eo-
αὐτῶν ἔφραξε χειμάρρους, καὶ ἡ ἵππος αὐ-
rū cooperuit colles. dixit se incensurū
τῶν ἐκάλυψε βουνούς. εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ
fines meos: & iuuenes meos occisurū in
ὅρια μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν
gladio: & lactātes positur⁹ i pauimētū:
ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντα θήσειν εἰς ἔδαφος,
& infātes meos datur⁹ in predam: &
καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν εἰς προνομήν, καὶ τὰς
virgines meas predatur⁹ & dñs omnī-
παρθένους μου σκυλεῦσαι. καὶ κύριος παν-
potens quassauit eos in manu femine. nō. n.
κράτωρ ἠθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
ceciditpotens a iuuētibus: neq̄ filii ti
ἔπεσεν ὁ δυνατὸς ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ τι-
tanū pcusserunt eum: neq̄ excelsi gigantes
τάνων ἐπάταξαν αὐτόν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες
iposuerūt se illi: sed iudith filia merari
ἐπέστησαν ἐπ' αὐτῶ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρὶ
in specie faciei sue dissoluit eum.
ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.
exuit .n. vestimētū viduitatis sue in ex
ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς ἐπὶ τὴ-
altatiōe laborantiū isrl: vnxit faciem
ψος τῶν πονούντων Ἰηλ, ἠλείψατο τὸ πρόσω-
suam in vnguento: & colligauit cincinos
πον αὐτῆς ἐν μυρισμῶ, καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχ'
suos in mitra: & accepit vestē lineā ad vece-
αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπα-
ptiōez ei⁹. sandalium eius rapuit oculū
τησιν αὐτοῦ. τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλ-
eius: & pulchritudo eius captiuā fecit
μὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ἠχμαλώτευσεν
eam. ptrāstuit pugio cernicem
αὐτήν. διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον
eius. horruefit perse audaciam eius: &
αὐτοῦ. ἔφριξαν πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς, καὶ
medi cōfidētia eius turbati sunt. tunc
μηδοι τὸ θάρσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. τότε ἐ-
vlulauerūt hūmles met: & clamauefit inua
κόλαξαν οἱ ταπεινοί μου, καὶ ἐβόησαν οἱ ἀδε-
lidi mei & timuerunt: exaltauerūt voce m
λφοί μου καὶ ἐτρόμαξαν, ὕψωσαν τὴν φωνὴν
suam: & conuersi sunt. filii puellarum cōpū
αὐτῶν, καὶ ἀνέτραπησαν. υἱοὶ κοράσιων κατε-
xerunt eos: & sicut pueros fugienti-
κέντησαν αὐτούς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολούν-
um vulnerauerūt eos. perierunt de prelio
των ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρα-
dñi dei mei. cātabo dño hymnū no-
ταξέως κυρίου θεοῦ μου. ὑμνήσω τῷ κυρίῳ ὕμνον καὶ
uū. dñe magn⁹ es & p̄clarus: mirabilis i virtute
νον. κύριε μέγας εἶ καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ
& insuperabilis. tibi seruiat omnis
καὶ ἀνυπέρβλητος. σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ
creatura tua: qz dixisti & facta sunt. misisti
κτίσις σου, ὅτι εἶπας καὶ ἐγενήθησαν. ἀπέστει-
spiritū tuū & edificauit: & nō est
λας τὸ πνεῦμά σου καὶ ὠκοδόμησε, καὶ οὐκ ἔστιν
q̄ resistat voci tue. mōtes. n. a fūdamē
ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου. ὄρη γὰρ ἐκ θεμελί-
dñs nomen ē illi. Qui posuit ca-
ων σὺν ὕδασι σαλευθήσονται, πέτραι δὲ ὡσεὶ
stra sua i medio ppli sui vt eriperet
nos de manu oīz inimicor⁹ nr̄or. ve
nit assur ex mōtib⁹ ab aq̄lone i mlt
titudie fortitudis sue. Cui⁹ multitu
do obturauit torrētes: & eq̄ eorū
cooperuerūt valles. Dixit se icēsurū
fines meos & iuuenes meos occisu
rū gladio: ifātes meos dare i p̄dā: &
virgines i captiuitatē. Dñs aūt op̄s
nocuit eū & tradidit eū in manu fe
mie: & cōfudit eū. Nō. n. cecidit po
tēs eorū a iuuenib⁹: nec filii titā p̄
cusserūt eū: nec excelsi gigātes ipo
suerūt se illi: sz iudith filia merari in
specie faciei sue dissoluit eū. Exuit
em̄ se vestimēto viduitatis: & iduit
se vestimēto leticie i exultatiōe filio
rū isrl. Vnxit faciē suā vnguēto: col
ligauit cicinos suos mitra ad deci-
piēdū illū. Sādalia ei⁹ rapuerūt ocu
los ei⁹: pulchitudo ei⁹ captiuā fecit
aiaz ei⁹. āputauit pugione cerulcē
ei⁹. Horruerūt pse cōstātiā eius &
medi audaciā ei⁹. Tūc vlulauerunt
castra assyriorū: q̄ apparuerīt hu
miles mei arescētes i sitī. Filii puel-
larū cōpunxerīt eos: & sicut pueros
fugiētes occiderīt eos. pierīt i p̄lio a
facie dñi dei mei. Hymnū cātemus
dño: hymnū nouū cātem⁹ deo nr̄o
Adonai dñe magn⁹ es tu & p̄clar⁹ i
virtute: & quē superare nēo pōt. Tibi
seruiat ois creatura tua: qa dixisti &
facta sunt: misisti spīm tuū & creata
sunt: & nō ē q̄ resistat voci tue. Mō
tes a fūdamētis mouebūtur cū aqs
petre sicut cera liq̄scēt añ faciē tuā.
Qui aūt timēt te magni erūt apud
te p̄ oīa. Ve gēti isurgēti sup genus
meū. Dñs. n. op̄s vīdicabit i eis: i die
iudicii visitabit illos. Dabit. n. ignē
& vermes i carnes eorū: vt vrātur
& sētiāt vsq̄ i sempitnū. Et factū ē p⁹
h̄c: ois ppls p⁹ victoriā vēit i hierlm
adorare dñm: & mox vt purificati
sūt obtulerīt oēs holocausta & vota
& repromissiōes suas. Porro iudith
vniuersa vasa bellica holofernis q̄
dedit illi ppls & conopeū quod ipa
sustulerat obtulit inanathēa obli-
uiōis. Erat aūt ppls iocūdus p̄m fa
facie sctōrū: & p̄ tres mēses gaudiū
hui⁹ victorie celebratū ē cū iudith.
Post dies autē illos vnusq̄sq̄ redīt
i sua: & iudith magna facta ē in be
thulia & p̄clarior erat vniuerse ter
re isrl. Erat etiā virtuti castitas adiū
cta: ita vt nō cōgnosceret virū oī-
b⁹ dieb⁹ vite sue ex quo defūct⁹ est
manasses vir ei⁹. Erat āt dieb⁹ festis
p̄cedēs cū magna gl'ia. Māsit āt in
domo viri sui ānos cētū qnq̄: & di
misit abrā suā liberā: & defūcta est
ac sepulta cū viro suo i bethulia: lu
xitq̄ illā ois ppls dieb⁹ septē. In oī
āt spatio vite ei⁹ nō fuit q̄ pturba-
ret isrl: & post mortē ei⁹ ānis mul-
tis. Dies āt victorie hui⁹ festiuitatis
ab hebreis i numero sctōrū dierū
accipitur & colitur a iudeis ex illo
tp̄e vsq̄ ad p̄ntem diem. Finis.

tis cum aquis mouebūtur: petre vero a
ων σὺν ὕδασι σαλευθήσονται, πέτραι δὲ ἀπὸ
facie tua vt cera liquescent. in autē
προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσονται. ἐπὶ δὲ τοῖς
timentibus te tu propiciaberis eis: qñ
φοβουμένοις σε σὺ εὐιλατεύσεις αὐτοῖς, ὅτι
parū tibi ome sacrificiū i odorē suauitatis: &
μικρόν σοι πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ
minim⁹ omnis adeps i holocaustum tuū. at
ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σου. ὁ δὲ
qui timet dñm magn⁹ semper. veh gēti
φοβούμενος τὸν κύριον μέγας διαπαντός. οὐαὶ ἔθνε-
bus insurgentibus generi meo. dñs omnipo-
σιν ἐπανισταμένοις τῷ γένει μου. κύριος παντοκρά-
tēs vindicabit eos in die iudicii: vt det
τωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι
ignē & vermes in carnes eorū: & fle-
πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύ-
bunt in sensu vsq̄ in seculū. vt āt introiert
σονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. ὡς δὲ εἰσῆλθον
in hierlm: adorauerunt dñm. & mox vt pu-
εἰς Ἰλημ, προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ. καὶ ἡνίκα ἐκα-
rificatus ē ppls: obtulerunt holocaustā
θαρίσθη ὁ λαός, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα
sua & vota sua & dona.
αὐτῶν καὶ τὰ ἑκούσια αὐτῶν καὶ τὰ δόματα.
& obtulit iudith omnia vasa holoferni
καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη ὁλοφέρνου
que dedit ppls ei: & conopeū q̄ dedit
ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸν κωνωπεῖον ὃ ἔλα-
pit a cubiculo eius in oblatione dño
βεν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς ἀνάθημα τῷ κυρίῳ
dedit. & erat ppls iocundus in hierlm p̄m
ἔδωκε. καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἰλημ κατὰ
faciem sctōz per mēses tres: &
τὸ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ
iudith cum eis mansit. post aūt di-
Ἰουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμεινε. μετὰ δὲ τὰς ἡμέ-
es hos: redit vnusq̄sq̄ in hereditatē
ρας ταύτας, ἀνέζευξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομί-
suas: & iudith abiit in bethulia: &
αν αὐτοῦ, καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βεθουλούα, καὶ
pmānsit in substantia sua. & erat
κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. καὶ ἐν
in tp̄e suo glorīosa in omnī ter
τῷ καιρῷ αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ
ra. & multi cupierunt eam. & nō cognouit vir
γῇ. καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτήν. καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ
eam oībus diebus vite sue: et qua hora
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ' ἧς ὥρας
defūctus ē manasses vir eius: & appositꝰ ē ad
ἀπέθανε μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς
pplm suum. & pcedens erat magna valde.
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ προβαίνουσα ἦν μεγαλησφόδρα.
& senuit in domo viri sui centū quinq̄
καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε
ānis: & dimisit ancillaz suam liberam. & defūcta
ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἄβραν αὐτῆς ἐλευθέραν. καὶ ἀπέθα-
est in betulua: & sepelierunt eā in spelūca
νεν εἰς Βεθουλούα, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
viri sui manasse: & luxit eam domus isrl
ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ, καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰηλ
diebus septem. diuisit aūt substantias suas aī q̄ mo-
ἡμέρας ἑπτά. διεῖλε δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ πρὸ τάφου
reretur ipsa oībus ppinqs manasse viri sui
θανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἐγγίσασι μανασσῆ τῷ ἀνδρὶ αὐ-
& ppinqs generis sui. & nō erat āplius q̄ terr
τῆς καὶ τοῖς ἐγγίσασι τῷ γένους αὐτῆς. καὶ οὐκ ἦν ἔτι ἐκφο-
reret filios isrl in diebus iudith: & post
βῶν τοὺς υἱοὺς Ἰηλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ, καὶ μετὰ τὸ
mortem eius diebus multis. Finis iudith.
ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρας πολλάς. τέλος Ἰουδίθ.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Hester.

LIbrum hester variis translatoribus constat esse vitiatū: quē ego de archiuis hebreorū reuelās verbum everbo expressius transtuli. Quem librū edtio vulgata lacinosis hinc inde verborū funibus trahit: addens ea que ex tēpore dici poterant: & audirī: sicut solitū est scholaribus disciplinis sumpto themate excogitare qbus verbis vti potuit qui iniuriam passus est: vel ille qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula & eustochium qm̄ & bibliothecas hebreorū studuistis intrare: & interpretū certamina cōprobastis: tenentes hester hebraicum librum: per singula verba nostram translationē aspicite: vt possitis agnoscere: me nihil etiam augmentasse addendo: sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur: historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominū nec vituperationes expauescimus: deo enim placere curantes minas hominū penitus non timemus: quoniā deus dissipat ossa eorum qui homínibus placere desiderant. & fm apostolū qui eiusmodi sunt: serui christi esse non possunt. Rursum in libro hester alphabetum ex minio vsq; ad theta litterā fecimus diuersis in locis: volentes. s. septuaginta interpretū ordinem perhoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebraicū ordinē prosequi etiā in septuaginta editione maluimus.

Explicit prologus.

Trā. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāsla. B. Hie. Ter. he. hester. i. Pritina. heb.

ESTHER.

ΕΣΘΗΡ. Ca. i.

A

Et factū est in diebus artaxerxis: hic
Κ Αὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρταξέρξου, οὗ
artarexes ab india centū
τος ὁ ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν
viginti septē. quinq; imperauit. in aūt illis die-
εἰκοσιπέντε ἐβασίλευσεν ἐν δὲ ταύταις ταῖς ἡμέ-
bus qū sedit in solio rer artarexes in susis
ραις ὅτε ἐνεθρονίσθη βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐν σούσοις τῇ
ciuitate: in tertio ānō regnāte ipō: quintū fe
πόλει, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐ-
cit amicis ꝛ reliquis gentib⁹ ꝛ
ποίησε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς
pfay ꝛ medoꝝ indytis: ꝛ pncipib⁹ sa
πρώτοις καὶ μάλιστα ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σα
trapay. ꝛ post hec postꝝ ostēdit eis
τραπῶν· καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν
diuitias regni sui ꝛ gliam le
πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐ-
titte sue in dieb⁹ centū octoginta: qū
φροσύνης αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὅ
aūt implenti sunt dies nuptiay: fecit
τε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν
rex quintū gētib⁹ inētis in
ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν
ciuitate in dieb⁹ fer: in aula dom⁹ regis
πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἑξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέ-
ornata byssino ꝛ carpasino ertexti
ως κεκοσμημένῃ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμέ-
sis sup funiculis byssinis ꝛ purpureis in tori
νοις ἐπὶ χοινίσι βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς ἐπὶ κύ-
lis aureis ꝛ argētcis: in colūnis parisis ꝛ
λοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ
lapideis. lectuli aurei ꝛ argētei sup pauimen
λιθίνοις· κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώ-
to smaragdini lapidis ꝛ pintini ꝛ parij la
του σμαραγδίτου λίθου καὶ πινίνου καὶ παρίνου λί-
pidis: ꝛ strat⁹ diaphant varie floribus ornati: po
θου, καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, πο
cula aurea ꝛ argētea: vinū multū ꝛ suaue: qđ
τήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· οἶνος πολὺς καὶ ἡδύς, ὃν
ipe rex bibebat. at pot⁹ hic nō fin
αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν· ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ
ppositā legē fuit. sic aūt voluit rex:
προκείμενον νόμον ἐβούλετο· οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ βα-
ꝛ pcepit vispēsatoribꝰ facere volūta-
σιλεύς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλη-
tē eius ꝛ hoim. ꝛ asti regina fe-
μα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἀσὶ ἡ βασίλισσα ἐποί-
cit pinutū mulierib⁹ in regijs: vbi
ησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ
rex artarexes. in aūt die septimo hilaris
βασιλεὺς ἀρταξέρξης· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως
factus rex: dixit amā ꝛ bazatha ꝛ char
ἡυμένος ὁ βασιλεύς, εἶπε τῷ ἀμὰν καὶ βαζαθὰ καὶ χαρ
bona bagatha ꝛ abagatha ꝛ zethar ꝛ charabas
βωνὰ βαγαθὰ καὶ ἀβαγαθὰ καὶ ζηθὰρ καὶ χαρα-
septē eunuchis
βὰς τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις

Incipit liber Hester.

IN[b] dieb⁹[c] assueri[f] qui regnauit[g] ab īdia[h] vsq; ethiopiā sup[m] cētū[l] vigīti septē[n] puinciaf:[q] qñ sedit[i] folio[r] regni sui[s] susa[t] ciuitas regni ei⁹ exordiū fuit.

[c] Tertio igitur[b] anno[o] imperii sui[c] fecerat grande cōuiuiū[g] cunctis[h] pricipibus:[i] & pueris suis[k] sotiissimis[l] pfarū[m] & medorū[n] inclytis[o] & pfectis[p] puincia rū[q] coram se:[r] vt ōnderet[t] diuitias[u] glorie[t] regni sui: [r] ac[b] magnitudinem atq; [s] iactantiam potentie sue [o] multo[c] tpe[e] centū videlicet & [c] octoginta[g] diebus.

[b] Cumq; implerētur[l] dies cōuiuii: [l] inuitauit[n] omnē [o] pplm[p] qui inuētus est[q] in susis[u] a maximo[t] vsq; ad [u] minimū: & iussit[r] septez [s] dieb⁹[c] cōuiuiū prepari[n] in vestibulo[b] horti & [c] nemoris qđ[o] regio cultu & māu cōsitū erat. Et pēdebāt ex oīm pte tentoria[c] aereico loris & [r] carbasimi[g] ac hyaci thini[h] sustētata[l] fumb⁹[k] bissimis[l] atq; purpureis: qui eburneis[n] circulis inserti erant[p] & colūnis[q] marmoreis fulciebātur. [r] Lectuli q[s]q;[g] aurei & argētei:[u] sup [k] pauimētū[l] smaragdino [s] & pario stratū lapide dispositi erāt: qđ mira varietate pictura decorabat. [c] Bibebāt aūt q iuitati erāt [c] aureis[o] poculis: [r] & [b] aliis atq; alius [v] vasis cibi iferebātur. [l] Vinū q[s]q;[m] vt magnificentia[n] regis dignū erat [l] abūdans & pcipuū ponebatur. [q] Nec erat q nolētes [r] cogeret[o] ad bibēdū sed [l] sicut[r] rex[n] statuerat: pponēs mēsis singulos de[s] pricipibus suis[c] vt sumeret[t] vnusq; q[s]q;[g] qđ vellet. [b] Vasthi[g] q[s]q; [r] regia[k] fecit[t] cōuiuiū[m] femiaq; in[n] palatio[o] vbi[q] rex [r] assuer⁹ manere cōsueuerat. Itaq;[n] die[t] septimo[u] cui [r] rex esset[u] hilarior: & post nimiā potionē icaluisset [s] mero: [a] pcepit[b] maumā & [c] bazatha & [o] arbona & [r] bagatha[r] & abgatha & [g] zarath[b] & charchas [s] septē[k] eunuchis [l] q[m] in[n] cōspectu ei⁹[p] ministrabāt

		Cap. i.
וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הוּא	[a] היה [b] יום	
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֹּלֵךְ מֵהֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ		
שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה׃ בַּיָּמִים	[m] מדן	
הָהֵם כְּשֶׁבֶת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל	[n] ישב	
כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃		
בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ עָשָׂה מִשְׁתֶּה	[o] שנה שתה	
לְכָל שָׂרָיו וַעֲבָדָיו חֵיל פָּרַס וּמָדַי	[p] שור	
הַפַּרְתְּמִים וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת לְפָנָיו׃	[q] פנה	
בְּהַרְאֹתוֹ אֶת עֹשֶׁר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ	[r] ראה כבד	
וְאֶת יְקַר תִּפְאֶרֶת גְּדוּלָּתוֹ יָמִים	[s] גדל אר	
רַבִּים שְׁמֹנִים וּמְאַת יוֹם׃ וּבִמְלוֹאת	[t] רבב מאה	
הַיָּמִים הָאֵלֶּה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ לְכָל	[u] מלא	
הָעָם הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה	[v] מצא	
לְמִגָּדוֹל וְעַד קָטָן מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת	[w] גדל	
יָמִים בַּחֲצַר גִּנַּת בִּיתַן הַמֶּלֶךְ׃ חוּר		
כַּרְפַּס וּתְכֵלֶת אָחוּז בְּחַבְלֵי בוּץ	[x] אחז	
וְאַרְגָּמָן עַל גְּלִילֵי כֶסֶף וְעַמּוּדֵי שֵׁשׁ	[y] גלל עמד	
מִטּוֹת זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַת בַּהַט	[z] נטה	
וְשֵׁשׁ וְדַר וְסֹחֶרֶת וְהַשְׁקוֹת כֵּלֵי	[a] שבה כלה	
זָהָב וּכְלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים וְיֵין	[b] שנה	
מַלְכוּת רָב כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃ וְהַשְׁתִּיָה כַּדָּת	[c] שתה	
אֵין אֹנֵס כִּי כֵן יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל		
רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כִּרְצוֹן אִישׁ וָאִישׁ׃	[d] עשה רצה	
גַּם וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֶּה		
נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ		
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב	[e] שבע	
הַמֶּלֶךְ בַּיָּיִן אָמַר לִמְהוּמָן בִּזְתָא		
חַרְבוֹנָא בִּגְתָא וְאַבְגְּתָא זֵתַר וְכַרְכַּס		
שִׁבְעַת הַסָּרִיסִים הַמְשָׁרְתִים אֶת פְּנֵי	[f] סרס שרת [g] פנה	

ᵒ הַמֶּלֶךְ ᵖ אַחַשְׁוֵרוֹשׁ ᵠ לְהָבִיא ʳ אֶת ᵖנוא
ˢ וַשְׁתִּי ᵗ הַמַּלְכָּה ᵘ לִפְנֵי ᵛ הַמֶּלֶךְ ʷ בְּכֶתֶר
ˣ מַלְכוּת ʸ לְהַרְאוֹת ᶻ הָעַמִּים ᵃᵃ וְהַשָּׂרִים ᵃᵇ רָאשׁ שוּר
ᵃᶜ אֶת ᵃᵈ יָפְיָהּ ᵃᵉ כִּי ᵃᶠ טוֹבַת ᵃᵍ מַרְאֶה ᵃʰ הִיא ׃ ᵃⁱ יָפָה ᵃʲ רָאָה
ᵃᵏ וַתְּמָאֵן ᵃˡ הַמַּלְכָּה ᵃᵐ וַשְׁתִּי ᵃⁿ לָבוֹא ᵃᵒ בִּדְבַר ᵃᵖ מָאן
ᵃᵠ הַמֶּלֶךְ ᵃʳ אֲשֶׁר ᵃˢ בְּיַד ᵃᵗ הַסָּרִיסִים
ᵃᵘ וַיִּקְצף ᵃᵛ הַמֶּלֶךְ ᵃʷ מְאֹד ᵃˣ וַחֲמָתוֹ ᵃʸ בָּעֲרָה קָצַף יָחַם
ᵃᶻ בּוֹ ׃ ᵇᵃ וַיֹּאמֶר ᵇᵇ הַמֶּלֶךְ ᵇᶜ לַחֲכָמִים ᵇᵈ יֹדְעֵי אָמַר
ᵇᵉ הָעִתִּים ᵇᶠ כִּי ᵇᵍ כֵן ᵇʰ דִּבַּר ᵇⁱ הַמֶּלֶךְ ᵇʲ לִפְנֵי
ᵇᵏ כָּל ᵇˡ יֹדְעֵי ᵇᵐ דָּת ᵇⁿ וָדִין ׃ ᵇᵒ וְהַקָּרֵב ᵇᵖ אֵלָיו דין
ᵇᵠ כַּרְשְׁנָא ᵇʳ שֵׁתָר ᵇˢ אַדְמָתָא ᵇᵗ תַּרְשִׁישׁ
ᵇᵘ מֶרֶס ᵇᵛ מַרְסְנָא ᵇʷ מְמוּכָן ׃ ᵇˣ שִׁבְעַת ᵇʸ שָׂרֵי
ᵇᶻ פָּרַס ᶜᵃ וּמָדַי ᶜᵇ רֹאֵי ᶜᶜ פְּנֵי ᶜᵈ הַמֶּלֶךְ ᶜᵉ הַיֹּשְׁבִים
ᶜᶠ רִאשֹׁנָה ᶜᵍ בַּמַּלְכוּת ׃ ᶜʰ כְּדַת ᶜⁱ מַה ᶜʲ לַּעֲשׂוֹת
ᶜᵏ בַּמַּלְכָּה ᶜˡ וַשְׁתִּי ᶜᵐ עַל ᶜⁿ אֲשֶׁר ᶜᵒ לֹא ᶜᵖ עָשְׂתָה
ᶜᵠ אֶת ᶜʳ מַאֲמַר ᶜˢ הַמֶּלֶךְ ᶜᵗ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ᶜᵘ בְּיַד אָמַר
ᶜᵛ הַסָּרִיסִים ׃ ᶜʷ וַיֹּאמֶר ᶜˣ מוּמֻכָן ᶜʸ לִפְנֵי ᶜᶻ הַמֶּלֶךְ
ᵈᵃ וְהַשָּׂרִים ᵈᵇ לֹא ᵈᶜ עַל ᵈᵈ הַמֶּלֶךְ ᵈᵉ לְבַדּוֹ ᵈᶠ עָוְתָה עָוָה
ᵈᵍ וַשְׁתִּי ᵈʰ הַמַּלְכָּה ᵈⁱ כִּי ᵈʲ עַל ᵈᵏ כָּל ᵈˡ הַשָּׂרִים
ᵈᵐ וְעַל ᵈⁿ כָּל ᵈᵒ הָעַמִּים ᵈᵖ אֲשֶׁר ᵈᵠ בְּכֹל ᵈʳ מְדִינוֹת מִדִּין
ᵈˢ הַמֶּלֶךְ ᵈᵗ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ׃ ᵈᵘ כִּי ᵈᵛ יֵצֵא ᵈʷ דְּבַר
ᵈˣ הַמַּלְכָּה ᵈʸ עַל ᵈᶻ כָּל ᵉᵃ הַנָּשִׁים ᵉᵇ לְהַבְזוֹת עָשָׂה זֶה
ᵉᶜ בַּעְלֵיהֶן ᵉᵈ בְּעֵינֵיהֶן ᵉᵉ בֶּאֱמָרָם ᵉᶠ הַמֶּלֶךְ
ᵉᵍ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ᵉʰ אָמַר ᵉⁱ לְהָבִיא ᵉʲ אֶת ᵉᵏ וַשְׁתִּי נוא
ᵉˡ הַמַּלְכָּה ᵉᵐ לְפָנָיו ᵉⁿ וְלֹא ᵉᵒ בָאָה ׃ ᵉᵖ וְהַיּוֹם הַזֶּה כְּנָה נוא
ᵉᵠ תֹּאמַרְנָה ׃ שָׂרוֹת ᵉʳ פָּרַס ᵉˢ וּמָדַי ᵉᵗ אֲשֶׁר אָמַר שור
ᵉᵘ שָׁמְעוּ ᵉᵛ אֶת ᵉʷ דְּבַר ᵉˣ הַמַּלְכָּה ᵉʸ לְכָל ᵉᶻ שָׂרֵי
ᶠᵃ הַמֶּלֶךְ ׃ ᶠᵇ וּמְדֵי ᶠᶜ בִּזָּיוֹן ᶠᵈ וְקֶצֶף ׃ ᶠᵉ אִם ᶠᶠ עַל זֶה
ᶠᵍ הַמֶּלֶךְ ᶠʰ טוֹב ᶠⁱ יֵצֵא ᶠʲ דְּבַר ᶠᵏ מַלְכוּת ᶠˡ מִלְּפָנָיו
ᶠᵐ וְיִכָּתֵב ᶠⁿ נְדָתִי ᶠᵒ פָּרָס ᶠᵖ וּמָדַי ᶠᵠ וְלֹא ᶠʳ יַעֲבוֹר כָּתַב עָבַר
ᶠˢ אֲשֶׁר ᶠᵗ לֹא ᶠᵘ תָבוֹא ᶠᵛ וַשְׁתִּי ᶠʷ לִפְנֵי ᶠˣ הַמֶּלֶךְ ᶠʸ בּוֹא
ᶠᶻ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ᵍᵃ וּמַלְכוּתָהּ ׃ ᵍᵇ יִתֵּן ᵍᶜ הַמֶּלֶךְ נָתַן
ᵍᵈ לִרְעוּתָהּ ᵍᵉ הַטּוֹבָה ᵍᶠ מִמֶּנָּהּ ᵍᵍ וְנִשְׁמַע ᵍʰ בְּכָל רָעָה שָׁמַע
ᵍⁱ פִּתְגָם ᵍʲ הַמֶּלֶךְ ᵍᵏ אֲשֶׁר ᵍˡ יַעֲשֶׂה ᵍᵐ בְּכָל עָשָׂה
ᵍⁿ מַלְכוּתוֹ ᵍᵒ כִּי ᵍᵖ רַבָּה ᵍᵠ הִיא ׃ ᵍʳ וְכָל ᵍˢ הַנָּשִׁים רָבַב
ᵍᵗ יִתְּנוּ ᵍᵘ יְקָר ᵍᵛ לְבַעְלֵיהֶן ᵍʷ לְמִגָּדוֹל ׃ ᵍˣ וְעַד נָתַן גָּדַל

ᵍʸ vt introducerent ᵍᶻ reginā ᵒᵒᵒ

diuiſē. τ placuit verbū regi τ πλουσίου. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ
principib⁹. τ fecit rex ſicut τοῖς ἄρχουσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ
locutus eſt memucha. τ miſit in om= ἐλάλησεν ὁ μεμουχά. καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶ=
ne regnū per regionē: turta σαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, κατὰ τὴν
loq̄lā eoꝝ: ita q̄ fuit timor eis in λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς
domib⁹ ſuis. οἰκίαις αὐτῶν.

Ca. 2.

A Θ E poſt ꝟmones hos: ceſſa= Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐκόπα=
uit rex ab indignatiōe: τ memor fuit σεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς
aſti: reminiſcēs que locuta fuit τ quomō cōdē ἀσί, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε καὶ ὡς κατε=
nauit cā. τ dixerūt miniſtri re= κρινεν αὐτήν. καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασι=
gis: q̄rant regi puelle ícorrupte λέως, ζητησάτω τῷ βασιλεῖ κοράσια ἄφθορα
pulchre ſpecie. τ ſtatuet ꝟ rex καλὰ τῷ εἴδει. καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς
regionū p̄cipes in vniuerſis p̄incip⁹ re= κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βα
gni ſui: τ eligant puellas σιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια
virgines pulchras ſpecie in ſuſan ciui παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς σοῦσαν τὴν πό
tatē in domū feminaꝝ: τ tradant λιν εἰς γὰν γυναικῶνα, καὶ παραδόθητωσαν
eunucho regis cuſtodi mu τῷ εὐνούχῳ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυ
lieꝝ: τ dent vnguēta τ reliq̄ aro= ναικῶν, καὶ δόθητω σμίγματα καὶ ἡ λοιπὴ ἑτοιμα
ta. τ mulier q̄cūq̄ placuerit regi: re= σία. τ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσκῃ τῷ βασιλεῖ, βα=
gnabit pro aſti. τ placuit regi σιλεύσει ἀντὶ ἀσί. καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ
res: τ fecit ſic. homo erat ῥῆγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἄνθρωπος ἦν
iudeus in ſuſis ciuitate: τ nomē ei Ἰουδαῖος ἐν σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐ=
mardoche⁹ filius iairu filij ſemei filij τῷ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαείρου τοῦ σεμεὶ τοῦ
ciſci de tribu beniamin: q̄ fuerat captiu⁹ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ὃς ἦν ἀιχμάλω
ex hieruſalē: quā captiuauit nabu= τος ἐξ ἱερουσαλήμ, ἣν ἠχμαλώτευσε ναβου=
chodonoſor: rex babylonis. τ erat huic χοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος. καὶ ἦν τοῦ
4.Re. xx.f. puella nutrita filia fratris patris τῷ παῖς θρεπτὴ θυγάτηρ ἀδελφοῦ πατρὸς
ſui: τ nomē ei eſther. cū aſt trāſmi= αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἐσθήρ. ἐν δὲ τῷ μεταλ
graſſēt ei⁹ parētes: erudiuit eā λάξαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν
B ſibi in vxorē. τ erat puella pulchra ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν
ſpecie. τ q̄n auditū eſt regis τῷ εἴδει. καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως
imperiū cōgregate ſunt multe puelle in ſu προσαγμα συνήχθησαν πολλὰ κοράσια εἰς σοῦ
ſan ciuitatē ſub manu agai. τ ducta fuit σαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα ἀγαΐ. καὶ ἤχθη ἐ=
eſther ad gai cuſtodē mulieꝝ. τ σθὴρ πρὸς γαΐ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν. καὶ
placuit ei puella: τ inuenit gr̄am co ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώ
ram eo. πιον αὐτοῦ.

ꝟmīorū deferāt maritis ſuis honorē. Placuit cō ſiliū eius regi & princi bus: fecitq̄ ſiuxta cōſiliū mamucha: & miſit epi= ſtolas ad vniuerſas prouincias regni ſui: vt quecq̄ gens audire & legere poterat diuerſis linguis & lr̄is: eſſe viros principes ac maiores in domib⁹ ſuis: & hoc p cūctos pp̄los diuulgari.

2.

His itaq̄ geſtis: poſtq̄ regis aſueri indignatio deferbuerat: recordatus eſt vaſthi q̄ feciſſet vel que paſſa eſſet. Dixeruntq̄ pueri regis ac miniſtri eius. Querantur regi puelle virgines ac ſpecioſe: & mittantur qui conſi= derent per vniuerſas prouintias puellas ſpecioſas & virgines: & adducāt eas ad ciuitatē ſuſan & tradant eas in domū feminaꝝ ſub māu egei eunuchi qui eſt p̄poſitus & cuſtos mulierū regiarū: & acci piant mundū muliebrē & ceteraad vſus neceſſaria. Et q̄cunq̄ iter oēs oculis regis placuerit: ipſa regnet p vaſthi. Placu it ſmo regi: & ita vt ſug geſſerāt iuſſit fieri. Erat vir iudeus in ſuſis ciui= tate: vocabulo madoche us filio iair: filiu ſemei: fi lii cis: de ſtirpe gemini. quī trāſlatus fuerat de hieruſalez tempore quo iechoniam regem iuda nabuchodonoſor rex babylonis trāſtulerat: q fuit nutriti filie friſ ſui ediſſe q altero noie vo cabatur heſter: & vtrūq̄ parentem amiſerat: pul= chra nimis & decora facie. Mortuiſq̄ patre eī⁹ ac mr̄e: mardoche ſibi cā adoptauit in filiā. Cū q̄ perebruiſſet regis ipe riū: & iuxta mādatū illi⁹ multe pulchre virgines adducerentur ſuſan: & cgeo traderentur eunu= cho: heſter quoq̄ iter ce teras puellas ei tradita ē: vt fuaretur i nūero femia rū. q̄ placuit ei & iuenit gr̄am in cōſpectu illius

יַיטַב	כָּקָטֹן וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
עשׂה	וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּדְבַר
שׁלח	מְמוּכָן וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל
מְדִינָה	מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל מְדִינָה
	וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל עַם וְעַם
הָיָה	כִּלְשׁוֹנוֹ לִהְיוֹת כָּל אִישׁ שֹׂרֵר
דִּבֵּר לָשׁוֹן	בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ
	אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
שָׁכַךְ חֵמָה	כָּשַׁךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
עשׂה	זָכַר אֶת וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר עָשְׂתָה
גָּזַר אמר	וְאֵת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלֶיהָ וַיֹּאמְרוּ
שׁרת בקשׁ	נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ
בְּתוּל טוב	לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה
רָאָה פָּקַד	וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים
כָּנַס	מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל
	נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל
נָשָׁה	שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל
סָרִיס	יַד הֵגֵא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים
נָתַן מָרַק	וְנִתָּן תַּמְרוּקֵיהֶן וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר
יָטַב מָלַךְ	תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת
	וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
עָשָׂה בֵּרַךְ	וַיַּעַשׂ כֵּן אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן
	הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן יָאִיר בֶּן
	שִׁמְעִי בֶּן קִישׁ אִישׁ יְמִינִי אֲשֶׁר
גָּלָה	הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם הַגָּלָה אֲשֶׁר
	הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר
הָיָה	הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי אֹמֵן
	אֶת הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת דֹּדוֹ כִּי
יָפֶה	אֵין לָהּ אָב וְאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת תֹּאַר
רָאָה	וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ
לָקַח	לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת וַיְהִי כְּהִשְׁמַע
קָנַן	דְּבַר הַמֶּלֶךְ וּדְתוֹ וּכְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת
רָנַג	רַבּוֹת אֶל שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל יַד
	הֵגַי וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ
נָשָׁה יָטַב	אֶל יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתִּיטַב
נָשָׂא חָנָה	הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו

וַיְבַהֵל אֶת פַּמְרוֹקֶיהָ וְאֶת מָנוֹתֶיהָ בַּהֲל מָנָה
לָתֵת לָהּ וְאֶת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת נָתַן
הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ רָאָה
וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת נַעֲרֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית שָׁנָה
הַנָּשִׁים וְלֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת נָגַד
עַמָּהּ וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדְּכַי צִוָּה יָלַל
עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד וּבְכָל יוֹם
וְיוֹם מָרְדְּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר הָלַךְ
בֵּית הַנָּשִׁים לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם יָדַע שָׁלַם
אֶסְתֵּר וּמַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ וּבְהַנְעֵ תֵּר עָשָׂה נָעַע
נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ תּוּר
אַחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדַת הָיָה
הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן שָׁנָה
יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מָלֵא יוֹם
בַּשֶּׁמֶן הַמּוֹר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מָרַק
בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים וּבָזֶה
הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ אֵת כֹּל בּוֹא
אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֶן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ אָמַר נָתַן
מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל שׁוּב
בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל יַד שַׁעַשְׁגַּז שָׁנָה
סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא סָרִס
תָּבוֹא עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי אִם חָפֵץ בּוֹא
בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְּשֵׁם וּבְהַנְעֵ נָעַע
תֵּר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל דּוֹד מָרְדְּכַי דוד
אֲשֶׁר לָקַח לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְּשָׁה דָּבָר כִּי אִם
אֵת אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס הַמֶּלֶךְ אָמַר
שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת נָשָׂה הָיָה
חֵן בְּעֵינֵי כָל רֹאֶיהָ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר רָאָה לָקַח
אֶל הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל בֵּית
מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא עָשַׂר
חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ שָׁנָה
וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל אָהַב
הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו נָשָׂא נָשָׂה
מִכָּל הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר מַלְכוּת בָּתַל שׂוּם

Et precepit eunucho vt acceleraret mundū mulierē & traderet ei ptes suas: & septē puellas speciosissimas de domo regis: & tam ipsam q̄ pediſſequas ei ornaret atq; excoleret. Que noluit indicare ei populū & patriā suam. Mardoche enī preceperat ei vt de hac re oīno reticeret: q̄ deambulabat quotidie ante vestibulum dom̄ in qua electe virgines seruabantur: curam agens salutis hester: & scire volēs qd̄ ei accideret. Cuz aūt veniſſet tp̄s singularū p ordinē puellarū vt intrarēt ad regē expletis oīb⁹ q̄ ad cultū muliebrē ptinebāt: mēſis duodecim vertebatur ita dumtaxat vt sex menſibus oleo vngerētur myrrhino: & alijs sex quibuſdā pigmentis & aromatib⁹ vterentur. Ingredīt eſq; ad regē: quicquid postulaſſent ad ornatū pertinēs accipiebāt: & vt eis placuerat compoſite: de triclinio femina ad regis cubiculū transibāt. Et que itrauerat veſpe egrediebatur mane: atq; inde in ſcdas edes deducebātur q̄ sub manu saſagazi eunuchi erant: q̄ concubinis regis preſidebat: nec hēbat ptetem ad regē vltra redeūdi: niſi voluiſſet rex & eā venire iuſſiſſet ex noīe: euoluto aūt tp̄e p ordinē: inſtabat dies q̄ hester filia abiahil frīs mardochei quā ſibi adoptauerat in filiā deberet intrare ad regem. Que nō q̄ſiuit muliebrē cultū: ſed q̄cunq; voluit egeus eunuchus cuſtos virginū hec ei ad ornatū dedit. Erat enī formoſa valde: & icredibili pulchritudine oīm oculis gratioſa & amabilis videbatur. Ducta ē itaq; ad cubiculū regis aſueri mēſe decimo q vocabatur thebeth: ſeptio anno regni eius: & adamauit eam rex plusquam omnes mulieres: habuitq; gratiam & miam coram eo ſuper oēs mulieres: & poſuit diadema regni

τ ἐσπευσε δοῦναι αὐτῇ τὸ σμίγμα καὶ τὰ με
τεμ: τ ἑπτὰ παιδισκας ἐκλεγείσας
ρίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀναπεφηγμέ
ει ἐκ δόμου βασιλέως. τ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς
τ παιδίσκαις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι· καὶ
πο ἀπήγγειλεν ἐσθὴρ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πα
τριὰ. πᾶ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μ
ἀπήγγειλαι· καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει
μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν,
ὁπως ἐπισκοπῶν τι ἐσθὴρ συμβήσεται. οὕτως γὰρ
ἐβούλετο τῇ παιδὶ αὐτοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασι
λέα ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. οὗ
τοι γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θερα
πείας· μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι καὶ ἐν τοῖς
σμίγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλεί
φεται σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ τότε εἰσπο
ρεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ὃ ἂν εἴπω
σι δοθῆναι αὐτῇ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸ ἀπὸ
δόμου γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων, δεῖλη
εἰσπορεύεται. τ ἀπὸ ἑσπέρας ἀποστρέφε
ται εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὗ γαῖ ὁ
εὐνοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶ
τ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα
ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι. ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι
τὸν χρόνον ἐσθὴρ τῆς θυγατρὸς ἀβιχάϊλ ἀδελ
φοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βα
σιλέα· οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ
εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐσθὴρ
εὑρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπό
των αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἐσθὴρ πρὸς ἀρταξέρ
ξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστιν τε
βεθ· ἑπτῷ τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ
καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν
παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν
αὐτῇ τὸ διάδημα

mulicbre. τ fecit rex cōuiuiū oī
γὸ γυναικεῖον· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶ
b amicis ſuis τ poteſtatib⁹ in die
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέ
D bus ſeptē: τ exaltauit nuptias eſther: τ remiſſionē
ρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους ἐσθήρ, καὶ ἄφεσιν
fecit hīsq; ſub regno ſuo. at mardo=
ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῆ· ὁ δὲ μαρδο=
cheus inſeruiebat in aula at eſther nō demo=
χαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ· ἡ δὲ ἐσθὴρ οὐχ ὑπε=
ſtrauit patriā ſuā: ſic enim mādauerat
δείξε τὴν πατρίδα αὐτῆς, οὕτως γὰρ ἐνετείλατο
ei mardoche⁹: vt timeret deū τ faceret
αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν
precepta eius ſicut erat cū eo. τ
τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ
eſther nō mutauit educationē ſuā. τ cōtriſtati
ἐσθὴρ οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς· καὶ ἐλυπή=
ſunt duo eunuchi regis τ pncipes
Infra. θησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀρχι
6.a.τi custodie corporis: eoꝝ adducto⁹ē mardocheus: τ
fra.12. σωματοφυλακες, ἔτι προήχθη μαρδοχαῖος, καὶ
8. ḡrebāt interficere artarexē regē.
ἐζήτουν ἀποκτεῖναι ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα·
τ patefactū ē mardocheo verbū: τ ſignificauit il
καὶ ἐδηλώθη μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν αὐ
lud eſther: τ ipa manifeſtauit regi
τὸν τῇ ἐσθήρ, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰς
inſidias. at rex examinauit duos
τῆς ἐπιβουλῆς· ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο
eunuchos τ ſuſpēdit eos. τ iuſſit
εὐνούχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς· καὶ ἐπέταξεν ὁ
rex vt ſcriberēt in memoriali in re
βασιλεὺς καταγράψαι εἰς μνημοσυνον ἐν τῇ βα
gia bibliotheca pro beneuolētia mardochei
σιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου
in laude.
ἐν ἐγκωμίῳ. Ca.3.

A Ifra. eo POſt hec exaltauit rex arta
Μετὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρτα
rexes amā filiū amadatha ugeū: τ exaltauit eū:
ξέρξης ἀμὰν τὸν ἀμαδαθοῦ ὀυγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ
τ ꝓcedebat oībus amicis ſu=
τόν, καὶ ἐπρωτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐ=
is. τ oēs q̄ in aula adorabāt eū:
τοῦ· καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐ
ſic enim p̄ceperat rex vt faceret,
τῷ, οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι·
at mardocheus nō adorabat eū. τ dixe=
ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ· καὶ ἐλά=
rūt q̄ in aula regis mardocheo:
λησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως μαρδοχαίῳ,
mardochee q̄d obaudis q̄ a re
μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασι=
ge dicūtur? per ſingulos dies loquebant ei:
λέως λεγόμενα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ,
τ nō obediuit eis. τ nūciauerūt
καὶ οὐκ ὑπήκουσεν αὐτοῖς· καὶ ὑπέδειξαν τῷ
amā mardocheū regis dictis eō=
ἀμὰν μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἀν
tradicentē: τ nūtiauit eis mardoche=
τιταττόμενον, καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς μαρδοχαῖ
us: q̄m iudeus eſt. τ cognoſcens amā q̄ nō
ος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν· καὶ ἐπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ
adorat eū mardocheus: trat⁹ eſt valde:
προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα,

B

⁰ín capite eius: ᶜfecitq; eā
regnare ᶠin loco ᵍvalthi.
ᵇEt iuſſit ᵏcōuiuiū ⁱpreparari ʲpmagnificū ᵐcūctis
ⁿprincipib⁹ & ſuis ſuis &
ꝑcōiunctione & nuptiis
ʳheſter. ˢEt ᵘdedit ᵗrequiē
vniuerſis ᶠprountiis: ʳac
ᵛdona ˣlargitus eſt ʸiuxta
magnificentiā ᶻpricipalē.
ᵇCūq; &ᵒſedo q̄rerentur
ᶜvirgies ᵇ & cōgregarētur
ᵈmardoche⁹ ᶠmanebat ᵍad
ianuā ʰregis ⁱnecdū ʲpdiderat ᵏheſter ˡpatriā ᵐ & ⁿ po
pulū ſuū: ᵖiuxta ᵍmādatū
eius .ʳ Quicquid ˢ enim
ᵗille ᵘprecipiebat :ᵛobſer=
uabat ʷheſter: & ita cūcta
faciebat :ˣvt eo tpe ſolita
ʸerat ᶻquo eā paruulā ᵃnu
triebat. ᵇEo igitur ᶜtēpore
quo ᵈmardoche⁹ ᵉad ᶠregis
ᵍianuā ʰmorabatur: ⁱirati
ſunt ʲbagathā ᵏ & thares
ˡduo ᵐeunuchi ⁿregis qᵘ ia
nitores erant & in primo
palatii ᵒlimine reſidebāt:
ᵖvoluerūtq; ᵍinſurgere ʳin
regē & occidere eū. ˢQd
ᵗmardocheū ᵘ non latuit
Statimq; ᵛnūciauit ʷregie
ˣheſter: ʸ & illa ᶻregi ᵃexno
mine ᵇmardochei q ad ſe
rem detulerat. ᶜQueſitū
eſt ᵈ & iuentū ᵉ & appēſus ē
ᶠvterq; eoꝝ ᵍin ʰpatibulo.
ⁱMandatūq; ē ʲhiſtoriis: &
ᵏānalib⁹ traditū ˡcorā ᵐrege.

ᶜOſt hec 3.
ᵈrex ᵉaſſuerus ᶠexalta
uit ᵍaman ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰfiliū ⁱamadathi ʲqui erat
de ſtirpe ᵏagag: ˡ & poſuit
ᵐſolium eius ⁿ ſuper ᵒomīs
ᵖprincipes ᵠquos ∞∞∞∞∞
ʳhabebat. ˢCunctiq; ᵗſerui ᵘragis ᵛqui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷin foribꝰ palatii verſabā
tur ˣ flectebant genua: ʸ &
adorabāt ᶻaman. ᵃ Sic ᵇeni
ᶜprecepat ᵈeis ᵉ iperator.
Solꝰ ᶠmardoche⁹ ᵍnō ʰ fle
ctebat genu. ⁱ pq; ʲ adora
bat eū. ᵏCui ˡdixerī ᵐpueri
ⁿregis ᵒq ᵖ ad fores palatii
reſidebant. ᵠCur p̄ter ce=
teros non obſeruas ∞∞∞
ʳmandatum ˢregis? ᵗCūq;
hoc crebrius ᵘdicerent :
ᵛ & ille nollet ʷaudire: ˣnū
ciauerunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸaman : ᶻ ſcire cupientes
ᵃvtrū ᵇpſeueraret in ſnīa.
ᶜDixerat ᵈenim ᵉeis ᶠſe eſſe
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍiudeū. Quod cū audiſſet
ʰaman ⁱ & expimēto ꝓbaſ
ſet ʲqᵇ mardoche⁹ ᵏnō ˡſibi
ᵐflecteret genu : ⁿnec ſe ᵒa
doraret: ᵖiratus eſt valde:
ᵠ & ꝓ nihilo duxit ʳin ˢvnū

ᵒנַּעֲרָאשָׁה ׀ וַיַּמְלִיכָהּ ׀ תַּחַת ᵖ וַשְׁתִּי׃
ה ᵍוַיַּעַשׂ ׀ הַמֶּלֶךְ ᵐ מִשְׁתֶּה ׀ גָּדוֹל ᵐ לְכָל
ⁿשָׂרָיו ׀ וַעֲבָדָיו ᵒ אֵת ᵖ מִשְׁתֵּה ׀ אֶסְתֵּר
ᵍוְהַנָּחָה ׀ לַמְּדִינוֹת ᵗ עָשָׂה ׀ וַיִּתֵּן
ᵐמַשְׂאֵת ׀ כְּיַד ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ ו ׀ וְהַקְּבָצֵן
ᶜבְּתוּלוֹת ᵇשֵׁנִית ׀ וּמָרְדֳּכַי ׀ יָשַׁב ᵍבְּשַׁעַר
ᵖהַמֶּלֶךְ׃ אֵין ׀ אֶסְתֵּר ׀ מַגֶּדֶת ᵐמוֹלַדְתָּהּ
ⁿוְאֶת ׀ עַמָּהּ ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ צִוָּה ׀ עָלֶיהָ
ᵒמָרְדֳּכָי ׀ וְאֶת ᵐמַאֲמַר ׀ מָרְדֳּכָי ׀ אֶסְתֵּר
ᵍעֹשָׂה ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ הָיְתָה ׀ בְּאָמְנָה ׀ אִתּוֹ׃
ᵉבַּיָּמִים ׀ הָהֵם ᵍוּמָרְדֳּכַי ᵐיָשַׁב ׀ בְּשַׁעַר
ᵖהַמֶּלֶךְ ׀ קָצַף ᵐ וַיִּתַּן ᵐ וְתָרֶשׁ ׀ שְׁנֵי
ᵖסָרִיסֵי ᵍהַמֶּלֶךְ ׀ מִשֹּׁמְרֵי ᵉ הַסַּף
ᵍוַיְבַקְשׁוּ ᵐלִשְׁלֹחַ ׀ יָד ׀ בַּמֶּלֶךְ ׀ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃
ᵍוַיִּוָּדַע ᵇ הַדָּבָר ׀ לְמָרְדֳּכָי ᵉ וַיַּגֶּד
ᵖלְאֶסְתֵּר ׀ הַמַּלְכָּה ᵍ וַתֹּאמֶר ᵇ אֶסְתֵּר
ᵍלַמֶּלֶךְ ׀ בְּשֵׁם ׀ מָרְדֳּכָי׃ ᵐוַיְבֻקַּשׁ ׀ הַדָּבָר
ᵍוַיִּמָּצֵא ᵐוַיִּתָּלוּ ᵖשְׁנֵיהֶם ׀ עַל ׀ עֵץ ׀ וַיִּכָּתֵב
ᵖבְּסֵפֶר ׀ דִּבְרֵי ׀ הַיָּמִים ׀ לִפְנֵי ᵖ הַמֶּלֶךְ׃
ᵉאַחַר ᵇ הַדְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה
ᵍגִּדַּל ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ᵍ אֶת ᵖ הָמָן
ᵍבֶּן ׀ הַמְדָּתָא ׀ הָאֲגָגִי ᵐ וַיְנַשְּׂאֵהוּ ᵐ וַיָּשֶׂם
ᵖאֶת ׀ כִּסְאוֹ ᵍמַעַל ׀ כֹּל ׀ הַשָּׂרִים ׀ אֲשֶׁר
ᵉאִתּוֹ ׃ ᵍוְכָל ׀ עַבְדֵי ׀ הַמֶּלֶךְ ᵖ אֲשֶׁר
ᵖבְּשַׁעַר ׀ הַמֶּלֶךְ ᵖ כֹּרְעִים ׀ וּמִשְׁתַּחֲוִים
ᵍלְהָמָן ᵍכִּי ᵇכֵן ׀ צִוָּה ׀ לוֹ ׀ הַמֶּלֶךְ ᵐ וּמָרְדֳּכַי
ᵉלֹא ׀ יִכְרַע ᵖוְלֹא ᵍיִשְׁתַּחֲוֶה ׃ ᵍוַיֹּאמְרוּ
ᵖעַבְדֵי ׀ הַמֶּלֶךְ ᵐ אֲשֶׁר ׀ בְּשַׁעַר ׀ הַמֶּלֶךְ
ᵖלְמָרְדֳּכַי ׀ ᵉ מַדּוּעַ ᵖ אַתָּה ᵉ עֹבֵר ᵉ אֶת
ᵍמִצְוַת ׀ הַמֶּלֶךְ ׃ ᵍוַיְהִי ᵇ כְּאָמְרָם ׀ אֵלָיו
ᵏיוֹם ׀ וְיוֹם ᵐ וְלֹא ᵐ שָׁמַע ׀ אֲלֵיהֶם ᵍ וַיַּגִּידוּ
ᵍלְהָמָן ׀ לִרְאוֹת ׀ הַיַּעַמְדוּ ׀ דִּבְרֵי
ᵐמָרְדֳּכַי ׀ כִּי ׀ הִגִּיד ׀ לָהֶם ᵉ אֲשֶׁר הוּא
ᵍיְהוּדִי ׃ ᵍוַיַּרְא ׀ הָמָן ׀ כִּי ᵉ אֵין ᵖ מָרְדֳּכַי
ᵍכֹּרֵעַ ׀ וּמִשְׁתַּחֲוֶה ׀ לוֹ ׀ ᵐ וַיִּמָּלֵא ᵐ הָמָן
ᵉחֵמָה ׃ ᵍוַיָּבֶז ᵖ בְּעֵינָיו ׀ לִשְׁלֹחַ ᵖ יַד

בְּמָרְדֳּכָי׃ לְבַדּוֹ כִּי הִנִּידוּ לוֹ אֶת עַם בְּדַד
מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת בַּקֵּשׁ שָׁמַד
כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן נָפַל
מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָנָה
עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אָמַר
לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד יֵשׁ
מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל בָּזַר
מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מָדַן שָׁנָה
מִכָּל עָם וְאֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין שָׁוֶה לְהַנִּיחָם׃ נוּחַ
אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם כָּתַב
וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִּים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל שָׁקַל
עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל עָשָׂה לַאֲ
גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ בּוֹא סוּר
מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן הַמְּדָתָא נָתַן
צוֹרֵר הַיְּהוּדִים׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת
כּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ סְפָרֵי סָפַר
הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה
הָמָן אֶל אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל
הַחֹתוֹת אֲשֶׁר עַל מְדִינָה וּמְדִינָה חָתַם
וְאֶל שָׂרֵי עַם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה
כִּכְתָבָהּ וְעַם וְעַם כִּלְשׁוֹנוֹ נִכְתָּב
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם חָתַם
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃ וְנִשְׁלֹחַ סְפָרִים בְּיַד שָׁלַח
הָרָצִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ רוּץ
לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל שָׁמַד
הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים נָעַר
בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם
לָבוֹז׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת נָתַן

mardocheũ mittere manus ſuas: audierat eni ꝙ eſſet gentis iudec: magiſ ꝙ voluit omnem iudeorum qui erant in regno affueri perdere nationem. Menſe primo cuius vocabulũ eſt niſan anno duodecimo regni aſſueri. miſſa eſt fors in vrna ꝙ hebraice dicitur phur coram aman ꝙ die & ꝙ mẽſe gens iudeorũ deberet interfici: & exiuit menſis duodecim ꝙ qui vocatur adar. Dixitq; amã regi aſſuero. Eſt ppls p oẽs puincias regni tui diſperſus & a ſe mutuo ſeparatus: nouis vtens legibus & cerimoniis: & inſup regis ſcita continens. Et optime noſti ꝙ non expediat regno tuo vt inſolefcat per licentias. Si tibi placet decerne vt pareat: & decem milia talentorum appendam arcariis gaze tue. Tulit ergo rex anulũ q vtebatur de manu ſua: & dedit eũ amã filio amadathai de progenie agag hoſti iudeorum: dixitq; ad eum. Argentũ qđ tu polliceris tuũ ſit: d pplo fac quod tibi placet. Vocatiq; ſunt ſcribe regis menſe primo nifan: tertiadecima die eiuſdem menſis & ſcriptum eſt vt iuſſerat aman ad omnes ſatrapas regis & iudices puinciarũ diuerſarũq; gentiũ: vt queq; gens legere poterat & audire p varietate linguarũ ex nomine regis & ſignate & littere ipſius anullo miſſe ſunt per cursores regis ad vniuerſas puincias: vt occiderent atq; delerent omẽs iudeos a puero vſq; ad ſenẽ puulos & mulieres vno die: hoc eſt tertiodecimo menſis duodecimi qui vocatur adar: & bona eorum diriperent. Summa aũt epiſtolarum hec fuit: vt

τ decreuit delere oẽs ꝙ ſub
καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν
artaxerxis regno iudeos. τ fecit decre-
ἀρταξέρξου βασιλείαν Ἰουδαίους· καὶ ἐποίησε ψῆφι-
tũ in anno duodecimo regni artaxerxis:
σμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου,
τ miſit ſortes die ex die: τ mẽſe ex mẽ
καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μη
ſe: vt pderet in vna die gen maledi-
νός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ ἔθνος μαρδο-
cheĩ. τ cecidit ſors in quartadeci-
χαίου. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδε-
ma mẽſis ꝙ eſt adar. τ locuti eſt ad
κάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν
regẽ artaxerxẽ dicẽs: eſt gens quer-
βασιλέα ἀρταξέρξην λέγων, ὑπάρχει ἔθνος διεσπαμ-
ſa inſ gẽtes in omni regno tuo. at
μένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου. οἱ δὲ
leges eoꝝ extrãce pret oẽs gẽtes. at
νόμοι αὐτῶν ἐξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. τὸν δὲ
legt regis nõ obediũt: τ nõ expedit
νόμον τοῦ βασιλέως παρακούουσι, καὶ οὐ συμφέρει
regi dimittere eos: ſi placet regt
τῷ βασιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς, εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ
decernat perdere eos. et ego deſcribã
δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτούς. κἀγὼ διαγράψω
in gazophylaciũ regis argenti talẽto-
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαν
rũ decẽ milia. τ tollẽs rex anu
τα μύρια. καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύ
lũ: dedit in manꝰ aman vt ſigillaret in-
λιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ ἀμὰν σφραγίσαι κα-
xta ſcripta cõtra iudeos. τ ꝺi
τὰ τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν Ἰουδαίων. καὶ εἶπε
xit rex aman: eqdẽ argentũ habe:
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ
at gẽte vtere vt volueris. τ vocati ſunt ſcri-
δὲ ἔθνει χρῶ ὡς θέλεις· καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμ-
be regis mẽſe primo tertia
ματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαι
decima: τ ſcripſerũt vt iuſſerat amã
δεκάτῃ, καὶ ἐγράφαν ὡς ἐπέταξεν ἀμὰν τοῖς
ducibus τ pncipib̃ per oẽm regio
στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώ-
nẽ ab india vſq; ad ethiopiã cen-
ραν ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἑκα-
tũ viginti regionib̃: et pncipib̃
τὸν εἰκοσιεπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν
gentiũ iuxta eoꝝ dictionẽ p artaxerxẽ
ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν διὰ ἀρταξέρξου τοῦ
regẽ. τ miſſum eſt p ſcriptores in
βασιλέως· καὶ ἀπεσάλη διὰ βιβλιογράφων εἰς
artaxerxis regnũ: vt deleret gen
τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ ἔθνος
iudeoꝝ in die vna mẽſis duodecimi:
τῶν Ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου,
ꝙ eſt adar τ diriperẽt bona eo
ὅς ἐστιν ἀδὰρ καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐ
rũ. at exẽplaria epiſtolaꝝ ꝺucta fuerũt
τῶν· τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο

Infra. 9.c.

C

Infra. 13.b.

D

per regiones: ⁊ imperatū fuit oibus patos esse
Infra. 8.d. κατὰ χώραν, καὶ προσετάγη πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι
ad diē hūc. pperabat aūt res ⁊
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην. ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ
in susis: at rex ⁊ amā epulabant:
εἰς σοῦσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο,
turbabat aūt ciuitas.
ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις. Ca. 4.

A Ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον,
Mardocheus cognoscēs qđ cōstimatū fuerat:
ἔσχισε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ
scidit vestimēta sua ⁊ indutus est sacco ⁊
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ
cōsperssus fuit cinere ⁊ sallēs p pla-
κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλα-
tea ciuitas: clamabat voce magna: tollit gēs
τείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, αἴρεται ἔθνος
q̄ nihil iniuste egit. ⁊ venit vsq; ad ianuā re-
μηδὲν ἀδικικώς. καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βα-
gis ⁊ stetit. nō eni erat ei licitū ingredi in
σιλέως καὶ ἕστη. οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
aulā saccū habēti ⁊ cinerē. ⁊ in omni regio
αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδόν. καὶ ἐν πάσῃ χώ
ne vbi exposite fuerāt littere: clamor ⁊ plan-
ρᾳ οὗ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπε-
ctꝰ ⁊ luctꝰ magnꝰ iudeis: ⁊ saccū
τὸς καὶ πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις, καὶ σάκκον
⁊ cinerē strauerāt sibi. ⁊ ingresse sūt
καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. καὶ εἰσῆλθον αἱ
ancille ⁊ eunuchi regine: ⁊ nūciaue
B ἄβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀπήγγει-
rūt ei: ⁊ turbata fuit cū audiuit qđ factū fuerat:
λαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός,
⁊ misit ornare mardocheū: ⁊ auferre
καὶ ἀποστεῖλε στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι
eius saccū. ille aūt nō psuasus ē, at esther ve-
αὐτοῦ τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη. ἡ δὲ ἐσθὴρ προ-
cauit athach eunuchū suū q̄ ista
σεκαλέσατο ἀθὰχ τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς ὃς παρειστή-
bat ei: ⁊ misit vt sciret ipa a mar
κει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὴ παρὰ τοῦ μαρ
docheo rē diligēt. at mardocheus indicauit ei
δοχαίου τὸ ἀκριβές. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐ-
qđ factū fuerat ⁊ pmissionē quā pmisit
τῷ τὸ γεγονὸς καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο
amā regi in thesauꝝ talentoꝝ decē miliā:
ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν γαζαν ταλάντων μυρίων,
vt pderet iudeos: ⁊ exēplar qđ
ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους. καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ
in susis expositū vt pderēt eos:
ἐν σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτούς,
dedit ei vt indicaret esther. ⁊ dixit ei: vt preci
ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ ἐσθήρ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντεί
peret ei ingredīti petere a re
λασθαι αὐτῇ εἰσελθούσῃ παραστήσασθαι τὸν βα
ge: ⁊ deprecari ei pro pplo memo:
σιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνησθεῖ
dies humilitatis tue: vt nutrita fuisti in ma
σα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χει
nu mea: q̄ amā secundus a rege: lo-
ρί μου, διότι ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ, ἐλά
cut⁹ ē cōtra nos in mortē: inuoca dñm:
λησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον, ἐπικάλεσαι τὸν κύριον,
⁊ loquere regi pro nobis. ⁊ libera nos
C καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
a morte. ingressus aūt athach: locutꝰ fuit esther
ἐκ θανάτου. εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀθὰχ, ἐλάλησεν ἐσθὴρ
omnia verba hec. dixit aūt esther ad
πάντας τοὺς λόγους τούτους. εἶπε δὲ ἐσθὴρ πρὸς
athach: vade ad mardocheū: ⁊ dic:
ἀθάχ, πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,
q̄ gētes oēs regni
ὅτι τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας

ᵇoēsᶜ prouintie scirent &
ᵇparārent seᵃadᶠpredictā
ᵃdiem. ᵒ Festinabant
ᵐcursores qui missi erant
ᵍregisᵖ imperiū explere.
Statimqᵗ in susisᵉ pepen
dit ᶜedictum: ʳrege
ˢ& amanᵗcelebrāteᵘcōuiꝫ
uiū: ᵇ& cūctis iudeis q in
ᵇvrbe erātᵒflentibus. 4.
Qvecūᵇaudissetᵈmar
docheusᵃ scidit
vestimēta sua ᶠ& indutꝰ
estᵐ sacco spargēsⁿ cinerē
capiti: ᵒ& ᵖin platea ᵖ me-
dieᵍ ciuitatisʳ voceˢ magna
ᵗclamabat: ostendēsᵘ ama
ritudinē animi sui: ᵛ& hoc
ciulatuʷ vsqꝫ ˣadʸ fores pa-
latiiᶻ gradies. ᵃ Nonᵇ eī erat
licitū ᶜindutūᵈ sacco ᵉ aulā
ᶠregis ᵍintrare. ʰ In oibus
q̄qꝫ ⁱpuīciis oppidis ac
ᵏlocis ad ˡq̄ crudeleᵐ regis
ⁿdogma ᵒpuenerat: ᵖplan
ctus ᵍingens erat ʳapud iu
deos: ˢeiulatū: ᵗvlulatᵘ & ᵛ
fletus: ʷ sacco ˣ & cinere
ʸmultis ᶻstratu vtentibᵇ.
ᵃ Igrelle autē sunt ᵇpuelle
ᶜhester ᵈ& eunuchi: ᵉnūcia
uerūtqꝫ ᶠei. Quod audies
ᵍconsternata est: ʰ& ⁱvestē
ʲmisit ᵏvt ˡablato ᵐsacco ⁿinduere ea: quā
ᵒaccipere ᵖnoluit. ᵠ Accito
qꝫ athach ʳeunuchoˢ quē
ᵗrex ministrum ᵘei ᵛde-
derat: ʷprecepit vt iret
ˣad ʸ mardocheum ᶻ
ᵃ& discereᵇ ab eo ᶜ cur
ᵈhoc faceret. ᵉ Egressusqꝫ
ᶠathach iuit ᵍad ʰmardo-
cheum: & iuenit eū stantē
ⁱin ʲplatea ᵏciuitatis ˡante
ᵐostiū palatii. ⁿ idicauit ᵒei
ᵖomnia ᵠ que ʳacciderāt:
quomodo ˢaman ᵗpromisisset
ᵘvt ᵛ in ʷ thesauros ˣregis
ʸpro iudeorum ᶻnece inferret ᵃargentum.
ᵇ Exēplar ᶜ quoqꝫ ᵈedicti
ᵉquod ᶠpendebat ᵍin susis
ʰdedit ⁱet ʲvt regine ᵏostenderet:
ˡ& moneret ᵐ eam ⁿvt in-
traret ᵒad ᵖregem & ᵠ
ʳdeprecaretur ˢeum ᵗpro
ᵘpopulo suo. ᵛ Regressus
ʷathach ˣ nūciauit ʸ hester
ᶻomīa ᵃque ᵇ mardocheus
ᶜdixerat. ᵈ Que ᵉrespōdit
ᶠei: ᵍ & iussit vt diceret
ʰmardocheo. ⁱ Omnes ʲ
ᵏseruiˡ regis ᵐ & cuncte que
ⁿsubditione eius sunt ᵒ

בְּכָל ᶜ מְדִינָה ᵒ וּמְדִינָה ᶜ נְלוּי ᶠ לְכָל
הָעַמִּים ᵍ לִהְיוֹת עֲתִידִים ᵍ לַיּוֹם הַזֶּה׃
הָרָצִים ᵐ יָצְאוּ דְּחוּפִים ᵖ בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ ᵍ
וְהַדָּת ᵗ נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן ᵘ הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהָמָן ᵛ יָשְׁבוּ ʷ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר ˣ שׁוּשָׁן
נְבוֹכָה׃ ᵇ וּמָרְדֳּכַי ᵇ יָדַע
אֵת ᵉ כָּל אֲשֶׁר ᵉ נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע ᵇ מָרְדֳּכַי
אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ ᵐ שַׂק ᵐ וָאֵפֶר ᵐ וַיֵּצֵא
בְּתוֹךְ ᵍ הָעִיר וַיִּזְעַק ᵍ זְעָקָה ᵍ גְּדוֹלָה
וּמָרָה׃ וַיָּבוֹא עַד ᵗ לִפְנֵי ᵗ שַׁעַר ᵒ הַמֶּלֶךְ
כִּי ᵉ אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר ᵒ הַמֶּלֶךְ ᵇ לָבוּשׁ
שַׂק׃ וּבְכָל ᵐ מְדִינָה ᵐ וּמְדִינָה ᵉ מְקוֹם
אֲשֶׁר ᵍ דְּבַר ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵍ וְדָתוֹ ᵍ מַגִּיעַ ᵍ אֵבֶל
גָּדוֹל ᵗ לַיְּהוּדִים ᵘ וְצוֹם ᵘ וּבְכִי ᵘ וּמִסְפֵּד
שַׂק ᵉ וָאֵפֶר ᵉ יֻצַּע ᵗ לָרַבִּים׃ ᵍ וַתָּבֹאינָה
נַעֲרוֹת ᵍ אֶסְתֵּר ᵍ וְסָרִיסֶיהָ ᵍ וַיַּגִּידוּ ᵐ לָהּ
וַתִּתְחַלְחַל ᵉ הַמַּלְכָּה ᵉ מְאֹד ᵍ וַתְּשַׁלַּח
כְּנָדִים ᵉ לְהַלְבִּישׁ ᵍ אֶת מָרְדֳּכַי ᵍ וּלְהָסִיר
שַׂקוֹ ᵍ מֵעָלָיו ᵍ וְלֹא ᵇ קִבֵּל׃ ᵉ וַתִּקְרָא
אֶסְתֵּר ᵉ לַהֲתָךְ ᵍ מִסָּרִיסֵי ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵇ אֲשֶׁר
הָעֲמִיד ᵇ לְפָנֶיהָ ᵍ וַתְּצַוֵּהוּ ᵐ עַל מָרְדֳּכַי
לָדַעַת ᵍ מַה ᵍ זֶּה ᵍ וְעַל ᵍ מַה ᵍ זֶּה׃ ᵐ וַיֵּצֵא
הֲתָךְ ᵍ אֶל מָרְדֳּכַי ᵉ אֶל ᵇ רְחוֹב ᵉ הָעִיר
ᵉ אֲשֶׁר ᵉ לִפְנֵי ᵍ שַׁעַר ᵍ הַמֶּלֶךְ׃ ᵇ וַיַּגֶּד ᵍ לוֹ
מָרְדֳּכַי ᵐ אֵת ᵐ כָּל ᵐ אֲשֶׁר ᵉ נִקְרָהוּ ᵍ וְאֵת
ᵍ פָּרָשַׁת ᵉ הַכֶּסֶף ᵉ אֲשֶׁר ᵉ אָמַר ᵐ הָמָן
ᵍ לִשְׁקֹל ᵍ עַל ᵍ גִּנְזֵי ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵇ בַּיְּהוּדִים
ᵉ לְאַבְּדָם׃ ᵉ וְאֵת ᵍ פַּתְשֶׁגֶן ᵍ כְּתָב ᵍ הַדָּת
ᵇ אֲשֶׁר ᵍ נִתַּן ᵍ בְּשׁוּשַׁן ᵍ לְהַשְׁמִידָם ᵐ נָתַן
ᵐ לוֹ ᵉ לְהַרְאוֹת ᵍ אֶת ᵍ אֶסְתֵּר ᵍ וּלְהַגִּיד
ᵉ לָהּ ᵍ וְלְצוֹת ᵐ עָלֶיהָ ᵍ לָבוֹא ᵍ אֶל ᵍ הַמֶּלֶךְ
ᵉ לְהִתְחַנֵּן ᵇ לוֹ ᵉ וּלְבַקֵּשׁ ᵉ מִלְּפָנָיו ᵍ עַל
ᵍ עַמָּהּ׃ ᵍ וַיָּבֹא ᵍ הֲתָךְ ᵍ וַיַּגֶּד ᵍ לְאֶסְתֵּר ᵍ אֶת
ᵐ דִּבְרֵי ᵐ מָרְדֳּכָי׃ ᵉ וַתֹּאמֶר ᵍ אֶסְתֵּר
ᵐ לַהֲתָךְ ᵍ וְתְצַוֵּהוּ ᵉ אֶל ᵍ מָרְדֳּכָי׃ ᵐ כָּל
ᵍ עַבְדֵי ᵍ הַמֶּלֶךְ ᵍ וְעַם ᵉ מְדִינוֹת ᵇ הַמֶּלֶךְ

Pritiua.heb.Tex.be.hester.v.

Trāsla.B.Vie.

Trāsl.Gre.lēt.cū interp̄.latina.

יְרֵעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר אִישׁ
יָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית
אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית
לְבַד מַאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת
שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וַאֲנִי לֹא
נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה
שְׁלוֹשִׁים יוֹם וְנִגְּדוּ לְמָרְדֳּכָי אֶת
דִּבְרֵי אֶסְתֵּר וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכָי לְהָשִׁיב
אֶל אֶסְתֵּר אַל תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ
לְהִמָּלֵט בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְּהוּדִים
כִּי אִם הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת
רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם
אַחֵר וְאַתְּ וּבֵית אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ וּמִי
יוֹדֵעַ אִם לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל מָרְדֳּכָי
לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים
בְּשׁוּשָׁן וְצוֹמוּ עָלַי וְאַל תֹּאכְלוּ וְאַל
תֵּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וְיוֹם
גַּם אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם כֵּן וּבְכֵן
אָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כַדָּת
וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי: וַיַּעֲבֹר
מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָה
עָלָיו אֶסְתֵּר:

Cap. v.

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר
מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ
הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת
נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת: וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ
אֶת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר
נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ
לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר
בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ
הַשַּׁרְבִיט: וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד
חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֵן לָךְ: וַתֹּאמֶר
אֶסְתֵּר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא

norunt prouintie: quę siue vir siue mulier
non vocatus: interius
atrium regis intrauerit:
absq; vlla cūctatione sta-
tim interficietur: nisi
forte rex aureā virgā ad
eum tetenderit ꝑ signo
clementie: atq; ita possit
viuere. Ego igitur quō
ad regē itrare potero: q̄
triginta iam diebus
non fum vocata ad eū.
Quod cū audisset mar-
docheus rursum mādauit
hester: dicens. Ne pu-
tes q̄ animā tuā tantum
liberes: qa in domo re-
gis es: sed pre cunctis iu-
deis. Si enim nunc si-
lueris: ꝯ
per aliam occasionem
liberabuntur iudei: ꝯ
tu & domus patris tui
peribitis. Et quis ꝯ
nouit vtrum idcirco ad
regnum veneris: vtin ta-
li tpe pareris? Rursumq;
hester hec mardocheo
verba mandauit. Vade &
cōgrega oēs iudeos q̄s
in susis repereris: & ora-
te pro me. Nō comede
tis & non bibetis tribus
diebus & tribus noctib?:
& ego cuz ancillis meis
similiter ieiunabo: & ꝯ
tunc ingrediar ad regē
contra legē faciens non
vocata: tradensq; me mor
ti & periculo. Iuit itaq;
mardocheus & fecit
omnia que
hester preceperat. 5.

Die autem tertio in
duta est hester ꝯ
regalibus veltimētis: &
stetit in atrio domus re-
gie qđ erat interius con
tra basilicam regis. At
ille sedebat super solium
suū in consistorio palatu
contra ostium domus.
Cunq; vidisset ꝯ
hester reginam stantem
ꝯ
placuit oculis eius: &
extendit ꝯ
contra eam virgam au
ream quam tenebat ꝯ
manu. Que accedens
osculata est summitatez
virge eius: dixitq; ad eā
rex. Quid vis ꝯ
Hester regina? Que est
petitio tua? Etiam si ꝯ
dimidiam partem regni
petieris dabitur tibi? At
illa respondit. Si regi
placet obsecro vt venias

cognoscāt: q̄ oīs homo aut mulier q̄ ingress fuerit
γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται
ad regē in aulā interiorē nō vo
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλη
catꝰ: nō est ei salus. nisi cui extenderit
τος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία· πλὴν ᾧ ἂν ἐκτείνῃ ὁ
rex aureā virgā: hic saluabit.
βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος σωθήσεται·
et ego nō sū vocata ingredi ad regē sunt
κἀγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα εἰσὶν
hi dies triginta. ꝛ nūtiauit athach
αὗται ἡμέραι τριάκοντα· καὶ ἐπήγγειλεν ἀθὰχ τῷ
mardocheo oīa verba esther. ꝛ dixit
μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ. καὶ εἶπε
mardocheus ad athach: vade ꝛ dic ipsi:
μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἰπὸν αὐτῇ,
esther ne dicas tibi ipsi: q̄ saluaberis sola in re-
ἐσθὴρ μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῷ βα-
gno pre cūctis iudeis. q̄ si ob
σιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους· ὡς ὅτι ἐὰν πα
audieris in hoc tēpore: aliūde auxiliū
ρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἀλλαχόθεν βοήθεια
ꝛ ptectio erit iudeis: tu aūt ꝛ dom⁹
καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ
patris tui pibitis. ꝛ quis nouit si ad tē-
πατρός σου ἀπολεῖσθε· καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν
pus istud regnasti? ꝛ misit esther
τοῦτον ἐβασίλευσας; καὶ ἐξαπέστειλεν ἐσθὴρ τὸν
vententē ad eā ad mardocheū dicēs: va-
ἥκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα, βαδί
dē cōgrega iudeos q̄ in susis:
σας ἐκκλησίασον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν σούσοις,
ꝛ ieiunate pro me: ꝛ nc comedatis neq; bibatis
καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοί, καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε
in dieb⁹ tribus nocte ꝛ die. et ego sūl ꝛ
ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν. κἀγὼ δὲ καὶ αἱ
ancille mee nō māducabim⁹: ꝛ tūc ingrediar
ἄβραι μου ἀσιτήσομεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι
ad regē ꝓtra legē: ꝛ si pereā
πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέ-
me quenīat. ꝛ pergens mardocheus: fecit
σωμαι. καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν
que mandauit ei esther:
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ἐσθήρ. Ca. 5.

Et factū est in die tertio induta est
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο
esther regalibus: ꝛ stetit in atrio dom⁹ re-
ἡ ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
gia interiore cōtra basilicaꝫ
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν θρόνῳ τῆς ἑαυ
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū dom⁹. cūq; aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: inuenit aūt gratiā
τὴν βασίλισσαν ἑστῶσαν ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: ꝛ extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā aureā que in manu sua: ꝛ ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: ꝛ tetigit summitatē virge. ꝛ
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qđ vis esther: ꝛ q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθὴρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni met
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθὴρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

A

D

B

regi: veniat τ rex τ amā ad
βασιλεῖ, ἐλθέτω καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἁμὰν εἰς
cōuiuiū qđ factā hodie. τ dixit
τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω σήμερον. καὶ εἶπεν ὁ
rex: solicitate amā vt facia=
βασιλεύς, καταπεύσατε ἁμὰν ὅπως ποιήσω
m verbū esther. τ venerūt am=
μεν γὰρ λόγον ἐσθήρ. καὶ παραγίνονται ἁμφὸ
bo ad cōuiuiū qđ fecit esther. in ūt
τεροι εἰς τὴν δοχὴν ἣν ἐποίησεν ἐσθήρ. ἐν δὲ
cōuiuio dixit rex ad esther: qđ
τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, τί
est tibi regina esther? τ erūt tibi q̄cūq;
ἐστί σοι βασίλισσα ἐσθήρ; καὶ ἔσαι σοι ὅσα
petieris. τ dixit petitio mea τ postu
αἰτοῖς. καὶ εἶπε ἡ αἴτημά μου καὶ ἡ αἴτη=
latio mea: si inuenī gr̄am in cōspectu regis:
μά μου, εἰ ἔυρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
veniat rex τ amā in
C ως, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ ἁμὰν ἐπὶ τὴν
crastinū ad cōuiuiū qđ factā eis: τ
ἄυριον εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ
cras factā cadē. τ exiit amā a
ἄυριον ποιήσω τὰ αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ἁμὰν ἐκεῖ
rege alacer τ letus:
τοῦ βασιλέως ὑπέρχαρις καὶ ἐυφραινόμενος,
ch aūt vidisset amā mardocheū tudeū
ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν ἁμὰν μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον
in aula: trat̄ est valde. τ ingressus
ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη σφόδρα. καὶ εἰσελθὼν
in ꝓpria: vocauit amicos τ zosa=
εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε τοὺς φίλους καὶ ζωσά
ran vxorē suā: τ ostendit eis
ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ὑπέδειξεν αὐ=
diuitias suas: τ gr̄am q̄
τοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν
rex ei apposuit. τ q̄ fecit
ὁ βασιλεὺς αὐτῷ πρὸ ἐθήκε. καὶ ὡς ἐποίησεν
cū principatū habere τ gubernare regnū.
αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.
τ dixit amā: nō vocauit regina cū
καὶ εἶπεν ἁμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα με
rege quemq̄ ad cōuiuiū:
τὰ τοῦ βασιλέως δυσὶν εἰς τὴν δοχήν,
nisi me: τ in crastinū vocauit me. τ
ἀλλ' ἢ ἐμέ, καὶ εἰς τὴν ἄυριον κέκληκέ με. καὶ
D hec mihi nō placent: q̄diu videro mardo=
ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω μαρδο=
cheū tudeū in aula. τ dixit ad
χαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπε πρὸς
cū zosara vxor eius τ amici: inci
αὐτὸν ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι, κο
dat tibi lignū cubitoꝝ quinquaginta. mane
πήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. ὄρθρου
xo dic regi τ suspendat mar=
δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμασθήτω μαρ=
docheus sup lignū: tu xo ingredere ad
δοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου, σὺ δὲ εἴσελθε εἰς
cōuiuiū cū rege τ letare. τ
τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐυφραίνου. καὶ
placuit verbū amā: τ parauit lignū,
ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ ἁμάν, καὶ ἡτοίμασε τὸ ξύλον.
E dns abstulit sōnuꝫ a
A Ho δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ
rege nocte illa. τ dixit mini=
βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακό
stro suo afferre litteras memoriales
νῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα

ad me b hodie e & aman
tecum c ad b conuiuium
c quod f paraui. Statimq;
c rex: e vocate b inquid e cito
m amā" vt q hester obediat
voluntati. r Venerūt itaq;
e rex c & aman" ad x conui=
uium r quod eis regina
c parauerat. b Dixitq;
b ei c rex c posq̄ f vinū c bibe
rat abūdanter. g Quid b pe
tis c vt detur e tibi: l & p qua
re m postulas? n Etiam si o di
midiam partē p regni mei
petieris, q ipetrabis. Cui
r respōdit e hester. " Petitio
mea x & p̄ces sunt iste. r Si
c inueni b in cōspectu c regis
e gratiā b & si f regi g placet
b vt det mihi c qđ postulo:
x & m meam x impleat m peti
tionem: " veniat o rex p &
aman q ad r conuiuium q qd
c parauī" eis: l & cras aperiā
g regi volūtatem meam.
b Egressus ē itaq; c illo b die
c amā" letus g & alacer. c Cū
q̄ vidisset m mardocheum
sedentē " ante fores pala=
tī: p & nō solū nō q assurre
xisset s sibi: r sed nec " motū
qdē de loco sessionis sue:
" indignatus est valde: b &
dissimulata ira c reuersus
c in b domū suā c cōuocauit
ad se b amicos suos: l & x za=
res s vxorem suā: m & expo
suit " illis r magnitudinē e di
uitiarum suarū" filiorūq;
c turbā: x & s quāta e eius gr̄ia
c super oms g principes b &
f suos suos b rex c eleuasset.
x Et post hec h ait. r Regina
m quoq; q hester " nullū aliū
o vocauit " ad x conuiuium
e cum r rege
e preter c me: b apud quam
b etiam c cras
c cū e rege g pransurus sum:
l Et cum m hec l oīa habeā:
" nihil p me hebere puto:
q quandiu
" videro r mardocheū c in=
deū g sedētem b ante fores
c regias. b Rñderuntq; c ei
r zares g vxor eius b & ceteri
c amici. x Iube parari m ex=
celsam l trabē habentē alti
tudinis" quīquaginta c cu
bitos: p & q dic b mane r regi
e vt appendatur x sup eam
" mardocheus. r & sic ibis
c cum e rege e letus b ad c cōui
uiū. c Placuitq; ei c cōfiliuꝫ:
l & fussit excelsam prepa=
rari x crucem. 6.
D Octem b illam duxit
c rex insomnem:
c iussitq; sibi g afferri l histo
rias: & annales priorum

שְׁתָה	הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר
עָשָׂה	עָשְׂתִי לוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַהֲרוּ אֶת
	הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא
	הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר
	עָשְׂתָה אֶסְתֵּר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
	לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה שְּׁאֵלָתֵךְ
	וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי
עָשָׂה עָנָה	הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ: וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמַר
	שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי: אִם מָצָאתִי חֵן
	בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב לִתֵּת
נָתַן	אֶת שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת בַּקָּשָׁתִי
	יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר
	אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר
	הַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ
רָאָה	וְטוֹב לֵב וְכִרְאוֹת הָמָן אֶת מָרְדְּכַי
פֶּתַח זוּעַ	בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא קָם וְלֹא זָע
מָלֵא	מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן עַל מָרְדְּכַי חֵמָה:
אָבַק בּוֹא	וַיִּתְאַפַּק הָמָן וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח
שָׁלַח	וַיָּבֵא אֶת אֹהֲבָיו וְאֶת זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ:
אִישׁ	וַיְסַפֵּר לָהֶם הָמָן אֶת כְּבוֹד עָשְׁרוֹ
סֵפֶר כָּבֵד	וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ
שׂוּר	וְאֵת אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ עַל הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי
אָמַר בּוֹא	הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא הֵבִיאָה
	אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה
עָשָׂה אֵת	אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אֹתִי וְגַם לְמָחָר
קָרָא	אֲנִי קָרוּא לָהּ עִם הַמֶּלֶךְ: וְכָל זֶה
	אֵינֶנּוּ שֹׁוֶה לִי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר אֲנִי
יָדָה יָשַׁב	רֹאֶה אֶת מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר
אָמַר	הַמֶּלֶךְ: וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל
	אֹהֲבָיו יֵעָשׂוּ עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים
תָּלָה	אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ אֶת
בּוֹא	מָרְדְּכַי עָלָיו וּבֹא עִם הַמֶּלֶךְ אֶל
שָׁתָה יָצַב	הַמִּשְׁתֶּה שָׂמֵחַ וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי
פָּנָה	הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ:
Cap. vj.	בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ
שָׁנָה אָמַר	וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת
בּוֹא	

Pristina.heb.Tex.be.hester.vi.

Trásla.B.Vie.Trás.Gre.ltt.cũ interp.latina:

דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ נִקְרָאִים לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּמָּצֵא כָּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד
מָרְדֳּכַי עַל בִּגְתָנָא וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי
הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ
לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ מַה נַּעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָה
לְמָרְדֳּכַי עַל זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ
מְשָׁרְתָיו לֹא נֶעֱשָׂה עִמּוֹ דָּבָר׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא
לַחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר
לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת מָרְדֳּכַי עַל הָעֵץ
אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ
אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ יְבוֹא׃ וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ
הַמֶּלֶךְ מַה לֶּעֱשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי
יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר
מִמֵּנִּי׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל הַמֶּלֶךְ אִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ יָבִיאוּ
לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לָבַשׁ בּוֹ הַמֶּלֶךְ
וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר
נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ׃ וְנָתוֹן
הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל יַד אִישׁ מְשָׂרֵי
הַמֶּלֶךְ הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּישׁוּ אֶת
הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ
וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל סוּס בִּרְחוֹב הָעִיר
וְקָרְאוּ לְפָנָיו כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר קַח אֶת הַלְבוּשׁ
וְאֶת הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה כֵן
לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ
אַל תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
וַיִּקַּח הָמָן אֶת הַלְבוּשׁ וְאֶת הַסּוּס
וַיַּלְבֵּשׁ אֶת מָרְדֳּכַי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוֹב
הָעִיר וַיִּקְרָא לְפָנָיו כֹּה יֵעָשֶׂה
לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃

temporum. Quę cum illo presente legerẽtur ventũ est ad illũ locũ vbi scriptũ erat quõ nũciasset mardocheus insidias bagathã & tharesi eunuchorum: regem assuerũ iugulare cupientiũ. Quod cũ audisset rex: ait. Quid p hac fide honorís ac premii mardoche cõsecutus est? Dixerũt ei seruí illi: ac ministri. Nihil oĩno mercedis accepit. Statimq; rex. Quis est inquit in atrio? Amã quippe ingressus atriũ domus regie itrauerat: vt suggereret regi & iuberet mardocheum affigi patibulo quod ei fuerat preparatum. Rñderunt pueri. Aman stat in atrio. Dixitq; rex: ingrediatur. Cumq; esset ingressus: ait illi. Quid debet fieri viro quẽ rex honorare desiderat? Cogitãs aũt in corde suo aman: & reputans q nullum alium rex nisi se vellet honorare. respondit. Homo quem rex honorare cupit: debet indui vestibus regiis & imponi super equũ qui de sella regis est: & accipere regium diadema sup caput suũ: & primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equum eius: & per plateam ciuitatis incedens clamet: & dicat. Sic honorabitur quecunq; voluerit rex honorare. Dixitq; ei rex. Festina & sumpta stola & equo fac vt locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatii. Caue ne quicq; de his q̃ locutus es ptermittas. Tulit itaq; aman stolã & equum: indutumq; mardocheũ in platea ciuitatis & imposito eũ equo pcedebat atq; clamabat. Hoc honore cõdignus est quẽcũq; rex voluerit honorare.

diem vt legeret ei. Inuenit aũt littera ſ. 2. b.
ras q̃ scripte fuerãt de mardocheo: quomõ nun- Infra.
ciauit regi de duobus eunuchis re- 12. a.
gis dũ custodirẽt ipũ: & q̃mliissent
inuicem manũ artaxerxi. dixit aũt rex:
quã gham aut gham fecim? mar-
docheo: & dixerũt ministri regis:
nõ fecisti ei q̃q̃. dũ aũt interroga- B
rex de benuolẽtia mardochei:
ecce amã in aula. dixit aũt rex: do
in atrio? Ille vero introiuit et dixerat regi: vt fu-
spẽderet mardocheũ in ligno qđ pauerat.
rex de amã: bene locutus es: sic
fac mardocheo iudeo
ferulenti in atrio: & ne pretermitta-
tur a te vbi qđ locutus es. tulit aũt amã
stolã & equũ & ornauit mar-
docheũ & imposuit eũ sup equũ: C
ascendit: & per vnt amicos re-
gis honorabilis: & ornet homi
nẽ quẽ rex diligit: & imponat
eũ sup equũ: & pdicet p pla-
teã ciuitatis dicẽs: sic erit om-
ni homini quẽ rex honorat. dixit aũt
amã: quẽ vult rex honorare
amplius me? dixit aũt ad
regẽ: homini
quẽ rex vult honorare: afferant
ſeruí regis ſtolã byſſinã qua rex
induit: & equũ sup quẽ rex
ascendit: & per vnt amicos re- D
gis honorabilis: & ornet homi
nẽ quẽ rex diligit: & imponat
eũ sup equũ: & pdicet p pla-
teã ciuitatis dicẽs: sic erit omni ho-
mini quẽ rex vult honorare.

reuersus ē aūt mardochęus in atriū: ꝛ ἐπέστρεψε δὲ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν, καὶ amā reuersus fuit ad ppria lugēs in ἀμὰν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ capite. ꝛ narrauit amā q̄ cōtige- κεφαλῆς. καὶ διηγήσατο ἀμὰν τὰ συμβεβηκό- rāt ei zosara vxori sue ꝛ τα αὐτῷ ζωσάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς amicis. ꝛ dixerūt ad eū amici ꝛ vxor: φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυ-

si de genere iudeoꝝ mardoche⁹: ꝛ cepisti νή, εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδοχαῖος, καὶ ἤρξω humiliari ante eū: cadēs cades. ταπεινοῦσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, πεσὼν πέσῃ. non poteris eū vincere: q̄n de⁹ viuēs eū οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι θεὸς ζῶν μετ' eo. adhuc ipis loquētib⁹: aduenerūt αὐτοῦ. ἔτι αὐτῶν λαλούντων, ταχὺ ἀγίνονται οἱ eunuchi cōpellentes amā ad pui εὐνοῦχοι ἐπισπεύδοντες τὸν ἀμὰν ἐπὶ τὸν πό uiū q̄s pauerat esther. τον ὃν ἡτοίμασεν ἐσθήρ. Ca. 7.

ITrauit aūt rex ꝛ amā vt bibe- Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν συμπι rēt eū regina. dixit aūt rex esther εῖν τῇ βασιλίσσῃ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθήρ

A secūda die in puiuio: q̄d ē esther regi τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ, τί ἐστὶν ἐσθὴρ βασί na: ꝛ q̄ petitio tua? ꝛ q̄ postulatio tua? λισσα, καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; ꝛ erit tibi vsq; ad dimidiū regni mei. ꝛ καὶ ἔσαι σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ respōdēs dixit: si inueni grām ante re- ἀποκριθεῖσα εἶπεν, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βα ge: det anima petitioni mee: ꝛ σιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ pp̄ls me⁹ postulationi mee: tradit sum⁹ ego q̄ ꝛ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου, ἐπράθημεν ἐγώ τε καὶ pp̄ls me⁹ in pditionē ꝛ rapinā ꝛ sui ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δου tutē: nos q̄ ꝛ filij nr̄i in ser- λείαν, ἡμεῖς τε καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖ uos ꝛ ancillas: ꝛ obaudiūt: nō ē dig⁹ δας καὶ παιδίσκας, καὶ ὑπακήκουσας, οὐ γὰρ dign⁹ diabolus atrij regis. q̄ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως. εἰ

B xit aūt rex: q̄s hic ꝙ ausus est fa πε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς οὗτος ὃς ἐτόλμησε ποι cere rē hāc: dixit aūt esther: ho- ῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἄνθρω mo inimic⁹ amā pauus iste. amā χο tur πος ἐχθρὸς ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. ἀμὰν δὲ ἔτα bat⁹ est a rege ꝛ regina. ράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. at rex surrexit a ● puiuio in ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς hortū: at amā rogabat ꝛ petebat τὸν κῆπον, ὁ δὲ ἀμὰν παρεκάλει καὶ ἠτεῖτο reginā: videbat eī se in malis τὴν βασίλισσαν, ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς existēte. reuers⁹ est aūt rex de horto. ὄντα. ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου. amā χο corruerat sup lectū rogās ἀμὰν δὲ ἐπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην αἰτῶν τὴν

C reginā. dixit aūt rex: itaq; ꝛ βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, ὥστε καὶ mulierē oppimiti domo mea? τὴν γυναῖκα βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; ꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏ

Pītiua.heb.Tex.he.hester.viij.

Cap.viij.

הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפָנֵי הָמָן חָפוּ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה עֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תְּלֻהוּ עָלָיו וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר תָּלָה כְּחֵמָה אֲשֶׁר הַבִּין לְמָרְדֳּכַי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה: בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה אֶת בֵּית הָמָן צוֹרֵר הַיְהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא לָהּ וּמַה הוּא לָהּ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מָרְדֳּכַי עַל בֵּית הָמָן וְאֶסְתֵּר דִּבְּרָה עוֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתִּבְךְּ וַתִּתְחַנֶּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל הַיְהוּדִים: וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַתֹּאמֶר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ: כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמָרְדֳּכַי הַיְהוּדִי הִנֵּה בֵית הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל הָעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִים: וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל הַיְהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם

Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lꝛt.cũ interp̃.latina.

domo mea. Necdũ verbũ de ore regis exierat: & statim opuerũt facie eius. Dixitq; arbona vnus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En quoq; lignũ quod parauerat mardocheo qui locutus est pro rege: stat in domo aman: habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appẽdite eũ in eo. Suspẽsus ẽ itaq; aman in patibulo quod parauerat mardocheo: & regis ira queuit. 8.

Ille illo dedit rex assuerus hester regine domũ aman aduersarii iudeorũ: & mardoche ingressus ẽ ante faciẽ regis. Cõfessa est eni ei he ster q̃ esset patruus suus. Tulitq; rex anulum quẽ ab amã recipi usse rat: & tradidit mardocheo. Hester aũt cõstituit mardocheũ sup domũ suam. Nec his contenta

ꝓcidit ad pedes regis. Fleutq; & locuta ad eũ orauit vt malicia amã agagite & machinationes eius pessimas q̃s excogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrũ aureũ ꝓtendit manu: quo signũ clemẽtie mõstrabatur. Illaq; cõsurgẽs stetit ante eũ & ait. Si placet regi: & si inueni gratiã in oculis eius & deprecatio mea non ei videtur esse contraria: obsecro vt nouis

epistolis veteres aman littere insidiatoris & hostis iudeorũ: quibus eos in cunctis regis prouintiis perire preceperat corrigantur. Quomodo enim potero sustinere ne cem & interfectionem populi mei? Respondit rex

rex assuerus hester regine & mardocheo iudeo. Domum aman concessit hester regine & ipsum iussit affigi cruci: quia ausus est manũ mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet

αμα χο audiens erubuit facie. dixit ἀμὰν δὲ ἀκούσας, ἐντράπη τῷ προσώπῳ. εἶπε aũt charbona vir de eunuchis: iste aũt cogno uerat illud lignũ cũ vidisset crucis in domo κεῖ τοῦτο τὸ ξύλον ἑδὰν τοῦ σαυροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ amã: qñ vocauerat eũ ad cenã τοῦ ἀμάν, ὅτε ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν δεῖπνον regis: & de illo interrogãs: co= τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου πυθόμενος, ἔγ gnouit ab vno pueror qđ pabat. νω παρ' ἑνὸς τῶν παίδων τὸ κατασκευαζόμενον. & dixit ad regẽ: ecce & lignũ pa= καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοί uit amã mardocheo qui locutus fuit de μασεν ἀμὰν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τ rege: & erectũ ẽ in domo amã cubitor βασιλέως, καὶ ὤρθωται ἐν τοῖς ἀμὰν πήχεων quinquaginta. dixit aũt rex: appẽdat πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, σαυρωθήτω in eo. & suspẽsus ẽ amã sup lignũ qđ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκρεμάσθη ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ pauit mardocheo. & tũc cessauit rex ἡτοίμασε μαρδοχαίῳ. καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βα ab ira. σιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυμοῦ. Ca. 8.

In illo die donauit rex Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐδωρήσατο ὁ βασι artaxerxes esther q̃cũq; erãt amã calũ λεὺς ἀρταξέρξης τῇ ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν ἀμὰν τῷ δια niatori: & mardoche vocat est a re= βόλῳ, καὶ μαρδοχαῖος προσεκλήθη παρὰ τ βα ge. ostẽderat eĩ esther: q̃ ꝓpinquꝰ erat sibi. σιλέως. ὑπέδειξε γὰρ ἐσθὴρ, ὅτι ἐγνωκείη αὐτῇ. & tulit aũt rex anulũ quẽ abstulerat ab ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο ἀ amã: & dedit mardocheo. & cõstituit μάν, καὶ ἔδωκε τῷ μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν esther mardocheũ sup oĩa q̃ amã: & ἐσθὴρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν τ ἀμάν, καὶ addens locuta fuit ad regẽ: & cecidit προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πεσεῖσα ad pedes eius: & orauit irritã facere σεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν amã malitiã: & q̃ fecit iudeis. extẽ ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς ἰουδαίοις. ἐξε dit aũt rex esther virgã au= τεινε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυ= reã & surrexit esther vt staret regi. σῆν καὶ ἐξηγέρθη ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ. & dixit esther: si videt tibi & inueni gr̃am: mit= καὶ εἶπεν ἐσθήρ, εἰ δοκεῖ σοι καὶ εὗρον χάριν, πεμφ tat vt reuertant littere misse θήτω ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα τὰ ἀπεσταλμένα ab amã: q̃ scripte fuerãt ad pdendũ iude ἀπὸ ἀμάν, τὰ γραφέντα ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαί= os q̃ sunt in regno tuo. quomõ enĩ pote οὺς οἳ εἰσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. πῶς γὰρ δυνήσο= ro videre afflictionẽ ppli mei: & quomõ pote ρω ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τ λαοῦ μου; καὶ πῶς δυνήσο ro saluari in pditione patrie mee: & ρω σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; καὶ dixit rex ad esther: si oĩa bona εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντ amã vedi & donaui tibi: & illi su τα ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέ spẽdi in ligno: & aman intulit μασα ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκεν τοῖς iudeis. qđ ãpli? q̃ris? scribite & vos ἰουδαίοις. τί ἔτι ἐπιζητεῖς; γράψατε καὶ ὑμεῖς ex noie meo vt videt vobis: ἐκ τοῦ ὀνόματός μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν, οο οοοοο

ſ.ſ.d. τ ſigillate anulo meo. q̄cūq; C
καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου. ὅσα
eiñ ſcribunt rege iubēte
γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος
τ ſignataſſūt anulo meo: nō eſt
καὶ σφραγιδῶν τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν
eis ꝓtradicere. vocatiſunt aūt ſcri
αὐτοῖς ἀντειπεῖν· ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμμα
be in primo mēſe: q̄ eſt niſa
τεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ὅς ἐστι νισὰν τῇ
tertia τ vicēſima eiuſdē anni. τ
τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ ἔτους· καὶ
ſcripta ſūt iudeis q̄cūq; iuſſit
ἐγράφη τοῖς ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο
ꝓcuratorib⁹ τ ꝓncipib⁹ ſa
ϑ.1.a τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σα
trapar: ab india vſq; ad ethio
τραπῶν, ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιο
pię: centū viginti ſeptē ſatrapis p
πίας, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις κα
regionē τ regionē ſin eor lo
τὰ χώραν καὶ χώραν κατὰ τὴν αὐτῶν λέ
cutionē. ſcripte ſūt ãt p regē τ ſigil
ξιν· ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἐσ
late ſunt anulo ei⁹. τ mi
φραγίδι τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ. καὶ ἐξα
ferūt litteras per vereda=
πέστειλαν τὰ γράμματα διὰ βιβλιοφό
rios ſicut p̄cepit eis vt vterent
ρων ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς
legib⁹ ſuis in omni ciuitate iunarēt
νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει βοηθῆσαι
q; illos τ vt vterent inimi=
τε αὐτοῖς καὶ χρήσασθαι τοῖς ἀντιδί=
cis ſuis τ oppoſitis eis:
κοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτοῖς,
vt voluiſſent in die vna in omni re=
ὡς βούλονται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βα
gno arrarerris: tertiadecima
σιλείᾳ ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ
duodecimi mēſis q̄ eſt adar. at
δωδεκάτου μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. τὰ δὲ
exẽplaria apponant vſibilit
ἀντίγραφα ἐκτεθέωσαν ὀφθαλμοφανῶς
in omni regno. parati q; ſint
D ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. ἑτοίμους τε εἶναι
oēs iudei in hãc
πάντας τοὺς ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν
diē ad vebellandū ſuos hoſtes.
ἡμέραν πολεμῆσαι αὐτῶν τοὺς ὑπεναντί
ipi q̄dē igit eḋitos exierūt feſtinan=
ους· οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον πεπυσ̣μέν=
tes ad eã q̄a rege victa erãt pfici
τες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπι
endū. appoſitū fuit ãt p̄cēptū et in
τελεῖν· ἐξετέθη δὲ τὸ πρόσταγμα καὶ ἐν
ſuſis. at mardoche⁹ exijt orna=
σούσοις· ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἱσολι=
tus regio ornatu τ coronā
σμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ στέφανον
habēs aureā τ vſadema byſſinū pur=
ἔχων χρυσοῦν καὶ διάδημα βύσσινον πορ=
pureū. videres aūt q; in ſuſis: gauiſi
φυροῦν· ἰδόντες δὲ οἱ ἐν σούσοις, ἐχάρη
ſunt. at iudeis fuit lumē
σαν· τοῖς δὲ ἰουδαίοις ἐφώτισε φῶς ος

[b]ex[r]regis[n]noīe:[m]ſignātes
lras[n]anulo meo. Hec eñ
cōſuetudo erat [p]vt [q]epſis
[r]q̄[t]ex[n]regis[t]noīe mittebā
tur:[u]&[r]illi[x]anulo[x]ſignate
erant:[a]nemo auderet[b]cō
tradicere.[c]Accitiſq;[b]ſcri=
bis & librariis[c]regis: erat
aūt[t]p̄s[t]tertii [b]mēſis[k]q ap
pellatur[m]ſiban:[o]viceſima
&[n]tertia[p]illius die: [q]ſcri=
pte ſunt epiſtole[r] vt ooooo
[n]mardocheus [t]voluerat
[x]ad[r]iudeos ooooooooooo
[t]&[a]d principes [b] procu=
ratoreſq; ooooooooooo
[c]& iudices[t]q[t]centū[n]vigin
ti[t]ſeptē[b]puntis[t]ab india
[g]vſq;[b]ethiopiam[c] preſide
bant: oooooooooooo
[n]prouintie[c]atq; prouin=
tie:[q]populo ooooooooo
[r]& populo[a] iuxta linguas
&[p]lras ſuas:[t]&[n]iudeis pro
ut legere poterāt & audi=
re. Ipſeq;[n]epſe que[x]ex[b]re
gis[a] nomine[a] mittebātur
[c]anulo oooooooooooo
[r]illius[b]obſignate ſunt[a] &
miſſe[r] per ooooooooooo
[x]veredarios: qui per oēs
puintias diſcurrētes:vete
res litteras nouis nunciis
preuenirent.[r] Quibus
[a]imperauit[r]rex:[n]vt cōue
nirent[n]iudeos[r]per ſingu=
las[t]ciuitates:& in vnū pre
ciperēt[b]cōgregari:[c]vt ſta
rent[b] pro[c]animabus ſuis
& omnes[c]inimicos[p]ſuos
[r]cum cōiugibus ac[q] libe=
ris[a]& vniuerſis domibus
[g]interficerēt[b]atq; delerēt.
Et cōſtituta eſt[r]per oēs p
uintias[x]vna vltiōis[n]dies:
ideſt oooooooooooooooo
[c]tertiadecima die[c]menſis
[r]duodecimi ooooooooo
[x]adar.[r]Summa ooooooooo
ooooooooooooooooooooo
[m]epiſtole hec fuit[n] Vt[r]in
omnibus[q]terris ooooooo
[t]ac[n] ppſis q regis aſſueri
ſubiacebāt imperio:notū
fieret[t]paratos[x]eſſe[r] iude=
os ooooooooooooooooooo
[c]ad capiendā vindictā[b]de
hoſtibus ſuis. ooooooooo
[e]Egreſſiq; ſunt[c] veredarii
[x]celeres nūcia pferentes:
[o]& edictum[n]regis[p]pepen
dit[q]in ſuſis.[e] Mardoche⁹
aūt de palatio &[n]de cōſpe
ctu[r]regis[e]egrediēs fulge=
bat[r]veſtibus[r]regiis[a] hya=
cinthinis videlicet[b]& aeri
nis[c]coronā[a]aureā portās
in capite:[r]& amictus[a]ſeri
co[r]pallio[b]atq; purpureo.
O mīſq;[t]ciuitas[t]exultaut
[m]atq; letata eſt.[n] Iudeis au
tē noua[p]lux oriri viſa[o] eſt

[a] ſignatum eſt
[b] nemo auſus eſt
[c] Accitique ſcribæ
[d] ſcribis
[e] regis erat
[f] autem tertii
[g] menſis qui appellatur
[h] ſiban: vicēſimo
[i] & tertio illius
[k] die: ſcripta ſunt epiſtolæ
[l] vt omnibus
[m] mardocheus voluerat
[n] ad iudeos
[o] & ad principes
[p] procuratores
[q] & iudices
[r] centum viginti
[s] ſeptē
[t] puintis ab india
[u] vſq; ad ethiopiam
[v] præſidebant:
[w] prouintiæ
[x] atq; prouintiæ:
[y] populo
[z] & populo
[aa] iuxta linguas
[bb] & lras ſuas:
[cc] & iudeis
[dd] prout legere poterāt & audire.
[ee] Ipſeq;
[ff] epſtolæ que
[gg] ex regis
[hh] nomine
[ii] mittebātur
[kk] anulo
[ll] illius
[mm] obſignatæ ſunt
[nn] & miſſæ
[oo] per
[pp] veredarios: qui per oēs
puintias diſcurrētes:
veteres litteras nouis nunciis
preuenirent.
[qq] Quibus
[rr] imperauit rex:
[ss] vt cōuenirent
[tt] iudeos
[uu] per ſingulas
[vv] ciuitates:
[ww] & in vnū
[xx] conuenirent
[yy] cōgregari:
[zz] vt ſtarent
[aaa] pro animabus ſuis
[bbb] & omnes
[ccc] inimicos
[ddd] ſuos
[eee] cum cōiugibus
[fff] ac liberis
[ggg] & vniuerſis domibus
[hhh] interficerēt
[iii] atq; delerēt.
Et cōſtituta eſt
[jjj] per oēs puintias
[kkk] vna vltiōis
[lll] dies:
[mmm] ideſt
[nnn] tertiadecima die
[ooo] menſis
[ppp] duodecimi
[qqq] adar.
[rrr] Summa
[sss] epiſtolæ hec fuit
[ttt] Vt
[uuu] in omnibus
[vvv] terris
[www] ac
[xxx] pplis q regis aſſueri
ſubiacebāt imperio:notū
fieret
[yyy] paratos
[zzz] eſſe
[aaaa] iudeos
[bbbb] ad capiendā vindictā
[cccc] de hoſtibus ſuis.
[dddd] Egreſſiq; ſunt
[eeee] veredarii
[ffff] celeres nūcia pferentes:
[gggg] & edictum
[hhhh] regis
[iiii] pependit
[jjjj] in ſuſis.
[kkkk] Mardoche⁹
[llll] aūt de palatio &
[mmmm] de cōſpectu
[nnnn] regis
[oooo] egrediēs fulgebat
[pppp] veſtibus
[qqqq] regiis
[rrrr] hyacinthinis videlicet
[ssss] & aerinis
[tttt] coronā
[uuuu] aureā portās
in capite:
[vvvv] & amictus
[wwww] ſerico
[xxxx] pallio
[yyyy] atq; purpureo.
O mīſq;
[zzzz] ciuitas
[aaaaa] exultauit
[bbbbb] atq; letata eſt.
[ccccc] Iudeis aūtē noua
[ddddd] lux oriri viſa
[eeeee] eſt

וַיֵּשֶׁם הַמֶּלֶךְ וַיַּחְתֹּם וַיִּטְּבַעַת הַמֶּלֶךְ
כִּי נִכְתָּב אֲשֶׁר נִכְתַּב וַיֵּשֶׁם הַמֶּלֶךְ
וַיַּחְתֹּם וַיִּטְּבַעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב׃ חתם שוב
וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא קרא
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן שלש
בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל
אֲשֶׁר צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל הַיְּהוּדִים
וְאֶל הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת פחה
וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד שור מדן
כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה
מְדִינָה וּמְדִינָה כִּתְבָהּ וְעַם
וְעַם כִּלְשׁוֹנוֹ וְאֶל הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם
וּכְלְשׁוֹנָם׃ וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ לשן כתב
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד רוץ שלח
רָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ
הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים׃ אֲשֶׁר
נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עיר
וְעִיר לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם קהל
לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל שמד
חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם צור
טַף וְנָשִׁים וְשַׁלָּל לָבוֹז בזז
בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים
עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר׃ פְּתִשְׁגֶּן
הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל מְדִינָה
וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל הָעַמִּים
וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִים עֲתוּדִים לַיּוֹם עתד
הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃ הָרָצִים
רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ
מְבֹהָלִים וְדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ בהל דחף
וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּמָרְדֳּכַי
יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת
תְּכֵלֶת וְחוּר וַעֲטָרַת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ
בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה
וְשָׂמֵחָה׃ לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה

וְשִׁמְחָה q gaudiū q honor r & tripu-
וְשָׁשׂוֹן יְקָר׃ וּבְכָל מְדִינָה diū.r Apud oēs populos
וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר vrbes atq; s prouincias
דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה quocunq; t regis cccccc
וְשָׂשׂוֹן לַיְהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב precepta u venerabant mi
וְרַבִּים מִעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים ra v exultatio cccccccccccc
כִּי נָפַל פַּחַד הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם׃ epule atq; w conuiuia x &
y festus z dies: intantum cc
Cap.ix. וּבִשְׁנֵים עָשָׂר a vt plures alteri b gētis &
secte eor c religioni & ceri
בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ אֲשֶׁר moniis iūgeretur. Grādis
הִגִּיעַ דְּבַר cenī cunctos d iudaici nois
הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר e terror f inuaserat. 9.
שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלֹט
בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ I Gitur g duodecimi cc
הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃ h mensis quē i adar vo-
נִקָּהֲלוּ cari ante iā diximus: k ter
הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינוֹת tiadecima l die l quando cū
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד ctis cccccccccccccccccc
בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא עָמַד m iudeis interfectio n para-
לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עַל batur & o hostes eorum cc
כָּל הָעַמִּים׃ p inhiabant sanguini: ccc
וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת cccccccccccccccccc
וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהָעֹשִׂים q versa vice r superiores cc
אֶת הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים cccccccccccccccccc
אֶת הַיְהוּדִים כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדְּכַי s iudei t esse cepertūt & u se
עֲלֵיהֶם׃ כִּי גָדוֹל מָרְדְּכַי בְּבֵית x de aduersariis vindicare.
הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל y Cōgregatiq; sunt z p sin-
הַמְּדִינוֹת כִּי הָאִישׁ מָרְדְּכַי הוֹלֵךְ gulas ciuitates & a oppida
וְגָדוֹל׃ וַיַּכּוּ הַיְהוּדִים כָּל אֹיְבֵיהֶם & loca: b vt extenderent
מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן וַיַּעֲשׂוּ c manum cccccccccccc
בְשׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃ d cōtra inimicos & p secu-
וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה tores suos. e Nullusq; au-
הָרְגוּ הַיְהוּדִים וְאָבֵד חֲמֵשׁ מֵאוֹת sus est f resistere: g eo q
אִישׁ׃ וְאֵת h oēs i populos magnitudi
פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן nis eorū k formido l pene-
וְאֵת אַסְפָּתָא׃ וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת traret. Nam m & n puntiaq;
אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא׃ וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא o iudices p duces q & pcurato
וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת וַיְזָתָא׃ res: oiscq; dignitas: r q sin-
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צֹרֵר gulis locis ac s operibus
הַיְהוּדִים רָצְנוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ preerat t extollebant cc
אֶת יָדָם׃ בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר u iudeos x timore y mardo-
הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְפָנַי chei quē principē esse pa
latii & plurimū posse co-
gnouerant. z Fama quoq;
noīs eius a crescebat quoti
die: & b per cūctor c ora vo
litabat. ccccccccccccc
cccccccccccccccccccc
d Itaq; e pcusserunt f iudeis
g inimico suos cccccccc
h plaga magna: i & occide
runt eos: reddētes eis qđ
sibi parauerāt facere: intā
tum k vt etiam l in susis cc
m quingentos n viros o inter
ficerent: extra p decē q filios
r amā agagite s hostis t iu-
deorum. Quorū ista sunt
noīa. u Parsādatha v & w del
phon x & y esphata z & a pho
rata b & c adalia d & e aridatha
f & g ephermestha cccc
h arisai i & k aridai l & m vaisa-
tha. Quos cum cccccccc
cccccccccccccccccccc
cccccccccccccc cccccccc
n occidissent o predas de
substātiis eorū agere p no
luerunt. Statimq; q nume
rus eorum cccccccccccc
r qui occisi erant s in susis
t ad cccccccccccccccccc

τ letitia per ciuitatē τ regionē: vbi
καὶ εὐφροσύνη κατὰ πόλιν καὶ χώραν, ὅν
cūque positū fuit exēplar: gaudiū τ letitia
ἂν ἐξετέθη τὸ ἔνθεμα, χαρὰ καὶ εὐφροσύ-
iudeis ꝯuiuiū τ festiuitas. τ
νη τοῖς Ἰουδαίοις κώθων καὶ εὐφροσύνη. καὶ
multi gētiliū circūcidebant τ iu-
πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο καὶ Ἰουδα-
daizabāt ppt metum iudeoꝝ.
ΐζον διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ca. 9.
ΕΝ γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῷ τρισ
decima mēsis q̄ est adar: aderāt
καιδεκάτῃ τοῦ μηνός ὅς ἐστιν ἀδάρ, παρῆν
litere q̄ scripte fuerāt a
τὰ γράμματα τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ
rege. τ in ea die pierunt
βασιλέως. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο
q̄ opposīti erāt iudeis. nullus .n.
οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις. οὐδεὶς γὰρ
isurrexit timēs eos. nā pncipes
ἀντέστη φοβούμενος αὐτούς. οἱ γὰρ ἄρχοντες
satrapaꝝ τ tyrānī τ
τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ
regij scribe honorabāt iu
βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς Ἰου-
deos: qñ timor mardochei incubuerat
δαίους, ὅτι ὁ φόβος μαρδοχαίου ἐπέκειτο
sup eos. cōtingit eñ pceptū
αὐτοῖς. προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ
regis nominatū fuisse i omni re-
βασιλέως ὀνομαδῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασι-
gno. τ in susis ciuitate occide-
λείᾳ. καὶ ἐν σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτει-
rūt iudei viros q̄ngentos:
νον οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους, τόν
et pharsandatha τ delphō τ asspha-
τε φαρσανδαθὰ καὶ δελφὼν καὶ ἀσφα-
tha: τ phorsadatha τ adalia τ aridatha
θά, καὶ φορσαδαθὰ καὶ ἀδαλίαν καὶ ἀριδαθὰ
τ pharmastha τ arisai τ aridai τ
καὶ φαρμαστὰ καὶ ἀρισαῖ καὶ ἀριδαῖ καὶ
baizatha: τ decē filios amā ama
βαϊζαθά, καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμὰν Ἀμα
dathu bugei inimici iude
δαθοῦ Βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν Ἰουδαί-
orꝝ: τ nō viripuerūt in eadē die.
ων, καὶ οὐ διήρπασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ.
traditū est aūt nūerus regi coꝝ q̄
ἐπιδόθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν
perierāt in susis.
ἀπολωλότων ἐν σούσοις. ccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccc ccc ccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cc cc

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccc cccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccc ccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ccc ccccccccccccccccccccccccccccccccccc

Trās..gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Hie. | Tex.he.heſter.ir. | Pītiua.heb.

virit aſũ rex ad eſther: interfecerũt
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, ἀπώλεσαν οἱ
iudei in ſuſis viros qngentos in
ἰουδαῖοι ἐν σούσοις ἄνδρας πεντακοσίους ἐν
ciuitate. in aſũ regione quomõ exſtimas q
τῇ πόλει· ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει ὅτι
exercuerũt? qd igit petis ꝺpli?: t erit nbi?
ἐχρήσαντο; τί οὖν αἰτεῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι;
t dixit eſther regi: detur
καὶ εἶπεν ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ, δοθήτω τοῖς
iudeis vti ſimilit cras: ita
ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν ἄυριον, ὡς
q decẽ filios amã ſuſpendãt. t per
τοὺς δέκα υἱοὺς ἁμὰν κρεμάσαι. καὶ ἐπέ
C mittit rex ſic fieri: t pmi=
τρεψεν ὁ βασιλεὺς οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθη=
ſit iudeos ciuitatis corpo=
κε τοὺς ἰουδαίους τῆς πόλεως τὰ σώμα=
ra filioꝝ amã ſuſpendere. t ꝯgregati
τα τῶν υἱῶν ἁμὰν κρεμάσαι. καὶ συνήχθη=
ſũt iudei in ſuſis quattuorde=
σαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σούσοις τῇ τεσσαρεσκαι=
cima adar: t occiderũt viros
δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας
trecentos t nihil rapuerũt. at re
τριακοσίους καὶ οὐδὲν διήρπασαν. οἱ δὲ λοι
liqui iudeoꝝ q̃ in regno ꝯgrega
ποὶ τῶν ἰουδαίων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνήχ
ti fuerãt t ſe aduuabãt: t ceſſauerũt
θησαν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο
a bellis. pdiderũt .n. de ipſis
ἀπὸ τῶν πολέμων, ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν
decẽ milia ſepties quiꝫ milia ter tiade
μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους τῇ τρισκαι
cima adar: t nihil rapuerũt. t
δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ οὐδὲν διήρπασαν· καὶ
ceſſauerũt quartadecima
ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
ciuſdẽ mẽſis. t egerũt eãdẽ die requici
αὐτοῦ μηνός· καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύ
D ũ gaudio t letitia. at iu=
σεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. οἱ δὲ ἰου=
dei in ſuſis ciuitate ꝙuenerũt: t
δαῖοι ἐν σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν, καὶ τῇ
quartadecima ceſſauerũt. egerũt aũt t
τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἀνεπαύσαντο, ἦγον δὲ καὶ
quintãdecimã ũ gaudio t leti
τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφρο=
tia. ꝓpt hoc igit iudei diſpſi
σύνης. διὰ τοῦτο οὖν οἱ ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι
in omni regiõe extranea: agũt quartã=
ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι τὴν τεσσαρε=
decimã adar die bonã ũ
σκαιδεκάτην τοῦ ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐ
letitia: mittentes ꝑtes ꝺlibet
φροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ
primo. q̃ ↄ habitant in metro
πλησίον. οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητρο
polibus: t qntãdecimã die
πόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν
adar in letitia ducũt: mitten
τοῦ ἀδὰρ ἐν εὐφροσύνῃ ἄγουσιν, ἐξαποστέλ=
E tes ꝑtes primis. ſcripſit aũt
λοντες μερίδας τοῖς πλησίον. ἔγραφε δὲ
mardoche⁹ ↄba hec in li=
μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βι=
bro t mſit iudeis: qui
βλίον καὶ ἐξαπέστειλε τοῖς ἰουδαίοις, ὅσοι
erant in artaxerxis regno iſq̃ ꝓxi
ἦσαν ἐν τῇ ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγ=
pe t iſq̃ longe:
γὺς καὶ τοῖς μακρὰν, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ᶜregem relatus eſt. Qui
ᵖdixit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍregine.ʰ In ⁱvrbe ʰſuſis
ᵏinterfecerunt ꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱiudei ᵐquingẽtos ᵖviros:
ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& alios ʳdecẽ ˢfilios ᵗamã.
ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵛQuantã putas eos ʷexer
cere cedẽ ˣin vniuerſis ʸp=
uintiis? ᶻQuid vltra ᵃpo=
ſtulas: ᵇ& quid ᶜvis ꝏꝏꝏ
ᵈvt fieri iubeam? Cui illa
ᵉreſpondit. ᶠ Si ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍregi ʰplacet ⁱdetur pote=
ſtas ʲiudeis: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏvt ſicut fecerũt ˡhodie ᵐin
ſuſis: ſic ⁿ& ᵒcras ᵖfaciant
ᵠ& ʳdecem ˢfiliʰ amanᵗ in
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘpatibulis ᵛſuſpendantur.
ʷPrecepitq̃ ˣrex ʸvt ᶻita
ᵃfieret. Statiq̃ ᵇi ſuſis ᶜpe
pendit ᵈedictum ᵉ& ᶠdecẽ
ᵍfiliʰ amanᵗ ſuſpenſi ſunt.
ʰ Congregatis ⁱiudeis ꝏ
ʲquartadecima ᵏdie ꝏꝏꝏ
ˡmenſis ᵐadar: ⁿ interfecti
ſunt ᵒin ſuſis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖtrecenti ᵍvir.: ʳnec eorum
abillis ˢdirepta ſubſtãtia
eſt: ſed ᵗ& ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘper oẽs ᵛpuintias ʷq̃ ditõi
ˣregis ſurbiacebãt ʸp ᶻaia=
bus ſuis ᵃſteterunt ᵇiudei:
ᶜinterfectis ᵈoſtib ᵉac ꝑſe
cutoribus ſuis: in tantũ vt
ᶠſeptuaginta ᵍq̃nq̃ ʰmília
occitoꝝ iplerẽtur: ⁱ& nul
lus ʲde ſubſtãtiis eorũ qc=
q̃ cõtingeret. ᵏ Dies autẽ
ˡtertiuſdecimus ᵐ menſis
ⁿadar vn ᵒ apud oẽs inter
fectiõis fuit: ᵖ& ᵠq̃rtadeci
ma die cedere ʳdeſierunt.
ˢQuẽ ᵗcõſtituerũt eſſe ſo
lemnẽ: vt in eo oĩ tpe de=
inceps vacarent epulis
ᵘgaudio atq̃ ᵛ conuiuiis.
ʷAt hiˣ quiʸ in vrbeᶻ ſuſis
ᵃcedẽ exercuerant ᵇ tertio
decimo ᶜ& q̃rtodecio die
ciuſdẽ mẽſis in cede verſa
ti ſunt: ᵈ qntodecimo aũt
die ꝑcuteree deſierũt. ᶠ Et
ídcirco ᵍeundẽ ʰdiẽ ⁱcõſtitu
erũt ſolẽnem ʲepularũ ᵏat
q̃ letície. ˡ Hi vero ᵐ iudei
ⁿq̃ ᵒin oppídis ᵖnõ muratis
ac víllis ᵍmorabãtur: ʳ q̃r=
tũdecimũ ˢdiẽ ᵗmẽſis ᵘadar
ᵛcõuiuiorũ ʷ& ˣgaudíi ʸde=
creuerũt: ita vt exultẽt ín
eo: ᶻ& mittãt ſibi mutuo
ᵃpartes epl'arũ & ciborũ.
ᵇScripſit itaq̃ ᶜmardoche
us oĩa ᵈhec: ᵉ& ᶠlíis cõpre=
henſa ᵍmíſit ʰad ⁱiudeos ʲq
ᵏin oĩbus ˡregis ᵐpuíntiis
morabantur: tam ⁿin ᵒvici
no poſitis ᵖq̃ procul ꝏ

ᶜהַמֶּלֶךְ ᵒוַיֹּאמֶר ᶜהַמֶּלֶךְ ᵖלְאֶסְתֵּר
ᵍהַמַּלְכָּה ᵖבְּשׁוּשַׁן ׃ הַבִּירָה ᵏ הָרְגוּ
ˡהַיְהוּדִים ᵐוְאַבֵּד ᵐחֲמֵשׁ ᵒמֵאוֹת ᵖאִישׁ
ᵠוְאֵת ᵗעֲשֶׂרֶת ᵖבְּנֵי ᵗהָמָן ᵛ בְּשְׁאָר
ˣמְדִינוֹת ᵗהַמֶּלֶךְ ׃ מֶה ᵖעָשׂוּ ᵒמַה
ᶜשְׁאֵלָתֵךְ ᵒוְיִנָּתֶן ᶜלָךְ ׃וּמַה ᵍבַּקָּשָׁתֵךְ
ᵐעוֹד ׃וְתֵעָשׂ ׃וַתֹּאמֶר ׃אֶסְתֵּר ᵐאִם ᵐעַל
ᵐהַמֶּלֶךְ ᵒטוֹב ᵖיִנָּתֵן ᵍגַּם ᵍמָחָר ᵖלַיְהוּדִים
ᵗאֲשֶׁר ᵛבְּשׁוּשַׁן ᵗלַעֲשׂוֹת ᵗכְּדַת ׃הַיּוֹם
ᵖוְאֵת ᵒעֲשֶׂרֶת ᵗבְּנֵי ᵒהָמָן ᵗיִתְלוּ ׃עַל
ᵍהָעֵץ ׃ וַיֹּאמֶר ׃הַמֶּלֶךְ ᵛלְהֵעָשׂוֹת ׃כֵּן
ᵐוַתִּנָּתֶן ᵛדַּת ᵒבְּשׁוּשַׁן ᵖוְאֵת ᵒעֲשֶׂרֶת
ᵗבְּנֵי ᵛהָמָן ׃תָּלוּ ׃וַיִּקָּהֲלוּ ׃הַיְהוּדִים
ᵗאֲשֶׁר ׃בְּשׁוּשַׁן ᵛגַּם ᵖבְּיוֹם ᵒאַרְבָּעָה
ᵍעָשָׂר ׃לְחֹדֶשׁ ׃אֲדָר ׃וַיַּהַרְגוּ ᵖבְּשׁוּשָׁן
ᵍשְׁלֹשׁ ᵛמֵאוֹת ׃אִישׁ ᵐוּבַבִּזָּה ᵐלֹא
ᵖשָׁלְחוּ ᵖאֶת ᵖיָדָם ׃ וּשְׁאָר ׃הַיְהוּדִים
ᵗאֲשֶׁר ᵛבִּמְדִינוֹת ׃הַמֶּלֶךְ ׃נִקְהֲלוּ
׃וְעָמַד ׃עַל ᵖנַפְשָׁם ׃וְנוֹחַ ᵒמֵאוֹיְבֵיהֶם
׃וַיַּהַרְגוּ ׃בְּשִׂנְאֵיהֶם ᵐחֲמִשָּׁה ᵖוְשִׁבְעִים
ᵍאֶלֶף ׃וּבִזָּה ׃לֹא ᵐשָׁלְחוּ ᵐאֶת ᵖיָדָם ׃
ᵖבְּיוֹם ᵒשְׁלֹשָׁה ׃עָשָׂר ׃לְחֹדֶשׁ ׃אֲדָר
ᵐוְנוֹחַ ׃בְּאַרְבָּעָה ׃עָשָׂר ׃בּוֹ ׃וְעָשָׂה
ᵖאֹתוֹ ׃יוֹם ᵒמִשְׁתֶּה ׃וְשִׂמְחָה ׃
׃וְהַיְהוּדִים ᵍאֲשֶׁר ׃בְּשׁוּשָׁן ׃נִקְהֲלוּ
ᵏבִּשְׁלֹשָׁה ׃עָשָׂר ᵐבּוֹ ׃וּבְאַרְבָּעָה ׃עָשָׂר
ᵖבּוֹ ׃וְנוֹחַ ׃בַּחֲמִשָּׁה ׃עָשָׂר ׃בּוֹ ׃וְעָשָׂה
ˣאֹתוֹ ׃יוֹם ׃מִשְׁתֶּה ׃וְשִׂמְחָה ׃ עַל ׃כֵּן
ᵖהַיְהוּדִים ׃הַפְּרָזִים ׃הַיֹּשְׁבִים ᵍבְּעָרֵי
׃הַפְּרָזוֹת ׃עֹשִׂים ᵍאֶת ׃יוֹם ᵐאַרְבָּעָה
ᵐעָשָׂר ׃לְחֹדֶשׁ ׃אֲדָר ᵖ שִׂמְחָה ׃וּמִשְׁתֶּה
׃וְיוֹם ׃טוֹב ᵐוּמִשְׁלֹחַ ׃מָנוֹת ׃אִישׁ
ᵗלְרֵעֵהוּ ׃וַיִּכְתֹּב ᵐמָרְדֳּכַי ᵒאֶת ᵖהַדְּבָרִים
ᵍהָאֵלֶּה ׃וַיִּשְׁלַח ׃סְפָרִים ᵖאֶל ׃כָּל
׃הַיְהוּדִים ᵐאֲשֶׁר ᵐבְּכָל ׃מְדִינוֹת ׃הַמֶּלֶךְ
ᵍאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ׃הַקְּרוֹבִים ᵐוְהָרְחוֹקִים ׃

לְכָל־ עַמֵּיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם
יום אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת רבעי
יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה׃
יַּכַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים יום נוח
מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם
מַיְנון לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוב תת
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה עשה את
וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת שלח מנה
לָאֶבְיוֹנִים׃ וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים אֵת תן אבה
אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב חלל
מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם׃ כִּי הָמָן בֶּן הַמְדָּתָא
הָאֲגָגִי צֹרֵר כָּל הַיְּהוּדִים חָשַׁב עַל צור
הַיְּהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּיל פּוּר הוּא נפל
הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם׃ וּבְבֹאָהּ נגל בוא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב שוב
מַחְשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁב עַל חשב רוע
הַיְּהוּדִים עַל ראשו וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת תלה
בָּנָיו עַל הָעֵץ׃ עַל כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים
הָאֵלֶּה פּוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר עַל כֵּן
עַל כָּל דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמַה
רָאוּ עַל כָּכָה וּמַה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם׃ ראה נגע
קִיְּמוּ וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל קום
זַרְעָם וְעַל כָּל הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא נוה
יַעֲבֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים עבר
הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל שָׁנָה עשה שנה
וְשָׁנָה׃ וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזָּכָרִים זכר
וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה עשה שפחה
וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר מדן
וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ יום
הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם׃ סוף
וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת אֲבִיחַיִל כתב
וּמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי אֶת כָּל תֹּקֶף לְקַיֵּם
אֵת אִגֶּרֶת הַפּוּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית׃ שנה
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל הַיְּהוּדִים אֶל שלח
שֵׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינַה מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת לְקַיֵּם שלם

vt ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
quartādecimā & quin-
tamdecimam ooooooooo
die mensis adar p festis
susciperent: & reuertēte
semp anno solēni celebra
rēt honore: qa in ipis die
bus se vlti sunt iudei de
inimicis suis: ooooooooo
& luctus atq; tristicia in
hilaritatē gaudiūq; cōuer
si sunt: essentq; dies isti
epularum atq; leticie:
& mitterent sibimuicē
ciborum partes: & ooo
paupib⁹ munuscula lar
girētur. Susceperūtq; iu
dei in solēnem ritū cūcta
q̄ eo tpe facere ceperāt:
& q̄ mardocheus lr̄is fa
cieda mādauerat. Amā
eni filio amadathi stirpis
agag hostis & aduersari
iudeoꝝ cogitauit cōtra
eos malū: vt occideret
illos atq; deleret: & misit
phur qd nīa lingua verti
tur in forte: & postea in
gressa est hester ad regē:
obsecrās vt conatus eius
lr̄is regis irriti fierent: &
malū qd contra iudeos
cogitauerat: reuertere-
tur in caput eiꝰ. Deniq;
& ipm & filios eiꝰ affi-
xerūt cruci atq; exillo tpe
dies isti appellati sunt
phurim.i.sortū: eo q;
phur.i.sors in vrnā missa
fuerit. Et cuncta q̄ gesta
sunt epl̄e.i.libri huiꝰ vo
lumine cōtinētur: quecq;
sustinuerāt: & q̄ deinceps
imutata sunt: susceperūt
iudei sup se & semē suū
& sup cūctos q religioni
corū voluerūt copulari:
vt nulli liceat duos dies hos
bonos: ageret
σῶσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθάς, ἄγειν
quartadecimā quintad
τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαι
cimā adar. in eis his dieb
κάτην τοῦ ἀδάρ. ἐν αἷς γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέρ
deuerūt iudei ab inimicis
ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν
is. & mēses in quo uers ē eis ch
τῶν. καὶ ὁ μὴν ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς ὁ
adar a luctu in gaudiū: & a tri
ἀδὰρ ἀπὸ πένθους εἰς χαράν, καὶ ἀπὸ ὀδ
stia in bonā diē: ageret totū in bono
νης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον εἰς ἀγαθ
dies nuptiaꝝ & letitie: mittētes
ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλ
ptes amicis & pauperib
τες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖ
& susceperūt iudei sicut scripsi
καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψ
eis mardoche. q̄liter amā amadath
αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος. πῶς ἀμὰν ἀμαδαθ
macedo bellabat ꝓtra eos: sicut posui
ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς, καθὼς ἔθετ
sententiā & sortē vt deleret eos:
ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀφανίσαι αὐτούς,
quomō itrouit ad regē dicēs vt susp
ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμ
deret mardocheū. q̄cūq; agūt conatꝰ est
σαι τὸν μαρδοχαῖον. ὅσα δὲ ἐπεχείρησ
inducere ꝓtra iudeos mala: susp ipm
ἐπάξαι ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους κακά, ἐπ' αὐτ
facta sūt. & suspēsus ē ipe & filij su
ἐγένοντο. καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα
ppt hoc appellati sunt dies i
τοῦ. διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθησαν αἱ ἡμέραι τ
phurī ppt sortes. q: lin
ζαν φουρίμ διὰ τοὺς κλήρους. ὅτι τὴν διαλ
gua eoꝝ vocant phuri: ppt v
κτῶ αὐτῶν καλοῦνται φουρίμ, διὰ τοὺς
ba epistole huiꝰ. & q̄cūq; pas
γους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης· καὶ ὅσα πεπ
sunt ppt ea: & q̄cūq; eis facta sūt
θασιν δ' αὐτήν, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο κ
statuit. & susceperūt iudei sup
ἔστησε. καὶ προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑα
psos & sup semē suū:
τοῖς καὶ ἐπὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖ
appositos sup eos: neq; ddē alie
προτεθειμένοις ἐφ' αὐτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλο
ntent. at dies hi ducent
χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται ἀχθήσονται
in oē tēpus: & memoria
εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυ
le eoꝝ nō deficiet ex ꝫ ad gnationes. & sc
νον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἕως γενεῶν. καὶ ἔγρα
psit esther regina filia abichail: e
ψεν ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ ἀβιχαίλ, κὰ
mardoche iudeꝰ: quāta fecerūt:
μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τὸ
et firmamentū epistole phuri.
τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν φουρίμ. cc

τ mardoche⁹ τ esther regina statue
καὶ μαρδοχαῖος καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστη-
rūt sibi fm se. τ tle statūtes
σαν ἑαυτοῖς κατ' ἑαυτῶν· καὶ τότε στήσαντες
fm ieiunū eoꝝ τ ꝓiūiū ꝓ-
κατὰ τὴν νηστείαν αὐτῶν καὶ τὴν βουλὴν αὐ-
rū: τ esther xbo statuit in eternū:
τῶν, καὶ ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα,
τ scriptū ē in memoriall.
καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον. Ca.10.

A Scripsit aūt rex ad re-
Ἐγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν βασι-
gnū et terre τ maris: τ
λείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν
vim suā τ fortitudinē vlutlas
ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν πᾶσαν τε
ꝙ τ gliam regni sui: ecce
τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἰδοὺ
scripta sunt in libro ꝓfar τ medoꝝ
γέγραπται ἐν βιβλίῳ περσῶν καὶ μήδων
in memoriā. et mardoche⁹ secund⁹
εἰς μνημόσυνον. ὁ δὲ μαρδοχαῖος διεδέχε
erat a rege artaxerxe. τ magn⁹ erat
το γὰρ βασιλέα ἀρταξέρξην. καὶ μέγας ἦν
in regno τ honorat⁹ a
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν
iudeis: τ amat⁹ narrauit
ἰουδαίων, καὶ φιλούμενος διηγεῖτο τὴν
educatiōnē omni gēti suc.
ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
τ dixit mardoche⁹: a deo facta
B καὶ εἶπε μαρδοχαῖος, παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένε
sūt hec, recordat⁹ sū ego dē sōnio:
το ταῦτα· ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου,
q⁹ viderā de xbo his. neq; ex
οὗ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων, οὐδὲ γὰρ
ꝓterunt ab eo xbū. paru⁹ fons
ἔστιν ἀπ' αὐτῶν λόγος. ἡ μικρὰ πηγὴ
facta est fluui⁹: τ erat lux τ sol τ
ἐγένετο ποταμός, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
aqua multa. esther est fluui⁹: q̄ du-
ὕδωρ πολύ. ἐσθὴρ ἐστὶν ὁ ποταμός, ὃν ἔγα
xit rex τ fecit reginā.
μησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐποίησε βασίλισσαν.
at duo dracones ego sū τ amā. at
οἱ δὲ δύο δράκοντες ἐγώ εἰμι καὶ ἀμάν· τὰ
gētes q̄ cōuenerāt vt deleret no
δὲ ἔθνη τὰ ἐπισυναχθέντα ἀπωλέσαι τὸ ὄνο
mē iudeoꝝ. at gens mea hic
μα τῶν ἰουδαίων· τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν οὗτός
est israel q̄ clamauerūt ad deū
ἐστιν ὁ ἰσραὴλ οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν
τ saluati sunt: τ saluauit dñs ꝑplm
καὶ σωθέντες, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν
suū: τ liberauit dñs nos ab oibus
αὐτοῦ, καὶ ἐῤῥύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων
malis istis: τ fecit deꝰ
τῶν κακῶν τούτων, καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ
signa τ portēta magna q̄ nō facta
σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἃ οὐ γέγο
fuerāt iter gentes. ꝓpt hoc fecit sortes
νεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους
duas: vnā ꝓpto pet: τ vnā cūctis
δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς
gentib⁹. τ venerūt due sortes iste in horā
ἔθνεσι· καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι οὗτοι εἰς ὥραν
τ tpus τ die iudicij coꝝ
καὶ καιρὸν καὶ ἡμέραν κρίσεως ἐνώπιον τοῦ
deo in oib⁹ gētib⁹. τ recordat⁹ ē deꝰ
θεοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς
populi sui: τ iustificauit here
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κλη-

dies⁹ sortiū: & suo tēpo-
re cum gaudio celebrarēt
sicut⁹ constituerāt⁹ mar-
docheus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹& hester.⁸ Et illi obseruā
da⁷ susceperunt⁸a ꝯꝯꝯꝯ
⁷se⁷ & a⁷ femine suo⁶ieiu-
nia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁷atq; clamores & ⁶sortiū
dies: & omnia que ꝯꝯꝯꝯ
libri huius q vocatur ⁷he
ster historia cōtinentur.

B Ex vero⁶ assue- 10.
rus omnem ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁸terra⁸ & cūctas maris⁹ in
sulas ⁸ fecit⁶ tributarias:
⁸cui⁹ fortitudo⁸⁸ & ipiū:
⁶& dignitās atq; ⁷sublimi
tas⁷ qua⁸ exaltauit ⁹ mar-
docheum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁷scripta⁷ sunt⁷ in⁸ libris ꝯ
⁷medoꝝ⁸ atq; ꝑsarum: &
⁶quō⁶ mardoche⁹ iudaici
generis⁸ secundus⁸ a rege
⁸⁸assuero fuerit:⁸⁸ & magn⁹
⁶apud iudeos:⁹ & accepta
bilis⁸ plebi⁷ fratrū suoꝝ:
⁸querēs⁷ bona⁸⁸ ppto suo:
⁷& loq̄ns ea q̄ ad⁷ pacē⁸ se-
minis sui pertinerent.

Que hēntur i hebreo plena fide exp̄s-
si, hec aūt q̄ sequūtur scripta reperi in
editione vulgata q̄ grecorū lingua &
lris cōtinētur: & interim post finē libri
hoc capm ferebatur: qd iuxta cōsue-
tudinē nr̄a3 obelo, i. veru p̄notauim⁹.
Dixitq; mardocheus. Adeo facta sunt
ista. Recordatus sum sōnii qd viderā.
hec eadē significatis: nec eoꝝ q̄q̄ ꝛ-
ritū fuit. Paruulus fons q creuit in flu
uiū & in lucē solēq; cōuersus est: & in
aq̄s plīmas redūdauit heſter ē. quārex
accepit vxorē & voluit esse reginam.
Duo aūt dracones: ego sum & aman.
Gentes q̄ cōuenerāt: hi sunt q conati
sunt delere nomē iudeorū. Gens aūt
mea ist⁹ est⁹ q̄ clamauit ad dñm: & sal-
uū fecit ꝓplm suū. liberauitq; nos ab
oībus malis: & fecit signa atq; portēta
inter gentes: & duas sortes esse p̄cepit
vnā ꝓpli dei: & alterā cunctaꝝ gentiū.
Venitq; vtraq; sors in statutū ex illo
iā tpe corā deo vniuersis gentib⁹: & re
cordat⁹ est dñs ꝓpli sui: ac miserat⁹ he-
reditatis sue. Et obſuabūtur dies ist⁹
in mense ādar quartadecima & quin-
taldecima die eiusdē mēsis cum omni
studio & gaudio in vnū cetum populi
cōgregati in cunctas deinceps gene-
rationes populi israel. 11.

H Nno q̄rto regnātibus ptolomeo
& cleopatra: attulerūt dosithe⁹
qui se sacerdotē & leuiticī gn̄is ferebat
& ptolomeus filius eius hanc epistolā
phurim: q̄ dixerūt interp̄tatam esse
lysimacū ptolomei filiū in hierusalē.
Hoc quoq; principiū erat in editione
vulgata qd nec in hebreo: nec apud vllum fertur interpretū. Anno secundo re-
gnante artaxerxe maximo prima die mensis nisan vidit somnium mardocheus
filius taheri: filii semei filii cis de tribu beniamin: homo iudeus qui habitabat in
vrbe susis vir magnus & inter primos aule regie. Erat autem de eo numero

ditatē suā: τ sūt eis ꝺi-
ρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέ-
ραι αὗται ἐν μηνὶ ἀδὰρ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
eiusdē mēsis: cū cetu τ gaudio
τ αὐτοῦ μηνός, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς
τ letitia incōspectu deī fm gñationē
καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κατὰ γενεὰν
in eternū in ꝓpto suo.
εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.11.

H Nno q̄rto regnāte pto-
Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος πτο-
lemeo τ cleopatra: attulit dosithe⁹
λεμαίου καὶ κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε δοσίθεος
q̄ dicebat esse sacerdos τ leuitce τ ptolome⁹
ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ λευίτης καὶ πτολεμαῖ
filiꝰ ei⁹ ꝓpositā epistolā
ος ὁ υἱὸς αὐτῆς τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τῶν
phuri: quā dixerūt esse τ interpretasse li
φουρίμ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ ἑρμηνευκέναι λι
simachū ptolomei q̄ in hierusalē.
σίμαχον πτολεμαίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.
anno secūdo regnante artaxer-
ἔτους δευτέρου βασιλεύοντος ἀρταξέρ-
xe magno vna nisan somni
ξου τοῦ μεγάλου τῇ μιᾷ τοῦ νισὰν ἐνύπνι-
um vidit mardoche⁹ filiꝰ iair filij se-
ον εἶδε μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰάιρου τοῦ σε
mei filij cisei ex tribu beniamī: ho-
μεῖ τοῦ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ἄνθρω
mo iudeus habitās in susis ciuitate:
πος ἰουδαῖος οἰκῶν ἐν σούσοις τῇ πόλει,
homo magn⁹: minister erat⁸⁸ in au
ἄνθρωπος μέγας, θεραπευτὴς ὢν ἐν τῇ αὐ
la regis. erat aūt ex
λῇ τοῦ βασιλέως. ἦν δὲ ἐκ τῆς ꝯꝯꝯꝯ

captiuitate quā captiuauit nabuchodo=
ἀιχμαλωσίας ἧς ἠχμαλώτευσε ναβουχοδο
nosor: rex babylonis de hierusalē
νόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐξ ἱερουσαλὴμ
cū iechonia rege iudee. ⁊ hoc
μετὰ ἰεχονίου βασιλέως τῆς ἰουδαίας· καὶ τ̄
ei⁹ somniū. ⁊ ecce vox tumult⁹
τοῦ αὐτ̄ ὸ ἐνύπνιον· καὶ ἰδοὺ φωνὴ θορύβου
tonitrua ⁊ terremot⁹ ⁊ cōturbatio sup
βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ τάραχος ἐπὶ τῆς
terrā: ⁊ ecce duo dracones magni para
γῆς, καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι ἕτοι=
ti pceſſerūt vtriq; pliari. ⁊ facta
μοι προῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν· καὶ ἐγένε
est eox vox magna: ⁊ voce eox
το αὐτῶν φωνὴ μεγάλη, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡ
pata est ois gens ad pliū: vt expu=
τοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολε=
gnarēt iustox gentē. ⁊ ecce dies tenebraꝝ
μῆσαι δικαίων ἔθνος· καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους
⁊ caliginis: tribulatio ⁊ angustia: afflictio ⁊
καὶ γνόφου, θλῖψις καὶ στενοχωρία, κάκωσις καὶ
turbatio magna sup terrā. ⁊ turbata ē
τάραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐταράχθη
ois gēs iusta timētes suamala:
πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακά,
⁊ pparati sunt perire: ⁊ clamauerūt
καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν
ad deū. ab aūt clamore eox: factū ē
πρὸς τὸν θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν, ἐγένετο
sicut a paruo fonte fluui⁹ magn⁹:
ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας,
aqua multa: ⁊ lux ⁊ sol ozit⁹ est: ⁊
ὕδωρ πολύ· καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ
humiles exaltati sūt ⁊ deuozauerūt in
οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν καὶ κατέφαγον τοὺς ἐν
clytos. ⁊ cū surrexisset mardoche⁹ q̄ vidit
δόξους· καὶ διεγερθεὶς μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς
somniū hoc: ⁊ q̄d de⁹ deliberat
τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ θεὸς βουλεύεται
facere: habuit insomniū hoc in corde:
ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ,
⁊ in omni ꝛbo⁹ voluit cognoscere hoc
καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν ἐπιγνῶναι αὐ=
vsq; ad noctē.
τὸ ἕως τῆς νυκτός. Ca. 12.

CEssauit mardoche⁹ in aula
Καὶ ἡσύχασε μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ
cū gabatha ⁊ tharra duob⁹ eunuchis
μετὰ γαβαθὰ καὶ θάρρα τῶν δύο εὐνούχων τ̄
regis custodientib⁹ aulā. au
βασιλέως τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν. ἤ=
diuitq; eox cogitatiões: ⁊ cu
κουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς, καὶ τὰς με
ras eox scrutat⁹ est: ⁊ didicit q̄ pa=
ρίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε, καὶ ἔμαθεν ὅτι ἐτοι
rāt man⁹ iniicere artaxerxi
μάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἀρταξέρξῃ τῷ
regi: ⁊ dmōstrauit regi de eis.
βασιλεῖ, καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐ
⁊ q̄siuit rex tuos ennu
τῶν· καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνού
chos suos: ⁊ cōfitentes appēsi sunt.
χους αὐτ̄, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπῃχθησαν.
⁊ scripsit rex mones hos
καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους
in cōmentariis. ⁊ mardoche⁹ scripsit de
εἰς μνημόσυνον· καὶ μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ
ꝛbis. ⁊ pcepit rex mardo
τῶν λόγων· καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς μαρδο
cheū deseruire in aula: ⁊ dedit ei
χαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ

captiuorum quos transtulerat nabu=
chodonosor rex babylonis de hieru=
salem cū iechonia rege iuda: & hoc ei⁹
somnium fuit. Apperuerūt voces &
tumultus tonitrua & terremot⁹ & cō=
turbatio sup terrā: & ecce duo draco=
nes magni paratiq; cōtra se in prelīū.
Ad quorū clamorem cuncte cōcitate
sunt nationes: vt pugnarēt cōtra gen
tē iustorū. Fuitq; dies illa tenebrārū &
discriminis tribulationis & angustie:
& ingēs formido sup terrā. Conturba
taq; ē gens iustoꝝ timentū mala sua:
et prepata ad mortē. Clamauerūtq; ad
deū: & illis vociferātibus fons paruus
creuit in fluuiū maximū: & in aq̄s plu
rimas redūdauit. Lux & sol ortus est:
& hūiles exaltati sunt: & deuorauerūt
īclytos. Quod cū vidisset mardoche⁹
& surrexisset de stratu: cogitabat quid
deus facere vellet: & fixū hē bat in aīo:
scire cupiēs q̄d significaret sōniū. 12.

MOrabatur autē eo tēpore in aula
regis cum bagatha & thara eunu
chis regis: qui ianitores erant palatii.
Cūq; intellexisset cogitationes eorū
& curas diligēti⁹ puidisset: didicit q̄ co
narētur in regē artaxerxē manus mit=
tere: & nunciauit sup eo regi. Qui de
vtroq; habita q̄stione confessos iussit
duci ad mortē. Rex aūt q̄d gestū erat
scripsit in cōmentariis. Sed & mar=
docheus rei memoriā litteris tradidit.
Precepitq; ei rex vt in aula palatii mo
raretur: datis ei pro delatione muneri
bus. Aman vero filius amadathi buge
us erat glorioſissimus corā rege & vo
luit nocere mardocheo & populo ei⁹
pro duobus eunuchis regis qui fuerāt
interfecti. Hucusq; proemiū. Que se=
quūtur in eo loco posita erant vbi scri
ptum est in volumine. Et diripuerunt
bona vel substantias eorū. Que in so
la vulgata editione reperimus. Epistо
le autem hoc exemplar fuit. 15.

REx maxim⁹ artaxerxes ab indiaꝝ
q; ethiopiā cētū vigīti septē puin
tiarū principib⁹ & ducib⁹ q eius imperio
subiecti sunt salutē. Cū plīmis gētib⁹
imperarē: & vniuersum orbē mee ditioi
subiugasse ꝛ: voluī neq; ab=
uti potētie
magnitudine: sed clemētia & lenitate
gubernare subiectos: vt absq; vllo ter
rore vitā silētio transigētes: optata cū
ctis mortalib⁹ pace fruerētur. Querē
te aūt me a cōsiliariis meis quō posset
hoc īpleri: vnus q sapia & fide ceteros
p̄cellebat. & erat post regē sēcūs aman
noie indicauit mihi in toto orbe terra
rū pplm esse dispsu ꝛ: q nouis vteretur
legib⁹: & cōtra oim gētiū cōsuetudinē
facies regū iussa cōtēneret: & vniuersa
rū cōcordiā nationū sua dissensione
violaret. Quod cū didicissem⁹ vidētes
vnā gentē rebelle aduersus oē hoim
genus puersis vti legib⁹: nīsq; iussio
nib⁹ cōtraire: & turbare subiectaꝝ no
bis puinciarū pacē atq; cōcordiā: iussi
mus vt q̄scunq; amā q oibus puintiis
preposit⁹ est: & secūdus a rege: & quē
patris loco colimus monstrauerit: cū
cōiugib⁹ ac liberis deleātur ab inimicis

dona ppt hoc. ⁊ erat amā amadathu
δόματα περὶ τούτου. καὶ ἦν ἀμὰν ἀμαδαθοῦ C
bugens inclyt⁹ corā rege: ⁊ q̄si
βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τ̄ βασιλέως, καὶ ἐζή
uit affligere mardocheū ⁊
τησε κακοποιῆσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ τὸν
pplm ei⁹ ppt duos eunuchos re=
λαὸν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τ̄ βασι=
gis. at epistole est exēplar hoc.
λέως· τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε.

REx magn⁹ artaxerxes his q̄ ab Ca. 13
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ D
india vsq; ad ethiopiā centū viginti
τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσιε=
septē puincias pncipes ⁊ locoꝝ pfides ordina
πτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτε
ti sunt: hec scribit, cū multis iperassem
ταγμένοις, τάδε γράφει· πολλῶν ἐπάρξας
gētib⁹ ⁊ vniuersi dhārer orbis terre:
ἐθνῶν καὶ πάσης ἐπικρατήσας οἰκουμένης, ἐ=
volui nō temeritate potētie eleua=
βουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρό= A
r⁹: mitiꝝ aūt ⁊ cū q̄ete sēp ℟.1.d.
μενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἡσυχιότητος ἀεὶ ⁊.6.a.
gubernās subiectos trāquil
διεξάγων τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἀκυμάν=
los semp statuere vita: et re
τους διαπαντὸς κατασῆσαι βίου, τήν τε βα
gnū quietū ⁊ puīs vsq; ad fines B
σίλειαν ἤρεμον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτ
pbens: renouare q̄ desi
των παρεξόμενος, ἀναγκαῖα δοκίτε τὴν πο
derata clictis hoib⁹ pacē. que C
θουμένην τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην· πυ ℟.1.d.
rente aūt me a cōsiliariis quomō duce=
θομένου δέ μου τῶν συμβούλων πῶς ἂν ἀχ
rē hoc ad finē: q̄ sapiētia apud
θεῖη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνη παρ' ἡ= D
nos p̄cedebat: ⁊ in benenolētia immtabi
μῖν διαπρέπας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλά
li ⁊ firma fide appobat⁹ est: ⁊
κτῳ καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ
secūdo regis dono p̄cede=
δεύτερον τῶν βασιλείων γέρας ἀπενεγκε=
bat amā: indicauit nobis in omnib⁹
μένος ἀμάν, ἀπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς
per orbē terre tribub⁹ cōmixtū esse ini A
κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυ ℟.1.d.
micū pplm quēdā: legib⁹ cōtrariū ad
σμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς
oēm gentē: et regū p̄termitte
πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμ
tentes assidue edicta: vt nō
ποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ
deducat qui a nobis dirigit
κατατείνεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην
sine defectu pncipat⁹, cū didicissem⁹ ergo q̄ hec
ἀμέμπτως συναρχίαν· διειλήφότες ὅτι ὡς τὸ
gens sola in rebellione
δὲ τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ
omni semp homini posita sit: vt
παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγω
tā legū peregrinā pmutās ⁊ diffe B
γὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάσσον καὶ δυσ
tiēs nris reb⁹: pessima q̄
νοοῦντοῖς ἡμετέροις πράγμασι, τὰ χείριστα τε
cōmissās mala: ⁊ vt nō regnū
συντελοῦν κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλεί
cōstantiā cōsequerēt. p̄cepim⁹ igit
αν εὐσταθείας τυγχάνειν. πρὸς τετάχαμεν δὴ
eos q̄ significant vobis ī scriptis
τ̄ σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις

C ab amā ꝓpositō in reb⁹ ἐπὶ ἀμὰν τ τεταγιδίου ἐπὶ τῶν πραγμάτων
τ secūdo a nobis oēs cū mulierib⁹ τ καὶ δευτέρου πρὸ ἡμῶν πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ
filijs pdi radicit⁹ inimicoꝝ τέκνις ἀποκτείναι ὁλοῤῥίζους τῶν ἐχθρῶν ταῖς
gladijs sine omni mia τ parcitate: μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ
ḡrtadecima vnodecimi mēsis adar τετραρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ἀδὰρ
ꝓsentis anni. vt q olim τ nūc int τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους· ὅπως οἱ παλαι καὶ νῦν δυ
mici in die vna violētēr in ifernū de σμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ᾅδην κα
scendētes: in posterum tp̄a quietas τελθόντες, εἰς τ μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ
τ trāquillas p̄beant nobis pfecte καὶ ἀταράχα παρέχωσιν ἡμῖν διατέλους
res. τ dep̄cat⁹ ē dñm: memor τὰ πράγματα. καὶ ἐδεήθη κυρίου, μνημονεύων
oīum opum dñi. τ dixit: dñe do τὰ ἔργα κυρίου· καὶ εἶπε, κύριε κύ
mine rex oipotens: q̄ in ptāte ριε βασιλεὺς παντοκράτωρ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
tua cūcta sunt: τ nō est q̄ resistat tibi σου πάντα ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι
cum volueris tu saluare israel. q̄ tu ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν ἰσραηλ. ὅτι σὺ
fecisti celum τ terrā: τ oīne ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν
mirabile in sub celo: τ dñs es θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν, καὶ κύριος εἶ
oīnū: τ nō est q̄ resistat tibi παντῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ
dño: tu omnia nosti: tu scis dñe: κυρίῳ, σὺ πάντα γινώσκεις, σὺ οἶδας κύριε,
A q̄ nō in cōtumelia neq̄ i supbia neq̄ ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ οὐδὲ
in glie cupiditate feci hoc vt nō adorā ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο τὸ μὴ προσκυ
rē supbū amā: q̄ cōplacebā νεῖν τὸν ὑπερήφανον ἀμάν, ὅτι εὐδόκουν
deosculari vestigia pedum eius ad sa φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σω
lutē israel: sed feci hoc: vt nō τηρίαν ἰσραηλ, ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ
ponerē glīā hoīs super gloriam dei: θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης θεοῦ,
τ nō adorabo quēq̄ ꝑter te dñe: καὶ οὐ προσκυνήσω οὐδένα πλὴν σοῦ κύριε,
τ nūc q̄ non in superbia. τ nūc καὶ οὐ ποιήσω αὐτὸ ἐν ὑπερηφανίᾳ. καὶ νῦν
dñe deus rex: parce populo κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς, φείσαι τοῦ λαοῦ
tuo: q̄ respiciunt nos in pditio σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν, εἰς καταφθο
nē: τ desideraueſt pdere ea q̄ a ράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ
ꝑincipio hereditatē tuā. ne despicias ἀρχῆς κληρονομίαν σου. μὴ ὑπερίδῃς τὴν
ptem tuaz: quā tibi redemisti de terra μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς
egypti: exaudi dep̄cationē meā τ αἰγύπτου, ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου καὶ
B ꝑicio esto sorti tue: τ cōuerte lu ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψαν τὸ πέν
ctū nr̄m in gaudium: vt viuētes laude θος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνήσω
mꝰ tuū nomē dñe: τ ne perdas μέν σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς
os laudantiū te dñe: τ ois israel στόμα αἰνούντων σε κύριε, καὶ πᾶς ἰσραὴλ

suis. Nullusq̄ eorū misereatur ḡrtadecima die duodecimi mensis adar anni p̄sentis vt nepharii hoies vno die ad inferos descendētes: reddāt iperio nr̄o pacē quā turbauerāt. Hucusq̄ exemplar epīe. Que sequūtur post eū locū scripta reperi: vbi legitur. Pergensq̄ mardocheus fecit oīa q̄ ei mādauerat hester. Nec tñ habetur in hebraico: & apud nullū penitus ferūtur interp̄tū. Mardoche⁹ aūt dep̄catus est dñm: memor oīm operū eius: & dixit. Dñe dñe rex oīps: in ditione eñ tua cūcta sunt posita: & nō est qui possit tue resistere volūtati: si decreueris saluare israel. Tu fecisti celū & terrā: & quicqd celi ambitu cōtinetur. dñs oīm es: nec ē q resistat maiestati tue. Cuncta nosti & scis: qa nō pro supbia & cōtumelia: & aliq̄ glorie cupiditate feceri hoc: vt nō adorarē aman supbissimū: libēter ei pro salute israel: ēt vesti gia pedū ei⁹ de osculari parat⁹ essē. sed timui ne honorē dei mei trāsferrē ad hoies: & ne quē q̄s adorarē: excepto deo meo. Et nunc dñe rex de⁹ abraā misere ppli tui: quia volūt nos inimici nr̄i pdere: & heredi tatē tuā delere Ne despicias partē tuā quā redemisti de egypto. Exaudi dep̄cationē meā: & ppitius esto sorti & funiculo tuo: & cōuerte luctum nr̄m in gaudiū. vt viuētes laudem⁹ nomē tuū. dñe: & ne claudas ora te canentiū. Oīs quoq̄ israel pari mente & obsecratione clamauit ad dominū: eo q̄ eis certa mors impenderet. 14.

Hester q̄q̄ regina cōfugit ad dñm pauēs piculū qđ imināebat. Cūq̄ depositisset vestes regias: fletib⁹ & luctu apta indumēta susceperit: & pro vnguentis variis cinere & stercore ipleuit caput: & corpus suū humiliauit iejuniis: oiaq̄ loca in q̄bus antea letari cōsueuerat: crinū laceratione cōpleuit. Et deprecabatur dñm deū israel: dicēs. Dñe mi q rex nr̄ es solus: adiuua me solitariā: & q̄a preter te nullus est auxiliator alius. Periculū meū in manib⁹ meis est. Audiui a patre meo q̄ tu dñe tulisses israel de cūctis gentib⁹: & patres nr̄os ex oībus retro maioribus suis: vt possideres hereditatē sempiternā: fecisti q̄ eis sicut locutus es. Peccauim⁹ in cōspectu tuo: & idcirco tradidisti nos in manus inimicorū nr̄orū Coluim⁹ eōꝝ deos eor̄. Iustus es dñe. Et nunc non eis sufficit q̄ duriſſima nos opprimūt seruitute: sed robur manuū suarū idolorū potētie deputātes: volunt tua mutare promissa: & delere hereditatē tuam: & claudere ora laudātiuz te: atq̄ extinguere gloriā templi et altaris tui: vt aperiant ora gentū & laudent idolorū fortitudinē: & predicent carnalē regē in sempiternū. Ne tradas dñe sceptrū tuū his qui nō sunt ne rideant ad ruinam nostram: sed cōuerte consilium eorum super eos: & eū qui inſtos cepit seuire dispersde.

clamauerit ex fortitudie sua: q̄ñ mors eo ἐκεκράξαν ἐξ ἰχύος αὐτῶν, ὅτι θάνατος αὐ
rū in oculis eor̄. τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. Ca. 14.

Esther regina cōfugit Καὶ ἐδεήθη ἡ βασίλισσα κατέφυ
ad dñm: in agone mortis cōpre ἐπὶ τὸν κύριον, ἐν ἀγῶνι θανάτου κατέ
hensa. τ deponēs vestes glo λαμψεν. καὶ ἀφελοιδίνη τὰ ἱμάτια τῆς δό
rie sue: induta est indumētis anguitie ξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας
τ luctus. τ pro supbis vn καὶ πένθους. καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ἡ
guētis: cinere τ stercore implenit δυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπρίων ἐνέπλησε
caput suū: τ cor⁹ suum τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς
humiliauit valde. τ omnē locū ἐταπείνωσε σφόδρα. καὶ πάντα τόπον
exultationis sue implenit laceratis cri ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε θρεπτῶν τρι
nib⁹ suis. τ deprecabat dñm deū israel χῶν αὐτῆς. καὶ ἐδεήθη κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ
τ dixit: dñe mi rex nr̄ tu καὶ εἶπε, κύριέ μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ
es solus: adiuua me solitariā τ nō habē εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχού
tē adiutorē nisi te: q̄ñ piculum meū in ma σῃ βοηθὸν εἰμὴ σέ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν χει
nu mea. ego audiui a natiuitate mea i tribu ρί μου. ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ
familie me: q̄ tu dñe tulisti πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν
israel de oībus gentib⁹: τ pa ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πα
tres nr̄os de oībus maioribus suis τέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν
in hereditatē sempiternā: τ fecisti e εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐ
is q̄ locutus es: τ nūc peccauim⁹ i cō τοῖς ὅσα ἐλάλησας, καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώ
spectu tuo: τ tradidisti nos in ma πιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus inimicis nr̄is: eoq̄ glorificauim⁹ ρας τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν
deos eor̄: iustus es dñe. τ nūc τοὺς θεοὺς αὐτῶν, δίκαιος εἶ κύριε. καὶ νῦν
non eis sufficit in amaritudie seruitutis οὐχ ἱκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας
nr̄e: sed posuisti manus eor̄ sup ἡμῶν, ἀλλ' ἔθηκας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
manus idolor̄ suor̄: vt extolleret τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξᾶραι
dcmniatiōez oris tui τ delerent heredi ὁρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κληρο
tatem tuā: τ obturarēt os laudātiuz νομίαν σου, καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων
te: τ extinguerēt glīaz dom⁹ tue τ al σε, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσι
tare tui: τ aperirēt os gētiū ad vir αστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρε
tutes stultor̄: τ magnificaretur rex τὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα
carnalis in sēpiternū. ne tradas dñe σάρκινον εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς κύριε τὸ
sceptrū tuum his q̄ nō sunt: τ ne deri σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ κατα
dēant in casu nr̄o: sed γελάτωσαν ἐν τῷ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ
cōuerte cōsiliū eor̄ sup eos. στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. τὸν

at dincepit fup nos diſperde.
δι ἐρξάιθμον ἐφ ἡμᾶς παραδιγμάτισον.
memēto dñe notus te fac in tpe tribulatiō
μνήσθητι κύριε γνώθητι ἐν καιρῷ θλίψε
nis mee: & da mihi fiduciā rex
ως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν
gētiū & oīs pncipat⁹ dñator: tribue
ἐθνῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν, δός
ſmonē cōpoſitū in ore meo in cōſpectu
λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον
leonis: & tranſfer cor illi⁹
τοῦ λέοντος, καὶ μεταθες τὴν καρδίαν αὐ
lius in oditū oppugnātis nos in
τοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς εἰς
pditionē eius & cor⁹ q̄ cōſentiunt
συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμονοούντων
ei. nos āt libera in manu tua: & adiu
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοή
na me ſolitariā: & nō hūtē alium
θησόν μοι τὴν μόνην, καὶ μὴ ἐχούσης ἕτερον
adiutorē nīſi te. dñe oīm ſciam
βοηθὸν εἰμὴ σέ. κύριε πάντων γνῶσιν
hēc: & noſti q⁹ oderim gl̄iam im
ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀπὸ
quorū: & deteſter cubile incircūciſo
μων, καὶ βδελύσομαι κοίτην ἀπεριτμή
rū & oīnīo alienigene. tu ſcis
των καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν
neceſſitatē meā: q⁹ abominer ſignum
ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσομαι τὸ σημεῖον
ſuperbie mee q̄d eſt ſup ca
τῆς ὑπερηφανίας μου ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφα
put meū in diebus oſtentatōis mee: de
λῆς μου ἐν ἡμέραις ἐπιφασίας μου, βδε
teſter illud q̄ſi pānū menſtruozum: & τ
λύσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ
nō portē illud in diebus ſilentij mei: & τ
οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου, καὶ
nō comederit ancilla tua in menſa aman:
οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τράπεζαν ἀμάν,
& nō magnificaueri cōmuniū regis:
καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως,
neq⁹ biberi vinū libāminū: & non le
οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν, καὶ οὐκ ἐυφ
tata ſit ancilla tua ſa die tranſlatio
ράνθη ἡ δούλη σου ἀφ ἡμέρας μεταβο
nis hec vſq⁹ nunc. verū in te
λῆς μου μέχρι τοῦνῦν. πλὴν ἐπὶ σοὶ
dñe deus abraam de⁹ fortis ſup om
κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ ὁ θεὸς ἰσχύων ἐπὶ πᾶν
nes: eraudi voce⁹ deſperantiū:
τας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων,
& libera nos de manu malignā
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευο
tium: & libera me a timore meo.
μένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τοῦ φόβου μου. C.15.

ET factū ē in die tertia vt
Καὶ ἐγένηθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς
ceſſauit orare: depoſuit
ἐπαύσαντο προσευχόμενοι, ἐξεδύσαντο τὰ
veſtimēta luctus & induta ē glo
ἱμάτια τοῦ πένθους καὶ περιεβάλετο δό
ria ſua. & facta ſplendens: cū in
ξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανής, ἐπικα
ſpexiſſet omnium ſpectatorē & ſaluato
λεσαμένην τὸν πάντων ἐπόπτην καὶ σωτῆ
rē: aſſumpſit duas famulas. & q̄dem
ρα, παρέλαβε τὰς δύο ἅβρας. καὶ τῇ μὲν
ſup vnā ſuebat: q̄ſi delicata: at alte
μιᾷ ἐπηρείδετο, ὡς τρυφερευομένη, ἡδὲ ἑτέ
ra ſequebatur leuans indumētū
ρα ἐπακολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν

Memento dñe & oñde te nobis in tpe
tribulatiōis nre: & da mihi fiduciā dñe
rex deorum & vniuerſe ptātis: tribue
ſmonē cōpoſitū in ore meo in cōſpe
ctu leonis: & trāſſer cor illi⁹ in odiū ho
ſtis nr̄i: vt & ipſe pereat: & ceteri qui ei
cōſentiūt. Nos aūt libera in mānu tua:
& aduua me mullū aliud auxiliū habē
tē: niſi te dñe q̄ habes oīm ſcientiā: &
noſti qa oderim gloriā iniq⁹rū: & dete
ſter cubile incircūciſorū & oīs alieni
gene. Tu ſcis neceſſitatē meā q⁹ abo
miner ſignū ſuꝑbie & glorie mee q̄d
eſt ſup caput meū in die⁹ oñtationis
mee: & deteſter illud q̄ſi pānū mēſtrua
te: & nō portē in die⁹ ſilentii mei: & q⁹
nō comederī in menſa amā: nec mihi
placuerit cōuiuiū regis: & nō biberim
vinū libāminū: & nūq̄ letata ſit ancil
la tua ex q⁹ huc trāſlata ſum vſq⁹ in pre
ſentē diē: niſi in te dñe de⁹ abraā. Deus
fortis ſup oes: exaudi vocē eor⁹q nullā
aliā ſpem hñt: & libera nos de manu
iniq⁹rū: & erue me a timore meo. Hec
q̄q̄ addita repi in editiōe vulgata. 15.

ET mādauit ei haud dubiū qn hes
ſter mardoche⁹ vt ingrederetur
ad regē: & rogaret p̄ ꝓpīo ſuo & p̄ gēa
ſua. Memorare inqt dierū humilitatis
tue: quō nutrita ſis in manu mea: qa
aman ſcds a rege locut⁹ eſt cōtra nos
in mortē: & tu inuoca dñm & loq̄re re
gi p nobis: & libera nos de morte. Nec
non & iſta q̄ ſubdita ſunt: in editione
vulgata reperi. Die aūt tertio depoſuit
veſtimēta ornat⁹ ſui: & circūdata ē glo
ria ſua. Cūq⁹ regio fulgeret habitu: &
inuocaſſet oīm rectorem & ſaluatorē
deū: aſſūpſit duas famulas: & ſup vnā
q̄dē innitebatur q̄ſi pre delitiis & nima
teneritudine corpus ſuū ferre nō ſuſti
nēs: altera aūt famula⁹ ſeq̄batur dñā⁹
deſtrictia in humū indumēta ſuſtētās.
Ipſa aūt roſeo colore vultū perfuſa: &
gratis ac nitenti⁹ oculis triſtē celabat
animū & nimio timore contractū. In
greſſa igitur cūcta p ordinē oſtia: ſtetit
contra regē vbi reſidebat ſup ſolitū re
gni ſui: indutus veſti⁹ regijs auroq⁹
fulgēs & p̄cioſis lapidi⁹. Eratq⁹ terri
bilis aſpectu. Cūq⁹ eleuaſſet faciem &
ardenti⁹ oculis furorē pectoris indi
caſſet: regina corruit: & in pallorē co
lore mutato: laſſum ſup ancillulā recli
nauit caput. Cōuertitq⁹ de⁹ ſpm̄ regis
in mānſuetudinē: & feſtinus ac metuēs
exiliuit de ſolio: & ſuſtentās eā vlnis ſu
is donec rediret ad ſe his verbis blādie
batur. Quid habes heſter. Ego ſum fr
tu⁹: noli metuere. Nō morieris: nō em̄
pro te ſed p̄ oībus hec lex cōſtituta ē.
Accede igitur & tange ſceptrū. Cumq⁹
illa reticeret: tulit aureā virgā: & poſuit
ſup collū eius: & oſculātus eſt eā: & ait.
Cur mihi nō loq̄ris? Que rñdit. Vidi
te dñe q̄ſi āgelū dei: & cōturbatū ē cor
meū pre timore gl̄ie tue. Valde ei mi
rabilis es dñe: & facies tua plena ē gra
rū. Cūq⁹ loq̄retur: rurſus corruit & pe
ne exanimata eſt. Rex aūt turbabatur:
& oēs miſtri ei⁹ cōſolabātur eā. 16.

EX magnus artaxerxes ab india

eius. & ipa rubefacta vigore pulchritudis
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους
ſue: & vultus eius hilaris q̄ſi
αὐτῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν ὡς
amabilis: at cor eius arctatꝰ
προσφιλές, ἡδὲ καρδία αὐτῆς ἀπεσενωμένη
pre timore. & ingreſſa oſti⁹
ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας
portas: ſtetit coram rege.
τὰς θύρας, κατέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
& ipe ſedebat ſup ſolitū
ως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς
regni ſui. & omnem ſtolā
βασιλείας αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν στολὴν τῆς
ſplendoris ſui idu⁹ erat: totus in
ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδεδύκει, ὅλος διὰ
auro & lapidib⁹ p̄cioſis: & erat ter
χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φο
ribilis nimis. & elevās faciem ſu
βερὸς σφόδρα. καὶ ἄρας τὸ πρόσωπον αὐ
am incenſam gl̄ia: in acte furoris cōſpe
τοῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλε
xit. & corruit regina & immuta
ψε. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα καὶ μετέβα
uit colorē ſuum in diſſolutione: & recli
λε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ κατε
nauit ſe ſup caput ancille pre
κλίθη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἅβρας τῆς προ
cedentis. & conuertit deus ſpirꝰ
πορευομένης. καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦ
tū regis in mānſuetudinē. & feſti
μα τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα. καὶ ἀγω
nans exiluit de ſolio: & τ
νιάσας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ
aſſumpſit eam, in vlnis ſuis
ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ
donec rediret: & cōſolabatur eā
μέχρις οὗ κατέστη, καὶ παρεκάλει αὐτὴν
verbis pacificis. & dixit ei: quid eſt
λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστιν
eſther? ego frater tuus: cōfide nō
ἐσθήρ; ἐγώ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει οὐ μὴ
morieris: qn̄ cōmune ꝓceptum nr̄m
ἀποθάνῃς, ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν
eſt: accede. & tollens aureā vir
ἐστί. προσέλθε. καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβ
gam: ꝓpoſuit ſup collum eius. & τ
δον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς. καὶ
aplexat⁹ ē eam & dixit: loq̄re mihi.
ἀπασάμενο αὐτὴν καὶ εἶπεν, λάλησόν μοι.
& dixit ei: vidi te dñe q̄ſi an
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε κύριε ὡς ἄγ
gelum dei: & turbata eſt cor meū
γελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου
pre timore gl̄orie tue: qn̄
ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι
mirabilis es dñe: & facies tua
θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
gl̄ariam plena. cū aūt loqueretur
χαρίτων μεστόν. ἐν δὲ τῷ λαλέγεσθαι
ipa: corruit pre diſſolutiōe ſua:
αὐτήν, ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς,
& rex turbabatur & om
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο καὶ πᾶ
nis famulat⁹ eius conſolabatur
σα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει
eam.
αὐτήν. Ca. 16.

EX magn⁹ artaxerxes hꝰ
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης ὁῦς
q̄ ab india vſq⁹ ad ethiopiam
ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας

centū viginti septē satrapis regionū
ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις χωρῶν
principes sint t his q nr̄a sapiūt:
ἄρχουσι καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι,
valere. multi plurima cor q be
χαίρειν. πολλοὶ τῇ πλείσῃ τῶν εὐερ
B nefactū bonitate frequēti honо
γετούντων χρηστότητι πικνότερον τιμω
rati: magis superbierūt t nō solū
μένοι, μεῖζον ἐφρόνησαν καὶ οὐ μόνον τοὺς
subiectos nobis querūt affligе
ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποιε
re: et vbertatē nō potētes ferre: t
εῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ
in suos benefactores conant machi
τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχα
nari: t gratitudinē nō solū ab
νᾶσθαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν
hominū auferentes: sed t
ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ierpertenta bonoꝝ elationē elevati:
τῶν ἀποτεραγμάτων κέρδεσι ἐπαιρόμενοι,
et q ita cernit semp vel
C τοῦ τὰ πάντα καρποτεύοντος ἀεὶ θεοῦ τὴν
odiosā arbitrant fugere posse
μισοπόνηρον ὑπολαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι
sniam. sepe aūt t multos ex his q in po
δίκην· πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐπ' ἐξ
testatē cōstituti sunt q creditī sunt guber
ουσίαις τεταγμένων τῶν πιστευθέντων χει
nare amicoꝝ res solatiū pti
ρίζειν φίλων τὰ πράγματα παραμυθίαν με
cipes sanguine innocētū cōstituēs: in
τὸ χους αἵματι ἀθώων καταπάσασα, πρε
duit calamitatē imediabilē: prau
ρίέβαλε συμφορᾶς ἀνηκέστοις, τῷ τῆς κακοη
tatis mēdatio fraude decipien
θείας ψεύδει παραλογισμῷ παραλογισα
tū: cor q dñantur simplicē be
μένων, τὸν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐ
neuolētiā. ꝓsiderare aūt licet nō tm
γνωμοσύνην· σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν οὐ ποσοῦτον
ex veteriꝫ vt traditum hysto
ἐκ τῶν παλαιοτέρων ὡς παρεδόθη ἱσο
rijs: q sūt ꝓpe vos queren
ριῶν, ὅσα ἐσὶ παρὰ πολλοῖς ὑμᾶς ἐκζητοῦν
tes inique cōsummata: cor q in
τας ἀνοσίως συντετελεσμένα, τῇ τῶν ἀνα
digne dominanē pestē: t attēde
ξίως δυναστευόντων λοιμότητι, καὶ προσέ
D re ad ea q post hec: ita vt re
χειν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, ὥστε τὴν βασι
gnū sine turbatione oiꝫ hoiꝫ cū
λείαν ἀτάραχον πᾶσιν ἀνθρώποις μετ'
pace ꝓbeam: vtentes q mutatio
εἰρήνης παρεξόμεθα, χρώμενοί τε μεταβο
nib: ea aūt q ꝓspectū venīt discer
λαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄ-ψιν ἐρχόμενα δακρί
nētes semp cū mansueta obuiatione.
νοντες ἀεὶ μετ' ἐπιεικεσέρας ἀπαντήσε
vt .n. amā amadathu macedo:
ως. ὡς γὰρ ἀμὰν ἀμαδάθου μακεδών, τοῖς
xitatiꝫ alieno de ꝓfan sangui
ἀληθείας ἀλλότριος τοῦ τῶν πέρσων αἵμα
ne: t multū distans a nr̄a beni
τος, καὶ πολὺ διεσηκὼς τῆς ἡμετέρας χρη
gnitate: t hospitat a nobis: ꝓsecut ē q̄ habe
σότητος, καὶ ξενωθεὶς ἡμῖν, ἐτυχεν ἧς ἔχο
m ad oēm gentē humanitatē in tan
μεν πρὸς πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίαν ἐπιτο
tū: vt vocarē nr̄ pater
σοῦτον, ὥς τε ἀγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα

vsq ethiopiā centū viginti septem
prouinciarū ducibus ac principibus
qui nr̄e iussioni obediūt salutē dicit.
Multi bonitate principū & honore q
in eos collatus est: abusi sunt in super
biā: & nō solū subiectos regibus nitun
tur opprimere: sed datā sibi gloriā nō
ferentes: in ipsos qui dederūt molium
tur insidias. Nec cōtenti sunt grās nō
agere bñficiis: & humanitatis in se iu
ra violare: sed dei quoq cūcta cernen
tis arbitrātur se posse fugere sentētiā.
Et intantū vesanie ꝓruperunt vt eos
qui credita sibi officia diligēter obser
uant: & cuncta agunt vt oīum laude
digni sint mendaciorū cuniculis conē
tur subuertere: dum aures principū
simplices ex sua natura alios estimātes
calida fraude decipiūt. Que res & ex
veteribus ꝓbatur historijs: & ex his q̄
gerūtur quotidie: quō malis quorun
dam suggestionib regū studia depra
uentur. Vnde ꝓsidendū est paci oīm
principū. Nec putare debetis fidiuer
sa nubeamus ex animi nr̄i venire leui
tate: sed ꝓ q̄litate & necessitate tēpo
rum vt rei publice possit vtilitas ferre
sententiā. Et vt manifestiꝫ qđ dicimus
intelligatis. Aman filius amadathi &
agāo & gente macedo alienusq a ꝓfanō
sanguine & pietatē nr̄am sua crudeli
tate cōmaculās: pegrinꝫ a nobis susce
ptus est: & tantā in se exptus humani
tate vt pater nr̄ vocaretur: & adorare
tur ab oībus post regē sqđ. qui tantū
arrogātie tumorem sublatus est vt re
gno priuare nos niteretur & spiritu.
Nam mardocheū cuius fide & benefi
cijs viuimus: & cōsortem regni nostri
heste r: cum oīm gente sua: nouis qui
busdā atq inauditis machinis expeti
ut in mortem: hoc cogitans vt illis in
terfertis insidiaretur nostre solitudini:
& regnū persarū transferret in mace
donas. Nos aūt a pessimo mortalium
iudeos necī destinatos: in nulla penit
culpa reperimus: sed econtrario iustis
vtētes legibus & filios altissimi & ma
ximi sempq viuentis dei cuius bene
ficio & patribus nr̄is & uobis regnum
est traditum & vsq hodie custoditur.
Vnde eas litteras quas sub noīe nr̄o
tlle direxerat sciatis esse irritas. Pro
quo scelere ante portas hui vrbis. i.
susis & ipse qui machinatus est: & ois
cognatio eius pendet in patibulis:
non nobis: sed deo reddente ei qđ me
ruit. Hoc aūt edictum qđ nunc mitti
mus: in cunctis vrbibus ꝓponatur:
vt liceat iudeis vti legibus suis. Qui
bus debetis esse āminiculo: vt eos qui
se ad necem eorum parauerāt: possint
interficere tertiadecima die mēsis duo
decimi qui vocatur adar. Hanc enim
diem deus oipotens meroris & luctus
eis vertit in gaudiū. Vnde & vos inter
ceteros festos dies hanc habetote diē
& celebrate eam cum omni leticia.

τ adorarētur ab omnibus: secun=
κὰι προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων, ὁ δ' εὐτε
dā regij throni ꝓsonā ge
ρον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον διατε
rens. nō ferens aūt superbiam: nitus
λεῖν· οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπε
est ꝓncipatu ꝓuare nos t
τόλμησε τῆς ἀρχῆς στερῆσαι ἡμᾶς καὶ τοῦ
spiritu. t nēm saluatorē o
πνεύματος. τόν τε ἡμέτερον σωτῆρα καὶ
in omnibus bñfactorē mardocheū: t
διὰ πάντων εὐεργέτην μαρδοχαῖον, καὶ τὴν
irrephēsibilē regni cōsortē esther:
ἀμεμπτον τῆς βασιλείας κοινωνὸν ἔθνη,
cū omni hoc gente: multiplicibus
σὺν παντὶ τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις
viarum deceptionibus erpetens in
μεθόδων παραλογισμοῖς ὑποσάμενος εἰς
ꝓditionem. ꝑ .n. modū tlos exitia
ἀπώλειαν. διὰ γὰρ τῶν τρόπων τούτων ὧν
mit accipiēs nos desertos ꝓsarum
θη λαβὼν ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῶν πέρσων
dominium in macedonas transfer=
ἐπικράτησιν εἰς τοὺς μακεδόνας μετατά
re. nos vero ab exicīali
ξαι. ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπὸ τ' τρισαλιτηρίου πα
traditos in necem iudeos: re
ραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν τοὺς Ἰουδαίους, εὑ
perimus nō malefactores exites: iustissimis
ρίσκομεν οὐ κακούργους ὄντας, δικαιοτάτοις
vero regentes legibus: exitio ät filios
δὲ πολιτευομένους νόμοις, ὄντας δὲ υἱοὺς τ'
altissimi maximi viuētis dei: q dirigit
ὑψίστου μεγίστου ζῶντος θεοῦ, τ' κατευθύνον
nobis q̄s t ꝓmogenitorib nr̄is re
τος ἡμῖν τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βα
gnum in optima dispositiōe. bene ergo
σιλείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει· καλῶς οὖν
facite non vtentes hoc ab a=
ποιεῖτε μὴ πρὸς χρησάμενοι τοῖς ὑπὸ ἀ=
mā amadathu misse fuerunt litte i ta:
μὰν ἀμαδάθου ἀποσταλεῖσι γράμμασι,
ꝓptea qđ hic q hec operatus est:
διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα ἐξεργασάμενον,
ante susas portas appēsus est
πρὸς ταῖς σούσων πύλαις ἐσταυρῶσθαι
cū omni familia: digna eo q oium
σὺν τῇ παροικίᾳ, τὴν καταξίαν τ' πάντα
dñator deo velociter reddēte
ἐπικρατοῦντος θεοῦ διατάχους ἀπο δόντος
ei iudicii. at exemplar ꝑpe
αὐτῷ κρίσιν. τὸ δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπι
stole huius ꝓponētes in omni lo=
στολῆς ταύτης ἐκθέντες ἐν παντὶ τό=
co: cū libertate dimittatis iu=
που, μετὰ παῤῥησίας ἐᾶν τοὺς Ἰου=
deos vti suis legibus:
δαίους χρήσασθαι τοῖς ἑαυτῶν νόμοις,
t adiuuetis eos. vt eos q in tem
καὶ συνεπισχύειν αὐτοῖς. ὅπως τοὺς ἐν και
pus tribulatiōis ipositi erant eis: vlciscā=
ρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐτοῖς, ἀμύνων
tur tertiadecima duodecimi mē
ται τῇ τριοκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μη
sis adar cadē die. hanc .n.
νὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. ταύτην γὰρ ὁ
oium dñator deus ꝓ ꝓditione
πάντα δυναστεύων θεὸς ἀντ' ἀλεθρίας τοῦ
electi generis fecit eis gaudi
ἐκλεκτοῦ ἔθνους ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφρο=
um. t vos ergo in insignibus
σύνην· καὶ ὑμεῖς οὖν ἐν ταῖς ἐπωνύμοις

vris feſtiuitatib⁹ inſignē diē cū omnibus ἐορταῖς ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ πάνι letitia ducite. ut et nūc τ σὴς εὐωχίας ἄγητε. ὅπως καὶ νῦν καὶ poſt hec ſal⁹ nobis τ μετὰ ταῦτα σωτηρία ἡμῖν καὶ τοῖς εὐneuolis pſis: his ꝙ nobis inſidiant: τοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύου memoriale pditionis. οἷς ἆπι σι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ

vt & in poſterum cognoſcantur: omnes qui fideliter perſis obediunt dignā pro fide recipere mercedem. qui autē inſidiantur regno eorum: perite pro ſcelere. Omnis autem prouintia & ciuitas que noluerit ſolemnitatis huius eſſe particeps: gladio & ígnē pereat: & ſic deleatur vt non ſolum hominibus: ſed etiā inuia beſtiis ſit in ſempiternū pro exēplo contēptus & inobedictie.

Explicit liber Heſter.

Jncipit prologus primus in Job ſcōm trāſlationē.lxx.

OGOR per ſingulos ſcripturæ diuinæ libros: aduerſariorū reſpōdere maledictis: qui interpretationē meā reprehenſionem ſeptuaginta interpretū criminantur quaſi nō & apud græcos aquila ſymmachus & theodotiō: vel verbum e verbo: vel ſenſum e ſenſu: vel ex vtroq; cōmixtum & mediæ tēperatū genus trāſlationis expreſſerint: & omnia veteris inſtrumenti volumina origenes obelis aſtericiſq; diſtinxerit: quos vel additos vel de theodotione ſumptos traſlationi antiquæ inſeruit: ꝓbans defuiſſe quod additum eſt. Diſcant igitur obtrectatores mei recipere in toto qđ in partibus ſuſceperūt aut interpretationē meā cum aſtericis ſuis radere. Neq; em̄ fieri poteſt vt quos plura intermiſiſſe ſuſceperint: nō eoſdem etiam in quibuſdam erraſſe fateātur præcipue ī iob. cui ſi ea quæ ſub aſtericis addita ſunt ſubtraxeris: pars maxima detruncabitur. Et hoc dūtaxat apud græcos. Cæterum apud latinos ante eā tranſlationē quā ſub aſtericis & obelis nuper edidimus: ſeptingenti ferme aut octingenti verſus deſunt: vt decurtatus & laceratus corroſuſq; liber: fœditatē ſui publice legentibus præbeat. Hæc autez tranſlatio nullū de veteriḃ ſequitur interpretē: ſed ex ipſo hebraico arabicoq; ſermone. & interdum ſyro: nunc verba: nunc ſenſus: nunc ſimul vtrūq; reſonabit. Obliquꝰ em̄ ēt apud hebræos totus liber fertur & lubricꝰ: & qđ græci rhetores vocant ſchematiſmenos: dum qui aliud loquitur: aliud agit. Vt ſi velis anguillam vel murenulam ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris: tanto citius elabitur. Memini me ob intelligentiā huius voluminis lydeum quendā p̄ceptorē qui apud hebræos primus haberi putabatur: nō paruis redemiſſe nūmis: cuius doctrina an aliquid pfecerim: neſcio. Hoc vnū ſcio nō potuiſſe me interpretari: niſi qđ ante intellexerā. A principio itaq; voluminis uſq; ad uerba iob apud hebræos proſa oō eſt. Porro a uerbis iob in quibus ait: pereat dies in qua natus ſum & nox in qua dictū eſt cōceptus eſt homo: uſq; ad eū locū ubi ante finē uoluminis ſcriptū eſt: idcirco ipe me rephendo & ago penitentiā in faullla & cinere: hexametri uerſus ſunt: dactylo ſpondeoq; currentes: & ꝓpter linguæ idioma crebro recipientes & alios pedes: nō earūdē ſyllabarū: ſed eorūdē temporū. Interduz quoq; rhythmus ipſe dulcis & tinnulus fertur numeris peduz ſolutis: qđ metrici magis q̄ ſimplex lector intelligūt. A ſupradicto aūt uerſu uſq; ad finem libri: paruū cōma quod remanet proſa oratione cōtexitur. Quod ſi cui uidetur incredulum: metra ſcz eē apd hebræos: & in morē noſtri flacci græciq; pindari & alcei & ſapho: uel pſalterium uel lamentationes hieremiæ: uel omnia ferme ſcripturarum cantica cōprehendi: legat philonē: ioſephū: origenē: ceſarienſem euſebiū: & eorū teſtimonio me uerū dicere cōprobabit. Audiāt quapropter canes mei: idcirco me in hoc uolumine laboraſſe: nō utiterpretationem antiquā reprehenderē: ſed ut ea quæ in illa aut obſcura ſunt: aut omiſſa: aut certe ſcriptorum uitio depraua ta: manifeſtiora noſtra interp̄tatione fierent: qui & hebræum ſermonem ex parte didicimus: & in latino pene ab ipſis cunabulis inter grāmaticos & rhetores & philoſophos detriti ſumus. Qđ ſi apud græcos poſt ſeptuaginta editionē iam chriſti euangelio coruſcante iudeus aquila & ſymmachus ac theodotion iudaizantes heretici ſunt recepti: qui multa myſteria ſaluatoris ſubdola interpretatione celarunt: & tamen in exapleis habentur apud eccleſias & explanantur ab eccleſiaſticis uiris: quantomagis ego chriſtianus & de parentibus chriſtianis natus: & uexillum crucis in mea fronte portans: cuius ſtudium fuit omiſſa repetere: deprauata corrigere: & ſacramenta eccleſiæ puro & fideli aperire ſermone: uel a faſtidioſis uel a malignis lectoribus nō debeo reprobari. Habeāt q uolūt ueteres libros uel in mēbranis purpureis auro argentoq; deſcriptos: uel uncialibus (ut uulgo aiunt) litteris onera magis exarata q̄ codices: dūmodo mihi meiſq; pmittant pauperes habere ſcedulas: & non tam pulchros codices q̄ emendatos. Vtraq; autem editio: & ſeptuaginta iuxta græcos: & mea iuxta hebræos in latinum meo labore tranſlata eſt. Elígat unuſquiſq; qđ uult: & ſtudioſum me magis q̄ maliuolum probet.

Explicit primus prologus in librū Job.

Jncipit ſecundus prologus

in Job ſecundū hebraicum.

JFICELLAM iunco texerē: aut palmarū folia cōplicarem ut in ſudore uultus mei comederem panem & uentris opus ſollicita mente pertractarē: nullus morderet nemo reprehenderet. Nūc aūt quia iuxta ſententiam ſaluatoris uolo operari cibum qui non perit: & antiquam diuinorum uoluminum uiam ſentibus uirgultiſq; purgare: error mihi geminus infigitur: corrector uitiorum falſarius uocor: & errores non auferre: ſed ſerere. Tanta eſt enim uetuſtatis conſuetudo: ut etiam confeſſa plæriſq; uitia placeant: dum magis pulchros habere uolunt codices q̄ emendatos. Quapropter o fratres dilectiſſimi: unicum nobilitatis & humilitatis exemplar: pro flabello calathis ſportelliſq; munuſculis monachorum ſpiritalia hæc & manſura dona ſuſcipite: ac beatum iob qui adhuc apud latinos iace

bat in ſtercore: & uermibus ſcatebat errorū: integrū ima-
culatūq; gaudete. Quomodo enim poſt probationē atq;
victoriam duplicia ſunt ei uniuerſa reddita: ita ego in lin-
gua noſtra (ut audacter loquar) feci eū habere quæ amiſe
rat. Igitur & uos & unūquēq; lectorem ſolita prefatiōe cō
moneo & in principiis librorum eadē ſemp annectens ro
go: ut ubicunq; ſemper p̄cedentes uirgulas uideritis: ſcia
tis ea quæ ſubiecta ſunt in hebraicis uoluminibus non ha
beri. Porro ubi ſtellæ imago præfulſerit: ex hebræo in ſer
mone noſtro addita ſunt. Necnon & illa quæ haberi uide-
bantur & ita corrupta erant ut ſenſum legentibus tollerēt
orantibus uobis magno labore correxi: magis utile quid
exodio meo eccleſiis chriſti uenturum ratus: q̄ ex alio-
rum negocio.

Explicit prologus ſecūdus in librū Iob.

ſncipit argumentum in librū Iob.

IN terra quidē habitaſſe Iob utiſſidi in finibus
idumeæ & arabiæ fertur: & erat ei ante nomē
iobab. Et accepit uxorem arabiſſam: & genu-
it filiū quē uocauit enion. Erat aūt ipſe filius
quidem zareth de eſau filiis filius: de matre uero Boſra:
ita ut ſit quintus ab abraam. Et hi ſunt reges qui regnaue
runt in edom: in qua & ipſe regnauit. Sed primus in ea re
gnauit balach filius beor & nomen eiuſdem ciuitatis de-
naba. Poſt hunc autem barich. Poſt eum iobab qui uoca-
tur Iob. Poſt iob autem huſſan: qui erat dux ex themano
rum regiōe. Et poſt illum regnauit adar filius bedath: qui
excidit madiam in campo moab: & nomen ciuitatis eius
auith.

Explicit argumentum.

Trās. gre. lxx. cū iter. lati.

IOB.

IΩB. Ca. 1.

A

Homo ꝺdā fuit i terra vs iob nomē
Ανθρωπός τις ἦν ἐν γῆ ὗς Ἰὼβ ὄνομα
ei: & erat homo ille verax imacu
αὐτῷ, καὶ ἦν ὁ ἄνθρ ἐκεῖνος ἀληθὴς ἄμω
lat⁹ & ir simpler & rect⁹ & timēs
μος ἀνὴρ ἄπλους καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμε
Infra. 1.a. Infra. 42.b.
des: abſtinēs ab omni mala re.
νος θεὸν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγμα-
Fuerūt aūt ei filij ſeptē: & filie tres. &
τος. ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτά, καὶ θυγατέρες τρεῖς. καὶ
fuerūt pecora eius ouū ſeptē mille: camelor⁹ tria
ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτακισχίλια, καὶ μιλοι τρι-
milia: tuga bou⁹ quingēta: & aſine femine ḡ pa-
χίλιαι, ζεύγη βοῶν πεντακόσια, καὶ ὄνοι θήλειαι νομά-
ſcebāt ḡ ingente: & famulat⁹ mult⁹ nimis: &
δες πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ
opera magna erāt ei in terra: & erat homo ille ma-
ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦν ἄνθρ ἐκεῖνος μέ-
gn⁹ coꝝ q̄ a ſolis ortu. cōuenientes aūt filij ei⁹
γας τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν. συμπορευόμενοι δὲ οἱ υἱοὶ αὐ
ad inuicē faciebāt conuiuiū vnuſq;q; ſua die
τῶ πρὸς ἀλλήλους ἐποίουν πότον ἕκαστος τὴν ἑαυτ ἡμέραν
aſſumentes ſimul & tres ſorores ſu-
συμπαραλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐ-
as: vt comederēt & biberēt cū eis. & cū cōſummati
τῶν, ἐδίδεν καὶ πίνειν μετ' αὐτῶν. καὶ ὡς ἂν συνετελέσθη
eſſent dies conuiuij: mittebat iob & purificabat
σαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, ἀπέστελλεν Ἰὼβ καὶ ἐκαθάριζεν
B
eos ꝓſurgens diluculo: & offerēs pro eis ſacrificia
αὐτὰς ἅμα ὄρθρου τοπρωΐ, καὶ προσφέρων περὶ αὐτῶν θυσίας
Infra. 1.a. fm numer⁹ eor⁹. dicebat enim iob: nequādo pcāuerit
κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. ἔλεγε γὰρ Ἰώβ, μήποτε ἥμαρτον
& bñdixerint deū in corde ſuo filij mei. ſic
καὶ εὐλόγησαν θεὸν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν οἱ υἱοί μου. οὕτως
igit faciebat iob cūctis
ἐποίει Ἰὼβ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέ
diebꝰ eor⁹. & fuit ſicut di-
ρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ
es hec: & ecce venerūt filij dei vt aſſiſterēt coꝝ
κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ κς τῷ διαβό
dño: & diabol⁹ venit in medio eor⁹. & dixit dño diabo
λῳ, πόθεν παραγέγονας; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κῷ εἶπεν,
lo: vnde venis? & reſpōdēs diabol⁹ dño dixit:
περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. καὶ
circuiui terrā & deābulaui cā ḡ ſub celo eſt adſum. &
εἶπεν αὐτῷ ὁ κς, προσέχες οὖν τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τὸ θεράποντός
dixit ei dño: ꝓſideraſti igit mēte tua ꝓra ſeruū
μου Ἰώβ; ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
meū iob: q̄m nō eſt ei ſimilis ex his q̄ ſūt i terra: homo
ἄμεμπτος ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν ἀπεχό-
ſine defectu vir ſimpler & rectus & timēs deū cōti
μενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος; ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος
nēs ab omni mala re? reſpōdit aūt diabol⁹

Trāſla. B. Hie.

Incipit liber Iob. Ca. 1.

VIr erat in terra hus nomine iob. ∞∞∞
Et erat vir ille ſimplex & rectus ac timens ∞∞
deū: & recedēs a malo.
Natiq; ſunt ei ſeptem filii: & tres filie. Et fuit
poſſeſſio eius ∞∞∞∞∞∞∞
ſeptem milia ouium: & tria milia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
camelorum: quingenta quoq; iuga boum: ∞∞
& quingente aſine: ac familia multa nimis. ∞∞
Eratq; vir ille magnus inter omnes ∞∞∞∞∞∞∞∞
orientales. Et ibant filii ei⁹: & faciebāt cōuiuia p
domos: vnuſq;q; in die ſuo. Et mittētes vocabāt
tres ſorores ſuas vt comederent & biberēt cū eis. Cūq; in orbē tranſiſſent dies conuiuii: mittebat ad eos iob: & ſctificabat illos: cōſurgēſq; dilu culo offerebat holocauſta p ſingl⁹os. Dicebat enim: Ne forte peccauerint filii mei & bñdixerint deo in cordibus ſuis. Sic faciebat iob cunctis diebꝰ. Quadam autem die cū venirent filii dei ∞∞∞∞ vt aſſiſterent coram dño affuit inter eos etiā ſathan. Cui dixit dominꝰ. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua.heb. Tex.heb. Job.i. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx..cũ iter.latina.

יְהוָה ׀ וַיֹּאמַר ׀ הֲחִנָּם ׀ יָרֵא ׀ אִיּוֹב
אֱלֹהִים׃ הֲלֹא־אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד שׁוֹךְ
בֵּיתוֹ ׀ וּבְעַד כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מִסָּבִיב סָבַב
מַעֲשֵׂה יָדָיו בֵּרַכְתָּ וּמִקְנֵהוּ פָּרַץ עָשָׂה מָנָא
בָּאָרֶץ׃ וְאוּלָם שְׁלַח־נָא יָדְךָ וְנַע נָגַע
כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ אִם־לֹא עַל־פָּנֶיךָ בָּנָה
יְבָרֲכֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנֵּה בָּרַךְ אָמַר
כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל
תִּשְׁלַח יָדְךָ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מִלִּפְנֵי שָׁלַח
יְהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו ׀ וּבְנֹתָיו
אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם
הַבְּכוֹר׃ וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמַר
הַבָּקָר הָיוּ חֹרְשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת
עַל־יְדֵיהֶם׃ וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת
נְעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרֶב וָאֲמַלְּטָה
רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד זֶה
מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר אֵשׁ אֱלֹהִים
נָפְלָה מִן־הַשָּׁמַיִם ׀ וַתִּבְעַר בַּצֹּאן
וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם וָאֲמַלְּטָה רַק
אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד זֶה
מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה
רָאשִׁים ׀ וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמַלִּים
וַיִּקָּחוּם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־חָרֶב
וָאֲמַלְּטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
עַד־זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר בָּנֶיךָ
וּבְנֹתֶיךָ אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית
אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃ וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה
בָּאָה מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר ׀ וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע
פִּנּוֹת ׀ הַבַּיִת ׀ וַיִּפֹּל עַל ׀ הַנְּעָרִים
וַיָּמוּתוּ ׀ וָאֲמַלְּטָה ׀ רַק־אֲנִי ׀ לְבַדִּי
לְהַגִּיד לָךְ׃ וַיָּקָם ׀ אִיּוֹב ׀ וַיִּקְרַע
אֶת־מְעִילוֹ ׀ וַיָּגָז אֶת־רֹאשׁוֹ ׀ וַיִּפֹּל
אַרְצָה ׀ וַיִּשְׁתָּחוּ ׀ ׃ וַיֹּאמֶר ׀ עָרֹם
יָצָתִי מִבֶּטֶן אִמִּי ׀ וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה
יְהוָה ׀ נָתַן וַיהוָה ׀ לָקָח ׀ יְהִי ׀ שֵׁם
יְהוָה ׀ מְבֹרָךְ׃ ׀ בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא

aiſt.b Nũquid fruſtra b iob
c timet ooooooooooooooo
c deum? f Nonne e tu b vallaſti f eum b ac ooooooooooo
d domũ eius e vniuerſamq; p ſubſtantiã e ius q p circuitũ? f Operib? e manuũ eiꝰ
f bſidixiſti. e & poſſeſſio eiꝰ
f creuit f in terra? f Sed e extẽ de paululũ c manũ tuã: b & tange c cuncta f que e poſſidet: f niſi f in f faciem ooooo
m bſidixerit tibi. m Dixit er go o dñs e ad q ſathan. r Ecce e vniuerſa f q̃ habet f in ma nu tua ſunt: r tm̃ in eũ e ne b extẽdas c manum tuam. b Egreſſuſq; eſt c fathã a e fa cie o dñi. r Cum autẽ qua dam s die r filiꝝ m & filie eius n comederent o & biberent p vinũ q in domo r fratris ſui
s primogeniti: t nunclus u venit s ad r iob qui diceret.
u Boues b arabant o & aſine c paſcebantur ooooooooo
r iuxta e cos: b & irruerũt r ſa bei u tulerunt q omnia r & m pueros u percuſſerunt
p gladio: q & cuaſi ooo.oooo
e ego c ſolus u vt nunciarem x tibi. Cunq; r adhuc' ille
u loqueretur c venit b alter: o & dixit. c Ignis f dei ooooo
e cecidit b c celo: u & tactas
r oues ooooooooooooooooo
m pueroſq; u conſumpſit: o & effugi ooo.ooo.ooooooo
q ego f ſolus u vt nũciarem t tibi. Sed & u adhuc r illo f lo quẽte: u venit r ali o: b & dixit. c Chaldei o fecerunt t tres
t turmas: r & inuaſerunt b camelos ooo.ooo.ooo.ooo
r & tulerũt eos: necnõ u & m pueros m pcuſſerit o gladio p & e go p fugi u ſolus f vt nũ ciarem u tibi. ooo.ooo.ooo
f Adhuc r loq̃batur r ille: u & ecce u ali o b itrauit: c & dixit. b Filiis tuis c & filiab o veſcẽ tibus u & bibẽtib o b vinũ r in domo u fris ſui r primogeni ti: m repete u ventus o vehemẽs b irruit q a regione c deſerti: u & concuſſit q̃ttuor u angulos u dom o: que f cor ruens oppreſſit u liberos tuos b & mortui ſunt: c & effugi c ego f ſolus ooo.ooo
u vt nunciarem b tibi. Tunc r ſurrexit u iob: r & ſcidit oo u veſtimẽta ſua: o & tonſo q capite f corruens ooo.oo
u in terram: f adorauit u & dixit. x Nudus ooooooooo
f egreſſus ſũ r de vtero u matris mee: b & q nudus c reuertar p illuc. x Dñs f dedit: u dominꝰ b abſtulit r ſit u nomen r domini m benedictũ. u In oĩbus u his p non q peccauit

τ dixit cos dño: nũqd fruſtra iob timet
καὶ εἶπεν ὁ ἀντι τ κυρίου, μὴ δωρεὰν ἰὼβ φοβεῖται τὸν
deũ: nõne tu circũuallaſti exterioza ei τ interioza do
τὸν; οὐχὶ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτ καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκί
mꝰ eiꝰ: τ oium q̃ ſunt ei in circuitu opib
ας αὐτ, καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ τὰ ἔργα τῶν
manuũ eiꝰ bſidixiſtiꝰ τ pecora eiꝰ multa fecit
χειρῶν αὐτ εὐλόγησας; καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποί
ſti in terra: ſed mitte manũ tuã: τ
ησας ἐπὶ τῆς γῆς; ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου, καὶ
tãge oia q̃ habet niſi in facie tuã bñdixerit
ἅψαι πάντων ὧν ἔχει εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει
tibi. tũc dixit dñs diabolo: ecce oia q̃cũq; ſũt
σε. τότε εἶπεν κς τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐστὶν
ei dno. in manu tua: ſed eã ne tetigeris. τ e
αὐτῷ, δίδωμι ἐν τῇ χειρί σου, ἀλλὰ αὐτ μὴ ἅψῃ. καὶ ἐξ
greſſꝰ e diabolꝰ a dño. τ fuit ſicut dies hec:
ἦλθεν ὁ διάβολος παρὰ τ κυ. καὶ ἦν ὡς ἡμέρα αὕτη,
filij iob τ filie eiꝰ bibebãt vinũ in domo
οἱ υἱοὶ ἰὼβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἔπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ
fratris ſui ſenioris: τ ecce nunciꝰ ve
τ ἀδελφοῦ αὐτῶν τ πρεσβυτέρου, καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλ
nit ad iob τ dixit ei: iuga boũ arabãt:
θε πρὸς ἰὼβ καὶ εἶπεν αὐτῷ, τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠροτρία,
τ feminе aſine paſcebant adherentes eis τ irruit
καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμεναι αὐτῶν καὶ ἐπέπεσε
ſaba τ captiuas duxerũt eas: τ pueros inter
σαβὰ καὶ ἠχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας ἀπέ
fecerũt in gladijs: ſaluatus ãt ego ſolꝰ veni vt nunꝫ
κτειναν ἐν μαχαίραις, σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τ ἀπαγ
ciarẽ tibi. adhuc hoc loquẽte: venit aliꝰ τ dixit
γεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἦλθεν ἕτερος καὶ εἶπε
ad iob: ignis a deo cecidit de celo τ cõ
πρὸς ἰὼβ, πῦρ παρὰ τ θεοῦ ἔπεσεν ἐκ τ οὐρανοῦ καὶ κα
buſit oues: τ paſtores cõſumpſit ſimꝫ
τέκαυσε τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ποιμένας κατέφαγεν ὁμοί
liꝫ: τ ſaluatꝰ ego ſolꝰ veni vt nunciarẽ tibi. adhuc hoc
ως, καὶ σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τ ἀπαγγεῖλαί σοι. ἔτι τοῦ
loquente venit aliꝰ nunciꝰ τ dixit ad iob:
του λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος καὶ εἶπε πρὸς ἰὼβ,
chaldei ipoſuerũt tres turmas τ circuierũt
οἱ χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχὰς καὶ ἐκύκλωσαν τὰς
camelos τ captiuas tulerũt eas: τ pueros
καμήλους καὶ ἠχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας
interfecerũt in gladijs: cuaſi ãt ego ſolꝰ τ veni vt
ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τ
nunciarẽ tibi. adhuc hoc loquente: aliꝰ nunciꝰ
ἀπαγγεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος
venit dices iob: filijs tuis τ filiabꝰ
ἔρχεται λέγων τῷ ἰὼβ, τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων
veſcentibꝰ τ bibentibꝰ apud ffem ſuũ ſenio
ἐσθιόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρε
re: repẽte ventus mագnꝰ irruit ex deſerto τ
σβυτέρῳ, ἐξαίφνης ἄνεμος μέγας ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ
tetigit quattuor angulos domꝰ: τ corruit domꝰ
ἥψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία
ſup filios tuos τ mortui ſunt: cuaſi ãt ego ſo
ἐπὶ τὰ παιδία σου καὶ ἐτελεύτησαν, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μό
lus τ veni vt nunciarẽ tibi. ſic ſurgẽs iob ſcidit
νος καὶ ἦλθον τ ἀπαγγεῖλαί σοι. οὕτως ἀναστὰς ἰὼβ διέρρη
veſtimẽta ſua: τ totõdit comã capitis
ξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς
ſui: τ cadẽs humi adorauit τ dixit: ipe nu
αὐτ, καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε καὶ εἶπεν, αὐτὸς γυμ
dꝰ egreſſꝰ ſũ de vtero matris mee: nudꝰ τ reuertar
νὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι
illuc. dñs dedit dñs abſtulit: ſicut dño placuit ſic
ἐκεῖ. ὁ κς ἔδωκεν ὁ κς ἀφείλετο, ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν οὕ
τ factũ eſt: ſit nomẽ dñi benedictũ. in his
τω καὶ ἐγένετο, εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. ἐν τού
oĩbꝰ q̃ acciderũt ei nihil peccauit
τοις πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν ὁ

iob labijs corā dño: ⁊ nō de-
ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντι τοῦ κυρίου, καὶ οὐκ ἔδωκε
dit stultitiā deo.
κεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Ca. 2.

HEc aūt factū est vt venerūt filij dei
Ἐγένετο δὲ ὡς ἡμέρα αὕτη καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ
A vt astarēt corā dño: ⁊ diabol⁹ venit in
5.t.d. παραστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν
medio eor vt astaret corā dño. ⁊ dixit
μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι ἐναντι τοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ
dño diabolo: vnde tu venis? tūc dixit dia
κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ; τότε εἶπεν ὁ διά-
bol⁹ corā dño: postq̄ discurri eā q̄ sub celo ⁊
βολος ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαπορευθεὶς τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ
deambulaui vniuersā adūi. dixit aūt do
ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν πάρειμι. εἶπεν δὲ κύ-
min⁹ ad diabolū: ꝓsideraūt igit ſeruū meū
ριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέχες οὖν τῷ θεράποντί μου
iob: q̄ nō est ſcōm eū. er hō q̄m
ἰὼβ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ' αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
innocēs: verax: sine defectu: pt⁹: abstinēs ab
ἄκακος, ἀληθινός, ἄμεμπτος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ
omni malo: adhuc q̄ adheret innocentie.tu aūt dixisti:
παντὸς κακοῦ, ἔτι τε ἔχεται ἀκακίας· σὺ δὲ εἶπας, τὰ
B substantiā ei⁹ frustra pdere. suscipiēs aūt
ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπολέσαι· ὑπολαβὼν δὲ ὁ
diabol⁹ dixit dño: pelle pro pelle: ⁊ oīa
διάβολος εἶπε τῷ κυρίῳ, δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάν-
q̄cūq; sunt hominꝫ pro aīa sua dabit:
τα ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δώσει,
dūmodo aūté mitte manū tuā ⁊ tāge os
οὐμὴν δὲ ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἅψαι τῶν ὀστῶν
ei⁹ ⁊ carnes ei⁹: nisi in faciē tuā be-
αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, εἰμὴ εἰς πρόσωπόν σε εὐλο-
nedicet dixit aūt dño diabolo: ecce trado
γήσει. εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ παραδίδωμί
tibi eū: tm̄ aīam illi⁹ serua. ⁊ egressꝰ é
σοι αὐτὸν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φύλαξον· καὶ ἐξῆλθεν
C diabol⁹ a dño: ⁊ percussit iob vlcere ma
ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ ἔπαισε τὸν ἰὼβ ἕλκει πο-
lo a pedib⁹ vsq; ad caput. a accepit sibi te-
νηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς· καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὄστρα-
stā: vt scalpēs raderet: ⁊ ipe sedebat int⁹ in cinere.
κον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῇ κοπρίᾳ.
⁊ dixit ei vxor sua: vsq; quo tolerabis? sed
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μέχρι τίνος καρτερήσεις; ἀλλὰ
D dic q̄dā verbū ptra deū ⁊ morere. ille aūt inspiciēs eā
εἰπόν τι ῥῆμα πρὸς θεὸν καὶ τελεύτα. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐ-
dixit: vt q̄d tanq̄ vna stultaꝫ mulieꝫ locuta
τῇ εἶπεν, ἵνα τί ὡσεὶ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλη-
es: si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala nō
σας; εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐκδεξόμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ
sustinebim⁹? in his oib⁹ q̄ accidērūt ei ni
ὑποίσομεν; ἐν τούτοις πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐ
D hil peccauit iob labijs corā deo. cū audiſ
διημάρτεν ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. ἀκούσαν-
sent aūt tres amici ei⁹ mala oia q̄ supuenissēt
τες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα
ei: venerūt vnusq̄sq; de ꝓpria regione ad cōso
αὐτῷ, παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας τ παρακα-
landū eū: eliphaz themanox rex: baldad
λέσαι αὐτόν, ἐλιφὰζ ὁ θαιμανῶν βασιλεύς, βαλδὰδ ὁ
saucheox tyrann⁹: sophar mincox rex. ⁊ ve-
σαυχαίων τύραννος, σωφὰρ ὁ μιναίων βασιλεύς· καὶ πα-
nerūt ad eū vnanimit vt cōsolarent ⁊ visi
ρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τ παρακαλέσαι καὶ ἐπι-
tarēt eū: cū vidissēt aūt eū pcul nō cognoue
σκέψασθαι αὐτόν. ἰδόντες δὲ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνω
rūt. ⁊ exclamātes voce magna plorauerūt scidētes vnus
σαν· καὶ βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ ἐκλαυσαν ῥήξαντες ἕ
q̄sq; suā vestē: ⁊ spargentes terrā
καστος τὴν ἑαυτοῦ στολήν, καὶ καταπασάμενοι γῆν ἐπὶ

ˈIobᵃ nec q̄ᵘ stultū quidˈcō
tra deūᶠ locutus est. 2.
HActū est aūtˈcū qua-
dāᵇ dieᶜ venissentᵈ filii
ˈdei :ˈ & starēt⁸ corāᵇ dño:
ʰvenissetˈ quoq; ⁱfathan
ᵐinter eos:ⁿ & staretᵒ in cō
spectuᵖ eius : ᵍvt diceret
ʳdñsˢ adᵗfathan . ᵘ Vnde
ᵛvenisˈ Qui ʷrēspondens
ˣait . ˈ Circuiui ʸterram :
ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶻ& perābulauiᵃ eam. ᵇ Et
dixitᶜ dominusᵈ ad ꝏꝏꝏ
ᵉfathan.ᶠ Nunquid cōſi-
derastiᵍ ferūm meū ʰiob
ⁱqᵗ nō sitᵏ ei similisˡ in ter
raᵐ virⁿ simplexᵒ & rectᵖ ac
ᵠtimens ʳdeum ˢ & rece-
dens ᵗa malo ˈ & adhuc ꝏ
ᵘretinēsᵛ innocentiā. Tu ˣāt
cōmouisti me ʸaduersus
eū ᶻvt affligerē eū ᵃᵃfrustra.
ᵇ Cuiᶜ rñdens ᵈfathanᵉ ait.
ᶠ Pellemᵍ proʰ pelle ˈ & cūc-
ctaˈ que habet ⁱhomo ꝏꝏ
ʲdabitᵏ proˡ anima tua :
ᵐalioquinⁿ mitte ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒmanū tuā :ᵖ & tangeᵍ os
eius ˈ & ʳᵐ carnē: & tūc vide
bisᵖ inᵍ faciēˢ benedicat
tibi :ᵗ dixit ergo ˈ domin⁹
ᵘadᵛ fathan.ʷ Ecceˣ in ma-
nu tua est : ʸveruntamen
ᶻanimam illus ᵃ serua .
ᵇ Egressus igitur ˈ fathā ᶜa
ᵈfacieᵉ domini :ᶠ percussit
ᵍiobʰ vlcere pessimo ꝏꝏ
ⁱa planta ʲ pedis ᵏ vsq; ad
ˈvertice eius. Quiᵐ tesla sa
mem ⁿradebat; ᵒsedens ᵖin
sterquilinio . ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵠDixit aūté ʳilli ˢvxor sua.
ᵗ Adhuc tu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘmanes ˈ in simplicitate
tua? ᵛ Bñdic ˈdeo ʷ & more
re. Quiˣ ait ᶜad illā.ʸ Qua
si ᶻvna ᵃde stultis mulieribᵇ
ᶜlocuta es. ˈ Siᵈ bonaᵉ susce
pimus ˈde manu ꝏꝏꝏꝏ
ᵍdei: ʰmala quareⁱ nonʲ su
stineamus ? ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˈIn oībusᵏ hisˡ nō ᵐpecca-
uitⁿ iob ˈlabīs suis. Igitur
ᵒaudientes ᵖ tres ᵠ amici
ʳiob ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢomneᵗ malumᵘ quod ac-
cidissetˣ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸei: ᶻvenerunt ᵃ singuli ᵇ de
loco suo :ᶜ eliphaz ꝏꝏ
ᵈthemanites ᵉ & baldath
ᶠsuites: ᵍ& sophar ꝏꝏꝏ
ʰnaamathites. ⁱ Cōdixerāt
enī ʲvt ᵏpariter ˈvenientes
ᵐvisitaret ˈ eum ⁿ & cōsola
rentur. ᵒ Cumq; eleuassent
ᵖprocul ᵍoculos suos: ʳnō
ˢcognouerunt eum. ꝏꝏ
ᵗEt exclamantes ᵘploraue
runt : ᵛsciſſisq; ꝏꝏꝏꝏ
ʷvestibus ˣsparserunt ʸpul
uerem ᶻsuper ᵃ caput suū

Pătíua.heb. Tex.be.Job.iij.

יום	הַשָּׁמַיְמָה׃ וְיִשְׁבוּ אִתּוֹ לָאָרֶץ שִׁבְעַת
ראה	יָמִים וְשִׁבְעַת לֵילוֹת וְאֵין דֹּבֵר
	אֵלָיו דָּבָר כִּי רָאוּ כִּי גָדַל הַכְּאֵב
	מְאֹד׃ אַחֲרֵי כֵן פָּתַח
Cap.iij.	אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיְקַלֵּל אֶת יוֹמוֹ׃ וַיַּעַן
ענה אבד	אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ יֹאבַד יוֹם אִוָּלֶד בּוֹ
ילד	וְהַלַּיְלָה אָמַר הָרָה גָּבֶר׃ הַיּוֹם הַהוּא
היה חשך	יְהִי חֹשֶׁךְ אַל יִדְרְשֵׁהוּ אֱלוֹהַּ מִמָּעַל
זרח עלה נגה	וְאַל תּוּפַע עָלָיו נְהָרָה׃ יִגְאֲלֻהוּ
שכן	חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת תִּשְׁכָּן עָלָיו עֲנָנָה
בעת מרר	יְבַעֲתוּהוּ כְּמְרִירֵי יוֹם׃ הַלַּיְלָה הַהוּא
לקח	יִקָּחֵהוּ אָפֵל אַל יַחֵד בִּימֵי שָׁנָה
ספר נוא	בְּמִסְפַּר יְרָחִים אַל יָבֹא׃ הִנֵּה
היה גלמד	הַלַּיְלָה הַהוּא יְהִי גַלְמוּד אַל תָּבוֹא
קבב	רִנָּה בּוֹ׃ יְקֻבֻּהוּ אֹרְרֵי יוֹם
עתד לוה	הָעֲתִידִים עוֹרֵר לִוְיָתָן׃ יֶחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי
חשך כסה	נִשְׁפּוֹ יְקַו לְאוֹר וְאֵין וְאַל יִרְאֶה
ראה	בַּעַפְעַפֵּי שָׁחַר׃ כִּי לֹא חָגַר דַּלְתֵי
סתר	בִטְנִי וַיַּסְתֵּר עָמָל מֵעֵינָי׃ לָמָּה לֹא
מות גוע	מֵרֶחֶם אָמוּת מִבֶּטֶן יָצָאתִי וְאֶגְוָע׃
מדע שד	מַדּוּעַ קִדְּמוּנִי בִרְכָּיִם וּמַה שַׁדַּיִם
ינק שכב	כִּי אִינָקָה כִּי עַתָּה שָׁכַבְתִּי וָאֶשְׁקוֹט
נוח	יָשַׁנְתִּי אָז יָנוּחַ לִי׃ עִם מְלָכִים
בנה	וְיֹעֲצֵי אֶרֶץ הַבֹּנִים חָרְבוֹת לָמוֹ׃
שור טלא	אוֹ עִם שָׂרִים זָהָב לָהֶם הַמְמַלְאִים
טמן בית	בָּתֵּיהֶם כָּסֶף׃ אוֹ כְּנֶפֶל טָמוּן
היה טלל	לֹא אֶהְיֶה נְעוֹלְלִים לֹא
ראה אור	רָאוּ אוֹר׃ שָׁם רְשָׁעִים חָדְלוּ
תעת כוח	רֶגֶז וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ׃
אסר	יַחַד אְסִירִים שָׁאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ
נגד	קוֹל נוֹגֵשׂ׃ קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא
	וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו׃ לָמָּה
נתן טרר	יִתַּן לָעָמֵל אוֹר וְחַיִּים לְמָרֵי
	נָפֶשׁ׃ הַמְחַכִּים לַמָּוֶת וְאֵינֶנּוּ
חפר טמן	וַיַּחְפְּרֵהוּ מִמַּטְמוֹנִים׃ הַשְּׂמֵחִים
מצא שוש מצא	אֶלִּי גִיל יָשִׂישׂוּ כִּי יִמְצְאוּ קָבֶר׃

Trãsla.B.Vie.

'in celum. [6] Et federunt [b]cum eo [i]in terra [k]septem [l]diebus [m]& septem [n] noctibus: [o]& nemo [p] loq̃batur [q]ei [r]verbũ. [s]Videbant [t] enĩ [r]dolorem esse vehementem. 3.

[b]Post hec [c]aperuit os [d]iob [b]os suũ: [6]& maledixit [d]diei sue ∞∞∞∞∞ [m]& locutus est. [n]Pereat [o]dies [q]in qua [r]natus sum: ∞ [r]& nox in qua [s] dictũ est: [r]cõceptu [t]est [u]hõ. [s]Dies [r]illa [v]vertatur i [w]tenebras. [b]Nõ [c]requirat eã [b]de [c] desup: [r]& non [s] illustretur [t] lumine. [x] Obscurent eum [t]tenebre [m]& vmbra mortis: [o]occupet [b]eum [q]caligo & [r]involuatur [s]amaritudie. [n]Nocte [t]illam [r]tenebrosus turbo [r]possideat. [s] Nõ [b] cõputetur [r]in diebus [o] anni: [b]nec [c] numeretur in [r] mensibus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [m] Sit [b] nox [r] illa [n] solitaria: [o]nec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]laude digna. [o] Maledicãt [r]qui maledicunt [n] diei: [r]qui pati sunt [r]suscitare [t]leviathan. [o] Obtenebrẽtur [b]stelle [c]caligine eri. [o] Expectet [r]lucem [r] & nõ [b]videat: [s]nec [r]ortũ surgẽtis [t]aurore. [r] Qua [m] non [n] cõclusit [o]ostia [r]ventris q portauit me: [n]nec abstulit [r]mala [n]ab oculis meis. [r] Quare [u] nõ [x]in vulua [r] mortuus sum: [s]egressus [r]ex vtero nõ statim [b]perii? [c]Quare [o]exceptus [c]genib [o]? [r]cur [r] lactat [o] [b]veriba [o]? [r]Nunc [r]eẽ [m] dormiẽs [n] silerẽ: [o]& sõno meo [q]requescerẽ [r]cum [r] regibus [n]& cõsulibus [r]terre: [r] qui edificãt [r]sibi [r] solitudines: [b]aut [c]cum [o]principib [o] [r]qui possidẽt [r]aurũ: [o]& [r]replent [b]domos suas [r] argento. [x] Aut [r]sicut abortiuũ [m] absconditum [n]non [o] subsistẽ rẽ: vel [n] qui concepti [q] non [r]viderunt [n]lucem. [r] Ibi [n] impij [r]cessauerunt a ∞∞∞∞∞ [r]tumultu: [r]& ibi [r] requieuerũt [n] fessi [r] robore: & q̃n dam [r] vincti [o] pariter [r] sine molestia. [s] Non [b] audierũt [r]vocem [n] exactoris. [r] Parnus [m] & magnus [n] ibi [o] sunt [r]& seruus [q] liber [r]a domino suo. [n] Quare [u] misero [r]data est [r]lux [r] & vita [r] his q in amaritudine ∞∞∞∞∞∞∞ [n] anime sunt? [b] Qui expectant [r] mortẽ [o] & nõ venit: [r]quasi effodientes [r] thesaurũ: [s] gaudentq̃ vehementer [r] cum [m] inuenerint [n] sepulchrum. ∞∞∞∞∞∞∞

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

assederũt iuxta eũ septẽ dies ⁊ septẽ noctes: ⁊ nemo illox locut [o] est ad eũ verbũ: videbãt enĩ dolorem esse vehementem ⁊ magnã valde.

καθεκάθησαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα. Ca.3.

Et post hoc aperuit iob os suũ ⁊ maledixit diei suo dicẽs:

Καὶ μετὰ τοῦτο ἤνοιξεν ὁ Ἰὼβ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ κατηράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λέγων,

pereat dies in ꝙ nat [o] sum: ⁊ nox in ꝙ dixerũt: ecce mascul [o].

ἀπόλοιτο ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ εἶπαν, ἰδοὺ ἄρσεν·

nox illa sit tenebre: ⁊ nõ requirat eã deus desup: neq̃ veniat in eã lumẽ.

ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη σκότος, καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ κύριος ἄνωθεν, μηδὲ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν φέγγος.

capiãt eã tenebre ⁊ vmbra mortis: suscipiat in eã caligo. ⁊ turbet dies illa ⁊ nox illa: auferãt eã tenebre, nõ sit inter dies anni, ἐκλάβοι αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, ἐπέλθοι ἐπ' αὐτὴν γνόφος. καὶ ταραχθείη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, ἀπενέγκαιτο αὐτὴν σκότος· μὴ εἴη ἐν ἡμέραις ἐνιαυτοῦ, μὴ δὲ ἀριθμηθείη ἐν ἡμέραις μηνῶν· ἀλλὰ ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη ὀδύνη, καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν εὐφροσύνη

neq̃ gaudiũ. sed maledicat ei q̃ male dicit diei illi q̃ futuri sũt suscitare leviathã. obtenebrent stelle noctis illi [o] ⁊ nõ maneãt: ⁊ in illũmatione nõ veniãt. ⁊ nõ videat lucifer ũ orienti: [q] nõ cõclusit hostia vẽtris matris mee: abstulit eũ labore ab oculis meis. ãre eũ in vẽtre nõ mortuũ? egressus ex vtero nõ statim perii? cur aũt obuiauerũt mihi genua: cur aũt vbera? ãre aũt obuiauerũt mihi genua: cur aũt vbera; ⁊ nunc dormiẽs silerẽ: somnio meo requiescerẽ cum regib [o] cõsiliarijs terre: q̃ edificãt sibi solitudines: aut cum principib [o] q̃ habent aurũ et replent domos suas argento. aut sicut abortiuũ absconditum non subsistẽ rẽ: vel qui concepti non viderũt lucẽ. illic impij cessauerũt a tumultu: ibi requieuerũt fessi robore: & q̃n dam vincti pariter sine molestia. non audierũt vocem exactoris. Parnus & magnus ibi sunt & seruus liber a domino suo. Quare misero data est lux & vita his q̃ in amaritudine sunt aiabus. q̃ desiderãt mortẽ: ⁊ nõ cõsecutur effodientes ãs thesauros. gaudẽtes aũt vehementer cum inuenerint sepulchrum.

ἀπόλοιτο ἡμέρα ἐν ᾗ εἶπαν, ἰδοὺ ἄρσεν· ἔστω σκότος ἡ ἡμέρα ἐκείνη, μὴ ἐπιζητήσαι αὐτὴν ὁ θεὸς ἄνωθεν, μηδὲ ἐπιλαμψάτω ἐπ' αὐτὴν φῶς. καταλαβέτω αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, ἐπικαλυψάτω αὐτὴν γνόφος· καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἐκλαβέτω πικρία ἡμέρας· ἐν ἡμέραις ἐνιαυτοῦ μὴ ἐνοχλείσθω, μηδὲ ἐν ἀριθμῷ μηνῶν ἐλθέτω· ἰδοὺ ἡ νὺξ ἐκείνη γενηθήτω ἀοίκητος, μὴ ἐλθέτω φωνὴ εὐφροσύνης ἐν αὐτῇ· καταράσαιντο αὐτὴν οἱ καταρώμενοι τὴν ἡμέραν, οἱ ἕτοιμοι ἐγεῖραι πόλεμον· σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ μὴ ὑπομείνατω, καὶ μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα, ὅτι οὐ συνέκλεισε θύρας γαστρὸς μητρός μου, ἀπῆλασε γὰρ πόνον ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου. διατί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτησα, ἐξῆλθον δὲ ἐκ γαστρός, καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπωλόμην; ἢ ἄρα ἀπὸ μαστῶν ἔλαβόν με; ἢ ἄρα ἐν κοίτῃ ἐκοιμήθην καὶ ἡσύχασα, ὑπνώσας ἀνεπαυσάμην μετὰ βασιλέων βουλευτῶν γῆς, οἱ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ξίφεσιν, ἢ μετὰ ἀρχόντων, ἐν πολλῷ αὐτῷ οἱ πλησθέντες οἶκοι αὐτῶν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, οἱ ἔπλησαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργύρου; διατί οὐκ ἐγενόμην ὡς ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρός, ἢ ὥσπερ νήπιοι οἱ οὐκ εἶδον φῶς. ἐκεῖ ἀσεβεῖς ἐπαύσαντο θυμοῦ ὀργῆς, ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι τῷ σώματι, ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ δεδεμένοι οὐκ ἤκουσαν φωνὴν φορολόγου. μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ εἰσι, καὶ δοῦλος οὐ τιμᾷ τὸν κύριον αὐτοῦ. διατί γὰρ δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς; ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις; ἀφθόνως τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς; ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις ψυχαῖς· οἱ ἱμείρονται τοῦ θανάτου, καὶ οὐ τυγχάνουσιν ἀορύστοις ὥσπερ θησαυρούς. πολιχαρεῖς δὲ ἐσονται ἐὰν κατατύχωσι, θάνατος ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

viro requies: cui? via abscōdita est: cōclusit eū
ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισε γὰρ ὁ
de? cōtra eū. ante eū cibos meos suspiriū venit mihi
θεὸς κατ' αὐτοῦ· πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἥκει μοι
t fundent ꝫ̄ aque rugit?: timor eū quē cogi
καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχήματα, φόβος γὰρ ὃν ἐφρόν
tauī venit mihi. t quē timuerā occurrit mihi. neq; pace
τισα ἤλθέ μοι, καὶ οὐκ ἐδ' ἐδοίκειν συνήντησέ μοι. οὔτε εἰρήνευ
egi: neq; silui: neq; quieui: venit ãt mihi idignatio.
σα, οὔτε ἡσύχασα, οὔτε ἀνεπαυσάμην, ἦλθε δέ μοι ὀργή.

Ca.4 RΕspōdens aūt eliphaz themanites dicit: si cepe=
A ΥποληφθεὶΣ δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαμανίτης λέγει, εἰ ληφό
rim? loqui ad te: moleste accipies? vi ãt verbor tuor
μεθα λαλῆσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις; ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου
qs feret? si eū tu admonuisti multos t man?
τίς ὑποίσει; εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλοὺς καὶ χεῖρας
debiles cōsolat? es: languētes q̄ erexisti ver
ἀσθενοῦς παρεκάλεσας, ἀσθενοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥή=
bis: genib? q̄ impotentib? fiduciā circūposuisti. nūc ãt
μασι, γόνασί τε ἀδυνατοῦσι θάρσος προσέθηκας· νυνὶ δὲ
venit sup te dolor: t tetigit te: tu aūt acceleraſti. nūqd
ἦκεν ἐπὶ σὲ πόνος καὶ ἥψατό σου, σὺ δὲ ἐταράχθης· πότε
B non timor tu? est in stultitia t spes tua t
μὴ οὐχ ὁ φόβος σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ
malitia vie tue: recordare igit: qs ex⁹ mund? pe
ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου; μνήσθητι οὖν, τίς ὢν καθαρὸς ἀ=
rist: aut qñ veraces radicit? perierūt: quēadmodū
πώλετο, ἢ πότε ἀληθινοὶ ὁλοῤῥιζοὶ ἀπώλοντο, καθὼς τρό
dū vidi arantes absurda: q̄ ãt seminauerūt
που εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, οἱ δὲ σπείραντες
ea: dolores metēt sibi. a ꝑcepto do
αὐτά, ὀδύνας θεριοῦσιν ἑαυτοῖς· ἀπὸ πρὸς ἐγματος κυ
mini peribūt: ab aūt spū tre et? dele=
ρίου ἀπολοῦνται, ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανι
buntur. rugit? leonis: vox aūt leene: superbia
σθήσονται. φωνὴ λέοντος, φωνὴ δὲ λεαίνης, γαυρίαμα
C aūt draconū extincta ē. myrmicoleo periit eo q̄ nō
δὲ δρακόντων ἐσβέσθη. μυρμηκολέων ὤλετο πρᾶγμα μὴ
haberet p̄dā. catuli leonū defecerūt adinuicē: ad me
ἔχειν θήραν· σκύμνοι λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, πρός ἐμὲ
ãt dictū ē abscōdite in furto. vtiū nō suscipiet mea
δὲ ἐλαλήθη λαθραίως εἰ κλοπῇ· ποτέρου οὖ δέξεταί μου τὸ
auris indecētia ab eo? in horore ab visione mea no
οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ; ἐν ἐκπλήξει ἀπ' ὁράματός μου νυκτε
cturna incidens timor sup hoies: horor ãt mihi oc=
ρινοῦ ἐπιπίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φρίκη δέ μοι συ
currit t tremor t valde mea ossa mutauit:
νήντησε καὶ τρόμος καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ συνέσεισε,
t spūs in facē meā irruit: horruerūt ãt mei
καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν, ἐφρίξαν δέ μου
pili t carnes: surrexi t nō cognouī: vidi t nō erat
τρίχες καὶ σάρκες, ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων, εἶδον καὶ οὐκ ἦν
D forma ante oculos meos: sed aurā t vocē audiui.
μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουσα·
qd cū: nūqd mūd? erit mortalis coā dño? aut ab
τί γάρ, μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον τοῦ κυρίου; ἢ ἀπὸ
Infra. opib? suis iculpabilis vir: si ꝓtra pueros suos nō cre
15.b. τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πι
dit: cōtra aūt angelos suos obliquū qd excogitauit. eos aūt
στεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε· τοὺς δὲ
q̄ habitāt domos luteas ex q̄b? t ipi ex eodē
κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
luto sumus: pcussit eos tinee in modū: t a ma=
πηλοῦ ἐσμέν, ἔπαισεν αὐτοὺς σηπὸς τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐ
ne vsq; ad vespā nō ãplius sūt: eo q̄d nō potuerūt ꝓ=
θεν ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσί, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς
Eſai.9 se adiuuare perierūt. abstulit reliquū eo=
Mat. ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο· συνεξῆρε τὸ ὑπόλειμμα αὐ=
tū in eis: perierūt eo q̄ nō habuerūt eis sapiam.
τῶν ἐν αὐτοῖς, ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σοφίαν, Ca.5.

VOca aūt si q̄spiā te audiet: aut si aliquē ãgelor
E ΚΑλέσαι δή τις σοι ὑπακούσεται, ἢ εἴ τινα ἀγγέλων

° Viro ᵖ cui ᵍ abscōduta est
ᵍ via: ʳ & circundedit ˢ eum
ᵗ deus tenebris. ᵘ Antecꝫ
ˣ comedo ʸ suspiro: ꝏꝏꝏ
ᶻ & ᵃ quasi ᵇ inūdātes ᶜ aque
ᵈ sic ᵉ rugit? me?: ᶠ qa ᵍ timor
quē ʰ timebā ⁱ euenit mihi:
ᵏ & qd ˡ verebar ᵐ accidit.
° Nonne ᵖ dissimulaui? ᵍ nō
ne ʳ silui? ˢ nonne ꝏꝏꝏ
ᵗ quieui? ᵘ Et venit sup me
ˣ indignatio. 4.
BEspondēs ãt ᵇ eliphaz
ᶜ themanites: ᵈ dixit.
ᵉ Si cepim ᶠ loq ᵍ tibi forsitā
ʰ moleste accipies. ⁱ Sed cō
ceptū ʲ ſmonē ᵏ tenere qs
ˡ poterit? ᵐ Ecce ° docuisti
ᵖ multos: ᵍ & man? lassas
ʳ roborasti: ˢ vacillātes ᵗ cō
firmauerūt ᵘ ſmones tui:
ˣ & genua ʸ tremētia ᶻ cōfor
tasti. ᵃ Nūc ᵇ aūt ° venit ᶜ sup
te plaga: ᵈ & defecisti: ᵉ teti=
git ᶠ te ᵍ & conturbatus es.
ʰ Vbi ⁱ timor tu?: ʲ fortitu
do tua: & ᵏ pacientia tua: °& ˡ
pfectio ᵐ viarū tuarū? ⁿ Re=
cordare ° obsecro te: ᵖ quis
vnq̄ ʲ inocēs ᵏ pit: ˡ aut qñ
ʳ recti ˢ deleti sunt? ᵗ Quā=
poti ᵘ vidi cos ˣ q operātur
ʸ iniqtatē: ᶻ & femināt ᵃ do=
lores: & ᵇ metūt eos: ᶜ flan
te ᵈ deo ᵉ perisse ᶠ & spū ᵍ ire
eius ʰ esse cōsumptos. ⁱ Ru
git? ʲ leonis ᵏ & vox ˡ leene:
ᵐ & dentes ⁿ catulor ° leonū
ᵖ cōtriti sūt. ᵠ Tigris ʳ perit
ˢ eo q̄ nō haberet ᵗ predā
ᵘ & catuli ˣ leonis ʸ dissipati
sunt. Porro ᶻ ad me ᵃ dictū
est ᵇ verbū abscōditum: &
q̄si ᶜ furtiue ᵈ suscepit ᵉ auris
mea ᶠ venas susurrii ᵍ eius.
ʰ In horrore ° visionis ᵖ no
cturne ᵠ qñ solet ʳ sopor
ˢ occupare ᵗ hoies: ᵘ pauor
ˣ tenuit me ʸ & tremor ᶻ &
oia ᵃ ossa mea ᵇ pterrita sūt.
ᶜ Et cū spūs ᵈ me pñte ᵉ trā=
siret: ᶠ inhorruerunt ᵍ pili
ʰ carnis mee. ⁱ Stetit quidā
ʲ cui? ᵏ nō ˡ agnoscebā ᵐ vul
tum: ° imago ᵖ corā ᵠ oculis
meis: ʳ & vocē q̄si ˢ aure le=
nis ᵗ audiui. ᵘ Nūqd hō ˣ dei
cōparatiōe ʸ iustificabitur
ᶻ aut ᵃ factore suo ᵇ purior
erit ᶜ vir? ° Ecce ᵠ q fuerūt ei
ʳ nō ˢ sunt stabiles: ᵇ & in an
gelis suis ᶜ repit ᵈ prauitatē.
ᵉ Quāto magis hi ᵐ q hitāt
ⁿ domos ° luteas: ᵖ q ᵠ trenū
hñt ʳ fūdamentū ° cōsumē
tur ˢ velut a ᵘ tinea: ˣ de mā
ʸ vsq; ad vespa ᶻ succidētur
& ᵃ qa nulli? ᵇ itelligit ᶜ et nū
ᵈ pibūt. ᵉ Qui aūt ᶠ reliq fue
rint ᵍ auferetur ʰ ex eis: ⁱ mo
riētur ʲ & nō ᵏ in sapia. 5.
VOca ʰ ergo ⁱ si ē ᵏ q tibi
ˡ rñdeat: ᵐ & ad ⁿ aliquē

Pstiua.heb. Tex.be.Job.v.

מִקְּדֹשִׁים תִּפְּנֶה׃ מִ֭י לְאֱוִיל יַרְדְּנֶ֣נּוּ כַעַס פְּנֵה אֱוִיל
וּפֹתֶ֥הוּ תָּמִ֑ית קִנְאָ֥ה הֲ֝רָגָ֗ה כְּסִ֣יל אֲנִ֣י רָ֭אִיתִי אֱוִ֑יל יְרֻנ֥סוּת
מַשְׁרִ֑ישׁ וָאֶקֹּ֥ב נָ֝וֵ֗הוּ פִּתְאֹֽם׃ יִרְחֲקוּ רָאֵה שָׁרֵשׁ
בָּנָ֥יו מִ֝יֶּשַׁ֗ע וְיִדְכְּא֥וּ בַ֭שַּׁעַר וְאֵ֣ין מַצִּֽיל קָבֵב רָמַק
אֲשֶׁר קְצִירוֹ רָעֵב יֹאכֵ֑לוּ וְאֶל מִצִּנִּ֥ים יִקָּחֵ֑הוּ קֵצֶר צָבֵא
וְשַׁאֵ֖ף צְמִ֣ימִ֣ים חֵילָֽם׃ כִּי לֹא יֵצֵא צִנָּה לָמַח
מֵעָפָר֣ אָ֭וֶן וּמֵאֲדָמָ֣ה לֹא יְצֻמַּ֑ח עָמָל׃ צָמַם צָמַת
כִּ֤י אָ֥דָם לְעָמָ֑ל יוֹלֵ֥ד ב֝וְנֵ֗י רָ֣שֶׁף יָלַד
יְנַבֵּ֣יהוּ עוֹף׃ אוּלָ֗ם אֵ֭נִי אֶדְרֹ֣שׁ אֵ֑ל נָבַה אָלַם
אֵ֥ל וְאֵ֗ל אֱלֹהִ֥ים אָ֝שִׂ֗ים דְּרָתִֽי׃ דָּרַשׁ שׁוּם
עֹשֶׂ֣ה גְ֭דֹלוֹת וְאֵ֣ין חֵ֑קֶר נִ֝פְלָא֗וֹת עַד אֵ֣ין מִסְפָּֽר׃ פָּלָא
הַנֹּתֵ֣ן מָ֭טָר עַל פְּנֵי אָ֑רֶץ וְשֹׁלֵ֖חַ מַ֣יִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת׃ סָפַר
לָשׂ֣וּם שְׁפָלִ֣ים לְמָר֑וֹם וְ֝קֹדְרִ֗ים שָׁגְב֥וּ יִשְׁעֽ׃ רוּם
מֵפֵ֣יר מַחְשְׁב֣וֹת עֲרוּמִ֑ים וְלֹא תַעֲשֶׂ֖ינָה יְדֵיהֶ֣ם תּוּשִׁיָּֽה׃ פּוּר חָשַׁב
חֲכָמִ֥ים בְּעָרְמָ֑ם וַעֲצַ֖ת נִ֣פְתָּלִ֣ים נָמְהֲרָ֣ה׃ יוֹמָ֗ם יְפַגְּשׁ֣וּ חֹ֑שֶׁךְ וְכַלַּ֖יְלָה יְמַשְׁשׁוּ בַצָּהֳרָֽיִם׃ וַיִּשַׁע מֵחָרֶב
מִפִּיהֶ֑ם וּמִיַּ֥ד חָ֝זָ֗ק אֶבְי֥וֹן׃ וַתְּהִי לַדַּל פֶּה אָבָה
תִּקְוָ֑ה וְעַוְלָ֥תָה כָּ֝פְצָ֗ה פִּיהָ׃ רְגָה הָיָה קָוָה
אַשְׁרֵי אֱנ֭וֹשׁ יוֹכִיחֶ֣נּוּ אֱלוֹהַ֑ וּמוּסַ֥ר אָנַשׁ יָכַח
שַׁדַּ֥י אַל תִּמְאָ֑ס כִּ֤י הוּא֙ יְכָאֵ֣יב וְיַחֲבֹ֑שׁ יִמְחַ֥ץ וְיָדָ֖יו תִּרְפֶּֽינָה׃ יָסַר מָאַס כָּאַב חָבַשׁ
בְּשֵׁ֥שׁ צָרוֹת֮ יַצִּ֪ילֶךָ֫ וּבְשֶׁ֥בַע לֹא־יִגַּ֣ע בְּךָ֣ רָֽע׃ מָחַץ רָפָה
בָּרָעָ֤ב פָּדְךָ֨ מִמָּ֗וֶת וּ֭בַמִּלְחָמָה מִיַּד־חָֽרֶב׃ צוּר צָלַל
מִשּׁ֣וֹט לָשׁ֑וֹן תֶּחְבָּ֥א וְלֹ֝֗א תִּירָ֥א מִשֹּׁ֥ד כִּֽי־יָבֽוֹא׃ רָעַע
לְשׁוֹד֣וּ וְלָכָ֑פֶן תִּשְׂחַ֥ק וּ֝מַחַ֗יַּת הָאָ֥רֶץ אַל־תִּירָֽא׃ בָּרָה שָׁדַד
כִּֽי־עִ֭ם אַבְנֵי֣ הַשָּׂדֶ֑ה בְּרִיתֶ֗ךָ וְחַיַּ֥ת הַשָּׂדֶ֖ה תִּהְיֶֽת־לָֽךְ׃ בּוּא שָׂחַק חָיָה גָּרַת
וְיָדַעְתָּ֤ כִּֽי־שָׁלוֹם֙ אָ֣הֳלֶ֔ךָ וּפָקַדְתָּ֥ נָוְךָ֖ וְלֹ֣א תֶחֱטָֽא׃ שָׁלַם נָוָה חָטָא
וְיָדַעְתָּ֤ כִּי־רַב֙ זַרְעֶ֔ךָ וְצֶאֱצָאֶ֖יךָ כְּעֵ֣שֶׂב הָאָ֑רֶץ יָצָא
תָּב֥וֹא בְכֹ֗לַח כְּעֲל֣וֹת גָּ֭דִישׁ בְּעִתּֽוֹ׃ עָלָה
גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ רִגָּה זֹאת חֲקַרְנוֹהָ כֵּן
הִיא שְׁמָעֶ֑נָּה וְאַתָּ֖ה דַּ֣ע לָֽךְ׃ יָדַע

Trãsla.B.Vie.

sctõrũ cõuertere.' Vere stultũ iterficit' iracũdia: & paruulũ occidit' inuidia.q Ego vidi stultum firma radice: & maledixi pulchritudini ei statim. Lõge fiẽt filii ei a salute & cõterẽtur in porta: & nõ erit qui eruat. cui' mes sem famelic' comedet' & ipm rapiet armat': & bibẽt sitientes diuitias eius. Nihil in fra fine cã fit: & de humo' nõ egredietur dolor. Hõ' nascitur' ad laborẽ: & auis ad volatũ Quãobrẽ ego deprecabor deum: & deũ ponã eloquiũ meũ: Qui facit magna' & iscrutabilia: & mirabilia' absq; nũero. Qui dat pluuia' sup' facie' terre & irrigat' aqs vniuersa. Qui ponit' hũiles i sublime & meretes' erigit' fospitate' Qui dissipat cogitatiões' maligno rũ ne possint' iplere' manꝰ eorũ qd cepant. Qui' apprehẽdit' sapientes in astutia eorũ: & cõsiliũ' prauorũ dissipat. Per diẽ' incurrẽt' tenebras: & quasi in nocte sic' palpabũt in meridie. Porro saluũ faciet egenũ a gladio' oris eorũ: & de manu' violenti pauperẽ. Et erit' egeno spes: iniqtas aũt' contrahet' os suũ. Beat' homo qui corripitur a deo. In crepatione ergo dñi ne reprobes: qa ipse' vulnerat' & medetur: percutit & manus eius' sanabũt. In sex' tribulationib' liberabit te: & in septima nõ' tanget' te' malũ. In fame' eruet te' de morte: & in bello' de manu' gladii. A flagello' lingue' abscõderis: & non' timebis' calamitatẽ' cũ' venerit. In vastitate' & fame' ridebis: & bestias' terre non formidabis. Sed cũ' lapidib' regionũ' pactum tuũ: & bestie' terre pacifice erunt tibi. Et scies' qꝰ pacem habeat' tabernaculũ tuũ: & visitãs' speciẽ tuam non' peccabis. Et scies' qm' multiplex erit' semen tuũ: & progenies tua' quasi herba' terre. Ingredieris' in abũdantia' sepulchrũ: sicut infertur' aceruus tritici' in tẽpore suo. Ecce hoc vt' inuestigauimus' ita' est: quod' auditũ' mẽte pertracta. 6.

Trãſl.Gre.lẽt.cũ interp̃.latina.

ſctõ videbis: et eni ſtultũ interficit iracũdia: decepti ãt
ἁγίων ὄψει, καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή, πεπλανημένον δὲ
occidit luidia. ego ãũt vidi ſultos radices tacientes τ
ἔκτεινε φθόνος. ἐγὼ δὲ εἶδον ἀφρόνας ῥίζας βάλλοντας καὶ
maledixi pulchritudini eoꝝ ſtatim. Idge
κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα. πόρρω
fiãt filij eoꝝ a ſalute τ cõterent
ἔστωσαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας καὶ ἐπιτριβήσονται
in portis minoꝝ: τ nõ erit q eruat. q enim illi
ἐπὶ πύλαις ἀσθένων, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος. ἃ γὰρ ἐκεῖ
meſſuerũt: fameſces comedet: ipi ãũt ab armatis tol-
τοῖς ἐθέρισαν, πεινῶν φάγεται, αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἁρ-
lent. abſorbeat eoꝝ fortitudo: nõ enĩ egredietur de
πάσονται. ἐκ σιφωνιατείν ἀγαθῶν ἡ ἰσχύς, οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ
terra labor: neq; de mõtib' germinabit dolor. ſed
τῆς γῆς κόπος, οὐδὲ ἐξ ὀρέων ἀναβλαστήσει πόνος. ἀλλὰ
homo naſcit labori: pulli ãũt aq̃lar ſublimia vo
ἄνθρωπος γεννᾶται κόπῳ, νεοσσοὶ δὲ ἀετῶν τὰ ὑψηλὰ πε-
lãt. verũtñ ãt τ ego deprecabor dñm: dñs ãt
τανται. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου, κύ-
oium dñm inuocabo: qui facit ma-
ριον δὲ τῶν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι, τὸν ποιοῦντα μεγά
gna τ inuestigabilia gloſa q̃ τ mirabilia q̃r nũ nũ-
λα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια ὧν οὐ.....ἀριθ-
mus. quidat pluuiã ſup terrã: qui mittit aquã
μός. τὸν διδόντα ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀποστέλλοντα ὕδωρ
ſup eaz q̃ſub celo. q facit humiles in ſublime: τ
ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν. τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς εἰς ὕψος, καὶ
pditos erigit. qui diſſipat cõſilia cal
ἀσφαλῶς ἐξεγείροντα. διασκεδάζοντα βουλὰς πα
lidoꝝ: τ nõ facient manꝰ eoꝝ veritatẽ. qui
νούργων, καὶ οὐ μὴ ποιήσωσιν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀληθές. ὁ κα
apprehendit ſapientes in prudẽtia: ꝓſilij ãũt puerſo-
ταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει, βουλὴν δὲ παραλυπα
rũ abſtulit. pdiẽ occurrent eis tenebre: at
κῶν ἐξέστησεν. ἡμέρας συναντήσεται αὐτοῖς σκότος, τὸ δὲ
in meridie palpẽt q̃ſi i nocte. pereãt ãũt in
μεσημβρινὸν ψηλαφήσαισαν ἴσα νυκτί. ἀπωλοίντο δὲ ἐν
bello: impotẽs ãũt egrediat de manu potẽtis. ſit ãũt pau
πολέμῳ, ἀδύνατος δὲ ἐξέλθοι ἐκ χειρὸς δυνάσου. εἴη δὲ πῶ
peri ſpes: iniuſti ãũt os obturet. beat' ãũt ho-
χῶ ἐλπίς, ἀδίκου δὲ στόμα ἐμφραχθείη. μακάριος δὲ ἄνθρω
mo quẽ corripuit dñs: increpationẽ ãt oi potẽtis ne
πος ὃν ἤλεγξεν ὁ κύριος, νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ
renuas. ipe enĩ dolere facit τ rurſus reſtituit:
ἀπαναίτου. αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ καὶ πάλιν ἀποκαθίσ-
ταται. πληγὴν γὰρ ἐποίησε καὶ ἰάσεται. ἐξάκις ἐξ ἀναγ
peuſſit τ manꝰ ei' ſanauerũt. ſeptes de neceſ
κη, ἕπταισε καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάσαντο. ἑξάκις ἐξ ἀναγ
ſitatib' te eruet: in ãt ſeptimã nõ tãget te ma
καιῶσε ἐξελεῖται σε· ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ οὐ μὴ ἅψηταί σου κα
lũ. in fame eruet te de morte: in bello ãũt de ma
κόν. ἐν λιμῷ ῥύσεταί σε ἐκ θανάτου, ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χει-
nu ferri ſoluet te. a flagello lingue te aſcõdet:
ρὸς σιδήρου λύσει σε. ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει,
τ nõ timebis a malis venientib'. iniuſtos τ inf
καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. ἀδίκων καὶ ἀνό
quos veridebis: ab ãũt beſtijs feris nõ timebis. be
μων καταγελάσῃ, ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων οὐ φοβηθήσῃ. θή-
ſtie enĩ fere pacifice erũt tibi: poſtea ſcies q̃ pacifica erit
ρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι, εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει
tua dom'. τ viſitabis ſpeciẽ tuã τ nõ pecca
σου ὁ δίκος. καὶ ἐπισκέψει ἀφαίρετά σου καὶ οὐ μὴ ἁμαρτή-
bis: ſcies ãũt q̃m multũ ſemẽ tuũ: at genimina tua e-
σῃ, γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ σπέρμα σου, τὰ δὲ ἔκγονά σου ἔ-
rũt tãq̃ herba agri. ingrederis ãũt i ſepulchrũ
σαι ὡσεὶ τὸ παμβότανον τῆς ἀγροῦ· εἰσῇ δὲ εἰς τάφῳ ὡσ-
ſicut triticũ matur in tẽpore meſſis: aut ſicut aceruꝰ
περ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος, ἢ ὥσπερ θυμωνία ἁ
ad tẽpus cõportat. ecce hec ſic inueſtig
λως καθ' ὥραν συγκομιζομένη. ἰδοὺ ταῦτα οὕτως ἐξιχνιάσ
hec ſunt q̃ audiuim'. tu ãt cognoſce tibi: ſi qd feciſti.
ταῦτά ἐστιν ἃ ἀκηκόαμεν· σὺ δὲ γνῶθι σεαυτῷ, εἴτι ἐπράξας.

A Espōdēs aūt Iob dicit: vtinā ḟdē ḟpīā appēdēs appēde
Βυποκριθεὶς δὲ Ἰὼβ λέγει, εἰ γὰρ τις ἐζύγησε μου
ret meā trā: at dolores meos tolleret i ſtatera vnanimit.
τὴν ὀργήν, τὰς δὲ ὀδύνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν.
t tā arena marina grauior erit: in hoc
καὶ δι' ἄμμου παραλίας βαρυτέρα ἔσαι, ἐπὶ τούτῳ
Xba mea cōculcata ſunt. ſagitte eīn oipotētis
τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν. βέλη γὰρ τοῦ ἱκανοῦ
Amos in corpore meo ſunt: quax idignatio ipax ebibit meū
ἐν τῷ σώματί μου ἐστίν, ὧν ὁ θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ
ſāguiné: cū inceperi loq̄ pungūt me: ḟd eīn: nōne fru
αἷμα, ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν κενοῦσί με, τί γάρ; μὴ βλα-
ſtra rudet asinus agreſtis: ſed cibos ḟcnos? ſi
κευῆς κεκράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; εἰ
aūt t rūpet vocē bos in ꝑſepi habēs eſcā?
δὲ καὶ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα;
ſi comedet panis ſine ſale? ſiāt t eſt guſt⁹ in Xbis
εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; εἰ δὲ καὶ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμα-
B vantis? nō poteſt eīn mea deſcere aia. teto
σι κενοῖς; οὐ δύναμαι γάρ μου παύσασθαι ἡ ψυχή. βρώ-
rē eīn video cibaria mea ſicut odorē leonis. vtinā eīn
ματα μου ὡσεὶ ὁρῶ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος· εἰ γὰρ
det t veniat mea petitio: t ſpē meā det
δοίη καὶ ἔλθοι μου ἡ αἴτησις, καὶ τὴν ἐλπίδα μου δῴη ὁ
deus. cū inceperit dñs vulnerē: in finē aūt ne me
κύριος· ἀρξάμενος ὁ κύριος τρωσάτω, εἰς τέλος δὲ μή με
tollat. ſit aūt mea cuſtodia ſepulchrū: in q̄ ſum manus
ἀνελέτω· εἰκὼν δέ μου πόλις τάφος, ἐφ' ἧς ἐπὶ τεταχέως
ſaltabā in ea nō abſtinebā. nō eīn fefelli ver
ἥλλομην ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσωμαι· οὐ γὰρ ἐψευσάμην ῥη-
ba ſcā dei mei. que eīn mea fortitudo: q̄ ſuſtinebo?
ματα ἅγια θεοῦ μου. τίς γάρ μου ἰσχύς, ὅτι ὑπομενῶ;
aut qđ meū tpa: q̄ tollerat mea aīa: nūqđ fortitudo la
C ἢ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή; μὴ ἰσχὺς λί-
pidū fortitudo mea: aut carneus mee ſūt eneē? nūqđ nō in
θων ἡ ἰσχύς μου; ἢ αἱ σάρκες μου ἐσὶ χάλκειαι; ἢ οὐκ ἐπ'
ipo ꝑſidi? auxiliū aūt a me receſſit: ne-
αὐτῷ ἐπεποίθειν; βοήθεια δὲ ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη, ὡσεί
gauit me mſa: ſpeculatio aūt dñi deſperit me. nō aſpererūt
πατό μεξλεος, ἐπισκοπὴ δὲ κύριός περίδε με. οὐ προσεῖδόν
me ffes mei ſicut torrens deficiens: aut ſicut ſu
μεδοὶ ἀδελφοί μου ὥσπερ χειμάρρους ἐκλείπων, ἢ ὥσπερ κυ-
ci⁹ ꝑterierūt me. q̄ me verebant: nūc irruerūt
μα παραπλὴν μέ. οἵτινες μὲ δι' ὑλακῆς ἐποιοῦντο, νυνὶ ἐπιπεπλήγασί
in me ſicut nix aut gelu ꝑcretū. quēadmodū inſactū
καί μου ὥσπερ χιὼν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς. καθὼς τακεὶς
calore exiſtente: nō cognitū eſt vbi erat: ſic t ego de
θέρμης γενομένης, οὐκ ἐπεγνώσθη ὁ τόπου ἦν, οὕτως κἀγὼ κα
relict⁹ ſuꝫ ab oībus. perij aūt t exul fact⁹ ſuꝫ.
τελείφθην ἀπὸ πάντων. ἀπωλόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐγενόμην.
videte vias themanoꝝ: ſemitas ſabeoꝝ q̄ reſpicīt t
ἴδετε ὁδοὺς θαιμανῶν, ἀτραποὺς σαβὲων οἱ διορῶντες καὶ
ꝓfuſionē debebūt: q̄ in cuſtodib⁹ t perfidi ꝓfide-
αἰσχύνην ὀφειλήσουσιν, οἱ ἐπὶ πόλεσι καὶ χρήμασι πεποι-
runt. cetez aūt t vos veniſtis ad me inmiſerabiliē. itaq̄ videē
θότες. ἀτὰρ δὴ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀνελεημόνως. ὥσε ἰδόν-
tes meū vulnus timete: ḟd eīn: nūqđ aliqđ vos poſtulauī:
D τες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε, τί γάρ; μή τι ὑμᾶς ἔκτησα,
aut a vobis fortitudie ego: vt ſaluetis me de inimicis:
ἢ τῆς παρ' ὑμῶν ἰσχύος ἐπιδέομαι; ὥσε σῶσαί με ἐξ ἐχθρῶν,
aut de manu potentū liberetis me: docete me: ego aūt ob
ἢ ἐκ χειρὸς δυνατῶν ῥύσασθαί με; διδάξατέ με. ἐγὼ δὲ κω
mutescā: ſi ḟd errauī dicite mihi. ſed vt videt ina
φεύσω, εἴ τι πεπλάνημαι φράσατέ μοι. ἀλλ' ὡς ἔοικε φαῦ
nia ẋacis ẋba: nō eīn a vobis fortitudinē peto:
λα ἀληθινοῦ ῥήματα, οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰσχὺν αἰτοῦμαι,
neq̄ icrepatio vra ẋbis me ſedabit. neq̄ eīn
οὐδὲ ὁ ἔλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει. οὐδὲ γὰρ
vſm ſmonē verbi ferā: niſi q̄ in pupilli
ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι, πλὴν ὅτι ἐν ὄρφανῷ
irruitis: inſultatio aūt in
ἐπιπίπτετε, ἐναλλεύεσθε δὲ ἐπὶ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

B Espondens autē iob dixit. Vtinam ∞∞∞
appenderētur pcta mea
qbus irā meruit: & cala-
mitas quā patior in ſtate-
ra: q̄ſi arena maris hec
grauior appareret. Vñ
& verba mea dolore ſunt
plena: qa ſagitte dñi in
me ſunt: quarū indigna
tio ebibit ſpīritū meū: &
terrores dei militāt con
tra me. Nūqd rugiet oma
ger cui habuerit herbā
aut mugiet bos cū āte
ꝑſepe plenū ſteterit. Aut
poterit comedi inſulſū: qđ
nō eſt ſale cōditū? Aut
pōt aliqs guſtare: qđ gu
ſtatū affert mortē? Que
prius nolebat tāgere aia
mea nūc p̄ anguſtia cibi
mei ſunt. Quis det vt
veniat petitio mea & qđ
expecto tribuat mihi de
us. & q̄ cepit ipſe me cō-
terat: ſoluat manū ſuā:
& ſuccidat me: & hec mi
hi ſit cōſolatio vt affligēs
me dolore nō pcat: nec
cōtradicā ſermonib⁹ ſcti.
Que eſt eni fortitudo
mea vt ſuſtineā: aut qs
finis mei vt patiēter agā
Nec fortitudo lapidum
fortitudo mea: nec caro
mea enea eſt. Ecce nō ē
auxiliū mihi in me: & ne-
ceſſaria q̄q̄ mei receſſerī
a me. Qui tollit ab ami
co ſuo miaz: timorē dñi
derelinqt. frēs mei ꝑteri
erunt me: ſicut torres q
raptiz tranſit in cōualli-
bus. Qui timēt pruinā irruet
ſup eos nix. Tpe q̄ fue-
rint diſſipati pibūt: & vt
incaluerit ſoluētur de lo
co ſuo. Inuolute ſunt ſe
mite greſſuū eorū: abu-
labūt in vacuū & pibunt.
Cōſiderate ſemitas the
mā: itinera ſabbata & ex
pectate pauliſp. Confuſi
ſunt: qa ſpauī. Venerūt
q̄q̄ vſq̄ ad me & pudore
cooperti ſunt. Nūc veni-
ſtis: & mō vidētes plagā
meā timetis: Nūqd dixi.
afferte mihi: & de ſubſtā
tia vra donate mihi: vel
liberate me de manu ho
ſtis: & de mānu robuſtoꝝ
eruite me? Docete me:
& ego tacebo: & ſi quid
forte ignorauī inſtruite
me. q̄re detraxiſtis ſer
mōib⁹ veritatis: cū evo
bis nullū ſit q̄ poſſit argue
re me. Ad icrepandū tm
cloqa cōcinnatis: & in
ventū verba ꝓfertis. Su
per pupillum irruitis &
ſubuertere nitimini ∞∞

Cap.vj

Ter.he.Job.vj. Pūtiua.hel

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ לוּ שָׁקוֹל
יִשָּׁקֵל כַּעְשִׂי וְהַוַּתִי נְמאֹזְנַיִם
יִשְׂאוּ יָחַד׃ כִּי עַתָּה מֵחוֹל יַמִּים יִתְנָדָּ
עַל כֵּן דְּבָרַי לָעוּ׃ כִּי חִצֵּי שַׁדַּי עִמָּדִי
אֲשֶׁר חֲמָתָם שֹׁתָה רוּחִי בְּעוּתַי
אֱלוֹהַּ יַעַרְכוּנִי׃ הֲיִנְהַק פֶּרֶא עַלִּי
דֶּשֶׁא אִם יִנְעָה שׁוֹר עַל בְּלִילוֹ׃
הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מְמֻלָּח אִם יֶשׁ
טַעַם בְּרִיר חַלְמוּת׃ מֵאֲנָה לִנְגֹּעַ
נַפְשִׁי הֵמָּה כְּדֵוִי לַחְמִי׃ מִי יִתֵּן
תָּבוֹא שְׁאֵלָתִי וְתִקְוָתִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ׃
וְיאֵל אֱלוֹהַּ וִידַכְּאֵנִי יַתֵּר יָדוֹ
וִיבַצְּעֵנִי׃ וּתְהִי עוֹד נֶחָמָתִי וְאַסְלְדָה
בְּחִילָה לֹא יַחְמֹל כִּי לֹא כִחַדְתִּי
אִמְרֵי קָדוֹשׁ׃ מַה כֹּחִי כִּי אֹיחִל
וּמַה קִצִּי כִּי אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי׃ אִם
כְּכֹחַ אֲבָנִים כֹּחִי אִם בְּשָׂרִי נְחוּשָׁה׃
הֲאִם אֵין עֶזְרָתִי בִּי וְתוּשִׁיָּה נִדְּחָה
מִמֶּנִּי׃ לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חֶסֶד וְיִרְאַת
שַׁדַּי יַעֲזֹב׃ אַחַי בְּגָדוּ כְּמוֹ נַחַל
כַּאֲפִיק נְחָלִים יַעֲבֹרוּ׃ הַקֹּדְרִים
מִנִּי קֶרַח עֲלֵימוֹ יִתְעַלַּם שָׁלֶג׃ בְּעֵת
יִזָּרְבוּ נִצְמָתוּ בַּחֹמוּ נִדְעֲכוּ מִמְּקוֹמָם
יִלְפְּתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם יַעֲלוּ בַתֹּהוּ
וְיֹאבֵדוּ׃ הִבִּיטוּ אָרְחוֹת תֵּימָא
הֲלִיכוֹת שְׁבָא קִוּוּ לָמוֹ׃ בֹּשׁוּ כִּי בָטָח
בָּאוּ עָדֶיהָ וְיֶחְפָּרוּ׃ כִּי עַתָּה הֱיִיתֶם
לֹא תִרְאוּ חַתַּת וְתִירָאוּ׃ הֲכִי
אָמַרְתִּי הָבוּ לִי וּמִכֹּחֲכֶם שְׁחָדוּ
בַעֲדִי׃ וּמַלְּטוּנִי מִיַּד צָר וּמִיַּד
עָרִיצִים תִּפְדּוּנִי׃ הוֹרוּנִי וַאֲנִי
אַחֲרִישׁ וּמָה שָׁגִיתִי רֵבִינוּ לִי׃
מָה נִמְרְצוּ אִמְרֵי יֹשֶׁר וּמַה
יוֹכִיחַ הוֹכַח מִכֶּם׃ הַלְהוֹכֵחַ מִלִּים
תַּחְשֹׁבוּ וְלִרוּחַ אָמְרֵי נוֹאָשׁ׃
אַף עַל יָתוֹם תַּפִּילוּ וְתִכְרוּ עַל

Pritiua.heb.Ter.beb.Job.ix. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx..cũ iter.latina.

וְעִמּוֹדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן׃ הָאֹמֵר לַחֲרֵס וְלֹא עָמַד בָּלַע
יִזְרַח וּבְעַד כּוֹכָבִים יַחְתֹּם׃ נֹטֶה
שָׁמַיִם לְבַדּוֹ וְדוֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי יָם׃ עֹשֶׂה
עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וַחֲדְרֵי תֵימָן׃ עֹשֶׂה
גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת
עַד אֵין מִסְפָּר׃ הֵן יַעֲבֹר עָלַי וְלֹא
אֶרְאֶה וְיַחֲלֹף וְלֹא אָבִין לוֹ׃ הֵן יַחְתֹּף
מִי יְשִׁיבֶנּוּ וּמִי יֹאמַר אֵלָיו מָה
תַּעֲשֶׂה׃ אֱלוֹהַּ לֹא יָשִׁיב אַפּוֹ תַּחְתָּיו
שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רָהַב׃ אַף כִּי אֲנִי
אֶעֱנֶנּוּ אֶבְחַר דְּבָרַי עִמּוֹ אֶשְׁר
אֶעֱנֶה אֲשֶׁר אִם צָדַקְתִּי לֹא אֶעֱנֶה לְמִשְׁפָּטִי
אֶתְחַנָּן׃ אִם קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא
אַאֲמִין כִּי יַאֲזִין קוֹלִי׃ אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה
יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פְצָעַי חִנָּם׃ לֹא
יִתְּנֵנִי הָשֵׁב רוּחִי כִּי יַשְׂבִּיעֵנִי
מְמֵרִרִים׃ אִם לְכֹחַ אַמִּיץ הִנֵּה וְאִם
לְמִשְׁפָּט מִי יוֹעִידָנִי׃ אִם אַצְדִּיק פִּי
יַרְשִׁיעֵנִי תָּם אֲנִי וַיַּעְקְשֵׁנִי׃ תָּם
אֲנִי לֹא אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס חַיָּי׃
אַחַת הִיא עַל כֵּן אָמַרְתִּי תָּם וְרָשָׁע
הוּא מְכַלֶּה׃ אִם שׁוֹט יָמִית פִּתְאֹם
מִבְלָה מוּת
לְמַסַּת נְקִיִּם יִלְעָג׃ אֶרֶץ נִתְּנָה בְּיַד
רָשָׁע פְּנֵי שׁפְטֶיהָ יְכַסֶּה אִם לֹא
אִיפוֹא מִי הוּא וַיָּמִי כָּלוֹ מִנִּי רֶץ
בָּרְחוּ לֹא רָאוּ טוֹבָה׃ חָלְפוּ עֹם אֳנִיּוֹת
אֵבֶה כְּנֶשֶׁר יָטוּשׁ עֲלִי אֹכֶל׃ אִם
אָמְרִי אֶשְׁכְּחָה שִׂיחִי אֶעֱזְבָה פָנַי
וְאַבְלִינָה׃ יָגֹרְתִּי כָּל עַצְּבֹתָי יָדַעְתִּי
כִּי לֹא תְנַקֵּנִי אָנֹכִי אֶרְשָׁע לָמָּה
זֶּה הָבֶל אֵינָע׃ אִם הִתְרַחַצְתִּי בְּמֵי
שֶׁלֶג וְזִכֹּתִי בְּנֵקֶר כַּפָּי׃ אָז
תִּטְבְּלֵנִי וְתִעֲבוֹנִי שַׂלְמוֹתָי׃ כִּי לֹא
אִישׁ כָּמוֹנִי אֶעֱנֶנּוּ נָבוֹא יַחְדָּו
בַּמִּשְׁפָּט׃ לֹא יֵשׁ בֵּינֵינוּ מוֹכִיחַ
יָשֶׁת יָדוֹ עַל שְׁנֵינוּ׃ יָסַר מֵעָלַי

et colũne ei? cõcutiũtur. Qui precipit" foli: & nõ oritur: & stellas claudit ql sub signaculo. Qui extendit celos solus: & graditur sup fluctus maris. Qui facit arcturũ & ori ona & hyadas: & interiora austri. Qui facit magna & incõprehensibilia & mirabilia: qrũ non est nũer?. Si venerit ad me nõ videbo eũ: si abierit nõ intelligã. Si repete interroget: qs rñdebit ei? Vel qs ducere põt: cur ita facis? De cui? ire nemo resistere põt: & sub q curuãtur q portãt orbẽ. Quãtus ergo sũ ego vt rñdeã ei? & loqr verbis meis cũ eo? Qui etiã si habuero qppiã iustũ nõ rñdebo: sed meũ iudicẽ depcabor. Et cui? inuocantẽ me exaudierit: nõ credo q audierit vocẽ meam. In turbine ei cõteret me & multiplicabit vulnera mea: ẽt sine causa. Non cõcedit reqescere spm meũ: & ipleт me amaritudinib?. Si fortitudo qritur: robustissimus est. Si eqtas iudicii: nẽo audet p me testimoniũ dicere. Si iustificare me voluero: os meũ cõdẽnabit me. Si inocentẽ ostendero prauũ me cõprobabit. Etiã si simplex fuero: hoc ipsum ignorabit aia mea & tedebit me vite mee. Vnũ ẽ qd locut? sum: & inocentẽ & ipiũ ipe cõsumit. Si flagellat occidat semel: & nõ de penis innocentiũ rideat. terra data ẽ in manũ ipii vultũ iudicũ eius opit. Qd si nõ ille est qs ergo est? Dies mei velociores fuerũt cursore: fugerũt & nõ vidert bonũ. Pertrãsierũt qsi naues poma portãtes sicut aqla volãs ad escã. Cũ dixero ne qq̃s ita loqr: cõmuto' facie meã: & dolore torqor. Verebar oia opera mea sciẽs q nõ pceres delinquẽti. Si aũt & sic ipi? sũ: qre frustra laboraui? si lot? fuero qsi aqs niuis: & fulserit velut mũdissime mañ mee: tñ sordibus intinges me & abominabũtur me vestimenta mea. Neq; ei viro q filis mei ẽ rñdebo: nec q' mecũ in iudicio exaq̃ possit audiri. Nõ ẽ q vtrũq; valeat arguere: & ponere

qt colũne ei? q̃tiunt. q dicit soli t nõ ori
ὁἱ δὲ ψύλοι αὐτῆς σαλεύονται. ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ ἀνα-
tur: sup aũt astra signaculũ ponit. q extẽdit
τέλλει, κατὰ δὲ ἄστρων κατασφραγίζει· ὁ ταμύσας τὸν
celũ sol?: t q deãbulat sicut sup pauimentũ sup ma
οὐρανὸν μόνος, καὶ πορεύεται ὡς ἐπὶ ἐδάφους ἐπὶ θα-
re. q facit pliada t hesperu t arctu t
λάσσης· ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἑσπερον καὶ ἄρκτουρον καὶ
recessus austri: q facit magna t inuestigabilia gloriaq
ταμιεῖα νότου, ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἔνδοξά τε
t mirabilia: quor nõ est nũer?. si trãsgress? fuerit me: nõ
καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἐὰν ὑπερβῇ με, οὐ μὴ νι-
videã: t si pterierit me neq; sic noui. si discesserit:
δω, καὶ ἐὰν παρέλθῃ με οὐδ' ὡς ἔγνων. ἐὰν ἀπαλλαχῇ,
qs reducet: aut qs dicet ei qd fecisti? de cui? B
τίς ἐπιστρέψει, ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ, τί ἐποίησας; ὁ θεὸς οὐ
inferibilis ira: ab ipo aũt curuata sũt cete que sub Eccl.8
ἀναπόστρεπτος ἡ ὀργή, ὑπ' αὐτὸν δὲ ἐκάμφθησαν καὶ τὰ ὑπ'
celo. si aũt me audierit: discernit verba mea.
οὐρανόν. ἐὰν δέ μου ὑπακούσηται, διακρίνει τὰ ῥήματά μου.
si cũ iust? fuero: nõ exaudiet me: iudicib? ei
ἐάν τε γὰρ δίκαιος ὦ, οὐκ εἰσακούσεταί μου, τὸ κρίματος αὐ-
deprecabor. si aũt vocauero t audierit: nõ cre
τοῦ δεηθήσομαι. ἐὰν δὲ καλέσω καὶ ὑπακούσῃ, οὐ πι-
do q exaudiuit me: ne caligine me pterat: multas
στεύω ὅτι εἰσακήκοέ μου, μὴ γνόφῳ με ἐκτρίψῃ, πολλὰ
aũt meas ptritiones fecit, inuanũ. nõ sinit
δέ μου τὰ συντρίμματα πεποίηκε διακενῶς· οὐκ ἐᾷ
cũ me respirare: repleuit aũt me amaritudine: qñ
γάρ με ἀναπνεῦσαι, ἐνέπλησε δέ με πικρίας, ὅτι μὲν
cũ fortitudine ptãt. dic igit iudicio ei? ptrariabit? si
γὰρ ἰσχύϊ κρατεῖ· τίς οὖν κρίματι αὐτοῦ ἀντισταθείη; ἐὰν
aũt cũ fuero iust? os meũ impiũ erit: si aũt fuero irre
δὲ γὰρ ὦ δίκαιος τὸ στόμα μου ἀσεβήσει, ἐὰν δὲ ὦ ἄμεμ
prehẽsibil: prauꝰ cuadã. si cũ impi? fui nõ no-
πτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι· εἴτε γὰρ ἠσέβησα οὐκ οἶ-
ui animẽ: nisi q ablata ẽ a me vita. q̃ppt di
δα τὴν ψυχήν, πλὴν ὅτι ἀφῄρηταί μου ἡ ζωή· διὸ εἶ-
xi: magnũ t potentẽ psumit furor: qñ mali in
πον, μέγαν καὶ δυνάστην ἀπολλύει ἡ ὀργή, ὅτι φαῦλοι ἐν
morte indecẽti: sed iusti verident. traditi
θανάτῳ ἐξαισίῳ, ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται· παρα
sunt cũ in manꝰ impii: vultꝰ iudicũ eiꝰ
δέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς, πρόσωπα κριτῶν ἀυ-
operit. si aũt nõ ipe: qs est? at vita
τῆς συγκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτός, τίς ἐστιν; ὁ δὲ βίος
mea est velocior cursore. fugerũt: t nõ
μου ἐστὶν ἐλαφρότερος δρομέως· ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ
viderũt: si t est naubꝰ vestigiũ vie: aut aquile vo
εἶδοσαν, εἰ καὶ ἔστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πε
lãtis q̃rentis escã. si cũ dixero: obliuis Infra.
τομένου ζητοῦντος βορά. ἐάν τε γὰρ εἴπω, ἐπιλήσο 7.d.
car loquens: cũ inclinauero vultu gemã. quassor
μαι λαλῶν, συγκύψας τῷ προσώπῳ στενάξω· σείομαι
oibꝰ mẽbris: nouit cũ q nõ insontẽ me fines.
πᾶσι τοῖς μέλεσι, διδάσκαλος γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν με ἐάσεις·
postq̃ aũt sum impi?: ad qd frustra laboro?
ἐπειδὴ δὲ εἰμὶ ἀσεβής, εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ;
si cũ lauero nive: t mũdauero ma
ἐὰν γὰρ λουσώμαι χιόνι, καὶ καθαρώμαι χερ
nibꝰ puris: abũde in fozde me intinxisti: abomina
σὶ καθαραῖς, ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας, ἐβδελυ-
ta est aũt me vestis. nõ cũ es homo sicut ego: cui
ξατο δέ με ἡ στολή. οὐ γὰρ εἶ ἄνθρωπος κατ' ἐμέ, ᾧ
ptra iudicabo: vt eamꝰ vnanimit in iudiciũ. si-
ἀντικρινοῦμαι ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. εἴ-
qdẽ esset mediator noster t redarguẽs t audiẽs in
γε ἦν ὁ μεσίτης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνα
medio vtriusq;: auferat a me
μέσον ἀμφοτέρων, ἀπαλλαξάτω ἀπ' ἐμοῦ τὴν ∞∞∞∞

virgã: at timor eĩ nõ me circũagat: τ
ῥάβδον, ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ μή με τροβείτω, κὰ
nõ timebo: sed loquar. nõ eĩn sic
οὐ μὴ φοβηθῶ, ἀλλὰ λαλήσω. οὐ γὰρ οὕτως
cõcitus sum.
συνετρίσαμαι.

Ca. 10.

Heboztãs aĩa mea: gemẽs dimittã in me
A Κάμνων τὴν ψυχήν μου, στένων ἐπαφήσω ἐπ' ἐμαυ
x-ba mea. loquar amaritudine aie pres-
τὸν τὰ ῥήματά μου. λαλήσω πικρία ψυχῆς συνεχό-
sus: τ dicã ad dñm: ne me tmpiũ esse doceas.
μενος, κὰ ἐρῶ πρὸς κύριον, μή με ἀσεβεῖν δίδασκε.
τ cur me ita tudicasti: nũqd bonũ tibi: si calũnia
κὰ διατί με οὕτως ἔκρινας; ἢ καλόν σοι, ἐὰν συκο-
tus fuero: qñ negasti opa manũ tuaꝝ: ꝓsilio aũt
φαντήσω; ὅτι ἀθετήσω ἔργα χειρῶν σου, βουλὴν δὲ
impioꝝ attẽdisti. nũqd sicut mortalis videt vides: aut si
ἀσεβῶν προσέχες. ἢ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷ καθορᾷς; ἢ κα-
cut videt homo aspicies: nũqd vita tua humana est
ὡς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψῃ; ἢ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐστιν
aut anni tui vite: qñ ꝙsisti iniqtates meas:
ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός; ὅτι ἀνεζήτησας τὰς ἀνομίας μου,
τ peccata mea inuestigasti: nosti eĩn ꝙ nõ
B κὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας; οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ
impie egi. sed ds est q̃ ex manib⁹ tuis eruit?
Deut. ἀσέβησα. ἀλλὰ τίς ἐστιν ὁ ἐκ χειρῶν σου ἐξαιρούμενος;
32.f. man⁹ tue plasmauerũt me τ fecerũt me: post hec
ꝙ.118 αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με, μετὰ ταῦ
trasmutãs me pcussisti. memẽto; ꝙ lutũ
τα μεταβαλών με ἔπαισας. μνήσθητι, ὅτι πηλὸν
me plasmasti: in ãt terrã me rursus ꝙertis. nõne
με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποστρέφεις. ἢ οὐχ
sicut lac me mulsisti: coagulasti ãt me sicut caseũ:
ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσας δέ με ἴσα τυρῷ;
pelle τ carne me vestisti: ossib⁹ ãt τ neruis com
δέρμα καὶ κρέας με ἐνέδυσας, ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις συ
sutisti. vitã aũt τ miam posuisti apud me: at ꝓsidẽ
C συνετέρραφας. ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοί, ἡ δὲ ἐπι-
tatio tua custodiuit meũ spũm. hec habẽs in
σκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα. ταῦτα ἔχων ἐν
tẽpo nouit ꝙ ois potes: impoſsibile ãt tibi
σεαυτῷ οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι, ἀδυατεῖ δέ σοι
nihil. si eĩn pcãuero custodis me: ab aũt mi
οὐδέν. ἐάν τε γὰρ ἁμάρτω φυλάσσεις με, ἀπὸ δὲ ἀνο
q̃tate nõ innocentẽ me fecisti. si eĩn impi⁹ fuero:
μίας οὐκ ἀθῷόν με πεποίηκας. ἐάν τε γὰρ ἀσεβὴς ὦ,
ve mihi. si ãt fuero tusi⁹: nõ possum tollere caput:
οἴμοι. ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύναμαι ἆραι κεφαλήν,
plen⁹ eĩn ignominia sum: capioꝝ eĩn sicut leo
D πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί, ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ λέων
in tugulatiõẽ. rursus ãt trãsmutãs grauiꝰ me pdio:
εἰς σφαγήν. πάλιν δὲ μεταβαλὼν δεινῶς με ἐλέγχεις,
instauras in me exami meũ. tra aũt ma-
ἐπανακαινίζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασίν μου. ὀργὴ δὲ μεγά-
gna in me usus es: induxisti. aũt in me tẽtationes.
ã.3.b λη μοι ἐχρήσω, ἐπάγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια.
biere. ĩre igit de vtero me eduxisti τ nõ mortuꝰ ssi:
10.d. διατί οὖν ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον,
ocul⁹ aũt me nõ videret: τ sicut nõ exiꝰ fuissem:
ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ εἶδε, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἐθρόμην;
cur eĩn de vtero in tumulũ nõ trãslat⁹ ssi: nũqd
διατί γὰρ ἐκ γαστρὸς εἰς μνῆμα οὐκ ἀπηλάγην; ἢ
nõ paucꝰ est tps vite mee: dimitte me re
οὐκ ὀλίγος ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; ἔασόν με ἀ-
quiescere pauꝝ anteq̃ ego vadã vnde nõ
ναπαύσασθαι μικρὸν πρὸ τοῦ με πορευθῆναι ὅθεν οὐκ
reuertar: ĩ terrã tenebrosã τ caliginosã: in terrã
ἀναστρέψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφεράν, εἰς γῆν
tenebraꝝ sẽpiternaꝝ: vbi nõ est lumẽ neq̃ videre vi-
σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος οὐδὲ ὁρᾶν ζω-
tã mortalium.
τὰ βροτῶν.

Ca. 11.

manũ tuã⁹ in⁹ ambob⁹.
q Auferat⁷ a me⁸ virgã tuã:
⁷& pauor ei⁹ nõ⁸ me ter-
reat. ⁷Loq̃r: ⁷& non⁸ time
bo eũ. ᶜNecᵇ enim possum
metuens rñdere. 10.
T Edetᵇ aiam meã ᶜ vite
mee: ᵇ dimittã ᶜ aduer
sum me ᶜ eloquꝰ meũ. ᵍ Lo
q̃rᵇ ĩ amaritudie ᶜ aie mee.
ʰ Dicã ᵐ do: ⁿ noli ᵒ me cõde
nare. ᵖ Indica mihi: ᵍ cur
ʳ me ita ˢ iudices. ᵗ Nũquid
bonũ ᵘ tibi videtur ᵗ si ca-
lũnieris me ᵗ & ᵗ opprimas
me ᵇ op⁹ ᶜ manũ tuaꝝ: ᵖ &
ᶜ cõsiliũ ᶠ ipiorũ ᵍ adiuues?
ʰ Nũqd oculi ᶠ carnei ᵏ tibi
sunt: ˡ aut ᵐ sicut videt ⁿ hõ:
& tu ᵒ videbis? ᵖ Nũqd sicut
dies ᵍ hois ʳ dies tui: ˢ & ᵗ ãni
tui ᵘ sicut ᵗ hũana sunt ᵘ tpa:
ᵛ vt ᵍ q̃ras ˢ miqtatẽ meã ᵇ &
peccatũ meũ ᶜ scruteris?
ᵇ Et ᶜ scias ᵍ qa ˢ nihil ᵇ impiũ
feceris: ᶜ cũ sit ᶜ nemo ᵍ qui
ˢ de manu tua ᶠ possit erue
re. ᵐ Man⁹ tue ᵘ fecerũt me:
ᵒ & plasmauerũt me ᵖ totũ
ᵍ in circuitu: ᶠ & sic repẽte
ʳ ꝓcipitas me. ˢ Memento
ᵗ q̃so ᵘ ꝙ ᵛ sicut lutũ ᵗ feceris
me: ᵗ & ĩ puluerẽ ᵇ reduces
me. ᶜ Nõne ᵇ sicut lac ᶜ mul
sisti me: ᵗ & sicut caseũ ᵍ me
coagulasti: ʰ Pelle ᵗ & carni
bus ᵘ vestisti me: ᵗ ossib⁹ ᵐ &
neruis ᵘ cõpegisti me. ᵒ Vi
tã ᵗ & miam ᵍ tribuisti ᵗ mi-
hi: ᵘ & visitatio tua ᵗ custodi
uit ᵘ spũ meũ. Licet ᵗ hec
ʳ celes ᵗ ĩ corde tuo: tñ ˢ scio
ᵇ qa vniuersoꝝ memineris.
ᶜ Si ᶠ peccaui ᵍ & ad horã ˢ pe
pcisti mihi: cur ᵇ ab miqui
tate mea ᵏ mundũ me esse
ˡ nõ pateris? Et ᵗ si ᵐ ipi⁹ fue
ro ᵘ ve ᵒ mihi est: ᵖ & si iustus
ᵍ nõ ˡ leuabo ˢ caput: ᵗ satu-
rat ᵘ afflictiõe ᵛ & ʷ miseria.
ˣ Et ppter supbiã ᵃ q̃si leenã
ᵇ capies me: ᶜ reuersus q̃
ᵈ mirabiliter ᵉ me ᵈ crucias.
ᶠ Instauras ᵍ testes tuos ʰ cõ
tra me ⁱ & multiplicas ᵏ irã
tuã ˡ aduersũ me: & ᵐ pene
ⁿ militãt ᵒ i me. ᵖ Quare ᵍ de
vulua ʳ eduxisti me: qui
vtinã ˢ cõsumpt⁹ esse m ⁿ ne
ᵗ ocul ᵛ me videret. ᵇ Fuisse
ʷ q̃si ˣ non ᵉ essem ᶜ de vtero
ᵗ trãslat ᵈ ad tumulũ. ᶠ Nũ
quid nõ ᵍ paucitas ʰ dierũ
meoꝝ ⁱ finietur breui? ᵏ Di
mitte ergo ˡ me ᵐ vt plangã
ⁿ paululũ dolorẽ meũ ᵒ ãte
q̃ ᵖ vadam ᵍ & nõ ʳ reuertar
ˢ ad ᵗ terrã ᵘ tenebrosam ᵗ &
optã ˡ mortis caligine: ᵗ ter
rã ˡ miserie ᵍ & ʰ tenebrarũ:
vbi ᶜ vmbra mortis ᵈ & nul
lus ᶜ ordo: ᶜ sed sempitern⁹
ᵍ horror ᶜ inhabitat. 11.

אֹיְבָ֑ת שְׁבָטוֹ֥ וְאֵמָתוֹ֮ אֵ֤ל תְּבַעֲתַ֨נִּי׀ אֲדַבְּרָ֗ה
דִּבֶּר֣וּ יָרֵ֣א יוֹלֹ֣א אִירָאֶ֣נּוּ כִּ֣י לֹ֣א כֵ֭ן אָנֹכִ֣י
Cap x. עִמָּדִֽי׃ נַפְשִׁ֑י נָקְטָ֥ה בְ֝חַיָּ֗י אָעְזְבָ֣ה עָלַ֣י שִׂיחִ֑י אֲדַבְּרָ֗ה
מָרִ֥ר בַּמַּר־נַפְשִׁ֑י אֹמַ֥ר אֶל־אֱ֝לוֹהַ֗ אַל־
רָשַׁ֥ע יָדַ֑ע תּוֹדִיעֵ֥נִי עַל־מָ֝ה תְרִיבֵ֗נִי הַ֭
רוּב עָשָׁ֑ק הַטּ֥וֹב לָ֝֗ךְ כִּ֤י תַעֲשֹׁק֙ כִּ֣י תִמְאַס
יְגִיעַ֮ כַּפֶּ֪יךָ֫ וְעַ֥ל עֲצַ֣ת רְשָׁעִ֣ים הוֹפָֽעְתָּ׃
רָאָה־אֱנ֭וֹשׁ אִם־כְּרָא֣וֹת תִּרְאֶ֑ה אִ֝֗ם כַּיְמֵי־
יוֹם שָׁנָ֥ה אֱנ֝֗וֹשׁ יָמֶ֑יךָ אִם־שְׁנוֹתֶ֥יךָ כִּימֵי־גָֽבֶר׃
בַּקֵּ֣שׁ דָּרַ֣שׁ כִּֽי־תְבַקֵּ֣שׁ לַעֲוֹנִ֑י וְעַל־חַטָּאתִ֥י תְדָרֹֽושׁ׃
יָדַ֣ע עַל־דַּעְתְּךָ֮ כִּ֤י לֹ֣א אַרְשִׁ֣יעַ וְאֵ֖ין
צָלַ֣ל עָשָׂ֑ה מִיָּדְךָ֥ כַּצִּ֝֗ילוּ וְיָדֶ֥יךָ עִצְּבֻ֥נִי וְיַעְשֻׂ֗נִי
סָבַ֣ב יַחַ֑ד סְ֝בִ֗יב וַתְּבַלְּעֵֽנִי׃ זְכָר־נָ֥א כִּי
שׂוּג כַּחֹ֥מֶר עֲשִׂיתַ֑נִי וְאֶל־עָפָ֥ר תְּשִׁיבֵֽנִי׃
נָתַ֣ךְ הֲ֭לֹא כֶּחָלָ֣ב תַּתִּיכֵ֑נִי וְכַגְּבִנָּ֥ה
קָפָ֣א תַּלְבִּשֵׁ֑נִי עֹ֥ור וּבָשָׂ֥ר תַּ֝לְבִּישֵׁ֗נִי
סָכַ֣ךְ גִּ֭ידִים וּבְעֲצָמֹ֣ות תְּשׂוֹכְכֵ֑נִי חַיִּ֥ים
וָחֶ֥סֶד עָשִׂ֣יתָ עִמָּדִ֑י וּ֝פְקֻדָּתְךָ֗ שָׁמְרָ֥ה
רוּחִ֑י וְאֵלֶ֥ה צָפַ֝נְתָּ֗ בְּלִבֶּ֥ךָ יָדַ֥עְתִּי
כִּי־זֹ֣את עִמָּ֑ךְ אִם־חָטָ֥אתִי וְשָׁמַרְתָּ֗נִי
וּמֵעֲוֹנִ֥י לֹא־תְנַקֵּ֑נִי אִם־רָ֝שָׁ֗עְתִּי
אַ֭לְלַי לִי֮ וְצָדַ֪קְתִּי֫ לֹא־אֶשָּׂ֥א רֹאשִׁ֑י
שָׂבַ֣ע קָ֭לוֹן וּרְאֵ֣ה עָנְיִ֑י וְגֵאֶ֥ה כַּ֝שַּׁ֗חַל
תָּצ֣וּדֵנִי וְתָשׁ֣וּב תִּתְפַּלָּ֣א בִּ֑י
תְּחַדֵּ֣שׁ עֵדֶ֣יךָ נֶגְדִּ֑י וְתַ֥רְבְּ כַּעַשֶׂךָ
עָמָּדִ֑י חֲלִיפֹ֥ות וְצָבָ֥א עִמִּֽי׃ וְלַמָּ֥ה
מֵרֶ֣חֶם הֲ֭צֵאתָנִי אֶגְוַ֣ע וְעַ֣יִן לֹא
תְרָאָ֑נִי כְּאֶשֶׁ֥ר לֹא־הָ֝יִ֗יתִי אֶהְיֶ֥ה
מִבֶּ֣טֶן לַ֭קֶּבֶר אוּבָ֑ל הֲלֹא֥ מְעַ֗ט יָמַ֥י
וְחֲדַל֮ וְשִׁ֪ית מִמֶּ֫נִּי וְאַבְלִ֥ינָה
מְעָ֑ט בְּטֶ֤רֶם אֵ֭לֵךְ וְלֹא֣ אָשׁ֑וּב
אֶל־אֶ֥רֶץ חֹ֝שֶׁךְ וְצַלְמָ֗וֶת אֶרֶץ
עֲפָתָ֥ה כְמֹו־אֹ֑פֶל צַלְמָ֥וֶת וְלֹא
סְדָרִ֑ים וְתִפְעַ֥ע כְּמֹו־אֹֽפֶל׃

Patina.heb.Ter.heb.Job.xi.xij. Trãsla.B.Hie. Trãſ.Gre.lex..cũ iter.latina.

Cap.xi.

וְעָנָה צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃
עָנָה אָמַר
הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה וְאִם אִישׁ שִׂפָתַיִם יְצְדָּק׃
שְׂפָתַיִם צָדַק
בְּדָיִךְ מְתִים תַּרְקִיעַ וְתִלְעַג וְאֵין מַכְלִם׃
בַּד מָתָה תַּרְקִיעַ לָעַג
וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי בְעֵינֶיךָ׃ וְאוּלָם מִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר
זַךְ בָּרַר בְּעֵינֶיךָ אוּלָם מִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ דִּבֶּר
וּפִתַח שְׂפָתָיו עִמָּךְ׃ וְיַגֶּד לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה כִּי כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה וְדַע
פָּתַח עִמָּךְ תַּעֲלֻמוֹת הָיָה אֱלַהּ נָתַן
כִּי יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֹנֶךָ׃ הַחָקֶר
פָּתַח נָגַד עָלַם יָשָׁה
אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד תַּכְלִית שַׁדַּי תִּמְצָאוּ׃ נִבְהֵי שָׁמַיִם מַה תִּפְעַל
יָדַע נָשָׂה עָוֹה מָצָא
עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה תֵּדָע מֵאָרְכָה מִדָּה וְרָחְבָה מִנִּי יָם׃ אִם
כָּלָה פָּעַל שָׁאַל יָדַע
יַחֲלֹף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃ כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן
חָלַף סָגַר כָּהַל שׁוּבָ מָתָה רָאָה בִּין
וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃ וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד׃ אִם אַתָּה
נָבוּב לָבַב יָלַד
הֵכַנְתָּ לִבֶּךָ וּפָרַשְׂתָּ אֵלָיו כַּפֶּךָ׃
כּוּן
אִם אָוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ וְאַל תַּשְׁכֵּן בְּאָהָלֶיךָ עַוְלָה׃ כִּי אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ
רָחַק שָׁכַן נָשָׂא פָּנָה
מִמּוּם וְהָיִיתָ מִבֶּטַח וְלֹא תִירָא׃ כִּי אַתָּה עָמָל תִּשְׁכַּח כְּמַיִם עָבְרוּ
צוּק הָיָה יָרֵא שָׁכַח
תִּזְכֹּר׃ וּמִצָּהֳרַיִם יָקוּם חֶלֶד תִּהְיֶה כַּבֹּקֶר תִּהְיֶה׃ וּבָטַחְתָּ כִּי יֵשׁ
זָכַר קוּם עוּף
תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב׃ וְרָבַצְתָּ וְאֵין מַחֲרִיד וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃
קָוָה שָׁכַב חָרַד חָלָה פָּנָה רָבַב
וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד מִנָּהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח נָפֶשׁ׃
כָּלָה נוּס מִן נָפַח

Cap.xij.

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
עָנָה אָמַר
אָמְנָם כִּי אַתֶּם עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת חָכְמָה׃ גַּם לִי לֵב כָּמוֹכֶם לֹא
מוּת
נָפַל אָנֹכִי מִכֶּם וְאֶת מִי אֵין כָּמוֹ אֵלֶּה׃ שְׂחֹק לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה קֹרֵא
הָיָה
לֵאלוֹהַּ וַיַּעֲנֵהוּ שְׂחוֹק צַדִּיק תָּמִים׃ לַפִּיד בּוּז לְעִשְׁתּוֹת שַׁאֲנַן
שָׂחַק צָדַק תָּמַם כּוּן
נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃ יְשַׁלְיוּ אֹהָלִים
מָעַד עָלָה

Respondēs ãt sophar naamathites dixit. Nunqd qui multa loquitur non audiet: aut vir verbosus iustificabitur? Tibi soli tacebũt homines? & cũ ceteros irrideris a nullo cõfutaberis. Dixisti ei. Pura est sermo meus: & mũdus sum in cõspectu tuo. Atq; vtinã deus loqueretur tecum: & aperiret labia sua tibi vt ostẽderet tibi secreta sapiẽtie & qp multiplex est lex ei? & intelligeres q multo minora exigaris ab eo q̃ meretur iniquitas tua. Forsitan vestigia dei cõprehẽdes? & vsq; ad pfectũ oĩpotentẽ reperies? Excelsior celo ẽ: et qd facies? Profũdior inferno: & vnde cognosces? Longior terra mẽsura eius: latior mari. Si subuertit oĩa vel in vnũ coartauerit: qs cõtradicet ei? Ipse enĩ nouit homínũ vanitatẽ & videns iniquitatẽ: nõne cõsiderat? vir vanus in superbiã erigitur: & tanq̃ pullum onagri se liberũ natũ putat. Tu aũt firmasti cor tuũ: & expandisti ad eũ manus tuas. Si iniquitatẽ q̃ est in manu tua abstuleris a te: & nõ mãserit in tabernaculo tuo innustitia: tunc leuare poteris facie tuã absq; macula: & eris stabilis: & nõ timebis. Miserie q̃q; obliuiscẽris: & q̃si aquarũ q̃ pterierũt recordaberis: & q̃si meridianus fulgor cõsurget tibi ad vesperã. Et cũ te cõsumptũ putaueris orieris vt lucifer: & habebis fiduciã ppostita tibi spe: & defossus secure dormies. Requesces: & nõ erit q te exterreat. Et deprecabũtur facie tuã plimi. Oculi ãt iplorũ deficiẽt: & effugiũ peribit ab eis: & spes illorũ abominatio aĩe. 12.

Respondens ãt iob dixit. Ergo vos estis soli hoies: & vobiscũ morietur sapia? Et mihi ẽ cor sicut vobis: nec inferior vestrũ. Quis ei hec q̃ nostis ignorat? Qui deridetur ab amico suo sicut ego: inuocabit deũ: & exaudiet eũ. Deridetur ẽm iusti simplicitas: lãpas contẽpta apud cogitatiões diuitũ pata ad tps statutũ. Abundant tabernacula

Ἐσπόδενς ἀτσοφαρ μιναῖος λέγει, ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀνταικούσεται, ἢ καὶ ὁ εὐλαλος δικαιωθήσεται ἄνθρωπος; μακάριος ὁ γεννηθεὶς ἐκ γυναικὸς ὀλιγόβιος. μὴ πολλοὶ ἐν ῥήμασι γίνου, οὐ γὰρ ἔστιν ὁ ἀνταποκρινόμενος σοι. μὴ ἰδοὺ λέγω ὅτι καθαρός εἰμι τοῖς ἔργοις, καὶ ἄμεμπτός ἐναντίον αὐτοῦ. ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λαλήσει πρός σε καὶ ἀνοίξει χείλη αὐτοῦ μετὰ σοῦ; εἰς τὰ ἀναγγελεῖ σοι ἀπόρρητα σοφίας, ὅτι διπλοῦς ἔσαι τῷ κατὰ σε, καὶ τότε γνώσῃ, ὅτι ἄξιά σοι ἀπολέλυται ἀπὸ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας. ἢ ἴχνος κυρίου εὑρήσεις; ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ἐποίησεν ὁ παντοκράτωρ; ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ τί ποιήσεις; βαθύτερα δὲ τῶν ἐν ᾅδου, τί οἶδας; ἢ μακρότερα μέτρου γῆς, ἢ εὖρους θαλάσσης; ἐὰν δὲ καταῤῥέψῃ τὰ πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; ἀνὴρ γὰρ ὃς οὐκ ἔγνω ἔργα ἀνόμων, ἰδὼν δὲ ἄπορα οὐ παρόψεται, ἄνθρωπος δὲ ἄλλως θρασύνεται λόγοις. βροτὸς δὲ γενητὸς γυναικός, ἴσα ὄνῳ ἐρημίτῃ. εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου σου τὴν καρδίαν, ὑπολάβοις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν. εἰ ἀνομία ἐστὶν ἐν χειρί σου, τόρρω ποίησον αὐτό, ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω. οὕτως γὰρ ἀναλάμψει σου τὸ πρόσωπον ὥσπερ ὕδωρ καθαρόν. ἔσῃ δὲ ἐκδύσῃ ἔντος, καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ. καὶ γὰρ κόπου ἐπιλήσῃ ὥσπερ κῦμα παρελθόν, καὶ οὐ φοβηθήσῃ ὥσπερ ἕωσφόρος, ἐκ δὲ μεσημβρίας ἀνατελεῖ σοι ζωή. πεποιθὼς τε ἔσῃ, ὅτι ἐστί σοι ἐλπίς, ἐκ δὲ μερίμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖται σοι εἰρήνη, ἡσυχάσεις γὰρ καὶ οὐκ ἔσαι ὁ πολεμῶν σε· μεταβαλλόμενοι δὲ πολλοί σου δεηθήσονταί, σώσας δὲ αὐτοὺς ἀπολείψει. ἢ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώλεια· ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν ταχήσονται.

Ca.12.

Ἐσπόδενς ἀτ iob dixit: ergo vos estis hoines: aut vobiscũ morietur sapia? et mihi qdẽ cor sicut vobis est: iustꝰ eẽ vir & integer factꝰ est in subsannatiõeꝫ in tps eẽ statutũ patus fuerat cadere ab alio: domusq; eiꝰ vestrui

Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, εἶτα ὑμεῖς ἐστὲ ἄνθρωποι; ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία; κἀμοὶ μὲν καθ' ὑμᾶς ἐστι, δίκαιος γὰρ εἰμὶ καὶ ἄμεμπτος ἐγὲ ἐν ὑποδιαστολῇ, εἰς χρόνον γὰρ τακὸν ἡτοίμασο πεσεῖν ὑπὸ ἄλλου, οἴκους τε αὐτοῦ ἐκπορεύεσθαι

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.Job.xiij. Trāsla.heb.

ab iniquo. verūtū null⁹ cōfidat pro-
ὑπὸ ἀνόμων. ὑμὴν δὲ ἀλλὰ μαθεὶς πεποιδέτω ποιη
u⁹ cēsu⁹ inocētē fuisse; q̄ ꝓuocāt dñm.
ρὸς ὧν ἀθῶος ἔσεσθαι, ὅσοι ϖαροργίζουσι τὸν κύριον.
q̄mō nō t fecutatio eor⁹ erit; sed interroga qua
πῶς ὀυχὶ καὶ ἔτασις αὐτῶν ἔσαι; ἀλλὰ ἐρώτησον τε
drupeda si tibi dicāt: aut volatilia cel: si tibi
τράπεδα ἐάν σοι εἴπωσιν, ἢ πετεινὰ τ̄ οὐρανοῦ, ἐάν σοι
renunciēt. narra aūt terre: si tibi dixerit: t
ἀναγγείλωσιν. ἐκδιήγησαι δὲ γῇ, ἐάν σοι φράσῃ, καὶ
exponēt tibi pisces maris. q̄s nō no-
ἐξηγήσονταί σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης. τίς οὐκ ἔγ-
uit in oib⁹ hīs: q̄ manꝰ dñi fecit hec?
νω ἐν ϖᾶσι τούτοις, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;
si nō in manu ei⁹ aīa oīum viuēntiū t
εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡ ψυχὴ ϖάντων τῶν ζώντων καὶ
spūs oīs hoīs. auris q̄dem verba discer
πνεῦμα ϖαντὸς ἀνθρώπου. οὖς μὲν γὰρ ῥήματα διακρί
nit: guttur aūt cibos gustat: in multo tēpore sapia:
νει, λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται, ἐν ϖολλῷ χρόνῳ σοφία,
in aūt multa vita scīētia. apud ipm sapia t po-
Infra. 14.a. Infra. 15.b. ἐν δὲ ϖολλῷ βίῳ ἐπιστήμη. ϖαρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύ
tētia: ipe psilū t intellect⁹. si destruxerit: q̄s
ναμις, αὐτῷ βουλὴ καὶ σύνεσις. ἐὰν καταβάλῃ, τίς
edificabit? si clauserit cōtra hoīes: q̄s aperiet?
C οἰκοδομήσει; ἐὰν κλείσῃ κατὰ ἀνθρώπων, τίς ἀνοίξει;
si phibuerit aquā siccabit terrā. si aūt immiserit p
ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ ξηρανεῖ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ ἐπαφῇ ἀϖὸ
didit eā subuertēs. apud ipm potētia t fortitudo: ipi
Eccl. n.f. Apo. 3.b. λεσεν αὐτὴν καταστρέφας. ϖαρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰσχύς, αὐ
scīētia t intellect⁹: adducēs psiliarios capti
τῷ ἐπιστήμη καὶ σύνεσις, πλάγων βουλευτὰς αἰχμα-
uos: iudices aūt terre stupidos fecit: collocās reges
λώτους, κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε, καθιζάνων βασιλεῖς
sup thronos: t circūligauit zona lūbos eor⁹. emit
ἐπὶ θρόνους, καὶ ϖεριέδησε ζώνην ὀσφύας αὐτῶν. ἔξα
tens sacerdotes captiuos: potētes aūt terre sub
ϖοστέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους, δυνάστας δὲ γῆς κατε
uertit: cōmutās labia fidelīū: intellectū aūt se
D σρεψε, διαλλάσων χείλη ϖιστῶν, σύνεσιν δὲ ϖερισβυ
nū nouit: effundēs ignominiā sup principes: hūnt
τέρων ἔγνω, ἐκχέων ἀτιμίας ἐπ' ἄρχοντας, ϖαρα-
les aūt sanauit: reuelās ꝓfunda de tenebris.
λυς δὲ ἰάσατο, ἀνακαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους.
educit aūt in lucē vmbrā mortis: decipiēs gētes t
ἐξάγων δὲ εἰς φῶς σκιὰν θανάτου, ϖλανῶν ἔθνη καὶ
ꝓdens eas. piternēs gētes t reducēs
ἀϖολλύων αὐτά. καταστρωννύων ἔθνη καὶ καθοδηγῶν
eas: immutās corda ꝓncipū terre. decepit
αὐτά, διαλλάσσων καρδίας ἀρχόντων γῆς. ἐϖλάνησε
aūt eos via quā nō nouerāt: palpēt tenebras t
δὲ αὐτοὺς ὁδῷ ἣν οὐκ ἤδεισαν, ϖλανῆσαι σκότος καὶ
nō lucē: errent aūt sicut ebrius.
μὴ φῶς, ϖλανηθείησαν δὲ ὥσϖερ ὁ μεθύων. Ca.13.

A Θεὸς ἴδοὺ ταῦτα τεθεώρηκέ μου ὁ ὀφθαλμός, καὶ
audiuit auris mea. t nouit ꝺcīa t vos scītis:
ἤκουσε τὸ οὖς μου. καὶ ἔγνω ὅσα καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε,
t nō imprudētior sum vobis. verūtamē ego
κἀγὼ οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν. ὀυμὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ
ad dñm loquar: arguā aūt cor⁹ eo si
ϖρὸς κύριον λαλήσω, ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν
voluerit. vos aūt scītis medici inutili t insanatores ma
βούληται· ὑμεῖς δὲ ἐστὲ ἰατροὶ ἄδικοι καὶ ἰατροὶ κα
los oēs. sit aūt vobis obmutescere t cuadet
κῶν ϖάντες. εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι καὶ ἀϖοβύσε-
vobis in sapiam. audite increpationē orō
σθαι ὑμῖν εἰς σοφίαν. ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός
mei: iuditū aūt labior⁹ meor⁹
B μου, κρίσιν δὲ χειλέων μου ∞∞∞

Pritiua.heb.Ter.heb.Job.xiiij.

Trāsla.B.Hie.

Trāsl.Gre.lxx..cū iter.latina.

הַקְשִׁיבוּ זֹ֭את אִיּ֣וֹב הַאֲזִינָה לִּ֑י עֲמֹ֖ד וְ֣הִתְבּוֹנָֽן׃

attendite. Nūquid deus indiget vestro mēdatio: vt pillo loq̄mini dolos? Numqd facie ei? accipitis & p deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quē celare nihil pōt: aut decipietur vt hō vīs fraudulentiis? Ipse vos arguet: quoniam in abscondito facie ei? accipitis. Statim vt se mouerit turbabit vos: & terror ei? irruet super vos. Memoria vīa cōpabitur cineri: & redigētur in lutū ceruices vestre. Tacete paulisper: vt loquar quodcunq; mihi mens suggesserit: ēre lacero carnes meas dētib? meis: & ania meā porto in manib? meis? Etiam si occiderit me in ipso sperabo. Veruntī vias meas in cōspectu ei? arguā: & ipse erit saluator meus. Nō enī veniet in cōspectu ei? oīs hypocrita. Audite monē meū: & enigmata pcipite auribus vīs. Si fuero iudicat?: scio q̄ iustus inueniar. Quis ē q̄ iudicetur mecum? Veniat. Quare tacens consumor? Duo tantum ne facias mihi & tunc a facie tua non abscondar. Manū tuā longe fac a me & formido tua non me terreat. voca me & ego rñdebo tibi: aut certe loq̄r: & tu rñde mihi. Quātas hēo iniqtates & pcā: scelera mea & delicta mea oñde mihi. Cur facie tuā abscondis & arbitraris me inimicū tuū? Cōtra folū qd vento rapitur oñdis potentiā tuā: & stipulam siccā perseq̄ris. Scribis enī cōtra me amaritudines: & cōsumere me vis pctis adolescentie mee. Posuisti in neruo pedē meū: & obseruasti oēs semitas meas: & vestigia pedū meorū cōsiderasti. Qui q̄si putredo cōsumēdus sū & q̄si vestimētū qd comeditur a tinea. 14 Homo nat? de mulie re: breui viues tpe repletur multis miseriis. Qui q̄si flos egreditur & cōteritur: & fugit velut vmbra: & nunq̄ ieodē statu pmanet. Et dignū duci sup huiuscemodi aperire oculos tuos: & adducere eū tecū in iudiciū? Quis pōt facere mū dū de imūdo cōceptū se-

ἀνάσχεσθε· πότερον οὐ κατέναντι κυρίου λαλεῖτε, ἢ ὑπὲρ αὐτοῦ φθέγγεσθε δόλον; ἢ ὑποστελεῖσθε, ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ κριταὶ γίνεσθε. καλόν γε ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς· εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προσεπισεῖσθε αὐτῷ, οὐδέν τι ἧσσον ἐλέγξει ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ κρυφῇ πρόσωπα θαυμάσητε, πότερον οὐχ ἥδιον αὐτοῦ τροβήσεται ὑμᾶς; φόβος δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιπεσεῖται ὑμῖν, ἀσωβήσεται δὲ ὑμῶν τὸ ἀγαυρίαμα ἴσον ασοδῶ, τὸ δὲ σῶμα πλινθεῖον, ὀμυτεῖτε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμοῦ, ἀναπνεύσατε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμοῦ, ἀνάπνευσον

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. | Trãsla.B.Hie. | Tex.he.Job.xv. | Pũctua.heb.

mesſeo eſ? apud te. in tẽpus poſuiſti ⁊ nõ trãſgrediat: μῆνες αὐτοῦ παρὰ σοί· εἰς χρόνον ἔθου καὶ οὐ μὴ ὑπερβῇ, recede ab eo vt deſcat: ⁊ letificabit · vitã ſi= ἀπόςα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ εὐδοκήσει ὡσ ent. mercenarij. eſt enĩ arbori ſpes: ſi enĩ pciſa fuerit: περ ὁ μισθωτός· ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, ἐὰν γὰρ κοπῇ, adhuc pullulabit: ⁊ ram? eĩ? nõ deficiet. ſi ἔτι ἐπαγάγῃ, καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ. ἐὰν enĩ ſenuerit: in terra radix eĩ?: in ãt petra mortua γὰρ γηράσῃ, ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἐν δὲ πέτρᾳ τελευτήσῃ fuerit: truncus eĩ? ab odore aque germinabit. fa σῃ, ὸ στέλεγχος αὐτοῦ ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνθήσει· πε ciet ãũt meſſe ſicut noua plãta: vir ãt cũ mortu? fuerit abi ησει δὲ θερισμὸν ὥσπερ νεόφυτον, ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ὥ uit: poſtq̃ cecidit ãt mortalis nõ ãpli? eſt. rpõde enĩ rare χετο, πεσὼν δὲ βροτὸς οὐκ ἔτι ἐστί· χρόνῳ γὰρ παγεὶς ſcit mare: fluuꝰ ãt deſolatus aruit: homo ζήσῃ θάλασσα, ποταμὸς δὲ ἐρημωθεὶς ἐξηράνθη, ἄνθρωπος ãt poſtq̃ dormierit nõ reſurget: ſpſq̃ celũ nõ ꝑſtũ ſit ⁊ δὲ κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀναστῇ, ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῇ καὶ nõ excitabunt de ſomno ſuo. vtnã enĩ in iferno οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν· εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ᾅδῃ me ſtuaſſes: abſcõdiſſes ãt me donec ceſſaſſet tu? fu μέ φύλαξας, ἐκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ἡ ὀρ= ror: ⁊ ꝓſtituas mihi tẽp? in quo memorẽ mei facias. ſi enĩ γή, καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν μου ποιήσῃ. ἐὰν γὰρ mortu? fuerit homo viuet poſtq̃ ꝓſumauerit dies ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσεται συντελέσας τὰς ἡμέρας τοῦ vite ſue. expectabo ſpſq̃ rurſus ſtã. pollex vocabit: βίου αὐτοῦ· ὑπομενῶ ἕως πάλιν ἥξωμαι· ἕως καλέσῃς σύ, ego ãũt tibi obediã: ãt opa manũ tuarũ ne ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, τὰ δὲ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ repellas. mẽbraſti ãũt mea ſtudia: ⁊ nõ ἀποστοιοῦ. ἐξήμησας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οὐ

D | pterijt te aliq̃d peccatoꝝ meoꝝ. ſignaſti ãt μὴ παρέλθῃ σε ὑπέρ ἐν τῶν ἁμαρτιῶν μου· ἐσφράγισας δὲ
Infra. 39.c. meas iniq̃tates in marſuppio: adnotaſti ãũt ſiq̃d minuꝰ μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπεσημήνω δὲ εἴ τι ἔκλιν tranſgreſſꝰ ſũ. ⁊ verſũ mõs cadẽs decidet: ⁊ petra περέβην· καὶ πλὴν ὄρος πίπτον διαπεσεῖται, καὶ πέτρα ſeneſcet de loco ſuo. lapides cauauerũt aque παλαιωθήσεται ἐκ τόπου αὐτῆς· λίθους ἐλάξανεν ὕδα= ⁊ demerſerũt aque ſupina cumuli terre. τα, καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὑπῶπια τοῦ χώματος τῆς γῆς· ⁊ expectatõẽ hoiꝰ pdidiſti. expulſiſti eũ in finẽ καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας· ὥσας αὐτὸν εἰς τέλος ⁊ abiit. impoſuiſti ei facie ⁊ emiſiſti: καὶ ὤχετο· ἐπέσησας αὐτῷ τὸ πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας. multiꝰ ãt exiſtẽtibus filijs eiꝰ: nõ nouit: ſi qs πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν, ἐάν τε pauci fuerint: nõ ſcit. ſed carnes eiꝰ do ὀλίγοι ὦσιν, οὐκ ἐπίσταται· ἀλλ' ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἐπ luerũt: ãt ala eiꝰ ꝓfluxerũt: γησαν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπένθησεν, Ca.15.

A | Ελιφὰς ãt elipha? themanites dicit: nun= Βιπολαβὼν δὲ Ελιφὰς ὁ θαιμανίτης λέγει, πότε= dd ſapiẽs reſpõſum dabit intellect? ſpũs: ⁊ ρον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως πνεύματος, καὶ impleuit laboꝛe vẽtꝰ: arguẽs in verbis q̃ꝰ nõ oportet. ἐνέπλησε πόνου γαστρός, ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ in ſermonibꝰ q̃ꝰ nulla vtilitas: nõ ⁊ tu expulſiſti timorẽ: ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος, οὐ καὶ σὺ ἀπεποίησω φόβον, cõſumaſti ãt verba talia coꝝ. ꝓꝰ: συντελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἐναντίον τοῦ κυρίου; reus es verbis oziꝰ tui: nõ diſcreuiſti verba potẽ ἔνοχος εἶ ῥήμασι στόματός σου, οὐ διέκρανας ῥήματα δυνα ſtiꝰ redarguat te tuũ os: ⁊ nõ ego: ãt labia σῶν; ἐλέγξαι σε τὸ σὸν στόμα, καὶ μὴ ἐγώ, τὰ δὲ χείλη tua teſtimoniũ · dẽt ꝓtra te: dd eĩ nũqd ꝓnus homi= σου καταμαρτυρήσαισάν σου, τί γὰρ μὴ πρῶτος ἀνθρώ nũ natus es: ãũt ãte colles πων ἐγεννήθης; ἢ πρὸ βουνῶν

cabis me: ⁊ ego ⁊ rñdebo tibi: ⁊ open? manuũ tuarũ porriges dexterã. Tu' qdẽ greſſus meos? dinumera= raſti: ⁊ ſed pcẽ pctis meis. ⁊ Signaſti q̃ſi ī ſaculo ⁊ de= fecta mea: ⁊ ſed curaſti ⁊ ini qtatẽ meã. ⁊ Mons cadẽs ⁊ defluit: ⁊ & faxũ tranſfer tur ⁊ de loco ſuo. ⁊ Lapides excauãt aq̃: & ⁊ alluuione ⁊ paulatiz ⁊ tra ⁊ cõſumitur: ⁊ & ⁊ hoc̃s ergo ſiſt ⁊ pdes ? ⁊ Roboraſti eũ paululũ ⁊ vt ⁊ in ꝑpetuũ ⁊ trãſiret: ⁊ imu tabis ⁊ faciẽ eiꝰ & emittes eũ. ſiue ⁊ nobiles fuerit ⁊ filij eius ⁊ ſiue ignobiles: ⁊ non ⁊ itelliget. ⁊ Attñ ⁊ caro eius ⁊ dũ viuet ⁊ dolebit: ⁊ & aia illiꝰ ſꝛ ſemetipo ⁊ lugebit.

Rñdens ãt ⁊ elipha? 15. ⁊ themanites: ⁊ dixit. ⁊ Nũqd ſapiẽs ⁊ rñdebit q̃ſi in ⁊ vẽtũ loq̃ns: ⁊ & iplebit ⁊ ardore ⁊ ſtomachũ ſuũ? ⁊ Arguis ⁊ verbis eũ q̃ nõ ⁊ eſt eq̃lis tibi ⁊ & loq̃ris qđ tibi ⁊ nõ ⁊ expedit. Quãtũ in te ē ⁊ euacuaſti ⁊ timorẽ: ⁊ & abſtuliſti ⁊ preces ⁊ coram ⁊ deo. ⁊ Docuit ⁊ eni ⁊ iniqtas tua ⁊ os tuũ: ⁊ & imitaris ⁊ li= guã ⁊ blaſphemãtũ. ⁊ Con dẽnabit te ⁊ os tuũ: ⁊ & nõ ⁊ ego ⁊ & labia tua ⁊ rñdebũt ⁊ tibi. ⁊ Nũqd primꝰ ⁊ hõ tu ⁊ natꝰ es: ⁊ & añ oẽs ⁊ colles

מ"עָשָׂה	חֲדָשָׁיו	אִתָּךְ	חָקַו
ס"עָבַר	יֵעָבֵר:	יִשְׁעָה	מִמֶּנּוּ
ר"רָצָה	שָׁכִיר	יוֹמוֹ:	כִּי
ק"כָּוָה	תִקְוָה	אִם	יִכָּרֵת
ח"חָלַף	לֹא	תֶחֱזָק:	אִם
מ"מוּת	פָּרַח	וּבְעַפְרֵימוֹת	נִזְעוֹ:
ק"קָצִיר	נָבֵל	וְעָשָׂה	כְּמוֹ
ח"חָלַשׁ	נוֹעַ	וְיִחְלֹשׁ	וְיָנוּעַ
א"אִי	חָרֵב	מַיִם	מִנִּי
ק"קוּם	וְאִישׁ	שָׁכַב	וְלֹא
ק"קוּץ	שָׁמַיִם	לֹא	יָקִיצוּ
ר"רָשׁוֹן	נָתַן	מִי	יִתֵּן
ש"שָׁאַל	צֵל	עַד	יָשׁוּב
ת"תַּר	שׁוֹת	אַפֶּךָ	תָּשִׁית
ז"זָכַר	חֵיה	וְתִזְכְּרֵנִי:	אִם
י"יוֹם	יָחַל	יְמֵי	צְבָאַי
ח"חָלַף	קָרָא	תִקְרָא	וְאָנֹכִי
ע"עָשָׂה	יָדַיִךְ	תִכְסֹף:	כִּי
כ"כֶּסֶף	סַפַּר	תִּסְפֹּר	לֹא
ש"שָׁמַר	צָרַר	תִּשְׁמֹר	עַל
כ"כָּאַב	אֵבֶל	בְּצָרוֹר	הַתֹּם
ג"גָּבַל	עָתַק	וְתִטְפֹּל	עַל
ק"קוּם	סְעָרָה	וְאוֹלָם	הַר
ח"חָלַף	קָרָא	נוֹפֵל	יִבּוֹל
ע"עָשָׂה	יָדַיִךְ	וְצוּר	יַעְתֵּק
ת"תָּם	אָוֶן	מִמְּקוֹמוֹ:	אֲבָנִים
ס"סָפַח	חָוָה	שָׁחֲקוּ	מַיִם
א"אָנַשׁ	אָבַד	תִּשְׁטֹף	סְחִיפֶיהָ
ת"תָּם	הָלַךְ	עָפָר	אֶרֶץ
ש"שָׁנָה	כָּנָה	וְתִקְוַת	אֱנוֹשׁ
ש"שָׁלַח	כָּנַד	הָאֲבַדְתָּ:	תְּקַוֵּהוּ
צ"צָרַר	נִין	לְצַחַ	וְיִרְלַךְ
כ"כָּאַב	אֵבֶל	מְשַׁנֵּה	פָּנָיו
ת"תָּם	הָלַךְ	וְתְשַׁלְּחֵהוּ:	יִנְּבוּ
ש"שָׁנָה	כָּנָה	בָּנָיו	וְלֹא
ש"שָׁלַח	כָּנַד	יֵדָע	וְיִצְעֲרוּ
צ"צָרַר	נִין	וְלֹא	יִבִין
כ"כָּאַב	אֵבֶל	לָמוֹ:	אַךְ
ר"רָשַׁע	עָדֵם	בְּשָׂרוֹ	עָלָיו
ש"שָׁפָה	רֹאשׁ	יִכְאָב	וְנַפְשׁוֹ
י"יָלַד		עָלָיו	תֶּאֱבָל:

Cap.xv.

ע"עָנָה	אֱמֹר	וְיֹאמַר	הֲחָכָם
ד"דַּעַת	רוּחַ	וִימַלֵּא	קָדִים
ב"בְּטְנוֹ:	הוֹכֵחַ	בְּדָבָר	לֹא
יִסְכֹּן	וּמִלִּים	לֹא	יוֹעִיל
בָּם:	אַף	אַתָּה	תָּפֵר
יִרְאָה	וְתִגְרַע	שִׂיחָה	לִפְנֵי
אֵל:	כִּי	יְאַלֵּף	עֲוֹנֶךָ
פִּיךָ	וַתִּבְחַר	לְשׁוֹן	עָרוּמִים:
יַרְשִׁיעֲךָ	פִּיךָ	וְלֹא	אָנִי
וּשְׂפָתֶיךָ	יַעֲנוּ	בָּךְ:	הֲרִאישׁוֹן
אָדָם	תּוֹלָד	וְלִפְנֵי	נִבְעוֹת

Latina.heb. Tex.he.Job.xv. Trãsla.B.Hie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

תוֹלַלְתָּ	הַנָּסוּד	אָלוֹהַּ	תִּשְׁמָע	שָׂטָן
וְחִנָּרַע	אֵלֶיךָ	חָכְמָה	מַה־יָּדַעְתָּ	וְלֹא
נִרְע	תָּבִין	וְלֹא	עִמָּנוּ	הוּא	נָם	שָׂב	יָדַע	בִּין
נַם	יְשִׁישׁ	בָּנוּ	כַּבִּיר	מֵאֲרִיךְ	יָמִים	שׁוּב	יָשַׁשׁ
הַמֵּעַט	מִמְּךָ	תַּנְחֻמוֹת	אֵל	וְדָבָר	בְּכַּר	יוֹם
לְאָט	עִמָּךְ	מַה	יִקָּחֲךָ	לִבֶּךָ	וּמַה	טַן	נָחַם	לָקַח
יְרַזְמוּן	עֵינֶיךָ	כִּי	תָשִׁיב	אֵל	אֵל	רָזַם	שׁוּב
רוּחֶךָ	וְהוֹצֵאתָ	מִפִּיךָ	מִלִּין	מַה	יָצָא	פֶּה
אֱנוֹשׁ	כִּי	יִזְכֶּה	וְכִי	יִצְדַּק	יְלוּד	אִשָּׁה	מָלַל	אֱנוֹשׁ
הֵן	בִּקְדֹשָׁיו	לֹא	יַאֲמִין	וְשָׁמַיִם	לֹא	זָכָה	צָדַק
זַכּוּ	בְעֵינָיו	אַף	כִּי	נִתְעָב	וְנֶאֱלָח	יָלַד	אִישׁ
אִישׁ	שׁוֹתֶה	כַּמַּיִם	עַוְלָה	אָחוֹךְ	וְשֹׁמֵעַ	אָבַן	תָּעַב
לִי	וְזֶה	חָזִיתִי	וַאֲסַפְּרָה	אֲשֶׁר	אֶלַח	חָוָה
חֲכָמִים	יַגִּידוּ	וְלֹא	כִחֲדוּ	מֵאֲבוֹתָם	חָזָה	סָפַר
לָהֶם	לְבַדָּם	נִתְּנָה	הָאָרֶץ	וְלֹא	נָגִיד	נָגַד
עָבַר	זָר	בְּתוֹכָם	כָּל	יְמֵי	רָשָׁע	הוּא	יוֹם
מִתְחוֹלֵל	וּמִסְפַּר	שָׁנִים	נִצְפַּן	חָוֹל	סָפַר
לְעָרִיץ	קוֹל	פְּחָדִים	בְּאָזְנָיו	בַּשָּׁלוֹם	שָׁנָה	צָפַן
לֹא	יַאֲמִין	שׁוּב	מִנִּי	שׁוּד	וּבֹאֲנוֹ	עֵבֶר	שָׁלֵם
חָשׁךְ	וְצָפוּי	הוּא	אֵלָי	חֶרֶב	נֹדֵד	שַׁדַּד	בּוֹא
הוּא	לְלֶחֶם	אַיֵּה	יָדַע	כִּי	נָכוֹן	בְּיָדוֹ	צָפָה
יוֹם	חֹשֶׁךְ	יְבַעֲתֻהוּ	צַר	וּמְצוּקָה	כּוֹן
תִּתְקְפֵהוּ	כְּמֶלֶךְ	עָתִיד	לַכִּידוֹר	כִּי	בָּצַת	צוּר
נָטָה	אֵל	אֵלִיו	יָדוֹ	וְאֵל	שַׁדַּי	יִתְגַּבָּר	צוּק	תָּקַף
יָרוּץ	אֵלָיו	בְּצַוָּאר	בַּעֲבִי	נְבִי	עָתַד	כִּדַּר
כִּנְּיוֹ	כִּי	כִסָּה	פָּנָיו	בָּחְלְבּוֹ	וְיַעַשׂ	גָּבַר	רוּץ
פִּימָה	עָלַי	כֶּסֶל	וַיֹּשְׁכֻן	עָרִים	צוּר	עֻבָּה
נִכְחָדוֹת	בָּתִּים	לֹא	יֵשְׁבוּ	לָמוֹ	אֲשֶׁר	גֵּב	נָגַן	בֵּנָה
הָתְעָתְדוּ	לִגְלִים	לֹא	יַעֲשֹׂר	וְלֹא	עָשָׂה	שָׁכַן
יָקוּם	חֵילוֹ	וְלֹא	יִטֶּה	לָאָרֶץ	מִנְלָם	עִיר	כָּחַד
לֹא	יָסוּר	מִנִּי	חֹשֶׁךְ	יִנְקֹתוֹ	תְּיַבֵּשׁ	גָּזַת	עָתַד
שַׁלְהֶבֶת	וְיָסוּר	בְּרוּחַ	פִּיו	אֵל	עָשַׂר	קוּם
יֶאֱמַן	בַּשָּׁוְא	נִתְעֶה	כִּי	שָׁוְא	תִּהְיֶה	נָגַה	נָלָה
תְּמוּרָתוֹ	בְּלֹא	יוֹמוֹ	תִּמָּלֵא	סוּר
וְכַפָּתוֹ	לֹא	יְרַעֲנָנָה	יְחֻמַּס	כַּנָּפָן	יָצָה	פֶּה
יְבֹסַר	כַּבֹּסֶר	וְיִשַּׁל	כַּזַּיִת	נִצָּתוֹ	אָמַן	שָׁוְא
					תָּצָה	הָיָה
					מוּר	מָלָא
					כַּפָּה	חָמַס
					שָׁלַהּ	נוּץ

"format? Numqd cõſiliũ
ᶜdeiᵈauditi: ᵉ& inferior ᶠte
ᵍcrit eius ʰſapiẽtia? ⁱQuid
ᵏnoſti qđ ˡignoremus: qđ
ᵐintelligis? ⁿqđ ᵒneſciam?
ᵖEt ᵍſenes ʳ& ˢantiqui ſunt
ᵗin nobis ᵘ multo vetuſtiores ˣq̃ patres tui. ʸNumqd
grãde eſt vt ᶻ cõſoletur ᵃᵃte
ᵇᵇdeus ? ᶜᶜ ſed verba ᵈᵈtua ᵉᵉpra
ua hoc ᶠᶠphibẽt. ᵍᵍQuid ᵗe
eleuat ʰʰcor tuũ: ⁱ& quaſi
magna cogitãs: ᵏᵏ attoni
tos habes ˡˡoculos? ᵐᵐQuid
ⁿⁿtumet ᵒᵒ cõtra ᵖᵖ deũ ᵠᵠ ſpũs
tu ʳʳvt ſpheras ˢˢ de ore tuo
huiuſcemodi ᵗᵗ fermones?
ᵘQuid eſt hõ ˣvt ʸimacula
tus ſit: ᶻ& vt ᵃᵃ iuſt? appeat
ᵇᵇnatus de ᶜᶜmuliere? ᵈᵈEcce
ᵉᵉiter ſctõs ᶠᶠei ᵍᵍnemo ʰʰ im
mutabilis: ⁱ& celi ᵏᵏ nõ ˡˡ ſũt mũ
di ᵐᵐin cõſpectu eius: ⁿⁿ quãto
magis ᵒᵒ abominabilis ᵖᵖ & inu
tilis ᵠᵠ hõ: ʳʳ q bibit ˢˢ q̃ſi aquã
ᵗᵗiniqtatẽ. ᵘᵘOſtẽdã tibi ˣˣ au
di ʸʸ me: ᶻᶻ qđ ᵃᵃ vidi ᵇᵇ narrabo
tibi. ᶜᶜ Sapiẽtes ᵈᵈ cõfitẽtur:
ᵉ& nõ ᶠᶠ abſcondũt ᵍᵍ pẽes ſu
os. ʰʰ Quib ⁱⁱ folis ʲʲ data eſt
ᵏᵏterra: ˡˡ& nõ ᵐᵐ trãſiuit ⁿⁿ alie
nus ᵒᵒ peos. ᵖᵖ Cũctis ᵠᵠ dieb
ſuis ʳʳ ipius ˢˢ ſupbit: ᵗᵗ& nu
merus ᵘᵘ anno ˣˣ icertus eſt
ʸʸtyrãnidis ei? ᶻᶻ Sonit ᵃᵃ ter
roris ſemp ᵇᵇ in auribꝰ illi:
& ᶜᶜ cũ pax ſit; ille ſemp ᵈᵈ inſi
dias ᵉᵉ ſuſpicatur. ᶠᶠ Nõ ᵍᵍ cre
dit qᵠ reuerti poſſit ʰʰ de ⁱⁱ te
nebris: ʲʲ circunſpectus
ᵏᵏ vndiq ˡˡ gladium. ᵐᵐ Cum
ſe ⁿⁿ mouerit ᵒᵒ ad q̃rendũ ᵖᵖ pa
nẽ: ᵠᵠ nouit ʳʳ qᵠ patus ſit ˢˢ in
manu ei? ᵗᵗ tenebra ᵘᵘ dies.
ᵛTerrebit eũ ʷʷ tribulatio:
ˣ& ãguſtia ʸʸ vallabit eũ ᶻᶻ ſic
regẽ ᵃᵃ q prepatur ᵇᵇ ad pliũ.
ᶜᶜTetẽdit ᵈᵈ ei ᵉᵉ aduerſus ᶠᶠ deũ
ᵍᵍmanũ ſuã ʰʰ& cõtra ⁱⁱ oipo
tentẽ ʲʲ roborat? ẽ. ᵏᵏCucur
rit ˡˡ aduerſus eum erecto
ᵐᵐ collo: ˣ& ⁿⁿ pingui ᵒᵒ ceruice
ᵖᵖarmat? eſt. ᵠᵠ Opuit ʳʳ facie
eius ˢˢ craſſitudo: ˣ& ᵗᵗ de ᵘᵘ ia
teribꝰ ei ʸʸ aruma ˣˣ depẽdet.
ᶻHabitaut in ᵃᵃ ciuitatib?
ᵇᵇ deſolatis: & in ᶜᶜ domibus
ᵈᵈ deſertis ᵉᵉ que ᶠᶠ in cumulos
ᵍᵍ ſunt redacte. ʰʰ Non ⁱⁱ ditа
bitur ʲʲ nec ᵏᵏ pſeuerabit ˡˡ ſub
ſtantia eius: ᵐᵐ nec ⁿⁿ mittet
ᵒᵒ in terra ᵖᵖ radicẽ ſuã. ᵠᵠ Non
ʳʳ recedet ˢˢ de ᵗᵗ tenebris: ᵘᵘ ra
mos ei? ˣˣ arefaciet ʸʸ flãma:
ᶻᶻ& auferetur ᵃᵃ ſpũ ᵇᵇ oris ei?.
ᶜᶜNõ ᵈᵈ credet ᵉᵉ fruſtra ᶠᶠ erro
re decept ᵍᵍ: ʰʰ q aliq ⁱⁱ p̃cio
redimẽd ? ʲʲ ſit. ᵏᵏ Añ̃ ˡˡ dies
eius ᵐᵐ ipleãtur ⁿⁿ pbit: ᵒᵒ& ma
nus ei? ᵖᵖ arefcet. ᵠᵠ Ledetur
ʳʳ q̃ſi vinea in primo flore
ˢˢ botrus eius: ᵗᵗ& ᵘᵘ quaſi oli
ua ˣˣ pticiens ʸʸ ſ orem ſuũ.

ᵃᵃinduct ᵇᵇ eo ordine ᶜᶜ oñ audiſti: in ãt te venit
ἐπάγης ; σύνταγμα κυρίου ἀκήκοας, εἰς δέ σε ἀφίκετο
ſapia? qđ .n. noſti: qđ nõ nouim? aut qđ intelligẽs: qđ
σοφία ; τί γὰρ οἶδας, ὃ οὐκ οἴδαμεν ; ἢ τί συνιεῖς, ὃ οὐ
nõ ᵈᵈ nos? et ſenex et antiquꝰ i no
χὶ καὶ ἡμεῖς ; καί γε πρεσβύτης καί γε παλαιὸς ἐν ἡ
bis: grauior patre tuo ᵉᵉdieb?. pauca q̃pec
μῖν, βαρύτερος τοῦ πατέρος σου ἡμέραις. ὀλίγα ὧν κ?
cauit ᶠᶠ verberat? eo: valde ſupra modũ lo
μάστηκάς μεμαίγωσαι, μεγάλως ὑπερβαλλόντως λε
cut? eo. qđ auſus eſt cor tuũ aut qđ tulerũt
λάληκας. τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου ; ἢ τί ἐπήγκαν οἱ
oculi tui: qñ ⁱⁱ irá rupiſti cor? tuũ. ᵍᵍ
ὀφθαλμοί σου ; ὅτι θυμὸν ἔρρηξας ἐναγτίον τοῦ κυρίου.
ptulit ãter ore verba talia. qđ .n. exſtu
ἐξήγαγες δι' ἐκ στόματος ῥήματα τοιαῦτα. τίς γὰρ ὢν
homo: qñ erit irreprehẽſibilis? aut vt futur? iuſt? na-
βροτός, ὅτι ἔσαι ἄμεμπτος ; ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος ℔ιὸς
tus de muliere? ʰʰ in ſctis ⁱⁱ nõ credit: celũ ãt nõ
γὸς γυναικός ; εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς δὲ οὐ
mundũ coram eo. ſine ãt abominat? ᵏᵏ impu
καθαρὸς ἐναγτίον αὐτοῦ. ἔα δὲ ἐβδελυγμένος καὶ ἀκά-
rus ˡˡ vir bibẽs ᵐᵐ iniuſtitiã q̃ſi potionẽ. renũciabo ãt
θαρτος ἀνὴρ πίνων ἀδικίας ἴσα ποτῷ. ἀναγγελῶ δή
tibi: audi me: q̃ vidi ᶜᶜ renũciabo tibi: q̃ ſapientes
σοι, ἄκουέ μου, ἃ δὲ ἑώρακα ἀναγγελῶ σοι, ἃ σοφοὶ
dicẽt: ᵈᵈ nõ abſcõderũt patres eor. q̃ſo ãt ſo
ἐροῦσι, καὶ οὐκ ἐκρυψαν πατέρες αὐτῶν. αὐτοῖς δὲ μό
lis data ẽ terra: ᵉᵉ nõ venit alienus in eos. oia
νοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦλθεν ἀλλογενὴς ἐπ' αὐτούς. πᾶς
vita impĩj in cura: ãni ãt ũſerabiles ſunt po
ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι, ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυ
tẽt. at timor ſpi? in auribꝰ ſuis ch vir? fuerit ſua ipacauge re:
νάσηι. ὁ δὲ φόβος αὐτ, ἐν ὠσὶν αὐτ ὅταν δ' οἰκῆι δὲ ἡ ἱερωτεύειν,
veniet ei? ᵍᵍ ſubuerſio. nõ credat ꝗuerſũ eſſe
ἔξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή. μὴ πιστευέτω ἀποστραφῆναι
a tenebris: ceſtimat ᵉ eũ ſã in mad? ferri: οἱ
ἀπὸ σκότους. ἐνήλαται γὰρ δὲ ἡμεῖς χεῖρας σιδήρου, κα
dinat? eſt ãt in cibos vulturib?. nouit ãt ire ꝙ ma
τατέτακται δ' εἰς σῖτα γυπίν. οἶδε δὲ ἐαυτῷ ὅτι με'
net in ruinã. ꝙ ãt tenebroſa ipm̃ verſabit: neceſſ
νει εἰς πῶμα. ἡμέρα δὲ σκοτεινὴ αὐτὸν προβήσει, ἀνάγ-
tas ãt ᵗ tribulatio ipm̃ ꝙprehẽdet: ſicut dux pre
κη δὲ καὶ θλῖψις αὐτὸν καθέξει, ὥσπερ βασιλεὺς πρω-
ſto? cadẽs: qñ ſuſtulit man? cor? ſuã dño. cõtra
τοστάτης πίπτων, ὅτι ἦρε χεῖρας ἐναγτίον κυρίου. ἐναν
ãt oipotentẽ ceruice ſe idurauit. cucurrit ãt cõ
τι δὲ παγτοκράτορος ἐτραχηλίασεν. ἔδραμε δὲ ἐναγ-
tra eũ in tumoria in craſſitudine tergi ſui ei?: qñ
τίον αὐτοῦ ὕβρει ἐν πάχει νώτου ἀπώλος αὐτοῦ, ὅτι
abſcõdit vultũ ſuũ in adipe ſuo. ᵗ fe
ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ· καὶ ἐποί-
cit femorale in crurib?. habitet ãt ciuitates de
ησε πλησίον ἐπὶ τῶν μηρίων. αὐλισθεῖν δὲ πόλεις ἐρή
ſertas: ingredief ãt domos inhabitatas. q̃ãt illi ꝓparauc
μους, εἰσέλθοι δὲ οἴκους ἀοικήτους. ἃ δὲ ἐκεῖνοι ἡτοίμα-
rũt: alij auferẽt. neque ditef: neq̃ ma
σαν ἄλλοι ἀποίσονται. οὔτε μὴ πλουτισθῆ, οὔτε μὴ μεί
neãt ei? facultates. nõ mittat in terra vmbrã: ne
νη αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα. οὐ μὴ βάλη ἐπὶ γῆς σκιάν, οὐ
que fugiat tenebras: germẽ ei? rabefaciat vẽ
δὲ μὴ ἐκφύγη τὸ σκότος, τὸν βλαστὸν αὐτοῦ μαφάναι ἄνε
tus: decidat ãt ei? flos: nõ crudat ꝙ pma
μος, ἐκπέσοι δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος, μὴ πιστευέτω ὅτι ὑπο
nebit: inania .n. euadẽt ei. ſcitio ei? q̃te
μενεῖ, κενὰ γὰρ ἀποβήσεται αὐτῷ. ἡ τομὴ αὐτοῦ πρὸ
tẽp? cor̃upet: ꝛ ram? ei? nõ flore-
ὥρας φθαρήσεται, καὶ βρόδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ εὐλαβή
at: comedat ãt tanq̃ ucrella ante tẽp?: decidat ãt
ση, τρωγηθείη δὲ ὥσπερ ὄμφαξ πρὸ ὥρας, ἐκπέσοι δὲ
ſicut flos oliue.
ὡς ἄνθος ἐλαίας.

Trās.gre.lxx.cū inter.lati. Trāsla.B.Vie. Ter.he.Job.xvi. Trāsua.heb.

testimoniū eīn impij mors. ignis aūt cōburet domos
μαρτύριον ἰαρ ἀσεβοῦς θάνατος · πῦρ δὲ καύσει οἴκους
munera accipiēti. i vētre dt capiet doloreo: euentēt aūt
δώρων δεκτῶν · ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ
ei vana: at veni ei⁹ feret volū.
αὐτῷ κενά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποίσει δόλον. Ca.16.

Ps.7. Eccl. 19.c. A

RΕspōdens aūt iob vicit: audiui talia mul-
Βγ πολλῶν δὲ ἰὼβ λέγει, ἀκήκοα τοιαῦτα πολ-
ta: cōsolatores oēs. qd eīn nūqd ardo est
λά, παρακλήτορες κακῶν πάντες · τί ἰαρ μὴ τάξις ἐστὶ
xbio venti: aut qd molestū erit ubiqn respō
ῥήμασι πνεύματος, ἢ τί παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρί
dere? ego eīm vos loquar. vtinā supponeret aia vra
νη; κἀγὼ καὶ ὑμᾶς λαλήσω. εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν
pro mea: postea ifultabo vobis xbio. t mouisse
ἀντὶ τῆς ἐμῆς, εἶτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν ῥήμασι · καὶ ἐκίνησε
vtiq; sup vos eī plāctu caput meū. fit ārā fortitudo i
ἂν ἐφ' ὑμῶν σὺν πείθοι τὴν κεφαλήν μου: ἔστι δὲ ἰσχὺς ἐν
ore meo: mouī aūt labios nō parcā. si
τῷ σώματί μου, κίνησιν δὲ χειλέων οὐ φείσομαι · ἐὰν
eīn loquar nō dolebo vulnus. si aūt t tacuero
ἰαρ λαλήσω οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα · ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω
qd min⁹ vulnerabor? nūcāt lacerātū me fecit
τί ἐλαττον τρωθήσομαι; νῦν δὲ κατέκειταί μου σεσηπὸς
tutū putridū: t adhesit mihi in testimoniū fa-
μωρὸν σεσηπότα, καὶ ἐπελάβετό μου, εἰς μαρτύριον ἐμοὶ
ci⁹ sum: t surrexit⁊ me mēdacīū meū: sm facie
κόπον, καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, κατὰ πρόσωπόν
meā respōdit. tra vsus detecit me: fre
μου ἀνταπεκρίθη · ὀργῇ χρησάμενος κατέβαλέ με, ἔτ
mit in me ventib⁹: sagitte pirate⁊ ei⁹
βρυξεν ἐπ' ἐμοὶ τοὺς ὀδόντας, βέλη πειρατῶν αὐτοῦ
in me incederūt. telis oculoꝝ ifultauit⁊ mihi
ἐπ' ἐμοὶ ἐπέστησαν · ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο. ἐξεῖ
pcussit me in gen⁊. vnanimit⁊ aūt occurrerūt
παισέ με ἐπὶ τὰ γένατα · ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον
in me. tradidit⁊ eī me dns in manꝰ inīqs
ἐπ' ἐμοί · παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδί-
tos: in ārā impijs precit me. pacificū disper-
κων ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔρριψέ με · εἰρηνεύοντα διεσκέ-
sit me. accipiēs me capillis cōcussit: cōstituit me
δασέ με. λαβὼν με τῆς κόμης διέτιλε, κατέστησέ με
tanq̄ signū: circūdederūt me lācee⁊ pcussētes
ὥσπερ σκοπόν. ἐκύκλωσάν με λόγχαις βάλλοντες
in renes meos: nō pcentes effuderūt in terrā
εἰς νεφρούς μου, οὐ φειδόμενοι ἐξέχεαν εἰς γῆν τὴν
bilē meā. iniecerūt mihi ruinā sup ruinā: cu
χολήν μου. κατέβαλόν μοι τραῦμα ἐπὶ τραύματι, ἐπ
currerūt ad me potētes. faccū cōserūt sup cu-
δραμον πρὸς ἐμὲ δυνάμενοι. σάκκον ἔρραψαν ἐπὶ βύρ
tē meā. at robur meū in terra ertinctū ē. vēter me⁹
σει μου, τὸ δὲ θεῖος μου ἐν γῇ ἐσβέσθη. ἡ γαστήρ μου
cōbusti⁹ est a fletu: in ārā palpebris meis
συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ βλεφάροις μου
vmbra mortis. iniustū aūt nihil fuit in manib⁹ meis: ora
σκιὰ θανάτου. ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, εὐ-
tio aūt mea mūda. terra ne operiat in sanguine
χὴ δέ μου καθαρά. γῆ μὴ ἐπικαλύψαι ἐφ' αἵματι τῆς
carnis mee: neque sit locꝰ clamoꝛi meo. t nūc
σαρκός μου, μὴ δὲ εἴη τόπος τῇ κραυγῇ μου. καὶ νῦν
ecce in celis testis meꝰ: aī cōsciꝰ mei in excelsis:
ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου, ὁδὶ συνίσωρ μου ἐν ὑψίσοις ·
veniat mea oratio ad dñm: coꝛā aī eo
ἀφίκοιτό μου ἡ δέησις πρὸς κύριον, ἔναντι δὲ αὐτοῦ
stillet meꝰ oculꝰ. sit aī redargutio viro coꝛā
στάξοι μου ὁ ὀφθαλμός. εἴη δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἐναντί
dño: t filio hois primo suo.
ον κυρίου, καὶ υἱῷ ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ.
ānt aī nūerabiles venerūt: via aī pquā nō reuer
ἔτη δὲ ἀριθμητὰ ἥκασιν, ὁδῷ δὲ ᾗ οὐκ ἐπανασρα-
tar ambulo.
φήσομαι πορεύσομαι. Ca.17.

Cōgregatio ei hypocrite sterilis: & ignis deuorabit tabernacla eoꝝ qui munera libēter accipiūt. Concepit dolorē: & peperit iniqtatē: & vterus eius pparat dolos. 16. Rndens aūt iob: dixit. Audiui frequēter talia: cōsolatores onerosi oēs vos estis. Nunqd hē būt finē verba ventosa? aut aliqd tibi molestū ē si loqris? Poterā & ego talia vr̄a loq. Atq; vtinā esset aia vra pro aia mea: cōsolarer & ego vos ser mōib⁹: & mouerē caput meū sup vos. Roborarē vos ore meo: & monerē labia mea ḡsi parcēs vobis. Sed qd agā? Si locuta fuero: nō quescit dolor meus: & si tacuero nō recedet a me. Nūc aūt op pssit me dolor meus: & im mutatū redacti sūt oēs artus mei. Ruge mee testimoniū dicūt cōtra me: & surgat falsiloqu⁹ aduersus facie meā cōtradicēs mihi. Collegit furorem suum me: & cōminās mihi: ipse mouit cōtra me dentibus suis. Hostis meus terribilis oculis me ituit. Aperuerūt sup me ora sua: & exprobrātes pcussērt maxillā meā: satiati sūt penis meis: Cōclusit me deus apd iniquū: & manib⁹ iprox me tradidit. Ego ille qnd opulentus repēte cōtritus sum: tenuit ceruicē meā: & confregit me: & posuit me sibi ḡsi in signū. Circūdedit me lāceis suis: cōmiscuit lūbos meos. Non pepcit: & effudit in terra viscera mea. Conscidit me vulnere sup vulnus: irruit in me ḡsi gigas. Saccū cōsui sup cutem meā: & opus cinere carnē meā. Facies mea intumuit a fletu: & palpebre mee caligauerūt. Hec passus sum abseq; iniqtate manu mee: cū hērē mūdas ad deū pces. Terra ne opias sanguinē meū neq; inueniat in te locū latēdi clamor meus. Ecce ei in celo testis meus: & cōscius me⁹ i excelsis. Verbosi amici mei: ad deū stillat oculus meus. Atq; vtinā sic iudicaretur vir cū deo: quō iudicatur filius hois cū collega suo. Ecce breues anni trāseunt: & semitā p quā nō reuertar ambulo. 17.

כִּי עֵדֹת חָנֵף גִּלְמוּד וְאֵשׁ אָכְלָה
אָהֳלֵי שֹׁחַד: הָרָה עָמָל וְיָלַד אָוֶן
כֹּחַ רָמָה וּבִטְנָם תָּכִין מִרְמָה:
Cap. xvj.
וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר: שָׁמַעְתִּי כָאֵלֶּה
רַבּוֹת מְנַחֲמֵי עָמָל כֻּלְּכֶם: הֲקֵץ
לִדְבָרִי רוּחַ אוֹ מַה יְמִירְיצֶךָּ כִּי
תַעֲנֶה: גַּם אֲנִכִי כָּמוֹכֶם אֲדַבֵּרָה לוּ
יֶשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת נַפְשִׁי אֶחְבִּירָה
עֲלֵיכֶם בְּמִלִּים וְאָנִיעָה עֲלֵיכֶם
בְּמוֹ רֹאשִׁי: אֲאַמְּצֶכֶם בְּמוֹ פִי
וּנְיִד שְׂפָתַי יַחְשֹׂךְ: אִם אֲדַבְּרָה לֹא
יֶחְשַׂךְ כְּאֵבִי וְאֶחְדָּלָה מַה נִּמְנִי
יְהַלֵּךְ: אַךְ עַתָּה הִלְאַנִי הַשַּׁמּוֹת
כָּל עֲדָתִי: וַתְּקַמְּטֵנִי לְעֵד הָיָה
וַיָּקָם בִּי כַּחֲשִׁי בְּפָנַי יַעֲנֶה: אַפּוֹ
טָרַף וַיִּשְׂטְמֵנִי חָרַק עָלַי בְּשִׁנָּיו
צָרִי יְלַטֵּשׁ עֵינָיו לִי: פָּעֲרוּ עָלַי
בְּפִיהֶם בְּחֶרְפָּה הִכּוּ לֶחְיִי יַחַד עָלַי
יִתְמַלְאוּן: יַסְגִּירֵנִי אֵל אֶל עִוֶּל
וְעַל יְדֵי רְשָׁעִים יַרְטֵנִי: שַׁלְוִ הָיִיתִי
וַיְפָרְפְּרֵנִי וַיֹּאחֶז בְּעָרְפִּי וַיְנַפְּצֵנִי
וַיְקִימֵנִי לוֹ לְמַטָּרָה: יָסֹבּוּ עָלַי רַבָּיו
יְפַלַּח כִּלְיוֹתַי וְלֹא יַחְמֹל יִשְׁפֹּךְ
לָאָרֶץ מְרֹרָתִי: יִפְרְצֵנִי פֶּרֶץ עַל
פְּנֵי פָּרֶץ יָרוּץ עָלַי כְּגִבּוֹר: שַׂק
תָּפַרְתִּי עַל עוֹרִי וְעִלַּתִּי בֶעָפָר
קַרְנִי: פָּנַי חָמְרְמְרָה מִנִּי בָכִי וְעַל
עַפְעַפַּי צַלְמָוֶת: עַל לֹא חָמָס בְּכַפָּי
וּתְפִלָּתִי זַכָּה: אֶרֶץ אַל תְּכַסִּי דָמִי
וְאַל יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתִי: גַּם
עַתָּה הִנֵּה בַשָּׁמַיִם עֵדִי וְשַׂהֲדִי
בַּמְּרוֹמִים: מְלִיצַי רֵעָי אֶל
אֱלוֹהַּ דָּלְפָה עֵינִי: וְיוֹכַח לְגֶבֶר
עִם אֱלוֹהַּ וּבֶן אָדָם לְרֵעֵהוּ:
כִּי שְׁנוֹת מִסְפָּר יֶאֱתָיוּ וְאֹרַח
לֹא אָשׁוּב אֵהָלֵךְ:

Pătiua.heb.Tex.be.Job.xvij.xviij.Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Cap.xvij.

יום זָעַר
טָרַח
לון שׁוּם
תָּקַע
רוּם
נָגַד רָעָה
כָּלָה יָצַג
פָּנָה הָיָה
כָּהָה כָּעַס
שָׁמַם נָמַה
עור אָחַז
צָדַק יָסַף
אֻלַּם שׁוּב
בּוא בָּצַע
יום זָמַם
יָרַשׁ
קָרַב פָּנָה
קָוָה שָׁאַל
יָצַע
רָמַם אֵיפָה
שׁור גֵּד
יָרַד

רוּחִי חַבָּלָה יָמַי נִזְעָכוּ קְבָרִים לִי׃
אִם לֹא הַתְלִים עִמָּדִי וּבְהַמְרוֹתָם
תָּלַן עֵינִי׃ שִׁימָה נָא עָרְבֵנִי עִמָּךְ
מִי הוּא לְיָדִי יִתְקַע׃ כִּי לִבָּם
צָפַנְתָּ מִשָּׂכֶל עַל כֵּן לֹא תְרוֹמֵם׃
לְחֶלֶק יָגִיד רֵעִים וְעֵינֵי בָנָיו
תִּכְלֶינָה וְהִצִּינָנִי לְמָשָׁל עַמִּים
וְתֹפֶת לְפָנִים אֶהְיֶה׃ וְתֹכֶה כְּמַעַשׂ
עֵינִי וַיִּצְרִי כַּצֵּל כֻּלָּם׃ יִשּׁמּוּ
יְשָׁרִים עַל זֹאת וְנָקִי עַל חָנֵף
יִתְעוֹרָר׃ וְיֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וְטָהֵר
יָדַיִם יֹסִיף אֹמֶץ׃ וְאוּלָם כֻּלָּם תָּשֻׁבוּ
וּבֹאוּ נָא וְלֹא אֶמְצָא בָכֶם חָכָם׃
יָמַי עָבְרוּ זִמּוֹתַי נִתְקוּ מוֹרָשֵׁי
לְבָבִי׃ לַיְלָה לְיוֹם יָשִׂימוּ אוֹר
קָרוֹב מִפָּנַי חֹשֶׁךְ׃ אִם אֲקַוֶּה שְׁאוֹל
בֵּיתִי בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃ לַשַּׁחַת
קָרָאתִי אָבִי אַתָּה אִמִּי וַאֲחוֹתִי
לְרִמָּה׃ וְאֵיֵה אֹפִי תִּקְוָתִי וְתִקְוָתִי
מִי יְשׁוּרֶנָּה׃ בַּדֵּי שְׁאוֹל תֵּרָדְנָה
אִם יַחַד עַל עָפָר נֹחַת׃

Cap.xviij.

וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר׃ עַד אָנָה
תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין תְּבִינוּ וְאַחַר
נְדַבֵּרָה׃ נִדְמֵינוּ נֶחְשַׁבְנוּ כִּבְהֵמָה
נִטְמֵינוּ בְּעֵינֵיכֶם׃ טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ
הַלְמַעַנְךָ תֵּעָזֵב אֶרֶץ וְיֵעְתֵּק צוּר
מִמְּקוֹמוֹ׃ גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ
וְלֹא יִגַּהּ שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃ אוֹר חָשַׁךְ
בְּאָהֳלוֹ וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃ יֵצְרוּ צַעֲדֵי
אוֹנוֹ וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ׃ כִּי שֻׁלַּח
בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו וְעַל שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃
יֹאחֵז בָּעָקֵב פַּח יַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים׃
טְמוּן בָּאָרֶץ חֶבְלוֹ וּמַלְכֻדְתּוֹ עָלָי
נָתִיב סָבִיב בַּעֲתָתְהוּ לְהוֹתִיץ רַגְלָיו׃
יְהִי רַעֲבוֹן נָכוֹן וְאֵיד נָכוֹן
לְצַלְעוֹ׃ יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל
אֶבֶל בְּנֵי

Spirit⁹ me⁹ ᵇattenuabi
tur: ᶜdies mei⁹ breuia
būtur: & solū⁹ mihi supest
ᵉsepulchrū. ᵇNō peccaui:
& in amaritudim⁹ᵇ mo
ratur ᵐocls me⁹. ᵍ Libera
me & ᵒ pone me ᵖ iuxta te
& ᵃcuⁱ⁹ vis ᵘ man⁹ ᵛpugnet
cōtra me. ᵂGor eor ˣlōge
fecisti ᵇa disciplina: ᶜpptere
rea ᵈnō ᵉexaltabūtur. ᵍPre
dam ᵇpollicetur ⁱ fociis: ᵏ &
oculi ˡfiliorū eⁱ⁹ᵐ deficiēt.
ⁿ Posuit me q̃si ᵒ in puer
biū ᵖvulgi: ᵍ & exēplū ʳ fuꝫ
ˢcorā eis. ᵗCaligaunt ᵘ ad in
dignationē ᵛoculⁱ⁹ meus ʷ &
mebra mea ˣ q̃si in nihilū
redacta sunt. ᵇStupebunt
ʸiusti ᵒ sup ᶻ hoc: ᵃ & īnocēs
ᵍcōtra ᵇhypocritā ᶜsuscita
bitur. ᵏ Et tenebit ᵈ iustus
ᵉin viā suā: ᶠ & ᵐūdis ᵍ mani
bus ᵖ addet ᵠ fortitudinē.
ʳ Igitur ᵘ oēs vos ˢ cōuerti
mini ᵘ & venite: ᵛ & nō ʷ inue
niā ˣ in vobis vllū ᵇ sapiētē.
ᶜ Dies mei ᵖ transierūt: ᶜ co
gitationes mee ᵈ dissipate
sunt: ᵉ torq̃tes ᵇ cor meū.
ᶠ Noctē ᵍ verterūt ʰ in diē: &
rursū ᵒ posˢ tenebras spe
ro ᵐ lucē. ᵠ Si ʳ sustinuero
ᵗ infern⁹ ᵘ dom⁹ mea est: &
ᵛ in tenebris ʷ strauⁱ ˣ lectu
lū meū. ʸ Putredini ᵃ dixi:
ᵇ pr̃ me ᶜ es: ᵈ mr̃ mea ᵉ & so
ror mea ᶠ vermib⁹. ᵍ Vbi ē
ergo ᵇ nūc ⁱ pr̃ stola ᵏ io mea:
ˡ & patīa ᵐ mea ⁿ qs ᵒ p̃sideraꝫ
In p̃fūdissimū ᵖ infernū ᵍ de
scēdet ʳ oīa mea. Putas ne
ˢ saltē ibi ᵗ erit reqes mihi.

Bñdēs ᵃ āt ᵇ baldath 18.
ᶜ suites: ᵇ dixit. ᶜ Vsq
ad quē ᵇ finē ᵈ verba ᵉ iacta
bitis. Intelligite prius: ᶠ &
sic ᵐ loq̃mur. ⁿ Quare ᵒ re
putati sum⁹ ᵖ vt iumenta:
& ᵠ sorduim⁹ ʳ corā vobis?
Quid ˢ pdis ᵗ aiam tuā ᵘ in
furore tuo ? ˣ Nūqd ppter
te ʸ derelinq̃tur ᶻ terra: ᵃ &
trāsferētur ᵇ rupes ᶜ de loco
suo? ᵈ Nōne ᵉ lux ᶠ ipi ᵍ extin
guetur: ʰ nec ⁱ splēdebit ᵏ flā
ma ˡ ignis eⁱ⁹. ᵐ Lux ⁿ obte
nebrescet ᵒ in tabernaclo
illⁱ⁹: ᵖ & lucerna q̃ ᵠ sup eū ē
ʳ extiguetur ˢ Arctabūtur
ᵗ gressus ᵘ virtutis eius: ˣ &
p̃cipitabit eū ʸ cōsiliū suū.
ᶻ Immisit ᵃ ei ᵇ in rete ᶜ pe
des suos: ᵇ & in ᵈ maculis
eⁱ⁹ ᵉ ambulat. ᶠ Tenebitur
ᵇ plāta illⁱ⁹ ᵍ laqo: & ʰ exarde
scet ⁱ cōtra eum ᵐ sitis. ⁿ Ab
scōdita ē ᵒ in terra ᵖ pedica
eⁱ⁹ ᵠ & decipula illius ʳ sup
ˢ semitā. ᵗ Vndiq; ᵘ trebūt
eū ᵛ formidines: ʷ & inuoluēt
ˣ pedes eius. ʸ Attenuetur
ᵇ fame ᶜ robur eius ᵈ & inedia ᵉ iuadat ᶠ costas illius. ᵍ Deuo
retʰ puchritudinē ⁱ cutis eius: & ᵏ cōsumat ˡ brachia illius

Pereo spū iatus: egeo āt sepulchro:
Ὀλέκομαι πνεύματι φερόμενος, δέομαι δὲ ταφῆς,
& nō assequor. supplico laboriō: & qd facia? furiat
καὶ οὐ τυγχάνω. λίσσομαι κάμινον, καὶ τί ποιήσω; ἔκλε-
sunt āt meas facultates alieni. do est hic:
ψαν δέ μου τὰ ὑπάρχοντα ἀλλότριοι· τίς ἐστὶν οὗτος, ὃν
manu mea ligel? qñ dor eor absc̃derūt, a
χεῖρί μου συνδήσει; ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ
prudētia: ppt hoc non exaltabis eos. parti nun-
φρονήσεως, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς· τῇ μερίδι ἀναγ
cabit mala: oculi āt mei in filios cōtabuerūt. posuisti
γελεῖ κακίας, ὀφθαλμοὶ δέ μου ἐφ' υἱοῖς ἐτάκησαν. ἔθου
āt me fabulā in gētibus: risus āt eis. cuasi. ceci fa-
δέ με ἀρύλημα ἐν ἔθνεσι, γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην. πεπώ
ci sunt ēn ab ira oculi mei: obsessus sū val
ρωνται γὰρ ἀπὸ ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοί μου, περιολόρκημαι μι
de ab oibus. stupor tenuit veraces sup hio:
γέλως ὑπὸ πάντων. θαῦμα ἔχει ἀληθινοὺς ἐπὶ τούτοις,
iustus āt sup iniquū suscitab. teneat āt fidelis
δίκαιος δὲ ἐπὶ παρανόμῳ ἐπαναστήσεται· χοῖν δὲ πίστις τὴν
suā viā: mūdus āt manibus recipiat audaciā. quinimo
ἑαυτοῦ ὁδόν, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος· οὐ μὴν δὲ
oēs nimimini & venite iā: nō ēn inuenio in
ἀλλὰ πάντες ἐρεῖδετε καὶ δεῦτε δή, οὐ γὰρ εὑρίσκω ἐν
vobis vllū. dies mei trāsierūt in strepitu: rupti sūt āt
ὑμῖν ἀληθές· αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ, ἐρράγησαν δὲ
articuli cordis mei. nocte in die posui: lumē ppe
τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου. νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα, φῶς ἐγγὺς
a facie tenebrar. si ēn sustinuero: ifern⁹ mea
ἀπὸ προσώπου σκότους· ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ᾅδης μου ὁ
dom⁹: in āt caligine strau⁹ ē me⁹ lect⁹. mortē in
οἶκος, ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταί μου κοίτη. θάνατον ἐπε
nocaui patrē meū esse: matrē āt meā esse & so
καλεσάμην πατέρα μου εἶναι, μητέρα δέ μου εἶναι καὶ
rorē putredinē. vbi igit mea est spes: aut bona
ἀδελφὴν σαπρίαν. ποῦ οὖν μου ἐστὶν ἡ ἐλπίς, ἢ τὰ ἀγα-
mea videbo? aut mecū in ifernū descendēt? aut vna
θά μου ὄψομαι; ἢ μετ' ἐμοῦ εἰς ᾅδην καταβήσεται; ἢ ὁμο-
nimit in sepulchrū descēdemus?
θυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα; Ca.18.

Espōdens āt baldad sauchites dicit: vsq
Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, μέ-
quo nō cessabis? mane: vt & ipi loquamur.
χρι τίνος οὐ παύσῃ; ἐπίσχες, ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν.
quare vt q̃drupedes tacuim⁹ coꝝ te? in
διατί ὡσεὶ τετράποδα σεσιώπηκαμεν ἐνώπιόν σου; κέ
terfecit te ira. qd ēn si tu mortu⁹ fueris: ihabitabilis q̃
χρηταί σε ὀργή. τί γὰρ ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, ἀοίκητος ἡ ὑπὸ
sub celo? aut subuertentē mōtes a fundamētis? & lumē
τὸν οὐρανόν; ἢ καταῤῥαφήσεται ὄρη ἐκ θεμελίων; καὶ φῶς
impiox extinguet? & nō eueniet eox flāma.
ἀσεβῶν σβεσθήσεται; καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ.
lumē eis tenebre in tabernaculo: at lucerna in eo
τὸ φῶς αὐτοῖς σκότος ἐν σκηνῇ, ὁ δὲ λύχνος ἐπ' αὐτῷ
extinguet. venent minimi facultates eis⁹
σβεσθήσεται. θηρεύσαισαν ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐ-
erret āt eis⁹ cōsiliū. imittat āt pes
τοῦ. σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. ἐμβληθεῖν δὲ ὅπου
eis⁹ in laqueo: in rete inuolugt. venīāt āt sup
αὐτοῦ ἐν παγίδι, ἐν δικτύῳ ἑλιχθεῖν. ἔλθοισαν δὲ ἐπ'
ēi laquei: roborabit in ēi sitiētes. abscōdi
αὐχὼν παγίδες, κατισχύσει ἐπ' αὐχὼν διψῶντας· κέκρυ
t⁹ est āt in terra funicul⁹ eis⁹: & decipula il-
πται δὲ ἐν τῇ γῇ χοινὶξ αὐτοῦ, καὶ ἡ συλλήψις αὐ-
lius in semitis. circuitu pdant ei⁹ dolores:
τοῦ ἐπὶ τρίβων· κύκλῳ ὀλέσαισαν αὐχὼν ὀδύναι,
multi āt circū pedē eis⁹ veniāt in fame an-
πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν ἐν λιμῷ σε-
gusta: ruina āt ei pparata est indecēs. comedant
τῷ, πῶμα δὲ αὐτῷ ἡτοίμασαι ἐξαίσιον· βρωθείησαν
āt eis⁹ rami pedū: comedat āt eius
δὲ αὐτοῦ κλῶνες ποδῶν, κατέδεται δὲ αὐτοῦ ⁘⁘⁘

Trās.gre.lxx.cū inter.lati. Trāsla.B.Hie. Ter.he.Job.xix. Pūctua.heb.

pulchra mors. fundat ūr de tabernaculo eī⁹ fanitas: πὶ ἀφαῖς θάνατος · ἐκραγείη δὲ ἐκ σκαίτης αὐτοῦ ἕξις, teneat ūr eū necessitas accusatiōe regis.habitabit in χοίνοῃ ἀυτοῦ ἀναγκασθήσεται ἐν τῇ βασιλικῇ . κατασκηνώσει ἐν τῇ habitaculo eī⁹ i nocte eī⁹: dispergent de σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ , καταπαρήσονται ἐπ' ὑπῳ tia eī⁹ in sulfurē. deorsū radices eī⁹ siccabunt: πὶ αὐτοῦ ἐν θείῳ · ὑποκατωθεν ἀξίζαι αὐτ ξηρανθήσονται, e sursū cōtrect messis eī⁹. memoria κὰι ἐπάνωθεν ἐπισεσεῖται θερισμὸς αὐτ · ἡ μνημόσυνον eī⁹ pereat de terra: et erit nomē et in fa- αὐτοῦ ἀπώλοιτο ἐκ γῆς, καὶ οὐ πάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρό cié extraneo. expellat eū de luce in tenebras: et σωπον ἐξωτέρω. ἀποῶσιεν αὐτὸν ἐκ φωτὸς εἰς σκότος, καὶ ab orbe terrarū trāsfugerit eū. nō erit nor ἀπὸ τῆς οἰκουμένης μετοίσουσιν αὐτόν· οὐκ ἔσται ἔτι γένος ἐν in ppio eius: neq; saltus in subolem dom⁹ eī⁹. ἐν λαῷ αὐτ, οὐδὲ στεγασθήσεται ἐν τῇ αὐλῇ αὐτ οἶκος αὐτ· sed ūr ab eī⁹ erunt alij: sup eū gemuerūt vlimi: ἀλλ' ἔν τοῖς ἀυτ ἀφανισθήσεται ἕτεροι, ὡς αὐτως ἐξήναξαν ἔσχατοι, primos attenuit stupor. hic ūr πρώτους δ' ἔσχε θαῦμα· αὐτοῖς εἰσὶν οἶκοι ἀδίκων, οὗτος δὲ locus ignorantiū dñm.

ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδότων τὸν κύριον. Ca. 19.

A Respōdens iob dicit: vsq; quo afflicti facie Ἀποκριθεὶς ἰὼβ λέγει, ἕως τίνος ἔχεσθε τὴν ψυχήν μου, tio aīam meā: et contenditis me sermonibus? cognoscite sōm τε τὴν ψυχήν μου, καὶ καταλαλεῖτέ με λόγοις; γινώσκετε μόνον q dñs fecit me sic: lodnum pra me: nōre ὅτι ὁ κύριος ἐποίησέ με οὕτως, κατελάλεῖτέ μου, οὐκ ἀν- nerētes me mūbilis mihi: nēpe rā in xpō ego erra χυνόμενοί μετ' ἐμοῦ εἶσθε μοι, καὶ οὐκ ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ πλα ui: apud nōs ūr habitat error. locutū esse xpm quō nō νήθην, παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλισθήσεται πλάνος· λαλήσαι ὑμᾶς δὲ οὐκ oportebat: ut verba mea erāt et nō in tpore. sine ἔδει, τὰ δὲ ῥήματά μου πλανῶντος καὶ οὐκ ἐπὶ καιρῷ· ἐὰ ūr qm i me magnificāmini: insultatis ūr mihi opprobrio. cogno δ' ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλυνεῖσθε, ἐγκαλεῖσθε δ' ἐμοὶ ὀνείδεσι· γνω scite igit q̄ deus est q̄ turbauit: munitionē ūr eī⁹ in me: et Ibac. i.c. τε οὖν ὅτι ὁ θς ἐστιν ὁ ταράξας, ὀχύρωμα δὲ αὐτ ἐπ' ἐμὲ ὑπε tauit. ecce rideo opprobrio: et nō loquar: clamabo: et ἔστησεν· ἰδοὺ γελῶ ὀνείδει, καὶ οὐ λαλήσω, κεκράξομαι, καὶ B neq; iudiciū i circuitu eī⁹ cūcdificat⁹ sū: et nō trāsibo ὐδαμοῦ κρῖμα κύκλῳ πορίωκοδόμηται, καὶ οὐ μὴ διαβῶ, in facie meā tenebras posuit. ut gloriā meā a me ἐπὶ προσώπου μου σκότος ἔθετο· τὴν δὲ δόξαν μου ἀπ' ἐ- exuit: abstulit ūr coronā de capite meo. vlania μοῦ ἐξέδυσεν, ἀφεῖλε δὲ στέφανον ἀπὸ κεφαλῆς μου. δίεστα uit ūr me i circuitu et abiit: excidit ūr sicut arbore σε δέ με κύκλῳ καὶ ὠχόμην, ἐξέκοψε δὲ ὥσπερ δένδρον spē meā. grauit ūr mihi ira vsq; est: reputauit τὴν ἐλπίδα μου. δ' ὀργῆ δέ μοι ὠργὴ ἐχρήσατο, ἡγήσατο ūr me sicut inimicū. simul ūr cū venerūt: tēptā- δέ με ὡσπερ ἐχθρόν. ὁμοθυμαδὸν δὲ αὐτ ἦλθον τὰ πειρα C tiones in me: viæ meæ circūdederūt me in fidiatoreo. τήρια ἐπ' ἐμοί, τοῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσάν με ἐγκάθετοι· a me ūr fratres mei recesserūt: cognouerūt alienos pl⁹q̄ me. ami ἀπ' ἐμοῦ δὲ ἀδελφοί μου ἐπέστησαν, ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ· fi di ūr mei imiserūt cor deo facti sunt: neq; adiūxerūt me: pri λοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγένασιν, οὐ δὲ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγ- mi mei. et q̄ nouerūt meū nomē obliti sunt mei. vici γύτατοί μου· καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνομα ἐπελάθοντό μου· γείτο ni dom⁹: ancille q̄ mee: alien⁹ fui coā eis. ser νισσῶν, θεράπαινα τέ μου, ἀλλογενὴς ἤμην ἐναντίοι αὐτῶν· θερά- uū meū vocaui: et nō obediuit. os ūr meū deprecabāt: et πων τά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐκ ὑπήκουσε· στόμα δέ μου ἐδέετο, καὶ supplicabā vxori mee: aduocabī ūr aduās filios ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου, προσεκαλούμην δὲ κολακεύων υἱούς cōcubinarū meaꝝ. pti ūr in seculū me auersati sunt: q̄ παλλακίδων μου· οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεστροίσαντο, ὅταν resurgo: vti a me loquunt. abominati sunt ūr me ἀνάστω, κατ' ἐμοῦ λαλοῦσι. ἐβδελύξαντο δέ με ∝∞∝∞

pūctua.heb.

בָּכַר נָתַק	בְּכוֹר מָוֶת	יִנְתַּק מַאֲהֳלוֹ מִבְטְחוֹ
בָּטַח צָעַד	וְתַצְעִידֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת	תִּשְׁכֹּן
שָׁכַן בְּלִי	בְּאָהֳלוֹ מִבְלִי לוֹ	יִזָּרֶה עַל נָוֵהוּ
זָרָה	נְפָרִית	מִתַּחַת שָׁרָשָׁיו יִבָּשׁוּ
עָלָה נָמַל	וּמִמַּעַל יִמָּל קְצִירוֹ	זִכְרוֹ אָבַד
קָצַר בָּנָה	מִנִּי אֶרֶץ וְלֹא שֵׁם לוֹ עַל פְּנֵי חוּץ	
הֶדֶף	יְהֻדְּפֵהוּ מֵאוֹר אֶל חֹשֶׁךְ וּמִתֵּבֵל	
נָדַד	יְנִדְּהוּ לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ	
שָׂרִד נוּר	וְאֵין שָׂרִיד בְּמָנוֹרָיו	עַל יוֹמוֹ
שָׁמֵם	נָשַׁמּוּ אַחֲרֹנִים וְקַדְמֹנִים אָחֲזוּ	
שָׁעַר	שְׁעָרָה אַךְ אָלָה מִשְׁכְּנוֹת עַוֶל	זֶה
קוּם	מָקוֹם לֹא יְדַע אֵל	
	וְיֵעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר	Cap. xix.
עָנָה אָמַד	אֲנָה תַּכְאִיבוּן נַפְשִׁי וּתְדַכְּאוּנַנִי בְּמִלִּים	
נָגַף דָּכָא	זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי לֹא	
מָלַל בָּלַם	תְבֹשׁוּ תַּהְכְּרוּ לִי וְאַף אִמְּנָם	
בּוּשׁ הָבַר	שָׁנִיתִי אִתִּי תָלִין מְשׁוּנָתִי אִם	
שָׁנָה לוּן	אִמְנָם עָלַי תַּגְדִּילוּ וְתוֹכִיחוּ עָלַי	
שָׁגָה גָּדַל	חֲרָפָתִי דְּעוּ אֲפוֹ כִּי אֱלוֹהַּ עִוָּתַנִי	
יָכַח יָצַע		
אוֹיֵב עָוָה	זֹאת אַצְעָק חָמָס וְלֹא אֵעָנֶה אֲשַׁוַּע וְאֵין מִשְׁפָּט	
צוּד יָקַף	אָרְחִי גָּדַר וְלֹא אֶעְבֹּר וְעַל	
צָנַק עָנָה	נְתִיבָתִי חָשַׁךְ יָשִׂים כְּבוֹדִי מֵעָלַי	
שׁוּעַ שָׁפָט	וַיָּסַר עֲטֶרֶת רֹאשִׁי יִתְּצֵנִי	
עָבַר נָתַב	הִבִּיטוּ וְיֵר עֹטֶרֶת רֹאשִׁי יִתְּצֵנִי	
שׁוּם שָׁשׁ	הָרַס אַפִּי וָאֹבֵדָה כְּעֵץ תִּקְוָתִי	
סוּר נָתַן	סָבִיב וָאֵלֶךְ וַיִּסַּע כְּעֵץ תִּקְוָתִי	
סָבַב יָלַךְ	וַיִּחַר עָלַי אַפּוֹ וַיַּחְשְׁבֵנִי לוֹ כְּצָרָיו	
נָסַע קָוָה	יַחַד יָבֹאוּ גְדוּדָיו וַיָּסֹלּוּ עָלַי	
חָנָה חָשַׁב	דַּרְכָּם וַיַּחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי אַחַי	
צוּר בּוּז	סָלַל חָנָה	
רָחַק זָרָה	מֵעָלַי הִרְחִיק וְיֹדְעַי אַךְ זָרוּ מִמֶּנִּי	
כָּרַע יָדַע	חָדְלוּ קְרוֹבַי וּמְיֻדָּעַי שְׁכֵחוּנִי	
גּוּר	גָּרֵי בֵיתִי וְאַמְהֹתַי לְזָר תַּחְשְׁבֵנִי	
הָיָה	נָכְרִי הָיִיתִי בְּעֵינֵיהֶם	לְעַבְדִּי
עָנָה פֶּה	כָּרָאתִי וְלֹא יַעֲנֶה בְּפִי אֶתְחַנַּן	
חָנַן אִישׁ	לוֹ רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי וְחַנֹּתִי	
חָנַן עָגַל	לִבְנֵי בִטְנִי גַּם עֲוִילִים מָאֲסוּ בִי	
מוּם דִּבֵּר	אָקוּמָה וַיְדַבְּרוּ בִי תְּעָבוּנִי כָּל	

Prima.heb. Tex.be.Job.xx. — Trãsla.B.Vie.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

מֵתַי סוֹדִי חָזֶה וּאֲחַתִּי נִרְהֲכוּ כִּי: עָתָה הָפֵג
בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבֵקָה עַצְמִי
וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי: חָנֵנִי חָנֵנִי
אַתֶּם רֵעַי כִּי יַד אֱלוֹהַּ נָגְעָה רָעָה
בִּי לָמָּה תִרְדְּפוּנִי כֵּאלוֹהַּ וּמִבְּשָׂרִי רָדָף
לֹא תִשְׂבָּעוּ מִי יִתֵּן אֹפִי וְיִכָּתְבוּן שִׁבְעָתָן
מִלִּי מִי יִתֵּן בַּסֵּפֶר וְיֹחָקוּ: בְּעֵט
בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת לָעַד בַּצּוּר יֵחָצְבוּן: חָצַב
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חַי וְאַחֲרוֹן
עַל עָפָר יָקוּם: וְאַחַר עוֹרִי נִקְּפוּ קוּם
זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ: אֲשֶׁר
אֲנִי אֶחֱזֶה לִי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא זָר רָאָה
כָּלוּ כִלְיָתַי בְּחֵקִי: כִּי תֹאמְרוּ כָּלָה
מַה נִּרְדָּף לּוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא חֵק אָמַר
בִּי גוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה פָּנָה
עוֹנֹת חֶרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדִּין: יֵדַע דִּין

Cap.xx.

וַיַּעַן צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי עָנָה
וַיֹּאמַר: לָכֵן שְׂעָפַי יְשִׁיבוּנִי אָמַר שׁוּב
וּבַעֲבוּר חוּשִׁי בִי: מוּסַר כְּלִמָּתִי עָבַר יָסָר
אִשְׁמַע וְרוּחַ מִבִּינָתִי יַעֲנֵנִי: שָׁמַע
הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי עֵד מִנִּי שִׁים שׁוּם
אֱנוֹשׁ עַל אֶרֶץ: כִּי רִנַּת רְשָׁעִים
מְקֹרוֹב וְשִׂמְחַת חָנֵף עֲדֵי רָגַע: קָרַב
אִם יַעֲלֶה לַשָּׁמַיִם שְׁיאוֹ וְרֹאשׁוֹ עָלָה נָשָׂא
לָנֶצַח כְּגֵלָלוֹ יֹאבֵד רֹאָיו יֹאמְרוּ אַיּוֹ: נָגַע אָבַד רָאָה אָמַר
כַּחֲלוֹם יָעוּף וְלֹא יִמָּצֵא וְיִדַּד כְּחִזְיוֹן לָיְלָה: אַי חָלַם
עַיִן שָׁזְפָתּוּ וְלֹא תוֹסִיף וְלֹא עוֹד עוֹף מָצָא
תְּשׁוּרֶנּוּ מְקוֹמוֹ בָּנָיו יִרְצוּ דַלִּים נָדַד חָזָה
וְיָדָיו תְּשֻׁבֶנָּה אוֹנוֹ: עַצְמוֹתָיו כַּף שׁוּר
מָלְאוּ עֲלוּמוֹ וְעִמּוֹ עַל עָפָר תִּשְׁכָּב: אִם קוּם רָצָה
תַּמְתִּיק רָעָה בְּפִיו יְכַחֲדֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ: יַחְמל עָלַם
עַל יַרְחֲמֶנָּה וְלֹא יַעַזְבֶנָּה וְיִמְנָעֶנָּה בְּתוֹךְ חִכּוֹ: שָׁכַב תָּמַק
לַחְמוֹ בְּמֵעָיו נֶהְפָּךְ מְרוֹרַת פְּתָנִים כְּמַהּ רָעָה
בְּקִרְבּוֹ: חַיִל בָּלַע וְיָקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ חָיַל שׁוּב
יֹנֵק פֶּתֶן אֶהֱרֹג לְשׁוֹן אֶפְעֶה תְּלַהֲגֵהוּ: לָהַג
אַל יֶחֱזֶה בְּפַלְגֵי נַהֲרֵי נְחָלֵי חֶמְאָה וְדִבְשׁ נָחַל
יָגֵיעַ וְלֹא יִבְלַע כְּחֲלִיפֵי נָהָר שׂוּחַ וְחֶמְאָה: חָמָה
כְּדֵי יְגִיעוֹ יָשִׁיב וְלֹא יִבְלַע כְּחֵיל מַחֲלִיפוֹ וְכַעֲסִיסַת
לֹא יָגִיל: כִּי רָצַץ דַּל עָזַב בַּיִת גָּזַל וְלֹא יִבְנֶה
כִּי לֹא יָדַע שֹׁקֶט בְּבִטְנוֹ בַּחֲמוּדוֹ לֹא יְמַלֵּט
מִבְּלִי שָׁאֵר אָכָל עַל כֵּן לֹא יִתְקַיָּם: בִּשְׂבַע
בִּמְלֹאת לוֹ יֵצַר יָגִיעַ בּוֹ כָּל יַד עָמָל יָבוֹא
בְּטֶרֶם יְמַלֵּא בִטְנוֹ שַׁלַּח בּוֹ חֲרוֹן אַפּוֹ וְיַמְטֵר
עָלָיו בְּלַחְמוֹ: מִנֶּשֶׁק בַּרְזֶל יִבְרַח נְחוּשָׁה דְּרוּכָתוֹ
תְּחוֹלְלֵהוּ: שָׁלַף וְיֵצֵא מִגֵּוָּה וְהַבָּרָק יוֹצֵא מִמְּרֹרָתוֹ
וְיָבוֹאוּ עָלָיו אֵמוֹת: כָּל חֹשֶׁךְ צָפוּן לִמְטָמוֹנָיו
תֹּאכְלֵהוּ לֹא נָפַח אִשׁ יֵאָכֵל רַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ:
יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ תָּקוּם עָלָיו: בְּתְבוּאַת
יְזֻחַל בֵּיתוֹ נְגָרוֹת בְּיוֹם אַפּוֹ: זֹאת חֵלֶק
אָדָם רָשָׁע מֵאֱלוֹהַּ וְנַחֲלַת אִמְרֵי פִיו מֵאֵל:

quõdã cõsiliarif mei: & quẽ maxime dilígebam auerfat ẽ me. Pelli mee cõsumptis carnib adhe sit os meũ: & relicta sũt tm̃modo labia circa dentes meos. Miſemini mei miſeremi mei ſaltẽ vos amici mei: qa man de tigit me. q̃re pſeqmi me ſicut deus & carnib meis ſaturamini. Quis mihi tribuat vt ſcribãtur ſm̃ões mei? Quis mihi det vt exarẽtur in libro ſtilo ferreo & plũbi lamina vel cerſe ſculpãtur in ſilice. Scio ei q̃ redẽptor me vivit: & in nouiſſimo die de terra ſurrecturꝰ ſum. Et rurſum circũdabor pelle mea: & in carne mea videbo deũ. Quem viſurꝰ ſũ ego ipſe & oculi mei cõſpectum ſunt: & nõ alii. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Quare ergo nũc dicitis: pſeqmur eũ: & radicẽ verbi inueniam? cõtra eum? Fugite ergo a facie gladii: q̃m vltor iniqui tatũ gladi? eſt: & ſcitote eſſe iudicium. 20.

Reſpõdens aũt ſophar naamathites dixit. Idcirco cogitatiões mee varie ſuccedunt ſibi: & mens in diuerſa rapitur. Doctrinã q̃ me arguis audiã: & ſpũs itelligẽtie mee rñdebit mihi. Hoc ſcio a principio ex q̃ poſit homo ſup terrã: q̃ pla ipiotũ breuis ſit & gaudium hypocrite ad inſtar pũcti. Si aſcẽderit vſq; ad celũ ſuperbia eius: & caput eius nubes tetigerit q̃ ſi ſterquiniũ in fine pdetur & q̃ eũ viderãt: dicẽt: vbi eſt? Velut sõniũ auolans nõ inuenietur: tranſiet ſicut viſio nocturna. Oculus qui eum viderat nõ videbit: neq; vltra intuebitur eũ locus ſuus. Filii eius atterẽtur egeſtate: & manꝰ illi reddẽt ei dolorẽ ſuũ. Oſſa eius ſuplebũtur vitiis adoleſcẽtie eius: & cũ eo in pulueredormiẽt. Cũ ei dulce fuerit in ore eius malũ: abſcondit illud ſub lingua ſua. Parcet illi & nõ derelinq̃t illud: & celabit in gutture ſuo. Panis eius in vtero illi vertetur fel aſpidũ intrinſecus. Diuitias quas deuorauit euomet: & de vẽtre illi

q̃ cognouerũt me: q̃s aũt amauerã inſurrexerũt mihi. in pelle mea putruerũt carnes mee: at oſſa mea in dẽte mea putruerũt carnes mee: at oſſa mea in dẽte habent. miſemini mei miſeremini mei o amici: manꝰ eſt dei ſi tetigit me eſt. cur aũt me pſeqmini ſicut & deus: & carnibꝰ meis non ſaturamini. q̃s eſt vtiq; det vt ſcripta ſint verba mea: vt poſita ſint ãt ea in libro in ſtilo ferreo & plũbeo: aut i petris inſculpta ſint. in ſtilo ferreo & plũbeo: aut i petris inſculpta eſſe. ſcio ego q̃ eternꝰ eſt q̃ ſoluere me debet: ſup terrã ſuſcitare pellẽ meã q̃ toleratꝰ hec. ab eſt vtiq; hec mihi cõfecta ſunt: q̃ ego mihi cõſciꝰ ſum: q̃ oculꝰ me vidit: & nõ alius: oſſa mea aũt mihi cõſumata ſũt in ſinu. ſi aũt & dicetis: q̃d dicemꝰ in eo: & radicẽ ſimonis inueniemꝰ in eo: cauete & vos a tegmine: furor enim in iniquos ſuperueniet: & tũc cognoſcẽtis eũ in iudicio.

Ca.20.

Reſpõdens aũt ſophar minee dicit: non ſic putabã & ptradicere te hec: & nõ intelligitis magis: q̃ ego. diſciplinã ꝓfuſionis mee audiã: & ſpiritus eius ex intelligẽtia reſpõdet mihi: nõne hec noſti a principio: ex q̃ poſitꝰ eſt homo ſup terrã? gaudiũ eſt imptoꝝ ruina indecẽs: lenitia aũt iniquoꝝ pditio. ſi aſcẽderit celũ eius dona: & ſacrificiũ eius nubes attigerit. q̃ eſt videat tã firmatũ eẽ: tãc i fine pibit. at q̃ cognouerãt eũ dicẽt vbi ẽ? ſicut inſomniũ q̃s auolauit nõ inuenietur volauit ãt ſicut viſio nocturna. oculꝰ aſperit: & nõ addet: & nõ aſpiciꝰ eũ loc ſuꝰ: filios eius pdant, minores: manꝰ eius vrãt

dolores. oſſa eius repleta ſunt adoleſcẽtia eius: & cũ eo in tumulo terre dormiẽt ſi dulcis fuerit ei ore eius malitia: abſcondet eã ſub lingua ſua. nõ pcet ei: & nõ derelinquet eã. & gregabit eã in medio gutturis ſui. & nõ poterit adiuuare eũ. fel aſpidis in vtero eius: diuitie iniuſte ꝓgregate euomẽt de domo eius

extrahat eū angel⁹. furorē ād draconū fugat: ἐξελκύσαι αὐτὸν ἄγγελος · θυμὸν δὲ δράκοντων θηλάσειεν, occidat āt eū lingua ferpētis.nō videat mulsionē paſtor: ἀπόλοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα ὄφεως · μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων, neq; paſcua mellis ⁊ butyri. in vana ⁊ ina nia laborauit. diuitias de ḡb⁹ nō guſtabit. ſicut caro ſua ἐκοπίασε · πλοῦτον ἐξ οὐ γεύσεται · ὡσεὶ σὰρξ ἐρι nerioſa q̄ nō mādūc:q̄ nō bibit. multo⁹ eū impotentū φος ἀμάσητος, ἀκατάποτος · πολλῶν γὰρ ἀδυνάτων domos fregit. tabnaculū āt rapuit: ⁊ nō extruxit. οἴκους ἔθλασε · δίαιταν δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔκτισεν · nō eſt eius ſal⁹ facultatib⁹: in deſide= οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν, ἐν ἐπιθυ= rio ſuo nō ſaluabit. nō ſunt reliquie μίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται · οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς cibis eī⁹: ꝓpt̄hoc nō ſtorebūt eius bo βρώμασιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀ Leui.3 na. eū aūt videbit tā ſaturat⁹ eſſe arctabit: γαθά · ὅταν δὲ δοκῇ ἤδη πεπλησθῆναι θλιβήσεται, oīs āt neceſſitas ſup eū veniet. ſi q̄nō imple= D ὄψεται δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται · ἵνατι πλη= uerit ventrē ſuū: immittat in eū furorē ρώσαι γαστέρα αὐτοῦ, ἐπαφεῖσεται ἐπ' αὐτὸν θυμὸν ire: lanet in eū doloreſ: ⁊ nō ſaluet de ma ὀργῆς, νίψαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας, καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χει nu ferri: vulneret eū arcus eneus ꝓtereat ρὸς σιδήρου, τρῶσαι αὐτὸν τόξον χάλκειον · διελεύ= āt per eū eius ſagitta: ſtelle āt;in tabnaculi eī⁹. δει δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος, ἄρα δὲ ἐν σκεύεσι αὐ deābulēt in eo timoreſ: dēs āt tene τοῦ · πτοηθήσεται ἐπ' αὐτῷ φόβοι, πᾶν δὲ σκε= bre ei ꝓuinceāt. deuoret ūt eū ignis q̄nō in τος αὐτῷ ὑπομείνει · κατεδέσεται δὲ αὐτὸν πῦρ ἄκαυ cēdit:ueret aūt eius aduena domū: rene= στον, κακώσει δὲ αὐτοῦ ἐπήλυτος γὰρ οἴκου, ἀπακαλύ= let aūt eius ceſū iniqtates:terra āt inſur= ψαι δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας · γῆ δὲ ἐπαρεῖ= gat ei⁹ inſidet domū eius ꝓditio in fu: σαι αὐτῷ · ἐκκλύσαι γὰρ οἶκον αὐτοῦ ἀπώλειαν εἰς τέ= rē: dies ire ſupueniat ei⁹. hec pars hois λος, ἡμέρα ὀργῆς ἐπελθοι αὐτῷ · αὕτη μερὶς ἀνθρώπου impij a deo: ⁊ poſſeſſio eox q̄ ſunt ei ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, καὶ κλῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ a ſpeculatore. παρὰ τοῦ ἐπισκόπου. Ca. 21.

A Ἐξόδενσ āt Iob dixit: audite audite me eos ΒΥπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, ἀκούσατε ἀκούσατέ μου Mat. 3.a. ſimones:et ſit mihi a vobis hec cōſolatio. τῶν λόγων, ἵνα ᾖ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις · ſuſtinete me:ego āt loquar: poſtea nō ꝓcridebitis me. ἀνάσχεσθέ μου, ἐγὼ δὲ λαλήσω, εἶτ' οὐ καταγελάσετέ μου · dd eī⁹:nūq̄d hoīs mea redarguto⁹aut cur nō trā ſ τί γάρ; μὴ ἀνθρώπου μου ὁ ἔλεγξις; ἢ διατί οὐ θυμωθήσο cat: eſt inſperentis in me ſtupore hēte: manū ponētes μαι; ἐισβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαῦμα χέετε, χεῖρα θέντες in martilla. ſi aūt eī⁹ recordat⁹ fuero:ſtudet: habēt aūt ἐπὶ σιαγόνι · ἐὰν δὲ μνησθῶ, ἔσωσά με, ἔχουσι δὲ Diere. 12.a. meos dolores. quare impij viuūt: ſenes facti ſunt āt ⁊ in diuitijs? ſemē eox ſm ſiam: Abacuch. 1.a. ωντα δὲ καὶ ἐν πλούτῳ; ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχήν, τὰ at filij eox in oculis: dom⁹ eox recte ſūt: τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς · οἱ οἶκοι αὐτῶν εὐθυτενῆσι, timor aūt neq̄: flagellū āt a deo nō eſt in φόβος δὲ οὐδαμοῦ, μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' B eis. bos eox nō fecit aborti⁹: ſalnata ē āt eox αὐτοῖς · ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησεν, διεσώθη δὲ αὐτῶν in vētre habēs ⁊ nō offendit. manēt āt ſicut ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφηλεν. ἰδίουσι δὲ ὡσεὶ oues ꝓpetue: at pueri eox πρόβατα ἀώνια, τὰ δὲ παιδία αὐτῶν

'extrahet eas⁸ deus.ᵖ Ca= put 'aſpidum ⁿ fuget: & 'occidet eum⁽ᵐ⁾ lingua ⁿ vi= pere.ᵒ Non'videat ∞∞∞ ᵍrīuulos'fluminis⁸torren= tis'mellis" & butyri. ∞∞∞ ˣLuet q̄'fecit oia' nec tñ ᵒcōſumetur.ᵇIuxta multi tudinē⁶ admiētionū ſuaꝝ ſic⁰ &'ſuſtinebit:'q̄n⁸cō= ſringēs⁵nudauit'paupes: ᵏdomū 'rapuit'" & nō" edi ficauit eā:'nec eſt'ſatiatus ⁿvēter ei⁹. Et'cū habuerit q̄ cōcupierat: ˣpoſſidere "nō'poterit.ʸNon'remā= ſit⁸de cibo ei⁹:&ᵇ ꝓpterea ᵒnihil'permanebit de'bo nis ei⁹.ᶻ Cū ſatiat⁹ fuerit 'arctabitur: eſtuabit: & 'oīs"dolor ᵛ irruet ſup eū. ᵖVtinā"ipleatur'vēter ei⁹: vt" emittat'in eū"irā'furo ris ſui:'&pluat' ſup illum "bellū ſuū.ᵇ Fuget'ᶜ arma ᵇferrea:&ᶜ irruet in'areū ᵍereū: gladi⁹ᵇdeſtrictus'& egredies⁵de vagina ſua'& fulgurā,'" in amaritudine ſua." Vadet & veniēt' ſup eus⁸horribiles:ᵍoēs'tene bre⁸abſcōdite ſunt'in oc= culīs eius ." Deuorabit eū'ignis q̄'nō'ſuccēditur: ⁸affligetur⁸relictus'in ta= bernaculo ſuo.ᵒ Reuela= būt'celi'iniqtatē ei⁹& ter ra⁸cōſurget'aduerſus eū. ᵏApertū erit'germē'" do= mus illi⁽ᵛ⁾ detrahetur'ᵒ i die ᶠfuroris dei.ᵍ Hec eſt' ps ʰoīs'ipi'ⁿa deo'& heredi tas'verbox ei⁹'a deo. 21. Bñdens aūt⁽ᵛ⁾ iob:'dixit. Bᵒ Audite queſo' ſer= mones meos:ᵍ& agite ∞ 'pententiam .ᵏ Sufferte me'vt ego ∞∞∞∞∞∞∞ ᵐloquar:"& poſt ᵒ mea ſi videbitur' verba' ridete. ᵍNunqd'cōtra hoīem⁸di ſputatio mea ē'vt merito ᵏnō'debeā cōtriſtari!ᵗ At= tendite⁵me'& obſtupeſci te:ᵛ& ſuperponite'digitū ᵉori veſtro.ʰ Et ego quan do'recordatus fuero ᵏ pti meſco:'& cōcutit⁽ᵐ⁾ carnē meā⁽ⁿ⁾ tremor.ᵒ Quare er= go⁽ᵖ⁾ ipi⁽ᵖ⁾ viuunt' ſubleuati ſunt'cōfortatiq̄ⁿ diuitiis! ᵏSemē eox' ꝓmanet'corā eis:ꝓpinquorū turba⁵& nepotū'in cōſpectu eox. ᵛ Domus eox ſecure ſunt &'pacate:ᵍ& nō eſt' virga 'dei ᵏſuper illos.' Bos eo= rum⁽ᵐ⁾ concepit" & nō⁽ᵗ⁾ ᵒabortiuit:ᵍvacca'peperit ᵛ& nō⁸ ē priuata fetu ſuo. ᵛEgredūtur"quaſi greges ᵏpuuli eorū:'& iſates eox

Cap.xxj.

ʸעֲנֵה אֱמֹר ᵖמְלֵל הֱיֵה ᵍנֶחָם נְשֹׂא ᵐדִּבֶּר לֵיצֵג ᵍשׁוּחַ מֻדָּע ᵖבַּלַּט ᵖפְּרֵה שָׂבַל ᵖעָלָה

Pritua.heb.Ter.heb.Job.xxj. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx..cũ iter.latina.

יִרְקְדוּן׃ יִשְׂאוּ בְתֹף וְכִנּוֹר וְיִשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב׃ יִכְלוּ בַטּוֹב
יְמֵיהֶם וּרְגַע שְׁאוֹל יֵחָתּוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת
דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ׃ מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נוֹעִיל כִּי נִפְגַּע
בּוֹ׃ הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ כַּמָּה נֵר
רְשָׁעִים יִדְעָךְ וַיָּבֹא עֲלֵימוֹ אֵידָם חֲבָלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ׃ יִהְיוּ
לִפְנֵי רוּחַ וּכְמֹץ גְּנָבַתּוּ סוּפָה׃ אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן לִבָּנָיו אוֹנוֹ יְשַׁלֵּם
אֵלָיו וְיֵדַע׃ יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ וּמֵחֲמַת שַׁדַּי יִשְׁתֶּה׃ כִּי מַה
חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר חֳדָשָׁיו חָצָוּ׃ הֲלְאֵל יְלַמֵּד דָּעַת
וְהוּא רָמִים יִשְׁפֹּט׃ זֶה יָמוּת בְּעֹצֶם תָּמּוֹ כֻּלּוֹ שַׁלְאֲנָן וְשָׁלֵו׃
עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב וּמֹחַ עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה׃ וְזֶה יָמוּת בְּנֶפֶשׁ מָרָה
וְלֹא אָכַל בְּטוּבָה׃ יַחַד עַל עָפָר יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְכַסֶּה עֲלֵיהֶם׃
הֵן יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וּמִזְמּוֹת עָלַי תַּחְמֹסוּ׃ כִּי תֹאמְרוּ אַיֵּה
בֵית נָדִיב וְאֵיפֹה אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת רְשָׁעִים׃ הֲלֹא שְׁאִלְתֶּם עוֹבְרֵי
דָּרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ׃ כִּי לְיוֹם אֵיד יֵחָשֵׂךְ רָע לְיוֹם
עֲבָרוֹת יוּבָלוּ׃ מִי יַגִּיד עַל פָּנָיו דַּרְכּוֹ וְהוּא עָשָׂה מִי יְשַׁלֶּם לוֹ׃
וְהוּא לְקִבְרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד׃ מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי נָחַל
וְאַחֲרָיו כָּל אָדָם יִמְשׁוֹךְ וְלִפָּנָיו אֵין מִסְפָּר׃ וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל
וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם נִשְׁאַר מַעַל׃

Cap.xxij.

וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃ הַלְאֵל

'exultant lusibus.ᵉ Tenẽt ᵇtympanuꝫᶜ & citharam: ᵈ& gaudentᵉad ſonitũᶠor gani.ᵍ Ducunt ʰin bonis ⁱdies ſuos:ᵏ& in pũcto ad ⁱinfernũᵐdeſcendũt.Qui ⁿdixerunt°deo:ᵖrecedeᵍa nobis :ʳ& ſcientiam ∞∞ ˢviarum tuaꝝᵗ nolumus. ᵘQuis eſt ᵛ omnipotens ʷvtˣ ſeruiam? ei?ʸ Et qdᶻ no= bis ꝑdeſt:ᵃ ſiᵇ orauerimus ⁱillũ? Verũtñ ᶜqaᵈnõ ſunt ⁱin manu corũᵏbona ſua: ⁱcõſiliũ ᵐipiorũⁿlonge ſit °a me.ᵖQuotiẽsᵍ lucerna ʳipiorũˢ extinguetur :ᵗ& ſupueniet" eisᵛ inũdatio : &ʷdolores'diuidetˣ furo= ris ſui.ʸErunt°ſicut palee ᵃñ facieᵇventi :ᶜ& ſicut fa uillaᵈquã ᵉturboᶠ diſpgit. ᵍDe? ʰſuabⁱfilíſ illi? ᵐdo lorẽ prĩs:& cũⁿreddiderit tunc°ſciet.ᵖVidebũtᵍ ocu li eius ʳ interfectionẽ ſuã: ˢ& de furore" oĩpotentis ᵗbibet.'Quidᵛ enĩ ad eum pertinetʷ de domo ſua ˣpoſt ſe? ʸ et ſi numerus ᶻmenſiũ eius° dimidietur. ᵃNunqdeũᵇdocebit quiſ piam:ᶜquiᵈ excelſos"iudi cat?ᵐ Iſteᵉmoritur ∞∞∞ ᶠrobuſtus,&ᵍſanusʰ dĩes ⁱ& felix: ∞∞∞∞∞∞∞∞ "viſcera eiᵒ?ᵖplena fũt ᵍadi pe:ʳ& medullisˢ offa illius ᵗirrigãtur.ᵘ Aliᵒ?vero ᵛmo ritur ʷinˣ amaritudineʸ aĩe ſueᶻ abſq; vllisᵃ opibus:& tamenᵇ ſimulᶜin" puluere "dormiẽt:ᵉ& vermesᶠ ope rientᵍeos. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰCerteⁱ nouiᵏ cogitatio= nes veſtrasˡ& ſententias ᵐcontra meⁿ iniquas.ᵒ Di= citisᵖ enim.ᵍ Vbi eſt ∞∞ ʳdomusˢ principis?ᵗ& vbi ᵘtabernacula ∞∞∞∞∞∞ ᵛimpiorũ? ʷ Interrogate quenlibet deˣ viatoribus: "& hec eadem illũ intelli= gereʸ cognoſcetis.ᶻQuia ᵃin diemᵇ perditiõisᶜ ſerua turᵈ malus &ᵉad diem ∞∞ ᶠfuroris ᵍ ducetur.ʰ Quis ⁱarguetʲcoram eo ∞∞∞∞ ᵏviam eius ? ˡ& queᵐ fecit ⁿquisᵒreddetᵖ illi? ∞∞∞∞ ᵍIpſeʳad ſepulchra"duce tur:ˢ& iᵗ cõgerie mortuo rumᵘvigilabit.ᵛ Dulcis fu itʷglareis"cocyti: ∞∞∞∞ ˣ& poſt ſeʸomnẽᶻ hominẽ ᵃtrahet:ᵇ& ante ſe ∞∞∞∞ ᶜinumera biles.ᶜQuõ igi turᵉconſolamini meᶠfru= ſtraᵍ cũrñſio vĩa repugna re oſtenſa ſit veritati?. 22.

BEſpondens autẽᵇ eli= phazᶜthemanites:ᵇdi xit.ᶜ Nunquíd deo ∞∞∞∞

illudũt. ſumẽtes pſalteriũ τ citharã: τ gau προσαίζουσιν. ἀναλαβόντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν, καὶ εὐ dent voce pſalmi. ꝓſumauerũt ãt in bonis φραίνονται φωνῇ ψαλμοῦ· συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν vtiã ſuã: in ãt requie ifernt dormierũt. dicit ãt βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν· λέγει δὲ dño: recede a me: vias tuas ſcire nõ volo: κυρίῳ, ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι. qd oipotẽs:qñ ſeruiem? ei? τ que vtilitas: qñ τί ἱκανός, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; καὶ τίς ὠφέλεια, ὅτι obuiabim? ei? in manib? eiꝰ nõ fuerũt ei bo ἀπαντήσομεν αὐτῷ; ἐν χερσὶ γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ ἀγα na: opa ãt impioꝝ nõ aſpicit. verũtñ τ θά, ἔργα δὲ ἀσεβῶν οὐκ ἐφορᾷ· ἐν μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ impioꝝ lucerna extinguet: ſuperueniet ãt eis ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται, ἐπελεύσεται δὲ αὐτοῖς ἡ ſubuerſio: dolores ãt eos habebũt a furore. erũt καταστροφή, ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ ὀργῆς. ἔσον Ꝛpou. 14. c.
ãt ſicut palee anteventũ: aut ſicut puluis quẽ ab ται δὲ ὥσπερ ἄχυρα πρὸ ἀνέμου, ἢ ὥσπερ κονιορτὸς ὃν ὑ= ſtulit turbo. deficiãt filios facultates ei?: φείλετο λαίλαψ. ἐκλείποι υἱοὺς ὑπάρχοντα αὐτοῦ, retribuet ad eũ τ cognoſcet. videãt ocu= ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ γνώσεται. ἰδοίσαν οἱ ὀφθαλ li ei? ſuã iterfectionẽ:ab ãt dño nõ ſalue= μοὶ αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ σφαγήν, ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ σθασω= tur: qñ voluꝝtas ei? in domo ei? cũ eo: τ θείη, ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ nſert menſiũ ei? diuiſi ſunt. nunqd nõ dño ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν. πότερον οὐχ ὁ κύριος eſt qui docet itellectũ τ ſcĩẽtiã: ipe ãt ſapiẽtes ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην, αὐτὸς δὲ σοφοὺς diſcernet? iſte ãt morꝫ in potẽtia ſtultitie διακρινεῖ; οὗτος δὲ ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀφροσύνης fue: tot? ãt beneaffect? τ abundãs. ꝛt viſcera ei= αὐτοῦ, ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν· τὰ δὲ ἔγκατα αὐ i? plena adipe: medulla ãt ei? cſtuet. ali? ãt mo τοῦ πλήρη στέατος, μυελὸς δὲ αὐτοῦ διαχεῖται· ὁ δὲ τε rit ab amaritudine aĩe ſue:cſi nõ comederit ἀποθνήσκει ἀπὸ πικρίας ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ φαγὼν οὐθὲν ἀγα nñ. ſimul ãt in terra dormiũt: putredo ãt eos θόν· ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, σαπρία δὲ αὐ= operuit. itaq; nouꝫ vos: qñ audacia in cũbitis τοὺς ἐκάλυψεν· ὥσε οἶδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμη ἐπίκειθέ mihi.qñ dicetis: vbi eſt dom? ꝓncipis τ vbi eſt μοι· ὅτι ἐρεῖτε, ποῦ ἐστὶν οἶκος ἄρχοντος καὶ ποῦ ἐστὶν tegmẽ tabernaculoꝝ impioꝝ? interrogate ꝑtereun= ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν; ἐρωτήσατε παρα tes vtã: τ ſigna eoꝝ nõ alienabi πορευομένους ὁδόν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώ tis. qñ in dĩe ꝑditionis ſubleuat malꝰ: in= σετε· ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κουφίζεται ὁ πονηρός, εἰς die furoris ei? ducet. ꝙs reſiſtiabit in ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσεται· τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ facieꝫ ei? vtã ei?: τ ipe fecit. πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; καὶ αὐτὸς ἐποίησε. ꝙs retribuet ei: τ ipe ad ſepulchra ducꝫ τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ, καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπή= eſt: τ in aceruo vigilauit. dulces fuerũt ei ναγεν, καὶ ἐπὶ σωρῷ ἠγρύπνησεν. ἐγλυκάνθησαν αὐ= ſilices torrẽtis: τ poſt eũ ois ho τῷ χάλικες χειμάρρου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρω mo abiẽbit: τ ante illũ inumerabiles. ꝙnõ πος ἀπελεύσεται, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι. πῶς ãt mihi adĩcietis inania? at me quieſce δέ μοι ματαβαλεῖτε κενά; τὸ δ' ἐμὲ καταπαύσα= re a vobis nihil. σαι ἀφ' ὑμῶν οὐδέν. Ca.22.

BEſpõdens ãt eliphaz themanites dicit: Α ΥΠολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, numqd nõ dño πότερον οὐχὶ ὁ κύριος ∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. | Trãsla.B.Vie. | Tex.heb.Job.xxij. | Pãtina.heb.

est: doces intellectũ & scientiã. Qd eñ cure est
ἐστιν, ὁδηγῶν σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην ἐστὶ γὰρ μέλει
dño: si tu fuisti opib⁹ iniq̃bꝰ nũqd vti
τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ ἦς τοῖς ἔργοις ἄμεμπτος ἢ ὠφε=
litas qñ simplicẽ facies vĩã tuã. aut cũ cul⁹ fa
λείᾳ ὅτι ἁπλώσεις τὴν ὁδόν σου. ἢ λήμψ σου σοιού=
cies redarguet te: & simul ventet tecũ in iudiciũ?
μενος ἐλέγξει σε, καὶ συνεισελεύσεταί σοι εἰς κρίσιν;
numqd nõ malitia tua est multa: inumerabiles ãt
πότερον οὐχ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, ἀναρίθμητοι δὲ
tue sunt peccata? ptgnerabas ãt a fratrib⁹
σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι; ἀνεχυρίαζες δὲ τοὺς ἀδελφούς
tuis frustra: vestimentũ ũt nudos⁹ abstulisti: neq; aqua
σου δωρεάν, ἀμφίασιν δὲ γυμνῶν ἀφείλου, οὐδὲ ὕδωρ
sitiẽtes potasti: sed esurientiũ subtraxisti fru
διψῶντας ἐπότισας, ἀλλὰ πεινώντων ἐξέρησας φω= B
sti panis. mirat⁹ es ũt q̃rũdã vult⁹: habitare fecisti ãt pau
μόν. ἐθαύμασας δὲ τινῶν πρόσωπα, ὤκισας δὲ πλη=
peres in terra. viduas ũt dimisisti vanas: pupil=
σίους ἐπὶ γῆς. χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς, ὀρφα=
los ãt afflixisti. igit circũdauerũt te la=
νοὺς δὲ ἐκάκωσας. περιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγί=
queꝰ: & vrsit te bellũ idecẽs. lumẽ
δες, καὶ ἐταράσσετό σε πόλεμος ἐξαίσιος. τὸ φῶς
tibi tenebre cuasit: dormientẽ ãt aqua te ope=
σοι σκότος ἀπέβη, κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυ=
runt. nũqd nõ excelsa habitãs aspicit? at tuã
ψε. μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; τοὺς δὲ ὕβρει
latos hũiliauit? & dixisti: qd nouit fortis. nũqd p
φερομένους ταπείνωσεν; καὶ εἶπας, τί ἐγὼ οἶδα κρίσιν; ἢ κα
caliginẽ iudicabit: nubes latibulũ ei⁹ & nõ
τὰ τοῦ γνόφου κρινεῖ; νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐτῷ καὶ οὐχ
videbit: & gyrũ celi pambulat. nũqd semitã
ὁρᾶται, καὶ γύρον οὐρανοῦ διαπορεύεται. μὴ τρίβον
eternã custodire: quã calcauerũt viri iniusti: q̃ cõpte
αἰώνιον φυλάξεις, ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι, οἳ συνε
rẽt sunt imaturi. fluuꝰ fluẽs fundamẽta eoꝝ.
λήφθησαν ὥρου. ποταμὸς ἐπερρύη οἱ θεμέλιοι αὐτῶν.
dicẽtes dño qd faciet nobis: aut qd inducet nobis
λέγοντες κυρίῳ τί ποιήσει ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν
oipotens? q ũtt ipleuit domos eoꝝ bo
ὁ παντοκράτωρ; ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγα
nis. sñiã ãt ipiorꝝ lõge abeo. vidẽtes iusti
θῶν βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω αὐτοῦ. ἰδόντες δίκαιοι
rideũt: irreprehẽsibilis ãt subsãnauit eos. nisi deitru
ἐγέλασαν, ἄμεμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν αὐτούς. εἰ μὴ ἠφά
cta ẽt substillẽtia eoꝝ & reliqua eoꝝ de
νισαι ὑποστάσεις αὐτῶν καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν κα=
uorat ignis. cito ãt domus. si sustinueris: postea
τεφάγεται πῦρ. γενοῦ δὲ σκληρὸς. ἐὰν ὑπομείνῃς, εἶτα
fruct⁹ tuus erit in bonis. suscipe de ore tl=
καρπός σου ἔσται ἐν ἀγαθοῖς. ἔκλαβε ἐκ στόματος αὐ
i⁹ interptationẽ: & recipe
τοῦ ἐξηγορίαν, καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν καρ=
de tuo. si ãt reuerꝰ fueris & hũiliaueris tetipm
δίᾳ σου. ἐὰν δὲ ἐπιστραφῇς καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν
cozã dño: lõge ececiꝰ a tabnaculo tuo
ἕναντι κυρίου, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ σκηνῆς σου τὸ
iniq̃tatẽ. sedebis sup aggerẽ in petra: & vt petra
ἀδίκημα. καθίσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρας
torrẽtis ophir. erit igit tu⁹ oipotẽs aduitor
C χειμάρρου ὠφείρ. ἔσται οὖν σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς
ab inimicis: puꝝ ãt reddet te sicut argẽ
ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὥσπερ ἀργύρι=
tũ igne pbatũ. postea cũ audacia loqueris cozã dño
ον πεπυρωμένον. εἶτα παῤῥησιάσῃ ἔναντι κυρίου
cũ respexeris in celũ hilarit. cũ oraueris ãt tu
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἱλαρῶς. εὐξαμένου δέ σου

ℓ cõparari potest⁹ hõ: etiã
ℓ cũ ꝑfecte fuerit⁹ scientie?
ℓ Quid ꝓdest⁹ deo° si ꝓiu=
stus fueris: ℓ aut quid ei ∞
ℓ cõfers⁹ si ꝓ imaculata fue=
rit⁹ via tua? ℓ Numqd timẽs
ℓ arguet te: & ℓ veniet⁹ tecũ
ᵇ in iudiciũ? & ∞∞∞∞∞
ᶜ non propter ᵈ maliciam
tuã ᶜ plurimã & infinitas
ᵇ iniq̃tates tuas? ᵏ Abstulisti
ℓ enĩ⁹ pign⁹ fratrũ tuoꝝ ᵐ si
ne causa⁹ & ⁿ nudos⁹ spolia
sti ⁹ vestibus. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ℓ Aquã⁹ lasso⁹ non ℓ dedisti
⁹ & esurienti ᵏ subtraxisti
ℓ panẽ. In fortitudine ᵃ bra
chii tui possidebas ᶜ terrã:
ᵒ & potentissimus ᶜ obtine
bas ᵏ eam. ᵇ Viduas ∞∞∞
ℓ dimisisti ᵏ vacuas ℓ & lacer=
tos ᵐ pupillorum ∞∞∞
⁹ cõminuisti. ° Propterea
ᵍ circundatus es ᶠ laqueis
° & conturbat te ᶠ formido
⁹ subita. Et putabas te ℓ te
nebras ᶠ nõ ᵏ visurũ: ᵇ & ipe
tu ᶜ aquarũ inũdantiũ nõ
⁹ oppꝑsus uri. ᵏ An cogitas
ꝓ de ⁹ excelsior ᵇ celo sit:
ℓ & sup ℓ stellarũ ᵏ verticem
⁹ sublimetur. ° Et dicis.
ᵍ Quid enĩ⁹ nouit ᶠ de ⁹? Et
q̃si⁹ per ℓ caliginẽ⁹ indicat.
ᵏ Nubes ℓ latibulũ ei⁹ ⁹ nec
nã ᵇ considerat: ᶜ & circa
ᶜ cardines⁹ celi ᶠ pambulat.
ᶠ Numqd semitã ᵍ feculorũ
ᵇ custodire cupis ℓ quã ᶜ cal=
cauerunt ℓ viri ᵐ iniqui? ∞
ⁿ qui° sublati sunt ᵖ ante ᵍ tẽ
pus suum: & ᶠ fluuius ∞
ᵖ subuertit ᶠ fundamẽtum
corũ. ⁿ Qui dicebãt ᵛ deo:
ᶠ recede ᵃ a nobis: ᵉ & q̃d ni
hil possit ᵇ facere ᶜ oꝑs: esti
mabãt eũ: ᶜ cũ ille ℓ ipleuisset
ᵍ domos eorum ᵇ bonis.
Quorũ ℓ sentẽtia ℓ procul
sit ᵐ a me." Videbunt ∞
° iusti ᵖ & letabuntur: ᵍ & in
nocens ᵛ subsannabit ∞∞∞
ⁿ eos. ⁿ Nõne ᵛ succisa ẽ ᵉ ere
ctio eoꝝ ᵛ & reliquias eoꝝ
ᵍ deuorauit ᵖ ignis ! ᶜ Acqe
sce ᵖ igitur ᶜ ei: ᶠ & hẽto pacẽ
& ᵍ per hec hẽbis ᵇ fructus
ℓ optios. ᵏ Suscipe ᵐ ex ore
illius ⁿ legẽ: ᵉ & pone ᵖ ſmo
nes eius ᵍ in corde tuo. ℓ Si
ᵏ reuersus fueris ᵈ ad ⁿ oipo
tentẽ ᶜ edificaberis: & ᵍ lõge
facies ℓ iniq̃tatẽ ᵍ a taberna
culo tuo. ᵇ Dabit ᶜ ꝓ ᵖ terra
ᶜ silicem: ᶠ & pro silice ᵍ tor
rentes ᵇ aureos. ∞∞∞∞∞
ℓ Erit ᵏ oipotẽs ℓ cõtra ho
stes tuos: ᵐ & argentũ ⁿ coa
ceruabitur ° tibi. ᵍ Tũc ℓ su=
per ⁿ oipotentẽ ᶜ delitiis af=
fluES: ⁿ & eleuabis ᵏ ad ℓ deũ
ℓ faciem tuam, ᵏ Rogabis

סָכַן	יִסְכֹּן נָבָר כִּי יִסְכֹּן עָלֵימוֹ מַשְׂכִּיל׃	
צָדַק	הַחָפֵץ לְשַׁדַּי כִּי תִצְדָּק וְאִם	
תֹּם	בָּצַע כִּי תַתֵּם דְּרָכֶיךָ׃ הַמִּירָאַתְךָ	
בוא	יִכַּחֲךָ יָבוֹא עִמָּךְ בַּמִּשְׁפָּט׃	
שָׁפַע רוֹב	הֲלֹא רָעָתְךָ רַבָּה וְאֵין קֵץ	
רַב קָצַץ	לַעֲוֹנֹתֶיךָ׃ כִּי תַחְבֹּל אַחֶיךָ חִנָּם	
חָבַל	עֲרֹמִים תַּפְשִׁיט׃ לֹא	
עֵרֹם פָּשַׁט	מַיִם עָיֵף תַּשְׁקֶה וּמֵרָעֵב תִּמְנַע	
שָׂבַע מָנַע	לֶחֶם׃ וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ	
זְרַע	נָשׂוּא פָּנִים יָשַׁב בָּהּ׃ אַלְמָנוֹת	
נָשָׂא פָּנֶה	שִׁלַּחְתָּ רִיקָם וּזְרוֹעוֹת יְתוֹמִים	
יָתוֹם	יְדֻכָּא סָבַב עַל כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פָּחִים	
דָּכָא סָבַב	וִיבָהֲלֶךָ פַּחַד פִּתְאֹם׃ אוֹ חֹשֶׁךְ	
פּוּחַ בָּהַל	לֹא תִרְאֶה וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָ׃	
רָאָה כָּסָה	הֲלוֹא אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמַיִם וּרְאֵה	
כּוֹכָב רוֹם	רֹאשׁ כּוֹכָבִים כִּי רָמוּ׃ וְאָמַרְתָּ	
שָׁפַל	מַה יָּדַעְתָּ אֵל הֶעָב עֲרָפֶל יִשְׁפּוֹט׃	
	עָבִים סֵתֶר לוֹ וְלֹא יִרְאֶה וְחוּג	
הָלַךְ צָלַם	שָׁמַיִם יִתְהַלָּךְ׃ הַאֹרַח עוֹלָם	
שָׁמַר פָּתָה	תִּשְׁמוֹר אֲשֶׁר דָּרְכוּ מְתֵי אָוֶן׃	
	אֲשֶׁר קָמְטוּ נְלָאוּ עֵת נָהָר	
יָצַק יָסַד	יוּצַק יְסוֹדָם׃ הָאֹמְרִים לָאֵל	
	סוּר מֶמֶּנּוּ וּמַה יִפְעַל שַׁדַּי	
פָּעַל	לָמוֹ׃ וְהוּא מָלֵא בָתֵּיהֶם טוּב	
בַּיִת	וַעֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶּנִּי׃ יִרְאוּ	
רָצַן מוּ	צַדִּיקִים וְיִשְׂמָחוּ וְנָקִי יִלְעַג	
צָדַק שָׂמַח	לָמוֹ׃ אִם לֹא נִכְחַד קִימָנוּ וְיִתְרָם	
נָקָה לָעַג	אָכְלָה אֵשׁ׃ הַסְכֶן נָא עִמּוֹ וְשָׁלֵם	
יָתַר קוּם	בָּהֶם תְּנוּאָתֶךָ טוֹבָה׃ קַח נָא מִפִּיו	
סָכַן בּוּא	תּוֹרָה וְשִׂים אִמְרֵיו בִּלְבָבֶךָ׃ אִם	
לָקַח פֶּה	תָּשׁוּב עַד שַׁדַּי תִּבָּנֶה תַּרְחִיק	
יָרָה שׂוּם	עַוְלָה מֵאָהֳלֶךָ׃ וְשִׁית עַל עָפָר	
שׁוּב בָּנָה	בָּצָר וְכִצּוּר נְחָלִים אוֹפִיר׃	
רָחַק שׁית	וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעָפוֹת	
אָפַר	לָךְ׃ כִּי אָז עַל שַׁדַּי תִּתְעַנַּג	
צוּר יָצַף	תִּשָּׂא אֶל אֱלוֹהַּ פָּנֶיךָ׃ תַּעְתִּיר	
עָנַג נָשָׂא		
פָּנָה עָתַר		

אֵלָיו וְיִשְׁמַע אֹזֶן וְנִדָּרֶיךָ תְשַׁלֵּם׃ וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נֶגַּהּ אוֹר׃ כִּי הִשְׁפִּילוּ וַתֹּאמֶר גַּאֲוָה וְשֵׁחַ עֵינַיִם יוֹשִׁיעַ׃ יְמַלֵּט אִי נָקִי וְנִמְלַט בְּבֹר כַּפֶּיךָ׃

Cap. xxij

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ גַּם הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי יָדִי כְּבֵדָה עַל אַנְחָתִי׃ מִי יִתֵּן יְדַעְתִּי וְאֶמְצָאֵהוּ אָבוֹא עַד תְּכוּנָתוֹ׃ אֶעֶרְכָה לְפָנָיו מִשְׁפָּט וּפִי אֲמַלֵּא תּוֹכָחוֹת׃ אֵדְעָה מִלִּים יַעֲנֵנִי וְאָבִינָה מַה יֹּאמַר לִי׃ הַבְרֹב כֹּחַ יָרִיב עִמָּדִי לֹא אַךְ הוּא יָשֵׂם בִּי׃ שָׁם יָשָׁר נוֹכַח עִמּוֹ וְאַפָּלְטָה לָנֶצַח מִשֹּׁפְטִי׃ הֵן קֶדֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנּוּ וְאָחוֹר וְלֹא אָבִין לוֹ׃ שְׂמֹאול בַּעֲשֹׂתוֹ וְלֹא אֶחֱזֶה יַעְטֹף יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה׃ כִּי יָדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי בְּחָנַנִי כַּזָּהָב אֵצֵא׃ בַּאֲשׁוּרוֹ אָחְזָה רַגְלִי דַּרְכּוֹ שָׁמַרְתִּי וְלֹא אָטֹיתִי׃ מִצְוַת שְׂפָתָיו וְלֹא אֶמִישׁ מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי אִמְרֵי פִיו׃ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ׃ כִּי יַשְׁלִים חֻקִּי וְכַהֲנֵה רַבּוֹת עִמּוֹ׃ עַל כֵּן מִפָּנָיו אֶבָּהֵל אֶתְבּוֹנֵן וְאֶפְחַד מִמֶּנּוּ׃ וְאֵל הֵרַךְ לִבִּי וְשַׁדַּי הִבְהִילָנִי׃ כִּי לֹא נִצְמַתִּי מִפָּנַי חֹשֶׁךְ וּמִפָּנַי כִּסָּה אֲפֵלָה׃

Ca.xxiiij.

מַדּוּעַ מִשַּׁדַּי לֹא נִצְפְּנוּ עִתִּים וְיֹדְעָיו לֹא חָזוּ יָמָיו׃ גְּבוּלוֹת יַשִּׂיגוּ עָדֵר גָּזְלוּ וַיִּרְעוּ׃ חֲמוֹר יְתוֹמִים יִתְהָנוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר אַלְמָנָה׃ יַטּוּ אֶבְיוֹנִים מִדֶּרֶךְ יַחַד חָבְאוּ עֲנִיֵּי אָרֶץ׃ הֵן פְּרָאִים בַּמִּדְבָּר יֵצְאוּ בְּפָעֳלָם מְשַׁחֲרֵי לָטֶרֶף עֲרָבָה לוֹ לֶחֶם לַנְּעָרִים׃

ᵇeum ᶜ & exaudiet te: ᵈ& vota tua ᵉreddes. ∞∞∞∞∞ ᶠDecernes ᵍrem ʰ& veniet ⁱtibi: ᵏ& inˡviis tuis ∞∞∞∞ ᵐſplendebit ⁿlumẽ. ᵒ Qui enĩ ᵖhũiliat ᵠfuerit: erit in ʳglia: ˢ& q inclinauerit ᵗoculos ſuos ipſe ᵘ ſaluabitur. ˣSaluabitur ʸ innocẽs: ᶻſaluabitur autem ᵃmũdicia ᵇmanuũ ſuarum. 23.

Bñdens autẽ ᵇiob: ᶜait. ᵈNunc ᵉqẽ ᶠin ᵍamãri tudine ẽ ʰſmo me?: & ⁱma nus plage mee ᵏaggrauata eſt ˡſuper ᵍ: mitu meum. ᵐQuis mihi ⁿ tribuat vt ᵒcognoſcã ᵖ& iuentãillũ: & ᵠveniã ʳvſq; ad ˢſolũ eius? ᵗPonã ⁿcorã eo ᵘudiciũ: ᵛ& os meũ ʷ replebo ˣincrepa tionib ʸ: vt ᶻſciã ᵃverba que ᵇmihi rñdeat ᶜ& intelligã ᵈqd ᵉ loq̃tur ᶠ mihi.ᵍ Nolo multa ʰfortitudie ⁱ cõtẽdat ᵐmecũ: ⁿnec magnitudis ſue mole me pmat. ᵒPro ponat ᵖeqtatẽ ⁿ cõtra ᵘ me: ᵛ& pueniet ʷad victoriã ˣ iu dicũ meũ. ʸSi ad ᶻ orientẽ ᵃiero ᵇnõ apparet: ᶜſi ad ᵈoc cidentẽ ᵉnõ ᶠ ītelligã eũ. Si ad ᵍ ſiniſtrã: qd ʰagã? ⁱ Non ⁿ apphendã eũ. Si me ᵒ ver tã ad ᵖ dexterã: ᵠnõ ʳ videbo illũ. Ipſe ˢ vero ᵗ ſcit ᵘ viam ᵛmeã: & ʷprobauit me ˣ q̃ſi aurũ qd p ignẽ ʸ trãſit. ᶻ Ve ſtigia eiᵃ ᵇ ſecutᵃ ᶜ ẽ pes meᵃ ᵈ viã eius ᵉ cuſtodui ᶠ: & nõ ᵍ declinaui ex ea. Aʰ mãda tis ⁱ labiorũ eiᵏ ˡ nõ ᵐ recelſi: & ⁿ in ᵒ ſinu meo ᵖ abſcon dí ᵠ verba ʳ oris eiˢ. ᵗIpſe eĩ ᵘ ſolᵉ ẽ ᵛ & nemo ʷ auertere põt cogitationẽ eius: ˣ & aĩa eiᵉ qdcũq; ʸ voluit hoc ᶻ fecit. ᵃ Cumq; ᵇ expleuerit i me ᶜ volũtatẽ ſuã: ᵈ& alia ᵉ multa ᶠ ſilia p̃ſto ſunt ᵍ ei. Et ʰ idcirco ⁱ a facie eiᵉ ᵏ tur batᵉ ˡ fuꝛ: & ᵐ cõſideraꝛ ⁿ eũ ᵒ ti more ſollicitor ᵖ De ᵠ mol liuit ʳ cor meũ: ˢ & opˢ ᵗ cõ turbauit me. ᵘ Nõ ʳ eni ˢ pe rii ᵛ ppter imminẽtes ʷ te nebras: ˣ nec faciẽ meam ʸ operuit ᶻ caligo. 24.

Bᵇ omnipotẽte ᶜ nõ ᵈ ſunt abſcõdita ᵉ tpa: ᶠ qlaũt nouerũt eũ ᵍ ignorãt ʰ dies illius. Alii ⁱ termios ᵏ trãſtulerũt: ˡ diripuerũt ᵐ greges ⁿ & pauerũt eos. ᵒ Aſinũ ᵖ pupillorũ ᵠ abege rũt: & ʳ abſtulerũt ˢ pigno re ᵗ bouẽ ᵘ viduę. ˣ Subuerte rũt ʸ pauperũ ᶻ viã: & ᵃ oppſ ſerũt ᵇ pter ᶜ mãſuetos ᵈ fre.

Alii ᵉ q̃ſi ᶠ onagri ᵍ in deſto ʰ egrediũtur ⁱ ad opus ſuũ: ᵏ vigilantes q̃ ˡ ad predam ᵐ preparãt ⁿ panẽ ᵒ liberis,

ad eũ exaudiet te: dabit ãt tibi red πρὸς αὐτὸν εἰσακούσεταί σου, δώσει δέ σοι ἀπο dere vota. ¶ reſtituet ãt tibi tabnaculũ δοῦναι τὰς εὐχάς. ἀποκατασήσει δέ σοι δίαιταν ſuiſtte: in ãt vijs tuis erit lux. q̃n hũi δικαιοσύνης, ἐστὶ δὲ ὁδοῖς σου ἴσαι φέγγος. ὅτι ἐτα llauit ſetipm: ᵀ vices ſuperbiuit: ᵀ ſcit πεινωσεν ἑαυτόν, καὶ ἐρεῖς ὑπερηφανεύσατο, καὶ κύ natũ oculis ſaluabit. ſaluabit inocẽtẽ: ᵀ φοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς σώσει. ῥύσεται ἀθῷον, καὶ ſaluꝰ etto in mũdtie manibꝰ tuis: διασώθητι ἐν καθαραῖς χερσί σου. Ca.23

BΕſpõdens ãt iob ait: ᵀ ĩã nouit φ ex Υπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει; καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐκ A manu mea redargutio mea ẽ: ᵀ manꝰ eiꝰ grauio χειρός μου ἡ ἔλεγξίς μου ἐστί, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα facta eſt ſup meũ gemitũ. dꝰ igit nouerit: φ mue γέγονεν ἐπ' ἐμῶ στεναγμῶ. τίς δ' ἄρα γνοίη, ὅτι εὑροι ntũ illũ: ᵀ ventã in terminũ? dicã ãt meũ μι αὐτόν, καὶ ἔλθοιμι εἰς τέλος; ἑτοιμὶ δὲ ἐμαυτοῦ iudicũ: at os meũ replebo redargutionib. fciã ãt κρῖμα, τὸ δὲ σόμα μου ἐμπλήσω ἐλέγχων. γνοίην δὲ ſanitatẽ: q̃ mihi dicet: ſenttã ãt: q̃ mihi reñdeꝛi ἅμα, ἃ μοι ἐρεῖ, αἰσθοίμην δέ, τίνα μοι ἀπαγγεί bit. ᵀ ſi in multa fortitudie ſupueniet mihi: poſtea in λεῖ. καὶ εἰ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεταί μοι, εἶτα ἐν minto me vtek. veritas eñ ᵀ redargutio ab ἀπειλῇ μοι χρήσεται. ἀλήθεια γὰρ καὶ ἔλεγχος πα eo: educat ãt in finẽ meũ iudiciũ: in eñ pu μὰ αὐτοῦ, ἐξάγοι δὲ εἰς τέλος μου τὸ κρῖμα, ἵνα γὰρ πρῶ ma ambulabo. ᵀ nõ ãpliꝰ ſum: q̃ ãſt in nouiſſimio: τα πορεύσομαι. καὶ οὐκέτι εἰμί, τὰ δὲ ἔσ' ἐσχάτοις, dd nouiſ finiſtra dfecit ipſiꝰ nõ reſtiti: circũ τί οἶδα; ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτοῦ οὐκ ἀντέχον, περὶ facies dextera ᵀ nõ videbo. nouit eñ ĩã vtã meã: βαλεῖ δεξιὰ καὶ οὐκ ὄψομαι. οἶδε γὰρ ἤδη ὁδόν μου, ꝓbauit ãt me ſicut aurꝫ egrediar ãt in ꝑce δἠκιμεν δ' ἐμε ὥσπερ τὸ χρυσίον; ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλ ptio eiꝰ: vias eñ eiꝰ cuſtodiui? ᵀ nõ ꝺe μασιν αὐτοῦ, ὁδοὺς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα; καὶ οὐ μὴ ἐκ clino a ꝑceptis eiꝰ: ᵀ nõ ꝑtereã: κλίνω ἀπὸ ἐνταλμάτων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παρέλθω, in ãt ſinu meo abſcõdi verba eiꝰ. ſi ãt ᵀ ἐν δὲ κόλπῳ μου ἔκρυψα τὰ ῥήματα αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ ipſe iudicauit ſic: dꝰ eſt reſiſtẽs ei: αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως, τίς ἐστὶν ἀντιπίπτων αὐτῷ; ὁ nã ipſe voluit ᵀ fecit: ꝓpt hoc ſup eũ γὰρ αὐτὸς ἠθέλησε καὶ ἐποίησε, διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ ſtudui. admonẽs ãt curã habui eiꝰ ſup hoc: ἐσπούδακα. νουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ a facie eiꝰ celer ero: cõſiderabo τω, ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπουδασθῶ, κατανοήσω ᵀ ꝑterꝛiꝰ ero ex eo. vñs ãt emolliuit cor meũ: καὶ σοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ. ἡ δὲ ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν μου. at oĩpotẽs ᵀ viſit me. nõ eñ nouerũ qd ſupue ὁ δὲ παντοκράτωρ ἐπεσκόπασέ με. οὐ γὰρ ἦν ὅτι ἐπελεύ niẽt mihi tenebre: ãte facie ãt meã operuit caligo. σεταί μοι σκότος, πρὸ προσώπου δέ μου ἐκάλυψε γνόφος,

Cur ãt vñm nõ latuerũt hore: timpꝰ ãt terminũ C.2 Διατί δὲ κύριον οὐκ ἔλαθον ὧραι, ἀσεβεῖς δὲ ὅριον trãgreſſi ſunt gregẽ eũ paſtore raptẽtes. ſubiu ὑπερέβησαν ποίμνιον σὺν ποιμένι ἁρπάσαντες. ὑποζύ gale ãt pupillos abegerũt: ᵀ bouẽ vidue tulerũt γιον δὲ ὀρφανῶν ἀπήγαγον, καὶ βοῦν χήρας ἀπεχύρα ꝓpignore. dieceꝛũt ipotẽtes de via ſuſta: pari σαν. ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὁμοθυμα ter abſcõditi ſũt mãſueti terre. euaſerũt ãt ſicut aſini δὸν ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς. ἀπέβησαν δὲ ὥσπερ ὄνοι in agro: ſup me egreſſi ſuã actionẽ. ἐν ἀγρῷ, ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελθόντες τὴν ἑαυτῶν πρᾶξιν. vulcis fuit eoꝝ panis in ſunſores.
ἡδύτης αὐτῶν ἄρτος εἰς νεωτέρους. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ ĩter. latina.

agrũ ãte ips: nõ sui crãtes messuerũt impotẽteo ãt ἀγρὸν πρὸ ὥρας, ὃν αὐτῶν ὄντα ἐθερισαν· ἀδύνατοι δὲ vineas impios absq; mercede ⁊ absq; cibo opari fũt: nu ἀμπελῶνας ἀσεβῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ ἐιργάσαντο· yu dos multos sopuerũt sine vestib⁹: idumẽtũ ãt μνοὺς πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, ἀμφίασιν δὲ aie cor absulerũt. a guttis mõtiũ madefiũt ψυχῆς αὐτῶν ἀφείλοντο· ἀπὸ ψεκάδων ὀρέων ὑγραίνον ppt nõ habere sibi opimentũ: perrã ample ται, πλὴν τὸ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σκέπην, πέτραν περιε rati fũt. rapuerũt pupillũ ab vbere: cũ q cecidit βάλοντο· ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μάσου, ἐκπεπλωκότα ãt hũiliauerũt. nudos ãt sopierũt imuste: cluriẽ δὲ ἐταπείνωσαν· γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, πᾶν tiũ ãt fructũ panis abstulerũt. in tenebrosis imuste τῶν δὲ ὂν φωτὸν ἀφείλοντο· ἐν σκοτεινοῖς ἀδίκως infidiati fũt: viã ãt tuã nõ nouerũt: q de ciuitate ἐνεδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ἔγνωσαν, οὐ ἐκ πόλεως ⁊ domũ⁹ ppꝛia eiecerũt. gia ãt pueroꝝ gemuit val- καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλοντο· ψυχὴ δὲ νηπίων ἐστέναξε μὲ de: ips ãt cur hoc speculatione nõ fecit γα, αὐτὸς δὲ διατί τούτων ἐπισκοπὴν οὐ ποιήσεται· sup terra cũctis illis. ⁊ nõ cognouerũt: viã ãt tuã ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαι ne nõ nouerũt. neq; sensitas ei⁹ ambulauerũt. οσύνης οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἀτραπους αὐτῆς ἐπορεύσαντο; cũcognouit ãt cor opa: tradidit eos in tene- γνοὺς δὲ αὐτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς σκό- bras: ⁊ nocte erit sicut fur. ⁊ oculꝰ adultert τος, καὶ νυκτὸς ἔσαι ὡς κλέπτης· καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ obꝛuant tenebras dicẽs: nõ pspiciet me oculꝰ: τ ἐφύλαξε σκότος λέγων, οὐ προνοήσει με ὀφθαλμός, καὶ opimentũ vultꝰ posuit. pfodit in tenebris domos: ἄσοπον ὑβὴν προσώπου ἔθετο· διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας, interdiu sigillauerũt sibi os: nõ cognouerũt lucẽ· qui ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτούς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς· ὅτι simul ⁊ eis in aurora vmbra mortis: qui cogno- ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τοσαῦτα σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ scet tumultꝰ vmbre mortis. lenis est sup fa- σεται ταραχὰς σκιᾶς θανάτου· ἐλαφρός ἐστιν ἐπὶ προ cie aque: maledicta sit pars eor in sup terra: ap- σωπον ὕδατος, καταρατὸς μερὶς αὐτῶν ἐπὶ γῆς, οὐκ pareãt ã: plãte eor in terra aride. vinã eũ φανεῖται δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρᾶ· ἀγκαλίδα μὴρ pupillos rapuerũt: postea admotiã uictũ ẽ eor petũs si- ὀρφανῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀφιμνήσθη αὐτῶν ἁμαρτία· ὥσ cut ãt nebula roris nõ appareõ face⁹ ẽ: reddant ãt ei περ δὲ ὁμίχλη δρόσου ἀφανὴς ἐφύετο, ἀπωθοῦσι δὲ αὐ q fecit: cõterat ãt eis intus⁹ sicut ligniũ sine τῶν ἃ ἔπραξεν, συντρίβειν δὲ πᾶς ἄδικος ἴσα ξύλῳ ἀνιά dicabile. sterilit. n. nõ bene facit: ⁊ mulierẽ nõ mise⁹ τῳ· στεῖραν μὲν οὖν τὸν ἔσπόρισε, καὶ γύναιον οὐκ ἐλέη- est: furore ãt subuertit imporẽteo: cũ leteriꝫ igit: σε, θυμῷ δὲ κατέσκηψεν ἀδυνάτους, ἀνασὰς τοιγαροῦν, non credat in. sua vitã. debilitat⁹ ãt οὐμὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς· μαλακιζεῖς δὲ nõ speret sanũ esse: sed cadet morbo. mul- μὴ ἐλπιζέτω ὑγιασθήναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ· πολ- tis eũ nocuit sublimitas ei⁹: marcuit ãt sicut λοὺς γὰρ ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὡσεὶ ρ Pro. ad. A λους ἰὸν ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὡσεὶ μολόχην καύματι, ἢ ὥσπερ σάχυς ἀπὸ καλάμης αὐτόμα decidẽs. si ãt nõ: qs est q dicit mẽdacia me di τος ἀπορριπτόν. εἰ δὲ μή, τίς ἐστὶν ὁ φάμενος ψευδῆ με λέ cere: ⁊ ponet in nihil verba mea? γειν, καὶ θήσει εἰς ἀυθὲν τὰ ῥήματά μου; Ca. 25.

A Espõdens ãt baldad sauchites ait: qõ ΒΥπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, τί ciñ pemiũ aut timor ab eo q facit vniuersum ἐὰν προοίμιον ἢ φόβος παρ' αὐτοῦ ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν in altissimo: nõ cũ ailigis putet q est dilatio ἐν ὑψίστῳ; μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἔστι παρ' ἐλπυσις

Trãsla. B. Wie.

Agrũ nõ suũ demetũt: & vineã eiꝰ quẽ vi oppssie rãt vi lemiãt. Nudos dimittũt hoies indumenta tollẽtes: qbus nõ est opimentũ in frigore: qs imbres montiũ rigãt: & nõ habẽtes velamẽ aplexantur lapides. Vim fecerũt depdantes pupillos: & vulgũ pauperẽ spoliauerũt. Nudis mcedẽtibus absq; vestitu & esumenti bus tulerũt spicas. Inter acernos eorũ meridiati sunt: calcatis torcularibus sitiũt. De ciuitatibus feceꝝ viros gemere: & aĩa vulneratoꝝ clamauit & deus inultũ abire nõ patitur. Ipsi fuerũt rebelles lumini: nesciẽrũt vias eiꝰ: nec reuersi sunt semitas eius. Mane primo consurgit homicida: iterficit egenũ & pauperẽ: & nocte vero erit qsi fur. Oculs adulteri obseruat caligi nem dicens: non me videbit oculꝰ & operiet vultum suum. Perfodit in tenebris domos: sicut in die clausserãt sibi: & ignorauerunt lucem. Si subito apparuerit aurora: arbitrãtur vmbram mortis: & sic in tenebris qsi in luce ambulant. Leuis est sup facie aque: maledicta sit pars eius in terra nec ambulet per viã vinearum. Ad nimium calorẽ transiet ab aquis niuiũ: & vsq; ad inferos peccatũ illi. Obliuiscatur eiꝰ mia: ducedo illius vermis. Non sit in recordatiõe: sed cõteratur sicut lignũ infructuosum. Paut emi sterilẽ & qnõ parit: & vidue bene nõ fecit. Detraxit fortes in fortitudie sua: & cũ steterit non credet vite sue. Dédit ei de? locum pnie: & ille abutitur eo in superbia: oculi aũt eiꝰ sunt in vias illi. Elevati sunt ad modicũ: & non subsistent: & hũiliabũtur sicut oia & auferẽtur & sicut sũmitates spicarũ cõterẽtur. Qd si nõ est ita qs me põt arguere esse mentitũ: & ponere ãte deũ verba mea? 25.

Bñdens ãt baldath suites: dixit. Ptas & terror apud eũ est qui facit cõcoꝛdiã in sublimibus suis. Nunqd ẽ numerus

Tex. heb. Job. xxv. Pãtina. heb.

בַּל בָּצַר ׀ בַּשָּׂדֶה בְּלִילוֹ יִקְצֹרוּ וְכֶרֶם רָשָׁע
לְחֶשׁ עֲרֵם ׀ יְלִינוּ מַבְלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה׃ מִזֶּרֶם הָרִים
לוּן לְבֵשׁ יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מָחְסֶה חִבְּקוּ צוּר ׃
גְּזַל שֶׁדֶד יְנַהֲלוּ כִּישׁוּד יָתוֹם וְעַל עָנִי יְחַבָּלוּ׃
יָתֹם אָנָה עֲרוֹם הָלְכוּ בְלִי לְבוּשׁ וְרָעֵבִים
חָבַל צָהַר נָשָׂאוּ עֹמֶר׃ בֵּין שׁוּרוֹתָם יַצְהִירוּ
צָפָה יִקְבֵים דָּרָכוּ וְיִצָּמְאוּ ׀ מָעִיר
מָתָה נָאַק יִתְאָקוּ ׀ וְנֶפֶשׁ חֲלָלִים
שׁוּעַ שׁוֹם תְּשַׁוֵּעַ וֵאלוֹהַּ לֹא יָשִׂים תְּפִלָּה ׃
הָיָה נֶבֶר הֵמָּה הָיוּ בְּמֹרְדֵי אוֹר לֹא הִכִּירוּ
נתב דְּרָכָיו וְלֹא יָשֻׁבוּ בְּנְתִיבֹתָיו ׃
קוּם רָצַח לָאוֹר יָקוּם רוֹצֵחַ יִקְטֹל עָנִי
כָּמַל אֶבְיוֹן וּבַלַּיְלָה יְהִי כַּגַּנָּב׃ וְעֵין
נָאַף שָׁמְרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא
שׁור פָּנָה תְשׁוּרֵנִי עַיִן וְסֵתֶר פָּנִים
יָשִׂים׃ חָתַר בַּחֹשֶׁךְ בָּתִּים יוֹמָם
חָתְמוּ לָמוֹ לֹא יָדְעוּ אוֹר׃ כִּי
יְחַדָּו בֹּקֶר לְמוֹ צַלְמָוֶת כִּי
קלל יָכִיר בַּלְהוֹת צַלְמָוֶת׃ קַל הוּא עַל
פְּנֵי מַיִם תְּקֻלַּל חֶלְקָתָם בָּאָרֶץ
לֹא יִפְנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים ׃ צִיָּה
תמס שְׁאֵל גַּם חֹם יְגַזְלוּ מֵימֵי שְׁלָגִים שְׁאוֹל
חָטָאוּ ׃ יְשַׁכְּחֻהוּ רֶחֶם מָתְקוֹ
רמם זֵכֶר רִמָּה עוֹד לֹא יִזָּכֵר וְתִשָּׁבֵר
שבר כָּעֵץ עַוְלָה ׃ רֹעָה עֲקָרָה לֹא
ילד יַאֲכֹל תֵּלֵד וְאַלְמָנָה לֹא יֵיטִיב ׃ וּמָשַׁךְ
אבר לְחַ אֲבִירִים בְּכֹחוֹ יָקוּם וְלֹא יַאֲמִין
קום אָמָן בַּחַיִּין ׃ יִתֶּן לוֹ לָבֶטַח וְיִשָּׁעֵן
חיה נָתַן עֵינֵיהוּ עַל דַּרְכֵיהֶם ׃ רָמוּ
שָׁעַן מְעַט וְאֵינֶנּוּ וְהֻכְנְעוּ כְּכָל יִקָּפְאוּן
מבד קָפְצִין וְכָרֹאשׁ שִׁבֳּלֶת יִמָּלוּ ׃ וְאִם לֹא
נמל כֶּזֶב אֲפוּ מִי יַכְזִיבֵנִי וְיָשֵׂם לְאֶל מִלָּתִי׃
שום מָלַל וַיַּעַן בִּלְדַד הַשּׁוּחִי
Cap. xxv.
עָנָה אָמַר ׃ וַיֹּאמַר הַמְשָׁל וּפַחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה
משל שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו ׃ הַיֵּשׁ מִסְפָּר
רום סָפַר

לִנְדוֹדָיו ׀ וְעַל מִי לֹא יָקוּם אוֹרָהּ׃ נֶדֶד
וּמַה יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם אֵל וּמַה יִּזְכֶּה יְלוּד אִשָּׁה׃ אֱנַשׁ צֶדֶק זָכָה יָלַד
הֵן עַד יָרֵחַ וְלֹא יָאִיר וְכוֹכָבִים לֹא זַכּוּ בְעֵינָיו׃ אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלָעָה׃ אֱנוֹשׁ רִמָּה תֹּלַע
Cap.xxvi וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
מַה עָזַרְתָּ לְלֹא כֹחַ הוֹשַׁעְתָּ זְרוֹעַ לֹא עֹז׃ כֹּחַ יָשַׁע זְרוֹעַ עֹז
מַה יָּעַצְתָּ לְלֹא חָכְמָה וְתוּשִׁיָּה לָרֹב הוֹדָעְתָּ׃ חָכְמָה תּוּשִׁיָּה יָדַע
אֶת מִי הִגַּדְתָּ מִלִּין וְנִשְׁמַת מִי יָצְאָה מִמֶּךָּ׃ נגד מָלַל נְשָׁמָה יָצָא חוּל
רְפָאִים יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁכְנֵיהֶם׃ עָרוֹם
שְׁאוֹל נֶגְדּוֹ וְאֵין כְּסוּת לַאֲבַדּוֹן׃ שְׁאוֹל כְּסָה
נֹטֶה צָפוֹן עַל תֹּהוּ תֹּלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה׃ צָפוֹן תָּלָה נָלַל
צֹרֵר מַיִם בְּעָבָיו וְלֹא נִבְקַע עָנָן תַּחְתָּם׃ בָּקַע אָחַז
פְּנֵי כִסֵּה פָּרַשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ׃ חק כָּנָה
חָג עַל פְּנֵי מַיִם עַד תַּכְלִית אוֹר חוג כָּלָה
עַמּוּדֵי שָׁמַיִם יְרוֹפָפוּ וְיִתְמְהוּ מִגַּעֲרָתוֹ׃ רוף תָּמַהּ גָּעַר
בְּכֹחוֹ רָגַע הַיָּם וּתְבונָתוֹ מָחַץ רָהַב׃ בִּין רָגַע
רוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה חוֹלָלָה יָדוֹ נָחָשׁ בָּרִחַ׃ חול נָחַשׁ
הֵן אֵלֶּה קְצוֹת דַּרְכּוֹ וּמַה שֵּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע בּוֹ וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן׃ שָׁמַע רָעַם בִּין
Ca.xxvii וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר׃
חַי אֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי וְשַׁדַּי הֵמַר נַפְשִׁי׃ נָשָׂא אָמַר סוּר
כִּי כָּל עוֹד נְשָׁמָתִי בִּי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי׃ שָׁפָה דָּבַר
אִם תְּדַבֵּרְנָה שְׂפָתַי עַוְלָה וְלשׁונִי אִם יֶהְגֶּה רְמִיָּה׃ לָשׁון הָגָה רָמָה
חָלִילָה לִי אִם אַצְדִּיק אֶתְכֶם עַד אֶגְוַע לֹא אָסִיר תֻּמָּתִי מִמֶּנִּי׃ צָדַק גָּוַע תֹּם
בְּצִדְקָתִי הֶחֱזַקְתִּי וְלֹא אַרְפֶּה לֹא יֶחֱרַף לִבָּבִי מְיָמַי׃ חָזַק רָפָה תֶּרֶף
יְהִי כְרָשָׁע אֹיְבִי וּמִתְקוֹמְמַי כְּעַוָּל׃ יום הָיָה קום

militũ illius? Et supq̃ quẽ non surget lumẽ illius? Numqd iustificari potest homo cõparato deo: aut appere mũdus natus de muliere? Ecce luna etiã non splendet: & stelle non sunt munde ∞∞∞ in cõspectu eius: quãto magis hõ putredo: & filius vermis. 26.

Rñdens ãt iob: dixit. Cui adiutor es: nũ qd ibecillis? Et sustẽtas brachiũ ei? q̃ nõ est fortis? Cui dedisti consiliũ? forsitã illi q̃ nõ habet sapientiã? & prudentiã tuã ostẽdisti plurimã. Quẽ docere voluisti? nõne eũ qui fecit spiramentum? Ecce gigantes gemunt sub aquis: & qui habitant cum eis. Nudus est infernus coram illo: & nullũ est opimentũ pditioni. Qui extẽdit aglonẽ sup vacuũ: & appẽdit terrã sup nihilũ. Qui ligat aq̃s in nubibus suis: vt non erumpant pariter deorsum. Qui tenet vultũ solii sui: & expandit supillud nebulã suã. Terminũ circũdedit aquis: vsq; dũ finiãtur lux & tenebre. Colũne celi cõtremiscũt: & pauent ad nutũ eius. In fortitudine illi? repẽte maria cõgregata sunt: & prudẽtia eius pcussit superbũ. Spiritus ei? ornauit celos: & obstetricãte manu ei? educt? ẽ coluber tortuosus. Ecce hec ex pte dicta sunt viarũ eius: & cũ vix paruã stillã sermonis eius audierimus: qs potent tonitruũ magnitudinis illius intueri? 27.

Ddidit q̃q; iob assumens parabolã suã: & dixit. Viuit deus q̃ abstulit iudiciũ meũ & ops q ad amaritudinẽ adduxit aiam meã: quia donec spes halitus in me & spũs dei in naribus meis: nõ loquẽtur labia mea iniquitatẽ: nec lingua mea meditabitur mendaciũ. Absit a me vt iustos vos eẽ iudicẽ. Donec deficiã: nõ recedã ab innocẽtia mea. Iustificationẽ meã quã cepi tenere: nõ deseram. Nec enĩ reprehendit me cor meũ in omni vita mea. Sit vt ipius inimic? me?: & aduersarius meus quasi iniquus ∞∞∞

predonib?: sup quos ãt nõ veniet insidiatio ab eo? quomõ erit iust? homo cor& deo? aut q̃s de mũdauerit se nat? de muliere? si luna orbi nat: & nõ illucet: stelle ãt nõ mũde cor& eo. sine ãt: homo putredo: & filius vermis.

Ca.26.

Respõdens ãt iob dixit: cui apposist? eos: aut cui auxiliat? eo? nunqd nõ cui multa fortitudo: & cui bra chiũ robustũ eis? cui dedisti cõsiliũ? nõne cui ois sapia? aut quẽ inseqris? nõne cui maxima potẽtia? cui renuciabit vba? spũs ãt cui? est egressus ex te? nũqd gigãtes mutrient? sub aqua

B

C

D

A

B

C

D

A

B

pressis: sup quo ãt nõ veniet insidiatio ab eo? quomõ erit iust? homo cor& deo? aut q̃s mũdauerit se nat? de muliere? si luna orbi nat: & nõ illucet: stelle ãt nõ mũde cor& eo. sine ãt: homo putredo: & filius vermis.

Respõdens ãt iob dixit: cui apposist? eos: aut cui auxiliat? eo? nunqd nõ cui multa fortitudo: & cui bra chiũ robustũ eis? cui dedisti cõsiliũ? nõne cui ois sapia? aut quẽ inseqris? nõne cui maxima potẽtia? cui renuciabit vba? spũs ãt cui? est egressus ex te? nũqd gigãtes mutrient? sub aqua

Ca.27.

Hec ãt addẽs iob dixit pemio: viuit dñs q̃ sic me iudicauit: & oipotẽs q̃ amarã fecit meã aiam. si q̃dẽ adhuc halitus meus exhĩe: spũs ãt dñi in naribꝰ meis loquẽtur labia mea iniqua: nec aia mea meditabit iniusta. ne mihi sit iustos vos ostẽdere: donec moriar: nõ eĩ amouebo inocentiã meã. iustitie ãt attendẽs nõ tradã: nõ eĩ cõsciꝰ sũ mihi q̃ illicita fecerim. veruntñ sint inimici mei. sicut subuersio impiox: & in me insurgẽtes: sic cor& pditio iniquox.

Ca.27.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ que eſt ſpes impio: qm cõtinet? cõfidẽs
κὴ τίς γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἀσεβεῖ, ὅτι ἐπέχει; πεποιθὼς
in dñm nũqd ſalu⁹ erit: aut deꝑcatione cⁱ⁹ exaudiet
ἐπὶ κύριον ἆρα σωθήσεται, ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ ἐσακούσε
dñs? aut cũ venerit ei neceſſitas nõ habet alīꝫ
ται κύριος; ἢ ἐπελθούσης αὐτῷ ἀνάγκης μὴ ἔχει τινὰ
ſimonis quidẽ cor illo? aut ſicut cũ invocauerit ipe
παῤῥησίαν ἐναντίον αὐτοῦ; ἢ ὡς ἐπικαλέσαιθ' αὐτοῦ
exaudiet cũ? ſed nũ renũciabo vobis qđ eſt
ἐισακούσεται αὐτοῦ; ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν
in manu dñi: q̃ ſũt apud oipotentẽ: nõ me
ἐν χειρὶ κυρίου, ἃ ἐστι παρὰ παντοκράτορι, οὐ ψεύσο
thar. ecce tũ oẽs noſtis: q̃ vana vanis inſpi
μαι. ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε, ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλ
tis. hec para hois impij a dño:
λεται. τε. αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου,
poſſeſſio ãt potentiũ ſuſcipient ab oipotente
κλῆμα δὲ δυναστῶν ἐπελεύσεται παρὰ παντοκράτορος
ſup eos. ſi ãt multi fuerint filij ei⁹ in occiſio
ἐπ' αὐτούς. ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς σφα
nẽ erũt: ſi ãt vtri q̃ ſuperſtites fuerint ſepelient
γὴν ἔσονται, ἐὰν δὲ ἀνδρωθῶσι προσαιτήσουσιν. οἱ δὲ πε
illico ei⁹ morte morient: viduas ãt eoꝝ
ριόντες αὐτοῦ θανάτῳ τελευτήσουσιν, χήρας δὲ αὐτῶν
nemo miſerabit. ſi congregauerit ſicut terrã argentũ: ſicut
οὐδεὶς ἐλεήσει. ἐὰν συναγάγη ὡσπερ γῆν ἀργύριον, ἴσα
ãt lutũ ꝑparauerit aux. hec oia iuſti vẽ
δὲ πηλῷ ἑτοιμάσῃ χρυσίον. ταῦτα πάντα δίκαιοι πε
dicabũt: at pecunias ei⁹ veraces habe
D ριποιήσονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθινοὶ καθέξου=
Job.48 σιν· ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὡσπερ σῆτες καὶ ὡσπερ ἀρά
rance, ſuccꝰ dormiet τ nõ addet: ocu
χνη. πλούσιος κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει, ἐφθαλ=
los ſuos aperuit: τ nõ eſt. occurrerũt ei ſicut
μοὺς αὐτοῦ διήνοιξε, καὶ οὐκ ἔστι. συνήντησαν αὐτῷ ὡσπερ
aqua doloꝛes: nocteãt abſtulit cũ caligo. tol:
ὕδωρ ἀι ὀδύναι, νυκτὶ δὲ ἀφείλετο αὐγὴν γνόφος· ἀνα
let eũ vẽtus vrẽs τ abibit: τ vẽtus
λήψεται αὐγὴν καύσων καὶ ἀπελεύσεται, καὶ λικμή=
bit eũ de loco ſuo. τ injiciet ſup
σει αὐγὴν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ· καὶ ἐπιρρίψει ἐπ'
eũ τ nõ pcet: de manu ei⁹ fuga fugiet
αὐγὴν καὶ οὐ φείσεται, ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυγῇ φεύξεται
pulſabit ſup eũ manꝰ ſuas: τ exſibilabit eũ de
κροτήσει ἐπ' αὐγὴν χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συριεῖ αὐγὴν ἐκ
loco ſuo.
τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ca.28.

Θ Ost eñ argẽto locꝰ vnde fit: locꝰ ãt
A Ἔστι γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται, τόπος δὲ
auro vnde cõflat ferrũ. q̃dẽ eñ de terra fit:
χρυσίῳ ὅθεν διηθεῖται. σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
es ãt ſicut lapis incidit. ordinẽ poſuit tenebras:
χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται. τάξιν ἔθετο σκότει,
τ oẽꝫ terminũ ipſe ſcrutat: lapis tenebre τ
καὶ πᾶν πέρας αὐγὸς ἐξακριβάζεται, λίθος σκοτία καὶ
vmbra mortis. inciſio torrẽtis a calce: at q̃
σκιὰ θανάτου. διακοπὴ χειμάῤῥου ἀπὸ κονίας, οἱ δὲ ἐπι
obliuiſcẽtes vie iuſte in firmati ſũt ex moztalib⁹: terra ex
λαμβανόμενοι ὁδὸν διαίαν κάθεισαν ἐκ βροτῶν· γῆ ἐξ
ea exibit panis: ſubt⁹ eã verſa ẽ ſicut
αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑπὸ κάτω αὐτῆς ἐσράφη ὡσεὶ
B ignis. locꝰ ſapphiri lapides ei⁹: τ tumul⁹ au
πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς, καὶ χῶμα χρυ
re⁹ ei⁹ ſemita. nõ nouit eã volatile. τ nõ in
σοῦν αὐτῆς τρίβος. οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινόν· καὶ οὐ πα
tuit⁹ eſt eã oculꝰ vulturi. nõ calcauerũt eã
ρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπός. οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν
filij ſuperbie nõ prãſtuit ſup eã leo. in ru=
υἱοὶ ἀλαζόνων, οὐ προσῆλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων. ἐν ἀκροτό
pe extẽdit manũ ſuã: ſubuertit ãt a radicib⁹ mõtes.
μῳ ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, κατέσρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη·

Trãlla.B.Hie.

ᵇQue ẽ ᵍeñ ⁱſpes ᵏhypocri
te ˡſi ᵐauare rapiat: ⁿ& nõ li
beret ᵖde ᵒaĩam eius? ʳ Nũ
qd ˢdeus ᵗaudiet ᵘclamorẽ
eius ᵛcũ ʷvenerit ˣſup eum
ʸãguſtia? ᶻ Aut ᵃpoterit ᵇin
ᶜoipotẽte ᵈdelectari ᵉ& ᶠin=
uocare ᵍdeũ ʰoipotẽte? ⁱ Doce
bo ᵏvos ˡper manum ᵐ dei
ⁿque ᵒoipotens ᵖhabeat:
ᵠnec ʳabſcondam . ˢ Ecce
ᵗvos ᵘomnes ᵛnoſtis: ʷ& ˣ
ʸquid ᶻſine cauſa ᵃvana
loquimini? ᵇ Hec eſt ᶜpars
ᵈhoĩs ᵉimpĳ ᶠapud ᵍdeũ: ʰ &
hereditas ⁱ violẽtorũ quã
ʲab oĩpotẽte ᵏſuſcipient.
ˡ Si ᵐ multiplicati fuerint
ⁿfilij eius: ᵒin ᵖgladio erũt:
ᵠ& nepotes eius ʳnõ ˢ fatu
rabũtur ᵗpane. ᵘ Qui reliq
fuerint ex eo : ᵛ ſepelíctur
ʷin ĩteritu : ˣ& vidue illius
ʸnõ ᶻplorabũt. ᵃ Si cõpor
tauerit ᵇq̃ſi terrã ᶜargentũ:
ᵈ& ſicut lutũ ᵉ prepauerit
ᶠveſtimẽta : ᵍ ꝑparabit qdẽ
ʰſed ⁱuſtus ʲvelĳetur illis:
ᵏ& argentũ ˡinnocẽs ᵐdi=
uidet. ⁿ Edificauit ᵒ ſicut ti
nea ᵖdomũ ſuam: ᵠ& ſicut
ʳcuſtos ˢfecit ᵗymbraculũ.
ᵘ Dues cũ ᵛdormierit: ʷ ni=
hil ſecũ ˣauferet: ʸ aperiet
ᶻoculos ſuos: ᵃ& nihil iue
niet. ᵇ Apprehẽdet eũ ᶜ q̃ſi
aq̃ ᵈinopia: ᵉ nocte ᶠoppri
met eũ ᵍ tẽpeſtas . ʰ Tollet
eũ ⁱvẽtus vrẽs ʲ& auferet:
ᵏ& velut turbo rapiet eũ
ˡde loco ſuo ᵐ Emittet ⁿ ſup
eũ ᵒ& nõ ᵖpcet: ᵠ de manu ei⁹
ʳfugiẽs ˢfugiet. ᵗ Striget ᵘ ſr
eũ ᵛman⁹ ſuas: ʷ& ſibilabit
ˣſupillũ ituẽs ʸlocũ ei⁹. 28
ᶻ Abet ᵃargentũ ᵇ vena
rũ ſuarũ pricipia: ᶜ& ᵈ
auro ᵉlocus ẽ ĩn q̃ ᶠcõfla=
tur. ᵍ Ferrũ ʰde terra ⁱtollitur
ʲ& lapis ſolutus calore in
ᵏes ˡvertitur. ᵐ Tẽps ⁿ poſuit
ᵒtenebris : ᵖ& vniuerſorũ
ᵠfinẽ ʳipſe ˢcõſiderat. ᵗ La=
pidẽ q̃ꝫ ᵘ caliginis ᵛ& vm
bre mortis ʷdiuidit ˣ torrẽs
ʸappĺo ᶻperegrinãte: eos
ᵃq̃s oblit⁹ eſt ᵇpes ᶜ egẽtis
ᵈhoĩs ᵉ& ᶠmuos. ᵍ Terra ʰde
qua ⁱ oriebatur ʲ panis :
ᵏin loco ſuo ∞∞∞∞∞∞
ˡigni ᵐ ſubuerſa eſt. ⁿ Locꝰ
ᵒſapphiri ᵖ lapides eius:
ᵠ& glebe illius ʳaurũ. ˢ Se=
mitam ᵗignoraut ∞∞∞∞
ᵘaus : ᵛ nec ʷintuitus eſt
ˣoculus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸvulturis. ᶻ Non ᵃ calcaue=
runt eam ᵇ filii ᶜ inſtitorũ:
ᵈ nec ᵉ pertranſiuit ᶠ per eã
ᵍleena. ʰ Ad ſilicem ∞∞∞∞
ⁱ extendit ʲ manũ ſuã : ᵏ ſub
uertit ˡ a radicibus ᵐ mõtes.

Tex.he.Job.xxviij.Patina.heb.

כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא	כִּי מַה תִּקְוַת חָנֵף כִּי יִבְצַע כִּי יַשְׁלֶ	נָחַל
וּמָקוֹם לַזָּהָב יָזֹקּוּ: בַּרְזֶל מֵעָפָר	אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ: הַצָּעֲקָתוֹ יִשְׁמַע אֵל	צָרַף
יֻקָּח וְאֶבֶן יְצוּקָה נְחוּשָׁה: קֵץ שָׂם	בּוֹא צוּר כִּי תָבוֹא עָלָיו צָרָה: אִם עַל שַׁדַּי	עָפָר
לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חֹקֵר	יִתְעַנָּג יִקְרָא אֱלוֹהַּ נָבָל עֵת: אוֹרֶה	יָרָה
אֶבֶן אֹפֶל וְצַלְמָוֶת: פָּרַץ נַחַל	אֶתְכֶם בְּיַד אֵל אֲשֶׁר עִם שַׁדַּי	כָּחַד
מֵעִם גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל	לֹא אֻכְחַד: הֵן אַתֶּם כֻּלְּכֶם חֲזִיתֶם	חָזָה
דָּלוּ מֵאֲנוֹשׁ נָעוּ: אֶרֶץ מִמֶּנָּה	וְלָמָּה זֶּה הֶבֶל תֶּהְבָּלוּ: זֶה חֵלֶק	הֶבֶל
יֵצֵא לֶחֶם וְתַחְתֶּיהָ נֶהְפְּכָה כְּמוֹ	אָדָם רָשָׁע עִם אֵל וְנַחֲלַת עָרִיצִים	עָרִץ
אֵשׁ: מְקוֹם סַפִּיר אַבְנֶיהָ	לָקַח רַבָּה מִשַּׁדַּי יַכְחִישׁוּ: אִם יִרְבּוּ בָנָיו	לָקַח
וְעַפְרוֹת זָהָב לוֹ: נָתִיב לֹא	לַחֶרֶב וְצֶאֱצָאָיו לֹא יִשְׂבְּעוּ	יָצָא
יְדָעוֹ עַיִט וְלֹא שָׁזְפָתּוּ עַיִן	לָחֶם: שְׂרִידָיו בַּמָּוֶת יִקָּבֵרוּ	שָׂרִיד
אַיָּה: לֹא הִדְרִיכוּהוּ בְנֵי שָׁחַץ	וְאַלְמְנָתָיו לֹא תִבְכֶּינָה: אִם יִצְבֹּר	בָּכָה
לֹא עָדָה עָלָיו שָׁחַל: בַּחַלָמִישׁ	כָּעָפָר כֶּסֶף וְכַחֹמֶר יָכִין מַלְבּוּשׁ:	כֵּן
שָׁלַח יָדוֹ הָפַךְ מְשֹׁרָשׁ הָרִים:	יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ וְכֶסֶף נָקִי יַחֲלֹק:	צָדַק
	בָּנָה כָעָשׁ בֵּיתוֹ וְכִסֻּכָּה עָשָׂה	חָלַק
	נֹצֵר: עָשִׁיר יִשְׁכַּב וְלֹא יֵאָסֵף	עָשַׁר
	עֵינָיו פָּקַח וְאֵינֶנּוּ: תְּשׁוֹמֵמָה כַּמַּיִם	אָסַף
	בַּלָּהוֹת לַיְלָה גְּנָבַתּוּ סוּפָה:	
	נָשָׂא קָדִים וְיֵלֵךְ וישערהו	C. xxviij
	מִמְּקוֹמוֹ: וְיִשְׁלַךְ עָלָיו וְלֹא יַחְמֹל	יָצָא
	מִיָּדוֹ בָּרוֹחַ יִבְרָח: יִשְׁפֹּק עָלָיו	זָקַק
	נַפְּיוֹ וְיִשְׁרֹק עָלָיו מִמְּקוֹמוֹ:	לָקַח צוֹק
	כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא	נְחֹשׁ שׁוּם
	וּמָקוֹם לַזָּהָב יָזֹקּוּ: בַּרְזֶל מֵעָפָר	לָבָה
	יֻקָּח וְאֶבֶן יְצוּקָה נְחוּשָׁה: קֵץ שָׂם	גּוֹר שָׁכַח
	לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חֹקֵר	דָּלָה אָנַשׁ
	אֶבֶן אֹפֶל וְצַלְמָוֶת: פָּרַץ נַחַל	נוּץ
	מֵעִם גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל	הָפַךְ
	דָּלוּ מֵאֲנוֹשׁ נָעוּ: אֶרֶץ מִמֶּנָּה	סָפִיר
	יֵצֵא לֶחֶם וְתַחְתֶּיהָ נֶהְפְּכָה כְּמוֹ	נָתִיב
	אֵשׁ: מְקוֹם סַפִּיר אַבְנֶיהָ	
	וְעַפְרוֹת זָהָב לוֹ: נָתִיב לֹא	
	יְדָעוֹ עַיִט וְלֹא שָׁזְפָתּוּ עַיִן	
	אַיָּה: לֹא הִדְרִיכוּהוּ בְנֵי שָׁחַץ	
	לֹא עָדָה עָלָיו שָׁחַל: בַּחַלָמִישׁ	
	שָׁלַח יָדוֹ הָפַךְ מְשֹׁרָשׁ הָרִים:	

Pagnina. heb. Text. de. Job. xxix. — Trãsla. B. Vie. Trãs. Gre. lxx. cũ interp. latina.

בְּצוּרוֹת יְאֹרִים בְּקֶעַ וְנַחַל יִקָּר
רָאֲתָה עֵינוֹ מַבְּכִי נְהָרוֹת חִבֵּשׁ
וַתַּעֲלֻמָה יֹצִא אוֹר וְהַחֹשֶׁךְ מְאֹנָן
תִּמְצָא וְאַי זֶה מָקוֹם בִּינָה לֹא
יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי הִיא
וְיָם אָמַר אֵין עִמָּדִי לֹא יִתֵּן סְגוֹר
תַּחְתָּיו וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף מְחִירָהּ
לֹא תִסָּלֶה בְּכֶתֶם אוֹפִיר בְּשֹׁהַם
יָקָר וְסַפִּיר לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב
וְזָכוּכִית וְתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָז
רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֹא יִזָּכֵר וּמְשֹׁךְ
חָכְמָה מִפְנִינִים לֹא יַעַרְכֶנָּה
פִּטְדַת כּוּשׁ בְּכֶתֶם טָהוֹר לֹא תְסֻלֶּה
וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא וְאַי זֶה
מְקוֹם בִּינָה וְנֶעְלְמָה מֵעֵינֵי כָל
חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה
אֲבַדּוֹן וָמָוֶת אָמְרוּ בְאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ
שְׁמָעָהּ אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא
יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ כִּי הוּא לִקְצוֹת
הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
יִרְאָה לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקָל
וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה בַּעֲשׂוֹתוֹ לַמָּטָר
חֹק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת אָז רָאָהּ
וַיְסַפְּרֶהָ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ
וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת אֲדֹנָי הִיא
חָכְמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה

Cap. xxix

וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר
מִי יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ
יִשְׁמְרֵנִי נָהֳלוֹ עָלַי נֵרוֹ לְאוֹרוֹ אֵלֶךְ חֹשֶׁךְ
כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בִּימֵי חָרְפִּי בְּסוֹד
אֱלוֹהַּ עָלַי בְּאָהֳלִי בְּעוֹד שַׁדַּי
עִמָּדִי סְבִיבוֹתַי נְעָרָי נִרְחַץ הֲלִיכַי
חֵמָה וְצוּר יָצוּק עִמָּדִי פַּלְגֵי
שַׁמֶּן בְּצַאתִי שַׁעַר עַלִּי כָּרְתִי

In petris ruos excidit: & omne preciosum oculus eius. Profunda q̃q fluuiorũ scrutat? est: & abscondita pduxit in lucẽ. Sapia vero vbi inuenitur? & quis est locus intelligentie? Nescit homo preciũ eius: nec inuenitur in fra suauiter uentium. Abyssus dicit: non est in me: & mare loquitur nõ est mecũ. Nõ dabitur aur obrizum pea: nec appẽdetur argentũ in cõmutatióe eius. Nõ cõferetur tinctis indie coloribus: nec lapidi sardõico pcio lissimo vel saphiro. Nõ adeq̃bitur ei aurũ vel vitrũ: nec cõmutabũtur pea vasa auri: excelsa & eminẽtia nõ cõmemorabũtur cõparatione eius. Trahitur aũt sapia de occultis. Nõ adeq̃bitur ei topazi de ethiopia: nec tincture mũdissime cõponẽtur. Vñ ergo sapia venit: & qs est locus intelligẽtie? Abscõdita est ab oculis oĩm viuẽtiũ volucres cęli latet. Perditio & mors dixerũt: auribus nostris auditimus famam eius. Deus intelligit viam eius: & ipse nouit locum illius. Ipse enim fines mundi intuetur: & poia que sub celo sunt respicit. Qui fecit ventis pondus: & aquas appendit in mẽsura. Qñ ponebat pluuiis legẽ: & vlã pcellis sonãtibus: tũc vidit illã & enarrauit: & preparauit & inuestigauit: & dixit homini. Ecce timor domini ipse est sapientia: & recedere a malo intelligentia.

Ddidit quoq̃ iob assumens parabolã suam: & dixit. Quis mihi tribuat vt sim iuxta mẽses pristinos: in dies qbus deus custodiebat me? Qñ splendebat lucerna eius super caput meũ: & ad lumẽ eius ãbulabã i tenebris. Sicut fui in diebꝰ adolescẽtie mee: qñ secreto de? erat i tabernaculo meo. Qñ erat cõs mecũ: & in circuitu meo pueri mei. Qñ lauabã pedes meos butyro: & petra fundebat mihi riuos olei. Quãdo pce debã ad portã ciuitatis:

ripas ãt fluuioꝝ excidit: oĕ ãt pciosũ vidit me? εἴτας δὲ ποταμῶν ἔρρηξε, πᾶν δὲ τίμιον ἐιδ'ἐ μου ὁ ocul?. pfunda ãt fluuioꝝ reuelauit: ostẽdit ãt ὀφθαλμός. βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν, ἔδειξεν δὲ sua potẽtia in lucẽ. at sapia vnde inuẽta est? qua αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρεθη; ποῖ lio ãt loc? est scientie? nõ nouit homo viã e- ος δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπισήμης; οὐκ οἶδε βροτὸς ὁδὸν αὐ ino: neque inuenietꝰ hoiꝰ. abyssus dixit nõ ινο: neque inuenietꝰ hoiꝰ. abyssus dixit nõ τῆς, οὐ δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν ἀνθρώποις. ἄβυσσος εἶπεν οὐκ est in me: & mare dixit nõ est mecũ. nõ ἔστιν ἐν ἐμοί, καὶ θάλασσα εἶπεν οὐκ ἔστι μετ'ἐμοῦ. οὐ dabit pclusum aur? pro ea: & nõ appẽdet argẽ- δώσει συγκλεισμὸν ἀντ'αὐτῆς, καὶ οὐ σαθήσεται ἀργύ- tũ cõmutatio ei?. & nõ cõportabit au- τιῳ cõmutatio ei?. & nõ cõportabit au- ριον ἀντάλλαγμα αὐτῆς. καὶ οὐ συμβασαχθήσεται χρυ ro ophir in onyche pciosõ & sapphiro. nõ adequa- σίῳ ὠφείρ ἐν ὀνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ. οὐκ ἰσωθήσε bit ei aurũ & vitrũ. & cõmutatio e- ται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος. καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐ- ius supellectilia aurea excelsa & sublimia nõ cõmemora- τῆς σκεύη χρυσᾶ. μετέωρα καὶ γαβεῖς οὐ μνησθήσε- bunt: & trahe sapiam sup intima. nõ ade- ται, καὶ ἕλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα. οὐκ ἰσω quabit ei topazitũ ethiopie: aurõ puro nõ θήσεται αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας, χρυσίῳ καθαρῷ οὐ cõportabit. at sapia vnde inuẽta ẽ? ũlio ãt cõportabit. at sapia vnde inuẽta ẽ? ũlio ãt συμβασαχθήσεται. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη; ποῖος δὲ locus est intellect? latuit oẽm hoiem: locus est intellect? latuit oẽm hoiem: τόπος ἐστὶ τῆς συνέσεως, λέληθε πάντα ἄνθρωπον, & a volatilib? celi abscõdita ẽ. pditio & a volatilib? celi abscõdita ẽ. pditio & καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη. ἡ ἀπώλεια καὶ mors dixerũt: audiuim? ei? gñam. θάνατος εἶπαν, ἀκηκόαμεν αὐτῆς τὸ κλέος. ὁ κύριος ds cõstituit ei? viã: ipe ãt nouit locũ ὁδς λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές μου. ὅτε ἐχέον ee mee vie butyro: at mõtes mei fluebãt lac τό μου ἀι ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γά te q̃ exibã vtinculo in ciuitatẽ: λακτι. ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει,

B Pro. 3.b. ibidẽ. 8.b.

C Sa. 7. a.

D

A

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in ãt platcis ponebat mea cathedra. vi lẽtes me tunc
ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. ἰδόντες με νεανί
nes ẽbscõdũt sunt: senes ãt oẽs surrexerũt. adulti ãt
σκοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ πάντες ἔστησαν. ἀδροὶ δὲ
cessauerũt loquẽtes: digitũ iponẽtes sup os.
ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόμα
at q audierũt beatũ dixerũt me: t lingua eor
τι. ὅτι δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με, καὶ γλῶσσα αὐτῶν
gutturi suo adhesit. qñ auris audiut t beatũ di
τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη. ὅτι ὠτίον ἤκουσε καὶ ἐμάκα
xit me: oculꝰ ãt videẽs me declinauit. liberaui cũ pau
ρισέ με, ὀφθαλμὸς δὲ ἰδών με ἐξέκλινε. διέσωσα γὰρ πτω
perẽ de manu potẽtis: t pupillo: cui nõ erat adiutor aut
χοῦ ἐκ χειρὸς δυνάστου, καὶ ὀρφανῷ, ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοή
liarꝰ sũt. benedictio perditi sup me veniat: os ãt
θησα. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἐπέλθοι, στόμα δὲ
vidue mihi bñdixit. iustitiã indutꝰ sum: vestiꝰ sũ
χήρας με εὐλόγησε. δικαιοσύνην ἐνεδεδυκειν, ἀμφιεσά
ãt iudiciũ sicut diploidẽ. oculꝰ fui cecoꝝ:
μην δὲ κρῖμα ὅσα διπλοΐδι. ὀφθαλμὸς ἤμην τυφλῶν,
pes ãt claudoꝝ: ego fui pater impotentũ: causã ẽt quã
πους δὲ χωλῶν, ἐγὼ ἤμην πατὴρ ἀδυνάτων, δίκην δὲ ἣν
nõ sciebã inuestigauꝫ. cõtriui ãt molas iniquoꝝ: de ãt
οὐκ ᾔδειν ἐξιχνίασα. συνέτριψα δὲ μύλας ἀδίκων, ἐκ δὲ
medijs dentiuꝰ eoꝝ predã eruiũ. dixi
μέσων τῶν ὀδόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξέσπασα. εἶπα
ãt etas mea senescet sicut trũcus palme: multũ
δὲ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ φοίνικος, πολὺν
tẽpus vtuã. radix mea apta ẽst in aqua: t ros
χρόνον βιώσω. ῥίζα μου διήνοικται ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρό
morabit in messione mea. gla mea noua me
σος αὐλισθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. δόξα μου καινὴ μετ'
cũ: t arcꝰ meꝰ in manu eiꝰ ãbulabit. q me
ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορευσεται. ἐμοῦ
audierũt attẽdebãt: tacuerũt ãt in meo cõsilio
ἀκούσαντες προσέχον, ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ.
sup ãt meũ verbũ nõ addiderũt: leti ãt e
ἐπὶ δὲ τῷ ἐμῷ ῥήματι οὐ προσέθεντο, πρόσχαρεῖς δὲ ἐγί
rãt q illis loquebar. sicut terra sitiẽs susci
νοντό ποτε αὐτοῖς ἐλάλουν. ὥσπερ γὴ διψῶσα προσδέ
piẽs imbrẽ: sic ilꝫ meũ simone. si rise
χομένη γὰρ ὑετόν, οὕτως οὗτοι τὴν ἐμὴν λαλιάν. ἐὰν γε
rã ad eos nõ crediderãt: t lux vul
λάσω πρὸς αὐτοὺς οὐ μὴ πιστεύσωσι, καὶ φῶς τοῦ πρό
tus mei nõ cadebat. elegi viã eoꝝ:
σώπου μου οὐκ ἀπεπίπτειν. ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν,
t sedi imperãs: t in tabernaculo erã sicut rex in
καὶ ἐκάθισα ἄρχων, καὶ κατεσκήνουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν
satellitib⁹. quẽadmodũ passionib⁹ affectos cõsolabar.
μονοζώνοις. ἐν τρόπῳ πενθοῦντας παρεκάλουν. Ca. 30.
Nunc ãt derisерũt me minimi: nũc horiant
ΝΥΝΙ δὲ κατεγέλασάν μου ἐλάχιστοι, νῦν γοῦν τοῦσι
me in pre. quoꝝ pẽnebã patres eoꝝ: quos nõ pu
μετ' ἐμοῦ μέρει. ὧν ἐξουδένουν πατέρας αὐτῶν, οὓς οὐχ ἡγη
tant esse dignos canib⁹ ineoꝝ gregũ. et fortitudo
σάμην εἶναι ἀξίους κυσὶν τῶν ἐμῶν νομάδων. καίγε ἰσχὺς
manuũ ipoꝝ ad q̃d mihi? sup ipos perijt cõsummatio:
χειρῶν αὐτῶν ἵνα τί μοι; ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέλεια,
in egestate t fame sterilis: fugiẽtes inasq̃m heri cõ
ἐν ἐνδείᾳ καὶ λιμῷ ἄγονος, οἱ φεύγοντες ἄνυδρον ἔχθες συνο
rã t miseriã. frãgentes auronẽ in so
χὴν καὶ ταλαιπωρίαν. οἱ πρυκλῶντες ἅλιμα ἐπὶ ἡ=
nãte: qui auro erãt eoꝝ dburia. honorati ãt
χοῦντι, ἔντιμοι ἅλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα. ἄτιμοι δὲ
t viles habiti indigẽtes ois bont: t q radices
καὶ περιφανισμένοι ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ οἱ ῥίζας
lignoꝝ mãdebãt pre fame magna insurrexerũt
ξύλων ἐμασῶντο ἀπὸ λιμοῦ μεγάλου ἐπανίσησαν
mihi furce. quoꝝ dom⁹ eoꝝ erãt foramina petraꝝ
μοι κλέπται. ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρώγλαι πετρῶν

Trãsla.B.Hie.

&t platea pabãt eathedrã
mihi, b Videbãt me c iune=
nes d & absondebãtur: e &
senes f assurgẽtes g stabant.
h Principes i cessabãt k loq:
l & digitum m supponebãt
n ori suo. o Vocem q̃m p co
hibebant q duces: ∞∞∞
r & lingua eorũ s gutturi
suo t adherebat. u Auris t au
diẽs x btificabat me y & ocls
z vidẽs a testionĩ reddebat
mihi: eo b q̃ c liberasse d pau
perẽ e vociferantẽ f & pupil
lum g cui h nõ esset i adiutor.
k Bñdictio l pituri m sup me
n veniebat: o & cor p vidue
q cõsolatus sũ. r Iustitiã s in
dutus fui: t & vestiui me
u sicut vestimẽto x & diade=
mate y iudicio meo. z Oc
ulus a fui b ceco: c & pes ∞∞∞
d claudo. e Pater f eram g pau
perum: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
h & causam quã i nesciebã
diligẽtissime k inuestigabã.
l Conterebã m molas n iniq:
o & de dẽtib⁹ illi⁹ p auferebã
q predã. r Dicebãq; s in t mi=
dulo meo u moriar x & sicut
palma y multiplicabo z dies.
a Radix meã b apta c̃ d fecus
e aq̃s: f & ros g morabitur h i
messiõe mea. i Gla mea
k semp l inouabitur: m & ar=
cus meꝰ n in manu mea o in
staurabitur. Quis me p au=
diebãt: q expectabãt sentẽ
tiã: r & intenti tacebãt s ad
t cõsiliũ meũ. u Verbis me
is x addere y nihil audebãt:
z & sup illos a illabat b elo=
quiũ meũ. c Expectabant
d me sicꝫ pluuiã: e & os fuũ
f apiebãt q̃si g ad ibrẽ sero
tinũ. Si q̃s h ridebã i ad eos
k nõ l credebãt m & lux n vult⁹
mei o nõ p cadebat ī tra. q Si
voluisse r ire ad eos: s sede=
bã t p̃m? u Cũq; sederẽ x q̃si
rex circũstãte y exercitu: e
rã tñ z merẽtiũ a cõsolator.
Hũc ãt deridẽt me 30.
iuniores tpe: quoꝝ
nõ dignabar pres pone
re cũ canib⁹ gregis mei
Quoꝝ virtus manuũ
mihi erat pro nihilo: &
vita ipsa putabãtur indi=
gni. Egestate & fame ste
riles: qui rodebãt in solitu
die squallẽtes calamitate
& mißa. Et mãdebãt herbas & arboꝝ cortices: &
radix iuniporũ erat cibꝰ
corũ. Qui de cõuallibus
ista rapiẽtes: cũ singla re
pellerent: ad ea cũ clamo=
re currebãt. In dejctis habitabãt torrẽtiũ: & in ca=
uernis tre vel sup glareã.
Quib inter huiusce modi
letabantur: & esse sub ∞

Tex.he.Job.xxx.Pãtiua.heb.

כון יָשַׁב ׀ בַּרְחוֹב אֶכִין מוֹשָׁבִי׃ רָאוּנִי נְעָרִים
בראה חָבָא וַיִּנְחַבְּאוּ ׀ וִישִׁישִׁים קָמוּ עָמָדוּ׃
ישׁוּח קוּם שָׂרִים ׀ עָצְרוּ ׀ נְמַלִּים ׀ וְכַף יָשִׂימוּ
שׁוּר מָלַל לְפִיהֶם ׀ קוֹל נְגִידִים נֶחְבָּאוּ
שׂוּם פֶּה וּלְשׁוֹנָם לְחִכָּם דָּבְקָה׃ כִּי אֹזֶן שָׁמְעָה
נגד לָשׁוֹן וַתְּאַשְּׁרֵנִי וְעַיִן רָאֲתָה וַתְּעִידְנִי׃
חיך אָשַׁר רָאֲה עָנִי מְשַׁוַּע וְיָתוֹם וְלֹא
רָאַה עָזַר מַלְט עָנִי מְשַׁוַּע וְיָתוֹם וְלֹא
שׁוּע יָתוֹם עֹזֵר לוֹ׃ בִּרְכַּת אֹבֵד עָלַי תָּבוֹא
בוא רָנַן וְלֵב אַלְמָנָה אַרְנֵן׃ צֶדֶק לָבַשְׁתִּי
לבשׁ שַׂלְמָה כְּמְעִיל וְצָנִיף מִשְׁפָּטִי׃
צָנִיף שָׂפָם עֵינַיִם הָיִיתִי לָעִוֵּר וְרַגְלַיִם
הָיָה אָבָה לִפֵּחַ אָנִי׃ אָב אֶבְיוֹנִים לָאֶבְיוֹנִים
רוּב חָקַר וְרֵב לֹא יָדַעְתִּי אֶחְקְרֵהוּ׃ וְאֶשְׁבְּרָה
שׁבר תֹּלַע מִתַּלְעוֹת עָוֶל וּמִשִּׁנָּיו אַשְׁלִיךְ טָרֶף׃
שֹׁן שָׁלַג וָאֹמַר עִם קִנִּי אֶגְוָע וְכַחוֹל אַרְבֶּה
חול נָגַע רַבָּה יָמִים׃ שָׁרְשִׁי פָּתוּחַ אֶלֵי מָיִם
יָם פֶּתַח וָטַל יָלִין בְּקִצִּירִי׃ כְּבוֹדִי חָדָשׁ עִמָּדִי
לין קָצִיר וְקַשְׁתִּי בְיָדִי תְּחַלִּיף׃ לִי שָׁמְעוּ
חָלַף וְיִחֲלוּ וַיִּדְמוּ לְמוֹ עֲצָתִי׃ אַחֲרֵי
דום יָצִין דְּבָרַי לֹא יִשְׁנוּ וְעֲלֵימוֹ תִטֹּף מִלָּתִי׃
שנה נָטַף וַיְחַלּוּ כַּמָּטָר לִי וּפִיהֶם פָּעֲרוּ
פָּעַר מָלַל לְמַלְקוֹשׁ׃ אֲשַׁתֵּק אֲלֵיהֶם לֹא
לקשׁ שָׁתַק יַאֲמִינוּ וְאוֹר פָּנַי לֹא יַפִּילוּן׃ אֹרַח
אָמַן פָּנֶה דַּרְכָּם וְאֵשֵׁב רֹאשׁ וְאֶשְׁכּוֹן כְּמֶלֶךְ
נָפַל בָּחַר יָשַׁב שָׁכֵן בַּגְּדוּד כַּאֲשֶׁר אֲבֵלִים יְנַחֵם׃
נָדַד נָחַם וְעַתָּה שָׂחֲקוּ עָלַי
Cap. xxx.
צָעִיר יוֹם צְעִירִים מִמֶּנִּי לְיָמִים אֲשֶׁר
שׁוּת מָאַסְתִּי אֲבוֹתָם לָשִׁית עִם כַּלְבֵי
כּוֹחַ צֹאנִי׃ גַּם כֹּחַ יְדֵיהֶם לִמָּה לִי
עָלַימוֹ אָבַד כֶּלַח׃ בְּחֹסֶר וּבְכָפָן
נָלַמוּד הָעֹרְקִים צִיָּה אֶמֶשׁ
שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה׃ הַקֹּטְפִים מַלּוֹחַ
עֲלִי שִׂיחַ וְשֹׁרֶשׁ רְתָמִים לַחְמָם׃
גֵּרֶשׁ נִין יְנוֹרֵשׁוּ יְרִיעוּ עֲלֵימוֹ כַּנָּנָב׃
עָרִץ חָדַר בַּעֲרוּץ נְחָלִים לְשָׁכֵן הָרִי עָפָר
כֵּיף נָקִף וּבְכֵפִים׃ בֵּין שִׂיחִים יְנַהָּקוּ תַּחַת

חָרוּל יִסָּפֵחוּ ׃ בְּנֵי נָבָל גַּם בְּנֵי חָרֵל סָפָח
מִן בְּלִי שֵׁם נִכְאוּ מִן הָאָרֶץ ׃ וְעַתָּה
נְגִינָתָם הָיִיתִי וָאֶהְיֶה לָהֶם לְמַלָּה ׃
תִּעֲבוּנִי רָחֲקוּ מִנִּי וּמִפָּנַי לֹא חָשְׂכוּ
רָק כִּי יִתְרוּ פִּתְחוּ וַיַּעֲנֻנִי וְרֶסֶן
מִפָּנַי שִׁלְּחוּ ׃ עַל יְמִין פִּרְחַח
יִקּוֹמוּ רַגְלַי שִׁלְּחוּ ׃ וַיִּסְלוּ עָלַי
אָרְחוֹת אֵידָם ׃ נָתְסוּ נְתִיבָתִי לְהַוָּתִי
יָעִילוּ לֹא עֹזֵר לָמוֹ ׃ כְּפָרֶץ רָחָב
יָאתָיוּ תַּחַת שׁאָה הִתְנַלָּלוּ ׃
הָהְפַּךְ עָלַי בַּלָּהוֹת תִּרְדֹּף כָּרוּחַ
נְדִבָתִי וּכְעָב עָבְרָה יְשׁוּעָתִי ׃ וְעַתָּה
עָלַי תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי יְאֹחֲזוּנִי יְמֵי
עֳנִי ׃ לַיְלָה עַצְמַי נִקַּר מֵעָלַי וְעֹרְקַי
לֹא יִשְׁכָּבוּן ׃ בְּרֹב כֹּחַ יִתְחַפֵּשׂ
לְבוּשִׁי כְּפִי כָּתְנְתִּי יַאַזְרֵנִי ׃
הֹרָנִי לַחֹמֶר וָאֶתְמַשֵּׁל כָּעָפָר
וָאֵפֶר ׃ אֲשַׁוַּע אֵלֶיךָ וְלֹא תַעֲנֵנִי
עָמַדְתִּי וַתִּתְבָּנֵן בִּי ׃ תֵּהָפֵךְ לְאַכְזָר
לִי בְּעֹצֶם יָדֶךָ תִּשְׂטְמֵנִי ׃ תְּשָׂאֵנִי
אֶל רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי וַתְּמוֹגְגֵנִי תּוּשִׁיָּה ׃
כִּי יָדַעְתִּי מָוֶת תְּשִׁיבֵנִי וּבֵית
מוֹעֵד לְכָל חָי ׃ אַךְ לֹא בְעִי יִשְׁלַח
יָד אִם בְּפִידוֹ לְהֶן שׁוּעַ ׃ אִם
לֹא בָכִיתִי לְקֹשֵׁה יוֹם עָגְמָה נַפְשִׁי
לָאֶבְיוֹן כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֹא רָע
וְאִיחַלְתִּי לְאוֹר וַיָּבֹא אֹפֶל ׃ מֵעַי
רָתְחוּ וְלֹא דָמּוּ קִדְּמוּנִי יְמֵי
עֹנִי ׃ קֹדֵר הָלַכְתִּי בְּלֹא חַמָּה
קַמְתִּי בַקָּהָל אַשַּׁוַּע ׃ אָח הָיִיתִי
לְתַנִּים וְרֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה ׃ עוֹרִי
שָׁחַר מֵעָלַי וְעַצְמִי חָרָה מִנִּי
חָרָב ׃ וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי
וְעֻגָבִי לְקוֹל בּוֹכִים ׃

Cap. xxxi

בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינָי
וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוּלָה ׃

'sentibus delitias[s] computabant. [b] Filii [t] stultorū[u] & [m] ignobiliū & [n] in [o] terra permit[o] nō parētes. [r] Nunc in [s] eorū cāticū versus[t] sū: [u] & fact[?] sum [x] eis [y] in puerbiū. [z] Abominātur me & [a] longe fugunt [b] a me: [c] & faciē meā [d] cōspuere [e] non [f] verētur. [g] Pharetrā [h] ei suā [i] aput [k] & afflixit me [l] & frenū posuit in os meū. [m] Ad [n] dexteram [o] orientis calamitatis mee ilico [r] surrexerūt: [s] pedes meos [t] subuerterunt: [u] oppresserūt q̄si fluctib[?] [r] semitis [s] suis. [a] Dissipauerūt [b] itinera mea: [c] isidiati sunt mihi & [d] pualuerūt: & [e] nō fuit [f] qui ferret auxilium. [b] Quasi rupto muro & [k] aperta ianua [k] irruerūt sup me: & [l] ad meas [m] miserias [n] deuoluti sunt. [o] Redact[?] sū in [q] nihilū. [r] Abstulit [s] q̄si vētus [t] desiderū meum [u] & velut nubes [x] ptrāsiit [y] salus mea. [z] Nūc aūt [a] in memetipso [b] marcescit [c] aia mea & [d] possidēt me [e] dies [f] afflictionis. [g] Nocte [b] os meū [i] pforatur doloribus: [k] & q me comedunt [m] non [n] dormiūt. [o] In multitudine cor [q] cōsumitur [r] vestimentū meū: [s] q̄si capitio [t] tunice [u] succixerūt me. [x] Cōpatus sū [y] luto: [z] & assimilat[?] sū [a] fauille [b] & cineri. [c] Clamo [b] ad te [c] & nō [r] exaudes me: [s] sto [b] & respicis [t] me. [x] Mutat[?] es [m] mihi [l] in crudelē & [n] i duritia [o] manus tue [l] aduersaris mihi. [q] Eleuasti me: & q̄si [r] sr [s] vētū [t] ponēs [o] elisisti me [r] valide. [r] Scio [r] qa [a] morti [b] trades me: [r] vbi [o] cōstituta ē [c] dom[?] [r] oī [r] viuēti. [g] Verūtn̄[?] nō ad [r] cōsumptionē eorū [k] emittis [l] manū tuā: & [m] si [n] corruerint ipse [p] saluabis. [a] Flebā quōdā [r] sup eo q afflictus erat: & [r] cōpatiebatur [r] aia mea [r] paupi. [c] Expectabā [b] bona [p] & venerūt mihi [r] mala: [r] pstolabar [g] lucē [b] & eruperūt [r] tenebre. [k] Interiora mea [l] efferbuerūt [m] absq; vlla [n] requie: [o] p̄uenerūt me [p] dies [q] afflictiōis. [r] Merens [s] icedebā [t] sine [u] furore: [x] cō surgēs: [y] i turba [z] clamabā. [a] Fr [b] fui [c] draconū: [p] & socia [r] struthionū [g] Cutis mea [p] denigrata ē [l] sup me: [k] & ossa mea [l] aruerūt [m] p̄ [n] caumate. Versa [o] ē [p] in luctū [q] cithara mea: [r] & organū meū [s] in vocē [r] flentium.

31.

Epigi[a] fedus [c] cū oculis meis: [b] vt ne [c] cogitarem quidē [r] de [s] virgine.

in medio būsonātiū clamabūt. q̄ sub sarmētis agrestib[?] [r] ortis ἀναμίσον ἐυήχων βοήσονται, οἱ ὑπὸ φρύγανα ἄγρια διηνεβάτ. stultor filij t ignobiliū nomē t gñia extīti τῶντο· ἀφρόνων υἱοὶ καὶ ἀτίμων ὄνομα καὶ γένος ἐσβε cū a terra: nūc āt cithara ego sū cor: t me σμένον ἀπὸ γῆς, νυνὶ δὲ κιθάρα ἐγώ εἰμι αὐτῶν, καὶ ἐμὲ puerbiū habēt. abominati sūt āt me recedētes lō- θρύλημα ἔχουσιν· ἐβδελύξαντο δέ με ἀπόσαντες μα ge: ab āt facie mea nō abstinuerūt sputum. κράν, ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον. cū aptisset enī pharetrā suā afflixit me: t frenū ἀτοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με, καὶ χαλινὸν facies mee emisit. ad dextrā germi τοῦ προσώπου μου ἐξαπέστειλεν. ἐπὶ δεξιῶν βλα- stis insurrexerūt: pedes ei[?] extēdit: t viā fe- σοῦ ἐπαγέσησαν, πόδας αὐτοῦ ἐξέτεινεν, καὶ ὡδοποί cit in me semitas pditionis cor. attrite sūt ησεν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν. ἐξετρίβησαν semite mee: eruit enī meā stolā: sagittis su- τρίβοι μου, ἐξέδυσε γάρ μου τὴν στολήν, βέλεσιν αὐ- is iaculat[?] est me. visus est āt me vt vult: in τοῦ κατηκόντισέ με. κέχρηται δέ μου ὡς βούλεται, ἐν doloribꝫ cōpact[?] sūt. reuertunt sit mei dolores: abi ὀδύναις πέφυρμαι· ἐπισρέφονται δέ μου αἱ ὀδύναι, ὥσ- it mea spes q̄si vēt[?]: t sicut nebula χετό μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα, καὶ ὥσπερ νέφος ἡ salus mea. t nūc in me effundet aīa mea: σωτηρία μου· καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου, habēt āt me dies dolorū. nocte āt ossa mea cō- ἔχουσι δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν· νυκτὶ δὲ τὰ ὀστᾶ μου συγ bulta sunt: at nerui mei dissoluti sūt. in multa fortitudie κέκαυται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται. ἐν πολλῇ ἰσχύϊ apprehēdit meū vestimētū: sicut circūcirc circūdedērūt me: reputasti āt me sicut lutū: in χιτῶνός μου περιέχουσί με, ἤγησαι δέ με ἴσα πηλῷ, ἐν terra t cinere mea pars. clamaui āt ad te t nō γῇ καὶ σποδῷ μου μερίς· κέκραγα δὲ πρός σε καὶ οὐκ audis me: steterūt t cōsiderauerūt me. insultasti āt mihi ἀκούεις με, ἔστησαν καὶ κατενόησάν με. ἐστράβης δέ μοι crudelit[?]: manu potēti me vberasti ordinasti āt ἀνελεημόνως, χειρὶ κραταιᾷ με ἐμαστίγωσας ἔταξας δέ mihi in doloribꝫ: t elegisti me a salute: nos- μοι ἐν ὀδύναις, καὶ ἀπέρριψάς με ἔξω σωτηρίας· διὸ ut ! enī φ mors me cōteret: dom[?] enī omni mor δια γὰρ ὅτι θανατός με ἐκτρίψει, οἰκία γὰρ παντὶ ἀν talt terra. vtinā. n. posset mei pīm cape τῷ γῇ· εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν διαχειρώσα re: aut deprecat[?] saltē alīū: t facies mihi hoc. ego σαι, ἢ δεηθείς γε ἑτέρου, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο· ἐγὼ āt sup oī impotēte flebā: gemui āt videns ho δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἔκλαυσα, ἐστύαξα δὲ ἰδὼν ἄν mine in necessitatib[?]. ego expectās bona: ecce occurre- δρα ἐν ἀνάγκαις· ἐγὼ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντη rūt mihi magis dies malor. venter me[?] efferbuit t σάν μοι μᾶλλον ἡμέραι κακῶν· ἡ κοιλία μου ἐξέζεσε καὶ nō tacebit: p̄uenerūt me dies paupertatis. ge οὐ σιωπήσεται, προέφθασάν με ἡμέραι πτωχείας. σὺ mēs ambulo sine furore steti āt in ꝯgregatiōe νων πορεύομαι ἄνευ θυμοῦ, ἔστηκα δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ κε clamās. frater fui sirenū: amic[?] aūt struthio κραγώς. ἀδελφὸς γέγονα σειρήνων· ἑταῖρος δὲ στρου nū. cutis mea obtenebrata ē valde: at ossa mea θῶν. ὁ δέρμα μου ἐσκότωται μεγάλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μου pre ardore. enarrāt in luctū mea cithara: at ἀπὸ καύματος. ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα, ὁ δὲ psalmus me[?] in fletū mihi.
ψαλμός μου εἰς κλαυθμόν ἐμοί.

Cap. xxxi.

Fedus posui oculis meis: t nō Διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ οὐ intelligā sup virginem.
συνήσω ἐπὶ παρθένῳ. ooooooooooooooooooooooo

τ did dīuisit deus desup: τ hereditas sufficiẽs ex
καὶ τί ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἀπάνωθεν, καὶ κληρονομία ἱκανοῦ ἐξ
altissimo: ve pditio iniquo τ aballenatio
ὑψίστου; οὐαὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀποστροφὴ
Pro. c.b. infra. 24.c. facientibus iniqtatẽ. nõne ipe videbit vias meas: τ
τοῖς ποιοῦσιν ἀνομίαν. οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδόν μου, καὶ
oẽs gressus meos enumerabit? si ãt fui ambu
πάντα τὰ διαβήματά μου ἐξαριθμήσει; εἰ δὲ ἤμην πε
lãs est feruris: si ãt τ festinauit pes
ρευόμενος μετὰ γελοιασῶν, εἰ δὲ καὶ ἔσπευδε κατὰ τοὺς
meus in dolũ. appẽdat me in statera iusta: sciat ãt deus
μου εἰς δόλον· ἁρμαὶ γὰρ ἐν ζυγῷ δικαίῳ, εἰδέτω δὲ ὁ κύ
min⁹ integritatẽ meã. si declinauit pes meus de via
ριος τὴν ἀδικίαν μου· εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ
si ãt τ oculũ secutũ est cor meũ: si ãt τ
εἰ δὲ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἠκολούθησεν ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ
manib⁹ meis tetigi dona. serã igit τ alij co-
ταῖς χερσί μου ἥψαμην δώρων· σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φά
medãt: erradicat⁹ ãt sim sup terrã. si ãt secutũ est
γοισαν, ἄχριδος δὲ ἤμοίμην ἐπὶ γῆς· εἰ δὲ ἐξήκολούθησεν ἡ
cor meũ mulierẽ viri alteri⁹: si τ insidiator
B καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἑτέρου, εἰ καὶ ἐγκάθετος
fui ad ostia eius. placeat igit τ vxor mea
ἐγενόμην ἐπὶ θύρας αὐτῆς· ἀρέσαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου
alij: at punit mei ḥsilieuf. furor cũ tre
ἑτέρῳ, τὰ δὲ νήπιά μου ταπεινωθείη. θυμὸς γὰρ ὀργῆς
tretẽtibilis: ptaminare viri vxor. ignis cũ est
ἀκατάσχετος, ὃ μιᾶναι ἀνδρὸς γυναῖκα· πῦρ γάρ ἐστι
cõburens in otibus mẽbra. cui vtiq; supuenerit ra
καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν, οὐδ' ἂν ἐπέλθοι ἐκ ῥι
dicib⁹ pdidit. si ãt τ vile habui iudiciũ serui
Luc. 16.d. ζῶν ἀπώλεσεν, εἰ δὲ καὶ ἐφαύλισα κρῖμα θεράποντός
mei aut ancille: disceptantib⁹ illis aduersũ me. qd cũ fa-
μου ἢ θεραπαίνης, κρινομένων αὐτῶν πρός με· τί γὰρ ποι
cã cũ inquisitione mei faciet deus: si ãt τ spern
ήσω ἐὰν ἐτάσῃ μου ποιήσεται ὁ κύριος, ἐὰν δὲ καὶ ἐπι-
latione: qđ respõsũ facã? nunqđ nõ vt
σκοπήν, τίνα ἀποκρισιν ποιήσομαι; πότερον οὐχ ὡς
τ ego faci ſſi in vtero: τ illi facti ſumꝰ. ipotẽ
καὶ ἐγὼ ἐγενόμην ἐν γαστρί, καὶ ἐκεῖνοι γεγόνασιν· ἀδύνα
tes ãt vtã quẽq; habuerũt nõ frustrati sũt: vidue ãt
τοι δὲ χρείαν ἦν ποτε εἶχον οὐκ ἀπέτυχον, χηρας δὲ
oculã nõ tabefeci: si ãt τ bucellã meã comedi
ἦν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα, εἰ δὲ καὶ τὸν ψωμόν μου ἔφαγον
sol⁹: τ nõ pupillũ ptcipẽ feci ex ea. qñ ab adole
μόνος, καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέδωκα ἐξ αὐτοῦ· ὅτι ἐκ νεότη
scẽtia mea enutriui vt pat: τ de vtero matris dedu
τός μου ἐξέτρεφον ὡς πατήρ, καὶ ἐκ γαστρὸς μητρὸς ὡδή-
C xi. si ãt τ desperi nudũ pelle: τ nõ
γησα· εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖδον γυμνὸν ἀπρόλυθον, καὶ οὐκ
vestiui: impotẽtes ãt si nõ benedixerũt mihi: ab ãt tõsura
ἠμφίεσα, ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ εὐλόγησαν με, ἀπὸ δὲ κουρᾶς
agnox meox calefacti sũt ḥlieri cox: si leuauī pupillo
ἀρνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὦμοι αὐτῶν, εἰ ἐπῆρε ὀρφανῷ
manũ cõfidẽs qñ multa mihi auxiliatio adesset. rece
χεῖρα, πεποιθὼς ὅτι πολλή μοι βοήθεια περίεστιν· ἀπο-
dat igit ḥlier⁹ me⁹ a iunctura: at brachiũ meũ
σαίη ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδός, ὁ δὲ βραχίων μου
a cubito meo springat: timor eñ vñt cõ
ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μου συντριβείη· φόβος γὰρ κυρίου συ
tinuit me τ a captione ei⁹ nõ ferã. si
νέσχε με καὶ ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐκ ἠνεσχόμην· εἰ
ordinaui aut fortitudinẽ meã: si ãt τ i lapide ptioso fidu
ἔταξα χρυσίον ἰσχύν μου, εἰ δὲ καὶ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπε
tiã habui: si ãt τ letat⁹ sum multis diuitijs mihi cri
ποίησα, εἰ δὲ καὶ ηὐφράνθην πολλοῦ πλούτου μοι γε
scentib⁹: si ãt τ in inuẽerabilib⁹ posui manũ meã.
νομένου, εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἀναριθμήτοις ἔθεμην χεῖρά μου·
aut nõ video qđē solẽ lucentẽ deficientẽ:
ἢ οὐχ ὁρῶ μὲν ἥλιον τὸν ἐπιφαύσκοντα ἐκλειπόντα,
lunã aũt deficientẽ. nõ esti in eis est:
σελήνην δὲ φθίνουσαν· οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐστι, ꝯꝯꝯ

[b]Quã enī [i]partẽ hēret in
me[k] de[?] desup: [m]& heredi
tatẽ [n]ops [o]de excelsis: [p]Nũ
qd nõ [q] perditio ẽ iniquo
[r]& allenatio [s]operãtibus
[t]iniustitia: [u]Nõne ipse [v]cõ
siderat [w]vias meas: [x]& cũ-
ctos [y]gressus meos [z] dinu
merat? Si [a]ãbulaui [b]in [c]va
nitate [d]& festinauit [e] i dolo
[f]pes me[?]: [g]appendat me
[h]in statera [i]iusta: [k]& sciat
[l]de [m]simplicitatẽ meã. [n]Si
[o]declinauit [p]gressus meus
[q]de [r]via: [s]& si [t] secutus est
[u]oculus me[?] [v]cor meum;
[w]& si in manibus meis [x]ad
hesit [y]macula: [z] feram ꝯ
[a]& alius [b]comedat: [c]& p-
genies mea [d] erradicetur.
[e]Si [f] deceptũ est [g]cor meũ
[h]super [i] mulierẽ: [k]& si ad
[l]ostiũ [m]amici mei [n]insidiar
sum: [o]cor uxꝝ [p]alterius [q]sit
[r]vxor mea: [s]& super illam
[t]incuruentur [u]alii. [v]Hoc
enim [w] nefas est [x]& [y] iní-
quitas [z] maxima: ꝯꝯꝯ
[a]ignis [b]vsq; ad [c] perditio-
nem [d]deuorans ꝯꝯꝯꝯꝯ
[e]& oĩa [f] erradicãs [g] genimi
na. [h]Si [i]contempsi subire
[k]iudiciũ cũ [l]seruo meo [m]&
ancilla mea: [n]cũ disceptа-
rẽt [o]aduersũ me. [p]Quid ei
[q]faciã [r]cũ [s]surrexerit ad ui-
dicãdũ [t]de[?]: [u]& cũ [v]qñerit:
[w]qd [x]rñdebo illi? [y]Nũquid
nõ [z]in vtero [a]fecit me [b]q &
illũ [c]opatus ẽ: [d]& formauit
me [e]in [f]vulua [g]vnus? [h]Si [i]ne
gaui [k]qđ volebãt [l]paupib⁹
[m]& oculos [n]vidue [o]expecta
refeci. [p]Si comedi [q]bucellã
meã [r]sol⁹: [s]& nõ [t]comedit
[u]pupillus [v]ex ea: [w]qa [x]ab in
fantia mea [y] creuit mecũ
[z]mi[a]satio: [b]& de vtero [c] ma
tris mee [d]egressa ẽ mecũ.
[e]Si [f] despexi [g]ptereuntẽ [h]eo
q nõ habuerit [i]idumentũ:
[k]& absq; [l]opimento [m]pau
perẽ. [n]Si [o]nõ [p]bñdixerunt
mihi [q]latera eius: [r]& de vel
leri[b] [s]ouiũ mearũ [t]calefa
ctus ẽ. [u]Si [v] leuaui [w]sup [x]pu
pillũ [y]manũ meã: ẽt [z]cũ [a]vi
derẽ [b]me [c]in porta [d]supio-
rẽ: [e]hũerus me[?] [f]a iũctura
sua [g]cadat: [h]& brachiũ me
um [i]cũ suis ossib⁹ [k]cõfrin
gatur. Semp [l]ei q̃si timẽ-
tes [m]sup me fluctus [n]timui
[o]deũ: [p]& põdus ei⁹ [q] ferre
[r]nõ [s]potui. [t]Si [u] putaui [v]au
rũ [w]robur meũ [x]& obrizo
[y]dixi [z]fiducia mea. [a]Si [b]leta
tus sum super [c]multis ꝯꝯ
[d]diuitiis meis: [e]& qa [f]pluri
ma [g]repit [h]manꝰ mea. [i] Si
[k]vidi [l]solem [m]cũ [n] fulgeret:
[o]& lunã [p]incedentẽ [q]clare:

וַיִּפְתַּ֣ח בֹּ֭אשׁ לִבִּ֑י וַתִּשַּׁ֥ק יָדִ֝֗י לְפִ֣י נָֽם׃ הוּא־עָ֭וֹן פְּלִילִ֑י כִּֽי־מִ֝חַ֗שְׁתִּי לְאֵ֥ל עֶלְיֽוֹן׃ אִם־אָ֭שַׁמְתִּי כִּסְלִ֑י נְבֵ֖יד עֲלֵיהֽ׃ אִם־לֹ֣א מִ֭מַּעֲלוֹ מְצָאַ֣נִי שֵׁ֑נָא וְ֝הִתְעַרְתִּ֗י כִּי־מְצָאָֽוּנִי׃ רֵעָ֑ו וְלֹא־נָ֝תַ֗תִּי לַחֲטֹ֥א חִכִּ֑י לִשְׁאֹ֖ל בְּאָלָ֣ה נַפְשֽׁוֹ׃ אִם־לֹ֣א אָ֭מְרוּ אַנְשֵׁ֣י מִשְׁכָּנִ֑י מִֽי־יִתֵּ֖ן מִבְּשָׂרֹ֣ו לֹ֣א נִשְׂבָּֽעְנוּ׃ בַּחוּץ֮ לֹ֤א יָלִ֪ין גֵּ֫ר דַּלְתַ֥י לְאֹ֑רַח אֶפְתַּ֥ח׃ אִם־כִּסִּ֣יתִי כְאָדָ֣ם פִּשְׁעָ֑י לִטְמֹ֖ן בְּחִבְּ֣י עֲוֹנִֽי׃ כִּֽי־אֶֽעֱרֹ֣ץ הֲמ֣וֹן רַ֭בָּה וּבוּז֣ מִשְׁפָּח֑וֹת וְֽיהִיתֵ֥נִי וֶאֱדֹ֖ם לֹ֣א אֵצֵ֣א פָֽתַח׃ מִֽי־יִתֶּן־לִ֣י שֹׁמֵ֣עַ לִ֑י הֵ֤ן תָּ֖וִי שַׁדַּ֣י יַעֲנֵ֑נִי וְסֵ֥פֶר כָּתַ֖ב אִ֣ישׁ רִיבִֽי׃ אִם־לֹ֣א עַ֭ל שִׁכְמִ֣י אֶשָּׂאֶ֑נּוּ אֲעָנְדֶ֖נּוּ עֲטָר֣וֹת לִֽי׃ מִסְפַּ֣ר צְעָדַ֣י אַגִּידֶ֑נּוּ כְּ֝מֹו נָגִ֗יד אֶקְרְבֶ֥נּוּ׃ אִם־עָלַ֣י אַדְמָתִ֣י תִזְעָ֑ק וְיַחַ֖ד תְּלָמֶ֣יהָ יִבְכָּיֽוּן׃ אִם־כֹּ֭חַ אָכַ֣לְתִּי בְלִי־כָ֑סֶף וְנֶ֥פֶשׁ בְּעָלֶ֖יהָ הָפָֽחְתִּי׃ תַּ֤חַת חִטָּה֙ יֵצֵ֣א חֽוֹחַ֔ וְתַחַ֥ת שְׂעֹרָ֖ה בָּאְשָׁ֑ה תַּ֖מּוּ דִּבְרֵ֣י אִיּֽוֹב׃

Cap. xxxij

וַיִּשְׁבְּת֣וּ שְׁלֹשֶׁת֮ הָאֲנָשִׁ֣ים הָאֵ֒לֶּה֒ מֵֽעֲנ֣וֹת אֶת־אִיּ֗וֹב כִּֽי־הוּא֙ צַדִּ֣יק בְּעֵינָ֔יו׃ וַיִּֽחַר־אַ֥ף אֱלִיה֖וּא בֶּן־בַּרַכְאֵ֣ל הַבּוּזִ֑י מִמִּשְׁפַּ֥חַת רָ֝֗ם בְּאִיּ֥וֹב חָרָ֥ה אַפּ֑וֹ עַל־צַדְּקֹ֖ו נַפְשׁ֣וֹ מֵאֱלֹהִֽים׃ וּבִשְׁלֹשֶׁ֣ת רֵעָ֣יו חָרָ֣ה אַפּ֑וֹ עַל֩ אֲשֶׁ֨ר לֹא־מָ֜צְאוּ מַעֲנֶ֗ה וַיַּרְשִׁ֥יעוּ אֶת־אִיּֽוֹב׃ וְאֱלִיה֗וּא חִכָּ֥ה אֶת־אִיּ֑וֹב בִּדְבָרִ֥ים כִּֽי־זְקֵנִ֖ים הֵ֣מָּה מִמֶּֽנּוּ יָמִֽים׃ וַיַּ֗רְא אֱלִיה֫וּא כִּֽי־אֵ֥ין מַעֲנֶ֥ה בְּפִ֑י שְׁלֹשֶׁ֥ת הָאֲנָשִׁ֗ים וַיִּֽחַר־אַפּֽוֹ׃ וַיַּ֣עַן אֱלִיה֣וּא בֶן־בַּרַכְאֵ֣ל הַבּוּזִ֣י וַיֹּאמַ֑ר צָעִ֥יר אָ֝נִ֗י

et letatū ē in abſcōdito cor meū: & oſculatus ſū manū meā ore meo: q̄ ē iniqtas maxia: & negatio cōtra deū altiſſimū. Si gauiſus ſum ad ruinā eius qui me oderat: & exultaui cū inuenſſet eum malū. Nō ei dedi ad peccandū guttur meū: vt exeterē maledicens aīam eius. Si non dixerunt viri tabernaculi mei: q̄s det de carnibus eius vt ſaturemur! Foris non mālſit peregrinus: oſtiū meū viatori patuit. Si abſcondi quaſi homo peccā meū: & celaui in ſinu meo iniqtatē meā. Si expaui ad multitudinē nimiā: & deſpectio propinquorū terruit me: & non magis tacui: nec egreſſus ſum oſtiū. Quis mihi tribuat auditorē: vt deſiderū meū audiat omps: & librū ſcribat ipſe q̄ iudicat: vt in humero meo portē illum & circundē illū q̄ſi coronā mihi. Per ſingulos grad meos pronunciabo illū: & q̄ſi principi offerā eū. Si aduerſum me terra mea clamat: & cum ipſa ſulci eius deflent. Si fructus eius comedi abſq; pecunia: & animā agricolarus eius afflixi: p̄ frumēto oriatur mihi tribulus & p̄ hordeo ſpina. Finita ſunt verba iob.

32.

Miſerunt autē tres viri iſti reſpondere iob: eo q̄ iuſtus ſibi videretur. Et iratus indignatus eſt heliu filius barachel buzites de cognatiōe ram. Iratus eſt aūt aduerſus iob: eo q̄ iuſtum ſe eſſe diceret coram deo. Porro aduerſū amicos eius indignatus eſt: eo q̄ nō inuenſſent rñſione rōnabilē: ſed tantūmodo condēnaſſent iob. Igitur heliu expectauit iob loquentem: eo q̄ ſenio res eſſent qui loq̄bantur. Cum autem vidiſſet q̄ tres reſpondere non potuiſſent: iratus eſt vehementer. Reſpondēsq; heliu filius barachel buzites: dixit. Iunior ſum

et ſi deceptā ē latenē cor meū: ſi ait manū meā ad oſculū meū: hoc nichil iniquitas maxima cōputē: q̄s mentit ſū cor. Si gaudēs gaudebā ſuper multis: & quia reperit manus mea multa. Si vidi ſolē cū fulgeret: & lunā incedentē clare. Et lętatū ē occultū cor meū: & oſculatus ſū manū meā ore meo. Et hoc mihi iniquitas maxima cōputē: qñ mentit ſū coram deo altiſſimo. Si ait gaudēs gaudebā ſuper ruina inimici mei. Si exultaui quia inuenſſet eum malū. Nō ei dedi ad peccandū guttur meū: vt exeterē maledicens aīam eius. Si non dixerunt viri tabernaculi mei: q̄s det de carnibus eius vt ſaturemur! Foris non mālſit peregrinus: oſtiū meū viatori patuit. Si abſcondi quaſi homo peccā meū: & celaui in ſinu meo iniqtatē meā. Si expaui ad multitudinē nimiā: & deſpectio propinquorū terruit me: & non magis tacui: nec egreſſus ſum oſtiū. Quis mihi tribuat auditorē: vt deſiderū meū audiat omps: & librū ſcribat ipſe q̄ iudicat: vt in humero meo portē illum & circundē illū q̄ſi coronā mihi. Per ſingulos gradus meos pronunciabo illū: & q̄ſi principi offerā eū. Si aduerſum me terra mea clamat: & cum ipſa ſulci eius deflent. Si fructus eius comedi ſine pēcunia: & animā agricolarus eius afflixi: pro frumēto oriatur mihi tribulus & pro hordeo ſpina. Finita ſunt verba iob.

32.

Miſerunt autē tres viri iſti reſpondere iob: eo quod iuſtus ſibi videretur. Et iratus eſt indignatus eſt heliu filius barachel buzites de cognatiōe ram. Iratus eſt aūt aduerſus iob: eo quod iuſtum ſe eſſe diceret coram deo. Porro aduerſū amicos eius indignatus eſt: eo quod nō inuenſſent rñſionē rōnabilē: ſed tantūmodo condēnaſſent iob. Igitur heliu expectauit iob loquentem: eo quod ſenio res eſſent qui loq̄bantur. Cum autem vidiſſet quod tres reſpondere non potuiſſent: iratus eſt vehementer. Reſpondēsq; heliu filius barachel buzites dixit: iunior quidē ſum

τ ſi deceptā ē latenē cor meū: ſi ait manū meā πρὸς τὸ ἐμὸν στόμα· καὶ εἰ ἠπατήθη λάθρᾳ ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ χεῖρά μου imponēs in ore meo oſculat ſū. τ hoc mihi igit ἔβυσεν ἐπὶ σόματί μου ἐφίλησα· καὶ τοῦτό μοι ἄρα iniquitas maxima cōputē: qñ mentit ſū cor. Si ἀνομία ἡ μεγίστη λογισθεῖη, ὅτι ἐψευσάμην ἑναντι κυ mino altiſſimo. Si ait τ gaudēs gaudebā ſuper ρίου τοῦ ὑψίστου. εἰ δὲ καὶ ἐπιχαρὴς ἐγενόμην τῷ σώματι inimici mei. τ dixit cor meū ſuper: audiat igit ἐχθρῶν μου· καὶ εἶπεν ἡ καρδία μου ἐπὶ τούτῳ, ἀκούσαι ἄρα auris mea maledictionē meā. Diuulger ait igit a popu τὸ οὖς μου τὴν κατάραν μου· θρυλεῖσθαι δὲ ἄρα ὑπὸ λα lo meo male affect: Si ait τ ſepe dixerūt ancil- λῶν μου κακούμενος, εἰ δὲ καὶ πολλάκις ἔφασαν οἱ θερά- le mee: q̄s daret nobis de carnib ei ſatura πευταί μου, τίς ἂν δῴη ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐμπλη ri: valde me vtili exīte: foris ait nō morabat pe- σθῆναι; λίαν μου χρησοῦ ὄντος, ἔξω δὲ οὐκ ἠυλίζετο ξέ- grin. at hoſtiū meū omni ventēti patuit. Si ait τ cū- νος, ἡ δὲ θύρα μου πᾶσιν ἐλθοῦσι ἠνέῳγετο· εἰ δὲ καὶ ἀκ peccaueri inuite abſcōdi pcūm meū: nō enī μαρτῶν ἀκουσίως ἐκρυψα τὴν ἁμαρτίαν μου, οὐ γὰρ auerti multitudiné turbe: vt nō eloquerer co- διεῤῥάσσων πολυοχλίαν πλήθους, τοῦ μὴ ἐξαγορεῦσαι ἑνώ rā eis. Si ait τ pmiſi imporenté exīre ho πιον αὐτῶν· εἰ δὲ καὶ ἔιασα ἀδύνατον ἐξελθεῖν τὴν θύ ſtiū meū ſinu vacuo. q̄s det audiētē me. manū ait ραν μου κόλπῳ κενῷ· τίς δῴη ἀκούοντά μου· χεῖρα δὲ dñi ſi nō tñuerā: ſyngraphū aliq̄d habui cōtra κυρίου εἰ μὴ ἐδιδοίκειν; συγγραφὴν δὲ ἣν εἶχον κατά ḡnpiā in hūmeris circūponens coronā legebā. τ τινος ἐπῴμοις ἂν περιθέμενος στέφανον ἀνεγίνωσκον· καὶ ſi nō ſcindēs illud reddidi: nihil accipiēs a debi εἰ μὴ ῥήξας αὐτὴν ἀπέδωκα, οὐθὲν λαβὼν παρὰ χρεω tore. Si in me aliq̄ terra gemuit: Si ait τ φειλέτου· εἰ ἐπ' ἐμοὶ ποτὲ ἡ γῆ ἐστέναξεν, εἰ δὲ καὶ οἱ ſulci eius fleuerūt vna. Si ait τ fruc ἄυλακες αὐτῆς ἔκλαυσαν ὁμοθυμαδόν· εἰ δὲ καὶ τὴν ἰσ tudinē eius comedi ſol ſine pēcunia: Si ait τ aīas do- χὺν αὐτῆς ἔφαγον μόνος ἄνευ τιμῆς, εἰ δὲ καὶ ψυχὴν κυ minū terre appḧdēs afflixi: pro frūmēto igit egrediat ρίου τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλυώησα, ἀντὶ σίτου ἄρα ἐξέλθοι mihi vrtica: pro aūt ordeo ſpina. τ ceſſauit μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ κριθῆς βάτος. καὶ ἐπαύσατο iob a verbis. ἰὼβ ῥήμασιν.

Ca. 32.

Ceſſauerūt ait τ tres amici eius ab ipſo pro- Ἡσύχασαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι ἀντει dicere iob: erat enī iob iuſt coram eis. Iratus aūt πεῖν ἰὼβ, ἦν γὰρ ἰὼβ δίκαιος ἑαυτῷ. ὠργίσθη δὲ eliu filius barachiel buzites de cognatione ram: ἐλιοὺ ὁ τοῦ Βαραχιὴλ ὁ Βουζίτης ἐκ τῆς συγγενείας ἀράμ, ausitidis regionis. Iratus eſt aūt aduerſū iob valde: eo τῆς αὐσίτιδος χώρας· ὠργίσθη δὲ τῷ ἰὼβ σφόδρα, διό- q̄ oſtēdit ſe iuſtū cor ſuū deo. τ pro τι ἀπέφηνεν ἑαυτὸν δίκαιον ἑαυτοῦ τ κυρίου· καὶ κατὰ tres aūt amicos irati eſt valde: qñ nō potue. τῶν τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα· ὅτι οὐκ ἠδυνάσθη rūt reſpōdere pro uerba iob: τ poſuerūt ipm eſſe σαν ἀποκρίνασθαι ἀντίθετα ἰὼβ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι impiū. eliu aūt expectauit dare reſpōſionē iob. qñ ἀσεβῆ· ἐλιοὺ δὲ ὑπέμενεν δοῦναι ἀπόκρισιν ἰὼβ. ὅτι ſeniores eo ſunt dieb. τ vidit eliu πρεσβύτεροι αὐτοῦ εἰσὶν ἡμέρας. καὶ εἶδεν ἐλιοὺ q̄ nō eſt reſpōſū in ore triū virorū: ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν σώματι τῶν τριῶν ἀνδρῶν, τ iratus eſt furor eius. reſpōdens aūt eliu filius καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ. ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ ὁ τοῦ barachiel buzites dixit: iunior q̄dē ſum Βαραχιὴλ ὁ Βουζίτης εἶπεν, νεώτερος μέν εἰμι

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. Trãsla.B.Vic. Tex.heb.Job.xxxiij.Patriua.heb

tpe: vos ãt cllis senioꝛes. iccirco tacui
τῷ χρόνῳ, ὑμεῖσ δὲ ἐστε πρεσβύτεροι. διὸ ἡσύχασα
timẽs vobis renũciare meã scientiã.
φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιστήμην.
33.11.6. virꝰ ãt nõ tpo est loquẽs: in multis ãũtãis
ἔτι δὲ οὐχ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δὲ ἔτε
nõ nouerũt sapiam: sed spũs est in hoibꝰ.
σιν οὐκ οἴδασι σοφίαν, ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς·
C ispiratio ãũt oipotẽtis q̃ docet. nõ lõge=
πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσα· οὐχ οἱ πολυ=
ui sunt sapiẽtes: neq; senes norũt iudiciũ. ideo
χρόνιοί εἰσι σοφοί, οὐδ' οἱ γέροντες οἴδασι κρῖμα· διὸ
dixi: audite me ⁊ nũciabo vobis q̃ noui. auribꝰ
εἶπα, ἀκούσατέ μου καὶ ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα. ἐνωτί
pcipite mea verba: dicã cũ vobis audiẽtibꝰ vsq;
ζεσθέ μου τὰ ῥήματα, ἕρῳ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων ἄχρι
quo scrutemini ſmones. ⁊ vsq; ad vos intelligã: ⁊ ec=
οὗ ἐτάσητε λόγους. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω, καὶ ἰ=
ce nõ fuit ſpi iob redarguẽs: respõdens ei⁹
δοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰὼβ ἐλέγχων, ἀνταποκρινόμενος αὐτοῦ
verba ex vobis. ne dicatis inuenim⁹ sapiam do=
ῥήματα ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ εἴπητε ἕυρομεν σοφίαν κυ=
mino addẽtes: hoi ãt cõmissis loqui
ρίῳ προσθέμενοι, ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλῆσαι
talia verba. timuerũt nõ respõderunt ãplꝰ:
τοιαῦτα ῥήματα. ἐπτοήθησαν οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι,
D antiqs fecerũt ex ſpis ſmones. expectaui: nõ cũ locu
ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους. ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλά=
ti sũt: q̃m steterũt: nõ respõderũt. respõdens
λησαν, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. ὑπολαβὼν
ãt eliu dicit: rursꝰ loquar. plenus cũ sum ver
δὲ ἐλιοὺ λέγει, πάλιν λαλήσω. πλήρης γάρ εἰμι ῥη=
bis: pdit cũ me spũs vteri: at vẽ
μάτων, ὀλέκει γάρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός· ἡδὲ γα
ter meꝰ sicut vter musti fernẽs ligat⁹: ⁊ si
στήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεύκους ζέων δεδεμένος, καὶ ὡσ
cut follis fabri ferrarij ruptus. loquar vt requie=
περ φυσητὴρ χαλκέως ἐρρηγώς· λαλήσω ἵνα ἀναπαύ
scã cl̃apueri labia: hoiez cũ nõ vere
σωμαι ἀοίξας τὰ χείλη, ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυ
bor. q̃netiã neq; mortalẽ nõ reuereboꝛ: nõ cũ scio
θῶ· ἀλλὰ μήν οὐδὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ, οὐ γὰρ ἐπί
mirari pſonã: si ãt nõ: ⁊ me tince
σαμαι θαυμάσαι πρόσωπον, εἰ δὲ μή, καὶ ἐμὲ σῆτες
comedãt.
ἔδονται.

Ca.33.

A Erumpã audi iob verba mea:
Ὀ μὴν δὲ ἀλλὰ ἄκουσον Ἰὼβ τὰ ῥήματά μου,
⁊ ſmonẽ auribꝰ pcipe meũ. ecce cũ aperui os meũ:
καὶ λαλιὰν ἐνωτίζου μου. ἰδοὺ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
⁊ locuta est lingua mea: mundũ meũ cor ver
καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου, καθαρά μου ἡ καρδία ῥή
bis: ītellectus ãt labioꝝ meoꝝ mũda cogitabit. spiri
ματα, σύνεσις δὲ χειλέων μου καθαρὰ νοήσει. πνεῦ=
tus diuinꝰ q̃ fecit me: spiraculũ ãt oipotẽtis est
μα θεῖον τὸ ποιῆσάν με, πνοὴ δὲ παντοκράτορός ἐστιν
voces me. si potueris: da mihi respõsuꝫ:
ἡ διδάσκουσά με· ἐὰν δύνῃ, δός μοι ἀπόκρισιν,
ad hec expecta: sta ante me: et ego ante te.
πρὸς ταῦτα ὑπόμεινον, στῆθι κατ' ἐμέ, κἀγὼ κατὰ σέ.
de luto pfectus es tu sicut ⁊ ego: de eo
ἐκ πηλοῦ διῃρτισαι σὺ ὡς καὶ ἐγώ, ἐκ τοῦ αὐ=
dẽ pfecti sumus. nõ timoꝛ mei te stupefaciet.
τοῦ διῃρτίσμεθα. οὐχ ὁ φόβος μου σε ἐκθαμβήσει,
neq; manus mea grauis erit in te: sed dixisti
οὐδὲ ἡ χείρ μου βαρεῖα ἔσαι ἐπὶ σοί, πλὴν εἶπας

B

B

ꝯ ꝯ ꝯ

בְּאָזְנָי שָׁמַע וְקוֹל מִלִּין אֶשְׁמָע׃ אֲנִי נְקִי בְּלִי פָשַׁע חָף וְאֵין לִי עָוֹן׃ הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא יְחַשְּׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ׃ יָשִׂם בַּסַּד רַגְלָי יִשְׁמֹר כָּל אָרְחֹתָי׃ הֵן זֹאת לֹא צָדַקְתָּ אֶעֱנֶךָּ כִּי יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ מֵאֱנוֹשׁ׃ מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ כִּי כָל דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה׃ כִּי בְאַחַת יְדַבֵּר אֵל וּבִשְׁתַּיִם לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃ בַּחֲלוֹם חִזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים בִּתְנוּמוֹת עַל מִשְׁכָּב׃ אָז יְגַלֶּה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוֹסָרָם יַחְתֹּם׃ לְהָסִיר אָדָם מַעֲשֵׂהוּ וְגֵוֶה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה׃ יַחְשֹׂךְ נַפְשׁוֹ מִשָּׁחַת וְחַיָּתוֹ מֵעֲבֹר בַּשָּׁלַח׃ וְהוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ וְרוֹב עֲצָמָיו אֵיתָן׃ וְזָהֲמַתּוּ חַיָּתוֹ לֶחֶם וְנַפְשׁוֹ מַאֲכָל תַּאֲוָה׃ יִכְלֶה בְשָׂרוֹ מֵרְאִי וְשֻׁפּוּ עַצְמֹתָיו לֹא רָאוּ׃ וְתִקְרַב לַשַּׁחַת נַפְשׁוֹ וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים׃ אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לָאָדָם יָשָׁרוֹ׃ וְיָחְנֵנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹּפֶר׃ רָטְפַשׁ בְּשָׂרוֹ מִנֹּעַר יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו׃ יֶעְתַּר אֶל אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ וַיִּרְא פָּנָיו בְּתְרוּעָה וַיָּשֶׁב לֶאֱנוֹשׁ צִדְקָתוֹ׃ יָשֹׁר עַל אֲנָשִׁים וַיֹּאמֶר הַטֵּאתִי וְיָשָׁר הָעֲוִיתִי וְלֹא שָׁוָה לִי׃ פָּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבֹר בַּשָּׁלַח וְחַיָּתוֹ בָּאוֹר תִּרְאֶה׃ הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר׃ לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִשָּׁחַת לֵאוֹר בָּאוֹר הַחַיִּים׃ הַקְשֵׁב אִיּוֹב שְׁמַע לִי הַחֲרֵשׁ וַאֲנִי אֲדַבֵּר׃ אִם יֵשׁ מִלִּין הָשִׁיבֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי צַדְּקֶךָּ׃ אִם אַיִן אַתָּה שְׁמַע לִי חֲרַשׁ וַאֲלַמְּדֶךָ חָכְמָה׃

in auribꝰ meis:ᵏ& vocẽ ˡverborũ tuorũ ᵐaudiui. ⁿMũdus ſũ°ego &ᵖ abſq; ᵍdelicto ʳimaculatꝰ:ˢ& nõ eſtᵘ iniqtasˣ in me.ʸQuia ᶻq̃relasᵃ in meᵇrepit: ideo ᶜarbitratus eſt meᵈinimicũᵉ ſibi.ᶠPoſuitᵍ in neruo ʰpedes meos:ⁱcuſtodiuit ʲoẽsˡ ſemitas meas.ᵐ Hoc eſtᵐ ergo in quo°nõᵖes iuſtificatꝰ.ᵍ Rñdebo tibí:ʳqa °maior ſitʳ deꝰ ᵘhoĩc.ʳ Aduerſus eum' cõtendis:ᵘq ᵛnon adᵇ omĩaᶜ verbaᶜ reſponderit tibi.ᵇSemel ꝏ ˡloquitur ᵘdeus:ˡ& ſecundo idipſum ᵐnon ᵘrepetit. °Per ſõmũ inᵖ viſioneᵒ noctuma:ʳqñ irruitᵘ ſopor ʳſuperᵘ homines:&ˣ dormiunt ʳin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˡlectulo.ˢTunc ᵇaperitᶜ aures ᵛhorum: ꝏꝏꝏꝏꝏ ᶜ& erudiens eos ᶠinſtruit diſciplina:ᵍvt auertat ᵇhominẽ ab his q̃ fecit:ᵏ&ᵐ liberetˡ eũ deᵏ ſupbia ᵘeruẽs °aĩam eius ᵖa ᵍcorruptiõe ʳ& vitã illius ᵘvt nõ trãſeat ˢin gladiũ.ᵘ Increpat q̃ꝫ ʳper dolorem ʳin ˡlectulo: ᵘ& oĩa ᵇoſſa eiᵒ ᶜmarceſcere facit.° Aboĩabílis ei fit inʳ vita ſuaʳ panisᵍ &ᵇ aie illiꝰ ᵇcibus ante ˡdeſiderabilis. ᵏTabeſcet ˡ caro eius:ᵐ & °oſſa q̃ tecta fuerãtᵘ nudabũtur.ʳ Appropinquabit °corruptioniʳ aĩa eius :ᵘ& vita illiusᵏ mortiferis.ʳ Sí ˢfuerit ᵘ pro eo ᵇ angelus ᶜloquẽsᵇ vnusᶜ deʳ milibꝰ: ᵍ vt annunciet ʰ hominis ˡequitatẽ :ᵏ miſebitur eiꝰ: ˡ& dicet.ᵐ Libera eumᵐ vt nõ deſcẽdat inᶜ corruptionẽ:°ꝰinueni in quo eiᵒ propitier.ʳ Cõſumpta ê°caro eius ᵍa ſupplicijs:ᵘ reuertatur ʳad dies ˢ adoleſcentie ſue.ˢ Dep̃cabitur ᵇ deũᶜ& placabilis ei et ilr:°& videbitᶜ facĩ eius ʳin iubilo:ᵍ& reddetᵇ hoi ˡ iuſticiã ſuam. ᵏReſpiciet ᵐ hoies :ᵘ& dicet.° Peccauiᵖ & vereᵍ delí qui:ʳ& vtᵛ eram dignꝰ ʳnõ recepi.ᵘ Liberauitᶜ animã ſuãʳ ne pgetˢ in interitũ: ᵘ ſed viuiesᵇ lucemᶜ videret. ᵇEcceʳ hecᶜ oĩaᵍ operatur ᵇdeus ᵏ tribusˡ vicibus ˢ per ᵐ ſingulos:ᵘ vt reuocet ꝏ °animas eorumʳ aᵍ corruptioneʳ & illuminetᵉ luce ˢviuẽtium.ᵘ Attendeʳ iob &ˢ audíme: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉtaceᵇ dum egoᶜ loquor. ᵇSí autẽᶜ habes qd loq̃ris: ᵉ reſponde mihi. ᵇ Loquere:ᵏ volo ˡ enim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

in auriꝰ meis.vocẽ ϗboꝝ tuoꝝ audini. qñ dicis mũ ἐν ὠσίν μου · φωνὴν ῥημάτων σου ἀκήκοα · ὅτι λέγεις κα= d? ſũ cũ nõ peccauerí:imaculatꝰ eñ ſum: nõ eſt iniq θαρός εἰμι οὐχ ἁμαρτῶν, ἄμεμπτος γάρ εἰμι, οὐ παρ᾽ ἐνό tatẽ fect:accuſationẽ ãt ϗtra me inuenit.arbitrátꝰ ẽ ãt me ſicut μησα, μέμψιν δὲ κατ᾽ ἐμοῦ εὗρεν · ἡγήσω δέ με ὥσπερ aduerſariũ. poſuit ãt in ligno meũ pedẽ: cuſtodiuit ãt ὑπεναντίον · ἔθετο δὲ ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, ἐφύλαξε δὲ

vias meas oẽs. ḡmõ cñ dicíꝫ iuſtꝰ ſũ: τ τὰς ὁδούς μου πάσας · πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι, καὶ nõ erudiuit me? eternꝰ eñ eſt ſuptor holbꝰ. οὐ οὐκ ἐπακήκοέ μου; ἀίδιος γάρ ἐστιν ὁ ἐπάνω βροτῶν · λέ= cis ãt cur iuſtície mee nõ erudiuit oẽ ver γεις δὲ διατί τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε πᾶν ῥῆ bũ? in eñ ſemel locutꝰ eẽ oñz: in ãt ſecñdo μα; ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ſomniũ aut i meditatiõe nocturna:aut ſicut cũ incidat gra= ἐνυπνίου ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ, ἢ ὡς ὅταν ἐπιπέσῃ δέ= nis timor ſup hoies. in dormitationiᵇ in cubili: tñc νος φόβος ἐπ᾽ ἀνθρώπους · ἐπὶ νυσταγμάτων ἐπὶ κοίτης, τότε reuelat mentẽ hoim in ſpecieᵇ timoꝛis talíᵇ ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων ἐν εἴδεσι φόβου τοιούτοις illis exterruit. auertat hoiez de iniuſtitia: αὐτοῖς ἐξεφόβησεν · ἀποστρέψαι ἄνθρωπον ἐξ ἀδικίας, τὸ at corꝑ eiꝰ a ruina liberauit. pepercit ãt σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ πτώματος ἐρρύσατο · ἐφείσατο δὲ

alie eiꝰ a morte: τ nõ cadere ipm in τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, καὶ μὴ πεσεῖν αὐτὸν ἐν bellꝰ. rurſus ãt icrepauit illũ in mollicie in cubili: πολέμῳ · πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης, τ multitudinẽ oſſiũ eiꝰ ꝺbilitauit.oẽ ãt comeſtibile frumẽti nõ καὶ πλῆθος ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε · πᾶν δὲ βρωτὸν σίτου οὐ

poſſit accipere: τ aĩa eiꝰ cibũ deſi derabit. ḟuſcꝫ putreſcãt eiꝰ carnes: τ oſſẽdat μὴ δύνηται προσδέξασθαι, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρῶσιν ἐπι θυμήσει · ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες, καὶ ἀσθενεῖξη τὰ ossa eiꝰ vacua.appropinq̃uit ãt i moꝛtẽ eiꝰ aĩa: at ὀστᾶ αὐτοῦ κενά · ἤγγισε δὲ εἰς θάνατον αὐτοῦ ἡ ψυχή, ἡ δὲ vita eiꝰ in iferno.ſi fuerit mille angeli moꝛtifert: ζωὴ αὐτοῦ ἐν ᾅδῃ. ἐὰν ὦσι χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι, nꝰ coꝛ nõ vulnerabitʳ eñ. ſi cogitauerit corde reuer= εἰς αὐτῶν οὐ μὴ τρώσει αὐτόν. ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστρα tí ad dñm: renũciet ãt hoi ſuã accuſationẽ φῆναι πρὸς κύριον, ἀναγγείλῃ δὲ ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτοῦ μέμψιν at imq̃tatẽ eiꝰ oñdat:reſiſtet vt nõ cadat ipe in τὴν δὲ ἀνομίαν αὐτοῦ δείξῃ, ἀνθέξεται τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς moꝛtẽ. reſiſtmeneſcere faciet ãt eiꝰ coꝛpꝰ: ſicut vnctionẽ in pa= θάνατον · ἀναγεώσει δὲ αὐτῷ τὸ σῶμα, ὥσπερ ἀλοιφὴν ἐπὶ τα rietẽ: at oſſa eiꝰ implebit medulla.mollificabit eiꝰ χου, τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐμπλήσει μυελοῦ · ἁπαλυνεῖ αὐτοῦ τὰς carnes ſicut puuli: reſtituet ãt eñ virũ fa= σάρκας ὥσπερ νηπίου, ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέν tũ in hoibꝰ. vepcatꝰ ãt oñz τ accepta ei τα ἐν ἀνθρώποις · εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον καὶ δεκτὰ αὐτῷ erũt: ingredietʳ ãt vultu puro cũ confeſſione.red ἔσται, εἰσελεύσεται δὲ πρόσωπον καθαρὸν σὺν ἐξηγορίᾳ · ἀποδώ det ãt hoibꝰ iuſtitiã: poſtea tñc accuſabit ho σει δὲ ἀνθρώποις δικαιοσύνην, εἶτα τότε ἀποκατέστη μέμψεται ἄν mo ipe ſeipm dicẽs: q̃lia ꝓficiebã: τ nõ digna ſeru θρωπος αὐτὸς ἑαυτῷ λέγων, ὅσα συνετέλουν, καὶ οὐκ ἄξια ἦ tatꝰ ẽ meq̃ peccaui: libera aĩam meã ne pgat in inte τασέ μοι ὧν ἥμαρτον, σῶσον ψυχήν μου τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς δια ritũ: τ vita mea lucẽ vidébit. ecce hec oĩa opa φθοράν, καὶ ἡ ζωή μου φῶς ὄψεται. ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐρ= tur ḟortis vias tres cũ viro. ſed liberauit γάζεται ὁ ἰσχυρὸς ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός · ἀλλ᾽ ἐρρύσατο τὴν aĩam meã de moꝛte: vt vita mea in luce laudet eñ. ψυχήν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ ζωή μου ἐν φωτὶ αἰνῇ αὐτόν. auriꝰ pcipe iob τ audi me. obmutesce: τ ego ſñ lo ἐνωτίζου Ἰὼβ καὶ ἄκουέ μου · κάφυσον, καὶ ἐγώ εἰμι λαλή quar.ſi eſt tibi ſmo reſpõde mihi: loquere: volo eñ σω · εἰ ἔστι σοι λόγος ἀποκρίνῃ μοι, λάλησον, θέλω γὰρ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. Trãsla.B.Mie. Tex.heb.Job.xxxiij. Pritiua.heb

tustũ esse te. si ãt nõ: tu audi me: obmutesce: τ διδαξω σε σοφιαν.

διδάξω σε σοφίαν.

Ca.34.

A Ελιφὰς δὲ ὁ θαιμανίτης ἔφη, ἀκούσατέ μου σοφοί, eruditi auriba pcipite bonũ. qñ auris dmoneo pro bat: τ guttur gustat escã. iudiciũ elegim9 ipis: ζητεῖ, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶσιν· κρίσιν ἑλόμεθα ἑαυ- cognoscam9 in medio ipoz: qđ bonũ qñ dixit tοῖς, γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι καλὸν ὅτι εἴρηκεν Iob iust9 sum. dñs amouit meũ iudiciũ. mẽ ἸΩΒ δίκαιός εἰμι· ὁ κύριος ἀπήλλαξέ μου τὸ κρῖμα. ἐ- tit9 est ãt iudicio meo: vtolẽta sagitta mea sine ψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου, βίαιον τὸ βέλος μου ἄνευ iniustitia. ds vir vt Iob. bibẽs subsãnationẽ sicut ἀδικίας· τίς ἀνὴρ ὥσπερ Ἰὼβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὥσπερ aquã. q nõ peccauit neq impi9 fuit: neq oino comũica ὕδωρ οὐχ ἁμαρτὼν οὐδὲ ἀσεβήσας, οὐδ' ὅλως κοινωνή uit cũ factẽtib9 iniqua vt ambularet cũ σας μετὰ ποιούντων τὰ ἄνομα τοῦ πορευθῆναι μετὰ impiis. nõ cñ dicas qñ nõ erit speculatio viri: ἀσεβῶν. μὴ γὰρ εἶπης ὅτι οὐκ ἴσαι ἐπισκοπὴ ἀνδρός, τ speculatio ipi a dño ideo prudẽtes corde χαὶ ἐπισκοπὴ αὐτῷ παρὰ κυρίου. διὸ συνετοὶ καρδίας audite me: ne mihi fiat cozã dño impiũ esse: τ ἀκούσατέ μου, μή μοι εἴη ἐναντι κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ cozã oipotente turbasse iustitiã. sed red ἐναντι παντοκράτορος ταράξαι τὸ δίκαιον· ἀλλὰ ἄσω dat hoi ẽm qđ facit vnusq9q coz: τ in semita διδοῖ ἀνθρώπῳ κατὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἐν τρίβῳ viri inueniet eũ. putas ãt dñm absurda factur: ἀνδρὸς εὑρήσει αὐτόν· οἴει δὲ γὰρ κύριον ἄτοπα ποιήσειν, aut oꝑs turbabit iudiciũ q fecit terrã: ἢ ὁ παντοκράτωρ ταράξει κρίσιν ὃς ἐποίησε τὴν γῆν, qs ãt est faciẽs subcelestẽ τ q̃ insũt oia. τίς δὲ ἐστιν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ'οὐρανὸν καὶ τὰ ἐνόντα πάν si eñ voluerit cõtinere τ spm apud eũ τα· εἰ γὰρ βούλοιτο συχεῖν καὶ τὸ πνεῦμα παρ' αὐτῷ detinere: finitẽ oia caro simul. oia χαταχεῖν, τελευτήσει πᾶσα σὰρξ ὁμοθυμαδόν. πᾶς eñ homo in terrã redibit. vnde τ formatꝰ est. si ãt nõ γὰρ βροτὸς εἰς γῆν ἀπελεύσεται ὅθεν καὶ ἐπλάσθη. εἰ δὲ μὴ admonit9 es: audi hec: aurib9 pcipe vocẽ verboꝝ. vide tu νουθετῇ, ἄκουε ταῦτα, ἐνωτίζου φωνὴν ῥημάτων. ἴδε σὺ factentẽ iniqua: τ pdentẽ malos: γὰρ ποιοῦντα ἄνομα, καὶ γὰρ ὀλλύοντα τοὺς πονηρούς, exitẽ eternũ iustũ impiũ facis: dicẽs regi iniquus ὄντα αἰώνιον δίκαιον ἀσεβεῖς; λέγων βασιλεῖ παράνο es: impissimꝰ pncipib9. q nõ verit9 est per μεῖς, ἀσεβέστατος τοῖς ἄρχουσιν· ὃς οὐκ ἐπηχύνθη πρό sona honorabilis: neq nouit honorẽ ponere adultis: mira σωπον ἔντιμου, ἐν δὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι ἀδροῖς, θαυμα ri ꝓsonas eoꝝ: vana ãt ipis cuenitẽt σθῆναι πρόσωπα αὐτῶν, κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀπαντήσε- clamasse τ orasse vix: vsus est ται, τὸ κεκραγέναι καὶ δεῖσθαι ἀνδρός, ἐχρήσατο eñ inique. exclusis impotentib9: ipe eñ γὰρ παρανόμως, ἐκκλεισμῶν ἀδυνάτων, αὐγὴς γὰρ cõspector est opeꝝ hoium: latuit ãt illũ nihil eoꝝ ὁρατής ἐστιν ἔργων ἀνθρώπων, λέληθε δὲ αὐγὴν οὐδὲν ὧν facilit. neq est loc9 vt abscõdant ἀφάσουσιν. οὐ δέ ἐστι τόπος τοῦ κρυβῆναι τοὺς factentes iniqua: qñ nõ in vix ponet adhuc. ποιοῦντας τὰ ἄνομα, ὅτι οὐκ ἐπ'ἀνδρα θήσει ἔτι· nã ois

ὁ γὰρ κύριος

'te apparere iustũ. Quod m'si' nõ habes: Paudi9 me: 'tace' & docebo te' sapiẽ- tiam. 34.

D Romũcians itaq6 he- liu etiã hec locu9 est. 6 Audite' sapientes' verba mea: 8 & eruditi' auscultate me. ' Auris' enim' ver- ba" pbat: 6 & guttur9 escas 'gustu diudicat.' Iudiciũ 6 eligamus' nobis: & 'iter nos" videamus' qd sit' melius: a quia' dixit ∞∞∞∞∞ 'iob' iustus sum: ' & deus 'subuertit' iudiciũ meũ. 9 In' iudicãdo eni me' mẽ dacitũ est: ' violẽta" fagitta mea" absq vllo° peccato. P Quis est9 vir' vt est iob q 6 bibit' subsannationem " quasi aquã: qui' graditur 'cum' operãtibus' iniqui tatẽ: ' & ambulat' cũ' viris 'impiis. ' Dixit' eni. ' Non 'placebit ' vir deo: etiam m'si cucurrerit" cum °eo. P Ideo9 viri ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'cordati' audite' me. ° Ab- sit' a deo ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'impietas: ' & ab oipoten te' iniqtas. ' Opus' enim 'hominis' reddet' ei: ' & iuxta vias ' singulorum 'restituet eis. ' Vere' enim m'deus" non ∞∞∞∞∞∞∞∞ °condẽnabit frustra: 9 nec Poipotẽs' subuertet' iudi- ciũ. ' Quẽ" cõstituit alium x'sup' trã: ' aut quẽ' posuit sup' orbẽ quẽ fabricat9 ẽ? ° Si' direxerit' ad eum' cor suũ: ' spm illi9 & flatũ' ad se 'trahet: m deficiet" ois° ca- ro' simul: 9 & hõ' in' cinerẽ 'reuertetur. " Si hẽs ergo x'intellectũ: ' audi qđ dici- tur: & ' auscultа' vocem ∞ 'eloquii mei. ° Numqd' q non amat' iudiciũ' sanari põt? ' Et quõ tu eũ q' iust9 est in' tm' cõdẽnas! m Qui dicit" regi° apostata: qui vocat' duces' impios. ∞ " Qui 'non" accipit' per- sonas' principum: ' nec 'cognouit' tyrannũ cũ di sceptaret' cõtra° pauperẽ 'Opus' ei' manuũ ei9 sunt ' vniuersi. ' Subito' moriẽ tur: ' & in' media' nocte "turbabũtur' ppli' & ptrã sibũt: 9 & auferẽt' violẽtũ "absq' manu. x Oculi" eiꝰ 'eius' sup' vias' hoium: ' & oẽs' gressus eorũ ' cõside- rat. ' Nõ sunt' tenebre' & nõ est9 vmbra mortis: ' vt abscõdãtur' ibi' q opãtur "iniqtatẽ. Neq" eñ' vltra ' in' hominis potestate' ẽ: ' vt veniat' ad" deum ∞∞

'צַדִּקֵךְ׃ "אִם־אֵין 'אַתָּה שֹׁמֵעַ 'לִי
'חֲרַשׁ 'וַאֲלַפְּךָ חָכְמָה׃
"וַיַּעַן 'אֱלִיהוּא 'וַיֹּאמַר׃
'שִׁמְעוּ 'חֲכָמִים 'מִלָּי 'וְיֹדְעִים "הַאֲזִינוּ
'לִי׃ 'כִּי 'אֹזֶן "מִלִּין "תִּבְחָן 'וְחֵךְ
'יִטְעַם 'לֶאֱכֹל׃ 'מִשְׁפָּט "נִבְחֲרָה 'לָנוּ
"נֵדְעָה 'בֵינֵינוּ 'מַה 'טּוֹב׃ 'כִּי 'אָמַר
'אִיּוֹב 'צָדַקְתִּי 'וְאֵל 'הִסִּיר 'מִשְׁפָּטִי׃
'עַל 'מִשְׁפָּטִי 'אֲכַזֵּב 'אָנוּשׁ "חִצִּי
"בְלִי 'פָּשַׁע׃ 'מִי 'גֶּבֶר 'כְּאִיּוֹב
'יִשְׁתֶּה 'לַעַג "כַּמָּיִם׃ 'וְאָרַח 'לַחֲבָרָה
'עִם 'פֹּעֲלֵי 'אָוֶן 'וְלִלְכֶת 'עִם 'אַנְשֵׁי
'רֶשַׁע׃ "כִּי 'אָמַר 'לֹא 'יִסְכָּן 'גֶּבֶר
"בְּרָצְתּוֹ "עִם 'אֱלֹהִים׃ 'לָכֵן 'אַנְשֵׁי
'לֵבָב 'שִׁמְעוּ 'לִי "חִלִּילָה 'לָאֵל
'מֵרֶשַׁע 'וְשַׁדַּי "מֵעָוֶל׃ 'כִּי 'פֹעַל
'אָדָם 'יְשַׁלֵּם 'לוֹ 'וְכְאֹרַח 'אִישׁ
'יִמְצָאֶנּוּ׃ 'אַךְ 'אָמְנָם "אֵל "לֹא
'יַרְשִׁיעַ 'וְשַׁדַּי 'לֹא 'יְעַוֵּת 'מִשְׁפָּט׃
'מִי־'פָקַד 'עָלָיו 'אָרְצָה 'וּמִי 'שָׂם 'תֵּבֵל
'כֻּלָּהּ׃ 'אִם 'יָשִׂים 'אֵלָיו 'לִבּוֹ 'רוּחוֹ
'וְנִשְׁמָתוֹ 'אֵלָיו 'יֶאֱסֹף׃ "יִגְוַע "כָּל־'בָּשָׂר
'יַחַד 'וְאָדָם 'עַל־'עָפָר 'יָשׁוּב׃ "וְאִם
"בִּינָה 'שִׁמְעָה 'זֹּאת 'הַאֲזִינָה 'לְקוֹל
'מִלָּי׃ 'הַאַף 'שׂוֹנֵא 'מִשְׁפָּט 'יַחְבֹּשׁ
'וְאַדִּיר 'כְּבִיר 'תַּרְשִׁיעַ׃ "הַאֹמַר
"לְמֶלֶךְ 'בְּלִיָּעַל 'רָשָׁע 'אֶל 'נְדִיבִים׃
"אֲשֶׁר 'לֹא "נָשָׂא 'פְּנֵי 'שָׂרִים 'וְלֹא
'נִכַּר 'שׁוּעַ 'לִפְנֵי 'דַל 'כִּי 'מַעֲשֵׂה
'יָדָיו 'כֻּלָּם׃ 'רֶגַע 'יָמוּתוּ 'וַחֲצוֹת
"לַיְלָה 'יִגְעֲשׁוּ 'עָם 'וְיַעֲבְרוּ 'וְיָסִירוּ
'אַבִּיר 'לֹא 'בְיָדוֹ׃ 'כִּי 'עֵינָיו 'עַל 'דַּרְכֵי
'אִישׁ 'וְכָל 'צְעָדָיו 'יִרְאֶה׃ 'אֵין
'חֹשֶׁךְ 'וְאֵין 'צַלְמָוֶת 'לְהִסָּתֵר
'שָׁם 'פֹּעֲלֵי "אָוֶן׃ "כִּי 'לֹא 'עַל
"אִישׁ 'יָשִׂים 'עוֹד 'לָהָלֹךְ 'אֶל־'אֵל

בַּמַּשְׁפָּט׃ יֵרֵעַ כַּבִּירִים לֹא חֵקֶר׃ וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃ לָכֵן יַכִּיר מַעֲבָדֵיהֶם וְהַפֵּךְ לַיְלָה וְיִדַּכְּאוּ׃ תַּחַת רְשָׁעִים סְפָקָם בִּמְקוֹם רֹאִים׃ אֲשֶׁר עַל כֵּן סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל דְּרָכָיו לֹא הִשְׂכִּילוּ׃ לְהָבִיא עָלָיו צַעֲקַת דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים יִוְשָׁמֵעַ והוּא יַשְׁקֵט וּמִי יַרְשִׁיעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל גּוֹי וְעַל אָדָם יַחַד׃ מִמְלֹךְ אָדָם חָנֵף מִמֹּקְשֵׁי עָם׃ כִּי אֶל אֵל הֵאָמַר נָשָׂאתִי לֹא אֶחְבֹּל׃ בִּלְעָדַי אֶחֱזֶה אַתָּה הוֹרֵנִי אִם אָוֶן פָּעַלְתִּי לֹא אֹסִיף׃ הֲמֵעִמְּךָ יְשַׁלְּמֶנָּה כִּי מָאַסְתָּ כִּי אַתָּה תִבְחַר וְלֹא אָנִי וּמַה יָדַעְתָּ דַּבֵּר׃ אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי׃ אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכִּיל׃ אֲבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד נֶצַח עַל תִּשְׂבַּת בְּאַנְשֵׁי אָוֶן׃ כִּי יֹסִיף עַל חַטָּאתוֹ בֵּינֵנוּ יִשְׂפּוֹק וְיַרְבֶּה אֲמָרָיו לְאֵל׃

Ca.xxxv.

וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃ הַזֹּאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ צִדְקִי מֵאֵל׃ כִּי תֹאמַר מַה יִסְכָּן לָךְ מֶה אוֹעִיל מֵחַטָּאתִי׃ אֲנִי אָשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת רֵעֶיךָ עִמָּךְ׃ הַבֶּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר שְׁחָקִים גְּבֹהוּ מִמֶּךָּ׃ אִם חָטָאתָ מַה תִּפְעַל בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ מַה תַּעֲשֶׂה לּוֹ׃ אִם צָדַקְתָּ מַה תִּתֶּן לוֹ אוֹ מַה מִּיָּדְךָ יִקָּח׃ לְאִישׁ כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ וְלִבֶּן אָדָם צִדְקָתֶךָ׃ מֵרֹב עֲשׁוּקִים יְזַעֲקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים׃

in iudicium. Conteret multos & innũerabiles: & stare faciet alios pro eis. ooooooooooooooooooo Nouit eni opera eorũ: & idcirco inducet noctẽ: & conterentur. Quasi impios percussit eos oo in loco videntium. Qui quasi de industria ooooo recesserũt ab eo; & oẽs vias eius ooooooooooo intelligere noluerũt. Vt puenire facerẽt ad eũ clamorem egeni: & audiret voces pauperũ. Ipso eñ cõcedẽte pacẽ: qs est q cõdẽnet! Ex q abscõderit vultũ: qs ẽ q cõtẽplet eũ! & sup gentes & sup oẽs homies. Qui regnare facit hoiem hypocritã: ppter pctã populi. Qua ergo ego locutus sum ad deũ: te quoq nõ prohibebo. Si erraui: tu doce me. Si iniqtatẽ locutus sui: vltra nõ addã. Numqda te deus expetit eam quia displicuit tibi? Tu ei cepisti loq: & nõ ego. Qd sntiq nosti melius: loquere. Viri intelligentes loquãtur mihi: & vir sapẽs audiat me. Iob autem stulte ooo locutus est: & verba illi non sonant disciplinã. Pater mi: pbetur iob vsq; ad finem. Ne ooo delinas ab homine iniquitatis: qui addidit sup pctã sua blasphemiã. Inter nos iterim cõstringatur: & tũc ad iudiciũ puocet sermonib9 suis deũ.

Igitur heliu hec 35. rursum locutus est. Nũqd equa videtur tibi tua cogitatio: vt diceres iustior deo sum: Dixisti enim. Non tibi ooo placet qd rectũ ẽ: vel qd tibi pderit si ego peccauero! Itaq ego rñdebo sermonib9 tuis: & amicis tuis tecũ. Suspice celũ & intuere: & cõtẽplare etherea: q altior te sit. Si peccaueris: ooooooo qd eis nocebis! et si multiplicate fuerit iniqtates tue: qd facies cõtra eũ! Porro si iuste egeris qd donabis ei: aut quid de manu tua accipiet! Hominiq sitis tui ẽ nocebit ipietas tua: & filiũ hois adiuuabit iustitia tua. Propter multitudinẽ calũniatorũ clamabũt: & eiulabũt pp vim brachii tyrannoꝝ.

oẽs inspicit: q prehẽdit inuestigabilia: gloria q πάντας ἐφορᾷ, ὁ καταλαμβάνων ἀνεξιχνίαστα, ἔνδοξός τε excellẽtia: quoq nõ est nũer. cognoscẽs eos καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ὁ γνωρίζων αὐτῶν opa: τ vertet noctẽ τ humiliabunt. ex τὰ ἔργα, καὶ στρέψει νύκτα καὶ ταπεινωθήσονται. ἔστη tinxit ãt impios: ꝓspicui ãt cozã eo. ᾧ βέβηκε δὲ ἀσεβεῖς, ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ. ὅτι declinauerũt a lege dei. iustificationes eius nõ cogno ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ. δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἐπέ uerũt. vt adducerẽt ad eũ clamorẽ paupe γνωσαν, τοῦ εἰσαγαγεῖν ἐπ' αὐτὸν κραυγὴν πτωνῆ ris: τ clamorẽ egenoꝝ exaudiet. τ ipe τος, καὶ κραυγὴν πλωχῶν εἰσακούσεται. καὶ αὐτὸς silentiũ ꝓbebit: τ qs condẽnabit: τ absco ἡσυχίαν παρέξεται, καὶ τίς καταδικάσεται, καὶ κρύ det facie! τ qs videbit eũ! τ sup gẽ φει πρόσωπον; καὶ τίς ὄψεται αὐτόν; καὶ κατὰ ἐθ tẽ: τ sup hoiem simul: q regnare facit homi νους, καὶ κατὰ ἀνθρώπου ὁμοῦ, βασιλεύων ἄνθρω nẽ hypocritã ob difficultatẽ ppũi. qñ ad που ὑποκριτὴν ἀεὶ δυσκολίας λαοῦ. ὅτι πρὸς τὸν foztẽ dicẽs: accepi: nõ alienabo: sine meipo ἰσχυρὸν ὁ λέγων, ἔλαφα, οὐκ ἐνεχυράσω, ἄνευ ἐμαυ videbo. tu ostẽde mihi: si iniustitiã opat9 fuz: τοῦ ὄψομαι. σὺ δεῖξόν μοι, εἰ ἀδικίαν ἐργασάμην, nõ addã: nũqd a te soluet eã: qñ οὐ μὴ προσθήσω, μὴ παρὰ σοῦ ἀποστίσῃ αὐτήν. ὅτι tu expuliſti: qñ tu eligeꝛs: τ nõ ego: τ qd nosti lo σὺ ἀπάσω, ὅτι σὺ ἐκλέξῃ, καὶ οὐκ ἐγώ, καὶ τί ἔγνως λά quere? ideo prudẽtes corde dicẽt hec: vir ãt sa λησον; διὸ συνετοὶ καρδίας ἐροῦσι ταῦτα, ἀνὴρ δὲ σο piẽs audiuit meã verbũ. tob ãt nõ in intellectu locut9 φὸς ἀκήκοέ μου τὸ ῥῆμα. ἰὼβ δὲ οὐκ ἐν συνέσει ἐλάλη est: at verba ei9 nõ in sciẽtia. verũtã σε, τὰ δὲ ῥήματα αὐτοῦ οὐκ ἐν ἐπισήμῃ. οὐμὴν δὲ ἀλ discẽ iob: ne vederis ãpli9; respõsionẽ: q̃madmodũ λὰ μάθε ἰώβ, μὴ δῶς ἔτι ἀνταπόκρισιν, ὡσπερ οἱ stulti. ne addam9 sup peccatis nr̃is: ini ἄφρονες. ἵνα μὴ προσθῶμεν ἐφ' ἁμαρτίαις ἡμῶν, ἀνο quitas ãt in nobis ꝓputet multa loquentib9 verba μία δὲ ἐφ' ἡμῖν λογιοῦται πολλὰ λαλούντων ῥήματα coꝝ domino.

ἐναντίον κυρίου.

Ca.35.

Respõdens ãt eliu ait: qd hoc putasti Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ λέγει, τί τοῦτο ἡγήσω in iudicio. tu qs es! qñ dixisti iust9 sũ eo ἐν κρίσει. σὺ τίς εἶ; ὅτι εἶπας δίκαιός εἰμι ἐναν rã dño. qñ dices qd facia eũ peccaueri! ego ãt τίον κυρίου. ὅτι ἐρεῖς τί ποιήσω ἁμαρτών; ἐγὼ δὲ tibi dabo respõsum τ trib9 amicis. suspi σοι δώσω ἀπόκρισιν καὶ τοῖς τρισὶ φίλοις. ἀνά ce in celũ τ vide: ꝓtẽplare nebulas: q βλεψον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἴδε, κατάμαθε νεφη, ὡς alte a te. si peccasti qd facies! si aũt τ ὑψηλὰ ἀπὸ σοῦ. εἰ ἥμαρτες τί πράξεις; εἰ δὲ καὶ multa delidisti: qd potes facere! qñ tgit iu πολλὰ ἠνόμησας, τί δύνασαι ποιῆσαι; ἐπεὶ δυν δὲ σὺ es: qd dabis ei: aut qd de manu tua acci καιος εἶ, τί δώσεις αὐτῷ, ἢ τί ἐκ χειρός σου λήψ piet! viro simili tui ipietas tua: τ filio ται; ἀνδρὶ τῷ ὁμοίῳ σου ἡ ἀσέβειά σου, καὶ υἱῷ hois iustitia tua. a multitudie calũnia ἀνθρώπου ἡ δικαιοσύνη σου. ἀπὸ πολήθους συκοφα ti clamabũt: vociferabunt a brachio τούμενοι κεκράξονται, βοήσονται ἀπὸ βραχίονος multorum.

πολλῶν.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ nō dixit: vbi eſt deus q fecit me: ordi=
nās cuſtodias nocturnas. diuidens me a ḡdrupedi=
bus terre: ab āt volucrib⁹ celt. illic clamabūt τ
nō exaudiet: τ ab iniuria malox. indecēta dñi
videre nō vult dñs; ipe cū ops
cōſpector eſt pficientiū iniqua: τ ſaluā
bit me. iudicare āt coā eo: ſi potes laudare
eū et eſt. τ nſic qñ nō eſt q cōſideret irā
ſtra aperit os ſuū: in ignoratia xba pōderat.
ταίως ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτ, ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει.

HΕτι δὲ ἐλιοῦ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι.
vt doceā te: adhuc.n.in me eſt ſmo: repetēs ſcie
ἵνα δηλάξω σε, ἔτι γὰρ ἐν ἐμοὶ ἐστι λέξις, ἀναλαβὼν τὴν ἐπι
tiā meā longā: operib⁹ āt meis iuſta dicā in verita
γήμην μου μακράν, ἔργοις δέ μου δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθεί
te: τ nō iuſta verba iniuſte intelligēs.cognoſce āt
as, καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως συνιεῖς. γίνωσκε δὲ
qñ dñs nō repellet innocentē. potēs
ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀπωθήσηται ὃν ἄκακον. δυνατὸς
fortitudie cor impiox nō viuificabit: τ pecunias mēdi
ἰσχύϊ καρδίαν ἀσεβῶν οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, καὶ χρήματα πλῶ
cox dabit: nō auferet a iuſto oculos ſuos: τ
χων δώσει. οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
cū regib⁹ in ſolio collocabit eos in victoriā τ exalta
μετὰ βασιλέων εἰς θρόνον καθιεῖ αὐτοὺς εἰς νίκος καὶ ὑψω=
bunt. τ vicit in manicis cōprehēdent
θήσονται. καὶ οἱ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συνεθήσον
in func pauptatis. τ renūciabit eis opa eox
ται ἐν χοινίῳ πενίας. καὶ ἀναγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν
τ delicta eox: qñ foztes erūt. ſed
καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύουσιν. ἀλλὰ τοῦ
iuſtū exaudiet: τ dixit qñ reuertent ex
δικαίου εἰσακούσεται, καὶ εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ
iniqtate. ſi audierint τ fuerint: pplebūt
ἀδικίας. ἐὰν ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, συντελέσουσι
dies ſuos in bonis: τ āños ſuos in gau=
τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐπρε
dijs. impios āt nō ſaluat ppt nō velle
πείαις. ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασώζει παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι
ipos ſcire dñm: τ qñ admoniti inaudiēteo
αὐτοὺς εἰδέναι τὸν κύριον, καὶ διότι νουθετούμενοι ἀνήκοοι
fuerūt. τ hypocrite corde ordinabūt furoꝛē: nō clama=
ἦσαν. καὶ ὑποκριταὶ καρδίᾳ τάξουσι θυμόν, οὐ βοήσον=
būt qñ ligauit eos. morīāt igit in iuuētute ani
ται ὅτι ἔδησεν αὐτούς. ἀποθάνοι τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυ
ma eox: at vita eox vulnerata ab angelis.
χὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων.
eo q cōpreſſerūt debilē τ impotentē: iudiciū āt māſuetox ex
ἀνθ' ὧν ἐθλιψαν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατον, κρῖμα δὲ πραέων ἐκ=
ponet. τ ꝓtera qñ decepit ex ore inimici: im=
πόησει. καὶ πρὸς ἐπεὶ ἀπάτησεν ἐκ στόματος ἐχθροῦ, ἀ=
mēſa ꝓfuſio ſub ea: τ deſcēdit mē
βυσσος κατάχυσις ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ κατέβη τρά
ſa tua plena pinguedine. nō deficiet āt a in
πεζά σου πλήρης πιότητος. οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δί
ſis iudiciū: furoꝛ āt in impios erit: ppt ipietatē
καίων κρῖμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσαι, διὰ ἀσεβείας
donox q ſuſcepērūt in iniuſtitijs: ne te declinet volūtaria
δώρων, ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίαις, μή σε ἐκκλινάτω ἐκὼν
mēa: deſcatīois in neceſſitate exiſtiū ipotentū τ oēs
ὁ τοὺς, δεήσεως ἐν ἀνάγκῃ ὄντων ἀδυνάτων, καὶ πάντας

Trāsla.B.Vie.

[P]Et nō[q] dixit[r] vbi eſt[s] deus
[t]qui fecit me:[u] qui dedit
[x]carmina[r] in nocte.[t] Qui
docet nos[s] ſuper iumenta
[r]terrē:[t] & ſuper volucres
[v]celi[x] erudit nos.[r] Ibi ꝯo
[s]clamabūt[b] & nō[r] exaudiet
[x]ppter[r] ſuſpbiā[m] malorū.
[P]Nō[n] ergo[o] fruſtra[q] audiet
[r]de?:[p] & ops cauſas ſingu
lorū[n] intuebitur.[x] Etiā[r] cū
[t]dixeris[s] non[b] cōſiderat:
[r]iudicare[p] coram illo[r] &
expecta[r] eum.[s] Nunc[b] eni
[t]non[x] infert[r] furorem ſuū:
[m]nec[u] vlciſcitur[o] ſcelus
[p]valde. Ergo[q] iob[r] fruſtra
[s]aperit[r] os ſuum: & abſq
[x]ſcientia[r] verba[s] multipli=
cat. 36.

HΕτι δὲ ἐλιοῦ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι.
HDdens quoq⁹[r] helihu:
hec[t] locutus eſt. ꝯo
[p]Suſtine[r] me[t] paululū:[s] &
indicabo tibi.[r] Adhuc[b] enī
habeo qd[x] p deo[t] loquar.
[m]Repetā[u] ſcīam meā[o] a prī
cipio:[p] & opatorē meū[q] p
babo[r] iuſtū.[t] Vere[o] eī[u] abſ
q[x] mēdacio[v] ſmones mei:
& [p]fecta[s] ſcia pbabitur[b] ti
bi.[o] De?[r] potētes[r] nō[s] abi
cit:[t] cū & ipe ſit[b] potes. Sed
[t]nō[m] ſaluat[u] ipios:[o] & iudi
cium[r] paupibus[q] tribuit.
[r]Nō[s] auferet[r] a iuſto[u] ocu
los ſuos:[x] & reges ꝯoꝯo
[t]in ſolio[o] collocat[b] in per=
petuum:[r] & illi[r] erigūtur.
[b]Et ſi fuerint[t] in catenis:
& [s]vinciantur ꝯoꝯoꝯo
[b]funibus[t] paupertatis:[x] in
ducabit[r] eis[m] opera eorum
[u]& ſcelera eorū[o] qa[p] violē
ti fuerūt.[q] Reuelabit q[r]
[r]aurē eorū[o] vt corripiat:
[r]& loq̄tur[u] vt[r] reuertantur
[r]ab iniqtate.[t] Si[s] audierint
[b]& obſeruauerint:[r] cōple
būt[b] dies ſuos[r] in bono:[r] &
annos ſuos[s] in gloria.[b] Si
aūt[t] nō[x] audierint:[m] tranſi
būt[t] p gladiū:[u] & cōſumē
tur[o] in ſtultitia.[q] Simulato
res & callidi[o] ꝓuocāt[r] irā
dei:[u] nec[r] clamabunt[r] cū
[t]vincti fuerit.[s] Morietur,
[b]in tēpeſtate[r] aia eorū:[b] &
vita eox[r] iter effeminatos.
[r]Eripiet[b] de anguſtia ſua
[s]paupē:[r] & reuelabit[t] in tri
bulatiōe[r] aurē ei[o].[m] Igitur
[u]ſaluabit te[o] de ore[p] angu
ſto[q] latiſſime & [r]non hñte
[s]fūdamētū[r] ſubter ſe:[u] req
es aūt[x] mēſe tuę erit[r] plena
[t]pinguedie.[s] Cauſa tua q[ſi]
[b]ipii iudicata ē:[b] cām[r] iudi
ciūq⁹ recipies.[t] Nō[x] te[r] er
go[s] ſuper[b] ira[r] vt aliquē[t] op
primas:[m] nec multitudo[u] do
norū[o] inclinet te.[q] Depone
[r]magnitudinē tuam[s] abſq
[x] tribulatione:[u] & oēs

Tex.heb.Job.xxxvj.Pītūa.heb

וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נֹתֵן
זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה: מַלְּפֵנוּ מִבַּהֲמוֹת
אֶרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יְחַכְּמֵנוּ: שָׁם
יִצְעֲקוּ וְלֹא יַעֲנֶה מִפְּנֵי גְּאוֹן רָעִים:
אַךְ שָׁוְא לֹא יִשְׁמַע אֵל וְשַׁדַּי לֹא
יְשׁוּרֶנָּה: אַף כִּי תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ
דִּין לְפָנָיו וְתוֹחַל לוֹ: וְעַתָּה כִּי
אַיִן בְּקֶצְפּוֹ אַפּוֹ וְלֹא יָדַע בְּפֶשַׁע
מְאֹד: וְאִיּוֹב הֶבֶל יְפַצֶּה פִּיהוּ
בְּבִלְי דַעַת מִלִּין יְכַבֵּר:
וַיֹּסֶף אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר:
כַּתֵּר לִי זְעִיר וַאֲחַוְךָ כִּי עוֹד לָאֱלוֹהַּ
מִלִּים: אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק וְלִפְעֲלִי
אֶתֵּן צֶדֶק: כִּי אָמְנָם לֹא שֶׁקֶר מִלָּי
תְּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ: הֵן אֵל כַּבִּיר
וְלֹא יִמְאַס כַּבִּיר כֹּחַ לֵב: לֹא יְחַיֶּה
רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן: לֹא
יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו וְאֶת מְלָכִים
לְכִסֵּא וַיּוֹשִׁיבֵם לָנֶצַח וַיִּנָּבֹהוּ:
וְאִם אֲסוּרִים בַּזִּקִים יִלָּכְדוּן
בְּחַבְלֵי עֹנִי: וַיַּגֶּד לָהֶם פָּעֳלָם
וּפִשְׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבָּרוּ: וַיְגַל אָזְנָם
לְמוּסָר וַיֹּאמֶר כִּי יָשׁוּבוּן מֵאָוֶן:
אִם יִשְׁמְעוּ וְיַעֲבֹדוּ יְכַלּוּ יְמֵיהֶם
בַּטּוֹב וּשְׁנֵיהֶם בְּנָעִמִים: וְאִם לֹא
יִשְׁמְעוּ בְּתֶעְלַת יַעֲבֹרוּ וְיִגְוְעוּ בְּבִלְי
דָעַת: וְחַנְפֵי לֵב יָשִׂימוּ אַף לֹא
יְשַׁוְּעוּ כִּי אָסַרְם: תָּמֹת בְּנֹעַר נַפְשָׁם
וְחַיָּתָם בַּקְּדֵשִׁים: יְחַלֵּץ עָנִי בְעָנְיוֹ
וְיָגֶל בַּלַּחַץ אָזְנָם: וְאַף הֲסִיתְךָ
מִפִּי צָר רַחַב לֹא מוּצָק תַּחְתֶּיהָ
וְנַחַת שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא דָשֶׁן: דִּין
רָשָׁע מָלֵאתָ דִּין וּמִשְׁפָּט
יִתְמֹכוּ: כִּי חֵמָה פֶּן יְסִיתְךָ
בְּשֹׁפֶק וְרֹב כֹּפֶר אַל יַטֵּךְ:
הַיַּעַרְךָ שׁוּעֲךָ לֹא בָצַר וְכֹל

מֵאֲמַצֵּי כֹחוֹ ׀ אַל תְּשַׁאֵף הַלֵּילָה אֲשֶׁר יָעֲלוּ עַמִּים תַּחְתָּם ׃ הַשָּׁמֶר
לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם ׃ הַשָּׁמֶר
אַל תִּפֶן אֶל אָוֶן כִּי עַל זֶה בָּחַרְתָּ מִנִּי עֹנִי ׃
מִנִּי עֹנִי ׃ הֵן אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי שֹׁנֶה כָמֹהוּ מוֹרֶה ׃
כָמֹהוּ מוֹרֶה ׃ מִי פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ וּמִי אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה ׃
וּמִי אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה ׃ זְכֹר כִּי
תַשְׂגִּיא פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ אֲנָשִׁים ׃ כָּל אָדָם חָזוּ בוֹ אֱנוֹשׁ חָזָה מֵרָחוֹק ׃
הֵן אֵל שַׂגִּיא וְלֹא נֵדָע מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא חֵקֶר ׃ כִּי
יִגְרַע נִטְפֵי מָיִם יָזְקוּ מָטָר לְאֵדוֹ ׃
אֲשֶׁר יִזְלוּ שְׁחָקִים יִרְעֲפוּ עָלֵי
אָדָם רָב ׃ אַף אִם יָבִין מְפָרְשֵׂי עָב תְּשֻׁאוֹת סֻכָּתוֹ ׃ הֵן פָּרַשׂ עָלָיו
אוֹרוֹ וְשֹׁרֶשׁ הַיָּם כִּסָּה ׃ כִּי בָם דִּין עַמִּים יִתֶּן אֹכֶל לְמַכְבִּיר ׃ עַל
כַּפַּיִם כִּסָּה אוֹר וַיְצַו עָלֶיהָ בְּמַפְגִּיעַ ׃
יַגִּיד עָלָיו רֵעֵהוּ מִקְנֶה אַף עַל עֹלֶה ׃

C.xxxvij.

אַף לְזֹאת יֶחֱרַד
לִבִּי וְיִתֶּר מִמְּקוֹמוֹ ׃ שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ
בְּרַגֶז קוֹלוֹ וְהֶמְיָה מִפִּיו יֵצֵא ׃
תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יְשָׁרֵהוּ וְאוֹרוֹ
עַל כַּנְפוֹת הָאָרֶץ ׃ אַחֲרָיו יִשְׁאַג
קוֹל יַרְעֵם בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ וְלֹא
יְעַקְּבֵם כִּי יִשָּׁמַע קוֹלוֹ ׃ יַרְעֵם אֵל
בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְּדֹלוֹת
וְלֹא נֵדָע ׃ כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵא
אֶרֶץ וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת
עֻזּוֹ ׃ בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת
כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ ׃ וְתַּחַת חַיָּה
בְּמוֹ אֲרֵבוֹת וּבְמְעֹנֹתֶיהָ תִּשְׁכֹּן ׃
מִן הַחֶדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים
קָרָה ׃ מִנִּשְׁמַת אֵל יִתֵּן קֶרַח
וְרָחְבֵי מַיִם נִמְצָק ׃ אַף בְּרִי
יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ ׃
וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ נְתַחְבּוּלֹתָו

robuſtos fortitudine.
Ne protrahas noctem:
vt aſcendant populi
pro eis. Caue
ne declines ad iniqtatē:
hanc enim cepiſti ſequi
poſt miſeriā. Ecce deus
excelſus in fortitudie ſua:
& nullus ei ſilis in legiſlatoribus. Quis poterit
ſcrutari vias eius? aut qs
audet ei dicere: opat? es
iniquitatē? Memēto q
ignores opus ei?: de q
cecinerūt viri. Oēs homines vidēt eū: vnuſqſq
intuetur pcul. Ecce
deus magn? vincēs ſciētiā nr̄am: numerus ānorū ei? inestimabilis. Qui
aufert ſtillas pluuie: &
effundit ībres ad inſtar
gurgitū: qui de nubib?
fluūt q pretexūt cūcta
deſup. Si voluerit extēdere nubes quaſi tentoriū ſuum: & fulgurare
lumine ſuo deſup: cardines q̄ maris operiet.
Per hec eſt iudicat populos: & dat eſcas multis
mortalib?. In manibus
abſcōdit lucē: & pcipit
ei vt rurſus aduēiat. Annunciat de ea amico ſuo
q poſſeſſio eius ſit: & ad
eam poſſit aſcēdere. 37.
Super hoc expauit
cor meū: & emotū
eſt de loco ſuo. Audiet
auditionē in terrore vocis ei? & ſonū de ore illi?
pcedentē. Subter oēs
celos ipſe cōſiderat: &
lumen illi? ſup terminos
terre. Poſt eum rugiet
ſonitus: tonabit voce
magnitudinis ſue: & nō
inueſtigabitur cū audita
fuerit vox eius. Tonabit
deus in voce ſua mirabiliter: qui facit magna
& īſcrutabilia. Qui precipit niui vt deſcendat in
terrām: & hiemis pluuiis & imbri
fortitudinis ſue. Qui in
manu oīm hoīm ſignat:
vt nouerint ſinguli opa
ſua. Ingredietur beſtia
latibulū ſuū: & in antro ſuo morabitur.
Ab interioribus egredietur tēpeſtas: & ab arcturo frigus. Flante deo cō
creſcit gelu: & rurſum lati
ſſime fundūtur aque.
Frumētū deſiderat nubes: & nubes ſpargunt
lumē ſuū. Que luſtrant
cūcta circuitū: quocūq;
eas volūtas gubernantis

robuſtos fortitudie: ne protrahas noctē vt aſcendant alij pro eis: ſed caue ne facias inde-
βῆναι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν, ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξῃς ἀπο
cēcia: ab his eſt liberat ceos a pauptate. ecce
πα, ἀπὸ τούτων γὰρ ἐξείλου ἀπὸ πτωχείας. ἰδοὺ ὁ
fortis cōfirmabit in fortitudie ſua: ds eſt eſt fm eū
ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύι αὐτοῦ, τίς γάρ ἐστι κατ' αὐ-
potēs: ds āt eſt ſcrutās ei? opa: aut ds qs
τὸν δυνάσης; τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων αὐτοῦ τὰ ἔργα; ἢ τίς ὁ
dixiſti fecit iniuſta: memēto q magna opa e-
εἶπας ἔπραξεν ἄδικα; μνήσθητι ὅτι μεγάλα τὰ ἔργα αὐ
tus ſūt: q̄s vhiſſ viri. ois homo nouit in eo:
τοῦ ἐστιν, ὧν ἤρξαν ἄνδρες. πᾶς ἄνθρωπος εἶδεν ἐν αὐ-
q̄dq vulnerati ſunt mortales. ecce fortis mul
τῷ, ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πο-
t? t nō cognoſcem?: nūerus annoꝝ eius t infini
λὺς καὶ οὐ γνωσόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπέραν-
tus. nūerabiles āt ei ſtille pluuie: t infundent
τος. ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ, καὶ ἐπιχυθήσον
pluuia i nubē. fluēt antiqtateo: inſūbrauerūt āt
ται ὑετῶν εἰς νεφέλην. ῥυήσονται παλαιώματα, ἐσκίασε δὲ
nubila in indicibilib? tonitruis. t ſi ꝓpoſuerit extēſiōēs ſun
νέφη ἐπὶ ἀμυήτων βροντῶν. καὶ ἐὰν συνῇ ἐπεκτάσεις νε
bis: cūlitatē tabnaculi ſui. ecce extēdit ſup illud
φέλης, ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ' αὐτὴν
nubē ſuā: t fundamēta maris abſcōdit: in eīs eis
νεφέλην αὐτοῦ, καὶ ῥιζώματα τῆς θαλάσσης ἐκάλυψεν. ἐν γὰρ αὐτοῖς
indicabit ppl̄os: dabit eſcā fort. in manib? abſcō
κρινεῖ λαούς, δώσει τροφὴν τῷ ἰσχύοντι. ἐπὶ χειρῶν ἐκά
dit lumē: t pcipit de ea in occurrēti. renū
λυψε φῶς, καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι. ἀναγ
dabit de eo amico ei? poſſeſſio t de inuſtitia.
γελεῖ περὶ αὐτ φίλου αὐτ κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας. G.37

Ppt hāc turbatū eſt cor meū: t demo
Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη καρδία μου, καὶ ἀπε
rit de loco ſuo. audi auditionē i ira furoris dei:
ρεῖ ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ κυρίου,
t meditatio de ore ei? egrediet. ſub to
καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξελεύσεται. ὑποκάτω πα
to celo pnciparū ei?: t lumē illi? ſup ala
νὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτέ
las terre. poſt eū clamabit voce: tonabit
ρύγων τῆς γῆς. ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνή, βροντήσει
in voce iniurie ſue: t nō cōmutabit eos: q̄n
ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ὅτι
audiet vocē ei?. tonabit fortis in voce ſua
ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. βροντήσει ὁ ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐ-
mirabili: hoīa poſuit beſtijs. norūt āt cubilia oz
τοῦ θαυμασίᾳ, ὡραν ἔθετο χρήσεσιν. οἶδασι δὲ κοίτης τὰ
dinē. in his oib? nō erſurgit tua ſentētia: neq; mu
ξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταταί σου ἡ διάνοια, οὐ δὲ ἀλ
tabit tuū coz a corpore. fecit eīm ma-
λάσσεται σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. ἐποίησε γὰρ μεγά
gna q̄ nō nouim?: diſpoſe nīui. eſto ſup terrā: t
λα ἃ οὐκ οἴδειμεν, συντάσσων χιόνι. γίνου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
tēpeſtas pluuiaꝝ potētie ſue. in manu oīs homi
χειμὼν ὑετῶν δυνασείας αὐτοῦ. ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώ
nis ſubſignat: vt ſciat ois homo ſuā
που κατασφραγίζει, ἵνα γνῷ πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ
infirmitatē. ingreſſe ſūt āt fere ſub tectū: q̄euerūt
ἀσθένειαν. εἰσῆλθε δὲ θηρία ὑπὸ σκέπην, ἐσύχασαν δὲ
in cubili. de penetralib? ueniūt volucres. ab
ἐπὶ κοίτης. ἐκ ταμιείων ἐπέρχονται ὀφύαι. ἀπὸ
ūt pmontoriis frig?: t a vēto fort dabit
δὲ ἀκρωτηρίων ψύχος, καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει
glacie. gubernatāt aquā ſicut voluerit. t ele
πάγος. διακίζει δὲ τὸ ὕδωρ ὡς ἐὰν βούληται. καὶ ἐκλει-
ctū formar nubes. diſperget nubilū lumē ei?:
πτὸν καταπλάσσει νεφέλη. διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐ-
t tpe circuit? quertit in gubernaculis
τοῦ, καὶ αὐτὸς κυκλώματα διασρέφει ἐν βεβουλαίῳ ꝏ

in opa eoꝝ: oia q̄cūq; vtiq; p̄ceperit eis:
εἰς ἔργα αὐτῶν, πάντα ὅσα ἂν ἐντείληται αὐτοῖς,
hec coordinata sūt ab eo sup̄ tram. siue in
ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐὰν εἰς
disciplinā siue in trā eius: siue in miaz iuene
παιδείαν ἐάν τε εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ἐάν εἰς ἔλεος εὑρη
rit eum. aurib⁹ p̄cipe hec iob: sta: admonere poten
θῇ αὐτόν. ἐνωτίζου ταῦτα Ἰώβ, στῆθι, νουθετοῦ δύνα
tiam dñi. nouim⁹ q̄n dñs posuit opera ei⁹.
μιν κυρίου. οἴδαμεν ὅτι κύριος ἔθετο τὰ ἔργα αὐτοῦ.
lumē q̄ fecit e tenebris. scit āt discretionē nubiū⁹
φῶς ποιήσας ἐκ σκότους. ἐπίσασαι δὲ διάκρισιν νεφῶν,
magne āt rutne maior. tua āt vestis calida:
ἐξαίσια δὲ σώματα ποιηθῶν. σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμή,
quiescit āt sup̄ terrā a noto. firmabit cū
ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ νότου. στερεώσει με
eo in antiquitates: fortes et inspectiones ifusio
τ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, ἰσχυραὶ ὡς ὁράσεις ἐπιχύ=
nis. cur voce me: q̄d dicem⁹ ei? t cessa
σεως. διατί δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν αὐτῷ; καὶ παυ
bimus multa dicentes. nūq̄d liber aut scriba
σόμεθα πολλὰ λέγοντες. μὴ βίβλος ἢ γραμματεύς
mihi adfuit: vt hoiem cū steteri silere faciaz.
μοι παρέσηκεν, ἵνα ἄνθρωπον ἐσηκὼς κατασιωπήσω.
oibus āt nō visibilē lumē: lucidum est in
πᾶσι δὲ οὐχ ὁρατὸν τὸ φῶς, τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς
antiquitatibus: sicut ab eo in nebulis. ab
παλαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν. ἀπὸ
adlone nubes splendentes: in his magna glo
βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δό
ria t honor ab oipotente: t non inueni=
ξα καὶ τιμὴ παρὰ παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκο=
m⁹ alium simile fortitudini ei⁹. q̄ tusta iudicat
μὲν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, ὁ τὰ δίκαια κρίνων
nō putas crandire eum: ideo timebunt eum ho
οὐκ οἴει εἰσακούειν αὐτόν; διὸ φοβηθήσονται αὐτὸν οἱ ἄν
mines: timebunt āt eū t sapiētes corde.
θρωποι, φοβηθήσονται δὲ αὐτὸν καὶ οἱ σοφοὶ καρδίᾳ. Ca.38

A Posuit āt cessauit eius a simone dixit
Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ἐλιοῦ τῆς λέξεως εἶπεν ὁ
dñs iob p turbinem t nubem. dō ille
infra. κύριος τῷ Ἰὼβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφέλης· τίς οὗτος ὁ
40.a. abscōdens cōsiliū. cōtinens āt verba in corde: me
κρύπτων βουλήν, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ
āt putat abscōdere? cinge sicut vir lūbū tuū: iter
δὲ οἴεται κρύπτειν; ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρω
rogabo āt te: tu aūt mihi respōde. vbi eras in fun=
τήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίναι· ποῦ ἦς ἐν τῷ θε=
dando me tram? nuncia āt mihi si scis intelle
μελιοῦν μὲ τὴν γῆν; ἀπάγγειλον δέ μοι εἰ ἐπίστασύνε=
ctū? dō posuit mēsuras ei⁹ si nosti? aut dō q̄ indu
σιν; τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἐπά=
xit funem sup̄ eā? sup̄ quo annuli eius cō=
γαγὼν σπαρτίον ἐπ' αὐτῆς; ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πε
firi sūt? dō āt est q̄ misit lapidē angularē in ea:
πήγασι; τίς δέ ἐστιν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς,
q̄n facta sunt astra laudauerūt me voce magna omnes
ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες
angeli mei. cōclusit āt mare portis: q̄n fluctua
ἄγγελοί μου. ἔφραξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαί=
bat de ventre matris, siue procedens. posui
νετο ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκ πορευομένη. ἔθέμην
āt ei nebulā vestimētū: caligine āt eam q̄si pānis fuol
δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν, ὁμίχλην δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνω
ui. posui āt et limos circūponēs claustra t portas. di
σα. ἔθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας. εἶ
xi aūt ei vsq; huc venies: t non trāsgredieris:
πα δὲ αὐτῇ μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ,
B sed in teipsa conterentur tibi fluctus.
ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσονταί σοι τὰ κύματα.

duxerit⁹ ad⁹ omne⁹ quod
⁹precepit illis⁹ super ꝯ
⁹facie⁹ orbis⁹ terrarum:
⁹siue⁹ in vna⁹ tribu ꝯ
⁹siue⁹ in terra sua: ⁹siue⁹ in
q̄cunq; loco⁹ mie sue eas
iusserit ⁹ inueniri. ⁿ Auscūl
ta⁹ hec⁹ iob: ⁹ sta⁹ & cōside
ra⁹ mirabilia⁹ dei. ⁹ Nunqd
scis⁹ quando precepit ꝯ
⁹deus pluuiis: ⁹ vt ostende
rent⁹ lucem⁵ nubiū eius?
⁹Numquid nolti⁹ semitas
⁹nubium⁸ magnas & ꝯ
⁵pfectas ⁹ scientias? Nōne
⁹vestimēta tua⁷ calida sūt:
⁷cum perflata fuerit⁶ ter
ra⁵ austro? Tu forsitan ꝯ
⁹cum eo⁹ fabricatus es⁸ ce
los? qui⁹ solidissimi⁸ q̄si ere
⁸fusi sunt. ⁹ Ostede nobis
⁹qd⁸ dicam⁹? ⁵ illi: nos qppe
inuoluimur ⁹ tenebris.
⁶Quis narrabit⁵ ei ⁵ que
⁹loquor? etiam⁸ si ⁹locutus
fuerit⁷ hō: ⁶ deuorabitur:
⁵ac nunc⁶ non⁹ vident⁸ lu=
cem. Subito⁹ aer cogetur
⁹in nubes: ⁹ & ventus⁹ trā=
siens⁸ fugabit eas: ꝯꝯ
⁵A aquilone⁶ aurum⁵ ve
nit: & ⁹a⁹ deo⁶ formidolosa
⁵laudatio. ⁹ Digne cū inue
nire⁸ nō possumus. ⁷ Ma=
gnus⁸ fortitudine⁶ & iudi
cio⁵ & ⁹iustitia: & ⁸ enarra=
ri⁷ nō potest. ⁹ Ideo⁸ time=
bunt eū⁹ viri: & ⁹ non⁹ aude
būt cōtēplari⁹ oēs q̄ sibi
videtur esse⁵ sapiētes. 38.
B Respondens autē⁵ do
minus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁵iob⁶ de⁹ turbine: ⁸ dixit.
⁵Quis est ⁹ iste ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁸inuoluens ⁹ sentētias⁷ fer
monibus⁸ imperitis? ꝯ
⁵Accinge⁹ sicut vir⁸ lum=
bos tuos: ⁹ interrogabo te:
& ⁸ rīnde mihi. ⁸ Vbi ⁹ eras
⁹qñ ponebā fundamenta
⁸terre? ⁵ Indica mihi⁶ si⁵ ha
bes⁶ intelligentiam. ꝯꝯ
⁹Quis⁸ posuit ⁵ mensuras
eius ⁹ si ⁸ nosti: ⁹ vel ⁷ quis
⁸tetendit⁶ sup̄ eam⁵ lineā?
⁸Super⁹ quo⁸ bases illius
⁹solidate sunt? ⁸ Aut⁹ qs⁹ de
misit⁹ lapidē⁸ āgularē ei?
⁵cum me⁵ laudarēt⁶ simul
⁵astra⁶ matutina: ⁹ & iu=
bilarent⁸ omnes⁵ filii ⁹ dei.
Quis⁸ conclusit ⁹ ostiis ꝯ
⁷mare: ⁸ qñ erūpebat q̄si
⁶de vulua⁸ procedens: ⁸ cū
ponerē⁹ nubē⁸ vestimentū
eius: ⁹ & caligine⁸ illud q̄si
pānis infantie obuoluerē.
⁸Circūdedi ⁹ illud ⁹ termīs
meis: ⁸ & posui ⁵ vectem⁶ &
ostia⁵ & dixi. ⁶ Vsq; ⁹ huc⁶ ve
nies⁵ & nō⁹ procedes amplius
⁸ & hic⁶ cōfringes ⁷ tumen
tes⁸ fluctus tuos. ꝯꝯꝯ

לְפָעֳלָם ׀ כֹּל ׀ אֲשֶׁר ׀ יְצַוֶּם ׀ עַל
פָּנָי ׀ תֵּבֵל ׀ אַרְצָה ׃ אִם ׀ לְשֵׁבֶט
אִם ׀ לְאַרְצוֹ ׀ אִם ׀ לְחֶסֶד ׀ יִמְצִיאֵהוּ׃
הַאֲזִינָה ׀ זֹאת ׀ אִיּוֹב ׀ עֲמֹד ׀ וְהִתְבּוֹנָן
נִפְלָאוֹת ׀ אֵל ׃ הֲתֵדַע ׀ בְּשׂוּם
אֱלוֹהַּ ׀ עֲלֵיהֶם ׀ וְהפִיעַ ׀ אוֹר ׀ עֲנָנוֹ׃
הֲתֵדַע ׀ עַל ׀ מִפְלְשֵׁי ׀ עָב ׀ מִפְלְאוֹת
תְּמִים ׀ דֵּעִים׃ אֲשֶׁר ׀ בְּגָדֶיךָ ׀ חַמִּים
נָרְשַׁקְטָה ׀ אֶרֶץ ׀ מִדָּרוֹם׃ תַּרְקִיעַ
עִמּוֹ ׀ לְשַׁחֲקִים ׀ חָזָקִים ׀ כְּרְאִי
מוּצָק׃ הוֹדִיעֵנוּ ׀ מַה ׀ נֹּאמַר ׀ לוֹ ׀ לֹא
נֶעֱרָךְ ׀ מִפָּנָי ׀ חֹשֶׁךְ׃ הֲיְסֻפַּר ׀ לוֹ ׀ כִּי
אֲדַבֵּר ׀ אִם ׀ אָמַר ׀ אִישׁ ׀ כִּי ׀ יְבֻלָּע ׃
וְעַתָּה ׀ לֹא ׀ רָאוּ ׀ אוֹר ׀ בָּהִיר ׀ הוּא
בַּשְּׁחָקִים ׀ רוּחַ ׀ עָבְרָה ׀ וַתְּטַהֲרֵם ׃
מִצָּפוֹן ׀ זָהָב ׀ יֵאָתֶה ׀ עַל ׀ אֱלוֹהַּ ׀ נוֹרָא
הוֹד ׃ שַׁדַּי ׀ לֹא ׀ מְצָאנוּהוּ ׀ שַׂגִּיא ׀ כֹחַ
וּמִשְׁפָּט ׀ וְרֹב ׀ צְדָקָה ׀ לֹא ׀ יְעַנֶּה ׃
לָכֵן ׀ יִרְאוּהוּ ׀ אֲנָשִׁים ׀ לֹא ׀ יִרְאֶה
כָּל ׀ חַכְמֵי ׀ לֵב׃

וַיַּעַן ׀ יְהוָה ׀ אֶת

C.xxxviij

אִיּוֹב ׀ מִן ׀ הַסְּעָרָה ׀ וַיֹּאמַר ׃ מִי ׀ זֶה
מַחְשִׁיךְ ׀ עֵצָה ׀ בְּמִלִּין ׀ בְּלִי ׀ דָּעַת ׃
אֱזָר ׀ נָא ׀ כַגֶּבֶר ׀ חֲלָצֶיךָ ׀ וְאֶשְׁאָלְךָ
וְהוֹדִיעֵנִי ׃ אֵיפֹה ׀ הָיִיתָ ׀ בְּיָסְדִי
אֶרֶץ ׀ הַגֶּד ׀ אִם ׀ יָדַעְתָּ ׀ בִּינָה ׃
מִי ׀ שָׂם ׀ מַמַּדֶּיהָ ׀ כִּי ׀ תֵדָע ׀ אוֹ ׀ מִי
נָטָה ׀ עָלֶיהָ ׀ קָו ׃ עַל ׀ מָה ׀ אֲדָנֶיהָ
הָטְבָּעוּ ׀ אוֹ ׀ מִי ׀ יָרָה ׀ אֶבֶן ׀ פִּנָּתָהּ ׃
בְּרֹן ׀ יַחַד ׀ כּוֹכְבֵי ׀ בֹקֶר ׀ וַיָּרִיעוּ
כָּל ׀ בְּנֵי ׀ אֱלֹהִים ׃ וַיִּסָּךְ ׀ בְּדַלְתַּיִם
יָם ׀ בְּגִיחוֹ ׀ מֶרֶחֶם ׀ יֹצֵא ׃ בְּשׂוּמִי
עָנָן ׀ לְבֻשׁוֹ ׀ וַעֲרָפֶל ׀ חִתָּלְתּוֹ ׃
וָאֶשְׁבֹּר ׀ עָלָיו ׀ חֻקִּי ׀ וָאָשִׂים ׀ בְּרִיחַ
וְדַלְתָיִם ׃ וָאֹמַר ׀ עַד ׀ פֹּה ׀ תָּבוֹא ׀ וְלֹא
תוֹסִיף ׀ וּפֹא ׀ יָשִׁית ׀ גְּאוֹן ׀ גַּלֶּיךָ ׃

Pritiua.heb.Tex.be.Job.xxxviij.

הֲמֵימֶיךָ צִוִּיתָ בֹקֶר יְדַעְתָּ הַשַּׁחַר יוֹם צָוָה
מְקוֹמוֹ: לֶאֱחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ קוּם
וְינֹעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה תִּתְרַפָּךְ עֵר הֶבֶל
כְּחֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ חֹתָם יָצֵב
וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תִּשָּׁבֵר נֶשֶׁף גָּבַר
הֲבָאתָ עַד נִבְכֵי יָם וּבְחֶקֶר תְּהוֹם הִתְהַלָּכְתָּ בּוּא בָּכָה
הִנָּלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה רָאָה נִין
הִתְבֹּנַנְתָּ עַד רָחְבֵי אֶרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ כֻּלָּהּ נָגַד
אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֹּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ
אֵי זֶה מְקוֹמוֹ כִּי תִקָּחֶנּוּ אֶל גְּבוּלוֹ וְכִי תָבִין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ בִּין נָתִב
יָדַעְתָּ כִּי אָז תִּוָּלֵד וּמִסְפַּר יָמֶיךָ רַבִּים הֲבָאתָ אֶל אֲצָרוֹת יֶלֶד סַבָּא
שֶׁלֶג תָּבוֹא וַאֲצָרוֹת בָּרָד תִּרְאֶה אֲשֶׁר חָשַׂכְתִּי לְעֵת צָר לְיוֹם קְרָב יוֹם צוּר
וּמִלְחָמָה אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ יֵחָלֵק אוֹר יָפִיץ קָדִים עָלֵי אָרֶץ מִי פִלַּג לַחַם חָלַק
יְבָקַע פּוּן קָדִים עָלֵי אָרֶץ מִי פִלַּג לַחַם חָלַק
לַשְׁטָף תְּעָלָה וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז עָלָה חָזִז
קֹלוֹת לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מִדְבָּר לֹא אָדָם בּוֹ לְהַשְׂבִּיעַ דְּבִר שָׂבַע
שְׂאָה וּמְשׁוֹאָה וּלְהַצְמִיחַ מוֹצָא שֹׂאָה צֶמַח
הֲיֵשׁ לַמָּטָר אָב אוֹ מִי הוֹלִיד אֶגְלֵי טָל מִי יָצָא רֶחֶם יָצָא יָלַד
מִבֶּטֶן מִי יָצָא קֶרַח וְכֹפַר שָׁמַיִם מִי יְלָדוֹ כָּאֶבֶן מַיִם
יִתְחַבָּאוּ וּפְנֵי תְהוֹם יִתְלַכָּדוּ חָבָא פָּנָה
הֲתִקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה אוֹ מוֹשְׁכוֹת כְּסִיל תְּפַתֶּחַ הוֹצִיא תְּהוֹם לָכַד
מַזָּרוֹת בְּעִתּוֹ וְעַיִשׁ עַל בְּנֶיהָ תַּנְחֵם הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם אִם נָחָה חָמַק
תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ הַתְרִים לָעָב קוֹלֶךָ וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָּ שוּם שִׁטֵּר
הַתְשַׁלַּח בְּרָקִים וְיֵלֵכוּ וְיֹאמְרוּ לְךָ הִנֵּנוּ מִי שָׂת בַּטֻּחוֹת חָכְמָה שׂוּחַ
אוֹ מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה שֶׂכְוִי

Trásla.B.Vie.

Nunqd poſt ortū tuū cepiſti diluculo & oſtendiſti aurore locum ſuū: & teneriſti cōcutiens extrema terre: excuſſiſti impios ex ea? Reſtituetur vt lutum ſignaculū: & ſtabit ſicut veſtimētum. Auferetur ab impiis lux ſua: & brachium excelſum confringetur. Nunqd ingreſſus es pro fundū maris: & in nouiſſimis abyſſi deambulaſti? Nunquid aperte ſunt tibi porte mortis: & oſtia tenebroſa vidiſti? Numqd cōſideraſti latitudinē terre? Indica mihi ſi nosti omnia. In quā viā lux habitet & tenebrarum quis locus ſit: vt ducas vnumquodq; ad terminos ſuos: & intelligas ſemitas domus eius. Sciebas tunc q̄ naſcitur eſſes: & nūerū dierū tuorū noueras? Nunqd ingreſſus es theſauros nuis: aut theſauros grādinis aſpexiſti? que preparauī in tēpus hoſtis: in diem pugne & belli. Per quam viam ſpargitur lux: diuiditur eſtus ſup terrā? Quis dedit vehemētiſſimo imbri curſum: & viam ſonantis tonitrui: vt plueret ſup terrā abſq; hoīe in deſerto vbi null? mortaliū cōmoratur: vt impleret inuiam & deſolatam: & produceret herbas virētes. Quis ē pluuie pr: vel qs genuit ſtillas roris? De cuius vtero egreſſa eſt glacies: & gelu de celo qs genuit? In ſimilitudine lapidis aque durantur: & ſupficies abyſſi cōſtringitur. Nunqd cōiungere vales micantes ſtellas pliades: aut gyrum arcturi poteris diſſipare? Nūqd pducis luciferum in tpe ſuo? & veſperū ſup fines terre conſurgere facis? Nūqd noſti ordinē celi: & pones rationē eius in terra? Nunquid eleuabis mī nebula vocem tuā: & ipet aquarū opiet te. Nūqd mittes fulgura & ibūt: & reuertētia dicēt tibi adſum? Quis poſuit in viſceribus hois ſapientiam: vel quis dedit gallo intelligentiam? oo

Trás.Gre.xx.cū interp.latina.

αὐτὸς ἐν σοὶ συνέταξε φέγγος πρωϊνόν, ἐωσφόρος δὲ εἶ
ut ſuum ordinē? apphendere alas fre: excu
δὲ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν; ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκτι
tere impios ex ea. τ tu accipies fre luti: forma
νάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς· καὶ σὺ λαβὼν γῆς πηλόν, ἔπλα
ſti ala: τ loq potēs tpm poſuiſti ſup frā. abſtuliſti at
σας ζῶον, καὶ λαλητὸν αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς· ἀφεῖλες δὲ
ab impijs lumē: brachiū at ſupbox con
ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέ
fregiſti. veniſti in frā maris: in at veſtigijs abyſ
τριψας· ἦλθες ἐπὶ γῆν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσ
ſi deambulaſti? apiūtur at tibi tioze ianue mor
σου ἐμπεριεπάτησας; ἀνοίγονταί σοι φόβῳ πύλαι θα
tis tantozes at inferni videntes te ſtupuerūt: jadmo
νάτου· πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔπηξαν; verou
nitz fuiſti at latitudinē ſubceleſtis? nuncia ergo mihi quā
θέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ' οὐρανόν, ἀνάγγειλον δέ μοι πό
ta eſt? ubi at fra habitat lux: tenebrax at
ση τίς ἐστι; ποία δὲ γῆ αὐλίζεται τὸ φῶς, σκότους δὲ
ubis locus? ſi vxoris me in finios cax: ſi at
ποῖος ὁ τόπος; εἰ ἀγάγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν, εἰ δὲ
τ ſcis ſemitas eox? nouī igit qñ tunc na
καὶ ἐπίσασαι τρίβους αὐτῶν; οἶδα ἄρα ὅτι τότε γε
tus es: nūerus at ānox tuox multus. veniſti at in the
νησαι, ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολύς· ἦλθες δὲ ἐπὶ θη
ſauros ninis: theſauros at grādinis vidiſti? repoſi
σαυροὺς χιόνος, θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἑώρακας; ἀπὸ
tū eſt at tibi in hozā iimicox in diem belli τ
κειταί δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ
pugne. vnde aūt egreditur pruina: aut diſpgit
μάχης· πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη, ἢ διασκεδάννυται
auſter in ſubceleſtem? dō at ꝓparauit pluuie ſpe
νότος εἰς τὸν ὑπ' οὐρανόν; τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῷ λά
tuoſe fluxū: viam aūt tumultui? vt plueret ſup frā vbi
βρῳ ῥύσιν, ὁδὸν δὲ κυδοιμῷ; τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν οὐ
non vir: veſertā vbi nō eſt homo in ea.
οὐκ ἀνήρ, ἔρημον οὖ οὐχ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ·
vt ſaturaret inuiam τ ihabitabilem: τ vt pduce
τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, καὶ τοῦ ἐκβλα
ret exitū herbe virētis. dō eſt pluuie pater? dō aūt
στῆσαι ἔξοδον χλόης· τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; τίς δὲ
eſt q genuit guttas roris? ex vētre autē cuius;
ἐστὶν ὁ τεκὼν βώλους δρόσου; ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος
egreditur gelu? glaciem at in celo dō
ἐκπορεύεται κρύσταλλος; πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς
peperit? q̄ veſcēdit ſicut aqua fluēs: vōlūt
τέτοκεν; ἢ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον, πρόσωπον
at abyſſi dō tabefecit? ꝓpoſuiſti at vincula plia
δὲ ἀβύσσου τίς ἔπηξε; συνῆκας δὲ δεσμὸν πλειά
des τ ſeptē orionis aperuiſti? aut aperies ma
δος καὶ φραγμὸν ὡρίωνος ἤνοιξας; ἢ διανοίξεις μα
zaroth in tpe ſuo: τ veſperū eſt coma ſu
ζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἕσπερον ἐπὶ κόμης αὐ
a ducēs eum? ſcis at verſiones celi: aut q̄
τοῦ ἄξεις αὐτόν; ἐπίσασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, ἢ τὰ
ſub celō ſimul facta? vocabis at ne
ὑπ' οὐρανὸν ὁμοθυμαδὸν γινόμενα; καλέσεις δὲ νέ
bulā voce: τ tremore aque ipetuoſe obediet
φος φωνῇ, καὶ τρόμῳ ὕδατος λάβρου ὑπακούσεταί
tibi? mittes aūt fulmina τ ibunt: dicēt
σοι; ἀποστελεῖς δὲ περαυνοὺς καὶ πορεύσονται, ἐροῦ
aūt tibi: dd eſt? dō aūt vedit mulieribꝰ tertu
σι δέ σοι, τί ἐστί; τίς δὲ ἔδωκεν γυναιξὶν ὑφάσμα
re ſapiam: aut varīegatiuā ſcientiam? dō aūt
τος σοφίαν; ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην; τίς δὲ οο

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

q̃ uſerat nebulas ſapia: celũ ãt in trã declinauit ſu
ὁ ἀριθμῶν ιεφν σοφία, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε κέ≠
ſum ẽ ãut ſicut ſtra pulmo: cõglutinaut ãt ipm ſicut
χυλαι δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ
lapide cubũ? captco ãut leonũ? cibum: alas ãt dra≠
λίθω κύβου; θηρεύσεις δὲ λέουσι βορᾶν, ψυχὰς δὲ δρα
conum implebis? timuerũt .n. in cubilib⁹ ſuis.
κόντων ἐμπλήσεις; δ̓ ἐδόκασι γὰρ ἐν κοίταις αὐτῶν,
ſedent ãut in ſylua inſidiantes? q̃s ãt ꝓparauit
κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις ἐνεδρεύοντες; τίς δὲ ἡτοίμασε
corno eſcam: pulli⁹ .n. eor ad dñm clama≠ 3146
κόρακι βορᾶν, νεοσσοὶ γὰρ αὐτῶν πρὸς κύριον κεκρά≠
nerũt. vagantes cibos querentes?
γασι· πλανώμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες; Ca.39.

S Ci nouit tps partus capre ſilueſtris ꝑ petra?
Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας;
obſeruaſti ãt dolores ꝑturiẽtiũ? nũeraſti ãt mẽſes ea
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων; ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐ
rũ plenos partus? dolores ãut eaꝝ ſoluiſti? cnu
τῶν πλήρεις τοκετοῦ; ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας; ἐξέ
truiſti ãt eaꝝ fetus ertra tiorem: dolores ãt
θρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου, ὠδῖνας δὲ
eaꝝ emittes? abrumpent filij eaꝝ:
αὐτῶν ἐξαποστελεῖς; ἀποῤῥήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
implebuntur in genimine: egredientur ⁊ non
πληθυνθήσονται ἐν γενήματι, ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ
reflectent ꝑs. q̃s ãut eſt q̃ dimiſit aſinũ agreſtẽ
ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς· τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον
liberum: vincula ãut eius q̃s ſoluit? poſui ãt
ἐλεύθερον, δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; ἐθέμην δὲ
hitaculũ eius deſertũ: ⁊ tabernacula e≠
τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον, καὶ τὰ σκηνώματα αὐ≠
ius terrã ſalſam. derideus tumultum ciuitatis:
τοῦ ἁλμυρίδα. καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως,
accuſationẽ ãt exactoris nõ audiens. cõſiderabit mõtes
μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων· κατασκέψεται ὄρη
paſcuã ſuum? ⁊ poſt omne viride querit.
νομὴν αὐτοῦ; καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ·
volet ãut tibi vnicorn⁹ ſeruire: aut dormire
βουλήσεταί σοι μονόκερος δουλεῦσαι, ἢ κοιμηθήναι
in ꝓſepi tuo? ligabis ãt in loris iugũ eius:
ἐπὶ φάτνης σου; δήσεις δὲ ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ,
aut trahet tuos ſulcos in agro: fiduciã habuiſti
ἢ ἑλκύσει σου ἄυλακας ἐν πεδίῳ; πέποιθάς τε
ãt in illo: q̃m miſta fortitudo ei⁹: derelinquesq
δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἰσχὺς αὐτοῦ, ἐπαφήσεις
ãt ei opa tua? credes ãt q̃ reddet
δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; πιστεύσεις δὲ ὅτι ἀποδώ≠
tibi ſemen: inducet ãt tibi aream?
σει σοι γόνον σπόρου, εἰσοίσει δέ σοι τὴν ἅλωνα;
ala coꝝ q̃ delectãt glorioſa: ſi cõſ hẽderit ciconia
πτέρυξ τερπνοὶ θήλεια, ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα
⁊ accipiter: q̃m relinq̃t in trã oua ſua: ⁊
καὶ νεοσσα; ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ᾠὰ αὐτῆς, καὶ
in puluerẽ calefaciet. ⁊ oblita eſt q̃m pes ſpar
ἐπὶ χοῦν θάλψει. καὶ ἐπιλάθετο ὅτι ποὺς σκορπι
get: ⁊ beſtie agri conculcabunt. induraut
εῖ, καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει. ἀπεσκλήρυνε τὰ
filios ſuos vt nõ ſc. in vanũ laborauit ſine
τέκνα αὐτῆς ὡς μὴ ἑαυτήν. εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ
timore. q̃m tacuit ei de⁹ ſapiam: ⁊
φόβου· ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, καὶ
non diuiſit ei in intellectu. fedm tps i altitudie
οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει
extollet: deridet equum ⁊ aſcẽſorem
ὑψώσει, καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου
eius. aut tu circũpoſuiſti equo poteſtiam: iduiſti
αὐτοῦ. ἢ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν, ἐνέδυσας
q̃t collũ eius timore? circũpoſuiſti ãt ei
δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον; περιέθηκας δὲ αὐτῷ

Trãsla.B.Hie.

Quis enarrabit celorũ rationẽ: & concentum celi quis dormire faciet? Qñ fundabatur puluis in terra & glebe cõpingebantur. Nunqd capies leene predam: & animã catulorũ eius implebis? quando cubant in antris: & in ſpecubus insidiantur. Quis preparat coruo escam ſuã? quando pulli eius clamant ad deum vagantes eo q̃ non habeant cibos. 39.

Vnquid nouit tempus partus ibicũ in petris? vel parturientes cernas obſeruaſti? Dinumeraſti menſes cõceptus earũ: & ſcisti tempus partus earum? Incuruãtur ad fetum & parunt: & rugitus emittũt. Separãtur filii earum: & pergunt ad paſtum: egrediũtur & nõ reuertẽtur ad eas. Quis dimiſit onagrum liberũ: & vincula eius q̃s ſolut? Cui dedi in ſolitudine domũ: & tabernacula eius in terra ſalſugiuis. Contẽnt multitudinẽ ciuitatis: clamorem exactoris nõ audit. Circumſpicit montes paſcue ſue: & virẽtia queq; perqrit. Nũqd volet rhinoceros ſeruire tibi: aut morabitur ad ꝓſepe tuũ? Nũqd alligabis rhinocerota ad arandũ loro tuo? aut confringet glebas vallũ poſt te? Nunqd fiduciã habebis in magna fortitudie ei? & derelinq̃s labores tuos? Nũqd credes illi q̃m ſementẽ reddat tibi? & areã tuã cõgreget? Pẽna ſtruthiõis ſilis eſt pẽnis herodii & accipitris. Quãdo derelinqt oua ſua in terra: tu forſitan in puluere calefacies ea? Obliuiſcitur q̃ pes conculcet ea: aut beſtia agri cõterat. Duratur ad filios ſuos q̃ſi nõ ſint ſui: frustra laborauit nullo timore cogente. Priuauit ei eã de ſapiẽtia nec dedit illi intelligẽtiã. Cũ tps fuerit in altũ alas erigit: deridet equũ & aſcenſorẽ ei? Nunqd ꝓbebis eq̃ fortitudine: aut circũdabis collo ei? hinitũ nũqd ſuſcitabis eũ

Ter.he.Job.xxxix.Pũctua.heb.

סָפַר מִי יִסַּפֵּר שְׁחָקִים נַחֲנֵמָה וְנִבְלֵי
שָׁכַן יַצֵּק יְיֵמִים מִי יְשַׁכֵּיב נְצָקֶת עָפָר
דָּבַק צוּד לְמוֹ צָק וְרֶגֶבִים יִדְבָּקוּ הַתָּצוּד
לָבָא חַיָּה לְלָבִיא עֵרֶף וְחַיַּת כְּפִירִים תְּמַלֵּא
כָּרַע מָלֵא כִּי יָשְׁחוּ בְּמֵעֹנוֹת יֵשְׁבוּ בַּסֻּכָּה
שׁוּם עֹן לְמוֹ אֹרֵב מִי יָכִין לָעֹרֵב צֵידוֹ
סָבַב כּוּן כְּי יְלָדָו אֶל אֵל יִשְׁוּעוּ יִתְעוּ
צוּד שׁוּט לִבְלִי אֹכֶל

Ca.xxxix

יָדַע חוּל הֲיָדַעְתָּ עֵת לֶדֶת יַעֲלֵי סֶלַע חֹלֶל אַיָּלוֹת
שָׁמַר סָפַר תִּשְׁמֹר תִּסְפֹּר יַרְחֵיהֶם תְּמַלֶּאנָה
כָּרַע וְיֹדַעְתָּ עֵת לִדְתָּנָה תִּכְרַעְנָה
פָּלַח יְלָדֵיהֶן תְּפַלַּחְנָה הֶבְלֵיהֶם
שָׁלַח חָלָם תְּשַׁלַּחְנָה יֶחֱלְמוּ בְּנֵיהֶם יִרְבּוּ
רָבָה שׁוּב בַּבַּר יָצְאוּ וְלֹא שָׁבוּ לְמוֹ
אָסַר מִי שִׁלַּח פֶּרֶא חָפְשִׁי וּמוֹסְרוֹת
עָרַד שׁוּם עֲרוֹד מִי פָתַח אֲשֶׁר שַׂמְתִּי עֲרָבָה
שָׁכַן שֶׁחֶק בֵּיתוֹ וּמִשְׁכְּנֹתָיו מְלֵחָה יִשְׁחָק
הָמוֹן הָמָה לְהָמוֹן קִרְיָה תְּשׁוּאוֹת נֹגֵשׁ לֹא
שָׁמַע יִשְׁמַע יִתּוֹר הָרִים מִרְעֵהוּ וְאַחַר
שָׁמַע יִתְּרֵה יָרַק יִבְלֹ יָרוֹק יְדֵרוֹשׁ הֵיאָבֶה רִים עֲבֹדֶךָ
דָּשׁ אֹבָה אִם יָלִין עָגֵי אֲבוּסֶךָ תִּקְשֹׁר
רְאֵם לוּן רִים בְּתֶלֶם עֲבֹתוֹ אִם יְשַׁדֵּד עֲמָקִים
אֲפֵס קְשַׁר אַחֲרֶיךָ הַתִּבְטַח כִּי רַב כֹּחוֹ
שָׁדַד בָּטַח וְתַעֲזֹב אֵלָיו יְגִיעֶךָ הַתַּאֲמִין
עָזַב כֹּחַ כִּי יָשִׁיב זַרְעֶךָ וְגָרְנְךָ יֶאֱסֹף
אָמַן גָּרַן כְּנָף רְנָנִים נֶעֱלָסָה אִם אֶבְרָה
אָסַף שׁוּב חָסַד חֲסִידָה וְנֹצָה כִּי תַעֲזֹב לָאָרֶץ
חָמַם בָּצָה בְּצִיָּה וְעַל עָפָר תְּחַמֵּם וַתִּשְׁכַּח כִּי
שָׁכַח זוּר רֶגֶל תְּזוֹרָהּ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תְּדוֹשָׁהּ
חָדָה דוּשׁ הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ לְלֹא לָהּ לָרִיק
יָגַע יְגִיעָהּ בְּלִי פָחַד כִּי הִשָּׁהּ אֱלוֹהַּ
חָכַם חָכְמָה וְלֹא חָלַק לָהּ בַּבִּינָה כַּעֵת
רָמָא מָרוֹם תַּמְרִיא תַּשְׂחַק לַסּוּס
נָתַן גְּבִיר וְלֹרְכּוֹ הַתִּתָּן לַסּוּס גְּבוּרָה
לָבַשׁ רַעַשׁ הַתַּלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה הַתְרִעִישֶׁנּוּ

Patrim.heb. Tex.de.Job.xl.

כַּאֲרֵבֶה הוֹד נַחְרוֹ אֵימָה׃ יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק וְיָשִׂישׂ בְּכֹחַ יֵצֵא לִקְרַאת
נָשֶׁק׃ יִשְׂחַק לְפַחַד וְלֹא יֵחַת וְלֹא
יָשׁוּב מִפְּנֵי חָרֶב׃ עָלָיו תִּרְנֶה אַשְׁפָּה
לַהַב חֲנִית וְכִידוֹן׃ בְּרַעַשׁ וְרֹגֶז יְגַמֵּא
אֶרֶץ וְלֹא יַאֲמִין כִּי קוֹל שׁוֹפָר׃
בְּדֵי שֹׁפָר יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק
יָרִיחַ מִלְחָמָה רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה׃
הֲמִבִינָתְךָ יַאֲבֶר נֵץ יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו
לְתֵימָן׃ אִם עַל פִּיךָ יַגְבִּיהַ נָשֶׁר
וְכִי יְדִים קִנּוֹ׃ סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלוֹנָן
עַל שֶׁן סֶלַע וּמְצוּדָה׃ מִשָּׁם חָפַר
אֹכֶל לְמֵרָחוֹק עֵינָיו יַבִּיטוּ׃
וְאֶפְרֹחָו יְעַלְעוּ דָם וּבַאֲשֶׁר
חֲלָלִים שָׁם הוּא׃ וַיַּעַן יְהוָה
אֶת אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ הַרָב עִם שַׁדַּי
יִסֹּר מוֹכִיחַ אֱלוֹהַּ יַעֲנֶנָּה וַיַּעַן
אִיּוֹב אֶת יְהוָה וַיֹּאמַר׃ הֵן קַלֹּתִי
מָה אֲשִׁיבֶךָּ יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹ פִי׃
אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אֶעֱנֶה וּשְׁתַּיִם
וְלֹא אוֹסִיף׃

Cap.xl.

וַיַּעַן יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִנִּסָּעָרָה
וַיֹּאמַר׃ אֱזָר נָא כְגֶבֶר חַלָצֶיךָ
אֲשַׁאֲלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי הַאָף תָּפֵר
מִשְׁפָּטִי תַּרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּצְדָּק׃
וְאִם זְרוֹעַ כָּאֵל לָךְ וּבְקוֹל כָּמֹהוּ
תַּרְעֵם׃ עֲדֵה נָא גָּאוֹן וְגַבַּהּ הוֹד
וְהָדָר תִּלְבָּשׁ׃ הַפֵּץ עֶבְרוֹת אַפֶּךָ
וּרְאֵה כָּל גֵּאֶה וְהַשְׁפִּילֵהוּ׃ רְאֵה
כָּל גֵּאֶה הַכְנִיעֵהוּ וְהַדְרְךָ רְשָׁעִים
תַּחְתָּם׃ טָמְנֵם בֶּעָפָר יָחַד פְּנֵיהֶם
חְבָשׁ בַּטָּמוֹן׃ וְגַם אֲנִי אוֹדְךָ כִּי
תוֹשִׁיעַ לְךָ יְמִינֶךָ׃ הִנֵּה נָא בְהֵמוֹת
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ חָצִיר כַּבָּקָר
יֹאכֵל׃ הִנֵּה נָא כֹחוֹ בְמָתְנָיו וְאוֹנוֹ
בְּשְׁרִירֵי בִטְנוֹ׃ יַחְפֹּץ זָנָבוֹ כְּמוֹ

Trãsla.B.Vie.

q̃ſi locuſtas? r Gloria s na-
riũ ei? t terror: rerrã vngu
la u fodit. v Exultat x audа-
cter: y in occurſum z pergit
a armatis. b Contemnit c pa
uorem: d nec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
e cedit f gladio. g Super ip-
ſum h ſonabit i pharetra:
k vibrabit l haſta m & clype?.
n Feruẽs o & fremẽs p ſorbet
q terram: r nec s reputat t tu
be u ſonare clangorem.
x Vbi audierit y buccinã: z di
cit aa vah: bb pcul cc odoratur
dd bellũ ee exhortationẽ ff du
cum gg & vlulatũ exercitus.
hh Nũqd p ſapiẽtiã tuã ii plu-
meſcit kk accipiter ll expan-
dens mm alas ſuas nn ad auſtrũ?
oo Nunqd pp ad qq p̃ceptũ tuũ
rr eleuabitur ss aquila tt & i ar
duis uu ponet vv nidũ ſuũ? ww In
xx petris yy manet: zz i? p̃ruptis
aaa ſilicib? bbb cõmoratur ccc atq;
in iacceſſis rupib? ddd Inde
eee cõtẽplatur fff eſcã: & ggg de lõ
ge hhh oculi eius iii pſpiciunt.
jjj Pulli ei? kkk lãbũt lll ſanguĩẽ:
mmm & vbicũq; nnn cadauer fuerit
ſtatim ooo adeſt. ppp Et adiecit
qqq dñs: rrr & locut? eſt sss ad ttt iob.
uuu Nunqd vvv q cõtendit www cũ
xxx deo tam facile yyy cõqeſcit?
Vtiq; zzz qui arguit aaaa deũ: bbbb de
bet rñdere ei. cccc Rñdens ãt
dddd iob eeee dño: ffff dixit. Quũ gggg le
uiter locut? ſum: hhhh qd vtinã iiii nõ
jjjj dixiſſem: kkkk & alterũ qbus
vltra llll nõ mmmm addam. 40.
Reſpondẽs aũt nnnn domi
nus oooo iob pppp de qqqq turbine:
rrrr dixit. ſſſſ Accinge tttt ſicut vir
uuuu lumbos tuos: ∞∞∞∞∞∞∞
vvvv interrogabo te wwww & indica
mihi. xxxx Nũqd yyyy irritũ facies
zzzz iudiciũ meũ: & aaaaa condem
nabis me bbbbb vt ccccc iuſtificeris?
ddddd Et ſi habes eeeee brachiũ fff ſi-
cut deus ggggg & voce hhhhh ſimili ∞
iiiii tonas: jjjjj circũda tibi kkkkk deco
rẽ lllll & i ſublime erigere: mmmmm &
eſto gloioſus: nnnnn & ſpecioſis
ooooo iduere veſtib? ppppp Diſperge
qqqqq ſupbos in rrrrr furore tuo: &
ſſſſſ cõfunde eos: ttttt & reſpicies
uuuuu oẽm vvvvv arrogantẽ wwwww hũilia.
xxxxx Reſpice yyyyy cũctos zzzzz ſupbos:
aaaaaa & bbbbbb cõfunde eos: cccccc & cõtere
dddddd ipios ee in loco ſuo. ffffff Abſcõ
de eos gggggg in puluere hhhhhh ſimul:
iiiiii & jjjjjj facies eo kkkkkk demerge ll in
mmmmmm fouea: nnnnnn & oooooo ego pppppp cõfitebor
qqqqqq ꝙ rrrrrr ſaluare ſſſſſſ te poſſit tttttt dex
uuuuuu tera tua. vvvvvv ecce wwwwww behemoth
xxxxxx quẽ yyyyyy feci zzzzzz tecũ: aaaaaaa fenũ bbbbbbb q̃ſi
cccccc bos dddddd comedet. eeeeee Fortitudo
ffffff ei? gggggg in lũbis ei? hhhhhh & virtus
iiiiii illi? jjjjjj in vmbilico kkkkkk vẽtris ei?
llllll Stringit mmmmmm caudã ſuã nnnnnn quaſi

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

armaturã gllla ãt pectoꝛ ei? audacia: effodiẽs
παφοπλίαν δόξα δὲ σθένεως αὐτοῦ τόλμη; ἀπορύσσων
in pede ſugbit: egredit ãt in campũ in fortitudie: oc
ἐν ποδὶ γαυριᾶ, ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύϊ, συ
currẽs iaculo. deſidet: τ nõ auertet a fe-
ραγγῶν βέλει. καταγελᾶ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἀπὸ σί-
ro. in eo eſt gloriat arcus τ gladi?: τ ira
δήρου. ἐπ' αὐτῷ ἰαν γαυριᾶ τόξον καὶ μάχαιρα, καὶ ὀργὴ
deſolabit terrã: nõ crediderit ꝺuiꝯ ſignũ det tuba.
ἀφανιεῖ τὴν γῆν, οὐ μὴ πιστεύσῃ ὅταν σημάνῃ σάλπιγξ.
tuba ãt ſignificãte dicit euge: ualõge ãt olfa
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης λέγει εὖγε, πόρρωθεν δὲ ὀσφρά
cit belli cũ ſaltu τ clamore: ex ãt tua ſtẽ
ται πολέμου σὺν ἅλματι καὶ κραυγῇ. ἐκ δὲ τῆς σῆς ἑστη
tia ſtetit accipit: expãdẽs alas immotus
κότως ἔσηκεν ἱέρακα, ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας ἀκίνητος
aſpiciẽs q̃ ad auſtrũ? in ãt tuo p̃cepto exalta
καθορῶν τὰ πρὸς νότον; ἐπὶ δὲ τῷ σῷ προσάγματι ὑψοῦ
tur aqla: vult ãt in nidis ſuis ſedens habitat:
ται ἀετός, γὺψ δὲ ἐπὶ νοσσιᾶς αὐτοῦ καθεδεῖται ἀυλίζεται;
in eminẽtia petre τ abſcõdito: illic exñs q̃rit ci-
ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ, ἐκεῖσε ὧν ζητεῖ τὰ σῖ
boꝝ: de lõge oculi ei? ſpeculant. pulli ãt
τα, πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι. νεοσσοὶ δὲ
eius pollũtũt in ſanguĩe: vbicũq; ãt fuerit mortui ſta-
αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι, οὗ δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες ταχ
tim inueniunt. τ reſpõdit dñs iob τ
ρακχέμα εὑρίσκονται. καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ Ἰὼβ καὶ
dixit: nũqd iudiciũ cũ idoneo indicas: arguẽs deũ reſpõ
εἶπεν, μὴ κρίσιν μετὰ ἰκανοῦ κρίνεις, ἐλέγχων θεὸν ἀπο-
debit ei: reſpõdẽs ãt iob ait dño: ꝺd adhuc
κρίνεται αὐτῷ, ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει τῷ κυρίῳ, τί ἔτι
ego tudicoꝝ admonit? τ redarguẽs dñm audiẽs hec
ἐγὼ κρίνομαι τοιαῦτα λαλούμενος καὶ ἐλέγχων κύριον ἀκούων τοι
nthil exñs: ego ãt quã reſpõſionẽ dederi ad hec:
αῦτα οὐθὲν ὤν; ἐγὼ δὲ τίνα ἀπόκρισιν δῶ πρὸς ταῦ
manũ ponã in oꝛe meo. ſemel locut? ſum:
τα, χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματί μου. ἅπαξ λελάληκα,
in ãt ſecũdo nõ addam.
ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Ca,40.
Rpli? ãt reſpõdens dñs dixit iob de ne
Ἔτι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος εἶπεν τῷ Ἰὼβ ἐκ τοῦ νέ
bula: minime: ſed accinge ſicut vir lumbũ tuũ: interro
φους, μή, ἀλλὰ ζῶσαι ὡσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρωτή
gabo ãt te: tu ãt mihi reſpõde. nũqd repelles meũ iudiciũ?
σω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. ἢ ἀθετήσεις μου τὸ κρίμα;
putas ãt me alit tibi reſpõdiſſe? aut vt appareas
ὄιει δέ με ἄλλως σοί κεχρηματικέναι; ἢ ἵνα ἀναφανῇς δί
iuſt? nũqd brachiũ tibi eſt cõtra dñm? aut voce ſecũ
καιος; ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ κυρίου; ἢ φωνὴ κα
dũ eſt tonas? reſume ãt altitudinẽ τ potentiã: glo-
τ' αὐτὸν βροντᾷς; ἀάλαβε δὲ ὕψος καὶ δύναμιν, δό-
riã ãt τ honorẽ induere: mitte ãt angelos tra
ξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίασαι. ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους ὀρ
oẽs ãt ꝓtumelioſũ humilia. ſuperbũ ãt extin
γῆ, πάντα δὲ ὑβριστὴν ταπείνωσον. ὑπερήφανον δὲ σβέ
gue: putrefac ãt impios ſtatim. abſcõde ãt in
σον, σῆψον δὲ ἀσεβεῖς ταφαχρῆμα. κρύψον δὲ εἰς
terrã ſimul extra: at facies eoꝝ ignomi
γῆν ὁμοθυμαδὸν ἔξω, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμί
nia imple. et ego cõfitebor vtiq; ꝙ po-
ας ἔμπλησον. καί γε ἐγὼ ὁμολογήσω ἄρα, ὅτι δύ
teſt dextera tua ſaluare. ſed eſt ecce beſtias a-
ναται ἡ δεξιά σου σῶσαι. ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία πα
pud te: ſenũ ſicut boues comedit. ecce ãt fortitudo e-
ρὰ σοί, χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει ἰδοὺ δὴ ἡ ἰσχὺς αὐ
ius in lũbo: at poteſtas eius in vmbilico ve-
τοῦ ἐπ' ὀσφύϊ, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ γα
tris erexit caudã vt
στρὸς ἔστησεν οὐρὰν ὡς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

cupressum: at nerui eí cõplicati sunt: late=
C κυπαρίσσου, τὰ δὲ πεῦρα αὐτοῦ συμπέπλεκται. ἀμπλευ
ra eí latera enea: at tergũ eí fer=
ραὶ αὐτοῦ πλευραὶ χάλκειαι, ἡ δὲ ῥάχις αὐτοῦ σίδη
rũ fusile. hoc eſt pncipiũ fictionis vũ factũ
ρος χυτός. τοῦτ' ἔστιν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου ποιεῖ
vt cluderet ab angelis eí. acce=
σθαι ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ἐπεὶ
dens ãtad monte pruptũ fecit gaudiũ ẽdrupedi
δὲ ἐπ' ὄρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμονὴν τετράπο
bꝰ in tartaro. sub oigenas arboreo dor
σιν ἐν τῷ ταρτάρῳ. ὑπὸ φαγεδαπὰ δένδρα κοιμᾶ
mit: iuxta papyr t calamũ t syluã. obũ
ται, παρὰ πάπυρον καὶ κάλαμοι καὶ βούτομον. σκιά=
brãt ãt eí arboreo cũ ramis t ramt plã=
ζονται δὲ αὐτῷ δένδρα σὺν ὀροδάμνοις καὶ κλῶνες ἀγ=
te. si fuerit inundatio: nõ senserunt. cõfidit
ρου. ἐὰν ῥύηται πλημμύρα, οὐμὴ αἰσθηθῇ. πέποιθεν
qñ offendet iordanis in os eí. in
ὅτι προσκρούσει ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῷ
oculo eí accipiet cũ: intortus pforabit
D ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεταί αὐτόν, ἐνσκολιευόμενος τρήσει
nare. duces ãt draconẽ in hamo? circũpones ãt cir=
ῥῖνα. ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ; περιθήσεις δὲ φορ
cuitũ circũ nasũ eí? aut ligabis annulũ in nare?
βίαν περὶ ῥῖνα αὐτοῦ; ἢ δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι
armilla ãut terebrabis labiũ eí? loquet ãt
αὐτοῦ; φελίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ χεῖλος αὐτοῦ; λαλήσει δὲ
tibi vepzecationes supplicationis mollit? ponet ãt tecũ
σοι δεήσεις ἱκετηρίας μαλακῶς; θήσεταί δὲ μετὰ σοῦ
pactũ? accipies ãt cũ seruũ sẽpiternũ: illudes ãt in eũ
διαθήκην; λήψη δὲ αὐτὸν δοῦλον αἰώνιον; παίξῃ δὲ ἐν αὐ
sicut auẽ? aut ligabis eũ tanq̃ passere puero?
τῷ ὡσεὶ ὄρνεϊ; ἢ δήσεις αὐτὸν ὡσεὶ στρουθίον παιδίῳ;
pascunt ãut in eo gẽtes? diuidũt eũ phent
ἐνσιτοῦνται δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη; μεριτεύονται αὐτὸν φοινί=
cũ ſnatiões? oẽ ãt nauigabile pcuriẽs nõ ferãt? pel=
κων ῥύη; ἐὰν δὲ πλανῶν συνελθὸν οὐμὴ ἐνέγκωσι; βύρ
le vnã cande eí? t in nauigijs pticatoꝝ caput
σαν μίαν ὀυρᾶς αὐτοῦ, καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων κεφαλὴν
eí? imponeo ãt ei manũ: memoꝝ belli
αὐτοῦ; ἐπιθήσεις δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνησθείς πολέμου ὃν
facti in corpoze: eí? t nõ ultra fiat: nõ
γινόμενον ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γενέσθω, οὐχ
vidiſti eũ?
ὡράκας αὐτόν; Ca.41.

A Dicre. 40.g. ΠΟῦ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; οὐ δὲ δέ=
mutili qñ ꝓparatũ est mihi? qs eñ est mihi resistẽs: aut
δοικας ὅτι ἡτοίμασαί μοι; τίς γὰρ ἐστὶν ἑστηκώς μοι ἀντισὰς; ἢ
qs resistet mihi t sustinebit? si qis sub
τίς ἀντιστήσεταί μοι καὶ ὑπομενεῖ; εἴ τινα ὑπ' οὐ
celestis mea est: nõ tacebo ꝓpter eũ: t sinõib?
ρανὸν ἐμή ἐστιν, οὐ σιωπήσομαι διὰ τοῦτο, καὶ λόγοις
potentie mirabit eũ le ei. qs reuelabit fact=
δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτῷ. τίς ἀποκαλύψει πρόσω
em indumenti eius: in ãt rugã pectoris eius qs vtiq; igre
πον ἐνδύσεως αὐτοῦ; εἰς δὲ πύλην στόματος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλ
diat? portas vultus ei? qs aperiet? circulo dentiũ e=
θοι; πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; κύκλῳ ὀδόντων αὐ
i? timor. interiora ei? scuta enea: cõiunctio ãt
τοῦ φόβος, τὰ ἐγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαῖ, σύνδεσμος δὲ
ei? sicut smiritees lapis. vni? vni agglutinãt. spis ãt
αὐτοῦ ὡσεὶ σμυρίτης λίθος. εἷς τὸν ἕνα κολλᾶται, πνεῦμα δὲ
non igrediat cũ. sicut vir fratri suo agglutinabũ
οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. ὡς ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθή
tur? conuenĩũt. t nõ auellentur sternuta
σονται; συνέρχονται, καὶ οὐ μὴ ἀποστασθῶσιν. ἐν πτάρ=
tiõe eius splendet lumen: at oculi eius
μῷ αὐτοῦ ἐπιφαύσκεται φέγγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
spẽs lucifeꝛi. de ore eius ꝓcedunt lampades
ὡσεὶ φωσφόρου. ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες

cedrũ: nerui m testículo
rũ eí? pplexi sunt. Ossa
eí? velut pfistule eris: car
tilago illi? q̃si lamine fer
ree. Ipse ẽ pricipiũ viarũ
dei: qui fecit eũ applica
bit gladiũ eí? Huc mõ=
tes herbas ferũt: omnes
bestie agri ludent ibi.
Sub
vmbra dormit in secre
to calami in locis humẽ
tibus. Protegũt vmbre
vmbrã eius: circũdabũt
eũ salices torrẽtis. Ecce
absorbebit fluuiũ & nõ
mirabitur: & hẽt fiduciã
qꝰ ifluat iordanis in os
eí? In oclis eí? q̃si hamo
capiet eũ: in fudib? pfo
rabit nares eí? An extra
here poteris leuiathã ha
mo: & fune ligabis liguã
eí? Nũqd pones circulũ
in narib? eí?: aut armilla
pforabis maxillã eius?
Numqd multiplicabit ad
te ꝑces: aut loqtur tibi
mollia? Numqd feriet te
cũ pactũ: & accipies eum
seruũ sempiternũ? Nũ
qd illudes ei q̃si aui: aut
ligabis eum ancillis tuis?
Concident eum amici:
diuident illũ negociato=
res? Numquid plebis
sagenas pelle ei?: & gur
gustriũ piscũ capite illi?
Pones sup eũ manũ tuã.
Memẽto belli. Nec vl=
tra addas loq. Ecce spes
eius frustrabitur eus: &
videntibus cunctis preci
pitabitur. 41.

DOn quasi crudelis
suscitabo eum. Quis eni resistere põt
vultui meo? & qs ante de
dit mihi vt reddã ei? Oia
que sub celo sunt mea
sunt. Non parcã ei verb
bis potentibus: &
& ad deprecandũ com=
positis. Quis reuelabit
facie indumenti eius? &
in medium oris eius qs
intrabit? Portas vultus
eius quis aperiet? Per
gyrũ dentiũ eius formi
do: corpus illi? q̃si scuta
fusilia compactũ squa=
mis se prementibus.
Vna vni cõiũgitur: &
ne spiraculum quidem
incedit per eas. Vna al
teri
adherebũt: & tenẽtes se
nequaq̃ separabntur.
Sternutatio eius splen
dor ignis: & oculi eius
vt palpebre diluculi.
De ore eius lampades

יַהֲלֹכוּ כִּידוֹדִי אֵשׁ יִתְמַלְטוּ ; עֵדֶד מַלַּט
מִנַּחִירָיו יֵצֵא עָשָׁן כְּדוּד נָפוּחַ נִיר נָפַח
וְאֻנְמָן : נַפְשׁוֹ נֶחָלִים תְּלַהֵט לְהֵט
וְלַהַב מִפִּיו יֵצֵא : בְּצַוָּארוֹ צור
יָלִין עֹז וּלְפָנָיו תָּדוֹץ דְּאָבָה ; לוֹן עָזז
מַפְלֵי בְשָׂרוֹ דָּבְקוּ יָצוּק עָלָיו בָּנָה דוּן
בַּל יִמּוֹט : לִבּוֹ יָצוּק כְּמוֹ אֶבֶן נָבַל יָצַק
וְיָצוּק כְּפֶלַח תַּחְתִּית : מִשְׁתּוֹ מֵטַט
יָנוּרוּ אֵילִים מִשְׁבָּרִים יִתְהַטָּאוּ : נָשָׂא
מַשִּׂיגֵהוּ חֶרֶב בְּלִי תָקוּם חֲנִית גור חֲטָא
כִּי שָׁרִיוֹן לְתַחְתִּיוֹת : יַשְׂגֵּג קום
יַחְשֹׁב תְּהוֹם לְתֶבֶן נְחֹשֶׁת לְעֵץ חָנָה נָסַע
לֹא יְבִרְיָחֶנּוּ בְּנֵי קֶשֶׁת נֶהְפְּכוּ לוֹ לְקַשׁ שָׁרָה חָשַׁב
נֶחְשְׁבוּ כְתֶבֶן מַקֶּבֶת יִלְעַג רִקְּבוֹן נָחוּשָׁה : נָחַשׁ בָּרַח
לֹא יַבְרִיחֶנּוּ בֶּן קָשֶׁת לְקַשׁ נֶהְפְּכוּ לוֹ אַבְנֵי הָבַב
קֶלַע : כְּקַשׁ נֶחְשְׁבוּ תּוֹתָח תֹּתַח
וְיִשְׂחַק לְרַעַשׁ כִּידוֹן : תַּהְתָּיו שָׂחַק
תַּחְתָּיו חֲדוּדֵי חָרֶשׁ יִרְפַּד הָרוֹן עָלָי חָדַד רָפַד
טִיט : יָרִיעַ כַּסִּיר כְּצוֹלָה יָם חָרַן רָתַח
יָשִׂים כַּמֶּרְקָחָה : אַחֲרָיו יָאִיר צוּל
נָתִיב יַחְשֹׁב תְּהוֹם לְשֵׂיבָה : אור נָתַב
אֵין עַל עָפָר מָשְׁלוֹ הֶעָשׂוּ לִבְלִי תהם שׁוּב
חָת אֵת כָּל גְּבֹהַּ יִרְאֶה הוּא מֶלֶךְ עָשָׂה חָתַת
עַל כָּל בְּנֵי שָׁחַץ : רָאָה

Cap. xlij.

וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת יְהוָה עָנָה
וַיֹּאמַר : יָדַעְתִּי כִּי כֹל תּוּכָל אָמַר יָכַל
וְלֹא יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה : מִי זֶה נִצַּר מִן זָמַם
מַעְלִים עֵצָה בְלִי דָעַת לָכֵן עָלַם יָצַן
וְהִנַּדְתִּי וְלֹא אָבִין נִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי יָדַע נָגַד
וְלֹא אֵדָע : שְׁמַע נָא וְאָנֹכִי בִּין בָּלָא
אֲדַבֵּר אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי : דָּבַר שָׁאַל
לִשְׁמַע אֹזֶן שָׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה
עֵינִי רָאָתְךָ : עַל כֵּן אֶמְאָס רָאָה מָאַס
וְנִחַמְתִּי עַל עָפָר וָאֵפֶר : וַיְהִי הָיָה
אַחַר דִּבֶּר יְהוָה אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי חָרָה אַפִּי
בְּךָ וּבִשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם

"procedunt "ſicut tede
'ignis 'accenſe : ∞∞∞∞∞∞
"de naribus eius "pcedit
'fum?:"ſicut olle' ſuccẽſe
'atq; feruentis . "Halitus
eius "prunas'ardere facit:
"& flãma 'de ore ei?'"egre
ditur." In collo eius ∞∞∞
"morabitur "fortitudo :
"& facĕ ei?' precedit "ege=
ſtas.' Mẽbra "carnũ eius
"coherẽtia ſibi' Mittet' cõ
tra eũ fulmina:& ad locũ
aliũ' nõ"ferẽtur.'Cor ei?
"indurabitur'tanq;'lapis:
"& ſtringetur"q;ſi mallea=
toris'incus."Cũ ſublatus
fuerit:'timebũt'"angeli:
&"territu" purgabuntur.
Cũ'apphenderit eũ"gla=
dius :"ſubſiſtere ∞ pote
rit :neq;' haſta' nec thō
rax.'Reputabit ei"q;ũ pa=
leas"ferrũ:&"quaſi lignũ
'putridũ"es.'Nõ'fugabit
eũ"vir"fagittari?:'in ſtipu
lã"verſi ſũt'ei'"lapides"fũ=
de.'Quaſi ſtipulã'eſtima
bit"malleũ:' & derideb
it"vibrantẽ'haſtã."Sub ipo
erunt'radii'ſolis: &'ſter=
net ſibi"aurum"quaſi ∞
'lutum."Ferueſcere faciet
'q;ſi ollã'pfundũ"maris:
&"ponet'q;ſi cũ vnguẽta
bulliũt."Poſt eu's'lucebit
'"ſemita:"eſtimabit"abyſ
ſum"quaſi ſeneſcentem.
"Non eſt ſup"terra'pote
ſtas q̃ cõparetur ei:"q fa=
ctus eſt'vt nullũ'timeret.
"Omne"ſublime'videt:
"ipſe eſt'rex'ſup"vniuer=
ſos"filios'ſuperbie. 42.
BEſpondens autẽ"iob
"domino: ∞∞∞∞∞∞
'dixit.' Scio"quia"omnia
'potes: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"& nulla'"te'latet"cogita=
tio."Quis eſt"iſte ∞∞∞∞
"qui celat'cõſiliũ"abſq;
'ſcientia?'" Ideo'inſipiẽter
'locut?' ſum: &"que vltra
modũ excedũt ſcientiam
meam.'Audi"& ego ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"loquar:'interrogabo te
"& reſpondemihi. ∞∞∞∞
'Auditu'"auris"audiui te:
"nunc autem ∞∞∞∞∞∞∞
'oculus meus "videt te .
'Idcirco ipſe me'reprehẽ
do:"& ago penitẽtiam"in
'fauilla'& cinere. ∞∞∞∞
"Poſtq; autem "locutus
eſt"dominus'verba ∞∞∞
"hec"ad'iob:"dixit ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"ad"eliphaz"themanitẽ.
"Iratus eſt"furor meus
'in te"& in duos' amicos
tuos:"qm?"nõ'eſtis locuti

accenſe: τ iaciuntur craticule ignis: de nari
καιόμεναι, καὶ διαρριπτοῦνται ἐκ φωτὸς, ἐκ μυκτή
bus eius procedit fumus caminũ accenſi igne
ρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ
carbonũ. ora eius carbones:flãma ãt de ore
ἀνθράκων. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἄνθρακες, φλὸξ δὲ ἐκ στόμα
eius procedit. in ãt collo eius habi=
τος αὐτοῦ ἐκπορεύεται, ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ ἀυλίζε=
tat potẽtia: ante eum currit perditio. car
ται δύναμις, ἔμπροσθεν αὐτοῦ τρέχει ἀπώλεια. σάρ
nes ãt corporis eius coherẽtes ſũt: effundit in e.
κες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκολλημέναι, καταχεῖται ἐπ' αὐ=
um nõ pmouebit. cor eius iduratũ erit vt
τὸν οὐ σαλευθήσεται. ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὡσεὶ
lapis: ſtetit ãt ſicut incus ipulſata. cũ ẽt fuerit ãt
λίθος, ἕστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλατος. σφαίρας δὲ
ipe tiõr bellũ ãdrupedũ in fra ſaltãtiõ.
αὐτοῦ φόβος θηρίοις τετράποσιν ἐπὶ γῆς ἁλλομένοις.
ſi occurrerint ei lancee: non timebunt
ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, οὐθὲν ὠφελήσωσι
haſtã ſublatam τ thoracẽ.reputauit ẽnim ferrũ pale
δόρυ ἐπηρμένον καὶ θώρακα. ἥγηται μὲν γὰρ σίδηρον ἔχυ
as: eo ãt vt lignũ putridũ.reputauit aptum
ρα, χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαθρόν. ἥγηται πεπρόβυ=
ẽnẽ fenũ: non vulnerabit cũ arcus eneus.
λον μὲν χόρτον, οὐμὴ τρώσει αὐτὸν τόξον χάλκιον.
vt calamũ reputatũ ſũt mallei: deridet ãt cõcuſſio
ὡς καλάμην ἐλογίσθησαν σφῦραι, καταγελᾷ δὲ σεισ=
nẽ igniferam. Iecur eius obeliſci acuti: omne
μοῦ πυρφόρου. ἡ στρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς, πᾶς
ãt aurum maris in illum ſicut lutum. indicibilis
δὲ χρυσὸς θαλάσσης ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλός. ἀμύθητος
feruere facit abyſſũ tãq; officia ferrarij.reputauit ãt ma
ἀναζεῖ τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον. ἥγηται δὲ τὴν θά
re tanq; ſpõgiam: at tartarum a=
λασσαν ὥσπερ ἐξάλειπτρον, τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀ=
byſſi ſicut captiuum: eſtimauit abyſſum
βύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐλογίσατο ἄβυσσον
in deãbulatiõem.nõ eſt dẽq; in terra ſimile il=
εἰς περίπατον. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐ
li factum: vt illudatur ab angelis
τῷ πεποιημένον, ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
meis. oñe ſublime vidt: ipe ãt rex oium q̃
μου. πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν
tm aquis.
ἐν τοῖς ὕδασιν. Ca. 42.

BEſpondens ãũt iob dño ait: nouí q̃
ΥΠολαβὼν δὲ ἰὼβ τῷ κυρίῳ λέγει, ἔιδα ὅτι
omnia potes: ipoſſibile ẽ ãt tibi nihil. q̃ ſ. eſt
πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. τίς γάρ ἐστιν
q̃ celat ate cõſiliũ? parcens ãt verbis: τ te
ὁ κρύπτων σε βουλήν; φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καί σε
putat abſcondere.q̃ ãt reſtictabit mihi q̃ nõ nouerã? ma
οἴεται κρύπτειν. τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ οἶδα; με
gna τ mirabilia q̃ nõ noram? audi ãt me
γάλα καὶ θαυμαστὰ ἃ οὐκ ἐπισάμην; ἄκουσον δέ μου
dño: vt τego loquar. iterrogabo ãt te: tu ãt
κύριε, ἵνα κἀγὼ λαλήσω. ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ
me doce: auditionẽ q̃dẽ auris audiui tue pri=
με δίδαξον. ἀκοὴν μὲν ὠτὸς ἤκουόν σου τοπρότε=
us: nũc ãt oculus me? vidit te.iccirco vilipen
ρον, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε. διὸ ἐφαύλι
di metipm τ liq̃fact?ſã:reputaui ãt metipm ẽrã τ
σα ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην, ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ
cinerem. factũ ẽ ãt poſtq̃ locutus ẽ dño om
σποδόν. ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ λαλῆσαι τὸν κύριον πάν=
nia verba hec iob: dixit dño eli=
τα τὰ ῥήματα ταῦτα τῷ ἰὼβ, εἶπεν ὁ κύριος ἐλι
phaz themanite: peccaſti tu τ duo amici
φὰζ τῷ θαιμανίτῃ, ἥμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι
tui: nõ.n. locuti eſtis
σου, οὐ γὰρ ἐλαλήσατε

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

coram me verum nullū: ſicut ſeruus meꝰ Iob.
ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν, ὥσπερ ὁ θεράπων μου Ἰώβ.
nūc āt accipite ſeptē vitulos ⁊ ſeptē arietes: ⁊
νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πο-
te ad ſeruum meū Iob: ⁊ faciet
ρεύθητε πρὸς τὸν θεράποντά μου Ἰώβ, καὶ ποιήσει
libationem ꝓ vobis: qm̄ ſi nō faciem eius ac-
χάρπωσιν περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λή-
cipiam: ſi nō .n. ꝓpc cū pduliſſē vtiq; vos. nō .n.
ψομαι, εἰ μὴ γὰρ δι' ἐμοῦ ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. οὐ γὰρ
locuti eſtis verū cōtra ſeruum meū Iob: a-
ἐλαλήσατε ἀληθὲς κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰώβ. ἐπο-
būt ꝓ̄t eliphaz themanites: ⁊ baldad ſauchites
ρεύθη δὲ Ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης, καὶ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης,
⁊ ſophar menneus: ⁊ fecerunt ſicut ꝑcepit e-
καὶ σωφὰρ ὁ μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐ-
C is dñs: ⁊ ſoluit peccatū eis ꝓpc Iob.
τοῖς ὁ κύριος, καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἰώβ.
at dñs auꝛit Iob: cū oraſſet ād ipē ⁊ pro
ὁ δὲ κύριος ἤυξησε τὸν Ἰώβ, εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ περὶ
amicis ſuis: dimiſit illis peccatū. de-
τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἔδω-
dit āt dñs dupla ḡcūq; erāt prius Iob in dupli-
κε δὲ ὁ κύριος διπλᾶ ὅσα ἦν ἔμπροσθεν Ἰὼβ εἰς διπλα
cationē. audierūt āt omnes fratres eius ⁊
σιασμόν. ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
ſorores eius oīa ḡ acciderāt ei:
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ,
⁊ venerūt ad eū. ⁊ omnes ḡcūq; viderāt e-
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ πάντες ὅσοι ἤδεισαν αὐ-
um a primo. cū cōederēt āt ⁊ bibiſſent apud eū
τὸν ἐκ πρώτου· φαγόντες δὲ καὶ πίοντες παρ' αὐτῷ
cōſolati ſūt / eū: ⁊ mirati ſunt in oībus ḡ
παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
induxit in eū dñs. ⁊ dedit ei vnuſ
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτῷ ὁ κύριος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἕκα-
ḡq; agnā vnā ⁊ ḡdridrachmū aurcum ſic ſigno:
στος ἀμνάδα μίαν καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον·
at dñs bndixit nouiſſio Iob magiſq; ꝓ cōtēp:
D ὁ δὲ κύριος ηὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν,
fuerāt āt pecora eius ouēs decē ⁊ ḡttuor mil-
ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα μύρια τετρακισχί-
le: cameli ſexmille: iuga boum mille: aſine femie
λια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεύγη βοῶν χίλια, ὄνοι θήλειαι
paſcētes mille. naſcunt̄ āt ei filij ſeptē ⁊ filie
τετρακόσιαι χίλιαι· γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες
tres: ⁊ vocauit ḡdē ꝓiam diem: at ſecū
τρεῖς, καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν, τὴν δὲ δευτέ-
dā caſſiam: at tertiā amalthee cornu: ⁊
ραν κασίαν, τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθαίας κέρας. καὶ
non inuētē ſūt ſcōm filias Iob meliores
οὐχ εὑρέθησαν κατὰ τὰς θυγατέρας Ἰὼβ βελτίους
eis in ſub celeſti. dedit āt eis pater
αὐτῶν ἐν τῷ ὑπ' οὐρανόν. ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ
hereditatē int fratres. vixit āt Iob poſt
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. ἔζησε δὲ Ἰὼβ μετὰ
plagam ānos centū ḡdraginta. ⁊ vidit Iob
τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα. καὶ εἶδεν Ἰὼβ
filios ſuos ⁊ filios filioꝝ ſuoꝝ:
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
quartā ḡnationē. ⁊ mortuus eſt Iob ſenioꝛ
τετάρτην γενεάν. καὶ ἐτελεύτησεν Ἰὼβ πρεσβύτε-
⁊ plenus dieꝝ.
ρος καὶ πλήρης ἡμερῶν.

Explicit liber Iob.

Trāsla.B.Hie.

coram me ſcorrectum ſicut
ſeruus meus iob. ꝏꝏꝏ
Sumite ergo vobis ſep-
tem tauros & ſeptem
arietes: & ite ad ſeruū
meum iob: ꝏꝏꝏꝏꝏ
& offerte holocauſtum
pro vobis. Iob autem
ſeruus meus orabit pro
vobis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
faciem eius ſuſcipiam:
vt non ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
vobis iputetur ſtultitia.
Nec enim locuti eſtis
corā me rectū ſicut ſer
uus meus iob. Abierunt
ergo eliphaz themani-
tes & baldath ſuites &
ſophar naamathites: &
fecerunt ſicut locutus fue
rat dominus ad eos. Et
ſuſcepit dominus ꝏꝏꝏ
faciem iob. Dñs quoq;
cōuerſus eſt ad penitētiā
iob: cum oraret ille ꝓ
amicis ſuis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Et addidit dominus oia
quecunq; fuerant iob
duplicia. Venerunt aūt
ad eū oēs fratres ſui: &
vniuerſe ſorores ſue: &
cuncti q nouerāt eū pri:
& comederūt cū eo pa-
nē in domo ei. Et mo-
uerūt ſup eū caput & cō
ſolati ſunt eum ſup oīi
malo qd intulerat dñs
ſup eum: & dederūt ei
vnuſquiſq; oue vnā &
inaurem auream vnā.
Dominus autem benedi
xit nouiſſimis iob ꝏꝏꝏ
magis q̄ principio eius.
Et facta ſunt ei q̄ttuor-
decim milia ouium: &
ſex milia camelorum: ꝏ
& mille iuga boum: &
mille aſine: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& fuerunt ei ſeptem fi-
lii: & tres ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
filie. Et vocauit nomē
vnius diem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& nomen ſecūde caſſia:
& nomen ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
tertie cornu ſtibii. Non
ſunt autem inuente ꝏꝏ
mulieres ſpecioſe ſicut
filie iob in vniuerſa tra.
Dedit q̄ eis pater ſuus
hereditatem inter ꝏꝏ
fratres earum. Vixit au
tē iob poſt flagella hec
centū quadraginta an-
nis: & vidit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
filios ſuos: & filios filio
rum ſuorū vſq; ad quartā
generationē: & mortu⁹
eſt ſenex & plen⁹ dierū.

Explicit liber Iob.

Tex.heb.Iob.xlij.Pūctua.heb.

כון	אֵלַי׳ נְכוֹנָה׳ כַּעַבְדִּי׳ אִיּוֹב׃ וְעַתָּה׃	coram me rectum ſicut ſeruus meus iob.
לָקַח	קְחוּ׳ לָכֶם׳ שִׁבְעָה׳ פָרִים׳ וְשִׁבְעָה	Sumite ergo vobis ſeptem tauros & ſeptem
יָלַךְ	אֵילִים׳ וְלֵכוּ״ אֶל״ עַבְדִּי׳ אִיּוֹב	arietes: & ite ad ſeruū meum iob:
עָלָה עֹלָה	וְהַעֲלִיתֶם׳ עוֹלָה׳ בַּעַדְכֶם׳ וְאִיּוֹב	& offerte holocauſtum pro vobis. Iob autem
פָּלַל	עַבְדִּי״ יִתְפַּלֵּל׳ עֲלֵיכֶם׳ כִּי׳ אִם	ſeruus meus orabit pro
פָּנָה נָשָׂא	פָּנָיו׳ אֶשָּׂא׳ לְבִלְתִּי׳ עֲשׂוֹת	vobis: faciem eius ſuſcipiam:
עָשָׂה	עִמָּכֶם׳ נְבָלָה׳ כִּי׳ לֹא׳ דִבַּרְתֶּם	vt non vobis iputetur ſtultitia.
	אֵלַי׳ נְכוֹנָה״ כְּעַבְדִּי״ אִיּוֹב׃ וַיִּלְכוּ	Nec enim locuti eſtis
	אֱלִיפַז׳ הַתֵּימָנִי׳ וּבִלְדַד׳ הַשּׁוּחִי	corā me rectū ſicut ſer
צָפַר	צֹפַר״ הַנַּעֲמָתִי׳ וַיַּעֲשׂוּ׳ כַּאֲשֶׁר׳ דִּבֶּר	uus meus iob. Abierunt
	אֲלֵיהֶם׳ יְהוָה׳ וַיִּשָּׂא׳ יְהוָה׳ אֶת	ergo eliphaz themani
שׁוּב שָׁבָה	פְּנֵי׳ אִיּוֹב׃ וַיהוָה׳ שָׁב׳ אֶת׳ שְׁבוּת	tes & baldath ſuites &
	אִיּוֹב״ בְּהִתְפַּלְלוֹ׳ בְּעַד׳ רֵעֵהוּ	ſophar naamathites: &
	וַיֹּסֶף׳ יְהוָה׳ אֶת כָּל״ אֲשֶׁר׳ לְאִיּוֹב	fecerunt ſicut locutus fue
שָׁנָה בּוֹא	לְמִשְׁנֶה׃ וַיָּבֹאוּ׳ אֵלָיו׳ כָּל׳ אֶחָיו	rat dominus ad eos. Et
בַּיִת	וְכָל׳ אַחְיוֹתָיו׳ וְכָל׳ יְדָעָיו׳ לְפָנִים	ſuſcepit dominus
אָכַל נוּד	וַיֹּאכְלוּ׳ עִמּוֹ׳ לֶחֶם״ בְּבֵיתוֹ״ וַיָּנֻדוּ	faciem iob. Dñs quoq;
נָחַם רוּעַ	לוֹ׳ וַיְנַחֲמוּ׳ אֹתוֹ׳ עַל כָּל׳ הָרָעָה״ אֲשֶׁר	cōuerſus eſt ad penitētiā
נָתַן	הֵבִיא׳ יְהוָה׳ עָלָיו׳ וַיִּתְּנוּ׳ לוֹ׳ אִישׁ	iob: cum oraret ille ꝓ
קְשִׂיטָה	קְשִׂיטָה׳ אַחַת׳ וְאִישׁ נֶזֶם׳ זָהָב׳ אֶחָד׃	amicis ſuis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
	וַיהוָה׳ בֵּרַךְ״ אֶת״ אַחֲרִית׳ אִיּוֹב	Et addidit dominus oia
הָיָה רֵבַץ	מֵרֵאשִׁיתוֹ׃ וַיְהִי׳ לוֹ״ אַרְבָּעָה׳ עָשָׂר	quecunq; fuerant iob
שָׁנָה	אֶלֶף׳ צֹאן׳ וְשִׁשֶּׁת׳ אֲלָפִים׳ גְּמַלִּים	duplicia. Venerunt aūt
	וְאֶלֶף׳ צֶמֶד׳ בָּקָר׳ וְאֶלֶף׳ אֲתוֹנוֹת׃	ad eū oēs fratres ſui: &
	וַיְהִי׳ לוֹ׳ שִׁבְעָה׳ בָּנִים׳ וְשָׁלוֹשׁ	vniuerſe ſorores ſue: &
בָּנָה מָרָא	בָּנוֹת׃ וַיִּקְרָא׳ שֵׁם׳ הָאַחַת׳ יְמִימָה	cuncti q nouerāt eū pri:
שָׁנָה	וְשֵׁם׳ הַשֵּׁנִית׳ קְצִיעָה׳ וְשֵׁם	& comederūt cū eo pa-
שָׁלִשׁ מָצָא	הַשְּׁלִישִׁית׳ קֶרֶן׳ הַפּוּךְ׃ וְלֹא׳ נִמְצְאָה	nē in domo ei. Et mo
נָשָׁה יָפֶה	נָשִׁים׳ יָפוֹת׳ כִּבְנוֹת׳ אִיּוֹב׳ בְּכָל הָאָרֶץ	uerūt ſup eū caput & cō
נָתַן	וַיִּתֶּן׳ לָהֶם״ אֲבִיהֶם״ נַחֲלָה׳ בְּתוֹךְ	ſolati ſunt eum ſup oīi
חָיָה	אֲחֵיהֶם׃ וַיְחִי׳ אִיּוֹב׳ אַחֲרֵי׳ זֹאת	malo qd intulerat dñs
רָבַץ רָאָה	מֵאָה׳ וְאַרְבָּעִים׳ שָׁנָה׳ וַיִּרְא	ſup eum: & dederūt ei
דּוֹר	אֶת׳ בָּנָיו׳ וְאֶת׳ בְּנֵי׳ בָנָיו׳ אַרְבָּעָה	vnuſquiſq; oue vnā &
יוֹם מוּת	דֹרוֹת׃ וַיָּמָת׳ אִיּוֹב׳ זָקֵן׳ וְשָׂבֵעַ״ יָמִים׃	inaurem auream vnā.
		Dominus autem benedi
		xit nouiſſimis iob ꝏꝏꝏ
		magis q̄ principio eius.
		Et facta ſunt ei q̄ttuor-
		decim milia ouium: &
		ſex milia camelorum: ꝏ
		& mille iuga boum: &
		mille aſine: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		& fuerunt ei ſeptem fi-
		lii: & tres ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		filie. Et vocauit nomē
		vnius diem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		& nomen ſecūde caſſia:
		& nomen ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		tertie cornu ſtibii. Non
		ſunt autem inuente ꝏꝏ
		mulieres ſpecioſe ſicut
		filie iob in vniuerſa tra.
		Dedit q̄ eis pater ſuus
		hereditatem inter ꝏꝏ
		fratres earum. Vixit au
		tē iob poſt flagella hec
		centū quadraginta an-
		nis: & vidit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		filios ſuos: & filios filio
		rum ſuorū vſq; ad quartā
		generationē: & mortu⁹
		eſt ſenex & plen⁹ dierū.

Explicit liber Iob.

Prologus.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in psalterium.lxx.

SALTERIVM ROMAE dudum positus emendaram: & iuxta septuaginta interpretes (licet curtim) magna tamen ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis o paula & eustochium scriptorum vitio deprauatu3: plusq; antiquum errorem q̄ nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodam nouali scissum iam aruum exerceam: & obliquis sulcis renascentes spinas erradicem: æquū esse dicentes: vt quod crebro male pullulat crebrius succidatur. Vnde consueta prefatione commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat: q̄ eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint: vt que diligenter emendauí: cū cura & diligentia transcribantur. Notet sibi vnusquisq; vel iacentem lineam: vel radiantia signa.i.obelos vel astriscos: & vbicūq; viderit virgulam p̄cedentem: ab ea vsq; ad duo puncta que impressimus: sciat in septuaginta trāslatoribus plus haberi: ubi autem perspexerit stelle similitudinem: de hebreis uoluminibus additum nouerit eque usq; ad duo puncta iuxta theodotionis dumtaxat editionem: qui simplicitate sermonis a septuagīta interp̄tibus non discordat. Hec ergo & uobis & studioso cuiq; feciſſe me sciens: non ambigo multos fore qui uel inuidia uel in perditio malint contemnere uideri p̄clara q̄ discere: & de turbulento magis riuo q̄ de puriſſimo fonte potare.

Explicit ꝓlogus beati Hieronymi.

Incipit ꝓlogus B. Hieronymi p̄sbyteri in psalterium quod transtulit in latinū iuxta Hebraicam ueritatem.

VSEBIVS HIERonymus Sophronio suo salutē dicit. Scio quosdam putare psalterium in quinq; libros esse diuisum: ut ubicunq; apud septuaginta interp̄tes scriptū est, γένοιτο γένοιτο. i. fiat fiat: finis librorum sit: ꝑ quo in hebreo legitur Amen amen. Nos autem Hebreorum auctoritatem sequuti: & maxime apostolorum qui semper in nouo testamento psalmorum librum nominat: unum uolumen asserimus. Psalmos quoq; omnes eorum testamur auctorum qui ponuntur in titulis: Dauid scilicet & Asaph: idithun: filiorum chore: heman ezraite: moysi: & Salomonis: & reliquorum quos esdras uno uolumine comprehendit. Si enim amen.i. fideliter ꝑ quo Aquila transtulit ἀληθινῶς: in fine tātum librorum ponitur: & nō interdū aut in exordio aut in calce sermonis siue sententie: nunq; saluator in euāgelio loq̄retur: amen amen dico uobis: nec pauli epistole in medio illud opere continerent. Moyses quoq; & Hieremias & ceteri in hunc modū multos haberent libros: qui in medio uoluminibus suis amen frequenter inserunt. Sed & numerus.xxii. hebraicorum librorum & mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam & titulus ipse hebraicus sefer tehilim: quod interp̄tatur uolumen hymnorum Apostolicē auctoritati congruens: non plures libros sed unum uolumen ostendit. Quia igitur cum hebreo nuper disputans: quedam ꝑ dño saluatore de psalmis testimonia ꝓtulisti: uolens q; ille te illudere ꝑ sermones pene singulos asserebat non ita haberi in hebreo ut tu de.lxx. interp̄tibus opponebas: studiosissime postulasti ut post aquilam symmachum & theodotionem nouam editionem latino sermone transferrem. Asebas enim te magis interp̄tum uarietate turbari: & amore quo laberis: uel translatione uel iudicio meo esse contentum: unde impulsus a te: cui & que possum debeo: & que non possum: rursum me obtrectatorum latratibus tradidi: maluiq; te uires potius meas q̄ uoluntatem in amicitia querere. Certe confidenter dicam & multos huius operis testes citabo: me nihil dumtaxat scientem de hebraica ueritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a ueteribus discrepauerit: interroga quemlibet hebreorum: & liquido puidebis me ab emulis fruſtra lacerari: qui malunt contemnere uideri p̄clara q̄ discere puerissimi homines. Nam cum semp nouas expetāt uoluptates: & gule eorum uicina maria non sufficiant: cur in solo studio scripturarum ueteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico quo p̄cessores meos mordeam: aut quic q̄ de his arbitrer detrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim lingue mee hominibus dederim: sed quod aliud sit in ecclesiis christo credentium psalmos legere: aliud iudeis calumniātibus ꝑ singula uerba respōdere. Quod opusculum meum si in grecum ut pollicēris transtuleris: & impitie mee doctissimos quosq; testes facere uolueris: dicā tibi illud Horatianū in syluā ne ligna feras: nisi q hoc habebo solamen: si in labore communi intelligam mihi uel laudem uel uituperationem tecum esse cōmunem. Valere te cupio in dño Iesu: & memini sse mei.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

PSALTERIVM.
ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

Psalm⁹ dauid: ſine titulo apud hebreos. i.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. α.

Beatus vir q̄ nō abiit in cōſilio iporū:
μ Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν,

et in vi[a] petor nō ſtetit: t in cathedra
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρα

peſtilētie nō ſedit. Sed in lege dñi volū
λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλη

tas eius: t in lege ei⁹ meditabit die ac nocte.
μα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός.

Jere. 17.b. **Et erit tanq̄ lignū qđ plātatū eſt ſecus decurſus**
Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους

aquar. qđ fructū ſuū dabit in tpe ſuo:
τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ,

Et folīū eius nō defluet: t oīa q̄cūq̄
Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν

faciet: pſperabūtur. Non ſic impij nō ſic
ποιῇ, κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕτ-

ſed tanq̄ puluis quē proicit ventus a facie
τως, ἀλλ' ἢ ὡσεὶ χοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου

terre. Ideo nō reſurgēt impij in iudicio:
τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει,

neq̄ peccatores in cōſilio iuſtoꝝ. Quīm nouit dñs viā iu
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων. Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δι-

ſtoꝝ: t iter iporū peribit. Psalmus dauid. ii.
καίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. β'.

Actū 4.b. **Quare fremuerūt gētes t ppli: meditati ſūt inania?**
Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοί, ἐμελέτησαν κενά;

Aſtiterūt reges terre: t principes cōuene-
Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη-

rūt in vnū: aduerſus dñm t aduerſus xp̄m
σαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ

eius. Diruꝑpamus vincula eoꝝ: t proiciamus
αὐτοῦ. Διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀπορρίψωμεν

a nobis iugū ipſoꝝ. Qui habitat in celis irride-
ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελά-

bit eos: t dñs ſubſannabit eos. Tūc lo
σεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λα-

quetur ad eos in ira ſua: t in furore ſuo cō
λήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ τα-

turbabit eos. Ego aūt cōſtitui⁹ ſum rex
ράξει αὐτούς. Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ

Deu. 11.b. Ieſu. 15.c. Apo. 2.d. 19 c. **ab eo ſup ſion mōte ſancto eī⁹: p̄dicās p̄ceptū dñi. Dñs**
σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. Κύριος

dixit ad me: filiꝰ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Po
εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Αἴ-

ſtula a me: et dabo tibi gētes hereditatē tuā: t
τησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ

poſſeſſionē tuā terminos terre. Reges eos in
τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν

virga ferrea: tanq̄ vaſa figuli cōfringes eos. Et
ῥάβδῳ σιδηρᾶ, ὡς σκεύη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. Καὶ

nūc reges intelligite: erudimini oēs q̄ iudicatis
νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν

terrā. Seruite dño in timore: t exultate ei
γῆν. Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ

in tremore. App̄hēdite diſciplinā: nequādo irafcat dñs: t pe-
ἐν τρόμῳ. Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος, καὶ ἀπο-

reatis de via iuſta. Cum exarſerit in breui ira ei⁹
λεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐ-

ſua: beati oēs q̄ cōfidūt in eo.
τοῦ, μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

Psalmus dauid: cū fugeret a fa
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅποτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προ-

cie abſalom filij ſui. ȝ.
σώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ'.

Domine q̄d multiplicati ſūt q̄ tribulāt me: multi
Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ

inſurgūt aduerſū me: multi dicūt
ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ

aie mee: nō eſt ſalus ipſi in deo eius. Dp.
ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Διάψαλμα.

Incipit liber pſal-
morum. i.

Beatus vir q nō abiit in cōſilio impiorū: & in via peccatorum non ſtetit: & in cathedra derſorū non ſedit. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanq̄ lignū tranſplātatum iuxta riuos aq̄rum: quod fructū ſuū dabit in tpe ſuo: & folium eius non defluet: & omne quod fecerit proſperabitur. Nō ſic impij: ſed tanquā puluis quem proicit ventus. Propterea non reſurgent impij in iudicio: neq̄ peccatores in cōgregatione iuſtorum. Quoniam noſcit dñs viam iuſtorum: & iter impiorum peribit. 2.

Quare congregauerunt gentes: & tribus meditabuntur inania. Conſurgent reges terre: & principes conuenient in vnū: aduerſus dñm & aduerſus xp̄m eius. Diſrumpamus vincula eorum: & proiciamus a nobis iugū ipſorum. Habitans in celis irridebit: dominus ſubſannabit eos. Tūc loquetur ad eos in ira ſua: & in furore ſuo cōturbabit eos. Ego autem ordinatus rex meus: ſuper ſion mōte ſcto eius. Annunciabo dei preceptū: dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Poſtula a me: & dabo gentes hereditatem tuam: & poſſeſſionem tuam terminos terre. Franges eos in virga ferrea: vt vas figuli conteres eos. Et nunc reges intelligite: erudimini iudices terre. Seruite dño in timore: & exultate ei tremore. Adorate pure: ne forte iraſcatur & pereatis de via: cum exarſerit poſt paululū furor eius: bti oēs q ſpant in eū.

Pſalm⁹ dd cū fugeret a facie abſalō filii ſui. 3.

Domine q̄re multiplicati ſunt hoſtes mei: multi cōſurgūt ad uerſum me. Multi dicunt anime mee: nō eſt ſalus huic in deo. Sp.

אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ
בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא
עָמָד וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב:
כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ
וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה: וְהָיָה
כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר
פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל
וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ: לֹא כֵן
הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר
תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ: עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ
רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת
צַדִּיקִים: כִּי יוֹדֵעַ יְהוָה דֶּרֶךְ
צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד:

ii.

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים
יְהִגּוּ רִיק: יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי
אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְהוָה
וְעַל מְשִׁיחוֹ: נְנַתְּקָה אֶת
מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
עֹבֵת יִשְׁחָק יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק
אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ: אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ
בְּאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ: וַאֲנִי
נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי:
אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְהוָה אָמַר אֵלַי
בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ:
שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ
וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ: תְּרֹעֵם
בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם:
וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ
שֹׁפְטֵי אָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְהוָה
בְּיִרְאָה וְגִילוּ בְּרָעָדָה: נַשְּׁקוּ בַר
פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר
כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָל חוֹסֵי בוֹ:

iii.

מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם
בְּנוֹ: יְהוָה מָה רָבּוּ צָרָי רַבִּים
קָמִים עָלָי: רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי
אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה:

Prima.he.Tex.heb.ps.iiii.v. Trãsla.B.Hiero. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃ קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶקְרָא
וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ כֶּלָה׃ אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה יִסְמְכֵנִי׃
לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃ קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ
אֶת כָּל אוֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃ לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

לַמְנַצֵּחַ .iiii. בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי
חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְבוֹדִי לִכְלִמָּה תְּאֹהֲבוּן רִיק
תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה׃ וְדָעוּ כִּי הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע בְּקָרְאִי
אֵלָיו׃ רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃
זִבְחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְהוָה׃ רַבִּים אֹמְרִים מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה
עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃ נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם
רָבּוּ׃ בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי אַתָּה יְהוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃

לַמְנַצֵּחַ .v. הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אִמְרֵי הַאֲזִינָה יְהוָה בִּינָה הֲגִיגִי׃
הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע
קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לָךְ וַאֲצַפֶּה׃ כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגָרְךָ
רָע׃ לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ תְּאַבֵּד
דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃ וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ
אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל

Tu aũt dñe clypeus circa me: gla mea & exaltãs caput meum. Voce mea ad dñm clamabo: & exaudiet me de monte sco suo. Sp. Ego dormiui & soporatus sũ: euigilaui quia dñs suscipiet me. Non timebo milia populi circũdantia me: exurge dñe saluum me fac deus meus: quia percussisti oẽs inimicos meos maxillã: dentes peccatorũ contriuisti. Dñi est salus: & sup populũ tuũ benedictio tua. Semper.

Victori in canticis ps dauid. 4.

Nuocante me exaudi me deus iustitie mee: in tribulatiõe dilatasti mihi: miserere mei & exaudi oronẽ meã. Filii viri vsquequo graui corde. vtquid diligitis vanitatẽ: et quritis mẽdaciũ. Semp. Et cognoscite quoniam mirabile reddidit dñs sctm suum: dñs exaudiet cũ clamauero ad eũ. Irascimini & nolite peccare: quod dicitis in cordibus vris: super cubilia vra. & tacete. Sp. Sacrificate sacrificium iustitie: & cõfidite in dño. Multi dicũt quis ostendet nobis bonũ: lenata sup nos lumẽ vultus tui dñe. Dedisti leticiã in corde meo: in tpe frumẽti oi vini sui multiplicati sũt. In pace in idipsum dormiã & requiescã. Quoniam tu dñe singulariter in spe cõstituisti me.

Victori pro hereditatibus ps dauid. 5.

Verba mea auribus pcipe dñe: intellige clamorẽ meum: intende voci oronis mee rex meus & deus meus. Quoniam ad te orabo dñe: mane exaudies vocẽ meã. Mane astabo tibi & videbis me: quoniam non deus volens iniquitatẽ tu es. Non habitabit iuxta te malignus: neq; permanebũt iniusti ante oculos tuos. Odisti oẽs qui operãtur iniquitatẽ: pdes oẽs q loquuntur mẽdaciũ. Virũ sanguinũ & dolosũ abominabitur dñs. Ego aũt in multitudie mie tue introibo in domũ tuã: adorabo ad tẽplũ sctm tuũ in timore tuo. Dñe deduc me

Σὺ δὲ κύριε ἀντιλήπτωρ μου εἶ, δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν κεφαλήν μου. Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, καὶ ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα. ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. Οὐ φοβήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ, τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι· ἀνάστα κύριε σῶσόν με ὁ θεός μου, Ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι διαπαίσας, ὀδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας. Τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

Εἰς τὸ τέλος ἐν ὑμνοις ψαλμὸς τῷ δαυίδ. δ'.

Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με ἐισήκουσέ μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου· ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με· οἰκτείρησόν με, καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. Υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυκάρδιοι· ἵνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητεῖτε ψεῦδος; Καὶ γνῶτε ὅτι ἐθαυμάσωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ, κύριος ἐισακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν. Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε, Θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον· πολλοὶ λέγουσι, τίς δείξει ἡμῖν τὰ ἀγαθά; Ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου κύριε, ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου· Ἀπὸ καιροῦ σίτου, οἴνου, καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω. Ὅτι σὺ κύριε κατὰ μόνας ἐπ' ἐλπίδι κατώκισάς με.

Pro ea q̃ hereditatẽ cõsequitur psalmus dauid. 5.

Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς μου· πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι κύριε, τὸ πρωὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου. Τὸ πρωὶ παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψει με· ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ. Οὐ παροικήσει σοι πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος. ἐγὼ δὲ ἐν πλήθει τοῦ ἐλέους σου, Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου· προσκυνήσω πρὸς ναὸν

ſcūſi tuū in timore tuo. Dñe deduc me in iuſticia
ἁγίῳ σου ἐν φόβῳ σου. Κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ
tua: ꝓpter inimicos meos dirige i ꝓſpectu tuo viā
σου, ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν
meā. Qū nō eſt in ore eox veritas: cor
μου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία
eox vanū. Sepulchrū patēs guttur eox: lin-
10.5.b αὐτῶν ματαία. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώ-
guis ſuis doloſe agebāt: iudica illos deus. Decidāt
σαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, κρῖνον αὐτούς ὁ θς. Ἀποστατώσαν
a cogitatiōibus ſuis: ſecūdū multitudinē iꝑietatū
ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν
eox expelle eos: qū irritauerūt te dñe. Et letē-
αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπίκραναν σε κε. Καὶ εὐφραν-
tur oēs qui ſpant in te: in eternū exultabūt
θήσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσον-
& habitabis in eis. Et gloriabūtur in te q
ται καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. Καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ οἱ
diligūt nomē tuū: qū tu benedices iuſto dñe:
ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι σὺ εὐλογήσεις δίκαιον κύριε,
vt ſcuto bone voluntatis coronaſti nos.
Ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

In finē in hymnis pro octaua pſalmus dd. 6.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαυ. ς'.

Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corri
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παι-
Dnfra. 37. pias me. Miſerere mei dñe: qū infirm⁹ ſum. ſana me do
δεύσῃς με. Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι· ἴασαί με κύ-
mine: qū cōturbata ſūt oſſa mea. Et aīa mea turbata ē
ριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου. Καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη
valde: & tu dñe vſquequo? cōuertere dñe: eripe
σφόδρα, καὶ σὺ κύριε ἕως πότε; ἐπίστρεψον κε, ῥῦσαι τὴν
aīam meā. Saluū me fac ꝓp miaz tuā: qū nō eſt in
ψυχήν μου. Σῶσόν με ἕνεκεν τῶν ἐλαίους σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
morte q̄ memor ſit tui: i iferno aūt quis cōfitebit
τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσε-
tibi: Laboraui in gemitu meo: lauabo p ſingulas
ται σοι, Ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω κατ' ἐκάστην
noctes lectū meū: i lachrimis meis ſtratū meū rīga
νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνήν μου βρέ-
bo. turbatus ē a furore oculus meus: ſueteraui inꝑ
χω. Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, ἐπαλαιώθην ἐν
oēs inimicos meos. Diſcedite a me oēs q̄ opa-
Matth. 7.23. Luc. 13.27. πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. Ἀποστῆτε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζό-
rāt iniq̄tatē: qū exaudiūt dñs vocē fletus
μενοι τὴν ἀνομίαν, ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυ-
mei. Exaudiūt dñs ꝺpecatiōes meā: dñs oronē
θμοῦ μου. Ἤκουσε κύριος τῆς δεήσεώς μου, κύριος τὴν προσω-
meā ſuſcepit. Erubeſcant & cōturbētur
χήν μου προσεδέξατο. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν
oēs inimici mei: cōuertātur & erubeſcāt
πάντες οἱ ἐχθροί μου, ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθείη-
valde velociter.
σαν σφόδρα διατάχους.

pſalmus dō: quē cāuit dño ꝓ verbis
Ψαλμὸς τῷ Δαυ', ὃν ἆσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων
Chuſi filij ſemini. ζ'.
χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενί.

O Omine deus meus in te ſpaui: ſaluū fac me ex oibus
Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, σῶσόν με ἐκ πάντων
perſequētibus me: & libera me. Nequādo rapiat vt leo
τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με. Μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέ-
aīam meā: dū nō eſt qui redimat neq; q̄ ſaluū faciat.
ων τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σώζοντος.
Dñe deꝰ meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniq̄tas in manꝰ
Κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερ-
meis: Si retribuētibus mihi mala:
σί μου, Εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά,
decidā merito ab inimicis meis inanis. ꝓſequātur merito
ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. Καταδιώξαι ἄρα
inimicus aīaz meā & cōꝓhendat: & cōculcet
ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλάβοι, καὶ κατατπατήσαι

'in iuſticia tua" pp 'iſidia tores meos: 'dirige' aīi facię meā 'viā tuā. 'Nō ē ᵇeī ᵇin ore eorū 'rectū: 'in teria eorū ᵍinſidie: ʰſe pulchrū 'patens ᵏ gūttur eorū: 'linguā ſuā ᵐ lenifi cant. "Cōdēna eos ᵒdeus ᵖexcidāt ᵍa conſiliis ſuis: 'iuxta multitudinē ᵗſce lerū eorū ' expelle eos: "quoniā 'puocauerūt 'te 'Et letētur ᵃoēs ᵇqui ſpe rat 'in te: ᵇin ꝓpetuū ᶜlau dabunt: '& ꝓteges ᵍeos: ʰ& letabūtur 'i te ᵏqui di ligūt 'nomē tuū. ᵐQuo niā "tu ᵒbenedices ᵖiuſto: ᵍdñe 'vt ſcuto ᵒplacabili tatis 'coronabis eū.

ᵍ Victori ʰin pſalmis 'ſup ᵒoctauā 'pſalm⁹' dd. 6.

O Omine ᵇne 'in furo re tuo ᵏarguas me: 'neq; ᵐin ira tua "corripi as me. ᵒMiſerē mei ᵖdñe quoniā ᵍifirmus ſū: 'ſa na me "dñe 'quoniā 'con turbata ſunt' oſſa mea. ᵍEt aīa mea ᵇturbata eſt 'valde: ᵒ& tu 'dñe 'vſque quo? ᵖCōuertere 'dñe 'eripe ruē 'aiam meam: ᵐſalua me" ꝓp ᵒmiam tuā. ᵖQuo niā ᵍnō 'in morte" recor datio tui: 'i iferno " quis ˣcōfitebitur 'tibi? Labo rauī "in gemitu meo: ᵇna tare faciā 'tota ᵃnocte 'lec tū meū: 'lachrimis me is ᵍſtratū meū ᵇ rigabo. 'Caligauit ᵏpreamaritu dine 'oculus meus: ᵐcon ſumptus ſum "ab vniuer ſis ᵒholtibus meis. ᵖRe dite ᵍa me 'oēs ᵍqui opa mī 'iniquitatē: "quia 'au diuit 'dñs 'voꝛem ᵈ fletus mei. ᵇ Audiuit 'dñs ᵖdepᵓ cationē meā: 'dñs 'oro nē meā ᵍſuſcipiet. ᵇCōfū dātur '& cōturbētur ᵏve hementer 'oēs ᵐinimici mei: "reuertantur & ᵒcō fundantur ᵖſubito.

Pro ᵃignoratiōe ᵇ dd: 'q ᵒcecinit 'dño 'ſup ᵍverba ᵇethiopis 'filii ᵏieini. ζ.

O Omie ᵐdeꝰ meꝰ "in te ᵒſpaui: ᵖ ſalua me ᵍab oibus ' pſequētibus me ᵒ & libera me. 'Ne for te" rapiat 'vt leo 'animā meā: 'laceret ᵈ& nō ſit ᵇq eripiat. 'Dñe ᵖdeus meus 'ſi feci ᵍiſtud: ʰſi 'ē ᵏiniquitas 'in māibus 'meis: ᵐSi "reddidi ᵒ retribuētibus mihi ᵖ mala: ᵍ & dimiſi 'hoſtes meos ᵒvacuos. 'p ſequtur "iimic⁹ ˣaiam meā 'vᵓ & apphēdat: '& cōculcet

Pritiua.he.Tex.heb.ps.viii. Trāsla.B.Iero. Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

לְאֶרֶץ חַיָּי וְכִבוֹדִי לְעַפֵּר יְשֹׁכֵן חֵיהּ שַׁכֵּן
סֶלָה׃ קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא נָשָׂא
נֵעוֹרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה אֵלַי
מִשְׁפָּט צִוִּיתָ וַעֲדַת לְאֻמִּים יְהוָה שְׁפָטְנִי
תְּסוֹבְבֶךָ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם שׁוּבָה עַד סְבִיב
יְהוָה יָדִין עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה רוּם דִּין
כְּצִדְקִי וְכָתֻמִּי עָלָי יְגָמַר נָא רַע תַּמּ נְגַר
רְשָׁעִים וְתָכוֹן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת רוֹעַ כּוֹן
וְכֶלְיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק מָגִנִּי עַל צָדַק כָּלָה
אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי לֵב אֱלֹהִים יָשַׁע
שׁוֹפֵט צַדִּיק וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם שָׁפַט
אִם לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ שׁוּב לָטַשׁ
כּוֹנַן קַשְׁתּוֹ דָרְכּוֹ וַיְכוֹנְנָהוּ וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי כּוֹן
כְּלֵי הַפָּעַל מָוֶת הָצִיו לְדֹלְקִים יְפָעֵל תָּה יִתְבָּל
חָבַל אֶוֶן וְהָרָה עָמָל וְיָלַד שֶׁקֶר בּוֹר
חָפַר וַיַּבְּעֵהוּ וַיִּחְפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל נִשְׁחַת יִפְעָל
יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ וְעַל קָדְקָדוֹ שׁוּב קָדַד
חֲמָסוֹ יֵרֵד אוֹדֶה יְהוָה כְּצִדְקוֹ יָרָה
וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְהוָה עֶלְיוֹן זָמַר עָלָה

viii.

לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃ נָצַח נְגִנ
יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל אָדַר זָמַר
אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הָאָרֶץ נָתַן
הַשָּׁמָיִם מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יָסַדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית כָּבָה עָלַל
אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים עָזַז שָׁבַת
אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה מָה אֱנוֹשׁ כִּי אֶנוֹשׁ כָּבָה אֵגֶב נָקַם
תִּזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ רָאָה עָשָׂה
וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר צָבָא כּוֹכָב
תְּעַטְּרֵהוּ תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי אֱנוֹשׁ זָכַר
יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו צֹנָה פָּקַד חָסֵר
וְאֵלֶּפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי כֶּבֶד
צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדְגֵי הַיָּם עֹבֵר עָמַר כִּשֵּׂל
אָרְחוֹת יַמִּים יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה עָשָׂה שׁוּת
אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ׃ צון

ix.

לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ כָּלָה שָׂדֶה
נָצַח זָמַר

---

i terra vītā meā: & glo
riā meā i puluerem col
locet. Sēp. Surge dñe
in furore tuo: eleuare
indignās super hostes
meos: & consurge ad
me iudicio quod mādā
sti. Et congregatio tri
buum circūdet te: & p
hac in altum reuertere.
Domin? iudicabit po=
pulos: iudica me domi
ne sedm iustitiā meā: &
sedm simplicitatē meā q
est in me. Consumetur
nūc malū iniquorum:
& cōfirmetur iust? :
bator cordis & renum
deus iust?. Clype? me
us in deo: qui saluat re
ctos corde. Deꝰ iudex
iustus: & fortis cōmi=
nās tota die. Nō cōuer
tenti gladiū suū acuet
arcū suū tetēdit & pa=
rauit illū. Et in ipso pre
parauit vasa mortis: sa
gittas suas ad cōburēdū
opatus ē. Ecce pturit
iniqtatē & cōcepit do=
lorē: & pepit mēdaciū.
Lacū apuit & effodit
eū: & icidit in interitū
quē opat? ē. Reuerte=
tur dolor su? i caput e=
ius: & sup vertice eius
iniqtas sua descendet.
Confitebor dño sedm
iustitiam ei?: & cātabo
noi dñi altissimi.

Victori pro torcularí=
bus psalmus dauid. 8.

Omine dñator nr
q̄ grāde ē nomen
tuū i vniuersa terra: q
posuisti gloriā tuā sup
celos. Ex ore infantium
& lactentiū pfecisti lau
dē pp aduersarios tuos
vt qescat inimic? & vl=
tor. Qm videbo celos
tuos opa digitorū tuo=
rū: lunā & stellas q̄ fū
dasti. Quid est hō qm
recordaris eius? vel fili=
us hominis quoniā visi=
tas eū? Et minuisti eū
paulomin? a deo: gloria & decore coronasti
eū. Dedisti ei ptātē sup opa manuū tuarū: cun
cta posuisti sub pedib? eius. Oues & armenta
oia: insup & aialia agri.
Aues celi & pisces maris: qui transeunt cccc
semitas ponti. Domie
dominator noster quā
grande est nomē tuū i
vniuersa terra.

Victori super mortem
filii psalmus dauid. 9.

---

in tra vitā meā: & gloriā meā in puluerē collo=
ἐις γῆν τὴν ζωήν μου, καὶ τὴν δόξαν μου ἐις χοῦν κατασκη=
cet. exurge dñe in ira tua: exaltare in finibus
νώσαι. Ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρα=
inimicor tuor. Et exurge dñe deus meus in pce
σι τῶν ἐχθρῶν σου. Καὶ ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προ=
pto qđ mādasti: & synagoga pplor circūdabit te.
στάγματι ᾧ ἐνετείλω, καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε.
Et pp hanc in altū regredere: dns iudicabit pplos.
Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον, κύριος κρινεῖ λαούς.
Judica me dñe sm iustitiā meā: & sm
Κρῖνόν μοι κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν
innocētiā meā sup me. Cōsumetur iā nequitia pecā=
ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτω=
& dirigeo iustū: scrutās corda & renes
λῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον, ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς
deus iuste. adiutorium meū a deo q̄ sal=
ὁ θεὸς δικαίως. Ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σώζον=
uos facit rectos corde. Deus iudex iustus & for
τος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυ
tis & patiēs: & nūqd irascit p singulos
ρὸς καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἑκάστην
dies? Nisi cōuersi fueritis: gladiū suū vibra
ἡμέραν; Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐλά=
bit: arcū suū tetēdit: & pauit illū.
βωσεν, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ ἡτοίμασεν αὐτό.
Et in eo pauit vasa mortis: sagittas suas
Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ
ardētibus effecit. Ecce pturit iniustitiā:
τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο. Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν,
cōcepit dolorē & pepit iniqtatē. Lacū apuit & effo=
συνέλαβε πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. Λάκκον ὤρυξε, καὶ ἐκό=
dit eū: & incidet in foueā quā fecit.
σκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο.
Cōuertetur dolor eius in caput eius: & in ver
Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κο=
ce ipius iniquitas eius descēdet. Cōfitebor
ρυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται. Ἐξομολογήσο
dño sm iustitiā eius: & psallā
μαι τῷ κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ψαλῶ
nomini dñi altissimi.
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

in finē pro torcularibus psalm? ꝺꝺ. 8.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. η.
Oñe dñe nr q̄ admirabile nomē tuū in vniuersa t
Κύριε ὁ κς ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
Qm̄ eleuata ē magnificētia tua sup celos. Ex
Ὅτι ἐπήρθη μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. Ἐκ
ore infantiū & lactētiū pfecisti laudē: p
στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, ἕνεκα τῶν
inimicos tuos vt destruas inimicū & vltorē.
ἐχθρῶν σου τοῦ καταλύσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν. Ὅτι ὄψομαι
celos: opa digitor tuor: lunā & stellas: q̄
τοὺς οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ
tu fundasti. Quid est hō: qđ memores es? aut
σὺ ἐθεμελίωσας. Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ
filius hois: qm̄ visitas eū? Minuisti eū paul
υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βρα
lominus ab angelis: gla & honore coronasti eū: &
χύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ
cōstituisti eū sup opa manuū tuar. Oia subic
κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέ
cisti sub pedibus eius: oues & boues vniuer
ταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας πάσας
sas: insup & pecora cāpi. Volucres celi:
σας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
& pisces maris: q̄ pambulant semitas ma
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπορευόμενα τρίβους θα=
ris. Dñe dns nr q̄ admirabile nomē tuū in vniuersa tra.
λασσῶν. Κύριε ὁ κς ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
in finē pro occultis filij psalmus ꝺꝺ. 9.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. θ

Infra. 110.t 157.

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo
Εξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, διηγήσο-
oia mirabilia tua. Letabor t exulta
μαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιά-
bo in te: psallā nomini tuo altissime. In cōuer
σομαί ἐν σοί, ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. Ἐν τῷ ἀποστρα-
tēdo inimicū meū retrorsus: infirmabūtur t peribūt
φῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦν-
a facie tua. Quīm fecisti iudiciū meū
ται ἀπὸ προσώπου σου. Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου
t causā meā: sedisti sup thronū q iudicas iusti-
καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων τὴν δικαιο-
tiā. Increpasti gētes t periit impius: no
σύνην. Ἐπετίμησας ἔθνεσι καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής, τὸ ὄνο-
mē eius delesti in eternū: t in seculū seculi.
μα αὐτοῦ ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
Inimici defecerūt framee in fine: t ciuitates
Τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις
destruxisti. Periit memoria eius cū sonitu: t
κατεῖλας. Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μετ' ἤχου, καὶ ὁ
dñs in eternū permanet. Parauit in iudicio thronū
κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. Ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον
suū: t ipe iudicabit orbē terre in equitate: iudicabit
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, κρινεῖ
populos in iustitia. t factus ē dñs refugiū paupi:
λαοὺς ἐν εὐθύτητι· καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
adiutor in opportunitatib⁹ i tribulatiōe. Et sperent in
βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψεσι. Καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ
te q cognouerūt nomē tuū: quīm nō dereliquisti
σοὶ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες
querētes te dñe. Psallite dño qui hitat
τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. Ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοι-
in sion: annūciate inter gētes studia
κοῦντι ἐν Σιών, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύ-
eius. Quīm requirēs sāguinē eop recordat⁹ ē:
ματα αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη,
nō ē oblit⁹ clamoris pauperū. Miserere mei do
οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων. Ἐλέησόν με κύ-
mine: vide humilitatē meā de inimicis meis. Qui exalta
ριε· ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. Ὁ ὑψῶν
me de portis mortis: vt annūciē oēs
με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου, ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάν-
tas laudatiōes tuas i portis filie
τας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς
siō. Exultabimus in salutari tuo: infixe
σιών. Ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ἐνεπά-
sūt gētes in interitu quē fecerūt. In lāqo isto quē abscō
γησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ᾗ ἐποίησαν. Ἐν παγίδι ταύτῃ ἧκρυ-
derūt: ꝓphēsuo ē pes eor. Cognoscitur dñs iudicia
ψαν, συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν. Γινώσκεται κύριος κρίματα
facies: in opibus manuū suaꝝ cōprehēsus ē pes
ποιῶν, ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁ-
eatoꝝ. Cōuertātur peccatores in infernū:
μαρτωλός. Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην,
oēs gētes q obliuiscūtur deū. Quīm nō in fi-
πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ. Ὅτι οὐκ εἰς τέ-
ne oblitus erit pauper: patiētia pauperū
λος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός, ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων
nō perdet in finē. Exurge dñe nō cōfortet hō:
οὐκ ἀπολεῖται εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος,
iudicētur gētes in cōspectu tuo. Cōstitue dñe legis
κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου. Κατάστησον κύριε νομοθέ-
latorē sup eos: sciāt gētes qm hoies sūt. Ut dd
την ἐπ' αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. Ἱνατί
dñe recessisti longe despicis in opportunitatib⁹ i tri
κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλί-
bulatiōib⁹. Dū supbit impius incēdit
ψεσιν. Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται
paup: cōphēdūtur in cōsiliis dī⁹ cogitāt.
ὁ πτωχός, συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίοις οἷς διαλογίζον-
Quīm laudat peccator in
ται. Ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo
omnia mirabilia tua. Letabor & exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In conuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur & peribunt a facie tua. Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes & periit impius: nomen eorum delesti in eternum: & in seculum seculi. Inimici defecerunt framee in finem: & ciuitates destruxisti: periit memoria eorum cum ipsis. Dñs autem in sempiternum permanet: parauit in iudicio thronum suum. Et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iustitia. Et factus est dñs refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Et sperent in te qui nouerunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti querentes te dñe. Psallite dño qui habitat in sion: annunciate inter gentes studia eius. Quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamoris pauperum. Miserere mei dñe: vide afflictionem meam ex inimicis meis: exaltans me de portis mortis. Vt narrem omnes laudes tuas in portis filie mee: exultabo in salutari tuo. Demersе sunt gentes in interitu que fecerunt: in rete isto quod abscōderunt captus est pes eorum. Agnitus est dñs iudicium faciens in opere manuum suarum comprehensus est peccator. Meditatio sempiterna. Conuertantur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: expectatio pauperum non perdet in finem. Exurge dñe non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo. Constitue dñe legislatorem super eos: sciant gentes quoniam homines sunt. Ut quid dñe recessisti longe despicis in opportunitatibus in tribulatione. Dum superbit impius incenditur pauper: comprehendantur in consiliis quibus cogitant. Quoniam laudauit peccator in

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo
omnia mirabilia tua. Letabor & exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In conuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur & peribunt a facie tua. Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes & periit impius: nomen eorum delesti in eternum: & in seculum seculi. Inimici defecerunt framee in finem: & ciuitates destruxisti: periit memoria eorum cum ipsis. Dñs autem in sempiternum permanet: parauit in iudicio thronum suum. Et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iustitia. Et factus est dñs refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Et sperent in te qui nouerunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti querentes te dñe. Psallite dño qui habitat in sion: annunciate inter gentes studia eius. Quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamoris pauperum. Miserere mei dñe: vide afflictionem meam ex inimicis meis: exaltans me de portis mortis. Vt narrem omnes laudes tuas in portis filie mee: exultabo in salutari tuo. Demersе sunt gentes in interitu que fecerunt: in rete isto quod abscōderunt captus est pes eorum. Agnitus est dñs iudicium faciens in opere manuum suarum comprehensus est peccator. Meditatio sempiterna. Conuertantur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: expectatio pauperum non perdet in finem. Exurge dñe non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo. Constitue dñe legislatorem super eos: sciant gentes quoniam homines sunt. Ut quid dñe recessisti longe despicis in opportunitatibus in tribulatione. Dum superbit impius incenditur pauper: comprehendantur in consiliis quibus cogitant. Quoniam laudauit peccator in

Onfitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo
omnia mirabilia tua. Letabor & exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In conuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur & peribunt a facie tua. Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes & periit impius: nomen eorum delesti in eternum: & in seculum seculi. Inimici defecerunt framee in finem: & ciuitates destruxisti: periit memoria eorum cum ipsis. Dñs autem in sempiternum permanet: parauit in iudicio thronum suum. Et ipse iudicabit orbem terre in equitate: iudicabit populos in iustitia. Et factus est dñs refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Et sperent in te qui nouerunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti querentes te dñe. Psallite dño qui habitat in sion: annunciate inter gentes studia eius. Quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamoris pauperum. Miserere mei dñe: vide afflictionem meam ex inimicis meis: exaltans me de portis mortis. Vt narrem omnes laudes tuas in portis filie mee: exultabo in salutari tuo. Demersе sunt gentes in interitu que fecerunt: in rete isto quod abscōderunt captus est pes eorum. Agnitus est dñs iudicium faciens in opere manuum suarum comprehensus est peccator. Meditatio sempiterna. Conuertantur peccatores in infernum: omnes gentes que obliuiscuntur deum. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: expectatio pauperum non perdet in finem. Exurge dñe non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo. Constitue dñe legislatorem super eos: sciant gentes quoniam homines sunt. Ut quid dñe recessisti longe despicis in opportunitatibus in tribulatione. Dum superbit impius incenditur pauper: comprehendantur in consiliis quibus cogitant. Quoniam laudauit peccator in

Vare domine stas a longe: despicis in tribus angustie. In superbia impii ardet paup: capiantur in sceleribus que cogitauerūt. Quia laudauit

Vare domine stas a longe: despicis in tribus angustie. In superbia impii ardet paup: capiantur in sceleribus que cogitauerūt. Quia laudauit

יְדִיד סָפַר
בְּלֹא שִׁבַּח
עֲלִין זִמֵּר
עֲלֵה אָיִב
אֲבַד כָּשַׁל
אָבַד פָּנָה
עָשָׂה שָׁפַט
דון מָחָה
עָלַם אָיִב
תָּמַם
עִיר
דון עָשׁוֹר
הָיָה שָׁגָב
דוך צוּר
נָחַשׁ יָדַע
דָּרַשׁ
נָגַד
עָלַל
עָנָה
רום
סַפֵּר הלל
גָּדַל יֵשַׁע
עֵשׂו
לָבַד יָדַע
שָׁפַט נָקַשׁ
הָגָה שׁוּב
שָׁאַל
שָׁכַח אָנָה
קָוָה עָנָה
אָבַד עָזַז
אֱנוֹשׁ שָׁפַט
כָּנָה שׁוּת
יָרֵא עָמַד
רָחַק עָלַם
צוּר נָאָה
דָּלַק עָנָה
תָּמַם זָמַם
אָוָה

אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל
נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ אֶשְׂמְחָה וְאֶעְלְצָה
בָּךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃ בְּשׁוּב
אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ
מִפָּנֶיךָ׃ כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי
יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃ גָּעַרְתָּ
גּוֹיִם אִבַּדְתָּ רָשָׁע שְׁמָם מָחִיתָ
לְעוֹלָם וָעֶד׃ הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת
לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אָבַד זִכְרָם
הֵמָּה׃ וַיהוָה לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן
לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃ וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל
בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים׃
וַיְהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב
לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְהוָה׃
זַמְּרוּ לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ
בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים
אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנִיִּים׃
חָנְנֵנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי
מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת׃ לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת
צִיּוֹן אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ טָבְעוּ
גּוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ
נִלְכְּדָה רַגְלָם׃ נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט
עֲשַׂה בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע
הִגָּיוֹן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים׃
כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת
עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד׃ קוּמָה יְהוָה אַל
יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ׃
שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ
גּוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה׃ ל

לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק
תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ בְּגַאֲוַת

Pxtiua.he. Tex.heb. ps.x. Trāsla.B.Hie. Trāl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ יְהוָה׃
רָשָׁע כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כָּל מְזִמֹּתָיו׃
דְּרָכָיו בְּכָל עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְגְּדוֹ כָּל צוֹרְרָיו יָפִיחַ בָּהֶם׃
אָמַר בְּלִבּוֹ בַּל אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא בְרָעָה׃
אָלָה פִּיהוּ מָלֵא וּמִרְמוֹת וְתָךְ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן׃
יֹשֵׁב בְּמִאְרַב חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים יַהַרְגֹ נָקִי עֵינָיו לְחֵלָכָה יִצְפֹּנוּ׃
יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטֹף עָנִי יַחְטֹף עָנִי בְמָשְׁכוֹ
בְּרִשְׁתּוֹ׃ יָדֹךְ יָשַׁח וְנָפַל בְּעָצוּמָיו חֲלָלִים׃ אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֵל
הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה לָנֶצַח׃ קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדֶךָ
אַל תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים׃ עַל מֶה נִאֵץ רָשָׁע אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא
תִדְרֹשׁ׃ רָאִיתָה כִּי אַתָּה עָמָל וְכַעַס תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ עָלֶיךָ יַעֲזֹב
חֵלָכָה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עוֹזֵר׃ שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וָרָע תִּדְרוֹשׁ
רִשְׁעוֹ בַל תִּמְצָא׃ יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ׃
תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ׃ לִשְׁפֹּט
יָתוֹם וְדַךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֱנוֹשׁ מִן הָאָרֶץ׃ למנצח לדוד יג.
בַּיהוָה חָסִיתִי אֵיךְ תֹּאמְרוּ לְנַפְשִׁי נוּדִי הַרְכֶם צִפּוֹר׃ כִּי הִנֵּה
הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ חִצָּם עַל יֶתֶר לִירוֹת בְּמוֹ אֹפֶל
לְיִשְׁרֵי לֵב׃ כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֹסוּן צַדִּיק מַה פָּעָל׃ יְהוָה בְּהֵיכַל
קָדְשׁוֹ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם׃

ᵉaie fue:ᶠ& auarꝰ'applaudens ſibi ᵍblaſphemaut ʰdñm.ᶜ Impiusᵇ ſcdm altitudinēᶜ furoris ſui'non ᵍreqret:ʰnecᶜdeus inᵏ oibusʲ cogitatiōibus eius. ᵐ Parturiūtᵐ vic eiusᶜ in omniᵖtpe:ᵍlōge ſuntᶠ iu dicia tuaᵃa facie eiꝰ:ᶠoēs ᵘinimicos ſuosᵏdeſpicit. ʲLoquitur ᵍin corde ſuo ʰnōᶜmouebor: ᵖin gñatiōeᶜ & gñatiōe eroᵖ ſine ʰmalo. ᵏMaledictiōeᵏ os eius ʲplenū eſtᵐ & dolis ᵘ& auaricia:ᶜſubᵖlingua eiᵛᵍdolorᶠ & iniqtas. ᵘSedetᶠinſidiās iuxta ᵘveſtibu'la in abſcōditis vtᶠin terficiatᶠinocētē: ᵃoculi eiusʰrobuſtos tuosᶜ circūſpiciūt.ᵖ Inſidiatur ᶜi abſcōdito'ſi leo ᵍin cubili ſuo:ʰinſidiatur'vt rapiatᵏpauperem : ʲrapiet ᵐpauperē ᵘcū attraxeritᵉū ᵇad rete ſuū. Etᵉcōfractū ᵍſubiiciet eūᶠ & irruet ᵖviribus ſuis'valēter. ᵘDixitᶠin corde ſuoᵛoblitus eſtᵏdeus:ᵃabſcōditʰfaciē ſuā:ᶜnōᵖreſpiciet ᶜin ppetuū. ᶠSurgeᵍdñeʰdeus'leuaᵏmanū tuā:ʲnoh'ᵐoblīuiſciᵘpauperū. ᵒ Quare ᵍblaſphematᶠipiusᵉdeū: ᶠdicēsᵘi corde ſuo q'ᶠnō ᵛrequiras.ᶠ Videsᵍqaʰtu ᶠlaborē ᵒ & furorē ᶜreſpiciscisᶠvt detur ᵍin māu tua: ʰtibiᶠderelinquūtur ᵏfortes tuiʲpupillo ᵐtu ᵘes'adiutor.ᵖ Contereᵍbrachiū ᶠimpiᵒ & maligni: ᶠqres ᵘimpietatem eius & ᶠnō ᵛinuenies.ᶠ Dominᵍᶠrex ʰfeculiᶜ & eternitatis:ᵖperierunt ᶜgentes ᶠde terra eiꝰ.ᵍ Deſideriūʰpauperū ᶠaudiſtiᵏdñe:ʲpreparaſti ᵐcor eorum: ᵘaudiatᵒauris tua. ᶠVt iudices ∞∞ ᵍpupillū & oppſſum: & ᵘnequaq̄ᵛvltra ᵏſupbiat ᶠhomo'deᶜterra.

ᵍVictoriᵇ dauid. ii.

IN dominoᵇ ſperauiʲ: ᶜquomodo ᶠ dicitis ᵍaie mee: ʰtrāſmiola'i mōtem vtᵏauis.ʲ Quia ᵐecce ᵘimpiiᵒ tetenderūtᵖ arcum: ᵍpoſuerunt ∞∞∞ ᶠſagittā ſuā ᵒ ſup ʲneruū: ᵘvt ſagittentᶠinᶜabſcōdito'rectosᵃcorde. ᵇ Quia ᶜlegesᵈdiſſipate ſunt: ∞ ᶜiuſtusᶠquidᵍoperatus ē. ʰ Dominusʲin templo ∞ ᵏſancto ſuo:ˡdñs ᵐin celo ᵘthroꝰ eiꝰ: ᵒoculi eiꝰ ᵖvident: ᵍpalpebre eius ᶠprobantᵒ filios ᶠhoim.

deſideriſo aie ſue: ꝛ iniquᵒ bñdicit. Exacerbauit dñm peccator: ſcdm multitudinē ire ſue nō ꝙrē gēt. Ὅτι ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδίκων εὐλογεῖται. Παρώξυνεν ὁ ἁμαρτωλὸς, κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἐν κατενωπίῳ αὐτοῦ, βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ. Auferſtur iudicia tua a facie eius: oim inimicoꝝ ſuoꝝ dominabit. Dixit ἀφαίρεται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. Εἶπε in corde ſuo: nō mouebor a gñatiōe in gñatiōes ſine malo. Cuiᵒ maledictiōe os eiᵒ plenū ē ꝛ amaritudine ꝛ dolo: ſub ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, σὐμὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ. Οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου, ὑ linguā eiᵒ labor ꝛ dolor. Sedet in inſidijs πὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος. Ἐγκάθηται ἐν ἐνέδραις cū diuitib⁹ in occultis: vt iterficiat innocētē. Θεὸν μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφοις, ἵνα ἀποκτείνῃ ἄθῳον. Οἱ ὀφθαλμοὶ eiᵒ in pauperē reſpiciūt: inſidiat in abſαὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν, ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ Inſi
condito ſ̄ſi leo in ſpelunca ſua. Inſidiatur vt rapiat io.
pauperē: rapere pauperē dū attrahit eum. In laκρυφῶς ὡς λέων ἐν τῷ μάνδρᾳ αὐτοῦ. Ἐνεδρεύει ἵνα ἁρπάσῃ πένητα: ἁρπάσαι πένητα ἕλκων αὐτόν. Ἐν τῷ παquco ſuo humiliabit eū: ſelmabit,ſe ꝛ cadet cū ipe γμῷ αὐτοῦ ταπεινώσει αὐτόν, κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτὸν dñatus fuerit pauperū. Dixit.n.in corde ſuo: obli κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων. Εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, ἐπι tuꝰ ē deᵒ: avertit faciē ſuā: ne videat λήσομαι ὁ θεός, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, τοῦ μὴ βλέ in finē. Exurge dñe deᵒ me ᵒ: exaltet manᵒ tua: πειν εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε ὁ θεός μου, ὑψωθήτω ἡ χείρ σου, ne obliuiſcaꝝ pauperū tuoꝝ in finē. Propt dd inita μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πενήτων σου εἰς τέλος. Ἕνεκεν τίνος παρώ mit impiᵒ deū: dixit.n. in corde ſuo: nō requi- γισεν ὁ ἀσεβὴς τὸν θεόν, εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐχ ἐκζητή ret. Videᵒ quōniam tu laborē ꝛ doloꝛē cōſideras. vt tra σει. Βλέπεις ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς, τοῦ δοῦ das eū in manᵒ tuas. Tibi derelictᵒ eſt pau- ναι ἀνὰ χεῖράς σου. Σοὶ ἐγκατελείφθη ὁ per: orphano tu fuiſti adiutor. Cōtere brachiū pec χὴς, ὀρφανῷ σὺ ἐβοήθησας. Σύντριψον τὸν βραχίονα τοῦ catoris ꝛ maligni: q̄rēt peccatiū illiᵒ ꝛ nō inue μαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ, ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὑ niet. Dñs rex in eternū ꝛ in ſclm ſeculi: ρεθῇ. Κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, pibitis gētes de tra illiᵒ. Deſideriū pau- ἀπολεῖσθε ἔθνη ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενή perū exaudiſti dñe: ꝓparatiō cordis eoꝝ aurē τῶν ἐπακούσας κύ, τὴν ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέ dit auris tua: Iudicare pupillo ꝛ humili: vt nō appenat χου τὸ οὖς σου, Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ, ἵνα μὴ προσθῇ vltra magnificare ſe hō ſup trā. ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

In finē pſalmᵒ dauid. 10.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ι.

IN dño cōfido: quō dicitis aie mee: trāſ Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποίθα, πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου, μετα migra in mōtē ſicut paſſer? Qñ ecce peccatoꝛes in- νάστευσον εἰς τὰ ὄρη ὡς στρουθίον; Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν teudeſt arcū: parauerſagittas in pharetra: vt ſagittēt τείναντο τόξον, ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν, τοῦ κατατοξεῦ in obſcuro rectos corde. Qñq̄ tu pfec σαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὅτι ἃ σὺ κατη- ſti: ipi deſtruxerſt. iuſtᵒ aūt dd fecit? Dñs ρτίσω, αὐτοὶ καθεῖλον. ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησε; Κύριος in tēplo ſcō ſuo: dñs in celo ſedes eiᵒ. Oc ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Οἱ culi eius in pauperē reſpiciūt: palpe ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἐπιβλέπουσι, τὰ βλέ Abra
bre eius interrogāt filios hominū. φαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 5.d. ē.9.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina

Trāſla.B.Hie.

Tex.heb.p̄s.xii.xiii.

Trāſlatio.he.

Dñs interrogat iustū t impiū. q̄ ut diligit
Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. ὁ δὲ ἀγαπῶν τὴν
iniquitatē:odit suā aiaz. Pluet sup peccato-
ἀδικίαν,μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτω-
res laqueos: ignis t sulphur t spūs procellaꝝ pars
λοὺς παγίδας, πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος μερὶς
calicis eoꝝ. Quīa iustus dñs t iusticias dile
τοῦ ποτηρίου αὐτῶν. Ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγά
xit: equitatē vidit vultꝰ eius.
πησεν,εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

In finē p octaua psalmus dauid. ii.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαυ. ιά.

SAluū me fac dñe: quīa defecit sctus: quīa diminute sūt
Σῶσόν με κύριε,ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν
veritates a filijs hoim. Vana locutus ē
αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Μάταια ἐλάλησεν
vnusquisq; ad proximū suū: labia dolosa in corde: t
ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ
in corde locutus ē mala. Disperdat dñs vniuersa
ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά. Ἐξολουρεύσαι κύριος πάντα τὰ
labia dolosa: linguā magniloquā. Qui dixerūt
χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν μεγαλορρήμονα. Τοὺς εἰπόντας
linguā nr̄az magnificabim⁹: labia nra a nobis
τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, τὰ χείλη ἡμῶν παρ᾽ ἡμῶν
sūt. dn nr dñs est: Propter miseriā mo-
ἐστί, τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν; Ἕνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πέν-
ꝑs t gemitū pauꝝ: nūc exurgam dicit
χων καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων, νῦν ἀναστήσομαι λέγει
dñs. Ponā in salutari: fiducialiter agā in eo.
κύριος. Θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παῤῥησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Τὰ
Eloquia dñi eloquia casta: argentū ignē examinatū: pbatū
λόγια κυρίου λόγια ἁγνά, ἀργύριον πεπυρωμένον δόκιμον τῇ
re: purgatū septuplū. Tu dñe seruabis nos
γῇ, κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως. Σὺ κύριε φυλάξεις ἡμᾶς
t custodies nos a gnatōe hac: t in
καὶ διατηρήσεις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς τὸν
eternū. In circuitu impij ambulant: scōm altitudinē tuā
αἰῶνα. Κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσι, κατὰ τὸ ὕ-ψος σου
multiplicasti filios hoim.
ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

In finē psalmꝰ dauid. ii.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυ. ιβ'.

USquequo dñe obliuiscēris me in finē: vsquequo
Ἕως πότε κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος, ἕως πότε
auertis faciē tuā a me? Quā diu po-
ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ; Ἕως τίνος θήσω
nā cōsilia in aīa mea: dolorē in corde meo p diē t
μαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου, ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας καὶ
nocte? Vsquequo exaltabit̄ inimic⁹ meus sup me? respi
νυκτός; Ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμέ; ἐπί-
ce exaudi me dñe deꝰ meꝰ. Illumina ocu
βλεψον εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ θεός μου. Φώτισον τοὺς ὀφ
los meos:ne vnq̄ obdormiā in morte: neq̄ dicat
θαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον, μήποτε εἴπωσι
inimic⁹ meꝰ: prevalui aduersus eū. Qui tribulāt me exul-
ὁ ἐχθρός μου, ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. Οἱ θλίβοντές με ἀγαλ
tabūt si motꝰ fuero:ego aūt in mia tua speraui.
λιάσονται ἐὰν σαλευθῶ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα.
ỽ.7. Exultabit cor meū in salutari tuo: cātabo
Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ᾄσω
dño q̄ bona tribuit mihi: t psallā nomini do
τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυ
mini altissimi.
ρίου τοῦ ὑψίστου.

In finē psalmus dauid. ỽ.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυ. ιγ'.

OPrit insipiēs in corde suo: nō est deꝰ. Corru-
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ-
ptī sūt t abominabiles facti sūt in studijs: nō ē
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν, οὐκ ἔστι
q̄ faciat bonū. Dñs de celo
ποιῶν χρηστότητα. Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ꝏ ꝏ ꝏ

"Dñs iustū probat:ipi-
um autē & diligentem
iniquitatem odit anī-
ma eius. Pluet super ꝏ
peccatores laqueos:ig-
nis & sulphur & spūs
tēpestatū pars. calicis
eorum. Quoniā iustus
dñs iusticias dilexit:
rectum videbūt facies
eius. Victori super
octauā ps dauid. 12.

SAlua domine quo-
niam defecit sctus:
quoniā īminuti sūt
fideles a filijs homīnū.
Frustra loquuntur vnus-
quisq; proxio suo:
labium subdolum in
corde & corde locuti
sunt. Disperdat dñs
omnia labia ꝏ
Dolosa: linguam ma-
gniloquam. ꝏ
Qui dixerunt linguā
nostram roborēmus:
labia nra nobiscū sūt:
quis nr dñs est! Pro-
pter vastitatē inopū &
gemitū pauperū: nūc
consurgam dicit dñs:
ponam in salutari
auxilio eorū. Eloquia
domini eloquia ꝏ
munda: argetū igne
probatū separatum a
terra colatū septuplū.
Tu dñe custodies ea:
seruabis nos a gnatōe
hac in eternum. In cir
cuitu impii ambulant:
cū exaltati fuerit vilissi
mi filiorum hominum.

Victori psalmꝰ dauid. 13.

USquequo dñe oblui
sceris me penitus:
vsquequo abscondes fa-
ciem tuam a me! ꝏ
Vsquequo ponā cōsilia
in anima mea: dolorē
in corde meo per diē:
vsquequo exaltabitur i-
nimicus meus sup me!
Cōuertere exaudi me
dñe deus meus: illumi
na oculos meos: ne vn-
q̄ obdormiā i morte.
Nequādo dicat inimi-
cus meus prualui aduer-
sus eum: hostes mei ex
ultabunt cū motus fue
ro. Ego aūt in mia tua cō
fisus: exultabit cor me
um in salutari tuo: cāta
bo dñō qui meruit sup
me. Victori dd. 14.

OIxit stultus i corde
suo nō ē deus: cor
rupti sunt & aboiabiles
facti sunt studiose: nō ē
qui faciat bonū. Dñs

יְהוָה צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאֹהֵב
חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ יַמְטֵר עַל
רְשָׁעִים פַּחִים אֵשׁ וְגָפְרִית וְרוּחַ
זַלְעָפוֹת מְנָת כּוֹסָם׃ כִּי צַדִּיק
יְהוָה צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ
פָּנָיו׃ למנצח על השמינית
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ הוֹשִׁיעָה
יְהוָה כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים
מִבְּנֵי אָדָם׃ שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ
אֶת רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב
יְדַבֵּרוּ׃ יַכְרֵת יְהוָה כָּל שִׂפְתֵי
חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת׃
אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר
שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ׃ מִשֹּׁד
עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה
אָקוּם יֹאמַר יְהוָה אָשִׁית בְּיֵשַׁע
יָפִיחַ לוֹ׃ אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת
טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ
מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃ אַתָּה יְהוָה
תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֵנוּ מִן הַדּוֹר זוּ
לְעוֹלָם׃ סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן
כְּרֹם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם׃ .xiij
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ עַד
אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח עַד
אָנָה תַסְתִּיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃
עַד אָנָה אָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי יָגוֹן
בְּלִבָּבִי יוֹמָם עַד אָנָה יָרוּם אֹיְבִי
עָלָי׃ הַבִּיטָה עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי
הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת׃ פֶּן
יֹאמַר אֹיְבִי יְכָלְתִּיו צָרַי יָגִילוּ כִּי
אָמוֹט׃ וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֶל
לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי
גָמַל עָלָי׃ .xiiij לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד
אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין
אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ הִתְעִיבוּ עֲלִילָה
אֵין עֹשֵׂה טוֹב׃ יְהוָה מִשָּׁמַיִם

ᵍהִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים: הַכֹּל סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד: הֲלֹא יָדְעוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה לֹא קָרָאוּ: שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק: עֲצַת עָנִי תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ: מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:

.xv. מִזְמוֹר לְדָוִד

יְהוָה מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: לֹא רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרֹבוֹ: נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר: כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם:

.xvi. מִכְתָּם לְדָוִד

שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָּךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַל עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהֲרוּ בַל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: יְהוָה מְנַת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים אַף נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא

ᵍde celo ᵍpſpexit ᶠſup ᵒfilios ᶠhoīm: ᵘvt videret ᵗſi ē ᶠintelligēs ᵗrequirēs ᵇdeum. ᶜOmnes ᵉrecesſerūt ᶜſimul ᶠcōglutinati ſunt: ᵍnō eſt ᵇqui faciat ᵗbonū: ᵏnō ē ᶠvſq ad ᵐvnū. ⁿNō ne ᵉcognoſcēt ᵖoēs ᵍ qui opantur ᶠiniqtatē: ᵍ qui deuorāt ᶠpopulū meū ᵘvt cibū ᵗpanis: ᶠdñm ᵗnō ᵒinuocauerunt. ᵖIbi ᶜtimebūt ᵖformidine: ᶜqm ᶠdeus ᵘi gñatiōe ᵇiuſta ē. ᵗCō ſiliū ᵏpaupis ᵗ cōfudiſtis: ᵐqm ⁿdñs ᵒſpes eius eſt. ᵖQuis ᵍdabit ᵗde ſiō ᵍ ſalutem ᶠiſrl: ᵘqñ reduxerit ᵏdñs ᵗcaptiuitatem ᵗppli ſui: ᵍexultabit ᵖiacob: ᶜletabitur ᵖiſrael.

ᵍPſalmus ᵇdauid. 15.

OOmine ᵉqs ᶜpegrinabitur ᶠin tētorio tuo: ᵍqs ᵇhītabit ᶠin mōte ᵏſctō tuo! ᵗQui ingreditur ᵐſine macula ⁿ& opatur ᵒiuſticiā: ᵖ & loquitur ᵍveritatē ᶠin corde ſuo. ᵗNō ᶠeſt facilis ⁿin ᶠlingua ſua: ᵗnec ᶜfecit ᵗamico ſuo ᵇmalū: ᶜ& ᵒp.pbriū ⁿnon ᶜſuſtinuit ᶠſuper ᵍpropin quo ſuo. ᵇDeſpicitur ᶠ oculis ei? ᵏiprobus: ᵐtimētes ᶠāt ⁿdñm ᵒglificat: ᶠiurat ᵍvt ſe affligat ᵗ & non ⁿmutat. ᶜPecuniā ſuā ⁿnō ᵏdedit ᶠad vſurā: ᵗ& mūera ᵍaduerſum ᵇinoxiū ᶜnō ᵖaccepit: ᶜqui facit ᶠhec ᵍnō ᵇcōmouebitur ᶠin ſempiternū

ᵍHumilis & ſimplicis ᵇdauid. 16.

OVſtodí me ᵇ deus: ᶜqm ᶠſpaui ᵍite. ᵇDíces ᵗdño ᵏdñs me ᵒ es ᵗ tu: ᵐbñ mihi ⁿnō eſt ᵒſine te. ᵖSanctis ᵍqui ᶠin terra ᵍ ſt ᶠ& magnificis: ⁿoīs ᵏvolūtas mea ᶠin eis. ᵗ Multiplicabūtur ᵍidola eorū ᵇpoſt tergū ſequētiū: ᵇnō ᶜliba bo ᶠlibamīa eorū ᵍde ſanguíne: ᵇneqs ᵗaſſumā ᶠnomína eorū ᵐᵒin ⁿ labiís meis. ᵒDñs ᵖpars ᵍhereditatís mee ᶠ& calicis mei: ᵍtu ᶠpoſſeſſor ⁿ fortis mee.

ᵏLínee ᶠcecíderūt ᵗmihi ᶠin pulcherrímis: ᵇ& ᶜheréditas ᵖſpecioſiſſima ᶜmea ē. ᵗBenedicā ᵇdñm ᵗ qui ᵏdedít mihí cōſiliū: ᵗinſup & ᵐnoctíbus ⁿ erudierunt me ᵒrenes mei. ᵖ Propoſui ᵍdñm ᶠi cōſpectu meo ᵒſp: ᵗquia ⁿa dextris meis ē ⁿne ᶠcōmouear. ᵗPropéca ᵍletatū ē ᵇcor meū ᶜ& exultauít ᵒ glía mea: ᶜ& ᶠcaro mea ᶠhitabit ᵇcōfidē

ᵍpſperit ſup ᵒfillos hominū: ᵘvt videat ſi ē ᶠintelligēs ᵗrequirēs ᵇdeum. ᶜOmnes ᵉrecesſerūt ᶜſimul ᶠcōglutinati ſunt: ᵍnō eſt ᵇqui faciat ᵗbonū: ᵏnō ē ᶠvſq ad ᵐvnū. ⁿNōne ᵉcognoſcēt ᵖoēs ᵍ qui opantur ᶠiniqtatē: ᵍ qui deuorāt ᶠpopulū meū ᵘvt cibū ᵗpanis: ᶠdñm ᵗnō ᵒinuocauerunt. ᵖIbi ᶜtimebūt ᵖformidine: ᶜqm ᶠdeus ᵘi gñatiōe ᵇiuſta ē. ᵗCōſiliū ᵏpaupis ᵗ cōfudiſtis: ᵐqm ⁿdñs ᵒſpes eius eſt. ᵖQuis ᵍdabit ᵗde ſiō ᵍ ſalutem ᶠiſrl: ᵘqñ reduxerit ᵏdñs ᵗcaptiuitatem ᵗppli ſui: ᵍexultabit ᵖiacob: ᶜletabitur ᵖiſrael.

ᵍPſalmus ᵇdauid. 15.

OOmine ᵉqs ᶜpegrinabitur ᶠin tētorio tuo: ᵍqs ᵇhītabit ᶠin mōte ᵏſctō tuo! ᵗQui ingreditur ᵐſine macula ⁿ& opatur ᵒiuſticiā: ᵖ & loquitur ᵍveritatē ᶠin corde ſuo. ᵗNō ᶠeſt facilis ⁿin ᶠlingua ſua: ᵗnec ᶜfecit ᵗamico ſuo ᵇmalū: ᶜ& ᵒp.pbriū ⁿnon ᶜſuſtinuit ᶠſuper ᵍpropinquo ſuo. ᵇDeſpicitur ᶠ oculis ei? ᵏiprobus: ᵐtimētes ᶠāt ⁿdñm ᵒglificat: ᶠiurat ᵍvt ſe affligat ᵗ & non ⁿmutat. ᶜPecuniā ſuā ⁿnō ᵏdedit ᶠad vſurā: ᵗ& mūera ᵍaduerſum ᵇinoxiū ᶜnō ᵖaccepit: ᶜqui facit ᶠhec ᵍnō ᵇcōmouebitur ᶠin ſempiternū

ᵍHumilis & ſimplicis ᵇdauid. 16.

OVſtodí me ᵇ deus: ᶜqm ᶠſpaui ᵍite. ᵇDíces ᵗdño ᵏdñs me ᵒ es ᵗ tu: ᵐbñ mihi ⁿnō eſt ᵒſine te. ᵖSanctis ᵍqui ᶠin terra ᵍ ſt ᶠ& magnificis: ⁿoīs ᵏvolūtas mea ᶠin eis. ᵗ Multiplicabūtur ᵍidola eorū ᵇpoſt tergū ſequētiū: ᵇnō ᶜliba bo ᶠlibamīa eorū ᵍde ſanguíne: ᵇneqs ᵗaſſumā ᶠnomína eorū ᵐᵒin ⁿ labiís meis. ᵒDñs ᵖpars ᵍhereditatís mee ᶠ& calicis mei: ᵍtu ᶠpoſſeſſor ⁿ fortis mee.

ᵏLínee ᶠcecíderūt ᵗmihi ᶠin pulcherrímis: ᵇ& ᶜheréditas ᵖſpecioſiſſima ᶜmea ē. ᵗBenedicā ᵇdñm ᵗ qui ᵏdedít mihí cōſiliū: ᵗinſup & ᵐnoctíbus ⁿ erudierunt me ᵒrenes mei. ᵖ Propoſui ᵍdñm ᶠi cōſpectu meo ᵒſp: ᵗquia ⁿa dextris meis ē ⁿne ᶠcōmouear. ᵗPropéca ᵍletatū ē ᵇcor meū ᶜ& exultauít ᵒ glía mea: ᶜ& ᶠcaro mea ᶠhitabit ᵇcōfidē

derelinques aiam meā in iferno: neq; dabis ſanctū tuū videre corruptiōē. Notas feciſti mihi vias vite: adiplebis me leticia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua vſq; in finē.

Bau. 15.c.

ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πλησιώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου, τερπνότης ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

Oratio dauid. 16. Προσευχὴ τῷ δαυίδ. 15'.

EXaudi dñe iuſtitiā meā: intende deprecatiōē meā. Auribus pcipe oſonē meā nō in labijs dolioſis. Ἐπάκουσον κύριε δικαιοσύνης μου, πρόσχες τῇ δεήσει μου. Ἐνώτισαι τὴν προσευχήν μου οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις. De vultu tuo iudiciū meū pdeat: oculi met vt Ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμά μου ἐξέλθοι, οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδεῖεν equitatē. Probaſti cor meū: vt δίκαια. Διακρίνεις τὴν καρδίαν μου, ἐπέσκεψαι viſitaſti nocte: igne examinaſti me z nō ē inuēta in me iniquitas. Ut nō loquat os meū opa hoſπεσκέψω νυκτός, ἐπύρωσάς με καὶ οὐχ εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία. Ὅπως μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώmunū: ꝓpt verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. ꝓfice greſſ9 meos in πων, διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς. Κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς ſemitis tuis: vt nō mouēt̄ vestigia mea. Ego τρίβοις σου, ἵνα μὴ σαλευθῶσι τὰ διαβήματά μου. Ἐγὼ clamaui: qñ exaudiſti me dē: inclina aurē tuā mihi: ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου ὁ θεός, κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοί, z exaudi verba mea. Mirifica miſeras tuas καὶ ἐπάκουσον τῶν ῥημάτων μου. Θαυμάσωσον τὰ ἐλέη σου ſaluos facis ſperātes in te. A reſiſtentib9 dextere σώζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. Ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ tue: cuſtodi me dñe vt pupillā oculi. Sub vmbra ala σου, φύλαξόν με κύριε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Ἐν σκέπῃ τῶν πτερύgū tuaꝝ pteges me: a facie impioꝝ qui afflixe ῥύγων σου σκεπάσεις με, ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν θλιβόrūt me. Inimici mei aiaꝫ meā circūdederūt: πούντων με. Οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχήν μου περιέσχον, adipē ſuū cōcluſerūt: os eoꝝ locutū ē ſuper τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερbiam. Ꝓiciētes me nūc circūdederūt me: ὑφαίαν. Ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς oculos ſuos ſtatuerūt declinare in trā. Suſceperūt ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. Ὑπολαβόν me ſicut leo paratꝰ ad predā: z ſicut catulꝰ leonis habitās i με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν, καὶ ὡσεὶ σκύμνος λεόντων ἐν abditis. Exurge dñe ꝓuent eos: z ſupᾳκατοικοῦντι. Ἀνάστηθι κύριε πρόφθασον αὐτούς, καὶ ὑποplanta eos: eripe aiam meā ab impio: tra- πτέλισον αὐτούς, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς, ῥομfiā meā tuā ab inimicis manꝰ tue. Dñe a paucis φαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. Κύριε ἀπὸ ὀλίγων de ĝa diuide eos in vita eoꝝ z de abſcon- ἀπὸ γῆς διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ τῶν κεκρυμdita tuis a ſimplet9 eꝝ venter eoꝝ. Saturati ſūt filijs: z μένων σου ἐπλήσθησαν γαστὴρ αὐτῶν. Ἐχορτάσθησαν υἱῶν, καὶ dimiſerūt reliquias parvulis ſuis: Ego aūt iuſ- in ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν. Ἐγὼ δὲ ἐν δικαiuſtitia apparebo cōſpectui tuo. Satiabor ſιοσύνῃ ὀφθήσομαί τῷ προσώπῳ σου. Χορτασθήσομαι cū apparuerit mihi gloria tua.

ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου.

In finē pueri dñi dauid: q̄ locut9 ē Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ δαυίδ, ὃ ἐλάλησε dño verba cātici huiꝰ: in die q̄ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ eripuit eū dñs de manu oīm inimicoꝝ ἐρύσατο αὐτὸν ὁ κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν eiꝰ z de manu ſaul: z dixit. 17. αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ εἶπεν. ιζ'.

ter. Non enim derelinq̄s aiam meā in iferno: nec dabis ſanctū tuū videre corruptionē. Notas feciſti mihi vias vite: adiplebis me leticia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua vſq; in finē.

*Oratio dauid. 17. HVdi dñe iuſticiā: intende deprecationem meā: auribus pcipe oſonē meā in labijs non dolioſis. De vultu tuo iudiciū meū pdeat: oculi tui videāt eqtates. Probaſti cor meū viſitaſti nocte: conflaſti me & non inueniſti cogitationes meas non tranſgreſſ9 os meum. In opere hominum propter verbum labiorum tuorū: ego obſeruaui vias latroniſ. Suſtēta greſſus meos in calcibus tuis: & non labentur vestigia mea. Ego inuocaui te quia exaudies me dē: inclina aurē tuā mihi: audi eloquiū meū. Mirabilē fac miam tuā ſaluator ſperantiū: a reſiſtentibus dextere tue: Cuſtodi me q̄ſi pupillā filiā oculi: in vmbra alarum tuarum protege me. A facie impiorum vaſtantium me: inimici mei aiam meā circūdederūt. Adipe ſuo cōcluſerunt: ore locuti ſunt ſuperbe. Incedentes aduerſum me nunc circūdederūt me: oculos ſuos poſuerūt declinare in terrā. Sīlitudo eius q̄ſi leōis deſiderātis ꝓdā: & q̄ſi catuli leonis ſedentis in abſconditis. Surge dñe ꝓuени facie eius incurua eū: ſalua animā meā ab impio qui eſt gladius tuus. A viris manus tue dñe q mortui ſunt in pfūdo: quorū ps in vita: & quorū de abſconditis tuis repleſti vētre: quiſ ſaturabūtur filiis & dimittent reliquias ſuas parvulis eorū. Ego iuſticia videbo facie tuā: ſatiabor cū vigilauero ſilitudine tua.

Victori ſeruo dñi dauid: qui locutus eſt dño verba cātici huius in die qua liberauit eum dominus de manu omniū inimicorū ſuorum & de manu ſaul: & dixit. 18.

עָזַב	תַּעֲזֹב	נַפְשִׁי
שָׁאַל	לִשְׁאוֹל	לֹא
נָתַן	תִּתֵּן	חָסִיד
רָאָה	לִרְאוֹת	שָׁחַת
יָדַע	תּוֹדִיעֵנִי	
פָּנֶה	אֹרַח חַיִּים	שִׂבְעַ שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ
נָעַם	נְעִימוֹת	בִּימִינְךָ
	נֶצַח	
		.xvii.
פָּלַל	תְּפִלָּה	לְדָוִד
רָנַן	הַקְשִׁיבָה	שִׁמְעָה
שָׁוַב	צֶדֶק	יְהוָה
אָזַן	הַאֲזִינָה	רִנָּתִי
רָמָה	תְּפִלָּתִי	בִּלֹא
שָׁפָה	מִשְׂפָּתֵי	שְׂפָתַי
חָזָה	תֶּחֱזֶינָה	מֵישָׁרִים
יָצָא	פְּקֻדָּתְךָ	לִבִּי
זָמַם	זְמַמְתָּ	בַּל
עָבַר	יַעֲבָר	פִּי
פֶּה	אָדָם	בִּדְבַר
אָשַׁר	אֹרְחוֹת	פָּרִיץ
עָגַל	נָכְעֲלוּ	פְּעָמָי
עָנָה	קְרָאתִיךָ	כִּי
	תַּעֲנֵנִי	אֵל
פָּלָא	הַפְלֵה	חֲסָדֶיךָ
יָשַׁע	מוֹשִׁיעַ	חוֹסִים
חָסָה	קוֹמִים	מִתְקוֹמְמִים
יָמִין	יְמִינֶךָ	שָׁמְרֵנִי
	כְּבָת	אִישׁוֹן
פָּנָה	עַיִן	כְּנָפֶיךָ
שָׁדַד	רְשָׁעִים	שָׁדוּנִי
	אֹיְבַי	נַפְשִׁי
קָפַף	יַקִּיפוּ	עָלָי
פֶּה	דִּבְּרוּ	גַּאֲוָה
אָשַׁר	אֲשֻׁרֵנוּ	עַתָּה
	סְבָבוּנוֹ	עֵינֵיהֶם
נָטָה	יָשִׁיתוּ	לִנְטוֹת
אָרַה	כָּאֲרִי	יִכְסוֹף
כָּפַר	לִטְרֹף	וְכִכְפִיר
יָשַׁב	יוֹשֵׁב	בְּמִסְתָּרִים
סָתַר	קוּמָה	יְהוָה
כָּרַע	פָּנָיו	הַכְרִיעֵהוּ
	פַּלְטָה	נַפְשִׁי
מָתָה	מִמְתִים	יָדְךָ
חָיָה	הֶלְקָם	בַּחַיִּים
מָלָא	וּצְפוּנְךָ	תְּמַלֵּא
יָנַח	יִשְׂבְּעוּ	בָנִים
	וְהִנִּיחוּ	יִתְרָם
חָוָה	לְעוֹלְלֵיהֶם	אֲנִי
קוּם	בְּצֶדֶק	אֶחֱזֶה
נָצַח	פָּנֶיךָ	אֶשְׂבְּעָה
שׁוּר	בְּהָקִיץ	תְּמוּנָתֶךָ
	.xviii.	לַמְנַצֵּחַ
נָצַל	לְעֶבֶד	יְהוָה
אָמַר	אֲשֶׁר	דִּבֶּר
	לַיהוָה	אֶת דִּבְרֵי
	הַשִּׁירָה	הַזֹּאת
	בְּיוֹם	הִצִּיל
	יְהוָה	אוֹתוֹ
	מִכַּף	כָּל
	אֹיְבָיו	וּמִיַּד
	שָׁאוּל	וַיֹּאמַר

Pritiua.he. Ter.heb. ps.xviij.

אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי׃ יְהוָה	רָחַם
סַלְעִי ומְצוּדָתִי ומְפַלְטִי אֵלִי	צוּד פָּלַט
צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי	חָסָה
מִשְׁגַּבִּי׃ מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן	שָׂגַב הָלַל
אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃ אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת	כָּרָא יָשַׁע
וְנַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני׃ חֶבְלֵי	בֶּל בָּעַת
שְׁאוֹל סַבָּנוּנִי קִדְּמוּנִי מֹקְשֵׁי	שָׁאַל יָקַשׁ
מָוֶת׃ בַּצָּרָתִי לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל	צוּר כָּרָא
אֱלֹהַי אַשְׁוּעַ יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי	שׁוּעַ שָׁמַע
וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו תָּבֹא בְאָזְנָיו׃	הֵכַל בָּנָה
וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי	בוא
הָרִים יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי חָרָה	גָּעַשׁ רָעַשׁ
לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו	יָסַד רָגַז
תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט	פֶּה
שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃	אָכַל גָּחָה
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּדֶא עַל	רָכַב כְּרֵב
כַּנְפֵי רוּחַ׃ יָשֶׁת חֶשְׁכָּה סִתְרוֹ	עוּף דָּאָה
סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ חֶשְׁכַת מַיִם עָבֵי	שִׁית סָבַב
שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבְיוּ עָבְרוּ	סֹכֶךְ
בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ׃ וַיַּרְעֶם בַּשָּׁמַיִם	רֶעֶם
יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קֹלוֹ בָּרָד וְגַחֲלֵי	עָלָה נָתַן
אֵשׁ׃ וַיְשַׁלַּח חִצָּיו וַיְפִיצֵם	קוֹל שָׁלַח
וּבְרָקִים רָב וַיְהֻמֵּם׃ וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי	פּוּץ הָמַם
מַיִם וַיִּגָּלוּ מוֹסְדוֹת תֵּבֵל מִגַּעֲרָתְךָ	רָאָה אָפִק
יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּךָ׃ יִשְׁלַח	גָּלָה יָסַד
מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יְמָשֵׁנִי מִמַּיִם	שָׁלַח
רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז	רוּם לָקַח
וּמִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃	מָשָׁה רַבַּב
יְקַדְּמוּנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה	נָצַל עָזַז
לְמִשְׁעָן לִי׃ וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב	קָדַם הָיָה
יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי׃ יִגְמְלֵנִי יְהוָה	שָׁעַן יָצָא
כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃	רָחַב חָלַץ
כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי	גָּמַל
מֵאֱלֹהָי׃ כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו נֶגְדִּי	שׁוּב בָּרַר
וְחֻקָּתָיו לֹא אָסִיר מֶנִּי׃ וָאֱהִי	שָׁפַט
	חֻקָּה סוּר
	הָיָה

Trãsla.B.Die.

Oligã te dñe fortitudo mea. Domine petra mea & robur meum & saluator meus: deus meus fortis meus & spabo i eũ: scutũ meũ & cornu saluatis mee suscep tor meus. Laudatũ inuocabo dñm: & ab inimicis meis saluꝰ ero. Circũdederũt me dolores mortis: & torrẽtes iniquitatis terruerunt me. Funes inferni circũdederũt me: preuenerũt me laq̃ mortis. In tribulatiõe mea inuocabo dominũ: & ad deũ meum clamabo: & exaudiet de tẽplo suo vocẽ meã: & clamor meus añ faciẽ eius veniet in aures eius. Cõmota ẽ & cõtremuit terra: & fundamẽta mõtium cõcussa sunt & cõcussa sunt: qm̃ iratus est. Ascendit fumus in furore eius: & ignis ex ore eius deuorãs: carbones incẽsi sũt ab eo. Inclinauit celos & descẽdit: & caligo sub pedibus eius. Et ascendit sup cherub & volauit: & trãsuolauit sup pennas venti. Posuit tenebras latibulũ suũ: in circuitu eius tabernaculũ eius tenebrosa aq̃ in nubibus etheris. Pre fulgore in cõspectu eius nubes trãsierũt: grãdo & carbões ignis. Et intonuit de celo dñs: & altissimus dedit vocem suã grãdinẽ & carbones ignis. Et misit sagittas suas & dissipauit eos: & fulgura multiplicauit & cõsupsit eos. Et appuerũt effusiões aq̃rum: & revelata sunt fũdamẽta orbis: ab increpatõe tua dñe ab ispiratiõe spũs furoris tui. Misit de alto accepit me: extraxit me de aquis multis. Liberauit me de inimicis meis potẽtissimis: & dbis qui oderũt me: qm̃ robustiores me erant. Preuenerũt me in die afflictiõis mee: & fctũs ẽ dñs firmamẽtũ meũ. Et eduxit me in latitudinem: liberauit me quia placuit ei. Retribuit mihi dñs scdm iustitiã meam: & scdm mũditiam manuũ mearũ reddidit mihi. Quia custodiui vias dñi: & nõ egi impie

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Ολιγάν τε δῦε fortitudo mea: dñs firmamẽtũ meũ: & Ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχύς μου, κύριος στερέωμά μου, καὶ refugiũ meũ & liberator meus. Deus meus adiutor meus: & spe καταφυγή μου καὶ ῥύστης μου. Ὁ θεός μου βοηθός μου, καὶ ἐλπιῶ rabo in eũ. Protector meus & cornu salutis mee: σκεπαστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου, & suscẽptor meus. Laudãs inuocabo dñm: & ab καὶ ἀντιλήπτωρ μου. Αἰνῶν ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ ἐξ inimicis meis saluꝰ ero. Circũdederũt me dolores mortis: & τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, καὶ torrẽtes iniquitatis cõturbauerũt me. Dolores inferni circũdederũt χειμάρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με. Ὠδῖνες ᾅδου περιεκύ= derũt me: preoccupauerũt me laq̃ mortis. Et in κλωσάν με, Προέφθασάν με παγίδες θανάτου. Καὶ ἐν τῷ tribulatiõe mea inuocaui dñm: & ad deũ meũ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου clamaui. Et exaudiuit de tẽplo sco suo vocẽ meã: & clamor ἐκέκραξα. Ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυ me⁹ in cõspectu eius introibit in aures eius. Et cõ γή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. Καὶ ἐσα mota ẽ & cõtremuit tra: & fundamẽta mõtiũ cõ= λεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐτα turbata sũt & cõmota sũt: quũ iratꝰ ẽ eis deus. Ascendit ράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός. Ἀνέβη fumus in ira eius: & ignis a facie eius exarde καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καταφλε scet: carbones succẽsi sũt ab eo. Et inclinauit celos & γήσεται, ἄνθρακες ἐξήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ descẽdit: & caligo sub pedibus eius. Et ascẽdit sup κατέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ἐπεβίβασεν ἐπὶ cherubim & volauit: volauit sup pẽnas ventoꝝ. Et χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Καὶ posuit tenebras latibulũ suũ circuitu eius tabernaculũ eius: te ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκο nebrosa aqua in nubibus aeris. Pre fulgore eius nubes trãsierũt: grãdo & carbones ignis. τεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων. Ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως ἐνώ spectu eius nubes trãsierũt: grãdo & carbones ignis. πιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλθον, χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. Et intonuit de celo dñs: & altissimus dedit vo Καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φω cẽ suã. Misit sagittas & dissipauit eos: Et νὴν αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς, Καὶ fulgura multiplicauit & cõturbauit eos. Et apparuẽt ἀστραπὰς ἐπλήθυνε, καὶ συνετάραξεν αὐτούς. Καὶ ὤφθησαν fontes aquarũ & revelata sũt fundamẽta orbis ab αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμέ increpatiõe tua dñe: ab inspiratiõe spiritus ire tue. Misit de sumo & accepit me: assũ τας ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου κύριε, ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύ matos ὀργῆς σου. Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, προ psit me de aquis multis. Eripiet me de inimicis σελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν meis fortissimis: & ab iis qui oderũt me: quũ cõfortati sũt sup μου δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ me. Preuenerũt me in die afflictiõis mee: & factus ẽ do ἐμέ. Προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου, καὶ ἐγένετο κύ minus protector meus. Et eduxit me in latitudinẽ: salua ριος ἀντιλήπτωρ μου. Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, ῥύ= facit me: quũ voluit me. Et retribuet mihi dñs se σεταί με, ὅτι ἠθέλησέ με. Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κα cũdũ iustitiã meã: & scm puritatẽ ma= τὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει nuũ mearũ retribuet mihi. Quia custodiui vias do ρῶν μου ἀνταποδώσει μοι. Ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυ mini. & nõ impie gessi a deo meo. Quia οἰα ρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι πάν= iudicia eius in cõspectu meo: & iustitias τα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δικαιώματα eius nõ repuli a me. Et ero τα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἔσομαι

Immaculat⁹cum eo. ⁊ obſeruabo me ab iniquitate mea.
ἄμωμος μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.
Et retribuet mihi dñs ſcđm iuſtitiā meā:
Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου,
⁊ ſcđm puritatē manuū meaꝝ: in cōſpectu
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου, ἐναντίον τῶν
oculoꝝ ei⁹. Cum ſcto ſctus eris: ⁊ cum vi
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ, καὶ μετὰ ἀν-
ro inocēte inocēs eris: Et cū electo electꝰ eris:
δρὸς ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ, Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ,
⁊ cū puerſo puerteris. Quīa tu pplm humi
καὶ μετὰ σκολιοῦ διαστρέψεις. Ὅτι σὺ λαὸν ταπει-
les ſaluū facies: ⁊ oculos ſuꝑboꝝ humiliabis.
νὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
Quīa tu illuminabis lucernā meā dñe
deꝰ meꝰ: illuminabis
Ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου κύριε ὁ θεός μου, φωτιεῖς
tenebras meas. Quīa in te eripiar ⁊ tentatio-
τὸ σκότος μου. Ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ σκιρατη-
ne: ⁊ in deo meo trāſgrediar murū.
ρίου, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.
Deus meꝰ ipoluta via eius: eloquia dñi igne exami-
μου ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμέ-
nata: protector ē oīm ſperantiū in ſe.
να, ὑπερασπιστής ἐστι πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπ᾽ αὐτόν.
Quīs deꝰ pter dñm: aut ds deꝰ pter deū
Ὅτι τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου, ἢ τίς θεὸς πλὴν τοῦ θεοῦ
nſm? Deꝰ qui precīxit me virtute: ⁊ poſuit imma-
ἡμῶν; Ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δυνάμει, καὶ ἔθετο ἄμω-
culatā viā meā. Aut perfecit pedes meos tāq̄
μον τὴν ὁδόν μου. Καταρτίζόμενος τοὺς πόδας μου ὡσεὶ
cerui: ⁊ ſup excelſa ſtatuēs me. Qui docet manꝰ
ἐλάφου, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλά μου ἱστῶν με. Διδάσκων χεῖρας
meas ad prelīū: ⁊ poſuit arcū ereū brachia
μου εἰς πόλεμον, καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίο-
mea. Et dedit mihi precīū ſalutis: ⁊
νάς μου. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας, καὶ
dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina tua corre-
δεξιά σου ἀντελάβετό μου. Καὶ ἡ παιδεία σου ἀνόρ-
xit me in finē: ⁊ diſciplina tua ipa me docebit.
θωσέ με εἰς τέλος, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με διδάξει.
Dilatauſti greſſus meos ſubtus me: ⁊
Ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ
nō ſūt infirmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos
οὐκ ἠσθένησε τὰ ἴχνη μου. Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου
⁊ cōprehendā illos: ⁊ nō cōuertar donec
καὶ καταλήψομαι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως ἂν
deficiant. Cōfringā illos nec poterūt ſta
ἐκλείπωσιν. Ἐκθλίψω αὐτοὺς καὶ οὐμὴ δύνωνται στῆ-
re: cadent ſubtꝰ pedes meos. Et ꝓmi
ναι, πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Καὶ περιέζω-
ſti me virtute ad bellum: ſupplantaſti odē
σάς με δύναμιν εἰς πόλεμον, συνεπόδισας πάντας
inſurgentes in me ſubtus me. Et
τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ᾽ ἐμὲ ὑποκάτω μου. Καὶ τοὺς
inimicos meos dediſti mihi dorſum: ⁊ odientes me
ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, καὶ τοὺς μισοῦντάς με
diſpdiſti. Clamauerūt nec erat q̄ ſaluos faceret ad dñm:
ἐξωλόθρευσας. Ἐκέκραξαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων πρὸς κύριον,
⁊ nō exaudiuit eos. Et cōminuā eos vt puluerē
καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν. Καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν
nū facie venti: vt lutū plateaꝝ delebo e-
κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐ-
os. Eripies me de cōtradictiōe popul: cōſtitues me in
τούς. Ῥύσαι με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ, κατασήσεις με εἰς
caput gentiū. Ꝑpls quē nō cognoui: ſeruiuit mihi:
κεφαλὴν ἐθνῶν. Λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέ μοι,
in auditu auris obediuit mihi. filij alieni menti
εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μου. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύ-
ti ſūt mihi: filij alieni inueterati ſūt. ⁊ claudi
σαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν. καὶ ἐχώ-
cauerūt a ſemitis ſuis.
λωσαν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.

pie⁹a deo meo. ⁹Oīa⁹enī⁹iu
dicia eius⁹in cōſpectu meo:
⁹& p̄cepta ei⁹ ⁹nō⁹amoui⁹a
me. ⁹Et fui⁹immaculat⁹ ⁹cū
eo:⁹& cuſtodiui me⁹⁹ab iniq-
tate mea. ⁹Et reſtituit ⁹mi
hi⁹dñs ⁹ ſcđm iuſticiā meā:
&⁹ſcđm ⁹ manuū meārum
⁹mūdiciā⁹in cōſpectu ⁹⁹oc̄lo
rū eius. ⁹Cū⁹ſcto⁹ſctus eris:
&⁹cū⁹viro⁹inocēte⁹innocē
ter ages. Et⁹ cū⁹electo ⁹ele-
ctus eris:⁹& cū⁹puerſo ⁹per
uerteris. ⁹Q⁹m⁹⁹pplm⁹pau-
perē⁹⁹ſaluabis:⁹& oc̄los⁹ex-
celſos⁹hūiliabis. ⁹ Quia⁹⁹tu
⁹illumīas⁹lucernā meā:⁹dñe
⁹deus meus⁹illuminabis⁹te
nebras meas. ⁹In te⁹ei⁹ cur
rā⁹accīctus: ⁹⁹& in deo meo
⁹trāſilia⁹murū. ⁹Deus⁹⁹⁹ima-
culata⁹⁹via eius: ⁹ eloquium
⁹dñi⁹⁹igne examinatū:⁹⁹ſcu-
tū⁹eſt⁹omnium ⁹⁹ ſperantiū
⁹in ſe. ⁹Quis eſt⁹ deus⁹ pre-
ter⁹dominum? ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹&qs⁹fortis ⁹ pter⁹deū nō-
ſtrum? ⁹Deus ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹ q accīngit me⁹fortitudine
⁹& poſuit ⁹⁹immaculatam
⁹⁹viam meam. ⁹ Coequans
⁹pedes meos⁹⁹ceruis: ⁹⁹⁹⁹⁹
⁹& ſuper⁹excelſa mea ⁹ſtatu
ens me. ⁹⁹Docens ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹manus meas⁹ad prelū: ⁹&
componens quaſi ⁹ arcum
⁹æreum⁹brachia mea. ⁹ De-
diſti⁹mihi⁹clypeum ⁹⁹⁹⁹⁹
⁹ſalutis tue:⁹& dextera tua
⁹cōfortabit me:⁹& manſue
tudo tua⁹multiplicabit me.
⁹⁹Dilatabis ⁹⁹ greſſus meos
⁹ſubter me:⁹& nō⁹ deficiēt
⁹tali mei. ⁹ Perſequar ⁹inimi
cos meos ⁹⁹& apprehēdam
eos:⁹& non⁹ reuertar ⁹dōec
⁹conſumam eos. ⁹Cedā eos
⁹& non⁹ poterunt ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹ſurgere:⁹cadent⁹ ſub⁹pedi
bus meis. ⁹ Accīnxiſti me
⁹fortitudine⁹ad prelū: ⁹⁹⁹in
curuaſti ⁹⁹ reſiſtentes mihi
⁹ſub me. ⁹ Et⁹inimicorum
meorū⁹dediſti⁹ mihi⁹ dor-
ſum:⁹& odiētes me⁹⁹diſper-
didiſti. ⁹Clamabunt ⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹& non erit⁹ qui ſaluet: ⁹⁹ad
⁹dominum ⁹& non ⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹exaudiet eos. ⁹Et delebo e
os⁹vt puluerem⁹⁹ante ⁹⁹⁹⁹⁹
⁹⁹faciem⁹venti:⁹vt lutū⁹⁹pla-
tearum⁹⁹⁹proficiam eos. ⁹⁹
⁹⁹Saluabis me⁹ a contradi-
ctionibus⁹⁹ppli:⁹q⁹pones me
⁹in caput⁹gentium:⁹popu-
lus quem⁹⁹ignoraui ⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹ſeruiet mihi.⁹Auditiōe⁹au-
ris⁹obediet ⁹⁹⁹⁹ ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹mihi:⁹ filii⁹alieni⁹mentiti
ſunt⁹mihi.⁹ Filii ⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹⁹
⁹alieni⁹defluent:⁹& contra-
hentur⁹⁹in auguſtiis ſuis.

תָּמִים עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי׃
וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר
יָדַי לְנֶגֶד עֵינָיו׃ עִם חָסִיד
תִּתָּמָם עִם גְּבַר תָּמִים תִּתַּמָּם׃
עִם נָבָר תִּתְבָּרָר וְעִם עִקֵּשׁ
תִּתְפַּתָּל׃ כִּי אַתָּה עַם עָנִי
תּוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל׃
כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי
יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְךָ אָרוּץ
גְּדוּד וּבֵאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר׃
הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה
צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים
בּוֹ׃ כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה
וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל
חֲגֹרִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים
דַּרְכִּי׃ מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת
וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד
יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחַתָּה קֶשֶׁת
נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן לִי מָגֵן
יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ תִסְעָדֵנִי וְעַנְוָתְךָ
תַּרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתִּי
וְלֹא מָעֲדוּ כַּרְסֻלָּי׃ אֶרְדְּפָה אוֹיְבַי
וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד
כַּלּוֹתָם׃ אֲמְחָצֵם וְלֹא יְכֹלוּ
קוּם יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתְּאַזְּרֵנִי
חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי
תַּחְתָּי׃ וְאוֹיְבַי נָתַתָּה לִי עֹרֶף
וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם׃ יְשַׁוְּעוּ
וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל יְהוָה וְלֹא
עָנָם׃ וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר עַל
פְּנֵי רוּחַ כְּטִיט חוּצוֹת אֲרִיקֵם׃
תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי
לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא יְדַעְתִּי
יַעַבְדוּנִי׃ לִשְׁמַע אֹזֶן יִשְׁמְעוּ
לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ לִי׃ בְּנֵי
נֵכָר יִבֹּלוּ וְיַחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם׃

Pritima.he. Ter.heb. ps.xix.

"חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי ׃ "הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת לִי וְיַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי ׃ מְפַלְטִי מֵאוֹיְבָי אַף מִן קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי ׃ "עַל כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה ׃ "מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם ׃

.xix.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד ׃ הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ ׃ "יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת ׃ "אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם ׃ בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אָהֶל בָּהֶם ׃ וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח ׃ מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ ׃ "תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי ׃ פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם ׃ יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו ׃ הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים ׃ "גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב ׃ "שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי ׃ "גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב ׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי ׃

Trãsla.B.Hie.

"Viuit°dñs^p & benedictus ^q deus meus: ^r & exaltetur ^e deus ^t salutis mee. "Deus ^x qui das ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^r vindictas ^s mihi: ^a & subdi disti ^b populos ^c sub me. ∞∞ ^v Qui feruas me ^c ab inimicis meis: ^r & ^a a ^b resistẽtibus mihi ^t cleuas me: ^k a viro ^i iniquo ^m libera me. ∞∞∞∞∞ "Propterea ^p cõfitebor tibi ^q in gẽtibus ^r dñe: ^n & nomini tuo ^c cantabo. "Magnifi canti ^t salutes ^r regis fui: ∞∞ ^s & faciẽti ^a misericordiam ^b christo suo ^c dauid: ∞∞∞ ^v & semini eius ^c vsq; in ^r seculũ.

^a Victori ^b psalmus ^c dauid. 19.

Eli ^c enarrant ^r gloriã ^e dei: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^b & opus ^t manuũ eius ^k annunciat ^f firmamentum. "Dies ^n dici ^o eructat ^p verbum: ^q & nox ∞∞∞∞∞∞∞ ^r nocti ^m indicat ^s scientiam. "Non est ^s sermo ∞∞∞ ∞∞∞ ^r & non sunt ^s verba: quibus ^a nõ ^b audiatur ^c vox eorum. ^o In omnem ^c terram ^f exiuit ^q fonus eorũ: ^b & in fines ^t orbis ^k verba eorum: ^f soli ^m posuit " tabernaculũ ^o in eis. ^p Et ipse ^q quasi spõsus ^r procedẽs ^a de thalamo suo: ^t exultabit " vt fortis ^x ad currendã viã. ^s A summitate ^a celi ^b egressus eius: ^c & cursus eius ^o vsq; ad ∞∞ ^t summitatẽ illius: ^r nec est ^q qui se abscõdat ^b a calore eius. ^t Lex ^k dñi ^i immaculata ^m conuertens " animas: ^o testimoniũ ^p dñi ^q fidele ^c sapientiam prestans ^a parvulis. ^c Precepta " domini ^r recta ^v letificantia ^t cor; ∞∞∞ ^a mandatum ^b domini ^c lucidum ^o illuminans ^c oculos. ^t Timor ^a domini ^b mundus ^c perseuerans ^k in secula: ∞ ^i iudicia ^m domini " vera ^c iustificata ^p in semetipsa. ∞∞ ^q Desiderabilia ^r super aurum ^a & obrizum pcio sum ^t multũ: " & dulciora ^r super mel ^t & fauum ^s redundãtẽ. ^a Vnde ^b seruus tuus ^c docebit ea: ^c in custodiendis eis ^f fructus ^a multus. ^b Errores ^t quis ^k intelliget: ∞∞∞∞∞∞ ^t ab occultis meis ^m munda me. ^o A superbis " quoq; ∞∞ ^p libera ^q seruũ tuũ: si ^t non ^a fuerit dñati ^r mei " tũc ^c immaculatus ero: ^r & emũdabor ^t a delicto ^a maxio. ^b Sit ^c placẽtes ^o sermones ^c oris ^r mei: ^t & medifatio ^a cordis mei ^b in cõspectu tuo: ^t dñs ^k fortis mei ^p & redẽptor meus.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Viuit dns & bñdict deꝰ: & exaltet deꝰ
Ζῇ κύριος καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός, καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς
salutis mee. Deꝰ q das vindictas mihi: & subdi
σωτηρίας μου. Ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί, καὶ ὑπο
dis pplos sub me: liberator meus de inimicis meis iracũdis.
τάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ, ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων.
Ab insurgentibus in me exaltabis me: a vi
Ἀπὸ τῶν ἐπαγισαιδίων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἀπὸ ἀν- 2.Re. 22.b. Ro.15.d
ro iniquo eripies me. Propterea cõfitebor tibi in
δρὸς ἀδίκου ῥύσῃ με. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν
nationib dñe: & nomini tuo psalmũ dicã. Magnificãs
ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων
salutes regis: & faciẽs mias christo
τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χρι
sto suo dauid: & semini eius vsq; in seculũ.
στῷ αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

In finẽ psalmus dauid. 18.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιη.

Celi enarrãt gloriã dei: opa aũt ma
Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, ποίησιν δὲ χει-
nuũ eius annunciat firmamẽtũ. Dies diei eru
ρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύ
ctat verbũ: & nox nocti indicat sciẽtiã. Nõ sunt
γεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. Οὐκ εἰσὶ
loqle neq; sermones: quoꝝ nõ audiãtur voces eoꝝ.
λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκουσθήσονται αἱ φωναὶ αὐτῶν.
In oẽm trã exiuit sonus eoꝝ: & in
Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς Ro.10.d
fines orbis terre verba eoꝝ. In
τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐν τῷ
sole posuit tabernaculũ suũ: & ipe tanq; spon
ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς νυμφί-
sus procedẽs de thalamo suo. Exultabit
ος ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ. Ἀγαλλιάσεται
vt gigas ad currẽdã viã: a summo celo egres
ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν, ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξο
sio eius. Et occursus eius vsq; ad summũ
δος αὐτοῦ. Καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου
eli: nec est q se abscondat a calo
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρ
re eius. Lex dñi immaculata cõuertẽs ani
μης αὐτοῦ. Ὁ νόμος κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυ-
mas: testimoniũ dñi fidele sapiẽtiã pẽtãs puellis.
χάς, μαρτύριον κυρίου πιστὸν σοφίζουσα νήπια. Τὰ δι-
Iustifice dñi recte letificantes cor: pceptũ
καιώματα κυρίου εὐθέα εὐφραίνοντα καρδίαν, ἡ ἐντολὴ
dñi lucidũ illuminãs oculos. Timor
κυρίου τηλαυγὴς φωτίζουσα ὀφθαλμούς. Ὁ φόβος
dñi sctus pmanẽs in seculũ seculi. Iudicia
κυρίου ἁγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. τὰ κρίματα
dñi vera: iustificata in semetipsa. Desiderabilia
κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐπιθυμητὰ
sup aurũ & lapidẽ pciosũ multũ: & dulciora sup
ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολύν, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ
mel & fauũ. Et nam seruꝰ tuꝰ custodit ea
μέλι καὶ κηρίον. Καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐ-
in custodiẽdis illis retributio multa.
τά, ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.

Delicta quis intelliget: ab occultis meis mũ
Παραπτώματα τίς συνήσει; ἐκ τῶν κρυφίων μου κα-
da me: & ab alienis parce seruo
θάρισόν με, καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου
tuo. Si mei nõ fuerint dominati: tunc immaculatus
σου. Ἐὰν μή μου κατακυριεύσωσι, τότε ἄμωμος
ero: & mundabor a delicto maximo.
ἔσομαι, καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
Et erũt vt cõplaceãt eloq̃a oris mei:
Καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου,
& meditatio cordis mei in cõspectu tuo semp.
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διαπαντός.
Dñe adiutor meꝰ & redẽptor meꝰ.
Κύριε βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

In fine psalmus dauid. 19.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιθ'.

Exaudiat te dñs in die tribulatiōis: pte
Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπί
gat te nomē dei iacob. Mittat tibi auxi
σαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι σοι βοήθει
lū de scō: ꝛ de siō tueatur te. Memor sit oīs
αν ἐξ ἁγίου, καὶ ἐκ σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. Μνκθείη πάσης
sacrificij tui: ꝛ holocaustū tuū pingue fiat. Ꝛribuat tibi do
θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκάυτωμά σου πιαίνέτω. Δώῃ σοι κύ
minus ꝑm cor tuū: ꝛ oīe cōsiliū tuū impleat. Lætabimur in salutari tuo: ꝛ in noie
ριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πλη
ρώσαι. Ἀγαλλιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόμα
τι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. Πλήρώσαι κς̄ πάν
nes petitiōes tuas: nūc cognoui qm̄ saluū fecit dns christū
τα τὰ αἰτήματά σου· νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν
suū. Exaudiet illū de celo scō suo: in po
αὐτοῦ. Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυ
tentatibus salus dextere eius. Hi in curribus
νασείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Οὗτοι ἐν ἅρμασι
ꝛ hi in equis: nos aūt in noie dñi dei nri inuo
καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυ θεοῦ ἡμῶν ἐπι
cabimus. Ipi obligati sunt ꝛ ceciderūt: nos
καλεσόμεθα. Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς
aūt surreximꝰ ꝛ erecti sumꝰ. Dñe saluū fac regē ꝛ ex
δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν. Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐ
audi nos: in qua die inuocauerimꝰ te.
πακουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

Psalmus dauid. 20.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κ'.

O Omine in virtute tua letabitur rex:
Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς,
ꝛ sup salutare tuū exultabit vehemēter. Desidē
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. Τὴν ἐπιθυ
rium cordis eius tribuisti ei: ꝛ voluntate
μίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν
labioꝝ eius nō fraudasti eū. Qm̄ preuenisti eū
χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι προέφθασας αὐτὸν
in bñdictiōibus dulcedinis: posuisti in capite eius co
ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ
ronā de lapide pciosō. Vitā petiit a te: ꝛ tribuisti ei
φανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν ἠτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ
longitudinē dierū in seculū seculi. Magna est gla e
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐ
tua in salutari tuo: gloriaꝫ ꝛ magnū decorē im
τοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπι
pones sup eū. Qm̄ dabis ei bñdictiōes in seculū seculi:
θήσεις ἐπ' αὐτόν. Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
letificabis eū in gaudio cū vultu tuo. Qm̄
εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ
rex sperat in dño: ꝛ in mīa altis
βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψί
simi nō cōmouebit. Inueniat manus tua, oīb' inimi
στου οὐ μὴ σαλευθῇ. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχ
cis tuis: dextera tua inueniat oēs q̄ oderūt te.
θροῖς σου, ἡ δεξιά σου εὑρεῖ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
Qm̄ pones eos vt clibanū ignis in tpe
Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ
vultus tui: dns in ira sua cōturbabit e
προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐ
os: ꝛ deuorabit eos ignis. Fructum eo
τούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐ
rū de tra perdes: ꝛ semē eoꝝ a
τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ
filijs hoiuz. Qm̄ declinauerūt in te mala: cogitauerūt cō
υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐξέκλιναν εἰς σὲ κακά, διελογίσαντο βου
silia q̄ nō potuerūt stabilire. Qm̄ pones eos dorsuz
λὰς ἃς οὐ μὴ δύνωνται στῆναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον

Trāsla.B.Hie.Tex.heb.ps.xx.xxi.

Victoriᵇ psᶜ dd. 20.
Exaudiatᵗ teᵉ dnsᶠ in die tribulatiōis:ᵇ p tegat teⁱ nomenᵏ dei iacob.ᵐ Mittatⁿ auxiliū tiʲ bi de sancto:ᵖ & de sion tueatur te.ʳ Memor sit ˢomnis sacrificii tui:ᵗ & holocaustū tuūᵛ pingue fiat.ʷ Sp.ˣ Detʸ tibiᶻ secundum cor tuum:ᵃ & oīe ᵇcōsiliū tuūᶜ ipleat.ᵈ Laudabimurᵉ in salutari tuo: ᶠ& in noie ᵍdei nr̄iʰ ducemus choros:ⁱ ipleatᵏ dominusˡ oēsᵐ petitiōes tuas.ⁿ Nūcᵒ scioᵖ qm̄ᵠ saluauitʳ dnsˢ xp̄m suum:ᵗ exaudietᵘ eum de celis sanctuarii sui:ᵛ in fortitudinibus ʷ salus ˣ dextere sue. ʸ Hiᶻ in curribus ᵃ& hiᵇ in equis:ᶜ & nosᵈ in nomineᵉ domini ∞∞∞ ᶠdei nostri ᵍ recordabimur.ʰ Ipsiⁱ incuruati sūtʲ & ceciderūt:ᵏ nos verō ˡsurrexim̄ᵐ & erecti sumus.ⁿ Dn̄eᵒ salua:ᵖ rexᵠ exaudi nos ʳin die ˢ invocationis nostre.

Victoriᵇ psᶜ dd. 21.
Omineᶜ in fortitudine tuaᶠ letabitur ᵍrex:ʰ & sup salutari tuo ⁱexultabitʲ vehementer. ᵐDesiderū ⁿ cordis eius ᵒdedistiᵖ ei:ᵠ & voluntate ʳlabiorū eius ˢnō fraudasti eū. ᵗSp.ᵘ Qm̄ᵛ preuenisti ʷ in ˣ bñdictionibus ʸbonitatis:ᶻ ponesᵃ in capite eius ᵇcoronā de ᶜobrizo.ᵈ Vitamᵉ petiitᶠ a te ᵍdedistiʰ eiⁱ lōgitudinem ᵐdierūm ⁿ seculiᵒ & in eternū.ᵖ Magnaᵠ gloria eius ʳin salutari tuo:ˢ gloriā ᵗ& decorē ᵘ ponesᵛ sup eū.ʷ Ponesˣ eiʸ cūᶻ ᵃ i bñdictionē ᵇ sempiternā:ᶜ exhilarabis cumᵈ letitiaᵉ apud ᶠvultū tuū.ᵍ Quoniamʰ rexⁱ confidetʲ in domino:ᵏ & in misericordia ˡexcelsi ᵐ non ⁿ decipietur. ᵒ Inueniet ᵠ manus tua ʳomnes ˢinimicos tuos:ᵗ dextera tua ᵘinueniet omnes ᵛodientes te. ʷ Pones eosˣ vt clibanum ʸignis ᶻin tempore ∞∞∞ ᵃvultus tui:ᵇ dnsᶜ in furore suo ᵈprecipitabit eos:ᵉ & deuorabit eosᶠ ignis. ᵍ Fructum corū ʰ de terra ⁱpdes:ʲ & semē eorū ᵏ de filiis ˡhoim.ᵐ Qm̄ⁿ declinauerunt ᵒsup te ᵖmalū: ᵠcogitauerūt ʳscelus qđ ˢnon ᵗpotuerunt.ᵘ Qm̄ ᵛponesˣ cos ʸhumerum:

Victori psᵇ dd. 19.
In finē psalmus dauid.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
Exaudiat te dns in die tribulatiōis: pte
Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπί
gat te nomē dei iacob. Mittat tibi auxi
σαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι σοι βοήθει
liū de scō: ꝛ de siō tueatur te. Memor sit oīs
αν ἐξ ἁγίου, καὶ ἐκ σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. Μνκθείη πάσης
sacrificij tui: ꝛ holocaustū tuū pingue fiat. Ꝛribuat tibi do
θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκάυτωμά σου πιαίνέτω. Δώῃ σοι κύ
minus ꝑm cor tuū: ꝛ oīe cōsiliū tuū impleat. Lætabimur in salutari tuo: ꝛ in noie
ριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πλη
ρώσαι. Ἀγαλλιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόμα
dñi dei nr̄i magnificabimur. Impleat dns om
τι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. Πλήρώσαι κς̄ πάν
nes petitiōes tuas: nūc cognoui qm̄ saluū fecit dns christū
τα τὰ αἰτήματά σου· νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν
suū. Exaudiet illū de celo scō suo: in po
αὐτοῦ. Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυ
tentatibus salus dextere eius. Hi in curribus
νασείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Οὗτοι ἐν ἅρμασι
ꝛ hi in equis: nos aūt in noie dñi dei nri inuo
καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυ θεοῦ ἡμῶν ἐπι
cabimus. Ipi obligati sunt ꝛ ceciderūt: nos
καλεσόμεθα. Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς
aūt surreximꝰ ꝛ erecti sumꝰ. Dñe saluū fac regē ꝛ ex
δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν. Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐ
audi nos: in qua die inuocauerimꝰ te.
πακουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

Psalmus dauid. 20.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κ'.

O Omine in virtute tua letabitur rex:
Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς,
ꝛ sup salutare tuū exultabit vehemēter. Desidē
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. Τὴν ἐπιθυ
rium cordis eius tribuisti ei: ꝛ voluntate
μίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν
labioꝝ eius nō fraudasti eū. Qm̄ preuenisti eū
χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι προέφθασας αὐτὸν
in bñdictiōibus dulcedinis: posuisti in capite eius co
ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ
ronā de lapide pciosō. Vitā petiit a te: ꝛ tribuisti ei
φανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν ἠτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ
longitudinē dierū in seculū seculi. Magna est gla e
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐ
tua in salutari tuo: gloriaꝫ ꝛ magnū decorē im
τοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπι
pones sup eū. Qm̄ dabis ei bñdictiōes in seculū seculi:
θήσεις ἐπ' αὐτόν. Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
letificabis eū in gaudio cū vultu tuo. Qm̄
εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ
rex sperat in dño: ꝛ in mīa altis
βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψί
simi nō cōmouebit. Inueniat manus tua, oīb' inimi
στου οὐ μὴ σαλευθῇ. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχ
cis tuis: dextera tua inueniat oēs q̄ oderūt te.
θροῖς σου, ἡ δεξιά σου εὑρεῖ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
Qm̄ pones eos vt clibanū ignis in tpe
Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ
vultus tui: dns in ira sua cōturbabit e
προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐ
os: ꝛ deuorabit eos ignis. Fructum eo
τούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐ
rū de tra perdes: ꝛ semē eoꝝ a
τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ
filijs hoiuz. Qm̄ declinauerūt in te mala: cogitauerūt cō
υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐξέκλιναν εἰς σὲ κακά, διελογίσαντο βου
silia q̄ nō potuerūt stabilire. Qm̄ pones eos dorsuz
λὰς ἃς οὐ μὴ δύνωνται στῆναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον

Pūtina.bc.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ xx.
יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ
וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ׃ יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ
עֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה׃ יִתֶּן לְךָ
כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא׃ נְרַנְּנָה
בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל
יְמַלֵּא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃
עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה
מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ
בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ׃ אֵלֶּה בָרֶכֶב
וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר׃ הֵמָּה כָּרְעוּ
וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד׃
יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם
קָרְאֵנוּ׃ xxi. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר
לְדָוִד׃ יְהוָה בְּעֻזְּךָ יִשְׂמַח
וּמָלֵךְ בִּישׁוּעָתְךָ כַּה יָגִיל מְאֹד׃
תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וַאֲרֶשֶׁת
שְׂפָתָיו בַּל מָנַעְתָּ סֶלָה׃ כִּי
תְקַדְּמֵנוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית
לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז׃ חַיִּים שָׁאַל
מִמְּךָ נָתַתָּה לוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם
וָעֶד׃ גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד
וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו׃ כִּי תְשִׁיתֵהוּ
בְרָכוֹת לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה
אֶת פָּנֶיךָ׃ כִּי הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ
בַּיהוָה וּבְחֶסֶד עֶלְיוֹן בַּל
יִמּוֹט׃ תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל
אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שֹׂנְאֶיךָ׃
תְּשִׁיתֵמוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת
פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַלָּעֵם
וְתֹאכְלֵם אֵשׁ׃ פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ
תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם׃
כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה
בַּל יוּכָלוּ׃ כִּי תְשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם

Pătina.he.Tex.heb. pṣ.xcii. Trāsla.B.Hiero. Trā.Gre.lxx.cū interp.latina.

בְּמֵיתָרֶיךָ תְכוֹנָן עַל פְּנֵיהֶם׃ יתר כון
רוֹמְמָה יְהוָה בְּעֻזֶּךָ נָשִׁירָה וּנְזַמְּרָה גבה עזז שור
נְגִינוֹתֶיךָ׃ זמר נגן

לַמְנַצֵּחַ עַל xcii. נְגִינוֹת׃ נצח נגן
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ זמר
לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃ נגד חסד אמן לילה
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נֵבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃ עשר נבל הגה כנר
כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ שמח פעל עשה ידה רנן
מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ גדל עשה עמק חשב
אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת׃ בער ידע כסל בין זאת
בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עדי׃ פרח רשע עשב צוץ פעל און שמד
וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃ רום עלם
כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יָפֻצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ אוב אבד פוץ פעל און
וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃ רום ראם קרן בלל שמן רענן
וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ נבט עין שור קום עלה רעע שמע אזן
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃ צדק תמר פרח ארז לבן שגה
שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ שתל בית חצר פרח
עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ נוב שיבה דשן רענן
לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ׃ נגד ישר צור עולה

יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט׃ מלך גאה לבש עז אזר אף כון תבל מוט
נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃ כון כסא אז עולם
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃ נשא נהר נשא נהר קול נשא נהר דכי
מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה׃ קול מים רב אדר שבר ים אדר רום
עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים׃ עדה אמן בית נאה קדש ארך יום

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ נקם נקם יפע
הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים׃ נשא שפט ארץ שוב גמל גאה
עַד רְשָׁעִים יְהוָה עַד רְשָׁעִים יַעְלֹזוּ׃ רשע רשע עלז
יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ נבע דבר עתק אמר פעל און
עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ עם דכא נחל ענה
אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃ אלם גור הרג יתם רצח
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ אמר ראה יה בין אלה יעקב
בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃ בין בער עם כסל מתי שכל
הֲנָטַע אֹזֶן הַלֹּא יִשְׁמָע אִם יוֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט׃ נטע אזן שמע יצר עין נבט
הַיֹּסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת׃ יסר גוי יכח למד אדם דעת
יְהוָה יָדַע מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל׃ ידע חשב אדם הבל
אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ׃ אשר גבר יסר יה תורה למד
לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃ שקט מים רע כרה רשע שחת
כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ נטשׁ יהוה עם נחל עזב
כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃ עד צדק שוב משפט אחר כל ישר לב
מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצַּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ קום עם רעע יצב עם פעל און
לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי׃ לולי יהוה עזר כמעט שכן דמם נפש
אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ אם אמר מטה רגל חסד יהוה סעד
בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי׃ רב שרעפים קרב נחם שעשע נפש
הֲיִחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עָלֵינוּ חֹק׃ חבר כסא הות יצר עמל חק
יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ גדד נפש צדק דם נקה רשע
וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃ היה יהוה שגב אלה צור חסה
וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ שוב און רעע צמת צמת יהוה אלה

בֹּאוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ׃ בוא רנן יהוה רוע צור ישע
נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ׃ קדם פנה תודה זמר רוע
כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אל גדל יהוה מלך גדל על כל אלה
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ׃ אשר יד חקר ארץ תועפה הר
אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ׃ אשר ים הוא עשה יבשת יד יצר
בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ׃ בוא שחה כרע ברך פנה יהוה עשה
כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ׃ אלה עם רעה צאן יד יום קול שמע
אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר׃ קשׁה לב מריבה יום מסה מדבר
אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי׃ אשר נסה אב בחן גם ראה פעל
אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי׃ ארבעים שנה קוט דור אמר עם תעה לב דרך
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי׃ אשר שבע אף בוא אל מנוחה

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ שיר יהוה שיר חדש שיר יהוה כל ארץ
שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ׃ שיר יהוה ברך שם בשר יום יום ישע
סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃ ספר גוי כבד כל עם פלא
כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים׃ גדל יהוה הלל מאד ירא הוא על כל אלה
כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה׃ כל אלה עם אליל יהוה שמים עשה
הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ׃ הוד הדר פנה עז חדוה מקום
הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃ יהב יהוה משפחה עם יהב יהוה כבד עז
הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ׃ יהב יהוה כבד שם נשא מנחה בוא פנה חוה יהוה הדרת קדש
חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ חיל פנה כל ארץ אף כון תבל מוט דין עם מישור
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ׃ שמח שמים גיל ארץ רעם ים מלא
יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי הַיָּעַר׃ עלז שדה כל אשר אז רנן כל עץ יער
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ׃ פנה יהוה כי בוא כי בוא שפט ארץ שפט תבל צדק עם אמן

יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים׃ מלך גיל ארץ שמח אי רב
עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ׃ ענן ערפל סבב צדק משפט מכון כסא
אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו׃ אש פנה הלך להט סבב צר
הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ׃ אור ברק תבל ראה חול ארץ
הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃ הר דונג נמס פנה יהוה פנה אדן כל ארץ
הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃ נגד שמים צדק ראה כל עם כבד
יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים׃ בוש כל עבד פסל התהלל באליל חוה כל אלה
שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃ שמע שמח ציון גיל בת יהודה למען משפט יהוה
כִּי אַתָּה יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אתה יהוה עלה על כל ארץ מאד עלה על כל אלה
אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃ אהב יהוה שנא רע שמר נפש חסיד יד רשע נצל
אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה׃ אור זרע צדק ישר לב שמח
שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃ שמח צדק יהוה ידה זכר קדש

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃ זמר שיר יהוה שיר חדש כי פלא עשה ישע לו ימין זרוע קדש
הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃ ידע יהוה ישע לעין גוי גלה צדק
זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃ זכר חסד אמן בית ישראל ראה כל אפסי ארץ את ישע אלה
הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃ רוע יהוה כל ארץ פצח רנן זמר
זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃ זמר יהוה כנר כנר קול זמרה
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שofָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ חצר קול שפר רוע פנה מלך יהוה
יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ רעם ים מלא תבל ישב בה
נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ׃ נהר מחא כף יחד הר רנן
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ פנה יהוה כי בוא שפט ארץ שפט תבל צדק עם מישור

יְהוָה מָלָכוּ רֹגְזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ׃ מלך יהוה רגז עם ישב כרוב נוע ארץ
יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים׃ יהוה ציון גדל רום הוא על כל עם
יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃ ידה שם גדל ירא קדש הוא
וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ׃ עז מלך משפט אהב אתה כון מישור משפט צדקה יעקב אתה עשה
רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ רום יהוה אלה חוה לדם רגל קדש הוא
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם׃ משה אהרן כהן שמואל קרא שם קרא אל יהוה הוא ענה
בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ׃ עמד ענן דבר אל שמר עדה חק נתן למו
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם׃ יהוה אלה אתה ענה אל נשא היה להם נקם על עלילה
רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ רום יהוה אלה חוה להר קדש כי קדש יהוה אלה

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ זמר תודה רוע יהוה כל ארץ
עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה׃ עבד יהוה שמח בוא פנה רנן
דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃ ידע כי יהוה הוא אלה הוא עשה לו אנה עם צאן רעה
בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃ בוא שער תודה חצר תהלה ידה לו ברך שם
כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ כי טוב יהוה לעלם חסד ועד דור ודור אמן

לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה׃ לדוד זמר חסד משפט שיר יהוה זמר
אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי׃ שכל דרך תם מתי בוא אל התהלך בתם לב קרב בית
לֹא אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דָּבָר בְּלִיָּעַל עֹשֵׂה סֵטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי׃ שית נגד עין דבר בליעל עשה סטים שנא לא דבק בי
סָר מִמֶּנִּי לֵב עִקֵּשׁ רָע לֹא אֵדָע׃ סור מן לב עקש רע לא ידע
מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃ לשן סתר רעה אתו צמת גבה עין רחב לב אתו לא יכל
עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אָרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃ עין נאמן ארץ ישב עם הלך דרך תם הוא שרת
לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃ ישב קרב בית עשה רמיה דבר שקר לא כון נגד עין
לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ בקר צמת כל רשע ארץ כרת מן עיר יהוה כל פעל און

תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וַעֲנֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי׃ תפלה לדוד נטה יהוה אזן ענה כי עני ואביון אני
שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ׃ שמר נפש כי חסיד אני ישע עבד אתה אלה בטח אל
חָנְנֵנִי אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם׃ חנן אדני כי אל קרא כל יום
שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נָפְשִׁי אֶשָּׂא׃ שמח נפש עבד כי אל אדני נפש נשא
כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ׃ כי אתה אדני טוב וסלח רב חסד לכל קרא
הַאֲזִינָה יְהוָה תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אזן יהוה תפלה קשׁב קול תחנון
בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי תַעֲנֵנִי׃ יום צר קרא כי ענה
אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃ אין כמו באלה אדני אין כמעשה
כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וְיִכְבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃ כל גוי אשר עשה בוא חוה פנה אדני כבד לשם
כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ כי גדל אתה ועשה פלא אתה אלה לבד
הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ׃ ירה יהוה דרך הלך באמת יחד לב ליראה שם
אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם׃ ידה אדני אלה בכל לב כבד שם לעלם
כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה׃ כי חסד גדל על נצל נפש שאול תחתית
אֱלֹהִים זֵדִים קָמוּ עָלָי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃ אלה זד קום על עדה עריץ בקש נפש לא שים נגד
וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ ואתה אדני אל רחם וחנן ארך אף רב חסד אמת
פְּנֵה אֵלַי וְחָנְנֵנִי תְּנָה עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן אֲמָתֶךָ׃ פנה אל חנן נתן עז עבד ישע בן אמה
עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃ עשה עם אות לטובה ראה שנא בוש כי אתה יהוה עזר נחם

לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוֹדָתוֹ בָּהָרֵי קֹדֶשׁ׃ לבן קרח זמר שיר יסד הר קדש
אֹהֵב יְהוָה שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב׃ אהב יהוה שער ציון מכל משכן יעקב
נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה׃ כבד דבר בך עיר אלה
אַזְכִּיר רָהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי הִנֵּה פְלֶשֶׁת וְצוֹר עִם כּוּשׁ זֶה יֻלַּד שָׁם׃ זכר רהב בבל ידע הנה פלשת צור עם כוש זה ילד שם
וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן׃ ציון אמר איש איש ילד בה הוא כון עלה
יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד שָׁם סֶלָה׃ יהוה ספר כתב עם זה ילד שם
וְשָׁרִים כְּחֹלְלֵי כֻלָּךְ בָּךְ׃ שיר כחלל כל בך
כָּל מַעְיָנַי בָּךְ׃ כל מעין בך

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח לַמְנַצֵּחַ עַל מָחֲלַת לְעַנּוֹת מַשְׂכִּיל לְהֵימָן הָאֶזְרָחִי׃ שיר זמר לבן קרח נצח על מחלת ענה שכל להימן האזרחי
יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ׃ יהוה אלה ישע יום צעק לילה נגד
תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי הַטֵּה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי׃ בוא פנה תפלה נטה אזן רנן
כִּי שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל הִגִּיעוּ׃ כי שבע רעה נפש חיה שאול נגע
נֶחְשַׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין אֱיָל׃ חשב עם ירד בור היה כגבר אין איל
בַּמֵּתִים חָפְשִׁי כְּמוֹ חֲלָלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתָּם עוֹד וְהֵם מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃ מות חפשי כמו חלל שכב קבר אשר לא זכר עוד הם מיד גזר
שַׁתַּנִי בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים בִּמְצוֹלוֹת׃ שית בור תחתית חשך מצלה
עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ וְכָל מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ סֶלָה׃ על סמך חמה כל שבר ענה
הִרְחַקְתָּ מְיֻדָּעַי מִמֶּנִּי שַׁתַּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ כָּלוּא וְלֹא אֵצֵא׃ רחק ידע מן שית תעב למו כלא לא יצא
עֵינִי דָאֲבָה מֹנִי אֵלֶיךָ יְהוָה קְרָאתִיךָ כָל יוֹם שִׁטַּחְתִּי אֵלֶיךָ כַּפָּי׃ עין דאב מן אל יהוה קרא כל יום שטח אל כף
הֲלַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה פֶלֶא אִם רְפָאִים יָקוּמוּ יוֹדוּךָ סֶלָה׃ למת עשה פלא אם רפאים קום ידה
הֲיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ בָּאֲבַדּוֹן׃ ספר קבר חסד אמן אבדון
הֲיִוָּדַע בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה׃ ידע חשך פלא צדק ארץ נשי
וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ׃ ואני אל יהוה שוע בקר תפלה קדם
לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃ למה יהוה זנח נפש סתר פנה מן
עָנִי אֲנִי וְגוֹסֵס מִנֹּעַר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ אָפוּנָה׃ ענה אני וגוס מן נער נשא אם אפן
עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתְנִי׃ על עבר חרון בעות צמת
סַבּוּנִי כַמַּיִם הַיּוֹם כֻּלָּם הִקִּיפוּ יָחַד׃ סבב מים יום כל קף יחד
הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֹהֵב וָרֵעַ מְיֻדָּעַי מַחְשָׁךְ׃ רחק מן אהב ורע ידע חשך

מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי׃ שכל לאיתן האזרחי
חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָמִים אָשִׁירָה פִּי לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי׃ חסד יהוה עלם שיר פה לדור ודור ידע אמן פה
כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה בַּשָּׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם׃ כי אמר עלם חסד בנה שמים כון אמן בהם
כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃ כרת ברית לבחיר שבע לדוד עבד
עַד עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר וָדֹר כִּסְאֶךָ סֶלָה׃ עד עלם כון זרע בנה לדור ודור כסא
וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ יְהוָה אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים׃ ידה שמים פלא יהוה אף אמן בקהל קדש
כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים׃ כי מי בשחק ערך יהוה דמה יהוה בבן אלה
אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבָיו׃ אל נערץ בסוד קדש רב ירא על כל סבב
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ׃ יהוה אלה צבאות מי כמו חסן יה אמן סבב
אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם׃ אתה משל בגאה ים בשא גל אתה שבח
אַתָּה דִכִּאתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ עֻזְּךָ פִּזַּרְתָּ אוֹיְבֶיךָ׃ אתה דכא כחלל רהב בזרוע עז פזר אוב
לְךָ שָׁמַיִם אַף לְךָ אֶרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה יְסַדְתָּם׃ לך שמים אף לך ארץ תבל ומלא אתה יסד
צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ׃ צפון וימין אתה ברא תבור וחרמון בשם רנן
לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ׃ לך זרוע עם גבר תעז יד תרם ימין
צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ׃ צדק משפט מכון כסא חסד אמת קדם פנה
אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ אשר עם ידע תרועה יהוה באור פנה הלך
בְּשִׁמְךָ יָגִילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ׃ בשם גיל כל יום בצדק רום
כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרִים קַרְנֵנוּ׃ כי תפארת עז אתה ברצון רום קרן
כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנ

xxiij.

a combus vnicornīū humilitatē meā. Nar
ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου. Διηγή-
rabo nomē tuū ffrib⁹ meis: in medio ecclesie lau
σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμ-
dabo te. Qui timetis dñm laudate eū: vniuersū
νήσω σε. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον αἰνέσατε αὐτόν, ἅπαν
semē iacob glorificate eū. Timeat eū
τὸ σπέρμα Ἰακὼβ δοξάσατε αὐτόν. Φοβηθήτω δὲ ἀπ' αὐ-
omne semē israel. Quīnō sprevit neq;
τοῦ ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ
despexit deprecationē pauperis. Neq; auertit fa
προσώχθισεν τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ. Οὐδὲ ἀπέστρεψε τὸ πρόσω
ciē suā a me: & cū clamarē ad eū exau
πον αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτὸν ἐισή-
diuit me. Et te laus mea: in ecclesia magna
κουσέμου. Παρὰ σοῦ ἡ ἐπαινός μου, ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ
cōfitebor tibi: vota mea reddā in cōspectu
ἐξομολογήσομαί σοι, τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐνωπίον τῶν
timētiū eū. edent pauperes & saturabū
φοβουμένων αὐτόν. Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσον-
tur: & laudabūt dñm qrētes eū. viuet
ται, καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν. Ζήσονται αἱ καρδί-
da eor in seculū seculi. Reminiscētur & cōuertētur
αι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται
ad dñm vniuersi fines ter. Et adora
πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ προσκυνήσουσ-
būt in cōspectu eius vniuersē familie gētiū. Quīn
σιν ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Ὅτι τοῦ
dñi regnū: & ipe dñabit gentiū. Manducauerūt
κυρίου ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς δεσπόσει τῶν ἐθνῶν. Ἔφαγον
& adorauerūt oēs pingues ter: in cōspectu eius
καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς, ἐνώπιον αὐτοῦ
cadent oēs q descēdūt in tra. Et ani-
πεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς γῆν. Καὶ ἡ ψυ-
ma mea illi⁹ eius: & semē meū seruiet ipi. Enar
χή μου αὐτῷ ζῇ, καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Ἀναγ-
rabit dño gñatio ventura: & annūciabūt
γελεῖται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη, καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν
iustitiā eius ppło q̄ natū fecit: quē fecit dñs.
δικαιοσύνην αὐτοῦ λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὃν ἐποίησεν ὁ κς.

Psalmus dauid. 22.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κβ.

Omin⁹ regit me: & nihil mihi deerit. in loco
Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει· εἰς τόπον
pascue ibi me collocauit. Sup aq̄ refectiōis edu
χλοης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέ-
cauit me: aias meā cōuertit. Deduxit me sup se
θρεψέ με, τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν. Ὡδήγησέ με ἐπὶ τρί-
mitas iustitie: pp nomē suū. Nā & si ābulauc
βους δικαιοσύνης, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐὰν γὰρ καὶ πορευ-
ro in medio vmbre mortis: nō timebo mala: quīm mecū es:
θῶ μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ·
virga tua & baculus tuus: ipa me cōsolata sūt. Para
ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταί με παρεκάλεσαν. Ἡτοί-
sti in cōspectu meo mēsā: aduersus eos q tribulāt me. Ipin
μασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν, ἐξεναντίας τῶν θλιβόντων με. Ἐλαί-
guasti in oleo caput meū: & calix tuus inebriās me
ωσας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου, καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με
quā pclarus. Et mia tua subsequētur me oib⁹ diebus
ὡσεὶ κράτιστον. Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας
vite mee: Et vt inhabitē in domo dñi i lōgitudinē dier.
τῆς ζωῆς μου, Καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυ εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Psalmus dauid prima sabbatoꝝ. 23.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων. κγ.

Omini terra & plenitudo eius: orbis tra & vniuersi
Τοῦ κυ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitāt in ea. Ipe sup maria fundauit eā: &
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ
sup flumina preparauit eā. Quis ascēdet in mōtē dñi: aut
ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυ, ἢ
quis stabit in loco sctō eius: Innocēs manib⁹ & mūdus corde: qui
τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; Ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ, ὃς

& de cornibus vnicornīū exaudi me. Narra
ראם ענה ומקרני רמים עניתני׃ אספרה
bo nomē tuū fribꝰ meis: in medio ecclie laudabo te. Qui timetis dominū laudate eū: oē semē iacob glorificate eū:
סבר הלל שמך לאחי בתוך קהל אהללך׃
& metuat eū vniuersū semē israel. Quīnō despexit neq; contempsit modestiā pauperis: nec
יראי יהוה הללוהו כל זרע יעקב
כבדוהו ונורו ממנו כל זרע
ישראל׃ כי לא בזה ולא שקץ
abscondit faciē suam ab eo: & cū clamauerit ad eū exaudiet. Apud te laus mea in ecclesia
ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו
magna vota mea reddā coram timētibus eū. Comedēt mites & saturabuntur: laudabunt
ובשועו אליו שמע׃ מאתך
dñm qrētes eū: viuet cor eoꝝ in sēpiternū. Recordabūtur & cōuertētur ad dñm oēs fines
תהלתי בקהל רב נדרי אשלם
terre: & adorabūt coram eo vniuerse cognationes gētium. Quia dñi regnū & dñatur gētibus. Comederunt & adorauerūt oēs pingues terre: & in facie eius cadent oēs q descēdūt in pulueꝛē: & ala eius ipi viuit. Semē seruiet ei: narrabitur dño in gñatiōe. Venient & annunciabunt iusticiam eius: populo q nascetur quem fecit.

Psalmus dauid. 23.

Omin⁹ pastor me us: nihil mihi deerit. In loco viridi accubauit me: sup aquas refectiōis enutriuit me. Animā meā refecit: deduxit me sup semitas iustitie pp nomen suū. Sed & si ambulauero in valle vmbre mortis: nō timebo malū quīm tu me cū es: virga tua & baculus tuus ipsa me cōsolabūtur. Pones cōrā me mēsā ex aduerso hostium meorū: ipinguasti in oleo caput meū: calix meus inebrians. Sed & benignitas & mia sub seqūntur me oib⁹ dieb⁹ vite mee: & habitabo in domo dñi in longitudinē dierum.

Psalmus dd. 24.

Omino fra & plēitudo eius: orbis & habitatores ei. Quia ipe sup maria fūdauit eū: & sup flumia stabiliuit illū. Quis ascēdet in mōtē domini: aut quis stabit in loco sancto eius: Innocens manibus & mundo corde qui

לא בָּטְחָה נַפְשִׁי אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי
גַּם כָּל קוֹיֶךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃
דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל הַיּוֹם׃
זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃
חַטֹּאות נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׃
טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃
יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וְיַלֶּמֶד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ׃
כָּל אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדְוֹתָיו׃
לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא׃
מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃
נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ׃
סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם׃
עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי׃
פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי׃

xxv. לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה

נַפְשִׁי אֶשָּׂא אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל אֵבוּשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃
גַּם כָּל קוֹיֶךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃
דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל הַיּוֹם׃
זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃
חַטֹּאות נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׃
טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃
יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וְיַלֶּמֶד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ׃
כָּל אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדְוֹתָיו׃
לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא׃
מִי זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃
נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ׃
סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם׃
עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי׃
פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי׃

non exaltault frustra animam suam: & non iuravit dolose. Accipiet benedictionem a domino: & iusticiam a deo salutis sue. Hec generatio querentium eum: querentium faciem tuam iacob. Semper. Leuate porte capitaveſtra: & eleuamini ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis iſte rex glorie? dominus fortis & potens dominus potens in prelio. Leuate porte capitavestra: & erigite ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis iſte rex glorie? dominus exercituũ iſte rex glorie. Semper.

Non confundar in eternum. Iustificame domine & erue me: inclina aurem tuam ad me & saluum me fac. Esto mihi in deum protectorem & in domum refugii ut saluum me facias: quoniam firmamentum meum & refugium meum es tu. Et propter nomen tuum deduces me & enutries me. Educes me de laqueo hoc quod absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus. In manus tuas commendabo spiritum meum: redimes me domine deus veritatis. Odisti observantes vanitates frustra: ego autem in domino speraui. Exultabo & letabor in misericordia tua: quoniam respexisti humilitatem meam. Saluasti de angustiis animam meam: & non conclusisti me in manibus inimici. Statuisti in loco spatioso pedes meos. Miserere mei domine quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus anima mea & uenter meus. Defecit in dolore vita mea & anni mei in gemitibus. Infirmata est in paupertate uirtus mea & ossa mea conturbata sunt. Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium & uicinis meis nimis & timor notis meis. Qui uidebant me foras fugerunt a me. Obliuioni datus sum tanquam mortuus a corde. Factus sum tanquam uas perditum: quoniam audiui contumeliam multorum commorantium in circuitu. In eo dum conuenirent simul contra me accipere animam meam consiliabantur. Ego autem in te speraui domine dixi deus meus es tu. In manibus tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicorum meorum & a persequentibus me. Illustra faciem tuam super seruum tuum saluum me fac in misericordia tua. Non confundar domine quoniam inuocaui te. Erubescant impii & deducantur in infernum. Muta fiant labia dolosa que loquuntur aduersus iustum iniquitatem in superbia & abusione. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. Protges eos in abscondito faciei tue a conturbatione hominum. Protges eos in tabernaculo tuo a contradictione linguarum. Benedictus dominus quoniam mirificauit misericordiam suam mihi in ciuitate munita. Ego autem dixi in excessu meo proiectus sum a facie oculorum tuorum. Ideo exaudisti orationem deprecationis mee dum clamarem ad te. Diligite dominum omnes sancti eius: veritates requirit dominus & retribuet abundanter facientibus superbiam. Viriliter agite & confortetur cor uestrum omnes qui speratis in domino.

Psalmus dauid. 24.

Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido: non erubescam in eternum. Neque irrideant me inimici mei: etenim uniuersi qui sustinent te non confundentur. Confundantur inique agentes supervacue. Vias tuas domine demonstra mihi: & semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua & doce me: quia tu es deus saluator meus: & te expectaui tota die. Reminiscere miserationum tuarum domine: & misericordiarum tuarum que a seculo sunt. Delicta iuuentutis mee & ignorantias meas ne memineris. Secundum misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis & rectus dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas. Universe vie domini misericordia & veritas: requirentibus testamentum eius & testimonia eius: propter nomen tuum domine propitiare peccato meo: multum enim est. Quis est homo qui timet dominum: legem statuit ei in via: quam elegit. Anima eius in bonis commorabitur: & semen eius hereditabit terram. Secretum domini timentibus eum: & pactum suum ostendit illis. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse educet de rete pedes meos. Respice in me & miserere mei: quoniam solus & pauper sum ego.

οὐ λήμψεται ἐν ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐν δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ. Οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου, καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. Αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων τὸν κύριον, ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ιακώβ. Αἴρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ. Αἴρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος τῶν δυνάμεων αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

Psalmus dauid. 24.

Πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ δὲ καταγελάσωσί μου οἱ ἐχθροί μου, καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν. Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διακενῶς. Τὰς ὁδούς σου κύριε γνώρισόν μοι, καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με. Ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπεμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. Μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε, καὶ τῶν ἐλέων σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν. Ἁμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς. Κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σύ, ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου κύριε. Χρηστὸς καὶ εὐθὴς ὁ κύριος, διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας ἐν ὁδῷ. Ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει, διδάξει πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ. Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια, τοῖς ἐκζητοῦσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἱλάσθητι τῇ ἁμαρτίᾳ μου, πολλὴ γάρ ἐστι. Τίς ἐστιν ὁ φοβούμενος τὸν κύριον; νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ἣν ἐλέξατο. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει γῆν. Κραταίωμα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ τὴν διαθήκην αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς. Οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς τὸν κύριον διὰ παντός, ὅτι αὐτὸς ἐκβαλεῖ ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου. Ἔπιβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ

Tribulatiões cordis mei multiplicate sūt: de necessi
Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν, ἐκ τῶν ἀναγ
tatib⁹ meis erue me. Vide humilitatē meā τ la
κῶν μου ἐξάγαγέ με. Ἰδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κό
borē meū: τ dimitte vniuersa delicta mea. Respice
πον μου, καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. Ἰδε τοὺς
inimicos meos: quī multiplicati sūt: τ odio iniquo ode-
ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν, καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίση
rūt me. Custodi aiaz meā: τ erue me: nō eru
σάν με. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, καὶ ῥῦσαί με, μὴ κα
bescā: quī spaui in te. Innocētes τ recti ad
ταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. Ακακοι καὶ εὐθεῖς ἐ-
hęserūt mihi: q⁹ sustinui te dñe. Libera
κολλῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε κύριε. Λύτρωσαι ὁ
deus israel ex oībus tribulatiōibus suis.
θεὸς τὸν ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

Psalmus dauid. 25.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κε.

Iudica me dñe: quī ego in innocētia mea ingressus
Κρῖνόν μοι κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακία μου ἐπορεύ-
sum: τ in dño sp̄āb nō infirmabor. Pro
θην, καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐμὴ ἀσθενήσω. Δοκί
ba me dñe τ tēta me: ure renes
μασόν με κύριε καὶ πείρασόν με, πύρωσον τοὺς νεφρούς
meos τ cor meū. Quī mia tua ante
μου καὶ τὴν καρδίαν μου. Ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναν
oculos meos est: τ cōplacui in veri-
τι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐστί, καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀλη-
tate tua. Nō sedi cū cōcilio vanitatis:
θείᾳ σου. Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος,
τ cū iniquā gerētibus nō introibo. Odiui
καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω. Ἐμίσησα
ecclesiā malignātiū: τ cū ipīis nō
ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐμὴ
sedebo. Lauabo inter innocētes manus meas: τ cir
καθίσω. Νίψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυ
cūdabo altare tuū dñe. Vt audiā vo
κλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε. Τοῦ ἀκοῦσαί με φω
cē laudis tue: τ enarrē vniuersa mirabilia
νῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά
tua. Dñe dilexi decorē domus tue: τ loci
σου. Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον
habitatiōis glorie tuę. Ne pdas cū ipīis
σκηνώματος δόξης σου. Μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν
aiaz meā: τ cū viris sāguinū vitā meā.
τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου.
Quoꝝ in manib⁹ iniq̄tates: dextera eoꝝ repleta ē muneribꝰ. ego
Ων ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. Ἐγὼ
aūt in innocētia mea ingressus sū: redime me dñe τ miserē mei:
δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην, λύτρωσαί με κὲ καὶ ἐλέησόν με.
Pes meus stetit in directo: in ecclesiis bñdicā te dñe.
Ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε κε.

Psalmus dō: aū ꝑ imtretur. 26.
Ψαλμὸς τῷ δαδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι. κς.

Dominus illuminatio mea τ salus mea: quē ti
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβη-
mebo? Dñs ptector vite mee: a quo
θήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος
trepidabo? Dū appropiāt sup me nocētes: vt e-
δειλιάσω; Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας, τοῦ φα-
dāt carnes meas. Qui tribulāt me τ inimici mei:
γεῖν τὰς σάρκας μου. Οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου,
ipi infirmati sūt τ ceciderūt. Si cōsistāt aduersū me
αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον. Ἐὰν παρατάξηταί ἐπ' ἐμὲ
castra: nō timebit cor meū. Si exur
παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου. Ἐὰν ἐπανα-
gat aduersū me ꝓlium: in hoc ego spero. Vnā pe
στῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Μίαν ἠτησά-
tij a dño: hāc requīrā: vt inhabitē in domo
μην παρὰ κυρίου, ταύτην ζητήσω, τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ
dñi oībus diebus vite mee: Vt videā
κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, Τοῦ θεωρεῖν

bTribulatiões cordis mei
multiplicate sunt: dean-
gustiis meis educ me.
Vide humilitatē meā & la
borē meū: & porta omnia petā mea. Vide inimicos meos quī multiplicati sunt: & odio iniquo oderūt me. Custodi animā meā & libera me: nō confundar quī spaui in te. Simplicitas & equitas seruabunt me: quia exspectaui te. Redime deus israel ex omnibus angustiis suis.

Dauid. 26.
Iudica me domine quia ego in simplicitate mea ambulaui: & in dño cōfidēs nō deficiam. Proba me domine & tēta me: confla renes meos & cor meum. Quī mīa tua in cōspectu ocu lorū meorū: & ābulabo in veritate tua. Non sedi cum viris vanitatis: & cum superbis non ingrediar. Odiui ecclesiā pessimorum: & cum iniquis nō sedebo. Lauabo inter innocētes manus meas: & circuibo altare tuū domine. Vt audiam vocem laudis: & enarrem omnia mirabilia tua. Domine dilexi habitaculū domus tue: & locū tabernaculi glorie tue. Ne auferas cum peccatoribus aiam meam: & cum viris sanguinum vitā meā. In quorum mānibus sceleꝝ: & dextera eorum repleta est mineribus. Ego autē in simplicitate mea gradiar: redime me & miserere mei. Pes meus stetit in recto: in ecclesiis bñdicam dñm.

Dauid. 27.
Dominus lux mea & salus mea quē timebo? dñs fortitudo vite mee quem formidabo? Dū appropinqrent sup me maligni vt comederēt carnē meam: hostes mei & inimici mei ipi ipe gerūt & ceciderūt. Si iterit aduersum me castra non timebit cor meū: si surrexerit cōtra me bellum in hoc ego cōfidā. Vnā petij a dño hāc requiram: vt inhabitē in domo dñi oībus diebus vite mee: vt videam

צוּר רָחַם
צוּק יָצָא
נָגַהּ נָשָׂא
רָבָה
נָצַל
בּוֹשׁ חָסָה
תָּמַם נָצַר
נָגַהּ
צוּר
תָּמַם
נָסָה
כָּלָה הָלַךְ
מָתָה
עָלַם בָּטָא
רוּץ
יָשַׁב רָחִין
נָקָה סָבַב
זָבַח יָדָה
פָּלָא
עָרַךְ קוּם
שָׁבַן כָּבַד
צָפַן חָיָה
זָמַם יָמַן
תָּמַם כָּלַךְ
פָּדָה יָשַׁר
כָּהַל בָּרַךְ
תָּמַם
יָרֵא עָזַז
חִיָּה בָּחַד
רָעַע צוּר
חָזָה יָרֵא
קוּם לָחַם
יָשַׁב רָחִין
נָקָה סָבַב
אָת נָקַשׁ
יָשַׁב יוּט
חָזָה

bצרות לבבי הרחיבו ממצוקותי
הוציאני: ראה עניי ועמלי
ושא לכל חטאתי: ראה איבי
כי רבו ושנאת חמס שנאוני:
שמרה נפשי והצילני אל
אבוש כי חסיתי בך: תם וישר
יצרוני כי קויתיך: פדה
אלהים את ישראל מכל צרותיו:

xxvi. לדוד שפטני יהוה
כי אני בתמי הלכתי וביהוה
בטחתי לא אמעד: בחנני יהוה
ונסני צרפה כליותי ולבי: כי
חסדך לנגד עיני והתהלכתי
באמתך: לא ישבתי עם מתי
שוא ועם נעלמים לא אבוא:
שנאתי קהל מרעים ועם
רשעים לא אשב: ארחץ
בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך
יהוה: לשמע בקול תודה
ולספר כל נפלאותיך: יהוה
אהבתי מעון ביתך ומקום משכן
כבודך: אל תאסף עם חטאים
נפשי ועם אנשי דמים חיי:
אשר בידיהם זמה וימינם
מלאה שחד: ואני בתמי אלך
פדני וחנני: רגלי עמדה במישור
במקהלים אברך יהוה:

xxvii. לדוד יהוה אורי וישעי ממי
יהוה מעוז חיי ממי אפחד:
בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי
צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו:
אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי
אם תקום עלי מלחמה בזאת
אני בטח: אחת שאלתי מאת
יהוה אותה אבקש שבתי בבית
יהוה כל ימי חיי לחזות

Pritina.he.Tex.heb. ps.xxviii. Trãsla.B.Hiero. Trãl.Gre.lex.cũ interp.latina.

נְעַם יְהוָה וְלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ׃ כִּי
pulchritudinẽ dñi & attẽ
dã tẽplũ eius. Abscondit
enim me in vmbra sua
in die pessimo: ooooooo
abscondit me in secreto
tabernaculi sui: In petra
exaltauit me. Nũc quo-
q; exaltauit caput meum
sup inimícos meos q sũt
i circuitu meo: & imola-
bo i tabernaculo eius ho
stias iubili cantabo & &
psallã dño. Audi dñe vo
cem meam inuocantis:
miserere mei & exaudi
me. Tibi dixit cor meũ
quesiuit vultus me?: fa-
ciem tuam domine ooo
requiram. Ne abscõdas
faciem tuam a me: ooo
ne declines in furore a
seruo tuo: auxiliũ meum
fuisti: ne derelinq̃s me
& ne dimittas me: deus
salutis mee. Pater enim
meus & mater mea dere
liquerũt me: dñs aũt col
legit me. Õnde mihi dñe
viã tuã: & deduc me i se-
mitã rectã pp insidiatores
meos. Ne tradas me aíe
tribulãtiũ me: qm̃ insur
rexerunt cõtra me testes
falsi & apertum mendа
cium. Credo vt videam
bona domini in terra vi
uentium. Expecta dñm:
confortare & roboretur
cor tuũ: & sustine dñm.

Dauid. 28.

AD te domine clama
bo: fortis meus ne
obsurdescas mihi: ne for
te tacente te mihi comp
arer bis qui descendunt
in lacum. Audi domine
vocẽ deprecatiõis mee cũ
clamauero ad te: cum le-
uauero manus meas ad
oraculum sanctum tuũ.
Ne trahas me cum im-
pis & cum operantibus
iniquitatem: qui loquũ-
tur pacem cũ amicis suis
& est malũ in corde eo-
rũ. Da eis secdm opus su
um & secdm malũ adinuẽ
tionũ suarũ: iuxta opus
manuũ suarũ da eis: red
de retributionẽ suã illis.
Quia non intellexerunt
opera domini & opus
manuũ ei?: destruet eos
& nõ edificabit. Bñdict9
dñs qm̃ exaudiuit vocẽ
deprecatóis mee. Dñs for
titudo mea & scutũ meũ:
in ipso cõfisũ est cor me
um & habui adiutoriũ: & &
gauisũ est cor meũ: & in
cãtico meo confitebor il-
li. Dominus fortitudo

voluptatẽ dñi: & visitẽ tẽplũ
με τὴν τερπνότητα κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν τὸν
ἅγιον αὐτοῦ. Ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ κακῶν
meoꝝ pterit me in abscõdito tabernaculi sui. In petra
μου ἐσκέπασέ με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. Ἐπὶ πέτρᾳ
exaltauit me: & nũc ecce exaltauit caput meũ sup inimicos meos.
ὕψωσέ με, καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσε κεφαλήν μου ἐπὶ ἐχθρούς μου.
Circuiui & imolaui in tabernaculo eius hostiã laudis & &
Ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν αἰνέσεως καὶ
iubilatiõis: cãtabo & psalmũ dicã dño. Exaudi dñe
ἀλαλαγμοῦ, ἄσω καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ. Εἰσάκουσον κύριε τῆς
vocẽ meã: qua clamaui. miserere mei & exaudi me. Tibi
φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα· ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου. Σοὶ
dixit cor meũ: vultũ tuũ requirã. exquisiuit te fa
εἶπεν ἡ καρδία μου, κύριον ζητήσω. ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν
cies mea: faciẽ tuã dñe requirã. Ne auertas
μου· τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciẽ tuã a me: & ne declines in ira a ser
πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ παιδός
uo tuo. Adiutor meus esto: ne derelinquas me: neq; de-
σου. Βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς
mittas me deus salutaris mei. Quia pr meus
με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου. Ὅτι ὁ πατήρ μου
& mr mea derelinquerunt me: dño aũt assũp
καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, ὁ δὲ κύριος προσελήμ-
sit me. Legem pone mihi dñe in via tua: & dirí
ψεταί με. Νομοθέτησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ ὁδήγη-
ge me in semita recta pp inimicos meos. Ne tradi
σόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου. Μὴ παραδῷς
das me in aias tribulãtiũ me: quia insurrexerũt in me te-
δῶς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρ-
stes iniqui: & mẽtita est iniquitas sibi. Credo videre
τυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. Πιστεύω τοῦ ἰδεῖν
bona dñi in terra viuẽtiũ. Expecta dñm: viriliter age:
τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων. Ὑπόμεινον τὸν κύριον, ἀνδρίζου,
& cõfortetur cor tuũ: & sustine dñm.
καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου, καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

Psalmus 66. ιζ.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κβ.

AD te dñe clamabo: deus meus ne sileas
Πρός σὲ κύριε κεκράξομαι, ὁ θεός μου μὴ παρασιωπήσῃς
a me: ne qñ taceas & assimilabor
ἀπ' ἐμοῦ, μή ποτε παρασιωπήσας καὶ ὁμοιωθήσομαι
descendentibus in lacũ. Exaudi dñe vocẽ
τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Εἰσάκουσον κύριε τῆς φωνῆς
deprecatiõis mee: dñi oro ad te: dñi extollã
τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ δεήσθαί με πρός σε, ἐν τῷ ἐπαίρειν μου
manus meas ad templũ sancti tuũ. Ne simul trahas me cũ
χεῖρές μου πρὸς ναὸν τὸν ἁγίον σου. Μὴ συνέλκύσῃς με μετὰ
peccatoribus: & cũ operantibus iniquitatẽ ne per
ἁμαρτωλῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέ-
das me: Qui loquũtur pacẽ cũ proximo suo: ma
σῃς με, Τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τοῦ πλησίον αὐτῶν, κα
la autẽ in cordibus eoꝝ. Da illis dñe fm opa eo
κὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Δὸς αὐτοῖς κύριε κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
rũ: & fm nequitiã adinuẽtionũ ipoꝝ. Secdm
τῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. Κατὰ
opa manuũ eoꝝ tribue illis: redde retributionẽ
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς, ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα
eoꝝ ipsis. Quia nõ intellexerũt in opa dñi: & in ope
αὐτῶν αὐτοῖς. Ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυ, καὶ εἰς τὰ ἔρ-
ra manuũ eius destrues illos: & nõ edificabis eos
γα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καθελεῖς αὐτούς, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐ-
os. Bñdictus dñs: qm̃ exaudiuit vocẽ deprecatóis mee:
τούς. Εὐλογητὸς κς, ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,
Dñs adiutor meus & protector meus: in ipo speruit cor
Κς βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου, ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρ
meũ: & adiutus sũ. Et refloruit caro mea: & ex uolũ
δία μου, καὶ ἐβοηθήθην. Καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου, καὶ ἐκ θελή-
tate mea cõfitebor ei. dñs fortitudo
ματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. Κύριος κραταίωμα τοῦ

plebis suę: t ꝓtector ſaluationū xp̄i
λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ
sui est. Saluū fac ꝑplz tuū: t bñdic
αὐτοῦ ἐστι. Σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κλη
dnati tuę: t rege eos: t extolle illos
ρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτούς, καὶ ὕψωσον αὐτούς
vsq̄ in eternū.
ἕως τοῦ αἰῶνος.

Psalmus .xxix: In cōsumatiōe tabernaculi. .28.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, Ἐξοδίου σκηνῆς. κθ.

HFferte dño filij dei: afferte dño fi
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱ
lios arietū. Afferte dño glorią t honorē:
οὺς κριῶν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν,
afferte dño ıglorią nomini eius: ado
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, προσκυ=
rate dñm in atrio ſcō eius. Vox dñi sup
νήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. Φωνὴ κυρίου ἐπὶ
aquas: deus maiestatis intonuit dñs sup aquas
τῶν ὑδάτων, ὁθεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε κύριος ἐπὶ ὑδάτων
multas. Vox dñi in virtute: vox dñi in magnifi
πολλῶν. Φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύι, φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρε=
cētia. Vox dñi cōfrigētis cedros: t cōfringet
πείᾳ. Φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, καὶ συντρίψει
dñs cedros libani. Et cōminuet eas tāq̄
κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς μόσχον
vitulū libani: t dilectus quēadmodū filius rhinocerotis.
μόσχου τὸν λίβανον, καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
Vox dñi intercidētis flāmā ignis: vox dñi cōcu
Φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός, φωνὴ κυρίου συσ
tientis desertū: t cōmouebit dñs desertū cades.
σείοντος ἔρημον, καὶ συσείσει κύριος τὴν ἔρημον Κάδης.
Vox dñi ꝑparātis cernuos: t retegabit
Φωνὴ κυρίου καταρτιζομένη ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει
condēsa: t in tēplo eius oēs dicēt glorią.
δρυμούς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
Dñs diluuiū inhabitare facit: t sedebit dñs
Κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικίζει, καὶ καθιεῖται κύριος
rex in eternū. Dñs virtutē ꝑpło suo dabit.
βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. Κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
dñs bñdicet ꝑpło suo in pace.
κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

Psalmus cāticī in dedicatiōe domus dd. .29.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου δαυίδ. κθ.

θExaltabo te dñe: qñ suscepisti me: t nō delectasti
Ὑψώσω σε κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με, καὶ οὐκ εὐφρανας
inimicos meos sup me: dñe deus meus clamaui ad te:
τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ' ἐμέ. Κύριε ὁ θεός μου ἐκέκραξα πρὸς σέ,
t sanasti me: dñe eduxisti ab inferno aiam meā: sal
καὶ ἴασω με. Κύριε ἀνήγαγες ἐξ ἅδου τὴν ψυχήν μου, ἔσω
uasti me a descēdētibus in lacū. Psallite
σάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ψάλατε τῷ
dño sancti eius: t cōfitemini memorie sanctifi=
κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιω=
cationis eius. Qñ ira in indignatiōe eius: t vita
σύνης αὐτοῦ. Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ
in voluntate eius. Ad vesperū demorabitur
ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. Τοῦ πρὸς ἑσπέραν αὐλισθήσεται
fletus: t ad matutinū letitia. Ego āt dixi
κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωῒ ἀγαλλίασις. Ἐγὼ δὲ εἶ=
xi in abundātia mea: nō mouebor in eternū.
πα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, οὐμὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
Dñe in voluntate tua ꝑstitisti decori meo
Κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου
virtutē. Auertisti āt faciē tuā: t facti
δύναμιν. Ἀποστρέψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγε=
sum cōturbatus. Ad te dñe clamabo: t
νήθην τεταραγμένος. Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, καὶ
ad dēū me deꝑcabor. Que vtilitas in
πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ
sanguine meo: dū descēdo in corruptionē?
αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;

plebis tuę: t protector ſalutarium
λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ
tui est. Saluū fac ꝑplz tuū: t bñdic
αὐτοῦ ἐστι. Σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κλη
dnati tuę: t rege eos: t extolle illos
ρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτούς, καὶ ὕψωσον αὐτούς
vsq̄ in eternū.
ἕως τοῦ αἰῶνος.

Psalmus .xxix: In cōsumatiōe tabernaculi. .28.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, Ἐξοδίου σκηνῆς. κθ.

HFferte dño filij dei: afferte dño fi
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱ
lios arietū. Afferte dño glorią t honorē:
οὺς κριῶν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν,
afferte dño ıglorią nomini eius: ado
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, προσκυ=
rate dñm in atrio ſcō eius. Vox dñi sup
νήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. Φωνὴ κυρίου ἐπὶ
aquas: deus maiestatis intonuit dñs sup aquas
τῶν ὑδάτων, ὁθεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε κύριος ἐπὶ ὑδάτων
multas. Vox dñi in virtute: vox dñi in magnifi
πολλῶν. Φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύι, φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρε=
cētia. Vox dñi cōfrigētis cedros: t cōfringet
πείᾳ. Φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, καὶ συντρίψει
dñs cedros libani. Et cōminuet eas tāq̄
κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς μόσχον
vitulū libani: t dilectus quēadmodū filius rhinocerotis
μόσχου τὸν λίβανον, καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
Vox dñi intercidētis flāmā ignis: vox dñi cōcu
Φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός, φωνὴ κυρίου συσ
tientis desertū: t cōmouebit dñs desertū cades.
σείοντος ἔρημον, καὶ συσείσει κύριος τὴν ἔρημον Κάδης.
Vox dñi ꝑparātis cernuos: t retegabit
Φωνὴ κυρίου καταρτιζομένη ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει
condēsa: t in tēplo eius oēs dicēt glorią.
δρυμούς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
Dñs diluuiū inhabitare facit: t sedebit dñs
Κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικίζει, καὶ καθιεῖται κύριος
rex in eternū. Dñs virtutē ꝑpło suo dabit.
βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. Κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
dñs bñdicet ꝑpło suo in pace.
κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

Psalmus cāticī in dedicatiōe domus dd. .29.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου δαυίδ. κθ.

θExaltabo te dñe: qñ suscepisti me: t nō delectasti
Ὑψώσω σε κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με, καὶ οὐκ εὐφρανας
inimicos meos sup me: dñe deus meus clamaui ad te:
τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ' ἐμέ. Κύριε ὁ θεός μου ἐκέκραξα πρὸς σέ,
t sanasti me: dñe eduxisti ab inferno aiam meā: sal
καὶ ἴασω με. Κύριε ἀνήγαγες ἐξ ἅδου τὴν ψυχήν μου, ἔσω
uasti me a descēdētibus in lacū. Psallite
σάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ψάλατε τῷ
dño sancti eius: t cōfitemini memorie sanctifi=
κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιω=
cationis eius. Qñ ira in indignatiōe eius: t vita
σύνης αὐτοῦ. Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ
in voluntate eius. Ad vesperū demorabitur
ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. Τοῦ πρὸς ἑσπέραν αὐλισθήσεται
fletus: t ad matutinū letitia. Ego āt dixi
κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωῒ ἀγαλλίασις. Ἐγὼ δὲ εἶ=
xi in abundātia mea: nō mouebor in eternū.
πα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, οὐμὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
Dñe in voluntate tua ꝑstitisti decori meo
Κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου
virtutē. Auertisti āt faciē tuā: t facti
δύναμιν. Ἀποστρέψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγε=
sum cōturbatus. Ad te dñe clamabo: t
νήθην τεταραγμένος. Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, καὶ
ad dēū me deꝑcabor. Que vtilitas in
πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ
sanguine meo: dū descēdo in corruptionē?
αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;

לְמַ֣ן מִשְׁחִ֣ישׁוּעוֹת֣מְשִׁיחוֹ֣הוֹאִ֣֣֣

Psalma.he. Ter.heb.ps.xxxi.

יְהוּדָה	׳הַיּוֹדֵ֣ךְ ׳עֶפֶר ׳הַיְנִיד ׳אַמְתֶּךָ׃
נָגִד	׳שִׁמְעִ֣י ׳יְהוָ֣ה ׳וְחָנֵ֑נִי ׳יְהוָ֣ה ׳הֱיֵה
עֵזֶר סָפַד	׳עֹזֵ֥ר ׳לִ֝י׃ ׳הָפַ֣כְתָּ ׳מִסְפְּדִ֣י ׳לְמָח֑וֹל
חָלַל אָזַר	׳לִ֥י ׳פִּתַּ֥חְתָּ ׳שַׁקִּ֑י ׳וַתְּאַזְּרֵ֥נִי ׳שִׂמְחָֽה׃
זָמַר כָּבֵד	׳לְמַ֤עַן ׳יְזַמֶּרְךָ֣ ׳כָּב֑וֹד ׳וְלֹ֥א ׳יִדֹּ֝ם
דָּמַם עָלַם	׳יְהוָ֣ה ׳אֱלֹהַ֣י ׳לְעוֹלָ֣ם ׳אוֹדֶֽךָּ׃
נָצַח	׳לַמְנַצֵּ֣חַ ׳מִזְמ֣וֹר ׳לְדָוִ֑ד׃ xxxi.
חָסָה	׳בְּךָ ׳יְהוָ֣ה ׳חָסִ֣יתִי ׳אַל־ אבושה
בוש	׳לְעוֹלָ֑ם ׳בְּצִדְקָתְךָ֣ ׳פַּלְּטֵ֣נִי ׳׃ הַטֵּה
נָטָה	׳אֵלַ֣י ׳אָזְנְךָ֣ ׳מְהֵרָ֣ה ׳הַצִּילֵ֑נִי ׳הֱיֵה
נָצַל	׳לִ֥י ׳לְצ֥וּר ׳מָע֑וֹז ׳לְבֵ֥ית ׳מְצוּד֥וֹת
עָזַז צוד	׳לְהוֹשִׁיעֵ֑נִי ׳כִּ֥י ׳סַלְעִ֥י ׳וּמְצוּדָתִ֥י
נָחָה	׳אָ֑תָּה ׳וּלְמַ֥עַן ׳שִׁמְךָ֣ ׳תַּנְחֵ֥נִי ׳
נָהַל יָצָא	׳וְתַנְהֲלֵ֑נִי ׳תּוֹצִיאֵ֥נִי ׳מֵ֝רֶ֗שֶׁת ׳זוּ
	׳׳טָמְנ֣וּ ׳לִ֭י ׳כִּי־ ׳אַתָּ֣ה ׳מָעוּזִּ֑י ׳בְּיָדְךָ
פָּדָה	׳אַפְקִ֣יד ׳רוּחִ֑י ׳׳פָּדִ֥יתָה ׳אוֹתִ֝֗י
אֵת	׳יְהוָ֣ה ׳אֵ֣ל ׳אֱמֶֽת׃ ׳שָׂנֵ֥אתָ ׳הַשֹּׁמְרִ֑ים
	׳הֲבָלִ֥ים ׳שָׁ֝֗וְא ׳וַאֲנִ֥י ׳אֶל־ ׳יְהוָ֑ה
גִּיל שָׂמַח	׳אָגִ֣ילָה ׳וְאֶשְׂמְחָ֑ה ׳׳בַּחֲסָדֶ֣ךָ ׳אֲשֶׁר ׳רָאִ֣יתָ ׳אֶת־ ׳עָנְיִ֑י
רָאָה עָנָה	׳יָדַ֥עְתָּ ׳בְּצָר֥וֹת ׳נַפְשִׁ֑י ׳׳וְלֹא
צוּר	׳הִסְגַּרְתַּ֥נִי ׳בְּיַד־ ׳אוֹיֵ֑ב ׳הֶעֱמַ֥דְתָּ
סָגַר אֵיב	׳בַּמֶּרְחָ֑ב ׳רַגְלָ֑י׃ ׳חָנֵ֥נִי ׳יְהוָ֥ה ׳כִּי
עָשַׁד רָחַב	׳צַר־ ׳לִ֥י ׳עָשְׁשָׁ֑ה ׳בְּכַ֝עַ֗ס ׳עֵינִ֥י
צוּר	׳׳נַפְשִׁ֥י ׳׳וּבִטְנִ֑י׃ ׳כִּי ׳כָלּ֣וּ ׳בְיָג֑וֹן
כָּלָה יָגוֹן	׳חַיַּ֥י ׳וּשְׁנוֹתַ֑י ׳בַּאֲנָחָ֗ה ׳׳כָּשַׁ֥ל
חָיָה שָׁנָה	׳בַּעֲוֹנִ֑י ׳כֹּחִ֥י ׳וְעַצְמַ֥י ׳עָשְׁשׁ֝֗וּ׃
עָשַׁשׁ כֹּחַ	׳מִכָּל־ ׳צוֹרְרַ֥י ׳הָיִ֑יתִי ׳חֶרְפָּ֥ה ׳וְלִשְׁכֵנַ֑י
צוּר הָיָה	׳מְאֹ֥ד ׳׳וּפַ֝חַ֗ד ׳לְמִיד֑וֹעַ ׳׳רֹאַ֥י ׳בַּחוּץ
יָדַע רָאָה	׳׳נָדְד֥וּ ׳׳מִמֶּ֑נִּי׃ ׳נִשְׁכַּ֥חְתִּי ׳כְּמֵ֥ת
שָׁכַח מוּת	׳מִלֵּ֑ב ׳הָיִ֥יתִי ׳כִּכְלִ֥י ׳אוֹבֵֽד׃ ׳׳כִּי
כָּלָה אָבַד	׳שָׁמַ֥עְתִּי ׳דִּבַּ֣ת ׳רַבִּ֑ים ׳מָג֥וֹר ׳מִסָּבִ֗יב
דָּבַב גּוּר	׳בְּהִוָּסְדָ֣ם ׳יַ֣חַד ׳עָלַ֑י ׳לְקַחַ֥ת ׳נַפְשִׁ֝֗י
סָבַב יָסַד	׳זָמָֽמוּ׃ ׳וַאֲנִ֣י ׳עָלֶ֣יךָ ׳בָּטַ֑חְתִּי ׳יְהוָ֥ה
	׳׳אָמַ֥רְתִּי ׳אֱלֹהַ֣י ׳אָ֑תָּה ׳בְּיָדֶ֥ךָ
נָצַל	׳עִתֹּתָ֑י ׳הַצִּילֵ֥נִי ׳מִיַּד ׳׳אֹיְבַ֝֗י

Trãsla.B.Hie.

'nũquid confitebitur tibi 'puluis aut 'ãnũciabit' veritatẽ tuam? Audi' dñe' & miserẽ meí: 'dñe' esto' adiutorium' meum. 'Cõuertisti' plãctũ meũ 'in chorum' mihi: 'soluisti' saccũ meũ' & accinxisti me' letícia. 'Vt' laudet te 'gloria 'non 'taceat: 'domine 'deus meus' in femiternum' confitebor tibi.

'Victori' psalmus 'dauid. 31.

IN te' dñe 'sperauí' nõ confundar' in eternũ: 'in iusticia tua' salua me. 'Inclina' ad me' aurẽ tuã 'velociter' libera me: 'esto 'mihi' in lapidem' fortissimum & 'in domum' munitam' vt salues me. 'Quia 'petra mea' & mũnitio mea 'tu es: & propter' nomen tuum' dux meus eris' & enutries me. 'Educes me 'de reti' quod' absconderunt' mihi: 'quia' tu' fortitudo mea es. 'In mãu tua 'commendo' spíritum meum: 'redemisti' me' domine' 'deus' veritatis. 'Odisti 'custodientes' vanitates 'frustra: ego autem' in 'domino 'confisus sum. 'Exultabo' & letabor' 'in misericordia tua: 'quoniam' vidisti' afflictionem meam: 'cognouisti' tribulationem' anime mee. 'Et non' conclusisti me' in manu' inimici: 'statuisti' in 'in latitudine' pedes meos. 'Miserere mei' 'domine 'quoniam' tribulor: 'caligauit' in furore' oculus meus' anima mea' & venter meus. 'Quia' consumpte sunt' in merore 'vite mee' & anni mei' in gemitu: 'infirmata est' in iniquitate' virtus mea: & ossa mea' contabuerunt. 'Apud omnes' hostes meos' factus sum' opprobrium' & vicinis meis' nimis' & timor' notis meis: 'qui videbãt me' in plateis' fugiebant' a me. 'Obliuioni tradit' sum' quasi mortuus' a corde: 'fctus sũ' q̃si vas' pditũ. 'Audiui' enim 'opprobriũ' multorũ' cõgregationem' in circuitu: 'cũ inirẽt cõsiliũ' aduersũ me: 'vt auferrẽt' aiam meã 'cogitauerunt. 'Ego autẽ 'in te' sperauí' domine: 'dixí' deus meus es' tu. 'In manu tua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'tpa mea: 'libera me' de manu' inimicorũ meorũ

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Numquid cõfitebit tibi pulvis? aut ãnunciabit veritatẽ tuam? Audi dñe & miserẽ mei: dñe esto adiutor meus. Cõuertisti planctũ meũ in gaudiũ mihi: cõscidisti saccũ meũ: & circũdedisti me letícia. Vt cãtet tibi gl̃ia mea & nõ cõpũgar: dñe deus meus in eternũ cõfitebor tibi.

Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου; Ἤκουσε κύριος καὶ ἐλέησέ με, κύριος ἐγενήθη βοηθός μου. Κόνεττιν πλακτὸν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, διέρρηξας σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην. Ὅπως ᾄσῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ, κύριε ὁ θεός μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

In finẽ psalmus dauid. pro extasi. 30.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ἐκστάσεως. λ'.

IN te dñe sperauí nõ cõfundar in eternũ: in iusticia tua libera me & eripe me. Inclina ad me aurẽ tuã: accelera vt eruas me. Esto mihi in deũ protectorẽ: & in domũ refugij vt saluũ me faciας. Quia fortitudo mea & refugiũ meũ es tu: & pp nomẽ tuũ deduces me & enutries me. Educes me de laqueo hoc quẽ absconderũt mihi: quia tu es protector meus dñe in manus tuas cõmẽdabo spũm meũ. Redemisti me dñe deus veritatis. Odisti custodientes vanitates frustra: ego aũt in dño spaui: exultabo & letabor in mia tua. Quia respexisti humilitatẽ meã: saluasti de necessitatibus aiaz meã. Et nõ cõclusisti me in manus inimici: statuisti in loco spatioso pedes meos. Miserere mei dñe: quia tribulor. cõturbatus est in ira oculus meus: aia mea & vẽter meus. Quia defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus. Infirmata est in pauptate virtus mea: & ossa mea cõturbata sũt. Supra oẽs inimicos meos factus sũ opprobriũ: & Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, καὶ vicinis meis valde: & timor notis τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς meis. Qui videbãt me foras fugerũt a me: obliuioni μου. Οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ, ἐπελάdat sũ tãq̃ mortuus a corde. Factus sũ tãq̃ vas Σθην ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας. Ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος perditũ: quia audiui vituperationẽ multorũ cõmorãtiũ ἀπολωλός, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων circuitu. In eo dũ cõuenirẽt ipi simul aduersũ me: κυκλόθεν. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ, accipere aiaz meã cõsiliati sũt. Ego aũt τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου. ἐβουλεύσαντο. Ἐγὼ δὲ in te dñe spaui. dixi: tu es deus meus: in ἐπὶ σοί κύριε ἤλπισα. εἶπα, σὺ εἶ ὁ θεός μου, ἐν ταῖς manibus tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicorũ meorũ: χερσί σου οἱ κλῆροί μου. Ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου,

r ꝫ p̄cq̄ntibus me. Illustra facie
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με. Ἐπίφαγον τὸ πρόσωπόν
tuū sup ferutū tuū. saluū fac me in mia tua: do
σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου. σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου, κύ=
mine nō cōfundar qm̄ inuocauī te. Erubescāt
ριε μὴ καταισχυνθείην ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε. Αἰσχυνθείησαν
impij r deducātur in infernū. Muta fiāt
ἀσεβεῖς καὶ κατασχεθείησαν εἰς ᾅδου. Ἀλαλα γενηθήτω τὰ
labia dolosa: q̄ loquūtur aduersū iustū iniq̄tatē in
χείλη τὰ δόλια, τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν ἐν
supbia r cōtēptu. Quā magna multitudo
ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς
dulcedinis tue dñe: q̄ abscōdisti timētibus te.
χρηστότητός σου κύριε, ἣν ἐκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε.
Perfecisti eis q̄ sperāt in te: in ꝓspectu filioꝝ
Ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ, ἐναντίον τῶν υἱῶν
hoīuz. Abscōdes eos in abscōdito
τῶν ἀνθρώπων. Κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ
faciei tue a ꝓturbatiōe hoīuz. Proteges eos
προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων. Σκεπάσεις
in tabnaculo a cōtradictiōe linguaꝝ. Bñdictus dñs
αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν. Εὐλογητὸς κύρι=
nus: qm̄ mirificauit miam suā in ciuitate munita.
ος, ὅτι ἐθαυμάσωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
Ego aūt dixi in excessu mētis mee: iectus sū a fa
Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, ἀπερρίμμαι ἀπὸ προσώ=
cie oculoꝝ tuoꝝ. Propter hoc exaudisti vo
που τῶν ὀφθαλμῶν σου. Διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φω=
cē oronis mee dū clamarē ad te. Dilit
νῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραξθαί με πρὸς σέ. Αγα=
gite dñz oēs sci eius: qm̄ veritatē
πήσατε τὸν κύριον πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, ὅτι ἀλήθειας
requirit dñs: r retribuit abūdāter facié=
ἐκζητεῖ κύριος, καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς ποιοῦ
tibꝰ superbiā. Viriliter agite r cōfortetur cor
σιν ὑπερηφανίαν. Ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία
vrm oēs q̄ sperātis in dño.
ὑμῶν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

¶ Psalmus dō intellectus. xxxi.
Ψαλμὸς τῷ Δαὺδ συνέσεως. λά.

Beati quoꝝ remisse sūt iniq̄tates: r quoꝝ tecta
Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφ
sunt peccata. Beatus vir: cui nō iputabit dñs
θησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνήρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος
petiā: neq; est in ore eius dol⁹. Quōn
ἁμαρτίαν, οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. Ὅτι ἐσί=
cui inueterauerūt ossa mea: dū clamarē tota
γησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην
die. Quōn die ac nocte grauata ē sup me manꝰ
τὴν ἡμέραν. Ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ
tua: conuersus sū in erumnā: dū cōfingit mihi
σου, ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι ἄκ=
spinā. Delictū meū cognitū feci: r iniustitiā
κανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν
meā nō abscōdi. Dixi cōfitebor aduersū me iniu
μου οὐκ ἐκάλυψα. Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνο
stitiā meā dño: r tu remisisti impietatē
μίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς
cordis mei. Pro hac orabit ad te oīs sā=
καρδίας μου. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρός σε πᾶς ὅ=
ctus in tpe opportuno. Verūtū in diluuio aquaꝝ
σιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. Πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων
multaꝝ ad eū nō approximabūt. Tu mea es refugiū a
πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. Σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ
tribulatiōe q̄ circūdedit me: exultatio mea e=
θλίψεως τῆς περιεχούσης με, τὸ ἀγαλλίαμά μου λύ=
ue me a circūdātib⁹ me. Intellectū tibi dabo
τρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με. Συνετιῶ σε
r instruā te in via hac qua gradieris: firmabo
καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ πορεύσῃ, ἐπισηρίω
sup te oculos meos. Nolite
ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Μὴ

ꝑ & ꝑsequētiū me. Oste
de faciē tuā sup ferutū
tuū: salua me in miseri=
cordia tua. Domine ne
confundar quia inuo=
cauī te: confundantur
impij taceant in inferno. Muta fiant
labia mendacia: q̄ lo=
quuntur contra iustum
dura in supbia & des=
pectōe. Quā multa ē bo
nitas tua quā abscōdi=
sti timentibus te: opat
es sperātibus in te ī cō=
spectu filiorū hominū.
Abscōdes eos in pro=
tectiōe vultus tui a du=
ricia viri: abscōdes eos
in vmbra a cōtradictio
ne linguarū. Bñdictus
dñs qui mirabilē fecit
miam suam mihi in ci=
uitate munita. Ego
dixi in supore meo ꝑ=
iectus sum a conspectu
oculorū tuorū: ergo
audisti vocē deprecā=
tiōis mee dū clamarem
ad te. Diligite Dñm
omnes sancti eius: fide
les seruat dominus:
& retribuet his qui sa=
tis operantur supbiam.
Cōfortamini & robo=
retur cor vrm: oēs qui
expectatis dominum.
Eruditio dauid. xxxii.
Beatus cui dimissa ē
iniquitas: & abscō=
ditū est pctiū. Brūs hō
cui nō imputabit dñs
iniquitatem: nec est in
spū eius dolus. Quoni
am tacui attrita sūt os=
sa mea in rugitu meo to
ta die. Die enim ac no
cte grauatur
sup me manus tua: ver
satus sum ī miseria mea
cū exarserit estus.
Sp.
Petiū meū notū faciā
tibi: & iniquitatē meā
nō abscōdi: dixi cōfi=
tebor scelus meū do=
mino: & tu dimisisti
iniquitatē peccati mei.
Semper. Pro
hac orabit omnis mi=
sericors ad te
tempus inueniens: vt
cum inundauerint aq̄
multe ad illū non acce
dant. Tues
protectio mea ab hoste
custodies me: laus mea
saluans circūdabis me.
Semper. Docebo te
& monstrabo tibi viā
quam ambules:
cogitabo de te oculo
meo. Nolite

'אור דָּוִד ׀ מִזְמוֹר לְדָוִד הַאֲזִינָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי
ישע הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה׃ מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא
בוש עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃ בָּחַנְתָּ לִבִּי פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי
אלם בַּל תִּמְצָא זִמָּתִי בַּל יַעֲבָר פִּי׃ לְפָעֳלוֹת אָדָם בִּדְבַר
פלס שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיצִים׃ תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי
נאה בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַּל נָמוֹטוּ פְּעָמָי׃ אֲנִי קְרָאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי
חסה אֵל הַט אָזְנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי׃ הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ
סתר חוֹסִים מִתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ׃ שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁ בַּת עָיִן
צפן בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃ מִפְּנֵי רְשָׁעִים זָדוּ שֹׁדְדוּנִי
רוב אֹיְבֵי בְנַפְשִׁי יַקִּיפוּ׃ חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ פִּימוֹ דִּבְּרוּ בְגַאֲוָה׃
כפל אֲשֻׁרֵינוּ עַתָּה סְבָבוּנוּנִי עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת בָּאָרֶץ׃
צור דִּמְיוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסֹף לִטְרֹף וּכְכְפִיר יוֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים׃
גרז קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְּטָה נַפְשִׁי מֵרָשָׁע
חנן חַרְבֶּךָ׃ מִמְתִים יָדְךָ מִמְתִים יְהוָה מֵחֶלְדֵּי חֵלֶק חַיָּתָם
אמץ בַּחַיִּים וּצְפוּנְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
יחל לְעוֹלְלֵיהֶם׃ אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ
עכל תְּמוּנָתֶךָ׃

יהוה לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
כסה אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃
חשב כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם
רבה וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה׃
קוץ חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה
כסה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל־
כלל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצוֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם
מצא רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי
צור נצר פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ
רנן סכב אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃ אַל
שכל ירה
ילך
יעץ

Psalma.hc. Tex.heb.ps.xxxiii.

תְּהִיו	fieri	γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις. Ἐν κημῷ καὶ
נָסוּס	ficut equus &	freno μανίλλας σου σύστριξε· μὴ ἐγγιζόντων πρὸς
כְּפֶרֶד	mulus quibus	σέ. Πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζοντα
אֵין הָבִין	nō ē intellec	in dño mia circūdabit. Letamini in dño & exul
בֶּחֱיָ֤ן	tus: in camo	ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. Εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλ
מֶתֶג	& freno	λιᾶσθε δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
וָרֶסֶן	maxillas corū	Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. λβ'.
עֶדְיָם	cōstrīge	Exultate iusti in dño: rectos decet col
בַּל	qui nō	Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ, τοὺς εὐθεῖς πρέπει αἴ
קָרַב	accedūt	laudatio. Cōfitemini dño in cithara: i psalterio de
אֵלֶיךָ׃	ad te.	cē chordaꝝ psallite illi. Cāte ei cāticū nouū: be
רַבִּים	Multi	νεσις. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν ψαλτηρίῳ δε
מַכְאוֹבִים	dolores	καχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ, Ἄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν, κα
לָרָשָׁע	impii:	νε psallite ei in vociferatiōe. Quia rectū vbū do
וְהַבּוֹטֵחַ	cōfidētē aūt	λῶς ψάλατε αὐτῷ ἐν ἀλαλαγμῷ. Ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυ
בַּיהוָה	in dño	mini: & oia opa eius in fide. Diligit mise
חֶסֶד	mi	ρίου, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει. Ἀγαπᾷ ἔλεη
יְסוֹבְבֶנּוּ׃	sericordia	μοσύνην καὶ κρίσιν ὁ κύριος, τοῦ ἐλέους κυρίου τὴν γῆν
שִׂמְחוּ	circūdabit.	πλήρης ἡ
בַיהוָה	Letamini	terra. Verbo dñi celi firmati sūt: & spi
וְגִילוּ	in dño	γῇ. Τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύ
צַדִּיקִים	& ex	ματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν· Συ
וְהַרְנִינוּ	ultate	γκρίνων ὡσεὶ ὕδατα θαλάσσης, τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀ
כָּל	iusti:	βύσσους· Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ
יִשְׁרֵי לֵב׃	& laudate eum	σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην·
	omnes	Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτί
	recti	σθησαν. Κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λο
	corde.	γισμοὺς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. Ἡ δὲ βου

xxxiii.

רַנְּנוּ	Laudate	λὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ἰδίᾳ, λογισμοὶ τῆς καρδίας
צַדִּיקִים	iusti	eius in gñatione & gñatione. Beata gēs cuꝰ est do
בַּיהוָה	dñi:	αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν· Μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστὶ κύ
לַיְשָׁרִים	rectos	minus deus eius: pplm quē elegit in hereditatē si
תְּהִלָּה׃	decet laudatio.	ριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυ
הוֹדוּ	Cōfite	τῷ. Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἱ
לַיהוָה	mini dño	ους τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλε
בְּכִנּוֹר	in cithara:	ψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν· Ὁ πλάσας
נֵבֶל	in	singillatim corda eoꝝ: q intelligit oia opa
עָשׂוֹר	psaltio	καταμόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα
זַמְּרוּ	decachordo	eoꝝ. Hō saluat rex p multā virtutē: & gigas
לוֹ׃	cā	αὐτῶν· Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας
שִׁירוּ	tate	nō saluabit in multitudine virtutis sue. Fallax equꝰ ad sa
לוֹ	ei.	lutē: in abūdātia aūt virtutis sue nō saluabit. Ecce ocu
שִׁיר	Cantate	οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. Ψευδὴς ἵππος εἰς σω
חָדָשׁ	ei	τηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. Ἰδοὺ ὀφ
הֵיטִיבוּ	canticum	θαλμοὶ κυ' ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ
נַגֵּן	nouum:	mias eius: Ut eruat a morte aias eoꝝ: & a
בִּתְרוּעָה׃	diligen	λὰ ἔλεος αὐτοῦ, Ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ θρέ
כִּי	ter	psallite ei in iubilo. Quia rectū vbū dñi: &
יָשָׁר	psallite ei	λαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ, Ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομενεῖ τῷ κυ
דְּבַר	in	omne opus eius in fide. Diligit iusticiam &
יְהוָה	iubilo.	ρίῳ, ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν· Ὅτι ἐν αὐ
וְכָל	Quīa	iudiciū: misericordia dñi plena est terra. Verbo dñi celi firmati sunt: & spū oris eius omnis
מַעֲשֵׂהוּ	rectū	τῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι
בֶּאֱמוּנָה׃	est	ornatus eorū. Cōgregans quasi in vtre aq̄s maris: ponēs in thesauris abyssos. Timeat do
אֹהֵב	verbum	ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν· Γένοιτο
צְדָקָה	dñi: &	
וּמִשְׁפָּט	omne	
חֶסֶד	opus	
יְהוָה	eius	
מָלְאָה	in fide.	
הָאָרֶץ׃	Diligit	
בִּדְבַר	iusticiam	
יְהוָה	& iudicium:	
שָׁמַיִם	misericordia dñi	
נַעֲשׂוּ	plena	
וּבְרוּחַ	est terra.	
פִּיו	Verbo	
כָּל	dñi celi	
צְבָאָם׃	firmati	
כֹּנֵס	sunt:	
כַּנֵּד	& spū	
מֵי	oris eius	
הַיָּם	omnis	
נֹתֵן	ornatus	
בְּאוֹצָרוֹת	eorū.	
תְּהוֹמוֹת׃	Cōgregans	
יִירְאוּ	quasi in	
מֵיְהוָה	vtre	
כָּל	aq̄s	
הָאָרֶץ	maris:	
מִמֶּנּוּ	ponēs	
יָגוּרוּ	in	
כֹּל	thesauris	
יֹשְׁבֵי	abyssos.	
תֵבֵל׃	Timeat	
כִּי	dominū	
הוּא	omnis	
אָמַר	terra:	
וַיֶּהִי	ipsum	
הוּא	formidēt	
צִוָּה	vniuersi	
וַיַּעֲמֹד׃	habitatores	
יְהוָה	orbis.	
הֵפִיר	Quia	
עֲצַת	ipe	
גּוֹיִם	dixit	
הֵנִיא	& factus	
מַחְשְׁבוֹת	est:	
עַמִּים׃	ipso	
עֲצַת	precipiente	
יְהוָה	stetit.	
לְעוֹלָם	Ipso	
תַּעֲמֹד	minus	
מַחְשְׁבוֹת	absoluit	
לִבּוֹ	consilia	
לְדֹר	gentiū:	
וָדֹר׃	irritas	
אַשְׁרֵי	facit	
הַגּוֹי	cogitationes	
אֲשֶׁר	populorum.	
יְהוָה	Consiliū	
אֱלֹהָיו	aūt	
הָעָם	dñi	
בָּחַר	stabit	
לְנַחֲלָה	in	
לוֹ׃	eternum:	
מִשָּׁמַיִם	cogitationes	
הִבִּיט	cordis	
יְהוָה	eius	
רָאָה	in gñatiōe	
אֶת	& gñatione.	
כָּל	Btā	
בְּנֵי	gens	
הָאָדָם׃	cuius	
מִמְּכוֹן	est	
שִׁבְתּוֹ	dñs	
הִשְׁגִּיחַ	deus	
אֶל	eius:	
כָּל	populus	
יֹשְׁבֵי	quem	
הָאָרֶץ׃	elegit	
הַיֹּצֵר	in	
יַחַד	hereditatē	
לִבָּם	sibi.	
הַמֵּבִין	De	
אֶל	celo	
כָּל	respexit	
מַעֲשֵׂיהֶם׃	dominus:	
אֵין	vidit	
הַמֶּלֶךְ	oēs	
נוֹשָׁע	filios	
בְּרָב	adam.	
חָיִל	De	
גִּבּוֹר	firmissimo	
לֹא	solio	
יִנָּצֵל	suo	
בְּרָב	prospexit	
כֹּחַ׃	vniuersos	
שֶׁקֶר	habitatores	
הַסּוּס	terre.	
לִתְשׁוּעָה	Fingēs	
וּבְרָב	piter	
חֵילוֹ	corda	
לֹא	eorū:	
יְמַלֵּט׃	intelligēs	
הִנֵּה	omnia	
עֵין	opera	
יְהוָה	eorū.	
אֶל	Non	
יְרֵאָיו	salua	
לַמְיַחֲלִים	tur	
לְחַסְדּוֹ׃	rex	
לְהַצִּיל	in	
מִמָּוֶת	multitudine	
נַפְשָׁם	exercitus:	
וּלְחַיּוֹתָם	nec	
בָּרָעָב׃	fortis	
נַפְשֵׁנוּ	liberabitur	
חִכְּתָה	in	
לַיהוָה	multitudine	
עֶזְרֵנוּ	virtutis.	
וּמָגִנֵּנוּ	Fallax	
הוּא׃	equus	
כִּי	ad	
בוֹ	salutē:	
יִשְׂמַח	& in	
לִבֵּנוּ	multitu	
כִּי	dine	
בְשֵׁם	roboris	
קָדְשׁוֹ	sui	
בָּטָחְנוּ׃	nō	
יְהִי	saluabitur.	
חַסְדְּךָ	Ecce	
יְהוָה	oculi	
עָלֵינוּ	dñi	
כַּאֲשֶׁר	sup	
יִחַלְנוּ	timētes	
לָךְ׃	eū: &	
	expectates	
	miam	
	eius.	
	Vt eruat	
	de morte	
	aias eoꝝ	
	eū: &	
	viuificet	
	eos in fa	
	me. Aia	
	nr̄a	
	expectauit	
	dñm:	
	auxilium	
	nr̄m &	
	clypeus	
	nr̄ ē.	
	In	
	ipo	
	ei	
	letabitur	
	cor	
	nr̄m:	
	qa	
	in	
	noie	
	sctō	
	eius	
	spera	
	uimus.	
	Sit	
	mia	
	tua	
	dñe	

dñe mi: tu sup nos: quēadmodū sperauimus in te.
κύριε ὁ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.

Psalmus dauid: qñ mutauit os suū
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
coꝝ abimelech ⁊ dimisit eū ⁊ abiit. 33.
ἔναντίον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν. λγ'

Benedicā dñm in oī tpe: semp
Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διὰ παντὸς ἡ
laus eius in ore meo. In dño laudabit
αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. Ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεθήσε
aīa mea: audiāt mānsuēti ⁊ lētētur.
ται ἡ ψυχή μου, ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφραν θήτωσαν.
Magnificate dñm mecū: ⁊ exaltemus no
Μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί, καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνο
mē eius in idipm. Exquisiui dñm: ⁊ exaudi
μα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκου
uit me: ⁊ ex oīb⁹ tribulatiōib⁹ meis eripuit me. Ac
σέ μου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεών μου ἐρρύσατό με. Ac
cedite ad eū ⁊ illuminamini: ⁊ facies
σίσατε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα
ve nō cōfundētur. Iste pauper clamauit
ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῆ. Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκρα
et: ⁊ dñs exaudiuit eū: ⁊ ex oīb⁹ tribu
ξε, καὶ ὁ κύριος ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλί
latiōibus eius saluauit eū. Castrametabit̄ angel⁹ dñi
ψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν. Παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυ
ni circuitu timētiū eū: ⁊ eripiet eos.
ρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς.
Gustate ⁊ videte: qñ suauis dñs. beatus vir:
Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. μακάριος ἀνήρ,
qui sperat in eo. Timete dñm oēs sanc
ti eius: quoniam non est inopia timētibus eum.
ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν. Φοβήθητε τὸν κύριον πάντες οἱ ἅγι
οι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
Catuli egurierūt ⁊ esurierūt: inquirētes aūt do
Πλοῦτοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύ
minū: nō minuent oīi bono. Venite filii
ριον: οὐ μὴ ὑστερήσουσιν παντὸς ἀγαθοῦ. Δεῦτε τέκ
audite me: timorē dñi docebo vos. Quis est
να ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστιν ἄνθρω
homo qui vult vitā diligēs dies videre bonos? Prohibe
πος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; Παῦσον τὴν
linguā tuā a malo: ⁊ labia tua ne loquātur
γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι
dolū. Diuerte a malo: ⁊ fac bonū: inq
δόλον. Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτη
re pacē ⁊ psequere eā. Oculi dñi sup iu
σον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαί
stos: ⁊ aures eius in preces eoꝝ. Vultus aūt dñi
ους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ κυρίου
sup facientes mala: vt pdat de terra
ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ
tā memoriā eorū. Clamauerūt iusti: ⁊ dñs exaudiuit eos:
τῶν. Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος ἐπήκουσεν αὐτῶν,
⁊ ex oībus tribulatiōibus eoꝝ liberauit eos. Iuxta
καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς
dñs his q̄ tribulato sūt corde: ⁊ humi
κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς ταπει
les ipē saluabit. Multe tribulatiōes iustoꝝ: ⁊
νοὺς τῷ πνεύματι σώσει. Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ
de oībus iis liberabit eos dñs. Custodit dñs oia
ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύ. Φυλάσσει κύ πάντα
ossa eoꝝ: vnū ex iis nō cōteret. Mors pec
τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. Θάνατος ἁμαρ
catoꝝ pessima: ⁊ q̄ oderūt iustū delin
τωλῶν πονηρός, καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσου
quēt. Redimet dñs aīas seruoꝝ suoꝝ: ⁊ nō delin
σι. Λυτρώσεται κύ ψυχὰς δούλων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ πλημμελή
quēt oēs qui sperāt in eo. Psalmus dauid. 34.
σουσι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λδ'

Iudica dñe nocētes me: expugna
Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τοὺς

"super nos: sicut ⁊ expe
ctauimus in te.
Dauid: qñ mutauit os
suū coram abimelech & e
iecit eum & abiit. 34.
Benedicā dñm in oī
tpe: semp laus eius in
ore meo. In dño laudabitur anima mea: audiāt mites & letabuntur.
Magnificate dñm mecum: & exaltabimus nomen eius pariter. Quesiui dominum & exaudiuit me: & de
omnibus angustiis meis liberauit me. Respicite ad eum & cōfluite:
& vultus vestri non erubescent. Hic pauper clamauit & dominus
exaudiuit: & de oībus tribulatiōibus eius saluauit eū. Circūdat angelus dñi timentes eum: & eruet
eos. Gustate & videte qm bonus dñs: beatus
vir qui sperat in eo. Timete dñm sancti
eius: quoniam non est
inopia timētibus eum.
Leones indigerunt
& esurierunt: querentibus aūt dñm non deerit
omne bonū. Venite filii
audite me: timorē dñi
docebo vos. Quis est
vir qui velit vitam: diligens dies videre bonos? Custodi linguam
tuam a malo: & labia tua ne loquantur dolū.
Recede a malo & fac
bonum: quere pacem
& perseque eam. Oculi domini ad iustos:
& aures eius ad clamores eorum. Vultus autem domini super facientes mala: vt pdat de terra memoriā eorū. Clamauerūt & dñs exaudiuit: & ex oībus tribulatiōibus eoꝝ liberauit eos. Iuxta est dñs cōtritis corde: & cōfractos
spiritu saluabit. Multe tribulationes iusti: & ex oībus illis liberabit eū dñs. Custodit dñs oīa ossa eius: vnū ex
is nō cōfringetur. Interficiet impium malitia: & odientes iustū culpabuntur. Redimet dñs aīas seruorum suorū: & non peccabunt oēs
sperantes in eo.
Dauid. 35.
Iudica dñe aduersarios meos: pugna

עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד

תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי

שִׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ

לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃

דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל

גּוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו

וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ׃ זֶה

עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל

צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ חֹנֶה מַלְאַךְ

יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃

טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי

הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃ יְראוּ אֶת יְהוָה

קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃

כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה

לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב׃ לְכוּ בָנִים

שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֵּדְכֶם׃

מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים

לִרְאוֹת טוֹב׃ נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע

וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה׃ סוּר מֵרָע

וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃

עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו

אֶל שַׁוְעָתָם׃ פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע

לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃ צָעֲקוּ

וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם

הִצִּילָם׃ קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב

וְאֶת דַּכְאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃ רַבּוֹת

רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה׃

שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא

נִשְׁבָּרָה׃ תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה

וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃ פֹּדֶה יְהוָה

נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל

הַחֹסִים בּוֹ׃

לְדָוִד

רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבַי לְחַם אֶת

Pritiua.he. Tex.heb. ps.xxxv. | Trãsla.Bñdic. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

לַחֲמִי הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה וְקוּמָה
בַּעֲזָרָתִי וְהָרֵק חֲנִית וְסֹגֵר
לִקְרַאת רדְפָי אֱמֹר לְנַפְשִׁי
יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי יְבֻשׁוּ וְיִכָּלְמוּ
מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיֵחָפְרוּ
חֹשְׁבֵי רָעָתִי יִהְיוּ כְּמֹץ לִפְנֵי
רוּחַ וּמַלְאַךְ יְהוָה דֹּחֶה יְהִי
דַרְכָּם חֹשֶׁךְ וַחֲלַקְלַקּוֹת וּמַלְאַךְ יְהוָה
רדְפֵם כִּי חִנָּם טָמְנוּ לִי שִׁחַת
רִשְׁתָּם חִנָּם חָפְרוּ לְנַפְשִׁי
תְּבוֹאֵהוּ שׁוֹאָה לֹא יֵדָע וְרִשְׁתּוֹ
אֲשֶׁר טָמַן תִּלְכְּדוֹ בְּשׁוֹאָה יִפָּל
בָּהּ וְנַפְשִׁי תָּגִיל בַּיהוָה תָּשִׂישׂ
בִּישׁוּעָתוֹ כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה
יְהוָה מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק
מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ
עֵדֵי חָמָס אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי
יִשְׁאָלוּנִי רָעָה תַּחַת
טוּבָה שְׁכוֹל לְנַפְשִׁי וַאֲנִי
בִּלְבוּשִׁי שַׂק עִנֵּיתִי בַצּוֹם
נַפְשִׁי וּתְפִלָּתִי עַל חֵיקִי תָּשׁוּב
כְּרֵעַ כְּאָח לִי הִתְהַלָּכְתִּי כַּאֲבֶל
אֵם קוֹדֵר שַׁחוֹתִי וְנִצְלַעִי
שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסְפוּ עָלַי נְגָעִים
וְלֹא יָדַעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמּוּ
בַּחֲנֵפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג חָרֹק עָלָי
שִׁנֵּימוֹ אֲדֹנָי כַּמָּה תִּרְאֶה
הָשִׁיבָה נַפְשִׁי מִשֹּׁאֵיהֶם
מִכְּפִירִים יְחִידָתִי אוֹדְךָ בְּקָהָל
רָב בְּעַם עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ
אַל יִשְׂמְחוּ לִי אֹיְבַי שֶׁקֶר שׂנְאַי חִנָּם
יִקְרְצוּ עַיִן כִּי לֹא שָׁלוֹם יְדַבֵּרוּ
וְעַל רִגְעֵי אֶרֶץ דְּבָרֵי מִרְמוֹת
יַחֲשֹׁבוּן וַיַּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם
אָמְרוּ הֶאָח הֶאָח רָאֲתָה עֵינֵנוּ
רָאִיתָה יְהוָה אַל תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי

cõtra impugnantes me. Appĥende arma & scutũ: & surge in adiutoriũ meũ. Effunde framea: & cõclude aduersus eos q̃ psequũtur me: dic aie mee salus tua ego sũ. Cõfundãtur & reuereãtur q̃rũt aiam meã: cõuertantur retrorsum: & cõfundãtur cogitãtes mihi mala. Fiant sicut pulus ante faciẽ venti: & angelus dñi impellat. Sit via eorũ tenebre & lubricũ: & angelus dñi psequatur eos. Quia fruſtra abſcõderũt mihi in ſidias retis ſui: ſine cã foderũt aie mee. Veniat ei calamitas quã ignorat: & rete ſuũ qđ abſcõdit cõphendat eũ: & cadat in laqueũ. Aia ãt mea exultabit in dño: letabitur in ſalute ſua. Oia oſſa mea dicẽt: dñe qs ſimilis tui: eruens inopem a validiore eo & paupere & mendicũ a violento. Surgẽtes teſtes iniqui: que neſciebam interrogabãt me. Retribuebãt mihi mala pro bono: ſterilitatem aie mee. Ego autem cũ infirmarer ab eis induebar cilicio: humiliabã in ieiunio aiam meã & oratio mea in ſinũ meum cõuertebatur. Quaſi ad amicũ q̃ſi ad frem meũ ſic ãbulabã: q̃ſi lugẽs mẽ triſtis: ſic incuruabar. Et infirmitate mea letabãtur & cõgregabãtur: collecti ſũt aduerſũ me flagella & neſciebã: ſcidẽtes & nõ tacẽtes. In timulatiõe verborũ fictorum: frẽdebãt cõtra me dẽtibus ſuis. Dñe qñ aſpicies: cõuerte aiam meam a calamitatibus ſuis a leoĩbus ſolitaria meã. Cõfitebor tibi in eccl'ia grãdi: in pplo forti laudabo te. Nõ letẽtur ſup me inimici mei mẽdaces: odiẽtes me frustra cõniuctes ocl'o. Nõ ei pacẽ loquũtur: ſed ĩ rapina terre verba fraudulẽta cõcinãt. Et dilatauerunt ſup me os ſuum: dixerunt vah vah vidit oculus nr̃. Vidiſti domine ne taceas: domine

impugnãtes me. Appĥẽde arma & ſcutũ: & erurge in adiutoriũ meũ. Effunde framea: & cõclude ad uerſus eos q̃ pſequũtur me: dic aie mee ſalus tua ſũ ego. Cõfundãtur & reuereãtur q̃rũt aiam meã: retrorſũ: & cõfundãtur cogitãtes mihi mala. Fiãt ſicut pulus ante faciẽ uẽti: & angelus dñi coartãs eos. Fiat via eor tenebre & lubricũ: & angelus dñi pſequens eos. Quia gratis abſcõderũt mihi interitũ laqueũ ſui: ſupuacue exprobrauerũt aiam meã. Veniat illi laqueus quẽ ignorat. & captio q̃ abſcõdit: apprehẽdat eũ. & in laqueũ cadat in idipſum. Anima ãt mea exultabit in dño: delectabit ſup ſalutari ſuo. Omnia oſſa mea dicẽt: dñe quis ſimilis tibi? Eripiẽs inopẽ de manu fortiorũ eius: & egenũ & pauperẽ a diripientibus eũ. Surgẽtes mihi teſtes iniqui que ignorabã: interrogabãt me. Retribuebãt mihi mala pro bonis: & ſterilitatẽ aie mee. Ego aũt cũ ĩpi molerẽr eſſent mihi: induebar cilicio: & humiliabã in ieiunio aiam meã: & oratio mea in ſinũ meum conuertebatur. Quaſi proximũ & quaſi fratrem nr̃m ita cõplacebã: q̃ſi lugens & cõtriſtatus ſic humiliabar. Et aduerſũ me letati ſunt & cõuenerũt: cõgregata ſũt ſup me flagella & ignorabã. Diſſipati ſũt nec cõpuncti: tentauerunt me ſubſãnauerunt me ſubſannatiõe frẽdentes ſup me dẽtibus ſuis. Dñe q̃n reſpicies: reſtitue aiam meã a malignitatibus eor: a leonibus unicam meã. Cõfitebor tibi in eccleſia multa: in pplo graui laudabo te. Nõ ſupgaudeãt mihi inimici mei inique: qui oderũt me gratis: & annuũt oculis. Quia mihi quidẽ pacifice loquẽbãtur: & in tracturis doloſa cogitabãt. Dilatauerunt ſup me os ſuũ: dixerũt euge euge: viderũt oculi nri. Vidiſti dñe ne ſileas: dñe

Ἐπολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με. Ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ, καὶ ἀνάστηθι εἰς τὴν βοήθειάν μου. Ἔκχεον ῥομφαίαν, καὶ συγκλεῖσον ἐξεναντίας τῶν καταδιωκόντων με, εἶπον τῇ ψυχῇ μου σωτήριόν σού εἰμι ἐγώ. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά. Γενηθήτωσαν κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς. Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθημα, καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς. Ὅτι δωρεὰν ἀπέκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν, μάτην ὠρύξαντο ἀπὸ τῆς ψυχῆς μου. Ἐλθέτω αὐτῷ παγὶς ἣν οὐ γινώσκει, καὶ ἡ θήρα ἣν ἔκρυψε, συλλαβέτω αὐτόν· καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσεῖται εἰς αὐτήν. Ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ. Πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι, κύριε κύριε τίς ὅμοιός σοι; Ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς κραταιοτέρου αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ διαρπαζόντων αὐτόν. Ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων με. Ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ ἄτεκνον τῇ ψυχῇ μου. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν μοι ἐνεδυόμην σάκκον. Καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται. Ὡς πλησίον ὡς ἀδελφῷ ἡμετέρῳ οὕτως εὐηρέσκομεν, ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. Καὶ κατ' ἐμοῦ ἐχάρησαν καὶ συνήχθησαν, συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες καὶ οὐκ ἔγνων. Διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν, ἐπείρασέν με ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμῷ, ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν. Κύριε πότε ἐπόψῃ; ἀπόκατάστησον τὴν ψυχήν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν, ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. Μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως, οἱ μισοῦντές με δωρεάν, καὶ νεύουσι ὀφθαλμοῖς. Ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο. Ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, εἶπον εὖγε εὖγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Εἶδες κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς, κύριε

Iuſtus. 39.1. 69.

1. Joh. 3.d.

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

ne diſcedas a me. Exurge dne t intēde iudicio meo.
μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ. Ἔξεγέρθητι καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
deus meus t dns meus in cauſā meā. Judica me dne ſm iu=
ὁ θεός μου καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου. Κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δι=
ſtitiā tuā dne de⁹ meus: t nō ſupgaudeāt mihi. Nō di
καιοσύνην σου κύριε ὁ θεός μου, καὶ μὴ ἐπιχαρείησάν μοι. Μὴ εἴποι
cāt in cordib⁹ ſuis: Euge euge aīe nře: nec di
σαν ἐν καρδίαις αὐτῶν, Εὖγε εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν, μηδὲ εἴποι
cāt devozauimus eū. Erubeſcāt t reuereātur ſimul
εν κατεπίομεν αὐτόν. Αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα
qui gratulātur malis meis. Jnduantur confuſiõe
οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου. Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην
t reuerētia q̄ magna loquūtur ſup me. Exul
καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ. Ἀγαλλιά=
tent t letentur q̄ volūt iuſtitiā meā.
σθωσαν καὶ εὐφραν θήτωσαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου.
Et dicant ſemp magnificet dns q̄ volūt
Καὶ εἰπάτωσα διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κς οἱ θέλοντες
pacē ſerui eius. Et lingua meā meditabit
τὴν εἰρήνην τ δούλου αὐτοῦ. Καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει
iuſtitiā tuā: tota die laudē tuā.
τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

In finē ſerui dñi dauid. 35.
Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ. λε.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipo: nō eſt
Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι
timor dei ãt oculos eius. Quīn dolose egit ī
φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὅτι ἐδόλωσεν ἐν
cōſpectu eius: vt inueniret iniqtatē ſuā t odiret.
κώπιον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
Verba oris eius iniqtas t dolus: no
Τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, οὐκ ἐβουλή=
luit intelligere vt bñ ageret. Iniqtatē meditatus eſt in cu
θη συνιέναι τοῦ ἀγαθύναι. Ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοί
bili ſuo: aſtitit oi vie nō bone: malitiā aūt nō o=
τῆς αὐτοῦ, παρέστη παντὶ ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ, κακίαν δὲ οὐ προ=
diuit. Dñe in celo mīa tua: t ṽitas
σώχισε. Κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἡ ἀλήθειά
tua vſq; ad nubes. Juſtitia tua ſīc mōtes dei:
σου ἕως τῶν νεφελῶν. Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ, τὰ
iudicia tua abyſſus multa. Homines t iumēta ſal=
κρίματά σου ἄβυσσος πολλή. Ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώ=
uabis dne: quēadmodū multiplicaſti miaz tuā de⁹. Filij aūt
ζεις κύριε, ὡς ἐπληθύνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν
hoim in tegmine alaz tuaz ſpabūt. Jnebria
ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. Μεθυσθή=
būtur ab vbertate dom⁹ tue: t torrēte volu
σονται ἀπὸ πιότητος οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυ
ptatis tue potabis eos. Quīn apud te fons vite: in
φῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. Ὅτι παρά σοι πηγὴ ζωῆς, ἐν
lumine tuo videbimus lumē. Protēde miam tuā
τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς. Παράτεινον τὸ ἔλεός σου
ſcientibus te. t iuſtitiā tuā his q̄ recto ſūt
τοῖς γινώσκουσί σε. καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ
corde. Nō veniat mihi pes ſuperbie: t man⁹ pec
καρδίᾳ. Μὴ ἐλθέτω μοι ποῦς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρ
catoris nō mouēat me. Ibi ceciderūt oēs q̄ ope
τωλοῦ μὴ σαλεύσαι με. Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργα
rūt iniqtatē: expulſi ſūt nec potuerūt ſtare.
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

Pſalmus dauid. 36.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λϛ.

Noli emulari in malignātib⁹: neq; ſclaueris
Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, μὴ δὲ ζήλου τοὺς
facientes iniqtatē. Quīn cīto ſenā velociꝰ aret
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. Ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἐξηράν
cent: t quēadmodū olera herbaz cito decidēt.
θησονται, καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἐκπεσοῦνται. Ἐλ
Spera in dño: t fac bonitatē: t inhabita
πισον ἐπὶ κύριον, καὶ ποίει χρηστότητα, καὶ κατασκήνου
terrā: t paſceris in diuitijs eius.
τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς.

Trāſla. B. Hie.

ne elōgeris a me. Cōſurge & vigila in iudicium meū: deus meus & dñs meus in cām meā.
Iudica me ſcdm iuſticiam meā dñe deus me⁹: & ne inſultēt mihi. Ne dicāt in corde ſuo vah aſe nře: ne dicāt obſorbuimus eū. Cōfundantur & reuereantur ſimul qui letantur in afflictione mea: induātur cōfuſione & verecūdia qui magnificātur ſuper me. Gaudeāt & letētur qui volūt iuſticiā meā: & dicāt ſp magnificetur dominus qui vult pacem ſerui eius. Et līgua mea meditabitur iuſticiā tuam: tota die laudē tuā.
victori ſuo dñi dd. 36
Dixit ſcelus impii in medio cordis eius: nō eſt timor dei ante oculos eius. Quīm dolose agit aduerſū eū in oculis ſuis: vt inueniret iniqtatē eius ad odiendū. Verba oris eius iniquitas & dolus: ceſſauit cogitare bñ facere. Iniquitatē cogitat in cubili ſuo: ſtabit in via nō bona: malū nō abiicit. Domine in celo miſericordia tua: fides tua vſq; ad nubes. Iuſtitia tua quaſi montes dei: iudicia tua abyſſus multa: homines & iumenta ſaluos facies domine. Quam preciosa eſt miſericordia tua deus: & filij adam in vmbra alarum tuarum ſperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: & torrēte delitiarū tuaz potabis eos. Quīm recū eſt fōs vite: in lumine tuo videbimus lumē. Attrahe miam tuā ſcientibus te: & iuſtitiam tuam rectis corde. Non veniat mihi pes ſuperbie: & man ipſorum non me cōmoueat. Ibi ceciderūt opantes iniquitatem: expulſi ſunt & nō potuerunt ſurgere.
Dauid. 37.
Noli cōtēdere cum malignis: nec emuleris facientes iniquitatē. Quīm ſicut herba velociter conterētur: & ſicut holus viride marceſcēt.
Spera in domio & fac bonum: peregrinare in terra & paſcere fide.

Tex. heb. p̄s. xxxvi. Pātiua. he.

רָחַק עור — אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ הָעִירָה וְהָקִיצָה
קוּם שָׁפָט — לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי וַאדֹנָי לְרִיבִי׃
רוב — שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ יְהוָה אֱלֹהַי וְאַל
אָמַר — יִשְׂמְחוּ לִי׃ אַל יֹאמְרוּ בְלִבָּם
הֶאָח נַפְשֵׁנוּ אַל יֹאמְרוּ בִלַּעְנוּהוּ׃
בּוּשׁ חָפַר — יֵבְשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי
רוּץ לָבַשׁ — יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וְכלמה הַמַּגְדִּילִים
גדל — עָלָי׃ יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפָצֵי צִדְקִי
דָּנַן תָּמַד — וְיֹאמְרוּ תָּמִיד יְגְדַּל יְהוָה הַחֹפֵץ
לָשׁוֹן הָגָה — שְׁלוֹם עַבְדּוֹ׃ וּלְשׁוֹנִי תֶּהְגֶּה
הלל — צִדְקֶךָ כָּל הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ׃ xxxvi.
נָצַח — לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד׃
נְאֻם פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין
פַּחַד אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו׃ כִּי
חלק — הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ
לשׁן — לִשְׂנֹא׃ דִּבְרֵי פִיהוּ אָוֶן וּמִרְמָה
כּה רמה — חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב׃ אָוֶן
שׁכל יטב — יֶחְשָׁב עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ
חשׁב — לֹא טוֹב רָע לֹא יִמְאָס׃ יְהוָה
רוּץ מָאַס — בַּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד
אָמַן — שְׁחָקִים׃ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל
שׁפט תְּהוֹם — מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה
רבב יָשַׁע — תּוֹשִׁיעַ יְהוָה׃ מַה יָּקָר חַסְדְּךָ
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
חסה רָוָה — יֶחֱסָיוּן׃ יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל
שׁקה קוּר — עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם׃ כִּי עִמְּךָ מְקוֹר
חיה רָאָה — חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר׃ מְשֹׁךְ
חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי
בּוֹא נָאָה — לֵב׃ אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל נָאוָה וְיַד
רָשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי׃ שָׁם נָפְלוּ
נוּד — פֹּעֲלֵי אָוֶן דָּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם׃
חָדָה
חָרָה — לְחָדֵד xxxvii. אַל
רוּעַ קָנָא — תִּתְחַר בְּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי
עָשָׂה חָצִיר — עַוְלָה׃ כִּי כֶחָצִיר מְהֵרָה יִמָּלוּ וְכִירֹק
נָבַל דֶּשֶׁא — יִבּוֹלוּן׃ בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה
אָמַן — טוֹב שְׁכֹן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה׃

Prima.he.Tex.heb.ps.xxxvi i.Trásla.B.Hiero. Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ᵃ וְהִתְעַנַּג ᵇ עַל ᶜ יְהוָה ᵈ וְיִתֶּן ᵉ לְךָ	ᵃ Et delectare ᵇ[r] dño: ᵇ &	Delectare in dño: τ dabit tibi petitiões
ᶠ מִשְׁאֲלוֹת ᵍ לִבֶּךָ: ʰ גּוֹל ᶦ עַל ᶜ יְהוָה	dabit ᶠ[r] tibi ᶠ petitiões ᵍ cor	Κατατρύφησον τοῦ κυρίου, καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς
ᵏ וְשָׂאֵל ˡ נְגָלָל	dis tui. ʰ Volue ᶦ super ᵏ do	cordis tui. Revela ad dñm viã tuã: τ
ᵐ דַּרְכֶּךָ ⁿ וּבְטַח ᵒ עָלָיו ᵖ וְהוּא ᵖ יַעֲשֶׂה:	minum ᶦ viam tuam: ᵐ &	καρδίας σου. Ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου, καὶ
ᵠ וְהוֹצִיא כָאוֹר ˢ צִדְקֶךָ ᵗ וּמִשְׁפָּטְךָ	confide ⁿ[m] eo ᵒ & ipse ᵖ fa	ἔλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει. Καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς
ᵘ כַּצָּהֳרָיִם: ᵛ דֹּם ᶦ לַיהוָה ᵛ וְהִתְחוֹלֵל	ciet. ᵠ Et educet ᶦ sicut lu	τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν.
ᵘ לַדָּם ᶦ תּוֹל	men ᵠ iusticiam tuam: ˢ &	ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἱκέτευσον αὐτόν. Μὴ παραζήλου
ᵛ חָרָה	iudicium tuũ ᵘ sicut me	ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποι
ᵛ לוֹ ᵛ אַל ᵛ תִּתְחַר ᵛ בַּמַּצְלִיחַ ᵛ דַּרְכּוֹ	ridiem. ᶦ Tace ᶦ domio ᵛ &	ήσαντι παρανομίαν. Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς, καὶ ἐγκατάλιπε
ᵛ בְּאִישׁ ᵛ עֹשֶׂה ᵛ מְזִמּוֹת: ᵛ הֶרֶף ᵛ מֵאַף	expecta ᵛ eum: ᵛ noli ᶜ con	θυμόν· μὴ παραζήλου, ὥστε πονηρεύεσθαι. Ὅτι οἱ ποιοῦντες
ᵛ וְעֲזֹב ᵛ חֵמָה ᵛ אַל ᵛ תִּתְחַר ᵛ אַךְ ᵛ לְהָרַע:	tendere ᵛ aduersus eum	πονηρευόμενοι ἐξολοθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον, αὐτοὶ
ᵛ כִּי ᵛ מְרֵעִים ᵛ יִכָּרֵתוּן ᵛ וְקוֵי ᵛ יְהוָה ᵛ הֵמָּה	qui proficit in ᶦ via sua:	κληρονομήσουσι γῆν. Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐκ ὑπάρξει ὁ ἁμαρ
ᵛ יִירְשׁוּ ᵛ אֶרֶץ: ᵛ וְעוֹד ᵛ מְעַט ᵛ וְאֵין	ᵛ aduersus virum ᵛ qui fa	τάνων τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ εὑρήσεις. Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, καὶ καταθρυφήσουσιν
ᵛ רָשָׁע ᵛ וְהִתְבּוֹנַנְתָּ ᵛ עַל ᵛ מְקוֹמוֹ	cit ᵛ que cogitat. ᵛ Dimit	ἐπὶ πλήθει εἰρήνης. Παρατηρήσει ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δί
ᵛ וְאֵינֶנּוּ: ᵛ וְעַנָוִים ᵛ יִירְשׁוּ ᵛ אָרֶץ	te ᵛ ira ᵛ & relinq ᵛ furorẽ.	καιον, καὶ βρύξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Ὁ δὲ κς ἐκγε
ᵛ וְהִתְעַנְּגוּ ᵛ עַל ᵛ רֹב ᵛ שָׁלוֹם: ᵛ זֹמֵם	ᵛ noli ᵛ cõtẽdere ᵛ vt male	λάσεται αὐτόν, ὅτι προβλέπει τὴν ἡμέραν αὐτοῦ. Ῥομφαί
ᵛ רָשָׁע ᵛ לַצַּדִּיק ᵛ וְחֹרֵק ᵛ עָלָיו ᵛ שִׁנָּיו:	facias. ᵛ[r] Qm ᵛ qui mal e fa	ας ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν, τοῦ κα
ᵛ אֲדֹנָי ᵛ יִשְׂחַק ᵛ לוֹ ᵛ כִּי ᵛ רָאָה ᵛ כִּי ᵛ יָבֹא	cĩũt ᶦ interibũt: ᵛ expectã	ταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς
ᵛ יוֹמוֹ: ᵛ חֶרֶב ᵛ פָּתְחוּ ᵛ רְשָׁעִים ᵛ וְדָרְכוּ	tes ãt ᶦ dñm ᶦ ipſi ᶦ hereditabũt ᵛ terrã. ᵛ Adhuc ẽni	κατὰ καρδίαν. Ῥομφαῖα αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὰς καρδίας αὐ
ᵛ קֶשֶׁת ᵛ לְהַפִּיל ᵛ עָנִי ᵛ וְאֶבְיוֹן	ᵛ modicũ ᵛ & nõ erit ᵛ ipſi	τῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη. Κρεῖσσον ὀλίγον τῷ
ᵛ לִטְבוֹחַ ᵛ יִשְׁרֵי ᵛ דָּרְךְ: ᵛ חַרְבָּם ᵛ תָּבֹא	us: ᵛ & cogitabis ᵛ de ᵛ loco	δικαίῳ ὑπὲρ πλούτου ἁμαρτωλῶν πολύν. Ὅτι βραχίο
ᵛ בְלִבָּם ᵛ וְקַשְׁתוֹתָם ᵛ תִּשָּׁבַרְנָה:	ejus ᶦ & nõ subsiſtet. ᵏ Mi	νες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαί
ᵛ טוֹב ᵛ מְעַט ᵛ לַצַּדִּיק ᵛ מֵהֲמוֹן ᵛ רְשָׁעִים	tes aũt ᵏ hereditabũt ᵐ ter	ους κύριος. Γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων, καὶ
ᵛ רַבִּים: ᵛ כִּי ᵛ זְרוֹעוֹת ᵛ רְשָׁעִים ᵛ תִּשָּׁבַרְנָה	rã: ⁿ & delectabuntur ᵒ in	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵛ וְסוֹמֵךְ ᵛ צַדִּיקִים ᵛ יְהוָה: ᵛ יוֹדֵעַ ᵛ יְהוָה	ᵖ multitudine ᵠ pacis. ʳ Co	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵛ יְמֵי ᵛ תְמִימִם ᵛ וְנַחֲלָתָם ᵛ לְעוֹלָם ᵛ תִּהְיֶה:	gitat ˢ ipius ᵗ de iusto: ᵘ &	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ˣ לֹא ᵛ יֵבֹשׁוּ ᵛ בְּעֵת ᵛ רָעָה ᵛ וּבִימֵי ᵛ רְעָבוֹן	frẽdet ᵛ aduersus eũ ᵛ den	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵛ יִשְׂבָּעוּ: ᵛ כִּי ᵛ רְשָׁעִים ᵛ יֹאבֵדוּ ᵛ וְאֹיְבֵי	tibus suis. ᵛ Dñs ᵛ deride	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵛ יְהוָה ᵛ כִּיקַר ᵛ כָּרִים ᵛ כָּלוּ ᵛ בֶּעָשָׁן ᵛ כָּלוּ:	bit ᵛ eũ: ᵛ vides ᶜ ꝙ ᵛ veniet	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵛ לֹוֶה ᵛ רָשָׁע ᵛ וְלֹא ᵛ יְשַׁלֵּם ᵛ וְצַדִּיק	ᵛ dies eius. ʰ Gladiũ ᵛ eua	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵛ חוֹנֵן ᵛ וְנוֹתֵן: ᵛ כִּי ᵛ מְבֹרָכָיו	ginauerũt ᵏ impii ᶦ & tetẽ	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵛ יִירְשׁוּ ᵛ אֶרֶץ ᵛ וּמְקֻלָּלָיו ᵛ יִכָּרֵתוּ:	derũt ᵐ arcũ suũ: ⁿ vt per	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵛ מֵיְהוָה ᵛ מְצְעֲדֵי ᵛ גֶּבֶר ᵛ כּוֹנָנוּ ᵛ וְדַרְכּוֹ	cutiant ᵒ egenũ ᶦ & paupe	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵛ יֶחְפָּץ: ᵛ כִּי ᵐ יִפֹּל ⁿ לֹא ᵛ יוּטָל	rẽ ᵠ & interficiãt ʳ rectos i	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵖ כִּי ᵛ יְהוָה ᵛ סוֹמֵךְ ᵛ יָדוֹ: ᵛ נַעַר ⁿ הָיִיתִי	ᵖ via. ʳ Gladius corũ ˢ igre	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ˣ גַם ᵛ זָקַנְתִּי ᵛ וְלֹא ᵛ רָאִיתִי ᵛ צַדִּיק	diatur ˣ in cor corũ: ᵗ & ar	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ᵛ נֶעֱזָב ᵛ וְזַרְעוֹ ᵛ מְבַקֶּשׁ ᵛ לָחֶם: ᵛ כָּל	cus corũ ᵗ cõfringantur.	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
ᵇ הַיּוֹם ᵛ חוֹנֵן ᵛ וּמַלְוֶה ᵛ וְזַרְעוֹ ᵐ לִבְרָכָה:	ᵘ Melius ẽſt ᵇ parũ ᶜ iusto:	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
ⁿ סוּר ᵛ מֵרַע ᵛ וַעֲשֵׂה ᵛ טוֹב ᵛ וּשְׁכֹן	ᵇ quam diuitie ᶜ ipiorum	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵈ multe. ᵉ Qm ᵇ brachia ᶦ ipiorũ ᵏ confringentur:	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ᶦ subleuat aũt ᵐ iustos ⁿ do	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	minus. ᵒ Nouit ᵛ dñs ᵠ die	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ʳ immaculatorũ: ˢ & he	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	reditas corũ ᵗ eterna ᵘ erit.	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ˣ Non ᵛ cõfundẽtur ʸ in tpe	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵃ malo: ᵇ & i diebus ᶜ famis	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ᵈ saturabũtur. ᵉ Quia ᶦ im	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	pii ᶠ peribunt: ᵇ & inimici	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ᶦ dñi ᵏ gloriãtes ˡ vt mono	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	cerotes ᵐ cõsumẽtur ⁿ vt	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	fum ᵒ cõsumẽtur. ᵖ Fen	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	accipit ᵠ ipius ʳ & nõ ˢ red	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	dit: ᵗ iustus aũt ᵘ donat ˣ &	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	tribuit. ʸ Quia ᶻ q bñdicti	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	fuerit ab eo ᵃ herditabũt	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵇ terrã: ᶜ & q maledicti ᵈ in	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	teribũt. ᶜ A dño ᵈ gressus	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵉ viri ᵇ firmãtur: ᶠ & viã ei ᵍ	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ʰ volet. ᶦ Cum ᵐ ceciderit	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ⁿ non ᵒ allidetur: ooooooo	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ᵖ qua ᵠ dñs ʳ sustenta t ˢ ma	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	nũ eius. ᵗ Puer ᵘ fui ooooo	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ˣ siquidem ʸ senui: ᶻ & non	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵃ vidi ᵇ iustum ooooooooo	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ᶜ derelictũ: ᵈ nec semẽ ei ᵉ	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	querens ᶠ panem. ᵍ Tota	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ʰ die ᶦ donat ᵏ & cõmodat:	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ˡ & semẽ eius ᵐ i bñdictio	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	ne erit. ⁿ Recede ᵒ a malo	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	ᵖ & fac ᵠ bonũ: ʳ & habita	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
		καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

in seculū seculi. Quia dñs amat iudiciū: & nō derelin
εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Ὅτι κρίσιν, καὶ οὐκ ἐγκατα
quet sctōs suos. in eternū cōſeruabūtur.
λείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
Iniusti ãt punietur: & semē impioꝝ pert
Ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται, καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσε
bit. Iusti ãt hereditabūt trā: & inhabitabūt
ται. Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατοικιώσουσιν
in seculū seculi sup eā. Os iusti meditabit sapiē
εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς. Στόμα δικαίου μελετήσει σοφί-
tiā: & lingua eius loquet iudiciū. Lex dei eius
αν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. Ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
in corde ipi⁹: & nō supplãtabūtur gressus e⁹
ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐ-
ius. cōſiderat pctor iusti: & ḡrit mo
τοῦ. Κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ ζητεῖ θανατω-
rificare. eū. Dñs ãt nō derelinquet eū in
σαι αὐτόν. Ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν εἰς τὰς
manib⁹ eius: nec vãnabit eū: cū iudica
χεῖρας αὐτοῦ, οὐδ' οὐ μὴ κατασκήψωσι αὐτόν, ὅταν κρίνη
bit illū. Expecta dñm: & custodi viā e⁹
ται αὐτῷ. Ὑπόμεινον τὸν κύριον; καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐ-
ius: & exaltabit te vt hereditate capias trā: cū pcte
τοῦ, καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν, ἐν τῷ ἐξολο
rint pctōres videbis. Vidi impiū superal
θρεύεσθαι ἁμαρτωλούς ὄψει. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψού
tātē: & elevatū: sicut cedros Libani. Et
μενον, καὶ ἐπαιρόμενον, ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Καὶ
trāſiui & ecce nō erat: & q̄siui eū & nō ē inuēt⁹ lo
παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τό-
cus eius. Custodi innocētiā & vide equitatē: q̄m fūt re
πος αὐτοῦ. Φύλαξαι ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι ἔστιν ἔγκ-
liquie hoī pacifico. Iniusti ãt disperi
τελίσματα ἀνδρὶ εἰρηνικῷ. Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσον
būt simul: reliquie impioꝝ inte
ται πανταχοῦ, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευ
ribūt. Salus ãt iustoꝝ a dño: & pro
θήσεται. Σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου, καὶ ὑπερα
tector eoꝝ est in tpe tribulatiōis. Et adiuuabit eos
σπιστὴς αὐτῶν ἐστιν ἐν καιρῷ θλίψεως. Καὶ βοηθήσει αὐτοῖς
dñs: & liberabit eos: & eruet eos a pec
κύριος, καὶ ῥύσεται αὐτούς, καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρ-
catoribus: & saluabit eos: q̄ sperauerūt in eo.
τωλῶν, καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτῷ.

Psalmus dauid in cōmemoratiōe de sabbato. 37.

Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν περὶ τοῦ σαββάτου. λζ.

6.6. O Dñe ne furore tuo arguas me: neq; ira tua
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου
corripias me. Quōꝝ sagitte tue infixe sūt mihi: & cō
παιδεύσῃς με. Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπε
firmasti sup me manū tuā. Nō est sanitas in carne
στερέωσας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. Οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί
mea a facie ire tue: nō est pax in ossi
μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀσέ
bus meis a facie pcatoꝝ meoꝝ. Quōꝝ iniquitates
οις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ὅτι αἱ ἀνομίαι
mee supergresse sūt caput meū: sicut onus graue grauate
μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθη
sūt sup me. Putruerūt & corrupte sūt cicatrices mee
σαν ἐπ' ἐμέ. Ἐπόρισαν καὶ ἐσάπησαν αἱ μώλωπές μου
a facie insipiētie mee. Miser factus sū &
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. Ἐταλαιπώρησα καὶ
curuatus sū vsq; in finē: tota die cōtristatus
κατεκάμφθην ἕως τέλους, ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων
ingrediebar. Quōꝝ lūbi mei impleti sūt illusionibus: & nō
ἐπορευόμην. Ὅτι αἱ ὀσφύες μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων, καὶ οὐκ
est sanitas in carne mea. Afflict⁹ sū & humiliatus sū ni
ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου, Ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφό
mis: rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe ante te
δρα, ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. Κύριε ἐναντίον σου
omne desiderīū meū: & gemitus meus a te nō est abscōdit⁹.
πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη.

Trāſla. B. Hie.

in sempiternū. Quia
dominus diligit iudici
um: & non derelinquet
sanctos suos in eternū
custoditi sunt: & semē
impiorum pibit. Iusti
hereditabunt terram:
& inhabitabūt in seculū
sup eā. Os iusti me-
ditabitur sapientiam:
& lingua eius loquetur
iudicium. Lex dei eius
in corde eius: non de-
ficient gressus eius.
Considerat impius iu-
stum: & querit vt occi-
dat eū. Dñs nō derelī-
quet eum in manu eius:
nec nō condēnabit eum
cū iudicatur. Expecta
dominū & custodi viam eius: & exaltabit te
vt possideas terrā: cū interbunt impii videbis. Vidi impium robu
stum & fortissimum sicut indigenam virentem. Et transiui & ecce
non erat: & quesiui eum & non est inuentus. Custodi simplicita
tem & vide rectū: quia erit ad extremum viro
pax. Preuaricatores ãt delebūtur pariter: no
uissimum impiorum
peribit. Salus ãt iusto
a dño: fortitudo eorū
in tpe tribulatiōis. Et
auxiliabitur eis dñs &
liberabit eos: eripiet e-
os ab impiis & saluabit e-
os quia sperauerūt eo.
Psalmus dauid in com
memoratione. 38.

O Dñe ne in ira tua
arguas me: neq; i
furoꝝ tuo corripias me.
Quōꝝ sagitte tue infixe
sūt mihi: & tetigisti me
manus tua. Nō sanitas
in carne mea a facie in-
dignatiōis tue: nō pax
ossibꝰ meis a facie pcti
mei. Quōꝝ iniqtates mee
trāsierūt caput meū: & q̄si onꝰ graue aggrauate
sunt sup me. Cōputru
erūt & tabuerūt cicatri
ces mee a facie insipiētie
mee. Afflict⁹ sū & icur-
uat⁹ sū nimis: tota die
merens ābulabā. Quōꝝ
lūbi mei repleti sunt i-
gnominia: & nō ē sani
tas in carne mea. Euigila
ui & afflictus sū nimis:
rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe ī cōspectu
tuo oē desiderīū meū:
& gemitus meus a te
non est absconditus.

Tex. heb. ps. xxxviii. Pritina. he.

לָעַד שָׁפַט׃ לְעוֹלָם׃ כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט
עָזַב חָסִיד׃ וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם
עָלָם נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרַת׃
שָׁכַן צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד
פֶּה יֶהְגֶּה עֶלְיוֹן פִּי צַדִּיק יְהוָה חָכְמָה
לָשׁוֹן דִּבֶּר וְלָשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט׃ תּוֹרַת
יֵרֶד עָצַד אֱלֹהָיו בִּלְבָבוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו׃
צָפָה רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ
יָמוֹת לַהֲמִיתוֹ׃ יְהוָה לֹא יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ
רָשַׁע יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ׃ קַוֵּה
רָמַם אֶל יְהוָה וְשָׁמֹר דַּרְכּוֹ וְיָרוֹמִמְךָ
יִרַשׁ כָּרֵת לְרִשְׁתַּ אֶרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים
רָאָה עָרִיץ תְּרֹאֶה׃ רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ
עָרָה זָרַח וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח דְּשֵׁנָן׃ וַיַּעֲבֹר
עָבַר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וַאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא
מָצָא נִמְצָא׃ שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי
שָׁלֵם אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם׃ וּפְשָׁעִים
שָׁמַד נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרִית רְשָׁעִים
כָּרַת יְשׁוּעַת נִכְרָתָה׃ וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים
צָדַק מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה׃ וַיַּעְזְרֵם
עזר יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים
יָשַׁע וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ׃ xxxviii.
זָכַר מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃ יְהוָה
יָכַח אַל בְּקֶצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וּבַחֲמָתְךָ
יָסַר תְּיַסְּרֵנִי׃ כִּי חִצֶּיךָ נָחֲתוּ בִי
נָחַת וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ׃ אֵין מָתֹם בִּבְשָׂרִי
בָּנָה שָׁלֵם מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי
חַטָּאתִי׃ כִּי עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי
גָּשָׁא כְּבַד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי רָבְאִישׁוּ
בָּאַשׁ חָבַר מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי׃ נִמַּקּוּ
נָבַק חַבּוּרֹתָי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי׃
נָוָה נַעֲוֵיתִי שָׁחֹתִי עַד מְאֹד כָּל הַיּוֹם
שָׁחַח קֹדֵר הָלַכְתִּי׃ כִּי נִסְלַי מָלְאוּ
כָּלָה נִקְלָה וְאֵין מָתֹם בִּבְשָׂרִי׃ נִפּוֹנֹתִי
דָּוָה וְנִדְלֵיתִי עַד מְאֹד שָׁאֲגָתִי מִנַּהֲמַת
אָוָה לִבִּי׃ אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָּל תַּאֲוָתִי
סָתַר וַאֲנָחָתִי מִמְּךָ לֹא נִסְתָּרָה׃

Prima.be.Tex.heb. ps.xxxix. Trāsla.B.Hiero. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

לִבִּי סָחַרְחַר עֲזָבַנִי כֹחִי וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אִתִּי׃ אֹהֲבַי וּמֵרֵעַי נֶגְדִּי יַעֲמֹדוּ וְקְרוֹבָי מֵרָחוֹק עָמָדוּ׃ וַיְנַקְשׁוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי וְדֹרְשֵׁי רָעָתִי דִּבְּרוּ הַוּוֹת וּמִרְמוֹת כָּל הַיּוֹם יֶהְגּוּ׃ וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע וּכְאִלֵּם לֹא יִפְתַּח פִּיו׃ וָאֱהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא שֹׁמֵעַ וְאֵין בְּפִיו תּוֹכָחוֹת׃ כִּי לְךָ יְהוָה הוֹחַלְתִּי אַתָּה תַּעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי׃ כִּי אָמַרְתִּי פֶּן יִשְׂמְחוּ לִי בְּנוֹט רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ כִּי אֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָּמִיד׃ כִּי עֲוֹנִי אַגִּיד אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי׃ וְאֹיְבַי חַיִּים עָצְמוּ וְרַבּוּ שׂנְאַי שֶׁקֶר׃ וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה יְשִׂטְנוּנִי תַּחַת רָדְפִי טוֹב׃ אַל תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי׃

Psalmus xxxix.

לַמְנַצֵּחַ לִדְוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִּלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי׃ נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר׃ הָם לִבִּי בְּקִרְבִּי בַּהֲגִיגִי תִבְעַר אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי׃ הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא אֵדְעָה מֶה חָדֵל אָנִי׃ הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּ יָמַי וְחֶלְדִּי כְאַיִן נֶגְדֶּךָ אַךְ כָּל הֶבֶל כָּל אָדָם נִצָּב סֶלָה׃ אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלָּךְ אִישׁ אַךְ הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר וְלֹא יֹדֵעַ מִי אֹסְפֵם׃ וְעַתָּה מֶה קִוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא׃ מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי׃ נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ׃

Cor meū fluctuabat: dereliquit me fortitudo mea: & lux oculorū meorū & ipsa nō ē mecū. Carí mei & proximi mei ꝗsterunt: & vicini mei longe steterūt. Et ꝛuebāt ꝙrētes aīam meam: & inuestigātes mala mihi loqbātur insidias: & dolos tota die meditabātur. Ego aūt tanq̄ surdus nō audiebā: & sicut mutus nō aperiēs os suū. Et factus sicut hō nō audiēs: & nō hīs in ore suo redargutiones. Quia in te die sperauī: tu exaudies dñe deus meus. Quía dixi: ne forte insultēt mihi: & cū vacillauerit pedes mei super me magnificentur. Quía ego ad plagas paratus sum: & dolor meus cōtra me semper. Quía iniquitatē meā annūcio: sollicitus ero p pctō meo. Inimici aūt mei viuētes confortati sunt: & multiplicati sūt odiētes me mēdaciter. Et qui reddūt malū p bono aduersabātur mihi: qm̄ seqbar bonum. Ne dereliquas me dñe deus meus: ne elongeris a me. Festina in auxiliū meū: dñe salutis mee.

Victori pro idithun psalmus dauid. 39.

Dixi custodiam vias meas: ut nō delinquā in lingua mea. Posui ori meo custodiā: cū consisteret peccator aduersū me. Obmutui & humiliatus sum: & silui a bonis: & dolor meus renouatus est. Concaluit cor meum intra me: & in meditatiōe mea exardescet ignis. Locuti sum in lingua mea: notū fac mihi dñe finē meū: Et numerū dierum meorū quis est: ut sciam quid desit mihi. Ecce veteres posuisti dies meos: & substātia mea tanq̄ nihilū ante te. Verūtamen vniuersa vanitas: omnis homo viuens. Quidem in imagine pertransit homo: verūtamen frustra conturbat. Thesaurizat & ignorat cui congregabit ea: & nūc quid expectatio mea: nōne dñs: & substantia mea apud te est. Ab omnibus iniquitatibus meis eripe me: opprobriū stulto ne ponas me. Obmutui & nō aperui os meum: quia tu fecisti

Cor meum conturbatum est: dereliquit me virtus mea: Η καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ lumen oculorum meorum & ipsum nō est mecum. Ἐμπροσθεν μου φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Οἱ φίλοι μου & proximi mei aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Et καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Καὶ qui iuxta me de longe steterunt: & vim faciebant qui ἐγγὺς μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦντες mihi mala. Et quærebant mala mihi: locuti sunt vanitates: καὶ δόλους ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ δὲ τῶν κωφῶν: & dolos tota die meditabantur. Ego autem tanquam surdus nō audiebam: & sicut mutus nō aperiens os suum. Ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ. Et factus sum sicut homo nō audiens: & nō habens in ore suo redargutiones. Quoniam te ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Ὅτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἠλπισα, σὺ εἰσακούσῃ domine deus meus. Quia dixi: nequando supergaudeant mihi σὴ κύριε ὁ θεός μου. Ὅτι εἶπον, μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ inimici mei: & dum cōmouentur pedes mei super me magna ἐχθροί μου, καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμὲ ἐμεγα locuti sunt. Quia ego in flagella paratus: & dolor λορρημόνησαν. Ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος, καὶ ἡ ἀλγηδών me in conspectu meo est semper. Quia iniquitatem meam ego μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo. Inimici ἀναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. Οἱ δὲ autem mei viuunt: & cōfirmati sunt super me: & multiplicati ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθησαν sunt qui oderunt me inique. Qui retribuunt mihi mala σαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κακὰ pro bonis: detrahebant mihi: quia sequebar bonitatem. Ne derelinquas me dñe deus meus: ne discesseris a καὶ ἀντὶ ἀγαθῶν, ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθότητα. Ne derelinquas me dñe deus meus: ne discesseris a σύνην. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' me. Intende in adiutorium meum dñe salutis mee. ἐμοῦ. Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου κύριε τῆς σωτηρίας μου.

In finem idithun canticum dauid. 38. Εἰς τὸ τέλος τῷ ἰδιθοὺμ ὠδὴ τῷ δαυίδ. λη'.

Dixi custodiam vias meas: ut nō delinquam Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν με in lingua mea. Posui ori meo custodiā: cū consisteret ἐν γλώσσῃ μου. Ἔθεμην τῷ στόματί μου φυλακήν, ἐν τῷ συστῆναι peccator aduersum me. Obmutui & humiliatus sum: ὁ ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην, & silui a bonis: & dolor meus renouatus est. Καὶ καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν, καὶ ὁ πόνος μου ἀνεκαινίσθη. Ἐθερ caluit cor meum intra me: & in meditatiōe mea exardescet μάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται ignis. Locuti sum in lingua mea: notū fac mihi dñe πυρ. Ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου, γνώρισόν μοι κύριε τὸ finem meum: Et numerum dierum meorum quis est: ut sciam πέρας μου, Καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου τίς ἐστιν; ἵνα γνῶ quid desit mihi. Ecce veteres posuisti dies meos: & τί ὑστερῶ ἐγώ. Ἰδοὺ παλαιοὺς ἔθου τὰς ἡμέρας μου, καὶ substantia mea tanquam nihilum ante te. Verūtamen vni- ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου. Πλὴν τὰ σύμ- uersa vanitas: omnis homo viuens. Quidem in imagine παντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. Μὲντοιγε ἐν εἰκό- pertransit homo: verūtamen frustra conturbat. Thesau- γινε διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν μάτην ταράσσεται. Θη- rizat & ignorat cui congregabit ea: & nūc quid saurίζει καὶ ἀγνοεῖ τίνι συναξει αὐτά, καὶ νῦν τίς ἡ expectatio mea: nōne dñs: & substantia mea apud ὑπομονή μου, οὐχὶ κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ te est. Ab omnibus iniquitatibus meis eripe me: op- σοῦ ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὀνει- brobrium insipienti dedisti me. Obmutui & nō aperui os δος ἄφρονι ἔδωκάς με. Ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στό- meum: quia tu fecisti: μα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας,

Trāſ.Grc.lxx.cū interp. latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb. pſ.xl.	Patriqua.he.
amotæ a me plagæ tuæ. Ἀπὸ ſortitudine eſt ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου. Ἀπὸ ἰσχύος	'Tolle a me plagas tuas: a cōtētiōe manus tuæ ego cōſūptus ſum.	סוּר מֵעָלַי נִגְעֶךָ מִתִּגְרַת יָדְךָ אֲנִי	סור נגעה
manus tuæ ego defect: in increpatiōib pp iniquitatē corripuiſti hoiez. Et tabeſcere feciſti ſicut aranea	In increpatiōibus pro iniquitate corripuiſti	כָּלִיתִי בִּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יִסַּרְתָּ	כלה בכח
ας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον. Καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν	virū: & poſuiſti quaſi	אִישׁ וַתְּמֵס כָּעָשׁ חֲמוּדוֹ אָךְ הֶבֶל	מסס חמד
ſuam eſſe: verūtū vane oīs hō. Exaudi	tineā deſiderabilia eius:	כָּל אָדָם סֶלָה: שִׁמְעָה תְפִלָּתִי	הלל
ψυχὴν αὐτοῦ, πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρωπος. Εἰσάκουσον	verūtū vāitas oīs hō.	יְהוָה וְשַׁוְעָתִי הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתִי	אזן
oſoēz meā ꝺne et depcatiōnē meā: aurib pcipe	Sp. Audi oronē meā	אַל תֶּחֱרַשׁ כִּי גֵר אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב	חרש גור
τῆς προσευχῆς μου κύριε καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισαι	dñe: & clamorē meum	כְּכָל אֲבוֹתָי: הַשַׁע מִמֶּנִּי	ישע עזה
lachrymas meas. Ne ſilea: qñ aduena	exaudi: ad lachrymam	וְאַבְלִינָה וּנְטֹרֵם אֵלֵךְ וְאֵינֶנִּי:	נלג ילך
τῶν δακρύων μου. Μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι πάροικος	meam ne obſurdeſcas:	לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר:	נצח
ego ſum apud te et peregrinus: ſic	quia aduena ego ſum	קַוֹּה קִוִּיתִי יְהוָה וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע	זמר נטה
ego ſum apud te & pegrinus ſic	apud te & pegrinus ſic	שַׁוְעָתִי: וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן	שעע
cut oēs pēs mei. Parce	cut oēs pēs mei. Parce	מִטִּיט הַיָּוֵן וַיָּקֶם עַל סֶלַע רַגְלָי	שאה קום
mihi vt rideā: antequ	mihi vt rideā: antequ	כּוֹנֵן אֲשֻׁרָי: וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חָדָשׁ	נתן שור
vadam & non ſubſiſtā.	vadam & non ſubſiſtā.	תְּהִלָּה לֵאלֹהֵינוּ יִרְאוּ רַבִּים	הלל ראה
Victori dauid. ps. 40.	Victori dauid. ps. 40.	וְיִירָאוּ וְיִבְטְחוּ בַּיהוָה: אַשְׁרֵי	רבב ירא
Ἐκδεχόμενος ἐξεδέχετο τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι,	Expectās expectauī	הַגֶּבֶר אֲשֶׁר שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ וְלֹא	בטח
καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, Καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λακ	dñm & inclinatus	פָנָה אֶל רְהָבִים וְשָׂטֵי כָזָב: רַבּוֹת	שום
κου ταλαιπωρίας, καὶ ἔστη πηλοῦ ἰλύος. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ	eſt ad me: & exaudiuit	עָשִׂיתָ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ	שטה עשה
petrā pedes meos: et direxit greſſus	clamorē meū. Et eduxit	וְחִשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ	פלא חשב
πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά	me de lacu fonitus	אַגִּידָה וַאֲדַבֵּרָה עָצְמוּ מִסַּפֵּר:	ערך נגד
μου, Καὶ	de luto fecis. Et ſtatuit	זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ אָזְנַיִם כָּרִיתָ	נגד כרה
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	ſup petrā pedes meos:	עוֹלָה וְחַטָּאָה לֹא שָׁאָלְתָּ: אָז	כרה שאל
ἐνίσχυσεν ἐπὶ	et direxit greſſus	אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בִּמְגִלַּת סֵפֶר	בוא גלל
πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	meos, Et	כָּתוּב עָלָי: לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהַי	כתב עשה
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	imſit in	חָפָצְתִּי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי:	רצה חפץ
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	os meū cātich nouū: carmē	בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק בְּקָהָל רָב הִנֵּה	מעה
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	laudē deo nro: videbūt multi & timebūt & ſpabūt in dño.	שְׂפָתַי לֹא אֶכְלָא יְהוָה אַתָּה יָדַעְתָּ:	בשר צדק
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	Beatus vir: cuius eſt nomē dñi ſpes	צִדְקָתְךָ לֹא כִסִּיתִי בְּתוֹךְ	כלא שפה
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	eius: et nō reſpexit in vanitates et inſanias fal	לִבִּי אֲמוּנָתְךָ וְתְשׁוּעָתְךָ	אמן ישע
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	ſas. Multa feciſti tu dñe deus meus mirabi	אָמַרְתִּי לֹא כָחַדְתִּי חַסְדְּךָ	
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	lia tua: et cogitatiōib tuis nō eſt q̄ ſimilis	וַאֲמִתְּךָ לְקָהָל רָב: אַתָּה יְהוָה	
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	tibi. Annūtiauī et locuti ſū: multiplicati ſūt ſup nu	לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ	
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	merū. Sacrificiū et oblationē noluiſti: corpus aut	וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: כִּי אָפְפוּ	תמד נצר
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	aptaſti mihi: holocauſtum	עָלַי רָעוֹת עַד אֵין מִסְפָּר	רוע סבב
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	& pro pctō nō petiſti	הִשִּׂיגוּנִי עֲוֹנֹתַי וְלֹא יָכֹלְתִּי	נשג
ἐνίσχυσεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου, Καὶ	Tūc dixi ecce venio: in volumīe libri ſcriptum	לִרְאוֹת עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי	ראה

Pagnínus. Hebr. Text. hebr. ps. xli. Trásla. B. Hiero. Trás. Gre. text. cũ interp. latína.

וְלִבִּי עָזָבָנִי רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי
& cor meũ derelíqt me. Placeat tibi dñe vt libe
τ cor meũ. dereliqt me. Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύ
καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέ με. Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύ

יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ
res me: dñe ad adiuuãdũ me festina. Confun
σασθαί με, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες. Καταισχυνθείη
dãtur τ reuereãtur simul q̃ querũt aias meã: Infra
νασαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, τοῦ 69.
vt auferãt eã. Conuertãtur retrorsũ τ reuereã
ἐξᾶραι αὐτήν. Ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυν

וְחָפְרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי
dantur & reuereãtur simul q̃ querũt aias meã:
θείησαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά. Κομισάσθωσαν τὰ παραχρῆ
vt auferãt eã. Conuertãtur retrorsũ & cõfun
dãtur q volũt mihi mala. Ferant cõfe
ma cõfusionẽ suã: q dicũt mihi euge euge. Erub
μα αἰσχύνην αὐτῶν, οἱ λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Ἀγαλλιάσ
tent τ letẽtur sup te oẽs querẽtes
σασθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές
te dñe. Et dicãt semp magnificet dñs
σε κύριε. Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύ
minꝰ: qui diligũt salutare tuũ. Ego ãt mẽdicus sum
ριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμὶ
τ paup: dñs sollicitꝰ erit mei. Adiutor meus τ protec
καὶ πένης, κύριος φροντιεῖ μου. Βοηθός μου καὶ ὑπερασπι
tor meus es tu deus meus: ne tardaueris.
στής μου εἶ σὺ ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

In finẽ psalmus dauid. 40.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. μ.

Beatus qui intelligit sup egenũ τ paupem: in
Μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα, ἐν ἡ
die mala liberabit eũ dñs. Dñs cõfortet e
μέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος. Κύριος διαφυλάξαι αὐ
um τ viuificet eũ: τ beũ faciat eũ in tra: τ nõ
τὸν καὶ ζῆσαι αὐτόν, καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μὴ
tradat eũ in manus inimicoꝝ eius. Dñs opẽferat
παραδῷ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ. Κύριος βοηθήσαι
illi sup lectũ doloris eius: vniuersũ stratũ eius ver
αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ, ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρω
sasti in ifirmitate eius. Ego dixi: dñe miserere mei: sa
σας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ. Ἐγώ εἶπα, κύριε ἐλέησόν με, ἵα
na aias meã: qr peccaui tibi. Inimici mei dixe
σαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι. Οἱ ἐχθροί μου εἶπο
runt mala mihi: qñ morietur τ peribit nomẽ
ραν κακά μοι, πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα
eius. Et ingrediebat vt videret: vana loqbat cor
αὐτοῦ. Καὶ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάταια ἐλάλει ἡ καρδία
eius: cõgregauit iniquitatẽ sibi: egrediebat foras: τ loq
αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλά
bat in idipꝫ. Aduersũ me sussurrabãt oẽs inimici
λει ἐπὶ τὸ αὐτό. Κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί
mei: aduersũ me cogitabãt mala mihi. Verbũ iniquũ cõ
μου, κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι. Λόγον παράνομον κα
stituerũt aduersũ me: nũqd q dormit nõ adijciet vt re
τέθεντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀνα
surgat: Et cẽ hõ pacto mee in que sperauit: q
στῆναι; Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ' ὃν ἤλπισα, ὁ
edebat pães meos magnificauit sup me supplãtatiõẽs. Tũ ãt do
ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν. Σὺ δὲ κύ
mine miserere mei: τ resuscita me: τ retribuã eis.
ριε ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
In hoc cognoui: qñ voluisti me: qñ nõ gaude
Ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι θεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχα
bit inimicus meus sup me. Me ãt pp inocẽtiã su
ρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ. Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντε
scepisti: τ cõfirmasti me i cõspectu tuo in eternũ.
λάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.
Benedictus dñs deus israel a seculo τ in
Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
seculũ fiat fiat.
τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

In finẽ in intellectũ filijs core. 41.
Εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορέ. μά.

Quemadmodũ desiderat ceruꝰ ad fontes
Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς
aquarꝫ ita desiderat aia mea.
τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου

וְלִבִּי עֲזָבָנִי רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי
& cor meũ derelíqt me. Placeat tibi dñe vt libe
יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה יֵבֹשׁוּ
res me: dñe ad adiuuãdũ me festina. Confun
dantur & reuereãtur simul q̃ querũt aiam meã
וְיַחְפְּרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי
vt auferãt eã: cõuertãtur retrorsum & cõfun
לְסִפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֹפְצֵי
dãtur q volũt mihi mala. Pereãt post cõfusio
רָעָתִי יָשִׁמּוּ עַל עֵקֶב בָּשְׁתָּם
nẽ suã: qui dicunt mihi vah vah. Gaudeãt & le
הָאוֹמְרִים לִי הֶאָח הֶאָח יָשִׁישׂוּ
tentur in te qui querũt te: dicant iugiter magnificetur dñs qui
וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ
diligunt salutare tuum. Ego ãt sum egenus & pauper: dñs sollicitus e
תָּמִיד יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ
rit mei: auxiliũ meũ & saluatorem meũ tu es:
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנָי יַחְשֹׁב לִי
deus me ne moreris.
עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל
Pro victoria psalmus dauid. 41
תְּאַחַר׃ לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר xli.
Beatus qui intelligit super pauperem:
לְדָוִד אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל
in die mala liberabit eum dominus. Dñs
בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה׃ יְהוָה
custodiet eũ & viuificabit eũ & beatũs erit in terra: & non tradet eũ in
וְיִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ וְאָשֵׁר בָּאָרֶץ
inimicorũ suorũ. Dñs cõfortabit eũ in lecto
וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו יְהוָה
ifirmitatis: totũ stratũ eius vertisti in egrotatione sua. Ego dixi dñe
יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דָּוֶי כָּל מִשְׁכָּבוֹ
miserere mei: sana aiam meã quia peccaui tibi. Inimici mei loquuntur
הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה
malũ mihi: qñ morietur & pibit nomen eius. Et si venerit vt vi
חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ׃
sitet vana loqtur: cor eius cõgregabit iniquitatẽ sibi: egrediẽs foras
אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רָעָ֫ לִי מָתַי יָמוּת
detrahet. Simul aduersum me murmurabant
וְאָבַד שְׁמוֹ׃ וְאִם בָּא לִרְאוֹת
oẽs odientes me: contra me cogitabãt malũ
שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ אָוֶן
mihi. Verbũ ipietatis
לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר יַחַד עָלַי
infundebant sibi: qui
יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׂנְאָי עָלַי
dormiunt non addet
יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי דְּבַר בְּלִיַּעַל
vt resurgat? Sed & homo pacificus meus
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף
in quo habui fiduciã, qui
לָקוּם׃ גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר
manducabat panẽ meum leuauit contra me
בָּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל
plãtã. Sed tu dñe miserere mei: & leua me vt
עָלַי עָקֵב׃ וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי
reddã eis. In hoc cognoui quoniã voluisti me:
וְהָקִימֵנִי וְאֶשְׁלְמָה לָהֶם׃ בְּזֹאת
qa nõ insultabit inimicus meus mihi. Ego ãt in
יָדַעְתִּי כִּי חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ
simplicitate mea adiuuasti me: & statues me ante
אֹיְבִי עָלָי׃ וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי
faciẽ tuã in ppetuũ. Benedictus dñs deus israel
וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם׃ בָּרוּךְ
a seculo & vsq; in seculum amen & amen.
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד
Pro victoria doctissimi
הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ xlii. לַמְנַצֵּחַ
filiorũ core. 42.
מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח׃ כְּאַיָּל
Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum: sic anima mea
תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי

ad te deus. Sitiuit aia mea ad deū
πρὸς σὲ ὁ θεός. Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν
fontē viuū. Quā veniā t appārebo ante faciē
ἰσχυρόν τὸν ζῶντα. Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ
dei. Fuerūt lachrime mee mihi panis die ac
τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ
nocte: dum dr mihi quotidie: vbi est deus
νυκτός, ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός
tuus? Hec recordat⁹ sū: t effudi in me aiam meā:
σου; Ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου,
qm trānsibo i locū tabnaculi admirabilis vsq; ad domū
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ
dei. In voce exultatiōis t cōfessionis son⁹ fe-
θεοῦ. Ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἦχος ἑορ-
stā celebrātis. Quare tristis es aia mea: t quare cō-
τάζοντος. Ἱνατί περίλυπος εἶ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συν-
turbas me? Spera in deo: qm cōfitebor
ταράττεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
illi: salutare vultus mei t deus me⁹. Zld
αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου. Πρὸς
metipm aia mea cōturbata ē: ꝓpterea memor ero
ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαί
tui de tra iordanis: t hermoniīz a mōte modico. Abyss⁹
σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμωνιείμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. Ἄβυσ-
abyssus inuocat in voce cataractaꝝ tuaꝝ.
σος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρακτῶν σου.
Omnia excelsa tua t fluctus tui sup me
Πάντες ὑψηλεῖσμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ
trānsierūt. In die mādabit dñs miaz suā: t
διῆλθον. Ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ
nocte cāticū eius apd me. Oratio deo vite mee:
νυκτὸς ᾠδὴ αὐτῷ παρ' ἐμοί. Προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου,
dicā deo susceptori me⁹ cū. Quare mei obliuis⁹ es: t qua
λέγων τῷ θεῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Διατίμου ἐπελάθου, καὶ ἵνα-
re cōtristatus incedo dū affligit inimicus?
τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν;
Dum cōfrigūtur ossa mea: exp̄brauerūt mihi inimici mei. Dū
Ἐν τῷ καταθλᾶσθαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδισάν με οἱ ἐχθροί μου. Ἐν
dicūt ip̄i mihi p̄ singulos dies: vbi est deꝰ tuus?
τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
Quare tristis es aia mea: t quare cōturbas
Ἱνατί περίλυπος εἶ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις
me? Spera in deo: qm cōfitebor illi: saluta
με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτή-
re vultus mei t deꝰ meꝰ.
ριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Psalmus dauid sine titulo apd hebreos. 42.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μβ.

Iudica me deus: t discerne causaz meā: de gē-
Κρῖνόν μοι ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθ-
te nō sctā: ab hoie iniquo t doloso eru-
νους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί
me. Quia tu es deꝰ fortitudo mea: quare repulisti
με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς κραταίωμά μου, ἱνατί ἀπώσω
me: t quare tristis incedo: dū affligit
με, καὶ ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν
inimicus: Emitte lucē tuā t veritatē
ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν
tuā: ipa me deduxerūt t adduxerūt me in mōtē scīm
σου, αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν
tuū t in tabnacula tua. Et introibo
σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι
ad altare dei: ad deū q̄ lēti
πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραί-
ficat iuuētutē meā: Cōfitebor tibi in citharā
νοντα τὴν νεότητά μου, Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ
deus deus meꝰ: quare tristis es aia mea: t
ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ
quare cōturbas me: Spera in deo: qm
ἱνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι
cōfitebor illi: salutare
ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

	ᵐ תַּעֲרֹג ˡ אֵלֶיךָ ᵏ אֱלֹהִים ʲ צַמְאָה	ᵐdesiderat ˡad te ᵏdeus. ʲSitiuit
	ᵍ נַפְשִׁי ʳ לֵאלֹהִים ˢ לְאֵל ᵗ חָי ᵘ מָתַי	ᵍanima mea ʳad deum ˢfortem ᵗviuum:
ᵛ בּוֹא וְאֵרָאֶה	ᵛ אָבוֹא ᵘ וְאֵרָאֶה ᵗ פְּנֵי ˢ אֱלֹהִים ʳ הָיְתָה	ᵘquando ᵛveniam ʳ& vi-
ᵖ בָּנָה הָיָה	ᵖ לִי ᵒ דִמְעָתִי ᶰ לֶחֶם ᵐ יוֹמָם ˡ וְלַיְלָה ᵏ בֵּאמֹר	debo ᵗfaciem ˢdei. ʳFue-
	ʲ אֵלַי ᵍ כָּל ᶠ הַיּוֹם ᵉ אַיֵּה ᵈ אֱלֹהֶיךָ ᶜ אֱלֹהַּ	rūt ˢmihi ᵒlachrime mee
ᵇ זָכַרְתָּ שָׁם בָּךְ	ᵇ אֶזְכְּרָה ᵃ וְאֶשְׁפְּכָה ˡ עָלַי ᵏ נַפְשִׁי ʲ כִּי	ᶜpanis ᵇdie ᵃac nocte: ᵇcū
ᵃ עָבַר ᵀ סָכַךְ	ᵃ אֶעְבֹר ᵀ בַּסָּךְ ˡ אַדִּדֵם ᵏ עַד ʲ בֵּית	dicerētur ᵃmihi ᵇtota ᵃdie
ᵈ דָּוִד ᶜ רָנַן	ᵈ אֱלֹהִים ᶜ בְּקוֹל ᵇ רִנָּה ᵃ וְתוֹדָה ˡ הָמוֹן	ᵐvbi est ᵃdeus tuus? ᵒHo
ᵉ יָדָה ᵇ הָמָה	ᵉ חוֹגֵג ᵇ מַה ᵀ תִּשְׁתּוֹחֲחִי ᵃ נַפְשִׁי ˡ וַתֶּהֱמִי	rum ᵉrecordatus sum ᵍ&
ᵍ חָנַן ᵂ שָׁחָה	ᵐ עָלַי ᵏ הוֹחִילִי ʲ לֵאלֹהִים ᵍ כִּי ᶠ עוֹד ᵉ אוֹדֶנּוּ	effudi ᶠin me ᵉanimā me-
ᶜ הָמָה ᵇ יָחַל	ᵈ יְשׁוּעוֹת ᶜ פָּנָיו ᵇ אֱלֹהַי ᵃ עָלַי ˡ נַפְשִׁי	am: ᶜquia ᵉvēiam ᵈad vm-
ᵇ יָדָה ᵃ יָשַׁע	ᵈ תִּשְׁתּוֹחֲחִי ᶜ עָלַי ᵇ כֵּן ᵃ אֶזְכָּרְךָ ᵐ מֵאֶרֶץ	braculum ᶜtacebo ᵇ vsq;
ᵈ כִּנָּרִי ᵃ שָׁחָה	ᵐ יַרְדֵּן ˡ וְחֶרְמוֹנִים ᵏ מֵהַר ʲ מִצְעָר:	ad ᵇdomum ᵃdei: ᶜ in vo-
ᵃ זָכַר ᵇ צָעִיר	ᵃ יִרְדֵּן ˡ וְחֶרְמוֹנִים ᵏ מֵהַר ʲ מִצְעָר:	ce ᶜlaudis ᵃ& confessiōis
ᵗ תְּהוֹם ᵐ קָרָא	ᵗ תְּהוֹם ᵏ אֶל ʲ תְּהוֹם ᵐ קוֹרֵא ˡ לְקוֹל	ᵈmultitudinis ᵉfesta cele-
ᵒ צִנּוֹר ᵍ שָׁבַר	ᵒ צִנּוֹרֶיךָ ᵍ כָּל ᶠ מִשְׁבָּרֶיךָ ᵉ וְגַלֶּיךָ ᵈ עָלַי	brantis. ᵇQuare ᵃincur-
ᵉ גַּלָּל ᵃ צוּר	ᵃ עָבָרוּ: ᵐ יוֹמָם ᵃ יְצַוֶּה ᵉ יְהוָה ᵈ חַסְדּוֹ	uaris ᵇanima mea: ᵃ& q̄-
ᵇ שׁוּר ᵍ כָּלַל	ᵐ וּבַלַּיְלָה ᵇ שִׁירָה ᵃ עִמִּי ᵍ תְּפִלָּה ᵉ לְאֵל	re ᵃconturbas ᵐme? ˡex-
ᵉ חַיִּי:	ᵉ חַיָּי: ᵈ אוֹמְרָה ᶜ לְאֵל ᵇ סַלְעִי ᵃ לָמָּה	pecta ᵉdeum ᵈquia ᵍad-
ᵉ חָמָה	ᵐ שְׁכַחְתָּנִי ˡ לָמָּה ᵏ קֹדֵר ʲ אֵלֵךְ ᵍ בְּלַחַץ	huc ᶜcōfitebor ei ᵇsalata-
ᵍ לָחַץ	ᵍ אוֹיֵב: ᵃ נִרְצָח ᵍ בְּעַצְמוֹתַי ᵉ חֵרְפוּנִי	ribus ᵃvultus eius. ᵐDeus
ᵃ אָיַב	ᵃ צוֹרְרַי ᵃ בְּאָמְרָם ᵉ אֵלַי ᵈ כָּל ᶜ הַיּוֹם ᵇ אַיֵּה	meus ᵃi meipso ᵉ aīa mea
	ᵇ אֱלֹהָיִךְ: ᵃ מַה ᵀ תִּשְׁתּוֹחֲחִי ᵉ נַפְשִׁי ᵈ וּמַה	ᶜincuruatur: ᵃpptereа ᵉre
	ᵐ תֶּהֱמִי ˡ עָלַי ᵏ הוֹחִילִי ʲ לֵאלֹהִים ᵍ כִּי	cordabor tui ᵍd tra ᶠior-
ᵍ פָּנָה	ᵍ עוֹד ᵉ אוֹדֶנּוּ ᵈ יְשׁוּעוֹת ᶜ פָּנַי ᵇ וֵאלֹהָי:	danis ᵈ& hermōii ᵍde mō
	xliii.	te ᵇmīimo. ᵃAbyssus ᵃa-
ᵉ רוּב	ᵉ רִיבֵנִי ᵈ מָנוֹר ᶜ לֹא ᵇ חָסִיד ᵃ מֵאִישׁ	byssum ᵐvocat ᵑ in voce
ᵇ חָסַד	ᵐ מִרְמָה ˡ וְעוֹלָה ᵏ תְּפַלְּטֵנִי: ʲ כִּי ᵃ אַתָּה	ᵒcataractarū tuarū: ᵖoēs
ᵃ רָמָה ᵍ פָּלַט	ᵃ אֱלֹהֵי ᵍ מָעוּזִּי ᵉ לָמָּה ᵈ זְנַחְתָּנִי ᶜ לָמָּה	ᵍurgites tui ᶠ& fluctus
ᵍ עָזַז	ᵍ קֹדֵר ᵉ אֶתְהַלֵּךְ ᵈ בְּלַחַץ ᶜ אוֹיֵב: ᵇ שַׁלַּח	tui ᵑsup me ᶜtransierunt.
ᶜ אָיַב	ᵍ אוֹרְךָ ᵇ וַאֲמִתֶּךָ ᵃ הֵמָּה ᵉ יַנְחוּנִי ᵈ יְבִיאוּנִי	ᵑPer diē ᵇmandabit ᵃdñs
ᵍ נָחָה ᵇ בּוֹא	ᵍ אֶל ᵉ הַר ᵈ קָדְשְׁךָ ᶜ וְאֶל ᵇ מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ:	ᵃmiam suā: ᵍ& nocte ᵇcā-
ᵍ שָׁכַן	ᵍ וְאָבוֹאָה ᵐ אֶל ᵉ מִזְבַּח ᵈ אֱלֹהִים ᵇ אֶל	ticū eius ᶜmecū: ᵈ oratio
ᵍ בּוֹא ᵉ זָבַח	ᵍ אֵל ᵉ שִׂמְחַת ᵈ גִּילִי ᶜ וְאוֹדְךָ ᵇ בְּכִנּוֹר	ᶜdeo ᶜvite mee. ᵍ Dicam
ᵈ יָדָה ᵉ כִּנֹּר	ᵍ אֱלֹהִים ᵈ אֱלֹהָי: ᶜ מַה ᵍ תִּשְׁתּוֹחֲחִי	ᵇdeo ᵇpetra mea ᵃ& q̄re ᶜobli
	ᵈ נַפְשִׁי ᶜ וּמַה ᵍ תֶּהֱמִי ᶜ עָלַי ᵈ הוֹחִילִי	tus es mei: ᵐquare ᵑtristis
	ᵈ לֵאלֹהִים ᵇ כִּי ᵃ עוֹד ᵉ אוֹדֶנּוּ ᵃ יְשׁוּעוֹת	ᵒ incedo ᵃaffligente ∞∞∞
		ᵍinimico. ᶠCū me interfi
		cerēt ᵉin ossibus meis:
		ᶠexp̄brauerūt mihi ᵉho-
		stes mei: ᶠdicentes ᶠmihi
		ᵃtota ᵉdie ᵇvbi est ᶜdeus tu
		us? ᵒQuare ᶜicuruaris ᶠaīa
		mea: ᵍ& quare ᵇcōturbas
		ᶠme? ᵏexpecta ᶠdeū ᵐqm
		ᵑadhuc ᶜcōfitebor ei ᵇsa-
		lutaribus ᵍvultus mei ᶠ &
		deo meo. 43.
		ᵀVdica me ᵇdeus ᶜ&
		discerne ᵒcām meam
		ᶜde gēte ᶠnō ᵍsctā: ᵇa viro
		ᶠiniquo ᵇ& doloso ᶠsalua
		me. ᵑTu ᵐ enim ∞∞∞∞∞
		ᵒdeus ᶠfortitudinis mee:
		ᵍq̄re ᶠpiecisti me? ᵑ quare
		ᶠtristis ᵑincedo ᵡaffligēte
		ᶠinimico? ᵑ Mitte ∞∞∞∞∞
		ᵍlucē tuā ᵇ& veritatē tuā:
		ᶜipsa ᵖducēt me & ∞∞∞
		ducent ᶠin ᵍmōtē ᵇsanctū
		tuum ᶠ& in ᵏtabernacula
		tua. ᶠEt introibo ᵐad ᵑal-
		tare ᵒdei: ᵖad ∞∞∞∞∞∞∞
		ᵍdeū letitiā ᵉ exultatiōis
		mee: ᵉ& cōfitebor tibi ᵑ i
		cithara ᵡdeus ᶠdeus meꝰ.
		ᶠQuare ᵒincuruaris ∞∞∞
		ᵇanima mea: ᶜ& q̄re ᵖcon
		turbas ᶜme? ᶠexpecta
		ᵉdeū ᵖquoniā ᵏadhuc ᶜcō-
		fitebor ei ᶠsalutaribus∞∞

Pātrīna.he. Ter.heb. ps.xliiii. — Trāsla.B.Hie. — Trā.Gre.lxx.cū interp.latīna.

xliiii.

לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מַשְׂכִּיל׃

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם׃

אַתָּה יָדְךָ גוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ וַתִּטָּעֵם תָּרַע לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם׃

כִּי לֹא בְחַרְבָּם יָרְשׁוּ אֶרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם׃

אַתָּה הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃

בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ׃

כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי אֶבְטָח וְחַרְבִּי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי׃

כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ הֱבִישׁוֹתָ׃

בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָל הַיּוֹם וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם נוֹדֶה סֶלָה׃

אַף זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃

תָּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ שָׁסּוּ לָמוֹ׃

תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מַאֲכָל וּבַגּוֹיִם זֵרִיתָנוּ׃

תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְּלֹא הוֹן וְלֹא רִבִּית בִּמְחִירֵיהֶם׃

תְּשִׂימֵנוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וְקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃

תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל בַּגּוֹיִם מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃

כָּל הַיּוֹם כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנַי כִּסְּתָנִי׃

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃

כָּל זֹאת בָּאָתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ׃

לֹא נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ מִנִּי אָרְחֶךָ׃

כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים וַתְּכַס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת׃

אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר׃

הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקָר זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃

כִּי עָלֶיךָ הָרֻגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃

"vultus mei" & do meo.
*Victori[b] filiorū[c] core[d] eruditio. 44.

OEus[a] auri[b]? nostris [a]audiuimus: [b]pres noſtri [c]narrauerūt [d]nobiſ [e]opus qd[f] [g]opatus es [h] in diebus eorū [i] in diebus [k]antiquis. [l]Tu[m] manu tua [n]gentes[o] deleſti [p]& plātaſti eos: [q]affligiſti [r] populos [s]& emiſiſti eos. [t] Non [u]enim [v]in gladio ſuo [w]poſſederūt [x]terrā: [y]nec brachiū eorū [z] ſaluauit eos: [a]ſed [b]dextera tua [c]& brachiū tuū [d] & lux [e] vultus tui: [f]quīa [g]cōplacuiſti eis. [h]Tu es [i]ipſe [k]rex me? [l]deus: [m]precipe [n]ſalutaribꝰ [o]iacob. [p]In te [q]hoſtes noſtros [r] ventilabim? cornu: [s]& [t]in noīe tuo [u]cōculcabimus [v]aduerſarios noſtros. [w]Non [x]enim [y]in arcu meo [z]cōfidā: [a]nec [b]gladius meus [c] ſaluabit me. [d]Quia [e]ſaluaſti nos [f]de hoſtibus nris: [g]& eos q oderūt nos [h]cōfudiſti. [i]In deo [k] gaudebimus [l]tota [m]die: [n]& nomē tuū [o]in eternū [p]confitebimur. [q]Sp. [r]Verū tu [s]piecíſti [t]& confudiſti nos: [u]& nō [v]egrediēris [w]in exercitibus noſtris. [x]Vertiſti [y]terga nra [z]hoſtibus. [a]& q oderunt nos [b]cōfudiſti. [c]In deo [d]gaudebimus [e]tota [f]die: [g]& nomē tuū [h]in eternū [i]confitebimur. [k]Sp. [l]Verū tu [m]piecíſti [n]& confudiſti nos: [o]& nō [p]egrediēris [q]in exercitibus noſtris. [r]Vertiſti [s]terga nra [t]hoſtibus. [u]& q oderunt nos [v]cōfudiſti. [w]In deo [x] gaudebimus [y]tota [z]die: [a]& nomē tuū [b]in eternū [c]confitebimur. [d]Sp. [e]Verū tu [f]piecíſti [g]& confudiſti nos: [h]& nō [i]egrediēris [k]in exercitibus noſtris. [l]Vertiſti [m]terga nra [n]hoſtibus. [o]& q oderunt nos [p]cōfudiſti. [q]In deo [r] gaudebimus [s]tota [t]die: [u]& nomē tuū [v]in eternū [w]confitebimur. [x]Sp. [y]Verū tu [z]piecíſti [a]& confudiſti nos: [b]& nō [c]egrediēris [d]in exercitibus noſtris. [e]Vertiſti [f]terga nra [g]hoſtibus. [h]& q oderunt nos [i]cōfudiſti. [k]In deo [l] gaudebimus [m]tota [n]die: [o]& nomē tuū [p]in eternū [q]confitebimur. [r]Sp. [s]Verū tu [t]piecíſti [u]& confudiſti nos: [v]& nō [w]egrediēris [x]in exercitibus noſtris. [y]Vertiſti [z]terga nra [a]hoſtibus. [b]& q oderunt nos [c]cōfudiſti. [d]In deo [e] gaudebimus [f]tota [g]die: [h]& nomē tuū [i]in eternū [k]confitebimur. [l]Sp. [m]Verū tu [n]piecíſti [o]& confudiſti nos: [p]& nō [q]egrediēris [r]in exercitibus noſtris. [s]Vertiſti [t]terga nra [u]hoſtibus. [v]& q oderunt nos [w]cōfudiſti. [x]In deo [y] gaudebimus [z]tota [a]die: [b]& nomē tuū [c]in eternū [d]confitebimur. [e]Sp. [f]Verū tu [g]piecíſti [h]& confudiſti nos: [i]& nō [k]egrediēris [l]in exercitibus noſtris. [m]Vertiſti [n]terga nra [o]hoſtibus. [p]& q oderunt nos [q]cōfudiſti. [r]In deo [s] gaudebimus [t]tota [u]die: [v]& nomē tuū [w]in eternū [x]confitebimur. [y]Sp. [z]Verū tu [a]piecíſti [b]& confudiſti nos: [c]& nō [d]egrediēris [e]in exercitibus noſtris. [f]Vertiſti [g]terga nra [h]hoſtibus. [i]& q oderunt nos [k]cōfudiſti. [l]In deo [m] gaudebimus [n]tota [o]die: [p]& nomē tuū [q]in eternū [r]confitebimur. [s]Sp. [t]Verū tu [u]piecíſti [v]& confudiſti nos: [w]& nō [x]egrediēris [y]in exercitibus noſtris. [z]Vertiſti [a]terga nra [b]hoſtibus. [c]& q oderunt nos [d]cōfudiſti. [e]In deo [f] gaudebimus [g]tota [h]die: [i]& nomē tuū [k]in eternū [l]confitebimur. [m]Sp. [n]Verū tu [o]piecíſti [p]& confudiſti nos: [q]& nō [r]egrediēris [s]in exercitibus noſtris. [t]Vertiſti [u]terga nra [v]hoſtibus. [w]& q oderunt nos [x]cōfudiſti. [y]In deo [z] gaudebimus [a]tota [b]die: [c]& nomē tuū [d]in eternū [e]confitebimur. [f]Sp. [g]Verū tu [h]piecíſti [i]& confudiſti nos: [k]& nō [l]egrediēris [m]in exercitibus noſtris. [n]Vertiſti [o]terga nra [p]hoſtibus. [q]& q oderunt nos [r]cōfudiſti. [s]In deo [t] gaudebimus [u]tota [v]die: [w]& nomē tuū [x]in eternū [y]confitebimur. [z]Sp. [a]Verū tu [b]piecíſti [c]& confudiſti nos: [d]& nō [e]egrediēris [f]in exercitibus noſtris. [g]Vertiſti [h]terga nra [i]hoſtibus. [k]& q oderunt nos [l]cōfudiſti. [m]In deo [n] gaudebimus [o]tota [p]die: [q]& nomē tuū [r]in eternū [s]confitebimur. [t]Sp. [u]Verū tu [v]piecíſti [w]& confudiſti nos: [x]& nō [y]egrediēris [z]in exercitibus noſtris. [a]Vertiſti [b]terga nra [c]hoſtibus. [d]& q oderunt nos [e]cōfudiſti. [f]In deo [g] gaudebimus [h]tota [i]die: [k]& nomē tuū [l]in eternū [m]confitebimur. [n]Sp. [o]Verū tu [p]piecíſti [q]& confudiſti nos: [r]& nō [s]egrediēris [t]in exercitibus noſtris. [u]Vertiſti [v]terga nra [w]hoſtibus. [x]& q oderunt nos [y]cōfudiſti. [z]In deo [a] gaudebimus [b]tota [c]die: [d]& nomē tuū [e]in eternū [f]confitebimur. [g]Sp. [h]Verū tu [i]piecíſti [k]& confudiſti nos: [l]& nō [m]egrediēris [n]in exercitibus noſtris. [o]Vertiſti [p]terga nra [q]hoſtibus. [r]& q oderunt nos [s]cōfudiſti. [t]In deo [u] gaudebimus [v]tota [w]die: [x]& nomē tuū [y]in eternū [z]confitebimur. [a]Sp. [b]Verū tu [c]piecíſti [d]& confudiſti nos: [e]& nō [f]egrediēris [g]in exercitibus noſtris. [h]Vertiſti [i]terga nra [k]hoſtibus. [l]& q oderunt nos [m]cōfudiſti. [n]In deo [o] gaudebimus [p]tota [q]die: [r]& nomē tuū [s]in eternū [t]confitebimur. [u]Sp. [v]Verū tu [w]piecíſti [x]& confudiſti nos: [y]& nō [z]egrediēris [a]in exercitibus noſtris. [b]Vertiſti [c]terga nra [d]hoſtibus. [e]& q oderunt nos [f]cōfudiſti. [g]In deo [h] gaudebimus [i]tota [k]die: [l]& nomē tuū [m]in eternū [n]confitebimur. [o]Sp. [p]Verū tu [q]piecíſti [r]& confudiſti nos: [s]& nō [t]egrediēris [u]in exercitibus noſtris. [v]Vertiſti [w]terga nra [x]hoſtibus. [y]& q oderunt nos [z]cōfudiſti. [a]In deo [b] gaudebimus [c]tota [d]die: [e]& nomē tuū [f]in eternū [g]confitebimur. [h]Sp. [i]Verū tu [k]piecíſti [l]& confudiſti nos: [m]& nō [n]egrediēris [o]in exercitibus noſtris. [p]Vertiſti [q]terga nra [r]hoſtibus. [s]& q oderunt nos [t]cōfudiſti. [u]In deo [v] gaudebimus [w]tota [x]die: [y]& nomē tuū [z]in eternū [a]confitebimur. [b]Sp. [c]Verū tu [d]piecíſti [e]& confudiſti nos: [f]& nō [g]egrediēris [h]in exercitibus noſtris. [i]Vertiſti [k]terga nra [l]hoſtibus. [m]& q oderunt nos [n]cōfudiſti. [o]In deo [p] gaudebimus [q]tota [r]die: [s]& nomē tuū [t]in eternū [u]confitebimur. [v]Sp. [w]Verū tu [x]piecíſti [y]& confudiſti nos: [z]& nō [a]egrediēris [b]in exercitibus noſtris. [c]Vertiſti [d]terga nra [e]hoſtibus. [f]& q oderunt nos [g]cōfudiſti. [h]In deo [i] gaudebimus [k]tota [l]die: [m]& nomē tuū [n]in eternū [o]confitebimur. [p]Sp. [q]Verū tu [r]piecíſti [s]& confudiſti nos: [t]& nō [u]egrediēris [v]in exercitibus noſtris. [w]Vertiſti [x]terga nra [y]hoſtibus. [z]& q oderunt nos [a]cōfudiſti. [b]In deo [c] gaudebimus [d]tota [e]die: [f]& nomē tuū [g]in eternū [h]confitebimur. [i]Sp. [k]Verū tu [l]piecíſti [m]& confudiſti nos: [n]& nō [o]egrediēris [p]in exercitibus noſtris. [q]Vertiſti [r]terga nra [s]hoſtibus. [t]& q oderunt nos [u]cōfudiſti. [v]In deo [w] gaudebimus [x]tota [y]die: [z]& nomē tuū [a]in eternū [b]confitebimur. [c]Sp. [d]Verū tu [e]piecíſti [f]& confudiſti nos: [g]& nō [h]egrediēris [i]in exercitibus noſtris. [k]Vertiſti [l]terga nra [m]hoſtibus. [n]& q oderunt nos [o]cōfudiſti. [p]In deo [q] gaudebimus [r]tota [s]die: [t]& nomē tuū [u]in eternū [v]confitebimur. [w]Sp. [x]Verū tu [y]piecíſti [z]& confudiſti nos: [a]& nō [b]egrediēris [c]in exercitibus noſtris. [d]Vertiſti [e]terga nra [f]hoſtibus. [g]& q oderunt nos [h]cōfudiſti. [i]In deo [k] gaudebimus [l]tota [m]die: [n]& nomē tuū [o]in eternū [p]confitebimur. [q]Sp. [r]Verū tu [s]piecíſti [t]& confudiſti nos: [u]& nō [v]egrediēris [w]in exercitibus noſtris. [x]Vertiſti [y]terga nra [z]hoſtibus. [a]& q oderunt nos [b]cōfudiſti. [c]In deo [d]

חשב"צון כָּל־הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
יון"קון עוּרָה לָמָּה ״תִישַׁן ״ אֲדֹנָי ׀ הָקִיצָה
נחפנה אַל־תִּזְנַח לָנֶצַח׃ לָמָּה ׀ פָּנֶיךָ
תחשכח תִּסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
כי שחה לָעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה
לארץ בִּטְנֵנוּ׃ קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ
xlv. ופדנו וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃
נצח לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי קֹרַח
שכל"שור מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת׃
ידד לִבִּי דָבָר ״טוֹב ״אֹמֵר אֲנִי מַעֲשַׂי
עשה לַמֶּלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר ״מָהִיר׃
סהר יָפְיְפִיתָ ׀ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
יהה בִּשְׂפָתוֹתֶיךָ עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
שפה לָעוֹלָם׃ הַגֹּר חַרְבְּךָ עַל־יָרֵךְ גִּבּוֹר
חלם הוֹדְךָ וְהַדָּרְךָ צְלַח רְכַב
נגר עַל־דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק וֹתוֹרְךָ
ענה נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ׃ חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים
חצן עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ ׀ בְּלֵב אויבי
נהל"איב הַמֶּלֶךְ׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד
עלם שֵׁבֶט ׀ מִישׁוֹר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃
ישר אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל־כֵּן
נא מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן
שוש מֵחֲבֵרֶיךָ׃ מֹר ׀ וַאֲהָלוֹת ׀ קְצִיעוֹת
ימר קצע כָּל־בִּגְדוֹתֶיךָ מִן הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי
הכל נָּעוּ׃ שִׁמְחוּךָ בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ
נעה נִצָּבָה שֻׁגָל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר׃
צב אפר רְאִה בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ
ראה נטה וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ׃ וְיִתְאַו
אוה הַמֶּלֶךְ יֹפְיֵךְ כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ
יפה וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ׃ וּבַת צֹר בְּמִנְחָה
חלה פָּנֶיךָ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם׃ כָּל־כְּבוּדָה
עשר כבד בַּת־מֶלֶךְ פְּנִימָה ׀ מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב
נגה לְבוּשָׁהּ׃ לִרְקָמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ
שכן בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת
רעה לָךְ׃ תּוּבַלְנָה בְּשִׂמְחוֹת וְגִיל
גול תִּבָּאנָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ׃ תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ

ωσα diet estimati sum sicut ouen occisionis. Exur
γλην την ημεραν, ελογισθημεν ως προβατα σφαγης. Εξεγερ
ge: quare obdormis dñe? exurge t ne repellas in finē.
θητι, ινατι ὑπνοις κυριε; ἀνασθι και μη ἀπωσῃ εις τελος.
Quare faciē tuā auertis? obliuiscēris tri=
Ινατι τὸ προσωπον σου ἀποστρεφεις; ἐπιλανθανη της πλιω=
pie nr̄e t tribulatiōis nr̄e? Quōm humiliata ē in
χιας ημων και της θλιψεως ημων; Οτι ἐταπεινωθη εις
pulueré aia nr̄a: cōglutinat̄ est in terra vēter nr̄. Exurge dñe
χουν ἡ ψυχη ημων, ἐκολληθη εις γην ἡ γαστηρ ημων. Ανεστα κε
adiuua nos: t redime nos pp nomē tuū.
βοηθησον ημιν, και λυτρωσαι ημας ἑνεκεν τ ὀνοματος σου.
In finē pro hīs q̄ cōmutabūtur filijs
Εις το τελος ὑπερ των ἀλλοιωθησομενων τοις υιοις
core ad intellectū: cāticū pro dilecto. A=
κορε εις συνεσιν, ᾠδη ὑπερ του ἀγαπητου. μ=
Eructauit cor meū v̄bū bonū: dico ego
Εξηρυξατο ἡ καρδια μου λογον ἀγαθον, λεγω ἐγω
opa mea regi. Lingua mea calamus scri=
τα ἐργα μου τω βασιλει. Η γλωσσα μου καλαμος γραμ
be velociter scribētis. Speciosus forma pr̄e filijs
ματεως ὀξυγραφου. Ωραιος καλλει παρα τους υιους
hoīum. diffusa est gr̄a in labijs tuis. p̄pterea bē=
των ἀνθρωπων, ἐξεχυθη χαρις ἐν χειλεσι σου, διο ἐυλο=
dixit te deus in eternū. Accingere gladio tuo sup
γησε σε ὁ θεος εις τον αἰωνα. Περιζωσαι την ῥομφαιαν σου επι
femur tuū potētissime. Specie tua t pulchritudie
τον μηρον σου δυνατε. Τη ὡραιοτητι σου και τω καλλει
tua t intēde t p̄spere procede t regna. Propter ve=
σου και ἐπιβαινε και κατευοδου και βασιλευε. Ενεκεν ἀλη=
tatē t mānsuetudinē t iustitiā t deducet te mira
θειας και πραοτητος και δικαιοσυνης και ὁδηγησει σε θαυ=
bilit dextera tua. Sagitte tue acute potētissime: pp̄lī
μασως ἡ δεξια σου. Τα βελη σου ἡκονημενα δυνατε, λαοι
sub te cadēt in corde inimicor̄ re
ὑποκατω σου πεσουνται ἐν καρδια των ἐχθρων του βα=
gis. Sedes tua dē in seculū seculi vir
σιλεως. Ο θρονος σου ὁ θεος εις τον αἰωνα του αἰωνος· ῥαβ=
ga directiōis virga regni tui. Dilexisti
δος ευθυτητος ἡ ῥαβδος της βασιλειας σου. Ηγαπησας
iustitiā: t odisti iniquitatē: p̄pea unxit te de
δικαιοσυνην, και ἐμισησας ἀνομιαν, δια τουτο ἐχρισε σε ὁ θε
us deus tuus oleo letitie p̄r̄e cōsortib⁹
ος ὁ θεος σου ἐλαιον ἀγαλλιασεως παρα τους μετοχους
tuis. Myrrha t gutta t casia a vestimētis tuis:
σου. Σμυρνα και σταχτη και κασια ἀπο των ἱματιων σου,
a domib⁹ eburneis: ex quib⁹ delectauerūt te filie
ἀπο βαρεων ἐλεφαντινων, ἐξ ὡν ἐυφρανᾳ σε θυγατερες
regū in honore tuo. Astitit regina a dextris
βασιλεων ἐν τη τιμη σου. Παρεστη ἡ βασιλισσα ἐκ δεξιων
tuis: in vestitu deaurato circūdata varietā
σου, ἐν ἱματισμῳ διαχρυσῳ περιβεβλημενη πεποικιλμε=
te. Audi filia t vide t inclina aurē tuā: t obli
νη. Ακουσον θυγατερ και ἰδε και κλινον τους σου, και ἐπι
uiscere pp̄lm tuū: t domū p̄ris tui. Et
λαθου του λαου σου, και του οἰκου του πατρος σου. Και
cōcupiscet rex decorē tuū: q̄m ipse est dñs
ἐπιθυμησει ὁ βασιλευς του κ̄ου σου, ὁτι αὐτος ἐστιν
tuus: t adorabis eū. Et filia tyri in muneribꝰ:
σου, και προσκυνησεις αὐτῳ. Και θυγατηρ τυρου ἐν δωροις, το
vultū tuū deprecabūtur diuites plebis. Omnis
προσωπον σου λιταευσουσιν οι πλουσιοι του λαου. Πασα ἡ
gl̄a filie regis ab intꝰ: in fimbrijs au=
δοξα της θυγατρος του βασιλεως ἐσωθεν, ἐν κρυσωτοις χρυ
reis circūamicta varietatibus. Adducētur
σοις πεποικιλμενη. Απενεχθησονται τω βα
regi virgines post eā: proxime eius afferē
σιλει παρθενοι οπισω αὐτης, αι πλησιον αὐτης ἀπενεχθησον
tur tibi. Afferēntur in letitia t exultatiōe: adduc
ται σοι. Απενεχθησονται ἐν ἐυφροσυνη και ἀγαλλιασει, ἀχ
cētur in tēplū regis. Pro patrib⁹ tuis
θησονται εις ναον βασιλεως. Αντι των πατερων σου

uit cogitatiōes cordis. Quōm pp̄te mortificati
fumus tota die: reputati sumus vt grex occisiōnis. Cōsurge qre dormitas dñe: exurge
ne repellas in finē. Quare faciē tuā abscōdis? oblīuiscēris afflictionis & angustie nr̄e.
Quōm incuruata ē in pulvere aia nr̄a: adhesit terre vēter nr̄. Surge auxiliare nobis: & redime
nos: pp̄ miam tuam.
Victori pro liliis filio
rū core erudītiōnis cāticum amātissimi. 45.
Eructauit cor meū verbū bonū: dico ego opa mea regi:
lingua mea stilus scribe
velocis. Decor pulchri
orēs filiis hoīm: effusa
est gr̄a in labiis tuis: p̄
pterea bñdixit te deus
in eternū. Accīgere gla
dio tuo sup femur for=
tissime: gloria tua & de
core tuo. Et decore tuo
p̄spere asce de pp̄ verbū
veritatis & mānsuetudi=
nē iustīcie: & docebit te
terribilia dextera tua.
Sagitte tue acute: pp̄lī
sub te cadēt in corde i=
nimicorū regis. Thro
nus tuus deus in seculū
& in eternū: sceptrū e=
quitatis sceptrū regni
tui. Dilexisti iustīciā & odisti iniquitatē: ppte=
rea vnxit te deus deus
tuus oleo exultationis
p̄ participibus tuis. Myr
rha & stacte & casia in
cūctis vestimētis tuis:
de domibus eburneis
quibus letificauerūt te.
Filie regum in honore
tuo: stetit cōiunx in dex
tera tua in diademate au
reo. Audi filia & vide
& inclina aurē tuam:
& oblīuiscere pp̄lī tui
& domus p̄ris tui. Et
cōcupiscet rex decorē
tuū: quia ipse ē dñs tu=
us & adora eū. Et filia
fortis in muneribus
facie tuā deprecabuntur
diuites plebis. Omnis
gloria filie regis intrin
secus: fascijs aureis
vestita est. In scutula=
tis ducetur ad regem:
virgines sequentur eā:
amice eius ducentur
illuc. Ducentur in leti=
tijs & exultatione:
ingredientur in thalamū
regis. Pro patribus tuis

Pritina.bc. Ter.heb. ps.xlvi.

יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל
הארץ: אזכירה שמך בכל דר
ודר על כן עמים יהודוך לעולם
ועד: xlvi. למנצח לבני
קרח על עלמות שיר:
אלהים לנו מחסה ועז עזרה
נצרות נמצא מאד: על כן לא
נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים
בלב ימים: יהמו יחמרו מימיו
ירעשו הרים בגאותו כלה: נהר
פלגיו ישמחו עיר אלהים קדש
משכני עליון: אלהים בקרבה
בל תמוט יעזרה אלהים לפנות
בקר: המו גוים מטו ממלכות
נתן בקולו תמוג ארץ: יהוה
צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: לכו חזו מפעלות
יהוה אשר שם שמות בארץ:
משבית מלחמות עד קצה הארץ
קשת ישבר וקצץ חנית עגלות
ישרף באש: הרפו ודעו כי
אנכי אלהים ארום בגוים ארום
בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב
לנו אלהי יעקב סלה: xlvii.
למנצח לבני קרח מזמור:
כל העמים תקעו כף הריעו
לאלהים בקול רנה: כי יהוה
עליון נורא מלך גדול על כל
הארץ: ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלנו: יבחר לנו
את נחלתנו את גאון יעקב אשר
אהב סלה: עלה אלהים בתרועה
יהוה בקול שופר: זמרו אלהים
זמרו זמרו למלכנו זמרו:
כי מלך כל הארץ אלהים זמרו
משכיל מלך אלהים על גוים

Trãsla.B.Dic.

erũt tibi filii: pões eos
principes in vniuersa
terra. Recordabor no
minis tui in oi gnatiõe
& gnatiõe: propterea po
puli cõfitebũtur tibi in
seculũ & in eternũ.
Victori filiorũ core p
iniẽtumbus cãticũ. 46.
Deus noſtra spes & fortitudo: auxiliũ
in tribulationibus inuentus est validum. Ideo non timebimus
cum fuerit translata terra: & cõcussi montes
in corde maris. Sonã
tibus & intumescentibus
gurgitibus eius: & agi
tatis mõtibus in potẽtia
eius. Sp. Fluminis dulcio
nes letificãt ciuitatẽ dei:
ſctũ tabernaculũ altis
simi. Deus in medio eius
nõ cõmouebitur: auxi
liabitur ei deus in ortu
matutino. Coturbate
sunt gẽtes cõcussa sunt
regna: dedit vocẽ suã
proſtrata est terra. Dñs
exercituũ nobiscũ: p
tector nr deus iacob.
Sp. Venite & videte o
pera domini: quantas
posuerit solitudines in
terra. Compescet bella
vsq; ad extremum ter
re: arcum confringet
& concidet hastam:
plaustra comburet igni. Cessate & cogno
scite quoniam ego sum
deus: exaltabor in gen
tibus exaltabor i terra.
Dominus exercituum
nobiscũ: fortitudo
noſtra deus iacob.
Semper.
Victori filiorum co
re psalmus. 47.
Mnes populi plaudite manibus: iubi
late deo in voce laudis.
Quoniam dominus
altissimus terribilis:
rex magnus sup oẽm
terrã. Cõgregauit po
pulos subtus nos:
& tribus sub pedibus
noſtris. Elegit nobis
hereditatem noſtram:
gloriam iacob quam
dilexit. Semper. Ascẽ
dit deus in iubilo:
dominus in voce bucci
ne. Canite deo
canite: canite regi no
ſtro canite. Quia rex
vniuersę terre deus:
canite erudite.
Regnauit deus super
gentes: deus

Trãsl.Grec.lxx.cũ interp.latina.

natisunt filiã tui: cõstitues eos principes sup
ἐγεννήσαν υἱοί σου, κατασήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ
oẽm [illegible] trã. Memor ero nominis tui in om
πᾶσαν τὴν γῆν. Μνησθήσομαί τοῦ ὀνόματός σου ἐν πᾶ
ni generatiõe & generatiõe. Propterea ppli cõfitebũtur tibi
σι γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Διὰ τοῦτο λαοί ἐξομολογήσονταί σοι
in etern ũ: & in seculũ seculi.
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

In finẽ pro filijs core psalmus.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός.

Deus nr refugiũ & virtus: adiutor in tri
ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλί
bulatiõibus q̃ inuenerũt nos nimis. Propterea nõ timebi
ψεσι ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβη
mus dũ turbabitur terra: & trãsferẽtur mõtes
θησόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη
in cor maris. Sonuerũt & turbate sũt aque
ἐν καρδίαις θαλασσῶν. Ἠχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδα
eor: cõturbati sũt mõtes in fortitudine eius.
τα αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
Fluminis impetus letificãt ciuitatẽ dei:
Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θε
letificauit tabernaculũ suũ altissimus. Deus in me
οῦ, ἁγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. Ὁ θεὸς ἐν μέ
dio eius: & nõ cõmouebit. adiuuabit eã deus
σῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθήσεται· βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς
mane diluculo. Cõturbate sũt gẽtes: inclinata sũt re
τοπρωΐ πρωΐ. Ἐταράχθησαν ἔθνη, ἐκλίναν βασι
gna: dedit vocẽ suã altissimus: mota est tra.
λεῖαι, ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
Dñs virtutũ nobiscũ: susceptor nr deus
Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς
iacob. Venite & videte opa dei: q̃ posuit
Ἰακώβ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο
prodigia sup tras: auferẽs bella vsq; ad
τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπαναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν
fines ter. Etiã cõteret & cõfringet ar
πειράτων τῆς γῆς, Τόξον συντρίψει καὶ συνθλάσει ὅ
mas: & scuta cõburet in igne. Otia
πλον, καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Σχολάσα
te & cognoscite: quũ ego sũ deus: exaltabor in
τε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς
gẽtibus: exaltabor in tra. Dñs virtutũ
ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. Κύριος τῶν δυνάμεων
nobiscũ: susceptor nr deus iacob.
μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακώβ.

In finẽ pro filijs core psalmus. 46.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός. μς'.

Omnes gẽtes plaudite manib: iubilate
Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε
deo in voce exultatiõis. Quũ dñs excelsus:
τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Ὅτι κύριος ὕψιστος,
terribilis: rex magnus sup oẽm trã. Sub
φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὑπο
iecit ppl̃os nobis: & gẽtes sub pedibus nr̃os.
ταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν.
Elegit nobis hereditatẽ sibi: spẽm
Ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτῷ, τὴν καλλο
iacob: q̃ dilexit. Ascẽdit deus in iubi
νὴν Ἰακώβ, ἣν ἠγάπησεν. Ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγ
lo: dũs in voce tube. Psallite deo
μῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ψάλατε τῷ θεῷ ἡ
nr̃o psallite: psallite regi nr̃o psallite.
μῶν ψάλατε, ψάλατε τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε.
Quũ rex oĩs terre deus: psallite sapiẽ
Ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός, ψάλατε συνε
ter. Regnauit deus sup gẽtes: deus
τῶς. Ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁ θεὸς

fedet ſup ſedē ſcōz ſuū. Principes pplōꝝ cōgre
καθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. Ἀρχοντες λαῶν συνήχ-
gati ſūt cū deo abrahā: qm dei fortes
θησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ, ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς
terre vehemēter elevati ſūt.
γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

Pſalmus cāticū filiis core ſcōa ſabbati. 47.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου. μζ.

Pſalma. 145. MAgnus dñs & laudabilis nimis: in ciuitate dei
Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θε-
nr̄i in mōte ſcō eius: Bñ fundata exultatiōe vniuerſe
οῦ ἡμῶν ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ, Εὐρίζῳ ἀγαλλιάματι πάσης
terre: mōtes ſiō . latera aqlōis: ciuitas re-
τῆς γῆς, ὄρη σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ, πόλις τοῦ βα
gis magni. Deus in domibus eius co-
σιλέως τοῦ μεγάλου. Ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γνω-
gnoſcit: qñ ſuſcipiet eā. Qñ ecce reges
σθήσεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. Ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς
terre cōgregati ſūt cōuenerūt in vnū. Ipſi vidē-
τῆς γῆς συνήχθησαν διῆλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Αὐτοὶ ἰδόν-
tes ſic admirati ſūt: cōturbati ſunt: cōmoti ſunt: tre-
τες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρό-
mor appḥēdit eos. Ibi dolores vt pturientis: in ſpū
μος ἐπελάβετο αὐτῶν. Ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης, ἐν πνεύ-
vehemēti cōtrito naues tharſis. Sicut audi-
ματι βιαίῳ συντρίβεις πλοῖα θαρσείς. Καθάπερ ἠκού-
uimus: ſic & vidimus, in ciuitate dñi nr̄i
σαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν. ἐν πόλει κυρίου τῶν δυ-
tuā: in ciuitate dei nr̄i. Deus fundauit
νάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν
eā in eternū. ſuſcepimus dei miaz tuā in
αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. ὑπελάβομεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεός σου ἐν
medio pplī tui. Sēdz nomē tuū deus: ſic
μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Κατὰ τὸ ὄνομα σου ὁ θεός, οὕτως
& laus tua in fines terre: iuſtitia
καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης
plena dextera tua. Letetur mōs ſion: &
πλήρης ἡ δεξιά σου. Εὐφραινέσθω ὄρος σιών, καὶ ἀγ-
Pſalma. 69. exultent filie iude pp
αλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν
iudicia tua dñe. Circūdate ſiō: & cō
κριμάτων σου κύριε. Κυκλώσατε σιών, καὶ περι-
plectimini eā: narrate in turribus eius. Pō-
λάβετε αὐτήν, διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Θέ-
nite corda vr̄a in virtute eius: & di-
σθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ κα-
ſtribuite domus eius: vt enarretis in
ταδιέλεσθε τοὺς πύργους αὐτῆς, ὅπως ἂν διηγήσασθε εἰς
progenie altera. Qñ hic eſt deus nr̄ in eternū & γενεὰν ἑτέραν. Ὅτι οὗτος ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
in ſeculū ſeculi. ipe reget nos in ſeculis. εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

In finē filiis core pſalmus. 48.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. μη.

HAudite hec oēs gētes: auribꝰ pcipite om-
Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάν-
nes q habitatis orbē. Quiꝙ terrigene & fi
τες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, Οἵ τε γηγενεῖς καὶ υἱ-
lij hoiēs: simul in vnū dites & pau. Os meum
οἱ τῶν ἀνῶν, ἐπιτοαυτὸ πλούσιος καὶ πένης· Τὸ στόμα μου
loqtur ſapiaz: & meditatio cordis mei prudētiā.
λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.
Inclinabo in parabolā aurē meā: aperiam in pſalterio
Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ
propoſitionē meā. Cur timeo in die mala: iniq
πρόβλημά μου. Ἱνατί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; κακο
tas calcanei mei circūdabit me. Qui cōfidūt in
μία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με. Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ
virtute ſua: & in multitudine diuitiaꝝ ſuaꝝ qui
δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυ-
gloriātur. Frater nō redimit: redimet hō: nō dabit
χώμενοι. Ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρ, οὐ δώσει

[9]ſedet [s]up [t]ſedē [c]ſcōz ſuū. [p]Principes [p]pplōꝝ [c]cōgre-
gati ſūt [c]cū deo [a]abrahā: qm dei fortes
terre vehemēter elevati ſūt.

[s]Canticū [p]pſalmi [f]filiis [c]core. 48.
MAgnus [d]dñs [s]& laudabilis [n]nimis: [i]in ciuitate [d]dei nr̄i in [m]monte
[s]ſcō ei⁹. "Speciofo [g]germine [g]gaudio [v]vniuerſe
[t]terre: "mōte [s]ion "laterī
bus [a]aquilonis: [c]ciuitatu
la [r]regis [m]magni. [D]Deus
[i]in domibus eius [a]agnī-
tus ē [i]i auxiliādo. Quia
[e]ecce [r]reges [c]congregati
ſunt: [v]venerunt [s]simul.
[i]Ipſi "vidētes [s]ſic [o]obſtu
puerunt: [c]cōturbati ſūt
[a]admirati ſunt. [h]Horror
[p]poſſedit eos: "ibi [d]dolor
[p]qſi pturiētis. In vēto [v]v
rēdinis [c]cōfriges [n]naues
[t]tharſis. [S]Sicut [a]audiui-
mus [s]ita ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[v]vidimus [i]in ciuitate [d]do
mini [e]exercituū "in ciui-
tate" dei nr̄i: [d]deus [f]un-
dauit eā [v]vſq; in [e]eternū.
[S]Sp. [E]ſtimauimus "de-
us [m]miam tuam [i] in medio
[t]ēpli tui. [S]Secūdum no
men tuum [d]deus [s]ic [l]la
tua [v]vſq; ad [e]extremum
[t]terre: [i]iuſtitia [r]repleta ē
[d]dextera tua. [L]Letetur
[m]mons "ſion: [e]exultēt [f]fi
lie [i]iude [p]pter [i]iudicia
tua. [C]Circundate "ſion
[&] circuite eam: [n]nume-
rate [t]turres eius. [P]Ponite
[c]cor vr̄m [i]in menibus:
[d]ſeparate [p]palatia eius:
[v]vt [e]enarretis [i]in gr̄atiōe
[n]nouiſſima. Quia [i]ipſe ē
[d]deus [n]deus nr̄ in [s]ecu-
lū [&] in perpetuum: [i]ipe
[r]regit dux noſter [i] morte.

[V]Victoſi [f]filiorum
[c]core [p]ps. 49.
HVdite [h]hec [o]omnes
[p]populi: [a]auribus p-
cipite [v]vniuerſi [h]habita-
tores "orbis. "Tam [f]filii
[a]adam [q]quam [f]filii [v]viri:
[s]ſimul "dines [&] pauper.
[O]Os meum [l]loquetur
[s]ſapientias: [&] medita-
tio [c]cordis mei [p]pruden-
tias. [I]Inclinabo [a]ad para
bolā [a]auré meā: [a]apiā [i]in
citharā [e]enigma meum.
[Q]Quare "timebo "i die [m]
[m]malis: [i]iniqtas [c]calcanei
mei [c]circundabit me.
[Q]Qui fiduciā hñt [i]in forti
tudie ſua: [&] i multitudie
[d]diuitiaꝝ ſuaꝝ [f]ſup biūt.
[F]Frem [n]nō [r]redimēs [r]redi

9 יְשֵׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃ נְדִיבֵי עַמִּים
אסף נֶאֱסְפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי
עלה לֵאלֹהִים מָגִנֵּי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלֵה׃

שיר זמר xlviii. שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח׃
גדל הלל גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
אלהינו הַר קָדְשׁוֹ׃ יְפֵה נוף
משוש כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי
צפון קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃ אֱלֹהִים
ידע שָׁגָב בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃ כִּי
הנה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃
ראה הֵמָּה רָאוּ כֵן תָּמָהוּ נִבְהָלוּ נֶחְפָּזוּ׃
חיל רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃
רדם בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת
שבר תַּרְשִׁישׁ׃ כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן
ראה רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר
כון עולם אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנָהּ עַד עוֹלָם
דמה סֶלָה׃ דָּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב
היכל הֵיכָלֶךָ׃ כִּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ
ארץ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃
שמח גיל יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת
יהודה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃ סֹבּוּ צִיּוֹן
נקף וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃ שִׁיתוּ
נבל שום לְבַבְכֶם לְחֵילָהּ פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ
ספר לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃ כִּי זֶה
אלהים אֱלֹהִינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא
נהג יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת׃ xlix.
למן צאה לְמַנַּצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר׃
אזן שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים הַאֲזִינוּ
כל יֹשְׁבֵי חָלֶד׃ גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם
יחד בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן׃ פִּי
דבר יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהָגוֹת לִבִּי תְבוּנוֹת׃
נטה בִּין אֶטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר
פתח חִידָתִי׃ לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע
עון עֲקֵבַי יְסוֹבְבֵנִי׃ הַבֹּטְחִים עַל
חיל וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ׃
אח לֹא פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן

לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ׃ וְיִקַר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם׃ וְיִחִי עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת׃ כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם׃ קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנוֹתָם לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת׃ וְאָדָם בְּיִקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃ זֶה דַרְכָּם כְּסָל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה׃ כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שִׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וְיִרְדוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ׃ אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה׃ אַל תִּירָא כִּי יַעֲשֹׁר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ׃ כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ׃ כִּי נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדוּךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ׃ תָּבוֹא עַד דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד נֶצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר׃ אָדָם בְּיִקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃

l.

מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ׃ מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ׃ יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל וּסְבִיבָיו נִשְׂעָרָה מְאֹד׃ יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעָל וְאֶל הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ׃ אִסְפוּ לִי חֲסִידַי כְּרֹתֵי בְרִיתִי עָלֵי זָבַח׃ וְיַגִּידוּ שָׁמַיִם צִדְקוֹ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סֶלָה׃ שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי׃ לֹא עַל זִבְחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלֹתֶיךָ לְנֶגְדִּי תָמִיד׃

met vir: nec dabit deo ppiationē pro eo. Et preciū redēptionis aīme eorū: & quiescet in ſecula. Et viuet vltra in ſempiternū: non videbit interitū. Cū viderit ſapiētes morientes: ſimul inſipiens & indoctus peribūt: & derelinquent alīcis diuitias ſuas: Interiora ſua domus ſuas in ſeculo: taberna cula ſua in gnatione & gnatiōe: vocauerūt nomina bus ſuis terras ſuas. Et homo in honore nō cōmorabitur: ſimilatus eſt iumētis & exequatus eſt. Hec via ſcādalū eorū: & poſt eos iuxta os corū current. Sp. Quaſi grex in inferno poſiti: ſunt mors depaſcet eos: & ſubiici entur eis recti in matutino: & figura eorū cōteretur in inferno poſt hītaculū ſuū. Verūtīn deus redimet aīam meā de manu inferni: cū aſſumpſerit me. Sp. Noli timere cū ditatus fuerit vir: cū multiplicata fuerit glia domus eius. Nec ei moriens tollet oia: nec deſcēdet poſt eū glia eius. Quia aie ſue vita ſua būdicet: & laudabūt te cū bñfeceris tibi. Introibit vſq; ad gnationē patrū ſuorū vſq; ad finē nō videbunt lumē. Homo cū in honore eſſet & non intellexit: comparatus eſt iumentis & ſilebit.

Pſalmus aſaph. 50.

Deus deorū dns locutus eſt & vocauit terrā: ab ortu ſolis vſq; ad occaſū eius. De ſion pfecto decore deus appuit. Veniet deꝰ noſter & nō tacebit: ignis corā eo vorabit: & i circuitu eius tēpeſtas valida. Vocabit celū ſurſū: & terram vt iudicet pplm ſuū. Cōgregate mihi ſctōs meos: q feriūt pactū meū in ſacrificio. Et annūciabūt celi iuſtitiā eius: quia deꝰ iudex eſt. Sp. Audi popule meus & loquar: iſrael & teſtificabor in te: deus deus tuus ego ſū. Nō propter victimas tuas arguā te: & holocauſta tua coram me ſunt ſp.

deo placatiōes ſuā: Et pciū redēptiōis τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ, Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως αὐτῆς fue: & laborauit in eternū: & viuet in fi- ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέ nē. Nō videbit interitū. cū viderit ſapiētes moriē λος· Οὐκ ὄψεται καταφθορὰν ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκον tes: ſimul inſipiēs & inſultus peribūt. Et relin τας, ἐπιτοαυτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται· Καὶ κατα- quēt alienis diuitias ſuas: & ſepulchra eo λείψουσιν ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν, καὶ οἱ τάφοι αὐ rū domus illoꝝ in eternū. Tabernacula eoꝝ in pge τῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα· Σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενε- nie & pgenie: vocauerūt noia ſua in ter ὰν καὶ γενεάν, ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαι ris. Et hō cū in honore eēt: nō intellexit. cōparatus eſt ῶν· Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὤν, οὐ συνῆκε· παρά ασυνεβλήθη iumētis inſipiētib⁹ & ſimilis facto eſt illis. Hec via Inſi τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς· Αὕτη ὁδὸς co. illoꝝ ſcādalū ipſis: & poſtea in ore αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι ſuo cōplacebūt. Sicut oues in inferno poſiti ſūt: mors αὐτῶν εὐδοκήσουσιν· Ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ ἔθετο, θάνατος depaſcet eos. Et dominabūtur eoꝝ iuſti in ma- ποιμανεῖ αὐτούς· Καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς το- tutino: & auxiliū eoꝝ veteraſcet in inferno: a πρωΐ, καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ, ἐκ τῆς gna, eoꝝ expulſi ſūt. Verūtīn deus redimet ani δόξης αὐτῶν ἐξώσθησαν. Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυ- mā meā de manu inferni: cū accepit me. Nō timueri χήν μου ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λαμβάνῃ με· Μὴ φοβοῦ cū diues factꝰ fuerit hō aut cū multiplicata fuerit glia domꝰ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου eius. Cūm nō cū interierit ipe ſumet om αὐτοῦ· Οτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάν nia: nec deſcēdet cū eo glia eius. Quia ani- Job. τα, οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ· Οτι ἡ ψυ ma eius in vita ipi⁹ bñdicetur: cōfitebitur tibi χὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ἐυλογηθήσεται, ἐξομολογήσεταί σοι cū bñfeceris ei. Introibit vſq; in pgenie patrū ſuoꝝ ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ· Εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτ vſq; i eternū nō videbit lumē. Et hō cū i honore eēt nō intellexit cō ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς. Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, πα paratus eſt iumētis inſipiētib⁹ & ſimilis factꝰ eſt illis. ραπεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

Pſalmus aſaph. 49.

Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. μθ.

Deus deoꝝ dns locutus eſt: & vocauit frā. ab Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν· ἀπὸ ortu ſolis vſq; ad occaſū. Ex ſiō ſpēs de ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν. Ἐκ σιὼν εὐπρέπεια τῆς ὡραι coꝛis eius. Deus manifeſte veniet: deus nr & nō ſile- ότητος αὐτοῦ. Ο θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ παρα bit. Ignis i cōſpectu eius exardeſcet: & i circuitu e- σιωπήσεται. Πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλῳ αὐ ius tēpeſtas valida. Vocabit celū ſurſū: τοῦ καταιγὶς σφοδρά. Προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, & terrā vt diſcernat pplm ſuū. Cōgregate il καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ· Συναγάγετε αὐ li ſctōs eius: q ordināt teſtamētū e- τῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐ tus ſup ſacrificia. Et annūciabūt celi iuſti τοῦ ἐπὶ θυσίαις· Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύ- tiā eius: qm deus iudex eſt. Audi pplꝰ meus & νην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς κρίτης ἐστι· Ακουσον λαός μου καὶ loquar tibi iſrael: & teſtificabor tibi: deus λαλήσω σοι Ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι, ὁ θεὸς ὁ deus tuus ſū ego. Nō in ſacrificiis tuis argua θεός σου εἰμὶ ἐγώ. Οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω te. holocauſta aūt tua in cōſpectu meo ſunt ſemp. σε· τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.

Trāſ. Grc. lxx. cū interp. latina.

Non accipiā de domo tua vitulos: neq; de gregi
Οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποι-
bus tuis hircos. Mea sūt oēs fere
μίων σου χιμάρους. Ἐμὰ ἐστὶ πάντα τὰ θηρία τοῦ
ſiluæ: iumēta in montibus & boues. Cognoui oia
ἄγρου, κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. Ἔγνωκα πάντα τὰ
volatilia cæli, & pulchritudo agri mecū eſt.
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
Si eſuriero: nō tibi dicā: meus enī eſt orbis ter
Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω, ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ
plenitudo eius. Numqd māducabo carnes tauoꝝ: aut ſāguinē hir
τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Μὴ φάγομαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τρά
corū potabo? Immola deo ſacrificiū laudis: & redde
γων πίομαι; Θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος
altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tri
τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου. Καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλί
bulationis tuæ: & eruā te: & glificabis me. Peccato-
ψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με. Τῷ δὲ ἁμαρ
riā ſūt dixit deus: cūre tu enarras iuſtitias meas:
τωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνατί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου,
& aſſumis teſtamētū meū per os tuū? Tu vo
καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου; Σὺ δὲ
odiſti diſciplinā & pieciſti ſermōes meos retro:
ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ο-
ſum. Si videbas furē: currebas cū eo: & cū
πίσω. Εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ, καὶ μετὰ
adultero portionē tuā ponebas. Os tuū abūdauit
μοιχοῦ τὴν μερίδα σου ἐτίθεις. Τὸ στόμά σου ἐπλεόνασε
malitia: & lingua tua cōcinabat dolos. Se
κακίαν, καὶ ἡ γλῶσά σου περιέπλεκε δολιότητας. Καθή-
dēs aduerſus frēm tuū loquebaris: & aduerſus
μενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ
filiū matris tuæ ponebas ſcādalū. Hæc feciſti:
υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον. Ταῦτα ἐποίησας,
& tacui. exiſtimaſti iniquitatē: qō ero tui ſimilis.
καὶ ἐσίγησα. Ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος.
Arguā te: & ſtatuam cōtra faciē tuā pec
Ἐλέγξω σε, καὶ παρασήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρ-
cata tua. Intelligite hæc q̄ obliniſcimini deū: ne
τίας σου. Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μή
qñ rapiat: & nō ſit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis ho
ποτε ἁρπάσῃ, καὶ οὐ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος. Θυσία αἰνέσεως δο
norificabit me: & illic iter q̄ oñdā illi ſalutare meū.
ξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἣν δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

In finē pſalmus ὃδ: cū ingrederet ad
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς
ipm nathā propheta: qñ intrauit ad berſa-
αὐτὸν Νάθαν τὸν προφήτην, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς Βηρσα
bee vxorē vrie. ſo.
Βεὲ τὴν γυναῖκα Οὐρίου. v.

Miſerere mei deus ſm magnā miaz tuā: Et ſm
Ἐλέησόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, Καὶ κατὰ
multitudinē miſerationū tuaꝝ dele iniqtatē meā.
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
Amplius laua me ab iniqtate mea: & a
Ἐτι πλεῖόν με ἄπλυνον ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς
pctō meo mūda me. Quōn iniqtatē meā ego co-
ρ.ο.β. ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γι
gnoſco: & pctū meū cōtra me eſt ſemp.
νώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
Tibi ſoli peccaui: & malū cōtra te feci.
Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα.
Vt iuſtificeris in ſermōibus tuis: & vincas cū
Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ
iudicaris. Ecce enī in iniqtatibus cōceptus ſū: & in pec
κρίνεσθαί σε. Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρ
catis cōcepit me mater mea. Ecce enī veritatē dile-
τίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγά-
xiſti: incerta & occulta ſpie tuę manifeſtaſti mihi. Aſperges me hyſſopo & mūdabor:
πησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδή-
λωσάς μοι. Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι,

Trāſla. B. Hie.

Non accipiā de domo tua vitulū: neq; de gre-
gibus tuis hircos. Mea
ſunt enī oīa animālia ſyluarū: pecudes in mōtibus
& milium. Scio omnes
aues mōtiū: & vniuerſitas agri mecū eſt. Si
eſuriero nō dicā tibi:
meus eſt enim orbis
& plenitudo eius. Num
qd comedā carnē tauorum: aut ſanguinē hir-
corum bibam? Immo-
la deo laudem: & red-
de altiſſimo vota tua.
Et inuoca me in die tri
bulationis: liberabo te
& glorificabis me. Im-
pío autem dixit deus
qd tibi ē cū narratiōe
ceptor meor: vt taſſu
mas pactū meū in ore
tuo? Qui odiſti diſci-
plinā: & proieciſti ver-
ba mea poſt te. Si vide
bas furem cōſentie-
bas ei: & cum adulteris
erat pars tua. Os tuum
dimiſiſti in malitiam:
& lingua tua concinna
uit dolum. Sedens ad-
uerſus fratrē tuū loque-
baris: & aduerſus filium
matris tue fabricabas
opprobriū. Hec feciſti
& tacui: exiſtimaſti me
futurū ſimilē tui: argu
am te & ꝓponā te ante
oculos tuos. Intelligite
hoc qui obliniſcimini
deū: ne forte capiā: &
nō ſit q̄ liberet. Qui im
molat cōfeſſionē glifi-
cat me: & qui ordiat vi
am oñdā ei ſalutare dī.

Victori pſs dauid: cū
veniſſet ad eum nathan
propheta qñ igreſſus
eſt ad berſabee. 51.

Miſerere mei deus ſe
cūdum miam tuā:
iuxta multitudinē miſa
tionū tuarū dele iniqui
tates meas. Multū lauā
me ab iniquitate mea:
& a pctō meo mūda me
Qm iniquitates meas
ego cognoui: & pctm
meū cōtra me ē ſp. Ti-
bi ſoli peccaui & malū
coram te feci: vt ∞∞∞
iuſtificeris in ſermoni-
bus tuis: & vincas dū iu
dicaris. Ecce in iniquita
te cōceptꝰ ſū: & in pctō
pepit me mater mea.
Ecce ei veritatē dilīgis:
abſconditū & arcanum
ſapiētie manifeſtaſti mi
hi. Aſperges me hyſſo-
po & mundabor: ∞∞∞

Tex. heb. pſ. li. Pūctua. hc.

לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ
עֲתוּדִים׃ כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יַעַר
בְּהֵמוֹת בְּהָרֵי אֶלֶף׃ יָדַעְתִּי כָל
עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי׃ אִם
אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵבֵל
וּמְלֹאָהּ׃ הַאוֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים
וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה׃ זְבַח
לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן
נְדָרֶיךָ׃ וְקָרְאֵנִי בְּיוֹם צָרָה
אֲחַלְּצְךָ וְתְכַבְּדָנְנִי׃ וְלָרָשָׁע אָמַר
אֱלֹהִים מַה לְּךָ לְסַפֵּר חֻקָּי וַתִּשָּׂא
בְרִיתִי עָלַי פִּיךָ׃ וְאַתָּה שָׂנֵאתָ
מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אָחֹרֶיךָ׃ אִם
רָאִיתָ גַּנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם
מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ׃ פִּיךָ שָׁלַחְתָּ
בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ תַצְמִיד מִרְמָה׃
תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְּדַבֵּר בֶּן אִמְּךָ תִּתֵּן
דֹּפִי׃ אֵלֶּה עָשִׂיתָ וְהֶחֱרַשְׁתִּי
דָּמִיתָ הֱיוֹת אֶהְיֶה כָמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ
וְאֶעַרְכָה לְעֵינֶיךָ׃ בִּינוּ נָא זֹאת
שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן אֶטְרֹף וְאֵין מַצִּיל׃
זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ

לי.

אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַת אֱלֹהִים׃
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּבוֹא
אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל
בַּת שָׁבַע חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ
כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הַרְבֵּה
כַבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃
כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי
תָמִיד׃ לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי
וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן
תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃
הֵן בְּעָוֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי
אִמִּי׃ הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת
וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי׃
תְחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאֶטְהָר

Pritiua.he.Tex.heb. ps.lii. Trãsla.B.Piero. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

תכבסני ומשלג אלבין׃ תשמיעני	lauabis me & super niue dealbabor.	λουεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.
ששון ושמחה תגלנה עצמות	Auditũ mihi facies gaudiũ & letitiam: vt exultẽt ossa q̃ cõfregisti.	Ακουτιεῖς μοι gaudiũ & letitiã: exultabũt ossa humi
דכית׃ הסתר פניך ממחטאי וכל		ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπει
עונתי מחה׃ לב טהור ברא לי		ταπεινωμένα. Αποστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
אלהים ורוח נכון חדש בקרבי׃		meis: & oẽs iniquitates meas dele. Cor mũ
אל תשליכני מלפניך ורוח		μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν κα
קדשך אל תקח ממני׃		dũ & crea in me deus: & spũm rectũ innoua in
השיבה לי שוש ישעך ורוח		θαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί ὁ θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν
נדיבה תסמכני׃ אלמדה פשעים		viscerib⁹ meis. Ne pjcias me a facie
דרכיך וחטאים אליך ישובו׃		τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με ἀπὸ τοῦ πρόσωπου
הצילני מדמים אלהים אלהי		tuo: & spũm tuũ sctũ ne auferas a me.
תשועתי תרנן לשוני צדקתך׃		σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
אדני שפתי תפתח ופי יגיד		Redde mihi letitiã salutaris tui: & spũ
תהלתך׃ כי לא תחפץ זבח		Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύ
ואתנה עולה לא תרצה׃		tu principali cõfirma me. Docebo iniquos
זבחי אלהים רוח נשברה לב		ματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με. Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου,
נשבר ונדכה אלהים לא תבזה׃		& impij ad te cõuertẽtur. Libera me de sanguinib⁹
היטיבה ברצונך את ציון		καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων ὁ
תבנה חומות ירושלם׃ אז		deus deus salutis mee: exultabit lingua mea
תחפץ זבחי צדק עולה ונליל אז		θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσά μου
יעלו על מזבחך פרים׃		iustitiã tuã. Dñe labia mea aperies: &
למנצח משכיל לדוד׃ בבוא		τὴν δικαιοσύνην σου. Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ
דואג האדומי ויגד לשאול ויאמר לו בא		os meũ ãnũtiabit laudẽ tuã. Ὡὰν ἠθέλησας
דוד אל בית אחימלך׃		στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου. Οτι εἰ ἠθέλησας
מה תתהלל ברעה הגבור חסד		sacrificiũ: dedissẽ vtiq̃. holocaustis nõ delectaberis. Sacri
אל כל היום׃ הות תחשב		θυσίαν, ἔδωκα ἂν· ὁλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. Ου
לשונך כתער מלטש עשה		ficiũ deo spũs cõtribulatus: cor cõtri
רמיה׃ אהבת רע מטוב		σία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμ
שקר מדבר צדק סלה׃		tũ & humiliatũ deus nõ despiciet. Benigne fac
אהבת כל דברי בלע לשון מרמה׃		μένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. Αγάθυνον
גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך		dñe in bona volũtate tua sion: & edificẽtur mu
ממאהל ושרשך ממארץ חיים סלה׃		κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεί
ויראו צדיקים ויראו ועליו		ri hierusalẽ. Tũc acceptabis sacrificiũ iustitie
ישחקו׃ הנה הגבר לא ישים		χη ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης
אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו		oblationẽ & holocausta: tũc imponẽt sup al
יעז בהותו׃ ואני כזית רענן		ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυ
בבית אלהים בטחתי נחסד		tare tuũ vitulos.
עולם׃ אודך לעולם כי עשית		σιαστήριόν σου μόσχους.

lii.

In finẽ intellectus ipsi: cũ venit do
Εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ ἐλθεῖν Δω
ec idumeus & annũtiauit saulí & dixit
εκ τὸν Ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ σαοὺλ, καὶ εἰπεῖν
ei: venit dõ in domũ abimelech.
αὐτῷ, ἦλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον Ἀβιμέλεχ.

Quid gloriaris in malitia q̃ potẽs eo in iniq̃tate: tota die
Τί ἐγκαυχᾶσαι ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομίαν; ὅλην τὴν ἡμέραν
iniustitiã cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta fe
ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσά σου. Ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐπὶ
cisti dolũ. Dilexisti malitiã sup benignitatẽ.
ποίησας δόλον. Ηγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην·
iniq̃tatẽ magis q̃ loqui equitatẽ. Dilexisti om
ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην. Ηγάπησας πάν
nia verba precipitationis: lingua dolosa ℣ propt
τα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσαν δολίαν. Διὰ
hoc deus destruet te in finẽ: euellet te & emigra
τοῦτο ὁ θεὸς καθέλοι σε εἰς τέλος, ἐκσπάσαι σε καὶ μετοικί
bit te de tabernaculo tuo: & radicẽ tuã de stra
σειέν σε ἀπὸ σκηνώματός σου, καὶ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς
uiuẽtiũ. Videbũt iusti & timebũt: & sup
ζώντων. Ὁψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ' αὐ
eũ ridebũt: & dicẽt. Ecce hõ: q̃ nõ posuit
τὸν γελάσονται, καὶ ἐροῦσιν. Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο
deũ adiutorẽ suũ: Sed sperauit in multitudie
τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ, Αλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τῷ πλήθει
diuitiaꝝ suaꝝ: & pualuit in vanita
τοῦ πλούτου αὐτοῦ, καὶ ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότη
te sua. Ego ãt sicut oliua fructifera in domo
τι αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ
dei: Sperani in mia
τοῦ θεοῦ, Ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος

Trāſl. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

del in eternū: τ in ſeculū ſeculi. Ἐξο
τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξο
fitebor tibi in ſeculū: qz feciſti. τ expe
μολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας. καὶ ὑπο
ctabo nomē tuū: qñ bonū in ſpectu ſcto̅rū tuo̅rum.
μενῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

In finē pro amaleth intellect⁹ dā. ſ.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ. νβ'.

Dixit inſipiēs in corde ſuo: nō eſt deus. Corrupti ſūt
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ
ſ.xiv. rupti ſūt τ abhominabiles facti ſūt in iniq̄tatib⁹: nō eſt q̄ faciat
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις, οὐκ ἔστι ποιῶν ἀ
bonū. Deus de cēlo ſpexit ſup filios
γαθόν. Ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
hoim: vt videat ſi eſt intelligēs: aut requirēs
τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν, εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν
deū. Oēs declinauerūt ſimul inutiles facti ſūt: nō eſt q̄ faciat
θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
ſ.xiii.b. bonū nō eſt vſq; ad vnū. Nōne ſcient oēs q̄ operan
χρηστότητα: q̄ deuorāt plebē meā vt cibū
tur iniq̄tatē: q̄ deuorāt plebē meā vt cibū
panis? Deū nō inuocauerūt: illic trepidauerūt
ἄρτου; Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ ἐφοβήθησαν
timore: vbi nō fuit timor. Qñ deus diſſipauit oſſa eo
φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀν
qui hōib⁹ placēt: cōfuſi ſunt: qñ deus ſpreuit e
θρωπαρέσκων, κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐ
os. Quis dabit ex ſion ſalutare iſrael: cū
τούς. Τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραήλ; ἐν τῷ
auerterit de⁹ captiuitatē plebis ſue.
ἐπιστρέψαι τὸν θεὸν τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
Exultabit iacob τ letabit̄ur iſrael.
Ἀγαλλιάσεται Ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.

In finē in hymnis intellectus dauid: cū
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ
venirent zipheī τ dixerūt ſaul nōne
ἐλθεῖν τοὺς Ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ Σαοὺλ οὐκ ἰδοὺ
dauid abſcōditus apud nos? ſ.
Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν; νγ'.

Deus in noīe tuo ſaluū me fac: τ in virtu
Ὁ θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με, καὶ ἐν τῇ δυνά
te tua iudicabis me. Deus exaudi oratio
μει σου κρινεῖς με. Ὁ θεὸς εἰσάκουσον τῆς προσευ
nē meā: auribus⁹ pcipe vba oris mei. Qñ a
χῆς μου, ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ὅτι ἀλ
lieni inſurrexerūt aduersū me: τ fortes q̄ſierūt ani
λότριοι ἐπανέστησάν μοι, καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυ
mā meā: τ nō ꝓpoſuerūt deū ante cōſpectū ſuū. Ecce enī
χήν μου, καὶ οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν. Ἰδοὺ γὰρ
deus adiuuat me: τ dñs ſuſcepto: aie mee.
ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι, καὶ ὁ κύριος ἀντιλήπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
Auertes mala inimicis meis: in v̄itate tua
Ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
diſpde illos. Volūtarie ſacrificabo tibi: cōfitebor
ἐξολόθρευσον αὐτούς. Ἑκουσίως θύσω σοι, ἐξομολογήσομαι
noī tuo dñe: qñ bonū. Qñ ex oīi
τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν. Ὅτι ἐκ πάσης
tribulatōe eripuiſti me: τ ſup inimicos meos deſ
θλίψεως ἐῤῥύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖ
pexit oculus meus.
δεν ὁ ὀφθαλμός μου.

In finē i hymnis intellectus aſaph. ſ.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Ἀσάφ. νδ'.

Exaudi deus oſonē meā τ ne deſpexeris
Ἐνώτισαι ὁ θεὸς τὴν προσευχήν μου καὶ μὴ ὑπερίδῃς
deꝓcationē meā: itēde mihi τ exaudi me. Cōtriſtat⁹
τὴν δέησίν μου, πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου. Ἐλυπή
ſū in exercitatiōe mea: τ cōturbat⁹ ſū a voce inimici:
θην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταράχθην ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ,
τ a tribulatōe peccatoris. Qñ declinauerūt
καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ. Ὅτι ἐξέκλιναν

Trāſla. B. Hie.

'dei in' ſeculū '& in eter=
nū. "Cōfitebor tibi" i ſe
culū° qñ' feciſti: ' & ex=
pectabo' nomē tuū" qñ
'bonum" in cōſpectu 'ſā
ctorum tuorum.
"Victori" per° chorū° eru
ditio° dauid. ſ3.
Dixit' ſtultus' in cor
de ſuo' nō eſt' deus:
'corrupti ſūt "abomiabi
les facti ſunt in" iniquita
te:° nō ē' qui faciat' bo=
nū. ' Deus" de celo 'ſpec
xit" ſup' filios' hoim: ' vt
videat' ſi eſt' intelligens
'aut requirēs' deū. ' Oēs' a=
uerſi ſunt:' piter 'adhese
rūt:' non eſt ' qui faciat
"bonū:" nō eſt vſq; ad' v
nū. ' Nūquid no' cognoſ=
cent ſūt" q opantur 'iniqui
tatē:" qui comedūt ' po=
pulū meū' vt cibū' pāis:
'deū' nō' inuocauerunt.
' Ibi' timuerūt' timore v
bi' non' erat' timor:' qñ
'deus"' diſpſit" oſſa' circū
dātū te:' cōfunderis' qa
'deus' ſpreuit eos. ' Quis
"dabit' ex ſio' ſalutare 'i'
rael?' cū reduxerit' deus
'captiuitatē' ppli ſui: 'e=
xultabit' iacob' letabitur
' iſrael. "Victori' in
orgānis' eruditio' dauid:
'qñ venerunt 'ziphei' &
dixerunt' ſauli: 'nonne'
'dauid' abſconditus eſt
"apud nos? ſ4.
Deus' in nomine tuo
'ſalua me:' & in for
titudie tua' vindica me.
'Deus' exaudi" oratiōnē
meam:' auribus percipe
'verba' oris mei. "Quia
'alieni' inſurrexerūt' ad
uerſum me:' & fortes' q̄
ſierūt' aīam meā: & 'non
'propoſuerūt' deum 'in
conſpectu ſuo. "Sp. "Ec
ce' deus' auxiliatur' mi
hi:' dñs' ſuſtentās' animā
meā. "Redde' malū' inſi=
diatoribus meis: 'in veri
tate tua' diſperde illos.
'Volūtarie' ſacrificabo
'tibi:' cōfitebor' noī tuo
'dñe' qm' bonum. 'Qm
'ex oī" tribulatiōe" libe=
rauit me:' & inimicos
meos' deſpexit' oculus
meus. "Victori' in pſal
mis' eruditio' dd. ſ5.
Exaudi' de' oronem
meā:' & ne 'deſpici=
as' deꝓcationē meā. ' At
tēde" mihi" & exaudi me
'hūiliatus ſū' in medita
tōe mea' et cōturbat' A
voce' ilmici' a facie" pſe=
ḡntis' ipii:' qm' piecerūt

Tex. heb. pſ. liii. liiii. Patrina. be.

עָלַם" יְדָה 'אֱלֹהִים' עוֹלָם' וָעֶד: "אוֹדְךָ' לְעוֹלָם
עָשָׂה' קָוָה 'כִּי' עָשִׂיתָ' וְאֶקְוֶה' שִׁמְךָ' כִּי' טוֹב
חָסִד' נָצַח 'נֶגֶד' חֲסִידֶיךָ: liii. "לַמְנַצֵּחַ
חָלַל' שָׁבַל 'עַל' מָחֲלַת' מַשְׂכִּיל' לְדָוִד: 'אָמַר
שָׁחַת 'נָבָל' בְּלִבּוֹ' אֵין 'אֱלֹהִים' הִשְׁחִיתוּ
תָּעַב "וְהִתְעִיבוּ' עָוֶל' אֵין' עֹשֵׂה' טוֹב:
שָׂכַף 'אֱלֹהִים' מִשָּׁמַיִם' הִשְׁקִיף' עַל' בְּנֵי
רָאָה 'אָדָם' לִרְאוֹת' הֲיֵשׁ' מַשְׂכִּיל' דֹּרֵשׁ
סוּג 'אֱלֹהִים: כֻּלּוֹ' סָג' יַחְדָּו' נֶאֱלָחוּ
אֵין 'עֹשֵׂה' "טוֹב' אֵין' גַּם' אֶחָד:
הלא 'יָדְעוּ' פֹּעֲלֵי' אָוֶן' אֹכְלֵי' עַמִּי
אָכַל לֶחֶם' אֱלֹהִים' לֹא' קָרָאוּ:
שָׁם' פָּחֲדוּ' פָּחַד' לֹא' הָיָה' פָּחַד' כִּי
חָנָה' בוּשׁ 'אֱלֹהִים' "פִּזַּר' עַצְמוֹת' חֹנֵךְ' הֹבַשְׁתָּה
נָתַן' כִּי' אֱלֹהִים' מִצִּיּוֹן' מִי' יִתֵּן' מִצִּיּוֹן
יְשׁוּעוֹת' יִשְׂרָאֵל' בְּשׁוּב' אֱלֹהִים
שָׂמַח 'שְׁבוּת' עַמּוֹ' יָגֵל' יַעֲקֹב' יִשְׂמַח
נָצַח' נגן יִשְׂרָאֵל: liiii. "לַמְנַצֵּחַ
שָׁבַל' בוא 'מַשְׂכִּיל' לְדָוִד: בְּבֹא' הַזִּיפִים' וַיֹּאמְרוּ
אָמַר 'לְשָׁאוּל' הֲלֹא' דָוִד' מִסְתַּתֵּר
סָתַר' יָשַׁע 'עִמָּנוּ: "אֱלֹהִים' בִּשְׁמֶךָ
נָגַר' דון "הוֹשִׁיעֵנִי' וּבִגְבוּרָתְךָ' תְּדִינֵנִי:
אָזַן' פָּלַל "אֱלֹהִים' שְׁמַע" תְּפִלָּתִי' הַאֲזִינָה
פֶּה 'לְאִמְרֵי' פִי: "כִּי' זָרִים' קָמוּ' עָלַי
קוּם 'וְעָרִיצִים' בִּקְשׁוּ' נַפְשִׁי' לֹא' שָׂמוּ
עֶרֶץ' שוּם "אֱלֹהִים' לְנֶגְדָּם" סֶלָה: "הִנֵּה' אֱלֹהִים
"שוב "ר' לִ' אֲדֹנָי' בְּסֹמְכֵי' נַפְשִׁי: "יָשֵׁיב
רעע' "ה לְשׁוֹרְרָי' בַּאֲמִתְּךָ' הַצְמִיתֵם:
זָבַח' יָדָה 'בִּנְדָבָה' אֶזְבְּחָה' לָךְ' אוֹדֶה' שִׁמְךָ
"צור" נָצַל 'יְהוָה' כִּי' טוֹב: "כִּי' מִכָּל" צָרָה' הִצִּילָנִי
רָאָה "נָצַח 'וּבְאֹיְבַי' רָאֲתָה' עֵינִי: lv. "לַמְנַצֵּחַ
נָגַן' שָׁכַל 'בִּנְגִינוֹת' מַשְׂכִּיל' לְדָוִד: הַאֲזִינָה
אָזַן' עָלַם "אֱלֹהִים' תְּפִלָּתִי' וְאַל' תִּתְעַלַּם
חָנַן' קָשַׁב 'מִתְּחִנָּתִי: הַקְשִׁיבָה" לִי" וַעֲנֵנִי
עָנָה' רוד "אָרִיד' בְּשִׂיחִי' וַאֲהֵימָה: מִקּוֹל
שׁוח' הָמָה "אוֹיֵב' מִפְּנֵי" עֹקֶת' רָשָׁע' כִּי' יָמִיטוּ

עָלַי אָוֶן וּבְאַף יִשְׂטְמוּנִי׃ לִבִּי
in me iniqtatē: & in ira molestī erāt mihi. Cor meū
ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι. Ἡ καρδία μου
cōturbata ē in me: & formido mortis cecidit sup me.
ἐταράχθη ἐν ἐμοί, καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ.
Timor & tremor venit sup me: & cōtexerūt me tene
Φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐκάλυψέ με σκό-
bre. Et dixi: quis dabit mihi pennas sicut colūbe:
τος. Καὶ εἶπα, τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς,
& volabo & requescā? Ecce elōgauī fu
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω; Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυ
giēs & māsi in solitudie. Expectabā
γαδεύων καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Προσεδεχόμην τὸν
deū q̄ salui me facit a pusillanimitate spūs & a tẽpe
θεὸν τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ ἀπὸ καταιγί-
state. Precipita die & diuide linguas
δος. Κατάποντισον κύριε καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας
eor: quī vidi iniquitatē & cōtradictionē i ciuitate.
αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
Die ac nocte circūdabit eā sup muros eius:
Ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
& iniqtas & labor in medio eius & intusiitia. Et nō de
καὶ ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία. Καὶ οὐκ ἐξέ
fecit de plateis eius vsura & dolus. Quī si
λιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος. Ὅτι εἰ
inimic⁹ maledixisset mihi sustinuissē vtiq;. Et si is q̄ oderat me
ὁ ἐχθρός ὠείδισέ με ὑπήνεγκα ἄν. Καὶ εἰ ὁ μισῶν με
sup me magna locut⁹ fuisset: absc̄ōdissē me forsitā ab eo.
ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ.
Tu vo hō vnanimis: dux me⁹ & notus meus:
Σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου,
Qui simul mecū dulces capiebas cibos: in domo
Ὃς ἐσιτοῦσό ἐγλυκαίνας μοι ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
dei ambulauim⁹ in cōsensu. Veniat ia mors sup
θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ. Ἐλθέτω δὴ θάνατος ἐπ' αὐ-
illos: & descēdāt in infernū viuētes. Quī ned
τοὺς, καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου ζῶντες. Ὅτι πονη-
tie in habitaculis eor in medio eor. Ego ad
ρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐγὼ πρὸς
deū clamauī: & dñs exaudiuit me. Vespe
τὸν θεὸν ἐκέκραξα, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέ μου. Ἑσπερίας
& mane & meridie narrabo & annūtiabo: &
καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας διηγήσομαι καὶ ἀπαγγελῶ, καὶ
exaudiet vocē meā. Redimet in pace
εἰσακούσεταί τῆς φωνῆς μου. Λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν
aiam meā ab his q̄ appropiāt mihi: quī iter multos
ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι, ὅτι ἐν πολλοῖς
erāt mecū. Exaudiet deus & humiliabit il
ἦσαν σὺν ἐμοί. Εἰσακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐ
los: qui est ãte secula. Hō em̄ est illis
τοὺς, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. Οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς
cōmutatio: quī nō timuerūt deū: extēdit
ἀπάλλαγμα, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν, ἐξέτεινε τὴν
manū suā in retribuēdo. Cōtaminauit testa
χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι. Ἐβεβήλωσαν τὴν δια
mētū eius: diuisi sunt ab ira vultus
θήκην αὐτοῦ, διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου
eius: & appropiauerūt corda eor. Molliti sunt
αὐτοῦ, καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ἠπαλύνθησαν
sermones eor⁹ sup oleū: & ipi sunt iacula.
οἱ λόγοι αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολίδες.
Jacta sup dñm curā tuā: & ipe te enu
Ἔπιρριψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτός σε δια
triet: nō dabit in eternū fluctuatiōes iusto.
θρέψει, οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
Tu vo deus deduces eos in puteū interitus. Vi
Σὺ δὲ ὁ θεὸς καταξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς. Αν
ri sāguinū & dolosi nō dimidiabūt
δρες αἱμάτων καὶ δολιότητος οὐ μὴ ἡμισεύσωσι τὰς
dies suos. ego aūt die spabo in te.
ἡμέρας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ κύριε ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.

In finē pro ppho q
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ααααααα

עָלַי אָוֶן וּבְאַף יִשְׂטְמוּנִי׃	supme iniquitatē & in furore aduersabāt mihi.	in me iniqtatē: & in ira molestī erāt mihi.
לִבִּי יָחִיל בְּקִרְבִּי וְאֵימוֹת מָוֶת נָפְלוּ	Cor meū doluit in vitalibus meis: & terrores	Cor meū & formido mortis cecidit sup me.
עָלָי׃ יִרְאָה וּרְעָדָה יָבֹא בִי	mortis ceciderūt super me. Timor & tremor	Timor & tremor venit sup me: & cōtexerūt me tene
וַתְּכַסֵּנִי פַּלָּצוּת׃ וָאֹמַר מִי יִתֶּן לִי	venit sup me: & opuit me caligo. Et dixi quis	bre. Et dixi: dis dabit mihi pennas sicut colūbe:
אֶבְרָה כַּיּוֹנָה אָעוּפָה וְאֶשְׁכֹּנָה׃	dabit mihi pēnas: colū be: vt volē & requiescā.	& volabo & requescā? Ecce elōgauī fu
הִנֵּה אַרְחִיק נְדֹד אָלִין בַּמִּדְבָּר	Vt pcul abeā: & cōmo rer in deserto.	giēs & māsi in solitudie. Expectabā
סֶלָה׃ אָחִישָׁה מְפַלָּט לִי מֵרוּחַ	Sp. Festinabo vt salua	deū q̄ salui me facit a pusillanimitate spūs & a tẽpe
בַּלָּט׃ סַעֲרָה מִסָּעַר בַּלַּע אֲדֹנָי	uer me a spiritu tēpestatis & turbinis.	state. Precipita die & diuide linguas
לְשׁוֹנָם כִּי רָאִיתִי חָמָס וְרִיב	Precipita domine dini de linguas eorū: quī vi	cor: quī vidi iniquitatē & cōtradictionē i ciuitate.
בָּעִיר׃ יוֹמָם וָלַיְלָה יְסוֹבְבוּהָ עַל	di iniquitatē & cōtradi ctiōem in ciuitate. Die	Die ac nocte circūdabit eā sup muros eius:
חוֹמֹתֶיהָ וְאָוֶן וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ׃ הַוּוֹת	ac nocte circūeuntes	Ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
בְּקִרְבָּהּ וְלֹא יָמִישׁ מִרְחֲבָהּ תּוֹךְ	muros eius: scelus &	& iniqtas & labor in medio eius & intusiitia. Et nō de
וּמִרְמָה׃ כִּי לֹא אוֹיֵב יְחָרְפֵנִי	dolor in medio eius. In	fecit de plateis eius vsura & dolus. Quī si
וְאֶשָּׂא לֹא מְשַׂנְאִי עָלַי הִגְדִּיל	sidie invitalibus eius: &	inimic maledixisset mihi sustinuissē vtiq;. Et si is q̄ oderat me
וְאֶסָּתֵר מִמֶּנּוּ׃ וְאַתָּה אֱנוֹשׁ	nō recedit de plateis e	sup me magna locut⁹ fuisset: absc̄ōdissē me forsitā ab eo.
כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי׃ אֲשֶׁר	ius dānū & fraudulētia.	Tu vo hō vnanimis: dux me & notus meus:
יַחְדָּו נַמְתִּיק סוֹד בְּבֵית אֱלֹהִים	Nō ei inimicus exp⁻	Qui simul mecū dulces capiebas cibos: in domo
נְהַלָּךְ׃ יָשֹׁד מָוֶת עֲלֵימוֹ יֵרְדוּ	brauit mihi vt sustineā:	dei ambulauim in cōsensu. Veniat iā mors sup
שְׁאוֹל חַיִּים כִּי רָעוֹת	nec is q me oderat sup	illos: & descēdāt in infernū viuētes. Quī ned
בִּמְגוּרָם בְּקִרְבָּם׃ אֲנִי אֶל אֱלֹהִים	me magnificatus est vt	ria ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐγὼ πρὸς
אֶקְרָא וַיהוָה יוֹשִׁיעֵנִי׃ עֶרֶב	abscōdar ab eo. Sed tu	deū clamauī: & dñs exaudiuit me. Vespe
וְבֹקֶר וְצָהֳרַיִם אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה	hō vnanimis me: dux	& mane & meridie narrabo & annūtiabo: &
וַיִּשְׁמַע קוֹלִי׃ פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי	meus & notus meus.	exaudiet vocē meā. Redimet in pace
מִקְּרָבִי כִּי בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃	Quē simul	aiam meā ab his q̄ appropiāt mihi: quī iter multos
יִשְׁמַע אֵל וְיַעֲנֵם וְיוֹשֵׁב קֶדֶם	dulce secretū: in domo	erāt mecū. Exaudiet deus & humiliabit il
סֶלָה אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לוֹ	dei ambulauimus in terrore.	los: qui est ãte secula. Hō em̄ est illis
וְלֹא יָרְאוּ אֱלֹהִים׃ שָׁלַח	Veniat mors sup eos:	cōmutatio: quī nō timuerūt deū: extēdit
יָדָיו בְּשִׁלְמָיו חִלֵּל בְּרִיתוֹ׃ חָלְקוּ	descēdāt in infernū viuē tes: quoniā nequitie	manū suā in retribuēdo. Cōtaminauit testa
מֵחֶמְאַת פִּיו וּקְרָב לִבּוֹ רַכּוּ דְבָרָיו	in cōgregatiōe corū in	mētū eius: diuisi sunt ab ira vultus
מִשֶּׁמֶן וְהֵמָּה פְתִיחוֹת׃ הַשְׁלֵךְ	medio corū. Ego ad dū clamabo: & dñs	eius: & appropiauerūt corda eor. Molliti sunt
עַל יְהוָה יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ	saluabit me. Vespere	sermones eor sup oleū: & ipi sunt iacula.
לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק׃	& mane & meridie lo	Jacta sup dñm curā tuā: & ipe te enu
וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר	quar & resonabo:	triet: nō dabit in eternū fluctuatiōes iusto.
שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא	& exaudiet vocem me	Tu vo deus deduces eos in puteū interitus. Vi
יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ׃	am. Redimet in pace a	ri sāguinū & dolosi nō dimidiabūt
	nimā meā ab appiān	dies suos. ego aūt die spabo in te.
	tibus mihi: multi enim	
	fuerūt aduersū me. Ex	
	audiet deus & hūilia	
	bit eos: q iudex ē ab ini	
	tio. Sp: nō ei mutātur	
	nec timent deum. Ex	
	tendit manū suam ad pacifica	
	sua: cōtamināuit pactū	
	suū. Nitidius butyro os	
	eius: pugnat ātē cor illi	
	us molliores fermōes	
	eius oleo: cū sint lācee.	
	Proiice sup dñm curā	
	tuā & ipse enutri	
	et te: nō dabit in eter	
	nū fluctuatiōem iusto.	
	Tu autem deus deduces eos in puteum	
	iteritus: viri sanguinū	
	& dolosi non dimidia	
	bunt dies suos: ego aūt	
	fiduciam habeo tui.	

לַמְנַצֵּחַ עַל יוֹנַת Victori pro colūba

lvi.

a ſcitio longe fact⁹ē dauid in ttuli in
ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου τῷ Δαυὶδ εἰς ſκλογρα
ſcriptiõe cū tenuerũt eũ allophyli in geth. 55.
φίαν ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γέθ. νέ,

Infra. ió. Mſerere mei deus: qñ cõculcauit me · hõ:
Ελέησόν με ὁ θεός, ὅτι κατεπάτησέ με ἄνθρωπος,
tota die impugnãs tribulauit me. Cõculcauerũt
ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με. Κατεπάτησάν
me inimici mei tota die: qñ multi bellã-
με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν, ὅτι πολλοὶ οἱ πολε-
tes aduersũ me ab altitudine. Die nõ timebo: ego
μοῦντές με ἀπὸ ὕψους. Ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι, ἐγὼ
vero ſpabo in te. In deo laudabo ſermões
δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ. Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους
meos: in deo ſpaui: nõ timebo: qd faciet
μου, ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει
mihi caro? Tota die verba mea execra
μοι σάρξ; Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσ-
bãtur: aduersũ me oẽs cogitatiões eor̄ in malũ.
σοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
Inhabitabũt t abſcõdẽt: ipſi calcaneũ
Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν, αὐτοὶ τὴν πτέρναν
meũ obſeruabũt. Sicut ſuſtinuerũt aiaz meã:
μου φυλάξουσι. Καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου,
pro nihilo ſaluos facies illos: in tra ppos cõfriges.
ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν ὀργῇ λαοὺς καταξεις.
Deus vitã meã annunciaui tibi: posuiſti lachrymas meas
Ὁ θεὸς τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου
in cõſpectu tuo: ſicut t in promiſſiõe tua. Cõuer
ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Ἐπιστρέ-
tẽtur inimici mei retrorſũ in q̃cũq; die inuo-
φουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπι-
cauero te: ecce cognoui qñ deus meus es tu. In
καλέσωμαί σε, ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ. Ἐπὶ
Infra 114. deo laudabo ſbũ: in dño laudabo ſermonẽ: in
τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον, ἐπὶ
deo ſpaui: nõ timebo: qd faciet mihi ho
τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρω
mo? In me deus vota: que reddã laudatiõis tue.
πος; Ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου.
Quñ eripuiſti aiaz meã de morte: ocu
Ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλ
los meos a lachrymis: t pedes meos de la
μούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθή
psu. Placebo coã dño: in lumine viuẽtiũ.
ματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.

In finẽ ne diſpdas dauid in titulũ inſcri-
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ Δαυὶδ εἰς ſκλογραφί
ptiõe: cũ ipſe fugeret a facie
αν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου
ſaul in ſpelunca. 56.
σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. νϛ.

Mſerere mei deus: miſerere mei: qñ in te cõfidit
Ελέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπί σοί πέποιθεν
aia mea. Et in vmbra alaꝝ tuaꝝ ſpabo:
ἡ ψυχή μου. Καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ,
donec trãſeat iniq̃tas. Clamabo ad deũ
ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία. Κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν
altiſſimũ: deũ qui bñ fecit mihi. Miſit
ὕψιστον, τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με. Ἐξαπέστειλεν
de celo t liberauit me: dedit in opprobriũ cõ
ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὀνειδος τοὺς κα
culcantes me. Miſit deus miaz ſuã
ταπατοῦντάς με. Ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ
t veritatẽ ſuã: t eripuit aiaz
καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχήν
meã de medio catulor̄ leonũ: dormiui cõturbatus. Filij hoiũ
μου ἐκ μέσου σκύμνων, ἐκοιμήθην ταραγμένος. Υἱοὶ ἀνθρώ-
dẽtes eor̄ arma t ſagitte: t lingua eor̄ gla
ποι ὀδόντες αὐτῶν ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαι
dius acutus. Exaltare ſup celos deus t in
ρα ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ

[a] ſcitio longe fact⁹ē dauid in ttuli in ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου τῷ Δαυὶδ εἰς ſκλογρα ſcriptiõe cũ tenuerũt eũ allophyli in geth. 55. φίαν ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γέθ. νέ,

Mſerere mei deus: qñ cõculcauit me · hõ: tota die impugnãs tribulauit me. Cõculcauerũt ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με. Κατεπάτησάν me inimici mei tota die: qñ multi bellã- με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν, ὅτι πολλοὶ οἱ πολε- teo aduersũ me ab altitudine. Die nõ timebo: ego μοῦντές με ἀπὸ ὕψους. Ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι, ἐγὼ vero ſpabo in te. In deo laudabo ſermões δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ. Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους meos: in deo ſpaui: nõ timebo: qd faciet μου, ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει mihi caro? Tota die verba mea execra μοι σάρξ; Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσ- bãtur: aduersũ me oẽs cogitatiões eor̄ in malũ. σοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν. Inhabitabũt t abſcõdẽt: ipſi calcaneũ Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν, αὐτοὶ τὴν πτέρναν meũ obſeruabũt. Sicut ſuſtinuerũt aiaz meã: μου φυλάξουσι. Καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου, pro nihilo ſaluos facies illos: in tra ppos cõfriges. ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν ὀργῇ λαοὺς καταξεις. Deus vitã meã annunciaui tibi: posuiſti lachrymas meas Ὁ θεὸς τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου in cõſpectu tuo: ſicut t in promiſſiõe tua. Cõuer ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Ἐπιστρέ- tẽtur inimici mei retrorſũ in q̃cũq; die inuo- φουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπι- cauero te: ecce cognoui qñ deus meus es tu. In καλέσωμαί σε, ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ. Ἐπὶ deo laudabo ſbũ: in dño laudabo ſermonẽ: in τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον, ἐπὶ deo ſpaui: nõ timebo: qd faciet mihi ho τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρω mo? In me deus vota: que reddã laudatiõis tue. πος; Ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου. Quñ eripuiſti aiaz meã de morte: ocu Ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλ los meos a lachrymis: t pedes meos de la μούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθή psu. Placebo coã dño: in lumine viuẽtiũ. ματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.

In finẽ ne diſpdas dauid in titulũ inſcri- Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ Δαυὶδ εἰς ſκλογραφί ptiõe: cũ ipſe fugeret a facie αν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου ſaul in ſpelunca. 56. σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. νϛ.

Mſerere mei deus: miſerere mei: qñ in te cõfidit Ελέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπί σοί πέποιθεν aia mea. Et in vmbra alaꝝ tuaꝝ ſpabo: ἡ ψυχή μου. Καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ, donec trãſeat iniq̃tas. Clamabo ad deũ ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία. Κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν altiſſimũ: deũ qui bñ fecit mihi. Miſit ὕψιστον, τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με. Ἐξαπέστειλεν de celo t liberauit me: dedit in opprobriũ cõ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὀνειδος τοὺς κα culcantes me. Miſit deus miaz ſuã ταπατοῦντάς με. Ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ t veritatẽ ſuã: t eripuit aiaz καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχήν meã de medio catulor̄ leonũ: dormiui cõturbatus. Filij hoiũ μου ἐκ μέσου σκύμνων, ἐκοιμήθην ταραγμένος. Υἱοὶ ἀνθρώ- dẽtes eor̄ arma t ſagitte: t lingua eor̄ gla ποι ὀδόντες αὐτῶν ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαι dius acutus. Exaltare ſup celos deus t in ρα ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ

[c] muta eo q̃ c paul abie-
rit⁴ dauid⁴ humilis & ſim
plex⁵ qñ retinuerũt⁶ eum
⁷ philiſtum⁸ in geth. 56.

Mſerere mei " deus
[o] qñ[p] cõculcauit me
[q] hõ: [r] tota[s] die [t] pugnans
" tribulauit me. [x] Cõcul-
cauerunt me [r] inſidiãt o-
res mei [t] tota [s] die: [c] multi
[b] eni[o] qui pugnãt [c] contra
me [a] altiſſime. Quacunq;
[e] die [b] te: ritus fuero: [f] ego
[k] in te [l] cõfidã. [m] In do" lau
dabo [o] verbũ eius: [l] in do
[q] ſpaui[f] nõ[g] timebo [f] quid
" faciat [x] caro [r] mihi. [t] Tota
[a] die [b] ſermonibus me ꝏ
[c] affligebãt: [b] contra me
[c] oẽs [c] cogitatiões corũ [g] i
malũ. [b] Cõgregabuntur
[f] abſcõdite: [l] plãtas meas
[m] obſeruabũt [o] expectan
tes [l] aiam meam. [q] Quia
[r] nullus eſt [o] ſaluus [f] in eis:
" in furore [c] ppos [r] detra-
hes [d] e. [a] Secretiora mea
[b] nũeraſti: [o] pone [c] lachry-
mã meã [f] in cõſpectu tuo
[g] ſed nõ [b] in narratiõe tua:
[f] Tũc [c] cõuertẽtur [f] inimici
mei [m] retrorſũ " in q̃cũq;
die [c] inuocauero: [p] hoc
[q] ſcio [o] quia [a] deus [r] me? es.
" In deo [r] laudabo [r] verbũ
[f] in domino ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[a] predicabo [b] ſermonem.
[c] In deo [o] ſperabo: [c] non
[f] timebo [g] quid [b] faciat
[k] mihi [i] homo. [l] In me ſũt
[m] deus [n] vota tua: [o] reddã
[p] gratiarum actiões [q] tibi.
[r] Quia [s] eripuiſti [t] animã
meã [u] de morte: & [v] pedes
meos [s] de lapſu: [a] vt am-
bulem [b] coram [c] deo ꝏꝏꝏ
[d] in lumine [e] viuentium.

[a] Vicron vt [b] nõ [c] diſpdas
[d] dauid [e] humilem & ſim
plicem: [f] quando fugit
[g] a facie [h] ſaul [i] in ſpelun-
ca. 57.

Mſerere mei [l] de? [m] mi
ſerere mei: " qñ [o] i te
[p] ſperat [q] aia mea: [r] & in
vmbra [s] alarũ tuarũ [t] ſpa-
bo: " donec [c] trãſeant [f] in ſi
die. [y] Inuocabo [a] deum
[b] altiſſimum: [c] deũ [d] vlto-
rẽ [e] meum. [f] Mittet ꝏꝏꝏꝏ
[g] de celo [b] & ſaluabit me:
[f] exprobrabit [k] conculcã-
tibus me [l] Sp: [m] mittet " d
us [o] miam ſuã [p] & veritatẽ
ſuã. [q] Anima mea [r] in me
dio [s] leonum [t] dormiuit
" ferociẽtiũ: [r] filii [f] homi-
num [f] dentes eorũ [s] lãcee
[b] & ſagitte [c] & lingua [f] eo-
rum [d] gladius [e] acutus. ꝏ
[r] Exaltare [s] ſuper [b] celos
[f] deus: [h] in ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

רֻחָק כְּתָם	אֶלֹם רְחוֹקִים לְדָוִד מִכְתָּם בְּאָחְזוֹ	[c] muta eo q̃ [c] paul abie-
rit [t] dauid [d] humilis & ſim
plex [b] qñ retinuerũt [t] eum
[k] philiſtum [i] in geth. 56.
אֶת	אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּגַת׃	Mſerere mei " deus
אֱנוֹשׁ	חָנֵּנִי אֱלֹהִים כִּי שַׁאֲפַנִי אֱנוֹשׁ	[o] qñ[p] cõculcauit me
כָּל	כָּל הַיּוֹם לָחֵם יְלָחֲצֵנִי׃ שַׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי	[q] hõ: [r] tota[s] die [t] pugnans
רַבִּים	כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים לֹחֲמִים לִי	" tribulauit me. [x] Cõcul-
cauerunt me [r] inſidiãt o-
res mei [t] tota [s] die: [c] multi
רוּם יָרֵא	מָרוֹם׃ יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ	[b] eni[o] qui pugnãt [c] contra
בָּטַח הָלַל	אֶבְטָח׃ בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ	me [a] altiſſime. Quacunq;
[e] die [b] te: ritus fuero: [f] ego
בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא אִירָא מַה	בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא אִירָא	[k] in te [l] cõfidã. [m] In do" lau
עָשָׂה	יַעֲשֶׂה בָשָׂר לִי׃ כָּל הַיּוֹם דְּבָרַי	dabo [o] verbũ eius: [l] in do
עָצַב חָשַׁב	יְעַצְּבוּ עָלַי כָּל מַחְשְׁבֹתָם לָרָעָה׃	[q] ſpaui[f] nõ[g] timebo [f] quid
רוּץ גּוּר	יָגוּרוּ יִצְפְּנוּ הֵמָּה עֲקֵבַי יִשְׁמְרוּ	" faciat [x] caro [r] mihi. [t] Tota
צָפָה שָׁמַר	כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נַפְשִׁי׃ עַל אָוֶן פַּלֵּט	[a] die [b] ſermonibus me ꝏ
[c] affligebãt: [b] contra me
קוּם	לָמוֹ בְּאַף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים׃	[c] oẽs [c] cogitatiões corũ [g] i
malũ. [b] Cõgregabuntur
נוּד שׂוּם	נֹדִי סָפַרְתָּה אָתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי	[f] abſcõdite: [l] plãtas meas
בְּנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ׃ אָז	בְּנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ׃ אָז	[m] obſeruabũt [o] expectan
tes [l] aiam meam. [q] Quia
שׁוּב אָיַב	יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא	[r] nullus eſt [o] ſaluus [f] in eis:
" in furore [c] ppos [r] detra-
hes [d] e. [a] Secretiora mea
זֶה יָדַעְתִּי כִּי אֱלֹהִים לִי׃	זֶה יָדַעְתִּי כִּי אֱלֹהִים לִי׃	[b] nũeraſti: [o] pone [c] lachry-
mã meã [f] in cõſpectu tuo
בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה	בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה	[g] ſed nõ [b] in narratiõe tua:
[f] Tũc [c] cõuertẽtur [f] inimici
אֲהַלֵּל דָּבָר׃ בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא	אֲהַלֵּל דָּבָר׃ בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא	mei [m] retrorſũ " in q̃cũq;
die [c] inuocauero: [p] hoc
אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי׃ עָלַי	אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי׃ עָלַי	[q] ſcio [o] quia [a] deus [r] me? es.
" In deo [r] laudabo [r] verbũ
אֱלֹהַי שָׁלַם	אֱלֹהִים נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדֹת לָךְ׃	[f] in domino ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[a] predicabo [b] ſermonem.
רָדָה נָצַל	כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא רַגְלִי	[c] In deo [o] ſperabo: [c] non
[f] timebo [g] quid [b] faciat
דָּחָה הָלַךְ	מָדַחְתִּי לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים	[k] mihi [i] homo. [l] In me ſũt
[m] deus [n] vota tua: [o] reddã
בָּנָה	בְּאוֹר הַחַיִּים׃	[p] gratiarum actiões [q] tibi.
[r] Quia [s] eripuiſti [t] animã
נָצַח	לַמְנַצֵּחַ אַל	meã [u] de morte: & [v] pedes
שָׁחַת לָתָם	תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ	meos [s] de lapſu: [a] vt am-
bulem [b] coram [c] deo ꝏꝏꝏ
בָּנָה	מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה׃	[d] in lumine [e] viuentium.
חָסָה	חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ חָסְיָה	[a] Vicron vt [b] nõ [c] diſpdas
נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה	נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה	[d] dauid [e] humilem & ſim
plicem: [f] quando fugit
עָבַר הוֹת	עַד יַעֲבָר הַוּוֹת׃ אֶקְרָא לֵאלֹהִים	[g] a facie [h] ſaul [i] in ſpelun-
ca. 57.
קָרָא עָלָה	עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי׃ יִשְׁלַח	Mſerere mei [l] de? [m] mi
ſerere mei: " qñ [o] i te
שָׁלַח יָשַׁע	מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף שֹׁאֲפִי	[p] ſperat [q] aia mea: [r] & in
vmbra [s] alarũ tuarũ [t] ſpa-
bo: " donec [c] trãſeant [f] in ſi
die. [y] Inuocabo [a] deum
סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃	סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃	[b] altiſſimum: [c] deũ [d] vlto-
rẽ [e] meum. [f] Mittet ꝏꝏꝏꝏ
[g] de celo [b] & ſaluabit me:
[f] exprobrabit [k] conculcã-
tibus me [l] Sp: [m] mittet " d
us [o] miam ſuã [p] & veritatẽ
ſuã. [q] Anima mea [r] in me
שָׁכַב	נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה	dio [s] leonum [t] dormiuit
" ferociẽtiũ: [r] filii [f] homi-
num [f] dentes eorũ [s] lãcee
חָנָה	לְהָטִים בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם חֲנִית	[b] & ſagitte [c] & lingua [f] eo-
rum [d] gladius [e] acutus. ꝏ
חָצַץ לָשׁוֹן	וְחִצִּים וְלָשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה׃	[r] Exaltare [s] ſuper [b] celos
[f] deus: [h] in ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
חָדַד רָמַם	רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל	

Prima.pe.Ter.heb. ps.lviij. Trãsla.B.Hiero. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

לַ֝מְנַצֵּ֗חַ אַל־תַּשְׁחֵת֮ לְדָוִ֪ד מִכְתָּ֫ם בְּשָׁלַ֣ח שָׁא֭וּל וַיִּשְׁמְר֣וּ אֶת־הַבַּ֑יִת לַהֲמִיתֽוֹ׃

lvi.

Victori vt non diſperdas dauid humilẽ & ſimplicem. 58.

Si vere vtiq; iuſtitiã loquimini: recta iudicate filii hominum.

Etenim in corde mi quitates operamini: in terra iniquitates manuum veſtrarũ appendite. Alienati ſunt peccatores a vulua: errauerunt ab vtero loquentes mendacium. Furor eorum ſicut furor ſerpentis: ſicut reguli ſurdi obturantis ſuam. Vt nõ audiat vocem murmurantium: nec incantatoris incantationes caliidas. Deus excute dentes eorum ex ore eorum: molares leonum confringe domine. Diſſoluantur quaſi aque que defluũt: intẽdit arcum ſuum donec conteraintur. Quaſi vermis tabefactus ptrãſeant: q̃ſi abortiuũ mulieris qd non vidit ſolẽ. Anteq̃ crescant ſpine vre in rhãnũ: q̃ſi viuẽtes quaſi ira tẽpeſtas rapiet eos. Letabitur iuſtus cũ viderit vltionẽ: pedes ſuos lauabit in ſanguie impii. Et dicet homo vere fructus eſt iuſto: vere eſt deus iudicans in terra.

Victori vtnõ diſpdas dauid humilem & ſimplicem: quando miſit ſaul vt cuſtodiret domum vt occiderent eũ. 59.

Rue me de inimicis meis deus me?: a reſiſtentibus mihi p tege me. Libera me

omni terra gloria tua

Rete parauerunt ooooo greſſib? meis ad incuruãdã aiam meã foderũt ãte me foueã ceciderũt i mediũ eius. Sẽp. Paratũ cor meũ deus: paratũ cor meũ; cantabo & pſalã. Surge gloria mea: ſurge pſalterium & cithara: ſurgam mane. Confitebor tibi ooooo in populis dñe: cãtabo tibi in gentib? ooooo Quia magna vſq; ad celos mia tua: & vſq; ad nubes veritas tua. Exaltare ſuper celos deus: ſuper omi terra gloria tua.

In finẽ ne diſpdas dõ ĩ tituli iſcriptiõe. 57.

Ut vere vtiq; iuſtitiã loquimini: recta iudicate filii hominum.

Etenim in corde iniquitatẽ opamini in tra: iniuſtitiã manus vre cõcinnãt. alienati ſũt peccãtores a vulua: errauerũt ab vtero: locuti ſũt falſa. Furor illis ſecundũ ſimilitudinẽ ſerpẽtis: ſicut aſpidis ſurde & obturãtis aures ſuas. Que nõ exaudiet vocẽ incãtãtiũs: gureo ſuas. Deus excutiet dentes eorum in ore ipoꝝ: molas leonũ cõfregit dñs. Ad nihilũ deuenient tãq̃ aqua decurrẽs: intẽdet arcũ ſuũ donec infirmẽtur. Sicut cera q̃ fluit auferentur: cecidit ignis ſup eos: & nõ viderũt ſolẽ. Priuſq̃ intelligerẽt ſpine vre rhamnũ: ſicut viuẽtes ſic in ira abſorbet eos. Letabitur iuſtus cũ viderit vindictã: manus ſuas lauabit in ſãguine peccãtoris. Et dicet hõ: ſi vtiq; eſt fructus iuſto: vtiq; eſt deus iudicãs eos in tra.

In finẽ ne diſpdas dõ in tituli in ſcriptiõe: cũ miſit ſaul & cuſtodiuit domũ eius vt interficeret eũ. 58.

Eripe me de inimicis meis deus & ab

Victori vtnõ diſpdas dauid humilem & ſimplicem: quando miſit ſaul vt cuſtodiret domum vt occiderent eũ. 59.

Eripe me de inimicis meis deus meus: & ab inſurgẽtibus in me libera me. Eripe me

οὐσι terra gloria tua. Laqueũ parauerũt pedib? πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί meis: & incurauerũt aiaz meã. Foderũt aũ fa μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου. Ὤρυξαν πρὸ προ= cẽ meã foueã: & ciderũt in eã. Dñe. σώπου μου βόθρον, καὶ ἐνέπεσον εἰς αὐτόν. Διάψαλμα. Paratũ cor meũ deus paratũ cor meũ: cãtabo Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεὸς ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ἄσομαι & pſalmũ dicã in gloria mea. Exurge gloria mea: exur καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέ ge pſalterium & cithara: exurgã diluculo. Cõfite θητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξομολο bor tibi in pplis dñe: pſalmũ dicã tibi in gẽtib?. Ma γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι magnificata ẽ vſq; ad celos mia tua: & vſq; ad nu ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐνῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε bes veritas tua. Exaltare ſup celos deus: & ſu λῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ſup oẽs tra gloria tua.
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

In finẽ ne diſpdas dõ ĩ tituli iſcriptiõe. 57.

Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν. νζ'.

Si vere vtiq; iuſtitiã loquimini: recta iudicate fi= Εἰ ἀληθῶς δικαιοσύνην λαλεῖτε, εὐθείας κρίνατε υἱ lij hoĩnz. Et eñ in corde iniquitatẽ opamini οἱ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίαν ἐργάζεσθε in tra: iniuſtitiã manus vre cõcinnãt. alie ἐν τῇ γῇ, ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν. Ἀπη= nati ſũt peccãtores a vulua: errauerũt ab vtero: locuti ſũt falſa. Furor illis ſe λλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθη= cundũ ſimilitudinẽ ſerpẽtis: ſicut aſpidis ſurde & ob σαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ. Θυμὸς αὐτοῖς κα turãtis aures ſuas. Que nõ exaudiet vocẽ incã οὐσὶν τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπὶς κωφὸς καὶ βυ tãtiũs: gureo ſuas. Que nõ exaudiet vocẽ incã οὐσης τὰ ὦτα αὐτῆς. Ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνῆς ἐπα tãtiũ: & vñfici q̃ incãtat a ſapiẽte. Deus δόντων, φαρμακοῦ τε φαρμακευομένη σοφῆς. Ὁ θεὸς cõteret dẽtes eoꝝ in ore ipoꝝ: mo συντρίψει τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, τὰς μύ las leonũ cõfregit dñs. Ad nihilũ deuenient λας τῶν λεόντων συνέθλασεν ὁ κύριος. Ἐξουδενωθήσονται tãq̃ aqua decurrẽs: intẽdet arcũ ſuũ donec ὡσεὶ ὕδωρ διαπορευόμενον, ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ infirmẽtur. Sicut cera q̃ fluit auferentur: cecidit ἀσθενήσουσιν. Ὡσεὶ κηρὸς τακεὶς ἀνταφαιρεθήσονται, ἔπε ignis ſup eos: & nõ viderũt ſolẽ. Priuſq̃ intel σε πῦρ ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. Πρὸ τοῦ συ ligerẽt ſpine vre rhamnũ: ſicut viuẽtes ſic in νιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ira abſorbet eos. Letabitur iuſtus cũ vi= ὀργῇ καταπίεται αὐτούς. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν ἴ= derit vindictã: manus ſuas lauabit in ſãguine δῃ ἐκδίκησιν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τ peccãtoris. Et dicet hõ: ſi vtiq; eſt fructus iu ρεκτοῦ. Καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος, εἴγαρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δικαί ſto: vtiq; eſt deus iudicãs eos in tra. ῳ; ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

In finẽ ne diſpdas dõ in tituli in

Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαυὶδ εἰς στηλογρα= ſcriptiõe: cũ miſit ſaul & cuſtodiuit do φίαν, ὁπότε ἀπέστειλε σαοὺλ καὶ ἐφύλαξε τὸν οἶ= mũ eius vt interficeret eũ. 58. κον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. νη'.

Eripe me de inimicis meis deus & ab

Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ θεός, καὶ ἐκ τῶν ἐπα surgẽtibus in me libera me. Eripe me νισταμένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με. Ῥῦσαί με

Intro 107.

de opantibus iniq̃tatē: ⁊ de viris ſāguinū ſal
ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶ-
va me. Quia ecce ceperūt aiaz meā: irruerūt in me
σόν με. Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
fortes. Neq; iniq̃tas mea: neq; peccā meū dñe: ſi
κραταιοί. Οὔτε ἡ ἀνομία μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε, ἄ-
ne iniq̃tate cucurri ⁊ - direxi. Exurge in occur
νευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυνα. Ἐξεγέρθητι εἰς συνάν
ſum meū: ⁊ vide: ⁊ tu dñe deus virtutū
τησίν μου, καὶ ἴδε, καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ
deus iſrael: ꝑuīte ad viſitādas oēs
θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, Πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ
gētes: nō miſereāris oībus q̃ operātur iniq̃ta
ἔθνη, μὴ οἰκτιρήσῃς πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνο-
tem. Conuertētur ad veſpaz: ⁊ famez patiēt
μίαν. Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν
vt canis: ⁊ circuibūt ciuitatē. Ecce ipi loqn
ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἰδοὺ αὐτοὶ ἀποφθέγ-
tur in ore ſuo: ⁊ gladius in labijs
ξονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν
eoꝝ: qñ q̃ audiuit: Et tu dñe deridebis eos:
αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσεις αὐτούς,
ad nihilū deduces oēs gētes. Fortitudinē meā ad te cu
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Τὸ κράτος μου πρὸς σὲ φυ
ſtodiā: quia tu deus ſuſceptor meus es. Deus me⁹
λάξω, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ὁ θεός μου ἡ
mia eius ꝑuenīet me. deus meus oſtēdet mihi ſup
ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με. ὁ θεός μου δείξει μοι ἐν τοῖς
inimicos meos. Ne occidas eos: neq; obliuiſcā
ἐχθροῖς μου. Μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθων-
tur legis tue. Diſperge illos in virtute
ται τοῦ νόμου σου. Διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει
tua: ⁊ depone eos protector meus dñe:
σου, καὶ κατάγαγε αὐτοὺς ὑπερασπιστής μου κύριε.
Delictū oris eoꝝ ſermo labioꝝ ipoꝝ: ⁊ cō
Ἁμαρτία στόματος αὐτῶν λόγος χειλέων αὐτῶν, καὶ συλ
phēdātur in ſuperbia ſua: Et de execratōe ⁊
λημφθήσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ
mēdacio annūtiabūtur in cōſumatōe: in ira cōſuma
ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντε-
tiōis: ⁊ nō erūt. Et ſcient q̃ deus dñs
λείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. Καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δε-
tur iacob: ⁊ finiū ter. Conuertētur
σπότης τοῦ Ἰακὼβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς. Ἐπιστρέψουσιν
ad veſpaz: ⁊ famez patiētur vt canis: ⁊ circuibūt ciuitatē
εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν.
Ipi diſpgētur ad māducādū: ſi vero nō fuerit ſaturati:
Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι,
⁊ murmurabūt. Ego at cātabo fortitudini tuā ⁊ exul
καὶ γογγύσουσι. Ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου καὶ ἀγαλλιά-
tabo mane miaz tuā. Quia factus es ſuſceptor me⁹
σομαι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου. Ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ μου
⁊ refugiū meū in die tribulatiōis mee. Adiutor me⁹ es: tibi
καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου. Βοηθός μου εἶ, σοὶ
pſallā: q̃ tu deus ſuſceptor meus es: deus me⁹ miſa mea.
ψαλῶ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλεός μου.

In finē ꝑ ỹs q̃ immutabūtur in titulū ſcriptiōe
Εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις εἰς στηλογραφίαν
dauid in doctrinā: cū ſuccēdit me-
τῷ Δαυὶδ εἰς διδαχήν, ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν με-
ſopotamiā ſyrie ⁊ ſyriā ſoba: ⁊ cō
σοποταμίαν συρίας καὶ τὴν συρίαν σοβάλ, καὶ ἐπέ-
uertit ioab ⁊ pcuſſit edō in valle
στρεψεν Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγ
ſalinaꝝ duodecī milia. ꝛꝛ.
γι τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας. ν θ.

Deus repuliſti nos ⁊ deſtruxiſti nos: iratus es ⁊
Ὁ θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠργίσθης καὶ
miſert⁹ es nobis. Cōmouiſti terrā ⁊ cōturbaſti e-
ἠλεήσας ἡμᾶς. Συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐ-
am: ſana cōtritiōes eius: q̃ cōmota ē.
τήν, ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.

ab operarijs iniquita-
tis: & a viris ſāguinum
ſalua me. Quia ecce ꝑ in
ſidiati ſunt anime mee:
cōgregantur aduerſus
me fortiſſimi: abſq; iniq
uitate mea & abſq; pec
cato meo dñe. Nō egi
iniq̃ & illi currūt & ꝑparātur: ſurge ex ad-
uerſo ꝑ me & reſpice.
Et tu dñe deus exerci-
tuū deus iſrael: euigila
vt viſites oēs gentes:
nō miſereāris ỹ niuerſi
q̃ operātur iniquita-
tē. Sp. Reuertātur ad
veſperā & latrēt vt cāis:
& circueāt ciuitatē. Ec
ce loquūtur in ore ſuo:
gladij in labijs eorū: q̃
ſi nemo audiat. Et tu
domine deridebis eos:
ſubſannabis omnes
gentes. Fortitudinem
meā ad te ſeruabo: quī
tu deus eleuator meus.
Deꝰ mea miſericordia
ꝑueniet me: deus oſtē
dat mihi inſidiatoribuſ
meis. Ne occidas eos
ne forte obliuiſcantur
ꝓpli mei: diſpge eos
fortitudie tua: & deſtruc
eos ꝓtector nr dñe. In
petō oris ſui i ſermone
labiorū ſuorū & capiā
tur in ſuperbia ſua: & de
dictione & mendacium
narrātes. Cōſume in fu
rore: cōſume vt nō ſub
ſiſtāt: & ſcīēt qm deus
dñator iacob ī finibus
terre. Sp. Et cōuertan
tur ad veſperā & latrent
vt canis: & circueāt ci
uitatē. Ipſi vagabūtur
vt comedāt: & cū ſatu
rati nō fuerit murmu-
rabūt. Ego āt cātabo ī
piū tuū & laudabo mā
ſam tuā: qm factus
es fortitudo mea & re-
fugiū ī die tribulatiōis
mee. Virtutē meā tibi
cātabo: qm deus ad-
iutor me & de⁹ mia mea.

Victori p liliis teſti
moniū humilis & perfe
ctī ad docendū: h qñ
pugnauit aduerſus ſyri
am meſopotamie & ſy
riā ſoba: & reuerſus eſt
ioab & pcuſſit edō in
valle ſalinaꝝ duodecim
milia. 60.

Deus proiecīſti nos
ſcidiſti nos: iratus
es cōuertiſti nos. Com
mouiſti terram
diſtipuiſti eā: ſana
tritiōes eius qm mota ē.

Pñtiua.he. Tex.heb.ps.lxi.lxij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina

[p]הֹרְאִיתָ [q]עַמְּךָ [r]קָשָׁה [s]הִשְׁקִיתָנוּ [p]רַעַל: [q]יַיִן [r]תַּרְעֵלָה: [s]נָתַתָּה [t]לִירֵאֶיךָ [u]נֵס [v]לְהִתְנוֹסֵס [w]מִפְּנֵי [x]קָשֶׁט סֶלָה: [y]לְמַעַן [z]יֵחָלְצוּן [a]יְדִידֶיךָ [b]הוֹשִׁיעָה [c]יְמִינְךָ [d]וַעֲנֵנִי: [e]אֱלֹהִים [f]דִּבֶּר [g]בְּקָדְשׁוֹ [h]אֶעְלֹזָה [i]אֲחַלְקָה [j]שְׁכֶם [k]וְעֵמֶק [l]סֻכּוֹת [m]אֲמַדֵּד: [n]לִי [o]גִלְעָד [p]וְלִי [q]מְנַשֶּׁה [r]וְאֶפְרַיִם [s]מָעוֹז [t]רֹאשִׁי [u]יְהוּדָה [v]מְחֹקְקִי: [w]מוֹאָב [x]סִיר [y]רַחְצִי [z]עָלַי [a]אֲשְׁלִיךְ [b]נַעֲלִי [c]עָלַי [d]פְּלֶשֶׁת [e]הִתְרוֹעָעִי: [f]מִי [g]יוֹבִלֵנִי [h]עִיר [i]מָצוֹר [j]מִי [k]נָחָנִי [l]עַד [m]אֱדוֹם: [n]הֲלֹא [o]אַתָּה [p]אֱלֹהִים [q]זְנַחְתָּנוּ [r]וְלֹא [s]תֵצֵא [t]אֱלֹהִים [u]בְּצִבְאוֹתֵינוּ [v]הָבָה [w]לָנוּ [x]עֶזְרַת [y]מִצַּר [z]וְשָׁוְא [a]תְּשׁוּעַת [b]אָדָם: [c]בֵּאלֹהִים [d]נַעֲשֶׂה [e]חָיִל [f]וְהוּא [g]יָבוּס [h]צָרֵינוּ: **lxi.** [i]לַמְנַצֵּחַ [j]עַל [k]נְגִינַת [l]לְדָוִד: [m]שִׁמְעָה [n]אֱלֹהִים [o]רִנָּתִי [p]הַקְשִׁיבָה [q]תְּפִלָּתִי: [r]מִקְצֵה [s]הָאָרֶץ [t]אֵלֶיךָ [u]אֶקְרָא [v]בַּעְטֵף [w]לִבִּי [x]בְּצוּר [y]רוּם [z]מִמֶּנִּי [a]תַנְחֵנִי: [b]כִּי [c]הָיִיתָ [d]מַחְסֶה [e]לִי [f]מִגְדַּל [g]עֹז [h]מִפְּנֵי [i]אוֹיֵב: [j]אָגוּרָה [k]בְאָהֳלְךָ [l]עוֹלָמִים [m]אֶחְסֶה [n]בְּסֵתֶר [o]כְּנָפֶיךָ סֶלָה: [p]כִּי [q]אַתָּה [r]אֱלֹהַי [s]שָׁמַעְתָּ [t]לִנְדָרָי [u]נָתַתָּ [v]יְרֻשַּׁת [w]יִרְאֵי [x]שְׁמֶךָ: [y]יָמִים [z]עַל [a]יְמֵי [b]מֶלֶךְ [c]תּוֹסִיף [d]שְׁנוֹתָיו [e]כְּמוֹ [f]דֹר [g]וָדֹר: [h]יֵשֵׁב [i]עוֹלָם [j]לִפְנֵי [k]אֱלֹהִים [l]חֶסֶד [m]וֶאֱמֶת [n]מַן [o]יְנַצְּרֵהוּ: [p]כֵּן [q]אֲזַמְּרָה [r]שִׁמְךָ [s]לָעַד [t]לְשַׁלֵּמִי [u]נְדָרַי [v]יוֹם [w]יוֹם: **lxii.** [x]לַמְנַצֵּחַ [y]עַל [z]יְדוּתוּן [a]מִזְמוֹר [b]לְדָוִד: [c]אַךְ [d]אֶל [e]אֱלֹהִים [f]דּוֹמִיָּה [g]נַפְשִׁי [h]מִמֶּנּוּ [i]יְשׁוּעָתִי: [j]אַךְ [k]הוּא [l]צוּרִי [m]וְיִשְׁעָתִי [n]מִשְׂגַּבִּי [o]לֹא [p]אֶמּוֹט [q]רַבָּה: [r]עַד [s]אָנָה [t]תְּהוֹתְתוּ [u]כֻלְּכֶם [v]עַל [w]אִישׁ [x]תְּרַצְּחוּ

[p]Ostendisti[q]populo tuo [r]duritiam: [s]potasti nos [r]vino[t]cõsopiẽte. [u]Dedisti[v]metuẽtibus te[w]signũ: [x]vt fugerent[y]a facie [z]arcus. [a]Semper. ∞∞∞∞∞∞∞ [b]Vt[c]liberẽtur[d]amici tu: [e]salua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [f]dexteram tuam[g]& exaudi me. [h]Deus[i]locutus est [j]in sanctuario suo: [k]letabor &,[l]diuidam [m]sichimam[n]& vallem [o]socoth [p]dimetiar. [q]Meus est[r]galaad[s]& meus est[t]manasses: [u]& ephraim[v]fortitudo [w]capitis mei: [x]Juda [y]legifer me?. [z]Moab[a]olla[b]lauacri mei: [c]sup[d]idumeã[e]icedã [f]calciamento meo: [g]mihi[h]palestina[i]federata ẽ. [j]Quis[k]deducet me ad[l]ciuitatẽ [m]munitã: [n]quis[o]deducet me [p]vsq; ad[q]idumeã?[r]Nõne[s]tu[t]deus q[u]piecisti nos: [v]& nõ [w]egredieris[x]deus[y]i exercitibus nr̃is?[z]Da[a]nobis [b]auxiliũ[c]in tribulatiõe: [d]vana est ei[e]salus ab[f] homine. [g]In deo [h]faciemus [i]virtutẽ: [j]& ipse[k]conculcabit[l]tribulãtes nos.

[a]Victori[b]sup [c]organũ: [d]dauid. 61

[e]Exaudi[f]deus [g]laudationẽ meã: [h]intẽde [i]oratiõi mee. [j]De nouissimo[k]terre [l]ad te[m]clamabo[n]cũ[o]triste fuerit [p]cor meũ: [q]cũ fortis [r]eleuabitur [s]aduersũ me tu[t]es ductor meus. [u]Fuisti[v]spes [w]mea: [x]turris [y]munitissima[z]a facie[a]inimici. [b]Habitabo[c]in tabernaculo tuo [d]iugiter: [e]spabo[f]i protectõe [g]alaꝝ tuaꝝ. [h]Sp.[i]Tu [j]enim[k]deus [l]exaudisti [m]orõnem meam: [n]dedisti [o]hereditatẽ [p]timentibus [q]nomẽ tuũ: [r]Dies [s]super [t]dies [u]regis [v]adiicies: [w]annos eius [x]donec [y]gñatio [z]& gñatio. [a]Sedebit[b]sp[c]i conspectu [d]dei: ∞∞∞∞ [e]mia [f]& veritas [g]seruabunt eum. [h]Sic [i]canam [j]noi tuo [k]iugiter: [l]reddẽs [m]vota mea [n]sigfos [o]dies.

[a]Victori[b]pro [c]idithun [d]ps[e]dauid. 62.

[f]Ntamen[g]ad[h]deum [i]silebit ∞∞∞∞∞∞∞∞ [j]aia mea: qa[k]ex eo[l]salus mea. [m]Attamen [n]ipse ∞ [o]scutũ meum[p]& sal[q] mea [r]fortitudo mea[s]non ∞ [t]cõmouebor[u]amplius. [v]Vsqquo[w]insidiamini [x]contra[y]virum: [z]interfi[a]citis[b]omnes: ∞∞∞∞∞∞∞∞

Ostendisti pplo tuo dura: potasti nos vino cõpũ
Ἐδείξας τῷ λαῷ σου σκληρά, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατα
ctionis. Dedisti metuẽtibus te significationẽ:
νύξεως. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν,
vt fugiãt a facie arcus. Dp̃. Ut libe
τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. Διάψαλμα. Ὅπως ἂν ῥυ-
rẽtur dilecti tui: saluũ fac dextera tua ⁊ exau
σθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκου
di me. Deus locutus ẽ in scto suo: leta
σόν μου. Ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ἀγαλλιά-
bor ⁊ ptibor sichimã: ⁊ cõuallẽ tabernaculoꝝ me
σομαι καὶ διαμεριῶ σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν δια
tiboꝝ. Meus est galaad: ⁊ meus est manasses: ⁊ Infra
μετρήσω. Ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ 107.
ephraim fortitudo capitis mei: Juda rex
ἐφραὶμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς
meus: moab olla spei mee. In idu
μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν
meã ertẽdã calciamẽtũ meũ: mihi alienigene subdi
ἐκτενῶ τὸ ὑποδήμα μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑποτα-
ti ſſt. Quis deducet me in ciuitatẽ munitã: aut quis dedu
γήσομαι. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγή-
cet me vsq; in idumeã? Nõne tu deus q repul
σει με ἕως τῆς ἰδουμαίας; Οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμε-
sti nos: ⁊ nõ egredieris deꝰ in virtutibus nr̃is.
νος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν;
Da nobis auxiliũ de tribulatõe: ⁊ vana salus ho
Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀν-
minis. In deo faciemus virtutẽ: ⁊ ipe ad
θρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδε-
nihilabit tribulãtes nos.
νώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

In fine in hymnis ꝺ̃ psalmus. ꝺ̃.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ Δαυὶδ ψαλμός. ξ'.

Exaudi deus deprecatonẽ meã: intẽde ora
Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου, πρόσχες τῇ προ
tioni mee. A finibus tre ad te cla
σευχῇ μου. Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρός σε ἐκέ-
mauí: dũ anxiaretur cor meũ: in petra
κραξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου, ἐν πέτρᾳ
exaltasti me. Deduxisti me: qz factus es spes mea:
ὕψωσάς με. Ὡδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου,
turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in
πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. Παροικήσω ἐν
tabernaculo tuo in scula: protegar in
τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας, σκεπασθήσομαι ἐν
velamẽto alaꝝ tuaꝝ. Qñ tu deus exaudisti
τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. Ὅτι σὺ ὁ θεὸς εἰσήκουσας
oronẽ meã: dedisti hereditatẽ timẽtibus
τῶν εὐχῶν μου, ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ
nomẽ tuũ. Dies sup dies regis adicies:
ὄνομά σου. Ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις,
anos eius vsq in diẽ gñatiõis ⁊ gñatiõis. Permã
τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς. Διαμε-
nebit in eternũ in cõspectu dei: miaꝝ ⁊ veritatẽ
νεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἔλεος καὶ ἀλήθειαν
eius ds requiret: Sic psalmũ dicã nois
αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει; Οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί
tuo in scula: vt reddã vota
σου εἰς τοὺς αἰῶνας, τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς
mea diẽ de die.
μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

In finẽ pro idithũ psalmus ꝺ̃. 61.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθοὺμ ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. ξα'.

Nonne deo subiecta erit aia mea: ab ipo
Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου; παρ' αὐτοῦ
enim salutare meũ. Etenim ipe deus me⁊ salutaris me⁊
γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου,
susceptor meo nõ mouebor amplius. Quousq;
ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ σαλευθῶ ἐτι πλεῖον. Ἕως πότε
irruitis in hoiez: interficitis vniuersi
ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἄνθρωπον, φονεύετε πάντες ∞∞∞∞∞∞

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.

vou: tāq; parieti inclinato τ macerie depulse: Verūtñ
ὑμεῖς, ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ; Πλὴν
ptiū meū cogitauerūt repellere: cucurri in si-
τὴν τιμήν μου ἐβουλεύσαντο ἀπῶσαι, ἔδραμον ἐν δί
a. Ore suo bñdicebāt: τ corde suo ma
φη. Τῷ στόματι αὐτῶν εὐλόγουν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κα
ledicebāt. Verūtñ deo subiecta ẽsto aia mea: qñ ab
τηρῶντο. Πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι ψυχή μου, ὅτι παρ'
ipo patiẽtia mea. Quia ipe deus meus τ saluator
αὐτῷ ἡ ὑπομονή μου. Ὅτι αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ
meus. adiutor meus nō emigrabo: in deo
μου, ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ μεταναστεύσω, ἐπὶ τῷ θεῷ
saluare meū τ glia mea. Deus auxi
τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου. Ὁ θεὸς τῆς βοηθεί
li mei τ spes mea in deo: spate in
ας μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐλπίσατε ἐπ' αὐ
eo ois cōgregatio ppli. Effundite corā illo
τὸν πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ. Ἐκχέατε ἐνώπιον αὐτοῦ
corda vra: qz deus adiutor nr̄. Verūtñ va
τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν. Πλὴν μά
ni filij hoiuꝫ: mẽdaces filij homi
ταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώ
nū in stateris vt decipiãt: ipi de vanitate in
πων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπι
idipm. Nolite spare iniq̃tate: τ in rapinis
τοαυτό. Μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν, καὶ ἐπὶ ἁρπαγμα
nolite cōcupiscere: diuitie si affluãt: nolite apponere cor
μὴ ἐπιποθεῖτε, πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προσίθεσθε καρ-
Semel locutus est deus: duo hec audiui: qz
δίαν. Ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα, ὅτι
potestas dei τ tua dñe mīa: Quia tu
τὸ κράτος τοῦ θεοῦ καὶ σοῦ κύριε τὸ ἔλεος, Ὅτι σὺ
reddes vnicuiq; iuxta opa sua.
ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Psalmus dauid cū eẽt ipe in des
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή-
to iudee.
μῳ τῆς Ἰουδαίας. ξβ.

O Deus deus meus ad te de luce vigilo: sitiuit te ani
Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σε ἡ ψυ
ma mea: q̃ multipliciter tibi caro mea. In tra deserta τ in
χή μου, πόσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. Ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀ
via τ inaquosa sic in sctō apparuit tibi: vt videre
βάτῳ καὶ ἀνύδρῳ οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν
virtutē tuā τ glias tuā. Quñ melior
τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου. Ὅτι κρεῖσσον τὸ
via tua sup vitas: labia mea laudabũt te.
ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς, τὰ χείλη μου ἐπαινέσουσί σε.
Sic bñdicā te in vita mea: in noie tuo
Οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματί σου
leuabo manus meas. Sicut de adipe τ pinguedie re
ἀρῶ τὰς χεῖράς μου. Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος ἐμ-
plebitur aia mea: τ labijs exultationis laudabit
πλησθείη ἡ ψυχή μου, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει
os meū. Si memor fui tui sup stratū
τὸ στόμα μου. Εἰ ἐμνημόευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς
meū in matutinis meditabar in te. Quia fuisti
μου ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ὅτι ἐγενήθης
adiutor meus: τ in velamẽto alaꝝ tuaꝝ exul
βοηθός μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλ-
tabo. Adhesit aia mea post te: me ꝺt
λιάσομαι. Ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ
suscepit dextera tua. Ipsi ve
ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου. Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν
rō interficere querunt
aiaꝝ meā: introibũt in inferiora
τὴν ψυχήν μου, εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς
terre. Tradẽtur in manus gladij: ptes
γῆς. Παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας, μερίδες
vulpiū erūt. Rex vo letabitur
ἀλωπέκων ἔσονται. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται
in deo: laudabit ois q̃ iurat in eo. Quia
ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. Ὅτι

Trāsla.B.Hie. Tex.heb. ps.lxiii. Pritiua.heb.

quasi murus inclinatus & maceria corruens.
Partē eī eius cogitauerūt expellere: placuerunt sibi in mēdacio: ore suo singuli bñdicunt: & corde suo maledicūt. Sp. Verūtñ deo tace aia mea: quia ab ipo spes mea. Sed ipse fortis meus & salus mea: altitudo mea non mouebor. In deo salutare meū & gloria mea: robur fortitudinis mee & spes mea in deo. Spate in eo oīs tpe: populi effūdite corā eo cor vestrū: deus spes nr̄a. Sp Veruntamen vanitas filii adam mendaciū filii viri: in stateris dolosis fraudulenter agunt simul. Nolite cōfidere in calumnia: & in rapia ne fruſtremini: diuitie si affluxerit ne apponatis cor. Vnum locutus est deo: duo hec audiui quia imperium dei est. Et tibi domine misericordia: quia reddes vnicuiq; secundum opus suum.

Psalmus dauid cū eēt in deserto iudee. 63.

Deus fortitudo mea tu es de luce cōsurgā ad te: sitiuit ad te aia mea: desiderauit ad te caro mea in terra inuia & cōsitente sine aqua. Sic in sancto apparui tibi: vt videam fortitudinē tuā & gloriā tuā. Melior enim est mia tua q̃ vite: labia mea laudabunt te. Sic bñdicā tibi in vita mea in noīe tuo leuabo manus meas. Quasi adipe & pīguedie iplebitur anima mea: & labiis laudātibus canet os meū.

Recordās tui in cubili meo: per singulas vigilias meditabor tibi. Quia fuisti aux iliū meū. & in vmbra alarū tuarum laudabo. Adhesit aia mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi verō interficere querunt animā meā: ingrediantur in extrema terre. Cōgregētur in manus gladii: pars vulpium erunt. Rex aūt letabitur in deo: laudabitur ois qui iurat in eo: quia

נְטוּיָה רָחָה	כְּקִיר נָטוּי גָּדֵר הֲדֻחוּיָה: אַךְ	
נָשָׂא דָּחָה	מִשְּׂאתוֹ יֶעֱצוּ לְהַדִּיחַ יִרְצוּ כָזָב	
רָצָה פֶּה	בְּפִיהֶם יְבָרֵכוּ וּבְקִרְבָּם יְקַלְלוּ סֶלָה:	
דָּבַר קָלַל	אַךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי כִּי מִמֶּנּוּ	
קָוָה יָשַׁע	תִקְוָתִי: אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשְׁעִתִי	
שָׂגַב מוֹט	מִשְׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט: עַל אֱלֹהִים	
רֹב עֹז	יִשְׁעִי וְכְבוֹדִי צוּר עֻזִּי מַחְסִי	
חָסָה	בֵּאלֹהִים: בִּטְחוּ בוֹ כָּל עֵת עָם	
פָּנָה	שִׁפְכוּ לְפָנָיו לִבְּכֶם אֱלֹהִים	
בְּרִיָה	מַחְסֶה לָנוּ סֶלָה: אַךְ הֶבֶל בְּנֵי	
אָזֵן	אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם	
עָלָה	לַעֲלוֹת הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד: אַל	
בָּטַח הֶבֶל	תִּבְטְחוּ בָעֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבְּלוּ	
גּוּל שׁוּת	חַיִל כִּי יָנוּב אַל תָּשִׁיתוּ לֵבָב:	
שָׁנָה	אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ	
עֹז	שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז לֵאלֹהִים: וְלָךְ אֲדֹנָי	
שָׁלַם	חָסֶד כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ	
עָשָׂה זְמַר	כְּמַעֲשֵׂהוּ:	
הָיָה דְּבִר	מִזְמוֹר לְדָוִד	lxiii.
שָׁחַר	בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה: אֱלֹהִים	
	אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ	
	נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ	
כָּלָה	צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם: כֵּן בַּקֹּדֶשׁ	
חָזָה רְאָה	חֲזִיתִיךָ לִרְאוֹת עֻזֶּךָ וּכְבוֹדֶךָ:	
עָזַז כָּבַד	כִּי טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים שְׂפָתַי	
שָׂבַע שָׁפָה	יְשַׁבְּחוּנָךְ: כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְּחַיָּי	
בָּרַךְ חָיָה	בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי: כְּמוֹ חֵלֶב	
נָשָׂא	וְדָשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי רְנָנוֹת	
שָׂבַע	יְהַלֶּל פִּי: אִם זְכַרְתִּיךָ עַל יְצוּעָי	
הָלַל פֶּה	בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה בָּךְ: כִּי הָיִיתָ	
יָצַע שָׁמַר	עֶזְרָתָה לִי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן:	
הָגָה הָיָה	דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ כִּי תָמְכָה	
רָנַן	יְמִינֶךָ: וְהֵמָּה לְשׁוְאָה יְבַקְשׁוּ	
יָמִין שָׁאָה	נַפְשִׁי יָבֹאוּ בַּתַּחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ:	
בָּקַשׁ בּוֹא	יַגִּירֻהוּ עַל יְדֵי חָרֶב מְנָת שׁוּעָלִים	
נָגַר מָנָה	יִהְיוּ: וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים	
שָׁעַל הָיָה	יִתְהַלֵּל כָּל הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי	
שָׂמַח		
שָׁבַע		

Prima.he. Ter.heb.ps.lxiiij.lxv. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

lxiiii.

סַבַּי פֶּה ׀ יְסַכֵּר דּוֹבְרֵי שָׁקֶר׃
לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ שְׁמַע
דְּבַר נָצַח ׀ אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב
שׁוֹחַ אָבֵג תִּצֹּר חַיָּי׃ תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד
נְצַר חַיָּה מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ אֲשֶׁר
חָתַר רוֹעַ שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם
לָשׁן חָצִין דָּבָר מָר׃ לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם
יָרָה פִּתְאֹם יֹרֵהוּ וְלֹא יִירָאוּ׃ יְחַזְּקוּ
כָּתַר תָּם לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לְטַמֵּן
יָרֵא חָזַק רוֹץ מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוֹ׃
סָפַר חֵקֶשׁ יְחַפְּשׂוּ עַוְלוֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ
רָאָה חֵפֶשׂ וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק׃ וֵירָם
עָוַל יָרָה אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאוֹם הָיוּ מַכּוֹתָם׃
הָתָה רָפָה וַיַּכְשִׁילֻהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנַדְּדוּ
נָכָה הָשַׁל כָּל רֹאֵהֶם׃ וַיִּירְאוּ כָּל אָדָם
נָדַד שׁוּן וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ
נָגַד עָשָׂה הִשְׂכִּילוּ׃ יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה
שָׂכַל שָׂבַר וְחָסָה בּוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃
צָדַק הָלַל

lxv.

לְךָ דוּמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים
הָלַל בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם נֶדֶר׃ שֹׁמֵעַ
שָׁרַם תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ׃
פָּלַל נגה דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מִנִּי פְּשָׁעֵינוּ
אַתָּה תְכַפְּרֵם׃ אַשְׁרֵי תִבְחַר
בָּחַר כָּרַב וְתִקְרַב יִשְׁכֹּן חַצְרֶיךָ נִשְׂבְּעָה
שָׂבַע בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדוֹשׁ הֵיכָלֶךָ׃
הָיָה נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי
עָנָה יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל קְצוֵי אֶרֶץ
רָחַק יָם רְחוֹקִים׃ מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ
חָגַר אָזוֹר נִגְבּוֹרָה׃ מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן
נָבַר שָׁחַת יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן
שָׁאָה נָלַל לְאֻמִּים׃ וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת
הָמָה יָרֵא מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב
יָצָא תְּרַנְּנֵן׃ פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְשֹׁקְקֶהָ
שָׁקַק רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא
רָבַב עָשִׁיר מַיִם תָּכִין דְּגָנָם כִּי כֵן תְּכִינֶהָ׃
כּוֹן

[a]obſtructur[f]os' loquentium [a]mendacium.

[a]Victori[b]ps[c]dd. 64.

H[c]deus[f]vocē meā[g]loquentis:[b]a timore[i]inimici[k]ferua[l]vitā meā.[m]Abſconde me[n]a conſilio [o]malignorū:[p]a tumultu [q]opantiū[r]iniquitatem.

[s]Quia[t]exacuerūt[u]quaſi gladiū[v]liguā ſuā:[x]tetēderūt[y]ſagittā ſuā[z]verbū[å]amariſſimū.[b]Vt ſagittarēt[c]in abſcōditis[d]ſimplicē:[e]ſubito[f]ſagittabūt eū [g]& nō[h]timebūt.[i] Cōfortauerūt[k]ſibi[l]ſmonē[m]pe ſimū:[n]narrauerūt[o] vt abſcōderēt[p]laqos:[q]dixerūt [r]qs[ſ]vidēbit[t]eos.[u]Scrutati ſūt[v]iniquitates:[x]defecerūt[y]ſcrutātes[z]ſcrutinium:[å]cogitatiōibus[b]ſingulorū[c]& corde[d]profūdo. [e]Sagittabit ergo cos[f]deus[g]iaculo[h]repētino:[i]ſiēt rētur[l]plage eorum.[m]Et corruēt[n]in ſemetipſos[o]linguis ſuis:[p]fugiēt[q]omnes [r]qui viderit[ſ]eos.[t]Et timebūt[u]oēs[x]hoies[y]& annūciabunt[z]opus[å]dei:[b]& opa eius[c]itelligēt.[d]Letabitur[e]iuſtus[f]in dño[g]& ꝏ ſperabit[h]in eo:[i]& exultabunt[k]oēs[l]recti[m]corde.

[a]Victori[b]pſalmus[c]dauid[d]cantici. 65.

T[b]ibi[f]ſilentiū[g]laus[b]deo[i]in tion:[k]& tibi[l]reddetur[m]votum.[n]Exaudi[o]orationem:[p]donec ad te[q]ois[r]caro[ſ]veniat. ꝏ [t]Verba[u]iniquitatū [v]pua luerūt[x]aduerſus me:[y]ſceleribus nīs[z]tu[å]propiciaberis.[b]Btūs quē[c] elegeris[d]& ſuſtepis[e] habitabit eī [f]atrijs tuis:[g]replebimur [h]in bonis[i]domus tue[k]ſāctificatione[l]templi tui. [m]Terribilis[n]iuſtitia[o]exaudi nos[p]deus ꝏ[q]ſaluator nr̄[r]cōfidentia [ſ]omnium[t]finium[u] terre [x]& maris[y]lōginqui.[z]Preparās[å]mōtes[b]in virtute tua:[c]accinctus[d] fortitudine.[e]Cōpeſcēs[f] ſonitū [g]maris[h]fremitū[i] fluctuū eius[k]& multitudinem ꝏ [l]gentiū. [m]Et timebunt [n]qui habitant in[o]extremis[p]a ſignis tuis:[q]egreſſus[r]matutini[ſ]& veſperi [t]laudantes facies.[u]Viſitaſti[x]terrā[y]& irrigaſti eā: [z]vbertate[å]ditaſti eā.[b]Riuus[c]dei[d]plenus ꝏ [e]aq̄:[f]preparabis[g]frumētū cor[h]q[i]ſic[k]fūdaſti eā.

obſtructiō ē oo loquutiū iniquā.
ἀνεφάγη σόμα λαλούντων ἄδικα.

In finē pſalmus dauid. 65.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ξε.

Θ[a]ault deus vocē meā:cū depreor ad
Εἰσάκουσον ὁ θεὸς φωνῆς μου, ἐν τῷ δεήσθαί με πρὸς
te: a timore inimici eripe aiaz meā. Protexi
σέ, ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἔξελοῦ τὴν ψυχήν μου. Σκέπα-
me a cōuētu malignātiū: a multitudine opā
σόν με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐργα-
tiū iniquitatē Qui exacuerūt vt gladiū lin
ζομένων ἀδικίαν. Οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσ-
guas ſuas: intēderūt arcū ſuū rem amarā: Vt
σας αὐτῶν, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρόν, Τοῦ
ſagittēt in occultis imaculatū: ſubito ſagit
κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον, ἐξέπι να κατατο-
tabūt eū: ꝛ nō timebūt. Confortauerūt ſi
ξεύσουσιν αὐτόν, καὶ οὐ φοβηθήσονται. Ἐκραταίωσαν ἑαυ
bi ſermonē nequā: narrauerūt vt abſcōderēt laqueū. Di
τοῖς λόγον πονηρόν, διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδα. Εἶ
xerūt:q̄s videbit eos? ſcrutati ſūt iniquitatē: defecerūt
πον, τίς ὄψεται αὐτούς; ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον
ſcrutātes ſcrutiniū. Accedet hō ꝛ cor
ἐξερευνῶντες ἐξερεύνησις. Προσελεύσεται ἄνθρωπος καὶ καρ
altū: ꝛ exaltabit deus. Sagitte puluos facte
δίαν βαθεῖαν, καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός. Βέλος νηπίων ἐγενήθη
ſūt plage eoꝝ: ꝛ infirmate ſūt cōtra eos lingue
σαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν, καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι
eoꝝ. Cōturbati ſūt oēs q̄ videbāt eos: ꝛ
αὐτῶν. Ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς, καὶ
timuit oīs hō. Et annūciabūt opa dei:
ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ ἀπήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ,
ꝛ facta eius intellexerūt. Letabitur iu
καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν. Εὐφρανθήσεται δίκαι
ſtus in dño: ꝛ ſperabit in eo. Et laudabūt
ος ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλπιεῖ ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐπαινεσθήσον-
tur oēs recti corde.
ται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

In finē pſalmus cāticū dō cāticū hieremie ꝛ ezechie
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαυὶδ ᾠδὴ ἱερεμίου καὶ ἰεζεκι
lis de ppla trāſmigratiōe qū profecturi erāt. 64.
ὴλ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. ξδ'

T[a]ibi decet hymnus deus in ſion: ꝛ tibi reddetur
Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ θεὸς ἐν σιών, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται
votū in hieruſalē. Exaudi oronē meā: ad te om
εὐχὴ ἐν ἱερουσαλήμ. Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πᾶ
nis caro veniet. Verba iniquitatū preualuerūt ſup nos: ꝛ
σα σὰξ ἥξει. Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, καὶ τὰς
impietatib⁹ nr̄is tu ꝓpiciaberis. Btūs: quē elegiſti ꝛ aſſumpſi
ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ. Μακάριος, ὃν ἐξελέξω καὶ προσελά
ſti: habitabit in atrijs tuis. Replebimur
βου, κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. Πλησθησόμεθα
in bonis domꝰ tue: ſcti templi tui mirabile in
ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου, ἅγιος ὁ ναός σου θαυμαστὸς ἐν δι
equitate. Exaudi nos deus ſalutaris nr̄: ſpes om
καιοσύνῃ. Εἰπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἡ ἐλπὶς πά
nīū finiū trē: ꝛ eoꝝ qui in mare lōge. pre
ντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακράν. Ἑτοι
parās mōtes in virtute tua: accinctus in potētia. Qui
μάσας ὄρη ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, περιζωσμένος ἐν δυνάμει. Ὁ
cōturbas ꝓfundū maris: ſonū fluctuū eius
συνταράσσων τὸν κυτὸν τῆς θαλάσσης, ἦχους κυμάτων αὐτῆς
quis ſuſtinebit? Turbabūtur gētes ꝛ timebūt
τίς ὑποστήσεται; Ταραχθήσονται τὰ ἔθνη καὶ φοβηθήσονται οἱ
qui habitant terminos a ſignis tuis. Exitus
κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου. Ἐξόδους
matutini ꝛ veſpe delectaberis: viſitaſti trā ꝛ inebria
πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις, ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυ
ſti eā multiplicaſti locupletare eā: flumē dei repl
σας αὐτήν. Ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν, ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπλή
tū ē aquis. ꝓparaſti cibū illoꝝ: quā ita ꝓparatio:
ρωθη ὑδάτων. Ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἐστὶν ἑτοιμασία

Trāſl. Gre. Ieꝛ. cū interpꝛe. latina.

vinos eius inebria. Multiplica genimina e
πὰς ἄυλακάς, ἐυφῦς μέδυσον. Ἐν ῥάδιον τὰ γενήματα αὐ
tus: in stillicidijs eius letabitur germinãs.
τῆς, ἐν ταῖς ἐκβολαῖς αὐτῆς ἐυφρανθήσεται βλαστάνουσα.
Benedices coronæ anni benignitatis
Εὐλογήσεις στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός
tue ⁊ cãpi tui replebũtur vbertate. Pin
σου καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος. Πιανῶ
guescẽt speciosa deserti: ⁊ exultatõe colles ac
θήσεται ὡραῖα τὰ ἔρημα, καὶ ἀγαλλιάσει βουνοὶ τὸ
cingẽtur. Indutiũt arietes ouũ: ⁊
γένος. Ἐνδύσονται κριοὶ τὰ πρόβατα, καὶ ὡς
valles habũdãt frumẽto: clamabũt ⁊ cãbyrnũ dicẽt.
κάλαμος πᾶν ἐκλεκτὸν ἀναβλαστήσει, χάρμα ἔσται
⁊ tuũ cãtũ psalmũ resurrectionis. 65.
Εἰς τὸ τέλος ὠδὴ ψαλμοῦ ἀναστάσεως. ξε.
Iubilate deo oĩs ꝛra: psalmũ dicite nomi
Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι
ni eius: date gloꝛiã laudi eius dicẽte. deo q̃
τοῦ. Δότε δόξαν αἴνου αὐτοῦ, εἴπατε τῷ θεῷ ὡς
terribilia opa tua. In multitudie virtꝰ tue
φοβερὰ τὰ ἔργα σου. Ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου
mẽtẽtur tibi inimici tui. Oĩs ꝛra adorẽt
ψευσθήσονταί σοι οἱ ἐχθροί σου. Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτω
te ⁊ psalat tibi: psalmũ dicãt nõi
σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν δὴ τῷ ὀνόματι
tuo altissime. Ep. Dicite ⁊ videte ope
τῷ σῷ ὑψίστε. Λέγετε καὶ ἴδετε τὰ ἔρ
ra dei: q̃ terribilis in cõsilijs sup filios
γατ θεοῦ, ὃς φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν
hoĩũ. Qui cõuertit mare in aridã: in
ἀνθρώπων. Ὁ μετατιθεὶς θάλασσαν εἰς ξηράν, ἐν ῥοῇ
flumẽ pedibũt pede. Ibi letabimur in ipo:
ποταμοῦ διαβήσονται πεζῇ. Ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ᾽
qui dominat ꝛtute sua in eternũ. Oculi
αὐτῷ τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. Οἱ ὀφ
li eius ꝛ gentes aspiciũt: q̃ mereduli sunt
θαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραίνοντες
nõ exaltetur in semetipsis. Sp. Benedicite
μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Ep. Εὐλογεῖτε
populi deo nr̃o: ⁊ audĩtã facite vocẽ laudis eius.
τὸν θεὸν ἡμῶν λαοί, καὶ ἀκουστὴν ποιήσατε τὴν φωνὴν τῆς
Qui posuit aiam mã ad vitam: & nõ dedit
αἰνέσεως αὐτοῦ. Ὁ τιθεὶς τὴν ψυχήν μου εἰς ζωήν, καὶ οὐκ
in cõmotionẽ pedes nros. Probasti eũ nos
ἔδωκεν εἰς σάλον τοὺς πόδας ἡμῶν. Ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς
deus: igne nos cõflasti sicut cõflatur argentũ.
ὁ θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον.
Introduxisti nos in laqueũ. Posuisti tribulatões in dorso nro:
Εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς βρόχους, ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὰ νῶτα ἡμῶν.
imposuisti homines sup capita nra. Transiuim⁹
Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Διήλθομεν
per ignẽ ⁊ aquã: ⁊ eduxisti nos in refrige
διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυ
riũ. Ingrediar in domũ tuã in holocaustis.
χήν. Εἰσελεύσομαί εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν,
reddã tibi vota mea q̃ distinxerũt labia mea: ⁊
ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου, ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, καὶ
loquuta ẽ os meũ in tribulatõe mea. Holocausta
ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου. Ὁλοκαυτώματα
medullata offerã tibi cũ incẽso ⁊ arietib⁹: offe
μεμυελωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν, ἀνοίσω
rã tibi boues cũ hircis. Ep. Venite audi
σοι βόας μετὰ τράγων. Δεῦτε ἀκού
te ⁊ narrabo vobis oẽs q̃ timetis deũ:
σατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,
quãta fecit aie mee. Ad ipm ore meo
ὅσα ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου. Πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου
clamaui: ⁊ exaltaui sub lingua mea. Iniquitatẽ si
ἐκέκραξα, καὶ ὑπεδοξάσθη ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Ἀδικίαν εἰ
aspexi in corde meo: nõ exaudiat me dñs.
ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσάτω μου κύριος.

Trāſla. B. Hie. Ter. heb. ps. lxvi. Patina. hebr.

ᵐSulcos eius ⁿinebria:
ᵒmultiplica ᵖfruges eius:
ᵍpluuis ʳirriga eã: & ˢger
mina eius ᵗbndic. ᵘVolue
tur ˣannꝰ ʸbontate tua:
ᶻ& vestigia tua ᵃaˡ rorabun
tur ᵇpiguedine. ᶜPingue
scent ᵈpascua ᵉdeserti: ᶠ& e
xultatioe ᵍcolles ʰaccigẽ
tur. ⁱVestiuntur ᵏagnis
ˡgreges: ᵐ& valles ⁿplene
ᵒfrumento ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞m
ᵖcoequabuntur ᵍ& ʳca-
nent. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵃVictori ᵇcanticum
ᶜpsalmi. 66.
ᵈIubilate ᵉdeo oĩs ᶠter
ra. ᵍCantate gloriã
ʰnomini eius: ⁱdate ᵐglo
riam ⁿlaudi eius. ᵒDicite
ᵖdeo ᵍquam ʳterribile ˢo-
pꝰ tuum: ᵗin multitudi
ne ᵘfortitudinis tue ˣmẽ-
tiẽtur ʸtibi ᶻinimici tui.
ᵃOis ᵇterra ᶜadoret ᵈte ᵉ&
cantet ᶠtibi: ᵍcantet ∞∞
ʰnoi tuo. ⁱSemper. ᵏVeni
te ˡ& videte ᵐopera ∞∞∞
ⁿdei: ᵒterribilia ᵖconsilia
ᵍsuper ʳfilis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢadam. ᵗConuertet ᵘma-
re in aridã: ˣin flumine
ʸpertransibũt ᶻpede: ᵃibi
ᵇletabimur ᶜin eo. ∞∞∞∞∞
ᵈQui dãtur ᵉin fortitu-
dine sua in ᶠseculũ: ᵍoculi
eius ʰgentes ⁱaspiciunt: ʲq
mereduli sunt ᵏnon ∞∞∞
ˡexaltetur ᵐin semetipsis
ⁿSp. ᵒBenedicte ᵖpopu-
li ᵍdeo nr̃o: ʳ& audità
facite ˢvocẽ ᵗlaudis eius.
ᵘQui ponit ˣaiam mã
ʸad vitam: ᶻ& non ᵃdedit
ᵇin comotionem ᶜpedes
nros. ᵈProbasti ᵉeũ ᶠnos
ᵍdeus: ʰigne nos cõflasti
ⁱsicut cõflatur ʲargentũ.
ᵏIntroduxisti nos ˡin la-
quẽ: ᵐposuisti ⁿtribula-
tiones ᵒsuper dorsa nr̃a.
ᵖPosuisti ᵍhoies ʳsup capita
ˢnra: ᵗtrãsiuimus ᵘper ignem
ˣ& aquã: ʸ& eduxisti nos ᶻin
refrigeriũ. ᵃIngrediar
ᵇdomũ tuã ᶜin holocau-
stis: ᵈreddam ᵉtibi ᶠvota
mea. ᵍQue ʰpmiserũt ⁱla
bia mea: ʲ& locutũ ẽ ᵏos
meũ ˡeũ tribularer. ᵐHo
locausta ⁿmedullata ᵒoffe
rã ᵖtibi ᵍcũ ʳicẽso ˢarietũ:
ᵗfaciã ᵘboues ˣcũ ʸbircis.
ᶻSemper. ᵃVẽite ᵇaudite
ᶜ& narrabo ᵈoẽs ᵉqui ti-
metis ᶠdeũ: ᵍquanta ∞∞∞
ʰfecerit ⁱanime mee. ʲIp
sum ᵏore meo ˡinuocaui:
ᵐ& exaltaui ⁿin ᵒlingua
mea. ᵖIniquitatem ᵍsi ∞∞
ʳvidi ˢin corde meo: ᵗnõ
ᵘexaudiet ˣdominus. ∞∞

ᵍגֶּדֶר ʳרָבָּב	ᵐתְּלָמֶיהָ ⁿרַוֵּה ᵒנַחֵת ᵖגְּדוּדֶיהָ ᵍבִּרְבִיבִים	
ʳמוֹג ˢבַּרְתָּ	ʳתְּמוֹגְגֶנָּה ˢצִמְחָהּ תְּבָרֵךְ׃ ᵗעִטַּרְתָּ	
ᵗעֲנָה ᵘגָּל	ˣשְׁנַת ʸטוּבֶךָ ᶻוּמַעְגָלֶיךָ ᵃיִרְעֲפוּן	
ᵛרִיצוּ ʷנָוֶה	ᵇדָּשֶׁן׃ ᶜיִרְעֲפוּ ᵈנְאוֹת ᵉמִדְבָּר ᶠוְגִיל	
ˣגְּבָעוֹת ʸחָגַרְנָה׃ ᶻלָבְשׁוּ ᵃכָרִים	ᵍנְּבָעוֹת ʰתַּחְגֹּרָנָה׃ ⁱלָבְשׁוּ ʲכָּרִים	
ᵇעֲטָפִים ᶜיַעְטְפוּ בָר ᵈיָרִיעוּ	ᵏהַצֹּאן ˡוַעֲמָקִים ᵐיַעְטְפוּ בָר ⁿיָרִיעוּ	
ᵉאַף ᶠיָשִׁירוּ׃	ᵒיִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ׃	**lxvi.**
ᵍלַמְנַצֵּחַ ʰשִׁיר ⁱמִזְמוֹר	ᵖהָרִיעוּ	
ʲלֵאלֹהִים ᵏכָּל ˡהָאָרֶץ׃ ᵐזַמְּרוּ	ᵍלֵאלֹהִים כָּל ʳהָאָרֶץ׃ ˢזַמְּרוּ	
ⁿכְּבוֹד ᵒשְׁמוֹ ᵖשִׂימוּ ᵍכָּבוֹד ʳתְּהִלָּתוֹ׃	ᵗכְּבוֹד שְׁמוֹ ᵘשִׂימוּ ˣכָּבוֹד ʸתְּהִלָּתוֹ׃	
ˢאִמְרוּ ᵗלֵאלֹהִים ᵘמַה ᵛנּוֹרָא ʷמַעֲשֶׂיךָ	ᶻאִמְרוּ ᵃלֵאלֹהִים ᵇמַה ᶜנּוֹרָא ᵈמַעֲשֶׂיךָ	
ˣבְּרֹב ʸעֻזְּךָ ᶻיְכַחֲשׁוּ לְךָ ᵃאֹיְבֶיךָ׃	ᵉבְּרֹב ᶠעֻזֶּךָ ᵍיְכַחֲשׁוּ לְךָ ʰאֹיְבֶיךָ׃	
ᵇכָּל ᶜהָאָרֶץ ᵈיִשְׁתַּחֲווּ ᵉלָךְ ᶠוְיַזְּמְרוּ לָךְ	ʲכָּל ᵏהָאָרֶץ ˡיִשְׁתַּחֲווּ ᵐלָךְ ⁿוְיַזְּמְרוּ לָךְ	
ᵍיְזַמְּרוּ ʰשְׁמֶךָ׃ ⁱסֶלָה׃ ʲלְכוּ ᵏוּרְאוּ	ᵒיְזַמְּרוּ שְׁמֶךָ׃ ᵖסֶלָה׃ ᵍלְכוּ ʳוּרְאוּ	
ˡמִפְעַלוֹת ᵐאֱלֹהִים ⁿנוֹרָא ᵒעֲלִילָה ᵖעַל ᵍבְּנֵי	ˢמִפְעֲלוֹת ᵗאֱלֹהִים ᵘנוֹרָא ᵛעֲלִילָה ʷעַל ˣבְּנֵי	
ʳאָדָם׃ ˢהָפַךְ ᵗיָם ᵘלְיַבָּשָׁה ᵛבַּנָּהָר	ʸאָדָם׃ ᶻהָפַךְ ᵃיָם ᵇלְיַבָּשָׁה ᶜבַּנָּהָר	
ʷיַעַבְרוּ ˣרָגֶל ʸשָׁם ᶻנִשְׂמְחָה בּוֹ׃	ᵈיַעַבְרוּ ᵉבָּרַגֶל ᶠשָׁם ᵍנִשְׂמְחָה בּוֹ׃	
ᵃמֹשֵׁל ᵇבִּגְבוּרָתוֹ ᶜעוֹלָם ᵈעֵינָיו	ʰמֹשֵׁל ⁱבִּגְבוּרָתוֹ ʲעוֹלָם ᵏעֵינָיו	
ᵉבַּגּוֹיִם ᶠתְּצַפֶּינָה ᵍהַסּוֹרְרִים ʰאַל	ˡבַּגּוֹיִם ᵐתְּצַפֶּינָה ⁿהַסּוֹרְרִים ᵒאַל	
ⁱיָרוֹמּוּ ʲלָמוֹ ᵏסֶלָה׃ ˡבָּרְכוּ ᵐעַמִּים	ᵖיָרוֹמּוּ לָמוֹ ᵍסֶלָה׃ ʳבָּרְכוּ עַמִּים	
ⁿאֱלֹהֵינוּ ᵒוְהַשְׁמִיעוּ ᵖקוֹל ᵍתְּהִלָּתוֹ׃	ˢאֱלֹהֵינוּ ᵗוְהַשְׁמִיעוּ ᵘקוֹל ᵛתְּהִלָּתוֹ׃	
ʳהַשָּׂם ˢנַפְשֵׁנוּ ᵗבַּחַיִּים ᵘוְלֹא ᵛנָתַן	ʷהַשָּׂם ˣנַפְשֵׁנוּ ʸבַּחַיִּים ᶻוְלֹא ᵃנָתַן	
ʷלַמּוֹט ˣרַגְלֵנוּ׃ ʸכִּי ᶻבָחַנְתָּנוּ ᵃאֱלֹהִים	ᵇלַמּוֹט ᶜרַגְלֵנוּ׃ ᵈכִּי ᵉבָחַנְתָּנוּ ᶠאֱלֹהִים	
ᵇצְרַפְתָּנוּ ᶜכַּצָּרֶף ᵈכָּסֶף׃	ᵍצְרַפְתָּנוּ ʰכַּצָּרֶף ⁱכָּסֶף׃	
ᵉהֲבֵאתָנוּ ᶠבַּמְצוּדָה ᵍשַׂמְתָּ ʰמוּעָקָה ⁱבְּמָתְנֵינוּ׃	ʲהֲבֵאתָנוּ ᵏבַּמְצוּדָה ˡשַׂמְתָּ ᵐמוּעָקָה ⁿבְּמָתְנֵינוּ׃	
ʲרָכַבְתָּ ᵏאֱנוֹשׁ ˡלְרֹאשֵׁנוּ ᵐבָּאנוּ	ᵒרָכַבְתָּ אֱנוֹשׁ ᵖלְרֹאשֵׁנוּ ᵍבָּאנוּ	
ⁿבָאֵשׁ ᵒוּבַמָּיִם ᵖוַתּוֹצִיאֵנוּ ᵍלָרְוָיָה׃	ʳבָּאֵשׁ ˢוּבַמָּיִם ᵗוַתּוֹצִיאֵנוּ ᵘלָרְוָיָה׃	
ᵍאָבוֹא ʳבֵיתְךָ ˢבְּעוֹלוֹת ᵗאֲשַׁלֶּם ᵘלְךָ	ᵛאָבוֹא בֵיתְךָ ʷבְּעוֹלוֹת ˣאֲשַׁלֶּם לְךָ	
ᵛנְדָרָי׃ ʷאֲשֶׁר ˣפָּצוּ ʸשְׂפָתָי ᶻוְדִבֶּר	ʸנְדָרָי׃ ᶻאֲשֶׁר ᵃפָּצוּ ᵇשְׂפָתָי ᶜוְדִבֶּר	
ᵃבְּפִי ᵇבַּצָּר ᶜלִי׃ ᵈעוֹלוֹת ᵉמְחִים ᶠאֲעֲלֶה	ᵈבְּפִי ᵉבַּצָּר לִי׃ ᶠעוֹלוֹת ᵍמְחִים ʰאֲעֲלֶה	
ᵍלְךָ ʰעִם ⁱקְטֹרֶת ʲאֵילִים ᵏאֶעֱשֶׂה ˡבָקָר	ⁱלְךָ עִם ʲקְטֹרֶת ᵏאֵילִים ˡאֶעֱשֶׂה בָקָר	
ᵐעִם ⁿעַתּוּדִים ᵒסֶלָה׃ ᵖלְכוּ ᵍשִׁמְעוּ	ᵐעִם ⁿעַתּוּדִים ᵒסֶלָה׃ ᵖלְכוּ שִׁמְעוּ	
ʳוְאֲסַפְּרָה ˢכָּל ᵗיִרְאֵי ᵘאֱלֹהִים ᵛאֲשֶׁר	ᵠוְאֲסַפְּרָה כָּל ʳיִרְאֵי ˢאֱלֹהִים ᵗאֲשֶׁר	
ʷעָשָׂה ˣלְנַפְשִׁי׃ ʸאֵלָיו ᶻפִּי ᵃקָרָאתִי	ᵘעָשָׂה לְנַפְשִׁי׃ ᵛאֵלָיו פִּי ʷקָרָאתִי	
ᵇוְרוֹמֵם ᶜתַּחַת ᵈלְשׁוֹנִי׃ ᵉאָוֶן ᶠאִם	ˣוְרוֹמֵם תַּחַת ʸלְשׁוֹנִי׃ ᶻאָוֶן ᵃאִם	
ᵍרָאִיתִי ʰבִּלְבָבִי ⁱלֹא ʲיִשְׁמַע ᵏאֲדֹנָי׃	ᵇרָאִיתִי בִּלְבָבִי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃	

אָ֭כֵן שָׁמַ֣ע אֱלֹהִ֑ים הִקְשִׁ֥יב בְּק֝֗וֹל תְּפִלָּתִֽי׃ בָּר֣וּךְ אֱ֭לֹהִים אֲשֶׁר֙ לֹֽא־הֵסִ֣יר תְּפִלָּתִ֑י וְחַסְדּ֖וֹ מֵאִתִּֽי׃

lxvii.

לַמְנַצֵּ֥חַ בִּנְגִינֹ֑ת מִזְמ֖וֹר שִׁ֣יר׃ אֱלֹהִ֤ים ׀ יְחָנֵּ֣נוּ וִֽיבָרְכֵ֑נוּ יָ֤אֵר פָּנָ֖יו אִתָּ֣נוּ סֶֽלָה׃ לָדַ֣עַת בָּאָ֣רֶץ דַּרְכֶּ֑ךָ בְּכָל־גּ֝וֹיִ֗ם יְשׁוּעָתֶֽךָ׃ יוֹד֣וּךָ עַמִּ֣ים אֱלֹהִ֑ים יוֹד֖וּךָ עַמִּ֣ים כֻּלָּֽם׃ יִשְׂמְח֣וּ וִ֭ירַנְּנ֣וּ לְאֻמִּ֑ים כִּ֤י תִשְׁפֹּט־עַ֖מִּים מִישׁ֣וֹר וּלְאֻמִּ֣ים בָּאָ֣רֶץ תַּנְחֵ֑ם סֶּֽלָה׃ יוֹד֣וּךָ עַמִּ֣ים אֱלֹהִ֑ים יוֹד֖וּךָ עַמִּ֣ים כֻּלָּֽם׃ אֶ֭רֶץ נָתְנָ֣ה יְבוּלָ֑הּ יְ֝בָרְכֵ֗נוּ אֱלֹהִ֥ים אֱלֹהֵֽינוּ׃ יְבָרְכֵ֥נוּ אֱלֹהִ֑ים וְיִרְא֥וּ אֹ֝תוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָֽרֶץ׃

lxviii.

לַמְנַצֵּ֥חַ לְדָוִ֑ד מִזְמ֖וֹר שִֽׁיר׃ יָ֭קוּם אֱלֹהִ֣ים יָפ֑וּצוּ וְ֝יָנֻ֗סוּ מְשַׂנְאָ֥יו מִפָּנָֽיו׃ כְּה֣נְדֹ֣ף עָ֭שָׁן תַּנְדֹּ֑ף כְּהִמֵּ֥ס דּ֝וֹנֵ֗ג מִפְּנֵי־אֵ֑שׁ יֹאבְד֖וּ רְשָׁעִ֣ים מִפְּנֵ֣י אֱלֹהִֽים׃ וְצַדִּיקִ֥ים יִשְׂמְח֑וּ יַ֝עֲלְצ֗וּ לִפְנֵ֥י אֱלֹהִ֑ים וְיָשִׂ֖ישׂוּ בְּשִׂמְחָֽה׃ שִׁ֭ירוּ לֵאלֹהִ֑ים זַמְּרוּ־שֵׁ֗מוֹ סֹ֤לּוּ לָרֹכֵ֖ב בָּ֣עֲרָב֑וֹת בְּיָ֥הּ שְׁמ֑וֹ וְעִלְז֖וּ לְפָנָֽיו׃ אֲבִ֣י יְתוֹמִ֣ים וְדַ֣יַּן אַלְמָנ֑וֹת אֱ֝לֹהִ֗ים בִּמְע֣וֹן קָדְשֽׁוֹ׃ אֱלֹהִ֥ים מוֹשִׁ֖יב יְחִידִ֣ים בָּ֑יְתָה מוֹצִ֥יא אֲסִירִ֖ים בַּכּוֹשָׁר֣וֹת אַ֭ךְ סוֹרְרִ֣ים שָׁכְנ֑וּ צִיָּ֥הּ בְּצֵאתְךָ֑ לְפָנֵ֥י עַ֝מֶּ֗ךָ בְּצַעְדְּךָ֥ בִישִׁימ֥וֹן סֶּֽלָה׃ אֶ֤רֶץ רָעָ֨שָׁה ׀ אַף־שָׁ֘מַ֤יִם נָטְפ֗וּ מִפְּנֵ֣י אֱלֹהִ֑ים זֶ֥ה סִ֝ינַ֗י מִפְּנֵי֙ אֱלֹהִ֣ים אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵֽל׃ גֶּ֣שֶׁם נְדָבוֹת֮ תָּנִ֪יף אֱלֹ֫הִ֥ים נַחֲלָתְךָ֑ וְ֝נִלְאָ֗ה אַתָּ֣ה כוֹנַנְתָּֽהּ׃ חַיֹּתֶךָ֥ יָ֝שְׁב֗וּ בָּ֑הּ תָּכִ֥ין בְּטוּבָתְךָ֥ לֶעָנִ֗י אֱלֹהִֽים׃ אֲדֹנָ֥י יִתֵּ֥ן אֹ֑מֶר

ᶜIdeo ᵒexaudiuit ᶜdeus: ᶠattendit ᵍvocem ∞∞∞∞ ʰdeꝑcatiōis mee. ⁱBñdictus ᵏdeus: ˡqui ᵐnō ⁿabstulit ᵒorationem meam ᵖ& miſicordiā ſuā ᵍa me.

ᵃVictori ʰi pſalmis ᶜcāticum ᵒcarminis. 67.

ᵒEus ᶠmiſereatur noſtri ᵍ& benedicat nobis: ʰilluſtret ⁱfaciē ſuā ᵏſuper nos. ˡSp. ᵐVt nota fiat ⁿinterra ᵒvia tua: ᵖin vniuerſis ᵍgētibus ʳſalus tua. ˢCōfiteātur tibi ᵗpopuli ᵘdeus: ˣconfiteantur tibi ʸpopuli ᶻoēs. ᵃLetentur ᵇ& laudēt ᶜgentes: ᵈ qm ᵉiudicas ᶠpopulos in ᵍequitate: ʰ& gētium que ∞∞ ⁱin terra ſunt ᵏductor es ſempiternus. ˡSp. ᵐCōfiteātur tibi ⁿpplī ᵒdeꝰ: ᵖcōfiteātur tibi ᵍpopuli ʳoēs. ˢTerra ᵗdedit ⁿgermē ſuum: ᵛbñdicat nobis ᵛ deꝰ deus nr̄. ᵃBenedicat nobis ᵇdeus: ᶜ& timeant ᵈeū ᵉoēs ᶠfines ᵍterre.

ᵃVictori ᵇ dauid ᶜpſalmus ᵒcantici. 68.

Exurgat ᶠdeus &ᵍ diſſipētur ʰinimici eiꝰ: ⁱ& fugiant ᵏqui oderunt eū ˡa facie eius. ᵐSicut deficit ⁿfumus ᵒdeficiāt: ᵖſicut tabeſcit ᵍcera ʳa facie ˢignis ſic ᵗpereant ᵘimpii ˣa facie ᵛdei. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʸIuſti aūt ᵃletentur ᵇ& exultent ᶜ in conſpectu ᵇdei: ᶜ& gaudeāt ᶠ in letitia. ᵍCantate ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰdeo ⁱcanite ᵏnomini eiꝰ: ˡꝑparate viā ᵐaſcēdenti ⁿp deſerta: ᵒin dño ᵖ nomen eius: ᵍ& exultate ʳcorā eo. ˢ Patre ᵗ pupillorū ᵘ& defenſore ᵛ viduarū: ʳdeus ˢin habitaculo ᵃſancto ſuo. ᵇ Deus ᶜinhabitare facit ᵈſolitarios ᵉ in domo: ᶠeducit ᵍvinctos ∞∞∞ ʰin fortitudine: ⁱincredu li ˡautem ˡ habitauerunt ᵐin ſiccitatibus. ⁿDeus ᵒcum egrederereris ᵖante ᵍpopulū tuū: ᵍ& ʳambulares ˢp deſertū. ᵗSp. ᵘTerra ˣcomota eſt: ʳ& ᶻcelī ᵃdiſtillauerunt ᵇa facie ∞∞∞ ᶜdei: ᵇhoc eſt ᶜſinaī ᵈa facie ᵉdei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰdei ⁱiſrael. ᵏPluuiā ˡ volūtariam ᵐeleuaſti ∞∞∞∞∞∞∞ ⁿdeus: ᵒhereditatē tuam ᵖlaborantem ᵍtu ∞∞∞∞∞∞ ʳconfortaſti. ˢ Aīalia tua ᵗhabitauerūt ᵘin ea: ˣꝑparaſti ʸ in bōitate tua ᶻpauperi ᵃdeus. ᵇDñs ᶜdabit ∞

ᶜΔιὰ τοῦτο ᵉἐισήκουσέ μου ὁ θεός, προσέχε τῇ φωνῇ τῆς δ᾽ēcatiōis mee. ᵇBñdictus deus: ᵈq nō amouit ofonē σεώς μου. Εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν προσευχήν meā: ᵗ miaz ſuā a me. μου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ᾽ ἐμοῦ.

ᵍIn finē in hymnis pſalmus cātici ōō. 66. Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δ᾽āδ᾽. ξ᾽.

ᵒEus miſereatur nſi: ᵗ bñdicat nobis: illu ὁ θεὸς ἐλεήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφώminet vultū ſuū ſup nos: ᵗ miſereat nſi. Vt ναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς. Τοῦ cognoſcam ᵇin ēra viā tuā: in oibus gētib ᵖ ſalutare γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν ſuū: ᵉCōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteā σου, Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθω tur tibi ppli oēs. Letētur ᵗ exultēt σάν σοι λαοὶ πάντες. Εὐφραν θήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν gētes: qñ iudicabi pplos in equitate: ᵗ gētes i ēra dirigeo. ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις ᵉCōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteātur Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν tibi ppli oēs: ēra dedit fructū ſuū. Benedicat σοι λαοὶ πάντες, γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι nos deus deus nr̄: bñdicat nos deus. Et me ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. Καὶ φο tuant ēſ oēs fines ēre. βηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

ᵍIn finē cātici pſalmus ōō. 67. Εἰς τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ δ᾽āδ᾽. ξ᾽.

Exurgat deus ᵗ diſſipētur inimici Ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροί eius: ᵗ fugiāt a facie eius ᵈ ode αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦνrūt eū. Sicut deficit fumus deficiāt: ſic ᵗ tes αὐτόν. Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσαν, ὡς τή it cera a facie ignis: Sic pereāt κεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, Οὕτως ἀπολοῦνται οἱ peccōres a facie dei: ᵗ iuſti le ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δίκαιοι εὐtētur. Exultēt in cōſpectu dei: dele φραν θήτωσαν. Ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, τερφctētur in leticia. Cātate deo: pſalmū dicite no θήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ. Ἄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόmini eius: iter facite ei qui aſcēdit ſup oc matι αὐτοῦ, ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δύσcaſū: Dñs nomē illi: ᵗ exultate i cōſpectu eμῶν, Κύριος ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐtus. Turbentur a facie eius pa τοῦ. Ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοῦ πατris orphanor ᵗ iudicis viduar: deus in lo τρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν, ὁ θεὸς ἐν τόco ſcto ſuo. Deus inhītare facit vni ᵒ moris in πῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. Ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν doīno: ᵈ educit vinctos in fortitudine: Simlit eos qui οἴκῳ, ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ, Ὁμοίως τοὺς exaſperāt ᵈ hitāt in ſepulchris. παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις. Ὁ Deꝰ cū egredereris i cōſpectu ppli tui: cū θεός ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν ptrāſires in deſto: Terra mota ē: ᵗ cū τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ, Γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ celi diſtillauerūt a facie dei ſinai: a οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦ σινά, ἀπὸ facie dei iſrael. Pluuiā voluntariā ſegregabſ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. Βροχὴν ἑκούσιον ἀφορίεις deus hereditati tue: ᵗ infirmata ē: tu xo. pfeciſti ὁ θεὸς τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠσθένησε, σὺ δὲ κατηρτίσω eā. Aialia tua hitant in ea: paraſti in αὐτήν. Τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἡτοίμασας ἐν dulcedine tua pauperi deus. Dñs dabit τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ ὁ θεός. Κύριος δώσει ∞

verbū euāgelizātib⁹ xtute multa: rex
ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ, ὁ βασι=
xtutū dilecti: ſpeciet
λεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τῇ ὡραιότητι τοῦ
domus diuidere ſpolia. Si dormitatis inter medios
οἴκου διελέσθαι σκῦλα. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν
cleros: penne colūbe deargētate: ⁊ poſte
κλήρων, πτέρυγες περιστερᾶς πεφιηργυρωμέναι, καὶ τὰ με
rioza dorſi eius in palloꝛe auri. Dū diſ
τάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. Ἐν τῷ διασκε=
cernit celeſtis reges ſuper eā: niue dealbabū=
λεῖν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς, ἐπ' αὐτῆς, χιονωθήσον
tur in ſelmon. Mōs dei mōs pīguis: mōs coa=
ται ἐν σελμών. Ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυ
gulatus: mōs pīguis. Ut quid ſuſpicamini mōtes coa=
ρωμένον, ὄρος πῖον. Ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυ
gulatos? mōs in quo bñplacitū ē deo hītare in eo.
ρωμένα; τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.
Et cū dñs hītabit in finē: currus
Καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος, τὸ ἅρμα
dei decē milib⁹ multiplex: milia abūdātū. Dñs
τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐφραινόντων. Κύριος
in eis in ſinai in ſcō: aſcēdiſti in altū:
ἐν αὐτοῖς ἐν σινᾳὶν ἐν τῷ ἁγίῳ, ἀνέβης εἰς ὕψος,
cepiſti captiuitatē. Accepiſti dona ī hōt
ἐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν. Ἔλαβες δόματα ἐν ἀν
Ephe. 4. b. nibus: ⁊ cū nō credētes inhītare.
θρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι.
Dñs deus bñs: bñs dñs die quo
Κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός, εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ'=
tidie. Proſperū iter facit nob deus ſalutariū
ἡμέραν. Κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων
noſtꝝ: deus noſ: deꝰ ſaluos facit: ⁊ dñi dni exi
ἡμῶν, ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ θεὸς τοῦ σῶσαι, καὶ τῷ κυρίῳ κυρίου αἱ
tus mortis: Verūtū deus cōfringet capi=
ἔξοδοι τοῦ θανάτου, πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφα
ta inimicoꝝ ſuoꝝ: Verticē capilli pambulātiū in
λὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν
delictis ſuis. Dixit dñs: ex baſā cōuertam:
πλημμελείαις αὐτῶν. Εἶπε κύριος, ἐκ βάσιν ἐπιστρέψω,
cōuertā in pfundis maris: Ut intingat pes tuus in
ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης, Ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν
ſanguine: lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipo.
αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν ἀπ' αὐτοῦ.
Uiſi ſunt ingreſſus tui deus: ingreſſus dei
Εἰδεώρησαν αἱ πορεῖαί σου ὁ θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ
mei regis qui in ſcō. Præcenerūt pn
μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ. Προέφθασαν ἄρ
cipes cōiūcti pſallētibus: in medio iuuēculaꝝ tym
χοντες ἐχόμενα ψαλλόντων, ἐν μέσῳ νεανίδων τυμ=
paniſtriaꝝ. In eccleſijs bñdicite deo dño de
πανίστριῶν. Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεὸν κύριον ἐκ
fontib⁹ iſrael. Ibi bēiamin adoleſcētul⁹ i mētis excelſu: pn
πηγῶν Ἰσραήλ. Ἐκεῖ Βενιαμὶν νεώτερος ἐν ἐκστάσει, ἄρ
cipes iuda duces eoꝝ: pncipes zabu
χοντες Ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζαβου=
lon: pncipes nephthaliz. Māda deus xtu=
λών, ἄρχοντες νεφθαλίμ. Ἐντείλαι ὁ θεός σου δυνα
ti tuc: cōfirma deus hoc: qđ opatus es in
μέι σου, δυνάμωσον ὁ θεὸς τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἐν
nobis: a tēplo tuo in hieruſalē. Tibi offerēt re
ἡμῖν, ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. Σοὶ οἴσουσι βασι
ges munera: increpa feras arūdinis. Cō
λεῖς δῶρα, ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Η
gregatio tauroꝝ in vaccis ppꝝ:
συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν,
vt excludāt iſi q̄ pbati ſūt argēto.
τοῦ ἐκκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ.
Diſſipa gētes que bella volunt: veni=
Διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, ἥξου=
cū legati
σι πρέσβεις

ſermonē ānūciatrīcib⁹ fortitudinis plurime.
Reges exercituū federabūtur federabuntur:
& pulchritudo domus diuidet ſpolia. Si dor=
mieritis iter medios ter
minos: penne colūbe
deargētate & poſterio
ra eius in virore auri.
Dū diuideret robuſtiſ=
ſimus reges in ea: niue
dealbata eſt in ſelmon.
Mōs dei mōs pīguis:
mōs excelſus mōs pī=
guis. Quare cōtēditis
mōtes excelſi aduerſus
mōtē quē dilexit deus
vt hītaret in eo: ceteni
dñs hītabit ſp. Curr?
ei innumerabilis: mí=
lia abundantium
dñs in eis in ſinai in
ſancto. Aſcendiſti
i excelſū: captiuā duxi
ſti captiuitatē: accepiſti
dona in hoīb⁹: inſup
& nō credētes habitare
dñm deum. Bñdictus
dñs per ſingulos dies:
portabit nos deus ſa=
lutis nr̄e. Semp.
Deus noſter deus ſalu
tis: & dei
domini mortis egreſ=
ſus. Verūtamen deus
cōfringet capita inimi
corū ſuoꝝ: verticē cri=
nis ſābulātiū in delictis
ſuis. Dixit dominus
de baſan cōuertā:
de profundis
maris. Vt calcet pes
tuus in ſanguine:
līgua canū tuorū ex i=
nimicis a temetipſo.
Viderunt itinera tua
deus: itinera
dei mei regis mei in ſā
cto. Preceſſerūt cantо=
res eos qui poſt tergum
pſallebāt: i medio pu=
ellaꝝ timpaniſtriarum.
In eccleſijs benedicite
deo dño de fontibus iſ
rael. Ibi bēiamin puu=
lus continens eos: prín
cipes iuda in purpura
ſua: principes zabulon
principes neptali. Pre
cepit deꝰ tuꝰ de fortitu
dine tua: conforta deus
hoc qđ opatus es ī no
bis. De tēplo tuo qđ ē i
hieruſalē: tibi offerēt
reges munera. Increpa
beſtiā calami: cōgrega
tio fortiū in vitulis po=
pulorū calcitrātiū cōtra
rotas argenteas: diſper
ge populos qui bella
volūt. Offerāt velocit

כשר נְגִינוֹת׃ אֱמֹר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב׃ מְלָכִי
נדד זֶה צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וְנוֹת בַּיִת
חלק תְּחַלֵּק שָׁלָל׃ אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם
חפה כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ
חרץ בִּירַקְרַק חָרוּץ׃ בְּפָרְשׂ שַׁדַּי
שלג מְלָכִים בָּהּ תְּשַׁלַּג בְּצַלְמוֹן׃ הַר
אלהים הַר בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים
רצד הַר בָּשָׁן׃ לָמָּה תִרְצָדוּן הָרִים
חשב גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ
שכן אַף יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח׃ רֶכֶב
רבב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן
עלה אֲדֹנָי בָּם סִינָי בַּקֹּדֶשׁ׃ עָלִיתָ
רום לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת
נתן בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ
ברך אֱלֹהִים׃ בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם
עמס יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה׃
הלה הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וַיהוִה
יצא אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת׃ אַךְ אֱלֹהִים
מחץ יְמָחֵץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שַׂעַר
הלך מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו׃ אָמַר אֲדֹנָי
שוב מִמַּבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְצוֹלוֹת
ים׃ לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ דִּם
לשון לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאוֹיְבִים מִנֶּהוּ׃
ראה רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת
שור אֵלִי מַלְכִּי בַּקֹּדֶשׁ׃ קִדְּמוּ שָׁרִים
נגן אַחַר נוֹגְנִים בְּתוֹךְ עַלָמוֹת
תפף תֻּפֵּפוֹת׃ בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים
מקור אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל׃ שָׁם
צער רָזֵה בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדָם שָׂרֵי יְהוּדָה
שור רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נַפְתָּלִי׃
עזז צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ
הבל פָּעַלְתָּ לָּנוּ׃ מֵהֵיכָלְךָ עַל יְרוּשָׁלִָם
יבל חיה לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי׃ נְעַר חַיַּת קָנֶה
רצץ עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים
רפס מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף בִּזַּר עַמִּים
חפץ אַתָּה קְרָבוֹת יְחַפֵּצוּ׃ יֵאָתָיוּ חַשְׁמַנִּים

Pritina.he.Tex.heb. ps.lxix. Trãsla.B.Hiero. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

מִנִּי מִצְרַיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו
לֵאלֹהִים׃ מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ
לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה׃ לָרֹכֵב
בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ
קוֹל עֹז תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל
יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃
נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל
יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃

lxix.

לַמְנַצֵּחַ עַל שֹׁשַׁנִּים לְדָוִד׃
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם
עַד נָפֶשׁ׃ טָבַעְתִּי יֵשׁ מְצוּלָה
וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי מַיִם
וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפַתְנִי׃ יָגַעְתִּי בְקָרְאִי
נִחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃
רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שֹׂנְאַי חִנָּם
עָצְמוּ מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר
לֹא גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב׃ אֱלֹהִים
אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי
מִמְּךָ לֹא נִכְחָדוּ׃ אַל יֵבֹשׁוּ בִי
קוֹיֶךָ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת אַל
יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאתִי חֶרְפָּה
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי׃ מוּזָר הָיִיתִי
לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי׃ כִּי קִנְאַת
בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי וְחֶרְפּוֹת חוֹרְפֶיךָ
נָפְלוּ עָלָי׃ וָאֲבַךְ בַּצּוֹם נַפְשִׁי
וַתְּהִי לַחֶרְפּוֹת לִי׃ וָאֶתְנָה
לְבוּשִׁי שָׂק וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃
יָשִׂיחוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת
שׁוֹתֵי שֵׁכָר׃ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ
יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב
חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃
הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל אֶטְבָּעָה
אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעַמְקֵי מָיִם׃
אַל תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל

ex egypto: ethiopia ſtinet dare manus deo. Regna terre cantate deo: pſallite dño.
Qui aſcendit ſup celũ celi ad orientẽ. Ecce dabit voci ſue vocẽ virtutis: date gllã deo. Sup iſrael magnificẽtia eius: & virtus eius in nubibus.
Mirabilis deus in ſctis ſuis: deus iſrael. Ipſe dabit virtutẽ & fortitudinẽ plebi ſue: bñs deus:

In finẽ pro his q̃ cõmutabũtur
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων
pſalmus dauid. 68.
ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξη.

Saluũ me fac deus: qñ intrauerũt aque vſq; ad aiã
Σῶσόν με ὁ θεός, ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς
mea. Infixus ſũ in limo pfundi: & nõ eſt ſũſa:
μου. Ενεστάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις,
veni in altitudinẽ maris: & tẽpeſtas demer
ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόν
ſit me. Laboraui clamãs: rauce facte ſũt fauces mee.
τισέ με. Εκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου.
Defecerũt oculi mei dũ ſpero in
Εξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ
deũ meũ. Multiplicati ſunt ſup capillos ca
τὸν θεόν μου. Επληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κε
pitis mei q̃ oderũt me gratis. Cõfortati ſunt
φαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Εκραταιώθησαν οἱ
inimici mei: q̃ perſecuti ſũt me iniuſte. Quæ nõ rapui:
ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. Ἃ οὐχ ἥρπαζον,
tũc exoluebã. Deus tu ſcis imprudẽtiã meã
τότε ἀπετίννυον. Ο θεὸς σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου
& delicta mea a te nõ ſũt abſcõdita. Non erubeſcãt
καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐπεκρύβησαν. Μὴ αἰ
in me q̃ expectãt te dne: dñe
σχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε κε, κε τῶν δυνάμεων,
nec confundantur ſup me q̃ querũt te deus
μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ
iſrael. Quñ pp te ſuſtinui oppbriũ: operuit
ἰσραήλ. Οτι ἕνεκά σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν
cõfuſio faciẽ meã. Extraneus factus ſũ
ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. Απηλλοτριωμένος ἐγενήθην
fribus meis: & pegrinus filijs mris mee.
τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου.
Quñ zelus domus tue comedit me: & oppbria
Οτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ
erpzobrãtiũ tibi ceciderũt ſup me. Et ope
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. Καὶ συνεκάλυ
rui in ieiunio aiam meã: & factũ eſt in oppbriũ
φα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμούς
mihi. Et poſui veſtimẽtũ meũ ciliciũ: & facꝰ ſũ
ἐμοί. Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
illis in pabolã. Aduerſũ me loq̃bãtur q̃ ſedẽt
αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἐδολέχουν οἱ καθήμε
bãt in portis: & in me pſallebãt q̃ bibebãt vinũ. Ego ho
νοι ἐν πύλαις, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες οἶνον. Εγὼ δὲ
oronẽ meã ad te dñe: tps bñplaciti. Deus in
τὴν προσευχήν μου πρός σε κε, καιρὸς εὐδοκίας. Ο θεὸς ἐν τῷ
multitudine mie tue exaudi me: in ṽitate ſa
πληθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν ἀληθείᾳ τῆς σω
lutis tue cripe me de luto: vt nõ infigar.
τηρίας σου σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ.
Libera me ab his qui oderũt me: & de profun
Ρυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τῶν βαθέων τῶν
dis aquis. Nec demergat me tẽpeſtas aque: nec
ὑδάτων. Μὴ με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ

[9] ex egypto: [r] ethiopia [s] feſtinet dare [t] manus [u] deo. [x] Regna terre [y] cantate [z] deo: [a] canite [b] domino. [c] Semper. [d] Qui aſcendit [e] ſuper celũ [f] celi a principio: [g] ecce dabit [h] vocẽ [i] ſue [k] vocẽ [l] fortitudinis. [m] Date [n] gloriã [o] deo: [p] ſup [q] iſrl [r] magnificẽtia eius [s] & fortitudo eius [t] in celis. [u] Terribilis [x] deus [y] de ſanctuario ſuo: [z] deus [a] iſrael [b] ipſe [c] dabit [d] fortitudinem [e] & robur [f] populo: [g] benedictus [h] deus.

[i] Victori [k] p [l] lilijs [m] dd 69. [n] Alua me [o] deus: [p] qñ [q] venerũt [r] aque [s] vſq; ad [t] animam. [u] Infixus ſum [x] in limo [y] profundi [z] & non poſſum [a] cõſiſtere: [b] veni [c] in profundũ [d] aquarũ [e] & flumẽ [f] operuit me. [g] Laboraui [h] clamans [i] exaſperatũ eſt [k] guttur meũ: [l] defecerũt [m] oculi mei [n] expectãtes [o] deũ meum. [p] Multiplicati ſũt [q] ſuper capillos [r] capitis mei [s] qui [t] oderũt me [u] gratis: [x] cõfortati ſũt [y] q p [z] ecq̃bantur me [a] inimici mei [b] iniuſte: [c] q̃ nõ [d] rapuerã [e] tũc [f] reddebã. [g] Deus [h] tu [i] ſcis [k] ſtultitiã meã: [l] & pcta mea [m] a te [n] nõ [o] ſunt abſcõdita. [p] Nõ [q] cõfundãtur [r] in me [s] qui expectant te [t] dñe [u] deus [x] exercituũ: [y] nõ [z] reuereantur [a] in me [b] qui querunt te [c] deus [d] iſrael. [e] Quia [f] ppter te [g] portaui [h] opprobrium: [i] operuit [k] confuſio [l] faciem meã. [m] Alienus [n] fctũs ſum [o] fribus meis: [p] & pegrinus [q] filijs [r] mris mee. [s] Quia [t] zelus [u] domus tue [x] comedit me: [y] & oppobriũ [z] exprobrãtiũ tibi [a] ceciderũt [b] ſup me. [c] Et fleui [d] in ieiunio [e] aiam meã: [f] & factũ eſt [g] in oppobriũ [h] mihi. [i] Et poſui [k] veſtimentũ meũ [l] ſaccũ: [m] & fctũs ſum [n] eis [o] in pabolã. [p] Cõtra me [q] loq̃bãtur [r] qui ſedebãt [s] in [t] porta: [u] & cãtabãt [x] bibentes [y] vinũ. [z] Mea ãt [a] oro [b] ad te [c] dñe: [d] tps [e] reconciliatiõis eſt: [f] deus [g] in multitudine [h] mie tue [i] exaudi me [k] in veritate [l] ſalutis tue. [m] Eruc me [n] de luto [o] & non [p] infigar: [q] libera me [r] ab his qui oderunt me [s] & de profundis [t] aquis. [u] Ne [x] opiat me [y] fluctus [z] aque: [a] & ne

Trāſ.Grc.lxx.cū interp.latina. Trāſla.B.Hie. Tex.heb.pſs.leit.lxx.Patrua.he.

Trāſ.Grc.lxx.cū interp.latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb.pſs.leit.lxx.Patrua.he.
abſorbeat me pfūdū: neq; vrgeat ſup me puteus os	[p]abſor beat me[q]profun=	בְּלַע[p]צוּל
καταπιέτω με βυθός, μὴ δὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα	dū:[r]& ne[s] coronet[t] ſuper	תְּבַלָּעֵנִי[p]מְצוּלָה וְאַל[r] תֶּאְטַר[s] עָלַי
ſuū: Exaudi[r] me dñe: qm̄ bēnigna mia tua: ſm	me[u]puteus[v]os ſuū.[r] Ex=	אֵאֵר[u]פִּיהָ: עֲנֵנִי[r] יְהוָה[s] כִּי[t] טוֹב
multitudinē miserationū tuaꝝ reſpice in me. Me auer	audi me[r]dñe[s]qm̄[t] bōa ē	עֲנָה
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ. Μὴ ἀπο=	[s]mia tua:[t] ſcm multitu	חַסְדֶּךָ כְּרֹב[s]רַחֲמֶיךָ[t] פְּנֵה[u] אֵלָי:
tas facie tuā a puero tuo: qm̄ tribu	dinē [s]miserationū tuarū	
στρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβο=	[t]reſpice[u]ad me.[v]Et ne[r]ab	סְתַר[x]פָּנֶיךָ[t]מִּנִּי וְאַל[r]תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ[s]מֵעַבְדֶּךָ[t] כִּי[u]צַר
lor: velociter exaudi me: intēde aie mee: t libe	ſcōdas[x]facie tuā[r]a ſeruo	צוּר
μαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ λύτρω	tuo:[u]qm̄[t]tribulor[r]cito	לִי[s]מַהֵר[t]עֲנֵנִי: קָרְבָה[u]אֶל נַפְשִׁי
σαι αὐτήν. Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου, ῥῦσαί με, σὺ γὰρ γινώ=	[s]exaudi me.[t]Accede[u]ad	גְּאָלָהּ[r]לְמַעַן אֹיְבַי[s] פְּדֵנִי: אַתָּה
ſm̄ppertū meū: t cōfuſionē meā: t reuerētiā	[r]aiam meā[u]redime eam:	בּוֹשׁ[s]כָּלַם[t] יָדַעְתָּ[r]חָרְפָּתִי[s] וּבָשְׁתִּי[t] וְכִלְמָתִי
σχεις γὰρ ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην μου, καὶ τὴν ἐντροπήν	[r]pp[s]inimicos meos[t]libe	נֶגְדְּךָ כָּל[u] צוֹרְרָי: חֶרְפָּה[x] שָׁבְרָה
mea. In cōſpectu tuo oēs q tribulāt me: ſm̄ppertū ex	ra me.[u]Tu [v]ſcis [r]oppro=	אֲנָשׁ[u]לִבִּי[v]וָאָנוּשָׁה[r] וָאֲקַוֶּה[s]לָנוּד[t] וְאַיִן
μου. Ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με, ὀνειδισμὸν προ	briū meū[v]& confuſionē	נֶחָם[u]נָתָן[v] וְלַמְנַחֲמִים[r]וְלֹא[s]מָצָאתִי:[t]וַיִּתְּנוּ[u]בְּרוֹתִי
σεδόκησεν ἡ ψυχή μου καὶ ταλαιπωρίαν. Καὶ ὑπεμείναν	meā[r]& verecundiā meā:	בָּרֹה[u]שָׁקֶה[v] רָאֹשׁ[r]וְלִצְמָאִי[s]יַשְׁקוּנִי[t]חֹמֶץ: יְהִי
qui ſimul cōtriſtant ei: t nō fuit. t qui cōſolarētur: t	[s]corā te ſunt[t]oēs [u]hoſtes	שֻׁלְחָנָם[u]לִפְנֵיהֶם[v]לְפָח[r]וְלִשְׁלוֹמִים
συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξε· καὶ παρακαλοῦντας, καὶ	mei.[r]Opprobriō[s]cōtri=	לְמוֹקֵשׁ: תְּחִשַּׁכְנָה[t] עֵינֵיהֶם
Matth. 27.d. nō inueni. Et dederūt in eſcā meā fel: t in	tū ē[t]cor meū[u]& deſpe=	מֵרְאוֹת[s]וּמָתְנֵיהֶם[t]תָּמִיד[u]הַמְעַד:
ὄψιν οὐχ εὗρον. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν	ſū:[v]& expectaui[r] q cōtri	שָׁפְכָה[r] עֲלֵיהֶם[s] זַעְמֶךָ[t] וַחֲרוֹן[u]אַפְּךָ
ſiti mea potauerūt me aceto. Fiat mēſa eoꝝ	ſtaretur[s]& nō fuit[t]& qui	חָרְנָם[u]יִשְׂגֵּב:
δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν	cōſolarētur[t]& nō[u]inueni.	תְּהִי[u]טִירָתָם[t] נְשַׁמָּה
coꝝ ſcā ipſo in laqm̄: t in retributionē t in ſcā=	[r]Et dederūt[s]in eſcā meā	בְּאָהֳלֵיהֶם[u]אַל[v]יְהִי יוֹשֵׁב: כִּי[u]אַתָּה
ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάν	[s]fel:[t]& in ſiti mea[u] pota=	
dalū. Obſcurētur oculi coꝝ ne videāt:	uerūt me[r]aceto.[s]Sit[t]mē	
σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,	ſa corū[u]corā eis [v]in laq=	
t dorſū coꝝ ſemp incurua. Effunde ſup eos	m̄:[r]& i retributiōes[s] ad	
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. Ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς	cornūēdū.[t]Tenebrētur	
Actuū 1.b. ira tuā: t furor ire tue cōprehēdat eos.	[u]oculi corū[v]ne videant:	
τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.	[r]& dorſum corū [s]ſp[t]in=	
Fiat hītatio coꝝ deſerta: t in tabnacu	curua.[u]Effunde[v]ſup eos	
Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμα	[r]indignatiōem tuā:[s]& i=	
tis coꝝ ne ſit q inhabitet. Quīm quē tu perſecuti ſūt: ipt	ra[t]furoris tui[u]cōphēdat	
σὺν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ	eos.[v]Fiat [r]cōmoratio co	
perſecuti ſūt: t ſup dolorē vulnerū meoꝝ addi=	rū[s]deſerta: [t]in taberna=	
κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυμάτων μου προσέ=	culis corū[u]non[v]ſit [r]qui	
derūt. Adippone iniqtatē ſup iniqtatē coꝝ: t ne in	habitet [s]Qm̄ [t]quē [u]tu	
θηναν. Πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσέλ	[v]pcuſſiſti[r]pſecuti ſūt: [s]&	
θετωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου. Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου	vt[t]affligerent[u] vulnera=	
uentū: t cū iuſtis nō ſcribātur. Paup t	tos tuos[v]narrabāt.[r]Da	
ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. Πτωχὸς καὶ	[s]iniqtatē[t]ſup [u]iniquita=	
doleꝝ ſū ego: ſalus tua deus ſuſcipiat me. Lau=	tē coꝝ:[r]& nō[s]veniāt[t]in	
ἀλγῶν εἰμὶ ἐγώ, ἡ σωτηρία σου ὁ θεὸς ἀντιλάβοιτό μου. Αἰνέ=	iuſtitia tua. [u]Deleantur	
dabo nomē dei mei cū cātico: magnificabo eū in	[r]de libro[s]uiuentiū:[t]& cū	
σω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ' ᾠδῆς, μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν	[u]iuſtis[v]nō[r]ſcribātur. [s]E=	
laude: t placebit deo ſup vitulū nouellū: cornua pduce	go āt[r]paup[t]& doles: [u]ſa=	
αἴσει, καὶ ἐρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον, κέρατα ἐκφέρον	lus tua[v]de[r] [s]ſuſcipiat me	
tē t vngulas. Videāt paupes t letētur: que	[t]Laudabo[u]nomē[v]dei[r]in	
τα καὶ ὀπλάς. Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν, ἐκ ζη	cātico: [s]& magnificabo	
rite deū: viuet aia vra. Quīm exaudiuit	eū[t]i cōfeſſiōe.[u]Et place=	
τήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Ὅτι εἰσήκουσε τῶν	bit[r]dño[s]ſup vitulū [t]no=	
paupes dñs: t vinctos ſuos nō deſpe=	uellū[u]cornua efferentē	
πενήτων ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδέ	[s]& vngulas. [t]Videntes	
xit. Laudēt illū celi t tra: mare t	[u]manſueti[v]letabuntur:	
πασα: Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ	[r]qui q̄rītis[s]deū[t]viuet[u]a=	
oīa reptilia in eo. Quīm de ſalutē facietis:	nima vra.[r]Qm̄[s]exaudi=	
πάντα τὰ ἑρπόντα ἐν αὐτῇ. Ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν σιών,	uit[t]paupes[u]dñs:[v]& [r]vin	
t edificabūtur ciuitates iude. Et inhabi	ctos ſuos[s]non[t]deſpexit	
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας. Καὶ κατοικη=	[u]Laudent eum[v]celi [r]&	
tabūt ibi: t hereditate acqrēt eā: t ſemē	terra:[s]mare[t]& omnia	
σουσιν ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν, καὶ τὸ σπέρμα τῶν	[u]que mouentur[v]in eis.	
ſeruoꝝ tuoꝝ poſſidebit eā. Et qui diligūt nomē	[r]Qm̄[s]deus[t]ſaluabit[u]ſiō	
δούλων σου κληρονομήσουσιν αὐτήν. Καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομα	[v]& edificabit[r] ciuitates	
tuū habitabūt in ea.	[s]iuda:[t]& habitabunt[u]ibi	
σου κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.	[v]& poſſidebunt eam.[r]∞	
In finē ōd i rememoratione: qd ſaluū me fecit dñs. 69.	[s]Et ſemē[t]ſeruorum eius	
Εἰς τὸ τέλος ᾠδὴ εἰς ἀνάμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί με κύ. ἐπ'	[u]poſſidebit eam: [v]& qui	
Deus in adiutoriū meū intēde: dñe	diligunt[r]nomē eius[s]ha=	
Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε ∞∞∞∞∞∞∞	bitabunt[t]in ea.	
	[u]Victori[v]dauid[r]ad recor	
	dandum. 70.	
	[s]Deus[t]vt liberes me:	
	[u]domine ∞∞∞∞∞∞∞	

lxx.

	לַמְנַצֵּחַ[u]לְדָוִד[v]לְהַזְכִּיר:
	אֱלֹהִים[s] לְהַצִּילֵנִי[t] יְהוָה[u]

לְעֶזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ ׀ וְיִכָּלְמוּ
מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ
חֹפְצֵי רָעָתִי׃ יָשׁוּבוּ ׀ עַל עֵקֶב
בָּשְׁתָּם ׀ הָאֹמְרִים ׀ הָאָח ׀ הָאח׃
יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל ׀ מְבַקְשֶׁיךָ
וְיֹאמְרוּ תָּמִיד יִגְדַּל ׀ אֱלֹהִים אֹהֲבֵי
יְשׁוּעָתֶךָ׃ וַאֲנִי עָנִי ׀ וְאֶבְיוֹן
אֱלֹהִים חוּשָׁה לִי עֶזְרִי ׀ וּמְפַלְטִי
אָתָּה יְהוָה אַל תְּאַחַר׃ **lxxi.**
בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה
לְעוֹלָם׃ בְּצִדְקָתְךָ תַּצִּילֵנִי ׀
וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה אֵלַי ׀ אָזְנְךָ ׀ וְהוֹשִׁיעֵנִי׃
הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹן לָבוֹא ׀ תָּמִיד
צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי סַלְעִי ׀ וּמְצוּדָתִי
אָתָּה׃ אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד ׀ רָשָׁע
מִכַּף ׀ מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ׃ כִּי אַתָּה ׀ תִּקְוָתִי
אֲדֹנָי יְהוִה מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי׃ עָלֶיךָ
נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן ׀ מִמְּעֵי אִמִּי ׀ אַתָּה
גּוֹזִי בְּךָ תְהִלָּתִי תָּמִיד׃ כְּמוֹפֵת
הָיִיתִי לָרַבִּים ׀ וְאַתָּה מַחְסִי עָז׃
יִמָּלֵא ׀ פִּי תְהִלָּתֶךָ ׀ כָּל ׀ הַיּוֹם
תִּפְאַרְתֶּךָ׃ אַל ׀ תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת ׀ זִקְנָה
כִּכְלוֹת כֹּחִי ׀ אַל תַּעַזְבֵנִי׃ כִּי אָמְרוּ אֹיְבַי לִי
וְשֹׁמְרֵי ׀ נַפְשִׁי נוֹעֲצוּ ׀ יַחְדָּו׃
לֵאמֹר ׀ אֱלֹהִים ׀ עֲזָבוֹ ׀ רִדְפוּ
וְתִפְשׂוּהוּ ׀ כִּי ׀ אֵין ׀ מַצִּיל׃
אֱלֹהִים ׀ אַל ׀ תִּרְחַק ׀ מִמֶּנִּי
אֱלֹהַי ׀ לְעֶזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ
כָּלוּ שָׂטְנֵי נַפְשִׁי ׀ יַעְטוּ ׀
חֶרְפָּה ׀ וּכְלִמָּה מְבַקְשֵׁי ׀ רָעָתִי׃
וַאֲנִי תָמִיד אְיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי ׀ עַל
כָּל ׀ תְּהִלָּתֶךָ׃ פִּי ׀ יַסַּפֵּר ׀
צִדְקָתֶךָ כָּל ׀ הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ
כִּי ׀ לֹא ׀ יָדַעְתִּי סִפֹּרוֹת׃ אָבוֹא
בִּגְבוּרוֹת ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ אַזְכִּיר

ᵍvt auxilieris mihi ᵇfesti-
na. ⁱConfundantur ᵏ & e
rubescant ˡquerentes ᵐa-
nimam meā: ⁿcōuertan-
tur ᵒretrorsum ᵖ& erubes-
cant ᑫqui volunt ʳmihi
malum. ˢReuertātur ʳad
ᵘvestigiū ᵛcōfusiōis sue:
ʷq dicunt mihi ˣvah ʸvah.
ᶻGaudeant ᵃ& letētur ᵇin
te ᶜoēs ᵈquerentes te: ᵉ &
dicant ᵇsemper ʳmagnifi
cetur ᵏdñs ˡqui diligunt
ᵐsalutare tuū. ⁿEgo autē
ᵒegenus ᵖ& pauper: ᵇde-
us ʳfestina ˢpro me: ʳauxi
liū meū ᵘ& saluator me⁹
ᵛtu: ʳdñe ⁿne ˢmorerīs.
ᶜIN te ᵇdñe ᶜspaui: 71.
ᵈnon ᶜconfundar ∞
ʳin eternū. ᵍ In iustitia
tua ᵇerue me ᶜ& liba me:
ʰinclina ʳad me ᵐaurē tuā
ⁿ& salua me. ᶜEsto ᵖ mihi
ᑫrobustū ʳhītaculū ˢvt in
grediar ʳiugiter: ᵘ prece-
pisti ᵛvt saluares me: ∞∞
ʳquia ˢpetra mea ᵗ& forti
tudo mea es ᵇtu. ᶜ Deus
meus ᵈsalua me ᵉde mānu
ᶠipi: ᵍde manu ʰiniqui ˡ&
nocentis. ᵏQuōˡtues ᵐex
pectatio mea: ⁿdñe ᵒde⁹
ᵖfiducia mea ᑫab adole-
scētia mea. ʳA te ˢsustēta
tus sū ᵗex vtero: ᵘd vētre
ˣmatris mee ʸtu es ᶻprote
ctor meus: ᵃín te ᵇlaus
mea ᶜsp. ᵈQuasi portētū
ᵉfactus sum ᶠmultis: ᵍ &
tu ʰspes mea ⁱfortissima.
ᵏImpleatur ˡos meū ᵐlau
de tua: ⁿtota ᵒdie ᵖmagni
tudine tua. ᑫNe ʳpīcias
me ˢin tpe ᵗsenectutis:
ᵘcū defecerit ˣ fortitudo
mea ʸne ᶻderelinq̄s me.
ᵃQuia ᵇdixerūt ᶜ inimici
mei ᵈmihi: ᵉ& qui obser-
uabāt ᶠaiam meā ᵍcōsiliū
inierūt ʰpiter. ⁱDicentes
ᵏdeus ˡdereliquit eū: ᵐp-
sequimini ⁿ& cōprehen-
dite eū ᵒquia ᵖnon ē ᑫqui
eruat. ʳDeus ˢne ᵗelōgeris
ᵘa me: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣdeus ʸmeus ᶻin auxiliū mi
hi ᵃfestina. ᵍCōfūdātur &
ʰconfumātur ᶜaduersarii
ᵈanime mee: ᵉ operiātur
ᶠopprobrio ᵍ& cōfusiōe
ʰqui ⁱquerūt ʲmalū mihi.
ᵏEgo aūt ˡiugiter ᵐexpec-
tabo: ⁿ& adiiciā ᵒsuper
ᵖoēs ᑫlaudationes tuas.
ʳOs meum ˢnarrabit ∞∞
ᵗiustitiam tuā: ᵘtota ˣdie
ʸsalutare tuum: ∞∞∞∞∞
ᶻquoniam ᵃnon ᵇcogno-
ui ᶜlitteraturas. ᵈIngredi
ar ᵉin fortitudine ᶠdomi-
ni ᵍdei: ʰrecordabor ∞∞

ad adiuuādū me festina. Cōfundātur τ re
ἐις τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντρα- 6.39.
uereātur qui querūt aias meā. Reuertan
πήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Ἀποσραφήτω-
tur retrorsū τ erubescāt: qui volūt
σαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν, οἱ βουλόμενοί
mihi mala. Reuertātur ᵍ statim erubescētes: q
μοι κακά. Ἀποσραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι, οἱ
dicūt mihi euge euge. Exultēt τ letē
λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφραινέσθω
tur in te oēs q querūt te deus. Et di
σαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεός. Καὶ λεγέτω-
cāt semp: magnificetur dñs: q diligūt
σαν διαπαντός, μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ
salutare tuū. Ego vō egenus sū τ paup: deus ad
σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης, ὁ θεός βοή
tuua me: adiutor me⁹ τ liberator me⁹ es tu: dñe ne moreris.
θησόν μοι, βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσης.

Dauid psalmus filioꝝ ionadab: τ pox
Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτως
captiuoꝝ, sine titulo apud hebreos. 70.
αἰχμαλωτισθέντων. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ὁ.

IN te dñe spaui: nō cōfundar in eternū. 6.30.
Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.
In iustitia tua libera me τ cripe me. Inclina ad
Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξέλοῦ με. Κλῖνον πρός
me aurē tuā τ salua me. Esto mihi in deū protecto
με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με. Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπι-
rē: τ in locū munitū vt saluū me facias. Quōn firmamētū
στήν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με. Ὅτι στερέωμά
meū τ refugiū meū es tu. Deus meus cripe me de ma
μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. Ὁ θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χει
nu pctōris: de manu ꝑuersi τ iniqui
ρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦν-
qui. Quōn tues pacientia mea dñe: dñe spes mea a iu
τος. Ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε, κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεό
uentute mea. In te cōfirmat⁹ sū ex vtero: de ꝟ
τητός μου. Ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλί-
tre matris mee tu me⁹ es ꝓtector. In te cātatio mea
ας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής. Ἐν σοὶ ὑμνησίς μου
semp: tāꝙ ꝓdigiū factus sū multis: τ tu
διαπαντός, ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ
adiutor meus fortis. Repleat os meū laude:
βοηθός μου κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
vt cāt gllā tuā: tota die magni
ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλο-
tudinē tuā. Ne proiicias me in tpe senectutis: cū
πρέπειάν σου. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ
defecerit ꝟtus mea ne derelinquas me. Quia dixer
ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Ὅτι εἶπον
inimici mei mihi: τ q custodiebāt aiaꝫ meā
οἱ ἐχθροί μου ἐμοί, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου
cōsiliū fecerūt in vnū. Dicēteo: deus dereliq̄t
ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτό. Λέγοντες, ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν
eū: psequimini τ cōprehēdite eū: qz nō ē
αὐτόν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν
qui eripiat. Deus ne⁹ ne elōgeris a me: ꝙ deus me⁹
ὁ ῥυόμενος. Ὁ θεός μου μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου
in adiutoriū meū respice. Cōfundātur τ defi
εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντρε-
ciāt detrahētes aie mee: operiā
πέσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλλέσθω
tur confusione τ pudore q̄ mala mihi.
σαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
Ego aūt semp spabo in te: τ adiicia sup om
Ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶ
nē laudē tuā. Os meū ānūtiabit tuā iustitiā
σαν τὴν αἴνεσίν σου. Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνη
tuā: tota die salutare tuū. Quōn nō cognoui littera
σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Ὅτι οὐκ ἔγνων γραμ
turas: introibo in potētias dñi: dñe memorabor
ματείας, εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυ', κε' μνησθήσομαι τῆς

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb. ps.lxxii.Pītiua.he.

tuſtitie tue ſolius. Deus meus q̄ docuiſti me a iuuē
δικαιοσύνης σου μόνου. Ο θεός μου ἀ ἐδίδαξάς με ἐκ νεό
tu mea: ꝛ vſq; nūc pnūciabo mirabilia
τητός μου, καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά
tua: ꝛ vſq; i ſenectā ꝛ ſenū. Deus me ne dere
σου, καὶ ἕως γήρως καὶ πρεσβείου. Ο θεός μου μὴ ἐγκα=
linquas me donec ānūcié brachiū tuū gñatiōi
τaλίπῃς με ἕως ἂν ἀπαγγελῶ τὸν βραχίονά σου τῇ γενεᾷ
oīi q̄ vēturæ é. Potēſtam tuā ꝛ tuſtitiā
πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ. Τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην
tuā deus vſq; in altiſſima: Que feciſti mihi magnalia: de
σου ὁ θεὸς ἕως τῶν ὑψίστων, Ὰ ἐποίησάς μοι μεγαλεῖα, ὁ θε
us quis ſimilis tibi? Quātas oſtēdiſti mihi tribulatiōes multas ꝛ
ὸς τίς ὅμοιός σοι; Οσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ
malas: ꝛ cōuerſus viuificaſti me: ꝛ de abyſſ
κακάς, καὶ ἐπιστρέψας ἐζωοποίησάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβυσ=
ſis tre reduxiſti me. Multiplicaſti ſup me magnt
σων τῆς γῆς ἀνήγαγές με. Επλεόνασας ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγα
ficētiā tuā: ꝛ cōuerſus cōſolatus es me: ꝛ de
λωσύνην σου, καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με, καὶ ἐκ τῶν
abyſſis tre iterū reduxiſti me. Et ego cōfi
ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξομολο
tebor tibi in pſalmis deꝰ: in vaſis pſalmi Xitatē
γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ἐν ὀργάνοις ψαλμοῦ τὴν ἀλήθει
tuā deus. Pſallā tibi in cithara ſcrūs iſrael.
άν σου ὁ θεός. Ψαλῶ σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.
Exultabūt labia mea dū cātauero tibi: ꝛ anī
Ἀγαλλιάσονται τὰ χείλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυ=
ma mea q̄ redemiſti. Inſup ātē ꝛ lingua mea tota
χή μου ἣν ἐλυτρώσω. Ετι δὲ καὶ ἡ γλῶσά μου ὅλην τὴν ἡ=
die meditabit tuſtitiā tuā. Cū cōfu
μέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου. Οταν αἰσχυν=
ſi ꝛ reuerīti fuerīt q̄ querūt mala mihi.
θῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντές τὰ κακά μοι.

In ſalomonē pſalmus ōō. 71.
Εἰς σαλομών ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. οα.

OEus iudiciū tuū regi da: ꝛ iuſti=
Ο θεὸς τὸ κρίμά σου τῷ βασιλεῖ δός, καὶ τὴν δικαιο
tiā tuā filio regis: Judicare ppīm tuū
σύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως, Κρίνειν τὸν λαόν σου
in iuſtitia: ꝛ pauperes tuos in iudiciō. Suſci
ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει. Αναλα
pīāt mōtes pacē pplo: ꝛ colles iuſtitiā.
βέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην.
Judicabit pauperes ppli: ꝛ ſaluos faciet filios
Κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν
pauperum. Et humiliabit calūniatorē: ꝛ ꝓma
πενήτων. Καὶ ταπεινώσει συκοφάντην, καὶ συμπα=
nebit cū ſole: Et aī lunā i gñatiōe gñationū.
ραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, Καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς γενεῶν.
Deſcēdet ſicut pluuia in vellꝰ: ꝛ ſicut ſtillicidia ſtil=
Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἣ στά
lātia ſup trā. Orietur in diebus eius iuſti
ζουσα ἐπὶ τὴν γῆν. Ανατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιο
tia: ꝛ abūdātia pacis donec auferatur luna. Et
σύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. Καὶ
dñabitur a mari vſq; ad mare ꝛ a flu
κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ πο=
mīnib⁹ vſq; ad terios orbis terrarꝫ: Coꝝ illo ꝓ
ταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, Ενώπιον αὐτοῦ προ=
cidēt ethiopes: ꝛ inimici eius terrā lingēt. Re
πεσοῦνται αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι. Βα
ges tharſis ꝛ inſule mūera offerēt: reges
σιλεῖς θαρσεῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς
arabū ꝛ ſaba dona adducēt. Et adorabit
ἀράβων καὶ σαβὰ δῶρα προσάξουσι. Καὶ προσκυνήσουσιν
eī oēs reges tre: oēs gētes ſer
αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δου=
uient ei: Quia liberauit pauperē a potēte:
λεύσουσιν αὐτῷ, Οτι ἐῤῥύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου,
ꝛ pauperē cui nō erat adiutor. Parcet
καὶ πένητα ᾧ οὐχ ὑπῆρχε βοηθός. Φείσεται

'iuſtitie tue ſolius. 'Deus'' docuiſti me
"ab adoleſcētia mea: °& vſq; pnūciabo mirabilia tua. ᵖ Inſuper & 'vſq; in"ſenectutē & canos deus ne derelinq̄s me: ᵇdonec annunciem ᵇbrachiū tuū gñationi: 'cūctiſq; qui venturi ſūt ᵇfortitudies tuas. 'Et iuſtitia tuā deus 'vſq; ī"ex celſū: "quāta feciſti ma=gnalia deus qs filis tibi? 'Qui"oñdiſti mihi tribulationes plurimas & malas: "cōuerſus ᵇviuificabis nos: & de abyſſis terre rurſū educes nos ᵍMultiplicabis magnitudinē meā: '& cōuerſus ᵏconſolaberis me. "Ego 'at"cōfitebor tibi in vaſis ᵖpſalterii: ᵍveritatē tuam deus meus: ᵉ cātabo 'tibi in"citharā 'ſctē 'iſrl. 'Laudabunt labia mea ᵇcū cātauero tibi: & aīa mea quā redemiſti. ᵇ Inſup & 'lingua mea tota 'die" meditabitur" iuſtitiam tuā: °quia ᵖcōfuſi. ſūt ᵍ& dehoneſtati ᵍqueren tes malum mihi.

ᵃSalomoni. 72.

OEus 'iudicium tuū ᵒregi da: & 'iuſtitiā tuā filio regis 'Iudicabit populū tuū 'in iuſtitia: & pauperes tuos in iudicio. ° Aſſumēt ᵖmōtes ᵍpacē 'populo: & colles iuſtitiam. "Iudicabit 'paupes' populi: 'ſaluabit filios ᵇpauperū: & cōfringet ᵒcalūniatorem. Et time bunt te quādiu erit sol: ᵇ& vltra lunā in gñatione gñationū. "Deſcēdet "vt pluuia ᵒſuper vellus: ᵍvt ſtille irrorātes terrā. 'Germinabit "in diebus eius iuſtus: & multitudo pacis dōec nō ſit luna. ° Et dñabitur a marī 'vſq; ad mare: ᵇ& a flumine vſq; ad ᵏterminos 'terre. "Coram illo" pcidēt ᵒethiopes: ᵖ& inimici ei ᵍpuluerē ligent. ᵃ Reges 'tharſis" & inſule 'munera offerēt: 'reges arabie ᵇ& ſaba tributū cōferēt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'Et adorabunt eū omnes reges: 'vniuerſe ꝏꝏ "natiōes ſeruiēt ei. "quia "eruet °pauperem ꝏꝏꝏ ᵖa potente: ᵍ& inope cui 'non ē "adiutor. "Parcet

צִדְקָתְךָ לִבֶּן: אֱלֹהִים לִמַּדְתָּנִי
מִנְּעוּרָי וְעַד הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ:
וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל
תַּעַזְבֵנִי עַד אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר
לְכָל יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ: וְצִדְקָתְךָ
אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
גְדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: אֲשֶׁר
הַרְאִיתַנִי צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת
תָּשׁוּב תְּחַיֵּינִי וּמִתְּהֹמוֹת הָאָרֶץ
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי: תָּרֶב גְּדֻלָּתִי וְתִסֹּב
תְּנַחֲמֵנִי: גַּם אֲנִי אוֹדְךָ נֵבֶל
אֲמִתְּךָ אֱלֹהָי אֲזַמְּרָה לְךָ
בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: תְּרַנֵּנָה
שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לָךְ וְנַפְשִׁי
אֲשֶׁר פָּדִיתָ: גַּם לְשׁוֹנִי כָּל
הַיּוֹם תְּהִגֶּה צִדְקָתֶךָ כִּי בֹשׁוּ
כִּי חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי:

lxxii.

לִשְׁלֹמֹה

אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן
וְצִדְקָתְךָ לְבֶן מֶלֶךְ: יָדִין עַמְּךָ
בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט: יִשְׂאוּ
הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת בִּצְדָקָה:
יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי
אֶבְיוֹן וִידַכֵּא עוֹשֵׁק: וְיִרָאוּךָ
עִם שֶׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר דּוֹרִים:
יֵרֵד כְּמָטָר עַל גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִיף
אֶרֶץ: יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב
שָׁלוֹם עַד בְּלִי יָרֵחַ: וְיֵרְדְּ מַיִם
עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ:
לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר
וְלֵחְכוּ: מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים
מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא
וְסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ: וְיִשְׁתַּחֲווּ
לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל
גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ: כִּי יַצִּיל אֶבְיוֹן
מְשַׁוַּע וְעָנִי וְאֵין עֹזֵר לוֹ: יָחֹס

Prima.he.Tex.heb. ps.lxxiij.

עַל דַּל וְאֶבְיוֹן נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים
יוֹשִׁיעַ ׃ מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל יִשַּׁע נָאל
נַפְשָׁם וְיִקַּר דָּמָם בְּעֵינָיו ׃ וְיִחִי חָיָה
וְיִתֶּן לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ נָתַן פָּלַל
תָּמִיד כָּל הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ ׃ יְהִי תָּמִד בָּרַךְ
פְּסַת בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים הָיָה
יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר רָעַשׁ פָּרָה
כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ ׃ יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם צִין עָלַם
לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ פָּנָה נִין
כָּל גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ ׃ בָּרוּךְ יְהוָה בָּרַךְ אָשַׁר
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה
נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ פָּלָא כְּדַד
לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְּבוֹדוֹ אֶת כָּל עָלַם מָלֵא
הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן ׃ כָּלוּ תְּפִלּוֹת כָּלָה
דָּוִד בֶּן יִשָׁי ׃ lxxiij. פָּלַל יָשַׁר
מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל
אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב ׃ וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָה
נְטוּיוּ רַגְלָי כְּאַיִן שָׁפְכָה אֲשֻׁרָי ׃ נָטָה
כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם הָלַל שָׁלַם
רְשָׁעִים אֲרָאֶה ׃ כִּי אֵין חַרְצֻבּוֹת לְמוֹתָם רָאָה
וּבָרִיא אוּלָם ׃ בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינָמוֹ וְעִם בָּרָא
אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ ׃ לָכֵן עֲנָקַתְמוֹ נָגַע
נָאוָה יַעְטְפוּ שִׁית חָמָס לָמוֹ ׃ נָאָה עָטַף
יָצָא מֵחֵלֶב עֵינֵימוֹ עָבְרוּ שׁוּת
מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב ׃ יָמִיקוּ וִידַבְּרוּ שָׂכָה פִּיק
בְּרַע עֶשֶׁק מָרוֹם יְדַבֵּרוּ ׃ דָּבַר רוּעַ
שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם רוּם שׁוּת
תְּהַלַּךְ בָּאָרֶץ ׃ לָכֵן יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם פֶּה לָשׁוֹן
וּמֵי מָלֵא יִמְצוּ לָמוֹ ׃ וְאָמְרוּ אֵיכָה שׁוּב הָלַךְ
וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן ׃ הִנֵּה מִין
אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ יָדַע עָלָה
חִלֵּי ׃ אַךְ רִיק זִכִּיתִי לִבָּבִי וָאֶרְחַץ עָלַם שָׁנָה
בְּנָקָיוֹן כַּפָּי ׃ וָאֶהִי נְגוּעַ כָּל חָלַל זָכָה
הַיּוֹם יְתוּכָחְתִּי לַבְּקָרִים ׃ אִם נָגַע
אָמַרְתִּי אַסַּפְּרָה כְּמוֹ הִנֵּה דּוֹר יָכַח סָפַר

Trãsla.B.Hiero. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃,latina,

pauperi & inopi: & animas pauperum saluabit. Ab vsura & iniquitate redimet animas eorũ: & pciosus erit sanguis eorũ coram oculis ei. Et viuet & dabitur ei de auro arabie: & adorabũt de ipso semp. Tota die bñdicẽt ei: erit firmamẽtũ in tra in sũmis mõtiũ. Supertolletur sup libanũ fructus eius: & florebũt de ciuitate sicut fenũ terre. Erit nomẽ eius bñdictũ in seculũ: ãñ solẽ pmanet nomẽ eius. Et bñdicẽtur in ipo oẽs trib̃ tre: oẽs gẽtes bñficabũt eũ. Bñs dñs deus israel. q̃ facit mirabilia solus. Et bñdictũ nomen gloríe ei in eternũ: & implebitur gloria eius vniuersa terra: amen amen.

Defecerũt laudes dõi . iij. iesse: psalmus ãñph. xj.

Quam bonus deus israel his q̃ recto sũt corde. Mei ãũt pene mouti sũt pedes: pene effusi sũt gressus mei. Quia zelaui sup iniquos: pacẽ peccãtũ videns. Quia nõ est respectus in morte eor̃: & firmamẽtũ in plaga eor̃. In labore hoĩm nõ sũt: & cũ hoĩbus nõ flagellabũtur: ideo tenuit eos superbia eor̃. Operti sũt iniq̃tate & impietate suã: pdibit ãñ exadipe iniq̃tas eor̃. Transierũt in affectũ cordis: cogitauerũt & locuti sũt in nequitia: iniq̃tatẽ in excelso locuti sũt. Posuerũt in celũ os suũ: & lingua eor̃ trãsiuit in terra. Ideo cõuertet ppls meus hic: & dies plene inuenietur in eis. Et dixerũt quomõ sciuit deus: & ĩ est scia in excelso? Ecce ipi peccãtores & abũdãtes in seculo: obtinuerũt diuitias. Et dixi: ergo sine causa iustificaui cor meũ & laui iter inocẽtes manus meas. Et fui flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis. Si dicebã narrabo sic: ecce nationẽ

pauperi & inopi: & animas pauperum saluabit. Ex usura & iniquitate redimet animas eorum: & honorabile nomen eius coram illis. Et viuet & dabitur ei de auro arabie: & adorabunt de ipso semper. Tota die benedicet ei: erit firmamentum in terra in summis montium. Superextolletur super libanum fructus eius: & florebunt de ciuitate sicut fenum terre. Erit nomen eius benedictum in seculum: ante solem permanet nomen eius. Et benedicentur in ipso omnes tribus terre: omnes gentes beatificabunt eum. Benedictus dominus deus israel: qui facit mirabilia solus. Et benedictum nomen gloríe eius in eternum: & implebitur gloria eius vniuersa terra: amen amen.

Defecerunt laudes dauid filii iesse: psalmus ãñph. xj.

Quam bonus deus israel his qui recto sunt corde. Mei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei. Quia zelaui super iniquos: pacem peccatorum videns. Quia non est respectus in morte eorum: & firmamentum in plaga eorum. In labore hominum non sunt: & cum hominibus non flagellabuntur: ideo tenuit eos superbia eorum. Operti sunt iniquitate & impietate suã: prodibit quasi ex adipe iniquitas eorum. Transierunt in affectum cordis: cogitauerunt & locuti sunt in nequitia: iniquitatem in excelso locuti sunt. Posuerunt in celum os suum: & lingua eorum transiuit in terra. Ideo conuertet populus meus hic: & dies plene inuenientur in eis. Et dixerunt quomodo sciuit deus: & si est scientia in excelso? Ecce ipsi peccatores & abundantes in seculo: obtinuerunt diuitias. Et dixi: ergo sine causa iustificaui cor meum & laui inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis. Si dicebam narrabo sic: ecce nationem

filios tuos repbaui: & erudimabā vt cognoscerē. Docta διῶν σου ἠσυιθέτηκα, καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι. Τοῦτο κό bor est mi me: donec intrem in scīaīū πρὸς ἐσιν ἐνώπιόν μου, ἕως οὗ εἰσέλθωὲις τὸ ἁγιασκήριον τοῦ dei: & intelligā in nouissimis eor. Verūtū pp vo θεοῦ, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν. Πλὴν διὰ τὰς δολιό= los eor posuisti eos mala: deiecisti eos cū τητας αὐτῶν ἔθου αὐτοῖς κακά, κατέβαλες αὐτοὺς ἐν allcuarētur. Quō facti sūt in desolatione subito defe τῷ ἐπιπεσεῖσθαι. Πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν; ἐξέπτωσαν ἐξε cerūt: perierūt pp intīatē sua. Velut somnū λιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Ὡσεὶ ἐνύπνιον exurgētis dñe in ciuitate tua imaginē ipō ον ἐξεγειρομένου κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ad nihilū redigēs. Quia inflammatū ē cor meū: & reni ἐξουδενώσεις. Οτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί mei cōmutati sūt. Et ego ad nihilū redact sū: & nesciui: μου ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενωθεὶς, καὶ οὐκ ἔγνων, iumētū factus sū apō te: & ego semp tecum. κτηνώδης ἐγενήθην παρὰ σοί, κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ σοῦ. Tenuisti manū dexterā meā: & in cōsilio Ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, καὶ ἐν τῷ βουλῇ tuo deduxisti me: & cū gla suscepisti me. Quid cīi σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. Τί γάρ mihi est in celo: & a te qd vo μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλη= lui sup trā: Defecit cor meū & caro mea: σα ἐπὶ τῆς γῆς; Ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου, deus cordis mei & ps mea deus in eternū. ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. Quia ecce q̄ elōgāt se a te: pibūt. Οτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται. perdidisti oēm q̄ fornicat abs te. Mihi āt ἐξωλόθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ. Ἐμοὶ δὲ adherere deo bonū est: ponere in do τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστι, τίθεσθαι ἐν τῷ κυ= mino spez meā. Vt annūciē oēs ρίῳ τὴν ἐλπίδα μου. Τοῦ ἐξαγγεῖλαί με πάσας τὰς predicatiōes tuas: in portis filie sion. ἀγγελίας σου, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιών.

Intellectus asaph. 73.
Συνέσεως τῷ ἀσάφ. ογ.

UT quid deus repulisti in finē: iratus ē furor tu⁹ Ινατί ὁθεὸς ἀπώσω εἰς τέλος, ὠργίσθη ὁ θυμός σου sup oues pascue tue? Memorello cōgregatiōis tue ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue. ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς, ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου. Mōs sion hic in q̄ habitasti in eo: lena Ορος σιὼν τοῦτο ὃ κατῴκησας ἐν αὐτῷ, ἔτραξον τὰς manus tuas in superbias eor in finē. Quāta χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Οσα malignat ē inimicus in scō tuo: & gloriati sūt ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαν qui oderūt te in medio solēnitatis tue. Posuerūt sē το οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Εθεντο τὰ σή gna sua signa: & nō cognouerūt: sicut in exitu μεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς ἐις τὸν ἔξοδον sup sūmū. Quasi in silua lignoꝝ securib⁹ excidērūt ὑψηλόν. Ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰ ianuas eius in idipm: in securi & ascia de θύρας αὐτῆς ἐπιτσαυτό, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κα iecerūt eā. Incēderūt i igne scīuarū tuū 4. Re. 11. τίρραξαν αὐτήν. Ενεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιασκήριόν σου in tra: polluerūt tabnaculū nois tui. Dixerūt εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τ ὀνόματός σου. Εἶπον in corde suo cognatiōes eor simul: venite ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἅμα συγγενέσθαι αὐτῶν ἐπὶτοαυτό, δεῦτε & desinere faciamus oēs dies festos dei a tra. καὶ καταπαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. Signa nra nō vidim⁹ nō est vltra prophēta: & nos Τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἴδομεν, οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς

filios tuos reliqui. Et cogitaui vt itelligerē istud. labor est in oculis meis. Donec veniam ad scīuariū dei: intelligā in nouissimo eorum. Verūtū in lubrico posuisti eos: deiecisti eos ad interitū. Quō vastati sunt! subito defecerūt: cōsūpti sūt quasi non sunt. Quasi somniū exurgētis dñe in ciuitate tua imagines eorū ad nihilum rediges. Quia tumefactū est cor meū: & lūbi mei velut ignis fumigās. Et ego insipiēs & nescius: iumētū factus sum apd te Et erā semp tecū: tenebas manū dexterā meam. In cōsiliū tuū deduces me: & postea in gloria suscipies me. Quid mihi ē in celo: & tecū nolui terra! Cōsumata ē caro mea & cor meum: robur cordis mei & ps mea deus in eternū. Quia ecce qui elōgāt se a te pibūt: pdidisti omē q̄ fornicātē a te. Mihi āt appropinquare deo bonū est: posui in dño deo spem meā: vt narrem omnes annunciationes tuas.

Erudītio asaph. 74.

UT quid deus repulisti in finē: fumabit furor tuus in grege pascue tue! Recordare cōgregationis tue quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue mōtē sion in quo habitasti. Sublimitas pedū tuorū dissipata ē vsq; in finē: oīa mala egit inimicus in scīuario. Fremuerūt hostes tui in medio pacti tui: posuerūt signa sua in tropheum. Manifesta in introitu desuper: in saltu lignorum secures. Et nunc sculpturas eius pariter bipenni & dolatoriis deraserunt. Miserunt ignem in sanctuarium tuū: in terra cōtamiauerūt tabernaculū noīs tui. Dixerūt in cordib⁹ suis posteri eor simul: quiescere faciamus oēs festos dei ī terra. Signa nostra non vidimus: nō est vltra propheta: & non est nobiscum

בְּנֵיךָ כָּנַדְתִּי ׀ וַאֲחִשָּׁבָה ׀ לְדַעַת חשׁב ידע
זֹאת עָמָל הוּא בְעֵינָי׃ עַד אָבֹא נוא
אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם׃ קדשׁ בין
אַךְ בַּחֲלַקּוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם שות נפל
לְמַשֹּׁאוֹת׃ אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כִּרְגָע נשׂא היה
סָפּוּ תַּמּוּ ׀ מִן בַּלָּהוֹת׃ כַּחֲלוֹם שׂמם סוף
מֵהָקִיץ אֲדֹנָי בְּעִירְ צַלְמָם תִּבְזֶה׃ חלם קוץ
כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וּכְלָיוֹתַי אֲשׁתּוֹנָן׃ בזה חמץ
וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי כלה שנן
עִמָּךְ׃ וַאֲנִי תָמִיד ׀ עִמָּךְ אָחַזְתָּ ידע הלה
בְּיַד יְמִינִי׃ בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי ׀ וְאַחַר תמד
כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי׃ מִי לִי בַשָּׁמָיִם ימן יצן
וְעִמְּךָ לֹא חָפַצְתִּי בָאָרֶץ׃ כָּלָה נחה כבד
שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי לבח
אֱלֹהִים לְעוֹלָם׃ כִּי הִנֵּה רְחֵקֶיךָ עלם רחק
יֹאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל זוֹנָה מִמֶּךָ׃ אבד צמת
וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי זנה
בַּיהוִה אֱלֹהִים מַחְסִי לְסַפֵּר כָּל שות חסה
lxxiii. מַלְאָכוֹתֶיךָ׃ ילא
מַשְׂכִּיל לְאָסָף׃ שׂכל
לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ ׀ לָנֶצַח יעשׁן עשׁן
אַפֶּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ׃ זְכֹר רעה
עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם נָאַלְתָּ עדה קנה
שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ שות נחל
רוֹם נָשָׂא רגע איב
נְצַח כָּל הֲרֵעַ אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ׃ רעע אבב
שָׁאֲגוּ צָרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ צור יעד
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת׃ שום ידע
כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בְּסִבַּךְ עֵץ בוא עלה
קַרְדֻּמוֹת׃ וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יַחַד פתח
בְּבַשִּׁילִ וְנִלְפּוֹת יַהֲלֹמוּן׃ כשׁל הלם
שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ קדשׁ
חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ׃ אָמְרוּ בְלִבָּם שכן
נִינֵם יַחַד שָׁרְפוּ כָּל מוֹעֲדֵי אֵל יצד
בָּאָרֶץ׃ אוֹתֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ ראה
אֵין עוֹד נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ נבא

ידע עד מה׃ ס עד מתי אלהים
יחרף צר תאין אויב שמך
לנצח׃ למה תשיב ידך וימינך
מקרב חיקך כלה׃ ואלהים מלכי
מקדם פעל ישועות נקרב
הארץ׃ אתה פוררת בעזך ים
שברת ראשי תנינים על המים׃
אתה רצצת ראשי לויתן תתננו
מאכל לעם לציים׃ אתה בקעת
מעין ונחל אתה הובשת נהרות
איתן׃ לך יום אף לך לילה
אתה הכינות מאור ושמש׃ אתה
הצבת כל גבולות ארץ קיץ וחרף
אתה יצרתם׃ זכר זאת אויב
חרף יהוה ועם נבל נאצו שמך׃
אל תתן לחית נפש תור חיית
ענייך אל תשכח לנצח׃ הבט
לברית כי מלאו מחשכי ארץ
נאות חמס׃ אל ישב דך נכלם
עני ואביון יהללו שמך׃ קומה
אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך
מני נבל כל היום׃ אל תשכח
קול צוריך שאון קמיך עלה
תמיד׃ למנצח אל תשחת
מזמור לאסף שיר׃ הודינו
לך אלהים הודינו וקרוב שמך
ספרו נפלאותיך׃ כי אקח מועד
אני מישרים אשפט׃ נמגים
ארץ וכל ישביה אנכי תכנתי
עמודיה סלה׃ אמרתי להוללים
אל תהולו ולרשעים אל תרימו
קרן׃ אל תרימו למרום קרנכם
תדברו בצואר עתק׃ כי לא
ממוצא וממערב ולא ממדבר
הרים׃ כי אלהים שפט זה
ישפיל וזה ירים׃ כי כוס ביד

ᶜqui ſciatᶜvſqꝫquo. ᵇ Vſ-
qꝫquo ᵃdeus ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗexprobrabit ᵐaduerſarius: ᵑblaſphemabit ᵒinimicus ᵖnomen tuũ ᵍin finẽ? ʳQuare ˢcõuertis ᵗmanũ tuã ᵘ& dexterã tuam: ˣad mediũ ʸſinũ tuũ ᶻcõſumẽs? ᵃDeus ãt ᵇrex meus ᶜab initio: ᵈopatur ᵉſalutes ᶠin medio ᵍterre. ʰTu ⁱdiſſipaſti ᵏin fortitudine tua ˡmare: ᵐcõtriuiſti ⁿcapita ᵒdracomũ ᵖin ᵍaquis. ʳTu ˢcõfregiſti ᵗcapita ᵘleuiathan: ˣdediſti cum in ʸeſcam ᶻpopło ᵃethiopũ. ᵇTu ᶜdiſtrupiſti ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈfontẽ ᵉ& torrẽtẽ: ᶠtu ᵍex ſiccaſti ʰflumina ꝏꝏꝏꝏ ⁱfortia. ᵏTuus eſt ˡdies ᵐ& ⁿtua eſt ᵒnox: ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖtu ᵍordinaſti ʳ luminare ˢ& ſolem. ᵗTu ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵘſtatuiſti ᵛoēs ʷterminos ˣterre: ʸeſtatẽ ᶻ & hyemẽ ᵃtu ᵇplaſmaſti. ᶜMemento ᵈhuius: ᵉinimicus ꝏꝏ ᶠexpbrauit ᵍdñō: ʰ& populus ⁱinſipiẽs ᵐblaſphemauit ⁿnomẽ tuum. ᵒNe ᵖtradas ᵍbeſtiis ʳaiaz ˢ eruditã ᵗ lege tua: ᵘvite ˣpauperũ tuorũ ʸne ᶻobliuiſcaris ᵃin ꝑpetuũ. ᵇRefpice ᶜad pactũ: ᵈqa ᵉreplete ſũt ᶠtenebris ᵍterre ʰhabitationes ⁱinique. ᵏNe ˡreuertatur ᵐcõfractus ⁿconfuſus: ᵒegenus ᵖ& paup ᵍlaudabit ʳnomẽ tuum. ˢSurge ᵗdeus ᵘiudica ˣcãm tuam: ʸmemẽto ᶻopprobrii tui ᵃab ᵇinſipiente ᶜtota ᵈdie. ᵉNe ᶠobliuiſcaris ᵍvocis ʰhoſtiũ tuorũ: ⁱ ſonitus ᵏaduerſarioꝝ tuoꝝ ˡaſcẽdit ᵐiugiter. ⁿVictoriyt ᵒnō ᵖdiſpdas: ᵠ pſalmus ʳaſaph ˢcanticũ. 75.

ᵗOnfeſſi ſumus ᵘtibi ᵛdeus ʷconfeſſi ſum ˣ& iuxta ʸnomẽ tuũ ᶻnarrabũt ᵃmirabilia tua. ᵇCũ ᶜaccepo ᵈtps: ᵉego ᶠrecta ᵍiudicabo. ʰDiſſoluetur ⁱterra ᵏcum omnibus ˡhabitatoribꝰ suis: ᵐego ⁿappendi ᵒcolũnas eiꝰ. ᵖSp. ᵠDixi ʳiniquc agentibus ˢnolite ᵗinique agere: ᵘ& impiis ᵛnolite ʷexaltare ˣcornu. ʸNolite ᶻextollere ᵃin excelſũ ᵇcornu veſtrũ: ᶜloquẽtes ᵈin ceruice ᵉveteri. ᶠQuia ᵍneqꝫ ʰab oriente ⁱneqꝫ ab occidente: ᵏneqꝫ ˡa ſolitudine ᵐmontium. ⁿSed ᵒdeus ᵖiudex ᵍhunc ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳhumiliabit: ˢ& hũc ᵗexaltabit ᵘQuia ᵛcalix ʷin mãu

nõ cognoſcet ãpliꝰ. Vſqꝫ quo deus ſpropabit ſnimicus: frõ γνάσεται ἔτι. Εως πότε ὁ θεὸς ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός, παριτabit aduerſarius nomẽ tuũ in finẽ? Vt dꝛ aduerρξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος; Ινατί ἀπο tis manũ tuã τ dexterã tuã de medio σρέφεις τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ ſinu tuo in finẽ: Deus aũt rex nſ aũ ſe κόλπου σου εἰς τέλος; Ο δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰ cula opatus ẽ ſalutẽ in medio tre. Tu cõfirmaὼνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Σὺ ἐκραταίω ſti in ỽtute tua mare: tu cõtriuiſti σας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συνέτριψας capita dꝛconũ in aqua. Tu cõ τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Σὺ συ fregiſti caput dꝛconis: dediſti eũ eſ νέθλασας τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος, ἔδωκας αὐτὸν βρῶ cã ppłs ethiopũ. Tu diſrupiſti fontes τ torre μα λαοῖς τοῖς αἰθίοψι. Σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χειμάρ tes: tu ſiccaſti ⁊ fluuios ethã. Tuus ẽ dies: τ ρους, σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς Ἠθάμ. Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ tua eſt nox: tu fabꝛicatus es auroꝛã τ ſolẽ. Tu feci σή ἐστιν ἡ νύξ, σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον. Σὺ ἐποί ſti oēs termios tre: eſtatẽ τ ver tu plaſ ησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ σὺ ἔπλα maſti ea: memoꝛeſto huius. Inimicꝰ ſpropauit do σας αὐτά, μνήσθητι ταύτης. Ἐχθρὸς ὠνείδισε γὰρ κύ minuo: τ ppłs inſipiẽs incitauit nomẽ tuũ. Ne tra- ριον, καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνε τὸ ὄνομά σου. Μὴ πα das beſtijs aiaz cõfitẽtẽ tibi: ant ραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι, τῶν ψυ mas pauꝑum tuoꝝ ne obliuiſcaris in finẽ. Ref χῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος. Επί pice in teſtamẽtũ tuũ: qꝛ repleti ſũt q obſ βλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου, ὅτι ἐπλήρωθησαν οἱ ἐσκο curati ſũt tre domibꝰ iniq̃tatiũ. Ne auertatur hu- τισμένοι τῆς γῆς οἰκιῶν ἀνομιῶν. Μὴ ἀποστραφήτω τετα miliꝫ factus cõfuſus: pauꝫ τ inopꝫ laudа πεινωμένος κατηχυμένος, πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσου- bũt nomẽ tuũ. Exurge deus iudica cauſã tuã: σι τὸ ὄνομά σου. Ανάστα ὁ θεὸς δίκασον τὴν δίκην σου, memoꝛeſto inꝑpliꝰ tuoꝝ: q̃ ab inſipiẽte tota μνήσθητι τοῦ ὀνειδισμοῦ σου, τοῦ ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν die. Ne obliuiſcaris vocẽ ſeruoꝝ tuoꝝ: ſup ἡμέραν. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν οἰκετῶν σου, ἡ ὑπερ bia coꝝ q̃ oderũt te aſcẽdit ſemꝑ. ηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός.

In finẽ ne coꝛrũpas pſalmus cãtici aſaph. 74.
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Ἀσάφ. οδ'.

ᵒOnfitebimur tibi deus: cõfitebimur tibi: Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεός, ἐξομολογησόμεθά σοι, τ inuocabimus nomẽ tuũ. Narrabo om καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου. Διηγήσομαι πάν- nia mirabilia tua: cũ accepo tps: ego iuſti τα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβω καιρόν, ἐγὼ εὐθύτη tias iudicabo. Liq̃facta ẽ tra τ oēs q hitãt τας κρινῶ. Ετάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες in ea. Ego cõfirmaui colũnas ei ἐν αὐτῇ. Διάψαλμα. Εγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐ ius. Dixi iniquis: nolite iniq̃ agere: τ τῆς. Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι, μὴ παρανομεῖτε, καὶ delinquẽtibꝰ nolite exaltare cornu. Nolite extollere τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ ὑψοῦτε κέρας. Μὴ ἐπαίρετε i altũ cornu vẽs. τ nolite loqui aduerſus de εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν. καὶ μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θε um iniq̃tatẽ. Quia neqꝫ ab oriẽte: neqꝫ ab occidẽte: οὐ ἀδικίαν. Οτι οὔτε ἐξ ἐῴων, οὔτε ἀπὸ δυσμῶν, neqꝫ a deſertis mõtibus: qm̃ deus iudex eſt. Hũc οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι. Τοῦτον humiliat τ hũc exaltat: qꝛ calix in manu τον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑψοῖ, ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ

Trāſl. Gre. lxx. cū interpre. latina.

dñi erunt mersi plenus mixto. Et inclinauit ex
κυρίου ἔσται σάρκινος πλήρης κεράσματος. Καὶ ἔκλινεν ἐκ
hoc in hoc: verūtū fex eius nō est exmanuit. Bibēt
τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη. Πίονται
oēs peccatores tre: ego aūt gaudebo in
πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς, ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς
seculū: cātabo deo iacob. Et oia cornua
τὸν αἰῶνα, ψαλῶ τῷ θεῷ Ἰακώβ. Καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν
peccatorū cōfringā: ⁊ exaltabit cornu iusti.
ἁμαρτωλῶν συνθλάσω, καὶ ὑψωθήσεται τὸ κέρας τοῦ δικαίου.

In finē in laudib⁹ psalmus asaph: cāticū
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ, ᾠδὴ
ad assyriū. 75.
πρὸς τὸν Ἀσσύριον. οε.

DOtus in iudea dē⁹: in israel magnū
Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ θεός, ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ
nomē eius. Et factus ē in pace locus eius: ⁊
ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ, καὶ τὸ
habitatio eius in sion. Ibi cōfregit potētias
κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν Σιών. Ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη
arcuū: scutū ⁊ gladiū ⁊ bellī. Illumias
τῶν τόξων, ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον. Φωτίζεις
tu mirabiliter a mōtibus eternis: turbati sūt oēs
σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων, ἐταράχθησαν πάντες
insipiētes corde. Dormierūt somnū suū: ⁊ nihil
οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ. Ὑπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ
ueneruī oēs viri diuitiaꝝ in manib⁹ suis.
εὗρον οὐδὲν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
Ab increpatiōe tua deus iacob: dormitauerūt ⁊ q̄ ascēdē
Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου ὁ θεὸς Ἰακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες
sūt equos. Tu terribilis es: ⁊ q̄s resistet tibi?
τοὺς ἵππους. Σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεταί σοι;
ex tūc ira tua: de celo audituī fecisti iudiciū.
ἐκ τότε ἡ ὀργή σου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν.
Terra⁹ timuit⁹ ⁊ quieuit: cū resurgeret in iudiciū
Γῆ ἐφοβήθη καὶ ἡσύχασεν, ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν
deus: vt saluos faceret oēs māsuetos tre. Sp̄.
θεόν, τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς. Διάψαλ
Hūn cogitatio hoīs cōfitebit tibi: ⁊
μα. Ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεταί σοι, καὶ
reliqe cogitatiōis diē festū agēt tibi. Uouete ⁊
ἐγκατάλειμμα ἐνθυμίου ἑορτάσει σοι. Εὔξασθε καὶ
reddite dño deo vr̄o: oēs q̄ in circuitu eius
ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πάντες οἱ κύκλῳ αὐτοῦ
afferēt munera. Terribili ⁊ et qui aufert spūm
ἴσουσι δῶρα. Τῷ φοβερῷ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα
principū: terribili apud reges tre.
ἀρχόντων, φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

In finē pro idithū psalmus asaph. 76.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ Ἰδιθοὺμ ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. οϛ.

supra 43. VOce mea ad dñm clamaui: voce mea ad
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς τὸν
deū: ⁊ intēdit mihi. In die tribulatiōis mee deū
θεόν, καὶ προσέσχε μοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν
exquisiui manibus meis: nocte coram eo ⁊
ἐξεζήτησα ταῖς χερσί μου, νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ
nō sū deceptus. Renuit cōsolari aīa mea:
οὐκ ἠπατήθην. Ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου,
memor fui dei ⁊ delectat⁹ sū. Exercitat⁹ sū ⁊ defe-
ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην. Ἠδολέσχησα καὶ ὠλιγο-
fecit spūs meus. Sp̄. Anticipauē
ψύχησε τὸ πνεῦμά μου. Διάψαλμα. Προκατελάβον-
runt vigilias oculi mei. Turbat⁹ sū ⁊ nō sū lo-
το φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου. Ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλά-
cutus: cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mē
λησα, διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας, καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνή-
tē habui ⁊ meditat⁹ sū. Nocte cū corde meo exercita
σθην καὶ ἐμελέτησα. Νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέ-
bar: ⁊ scopebat spūs meus. Numq̄d in
σχουν, καὶ ἔσκαλλε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπο-
riet dñs: ⁊ nō apponet vt cōplacitor sit
σεται κύριος, καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ετ

Trāſla. B. Hie.

dñī est: vino merato vs
q̄ ad plenū mixtus: & ꝑpīnabit ex eo: verūtū
feces eius epotabūt bi
bētes oēs impii terre.
Ego ānūciabo iſ=
piternū: cātabo deo ia=
cob. Et oia cornua
impiorū confringam:
exaltabuntur cornua
iusti.
Victori in carminibus
ps asaph cantici. 76.
OGnoscitur
in iudea deus: in if
rael magnū
nomē eius. Et factū ē
in sale tabernaculū eī:
& hitaculū eius in sion.
Ibi cōfregit volatilia
arcus: scutū & gladiū
& bellū. Sp. Lumen
tu es magnifice: a mō=
tibus captiuitatis. ετ
Spoliati sūt supbi cor=
de: dormitauerūt sōni=
um suū: & nō inuene=
runt oēs viri exercit⁹
man⁹ suas. Ab īcrepa=
tione tua deus iacob:
cōsopitus est & currus
& equus. Tu terribilis
es: & quis stabit aduer
sum te ex tunc ira tua.
De celo annūciasti iudi
ciū: tra timēs tacebit.
Cū surrexerit ad iudi=
cādū deus: vt saluos fa=
ciat oēs mites terre.
Sp. Quia ira hominis
confitebitur tibi: reli=
quiis ire accigeris. Vo
uete & reddite dño
vestro: oēs qui in circui=
tu eius sunt offerēt do
nа terribili. Auferenti
spiritum ducum: terri
bili regibus terre.
Victori super idithum:
asaph psalmus. 77.
VOce mea ad deum
clamabo: ετ
voce mea ad deū & ex
audiuit me. In die ετ
tribulatiōis mee dñm
exquisiui: manus mea
nocte extēditur & nō
qescit: noluit se cōsola
ri aīa mea. Recordās dī
cōturbabar: loq̄bar in
me ipo & ḟficiebat spūs
meus. Sp. Prohibebā
suspectū oculorū meo
rū: stupebā & non loq=
bar. Recogitabam dies
antiquos: annos sęcl̄or
Recordabar psalmorū
meox: i nocte cū cord
meo loq̄bar: & scopebā
spūs meū. Ergo ne i et
nū proiiciet dominus
& non propiciabitur

Tex. heb. ps. lxxvj. Prima. heb.

נְגַן יְהוָה וַיַּיִן חֲמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיִּגַּר
מִיֵּן שְׁתָה זֶה אַךְ שִׁמְרֵיהֶם יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל
נְגִד עֹלָם רִשְׁעֵי אֶרֶץ וְאַנִי אַגִּיד לְעוֹלָם
זְמֵר אֶזְמְרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְכָל קַרְנֵי
נְדַע רוּם רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת
צָדֵק נָצַח לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת lxxvi.
נְגַן זָמֵר מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: נוֹדָע
שׁוּר נָדַע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל
גָּדַל שְׁמוֹ: וַיְהִי בְשָׁלֵם סוֹכוֹ וּמְעוֹנָתוֹ
הָיָה סָכַךְ בְּצִיּוֹן: שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי קָשֶׁת
עֹנֶן מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה: נָאוֹר
יָלַח אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי טָרֶף:
אוּר אָדַר אֻשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוֹ שְׁנָתָם
שָׁלַל אָבַר וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם:
נוּם מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדַּם וְרֶכֶב
רָדַם וְסוּם: אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד
יָרֵא עָמַד לְנֶגֶד מֵאָז אָפֶּךָ: מִשָּׁמַיִם
לֶנֶד שָׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה:
שָׁקַט קוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ
כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה: כִּי חֲמַת אָדָם
יְדָה תּוֹדְךָ שְׁאֵרִית חֲמֹת תַּחְגֹּר: נִדְרוּ
נָדַר וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו
נָבַל יוֹבִלוּ שַׁי לַמּוֹרָא: יִבְצֹר רוּחַ
בָּצַר נָגִיד לְמַלְכֵי אָרֶץ: lxxvii.
יָרֵא לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר:
נָצַח זָמַר קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה
צָעַק קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי: בְּיוֹם
אָזַן צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרַשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה
צוּר וְלֹא תָפוּג מָאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי:
פּוּג נָחַם אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה
זָכַר הָמָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: אָחַזְתָּ
שׁוּחַ עָטַף שְׁמֻרוֹת עֵינָי נָפְעָמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר:
פָּעַם דָּבַר חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: אֶזְכְּרָה
יוֹם שָׁנָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה
עָלַם זָכַר וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: הֲלְעוֹלָמִים יִזְנַח
גָּנַן חָפַשׂ אֲדֹנָי וְלֹא יוֹסִיף לִרְצוֹת
חָנַן רָצָה

Pritiua.he. Ter.heb.ps.lxxviij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina

עוד׃ האפם לנצח יחמו אמר אדור
לדר וודר׃ השכח חנות אל אם יחה
קפץ באף רחמיו סלה׃ ואמר חלותי חלל
היא שנות ימין עליון׃ אזכור שנה יה
מעלי יה כי אזכרה מקדם עלל
פלאך׃ והגיתי בכל פעלך הגה
ובעלילותיך אשיחה׃ אלהים שוח
בקדש דרכך מי אל נדול נדל
כאלהים׃ אתה האל עשה פלא
הודעת בעמים עזך׃ נאלת זרע עז
בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה׃ זרע
ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו
יחילו אף ירגזו תהמות׃ זרמו חול רנז
מים עבות קול נתנו שחקים עב
אף חצציך יתהלכו׃ קול רעמך הלך
בגלגל האירו ברקים תבל רנזה אור
ותרעש הארץ׃ בים דרכך רעש
ושבילין במים רבים ועקבותיך שבל רבב
לא נודעו׃ נחית כצאן עמך ידע עמה
ביד משה ואהרן׃ lxxviii. עוז
משכיל לאסף האזינה עמי שכל אזן
תורתי הטו אזנכם לאמרי פי׃ ירה עמה
אפתחה במשל פי אביעה חידות פה בתח
מני קדם׃ אשר שמענו ונדעם נבע חוד
ואבותינו ספרו לנו׃ לא נכחד ידע
מבניהם לדור אחרון מספרים כחד
תהלות יהוה ועזוזו ונפלאותיו סבר
אשר עשה׃ ויקם עדות ביעקב הלל פלא קום
ותורה שם בישראל אשר צוה עד שום
את אבותינו להודיעם לבניהם׃ ידע
למען ידעו דור אחרון בנים יולדו ילד
יקומו ויספרו לבניהם׃ וישימו קום ספר
באלהים כסלם ולא ישכחו שום שכח
מעללי אל ומצותיו ינצרו׃ עלל צוה
ולא יהיו כאבותם דור סורר נצר היה
ומרה דור לא הכין לבו ולא סרר כון

"vltra?ᵒErgo necõplebit vsq;ᵖ in finẽᵍ miam suam?
ʳcõsumabitur˚verbũ ˢde gñatiõe"in gñationem.
ˣNũqd oblitus ē˙ miseri ʸdeus:ᵃaut˙cõplebit ᶜ in furore˙ᵉmias suas?ˡsp.ᶠEt dixi?ᵍibecillitas mea ʰ est: hecʲcõmutatio ᵏdextere ˡexcelsi.ᵐ Recordabor "cogitationũ˙ dñi:ᵖ quia ᵍreminiscarʳantiq˙ᵐ mirabilia tua. ˢEt meditabor "in oi˙ope tuo:ʳ & adiuẽ tiõ˙s tuas'loq̃r. ᵃDeus˙ᵇ in ſcto˙ᶜ via tua:ᵇqs˙ᶜ deᵖ ʳmagnus˙ᵉ vt deus?ᵍTu es ˢdeus ᵗfaciẽs ˢmirabilia: ∞∞ ᵘoñdens"in populis˙ᵒ potẽtiã tuã.ᵖ Redemisti ∞∞ ᵍin brachio˙ʳ populũ tuũ: ᵉfilios˙ᶜ iacob"& ioseph. ˣSp.ʸ Vidẽtes teˢaq˙ᵈ deᵍ: ᵇvidentes teᶜaque ∞∞∞ ᵉparturierunt: ˢ&ʳ cõmo te sunt˙ᵍ abyſſi.ʰ Excuſſerũtˢaq˙ˢ nubila :ˢvocem ᵘdederunt"nubes: ∞∞ ᵒ&ᵖ sagitte tue ᵍdiſcurrebãt.ʳ Vox˙ᵒ tonitrui tui ˢin rota:"appuerũt ˣfulgura˙ʸ orbi: ᶻconcuſſa eſt ᵃ&cõmota eſt˙ᵇ terra.ᶜ In mari˙ᵇ via tua ∞∞∞∞∞∞ ᶜ& ſemite tue' in aquis ᵉmultis:ᵇ& veſtigia tua ˢnõ˙ˣ ſunt agnita.ʸ Deduxiſti"ᵘ quaſi gregẽ"populum tuũ:ᵒ in manu˙ᵖ moyſi ᵍ& aaron.

ᵉEruditio˙ᵇ aſaph. 78.
Vſculta˙ᵖ pple meus legẽ meã:ˢ inclinate ᵃaurẽ vrã˙ᵇ ad verba ˢoris mei.ᵏ Apiã ˢin pabola "os meũ:"loq̃r˙ᵉ enigmata˙ᵍ antiq̃. ˢQue˙ᵃ audiuimusʳ & cognouimus: "& pres nr̃i ˣ narrauerũt ʳnobis.ˢ Nõ˙ᵃ ſũt abſcõdita˙ᵇ a filiis eorũ˙ᶜ a gñatiõe ᵉſequẽti:ᶜ narrantes ∞∞ ˢlaudes˙ᵈ dñi˙ᵇ & poteſtatẽ eius ˢ& mirabilia eius ˢque'fecit.ᵐ Statuit"con teſtationem˙ᶜ iacob ∞∞ ᶠ& legem˙ᵍ poſuitʳ in iſrael:ᵉ que'mandauit ∞∞∞ ˣpatribus noſtrisʳ vt docerent'filios suos. ∞∞ ᵉVt˙ᵇ cognoſceret˙ᶜ generatio˙ᵒ ſubſeq̃ns:ᶜ filiiʳ naſcituri˙ᵍ ſurgẽt ˙ᵇ & narrabũtˢ filiis ſuis.ᵏ Vt ponãt ˢin deo"ᵐ ſpem ſuã:"& nõ ᵒobliuiſcantur ∞∞∞∞∞∞∞ ᵖcogitationũ˙ᵍ dei:ʳ & mãdata eius˙ᵉ cuſtodiant. ∞ ˢEt nõ"ſint˙ʳ ſicut pres eorũ˙ʲ generatio ˢdeclinans: ᵉ& puocãs:ᵇ gñatio q̃˙ᶜ nõ ᵒpparauit˙ᶜ cor ſuũ:ˢ& nõ

adhuc?aut in finẽ mias ſuã. abſcidet? Cõſummauit ἔτι; ἢ εἰς τέλος ὁ ἔλεος αὐτοῦ ἀπώσεται; Συντελεσ˙ verbũ a gñatione in gñationẽ: "Vũquid obliuiſcet miſ ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Μὴ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτεί˙ rerī deus? Aut cõtinebit in ira ſua mias ſu σαι ὁ θεός; Ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς ἐλεημοσύνας αὐ as? Ῥῆ. Et dixi nũc cepi: Hec cõ τοῦ; Διάψαλμα. Καὶ εἶπα νῦν ἠρξάμην, Αὕτη ἡ ἀλ˙ mutatio dextere excelſi:memor fui opus dñi. λοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου. Ꝟñ memorero ab initio mirabiliũ tuoꝝ: Ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου, ꝛ meditabor in oibus operibus tuis. Et in ad˙ καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. Καὶ ἐν τοῖς ἐπι inuẽtiõibus tuis exercebor: deus in ſcto via tua. τηδεύμασί σου ἀδολεχήσω, ὁ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ ὁδός σου. Ꝟuis de˙ magn˙ ſtē deus nr̃? tu es deus ꝙ facis mirabilia. Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν; σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια. Notã feciſti in pplis virtutẽ tuã redemisti in Ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου, ἐλυτρώσω τῷ brachio tuo pplm tuũ: filios iacob ꝛ ioſeph. βραχίονί σου τὸν λαόν σου, τοὺς υἱοὺς ἰακὼβ καὶ ἰωσήφ. Viderũt te aque deus: viderũt te aque: ꝛ timue Εἶδόσάν σε ὕδατα ὁ θεός, εἶδόσάν σε ὕδατα, καὶ ἐφοβή˙ rũt. Ꝟrbati ſũt abyſſi: multitudo ſonitꝰ aquaꝝ: θησαν. Ταράχθησαν ἄβυσσοι, πλῆθος ἤχους ὑδάτων, voce dederũt nubes. Et eni sagitte tue trã φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι. Καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύ˙ ſerũt: vor tonitrui tui in rota. Illuxerũt ονται, φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. Ἐφάναν αἱ coruſcatiões tue orbi tre: cõmota ē ꝛ cotre ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη καὶ ἐτρόμησε γῆ˙ mut tra. In mari vie tue ꝛ ſemite tue ἐν τῇ θαλάσσῃ αἱ ὁδοί σου καὶ αἱ τρίβοι σου in aquis multis: ꝛ veſtigia tua nõ cognoſcẽtur. ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται. Deduxiſti ſicut oues pplm tuũ in manu moyſi Ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ μωυσῆ ꝛ aaron. Intellectus aſaph. τ ἀαρών. Συνέσεως τῷ ἀσάφ. οβ'.

Ꝟdite? pplꝫ meus legẽ meã: inclinate aurẽ Προσέχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὸ οὖς Matth. 13.c. vſq; in ba ora mei. Apiã in para ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ἀνοίξω ἐν παρα bolis os meũ: loquar ꝓpoſitiões ab initio. βολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς. Ꝟuãta audiuimꝰ ꝛ cognouimꝰ ea: ꝛ pres Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡμ˙ nr̃i narrauerũt nobis. Nõ ſũt occultata a filijs μῶν διηγήσαντο ἡμῖν. Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων eoꝝ in gñatiõe altera narrãtes laudes αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν, ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις dñi ꝛ virtutes eius: Et mirabi˙ τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ, Καὶ τὰ θαυμά˙ lia eius q̃ fecit: ꝛ ſuſcitauit teſtimoniũ in iacob: σια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε, καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν ἰακώβ, ꝛ legẽ poſuit in iſrael. Ꝟuãta mãdauit patri καὶ νόμον ἔθετο ἐν ἰσραήλ. Ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πα˙ bus nr̃is vt nota faceret ea filijs ſuis. Ut τράσιν ὑμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ὅπως cognoſcat gñatio altera filij qui naſcẽtur: ꝛ exurgẽt ꝛ ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα υἱοὶ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσονται καὶ narrabũt ea filijs ſuis. Et ponãt in ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν deo ſpem ſuã: ꝛ nõ obliuiſcãtur opum dei. θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ. Et mãdata eius exquirãt: ne fiãt ſicut Καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν, ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ pres eoꝝ: gñatio ꝓua ꝛ exacerbãs. Gñatio πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Γενεὰ que nõ direxit cor ſuũ: ꝛ nõ ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆς, καὶ οὐκ

est credit⁹ cū deo spūs eius.. Filij ephrē in
ἐπίστωσαν μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς· Υἱοὶ ἐφραὶμ ἐν
tēdētes ⁊ mittētes arcū: cōuersi sūt in die bel
τείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις, ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πο
li. Nō custodierūt testamētū dei ⁊ in le
λέμου. Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νό
ge eius noluerūt ambulare. Et obliti
μῳ αὐτοῦ οὐκ ἠβουλήθησαν πορευθῆναι· Καὶ ἐπελάθον=
sūt benefactor⁹ eius ⁊ mirabiliū eius: q̄
το τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν
Exo. 7 ostendit eis. Coram patribus eor⁹ q̄ fe
ἐδείξεν αὐτοῖς· Ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίη=
cit mirabilia: in tra egypti in cāpo taneos. Interrupit
Exo. 14.d. σε θαυμάσια, ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ τάνεως· Διέρρηξε
mare: ⁊ pduxit eos: statuit aquas q̄si
θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς, ἔπηξεν ὕδατα ὡσεὶ
vtrem. Et eduxit eos in nube vici: ⁊ tota
Inco. ἀσχεί· Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ὅλην
nocte in illuminatōe ignis. Interrupit petrā i eremo:
τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός· Διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ,
Exo. 17.b. ⁊ adaquauit eos velut⁹ abysso multa. Et eduxit
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ· Καὶ ἐξήγαγεν
aquā de petra: ⁊ eduxit tāq̄ flumina aquas.
ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα·
⁊ apposuerūt adhuc peccare ei. In trā ercitaue
καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ· Παρεπίκρα=
rūt excelsū in inaquoso: ⁊ tētauerūt deū in
ναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ, καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς
cordibus suis: Ut peterēt escas aiabus su
καρδίαις αὐτῶν, Τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐ=
is. Et male locuti sūt de deo: ⁊ dixerūt: Nūq̄d poterit
τῶν· Καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπον, Μὴ δυνήσεται
deus parare mēsā in deserto: q̄n pcussit petrā:
ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ; ἐπεὶ ἔπαταξε πέτραν,
⁊ fluxerūt aque: ⁊ torrētes inundauerūt. Nūq̄d
καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν· Μὴ
⁊ panē poterit dare: aut pare mēsam pplo
καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ
suo: Ideo audiuit dñs ⁊ distulit: ⁊ ignis
αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος καὶ ἀνεβάλετο, καὶ πῦρ
accēsus ē in iacob: ⁊ ira ascēdit in israel. Quia nō
ἀνήφθη ἐν ἰακὼβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἰσραηλ· Ὅτι οὐκ
crediderūt in deo: neq; spauerūt in salutari e=
ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐ=
ius. Et mādauit nubibus desup: ⁊ fores
τοῦ. Καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν, καὶ θύρας οὐ=
Exo. li aperit. Et pluit illis mānā admāducādū: ⁊ panē ce
16.d. ραγοῦ ἀνέῳξε· Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐ
Sapiē ranū dedit eis. Panē angelor⁹ māducauit hō:
16.c. ραγοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς· Ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
Joh.6 cibaria misit eis in abūdātiā. Abstulit au
d. ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν· Ἀπῆρεν νό=
strū de celo: ⁊ induxit in virtute sua affricū.
τον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα·
Et pluit sup eos sicut puluerē carnes: Et sicut are
Wis.11. Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, Καὶ ὡσεὶ ἄμ=
5. μον marie volatilia pēnata. Et ceciderūt in medio
μον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά· Καὶ ἐπέπεσον ἐν μέσῳ τῆς
castroꝝ eoꝝ: circa tabnacula eoꝝ. Et māduca
παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Καὶ ἔφα
uere ⁊ saturati sūt nimis: ⁊ desideriū eoꝝ attu
γον καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγ
lit eis: nō sūt fraudati a desiderio suo. Adhuc
κεν αὐτοῖς, οὐκ ἐξεράνθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Ἔτι
esca erat in ore ipoꝝ: ⁊ ira dei
τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
ascēdit sup eos. Et occidit plurimos eo
ἀνέβη ἐπ' αὐτούς· Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐ=
rū: ⁊ electos israel impediuit.
τῶν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν·
In oib⁹ his peccauerūt adhuc:
Ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

a אָסָף	a נֶאֱמָנָה b אֶת אֵל c רוּחוֹ: d בְּנֵי e אֶפְרַיִם	credidit deo spūs eius. Filij ephraim intendētes & mittentes arcum: terga verterunt in die belli. Nō custodierunt pactum dei: & in lege eius noluerūt ingredi. Et obliti sunt cōmutationū eius: & mirabiliū eius q̄ ostēdit eis. Coram patribus eorū fecit mirabilia: in terra egypti in regiōe taneos. Diuisit mare & traduxit eos: & stare fecit aq̄s q̄si acerui. Et duxit eos in nube die: & tota nocte in lumine ignis. Scidit petrā in deserto & potū dedit q̄si de abyssis magnis. Et eduxit riuos de petra: & elicuit quasi flumia aq̄s. Et addiderunt vltra peccare ei: vt prouocarent excelsum in inuio. Et tētauerūt deū i cordibus suis: petētes cibū aīe sue. Et loquētes cōtra deū dicebant: nunquid poterit deus pōere mensam in solitudie? Ecce pcussit petrā & fluxerunt aq̄ & torrētes inūdauerūt: nunquid & panem poterit dare aut parare carnē populo suo? Ideo audiuit dñs & distulit: & ignis accensus est in iacob: & furor ascendit in israel. Quia nō crediderunt in deo: nec habuerunt fiduciam in salutari eius. Et precepit nubibus desuper: & portas celi aperuit. Et pluit super eos mānā vt comederent: & triticum celi dedit eis. Panem fortiū comedit vir: cibaria misit eis in saturitatem. Abstulit eurum de celo: & induxit in fortitudine sua affricum. Et pluit super eos quasi puluerē carnes: & q̄si arenam maris volatilia pennata. Et ceciderūt in medio castroꝝ eius. Et comederunt & saturati sunt nimis: & desideriū eorū attulit eis. Nō fraudati sunt a cupiditate sua: cū adhuc cibus eēt in ore eorū. Furor ergo dei ascēdit sup eos: & occidit pingues eorum & electos israel incurauit. In oibus his peccauerunt vltra:	a Ps. 77
b רָמָה	b נוֹשְׁקֵי c רוֹמֵי d קָשֶׁת e הָפְכוּ f בְּיוֹם g קְרָב:		
c בְּרִית יָרֵה	h לֹא i שָׁמְרוּ j בְּרִית k אֱלֹהִים l וּבְתוֹרָתוֹ		
d הלך שָׁכַח	m מֵאֲנוּ n לָלֶכֶת: o וַיִּשְׁכְּחוּ p עֲלִילוֹתָיו		
e עָלַל פָּלָא	q וְנִפְלְאוֹתָיו r אֲשֶׁר s הֶרְאָם: t נֶגֶד		
f רְאָה	u אֲבוֹתָם v עָשָׂה פֶּלֶא w בְּאֶרֶץ x מִצְרַיִם		
g עֵבֶר	y שְׂדֵה z צֹעַן: a בָּקַע b יָם c וַיַּעֲבִירֵם		
h נָתַח	d וַיַּצֶּב e מַיִם f כְּמוֹ g נֵד: h וַיַּנְחֵם i בֶּעָנָן		
	j יוֹמָם k וְכָל l הַלָּיְלָה m בְּאוֹר n אֵשׁ:		
i בָּקַע j צוּר	o יְבַקַּע p צֻרִים q בַּמִּדְבָּר r וַיַּשְׁקְ s תְּהֹמוֹת		
k דָּבַר l עָבָה	t רַבָּה: u וַיּוֹצֵא v נוֹזְלִים w מִסֶּלַע		
m רָבַב n יָצָא	x וַיּוֹרֶד y כַּנְּהָרוֹת z מָיִם: a וַיּוֹסִיפוּ		
o נָזַל p יָרַד	b עוֹד c לַחֲטֹא d לוֹ e לַמְרוֹת f עֶלְיוֹן g בַּצִּיָּה:		
q יָסַף r עָדָה	h וַיְנַסּוּ i אֵל j בְּלִבָּם k לִשְׁאֹל l אֹכֶל		
s עָלָה t נָסָה	m לְנַפְשָׁם: n וַיְדַבְּרוּ o נֶאֱלֹהִים p אָמְרוּ		
u דבר	q הֲיוּכַל r אֵל s לַעֲר�ךְ t שֻׁלְחָן u בַּמִּדְבָּר:		
v יכל	w הֵן x הִכָּה y צוּר z וַיָּזוּבוּ a מַיִם b וְנְחָלִים		
w נָבָה x זוּב	c יִשְׁטֹפוּ d הֲגַם e לֶחֶם f יוּכַל g תֵּת h אִם		
y שָׁטַף z גֵּתֶן	i יָכִין j שְׁאֵר k לְעַמּוֹ: l לָכֵן m שָׁמַע n יְהוָה		
a כון	o וַיִּתְעַבָּר p וְאֵשׁ q נִשְּׂקָה r בְּיַעֲקֹב		
b עָבַר	s וְגַם t אַף u עָלָה v בְּיִשְׂרָאֵל: w כִּי x לֹא		
c אָמַן	y הֶאֱמִינוּ z בֵּאלֹהִים a וְלֹא b בָטְחוּ		
d ישע	c בִּישׁוּעָתוֹ: d וַיְצַו e שְׁחָקִים f מִמָּעַל		
e עָלָה f מָטָר	g וְדַלְתֵי h שָׁמַיִם i פָּתָח: j וַיַּמְטֵר k עֲלֵיהֶם		
g מָנָה	l מָן m לֶאֱכֹל n וּדְגַן o שָׁמַיִם p נָתַן q לָמוֹ:		
h אָבַר i צוּד	r לֶחֶם s אַבִּירִים t אָכַל u אִישׁ v צֵדָה		
i נָסַע j קָדִם	w שָׁלַח x לָהֶם y לָשָׂבְעָ: z יַסַּע a קָדִים		
k נָהַג l עָזַז	b בַּשָּׁמָיִם c וַיְנַהֵג d בְּעָזּוֹ e תֵּימָן: f וַיַּמְטֵר		
m תֵּמָן	g עֲלֵיהֶם h כֶּעָפָר i שְׁאֵר j וְכַחוֹל k יַמִּים		
n צָפַן o חָנָה	l עוֹף m כָּנָף: n וַיַּפֵּל o בְּקֶרֶב p מַחֲנֵהוּ		
p סָבַב q שָׁכֵן	r סָבִיב s לְמִשְׁכְּנוֹתָיו: t וַיֹּאכְלוּ		
r אָכַל s שָׂבַע	u וַיִּשְׂבְּעוּ v מְאֹד w וְתַאֲוָתָם x יָבִא y לָהֶם:		
t אָוָה u בוא	z לֹא a זָרוּ b מֵתַאֲוָתָם c עוֹד d אָכְלָם		
u זור v פֶּה	e בְּפִיהֶם: f וְאַף g אֱלֹהִים h עָלָה i בָּהֶם		
v הרג w שֵׁמֶן	j וַיַּהֲרֹג k בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם l וּבַחוּרֵי m יִשְׂרָאֵל		
w בָּחַר x כָּרַע	n הִכְרִיעַ: o בְּכָל p זֹאת q חָטְאוּ r עוֹד		

Pagina.he. Tex.heb.ps.lxxviij. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו׃ וַיְכַל
בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה׃
אִם הָרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ
אֵל׃ וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרָם
וְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם׃ וַיְפַתּוּהוּ
בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ לוֹ׃
וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ
בִּבְרִיתוֹ׃ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן
וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ
וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ וַיִּזְכֹּר כִּי
בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב׃
כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ
בִּישִׁימוֹן׃ וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל
וְקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתָּוּ׃ לֹא זָכְרוּ
אֶת יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר פָּדָם מִנִּי צָר׃
אֲשֶׁר שָׂם בְּמִצְרַיִם אוֹתֹתָיו
וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה צֹעַן׃ וַיַּהֲפֹךְ
לְדָם יְאוֹרֵיהֶם וְנוֹזְלֵיהֶם בַּל
יִשְׁתָּיוּן׃ יִשַּׁלַּח בָּהֶם עָרוֹב
וַיֹּאכְלֵם וּצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם׃
וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וְיִגִיעָם
לָאַרְבֶּה׃ יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם
וְשִׁקְמָתָם בַּחֲנָמַל׃ וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד
בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים׃
יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וְזַעַם
וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים׃
יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא חָשַׂךְ מִמָּוֶת
נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר׃
וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית
אוֹנִים בְּאָהֳלֵי חָם׃ וַיַּסַּע כַּצֹּאן
עַמּוֹ וַיְנַהֲגֵם כָּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר׃ וַיַּנְחֵם
לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת אוֹיְבֵיהֶם
כִּסָּה הַיָּם׃ וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל
קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ׃
וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיַּפִּילֵם
בְּחֶבֶל נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן בְּאָהֳלֵיהֶם

a& nō credíderūt c mirabilibus fuis. b Et consumpſit c in vanitate c dies eorū: g & annos eorū b velociter. i Si k occidebat eos tūc l reqrebāt eū: m & conuertebātur n & díluculo cósurgebāt ad o deū. p Et recordabātur q quia r deus n fortitudo corū: r & deus n excelſus s redēptor eorū est. t Et lactauerūt eū u in ore suo: a & ligua sua b mēti ti sunt c ei. b Cor aūt eorū c nō erat c firmū. g cum eo: b nec l pmāserūt k in pacto eius. l Ipse vero m miſeri cors n ppiciabitur c iniqtati p & nō q diſpdet: r multūq; s auertit r irā suā n & nō k ſuſcitabit r totū u furorē suū. a Sed recordatus est b qa c caro b eēnt: c ſpūs c vadens g & non b reuertens. l Quotiēs k puocauerūt eū l in deserto: m afflixerūt eū n i solitudie. o Et cōuertebātur & tētauerūt q deū: r & ſctm s ſirl t cócitauerūt. n Nō u sunt recordati u manus ei: x die b q redemit eos o a tribulāte. l Qui g fecit b in egypto l ſigna ſua: k & ostenta ſua l i regione m taneos. Qui n conuertit c ī ſāguinē c fluuios eorū: g & riuos eorū vt c nō g biberēt. Qui u immiſit n eis oē x genus muſcarū v vt comederent eos: l & ranas a vt diſpderēt eos. Qui b dedit c bruchо o germen eorū: c & laborē eorx l locuſte. Qui c occidit b in grādine c vineas eorū: k & ſycomoros eorx l i frigor. Qui n tradidit n grandini o pascua eorū: l & iumēta eorū q volucribus. Qui r misit n in eos r irā n furoris ſui: u indignationē v & commínationē l & angustiā: a immiſſionē b āgelorx c malorx. b Munuit c semitam r furori ſuo g nō b pepcit a a morte k aīe eorx: l & anímātia eorū m peſti n tradídit. o Et pcuſſit b oē q priogenitū i egypto: a prici pīū c ptus n in tabernaculis x chā. r Et tulit c velut oues a ppl m ſuū: b & mouit eos c ſicut gregē o i deserto. c Et eduxit eos r cū fiducia g & absq; b timore: k inimícos l ātk eorx l opuit m mare. n Et èduxit eos o ad r terminū q ſctificatiōis ſuū: r mōtē o hūc quē r posſidet n dextera eius. x Et eiecit a facie eorx g gentes: a & posſidere eos fecit b in

τ nō crediderūt in mirabilibus eius. Et defecerūt καὶ οὐκ ἐπίσευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλιπον in vanitate dies eor: τ ānī eor cū festīa ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπου tiōe. Cū occideret eos: tūc q̄rebāt eū: τ δῆς. Ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτούς, τότε ἐξεζήτουν αὐτόν, καὶ reuertebātur τ diluculo veniebāt ad deū. Et rememorati sūt: q ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἐμνήσθησαν, ὅτι deus adiutor eor est: τ deus excelsus redēptor eor ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν est. Et dilexerūt eū in ore suo: τ lin ἐστι. Καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσ gua sua mēttiti sūt et. Cor aūt eor nō σαν αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ rectū cū eo: nec fideles habiti sūt in tellaméto eius. εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. Ipse aūt est miserícors τ ppitius fiet pctis eo Αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων καὶ ἱλάσεται τὰς ἁμαρτίας αὐ rū: τ nō dispdet. Et abūdabit vt auerteret nā τῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ. Καὶ πλεονάσει τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν suā: τ nō accédet oēs irā suā. Et recor dat q ē q caro sūt: sps vadés τ nō rediēs. αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐμνή σθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Quotiēs exacerbauerūt eū in deserto: i irā pcitauerūt Πόσακις παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, παρώργισαν eū in tra iaquosa. Et cōuersi sūt τ tētauerūt deū: αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν, τ sctm israēl exacerbauerūt. Et nō recordati sūt καὶ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ παρῴξυναν. Καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς manus eius: die qua redemit eos de manu tribu χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβον tis. Sicut posuit in egypto signa sua: τ prodigia τος. Ὡς ἔθετο ἐν αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα sua in cāpo taneos. Et cōuertit in sāguiné flu αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς πο mina eor: τ hymbres eor ne biberēt. ταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ὄμβρήματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. Misit in eos cynomyaz: τ comedit eos: Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς, τ ranā τ diſpdidit eos. Et vedit erugini καὶ βάτραχον καὶ διέφθειρεν αὐτούς. Καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ fructus eor: τ labores eor locuſte. Occi τοὺς καρποὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. Ἐπο dit in grādine vineas eor: τ moros ἔκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, καὶ τὰς συκαμίνους eor in pruina. Et tradidit grādini iumēta eo αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ. Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐ rū: τ possessionē eor igni. Misit in eos τῶν, καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀρ rā idignatiōis suę: idignationē τ irā τ tribulatiōes: immissionē pan γὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέ gelos malos. Viā fecit semite ire suę: τ nō pep λων πονηρῶν. Ὡδοποίησε τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐφείσα cit a morte aiarū eor. Et iumēta eor i mor το ἀπὸ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θά te cōclusit. Et pcussit oē priogenitū in tra egy natū συνέκλεισε. Καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύ pti primitias oīs laboris eor in tabernaculis chā. πτῳ ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χάμ. Et abstulit sicē oues ppli suū: τ pduxit eos tanq̄ Καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡσὰ gregē in deserto. Et eduxit eos in spe: τ nō ti ποίμνιον ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐφο muerūt: τ inimicos eor operuit mare. Et indu βήθησαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψε θάλασσα. Καὶ εἰσήγα xit eos in mōtē sctificatōis suę: mōtē hūc quē acquisiuit dex γεν αὐτοὺς εἰς ὄρος ἁγιάσματος αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ὃ ἐκτήσατο ἡ δε tera ei. Et eiecit a facie eor gētes: τ sorte ξιὰ αὐτοῦ. Καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, καὶ ἐκλήρο diuisit eis in funiculo distributiōis: τ hitare fecit in δότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ταῖς

Exo. 7.d. Infra. 104.

Exo. 12.d. Infra. 134. 135.

Exo. 14.d.

Trā. Grc. lxx. cū interp. latina.

tabernaculis eoꝝ tribus ſrael. Et tētauerūt
οχιώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ισραηλ. Καὶ ἐπειρασαν
τ eracerbauerūt deū excelſū: τ teſtimonia e=
καὶ τὰς ἐπιμαρτυρίας τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, καὶ τὰ μαρτύρια αὐ
tus nō cuſtodieſt. Et auerteſt ſe τ nō ſtauerſt pactū: quēadmodū
τοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο. Καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἀθέτησαν, καθὼς
τ pfecꝝ eoꝝ cōuerſi ſunt in arcū praui. Et
καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν. Καὶ
in ira cōcitauerūt eū in collibus ſuis: τ in ſculptilī
παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς γλυ=
bus ſuis ad emulatione puocauerūt eū. Audiuit deus τ ſpre
πτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἠκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπε
uit: τ ad nihilū redegit valde ſrael. Et repulit
ρεῖδε, καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν Ισραηλ. Καὶ ἀπωσάτο
tabnaculū ſilo: tabnaculū quō habitauit in hoibus.
τὴν σκηνὴν σιλώμ, σκήνωμα ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.
Et tradidit in captiuitatē ſortē eoꝝ: τ
Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, καὶ τὴν
pulchritudinē eoꝝ: in manus inimicoꝝ. Et cōcluſit in
καλλονὴν αὐτῶν, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. Καὶ συνέκλεισεν ἐν
gladio ppl'm ſuū: τ hereditatē ſuā ſpre
ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερ
uit. Iuuenes eoꝝ comedit ignis: τ virgi=
ρεῖδε. Τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, καὶ αἱ παρθέ=
nes eoꝝ nō ſūt lamētate. Sacerdotes eoꝝ in gladio ceci=
νοι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπε
derūt: τ vidue eoꝝ nō plorabūtur. Et excitat ſe tāq̄ dor
σον, καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐκ ἀλυθήσονται. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὕπ
mies ꝺñs: tāq̄ potēs τ crapulatus a vino. Et
νων κύριος, ὡς δυνατὸς καὶ κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. Καὶ
percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opꝓbriū ſēpi
ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὀνειδισμὸς αἰώνι
ternū dedit illis. Et repulit tabnaculū ioſeph: τ
ον ἔδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα Ιωσήφ, καὶ
t.Re. tribū ephraim nō elegit. Et elegit tri=
τὴν φυλὴν Ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο. Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυ=
bū iuda: mōtē ſion quē dilexit. Et edificauit
λὴν Ιούδα, τὸ ὄρος τὸ Σιὼν ὃ ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν
ſicut vnicornis ſactificiū ſuū in tra: fundauit
ὡς μονοκέρωτος τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἐθεμελίωσεν
eū in ſeculū. Et elegit dauid ſeruū ſuū:
αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ,
t.Re. τ ſuſtulit eū de gregibus ouiū. De
10.c. καὶ ἐλάβετο αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. Ἐξόπι
poſt fetātes accepit eū: paſcere iacob
σεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν Ιακὼβ τὸν
ſeruū ſuū: τ iſrael hereditatē ſuā: Et pa
δοῦλον αὐτοῦ, καὶ Ισραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐποί
uit eos in inocētia cordis ſui. τ in
μανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς
intellectibus manuū ſuaꝝ deduxit eos.
συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

Pſalmus aſaph: 78.
Ψαλμὸς τῷ Ασάφ, οη.

O Deus venerūt gētes in hereditatē tuā: pol
Ὁ θεὸς ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμία=
luerūt tēplū ſcīm ſuū. Pposuerūt hieruſalē velut pomo
ναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Εθεντο Ιερουσαλὴμ ὡς ὀπωρο
rū cuſtodiā: poſuerūt mortalia ſeruoꝝ tuoꝝ eſcas
φυλάκιον, ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα
volatilibus celi. Carnes ſctōꝝ tuoꝝ be
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θη
ſtijs tre. Effuderūt ſāguinē ipoꝝ tāq̄ aquā i circuitu hieru
ρίοις τῆς γῆς. Ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ, κύκλῳ Ιερου
ſalē: τ nō erat q ſepeliret. Facti ſum⁹ opꝓbriū vicinis
σαλὴμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν
nr̄is: ſubſānatio τ illuſio iſq̄ i circuitu nr̄o. Vſq
ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Εως πό
quo dñe trafceris in finē: accēdetur velut ignis zelus tu⁹?
τερε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου;
Effunde
here. trā tuā in gētes q̄ nō nouerūt te: τ in
l.d. Ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε, καὶ ἐπὶ

Trāſla. B. Hie.

fūiculo hereditatē: & col
locauit in tabernaculis eo
rū tribus iſrael. Et tenta
uerūt & puocauerūt deū
excelſum: & teſtimonia
eius nō cuſtodierūt. Aue=
rſi ſunt & ꝑuaricati ſūt
vt patres eoꝝ: incuruati
ſunt q̄ſi arcus inutilis. Et
puocauerūt eū in excelſis
ſuis: & in ſculptilibus ſuis
ad emulādū cōcitauerūt
eū. Audiuit deus & diſtu
lit: & piecit vehementer
iſrl. Et reliquit taberna=
culū ſilo: tētoriū quod
collocauit inter homīes.
Tradidit in captiuitatē
virtutē ſuā: & decorē ſu=
um in manu hoſtis. Et
cōcluſit in gladio populū
ſuū: & hereditatē ſuā di=
ſtulit. Iuuenes eius deuo=
rauit ignis: & virgines eius
nemo luxit. Sacerdotes
eius gladio ceciderūt: & vidue eius nō ſunt flete.
Euigilauit q̄ſi dormiens
dñs: q̄ſi fortis poſt cra=
pulā vini. Et pcuſſit hoſ=
tes ſuos retrorſū: opꝓbrio
brīū ſēpit ernū dedit eis.
Et piecit tabernaculum
ioſeph: & tribū ephraim
nō elegit. Sed elegit tri
bū iuda: mōtē ſion quē
dilexit. Et edificauit ī ſi=
militudie monocerotis ſā
ctuariū ſuū: q̄ſi terrā fun
dauit illud in ſeculū. Et e
legit dd ſeruū ſuū: & tu=
lit eū de gregibus ouiū.
Sequētē fetas adduxit
eū: vt paſceret in iacob
ꝑpl'm eius & in iſrl here=
ditatē ſuā. Qui pauit eos
ī ſimplicitate cordis ſui:
& in prudētia manuū ſua
rū dux corū fuit.

Cantícum aſaph. 79.

O Deus venerūt gētes
in hereditatem tuā:
polluerunt templū ſanc=
tum tuum: poſuerunt
hieruſalē in aceruos la=
pidum. Dederunt
cadauera ſeruorū tuorū
eſcā auibus celi: carnes ſanctorū tuorum beſtiis terre. Effu=
derunt ſanguinē eorū q̄ſi aquā in circuitu hieruſalem:
& nō erat q ſepeliret. Facti ſumus opprobriū vi
cinis nr̄is: ſubſānatio & deriſio his qui in circuitu
nr̄o ſunt. Vſq quo dñe irafceris in finē: ardebit q̄=
ſi ignis zelus tuus. Effā
de furorem tuum ſuper
gentes que non cogno
uerunt te: & ſuper

Tex. heb. ꝑs. lxtit. Pātiua. he.

נַסַּה מָרָה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּנַּסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת
עֲלָה עֵדֶ֥ת אֱלֹהִים עֶלְיוֹן וְעֵדְוֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ׃
נָסַג בָּגַד וַיִּסֹּגוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ
הָפַךְ רַמָּיָה תַּקְשֶׁת רְמִיָּה׃ וַיַּכְעִיסוּהוּ בָּמוֹתָם
כָּעַס בָּמָה וּבִפְסִילֵיהֶם יַקְנִיאֻהוּ׃ שָׁמַע
פָּסַל כְּנָא אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר וַיִּמְאָס מְאֹד
עָבַר מָאַס בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹ אֹהֶל
נָטַשׁ שָׁכַן שָׁכַן בָּאָדָם׃ וַיִּתֵּן לַשִּׁבְיָ עֻזּוֹ
שִׁילֹה נָתַן תִּפְאַרְתּוֹ בְּיַד צָר׃ וַיִּסָּגֵר לַחֶרֶב
עֵבָה עֶזְרָה עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר׃ בְּחוּרָיו
פְּאֵר צוּר סָגַר עָבַר אֲכָלַתְהוּ אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוֹלָלוּ׃
בָּחַר בָּתַל כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו
לֹא תִבְכֶּינָה׃ וַיִּקַץ כַּיָּשֵׁן אֲדֹנָי
כָּמָה קוּץ גִּבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן׃ וַיַּךְ צָרָיו
גָּבַר רָנַן אָחוֹר הִרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ וַיִּמְאָס׃
נָכָה צוּר בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא
אָחַר עָלַם בָּחַר׃ וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת
מָאַס בָּחַר הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב׃ וַיִּבֶן כְּמוֹ
הָרַר גָּבַהּ רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כָּאָרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם׃
רוּם קָדַשׁ וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ
לָקַח מִכְלְאוֹת צֹאן מֵאַחַר עָלוֹת
כָּלָא הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ
עָלָה בוֹא רָעָה בְּנַחֲלָתוֹ וַיִּרְעֵם כְּתֹם
תָּמַם בִּין לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יְנָחֵם׃
נָחָה זָמוֹר לְאָסָף׃
בּוֹא אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ
הֵכַל שׁוּם טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת
עִיָּה יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת
אָכַל נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
חָסִד חַיָּה בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ
סָבַב דָּמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם
קָבַר הָיָה וְאֵין קוֹבֵר׃ הָיִינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ
לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃ עַד מָה
צָנַף נָעַר יְהוָה תֶּאֱנַף נֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ
אֵשׁ קִנְאָתֶךָ׃ שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל

f

Pătiua.he.Tex.heb. ps.lxx. Trâsla.B.Hiero. Trâs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

מַלְכֻיּוֹת אֲשֶׁר־נִשְׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃	מָלַךְ	regna: que nomẽ tuũ nõ inuocauerũt.	Quia come derũt iacob: τ loch ei⁹ deſolauerũt. He memineri	Eſale. d.64.
כִּי־אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נָוֵהוּ		βασιλείας, ὃι τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Ὅτι κατέ		
הַשַּׁמּוּ׃ אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת	שָׁמַם זָכַר	φαγον τὸν Ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν. Μὴ μνησθῆς		
רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ	קֶדֶם עָנָה	nr̃ay iniquitatũ antiquay. Cito anticipẽt nos		
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי	דָּלַל	ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς		
יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ	כָּבַד	mie tue dñe: Qñ pauper facti sum⁹ nimis. Eld		
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן	נָצַל	οἰκτίρμοί σου κύριε, Ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. Βοή		
שְׁמֶךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה	אָפֵר	tuna nos deus salutaris nr̃: pp glã noiẽ		
אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ	יָדַע	θησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός		
נְקִמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃ תָּבֹא	שָׁפַךְ בּוֹא	tui dñe libera nos. Et ppicius eſto petiõ nr̃a		
לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ	אָסַר גָּדַל	σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν		
תּוֹתַר בְּנֵי תְמוּתָה׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ	יָתַר זֶרַע מוּת שׁוּב	propter nomẽ tuũ. He qñ dicãt gẽtes: vbi		
שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר		ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Μή ποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ		
חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן		eſt deus eor̃: τ innotefiat in nationibus coram		
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר	רָעָה יָדָה	ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ γνωσθήτωσαν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν		
נַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃	עוֹלָם נָגַד	oculis nr̃is vltio ſãguinis ſeruoꝝ		
		ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων		
		tuoꝝ q effuſus ẽ. Introcat in cõſpectu tuo gemitus		
		σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς		
		cõpeditoꝝ. Secũm magnitudinẽ bra		
		τῶν πεπεδημένων. Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίο		
		chij tui: poſtide filios mortificatoꝝ. Red		
		νός σου, πρόθεσοίσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Ἀπόδε		
		de vicinis nr̃is ſeptuplũ in ſinu eor̃:		
		δος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπτάπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν		
		impperiũ ipor̃ qꝫ exprobrauerũt tibi dñe. Nos ãt pplꝰ tuus		
		τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κύ. Ἡμεῖς δὲ λαός σου		
		τ oues paſcue tue: Cõfitebimur tibi deus in		
		καὶ πρόβατα νομῆς σου, Ἀνθομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν		
		ſeculũ: i gñatiõe τ gñationẽ annũtiabimus laudẽ tuã.		
		αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.		
		In finẽ pro iſs qui cõmutabũtur teſti		
		Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρ		
		monij aſaph pſalmus.	79.	
		τύριον τῷ ἀσὰφ ψαλμός.	οϑ'.	

מִמְּלָכוּת אֲשֶׁר נִשְׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃	מָלַךְ	regna: que nomẽ tuũ nõ inuocauerũt.	Quia come derũt iacob: τ loch ei⁹ deſolauerũt. He memineri	Eſale. d.64.
כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נָוֵהוּ		βασιλείας, ὃι τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Ὅτι κατέ		
הַשַּׁמּוּ׃ אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת	שָׁמַם זָכַר	φαγον τὸν Ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν. Μὴ μνησθῆς		
רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ	קֶדֶם עָנָה	nr̃ay iniquitatũ antiquay. Cito anticipẽt nos		
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי	דָּלַל	ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς		
יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ	כָּבַד	mie tue dñe: Qñ pauper facti sum⁹ nimis. Eld		
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן	נָצַל	οἰκτίρμοί σου κύριε, Ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. Βοή		
שְׁמֶךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה	אָפֵר	tuna nos deus salutaris nr̃: pp glã noiẽ		
אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ	יָדַע	θησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός		
נְקִמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃ תָּבֹא	שָׁפַךְ בּוֹא	tui dñe libera nos. Et ppicius eſto petiõ nr̃a		
לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ	אָסַר גָּדַל	σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν		
תּוֹתַר בְּנֵי תְמוּתָה׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ	יָתַר זֶרַע מוּת שׁוּב	propter nomẽ tuũ. He qñ dicãt gẽtes: vbi		
שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר		ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Μή ποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ		
חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן		eſt deus eor̃: τ innotefiat in nationibus coram		
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר	רָעָה יָדָה	ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ γνωσθήτωσαν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν		
נַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃	עוֹלָם נָגַד	oculis nr̃is vltio ſãguinis ſeruoꝝ		
		ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων		
		tuoꝝ q effuſus ẽ. Introcat in cõſpectu tuo gemitus		
		σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς		
		cõpeditoꝝ. Secũm magnitudinẽ bra		
		τῶν πεπεδημένων. Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίο		
		chij tui: poſtide filios mortificatoꝝ. Red		
		νός σου, πρόθεσοίσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Ἀπόδε		
		de vicinis nr̃is ſeptuplũ in ſinu eor̃:		
		δος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπτάπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν		
		impperiũ ipor̃ qꝫ exprobrauerũt tibi dñe. Nos ãt pplꝰ tuus		
		τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κύ. Ἡμεῖς δὲ λαός σου		
		τ oues paſcue tue: Cõfitebimur tibi deus in		
		καὶ πρόβατα νομῆς σου, Ἀνθομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν		
		ſeculũ: i gñatiõe τ gñationẽ annũtiabimus laudẽ tuã.		
		αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.		
		In finẽ pro iſs qui cõmutabũtur teſti		
		Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρ		
		monij aſaph pſalmus.	79.	
		τύριον τῷ ἀσὰφ ψαλμός.	οϑ'.	

לַמְנַצֵּחַ אֶל־שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף	נָצַח עוּד	Ad regis iſrael intẽde: q deducis velut ouẽ	
מִזְמוֹר׃ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן	זָמַר רָעָה יָשַׁב אָזַן	Ὁ τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ὑπὲρ τοῦ Ἀσάφ ψαλμός. Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ πρόσχες, ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβα	
יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃ לִפְנֵי אֶפְרַיִם	יָשַׁב כְּרֻב יָפַע	ioſeph. Qui ſedes ſup cherubim manifeſtare:	
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ	פָּנֶה גֶּבֶר	τον τὸν Ἰωσήφ. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, ἔ	
וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָּנוּ׃ אֱלֹהִים	יָלַד יֶשַׁע	coꝝ ephraim τ beniamin τ manaſſe. Excita po	
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃	שׁוּב אוֹר	ναγτίον ἐφραὶμ καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ. Ἔξεγειρον τὴν δυ	
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד־מָתַי	יָשַׁע	τέτις tuã τ veni: vt ſaluos faciaꝫ nos. Deus cõuerte	
עָשַׁנְתָּ בְּתִפִּלַּת עַמֶּךָ׃ הַאֲכַלְתָּם	כָּלַל אָכַל	νασείαν σου, καὶ ἐλθέ, εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. Ὁ θεὸς ἐπίστρεψ	
לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת	שָׁקָה	nos: τ oſtẽde faciẽ tuã: τ ſalui erimus. Dñe	
שָׁלִישׁ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ	שָׁלַשׁ שׁוֹם	μᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. Κύριε	
וְאוֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ לָמוֹ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת	דּוֹן לָעַג	deus uirtutũ conuerte nos: τ oſtẽde faciẽ tuã:	
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃	נָפַן	δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου,	
מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ גּוֹיִם תְּנָרֵשׁ	נָסַע נָרַשׁ	τ ſalui erimus. Vineã de egypto trãſtuliſti: eieciſti	
וַתִּטָּעֶהָ׃ פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתְּשָׁרֶשׁ	נָטַע פָּנָה	καὶ σωθήσόμεθα. Ἀμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες	
שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ׃ נָסְכוּ הָרִים	שָׁרַשׁ מָלֵא כִּסָּה	ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν. Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐ	
צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי־אֵל׃ תְּשַׁלַּח	צֵל שָׁלַח	ius: τ plãtaſti radices eius: τ implenit	
קְצִירָהּ עַד־יָם וְאֶל־נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃	קָצִיר יָנַק	terrã. Opuit mõtes vmbra eius: τ arbuſta eius	
לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוֹהָ	פָּרַץ אָרָה	γῆν. Ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς	
כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יְכַרְסְמֶנָּה	כָּרַס	cedros dei. Extẽdit palmites ſuos vſq; ad ma	
		τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ. Ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θα	
		re: τ vſq; ad flumina propagines eius.	
		λάσσης, καὶ ἕως ποταμῶν τὰς παραφυάδας αὐτῆς.	
		Vt qd deſtruxiſti macerã eius: τ vindemiãt e	
		Ἵνατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγῶσιν αὐ	
		am oẽs qui pretergrediũtur viã?	
		τὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;	

Exterminauit eā aper de ſylua: ⁊ ſingularis ferus depa
Ἐλυμήνατο αὐτὴν ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονιὰς ἄγριος κατεπ
ſtus eſt eā. Deus virtutū cōuerte te:
ἐβόσατο αὐτήν. Ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον δή, καὶ
reſpice de celo ⁊ vide. Et viſita
ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε. Καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπε
neā iſtā: ⁊ pfice eā: ꝙ plātauit dextera
λον ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά
tua. Et ſup filiū hoīs: quē cōfirmaſti tibi. Ex
σου. Καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ. Ἐμ
cēſa igni ⁊ ſuffoſſa: ab increpatiōe
πεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀνθοκαμμένη, ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ
vultus tui pereūt. Fiat manus tua ſup virū
προσώπου σου ἀπολοῦνται. Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ' ἄνδρα
dexteræ tuæ: ⁊ ſup filiū hoīs: quē cōfirmaſti ti
δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυ
bi. Et nō diſcedimus a te: viuificabis nos: ⁊
τῷ. Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ
nomē tuū inuocabimus. Dñe deus virtutū cō
ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπί
uerte nos: ⁊ oſtēde faciē tuā: ⁊ ſal
στρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σω-
ui erimus.
θησόμεθα.

In finē pro torcularibus pſalmus aſaph. 80.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. π'.

EXultate deo adiutori nr̄o: iubilate
Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε τῷ
deo iacob. Sumite pſalmū ⁊ date tympanū: pſal
θεῷ Ἰακώβ. Λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον, ψαλ
terium iocundū cū citharā. Buccinate in neomenia
τήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ
tuba: in inſigni die ſolēnitatis vr̄e. Quia p̄ceptū
σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. Ὅτι πρόσταγμα
in iſrael eſt: ⁊ iudiciū deo iacob. Teſtimoniū in
τῷ Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ κρῖμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. Μαρτύριον ἐν
ioſeph poſuit illud: cū exiret ipe de ter
τῷ Ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
ra egypti. Linguā ꝙ nō nouerat audiuit: diuertit ab onere
Γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν, ἀπέστησεν ἀπὸ ἀφορίαι τὸν
dorſū eius. Manus eius in cophino ſeruierūt: in
ὦμον αὐτοῦ. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδουλεύσαν, ἐν
tribulatiōe inuocaſti me ⁊ liberaui te. Exaudiui te
θλίψει ἐπεκαλέσω με καὶ ἐρρυσάμην σε. Ἐπήκουσά σου
in abſcōdito tonitrui: ꝓbaui te ſup aquā cō
ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος. Ἐδοκίμασά σε ἐπὶ
tradictiōis. Audi ppls meus ⁊ cōteſtor
ὕδατος ἀντιλογίας. Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτύρομαί
te. Iſrael ſi audieris me: nō erit in te deus re
σοι. Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκούσῃς μου, οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφα-
cens: neq; adorabis deū alienū. Ego enī ſū do
τος, οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ. Ἐγὼ γάρ εἰμι κύ-
minus deus tuus: ꝙ eduxi te de terra egypti. Dila
ριος ὁ θεός σου, ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Πλάτυ-
ta os tuū ⁊ implebo illud. Et nō audiuit ppls
νον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτό. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός
meus vocē meā: ⁊ iſrael nō intēdit mihi. Et dimi
μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχε μοι. Καὶ ἐξαπε-
ſi eos ſm̄ ſtudia cordis eor̄: ibunt
στειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
in adinuētiōibus ſuis. Si ppls meus
πορεύσονται ἐν ταῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Εἰ ὁ λαός μου
audiſſet me: iſrael in viis meis ſi ambulaſſet: pro nihilo
ἤκουσέ μου, Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδὲ
forſitā inimicos eor̄ humiliaſſē. Et ſup tribu-
νὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα. Καὶ ἐπὶ τοὺς θλί-
lātes eos miſiſſē manū meā. Inimi-
βοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου. Οἱ ἐχ-
ci dñi mētiti ſūt ei: ⁊ erit tps eor̄
θροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν
in ſeculū. Et cibauit eos
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς

Deū. 91.

Ero. 33.

aper de ſylua: & oēs be
ſtie agri depaſte ſūt eā.
Deus exercituū reuer
tere obſecro: reſpice de
de celo & vide & viſita
vineam hanc.
Et radicē quā plātauit
dextera tua: & ſup filiū
quē confirmaſti tibi.
Succenſa igni & effo
diruta: ab increpatiōe
faciei tue pereant.
Fiat manus tua ſup vi
rū dextere tue: & ſup fi
liū hoīs quē cōfirma
ſti tibi. Et non recede
mus a te: viuificabis
nos & in noīe tuo voca
bimus. Dñe deus exer
cituū cōuerte nos: & o-
ſtende faciem tuam &
ſalui erimus.

Victori pro torculari
bus: aſaph. 81.

Lætate deū fortitu
dini nr̄ā: iubilate
deo iacob. Aſſumite
carmen & date tympa
nū: citharā decorā cū
pſalterio. Clangite
in neomenia buccina:
in medio mēſe die ſolē
nitatis vr̄e. Quia legiti
mū iſrael eſt: & iudiciū
deo iacob. Teſtimoni-
um in ioſeph
poſuit eū cū egrederē-
tur de terra egypti: &
labiū quod neſciebam
audiui. Amoui ab onere hūe
rum eius: manus eius
a cophino ſeruierunt.
In tribulatione inuoca
ſti & erui te: exaudiui te
in abſcōdito tonitrui:
pbaui te ſup aquā cō-
tradictiōis. Sp. Audi
populē meus & con-
teſtor te iſrael ſi
audieris me. Nō ſit in
te deus alienus: &
nō adores deū pere
grinū. Ego
dñs deus tuus qui edu-
xi te de terra egypti:
apl̄os tuū & iplebo il
lud. Et non audiuit
ppls meus vocē meā:
& iſrael nō credidit mi
hi. Et dimiſi eū i prauī-
tate cordis ſui: ambula
būt in cōſiliis ſuis. Vti-
nā populus meus audiſ
ſet me: iſrl in viis meis
ambulaſſet. Quaſi nihi-
lū inimicos ei humiliaſ
ſem: & ſup hoſtes corū
vertiſſē manū meam.
Qui oderūt dñm nega
bunt eū: & erit tps eo-
rū i ſecło. Et cibauit eos

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃ lxxvi.

חֲזִיר מִיָּעַר יְזִיזֵם שָׂדַי וְיִרְעֶנָּה׃
רְעֵה נָבָט אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט
מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃
וְכַנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל בֵּן
אֻמַּצְתָּה לָךְ׃ שְׂרוּפָה בָאֵשׁ
כְּסוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יאבדו׃
תְּהִי יָדְךָ עַל אִישׁ יְמִינֶךָ עַל בֶּן
אָדָם אִמַּצְתָּ לָךְ׃ וְלֹא נָסוֹג מִמֶּךָּ
תְּחַיֵּינוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃ יְהוָה
אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר
פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ lxxvi.
עַל הַגִּתִּית לְאָסָף׃ רַנְּנוּ
לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי
יַעֲקֹב׃ שְׂאוּ זִמְרָה וְתְנוּ תֹף
כִּנּוֹר נָעִים עִם נֵבֶל׃ תִּקְעוּ
בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ עֵדוּת בִּיהוֹסֵף
שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם
אֶשְׁמַע שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃
הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו
עָבְרוּ מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃ בַּצָּרָה קָרָאתָ
וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם
אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה׃ שְׁמַע
עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם
תִּשְׁמַע לִי׃ לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר׃ אָנֹכִי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ׃ וְלֹא שָׁמַע
עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי׃
וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם
יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃ לוּ עַמִּי
שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ׃
כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם
אָשִׁיב יָדִי׃ מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ
לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם׃ וַיַּאֲכִלֵהוּ

Prima.he.Ter.heb. ps.lxxxii. Trãsla.B.Hiero. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

מַחֲלַב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ׃ חֵלֶב
ex adipe frumẽti: & de petra melle ſaturauit eos.
חִטָּה
מִזְמוֹר לְאָסָף lxxxii. זֶמֶר
Pſalmus aſaph. 82.
אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב יָצַב יָעַד
Deus ſtetit in cetu dei: in medio
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃ עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ שֶׁפֶט
deos diiudicat. Vſq; quo iudicatis
עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה׃ פָּנֶה נָשָׂא
iniquitatẽ: & facies impiorum ſuſcipitis? Sẽp.
שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ יָתֹם עָנָה
Iudicate pauperi & pupillo: egenum & inopẽ iuſtificate. Saluate
הַצְדִּיקוּ׃ פַּלְטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רוּשׁ צָדַק
inopẽ & paperẽ: de mãu impiorũ liberate. Non
רְשָׁעִים הִצִּילוּ׃ לֹא יָדְעוּ וְלֹא בִין הָלַךְ
cognoſcunt neq; intelligunt: in tenebris ambulãt: mouebũtur
יִתְהַלְכוּ יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי מוט יָסַד
omnia fundamẽta terre. Ego dixi dii eſtis: & filii excelſi
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃ עֶלְיוֹן
omnes vos. Ergo qñ ſicut homines moriemini: & qñ vnus de principibus cadetis. Surge
אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ׃ מות שׁוּר
deus iudica terram: qm̃ tu hereditabis omnes gentes.
קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם׃ נָחַל
Canticũ pſalmi aſaph.
lxxxiii. שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃ שוּר זָמַר
83.
אֱלֹהִים אַל דְּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃ דמה חרשׁ שׁקט
Deus non ſilẽtium tibi: ne ſileas neq; & non quieſcas deus.
כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ הָמָה שָׂנֵא
Quia ecce inimici tui tumultuati ſunt: & qui oderũt te eleuauerũt caput.
עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עֲרם צָפַן
Cõtra populũ tuũ nequiter tractauerunt:
עַל צְפוּנֶיךָ׃ אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם צָפַן יָלַג
inierũt cõſiliũ aduerſus arcanũ tuũ. Dixerũt
מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוד׃ כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יָחַדּוּ יעץ
venite & cõteramus eos de gẽte: & nõ ſit memoria
עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ׃ אָהֳלֵי אֱדוֹם כרת
nois iſrael vltra. Qm̃ tractauerũt corde pariter: cõtra te fedus pepigerũt.
וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים׃ גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם
Tabernacula idumee & iſmaelitarũ moab & agareni.
יֹשְׁבֵי צוֹר׃ גַּם אַשּׁוּר נִלְוָה לָוָה
Gebal & ãmon & amalec: paleſtina cum habitatoribꝰ tyri. Sed & aſſur venit
עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי לוֹט סֶלָה׃ הָיָה זְרַע
cũ eis: facti ſunt brachium filiorũ loth. Sp.
עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְּיָבִין
Fac illis ſicut madiã & ſiſare: ſicut iabin
בְּנַחַל קִישׁוֹן׃ נִשְׁמְדוּ בְעֵין דֹּאר שָׁמַד
in torrente ciſſon. Cõtriti ſunt in endor:
הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה׃ שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ הָיָה שׁוּת
facti ſunt ſterqliniũ terre. Pone duces eorum
כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וְכִזֶבַח וְכִצַלְמֻנָּע זְאֵב זֶבַח צַלְמֻנָּע
ſicut oreb & ſicut zeb: & ſicut zebee & ſalmanab oẽs principes eorũ.
כָּל נְסִיכֵמוֹ׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירָשָׁה יָרַשׁ
Qui dixerũt poſſidea mus nobis pulchritudinẽ dei. Deus meus põe
לָנוּ אֶת נְאוֹת אֱלֹהִים׃ אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ נָוֶה
eos vt rotã: quaſi ſtipulã añ facie vẽti. Quo ignis cõburit ſyluã: & ſicut flãma
כְּגַלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ׃ כְּאֵשׁ גַּלַּל בָּעַר
duorat mõtes. Sic pſeqre eos in tẽpeſtate tua: & i turbie tuo
תִּבְעַר יַעַר וּכְלַהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃ בָּעַר לָהַט
ita pſequẽris illos in tẽ
כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרָתֶךָ וּבְסוּפָתְךָ תְבָהֲלֵם בָּהַל

ex adipe frumẽti: & de petra melle ſaturauit eos.
ἐκ στέατος πυροῦ, καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχορτασεν αὐτούς.
Pſalmus aſaph. 81.
Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. πγ.
Deus ſtetit in ſynagoga deorũ: in medio aũt deos diiudicabit. Vſq; quo iudicatis iniquitatẽ: & facies pctõrũ. Ἐως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν ſumitis? Iudicate pupillo & egeno: humilẽ & paupez iuſtificate. Eripite paupem & egenũ: de manu pctõrũ liberate eũ. Neſcierũt neq; intellexerũt: in tenebris ambulãt. Mouebũtur oẽs terre. Ego dixi: dii eſtis & filij excelſi omnes vos. Vos aũt ſicut homines moriemini: & ſicut vnus de pricipibus cadetis. Surge deus iudica trã: qm̃ tu hereditabis in oibus gẽtibus.
Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου οἵες: ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. Ἀνάστα ὁ θεὸς κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν.
Canticũ pſalmi aſaph. 82.
Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ ἀσάφ. πβ
Deus qs ſimilis erit tibi: ne taceas neq; cõpeſcaris deus. Qm̃ ecce inimici tui ſonuerũt: & qui odẽrũt te extulerũt caput. Sup ppls tuũ malignauerũt cõſiliũ: & cogitauerũt aduerſus ſctos tuos. Dixerũt: venite & diſpdamus eos de gẽte: & nõ memoret nomẽ iſrael vltra. Qm̃ cogitauerũt vnanimiter ſimul: aduerſus te teſtamẽtũ diſpoſuerũt. Tabernacula idumeoꝝ & iſmaelite: moab & agareni. Gebal & ammon & amalec: Alienigene cũ habitatibus tyri. Etenim & aſſur venit cũ illis: facti ſunt in adiutoriũ filijs lot. Dipſ. Fac illis ſicut madiã & ſiſare: ſicut iabin in torrente ciſſon. Diſpierũt in endor: facti ſũt ſtercus trã. Pone pncipes eoꝝ ſicut oreb & zeb & zebee & ſalmana: oẽs pncipes eoꝝ. Qui dixerũt: hereditate poſſideam⁹ nos bis ſctuariũ dei. Deus meus pone illos vt rotã: ſicut ſtipulã añ facie vẽti. ὡς τροχόν, ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου. Sicut ignis q̃ cõburet ſyluã: ſicut flãma q̃ cõburet mõtes. Ita pſeqris illos in tẽ tẽpeſtate tua: & in ira tua
Ὡσεὶ πῦρ ὃ διαφλέξει δρυμόν, ὡσεὶ φλὸξ ἣ καταφλέξει ὄρη. Οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι σου, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου

Trāſl. Bre. Lxx. cū interp̄. latina. Trāſla. B. Dic. Tex. heb. p̄s. lxxxiiii. Pītiua. he.

turbabis eos. Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ q̄rēt nomē tuū dñe. Erubeſcāt ⁊ turbētur in ſeculū ſeculi: ⁊ cōfundā tur ⁊ pereāt. Et cognoſcāt: q̄ nomē tibi dñs: tu ſolus altiſſimus in oīa ſæ.

συνταραξεῖς αὐτούς. Πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας, ⁊ ζητήσουσί σου τὸ ὄνομα κύριε. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ταραχθήτωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐντραπήτωσαν ⁊ ἀπολέσθωσαν. Καὶ γνώτωσαν, ὅτι ὄνομά σοι κς, σὺ μόνος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

In finē pro torcularibus filijs core psalmus. xs.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς κορέ ψαλμός. ϖγ΄

Quā dilecta tabnacula tua dñe ⁊tu

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε τῶν δυνάμε τῶν. Ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυ ρίου. Ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν ζῶντα. Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὼν νοσ σιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς. Τὰ θυσιαστήριά σου κύριε

mini: ⁊ ſit rex me⁹ ⁊ deus meus. Bti q̄ habitāt in domo tua: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Bti vir: cui eſt auxiliū

τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰ νέσουσί σε. Διάψαλμα. Μακάριος ἀνήρ, ὧ ἔστιν ἀντίληψις

dabūt te. Dp̄. Btus vir: cui eſt auxiliū ipſi abs te: aſcēſiones in corde ſuo diſpoſuit. In valle lachrymaꝝ: in loco quē poſuit: ⁊

ipſi ſunt te: aſcēſiones in corde ſuo diſpoſuit. In αὐτῷ παρασκευάσαι, ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο. Εἰς valle lachrymaꝝ: in loco quē poſuit: ⁊ τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τόπον ὃν ἔθετο, καὶ eñ būdictiōes dabit legis lator. Ibunt de ⁊tu

τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τόπον ὃν ἔθετο, καὶ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν. Πορεύσονται ἐκ δυνάμε

te in ⁊tu: videbit deus deoꝝ in ſion. Dñe deus

τε in ⁊tu: videbit deus deoꝝ in ſion. Dñe deus ως εἰς δύναμιν, ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν σιών. Κύριε ὁ θεὸς ⁊tu ex audi orone meā: aurib⁹ pcipe

ων δυνάμεων εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι deus iacob. Dp̄. Protector nr aſpice deus: ὁ θεὸς Ἰακώβ. Διάψαλμα. Ὑπερασπιστὰ ἡμῶν ἴδε ὁ θεός, ⁊ reſpice in facie chriſti tui. Quia meli

ὁ θεὸς Ἰακώβ. Διάψαλμα. Ὑπερασπιστὰ ἡμῶν ἴδε ὁ θεός, ⁊ ἔπιβλεψον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. Ὅτι κρεῖσ

or: ē dies vna in atriis tuis: ſup milia.

σων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, ὑπὲρ χιλιάδας. Elegi abiectus eſſe in domo dei mei Ἐξελεξάμην παραῤῥιπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ μου

magis ꝙ habitare me in tabnaculis pctōꝝ. Quia miſeri μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. Ὅτι ἔλε cordiā ⁊ ⁊tatē diligit dñs: deus gr̄as ⁊ gl̄ā da

ος καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος, ὁ θεὸς χάριν καὶ δόξαν δώ bit. Dñs nō p̄uabit bonis eos qui ambulāt in innocētia.

σει. Κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακίᾳ. Dñe deus ⁊tuū btūs hō⁹ qui sperat in te.

Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

In finē filijs core psalmus. 84.

Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορέ ψαλμός. πδ΄.

Benedixiſti dñe trāt tuā: auertiſti capti

Εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου, ἀπέστρεψας τὴν αἰχμα uitatē iacob. Remiſiſti iniq̄tates plebi tue: coopuiſti

λωσίαν Ἰακώβ. Ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου, ἐκάλυψας oia pcta eoꝝ. Mitigaſti oēs

πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ira tuā: auertiſti ab ira indignatōis tue. Cōuerte

ὀργήν σου, ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. Ἐπίστρεψον nos deus ſalutaris nr: ⁊ auerte ira tuā

ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου a nobis. Nūqd in eternū irāſceris nobis: aut extēdes

ἀφ' ἡμῶν. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ὀργισθήσῃ ἡμῖν; ἢ διατενεῖς τὴν ὀρ ira tuā a gñatiōe in gñationē? Deus tu cōuerſus

γήν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Ὁ θεὸς σὺ ἐπιστρέψας viuificabis nos: ⁊ plebs tua

ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ ὁ λαός σου

q̄ cōturbabis eos. Imple facies eorū ignominia: & q̄rēt nomen tuū dñe. Confundātur & conturbētur vſq; in ſeculū: & erubeſcant & pereant. Et ſciant quia nomē tuū eſt dñs: tu excelſus ſuper omnem terram.

Victori pro torcularibus filiorū core ps. 84

Quam dilecta tabernacula tua

dñe exercituum. Deſiderat & deficit anima mea in atria domini: cor meum & caro mea laudabūt deū viuē tem. Siquidem paſſer inuenit domum: & auis nidum ſibi vbi ponat pullos ſuos: altaria tua

dñe exercituū rex meus & deus meus. Beati qui habitant in domo tua: adhuc laudabūt te.

Sp. Btus hō cuius in te eſt fortitudo: ſemite in corde ſuo. Tranſeuntes in vallem fletus

fontē ponēt eā: benedictiōe quoq; amicietur doctor. Ibunt de fortitudiē in fortitudinē: apparebūt apud deū in ſion. Domine deus

exercituū exaudi oratiōnem meam: auſcultа deus iacob. Semper.

Clypeus noſter vide deus: & attende facie xp̄i tui. Quā melior ē dies in atriis tuis ſuper milia: elegi abiectus eē in domo dei mei magis quā habitare in taberna culis impietatis. Quia ſol & ſcutū dñs deus: gram & gloriā dabit dñs: nec phibebit bonū ab his q ābulāt in pfectiōe. Dñe exercituū btus hō qui cōfidit in te

Victori filiorū core ps

Placaſti dñe 85.

fre tue: reduxiſti captiuitatē iacob. Dimiſiſti iniquitatē pplo tuo: opuiſti oia pcta eorū. Sp. Cōtinuiſti oēm idignationē tuā: cōuerſus es ab ira furoris tui. Cōuerte nos deus ſalutaris nr: & ſolue ira tuā ad uerſum nos. Noli in eternū iraſci nobis: extendēs ira tuā in gñatiōnē & generationem. Nonne tu reuertens viuificabis nos: & pplus tuus

ערה בפנה תבהלם : מלא פניהם קלון
קלה בקשו שמך יהוה : יבשו
רוש ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו:
בהל חפר וידעו כי אתה שמך יהוה לבדך
אבד בדד עלה עליון על כל הארץ:

lxxxiii.

נצח למנצח על הגתית לבני קרח
זמר יד מזמור : מה ידידות משכנותיך
שכן כסף יהוה צבאות: נכספה ונם כלתה
כלה נפשי לחצרות יהוה לבי ובשרי
רנן צפר ירננו אל אל חי : נם צפור
דרר קנן מצאה בית ודרור קן לה אשר
שות ברח שתה אפרחיה את מזבחותיך
זבח יהוה צבאות מלכי ואלהי: אשרי
ישב הלל יושבי ביתך עוד יהללוך סלה:
עז סלל אשרי אדם עוז לו בך מסלות
בלבבם : עברי בעמק הבכא
עין שות מעין ישיתוהו נם ברכות תעטה
עטה ירה מורה: הלכו מחיל אל חיל יראה
ראה אל אלהים בציון: יהוה אלהים
צבא שמעה תפלתי האזינה
אלהי יעקב סלה: מנגנו ראה
נבט פנה אלהים והבט פני משיחך: כי טוב
משח סכך יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף
בית אלהי מדור באהלי רשע: כי
שמש ומנן יהוה אלהים חן וכבוד
נתן נגע יתן יהוה לא ימנע טוב להולכים
הלך תמם בתמים: יהוה צבאות אשרי אדם
בטח בך

lxxxiv.

נצח למנצח לבני קרח
זמר בצה מזמור: רצית יהוה ארצך שבת
שוב שבה שבות יעקב: נשאת עון עמך כסית
כסה כל חטאתם סלה: אספת כל
שוב חרה עברתך השיבות מחרון אפך:
שוב פור שובנו אלהי ישענו והפר
עלם אנף כעסך עמנו: הלעולם תאנף
משך בנו תמשך אפך לדור ודר:
שוב מה הלא אתה תשוב תחיינו ועמך

Pstiua.he.Tex.heb. ps.lxxxvi.Trãsla.B.Piero. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

יִשְׂמְחוּ בָךְ׃ תֹּאבֵנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ וְיִשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ׃ אֶשְׁמְעָה מַה יְדַבֵּר הָאֵל יְהוָה כִּי יְדַבֵּר שָׁלוֹם

'letabitur in te. Ostende nobis dñe misericordiam tuam: & salutare tuũ da nobis. Audiã qd loqtur deus dñs: loqtur enĩ pacẽ ad pplm suũ & ad sctos suos: vt nõ conuertãtur ad stultitiã. Verũtamẽ ppe est his qui timent eũ salutare eius: vt inhabitet gria in tra nra. Mia & veritas obuiauerũt sibi: iustitia & pax deosculate sunt. Veritas de terra orta ẽ: & iustitia de celo prospexit. Sed & dns dabit bonũ: & terra nra dabit germẽ suũ. Iustitia añ eũ ibit: & ponet in via gressus suos.

Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσιός εἰμι· σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ. Ἐλέησόν με κύριε ὅτι πρός σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Εὔφραινον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρός σὲ κύριε τὴν προσευχήν μου, καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι ἐπήκουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστι κατὰ τὰ ἔργα σου. Πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε· καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου, ὅτι μέγας εἶ σύ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος. Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφραινέσθω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ᾅδου κατωτάτου. Ὁ θεὸς παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεός μου οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ

ketabitur in te. Ostẽde nobis dñe miaz tuã: & salutare tuũ da nobis. Audiã qd loqtur in me dñs deus. Quĩ loqtur pacẽ in plebẽ suã: & sup sctos suos: & sup eos qui cõuertũt ad cor. Verũtñ ppe timẽtes eũ sa lutare ipsi: vt inhabitet gria in tra nra. Mia & veritas obuiauerũt: iustitia & pax osculate sũt. Veritas de tra orta est: & iustitia de celo prospexit. Et enĩ dñs dabit beni gnitatẽ: & tra nra dabit fructũ suũ. Iusti tia ante eũ ambulabit: & ponet in via gressus suos.

Oratio dauid. 85.

Προσευχὴ τῷ δαυίδ. πέ.

Clina dñe aurẽ tuã & exaudi me: quĩ inops & pauper sũ ego. Custodi aiaz meã: quĩ sanctus sũ: saluũ fac seruũ tuũ deus meus qui confidit in te. Miserere mei dñe quĩ ad te clamabo tota die. Letifica aiaz serui tui: quia ad te dñe aiam meã leuaui. Quia tu dñe suauis & mitis: & multe misericordie

Oratio dauid. 86.

Clina dñe aurẽ tuam & exaudi me: quia egenus & pauper sum ego. Custodi aniam meã quĩ sctus sum: saluum fac seruũ tuum deus meus qui confidit in te. Miserere mei dñe: quĩ ad te clamabo tota die. Letifica aiam serui tui: quia ad te dñe aiam meã leuaui. Tu es dñe bonus & ppicia bilis: & multus mia his qui inuocãt te. Exaudi dñe oronẽ meã: & auscultа vocẽ depcationũ mearũ. In die tribulatiõis mee inuocabo te: quia exaudies me. Nõ est silis tui in diis dñe: & non est iuxta opera tua. Oẽs gentes quas fecisti venient & adorabũt coram te dñe: & glorificabũt nomẽ tuũ. Quia magnus es tu & faciens mirabilia: tu es deus solus. Doce me domine viam tuam: vt ambulem in veritate tua: vnicum fac cor meum vt timeat nomẽ tuum. Confitebor tibi dñe deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomẽ tuũ in eternũ. Quia mia tua magna est super me: & eruisti aniam meam de inferno extremo. Deus supbi surrexerunt aduersus me: & cetus robustorum quesierunt aniam meam & non posuerunt te in conspectu suo. Tu autem dñe deus misericors & clemens: patiẽs & multe misericordie

יְשַׂמְּחוּ		letabitur
בָּךְ׃		in te.
תֹּאבֵנוּ		Ostẽde nobis
יְהוָה		dñe
חַסְדֶּךָ		misericordiam tuam:
וְיִשְׁעֲךָ		& salutare tuũ
תִּתֶּן		da
לָנוּ׃		nobis.
אֶשְׁמְעָה		Audiã
מַה		qd
יְדַבֵּר		loqtur
הָאֵל		deus
יְהוָה		dñs:
כִּי		loqtur
יְדַבֵּר		enĩ
שָׁלוֹם		pacẽ
אֶל־עַמּוֹ		ad
וְאֶל־חֲסִידָיו		pplm suũ & ad sctos suos:
וְאַל־יָשׁוּבוּ		vt nõ
לְכִסְלָה׃		conuertãtur
אַךְ־קָרוֹב		ad stultitiã. Verũtamẽ
לִירֵאָיו		ppe est his qui timent eũ
יְשׁוּעָתוֹ		salutare eius:
לִשְׁכֹּן		vt inhabitet
כָּבוֹד		gria in
בְּאַרְצֵנוּ׃		tra nra.
חֶסֶד		Mia & veritas
וֶאֱמֶת		obuiauerũt:
נִפְגָּשׁוּ		iustitia & pax
צֶדֶק		osculate
וְשָׁלוֹם		sũt.
נָשָׁקוּ׃		Veritas
אֱמֶת		de terra
מֵאֶרֶץ		orta
תִּצְמָח		ẽ:
וְצֶדֶק		& iustitia
מִשָּׁמַיִם		de celo
נִשְׁקָף׃		prospexit.
גַּם		Sed & dns
יְהוָה		dabit
יִתֵּן		bonũ:
הַטּוּב		& terra nra
וְאַרְצֵנוּ		dabit
תִּתֵּן		germẽ suũ.
יְבוּלָהּ׃		Iustitia
צֶדֶק		añ eũ
לְפָנָיו		ibit:
יְהַלֵּךְ		& ponet
וְיָשֵׂם		in via
לְדֶרֶךְ		gressus
פְּעָמָיו׃		suos.

lxxxvi.

תְּפִלָּה		Oratio
לְדָוִד		dauid.
הַטֵּה		86.
יְהוָה		Clina
אָזְנְךָ		dñe
עֲנֵנִי		aurẽ tuam & exaudi me:
כִּי		quia
עָנִי		egenus
וְאֶבְיוֹן		& pauper
אָנִי׃		sum
שָׁמְרָה		ego.
נַפְשִׁי		Custodi
כִּי		aniã
חָסִיד		meã
אָנִי		quĩ sanctus
הוֹשַׁע		sum:
עַבְדְּךָ		saluum fac
אַתָּה		seruũ tuum
אֱלֹהַי		deus
הַבּוֹטֵחַ		meus
אֵלֶיךָ׃		qui confidit in te.
חָנֵּנִי		Miserere
אֲדֹנָי		mei
כִּי		dñe:
אֵלֶיךָ		quĩ
אֶקְרָא		ad te
כָּל־הַיּוֹם׃		clamabo
שַׂמַּח		tota die.
נֶפֶשׁ		Letifica
עַבְדֶּךָ		aiam
כִּי		serui tui:
אֵלֶיךָ		quia
אֲדֹנָי		ad te
נָשָׂאתִי		dñe
נַפְשִׁי׃		aiam meã leuaui.
כִּי		Tu
אַתָּה		es
אֲדֹנָי		dñe
טוֹב		bonus
וְסַלָּח		& ppicia
וְרַב־חֶסֶד		bilis:
לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃		& multus mia
הַאֲזִינָה		his
יְהוָה		qui inuocãt te.
תְּפִלָּתִי		Exaudi
וְהַקְשִׁיבָה		dñe
בְּקוֹל		oronẽ meã:
תַּחֲנוּנוֹתָי׃		& auscultа
בְּיוֹם		vocẽ
צָרָתִי		depcationũ
אֶקְרָאֶךָּ		mearũ.
כִּי		In die
תַעֲנֵנִי׃		tribulatiõis
אֵין		mee
כָּמוֹךָ		inuocabo te:
בָּאֱלֹהִים		quia
אֲדֹנָי		exaudies me.
וְאֵין		Nõ
כְּמַעֲשֶׂיךָ׃		est
כָּל		silis
גּוֹיִם		tui
אֲשֶׁר		in
עָשִׂיתָ		diis
יָבוֹאוּ		dñe:
וְיִשְׁתַּחֲווּ		& non
לְפָנֶיךָ		est
אֲדֹנָי		iuxta
וְיכַבְּדוּ		opera
לִשְׁמֶךָ׃		tua.
כִּי		Oẽs
גָדוֹל		gentes
אַתָּה		quas
וְעֹשֵׂה		fecisti
נִפְלָאוֹת		venient
אַתָּה		& adora
אֱלֹהִים		bunt
לְבַדֶּךָ׃		coram te
הוֹרֵנִי		dñe:
יְהוָה		&
דַּרְכֶּךָ		glorificabũt
אֲהַלֵּךְ		nomẽ tuũ.
בַּאֲמִתֶּךָ		Quia
יַחֵד		magnus es tu
לְבָבִי		&
לְיִרְאָה		faciens
שְׁמֶךָ׃		mirabilia:
אוֹדְךָ		tu es
אֲדֹנָי		deus
אֱלֹהַי		solus.
בְּכָל		Doce me
לְבָבִי		domine
וַאֲכַבְּדָה		viam tuam:
שִׁמְךָ		vt
לְעוֹלָם׃		ambulem
כִּי		in veritate
חַסְדְּךָ		tua:
גָּדוֹל		vnicum fac
עָלָי		cor meum
וְהִצַּלְתָּ		vt timeat
נַפְשִׁי		nomẽ tuum.
מִשְּׁאוֹל		Confitebor
תַּחְתִּיָּה׃		tibi
אֱלֹהִים		dñe
זֵדִים		deus meus
קָמוּ		in toto
עָלָי		corde meo:
וַעֲדַת		& glorificabo
עָרִיצִים		nomẽ tuũ
בִּקְשׁוּ		in
נַפְשִׁי		eternũ.
וְלֹא		Quia
שָׂמוּךָ		mia tua
לְנֶגְדָּם׃		magna
וְאַתָּה		est
אֲדֹנָי		super me:
אֵל		&
רָחוּם		eruisti
וְחַנּוּן		aniam
אֶרֶךְ		de inferno
אַפַּיִם		extremo.
וְרַב		Deus
חֶסֶד		supbi
וֶאֱמֶת׃		surrexerunt
		aduersus me:
		& cetus
		robustorum
		quesierunt
		aniam meam
		& non
		posuerunt te
		in conspectu suo.
		Tu
		autem
		dñe
		deus
		misericors
		&
		clemens:
		patiẽs
		& multe
		misericordie

verax. Respice in me ⁊ miserere mei: da ſm
ἀλησινός. Ἐπίβλεψον ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, δὸς τὸ κρά=
pertū tuū puero tuo ⁊ ſaluū fac filiū ancil
τος σου τῷ παιδί σου καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδί=
le tue. Fac mecū ſignū in bonū: ⁊ vide
ϑ.10. σκης σου. Ποίησον μετ᾽ ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ ἰδέτω
ant q̄ oderūt me: ⁊ cōfundātur. Quīm tu dñe
σαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν. Ὅτι σὺ κύριε
adiuuiſti me ⁊ cōſolatus es me.
ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

Filiis core pſalmus cāticī. 86.
Τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς. πϛ'.

FUndamēta eius in mōtibus ſctis. Diligit
Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ἀγαπᾷ
dñs portas ſion: ſup oīa tabnacula ia
κύριος τὰς πύλας σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ια
cob. Gloriosa dicta ſūt de te ciuitas dei.
κώβ. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
Memor ero raab: ⁊ babylōis ſcientibus me. Et
Μνησθήσομαι ῥαάβ, καὶ βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί με. Καὶ
ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ pplūs ethiopū: hi
ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι
fuerūt illic. Mater ſiō dicet hō: ⁊ ho
ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρω=
mo natus eſt in ea: ⁊ ipe fundauit eā altiſ
πος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψι
ſimus. Dñs narrabit in ſcripturis pplorū: ⁊ pncipū
στος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τοῦ
hoꝝ qui fuerūt in ea. Sicut lętātiū omni=
τῶν τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ὡς εὐφραινομένων πάν=
um habitatio in te.
των ἡ κατοικία ἐν σοί.

Cāticū pſalmi filiis core: in finē pro maeleth
Ὠδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ
ad reſpōdēdū: intellectus eman iſraelitę. 87.
τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως αἰμὰν τῷ ἰσραηλίτῃ. πζ'.

OOmine deus ſalutis mee: die clamaui ⁊ i no=
Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυ
cte coꝝ te. Intret in cōſpectu tuo oſo mea.
κτὶ ἐναντίον σου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου
Inclina aurē tuā ad preceꝫ meā: qꝛ repleta ē malis
Κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐπλήσθη κακῶν
aīa mea: ⁊ vita mea iferno appꝓpiquit. Estimatus ſum
ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισε. Προσελογίσθην
cū deſcēdētibus in lacū. Factꝰ ſū ſicut ho
μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρω
mo ſine adiutorio: inter mortuos liber. Sicut vulnerati dor
πος ἄβοηθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡσεὶ τραυματίαι κα=
mientes in ſepulchris: q̄ nō es memor ampliꝰ: ⁊ ipi de ma
θεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χει
nu tua repulſi ſūt. Posuerūt me in lacu inferiori: in te
ρός σου ἀπώσθησαν. Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκο
nebris ⁊ umbra mortis. Sup me cōfirmatꝰ ē furor tuꝰ:
τεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπεσκήριχθη ὁ θυμός σου,
⁊ oēs elatiōes tuas induxiſti ſup me. Dī.
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ᾽ ἐμέ. Διά=
Longe fecīſti notos meos a me: poſuerūt
ψαλμα, Ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἔθεντό
me abominatiōnē ſibi. Traditꝰ ſū ⁊ nō egrediebar:
με βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην,
oculi mei lāguerūt pre inopia. Clamaui
οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας. Ἐκέκραξα
ad te dñe tota die: expādi ad te
πρὸς σὲ κύριε ὅλην τὴν ἡμέραν, διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς
manus meas. Nūqd mortuis facies mirabilia: aut me
χεῖράς μου. Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια, ἢ ἰα=
dici ſuſcitabūt ⁊ cōfitebūtur tibi? Nūqd narrabit
τροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; Μὴ διηγήσεταί
aliqs in ſepulchro miaz tuā: ⁊ veritatē tuā in
τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν
pditiōe? Nūqd cognoſcētur in tenebris
τῇ ἀπωλείᾳ; Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει ꝯꝯꝯꝯꝯ

'& verax. ᵐRespice ⁿad
me° & miſerere mei: ᵖda
ᵍfortitudinem tuā ʳſeruo
tuo: ˢ& ſalua ᵗfiliū ᵘancil=
le tue. ˣFac ʸmecū ᶻ ſignū
ᵃ in bonitate: ᵇ& videant
ᶜqui oderunt me ᵈ& con
fundantur: ᵉquia ᶠtu ᵍdo=
mine ʰauxiliatus es mihi
ⁱ & conſolatus es me.
ᵃFiliorum ᵇcore ᶜpſal=
mus ᵈcantici. 87.
RVndamētū eius ᶠin
mōtibus ᵍſāctuarii.
ʰDiligit ⁱdñs ᵏportas ˡſiō:
ᵐſup oīa ⁿtabernacula ᵒia
cob. ᵖGloriosa ᵍdicta ſūt
ʳi te ˢciuitas ᵗdei. ᵘ Sēper.
ˣCōmemorabor ʸſup bie
ᶻ& babylōis ᵃſcientib ᵇme:
ᵇecce ᶜpaleſtina ᵈ & tyrus
ᶜcū ᶠethiopia ᵍiſte ʰnatus
eſt ⁱibi. ᵏAd ſiō autē ˡdice=
tur: ᵐvir ⁿ& vir ᵒnatus eſt
ᵖin ea: ᵍ& ipſe ʳfundauit
eā ˢexcelſus. ᵗ Dñs ᵘnarra
bit ᵛſcribēs ʷpopˣlos: ʸiſte
ᶻnatus eſt ᵃibi. ᵇ Semper.
ᶜEt cātores ᵈquaſi in cho
ris: ᵉoēs ᶠfōtes mei ᵍi te.
ᵃCāticū ᵇcarminis ᶜfili
orū ᵈcore: ᵉvictori ᶠſuper
ᵍchorū ʰad pcinēdū: ⁱeru
ditio ᵏhemā ˡezraite. 88.
OOmine ⁿdeus ᵒſalu=
tis mee per ᵖdiē ᵍcla
maui: ʳin nocte ˢcorā te.
ᵗIngrediatur ᵘante te ᵛo=
ratio mea: ʷinclina ˣaurē
tuā ʸad laudationē meā.
ᶻQuia ᵃrepleta eſt ᵇmalis
ᶜanima mea: ᵈ& vita mea
ᵉad infernū ᶠdeſcendit.
ᵍReputatus ſum ʰcū ⁱde=
ſcēdentibus in ʲlacū: ᵏfa
ctus ſum ˡquaſi hō ᵐinua
lidus. ⁿInter mortuos ᵒli
ber: ᵖſicut ᵍinterfecti ʳdor
miētes ˢin ſepulchro ᵗquo
rū ᵘnō ᵛrecordaris ʷampli
us: ˣ& qꝛa manu tua ʸab=
ſciſi ſunt. ᶻPoſuiſti me ᵃin
lacu ᵇnouiſſimo: ᶜin tene
bris ᵈ& in ꝓfundo. ᵉSup
me ᶠcōfirmatus ē ᵍ furor
tuus: ʰ& cūctis ⁱfluctibus
tuis ᵏafflixiſti me. ˡSp.
ᵐLōge feciſti ⁿnotos me=
os ᵒa me: ᵖpoſuiſti me ꝯꝯ
ᵍaboiationē ʳeis ˢclauſū
ᵗ& nō ᵘprodeūtē. ᵛOcu=
lus meus ʷinfirmatus eſt
ˣab ʸafflictiōe: ᶻinuocaui
te ᵃdñe ᵇtota ᶜdie: ᵈexpan
di ᵉad te ᶠpalmas meas.
ᵍNunqd mortuis ʰfacies
ⁱmirabilia: ʲaut ᵏgigātes
ˡresurgēt ᵐ& cōfitebūtur
tibi? ⁿSp. ᵒNūqd narrabi
tur ᵖi ſepulchro ᵍmia tua:
ʳ& ſ veritas tua ᵗī pditiōe?
ᵘNūqd cognoſcentur ᵛin

ᵖנָתַן ᵗוְאֻמָּתְךָ ᵐפְּנֵה ⁿ אֵלַי ᵒ וְחָנֵּנִי ᵖ תְּנָה
ᵍעֻזְּךָ ʳלְעַבְדֶּךָ ˢוְהוֹשִׁיעָה ᵗלְבֶן ᵘאֲמָתֶךָ:
ˣ עֲשֵׂה ʸ עִמִּי ᶻ אוֹת ᵃ לְטוֹבָה ᵇ וְיִרְאוּ
ᶜשֹׂנְאַי ᵈ וְיֵבֹשׁוּ ᵉכִּי ᶠ אַתָּה ᵍ יְהוָה
ʰעֲזַרְתַּנִי ⁱוְנִחַמְתָּנִי: lxxvii.
ᵏלִבְנֵי ˡקֹרַח ᵐמִזְמוֹר ⁿשִׁיר
ᵒיְסוֹדָתוֹ ᵖבְּהָרְרֵי ᵍקֹדֶשׁ: ʳאֹהֵב ˢיְהוָה
ᵗשַׁעֲרֵי ᵘציון ᵛ מִכֹּל ʷמִשְׁכְּנוֹת ˣיַעֲקֹב:
ʸנִכְבָּדוֹת ᶻמְדֻבָּר ᵃבָּךְ ᵇעִיר ᶜ הָאֱלֹהִים
ᵈסֶּלָה: ᵉאַזְכִּיר ᶠרָהַב ᵍוּבָבֶל ʰלְיֹדְעָי
ⁱהִנֵּה ᵏפְלֶשֶׁת ˡוְצוֹר ᵐעִם ⁿכּוּשׁ ᵒ זֶה ᵖיֻלַּד
ᵍשָּׁם: ʳוּלְצִיּוֹן ˢיֵאָמַר ᵛ אִישׁ ʷוְאִישׁ
ˣיֻלַּד ʸבָּהּ ᶻוְהוּא ᵃיְכוֹנְנֶהָ ᵇעֶלְיוֹן: ᶜיְהוָה
ᵈסֹפֵר ᵉבִּכְתוֹב ᶠעַמִּים ᵍ זֶה ʰיֻלַּד ⁱשָׁם
ᵏסֶּלָה: ˡוְשָׁרִים ᵐכְּחֹלְלִים ⁿכָּל ᵒמַעְיָנַי
ᵖבָּךְ: lxxviii. ᵍשִׁיר ʳמִזְמוֹר
ˢלִבְנֵי ᵗקֹרַח ᵘלַמְנַצֵּחַ ᵛעַל ʷמָחֲלַת ˣלְעַנּוֹת
ʸמַשְׂכִּיל ᶻלְהֵימָן ᵃהָאֶזְרָחִי:
ᵇיְהוָה ᶜאֱלֹהֵי ᵈיְשׁוּעָתִי ᵉיוֹם ᶠצָעַקְתִּי
ᵍלַיְלָה ʰנֶגְדֶּךָ: ⁱתָּבוֹא ᵏלְפָנֶיךָ ˡתְּפִלָּתִי
ᵐהַטֵּה ⁿאָזְנְךָ ᵒ לְרִנָּתִי: ᵖ כִּי ᵍשָׂבְעָה
ʳבְרָעוֹת ˢנַפְשִׁי ᵗוְחַיַּי ᵘלִשְׁאוֹל ᵛהִגִּיעוּ:
ʷנֶחְשַׁבְתִּי ˣעִם ʸיוֹרְדֵי ᶻ בוֹר ᵃ הָיִיתִי
ᵇכְּגֶבֶר ᶜאֵין ᵈאֵיל: ᵉבַּמֵּתִים ᶠחָפְשִׁי
ᵍכְּמוֹ ʰחֲלָלִים ⁱשֹׁכְבֵי ᵏקֶבֶר ˡאֲשֶׁר ᵐלֹא
ⁿזְכַרְתָּם ᵒעוֹד ᵖוְהֵמָּה ᵍמִיָּדְךָ ʳנִגָּזָרוּ:
ˢשַׁתַּנִי ᵗבּוֹר ᵘתַּחְתִּיּוֹת ᵛ בְּמַחֲשַׁכִּים
ʷבְּמְצֻלוֹת: ˣעָלַי ʸסָמְכָה ᶻחֲמָתֶךָ ᵃוְכָל
ᵇמִשְׁבָּרֶיךָ: ᶜעִנִּיתָ ᵈ סֶּלָה: ᵉהִרְחַקְתָּ
ᶠמְיֻדָּעַי ᵍמִמֶּנִּי ʰשַׁתַּנִי ⁱתּוֹעֵבוֹת ᵏלָמוֹ
ˡכָּלוֹא ᵐוְלֹא ⁿאֵצֵא: ᵒעֵינִי ᵖדָאֲבָה
ᵍמֹנִי ʳעָנְיִ ˢקְרָאתִיךָ ᵗיְהוָה ᵘבְּכָל ᵛיוֹם
ʷשִׁטַּחְתִּי ˣאֵלֶיךָ ʸכַּפָּי: ᶻ הֲלַמֵּתִים
ᵃתַּעֲשֶׂה ᵇפֶלֶא ᶜאִם ᵈרְפָאִים ᵉיָקוּמוּ
ᶠיוֹדוּךָ ᵍסֶּלָה: ʰהֲיְסֻפַּר ⁱבַּקֶּבֶר ᵏחַסְדֶּךָ
ˡאֱמוּנָתְךָ ᵐ בָּאֲבַדּוֹן: ⁿהֲיִוָּדַע ᵒבַּחֹשֶׁךְ

Pritiua.he. Ter.heb.ps.lxxxix. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

פְּלֹאֶךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׂיָה׃ עָשָׂה
וְאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר
תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָ׃ לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח
נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃ עָנִי
אֲנִי וְגוֹעַ מִנְּעוּר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ
אָפוּנָה׃ עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ
בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתְנִי׃ סַבּוּנִי
כַמַּיִם כָּל הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי יַחַד׃
הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֹהֵב וְרֵעַ מִיֹּדָעַי
מַחְשָׁךְ׃ lxxxix. מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן
הָאֶזְרָחִי חַסְדֵי יְהוָה
עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ
אֱמוּנָתְךָ בְּפִי׃ כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם
חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִן אֱמוּנָתְךָ
בָּהֶם׃ כָּרַתִּי בְרִית לְבְחִירִי
נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃ עַד עוֹלָם
אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר וָדֹר
כִּסְאֶךָ סֶלָה׃ וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ
יְהוָה אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדוֹשִׁים׃
כִּי מִי בַשְּׁחָק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה
לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים׃ אֵל נַעֲרָץ
בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל
כָּל סְבִיבָיו׃ יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
מִי כָמוֹךָ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ
סְבִיבוֹתֶיךָ׃ אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוּת
הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם׃
אַתָּה דִכִּיתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ
עֻזֶּךָ פִּזַּרְתָּ אוֹיְבֶיךָ׃ לְךָ שָׁמַיִם
אַף לְךָ אֶרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה
יְסַדְתָּם׃ צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם
תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ׃ לְךָ
זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם
יְמִינֶךָ׃ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ
חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָּנֶיךָ׃ אַשְׁרֵי
הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר
פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ בְּשִׁמְךָ יָגִילוּן כָּל

tenebris mirabilia tua: & iustitia tua in terra q̄ obliuiõi tradita ẽ? Ego aũt ad te dñe clamaui: & mane oratio mea puniet te. Quare dñe abiicis aiam meã: abscõdis faciẽ tuã a me? Pauper ego sum & erũnosus ab adolescẽtia mea: portaui furorẽ tuũ & cõturbatus sum. In me trãsierũt ire tue: terrores tui cõpũserũt me. Circũdederũt me quasi aq̄ tota die: vallauerunt me pariter. Lõge feciſti a me amicũ & sodalẽ: notos meos abstulisti. Eruditio ethã ezraite. lxxxix.

Misericordias dñi in eternũ cãtabo: in gñatiõe & gñatiõnẽ annũciabo veritatẽ tuã in ore meo. Quia dixi: In eternũ misericordia edificabitur: in celis firmabis veritas tua in eis. Percussi fedus cum electo meo: iuraui dauid famulo meo. Vsq; in eternũ stabilia semen tuum: & edificabo in gñatiõe & gñatiõnẽ thronum tuũ. Sp. Cõfitebũtur celi mirabilia tua dñe: & veritatẽ tuã in ecclesia sctõrũ. Quis enim nubibus equabit dño: similis erit dño in filiis dei? Deus inclitus in archano sanctorum nimio: & terribilis in cunctis q̄ circa eũ sunt. Domine deus exercituũ quis fortis similis tui dñe: & veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris superbie maris: elationes gurgitũ eius tu comprimis. Tu cõfregisti q̄si vulneratũ superbũ: in brachio fortitudinis tue dispersisti inimicos tuos. Tui sunt celi & tua ẽ terra: orbẽ & plenitudinem eius tu fundasti. Aquilonem & dexterum tu creasti: thabor & hermon in nomine tuo laudabũt. Tuum brachiũ cũ fortitudine: roboretur manus tua exaltetur dextera tua. Iustitia & iudiciũ firmamentũ throni tui: mia & veritas precedẽt faciẽ tuã. Btus pplus q̄ nouit iubilũ: dñe in lumine vultus tui ãbulabũt. In noie tuo exultabũt tota

mirabilia tua: & iustitia tua in tra obliuiõi tradi τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμέ-
ta? Et ego ad te dñe clamaui: & mane oratio νη; Κἀγὼ πρὸς σὲ κύριε ἐκέκραξα, καὶ τοπρωΐ ἡ προσευχή μου
mea puentet te. Ut qd dñe repellis aliaz meã: auer προφθάσει σε. Ἱνατί κύριε ἀπωθῇ τὴν ψυχήν μου, ἀπο-
tis faciẽ tuã a me? Pauper sũ ego: & στρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχός εἰμι ἐγὼ, καὶ
in laboribꝰ a tuuentute mea: exaltatus aũt humiliatus sũ & cõ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξη
turbatꝰ sũ. In me trãsierũt ire tue: terrores tui cõ- πορήθην. Ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου, οἱ φοβερισμοί σου ἐξε
turbauerũt me: circũdederũt me sicut aqua. Tota die τάραξάν με, ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ ὕδωρ. Ὅλην τὴν ἡμέραν
circũdederũt me simul: elõgasti a me amicũ & primũ: περιέσχον με ἅμα, ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον,
& notos meos a miseria. καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

Intellectus ethan israelite. lxxxviii.
Συνέσεως αἰθὰμ τῷ ἰσραηλίτῃ. πθ.

Misericordias tuas dñe in eternũ cãtabo: in gñatiõnẽ & Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ
gñatiõnẽ annũtiabo veritatẽ tuã in ore meo. Quia γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου. Ὅτι
dixisti in eternũ mia edificabitur: in celis εἶπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται, ἐν τοῖς οὐρανοῖς
preparabit veritas tua. Disposui testamẽtũ ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Διεθέμην διαθήκην τοῖς
electis meis: iuraui dauid famulo meo vsq; in eter ἐκλεκτοῖς μου, ὤμοσα δαυὶδ τῷ δούλῳ μου ἕως τοῦ αἰῶ-
nũ. Preparabo semẽ tuũ: & edificabo in gñã νος. Ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενε-
tionẽ & gñationẽ sedẽ tuã. Cõfitebũtur celi ὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου. Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ
mirabilia tua dñe: & eni veritatẽ tuã in ecclesia θαυμάσιά σου κύριε, καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ
sctõꝝ. Quis enim in nubibus equabit dño: similis ἁγίων. Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ, ὅμοι-
erit dño in filiis dei? Deus q̄ glificatur in ωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; Ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν
cõsilio sctõꝝ: magnus & terribilis est sup oẽs q̄ βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς
in circuitu eius. Dñe deus virtutũ quis similis tibi? potẽs es dñe: & veritas tua in circuitu tuo. Tu κυκλῳ αὐτοῦ. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὅμοιός
dominaris potestati maris: motũ autẽ fluctuũ eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut σοι; δυνατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου. Σὺ
vulneratũ superbũ: in brachio virtutis tue dispersisti inimicos tuos. Tui sũt celi: δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν
& tua est tra: orbẽtre & plenitudinẽ eius tu κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σὺ ἐταπείνωσας ὡς
fundasti: aquilonẽ & mare tu creasti. τραυματίαν ὑπερήφανον, ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς
Thabor & hermõ in noie tuo exultabũt: σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου. Σοί εἰσιν οὐρανοί,
& tua est tra: orbẽtre & plenitudinẽ eius tu καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ
fundasti: aquilonẽ & mare tu creasti. ἐθεμελίωσας, τὸν βορρᾶν καὶ τὴν θάλασσαν σὺ ἔκτισας,
Thabor & hermõ in noie tuo exultabũt: Θαβὼρ καὶ ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται,
tuũ brachiũ cũ potẽtia. Firmetur manus τοῦ βραχίονός σου μετὰ δυνασείας. Κραταιωθήτω ἡ χείρ
tua: exaltet dextera tua. Justitia & iudiciũ ppa σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου. Δικαιοσύνη καὶ κρῖμα ἑτοι-
tio sedis tue. Dia & veritas precemasia τοῦ θρόνου σου. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύ-
dẽt ante faciẽ tuã: Btus ppls q̄ scit σονται πρὸ προσώπου σου. Μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων
iubilationẽ. Dñe in lumine vultus tui ambula- ἀλαλαγμόν. Κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσον
bũt: & in noie tuo exultabũt tota ται, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ∞∞∞

die: τ in iuſtitia tua exaltabūtur. Quñ glo
ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται. Ὅτι καύ
ria fortitudo eoꝝ tu es: τ in bñplacito tuo
χημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σύ ἐι, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑ=
exaltabit cornu nſrū. Quia dñi aſſumptio:
ψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν. Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις,
τ ſcti iſrael regis nſi. Tūc locutus es in
καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν. Τότε ἐλάλησας ἐν
viſiõe filijs tuis: τ dixiſti: poſui adiutoriū in po=
ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, καὶ εἶπας, ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυ
tẽte: exaltaui electū de plebe mea. Inuent dauid
νατόν, ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Εὗρον Δαυὶδ
ſeruū meū: in oleo ſcto meo unxi eū. Ma=
τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν. Ἡ γὰρ
nus enī mea auxiliabit ei: τ brachiū meū cõfir
χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύ
mabit eū. Nihil pficiet inimicus in eo: τ filius iniq
σει αὐτόν. Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομί
tatis non apponet nocere ei. Et cõcidã a
ας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν. Καὶ συγκόψω ἀπὸ
facie ipſi inimicos eius: τ odiẽ
προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦν=
tes eū in fugã uertã. Et ueritas mea τ mia
τας αὐτὸν τροπώσομαι. Καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός
mea cũ ipſo: τ in nomine meo exaltabit cor
μου μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέ
nu eius. Et ponã in mari manũ eius: τ in
ρας αὐτοῦ. Καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν
fluminib' dexterã eius. Ipſe inuocabit me: pa
ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, πατήρ
ter meus es tu: deus meus τ ſuſceptor ſalutis mee. Et
μου εἶ σύ, θεός μου καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς σωτηρίας μου. Κἀ
ego primogenitū ponã illū: excelſũ pre regi
γὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασι=
bus terre. In eternũ ſeruabo illi miam meã:
λεῦσι τῆς γῆς. Εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
τ teſtamẽtū meū fidele ipſi. Et ponã in ſeculũ
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ. Καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τ
ſeculi ſemẽ eius: τ thronũ eius ſicut di=
σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέ
es celi. Si derelinquent filij eius le=
ρας τοῦ οὐρανοῦ. Ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νό
gẽ meã: τ in iudicijs meis nõ ãbulauerit: Si iuſti
μον μου, καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ πορευθῶσιν, Ἐὰν τὰ δικαιώ=
tias meas pphanauerit: τ mãdata mea nõ cuſtodierit:
ματά μου βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
Uiſitabo in virga iniquitates eoꝝ: τ in ſuppliciis
Ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μάστιξι τὰς
peccã eoꝝ. Miſericordiã meã nõ diſpgã ab eis:
ἁμαρτίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν,
neq; nocebo in ueritate mea: Neq; pphanabo
οὐδ' οὐ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου, Οὐδ' οὐμὴ βεβηλώσω τὴν
teſtamẽtū meū: τ q̃ proceſſit de labijs meis nõ
διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐμὴ
facã irrita. Semel iurauī in ſcto meo ſi dauid mẽtiar:
ἀθετήσω. Ἅπαξ ὤμοσα ἐν ἁγίῳ μου εἰ τῷ Δαυὶδ ψεύσομαι;
Semen eius in eternũ manebit: τ thronus ei ſicut ſol
Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
me ſolſpectu meo: Et ſicut luna pfecta in eternũ: τ
ἐναντίον μου, Καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ
teſtis in celo fidelis. Sẽp. Tu uero repulisti τ neg=
μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός. Διάψαλμα, Σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξου
peruili: diſtuliſti xpm tuũ. Euertiſti teſtamẽtũ
δένωσας, ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου. Κατέσφαξας τὴν διαθήκην
ſerui tui: pphanaſti in terra ſcti eius. De=
τοῦ δούλου σου, ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὰ ἁγίασμα αὐτοῦ. Κα=
ſtruxiſti oēs ſepes eius: poſuiſti firmamẽtũ eius
θεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ
formidinẽ. Diripuerũt eũ oēs trãſeũtes uiã: facti
δειλίαν, Διήρπαζον αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν, ἐγενή
eſt opprobriũ uicinis ſuis. Exaltaſti dexterã depimẽtis
θησαν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ. Ὑψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόν

die: & in iuſtitia tua ex altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua eleuabis cornu noſtrū. Quia a dño eſt protectio noſtra: & a ſctō iſrael rege nro. Tunc locutus es per viſionē fāctis tuis: & dixiſti poſui adiutoriū ſuper robuſtū: exaltaui electū de pplo. Inueni dauid ſeruū meū: oleo ſctō meo unxi eū. Cū quo manus mea firma erit: & brachium meum roborauit eum. Non decipiet inimicus eum: & filius iniquitatis non affliget eū. Sed cõcidã ante faciem eius hoſtes illi: & qui eū oderūt peutiã Veritas āt mea & mia mea erit cū eo: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponã in mari manū eius: & ī fluminibus dexterā eius. Ipe inuocabit me pater meus es tu: deꝰ meꝰ & fortitudo ſalutis mee. Ego aūt primogenitū ponã eū excelſū regibus terre. In eternū ciuſtodiã ei miam meã: & pactū meū fidele erit ei. Et ponã in ppetuū ſemẽ eius: & thronū eius ſicut dies celi. Si āt derelinquent filii eius legem meã: & in iudiciis meis nõ ambulauerit. Si ceremónias meas pphanauerit: & pcepta meā nõ cuſtodierit. Viſitabo ī virga ſcelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam aūt meã nõ auferã ab eo: nec mentiar in veritate mea. Nõ violabo pactū meum: & qđ egreſſū eſt de labiis meis nõ mutabo. Semel iurauī in ſancto meo: ne dauid mẽtiar. Semẽ eius in ſempiternū erit: & thrõus eius ſicut ſol in conſpectu meo. Sicut luna ſtabilietur in ſẽpiternū: & teſtis in celo fidelis. Sẽp. Tu āt repuliſti & pieciſti: iratus es aduerſus xpm tuũ. Attenuaſti pactū ſerui tui: pphanaſti in terra diadema eius. Diſſipaſti oēs macerias eius: poſuiſti munitiões eius pauorẽ. Diripuerũt eū oēs qui trāſeunt p viã: fctus ẽ op=

רום	הַיּוֹם	die
פְּאֵר עֹז	תִּפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה	gloria fortitudinis eorū tu es
רָצָה	וּבְרְצוֹנְךָ תַּרִים קַרְנֵנוּ כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ	& in voluntate tua eleuabis cornu noſtrū quia a dño eſt protectio noſtra
קָדַשׁ	וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ אָז	& a ſctō iſrael rege nro tunc
חָזָה חָסִד	דִּבַּרְתָּ בְחָזוֹן לַחֲסִידֶיךָ וַתֹּאמֶר	locutus es per viſionē fāctis tuis & dixiſti
אָמַר שָׁוָה	שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל גִּבּוֹר הֲרִימוֹתִי	poſui adiutoriū ſuper robuſtū exaltaui
נָגַר רום	בָּחוּר מֵעָם מָצָאתִי דָּוִד עַבְדִּי	electū de pplo inuenī dauid ſeruū meū
בָּחַר	בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו אֲשֶׁר	oleo ſctō meo unxi eū cū quo manus mea firma erit &
כון זָרַע	יָדִי תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף זְרוֹעִי תְאַמְּצֵנּוּ	brachium meum roborauit eum non
אָמַן נָשָׂא	לֹא יִשָּׁא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן עַוְלָה לֹא	decipiet inimicus eum & filius iniquitatis non affliget eū
אָיַב עָנָה	יְעַנֶּנּוּ וְכִתַּתִּי מִפָּנָיו צֹרְרָיו	Sed cõcidã ante faciem eius hoſtes illi
כָּתַת פָּנָה	וּמְשַׂנְאָיו אֶנּוֹף וְאֻמּוּנָתִי וְחַסְדִּי	& qui eū oderūt peutiã Veritas āt mea & mia
צוּר שָׂנָא	עִמּוֹ וּבְשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ וְשַׂמְתִּי	mea erit cū eo & in nomine meo exaltabitur cornu eius
נָגַף אֶמֶן	בַּיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ הוּא	Et ponã in mari manū eius & ī fluminibus dexterā eius
שום	יִקְרָאֵנִי אָבִי אָתָּה אֵלִי וְצוּר	ipe inuocabit me pater meus es tu deꝰ meꝰ &
קָרָא	יְשׁוּעָתִי וְאַף אֲנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ	fortitudo ſalutis mee Ego aūt primogenitū
יָצַע עֶלְיוֹן	עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי אָרֶץ לְעוֹלָם אֶשְׁמוֹר	ponã eū excelſū regibus terre In eternū
נָתַן עֲלָה	לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ	ciuſtodiã ei miam meã & pactū meū fidele erit
עָלַם שָׁמַר	וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי	ei Et ponã in ppetuū ſemẽ eius & thronū eius
כָּרַת אֶמֶן	שָׁמַיִם אִם יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי	ſicut dies celi Si āt derelinquent filii eius
שום יום	וּמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן אִם חֻקֹּתַי	legem meã & in iudiciis meis nõ ambulauerit Si
חָלַל צוה	יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ	ceremónias meas pphanauerit & pcepta meā nõ
שָׁנַר	וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים	cuſtodierit Viſitabo ī virga ſcelera eorū
פּוּר	עֲוֹנָם וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעִמּוֹ	& in plagis iniquitates eorū Miam aūt meã nõ auferã ab eo
שָׁקַר אֶמֶן	וְלֹא אֲשַׁקֵּר בֶּאֱמוּנָתִי לֹא	aut nec mentiar in veritate mea Nõ
חָלַל נָצָא	אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא	violabo pactū meum & qđ egreſſū eſt de labiis
שָׁפָה שָׁנָה	אֲשַׁנֶּה אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי	meis nõ mutabo Semel iurauī in ſancto
יָזַע כָּזַב	אִם לְדָוִד אֲכַזֵּב זַרְעוֹ לְעוֹלָם	meo ne dauid mẽtiar Semẽ eius in ſempiternū
היה	יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי כְּיָרֵחַ	erit & thrõus eius ſicut ſol in conſpectu
כון עָוַד	יִכּוֹן עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן סֶלָה	meo Sicut luna ſtabilietur in ſẽpiternū & teſtis
אֶמֶן	וְאַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם	in celo fidelis Sẽp Tu āt repuliſti & pieciſti
מָאַס עָבַר	מְשִׁיחֶךָ נִאַרְתָּה בְרִית עַבְדֶּךָ	iratus es aduerſus xpm tuũ Attenuaſti
חָלַל	חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ פָּרַצְתָּ כָּל	pactū ſerui tui ppha naſti in terra diadema
שום בָּצַר	גְּדֵרֹתָיו שַׂמְתָּ מִבְצָרָיו מְחִתָּה	eius Diſſipaſti oēs macerias eius poſuiſti
חָתַת שָׁסַס	שַׁסֻּהוּ כָּל עֹבְרֵי דָּרֶךְ הָיָה חֶרְפָּה	munitiões eius pauorẽ Diripuerũt eū oēs qui
רום יָמִין	לִשְׁכֵנָיו הֲרִימוֹתָ יְמִין צָרָיו	trāſeunt p viã fctus ẽ op
צור		

Pñtiua.he. Ter.heb. pṡ.xc.

Trãſla.B.Hie.

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

הִשְׁמַחְתָּ כִּי אוֹיְבָיו׃ אַף תָּשִׁיב צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקִמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה׃
הִשְׁבַּתָּ מִטְהֲרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מִגַּרְתָּה׃ הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוּמָיו
הַעֲטִיתָ עָלָיו בּוּשָׁה סֶלָה׃ עַד מָה יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ
אֵשׁ חֲמָתֶךָ׃ זְכָר אֲנִי מֶה חָלֶד עַל מַה שָּׁוְא בָּרָאתָ כָל בְּנֵי אָדָם׃
מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה׃
אַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד בֶּאֱמוּנָתֶךָ׃ זְכֹר
אֲדֹנָי חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי כָּל רַבִּים עַמִּים׃ אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְּבוֹת מְשִׁיחֶךָ׃ בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן׃ תפלה למשה איש xc.
הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִית לָנוּ בְּדוֹר וָדוֹר׃ בְּטֶרֶם הָרִים
יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ
עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם׃ כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם
אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃ זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר
יַחֲלֹף׃ בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יָמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃ כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃ שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלוּמֵנוּ לְמָאוֹר פָּנֶיךָ׃
כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגֶה׃ יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן כִּי
גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה׃ מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃ לִמְנוֹת
יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לֵבַב חָכְמָה׃

probriũ vicinis ſuis. Eleuaſti dexterã hoſtium eius: letificaſti oẽs inimicos illius. Auertiſti robur gladii eius: & nõ ſubleuaſti eũ in prelio. Quieſcere feciſti munditiã eius: & thronũ illius in terra detraxiſti. Abbreuiaſti dies adoleſcẽtie eius: opuiſti eũ ignominia. Vſq; quo dñe abſcõderis in finẽ? ſuccẽditur quaſi ignis indignatio tua? Memẽto mei de pfundo: alioqn ẽre fruſtra creaſti filios hoim? Quis eſt vir qui viuat & nõ videat mortẽ: faluãs aiã ſuã de manu inferi? Vbi ſunt mie tue antique que dñe: ꝗs iuraſti dõ in veritate tua. Recordare dñe opprobrii ſeruorũ tuorũ: quia portaui in ſinu meo oẽs inimicitates populorũ. Quibus exprobrauerũt inimici tui dñe: qbus exprobrauerunt veſtigia xpi tui. Bñdictus dñs in eternũ: fiat fiat.

Oratio moyſi dei. 90.

Omine refugiũ factus es nobis: in gñatiõe & gñatõe. Añ qs mõtes nascẽ-tur & pturiretur terra & orbis: a ſeculo & vſq; in ſeculũ tu es deus. Cõuertes hoiem vſq; ad cõtritionẽ: & dicẽs reuertimĩ filii adã. Quia mille ãni in oculis tuis ſicut dies hesterna q̃ ptrãiit & vigilia in nocte. Percutiẽte te cos vt fõnũ erunt: mane ꝗſi herba ptrãiẽs. Mane floruit & abiit: ad veſperã conteretur atq; ſiccabitur. Cõſũpti ei fum in furore tuo. & i indignatiõe tua cõturbati ſum. Poſuiſti iniquitates nras corã te: negligẽtias nras ꝗi luce vultus tui. Oes ei dies nri trãſierũt i furore tuo: cõſum pſimus ãnos nros ꝗſi ſmonẽ loq̃ns. Dies ãno rũ nroꝝ in ipſis ſeptuagita ãnis: ſi ãt in multũ ẽ octogita ãni: & q̃ aplius eſt labor & dolor: q̃m trãſiuimus cito & aduolauimus. Quis nouit fortitudinẽ ire tue: & ſcdm timorẽ tuũ idignationẽ tuã? Vt nume

eum: letificaſti oẽs inimicos eius. Ζλωσε τῶν ἀυτόν, ἐυφραγας πάντας τους ἐχθρους ἀυτου. Απε-ſtiſti aduitorũ gladij eius: & nõ es auxiliatus ρυψας τὴν βοηθειαν τῆς ῥομφαίας ἀυτου, καὶ ουκ ἀντελα-bis ei in bello. Deſtruxiſti ab emũdatiõe βου ἀυτου ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμου ſua: ſedẽ eius in tra collidiſti. Minoraſti dies τẽporis eius: pfudiſti ſup cõfuſiõe. Vſq; quo dñe auertis in finẽ: exardeſcet ſicut ignis ira tua? Memorare q̃ mea ſubſtãtia: nũquid ἀυτου, ἡν θρόνον ἀυτου εἰς την γην κατέρραξας. Εσμίκρυ-ſõſtituiſti oẽs filios hoĩum? Quis eſt vir qui viuet & nõ videbit mortẽ: eruet aiam ſuã de manu inferi? Dp. Vbi ſũt χην ἀυτου ἐκ χειρὸς ἅδου; Διάψαλμα. Που εἰσι τὰ mie tue antique dñe: q̃s iuraſti dõ in veritate tua. Memorẽſto dñe opprobrii ſeruoꝝ tuoꝝ: ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κυριε, ἃ ὤμοσας τῷ δαυ ἐν τῇ πίſtate tua. Memorẽſto dñe opprobrii ſeruoꝝ tuoꝝ: θεία σου. Μνήσθητι κυριε του ὀνειδισμου τῶν δούλων σου, qs cõtinui in ſinu meo multaꝝ gẽtiũ. Qs exprobrauerũt ὃν ὑπέχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν. Οὗ ὠνείδισαν inimici tui dñe: qs exprobrauerũt cõmutationẽ chri-ſti tui. Bñdictus dñs in eternũ: fiat fiat. οι ἐχθροί σου κυριε, ὃν ὠνείδισαν τὴν ἀντάλλαγμα του χρι-ſου ſuo. Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

Oratio moyſi hoi dei. 89.

Προσευχὴ μωυσῆ ἀνθρώπου του θεου. πγ'.

Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Πρὶν quã mõtes fierẽt & formaretur tra & or- του ὄρη γενηθῆναι καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμέ-bis: & a ſeculo & vſq; in ſeculũ tu es. Ne auer- νην, καὶ ἀπὸ του αἰῶνος καὶ ἕως του αἰῶνος σὺ εἶ. Μὴ ἀπο-tas hoies in humilitatẽ: & dixiſti: cõuertimini στρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν, καὶ εἶπας, ἐπιστρέψατε filij hoim. Qñ mille ãni añ oculos tuos dñe: υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Οτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου κυριε, tãq̃ dies hesterna q̃ ptrãiit: & cuſtodia in nocte. Que pro ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί. Τὰ ἔξω nihilo habẽtur coꝝ ãni erũt: mane ſicut herba trãſeat: δενάματα αὐτῶν ἐτήσονται, τοπρωὶ ὡσεὶ χλόη παρελθοι, mane floreat & trãſeat: veſpere decidat: τοπρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι, τοεσπέρας ἀποπέσοι, induret & arefcat. Quia defecimus in ira tua: σκληρυνθείη καὶ ξηραναθείη. Οτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου, & in furore tuo turbati ſumus. Poſuiſti iniquitates nras in καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν. Ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐ- cõſpectu tuo: ſeculũ nrũ in illuminatiõe vultus tui. ναντίον σου, ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν του προσώπου σου. Qñ oẽs dies nri defecerũt: & in ira tua defe- Οτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελί- cimus. Anni nri ſicut aranea meditabãtur: dies ãnoꝝ πομεν. Τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη μελέτων, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν nroꝝ in ipſis ſeptuaginta ãni: ſi ãt in potẽtatibus octo- ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγ- ginta ãni: & plurimũ coꝝ labor & dolor. δοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πονος. Qñ ſupuenit mãſuetudo ſup nos & corripiemur. Οτι ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδευθησόμεθα. Quis nouit poteſtatẽ ire tue: & pre Τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ του timore tuo ira tua dinumerare? Dexteram φόβου σου τὸν θυμόν σου ἐξαριθμήσασθαι; Τὴν δεξιάν tuã ſic notã fac mihi: & eruditos σου οὕτως γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους corde in ſapiẽtia. τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.

Deh.6 8. Eccle. 16.a.

Trās.Grc.lxx.cū interpre.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb. pṡs.xci.Trāsla.heb.

Cōuertere dñe vsq; quo: ⁊ deprecabilis esto sup
Ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε, καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δού
uos tuos. Repleti sumus mane mia tua dñe: ⁊ exul
λοις σου. Ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωΐ τὰ ἐλέους σου κύριε, καὶ ἠγαλ
tauimus ⁊ delectati sum⁹. Pu oibus diebus nris
λιασάμεθα καὶ εὐφρανθημεν. Ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
letati sumus: pro qb⁹ die⁹ humiliasti nos: annis qb⁹ vidi
εὐφράνθημεν, ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἴδο
mus mala. Et respice in seruos tuos ⁊ in opa tua
μεν κακά. Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου
⁊ dirige filios eor. Et sit splēdor do-
καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔσω ἡ λαμπρότης κυ
mini dei nri sup nos: ⁊ opa manuū nraꝝ dirī
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύ
ge sup nos: ⁊ opus manuū nraꝝ dirige.
θυνον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

Laus cāticī ꝺ̄ⁱ: sine titulo apud hebreos. 90.
Αἶνος ᾠδῆς, τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ϙ'.

QVi hitat in adiutorio altissimi: in ptectiõe dei
Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ
celi cõmorabit. Dicet dño: susceptor me⁹ es
τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. Ἐρεῖ τῷ κυρίῳ, ἀντιλήπτωρ μού ἐ
⁊ refugiū meū deus meus: ⁊ sperabo in eū. Quō
καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι
ipe liberabit te de laqueo venātiū ⁊ a verbo a
αὐτὸς ῥύσεταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου ταρα
pero: in scapulis suis obūbrabit tibi: ⁊ sub
χώδους, ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι, καὶ ὑπὸ
pēnis eius sperabis. Scuto circūdabit te ve
τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς. Ὅπλῳ κυκλώσει σε ἀλήθει
ritas eius: nō timebis a timore nocturno: Ā sa
α αὐτοῦ, οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, Ἀπὸ βέ
gitta volāte in die: a negotio in tenebris pābu
λους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκοτομήλαπτο
lante: ab incursu ⁊ demonio meridiano,
νους, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
Cadent a latere tuo mille: ⁊ decē milia a dextris
Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιὰς, καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν
tuis: ad te aūt no apprōpiābit. Verūtāmen oculis tuis cō
σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατα
siderabis: ⁊ retributionē peccatoꝝ videbis. Quōniā tu dñe
σκέψεις, καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψει. Ὅτι σὺ κύριε ἡ
spes mea: altissimū posuisti refugiū tuū. Nō acce
ἐλπίς μου, ὁ ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου. Οὐ προσε
dent ad te mala: ⁊ flagellū nō appropiābit tabernaculo
λεύσεταί σοι πρὸς σὲ κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί
tuo. Quōniā angelis suis mādabit de te: vt custo
σου. Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυ
diāt te in oibus viis tuis. In manibꝰ portabūt te:
λάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Sup aspidē
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἐπ' ἀσπίδα
⁊ basiliscū ambulabis: ⁊ cōculcabis leonē ⁊
καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ
draconē. Quōniā in me spauit: ⁊ liberabo eū: protе
δράκοντα. Ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπά-
Matth. 4. a. Luce 4. b. gā eū quōniā cognouit nomē meū. Clamabit ad me: ⁊ ex
σω αὐτὸν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. Κεκράξεταί πρός με, καὶ ἐπα
audiā eū: cū ipso sū in tribulatiõe. Eripiam eū:
κούσομαι αὐτῷ, μετ' αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει. Ἐξελοῦμαι αὐτόν,
⁊ glorificabo eū: lōgitudine dierū replebo eū: ⁊
καὶ δοξάσω αὐτόν, μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ
ostēdā illi salutare meū.
δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

Psalmus cāticī in diē sabbati. 91.
Ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. ϛά.

BOnū cōfiteri dño: ⁊ psallere nomi
Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κῷ, καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόμα
ni tuo altissime. Ad annūtiādū mane miaꝝ tuā: ⁊
τί σου ὕψιστε. Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωΐ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν
veritatē tuā per noctē. In decachordo psalterio cū cāntico
ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα. Ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς

rētur⁹ dies nrī⁹ sic⁹ oīde:
⁹& veniemus⁹ corde⁹ sapi
enti.⁹ Reuertere⁹ dñe ⁿᵐ vs
q̄quo:⁹ & exorabil⁹ esto
⁹ sup⁹ seruos tuos. ⁹ Im=
ple nos⁸ matutino ⁹ mia
tua:⁸ & laudabimus⁹ & le
tabimur⁹ in cūctis⁹ diebꝰ
nrīs.⁸ Letifica nos⁵ ꝑ die
bus qbus⁹ afflixisti nos:
& annis quibus ⁹ vidimꝰ
⁹ mala.⁶ Appeat⁵ apd⁹ ser
uos, tuos⁵ opus tuum:⁹ &
glīa tua⁸ⁿ⁸ sup⁸ filios eorū.
⁶ Et sit⁶ decor⁹ dñi⁹ dei nrī
⁶ sup nos:⁹ & opus⁸ manuum
nrārū⁵ cōfirma⁹ super
nos:⁹ & opus⁸ manuum
nrārū⁵ confirma. 91.

QVi hitat⁵ⁱ in abscondi
to⁹ excelsi:⁸ⁱ vmbra
culo⁹ oipotētis⁹ cōmora=
bitur.⁶ Dicens⁵ dño⁹ spes
mea⁸ⁿ & fortitudo⁹ mea:
⁹ deus meus⁸ⁿ⁸ cōfidā⁸ⁱ in eo.
⁶ Quōniā ꝑ liberabit te⁹ de
laqueo⁶ venātiū:⁹ d mor
te⁸ⁿ⁸ sidiaꝝ.⁵ In scapulis su
is⁹ obūbrabit⁹ tibi⁵ & sub
⁵ alis eius sperabis:⁶ scutō
⁹ & ptectio⁹ veritas eius.
⁶ Nō⁵ timebis⁹ a timore
⁵ nocturno:⁹ a sagitta⁸ⁿ⁸ vo
lāte p⁸ⁿ⁸ diē.⁶ A peste⁵ⁱ te=
nebris⁸ⁿ⁸ ābulāte:⁹ a morsu
⁸ⁿ⁸ iāmētis⁹ meridīe.⁸ Ca=
dēt⁵ a latere tuo⁹ mille⁹ &
decē milia⁹ a dxtris tuis:
⁵ ad te āt⁹ nō ⁶ appropinq̄
bit.⁷ Verūtāmen⁹ oculis tuis
⁶ videbis:⁵ & vitionē⁹ ipso
rū⁶ cernes.⁸ⁿ⁸ Tu⁹ enim es
⁸ⁿ⁸ dñe⁶ spes mea.⁵ excelsū
⁶ posuisti⁹ refugiū tuū.
⁸ Nō⁹ accedet⁸ⁿ⁸ ad te⁹ malū
⁸ & lepra⁹ nō ⁸ appropiqua=
bit⁵ tabernaculo tuo.
⁹ Quia⁸ⁿ⁸ angelis suis ⁹ mā=
dabit⁶ de te:⁶ vt custodiāt
te⁵ in oibus⁹ viis tuis.⁵ In
⁹ manibus⁸ⁿ portabūt te:
⁸ⁿ ne forte⁶ offendas⁵ ad la=
pidē⁶ pedē tuū.⁹ Sup⁸ aspi=
dē⁹ & basiliscū⁸ⁿ calcabis
⁹ conculcabis⁵ leonem⁹ &
draconē.⁸ⁿ Quōniā⁸ⁿ mihi ⁹ ad
hesit⁵ⁱ & liberabo eū:⁹ ex=
altabo eū⁹ qm⁶ cogno=
uit⁵ⁱ nomē meū. Inuoca
bit me⁵ & exaudiā eū:⁹ cū
⁵ ero⁸ⁿ in tribulatiōe:
⁶ eruā eū⁵ⁱ & glificabo eū.
⁹ Lōgitudie⁵ dierū ⁸ⁿ iple=
bo eū: ⁹ & oīdā illi ⁸ⁿ salu=
tare meū. ⁹ Psalmus
⁵ cāticī⁹ i die⁶ sabbati. 92.

BOnū é⁹ cōfiteri⁶ dño
⁵ & psallere⁹ noī tuo
⁸ⁿ altissime.⁹ Ad annūciā=
dū⁸ⁿ mane⁸ⁿ miam tuā:⁶ &
fidē tuā⁹ i noctibus. ⁹ In
⁹ decachordo⁸ & ⁹ psalte=

°נָחַם | ᵏשׁוּבָה יְהוָה ᵐᵐעַד מָתָי ᵒוְהִנָּחֵם ᵖעַל
ᵍעֲבָדֶיךָ: ᵣשַׂבְּעֵנוּ ᵖבַּבֹּקֶר ᵗחַסְדֶּךָ
ᵈᵈרָנַן ᵡשָׂמַח ᵘוְנִרְנְנָה ᵡוְנִשְׂמְחָה ᵗבְּכָל יָמֵינוּ:
ʸיום ᵒיוֹם ᵈשַׂמְּחֵנוּ ᵎכִּימוֹת ᵒעִנִּיתָנוּ ᵒשְׁנוֹת ᵣרָאִינוּ
ᶜעָנָה ᵖשָׁנָה ᵣרָעָה: ᵍיֵרָאֶה ᵒאֶל ᵗעֲבָדֶיךָ ᵏפָּעֳלֶךָ
ᶜרָאָה ᵣרוֹעַ ᵎוְהַדְרְךָ ᵐᵐעַל ᵈבְּנֵיהֶם: ᵒויהי ᵖנֹעַם
ᵍעָשָׂה ᵍאֲדֹנָי ᵗאֱלֹהֵינוּ ᵒעָלֵינוּ ᵎוּמַעֲשֵׂה ᵈיָדֵינוּ
ᵗכּוֹנְנָה ᵗעָלֵינוּ ᵗומַעֲשֵׂה ᵍיָדֵינוּ
ᵗכּוֹנְנֵהוּ: ᵇxci. ᵇיֹשֵׁב ᵇבְּסֵתֶר ᵗעֶלְיוֹן
ᵗעֲלָה ᵖבְּצֵל ᵡשַׁדַּי ᵎיִתְלוֹנָן: ᵍאֹמַר ᵇלַיהוָה
ᵗלוֹן ᵗמַחְסִי ᵏומְצוּדָתִי ᵗאֱלֹהַי ᵐᵐאֶבְטַח ᵈבּוֹ:
ᵗחָסָה ᵏצוּר ᵐᵐכִּי ᵖהוּא ᵍיַצִּילְךָ ᵗמִפַּח ᵖיָקוּשׁ
ᵐᵐבָּטַח ᵖנֶצַח ᵍוּפֹוח ᵖיָקוּשׁ
ᵈᵈהָוָה ᵡסֵבֶּר ᵎמְדֶבֶר ᵈהַוּוֹת: ᵗבְּאֶבְרָתוֹ ᵎיָסֶךְ ᵗלָךְ
ᶜחָסָה ᵖצִנָּה ᵍוְתַחַת ᵈכְּנָפָיו ᵗתֶּחְסֶה ᵖצִנָּה ᵎוְסֹהֵרָה
ᵇיָרֵא ᵏאֱמֶתוֹ: ᵍלֹא ᵇתִירָא ᵗמִפַּחַד ᵖלָיְלָה
ᵐᵐעוף ᵐᵐמֵהֵין ᵐᵐיָעוּף ᵐᵐיוֹמָם: ᵒמֶדֶבֶר ᵖבָּאֹפֶל
ᵍהָלַךְ ᵡשֻׁדַּד ᵎיָהֳלֶךָ ᵐᵐמִקֶּטֶב ᵈיָשׁוּד ᵗצָהֳרָיִם: ᵖיִפֹּל
ᵃנָפַל ᵗצָדִד ᵗאֶלֶף ᵍוּרְבָבָה ᵐᵐמִימִינֶךָ ᵖאֵלֶיךָ
ᵈᵈיָמִין ᵡנָגַשׁ ᵒלֹא ᵖיִגָּשׁ: ᵣרַק ᵗבְּעֵינֶיךָ ᵖתַבִּיט
ᵍנָבִיט ᵖוְשִׁלֻּמַת ᵣרְשָׁעִים ᵈתִּרְאֶה: ᵗכִּי ᵐᵐאַתָּה
ᵇרָאָה ᵎיְהוָה ᵐᵐמַחְסִי ᵖעֶלְיוֹן ᵡשַׂמְתָּ ᵗמְעוֹנֶךָ:
ᵗחָסָה ᵒלֹא ᵗתְאֻנֶּה ᵐᵐאֵלֶיךָ ᵣרָעָה ᵎוְנֶגַע ᵗלֹא
ᵍשׁוּם ᵍיִקְרַב ᵇבְּאָהֳלֶךָ: ᵗכִּי ᵒמַלְאָכָיו ᵎיְצַוֶּה
ᵃאָהַל ᵣרוֹעַ ᵗלָךְ ᵖלִשְׁמָרְךָ ᵐᵐבְּכָל ᵗדְּרָכֶיךָ: ᵖעַל
ᵃקָרַב ᵗלָאַךְ ᵎכַּפַּיִם ᵐᵐיִשָּׂאוּנְךָ ᵖפֶּן ᵒתִּגֹּף ᵖבָּאֶבֶן
ᵗנָגַף: ᵍרַגְלֶךָ ᵗעַל ᵐᵐשַׁחַל ᵗוָפֶתֶן ᵐᵐתִּדְרֹךְ
ᵍתִּרְמֹס ᵏכְּפִיר ᵎוְתַנִּין: ᵗכִּי ᵇבִי ᵗחָשַׁק
ᵒואֲפַלְּטֵהוּ ᵏאֲשַׂגְּבֵהוּ ᵎכִּי ᵒיָדַע ᵐᵐשְׁמִי:
ᵎיִקְרָאֵנִי ᵏואֶעֱנֵהוּ ᵒעִמּוֹ ᵐᵐאָנֹכִי ᵐᵐבְצָרָה
ᵍאֲחַלְּצֵהוּ ᵖוַאֲכַבְּדֵהוּ: ᵒאֹרֶךְ ᵎיָמִים
ᵐᵐאַשְׂבִּיעֵהוּ ᵗוְאַרְאֵהוּ ᵐᵐבִּישׁוּעָתִי:
ᵐᵐמִזְמוֹר ᵇשִׁיר ᵗליום xcii.
ᵒהַשַּׁבָּת: ᵒטוֹב ᵗלְהֹדוֹת ᵒלַיהוָה
ᵗוּלְזַמֵּר ᵏלְשִׁמְךָ ᵒעֶלְיוֹן: ᵗלְהַגִּיד
ᵐᵐבַּבֹּקֶר ᵐᵐחַסְדֶּךָ ᵒוֶאֱמוּנָתְךָ ᵖבַּלֵּילוֹת:
ᵍעֲלֵי ᵗעָשׂוֹר ᵐᵐוַעֲלֵי ᵗנָבֶל ᵐᵐעֲלֵי ᵎהִגָּיוֹן

Pñtiua.he. Tex.heb. pſs.xciii. Trãſla.B.Hie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

בִּכְנוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בִּכְנוֹר
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה
כִּעֲשֹׂתֶיךָ מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע
וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת׃ בִּפְרֹחַ
רְשָׁעִים כְּמוֹ עֶשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד׃
וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן
רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים
עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן
יִשְׂגֶּה׃ שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ עוֹד
יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים
יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי

xciii.

וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ׃
יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ
יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל
בַּל תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז
מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
דָּכְיָם׃ מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים
אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר
בַּמָּרוֹם יְהוָה׃ עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה
לְאֹרֶךְ יָמִים׃

xciiij.

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים׃ עַד מָתַי
רְשָׁעִים יְהוָה עַד מָתַי רְשָׁעִים
יַעֲלֹזוּ׃ יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק
יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ עַמְּךָ יְהוָה
יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ אַלְמָנָה

rio:ⁿ ī cãtico ʳ& cithara.
ˢQm ⁿletificaſti me ᵇ dñe
ᶜin ope tuo: ᵈin factura
ᵉmanuũ tuarũ ᶠlaudabo.
ᵍQuã ʰmagnificata ſunt
ⁱopa tua ᵏdñe: ˡtatis ᵐpro
funde facte ſunt ⁿcogita
tiões tue. ᵒVir ᵖinſipiens
ᵍnõ ʳcognoſcet: ˢ & ſtul=
tus ᵗnõ ᵘintelliget ᵛ iſtud.
ʷGermināuerũt ˣipii ʸq̃ſi
ᶻfenũ: ᵃ& floruerũt ᵇ oẽs
ᶜqui opantur ᵈiniquitatẽ
ᵉvt cõterãtur ᶠvſq; in ᵍſe=
piternũ. ʰTu aũt ⁱexcel=
ſus ʲin eternũ ᵏdñe. ˡEc=
ce ᵐinimici tui ⁿdñe: ᵒecce
ᵖinimici tui ᵍperibũt: ʳdiſ
ſipabuntur ˢoẽs ᵗqui ope
rantur ᵘiniquitatem. ᵛ Et
exaltabitur ʷq̃ſi monoce
rotis ˣcornu meũ: &ʸſene
cta mea ᶻin oleo ᵃvbere.
ᵇEt reſpiciet ᶜocl's meus
ᵈeos q iſidẽtãtur mihi: ᵉd
bis qui cõſurgũt ᶠ aduer
ſũ me ᵍmaligñatib? ʰau=
diet ⁱauris mea. ᵏIuſt? ˡvt
palma ᵐflorebit: ⁿvt ce=
drus ᵒin libano ᵖmultipli=
cabitur. ᵍTrãſplãtati ʳin
domo ˢdñi: ᵗ i atriis ᵘ dei
nr̃i ˣgermiabũt. ʸ Adhuc
ᶻfructificabũt in ᵃſenectu
te: ᵇpĩgues ᶜ & frõdentes
ᵈerũt. ᵉ Anñũciãtes ᶠqa
ᵍrectus ʰdñs ⁱfortitudo
mea: ᵏ& nõ ˡiniquitas ᵐi

:Ominus Cco. 95.
ⁿregnauit ᵒglia ᵖidu=
tus ē: ᵠidutus ē ʳdñs ˢfor=
titudine & ᵗaccinctus eſt: ᵘi
ſup ᵛappẽdit ʷorbem qui
ˣnõ ʸcomouebitur. ᶻ Fir
mũ ᵃſoliũ tuũ ᵇex tunc:
ᶜab ᵈeterno ᵉtu es. ᶠLeua=
uerũt ᵍflumia ʰdñe: ⁱleua
uerũt ʲflumia ᵏvocẽ ſuã:
ˡleuauerũt flumia ᵐgur=
gites ſuos. ⁿ A vocib? ᵒaq
rũ ᵖmultarũ ᵍgrãdes ʳflu
ctus ˢmaris: ᵗgrandis ᵘin
excelſo ᵛdominus. ʷTeſti
mõia tua ˣfidelia fctã ſũt
ʸnimis: ᶻdomum tuam
ᵃdecet ᵇſanctitas ᶜdomẽ
ᵈin longitudine ᵉdierũ.

94.
:Eus ᵇvltiõum ᶜdñe:
ᵈdeus ᵉvltionum ꝯ
ᶠoſtendare. ᵍEleuare ʰqui
iudicas ⁱterram: ꝯꝯꝯꝯ
ᵏredde ˡvicißitudinẽ ᵐſup
bis. ⁿ Vſq; quo ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍimpii ʳdomẽ: ᵒ vſq; quo
ᵖimpii ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠexultabunt. ʳFluent ˢlo=
quentes ᵗantiquum: ꝯꝯ
ᵘgarriẽt ᵛoẽs ʷqui opan=
tur ˣiniquitatẽ? ʸPopulũ
tuũ ᶻdñe ᵃcõterẽt: ᵇ& her
ditatẽ tuã ᶜafflige̅t. ᵈVidu

in cithara. Quia delectaſti me dñe in factura tua:
ἐν κιθάρᾳ. Ὅτι ἐυφραψάς με κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου,
& in opibus manuũ tuar exultabo. Quã
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι. Ὡς
magnificata ſũt opa tua dñe: nimis ꝓfunde facte ſũt
ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε, σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ
cogitatiões tue. Vir inſipiẽs nõ cognoſcet: & ſtultus nõ
διαλογισμοί σου. Ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται, καὶ ἀσύνετος οὐ
intelliget hec. Cũ exorti fuerint peccãtores ſicut fe=
συνήσει ταῦτα. Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἁμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρ
ni: & appuerit oẽs q̃ opantur iniq̃tatẽ. Ut
τον, καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. Ὅπως
intereãt in ſeculũ ſeculi: tu aũt altiſſimꝰ in eter
ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν αἰῶνος, σὺ δὲ ὕψισος εἰς τὸν αἰ
nũ dñe. Quũ ecce inimici tui dne: quũ ecce inimici tui
ῶνα κύριε. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου
peribũt. Et diſpgẽtur oẽs q̃ opantur
ἀπολοῦνται. Καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniq̃tatẽ: & exaltabit ſicut vnicornis cornu meũ: &
τὴν ἀνομίαν, καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου, καὶ
ſenect̃ mea in oleo vberi. Et deſperſit oculus meꝰ in
τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι. Καὶ ἀπεῖδεν ὀφθαλμός μου ἐν
inimicos meos: & in inſurgẽtibus in me: mal gñ
τοῖς ἐχθροῖς μου, καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πονη=ευο
tibus audiet auris mea. Iuſtus vt palma florebit: ſicut
σθήσεται ἀκούσεται τὸ οὖς μου. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ
cedrus in libano multiplicabit. ꝓsitati in
κέδρος ἡ ἐν τῷ λιβάνῳ πληθυνθήσεται. Πεφυτευμένοι ἐν τῷ
domo dñi: in atriis dei nr̃i florebũt. Adhuc
οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν. Ἔτι
multiplicabũtur in ſenecta vberi. & bñ patiẽtes erũt vt an=
πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονι. καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται τοῦ ἀνα=
nũtiẽt: Quũ rectus dñs deus nr̃: & nõ eſt iniq̃tas in eo.
γεῖλαι, Ὅτι εὐθὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

In die ſabbati ſũ fundata ẽ
Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου ὅτε κατῳκίσθη ἡ
terra: laus cãtici dauid. 92.
γῆ, ὕμνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ. ϟβ.

:Ominus regnauit: decorẽ indutus eſt. Ami=
Ο κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο. Ἐνε=
dutus ẽ dñs fortitudinẽ & precinxit ſe: & cõfir
δύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο, καὶ γὰρ ἐστε=
mauit orbẽ tre: qui nõ cõmouebit. Parata ſe
ρέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. Ἑτοίμος ὁ θρό
des tua ex tũc: a ſeculo tu es. Eleuauerũt
νος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Ἐπῆραν
flumina dñe: eleuauerũt flumina voces ſuas.
οἱ ποταμοί κύριε, ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν.
Eleuabũt flumina fluctus ſuos a vocibus
Ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν ἀπὸ φωνῶν ὑ=
aquaꝝ multaꝝ. Mirabiles elatiões maris: mira
δάτων πολλῶν. Θαυμασοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης, θαυ
bilis in altis dñe. Teſtimonia tua credibilia facta ſũt ni
μαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος. Τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφό
mis: domũ tuã decet ſtitudo dñe in lõgitudine dier̃.
δρα, τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Pſalmus dauid quarta ſabbati. 93.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ τετράδι σαββάτου. ϟγ.

:Eus vltionũ dñe: deus vltionũ libe
Ὁ θεὸς ἐκδικήσεων κύριος, θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρ=
re egit: Exaltare q̃ iudicas tra̅ redde retri
ρησιάσατο, Ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν, ἀπόδος ἀντα
butiões ſuꝑbis. Vſq; quo pctõres do=
πόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις. Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κυ=
mine: vſq; quo pctõres gliabũtur? Effabũtur &
ριε, ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται; Φθέγξονται καὶ
loq̃ntur iniq̃tatẽ: loq̃ntur oẽs q̃ opantur
λαλήσουσιν ἀδικίαν, λαλήσουσι πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniuſtitiã? Populum tuũ dñe humiliauerũt: &
τὴν ἀνομίαν; Τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν, καὶ τὴν
hereditatẽ tuã vexauerũt. Viduã
κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν. Χήραν ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.ps.xcv.	Pritiua.heb.
et pupillū interfecerūt: ⁊ aduenā occiderūt. Et	am[m]&aduenā[n]interfici=	[m]וְגֵר [n]יַהֲרֹגוּ ׀ [o]וְיתוֹמִים [p]יִרְצָחוּ׃	[m]גּוּר [n]הָרַג
dixerūt: nō vidēbit dñs: neq; intelliget de⁹ iacob.	ent:[o]&pupillos[p]occidēt	[o]יָתוֹם [p]רָצַח	[o]יָתוֹם
Intelligite iā insipiētes in ppło: ⁊ stulti aliqñ sapite.	[q]Et dixerūt[r]nō[s]vidēbit	[q]וַיֹּאמְרוּ֮ לֹ֤א ׀ יִרְאֶה־[r]יָהּ [s]וְלֹא֮ יָבִין	[q]אָמַר [r]רָאָה
Qui plātauit aurē:nō audit: aut q̄ finxit ocu=	[r]dēus[s]iacob.[t]Intelligite	[t]אֱלֹהֵי יַעֲקֹֽב׃ [u]בִּינוּ [v]בֹעֲרִים [w]בָּעָם	[t]בִּין [u]בָּסַל
lum nō cōsiderat: Qui corripit gētes: nō arguet: qui	[u]stulti[v]in populo: ∞∞∞	[x]וּכְסִילִים [y]מָתַי [z]תַּשְׂכִּילוּ׃ [aa]הַנּוֹטַע	[x]שָׂכַל
docet hoīem scientiā: Dñs scit cogitatio	[w]&insipiētes[x]aliqñ[y]disci=	[ab]אֹ֭זֶן הֲלֹ֣א [ac]יִשְׁמָ֑ע [ad]אִם־ [ae]יֹצֵ֖ר עַ֣יִן	[y]שָׁמַע
hoīm: qñ sunt vane. Beatus hō:	te.[z]Qui plantauit ∞∞∞	[af]הֲלֹ֣א יַבִּ֑יט [ag]הַיֹּסֵ֥ר גּוֹיִ֝ם [ah]הַלֹּ֥א יוֹכִֽיחַ	[af]נָבַט
Beatus hō:	[a]aurem[b]non[c]audiet:[d]aut	[ai]הַמְלַמֵּד אָדָם דָּ֑עַת׃ [aj]יְהוָה [ak]יוֹדֵ֥עַ	[ai]לָמַד
qui erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eū.	[e]qui finxit [f]oculū ∞∞∞	[al]מַחְשְׁב֖וֹת אָדָ֣ם כִּ֑י הֵ֣מָּה הָֽבֶל׃	[al]יָדַע
Ut mitiges eī a diebus malis: donec fodiat	[g]nō[h]videbit? [i]Qui erudit	[am]אַשְׁרֵי־הַגֶּ֭בֶר אֲשֶׁר־ [an]תְּיִסְּרֶ֑נּוּ יָ֝הּ	[am]אַשְׁרֵי
peccatori fouea. Ωñ nō repellet dñs ple=	[k]gentes[l]non[m]arguet?	[ao]וּמִתּוֹרָתְךָ֥ [ap]תְלַמְּדֶֽנּוּ׃ [aq]לְהַשְׁקִיט	[ao]יָרָה
ctōri hereditatē suā: ⁊ hereditatē suā nō derelinquet.	[n]qdocet[o]hoīem[p]scientiā?	[ar]לוֹ [as]מִימֵי־רָ֑ע עַ֥ד [at]יִכָּרֶה־ [au]לָרָשָֽׁע	[as]שָׁקַט
Quoadusq; iustitia cōuertatur in iudiciū: ⁊ q̄ iuxta illā:	[q]Dominus[r]nouit ∞∞∞∞∞	[av]שָׁ֝חַ֗ת׃ [aw]כִּי־לֹ֣א יִטֹּ֣שׁ [ax]יְהוָ֣ה [ay]עַמּ֑וֹ	[av]שָׁחַת
Eως ὃυ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς,	[s]cogitatiōes[t]hoīum:	[az]וְנַחֲלָתוֹ֥ [ba]לֹ֣א יַעֲזֹֽב׃ [bb]כִּי־ [bc]עַד־ [bd]צֶ֥דֶק	[az]נָטַשׁ
οἱ δὲ recto sunt corde. Ψ Quis cōsurget	[u]quia[v]vane[w]sunt. ∞∞∞∞∞	[be]יָשׁ֑וּב מִשְׁפָּ֗ט [bf]וְאַחֲרָ֥יו [bg]כָּל־ [bh]יִשְׁרֵי־	[be]עָזַב
πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Διάψαλμα. Τίς ἀναστήσεταί	[x]Beatus[y]vir[z]quem[aa]eru=	[bi]לֵֽב׃ [bj]מִי־ [bk]יָקוּם־ [bl]לִי֮ עִם־ [bm]מְרֵעִ֑ים	[bi]לֵב
mihi aduersus malignātes? aut q̄s stabit mecū aduer	dieris[b]domine: ∞∞∞∞∞∞∞	[bn]מִי־ [bo]יִתְיַצַּב־ [bp]לִי֮ עִם־ [bq]פֹּעֲלֵ֥י [br]אָ֝וֶן׃	[bn]נָצַב
sus operātes iniq̄tatē? Nisi q̄ dñs adiuuit me:	[a]dieris[b]domine: ∞∞∞∞∞	[bs]לוּלֵי֮ יְהוָ֤ה [bt]עֶזְרָתָ֥ה [bu]לִּ֑י כְּמְעַט־ [bv]שָׁכְנָ֖ה	[bs]לוּלֵי
τοῖς ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν; Εἰμὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι,	[c]&de lege tua[d]docueris	[bw]דוֹמָ֣ה נַפְשִׁ֑י׃ [bx]אִם־ [by]אָמַ֥רְתִּי [bz]מָטָ֗ה	[bw]דּוּמָה
paulominus habitasset in inferno aia mea. Si dicebā	eum.[e]Vt quiescat ∞∞∞∞∞	[ca]חַסְדְּךָ֣ יְהוָ֣ה [cb]יִסְעָדֵ֑נִי׃ [cc]בְּרֹ֤ב	[ca]חֶסֶד
motus est pes me[e]: mia tua dñe adiuuabat me se=	[f]a diebus[g]afflictiōis:[h]do	[cd]שַׂרְעַפַּ֥י [ce]בְּקִרְבִּ֑י תַּנְחוּמֶ֖יךָ [cf]יְשַׁעֲשְׁע֣וּ	[cd]שַׂרְעַף
cundū multitudinē dolor meor in corde meo: cōso=	nec[i]fodiatur[k]impio ∞∞∞	[cg]נַפְשִֽׁי׃ [ch]הֲיַחְבָּר־לָךְ֥ [ci]כִּסְאֹ֑ה־[cj]הַוֹּת֥וֹן יֹ֝צֵ֗ר	[cg]נָפַשׁ
lationes tuę letificauerūt aiam meā. Ψ Iuxtā adherebit	[l]interitus.[m]Nō[n]enim[o]de	[ck]עָמָ֑ל עָלַ֥י [cl]חָ֝ק׃ [cm]יְנוּדוּ֮ [cn]עַל־ [co]נֶ֥פֶשׁ	[ck]עָמַל
παρρησίας σου ἐψεφαναν τὴν ψυχήν μου. Μὴ συμπροσέ=	relinquet[p]dñs[q]populū	[cp]צַדִּ֑יק [cq]וְדָ֥ם נָ֝קִ֗י [cr]יַרְשִׁיעוּ׃ [cs]וַיְהִי	[cp]צָדַק
tibi sedes iniq̄tatis: q̄ fingis laborē in pcepto? Ἐπ=	suū:[r]& hereditatē suam	[ct]יְהוָ֣ה [cu]לִ֭י לְמִשְׂגָּ֑ב [cv]וֵאלֹהַ֥י [cw]לְצ֝וּר	[cu]שָׂגַב
σω σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων πόνον ἐπὶ πρόσταγμα; Θή=	nō[s]deseret. [t]Qm̄[u]vsq;	[cx]מַחְסִֽי׃ [cy]וַיָּ֣שֶׁב עֲלֵיהֶ֣ם [cz]אֶת־אוֹנָ֑ם	[cx]חָסָה
ptabūt in aiam iusti: ⁊ sanguinē innocētē cōdēna	ad[v]iustitiā[w]reuertetur[x]in	[da]וּבְרָעָתָ֥ם [db]יַצְמִיתֵ֑ם [dc]יַצְמִיתֵ֥ם יְהוָ֖ה	[da]שׁוּב
būt. Et fact⁹ est mihi dñs in refugiū: ⁊ de⁹ me⁹	diciū:[y]& sequētur illud	[dd]אֱלֹהֵֽינוּ׃ [de]לכו [df]נרננה	[dd]רָעַע
σωτῆρα. Καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγήν, καὶ ὁ θεός μου	[z]oēs[a]recti[b]corde.[c]Quis	[dg]לַיהוָה֮ נָרִ֪יעָה֫ [dh]לְצ֥וּר [di]יִשְׁעֵֽנוּ׃	[dg]רָנַן
in adiutoriū spei mee. Et reddet illis dñs	[d]stabit[e]p me[f]aduersum	[dj]נְקַדְּמָ֣ה [dk]פָנָ֣יו [dl]בְּתוֹדָ֑ה [dm]בִּזְמִרוֹת	[dj]קָדַם
εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου: Καὶ ἀνταποδώσει αὐτοῖς κύριος	[g]malos?[h]qs[i]stabit[k]p me	[dn]נָרִ֥יעַ־ל֗וֹ׃ [do]כִּי־ [dp]אֵ֤ל [dq]גָּדוֹל֮ [dr]יְהוָ֪ה	[dn]זָמַר
iniq̄tatē ipsoꝝ: ⁊ ſs malitiā eoꝝ dispер	[l]aduersus[m]oparios[n]iniq=	[ds]וּמֶ֥לֶךְ [dt]גָּד֑וֹל עַ֖ל־ [du]כָּל־אֱלֹהִֽים׃ [dv]אֲשֶׁר	[ds]גָּדַל
det illos dñs deus.	quitatis?[o]Nisi quia[p]dñs	[dw]בְּיָד֥וֹ [dx]מֶחְקְרֵי־ [dy]אָ֑רֶץ [dz]וְתוֹעֲפ֖וֹת	[dx]חָקַר
νιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός.	[q]auxiliator[r]meus:[s]paulo	[ea]הָרִ֣ים ל֗וֹ׃ [eb]אֲשֶׁר־ [ec]לוֹ־ [ed]הַיָּם֮ [ee]וְהוּא	[ea]הָרַר
Psalmus cāticī dauid: sine titulo apud hebreos. 94.	minus[t]hitasset īn[u]iferno	[ef]עָשָׂ֪הוּ֫ [eg]וְיַבֶּ֥שֶׁת [eh]יָדָ֑יו [ei]יָצָ֥רוּ׃ [ej]בֹּ֤אוּ	[ef]עָשָׂה
Αἶνος ὠδῆς τῷ Δαυὶδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ϛδ'	[v]aia mea. [w]Si[x]dicebam	[ek]נִשְׁתַּחֲוֶ֥ה [el]וְנִכְרָ֑עָה נִבְרְכָ֥ה [em]לִפְנֵי	[ek]שָׁחָה
Venite exultemus dño: iubilemus	[y]motus e[z]pes me[a]: [b]mia	[en]יְהוָ֥ה [eo]עֹשֵׂ֑נוּ׃ [ep]כִּֽי־ [eq]הוּא֮ [er]אֱלֹהֵ֪ינוּ	[en]בָּרָא
Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ	tua[c]dñe[d]sustētabat me.		
deo salutari nro. Præoccupemus faciē eius	[e]In multitudie[f] cogita=		
θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ	tionū meaꝝ que sunt[g]i		
in cōfessione: ⁊ in psalmis iubilemus ei. Ωñ	me intrīsecus:[h]cōsolatio		
ἐν ἐξομολογήσει, καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. Ὅτι	nes tue[i]delectabāt[k]aiam		
deus magn⁹ dñs ⁊ rex magn⁹ sup oēm	meā. [l]Nūquid ptiçeps e		
θεὸς μέγας κύριος καὶ Βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν	rit tui[m]thron⁹[n]insidiarū:		
trā. Ωuia in manu eius fines terre: ⁊ al=	[o]figēs[p]laborē[q]i[r]pcepto?		
τὴν. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ	[s]Copulabūtur[t]aduersū		
tiudines mōtiū ipsi⁹ sunt. Ωñ ipsi⁹ est mare:	[u]aia[v]iusti: [w]& sāguinē[x]i		
ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν. Ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα,	nocētē[y]cōdēnabūt. [z]E=		
⁊ ipse fecit illud: ⁊ aridā manus eius	rit ḡt[a]dñs[b]mihi[c]i refugi		
καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν, καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ	um[d]& de⁹ me⁹[e]q̄si petra		
formauerūt. Venite adorem⁹: ⁊ procidam⁹ ei:	[f]spei mee. [g]Et restituet		
ἔπλασαν. Δεῦτε, προσκυνήσωμεν, καὶ προσπέσωμεν αὐ=	[h]sup eos[i]iniquitatē suā:		
⁊ plorem⁹ coꝝ dño q̄ fecit	[k]& i malitia sua[l]pdet e=		
τῷ, καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος	os:[m]pdetillos[n]dñs[o]de⁹ nr̄		
nos. Ωuia ipse est deus nr̄:	Venite[p]laudem⁹ 95.		
ἡμᾶς. Ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[q]dñm: [r]iubilemus		
	[s]petre[t]iesu nō. [u]Preue=		
	niamus[v]vultū eius[w]i acti		
	one grāꝝ:[x]i cāticis[y]iubi=		
	lemus[z]ei. [a]Qm̄[b]fortis		
	&[c]magnus[d]dñs: [e]& rex		
	[f]magnus[g]sup[h]oēs[i]deos.		
	[k]In cuius māu[l]fūdamen		
	ta[m]terre: [n]& excelsa[o]mō		
	tiū[p]ipsius sunt. [q]Cuius ē		
	[r]mare:[s]ipse ei[t]fecit illud:		
	[u]& ficcā[v]māus eius[w]plas		
	mauerūt. [x]Venite[y]ado=		
	remus[z]& curuemur: [a]fle		
	ctamus genua[b] añ faciē		
	[c]dñi[d]factoris nr̄i. [e]Qua		
	[f]ipse est[g]deus noster ∞∞∞		

Pſitiua.he. Tex.heb. ps.xcvi. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre. lxx.cū interp.latina.

ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו
היום אם בקלו תשמעו׃ אל
תקשו לבבכם כמריבה כיום מסה
במדבר׃ אשר נסוני אבותיכם
בחנוני גם ראו פעלי׃ ארבעים
שנה אקוט בדור ואמר עם תעי
לבבהם והם לא ידעו דרכי׃
אשר נשבעתי באפי אם יבאון
אל מנוחתי׃ שירו

xcvi.

ליהוה שיר חדש שירו ליהוה
כל הארץ׃ שירו ליהוה ברכו
שמו בשרו מיום ליום ישועתו׃
ספרו בגוים כבודו בכל העמים
נפלאותיו׃ כי גדול יהוה
ומהלל מאד נורא הוא על כל
אלהים׃ כי כל אלהי העמים
אלילים ויהוה שמים עשה׃
הוד והדר לפניו עז ותפארת
במקדשו׃ הבו ליהוה משפחות
עמים הבו ליהוה כבוד ועז׃
הבו ליהוה כבוד שמו שאו
מנחה ובאו לחצרתיו׃ השתחוו
ליהוה בהדרת קדש חילו
מפניו כל הארץ׃ אמרו
בגוים יהוה מלך אף תכון
תבל בל תמוט ידין עמים
במישרים׃ ישמחו השמים
ותגל הארץ ירעם הים ומלאו׃
יעלז שדי וכל אשר בו אז ירננו
כל עצי יער׃ לפני יהוה כי בא
כי בא לשפט הארץ ישפט תבל
בצדק ועמים באמונתו׃

xcvii.

יהוה מלך תגל הארץ ישמחו
איים רבים׃ ענן וערפל סביביו
צדק ומשפט מכון כסאו׃
אש לפניו תלך ותלהט סביב

ª& nos ppls sc pascue eius
º& grex c manus eius:
f hodie g si h uocē eius i au-
dieritis. k Nolite ooooooo
l idurare m corda uestra n si
cut in cōtradictione: o si-
cut in die p tētationis q in de
serto. r Vbi s tēptauerunt
me t pres vii: u pbauerūt
me x & y viderūt z opus me
um. a Quadragīta b annis
c displicuit mihi d gñatio
illa: e & dixi f ppls g errās i
h corde i est: k & ipsi l nō m co
gnouerūt n uias meas. o &
p iuraui q in furoꝛ meo: r si
s ueniēt t in u requiē meā.

xcvi.

Cantate b dño 96.
c cāticum d nouum:
e canite f domino oooooo
g omnis h terra. i Canite
k domino l benedicite ooo
m noī eius: n annunciate
o de die p in die q salutare e
ius. r Narrate s in gētibus
t gloriā eius: u in vniuer-
sis v populis w mirabilia e-
ius. x Quia a magnus b dñs
c & laudabilis d nimis: e ter
ribilis f ipse g sup h omnes
i deos. l Omnes k enim oo
m dii n populorum ooooooo
o sculptilia: p dominus au
tem q celos r fecit. ooooooo
s Gloria t & decor u añ vul
tū eius: x fortitudo y & ex-
ultatio z in sctūario eius.
a Afferte b dño c familie dd
e ppl orū: f afferte g domio
g gloriā h & fortitudinem.
i Afferte k dño l gloriam
m nomini eius: n leuate oo
o munera p & introite q in
atria eius. r Adorate oooo
s dominum t in decore u sā
ctuarii: x paueat ooooooo
y a facie eius z omnis a ter-
ra. b Dicite ooooooooooooo
c in gētibus d dñs e regna-
uit: f siquidem g appendit
h orbem i immobilem: k iu
dicabit m populos ooooo
n in equitate. o Letamini
p celi ooooooooooooooooo
q & exulta r terra: s tonet
t mare u & plēitudo eius.
x Gaudeat a ager b & oia c q̄
d in eo sunt: e tūc f lauda-
būt g vniuersa h ligna i sal-
tus. k Añ facie l dñi m q̄m
n venit: o q̄m p venit q iudi-
care r terram: s iudicabit
t orbem u in iustitia v & po
pulos w in fide sua. 97.

Dñs a regnauit b exulta
bit c terra: d letabun-
tur e insule f multe. g Nubes
h & caligo i in circuitu ei9:
k iustitia l & iudiciū m firma-
mentum n solii eius.
o Ignis p ante facie eius q i
bit: r & exuret s p circuitū

noſ ppls paſcue eius: τ oues manus eius.
καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
Hodie ſi vocē eius audieritis: nolite obdurare
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς Heb.3 b.4.a. b.
corda vſa: ſic in exacerbatione. Secūm die
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Κατὰ τὴν ἡμέραν
tētationis in deſerto: vbi tētauerūt me pres vīi.
τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν.
Probauerūt me τ viderūt opa mea: q̄draginta anis
Ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου, τεσσαράκοντα ἔτη
offenſus fui gñationi huic. Et dixi: ſemp errāt
προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ
corde: ipſi vo nō cognouerūt vias meas. Et iurauī in
καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. Ὡς ὤμοσα ἐν
ira mea: ſi introibūt in requiē meā?
τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου;

Laus cāticī dauid: q̄n dom⁹ edificabat poſt
Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ, ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδόμητο μετὰ τὴν
captiuitatē. ſine titulo apud hebreos. 95.
αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 95.

Cantate dño cāticū nouū. cāte dño oīs 1. Pa.
Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ᾄσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα 16.a.
terra. Cāte dño: bñdicite noī eius. An
σα ἡ γῆ. Ἄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Εὐ
nūciate die de die ſalutare eius. Annūciate
αγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἀναγγείλα
iter gētes gloriā eius: in oībus ppls
τε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ
mirabilia eius. Quīt magn⁹ dño τ laudabilis nimis: terri
θαυμάσια αὐτοῦ. Ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, φο
bilis eſt ſup oēs deos. Quīn oēs dii
βερός ἐστιν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ
gentiū demonia: dño aūt celos fecit
τῶν ἐθνῶν δαιμόνια, ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.
Confeſſio τ pulchritudo in ſpectu eius. ſctimonia τ
Ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ, ἁγιοσύνη καὶ
magnificētia in ſctificatione eius. Afferte dño
μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ. Ἐνέγκατε τῷ κυ-
milia patrie gentiū: afferte dño gloriā τ ho
ρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τι
norē. Afferte dño gloriā noī eius: tollite hoſ
μήν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, ἄρατε θυ-
ſias τ introite in atria eius. Adorate
σίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ. Προσκυνήσατε
dñm in atrio ſctō eius: cōmoueat a facie
τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου
eius vniuerſa tra. Dicite in gētibus: q⁹ dño re
αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. Εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος ἐβα-
gnauit: τ enī correxit orbē terre: q̄ nō cōmo
σίλευσε, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευ
uebit: iudicabit pplos in eqtate. Letētur celi
θήσεται, κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ
et exultet terra: cōmoueat mare: τ plenitu
καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, σαλευθήτω ἡ θάλασσα, καὶ τὸ πλήρω
do eius. Gaudebūt cāpi: τ oīa q̄ in eis: tunc
μα αὐτῆς. Χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, τότε
exultabūt oīa ligna ſylue: A facie
ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ, Ἀπὸ προσώπου ℣.93.
dñi: q⁹ venit: q̄m venit iudicare terrā. Iudicabit orbē ter
κυ, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμέ
re in eqtate: τ pplos in veritate ſua. Pſalmus
νην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ. Ψαλμὸς τῷ
dauid q̄n terra ei⁹ reſtituta ē. ſine titulo apud hebreos. 96
Δαυὶδ ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ κατῳκίσατο. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 95

Dñs regnauit: exultet terra: letētur
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, εὐφραινέσθω
inſule multe. Nubes τ caligo i circuitu ei⁹: iuſtitia
σαν νῆσοι πολλαί. Νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ, δικαιοσύ
et iudiciū correctio ſedis eius. Ignis ante
νη καὶ κρῖμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Πῦρ ἐνώπι
ipm p̄cedet: τ inflāmabit i circuitu
ον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ φλογιεῖ κύκλῳ

Trās.Gre.Lxx.cū interp:e.latina.

tminicos eius. Illuxerūt fulgura eius orbi
τους ἐχθρους αὐτου. Εφαναν αι ἀστραπαι αὐτου τῃ οἰκου
terre: vidit ⁊ cōmota est terra. Mōtes sicut cera fluxerūt
μένη, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Τὰ ὄρη ὡσει κηρὸς ἐτάκη-
a facie dñi: a facie dñi oīs
σαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσ-
terre. Annūciauerūt celi iustitiā eius:
σης τῆς γῆς. Ανήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτου,
et viderūt oēs ppli gloriā eius.
καὶ εἶδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτου. Αἰσχυνθήτω
d adorāt sculptilia: d gloriātur
πάντες οἱ προσκυνουντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώ-
in simulachris suis. Adorate eū oēs
μενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Προσκυνήσατε αὐτῷ πάν-
angeli eius. Audiuit ⁊ letata est sion: ⁊
τες οἱ ἄγγελοι αὐτου. Ἠκουσε καὶ ἐυφράνθη Σιών, καὶ ἠ
exultauerūt filie iude: ppter iu-
γαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας, ἕνεκεν τῶν κρι-
dicia tua dñe. Quīa tu dñs altissim⁹ sup oēm
μάτων σου κύριε. Οτι σὺ κύριος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν
terrā: nimis exaltatus es sup oēs deos: Qui
γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Οἱ
diligitis dñm: odite malū: custodit dñs
ἀγαπωντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρά, φυλάσσει κύριος
ānias sanctorū suorū: de manu peccātōris liberabit
τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτου, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλου ῥύσε-
eos. Lux orta est iusto: ⁊ rectis
ται αὐτούς. Φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρ-
de letitia. Letamini iusti in dño: ⁊ cōfitemini
δίᾳ εὐφροσύνη. Εὐφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξο-
memorie sctificatiōnis eius.
μολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτου.

Psalmus dauid 97.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. 97.

CAntate dño canticū nouū: qz mirabilia fe-
Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ὁτι θαυμαστὰ ἐποί-
cit dñs. Saluauit sibi dextera eius ⁊ brachiū
ησεν ὁ κύριος. Εσωσε: δεξιὰ αὐτου, καὶ ὁ βραχί-
sctū eius. Notū fecit dñs saluare suū:
ων ὁ ἅγιος αὐτου. Εγνώρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτου,
in cōspectu gentiū reuelauit iustitiā suā.
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυ-ψε τὴν δικαιοσύνην αὐτου.
recordat⁹ est mie sue iacob: ⁊ veritat⁹
Εμνήθη τοῦ ἐλέους αὐτου, τῷ Ἰακώβ, καὶ τῆς ἀληθεί-
tis sue domui israel. Viderūt oēs ter-
as αὐτου τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Εἶδοσαν πάντα τὰ πέ-
mini terre salutare dei nri. Iubilate
ρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Αλαλάξατε
deo oīs terra: cātate ⁊ exultate ⁊ psallite.
τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε.
Psallite dño in cithara: in cithara ⁊ voce psalmi:
Ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ,
in tubis ductilibus: ⁊ voce tube cornee Iubi
ἐν σάλπιγξιν ἐλατοῖς, καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης. Αλα
late in cōspectu regis dñi. Mouear⁹ ma
λάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου. Σαλευθήτω ἡ θά-
re ⁊ plenitudo eius: orbis frax ⁊ oēs
λασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitāt in eo. Flumina plaudēt manu si-
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ποταμοὶ κροτήσουσι χειρὶ ἐπιτο-
mul: mōtes exultabūt a cōspectu dñi: qm̄ ve
αὐτό, τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὁτι ἔρ-
nit: qm̄ venit iudicare terrā. Iudicabit orbē terr⁹ in iu
χεται, ὁτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δι-
stitia: ⁊ pplos in eqtate. Psalm⁹ dauid 98.
καιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ϙη.

ODomin⁹ regnauit: trascant ppli: q̄ se-
Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί, ὁ καθή-
det sup cherubim: moueatur terra. Dñs in
μενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σαλευθήτω ἡ γῆ. Κύριος ἐν
sion magn⁹: ⁊ excelsus est sup oēs
Σιὼν μέγας, καὶ ὑψηλός ἐστιν ἐπὶ πάντας

Trāsla.B.Hie.

hostes eius. Appuerūt fulgura eius orbi: vidit
& cōtremuit terra. Mōtes sicut cera tabefacti
sunt a facie dñi: a facie
dominatoris omnis
terre. Annūciauerūt celi
iustitiā eius: & viderūt oēs populi gloriā eius.
Confundantur vniuer
si qui seruiunt sculptili:
qui gloriantur in idolis:
adorate eum oēs dii.
Audiuit
& letata est sīō: & exul-
tauerunt filie iude
propter iudicia tua dō-
mine. Tu enim
dñs excelsus sup oēm
nem terram: vehemen
ter eleuatus es sup oēs
deos. Qui diligitis
dominum odite malū:
custodit animas
sanctorū suorū: de ma
nu impiorum eruet eos
Lux orta est iusto & rectis corde letitia.
Letamini iusti in dño:
& confitemini
memorie sctē ei⁹. 98.
Psalmus.

OCantate domino cāticū nouum quia
mirabilia fecit: saluauit
sibi dextera eius
& brachiū sctum eius.
Notum fecit dominus
salutare suū: in cōspe-
ctu gentiū reuelauit iusti
tiam suā. Recordatus est
mie sue & veritatis sue
domui israel: viderunt
oēs fines terre salutare
dei nostri. Iubilate
domino omnis terra
vociferamini. & lauda-
te & canite. Cātate domino in cithara: in ci-
thara & voce carminis.
In tubis & clangore
buccine iubilate
coram rege dño. Tonet mare
& plēitudo eius: orbis
& hitatores eius.
Flumina plaudēt manu:
simul mōtes
laudabunt. Ante dñm
quia venit iudicare
terram: iudicabit orbem in iustitia
& populos in equitatibus. 99.

OOminus regnauit
commoueantur popu
li: sessor cherubim
concutiatur terra. Do
minus in sion
magnus: & excelsus ē
super omnes

Tex.heb.ps.xcviij. Pritima.heb.

צור אור
רָאָה חוּל
דגג יָמַס
אדן
נגד רְאֵה
בָּרַד כּוּשׁ
עָבַד הָלַל
עָמָה
שָׂמַח גִּיל
בָּנָה
עָלַז
רוּעַ
חסד נָצַל
קָדַשׁ
יָרָה
זָמַר
שור
פָּלָא יָשַׁע
יָמִין זְרוֹעַ
יָדַע
כּוּר
תָּצַר שָׁפָר
רוּעַ פָּנֶה
רָעַם מָלֵא
מָחָה נָהָר
גִּיל
נגן
שָׁפַט
יָשַׁר
רָגַז
נוּט
גָּדַל רוּם

צָרָיו׃ הָאִירוּ בָרְקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה
וַתָּחֶל הָאָרֶץ׃ הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ
מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל
הָאָרֶץ׃ הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ
כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃ יֵבֹשׁוּ כָּל
עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים׃ שָׁמְעָה
וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃ כִּי אַתָּה
יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד
נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֹהֲבֵי
יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת
חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃ אוֹר
זָרַע לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה׃
שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ
לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃ **xcviij.** מִזְמוֹר
שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי
נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ
וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ יְהוָה
יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃
זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת
אֱלֹהֵינוּ׃ הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ
פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃ זַמְּרוּ לַיהוָה
בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם הַיָּם
וּמְלוֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃
נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים
יְרַנֵּנוּ׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט
הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק
וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃

xcix.

יְהוָה מָלָךְ
יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים
תָּנוּט הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן
גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל

Pătina.he. Ter.heb. ps.c.ci. Trāsla.B.Hie. Trāl.Gre. lxx.cī interp.latina.

הָעַמִּים׃ יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃ וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפַּט אָהֵב

populos. Cōfiteantur noī tuo magno & terribili ſctō. Et imperiū regis iudicium diligit: tu

τοὺς λαούς. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ, ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστι, καὶ τιμὴ βασιλέως

magnū: qm terribile ⁊ ſcm eſt: ⁊ honor regis iudiciū diligit. Tu paraſti directiones: iudiciū

κρίσιν ἀγαπᾷ. Σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας, κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν Ἰακὼβ σὺ ἐποίησας. Ὑψοῦτε κύριον

et iuſtitiā in iacob tu feciſti. Exaltate dñm deū nfm: ⁊ adorate ſcabellū pedū eius: qm ſanctus

καὶ δικαιοσύνην ἐν Ἰακὼβ σὺ ἐποίησας. Ὑψοῦτε κύριον θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν

eſt dñs deus nr. Moyſes ⁊ aaron in ſacerdotibus eius: & ſamuel inter eos qui invocant

αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι. Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις

nomē eius. Invocabāt dñm: ⁊ ipſe exaudiebat eos. In columna nubis loquebatur ad eos:

τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς ἐπήκουεν αὐτῶν, ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς.

cuſtodiebāt teſtimonia eius: ⁊ præcepta eius q dedit illis. Dñe deus nr tu exaudiebas eos:

Ὅτι ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόσταγματα αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς. Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ ἐπήκουες

deus propitius fuiſti eis: & vltor ſuper omnes adinuentiones eorū. Exaltate dñm deū nr:

αὐτῶν, ὁ θεὸς σὺ εὐιλατεύων ἐγίνου αὐτοῖς, καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. Ὑψοῦτε κύριον

& adorate in mōte ſancto eius: qa ſanctus dominus deus nr.

τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ, ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

Pſalmus p cōfeſſiōe. 100

Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς ἐξομολόγησιν. 98.

לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה

Vbilate domino om nis tra. Seruite domino in letitia: ingredi

Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν

mini coram eo in laude. Scitote quoniā dominus ipſe eſt deus: ipſe fecit nos & ipſius ſumus:

εὐφροσύνῃ. Εἰσέλθετε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει: ἐγνωκότες ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν. Αὐτὸς ἐποίησεν

populus eius & grex paſcue ei. Ingredimini portas eius in gratiarum actione atria

ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς· ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα νομῆς αὐτοῦ. Εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις. Ἐξομολογεῖσθε

eius in laude: confitemini ei benedicite nomini eius. Quia bonus dominus in ſempiternum

αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι χρηστὸς κύριος, εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς

miſericordia eius: & vſq; ad generationē & generationem fides eius.

ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

Dauid pſalmus. 101.

Ps. ci. Cl.

לְדָוִד מִזְמוֹר

חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אַזַּמֵּרָה׃ אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם

Miſericordiā & iudiciū cātabo: tibi dñe pſallam. Erudiar in via perfecta: quando

Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ. ρ'.

Ἔλεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. Διεπορευόμην

veniēs ad me: ambulabo in ſimplicitate cordis mei in medio domus mee. Non

ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποιοῦντας

proponā ante oculos meos rem iniuſtā: factē

παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή, ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

prauū recedentis a me: malum nesciam.

Detrahentē ſecreto proximo ſuo: hūc perſequebar. Superbo oculo & inſatiabili corde: cū

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδιωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τοῦτον

hoc nō edebā. Oculi mei ad fideles terre: vt ſedeāt ipſi mecū. Ambulans in via

τῷ οὐ συνήσθιον. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Πορευόμενος ἐν ὁδῷ

לְבַב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא אֵדָע׃ מְלוֹשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ

populus eius & grex paſcue ei. Ingredimini portas eius in gratiarum actione atria

לְבαβ עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא אֵדָע׃ מְלוֹשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ

eius in laude: confitemini ei benedicite nomini eius. Quia bonus dominus in ſempiternum

אֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃ עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אָרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ

miſericordia eius: & vſq; ad generationē & generationem fides eius.

Dauid pſalmus. 101.

Miſericordiā & iudiciū cātabo: tibi dñe pſallam. Erudiar in via perfecta: quando

Ἔλεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. Διεπορευόμην

veniēs ad me: ambulabo in ſimplicitate cordis mei in medio domus mee. Non

ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Οὐ προετιθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποιοῦντας

proponā ante oculos meos rem iniuſtā: factē

παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή, ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

prauū recedentis a me: malum nesciam.

Detrahentē ſecreto proximo ſuo: hūc perſequebar. Superbo oculo & inſatiabili corde: cū

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδιωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τοῦτον

hoc nō edebā. Oculi mei ad fideles terre: vt ſedeāt ipſi mecū. Ambulans in via

τῷ οὐ συνήσθιον. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Πορευόμενος ἐν ὁδῷ

immaculata: hic mihi ministrabat. Hō hitabat in medio
ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς
vom⁹ mee q̄ facit ſuperbiā. Qui loquitur iniq̄ nō ha-
οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν. Λαλῶν ἄδικα οὐ κα-
rebit in cōſpectu oculoꝝ meoꝝ. Qui ma-
τευθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εἰς πρω-
tutino interficiebā oēs peccatores terre: vt diſ-
ιας ἀπέκτεννον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, τοῦ ἐξο-
sperdere de ciuitate dñi oēs operātes
λοθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν
iniq̄tatē.
ἀνομίαν.

Oro paupr: cū anxius fuerit: & coā
Προσευχὴ τῷ πένητι, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ ἐναντί
dño effuderit precē ſuā tot.
ον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρϛ.

Infra. 144. Oratio eſto dñe orōnes meā: & clamor
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή
me⁹ ad te veniat. Non auertas faciē tuā
μου πρὸς σὲ ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
a me in die tribulo: inclina ad me aurē
ἀπ' ἐμοῦ. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλίνον πρός με τὸ οὖς
tuā: in q̄cūq; die inuocauero te: velociter exaudi
σου, ἐν ᾗ ἐν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν
me. Quia defecerūt sicē fumus dies mei: & oſſa
μου. Ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ
Infra. 157. mea sicē cremiū aruerūt. Percuſſus ſum vt fenū:
μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. Ἐπλάγην ὡσεὶ χόρτος,
et aruit cor⁹ meū: q̄, obliuiſci ſum cōdere
καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν
panē meū. A voce gemitus mei adhęſit
τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ
oſſ meū carni mee. Similis facta ſū pellicano ſolitudinis: facta
ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου. Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ, ἐγε-
ſum ſicut nycticorax in domicilio. Vigilaui & facta
νήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπεδῷ. Ἠγρύπνησα καὶ ἐγενό-
ſum ſicē passer ſolitarius⁹ in tecto. Tota die
μην ὡς στρουθίον μοναζον ἐπὶ δώματος. Ὅλην τὴν ἡμέραν
exprobrabāt mihi inimici mei: & q̄ laudabāt me aduersū me
ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ
iurabāt. Quia cinerē tanq̄ panē mādicabā: & poculū
ὤμνυον. Ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα
meū cū fletu miſcebā. A facie ire
μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων. Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς
tue & indignatiōis tue: q̄ eleuans allisit me.
σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας κατέῤῥαξάς με.
Dies mei sicē vmbra declinauerūt: & ego
Αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ χόρ-
nū arui. Tu aūt dñe in eternū pmanes: &
τος ἐξηράνθην. Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, καὶ
memoriale tuū in generationē & generatiōnē.
τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σὺ ἀναστὰς οἰ-
Tu exurgēs miſereberis ſiō: q̄ tēpus miſerēdi e-
κτιρήσεις τὴν σιών, ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτιρῆσαι αὐ-
ius: q̄ venit tēpus. Quōniā placuerūt ſeruis tuis
τήν, ὅτι ἥκει καιρός. Ὅτι ἐυδόκησαν οἱ δοῦλοί σου
lapides eius: & terre ei⁹ miſerebūtur.
τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτιρήσουσι.
Et timebūt gētes nomē dñi: & oēs
Καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ πάντες
reges terre gloriā tuā. Quia edifica-
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου. Ὅτι οἰκοδομή-
bit dñs ſion: & videbit in gloria ſua.
σει κύριος τὴν σιών, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
Reſpexit in oratiōnē humiliū &
Ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν, καὶ
nō ſpreuit precē eoꝝ. Scribatur hec in
οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν. Γραφήτω αὕτη εἰς
gñone altera: & pplus q̄ creabitur laudabit do-
γενεὰν ἑτέραν, καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύ-
minū. Quia prſpexit de excelſo ſcto ſuo: dñs de
ριον. Ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ

mſimpliciter hic⁰ miniſ-
ſtrabat mihi. ᵖNō ᵍhitabit
ʳin medio ˢ domus mee
ᵗfacīs ᵘdolum: ˣloquens
ʸmēdaciū ᶻnō ᵃplacebit ᵇi
cōſpectu ᶜoculorū meo-
rū. ᵈMane ᵉpdā ᶠoēs ᵍpi-
os ʰterre: ⁱvt interficiā ᵏd
ciuitate ˡdñi ᵐvniuerſos
ⁿqui operantur ᵒ iniqtatē.
ᵃOro ᵇpauper ᶜcū ᵈan
xius fuerit ᵉ& coram ᶠdo
mino ᵍfuderit ʰeloquium
ſuum. tot.

Omine ᵃexaudi ᵇo-
rationē meā: ᶜ& cla
mor meus ᵈad te ᵉvēiat.
ᶠNō ᵍabſcōdas ʰfaciē tu-
am ⁱa me ʲin die ᵏtribula-
tiōis ˡmee: ᵐiclina ⁿad me
ᵒaurē tuā: ᵖin quacunq;
die ᵠinuocauero te ʳvelo-
citer ˢexaudi me. ᵗQuī
ᵘcōſūpti ſunt ᵇſicut fum⁹
ᶜdies mei: ᵈ& oſſa mea ᵉq̄
ſi ᶠfrixa ᵍ cōtabuerunt.
ʰPercuſſum eſt ⁱquaſi fe
nū ʲ& arefactū ᵏ cor me
um: ˡquia ᵐoblitus ⁿ ū ᵒco
medere ᵖpanē meū. ᵠA
voce ʳgemitus mei ˢadhe
ſit ᵗos meū ᵘcarni mee.
ᵃAſſimilatus ſum ᵇpeli-
cano ᶜde ᵈſtru ᵉfctūs ſum
ᶠquaſi bubo ᵍſolitudinū.
ʰVigilaui ⁱ& fui ʲſicut auſ
ᵏſolitaria ˡſuper ᵐ tecto.
ⁿTota ᵒdie ᵖexprobrabāt
mihi ᵠinimici mei: ʳexul-
tites ˢper me ᵗiurabant.
ᵘQuia ᵃcinerē ᵇſicut panē
ᶜcomedi: ᵈ& potū meū
ᵉcū fletu ᶠmiſcui. ᵍA facie
ʰindignatiōis ⁱ& ire tue:
ʲquia ᵏeleuaſti me ˡ& alliſi
ſti me. ᵐDies mei ⁿſicut vm
bra ᵒdeclinati ſunt: ᵖ& ego
ᵠſicut fenū ʳaruī. ˢTu aūt ᵗdo
mine ᵘin eternū ᵛpmānes:
ʷ& memoriale tuū ˣin ge
neratione ʸ& generatio-
ne. ᶻTu ᵃſuſcitās ᵇmiſere-
beris ᶜſiō: ᵈquia ᵉtps ē ᶠvt
miſerearis eius ᵍ qm ʰvēit
ⁱtps. ʲQm ᵏ placitos fe-
cerunt ˡſeruī tui ᵐlapides
eius: ⁿ& ᵒpuluerē ei ᵖmi-
ſerabile. ᵠEt timebūt ʳgē
tes ˢnomen ᵗdñi: ᵘ& vni-
uerſi ᵛreges ʷterre ˣgloriā
tuam. ʸQuia ᶻedificabit
ᵃdominus ᵇſion: ᶜappębit
ᵈin gloria ſua. ᵉReſpexit
ᶠad ᵍoratiōnem ʰ vacui:
ⁱ& nō ʲdeſpexit ᵏoratio-
nē eoꝝ. ˣScribātur ʸ hec
ᶻin generatione ᵃnouiſſi
ma: ᵇ& populus ᶜqui cre
abitur ᵈlaudabit ᵉ domi-
num. ᶠQuoniam ᵍ pro-
ſpexit ʰde excelſo ⁱ facto
ſuo: ʲ dominus

ᵐתְּפִלָּה ᵑלְעָנִי כִּי ᵒיַעֲטֹף ᵖוְלִפְנֵי יְהוָה ᵍישְׁפֹּךְ ʳשִׂיחוֹ׃ ʰ cii. ˢיְהוָה ᵗשְׁמַע ᵘתְּפִלָּתִי ᵛוְשַׁוְעָתִי ʷאֵלֶיךָ ˣתָּבוֹא׃ ʸאַל ᶻתַּסְתֵּר ᵃפָּנֶיךָ ᵇמִמֶּנִּי ᶜבְּיוֹם ᵈצַר ᵉלִי ᶠהַטֵּה ᵍאֵלַי ʰאָזְנֶךָ ⁱבְּיוֹם ʲאֶקְרָא ᵏמַהֵר ˡעֲנֵנִי׃ ᵐכִּי ⁿכָלוּ ᵒבָעָשָׁן ᵖיָמָי ᵠוְעַצְמוֹתַי ʳכְּמוֹקֵד ˢנָחָרוּ׃ ᵗהֻכָּה ᵘכָעֵשֶׂב ᵛוַיָּבֵשׁ ʷלִבִּי ˣכִּי ʸשָׁכַחְתִּי ᶻמֵאֲכֹל ᵃלַחְמִי׃ ᵇמִקּוֹל ᶜאַנְחָתִי ᵈדָּבְקָה ᵉעַצְמִי ᶠלִבְשָׂרִי׃ ᵍדָּמִיתִי ʰלְקָאַת ⁱמִדְבָּר ʲהָיִיתִי ᵏכְּכוֹס חָרְבוֹת׃ ˡשָׁקַדְתִּי ᵐוָאֶהְיֶה ⁿכְּצִפּוֹר ᵒבּוֹדֵד ᵖעַל ᵠגָּג׃ ʳכָּל ˢהַיּוֹם ᵗחֵרְפוּנִי ᵘאוֹיְבָי ᵛמְהוֹלָלַי ʷבִּי ˣנִשְׁבָּעוּ׃ ʸכִּי ᶻאֵפֶר ᵃכַּלֶּחֶם ᵇאָכָלְתִּי ᶜוְשִׁקֻּוַי ᵈבִּכְיִי ᵉמָסָכְתִּי׃ ᶠמִפְּנֵי ᵍזַעַמְךָ ʰוְקִצְפֶּךָ ⁱכִּי ʲנְשָׂאתַנִי ᵏוַתַּשְׁלִיכֵנִי׃ ˡיָמַי ᵐכְּצֵל ⁿנָטוּי ᵒוַאֲנִי ᵖכָּעֵשֶׂב ᵠאִיבָשׁ׃ ʳוְאַתָּה ˢיְהוָה ᵗלְעוֹלָם ᵘתֵּשֵׁב ᵛוְזִכְרְךָ ʷלְדֹר ˣוָדֹר׃ ʸאַתָּה ᶻתָּקוּם ᵃתְּרַחֵם ᵇצִיּוֹן ᶜכִּי ᵈעֵת ᵉלְחֶנְנָהּ ᶠכִּי ᵍבָא ʰמוֹעֵד׃ ⁱכִּי ʲרָצוּ ᵏעֲבָדֶיךָ ˡאֶת ᵐאֲבָנֶיהָ ⁿוְאֶת ᵒעֲפָרָהּ ᵖיְחֹנֵנוּ׃ ᵠוְיִרְאוּ ʳגוֹיִם ˢאֶת ᵗשֵׁם ᵘיְהוָה ᵛוְכָל ʷמַלְכֵי ˣהָאָרֶץ ʸאֶת ᶻכְּבוֹדֶךָ׃ ᵃכִּי ᵇבָנָה ᶜיְהוָה ᵈצִיּוֹן ᵉנִרְאָה ᶠבִּכְבוֹדוֹ׃ ᵍפָּנָה ʰאֶל ⁱתְּפִלַּת ʲהָעַרְעָר ᵏוְלֹא ˡבָזָה ᵐאֶת ⁿתְּפִלָּתָם׃ ᵒתִּכָּתֵב ᵖזֹאת ᵠלְדוֹר ʳאַחֲרוֹן ˢוְעַם ᵗנִבְרָא ᵘיְהַלְלְיָהּ׃ ᵛכִּי ʷהִשְׁקִיף ˣמְּרוֹם ʸקָדְשׁוֹ ᶻיְהוָה

מִשָּׁמַיִם אֶל־אֶרֶץ הִבִּיט׃ לִשְׁמֹעַ
de celo terram contẽplatus est. Vt audiret
gemitum vinctꝰ: vt solueret filios mortis.
Vt narretur in siõ nomẽ dñi: & laudatio ei⁹
in hierusalẽ. Cũ cõgregati fuerint populi simul:
& regna vt seruiãt dño. Respõdit ei
in via fortitudinẽ meã: abbreuiauit dies meos.
dica deus meus ne rapias me in médio dierũ
meorũ: in gñatiõe gñationũ anni tui. A principio terrã fundasti: & opus manuũ tuarũ sunt
celi. Ipsi peribunt: tu aũt stabis: & oẽs quasi
vestimentũ atterentur: quasi pallium mutabis
eos & mutabũtur. Tu aũt ipse es: & anni tui nõ
deficiẽt. Filii seruorum tuorũ habitabũt: & semẽ eorũ in seculũ dirigẽt. Dauid.
Benedic aia mea dómino: & oia viscera
mea nomini scto eius. Bñdic aia mea domino:
& noli obliuisci omnem retributionũ eius.
Qui propiciatur cunctis
iniquitatibꝰ tuis: q sanat
oẽs infirmitates tuas.
Qui redimit de corruptiõe vitã tuã: & coroãt
te miã & miserationibus.
Qui replet bõis ornamẽtũ tuũ: renouabitur
sicut aqle iuuẽtus tua.
Faciẽs iustitias dñs: & iudicia cũctis qui calũniã sustinẽt. Notas fecit vias suas moysi: filiis
israel cogitatiões suas.
Miserícors & clemens
dñs: patiẽs & multe
miserationis. Non in fẽpiternũ iudicabit: neq;
in eternũ irascetur.
Non fẽm petã nostra
fecit nobis: neq; secũ
dũ iniquitates nras retribuit nobis. Quãtũ eni
excelsus est celum a
terra: tm confortata est
mia eius sup timentes
eũ. Quãtũ lõge ẽ oriẽs
ab occidẽte: tm lõge fecit a nobis scelera nra.
Sicut miseretur
pater filiorum: miser⁹
tus est dominus
timentibus se. Ipse enim nouit
plasmationẽ nram: recordatus ẽ qa puluis sumus. Hõ quasi herba:
dies eius sicut flos

ὁ οὐρανὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. Τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν
copeditos: vt solueret filios interfec
τῶν πεπεδημένων, τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμέ
ti. Vt annũtiẽt in sion nomẽ dñi: & laudẽ
νων. Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν
eius in hierusalẽ. In cõueniẽte populos in
αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ
unũ: & reges vt seruiant dño. Respõdit ei
αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη αὐ-
in via virtutis suæ: paucitatẽ dierũ meorũ nũ
τῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνά-
tia mihi. Ne revoces me in dimidio dierũ meorũ: in gñatiõe
γγειλόν μοι. Μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ
gñationũ anni tui. Initio tu vbi tuã fundagενεῶν τὰ ἔτη σου. Κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίω-
sti: & opa manuũ tuarũ sũt celi. Ipsi Hebr. Ipsi
σας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ Vulg.
peribũt: tu aũt pmanes. Et oẽs sicut vestimẽtũ ve
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις. Καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον πα-
terascẽt: & sicut opertorũ vertes eos: & ra
λαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ
mutabũtur. Tu aũt ide ipse es: & anni tui nõ de
ἀλλαγήσονται. Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί-
ficiẽt. Filii seruorũ tuorũ habitabũt: & se
ψουσιν. Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ
mẽ eorũ in seculũ dirigẽt.
τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

Psalmus dauid. ps.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

Benedic aia mea dño: & oia q intra
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
me sũt nomi scto eius. Benedic aia mea domi
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύ-
no: & noli obliuisci oẽs retributiões eius.
ριον, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.
Qui propiciatur oibus miqtatibꝰ tuis: q sanat
Τὸν ἱλαστεύοντα πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον
oẽs & infirmitates tuas. Qui redimit de interitu
πάσας τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν
vitã tuã: qui coronat te in miã & miserationibꝰ. Qui
ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν
replet in bonis desideriũ tuũ: renouabitur
ἐμπιμπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινι-
vt aquile iuuẽtus tua. Faciẽs iustitias dñs: &
σθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου. Ποιῶν ἐλεημοσύνας κύ-
iudicia oẽs iniuriã patiẽtibꝰ. Notas fecit
ριος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε τὰς ὁ-
vias suas moysi: filiis israel voluntates
δοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα
suas. Miserator & misericors dñs: longanimis &
αὐτοῦ. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ
multũ misericors. Nõ in finẽ irascẽt: neq; in eter
πολυέλεος. Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ-
nũ cõminabit: nõ secũdm peccata nfa fecit nobis neq;
να μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
secũdm petã nfa retribuit nobis. Quãtũ enim
κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Ὅτι κατὰ
altitudinẽ celi a terra corroborauit dñs mi
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸ
sericordiã suã sup timẽtes se. Quãtũ dis
ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέ-
tat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis
χουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς
iniqtates nras. Sicut miserẽt pr filios: misertus ẽ
ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ὠκτείρησε
dñs timentibꝰ se. Quia ipe cognouit
κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
figmẽtũ nrm: recordatus ẽ qa puluis sumus. Homo
πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἄνθρωπος
sicut fenũ: dies eius tãq flos
ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος

לְשָׁמְעַ אֲנָקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ אָסִר
לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וְתִהִלָּתוֹ כּוֹת הַלֵּל
בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה׃ עָנָה
דַּרְכּוֹ כֹּחַ קִצַּר יָמָי׃ אֹמַר אֵלִי אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי בְּדוֹר דּוֹרִים עֲלָה חָצָה
שְׁנוֹתֶיךָ לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם׃ הֵמָּה יאבֵדוּ פָּנָה עָשָׂה
וְאַתָּה תַּעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כְּלִבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ׃ וְאַתָּה עָמַד כָּלָה
הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ׃ בְּנֵי תָמִים
עַבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן׃ שָׁכַן פָּנָה
ciii.
לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם
קָדְשׁוֹ׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו׃ הַסֹּלֵחַ שָׁכַח גָּמַל
לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְכִי׃ חָלָה
הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיַּיִכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ נָאַל חָיָה
הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנְּשֶׁר נְעוּרָיְכִי׃ עָטַר שָׂבַע
עֹשֶׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׁוּקִים׃ עָשָׂה מִשְׁפָּט
לְמֹשֶׁה הוֹדִיעַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו׃ עָלַל
רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד׃ רָחַם חָנַן
לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר׃ נָטַר
לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל
עָלֵינוּ׃ כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו׃
כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק
מִמֶּנּוּ אֶת פִּשְׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם
אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהוָה
עַל יְרֵאָיו׃ כִּי הוּא יָדַע
יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ זָכַר אָנוֹשׁ
אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ חָצִיר יום

agri sic efflorebit. Ὡς τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ: τ nō subsistet: τ nō cognoscet ἀρτιος οὐκέτι γνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ. Misericordia dñi ab eterno τ usq in eternū sup timentes eū. Ἔλεος τοῦ κῡ ἀπὸ τ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν, τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοις mādatoꝝ ipi⁹ ad faciēdū ea. Κῡριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ oībus dñatur. Bñdicite dño oēs angeli eius: potētes τ ute facitēs ꝟbū illi⁹: ad audiēdū τὴν φωνὴν τῶν λόγων αὐτοῦ. Bñdicite dño oīa opa eius: in oī loco dñationis eius bñdic aīa mea dño. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

Psalmus ꝺ̄ⁱ pro mūdi cōmēdatiōe. ciiij.

Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῆς τ κοσμου σεως ἀνέσεως. ρϙ.

Benedic aīa mea dño: dñe deus meus magnificat⁹ es ꝟbis. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, κύριε ὁ θεός μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα. Ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω. Amictus lumine sicē vestimēto: extēdēs celū sicut pellē. Ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ, qui ponit nubē ascēsum suū. Qui ābulat sup pēnas ventoꝝ: q facit angelos suos spūs: τ ministros suos ignē urentē. Ὁ τιθεὶς νέφος τὸν ἐπιβασιν αὐτοῦ. Ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων πνεύματος: ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Abyssus sicut vestimētū amictus eius: sup mōtes stabūt aque. Ab increpatiōe tua fugiēt: a voce tonitrui tui formidabūt. Ascēdūt mōtes: τ descēdūt campi: ad locū quē fundasti eis. Terminū posuisti quē nō trāsgredient: neq cōuertētur operire terrā. Qui emittis fontes in cōuallib⁹: inter mediū mōtiū pertrāsibūt aque. Potabūt oēs bestie agri: expectabūt onagri in sitī sua. Ἀβύσσου σὰν ἱματισμὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα. Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν. Ἀναβαίνουσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουσι πεδία εἰς τὸν τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά. Ὅριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέφουσι καλύψαι τὴν γῆν. Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ποτισθήσονται πάντα τὰ θηρία τ ἀγροῦ, προσδέξονται onagri in sitī sua. Supra ea volucres celi habitabūt: de medio petraꝝ dabūt vocē. Ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. Ποτίζων mōtes de superioꝝ suis: de fructu operū tuoꝝ satiabitur terra. Producēs fenū iumētis: τ herbā seruituti hoīm. Ut educas panē de terra: τ vinū letificat cor hoīs. Ut exhilaret τὴν γῆν, καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου. Τοῦ ἱλαρύναι

agri[a] sic[b] florebit.[c] Quia [d]spiritus[e] pertrāsiuit [f]in eū [g]& nō subsistet:[h] & nō[i] cognoscet eū[k] vltra[l] locus eius.[m] Mia āt[n] dñi[o] ab eterno[p] & vsq[q] in eternū[r] sup timentes eum:[s] & iustitia eius[t] in filiis[u] filiorū.[v] His qui custodiunt[w] pactū eius:[x] & recordantur[y] ꝑceptorū eius[z] ad faciēda ea.[a] Dñs[b] in celo[c] stabilīt[d] thronū suū:[e] & regnū illius[f] oībus[g] dñabitur.[h] Bñdicite[i] dño[k] oēs[l] angeli eius:[m] fortes[n] robore[o] facientes[p] verbū eius:[q] obediētes[r] voci[s] sermōis eius.[t] [u] Bñdicite[v] dño[w] oēs[x] exercitus eius:[y] ministri eius:[z] qui facitis[a] placitum illius.[b] Benedicite[c] dño[d] vniuersa[e] opera eius[f] in oībus[g] locis[h] potestatis eius:[i] bñdic[k] aīa mea[l] domino.

104.

Benedic[a] aīa mea[b] domino:[c] dñe[d] deꝰ meꝰ magnificatus es[e] nimis:[f] gloria[g] & decore[h] idutus es.[i] Amictus[k] luce[l] q̄si vestimento:[m] extendēs[n] celos[o] vt pellē.[p] Qui tegit aquis[q] cenacula eius:[r] q pōit nubes[s] currū suum[t] qui ābulat[u] sup pennas[v] vēti.[w] Qui facit[x] ageloꝝ suos[y] spūs:[z] ministros suos ignē[a] vrētē. Qui[b] fundauit[c] terrā[d] sup[e] basem suam:[f] nō[g] cōmouebit[h] in seculū[i] & in seculū.[k] Abyssus[l] q̄si vestimēto[m] opuisti eā:[n] sup[o] mōtes[p] stabūt[q] aque.[r] Ab[s] increpatiōe tua[t] fugiēt:[u] a[v] voce[w] tonitrui tui[x] formidabūt.[y] Ascendūt[z] mōtes & descēdūt[a] campi:[b] ad[c] locū[d] quem[e] fundasti[f] eis. Terminū[g] posuisti quem[h] nō[i] ptrā sibūt: nec[k] reuertentur[l] vt operiāt[m] terrā. Qui[n] immittis[o] fōtes[p] in cōuallibus: vt[q] iter medios[r] mōtes[s] fluāt. Vt[t] bibant[u] oia animalia[v] regionum:[w] & reficiat[x] onager

fitim suam. Super ea volucres celi habitabūt: de medio nemorū dabūt vocem. Qui irrigas mōtes de cenaculis tuis: de fructu operum tuorum satiabitur terra. Germinans herbam iumentis & fenum seruituti hoīm: vt educat panem de terra. Et vinum letificat cor hoīs ad exhilarandam

צִיץ	הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ׃ כִּי רוּחַ עָבְרָה־ בּוֹ	a
נָכַר קוּם	וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃	b
עֹלָם	וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם עַל	c
	יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי־ בָנִים׃	d
נָרַת	לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְרֵי פִקֻּדָיו	e
עָשָׂה כּוֹן	לַעֲשׂוֹתָם׃ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין	f
	כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃	g
לְאַ נְבַר	בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עֹשֵׂי	h
לְתַ עֲשֵׂה	דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ־	i
שָׂרַת	יְהוָה כָּל־צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי	k
רָצָה עָשָׂה	רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ־ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו	l
קוּם מֶשֶׁל	בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי	m
	אֶת־יְהוָה׃	

ciiij.

	בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד	n
	הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃ עֹטֶה־	o
נָטָה יָרַע	אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה׃	p
קָרָה עֲלִיָּה	הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם	q
שׂוּם רָכַב	עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי רוּחַ׃	r
הָלַךְ	עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ	s
לְאַ שָׂרַת	לֹהֵט׃ יָסַד־ אֶרֶץ עַל־ מְכוֹנֶיהָ בַּל	t
כּוֹן	תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ	u
מוֹט עֹלָם	כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם׃	v
חָתַם לָמַשׁ	מִן־גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן־ קוֹל רַעַמְךָ	w
כִּסֶּה עָטָה	יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת	x
נוּס	אֶל־מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם׃ גְּבוּל	y
חָפַז עָלָה	שַׂמְתָּ בַל־יַעֲבֹרוּן בַּל־יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת	z
קוּם נָבַל	הָאָרֶץ׃ הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים	a
שׁוּם עָבַר	בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ יַשְׁקוּ כָּל	b
כָּסָה שָׁלַח	חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים	c
עָרַן הָלַךְ	צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם	d
שָׁכַן	יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ קוֹל׃	e
שָׁקָה	מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי	f
שָׂבַע פְּרָה עָשָׂה	מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ	g
חָצִיר	חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת	h
חָצַר יָצָא	הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ׃	i
שָׂמַח אֱנוֹשׁ	וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל	k
צָהַל		

פָּנִים מִשֶּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ פָּנֶה אָנַשׁ
יִסְעֲדוּ יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי סָעַד שָׂבַע
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע אֲשֶׁר שָׁם
צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים חָנָן חָסִד
בָּתֶּיהָ רָמִים הֶהָרִים לַיְעֵלִים בְּרוֹשׁ
סְלָעִים מַחְסֶה לַשְּׁפַנִּים עָשָׂה חָסָה
יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ יָצַד בּוֹא
תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ שׁוּת הָיָה
כָּל חַיְתוֹ יָעַר הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים רָמַשׂ חָיָה
לַטָּרֶף וְלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם כָּפִר
תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל זָרַח אָסַף
מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן יֵצֵא אָדָם עוֹן רָבַץ
לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי עָרֶב עָרַב
מַה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה רִיב עָשָׂה
עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ קָנָה
זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם נָדַל
רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם סָפַר חָיָה
נְדֹלוֹת עִם אֳנִיּוֹת יִהַלֶּךְ לִוְיָתָן יָצַר אָנָה הָלַךְ
כֻּלָּם אֵלֶיךָ לְשַׂחֶק נְתַתּוֹ אָכְלָם בְּעִתּוֹ יָהּ
תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן שָׂבַע
טוֹב תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף פָּתַח שָׂבַע
רוּחָם יִנְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבֻנוּן סָפַר פָּנָה
תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי בָּהַל אָסַף
אֲדָמָה יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם נָגַע שׁוּב
יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו הַמַּבִּיט חָדַשׁ יָרֵחַ
לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ כָּפַד עָלַס
אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה שָׁמַח נָבַט
לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי יִהְיֶה עָלָיו שִׂיחִי רָעַד נָגַע
אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה יִתַּמּוּ עָשָׁן שׁוּר
חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד חָיָה זָמַר
אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה עָרַב שׁוּחַ
הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה CV. שָׁמַח תָּמַם
יָהּ
קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים יָדַע עָלַל
עַלִילוֹתָיו שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ שׁוּר
שִׁיחוּ נִפְלְאוֹתָיו הִתְהַלְלוּ הָלַל

faciem oleo: panis autem cor hominis roborat. Saturabũtur ligna domini: cedri libani quas plantauit. Ibi nidificabũt: miluo abietes domus eius. Montes excelsi ceruis: petre refugium erinacijs. Fecit lunã in tpa: sol cognouit occasum suũ. Posuisti tenebras & facta est nox: in ipsa pertransibũt oẽs bestie silue. Catuli leonũ rugientes ad predam: & querẽtes a deo escam sibi. Oriente sole recedẽt: & in spelũcis suis cubabũt. Egredietur homo ad opus suũ: & ad seruitutẽ suã usq; ad vesperũ. Quã magnificata sũt opa tua dne: oia in sapientia fecisti: impleta ẽ terra possessione tua. Hoc mare magnũ & latum manibus: ibi reptilia inumerabilia animalia parua cum grandibus. Ibi naues pertranseunt: leuiathã istum plasmasti vt illuderes ei. Omnia in te sperant: vt des cibũ in tpe suo. Dante te illis colligent: aperiẽte te manũ tuã replebuntur bono. Abscondes vultũ tuũ & turbabuntur: auferes spm eorũ & deficiẽt: & in pulueres suũ reuertentur. Emittes spm tuũ & creabuntur: & instaurabis faciẽ terre. Sit gloria dñi in seculũ letabit dñs in operibus suis. Qui respicit terrã & tremet: tangit mõtes & fumabũt. Cantabo domino in vita mea: psallã deo meo q̃diu sum. Placeat ei eloquiũ meum: ego aũt letabor in domino. Deficiant peccatores de terra & impii vltra non sint: benedic anima mea domino. Aleluia. 105.

ΟΝfitemini dño & inuocate nomen eius: notas facite in populis cogitationes eius. Cãtate ei & psallite ei: loqmini in vniuersis mirabilib9 eius. Exultate

factẽ in oleo: & panis cor hois cõfirmat. πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει. Saturabũtur ligna cãpi: cedri li Χορταδήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέδροι τοῦ Λι bani q̃s plãtasti. Illic passeres nidificabũt: ero dũ βάνου ἃς ἐφύτευσας. Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσεύσουσι, ἡ ἐρωδιὸ domus dux est eay. Mõtes excelsi ceruis: ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν. Ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, petra refugiũ ericijs. Fecit lunã in πέτρα καταφυγὴ τοῖς λαγωοῖς. Ἐποίησε σελήνην εἰς tpa: sol cognouit occasum suũ. Posuisti tenebras & καιρούς, ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ. Ἔθου σκότος καὶ facta est nox: in ipsa pertransibũt oẽs bestie syl ἐγένετο νύξ, ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυ ue. Catuli leonũ rugientes ut raptũ: & q̃rant a μοῦ. Σκύμνοι ὠρυόμενοι τοῦ ἁρπάσαι, καὶ ζητῆσαι πα deo escã sibi. Ortus est sol & cõgre- ρὰ τῷ θεῷ βρῶσιν αὐτοῖς. Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχ gati sũt: & in cubilib9 suis collocabũtur. Ex θησαν, καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιταδήσονται. Ἐξε bit hõ ad opus suũ: & ad ope λεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ἐρ rationẽ suã vsq; ad vesperũ. Quã magnificata sũt opa tua γασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας. Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου ō. dne: oia in sapia fecisti. Impleta est terra κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. Ἐπλήρωθη ἡ γῆ τῆς creatione tua: hoc mare magnũ & spaciosum. κτίσεώς σου, αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος. Illic reptilia q̃r nõ est numerus: animalia pusilla cũ ma- Ἐκεῖ ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, ζῶα μικρὰ μετὰ με gnis. Illic naues pertransibũt: draco iste quẽ formasti γάλων. Ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται, δράκων οὗτος ὃν ἔπλα illudẽdũ ei. Oia ad te expectãt: σας ἐμπαίζειν αὐτῷ. Πάντα πρός σὲ προσδοκῶσι, vt des escã illis in tpe: dante te illis colligẽt. Aperiẽte te manũ δοῦναι τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν καιρῷ, δόντος σου αὐ- tua: replebuntur bono. Auertẽte te tοῖς, συλλέξουσιν. Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμ- oia implebũtur bonitate: auertẽte aũt πάντα πλησθήσονται χρηστότητος, ἀποστρέψαντος δὲ te facie: turbabũtur. Auferes spm σου τὸ πρόσωπον, ταραχθήσονται. Ἀνταναιρεῖς τὸ πνεῦ eoꝝ & deficiẽt: & in pulueres suũ reuer μα αὐτῶν καὶ ἐκλείπουσι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπι- tentur. Emittes spm tuũ: & creabun στρέφουσιν. Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθή- tur: & renouabis faciẽ terre. Sit glia σονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἡτω ἡ δόξα dñi in seculũ letabit dñs in ope κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας, εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔρ ribꝰ suis. Qui respicit in terrã & facit eã γοις αὐτοῦ. Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν tremere: & tangit mõtes & fumigãt. Cantabo τρέμειν, ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται. Ἀσω τῷ dño in vita mea: psallã deo meo q̃diu sum. κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Jnfra Jucundũ sit ei eloquiũ meũ: ego vo delectabor in 145. Ἡδύνθειη αὐτῷ ἡ λαλιά μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ dño. Deficiãt peccatores a terra & iniq: ita vt κυρίῳ. Ἐκλείποιεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε nõ sint ipsi: benedic aia mea dño. μὴ ὑπάρχειν αὐτούς, εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

Alleluia. 104.

Αλληλούϊα. ρδ'.

ΟΞομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνο- 1. Ꝑ. 6.b. Exod. 15.b. Onfitemini dño: & inuocate no- μα αὐτοῦ. Ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα αὐ men eius. Annũciate iter gẽtes opera e tus: cãtate ei & psallite ei. Narrate oia τοῦ, ἄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ. Διηγήσασθε πάν- mirabilia eius: laudamini τα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἐπαινεῖσθε

in noīe ſcō eius. Letet cor querē-
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Εὐφραγήκτω καρδία ζητοῦν
tiū dñm: q̄rite dñm τ cōfirmamini. Que
των τὸν κύριον, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε. Zē-
rite faciē eius ſemp: memētote mi
τήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνήσθητε τῶν θαυ
rabiliū eius q̄ fecit. Prodigia eius τ iu-
μασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. Τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρί-
dicia oris eius Semen abraā ſeruī e-
ματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐ-
ius: filij iacob electi eius. Ipſe dñs dē nr: in vni
τοῦ, υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. Αὐτὸς κς ὁ θς ἡμῶν, ἐν πά
uerſa terra iudicia eius. Memor fuit in ſeculū teſta-
σῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. Ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθή-
mēti ſui: verbi qđ mādauit in mille gnationes: Ὧν ἐστί
κης αὐτοῦ, λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς, Ὃν διέ
poſuit abraā: τ iuramēti ſui iſaac. Et ſta-
θετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ. Καὶ ἔστη
uit illud iacob in p̄ceptū: τ ſ iſrael in te-
σεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ Ἰσραὴλ εἰς διαθή
ſtamētū eternū. Dicens: tibi dabo terrā chanaā: funiculū
κην αἰώνιον. Λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναάν, σχοίνισμα
hereditatis vr̄e. Cum eſſent ipſi nūero modici: pau
κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλι
ciſſimi τ incole in ea. Et pertrāſierūt de gēte in gentē:
γωστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. Καὶ διῆλθεν ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
et de regno ad ppl̄m alterū. Non reliqt hominē
καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον
nocere eis: τ corripuit p eis reges. Ne
ἀδικῆσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς. Μὴ
1.Mpa. lite tigere xp̄os meos: τ in pphetis meis no-
16.c. ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ
lite malignari. Et vocauit famē ſup terrā: oē firma-
πονηρεύεσθε. Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν στήριγ
mētū panis cōtriuit. Miſit ante eos vi-
μα ἄρτου συνέτριψεν. Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρω
rum: in ſeruū venūdat̄ ē ioſeph. Humiliauerūt in cōpedib⁹
πον, εἰς δοῦλον ἐπράθη Ἰωσήφ. Ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις
pedes eius: ferrū pertrāſiit aīa eius. Donec
τοὺς πόδας αὐτοῦ, σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Μέχρι
veniret verbū eius: eloquiū dñi inflāmauit
τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐ
eum. Miſit rex τ ſoluit eū: princeps ppli
τόν. Ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν, ἄρχων λαοῦ
et dimiſit eū. Cōſtituit eum dñm domus ſue:
καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
et principē oīs poſſeſſiōis ſue. Vt erudiret
καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ. Τοῦ παιδεῦσαι
principes eius ſīc ſemetipm: τ ſenes
τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους
ei⁹ prudētiā doceret. Et intrauit iſrael in egyptū: τ iacob
αὐτοῦ σοφίσαι. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, καὶ Ἰακὼβ
accola fuit in tra cham. Et auxit ppl̄m ſuū vehe-
παῴκησεν ἐν γῇ Χάμ. Καὶ ηὔξησε τὸν λαὸν αὐτοῦ σφό-
mēter: τ firmauit eū ſup inimicos eius. Cō-
δρα, καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Με
uertit cor eius vt odiret ppl̄m eius.
τέστρεψε τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
vt dolū faceret in ſeruos eius. Miſit mo-
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε μωυ-
ſen ſeruū ſuū: aaron quē elegit ſibi. Po-
σῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ, Ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ. Ἔθε-
ſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ: τ p-
το ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τε-
digtoꝝ ſuoꝝ in terra chā. Miſit tenebras τ obſcurauit:
ράτων αὐτοῦ ἐν γῇ Χάμ. Ἐξαπέστειλε σκότος καὶ ἐσκότασεν,
quia exacerbauerūt ſermones ſuos. Cōuertit a-
ὅτι παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετέστρεψε τὰ ὕ-
quas eoꝝ in ſanguinē: τ occidit piſces eoꝝ.
δατα αὐτῶν εἰς αἷμα, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
Edidit tra eoꝝ ranas in penetralib⁹
Ἐξεῖρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμείοις τῶν οοοο

[a] in noīne [b] ſctō eius. [c] Letet cor [d] querentium
[e] dñm. [f] Querite [g] dñm [h] & virtutem eius: [i] querite
[k] faciē eius [l] iugiter. [m] Recordamini [n] mirabiliū ei⁹
[o] q̄ [p] fecit [q] ſignorū [r] & iudi
ciorū [s] oris eius. [t] Semen
[u] abraam [v] ſerui eius: [w] filii
[x] iacob [y] electi eius. ooooo
[z] Ipſe [aa] dñs [bb] deus noſter:
[cc] in vniuerſa [dd] terra oooo
[ee] iudicia eius. [ff] Recorda-
tus eſt [gg] in eternū [hh] pacti e
ius: [ii] verbi qđ [kk] p̄cepit [ll] in
mille [mm] gñatiões. [nn] Quod
[oo] pepigit [pp] cū [qq] abraā: [rr] & in
ramenti ſui [ss] cum iſaac.
[tt] Et firmauit illud [uu] cū ia-
cob [vv] in legē; [ww] cū iſrael in
[xx] pactū [yy] ſempiternū. [zz] Di
ces [aaa] tibi [bbb] dabo ooooooo
[ccc] terrā [ddd] chanaā: [eee] funiculū
[fff] hereditatis vr̄e. [ggg] Cū eſ-
ſent [hhh] vini [iii] pauci: [jjj] modici
[kkk] & aduene [lll] in ea. ooooo
[mmm] Et trāſierūt [nnn] de gēte [ooo] in
[ppp] gētem: [qqq] & de regno ooo
[rrr] ad [sss] populū [ttt] alterū. [uuu] Nō
[vvv] dimiſit [www] hominem oooo
[xxx] vt noceret eis: [yyy] & corri-
puit [zzz] pro eis [aaaa] reges. oooo
[bbbb] Nolite [cccc] tangere [dddd] xp̄os
meos: [eeee] & pphetas meos
[ffff] nolite [gggg] affligere. [hhhh] Et vo-
cauit [iiii] famē [jjjj] ſup [kkkk] terrā:
[llll] oēm [mmmm] virgā [nnnn] panis [oooo] cōtri
uit. [pppp] Miſit [qqqq] ante faciē co-
rū [rrrr] virū: [ssss] in ſeruū [tttt] venū
datus eſt [uuuu] ioſeph. [vvvv] Affli-
xerūt [wwww] in cōpedibus [xxxx] pe
des eius: [yyyy] in [zzzz] ferrū [aaaaa] venit
[bbbbb] aia eī. [ccccc] Vſq; ad [ddddd] tp̄s do-
nec [eeeee] veniret [fffff] ſermo eius:
[ggggg] eloquiū [hhhhh] dñi [iiiii] pbauit e-
um. [jjjjj] Miſit [kkkkk] rex [lllll] & ſoluit
eū: [mmmmm] princeps [nnnnn] populorū
[ooooo] & dimiſit illū. [ppppp] Poſuit e
um [qqqqq] dñm [rrrrr] domui ſue: [sssss] &
pricipem [ttttt] in omni [uuuuu] poſ-
ſeſſiōe ſua. [vvvvv] Vt eruditet
[wwwww] prīcipes eius [xxxxx] ſm volū-
tatē ſuā: [yyyyy] & ſenes eī⁹ [zzzzz] ſa-
pientiam doceret. [aaaaaa] Et in
greſſus ē [bbbbbb] iſrl [cccccc] in egyptū:
[dddddd] & iacob [eeeeee] aduena fuit [ffffff] in
terra [gggggg] chā. [hhhhhh] Et creſcere fe
cit [iiiiii] ppl̄m ſuū [jjjjjj] nimis: [kkkkkk] &
roborauit eū [llllll] ſup hoſtes
~~eius.~~ [mmmmmm] Cōuertit [nnnnnn] cor eoꝝ
[oooooo] vt odio haberent [pppppp] ppl̄m
eius: [qqqqqq] vt doloſe agerent
[rrrrrr] cōtra ſuos illius. [ssssss] Miſit
[tttttt] moyſē [uuuuuu] ſuū ſuū: [vvvvvv] aaron
[wwwwww] quē [xxxxxx] elegit. [yyyyyy] Poſuit [zzzzzz] eis
[aaaaaaa] verba [bbbbbbb] ſignoꝝ ſuoꝝ: [ccccccc] &
portētoꝝ ſuoꝝ [ddddddd] in terra
[eeeeeee] chā. [fffffff] Miſit [ggggggg] tenebras [hhhhhhh] &
cōtenebrauit: [iiiiiii] & nō [jjjjjjj] fue
rūt icreduli [kkkkkkk] verbis eius.
[lllllll] Cōmutauit [mmmmmmm] aq̄s eoꝝ [nnnnnnn] in
ſanguinē: [ooooooo] & occidit [ppppppp] piſ-
ſces eoꝝ. [qqqqqqq] Ebulliuit [rrrrrrr] tra

שְׁמַח מְבַקְשֵׁי יְהוָה יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי
עֹז דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ
פָּנָיו תָּמִיד זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר
הַלֵּל עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ זֶרַע
שֶׁפֶט אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו
בָּנָה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו זִכַּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ
דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת
שְׁבֻעָה אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק
עָמֵד וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל
עוֹלָם בְּרִית עוֹלָם לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת
הָיָה אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם בִּהְיוֹתָם
מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ
גּוֹי הָלְכוּ וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה
מֶלֶךְ אַחֵר עַם אֶל לְאִישׁ הִנִּיחַ לְאָדָם
נָכַח לְמַעַנְשָׁקֵם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים
נָגַע מָשִׁיחַ אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל
גָּבָא רוּעַ תָּרֵעוּ וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל
כְּרַע מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר שָׁלַח לִפְנֵיהֶם
פָּנָה מֵכֵר אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף עִנּוּ בַּנְּחֹשֶׁת
עָנָה רַגְלוֹ בָּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ עַד
בּוֹא עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה
בּוֹא יִתֵּר צָרְפַתְהוּ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיְתִּירֵהוּ
פָּתַח שׁוּם מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ שָׂמוֹ אֲדוֹן
אָדֹן בָּנָה לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ לֶאְסֹר
שׂוּר חָכַם שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וְזִקְנָיו יְחַכֵּם וַיָּבֹא
בּוֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב נָגַר בְּאֶרֶץ
נוּר חָם וַיִּפְרְ אֶת עַמּוֹ מְאֹד
פָּרָה עָצַם צוּר וַיַּעֲצִמֵהוּ מִצָּרָיו הָפַךְ לִבָּם
נָבַל לִשְׁנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו שָׁלַח
מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ
שׂוּם אוֹת שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים
יָפַת חָשַׁךְ בְּאֶרֶץ חָם שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁיךְ
מָרָה וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרָיו הָפַךְ אֶת
מוּת הָרַג מֵימֵיהֶם דָּם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם
שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי

מַלְכֵיהֶם: אַמַּר וַיֹּבֶא עֶרֶב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם: וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם: וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם: וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בְּשִׁבְטֵיהוּ כוֹשֵׁל: שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: שָׁאַל וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם: פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם הָלְכוּ בַצִּיּוֹת נָהָר: כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: וַיּוֹצִא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ:

CIVI.

הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ: הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ יַעֲלֹז הַשָּׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ:

CVII.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר: וּמֵאֲרָצוֹת קִבָּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם: תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ: רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוּב: יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל: כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ: וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יוֹצִיאֵם מֹשֵׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדַּע: אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתָעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים: הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאֹתָיו בִּמְצוֹלָה: וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתָּרֹם גַּלָּיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם: יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם: וַיִּשְׂמְחוּ כִי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם: יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ: יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן: אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ: יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַתַּעֲשֶׂינָה פְּרִי תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט: וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן: שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ: וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ: מִי חָכָם וְיִשְׁמֹר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה: מַשְׂכִּיל לְדָוִד שִׁיר מִזְמוֹר נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה אַף כְּבוֹדִי: עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר: אוֹדְךָ בָעַמִּים אֲדֹנָי וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים: כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: רוּמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר מִי נָחָה אֹתִי עַד אֱדוֹם: הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: הָבָה לָּנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

CVIII.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר: נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמֵּרָה אַף כְּבוֹדִי: עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר: אוֹדְךָ בָעַמִּים אֲדֹנָי וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים: כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: רוּמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר מִי נָחָה אֹתִי עַד אֱדוֹם: הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: הָבָה לָּנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

corũ ranas: i cubilibus regũ ipſorũ. Dixit & venit muſca oĩmoda: ſcinifes in vniuerſo termino corũ. Dedit pluuias corũ grandinẽ: ignẽ flãmãtẽ in terra ipſorũ. Et peuſſit vineã corũ & ficũ corũ: & cõfregit lignum finiũ eor. Dixit & venit locuſta: & bruchus cuius non erat numerus. Et comedit oẽm fenũ terre corũ: & deuorauit fructũ terre corũ. Et peuſſit oẽ primogenitum in terra eorũ: primitias vniuerſi partus eorũ. Et eduxit eos cũ argẽto & auro: & nõ erat in tribubus eorũ infirmus. Letata eſt egyptus cum egrederẽtur: qm̃ irruerat terror eor ſup eos. Expãdit nubẽ in tẽtoriũ: & ignem vt luceret nocte. Petierũt & adduxit ortygometrã: & pane celi ſaturauit eos. Apuit petram & fluxerũt aq: cucurrerũt in aridis flumina. Quia recordatus eſt verbi ſci ſui cũ abraã ſeruo ſuo. Et eduxit populũ ſuũ exultatiõe: i laude electos ſuos. Et dedit eis tras gẽtiũ: & labores turbarũ poſſederũt. Vt cuſtodirent cerimõias eius: & leges eius ſeruarent. Aleluia Aleluia. 106. Onfitemini dño qm̃ bon: qm̃ in etnũ mia eius. Quis loq̃tur fortitudines dñi: audítas faciet oẽs laudes eius Bti q cuſtodiũt iudiciũ: & faciũt iuſtitiã in oi tpe. Recorda mei dñe in reppiciatiõe ppli tui: viſita me i ſalutarí tuo. Vt videã bona electoꝝ tuoꝝ: & leter in letitia gẽtis tue: & exultẽ cũ hereditate tua. Peccauim cũ pribus nris: iniq̃ fecimus & impie egim. Patres nri in egypto nõ intellexerũt mirabilia tua nõ ſunt recordati multitudinis mie tue: & ad iracũdiã puocauerũt ſup mare in mari rubro. Et ſaluauit eos pp nomẽ ſuũ: vt oñderet fortitudinẽ ſuã. Et cõminatus ẽ mari rubro & aruit: & traduxit eos per abyſſos q̃ſi in deſerto. Et ſaluauit eos de manu odi-

regũ ipſorũ. Dixit & venit cynomia: & ſcinifes in οἴβus finiũ eor. Deposuit pluuias eor grandinẽ: ignẽ cõburentẽ in terra ipſorũ. Et peuſſit vineã eorũ & ficũ eorũ: & cõtriuit oẽ lignũ finiũ eor. Dixit & venit locuſta: & bruchus cuius non erat numerus. Et comedit oẽ fenũ in terra eor: & oẽm fructũ terre eor. Et peuſſit oẽ primogenitũ in terra eor: primitiuo oĩs in boriu eor. Et eduxit eos in argẽto & auro: & non erat in tribubus eor infirmus. Letata eſt egyptus in pfectione eor: qz incubuit timor eor ſup eos. Expãdit nubẽ in ptectionẽ eis: & ignẽ vt luceret nocte. Petierũt & adduxit coturnix: & pane celi ſaturauit eos. Diſrupit petrã: & fluxerũt aque: abierũt in ſiccis flumina. Quũ memor fuit verbi ſci ſui: qm̃ ad abraã pueri ſui. Et eduxit pplm ſuũ in exultatiõe: & electos ſuos in letitia. Et dedit illis regiões gẽtiũ: & labores pplorũ poſſederũt. Vt cuſtodiant iuſtificatiões eius: & legẽ eius requirãt. Alleluia. Alleluia Aleluia. 105. Onfitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in ſeculũ miſericordia eius. Quis loquitur potẽtias eius: audítas faciet oẽs laudes eius. Beati qui cuſtodiũt iudiciũ & faciũt iuſtitiã in oi tpe. Memẽto nri dñe in bñplacito ppli tui: viſita nos in ſalutari tuo. Ad videndũ in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad letandũ in letitia gẽtis tue: vt laudẽris cũ hereditate tua. Peccauimus cũ pribus nris: iniuſte egimus: iniq̃tatẽ fecimus. Nra patres in egypto nõ intellexerũt mirabilia tua: nõ fuerũt memores multitudinis mie tue. Et irritauerũt ad mare rubrum. Et ſaluauit eos ppter nomẽ ſuũ. Et notã faceret potẽtiã ſua: & increpuit rubrũ mare & exiccatũ eſt. Et eduxit eos in abyſſo ſic in deſerto:

Ecce. 12. d.

Iudith 13. c.

Iudith 11. c.

Mar.

a ſaluauit eos de manu odientiū. Et redemit
καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισοῦντος. Καὶ ἐλυτρώσατο
eos de manu inimicoꝝ. Operuit aq̄ tribulā=
Exo. αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. Ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβον=
14.g. tes eos: vn̄ ex eis nō remāſit. Et crediderūt
τας αὐτούς, εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη. Καὶ ἐπίσευσαν
verbo eius: t cantauerūt laudē eius. Cito fecerūt
τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ἦσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ. Ἐτάχυναν
obliti ſunt operū eius: nō ſuſtinuerūt cōſiliū e=
ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐ
ius. Et cōcupierūt cōcupiſcētiā in deſerto: t tentaue=
τοῦ. Καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐπείρα=
rūt deū in inaquoſo. Et dedit eis petitionē
σαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐ
ipſoꝝ: miſit ſaturitatē in aias eoꝝ. Et irri
τῶν, ἐξαπέστειλε πλησμονὴν εἰς ταῖς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ πα
tauerūt moyſen in caſtris: aaron ſcīm
ρώργισαν τὸν μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ, τὸν ἀαρὼν τὸν ἅγι
dñi. Apta ē t deglutiuit dathan: t operuit ſup
Num.16. ον κυρίου. Ἠνοίχθη γῆ καὶ κατέπιε δαθάν, καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ
d. cōgregatiōē abiro. Et exarſit ignis in ſynagoga
τὴν συναγωγὴν Ἀβειρών. Καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ
eoꝝ: flāma cōburſit pctōres. Et fecerūt vitulū
τῶν, φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς. Καὶ ἐποίησαν μόσχον
in oreb: t adorauerūt ſculptile. Et mutauerūt
ἐν Χωρήβ, καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ. Καὶ ἠλλάξαντο
gloriā ſuā in ſimilitudinē vituli comedētis fenū. Et
τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἐσθίοντος χόρτον. Καὶ
obliti ſunt deū q̄ ſaluat eos: q̄ fecit
ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σώζοντος αὐτούς, τοῦ ποιήσαν=
magnalia in egypto: Mirabilia in terra chā: terribilia
τος μεγαλεῖα ἐν Αἰγύπτῳ, Θαυμάσια ἐν γῇ Χάμ, φοβερὰ
in mari rubro. Et dixit vt diſperderet eos:
ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Καὶ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς,
ſiñ moyſes electus eius ſtetiſſet in cōfractiōe in cōſpectu
εἰ μὴ μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον
ei⁹: vt auerteret irā eius: ne diſperderet
αὐτοῦ, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦ
eos. Et p nubilo hūerūt trā deſiderabilē: nō cre
σαι αὐτούς. Καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν, οὐκ ἐπί
diderūt verbo eius. Et murmurauerūt in tabernacu
στευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμα=
lis ſuis: nō exaudierūt vocē dñi. Et eleua=
σιν αὐτῶν, οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου. Καὶ ἐπῆ=
uit manū ſuā ſup eos: vt proſterneret eos in
ρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, τοῦ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν
deſerto: Et vt deiiceret ſemē eoꝝ in
τῇ ἐρήμῳ, Καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς
nationib⁹: t diſpgeret eos in regionib⁹. Et ini=
ἔθνεσι, καὶ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. Καὶ ἐτε
tiati ſunt beelphegor: t comedeſt ſacrificia mortuoꝝ.
λέσθησαν τῷ βεελφεγώρ, καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν.
Et irritauerūt eū in adinētionibus ſuis: t
Καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν, καὶ
multiplicata ē in eis ruina. Et ſtetit phinees t placauit
ἐπλήνθη ἐν αὐτοῖς ἡ συντριβή. Καὶ ἔστη φινεὲς καὶ ἐξιλάσα
et ceſſauit q̄ſſatio: t reputatū ē ei ad iuſti
το, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο=
tiam: in gñatiōnē t gñatiōnē uſq; in ſempiternū. Et ir=
σύνην, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος. Καὶ πα
ritauerūt eū ad aquā q̄dictionis: t vexatus ē
ρώργισαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐκακώθη
moyſes ꝓpter eos. Quia exacerbauerūt ſpm e=
μωυσῆς δι' αὐτούς. Ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦμα αὐ
ius: t diſtinxit in labijs ſuis. Nō diſ=
τοῦ, καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. Οὐκ ἐξω
perdidērūt gētes q̄s dixit dñs illis: t cōmixti
λόθρευσαν τὰ ἔθνη ἃ εἶπε κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐμίγη=
ſunt inf gētes t didicerūt opa eoꝝ. Et
σαν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ
ſeruierūt ſculptilib⁹ eoꝝ:
ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, οοοοοοοοοοοοοο

entis: b& redemit eos c de
manu inimici. d Et opuit
b aqua hoſtes eorū: e vn̄
f ex ipſis m non n ſuperfuit.
o Et crediderunt p verbis
eius: q cecinerūt cp laudē
eius. r Cito s obliti ſunt t o
perū illius: u nec x expecta
uerūt y volūtatē eius. z Et
deſiderauerūt a deſideriū
b in deſerto c & tētauerūt
c deū in ſolitudie. d Et de
dit b eis ſ petitiōnē ipſorū:
e & miſit f tenuitatē m in a=
nimam eorū. n Et zelati
ſunt o moyſen p in caſtris:
q aarō r ſctm̄ s dñi. t Apta ē
n terra t & deuorauit u da=
thā: v & opuit b ſynagogā
c abiron. o Et ſuccenſus ē
f ignis s in ſynagoga eo=
rum: g flamma h exuſſit i ſi=
pios. k Fecerunt l vitulū m ī
oreb: n & adorauerūt o cō
flatile. p Et mutauerunt
r gloriā ſuā s in ſimilitudi
nem t bouis n comedētis
x fenum. y Obliti ſunt z dei
a ſaluatoris ſui: b qui fecit
c magnalia d in egypto.
e Mirabilia f in terra g chā:
h terribilia i ſuper k mari
l rubro. m Dixit ergo n vt
cōtereret eos: o niſi p moy
ſes q electus eius r ſtetiſſet
s medius t contra faciem
illius: u vt conuerteret x in
dignationem eius y vt nō
interficeret. z Et deſpexe
runt a terrā b deſiderabilē:
c nec d crediderūt e ſermo=
ni eius. f Et murmuraue=
runt g in tabernaculis ſu=
is: h nō i exaudierūt k vocē
l dñi. m Et eleuauit n manū
ſuā o ſup eos: p vt deiice=
ret q eos r i deſerto. s Et vt
deiiceret t ſemen eorū u in
gētibus: x & diſpgeret e=
os y in terris. z Et cōſecra=
ti ſunt a beelphegor: b &
comederunt c victimas
e mortuorū. f Et cōcitaue
rūt eū g in ſtudiis ſuis: h &
pcuſſit i eos k plaga. l Ste=
tit ātm fines n & diiudica
uit: o & retēta ē p pcuſſio.
o Et reputatū eſt q ei r ad iu
ſtitiā: s in gñatiōe u & gña
tiōe v uſq; in x eternū. y Et
puocauerunt z ſup a aquā
b cōtradictōis: c & afflict?
ē d moyſes e pp eos. f Quia
g puocauerūt h ſpm̄ eius:
i & precepit m labiis ſuis.
n Nō o extermināuerunt
q populos r quos s dixit oo
t dominus ooooooooooo
u illis. x Et cōmixti ſūt y gē
tibus: z & didicerunt oooo
a opera eorū. b Et ſeruie=
rūt c ſculptilibus eorum:

ה נָאל אֹתָם מִיַּד אוֹיֵב׃ וַיְכַסּוּ מַיִם
ו כִּסָּה צוֹר צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃
ז וַיַּתְּ אֱמֻנֵיו וַיָּשִׁירוּ תְּהִלָּתוֹ׃
ח שִׁוּר הָלַל מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ
ט עֵשָׂה חֲבָה לְעֵצָתוֹ׃ וַיִּתְאַוּ תַּאֲוָה בַּמִּדְבָּר
י יָצַן אֵל וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן׃ וַיִּתֵּן לָהֶם
יא נָסָה שְׁאֵלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם׃
יב קָנָא מֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן
יג קָדֹשׁ יְהוָה׃ תִּפְתַּח אֶרֶץ וְתִבְלַע
יד בָּלַע כִּסָּה דָתָן וְתִכֻּס עַל עֲדַת אֲבִירָם׃
טו בָּעַר בָּעֵר בְּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט
טז בָּצַר לָהָט רְשָׁעִים׃ יָעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחֹרֵב
יז שָׁחָה נָסַךְ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה׃ וַיָּמִירוּ אֶת
יח מָיר כָּבֹד נְבוּלָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב׃
יט בָּנָה שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת
כ יָשַׁע בְּמִצְרָיִם׃ נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם
כא יָרָא נוֹרָאוֹת עַל יַם סוּף׃ וַיֹּאמֶר
כב שָׁמַד בַּחַר לוּלֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ
כג פָּנָה שׁוּב חֲמָתוֹ לְהַשְׁחִית לוּלֵי מֹשֶׁה עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו
כד חָמָס שָׁחַת וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה
כה מָאַס אָמַן לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ׃ וַיֵּרָגְנוּ
כו רָגַן בְּאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃
כז נָשָׂא נָפַל וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם
כח אֵת זֶרַע בַּמִּדְבָּר׃ וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם
כט זָרָה וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל
ל אָכַל מֵתִים׃ פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים׃ וַיַּכְעִיסוּ
לא כָּעַס עָלַל בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה׃
לב פָּרַץ נָגַף וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר
לג עָמַד פָּלַל הַמַּגֵּפָה׃ וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה
לד עָצַר חָשַׁב לְדֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם׃ וַיַּקְצִיפוּ
לה עוֹלָם קָצַף עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה
לו רוּם רוּעַ בַּעֲבוּרָם כִּי הֵמְרוּ אֶת רוּחוֹ
לז עָבַר עֶבְרָה וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו׃ לֹא הִשְׁמִידוּ
לח שָׁמַד אֵת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
לט לָהֶם׃ וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
מ עָרַב לָמַד מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם
מא עָשָׂה עֶצֶב

Pritiua.he.Tex.heb. ps.cvii. Trãsla.B.Hiero. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּזְבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃
וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן
וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים׃ וַיִּטְמְאוּ בְמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם׃
וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת נַחֲלָתוֹ׃ וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ
בָּהֶם שֹׂנְאֵיהֶם׃ וַיִּלְחָצוּם אויביהם וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם׃
פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּמַּכּוּ בַּעֲוֹנָם׃ וַיַּרְא
בְּצָרָתָם בְּשָׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם׃ וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב
חֲסָדָו׃ וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָּל שׁוֹבֵיהֶם׃ הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל
הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ׃

cvii.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ גְאוּלֵי יְהוָה
אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר׃ וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן
וּמִיָּם׃ תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ׃ רְעֵבִים
גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף׃ וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם
מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם׃ וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב׃
יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃ כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה
וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב׃ יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל
כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן

[c] & factũ est [c] eis [e] in scãdalũ. [b] Et immolauerunt oo [b] filios suos [i] & [m] filias suas [n] demonibus. oooooooooo [o] Et effuderũt [p] sanguinẽ [q] innocẽtẽ: [r] sanguinẽ [s] filiorũ suorũ [t] & filiarũ suarũ: [u] quos [x] immolauerũt [r] sculptilibus [r] chanaã: [a] & polluta est [b] terra [c] in sanguinibus. [b] Et coinquinati sunt [c] in opibus suis: [f] & fornicati sunt [g] in studiis suis. [h] Iratus est [i] itaq; [f] furor [k] dñi [l] in populũ suũ: [m] & aboïatus est [o] heredi-tatẽ suã. [p] Et dedit eos [q] in manu [r] gẽtiũ: [s] & dñati sũt [r] eorũ [u] qui oderũt eos. [x] Et afflixerunt eos [r] inimici sui: [s] & hũiliati sunt [a] sub [b] manu eorũ [p] Multis [c] vicibus [c] liberauit eos [r] ipsi vero [q] puocauerũt [b] i cõsiliis suis: [t] & humiliati sunt [k] ppter iniqtates suas. [f] Et vidit [m] tribulationes corũ: [o] cũ exaudiret [q] eos rogãtes. [r] Et recordatus est [r] pacti sui [o] cũ eis [u] & penituit eũ [x] scdm mlt titudinẽ [r] mĩe sue. [s] Et dedit [a] eos [b] miserabiles [c] corã [o] oibus [s] q cepant eos. [r] Salua nos [s] dñe [b] deus nr [t] & cõgrega nos [x] de [t] gẽtibus: [m] vt cõfiteamur [n] nomini [o] sctõ tuo: [p] & canamus [q] laudem tuã. [r] Bñdictus [s] dñs [t] deus [u] israel [r] ab [r] eterno [s] & vsq; in [a] etnũ: [b] & dicet [c] ois [p] populus [c] amen. [r] Aleluia. 107.

[c] Onfitemi [b] dño [c] qm [b] bonus: [c] qm [r] in etnũ [q] mia eius. [b] Dicant [q] redẽpti sũt [a] dño: [l] quos [m] redemit [n] de manu [o] hostis. [p] Et de terris [q] cõgregauit eos: [r] ab oriente [s] & occidẽte [t] ab aqlõe [u] & mari. [x] Errauerunt [r] in solitudine [s] in deserta [a] via: [b] ciuitatẽ [c] que hitaretur [b] non [r] repierũt. [r] Esurientes [s] & [b] sitientes: [l] aïa eorũ [k] in ipis [l] deficiebat. [m] Et clamauerũt [n] ad [o] dñm [p] in tribulatiõe [q] sua: [r] de afflictõe eorũ [s] eripuit eos. [t] Et duxit illos [u] p viã [x] rectã: [r] vt veniret [t] in [s] ciuitatẽ [b] hitabilẽ. [c] Cõfiteãtur [b] dño [c] miam eius: [f] & mirabilia eius [g] filiis [b] hoim. [t] Quia [k] satiauit [l] animam [m] vacuam: [n] & aiam [o] esurientẽ [p] iplesuit [q] boïs. [r] Habitantes in [s] tenebris [t] & in vmbra oo mortis [u] alligatos [x] inopia [r] & ferro. [s] Quia [a] puocauerũt [b] sermones [c] dei: [o] &

et factũ est illis in scandalũ. Et immolauerũt filios suos & ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν os τ filias suas demonijs. Et effudert τῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις. Καὶ ἐξέχεαν sãguinẽ inocẽtẽ: sãguinẽ filiorũ suorũ τ filiarũ: ẽs sacrificauerũt αἷμα ἀθῶον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων, ὧν ἔθυσαν τοῖς sculptilibꝰ chanaã. Et infecta est terra in sãguinibꝰ: τ γλυπτοῖς Χαναάν. Καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι, καὶ ꝓtamiata ẽ in opibus eorũ. Et fornicati sũt in adinuẽ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν, Καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτη tionibꝰ suis. Et iratꝰ est furore dñs in ppłm su- δεύμασιν αὐτῶν. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐ um: τ abominatus ẽ hereditatẽ suã. Et tradi- τοῦ, καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ παρέ dit eos in manꝰ inimicorũ: τ dñati sunt eorũ q δωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ oderũt eos. Et tribulauerũt eos inimici eorũ: μισοῦντες αὐτούς. Καὶ ἐθλίψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, et hũiliati sunt sub manibꝰ eorũ. Sepe li- καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν. Πολλάκις ἐῤ berauit eos: ipsi aũt exacerbauerũt eũ in cõsi ρύσατο αὐτούς, αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βου lio suo. Et hũiliati sunt in iniqtatibꝰ suis. Et λῇ αὐτῶν. Καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν. Καὶ vidit dñs cũ tribularent ipsi: cũ ipse exaudiret ἴδε κύριος ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι

orõnes eorũ. Et memor fuit testamẽti sui: τ pe- τῆς δεήσεως αὐτῶν. Καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ, καὶ με nituit eũ sm multitudinẽ mĩe sue. Et dedit τεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ. Καὶ ἔδωκεν eos in miam in cõspectu oim q ceperãt αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτευ

eos. Saluos fac nos dñe dꝰ nr: τ cõgrega σάντων αὐτούς. Σῶσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐπισυνά nos de natiõibꝰ. Vt cõfiteamur noi γαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν. Τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι tuo sctõ: vt glorietur in laude tua. Bene tuo sctõ: vt glorietur in laude tua. Bene σου τῷ ἁγίῳ, τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου. Εὐλο dictus dñs deus israel a seculo τ vsq; in γητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ seculũ: τ dicet oĩs ꝓpłs fiat fiat. αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς Γένοιτο Γένοιτο.

Alleluia. 106.

Αλληλούια. 95.

[c] Cõfitemini dño qm bonꝰ: qm in seculũ Judith 13. c. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
mia eius. Dicãt q redẽpti sunt a dño: quos re- ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου, οὓς ἐλυ Infra.
demit de manu inimici: τ de regiõibꝰ cõgregauit e- τρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ, καὶ ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐ 117.
os. Ab oriẽte: τ occidẽte: τ aqlone: τ mari: τοὺς, Ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ, καὶ θαλάσσης,
errauerũt in solitudine in iaqso. Ciuitatis hitaculi ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ. Οἰκητὸν πόλεως κατοικη Infra
nõ inuenerũt esurientes τ sitientes: aïa eorũ in τηρίου οὐχ εὗρον πεινῶντες καὶ διψῶντες, ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν eo.
ipsis defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent ipsis: τ de necessitatibꝰ eorũ eripuit eos. Et edurit αὐτοῖς ἐξέλιπεν. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι
eos in viã rectã: vt irent in ciuitatẽ hitationis. αὐτοὺς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐῤῥύσατο αὐτούς. Καὶ ὡδήγησεν
Cõfiteãtur dño mie ei: τ mirabilia Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κῷ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια
eius filijs hoim. Qz satiauit aiaz inanẽ τ ani eius τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνῶν. Ὅτι ἐχόρτασε ψυχὴν κενήν, καὶ ψυ
mã esurientẽ satiauit bonis. Sedẽtes in tenebris τ χὴν πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Καθημένους ἐν σκότει καὶ
vmbra mortis: vinctos in mẽdicitate τ ferro. Quia σκιᾷ θανάτου, πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ. Ὅτι
exacerbauerũt eloquia dei: τ cõsiliũ altissimi παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου

irritauerūt. Et humiliatū eſt in laboribꝰ cor eoꝝ: infirmati ſūt ⁊ nō fuit q̄ adiuuaret. Et clamauerūt ad dñm cū tribularẽtur ipſi: ⁊ de neceſſitatibꝰ eoꝝ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eoꝝ diſrupit. Confiteātur dño mie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominū. Quia cōtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cōfregit. Suſcepit eos de via iniquitatis ſuę: pp iniq̄tates ſuas humiliati ſunt. Oēm escā abominata eſt aia eoꝝ: ⁊ appropiq̄uerūt vſq; ad portas mortis. Et clamauerūt ad dñm cū tribularent ipſi: ⁊ de neceſſitatibꝰ eoꝝ liberauit eos. Miſit verbū ſuū. ⁊ ſanauit eos: ⁊ eripuit eos de interitionibꝰ eoꝝ. Confiteātur dño mie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominū. Et ſacrificēt ei ſacrificiū laudis: ⁊ annūtiēt opa eius in exultatione. Qui deſcendūt in mare in nauibus: faciētes opationē in aquis multis: Ipſi viderūt opa dñi: ⁊ mirabilia eius in pfundo. Dixit: ⁊ ſtetit ſpūs procelle: ⁊ exaltati ſūt fluctus eius. Aſcendūt vſq; ad celos: ⁊ deſcendūt vſq; ad abyſſos. Tabescebat: turbati ſunt: moti ſunt ſiē ebrius: ⁊ oīs ſapia eoꝝ deuorata ē. Et clamauerūt ad dñm cū tribularent ipſi: ⁊ de neceſſitatibꝰ eoꝝ eduxit eos. Et ſtatuit procellā: ⁊ ſtetit in aurā: ⁊ ſiluerūt fluctus eius. Et letati ſunt: q̄ ſiluerūt: ⁊ eduxit eos in portū voluntatis eiꝰ. Cōfiteātur dño mie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominū. Exaltent eū in eccleſia plebis: ⁊ in cathedra ſenioꝝ laudēt eū. Posuit flumina in deſertū: ⁊ exitus aquarū in ſitim. Terrā fructiferā in ſalſuginē: a malitia inhabitantiū in ea. Posuit deſertū in ſtagna aquarū: ⁊ terrā ſine aq̄ in exitus aquarū. Et collocauit illic eſurientes: ⁊ cōſtituerūt ciuitates hitationis. Et ſeminauerūt agros:

ἐπικράνθησαν. Καὶ ἐπεστράφησαν καὶ ἐξεζήτουν τὸν θεόν, καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι θεὸς βοηθὸς ἦν αὐτοῖς, καὶ θεὸς ὕψιστος ὁ λυτρούμενος αὐτούς. Καὶ ἠπάτησαν αὐτὸν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθύνετο μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ οἰκτίρμων ἐξιλάσκετο ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτούς, καὶ πολλάκις ἀπέστρεψε τὸν θυμὸν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐξέκαυσεν πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρκες εἰσίν, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Πόσας παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν ἀβατῳ; Καὶ ἐπέστρεψον καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν, καὶ τὸν ἅγιον Ἰσραὴλ παρώξυναν. Οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἧς ἡμέρας ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβοντος. Ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Καὶ ἐμετέβαλεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ὕδατα αὐτῶν τοῦ μὴ πιεῖν. Ἐξαπέστειλεν ἐν αὐτοῖς κυνόμυιαν καὶ κατέφαγεν αὐτούς, καὶ βάτραχον καὶ ἐφθόρισεν αὐτούς. Καὶ ἔδωκεν τὰ γενήματα αὐτῶν ἐρυσίβῃ καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν ἀκρίδι. Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκομορέας αὐτῶν ἐν τῇ κρυμῷ. Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν τῷ πυρί. Ἐξαπέστειλεν ἐν αὐτοῖς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν. Ὡδήγησεν τρίβον τῷ θυμῷ αὐτοῦ, οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον παρέδωκεν. Καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου, ἀπαρχὴν πάντων τῶν κόπων αὐτῶν ἐν σκηναῖς Χαμ. Καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ὡς ποίμνιον ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν κατεκάλυψεν ἡ θάλασσα. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὄρος ἅγιον τοῦτο, ὄρος ὃ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ, καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη καὶ κατεκλήρωσεν αὐτοὺς κλήρῳ μερισμοῦ καὶ κατῴκισεν ἐν σκηναῖς αὐτῶν φυλὰς Ἰσραήλ. Καὶ ἐπείρασαν καὶ παρώξυναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφύλαξαν. Καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἠθέτησαν καθὼς οἱ πατέρες αὐτῶν, ἐστράφησαν εἰς τόξον πλημμελές. Καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ προσώχθισεν καὶ ἐξουδένωσεν σφόδρα τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σηλὼμ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. Καὶ συνέκλεισεν ἐν ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐξουδένωσεν. Τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν κατέφαγεν πῦρ καὶ αἱ παρθένοι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἔπεσον καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐκ ἐκλαύσαντο. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ καθεύδων κύριος, ὡς δυνατὸς κραταιούμενος ἀπὸ οἴνου. Καὶ ἔπαισεν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὀνειδισμὸν αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Ἰωσὴφ καὶ ἐν τῇ φυλῇ Ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο, ἀλλ' ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ἰούδα τὸ ὄρος Σιὼν ὃ ἠγάπησεν. Καὶ ᾠκοδόμησεν ὡς μονόκερως τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ, ἐν γῇ ἣν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ μάνδρης προβάτων, ἀπὸ ὄπισθεν τιτθευόντων ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν Ἰακὼβ τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ταῖς συνέσεσιν τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

cōſiliū excelſi blaſphemauerūt. Et hūiliauit in labore cor eoꝝ: cecideruntꝰ & nō erat qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dñm cū tribularẽtur ipſi: de angustiis eorū ſaluauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorū diſrupit. Cōfiteātur dño miam eius: & mirabilia eius in filios hominū. Quia contriuit portas ereas: & vectes ferreos cōfregit. Stulti pp viā ſceleris eorū: & pp iniquitates affligebant. Oēm cibū aboiata eſt aia eorū: & acceſſerūt ad portas mortis. Et clamauerūt ad dñm cū tribularẽtur ipſi: de angustiis eoꝝ ſaluauit eos. Miſit verbū ſuum & ſanauit eos: & ſaluauit de īteritu eorū. Confiteātur dño miam eius: & mirabilia eius in filios hoīm. Et īmolēt hoſtias gr̄arū: & narrent opa eius in laude. Qui deſcēdūt mare in nauibus: facientes opus in aquis multis: Ipſi vident opa dñi: & mirabilia eius in pfūdo. Dixit & ſurrexit ventus ꝯ tempeſtatis: & eleuauit gurgites eius. Aſcēdūt in celū & deſcēdūt in byſſos: anima eorum ꝯ in afflictiōe cōſumitur. Obſtupuerūt & mutuerūt qſi ebrius: & vniuerſa ſapiētia eoꝝ abſorpta ē. Clamauerūt ād dñm cū tribulatione ſua: & de angustia eoꝝ eduxit eos. Statuit turbinē in trāquillitatē: & ſilebūt fluctus eius. Et letabuntur qm̄ quieuerūt: & deducet eos ad portū quē voluerunt. Cōfiteātur dño miam eius: & mirabilia eius in filios hoīm. Et exaltēt eū in eccleſia populi: & in cathedra ſeniorū laudēt eū. Pōet flumina in deſertū: & fōtes aq̄rum in ſitim. Terrā fructifera in ſalſuginem: ꝯꝯꝯ pre malitia hitatorum eius. Ponet deſertum in paludes aquarū: & terrā īnuiā in fontes ꝯ aquarū. Et collocabit ibi eſurientes: & formabunt vrbem ad habitādum. Et ſerent agros

נְאָצוּ׃ וַיִּגַּע בַּעֲמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ
וְאֵין עֵזֶר׃ וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר
לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃
וַיּוֹצִיאֵם מֹחֶשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת
וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק׃ יוֹדוּ לַיהוָה
חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃
כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה וּבְרִיחֵי
בַרְזֶל גִּדַּע׃ אִוֶּלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם
וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ׃ כָּל אֹכֶל
תִּתְעָב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי
מָוֶת׃ וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם
מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ יִשְׁלַח
דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם׃
יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם׃ וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ
מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה׃ יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת
עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים׃ הֵמָּה
רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאֹתָיו
בִּמְצוּלָה׃ וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ
סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו׃ יַעֲלוּ
שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם
בְּרָעָה תִתְמוֹגָג׃ יָחֹגּוּ וְיָנוּעוּ
כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע׃
וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם
וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם׃ יָקֵם סְעָרָה
לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם׃ וַיִּשְׂמְחוּ
כִי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז
חֶפְצָם׃ יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃ וִירוֹמְמוּהוּ
בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ׃
יָשֶׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמוֹצָאֵי מַיִם
לְצִמָּאוֹן׃ אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה
מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ׃ יָשֶׂם מִדְבָּר
לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי
מָיִם׃ וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ
עִיר מוֹשָׁב׃ וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת

ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה׃ נטע עשה
וינרכם ויברו מאד ובהמתם לא ימעיט׃ פרה רבה
ימעיטו וישחו ממעצר רעה ויגון׃ שפך בוז על נדיבים רעה תהו
ויתעם בתהו לא דרך׃ וישגב אביון משוני וישם כצאן משפחות׃ תעה שגג אנה
יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה׃ מי חכם ואשמרה אלה ויתבוננו חסדי יהוה׃ שמר שוה

cviij.

שיר מזמור לדוד׃ נכון לבי אלהים אשירה ואזמרה אף כבודי׃ עורה הנבל וכנור אעירה שחר׃ אודך בעמים יהוה ואזמרך בלאמים׃ כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך׃ רומה על שמים אלהים ועל כל הארץ כבודך׃ למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו׃ אלהים דבר בקדשו אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד׃ לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי׃ מואב סיר רחצי על אדום אשליך נעלי עלי פלשת אתרועע׃ מי יבילני עיר מבצר מי נחני עד אדום׃ הלא אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאתינו׃ הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם׃ באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו׃ למנצח לדוד מזמור cix. אלהי תהלתי אל תחרש׃ כי פי רשע ופי מרמה עלי פתחו דברו אתי לשון שקר ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנם׃ תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה׃ וישימו עלי רעה

'& plantabunt 'vineas: & facient fruges germina. Et bñdicet eis & multiplicabūtur nimis: & pecora eorū nō minuet. Imminuta sunt ât & afflicta pp āguſtiā mali & doloris. Effundet despectionē sup principes: & errare eos faciet i solitudine deuia. Et subleuauit pauperē de iopia: & pōet q̄li gregē familias. Videbūt recti & letabuntur: & oīs iniquitas contrahet os suum. Quis sapiēs & custodiet hec: & intelliget misericordias dñi?

Cāticū psalmi dd. 108.

Paratum cor meū deus: cantabo & psallā sed & gloria mea. Cōsurge psalteriū & cithara: cōsurgā mane. Cōfitebor tibi in populis dñe: & cātabo te in natiōibus. Quia magna sup celos mia tua: & vsq ad ethera veritas tua. Exaltare sup celos deus: & super omnem eoo terram gloria tua. Vt liberentur dilecti tui: salua dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sācto suo: gaudebo & diuidā sichem & vallē soccoth dimetiar. Meus ē galaad & meus est manasse: & ephraim virtus capitis mei: iuda dux meus. Moab lebes peluis mee: sup idumeā pōciā calciamē tū meū: cū philistiim federabor. Quis deducet me in ciuitatē munitā: quis deducet me vsq; in idumeā? Nōne tu deus qui proieceras nos: & nō exieras deus q̄ exercitibus nr̄is? Da nobis auxiliū in tribulatione: vana est ḡi salus ab homine. In deo erimus oo fortes: & ipse conculcabit hostes nostros.

Victori dd ps. 109.

Deus laudis mee ne taceas. Quia os impii & dolosi contra me apertum est: locuti sunt de me lingua mendacii. Et verbis odii circūdederūt me: & expugnauerunt me frustra. Pro eo quod eos dilige bā aduersabantur mihi: ego aūt orabā. Et posuerunt cōtra me malū

et plantauerūt vineas: & fecerūt fructū natiui tatis. Et bñdixit eis: & multiplicati sūt nimis: et iumēta eor nō minuit. Et pauci facti sūt & vexati sunt a tribulatiōe malor & doloris. Effūsa ē cōtemptio sup principes eor: & errare fecit eos in inuia & nō in via. Et adiuuit pauperē de inopia: & posuit ut oues familias. Videbūt recti & letabūtur: et oīs iniq̄tas oppilabit os suū. Quis sapiēs & custodiet hec: & intelliget miās dñi:

Cantica psalmi dauid. 107.

Paratū cor meū deo paratū cor meū: cantabo & psallā in gloria mea. Exurge gloria mea: exurge psalteriū & cithara: exurgā diluculo. Cōfitebor tibi in pplis dñe: psallā tibi in natiōib. Quia magna sup celos mia tua: & vsq ad nubes veritas tua. Exaltare sup celos deus: & sup oēm terrā gloria tua. Vt liberētur dilecti tui: salua fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus ē in sctō suo: exultabo & diuidā sichē & conualles tabernaculoꝝ dimetiar. Meus ē galaad: & meus manasses: & ephraim susceptio capitis mei. Juda rex meus: moab lebes

Ἐτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι μεγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου. Ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ Σίκιμα: καὶ συναγωγὴν σκηνῶν διαμετρήσω. Ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ ἐφραὶμ ἀντίληψις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν. Τίς ὁπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς, ἢ τίς ὁδήγησέν με ἕως τῆς ἰδουμαίας; Οὐχὶ σὺ θεὸς ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ μάταιος σωτηρία ἀνθρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

In finē psalmus dauid. 108.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρη.

Deus laudē meā ne tacueris: quia os dolosi sup me aperti ē. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: & circūdederūt me: & expugnauerūt me gratis. Pro eo vt diligerēt me: detrahebāt mihi: ego aūt orabā. Et posuerūt aduersū me mala

Ὁ θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη. Ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ, καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν. Ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, ἐνδιέβαλλόν με, ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. Καὶ ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ

pro bonis: τ odiū p dilectione mea. Constitue ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου. Κατάςησον ſupeſt pctōres: τ diabolus ſtet a dextris eius. ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος ςήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Cum iudicatur ipſe exeat pdēnatus: τ ora= Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι κατεγνωςμένος, καὶ ἡ προ= tio eius fiat in peccatū. Fiant dies σευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν. Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι eius pauci: τ episcopatū eius accipiat alter. Fiant Scriū i.d. αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Γενηθή= filij eius orphani: τ vxor eius vidua. Mu= τωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοί, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα. Σα= ntes trāſferant filij eius: τ mendicēt: λευόμενοι μεταςάτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπαιτήσάτω= eiciātur de hitationib⁹ ſuis. Scrute= σαν, ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Ἐξερευνη= tur fenerator oia q̄ ſunt ei: τ dirī= σάτω δανειςὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ, καὶ διαρπα piant alieni labores eius. Non ſit σάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ. Μὴ γενέσθω extēdēs illi adiutor: neq; ſit q̄ miſereat pupillis αὐτῷ ἀντιλήπτωρ, μὴ δὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς eius. Fiant nati eius in interitū: in gnatiōe αὐτοῦ. Γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολόθρευσιν, ἐν γενεᾷ una deleat nomē eius. In mēoriā redeat iniq̄tas μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀναμνηθείη ἡ ἀνομία τῶν patrū eius in cōſpectu dñi: τ peccatū mātu πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς eius nō deleatur. Fiant cōtra dñm ſem αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. Γενηθήτωσαν ἐναντίον κυρίου διά= per: τ diſpereat de terra memoria eor. Ita τὸ παντός, καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Au= eo q̄ nō eſt recordatus facere miaz: τ pſecutus eſt hoiem ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος, καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον inopē τ mēdicū: τ cōpunctū corde morti πτωχὸν καὶ πτωχόν, καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ τ θανα ficare. Et dilexit maledictionē τ veniet ei: τ noluit τῶσαι. Καὶ ἠγάπησε κατάραν καὶ ἥξει αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠθέ= bñdictionē: τ elongabitur ab eo. Et indu λησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐνεδύ ut maledictionē ſic veſtimētū: τ intrauit ſicut aq̄ in σατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ introra eius: τ ſicut oleū in oſſib⁹ eius. Fi= ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. Γέ at ei ſic veſtimētū q̄ opitur: τ ſic zona q̄ νηται αὐτῷ ὡς ἱμάτιον ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣν ſemper pcingit. Hoc opus cor q̄ detrahūt περιζώννυται. Τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόν mihi a dño: τ q̄ loquūtur mala aduerſus ani τῶν με παρὰ κυρίου, καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυ mā meā. Et tu dñe dñe fac mecū: ppter no= χῆς μου. Καὶ σὺ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ, ἕνεκεν τοῦ ὀνό= men tuū: qr suauis mia tua. Libera me qr egenus ματός σου, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου. Ῥῦσαί με ὅτι πτωχὸς et paup ſum ego: τ cor meū cōturbatū eſt intra me. καὶ πένης ἐγώ εἰμι ἐγώ, καὶ ἡ καρδία μου τετάραχται ἐντός μου. Sicut vmbra cū declinat ipſa ablatus ſum: excuſſus ſum Ὡσεὶ σκιὰ ἐν τῷ ἐκκλίναι αὐτὴν ἀπῆραι ἐξετινάχθην ſic locuſte. Genua mea infirmata ſūt a ieiūio: τ ὡσεὶ ἀκρίδες. Τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηςείας, καὶ ἡ caro mea imutata eſt pp oleū. Et ego fact⁹ ſu⁹ opprobriū illis: σάρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον. Κἀγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς, viderūt me: monuerūt capita ſua. Adiuua me dñe de⁹ me⁹: τ ſal ἴδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν. Βοήθησόν μοι κύ= ριέ μου, καὶ σῶ ſūm facme ſm miaz tuā. Et ſciant q̄ manꝰ tua hec: τ tu dñe σόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου. Καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου αὕτη, καὶ σὺ κύ= feciſti eā. Maledi-ēt illi: τ tu bñdices. Qui ſurgūt ριε ἐποίησας αὐτήν. Καταράσονται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις. Οἱ ἐπανιςάμε= in me cōfundātur: ſeruꝰ aūt tuus letabit. Induātur νοί μοι αἰσχυνθήτωσαν, ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται. Ἐνδυσάσθωσαν qui detrahūt mihi pudore: τ operiātur ſic diploide οἱ διαβάλλοντές με ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα

[pro bono: & odiū m p
dilectione mea. ∞∞∞∞∞
Cōſtitue sup eū q ipiū:
& ſathan ſtet a ∞∞∞∞∞
dextris eius. Cū fuerit
iudicatus exeat cōdem
natus: & oō eius ſit in
pctm̄. Fiāt dies eius ∞∞
pauci: & episcopatum
eius accipiat alter. Sint
filii eius pupilli: & v=
xor eius vidua. ∞∞∞∞∞
Instabiles vagētur fi=
lii eius & mēdicēt: & q̄=
rātur in parietinis ſuis.
Scrutetur exactor vni
uerſa q̄ habet: & dīripi
ant alieni labores eius.
Non ſit qui eius miſe=
reatur: nec qui clemēs
fit pupillis eius. Fiat
nouiſſimū eius iteritꝰ:
in gnatiōe altera delea
tur nomē eius. Redeat
in memoriā iniq̄tas pa=
trū eius apd dm̄: & i=
niq̄tas matris eiꝰ nō
deleatur. Sit cōtra dō=
minū ſp: & intereat de
tra memoria eoꝝ. Eo
qd nō ē recordatus fa
cere miam: & pſecutus
eſt virū inopē & paupe
rē: & cōpūctū corde vt
interficeret. Et dilexit
maledictionē & vēiet ei
& noluit bñdictionem
& elongabitur ab eo.
Et idutus ē maledictio
ne q̄ſi veſtimēto ſuo: &
igredietur q̄ſi aq̄ ī viſce
ra eius & q̄ſi oleū in oſſa
eiꝰ. Sit eiꝰ q̄ſi pallū quo
circūdatur: & q̄ſi cīgu=
lū quo ſp accigit. Hec
ē retributio his q aduer
ſātur mihi a dño: & qui
loquūtur mala mihi cōtra a
nimā meā. Tu aūt dñe
dus fac mecū pp nomē
tuū: qm̄ bóa ē mia tua
libera me. Qm̄ egen?
& paup ſū: & cor meū
vulneratū ē intrīſecus.
Quaſi vmbra cū inclī=
natur abductus ſū: ex=
cuſſus ſum q̄ſi locuſta.
Genua mea vacillaue=
rūt a ieiūio: & caro mea
imutata ē abſq; oleo.
Et ego factus ſū op,bri
u; illis: vidētes me mo
uerūt caput ſuū. Adiu=
ua me dñe deus meus:
ſalua me ſm miam tuā
Et ſciāt qm̄ manus tua
hec: tu dñe feciſti eā.
Maledicēt illi: & tu bñ
dices: reſtiterūt & cōfū
dātur: ſeruus aūt tuus le=
tabitur. Induantur ad=
uerſarii mei cōfuſiōe: &
opiātur quaſi veſtimēto

בְּשִׁתָּם׳ וְאֹדֶה׳ יְהוָה׳ מְאֹד׳ בְּפִי׳ וּבְתוֹךְ׳ בּוּשׁ׳ יָדָה
רַבִּים׳ אֲהַלְלֶנּוּ׃ כִּי׳ יַעֲמֹד׳ לִימִין׳ פָּה׳ רָבַב
אֶבְיוֹן׳ לְהוֹשִׁיעַ׳ מִשֹּׁפְטֵי׳ נַפְשׁוֹ׃ הָלַל׳ עָמַד
cx לְדָוִד׳ מִזְמוֹר׳ נְאֻם׳ יְהוָה׳ לַאדֹנִי׳ יָמִן׳ יָשַׁע
שֵׁב׳ לִימִינִי׳ עַד׳ אָשִׁית׳ אֹיְבֶיךָ׳ הֲדֹם זָמַר
רַגְלֶיךָ׃ מַטֵּה׳ עֻזְּךָ׳ יִשְׁלַח׳ יְהוָה׳ מִצִּיּוֹן יָשַׁב׳ שִׁית
רְדֵה׳ בְּקֶרֶב׳ אֹיְבֶיךָ׃ עַמְּךָ׳ נְדָבוֹת׳ בְּיוֹם נָטָה׳ עֶזֶר
חֵילֶךָ׃ בְּהַדְרֵי׳ קֹדֶשׁ׳ מֵרֶחֶם׳ מִשְׁחָר שָׁחַר
לְךָ׳ טַל׳ יַלְדוּתֶיךָ׃ נִשְׁבַּע׳ יְהוָה׃ שָׁבַע
וְלֹא׳ יִנָּחֵם׳ אַתָּה׳ כֹהֵן׳ לְעוֹלָם׳ עַל נָחַם׳ עָלַם
דִּבְרָתִי׳ מַלְכִּי׳ צֶדֶק׃ אֲדֹנָי׳ עַל
יְמִינֶךָ׳ מָחַץ׳ בְּיוֹם׳ אַפּוֹ׳ מְלָכִים׃ יָמִן
יָדִין׳ בַּגּוֹיִם׳ מָלֵא׳ גְוִיּוֹת׳ מָחַץ׳ רֹאשׁ דוֹן גֵּוָה
עַל׳ אֶרֶץ׳ רַבָּה׃ מִנַּחַל׳ בַּדֶּרֶךְ׳ יִשְׁתֶּה רַבַּב׳ שָׁתָה
עַל כֵּן׳ יָרִים׳ רֹאשׁ׃ הַלְלוּיָהּ׳ cxi. רוּם
אוֹדֶה׳ יְהוָה׳ בְּכָל׳ לֵבָב׳ בְּסוֹד יָדָה
יְשָׁרִים׳ וְעֵדָה׃ גְּדוֹלִים׳ מַעֲשֵׂי יָצַד׳ נָדַל
יְהוָה׃ דְּרוּשִׁים׳ לְכָל׳ חֶפְצֵיהֶם׃ עָשָׂה׳ פָּעַל
הוֹד׳ וְהָדָר׳ פָּעֳלוֹ׃ וְצִדְקָתוֹ׳ עֹמֶדֶת
לָעַד׃ זֵכֶר׳ עָשָׂה׳ לְנִפְלְאוֹתָיו פָּלָא
חַנּוּן׳ וְרַחוּם׳ יְהוָה׃ טֶרֶף׳ נָתַן׳ לִירֵאָיו חָנַן׳ רָחַם
יִזְכֹּר׳ לְעוֹלָם׳ בְּרִיתוֹ׃ כֹּחַ׳ מַעֲשָׂיו זָכַר׳ עָלַם
הִגִּיד׳ לְעַמּוֹ׳ לָתֶת׳ לָהֶם׳ נַחֲלַת בָּרִית׳ נָתַח
גּוֹיִם׃ מַעֲשֵׂי׳ יָדָיו׳ אֱמֶת׳ וּמִשְׁפָּט עָשָׂה׳ נָגַר
נֶאֱמָנִים׳ כָּל׳ פִּקּוּדָיו׃ סְמוּכִים אֶמֶן
לָעַד׳ לְעוֹלָם׳ עֲשׂוּיִם׳ בֶּאֱמֶת׳ וְיָשָׁר׃ סָמַךְ׳ עָשָׂה
פְּדוּת׳ שָׁלַח׳ לְעַמּוֹ׳ צִוָּה׳ לְעוֹלָם פָּדָה
בְּרִיתוֹ׳ קָדוֹשׁ׳ וְנוֹרָא׃ שֵׁמוֹ׃ רֵאשִׁית קָדַשׁ׳ יָרֵא
חָכְמָה׳ יִרְאַת׳ יְהוָה׃ שֵׂכֶל׳ טוֹב׳ לְכָל
עֹשֵׂיהֶם׳ תְּהִלָּתוֹ׳ עֹמֶדֶת׳ לָעַד׃ cxii עָשָׂה׳ הָלַל
הַלְלוּיָהּ׃ אַשְׁרֵי׳ אִישׁ׳ יָרֵא׳ אֶת עָמַד
יְהוָה׃ בְּמִצְוֹתָיו׳ חָפֵץ׳ מְאֹד׃ גִּבּוֹר יָרֵא׳ נָגַר
בָּאָרֶץ׳ יִהְיֶה׳ זַרְעוֹ׃ דּוֹר׳ יְשָׁרִים הָיָה
יְבֹרָךְ׃ הוֹן׳ וְעֹשֶׁר׳ בְּבֵיתוֹ׃ וְצִדְקָתוֹ בָּרַךְ
עֹמֶדֶת׳ לָעַד׃ זָרַח׳ בַּחֹשֶׁךְ׳ אוֹר
לַיְשָׁרִים׳ חַנּוּן׳ וְרַחוּם׳ וְצַדִּיק׃ חָנַן

cōfuſione ſua. Cōfitebor dño nimis in ore
ᵇdño׳vehemēter ᵏIn ore meo: ¹& i medio ᵐpopu-
lorū ⁿlaudabo eū. ° Q̄m ᵖſtabit ᑫa dextris ʳpaupe-
ris: ˢvt ſaluet ᵗa iudicibus ᵘaiam eī. ᵃDd ᵇps. 110.
OIxit ᵇdñs ᶜ domino meo: ᵈſede ᵉa dextris
meis. ᶠDonec ᵍponā ʰinimicos tuos: ⁱſcabellū ᵐpe-
dibus tuis. ⁿ Virgā ° forti tudinis tue ᵖemittet ᑫdñs
ʳex ſion: ˢdñare ᵗi medio ᵘinimicorū tuorꝝ. ˣPopu
li tui ʸduces ſpontanei ᶻin die ᵃfortitudis tue: ᵇi mō
tibus ᶜſctis ᵈdevlua ᵉorie tur ᶠtibi ᵍros ʰadoleſcētie
tue. ⁱIuravit ᵏdñs ¹& non ᵐpēitebit eū: ⁿtu es ° facer
dos ᵖin eternū ᑫſm ʳordi-
nē ˢmelchiſedech. ᵗ Dñs
ᵘa dextera tua ᵛpcuſſit ʷ i
die ˣfuroris ſui ʸreges.
ᶻIudicabit ᵃin gētibus ᵇi-
plebit ᶜvalles: ᵈpcuſſit ᵉca
put ᶠin ᵍterra ʰmulta. ⁱDe
torrēte ʲin via ᵏbibet: ˡ p
pterea ᵐexaltabit ⁿ caput.
ᵒAleluia. III.
OOnfitebor ᶜdño ᵈin toto ᵉcorde: ᶠi conſi
lio ᵍiuſtoꝝ ʰ& cōgrega-
tione. ¹Magna ᵏopa ˡdñi:
ᵐexqrēda ⁿin cūctis ° vo-
lūtatibus ſuis. ᵖGloria ᑫ&
decor ʳopus eius: ˢ & iuſti
tia eius ᵗpſeuerās ᵘin eter
nū. ˣMemoriā ʸfecit ᶻmi-
rabiliū ſuoꝝ: ᵃclemēs ᵇ&
miſericors ᶜdñs. ᵈEſcā ᵉd
dit ᶠtimēti ᵍb⁹ ſe: ʰmemor
erit ⁱin ſempiternū ʲpacti
ſui. ᵏFortitudinē ˡopum
ſuorū ᵐānūciauit ⁿ ppło
ſuo: ° vt det ᵖillis ᑫhereditatē ʳgētiū. ˢ Op⁹ ᵗmāuū
eius ᵘveritas ˣ & indiciū:
ʸfidelia ᶻoia ᵃpcepta eius.
ᵇFirmata ᶜiugit ᵈ ī ſēpiter
nū: ᵉfctā ᶠi veritate ᵍ & eq
tate. ʰRedēptionē ⁱmiſit
ʲppło ſuo: ᵏmādauit ˡ i et
nū ᵐpactū ſuū: ° ſctū ᵖ &
terribile ᑫnomē eī⁹. ʳIni-
tiū ˢſapiētie ᵗtimor ᵘdñi:
ˣdoctrīa ʸbona ᶻcūctis ᵃ q
facitū eā: ᵇlaus eius ᶜper-
ſeuerat ᵈiugiter.
ᵉAleluia. 112.
BEatus ᶜvir ᵈqui timet ᵉdominū: ᶠin manda
tis eius ᵍvolet ʰnimis. ⁱPo
tēs ʲin terra ᵏerit ˡ ſemen
eius: ᵐgnatio ⁿiuſtorum
ᵒbn̄dicetur. ᵖSubſtantia
ᑫ& diuitie ʳin domo eī⁹:
ˢ& iuſtitia eius ᵗpſeuerās
ᵘſp.' Ortū eſt ᵛ i tenebris
ʷlumen ˣiuſtis · ʸclemens
ᶻ& miſericors ᵃ& iuſtus.

Trāſl.Gre. lxx.cū interp.latina.

Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως
ποιῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ῥάβδον
δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι κύριος ἐκ σιών, καὶ κατακυρίευε
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς
δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. Ἐκ
γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε, ὤμοσε κύριος καὶ οὐ με-
ταμεληθήσεται. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τά-
ξιν melchiſedech. Dñs a dextris tuis cōfregit in die
ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς. Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλη ρώσει
πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. Ἐκ χει-
μάρρου ἐν ὁδῷ πίεται, διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.

Alleluia. 110.
Αλληλούια. ρι.

ΟExomologēsomai soi kyrie en holē kardia mou, en bouleusei euthe-
ōn kai synagōgē. Megala ta erga kyriou, exezētēta
eis pantas ta thelēmata autou. Exomologēsis kai me-
galoprepeia to ergon autou, kai hē dikaiosynē autou menei
eis tou aiōna tou aiōnos. Mneian epoiēsato tōn thaumasiōn au-
tou. Misericors t miſerator dñs: eſcā dedit timēti-
bus te. Memor erit in ſeculū teſtamēti ſui: virtutē
laōn autou. Mnēsthēsetai eis ton aiōna diathēkēs autou, ischyran
operū ſuoꝝ annūciauit ppło ſuo. Vt det illis hereditā-
tē gentiū: opa manuū eius: veritas t iudiciū. Fidelia oia
mitai ethnōn, erga cheirōn autou, alēthina kai krisis. Pista pa
mādata eius: cōfirmata in ſeculū ſeculi: fa-
ctа in veritate t equitate. Redēptionē miſit
poiēsin apesteilen tō ppło ſuo. Mādauit in eternū teſtamētū ſuū: ſanctū t
laō autou. Eneteilato eis ton aiōna diathēkēn autou, hagion kai
terribile nomē eius. initiū ſapiētie timor dñi: intellect⁹
phoberon to onoma autou. Archē sophias phobos kyriou, synesis
bn̄ bon⁹ oibus facientib⁹ eā. Laudatio eius
de agathē pasi tois poiousin autēn. Hē synesis autou
manet in ſeculū ſeculi. Alleluia. 111.
menei eis ton aiōna tou aiōnos. Allēlouia, ria.
BEatus vir q timet dñm: in mādatis
Makarios anēr ho phoboumenos ton kyrion, en tais entolais
eius volet nimis. Potēs in terra erit ſemen eius:
autou thelēsei sphodra. Dynaton en tē gē esai to sperma autou,
gn̄atio rectoꝝ bn̄dicet. Gloria t diuitie in domo ei⁹:
genea euthe-ōn eulogēthēsetai. Doxa kai ploutos en tō oikō autou
et iuſtitia eius manet in ſeculū ſeculi. Exortū eſt
kai hē dikaiosynē autou menei eis ton aiōna tou aiōnos. Exēgerthē
in tenebris lumē rectis: miſericors t miſerator t iuſtus:
en skotei phōs tois euthesin eleēmōn kai oiktirmōn kai dikaios

Job d. Hie a.t. b.

Bocldus vir q̄ miserek̄ t cōmodat: disponet ser=
Χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων καὶ κίχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λό=
mones suos in iudicio: q̄ in eternū nō cōmonebit.
γους αὐτοῦ ἐν κρίσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται.
In memoria eterna erit iustus: ab auditu de mala
Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος, ἀπὸ ἀκοῆς πονη=
nō timebit. Paratū cor eius spare in
ρᾶς οὐ φοβηθήσεται. Ἑτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ
dño: cōfirmatū ē cor eius: nō timebit donec
κύριον, ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ ἕως οὗ
despiciat in inimicos suos. Dispersit dedit
1.Cor. 9.c. ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἐσκόρπισεν ἔδωκε τοῖς
paupibus: iusticia eius manet in seculū secu
πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶ=
li. Cornu eius exaltabit in gloria. Peccator
νος. Τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ. Ἁμαρτωλὸς
videbit t irascet: dētibus suis fremet t
ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ
tabescet. Desideriū peccātis peribit.
τακήσεται. Ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολεῖται.

Alleluia. cxi.
Ἀλληλούϊα. ριβ.

Laudate pueri dñm: laudate nomē dñi. Sit
Infra. 134. Job.1. d.
Αἰνεῖτε παῖδες κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. Εἴη
nomē dñi benedictū ex hoc nūc t vsq; in se=
τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰ=
culū: Ab ortu solis vsq ad occasum: laudabile no
ῶνος. Ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, αἰνετὸν τὸ ὄνο=
men dñi. Excelsus sup oēs gētes dño: sup
μα κυρίου. Ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος, ἐπὶ
celos gloria eius. Quis sicut dño deo nr:
τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ. Τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
q̄ in alto habitat t humilia respicit: In ce=
ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν; Ἐν τῷ οὐ
lo t in terra: suscitās a terra inopē: t de
ρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν, καὶ ἀπὸ
1.Re. 1.b.
stercore erigēs pauperē. Vt collocet eū cū prin
κοπρίας ἐυφορῶν πένητα. Τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρ=
cipibus: cū principib⁹ pp̄li sui. Qui habitare facit ste
χόντων, μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ. Ὁ κατοικίζων στεί=
rilē in domo: matrē filiorū letantē.
ραν ἐν οἴκῳ, μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην.

Alleluia. cxiii.
Ἀλληλούϊα. ριγ.

In exitu israel de egypto: dom⁹ Iacob de pplo
Ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οἴκου Ἰακὼβ ἐκ λαοῦ
Exo. 13.a.
barbaro: Facta ē iudea sctificatio eius: israel po=
βαρβάρου, Ἐγενήθη Ἰουδαία ἁγίασμα αὐτοῦ, Ἰσραὴλ ἐξου
testas eius. Mare vidit t fugit: iordanis cō=
σία αὐτοῦ. Ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐ=
uersus est retrorsum. Mōtes exultauerūt vt arietes: t
στράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ
colles sicē agni ouiū. Quid tibi ē mare q̄ fugi
βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων. Τί σοι ἐστὶ θάλασσα ὅτι ἔφυ
sti: t tu iordanis q: cōuersus es retrorsum? Mōtes
γες; καὶ σὺ Ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπίσω; Τὰ ὄρη
q̄ exultastis sicut arietes: t colles sicē agni ouiū?
ὅτι ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτ
A facie dñi mota est terra: a fa=
των; Ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ, ἀπὸ προ
cie dei iacob. Qui cōuertit petrā
σώπου τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν
in stagna aquarū: t rupē in fontes aqua
εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδά
rum. Non nobis dñe nō nob: sed noi tuo
των. Μὴ ἡμῖν κύριε μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῷ ὀνόματί σου
Infra. 137.
da gloriā. Cup mia tua t veritate tua:
δὸς δόξαν. Ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
nequādo dicāt gētes: vbi est deus eop?
μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
Deus aūt nr
Ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν

Bonus vir clemēs & fe
nerans: dispēsabit verba sua in iudicio. Quia
in eternū nō cōmouebitur: in memoria eterna erit iustus. Ab au
ditu malo nō timebit: paratum cor eius confidens in dño. Firmatū
cor eius nō timebit: donec aspiciat in hostibus
suis. Dispsit dedit paupibus iustitia eius
permanet in eternum: cornu eius exaltabitur
in gloria. Impius videbit & irascetur dētibus
suis frendet & tabescet: desiderium impiorum
peribit. Aleluia. 113.

Laudate serui dominum: laudate nomen domi=
ni. Sit nomen dñi bñdictum a mo=
do & vsq; in eternum. Ab ortu solis vsq; ad
occasum eius laudabile nomē domini. Excel
sus sup oēs gētes dñs: super celos gloria eius.
Quis vt dominus deus noster: q in excel=
sis habitans humilia respicit in ce=
lo & in terra? Suscitās de
puluere inopē: de ster=
coribus eleuabit pauperem. Vt sedere faciat eū
cū principibus: cū principibus pp̄li sui. Qui
collocat sterilē in domo matrē filiorū letantē.
Aleluia. 114.

Vm egrederetur israel de egypto: domus iacob de populo
barbaro. Factus est iudas in sctificatiōe eius:
israel potestas eius. Mare vidit & fugit: iordanis cōuersus est retror=
sum. Mōtes subsilierūt vt arietes: colles q̄si filii
gregis. Quid est tibi
mare q̄ fugisti? iordānis
quia cōuersus es retror
sum? Montes subsaltastis
vt arietes: colles q̄si fi
lii gregis. A facie dñi
cōtremiscit terra: a fa=
cie dei iacob. Qui con
uertit petrā in paludes
aquarum: silice in fon
tes aquarum. 115.

On nobis dñe nō
nobis: sed noi tuo
da gloriā pp̄miam tuā
& veritatē tuam. Ne
dicāt gētes vbi est de=
us eorū? Deus āt noster

יְהוָה כֹּל טוֹב אִישׁ חֹנֵן וּמַלְוֶה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
בְּמִשְׁפָּט עֲלָמִים כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוֹט
לְזֵכֶר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק מִשְּׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא
נָכוֹן לִבּוֹ בָּטוּחַ בַּיהוָה סָמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא עַד
אֲשֶׁר יִרְאֶה בְצָרָיו פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד
קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעַס שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמַס תַּאֲוַת
רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

cxiii.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה יְהִי שֵׁם
יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל
שֵׁם יְהוָה רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ מִי כַּיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים
עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ׃

cxiiii.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז הָיְתָה יְהוּדָה
לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר הָרִים
רָקְדוּ כְאֵלִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב
לְאָחוֹר הָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵלִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן מִלִּפְנֵי אָדוֹן
חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ
לְמַעְיְנוֹ מָיִם׃

cxv.

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ
עַל אֲמִתֶּךָ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם וֵאלֹהֵינוּ

Pagnin. Pagnin. Heb. Text. Heb. Ps. cxvi. Trãsla. Vatab. Trãsla. Vulg. Trãsla. Gre. lxx. cũ inter. latina.

בַּשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה׃	[x]in celo: [r]vniuersa [q]quæ [v]voluit [b]fecit.	in celo & in terra: oia quæcũq; voluit fecit.	ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησε.	
עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃	[c]Idola gentiũ [d]argentũ [e]& aurũ: [f]opus [g]manuũ [h]hoim.	Simulacra gẽtiũ: argentũ & aurũ: opa manuũ hoim:	Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.	
פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃	[h]Os [i]habent [k]& non [m]loquentur: [n]oculos [o]habent [p]& non [q]videbunt.	Os habẽt: & nõ loquũtur. oculos habẽt: & nõ videbũt.	Στόμα ἔχουσι, καὶ οὐ λαλήσουσιν. ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐκ ὄψονται.	
אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף לָהֶם וְלֹא יָרִיחוּן׃	[r]Aures [s]hñt [t]& nõ audiẽt: [u]nasũ [v]habent [w]& non [x]odorabunt.	Aures hñt: & nõ audiẽt. nares hñt: & nõ odorabũt.	Ὦτα ἔχουσι, καὶ οὐκ ἀκούσονται. ῥῖνας ἔχουσι, καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται.	
יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם׃	[b]Manus habent [c]& non [d]palpabũt: [e]pedes habent [f]& nõ [g]ambulabunt: [h]& non [i]sonabũt [k]in gutture suo.	Manus habẽt: & nõ palpabũt: pedes hñt: & nõ ambulabũt: nõ sonabũt in gutture suo.	Χεῖρας ἔχουσι, καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν. πόδας ἔχουσι, καὶ οὐ περιπατήσουσιν, οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.	
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃	[l]Similes illis [m]fiãt [n]qui faciunt ea: [o]& oẽs [p]qui [q]confidũt [r]in eis.	Similes illis fiãt q̃ faciũt ea: & oẽs q̃ cõfidũt in eis.	Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.	Infra 134.
יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃	[s]Israel [t]confidit [u]in dño: [v]auxiliator eorũ [w]& protector eorũ [x]ipse.	Domus israel sperauit in dño: adiutor & ptector eor est.	Οἶκος Ἰσραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.	
בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃	[a]Domus [b]aaron [c]cõfidit [d]in domino: [e]auxiliator eorũ [f]& protector eorũ [g]ipse.	Domus aarõ sperauit in dño: adiutor & ptector eor est.	Οἶκος Ἀαρὼν ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.	
יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃	[h]Timẽtes [i]dñm [k]cõfidũt [l]in dño: [m]auxiliator eorũ [n]& protector eorũ [o]ipse.	Timẽtes dñm sperauerũt in dño: adiutor & ptector eor est.	Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.	
יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן׃	[p]Dñs [q]recordatus nr̃i [r]bñdicet: [s]bñdicet [t]domui [u]israel: [v]bñdicet [w]domui [x]aaron.	Dñs memor erit nr̃i bñdixit nobis: bñdixit domui israel: bñdixit domui aaron.	Κύριος μνησθεὶς ἡμῶν εὐλόγησεν ἡμᾶς, εὐλόγησε τὸν οἶκον Ἰσραήλ, εὐλόγησε τὸν οἶκον Ἀαρών.	
יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים׃	[y]Bñdicet [z]timẽtibus [a]dñm [b]pusillis [c]cũ [d]magnis.	Bñdixit timẽtibus dñm: pusillis cũ magnis.	Εὐλόγησε τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων.	
יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם׃	[e]Adiũgat [f]dñs [g]sup vos: [h]sup vos [i]& super [k]filios vestros.	Adijciat dñs sup vos: sup vos & sup filios vros.	Προσθεῖναι κύριος ἐφ' ὑμᾶς, ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν.	
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃	[l]Benedicti [m]vos [n]a domino: [o]qui fecit [p]celos [q]& terrã.	Bñdicti vos a dño: q̃ fecit celũ & terrã.	Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, τῷ ποιήσαντι οὐρανὸν καὶ γῆν.	
הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם׃	[r]Celũ [s]celorum [t]domino: [u]terram autem [v]dedit [w]filiis [x]hominum.	Celũ celi dño: terrã aũt dedit filijs hoim.	Οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.	
לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָל יֹרְדֵי דוּמָה׃	[y]Non [z]mortui [a]laudabunt [b]dominum: [c]nec [d]omnes [e]qui descẽdũt [f]in [g]silentium.	Non mortui laudabũt te dñe: neq; oẽs q̃ descendũt in infernũ:	Οὐ νεκροὶ αἰνέσουσί σε κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου,	
וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃	[h]Sed nos [i]benedicemus [k]domino: [l]a modo [m]& vsq; in [n]eternum.	Sed nos q̃ viuim bñdicimus dño ex hoc nũc & vsq; in seculũ.	Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.	
	[o]Aleluia.	Alleluia.	Ἀλληλούϊα.	114. ριδ'.
cxvi.				
אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃	[p]Dilexi [q]qñ [r]exaudiet [s]dñs [t]vocẽ [u]deprecationis mee.	Dilexi qñ exaudiet dñs vocẽ orationis mee.	Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου:	
כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃	[v]Inclinauit [w]ei [x]aurẽ suã [y]mihi: [z]& i diebus meis [a]inuocabo.	Inclinauit aurẽ suã mihi: & in dieb meis inuocabo.	Ὅτι ἔκλινε τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.	Ps. 17.
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא׃	[b]Circũdederũt me [c]fũes [d]mortis: [e]& munitiones [f]inferni [g]inuenerũt me: [h]angustiã [i]& dolorẽ [k]reperi.	Circũdederũt me dolores mortis: pericula inferni inuenerũt me. Tribulationẽ & dolorẽ inueni:	Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, κίνδυνοι ᾅδου εὕροσάν με. Θλῖψιν καὶ ὀδύνην ἐυρον,	
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי׃	[l]Et nomen [m]dñi [n]inuocabo: [o]obsecro [p]domine [q]libera [r]aiam meã.	Et nomẽ dñi inuocabo: o dñe libera aiam meã.	καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην, ὦ κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου.	
חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃	[s]Clemens [t]dominus [u]& iust? [x]& deus nr̃i [y]misericors.	Misericors dñs & iustus: & deꝰ nr̃ miserebit:	Ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεεῖ,	
שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃	[z]Custodit [a]paruulos [b]dominus: [c]attenuatus sum [d]& me [e]saluabit.	Custodit parulos dñs: humiliatus sum & liberauit me.	φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος, ταπεινώθην καὶ ἔσωσέ με.	
שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי׃	[f]Quiescere [g]aia mea [h]in requiem tuam: [i]quia [k]dñs [l]reddidit [m]tibi.	Conuertere aia mea in requiẽ tuã: q̃ dñs bñfecit tibi.	Ἐπίστρεφον ψυχή μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι κύριος εὐηργέτησέ σε.	
כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי׃	[n]Quia [o]eruit [p]animã meam [q]de morte: [r]oculos meos [s]a lachrymis: [t]pedes meos [u]ab offensa.	Quia eripuit aiam meã de morte: oculos meos a lachrymis: & pedes meos a lapsu.	Ὅτι ἐξείλετο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.	
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃	[v]Deambulabo [w]coram [x]domino	Placebo in cõspectu dñi	Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου	

in regione viuēti. Alleluia. 115.
ἐν χώρᾳ ζώντων. Αλληλουϊα. ριέ.

20. 4.6. CRedidi pp qđ locut⁹ fū: ego aũt hũiliatus fuz nimis. Ego ãt dixi in excessu meo: oīs hō mẽdax. Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύ

10.3.9. dax. Quid retribuã dño pro oībus q̄ retribuit mihi? Calicẽ salutaris accipiã: & nomẽ dñi inuocabo. Vota mea dño reddã: ρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, coram oī pplo eius. Pretiosa incōspectu ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Τίμιος ἐναντίον κυ dñi mors sctōrū eius. O dñe ego seruus ρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. Ὦ κύριε ἐγὼ δοῦλος tu⁹: ego seruus tu⁹: & filius ancille tue: dirupis- 15.9.9 σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, διέρρηξας vincula mea. Tibi sacrificabo hostiã laudis: & in ξας τοὺς δεσμούς μου. Σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐν noīe dñi inuocabo. Vota mea dño ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ reddã: in cōspectu oīs pp̄li eius. In atriis ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐλαῖς dom⁹ dñi in medio tui Hierusalẽ.
οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ σου Ἱερουσαλήμ.

Alleluia. 116.
Αλληλουϊα. ριϛ.

LAudate dñm oēs gẽtes: laudate eũ Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν oēs pp̄li. Quñ cōfirmata est mia eius sup nos: & πάντες οἱ λαοί. Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ veritas dñi manet in eternũ.
ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Alleluia. 117.
Αλληλουϊα. ριζ.

Ang 4 cor. 6. Mth 5.c. COnfitemini dño quñ bonus: quñ in seculũ Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ mia eius. Dicat nũc dom⁹ israel: quñ bonus: quñ in ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ οἶκος ἰσραήλ, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς seculũ mia eius. Dicat nũc dom⁹ aaron: quñ τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ οἶκος ἀαρών, ὅτι bon⁹: quñ in seculũ mia eius. Dicãt nũc ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν δὴ οἱ timẽtes dñm: quñ bonus: quñ in seculũ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα mia eius. De tribulatõe inuocaui dñm: & τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐκ θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ exaudiuit me in latitudine. Dñs mihi adiutor: & nō ti- Psa.3. ἐπήκουσέ μου εἰς πλατυσμόν. Κύριός μοι βοηθός, καὶ οὐ φο mebo qđ faciet mihi hō. Dñs mihi adiutor: βηθήσομαί τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Κύριός μοι βοηθός, & ego despiciã inimicos meos. Bonũ ẽ cōfidere in do- κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου. Ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύ mino: q̄ cōfidere in hoīe. Bonũ ẽ sperare in rio, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἀνθρωπον. Ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ dño: q̄ spare in pncipibus. Oēs gẽtes circuierũt κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχουσι. Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν me: & noīe dñi vlt⁹ sum in eos. Circũdan με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. Κυκλώσαν- tes circũdederũt me: & noīe dñi vltus sum in τες ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐ eos. Circũdederũt me sicẽ apes fauũ: & exarserũt τούς. Ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον, καὶ ἐξεκαύθη- sicẽ ignis in spinis: & noīe dñi vlt⁹ fuz in σαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην cos. Impulsus euersus fũ vt caderẽ: & dñs su- Exo. 15.a. Esaie. 12.a. αὐτούς. Ὠσθεὶς ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν, καὶ ὁ κύριος ἀν scepit me. Fortitudo mea & laus mea dñs: & τελάβετό μου. Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος, καὶ factus ẽ mihi in salutẽ. Vox exultationis
ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. Φωνὴ ἀγαλλιάσεως

in terris⁹ viuorũ. ⁹Credidi⁹ propter quod locut⁹ sũ: ego aũt hũiliatus sum nimis. ⁹Ego⁹ dixi⁹ in stupore meo: ⁹omis⁹ homo⁹ mẽdacium. ⁸Quid⁹ reddã⁹ dño: p⁸ omnibus⁹ que retribuit mihi. ⁿCalicẽ ᵒsalutaris ᵖaccipiã: ᑫ& in nomine ʳdñi⁶ inuocabo. ˢVota mea ⁿ domino⁸ reddam ᵗnũc⁹ coram⁸ oi⁹ populo eius. ᶜGloriosa⁹ i cōspectu ᶜdñi⁶ mors⁸ sctōrũ eius. ᵇObsecro ᵗdomine quia ᵏego ᵐseruus tuus: ⁿego⁹ seruus tuus ᵖ filius ᑫancille tue: ʳdissoluisti ˢvincula mea. ᵗTibi ⁿ immolabo⁶ hostiã ʳ laudis: ᵗ& in noie⁸ dñi⁶ inuocabo. ᶜVota mea ᵖ dño ᵗ reddã ˢ nunc⁹ in conspectu ᵇois⁹ populi eius. ᵏIn atriis⁹ domus ᵐ domini: ⁿin medio tui⁹ ierusalem. ᵖAleluia. 117.

LAudate ᶜ dominum ᵇ omnes gentes: ᶜ collaudate eũ ᵍvniuersi⁶ populi. ᵗQuia ᵏconfortata est ᵗsup nos ᵐmia eius: ⁿ& veritas ᶜ domini⁶ in eternũ.
ᑫAleluia. 118.

CONfitemini ᵇ dño ᶜ qm̃ ᵇ bonus: ᶜ qm̃ ᶠ in eternũ ᵍ mia eius. ᵇ Dicat ᵗnunc ᵏ israel: ˡquoniam ᵐin eternũ ⁿ mia ei⁹. ° Dicat ᵖ nunc ᑫ domus ʳaaron: ˢ qm̃ ᵗ in eternum ᵘ mia eius. ᵛ Dicant ʷ nunc ˣ qui timẽt ʸ dñm: ᶻ qm̃ ᵃ in eternũ ᵇ mia eius. ᶜ De ᵈ tribulatõe ᵉ inuocaui ᶠ dñm: ᵍ exaudiuit me ʰ in latitudine ⁱ dñs. ʲ Dñs ᵏ mecum ˡ nō ᵐ timebo ⁿ quid ° faciat ᵖ mihi ᑫ hó. ʳ Dñs ˢ mihi ᵗ auxiliator: ᵘ & ego despicia ᵛ odientes me. ʷ Melius est ˣ sperare in dño: ʸ quã spare ᶻ i homine. ᵃ Melius est ᵇ spare ᶜ in dño: ᵈ quã spare ᵉ i principibus. ᶠ Omnes gẽtes ᵍ circuierũt me ʰ in noie ⁱ domini ʲ quia ᵏ vltus sum eas. ˡ Circũdederũt me ᵐ & ⁿ obsederunt me: ° i noie ᵖ dñi ᑫ quia ʳ vltus sũ eas. ˢ Circũdederũt me ᵗ qsi apes: ᵘ extincte sunt ᵛ qsi ignis ʷ spinarũ: ˣ in noie ʸ dñi ᶻ quia ᵃ vltus sũ eas. ᵇ Impulsus ᶜ ipellebar vt caderẽ: ᵈ & dñs ᵉ fulcepit me. ᶠ Fortitudo mea ᵍ & laudatio ʰ dñs: ⁱ & factus ẽ ʲ mihi ᵏ ad salutẽ.

אָמֵן ᵍ בָּאָרְצוֹת ᶠ הַחַיִּים׃ ᵉ הֶאֱמַנְתִּי ׀ כִּי
ᵈ דִּבֶּר ᶜ עָנִי ׀ אֲנִי ᵇ עָנִיתִי ᵃ מְאֹד׃ ᵉ אֲנִי
ᵈ אָמַרְתִּי ᶜ בְחָפְזִי ᵇ כָּל ᵃ הָאָדָם ׀ כֹּזֵב׃
שׁוּב ᵍ גְּמָל ᶠ מָה ᵉ אָשִׁיב ᵈ לַיהוָה ᶜ כָּל ᵇ תַּגְמוּלוֹהִי
יֶשַׁע ᵍ נַשָּׂא ᶠ עָלָי׃ ᵉ כּוֹס ᵈ יְשׁוּעוֹת ᶜ אֶשָּׂא ᵇ וּבְשֵׁם
כָּרָא ᵍ שָׁלַם ᶠ יְהוָה ᵉ אֶקְרָא׃ ᵈ נְדָרַי ᶜ לַיהוָה ᵇ אֲשַׁלֵּם
ᵍ נֶגְדָה ׀ נָּא ᶠ לְכָל ᵉ עַמּוֹ׃ ᵈ יָקָר ᶜ בְּעֵינֵי
יהוה ᵍ הַמָּוְתָה ᶠ לַחֲסִידָיו׃ ᵉ אָנָּה ᵈ יְהוָה
חָסַד ᵍ כִּי ׀ אֲנִי ᶠ עַבְדֶּךָ ᵉ אֲנִי ᵈ עֶבֶד ᶜ בְּנ
אָמָה ᵍ אֲמָתֶךָ ᶠ פִּתַּחְתָּ ᵉ לְמוֹסֵרָי׃ ᵈ לְךָ ᶜ אֶזְבַּח
זָבַח ᵍ תּוֹדָה ᶠ וּבְשֵׁם ᵉ יְהוָה ᵈ אֶקְרָא׃
ᶜ נְדָרַי ᵇ לַיהוָה ᵃ אֲשַׁלֵּם ׀ נֶגְדָה ᵍ נָּא
לְכָל ᶠ עַמּוֹ׃ ᵉ בְּחַצְרוֹת ᵈ בֵּית ᶜ יְהוָה
ᵇ בְּתוֹכֵכִי ᵃ יְרוּשָׁלִָם ᵍ הַלְלוּיָהּ׃

cxvii.

ᵉ הַלְלוּ ᵈ אֶת ᶜ יְהוָה ᵇ כָּל ᵃ גּוֹיִם ׀ שַׁבְּחוּהוּ ᵍ כָּל ᶠ הָאֻמִּים׃ ᵉ כִּי
גָּבַר ᵍ עָלֵינוּ ᶠ חַסְדּוֹ ᵉ וֶאֱמֶת ᵈ יְהוָה
לְעוֹלָם ᵍ חַסְדּוֹ׃ ᶠ הַלְלוּיָהּ׃

cxviii.

ᵉ הוֹדוּ ᵈ לַיהוָה ᶜ כִּי ᵇ טוֹב ᵃ כִּי ׀ לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ ᵍ יֹאמַר ׀ נָא ᶠ יִשְׂרָאֵל ᵉ כִּי
לְעוֹלָם ᵍ חַסְדּוֹ׃ ᶠ יֹאמְרוּ ׀ נָא ᵉ בֵּית
אַהֲרֹן ᵍ כִּי ׀ לְעוֹלָם ᶠ חַסְדּוֹ׃ ᵉ יֹאמְרוּ ׀ נָא
יִרְאֵי ᵈ יְהוָה ᶜ כִּי ᵇ לְעוֹלָם ᵃ חַסְדּוֹ׃ ᵉ מִן
צַר ᵍ קָרָאתִי ᶠ יָהּ ᵉ עָנָנִי ᵈ בַּמֶּרְחָב ᶜ יָהּ׃
יְהוָה ᵍ לִי ׀ לֹא ᶠ אִירָא ᵉ מַה ᵈ יַּעֲשֶׂה
לִי ᵍ אָדָם׃ ᶠ יְהוָה ׀ לִי ᵉ בְּעֹזְרָי ᵈ וַאֲנִי
אֶרְאֶה ᶜ בְּשֹׂנְאָי׃ ᵇ טוֹב ᵃ לַחֲסוֹת
בַּיהוָה ᵍ מִבְטֹחַ ᶠ בָּאָדָם׃ ᵉ טוֹב ᵈ לַחֲסוֹת
בַּיהוָה ᵍ מִבְטֹחַ ᶠ בִּנְדִיבִים׃ ᵉ כָּל
גּוֹיִם ᵈ סְבָבוּנִי ᶜ בְּשֵׁם ᵇ יְהוָה ᵃ כִּי
אֲמִילַם׃ ᵍ סַבּוּנִי ׀ גַּם ᶠ סְבָבוּנִי ᵉ בְּשֵׁם
יְהוָה ᵈ כִּי ᶜ אֲמִילַם׃ ᵇ סַבּוּנִי ᵃ כִּדְבוֹרִים
דֹּעֲכוּ ᵍ כְּאֵשׁ ᶠ קוֹצִים ᵉ בְּשֵׁם ᵈ יְהוָה ᶜ כִּי
אֲמִילַם׃ ᵇ דָּחֹה ᵃ דְחִיתַנִי ׀ לִנְפֹּל
וַיהוָה ᵍ עֲזָרָנִי׃ ᶠ עָזִּי ᵉ וְזִמְרָת ᵈ יָהּ
וַיְהִי ᵍ לִי ׀ לִישׁוּעָה׃ ᵉ קוֹל ᵈ רִנָּה

Pagnina. he. Text. heb. ps. exii. Trãsla. B. Hiero. Trãs. Grc. lxx. cũ interp. latina.

וישועה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל: ימין יהוה רוממה
ימין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל: לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ: יסר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ
לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אודה יָהּ: זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים
יְבֹאוּ בוֹ: אודך כִּי עִנִּיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה: אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ:
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ: אנא יְהוָה הוֹשִׁיעָה
נָּא אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא: ברוך הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית
יְהוָה: אל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אלי
אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: הודו
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ: אשרי

cxix.

תְּמִימֵי דֶרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת
יְהוָה: אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדֹתָיו בְּכָל
לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: אַף לֹא פָעֲלוּ
עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ: אַתָּה צִוִּיתָה
פִקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד: אַחֲלַי
יִכֹּנוּ דְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ: אָז לֹא
אבוש בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ:
אודך בְּיֹשֶׁר לְבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ: אֶת חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר אַל
תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד:
בַּמֶּה יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לִשְׁמֹר
כִּדְבָרֶךָ: בְּכָל לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ
אַל תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: בְּלִבִּי
צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא
אֶחֱטָא לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי

Vox laudis & salutis in tabernaculis iustorum: dextera dñi fecit fortitudinẽ. Dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. Nõ moriar sed viuã: & narrabo opa domini. Corripiens corripuit me dñs: & morti nõ tradidit me. Apite mihi portas iustitie: igressus in eas cõfitebor dño. Hec porta dño: iusti intrabũt in eã. Cõfitebor tibi qm exaudisti me: & factus es mihi in salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt edificãtes: hic factus ẽ in caput anguli. A dño factũ est istud: & est mirabile in oculis nr̃is. Hec dies quam fecit dñs: exultemus & letemur in ea. O dñe saluũ me fac: o dñe bñprosperare iã. Bñdictus qui venit in noie dñi: bñdixim⁹ vobis de domo dñi. Deus dñs & illuxit nobis. Cõstituite diẽ festũ in cõdensis: vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu & exaltabo te. Cõfitemini dño qm bõus: qm in eternũ misericordia eius.

Aleph. 119.

Beati immaculati in via: qui ãbulant in lege dñi. Beati qui custodiunt testimõia eius: in toto corde requirunt cũ. Nec enim qui operatur iniquitate in viis eius ambulauerunt. Tu mãdasti pcepta tua custodiri nimis. Vtinam dirigãtur vie mee: ad custodiẽdas pcepta tua. Tũc nõ confundar: cũ respexero ad oĩa mãdata tua. Cõfitebor tibi in directiõe cordis: cũ didicero iudicia iustitie tue. Precepta tua custodiam: ne derelinq̃s me vsq; nimis. Beth.

In quo corriget iuuenis semitam suã: cũ custodierit verba tua. In toto corde meo exquisiui te: ne errare me facias a mandatis tuis. In corde meo abscõdi eloquia tua: vt non peccem tibi. Benedictus tu domine: doce me precepta tua. In labiis meis narraui:

et salutis in tabernaculis iustor. Dextera dñi fecit virtutẽ: dextera dñi exaltauit me. Dextera dñi fecit virtutẽ: nõ moriar: sz viuã: & narrabo opa dñi. Castigãs castigauit me dñs: & morti nõ tradidit me. Aperite mihi portas iustitie: ingressus in eas cõfitebor dño. Hec porta dñi: iusti intrabũt in eã. Cõfitebor tibi qm exaudisti me: & factus ẽ mihi in salutem. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic factus ẽ in caput anguli. A dño factũ est istud: & est mirabile in oculis nr̃is. Hec dies q̃m fecit dñs: exultemus & letemur in ea. O dñe saluũ me fac: o dñe bñprosperare iã. Bñdictus qui venit in noie dñi: bñdixim⁹ vobis de domo dñi. Deus dñs & illuxit nobis. Cõstituite diẽ festũ in condensis: vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu & exaltabo te. Cõfitemini dño qm bõus: qm in seculũ mia eius.

ἐκ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύ
tutẽ: dextera dñi exaltauit me. Dextera dñi fecit virtu
ναμιν, δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύνα
tẽ: nõ moriar: sz viuã: & narrabo
μιν, οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, καὶ διηγήσομαι τὰ
opa dñi. Castigãs castigauit me dñs: & morti
ἔργα κυρίου. Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, καὶ τῷ θα
nõ tradidit me. Aperite mihi portas iustitie:
νάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύ-
ingressus in eas cõfitebor dño. Hec
νης, εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ. Αὕτη
porta dñi: iusti intrabũt in eã. Cõfi-
ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Ἐξομο
tebor tibi qm exaudisti me: & factus
λογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτη
tem. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic Math.
ρίαν. Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος 21.d.
factus ẽ in caput anguli. A dño factũ est istud:
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη,
et est mirabile in oculis nr̃is. Hec dies q̃m fe-
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐ-
cit dñs: exultemus & letemur in ea.
ποίησεν ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν θῶμεν ἐν αὐτῇ.
O dñe saluũ me fac: o dñe bñprosperare iã. Bñdictus Math.
Ὦ κύριε σῶσον δή, ὦ κύριε εὐόδωσον δή. Εὐλογημένος 21.d.
q̃ venit in noie dñi. Bñdixim⁹ vobis de domo
ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου
dñi. Deus dñs & illuxit nobis. Cõstituite diẽ festũ
κυρίου. Θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. Συνάσατε ἑορ-
in condensis: vsq; ad cornua altaris.
τὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν, ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu &
Θεός μου εἶ σὺ καὶ ἐξομολογήσομαί σοι, θεός μου εἶ σὺ καὶ
exaltabo te. Cõfitebor tibi: qm exaudisti me: & fa-
ὑψώσω σε. Ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγέ
ctus es mihi in salutẽ. Cõfitemini dño: qm bonus:
νου μοι εἰς σωτηρίαν. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
qm in seculũ mia eius.
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia. 118.

Αλληλουία. ριη'.

Beati immaculati in via: q̃ ambulãt in lege dñi.
Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.
Beati q̃ scrutãtur testimonia eius: in toto corde ex
Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκ
querent eũ. Nõ enim q̃ operãtur iniquitatẽ: in
ζητήσουσιν αὐτόν. Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς
viis eius ambulauerũt. Tu mãdasti mãdata tua cu-
ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν. Σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου τοῦ φυ-
stodiri nimis. Vtinã dirigãtur vie mee
λάξασθαι σφόδρα. Ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου τοῦ
ad custodiẽdas iustificatiões tuas. Tũc nõ cõfundar: cũ
φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου. Τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ
respexero in oĩbus mãdatis tuis. Cõfitebor
με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου. Ἐξομολογήσο
tibi in directiõe cordis: in eo q̃ didici iudi-
μαί σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας, ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρί-
cia iustitie tue. Iustificatiões tuas custodiã: nõ
ματα τῆς δικαιοσύνης σου. Τὰ δικαιώματά σου φυλάξω, μὴ
me derelinq̃s vsq; q̃q;. In q̃ corriget
με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα. Ἐν τίνι κατορθώσει
adolescẽtior viã suã: in custodiẽdo sermões tuos.
νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς λόγους σου.
In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mãda
Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε, μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντο
tis tuis. In corde meo abscõdi eloquia tua: vt nõ
λῶν σου. Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως μὴ
peccẽ tibi. Bñdictus es dñe: doce me iustificatiõ
ἁμάρτω σοι. Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώμα
es tuas. In labiis meis pnuntiaui
τά σου. Ἐν τοῖς χείλεσί μου ἐξήγγειλα

ois tudicia oris tui: in via teſti-
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρ
monior tuor delectat' fū: ſic in oibus diuitijs. In mā
τυρίων σου ἐτέρφην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. Ἐν ταῖς ἐν
datis tuis exercebor: t cōſiderabo vias tuas. In
τολαῖς σου ἀδολεχήσω, καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. Ἐν
iuſtificatiōib' tuis meditabor: nō obliuiſcar ſer
τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λό
mones tuos. Retribue ſeruo tuo: viuifica me: t cu-
γων σου. Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζῆσόν με, καὶ φυ
ſtodiā ſmones tuos. Reuela oculos meos:
λάξω τοὺς λόγους σου. Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
et cōſiderabo mirabilia de lege tua. In
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. Πάρ-
cola ego ſum in terra: nō abſcōdas a me mā-
οικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ, μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντο
data tua. Cōcupiuit aia mea deſiderare
λάς σου. Ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ
iudicia tua in oī tpe. Increpaſti ſuperbos:
κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ. Ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις,
maledicti q̄ declinant a mādatis tuis. Au-
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Ἄφ
fer a me oppꝛobriū t cōtemptū: q̄ teſtimonia
ελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύριά
tua exq̄ſiui. Et enī ſederūt pncipes: t aduerſū
σου ἐξεζήτησα. Καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες, καὶ κατ' ἐ-
me loq̄bant: ſerꝰ tuus exercebat' in iuſtifica
μοῦ κατελάλουν, ὁ δὲ δοῦλός σου ἀδολέχει ἐν τοῖς δικαιώ
tionib' tuis. Et enī teſtimonia tua meditatio mea eſt. t
μασί σου. Καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστί, καὶ
cōſilia mea iuſtificatiōes tue. Adhęſit
αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου. Ἐκολλήθη τῷ
pauimēto aia mea: viuifica me ſm verbū tuū.
ἐδάφει ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰς
Vias meas enūciaui t exaudiſti me: doce me iu
ὁδούς μου ἐξήγγειλα καὶ ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με τὰ δι
ſtificatiōes tuas. Viā iuſtificationū tuarꝝ inſtrue me: t
καιώματά σου. Ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με, καὶ
exercebor in mirabilib' tuis. Dormitauit aia mea
ἀδολεχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου
pꝛe tedio: cōfirma me in verbis tuis. Viā
ἀπὸ ἀκηδίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λογοις σου. Ὁδὸν ἀ
iniquitatis amoue a me: t legē tua miſerere
δικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν
mei. Viā veritatis elegi: iudicia tua nō
με. Ὁδὸν ἀληθείας ἠρετισάμην, τὰ κρίματά σου οὐκ
ſum oblitus. Adhęſi teſtimoniis tuis dñe: noli me
ἐπελαθόμην. Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύριε, μή με
cōfundere. Viā mādatorꝝ tuorꝝ cucurri: cū dilata-
καταισχύνῃς. Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅταν ἐπλα-
ſti cor meū. Legē pone mihi dñe
τυνας τὴν καρδίαν μου. Νομοθέτησόν με κύριε τὴν
viā iuſtificationū tuarꝝ: t exq̄ram eā ſemp.
ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαν
Da mihi intellectū: t ſcrutabor legē tuā: t
τός. Συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καὶ
cuſtodiā illā in toto corde meo. Deduc me in
φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. Ὁδήγησόν με ἐν τῇ
ſemitā mādatorꝝ tuorꝝ: q̄ ipſam volui. Inclina
τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Κλῖνον τὴν
cor meū in teſtimonia tua: t nō in auaritiā.
καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου, καὶ μὴ εἰς πλεονεξί
Auerte oculos meos ne videāt va-
αν. Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν μα
nitatē: in via tua viuifica me. Statue ſer-
ταιότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. Στῆσον τῷ δού-
uo tuo eloquiū tuū in timore tuo. Amputa
λῳ σου τὸ λόγιόν σου εἰς τὸν φόβον σου. Περίελε
opꝓbriū meū q̄ ſuſpicat' ſum: q̄ iudicia
τὸν ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, ὅτι τὰ κρίματά
tua iocūda. Ecce cōcupiui mādata tua:
σου χρηστά. Ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου ∞∞∞∞

oia iudicia oris tui. In
oia iudicia oris tui. In
via teſtimoniorū tuorū
via teſtimoniorū tuorū
delectatus ſum: quaſi i
delectatus ſum: quaſi i
oībus diuitiis. In pre
oībus diuitiis. In pre
ceptis tuis meditabor:
ceptis tuis meditabor:
& cōtēplabor ſemitas
& cōtēplabor ſemitas
tuas. In iuſtitiis tuis de
tuas. In iuſtitiis tuis de
lectabor: nō obliuiſcar
lectabor: nō obliuiſcar
verba tua. Gimel.
verba tua.

REtribue ſeruo tuo:
REtribue ſeruo tuo:
viuam & cuſtodiā
viuam & cuſtodiā
verba tua. Reuela ocu
verba tua. Reuela ocu
los meos: & videbo mi-
los meos: & videbo mi-
rabilia de lege tua. Ad
rabilia de lege tua. Ad
uena ego ſum in terra:
uena ego ſum in terra:
nie abſcōdas a me mā-
nie abſcōdas a me mā-
data tua. Deſiderauit ∞
data tua. Deſiderauit ∞
aia mea deſiderare iu-
aia mea deſiderare iu-
dicia tua in omni ∞∞∞
dicia tua in omni ∞∞∞
tempore. Increpaſti
tempore. Increpaſti
ſuperbos: maledicti ∞
ſuperbos: maledicti ∞
qui recedunt a mādatis
qui recedunt a mādatis
tuis. Auer a me ∞∞∞
tuis. Auer a me ∞∞∞
opprobriū & cōtemptū:
opprobriū & cōtemptū:
qm teſtimōia tua cu-
qm teſtimōia tua cu-
ſtodiui. Et enī ſederūt
ſtodiui. Et enī ſederūt
pricipes aduerſū me lo
pricipes aduerſū me lo
q̄bātur ſeruus āt tuus
q̄bātur ſeruus āt tuus
meditabatur precepta
meditabatur precepta
tua. Sed & teſtimonia
tua. Sed & teſtimonia
tua voluptas mea: quaſi
tua voluptas mea: quaſi
viri amiciſſimi mei.
viri amiciſſimi mei.

Deleth.

ADheſit pulueri aia
ADheſit pulueri aia
mea: viuifica me
mea: viuifica me
iuxta verbū tuū. Vias
iuxta verbū tuū. Vias
meas expoſui & exaudi
meas expoſui & exaudi
ſti me: doce me iuſtitiā
ſti me: doce me iuſtitiā
tuā. Viā pceptorꝝ tuorꝝ
tuā. Viā pceptorꝝ tuorꝝ
fac me itelligere: & lo-
fac me itelligere: & lo-
q̄r in mirabilibus tuis.
q̄r in mirabilibus tuis.
Diſtillauit aia mea pre
Diſtillauit aia mea pre
ſtultitia: ſerua me iuxta
ſtultitia: ſerua me iuxta
eloquiū tuū. Viā mēda
eloquiū tuū. Viā mēda
cii auferꝝ a me: & legē tu
cii auferꝝ a me: & legē tu
am dōa mihi. Viā fidei
am dōa mihi. Viā fidei
elegi: iudicia tua ꝓpōe
elegi: iudicia tua ꝓpōe
bā. Adheſi teſtimōiis tu
bā. Adheſi teſtimōiis tu
is dñe: ne cōfūdas me.
is dñe: ne cōfūdas me.
Viā mādatorū tuorum
Viā mādatorū tuorum
currā q̄m dilataſti cor
currā q̄m dilataſti cor
meum. He.
meum. He.

OStēde mihi dñe viā
OStēde mihi dñe viā
pceptorū tuorꝝ: &
pceptorū tuorꝝ: &
cuſtodiā eā p veſtigiū.
cuſtodiā eā p veſtigiū.
Doce me & obſeruabo
Doce me & obſeruabo
legē tuā: & cuſtodiā eā
legē tuā: & cuſtodiā eā
in toto corde. Deduc
in toto corde. Deduc
me in ſemita mādatorꝝ
me in ſemita mādatorꝝ
tuorū: quia ipſam vo-
tuorū: quia ipſam vo-
lui. Inclina cor meum
lui. Inclina cor meum
ad teſtimōia tua: & nō
ad teſtimōia tua: & nō
ad auaritiā. Auerte o-
ad auaritiā. Auerte o-
culos meos ne videant
culos meos ne videant
vanitatē: in via tua vi-
vanitatē: in via tua vi-
uifica me. Suſcita ſuo
uifica me. Suſcita ſuo
eloquiū tuū i timo
eloquiū tuū i timo
re tuo. Auerte oppbri
re tuo. Auerte oppbri
um meū quā reueritus
um meū quā reueritus
ſum: quia iudicia tua
ſum: quia iudicia tua
bōa. Ecce cōcupiui
bōa. Ecce cōcupiui

כָּל מִשְׁפְּטֵי פִּיךָ׃ בְּחָרָךְ עֵדוֹתֶיךָ
שָׁעַשְׁתִּי כְעַל כָּל הון׃ בְּפִקּוּדֶיךָ
אָשִׂיחָה וְאַבִּיטָה אָרְחֹתֶיךָ׃
בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע לֹא אִשְׁכַּח
דְּבָרֶךָ׃
גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה
דְּבָרֶךָ׃ גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת
מִתּוֹרָתֶךָ׃ גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ אַל
תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ׃ גָּרְסָה
נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל
עֵת׃ גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים
הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ גַּל מֵעָלַי
חֶרְפָּה וָבוז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃
גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדֶּךָ
יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ גַּם עֵדְוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעָי
אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃
דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי הַיְנִי כִּדְבָרֶךָ׃
דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃
דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה
בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃ דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה
קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ׃ דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר
מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ דֶּרֶךְ אֱמוּנָה
בָּחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי׃ דָּבַקְתִּי
בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי׃
דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי
תַרְחִיב לִבִּי׃
הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה
עֵקֶב׃ הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תּוֹרָתֶךָ
וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְּכָל לֵב׃ הַדְרִיכֵנִי
בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי בוֹ חָפָצְתִּי׃
הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע׃
הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ
חַיֵּנִי׃ הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ
אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ׃ הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי
אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים׃
הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקּוּדֶיךָ ◦◦◦

Pagninus. Hebr. Ps. cxix. — Vulg. B. Hiero. — Vulg. Gr. lxx. cum interp. latina.

בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי׃ — cepta tua: in iustitia tua viuifica me. Vau.

וִיבֹאֻנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ׃ וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ׃ וְאַל תַּצֵּל מִפִּי דְבַר אֱמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ יִחָלְתִּי׃ וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ וַאֲדַבְּרָה בְעֵדְוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ׃ וְאֶשְׁתַּעַשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי׃ וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְחֻקֶּיךָ׃

זְכֹר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃ זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃ זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי׃ זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנָחָם׃ זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ׃ זְמִירוֹת הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי׃ זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתֶךָ׃ זֹאת הָיְתָה לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃

חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ׃ חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל לֵב חָנֵּנִי כְאִמְרָתֶךָ׃ חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ׃ חַשְׁתִּי וְלֹא התמהמהתי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃ חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ חָבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקֻּדֶיךָ׃ חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃

טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃ טוּב טַעַם וָדָעַת

cepta tua: in iustitia tua viuifica me. Vau.

ET veniāt mihi misericordia tua dñe: & salutare tuū secundum eloquiū tuū. Et respondebo exprobrantibus mihi sermonē: quia speraui in sermōe tuo. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsq; quaq; nimis quia in iudicia tua expectaui. Et custodiā legē tuā iugiter in sempiternū & vltrā. Et ābulabam in spacioso: quia mandata tua exquisiui. Et loquar in testimoniis tuis coram regibus: & nō confundar. Et delectabor in mādatis tuis quę dilexi. Et leuabo mānus meas ad mandata tua quę dilexi: & loquar in preceptis tuis. Zain.

MEmento sermonis serui tui: quem spare fecisti. Hec est cōsolatio mea in afflictiōe mea: quia eloquiū tuū viuificat me. Superbi deridebāt me nimis: a lege tua non declinaui. Recordatus sum iudiciorū tuorū a seculo dñe: & cōsolatus sum. Horror obtinuit me ab impiis: qui dereliquerunt legē tuā. Carmina erāt mihi pcepta tua in domo pegrinatiōis mee. Recordatus sum in nocte nomis tui dñe: & custodiui legē tuam. Hoc factum est mihi: quia pcepta tua custodiui. Heth.

PArs mea dñe: dixi vt custodiam verbū tuū. Deprecatus sum vultū tuū in toto corde meo: miserere mei fm eloquiū tuū. Recogitaui vias meas: & cōuerti pedes meos ad testimonia tua. Festinaui & non neglexi custodire mādata tua. Funes impiorū iplicauerunt me: legē tuā nō sum oblitus. Medio noctis surgam ad confitendū tibi super iudicia iustitie tue. Particeps ego sum oīm timentiū te: & custodientiū precepta tua. Mia tua dñe plena est terra: precepta tua doce me. Teth.

BEne feciſti cum ſeruo tuo domine: ſecūdū verbū tuū. Bonū ſermonem & ſcientiam

in eqtate tua viuifica me. Et veniat sup me mia ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με. Καὶ ἐλθοί ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλε
tua dñe: salutare tuū fm eloquiū tuū. Et respondebo ός σου κε, τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸν λόγον σου. Καὶ ἀποκριθή
exprobrātibus mihi verbū: qz speraui in σομαι τοῖς ὀνειδίζουσί μοι λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοῖς
sermonib tuis. Et ne auferas de ore meo verbū λόγοις σου. Καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον
veritatis vsq; quaq: qz in iudicia tuis supspe ἀληθείας ἕως σφόδρα, ὅτι ἐπὶ τοῖς κρίμασί σου ἐπήλ
raui. Et custodiā legē tuā semp in πισα. Καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διαπαντός, εἰς τὸν
seculū t in seculū seculi. Et ambulabā in αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καὶ ἐπορευόμην ἐν
latitudine: qz mādata tua exquisiui. Et loq πλατυσμῷ, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Καὶ ἐλά
bar in testimonijs tuis in cōspectu regū: t nō λουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ
cōfundebar. Et meditabar in mādatis tuis: q dι ἠσχυνόμην. Καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, ἃς ἠγά
lexi nimis. Et leuaui manus meas ad mādā πησα σφόδρα. Καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντο
tua: que dilexi: t exercebar in iustificatiōnib λάς σου, ἃς ἠγάπησα, καὶ ἠδολέχουν ἐν τοῖς δικαιώμασί
tuis. Memor esto verbi tui seruo tuo in qb σου. Μνήσθητι τῶν λόγων σου τῷ δούλῳ σου ὧν
spem dedisti mihi. Hec me cōsolata est, in humilitate ἐπήλπισάς με. Αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώ
mea: qz eloquiū tuū viuificauit me. Superbi inique σέι μου, ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέ με. Ὑπερήφανοι παρη
gebāt vsq;quaq: a lege aūt tua nō declina νόμουν ἕως σφόδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλι
ui. Memor fui iudiciorū tuorū a seculo dñe: t να. Ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος κύριε, καὶ
cōsolatus sum. Defectio tenuit me a peccatōribus παρεκλήθην. Ἀθυμία κατέχε με ἀπὸ ἁμαρτωλῶν τῶν
derelinquentibus legē tuā. Cātabiles erāt mihi ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου. Ψαλτὰ ἦσάν μοι
iustificationes tue: in loco pegrinatiōis mee. Memor fui τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ παροικίας μου. Ἐμνήσθην
in nocte nois tui dñe: t custodiui legē τὸ νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον
tuā. Hec facta est mihi: qz iustificationes tuas σου. Αὕτη ἐγενήθη μοι, ὅτι τὰ δικαιώματά σου
exq̄sui. Portio mea es dñe dixi custo ἐξεζήτησα. Μερίς μου εἶ κύριε, εἶπα τοῦ φυ
dire legē tuā. Deprecat sum facie tuā in λάξασθαι τὸν νόμον σου. Ἐδεήθην τοῦ πρόσωπου σου ἐν
toto corde meo: miserere mei fm eloquiū tuū. Cogita ὅλη καρδίᾳ μου, ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου. Διελο
ui vias tuas: t cōuerti pedes meos γισάμην τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου
in testimonia tua. Paratus sum t nō turbat: εἰς τὰ μαρτύρια σου. Ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην,
vt custodiā mādata tua. Funes pcātō τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου. Σχοινία ἁμαρτωλῶν
circūplexi sunt me: t legē tuā nō sum obli περιεπλάκησάν μοι, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθό
tus. Media nocte surgebā: ad cōfitendū tibi μην. Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην, τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
sup iudicia iustificatiōis tue. Particeps ego ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Μέτοχος ἐγώ
sum oīm timentiū te: t custodientiū εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλαττό
tuā mādata tua. Mia tua dñe plena των τὰς ἐντολάς σου. Τοῦ ἐλέους σου κύριε πλήρης
terra: iustificationes tuas doce me. Bonita ἡ γῆ, τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. Χρηστό
tem fecisti cū seruo tuo dñe fm τητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου κύριε κατὰ
verbū tuū. Bonitatē t disciplinā t scientiā τὸν λόγον σου. Χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb.p̄s.cxix.	Pītiua.he.
doce me: qz mādatis tuis credidi. Prius q̄ humiliarer: ego delicq: ppterea elo quiū tuū cuſtodiui. Bonus es tu dñe ⁊ in bonita te tua doce me iuſtificatiões tuas. Multiplicata ē ſup me iniqtas ſuperbox: ego aūt in toto corde meo ſcrutabor mandata tua. Coagulatū ē ſicē lac cor eox: ego lege tuā meditat⁹ fuz. Bonū mihi qz humiliaſti me: vt diſcā iuſtificatiões tuas. Bona mihi lex oris tui ſup milia auri ⁊ argēti. Manus tue fecerūt me ⁊ plaſmauerūt me: da intelle- Iob.12. b. ctū mihi ⁊ diſcā mādata tua. Qui timēt te videbūt me ⁊ letabūtur: qz in verba tua ſuſperauī. Cognoui dñe qz equas iudicia tua: ⁊ veritate hūiliaſti me. Fiat iā miā tua vt cōſoletur me ſm eloquiū tuū ſeruo tuo. Ueniāt mihi miſationes tue ⁊ viuā: qz lex tua meditatio mea eſt. Cōfundātur ſuperbi: qz iniuſte iniqtatē fecerūt i me: ego aūt exercebor in mādatis tuis. Conuertātur mihi timētes te: ⁊ q̄ cognouerūt teſtimonia tua. Fiat cor meū ſine- maculatū in iuſtificationib⁹ tuis: vt nō cōfundar.	doce me: quia mmanda tis tuis credidi. Ante q̄ audirē ego ignorauī: nūc ātem eloquiū tuū cuſtodiui. Bonus es tu & beneficus: doce me precepta tua. Applicabāt mihi mendaciū ſuperbi: ego ātem in toto corde ſeruabā p̄cepta tua. Incraſſatū ē velut adeps cor eox: ego in lege tua delectabar. Bonū mihi quia affli ctus fū: vt diſcerē p̄cepta tua. Melior eſt mihi lex oris tui: ſup milia auri & argenti. Iod.	לַמְּדֵנִי כִּי נִבְחַרְתִּי׃ הָאֲמַנְתִּי׃ צַוָּה אָמֵן טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה עָנָה אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי׃ טוֹב אַתָּה וּמֵטִיב טוֹב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר חָקַק זֵדִים אָנִי בְּכָל לֵב אֶצֹּר פִּקֻּדֶיךָ׃ זוד נָצַר טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תּוֹרָתְךָ׃ יָרַח שִׁעֲשַׁעְתִּי׃ טוֹב לִי כִּי עִנִּיתָנִי לְמַעַן עָנָה אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃ טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ לָמַד פֶּה מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף׃
Manus tue fecerūt me & firmauerunt me: doce me & diſcā mā data tua. Qui timēt te videbūt me & letabun tur: quia in fermonē tuū expectaui. Scio dñe quia iuſtū iudiciū tuū: & vere afflixiſti me. Sit obſecro mia tua in cōſolatiōe mea: ſicut lo cutus es ſuo tuo. Veni ant mihi mīe tue & viuā: quia lex tua delecta tio mea. Cōfundātur ſuperbi quīā iniq cōtrite runt me: ego aūt exercebor in mādatis tuis. Reuertan tur ad me qui timēt te: & qui ſciūt teſtimoniū tuū. Fiat cor meū pfectū in p̄ceptis tuis: vt nō cōfundar.	Manus tue fecerunt me & firmauerunt me: doce me & diſcā mā data tua. Qui timent te videbūt me & letabuntur: quia fermonē tuū expectaui. Scio dñe quia iuſtū iudiciū tuū: & veritate afflixiſti me. Sit obſecro mia tua in cōſolatiōe mea: ſicut locutus es ſuo tuo. Veniant mihi mīe tue & viuā: quia lex tua delectatio mea. Cōfundātur ſuperbi quīā iniq cōtriterunt me: ego aūt exercebor in mādatis tuis. Reuertantur mihi timētes te: & qui ſciūt teſtimoniū tuū. Fiat cor meū pfectū in p̄ceptis tuis: vt nō cōfundar.	יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי יסד עָשָׂה כון וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ׃ יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי בין לָמַד וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ יָדַעְתִּי צָוָה רָאָה יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה שָׂחַח עִנִּיתָנִי׃ יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתְךָ שׁ בַּטֹּ אָמֵן לְעַבְדֶּךָ׃ יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי׃ עָנָה רָחַם יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ שׁעשׁע בּ שׁ בְּפִקּוּדֶיךָ׃ יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי זוד שׂוח עֵדֹתֶיךָ׃ יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ׃ פָּקַד עֵד כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ יָחַלְתִּי׃ כָּלָה יָשַׁע כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי׃ כָּלָה נָחַם כִּי הָיִיתִי כְנאד בְּקִיטוֹר חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ נוד קָטַר כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי יום עָשָׂה כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת מְשֻׁפָּט כָּרָה אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ׃ כָּל מִצְוֹתֶיךָ שׁוּם אֱמוּנָה שֶׁקֶר רְדָפוּנִי עָזְרֵנִי׃ יָרָה צָוָה כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָּאָרֶץ וַאֲנִי לֹא אָמַן עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ׃ כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי כָּל וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ׃ חָיָה חָסַד לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם׃ שָׁמַר עֵד לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ כָּלָה עָלַם וַתַּעֲמֹד׃ לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם צָבָא דור כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ׃ לוּלֵי תוֹרָתְךָ עָמַד שָׁעַשְׁעָנַי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי׃ יָרֵא

Pūtiua.he.Tex.heb. ps.cxix. Trāsla.B.Hiero. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי׃ לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן׃ לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד׃

מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי׃ מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוָתֶךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי׃ מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי׃ מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃ מִכָּל אֹרַח רָע כָּלֵאתִי רַגְלָי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ׃ מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי׃ מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי׃ מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח שָׁקֶר׃

נֵר לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי׃ נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ נַעֲנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃ נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי׃ נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה׃ נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב׃

סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים וְאֵצְרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי׃ סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי׃ סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד׃ סָלִיתָ כָּל שׁוֹגִים חֻקֵּיךָ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם׃ הִשְׁבַּתָּ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ לָכֵן

mea.[a]In ſcpiternū[b]non [c]obliuiſcar[d]pceptoꝝ tuorū:[e]quia[f]per ipſa[g]viuificaſti me.[h]Tuus ſū[i] ego [k]ſalua me:[l]qm̄ [m]pcepta tua"queſiui.[o]Me [p]expectauerūt[q]ipii[r] vt pderēt me:[s]teſtimonium tuum [t]cōſiderabo."Ois[x]cōſummationis[y]vidi[z]finē:[a]latū [b]preceptum tuū[c] nimis.

Mem.

Quā[b] dilexi [c]legē tuā: [o]tota[c]die[c]hec ∞∞∞∞ [6]meditatio mea.[b] Sup inimicos meos[i]ſtruisme [k]mādato tuo:[l]qa[m]m ſcpiternū[n]hoc eſt[o]mihi.[p]Super oēs[q]qui docebant me [r]eruditus ſū:[s]quia[t] teſtimonia tua"meditatio ∞ [x]mea eſt.[y]Sup ſenes[z]itel lexi.[a]quia [b]precepta tua [c]ſeruaui.[d]Ab oī[e]femita [f]mala[g]phibui[h]pedes meos:[i]vt[k]cuſtodiré[l]verba tua.[m]A iudiciis tuis"nō [o]receſſi:[p]quia[q]tu[r] illumi naſti me.[s]Quam[t]dulce "gutturi meo[x]eloquiū tuum:[y]ſup mel[z] ori meo. [a]Precepta tua[b] cōſidera bā:[c]ppea[d]odiui [e]oēm[f]ſemitā[g] mēdacii. Nū.

Vcerna [b]pedi meo [c]verbū tuū:[d]& lux [e]ſemite mee. [f] Iurauí[g]& pſeuerabo: [h] vt cuſtodiā [i]iudicia[k]iuſtitie tue. [l]Afflictus ſum[m]vſq[n] nimis: [o]dñe[p]viuifica me [q] iuxta verbū tuū.[r] Volūtaria[s]oris mei[t] cōplacent tibí [u]dñe:[v]& ſcdm[w]iudicia tua[x]doce me.[y] Aīa mea[z]in manu mea[a]ſp: [b]& legis tue[c]nō[d]ſum oblitus.[e]Posuerūt[f]ipii[g]laqueū[h]mihi [i]& a pceptis tuis[k]nō[l]ab errauí. [m]Hereditas mea [n]teſtimōia tua[o]in ſcpiternū:[p]quia[q]gaudiū[r]cordis mei[s]ſūt.[t]Inclinaui [u] cor meū[v]vt facerē[w] iuſtitias tuas:[x]pp eternā[y]retributionem. Samech.

Vmultuoſos[b]odiui: [c]& legē tuā[d] dilexi. [e]Protectio mea[f]& ſcutū meū[g]tu es: [h] verbū tuū [i]expectaui. [k]Recedite[l]a me[m]maligni:[n]& cuſtodíam[o]mādata[p]đí mei.[q]Cōfirma me[r]ſm verbū tuū [s]& viuā:[t]& noli[u] me confundere[v]ab expectatiōe mea.[w] Auxíliare mihi[x]& ſalua ero:[y]& delectabor [z]in pceptis tuis [a]iugiter. [b]Abieciſti[c]oēs[d]qui ignorāt[e]pcepta tua:[f]quia[g]mēdax[h] cogitatio eoꝝ. Qua ſi[i]ſcoriā[k]cōputaſti[l]omēs

In eternū nō obliuiſcar iuſtificatiões tuas: quñ [1]vtificaſti me ſm [2]vbū tuū. [3]Volūtaria oris mei: [4]tudicia tua doce me. [5]Anima mea in manib[6] tuis ſemp: [7] legē tuā [8]nō ſum oblitus. [9]Posuerūt pctōres laqueū mihi: [10] de [11]nō errauí. [12]Hereditate acq̄ſiui teſtimōia tua in eternū: [13]qr exultatio cordis mei ſunt. [14]Inclinauí cor meū ad faciēdas iuſtificatiões tuas in eternū pp retributionē. [15]Iniquos odio habui: at legē [16]tuā dilexi. [17]Adiutor meus [18] ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſpaui. [19]Declinate a me ma [20]ligni: [21] ſcrutabor mādata dei mei. [22]Suſcipe me ſm eloquiū tuū [23] vtuifica me: [24] nō cōfundas me ab expectatiōe mea. [25]Adiuua me: [26] ſalue ero: [27] meditabor in iuſtificatiōibus tuis ſemp. [28]Irritaſti oēs diſcedētes a iuſtificatiōib[29] tuis: [30]qr iniuſta cogitatio eoꝝ. [31]Preuaricãtes reputaui oēs pctōres ſre: ideo

Εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐζήσάς με. Σός εἰμι ἐγὼ σῶσόν με, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα. Ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαί με· τὰ μαρτύριά σου συνῆκα. Πάσης συντελείας εἶδον πέρας, πλατεία ἡ ἐντολή σου σφόδρα. Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μού ἐστί. Ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοί ἐστιν. Ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστιν. Ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Ἐκ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, ὅπως φυλάξω τοὺς λόγους σου. Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα, ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου. Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα, διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας,

Lucerna pedib[9] meis lex tua: [10] lumē ſemi. Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου. Ὤμοσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα iuſtitie tue. [11]Humiliatus ſuꝝ vſq[12] quaq[13] dñe: vt [14]vtifica me ſm [15]vbū tuū. [16]Volūtaria oris mei: [17]tudicia tua doce me. [18]Anima mea in manib[19] tuis ſemp: [20] legē tuā [21]nō ſum oblitus. [22]Posuerūt pctōres laqueū mihi: [23] de [24]nō errauí. [25]Hereditate acq̄ſiui teſtimōia tua in eternū: [26]qr exultatio cordis mei ſunt. [27]Inclinauí cor meū ad faciēdas iuſtificatiões tuas in eternū pp retributionē. [28]Iniquos odio habui: at legē [29]tuā dilexi. [30]Adiutor meus [31] ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſpaui. [32]Declinate a me ma [33]ligni: [34] ſcrutabor mādata dei mei. [35]Suſcipe me ſm eloquiū tuū [36] vtuifica me: [37] nō cōfundas me ab expectatiōe mea. [38]Adiuua me: [39] ſalue ero: [40] meditabor in iuſtificatiōibus tuis ſemp. [41]Irritaſti oēs diſcedētes a iuſtificatiōib[42] tuis: [43]qr iniuſta cogitatio eoꝝ. [44]Preuaricãtes reputaui oēs pctōres ſre: ideo

Εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε, ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἡ ἀλήθειά σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἔστησας τὴν γῆν, καὶ διαμένει· τῇ διατάξει σου διαμένει ἡ ἡμέρα, ὅτι πάντα δοῦλά σοί ἐστιν. Εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μού ἐστιν, τότε ἂν ἀπολόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου. Εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐζήσάς με. Σός εἰμι ἐγὼ σῶσόν με, ὅτι τὰ δικαιώματα τὰ σὰ ἐξεζήτησα. Ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαί με· τὰ μαρτύριά σου συνῆκα. Πάσης συντελείας εἶδον πέρας, πλατεία ἡ ἐντολή σου σφόδρα. Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μού ἐστί. Ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοί ἐστιν. Ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστιν. Ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Ἐκ πάσης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, ὅπως φυλάξω τοὺς λόγους σου. Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα, ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου. Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα, διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας,

Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου. Ὤμοσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα κύριε, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰ ἑκούσια τοῦ στόματός μου, εὐδόκησον δή κύριε, καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξόν με. Ἡ ψυχή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. Ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι, καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην. Ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσίν. Ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου εἰς τὸν αἰῶνα διαντάμειψιν. Παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα. Βοηθός μου καὶ ἀντιλήπτωρ μου εἶ σύ, εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ πονηρευόμενοι, καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου. Ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου καὶ ζήσομαί με, καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου. Βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι, καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασί σου διαπαντός. Ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. Παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, διὰ

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb.pſs.crit.	Latina.he.	
dilexi teſtimonia tua. Cōfige a timore tuo carnes meas: ab iudicijs tuis timui. Fect iudiciū & iuſtitiā: nō tradas me calūniātibus me. Suſcipe ſeruū tuū in bonū: nō calūniētur me ſuperbi. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: & in eloquiū iuſtitie tue. Fac cū ſeruo tuo ſm miaz tuā: & iuſtificatiōes tuas doce me. Seruus tuus ego: da intellectū mihi & ſciam teſtimonia tua. Tps faciēdi dño: diſſipauerūt legem tuam. Ideo dilexi mādata tua ſup aurum & topazion. Propterea ad oia mādata tua dirigebar: oēm viā iniquā odio habui.	ſ īpios ſ tre: ſ ppterea ſ dilexi ſ teſtimonia tua. ſ Horri pilauit ſ a timore tuo ſ carro mea. ſ & iudicia tua ſ timui. Hain.	׳אָהַבְתִּי ׳ עֵדְוֹתֶיךָ׃ ׳סְמַר ״ מִפַּחְדֶּךָ	״עָוַר	
Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea ꝑia mea. Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminabit & intellectū dabit paruis. Os meū aperui: & attraxi ſpiritū: quia mādata tua deſiderabā. Aſpice in me & miſerere mei: ſm iudiciū diligentiū nomē tuū. Greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū: & nō dominetur mei oīs iniuſtitia. Redime me a calūnijs hoīuz: & cuſtodiā mādata tua. Facē tuā illumina ſup ſeruū tuū & doce me iuſtificatiōes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: quia nō cuſtodiui legē tuā. Juſtus es dñe: & recta iudicia tua. Mādaſti iuſtitiā teſtimonia tua: & veritatē nimis. Tabeſcere me fecit zelus tuus: quia obliti ſūt verba tua ſui. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: & ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcētulus ego ſum & cōtēptibilis: ſed mandata tua non obliuiſcor. Iuſtitia tua iuſtitia ſempiterna: & lex tua veritas. Tribulatio & anguſtia inuenerūt me: mandata tua voluptas mea. Iuſta teſtimonia tua ſemper: da mihi intellectū & viuam. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iuſtificatiōes tuas requiram. Clamaui ad te ſaluū me fac: & cuſtodiam	ſ ſpios ſ tre: ſ ppterea ſ dilexi ſ teſtimonia tua. ſ Horripilauit ſ a timore tuo ſ carro mea. ſ & iudicia tua ſ timui. Hain.	׳בְּשָׂרִי ׳ומִמִּשְׁפָּטֶיךָ ׳יָרֵאתִי׃	׳בָּשַׂר	
Heci iudiciū & iuſtitiā: ne derelīquas me his q calūniātur me. Sponde pro ſeruo tuo in bonū: ne calūniētur me ſuperbi. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: & in eloquiū iuſtitie tue. Fac cū ſeruo tuo iuxta miam tuā: & ꝑcepta tua doce me. Seruus tuus ego ſum: & cognoſcā teſtimonia tua. Tps ē vt facias dñe: ꝑuaricati ſūt legem tuā. Propfa dilexi mādata tua: ſup aurū & topazion. Propterea ad vniuerſa ꝑcepta direxi: oēm ſemitam mendacij odio habui. Phe.	׳עָשִׂיתִי ׳מִשְׁפָּט ׳וָצֶדֶק ׳בַּל׳תַּנִּיחֵנִי ׳לְעֹשְׁקָי׃ ׳עֲרָב ׳עַבְדְּךָ ׳לְטוֹב ׳אַל ׳יַעַשְׁקֻנִי ״זֵדִים׃ ״עֵינַי ׳כָּלוּ ׳ לִישׁוּעָתֶךָ ״וּלְאִמְרַת׳צִדְקֶךָ׃ ׳עֲשֵׂה ׳עִם ״עַבְדְּךָ׳כְּחַסְדֶּךָ ׳וְחֻקֶּיךָ׳לַמְּדֵנִי׃ ׳עַבְדְּךָ׳אֲנִי׳הַבִינֵנִי ׳וְאֵדְעָה׳עֵדְוֹתֶיךָ׃ ׳עֵת׳לַעֲשׂוֹת׳לַיהוָה ׳הֵפֵרוּ׳תּוֹרָתֶךָ׃ ׳עַל ״כֵּן ״אָהַבְתִּי ׳מִצְוֹתֶיךָ ׳מִזָּהָב ׳וּמִפָּז׃ ׳עַל״כֵּן׳כָּל״פִּקּוּדֵי׳כָל׳יִשַּׁרְתִּי ׳כָּל׳אֹרַח ׳שֶׁקֶר׳שָׂנֵאתִי׃	׳עָוַר ׳בִּין ׳נִצְּרוֹתָם ׳נַפְשִׁי׃ ׳פִּתַּח׳דְּבָרֶיךָ ׳יָאִיר ״מֵבִין ׳פְּתָאיִם׃ ״פִּי״פָעַרְתִּי׳וָאֶשְׁאָפָה ׳כִּי׳לְמִצְוֹתֶיךָ ׳יָאָבְתִּי׃ ״פְּנֵה ׳אֵלַי ״וְחָנֵּנִי ׳כְּמִשְׁפָּט ׳לְאֹהֲבֵי ׳שְׁמֶךָ׃ ׳פְּעָמַי ״כּוֹנֵן׳בְּאִמְרָתֶךָ ׳וְאַל ׳תַּשְׁלֶט ׳בִּי׳כָל׳אָוֶן׃ ׳פְּדֵנִי ׳מֵעֹשֶׁק ׳אָדָם ״וְאֶשְׁמְרָה ׳פִּקּוּדֶיךָ׃ ״פָּנֶיךָ ׳הָאֵר ״בְּעַבְדֶּךָ ׳וְלַמְּדֵנִי ׳אֶת׳חֻקֶּיךָ׃ ״פַּלְגֵי ׳מַיִם׳יָרְדוּ ׳עֵינָי ״עַל ׳לֹא ׳שָׁמְרוּ ׳תוֹרָתֶךָ׃	״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ״פָּאָה ׳יָאַר ״מָבִין ׳פֶּתַח ״פָּאָה ׳שְׁאַף ׳יָרַח ׳שָׁפַט ״פָּעַם ׳כּוֹן׳שָׁלַט ׳בָּרָה ״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ׳אוֹר
Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea ꝑia mea. Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminabit & intellectū dabit paruis. Os meū aperui: & attraxi ſpiritū: quia mādata tua deſiderabā. Aſpice in me & miſerere mei: ſm iudiciū diligentiū nomē tuū. Greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū: & nō dominetur mei oīs iniuſtitia. Redime me a calūnijs hoīuz: & cuſtodiā mādata tua. Facē tuā illumina ſup ſeruū tuū & doce me iuſtificatiōes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: quia nō cuſtodiui legē tuā. Juſtus es dñe: & recta iudicia tua. Mādaſti iuſtitiā teſtimonia tua: & veritatē nimis. Tabeſcere me fecit zelus tuus: quia obliti ſūt verba tua ſui. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: & ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcētulus ego ſum & cōtēptibilis: ſed mandata tua non obliuiſcor. Iuſtitia tua iuſtitia ſempiterna: & lex tua veritas. Tribulatio & anguſtia inuenerūt me: mandata tua voluptas mea. Iuſta teſtimonia tua ſemper: da mihi intellectū & viuam. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iuſtificatiōes tuas requiram. Clamaui ad te ſaluū me fac: & cuſtodiam	ſ ſpios ſ tre: ſ ppterea ſ dilexi ſ teſtimonia tua. ſ Horripilauit ſ a timore tuo ſ carro mea. ſ & iudicia tua ſ timui. Hain.	׳פְּלָאוֹת ׳עֵדוֹתֶיךָ ׳עַל ״כֵּן ׳נָצְרָתַם ׳נַפְשִׁי׃ ׳פֵּתַח׳דְּבָרֶיךָ ׳יָאִיר ״מֵבִין ׳פְּתָאיִם׃ ״פִּי״פָעַרְתִּי׳וָאֶשְׁאָפָה ׳כִּי׳לְמִצְוֹתֶיךָ ׳יָאָבְתִּי׃ ״פְּנֵה ׳אֵלַי ״וְחָנֵּנִי ׳כְּמִשְׁפָּט ׳לְאֹהֲבֵי ׳שְׁמֶךָ׃ ׳פְּעָמַי ״כּוֹנֵן׳בְּאִמְרָתֶךָ ׳וְאַל ׳תַּשְׁלֶט ׳בִּי׳כָל׳אָוֶן׃ ׳פְּדֵנִי ׳מֵעֹשֶׁק ׳אָדָם ״וְאֶשְׁמְרָה ׳פִּקּוּדֶיךָ׃ ״פָּנֶיךָ ׳הָאֵר ״בְּעַבְדֶּךָ ׳וְלַמְּדֵנִי ׳אֶת׳חֻקֶּיךָ׃ ״פַּלְגֵי ׳מַיִם׳יָרְדוּ ׳עֵינָי ״עַל ׳לֹא ׳שָׁמְרוּ ׳תוֹרָתֶךָ׃	״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ״פָּאָה ׳יָאַר ״מָבִין ׳פֶּתַח ״פָּאָה ׳שְׁאַף ׳יָרַח ׳שָׁפַט ״פָּעַם ׳כּוֹן׳שָׁלַט ׳בָּרָה ״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ׳אוֹר
Redime me a calūnijs hoīuz: & cuſtodiā mādata tua. Facē tuā illumina ſup ſeruū tuū & doce me iuſtificatiōes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: quia nō cuſtodiui legē tuā. Juſtus es dñe: & recta iudicia tua. Mādaſti iuſtitiā teſtimonia tua: & veritatē nimis. Tabeſcere me fecit zelus tuus: quia obliti ſūt verba tua ſui. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: & ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcētulus ego ſum & cōtēptibilis: ſed mandata tua non obliuiſcor. Iuſtitia tua iuſtitia ſempiterna: & lex tua veritas. Tribulatio & anguſtia inuenerūt me: mandata tua voluptas mea. Iuſta teſtimonia tua ſemper: da mihi intellectū & viuam. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iuſtificatiōes tuas requiram. Clamaui ad te ſaluū me fac: & cuſtodiam	ſ ſpios ſ tre: ſ ppterea ſ dilexi ſ teſtimonia tua. ſ Horripilauit ſ a timore tuo ſ carro mea. ſ & iudicia tua ſ timui. Hain.	׳פְּעָמַי ׳כּוֹנֵן׳בְּאִמְרָתֶךָ ׳וְאַל ׳תַּשְׁלֶט ׳בִּי׳כָל׳אָוֶן׃ ׳פְּדֵנִי ׳מֵעֹשֶׁק ׳אָדָם ״וְאֶשְׁמְרָה ׳פִּקּוּדֶיךָ׃ ״פָּנֶיךָ ׳הָאֵר ״בְּעַבְדֶּךָ ׳וְלַמְּדֵנִי ׳אֶת׳חֻקֶּיךָ׃ ״פַּלְגֵי ׳מַיִם׳יָרְדוּ ׳עֵינָי ״עַל ׳לֹא ׳שָׁמְרוּ ׳תוֹרָתֶךָ׃	״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ״פָּאָה ׳יָאַר ״מָבִין ׳פֶּתַח ״פָּאָה ׳שְׁאַף ׳יָרַח ׳שָׁפַט ״פָּעַם ׳כּוֹן׳שָׁלַט ׳בָּרָה ״פָּעַר ׳פֶּתַח ׳נָשַׁם ׳אוֹר
Juſtus es dñe: & recta iudicia tua. Mādaſti iuſtitiā teſtimonia tua: & veritatē nimis. Tabeſcere me fecit zelus tuus: quia obliti ſūt verba tua ſui. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: & ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcētulus ego ſum & cōtēptibilis: ſed mandata tua non obliuiſcor. Iuſtitia tua iuſtitia ſempiterna: & lex tua veritas. Tribulatio & anguſtia inuenerūt me: mandata tua voluptas mea. Iuſta teſtimonia tua ſemper: da mihi intellectū & viuam. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iuſtificatiōes tuas requiram. Clamaui ad te ſaluū me fac: & cuſtodiam	ſ ſpios ſ tre: ſ ppterea ſ dilexi ſ teſtimonia tua. ſ Horripilauit ſ a timore tuo ſ carro mea. ſ & iudicia tua ſ timui. Hain.	׳צַדִּיק ׳אַתָּה׳יְהוָה ׳וְיָשָׁר ׳מִשְׁפָּטֶיךָ׃ ׳צִוִּיתָ ׳צֶדֶק ׳עֵדְוֹתֶיךָ ׳וֶאֱמוּנָה ״מְאֹד׃ ׳צִמַּתַתְנִי ״קִנְאָתִי ״כִּי ׳שָׁכְחוּ ׳דְבָרֶיךָ ׳צָרָי׃ ׳צְרוּפָה ״אִמְרָתְךָ ׳מְאֹד ״וְעַבְדְּךָ ׳אֲהֵבָהּ׃ ׳צָעִיר ׳אָנֹכִי ״וְנִבְזֶה ׳פִּקֻּדֶיךָ ׳לֹא ׳שָׁכָחְתִּי׃ ׳צִדְקָתְךָ ׳צֶדֶק ׳לְעוֹלָם ׳וְתוֹרָתְךָ ׳אֱמֶת׃ ׳צַר ׳וּמָצוֹק ״מְצָאוּנִי ״מִצְוֹתֶיךָ ׳שַׁעֲשָׁעָי׃ ׳צֶדֶק ׳עֵדְוֹתֶיךָ ׳לְעוֹלָם ׳הֲבִינֵנִי ׳וְאֶחְיֶה׃ ׳קָרָאתִי ׳בְכָל ׳לֵב ׳עֲנֵנִי ׳יְהוָה ׳חֻקֶּיךָ ׳אֵצֹרָה׃ ׳קְרָאתִיךָ ׳הוֹשִׁיעֵנִי ׳וְאֶשְׁמְרָה	׳צָדַק ׳צוָּה ׳עוָד ׳אֱמוּן ׳צרף ׳צָרַר ׳בָּזָה ׳עָלַם ׳יָרֵחַ׳צוּר ׳צוּק ׳יָרַח׳חָיָה ׳עָבָה׳חָבַק ׳נָצַר׳יָשַׁע ׳שָׁמַר

Pătīna.hc.	Tex.heb.	ps.cric.	Trāsla.B.Hie.	Trās.Gre. lxx.cū interp.latina.
עֵדֹתֶיךָ׃	מְקַדְּמָתִי	בַּנֶּשֶׁף	testimonia tua. Surge	testimonia tua. Preuenī in maturitate: & clamaui:
לִדְבָרֶךָ	יִחָלְתִּי׃	קִדְּמוּ	bā adhuc in tenebris &	τὰ μαρτύριά σου. Προέφθασα ἐν ὠρίᾳ, καὶ ἐκέκραξα,
עֵינַי	אַשְׁמֻרוֹת	לָשִׂיחַ	clamabā: verbū tuū ex	in verba tua supsperaui. Preuenerūt oculi
בְּאִמְרָתֶךָ׃	קוֹלִי	שָׁמָעְתָּ	pectās. Preūeniebāt o=	εἰς τοὺς λόγους σου ἐπέλπισα, Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί
כְּחַסְדֶּךָ	יְהוָה	כְּמִשְׁפָּטֶיךָ	culi mei vigilias: vt me	mei ad diluculū vt meditarer eloquia tua: vocem
חַיֵּנִי׃	קָרְבוּ	רֹדְפֵי	ditarer in sermōibus tuis.	μου πρὸς ὄρθρον τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου, Τῆς φωνῆς
רְחַקּוּ׃	קָרוֹב	אַתָּה	Vocē meā audi iuxta	mea audi dñe fm miam tuā: fm iudicīū tuū vi
מִצְוֹתֶיךָ	אֱמֶת׃	מֵתוֹרָתֶךָ	miam tuā dñe: fm iudi	μου ἄκουσον κύριε κατὰ τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ κρίμά σου ζῆ
יָסַדְתָּם׃	לְעוֹלָם	יָדַעְתִּי	cīū tuū vinifica me. Ap	nifica me. Appropiquauerūt psecutores
רְאֵה	עָנְיִי	וְחַלְּצֵנִי	propinquauerūt psecu=	σὸν με. Προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ, ἀπὸ
תּוֹרָתְךָ	לֹא	שָׁכָחְתִּי׃	tores mei sceleri: & a le=	lege autem tua lōge facti sunt. Prope es tu dñe: &
רִיבָה	וְגָאָלֵנִי	רִיבִי	ge tua psecuti sūt. Pro	πάσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια. Κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρ
לְאִמְרָתֶךָ׃	חַיֵּנִי	רָחוֹק	pe es tu dñe: & omnia	monīs tuis: qz in eternū fundasti ea.
יְשׁוּעָה	כִּי	חֻקֶּיךָ	mādata tua veritas. A	τυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.
רַחֲמֶיךָ	רַבִּים	אֲדֹנָי	principio noui de testi	Vide humilitatē meā & eripe me: qz le=
חַיֵּנִי׃	רַדְפַי	וְצָרַי	monīs tuis quia in eter=	Ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με, ὅτι τοῦ νό=
לֹא	נָטִיתִי	רָאִיתִי	nū fundaueris ea. Res.	gem tuū nō sum oblitus. Judica iudiciū meū & redi
אָהָבְתִּי׃	וְאֶתְקוֹטְטָה	אֲשֶׁר	Vide afflictionē meā	mou σου οὐκ ἐπελαθόμην. Κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρω
שָׁמָרוּ׃	רְאֵה	כִּי	& eripe me: qa lege	me me: pp eloquiū tuū vinifica me. Lōge a pecca=
חַיֵּנִי׃	רֹאשׁ	דְּבָרְךָ	tua nō sum oblitus. Iu	σαί με, διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με. Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρ=
יְהוָה	כְּחַסְדֶּךָ	חַיֵּנִי׃	dica causam meā & redime	tōlōn salus: qz iustificatiōes tuas nō exquisierūt.
אֱמֶת	וּלְעוֹלָם	כָּל	me: i sermōe tuo vinifi	τωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
צִדְקֶךָ׃	שָׂרִים	רְדָפוּנִי	ca me. Lōge ab impiis	Misericordie tue multe dñe: fcōm iudiciū tuū vinifica
חָפֵשׂ	וּמִדְּבָרֶיךָ	שָׂשׂ	salus: qua pcepta tua	Οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοί κύριε, κατὰ τὸ κρίμά σου ζῆσόν
אֹהֵב	תּוֹרָתֶךָ	שָׁלוֹם	nō quesierūt. Mīe tue	me. Multi q̄ persequuntur me & tribulāt me: a
לִבִּי׃	וְאֵין	לָהֶם	multe dñe: iuxta iudi=	με. Πολλοὶ οἱ διώκοντές με καὶ θλίβοντές με, ἐκ τῶν
מִכְשׁוֹל׃	שִׂבַּרְתִּי	לִישׁוּעָתְךָ	cia tua vinifica me. Mī	testimoniō tuō nō declinaui. Vidi prcuricātes & ta=
עָשִׂיתִי׃	יְהוָה	וּמִצְוֹתֶיךָ	ti q̄ psequūtur me & af=	μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα. Εἶδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξε
נַפְשִׁי	עֵדֹתֶיךָ	וָאֹהֲבֵם	fligūt me: a testimoniis	τήκειμην, ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο. Ἰδὲ ὅτι τὰς
פִּקּוּדֶיךָ	וְעֵדֹתֶיךָ	כִּי כָל	tuis nō declinaui. Vidi	mādata tua dilexi dñe: in miā tua vinifica me.
תְּקַרַב	רִנָּתִי	לְפָנֶיךָ	puaricantes & merebā:	ἐντολάς σου ἠγάπησα κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με.
יְהוָה	כִּדְבָרְךָ	רַבִּינֵנִי׃	quia verbū tuū nō cu=	Principiū verbō tuoꝝ vitas τ in eternū oia
תְּחִנָּתִי	לְפָנֶיךָ	כְּאִמְרָתְךָ	stodierunt. Vide qm̄ pcepta tua dilexi dñe: iu	Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ
תַּבְּעֵנָה	שְׂפָתַי	תְּהִלָּה	xta miam tuam vinifica	tudicia iustitie tue. Principes psecuti
תַּלְמְדֵנִי	חֻקֶּיךָ׃	תַּעַן	me. Caput verboꝝ tuo	κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Ἄρχοντες κατεδίω
אִמְרָתֶךָ	כִּי כָל	מִצְוֹתֶיךָ	rū veritas & i sempiter=	sunt me gratis: τ a verbis tuis formidauit cor
תְּהִי	יָדְךָ	לְעָזְרֵנִי	num omne iudiciū iu=	ξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία
פִּקּוּדֶיךָ׃	כִּי		stitie tue. Sin.	mea. Letabor ego sup eloquia tua: sicut q inue=
			Principes pecuti sūt	μου. Ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου, ὡς ὁ εὑρί=
			me sine cā: verba	nit spolia multa. Iniqtatē odio habui τ abominatus sum:
			aūt tua timuit cor meū.	σκων σκῦλα πολλά. Ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην,
			Gaudēs ego i eloquio	legem autem tuā dilexi. Septies die laudē dixi tibi:
			tuo. sicut q inuēit spolia	τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα. Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σοι,
			multa. Mendaciū odio	sup iudicia iustitie tue. Pax mul
			habui & detestat sū: le=	ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Εἰρήνη πολλὴ τοῖς
			gē tuā dilexi. Septies i	diligētibus legē tuā: τ nō est illis scādalū.
			die laudaui te: sup iudi=	ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.
			ciis iustitie tue. Pax mul	Expectabā salutare tuū dñe: τ mādata
			ta diligētibus legē tuā:	Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς
			& nō est illis scādalū. Ex	tua dilexi. Custodiuit aia mea testimōia tua:
			pectaui salutare tuū dñe:	σου ἠγάπησα. Ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου,
			& mādata tua feci. Cu	τ dilexit ea vehemēter. Seruaui mādata tua
			stodiuit aia mea testimo	καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα. Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου
			nia tua: & dilexit ea ni=	τ testimōia tua: qz oēs vie mee i cōspectu tuo
			mis. Custodiui pcepta	καὶ τὰ μαρτύριά σου, ὅτι πάντες αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου
			tua & testimonia tua:	dñe. Appropiquet deprecatio mea in cōspectu tuo dñe:
			quia omnes vie mee i	κύριε, Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου κύριε,
			conspectu tuo. Thau.	iuxta eloquiū tuū da mihi intellectū. Intret postulatio
			Ingrediatur la mea	κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με. Εἰσέλθοι τὸ αἴτημα
			corā te dñe: fm ver	mea in cōspectu tuo dñe: fm eloquiū tuū eripe me.
			bū tuū doce me. Vēiat	μου ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με.
			deprecatio mea ad, vultū	Eructent labia mea hymnū: cū docueris me iu=
			tuū: fcdm eloquiū tuū	Ἐξερεύξαιντο τὰ χείλη μου ὕμνον, ὅταν διδάξῃς με τὰ δι=
			libera me. Fūdēt labia	stificatiōes tuas. Pronūtiet lingua mea eloquia tua:
			mea hymnū. docebis e	καιώματά σου. Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου,
			me pcepta tua. Lo=	qz oia mādata tua equas. Fiat man
			quetur lingua mea	ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη. Γενέσθω χείρ
			sermonē tuū: quia oia	tua vt saluet me: qm̄ mādata tua
			mādata tua iusta.	σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου
			Sit manus tua auxilia=	
			trix mea: qa pcepta tua	

elegi. Cōcupiui ſalutare tuū dñe: ⁊ lex
ἠρετισάμην. Ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ ὁ νό
tua meditatio mea eſt. Viuet aia mea ⁊ lau
μος σου μελέτη μου ἐστί. Ζήσεταί ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέ=
dabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabūt me. Erraui ſicut o=
σει σε, καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι. Ἐπλανήθην ὡς πρό
uis q̄ perijt: quere ſeruū tuū: q̄ mā
βατον ἀπολωλός, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντο=
data tua nō ſum oblitus.
λάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

Cāticū graduū. cxix.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκθ.

ℍ. Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ ἐισήκου
dñm cū tribularer clamaui: ⁊ exaudi=
σέ μου. Κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
uit me. Dñe libera aiam meā a labijs iniquis
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας. Τί δοθείη σοι καὶ τί προστε=
⁊ a lingua dolosa. Quid detur tibi ⁊ q̄d apponā
θείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠ
tur tibi ad linguā dolosā? Sagitte potētis a=
κουνθέα σὺν τοῖς ἄνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. Οἴ μοί ὅτι ἡ
cute cū carbonibus deſolatoriis. Hei mihi q⁊
παροικία μου ἐμακρύνθη, κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνω
incolatus meus plōgat⁊ē: habitauī cū tabernā=
μάτων κηδάρ, πολλὰ παῴκησεν ἡ ψυχή μου. Μετὰ
culis cedar: multū incola fuit aia mea. Cū
τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός. Ὅταν ἐλάλουν
illis: impugnabāt me gratis.
αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

Cāticū graduū. cxx.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκ.

ℍ. Ἐπῆρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά
Leuaui oculos meos in mōtes: vñ veniet auxiliū
μου. Βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ
mihi. Auxiliū meū a dño qui fecit ce
λανον ⁊ τὴν γῆν. Μὴ δῴη εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μηδὲ
lum ⁊ trā. Nō det in cōmotionē pedē tuū: nec
νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε. Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει
dormitet qui cuſtodit te. Ecce nō dormitabit neq; dormiet
ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ. Κύριος φυλάξει σε, κύριος σκέπη
qui cuſtodit Iſrael. Dñs cuſtodiat te: dñs protectio
σκέπη ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει
tua ſup manū dexterā tuā. Per diē ſol nō vret
σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παν
te: neq; luna per noctē. Dñs cuſtodiat te ab om
τὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχήν σου ὁ κύριος. Κύριος φυ
ni malo: cuſtodiat aiam tuā dñs. Dñs cu
λάξει τὴν ε�ἰσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ
ſtodiat introitū tuū ⁊ exitū tuū: ex hoc
νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
nūc ⁊ vſq; in ſeculū.

Cāticū graduū. cxxi.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκα.

ℍ. Ἐτάην ἐν τοῖς εἰρηκόσι μοι, εἰς οἶκον κυρίου πο
Letatus ſum in iis q̄ dicta ſūt mihi: in domū dñi ibi
ρευσόμεθα. Ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
mus. Stātes erāt pedes nri in atrijs
σου Ἰερουσαλήμ. Ἰερουσαλὴμ ἡ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς
tuis hierusalē. Hierusalē q̄ edificat vt ciuitas: cui⁹
μέτοχη αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυ=
participatio eius in idipm. Illuc enī aſcēderūt tri
λαί, φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τοῦ Ἰσραήλ, Τοῦ ἐξο=
bus: tribus dñi teſtimoniū Iſrael: Ad cō
μολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου, Ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν
fitendū noi dñi. Quia illic ſederūt
θρόνοι εἰς κρίσιν, θρόνοι ἐπὶ οἶκον Δαυίδ. Ἐρωτήσατε
ſedes in iudicio: ſedes ſup domū dauid. Roga
τὰ πρὸς εἰρήνην τὴν Ἰερουσαλήμ, καὶ εὐθηνία ἐν τοῖς
te ea que ad pacē hierusalē: ⁊ abūdātia

elegi. Desiderauī ſalu=
tare tuum dñe: ⁊ lex tua
& lex tua voluptas ꝛc
mea. Viuet aia mea
& laudabit te: & iudicia
tua auxiliabuntur mihi.
Erraui ſi quis pdita:
quere ſeruū tuū: quia
datorum tuorum non
ſum oblitus.

Canticum graduum.

1zo.

ℍ. Dñm in tribula=
tione mea clamaui:
& exaudiuit me. Dñe
libera animam meam
a labio mēdacij: a lin=
gua dolosa. Quid ꝛc
dabitur tibi: aut quid
appōetur tibi a lingua
dolosa? Sagitte potēn=
tis acute: cū carbonibus
iuniporum. Heu mihi
quia pegrinatio mea p
lōgata eſt: habitaui cū
tabernaculis cedar. ꝛc
Multū habitauit in
ea aia mea cū odiēte pa=
cē. Ego pax: & cū loq̄
bar: illi ad bellum.

Canticum graduum.

1z1.

Leuabo oculos me
os ad montes: vn=
de veniet auxiliū mihi.
Auxilium meum a do
mino factore celi ꝛc
& terre. Nō det in cō=
motionē pedē tuū: nec
dormitet qui cuſtodit
te. Ecce non dormita=
bit neq; dormiet: qui
cuſtodit iſrael. Dñs cu=
ſtodit te: dñs protectio
tua ſuper manū dexte
rā tuā. Per diē ſol non
pcutiet te: neq; luna p
noctē. Dñs cuſtodiet te
ab oī malo: cuſtodiat
aiam tuā. Dñs cuſtodi
at exitū tuū & introitū
tuum: a modo & vſq; in
eternum.

Canticum graduum
dauid.

1zz.

Letatus ſum eo qd
dixerūt mihi: in do
mū dñi ibimus. Stātes
erāt pedes nri i portis
tuis ieruſalem. Ieruſalē
que edificatur: vt ciui
tas cuius pticipatio ei⁹
ſimul. Quia illuc aſcē=
derūt tribus tribꝰ dñi:
teſtimonium iſrael ꝛc
ad confitendum nomi
domini. Quia ibi ſede
runt ſedes in iudicio:
ſedes domui dauid.
Rogate pacem ieruſa=
lem: ſit bene ꝛc

יָשַׁע בְּחָתִּי׃ תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
יָרֵה חָיָה וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי׃ תְּחִי נַפְשִׁי
הָלַל שִׁפְטֶיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעְזְרֻנִי׃ תָּעִיתִי
עָזַר תָּעָה כְּשֵׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ
cxx. לֹא שָׁכָחְתִּי׃
שׁוּר עָלָה שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
צוּר אֶל יְהוָה בַּצַּרָתָה לִי קָרָאתִי
עָנָה נָצַל וַיַּעֲנֵנִי׃ יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי
שָׂפָה לָשׁוֹן מִשְׂפַת שֶׁקֶר מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה׃ מַה
רָפָה נָתַן יִתֶּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף לָךְ לְשׁוֹן רְמִיָּה׃
רָפָף חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי
גָּבַר שָׁנַן רְתָמִים׃ אוֹיָה לִי כִּי גָרְתִּי מֶשֶׁךְ
גּוּר שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר׃ רַבַּת
רָבַב שָׁלַם נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃
דָּבַר אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה
לָחַם לַמִּלְחָמָה׃ cxxi.
נָשָׂא שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי
בּוֹא אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃
עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם
נָתַן וָאָרֶץ׃ אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
נוּם יִנְעַס שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא
יָשֵׁן יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה שֹׁמְרֶךָ
צֵלֶל יָמִין יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ׃ יוֹמָם
נָכָה הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃
שָׁמַר רַע יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
יָצָא בּוֹא נַפְשֶׁךָ׃ יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ
עוֹלָם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ cxxii.
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי
הָלַךְ בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ׃
הָיָה עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ
בָּנָה יְרוּשָׁלִָם׃ יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
חָבַר שָׁם שֶׁחֻבְּרָה לָהּ יָחַד׃ שָׁמָּה עָלוּ
עָלָה עֵד שִׁבְטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל
יָדָה לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה׃ כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ
שָׁפַט כִּסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד׃
שָׁלַם שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם יִשְׁלָיוּ׃

אַחֲרֵי בָּנֶיהָ׃ יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ׃ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ׃ לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ׃

cxxiij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת׃ אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם׃ הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ׃ חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז׃ רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלְעג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים׃

cxxiiij.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל׃ לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם׃ אָז חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֳרוֹת אַפָּם בָּנוּ׃ אָז הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ׃ אָז עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים׃ בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם׃ נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ׃ עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

cxxv.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לָעוֹלָם יֵשֵׁב׃ יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם׃ הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבָּתָם׃ וְהַמַּטִּים עַקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל׃

cxxvi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת

[a]His q dilīgūt te. [b]Sit [c]pax [d]in muris tuis: [e]abūdātia [f]in domibus tuis. [g]Propter [h]frēs meos [i]& amicos meos [k]loquar [l]pacē [m]tibi. [n]Propter [o]domū [p]domini [q]dei nostri [r]q̄rā [s]bona [t]tibi.

[a]Canticū [b]graduū. 123.

H[c]D te [d]leuaui [e]oculos meos: [f]qui habitas [g]in celis. [h]Ecce [i]sicut oculi [k]seruorum [l]ad [m]manū [n]dominorum suorum: [o]sicut oculi [p]ancille [q]ad [r]manum [s]dñe sue: [t]sic [u]oculi nostri [v]ad [w]dominum [x]deū nostrū [y]donec [z]misereatur nostri. [a]Miserere nr̄i [b]dñe [c]miserere nr̄i: [d]quia [e]multū [f]repleti sumus [g]despectiōe. [h]Multū [i]repleta est [k]aīa nr̄a [l]opprobrio [m]abūdātiū & [n]despectiōe [o]superborum.

[a]Canticum [b]graduum [c]dauid. 124.

D[d]Nisi [e]dominus [f]fuisset [g]in nobis: [h]dicat [i]nūc [k]israel. [l]Nisi [m]dominus [n]fuisset [o]in nobis: [p]cū exurgerēt [q]homines [r]sup nos. [s]Forsitā [t]viuos [u]absorbu issēt nos: [v]cū irasceretur [w]furor eor [x]sup nos. [y]Forsitā [z]aq̄ [a]circūdedissēt nos [b]torrēs [c]trānsisset [d]sup [e]aiam nr̄am. [f]Forsitā [g]trānsissent [h]sup [i]aiam nr̄am [k]aq̄ [l]supbie. [m]Bñdictus [n]dñs: [o]q nō [p]dedit nos in [q]p̄dā [r]dentibus eorum. [s]Anima nostra [t]sicut auis [u]erepta est [v]de laqueo [w]venantiū: [x]laqueus [y]contritus est [z]& nos [a]liberati sumꝰ. [b]Auxilium nostrum [c]in nomine [d]domini: [e]qui fecit [f]celum [g]& terram.

[a]Canticum [b]graduum. 125.

Q[c]Vi cōfidūt [d]in dño [e]quasi mōs [f]sion [g]īm mobilis: [h]in eternū [i]habitabit. [k]Ierusalē [l]mōtes [m]i circuitu [n]eius: [o]& dñs [p]in circuitu [q]populi sui [r]a mō [s]& vsq; i [t]eternū. [u]Quia [v]nō [w]requescet [x]virga [y]ipietatis [z]sup [a]sortē [b]iustorū: [c]vt [d]non [e]mittant [f]iusti in [g]iniquitatem [h]manus suas. [i]Benefac [k]dñe [l]bōis [m]& rectis [n]corde. [o]Qui āt declinant ad [p]prauitates suas: [q]deducet [r]dominus [s]eos [t]cum [u]his qui operātur [v]iniquitatē: [w]pax [x]super [y]israel.

[a]Canticum [b]graduum. 126.

Q[c]Vm cōuerteret [d]dñs [e]conuersionem [f]Sion: [g]facti sumus [h]sicut consolati. [i]Tunc [k]repletum est [l]gaudio os nostrum: [m]& lingua nostra exultatione. [n]Tunc dicent [o]inter gentes: [p]magnificauit [q]dominus [r]facere cum eis. [s]Magnificauit [t]dominus facere nobiscum: [u]factus [v]est letantes. [w]Conuerte dñe [x]captiuitatem nr̄am: [y]sicut [z]torrens [a]in austro. [b]Qui seminant [c]in lacrimis: [d]in exultatione [e]metent. [f]Euntes [g]ibant & flebant: [h]mittentes semina sua. [i]Venientes [k]autē venient [l]cū exultatione: [m]portantes manipulos suos.

[a]Canticum [b]graduum. 127.

N[c]Isi [d]dominus [e]edificauerit [f]domū: [g]in uanū laborauerunt [h]qui edificant eā. [i]Nisi [k]dominus [l]custodierit [m]ciuitatē: [n]frustra [o]uigilat [p]qui custodit eā. [q]Vanum [r]est [s]uobis [t]ante lucē surgere: [u]surgite postquā [v]sederitis [w]qui manducatis panē [x]doloris. [y]Cum [z]dederit [a]dilectis [b]suis [c]somnos: [d]ecce [e]hereditas [f]dñi [g]filii: [h]merces [i]fructus [k]ventris. [l]Sicut [m]sagittę [n]in manu [o]potentis: [p]ita [q]filii [r]excussorū. [s]Beatus [t]uir [u]qui [v]implet [w]desiderium [x]suum [y]ex ipsis: [z]non confundetur [a]cū loquetur [b]inimicis [c]suis [d]in porta.

[a]Canticum [b]graduum. 128.

B[c]Eati [d]omnes [e]qui timent [f]dñm: [g]qui ambulant [h]in uijs [i]eius. [k]Labores [l]manuū tuarū [m]quia manducabis: [n]beatus es [o]& bene [p]tibi erit. [q]Vxor [r]tua [s]sicut [t]uitis [u]habundans: [v]in lateribus [w]domus tuę. [x]Filii [y]tui [z]sicut nouellę [a]olearū: [b]in circuitu [c]mensę tuę. [d]Ecce [e]sic [f]benedicetur [g]homo: [h]qui timet [i]dñm. [k]Benedicat [l]tibi [m]dñs [n]ex [o]sion: [p]& uideas [q]bona [r]ierusalē [s]omnibus [t]diebus [u]uitę tuę. [v]Et [w]uideas [x]filios [y]filiorū tuorū: [z]pax [a]super [b]israel.

[a]Canticum [b]graduum. 129.

S[c]Epe [d]expugnauerunt [e]me [f]a iuuentute mea: [g]dicat nūc [h]israel. [i]Sepe [k]expugnauerunt [l]me [m]a iuuentute mea: [n]etenim [o]non [p]potuerunt [q]mihi. [r]Supra [s]dorsum [t]meum [u]fabricauerunt [v]peccatores: [w]prolongauerunt [x]iniquitatē suam. [y]Dñs [z]iustus [a]concidit [b]cer-

diligētibus te. Fiat pax in virtute tua: & τοῖς ἀγαπῶσί σε. Γενέσθω εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ abūdātia in turribus tuis. Propter frēs εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσί σου. Ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν meos & proximos meos: loquebar ia pace de te. μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ. Propter domū dñi dei nri quesiui bona tibi. Ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθὰ σοι.

Cāticū graduū. 122.

Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκβ.

H[d]Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ celo: Ecce sicut oculi seruoꝝ in manibus dñoꝝ οὐρανῷ. Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων suoꝝ: sicut oculi ancille in manibus dñe sue: αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐ- ita oculi nri ad dñm deū nrm: donec τῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἕως misereat nri. Misere nri dñe miserere nri: οὗ οἰκτιρήσαι ἡμᾶς. Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, qñ multū repleti sumus despectiōe. Multum re- ὅτι ἐπιπολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Ἐπιπολὺ ἐ- pleta est aia nra: opprobriū abūdātibus & des- πλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσι καὶ ἡ ἐξου- pectio superbis. δένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

Cāticū graduū. 123.

Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, ρκγ.

N[e]Isi quia dñs erat in nobis: dicat nūc israel: Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ ἰσραήλ, Nisi qz dñs erat in nobis: cum exurgerēt homines Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους in nos. Forte viuos deglutissent nos: cum irascere ἐφ' ἡμᾶς. Ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς, ἐν τῷ ὀργισθῆ- tur furor eius in nos. Forsitā aqua absorbu- ναι τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Ἄρα τὸ ὕδωρ ἂν κατέπιον issēt nos: torrēs trānsisset aia nra. Forsitā trā- ἦσεν ἡμᾶς, Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. Ἄρα διῆλ- sissent aia nra aquā intolerabilē. Bñdictus dñs θεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. Εὐλογητὸς κύρι- nus: q nō dedit nos in captionē dētibus eoꝝ. ος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν. Anima nra sicut passer erepta è de laqueo venā- Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευ- tium. Laqueꝰ cōtritus è: & nos liberati sumꝰ. Ἐλά- ντῶν. Ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν. Ἡ βο- ßoētia nra in noīe dñi: qui fecit ce- ηθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ- lum & terram. ρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Cāticū graduū. 124.

Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκδ.

Q[f]Ui cōfidūt in dño sicut mōs sion: nō cōmouebi- Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος σιών, οὐσαλευθήσε- tur in eternū: qui habitat hierusalē Mōtes i circuitu eiꝰ ται εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ. Ὄρη κύκλῳ αὐτῆς & dñs i circuitu ppli sui: ex hoc nūc & vsq; καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ in seculū. Quia nō relinquet dñs virgā peccato- αἰῶνος. Ὅτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτω- rū supꝫ sortē iustoꝝ: Ut non extendant iu- λῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων. Ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δί- sti ad iniqtatē manus suas. Benefac dñe bo- καιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. Ἀγάθυνον κύριε τοῖς ἀγα- nis & rectis corde. Declinantes aūt in θοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς obligationes: adducet dñs cum operātibꝰ iniq- στραγγαλιάς, ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνο- tatē. Pax sup israel. μίαν. Εἰρήνη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.

Cāticū graduum. 125.

Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκε.

I[g]Ν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

captiuitatē sion: facti sum⁹ sicut cōsolati.
τὴν αἰχμαλωσίαν σιών, ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.
Tūc repletū ē gaudio os nrum: ⁊ lingua nra
Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν
exultatiōe. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit
ἀγαλλιάσεως. Τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐμεγάλυνε
dñs facere cū eis: magnificauit dñs
κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν, ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ
facere nobiscū: facti sumus letātes. Cōuerte
ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. Ἐπίστρεψον
dñe captiuitatē nrā sicē torrēs in austro.
κύριε τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
Qui seminat in lachrymis: in exultatiōe metet. Eūt
Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσουσι. Pro
tes ibant: & ⁊ flebāt mittētes se-
ρευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρ-
mina sua. Uenietes aūt venīt in exultatiōe portā
ματα αὐτῶν. Ἐρχόμενοι δὲ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴρον-
tes manipulos suos.
τες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Cāticū graduū. 126.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκϛ'.

Nisi dñs edificauerit domū: in uanū laborā-
Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασ-
uerūt qui edificāt. Nisi dñs custodierit ciuitatē:
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες. Ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς
frustra vigilauit qui custodit. Uanū vobis est
μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων. Εἰς μάτην ὑμῖν ἐστὶ τὸ
ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ mānducatis panē
ὀρθρίζειν. Ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι, οἱ ἐσθίοντες ἄρτον
doloris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce
ὀδύνης, ὅταν δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον. Ἰδοὺ
hereditas dñi filij merces fructus vētris.
κληρονομία κυρίου υἱοὶ ὁμοίως τοῦ καρποῦ τῆς γαστρός.
Sicut sagittæ in manu potētis: ita filij excu
Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτι-
ssoꝝ. Bēt⁹ qui implebit desideriū su
ναγμένων. Μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐ-
um ex ipis. Nō cōfundētur: cū loq̄ntur
τοῦ ἐξ αὐτῶν. Οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς
inimicis suis in portis.
ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐν πύλαις.

Cāticū graduū. 127.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκζ'.

Bēati oēs qui timēt dñm: qui ambu-
Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, οἱ πορευό-
lāt in viis eius. Labores fructū tuoꝝ mā-
μενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φά-
ducabis. Bēt⁹ es ⁊ bene tibi erit: uxor tua sicut vi-
γεσαι. Μακάριος εἶ καὶ καλῶς σοι ἔσται, ἡ γυνή σου ὡς ἄμπε-
tis abūdās in lateribus domus tuę. Filij
λος εὐθηνοῦσα ἐν ταῖς πλευραῖς τῆς οἰκίας σου. Οἱ υἱοί
tui sicut nouelle oliuaꝝ in circuitu mēse tue. Ecce sic
σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου. Ἰδοὺ οὕ-
bñdicetur hō qui timet dñm. bñdi-
τως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον. Εὐλο-
cat tibi dñs ex sion. Et videas bona hierusalē oibus
γήσαι σε ὁ ἐκ σιών. Καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλὴμ πάσας
diebus vite tuę. Et videas filios filioꝝ tuoꝝ: pax
τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, εἰρή-
sup israel. Cāticū graduū. 128.
νη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκη'.

Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: dicat nūc
Πολεμάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, εἰπάτω δὴ
israel. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: ⁊
Ἰσραήλ. Πολεμάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ
cēm nō potuerūt mihi. Sup̄ dorsū meū fabricaue
γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. Ἐπὶ τὸν νῶτόν μου ἐτέχησαν
rūt pctōres: prolōgauerūt iniq̄tatē suā. Do
οἱ ἁμαρτωλοί, ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Κύ-
minus iustus cōcidit ceruices
ριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας

Trāsla. B. Hie.

captiuitatē sion: facti sumus sicut cōsolati.
Tūc replebitur risu os nrum: & lingua nostra laude:
tunc dicēt in gentibus magnificauit dñs facere cū illis. Magnificauit dominus facere nobiscum: facti sumus letātes. Conuerte dñe captiuitatē nram sicut rinos in austro. Qui seminat in lachrymis: in exultatiōe metet. Qui ambulās ibat & flebat portās ad semināduꝫ semē: veniēs veniet in exultatiōe portās manipulos suos.

Cāticum graduū. 126.

Nisi dominus edificauerit domū: in uanū laborāt qui edificāt eam: nisi dominus custodierit ciuitatē: frustra vigilat qui custodit. Frustra vobis est de mane surgere: postq̄ sederitis: q manducatis panem doloris: sic dabit dilectis suis somnum. Ecce hereditas dñi filij merces fructus vētris. Sicut sagitte in manu potētis: ita filij iuuentutis. Beatus vir qui impleuit pharetrā suā ex ipsis: non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Canticum graduum. 128.

Beatus oīs qui timet dñm: qui ābulat in viis eius. Labore manuum tuarū cū comederis: beatus tu & bñ tibi erit. Uxor tua sicut vitis fructifera in penetralibus dom⁹ tue: filii tui sicut germina oliuarū in circuitu mēse tue. Ecce sic bñdicetur vir: q timet dñm. Bñdicat tibi dñs ex sion: & videas bōa hierusalē oibus diebus vite tue. Et videas filios tuos: filiorū tuorum: pacē super israel.

Cāticū graduū. 129.

Sepe expugnauerūt me ab adolescentia mea: dicat nunc israel. Sepe expugnauerunt me ab adolescētia mea: sed nō potuerūt mihi. Super ceruicē meā arauerūt arantes: plōgauerūt sulcū suū. Dñs iustus concidit laqueos

Tex. heb. ps. cxvij. Pūctuā. he.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים׃ אָז
יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז
יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִם אֵלֶּה׃ הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃ שׁוּבָה יְהוָה
אֶת שְׁבוּתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃
הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ׃
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע
בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו׃

cxvij.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת
אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה
בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם
יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד
שֹׁמֵר׃ שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם
מְאַחֲרֵי שְׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם
הָעֲצַבִּים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא׃
הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי
הַבָּטֶן׃ כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי
הַנְּעוּרִים׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר

cxviij.

מָלֵא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ
כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר׃

cxviij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי
כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ
כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃
אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ
בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵתִים סָבִיב
לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גֶּבֶר
יְרֵא יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְטוּב יְרוּשָׁלִַם כֹּל יְמֵי
חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה בָנִים לִבָּנֶיךָ שָׁלוֹם
עַל יִשְׂרָאֵל׃

cxix.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי
יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל רַבַּת צְרָרוּנִי
מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי עַל
נַבְּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הָאֲרִיכוּ
לְמַעֲנִיתָם׃ יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת

Pñtiua.he.	Ter.heb.	ps.cccx.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina.
רַשָּׁעִים׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל בּוּשׁ נִסַּג			sipiox. Cõfundãtur &	peccatox. Cõfundãtur & cõuertãtur retrox
שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁאָחַר יָבֵשׁ חָצִיר גָּדַל			couertãtur retrorsũ oẽs	ἁμαρτωλῶν. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀ
שֶׁקְּדִמַת שַׁלַּף יָבֵשׁ׃ שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר׃ וְלֹא כָּף קֹצֵר			qui oderũt sion. Fiãt si	πίσω πάντες οἱ μισοῦντες σιών. Γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρ
אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם עָמֶר			cut fenũ tectorum: qđ	nũ tectox: qđ πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. Οὗ οὐκ
בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה׃			ſtati vt viruerit areſcit.	τος δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. Οὗ οὐκ
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת cxx.			Deq nõ ipleuit ma	impleuit manũ ſuã qui metit: & ſinũ
מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו׃			nũ ſuã qui metit: & ſinũ	τος δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. Οὗ οὐκ
			ſuũ manipulos faciens.	impleuit manũ ſuã qui metit: & ſinũ ſu
			De quo nó ipleuit ma	ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων, καὶ τὸν κόλπον αὐ
			nũ ſuã meſſor : & ſinũ	um qui manipulos colligit. Et nõ dixerũt q̃ prete
			ſuũ manipulos facies.	τοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων. Καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παρά
			De quo nó dixerũt trã	ribãt: bñdictio dñi ſup vos: bñdixímus vobis in no
			ſeũtes bñdictio dñi ſu	γοντες, εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν ὀνό
			per vos: benedixímus	ματι κυρίου.
			vobis in nomine dñi.	
			Canticum graduum.	

cxx.

De profundis clamaui ad te dñe. Domine exaudi vocẽ meã: fiant aures tue intẽdẽtes in vocẽ deprecatiõis mee. Si iniqtates obſeruaueris dñe: dñe quis ſuſtinebit? Quia tecũ ppiciatio eſt. Propter nomẽ tuũ ſuſtinui te dñe: ſuſtinuit anima mea in verbũ tuũ: ſpauit anima mea in dñm. A custodia matutina vſq; ad noctẽ: a custodia matutina ſperet iſrael in dño. Quia apud dñm mia: & copioſa apud eũ redẽptio: & ipſe redimet iſrael ex oibus iniqtatib⁹ eius.

Canticum graduũ.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκ'.

Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε, κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου. Γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου. Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται; ὅτι παρά σοι ἱλασμός ἐστιν. Ὑπέμεινά σε κύριε, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς τὸν λόγον σου, ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύριον. Ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω Ισραηλ ἐπὶ τὸν κύριον. Ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις, καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ισραηλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

cxxi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד׃ יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃ אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כְּגָמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

Canticũ graduũ.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκα'.

Μνήσθητι κύριε τοῦ Δαυὶδ, καὶ πάσης τῆς πραΰτητος αὐτοῦ. Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο τῷ θεῷ Ιακώβ. Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, Εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, Ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ιακώβ. Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθά, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Προσκυνήσωμεν

cxxii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת׃ זְכֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי׃ אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה׃ עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵה יָעַר׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו׃

Canticũ graduũ.

Μνήσθητι κύριε τοῦ Δαυὶδ καὶ πάσης τῆς πραΰτητος αὐτοῦ. Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο τῷ θεῷ Ιακώβ. Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, Εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, Ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ιακώβ. Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθά, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Προσκυνήσωμεν

1.Pa. 6.9. in loco vbi steterūt pedes eius. Surge dñe εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. Ἀνάστηθι κύριε in requiē tuā: tu τ arca sanctifica εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσμα- tiōis tue. Sacerdotes tui induētur iustitia: τ τός σου. Οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ sci tui exultabūt. Propter dauid seruū ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται. Ἕνεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου tuū nō auertas factē xp̄i tui: Jura σου μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, Ὄμο uit dñs dauid ueritatē: τ nō frustrabit eā. σε κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν, καὶ οὐμὴ ἀθετήσει αὐτήν. De fructu uētris tui ponā sup sedē tuā. Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου. Si custodierint filii tui testamētū meū: τ testi Ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρ mōnia mea hec q̄ docebo eos: Et filij eor̄ τύριά μου ταῦτα ἃ διδάξω αὐτούς, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν usq; in seculū sedebūt sup sedē tuā. Quīa ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τ θρόνου σου. Οτι elegit dñs sion: elegit eā in hītatio ἐξελέξατο κύριος τὴν σιών, ἀρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικη- nem sibi. Hec requies mea in seculū seculi: hic ιν ἑαυτῷ. Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧ- habitabo qm̄ elegi eā. Venationē eius bn δε κατοικήσω ὅτι ἀρετισάμην αὐτήν. Τὴν θήραν αὐτῆς εὐ dicēs būdicā: paupes eius saturabo panib⁹. λογῶν εὐλογήσω, τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων. Sacerdotes eius induam salutare: τ sci e- Τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοι αὐ tus exultatiōe exultabūt. Illic producā cornu τῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. Ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ dauid: paratū lucernā xp̄o meo. Inimicos eius in Δαυὶδ, ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου. Τοὺς ἐχθροὺς αὐτ ἐν duam cōfusione: sup ipm̄ aūt efflorebit sctificatio mea. δύσω αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

Cātica graduū. 132.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλβ.

Ecce tā qd bonū: aut qd iocūdū: nisi habitare Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν; ἀλλ᾽ ἢ τὸ κατοικεῖν frēs in vnū. Sicut vnguētū in capite qđ descē ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κατα- dit in barbā: barbā aarō. Qđ descē βαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν ἀαρών. Τὸ κατα dit in oram vestimēti eius. Sicē ros βαῖνον ἐπὶ τὴν ὥραν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. Ὡς δρὸ hermō q̄ descēdit in mōtes sīō: Qm̄ illic σος ἁερμὼν ὁ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη σιών. Οτι ἐκεῖ mādauit dñs būdictionē: vitā vsq; in seculū. ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν, ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος,

Cātica graduū. 133.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλγ.

Infra. 134.a. & 134. Ecce nūc būdicite dño oēs serui Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι dñi. Qui statis in domo dñi: in atriis domus dei no- κυρίου. Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡ- stri. In noctibus extollite manus vras in μῶν. Ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ sctā: τ benedicite dñm. Benedicat te dñs ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Εὐλογήσαι σε κύριος ex sion: q fecit celū τ terrā. ἐκ σιών, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Alleluia. 134.

Αλληλούϊα. ρλδ'.

6.112. 6.133.d Laudate nomē dñi: laudate serui dñm. Qui Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον. Οἱ statis in domo dñi: in atriis domus dei nri. Laudate ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Αἰνεῖτε τὸν dñm q̄ bonus dñs: psallite noi eius q̄m suā- κύριον ὅτι ἀγαθὸς κ̄ς, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι κα- ue. Qm̄ iacob elegit sibi dñs: israel λόν. Οτι τὸν Ἰακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, Ἰσραὴλ

'scabellū[a] pedū ei⁹. [b]Surge[c] dñe[e] in requiē tuā: 'tu[f] & arca [g] fortitudinis tue. [b]Sacerdotes tui 'idu antur[k] iustitiā:[l] & scti tui [m]laudēt.[n] Propter[o] dd[p] ꝑ uū tuū.[q] nō[r] auertas[s] faci em [t] christi tui. [u]Iurauit [x]dñs[y] dauid[l] veritatem & [a]nō[b] auertetur[c] ab ea:[o] de fructu[c] ventris tui[f] ponā [g]sup sedē[b] tuā. [i]Si [k]custo- dierint[l] filii tui [m]pactum meū[n] & testificationem meā[o] quā[p] docuero eos: [q]&[r] filii eorū[n] vsq; in[t] eter nū[u] sedebūt[t] sup thronū [l]tuū. [c]Quia[a] elegit[b] dñs [c]sion:[o] desiderauit eā [c]in hītaculū[f] sibi.[g] Hec ē[b] re- quies mea[i] in[k] sempiter- nū:[l] hic[m] hītabo[n] quia [o]d siderauī eam.[p] Venatio- nem eius[q] benedicens [r]benedicam:[s] pauperes eius[t] saturabo[u] pane. ꝏ [x]Sacerdotes eius[y] induā [z]salutare:[a] & sancti eius [c]laudabunt[b] laude. [c]Ibi [c]oriri faciā[d] cornu[g] dauid [b]paui[l] lucernā[k] xp̄o meo. [l]Inimicos eius[m] induā[n] cō fusione:[o] sup ipsum autē [r]florebit[q] diadema eius.

[a]Canticum[b] graduum [c]dauid. 133.

Ecce[c] q̄[3] bonū[g] & q̄[3] [b]decorū[l] hītare[k] fra tres[l] in[m] vnū. [n]Sicut vn- guētū[o] optimū[p] in[l] capi- te: qd[r] descēdit[s] in[t] bar- bā[u] barbā[k] aarō:[c] qđ dsce dit[l] sup[a] orā[b] vestimēto[x] eius. [c]Sicut ros[b] hermon [c]qui descēdit[f] sup[g] mōta- na[b] sion:[l] qm̄[k] ibi[l] manda uit[m] dñs[o] benedictionē [r]vitam[q] vsq; in[r] eternū.

[a]Canticum[b] gradu um. 134.

Ecce[o] bn̄dicite[r] do- minum[g] omnes[b] ser ui[l] domini: [k]qui statis[l] in domo[m] domini ꝏꝏꝏ [n]in noctibus. [o] Leuate [r]manus vestras ad[q] sctm̄ [r]& benedicite[r] dominū. [u]Benedicat te[t] dominus [r]ex sion:[l] factor[o] celi[b] & terre.

[a]Aleluia. 135.

Laudate ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [b]nomē[c] dñi:[f] laudate [g]serui[b] domini: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [i]Qui statis[k] in domo[l] do mini: [m]in atriis ꝏꝏꝏꝏ [n]domus[o] di nostri. [p]Lau date dominum[q] quoniā [r]bonus[s] dñs:[t] cātate[u] noi eius[x] quoniam[r] decens. [y]Quoniam[a] iacob[b] ele- git[c] sibi[o] dominus:[f] israel

לְהַדּוֹם רַגְלָיו׃ קוּמָה יְהוָה
נוֹחַ אָרוֹן עֻזֶּךָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ
עֹזֵר לָבַשׁ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃
חָסַר רָנַן בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי
עָבַר שׁוּב מְשִׁיחֶךָ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת
פָּנָה חָמַשׁ לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ
שָׁבַע שׁוּב אָשִׁית לְכִסְאֶךָ׃ אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ
כָּרַה שׁוּת בְּרִיתִי וְעֵדוּתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם
שָׁמַר כָּרַת בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסְאֶךָ׃
עָוַד לָמַד כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב
יָשַׁב לוֹ׃ זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה
אִוָּה אָשַׁב כִּי אִוִּיתִיהָ׃ צֵידָהּ בָּרֵךְ בָּרֵךְ
יָשַׁב אָבָה אַבְרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃
שָׂבַע לָבַשׁ וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ
צָמַח רַנֵּן יְרַנֵּנוּ׃ שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן
נוּר מָשַׁח לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי׃ אוֹיְבָיו
אֵיב לָבַשׁ אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ׃

cxxxiii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד
כָּפָה הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת
אָחִים גַּם יָחַד׃ כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל
רֹאשׁ יָרַד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן
שִׁיר יָרַד עַל פִּי מִדֹּתָיו׃ כְּטַל חֶרְמוֹן
שִׁיר יָרַד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה
יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם׃

cxxxiiii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי
יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה
בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ
וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה
מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

cxxxv.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת
שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃
שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת
בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי
טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל

Pritiua.he.Tex.beb. ps.cxxxvi.

לְסִגֻלָּתוֹ׃ כִּי־אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה
וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים׃
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהֹמוֹת׃ מַעֲלֶה
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאֲצָרֹתָיו׃ יָצָא
שֶׁהִכָּה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה׃ בָּבָר
שָׁלַח אֹתֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־ פָּתָת
עֲבָדָיו׃ שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג רָבַב
מְלָכִים עֲצוּמִים׃ לְסִיחוֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃ וְנָתַן אַרְצָם מָלַךְ
נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ יְהוָה
יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר עָלַם דּוּר
דּוֹר׃ כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל דּוּן
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃ עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם נָחַם
כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃ פֶּה עָשָׂה
לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם דָּבַר
וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא רָאָה
יְאַזִּינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם׃ אָזַן פֶּה
כָּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה
בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ בָּרַךְ
אֶת־יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת בָּרַךְ
יְהוָה׃ בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת בָּרַךְ
יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת בָּרַךְ
יְהוָה׃ בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן בָּרָה
יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ׃

cxxxvi.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יָהּ
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ עָלַם
הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ נִפְלָא
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ בָּנָה
לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי רָקַע

Trãsla.B.Piero.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

in peculiũ ſuũ. Quia ego ſcio quia magnus dñs: & dñator nr̃ pre oibus diis. Oia quecunq; voluit dñs fecit in celo & in terra: in mari & in oibus abyſſis. Leuans nubes de ſummitatib? terre: fulgura in pluuiã fecit: educẽs ventos de theſauris ſuis. Qui peuſſit primitiua egypti: ab homie vſq; ad pecus. Emiſit ſigna & portenta in medio tui egypte: in pharaonem & in cũctos ſeruos eius. Qui peuſſit gentes multas: & occidit reges fortes. Seon regem amorreorũ & og regem baſan: & oia regna chanaan. Et dedit terram eorum hereditatẽ: hereditatẽ iſrael populo ſuo. Dñe nomẽ tuũ in eternum: dñe memoriale tuũ in gñatiõe & gñationem. Quia iudicabit dñs populũ ſuũ: & in ſuos ſerui placabilis. Idola gẽtiũ argẽtũ & aurũ: opa manuũ hoĩm. Os habẽt & nõ loqũtur: oculos habent & nõ videbũt. Aures habent & non audiẽt: ſed nec ẽ ſpũs in ore ipſorum. Similes illis fiãt qui faciunt ea: oĩs qui cõfidũt in eis. Domus iſrael benedicite dño. Domus aaro benedicite domino. Domus leui benedicite domino. timentes dominum benedicite dño. Benedictus dñe ex ſion: qui habitat in hieruſalẽ.

Aleluia. 136.

Onfitemini domino quoniã bonus: quoniã in eternũ mia eius. Cõfitemini deo deorum: quoniam in eternum mia eius. Cõfitemini domino dominorum: quoniã in. Qui fecit mirabilia magna ſolus: quoniã. Qui fecit celos in ſapientia: quoniam. qui firmauit terram ſuper aquas: quoniam.

in possessionẽ sibi. Quia ego cognouí: ϕ magnus dñs: τ dñs nr̃ pre oibus deos. Oia ẽq̃cq; voluit dñs fecit in ceło & in terra: in mari τ in oibus abyſſis. Educẽs nubes ab extremo fre: tui pluuiã fecit. Qui pduxit vẽtos de theſauris ſuis. Qui peuſſit pmogenita egypti ab hoie vſq; ad pecus. Misit ſigna τ pdigia in medio tui egypte: in pharaonẽ τ in oẽs ſer uos eius. Qui peuſſit gẽtes multas: τ occidit rẽges fortes. Seon regẽ amorreoꝝ: & og regẽ baſan: τ oĩa regna chanaã. Et dedit hrã eoꝝ hereditatẽ: hereditatẽ iſrael pplo suo. Dñe nomẽ tuũ in eternũ: τ memoriale tuũ i gñationẽ τ gñationẽ. Quia iudicabit dñs pplm suũ: τ in ſeruis suis deprecabitur. Simulachra gẽtiũ argẽtũ & aurũ opa manuũ hoĩum. Os hñt τ nõ loquẽtur: oculos hñt τ nõ videbũt. Aures hñt τ nõ audiẽt: neq; eñ ẽt ſpũs in ore ipoꝝ. Similes illis fiant q̃ faciunt ea: τ oẽs qui cõfidũt in eis. Domus iſrael bñdicite dño. Domꝰ aarõ bñdicite dño. Domꝰ leui bñdicite dño. Qui timetis dñm bñdicite dño. Bñdictus dño ex ſion qui habitat hieruſalẽ.

Alleluia. 135.

Onfitemini dño qñ bonus: qñ in ſeculũ mia eius. Cõfitemini deo deoꝝ: quoniã mia eius. Cõfitemini domino dnoꝝ: qñ in ſeculũ mia eius. Qui fecit mirabilia magna ſolus: qñ in ſeculũ mia eius. Qui fecit celos in intellectu: qñ in ſeculũ mia eius. Qui firmauit terram ſuper aquas: qñ

Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

in seculū mia eius. Qui fecit lūinaria ma=
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι φῶτα με=
gna solus: qm̄ in seculū mia eius: Solē
γάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Τὸν ἥλιον
in potestatē diei: qm̄ in seculū mia eius.
εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Lunam & stellas in potestatē noctis: qm̄
Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι
in seculū mia eius. Qui percussit egyptū cū
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν
primogenitis eor: qm̄ in seculū mia e=
τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐ=
ius. Et eduxit Israel de medio eor: qm̄ in
τοῦ. Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι εἰς
seculū mia eius. In manu potēti & in bra
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχί
chio excelso: qm̄ in seculū mia eius. Qui diui
ονι ὑψηλῷ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ καταδιε
sit rubrū mare in diuisiões: qm̄ in seculū
λόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Et eduxit Israel per mediū e=
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐ
ius: qm̄ in seculū mia eius. Et excussit pha
τῆς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐκτινάξαντι Φα=
raonē & exercitū eius in mari rubro: qm̄ in
ραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθράν, ὅτι εἰς τὸν
seculū mia eius. Qui traduxit pplm̄ suū per
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ
desertū: qm̄ in seculū mia eius. Qui percussit
ἐρήμῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι
reges magnos: qm̄ in seculū mia eius.
βασιλεῖς μεγάλους, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Et occidit reges fortes: qm̄ in seculū
Καὶ ἀπέκτεινε βασιλεῖς κραταιούς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
mia eius. Seon regē amorreor: qm̄ in
ἔλεος αὐτοῦ. Τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, ὅτι εἰς τὸν
seculū mia eius. Et og regē basan:
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ὼγ βασιλέα τῆς Βασάν,
qm̄ in seculū mia eius. Et dedit trā eo=
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐ=
rū hereditatē: qm̄ in seculū mia eius. He
τῶν κληρονομίαν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Κλη
reditatē Israel seruo suo: qm̄ in seculū mia
ρονομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. Quia in humilitate nr̄a memor fuit nr̄i dñs:
αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
qm̄ in seculū mia eius. Et redimit nos
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ
ab inimicis nr̄is: qm̄ in seculū mia eius. Qui dat
τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ὁ διδοὺς
escā oīi carni: qm̄ in seculū mia eius. Cōfite
τροφὴν πάσῃ σαρκί, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομο=
mini deo celi: qm̄ in seculū mia eius.
λογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Dauid per hieremiā. 136.

Τῷ Δαυὶδ διὰ Ἱερεμίου. ρλς'.

SUper flumina babylonis illic sedimus: t
Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ
fleuimus dū recordaremur nr̄i sion. In
ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιών. Ἐπὶ ταῖς
salicibus in medio eius suspēdimus organa nr̄a.
ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
Quia illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerūt
Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες
nos: verba cātionū: t qui abduxerūt nos hymnū.
ἡμᾶς, λόγους ᾠδῶν, καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον.
Cātate nobis de cāticis sion: quō cātabimus cāticū
Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών, πῶς ᾄσομεν τὴν ᾠδὴν
dñi in tra aliena? Si oblit⁹ fuero tui
κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου ὁ

[r]Qui fecit[e] luminaria oo
לְעֹשֵׂה אוֹרִים
[f]magna:[n] quoniam. ooo
גְּדֹלִים כִּי
[a]Solem[b]in potestatem[c]
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ אֶת
[c]diei:[o]quoniam. ooo
הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי
[b]Lunam[c]& stellas oo
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים
[k]in potestatem [l]noctis:
לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם
[m]quoniam.. ooo
חַסְדּוֹ׃ לְמַכֵּה מִצְרַיִם [r]בִּבְכוֹרֵיהֶם
[r]Qui percussit [q]egyptū
[r]cum primitiuis eorum:
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל
[q]quoniam.[x]Et eduxit[s]if
rael ooo
מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ בְּיָד
[s]de medio eorum:[q]quo=
niam. [p]In manu oo
חֲזָקָה וּזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם
[t]valida[u]& in brachio [q]ex
tentq;[p]quoniam. oo
חַסְדּוֹ׃ לְגֹזֵר [m]יַם [n]סוּף לִגְזָרִים
[l]Qui [i]diuisit [m] mare[n]ru=
brum[o]in diuisiones: ooo
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל
[p]quoniam. [q]Et adduxit
[r]israel oo
בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְנָעַר
[s]in medio eius: [t]quoni=
am.[u]Et conuoluit oo
פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְּיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם
[p]pharaonē[q]& exercitū e
ius[r]in mari[s]rubro:[t]qm̄.
חַסְדּוֹ׃ לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי
[t]Qui duxit[u]po pulū suū
[v]p desertum:[w]quoniam.
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ לְמַכֵּה [p]מְלָכִים
[r]Qui percussit[s]reges
גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וַיַּהֲרֹג
[t]magnos:[u]quoniā. [x] Et
occidit oo
מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם
[r]reges[s]magnificos: oo
חַסְדּוֹ׃ לְסִיחוֹן [p]מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי
[u]quoniam . oo
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וּלְעוֹג מֶלֶךְ [m]הַבָּשָׁן
[v]Seon[w]regem[x]amorreo
rum:[y]quoniam. oo
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְנָתַן [q]אַרְצָם
[x]Et og[y]regem[m]basan:
לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ נַחֲלָה
[n]Quoniam. [q]Et dedit
[r]terram eorum oo
לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
[y]hereditatem:[z]quoniā.
[a]Hereditatem oo
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר [g]לָנוּ כִּי [h]לְעוֹלָם
[a]israel[b]feruo suo:[c]quoni
am. oo
וַיִּפְרְקֵנוּ׃ חַסְדּוֹ׃ נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל
[c]Quia in humilitate no
[d]stra[e]memor fuit [g]nostri:
[h]quoniā.[i]Et eripuit nos
[m]de hostibus nostris:oo
[n]quoniam.oo
[q]Qui dat[r]panem [s]omni
[t]carni:[u]quoniam . oo
[v]Confitemini[a]deo [b]celi:
[c]quoniam oo
[d]in eternum [e] misericor=
dia eius.

137.

SVp[b]flumina[c] baby=
lonis[d]illic[e]sedimus
[f]& [g] fleuimus:[h] dum re
cordaremur[k]sion[l]Super
[m] salices [n] in medio eius
[o]suspēdimus [p]citharas
nr̄as.[q]Qm̄[r]ibi [s]interro=
gauerūt nos[t] qui capti=
uos duxerūt nos[u]verba
[x]carminis:[y]& qui afflige
bāt nos[z]leti:[a]canite [b]no
bis[c]de cāticis[d]siō.[e]Quō
[f]cantabimus [g]canticum
[h]domini[i]in[k]terra[m]alīca.
[n]Si[o]oblitus fuero tui oo

[p] לְעוֹלָם [q] חַסְדּוֹ׃ לְעֹשֵׂה [r]אוֹרִים
[f]גְּדֹלִים [u]כִּי [v]לְעוֹלָם [w]חַסְדּוֹ׃ [x]אֶת
[a] הַשֶּׁמֶשׁ [b] לְמֶמְשֶׁלֶת [c]בַּיּוֹם [d] כִּי
[b]לְעוֹלָם [c]חַסְדּוֹ׃ אֶת [e]הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים
[k]לְמֶמְשְׁלוֹת [l]בַּלָּיְלָה [m]כִּי [n]לְעוֹלָם
[o]חַסְדּוֹ׃ [p]לְמַכֵּה [q]מִצְרַיִם [r]בִּבְכוֹרֵיהֶם
[s]כִּי [t]לְעוֹלָם [u]חַסְדּוֹ׃ וַיּוֹצֵא [x]יִשְׂרָאֵל
[y]מִתּוֹכָם [z]כִּי [a]לְעוֹלָם [b]חַסְדּוֹ׃ [c]בְּיָד
[f]חֲזָקָה [g]וּזְרוֹעַ [h]נְטוּיָה [i]כִּי [k]לְעוֹלָם
[l]חַסְדּוֹ׃ [m]לְגֹזֵר [n]יַם [o]סוּף [p]לִגְזָרִים
[q]כִּי [r]לְעוֹלָם [s]חַסְדּוֹ׃ [t]וְהֶעֱבִיר [u]יִשְׂרָאֵל
[x]בְּתוֹכוֹ [y]כִּי [z]לְעוֹלָם [a]חַסְדּוֹ׃ [b]וְנָעַר
[c]פַּרְעֹה [d]וְחֵילוֹ [e]בְּיַם [f]סוּף [g]כִּי [h]לְעוֹלָם
[i]חַסְדּוֹ׃ [k]לְמוֹלִיךְ [l]עַמּוֹ [m]בַּמִּדְבָּר [n]כִּי
[o]לְעוֹלָם [p]חַסְדּוֹ׃ [q]לְמַכֵּה [r]מְלָכִים
[s]גְּדוֹלִים [t]כִּי [u]לְעוֹלָם [v]חַסְדּוֹ׃ [w]וַיַּהֲרֹג
[x]מְלָכִים [y]אַדִּירִים [z]כִּי [a]לְעוֹלָם
[b]חַסְדּוֹ׃ לְסִיחוֹן [c]מֶלֶךְ [d]הָאֱמֹרִי [e]כִּי
[f]לְעוֹלָם [g]חַסְדּוֹ׃ וּלְעוֹג [h]מֶלֶךְ [i]הַבָּשָׁן
[k]כִּי [l]לְעוֹלָם [m]חַסְדּוֹ׃ [n]וְנָתַן [o]אַרְצָם
[p]לְנַחֲלָה [q]כִּי [r]לְעוֹלָם [s]חַסְדּוֹ׃ [t]נַחֲלָה
[u]לְיִשְׂרָאֵל [x]עַבְדּוֹ [y]כִּי [z]לְעוֹלָם [a]חַסְדּוֹ׃
[b]שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ [c]זָכַר [d]לָנוּ [e]כִּי [f]לְעוֹלָם
[g]חַסְדּוֹ׃ [h]וַיִּפְרְקֵנוּ [i]מִצָּרֵינוּ [k]כִּי [l]לְעוֹלָם
[m]חַסְדּוֹ׃ [n]נוֹתֵן [o]לֶחֶם [p]לְכָל [q]בָּשָׂר [r]כִּי
[s]לְעוֹלָם [t]חַסְדּוֹ׃ [u]הוֹדוּ [x]לְאֵל [y]הַשָּׁמָיִם [z]כִּי
[a]לְעוֹלָם [b]חַסְדּוֹ׃

cxxxvii.

[c]עַל [d]נַהֲרוֹת [e]בָּבֶל [f]שָׁם [g]יָשַׁבְנוּ
[h]גַּם [i]בָּכִינוּ [k]בְּזָכְרֵנוּ [l]אֶת [m]צִיּוֹן׃
[n]עַל [o]עֲרָבִים [p]בְּתוֹכָהּ [q]תָּלִינוּ [r]כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃
[s]כִּי [t]שָׁם [u]שְׁאָלוּנוּ [x]שׁוֹבֵינוּ [y]דִּבְרֵי
[z]שִׁיר [a]וְתוֹלָלֵינוּ [b]שִׂמְחָה [c]שִׁירוּ [d]לָנוּ
[e]מִשִּׁיר [f]צִיּוֹן [g]אֵיךְ [h]נָשִׁיר [i]אֶת [k]שִׁיר
[l]יְהוָה [m]עַל [n]אַדְמַת [o]נֵכָר׃ [p]אִם [q]אֶשְׁכָּחֵךְ

Pritua.he.Ter.heb.ps.cxxxviii.

ירושלם	תשכח	ימיני׃
תדבק	לשוני	לחכי
אם	לא	אזכרכי
אם	לא	אעלה
את	ירושלם	על
ראש	שמחתי׃	זכר
אדום	יהוה	לבני
יום	ירושלם	האמרים
ערו	ערו	עד
היסוד	בה׃	בת
בבל	יסד	
השדודה	אשרי	שישלם
לך	את	שדלשלם
גמולך	שגמלת	לנו׃ אשרי
יאחז	נמל	אחז
ונפץ	את	עוללין
אל	הסלע׃	

cxxxviii.

לדוד

אודך	בכל	לבי
נגד	אלהים	זמרך׃
אזמרך	אשתחוה	אל
היכל	קדשך	ואודה
את	שמך	על
חסדך	ועל	אמתך
כי	הגדלת	על
נדל	כל	שמך
אמרתך׃	ביום	קראתי
ותענני	תרהיבני	בנפשי
עז׃	רהב	יודוך
יהוה	כל	מלכי
ארץ	כי	שמעו
אמרי	פיך׃	וישירו
בדרכי	יהוה	כי
רם	יהוה	ושפל
ראה	ונבה	ממרחק
ידע׃	אם	אלך
בקרב	צרה	תחיני
על	אף	איבי
תשלח	ידך	ותושיעני
ימינך׃	יהוה	יגמר
בעדי	יהוה	חסדך
לעולם	מעשי	ידיך
אל	תרף׃	

cxxxix.

למנצח לדוד מזמור

יהוה	חקרתני	ותדע׃
אתה	ידעת	שבתי
וקומי	בנתה	לרעי
מרחוק׃	ארחי	ורבעי
זריתה	וכל	דרכי
הסכנתי׃	כי	אין
מלה	בלשוני	הן
יהוה	ידעת	כלה׃
אחור	וקדם	צרתני
ותשת	עלי	כפכה׃
פלאיה	דעת	ממני
נשגבה	לא	אוכל
לה׃	אנה	אלך
מרוחך	ואנה	מפניך
אברח׃	אם	אסק

Trãsla.B.Hiero.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Hierusalẽ: [q]in obliuione sit [r]dextera mea. [s]Adhereat [t]lingua mea [u]gutturi meo: [x]si [y]nõ [z]recordatus fuero tui: [a]si [b]nõ [c]ppoſuero [d]Hierusalẽ [e]in [f]principio [g]letitie mee. [h] Memento [i]domine [k]filiorũ [l] edom [m]in [n]die [o]ierusalem: [p]dicẽtium [q]euacuate [r]euacuate [s]vſq; ad [t]fũdamẽtũ [u]eius. [x]Filia [y]babylonis [z]vaſtata: [a]beatus [b]qui retribuet [c]tibi [d]vicißitudinẽ tuã [e]quã retribuiſti [f]nobis. [g]Btũs [h]q tenebit [i]& allidet [k]paruulos tuos [l]ad [m]petrã.

Hierusalé: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua
ἱερουσαλήμ, ἐπιλαθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά
mea fauctꝫ meis: ſi no tui meminero. Si nõ pro
μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ. Ἐὰν μὴ προ-
poſuero Hierusalé ſicut in pricipio letitie mee.
τάξωμαι τὴν ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
Memor eſto dñe filioꝝ edom in die hierusalé.
Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν ἐδὼμ τὴν ἡμέραν ἱερουσαλήμ.
Qui dicũt exinanite exinanite: vſq; ad fundamẽtũ e-
Τῶν λεγόντων ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐ-
tus. Filia babylonis miſera. Btũs qui
τῆς. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος. Μακάριος ὃς
retribuet tibi retributionẽ tuã: q̃ retribuiſti
ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδωμά σου ὃ ἀνταπέδωκας
nobis. Btũs q̃ tenebit & allidet paruulos tuos
ἡμῖν. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου
ad petrã.
πρὸς τὴν πέτραν.

Psalmus dauid aggei & zacharie. 137.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρλζ.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: & in
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐ-
cõſpectu ãgelorꝫ pſallã tibi. Adñ auditũ oris ver
ναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Οτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥή-
ba oris mei. Adorabo ad tẽplũ ſcim tuũ:
ματα τοῦ στόματός μου. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου,
& cõfitebor noi tuo: ſup miſa tua
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου
& veritate tua. Quñ magnificaſti ſup oñe nomẽ
καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Οτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα
ſcim tuũ: in q̃cũq; die inuocauero te: velociter era
τὸ ἅγιόν σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπά-
udi me. Multiplicabis me in aia mea virtute tua.
κουσόν μου. Πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου.
Cõfiteãtur tibi dñe oẽs reges
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες, οἱ βασιλεῖς τῆς
terre: q̃ audierũt oia verba oris tui,
γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
Et cantent in viis dñi: q̃m magna gla
Καὶ ἀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη ἡ δόξα
dñi: Quñ excelſus dñs: & humilia reſpicit: & al
κυρίου, Οτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψη-
ta a lõge cognoſcit. Si ãbulauero i medio tribulatiõis: vi
λὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ἐκ
uificabi me. Sup irã inimicoꝝ meoꝝ extẽdiſti manꝰ tuas: & ſaluũ
σεις με. Ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσω
fecit me dextera tua. Dñs retribuet pro me. Dñe
σέ με ἡ δεξιά σου. Κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Κύριε τὸ
mia tua in ſeculũ: opa manuũ tuarꝫ ne deſpicias.
ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.

In finẽ dauid pſalmus zacharie in diſpñõe. 138.
Εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ. ρλη.

Domine pbaſti me: & cognouiſti me. Tu cognouiſti
Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. Σὺ ἔγνως τὴν κα-
ſſionẽ meã & reſurrectionẽ meã. Tu intellexiſti cogitatio
θέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισ-
nes meas de lõge. Semitam meã & funiculũ meũ
μούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὸν χοιρόν μου
tu inueſtigaſti. Et oẽs vias meas puidiſti: q̃ nõ
σὺ ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες, ὅτι οὐκ
eſt dolus in lingua mea. Ecce dñe tu cognouiſti oia nouiſ
ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχα
ſima & antiqua. Tu formaſti me & poſuiſti ſup me
τα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν
manũ tuã. Mirabilis facta eſt ſcia tua ex me: cõfortata e:
χεῖρά σου. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη,
non potero ad eã. Quo ibo a ſpũ
οὐμὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός
tuo: & a facie tua quo fugiã: Si aſcẽdero
σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ

in celū: tu illic es. ſi deſcēdero in infernū: ἐὰν εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ. ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἅδην, παρ-
des. Et ſumpſero pēnas meas diluculo: τ ρθι. Ἐὰν ἀναβάλωμαι τὰς τελευτάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ
habitauero in extremis maris: Et eñ illic κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καὶ γὰρ ἐκεῖ
manus tua deducet me: τ tenebit me dextera tua. Et χεὶρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου. Καὶ
dixi forſitā tenebræ cōculcabūt me: τ nox illuminatio εἶπα ἄρα σκότος καταπατήσει με, καὶ νὺξ φωτισμὸς
in delitijs meis. Quia tenebræ nō obſcurabūtur a ἐν τῇ τρυφῇ μου. Ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεταί σοι
te: τ nox ſic dies illuminabit. Sicut tenebræ e- σου, καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται. Ὡς τὸ σκότος αὐ-
ius: ita τ lumē eius. Quia tu poſſediſti τῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Ὅτι σὺ ἐκτήσω τοὺς
renes meos: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Cō νεφρούς μου, ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου. Ἐξο-
fitebor tibi qz terribiliter mirificatus es. Mirabilia μολογήσομαί σοι ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθης. Θαυμάσια
opa tua: τ aīa mea cognoſcit nimis: Nō τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα. Οὐκ
eſt occultatū os meū a te qd feciſti in occulto: τ ἐκρύβη τὸ ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καὶ
ſubſtātia mea in infernis. Imperfe ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς. Τὸ ἀκατέρ-
ctū meū viderūt oculi tui: τ in libro tuo γασόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου
omēs ſcribētur. Dies formabūtur: τ nemo πάντες γραφήσονται. Ἡμέραι πλασθήσονται, καὶ οὐθεὶς
in eis. Mihi āt nimis honorificati ſūt amici tui de: ἐν αὐταῖς. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁθεός,
nimis cōfortatus ſunt pncipatus eoꝝ. Dinumerabo e- λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν. Ἐξαριθμήσομαι αὐ-
os τ ſup arenā multiplicabūtur. Exurrexi: τ adhuc τοὺς καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται. Ἐξεγέρθην, καὶ ἔτι
ſum tecum: ſi occideris pētōres deus. Vi ἐμὶ μετὰ σοῦ, ἐὰν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλοὺς ὁ θεός. Ἀν-
ri ſanguinū declinate a me: qz litigioſi eſtis in δρες αἱμάτων ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἐρισαί ἐστε εἰς
cogitatiōibus. Accipiēt in vanitate ciuitates ἐπιλογισμούς. Λήψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις
tuas. Nōne q̄ oderūt te dñe oderā: τ σου. Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε κύριε ἐμίσησα, καὶ
ſup inimicos tuos tabeſcebā? Perfecto odio ode ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; Τέλειον μῖσος ἐμί-
ram illos: inīmicos facti ſūt mihi. Proba me σουν αὐτούς, εἰς ἐχθρούς ἐγένοντό μοι. Δοκίμασόν με
deus: τ ſcito cor meū. Interroga me: τ cognoſce θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου. Ἔτασόν με, καὶ γνῶθι
ſemitas meas. Et vide ſi via iniquitatis in me: τ τὰς τρίβους μου. Καὶ ἴδε εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί, καὶ
deduc me in via eterna. ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.

In finē pſalmus dauid. 139.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρλθ'.

ERipe me dñe ab hoīe malo: a viro Ἔξελοῦ με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς
iniquo eripe me. Qui cogitauerūt iniqtatē in cor ἀδίκου ῥῦσαί με. Οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρ-
de: tota die cōſtituebāt prelia: Acue dia, ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους, Ἠκό-
rūt linguā ſuā ſicut ſerpētis: venenū aſpidū ſub νησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ
labijs eoꝝ. Dñe. Cuſtodi me dñe de τὰ χείλη αὐτῶν. Διάψαλμα. Φύλαξόν με κύριε ἐκ
manu pctōris: ab hoīibus iniqs eripe me. χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με.
Qui cogitauerūt ſupplātare gref Οἵτινες ἐλογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήμα-
ſus meos: abſcōderūt ſupbi Τά μου, ἔκρυψαν ὑπερήφανοι

celū: tu ibi es: ſi ſtraue- celum: ibi es tu: ſi iacu-
ro in infernū: ecce tu ibi es. ſi ſumpſero pēnas ero in inferno ecce tu ibi es. Si ſumpſero pēnas meas diluculo: habitauero in extremo maris. Etiā ibi manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Si dixero forte tenebre cōculcabūt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre nō obſcurabūtur a te: & nox ſicut dies illuminabit. Sicut tenebre eius: ita & lumē eius. Quia tu poſſediſti renes meos: ſuſceptiſti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi qz terribiliter magnificaſti me: mirabilia opera tua: & aīa mea cognouit nimis. Nō ſunt occultata os meum a te qd feciſti in occulto: & ſubſtātia mea in infernis. Imperfectum meum viderūt oculi tui: & in libro tuo omēs ſcribētur. Dies formabūtur & nemo in eis. Mihi āt nimis honorificati ſūt amici tui de: nimis cōfortatus ſunt pncipatus eoꝝ. Dinumerabo eos & arena plures erūt: euigilaui & adhuc ſum tecū. Si occideris deus impium: viri ſanguinū declinate a me. Qui contradicent tibi ſcelerate: eleuati ſunt frustra aduerſarii tui. Nōne odientes te dñe odiui: & contra aduerſarios tuos diſtabui? Perfecto odio oderā illos: inimici facti ſunt mihi. Scruta re deus me & cognoſce cor meū: proba me & ſcito cogitatiōes meas. Et vide ſi via iniquitatis in me ē: & deduc me in via eterna.

Victori pſ dd. 140.
ERipe me dñe ab homine malo a viris iniquis ſerua me. Qui cogitauerūt malicias in corde: tota die verſati ſunt in preliis. Exacuerunt linguam ſuam ſicut ſerpens: venenum aſpidum ſub labiis eorum. Semper. Cuſtodi me dñe de manu impii: a viro iniquitatum ſerua me: qui cogitauerunt ſupplātare greſſus meos. Abſcōderunt ſupbi

שָׁכִים שָׁם אַתָּה וְאֲצִיעָה שְׁאוֹל
הִנֵּךְ אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה
בְּאַחֲרִית יָם גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ
יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדְנִי גַּם
חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם
יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כָּאוֹרָה כִּי אַתָּה
קָנִיתָ כִלְיוֹתָי תְּסַכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי
אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת
מְאֹד לֹא נִכְחַד עַצְמִי מִמֶּךָּ
אֲשֶׁר עֻשֵּׂיתִי בַּסָּתֶר רֻקַּמְתִּי
בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ גֻּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ
וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ
וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם וְלִי מַה יָקְרוּ
רֵעֶיךָ אֵל מַה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם
אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֲקִיצוֹתִי
ועודי עִמָּךְ אִם תִּקְטֹל אֱלוֹהַ
רְשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי
אֲשֶׁר יֹמְרוּךָ לְמִזְמָה נָשׂוּא לַשָּׁוְא
עָרֶיךָ הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה
אֶשְׂנָא וְאֶתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָטוּ
תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים
הָיוּ לִי חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי
בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי וּרְאֵה אִם
דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וְנַחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם

cxl.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר
לְדָוִד חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם
רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי
אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל
יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת שָׁנְנוּ
לְשׁוֹנָם כָּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת
עַכְשׁוּב תַּחַת שִׂפְתֵימוֹ סֶלָה
שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִיְּדֵי רָשָׁע מֵאִישׁ
חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ
לְדַחוֹת פְּעָמָי טָמְנוּ גֵאִים

פֻּחָ֣לִי ׀ וַחֲבָלִ֗ים פָּרְשׂ֣וּ רֶ֭שֶׁת לְיַ֣ד מַעְגַּ֑ל מוֹקְשִׁ֥ים שָׂ֝תוּ לִ֗י סֶֽלָה׃ אָמַ֣רְתִּי לַיהוָ֣ה אֵ֭לִי אָ֑תָּה הַאֲזִ֥ינָה יְהוָ֗ה ק֭וֹל תַּחֲנוּנָֽי׃ יְהוִ֤ה ׀ אֲדֹנָ֥י עֹ֖ז יְשׁוּעָתִ֑י סַ֝כֹּ֗תָה לְרֹ֣אשִׁ֣י בְּי֣וֹם נָשֶׁ֑ק אַל־תִּתֵּ֣ן יְ֭הוָה מַאֲוֵ֣י רָשָׁ֑ע זְמָמ֥וֹ אַל־תָּ֝פֵ֗ק רוֹמ֥וּ סֶֽלָה׃ רֹ֤אשׁ מְסִבָּ֗י עֲמַ֥ל שְׂפָתָ֑מוֹ יְכַסֵּ֥מוֹ ׀ ר֝וֹמִיּ֗וּ עֲלֵיהֶ֥ם גֶּחָלִ֑ים בָּאֵ֥שׁ יַפִּלֵ֗ם בְּמַהֲמֹר֥וֹת בַּל־יָקֽוּמוּ׃ אִ֣ישׁ לָ֭שׁוֹן בַּל־יִכּ֣וֹן בָּאָ֑רֶץ אִ֥ישׁ חָ֝מָ֗ס רָ֣ע יְצוּדֶ֥נּוּ לְמַדְחֵפ֑וֹת יָדַ֗עְתִּי כִּֽי־יַעֲשֶׂ֣ה יְ֭הוָה דִּ֣ין עֲנִ֑י מִשְׁפַּ֖ט אֶבְיוֹנִ֣ים אַ֭ךְ צַדִּיקִ֣ים יוֹד֑וּ יֵ֝שְׁב֗וּ יְשָׁרִ֥ים אֶת־פָּנֶֽיךָ׃

cxli.

מִזְמ֥וֹר לְדָוִ֑ד יְ֝הוָ֗ה קְרָאתִ֥יךָ חוּשָׁ֣ה לִּ֑י הַאֲזִ֥ינָה קוֹלִ֗י בְּקָרְאִ֥י לָֽךְ׃ תִּכּ֣וֹן תְּפִלָּתִ֣י קְ֭טֹרֶת לְפָנֶ֑יךָ מַשְׂאַ֖ת כַּפַּ֣י מִנְחַת־עָ֣רֶב׃ שִׁ֣יתָה יְ֭הוָה שֹׁ֣מְרָה לְפִ֑י נְצֹ֖רָה עַל־דַּ֣לְתֵ֣י שְׂפָתָֽי׃ אַל־תַּ֣ט לִבִּ֣י לְדָבָר־רָ֑ע לְהִתְעוֹלֵ֥ל עֲלִילוֹת֮ בְּרִשְׁעָ֪ה אֶת־אִ֫ישֵׁ֥י פֹ֥עֲלֵי אָ֑וֶן וּ֝בַל־אֶלְחַ֗ם בְּמַנְעַמֵּיהֶֽם׃ יְלַקְּחֵ֣נִי צַדִּ֣יק חֶ֭סֶד וְיוֹכִיחֵ֑נִי שֶׁ֥מֶן רֹ֝֗אשׁ אַל־יָנֵ֥י רֹאשִׁ֑י כִּֽי־עוֹד֮ וּתְפִלָּתִ֪י בְּרָעוֹתָ֫יהֶ֥ם נִשְׁמְט֥וּ נִ֝דְּי֗וּ סְלָ֥ע שֹׁפְטֵיהֶ֑ם וְשָׁמְע֥וּ אִמְרַ֖י כִּֽי־נָעֵ֣מוּ כְּמוֹ־פֹ֭לַח וּבֻקַּ֣ע בָּאָ֑רֶץ נִפְזְר֥וּ עַצְמֵ֝ינוּ לְפִי־שְׁא֥וֹל כִּֽי־אֵלֶ֣יךָ ׀ יְהוִ֣ה אֲדֹנָ֣י עֵינָ֑י בְּךָ֥ חָ֝סִ֗יתִי אַל־תְּעַר נַפְשִׁ֥י מִיָּדִ֥י פַ֝֗ח יָקְשׁ֥וּ לִ֑י וּמֹקְשׁ֥וֹת פֹּעֲלֵי־אָֽוֶן׃ יִפְּל֣וּ בְ֭מַכְמֹרָיו רְשָׁעִ֑ים יָ֝חַ֗ד אָנֹכִ֥י עַד־אֶעֱבֽוֹר׃

cxlii.

מַשְׂכִּ֥יל לְדָוִ֑ד

laqueũ mihi: & fumib⁹ extenderũt rete: iuxta semitã offendiculũ posuerunt mihi. Semper. Dixi domino deus meus es tu: exaudi ꝯꝯꝯꝯ dñe voce deprecatiõis mee. Deus domine virtus salutis mee: obũbrasti sup caput meũ in die belli. Ne tradas me dñe a desiderio meo pec catori. Cogitauerũt cõtra me: ne derelinquas me: ne forte exaltẽtur. Dñe. Caput circuitus eor: labor labior⁹ ipor: operiet eos: Cadẽt sup eos carbones in ignẽ: deijcies eos in miserijs: & nõ subsistãt. Vir lin guosus nõ dirigetur in terra. Virũ iniustũ ma la capiẽt in interitu. Cognoscet dñs iudiciũ inopũ & vindictã pauperũ. Verũtamen iusti cõfitebũtur noi tuo: & habitabũt recti cũ vultu tuo. Psalmus dauid. 140.

Omine clamaui ad te exaudi me: intẽde voci deprecatiõis mee: cũ clamauero ad te. Dirigatur oro mea sicut incẽsus in cõspectu tuo. Elevatio manuũ mearũ sacrificiũ vespertinũ. Pone dñe custodiã ori meo: & ostiũ circũstãtie circũ labia mea. Nõ declines cor meũ in verbũ malũ: vocare cogitatiões ipias: cũ viris operantibus iniquitatẽ: neq; comedere in delicijs eorum. Corripiat me iustus in misericordia & arguat me: oleũ autem amaritudinis nõ impinguet caput meũ. Quia adhuc & oro mea in malicijs eorũ. Sublati sũt iuxta petram iudices eorum: & audient verba mea quoniã decorata sunt. Sicut agricola cũ scindit terrã: sic dissipata sunt ossa nra in ore iferni. Quia ad te dñe deus oculi mei: in te speraui: ne euacues animam meã. Custodi me de manibus laqui quem posuerunt mihi: & de offendiculis operantium iniquitatẽ. Incidẽt in rete eius impii simul: ego autem transibo.

Erudítio dauid

laqueũ mihi. Dñe. Et fumiꝰ extẽderũt la
παγίδα μοι. Διάψαλμα. Καὶ χοινίοις διέτειναν παγί
queũ pedibus meis: iuxta iter scãdala posuerũt mihi.
δα τοῖς ποσί μου, ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλα ἔθεντό μοι.
Dixi dño: deus meus es tu: exaudi dñe vo
Εἶπα τῷ κυρίῳ, θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι κύριε τὴν φω
cẽ deprecatiõis mee. Dñe dñe virtus salutis
νὴν τῆς δεήσεώς μου. Κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας
mee: obũbrasti sup caput meũ in die bel
μου, ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέ
li. Ne tradas me dñe a desiderio meo pec
μου. Μὴ παραδῷς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁ
catori. Cogitauerũt cõtra me: ne derelinquas me:
μαρτωλῷ. Διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με,
ne forte exaltẽtur. Dñe. Caput circui
μήποτε ὑψωθῶσιν. Διάψαλμα. Ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώ
tus eor: labor labior⁹ ipor: operiet eos:
ματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς,
Cadẽt sup eos carbones in ignẽ: deijcies e
Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες ἐν πυρί, καταβαλεῖς αὐ
os in miserijs: & nõ subsistãt. Vir lin
τοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν. Ἀνὴρ γλωσ
guosus nõ dirigẽt in tra. Virũ iniustũ ma
σώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνδρα ἄδικον κα
la capiẽt in interitu. Cognoscet dñs
κὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν. Ἐγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν
iudiciũ inopũ & vindictã pauperũ. Verũtamen iusti
κρίσιν τῶν πτωχῶν καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων. Πλὴν δίκαιοι
cõfitebũtur noi tuo: & habitabũt recti
ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς
cũ vultu tuo. Psalmus dauid. 140.
σὺν τῷ προσώπῳ σου. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρμ.

Omine clamaui ad te exaudi me: intẽde voO Κύριε ἐκέκραξα πρός σε εἰσάκουσόν μου, πρόσχες τῇ φω
ci deprecatiõis mee: cũ clamauero ad te. Dirigatur
νῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρός σε. Κα
oro mea sicut incẽsus in cõspectu tuo.
τευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου.
Elevatio manuũ mearũ sacrificiũ vespertinũ. Pone dñe
Ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή. Θοῦ κύριε
custodiã ori meo: & ostiũ circũstãtie circũ
φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ
labia mea. Nõ declines cor meũ in verba ma
χείλη μου. Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονη
litie: ad excusandas excusatiões in pctis.
ρίας τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις.
hoibus opantibus iniqtatẽ: & nõ cõmunicabo
ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐμὴ συνθήσω
cum electis eor. Corripiet me iustus in mia
μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν. Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει
& icrepabit me: oleũ aũt pctoris nõ impinguet
καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπαίνάτω τὴν
caput meũ. Quũ adhuc & oro mea in bene
κεφαλήν μου. Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδο
placitis eor: absorpti sunt iuncti petre iudices eo
κίαις αὐτῶν, κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐ
rũ. Audient verba mea: quĩ suauia sũt: sicut
τῶν. Ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἡδύνθησαν, ὡσεὶ
crassitudo tre erupta est sup tra: dissipata sunt ossa eo
πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐ
rũ secus infernũ. Quia ad te dñe dñe oculi mei: in
τῶν παρὰ τὸν ᾅδην. Ὅτι πρός σε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπί
te speraui: nõ auferas aiam meã. Custodi me a
σοί ἤλπισα, μὴ ἀνταγάγῃς τὴν ψυχήν μου. Φύλαξόν με ἀπὸ
laqueo quẽ statuerũt mihi: & a scandalis ope
παγίδος ἧς συνέστησαν τόμοι. καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργα
rãtium iniqtatẽ. Cadẽt in retiaculo eor pecca
ζομένων τὴν ἀνομίαν. Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτῶν οἱ ἁμαρ
tores: singulariter sum ego donec trãseam.
τωλοί, καταμόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.

Intellectus dauid

Συνέσεως τῷ δαυὶδ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Ecclꝰ 22.n.

cū eſſet ipe in ſpelūca oratio. 141.
ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχόμενον. ρμά.

Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecatꝰ ſū. Effundā ꝯin cōſpectu eius oronē meā: tribulationē meā ante ipm pnūciabo. In deficiēdo me ſpūm meū: t tu cognouiſti ſemitas meas.
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς κύριον δεήσομαι. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλῖψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου.
In via hac qua ambulabā: abſcōderūt laqueū mihi. Cōſiderabā ad dexterā t videbā: t nō erat q̄ cognoſceret me. Periit fuga a me: t nō eſt q̄ requirat aiam meā. Clamaui ad te dñe: dixi: tu es ſpes mea: portio mea es in tra viuētiū. Intēde ad deprecationē meā: qz humiliatꝰ ſum nimis. Libera me a pſequētibus me: qz cōfortati ſunt ſup me. Educ de cuſtodia aiam meā: ad cōfitendū noī tuo. Me expectabūt iuſti donec retribuas mihi.
ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι. Κατεδιώκουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με. Ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχήν μου. Ἐκέκραξα πρὸς σέ κύριε, εἶπα, σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῇ ζώντων. Πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. Ῥῦσαί με ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ. Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου. Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι ἕως ἀνταποδῷς μοι.

Pſalmus vauid quādo pſecūbatur eū abſalom filius eius. 142.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ὅτε κατεδίωκεν αὐτὸν ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ρμβ.

Domine exaudi oronē meā: auribꝰ pcipe obſecrationē meā in ṽitate tua. Exaudi me in tua iuſtitia tua: t nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo: qz nō iuſtificabitur in cōſpectu tuo oīs viuēs: Quia pſecutus ē inimicus aiaz meā: humilia uit in tra vitā meā. Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi: t anxiatus ē ſup me ſpūs meus. In me turbatū eſt cor meū: memoratus ſui diex antiquor. Meditatus ſū in oibꝰ opibꝰ tuis: in factis manuū tuaꝝ meditabar. Expandi ad te manus meas: aia mea ſicut tra ſine aqua tibi. Velociter exaudi me dñe: defecit ſpūs meus. Nō auertas faciē tuā a me: t ſimilis ero deſcēdētibꝰ in lacū. Auditā fac mihi mane miam tuā: qz in te ſpaui. Notā fac mihi vīā: in qua ambulē: qz ad te leuaui aiaz meā. Eripe me de inimicis meis: dñe ad te cōfugi: doce me vt faciā volūtatē tuā. Quia tu es deus meus: ſpūs tuus bonus
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν ὁμολογίαν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· Εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σού· ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν, ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου. Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος, καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου· Ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. Διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. Ταχέως εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσομαι καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἄκουσόν μου τὸ πρωΐ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Γνώρισόν μοι κύριε ὁδὸν, ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου. Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρὸς σὲ κατέφυγον, δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου, τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν

cū eſſet ſpelūca oratio. 141.
Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecatus ſū. Effundā in cōſpectu eius oronē meā: tribulationē meā ante ipm pnūciabo. In deficiēdo me ſpūm meū: t tu cognouiſti ſemitas meas. In via hac qua ambulabā: abſcōderūt laqueū mihi. Cōſiderabā ad dexterā t videbā: t nō erat q̄ cognoſceret me. Periit fuga a me: t nō eſt q̄ requirat aiam meā. Clamaui ad te dñe: dixi: tu es ſpes mea: portio mea es in tra viuētiū. Intēde ad deprecationē meā: qz humiliatus ſum nimis. Libera me a pſequētibus me: qz cōfortati ſunt ſup me. Educ de cuſtodia aiam meā: ad cōfitendū noī tuo. Me expectabūt iuſti donec retribuas mihi.

Pſalmus vauid quādo pſecūbatur eū abſalom filius eius. 142.

Domine exaudi oronē meā: auribus pcipe obſecrationē meā in ṽitate tua. Exaudi me in tua iuſtitia tua. Et non venias in iudicio cū ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur in cōſpectu tuo oīs viuens: Quia pſecutus ē inimicus aiam meā: cōfregit in terra vitā meā: poſuit me in tenebris ſicut mortuos antiquos. Et anxius fuit in me ſpūs meus: in medio mei ſolliciti fuit cor meum: Recordabar dierū ātiquorū: meditabar oia opa tua: fctā manuū tuarū loqbar. Expādi manꝰ meas ad te: aia mea ſi terra ſitiēs ad te. Semp Cito exaudi me dñe defecit ſpūs meus: ne abſcondas faciē tuā a me & cōparabor deſcēdētibus in lacū. Fac me audire mane miam tuā qm in te cōfido: notā fac mihi vīā in q̄ ambulē quoniam ad te leuaui aiam meam. Libera me de inimicis meis: dñe ad te cōfugi: Doce me vt faciā volūtatē tuā: quia tu deus meus: ſpūs tuus bonus

cū eſſet in ſpelūca: Oratio. 142.
Uoce mea ad dñm clamabo: voce mea ad dñm deprecatus ſū. Effundā in cōſpectu eius eloquiū meū: tribulationē meā corā illo annūciabo. Cū anxius in me fuerit ſpūs meus: tu eni noſti ſemitā meā: in via hac q̄ ambulabo ab ſcōderūt laqueū mihi. Reſpice ad dexterā & vide quia nō ſit qui cognoſcat me: pīit fuga a me & non eſt qui requirat aiam meā. Clamaui ad te dñe: dixi tu es ſpes mea: portio mea in terra viuētium. Auſculta deprecationē meā qm firmatus ſum nimis: libera me a pſecutoribus meis qm cōfortati ſunt ſuper me. Educ de carcere aiam meā: vt cōfiteatur noī tuo: in me coronabuntur iuſti cum retribueris mihi.

Pſalmus dauid. 143.
Domine exaudi oronē meā: auſculta deprecationē meā: in veritate tua exaudi me in iuſtitia tua. Et non venias in iudicio cum ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur in cōſpectu tuo oīs viuens: Quia pſecutus ē inimicus aiam meā: cōfregit in terra vitā meā: poſuit me in tenebris ſicut mortuos antiquos. Et anxius fuit in me ſpūs meus: in medio mei ſollicitū fuit cor meum: Recordabar dierū ātiquorū: meditabar oia opa tua: fctā manuū tuarū loqbar. Expādi manus meas ad te: aia mea ſicut terra ſitiēs ad te. Semp Cito exaudi me dñe defecit ſpūs meus: ne abſcondas faciē tuā a me & cōparabor deſcēdētibus in lacū. Fac me audire mane miam tuā qm in te cōfido: notā fac mihi vīā in q̄ ambulē quoniam ad te leuaui aiam meam. Libera me de inimicis meis: dñe ad te cōfugi: Doce me vt faciā volūtatē tuā: quia tu deus meus: ſpūs tuus bonus

חַיָּה פָּעַל קוֹלִי בְּהַשְׁוָתוֹ בַּצָּרָה תְּפִלָּתִי׃
זָעַק אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה
חָנַן שָׁפַךְ אֶתְחַנָּן׃ אִשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי
פָּנָה שִׂיחַ צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃ בְּהִתְעַטֵּף
צוּר נָגַד עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי
עָטַף נָתִב בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֵךְ טָמְנוּ פַּח
הָלַךְ פּוּחַ לִי׃ הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין
נָבַט יָמִין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי
נָגַר נוּס אֵין דֹּרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃ זָעַקְתִּי
אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי
חָסָה חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃ הַקְשִׁיבָה
חָשַׁב הַלְלָנָן דַּלּוֹתִי מְאֹד אֶל רָנָתִי כִּי׃
נָצַל הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אַמְצוּ מִמֶּנִּי׃
יָצָא סָגַר הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת
יָדָה כָּתַר אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּירוּ צַדִּיקִים
צָדַק גָּמַל עָלָי׃ כִּי תִגְמֹל

cxliii.

זָמַר מִזְמוֹר לְדָוִד
כָּלַל אָזַן יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל
חָנַן עָנָה תַּחֲנוּנָי בֶּאֱמֻנָתְךָ עֲנֵנִי׃
נוּא שָׁפַט וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט בְּצִדְקָתֶךָ׃
צָדַק פָּנָה אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ
אָיַב כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא
חָיָה דָּשֵׁא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְּמַחֲשַׁכִּים
כָּמֵת עוֹלָם וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי
עָלַם עָטַף בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי׃ זָכַרְתִּי
שָׁמַם יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְּכָל פָּעָלֶךָ
יוֹם הָגָה בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ פָּרַשְׂתִּי
עָשָׂה יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לְךָ
שָׂחַח סֶלָה׃ מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה
עָנָה כָּלָה רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
סָתַר מָשָׁל וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי
רָחַץ שָׁמַע בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי
יָדַע דֶּרֶךְ זוּ אֵלֶךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי
הָלַךְ נַפְשִׁי׃ הַצִּילֵנִי מֵאוֹיְבַי יְהוָה
נָצַל כַּסֵּה עָשָׂה אֵלֶיךָ נִסְתָּרְתִּי לַמְּדֵנִי עֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ
כִּי אַתָּה אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה

Pătiua.he.Tex.heb. pș.cxliiii. Trăsla.B.Hiero.Trăſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃ לְמַעַן
שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי׃ וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית
אֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃

cxliiij.

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי
הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעֹתַי
לַמְּדָה מִלְחָמָה׃ חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי
וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי
הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי׃ יְהוָה מָה
אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃
אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃
יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד נְגַע בֶּהָרִים
וְיֶעֱשָׁנוּ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם
שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ
מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם
רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם
דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר׃
אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ
בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ׃ הַנּוֹתֵן
תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד
עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי
מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר׃
אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִיעִים מְגֻדָּלִים
בְּנֹעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיּוֹת
מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל׃ מְזָוֵינוּ
מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן
צֹאנֵינוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת
בְּחוּצוֹתֵינוּ׃ אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים
אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה
בִּרְחֹבוֹתֵינוּ׃ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו׃

cxlv.

תְּהִלָּה לְדָוִד

אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ
וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃

deducet me in terram rectam. Propter nomẽ tuũ dñe viuificabis me: in iuſtitia tua educes de anguſtia aiam meã. Et in mia tua diſpdes inimicos meos: & pdes oẽs ligantes aiam meã: ego em̃ ſum ſeruus tuus.

Dauid. 144.

Benedictus dñs deus meus: qui docet manus meas ad preliũ digitos meos ad bellũ. Mia mea & fortitudo mea auxiliator meus & ſaluator meus mihi: ſcutũ meũ & in ipſo ſpauit: qui ſubiecit pplos mihi. Dñe quid est hõ qa gnoſcis eũ: filius hois quia cõputas eũ? Hõ vanitati aſſimilatus est: dies eius ſicut vmbra pertrãſiens. Dñe inclina celos tuos & deſcẽde: tange mõtes & fumigabũt. Micat fulgure & diſſipa eos: mitte ſagittã tuam & interfice illos. Extende manũ tuã de exceſſo: libera me & erue me de aquis multis de manu filiorũ alienorũ. Quorũ os locutũ est vanitatẽ: & dextera eorũ dextera mẽdacii. Deus cãticũ nouũ cãtabo tibi: in pſalterio decachordo pſallã tibi. Qui das ſalutẽ regibus: qui eruis dauid ſeruũ tuũ de gladio peſſimo. Libera me & erue me de manu filiorũ alienorum: quorũ os locutũ est vanitatẽ: & dextera eorũ dextera mendacii. Vt ſint filii nri ſicut plãtatio creſcẽs in adoleſcentia ſua: filie noſtre ſicut ãguli ornati ad ſimilitudinẽ templi. Prõptuaria noſtra plena: & ſuppfundentia ex hoc in illud: pecora nra in milibus & innumerabilia in cõpitis noſtris. Tauri nri pingues: nõ eſt iterruptio & nõ egreſſus: & nõ est vlulatus in plateis noſtris. Beatus populus cuius talia ſunt: btũs populus cuius dñs deus eius.

Laudatio dauid. 145.

Exaltabo te deus meus rex: & bñdicam noĩ tuo in eternum & ultra.

deducet me in trã rectã. Propter nomẽ tuũ dñe
ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε
viuificabis me. In equitate tua educes de tribulatiõe
ζήσεις με. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν
aiam meã. Et in mia tua diſpdes inimi-
ψυχήν μου. Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχ-
micos meos. Et perdes oẽs qui tribulãt ani-
θροὺς μου. Καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυ-
mã meã: qñ ego ſeruus tuus ſum.
χήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

Pſalmus dauid ad goliath. 143.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ πρὸς τὸν γολιάθ. ρμγ'.

Benedictus dñs deus meus. Qui docet ma- Ps.143.
Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου. Ὁ διδάσκων τὰς χεῖ-
nus meas ad preliũ: digitos meos ad bel-
ράς μου εἰς παράταξιν, τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλε-
lum. Mia mea & refugiũ meũ: ſuſceptor meus &
μον. Ἐλεός μου καὶ καταφυγή μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ Ps.17.
liberator meus: protector meus: & in quo ſperaui. Qui
ῥύστης μου, ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα. Ὁ
ſubdit populũ meũ ſub me. Dñe qd est hõ:
ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ. Κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος, Ps.8.
qz inotuiſti ei: aut filius hois: qz reputas eũ?
ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτῷ;
Homo vanitati ſimilis factus est: dies eius ſicut vmbra
Ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ
pretereũt. Dñe inclina celos tuos & deſcẽde: tãge
παράγουσι. Κύριε κλῖνον οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι, ἅψαι
mõtes & fumigabũt. Fulgura coruſcatiõe tua
τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. Ἀστραπὴν ἀσπαπὴν καὶ
diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas & cõ-
σκορπιεῖς αὐτούς, ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συν-
turbabis eos. Emitte manũ tuã de alto:
ταράξεις αὐτούς. Ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
eripe me & libera me de aquis multis: de manu
ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς
filiorũ alienorũ. Quorũ os locutũ ẽ vanitatẽ: & dex-
υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δε-
tera eorũ: dextera iniqtatis. Deus cãticũ nouũ cãtabo
ξιὰ αὐτῶν, δεξιὰ ἀδικίας. Ὁ θεὸς ᾠδὴν καινὴν ἄσομαί
tibi: in pſalterio decachordo pſallã tibi. Qui das
σοι, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι. Τῷ διδόντι
ſalutẽ regibus: qui redemiſti dauid
τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ Δαυὶδ
ſeruũ tuũ de gladio maligno. Eripe me &
τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς. Ῥῦσαί με καὶ
erue me de manu filiorũ alienorũ. Quorũ os locu-
ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλά-
tũ ẽ vanitatẽ: & dextera eorũ dextera iniqtatis. Quorũ
λησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. Ὧν
filii eorũ ſicut nouelle plãtate in iuuẽtute ſua.
οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἱδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν.
Filie eorũ cõpoſite: circhoma
Αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, πεπερικεκοσμημέ-
te vt ſimilitudo tẽpli. Prõptuaria eorũ plena: eru-
ναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ. Τὰ ταμεῖα αὐτῶν πλήρη, ἐξε-
ctãtia ex hoc in illud. Oues eorũ fe-
κτάται ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. Τὰ πρόβατα αὐτῶν πο-
toſe abũdãtes in greſſibus ſuis. Boues eo-
λύτοκα πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν. Οἱ βόες αὐ-
rũ craſſe. Nõ est ruina macerie: neq trã-
τῶν παχεῖς. Οὐκ ἔστι κατάπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ δι-
ſitus: neq clamor in plateis eorũ. Btũ di-
ξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν. Ἐμακα-
xerũt pplm cui hec ſunt: btus pplus cuius dñs
ρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά ἐστι, μακάριος ὁ λαὸς οὗ κύριος
deus eius. Laudatio dauid. 144.
ὁ θεὸς αὐτοῦ. Αἴνεσις τῷ Δαυίδ. ρμδ'.

Exaltabo te deus meus rex meus: & bene
Ὑψώσω σε ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλο-
dicã noĩ tuo in ſeculũ:
γήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.p̄s.cxlvi.Pritiua.heb.

145.

ε in seculū seculi. Per singulos dies bñdicā
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐυλογήσω
tibi: ε laudabo nomē tuū in seculū ε in seculū
σε, καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
seculi. Magnus dñs ε laudabilis nimis: ε magnitudi=
αἰῶνος. Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, καὶ τῆς μεγαλωσύ=
nis eius nō est finis. Gñatio ε gñatio laudabūt ope
νης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας. Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔρ=
ra tua: ε potētiā tuā pronūtiabit. Magnificen
γα σου, καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρέ=
tiā glorie sctitatis tue loquētur: ε mi=
πειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, καὶ τὰ θαυ=
rabilia tua narrabūt. Et virtutē terribiliū tuox
μάσιά σου διηγήσονται. Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου
dicēt: ε magnitudinē tuā narrabūt. Memoriā
ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται. Μνήμην τοῦ
abūdātie suauitatis tue eructabūt: ε tustitia
πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ
tua exultabūt. Miserator ε misericors dñs: pa=
σου ἀγαλλιάσονται. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μα=
tiēs ε multū misericors. Suauis dñs vniuersis:
κρόθυμος καὶ πολυέλεος. Χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι,
ε miserationes eius sup oia opa eius. Cōfi
καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐξομο=
teantur tibi dñe oia opa tua: ε scti
λογησάτωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ ὅσιοί
tui benedicāt tibi. Gloriā regni tui dicēt:
σου ἐυλογησάτωσάν σε. Δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι,
ε potētiā tuā loquētur. Vt notā faciāt fi
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι. Τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱ=
lijs hoium potētiā tuā: ε gloriā magni
οῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου, καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγα
ficētie regni tui. Regnū tuū regnū
λοπρεπείας τῆς βασιλείας σου. Ἡ βασιλεία σου βασιλεία
oium seculox: ε dominatio tua in omni gñatiōe ε
πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ
gñatiōe. Fidelis dñs in oib⁹ vbis suis: ε sctus in
γενεᾷ. Πιστὸς κύριος ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν
oibus opibus suis. Sustētat dñs oēs qui
πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς
corruunt: ε erigit oēs elisos.
καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατεῤῥαγιδίους.
Oculi oium in te sperant: ε tu das
Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν
escā illox in tpe opportūo. Aperis tu manū tuā: ε
τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ
imples oē aial refectiōe. Justus dñs in oibus
ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῷον εὐδοκίας. Δίκαιος κύριος ἐν πάσαις
vijs suis: ε sctus in oibus opib⁹ suis. Prope
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ἐγγὺς
dñs oibus inuocātibus eū: oibus inuo=
κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν, πᾶσι τοῖς ἐπικα
cātibus eū in vitate. Voluntatē timētiū se
λουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ. Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν
faciet: ε deprecationē eox exaudiet: ε saluos faciet e=
ποιήσει, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εἰσακούσεται, καὶ σώσει αὐ
os. Custodit dñs oēs diligētes se: ε
τούς. Φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ
oēs pctōres dispdet. Laudationē dñi lo=
πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει. Αἴνεσιν κυρίου λα
quet os meū: ε bñdicat oīs caro noi
λήσει τὸ στόμα μου, καὶ ἐυλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ
scō eius: in seculū ε in seculū seculi.
ἅγιον αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Alleluia aggei ε zacharie. 145.
Ἀλληλουϊὰ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμέ.

LAuda aia mea dñm: laudabo dñm in vita mea:
Αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, αἰνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου,
psallā deo meo quādiu sum. Nolite cōfidere in princip
ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχον=
bus in filijs hoium q̄bus nō est salus. Exibit
τας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἐξελεύσεται

'& vltra. h In oī die m bene
dicam tibi: n & laudabo
r nomē tuū p in sempiter
num q & iugiter. r Magn⁹
s dñs t & laudabilis u ni=
mis x & magnificētie ei⁹
y nō est inuentio. a Gene=
ratio b ad gñationē c lauda
bit b opa tua: c & fortitudi
nes tuas d annunciabunt.
e Decorem b glorie f ma=
gnitudinis tue h & verba
f mirabiliū tuorū m loqr.
n Et fortitudinē o horribi
liū tuorū p dicēt: q & ma=
gnitudines tuas r narra=
bunt. s Memoriā t multe
u bonitatis tue x loquen=
tur: t & iustitias tuas t lau=
dabunt. a Clemēs b & mi=
sericors c dñs: o patiens
t & multe g misatiōis. h Bo
nus t dñs x oībus: t & mi e
ius m i n vniuersa o opa ei⁹.
r Confiteantur tibi q dñe
r oia n opa tua: t & miseri=
cordes tui u bñdicāt tibi.
x Gloriā r regni tui t dicēt:
a & fortitudines tuas b lo=
quētur. c Vt ostēdāt b filii=
is c hoim f fortitudines ei⁹
e & gl'iam h decoris f regni
eius. h Regnū tuū f regnū
m oim n seculorū: o & po=
testas tua p in oi q gñatiōe
r & gñationē. s Sustentat
t dñs u oēs c corruētes: r &
erigit t omnes ∞∞∞∞∞∞∞∞
a iacētes. a Oculi b oim c ad
te e sperant: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
t & tu f das g eis t escā suā h in
tempore suo. ∞∞∞∞∞∞∞
t Aperis u manus tuas: o &
imples p omne q animal
r refectiōe. s Iustus t domi
nus u in oībus x vijs suis:
r & misericors s in oībus
a opibus suis. b Iuxta est
c dñs b oībus c qui inuocant
illū: f oībus g qui b inuocāt
illū t in veritate. h Placitū
t timentium se m faciet: n &
o clamorē eorū p exaudiet
q & saluabit eos. ∞∞∞∞∞
r Custodit e dñs u oēs x dili
gentes se: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
t & vniuersos a impios ∞
b conteret. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
c Laudationē e dñi c loque
tur f os meū: g & bñdicet
b oīs t caro h noī t sctō eius
m in eternum n & iugiter.

a Aleluia. 146.
LAuda c aia mea c do=
minum. f Laudabo
g dñm b in vita mea: t cāta=
bo h deo meo q diu sum.
m Nolite n cōfidere o in prī
cipibus: p in filio q homis
a cui f nō est c salus. n Egre=
dietur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

הַלֵּל	הַלְלוּיָהּ	
זַעֲרָה	זַכַּל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה	
גָּדַל	שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃ גָּדוֹל	
	יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ	
שָׁבַח	אֵין חֵקֶר׃ דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח	
עָשָׂה נָגַר	מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ׃	
כָּבַד	הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי	
פָּלָא שׁוּחַ	נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃ וְעֹזּוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ	
עָזַז יָרֵא	יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ זֵכֶר	
אָמַר סָפַר	רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃	
נָבַע רָנַן	חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם	
חָנַן רָחַם	וּגְדַל חָסֶד׃ טוֹב יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו	
יָדָה	עַל כָּל מַעֲשָׂיו׃ יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל	
חָסַד	מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃ כְּבוֹד	
נָבַר דָּבַר	מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃	
יָדַע	לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו	
	וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃ מַלְכוּתְךָ	
עָלַם מָשַׁל	מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ	
	בְּכָל דּוֹר וָדוֹר׃ סוֹמֵךְ יְהוָה	
סָמַךְ	לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל	
זָקַף	הַכְּפוּפִים׃ עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ	
כָּזַב שָׂבַר	וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃	
נָתַן	פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי	
פָּתַח שָׂבַע	רָצוֹן׃ צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו	
רָצָה צָדַק	וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְהוָה	
עָשָׂה קָרַב	לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ	
קָרָא	בֶּאֱמֶת׃ רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת	
שָׁמַע יָשַׁע	שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃	
שָׁמַר	שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת כָּל אֹהֲבָיו	
שָׁמַד	וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃	
הָלַל תְּהִלָּה	תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל	
בָּרַךְ	בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃	
עוֹלָם	הַלְלוּיָהּ cxlvj.	
הָלַל	הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה׃ אֲהַלְלָה	
חָיָה זָמַר	יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃	
נָדַב	אַל תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בֶּן אָדָם	
אֵין יָשַׁע	שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה׃ תֵּצֵא	
יָצָא		

Pritiua.he.Tex.heb. ps.cxlvii.

Trãsla.B.Iero.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ר רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא שוב
א אבדו עשתנתיו: אשרי שאל אל
ע יעקב בעזרו שברו על יהוה
מ אלהיו: עשה שמים וארץ את
ה הים ואת כל אשר בם השמר
א אמת לעולם: עשה משפט עלם שפט
ל לעשקים נתן לחם לרעבים
י יהוה מתיר אסורים: יהוה פקח נתר אסר
ע עורים יהוה זקף כפופים יהוה כף
א אהב צדיקים: יהוה שמר את צדק
נ גרים יתום ואלמנה יעודד נור יתם
ד ודרך רשעים יעות: ימלך יהוה עדד עות
ל לעולם אלהיך ציון לדר ודר דור
ה הללויה: הלל

cxlvii.

הללויה

כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נעם
נ נאוה תהלה: בונה ירושלם אוה הלל
י יהוה נדחי ישראל יכנס: בנה רחה
ה הרופא לשבורי לב ומחבש כנס רפא
ל לעצבותם: מונה מספר לכוכבים שנר חבש
כ לכלם שמות יקרא: גדול אדנינו עצב כבא
ב ורב כח לתבונתו אין מספר: נפל רבב
ע מעודד ענוים יהוה משפיל כוח בין
ר רשעים עדי ארץ: ענו ליהוה עדד ענה
ת תודה זמרו לאלהינו בכנור: שפל עגה
ה המכסה שמים בעבים המכין ידה כנר
ל לארץ מטר המצמיח הרים חציר: כסה כון
נ נותן לבהמה ללחמה לבני ערב עצב חצר
א אשר יקראו: לא בגבורת הסוס נתן
ר ברצה יקרא: לא בשוקי האיש יחפץ קרא נגר
ש יחפץ ולא בשוקי האיש ירצה: חפץ רצה
ע רוצה יהוה את יראיו את רצה
ה המיחלים לחסדו: שבחי יחל
ו ירושלם את יהוה הללי
א אלהיך ציון: כי חזק בריחי בריח
ש שעריך ברך בנין בקרבך: השם שום נבל
ש שלם גבולך חלב חטים ישביעך: שלם תמם
ע שנע

spūs eius & reuertetur in humū suā: in die illa peribunt cogitationes eius. Btūs cuius deus iacob auxiliator eius: spes eius in domino deo suo. Qui fecit celos & terram: mare & omnia que in eis sunt: qui custodit veritatē in sempiternū. Qui facit iudiciū calūniā sustinentibus: & dat panem esurientibus: dñs soluit vinctos. Dominus illuminat cecos: dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Dominus custodit aduenas: pupillum & viduam eriget: & viā impiorū conteret. Regnabit dominus in sempiternū: deus tuus sion in gñationē & gñationē. Aleluia. 147.

Laudate dominum quoniam bonum est canticum dei nostri quoniam decorum est: pulchra laudatio. Edificabit hierusalem dominus: eiectos israel congregabit. Qui sanat contritos corde: & alligat plagas eorū. Qui numerat multitudinē stellarū: & oēs nomine vocat. Magnus dominus noster: & multus fortitudie: & prudētie eius nō est numerus. Suscipiēs mansuetos dñs: humilians impios vsq; ad terrā. Cantate domino in cōfessione: cāite deo nostro in cithara. Qui operit celos nubibus & prebet terre pluuiā: & oriri facit in mōtibus germen. Qui dat iumētis panē suum: filiis eorū clamantibus. Non est in fortitudine equi voluntas eius: neq; in tibiis viri placetur ei. Placetur dño in his q timent eum: & expectāt misericordiā eius. Lauda hierusalē dominum: lauda deum tuum sion. Qui confortauit vectes portarū tuarū: benedixit filiis tuis in medio tui. Qui posuit terminū tuum pacem: & adipe frumenti saturauit te.

spūs eius: τ reuertet in trā suā. Ἐν ἡ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Ἐν illa die peribūt oēs cogitatiões eius: ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ. Btūs cuius deus iacob adiutor eius: spes eius Μακάριος οὗ ὁ θεὸς Ἰακὼβ βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ in dño deo ipsius. Qui fecit celū τ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. Τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ terrā: mare τ oia q̄ in eis. Qui cu τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Τὸν φυ stodit veritatē in seculū: q̄ facit iudiciū λάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιοῦντα κρίμα τοῖς iniuriā patiētib⁹: q̄ dat escā esurtētib⁹. Dñs sol ἀδικουμένοις, διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι. Κύριος λύ uit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs erigit ει πεπεδημένους, κύριος σοφοῖ τυφλούς, κύριος ἀνορθοῖ elisos: dñs diligit iustos: dñs custo κατερραγμένους, κύριος ἀγαπᾷ δικαίους, κύριος φυλάσ dit aduenas. Pupillū τ viduā suscipiet: σει τοὺς προσηλύτους. Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται, τ viā pctōr⁹ dispdet. Regnabit dñs in καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ. Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν seculū: de⁹ tuus sion in gñationē τ gñationē. αἰῶνα, ὁ θεός σου σιὼν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

Alleluia. 146.
Αλληλουϊα. ρμς'.

Laudate dñm qm̄ bonus psalmus: deo nro Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς ψαλμός, τῷ θεῷ ἡμῶν iocūda sit laudatio: edificās hierusalē dñs: dis ἡδυνθεὶη αἴνεσις, οἰκοδομῶν ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος, τὰς δια persiões israel cōgregabit. Qui sanat cō σπορὰς τοῦ ἰσραὴλ ἐπισυνάξει. Ὁ ἰώμενος τοὺς συντε tritos corde: τ alligat cōtritiões τριμμένους τὴν καρδίαν, καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα eor. Qui numerat multitudines stellar: τ oib⁹ eis no- αὐτῶν. Ὁ ἀριθμῶν πλῆθος ἄστρων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνό mina vocāt. Magnus dño nr: τ magna vtus ματα καλῶν. Μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἰσχὺς eius: τ sapiētie eius nō est numer⁹. Sus- αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Ανα cipiēs māsuetos dñs: humiliās at pctōres vsq; ad λαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως terrā. Precinite dño in cōfessiōe: psallite deo γῆς. Ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ nro in cithara. Qui operit celū in nubibus: ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. Τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, qui parat pre pluuiā. Qui pducit in mōtib⁹ fe- τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν. Τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρ nū: τ herbā seruituti hoium. Qui dat tum, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Διδόντι τοῖς iumētis escā ipor⁹: τ pullis corui⁹ κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων inuocātibus eū. Nō in fortitudine τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. Οὐκ ἐν τῇ δυνάσει τοῦ equi voluntatē habebit: neq; i tibijs viri bñpla ἵππου θελήσει, οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδο citū erit. Bñplacitū ē dño sup timētes eū: τ κεῖ. Εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ in eis qui sperāt sup mia eius. ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia aggei τ zacharie. 147.
Αλληλουϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμζ'.

Lauda hierusalē dñm: lauda deū tuū Αἴνει ἱερουσαλὴμ τὸν κύριον, αἶνει τὸν θεόν σου sion. Qm̄ cōfortauit seras portar⁹ tuar⁹: bñ σιών. Ὅτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου, εὐ dixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos λόγησε τοὺς υἱούς σου ἐν σοί. Ὁ τιθεὶς τὰ ὅρια σου pace: τ adipe frumēti saciat te. εἰρήνην, καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλᾷ σε.

Qui emittit eloquiū suū tre: velociter cur
Ο ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ, ἕως τάχους δρα=
ret sermo eius. Qui dat nuē sicā sicut lanā:
μεῖ τὸ λόγος αὐτοῦ. Διδόντος χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον,
nebulā sicut cinerē spargit. Mittit chrystallū
ὁμίχλην ὡσεὶ ἀποδὸν πάσοντος. Βάλλοντος κρύσαλλον
suū sicut bucellas: ante faciē frigoris eius quis
αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς, κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς
sustinebit? Emittet xbū suū: t liq̄faciet ea?
ὑποστήσεται; Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐ=
stabit spūs eius: t fluēt a=
τά, πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδα=
que. Qui annūciat xbū suū iacob: iu
τα. Ο ἀπαγγέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῷ Ἰακώβ, δικαι=
stitias t iudicia sua israel. Non fecit ta=
ώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραηλ. Οὐκ ἐποίησεν οὕ
liter oīi nationi: t iudicia sua nō manifestauit eis.
τως παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

Alleluia aggei t zacharie. 148.
Αλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμη.

LAudate dñz de celis: laudate eū
Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν
in excelsis. Laudate eū oēs angeli e=
ἐν τοῖς ὑψίστοις. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐ=
Dan. 3 c. Judith 16.f. us: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate
τοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. Αἰνεῖτε
eū sol t luna: laudate eū oēs stelle t
αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ
lumē. Laudate eū celi celoꝝ: t
τὸ φῶς. Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ
aqua q̄ sup celos: laudēt nomē
ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα
dñi. Quia ipe dixit t facta sunt: ipe mādā
κυρίου. Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλα=
uit t creata sunt. Statuit ea in seculū: t in
το καὶ ἐκτίσθησαν. Ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς
seculū seculi: preceptū posuit t nō prete
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πρόσταγμα ἔθετο καὶ οὐ παρε=
ribit. Laudate dñz de tra: dracones
λεύσεται. Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, δράκοντες
t oēs abyssi Ignis grando nix glacies
καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι. Πῦρ χάλαζα χιὼν κρύσταλλος
spūs procellaꝝ: que faciūt xbū eius.
πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ.
Montes t oēs colles: ligna fructifera t om=
Τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶ=
nes cedri. Bestie t vniuersa pecora: serpētes t
σαι κέδροι. Τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ
volucres pennate. Reges tre t oēs ppli:
πετεινὰ πτερωτά. Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
principes t oēs iudices tre. Iuuenes t vir
ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς. Νεανίσκοι καὶ παρ=
gines: senes cū iunioribꝰ: laudēt no
θένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνο
mē dñi: q̄ exaltatū est nomē eius solius. Confessio e=
μα κυρίου, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. Ἐξομολόγησις αὐ
tus sup tra t celū: t exaltabit cornu ppli sui. Hymnꝰ oi
τοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ, καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ. Ὕμνος πᾶ
bus sctis eius: filijs israel: pplo appropiquāti sibi.
σι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

Alleluia. 149.
Αλληλούϊα. ρμθ.

QCantate dño cāticū nouū: laus eius
Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἡ αἴνεσις αὐτοῦ
in ecclesia sctoꝝ. Letetur israel in eo qui
ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων. Εὐφραινέσθω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ
facit eū: t filij sion exultēt in
ποιήσαντι αὐτόν, καὶ υἱοὶ Σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ
rege suo. Laudēt nomē eius in choro:
βασιλεῖ αὐτῶν. Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,

'Qui emittit eloquium
suum terre: velociter
currit verbū ei?. Qui
dat niuem quasi lanā:
prunas quasi cinerem
spargit. Proiicit glaci
em suam quasi bucellas
ante faciem frigoris e=
ius quis stabit? Mittet
verbū suū & soluet illa:
spirabit spū suo & flu=
ent aque. Qui annūci=
at verbū suū iacob: pā=
cepta sua & iudicia sua
Israel. Non fecit simili
ter omni genti: & iudi
cia sua non cognoscēt.
Aleluia.

Aleluia. 148.

LAudate dominum
de celis: laudate eū in excelsis.
Laudate eum omnes
angeli eius: laudate e=
um oēs exercitus eius.
Laudate eū sol & luna:
laudate eum omnes
stelle luminis. Laudate
eum celi celorum:
& aque que super ce=
los sunt: Laudent
nomē domini: quoni=
am ipse mandauit
& creata sūt. Et statuit
ea in eternū & in seculū:
preceptū dedit & non
preteribit. Laudate
dominum de terra:
dracones & omnes
abyssi. Ignis grando
nix glacies:
ventus turbo q̄ facitis
fermonē ei?. Montes
& oēs colles: lignū fru
ctiferū & vniuerse cedri
Bestie & oīa iumenta:
reptilia & aues volan=
tes. Reges terre & om
nes populi: principes & vniuersi
iudices terre. Iuuenes
& virgines: senes cum
pueris: Laudēt nomē
dñi: qm̄ sublime
nomen eius soli?: gloria
eius in celo & in terra.
Et exaltauit cornu
populi sui: laus
omnibus sanctis eius:
filiis israel populo
appropinquanti sibi.
Aleluia.

Aleluia. 149.

QCantate domino
cānticum nouum:
laus eius in cōgregatio
ne sanctorum. Letetur
israel in factore suo: fi
lii sion exultent
in rege suo. Laudēt no=
men eius in choro:

שִׁלַּח אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה
יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר
כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ
שָׁלְכוֹ כְּפִיתִים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד:
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וימסם יַשֵּׁב רוּחוֹ
יָחֲלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָו לְיַעֲקֹב
חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא
עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל
יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

cxlviii

הַלְלוּיָהּ

הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם
הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל
מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו:
הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל
כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם
וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה
וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם
חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת
יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל
תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר
רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים
וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר
כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים
וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים:
יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב
שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל
חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ
הַלְלוּיָהּ:

cxlix.

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ
בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל

Pritiua.be. Tex.heb. ps.cl. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina.

בְּתֹף וְכִנּוֹר חַמְרוּ לוֹ ׀ נֵ֫י רוֹמָה כְּנֹר
יְהוָה בְּעַמּוֹ יָפְאֵר עֲנָוִים יְפַאֵר יְשׁוּעָה׃ זָמַר רָצָה
יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל עָנָה
מִשְׁכְּבוֹתָם׃ רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם יָשַׁע עָלַז
וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם ׃ לַעֲשׂוֹת כָּבַד רָנַן
נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכָחוֹת בַּלְאֻמִּים׃ שָׁבַע נָרַן
לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים פָּעָה
וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל׃ לַעֲשׂוֹת יָבַח לְאֹם
בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל זָקַק בָּגַד
חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ׃ cl. עָשָׂה שָׁפַט
כָּתַב
חָסַד

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל

בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ רְקִיעַ עֻזּוֹ׃ רָקַע עָזַז
הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב
גֻּדְלוֹ׃ הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר שָׁפַר
הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר׃ הַלְלוּהוּ כִּנּוֹר
בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים תֵּבֵל חָלַל
וְעוּגָב׃ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע מִן
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃ כֹּל רוּעַ
הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃ הָלַל

in tympano & cithara cãtẽt ei. Quia complacet sibi dñs in pplo suo: exaltabit mãsuetos in iesu. Exultabũt sancti in gloria: laudabunt in cubilibus suis. Exaltatiões dei in gutture eorũ: & gladii ancipites in mãibus eorũ. Ad faciẽdã vindictã in gentibus: increpatiões in populis. Vt alligẽt reges eorũ in catenis: & inclytos eorum in cõpedibus ferreis. Vt faciant in eis iudicium scriptum: decor est oĩbus sanctis eius. Aleluia.

Aleluia. 150.

LAudate deum in sctõ eius: laudate eũ in fortitudine potẽtie eius. Laudate eũ in fortitudinibus eius: laudate eũ iuxta multitudinem magnificẽtie fue. Laudate eũ in clãgore buccine: laudate eũ in psalterio & cithara. Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in cordis & orgão. Laudate eũ in cymbalis sonãtibus: laudate eũ in cymbalis tinnientibus. Omne qd spirat laudet dominũ. Aleluia.

in tympano τ psalterio psallant ei. Qui bñple ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ. Ὅτι εὐδο
citũ ẽ dño in pplo suo: τ exaltabit mãsuetos in salute. κεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
Exultabũt scti in gria: τ letabũtur in cubi Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ, καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοι
libus suis. Exultatiões dei in gutture eor: τ τῶν αὐτῶν. Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ
gladij ancipites in mambus eor. Ad faciẽdã vin di ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τοῦ ποιῆσαι ἐκδί
ctã in natiõibus: icrepatiões in pplis. Ad alligãdos κησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ δῆσαι τοὺς
reges eor in cõpedibus: τ nobiles eor in ma βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χει
nicis ferreis. Vt faciãt in eis iudiciũ cõscri ροπέδαις σιδηραῖς. Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρῖμα ἔγγρα
ptũ: gria hec erit oĩbus sctis eius. φον, δόξα αὕτη ἔσται πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

Alleluia. 150.

Αλληλούϊα. ρν.

LAudate deũ in sctis eius: laudate eũ in firmamẽto vtutis eius. Laudate eũ in virtutibus eius: laudate eũ scõm multitudinẽ magnitudinis eius. Laudate eũ in sono tube: laudate eũ in psalterio τ cithara. Laudate eũ in tympano τ choro: laudate eũ in chordis τ organo. Laudate eũ in cymbalis bñsonãtibus: laudate eũ in cymbalis tubilationis. Oĩs spũs laudet dñm.

Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυ
νασείαις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλω
σύνης αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, αἰνεῖτε
ἀλαλαγμοῦ. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

Explicit psalterium.

Prologus.

EPISTOLA ſancti Hieronymi preſbyteri ad Chromacium & Heliodorum Epiſcopos de libris Salomonis.

VNGAT EPISTOLA quos iungit ſacerdotium: immo charta non diuidat quos Chriſti nectit amor. Cōmentarios i Oſee amos & Zachariā: malachiā quoq; poſcatis. Scripſiſſem ſi licuiſſet pre valitudine. Mittitis ſolatia ſumptuum: notarios noſtros & librarios ſuſtentatis vt vobis potiſſimum noſtrum deſudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diuerſa poſcentium quaſi aut equum ſit me vobis eſurientibus & aliis laborare: aut in ratione dati & accepti: cuiq; preter vos obnoxius ſim. Itaq; longa egrotatione fractus: ne penitus hoc anno reticerem: & apud vos mutus eſſem: triduī opus nomi ni veſtro conſecraui interpretationem videlicet trium Salomonis uoluminum: maſloth quod Hebrei parabolas: vulgata autem editio prouerbia vocat: coheleth quē grece eccleſiaſten: latine contionatorem poſſumus dicere: ſiraſirim quod in lingua noſtra vertitur canticū canticorum. Fertur & panaretos Ieſu filii ſirach liber: & alius pſeudographus qui ſapientia Salomonis inſcribitur. Quorum priorem hebraicum repperi: non eccleſiaſticum vt apud latinos: ſed parabolas prenotatum. Cui iuncti erant eccleſiaſtes & canticum canticorum: vt ſimilitudinem Salomonis non ſolum numero librorum: ſed etiam materiarum genere coequaret. Secundus apud hebreos nuſq; eſt: quia & ipſe ſtilus grecam eloquentiam redolet: & nonnulli ſcriptorum veterum hunc eſſe iudei Philonis affirmant. Sicut ergo iudith & tobie & machabeorum libros legit quidem eos eccleſia: ſed inter canonicas ſcripturas nō recipit: ſic & hec duo uolumina legat ad edificationem plebis: non ad autoritatem eccleſiaſticorum dogmatum confirmandam. Si cui ſane ſeptuaginta interpretum magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatam. Neq; enim noua ſic cudimus vt vetera deſtruamus. Et tamen cum diligentiſſime legerit: ſciat magis noſtra ſcripta intelligi: que non in tertiū vas tranſfuſa coacuerint: ſed ſtatim de prelo puriſſime commendata teſte: ſuum ſaporem ſeruauerint.

Explicit epiſtola ſancti Hieronymi.

Incipit prologus in libros eoſdem.

RIBVS nominibus vocatus fuiſſe Salomonē ſcripture manifeſtiſſime docent. Pacificus id eſt Salomonē: & idida. hoc eſt dilectum domini: & quod nūc dicitur coheleth idē eccleſiaſten. Eccleſiaſtes autem greco ſermōe eſt appellatus: quia cœtum. i. eccleſiam congreget quem nos nuncupare poſſumus contionatorem: eo q̄ loquatur ad populum: & ſermo eius nō ſpecialiter ad vnum ſed ad vniuerſos dirigatur generaliter. Porro pacificus & dilectus domini ab eo q̄ regno eius pax fuerit: & eum dominus dilexerit appellatus eſt. Nam & pſal. xliiii. & lxxi. dilecti & pacifici titulo prenotātur. Qui tamē & ſi ad prophetiam chriſti eccleſieq; pertinentes: felicitatem & vires Salomonis excedunt: tamen ſecundum hiſtoriam ſuper Salomonem ſcripti ſunt. Itaq; iuxta numerum vocabulorum tria volumina edidit. prouerbia: eccleſiaſten: canticum canticorum. In prouerbiis paruulum docens: & quaſi de officiis per ſententias erudiens. Vnde & ad filiū ſermo crebro repetitur. In eccleſiaſten vero mature virum etatis inſtituens: ne quicq; in mundi rebus putet eſſe perpetuū: ſed caduca & breuia vniuerſa que cernimus. Ad extremum iam conſumatum virum & calcato ſeculo preparatum: in canticis canticorum ſponſe iungit amplexibus. Niſi enim prius reliquerimus vitia: & pōpis ſeculi renunciantes expeditos nos ad aduentum prepararimus: non poſſumus cantare canticum canticorum. Sed & hoc diligentius attendendum: tres libros autore diuerſo eſſe intitulatos. In prouerbiis enim notātur prouerbia Salomonis filii Dauid regis Iſrael. In eccleſiaſten vero verba eccleſiaſtes filii dauid regis hieruſalem. Superfluum quippe eſt iſrael hic: quod male in grecis & latinis codicibus inuenitur. In cantico autem canticorum nec filius dauid nec rex iſrael ſiue hieruſalem preſcribitur: ſed tantum canticum canticorum Salomonis. Sicut enim prouerbia & rudis inſtitutio ad duodecim tribus & ad totum pertinet Iſrael. & quomodo contemptus mundi nō niſi metropolitis conuenit: hoc eſt habitatoribus in hieruſalem: ita canticum canticorum ad eos proprie pertinet qui tātum ſupna deſiderant. Ad incipientes & proficientes & paterna dignitas & regni proprii merito vendicatur auctoritas. Ad perfectos vero vbi non timore eruditur ſed amore: proprium nomen ſufficit: & equalis magiſter eſt & neſcit eſſe ſe regem. Que omnia referuntur ad Chriſtum.

Incipit alius Prologus.

RES libros Salomonis. i. prouerbia: eccleſiaſten: canticum cāticorum: veteri. lxx. interpretum autoritati reddidi vel antepoſitis lineis ſuperflua que q̄ deſignans: vel ſtellis titulo prenotatis: ea que minus habebantur interſerens. vt plenius paula & euſtochium cognoſcatis quid in libris noſtris minus ſit: quidve redundet. Nec non etiā illa que imperiti trāſlatores male in linguam noſtram de greco ſermone verterant oblitterans & antiquans: curioſiſſima veritate correxi. Et vbi prepoſtero ordine atq; peruerſo ſententiarum fuerat lumen ereptum: ſuis locis reſtituēs feci itelligi quod latebat. Porro in eo libro qui a pleriſq; ſapientia Salomonis inſcribitur: & in eccleſiaſtico quem eſſe Ieſu filii ſyrach nullus ignorat: calamum temperaui: tantummodo canonicas ſcripturas vobis emendare deſiderans: & ſtudium meū certis magis q̄ dubiis commendare. Ideo greco & hebreo prefatiuncula vtraq; in libro premiſſa eſt: quia nonnulla de greco hoc ad illuminationem ſenſus & legentis edificationem vel inſerta hebraice tranſlationi: vel extrinſecus iūcta ſunt. Et idcirco q legis ſemp peregrina memento.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

לָדַעַת חָכְמָה וּמוּסָר לְהָבִין אִמְרֵי

בִינָה׃ לָקַחַת מוּסַר הַשְׂכֵּל צֶדֶק

וּמִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים׃ לָתֵת פְּתָאיִם

עָרְמָה לְנַעַר דַּעַת וּמְזִמָּה׃ יִשְׁמַע

חָכָם וְיוֹסֶף לֶקַח וְנָבוֹן תַּחְבֻּלוֹת

יִקְנֶה׃ לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה דִּבְרֵי

חֲכָמִים וְחִידֹתָם׃ יִרְאַת יְהוָה

רֵאשִׁית דַּעַת חָכְמָה וּמוּסָר אֱוִילִים

בָּזוּ׃ שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל

תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃ כִּי לִוְיַת חֵן הֵם

לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃

בְּנִי אִם יְפַתּוּךָ חַטָּאִים אַל תֹּבֶא׃

אִם יֹאמְרוּ לְכָה אִתָּנוּ נֶאֶרְבָה

לְדָם נִצְפְּנָה לָנָקִי חִנָּם׃ נְבַלְּעֵם

כִּשְׁאוֹל חַיִּים וּתְמִימִים כְּיוֹרְדֵי

בוֹר׃ כָּל הון יָקָר נִמְצָא נְמַלֵּא

בָתֵּינוּ שָׁלָל׃ גּוֹרָלְךָ תַּפִּיל בְּתוֹכֵנוּ

כִּיס אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּנוּ׃ בְּנִי אַל

תֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אִתָּם מְנַע רַגְלְךָ

מִנְּתִיבָתָם׃ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרָע יָרוּצוּ

וימהרו לשפך דם׃ כי חנם מזרה

חרשת בעיני כל בעל כנף׃

והם לדמם יארבו יצפנו לנפשתם׃

כן ארחות כל בצע את

נפש בעליו יקח׃ חכמות בחוץ

תרנה ברחבות תתן קולה׃

בראש המיות תקרא בפתחי

שערים בעיר אמריה תאמר׃ עד

מתי פתיים תאהבו פתי וליצים

לצון חמדו להם וכסילים ישנאו

דעת׃ תשובו לתוכחתי הנה אביעה

לכם רוחי אודיעה דברי אתכם׃

יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי

ואין מקשיב׃ ותפרעו כל עצתי

Incipit liber ꝓuerbiorū.

PArabole salomonis filii dauid regis israel: ad sciendā sapientiā & disciplinā. Ad intelligenda verba prudentie. & suscipiēdā eruditionē doctrine iustitiā & iudiciū & equitatē. Vt detur paruulis astutia: & adolescenti scientia & intellectus. Audiens sapiēs sapientior erit: & intelligēs gubernacula possidebit. Animaduertet parabolā & interptationē verba sapientum & enigmata eorū. Timor dñi initiū sapie: sapiētiā atq; doctrinam stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinam patris tui: & ne dimittas legē mris tue. Vt addatur gratia capiti tuo & torques collo tuo. ∞∞∞ Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. Si dixerint veni nobiscū insidiemur sanguini: abscondamus tendiculas cōtra insontē frustra. Deglutiamus eū sicut infernus viuentē & integrū q̄si descendētem in lacū. Oēm preciosā substātiā reperiem: implebim domos nras spoliis. Sortē mitte nobiscū marsupiū sit vnū oium nostrū. Fili mi ne ambules cū eis: prohibe pedem tuū a semitis eor. Pedes enī illorū ad malū curr unt: & festināt vt effundāt sanguinē. Frustra ālat facitur rete ante oculos pennatorum. ∞∞∞ Ipsi quoq; cōtra sanguinē suū insidiātur: & moliūtur fraudes cōtra aias suas. Sic semite oīs auari: animas possidentiū rapiūt. Sapientia foris predicat: in plateis dat vocem suam. ∞∞∞∞∞∞∞ In capite turbarum clamitat in foribus portarum vrbis proferet verba sua dicēs Vsquequo paruuli dilligitis infantiam: & stulti ea que sibi sunt noxia cupient: & imprudentes odibunt ∞ scientiā. Conuertimini ad correptionē meā. En pferā vobis spūm meū: odnā vobis verba mea. Quia vocauī & renuistis: extēdi manū meā & nō fuit qui aspiceret. Despexistis oē cōsiliū meū:

PARABOLE SALOMONIS.
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Parabole salomonis filij dauid: qui regnauit in israel: ad sciendū sapiam & disciplinā: ad itelligēdū q̄ dicta prudētie: & suscipiēdas q̄ luolutiones simonū & solutiones enigmatū: ad itelligēdā q̄ iustitiā verā: & iudiciū dirigendū: vt det simplicib⁹ astutiā: puero ūt nouo sensū q̄ cogitationē, & intellectū: hec cū audiēs sapiēs sapiētior erit. at itelligēs gubernationē possidebit. aiaduertet q̄ parabolā & tenebrosū sermonē: dicta q̄ sapientū & enigmata. Initiū sapie timor dñi: itellectus ūt bonus oibus facientib⁹ eū. pietas ūt in deū initiū sensus: sapiam ūt & disciplinā impij despiciēt. audi fili leges patris tui: & ne repellas statuta matris tue. coronā em gratiarū suscipies tuo capiti: & torquē aureū circa tuū collū. Fili ne te deceperint viri impij: neq; volueris. si aduocauerint te: dicētes: veni nobiscū cōsulta sanguinis: absc̄ondam⁹ ūt in terrā viri iustū frustra: deglutiam⁹ ūt eū sicut infernus viuentē: & tollam⁹ eū memorātū de terra: possessionē preciosam reciptam⁹: implebim⁹ ūt domos nostras spoliis: ut det sim sortē mitte in nobis & marsupiū vnū sit nobis. He ambules vias cū eis: deprime pedē tuū a semitis eor. nā pedes illorū ad malitiā currūt. & festinātes sūt ad effundēdū sāguinē. nō em frustra extēdunt retia pēnatis: tpi em mortis ptm dicipātes thesaurizāt sibi ipsi mala: iste vie sūt oium pficientiū iniq̄. nā impietatē suā aiam auferūt. sapia in egressib⁹ laudat: in ūt plateis audactā simonis habēt. In sūmis ūt murīs pdicat: in ūt portis ciuitatis cōfidēs vicit. q̄nto tpe inocētes iherebūt iusticie nō cōfundent. at stulti iniurte exūtes desideratores: impij facti odio habuerūt sensū & obnoxij facti sūt redargutionib⁹. ecce proferā vobis mei spūs verbū. vocebo ūt vos meū simonē. & nō attēdebatis. sed irrita faciebatis mea cōsilia.

Παροιμίαι σολομῶντος υἱοῦ δαυίδ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραήλ, γνῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν, καὶ συνεῖναι λόγους φρονήσεως, καὶ δέξασθαι παιδείαν συνέσεως δικαιοσύνης καὶ κρίσεως καὶ εὐθύτητος, ἵνα δῷ ἀκάκοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν. ὁ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται· ὁ δὲ νοήμων κυβερνητὴν κτήσεται· νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου· σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν· εὐσέβεια ἐν θεοῦ ἀρχὴ αἰσθήσεως, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξουθενήσουσιν. Ἄκουε υἱὲ νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώσῃ θεσμοὺς μητρός σου· στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῇ κορυφῇ, καὶ τορκὶς περὶ σῷ τραχήλῳ. Υἱέ μὴ σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς, μὴ δὲ βουληθῇς· ἐὰν παρακαλέσωσί σε, λέγοντες, ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν κοινώνησον αἵματος, κρύψωμεν δὲ ἐν γῇ ἄνδρα δίκαιον ἀδίκως, καταπίωμεν δὲ αὐτὸν ὥσπερ ᾅδης ζῶντα, καὶ ἀρῶμεν αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς, τὴν κτῆσιν αὐτοῦ πᾶσαν πολυτελῆ καταλαβώμεθα, πλήσωμεν δὲ οἴκους ἡμέτερα σκύλων, λὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, καὶ μαρσίπιον εἷς ἔστω πᾶσιν ἡμῖν. Μὴ πορεύθῃς ὁδοὺς μετ' αὐτῶν, ἔκκλινον πόδα σου ἀπὸ τρίβων αὐτῶν· οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι, καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα· διὰ τοῦτο μάτην ἐκτείνονται δίκτυα πτερωτοῖς, αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά, οὕτω καὶ αἱ ὁδοὶ εἰσὶν πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἀνόμα· τὴν γὰρ ἀσέβειαν τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται· σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ πλατείαις παῤῥησίαν ἄγει. Ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κυρίευσε· καὶ ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θαῤῥοῦσα λέγει· ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι ἔχωσι τῆς δικαιοσύνης δυκ αἰσχυνθήσονται· οἱ δὲ ἄφρονες ἀδίκως ἐξάπτοντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς μισοῦντες ἐμοὶ ἑκουσίως ἔσονται ἀναίσθητοι καὶ ὑπεύθυνοι ἐλέγχοις. ἰδοὺ προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν· διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον· καὶ οὐ προσείχετε· ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς·

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. | Trãsla.B.Hie. | Tex.he.Prouer.ij. | Pũctua.heb.

at meis redargutiõib⁹ nõ itẽdebatis. Igitur
τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσείχετε· Τοιγαροῦν κἀγὼ τῷ ὑ
stro interitu irridebo. ꝓtra gaudebo aũt qñ
μετέρα ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι· καταχαροῦμαι δὲ ὁπόταν
cũq; supuenerit vobis gnities. t qñ aduenerit vobis subito tu
ἔλθῃ ὑμῖν ὀλέθρος· καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θό=
mult⁹: et subuersio tanq̃ tẽpestas affuerit: autq̃ vene
ρυβος, ἢ δὲ καταιγὶς ὁμοίως καταγίδι πᾶσι, ἡνίκα ἔρχη
rit vobis ẽbulatio t obsessio. erit .n. qñ inuocabit
ται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέση
tis me: ego aũt nõ exaudiam vos. q̃rent me mali:
σθέ μι, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· ζητήσουσί με κακοί,
t nõ inuenient. odio hũerũt .n. sapiam: at timorẽ
καὶ οὐχ εὑρήσουσιν· ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον
dñi nõ receperũt: neq; voluerũt meis attẽdere consi
κυρίου οὐ προείλοντο, οὐδὲ ἠθέλησαν ἐμαῖς προσέχειν βου
liis. subsãnauerũt aũt meas redargutiões. igit cõedent
λαῖς· ἐμυκτήρισαν δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους· τοιγαροῦν ἔδονται τῆς
frue vie fructꝰ: t frue iniquitatis im=
ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλη
plebunt. qñ .n. iurtã fecerit pultis: interficient: t
σθήσονται· ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται, καὶ
indñtio ipios pdet. at me audiẽs habitabit
ἐξετασμὸς ἀσεβεῖς ὀλεῖ. ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει
in spe: t dẽscet absq; trore ab omni malo.
ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ca. 2

FIli si suscipiẽs simonẽ met ꝑcepti abscõderis penes
Υἱὲ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμὴν ἐντολὴν κρύφῃ παρὰ σε
te ipm: audiet sapiam auris tua: t adijcies
αυτῷ, ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου, καὶ προσβαλεῖς
cor tuũ i intellectũ: adijcies aũt ipm in admoni
καρδίαν σουὰς σύνεσιν, προσβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ νουθέτη
tionẽ filio tuo. si .n. sapiam inuocaueris: t intel
σιν τῷ υἱῷ σου. ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ, καὶ τῇ συ
lectui dederi vocẽ tuã: at sensum q̃sieris magna
νέσει δῶς φωνήν σου, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλῃ τῇ
voce: t si q̃sieris eam q̃si argẽtũ t sicut thesauros
φωνῇ, καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροὺς
scrutat⁹ fueris illam: tũc intelliges timorẽ dñi: t scien=
ἐξερευνήσῃς αὐτήν, τότε συνήσεις φόβον κυρίου, καὶ ἐπι=
tiã dei inuenies. q⁹ dñs dat sapiam: t ex
γνώσιν θεοῦ εὑρήσεις· ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ἀπὸ
facie ei⁹ cognitio t intellectus: t thesaurizat di=
προσώπου αὐτοῦ γνῶσις καὶ σύνεσις, καὶ θησαυρίζει τοῖς κα
rigẽtib⁹ salutẽ. proteget aũt viam eox: ad ser
τορθοῦσι σωτηρίαν· ὑπεραστιεῖ δὲ τὴν πορείαν αὐτῶν, τ φυ
uãdũ viã iustificationũ t viam eox q̃ reuerẽs eũ cu=
λάξαι ὁδὸν δικαιωμάτων, καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν διά
stodiet. tũc intelliges iustitiam t iudiciũ: t di=
φυλάξει· τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρῖμα, καὶ κατορ
riges omnes semitas bonas. Si .n. venerit sapia in
θώσεις πάντας ἄξονας ἀγαθούς. Ἐὰν γὰρ ἔλθῃ σοφία εἰς
tuã mentẽ: at sensus tue aie pulcher esse uidebit:
σὴν διάνοιαν, ἡ δὲ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξει,
cõsiliũ bonũ custodiet te: cogitatio aũt scientiã suabit te: vt
βουλὴ καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ὁσία τηρήσει σε, ἵνα
eruat te a via mala t a viro loquen
ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦν=
te nihil fidele. ve q̃ relinquũt vias rectas
τος μηδὲν πιστόν. ὦ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας
vt ambulẽt in vijs tenebrar⁹. ve q̃ letantur
τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους. ὦ οἱ εὐφραινόμενοι
in malis t gaudent in subuersione mala: quor⁹
ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ καταστροφῇ κακῇ, ὧν αἱ
semite puerse t curue: orbite eox:
τρίβοι σκολιαὶ καὶ καμπύλαι, αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
ad longe te faciendũ a via recta: t alie=
τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλό
num iuste sententie. Fili ne te ꝓterẽdat ma=
τριον τῆς δικαίας γνώμης. Υἱὲ μή σε καταλάβῃ κα=
lũ cõsiliũ: q̃ reliquit
κὴ βουλή, ἣ ἀπολιποῦσα

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pñtíua.hcb.Tex.be.Prouer.iij.

אֱלוֹף ׀ נְעוּרֶיהָ ׃ ואת ״ נְרִית ״ אֱלֹף נָעַר
אֱלֹהֶיהָ ׀ שָׁכֵחָה ׃ כִּי ׀ שָׁחָה ׀ אֶל ״ כְּרֵת
מָוֶת ״ בֵּיתָהּ ׃ וְאֶל ׀ רְפָאִים ׀ מַעְגַּלֹתֶיהָ׃
כָּל ׀ בָּאֶיהָ ׀ לֹא ׀ יְשׁוּבוּן ׃ וְלֹא ׀ בוא שוב
יַשִּׂיגוּ ׃ אָרְחוֹת ׀ חַיִּים ׃ לְמַעַן ׀ נָשַׁג
תֵּלֵךְ ׀ נְתִיבוֹת ׃ טוֹבִים ״ וְאָרְחוֹת ״ יָלַךְ
צַדִּיקִים ׀ תִּשְׁמֹר ׃ כִּי ׀ יְשָׁרִים ׀ צָדַק שָׁמַר
יִשְׁכְּנוּ ׀ אֶרֶץ ׃ וּתְמִימִים ׀ יִוָּתְרוּ ׀ שָׁכַן תָּמַם
בָּהּ׃ ׀ וּרְשָׁעִים ׀ מֵאֶרֶץ ׀ יִכָּרֵתוּ ׀ יָתַר כָּרַת
וּבוֹגְדִים ׀ יִסָּחוּ ׀ מִמֶּנָּה׃ בָּגַד נָסַח

Cap.iij.

בְּנִי ׀ תּוֹרָתִי ׀ אַל ׀ תִּשְׁכָּח ׀ ירה שכח
וּמִצְוֹתַי ׀ יִצֹּר ׀ לִבֶּךָ׃ כִּי ׀ אֹרֶךְ ׀ יָמִים צוה נצר
וּשְׁנוֹת ׀ חַיִּים ׃ וְשָׁלוֹם ״ יוֹסִיפוּ ׀ לָךְ׃ יום שנה
חֶסֶד ״ וֶאֱמֶת ׀ אַל ׀ יַעַזְבֻךָ ׀ קָשְׁרֵם שלם יחף
עַל ׀ גַּרְגְּרֹתֶיךָ ׀ כָּתְבֵם ׀ עַל ׀ לוּחַ ׀ לִבֶּךָ׃ עזב
וּמְצָא ׀ חֵן ׀ וְשֵׂכֶל ׀ טוֹב ׀ בְּעֵינֵי ׀ אֱלֹהִים
וְאָדָם׃ ׀ בְּטַח ׀ אֶל ״ יְהוָה ״ בְּכָל ׀ לִבֶּךָ
וְאֶל ׀ בִּינָתְךָ ׀ אַל ׀ תִּשָּׁעֵן׃ בְּכָל ׀ דְּרָכֶיךָ שען
דָּעֵהוּ ׀ וְהוּא ׀ יְיַשֵּׁר ׀ אֹרְחֹתֶיךָ׃ אַל ׀ יָדַע יָשַׁר
תְּהִי ׀ חָכָם ׀ בְּעֵינֶיךָ ׀ יְרָא ׀ אֶת ׀ יְהוָה ׀ היה
וְסוּר ׀ מֵרָע׃ רְפָאוֹת ״ תְּהִי ״ לְשָׁרֶךָ ׀ רוע שרר
וְשִׁקּוּי ׀ לְעַצְמוֹתֶיךָ׃ כַּבֵּד ׀ אֶת ׀ יְהוָה עשה
מֵהוֹנֶךָ ״ וּמֵרֵאשִׁית ׀ כָּל ׀ תְּבוּאָתֶךָ׃ בוא
וְיִמָּלְאוּ ׀ אֲסָמֶיךָ ׀ שָׂבָע ׀ וְתִירוֹשׁ ׀ יְקָבֶיךָ ׀ מלא ירש
יִפְרָצוּ׃ ׀ מוּסַר ׀ יְהוָה ׀ בְּנִי ׀ אַל ׀ תִּמְאָס פרץ יסר
וְאַל ״ תָּקֹץ ״ בְּתוֹכַחְתּוֹ ׃ כִּי ׀ אֶת ׀ קוץ מאס
אֲשֶׁר ׀ יֶאֱהַב ׀ יְהוָה ׀ יוֹכִיחַ ״ וּכְאָב ׀ אֶת ׀ אהב ירח
בֵּן ׀ יִרְצֶה׃ אַשְׁרֵי ׀ אָדָם ׀ מָצָא ׀ חָכְמָה רצה
וְאָדָם ׀ יָפִיק ׀ תְּבוּנָה׃ כִּי ׀ טוֹב ׀ כַּחְרָהּ פוק בין
מִסְחַר ״ כֶּסֶף ״ וּמֵחָרוּץ ׀ תְּבוּאָתָהּ׃ חרץ
יְקָרָה ׀ הִיא ׀ מִפְּנִינִים ׀ וְכֹל ׀ חֲפָצֶיךָ ׀ פנה
לֹא ׀ יִשְׁווּ ׀ בָהּ׃ אֹרֶךְ ׀ יָמִים ׀ בִּימִינָהּ שוה יום
בִּשְׂמֹאולָהּ ׀ עֹשֶׁר ׀ וְכָבוֹד׃ דְּרָכֶיהָ ׀ דַרְכֵי שמל ימן
נֹעַם ׀ וְכָל ׀ נְתִיבֹתֶיהָ ׀ שָׁלוֹם׃ ״ עֵץ כבד נתב
חַיִּים ׀ הִיא ׀ לַמַּחֲזִיקִים ׀ בָּהּ ׀ וְתֹמְכֶיהָ שלם
מְאֻשָּׁר׃ ׀ יְהוָה ״ בְּחָכְמָה ״ יָסַד ׀ אָרֶץ חזק
אשר

Trãsla.B.Wie.

*ducem ˡpubertatis fue : ᵐ&ⁿpacti ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵒdei fui ᵖoblita eſt. ʳ Inclinata eſt ᵍenim ˢad ꝏꝏꝏ ᵗmortem ᵘdomus ei? :ˣ& adʸinferos ᶻ femite ipſius. ᵃOēs ᵇ qui ingrediuntur ad eāᶜnōᵈreuertētur :ᵉnec ᶠapprehendent ᵍ ſemitas ʰvite.ⁱ Vt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ *ambules ˡ in via ᵐ bona : ⁿ& calles ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵒiuſtorū ᵖcuſtodias. Qui ᵍenim ʳ recti ſunt ꝏꝏꝏ ˢhabitabūt īᵗterra:ᵘ& ſimplices ˣpermanebunt ꝏꝏ ʸin ea.ᶻImpii veroᵃde terra ᵇperdentur: ꝏꝏꝏ ᶜ& qui inique agunt ᵈauferētur ᵉex ea. 3.

Eli miᶜneᵈ obliuiſcaris ᵇ legis mee : ꝏꝏ ᶜ& p̄cepta mea ᵍ cor tuū ʳcuſtodiat.ᵇ Longitudinē ᵍeni ᵗdierū ᵏ & annos ˡ vite ᵐ& pacē ⁿ apponent ᵒ tibi. ᵖ Miſericordia ᵍ & veritas ʳte ˢnōᵗdeſerāt.ᵘ Circūda eas ˣgutturi tuo:& ʸ deſcribe ᶻin ᵃ tabulis ᵇcordis tui: ᶜ& inuenies ᵈgratiāᵉ& diſciplinā ᶠbonāᵍcorā ʰ deo ⁱ& hoībus.ᵏ Habe fiduciā ˡin ᵐdn̄oⁿex toto ° corde tuo:ᵖ& ʳneˢinnitarisᵗpruden tie tue.ᵘ In oībusᵛvns tuis ʷcogita illum:ˣ& ipſe ʸdiriget ᶻ greſſus tuos ᵃNe ᵇſis ᶜſapiens ᵈapud temetipſum :ᵉtimeᶠdominum: ᵍ& recedeʰa malo .ⁱ Sanitas qppe ᵏ erit ˡ vmbilico tuo :ᵐ& irrigatioⁿoſſium tuorū.ᵒHonoraᵖdominū ᵍde tua ſubſtātiaʳ& de primitiis ˢ oīm ᵗ frugū tuarū: ᵘ& īplebūtur ᵛ horrea tua ʷ ſaturitate :ˣ & vino ʸ torcularia ᶻ redūdabūt.ᵃ Diſciplinā ᵇdn̄i ᶜ fili mi ᵈne ᵉabicias:ᶠ nec ᵍ deficias ʰcū ab eo corriperis . ꝏꝏꝏꝏꝏ ⁱQuē ʲenim ᵏdiligit ˡdn̄s ᵐcorripit :ⁿ& quaſi pᵒ in ᵖfilio ᵍcōplacet ſibi.ʳBeatˢ ᵗhō quiᵘ inuenit ᵛ ſapiētiā: ʷ& quiˣaffluit ʸprudentia. ᶻMelior ᵃ acquſitio eius ᵇ negotiatione ᶜ argenti ᵈ& auro primo ᵉ fructᶠei?. ᵍ Precioſior eſt cūctis ʰopibus ſapīa:ⁱ& oīnˣq̄ deſiderātur ˡhuicᵐnō valet ⁿcōparari.ᵒLongitudoᵖdierū ᵍin dextera eius:& ʳin ſiniſtra illi? ˢ diuitie ᵗ& gloria.ᵘ Vie ei? ᵛ vieʷ pulchre:ˣ& oēsʸ ſemite ei? ᶻ pacifice.ᵃ Lignū ᵇ vite ᶜ eſt ᵈ his qui apprehēderit ᵉcā :ᶠ& qui tenuerīt eam ᵍ beati.ʰ Dominus ⁱ ſapientia ᵏ fundauit ˡ terram:

Trāſl.Gre.xx.cū interp̄.latina.

doctrinā adoleſcētie: ᵗ teſtamētū diuinū oblita. διδασκαλίαν νεότητος, καὶ διαθήκην θείαν ἐπιλελησμένη. poſuit.n. apud morte domū ei?: ᵗ apud iferos ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ παρὰ τῷ ἅδῃ cū trigenis ſemitas ei?. omnes ambulantes in ea nō reuertētur: neq; apphendent semitas rectas: nō.n. cōphenduntur ab annis trib⁹ vite. ſi.n. ābulauiſſēt ſemitas bonas: inueniſſēt vtiq; ſemitas iuſticie leues. Utiles erūt hitatores ter: innocētes ānt relinquentur in ea. qñ recti habitabunt trā ᵗ ſancti relinquēt in ea. vie ān ipiox e tra pdēn tur at iniqui expellent ab ea. Ca.3.

Fili meus lēges ne obliuiſcaris: at verba mea custodiat tuū cor. lōgitudinē.n.vite ᵗ ānos vite. ᵗ pax ceum apponēt tibi. mie ᵗ fides ne deſint tibi. liga ān eas in tuo collo: ſcribe eas in tabula cordis tui ᵗ iuenies gſam. ᵗ puide bona coram dño ᵗ hominibus. eſto confidēs in toto corde in deo: in ān tua ſapia ne ertolleris. in omnib⁹ vijs tuis cognoſce illā. vt dirigat ſemite tuas.ne ſis prudēs apud temetipz: time ān deum ᵗ declina ab omni malo. tlic ſanitas erit corpori tuo: ᵗ curatio oſſibus tuis. honora dñm de tuis ſuſtis laborib⁹: ᵗ pmitias de tuis fructib⁹ iuſtis. vt impleant horrea tua ſaturitate frumēti. vino ān torcularia tua redūdēt. Fili ne pulpēdas diſciplinā dñi: neq; deficias ab ipo correptus. quē.n.diligit dns. corripit, μὴ δὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει. verberat ān omnē filiū quē ſuſcipit. Beatus homo q̄ inuenit ſapiam: ᵗ mortal⁹ q̄ nouit prudētiā. melius est negotiari: q̄ aurū ᵗ argenti theſauros: pcioſior ān eſt lapidib⁹ pcioſis. omne ān pcioſū nō dignū illa eſt: lōgitudo.n. vite ᵗ anni vite in dextera eius: in ān ſiniſtra illi⁹ diuitie ᵗ glia: ex oīa re eius pcedit iuſticia legem ān ᵗ miam in lingua fert. vie eius vie pulchre. ᵗ oēs ſemite ei? in pace. lignū vite eſt oīb⁹ apphendentibus eā: ᵗ firmatis in eā vt in ſolidis minū ſecura. De⁹ ſapia fundauit terrā:

θησαν ἀσφαλῶς. Ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ꝏꝏ

parauit ãt celos in prudẽtia. In sensu eo abyssi ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει. Ἐν ἀβύσσῳ ἀπ̃ ἄβυσσοι scisse sunt: nubes ãt distillarũt roles. Fili ne effluas: ἐρράγησαν, νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους. Υἱέ μὴ παραρρυῇς, custodi ãt meũ psilũ τ sentẽtiã: vt viuat aia tua: τήρησον δὲ ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν, ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου, τ gratia sit circũ tuũ collum. Erit ãt sanitas carnib⁹ καὶ χάρις περὶ σῶ τραχήλω. Ἔσαι δὲ ἴασις ταῖς σαρξί tuis: τ cura tuis ossib⁹: vt ãbules confi σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς σοῖς ὀστέοις, ἵνα πορεύῃ πεποι fus in pace omnes vias tuas: at pes tu⁹ nõ of ὡς ἐν εἰρήνῃ πάσας τὰς ὁδούς σου, ὁ δὲ πούς σου οὐ μὴ προ fendat. Si eni federis: itrepid⁹ eris. Si ãt dormieris sua σκόψῃ. Ἐὰν γὰρ κάθῃ, ἄφοβος ἔσῃ. Ἐὰν δὲ καθεύδῃς ἡ= uiter sõnabis. Et nõ pauesces terrorẽ supuenientem: δεῶς ὑπνώσεις. Καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν ἐπελθοῦσαν, neq; ipet⁹ iptoꝝ irruentes. Nã dño erit in οὐ δὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας. Ὁ γὰρ κύριός ἔσαι ἐπὶ oibus vijs tuis: τ firmabit tuũ pedẽ vt nõ quattaris. πασῶν ὁδῶν σου, καὶ ἑρείσει σὸν πόδα ἵνα μὴ σαλευθῇς. Ne abstineas bñ facere idigẽti: qñ vtiq; possit man⁹ tua auxilia Μὴ ἀποχὴν ἔυ ποιεῖν ἐνδεῖ, ἡνίκα ἂν ἔχῃ ἡ χείρ σου βοη= ri. ne dicas reuertens redi: τ cras dabo: potente θεῖν. μὴ εἴπῃς ἐπανελθὼν ἐπάναπε, καὶ αὔριον δώσω, δυνατ̃ te exñe bñ facere. Nõ.n. nosti qd pariet dies sequẽs. σου ὄντος ἔυ ποιεῖν. Οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα. Ne molitaris in tuũ amicũ mala: ppe habitãtẽ τ con= Μὴ τέκτῃνε ἐπὶ σὸν φίλον κακά, πᾶς οἰκοῦντα καὶ πε= fidẽtẽ in te. Nepotiligas iimicitias iptra hoiem fru= ποιὸτα ἐπὶ σοί. Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μά stra: ne in te faciat malũ. Ne acqras malop τηι, ἵνα μὴ ἐις σὲ ἐργάσηται κακόν. Μὴ ζήλωσῃ κακῶν virop opprobria. Neq; emuleris vias eop. Impu ἀνδρῶν ὀνείδη. Μὴ δὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἀκά⁹ap rus .n. cozã dño. eis iniquus. In ãt iustis τος γὰρ ἐναντι κυρίῳ πᾶς πᾶρ ἄνομος. Ἐν δὲ δικαίοις nõ pcliũ facit execratio dei in domib⁹ iptop: domos οὐ συνεδριάζει κατάρα κυρίου ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαὐ

ãt iustop bñdicẽtur. Nsio superbis resi= λεῖς δὲ δικαίων ἐυλογοῦνται. Κύριος ὑπερφάνοις ἀντι= stit: hũilibus ãt dat gram. Sñaz sapiẽtes τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Δόξαν σοφοὶ hereditabũt: at impij exaltaft ignominiã. κληρονομήσουσιν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὕψωσαν ἀτιμίαν. Ca. 4

A Audite filij disciplinã patris: τ attẽ= Ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρός, καὶ προ= dite ad sciẽdũ cogitatione. Donũ eni bonũ tribuã vo σέχετε γνῶναι ἔννοιαν. Δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δ̓ωροῦμαι ὑ bis: meũ ẽmonẽne derelinquatis. Fili⁹.n. fui μῖν, γὸν ἐμὸν λόγον μὴ ἐγκαταλίπητε. Υἱὸς γὰρ ἐγε= τ ego patri obedies: τ dilectus in fa= νόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐν πρό= cie matris. Qui dicebãt τ docebant me: firme= σώπῳ μητρός. Οἱ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με, ἐρειδέ= tur noster sermo in tuũ cor. Custodi pcep= τω ὑμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν. Φύλαττε ἐντολ⁹ pta: ne obliuiscaris. Posside sapiam possidε itellectũ: ne λάς, μὴ ἐπιλάθῃ. Κτῆσαι σοφίαν κτῆσαι σύνεσιν, μὴ obliuiscaris: neq; cõtemnas eloqũ mei oris: neq; ἐπιλάθῃ, μὴ δὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος, μὴ δὲ declines a verbis oris mei. Ne relinquas ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. Μὴ ἐγκαταλί⁹ eam τ inherebit tibi. dilige eã τ custo πῃς αὐτὴν καὶ ἀνθέξεταί σου. ἐράσθητι αὐτῆς καὶ τηρή diet te. Principiũ sapie: possidε sapiam τ in omni σει σε. Ἀρχὴ σοφίας, κτῆσαι σοφίαν καὶ ἐν πάσῃ

B possessiõe tua acqre intellectũ. Aggerib⁹ circũda illam: κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν. Περιχαράκωσον αὐτήν, τ exaltabit te: honora eam: vt te ãplectatur. Ut καὶ ὑψώσει σε, τίμησον αὐτήν, ἵνα σε περιλάβῃ. Ινα det tuo capiti coronam gratarum:
δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων,

stabiliuit⁹ celos⁵ prudẽtia. ᶜSapientia illius ꝏꝏꝏꝏ ᵈeruperunt⁵ abyssi⁶ & nu= bes⁵ rore⁸ concrescunt. ᵉFili mi⁵ ne⁶ effluãt hec⁷⁷ ab oculis tuis. ⁿCustodi ꝏꝏ ᵒlegem meã⁵ & consilium meũ: ᵍ & erit⁶ vita⁸ aie tue: ʳ & gr̃a⁷⁷ faucib⁹ tuis. ˢ Tũc ᵗambulabis⁵ fiducialiter in ᵘvia tua: ᵇ & pes tuus ᶜnon ᵛimpinget. ᵂSi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳdormieris⁸ nõ ᵇ timebis: ᵗquiescs⁸ & suauis erit ꝏ ᵗsomnus tuus. ᵐ Ne⁸ pa= ueas⁵ repentino⁹ terrore: ᵍ & ᵗirruentes tibi⁹ ruinas ᵗimpiorum. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˣDñs⁸⁸ enim⁶ erit⁸ in latere tuo⁸ & custodiet⁵ pedẽ tuũ ᶜne capiaris. ᵒNoli⁶ phibe re⁶ benefacere⁸ eũ qui põt. ᵇSi⁶ vales & ipse bene⁶ fac. ᵐ Ne ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ⁿdicas⁹ amico tuo⁵ vade⁸ & reuertere⁶ & cras ꝏꝏꝏ ᵉdabo tibi: ᶠ cũ statim pos fis dare. ᵏNe⁶ moliaris ꝏ ᵃamico tuo⁵ malum⁷: ᶜcuz ille ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ in⁶ te⁵ habeat⁸ fiduciã. ᵉNõ ᵇcõtendas ᵗ aduersus⁵ ho= mine⁶ frustra⁷⁷ cũ ipse⁹ tibi ⁿnihil⁶ mali⁹ fecerit. ᵍ Ne ᵉemuleris ᵍ homine⁶ iniu= stum⁷⁷ nec⁶ imiteris ꝏꝏꝏ ᵛvias ei⁹. ᵃqa⁵ abominatio est⁶ dñi⁵ ois⁵ illusor: ᶜ & cuz ᶠsimplicib⁹ ᵗfermocinatio ei⁹. ᵇEgestas a⁶ dño⁵ in do mo⁶ iplo: ᵐhabitacula aũt ᵘiustorum⁹ benedicẽtur. ᵉIpse⁸ deludet⁹ illusores: ᵉ & mansuetis⁸ dabit ꝏ ˣgratiã. ᶠ Gloriã⁶ sapientes ᵍpossidebunt: ᵇ stultorum ᶜexaltatio⁹ ignominia.

4.

H Audite⁵ filii⁶ disciplinã ᵇpatris⁶ & attẽdite⁶ vt sciatis⁸ prudentiã. ᶠ Donũ ᵍbonũ⁶ tribuã⁷⁷ vobis: ᵘ le= gem meã⁹ ne⁹ derelinq̃tis. ᵍNã & ego⁶ fili⁹ ᵉfui⁶ patris mei: ᵘtenell⁹ & vnigenit⁹ ᵗcorã matre mea⁸ & doce bat me⁹ atq; dicebat. ᵖSu= scipiat⁶ ᵛba mea⁶ cor tuũ: & ᵉcustodi ᵇ p̃cepta mea ᶠ & vines. ᵏ Possidε⁶ sapientiã: ᵐposside⁷⁷ prudentiã. ᵒ Ne ᵖobliuiscaris: ᵍneq; ᵗ decli nes⁸ a verbis ᵗoris mei. ᵘNe⁶ dimittas eã ᵛ & custo diet te⁶ dilige eã⁸ & cõserua bit te. ᵇPrincipiũ ᶜ sapiẽtie ᵒposside⁶ sapiam: & in oi ᵖpossessione tua⁵ acquire ᵗprudẽtiã. ᵏ Arripe illã ᵗ & exaltabit te: & ᵐglificabe ris ab ea⁷⁷ cũ ᵒeã fueris am= plexatus. ᵖ Dabit⁹ capiti tuo⁶ augmenta⁸ gratiarũ:

ᵖבִּין יָדַע ᵗכּוֹנֵן ᵉשָׁמַיִם ᵇבִּתְבוּנָה ׃ ᶜבְּדַעְתּוֹ
ᵒתְּהוֹמוֹת ᵗנִבְקָעוּ ᵘוּשְׁחָקִים ᵍיִרְעֲפוּ
ᵉרֵעַף ᵗלוּז ᵇטָל׃ ᵇבְּנִי ᵗאַל ᵗיָלוּזוּ ᵐמֵעֵינֶיךָ ᵘנְצֹר
ᵒתֻּשִׁיָּה ᵖוּמְזִמָּה׃ ᵍוִיהִיוּ ᵉחַיִּים ᵒלְנַפְשֶׁךָ
ᵍוְהָיָה ᵉלְגַרְגְּרֹתֶיךָ ׃ ᵗאָז ᵗתֵּלֵךְ ᵇלָבֶטַח
ᵍנִגְּף ᵉדַּרְכֶּךָ ᵇוְרַגְלְךָ ᵗלֹא ᵇתִגּוֹף ׃ ᶜאִם
ᵗתִּשְׁכַּב ᵉלֹא ᵇתְּפֻחָד ᵘוְשָׁכַבְתָּ ᵗוְעָרְבָה
ᵗיִשּׁוֹן ᵉיֶרֶא ᵗשְׁנָתֶךָ׃ ᵐאַל ᵘתִּירָא ᵒמִפַּחַד ᵖפִּתְאֹם
ᵍוּמִשֹּׁאַת ᵗרְשָׁעִים ᵉכִּי ᵗתָבֹא ׃ ᵘכִּי
ᵗיְהוָה ᵗיִהְיֶה ᵇבִּכְסִלֶךָ ᵘוְשָׁמַר ᵇרַגְלְךָ
ᵃמָנַע ᵉמִלֶּכֶד ׃ ᵉאַל ᵗתִּמְנַע ᵗטוֹב ᵍמִבְּעָלָיו
ᵇהֱיוֹת ᵗלְאֵל ᵃיָדֶיךָ ᵇלַעֲשׂוֹת ׃ ᵐאַל
ᵘתֹּאמַר ᵒלְרֵעֶיךָ ᵖלֵךְ ᵍוָשׁוּב ᵗוּמָחָר
ᵒאֶתֵּן ᵗוְיֵשׁ ᵘאִתָּךְ ׃ ᵗאַל ᵗתָּרָשׁ ᵗעַל
ᵒרֵעֲךָ ᵖרָעָה ᵉוְהוּא ᵒיוֹשֵׁב ᵗלָבֶטַח
ᵗרוּץ ᵒיַשֵּׁב ׃ ᵗאִתָּךְ׃ ᵉאַל ᵖתָּרוֹב ᵗעִם ᵘאָדָם ᵗחִנָּם
ᵗרוּב ׃ ᵐאִם ᵘלֹא ᵒנָמַלְךָ ᵖרָעָה ׃ ᵍאַל ᵗתְּקַנֵּא
ᵐבָּחַר ᵉבְּאִישׁ ᵗחָמָס ׃ ᵘוְאַל ᵗתִּבְחַר ᵗבְּכָל
ᵖתֻּעַב ᵒלוּז ᵗכִּי ᵇתּוֹעֲבַת ᵗיְהוָה ᵇנָלוּז ᵘאֶת
ᵗיְשָׁרִים ᵒסודוֹ ׃ ᵇמְאֹרַת ᵗיְהוָה ᵘבְּבֵית
ᵐרָשָׁע ᵘוּנְוֵה ᵉצַדִּיקִים ᵒיְבָרֵךְ ׃ ᵖאִם
ᵍלְלֵצִים ᵗהוּא ᵉיָלִיץ ᵗוְלַעֲנָוִים ᵘיִתֵּן
ᵗחֵן׃ ᵗכָּבוֹד ᵗחֲכָמִים ᵉינְחָלוּ ᵒוּכְסִילִים
ᵒמֵרִים ᵖקָלוֹן׃

Cap.iiij.

ᵖשִׁמְעוּ ᵗבָּנִים ᵗמוּסַר ᵖאָב
ᵗוְהַקְשִׁיבוּ ᵗלָדַעַת ᵖבִּינָה ׃ ᵇכִּי ᵗלֶקַח
ᵖטוֹב ᵗנָתַתִּי ᵐלָכֶם ᵘתּוֹרָתִי ᵉאַל ᵖתַּעֲזֹבוּ׃
ᵖכִּי ᵇבֵן ᵗהָיִיתִי ᵗלְאָבִי ᵘרַךְ ᵗוְיָחִיד ᵗלִפְנֵי
ᵃאִמִּי׃ ᵗוַיֹּרֵנִי ᵘוַיֹּאמֶר ᵗלִי ᵖיִתְמָךְ ᵈדְּבָרַי
ᵗלִבֶּךָ ᵗשְׁמֹר ᵖמִצְוֹתַי ᵗוְחְיֵה׃ ᵖקְנֵה ᵗחָכְמָה
ᵖקְנֵה ᵘבִינָה ᵉאַל ᵖתִּשְׁכַּח ᵍוְאַל ᵗתֵּט
ᵖמֵאִמְרֵי ᵖפִי ׃ ᵘאַל ᵗתַּעַזְבֶהָ ᵗוְתִשְׁמְרֶךָ
ᵉאֶהֱבָהּ ᵘוְתִצְּרֶךָ ׃ ᵖרֵאשִׁית ᵗחָכְמָה
ᵒקְנֵה ᵗבִינָה ᵘוּבְכָל ᵖקִנְיָנְךָ ᵖקְנֵה
ᵗבִינָה׃ ᵒסַלְסְלֶהָּ ᵗוּתְרוֹמְמֶךָ ᵐתְּכַבְּדֶךָ ᵘכִּי
ᵒתְחַבְּקֶנָּה׃ ᵖתִּתֵּן ᵍלְרֹאשֶׁךָ ᵗלִוְיַת ᵗחֵן

עֲטֶרֶת תִּפְאָרֶת תְּמַנֶּךָּ ׃ שְׁמַע בְּנִי וְקַח אִמְרָי וְיִרְבּוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃
בְּדֶרֶךְ חָכְמָה הוֹרִיתִיךָ הִדְרַכְתִּיךָ בְּמַעְגְּלֵי שֶׁר ׃ בְּלֶכְתֶּךָ לֹא יֵצַר
צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל ׃ הַחֲזֵק בַּמּוּסָר אַל תֶּרֶף נְצָרֶהָ כִּי
הִיא חַיֶּיךָ ׃ בְּאֹרַח רְשָׁעִים אַל תָּבֹא וְאַל תֵּאָשֵׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים ׃
פְּרָעֵהוּ אַל תַּעֲבָר בּוֹ שְׁטֵה מֵעָלָיו וַעֲבֹר ׃ כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם לֹא
יָרֵעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם לֹא יַכְשִׁילוּ ׃ כִּי לֶחֶם רֶשַׁע וְיֵין חֲמָסִים
יִשְׁתּוּ ׃ וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם ׃
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשְׁלוּ ׃ בְּנִי לְדְבָרַי הַקְשִׁיבָה
לְאִמְרַי הַט אָזְנֶךָ ׃ אַל יַלִּיזוּ מֵעֵינֶיךָ שָׁמְרֵם בְּתוֹךְ לְבָבֶךָ ׃
כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא ׃ מִכָּל מִשְׁמָר נְצֹר
לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים ׃ הָסֵר מִמְּךָ עִקְּשׁוּת פֶּה וְלִזוּת
שִׂפָתַיִם רַחֵק מִמֶּךָּ ׃ עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יְיַשְּׁרוּ
נְגֶד יָשָׁר ׃ פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ ׃ אַל תֵּט יָמִין
וְשְׂמֹאול הָסֵר רַגְלְךָ מֵרָע׃

Cap.v.

בְּנִי לְחָכְמָתִי הַקְשִׁיבָה לִתְבוּנָתִי הַט אָזְנֶךָ ׃ לִשְׁמֹר מְזִמּוֹת
וְדַעַת שְׂפָתֶיךָ יִנְצֹרוּ ׃ כִּי נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן
חִכָּהּ ׃ וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת ׃ רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת
מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ ׃ אֹרַח חַיִּים פֶּן תְּפַלֵּס נָעוּ מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא
תֵדָע ׃ וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ לִי וְאַל

& corona inclyta protege get te. Audi fili mi ∞ & ſuſcipe verba mea: vt multiplicentur tibi anni vite. Viam ſapietie mõſtrabo tibi: & ducam ∞ ſemitas eqtatis. quas cũ ingreſſus fueris non arctabũtur greſſꝰ tuí & currês nõ hebis offendi culũ. Tene diſciplinã: ne dimittas cã. Cuſtodi illã: quia illa eſt vita tua. Ne delecteris in viis ipiorũ nec tibi placeat malorũ via. ∞∞∞∞∞∞ Fuge ab ea nec trãſeas per illam: declina ∞ & defere eam. Non enĩ dormiũt niſi cũ malefecerit: & nõ capitur ſomnus ab eis niſi ſupplãtauerit. Comedũt panem ipietatis & vinũ iniqtatis bibunt. Iuſtorũ autẽ ſemita quaſi lux ∞ ſplendẽs: procedit & creſcit vſq; ad pfectã diẽ. Via impiorum tenebroſa: neſciunt ∞∞∞∞∞ vbi corruãt. Fili mi ſcultа ſermones meos: & ad eloquia mea inclina aurẽ tuã. Neq recedant ab oculis tuis: cuſtodi ea in medio cordis tui. Vita enĩm ſunt inuenientibus ea & vniuerſe ∞ carni ſanitas. Omni cuſtodia ſerua ∞∞∞ cor tuum: quia ex ipſo vita procedit. ∞∞∞∞ Remoue a te os prauum: & detrahentia ∞ labia ſint procul a te. Oculi tui recta videant: & palpebre tue precedãt greſſus tuos. Dirige ſemitas pedibus tuis: & omnes ∞ vie tue ſtabilientur. Ne declines ad dexterã: neq ad ſiniſtrã. Auerte pedem tuũ a malo. ℣.

FIli mi attende ad ſapientiam meam: & prudentie mee inclina aurẽ tuã: vt cuſtodias cogitationes: & diſciplinã labia tua cõſeruẽt. Fauus enĩ diſtillans labia tua me retricis: & nitidius oleo guttur eius. Nouiſſima aũt illi amara qſi abſinthiũ: & lingua eius acuta qſi gladius biceps. Pedes eius deſcendũt in mortẽ: & ad inferos greſſus eius pe netrãt. Per ſemitã vite nõ ãbulãt: vagi ſũt greſſus eius & inueſtigabiles. Nũc ergo fili mi audi me & ne

corona ãt velitiaꝝ ptegat te. Audi fili ℣ ſuſcipe σιφάνω δὶ τρυφῆς ὑπεραπίσησε. Ακουε υἱὲ καὶ δέξαι mea verba et multiplicabunt tibi ãni vite tue. Vt ἐμοὺς λόγους καὶ πληθυνθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς σου. Ινα tibi fiant multe vie vite. Elias .n. ſapie mon σοι φάνῃ πολλαὶ ὁδοὶ βίου. Οδοὺς γὰρ σοφίας διδάſtro tibi: induco ãt te orbitis rectis. Si n.ãbulauerj σκω σε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς. Ἐὰν γὰρ πορεύη nõ arctabũtur tui greſſus: ſi ãt cucurreris nõ ὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ διαβήματα, ἐὰν δὲ τρέχης οὐ laborabis. Tene meã diſciplinã: ne dimittas: ſed κοπιάσεις. Επιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῇς, ἀλλὰ cuſtodi eam tibiipſi in vitã tuã. vias impioꝝ ne φύλαξον αὐτὴν σεαυτῷ εἰς ζωήν σου. Οδοὺς ἀσεβῶν μὴ igrediaris: neq; emuleris vias iniquoꝝ. In ἐρεύξῃ lo ἐπέλθῃς, μὴ δὲ ζηλώσεις ὁδοὺς παρανόμων. Εν ὧ γὰρ τό co caſtrametati fuerit: ne igrediaris illuc. declina ab e- πω σραπωσιδύσωσι, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ. ἔκκλινον ἀπ' αὐ is & recede. Hec.n. dormient: ſi nõ τῶν καὶ παράλλαξον. Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ malefecerit: tollitur ſomn' ab eis & nõ dormiũt. κακοποιήσωσιν, ἁφήρηται ὕπνος ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐκ αμῶνται ill .n. comedũt panes ipietatis: vino ãt iniquo' Οἱ δὲ γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἴνῳ δὲ παραφόμω inebriantur. at vie iuſtoꝝ tanq; lux ſplen μεθύσκονται. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπου dẽt: pcedũt & lucent: vſq; dũ dirigat σι, προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἕως ἂν κατορθώσῃ ἡ vias. Vt vie impioꝝ tenebroſe. non ſciunt ἡμέρα. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί. οὐκ οἴδασι in quo offendãt. Fili meo verbo attende: ἐν τίνι πῶς προσκόψουσιν. Υἱὲ ἐμῆ ῥήσει πρόσεχε, at meis finoĩb' adiſce tuam aurẽ. Ne τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν ὦς. Οπως μὴ relinqant te fontes tui. Cuſtodi eos in tuo cor ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαί σου. Φύλαξε αὐτὰς ἐν σῇ καρ de. Vita .n. eſt oibus inuententib' eos: & vni δίᾳ. Ζωὴ γάρ ἐσι πᾶσι τοῖς εὑρίσκουσιν αὐτάς, καὶ πά uerſe carnĩ ſanitas. Oi cuſtodia fua tuũ cor. er- σῃ σαρκὶ ἴασις. Πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ nãq; his exit' vite. Remoue a teipo puerſũ os: γὰρ τούτων ἔξοδοι ζωῆς. Περίελε σεαυτοῦ σκολιὸν σόμα, & tutuſta labia longe a te repelle. Oculi καὶ ἄδικα χείλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. Οἱ ὀφθαλ- tui recta videant: at palpebre tue ἄτωσαν μοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου εὐθέτω iuſta. Rectas ſemitas fac tuis pedib': & vias δίκαια. Ορθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσί, καὶ τὰς ὁδούς tuas dirige. Ne declines ad dexterã: neq; ad ſiniſtri σου κατεύθυνε. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιά, μὴ δὲ εἰς τὰ ἀριστε auerte ãt tuũ pedẽ a via mala. Elias .n. q̃ a dex ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Οδοὺς γὰρ τὰς ἐκδί nouit deus: puerſe ãt ſunt q̃a ſiniſtris. Ipſe ãt recta ὁδὲν ὁ θεός, διεστραμμέναι δ' εἰσὶν αἱ ἐξαρισερῶν. Αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ciet & ſemitas tuas: at itinera tua in pace ꝓducet. ησει τὰς τροχιάς σου, τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει. Ca

ΗΥἱὲ ἐμῆ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν Et cuſtodias cogitatiões bonã: ſenſũ ãt meoꝝ labioꝝ ꝓcipio Ινα φυλάξῃς ἔννοιαν ἀγαθήν, ἀϊσθησιν δὲ ἐμῶν χειλέων ἐντέλλο tibi. Ne attendas prauę mulieri: mel .n. diſtillat a lab σοι. Μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί, μέλι γὰρ ἀπορρεῖ ἀπὸ χεί mulieris meretricis: q̃ad tps ipinguat tuũ guttur. poſtea γυναικὸς πόρνης, ἕως πρὸς καιρὸν λιπαίνῃ σὸν φάρυγγα. Υστερο men amarius felle inuenies: & acutum pluſq; enſem τοι πικρότερον χολῆς εὑρήσεις, καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχα ancipite. Pẽ inſipientie pedes deducunt vrentes διόμου. Της γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες καταγουσι τὸς χρωμένους a cẽ morte in ifernũ. Et plãe eius nõ firmãtur: τὴν μετὰ θανάτου εἰς ᾅδην. Τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται, σ culoſe ãt ſemite eius & nõ cognoſcibiles. Nũc igit fili audi mei ραί δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ εὐγνωσα. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου κ

irritos facias meos fmões. Longé fac ab e= ἀκύρους ποιήσῃς ἐμοὺς λόγους. Μακρὰν ποίησον ἀπ' ἀυ= a tuã viam: ne appropiãs ad fores domoꝝ eius. Ne πῆς σὴν ὁδόν, μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύραις οἴκων αὐτῆς. Ινα μὴ pficiat alijs vitã tuã: t tuã vitã crudelib⁹. Ne πρὸν ἄλλοις ζωήν σου, καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσι. Ινα μὴ ipleantur extranei tuis viribꝰ: at tui labores i domos πλησθῶσιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἴκους alienas ingrediant. Et penitea i nouissimis: ἀλλοτρίους εἰσέλθωσι. Καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ' ἐσχάτων, ἡ quãdo cõterant carnes corporis tui. Et dices quõ ὅταν κατατριβῶσι σάρκες σώματός σου. Καὶ ἐρεῖς πῶς odio habui disciplinã: t increpatiões declinauit cor meũ. ἐμίσησα παιδείαν, καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου. Non audiui voce corripientis me t docentis me: Οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός με, neq; adieci aurẽ meã. Pene fui in om= οὐδὲ πρὸς ἔβαλλον τὸ ὖς μου. Παρολίγον ἐγενόμην ἐν παν ni malo: in medio ecclesie t synagoge. Fili bibe a= τὶ κακῷ, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς. Υἱὲ πίνε ὕ= quas de tuis vasis: t de tuis puteis fontis. δατα ἐκ σῶν ἀγγείων, καὶ ἐκ σῶν φρεάτων πηγῆς. Effundant tibi aque ex tuo fonte: in ãt tuas Ὑπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, εἰς δὲ σὰς plateas trãseant tue aque. Sint tibi soli πλατείας διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα. Εσω σοι μόνῳ existentis: t null⁹ alienus pticeps sit tui. Fons ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μεταχέτω σοι. Η πη tua aque sit tibi ppꝝ: t pletare ex γή σου τοῦ ὕδατος ἔσω σοι ἰδία, καὶ συνευφραίνου μετὰ muliere q̃ ab adolescentia tua. Cerua amicitie t pull⁹ ex γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου. Ελαφος φιλίας καὶ πῶλός tui⁹ gratiam cõuersẽt tecũ: at ppa ꝑeat te t si σου χαρίτων ὁμιλείτω σοι, ἡ δὲ ἰδία κηδέσθω σου καὶ συ multũ tibi i omni tpe: in .n. eius amicitia circum= τέσω σοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν γὰρ τῇ ταύτης φιλίᾳ συμπολι duce⁹ mltiplicabilis eris. Ne mult⁹ sis in alie φισθήσῃ πολλοὺς ἔσῃ. Μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρί nã: neq; cõtinearis vinis nõ ꝓpric. coram .n. sũt αις, μὴ δὲ συνέχου ἀγκάλαις τῆς μὴ ἰδίας. ἐνώπιον γάρ εἰσι dei oculi vie hois: in ãt oẽs ho= τῶν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός, εἰς δὲ πάσας τὰς τρο bitus eius speculant̃. Iniquitates viri capiunt: cate χιὰς ἀνδρὸς σκοπεύει. Παραπομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σει nis ãt suoꝝ ipi⁹ pctoꝝ vinciãt illigãt. Ille mo ραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. Οὗτος τε ritur cum iperitis: ex ãt mltitudie sue vio= λευτᾷ μετὰ ἀπαιδεύτων, ἐν δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιό= lẽte defect⁹ ẽ: t perijt ꝓpt ifipientiã. τητος ἐξέρριφη, καὶ ἀπώλετο διὰ ἀφροσύνην. Ca.6.

Fili si spõderis p tuo amico: trades tuã manũ Υἱὲ ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παρα δώσεις σὴν χεῖρα inimico. Laq̃us .n. fortis viro ꝓpa labia: t capi ἐχθρῷ. Παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκε= tur verbis ꝓpriꝭ oris. Hec fili q̃ ego tibi precipio: ται ῥήμασιν ἰδίου στόματος. Ταῦτα υἱὲ ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι, t liberare.veris.n. in man⁹ malor ꝓpt tuũ amicũ: sis non καὶ σῴζου. ἥκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον, ἴσθι μὴ deficiens: incita ãt t amicũ tuũ ꝓ quo spopõdisti. ἐκλυόμενος, παρόξυναι δὲ καὶ τὸν φίλον σου ὑπ' ἐνεγγυήσω. Ne dederis sõnũ tuis oculis: neq; dormites tuis palpe= Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μὴ δὲ ἐπινυσάξῃς σοῖς βλεφά bris vt saluer̃is tãq̃ damula ex laq̃is: t tanq̃ auis ex re ροις ἵνα σωθῇς ὡσεὶ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὡσεὶ ὄρνεον ἐκ πα ti. Vade ad formicã o piger: t imitare vidẽs γίδος. Ἰθι πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ ὀκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἰδὼν uias eius: t sis illa sapiẽtior. Illa enĩ a= τὰς ὁδοὺς αὐτ=, καὶ γίνου ἐκείνου σοφώτερος. Εκεῖνος γὰρ γε gricol: aliẽ nõ exhire. tpi: neq; cogentem habẽs: ωργίου μὴ ὑπάρχοντος αὐτῷ, μὴ δὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων, neq; sub rẽo exãs: parat meſſe victum mul= μὴ δὲ ὑπὸ ἡγεμόνα ὤν, ἑτοιμάζεται θέρους τὴν τροφὴν πολ=

recedas' a verbis oris mei. Longe fac ab ea ∞ viã tuã: & ne appropin= ques foribus domus eiꝰ. Ne des alienis honorẽ tuum: & annos tuos ∞ crudeli. Ne forte iplean tur extranei viribꝰ tuis: & labores tui sint in do= mo aliena. Et gemas ∞ in nouissimis: qñ cõsum pseris carnes tuas & cor pus tuũ. & dicas. Cur de testatus sum disciplinã & increpationibꝰ nõ acqe= uit cor meũ! Nec audiui vocẽ docẽtium me: & magistris nõ iclinaui aurem meã. Pene fui in oi malo: in medio ecclesie et synagoge. Bibe aquã de cisterna tua: & flueta putei tui. Deriuẽtur fon tes tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ foras: & i plateis aquas tuas diuide. Habeto eas sol: nec sint alieni par ticipes tui. Sit ∞∞∞∞∞ vena tua benedicta: & letare cum muliere ∞∞∞ adolescentie tue. Cerua charissima & ∞∞∞∞∞ gratissimus himnulus. Vbera eiꝰ inebriẽt te in oĩ tpe: & in amore eiꝰ delectare iugiter. Qua re seduceris fili mi ab ali ena: & foueris in sinu alterius? Respicit dñs viã hois & oẽs gressus eius considerat. Iniquitates sue capiunt impium: ∞ & funibꝰ pctoꝝ suorũ cõstrigitur. Ipse morie tur: qa nõ habuit disciplinã & in multitudine stul titie sue decipietur. 6. Fili mi si spopõderis amico tuo: defixisti apud extraneũ manũ tuã. Illaq̃atus es verbis oris tui & captus ꝓpriis monibꝰ. Fac ergo qđ dico fili mi & temetipm libera: qa icidisti in ma nũ ꝓximi tui. Discurre: festia: fuscita amicũ tuũ. Ne dederis sõnũ oculis tuis: nec dormitẽt palpe bre tue. Eruere q̃si damu la de manu: & q̃si auis de manu aucupis. Va= de ad formicã o piger: & cõsidera vias eiꝰ & disce sapiẽtiã. Que cũ nõ habeat ducẽ nec pceptorẽ nec pricipẽ parat i estate cibũ sibi: & cõgregat in messe qđ comedat. Vsquequo piger dormies? Qñ consurges de sõno tuo? Paululũ dormies

סור רָחֵק תָּסוּרוּ מֵאֲמָרַי פִּי׃ הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ
קרב דַּרְכָּךְ וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ׃
נתן שָׁנָה פֶּן תִּתֵּן לָאֲחֵרִים הוֹדֶךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ
כזר לְאַכְזָרִי׃ פֶּן יִשְׂבְּעוּ זָרִים כֹּחֶךָ
כוח וַעֲצָבֶיךָ בֵּית נָכְרִי׃ וְנָהַמְתָּ
כלה בְּאַחֲרִיתֶךָ כַּלּוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׁאֵרֶךָ׃
יסר וְאָמַרְתָּ אֵיךְ שָׂנֵאתִי מוּסָר וְתוֹכַחַת
נאץ לִבִּי׃ וְלֹא שָׁמַעְתִּי נְקוֹל
ירה לְמַלְּדַי מוֹרַי וְלַמְלַמְּדַי לֹא הִטֵּיתִי אָזְנִי׃
נטה כִּמְעַט הָיִיתִי בְכָל רָע בְּתוֹךְ קָהָל
רוע וְעֵדָה׃ שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים
נזל מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ׃ יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ
הוה חוּצָה בָּרְחֹבוֹת פְּלָגֶיךָ מָיִם׃ יִהְיוּ
בדד לָךְ לְבַדֶּךָ וְאֵין לְזָרִים אִתָּךְ׃ יְהִי
קור מְקוֹרְךָ בָּרוּךְ וְשְׂמַח מֵאֵשֶׁת
איש נְעוּרֶיךָ׃ אַיֶּלֶת אֲהָבִים וְיַעֲלַת
דוד חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוֻּךָ בְכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ
שגה תָּמִיד׃ וְלָמָּה תִשְׁגֶּה בְנִי
חבק בְזָרָה וְתַחְבֹּק חֵיק נׇכְרִיָּה׃ כִּי נֹכַח
עגל עֵינֵי יְהוָה דְּרָכֵי אִישׁ וְכָל מַעְגְּלֹתָיו
מפלס מְפַלֵּס׃ עֲוֹנֹתָיו יִלְכְּדוּ אֶת רִשְׁעָ
תמך וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ׃ הוּא יָמוּת
יסר בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה׃

Cap. vj.

רעה בְּנִי אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ
נקשׁ תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּיךָ׃ נוֹקַשְׁתָּ בְאִמְרֵי
פה פִיךָ נִלְכַּדְתָּ בְּאִמְרֵי פִיךָ׃ עֲשֵׂה
זאת אְפוֹא בְנִי וְהִנָּצֵל כִּי בָאתָ
בוא בְיַד רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ׃
נתן אַל תֵּתֶן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ וְתְנוּמָה
נום לְעַפְעַפֶּיךָ׃ הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד
צבה וּכְצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ׃ לֵךְ אֶל נְמָלָה
עצל עָצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם׃ אַשּׁוּר
אין לָהּ קָצִין שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל׃
כון תָּכִין בַּקַּיִץ לַחְמָהּ אָגְרָה בַּקָּצִיר
מזון מַאֲכָלָהּ׃ עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב
קום מָתַי תָּקוּם מִשְׁנָתֶךָ׃ מְעַט שְׁנוֹת

מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֹּק יָדַיִם
לִשְׁכָּב וּבָא כְמַהֲלֵךְ רֵאשֶׁךָ וּבָא אִישׁ
וּמַחְסֹרֶךָ כְּאִישׁ מָגֵן אָדָם בְּלִיַּעַל
אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ עִקְּשׁוּת פֶּה
קֹרֵץ בְּעֵינָו מֹלֵל בְּרַגְלָו מֹרֶה
בְּאַצְבְּעֹתָיו תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבּוֹ חֹרֵשׁ
רַע בְּכָל עֵת מְדָנִים יְשַׁלֵּחַ עַל
כֵּן פִּתְאֹם יָבֹא אֵידוֹ פֶּתַע יִשָּׁבֵר
וְאֵין מַרְפֵּא שֵׁשׁ הֵנָּה שִׂנְאָ יְהוָה
וְשֶׁבַע תּוֹעֲבוֹת נַפְשׁוֹ עֵינַיִם רָמוֹת
לְשׁוֹן שָׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת דָּם
נָקִי לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן
רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת לָרוּץ לָרָעָה
יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שֶׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ
מְדָנִים בֵּין אַחִים נֹצֵר בְּנִי מִצְוַת
אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ
קָשְׁרֵם עַל לִבְּךָ תָּמִיד עָנְדֵם עַל
גַּרְגְּרוֹתֶיךָ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ
בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ
הִיא תְשִׂיחֶךָ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה
אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר
לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע מַחֲלֶקֶת
לְשׁוֹן נָכְרִיָּה אַל תַּחְמֹד יָפְיָהּ
בִּלְבָבֶךָ וְאַל תִּקָּחֶךָ בְּעַפְעַפֶּיהָ כִּי
בַּעֲדַ אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם
וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָּצוּד
הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו
לֹא תִשָּׂרַפְנָה אִם יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל
הַגֶּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא תִכָּוֶינָה כֵּן
הַבָּא אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה
כָּלֹן הַנֹּגֵעַ בָּהּ לֹא יִנָּזֶה לַנַּנָּב כִּי
יִנְנוֹב לְמַלֵּא נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב
וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתָיִם אֶת כָּל
הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר לֵב
מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה נֶגַע
וְקָלוֹן יִמְצָא וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה

paululũ dormitabis paululũ cõſeres manus tuas vt dormias: & veniet tibi quaſi viator egeſtas: & paupies quaſi vir armatus. Homo apoſtata vir inutilis graditur ore peruerſo: annuit oculis: terit pede: digito loquitur: prauo corde machinatur malum: & omni tempore iurgia ſeminat. Huic extemplo veniet pditio ſua & ſubito conteretur nec habebit vltra medicinã. Sex ſũt q̃ odit dñs & ſeptimũ deteſtatur aia eius. Oculos ſublimes: linguam mendacẽ: manus effundentes innoxiũ ſanguinẽ: cor machinãs cogitationes peſſimas pedes veloces ad currendũ in malum: pferentẽ mẽdacia teſtẽ fallacẽ: & eũ qui ſemiat inter fratres diſcordias. Cõſerua fili mi pcepta patris tui & ne dimittas legem matris tue. Liga ea iugiter in corde tuo: & circunda gutturi tuo. Cuꝫ ambulaueris gradiãtur tecũ: cũ dormieris cuſtodiant te: & euigilans loq̃re cũ eis. Quia mandatum lucerna eſt & lex lux: & via vite increpatio diſcipline vt cuſtodiant te a muliere mala & a blanda lingua extranee. Non cõcupiſcat pulchritudinem eius cor tuũ: ne capiaris nutibus illius. Precium enim ſcorti vix eſt vnius panis: mulier autem viri preciosam animam capit. Numqd poteſt hõ abſcõdere ignẽ in ſinu ſuo vt veſtimẽta illi nõ ardeãt: aut ambulare ſuper prunas vt non plante comburantur eius? Sic qui igreditur ad mulierẽ pximu ſui nõ erit mũdus cuius tetigerit eam. Nõ grandis eſt culpa cuꝫ qs furat furatur enim vt eſurientẽ ipleat aiam. Deprehẽſus quoq; reddet ſeptuplum & omnẽ ſubſtãtiã dom ſue tradet Qui aũt adulter ẽ ppter inopiã cordis pdet aiaꝫ ſuã. Turpitudinẽ & ignominiã cõgregat ſibi & oppbriũ illi nõ delebitur.

tumꝫ in tpe meſſis facit cõgregationẽ. Vſqꝫ quo piger λήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιήσῃ τὴν παῤῥάτασιν. Ἕως τίνος ὀκνηρὲ
iaces: qñ ãt e ſomno excitaberis? Paulũ ꝺdẽ dor κατάκεισαι; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; Ὀλίγον μὲν ὑπνώ
mis: paulũ ãt ſedes: pax aũt dormitos: paulũ ãt ſuffarci νοῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ νυσάζεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλί
nas mãib pectora. Poſtea adeſt tibi ſicut mal viа χειρσὶ ſήνην. Εἶτ᾽ ἐμπαραγίνεταί σοι ὥσπερ κακὸς ὁδοι
tor pauptas: & egeſtas tanq̃ bon curſor. Eſt inſ πόρος ἢ πενία, καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Ἀνὴρ ἄπ
pĩs & iniquus ãbulabit vias nõ bonas. Et φρων καὶ παράτομος πορεύσεται ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Ὁ δὲ
tpe ãnuit oculo: ſignificat ãt pede: docet ãt nutu ἀνὴρ ἐννεύει ὀφθαλμῷ, σημαίνει δὲ ποδί, διδάσκει δὲ ῥήμα
b digito. Peruerſũ ãt cor machinatur mala: σι δακτύλῳ. Διεῤῥαμμένη δὲ καρδία τεχνᾶται κακὰ
in omni tpe talis turbatiões cõſtituit ciuitati. Propꝫ ἐν παντὶ καιρῷ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει. Διὰ τ
hoc extẽplo venit pditio ei: inciſio & contritio ῥίξ ταχινὴ ἔρχεται ἀπώλεια αὐτῷ, δι᾽ ἀκοπὴν καὶ συντριβ
medicabil. Cũ gandet oĩb q̃ odio hẽt dñs: conteritur ἰᾶται. Ὅτι χαίρει πᾶσιν ὅσοις μισεῖ ὁ κύριος, συντρίβεται
ãt pplipuritate aie. Oculus ꝓtẽtioſi lingua mẽdax δὲ δι᾽ ἀκαθαρσίαν ψυχῆς. Ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ γλῶσσα ψεύδικος
manꝰ effũdẽtes ſãguiẽ iuſtum. Et cor machinãs χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα δίκαιον. Καὶ καρδία τεχνᾶται μὴ
cogitationes malas & pedes feſtinantes malefacere λογισμοὺς κακοὺς καὶ πόδες ἑτοιμαζόμενοι κακοποιεῖν
Exurit mẽdacẽ teſtis iuſtus: & immittit iudicia p Ἐκκαίει ψευδῆ μάρτυς ἄδικος, καὶ ἐπιπέμπει κρίσεις ἀν
mediũ fratrum. Fili ſerua leges pris tui: & ne repe μέσον ἀδελφῶν. Υἱὲ φύλασσε νόμους πρός σου, καὶ μὴ ἀπω
las ſtatuta mris tue. Liga ãt ea in tua aia iu σι θεσμοὺς μητρός σου. Ἁφαψαι δὲ αὐτοὺς ἐπὶ σῇ ψυχῇ δι
giter: & circũda circũ tuũ collum. Cũ vigꝫ de παντός, καὶ ἐγκλοίωσαι περὶ σῶ τραχήλῳ. Ἡνίκα ἂν πο
ãbulaueris adduc tpãm: & tecũ ſit. qñ ãt vigꝫ dormi ριπατῇς ἐπάγου αὐτήν, καὶ μετὰ σοῦ ἔσω. ὡς δ᾽ ἂν καθεύ
ris cuſtodiat te: vt excitato colloq̃ tibi. Cũ lu δῃς φυλασσέτωσε, ἵνα ἐγειρομένῳ συλλαλῇ σοι. Ὅτι λυ
cerna mãdatũ legis & lux & via vite & increpatio & diſci χνος ἐντολὴ νόμου καὶ φῶς καὶ ὁδὸς ζωῆς καὶ ἔλεγχος καὶ παι
plina. Ad cuſtodiendũ te a muliere nupta & a δεία. Τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναικὸς ὑπάνδρου καὶ ἀπὸ
calũniatiõe lingue extranee. Fili ne te vicerit pulchritudo ẽꝰ διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας. Υἱὲ μή σε νικήσῃ κάλλος ἐπι
derit: neq̃ capiaris tuis oculis: neq̃ rapiaris tu μία, μὴ δὲ ἁγρευθῇς σοῖς ὀφθαλμοῖς, μὴ δὲ συναρπασθῇς
ab eius palpebris. Precio.n. ſcorti ãtũ & vnꝰpa ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων. Τιμὴ γὰρ πόρνης ὅσον καὶ ἑνὸς ἄρ
nte: mulier ãt viroꝝ pciosas alas capit. Illigabit aliqꝺ του, γυνὴ δὲ ἀνδρῶν τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει. Ἀποδήσει τις
ignẽ in ſinu: at veſtimẽta nõ ꝓburet? Illiq̃ ꝺãbula πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύσει; Ἢ περιπα
bit aliqs ſup carbones ignis: aut pedes nõ cõbu τήσει τις ἐπ᾽ ἀνθράκων πυρός, τοὺς δὲ πόδας οὐ κατακαύ
ret? Sic q̃ igredit ad mulierẽ nuptam nõ mun σει; Οὕτως ὁ εἰσελθὼν πρὸς γυναῖκα ὕπανδρον οὐκ ἀθῷ
cens erit: neq̃ ois tangẽs eam. Nõ mirum fu ωθήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῆς. Οὐ θαυμαστὸν ἐὰν
capiat aliqs q̃ furat: furatur enĩ vt ipleat aiam eſu ἁλῷ τις κλέπτων, κλέπτει γὰρ ἵνα ἐμπλήσῃ ψυχὴν πει
rientẽ. Si ãt capiat ſoluet ſeptupla: & om νῶσαν. Ἐὰν δὲ ἁλῷ ἀποτίσει ἑπταπλάσια, καὶ πάν
nia q̃ ſunt eius vana liberabit ſe. Et τα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοὺς ῥύσεται ἑαυτόν. Ὁ δὲ
mechus ꝓpter inopiã & mẽtis pditionẽ ale ſue μοιχὸς δι᾽ ἔνδειαν φρενῶν ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ
acquirit. Dolores q̃ & ignominias ſuffert: περιποιεῖται. Ὀδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει, καὶ
at oppꝛobriũ illi non delebitur ἡ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. | Trãsla.B.Wie. | Tex.heb.Prouer.vij.Pñtiua.heb.

in seculũ. Plen⁹ .n. zelo alius viri eius nõ parcet
ἐις τὸν αἰῶνα. Μεσὸς γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς οὐ φείσε-
in die iudicij. Non cõmutabit ulla redẽptio
ται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Οὐκ ἀνταλλάξεται οὐδενὸς λύτρου
ne immittã.' neq; dissoluet multis donis.
τὴν ἔχθραν, οὐδὲ μὴ διαλυθῇ πολλῶν δώρων. Ca.7.
FIli custodi meos sermões: at mea p̃cepta re-
Υἱὲ φύλασσε ἐμοὺς λόγους, τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύ-
cõde apud teip̃m. Fili hõa dñm: ⁊ valebis:
φον παρὰ σεαυτῷ. Υἱὲ τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις,
preterãt eum ne timeas alium. Serua mea mãdata:
πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον. Φύλαξον ἐμὰς ἐντολάς,
⁊ vives. at meos sermões tanq̃ pupillas oculoꝝ.
καὶ βιώσεις. τοὺς δὲ ἐμοὺς λόγους ὡσεὶ κόρας ὀμμάτων.
Circũpõe eos tuis digitis: inscribe aũt in
Περίθου αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ
latitudine cordis tui. Dic sapiã.a tuã soro-
πλάτος τῆς καρδίας σου. Εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελ-
rem esse: at prudentiã notam acquire tibi:ip
φὴν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον πεποίησαι σεαυ-
si. Vt te custodiat a muliere extranea ⁊ ma
τῷ. Ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ πονηρ-
la: si te sermõibꝰ q̃ ad gram inuaserit. Ab
ᾶς, ἐάν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλλῃται. Ἀπὸ
.n. fenestra e domo eius in plateas inclina-
γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας παρα-
ta
κύψασα. Οὐ ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐν
gẽte mẽte. Transeuntem in ãgulo in trãsitib⁹ do
δεᾷ φρενῶν. Περαπορευόμενον ἐν γωνίᾳ ἐν ὁδοῖς οἴ-
mos eius ⁊ loquentẽ. In tenebris vespertinis: q̃ vitq̃
κων αὐτῆς καὶ λαλοῦντα. Ἐν σκότει ἑσπερινῷ, ἡνίκα ἂν
silentiũ noctis: nũ fuerit ⁊ caliginosũ. Et mulier occurrit
ἡσυχία νυκτερεύσῃ ἢ καὶ γνοφώδης. Ἡ δὲ γυνὴ συναντᾷ
illi specie hũs meretritiã: q̃ facit iuuenũ volare
αὐτῷ εἶδος ἔχουσα πορνικόν, ἢ ποιεῖ νέων ἐξιστᾶσθαι
corda. Ercuata aũt ẽt ⁊ luxuriosa. in domo aũt
καρδίας. Ἀνεπηρώμένη δέ ἐστι καὶ ἄσωτος· ἐν οἴκῳ δὲ
nõ desciant pedes eius. Pẽpore .n. q̃dã extra
οὐκ συνέχουσιν οἱ πόδες αὐτῆς. Χρόνον γάρ τινα ἔξω
circũuenit: tpe aũ in plateis per omnẽ ãgulũ uitl
ἑστᾶσα, χρόνοι δὲ ἐν πλατείαις παρὰ πᾶσαν γωνίαν ἐνε-
diatur. Postea apphendens osculata ẽ illũ: procaci
δρεύει. Εἶτα ἐπιλαμβανομένη ἐφίλησεν αὐτόν, ἀναιδεῖ
aũ vultu alloquitur eum. Victima pacifica mihi est:
δὲ προσώπῳ προσεῖπεν αὐτῷ. Θυσίαι εἰρηνικαί μοί εἰσι,
hodie reddo vota mea: Causa huius egres-
σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐχάς μου. Ἕνεκα τούτου ἐξῆλ-
sionũ occursum tuũ: desideraũs tuã faciem: rep-
θον εἰς συνάντησίν σου, ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσωπον, εὗ-
peri te. Funib⁹ tetendi lectulũ meũ: tapetibus
ρηκά σε. Κεκρίαις τέτακα τὴν κλίνην μου, ἀμφιτάποις
straui egypti. Aspersi cubile meũ cro
διεζωκα τοῖς ἀγύπτου. Διέρραγκα τὴν κοίτην μου κρό-
co aũ domũ meã cinnamomo. Veni ⁊ fruamur
κῳ, ἦλθον δὲ οἴκόν μου κινναμώμῳ. Ἐλθὲ καὶ ἀπολαύσωμεν
amicitia vsq; ad auroraꝫ:veni ⁊ inebriamur amore.
φιλίας ἕως ἕῤῥου, δεῦρο καὶ ἐγκυλισθῶμεν ἔρωτι.
Non.n. adest vir me⁹ in domo: abiit viam
Οὐ γὰρ παρέστιν ὁ ἀνήρ μου ἐν οἴκῳ, πεπορεύται ὁδὸν
longã. Saccũlũ argenti accipiẽs in manib⁹ eius: p
μακρὰν. Ἀργυρίου λαβὼν ἐν χερσὶν αὐτοῦ, δι'
dies multos reuertet in domũ eius. decepit
ἡμερῶν πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἀπεπλά-
eũ: multa pfabulatiõe:laquelq; a la-
νησε δὲ αὐτὸν πολλὴ ὁμιλία, βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χεί-
biis ipegit illũ. Ipe aũt secutus est eam
λεων ἐξώκειλεν αὐτόν. Ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐτῇ.
elatus
κεπφωθείς.

'Quia'zelus &ᵉfurorᵇviri'nonᵇparcet ꝏꝏꝏꝏꝏ
'in die' vindicte:'nec'ac-
quiescet ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏcuiusq̃' precibus:ᵐ nec
ⁿsuscipiet pro redemptio
neᵍdonaᶠ plurima. 7.

FIli miᵇ custodiᶜ ser-
mones meos: ꝏꝏ
ᵇ& preceptaᵐeaᶜ recon-
deᵗtibi.ᵃ Serua ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇmãdata mea'& vives:ᵏ&
legem meã' quasi pupillã
ᵐoculi tui.ⁿ Liga eamᵒ in
ᵖdigitis tuis: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍscribe illamʳ inˢ tabulis
ᵗcordis tui.ᵘ Dic ꝏꝏꝏ
ˣsapientieʸ soror mea es
ᶻtu:ᵃ&ᵇprudentiam ꝏꝏ
ᶜvocaᵈamicã tuã.ᵉ Vt cu-
stodiat teᶠa mulierᵍextra
neaʰ:&ⁱab aliena queʲ ver
ba sua'dulcia facit. ꝏꝏꝏ
ᵏDe fenestraˡ enimᵐ do-
mus meeⁿ perᵒ cancellos
ᵖprospexi:ᵠ& videoʳ par
vulos.ˢ Considero ꝏꝏ
ᵗvecordemᵘ iuuenem'qui
transit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵛper plateasʷ iuxtaˣ angu-
lum:ʸ& propeᶻ viãᵃ domꝰ
illius'graditurᵇ in obscu-
roᶜ aduesperascente'ᵈ die
ᵉ'noctisᶠ tenebris'ᵍ& cali
gine.ʰ Et ecceⁱ occurrit il
liᵏ mulierˡ ornatu'ᵐ meretri
cio preparata ad decipiẽ-
das animas.ⁿ Garrulaᵒ &
vaga quietis impatiens:
ᵖnec valens'ᵠ in domoʳ cõsi
stereˢ pedibus suis.ᵗ Nũc
ᵘforis'ᵛ nunc'ʷ in plateis: nũc
ˣiuxtaʸ angulos ꝏꝏꝏ
ᶻinsidians.ᵃ' Apprehensũ
q̃ᵇ deosculatur iuuenẽ:& ᶜ procaci'ᵈ vultu blanditur
ᵉdicens.ᶠ Victimas ꝏꝏ
ᵍpro salute deuoui:ʰ ho-
die'ⁱ reddidi ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʲvota meaᵏ Idcirco'ˡ egres
sa sumᵐ in occursum tuũ:
ⁿdesiderans te videreᵒ &
repperi. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Intexui'ᵖ funibus'ᵠ lectulũ
meũ:ʳ straui'ˢ tapetibᵍ'ᵗ pi
ctis exᵘ egypto.ᵛ Aspersi
ʷcubile meũ'ˣ myrrha &
ʸaloe'ᶻ& cinãmomo.ᵃ Ve
niᵇ inebriemur ꝏꝏꝏ
ᶜvberibus:ᵈ& fruamur ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉcupitis amplexibᵍ'ʰ donec
ⁱilluescat dies.ʲ Nõ estᵏ eiˡ
ᵐvir'ⁿ i domo sua:ᵒ abiit'ᵖ via
ᵠlõgissima'ʳ facculũ'ˢ pecu
nieᵗ secũ'ᵘ tulit:ᵛ in dieʷ ple
ne lune'ˣ reuersurus est in
ʸdomũ suã.ᶻ' Irretiuit eũ
ᵃmultis'ᵇ fmonib⁹'ᶜ& blan
ditiis'ᵈ labioꝝ'ᵉ ptraxit illũ.
ᵍStatimʰ eamᶦ sequitur ꝏ

בְּנִי שְׁמֹר אִמָרַי
וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃ שְׁמֹר
מִצְוֹתַי וֶחְיֵה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן
עֵינֶיךָ׃ קְשָׁרֵם עַל אֶצְבְּעוֹתֶיךָ
כָּתְבֵם עַל לוּחַ לִבֶּךָ׃ אֱמֹר
לַחָכְמָה אְחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע לַבִּינָה
תִּקְרָא׃ לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה׃ כִּי
בְּחַלּוֹן בֵּיתִי נָשַׁקְתִּי
אֶשְׁקְפָתִי׃ וָאֶרְאֶ בַּפְּתָאיִם אֶבִינָה
בַּבָּנִים נַעַר חֲסַר לֵב׃ עֹבֵר
בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּה וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ
יִצְעָד׃ בַּנֶּשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃ וְהִנֵּה
אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצָרַת
לֵבָב׃ הֹמִיָּה הִיא וְסֹרֶרֶת בְּבֵיתָהּ
לֹא יָשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ׃ פַּעַם בַּחוּץ
פַּעַם בָּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה
תֶּאֱרֹב׃ וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ
הֵעָזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃ זִבְחֵי
שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי
נְדָרָי׃ עַל כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ
לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָּ׃ רָבַדְתִּי עַרְשִׂי
חֲטֻבוֹת אטון
מִצְרָיִם׃ נָפְתִּי מִשְׁכָּבִי מר
אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן׃ לְכָה נִרְוֶה
דוֹדִים עַד הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה
בָּאֲהָבִים׃ כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ
הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק׃ צְרוֹר הַכֶּסֶף
לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכֵּסֶא יָבֹא
בֵּיתוֹ׃ הִטָּה נֹעַם לִקְחָהּ בְּהַלֶּקַח
שְׂפָתֶיהָ תַּדִּיחֶנּוּ׃ הָלַךְ אַחֲרֶיהָ

פִּתְאִם ׀ נִשּׁוּר ׀ אֶל ׀ טֶבַח ׀ יָבֹא
וּכְעֶכֶס ׀ אֶל ׀ מוּסַר ׀׀ אֱוִיל ׀ ׀ עַד
יְסַר ׀׀ אֱוִל
יְפַלַּח חֵץ ׀ כְּבֵדוֹ ׀ כְּמַהֵר ׀ צִפּוֹר ׀ אֶל
פָּלַח ׀ צָפַר
פַּח ׀ וְלֹא ׀ יָדַע ׀ כִּי ׀ בְנַפְשׁוֹ ׀ הוּא ׀
פּוּחַ
וְעַתָּה ׀ בָּנִים ׀ שִׁמְעוּ ׀ לִי ׀ וְהַקְשִׁיבוּ
קָשַׁב
לְאִמְרֵי ׀ פִי ׀ אַל ׀׀ יִשְׁטֶ ׀׀ אֶל ׀ דְּרָכֶיהָ
פֶּה ׀ שָׂטָה
לִבֶּךָ ׀ אֶל ׀ תַּטַּע ׀ נְתִיבָתֶיהָ ׀ כִּי
תָּעָה ׀ נָתִב
רַבִּים ׀ חֲלָלִים ׀ הִפִּילָה ׀ וַעֲצוּמִים
נָפַל
כֹּל ׀ הֲרוּגֶיהָ ׀׀ דַּרְכֵי ׀ שְׁאוֹל ׀ בֵּיתָהּ ׀
הָרַג ׀ שָׁאַל
יֹרְדוֹת ׀ אֶל ׀ חַדְרֵי ׀ מָוֶת ׀

Cap.viij.

הֲלֹא ׀ חָכְמָה ׀ תִּקְרָא ׀
קָרָא ׀ בִּין
וְתְבוּנָה ׀ תִּתֵּן ׀ קוֹלָהּ ׀ ׀ נָתַן
בְּרֹאשׁ ׀ מְרוֹמִים ׀ עַל ׀ דֶּרֶךְ ׀ בֵּית ׀ נְתִיבוֹת
רוּם
נִצָּבָה ׀׀ לְיַד ׀ שְׁעָרִים ׀ לְפִי ׀ קָרֶת ׀
פֶּה ׀ קָרַת
מִבוֹא ׀ פְּתָחִים ׀ תָּרֹנָּה ׀ ׀ אֲלֵיכֶם
בּוֹא ׀ רָנַן
אִישִׁים ׀ אֶקְרָא ׀ וְקוֹלִי ׀ אֶל ׀ בְּנֵי
אָדָם ׀ הָבִינוּ ׀ פְתָאִים ׀ עָרְמָה ׀
בִּין ׀ פֶּתַח
וּכְסִילִים ׀ הָבִינוּ ׀ לֵב ׀ ׀ שִׁמְעוּ ׀ כִּי ׀
כָּסַל
נְגִידִים ׀׀ אֲדַבֵּר ׀ וּמִפְתַח ׀ שְׂפָתַי ׀
נָגַד ׀׀ דִּבֵּר
מֵישָׁרִים ׀ ׀ כִּי ׀ אֱמֶת ׀ יֶהְגֶּה ׀׀ הִכִּי
פֶּתַח ׀ שָׂפָה
וְתוֹעֲבַת ׀ שְׂפָתַי ׀ רֶשַׁע ׀ ׀ בְּצֶדֶק ׀
יָשַׁר ׀ הָגָה
כָּל ׀ אִמְרֵי ׀ פִי ׀ אֵין ׀ בָּהֶם ׀ נִפְתָּל
חוּץ ׀ אָצַב
וְעִקֵּשׁ ׀ ׀ כֻּלָּם ׀ נְכֹחִים ׀ לַמֵּבִין ׀
פָּתַל
וִישָׁרִים ׀׀ לְמֹצְאֵי ׀ דָּעַת ׀ ׀ קָחוּ
בִּין
מוּסָרִי ׀ וְאַל ׀ כֶּסֶף ׀ וְדַעַת ׀ מֵחָרוּץ
יָדַע ׀ לָקַח
נִבְחָר ׀ כִּי ׀ טוֹבָה ׀ חָכְמָה ׀ מִפְּנִינִים ׀
יָסַר ׀׀ חָרַץ
וְכָל ׀ חֲפָצִים ׀ לֹא ׀ יִשְׁווּ ׀ בָהּ ׀ ׀ אֲנִי
חָבַד ׀ פָּנָה
חָכְמָה ׀ שָׁכַנְתִּי ׀ עָרְמָה ׀׀ וְדַעַת
מְזִמּוֹת ׀ אֶמְצָא ׀ יִרְאַת ׀ יְהוָה ׀ שְׂנֹאת
זָמַם ׀ מָצָא
רַע ׀ גְּאָה ׀׀ וְגָאוֹן ׀ וְדֶרֶךְ ׀ רָע ׀ וּפִי
רוּעַ ׀ גָּאָה
תַהְפֻּכוֹת ׀ שָׂנֵאתִי ׀ לִי ׀ עֵצָה ׀ וְתוּשִׁיָּה ׀
הָפַךְ ׀ הָפַךְ
אֲנִי ׀ בִינָה ׀ לִי ׀ גְבוּרָה ׀ ׀ בִּי ׀ מְלָכִים
יָעַץ ׀ יָשָׁה
יִמְלֹכוּ ׀׀ וְרוֹזְנִים ׀ יְחֹקְקוּ ׀ צֶדֶק ׀
מָלַךְ ׀ חָקַק
בִּי ׀ שָׂרִים ׀ יָשֹׂרוּ ׀ וּנְדִיבִים ׀ כָּל
שׂוּר ׀ נָדַב
שֹׁפְטֵי ׀ אָרֶץ ׀ ׀ אֲנִי ׀ אֶהֱבַי ׀ אֵהֵב
וּמְשַׁחֲרַי ׀ יִמְצָאֻנְנִי ׀ ׀ עֹשֶׁר ׀ וְכָבוֹד
שָׁחַר ׀ כָּבַד

ᵉquasi bosᵇductusᶠadᵍvictimam ∞∞∞

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Hie. Ter.heb.Prouer.ix.Pītiua.heb.

mihi est: possessio multox et iusticia. Melius
ἐμοὶ ὑπάρχει, κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη. Βέλτιον
me redito habere sup aux et lapide pcioso: at mea ge
μὲ κατασβεσθαι ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον, τὰ δὲ ἐμὰ γε
nimina meli argēto electo. In vijs iusticie am
νήματα κρεῖσσον ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης πε
bulo: et in medio semitax iusticie versor.
ριπατῶ, καὶ ἀναμέσον τρίβων δικαιοσύνης ἀναστρέφομαι. Ινα
Vt ditē me diligentib⁹ substātiā: et thesauros
πλήσω μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὕπαρξιν, καὶ τοὺς θησαυροὺς
eox repleā bonis. Si annūciauero vobis que quoti
αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. Ἐὰν διαγγείλω ὑμῖν τὰ καθημέ-
die fiūt: memor ero ꝙ ex eccnio nūerare. Domi
ρια γινόμενα, μνημονεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι. Κύρι
nus possidit me initiū viax suax in opa sua: ante secu
ος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶ-
la fundauit me: in initio anteꝙ terrā faceret. Et ātc
νας ἐθεμελίωσέ με, ἐν ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι. Καὶ πρὸ
os ēthemelíosé me, en archē pro tu tin gin poiēsai. Kai pro
τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδά-
ꝙ abyssos facere: anteꝙ pcederēt fontes aqua
των: Antequ mōtes facti essent: ātequ oēs colles gignit me.
tōn, Pro tu oren ethedrasthēnai, pro de pantōn bounōn gignā me.
Dñs fecit regiones et inhabitabilia: et sūma ꝙ habitant et⁹ ꝙ
Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶ-
sub celo. Cū pparabat celū: simul aderā ipi
νας ἐθεμελίωσέ με, ἐν ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι. Καὶ πρὸ
ꝙ abyssos faceret: anteꝙ pcederēt fontes aqua
τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδά-
rū: Antequ mōtes facti essent: ātequ oēs colles gignit me.
των, Πρὸ τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γίνομαί με

Pritiua.heb. Ter.heb. Prouer.x.

וּשְׁתוּ בַּיַּיִן מָסָכְתִּי׃ עִזְבוּ פְתָאִים וְחְיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה׃ יסר לֵץ לֹקֵחַ לוֹ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוּמוֹ׃ אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ׃ תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֶף לֶקַח׃ תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים בִּינָה׃ כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃ אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ וְלֹצְתָּ לְבַדֶּךָ תִּשָּׂא׃ אֵשֶׁת כְּסִילוֹת הוֹמִיָּה פְתָיוּת וּבַל יָדְעָה מָה׃ וַיֵּשֶׁב לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל כִּסֵּא מְרוֹמֵי קָרֶת׃ לִקְרֹא לְעֹבְרֵי דָרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אָרְחוֹתָם׃ מִי פֶתִי יָסַר הֵנָּה וַחֲסַר לֵב וְאָמְרָה לּוֹ מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם׃ וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעֲמֻקֵּי שְׁאוֹל קְרֻאֶיהָ׃

Cap.x.

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ׃ לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת׃ לֹא יְרַעֵב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת רְשָׁעִים יְהַדֹּף׃ רָאשׁ עָשָׂה כַּף רְמִיָּה וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר׃ אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם בַּקָּצִיר בֵּן מֵבִישׁ׃ בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס׃ זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב׃ חַכַם לֵב יִקַּח מִצוֹת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ הֹלֵךְ בַּתֹם יֵלֵךְ בָּטֶחַ וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ׃ קֹרֵץ עַיִן יִתֶּן עֶצֶב וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס׃

Trãsla. B. Vie.

& bibite vinũ qđ miscui vobis. Relinqte infantiã & viuite: & ambulate p vias prudentie. Qui erudit derisorẽ: ipse iniuriã sibi facit: & qui arguit impiũ sibi maculã generat. Noli arguere derisorẽ ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Da sapiẽti occasionẽ: & addetur ei sapia. Doce iustũ: & festinabit accipere. Principiũ sapie timor dñi: & scientia sanctorum prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui: & addẽtur tibi anni vite. Si sapiens fueris tibimetipsi eris: si autẽ illusor solus portabis malum. Mulier stulta & clamosa plẽa escaꝫ illecebris & nihil omino sciens: sedet in foribus domus sue super sellam in excelso vrbis loco: vt vocaret transeuntes per viam & pergẽtes in itinere suo. Quis est paruulus: declinet ad me. Et vecordi locuta est: aque furtiue dulciores sunt: & panis abscõditus sua uior. Et ignorauit ꝯ vbi sint gigantes: & in profundis inferni ꝯ conuiue eius. 10.

Arabole salomonis. Filius sapiẽs letificat patrẽ: filius vero stultus mestitia est matris sue. Nil proderũt thesauri impietatis: iustitia vero liberabit a morte. Non affliget dominus fame animam iusti: & insidias impiorum subuertet. Egestatẽ operata est manus remissa: manus aũt fortium diuitias parat. Qui cõgregat in messe filius sapiẽs est: qui aũt dormit in estate filius cõfusionis. Benedictio super caput iusti: os aũt impiorum operit iniquitatẽ. Memoria iusti cum laudib: & nomen impiorũ putrescet. Sapiẽs corde precepta suscipiet: stultus cedetur labiis. Qui ãbulat simpliciter: ambulat cõfidẽter: qui autẽ deprauat vias suas manifestus erit. Qui annuit oculo dabit dolorẽ: & stulti labiis verberabitur. Vena vite os iusti: & os impiorum ꝯ

Trãs. Gre. lxx. cũ iter. latina.

τε bibite vinũ: quod miscui vobis. Relinqte insipientiã καὶ πίετε δίνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν. Απολείπετε ἀφροσύνην τε viuetis. τε querite prudentiã: vt viuatis. Et cor καὶ ζήσεσθε. καὶ ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα βιώσητε. Καὶκα rigite in cognitione itellectũ: q erudit malos acci τορθώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν, ὁ παιδεύων κακοὺς λήψε ptet sibi iniuriã. redarguẽs aũt impiũ: vituperabit ται ἑαυτῷ ἀτιμίαν. Ελέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ, μωμήσεται setpm. Ne arguas malos: ne oderint te: argue ἑαυτόν. Μὴ ἔλεγχε κακούς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε, ἔλεγχε sapiẽtẽ: τ diliget te. Da sapiẽti occasionẽ τ sapiẽ σοφόν, καὶ ἀγαπήσει σε. Δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σο tior erit: notũ fac iusto τ addet suscipere. φώτερος ἔσαι, γνώριζε δικαίῳ καὶ προδήσει τοῦ δέχεσθαι. Principiũ sapie timor dñi: τ scientiũ sanctoꝝ itellect. Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις. Τὸ Mã cognoscere legẽ mẽtis est bone. hoc eñ mo καὶ γνῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. τοῦτο καὶ τῷ τρό do multũ vites tps: τ addent tibi anni vite. πῳ πολὺν ζήσεις χρόνον, καὶ προσεθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς. Fili si sapiẽs fueris tibi ipi sapiẽs eris: si aũt mal euaseris: Υἱὲ ἐὰν σοφὸς ᾖς σαυτῷ σοφὸς ἔσῃ, ἐὰν δὲ κακὸς ἀπαντήσῃς, sol haurtes mala. Mulier stulta τ audax idigẽs fruſtropãis μόνος ἀντλήσεις κακά. Γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ἄρτου fit: q nõ scit verecundiã: sedit in foribꝰ suc γένεται, οὐκ ἐπίσταται αἰσχύνην, ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ ἑαυτῆς dom sup sellã manifeste in plateis: aduocãs οἴκου ἐπὶ δίφρου ἐμφανῶς ἐν πλατείαις, προσκαλουμέ eraſentes viã: τ dirigẽtes in vijs νη τοὺς παριόντας ὁδόν, καὶ κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς eoꝝ. Qui est vsm iſipientissimus: declinet ad me: αὐτῶν. Ος ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος, ἐκκλινάτω πρός με, τ indigẽtes aũt mente hortor dicẽs. καὶ τοῖς ἐνδεέσι δὲ φρονήσεως παρακελεύομαι λέγουσα. Panes abscõditos vulcꝰ attingite: τ aquã furti vul Ἄρτων κρυφίων ἡδέως ἅψασθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυ cẽ bibite: Ppe aũt nõ scivit q gigãtes apud eã pereũt: κέρου πίετε. Ο δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παρ' αὐτῇ ὄλλυνται, τ in pfunditatẽ inferni occurrit. τ ἐπὶ πέταυρον ᾅδου συναγτᾶ. Ca. 10.

Fili sapiẽs letificat patrẽ: fili vero stulti mesti Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λυ tia matri. Non proderũt thesauri iniquis: iusticia πη μητρί. Οὐκ ὠφελήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, δικαιοσύ vero liberabit a morte. Nõ fame necabit dñs aiam νη δὲ ῥύσεται ἐκ θανάτου. Οὐ λιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν iustũ: vitã aũt impioꝝ subuertet. Paupertas vir humi δικαίαν, ζωὴν δὲ ἀσεβῶν ἀνατρέψει. Πενία ἀνδρα τα liat: manꝰ aũt virilẽ vitãt. Fili sapiẽs erit: at stulto ministro vtet. πεινοῖ, χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουσιν. Υἱὸς σεσα Sal σοφὸς ἔσαι, τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται. Dis uatꝰ a calore fili intelligẽs: corruptꝰ a vẽtis aũt fit σώθη ἀπὸ καύματος υἱὸς νοήμων, ἀνεμίφθορος δὲ γίνεται in tpe messis filiꝰ iniquꝰ. Benedictio dñi sup caput ἐν ἀμητῷ υἱὸς παράνομος. Εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν iusti: os aũt impioꝝ operiet planctũ itẽpestiuũ. Memoria δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβῶν καλύπτει πένθος ἄωρον. Μνήμη δί iusti cũ laude: nomẽ vo impij ertinguit. Sapiẽs καίου μετ' ἐγκωμίου, ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται. Σοφὸς corde suscipiet pcepta: at nõ tectꝰ labijs obliquas καρδίᾳ δέξεται ἐντολάς, ὁ δὲ ἄσεγος χείλεσι σκολιάων supplantabit. Qui ambulat simplicit ambulat cõfi ὑποσκελιδήσεται. Ος πορεύεται ἁπλῶς πορεύεται πε dẽs: at q puertit vias suas: cognoscet. ποιθώς, ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, γνωσθήσεται. Qui annuit oculo cũ dolo pgregat viris tristi Ο ἐννεύων ὀφθαλμῷ μετὰ δόλου συνάγει ἀνδράσι λύ tias: at redarguẽs cũ audacia pacificat. πας, ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ. Fon vite in manu iusti: os aũt impij γὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβοῦς

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

operiet pditio. Odiū suscitabit ꝯtentionē:oēs καλύψει ἀπώλεια. Μῖσος ἐγειρεῖ νεῖκος, πάντας ἀτ nō cōtendentes operiet amicitia. Qui ve δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύψει φιλία. Ος ἐκ labijs pfert sapiam: virga verberat vir ex χειλέων προφέρει σοφίαν, ῥάβδω τύπτει ἄνδρα ἀ cordē. sapiētes abscōdent scientiam: os ãt proca καρδίαν. Σοφοὶ κρύψουσιν ἐπιστήμην, στόμα δὲ πρόπε cis primū ē ptritionē. possessio diuitū vrbs munita: τος ἐγγίζει συντριβῇ. κτῆσις πλουσίων πόλις ὀχυρά, C cōtritio ãt impiorū pauptas. Opa iustoꝝ vitā facit: συντριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία. Εργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, fructꝰ ãt impioꝝ peccatū. Vias vite cūsto= καρπὸς δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίαις. Οδοὺς ζωῆς φυ= dit disciplina: disciplina ãt irredarguibilis errat. ab= λάσσει παιδεία, παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται. κα scondūt inimicitiā labia iusta: at pferētes cōtu λύπτουσιν ἔχθραν χείλη δίκαια οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδο melias insipiētissimi sunt. Ex multiloquio nō fugi= ρίας ἀφρονέστατοί εἰσιν. Εκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύ= ens peccatū: parcēs ãt labijs itelligēs erit. ξη ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔσται. Argentū igne examinatū lingua iusti: cor ãt Αργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ impij deficiet. Labia iustoꝝ scīūt exerc ἀσεβοῦς ἐκλείψει. Χείλη δικαίων ἐπίστανται ὑπη ta: at insipiētes in egestate morientur. Benedictio domi λαί, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν. Ευλογία κυρί ni fuꝑ caput iusti: hec diuites facit: t nō ου, ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, αὕτη πλουτίζει, καὶ οὐ addet ei tristitia in corde. Qui risu stul μὴ προσθῇ αὐτῇ λύπην ἐν καρδίᾳ. Ἐν γέλωτι ἄ= tus operat mala: at sapiā viro parit prudē φρων πρᾶσσει κακά, ἡ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρό tiā. Ip pditione impius circūferet: desideriū νησιν. Ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβὴς περιφέρεται, ἐπιθυμία ãt iusti acceptabile. trāseunte tēpestate dele= δὲ δικαίου δεκτή. παραπορευομένης καταιγίδος ἀφε tur impi: iustus ãt ꝯdemnauit saluat in νίζεται ἀσεβής, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν fecula. Sicut vus acerba dētib⁹ nocua ꝛ fu= αἰῶνα. Ωσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι βλαβερὸν καὶ κα= mus oculis: sic iniquitas ētentib⁹ πνὸς ὄμμασιν, οὕτως παρανομία τοῖς χρωμένοις ea. Timor dñi apponit dies: ānī ãt αὐτῇ. Φόβος κυρίου προσίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ impioꝝ breuiabunt. immoraꝫ iustis letitia: ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται. Εγχρονίζει δικαίοις εὐφροσύ= spes ãt impioꝝ pert. Dimittio sancti νη, ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ὀλεῖται. Οχύρωμα ὁσίου timor dñi: cōtritio ãt operantib⁹ ma= φόβος κυρίου, συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κα= la. Iustus in fecula nō ꝯcinabit: impi κά. Δίκαιος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς ãt nō habitabūt terrā. Os iusti distillat sapiē δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν. Στόμα δικαίου ἀναστάζει σο tiā: lingua ãt iniusti peribit. Labia viroꝝ φίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. Χείλη ἀνδρῶν iustoꝝ distillāt gras: os ãt impioꝝ auer δικαίων ἀναστάζει χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀπο= tit. στρέφεται. Ca.11.

A Statere dolose abominatio coꝝ dño: pon Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου, σταθμὸς dus ãt iusti acceptabile ei. Vbicūq; ingrediat ꝓtumelia ibi ον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ. Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ ꝛ ignominia:os ãt humiliū meditat sapiētiam. καὶ ἀτιμία, στόμα δὲ πεπαιδευμένων μελετᾷ σοφίαν. oo

ooooooo

Prima.heb.Tex.he.Prouer.xj.

תמת יְשָׁרִים תַּנְחֵם וְסֶלֶף בּוֹגְדִים יְשָׁדֵם׃ לֹא יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה וְצְדָקָה תַּצִּיל מָוֶת׃ צִדְקַת תָּמִים תְּיַשֵּׁר דַּרְכּוֹ וּבְרִשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע׃ צִדְקַת יְשָׁרִים תַּצִּילֵם וּבְהַוַּת בּוֹגְדִים יִלָּכֵדוּ׃ בְּמוּת אָדָם רָשָׁע תֹּאבַד תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת אוֹנִים אָבָדָה׃ צַדִּיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיָּבֹא רָשָׁע תַּחְתָּיו׃ בְּפֶה חָנֵף יְשַׁחֵת רֵעֵהוּ וּבְדַעַת צַדִּיקִים יֵחָלֵצוּ׃ בְּטוּב צַדִּיקִים תַּעֲלֹץ קִרְיָה וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה׃ בִּבְרַכַת יְשָׁרִים תָּרוּם קָרֶת וּבְפִי רְשָׁעִים תֶּהֱרָס׃ בָּז לְרֵעֵהוּ חֹסַר לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יַחֲרִישׁ׃ הֹלֵךְ רָכִיל גֹּלֶה סוֹד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֵּה דָּבָר׃ בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפֹּל עָם וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ׃ רָע יֵרוֹעַ כִּי עֹרֵב זָר וְשֹׂנֵא תִּקְעִים בָּטֵחַ׃ שָׁכֹר אֶמֶת יִתֵּן צְדָקָה לְחַיִּים וּמְרַדְּפֵי רָעָה לְמוֹתוֹ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה עִקְּשֵׁי לֵב וְרֹצֵי תָמִים דַּרְכּוֹ׃ יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע וְזֶרַע צַדִּיקִים נִמְלָט׃ נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם׃ תַּאֲוַת צַדִּיקִים אַךְ טוֹב תִּקְוַת רְשָׁעִים עֶבְרָה׃ יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד וְחֹשֵׂךְ מִיֹּשֶׁר אַךְ לְמַחְסוֹר׃ נֶפֶשׁ בְּרָכָה תְדֻשָּׁן וּמְרַוֶּה גַּם הוּא יוֹרֶא׃ מָנַע בָּר יְקֻבָּהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר׃ שִׁחַר טוֹב יְבַקֶּשׁ רָצוֹן וְדֹרֵשׁ רָעָה תְּבוֹאֶנּוּ׃

Trãsla.B.Hie.

Simplicitas iustorũ diriget eos: & supplãtatio peruersorum vastabit illos. Non pderũt diuitiæ in die vltionis: iustitia aũt liberabit a morte. Iustitia simplicis dirigit viã ei?: & in impietate sua corruet impius. Iustitia rectorum liberabit eos: & in insidiis suis capientur iniqui. Mortuo hoĩe ipio nulla erit vltra spes: & expectatio follicitorũ peribit. Iustus de angustia liberatus est: & tradetur impius pro eo. Simulator ore decipit amicum suum: iusti autem liberabũtur scientia. In bonis iustorũ exultabit ciuitas: & in pditiõe impiorũ erit laudatio. Bñdictione iustorũ exaltabitur ciuitas: & ore ipioꝝ subuertetur. Qui despicit amicũ suũ indigẽs cor de est: vir aũt prudẽs tacebit. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana: qui aũt fidelis est celat amici cõmissum. Vbi nõ est gubernator ppls corruet: salus aũt vbi multa cõsilia. Affligetur malo qui fidẽ facit p extraneo q aũt cauet laqos: securus erit. Mulier gratiosa inueniet gloriã: & robusti habebũt diuitias. Benefacit anime sue vir misericors: q aũt crudelis est etiã ppincqs abiicit. Impius facit opus instabile: femĩnati aũt iustitiã merces fidelis. Clemẽtia preparat vitam: & sectatio malorũ mortẽ. Abominabile dñio cor prauũ: & volũtas ei? in his q simpliciter ãbulãt. Man? in manu nõ erit innocẽs: malus: semẽ aũt iustorũ saluabitur. Cir culus aureꝰ in narib? sꝰ mulier pulchra & fatua. Desiderium iustorũ omne bonum est: & prestolatio impiorũ furor. Alii diuidũt ppria: & ditiores fiunt: alii rapiunt nõ sua & semp in egestate sunt. Aia que benedicit impigabitur: & qui inebriat ipse quoq? inebriabitur. Qui abscondit frumẽta maledicetur in populis: bñdictio aũt sup caput vẽdentiũ. Bñ cõsurgit diluculo q qrit bona: q aũt iuestigator malorũ ẽ: opprimetur ab eis.

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Perfecto rectay deducet eos: τ supplãtatio pie τελειότης εὐθειῶν ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθε nẽtiũ pdabitur eos. Nõ pderit substãtia τούτων κληρονομήσει αὐτούς. Οὐκ ὠφελήσει ὑπαρ χοντα in die tre: τ iusticia liberabit a morte. Mo ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, καὶ δικαιοσύνη ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Ἀπο riẽs iust reliquit penitẽtẽ: facilis ãt fit τ iu θανὼν δίκαιος ἐλπὶς μετάμελον, πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπί cũda impioꝝ pditio. Iusticia imaculatt dirigit χαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια. Δικαιοσύνη ἀμώμου ὀρθοτομεῖ vias: impietas ãt incidit in iniusticiã. iusticiã vironꝝ re ὁδούς, ἀσέβεια δὲ πορπίπτει ἀδικία. δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρ ctoꝝ liberabit eos: at temeritate captiuũt iniqui. Mor τῶν ῥύσεται αὐτούς, τῇ δὲ ἀβουλίᾳ ἁλίσκονται παράνομοι. Τε tuo viro iusto: nõ perit spes: at glo λευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου, οὐκ ἀλλύεται ἐλπίς, ὁ δὲ καύ ria impioꝝ perit. Iust? ex captiõe liberat: pro χηματῶν ἀσεβῶν ἀλλύεται. Δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύνει, ἀντ eo ãt traditur impius. In ore impioꝝ la αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής. Ἐν στόματι ἀσεβῶν πα que? ciuibus: sensus ãt iustoꝝ pſper. In bonis iusto γὶς πολίταις, κλῆσις δὲ δικαίων εὐοδος. Ἐν ἀγαθοῖς δικαί rũ recta facit ciuitas: τ in perditione impioꝝ exultatio. ωνκατώρθωσε πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. In bñdictiõe rectoꝝ exaltabit ciuitas: ore ãt impioꝝ sub Ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις, στόμασι δὲ ἀσεβῶν ἀν uertetur. Subsãnat ciues indigẽs mẽte: vir ãt τεσκαφήσεται. Μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ prudẽs silentiũ agit. Vir bilinguis reuelat cõsi φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει. Ἀνὴρ δίγλωσσος ἀποκαλύπτει βου lia in cõcilio: fidelis ãt spũ celat res. Qub? nõ λὰς ἐν συνεδρίῳ, πιστὸς δὲ πνεῦμα κρύπτει πράγματα. Οἷς μὴ est gubernatio: cadũt vt folia: sa ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα, σωτη lus ãt est in multo pſilio. mal? malefacit cũ ρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ. πονηρὸς κακοποιεῖ ὅταν inimꝭ fuerit iusto: odio hẽt ãt fonũ securitatis. Mulier gfosa συμμίξῃ δικαίῳ, μισεῖ δὲ ἔχον ἀσφαλείας. Γυνὴ εὐχάριτος suscitat viro gliam: sedes ãt ignominie mulier odio hẽns iusta. ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίκαια. Diuitiæ pigri idigẽtes sunt: at robusti inuituꝫ Πλούτου ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρείδονται diuitijs. ale sue bonũ facit vir misericors: per πλούτῳ. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων ἐξολ dit ãt suũ corp? imfericors. Impi? facit opa intuitu: λύει δὲ αὐτ σῶμα ὁ ἀνελεήμων. ἀσεβὴς ποιεῖ ἔργα ἄδηκα, semẽ ãt iustoꝝ merces veritatis. Fili? iust? gignit σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας. Υἱὸς δίκαιος ζωποιεῖται in vitã: pſecutio ãt impiꝭ in mortẽ. Abominatio do εἰς ζωήν, ὀλωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον. Βδέλυγμα κυ mino puerſe vie: acceptabiles ãt et oẽs irrepre ρίῳ διεστραμμέναι ὁδοί, προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω hẽntibles i via. Manut man? iniciẽs iniuste nõ impunis μοι ἐν ὁδῷ. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος erit malo?: at seminãs iusticiã accipiet mercedẽ fide ἔσται κακῶν, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πί lis. Tanq̃ inauris aurea in nare fatue: sic mulier στῶν. Ὡσπερ ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν ῥινὶ ὑός, οὕτω γυναικὶ stulte pulchritudo. deſideriũ iustoꝝ tota bonũ: spes κακόφρονι κάλλος. ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή, ἐλπὶς ãt impioꝝ peribit. Sunt q ppria seminantes plu δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπείροντες πλείο ra facisũt: sunt ãt τ q̃ pgregãtes minuunt. Anima να ποιοῦσιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες ἐλαττοῦνται. Ψυχὴ benedicta ois simplex. Vir ãt iracund? nõ fozmosus. εὐλογημένη πᾶσα ἁπλῆ, Ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐχήμων. O cõtinẽs tritici relinquat ipin gentib?: bñdictio συνέχων σῖτον ὑπολείποιτο ἀυτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία ãt in caput distribuẽtis. Qui fabricat bona q̃rit δὲ εἰς κεφαλὴν διαδιδόντος. τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ gfam bonã: requirentẽ ãt mala cõprehẽdent eũ. χάριν ἀγαθήν, ἐκζητοῦντα δὲ κακὰ καταλήψεται αὐτόν.

qui cõfidit in diuitijs suis hic corruet: at
ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ ἑαυτοῦ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀν
qui inhęret iustis ortet. Qui nõ prędo est
τιλαμβανόμενος δικαίων ἀνατελεῖ. Ὁ μὴ συμπεριφερόμε
sue domui possidebit vẽtos: seruiet ãt stultus
νος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἀνέμους, δουλεύσει δὲ ἄφρων
prudẽti. De fructu iustitie nascit arbor vite: aũ
φρονίμῳ. Ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς, ἁφα
ferunt ãt intẽpestiue aĩe iniquoꝝ. Οἱ ἁδὲ iustus vir
ροῦνται δὲ ἄωροι ψυχαὶ παράνομων. Εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις
saluatur: impi⁹ ⁊ peccator vbi apparebit?
σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ca.12.
Qui diligẽs disciplinã diligit sensũ: at ꝙdodit incre
Ὁ ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ γνῶσιν, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγ
pationes istipiẽs. Meltus ꝙ inuenit gfam apud dñm: vir ãt
χους ἄφρων. Κρεῖσσον ὁ εὑρὼν χάριν παρὰ κυρίῳ, ἀνὴρ δὲ
iniqu⁹ tacebitur. Nõ dirigẽt ho
παράνομος παρασιωπηθήσεται. Οὐ κατορθώσει ἄνθρω=
mo ex iniquo: at radices iustoꝝ nõ auferent. mulier
πος ἐξ ἀνόμου, ἀι δὲ ῥίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται, γυνὴ
virtutis corona viro suo: quẽadmodũ ãt inligno xmto:
ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ,
sic vtę perdit mulier mala. Cogitatiões iusto
οὕτως ἀνδρα ἀπόλλυσι γυνὴ κακοπροιός. Λογισμοὶ δικαί=
rũ iudicia: gubernãt ãt impi⁹ dolos. ẽmões impioꝝ
ων κρίματα, κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς δόλους. Λόγοι ἀσεβῶν
dolosũ insãguinẽtes ãt rectoꝝ liberabit eos. Ubicũq; uerta
δόλιοι εἰς αἷμα, σῆμα δὲ ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς. Οὐ ἐὰν σφα
tur impius delet: dom⁹ ãt iustoꝝ pmanebũt: Ως
φῆ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται, οἶκοι δὲ δικαίων παραμενοῦσι. Στό
prudẽtis laudat a viro: piger corde ãt sub
μα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός, νωθρὸς ἁρδὸς δὲ μυ
fumat. Melꝰ vir in inhonoratione sitiẽs ẽsse: ꝙ ho
κτηρίζεται. Κρεῖσσον ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ, ἢ τι
nore sibi circũponẽs ⁊ indigẽs pane. Miserat
μῶν ἑαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου. Οἰκτείρει
iustus aias iumẽtoꝝ suoꝝ: at viscera impioꝝ
δίκαιος ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν
crudelia. Qui operat suã terrã implebi
ἀνελεήμονα. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσε
tur panib⁹: at sectantes vana indigẽtes mente. Qui
ται ἄρτων, οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν. Ος
est suauis in vinoꝝ immoratione⁹: in suis mũitioni
ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμα
bus relinquet ignominiã. Desideria impioꝝ mala:
σι καταλείψει ἀτιμίαν. Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαί, ἃ
at radices pioꝝ in mũitionib⁹. ppt peccatũ labio
δὲ ῥίζαι τῶν εὐσεβῶν ἐν ὀχυρώμασι. Διὰ ἁμαρτίαν χεί
rũ incidet in laqueos peccator: effugit ãt
λεων ἐμπεσεῖται εἰς παγίδας ἁμαρτωλός, ἐκφεύγει δὲ ἐκ τοῦ
ex eo iust⁹. De fructib⁹ oris viri sa
ἐξ αὐτῶν δίκαιος. Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνδρὸς ψυχὴ
replebit bonis: retributio ẽrit labioꝝ suoꝝ
πλησθήσεται ἀγαθῶν, ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ
tribuetur ei. Ẽlie stultoꝝ recte corã eis
ἀποδοθήσεται αὐτῷ. Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν
cradit ãt cõsilia sapiẽs. fatu⁹ ipo die indi
ὑσαικῶσι δὲ συμβουλίας σοφός. Ἄφρων ἀυθημερον ἐξαγ=
cat ira suã: celat ãt suã ignominiã cal
γέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν πα
lidus. Demõstratã fidẽ ãnũciat iust⁹:
τοῦργος. Ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος, ὁ
at testis mendaciꝰ doloſus. Sũt ꝙ dicẽtes vulne
δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώ
rant q̃si ensis: lingue ãt sapientũ sanat. Labia
σκουσιν ὡς μάχαιρα, γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰῶνται. Χείλη
vera dirigũt testimoniũ: testis ãt repẽtin⁹ linguã
ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ παχὺς γλῶσσαν
het mendaciã. Dolus in corde fabricãtis mala: at
ἔχει ἄδικον. Δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακά, οἱ δὲ
volẽtes pacẽ gaudebũt. non
βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται. Οὐκ

ᵃQui confidit ᵗin diuitiis
suis ᵘcorruet: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵛiustu aũtᵒ q̃si virens ᵒfoliũ
ᵍgerminabũt. ʳQui cõtur
bat ᵘdomũ suã ᵗpossidebit
ᵘventos: ˢ& quiʳ stultus est
ˣseruiet ˢ sapiẽti. ᵇFructus
ᶜiustiᵒligniᵍ vite: ˢ&q suſci
pitʳ animas ᵏ sapiens est.
ᵇSiᵗiustusˢ in terra ꝏꝏꝏ
ᵗrecipit: ᵘquãtomagisᵛim
pius ᵒ& peccator. 12.
Qui ᵈdiligit ᵇdiſciplinã:
ᶜdiligit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒscientiã: ᶜqui aũt odit ᶠin=
crepatiões ᵍinſipiẽs ẽ. Qui
ʰbon⁹ est ᵗhauriet ſibi ᵏgra
tiã ˡa dño: ᵘqui aũt cõfidit
inᵛcogitationibᵇ suisᵒim=
pie agit. ᶠ Nonᵍ roborabi
turʳ hoᵒ ex ipietate: ˢ& ra=
dixᵛ iustorũ ʰnõʳ cõmoue=
bitur. ˢ Mulierᵗ diligẽsᵇ co
rona ẽᶜ vtro suo: ᵈ& putre
doᶜ in ossibus eius q̃ cõfu
ſione res dignas gerit.
ᶜCogitatiões ᵇiustorũ ʰiu=
dicia: &ᵏ cõſilia ˡ impiorũ
ᵐfraudulenta ⁿ Verba ᵒim
pioꝝ ᵖ ſidiãtur ᵍ ſanguini:
ʳos ˢ iustoꝝ ᵗ liberabit eos.
ᵘ Verteᵛ impios ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷ& nõ erunt : ˣ domus aũt
ʸiustorum ᶻ permanebit.
ᵃ Doctrina sua ᵇ nosatur
ᶜvir: ᵈq aũt vanᵘ & ᵉexcors
ᶠest patebit ᵍ cõtemptui.
ʰ Melior est ⁱ paup ʲ & ſuffi
ciẽs ᵏ sibi : ˡ q̃ gloriosus ᵐ &
indigẽs ⁿ pane. ᵒ Nouit ᵖ iu=
ſtus ᵍ iumẽtoꝝ suoꝝ ʳ alas:
ˢ viscera aũ ᵗ ipiorũ ᵘ crude
lia. ᵛ Quiopatur ʷ terrã suã
ˣ ſatiabitur ʸ panib⁹ : ᶻ qaũt
ſectatur ᵃ ociũ ᵇ ſtultiſſimꝰ
est. ᶜ Desideriũ ᵈ ipii ᵉ moni
mentũ est ᶠ ipiorũ : ᵍ radix
autem ʰ iustorũ ⁱ proficiet.
ʲ Propter pctã ᵏ labioꝝ ˡ rui
na proximat ᵐ malo: ⁿ effu
gietaũt ᵗiust ᵒ de angustia.
ᵖ De fructu ᵇ oris sui ᶜ vnuſ=
q̃q ᵈ replebitur ᵉ bonis: ᶠ&
iuxta opa ᵍ manuũ suarũ
ʰ retribuetur ⁱ ei ʲ Via ᵏ stulti
ˡ recta ᵐ in oculis ei ⁿ : q aũt
ᵒ sapiens est ᵖ audit ᵍ cõſilia.
ᵃ Fatuus ᵇ statim ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ indicat ᵈ ira suã: ᵉ q aũt diſ
ſimulat ᶠ inuria ᵍ callidus ẽ.
ʰ Quiᵉ qđ nouit ʲ loquitur
ᵏ iudex ˡ iustitie est: qui aũt
ᵐ mẽtitur ⁿ testis ẽ ᵒ fraudulẽ
tus. ᵖ [illegible] ᵍ q ꝓmittit & ʳ q̃ſi
gladio ˢ pũgitur cõſcietie:
ᵗ lingua aũt ᵘ sapiẽtiũ ᵛ sani
tas ʷ Labiũ ˣ veritatiˢ firmũ
eritʸ ī ꝑpetuũ: ᶻ q aũt ᵃ testis
est ᵇ repẽtinus: cõcinat ᶜ lín
guã ᵈ mẽdacii. ᵉ Dolᵛ ī cor=
de ᶠ cogitãtiũ ᵍ mala: ʰ q aũt
ⁱ pacis ʲ ineunt cõſilia: ſeq=
tur cos ᵏ gaudium. ˡ Non

ᵐנָבָל	ᵏבְּטַח	ᵗבְּעָשְׁרוֹ ᵘהוּא ᵛיִפּוֹל ׃ וְכֹעֵה
ᵖצַדִּיק	ᵖצַדִּיקִים ᵒיִפְרָחוּ ׃ ˢעֹכֵר ᵒבֵּיתוֹ	
ᵏנָחַל ˢאָוֶל	ᵗיִנְחַל ᵘרוּחַ ᵛוְעֹבֵד ʷאֱוִיל ˣלְחַכָּם	
ᵖפְּרִי	ᵏלֵב׃ ᵖפְּרִי ᵗצַדִּיק ᵒעֵץ ᵏחַיִּים ᵍוְלֹקֵחַ	
	ᵍנְפָשׁוֹת ᵒחָכָם׃ ᵖהֵן ˢצַדִּיק ᵗבָּאָרֶץ	
ᵗשָׁלַם ᵖחָטָא	ᵘיִשָּׁלֵם ᵛאַף ᵛכִּי ᵛרָשָׁע ᵒוְחוֹטֵא׃	
	Cap. xij. ᵃאֹהֵב ᵇמוּסָר ᶜאֹהֵב	
ᵇיָסַר ᵒיָדַע	ᵈדַּעַת ᵍוְשׂנֵא ᵗתּוֹכַחַת ᵍבָּעַר׃ ᵇטוֹב	
ᵍיָכַח	ᵍיִפִּיק ᵗרָצוֹן ᵗמֵיְהוָה ᵛוְאִישׁ	
ᵍפּוּק	ᵛמְזִמּוֹת ᵒיַרְשִׁיעַ ׃ ᵖלֹא ᵍיִכּוֹן ᶜאָדָם	
ᵍכּוּן ᵖבְּלִי	ᵖבְּרֶשַׁע ᵍוְשֹׁרֶשׁ ᵛצַדִּיק ᵇבַּל ᵍיִמּוֹט׃	
אִישׁ	ᵃאֵשֶׁת ᵍחַיִל ᵇעֲטֶרֶת ᶜבַּעְלָהּ ᵍוְכִרְקָב	
ᵍבּוּז ᵖחָשֵׁב	ᵍבְּעַצְמֹתָיו ᵗמְבֹרָשָׁה ׃ ᵖמַחְשָׁבוֹת	
ᵍשָׁפַט ᵖחָנֵל	ᵖצַדִּיקִים ᵐמִשְׁפָּט ᵏתַּחְבּוּלוֹת ᵍרְשָׁעִים	
ᵐרָמָה	ᵐמִרְמָה׃ ᵐדִּבְרֵי ᵒרְשָׁעִים ᵖאֹרֵב ᵍדָּם	
ᵍנָצַל ᵍפֶּה	ᵍוּפִי ᵍיְשָׁרִים ᵗיַצִּילֵם׃ ᵖהֵפֶךְ ᵒרְשָׁעִים	
ᵒעָמַד	ᵍוְאֵינָם ᵍוּבֵית ᵖצַדִּיקִים ᵇיַעֲמֹד׃ ᵍלְפִי	
ᵒהֻלַּל ᵍעַוֶּה	ᵒשִׂכְלוֹ ᵍיְהֻלַּל ᵍאִישׁ ᵍוְנַעֲוֵה ᵇלֵב ᵍיִהְיֶה	
ᵍהָיָה ᵐקָלָה	ᵍלָבוּז ׃ טוֹב ᵐנִקְלֶה ᵍוְעֶבֶד ᵍלּוֹ ᵍמִמִּתְכַּבֵּד	
ᵖכָּבֵד	ᵍוְחֹסֵר ᵍלָחֶם ׃ ᵒיֹדֵעַ ᵍצַדִּיק ᵖנֶפֶשׁ	
ᵍצַדִּיק	ᵍבְּהֶמְתּוֹ ᵍוְרַחֲמֵי ᵍרְשָׁעִים ᵖאַכְזָרִי ׃	
ᵒכָּזַב	ᵒעֹבֵד ᵍאַדְמָתוֹ ᵒיִשְׂבַּע ᵍלָחֶם ᵍוּמְרַדֵּף	
ᵒשָׂבַע ᵍרֵק	ᵍרֵקִים ᵒחֹסַר ᵍלֵב׃ ᵍחֵמֶד ᵍרָשָׁע ᵐמְצוֹד	
ᵍרִיק ᵐצוֹד	ᵐרָעִים ᵒוְשֹׁרֶשׁ ᵖצַדִּיקִים ᵖיִתֵּן ׃	
ᵍרוּעַ ᵖנָתַן	ᵍבְּפֶשַׁע ᵍשִׂפְתַיִם ᵍמוֹקֵשׁ ᵐרָע ᵍוַיֵּצֵא	
ᵖשֵׂבַע ᵍבֵּקֶשׁ	ᵍמַצָּרָה ᵍצַדִּיק׃ ᵖמִפְּרִי ᵒפִי ᵍאִישׁ	
ᵍצוּר ᵖבָּרָה	ᵍיִשְׂבַּע ᵍטוֹב ᵍוּגְמוּל ᵒיְדֵי ᵖאָדָם ᵍיָשִׁיב	
ᵒפָּה ᵍנָבָל	ᵍלוֹ ׃ דֶּרֶךְ ᵐאֱוִיל ᵐיָשָׁר ᵒבְּעֵינָיו	
ᵐשׁוּב ᵐאֱוִל	ᵍוְשֹׁמֵעַ ᵖלְעֵצָה ᵍחָכָם׃ ᵖאֱוִיל ׃ בַּיּוֹם	
ᵍיָדַע	ᵐיוֹדַע ᵍבַּעַס ᵍוְכֹסֶה ᵖקָלוֹן ᵐעָרוּם ᵖיְפִיַּח	
ᵖעָרַם ᵖנָפַח	ᵖאֱמוּנָה ᵍיַגִּיד ᵍצֶדֶק ᵍוְעֵד ᵍשֶׁקָרִים	
ᵍאָמַן ᵖנָגַד	ᵖמְרָמָה׃ ᵍיֵשׁ ᵍבּוֹטֶה ᵍבְּמַדְקְרוֹת ᵐחָרֶב	
ᵍעַד ᵖרָפָה	ᵍוּלְשׁוֹן ᵒחֲכָמִים ᵖמַרְפֵּא׃ ᵍשְׂפַת	
ᵖטָהֹר ᵍרָקַר	ᵍאֱמֶת ᵍתִּכּוֹן ᵍלָעַד ᵍוְעַד ׃ ᵐאַרְנִיעָה	
ᵐלָשׁוֹן ᵖרָפֵא	ᵍלָשׁוֹן ᵍשֶׁקֶר׃ ᵐמְרָמָה ᵖלֵב ᵍחֹרְשֵׁי	
ᵒכּוֹן ᵍרָגַע	ᵍרָעָה ׃ וְלִיּוֹעֲצֵי ᵍשָׁלוֹם ᵐשִׂמְחָה׃ ᵖלֹא	
ᵍשָׁלַם		

Prima.heb.Tex.de.Prouer.xiij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.xx.cũ interp̃.latina.

יואנה לַצַּדִּיק כֹּל אָוֶן וְרָשָׁעִים צָנָה
ממלאו רָעָה תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ׃ אָדָם
ערום כֹּסֶה דַּעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת׃ יַד חָרוּצִים תִּמְשֹׁול
ורמיה תִּהְיֶה לָמַס דְּאָגָה בְּלֵב יְשַׂחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה׃ מַשָּׂא רָמָה
איש יָתֵר רֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם׃ צָדָק
יתר מַרְעֵהוּ לֹא יַחְרֵךְ רְמִיָּה צֵידוֹ תַּעַר חָרֵךְ
והון אָדָם יְקָר חָרוּץ וּבֹאֲרַח צוּד
צדקה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אַל מָוֶת׃ נָתִב

Cap. xiij.
בֵּן חָכָם מוּסַר אָב יָסַר
ולץ לֹא שָׁמַע גְּעָרָה לוץ כָּבֵד
איש מִפְּרִי פִי יֹאכַל טוב וְנֶפֶשׁ בּוֹגְדִים חָמָס׃ אָכַל
נצר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְהוּמָה לוֹ׃ מְתָאֲוָה וְאֵין
נפש עָצֵל וְנֶפֶשׁ חָרוּצִים תְּדֻשָּׁן׃ אוה רָשָׁן
דבר שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וַיַּחְפִּיר׃ צָדָקָה תִּצֹּר תֹּם
דרך וְרִשְׁעָה תְּסַלֵּף חַטָּאת׃ יֵשׁ
מתעשר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׃ כֹּפֶר נֶפֶשׁ אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ
לא שָׁמַע גְּעָרָה ׃ אור צַדִּיקִים
ישמח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ דַּךְ
בזדון יִתֵּן מַצָּה וְאֵת נוֹעָצִים חָכְמָה׃ נָצָה עֵצָה
הון מֻהָבָל יִמְעָט וְקֹבֵץ עַל יָד יָרְבֶּה׃ תֹּחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה לֵב מָעַט
ועץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה בֶּגֶד לִדְבַר יְחֻבָּל לוֹ וְיָרֵא מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם׃ חָבַל מָשׁוּה חֲלָה
תורת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת ׃ שָׂכֶל טוב יִתֵּן חֵן דֶּרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן ׃ כָּל עָרוּם יַעֲשֶׂה בְּדַעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אִוֶּלֶת׃ כֶּסֶל רָשָׁע יִפֹּל נֶרְעָ וְצִיר אֱמוּנִים מַרְפֵּא׃ רֹשׁ קְלוֹן פֹּרֵעַ

שָׁנָא
בָּאַשׁ חָפַר
גֹּיר תֹּם
סָלַף עָשַׁר
רוּשׁ

נור דָּעַךְ
זוד נָתַן
נָצָה נָצַץ
מָעַט
רָבָה חָלַל
מָשׁוּה חָלָה
אָוָה חָבַל
צוה שָׁלַם
יָרֵא קור
נָתַן
עָרַם עָשָׂה
יָדַע כֶּסֶל
בָּרַשׁ לָאַךְ
נָבַל רוּעַ
אָמַן רָפָא
רוּשׁ קָלָה

contristabit iustum quic quid ei acciderit: ipii aũt replebũtur malo. Abo minatio est domio labia mendacia: qui aũt fideli ter agunt placent ei. Hõ versutus celat scientiã: & cor insipientium oco vocat stulticiã. Man fortium dñabitur: q̃ aũt remissa est tributis ser uiet. Meror in corde oco viri humilia bit illum: & sermone bono letificabi tur. Qui negligit dãnum pper amicũ iustus est: iter aũt ipiorũ decipiet eos. Non iueniet fraudu lẽtus lucrũ: & substãtia homis erit auri preciũ. In semita iustície vita: iter autem deuium du cit ad mortem. 13.

Filius sapiens doctri na patris: qui autem illusor est non audit cũ argutur. De fructu oris sui homo satiabitur bo nis: anima aũt impiorũ iniquã. Qui custodit os suũ custodit animã suã: q aũt inc̃onsideKat est ad lo q̃ndũ sentiet mala. Vult & nõ vult piger: aia autẽ operãtiũ ipinguabitur. Verbũ mendax iustus detestabitur: ipius aũt cõfundit & cõfundetur. Iustitia custodit innocẽ tis viam: impietas autẽ peccatorẽ supplãtat. Est quasi dines cũ nihil ha beat: & est q̃si paup cũ un multis diuitiis sit. Redẽ ptio aĩe viri diuitie sue: q aũt paup est increpatio nẽ nõ sustinet. Lux iu storum letificat: lucerna autẽ ipioꝝ extinguetur. Int superbos sp̃iurgia sũt: q̃ aũt agũt oia cũ cõsilio: re gũtur sapia. Substãtia festinata minuetur: q̃ aũt paulati collĩgitur manu multiplicabitur. Spes q̃ differtur affligit aĩam: lignũ vite desideriũ veni es. Qui detrahit alicui rei: ipse sibi in futurũ obli gat: q aũt timet pceptũ in pace versabitur. Lex sapiẽtis fons vite vt de clinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiã: in itinere cõtem ptorũ vorago. Astutus oĩa agit cũ cõsilio: q aũt fatuus e apit stulticiã. Nũ ci ipii cadet in malũ: le gat fidelis sanitas. Ege stas & ignomia ei q̃ dedit

placebit iusto nihil iniustũ: at impij replebunt
ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται
malis. abominatio vio labia mẽdacia: at facies fides
κακῶν. Βδέλυγμα κυρίῳ χείλη ψευδῆ, οἱ δὲ πιστῶς πίστεις
acceptabilis apũ est. Cor prudẽs thron sensus: cor
δεκτὸς παρ' αὐτῷ. Ἀνὴρ συνετὸς θρόνος αἰσθήσεως, καρδία
ãt insipiẽtiũ obniabit execratiõib. Man electox dñabit
δὲ ἀφρόνων συναγθήσεται ἀρᾶις. Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσει
facile: dolosi ãt erit in dirceptionẽ. Terribilis imo
εὐχερῶς, δόλιοι δὲ ἔσονται εἰς προνομήν. Φοβερὸς λόγος
cor: turbat viri: ãnunciatio ãt bona letificat il=
καρδίαν ταράσσει ἀνδρός, ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει ἀυ=
li. Sapiẽs iust fui ipius amic erit: at via
τόν. Ἐπιγινώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσαι, ἡ δὲ ὁδὸς τῶν
impiox decipiet eos. nõ fabricabit dolosus captiões
ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. Οὐκ ἐπιτεύξεται δόλιος θήρας
Possessio ãt pciosa vir pur. In vijs iustície vita.
Κτῆμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωή.
vie ãt exq recordãt iniurtax in morte.
ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον. Ca.13.

Filiꝰ astutus obedies patri: filiꝰ ãt iobediẽs ĩ pdi=
Υἱὸς παροῦργος ὑπήκοος πατρί, υἱὸς δὲ ἀνήκοος ἐν ἀπω
tione. De fructib iustície comedet bonus: anime ãt
λείᾳ. Ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ
impiox peribũt intẽpestiue. Qui custodit sui os
παραvόμων ὀλοῦνται ἄωροι. Ος φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα
custodit suã aiam: at temerari labijs metu afficiet
τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ προπετὴς χείλεσι πτοήσει
sepm: In desideriis est ois piger: manꝰ ãt virtũ
ἑαυτόν, Ἐν ἐπιθυμίαις ἐσὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων
in diligẽtia. Sermonẽ iniustũ detestat iustꝰ: iniptus ãt pfũ
ἐν ἐπιμελείᾳ. Λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβὴς δὲ αἰσχύ
dit. t nõ hẽbit audaciã loquẽdi. Justicia custodit inno=
νεται. καὶ οὐχ ἕξει παρρησίαν, Δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκα=
cẽtes via: at iniptos malos facit peccatũ. Sunt
κους ὁδῷ, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν
ditantes sepos nihil hẽntes: t sunt humiliã
οἱ πλουτίζοντες ἑαυτὸς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσὶν οἱ ταπει=
tes sepos in multis diuitijs. Redẽptio viri sic
νοῦντες ἑαυτὸς ἐν πολλῷ πλούτῳ. Λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς
proprie diuitie; mẽdicꝰ ãt nõ sustinet minas.
ὁ ἴδιος πλοῦτος, πλωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσαται ἀπειλήν.
lux iustis semp: lux iniptox extinguiẽ. Ma
Φῶς δικαίοις διαπαντός, φῶς ἀσεβῶν σβέννυται. Κα
lus cũ iniurta facit mala: at ipox cognitores
κὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ αὐτῶν ἐπιγνώμονες
sapiẽtes. Substãtia festinata cũ iniqtate: minor
σοφοί. Υ παρ' ξις ἐσπουδασμένη μετὰ ἀνομίας, ἐλάσσων
fit: at congregãs sibi cũ pietate implebi
γίνεται, ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' εὐσεβείας πληθυνθήσε
tur. nũqꝰ miserẽr t cõmodat: arbox cũ vite ve
ται. Δίκαιος οἰκτείρει καὶ κιχρᾷ, σπέρμα γὰρ ζωῆς ἐστι
siderũ bonũ. Qui despicit rem despicie
θυμία ἀγαθή. Ος καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθή
tur ex ea: at timẽs pceptũ hic sanꝰ est.
σεται ἐξ αὐτοῦ, ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν οὗτος ὑγιαίνει.
Filio doloso nullũ erit bonũ famulo aũt sapiẽti pspere erũt
Υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσαι ἀγαθόν, οἰκέτῃ δὲ σοφῷ εὐοδοῦ ἔσον
operationes eq dirigẽt via eius. Rex
ται πράξεις, καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Νόμος
sapiẽtis fons vite: at demẽs capꝰ a laqueo morte
σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, ὁ δὲ ἄνους ἁλοὺς ὑπὸ παγίδος θανα
tur. Intellectꝰ bonꝰ dat grãm: at cognoscere legẽ: cognitio
ται. Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γνῶναι νόμον, διανοί
nis est bone: vie ãt despicientiũ in pditione. Dis
ας ἐσὶν ἀγαθῆς, ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ. Πᾶς
astutus agit cũ cognitione: at fatuꝰ pandit
παροῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν
suã malicĩã: Rex temerariꝰ cadet in mala: lega
ἑαυτοῦ κακίαν, Βασιλεὺς θρασὺς πεσεῖται εἰς κακά, ἄγγε=
tus ãt sapiẽs liberabit eũ. Egestatẽ t ignominiã auferet
λος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται

disciplina: at custodiẽs redarguẽtes glificabit. Desidẽ pueris impios delectant aiam: opa ãt impioꝝ lõge a mia ἀσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν, ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ cognitione. Qui circũfert sumul cũ sapiẽtib⁹ sapiẽs erit: γνώσεως. Ὁ συμπεριφερόμενος σοφοῖς σοφιῶθήσεται, ꝗt circũuertit sumul cũ stultis agnoscet. Peccantes ὁ δὲ συρεμβόμενος ἀφρόσιν γνωσθήσεται. Amꝝ tãtos psequent mala: at iustos ꝑpiciẽdẽt bo καταδιώξεται κακά, τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγα na. bon⁹ vir relinquet heredes filios filioꝝ: thesauri θά. Ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, θησαυρί zant ãt iustis substãtie impioꝝ. Iusti faciẽt in ζεται δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν. Δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν dimtis annos multos: mutuũ ꝺo pertĩbũt breuiter. πλούτῳ ἔτη πολλά, ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται συντόμως. Qui parcit virgę odit filiũ suũ: at qui Ος φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγα gẽs iniquiter erudit. iust⁹ comedẽs replet πῶν ἐπιμελῶς παιδεύει. Δίκαιος ἔδων ἐμπιμπλᾷ τὴν aiam suã: anime ãt impioꝝ idigẽtes. ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς. Ca.14.

Sapiẽtes mulieres edificarũt domos: at ĩpiẽs eruc Σοφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους, ὁ δὲ ἄφρων κα tit manꝰ suas. Ambulãs recte timet τέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ὁ πορευόμενος ἐρρῶς φοβεῖ deũ: at ꝓtinuose incedit qui suis irritauit ται τὸν κύριον, ὁ δὲ σκολιεύων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσε bit. Ex ore stultoꝝ virga iniurie: labia ãt sa ται. Ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χείλη δὲ σο pientũ custodiũt eos. Vbi nõ sunt boues ꝓsepta ma φῶν φυλάσσει αὐτούς. Οὗ μὴ εἰσὶ βόες φάτναι καθα da: vbi ãt multa genimina manifesta bonitas fortitudo. Τε ραί, οὗ δὲ πολλὰ γενήματα φανερὰ βοὸς ἰσχύς. Μάρ tus fidelis nõ mẽtit: accedit ãt mẽtẽtẽ testis iniust⁹. τυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, ἐκκαίει δὲ ψευδῆ μάρτυς ἄδικος. Quereꝝ sapiaꝫ apud maloꝝ z nõ inuenies: sen Ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὑρήσεις, ἄνδρα sus ãt apud prudentes facilis. Via cõtraria pe σις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής. Πότα ἐναντία ἀπέ ro stulto: arma ãt sensus labia sapiã. Sapia astu δρὶ ἄφρονι, ὅπλα δὲ ἀσθένους χείλη σοφά. Σοφία πα toꝝ cognosce vias eoꝝ: amẽtia ãt stulto νούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἄνοια δὲ ἀφρό rũ in decepciõe. Dom⁹ iniquoꝝ debebũt purifica σιν ἐν πλάνῃ. Οἰκίαι παρανόμων ὀφείλησουσι καθαρι tionẽ: dom⁹ ãt iustoꝝ acceptabiles. Cor vir sanc σμόν, οἰκίαι δὲ δικαίων δεκταί. Κεφλὶξ ἀνδρὸς ἀσθέ tuũ mesta aia ei⁹: qñ ãt letet nõ mi νειαν λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ, ὅταν δὲ εὐφραίνηται οὐκ ἐπι sce iniurta. Dom⁹ impioꝝ delebit: tabnacula μίγνυται ὕβρει. Οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, σκηναὶ ãt rectoꝝ stabũt. Est via q̃ videt recta esse δὲ κατορθούντων ϛήσονται. Ἐστιν ὁδὸς ἃ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι ꝑpud hoies: at nouissima eius vadũt ad πρὸς ἀνθρώπους, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς fundũ iferni. Ꝑn letitus nõ miscet meroꝛ: πυθμένα ἅδου. Ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη, extrema ãt gaudij in luctũ vadũt. Suis τελευταῖαι δὲ χαρᾶς εἰς πένθος ἔρχεται. Τῶν ἑαυτοῦ vijs replebit ꝺ est audacia cordis: ab ãt cogitatio ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διανοημά nib⁹ eius vir bonus. Innocẽs credit omni verbo: των αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός. Ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ, astutus ãt vidit in penitentiã. Sapiẽs timens πανοῦργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Σοφὸς φοβηθεὶς declinauit a malo: at stultus sibi cõfidens mi ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μί scetur iniquo. γνυται ἀνόμῳ.

"יִסַּר ᵖבְּנֶךָ "מוּסָר ᵛוְשִׂמַּר ᵖ תּוֹכַחַת ᵖ יְכַבֵּד :
ᵖכָּבַד ᵖהָיָה ᵛתַּאֲוָה ᵖ נִהְיָה ᵛ תֵּעָרֵב " לְנֶפֶשׁ
ᵛעָרַב ᵛתַּעֲב "וְתוֹעֲבַת ᵛ כְּסִילִים ᵛ סוּר " מֵרָע ;
ᵖהָלַךְ ᵖחָכָם ᵖהֹלֵךְ ᵛאֶת ᵖחֲכָמִים ᵛיֶחְכָּם ᵛ וְרֹעֶה
ᵖרוּץ ᵖרָדָף ᵛכְּסִילִים ᵖ יְרוֹעַ ; ᵖחַטָּאִים ᵛתְּרַדֵּף
ᵖרוּץ ᵖצֶדֶק ᵛרָעָה "וְאֶת "צַדִּיקִים ᵛיְשֻׁלַּם ᵖטוֹב:
ᵛשָׁלַם ᵖנָחַל ᵖטוֹב ᵛיְנַחֵל ᵖ בְּנֵי ᵛרָנִים "וְצָפוּן
ᵛצָפַן ᵛלַצַּדִּיק ᵛחַיִל ᵛחוֹטֵא: ᵛרַב ᵖ אוֹכֶל
ᵛצָדַק ᵛחָטָא ᵛנִיר ᵖרָאשִׁים ᵛוְיֵשׁ ᵛנִסְפֶּה ᵖבְּלֹא
ᵖשָׁפַט ᵖמִשְׁפָּט ; ᵛחֹשֶׂךְ ᵛשִׁבְטוֹ ᵛשׂוֹנֵא "בְּנוֹ
"וְאֹהֲבוֹ ᵛשִׁחֲרוֹ ᵛ מוּסָר ; ᵖצַדִּיק
ᵛאָכַל ᵖלְשָׂבְעַ ᵛנַפְשׁוֹ " וּבֶטֶן
ᵛרָשָׁע ᵛתֶּחְסָר:

Cap.xiiij.
ᵖנָשָׁה ᵖבָּ־ה ᵖחֲכָמוֹת ᵖ נָשִׁים ᵖבָּנְתָה
ᵖהָרַס ᵖבֵּיתָהּ ᵛוְאִוֶּלֶת ᵛבְּיָדֶיהָ ᵛתְּהָרְסֶנּוּ :
ᵖהָלַךְ ᵖהֹלֵךְ "לוֹ ᵖהוֹלֵךְ ᵛבְּיָשְׁרוֹ ᵛיְרֵא ᵛיהוה "וְנִלוֹז
ᵖפֶּה ᵖדַּרְכָּיו ᵖנִבְזֶה : ᵖ בְּפִי ᵖאִוֶּלֶת ᵛחֹטֶר
ᵖנָאָה ᵖשָׂפָה ᵛוּשְׂפָתֵי ᵛחֲכָמִים ᵛתִּשְׁמוֹרֵם ;
ᵖשׁוֹר ᵖאָבוּס ᵛבְּאֵין ᵛאֲלָפִים ᵖ אֵבוּס ᵖ בַּר ᵛוְרַב
ᵖבּוֹא ᵖעֻזּוֹ ᵛתְּבוּאוֹת ᵛבְּכֹחַ שׁוֹר ; ᵖעֵד ᵖאֱמוּנִים
ᵖאָמַן ᵖנָצַר ᵛלֹא ᵛיְכַזֵּב ᵛוְיָפִיחַ "כְּזָבִים "עֵד ᵖשֶׁקֶר:
ᵛבִּקֵּשׁ ᵖלֵץ ᵛחָכְמָה ᵛוְאֵין ᵛיְדָעַת "לְנָבוֹן
ᵛנָכַח ᵛלְךָ ᵛמִנְּדֵי ᵖ לְאִישׁ ᵖכְּסִיל ᵛוּבַל
ᵛיָדַע ᵛשִׂפְתֵי ᵛדָּעַת: ᵖחָכְמַת ᵖעָרוֹם
ᵖבִּין "בָּ־ה ᵛהֲבִין ᵛדַּרְכּוֹ ᵛוְאִוֶּלֶת "כְּסִילִים "מִרְמָה:
ᵖאָוִל ᵖיְלִיץ ᵖאָשָׁם ᵛוּבֵין ᵖיְשָׁרִים
ᵖרָצָה ᵖרָצוֹן: "לֵב ᵛיוֹדֵעַ ᵛמָרַת ᵛ נַפְשׁוֹ
ᵖעָרַב ᵖזָר ; ᵛבֵּית ᵖוּבְשִׂמְחָתוֹ ᵛלֹא ᵛיִתְעָרַב
ᵖשָׁמַד ᵖיִשְׁמָד ᵛרְשָׁעִים ᵖוְאֹהֶל ᵛיְשָׁרִים
ᵖפָּרַח ᵖפָּנָה "יַפְרִיחַ: ᵛיֵשׁ "דֶּרֶךְ "יָשָׁר ᵖלְפָנֵי־אִישׁ
ᵖוְאַחֲרִיתָהּ ᵛדַּרְכֵי "מָוֶת: "גַּם "בִּשְׂחָק
ᵖכָּאַב ᵛיִכְאַב־לֵב ᵛוְאַחֲרִיתָהּ "שִׂמְחָה ᵖתוּגָה:
ᵖשָׂבַע ᵖמִדְּרָכָיו ᵖיִשְׂבַּע ᵛסוֹג־לֵב ᵖ וּמֵעָלָיו
ᵖפָּתַר ᵖאָמַן ᵖאִישׁ־טוֹב: ᵖפֹּתִי ᵛיַאֲמִין "לְכָל "דָּבָר
ᵖבִּין ᵖעָרוֹם ᵖיָבִין ᵖלַאֲשֻׁרוֹ: ᵖחָכָם ᵖיָרֵא
ᵖסוּר "מֵרָע ᵛוּכְסִיל ᵛמִתְעַבֵּר ᵛוּבוֹטֵחַ:

"disciplinã: ᵖqui aũt acqe scit⁹ arguẽti⁹ glificabitur. ᵛDesiderũ ſi " cõpleatur ᵛdelectat " aiam: ꝏꝏ ᵛdetestãtur ᵛstulti eos qui ᵛfugiunt⁴ mala. ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇQui ᶜcũ ᵒsapiẽtibus ᵇgra ditur ᶜsapiẽs erit: ᶠamicus ᵍstultorum ᵇsimilis efficie tur. Peccatores ᵏpsequ tur ˡmalum: ᵐ& ⁿiustis ᵒretri buentur ᵖbona. ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍBon⁹ ʳreliquit heredes ˢfilios &ᵗnepotes: ᵘ& cu stoditur ˣiusto ʸsubstantia ᶻpeccatoris. ᵃ Multi ᵇcibi in ᶜnoualibus ᵒpatrũ: ᶠ& alijs ᵍcõgregãtur ʰ ablqꝫ ⁱiu dicio. ᵏ Qui parcit ˡvirge ᵐodit ⁿfilium suum: ꝏꝏ ᵘqui aute diligit illum di ligenter ᵖerudit. ᵍ Iustus ʳcomẽdit ˢ& replet ᵗaiam suam: venter autem ꝏꝏ ᵘimpiorum ᵛinsaturabi lis. 14.

Sapiens ᵇmulier ᶜedi ficat ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵘdomũ suã: ᵛinsipiens ex truct⁹ quoꝫ ˣmanꝰ ʸdestruet. ᶻ Ambulans ᵃrecto itinere ᵇ& ᶜtimes ᵈdñm: ᵉde spectu ab eo ᶠqui infami graditur ᵍvia. ʰ In ore ⁱstul ti virga ᵏsuperbie: ˡlabia aũt ᵐsapientũ ⁿcustodiũt eos. ᵒ Vbi nõ sunt boues ᵖpre pe ᵍvacuũ est: vbi aũt ap paret ʳplene ˢsegetes: ibi manifesta ᵗfortitudo ᵘ bo us. ᵛ Testis ᵇfidelis ˣnõ ʸmẽ tietur: ᶻprofert aũt ᵃmẽda cũ ᵇdolosus ᶜtestis. ᵈ Que rit ᵉderidor ᶠsapietiã ᵍ& nõ inuenit: ʰdoctrina ⁱprudẽ tũ ᵏfacilis. ˡ Vade ᵐcõtra ⁿvi rũ ᵒstultũ: ᵖ& nescit ᵠlabia ʳprudẽtie. ˢ Sapia ᵗcallidi ẽ ᵘintelligere ᵛviam suã: ʷ& prudẽtia ˣstultoꝝ ʸerrans. ᶻ Stultis ᵃilludet ᵇpeccatũ: ᶜ& itet ᵈiustos morabitur ᵉgratia ᶠ. Cor ᵍquod nouit ʰamaritudine ⁱanime sue: ᵏin gaudio eius ˡnõ ᵐmisce bitur ⁿextraneus. ᵒ Dom⁹ ᵖimpiorum ᵠdelebitur: ʳta bernacula ˢiustorum ꝏꝏ ᵗgerminabũt. ᵘ Est ˣvia q̃ videtur ʸ homini ᶻ iusta : ᵃnouissima aũt ei⁹ ᵇdedu cunt ad ᶜmortem. ᵈ Risus ᵉdolore miscebitur: ᶠ& ex trema ᵍgaudii ʰluct⁹ occu pat. ⁱ Vis suis ᵏreplebitur ˡstultus: ᵐ& sup eum erit ⁿvir ᵒbonus. ᵖ Innocens ᵍcredit ʳomni ˢverbo: ꝏ ᵗastutus ᵘconsiderat ᵛgref sus suos. ʷ Sapiens ˣtimet ʸ& declinat ᶻa malo: ᵃ stul tus ᵇ transilit ᶜ& confidit.

Pagnina. Heb. Text. Ie. Prouer. xv.

קְצַר אַפַּיִם יַעֲשֶׂה אִוֶּלֶת וְאִישׁ זִמּוֹת יְשֻׂנָא׃ נַחֲלוּ פְתָאִים
אִוֶּלֶת וְעֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דָּעַת׃ כֹּתֵר יְקָרִים שְׁחוּ רָעִים לִפְנֵי טוֹבִים וּרְשָׁעִים
עַל שַׁעֲרֵי צַדִּיק׃ גַּם לְרֵעֵהוּ פְּנֵה צָדַק יְשֻׂנָא רָשׁ וְאֹהֲבֵי עָשִׁיר רוּשׁ עָשָׁר
רַבִּים׃ בָּז לְרֵעֵהוּ חוֹטֵא וּמְחוֹנֵן עֲנָוִים אַשְׁרָיו׃ הֲלֹא יִתְעוּ
חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי טוֹבָה׃ בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר
וּדְבַר שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר׃ עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת
כְּסִילִים נְבָלוֹת׃ מַצִּיל נַפְשׁוֹת עֵד אֱמֶת וְיָפֵחַ כְּזָבִים מִרְמָה׃
בְּיִרְאַת יְהוָה מִבְטַח עֹז וְלִבָּנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה׃ יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר
חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת׃ בְּרֹב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם
מְחִתַּת רָזוֹן׃ אֶרֶךְ אַפַּיִם רַב תְּבוּנָה וְקָצַר רוּחַ מְרִים אִוֶּלֶת׃
חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא וְרִקָּב עֲצָמוֹת קִנְאָה׃ עֹשֵׁק דַּל חֵרֵף
עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חוֹנֵן אֶבְיוֹן נִרְצָתוֹ׃ יְדֻחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק׃
בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדַע׃ צְדָקָה תְרוֹמֵם גּוֹי
וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת׃ רְצוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מַשְׂכִּיל וְעֶבְרָתוֹ
תִּהְיֶה מֵבִישׁ׃

Cap. xv.

מַעֲנֶה רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וּדְבַר עֶצֶב יַעֲלֶה אָף׃ לְשׁוֹן
חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי כְסִילִים תַּבִּיעַ אִוֶּלֶת׃ בְּכָל מָקוֹם עֵינֵי
יְהוָה צֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים׃ מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֹלֶף בָּהּ
שֶׁבֶר בְּרוּחַ׃ אֱוִיל יִנְאַץ מוּסַר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יָעְרִם׃

Trãsla. B. Hie.

Impatiens operabitur stulticiam: & vir versutus odiosus est.
Possidebunt paruuli stulticiam: & expectabunt altuti scientiam.
Iacebunt mali ante bonos: & impii ante portas iustorum.
Etiã pximo suo pauper odiosus est: amici vero diuitum multi. Qui despicit pximũ suũ peccat: q aũt miseretur pauperis beatus erit. Errant qui operantur malum: mia & veritas preparãt bona. In oi opere erit abundantia: vbi aũt sunt verba plurima: ibi frequenter egestas.
Corona sapiẽtũ diuitie eorũ: fatuitas stultorum imprudentia.
Liberat animas testis fidelis: & profert mendacia versipellis.
In timore dñi fiducia fortitudinis: & filius eius erit spes. Timor domini fons vite: vt declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis: & in paucitate plebis ignominia principis.
Qui patiẽs est multa gubernatur sapia: q aũt impatiẽs ẽ exaltat stulticiã.
Vita carniũ sanitas cordis: putredo ossiũ inuidia. Qui calũmatur egentẽ exprobrat factori ei: honorat aũt eũ q miseretur pauperis.
In malicia sua repellitur ipius: sperat aũt iustus in morte sua.
In corde prudẽtis requescit sapia & indoctos quosq; erudiet. Iustitia eleuat gentẽ: miseros aũt facit pplos pcm.
Accepto regi minister intelligens: iracundiam eius inutilis sustinebit. 15.

Responsio mollis frãgit iram: sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientum ornat scientiam: os stultorum ebullit stulticiã. In omni loco oculi domini contemplantur bonos & malos. Lingua placabilis lignum vite: que aũt immoderata est conteret spiritum. Stultus irridet disciplinam

Trãs. Gre. xx. cũ interp. latina.

Impatiẽs operat cũ temeritate: vir aũt prudẽs multa sustinet. Ὀξύθυμος πράσσει μετὰ ἀβουλίας, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ ὑποφέρει. Μεριοῦνται ἄφρονες κακίαν, οἱ δὲ πανοῦργοι τιμὴν ὀφλήσουσιν αἰσθήσεως. Οἰδήσουσι κακοὶ ἔναντι ἀγαθῶν, καὶ ἀσεβεῖς θεραπεύσουσι θύρας δικαίων. Odit odibũt amicos mẽdicos: amici aũt diuitũ multi. Qui inhonorat pauperẽ peccat: q miserat aũt mẽdico beat. Errantes fabricãt mala: miam aũt & veritatẽ operant boni. Non sciunt fabricatores malos: clemosyne aũt & fidẽ fabricatores bonos. In omni solliciti egestas: diuitie aũt sapiẽtũ corõa eorũ. Ἐλεημοσύνας καὶ πίστεις παρὰ τέκτοσιν ἀγαθοῖς. Ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔσται περισσεία: ἐν δὲ χείλεσι μετὰ λύπης ἐν ἐνδείᾳ ἔσται. Corona sapiẽtũ diuitie eor: Στέφανος σοφῶν πλοῦτος αὐτῶν, Ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακία. liberabit malos aiam testis fidelis: accẽdit aũt medacẽ dolositas. Ῥύσεται κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός, ἐκκαίει δὲ ψευδὴς λόγους. Ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, τοῖς δὲ τέκνοις αὐτοῦ καταλείψει ἕρεισμα. Timor dñi fons vite: facit aũt declinare a laqueo mortis. Φόβος κυρίου πηγὴ ζωῆς, ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανάτου. In multa gẽte gloria regis: in aũt defectu plebis cõtritio principis. Ἐν πολλῷ ἔθνει δόξα βασιλέως, ἐν δὲ ἐκλείψει λαοῦ συντριβὴ δυνάσου. Patiẽs vir multus in prudentia: aũt impatiẽs fortis stulte. Μάταιος φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρὸς ἄφρων. Ἡράσθυμος vir cordis medic: tinea aũt ossiũ cor sensatum. Ἰατρὸς ἀνὴρ καρδίας, σὴς δὲ ὀστέων καρδία αἰδήμων. Qui calũniat egentẽ irritat illũ q fecit eũ: aũt honorãs illũ miseret mẽdici. Ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν ἐλεεῖ πλησίον. Ἐν κακίᾳ sua expellet impius. Confidens suę sanctitati iust. Ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς ἀναστήσεται σοφία, ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ διαγινώσκεται. Iustitia eleuat gentẽ: diminuũt aũt tribus peccata. Δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνος, ἐλαττοῦσι δὲ φυλὰς ἁμαρτίαι. Excepto regi minister intelligẽs: aũt sua agilitate tollit ignominiã: ira pdit sapiẽtes. Δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νοήμων, τῇ δὲ ἑαυτοῦ εὐστροφίᾳ ἀφαιρεῖται ἀτιμίαν, ὀργὴ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους. Ca. 15.

Responsio aũt submissa auertit iram: sermo aũt tristis suscitat iras. Ἀποκρίσις δὲ ὑποπίπτουσα ἀποστρέφει θυμόν, λόγος δὲ λυπηρὸς ἐγείρει ὀργάς. Lingua sapientũ bona scit: os aũt stultorũ nũciat mala. in omni loco oculi dñi: considerant malos & bonos. Γλῶσσα σοφῶν καλὰ ἐπίσταται, στόμα δὲ ἀφρόνων ἀναγγέλλει κακά. Ἐν παντὶ τόπῳ ὀφθαλμοὶ κυρίου, σκοπεύουσι κακούς τε καὶ ἀγαθούς. Sanitas lingue arbor vite: aũt custodiẽs eũ humilẽ. Ἴασις γλώσσης δένδρον ζωῆς, ὁ δὲ συντηρῶν αὐτὴν πλησθήσεται πνεύματος. Ἄφρων μυκτηρίζει παιδίαν

patris: ḡ aūt custodit ꝑcepta: astutior. Ὁ πατρός, ὁ δὲ φυλάσων ἐντολάς, πανουργότερος. Ev
abūdanti iusticia fortitudo multa: at impij radi πλεονάζουσιν δικαιοσύνη ἰσχὺς πολλή, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὁλόρ
ciū de terra pibunt. Domiⁱ iustoꝝ fortitudo multa: fructus ριζοι ἐκ γῆς ὀλοῦνται. Οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή, καρποὶ
ūt impioꝝ pertbūt. Labia sapiētū ligata sūt sensu: δὲ ἀσεβῶν ἀσωλοῦνται. Χείλη σοφῶν δεδέσθαι διάνοιαι,
corda aūt stultoꝝ nō secura. victime impioꝝ abomi καρδίαι δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς. θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυ
natio dño: vota aūt recte agētū acceptabilia apud eū. Abomi γμα κυρίῳ, εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ. Βδέ
natio dño vie impij. sequētes iusticiā diligit. λυγμα κυρίῳ ὁδοὶ ἀσεβοῦς· διώκοντας δικαιοσύνην ἀγαπᾶ.
Disciplina inocētis cognoscit a trāseuntib⁹: ḡ aūt odiūt Παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων, οἱ δὲ μισοῦν
increpatiōes mouent turpiter. Infern⁹ & pditio manife τοὺς ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχρῶς. Ἅδης καὶ ἀπώλεια φανε
sta apud dñm. quāto nō ⁊ cor fia hoīm? ρὰ παρὰ τῷ κυρίῳ. πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων;
Nō amabit indoct⁹ corripiētes se: Οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν,
cū aūt sapiētib⁹ nō puersabit. Corde gaudente μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. Καρδίας εὐφραινούσης
facies viret: in aūt merorib⁹ erūte tristis incedit. Cor πρόσωπον θάλλει, ἐν δὲ λύπαις ψυχῆς ὀχυροῦται. Καρ
rectū querit sensum: os aūt inerudituꝝ cognoscet δία ὀρθὴ ζητεῖ διάνοιαν, στόμα δὲ ἀπαιδεύτων γνώσεται
mala. Omni tpe oculi maloꝝ fuscī κακά. Πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν πρόσδε
ptūt mala: at boni desunt semp. Melꝝ χονται κακά, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι διαπαντός. Κρεῖσ
us parua pare cū timore dñi: ꝙ thesauri ma σον μικρὰ μερὶς μετὰ φόβου κυρίου, ἢ θησαυροὶ μεγέ
gni cū inrepiditate. Melius: vocatio ad pumū olerū ad ami θη μετὰ ἀφροβίας. Κρείσσων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φι
citiā ⁊ gram: ꝙ apposito vitulorꝝ cū inimicitia. Mit λίαν καὶ χάριν, ἢ παράθεσις μόχων μετὰ ἔχθρας. Ανὴρ
tracundꝰ ꝓparat rixas: patiēs aūt ⁊ θυμώδης παρασκευάζει μάχας, μακρόθυμος δὲ καὶ τὴν
futurā mitigat. Patiens vir extin μέλλουσαν καταπραΰνει. Μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέ
guet iudicia: at impⁱ suscitat magis. Via pigroꝝ σει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει μᾶλλον. Ὁδοὶ ἀργῶν
strate spinis: at viriliū trite. ἐστρωμέναι ἐκ ἀκάνθης, αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων τετριμμέναι.
Filius sapiēs letificat patrē: fili⁹ aūt stult⁹ sublā Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρί
nat matrē suā. Ametis semite indigētes mēte: vir aūt pru ζει μητέρα αὐτοῦ. Ανόητοι τρίβοι ἐνδεεῖς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρό
dēs dirigēs ambulat. Differūt cogitatiōes nō nimos κατευθύνων πορεύεται. Υπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ
honorātes cōcilia: tutāt cordib⁹ cōsiliantiū manebit ꝓsil τιμῶντες συμβούλια, ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μενεῖ βου
liū. Nō obedict mal⁹ illi: neque dicet oppor λή. Οὐ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῇ, οὐ δὲ μὴ εἴπῃ καιρίου
tunū ꝺd ⁊ bonū cōmuni. Vie vite cogitationes pru τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ. Οδοὶ ζωῆς διανοήματα συνε
dentis: vt cū declinauerit ex iferno salu⁹ fit. Domos iniuriosoꝝ τοῦ, ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ᾅδου σωθῇ. Οἴκους ὑβριστῶν
demolit dñs: firmauit aūt terminū vidue. abominatio δεμολεῖ κύριος, ἐστήρισε δὲ ὅριον χήρας. Βδέλυγμα
dño cogitatio iniusta: castoꝝ aūt verba casta. ꝙper κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος, ἁγίων δὲ ῥήσεις σεμναί. Εξόλ
dit seipm mūer acceptor: at odio hēs donoꝝ captiōes λυσιν ἑαυτὸν ὁ φαρμακεύτης, ὁ δὲ μισῶν δώρων λήψεις
saluat. elemosynis ⁊ fide purgant σώζεται. ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν ἐξιλασθήσονται ἁ
peccata: at timore dñi declinat ois a ma μαρτίαι, τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κα
lo. Corda iustoꝝ meditant fidem κοῦ. Καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστεις

patris: qui autem cu stodit increpatiōes: astu tior fiet. Dom⁹ iusti⁹ plu rima fortitudo: & in fru ctibus impij cōturbatio: Labia sapientum ꝯ diseminabūt scientiam: cor stultorum dissimile erit. Victime impiorum abominabiles dño: vota iustorū placabilia. Ab ominatio est domino ꝯ via impii: qui sequitur iusticiam diligitur ab eo. Doctrina mala deseren tium viam: qui ꝯ increpationes odit mo rietur. Infern⁹ & pditio corā dño quantomagis corda filiorū hominū. Non amat pestilēs eum qui se corripit: nec ad sapientes graditur. Cor gaudens exhilarat ꝯ faciem: in merore ani mi deicitur spiritus. ꝯ Cor sapiens querit doctrinam: & os stultorū pascitur imperita. Oēs dies pauperis mali: ꝯ secura mens quasi iuge, conuiuium. Melius est parū cum timore dñi: qz thesauri ꝯ magni & insatiabiles. Melius est vocari ad ꝯ olera cum charitate: qz ad vitulum saginatum ꝯ cum odio. Vir iracun dus prouocat ꝯ rixas: qui patiens est mi tigat suscitatas. ꝯ Iter pigrorum quasi se pes spinarum: via ꝯ iustorū absq; offendicu lo. Filius sapiēs letificat patrē: & stultus homo despicit matrem suam. Stultitia gaudium stulto: & vir ꝯ prudens dirigit gressus suos. Dissipātur cogitatio nes absq; cōsilio: vbi vo sunt plures cōsiliarii: cō firmantur. Letatur hō in sententia oris sui: ꝯ & sermo opportun⁹ est optimus. Semita ꝯ vite super eruditum: vt ꝯ declinet de inferno no uissimo. Domū superbo rū demolietur dñs: & fir mos faciet terminos vi due. Abominatio domi ni cogitationes male: ꝯ & purus sermo pulcher rimus. Conturbat ꝯ domū suā qui sectatur auaricia: qui aūt odit mūera viuet. Mens iusti medi tabitur sapientiam: ꝯ

יֵכַח	אָבִיו	וְשֹׁמֵר תַּכַּחַת יַעְרִם׃
צַדִּק	בַּיִת צַדִּיק חָסֶן רָב	וּבִתְבוּאַת
עָכַר	רָשָׁע נֶעְכָּרֶת שִׂפְתֵי חֲכָמִים	
זָרָה	יִזְרוּ דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן׃	
תּוֹעֲבַת	זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה	וּתְפִלַּת
יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה		
דֶּרֶךְ	דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צֶדֶק יֶאֱהָב׃	
יָסַר	מוֹסֵר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא	
מוּת	תּוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן	
לֵב	נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃	
לוּץ	לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל	
טוֹב	חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב	
פָּנָה	פָּנִים וּבְעַצְבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃	
בִּין	לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים	
יָדַע רָעָה	יִרְעֶה אֱוֶלֶת׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים	
עָנָה	וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָמִיד׃ טוֹב	
שָׁתָה	מְעַט בְּיִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר	
אָצַר	רַב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת	
הוּם	יֶרֶק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס	
אָבַס	וְשִׂנְאָה בּוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְנִיא	
נָגַר	מָדוֹן וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃	
שָׁקַט	דֶּרֶךְ עֲצֵל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח	
רוּב שׂוּךְ	יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח	
שָׂמַח	אָב וּכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃	
בָּזָה	אִוֶּלֶת שִׂמְחָה לְחַסַר לֵב וְאִישׁ	
תְּבוּנָה יְיַשֵּׁר לָכֶת הַפֵּר מַחְשָׁבוֹת		
בְּאֵין סוֹד וְנָפֵר יוֹעֲצִים תָּקוּם׃		
חָשַׁב בִּין	שִׂמְחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו	
קוּם עָנָה	וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב׃ אֹרַח	
פֶּה	חַיִּים לְמַעְלָה לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן	
עָלָה שָׁכַל	סוּר מִשְּׁאוֹל מָטָּה׃ בֵּית גֵּאִים	
שָׁאַל נָאָה	יִסַּח יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה׃	
נָסַח נָבַל	תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחְשְׁבוֹת רַע	
תָּעַב רוּץ	וְטְהוֹרִים אִמְרֵי נֹעַם׃ עֹכֵר	
טָהֵר	בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשֹׂנֵא מַתָּנוֹת	
בָּצַע נָתַן	יִחְיֶה׃ לֵב צַדִּיק יֶהְגֶּה לַעֲנוֹת	
חָיָה צָדַק		
הָגָה עָנָה		

וּפִי רְשָׁעִים יְבִיעַ רָעוֹת ׃ רָחוֹק
יְהוָה מֵרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צַדִּיקִים
יִשְׁמָע ׃ מְאוֹר עֵינַיִם יְשַׂמַּח
לֵב שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֵּׁן עָצֶם ׃
אֹזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב
חֲכָמִים תָּלִין ׃ פּוֹרֵעַ מוּסָר מוֹאֵס
נַפְשׁוֹ וּשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֶה
לֵב ׃ יִרְאַת יְהוָה מוּסַר חָכְמָה
וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה׃

Cap.xvj.

לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב
וּמֵיְהוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן ׃ כָּל דַּרְכֵי
אִישׁ זַךְ בְּעֵינָיו וְתֹכֵן רוּחוֹת
יְהוָה ׃ גֹּל אֶל יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ
וְיִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ ׃ כֹּל פָּעַל יְהוָה
לְמַעֲנֵהוּ וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה ׃
תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל גְּבַהּ לֵב יָד
לִיד לֹא יִנָּקֶה ׃ בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת יְכֻפַּר עָוֹן
וּבְיִרְאַת יְהוָה סוּר
מֵרָע ׃ בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ
גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ ׃ טוֹב
מְעַט בְּצֶדֶק מֵרֹב תְּבוּאוֹת
בְּלֹא מִשְׁפָּט ׃ לֵב אָדָם יְחַשֵּׁב
דַּרְכּוֹ וַיהוָה יָכִין צַעֲדוֹ ׃ קֶסֶם
עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט לֹא
יִמְעַל פִּיו ׃ פֶּלֶס וּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט
לַיהוָה מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִיס ׃
תּוֹעֲבַת מְלָכִים עֲשׂוֹת רֶשַׁע כִּי
בְצֶדֶק כִּסֵּא יִכּוֹן ׃ רְצוֹן מְלָכִים
שִׂפְתֵי צֶדֶק וְדֹבֵר יְשָׁרִים
יֶאֱהָבוּ ׃ חֲמַת מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי מָוֶת
וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה ׃ בְּאוֹר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעַב
מַלְקוֹשׁ ׃ קְנֵה חָכְמָה מַה טּוֹב
מִחָרוּץ וְקִנְיָן נִבְחָר מִכָּסֶף ׃
מְסִלַּת יְשָׁרִים סוּר מֵרָע שֹׁמֵר
נַפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ ׃ לִפְנֵי שֶׁבֶר

os impiorum redundat malis. Longe est dominus ab impiis: & orationes iustorum exaudiet. Lux oculorū letificat animā: fama bona impinguat ossa. Auris que audit increpationes vite: in medio sapientū cōmorabitur. Qui abiicit disciplinā: despicit aiam suā: q aūt acquisit increpationibus possessor est cordis. Timor dñi disciplina sapiētie: & gloriam precedit humilitas. 16.

Hominis est animū preparare: & dñi gubernare linguam. Omnes vie hois patent oculis eius: spirituū ponderator est dominus. Reuela dómino opera tua: & dirigentur cogitationes tue. Vniuersa propter semetipm operatus est dñs: ipū quoq; ad diē malū. Abominatio domini est ois arrogās: etiā si manu ad manū fuerit nō est innocēs. Misericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore dñi declinatur a malo. Cuz placuerit dño vie hois: inimicos quoq; eius cōuertet ad pacem. Melius est parum cum iustitia: q̄ multi fructus cum iniquitate. Cor hominis disponit viam suā: sed dñi est dirigere gressus eius. Diuinatio in labiis regis: in iudicio non errabit os eius. Pondus & statera iudicia domini sunt: & opera eius omnes lapides sacculi. Abominabiles regi qui agunt impie: quoniā iustitia firmabitur solium. Voluntas regum labia iusta: qui recta loquitur diligetur. Indignatio regis nuncii mortis: & vir sapiens placabit eum. In hilaritate vultus regis vita: & clementia eius quasi imber serotinus. Possidē sapiētiam: quia auro melior ē: & acqre prudentiā: qa pciosior ē argento. Semita iustorū declinat a malo: custos aīe sue seruat viam suā. Contritionem precedit

os ãt impioꝝ respõdet mala. Acceptabile os apud deū sóμα δὲ ἀσεβῶν ἀποκρίνεται κακά. Δεκταὶ παρὰ κυ minus vie utrop iustop: per ãt eos t inimici ρίῳ ὁδοὶ ἀνδρῶν δικαίων, διὰ δὲ αὐτῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ amici fiũt. Longe abest deus ab impijs: φίλοι γίνονται. Μακρὰν ἀπέχει ὁ θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν, ofones ãt iustop audit. Melior pauca acceptio cū εὐχαῖς δὲ δικαίων ὑπακούει. Κρείσσων ὀλίγη λῆψις με iusticia ꝙ multi germina cū inusticia. Cor τὰ δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γενήματα μετὰ ἀδικίας. Καρ virl cogitet iusta: vt a deo dirigã διὰ ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθω tur gressus eius. Contẽplãs oculus bona leti θῇ τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Ὀφθαλμὸς καλὰ εὐ ficat. cor: fama ãt bona ipinguat ossa. Qui erpel φραίνει καρδίαν, φήμη δὲ ἀγαθὴ πιαίνει ὀστᾶ. Ος ἀπω lit disciplinã odit setpm: at ferudꝰ icrepatiões dili θεῖται παιδείαν μισεῖ ἑαυτόν, ὠφελῶν ἐλέγχους ἀγα git aiam suã. Timor dñi disciplina t sapia: πᾶ ψυχὴν αὐτοῦ. Φόβος κυρίου παιδεία καὶ σοφία, t pncipiũ glie respõdebit ei: pcedit ãt καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ, προπορεύεται δὲ humiles gloria. ταπεινοῖς δόξα. Ca.16.

Omnia opa humilis manifesta apud Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ deũ. at impij in die mala peribũt: impurus θεῷ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται, ἀκάθαρτος apud deũ ois excelsi cordis. Manu man? iniciens παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν iniuste nõ erit innocẽs: initiũ vie bone facere ἀδίκως οὐκ ἀθῳωθήσεται, ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ iusta: acceptabilia ãt apud deũ pott? ꝙ mactare victimas. Que δίκαια, δεκτὰ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας. Ος ἡ res dñm inuenier cognitionẽ cū iusticia: at re τῶν τὸν κύριον εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, οἱ δὲ ἀρ cte querentes cū inuenĩet pacẽ. Omnia opa θῶς ζητοῦντες ἀνῦαν εὑρήσουσιν εἰρήνην. Πάντα τὰ ἔργα dñi cū iusticia: seruat ãt impt? in di, κυρίου μετὰ δικαιοσύνης, φυλάσσεται δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέ em malũ. Diuinatio in labijs regis: in ãt iudi ραν κακήν. Μαντεῖον ἐπὶ χείλεσι βασιλέως, ἐν δὲ κρί cio nõ errabit os eius. Momẽtũ statere iusti= σει οὐ μὴ πλαγηθῇ τὸ στόμα αὐτοῦ. Ροπὴ ζυγοῦ δικαιο cia apud deũ: at opa eius statere iuste. Ebo σύνη παρὰ θεῷ, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ σάθμια δίκαια. Bde minatio regi facies mala: cū cin iusticia ꝓpa βδέλυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακά, μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἑτοι ratur soliũ pncipat?. Acceptabilia regi labia iusta: mo μάζεται θρόνος ἀρχῆς. Δεκτὰ βασιλεῖ χείλη δίκαια, λό nes ãt rectos diligit dñs. Indignatio regis nun γους δὲ ὀρθοὺς ἀγαπᾷ ὁ κύριος. Θυμὸς βασιλέως ἄγγε ci? mortis: vir ãt sapiẽs placabit cũ. In hi los θανάτου, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν. Ἐν φω ce vite filij regis: at accepti ei quasi nu τὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως, οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ ὡσεὶ νε bilũ serotinũ. Melĩ sapiẽtie eligibiliores auro? φος ὄψιμον. Νοσιαὶ σοφίας αἱρετώτεραι χρυσίου, melĩ ãt prudentie eligibiliores sup argentũ. Semi νοσιαὶ δὲ φρονήσεως αἱρετώτεραι ὑπὲρ ἀργύριον. Τρί te vite declinãt a malis: lõgitudo ãt vite βοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν, μῆκος δὲ βίου ὁ= vie iusticie. Suscipiens disciplinã in bonis δοὶ δικαιοσύνης. Ο δεχόμενος παιδείαν ἐν ἀγαθοῖς erit: at custodiẽs increpatiões sapiẽs erit. Qui cu ἔσαι, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους σοφισθήσεται. Ος φυ stodit suas vias seruat suã aiam: λάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, diligẽs ãt vitã suã parcet ozi suo. Ante ἀγαπῶν δὲ ζωὴν αὐτοῦ φείσεται στόματος αὐτοῦ. Πρὸ cõtritionẽ precedit συντριβῆς ἤγειται

ſugbiarante ät ruinā immodeſtia. melior mäſuet⁹ corde ὕβρις, πρὸ δὲ τῶλώματος κακοφροσύνη. Κρείσσων πραΰθυμος ℮ hūilitate: q̄ diuidit ſpolia cū inimīcīb⁹. μετὰ ταπεινώσεως, ἢ ὃς διαιρεῖται σκῦλα μετὰ ὑβριςῶν. Prudēs in rebus inuēto⁹ bono⁹: cōfitus ät in do Συνετὸς ἐν πράγμασιν εὑρετὴς ἀγαθῶν, πεποιθὼς δὲ ἐπὶ κυ mino beat⁹. Sapiētes q̄ prudēres malos appel ρίῳ μακάριος. Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦ= lät: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite σιν, οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται. πηγὴ ζωῆς cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultor⁹ mala. Cor ἔννοια τοῖς κεκτημένοις, παιδεία δὲ ἀφρόνων κακή. Καρδία ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpio ore: in ät labijs σοφοῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος, ἐπὶ δὲ χείλεσι feret prudentiā. Faui mellis ſmones bon⁹: vul φορέσει ἐπιγνωμοσύνην. Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί, γλυ cedo ät eor⁹ ſanitas: sic, ſunt vie q̄ videnť recte κασμὰ δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς. εἰσὶν ὁδοὶ ὀρθοῦσαι ὁρῶσαι rasma δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς. εἰσὶν ὁδοὶ ὀρθοῦσαι ὁρῶσαι ἶναι ἀνδρί, τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν βλέπουσιν ὁδοὺς esſe viro: tamē nouiſſima eaꝝ reſpiciūt in ꝓfun dū inferni. Vir in labor⁹ laborat ſibi ꝛ vim facit ſuc μέλια ᾅδου. Ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ βιάζεται αὐτ cubitionē. Elt puerſus: in ſuo ore fert τὴν ἀπώλειαν. Ὁ μέντοι σκολιὸς, ἐπὶ τῶ ἑαυτ σόματι φο pditionē. Vir inſipiēs fodit ſibi mala: ⁊ in ät ρεῖ τὴν ἀπώλειαν. Ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακά, ἐπὶ δὲ ſuis labijs theſaurizat ignē. Homo puerſus immit τῶν ἑαυτ χειλέων θησαυρίζει πῦρ. Ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμ= tit mala: ⁊ lucernā ardētē doli accēdet malis: ⁊ πει κακά, καὶ λαμπτῆρα δόλου πυρσεύσει κακοῖς, καὶ diuidit amicos. Vir iniqu⁹ tēptat amicos: διαχωρίζει φίλους. Ἀνὴρ παράνομος ἀεὶ πειρᾶται φίλων, ⁊ ducit eos p̄ uias nō bonas. Firmāt oculos καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Στηρίζων ὀφθαλμοὺς ſuos cogitat puerſa: diſſimulāt labijs ſuis om= αὐτ λογίζεται διεστραμμένα, ἐρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτ πᾶν nia mala: hic fœnus eſt malitie: Corona exulta τα τὰ κακά, οὗτος κάμινός ἐστι κακίας, Στέφανος καυχή= tionis ſenect⁹: iät vita iuſticie reperit. Melior vir σεως γῆρας, ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται. Κρείσσων ἀνὴρ patiēs fortī: ⁊ vir prudētiā hēns agricola ma μακρόθυμος ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγά gno: at q̄ dñatur ire melior ꝓhendente ciuitatē. λου, ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν. In ſinus veniūt oia iuſtis ab ät do Εἰς κόλπους ἐπέρχεται πάντα τοῖς δικαίοις παρὰ δὲ κυ mino oia iuſta. Ca.17.
ρίου πάντα τὰ δίκαια.

Melior bucella cū voluptate in pace. q̄ dom⁹ plena Κρείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πλήρης multis bonis ⁊ iniuſtis victimis cū iurgio. Seruus πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης. Οἰκέτης intelligēs dñabit dñoꝝ ſtultor⁹: in ät fratrib⁹ diuidet νοήμων κρατήσει δεσποτῶν ἀφρόνων, ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖ ptes. Sicut ꝓbatur in camino argētū ⁊ aur⁹: ται μέρη. Ὡσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, ſic electa corda apud dñm. Mal⁹ obedit οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ κυρίῳ. Κακὸς ὑπακούει linguis iniquor⁹: iniuſt⁹ ät attēdit labijs mēda γλώσσαις παρανόμων, ἄδικος δὲ προσέχει χείλεσι ψεύδε cib⁹. fidelis tot⁹ ornat⁹ pecuniaꝝ: at σιν. Τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, τοῦ δὲ infidelis neq⁹ obol⁹ Qui vexat pauperē irri ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός. Ὁ κατατρέχων πλοῦτον παροξύ= tat eū q̄ fecit ipſū: at q̄ letat perdito νει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμέ= nō erit innocēs: at q̄ miſerē miſericordiā νῳ οὐκ ἀθωωθήσεται, ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσε= cōſequet. Corona ſenū filij filior⁹: gl̄a ät ται. Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ filior⁹ patres eor⁹. τέκνων πατέρες αὐτῶν.

ſuperbia: & ante ruinā exaltabitur ſpiritus. Melius humiliari cum mitibus: q̄ diuidere ſpolia cum ſuperbis. Eruditus in verbo repiet bona: qui ſperat in domino beatus eſt. Qui ſapiens eſt corde appellabitur prudēs: & qui dulcis eloqo maiora reperiet. Fons vite eruditio poſſidētis: doctrina ſtultorum fatuitas. Cor ſapiētis erudiet os eius: & labiis eius addet gratiam. Fauus mellis compoſita verba: dulcedo anime & ſanitas oſſium. Eſt via que videtur homini recta: & nouiſſima eius ducūt ad mortem. Anima laborantis laborat ſibi: quia compuhit eum os ſuum. Vir inſipiens fodit malum: & in labijs eius ignis ardebit. Homo peruerſus ſuſcitat lites: & verboſus diuidit principes. Vir in quus lactat amicū ſuū: & ducit eum per viam non bonam. Qui attollit oculis cogitat prauū: mordens labia ſua perficiet malum. Corona dignitatis ſenectus: que in viis iuſtitie reperietur. Melior eſt patiens viro forti: & qui dñatur anio ſuo expugnatore vrbium. Sortes mittūtur in ſinu ſed a domino temperantur. 17.

Melior eſt bucella ſic cum gaudio: q̄ dom⁹ plena victimis cum iurgio. Seruus ſapiens dominabitur ſtultis filiis: & inter fratres hereditatem diuidet. Sicut igne ꝓbatur argentū & aurum camino: ita corda ꝓbat dominus. Malus obedit lingue inique: & fallax obtēperat labijs mendacibus. Qui deſpicit pauperem exprobrat factori ei⁹: & q̄ ſruma letatur alteri⁹: nō erit ipunitus. Corona ſenū filii filiorū: & glorīa filiorū pres eorū.

נָאָה	נָאוֹן	ᵃsuperbia: ᵇ& ante ᶜruinā ᵈexaltabitur ᵉspiritus.
עָנָה	טוֹב שְׁפַל רוּחַ אֶת עֲנָוִים	ᶠMelius humiliari ᵇcum ᶜmitibus:
שָׁלַל	מְחַלֵּק שָׁלָל אֶת גֵּאִים	ᵍq̄ diuidere ᶜspolia cum ᵍsuperbis.
מָצָא	עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב וּבֹטֵחַ	ᵇEruditus in ᵉverbo ᶠrepiet bona:
	בַּיהוָה אַשְׁרָיו לֵחָכָם לֵב	qui ᵈsperat in ᵍdomino beatus eſt.
הֵבִין	יִקְרָא נָבוֹן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם יוֹסִיף	Qui ᵃsapiens eſt ᵇcorde ᵈappellabitur ᶠprudēs: ᵉ&
שָׂפָה	לֶקַח מְקוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו	qui dulcis ᵉeloqo ᶠmaiora reperiet. Fons ᵇvite ᶜeruditio ᵃpoſſidētis:
קוֹר	וּמוּסַר אִוִּלִים אִוֶּלֶת לֵב	ᶜdoctrina ᶠſtultorum ᵉfatuitas.
יָסַר	חֲכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׂפָתָיו	Cor ᵃsapiētis ᵉerudiet ᶠos eius:
פֶּה	יוֹסִיף לֶקַח צוֹף דְּבַשׁ אִמְרֵי	ᵈ& ᵇlabiis eius ᶜaddet ᶠgratiam.
נֹעַם	נֹעַם מָתוֹק לַנָּפֶשׁ וּמַרְפֵּא	Fauus ᶠmellis ᵉcompoſita ᵈverba: ᵇdul
לְעַצָּם יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי	ᶜcedo ᵈanime ᵇ& ſanitas ᵉoſſium.
אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת נֶפֶשׁ	Eſt ᵇvia que ᵃvidetur ᶜhomini ᵃrecta: ᵉ
עָמֵל עֲמָלָה לּוֹ כִּי אָנַף עָלָיו	& nouiſſima eius ᵈducūt ad ᵉmortem. Anima
פִּיהוּ אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה	laborantis laborat ᵉſibi:
וְעַל שְׂפָתָיו כְּאֵשׁ צָרֻבָת אִישׁ	ᵈquia ᶜcompuht ᵇeum os ſuum. Vir ᵃinſipiens
תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן	ᶠfodit ᵉmalum:
מַפְרִיד אַלּוּף אִישׁ חָמָס יַפְתֶּה	ᵃ& in labijs eius ᵇignis ᵈardet. Homo
רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב	ᵉperuerſus ᵈſuſcitat ᶠlites:
עֹצֵה שְׁנָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת	ᵃ& verboſus ᵇdiuidit ᶜprincipes. Vir
קֹרֵץ שְׂפָתָיו כָּלָה רָעָה עֹטֶרֶת	ᵉin quus ᵈlactat ᶜamicū ſuū: ᵇ& ducit eum
תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה	ᵃper viam ᵉnon ᵈbonam.
תִּמְצָאנָּה טוֹב אֹרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר	Qui ᵃattollit ᵇoculis ᶜcogitat ᵉprauū:
וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר בַּחִיק	ᵈ& ᶜmordens ᵃlabia ſua ᵉperficiet malum.
יוּטַל אֶת הַגּוֹרָל וּמֵיְהוָה כָּל	Corona ᵃdignitatis ᵇſenectus: que
מִשְׁפָּטוֹ	ᶜin viis ᵃiuſtitie
טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה בָהּ	ᵉreperietur. Melior eſt
מִבַּיִת מָלֵא זִבְחֵי רִיב עֶבֶד	ᵃpatiens viro ᵇforti:
מַשְׂכִּיל יִמְשׁוֹל בְּבֵן מֵבִישׁ	ᵈ& qui ᶜdñatur ᵉanio ſuo
וּבְתוֹךְ אַחִים יֶחְלָק נַחֲלָה מַצְרֵף	ᵇexpugnatore ᵃvrbium.
לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת	Sortes ᵃmittūtur ᵇin ſinu
יְהוָה מַרְע מַקְשִׁיב עַל שִׂפַת	ᶜſed a domino
אָוֶן שֹׁקֵר מֵזִין עַל לְשׁוֹן הַוּוֹת	ᵃtemperantur.
לְעֵג לְרָשׁ חֹרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ	
לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה עֲטֶרֶת זְקֵנִים	
בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם	

Cap.xvij

לֹא נָאוֶה לִנָבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף כִּי לִנְדִיב שֶׁפֶת שָׁקֶר׃ חֵן הַשֹּׂחַד בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַשְׂכִּיל׃ מְכַסֶּה פֶּשַׁע מְבַקֶּשׁ אַהֲבָה וְשׁוֹנֶה בְדָבָר מַפְרִיד אַלּוּף׃ תֵּחַת נְעָרָה בְּמֵבִין מֵרַבּוֹת כְּסִיל מֵאָה׃ אַךְ מְרִי יְבַקֶּשׁ רָע וּמַלְאָךְ אַכְזָרִי יְשֻׁלַּח בּוֹ׃ פָּגוֹשׁ דֹּב שַׁכּוּל בְּאִישׁ וְאַל כְּסִיל בְּאִוַּלְתּוֹ׃ מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ׃ פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְגַּלַּע הָרִיב נְטוֹשׁ׃ מַצְדִּיק רָשָׁע וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם שְׁנֵיהֶם׃ לָמָּה זֶּה מְחִיר בְּיַד כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֵב אָיִן׃ בְּכָל עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד׃ אָדָם חֹסֵר לֵב תּוֹקֵעַ כָּף עֹרֵב עֵרְבָה לְפְנֵי רֵעֵהוּ׃ אֹהֵב פֶּשַׁע אֹהֵב מַצָּה מַגְבִּיהַּ פִּתְחוֹ מְבַקֵּשׁ שֶׁבֶר׃ עִקֵּשׁ לֵב לֹא יִמְצָא טוֹב וְנֶהְפָּךְ בִּלְשׁוֹנוֹ יִפֹּל בְּרָעָה׃ יֶלֶד כְּסִיל לְתוּגָה לוֹ וְלֹא יִשְׂמַח אֲבִי נָבָל׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב גֵּהָה וְרוּחַ נְכֵאָה תְיַבֶּשׁ גָּרֶם׃ שֹׁחַד מֵחֵיק רָשָׁע יִקָּח לְהַטּוֹת אָרְחוֹת מִשְׁפָּט׃ פְּנֵי מֵבִין חָכְמָה וְעֵינֵי כְסִיל בְּקְצֵה אָרֶץ׃ כַּעַס לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וּמָמֵר לְיוֹלַדְתּוֹ גַּם עָנֹשׁ לַצַּדִּיק לֹא טוֹב לְהַכּוֹת נְדִיבִים עַלִּי יֹושֶׁר׃ חשֵׂךְ אֲמָרָיו יוֹדֵעַ דַּעַת יָקָר רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה׃ גַּם אָוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב אֹטֵם שְׂפָתָיו נָבוֹן׃

'Non'decēt' stultum'verba'composita: nec'principem'labium 'mentiens.' Gemma ꝯ 'gratissima expectatio p'stolantis:'quocunq; fe ꝯ 'vertit'prudenter intelligit.'Qui celat ꝯ 'delictum'querit'amicitias:'qui altero ꝯ 'sermone'repetit'separat 'federatos. Plus'proficit 'correctio'apud prudentē:'m q̄'centū'plage apud 'stultū.' Semper'iurgia 'querit'malus:'angel'aūt 'crudelis'mittetur'cōtra eū. Expedit magis' vrse 'occurrere'raptis fetibus: 'q̄'fatuo'cōfidenti sibi'in stulticia sua.' Qui reddit 'mala'pro'bonis:'non 'recedet'malum'de domo eius.' Qui dimittit 'aquā'caput'ē'iurgiorū: '&anteq̄' patiatur cōtumeliam'iudiciū'deserit. 'Qui iustificat' impium '& qui condēnat'iustum: 'abominabilis ēst ꝯ 'vterq; apud'dñm.' Quid prodest ꝯ 'stulto habere' diuitias: 'cū' sapiētiā'emere'non possit:' Omī'tēpore'dilígit'q amicus est:'x'& frater 'in angustijs'cōprobatur. 'Stultus' homo'plaudet 'manib' suis:cū'spopon derit'p'amico suo.'Qui meditatur'discordias'dilígit'm rixas:&'q exaltat'ostiū suū'p'q̄rit'ruinā. Qui 'peruersi'cordis est' non 'inuenit' bonum:'& qui vertit' linguam' incidet 'in malū.' Natus est'stultus'in ignominiā suā: sed 'nec'pater in' fatuo'letabitur.' Animus'm gaudens 'etatem florjdā facit:'p' spiritus'q tristis'exsiccat ꝯ 'ossa.' Munera' de sinu 'impius'accipit: ꝯ 'vt peruertat'semitas'iudicij.' In ꝯ 'facie'prudentis lucet'sapientia:'oculi'stultorum 'in finibus'terre.' Ira'm patris' filius ꝯ 'stultus:'p'& dolor matris 'que genuit eum. ꝯ 'Non est'bonū'dānū infer're'iusto:nec'percutere 'principē q'recta iudicat. 'Qui moderatur'fermones suos'doct'&'prudēs est:' & precios'i'spūs'vir 'eruditus.' Sultus'q̄ſ si 'tacuerit'sapiens'reputabitur:& si'q'cōpresserit' labia sua'intelligens. 18.

Nō cōgruent stulto labia, fidelia: neq; iusto labia mens. Οὐχ ἁρμόσει ἄφρονι χείλη πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χείλη ψευδαγία. Merces gratia disciplina vtentib': ḡchs vtq; δῶ. Μισθὸς χαρίτων ἡ παιδεία τοῖς χρωμένοις, οὐδ' ἀποστρέψει ἐπιστρέψῃ εὐοδωθήσεται. ὃς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλίαν: q̄ ātodit celare: erigit amicos ⁊ domesticos. Κρύπτων, ὃς δὲ μισεῖ κρυπτεῖν, ἵστησι φίλους καὶ οἰκείους. Contristat mine cor prudētis: stultus ātverberatus τρίβει ἀστεῖλη καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μαστιγωθεὶς nō sentit. cōtradictiones fugientes ois malus: at doctus οὐκ ἀνέξεται. Αντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύριος angelū crudelē emittet ei. Incidet ριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ. Ἐμπεσεῖται cura viro itelligēti: at stulti excogitabūt mala. μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακά. q̄ reddit mala pro bonis: nō mouebunt mala de ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινηθήσεται κακὰ ἐκ domo eius. Licentiā dat fmonitb' p̄cipiū rixe τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἐξουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης: precedit āt egestatē p̄ētio ⁊ pugna. Quis tus, προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδείας πᾶσις καὶ μάχη. Os δὲ stū iudicat intuitū: intuitū ātiustū: iniquum δικαιον κρίνει γὰρ ἄδικον, ἄδικον δὲ γὰρ δίκαιον, ἀκάθαρτος ⁊ abominabilis apud deū. Ad qd sunt pecunie stulti καὶ βδελυκτὸς παρὰ θεῷ. Ινατί ὑπῆρξε χρήματα ἄφρονι: possidere eīn sapiam excors nō poterit: Quia νι, κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται; Os altā facit suā domū q̄rit p̄tritionē: at re ὑψηλὸν ποιεῖ γὰρ ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ συντριβήν, ὁ δὲ σκο nuēs discere: incidet in mala. in omne tē λιζῶν τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται εἰς κακά. εἰς πάντα καιρὸς amicꝰ sit tibi: fratres in necessitatib' vtiles γὰρ ὁ φίλος ὑπάρχέτω σοι, ἀδελφοὶ εἰ ἀνάγκαις χρήσιμοι sint. huic eīn gña nascunt: vir stult' μοι ἔσωσαν. Τούτου γὰρ χάριν φρονεῖται, ἀνὴρ ἄφρων applaudit ⁊ cōgaudet sibi. Sicut ⁊ spondēs ἐπαινεῖται καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ. Ως καὶ ὁ ἐγγυώμενος spōsozē dat suū amicū: amans peccata gaudet rixis. ἐγγυᾶ γὰρ ἑαυτοῦ φίλον, φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις.

At durus corde nō occurrit bono: vir facilis ma O δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς, ἀνὴρ εὐμετα tabilis lingua incidet in mala. cor ātstul βολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά. καρδίᾳ δὲ ἄφρο ti dolor possidenti illud: nō letatur pa νος ὀδύνη τῷ κεκτημένῳ αὐτήν, οὐκ εὐφραίνεται πα ter in filio indisciplinato. Filiꝰ ātprudēs letificat ma τὴρ ἐφ' υἱῷ ἀπαιδεύτῳ. Υἱὸς δὲ φρόνιμος εὐφραίνει μη tre suā: cor letū benehabere facit. Et τέρα αὐτοῦ, καρδία εὐφραινομένη εὐεκτεῖν ποιεῖ. Ar ri ātristis exiccant ossa. acciptētis mu δρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ. Λαμβάνοντος δῶ nera in finib' iniuste nō prosperant vie: im ρα ἐν κόλποις ἀδίκως οὐ κατευοδοῦνται αἱ ὁδοί, ἀστε pi' ātdeclinat vias iusticie. Facies prudēs βὴς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. Πρόσωπον συνετὸν vir sapiētis: at oculi stulti in finis ἀνδρὸς σοφοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα terre. Ira patri filiꝰ stultus: ⁊ dolor ma γῆς. Οργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ ὀδύνη τῇ τεκού tri eiꝰ. Dānū iferre viro iusto nō bonū: neq; fā σα αὐχοῦ. Ζημιοῦν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλόν, οὐδὲ ὑ ctū insidiari principib' iustis. Qui abstinet σιον ἐπιβουλεύειν δυνάσαις δικαίοις. Ος φείδεται xbū ꝑmittere vux: prudēs: patiēs ātῥῆμα προέσθαι σκληρόν, ἐπιγινώσκων, μακρόθυμος δὲ vir prudēs. Ameti interroganti sapia impu ἀνὴρ φρόνιμος. Ανοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν λογι tabit: mutū ātdispā seipm cū fecerit videbit prudens esse. δήσεται, ἐνιοὶ δέ τις ἑαυτὸν παύσας δόξει φρό νιμος εἶναι.

Ca.18.

Cap.xviij

Occasiones querit vir volēs recedere ab omnī tpe erit expobrabilio eis. Nō necessī tatē habet sapie indigēs mēte: potī? cui ducē stulti sūt hostiles. Quā venerit impi? in pfundū malop: contēnit: ignoīa & opprobriū. Aqua pfunda verba ex ore viri: & torrēs redūdās: fons sapie. Accipe pſonā impii in iudicio nō ē bonū: vt declines a veritate iudicii. Labia stulti miscent se rixis: & os eius iurgia prouocat. Os stulti contritio eius: & labia ipsius ruina aīe eius. Verba bilinguis quasi simplicia: & ipsa pueniunt vsq; ad interiora ventris. Qui mollis & dissolutus est in ope suo: frater est operū dissipātis. Turris fortissima nomen dñi: ad ipsam curret iustus & exaltabitur. Substantia diuitis vrbs roboris eius: & q̄si murus validus circundans eū. Ante cōteratur exaltatur cor hominis: & ante glorificetur humiliabitur. Qui prius respondet audiat: stulta se esse demōstrat & cōfusione dignū. Spūs viri sustentat ibecillitatē suā: spūm vero ad ferendū facilē quis poterit sustinere? Cor prudētis possidebit scientiā: & auris sapiētū q̄rit doctrinā. Donum hominis dilatat viam eius: & ante principes spacium ei facit. Iustus prior est accusator sui: venit amicus eius & inuestigabit eū. Cōtradictōes cōprimit fors: & iter potētes q̄s diiudicat. Frater q̄ adiuuatur a fratre q̄si ciuitas firma: & iudicia quasi vectes vrbium. De fructu oris viri replebitur venter eius: & genimina labiorū ipsius saturabunt eum. Mors & vita in manibus lingue: qui diligūt eā comedēt fructus eius. Qui inuenit mulierē bonā: inuenit bonū: & hauriet iucunditatē a dño. Cū obsecrationibus loquitur pauper: & diues effabitur rigide.

Ὀρεγόμενος ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρισθῆναι ἀπὸ παντὸς ἐπιτιμήσεως ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστος ἔσται. Οὐ χρείαν ἔχει σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφροσύνην. Ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ, ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὄνειδος. Ὕδωρ βαθὺ λόγος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, πηγὴ δὲ ἀναστομοῦσα καὶ πηγὴ ζωῆς. Θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς ἐν κακοῖς, οὐ δὲ δίκαιον ἐκκλῖναι τὸ δίκαιον ἐν κρίσει. Χείλη ἄφρονος ἄγουσιν αὐτὸν εἰς κακά, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον ἐπικαλεῖται. Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ χείλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Ὀκνηροὺς καταβάλλει φόβος, ψυχαὶ δὲ ἀνδρογύνων πεινάσουσιν. Ὁ μὴ ἰδὼν δεῖ ἴδιος ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀδελφός ἐστι τοῦ λυμαινομένου ἑαυτόν. Ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου, αὐτῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. Ὑπόστασις πλουσίου πόλις ὀχυρά, ἡ δὲ δόξα αὐτῆς μεγάλη ἐπιβλαβής. Πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρός, καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται. Ὃς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, ἄφρων ἐστὶ καὶ ὀνειδισθήσεται. Πνεῦμα ἀνδρὸς φέρει τὰς ἀσθενείας αὐτοῦ· πνεῦμα δὲ συντετριμμένον τίς ἀνίατος; Καρδία φρονίμου κτᾶται ἐπιστήμην, ὦτα δὲ σοφῶν ζητεῖ γνῶσιν. Δῶρα ἀνδρὸς ἐμπλατύνει αὐτὸν καὶ πρὸς δυνάστας ὁδηγήσει αὐτόν. Δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρώτοις λόγοις, ἐὰν δὲ προσθῇ ἐξελεγχθήσεται. Κλῆρος παύει κρίσεις καὶ ἀνὰ μέσον δυνατῶν κρινεῖ. Ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ἐχυρὰ καὶ ὑψηλή, ὡς ἔρεισμα ἀνδρείας θεμελιωμένον βασίλειον. Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνὴρ πιμπλᾶσι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ γενημάτων χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. Θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Ὃς εὗρε γυναῖκα ἀγαθήν, εὗρε χάριτας· ἔλαβε δὲ παρὰ κυρίου ἱλαρότητα. Ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθήν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, ὁ δὲ κατέχων μοιχαλίδα ἄφρων καὶ ἀσεβής. Δεήσεις φθέγγεται πτωχός, ὁ δὲ πλούσιος ἀποκρίνεται σκληρά.

לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד כָּל בְּכָל תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע׃ לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל בִּתְבוּנָה כִּי אִם בְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ׃ בָּא רָשָׁע בָּא גַם בּוּז וְעִם קָלוֹן חֶרְפָּה׃ מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי אִישׁ נַחַל נֹבַע מְקוֹר חָכְמָה׃ שְׂאֵת פְּנֵי רָשָׁע לֹא טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט׃ שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא׃ פִּי כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ׃ דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יְרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃ נַם מִתְרַפֶּה בִּמְלַאכְתּוֹ אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית׃ מִגְדַּל עוֹ שֵׁם יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב׃ הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה נִשְׂגָּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ׃ לִפְנֵי שֶׁבֶר גֹּבַהּ לֵב וְלִפְנֵי כָבוֹד עָנָוָה׃ מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמָע אִוֶּלֶת הִיא לוֹ וּכְלִמָּה׃ רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ נְכֵאָה מִי יִשָּׂאֶנָּה׃ לֵב נָבוֹן יִקְנֶה דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֵּשׁ דָּעַת׃ מַתַּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי גְדֹלִים יְנַחֲנוּ׃ צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ׃ מְדָנִים יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים יַפְרִיד׃ אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת עֹז וּמִדְיָנִים כִּבְרִיחַ אַרְמוֹן׃ מִפְּרִי פִי אִישׁ תִּשְׂבַּע בֶּטֶן תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע׃ מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל פִּרְיָהּ׃ מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וְיָפֵק רָצוֹן מֵיְהוָה׃ תַּחֲנוּנִים יְדַבֵּר רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת׃

Cap.xviij

אַיָּה בִּקֵּשׁ
בָּרַד יַשֵּׁה
גָּלַץ חִפֵּץ
גָּלַל נָבָל
גָּוָא קָלָה
פֶּה
קוֹר נָשָׂא
טוֹב
בוּא דוֹב
פֶּה הָלַם
קָרָא חָתַת
שָׂבָה יָקַשׁ
רָגַן הָלַם
רָפָה לָאָה
שָׁחַת גָּדַל
עֹז רוּץ
שָׂגַב נָשַׂר
קָרָה שָׂבָה
פָּנָה
בָּגַד בָּגַד
צָוָה שׁוּב
שָׁמַע
תְּלָה
בִּאֵר יָשָׂא
בִּין קָנָה
יָרַע יָקַשׁ
נָתַן רָחַב
נָחָה
כָּבַד לוּב
בוּא דִּין
שָׁבַת נָבָל
עָבַר פָּרַד
שָׁשַׁע בָּרַח
קָרָה פָּה
שָׁבַע בּוּא
שָׁפָה לָשׁוֹן
אָכַל אִישׁ
בּוּק רָצָה
חָנַן דָּבָר
רוּשׁ עָשַׁר
עָנָה עָזַז

Cap. xix.

ᵇאִישׁ רָעִים ᵉלְהִתְרֹעֵעַ ᵍוְיֵשׁ ᵐאֹהֵב ᶠדָּבֵק ᵒמֵאָח׃

ᵉטוֹב ᵇרָשׁ ᶜהוֹלֵךְ ᵉבְּתֻמּוֹ ᶜמְעֻקַּשׁ ᶠהֹלֵךְ ᵉתָּמִים
ᵍשִׂפְתָיו ᵍוְהוּא ᵇכְּסִיל ׃ ᶜגַּם ᵉנֶפֶשׁ ᵇבְּלֹא ᵇכְּסָל
ᶠדַּעַת ᵐנֶפֶשׁ ᵉלֹא ᵒטוֹב ᵍוְאָץ ᵖבְּרַגְלַיִם ᶠחוֹטֵא׃
ᵉאִוֶּלֶת ᵃאָדָם ᵉתְּסַלֵּף ᶜדַּרְכּוֹ ᶠחֲטָא ᵒסָלַף
ᵍועַל ᶠיְהוָה ᵉיְזַעֵף ᵇלִבּוֹ ᶜהון ᵒיסִיף ᶠזָעַף ᵒיָסַף
ᶜרֵעִים ᶜרַבִּים ᵍוְדַל ᵖמֵרֵעֵהוּ ᵍיִפָּרֵד ᶜרָנַב ᶠבָּרֵד
ᵏעֵד ᵍשֶׁקָּרִים ᵐלֹא ᵉינָקֶה ᵍוְיָפִיחַ ᵒעֵוד ᵉנָקָה
ᵖכְּזָבִים ᵍלֹא ᵉיִמָּלֵט ׃ ᵒרַבִּים ᵉיְחַלּוּ ᵖיֶבַח ᵒמָלַט
ᵉפְּנֵי ᵉנָדִיב ᵍוְכָל ᶠהֹרֵעַ ᵒלְאִישׁ ᵉפָּנָה ᶠרָעָה
ᵖמַתָּן ׃ ᶜכָּל ᵇאֲחֵי ᶠרָשׁ ᶠשְׂנֵאֻהוּ ᵍאַף ᵖנָתַן
ᵖכִּי ᶠמְרֵעֵהוּ ᵉרָחֲקוּ ᶠמְמֶּנּוּ ᵐמְרֻדָּף ᵐרָדַף
ᵐאֹמְרִים ᵒלֹא ᵍהֵמָּה ׃ ᵍכִּנָּה ᶠלֵב ᵒאֹהֵב
ᵉנַפְשׁוֹ ᵐשֹׁמֵר ᵉתְּבוּנָה ᶠלְמְצֹא ᵉנִין
ᶠטוֹב׃ ᵒעֵד ᵇשֶׁקָּרִים ᶜלֹא ᵉינָקֶה
ᶜוְיָפִיחַ ᶜכְּזָבִים ᵍיֹאבֵד ׃ ᶠלֹא ᶜנָאוָה ᵍאֲבַד ᶜנָוָה
ᵏלְכְסִיל ᶠתַּעֲנוּג ᵐאַף ᵉכִּי ᵒלְעֶבֶד ᶠעָנֵג
ᵖמָשַׁל ᵒבְּשָׂרִים ׃ שֵׂכֶל ᶠאָדָם ᵉהָאֲרִיךְ ᵖשׁוּר ᶠאֲרַךְ
ᵃאַפּוֹ ᵉוְתִפְאַרְתּוֹ ᶠעֲבֹר ᶠעַל ᵍפָּשַׁע ׃ ᶠפָּאר
ᵇנָהֵם ᶜכַּכְּפִיר ᵒזַעַף ᵉמֶלֶךְ ᵍוְכַטַּל ᶜבָּפַר
ᵍעַל ᵇעֵשֶׂב ᶠרְצוֹנוֹ ׃ ᶠהוֹת ᶠלְאָבִיו ᵐבֵּן ᶠרָצָה ᶠהָוָה
ᵐכְּסִיל ᵒוְדֶלֶף ᵖטוֹרֵד ᵖמְדְיָנֵי ᶠאִשָּׁה׃ ᵖטָרַד ᵖדּוֹן
ᵉבַּיִת ᶠוְהוֹן ᵐנַחֲלַת ᶠאָבוֹת ᵍוּמֵיְהוָה ᶠאִישׁ
ᶠאִשָּׁה ᵉמַשְׂכֶּלֶת ׃ ᵇעֲצֵלָה ᶜתַּפִּיל ᵍשֵׁכֶל
ᵇתַּרְדֵּמָה ᶜוְנֶפֶשׁ ᶠרְמִיָּה ᵍתִּרְעַב ׃ ᶜנָפַל ᵉרַדְמָה
ᵇשֹׁמֵר ᶠמִצְוָה ᵏשֹׁמֵר ᶠנַפְשׁוֹ ᵐבּוֹזֶה ᶠצוָּה
ᵉדְּרָכָיו ᵒיָמוּת ׃ ᵖמְלוֹא ᵍיְהוָה ᶠחוֹנֵן ᵒמוּת ᵖלָוָה
ᵈדַּל ᶠוְנִמּוֹלוֹ ᵉיְשַׁלֶּם ᶠלוֹ ׃ ᶠיַסֵּר ᶠבְּנֵךְ ᶠחְנַן ᶠגָּמַל
ᵃכִּי ᵇיֵשׁ ᶜתִּקְוָה ᵒוְאֶל ᶠהֲמִיתוֹ ᵉאַל ᵐשַׁלֵּם ᶜקָוָה
ᵍתִּשָּׂא ᵇנַפְשֶׁךָ ׃ ᶠנְדָל ᵉחֲמָה ᶠנְשֹׂא ᶜמוּת ᵍנְשֹׂא
ᵐעָנְשׁ ᵉכִּי ᵒאִם ᵖתַּצִּיל ᵍועוֹד ᶠתּוֹסִיף ᵖנָצַל ᶠיָסַף
ᵉשְׁמַע ᶠעֵצָה ᵉוְקַבֵּל ᵉמוּסָר ᶠלְמַעַן ᶠיָסַר ᶠיַעַן
ᵉתֶּחְכַּם ᵉבְּאַחֲרִיתֶךָ ׃ ᵇרַבּוֹת ᶜמַחְשָׁבוֹת ᶠחָכַם ᵇרָבַב
ᵒלֵב ᶠאִישׁ ᵍוַעֲצַת ᵍיְהוָה ᵇהִיא ᶠחָשַׁב
ᶠתָּקוּם ׃ תַּאֲוַת ᶠאָדָם ᵐחַסְדּוֹ ᵐוְטוֹב ᶠקוּם ᶠאָוָה

ᵇVir ᶠamicabilis ᵇad societatem : magis ᵐ amicus ᶠerit ᵒ cꝫ frater. 19.

ΜElior est ᵇpaup ᶜq am bulat ᵇ ī simplicitate sua: ᶜ cꝫ torquēs ᶠ labia sua ᵍ & ᵇ insipiēs. ᵏ Vbi non est ᶠsciētia ᵐ aie ⁿ nō est ᵒ bonū: ᵖ & qui festin ᵠ est ᵍ pedibus ᶠ offendet. ᵉ Stulticia ᶠ hois ᵐ supplantat ᶠ gressus eius: ᶠ & cōtra ᵈ dīm ᵉ feruet ᵇ ani mo suo. ᶜ Diuitie ᵇ addunt ᶜ amicos ᶠ plīmos : ᵇ a ᵍ pau pere aūt & bi q̄s habuit ᶠ se parātur . ᵏ Testis ᶠ falsus ᵐ nō ⁿ erit ipunit ᵒ : ᵒ & qui ᵖ mendacia ᵒ loquitur ᵍ nō ᶠ effugiet. ᵉ Multi ᶠ colunt ᵐ personam ᵏ potentis : ᶠ & ᵍ amici sunt ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ dōa tribuētis. ᵒ Frēs hois ᶜ paupis ᶠ oderūt eū: ᵍ insup & ᶠ amici ᵏ procul recesse runt ᶠ ab eo ᵐ Qui tantum ᵐ verba ᵐ sectatur ᵒ nihil ha bebit: ᵍ q aūt possessor est ᶠ mētis ᵉ diligit ᶠ aiam suā: & ᵐ custos ᵏ prudētie ᵉ iueniet ᵍ bona. ᵇ Falsus ᵃ testis ᶜ non ᵒ erit impunitus : ∞∞∞∞∞ ᶜ & qui loqtur ᶠ mendacia ᵍ peribit. ᵇ Non ᶠ decent ∞ ᵏ stultum ᶠ delitie: ᵐ nec ᵒ ser uum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ dñari ᵍ principi bus. ᶠ Do ctrina ᵉ viri ᶠ p patiētiā no scitur: ᶠ & gloria ei? est ᵍ in qua ᶠ pretergredi . ᶜ Sicut ᵇ fremitus ᶜ leonis ita & ᶠ re gis ᵒ ira : ᶠ & sicut ros ∞∞∞ ᵍ sup ᵖ herbā ita & ᶠ hilaritas eius. ᵏ Dolor ᶠ patris ᵐ filius ⁿ stult ᵒ : ᵒ & tecta ᵖ iugiter ᶜ p sullātia ᵍ litigiosa ᶠ mulier. ⁿ Dom ᵒ ? & diuitie dātur a ᵏ parētib ᵖ : ᶠ a dño āt ppric ᵍ vxor ᵍ prudens. ᵇ Pigredo ᶜ immittit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵛ soporem: ᶜ & anima ᶠ dis soluta ᵍ esuriet. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ Qui custodit ᶠ mādatū ᵏ cu stodit ᶠ aiam suā: ᵐ q aūt ne gligit ⁿ viā ſuā ᵒ mortificabi tur. ᵖ Feneratur ᵍ dño ᶠ qui miſetur ᵒ paupis: ᶠ & vicissi tudinē suā ⁿ reddet ᵏ ei ᶠ Eru di ᶠ filiū tuū : ᵃ ne desperes: ᵇ ad ᶜ interfectionē aūt ei? ᶠ ne ᶜ ponas ᵇ aiaz tuā. Qui eni ᶠ impatiēs est ᶠ sustinebit ᵐ damnū: & ᵒ cum ᵖ rapue rit ᵍ aliud ᶠ apponet. ∞∞∞∞ ᵉ Audi ᶜ cōsiliū ⁿ & ſuscipe ᵏ disciplinam ᶠ vt ∞∞∞∞∞ ᵍ sis sapiens ᵍ in nouissimis tuis. ᵇ Multe ᶜ cogitationes ᵛ in corde ᶜ viri : ᶠ voluntas autē ᵍ dñi in eternū ᶠ pma nebit. ᶠ Hō ᵏ indigens ᵐ mi sericors est : ⁿ & melior est

Vir amicos ad amicitiā: τ est amicꝰ adhe Ανὴρ ἑταίρων πρὸς ἑταιρίαν, καὶ ἔστι φίλος προσκολλη rēs sup fratrē. θεὶς ὑπὲρ ἀδελφόν. Ca. 19.

ΜElior est mēdicꝰ ambulās in simplicitate sua Κρείσσων ἐστὶ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐ ꝑ puersus labijs suis: τ ipe stultꝰ. τοῦ ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἀνόητος. Et absq; sciētia aia nō bona: τ festinās Καί γε χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ ὁ σπεύδων pedib⁹ peccat. Stultitia viri vastat ποσὶν ἁμαρτάνει. Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς vias eius: at deꝰ accusat corde suo. Diuiti ὁδοὺς αὐτοῦ, τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Πλοῦ tie addūt amicos multos: at pauper τ ab τος προσίθησι φίλους πολλούς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ existēte amico relinquit. Testis falsus nō impu ὑπαρχόντος φίλου λείπεται. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτι nit⁹ erit: q̄ āt accusat intuite nō effugiet. Mul μώρηνος ἔσαι, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται. Πολ ti colūt psonas regis: ois āt malus fit λοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέως, πᾶς δὲ κακὸς γίνε opprobriū viro. Dis q̄ fratrē mendicū odit τ ται ὀνειδος ἀνδρί. Πᾶς ὁς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ ab amicitia lōge erit: cogitatio bona scientib⁹ eā appro φιλίας μακρὰν ἔσαι, ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγι pīnquit: vir āt prudēs inueniet eā. Multa maleſa ει, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὑρήσει αὐτήν. Ο πολλὰ κακοποι ciēs pficit malicias: q̄ āt irritat sīnōib⁹ nō saluabi ῶν τελεσιουργεῖ κακίας, ὁς δὲ ἐρεθίζει λόγοις οὐ σωθήσε tur. Qui possidet prudentiā diligit se: q̄ āt custodit tai. Οκτήμονος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτόν, ὁς δὲ φυλάσσει prudentiā inueniet bona. Testis falsus nō impuni φρόνησιν εὑρήσει ἀγαθά. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρη tus erit: q̄ autē incēdet malitiā peribit ab illa. τος ἔσαι, ὁς δ'ἂν ἐκκαύσει κακίαν ἀπολεῖται ὑπ'αὐτῆς. Nō conferūt stulto delitie: τ si seruus inceperit cū Οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μεθ' supbia dominari. Misericors vir patiēs est: at glo ὕβρεως δυνασεύειν. Ελεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ δὲ καύ ria eius iustat iniustis. Regis mine χημα αὐτοῦ ἐπιέρχεται πᾶς ἀγόμοις. Βασιλέως ἀπειλὴ similes fremitui leonis: sicut āt ros sup herbā sic ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, ὡσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ οὕτως hilaritas eiꝰ. Derecūdia patri filiꝰ stultꝰ: τ nō casta τὸ ἱλαρὸν αὐτοῦ. Αἰσχύνη πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ οὐχ ἁγίαι vota de mercede meretricis. Domū τ substantiā diui ευχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἑταίρας. Οἶκον καὶ ὑπαρξιν μερί dūt patres filijs: ab āt dño aptāt mulier viro. ζουσι πατέρες παισί, παρὰ δὲ κυρίου ἁρμόζεται γυνὴ ἀνδρί. Timiditas detinet effeminatū: aia āt pigri esuriet. Δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυχὴ δὲ ἀργοῦ πεινάσει. Qui custodit mādatū custodit suā aiam: q̄ āt negli Ος φυλάσσει ἐντολὴν τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ κατα git suas vias: peribit. Fenerat deo q̄ mi φρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν, ἀπολεῖται. Δανείζει θεῷ ὁ ἐλε serēt pauperis: fm āt donū ei? retribuet ei ῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐ Erudi filiū tuū: sic enī erit bone spei: in āt τῷ. Παίδευε υἱόν σου, ὕπω γὰρ ἔσαι ἐλπίς, εἰς δὲ iniuriā ne extollaris aia. Requā vir multis mul ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ. Κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζη ctabit: si āt vastauerit τ aiam suā ad μιωθήσεται, ἐὰν δὲ λυμαίνηται καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πρό det. Audi fili disciplinā patris tui: vt sa δησει. Ακουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, ἵνα σο piēs sis in nouissimis tuis. Multe cogitatiōes in corde φὸς ἦσι ἐπ'ἐσχάτων σου. Πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ viri: at cōsiliū dñi in seculū manebit. Fru ἀνδρός, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ. Καρ ctus viro mia: melior: aūt πὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ

D mendic⁹ iust⁹ ꝙ diues mēdax. Timor dñi in
σωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύσης. Φόβος κυρίου εἰς
vitā viro: at intrepid⁹ morabit in locis: vbi nō
ζωὴν ἀνδρί, ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὗ οὐκ
cōsiderat cognitio. Abscōdens in sinū su-
ἐστιοκοπεῖται γνῶσις. Ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐ
um man⁹ iniuste: neq; ori applicabit eas.
τοῦ χεῖρας ἀδίκως, οὐ δὲ τῷ στόματι οὐ μὴ προσαγάγῃ αὐ
Pestilēte flagellato stult⁹ aliutior erit:
τάς. Λοιμοῦ μαστιγουμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσαι,
si ãt corripueris vir⁹ prudentē intelliget sensum. Qui in
ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον νοήσει αἰσθησιν. Ὁ ἀτι
honorat patrē ⁊ expellēs matrē suā: confun
μάζων πατέρα καὶ ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταισχυ
det ⁊ exprobrabilis erit. Fili⁹ relinquens custo
θήσεται καὶ ἐπονείδιστος ἔσαι. Υἱὸς ἀπολειπόμενος φυ-
dire disciplinā patris: meditabit fīnōes malos. spō
λάξαι πᾶσαν παιδείαν πατρός, μελετήσει ῥήσεις κακάς. ἐγ
deus ꝑ puero stulto iniuria afficiet iusticiā: os ãt im
γυώμενος παῖς ἄφρονα καθυβρίσει δικαίωμα, στόμα δὲ ἀ
pios deuorabit iudicia. Parant luxuriosis flagel
σεβῶν κατα πιεζομένοις. Ετοιμάζονται ἀκολάσοις μάστι
la: ⁊ supplitia similr stultis.
γες, καὶ τιμωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν. Ca.20.

Luxuriosa res vinū ⁊ iniuriosa ebrietas: ois ãt deua
A Ακόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη, πᾶς δ' ὁ λυμαι
stās nō erit sapiēs. Hō differūt mine re
νόμενος οὐκ ἔσαι σοφός. Οὐ διαφέρει ἀπὸ θηλῆ βασιλέ
gis ab ira leonis: q̄ ãt puocat eū ⁊ immiscēs
ως θυμοῦ λέοντος, ὁ δὲ παροξύνων αὐτὸν καὶ ἐπιμιγνύμενος
peccat in suā aiam. Stulta vtro auer
ἁμαρτάνει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Δόξα ἀνδρὶ ἀσυνέ
ti a cōtumelia: ois ãt stult⁹ his implicat.
τῳ λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκε
exprobrat⁹ piger nō erubescit: similr ⁊ q̄
ται. ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ
fenerat tritici in tp̄e messis. Aqua pfunda pōsilū i cor
δανειζόμενος σῖτον ἐν ἀμητῷ. Υδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρ
de viri: vir ãt prudēs exhaurīet illud. Ma
δίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν. Μέ
gnū hō ⁊ p̄ciosū vir misericors: vix ãt fidelē
γα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων, ἄνδρα δὲ πιστὸν
opus inuenire. Qui reuertit irreprehēsibilis i iusticia
B ἔργον εὑρεῖν. Ος ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ
beatos filios suos relinquet. Cū
μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. Οταν
rex iust⁹ sederit in solio: nō aduersat
i.Poh. 1.d. βασιλεὺς δίκαιος, καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, οὐκ ἐναντιοῦται
in oculis eius omne malū. Quis gliabit mū
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν. Τίς καυχήσεται ἁγ
dū hēre cor: aut q̄s libere dicet pur⁹
νὸν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς θαῤῥήσιάσεται καθαρὸς
esse a pctis? Statera magna ⁊ parua ⁊
εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Στάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ
mēsure duplices immūda coꝝ dño ⁊ vtraque:
μέτρα δισσὰ ἀκάθαρτα βδέλυγμα κυρίῳ καὶ ἀμφότερα,
⁊ q̄ facit ea. In studijs suis im-
καὶ ὁ ποιῶν αὐτά. Εν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμ
pediet adolescēs cū sancto: ⁊ recta via cū
ποδιεῖ νεανίσκος μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
Auris audit ⁊ oculus videt: dñi opa ⁊ vtraque.
Οὖς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ, κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα.
Ne diligas detrahere: ne pereas. Aperi ãt
Μὴ ἀγάπα καταλαλῆσαι, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. Διάνοιξον δὲ τοὺς
C oculos tuos ⁊ saturare panib⁹. Malū malū di
ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων. Κακὸν κακὸν λέ
cit q̄ emit: ⁊ posq̄ recesserit tūc gliabit. Est aur⁹
γει ὁ ἀγοράζων, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τότε καυχήσεται. Εστι χρυσὸς
⁊ multitudo lapidū p̄ciosoꝝ: ⁊ vasa p̄ciosa labia itel
καὶ πλῆθος λίθων πολυτελῶν, καὶ σκεύη ἔντιμα χείλη σο
Ifra.27 d. lecti. Tolle vestimētū spōdētis pro alieno:
νέστιος. Αφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυωμένου ἀντὶ ἀλλοτρίου,

⁹pauper⁹ q̄ vir⁹ mendax.
ר֭וּשׁ רָ֣שׁ ׀ מֵ֣אִישׁ ׀ כָּזָ֑ב ׀ יִרְאַ֖ת יְהוָ֣ה
ל֭וּן לְחַיִּ֑ים ׀ וְשָׂבֵ֥עַ ׀ יָלִ֗ין ׀ בַּל־ יִפָּקֵֽד
⁹Timor⁹ domini ooooooc
⁹advitā: ⁹& in plenitudine
⁹cōmorabitur⁹ abs q̄⁹ visi-
tatione⁹ pessimi. ⁹Abscō-
רוּץ רָעֵ֣ה ׀ טָ֭מֵן עָצֵ֣ל יָד֑וֹ ׀ בַּצַּלַּ֥חַת ׀ נַ֝֗ם
⁹dit⁹ piger⁹ manū suā ⁹sub
פֶּה־שׁוּב אֶל־ פִּ֥יהוּ ׀ לֹ֣א ׀ יְשִׁינֶֽנָּה ׀ לֵֽץ
ascella: ⁹nec⁹ ad⁹ os suū⁹ ap
לוּן֫ נַכֵּ֣ה ׀ לֵ֭ץ וְפֶ֣תִי ׀ יַעְרִ֑ם ׀ וְהוֹכִ֥יחַ
plicat eam. ⁹ Pestilente
⁹flagellato⁹ stultus⁹ sapiē
פָּנֶה֫ עֶ֥רֶם ׀ לְנָב֑וֹן ׀ יָבִ֥ין ׀ דָּ֝עַ֗ת ׀ מְשַׁדֵּ֣ד ׀ אָֽב
tior erit: ⁹ si aūt corripue
יִרְכַּח בִּין ׀ יִדְעַ שֵׁ֑דֶד ׀ יְבַרַּ֥ח ׀ אֵ֝֗ם ׀ בֵּ֣ן ׀ מֵבִ֣ישׁ ׀ וּמַחְפִּֽיר
ris⁹ sapientē: ⁹intelliget⁹ sa
בָּרִישׁ בּוּשׁ חֲדַ֣ל ׀ בְּנִ֭י ׀ לִשְׁמַ֣ע ׀ מוּסָ֑ר ׀ לְשָׁגוֹת
pientā. ⁹Qui affligit⁹ patrē
חָפַר שְׁנָה בָּל מֵאִמְרֵ֥י ׀ דָ֝עַ֗ת ׀ עַ֣ד ׀ בְּלִיָּעַ֣ל ׀ יְלִ֣יץ
&⁹ fugit ⁹ matrē: ⁹ ignomi
שָׁפַט פֶּה בְּלַע נוּן֫ מְשֻׁפָּ֣ט ׀ וּפִ֣י ׀ רְשָׁעִ֗ים ׀ יְבַלַּ֥ע ׀ אָֽוֶן
niosus erit⁹ & infelix. Nō
הָלַם כַּסַּל לְלֻצִ֣ים ׀ שְׁפָטִ֑ים ׀ וּמַהֲלֻמ֥וֹת
⁹cesses⁹ audire⁹ fili⁹ doctri-
לְגֵ֖ו כְּסִילִֽים׃
nam: ⁹ nec ignores ooooo
⁹fermones⁹ sciētie. ⁹Testis
⁹iniquus⁹⁹ derideт ooooo
⁹⁹iudicium: ⁹& os⁹ impio-
Cap. xx.
rum⁹ deuorat⁹ inquitatē.
חָכָם לֵ֥ץ ׀ הַיַּ֗יִן ׀ שֵׁכָ֥ר ׀ וְכָל־ ׀ שֹׁגֶ֥ה ׀ בּ֝֗וֹ ׀ לֹ֣א ׀ יֶחְכָּֽם׃
⁹ Parata sunt⁹ derisoribus
כָּפִיר נַהֲם ׀ כַּצִּפּ֥וֹר ׀ אֵימַ֣ת ׀ מֶ֑לֶךְ ׀ מִתְעַבְּרוֹ ׀ חוֹטֵ֥א ׀ נַפְשׁ֗וֹ׃
⁹ iudicia: ⁹& mallei percu-
עָבַר חָטָא כָּבֹד רוֹב לְאִישׁ֫ שָׁבָ֥ת ׀ מָרִ֑יב ׀ וְכָל־ ׀ אִוֶּ֥ל ׀ יִתְגַּלָּֽע׃
tientes⁹ stultorum⁹ corpo
אָוֶל גָּלַע מֵחֹ֣רֶף ׀ עָ֭צֵל ׀ לֹא־ ׀ יַחֲרֹ֑שׁ ׀ יְבַקֵּשׁ־ ׀ בַּקָּצִ֥יר ׀ וְאָ֝֗יִן׃
ribus. 20.
חָרַשׁ קָצַר מַ֭יִם ׀ עֲמֻקִּ֑ים ׀ וְעֵ֖צָה ׀ בְּלֵ֣ב ׀ אִ֭ישׁ ׀ וְאִישׁ֫ תְּבוּנֶ֥ה
יָעַץ בִּין דָּלָה קָרָא֫ אִ֭ישׁ ׀ חַסְדּ֑וֹ ׀ וְאִישׁ־ ׀ אֱמוּנִ֥ים ׀ מִי־ ׀ יִמְצָֽא׃
אֶבֶן מָצָא הֹלֵ֣ךְ ׀ תָּ֭מִּים ׀ בְּתֻמּ֑וֹ ׀ צַדִּ֥יק ׀ אַשְׁרֵ֖י
בָּנָ֣יו ׀ אַחֲרָֽיו׃ מֶ֭לֶךְ ׀ יוֹשֵׁ֣ב ׀ עַל־ ׀ כִּסֵּא־ ׀ דִּ֣ין ׀ מְזָרֶ֣ה ׀ בְּעֵינָ֣יו ׀ כָּל־ ׀ רָֽע׃
דון זָרָה כְּסָא אֱמֶר֫ מִי ׀ יֹאמַ֣ר ׀ זִכִּ֣יתִי ׀ לִבִּ֑י ׀ טָהַ֖רְתִּי
רוּעַ אָמַר זַכִּ֣יתִי ׀ מֵחַטָּאתִֽי׃
זָכָה
תֹּעֵב שָׁנֵא בָּל וְאֶ֣בֶן ׀ וְאֶ֣בֶן ׀ אֵיפָ֣ה ׀ תּוֹעֲבַ֣ת ׀ יְהוָ֣ה ׀ גַּם־ ׀ שְׁנֵיהֶֽם׃
עָלַל נָכַר גַּ֤ם ׀ בְּמַעֲלָלָיו֫ יִתְנַכַּ֣ר ׀ נָ֭עַר ׀ אִם־ ׀ זַ֣ךְ
זָכָה וְאִם־ ׀ יָשָׁ֣ר ׀ פָּעֳלֽוֹ׃ אׇזֶן֫ שֹׁמַ֣עַת ׀ וְעַ֣יִן
רֹאָ֣ה ׀ יְהוָ֣ה ׀ עֲשָׂ֣ה ׀ גַּם־ ׀ שְׁנֵיהֶֽם׃
אָהַב יָשָׁן אַל־ תָּאֱהַ֣ב ׀ שֵׁינָ֣ה ׀ פֶּן־ תִּוָּרֵ֣שׁ ׀ פְּקַח
יָרַשׁ עֵינֶ֣יךָ ׀ שְׂבַ֣ע ׀ לָ֭חֶם ׀ רַ֣ע ׀ רַ֣ע ׀ יֹאמַ֣ר
כָּנָה כָּלַל הַקּוֹנֶ֣ה ׀ וְאַ֣זֶל ׀ לוֹ־ ׀ אָ֗ז ׀ יִתְהַלָּֽל׃ יֵשׁ
פָּנָה כָּלָה זָהָב֫ וְרָ֣ב ׀ פְּנִינִ֑ים ׀ וּכְלִי־ ׀ יְקָר֖ ׀ שִׂפְתֵי
שָׂפָה יָדַע דָּעַ֣ת ׀ לֶ֭קַח ׀ בְּגִדּ֑וֹ ׀ כִּֽי־ ׀ עֲרַ֖ב ׀ זָ֣ר
⁹fideiussor extitit⁹ alieni:

Prima.heb.Tex.de.Prouer.xxj.Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְּלֵהוּ׃ עֵרֵב לְאִישׁ
לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא פִּיהוּ
חֲצָץ׃ מַחֲשָׁבוֹת נִצָּבוֹת תְּכוֹן ׀
וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה ׃
גּוֹלֶה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וּלְפֹתֶה
שְׂפָתָיו לֹא תִתְעָרָב ׃ מְקַלֵּל
אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעַךְ נֵרוֹ בְּאִישׁוֹן
חָשְׁךְ׃ נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת בָּרִאשֹׁנָה
וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ׃ אַל תֹּאמַר
אֲשַׁלְּמָה רָע קַוֵּה לַיהוָה
וְיוֹשַׁע לָךְ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן
וְאֶבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא טוֹב ׃
מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי גָבֶר וְאָדָם
מָה יָבִין דַּרְכּוֹ׃ מוֹקֵשׁ אָדָם יְלַע
קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר׃ מְזָרֶה
רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אוֹפָן׃ נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ
כָּל חַדְרֵי בָטֶן ׃ חֶסֶד וֶאֱמֶת
יִצְּרוּ מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ ׃
תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר
זְקֵנִים שֵׂיבָה׃ חַבּוּרֹת פֶּצַע תַּמְרוּק
בְּרָע וּמַכּוֹת חַדְרֵי בָטֶן׃

Cap. xxi.

פַּלְגֵי מַיִם לֵב
מֶלֶךְ בְּיַד יְהוָה עַל כָּל אֲשֶׁר
יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ׃ כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יָשָׁר
בְּעֵינָיו וְתוֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה׃
עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר
לַיהוָה מִזֶּבַח ׃ רוּם עֵינַיִם
וּרְחַב לֵב נֵר רְשָׁעִים חַטָּאת ׃
מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ אַךְ לְמוֹתָר
וְכָל אָץ אַךְ לְמַחְסוֹר ׃ פֹּעֵל
אֹצָרוֹת נִלְשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף
מְבַקְשֵׁי מָוֶת ׃ שֹׁד רְשָׁעִים
יְנוֹרֵם כִּי מָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט ׃
הַפַּכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְיָשָׁר
פָּעֳלוֹ׃ טוֹב לָשֶׁבֶת עַל פִּנַּת גָּג

'et pro' extraneis 'auferet pignus ab eo. "Suauis est "hoi° panis' mendacii: 'q& postea' iplebitur' os eius 'calculo.' Cogitationes 'consilii' roborantur: ∞∞ '& gubernaculis' tranctãda sunt' bella. Et ∞∞∞∞∞∞ 'qui reuelat' mysteria: & 'ambulat' fraudulẽter: 'q& dilatat' labia sua: 'ne' cõmiscearis. 'Qui maledicit "patri suo" & matri: 'extinguetur' lumẽ eius' in mediis 'tenebris.' Hereditas ad quã' festinatur" in principio: 'in nouissimo' bñdictione' carebit. 'Ne' dicas 'reddam' malum pro malo: 'expecta' dominum ∞ '& liberabit' te.' Abominatio ẽ apud' dñm' pondus "& pondus: "statera° dolosa' non est' bona. ∞∞ 'A dño diriguntur' gressus' viri: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'qs aũt' hoim' intelligere potest' viã suã? Ruina est 'hoi' deuorare' sctos: 'q& post' vota' retractare. 'Dissipat' impios' rex' sapiẽs: "& incuruat" sup eos ∞∞ °fornicẽ. 'Lucerna' dñi 'spiraculũ' hois: q' inuestigat" oia' secreta' ventris. 'Misericordia' & veritas' 'custodiũt' regẽ: ° & roborat' clementia' thronus eius. 'Exultatio' iuuenũ 'fortitudo eorũ: ' & dignitas' senum" canicies." Liuor° vulneris' abstergit 'mala: 'q& plage in' secretioribus' ventris. 21.

'Sicut' diuisiones' aquarum: ita' cor ∞∞∞∞∞∞ °regis' in manu' dñi: 'quocunq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'voluerit' inclinabit illud. 'Omnis" via" viri° recta 'sibi videtur: 'appendit autem' corda' dominus. 'Facere" iusticiam' & iudicium: magis' placet ∞∞ 'dño" q̃ victime. 'Exaltatio' oculorum ∞∞∞∞∞∞∞∞ °& dilatatio' cordis: 'lucerna' impiorum' peccatũ. 'Cogitatiões' robusti' sed per" in abundantia: ∞∞∞ 'omnis aũt° piger' in egestate est.' Qui congregat "thesauros' lingua" meda cii: 'vanus & excors est: & 'impingetur ad' laqueos "mortis. 'Rapine' ipiorũ °detrahent eos: 'quia' noluerunt' facere' iudicium. 'Peruersa' via' viri" aliena est: q aũt" mũdus ẽ: ° rectũ 'opus eius. 'Melius est' sedere" in' angulo" domatis:

τ pro aliena accipe pign' ab eo. Dulcis καὶ ἀντὶ ἀλλοτρίας λάβε ἐνέχυρον παρ' αὐτοῦ. Ἡδὺς hoi panis mẽdacij: τ postea implebit ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους, καὶ ὕστερον ἐμπλησθήσεται τὸ os eĩ' illicitũ'. Cogitationes in cõsilio firmant: στόμα αὐτοῦ χαλίκων. Διαλογισμοὶ ἐν βουλῇ στηριοῦνται, gubernationib' ãt fit belli. Reuelãs cõsi- κυβερνήσεσι δὲ γίνεται πόλεμος. Ὁ ἀνακαλύπτων βου lia in cõfessu: vadit duplex ligniũ: τ cũ extendẽte λὰς ἐν συνεδρίῳ, πορεύεται δίγλωσσος, καὶ μετὰ πλατύνον sua ne miscere labia. Maledicẽtis pa τος τὰ ἑαυτοῦ μὴ μίχθητι χείλη. Κακολογοῦντος πα trẽ matrẽ extinguet lucerna: at puptile τέρα ἢ μητέρα σβεσθήσεται λαμπὰς, αἱ δὲ κόραι τῶν oculos eĩ' videbũt tenebras. Pars festinata ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. Μερὶς ἐπισπουδαζο ta in pmis: in vltimis nõ bñdicet. μένη ἐν πρώτοις, ἐν τοῖς τελευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται. Ne dicas vlciscar inimicũ: sed expecta do- Μὴ εἴπῃς τίσομαι τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ ὑπόμεινον τὸν κύ minũ: vt tibi auxiliet. Abominatio dño duplex statera: ριον, ἵνα σοι βοηθήσῃ. Βδέλυγμα κυρίῳ δίστομον σάθμιον, τ ingũ dolosus nõ bonũ cosã eo. Et dño καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Παρὰ κυρίου dirigunt gressus viro: mortalis ãt q̃mõ intel ἐυθύνεται τὰ διαβήματα ἀνδρί, θνητὸς δὲ πῶς ἂν νοή ligere poterit vias suas? Laque' viro eclerit ꝗppiã pro σαι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ; Παγὶς ἀνδρὶ ταχύτι τῶν ἰδί prior sctificare: post em votũ fecisse penitere ptingit. ων ἁγιάσαι, μετὰ γὰρ τὸ εὔξασθαι μεταυοεῖν γίνεται. Dissipator impior rex sapiẽs: τ iniiciet sup e- Διασκεδαστὴρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφὸς, καὶ ἐπιβαλεῖ ἀυ os rotã. Lux dñi spũs hoium: aut lucerna τοῖς τροχόν. Φῶς κυρίου πνοὴ ἀνθρώπων, ἢ λύχνος q̃ scrutat' recessus vẽtris. Mia τ veritas ὃς ἐρευνᾷ ταμιεῖα κοιλίας. Ελεημοσύνη καὶ ἀλήθεια custodia regi: τ circũdabũt in iusticia φυλακὴ βασιλεῖ, καὶ περικυκλώσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ thronũ eĩ'. Ornat' iuuenũ' sapia: gria ãt τὸν θρόνον αὐτοῦ. Κόσμος νεανίαις σοφία, δόξα δὲ senũ canj. Liuores' τ cõtritiones occu πρεσβυτέρων πολιαί. Υφώσεις καὶ συντρίμματα συ rũt malis: plage ãt in pmptuaria vẽtris. ραγὰς κακοῖς, πληγαὶ δὲ εἰς ταμιεῖα κοιλίας. Ca. 21.

Sicut' ipet' aque: ita cor regis Ὡσεὶ ὁρμὴ ὕδατος, οὕτως καρδία βασιλέως in manu dei: q̃cũq; voluerit illuc iclinauit illud. ἐν χειρὶ θεοῦ, οὗ ἂν θέλων νεύσῃ ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν. Omis vir videt sibi iusta': dirigit ãt cor Πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος, κατευθύνει δὲ καρ da dñs. Facere iusta τ vera loqui placita δίας κύριος. Ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν ἀρεστὰ apud deũ poti': q̃ victimas ãguis. Magnanim' in παρὰ θεῷ μᾶλλον, ἢ θυσίαν αἷμα. Μεγαλόφρων ἐφ' iniuria audax: fax ãt impior peccata. ὕβρει θρασυκάρδιος, λαμπὰς δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίαι. Cogitationes fortis: in facietatẽ. τ ois festi- Διαλογισμοὶ ἀνδρείου εἰς πλησμονήν, καὶ πᾶς σπεύ nãs in minore. Qui operat thesauros lingua mẽda δων ἐν ἐλαττονι. Ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευ ci: vana sequit' τ vadit in rete mortis. δεῖ, μάταια διώκει καὶ περιχεῖται ἐπὶ παγίδος θανάτου. pricies impijs hospitabilis erit: nõ em volũt face- Ὀλεθρος ἀσεβέσιν ἐπιξενωθήσεται, οὐ γὰρ βούλονται πρᾶσ re iusta. Ad puersos puersas vias mit σειν τὰ δίκαια. Πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς ἐκτινά tit deus mũda em τ recta opa eĩ'. ξει θεός, ἁγνὰ γὰρ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Melĩ' habitare in ãgulo nõ tecto Κρεῖττον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ῳ pctis domib⁹ cū in iustícia τ in domo cōmūi. Εἰλα ιπ-
ὴ ἐγκεκοιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ. Ψυχὴ ἀσε-
pij optat mala: nō cōsecḗtur miam ab ullo ho
βοῦς ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀν
minū. Mulctato intēperāte astutior fit
θρώπων. Ζημιουμένου ἀκολάστου σοφώτερος γίνε-
innocēs:intelligēs āt sapiēs suscipiet cognitionē. Intelliget
ται ὁ ἄκακος, συνιὼν δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν. Συνιεῖ
iust⁹ corda impior: τ vitiperdit impios in ma
δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, καὶ φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κα-
lis. Qui obturat aures suas ne audiat infir
C κοῖς. Ος φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι ἀδύ-
mū: τ ipſe inuocabit τ nō erit q exaudiat.
νους, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσαι ὁ εἰσακούων.
Munus absconditū auertit iras; a donis āt q abstinet
Δύσις λαθραῖος ἀποτρέπει ὀργάς, δῶρον δὲ ἐφεδρεύοντος
idignationē fusceitat fortē. Gaudiū iusto facere mul-
θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν. Εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα
ta: scelus āt inuisus apud maleficos. Vir q er-
τα, ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργοις. Ἀνὴρ πλανῶ
rat a via iusticie: in cetu gigantū rede-
μενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀνα-
scet. Vir indigēs diligit gaudiū: amās vinū
παύσεται. Ἀνὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην, φιλῶν οἶνον
τ oleū in diuitias. Purgatio āt iusti iniqu⁹
καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. Περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄτιμος
τ pro rectis iniqu⁹. Melius habitare i terra de
καὶ ἀντὶ εὐδέων παρὰ ἄνομος. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν γῇ ἐρή-
serta: q̄ cū muliere rixosa τ iracunda. Thesaur⁹
μῳ, ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσάδους καὶ ὀρ-
Eccl. cunda. Thesaur⁹ desiderabilis redesceat in ore
36.c. γίλου. Θυσιαστὴς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ σώμα-
sapiētis: stulti āt viri deuorāt illū.
τος σοφοῦ, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν.
Via iusticie τ mīc inuenīet vitā τ glo
Ὁδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δό-
riā. Ciuitates munitas ascēdit sapiēs: destruit munitio
ξαν. Πόλεις ἰσχυρὰς ἐπέβη σοφός, καθεῖλε τὸ ὀχύρω-
6.13.a. nē in qua cōfidērāt impij. Qui custodit
μα ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς. Ος φυλάσσει τὸ
os suū & q̄ linguā: seruat a tribulatiōe
D στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν
aiam suā. Temerarī⁹ τ arrogās τ superb⁹ pellis
ψυχὴν αὐτοῦ. Θρασὺς καὶ ὑπερήφανος καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς
vocat: q̄ āt reminiscit iniurias iniqu⁹. Desideria pi
καλεῖται, ὃς δὲ μνησικακεῖ παράνομος. Ἐπιθυμίαι ὀ-
6.15.b. grū occidēt: nō enī eligūt man⁹ eius
κνηρὰ ἀποστρέφουσιν, οὐκ ἂν προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ
facere q̄q̄. Impi⁹ desiderat tota die desi
ποιεῖν τι. Ἀσεβὴς ἐπιθυμεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυ-
deria mala; at iustus miserebit τ miserat iccssanter.
μίας κακάς, ὁ δὲ δίκαιος ἐλεεῖ καὶ δίκτειρει ἀφειδῶς.
Hostie impior abominatio dño: τ cū ini
Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, καὶ ἂν παρ' ἀγνοί-
que offerūt eas. Testis mēdax peri
μως προσφέρουσιν αὐτάς. Μάρτυς ψευδὴς ἀπολεῖ-
bit: vir obediēs seruatur⁹ loquēt. Impius vir
ται, ἀνὴρ ὑπήκοος φυλαξόμενος λαλήσει. Ἀσεβὴς ἀνὴρ
pcaciter obfirmat vultū: at rect⁹ ipe itelliget
ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, ὁ δὲ εὐθὺς αὐτὸς συνιεῖ
vias suas. Hō est sapia nō est fortitudo:
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οὐκ ἔστι σοφία οὐκ ἔστιν ἀνδρία,
nō est cōsiliū cōtra ipiū. equ⁹ parat ad
οὐκ ἔστι βουλὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. Ἵππος ἑτοιμάζεται εἰς
diē belli: ab āt dño auxiliatio.
ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια. Ca.22.

A Eligibili⁹ nomē bonū ῳ diuitie multe:
Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς,
sup āt argentū τ aur gra bona.
ὑπερ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή. ꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua.heb.Tex.be.Prouer.xxij.Trãsla.B.Wie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

עָשִׁיר וָרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה׃ עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר
פֶּתִי עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ׃ עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד
וְחַיִּים׃ צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ עִקֵּשׁ שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם׃
חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה׃
כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה׃ עָשִׁיר בְּרָאשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לְוֶה
לְאִישׁ מַלְוֶה׃ זוֹרֵעַ עַוְלָה יִקְצֹר אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה׃
טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל׃ גָּרֵשׁ לֵץ וְיֵצֵא מָדוֹן
וְיִשְׁבֹּת דִּין וְקָלוֹן׃ אֹהֵב טְהוֹר לֵב חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ
מֶלֶךְ׃ עֵינֵי יְהוָה נָצְרוּ דָעַת וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד׃ אָמַר עָצֵל
אֲרִי בַחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצֵחַ׃ שׁוּחָה עֲמֻקָּה פִּי זָרוֹת זְעוּם
יְהוָה יִפֹּל שָׁם׃ אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה בְּלֵב נָעַר שֵׁבֶט מוּסָר יַרְחִיקֶנָּה
מִמֶּנּוּ׃ עֹשֵׁק דַּל לְהַרְבּוֹת לוֹ נוֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ לְמַחְסוֹר׃ הַט
אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃ כִּי נָעִים
כִּי תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ יַחְדָּו עַל שְׂפָתֶיךָ׃ לִהְיוֹת בַּיהוָה
מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף אַתָּה׃ הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שִׁלְשׁוֹם
נְמוּעֲצוֹת וָדָעַת׃ לְהוֹדִיעֲךָ קְשֹׁט אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב
אֹמְרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶךָ׃ אַל תִּגְזַל דָּל כִּי דַל הוּא וְאַל תְּדַכֵּא
עָנִי בַּשָּׁעַר׃ כִּי יְהוָה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם
נָפֶשׁ׃ אַל תִּתְרַע אֶת בַּעַל אָף

'Diues' & paup'obuiauer-
runt ſibi:" vtriuſq; "opa
tor eſt" dñs." Callidus" vi-
det' malũ" & abſcondit ſe:
'innocens" pertranſiit' &
afflictus eſt damno." Finis
'modeſtie" timor" dñi:" di
uitie" & gloriã
" & vita." Arma &" gladii
" in via
'ſup bi:" cuſtos aũt' aie ſue
"longe recedit" ab eis.
°Prouerbium eſt:" adole-
ſcens" iuxta" viã ſuã:' etiã
"cum' ſenuerit' non' rece
det' ab ea." Diues
'pauperibus" imperat:' &
qui' accipit mutuũ' ſeru"
eſt" fenerantis.' Qui ſemi
nat' iniquitatem
'metet" mala:" & virga
" ire ſue" conſumabitur.
Qui pnius eſt ad miſeri-
cordiam' benedicetur:
'de pamb" eni' ſuis' dedit
'paupi." Eiice" derſorẽ" &
exibit cũ co" iurgiũ:' ceſ-
ſabũtq;' cauſe" & cõtume
lie." Qui diligit" cordis
'mũdiciam ꝓpter' gratiã
"labiorũ ſuorũ: habebit
"amicũ" regẽ." Oculi" dñi
'cuſtodiũt" ſcientiã:' & ſup
plantãtur" verba" iniq." Di
cit' piger:" leo eſt" foriſ:' in
medio" platearũ' occiden
dus ſum.' Fouea" pfunda
" os' aliene:" cui iratus eſt
'domin" "incidet" in eam.
°Stulticia" colligata eſt
" in corde' pueri: &" virga
' diſcipline" fugabit eam.
'Qui calũniat' pauperẽ
" vt augeat diuitias" ſuas:
' dabit ipſi" ditiori' & 'ege-
bit." Inclina
" aurem tuã:' & audi" ver-
ba' ſapientiũ." Appone
" autẽ cor" ad doctrinam
meã:" q" pulchra erit tibi
'cum" ſeruaueris eã' in
ventre tuo. Et" redũdabit
'in' labiis tuis:" vt ſit" in
domino
'fiducia tua. Vnde &" oſtẽ
dam eam
'tibi' hodie." Ecce" deſcri-
pſi eam' tibi" tripliciter
'in cogitationibus" & ſciẽ
tia:" vt oſtenderem tibi
" firmitatẽ &" eloquia" ve-
ritatis:' reſpondere ex eis
"illis qui miſerũt te." Non
'facias violentiam
'pauperi:" quia" paup" eſt:
" neq; 'conteras
'egenum" in porta:" quia
" iudicabit 'dominus
'cauſam eius:" & configet
" eos qui" conflixerunt
" animam' eius." Noli' eſſe
amicus' homini" iracũdo:

διτες τ pauper obuiauerũt ſibi: vtroſ
πλούσιος καὶ πτωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέ-
ας ὢτ dñs fecit. Callid" videſ malũ eructa
ρους δ' ὁ κύριος ἐποίησε. Πανοῦργος ὁρᾷ πονηρὸν τιμω
tũ fortiter ipe erudit: at ſtulti prãſeũ
ρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύει, οἱ δὲ ἄφρονες παρελ
tes affecti ſñt vãno. Bñatio ſapie timor dñi τ diuitie
θόντες ἐζημιώθησαν. Γνεσ ἀσοφίας φόβος κυ' καὶ πλοῦτος
τ gña τ vita. tribuit τ laquet in viis tortuoſis
καὶ δόξα καὶ ζωή. τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς
at cuſtodiẽs ſuã aiam abſtinebit ab eis. dedi
ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. ἐγκαίνι
ca puer iuxta viã eius: τ quãdo ſenuerit: nõ
σον τὸ παιδίον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτ, καί γε ἐὰν γηράσῃ, οὐκ
diſcedet ab ea. diuites pauperib" iperabũt: τ ſer
ἀποστήσεται ἀπ' αὐτῆς. πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἱκέ
ui ꝓpriis dominis fenerabunt. Qui ſeminat mala meter
ται δ' ἰδίοις δεσπόταις δάνειον. Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει
mala: plagã aũt operũ ei" cõſumabit. Ubi luciditũ τ
κακά, πληγὴν δ' ἔργων αὐτ συντελέσει. Ἀνδρα ἱλαρὸν καὶ
datorẽ diligit dñs: vanitatẽ aũt operũ ei" cõſuma-
δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός, μαλιστοτα δ' ἔργων αὐτ συντελέ-
bit. Qui miſeret pàupis ipe nutriet: nã de
σει. Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς διατραφήσεται, τῶν ἰδίων
ſuis pantib" dedit paupert. Elicioziã τ honorẽ acquirit
τοῦ ἄρτων δ' ἔδωκε τῷ πτωχῷ. Νίκην καὶ τιμὴν περιποι
mũera dãs: tñ aiam auferet poſſidẽ
ήσεται δῶρα δούς, τὴν δ' τοι ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτη
tiũ. eijce de cõcilio peſtilẽtẽ: τ exibit ſimul cũ eo
μένων. ἔκβαλε ἐκ συνεδρίου λοιμόν, καὶ συνεξελεύσεται αὐ
iurgiũ: cũ eñ ſederit in cõcilio oẽs inhonorat.
τῷ νεῖκος, ὅταν γὰρ καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει.
diligit dñs ſancta corda: accepti ãt ei oẽs irrepre
Ἀγαπᾷ κύριος καρδίας ὁσίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω-
hẽſibiles i viis ſuis: labijs paſcit rex.
μοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. χείλεσι ποιμαίνει βασιλεύς. Οἱ
Et oculi dñi cuſtodiũt ſenſũ: vilipẽdit ãt fmões iu
δὲ ὀφθαλμοὶ κυ τηροῦσιν ἄϊδησιν, φαυλίζει δὲ λόγους πα
ſti". Excuſat τ dicit piger leo in viis:
ράνομος. προφασίζεται καὶ λέγει ὁκνηρὸς λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς,
in ãt platcis homicide. fouea ꝓfunda os im-
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευτάι. βόθρος βαθὺς στόμα πορνης
qui: ãt q odio hẽs a dño incidet in eã. Stultitia
νόμου, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ κυ ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν. Ἄνοια
ſuſpẽſa ẽ in corde inuenis: virga ãt ꝙ diſciplina lõge ab eo.
ἐξηῶται καρδίας νέου, ῥάβδος δὲ καὶ παιδία μακρὰν ἀπ' αὐ
Qui calũniat pauperẽ multa facit ſua mala:
τοῦ. Ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτ κακά,
dat ãt diuiti in minori. Sermõib" ſapiẽtũ appo
δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Λόγεις σοφῶν παρά-
ne aurẽ tuã: τ audi meos ſmões. Ut tuã cor
βαλε τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουε ἐμῶν λόγων. Τὴν δὲ σὴν καρδίαν
firma vt cognoſcas ꝙ bona ſunt. Et ſi imiſeris eos
ἐστήρισον ἵνα γνῷς ὅτι καλοί εἰσι. Καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτ
in cor tuũ: letificabũt te ſimul in tuis labijs.
εἰς τὴν καρδίαν σου, εὐφρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χείλε-
Et tua ſit in dño ſpes: τ cognoſcere faciat tibi
σιν. Ἵνα σου ᾖ ἡ πεποίθησις ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπίς, καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν
viã ei". Et tu ãt excribe ea tibi ipſi tripli:
ὁδὸν αὐτ. Καὶ σὺ δὲ ἀπογράφαι αὐτὰ σεαυτῷ τριστῶς,
in cõſiliũ τ cogitatione: voco igit te-vere ſmonẽ τ cogni
ἐν βουλῇ καὶ γνῶσιν, διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον καὶ γνῶ
tionẽ bonã audire vt reſpõdeas tu ſmones veri-
σιν ἀγαθὴν ὑπακούειν τοῦ ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀλη-
tatis ꝓpoſitis tibi. Nõ facias violẽtiã pau-
θείας τοῖς προβαλλομένοις σοι. Μὴ ἀποβιάζου πένη-
pert: paup eñ eſt: τ neq; ihonores fragilẽ in portis.
τα, πτωχὸς γάρ ἐστι, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀδυνὴν ἐν πύλαις.
nã dñs tudicabit ei" cauſã: τ liberabit tuã ſi nocẽtẽ
ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν δίκην, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυλον
aiam: He ſis amicus homini iracũdo:
ψυχήν. Μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμώδει, οὐκ οὐκ οὐκ

Ecc
a.

Inf
23.c

cũ amico ãt furioſo ne cohabiteo. Ne forte diſcas
φίλω δὲ ὀργίλῳ μὴ συναυλίζου. Μήποτε μάθῃς τῶν
vias eius & ſumas laqueos tuę ale. Ne
ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ. Μὴ
oculi tuiſpm in ſpõſoꝛẽ erubeſcẽs vultũ:
ὀφθαλμὸς σταυρὸν εἰς ἐγγυὴν ἀἰσχυνόμενος πρόσωπον,
ſi eſt nõ habuerit vnde ſoluas accipiẽt le-
ἐὰν μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λήψονται τὸ σῷ
ctũ ꝙ ſub lateribꝰ tuis. Ne trãſgrediaris terminos
μετὰ τὰ ὑπὸ τὰς πλευράς σου. Μὴ μετάιρε ὅρια αἰ
eternos: ꝙs ſtatuerũt patres tui. Intelligẽs vir
ώνια, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ορατικὸν ἄνδρα
& acutũ in operibꝰ ſuis regibꝰ ꝓponet aſſi
καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα-
ſtere & nõ aſſiſtere viris ſegnibꝰ.
ρεσάναι καὶ μὴ παρεσέναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.
Si fœderis vt cenes in meſa pncipis:
Ἐὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνάσου,
attẽte ꝓſidera ꝓpoſita tibi. Et mitte
τεκτῶς νόει τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε
manũ tuã: ſcitõ qñ talia te ꝓpoſitam ꝓtẽ
χεῖρά σου, εἰδὼς ὅτι ποιαῦτά σε δεῖ παρα-
re. Si ãt infatiabilis: ee: ne deſideres
σκευάσαι. Εἰ δὲ ἀπλησότερος ἦι, μὴ ἐπιθύμει τῶν
cibos eius: illi cũ mendacij ſit vite mẽdacio.
ἐδεσμάτων αὐτοῦ, ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς.
Ne cõtendas pauper erũo cũ diuite: at tuã pru
Μὴ παρεξέτεινου πένης ὢν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐν-
dẽtia abſtine. Sit ꝓpoſitus tuũ oculũ ad eũ
νοίᾳ ἀπόχου. Ἐὰν ἐπισκήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐ-
nuſquã apparebit: parate ſunt eũ et alc
τὸ: ὑδαμοῦ φανεῖται, κατεσκεύασαι γὰρ αὐτῷ πλέ
tamẽ adſic: & reuertit in ꝓmiſ
ονες ὥστερ ἄετου, καὶ ὑποστρέψει εἰς τὸν ὶδιον του
ſibi. ne cenes cũ viro inuido:
πρεσκήνου. μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ,
neq; ad te adducas eũ. Et comedas fru-
μὴ δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς τὸν ψω
ſtũ panis tui cũ eo: euomiet eũ illũ & diſper
μόν σου μετ' αὐτοῦ, ἐξεμέσει γὰρ αὐτὸν καὶ λυμανεῖ-
det ꝙmones tuos boni. In aures inſi-
ται τοὺς λόγους σου τοὺς καλούς. Εἰς ὦτα ἄφρο
pientis nihil dicas: ne forte ſubſãnet ꝓudẽtes
νος μηδὲν λέγε, μὴ ποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετοὺς
tuos ꝙmones. Ne trãſmutẽs tẽminos eternos: ãt poſſeſſionẽ
σου λόγους. Μὴ μεταθῇς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κτῆμα
orphanoꝝ ne igrediaris. nã redimẽs illos do
ὀρφάνων μὴ εἰσέλθῃς. Ο γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύ
mino: fortis eſt: & iudicabit iudiciũ illoꝝ te-
ριος, κραταιός ἐστι, καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν με
cũ. Da in diſciplinã cor tuũ:
τὰ σοῦ. Δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ
& aures tuas para ꝙmoniꝭ ſenſus. Ne abſti
δὲ ὦτά σου ἑτοίμασον λόγοις αἰσθήσεως. Μὴ ἀπὸ
neas puerũ erudire: qñ ſi pcuſſeris eũ vir
παιδὸς μὴ ὑπόσχῃ παιδεύειν, ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβ-
ga: nõ morietur. Tu ĝdẽ cũ percuties eũ virgã
δῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβ-
ga: at aiam eius de morte liberabis. Fili
δῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. Υἱὲ
mi ſi ſapiẽs fuerit tuũ cor: letificabis &
ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία, εὐφρανεῖς καὶ τὴν
meũ cor. Et immorabunt ꝙmonibꝰ tua labia
ἐμὴν καρδίαν. Καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χείλη
erga mea labia ſi recta fuerit.
πρὸς τὰ ἐμὰ χείλη ἐὰν ὀρθὰ ὦσι.

"neq; ambules cum viro furioſo:
ne forte diſcas ſemitas eius: & ſumas
ſcandalum aĩe tuę.
Noli eſſe
cũ his q defigũt manus ſuas: & q vades ſe offerũt
pró debitis. Si ei nõ habes vñ reſtituas: qd cau
ſe eſt vt tollat opimentũ de cubili tuo? Ne tranſ-
grediaris tẽminos anti
quos: qs poſuerũt pres
tui. Vidiſti virũ velocem
in opere ſuo
coram regibus ſtabit:
nec erit
ante ignobiles. 25.

QVando federis vt comedas
cum principe: diligẽter
attende q̃ ſunt ꝓpoſita
ante faciẽ tuã: & ſtatue
cultrũ in gutture tuo:
ſi tamen habes in pote-
ſtate animam tuam. Ne
deſideres de cibis eius:
in quo eſt panis
mendacii. Noli labora-
re vt diteris: ſed
prudentię tuę pone mo-
dum. Ne erigas oculos
tuos ad opes quas non
potes habere: qa facilẽt
ſibi pẽnas quaſi aquile:
& volabunt in celum.
Ne comedas cum ho-
mine inuido:
& ne deſideres cibos eius:
quoniam
ſi ſimilitudinẽ arioli & cõ
iectoris eſtimat qd igno-
rat: comede & bibe dicet
tibi: & mens eius nõ eſt
tecũ. Cibos qs comede
ras euomes: & perdes
pulchros ſermões tuos.
In auribus inſipientium
ne loquaris: qua deſpi
ciet doctrinã eloquii tui.
Ne attingas paruulorũ
terminos: & agrum
pupillorũ ne introcas.
Propinquus eni illorũ
fortis ẽ: & ipſe iudicabit
cõtra te cauſam illorũ.
Ingrediatur ad doctrinã
cor tuũ: & aures tuę ad
verba ſcientię. Noli ſub
trahere a puero diſcipli-
nam: ſi eni pcuſſeris eum
virga non morietur.
Tu virga percuties eũ:
& animam eius
de inferno liberabis. Fi
li mi ſi ſapiens fuerit
anim tuus: gaudebit te
cum cor meũ. Et exulta
bũt renes mei: cũ locuta
fuerint recta labia tua.

יָחַם בּוֹא	וְאֶת־ אִישׁ חֵמוֹת לֹא תָבוֹא׃	
אָלַף יָקַשׁ	פֶּן תֶּאֱלַף אָרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ	
הָיָה	מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃ אַל תְּהִי	
נָשָׁה	נוֹתֵקַע כָּף בְּעֵרְבֹנִים מַשָּׁאוֹת׃	
	אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה	
לָקַח שָׁכַב	יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ׃ אַל תַּסֵּג	
נָסַג נָבַל	גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃	
עָלַם עָשָׂה	חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר מְלַאכְתּוֹ	
חָזָה מָהַר	לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל־יִתְיַצֵּב	
לָאֹה	לִפְנֵי חֲשֻׁכִים׃	
פָּנָה		
	כִּי תֵשֵׁב לְלֶחֶם	Cap. xxiij
יָשַׁב לֶחֶם	אֶת מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֶת אֲשֶׁר	
מָשַׁל שׁוּם	לְפָנֶיךָ׃ וְשַׂמְתָּ שׂכִין בְּלוּעֶךָ	
שָׂכִין	אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃ אַל	
אָוָה טָעַם	תִּתְאַו לְמַטְעַמּוֹתָיו יְהוּא לֶחֶם	
כָּזַב עָשַׁר	כְּזָבִים׃ אַל תִּינַע לְהַעְשִׁיר	
עוף	מִבִּינָתְךָ חֲדַל׃ הָתְעֹף עֵינֶיךָ	
	בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה	
	לוֹ כְּנָפַיִם כַּנֶּשֶׁר יָעוּף הַשָּׁמָיִם׃	
לָחַם רוּעַ	אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן	
	וְאַל תִּתְאַו לְמַטְעַמֹּתָיו׃ כִּי	
	כְּמוֹ שַׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֱכֹל	
אָמַר	וְשָׁתֵה יֹאמַר לָךְ וְלִבּוֹ בַל־עִמָּךְ׃	
פָּתַת קוּא	פִּתְּךָ אֲכֻלַתְּ תְּקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ	
נָעַם פָּסַל	דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים׃ אַל־תְּאֵזֶן כְּסִיל	
דָּבַר בּוּז	אַל תְּדַבֵּר כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ׃	
מָלַל שָׂדָה	אַל תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי	
בּוֹא	יְתוֹמִים אַל תָּבֹא׃ כִּי גֹאֲלָם חָזָק	
רוּב בּוֹא	הוּא יָרִיב אֶת רִיבָם אִתָּךְ׃ הָבִיאָה	
יָסַר	לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנֶךָ לְאִמְרֵי	
יָדַע טָנַע	דָעַת׃ אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר	
נָכָה מוּת	כִּי תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת׃	
	אַתָּה בַשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ	
שָׁאַל שָׁאל	מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל׃ בְּנִי אִם חָכַם	
שָׂמַח עָלַז	לִבְּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַּם אָנִי׃ וְתַעְלֹזְנָה	
כָּלָה שָׂפָה	כִלְיוֹתָי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים׃	
יָשַׁר		

אַל יְקַנֵּא לִבְּךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם בְּיִרְאַת יְהוָה כָּל הַיּוֹם׃
כִּי אִם יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
שְׁמַע אַתָּה בְנִי וְחָכָם וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ׃ אַל תְּהִי
בְסֹבְאֵי יַיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ׃
כִּי סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוֹמָה׃ שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה
יְלָדֶךָ וְאַל תָּבוּז כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ׃
אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה וְנוֹל אָבִי צַדִּיק
יוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ וְיִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ׃
תְּנָה בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּצֹּרְנָה׃ כִּי שׁוּחָה עֲמֻקָּה זוֹנָה
וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ אַף הִיא כְּחָתֶף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם
תּוֹסִף׃ לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדָנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי פְצָעִים
חִנָּם לְמִי חַכְלִילוּת עֵינָיִם׃
לַמְאַחֲרִים עַל הַיַּיִן לַבָּאִים לַחְקֹר מִמָּסֶךְ׃ אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי
יִתְאַדָּם כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ נְכֹחִים׃
נִמְשָׁרִים אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וְכִצְפְעֹנִי יַפְרִשׁ׃ עֵינֶיךָ יִרְאוּ
זָרוֹת וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃
וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֵב יָם וּכְשֹׁכֵב בְּרֹאשׁ חֹבֵל׃ הִכּוּנִי בַל חָלִיתִי
הָלֹמוּנִי בַל יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃

Ca.xxiiij.

אַל תְּקַנֵּא בְּאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל תִּתְאַו לִהְיוֹת אִתָּם׃ כִּי
שֹׁוד יֶהְגֶּה לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃ בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַיִת
וְנִתְבּוֹנָן יִתְכּוֹנָן׃ וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים׃

'Non"emuletur" cor tuũ °peccatores:'ſed ∞∞∞∞ 'in timore° domini eſto 'tota"die: ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'qa'habebis'ſpem in nouiſſimo:'& p̃ſtolatio tua 'nõ °auferetur.' Audi' fili mi'& eſto ſapiẽs: ∞∞∞ '& dirige"in via' animum tuum.'"Noli"eſſe ∞∞∞∞ °in cõuiuis potatorũ:nec °in comeſſationib' eorũ: qui'carnes ad veſcendũ cõferũt:'qa"vacãtes potibus'& dãtes ſymbola'cõ fumẽtur:'&'veſtietur'pãnis'dormitatio'Audi°patrẽ tuũ°q'genuit te:'& nõ 'cõtẽnas'cũ'ſenuerit' mr̃ tua.'"Veritatẽ"eme:°& noli'vẽdere'ſapia'&'doctrinã'& intelligẽtiã."Exultat 'gaudio'pr̃'iuſti:'q'ſapiẽtẽ'genuit'letabitur'i eo. °Gaudeat'pr̃ tuus'& mr̃ tua:'& exultet'q̃ genuit te.'Prebe'fili mi'cor tuũ "mihi:" & oculi tui° vias meas'cuſtodiant.'Fouea 'eni'pfunda ẽ'meretrix: "& puteus'anguſtus'aliena.'Inſidiatur in via ∞∞∞ 'quaſi latro:'& quos incautos inuenerit ∞∞∞∞ 'interficiet.' Cui've:'cuius'patri ve:'cui ∞∞∞∞ "rixe:"cui°fouee:'cui'ſine cauſa'vulnera: ∞∞∞ °cui'ſuffoſſio"oculorum? Nonne ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'his qui cõmorantur' in 'vino ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'b'& ſtudẽt calicib'epotãdiſ °Ne'intuearis'vinuz'q̃ 'flaueſcit:'cum'ſplẽduerit'in vitro'color ei?:"In greditur"blande:& in°nouiſſimo'mordebit'vt coluber:'& ſicut regulus venena°diffũdet.'Oculi tui "videbunt'extraneas:'& cor tuũ' loq̃tur'a puerſa. 'Et eris'ſicut dormiẽs'in medio'mari:'& q̃ſi ſopit' 'gubernator amiſſo clauo:& dices.' Verberauerũt me ſed'nõ'dolui :"traxerũt me & ego"non°ſenſi. 'Q̃n"euigilabo:&'rurſus vina"reperiam. 24.

'Nõ emulet cor tuũ peccatores: ſed in timore vo Μὴ ζηλούτω ἡ καρδία σου ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυ mini eſto tota die: ωϯ eſt cũ cuſtodieris illa: erũt ριου ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτά, ἔσαι tibi nepotes: at ſpes tua nõ deficiet. Audi fili σοι ἔκγονα· ἡ δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται. Ἄκουε υἱὲ t ſapiẽs eſto: t dirige cogitatiões tui cordis. Be καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐνοίας σῆς καρδίας. Μὴ ſto bibax vini; neq; extẽdaris ſymbolis: carnũ q̃ emptio ἴσθι οἰνοπότης, μὴ δὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορα nib'. Dis eñ ebrius t leno medicabit: σμοῖς. Πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ περνοκόπος θεραπεύσει, t veſtiet ruptis veſtib' t lacertis ois ſomnolent'. καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδη πᾶς ὑπνώδης. audi fili patrẽ q̃ genuit te: t ne cõtemnas Ἄκουε υἱὲ πατρὸς σου τοῦ φυτεύσαντός σε, καὶ μὴ καταφρόνει gñi ſenuit tua mater. Veritatẽ acdre: t ne repel ὅτι γεγήρακέ σου ἡ μήτηρ. Ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώ las ſapiam t diſciplinã t ſtellectũ. Recte educat σῃ σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν. Καλῶς ἐκτρέφει pater iuſti': in ãt filio ſapiẽte letat ꝙa eius. πατὴρ δικαίου, ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Letet pater t mater in te. t gaudeat Εὐφραινέσθω ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, καὶ χαιρέτω ἡ q̃ peperit te· Prebe mihi fili tuũ cor: at tui ocu τεκοῦσά σε· Δός μοι υἱὲ σὴν καρδίαν, οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλ li meas vias cuſtodiãt. Dolũ eñ fracũ eſt μοί ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν· Βόθος γὰρ τετριμμένος ἐστὶν aliena vom': t puteus ãguſt' alien'. Die ἀλλότριος δικὸς, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον. Οὗτος eſt bzeui peribit: t ois iniqũ' contu γὰρ συντόμως ἀπολεῖται, καὶ πᾶς παράνομος ἀναλω met. Cui ve cui tumult' cui iudicia cũ triſtitie t σεται. Τίνι οὐαὶ τίνι θόρυβος τίνι κρίσεις τίνι ἀηδίαι καὶ ineptie:cui cõtritiones ſuperacue:cuius nigri ocu λέχαι, τίνι συντρίμματα δακενῆς, τίνος πελιδνοὶ ὀφθα li? nõ immorantiũ in vinis:nõ ineſtigãtiũ θαλμοί; οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἰχνευόντων vbi cõuiuia fiũt: Be inebriemini vino: ſed quærãmini ποῦ πόμοι γίνονται; Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε hoibus tullis t querſamini in deãbulationib'. Si eñ ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν πομπαίοις. Ἐὰν γὰρ in phialas t vaſa ũderis oculos tuos: εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια ὡς τοὺς ὀφθαλμούς σου, poſtea ãbulabis nudior piſtillo. Et nouiſ ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπέρου. Τὸ δὲ ἔχα ſime tanq̃ a ſerpẽte vulnerat' extẽdit: t tanq̃ τον ὡσεὶ ὑπὸ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνεται, καὶ ὡσεὶ a ceraste diſundit eius venenũ. Oculi tui ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτοῦ ὁ ἰός. Οἱ ὀφθαλμοί σου cum viderint alienã os tuũ tũc loquet ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ στόμα σου τότε λαλήσει puerſa. Et facies ſicut in corde " maris t σκολιά. Καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ ſicut gubernator in multa tẽpeſtate. Dices ãt Abe ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι. Ἐρεῖς δὲ Ἔτυ rauerũt me t nõ laboraui: t illuſerũt me: ego ãt nõ πτόν με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ videra q̃n diſcuſſerit: vt veniẽs q̃ram cũ q̃ adhuc con ἤδειν πότε ὄρθρος ἔσαι, ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συ ueniam. uελεύσομαι. Ca.24.

Fili ne emuleris malos viros: neq; deſideres Υἱὲ μὴ ζηλώσῃς κακοὺς ἄνδρας, μὴ δὲ ἐπιθυμήσῃς eſſe cũ eis. Meditacia eñ meditat cor eoꝝ t la esναι μετ' αὐτῶν. Ψυδῆ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πό bores labia eoꝝ loquunt'. Cũ ſapia edificat' νους τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ. Μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶ dom': t cũ intellectu erigit'. Cũ ſenſu repleꝫ nos, καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται. Μετὰ αἰδήσεως ἐμπίμ tur ꝙ celaria oĩbus diuitijs p̃tioſis t pulchris. πλαται τὰ ταμεῖα πατρὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.

Melior ſapiẽs fortis: ꝛ vir prudentiã hẽns agricola magno. cũ gubernatione fit bellũ: aurtiliũ ait cũ corde ꝓſiliũ hẽnte. Sapia ꝛ cogitatio bona in portis ſapientũ: ſapiẽtes nõ declinãt a lege dñi: ſed ꝓſiſterant in cõcilijs: indocilis occurrit viro peſtilẽti inquinabit. In die tribulationis ſuæ deficiat: erue eos q ducunt ad mortẽ: ꝛ redime occiſos nõ parcas: ſi ãt dixeris nõ nouimus hũc: cognoſcẽs corda oium cognoſcit: ꝛ q formauit ãbelitũ oĩbus ĩpe nouit oia: q reddit vnicuiq; ſm opa ſua. Comede mel fili: bonũ cũ fauo: vt dulceſcat tuũ guttur. Sic cũ ſenttes ſapiam tua oia. Si cũ iue nerit bonũ finis tu: ꝛ ſpes te nõ deſe cabit. Ne adducas impiũ pabulo tuũ: neq; deſi derio. Septies cũ cadet iuſtus ſurget: at impij infirmabunt in malis. Cũ ceciderit inimicꝰ tuꝰ: ne gaudeas cõtra eũ: in ruina eius ne exultet cor tuũ: ne forte videat dominus & diſplicẽat ei: & auferat ab eo ꝛa ſuã. Ne contendas cum peſſimis: nec emuleris impios: quoniã non habent futurũ ſpem mali: & lucerna impiorum extinguetur. Time dñm fili mi & regem: & cum detractoribus non cõmiſceaꝛis. Qñ repente conſurget perditio eorũ: & ruinam vtriuſq; quis nouit? Hec quoq; ſapiẽtibus: cognoſcere perſonam in iudicio nõ eſt bonum. Qui dicunt impio iuſtus es: maledicent eis populi: & detestabũtur eos tribus. Qui arguunt eum laudabuntur: & ſup eos veniet benedictio. Labia deoſculabitur: q recta verba reſpondet. Prepara foris opus tuũ

ſapiens fortis eſt: & vir doctus robuſtus & validus: quia cum diſpoſitione initur bellum: & erit ſalus vbi multa conſilia ſunt. Excelſa ſtulto ſapiẽtia: in porta nõ aperiet os ſuũ. Qui cogitat mala facere: ſtultus vocabitur. Cogitatio ſtulti peccatum eſt: & abominatio hominum detractor. Si deſperaueris lapſus i die anguſtie: iminuetur fortitudo tua: Erue eos q ducũtur ad mortẽ: & q trahũtur ad interitũ liberare ne ceſſes. Si dixeris vires nõ ſuppetũt: qui inſpector eſt cordis ipſe intelligit & ſeruato rem anĩe tue nihil fallit: reddetq; homini iuxta opa ſua. Comede fili mi mel qa bonũ eſt: & fauum dulciſſimum gutturi tuo. Sic & doctrina ſapiẽtie tue: quã cũ iueneris habebis in nouiſſimis ſpem: & ſpes tua non peribit. Ne inſidieris & ĩraſcaris im pietatẽ in domo iuſti: nec vaſtes requiẽ eius. Septies enim cadet iuſtus & reſurget: impij autem corruent in malũ. Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas: & in ruina eius ne exultet cor tuũ: ne forte videat dominus & auferat ab eo ĩram ſuã. Ne contendas cum peſſimis: nec emuleris impios: quoniã non habebit futurum ſpem mali: & lucerna impiorum extinguetur. Time dominum fili mi & regem: & cum detractoribus non cõmiſceaꝛis. Qñ repente conſurget perditio eorũ: & ruinam vtriuſq; quis nouit? Hec quoq; ſapiẽtibus: cognoſcere perſonam in iudicio nõ eſt bonum. Qui dicunt impio iuſtus es: maledicent eis populi: & detestabũtur eos tribus. Qui arguunt eum laudabuntur: & ſup eos veniet benedictio. Labia deoſculabitur: q recta verba reſpondet. Prepara foris opus tuũ

חָכָם בָּנֹות וְאִישׁ דַּעַת מְאַמֵּץ
כֹּחַ: כִּי בְתַחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ
מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ:
רָאמוֹת לְאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר
לֹא יִפְתַּח פִּיהוּ מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ
לוֹ בַּעַל מְזִמּוֹת יִקָּרֵאוּ: זִמַּת
אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת לָאָדָם
לֵץ: הִתְרַפִּיתָ בְיוֹם צָרָה צָר
כֹּחֶךָ: הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת
וּמָטִים לְהֵרָג אִם תַּחְשֹׂךְ: כִּי
תֹאמַר הֵן לֹא יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא
תֹכֵן לִבּוֹת הוּא יָבִין וְנֹצֵר
נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לָאָדָם
כְּפָעֳלוֹ: אֱכָל בְּנִי דְבַשׁ כִּי טוֹב
וְנֹפֶת עַל חִכֶּךָ: כֵּן דַּעַת
חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם מְצָאתָ וְיֵשׁ
אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת:
אַל תֶּאֱרֹב רָשָׁע לְנוֵה צַדִּיק אַל
תְּשַׁדֵּד רִבְצוֹ: כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל
צַדִּיק וָקָם וְרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ
בְּרָעָה: בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח
וּבִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ: פֶּן יִרְאֶה
יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו
אַפּוֹ: אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל
תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים: כִּי לֹא תִהְיֶה
אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ:
יְרָא אֶת יְהוָה בְּנִי וָמֶלֶךְ עִם
שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרָב: כִּי פִתְאֹם
יָקוּם אֵידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי
יוֹדֵעַ: גַּם אֵלֶּה לַחֲכָמִים הַכֵּר
פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט בַּל טוֹב: אֹמֵר
לָרָשָׁע צַדִּיק אָתָּה יְקֻבֻּהוּ עַמִּים
יִזְעֲמֻהוּ לְאֻמִּים: וְלַמּוֹכִיחִים
יִנְעָם וְעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת טוֹב:
שְׂפָתַיִם יִשַּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים
נְכֹחִים: הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ

ᵍוְעַתֶּדָה בַּשְּׁדֵה לָךְ ׀ אַחַר ׀ וּבְנִיתָ
ᵖבֵּיתֶךָ׃ אַל־תְּהִי עֵד־חִנָּם ׀ בְּרֵעֶךָ
ᵍוְהִפְתִּיתָ ׀ בִּשְׂפָתֶיךָ ׃ אַל ׀ תֹּאמַר
ᵐכַּאֲשֶׁר ᵐעָשָׂה ׀ לִי ᵖכֵּן ᵖאֶעֱשֶׂה ׀ לּוֹ
ᵐאָשִׁיב ׀ לָאִישׁ ᵐכְּפָעֳלוֹ׃ עַל ׀ שָׂדֶה
ᵍאִישׁ ᵍעָצֵל ׀ עָבַרְתִּי ׀ וְעַל ᵍכֶּרֶם
ᵍאָדָם ׀ חֲסַר־ ׀ לֵב ׃ ᵍוְהִנֵּה ׀ עָלָה ׀ כֻּלּוֹ
ᵐקִמְשֹׁנִים ׀ כָּסּוּ ᵐפָּנָיו ᵐחְרֻלִּים ׀
ᵍוְגֶדֶר ᵖאֲבָנָיו ᵍנֶהֱרָסָה ׃ ׀ וְאֶחֱזֶה
ᵐאֲנִכִי ׀ אָשִׁית ᵐלִבִּי ׀ רָאִיתִי ׀ לָקַחְתִּי
ᵍמוּסָר׃ ᵐמְעַט־ᵍשְׁנוֹת ᵍמְעַט־ᵍתְּנוּמוֹת ׀
ᵍמְעַט ׀ חִבֻּק ᵍיָדַיִם ᵖ לִשְׁכָּב ׃ ׀ וּבָא
ᵐמִתְהַלֵּךְ ׀ רֵישֶׁךָ ׀ ᵐוּמַחְסֵרֶיךָ ᵐכְּאִישׁ
ᵍמָגֵן׃

ᵍגַּם ᵍאֵלֶּה ᵍמִשְׁלֵי ᵍשְׁלֹמֹה ׀ אֲשֶׁר
ᵍהֶעְתִּיקוּ ᵐאַנְשֵׁי ᵖחִזְקִיָּה ᵍמֶלֶךְ ׀ יְהוּדָה׃
ᵍכְּבוֹד ᵐ אֱלֹהִים ᵐ הַסְתֵּר ᵍ דָּבָר ׀
ᵍוְכְבוֹד ᵍמְלָכִים ׀ חֲקֹר ׀ דָּבָר׃ ᵍשָׁמַיִם
ᵐ לָרוֹם ׀ וָאָרֶץ ׀ לָעֹמֶק ׀ וְלֵב ᵍמְלָכִים
ᵍאֵין ׀ חֵקֶר ׃ ᵍהָנְזוּ ׀ סִיגִים ׀ מִכֶּסֶף ׀
ᵍוְיֵצֵא ᵍלִצֹרֵף ׀ כֶּלִי ׃ ᵍרָנְנוּ ׀ רָשָׁע ׀
ᵐ לִפְנֵי ᵐמֶלֶךְ ׀ וְיִכּוֹן ᵍבַּצֶּדֶק ᵍכִּסְאוֹ׃
ᵍאַל ׀ תִּתְהַדַּר ׀ לִפְנֵי ᵐמֶלֶךְ ׀ וּבִמְקוֹם
ᵍגְּדוֹלִים ׀ אַל ׀ תַּעֲמֹד ׃ ᵍכִּי ׀ טוֹב
ᵍאָמַר ׀ לְךָ ׀ עֲלֵה ׀ הֵנָּה ׀ ᵍמֵהַשְׁפִּילְךָ
ᵐלִפְנֵי ׀ נָדִיב ׀ אֲשֶׁר ᵐרָאוּ ᵐעֵינֶיךָ׃
ᵍאַל ᵍתֵּצֵא ׀ לָרִב ׀ מַהֵר ׀ פֶּן ׀ מַה
ᵐתַּעֲשֶׂה ׀ ᵍבְּאַחֲרִיתָהּ ׀ ׀ בְּהַכְלִים
ᵍאֶתְךָ ᵍרֵעֶךָ׃ ᵍרִיבְךָ ׀ רִיב ᵍאֶת ׀ רֵעֶךָ
ᵍוְסוֹד ᵍאַחֵר ᵍאַל ᵍתְּגַל׃ ᵍפֶּן ׀ יְחָסֶדְךָ
ᵐשֹׁמֵעַ ᵐוְדִבָּתְךָ ᵍלֹא ᵍתָשׁוּב ׃
ᵍתַּפּוּחֵי ׀ זָהָב ׃ ᵍבְּמַשְׂכִּיּוֹת ׀ כֶּסֶף ׀
ᵐדָּבָר ׀ דָּבָר ׀ עַל־ ׀ אָפְנָיו ׃ ᵍנֶזֶם ׀ זָהָב
ᵍוְחָלִי ׀ ᵍתָּם ׀ ᵍמוֹכִיחַ ׀ חָכָם ׀ ᵍעַל ᵍאֹזֶן
ᵍשֹׁמַעַת ׃ ᵍכְּצִנַּת ׀ שֶׁלֶג ᵐ בְּיוֹם ׀
ᵐקָצִיר ׀ צִיר ᵍנֶאֱמָן ᵍלְשֹׁלְחָיו ׀ ׀ וְנֶפֶשׁ

ᵍet diligẽter exerce ᵍagrũ
ᵍtuum: & ᵍ postea ᵍedifices
ᵖdomũ tuã. ᶜ Ne ᵖ sis ᵍteſtis
ᵍfruſtra ᵍcõtra ꝓximũ tuũ:
ᵐnec lactes quemq; ᵍlabiis
tuis. ᵏ Ne dicas: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐquomodo ᵐ fecit ᵖ mihi
ᵖſic ᵍfaciam ᵍei: & ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖreddam ᵍvnicuiq; ᵐ ſecun
dum opus ſuũ. ᵍPer ᵍagrũ
ᵍpigri ᵖ tranſiui: ᶜ & per
ᵖvineam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍviri ᵍ ſtulti. ᵍ Et ecce ᵍ totũ
ᵖrepleuerant ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏvrtice: & ᵍoperuerant ᵐ ſu
perficiem eius ᵐ ſpine: ꝯ
ᵒ & macera ᵍ lapidum ᵍ de
ſtructa erat. ᵍ Quod ᵍ cũ vi
diſſem ᵍ poſui in ᵐ corde
meo: & exemplo ᵍ didici
ᵍdiſciplinã. ᵍ Parũ inquam
ᵖdormies: ᶜ modicũ ᵖ dor
mitabis: ᶜ pauſillũ ᵖ manꝰ
ᵍcõſeres ᵖ vt quieſcas. ᵍ Et
veniet tibi quaſi ᵏ curſor
ᵍegeſtas tua: ᵐ & mendica
tas ᵐ quaſi vir ᵒ armatus.

25.

ᵍHᴇ ᵍquoq; ᶜ parabole
ᵒ ſalomonis: ᶜ quas ꝯ
ᵍtranſtulerunt ᵍ viri ᵖ eze
chie ᵍ regis ᵏ iuda. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍGloria ᵐ dei ē ᵐ celare ᵒ verbum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ & gloria ᵍ regum ᵍ inueſti
gare ᵍ ſermonem. ᵍ Celum
ᵐ ſurſum ᵍ & terra ᵍ deorſũ:
ᵍ & cor ᵍ regum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ inſcrutabile. ᵖ Auſer ᶜ ru
biginem ᵍ de argento: ꝯꝯ
ᵍ & egredietur ᵍ vas ᵖ puriſ
ſimũ. ᵏ Auſer ᵍ impietatem
ᵐ de vultu ᵐ regis: ᵒ & firma
bitur ᵖ iuſtitia ᵍ thron⁹ ei⁹.
ᵍNe ᵒ glorioſus appareas
ᶜ coram ᵐ rege: ᵍ & in loco
ᵍ magnorum ᵍ ne ᵒ ſteteris.
ᶜ Melius eſt ᵇ enim vt ꝯꝯꝯ
ᵇ dicatur ᶜ tibi ᵍ aſcẽde ᵒ huc:
ᵇ q̃ vt humilieris ꝯꝯꝯꝯ
ᶜ coram ᵏ principe. ᵍ Que
ᵐ viderunt ᵐ oculi tui ꝯꝯ
ᵒ ne ᵖ proferas ᵍ in iurgio
ᵍ cito: ᵒ ne ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏ poſtea emendare nõ poſ
ſis ᵍ cum dehoneſtaueris
ᵒ amicũ tuũ. ᵇ Cauſam tuã
ᶜ tracta ᵇ cum ᶜ amico tuo:
ᵍ & ſecretum ᵍ extraneo ᵇ ne
ᵍ reueles: ᵏ ne forte ᵍ inſultet
tibi cum ᵐ audierit: ᵐ & ex
probrare ᵒ non ᵖ ceſſet. ꝯ
ᵍMala ᵍ aurea ᵒ in lectis ᵍ ar
genteis: qui ᵍ loquitur ꝯ
ᵐ verbum ᵍ in ᵍ tẽpore ſuo.
ᵒ Inauris ᵇ aurea ᶜ & mar
garita ᵇ fulgens: ᶜ q arguit
ᵍ ſapientẽ ᵒ & ᵇ aurẽ ᵍ obediẽ
tem. ᵏ Sicut frigus ᵍ nuis
ᵐ in die ᵐ meſſis: ita ᵒ legat ᵖ
ᵖ fidelis ᵍ ei q̃ miſerit eum:
ᵍ animam ipſius ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

τ prepara in agrũ: τ vade poſt
me τ reedificabis domũ tuã. Ne ſis
falſus teſtis in ruã tuã: neque: vilaterio tuis
labiis. Me dicas quẽadmodũ vſus eſt me: vtar
eo: reddã ãt ei ea i qb⁹ mihi iniuriat⁹ ẽ ſicut agri
colationẽ vir ſtulte: τ tanq̃ vinea. homo idi
gẽs mẽte ſi dimiſeris eũ horrid⁹ fiet τ ſylueſcet
totus: τ fit relictus: at maceríe
laphidũ eius defodiunt. poſtea ego penitẽtiã egi: atpe
ri ad eligendã diſciplinã. pau dormito:
parũ ãt dormio: pau ãt amplector manib⁹ pe
ctora. Si ãt hoc feceris: veniet ꝑcedens pauper
tas tua: τ egeſtas quaſi bon⁹ curſor.

Ca. 25.

Hᴇ pabole ſalomonis: indiſtincte
quas exciperũt omiſ: ezechie regis
iudee. Gloria dei celat ſmonẽ: gloria ãt re
gis honorat res. Celũ excelſũ: terra ãt
pfunda: cor ꝝ regis inſcrutabile. pcute ipro
batũ argentũ: τ purificabit pur omne.
Interfice impios a facie regis τ diri
gẽt in iuſticia thron⁹ ei⁹. Ne ſuperbias
coram rege: neq; in locis principũ ſtete
ne humiliare te in facie pncipis: q̃ viderũt ocu Luc
li tui dic. Ne incidas in iurgiũ cito: 14.
ne peniteas in nouiſſimis. Quãdo vtiq; tibi exprobra
uerit amic⁹ recede retro. Ne deſpicias:
ne tibi exprobret ẽtiã amicus. Et iurgiũ tuũ τ inimicitia
nõ aberit ſed erit tibi eẽtis morti. Gra τ ami
citia liberat: q̃s ferua tibi: ne exprobrabi
lis fias: ſed cuſtodi vias tuas liberali
ter. malũ aureũ monili ſardij ſic dicere
ſmonẽ. In inaurẽ aureã ſardiã pcioſã liga
tũ eſt. ſermo ſapiẽs in obediẽtẽ aurẽ: ſicut exitus ni
uis in tpe meſſis eſtus prodeſt: ſic legat⁹ fide
lis his mittẽtib⁹ eũ: aiab⁹ eoꝝ
ſos τους ἀποστείλαντας αὐτόν, ψυχὰς γὰρ ꝯꝯꝯꝯ

eo vtentiū pdeſt. Sicut venti τ nubes τῶν αὐτῶ χρωμένων ὠφελεῖ. Ωσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη
τ pluuie clarifſime: ſic q̄ gl̄ant in do
καὶ ὑετοὶ ἐπιφαίνεται, οὕτως οἱ καυχώμενοι ἐπὶ δό
no [b] médaci. Jn patientia pſpertas regib⁹:
Bas.a. σει ψευδεῖ. Ἐν μακροθυμίᾳ ἡγεμὼν βασιλεύσιν,
lingua āt mollis cōfringit oſſa. Mel inuentes comede
C γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ. Μέλι εὑρὼν φάγε
qđ ſufficit tibi: ne forte repleꝰ euomas. rap̄ induc
τὸ ἱκανόν, μή ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς. τὸν πόδα εἴσαγε
tuū pedē ad tuū amicū: neq̄ faciat⁹
σὸν φίλον πρὸς τὸν σεαυτοῦ φίλον, μή ποτε πλησθεὶς
te oderit te. clauꝰ τ gladiꝰ τ ſagittatio ſpiculā
σου μισήσαι σε· ῥόπαλον καὶ μάχαιρα, καὶ τοξεύματα ἀκίδω
ta: [c] ſic τ vir q̄ teſtificat cōtra amicū ſuū
τὸν, οὕτως καὶ ἀνὴρ ὁ καταμαρτυρῶν τοῦ φίλου αὐτοῦ
teſtimoniū falſū. Dens malꝰ τ pes iniqui
μαρτυρίαν ψευδῆ. Ὀδὸς κακοῦ καὶ πούς παρανόμου
peribit in vie mala. Sicut aceti⁹ trahit inutile:
ὀλεῖται ἐν ἡμέρᾳ κακῇ. Ωσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον,
ſic incidēs paſſio in corpore cor ꝑtritat.
οὕτως προσωπεῖον πάθος ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ.
Sicut tinea veſtimēto τ vermis ligno: ſic tribulatio
Ωσπερ σὴς ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη
viri nocet cordi. ſi eſurit inimicꝰ tuꝰ:
Rom.12. ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν. ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
b. ciba illū. ſi ſitit dabitbere ei. Hoc enī
τρέφε αὐτόν. ἐὰν διψᾷ πότιζε αὐτόν. Τοῦτο γὰρ
facies carboneꝰ ignis accumulabis ſup caput ei⁹
D πολῶν ἀνθράκας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ
at dñs retribuet tibi bona. vētus boreas ſuſci
τῷ, ὃν κε ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά. ἄνεμος βορέας ἐξε
tat nubes: facies āt lingueſida linguā irritat.
γείρει ὀφθ, πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς γλῶσσαν ἐρεθίζει.
Melꝰ habitare in angulo domꝰ: q̄ cū mulie-
B.11.b. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, ἢ μετὰ γυναι-
re cōtiosa in domo cōmuni. Sicut aqua frigida
κὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ. Ωσπερ ὕδωρ ψυχρὸν
sic ſitienti blāda: ſic nūtiꝰ bonꝰ de terra
ψυχῇ διψώσῃ πρόσηνές, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς
longinqua. Sicut ſiquis fontē obturet τ aque
μακρόθεν. Ωσπερ ἐάν τις φραγὴν φράσσοι καὶ ὕδατος
curſū diſperdat: ſic indecēs tuſtū cecidit.
Eccl.3. c. ῥεῦσιν λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεσόντα
re coꝝ impio. Comedere mel multū nō: bonū:
καὶ ἔνδοξον ἀσεβοῦς. Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν,
in ꝓtio hēre āt oportet hmōes gloioſos. Sicut vrbs
τιμὴν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους. Ωσπερ πόλις τὰ
muros diſſectos hēns τ immurata: ſic vir q̄
Τείχη καταβεβλημένη καὶ ἀτείχιστος, οὕτως ἀνὴρ ὃς
nō eſt ꝓſilio aliq̄d facit.
οὐ μετὰ βουλῆς τι πράσσει. Ca.26.

A Sicut ros in tpe meſſis τ ſicut pluuia in
Ωσπερ δρόσος ἐν ἀμητῷ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν
vere: ſic nō eſt ſtulto glia. Sicut anes. vo-
θέρει, οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμή. Ωσπερ ὄρνεα πε-
lāt τ paſſeres: ſic maledictio iamis nō ſupcrue
τᾶται καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπελεύ-
niet vlli. Sicut flagellū equo τ ſtimul⁹ aſino:
σεται οὐδενί. Ωσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ,
ſic virga gētī inique. Ne reſpōdeas ſtul-
οὕτως ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ. Μὴ ἀποκρίνου ἄφρο
to iuxta eī⁹ ſtultitiā: ne ſimilis fias ei
νι κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος ᾖς αὐ
ſed reſpōde ſtulto ad eī⁹ ſtulti
τῷ. Ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφρο
tiā: ne videat ſapiēs apud ſetipm. Ex
σύνην, ἵνα μὴ φαίνηται σοφὸς παρ' ἑαυτῷ. Ἐκ τῶν
ſuis vijs' opprobriū
ἑαυτοῦ ὁδῶν ὀνείδος

'requieſcere facit. ° Nubes ' & ventus ' & pluuie 'nō ſequētes: °vir ᵖglorioſus & ꝑmiſſa nō cōplens. 'Patiētia °lenietur ᵖprinceps: '& lingua ᵗmollis ˢconfringet ᵘduriciam. ᵛ Mel ꝏ ʷinuenſti: ˣcomede ʸquod ſufficit tibi: ᶻne forte ᵃfastidiatus ᵇtuus ᶜeuomas illud. ᵈ Subtrahe ᵉpedē tuū ᶠde domo 'proximi tui: °neq̄ ᵖfastidiatus ᵍoderit te. ʳ Iaculum '& gladius ˢ& sagitta ᵗacuta: ᵘ homo ᵛqui loquitur ʷcōtra ˣpximū ſuū ʸfalſus ᶻteſtimoniū. ᵃ Dens ᵇputridus ᶜ& pes ᵈlaſſus: ᵉqui ſperat ſuper ᶠinfideli ᵍin die ʰangustie: & ⁱamittit ʲpallium ᵏin die ˡfrigoris. ꝏ ᵐ Acetum ⁿin ᵒnitro: ᵖ qui cantat ᵍcarmina ꝏ ʳcordi ˢpeſſimo. ᵗ Si ᵘeſurierit ᵛinimicus tuus ꝏ ʷciba illum: ˣ ſi ʸſitit ᶻda ei ꝏ ᵃaquam ᵇbibere. ᶜ Prunas 'enim ᵈcōgregabis ᵉſuper ᶠcaput ei⁹: ᵍ & dñs ʰreddet ⁱtibi. ᵏ Ventus ꝏ ˡaquilo ᵐdiſſipat ⁿpluuias: '& facies ᵒtriſtis ꝏ ᵖlinguā ᵠdetrahentē. ʳ Melius eſt ˢfedere ᵗin ᵘangulo 'domatis: ᵛq̄s cū muliere 'litigioſa ʷ& in domo ˣcōmuni'. Aqua ʸ frigida ᶻanime ᵃ ſitienti. ꝏ ᵇ & ᶜnuncius 'bonus ᵈde terra ᵉlonginqua. ꝏ ᶠ Fons ᵍ turbatus pede ʰ& vena ⁱ corrupta: ꝏ ʲiuſtus ᵏcadens ˡcorā ᵐimpio. Sicut qui ꝏ melꝰ multū ⁿcomedit ᵒnō ē eī ᵖbonū: ſic q ᵠ ſcrutator eſt ʳmaieſtatis opprimetur ˢa 'gloria. Sicut ᵗ vrbs ᵘpatens ᵛ& ʷabſq ˣmuroꝝ ambitu: ʸita ᶻ vir ᵃ q ᵇnō poteſt ᶜin loquēdo ᵈcohibere ᵉſpiritum ſuum. 26.

Qvomodo ᵃnix ᵇi eſtate: ᶜ& pluuie ᵈi meſſe: ᵉſic 'in ſecēs eſt ᶠſtulto ᵍgloria. ꝏ 'Sicut auis ʰad alta tranſuolans: & ⁱpasſer quolibet ᵐvadēs ⁿſic ᵒmaledictū ᵖfrustra ꝓplatū in quēpiā ᵠ ſupueniet. ʳ Flagellū ˢequo ᵗ& chamus ᵘaſino '& virga ᵛin dorſo ʷiprudēti. ˣ Ne ʸ ſi ᶻdeas ᵃſtulto ᵇiuxta ſtulticiā ſuā ᶜne efficiaris ᵈei ᵉſimilis. ᶠ Reſponde ꝏ ᵍſtulto ʰiuxta ſtulticiā ſuā: ⁱne ʲſibi ᵏſapiens ˡeſſe videatur. ᵐ Claudus ᵠ pedib⁹ & ʳ iniquitatem ꝏ

שׁוּב	נְשָׂא	אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃ נְשִׁיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם	
הֲלָלָיו	אָיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שָׁקֶר׃		
פֶּתִי	מָצִן נְאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין		
רָבַב	וְלָשׁוֹן רַכָּה תְּשַׁבֶּר גָּרֶם׃ דְּבַשׁ		
דַּי	מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן תִּשְׂבָּעֶנּוּ		
קוא	וְהַקְאתוֹ׃ הַקַּר רַגְלְךָ מִבֵּית		
רָעֵהוּ	רֵעֶךָ פֶּן יִשְׂבָּעֲךָ וְשָׂנְאֶךָּ׃ מַפִּיץ		
שָׁנַן	וָחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן אִישׁ עֵנֶה		
עֵד	בְּרֵעֵהוּ עֵד שֶׁקֶר׃ שֵׁן רֹעָה		
מֵעַד	וְרֶגֶל מוּעָדֶת מִבְטָח בֹּגֵד בְּיוֹם		
עֵרָה	צָרָה׃ מַעֲדֶה בֶּגֶד בְּיוֹם קָרָה		
שׁוּר	חֹמֶץ עַל נָתֶר וְשָׁר בַּשִּׁרִים		
רוּעַ	עַל לֵב רַע׃ אִם רָעֵב שׂנַאֲךָ		
אָכַל	הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ		
	מָיִם׃ כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל		
שָׁלַם	רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם לָךְ׃ רוּחַ		
צָפוֹן חוּל	צָפוֹן תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים		
פָּנָה זָעַם	לָשׁוֹן סֵתֶר׃ טוֹב שֶׁבֶת עַל פִּנַּת		
יָשַׁב פָּנָה	גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃		
אִישׁ דון	מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה		
קֶרֶב	וְשֵׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃		
שָׁמַע רָחַק	מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת		
עִין רָפַשׁ	לִשׁוֹן מֶסֶר׃ טוֹב שֶׁבֶת עַל פִּנַּת		
מוּר שָׁחַת	גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃		
צָדַק נָכָה	מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה		
רָבָה כָּבַד	וְשֵׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃		
אֶרֶץ	מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת		
חָמָה עָצַר	צַדִּיק מָט לִפְנֵי רָשָׁע׃ אָכֹל		
	דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא טוֹב וְחֵקֶר		
	כְּבוֹדָם כָּבוֹד׃ עִיר פְּרוּצָה אֵין		
	חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר		
	לְרוּחוֹ׃		
Cap. xxvij	כַּשֶּׁלֶג בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר		
קוּץ קָצַר	כֵּן לֹא נָאוֶה לִכְסִיל כָּבוֹד׃		
נָוָה כָּסַל	כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָעוּף כֵּן		
צָפַר דָּרַר	קִלְלַת חִנָּם לוֹ תָּבוֹא׃ שׁוֹט		
בּוּא	לַסּוּס וּמֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו		
חָמַר	כְּסִילִים׃ אַל תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ		
עָנָה	פֶּן תִּשְׁוֶה גַּם אַתָּה׃ עֲנֵה		
שָׁוָה	כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן יִהְיֶה חָכָם		
הָיָה	בְּעֵינָיו׃ מְקַצֶּה רַגְלַיִם חָמָס		
קָצָה			

שֹׂתֶה שֹׁלֵחַ דִּבְרִים בְּיַד כְּסִיל
דַּלְיוּ שֹׁקִים מִפֶּסַח וּמַשַּׁל
בְּפִי כְסִילִים׃ צְרוֹר אֶבֶן
נְתַן לְכְסִיל כָּבוֹד׃
חוֹחַ עָלָה בְּיַד שִׁכּוֹר וּמַשָּׁל
בְּפִי כְסִילִים׃ רַע מְחוֹלֵל כֹּל
וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים׃ כְּכֶלֶב
שָׁב עַל קִיאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה
בְּאִוַּלְתּוֹ׃ רָאִיתָ אִישׁ חָכָם
בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
אֹמֵר עָצֵל שַׁחַל בַּדָּרֶךְ אֲרִי
בֵּין הָרְחֹבוֹת׃ הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל
צִירָהּ וְעָצֵל עַל מִטָּתוֹ׃ טָמַן
עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלַּחַת נִלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ
אֶל פִּיו׃ חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו
מִשְׁבְּעָה מְשִׁיבֵי טָעַם׃ מַחֲזִיק
בְּאָזְנֵי כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל
רִיב לֹא לוֹ׃ כְּמִתְלַהֲלֵהַ הַיֹּרֶה
זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת׃ כֵּן אִישׁ
רִמָּה רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא
מְשַׂחֵק אָנִי׃ בְּאֹפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה
וְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן׃
פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ
וְאִישׁ מְדָנִים לְחַרְחַר רִיב׃
דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם
יָרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃ כֶּסֶף סִיגִים
מְצֻפֶּה עַל חָרֶשׂ שִׂפְתַיִם דֹּלְקִים
וְלֵב רָע׃ בְּשִׂפְתָיו יְנַכֵּר שׂוֹנֵא
וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה׃ כִּי
יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֵן בּוֹ
כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת נִבְלוֹ׃ תִּכָּסֶה
שִׂנְאָה בְּמַשָּׁא נִכְלָהּ רָעָתוֹ
נִגָּלֶה בַקָּהָל׃ כֹּרֶה שַׁחַת בָּהּ יִפּוֹל
וְגוֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב׃ לָשׁוֹן
שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חֲלָק
יַעֲשֶׂה מִדָּחֶה׃

bibẽs :q mittit verba p nunciũ ſtultũ. Quõ pul chras fruſtra habet clau dus tibias: ſic indecẽs eſt in ore ſtultorũ parabo la. Sicut qui mittit lapidẽ in acerũ mèrcurii: ita qui tribuit inſipiẽti ho norem. Quõ ſi ſpina na ſcatur in manu temulẽti: ſic pabola in ore ſtulto rũ. Iudiciũ determinat cauſas: & q ipoſunt ſtulto ſilentiũ iras mitigat. Si cut canis q reuertitur ad vomitũ ſuũ: ſic iprudẽs qui iterat ſtulticiã ſuam. Vidiſti hoiem ſapientẽ ſibi vderi : magis ille ſpem habebit inſipiẽs. Dicit piger leo ẽ in via: & leena in itineribꝰ. Sicut oſtiũ vertitur in: cardine ſuo: ita piger in lectulo ſuo. Abſcondit piger manus ſub aſcel la ſua: & laborat ſi ad os ſuũ eas cõuerterit Sapiẽtior ſibi ſtultus vi detur: ſeptẽ viris loquẽti bus ſentẽtias. Sicut q ap prehẽdit auribus canẽ: ſic qui trãſit & ſpatiẽs cõ miſcetur rixe alteri. Sicut noxius eſt qui mittit ſagittas & lãceas in mor tem : ita vir qui fraudulẽter nocet amico ſuo: & cũ fuerit depre henſus dicet: ludẽs feci. Cum defecerit ligna ex tinguetur ignis: & ſuſurrone ſubtracto iurgia cõqueſcũt. Sicut carbo nes ad prunas & ligna ad iguem: ſic homo ira cundus ſuſcitat rixas. Verba ſuſurronis qua ſi ſimplicia: & ipſa puenũt ad intima cor dis. Quõ ſi argẽto fordi do ornare velis vas ſicti le: ſic labia tumentia cum peſſimo corde ſo ciata. Labiis ſuis intelli gitur inimicus : cum in corde tractauerit dolos. Quando ſubmiſerit vo cem ſuã ne credideris ei: quoniã ſeptem nequitie ſunt in corde illius. Qui operit odium fraudulẽ ter : reuelabitur malícia eius in cõcilio. Qui fo dit foueã incidet in eam: & qui voluit lapidẽ reuertetur ad euꝫ. Lingua fallax non amat verita tem: & os lubricum operatur ruínas. 27.

facit: q miſit pnuncių ſtultũ ſmoné. Au ποιεῖται, ὁ ἀκοντίζειν λαὸν εἰς σφενδόνην, ὁμοιόεις ἐσι τῷ δι
fci facultatẽ crux: t ꝓuerbia ex ore ſtultoꝝ: λοῦ πορίαν σκελῶν, καὶ παροιμίας ἐκ σόματος ἀφρόνων
Qui ligat lapidẽ in fũda: ſimilis eſt qui buerit ſtulto gloriã. Spine naſcunt in manu te δόντι ἄφρονι δόξαν. Ἀκανθαι φύονται ἐν χειρὶ τοῦ με
mulẽti: feruitus ãt in manu ſtultoꝝ. Multũ cliu μύσου, δουλεία δὲ ἐν χερὶ τῶν ἀφρόνων. Πολλὰ χα
ut oio egro ſtultoꝝ: cõtenti cũ ſtu μάζεται πᾶσα σὰρξ ἀφρόνων, συντρίβεται ἰσχὺς ἐκγα- 2.Pe
por eoꝝ. Sicut canis cũ reuertit ad ſuũ σις αὐτῶν. Ὡσπερ κύων ὅταν ἐπέλθη ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ 2.G.
vomitũ t abominabilis fit: ſic ſtulti ſua ma ἔμετον καὶ μισητὸς ἥκλαι, οὕτως ἄφρων τὰ ἑαυτοῦ κα
litia reuertẽs ad ſuũ peccatũ. Vidi vi κία ἀναστρέφας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν. Εἶδον ἄν-
rũ q videt apud ſeipm ſapiẽs eſſe: ſpẽ ta δρα δόξαντα παρ' ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι, ἐλπίδα μεί-
mẽ habebit magis ſtulti ꝙ ipe. Dicit piger mil τοι ἔχειν μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Λέγει ὀκνηρὸς ἀστεί-
ſus ad viã: leo in viis: in ãt pla λόμενος εἰς ὁδόν, λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλα
teis occiſores. Sicut hoſtiũ vertit in car τείαις φονευταί. Ὡσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στρόφιγ
dine: ita piger in lectulo ſuo. Abſcõdẽs pi γος, οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ. Κρύ-φας ὀκνη- 6.19
ger manũ in ſinu ſuo: nõ poteſt in ρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὐ δύναται ἐπε
ferre ad os. Sapiẽtio: piger ſibi vide νεγκεῖν εἰς τὸ στόμα. Σοφώτερος ὀκνηρὸς ἑαυτῷ φαίνε
tur: eo q in facietate affert nuntiũ. ſi ται, τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀστοκομίζοντος ἀγγελίαν. Ὡ
cut q tenet caudã canis: ſic q pꝫſidet alieno σπερ κρατῶν κέρκου κυνός, οὕτως ὁ προεσὼς ἀλλοτρίας
iudicio. Sicut q curãt pjciũt ſimones in ho κρίσεως. Ὡσπερ οἱ ἰῶμενοι προβάλλουσι λόγους εἰς ἀν
mines: at q occurrit ſmont pmus: ſupplãtabi θρώπους, ὁ δὲ παυτήσας τῷ λόγῳ πρῶτος, ὑποσκελιζό-
tur: ſic oẽs q inſidiant ſuis ant σεται, οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοὺς ἑαυτῶν φί
cis. Cũ ãt deprehẽſi fuerit: dicit q ludẽs fe λους. Ὅταν δὲ φωραθῶσι, λέγουσιν ὅτι παίζων ἐπ
ci. In multis lignis germinat ignis: vbi ãt nõ eſt ραξα. Ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου δὲ φυτεύσι
fuerẽ q̃ſcit iurgiũ. Focus carbonib t ligna ignẽ: δίθυμος ἡσυχάζει μάχη. Ἐχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί,
vir ãt cõtinuator ad turbationẽ rixe. Sermões aſtutoꝝ ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης. Λόγοι κερκώπων
molles: ipſi ãt ferũt in penetralia viſcer. μαλακοί, οὗτοι δὲ τυπτοῦσιν εἰς ταμεῖα σπλάγχνων.
Argentũ oatũ cũ dolo: ſicut teſta reputãdũ: Ἀργύριον διδόμενον μετὰ δόλου, ὥσπερ ὄστρακον ἡγητέ-
labia leuia cor celãt triſte. Labijs on, χείλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν. Χείλεσι
oſa innuit plorãs intrinſecꝰ: in ãt cor πάντα ἐπινεύει ἀστοκλαιόμενος ἐχθρὸς, ἐν δὲ τῇ καρ
de machinat dolos. Si te rogauerit inimicꝰ tua δία τεχναίνεται δόλους. Ἐάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς με
gna voce ne crediderís ei: ſeptẽ cñ ſunt nequitie in γάλῃ τῇ φωνῇ μὴ πεισθῇς αὐτῷ, ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι ἐν
corde illi. Qui operit inimicitiã cõponit dolũ: ce τῇ καρδίᾳ αὐτ. Ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίσησι δόλον, ἐκκα
lat ãt ſua peccata notabilis in cõcilio. Qui λύπτει δὲ τὰς ἑαυτ ἁμαρτίας ἔυγνωσος ἐν συνεδρίῳ. Ὁ
fodit foueã ꝓximo incidet in eã: at q ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν, ὁ δὲ κυ Eccl
voluit lapidẽ: ſup ſe voluit. Lingua mẽdax odit veri λίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλίει. Γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλή 10.1
tatẽ: os ãt patẽs facit ſcõſtantiã. θειαν, στόμα δὲ ἄσχημον ποιεῖ ἀκαταστασίαν. Ca.27. Eccl
27.d

Mὴ καυχῶ τὰ εἰς ἄυριον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέ
A ξεται ἡ ἐπιοῦσα. Ἐγκωμιαζέτωσε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν
os: extrane⁹ ꝛ nõ tua labia. Graue ſaxũ ꝛ
σόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη. Βαρὺ λίθος καὶ
B oneroſ⁹ arena: ira ãt ſtulti⁹ grauior vtro-
βάρος ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφο-
que. Immiſericors furor ꝛ acuta tra: ſed nihil ſu-
τέρων. Ἀνελεήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, ἀλλ' οὐδὲν ὑ-
Eccl.12 b. ſtinet zel⁹. Meliores redarguẽtes manifeſte
φίσταται ζῆλος. Κρείσσους ἔλεγχοι ἀποκαλυπτόμενοι
abſcõdita amicitia: fideliora vulnera amici: ῥ
κρυπτομένης φιλίας, ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου, ἢ
volũtaria oſcula inimici. aia in ſaturitate ẽrũ ſa
ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ ὑσσα κη
uta ſ. indit: aie ãt eſuriẽti ꝛ amara dulcia
ρίοις ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα
Job.6 v. videnť. Sicut auis cũ deuolauerit a pro
φαίνεται. Ὡσπερ ὄρνεον ὅταν ἀποπτασθῇ ἐκ τῆς ἰδί
pria nido: ſic homo iſe ruitute ducit⁹ cruelita
ας νοσσιᾶς, οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται ὅταν ἀποξενω
tis a ꝓpria loco. Vnguẽti ꝛ vinũ ꝛ odo
B θῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων. Μύροις καὶ ὄινοις καὶ θυμια
rib⁹ delectať cor: diſrumpiť ãt ab acciden
μασι τέρπεται καρδία, καταῤῥήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτώ
tib⁹ aia. Amicũ tuũ aut amicũ paternũ ne dimit
ματων ψυχή. Φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῷον μὴ ἐγκα
tas: in ãt domũ fratris tui ne ingredia.
λείπης, εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλ
ris i ſortunio ẽrũ. Melior amicꝰ ꝓpe: ῥ frater lõge
θῃς ἀτυχῶν. Κρείσσων φίλος ἐγγύς, ἢ ἀδελφὸς μακρὰν
habitãs. Sapiẽs eſto fili: vt letet meũ cor:
οἰκῶν. Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα εὐφραίνηταί μου ἡ καρ-
ꝛ auerte a te exprobrãtes ſimones.
δία, καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίσους λόγους.
Aſtutꝰ malis ſuperueniẽtib⁹ abſcõdit⁹ eſt: ſtulti ãt
Πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρύβη, ἄφρονες δὲ
3.10 C aggrediẽtes penã ſoluẽt. Tolle veſtimẽtũ e-
ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον ἀν-
ius: aduenit eĩ inurbator: ꝙ aliena diſper
τοῦ, ἀφῄλθε γὰρ ὑβριστής, ὅστις τὰ ἀλλότρια λυμαίνε
dit. Qui ẏtiq̃ bñdicit amico mane: a maledicẽte nihil
ται. Ος ἂν εὐλογεῖ φίλον τοπρωΐ, καταρωμένου οὐδὲν
differre videbiť. Gutte eiſciũt hoiem in
διαφέρειν δόξει. Σταγόνες ἐκβάλλουσιν ἄνθρωπον ἐν ἡ
5.16.b die hyemali ve domo ſua: ſic ꝛ mu
μέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυ-
lier cõtentiatrix ve ꝓpria domo. Boreas aſper vẽ
νὴ λ. Βορέας ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου. Βορέας σκληρὸς ἄνε-
tus: nomine ãt dexter vocať. Ferrũ fer-
μος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιος καλεῖται. Σίδηρος σίδη-
rũ acuit: vir ãt acuit faciẽ amici. Qui
ρον ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου. Ος
plãtat ficũ comedet fructꝰ eiꝰ: ꝙ ãt cu-
φυτεύει συκῆν φάγεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς, ὃς δὲ φυ
ſtodit ſuũ dñm honorificabiť. Sicut nõ ſimiles
λάσσει ἑαυτοῦ κύριον τιμηθήσεται. Ὡσπερ οὐχ ὅμοια
facies facieb⁹: ſic neq̃ corda ho
πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδὲ αἱ καρδίαι τῶν ἀν
minũ ſimilia. Infernꝰ ꝛ pditio nõ implenť:
θρώπων ὅμοιαι. Ἅδης καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπίμπλανται, Infra, 30.c.
ſimilit ꝛ ocult hoim inſatiabiles. Abo Eccl.1. b.
ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι. Βδέ-
tinatio vño q̃firmat oculũ ꝛ indocti intẽpe-
λυγμα κυρίῳ χηρίζων ὀφθαλμὸν καὶ οἱ ἀπαίδευτοι ἀνερα-
rãtes lingua. Probatio argẽto ꝛ auro ignitio:
τεῖς γλώσσῃ. Δοκίμιον ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ πύρωσις,
vir ãt probať per os laudantiũ eũ.
ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν.
D Si verberaueris ſtultũ in medio cõcilio
Ἐὰν μαγγοῖς γὰρ ἄφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίῳ

Ne gloĩeris in cra-
ſtinum: ignorans quid ſupuentura pariat
dies. Laudet te alienus
& non os tuum: extra-
neus & non labia tua.
Graue eſt ſaxum & one-
roſa arena: ſed ira
ſtulti vtroq̃ grauior.
Ira nõ habet miſericor-
diam nec erumpens fu-
ror: & impetum
cõcitati ſpũs ferre quis
poterit? Melior eſt mani-
feſta correctio q̃ amor
abſcõditus. Meliora ſũt
vulnera diligẽtis: q̃ frau-
dulenta oſcula odientis.
Anima ſaturata calca-
bit fauum: & anima
eſuriens etiã amarũ pro
dulci ſumet. Sicut auis
trãſmigrãs de nido ſuo:
ſic vir qui derelinquit
locum ſuum. Vnguẽto
& variis odoribꝰ delecta
tur cor: & bonis amici
cõſiliis aia dulcoratur.
Amicum tuũ & amicũ
patris tui ne dimiſeris:
& domum fratris tui ne
ingrediaris in die
afflictionis tue. Melior
eſt vicinus iuxta: q̃ fr
pcul. Stude ſapie fili mi
& letifica cor meum
vt poſſis exprobrãti rñ-
dere ſermonẽ. Aſtutꝰ vi
dens malũ abſcõditus ẽ:
paruuli tranſeuntes
ſuſtinuerunt diſpendia.
Tolle veſtimẽtũ eiꝰ qui
ſpopondit p extraneo:
& pro alienis auſer eĩ pi
gnus. Qui bñdicit pxi-
mo ſuo voce grandi de
nocte cõſurgẽs: maledi
cẽti ſimilis erit. Tecta
ſtillantia in die frigoris
& litigioſa mulier
cõparãtur. Qui retinet
eam q̃ſi qui ventũ teneat:
& oleum dextre ſue vo
cat. Ferrum
ferro exacuitur: & ho-
mo exacuit faciẽ amici
ſui. Qui ſeruat ficũ eo-
medet fructus eiꝰ: & qui
cuſtos eſt dñi ſui glorifi-
cabitur. Quõ in aquis re
ſplendẽt vultus ſpicien
tiũ: ſic corda hoim mani
feſta ſunt prudẽtibus. In
fernus & perditio nunq̃
ſplentur: ſimiliter & ocu
li hoim inſatiabiles. Quõ
pbatur in cõflatorio ar
gentũ & in fornace aurũ:
ſic probatur hõ ore lau
dantis. Si cõtuderis
ſtultũ in pila quaſi ptiſa
nas: feriente deſuper

אַל תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא	Pro.xxvij.	
תֵדַע מַה יֵּלֵד יוֹם׃ יְהַלֶלְךָ זָר	הַלֵּל יָדַע	
וְלֹא פִיךָ נָכְרִי וְאַל שְׂפָתֶיךָ׃		
כֶּבֶד אֶבֶן וְנטֶל הַחוֹל וְכַעַס	כָּבֵד	
אֱוִיל מִשְּׁנֵיהֶם׃ אַכְזְריוּת	אִוֶּל שְׂנָא	
חֵמָה וְשֶׁטֶף אַף וּמִי יַעֲמד לִפְנֵי	חֵמָה בָּזַר עֵמֶד	
קִנְאָה׃ טוֹבָה תּוֹכַחַת מְנֻלָּה	פָּנֶה	
מֵאַהֲבָה מִסְתָּרֶת׃ נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי	רָחַם גָּלָה	
אוֹהֵב וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא׃	סָתַר אָמַן	
נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֹפֶת וְנֶפֶשׁ	אָהַב עָתַר	
רְעֵבָה כָּל מַר מָתוֹק׃ כְּצִפּוֹר	נָשַׁק בּוּס	
נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד	נוֹף מָתַק	
מִמְּקוֹמוֹ׃ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח	צָפַד נָדַד	
לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת נֶפֶשׁ׃	קוּם שָׂמַח	
רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב	יָצַץ	
וּבֵית אָחִיךָ אַל תָּבוֹא בְּיוֹם	רָעָה עָזַב	
אֵידֶךָ טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח	בּוֹא	
רָחוֹק׃ חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי	קָרַב	
וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָּבָר׃ עָרוּם רָאָה	רָחַק	
רָעָה נִסְתָּר פְּתָאִים עָבְרוּ	שׁוּב עָרַם	
נֶעְנָשׁוּ׃ כַּח בְּגָדוֹ כִּי עֵרֶב זָר	סָתַר פָּתָה	
וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְּלֵהוּ׃ מְנָרֵךְ	עָנַשׁ לָקַח	
רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכִּים	בָּרַךְ	
קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ׃ דֶּלֶף טֹרַד	גָּדַל שָׁכַם	
בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מְדְיָנִים	חָשַׁב	
נִשְׁתָּוָה׃ צוֹפֶיהָ צָפַן רוּחַ	אִישׁ רוּן	
וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא׃ בַּרְזֶל	שָׁוָה	
בְּרַזֶל יֵחַד וְאִישׁ יֶחֱדַּ פְּנֵי רֵעֵהוּ׃	יָמִין כָּרָא	
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר	פָּנָה	
אֲדֹנָיו יְכֻבָּד׃ כַּמַּיִם הַפָּנִים	אָכַל בָּרָה	
לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם׃	כָּבַד	
שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא תִשְׂבַּעְנָה	שְׁאֵל שָׂבַע	
עֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה׃		
מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וְאִישׁ	צָרַף	
לְפִי מְהֻלָּלוֹ׃ אִם תְּכַתֵּשׁ אֶת	פֶּה הָלַל	
הָאֱוִיל בַּמַּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הָרִפּוֹת	כָּתַשׁ אֱוִיל	
	רוּף	

m נַעֲלִי ל לֹא ת תְסוּר ף מֵעָלָיו א אוּלָתוֹ ׃ מ עֲלֵה ס וּר
ידע תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ ׃ שִׁית
ת תֵּדַע ש ות
לִבְּךָ לַעֲדָדִים ׃ כִּי ס לֹא לְעוֹלָם ע לָם
חָסֹן וְאֵם נֵזֶר לְדוֹר וָדוֹר׃ נָּלָה
חֲצִיר וְנִרְאָה ם דֶּשֶׁא וְנֶאֱסְפוּ ע שְׂבוֹת הָרִים׃ כְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ
ומְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים׃ וְדֵי חֲלֶב
עִזִּים ל לַחְמֶךָ ל לֶחֶם ב בֵּיתֶךָ
וְחַיִּים ל לְנַעֲרֹתָיִךְ׃

C.xxviij. נָסוּ ס וְאֵין רֹדֵף
נוס רָשָׁע וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח ׃
צָדַק כָּפַר בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׂרֶיהָ
בָּטַח רָגַם וּבְאָדָם מֵבִין יוֹדֵעַ כֵּן יַאֲרִיךְ ׃
שׁוּר בִּין נָגָר רָשׁ וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר
יָדַע אָרַג סֹחֵף וְאֵין לֶחֶם ׃ עֹזְבֵי תוֹרָה
רוּשׁ יָרַת יְהַלְלוּ רְשָׁעִים וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ
הָלַל גָּרָה בָּם׃ אַנְשֵׁי רַע לֹא יְבִינוּ מִשְׁפָּט
בקש וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל ׃ טוֹב
רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מְעֻקָּשׁ
תָּמַם דְּרָכַיִם וְהוּא עָשִׁיר ׃ נוֹצֵר
תּוֹרָה בֵּן מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים זלל
יְכַלִּים אָבִיו׃ מַרְבֶּה הוֹנוֹ נֶגֶשׁ רבה
וּבַתַּרְבִּית לְחוֹנֵן דַּלִּים יִקְבְּצֶנּוּ׃ רָנָה חָנַן
מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם קבץ סוּר
תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה ׃ מְשֻׁנֶּה יְשָׁרִים פלל תּוֹעֵב
בְּדֶרֶךְ רַע בְּשִׁחוּתוֹ הוּא יִפּוֹל שׁנה רוּעַ
וְתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב ׃ חָכָם נחל שׁחה נָפַל
בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְדַל מֵבִין תָּמַם נָחַל
יַחְקָרֶנּוּ ׃ נַעֲלָן צַדִּיקִים רָנָּה חָקַר צָדַק
תִּבְאַרְתָּ וּנְקֹם רְשָׁעִים יִחְפַּשׂ רָנַן בָּאַר
אָדָם׃ מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ חָפַשׂ כָּסָה
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם ׃ אַשְׁרֵי צָלַח יָרָה
אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה רָחַם פָּחַד
לִבּוֹ יִפֹּל בְּרָעָה ׃ אֵרִי נֹהֵם וְדֹב תָּמַד קָשָׁה
שׁוֹטֵט עַל עַם דָּל ׃ מֹשֵׁל רָשָׁע נָפַל רוּעַ
נָגִיד חֲסַר תְּבוּנוֹת וְרֹב מַעֲשַׁקּוֹת מָשַׁל
עָשַׁק נִין

mpilo non auferetur ab eo stulticia eius. Diligēter agnosce vultū pecoris tui: tuoq; greges cōsidera. Non enim habebis iugiter potestatē: sed corona tribuetur tibi in generatione & gnationē. Aperta sunt prata & apparuerūt herbe virētes: & collecta sunt fena de mōtibus. Agni sunt ad vestimentū tuū: & hedi ad agri pcium. Sufficiat tibi lac caprarū in cibos tuos: & in necessaria domus tue & ad victū ancillis tuis. 28.

Fugit impius nemine persequente: ꝏ iustus aūt quasi leo confidens absq; terrore erit. Propter peccata terre multi principes eius: ꝏ & ppter hois sapiam & horū scientiā q̄ dicūtur: vita ducis lōgior erit. Vir paup calūnians paupes similis est imbri vehemēti in q̄ paratur fames. Qui derelinquūt legē laudāt impiū q̄ custodiūt: succēdūtur cōtra eū. Viri malī non cogitāt iudiciū: q aūt inquirūt dñm animaduertūt oīa. Melior est paup ambulās in simplicitate sua q̄ dues in prauis itineribus. Qui custodit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ legē filī sapiēs ē: q aūt comessatores pascit ꝏ cōfūdit patrē suū. Qui coaceruat diuitias vsuris & fenore liberali: q̄ pauperes congregat eas. ꝏ Q̄ declinat aures suas ne audiat legem: ꝏꝏꝏ oratio eius erit execrabilis. Qui decipit iustos ꝏ in via mala in interitu suo corruet: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & simplices possidebunt bona. Sapiens ꝏꝏꝏꝏ sibi videtur vir dives: pauper autem prudens scrutabitur eū. In exultatione iustorum multa gloria est: regnantibus impiis ruine ꝏꝏꝏꝏꝏ hominū. Qui obscōdit scelera sua nō dirigetur q aūt cōfessus fuerit & relīqrit ea miam cōseqūtur. Beat homo qui sem per ē pauidus: qui vero mētis est dure corruet in malū. Leo rugiēs & vrsus esuriēs priceps impi sup populū pauperē. Dux indigēs prudētia: mltos oppmet calūniā

inhonorās: nō tolles stulticiā eī. Ἀφέξει ἀτιμάζων, οὐ μὴ πλείας τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ. Γνῶ te cognosces alas gregis tui: & applicabis cor tuū tuis armētis. Οὐ nō in seculū καρδίαν σου σαῖς ἀγέλαις, Οτι οὐκ εἰς γὰρ αἰῶνα vtro robur & fortitudo: nec; tradit a gnatiōe in ἀνδρὶ κράτος καὶ ἰσχύς, οὐ δὲ παραδίδωσιν ἐκ γενεᾶς εἰς gnatiōes. Cura habe cor q̄ in agro viridiū: & τῷ γενεᾷ. Ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν, καὶ κε debis herbā: & cōgrega fenū mōtanū. Et hēas ρεῖς πόαν, καὶ συνάγαγε χόρτον ὀρεινόν. Ινα ἔχης oues ad vestimentū: honora agrū: vt sint tibi a- πρόβατα εἰς ἱματισμόν, τίμα πεδίον, ἵνα ὦσί σοι ἄρ gni. Fili a me habes verba fortia ad vitā νες. Υἱὲ παρ' ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζωήν tuā: & ad vitā famulor. σου, καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν θεραπόντων. Ca.28.

Fugit impi nemine pſequēte: iuſtus āt tā- Φεύγει ἀσεβὴς μηδενὸς διώκοντος, δίκαιος δὲ ὡς A
leo cōfidit. ꝓpter petā impiox grauatiōes φ leo cōfidit. ꝓpter petā impiox grauatiōes
ſuſcitant: vir āt aſtut extinguet ires. ὡσὲρ λέων πέποιθε. Δι' ἁμαρτίας ἀσεβῶν βρίσεις
ἐγείρονται, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος καταστέλλει ὀργάς.
Virilis in impietatib calūniat pauperes: ſicut Ανὸρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχούς, ὥσπερ
hiber vehemēs & inutilis. Sic relinquētes ὑετὸς λάβρος καὶ ἀνωφελής. Οὕτως οἱ ἐγκαταλιπόν
legē laudāt impietatē: at q̄ diligūt τες γὰρ νόμον ἐγκωμιάζουσιν ἀσέβειαν, οἱ δὲ ἀγαπῶν-
legē circūticiūt ſibi mur. Οἱ- τες γὰρ νόμον περιβάλλουσιν ἑαυτοῖς τεῖχος. Αν-
ri mali nō intelligēt iudiciū: at q̄ inquirūt dñs δρες κακοὶ οὐ γνώσουσι κρίσιν, οἱ δὲ ζητοῦντες γὰρ κύριον ℣. 9.a.
intelligēt in oi. Melior paup ambu συνήσουσιν ἐν παντί. Κρείσσων πτωχὸς πορευόμε
lās in veritāte: diuite mēdaci. Cuſtodit legē νος ἐν ἀληθείᾳ, πλουσίου ψευδοῦς. Φυλάσσει νόμον
filī intelligēs: q̄ āt paſcit luxuriā inhonorat pa- υἱὸς συνετός, ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν ἀτιμάζει πα B
trē ſuū. Qui multiplicat diuitias ſuas cū τέρα αὐτοῦ. Ο πληθύνων γὰρ πλοῦτον αὐτοῦ μετὰ
vſuris & abūdātiſs: ei q̄ miſereī paupex cō τόκων καὶ πλεονασμῶν, τῷ ἐλεοῦντι πτωχοὺς συ-
gregat eas. Qui declinat aurē ſuā ne au- νάγει αὐτόν. Ο ἐκκλίνων τὸ ὦς αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀ-
diat legē: & ipe orationē ſuā abo κοῦσαι νόμου, καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ βδε-
minat. Qui decipit rectos in via mala in corru- λύξεται. Ος πλανᾷ ἐυθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ εἰς διαφ-
ptionē ipe incidet: at iniqui ꝑcribūt θορὰν αὐτὸς ἐμπεσεῖται, οἱ δὲ ἄνομοι διαλευσονται
bona: & nō ingredient ad ea. Sapiēs apud ſe- ἀγαθά, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά. Σοφὸς παρ' ἑαυ
ipm vir diues: paup āt intelligēs vānabit τῷ ἀνὴρ πλούσιος, πένης δὲ νοήμων καταγνώσεται
eū. ꝓpter auxiliū iuſtox multa fit gloria: in αὐτοῦ. Διὰ βοήθειαν δικαίων πολλὴ γίνεται δόξα, ἐν
āt locis impiox capiunt hoies. Qui abſcon- δὲ τόποις ἀσεβῶν ἁλίσκονται ἄνθρωποι. Ο ἐπικαλύ
dit impietatē ſuā nō ꝓſperabit: q̄ āt narrat πτων ἀσέβειαν αὐτῆ οὐκ εὐοδωθήσεται, ὁ δὲ ἐξηγούμενος
& redarguit diliget. Beat vir q̄ ti- καὶ ἐλέγχων ἀγαπηθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς κατα C
met oia ob cautelā: at dur corde πτήσει πάντα διὰ εὐλάβειαν, ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίᾳ
incidet in mala. Leo eſuriēs & lup ſi- αν ἐμπεσεῖται κακοῖς. Λέων πεινῶν καὶ λύκος δι-
tiēs q̄ tyrānizat paup exſis gētis pauperis: rex ψῶν ὃς τυραννεῖ πτωχὸς ὢν ἐθνους πενιχροῦ, Ba-
indigēs ꝓuentuū magn calūniator: σιλεὺς ἐνδεὴς προσόδων μέγας συκοφάντης, ꝏꝏꝏꝏ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla.B.Hie.Tex.he.Prouer.xxix. Prĩtiua.heb.

ἢ ὠδὶ intuſtitiã longã tps vinet. Pro viro d
ὁ δὲ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται. Ανδρα γὰρ
incauſa cedis ſpõdens exul erit ꝛ nõ in ſecuri
§.10.d ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος φυγὰς ἔσται καὶ οὐκ ἐν ἀσφα
tate. Qui ambulat iuſte adiut⁹ eſt: at puerſio
λείᾳ. Ο πορευόμενος δικαίως βεβοήθηται, ὁ δὲ σκολιαῖς
vijs ambulãs implicabit. Qui operat
§.11.b. ὁδοῖς πορευόμενος ἐμπλακήσεται. Ο ἐργαζόμενος τὴν
ſuã terrã replebit panib⁹: q ãt ſectat ocũ
ἑαυτοῦ γῆν πλησθήσεται ἄρτων, ὁ δὲ διώκων χολὴν
replebit egeſtate. Vir fidelis multũ bñdice⁊
πλησθήσεται πενίας. Ανὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθή
tur: at mal⁹ nõ impunit⁹ erit. Qui nõ reue
σεται, ὁ δὲ κακὸς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται. Ος οὐκ αἰσχύ
ret facies iuſtor nõ bon⁹: ralis bucella
νεται πρόσωπα δικαίων οὐκ ἀγαθός, ὁ τοιοῦτος ψωμοῦ
D panis vẽdet virũ. Feſtinat ditari vir
ἄρτου ἀσθενήσεται ἄνδρα. Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ
inuid⁹: ꝛ nõ ſcit q miſericors dñabit ei⁹.
βάσκανος, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεημόνων κρατήσει αὐτοῦ.
Qui corripit hoiẽ poſtea gratiã inueniet apd eũ: magis q̃ ille qui p⁹ lingue
blãdimẽta decipit. Qui ſubtrahit aliqd a⁹ pre ſuo vel a mre & dicit hoc nõ eſſe petiũ: particeps homicide eſt. Qui ſe iactat & dilatat iurgia cõcitat: q vero ſperat in dño ſaluabitur. Qui confidit in corde ſuo ſtult⁹ eſt: q aũt graditur ſapienter ipſe ſaluabitur. Qui dat pauperi non indigebit: qui deſpicit deprecantẽ ſublimebit penuriam. Cum ſurrexerint impij abſcondẽtur homines: cum illi perierint multi plicabũtur iuſti. 29.

Ciro qui corripiẽtẽ dura ceruice contẽnit: repẽti nus ei ſupueniet interit⁹ & eũ ſanitas nõ ſeqũtur. In multiplicatõe iuſtoꝝ letabitur vulg⁹: cũ ipij ſũpſerint principatũ gemet pp̃ls. Vir qamat ſapiẽtiã letificat patrẽ ſuũ: qui aũt nutrit ſcortũ perdet ſubſtãtiã. Rex iuſtus erigit terrã: vir auarus deſtruet eã. Hõ qui blandis fictiſq̃ ſmonibus loquitur amico ſuo: rete expandit greſſibus eius. Peccantẽ virum iniquũ inuoluet laq̃s: & iuſtus laudabitur atq̃ gaudebit. Nouit iuſt⁹ cauſam pauperũ: ipius ignorat ſciam. Hoies peſtilẽtes diſſipant ciuitatem: ſapientes vero auertunt furorem. Vir ſapiens ſi cum ſtulto contenderit ſiue iraſcitur ſiue ride at: non inueniet requiẽ.

Ecclo. 13.

Ελίων ἀνὴρ ἐλέγχων ἀνδρὸς σκληροτραχήλου,
repẽte eũ cõtuſo co nõ eſt ſanitas. Εὐ
ἐξαπίνης γὰρ φλεγμονὴ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἴασις. Εν
laudant iuſti letabunt pp̃li: imperãtib⁹
κωμαζομένων δικαίων εὐφραγήσονται λαοί, ἀρχόντων
ãt impijs gemũt virt. Vir q amat ſapiẽ
δὲ ἀσεβῶν στένουσιν ἄνδρες. Ανδρὸς φιλοῦντος σο⁊
tiã letat pater: q ãt paſcit ſcorta
φίαν εὐφραίνεται ὁ πατήρ, ὁς δὲ ποιμαίνει πόρνας
pdet diuitias. Rex iuſt⁹ erigit regionẽ:
ἀπολεῖ πλοῦτον. Βασιλεὺς δίκαιος ἀνίσῃ χώραν,
vir ãt impius vaſtabit. Qui ꝓpara⁊
ἀνὴρ δὲ ταραίομος κατασκάψει. Ος ταραασκευ⁊
tur ad vultũ ſui amici: rete
άζεται ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου, δίκτυον
circũiaciet et ſuis pedib⁹. Peccãti vi
πολιβαλεῖ αὐτῷ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. Αμαρτάνοντι ἀν
ro magn⁹ laqueꝰ: iuſtus ãt in gaudio ꝛ in leti⁊
δρὶ μεγάλη ταγίς, δίκαιος δὲ ἐν χαρᾷ καὶ ἐν εὐφρο⁊
tia erit. Nouit iuſtus iudicare pauperib⁹: at
σύνη ἔσται. Επίσαται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, ὁ δὲ
impius nõ intelliget iudiciũ: ꝛ pauperi nõ ineſt
ἀσεβὴς οὐ συνίσει δίκην, καὶ πωχῶ οὐκ ὑπαρχει
mẽs cognoſcẽs. Viri peſtilẽtes exuſſerũt ciuitatẽ:
τοὺς ἐπιγνώμων. Ανδρες λοιμοὶ ἐξέκαυσαν πόλιν,
ſapiẽtes ãt auerterũt irã. Vir ſapiẽs iudicat gẽtes:
σοφοὶ δὲ ἀπέστρεψαν ὀργήν. Ανὴρ σοφὸς κρίνει ἔθνη,
vir ãt malus tratus veridek ꝛ nõ ter
ἀνὴρ δὲ φαῦλος ὀργιζόμενος καταγελᾶται καὶ οὐ κα⁊
ret.
ταπήσει.

Ca. xxix.

יכח כָּשֶׁה
שבר רָפֵא
שמח
אנח
זנה אָבַד
שפט עָמַד
רום הָרַס
חלק
רוע יָקַשׁ
ירן דִּין
כין יָדַע
לוץ פּוּחַ
קרב שׁוּב
אול נוּחַ

אדם יוֹם שׁוֹנְאֵי בַּצַּע יְאָרִיךְ יָמִים׃ אָדָם
נוס יְעֻשַׁק נֶפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוּס
תמך הָלַךְ אַל יִתְמְכוּ בּוֹ הוֹלֵךְ תָּמִים יוּשָׁע
ישע עֻקָּשׁ וְנֶעְקָשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל נֶאָחַת׃
שבע רָדַף עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף
ריק רוּשׁ רֵקִים יִשְׂבַּע רִישׁ׃ אִישׁ אֱמוּנוֹת
אמן עָשַׁר רַב בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא
נקה נָכַר יִנָּקֶה׃ הַכֵּר פָּנִים לֹא טוֹב וְעַל
פתת פָּתַת פַּת לֶחֶם יְפַשַּׁע גָּבֶר׃ נִכְרָהל לְהוֹן
פשע פָּשַׁע בֶּהָל אִישׁ רַע עַיִן וְלֹא יָדַע כִּי חֶסֶר
בוא יָבֹא׃ מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן
מצא חָלַק יִמְצָא מַחֲלִיק לָשׁוֹן׃ נוֹזל
לשן נָזַל
אבי וְאֹמֵר אֵין פָּשַׁע
שחת חֹבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית׃
רחב נֶפֶשׁ יְגֹרָה מָדוֹן וּבוֹטֵחַ
דשן עַל יְהוָה יְדֻשָּׁן׃ בּוֹטֵחַ נָבְלוּ הוּא
כסל הָלַךְ כְּסִיל וְהוֹלֵךְ נֶחְכָּמָה הוּא
תמל נוּתַן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר
רוש חסר וּמַעְלִים עֵינָיו רַב מְאֵרוֹת׃
עלם אָרַר
חתר
רבה צָדַק

Ca. xxix.

יכח כָּשֶׁה עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃
שבר רָפֵא נִרְבּוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם
שמח
אנח וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם׃ אִישׁ
אהב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה
זנה אָבַד זוֹנוֹת יְאַבֵּד הוֹן׃ מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט
שפט עָמַד יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת
רום הָרַס יַהֲרְסֶנָּה׃ גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל
חלק רֵעֵהוּ שֹׁטֵחַ פְּרִשׂ עַל פְּעָמָיו׃
רוע יָקֵשׁ בְּפֶשַׁע אִישׁ רַע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק
ירן דִּין יָרֹן וְשָׂמֵחַ יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים
כין יָדַע רָשָׁע לֹא יָבִין דָּעַת אַנְשֵׁי לָצוֹן
לוץ פּוּחַ יָפִיחוּ קִרְיָה חֲכָמִים יָשִׁיבוּ
קרב שׁוּב אִישׁ חָכָם נִשְׁפָּט אֶת אִישׁ
אול נוּחַ אֱוִיל יִרְגַּז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת׃

[o]אַנְשֵׁי[d]דָמִים[i]יְשַׂנְאוּ[h]תָם [b]וְיָשָׁרִים יְבַקְּשׁוּ[d]נַפְשׁוֹ׃ כָּל־[m]רוּחוֹ [n]יוֹצִיא
[o]כְסִיל [p]וְחָכָם [q]בְּאָחוֹר׃ יְשַׁבְּחֶנָּה׃
[r]מוֹשֵׁל [s]מַקְשִׁיב [t]עַל [u]דְּבַר־שֶׁקֶר [x]כָּל־
[y]מְשָׁרְתָיו [b]רְשָׁעִים׃ [c]רָשׁ [d]וְאִישׁ
[e]תַּכְכִים[d]נַפְשׁוֹ [g]מֵאִיר [b]עֵינָי[t]שְׁנֵיהֶם׃
[k]יְהוָה׃[l]מֶלֶךְ [m]שׁוֹפֵט [n]בֶּאֱמֶת[o]דַּלִּים
[p]כִּסְאוֹ [q]לָעַד[r]יִכּוֹן׃[t]שֵׁבֶט[u]וְתוֹכַחַת[y]יִתֵּן
[x]חָכְמָה [z]וְנַעַר[r]מְשֻׁלָּח [b]מֵבִישׁ [c]אִמּוֹ׃
[d]בְּרִבּוֹת [b]רְשָׁעִים [c]יִרְבֶּה [d]פָּשַׁע
[g]וְצַדִּיקִים[d]בְּמַפַּלְתָּם[r]יִרְאוּ׃[t]יֶסֶר[b]בְּנֶךָ
[g]וְיָנִיחֲךָ [m]וְיִתֵּן [c]מַעֲדַנִּים [p]לְנַפְשֶׁךָ׃
[m]וְיָנִיחֲךָ [n]וְיִתֵּן [c]מַעֲדַנִּים [p]לְנַפְשֶׁךָ׃
[q]בְּאֵין[r]חָזוֹן[p]יִפָּרַע[t]עָם [u]וְשֹׁמֵר[r]תּוֹרָה
[y]פָּרַע[b]יָרֵהּ
[b]יֵסֶר
[r]אַשְׁרֵהוּ׃[t]בִּדְבָרִים[p]לֹא [b]יִוָּסֵר [t]עָבֶד
[c]כִּי [r]יָבִין[t]וְאֵין[u]מַעֲנֶה׃ [b]חָזִיתָ[r]אִישׁ
[r]אֱוִיל[t]בִּדְבָרָיו [m]תִּקָּוֶה [n]לִכְסִיל [c]מִמֶּנּוּ׃
[m]קָוֶה [n]כָּסַל
[p]מַפֵּנֵק [q]מִנְּעָר [r]עַבְדּוֹ [t]וְאַחֲרִיתוֹ
[p]בֵּנֵק
[y]יִהְיֶה [c]מָנוֹן׃[r]אִישׁ[t]אַף [u]יַנֶּרֶה [x]מָדוֹן
[b]וּבַעַל [c]חֵמָה [d]רַב [g]פָּשַׁע׃ [t]נָאוֹת
[r]אָדָם[b]תַּשְׁפִּילֶנּוּ [t]וּשְׁפַל[u]רוּחַ[y]יִתְמָךְ
[m]כָּבוֹד׃[n]תּוֹלֵךְ[c]עִם[d]נָבֵב[r]שׁוֹנֵא[t]נַפְשׁוֹ
[b]חֹלֵק
[r]שֹׁמֵעַ[t]נְזִד׃ [u]חֶרְדַּת
[r]אָדָם [t]יִתֵּן [u]מוֹקֵשׁ [x]וּבוֹטֵחַ [y]בַּיהוָה
[b]נָתַן[c]מְשֻׂגָּב׃
[r]יְשֻׂגָּב׃ [t]רַבִּים [u]מְבַקְשִׁים [x]פְּנֵי
[b]שָׁנַב[c]רָבַב
[r]מוֹשֵׁל [t]וּמַיְהוָה [u]מִשְׁפַּט [m]אִישׁ׃
[b]נָקִשׁ[c]פָּנֶה
[r]מָשָׁל[t]שָׁפֵט
[r]תּוֹעֲבַת[t]צַדִּיקִים[u]אִישׁ[y]עָוֶל[b]וְתוֹעֲבַת
[c]תָּעֵב[d]צַדִּק
[r]רָשָׁע[t]יָשָׁר [u]דָּרְכּוֹ׃

Cap. xxx.

[o]דִּבְרֵי [b]אָגוּר [c]בֶּן
[o]אָגֻר
[o]יָקֵה[b]הַמַּשָּׂא[c]נְאֻם[d]הַגָּבֶר[b]לְאִיתִיאֵל
[o]קוֹא[c]נָשָׂא
[b]לְאִיתִיאֵל [t]וְאֻכָל׃ [u]כִּי [m]בַעַר [n]אָנֹכִי
[o]אֵת [p]כָּל
[o]מֵאִישׁ [p]וְלֹא [q]בִינַת [r]אָדָם [t]לִי׃
[r]וְלֹא[t]לִמַּדְתִּי [u]חָכְמָה [y]וְדַעַת[b]קְדֹשִׁים
[r]יָדַע
[r]אֵדָע׃ [b]מִי [c]עָלָה [d]שָׁמַיִם [g]וַיֵּרֶד [m]מִי
[r]אָסַף [b]רוּחַ [c]בְּחָפְנָיו [d]מִי [g]צָרַר [m]מַיִם
[p]קוֹם
[r]בַּשִּׂמְלָה [b]מִי [c]הֵקִים [d]כָּל [g]אַפְסֵי
[r]אָרֶץ [t]מַה [u]שְׁמוֹ [x]וּמָה [y]שֵׁם [b]בְּנוֹ [c]כִּי

[o]Viri [d]sanguinũ [r]oderunt [t]simplicem: [b]iusti autem [g]querunt [r]animã eius. [t]Totum [m]spiritũ suũ [n]profert [o]stultus: [p]sapiens differt & [q]reseruat [r]in posterum.
[s]Princeps [q]libẽter [r]audit [t]verba [u]medacii: [y]omẽs [x]ministros habet [b]impios. [c]Pauper [d]& creditor [g]obuiauerunt sibi: [r]vtriusq; [t]illuminator est [u]dominus. [m]Rex qui iudicat [n]in veritate [o]pauperes: [p]thronus eius [q]in eternũ [r]firmabitur.
[s]Virga atq; correctio [u]tribuit [t]sapiam [r]puer aũt q dimittitur volũtati sue [o]cõfũdit [b]matrẽ suã. [c]In multiplicatõe [d]impiorũ [c]multiplicabuntur [g]scelera: [r]& iusti [t]runas eorũ [r]videbũt.
[s]Erudi [r]filiũ tuũ [m]& refrigerabit te [n]& dabit [o]delitias [p]anime tue.
[q]Cum [r]pphetia [q]defecerit [s]dissipabitur [r]ppl'us: [u]qui vero custodit [s]legẽ [r]btus ẽ.
[s]Seruus [r]verbis [s]non [b]põt erudiri: [c]qa qđ dicis [s]itelligit: [d]& [s]rñdere [r]cõtemnit.
[b]Vidisti [r]hoiem [s]veloc [t]ad loquẽdũ: [u]stulticia [o]magis [m]sperãda est [o]q̃ illi? correctio.
[r]Qui delicate [q]a puericia sua [b]nutrit [t]ferũ suũ [u]postea [r]sentiet eũ [u]contumacẽ.
[r]Vir [r]iracũdus [q]puocat [r]rixas [b]& q ad [r]indignãdũ facilis ẽ erit ad [r]peccãdũ [o]pclinior.
[r]Supbũ [b]seq tur hũilitas: [r]& hũilẽ [s]spũ [t]suscipiet [m]gl'ia.
[n]Qui [o]cũ [p]fure [n]participat [q]odit [r]animã suã: [n]adiurantẽ [r]audit [n]& nõ [r]idicat.
Qui [r]timet [t]hominẽ cito [b]corruet: [c]q sperat [b]in dño [r]subleuabitur. [r]Multi [e]requrunt [b]faciẽ [t]pricipis [s]& [t]iudiciũ [s]a dño egreditur [m]singulorum.
[s]Abominãtur [o]iusti [p]virũ [q]impium: [r]& abominantur [e]impii eos qui in [r]recta sunt [u]via.

30.

[u]Erba [b]cõgregãtis [c]filii [b]vomẽtis. [c]Visio quã [t]locut? ẽ [e]vir [b]cũ quo ẽ de? [r]& q deo secũ morãte [s]cõfortat? ait. [m]Stultissimus [n]sum [o]virorũ: [r]& [q]sapientia [r]hoim [p]non est [s]mecũ.
[r]Non [u]didici [r]sapientiã [r]& [s]noui [r]scientiã [r]sanctorũ.
[b]Quis [c]ascendit in [b]celum [c]atq; descẽdit? [r]Quis [s]cõtinuit [b]spm̃ in manib? [s]suis? [t]Quis [r]colligauit [m]aq̃s q̃si [n]in vestimẽto? [c]Quis [p]fuscitauit [q]omes [r]terminos [s]terre? [t]Quod [u]nomẽ est ei?: [x]& qđ [r]nomẽ [b]filii ei? [c]si

virl sanguinũ ptidpãtes odio hẽbunt ſctũm: at recti ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισήσουσιν ὅσιον, οἱ δὲ εὐθεῖς
erquirẽt aiam eius. Totũ animũ suũ pfert ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ. Ολον γὰρ θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει
stult?: sapiẽs ãt reseruat per ptem. Rege ὁ ἄφρων, σοφὸς δὲ ταμιεύεται κατὰ μέρος. Βασιλέως
audiẽte ſmonẽ iniusti: oẽs subditi im= ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν παρά=
qui. ſeneratore? debitore adinuicẽ pcuncti νομοι. Δανεισοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόν
bus: inſpectionẽ facit vtriusq; dño. Re των, ἐπισκοπὴν ποιεῖται ἀμφοτέρων ὁ κύριος. Βασιλέ
gis in veritate iudicãtis pauperes thron? ei? in teſti ως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοὺς ὁ θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρ
moniũ ſtituetur. plage ? correptiões dant τύριον καταστήσεται. πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι
sapiam: puer ãt q̃ errat ſfundit parẽtes suos. σοφίαν, παῖς δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ.
Multis exãtib? impijs multa sunt peccata: Πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ
at iusti illis cadentib? trepidi fiũt. Eru δὲ δίκαιοι ἐκείνων πτῶσιν πτοηθέντων κατάφοβοι γίνονται. Παι
di filiũ tuũ ? requiẽ dabit tibi: ? dabit ornatũ δευε υἱόν σου καὶ ἀναπαύσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ
aie tue. Nõ erit enarrator gẽti inique: ψυχῇ σου. Οὐ μὴ ὑπάρξει ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ,
at q̃ custodit legẽ beatus. Sermõib? nõ erudie ὁ δὲ φυλάσσων νόμον μακάριος. Λόγοις οὐ παιδευθή
tur ſnus durus: licet eũ ? itelligat nõ obe= σεται οἰκέτης σκληρός, ἐὰν γὰρ καὶ νοήσῃ οὐχ ὑπακού=
diet. Si videris vir velocẽ in ſmonib?: cognosce ſ σεται. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι
spẽ hẽt magis stult? eo. Qui delitiat ἐλπίδα ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Ος καταστατὰ

a puero ſnus erit: nouissime ãt dolẽbit sup λᾶ ἐκ παιδὸς οἰκέτης ἔσαι, ἔσχατον δὲ ὀδυνηθήσεται ἐφ'
se. Vir furiosus effodit pctionẽ: vir ãt tracũdus ἑαυτῷ. Ανὴρ θυμώδης ὀρύσσει νεῖκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος
effodit pcã. Iniuria vir humiliat: at ἐξώρυξεν ἁμαρτίας. Υβρις ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ
hũiles ſpũ firmat gl'ia dño: Qui pticipat cũ fu ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξῃ κύριος. Ος μερίζεται κλέ=
re odit suã aiam: ſl ãt turamẽtũ ppositũ πτῃ μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ἐὰν δὲ ὅρκου προτεθέντος
audiẽtes nõ renũctauerint q̃ timent ? reuerent ἀκούσαντες μὴ ἀναγγείλωσι φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες
hoies supplãtabunt. at cõfidẽs in dño ἀνθρώπους ὑποσκελιζήσονται· ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον
letabit. Impietas viro dat errorẽ: at cõ= εὐφραανθήσεται. Ασέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὁ δὲ πε
fidens in dño saluabit. Multi colunt ποιθὼς ἐπὶ τῷ θεατὴ σωθήσεται. Πολλοὶ θεραπεύουσι
facies duc?: ab ãt dño est iusticia πρόσωπα ἡγουμένων, παρὰ δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον
viro. Abominatio iust? vir viro iniusto: abo ἀνδρί. Βδέλυγμα δίκαιος ἀνὴρ ἀνδρὶ ἀδίκῳ, βδέ=
minatio ãt iniquo dirigens via. λυγμα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός. Ca.30.

Hec dicit vir credentib? deo ? quie= Τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι θεῷ καὶ παύσε=
sco: stultissim? eũ sum olim hoim. Et pru ται· ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων. Καὶ φρό
dẽtia hois nõ est in me. Deus docuit me νησις ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. Ο θεὸς ἐδίδαχέ με
sapiam ? cognitionẽ sctõꝝ cognoui. Quis ascẽdit in celũ ? σοφίαν καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα. Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
descẽdit? q̃s cõgregauit vẽtos in sinu. Quis cõuertit κατέβη; τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ. Τίς συνέστρεψε
aquã in veste. Quis sl'at? est olim ſmitatũ ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς
terre? q̃s nomẽ ei? aut q̃s nomẽ filijs ei?: si γῆς; τί ὄνομα αὐτῷ; ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; ἵνα

cognoscas. Protegit ãt ipe eos q reuerent ẽ. γῶς. Ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν. ps.118 Pro. n.d.

Me addas ſimõib⁹ ei⁹: ne redarguatte: τ Μὴ προσθῆς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ mẽdax fias. Duo peto a te: ne tollas ψευδῆς ἀφ' ἡμῶν, Δύο αἰτοῦμαί σε πρό σου, μὴ ἀφέλῃς a me gfam anteq⁹ moriar ego. Fnanẽ ſmonẽ τ μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Μάταιον λόγον καὶ mendacẽ lõge a me fac: diuitias ãt τ pauptatẽ ne ψευδῆ μακράν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μή mihi dederis. Cõſtitue ãt mihi neceſſaria τ ſufficiẽtia: ne μοι δῶς. Σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη, ἵνα

repleꝰ mendax fiã: τ dicã: q̃s me videt: aut μὴ πλησθεὶς ψευδὴς ὦμαι, καὶ εἴπω, Τίς με ὁρᾷ; ἢ pauptact⁹ furer: τ iurẽ nomẽ dei. Me πενοθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. Μὴ tradideris ſeruũ in manꝰ dñi: ne forte⁹ ima- πλουτήσω δοῦλον εἰς χεῖρας δεσπότου, μήποτε κα- ledicat tibi τ deſeras. Fili⁹ malꝰ patri παράσηται σε καὶ ἀφανισθῇς. Ἐκγονον κακὸν πατέρα maledicit: at matri nõ bñdicit. Filꝰ malꝰ καταράται, τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. Ἐκγονον κακὸν iuſtũ ſe iudicat: at erituꝫ ei⁹ nõ lauit. δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὴν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν. Fili⁹ malꝰ excelſos oculos hẽt: at palpe Ἐκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλε- bris ſuis extollit. Fili⁹ malꝰ gladios den- φάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται. Ἐκγονον κακὸν μαχαίρας ὀδόν tes hẽt: τ molares forcipes: vt ꝓmunt τας ἔχει, καὶ τὰς μύλας, τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν τοὺς ibeciles a terra: τ pauperes eox exhoibus. ἀδυνεῖς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων

Sãguiſuge tres filie fuerũt dilectione dile Τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπῶσαι ἀγαπώ- te: τ tres iſte nõ repleuerũt eã: τ μεναι, αἱ τρεῖς οὗται οὐκ ἐνεπίμπλησαν αὐτήν, καὶ quarta nõ cõtẽta eſt vicere ſatis. Fnfernꝰ τ amor ἡ τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν ἱκανόν. Ἅδης καὶ ἔρως mulieris τ terra nõ repleta aqua: τ aqua γυναικὸς καὶ γῆ οὐκ ἐμπιμπλαμένη ὕδατος, καὶ ὕδωρ τ ignis nõ dicẽt ſufficit. Oculꝰ q̃ deridet καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ. Ὀφθαλμὸν καταγελῶν C patrẽ: τ q̃ inhonorat ſenectutẽ matris eruãt 5.17.c. πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν ẽꝰ corui de conuallib⁹: τ comedãt eꝰ αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐ pulli aquilæ. Tria ãt ſunt ipoſſibilia mihi itelligere. τὸν νεοσοὶ ἀετῶν. Τρία δέ εἰσιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι, τ quartũ nõ cognoſco. Veſtigia aq̃le volan καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω. Ἰχνη ἀετοῦ πετομέ tis: τ viaꝫ colubri ſup petrã: τ ſemitas nauis νου, καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας, καὶ τρίβους νεῶς nauigãtis: τ viaꝫ viri in adoleſcẽtia. Ta πλοντοφορούσης. καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. Toi lis viaꝫ mulieris adultere: q̃ eã fecerit αὕτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος, ἣ ὅταν ποιήσῃ lota nihil dicit feciſſe abſurdũ. Per ἀσυνιφαιδὴν οὐδὲν φησι πεπραχέναι ἄτοπον. Διὰ tria mouet terra: at quartũ — nõ poteſt ſer- τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φέ- re. Si furꝰ regnauerit: τ ſtultꝰ repletꝰ fuerit ρειν. Ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, καὶ ἄφρων πλησθῇ cibo: τ ſerua ſi eiecerit ſuã dñam: σιτίων, καὶ οἰκέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν, τ odioſa mulier ſi ſortita fuerit virꝫ bonũ. Quattuor καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Τέσσαρα ãt ſunt minima in terra: δέ εἰσιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, ∞∞∞

וְהֵמָּה חֲכָמִים מְחַכְּמִים הַנְּמָלִים
עַם לֹא עָז וַיָּכִינוּ בַקַּיִץ לַחְמָם ׃
שְׁפַנִּים עַם לֹא עָצוּם וַיָּשִׂימוּ
בַּסֶּלַע בֵּיתָם ׃ מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה
וַיֵּצֵא חֲצִי כֻלּוֹ ׃ שְׁמָמִית בַּיָּדַיִם
תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ ׃ שְׁלֹשָׁה
הֵמָּה מֵיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מֵיטִבֵי
לָכֶת ׃ לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא
יָשׁוּב מִפְּנֵי כֹל ׃ זַרְזִיר מָתְנַיִם
אוֹ תַיִשׁ וּמֶלֶךְ אֲלֻקוֹם עִמּוֹ ׃ אִם
נַבָּלְתָּ בְּרָתְנַשֵּׂא וְאִם זָמוֹת יָד
לְפֶה כִּי מִיץ חָלָב יוֹצִיא חֶמְאָה
וְלָחַץ אַף יוֹצִיא דָם וּמִיץ אַפַּיִם
יוֹצִיא רִיבוּ ׃

Ca.xxxj. דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ
מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ ׃ מַה
בְּרִי וּמַה בַר בִּטְנִי וּמָה בַר
נִדָרָי ׃ אַל תִּתֶּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ
וְדַרְכֶיךָ לְמַחוֹת מְלָכִין ׃ אַל
לְמְלָכִים לְמוּאֵל אַל לְמְלָכִים שְׁתוֹ
יַיִן וְלִרוֹזְנִים אֵי שֵׁכָר ׃ פֶּן יִשְׁתֶּה
וְיִשְׁכַּח מִחֹק דִּין וְיַשַּׁנֶּה דִּין כָּל בְּנֵי
עֹנִי ׃ תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי
נָפֶשׁ ׃ יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ
וַעֲמָלוֹ לֹא יִזְכָּר עוֹד ׃ פְּתַח פִּיךָ
לְאִלֵּם בְּדִין כָּל בְּנֵי חֲלוֹף ׃
פְּתַח פִּיךָ שְׁפָט צֶדֶק וְדִין
עָנִי וְאֶבְיוֹן ׃ אֵשֶׁת חַיִל מִי
יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ ׃
בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא
יֶחְסָר ׃ גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע
כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ ׃ דָּרְשָׁה צֶמֶר
וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ ׃
הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא
לַחְמָהּ ׃ וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה
וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ ׃

[b]& ipſa ſunt[c] ſapientiora [d]ſapientibus. [e] Formice [f]populus[g] infirm? q[ꝑ]parat[h] in meſſe[i] cibum ſuũ. [m] Lepuſculus[n] plebs [o] infirma qui[q] collocat [ooo] [r]in petra[s] cubile ſuũ. [t] Regem[u] locuſta[n] non habet [r]& egreditur[s] vniuerſa[t] p turmas ſuas. [b] Stellio[c] manibus[d] nititur[e] & moratur [f]in edibus[g] regis. [b] Tria [oo] [i]ſunt que[e] bene[i] gradumtur: [m] & quartum quod [o]incedit[n] feliciter. [p] Leo [q]fortiſſimus [r]beſtiarũ[s] ad nullius pauebit occurſũ. Gallus[t] ſuccinctus[u] lũbos ſuos[e] & aries: [b] nec eſt[c] rex [d] qui reſiſtat[e] ei: [f] & [ooooo] [g] ſtultus appuerit[b] poſtq̃ eleuat[i] eſt i ſublime. [k] Si ei [l]intellexiſſet: [m] ori ſuo ipo ſuiſſet [n]manũ. [o] Qui autẽ fortiter[p] premit vbera ad eliciendũ [q]lac: [r] exprimit [s]butyrũ: [t] & q vehemẽter [u]emungit[e] elicit[f] ſanguinem: [g] & qui ꝓuocat[h] iras [i]ꝓducit[b] diſcordias.

31. [a] Verba[b] lamuelis[c] regis. [d] Viſio[e] q[ꝑ] erudiuit eũ[f] mater ſua. [g] Quid[h] dilecte mi: [i] qd [k] dilecte[m] vteri mei: [n] qd [o] dilecte[p] votorũ meorũ. [q] Ne[r] dederis[s] mulieribus[t] ſubſtãtiã tuã: [u] & vias tuas[x] ad delẽdos[r] reges. [y] Noli[z] regibus o[b]lamuel: [c] noli[d] regibus [e] dare [ooo] [f]vinũ: [g] qa[h] nullũ[i] ſecretũ ẽ [k] vbi regnat[l] ebrietas. [m] Ne forte[n] bibãt[o] & obliuiſcantur[p] iudiciorũ[q] & mutent [r]cauſam[s] filiorũ[t] pauperis. [u] Date[x] ſicerã[y] merẽtibus: [z] & vinũ[a] his q amaro ſũt[b] aio. [c] Bibant[d] & obliuiſcãtur [e] egeſtatis ſue [f] & doloris ſui[g] nõ[h] recordẽtur[i] ãplius. [k] Aperi[l] os tuũ [m] muto: & [n] cauſis [o] oim[p] filioꝝ q[ꝑ] ptrã ſcunt. [r] Aperi[s] os tuũ: [t] decerne qd[u] iuſtũ eſt: [x] & vindica[y] inopẽ [z] & pauperẽ. Aleph. [a] Mulierẽ[b] fortẽ[c] qs [d] inueniet: [e] pcul & [f] de vltimis finib[g] [ꝑ]cũ el? Beth. [h] Cõfidit[i] in ea[k] cor[l] viri ſui [m] & ſpoliis[n] non [ooooooo] [o] idigebit. Gimel. [p] Reddet el[q] bonum[r] & non[s] malũ [t] oĩbus[u] diebꝫ[x] vite ſue. Daleth. [y] Queſiuit[z] lanam [oo] [a] & linũ: [b] & opata eſt[c] cõſilio[d] manuũ ſuarum. He. [e] Facta eſt[f] quaſi nauis[g] inſtitoris[h] de longe[i] portans [k] panem ſuum. Vau. [m] De [n] nocte [l] ſurrexit [o] dedutq̃ [p] predam [q] domeſticis ſuis [r] & cibaria [s] ancillis ſuis.

hec ãt ſãt ſapiẽtiora ſapiẽtib?. Formice q̃d ταῦτα δέ ἐσι σοφώτερα τῶν σοφῶν. Οἱ μύρμηκες ἰς nõ eſt fortitudo: τ [ꝑparãt] vere cibũ. Et μή ἐσιν ἰσχύς, καὶ ἑτοιμάζονται βέρους τὴν τροφήν. Καὶ cherogrylli gẽs nõ valida: q̃ fecerũt in pe- οἱ χοιρογρύλλιοι ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν, οἱ ἐποιήσαντο ἐν πέ- tris ſuas domos. Rex q̃s rege eſt locuſta. τραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους. Ἀβασίλευτόν ἐσιν ἡ ἀκρίς. τ egredit tãq̃ acies ab vna iuſſione ordinate. Et ca- καὶ ἐκστρατεύει ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος ἐυτάκτως. Καὶ χα lamotes piſcio manib[o] innitẽs τ captu facilis exĩs: habitat λαμώτης χερσὶν ἐρεισόμενος καὶ ἐυάλωτος ὤν, κατοικεῖ in munitionib[o] regis. Tria ãt ſunt q̃ ſpere gradiũ ἐν ὀχυρώμασι βασιλέως. Τρία δέ ἐσιν ἃ ἐυόδως πορεύ tur: τ quartũ q̃ bene incedit. Catu- εται, καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει. Σκύμ- lus leonis fortior beſtijs. q̃ nõ auertit: ne νος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν. ὃς οὐκ ἀποτρέψεται, οὐ q̃ horret beſtiã. Et gall[o] cõſcendẽs fe δὲ καταπλήσσει κτῆνος. Καὶ ἀλέκτωρ ἐμπρήσας τὸν θη minas clemẽter: τ hirc[o] p̃cedens gregẽ: τ rex λείας ἐυτύχως, καὶ τράγος ἡγούμενος ἀποτολίου, καὶ βα cõciõnãs in gẽte. Si imiſeris te in leti- σιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει. Ἐὰν πρόπεσαυτὸν εἰς ἐυφρο tiã: τ extẽderis manũ tuã cũ pugna inbono συνῃ, καὶ ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης ἀτιμα raberis. Mulge lac τ erit butyr[u]: ſi ãt expreſſeris δήσῃ. Ἀμέλγε γάλα καὶ ἔσαι βούτυρον, ἐὰν δὲ ἐκπιέσῃς nares: exibit ſanguis. Si ãt extraxeris ẽmões: μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα. Ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους, exibũt iudicia τ pugne. ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. Ca.31.

Et ẽmões dicti ſunt a deo rege reſpõ- Οἱ ἐμοὶ λόγοι εἰρηνται ὑπὸ θεοῦ βασιλέως χρημα ſum: q̃ vocuit mater ei[o]. Quid fili cuſto τισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Τί τέκνον τηρή dies q̃d: ẽmões dei: ꝑmogenite tibi dico fili q̃d fi- σεις τί; ἡσεις θεοῦ, πρωτοφυὲς σοὶ λέγω υἱὲ τί τέκ li mei vteri: q̃d fili meor[u] votor[u]: ne ꝺderis mulie νον ἐμῆς κοιλίας; τί τέκνον ἐμῶν ἐυχῶν; μὴ δῷς γυναι ribꝫ tuas diuitias τ tuã mẽtẽ τ vitã in peniten ξὶ σὸν πλοῦτον καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον εἰς ὑστεροβουλί tiã. Cũ ꝑſillo oia fac: cũ ꝑſillo bibe vi- αν. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, μετὰ βουλῆς οἰνοπό nũ: ꝑncipes tracũdi ſunt. Vinũ ne bibãt τει, δι δυνάσαι θυμώδεις εἰσίν. Οἶνον μὴ πίνέτω σ ne cũbiberint obliuiſcant ſapiae τ recta iudi σαν. ἵνα μὴ πίοντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρι care: ne obnubãt vebiles. Date mer[a] his q̃ ſũt νειν, οὐ μὴ δίνωνται τοὺς ἀσθενεῖς. Δότε μέθην τοῖς ἐν i merozib[o]: τ vinũ bibere his q̃ ſũt i doloribꝰ. Bꝫ obliuiſ- λύπαις, καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις. Ινα ἐπιλά- cant egeſtatis τ labor[u] nõ recordent ãpli?. Fili θωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ μνημῶσιν ἔτι. Υἱὲ aperi tuũ os verbo dei: τ iudica ꝺẽs ſane. ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ, καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς. Aperi tuũ os. τ iudica iuſte: diiudica ãt pauper Ἄνοιγε σὸν στόμα. καὶ κρίνε δικαίως, δίκρινε δὲ πένητα τ ibecillẽ. Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet? ptioſior καὶ ἀσθενῆ. Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; τιμιωτέρα ãt eſt lapidibꝰ ptioſis huiuſmodi. Cõfidit in ea cor δὲ ἐστι λίθων πολυτελῶν ἡτοιαύτη. Θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡκαρδ viri ſui: talis bonis ſpoliis nõ idigebit. opatur e ἀνδρὸς αὐτῆς, ἡτοιαύτη καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει. ἐνεργεῖ viro bonũ τ nõ malũ tota vita. Filũ lanas τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὸν καὶ οὐ κακὸν πάντα τὸν βίον. Μηρυόμ- linũ fecit vtilia manib[o] ſuis. Facta eſt q̃ſi naus m λίνον ἐποίησεν ἐυχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐ ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς ἐμπ catura exercẽs: de lõge ꝙgregat ſibi diuitias. Et ſurgit de n ρευομένη, μακρόθεν συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον. Καὶ ἀνίσταται ἐκ νυ ctib[o] τ dedit cibaria domo ſue τ opa ancillis: τῶν καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς ἰδιαπαίταις.

C

Cōſiderauit agrū emit: ab ãt fructib⁹ ma-
Θεωρήσασα γεώργιον ἐπρίατο, ἀπὸ δὲ καρπῶν χει-
nuū ſuaꝝ plātauit poſſeſſionē. Accincta fortiter
ρῶν αὐτῆς κατεφύτευσε κτῆμα. Ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς
lūbū ſuū: firmauit brachia ſua ad o-
τὴν ὀσφὺν αὐτῆς, ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔρ-
pus. Guſtauit q bonū eſt operari: t nō
γον. Ἐγεύσατο ὅτι καλόν ἐστι τὸ ἐργάζεσθαι, καὶ οὐκ
extinguit tota nocte lucerna eī⁹. Cu
ἀπὸ σβέννυται ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς. Τοὺς πή-
bitos ſuos extēdit ad vtilia: at man⁹
χεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τὰς δὲ χεῖρας
ſuas firmat ad fuſum. Man⁹ ãt ſuas aperuit pau
αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον. Χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε πέ-
per: fructū ãt extēdit mēdico. Mō hēt curā eoꝝ
νητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ. Οὐ φροντίζει τῶν
q ſunt i domo vir eī⁹ cū alicubi morat. Oēs enī d
ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὅταν που χρονίζῃ. Πάντες γὰρ οἱ
ab ea indutī ſunt: duplices veſtes fecit
παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσί, διπλᾶς χλαίνας ἐποίησε
viro ſuo: ex ãt byſſo t purpura ſibi indu
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἔνδυ
mēta. Circūſpect⁹ ãt ſit in portis vir eī⁹:
ματα. Περίβλεπτος δὲ γίνεται ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς,

D

qñ vtiq; ſederit i cōcilio cū ſenib⁹ terre. Su
ἡνίκα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν γερόντων τῆς γῆς. Σιν
dones fecit t vēdidit: cingula ãt chana-
δόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο, περιζώματα δὲ τοῖς Χανα-
neis. Fortitudinē t honeſtatē induit: t letata eſt in
ναίοις. Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, καὶ εὐφράνθη ἐν
die⁹ vltimis. Os ãt ſuū aperit ſapiēter t lega
ἡμέραις ἐσχάταις. Στόμα δὲ αὐτῆς ἀνοίγει σοφῶς καὶ νομο
liter: at elemoſyna eī⁹ in lingua eī⁹. Līgua
θέσιμος, ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. Στεγ
ſte ſemite domui eī⁹: cibos ãt ociosa nō comedit. Sur
νὰ διατριβαὶ οἴκῳ αὐτῆς, σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε. Ἀνέ
rexerūt filij eius t diuites facti ſūt: t vir eius
στησαν τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἐπλούτησαν, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς
laudauit eā. Multe filie acqſierūt diuitias:
ἤνεσεν αὐτήν. Πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον,
multe fecerūt potētiā: excellis t ſup greſſa es
πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν, ὑπερέκεισαι καὶ ὑπερῆρας
vniuerſas. Mēdaces gratie t vana pulchritudo nō eſt
πάσας. Ψευδεῖς ἀρέσκειαι καὶ μάταιον κάλλος οὐκ ἔστιν
in te: mulier cīn ptudēs benedicāt: timorē ãt dñi ipſa
ἐν σοί, γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται, φόβον δὲ κυρίου αὐτὴ
laudet. Date et de fructib⁹ manuū eī⁹: t
αἰνείτω. Δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς, καὶ
laudet in portis vir eius.
αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

Zai. Conſiderauit agrū & emit eum: de fructu manuū ſuarū plātauit vineā. Heth. Accinxit fortitudie lūbos ſuos: & roborauit brachiū ſuum. Teth Guſtauit qm̄ bona eſt negociatio eius: non extinguetur in nocte lucerna eius. Ioth Manū ſuā miſit ad fortia: & digiti eius apphēderūt fuſum. Caph Manū ſuā aperuit inopi: & palmas ſuas extēdit ad paupes. Lamech Non timebit domui ſue a frigoribus: oēs enī domeſtici eius vestiti ſunt duplicibus. Mem. Stragulatam veſtē fecit ſibi byſſus & purpura indumentū eius. Nun Nobilis in portis vir eius: quando ſederit cum ∞∞∞∞∞ ſenatoribus ſue. Samech Sindon fecit & vēdidit; & cingulū tradidit chananeo. Ain Fortitudo & decor indumentū eius: & ridebit in die nouiſſimo. Phe. Os ſuum aperuit ſapiēter: & lex ∞∞∞∞∞ clemēcie in lingua eius. Sade Conſiderauit ſemitas domus ſue: & panem ociosa nō cōedit. Coph Surrexerūt filii eius & beatiſſimā predicauerūt: vir eius laudauit eā. Res Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu ſupergreſſa es vniuerſas. Sin. Fallax gratia & vana eſt pulchritudo: mulier ∞∞ timens dominum ipſa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuum ſuarum & laudent eam in portis opera eius.

Expliciunt prouerbia Salomonis.

זַמְּמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַּפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם: חָגְרָה בְעוֹז אָמְצָה זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָּלֶךְ: כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים: מַרְבַדִּים עָשְׂתָה לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

A

B

Incipit prologus beati hieronymi in librum Eccleſiaſten.

Emini me ante hoc ferme quinquennium cum adhuc Rome eſſem & Eccleſiaſten ſancte Bleſille legerem vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem: & omne quod in mundo cerneret putaret eſſe pro nihilo: rogatum ab ea: vt in morem commentarioli: obſcuraque q̄ differerem: vt abſq̄ me poſſet intelligere que legebat. Itaq̄ quoniam in procinctu noſtri operis ſubita morte ſubtracta eſt: & vbi non meruimus o paula & cuſtochium talem vite noſtre habere conſortem: tantoq̄ vulnere tunc percuſſus obmutui: nunc in bethleem poſitus: anguſtiore videlicet ciuitate: & illius memorie & vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter ammonens q̄ nullius autoritatem ſecutus ſu; ſed de Hebreo tranſferens maxime ſeptuaginta interpretum conſuetudini me coaptaui. in his dumtaxatque non multū ab hebraicis diſcrepant. Iuterdum aquile quoq̄ & ſymmachi & theodotiōis recordatus ſum: vt nec nouitate nimia lectoris ſtudium deterrerem: nec rurſum contra conſcientiam meam fonte veritatis omiſſo: opinionum riuulos conſectarer.

Explicit prologus ſancti Hieronymi.

Pritiua.heb.Tex.be.Eccles.j.

Cap.j.

דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלִָם ׃ הֲבֶל הֲבָלִים אָמַר
קֹהֶלֶת הֲבֶל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל׃
מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ׃ דּוֹר הוֹלֵךְ
וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמָדֶת׃
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל
מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם׃
הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן
סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל
סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ ׃ כָּל הַנְּחָלִים
הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ
מָלֵא אֶל מְקוֹם ׃ שֶׁהַנְּחָלִים
הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת ׃
כָּל הַדְּבָרִים יְגִעִים לֹא יוּכַל אִישׁ
לְדַבֵּר לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת
וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ ׃ מַה
שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה
הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ ׃ יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה
זֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ ׃ אֵין זִכָּרוֹן
לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ
לֹא יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ
לָאַחֲרֹנָה׃ אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלִָם ׃ וְנָתַתִּי
אֶת לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה
עַל כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם
הוּא עִנְיַן רָע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי
הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ ׃ רָאִיתִי אֶת
כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת
רוּחַ ׃ מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתָּקֵן
וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת ׃ דִּבַּרְתִּי
אֲנִי עִם לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה

Trásla.B.Wie.Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Incipit liber Ecclesiastes Capitulum. 1.

Uerba ecclesiastes filii dauid regis hierusalem. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatũ & omnia vanitas Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo quo laborat sub sole? Generatio preterit. & generatio aduenit: terra autem in eternũ stat. Oritur sol & occidit & ad locum suũ reuertitur: ibique renascens gyrat per meridiẽ & flectitur ad aquilonẽ. Lustrans vniuersa in circuitu pergit spiritus: & in circulos suos reuertitur. Omnia flumina intrant in mare: & mare non redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur: vt iterum fluant. Cuncte res difficiles nõ potest eas homo explicare sermone. Nõ saturatur oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est quđ fuit? Ipm quđ futurũ est. Quid est quđ factũ ẽ? Ipsum quđ faciendũ est. Nihil sub sole nouum: nec valet quisquã dicere: ecce hoc recens est. Iam enĩ precessit in seculis que fuerunt ante nos. Non est priorũ memoria: sed nec eorum quidẽ quđ postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem & proposui in animo meo querere et inuestigare sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc occupationẽ pessimam dedit deus filiis hoĩum vt occuparẽtur in ea. Vidi que fiunt cuncta sub sole: & ecce vniuersa vanitas & afflictio spiritus. Peruersi difficile corriguntur: & stultorũ infinitus est numerus. Locutus sum in corde meo dicens. Ecce

ECCLESIASTES.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ.

Verba ecclesiastes filij dauid regis ihrl in hierusalẽ. vanitas vanitatũ dixit ecclesiastes: vanitas vanitatũ oĩa vanitas. q̃ abũdantia homini in oi labore suo quo laborat sub sole? ghatio vadit & ghatio venit: & terra in seculũ stetit. & orit sol: & occidit sol & in locũ suũ trahit: orĩes ipe illic vadit ad notũ & circuit ad boreã: circuit circuĩes vadit spũs: & ad circulos suos cõuertit spũs. oẽs torrentes cũt ad mare: & mare nõ cit repletũ. ad locũ quo torrẽtes vadũt: illuc ipi conuertunt ad cundũ. oẽs rmões ipliciti: anõ poterit vir ad loquẽdũ: & nõ replebit ocul9 visu. & nõ replebit auris ab audit9 visu. & quđ fuit? ipm qđ futurũ est: & qđ factũ ẽ? ipm faciendũ est. & nõ est oẽ nouũ est: iã fuerũt in seculis q̃ fuerũt ab ante nos. nõ est memoria ꝑmis sis nec erit ꝓ memoria eis que futura sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex ihrl in hierusalẽ. & dedi cor meũ ad exquirẽdũ & ad cõsiderandũ in sapia de oib9 que fiũt sub celo. q̃m occupationẽ malã dedit deus filijs hoĩm vt occuparent in ea. vidi oĩa opa q̃ facta sunt sub sole. & ecce oĩa vanitas & electio spũs. quersum nõ poterit vt ornatũ sit: posteritas nõ poterit vt nũerata sit. locuar, & ẽ ego in corde meo vt dicã: ego ecce

Ἡμαπα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ. ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής, ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης. τίς περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον; γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἕστηκε. καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει, ἀνατέλλων ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει πνεῦμα. πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη. εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. πάντες οἱ λόγοι ἐγκοπτοί, οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν, καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν. καὶ οὐ πλησθήσεται οὖς ἀπὸ ἀκροάσεως. τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον, καὶ τί τὸ πεποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον. καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις καί γε τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις οὐκ ἔστι αὐτοῖς μνήμη μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Ἐγὼ ἐκκλησιαστὴς ἐβασίλευσα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων τῶν γενομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. εἶδον τὰ σύμπαντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. κατόρθωμα οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμῆσαι ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι. ἐλάλησα ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοῦ λέγειν, ἐγὼ ἰδοὺ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

magnꝰ effectꝰ sũ t addidi sapiam supꝙ oẽs q fuerũt ante me in hierlm. t cor meũ vidit multa: sapiam t cognitionẽ parabolas t scientiã: noui ꝙ et hoc est electio spũs. Eo ꝙ in multitudie sapie multitudo cognitiõis t q addit dolorem.

ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πάσας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ καρδία μου εἶδε πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην, ἔγνων ὅτι καὶ γε τοῦτο ἔστι προαίρεσις πνεύματος. Ὅτι ἐν πολλῇ σοφίᾳ πολὺς γνώσεως καὶ ὁ προσθεὶς γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα.

Ca. 2.

OEἶπον ego in corde meo: veni iã experiar te in letitia: t ecce in bono t ecce et hoc vanitas. risui dixi circulationẽ: t gaudio qd hoc facis? t cõsideraui si cor meũ trahet vt vinũ carnẽ meã: t cor meũ duxit me in sapia t vt dñarer in letitia: donec viderẽ qꝺ bonũ filijs hoim: qꝺ faciẽt sub sole: nũerꝰ dieꝝ vite eor. magnificaui opa mea. edificaui mihi domos: plãtaui mihi vineas: feci mihi hortos: t paradisos: t plãtaui in eis lignũ oẽ fructꝰ. feci mihi piscinas aquaꝝ vt rigarẽ ab eis silnã pducentẽ ligna: possedi seruos & ancillas: t verne nati sunt mihi: et possessio armẽti boũ t gregis ouiũ multa fuit mihi supꝙ oẽs q fuerũt ante me in hierlm. congregaui mihi et argẽtũ et aurꝝ: et substãtias regũ t puinciarꝝ. feci mihi cãtores t cãtatrices: t delitias filiorũ hoim pincernãs t ancillas picernas. magnificatꝰ sũ t addidi vltra oẽs q fuerũt ante me in hierlm: et sapia mea stetit mihi. t oẽ qꝺ petierũt oculi mei nõ abstinui ab eis. nõ phibui cor meũ ab omni letitia: qm cor meũ letatũ est in omni laboze meo: t hoc fuit pars mea ab oi laboze meo. t aspexi ego in omnib⁹ operib⁹ meis q fecerũt manꝰ mee & in laboze

Ὅτι ἐν πολλῇ σοφίας πολὺς γνώσεως καὶ ὁ προσθεὶς γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα.

Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, δεῦρο δὴ πειράσω σε ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθῷ καὶ ἰδοὺ καὶ γε τοῦτο ματαιότης· τῷ γέλωτι εἶπα πλοιφορά, καὶ τῇ εὐφροσύνῃ τί τοῦτο ποιεῖς; καὶ κατεσκεψάμην ἐν ἡ καρδία μου ἑλκύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου, καὶ καρδία μου ὡδήγησέ με ἐν σοφίᾳ καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύνην, ἕως οὗ ἴδω qꝺ bonũ filijs hoim: qꝺ faciẽt ποιόν γε ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὃ ποιήσουσιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν· ἐμεγάλυνα ποίημά μου, ᾠκοδόμησά μοι οἴκους, ἐφύτευσά μοι νεανας: feci mihi vineas: feci mihi hortos: t paradisos: t plãtaui in eis lignũ oẽ fructꝰ. ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα. ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καὶ πρόβατα ἐκτησάμην ἀγέλας βουκολίου καὶ πεμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλήμ. συνήγαγόν μοι καὶ γε ἀργύριον καὶ γε χρυσίον, καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν. ἐποίησά μοι ᾄδοντας καὶ ᾄδουσας, καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας. ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ γε σοφία μου ἔστη μοι. καὶ πάντα ὅσα ᾐτήσαντο οἱ ὀφθαλμοί μου οὐκ ἀπεῖλον ἀπ' αὐτῶν· οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πάσης εὐφροσύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν πάσῃ μόχθῳ μου· καὶ τοῦτο ἐγένετο μερὶς μου ἀπὸ παντὸς μόχθου μου. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶσι τοῖς ποιήμασί μου οἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου καὶ ἐν μόχθῳ

Trãsla.B.Vie.

magnus effectus sum' & precessi' omnes' sapiẽtia' qui' fuerunt' ante me' in' hierusalem: & mens mea' cõtẽplata ẽ' multa' sapieter' & didici. Dediq' cor meũ' vt scirẽ' prudetiã' atq doctrinã: erroresq' & stultitiam. Et' agnoui' q in multa' sapientia' multa sit' indignatio: & qui addit' scientiam' addit & dolorem.

2.

Dixi' ego' in corde meo. Vadã & affluã' delitiis: & fruar' bonis. Et vidi q hoc' qꝺ esset' vanitas. Risum' reputau' errorẽ: & gaudio dixi. Quid frustra deciperis'? Cogitaui' in corde meo' abstrahere' a vino' carnem meam: vt animũ meũ' trãsferrẽ' ad sapientiã: deuitarẽq' stultitiã' donec' viderem' quid' esset' vtile' filijs hoim' quo' facto opus est' sub' sole' numero' dierũ' vite sue. Magnificaui' opa mea. Edificaui' mihi' domos & plantaui' vineas: feci' hortos' & pomaria' & cõseui' ea' cuncti generis' arboribus. Et' extruxi' mihi' piscinas' aquarum vt irrigarem' siluam' lignorũ' germinantiũ. Possedi' seruos' & ancillas: multamq' familiam' habui. Armenta' quoq' & magnos' ouium greges' vltra omnes' qui fuerũt' ante me' in hierusalem. Coaceruaui' mihi' argẽtum' & aurũ' & substãtias' regum' & prouinciarũ. Feci' mihi' cantores' & cãtatrices' & delitias' filiorũ' hominũ: scyphos' & vrceolos in ministerio ad vina fundẽda: & supergressus sum opibus' oẽs' qui' ante me fuerunt' in hierusalẽ. Sapia' q' perseuerauit' mecũ: & omnia' q' desideraueruntꝰ oculi mei' nõ' negaui' eis: nec' phibui' cor meũ q' quin' oi' voluptate frueretur: & oblectaret se' in his q' ꝓpauerã'. Et hanc' rat' sũ' ptẽ meã: si vterer' laborẽ meo. Cũq me cõuertissem' ad vniuersa' opa' q' fecerã' & ad labores in' man' mee'

Tex.heb.Eccles.ij.Pũtina.heb.

Cap.ij.

Pūtiua.heb.Ter.heb.Eccles.ij.

שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל עָמָל
הָבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ ׃ וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת
חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת כִּי מֶה
הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת
אֲשֶׁר כְּבָר עֲשׂוּהוּ ׃ וְרָאִיתִי אֲנִי
שֶׁיֶּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת
כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ ׃ חֲכַם
עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ
הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַּם אֲנִי שֶׁמִּקְרֶה
אֶחָד יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם ׃ וְאָמַרְתִּי
אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם
אֲנִי יִקְרֵנִי וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז
יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי שֶׁגַּם זֶה הֶבֶל ׃
כִּי אֵין זִכָּרוֹן לֶחָכָם עִם הַכְּסִיל
לְעוֹלָם בְּשִׁכְבָר הַיָּמִים הַבָּאִים
הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם
הַכְּסִיל ׃ וְשָׂנֵאתִי אֶת הַחַיִּים כִּי
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ ׃
וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת כָּל עֲמָלִי שֶׁאֲנִי
עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ׃ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ
לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי ׃ וּמִי יוֹדֵעַ
הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל
עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ גַּם זֶה הָבֶל ׃ וְסַבּוֹתִי אֲנִי
לְיַאֵשׁ אֶת לִבִּי עַל כָּל הֶעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ׃ כִּי יֵשׁ
אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת
וּבְכִשָּׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ
יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם זֶה הֶבֶל וְרָעָה
רַבָּה ׃ כִּי מֶה לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ ׃ כִּי כָל יָמָיו מַכְאֹבִים
וְכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם בַּלַּיְלָה לֹא שָׁכַב
לִבּוֹ גַּם זֶה הֶבֶל הוּא ׃ אֵין טוֹב

Trāsla.B.Vie.

quibus fruſtra fudauerā:
vidi in omnibus
vanitatē & afflictionem
animi: & nihil pmane-
re ſub ſole. Tranſiui ad
contemplandam
ſapientiā: erroreſq; &
ſtulticiā. Quid eſt inquā
homo vt ſequi poſſit re-
gem
factorem ſuum? Et vidi
q tantum precederet ſa
pientia ſtulticiam:
quantū differt lux a te-
nebris. Sapientis
oculi in capite eius: ſtul
tus in tenebris
ambulat. Et didici q
vnus vtriuſq; eſſet inte
ritus. Et dixi
in corde meo. Si vnus &
ſtulti & meus occaſus
erit: quid mihi pdeſt
maiorē ſapie dedi operā:
Locutuſq; cū mēte mea
aīaduerti q hoc q eēt
vanitas. Non ei erit me
moria ſapiētis ſil vt ſtul
ti in perpetuū & futura
tempora obliuione
cuncta pariter operient.
Moritur doctus ſil vt
indoctus: & idcirco te-
duit me vite mee videntē
mala vniuerſa eſſe ſub
ſole: & cuncta vanitatē
& afflictionem ſpiritus.
Rurſus deteſtatus ſum
oēm induſtriā meā qua
ſub ſole ſtudioſiſſime la
borau: habitur heredē
poſt me quem ignoro
vtrū ſapiēs an ſtultus fu
turus ſit: & dñabitur in
laboribus meis qbus de
ſudau & ſollicitus fui. Et
eſt quicq; tam vanum?
Vnde ceſſaui:
renunciauitq; cor meū
vltra
laborare ſub ſole. Nam
cum alius
laboret in ſapientia &
doctrina
& ſollicitudine: homini
ocioſo queſita
dimittit. Et hoc quoq;
vanitas &
magnū malū. Quid ei
pderit hoi de vniuerſo
labore ſuo & afflictione
ſpiritus qua ſub
ſole cruciatus eſt? Cun-
cti dies eius doloribus:
& erūnis pleni ſunt: nec
per noctē mēte reqeſcit
Et hoc nonne vanitas
eſt. Nonne melius eſt

Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

quē laborauī vt facerē. τ ecce ola vanitas τ
ὧ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν· καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ
electio ſpūs: τ nō eſt abūdantia ſub
προαίρεσις πνεύματος, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια ὑπὸ τὸν
ſole. τ aſpexi ego vt viderē ſapiam τ circum-
ἥλιον· καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ πλά-
lationē τ ſtultitiā: qñ dō homo q ibit
φροσύνην καὶ ἀφροσύνην, ὅτι τίς ἄνθρωπος ὃς ἐλεύσεται
poſt cōſiliū: ſimul ḡcūq; fecerūt illud. τ
ὀπίσω τῆς βουλῆς; σὺν τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτήν· καὶ
vidi ego q eſt exceſſus ſapie ſup ſtultitiā
εἶδον ἐγὼ ὅτι ἔστι περίσσεια τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην
vt exceſſus lucis ſup tenebras. Sapiētis
ὡς περίσσεια τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος. Τοῦ σοφοῦ
oculi ei in capite ei: τ ſtulti in
οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ ὁ ἄφρων ἐν
tenebris ambulat: τ cognoui et ego q occur
σκότει πορεύεται, καὶ ἔγνων καί γε ἐγὼ ὅτι συνάντημα
ſus vni occurret oib ei. τ dixi
μα ἓν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς· καὶ εἶπον
ego in corde meo: q occurſus ſtulti etiā
ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, ὡς συνάντημα τοῦ ἄφρονος καί
mihi occurret mihi: τ ad qd ſapiēs fact ſū ego?
γε ἐμοὶ συναντήσεταί μοι, καὶ ἵνατί ἐσοφισάμην ἐγώ;
qđ reliquū ē locut ſuꝫ in corde meo: qñ ſtult er
τὸ περισσὸν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ μου, διότι ἄφρων ἐν
abūdantia loqtur: q τ hoc vanitas.
περισσεύματος λαλεῖ, ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης.
qñ nō eſt memoria ſapiētis cū ſtulto in ſe-
ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη τοῦ σοφοῦ μετὰ τοῦ ἄφρονος εἰς αἰ-
culū: qñ iā dieb venientib oni-
ῶνα, καθότι ἤδη ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐρχομέναις τὰ πάν
nia obliuioni data ſunt. τ quomō moziet ſapiēs cū
τα ἐπελάθη. καὶ πῶς ἀποθανεῖται ὁ σοφὸς μετὰ τοῦ
ſtulto: τ odio habui ſimul vitā. qñ malū in
ἄφρονος, καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζωήν· ὅτι πονηρὸν ἐπ'
me op qđ factū eſt ſub ſole: q
ἐμὲ τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι τὰ
ola vanitas τ electio ſpūs. τ dete
πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος· καὶ ἐμί
ſtar ſum ego omnē laborē meū quē ego labora ſub
σησα ἐγὼ σύμπαντα μόχθον μου ὃν ἐγὼ μοχθῶ ὑπὸ
ſole qñ dimittā eū hoi futuro
τὸν ἥλιον ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ϕυσομένῳ
poſt me. τ q ſcit ſi ſapiēs erit an ſtult? τ
μετ' ἐμέ. καὶ τίς οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσται ἢ ἄφρων; καὶ
ſi licētioſus erit in oi labore meo: quē laborauī
εἰ ἐξουσιάσεται ἐν παντὶ μόχθῳ μου, ᾧ ἐμόχθησα
τ quo ſapiēs fact ſū ſub ſole? et hoc vani
καὶ ᾧ ἐσοφισάμην ὑπὸ τὸν ἥλιον; καί γε τοῦτο μαται
tas· τ cōuerſus ſū ego renūciare corde
ότης· καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ τοῦ ἀποταξάσθαι τῇ καρδίᾳ
meo in oi labore quē laborauī ſub ſole:
μου ἐπὶ παντὶ μόχθῳ ᾧ ἐμόχθησα ὑπὸ τὸν ἥλιον,
qñ eſt homo qñ labor eius in ſapia τ in
ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὅτι μόχθος αὐτοῦ ἐν σοφίᾳ καὶ ἐν
cognitione τ in fortitudie. τ homo q nō labora
γνώσει καὶ ἐν ἀνδρίᾳ. καὶ ἄνθρωπος ᾧ οὐκ ἐμόχθη
uit in eo dabit illi partē ei: et hoc
σεν ἐν αὐτῷ δώσει αὐτῷ μερίδα αὐτοῦ, καί γε τοῦ
vanitas. τ malū magnū fit homi-
το ματαιότης. καὶ πονηρία μεγάλη γίνεται τῷ ἀνθρώ-
ni in omni labore ei τ in electione cor
πῳ ἐπὶ παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ καὶ ἐν προαιρέσει καρ-
dis ei quo ſpē laborat ſub ſole. qñ cū-
δίας αὐτοῦ ᾧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον· ὅτι πᾶ
cti dies eius dolor τ ire occupa-
σαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ πράξα
tio ei: et in nocte nō dormit cor ei:
σμὸς αὐτοῦ, καί γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐ
etiā hoc vanitas eſt. nō eſt bonū
τοῦ, καί γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν. οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ος

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Trãsla.B.Vie.

Ter.heb.Eccles.iij.Pũtiua.heb

Infra. 5.b.

homini: nisi qꝫ comedit ⁊ qꝫ bibit ⁊ qꝫ ostẽdet ani-
ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ ὁ φάγεται καὶ ὁ πίεται καὶ ὁ δείξει τῇ ψυ-
me sue bonũ in labore suo. etiã hoc vidi
χῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. καί γε τοῦτο εἶδον
ego q̃ a manu dei est. qñ qꝫ comedit ⁊
ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν. ὅτι τίς φάγεται καὶ
qꝫ bibit p̃ter illũ: qñ homini bono ante
τίς πίεται παρεξ αὐτοῦ; ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciẽ eius dedit sapiam ⁊ cognitionẽ ⁊ leti-
προσώπου αὐτοῦ ἔδωκε σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφρο-
tiã: ⁊ peccatori dedit occupationẽ vt ad-
σύνην, καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκε περισπασμὸν τοῦ προ-
dat ⁊ vt cõgreget. Vt tradat bono ante
σθῆναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν. Τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciẽ dei. qñ etiã hoc vanitas ⁊
προσώπου τοῦ θεοῦ. ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ
electio spiritus.
προαίρεσις πνεύματος. Ca.3.

A

OMnibus tps ⁊ opportunitas omni rei
Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πρά-
sub celo. tps pariẽdi ⁊ tps
ματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ
moriẽdi: tẽpus plãtãdi ⁊ tps cuel
ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ ἐκ-
lẽdi plantatũ. tps occidẽdi ⁊
τίλαι τὸ πεφυτευμένον. καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ
tps sanãdi: tps diruẽdi ⁊ tps
καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν, καὶ καιρὸς
edificãdi: tps flẽdi ⁊ tps
τοῦ οἰκοδομῆσαι, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ
ridẽdi: tps plãgendi ⁊ tps saltã
γελᾶσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐρχήσα-
di. tps iaciẽdi lapides ⁊ tps colligen
σθαι. καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συνα-
di lapides: tps ãplexandi ⁊ tps
γαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς
lõge fieri ab amplexu. tps ac-
τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμματος. καιρὸς τοῦ ζη-
quirẽdi ⁊ tẽpus pdendi: tps custodiẽ
τῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλά-
di ⁊ tps abiiciendi. tps scindẽdi ⁊ tẽ
ξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν. καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ και-
pus cõsuendi: tps tacẽdi ⁊ tps lo-
ρὸς τοῦ ῥάψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λα-
quẽdi. tps diligẽdi: ⁊ tps odiendi: tps bel-

B

λεῖν. καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης. Τίς περισσεία τοῦ ποιοῦντος ἐν οἷς
li ⁊ tps pacis. que abũdantia faciẽtis in qb⁹
μόχθει; εἶδον τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς
ille laborat? vidi simul occupationẽ quã dedit de⁹
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
filiis hoim vt occupent in ea.

D

Cũcta q̃ fecit bona in tpe suo. et
Σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. καί γε
simul seculũ dedit in corde eoꝝ: vt nõ inueniat
τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅπως μὴ εὑρη
homo opus qꝫ operatus est de⁹ ab initio
ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς
vsq; ad finẽ. cognouit q̃ nõ est bonũ in eis.
μέχρι τέλους. ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς.
nisi letari ⁊ facere bonũ in vita sua.
εἰμὴ τοῦ εὐφραίνεσθαι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐ-
et ois homo q̃ comedit ⁊ bibit
τοῦ. καί γε πᾶς ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται
⁊ videat bonũ in oi labore suo: donũ dei
καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, δόμα θεοῦ
est. cognouit q̃ oia q̃cũq; fecit deus ipa erũt
ἐστιν. ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσται
in seculũ: sup ea nõ est addere: ⁊ ab

C

εἰς τὸν αἰῶνα, ἐπ' αὐτῶν οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ'
eis
αὐτῶν

"comedere° & bibere[p] &
ostendere
[r]anime sue[e] bona[t] de labo
ribus suis.[u] Et[x] hoc
[b] de manu[c] dei[o] est.
[r] Quis ita[e] deuorabit[b] &
[t] delitiis affluet[t] vt ego[x]
"Homini[c] bono[r] in cõspe
ctu suo[q] dedit deus
[r] sapientiã[e] & sciẽtiã[t] & leti
cia:[u] peccatori aũt [x] dedit
[r] afflictionẽ & curã super-
fluam:[r] vt addat[e] & cõgre
get[b] & tradat[c] ei qui pla-
cuit[c] deo.[r] Sed[e] & [b] hoc [t] va-
nitas est[u] & cassa[x] sollicitu
do[t] mentis. 3.

OMnia[b] tẽpus habent:
& suis spaciis trãseũt
[v] niuersa[r] sub[e] celo. [b] Tẽ-
pus[t] nascendi[p] & tempus
moriendi.[m] Tẽpus[u] plan
tandi[e] & tẽpus[p] euellẽdi qd
[q] plantatũ est.[t] Tẽpus[e] oc-
cidendi[t] & tẽpus[u] sanãdi.
[x] Tẽpus[t] destruẽdi:[r] & tps
[e] edificãdi.[b] Tẽpus[c] flendi
[r] & tẽpus[c] ridendi.[r] Tẽpus
[e] plãgendi[b] & tps[t] saltãdi.
[x] Tẽpus[t] spargendi[m] lapi-
des:[u] & tẽpus[e] colligẽdi.
[q] Tempus[r] amplexandi[e] &
tempus[t] longe fieri
[u] ab amplexibus.[x] Tẽpus
[r] acquirẽdi[e] & tps[e] pdendi.
[b] Tẽpus[c] custodiẽdi[e] & tẽ-
pus[t] abiiciendi.[r] Tempus
[e] scindendi[b] & tempus[t] cõ
suendi.[x] Tempus[t] tacendi
[m] & tẽpus[u] loquẽdi.[e] Tẽ-
pus[r] dilectionis[q] & tẽpus
[r] odii.[e] Tẽpus[t] belli[u] & tẽ-
pus[x] pacis.
[r] Quid habet[t] amplius ho
mo de
[e] labore suo?[c] Vidi[e] affli-
ctionem[b] quam
[t] dedit[x] deus[t] filiis[m] homi-
num[u] vt distendantur
[e] in ea.[q] Cuncta[r] fecit[e] bo-
na[t] in tempore suo
[u] & [r] mundũ tradidit[x] dispu
tationi eorum:[b] vt
[c] non[r] inueniat[t] homo
[b] opus[t] quod[x] operatus est
[t] deus
[m] ab initio[u] vsq; ad[e] finem.
Et[p] cognoui[q] q̃[r] nõ esset
[e] meli?[p] nisi[r] letari[t] & facere
[e] bene[p] in vita sua.[b] Oñis
[c] enĩ[r] homo[t] qui cõmedit
[e] & bibit:[b] & videt[t] bonum
[x] de labore suo. Hoc
[m] donum[u] dei[e] est.[p] Didici
[q] q̃[r] omnia opera
[e] que[t] fecit[u] deus[r] perseue
rent
[e] in perpetuũ.[b] Non possu
mus[e] eis quicq̃[c] addere

"בַּאֲדָם "שֶׁיֹּאכַל ° וְשָׁתָה °וְהֶרְאָה
°אֶת נַפְשׁוֹ ° טוֹב °בַּעֲמָלוֹ "גַּם זֶה
°רָאִיתִי°אֲנִי °כִּי °מִיַּד °הָאֱלֹהִים°הִיא׃
°כִּי °מִי °יֹאכַל°וּמִי °יָחוּשׁ "חוּץ °מִמֶּנִּי׃
"כִּי °לְאָדָם ° שֶׁטּוֹב ° לְפָנָיו ° נָתַן
°חָכְמָה°וְדַעַת °וְשִׂמְחָה "וְלַחוֹטֶא °נָתַן
°עִנְיָן °לֶאֱסֹף °וְלִכְנוֹס °לָתֵת °לְטוֹב
°לִפְנֵי °הָאֱלֹהִים "כִּי °גַּם °זֶה °הֶבֶל
°וּרְעוּת °רוּחַ׃
°לַכֹּל °זְמָן °וְעֵת °לְכָל °חֵפֶץ
°תַּחַת °הַשָּׁמָיִם ׃ °עֵת °לָלֶדֶת "וְעֵת
°לָמוּת "עֵת "לָטַעַת °וְעֵת °לַעֲקֹר
°נָטוּעַ׃ °עֵת °לַהֲרוֹג °וְעֵת °לִרְפוֹא
°עֵת °לִפְרוֹץ °וְעֵת °לִבְנוֹת׃ °עֵת °לִבְכּוֹת
°וְעֵת °לִשְׂחוֹק "עֵת °סְפוֹד °וְעֵת °רְקוֹד׃
°עֵת °לְהַשְׁלִיךְ "אֲבָנִים °וְעֵת °כְּנוֹס
°אֲבָנִים "עֵת °לַחֲבוֹק °וְעֵת °לִרְחֹק
"מֵחַבֵּק׃ °עֵת °לְבַקֵּשׁ °וְעֵת °לְאַבֵּד
°עֵת °לִשְׁמוֹר °וְעֵת °לְהַשְׁלִיךְ׃ °עֵת
°לִקְרוֹעַ °וְעֵת °לִתְפּוֹר °עֵת °לַחֲשׁוֹת
"וְעֵת "לְדַבֵּר ׃ °עֵת °לֶאֱהֹב °וְעֵת
°לְשִׂנְאָא °עֵת °מִלְחָמָה °וְעֵת °שָׁלוֹם ׃
°מַה °יִּתְרוֹן °הָעוֹשֶׂה °בַּאֲשֶׁר °הוּא
°עָמֵל ׃ °רָאִיתִי °אֶת °הָעִנְיָן °אֲשֶׁר
°נָתַן °אֱלֹהִים °לִבְנֵי "הָאָדָם "לַעֲנוֹת
°בּוֹ׃ °אֶת °הַכֹּל °עָשָׂה °יָפֶה °בְּעִתּוֹ
"גַּם °אֶת °הָעֹלָם °נָתַן °בְּלִבָּם °מִבְּלִי
°אֲשֶׁר °לֹא °יִמְצָא °הָאָדָם °אֶת
°הַמַּעֲשֶׂה °אֲשֶׁר °עָשָׂה °הָאֱלֹהִים
"מֵרֹאשׁ "וְעַד °סוֹף׃ °יָדַעְתִּי °כִּי °אֵין
°טוֹב °בָּם "כִּי °אִם °לִשְׂמוֹחַ °וְלַעֲשׂוֹת
°טוֹב °בְּחַיָּיו׃ °וְגַם °כָּל °הָאָדָם °שֶׁיֹּאכַל
°וְשָׁתָה °וְרָאָה °טוֹב "בְּכָל °עֲמָלוֹ
"מַתַּת "אֱלֹהִים °הִוא׃ °יָדַעְתִּי °כִּי °כָּל
°אֲשֶׁר °יַעֲשֶׂה °הָאֱלֹהִים °הוּא °יִהְיֶה
°לְעוֹלָם °עָלָיו °אֵין °לְהוֹסִיף °וּמִמֶּנּוּ

אבל ׀ רָאָה
וש
וּבָּנָה
וא
נתן
Cap. iiij
ד
עה
רבא
בנה
שחק
רקד
לך
בנס
בק
מר
תבר
וח
אבל
שלם
שה
אנה
ה
תן
היה
לף

אֵין לִנְרֹעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר יְרֵא פָּנָה
הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה
וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף׃ נִבְקָשׁ נָרָדָף
וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ מְקוֹם קוֹם
הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרֶשַׁע וּמְקוֹם שָׁפָט
הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרֶשַׁע׃ אָמַרְתִּי
אֲנִי בְלִבִּי אֶת הַצַּדִּיק וְאֶת הָרָשָׁע צַדִּיק
יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי עֵת לְכָל חֵפֶץ
וְעַל כָּל הַמַּעֲשֶׂה שָׁם׃ עָשָׂה
אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם
לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בָּרַר רְאָה
בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם׃ כִּי מִקְרֵה בְנֵי הֵם מִקְרֶה
הָאָדָם וּמִקְרֵה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה
אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה
וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל וּמוֹתַר הָאָדָם יִתְר
מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הֶבֶל
הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָלַךְ מָקוֹם
הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל שוב
הֶעָפָר׃ מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם יֵדַע
הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה עֹלָה
הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ׃ יֹרֵדָה
וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח רָאָה שָׂמַח
הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי הוּא חֶלְקוֹ עֲשֹׂה
כִּי מִי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמָה בּוֹא
שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו׃ הָיָה

Cap. iiij. וְשַׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה אֶת
כָּל הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשֻׁקִים
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם עֹשֶׁק
כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת
הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן הַחַיִּים הַמֵּת כָּבָר
אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃ וְטוֹב חַי
מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עֶדֶן לֹא שָׁנָה
הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה
הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ רֹעַ

ᶜnecᶜauferre:ᵍᵖfecitᵍdeus
ᶜvt timeatur.ᶠQuodᵐfactum eſt ipſum permanet.ᵖ Que ᵍfutura ſuntᶠiamᵖfuerunt ᶜ& deusⁿ inſtauratᵏ quod ᶠabiit.
ᵃVidi ᵇ ſub ᶜ ſole ᵈin ᵖ loco ᶜiudicii ᵉ impietatem :ᵖ & ᵈin loco ᶠiuſtitie ᶠinıquitatem. Et ᵐdixi ᵒin corde meo.ᵍIuſtū ᶠ & ᵉimpium ᶠiudicabitⁿdeus:ᶠ&ᵍtēpus ᶠomnisᵍ rei tunc erit.
ᶠDixi ᵇin corde meo ᶠde ᶠ filiis ᵐhominum ⁿvt probaret eosᵒdeusᶠ & oſtenderetᵖ ſimiles eſſe ᶠbeſtiis.ⁿ Idcirco ᵒvnusᵏin terituſ eſt ᵍhominis ᵈ &ᵇ iumento ᵉrum ᶜ& ᵖequa ᶜvtriuſq; ᶜ conditio. ᶠSicut moritur homo:ᵇſic &ⁿilla ᶠmoriūtur.ᵐ Similr ᶠſpirāt ᵒia ᵉ& ᵖ nihil habet ᵖhomoᶠ iumēto ᵒ ampli?. ⁿCūcta ſubiacētᵛvanitati: &ᶠomniaᶠpergūtⁿadᵉvnū ᵇlocum.ᶠDeᵍterra ᶜfacta ſunt :ᵖ&ᵏin ᶠterram pariter ᶠreuertuntur.
ᵐQuisⁿnouitᶠſi ᵒſpiritus ᵖfiliorum ᵍ adam ᶠaſcendatᵏ ſurſum :ⁿ& ſi ſpiritusᵏiumentorum ᵉᶠdeſcendatᵍdeorſum?
ᶜEt deprehēdiᶜ nihil eſſe ᶠmeliusᵍ ᵐᵖletari ᵉᶠhoiemᵏ in opere ſuo :ᶠ& ᵐhanc eſſeⁿ partem illius. ᵖQuisᵒenim ᵍeum adducetᶠvtⁿpoſt ſe ᶠfuturaᶠcognoſcat? 4.

ᶜErti me ad aliaᶜ& vidi ᶠcalumniasᵍ queᶠſubᵏ ſole ᵇgeruntur :
ᶠ&ᵐlachrymasⁿinnocentium ᵒ& neminēᵍ conſolatorē: ⁿnec poſſe reſiſtere corū ᵉviolētie:cūctorū auxílio deſtitutos.ᶠEt laudaui magis ᶜ mortuosᶠ ᵐᵖᵍviuentes:
ᵐ& feliciorem ⁿvtroq; iudicauiᵖquiᵍnec dum natus ᵉſt:ⁿnecᶠvidit ᵇmalaᵖ queᵖſubᶜ ſoleᶜ fiūt.

nō eſt auferre. τ deus fecit vt timeāt
οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν· καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἵνα φοβηθῶσιν
a facie eī. ☙ factū eſt iā eſt: τ ὃ
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. Τὸ γεγονὸν ἤδη ἐστί, καὶ ὁ
chꝰ vt fieret iā fuerūt τ deꝰ ...
σα τοῦ γίνεσθαι ἤδη γέγονε καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν
pſecutionē paſſus eſt.τ adhuc vidi ſub ſole locū
διωκόμενον· καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τῆς
iudicij: illic impi?: τ locū iuſtoꝝ: il-
κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀσεβής, καὶ τόπον τῶν δικαίων, ἐ-
lic impi?. dixi ego in corde meo. ſimul
κεῖ ὁ ἀσεβής· εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου· σὺν τὸν
iuſtū τ ſimul impiū iudicabit deus. qñ tps
δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεός· ὅτι καιρὸς τῷ
omni rei τ in oi opere il-
παντὶ πράγματι καὶ ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι ἐ-
lic. dixi ego in corde meo: de loquela filio
κεῖ· εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, περὶ λαλιᾶς τῶν υἱ-
rū hois. qñ diſcernet eos deus: τ
ὧν τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
vt oſtēdat ꝙ ipī beſtie ſunt. et eis occa
τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσί. καίγε αὐτοῖς συ
curſus filioꝝ hois: τ occurſus
ναντημα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συναντημα τοῦ
beſtie: occurſus vnū eis. ſicut moꝝ hui?
κτήνους, συναντημα ἐν αὐτοῖς· ὡς ὁ θάνατος τούτου
ſic moꝝ illi?. τ ſpūs vn? omni
οὕτως ὁ θάνατος τούτου· καὶ πνεῦμα ἓν τοῖς πᾶ-
bus: τ dd ꝺplū? habuit homo ꝑter be-
σι, καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆ
ſtiā? nthil. qñ cūcta vanitas. oīa
νος; οὐδέν· ὅτι τὰ πάντα ματαιότης· τὰ πάντα
pgunt ad locū vnū: oīa facta ſūt ex
πορεύεται εἰς τόπον ἕνα, τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ
puluere: τ oīa ꝙuertunt in puluerē.
τοῦ χοός, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν.
τ ꝺs nouit ſpūs filioꝝ hois: ſi aſcē
καὶ τίς οἶδε τὸ πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, εἰ ἀνα
dit ipe ſurſū: τ ſpūm beſtie ſi deſ
βαίνει αὐτὸ ἄνω; καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κτήνους εἰ κα
cēdit ipe deorſū in terrā? τ vidi ꝙ nō
ταβαίνει αὐτὸ κάτω εἰς τὴν γῆν; καὶ εἶδον ὅτι οὐκ
eſt bonū niſi ꝙs letabit homo in opi-
ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὁ εὐφραινθήσεται ἄνθρωπος ἐν ποιή
bus ſuis: qñ hoc pars eī?. qñ ꝺs ducet e-
μασιν αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ· ὅτι τίς ἄξει αὐ
um vt videat in quo vtiq; fiat poſt eū.
τὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἂν γένηται μετ' αὐτόν· Ca. 4.

ΚΑὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον συμπάσας τὰς
calūnias q̄ gerunt ſub ſole. τ ecce
συκοφαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ
lachzyma calūnias patientiū: τ nō eſt eis
δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ὁ
cōſolator: τ a manu calūniantiū e-
παρακαλῶν, καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐ-
os fortitudo:τ nō eſt eis cōſolator. τ
τοὺς ἰσχύς, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν· καὶ
laudaui ego ſimul mortuos ꝺ iā mortui
ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τοὺς τεθνηκότας τοὺς ἤδη ἀπο-
ſunt ſup viuētes: ꝺcſq; ipī viuūt vſq;
θανόντας ὑπὲρ τοὺς ζῶντας, ὅσοι αὐτοὶ ζῶσιν ἕως
nūc. τ bonꝰ ſup duos illos ꝺcſq;
τοῦ νῦν· καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους ὅσις
nōdū natꝰ eſt: ꝙ nō vidit ſimul opus malū
οὔπω ἐγένετο, ὃς οὐκ εἶδε σὺν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν
qꝺ factū eſt ſub ſole.
τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον·

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

e vidi ego oēm laborē. τ oēm κὰι ἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον · κὰι σύμπασαν fortitudinē operis. qm̄ hoc zelus viri ab ἀνδρίαν τοῦ ποιήματος · ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ amico suo. et hoc vanitas τ ele= τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ . καί γε τοῦτο ματαιότης κὰι πρό cio spūs. stulta cōplicauit man? su= αἵρεσις πνεύματος · ἄφρων πολλέλαβεν τὰς χεῖρας αὐ B as τ comedit carnes suas. bonū ↄrepletio τοῦ κὰι ἔφαγε τὰς σάρκας αὐτοῦ · ἀγαθὸν πλήρωμα pugilli quietis sup replettones duop pugillop δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πλησώματα δύο δρακῶν labortis τ electionis spūs. τ cōuersus sū μόχθου κὰι προαιρέσεως πνεύματος · κὰι ἐπέστρεψα ego τ vidi vanitatē sub ἐγὼ κὰι ἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον . ἔστιν εἷς κὰι nō est fecund?. et filiū et frater nō οὐκ ἔστι δεύτερος . καί γε υἱὸς καί γε ἀδελφὶς οὐκ est et. τ nō est finis oī laborī suo. ἔστιν αὐτῷ . κὰι οὐκ ἔστι πέρασμὸς τῷ παντὶ μόχθῳ αὐ et oculꝰ eius nō replet dini= C τοῦ . καί γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπίμπλαται πλού tijs. Et cui ego laboro. τ fraudo aiaz meā του. Καὶ τίνι ἐγὼ μοχθῶ · κὰι στερίσκω τὴν ψυχήν μου a bonitate. et hoc vanitas τ occupa= ἀπὸ ἀγαθοσύνης . καί γε τοῦτο ματαιότης κὰι πονηρία tio mala est. boni duo sup vnū · qđ? est σμὸς πονηρός ἐστιν . ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα . οἷς ἐστιν eis merces bona in laborē eop. qm̄ si ceciderē= αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν . ὅτι ἐὰν πέσω= rint: vnꝰ eriget ptcipē suū. τ ve ipi σιν, ὃς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ . κὰι οὐαὶ αὐτῷ τῷ vnī cū ceciderit τ nō fuerit scōs vt erigat eū τ ἐὰν ὅταν πέσῃ καὶ μὴ ᾖ δεύτερος τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν κὰι si dormierint duo τ calor eis: τ vnꝰ quō ἐὰν κοιμηθῶσιν οἱ δύο κὰι θέρμη αὐτοῖς , κὰι εἷς πῶς calefiet? τ si victus fuerit vnus: duo stabūt cō= θερμανθῆ; κὰι ἐὰν ἐπικρατωθῇ ὁ εἷς , οἱ δύο στήσονται κα tra eū: τ funiculus triplex nō cito τέναγτι αὐτοῦ , κὰι σπαρτίον τὸ τρίτριτον οὐ ταχέως rūpetur. τ bonus puer pauꝑ τ ſapiēs su ἀνορραγήσεται . κὰι ἀγαθὸς παῖς πένης κὰι σοφὸς ὑ= per regē senē τ stultū q̄ nō nouit πὲρ βασιλέα πρεσβύτερον κὰι ἄφρονα ὃς οὐκ ἔγνω τ D pcauere vltra. qm̄ de domo vinculoꝝ exibit προσέχειν ἔτι . ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται ad regnādū. qm̄ et in regno suo natus ē τοῦ βασιλεῦσαι . ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐφυστήθη paup. Vidi cūctos viuētes q̄ ambu πένης . Εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπα= lant sub sole. cū adolescēte secun τοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέ A do: q̄ resurget pro eo. nō est finis ρου, ὃς ἀνασταθήσεται ἀντ' αὐτοῦ . οὐκ ἔστι πέρασμὸς τῷ omni ppō omnibꝰ q̄cūq; fuerāt ante eos. παντὶ λαῷ τοῖς πᾶσιν ὅσοι ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν. et vltimi nō letabunt in eo. qm̄ et καί γε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτῷ . ὅτι καὶ hoc vanitas τ electio spūs. custodi γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος· φύλαξαι pedē tuū in q̄ vtēq; ābulaueris i domū dei. τ pro τὸν πόδα σου ἐν ᾧ ἂν πορεύῃ εἰς οἶκον θεοῦ . καὶ ἐγ= pe vt audias sup domū stultoꝝ sacrificiū tuū. 1.Re. γὺς τοῦ ἀκούειν. ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου. 15.c. qm̄ nō sunt sciētes facere bonū. ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰδότες τοῦ ποιῆσαι κακόν. Ca.5.

A Μὴ σπεύδῃ ἐπὶ στόματί σου. καὶ καρδία σου Ne festines in ore tuo. τ cor tuū μὴ ταχυνέτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου ne ꝓperet efferre ymonē ante faciē dei. qm̄ deus τοῦ θεοῦ . ὅτι ὁ θεὸς

Trāsla.B.Vie.

'Rursum contēplat? sum 'oēs labores hoim: '&" in dustrias animaduerti pa= tere 'inuidie 'pximi." Et in hoc ergo 'vanitas :'& cura supflua est. Stult? cōplicat manus suas' & comedit carnes suas dicēs.' Melꝰ est 'pugillus cuꝫ requie: "ꝙ plena vtraq; manus cum labore & afflictiōe 'animi. "Considerās rep= peri & aliam vanitatē 'sub 'sole. Vnus est & secun dum nō habet :nō filiū nō fratrem :& tn̄ labo= rare non cessat: nec satiantur oculi eius duītiis:nec recogitat di cens. Cui laboro:'& frau do animā meā bonis. In hoc quoq; vanitas est '& afflictio pessima.' Me lius est ergo duos esse si= mul ꝙ vnū: habent" eni emolumentum societa= tis sue." Si vnus ceciderit: ab alte= ro' fulcietur. Ve 'soli' quia cum ceciderit nō habet 'subleuantē se. "Et si dormierint" duo: fouebuntur mutuo. vnus 'qmodo calefiet? 'Et si quispiā preualuerit contra vnum :'duo' resi= stent ei. Funiculus 'triplex difficile' rumpi= tur. Melior est puer' pauper' & sapiens 'rege" sene" & stulto : qui nescit preuidere in posterum :' quod de carcere cathenisq; in terdūqs' egrediatur' ad re gnū:' & alius natus in re gno inopia consumatur. Vidi cunctos viuentes 'qui ambulant' sub' sole "cum" adolescente secun do qui consurget 'pro eo.' Infinitus nume rus est 'populi 'omnium 'qui' fuerunt ante eum : & qui postea futuri sunt 'non' letabuntur' in eo. Sed' & hoc vanitas "& afflictio spiritus.° Cu stodi pedem tuum 'ingrediens' domum" dei: '& appropinqua 'vt audias. Multo eni' me lior est' obedētia' ꝙ' stul= torum victime:' qui ne= sciunt quid' faciunt' mali.

5.

De temere qd loqris : 'neq; cor tuū' sit ve= lox ad ꝓferendū' sermo= nem' coram' deo." Deus "enim

Tex.heb.Eccles.v.Pritiua.heb.

וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עָמָל וְאֶת כָּל	
כִּשְׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאַת	
אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת	רֵעַ
רוּחַ הַכְסִיל חֹבֵק אֶת יָדָיו וְאֹכֵל	כֶּסֶל
אֶת בְּשָׂרוֹ טוֹב מְלֹא כַף נָחַת	נוּחַ
מְמַלֹּא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ:	
וְשַׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת	שׁוּב רָאָה
הַשָּׁמֶשׁ: יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן	שָׁנָה
אֵין לוֹ וְאֵין בֵּן לְכָל עֲמָלוֹ	
גַּם עֵינָיו לֹא תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וְלִמִי	שָׂבַע
אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי מִטּוֹבָה	חָסַר
גַּם זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רַע הוּא: טוֹבִים	עָנָה רוּעַ
הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם	שָׁנָה
שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם: כִּי אִם יִפְּלוּ	נָפַל
הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִי לוֹ	קוּם
הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל וְאֵין שֵׁנִי לְהָקִימוֹ:	שָׁנָה
גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם	שָׁכַב חָמַם
וְלָאֶחָד אֵיךְ יֵחָם: וְאִם יִתְקְפוֹ	תָּקַף
הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט	עָמַד
הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק: טוֹב	שָׁלַשׁ נָתַק
יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל	סָכַן
אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד: כִּי	זָהַר
מִבֵּית הַסּוּרִים יֵצֵא לִמְלֹךְ כִּי גַם	אָסַר
בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רָשׁ רָאִיתִי אֶת	יָלַד רוּשׁ
כָּל הַחַיִּים הַמְהַלְכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ	רָאָה הָלַךְ
עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד	עָמַד
תַּחְתָּיו: אֵין קֵץ לְכָל הָעָם לְכֹל	
אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרוֹנִים	הָיָה
לֹא יִשְׂמְחוּ בוֹ כִּי גַם זֶה הֶבֶל	שָׂמַח
וּרְעָיוֹן רוּחַ שְׁמֹר רַגְלֶיךָ כַּאֲשֶׁר	רָעָה
תֵּלֵךְ אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרֵב	הָלַךְ
לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבָח כִּי	נָתַן כָּסַל
אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע:	יָדַע עָשָׂה
אַל תְּבַהֵל עַל פִּיךָ	רָעַע
וְלִבְּךָ אַל יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר	Cap. v.
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים	בָּהַל פֶּה
	מָהַר יָצָא
	אָנָה

Pagnin.	Trá.	Tra.	Gre.
בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן	°in celo[f] & tu[q] super[r] terram :°idcirco ooo:ooo:ooo	in celo sursum.& tu sup terrā: iccirco sint	ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω. καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τούτῳ ἔσω
יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים כִּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרֹב	"sint[t] pauci[s] sermones tui. ooooooo:ooo:oooo ooo:ooo:ooo	sinones tui pauci. Cū aduenit insōniū in	σαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. Ὅτι ὅπου ἀγίνεται ἐνύπνιον ἐν
עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב	°Multas°curas°se quūtur	multitudine tēptationis:& vox stulti in multitudine	πλήθει περισπασμοῦ, καὶ φωνὴ ἄφρονος ἐν πλήθει λό
דְּבָרִים: כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל	°somnia:'&°in multis oo	monū.cūloctus voueris votū deo: ne moreris vt red	γων. καθὼς ἂν εὔξῃ εὐχὴν τῷ θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀπο
תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים	°sermonibus inuenietur °stulticia.'Si quid°vouisti	das illud: qm nō est voluntas in stultis: tu igit	δοῦναι αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστι θέλημα ἐν ἄφροσι, σὺ οὖν
אֵת אֲשֶׁר תִּדֹּר שַׁלֵּם טוֹב אֲשֶׁר לֹא	m deo:"ne°moreris°redde re.'Displicet°eni deo infi	cūctus voueris redde. bonū nō vouere te qꝫ nouis	ἄκουσος εὔξῃ ἀπόδος. ἀγαθὸν γὰρ μὴ εὔξασθαί σε ἢ γὰρ εὔξα
תִדֹּר מִשֶּׁתִּדֹּר וְלֹא תְשַׁלֵּם: אַל תִּתֵּן	delis & stulta ꝓmissio. Sꝫ	sse te & nō reddere. ne dederis os tuū vt	σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι. μὴ δῷς τὸ στόμα σου τοῦ
אֶת בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי	°qđcunqꝫ°voueris°redde.	peccare facias carnē tuā & ne dixeris ante fa	ἁμαρτεῖν τὴν σάρκα σου καὶ μὴ εἴπῃς πρὸ προσώ
הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף	Multoqꝫ°meli°est°nō°vo	cie dei: qꝫ ignorātia est: ne irascat de	που τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄγνοια ἐστι, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς
הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת	uere:'qꝫ post votū ꝓmissa	sup voce tuā: & dissipet opa manuū tuaꝝ.	ἐπὶ φωνῇ σου, καὶ διαφθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου.
מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כִּי בְּרֹב חֲלֹמוֹת	°nō°reddere.°Ne'dederis	qm in multitudine sōniox & vanitatū & simonū	ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων
וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת	'os tuū"vt peccare facias	multox: qm simul deū time: ti calūniā pau	πολλῶν, ὅτι σὺν τῷ θεὸν φοβοῦ, ἐὰν συκοφαντίαν τις
הָאֱלֹהִים יְרָא: אִם עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל	"carnem tuam :°neqꝫ°di	peris & rapinā iudicij & initicie videris in	περῇς καὶ ἁρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἴδῃς ἐν
מְשֹׁפָּט וְצֶדֶק תִּרְאֶה בַּמְּדִינָה אַל	cas °coram ooooooooooo	regiōe: ne mireris sup re. qm excelsus su	χώρᾳ, μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγματι. ὅτι ὑψηλὸς ἐ
תִּתְמַהּ עַל הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל	'angelo'non°est prouidē	per excelsum custodiet & excelsi sup ipos: & abū	πάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ πε
גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם: וְיִתְרוֹן	tia :'ne forte'iratus °deus °contra° sermones	dantia terre in oi est rex agri la	ρίσσεια γῆς ἐπὶ παντί ἐστι βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασ
אֶרֶץ בַּכֹּל הוּא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד:	tuos°dissipet cuncta oooo	bozati. pilgēs argentū nō implebit argēto. &	μένου. ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου. καὶ
אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי	'opa'manuū tuarū.° Vbi	qs dixerit in multitudie ei° germē: et hoc	τὶς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτοῦ φύτευμα, καὶ γε τοῦτο
שֹׁבַע אֹהֵב בְּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה	multa sunt' sōnia :"plur	vanitas. in multitudie bonitatis multiplicati sunt	ματαιότης. ἐν πλήθει τῆς ἀγαθοσύνης ἐπληθύνθησαν οἱ
הָבֶל: בִּרְבוֹת הַטּוּבָה רַבּוּ אוכְלֶיהָ	me sunt"vanitates'& ser	comedētes eā. & q̄ fortitudo illi q̄ ab ea? qm	ἔδοντες αὐτήν. καὶ τίς ἀνῆρεία τῷ κυρίῳ αὐτῆς; Ὅτι
וּמַה כִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם רְאוֹת	mōes"inumeri. Tu vero °deū°time.' Si 'videris°ca	principiū vidēdi oculi ei°. dulcis somn°	ἀρχὴ τοῦ ὁρᾶν ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. γλυκὺς ὕπνος τοῦ
עֵינָיו: מְתוֹקָה שְׁנַת הָעֹבֵד אִם	lūnias'egenorū & violen	ferni si pau & si multū comedet: & repleo	δούλου εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται, καὶ τῷ ἐμπλή
מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבַע	ta'iudicia'& subuerti'iu	to uitari. nō est q̄ permittat eū vt dormi	σθῆναι. οὐκ ἔστι τοῦ πλουτῆσαι. οὐκ ἔστιν ἀφίων ἀργὸν τοῦ ὑπνῶ
לָעֲשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן:	stitiā °in prouncia :°non	at. est infirmitas quā vidi sub sole: diuitie ser	σαι. ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, πλοῦτος φυ
יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת	°mireris°super hoc°negocio:'quia°excelso 'excelsior est alius:'&"sup	uate illi q̄ ab eis in malitiā ei° & perī	λασσόμενος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ καὶ ἀσθενεῖ
הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו	hos q̄ꝫ°eminētiores sunt	but diuitie ei°: ille in occupatione mala:	ται διὰ πλοῦτος αὐτοῦ, ἐκεῖνος ἐν πολυπασμῷ πονηρῷ,
לְרָעָתוֹ: וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיָן	alii:"& isup'vniuerse°ter	& ghauit filiū: & nō est in manu ei° q̄dꝫ:	καὶ ἐφώνησεν υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν,
רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה:	re'rex imperat'ſcruienti.	sicut egressꝰ ē de vtero matris sue: nud° re	καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπι
כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם	"Auarus'non'implebi	uertet vt eat vt venit & nihil accipiet in	στρέψει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἦκει καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν
יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשָׁבָא וּמְאוּמָה לֹא	tur'pecunia :°& °qui amat°diuitias'fructū	labore suo: vt eat in manu sua: et hoc	μόχθῳ αὐτοῦ, ἵνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καί γε τοῦ
יִשָּׂא בַּעֲמָלוֹ שֶׁיּוֹלֵךְ בְּיָדוֹ: וְגַם זֶה	°nō capiet ex eis.°Et' hoc	mala infirmita.sicut ei° aduenit: sic &	πονηρὰ ἀρρωστία. ὥσπερ γὰρ παρεγένετο, οὕτως καὶ
רָעָה חוֹלָה כְּכָל עֵת שֶׁבָּא כֵּן יֵלֵךְ	ergo'vanitas.° Vbi multe	abibit. & que abundātia ei° qua laborat in	ἀπελεύσεται. καὶ τίς ἡ περίσσεια αὐτοῦ ἣ μοχθεῖ εἰς
וּמַה יִּתְרוֹן לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ: גַּם	sunt'opes:"multi" qui co	uentū? et cūcte dies ei° in tenebris &	ἄνεμον; καί γε πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει καὶ
כָּל יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה	medunt eas.°Et qd°pdest °possetſori'nisi°q̄'cernit	in luctu & idignatiōe multa & infirmitate & ira.	ἐν πένθει καὶ θυμῷ πολλῷ καὶ ἀρρωστίᾳ καὶ χόλω.
וְחֳלִי: וְטֻמָּאָה רְאֵה אֲשֶׁר רָאִיתִי	diuitias"oculis suis.' Dul	ecce qd vidi	ἰδοὺ ὃ εἶδον
טוֹב אֲשֶׁר יָפֶה שֶׁיֹּאכַל אָדָם וְשֶׁיֵּשְׁתֶּה	cis ē'somn?'operāti'siue		
	°parum'siue °multū'co		
	medat :'saturitas autem		
	°diuitis° non 'sinit °cum		
	'dormire. ooooox:ooooou		
	"Est & alia°infirmitas"pes		
	sima quam'vidi° sub oo		
	'sole.° Diuitie'cōseruate		
	oooo:ooo:ooooox:ooo:oox: oooo		
	'in malū "domini sui.' Pe		
	reunt enim°in afflictione		
	°pessima.°Generauit' fi		
	liū q̄°in summa egestate		
	erit.'Sicut°egressus ē "nu		
	dus'de vtero"matris sue:		
	sic° reuertetur :' & nihil		
	ooo:oo:ooo:ooo:ooo:oo:ooo:ooo		
	'auferet secum°de labore		
	suo. ooo:ooooooo:ooo:ooooo		
	°Miserabilis'prorsus°infir		
	mitas.'Quō°venit'sic°re		
	uertetur.°Quidergo'p°		
	dest°ei'qđ laborauit"i vē		
	tū!°Cūctis°diebꝰ vite sue		
	'cōedit°in tenebris°& in		
	curis'multis"& i erūna'at		
	q̄ tristicia.Hoc itaq̄°vidi ūē		

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Hie. | Ter.he.Eccles.vj. | Pūctua.heb.

ego bonū: qđ est bonū comedere ⁊ bibere
ἐγὼ ἀγαθόν, ὅ ἐστι καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν
⁊ videre bonitatē in oi labore eius
καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθοσύνην ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ
quo vtiq; laborauerit sub sole numer̄ dier̄ vite sue
ὧ ἂν μοχθήσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐ
quos dedit ei deus: qñ hoc pars illi⁹.
τοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ.
et ois homo cui dedit ipi deus: diui=
καί γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦ=
tias ⁊ substātiā: ⁊ potestatē dedit ei vt co=
τον καὶ ὑπαρχοντα, καὶ ἐξουσίασεν αὐτῷ τοῦ φα
medat ab eo: ⁊ vt accipiat partē suā ⁊ vt
γεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τοῦ
letet in labore suo. hoc donū dei est:
εὐφραγθῆναι ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. τοῦτο δόμα θεοῦ ἐστίν,
qñ nō multū recordabit dier̄ vite sue:
ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ=
qñ deus occupat illū in letitia cor
τοῦ, ὅτι ὁ θεὸς περιπατᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδί=
dis eius.
ας αὐτοῦ. Ca.6.

ESt malitia quā vidi sub sole. ⁊ multa est
Ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ πολλὴ ἐστιν
apud hoies. vir cui dabit et deus diuitias
παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον
⁊ substantiā ⁊ gliam ⁊ nō est prīnās
καὶ ὑπαρξιν καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῆ
aiam ei⁹ ab oibus q̄ desiderabit. ⁊ nō tribuet
ψυχῇ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὧν ἐπιθυμήσει. καὶ οὐκ ἐξου
potestatē ei deus vt comedat ex eo. qñ vir
σιάσει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ. ὅτι ἀνὴρ
extraneꝰ comedet illud: et hoc vanitas ⁊ in
ξένος φάγεται αὐτόν, καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ ἀρ
firmitas mala est. si genuerit vir centū: ⁊
ρωσία πονηρά ἐστιν. ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ
annos plures vixet: ⁊ multitudo dierū di=
ἔτη πολλὰ ζήσεται, καὶ πλῆθος ὅτι ἔσονται ἡμέ=
es annoꝝ ei⁹: ⁊ aia ei⁹ nō replebit a
ραι ἐτῶν αὐτ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ
bonitate. et sepultura nō fuit ei: dixi
ἀγαθοσύνης. καί γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, εἶπα
bonū sup illū aborsuꝰ. qñ in vanitate
ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ ἔκτρωμα. ὅτι ἐν ματαιότητι
venit ⁊ in tenebris pgit ⁊ in tenebris nomē ei⁹
ἦλθε καὶ ἐν σκότει πορεύεται καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐ
operiet: et solē nō vidit ⁊ nō nouit
τοῦ καλυφθήσεται, καί γε ἥλιον οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἔγνω
requietes hunc sup hūc ⁊ si vixit mil=
ἀναπαύσεις τοῦτο ὑπὲρ τοῦτον καὶ εἰ ἔζησε χι=
le ānis. redit⁹ ⁊ bonitatē nō vidit. nōn
λίων ἐτῶν. καθόδους καὶ ἀγαθοσύνην οὐκ εἶδε. μὴ
ne in locū vnū oia ibunt: oia la
οὐκ εἰς τόπον ἕνα τὰ πάντα πορεύσεται; πᾶς μόχ
bor hois in os ei⁹: et aia nō im=
θος ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ, καί γε ἡ ψυχὴ οὐ πλη
plebit. qñ q̄ abundātia sapiēti sup stultū?
ρωθήσεται. ὅτι τίς περίσσεια τῷ σοφῷ ὑπὲρ τὸν ἄφρονα;
qñ pauper nouit ire cōtra vitā.
διότι ὁ πένης οἶδε πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς·
bona visio oculoꝝ superambulās aie. et
ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπερπορευόμενον ψυχῆ· καὶ
hoc vanitas ⁊ electio spūs. sic̄d
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος· ἔστι
fuit iā vocatū ē nomē ei⁹. ⁊ nouū est qđ
ἐγένετο ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐγνώσθη τί
est homo: ⁊ nō poterit vt iudicet cū
ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ
fortiꝰ sup ipm. qñ sunt
τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν. ὅτι εἰσὶ

ᵇmihi ᶜbonum ᶠvt comedat quis ᵍ& bibat ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ& fruatur ᶠleticia ᵏex ˡlabore suo ᵐquo laborauit ipse ⁿ sub ᵒsole ᵖ numero ᵠdierum ʳvite sue ꝯꝯꝯꝯꝯ ⁿquos ˢdedit ᵗei ᵘdeus: ʳ& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˢhec est ᵗ pars illius. ᵇ Et ᶜomni ᵈ homini ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉcui ᶠ dedit ᵇ deus ᶠ diuitias ᵏatq; substantiam ꝯꝯꝯꝯ ˡpotestatēq; ei tribuit ᵐvt comedat ⁿ ex eis ᵒ & fruatur ᵠparte sua ʳ & letetur ˢ de labore suo: ᵗhoc ᵘē ᵛ donū ʷdei. ˣNon ʸenim ᶻ satis ᵃre=cordabitur ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇdierum ᶜvite sue: ᵈ eo q̄ ᵉdeus ᶠoccupet ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍdelitiis ʰcor eius. 6.

ESt & aliud ᵇ malum ᶜquod ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈvidi ᵉsub ᶠsole ᵍ & quidem frequens ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʰapud ⁱhomines. ᵏVir ˡcui ᵐdedit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁿdeus ᵒdiuitias ᵖ & substantiam ᵍ & honorem ꝯꝯꝯ ʳ& nihil ˢdeest ᵗanime sue ᵘex omnibus ᵛ que ꝯꝯꝯ ʷdesiderat: ˣnec ʸtribuit ei potestatem ᶻ deus ꝯꝯꝯ ᵃvt comedat ᵇ ex eo: ᶜ sed ᵈhomo ᵉextraneꝰ ᶠvorabit illud. ᵍHoc ʰvanitas ⁱ & magna ʲ miseria ᵏ ē. ˡSi ᵐgenuerit ⁿ qspiā ᵒ centū liberos ᵖ & ᵠvixerit ʳ multos ˢ ānos ᵗ & plures ᵘdies ᵛ etatis habuerit: ʷ & anima illius ˣ nō ʸvtatur ᶻ bonis substantie sue: ᵃ sepultura ᵇ q̄ ᶜ careat: de hoc ego ᵈ pronuncio ᵠ melior ᵉ illo sit ꝯꝯꝯꝯ ᶠabortiuus. ᵍ Frustra ʰ enim ⁱ venit ʲ & ᵏ pergit ˡ ad tenebras: ᵐ & oblīuione ⁿ delebi tur ᵒ nomen eius. ᵖ Non ᵠvidit ʳ solē ˢ nec ᵗ cognouit ᵘ distantiā boni & mali: etiam ᵛ si ʷ duobus ˣ milibus ʸ annis ᶻ vixerit ᵃ & ꝯꝯꝯꝯ ᵇnon fuerit ᶜ pfruitus ᵈ bonis. ᵉ Nōne ᶠ ad ᵍ vnū ʰ locū ⁱ properāt ʲ oia? ᵏ Ois ˡ labor ᵐ hois ⁿ in ore eius: ᵒ sed ᵖanima eius ᵠ nō ʳ implebi=tur. ˢ Quid ᵗ habet amplī ᵘ sapiens ᵛ a ʷ stulto: & ˣ quid ʸ pauper nisi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶻ vt pgat ᵃ illuc vbi est ᵇ vita. ᶜ Melī ᵈ ē ᵉ videre qđ cupias: ᶠ ꝑ desiderare qđ nescias. Sed ᵍ & ʰ hoc ⁱ vanitas est: ʲ & ꝑsumptio ᵏ spūs. ˡ Qui futurus ᵐ est ⁿ iā ᵒ vocatū est ᵖ nomē eius: ᵠ & scitur ʳ q̄ ˢ homo ᵗ sit: ᵘ & non ꝯꝯꝯꝯ ˢ possit ᵗ contra ᵘ fortiorem ᵛ se ʷ in iudicio cōtendere.

דְּבָרִים הַרְבֵּה מְרַבִּים הָבֶל רַבָּה

Cap.vij. מַה יּוֹתֵר לָאָדָם׃

כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה טּוֹב לָאָדָם יָדַע

בְּחַיּים מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו הֶבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם יום מִסְפַּר

כִּצֵּל אֲשֶׁר מִי יַגִּיד לָאָדָם מָה עָשָׂה נעה

יִהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ טוֹב יָהֵּה

שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת

מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃ טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית ילד יָלַד

אֲבֶל מָלֶכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה שָׁתָה

בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי חָיָה

יִתֵּן אֶל לִבּוֹ׃ טוֹב בַּעַס מִשְּׂחוֹק נָתַן שָׂחַק

כִּי בְרַע פָּנִים יִיטַב לֵב׃ לֵב חֲכָמִים רוּעַ פָּנָה

בֵּית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בֵּית שִׂמְחָה׃ טוֹב כָּעַס

שֹׁמֵעַ גַּעֲרַת חָכָם מֵאִישׁ שׁוֹמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃ כִּי שור

כְּקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחוֹק

הַכְּסִיל גַּם זֶה הָבֶל׃ כִּי הָעֹשֶׁק

יְהוֹלֵל חָכָם וְיאַבֵּד אֶת לֵב מַתָּנָה׃ הָלַל אָבַד

טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב נָתַן

אֹרֶךְ רוּחַ מִגְּבַהּ רוּחַ אַל תְּבַהֵל בָּהַל

בְּרוּחֲךָ לִכְעֹס כִּי כַּעַס בְּחֵיק כָּעַס

כְּסִילִים יָנוּחַ׃ אַל תֹּאמַר מָה הָיָה אָמַר

שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים יום הָיָה

מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה תִּשְׁאַלְתָּ

עַל זֶה׃ טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה

וְיֹתֶר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי בְצֵל ראה צָלַל

הַחָכְמָה הַבֶּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת יָדַע

הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ׃ רְאֵה אֶת חָיָה

מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן עָשָׂה כָּלַל

אֶת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃ בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה

גַּם טוב וְאֶת יוֹם רָעָה רָאָה גַּם אֶת זֶה רוּעַ

לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל

דְּבַרְתִּי שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו לא מָצָא

מְאוּמָה׃ אֶת כָּל רֵאיתִי בִּימֵי הֶבְלִי מְאוּם רָאָה

יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע צדק

מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה אָבַד הָיָה

רָבָה

Verba sunt plima: mul tamq; in diſputãdo habẽ tia vanitatem. 7.

Quid neceſſe eſt hoi maiora ſe q̃rere cũ ignorat qd cõducat ſibi in vita ſua numero die rũ peregrinatiõis ſue: & tpe qd velut vmbra ptẽrit. Aut qs ei poterit in dicare quid poſt eũ futu rum ſub ſole ſit. Melius eſt nomẽ bonũ q̃ vnguẽ ta p̃ciosa: & dies mortis die natiuitatis. Melius eſt ire ad domum Pluctus q̃ ad domũ con uiuii. In illa enĩ finis cunctoꝝ ammoneſtur hoim: & ví uens hõ cogitat qd futu rũ ſit. Melior eſt ira riſu: qa p tristiciã vultus cor rigitur anim deliquẽtis. Cor ſapientũ vbi tristi tia eſt: & cor ſultoꝝ vbi letitia. Melius eſt a ſa piente corripi: q̃ ſtultorum adulatio ne decipi: quia ſicut ſonitus ſpinaꝝ ardẽ tium ſub olla: ſic riſus ſtulti. Sed & hoc vani tas. Calumnia conturbat ſapientem & perdet robut cordis ei. Melior eſt finis oratiõis q̃ principium. Melior ẽ patiens arrogante. Ne ſis velox ad iraſcẽdum: quia ira in ſinu ſtulti requieſcit. Ne dicas. quid putas cauſe eſt q̃ priora tempora melio re fuere q̃ nunc ſunt: Stulta enĩ eſt huuſcemodi interro gatio. Vtilior eſt ſapien tia cum diuitiis & magis pdeſt vidẽtib ſolem. Sicut enĩ ptegit ſapia ſic ptegit pecunia. Hoc aũt plus habet eru ditio & ſapia q̃ vitam tri buũt poſſeſſori ſuo. Cõ ſidera opera dei q̃ ne mo poſſit corrigere q̃quem ille deſpexerit. In die bona fruere bonis: & malam diem precaue. Sicut enim hanc ſic & illam fecit deus: vt non inueniat homo cõ tra eum iuſtas q̃rimonias. Hec quoq; vidi i die vanitatis mee. Iuſtus perit in iuſticia ſua: & impius multo viuit tpe i malicia ſua. Noli ec iuſt multũ

ſmones multi implentes vanitatem.

λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα. Ca. 7.

Quid abundãs homini: qñ q̃ nouit qd bo nũ homini in vita ei: nũc̃ dies vite vanitatis eor: & fecit eas in vmbra: qñ q̃ de nunciabit homini: qd erit poſt eũ ſub ſole: bonũ nomẽ ſup oleũ bonũ: & dies mortis ſup diẽ gñationis ei. bonũ ire in domũ luct q̃ ire in domũ cõuiuij. qñ hic finis oĩs hois: & viuẽs dabit bonũ in cor ei. Bonũ ira ſup riſu: qñ in malitia vult bont ficabit cor. cor ſapiẽtũ in domo luct: & cor ſultoꝝ in domo letitie. bonũ audire cõreptionẽ ſapiẽtis ſup vir audientẽ cãtũ ſtulto rũ. qñ ſicut ſonit ſpinaꝝ ſub lebete: ſic riſus ſtulti: & hoc vanitas.

Ὅτι πολιτεύεται τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι τίς οἶδε τί ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιᾷ, ὅτι τίς ἀγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον; ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, καὶ ἡμέρα τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γενέσεως αὐτοῦ. ἀγαθὸν πο ρευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου. καθότι τοῦτο τέλος παντὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ζῶν δώσει ἀγαθὸν εἰς καρδίαν αὐτοῦ. Ἀγαθὸν ὀργὴ ὑπὲρ γέλωτα, ὅτι ἐν κακίᾳ πρόσωπον ἀγαθυνθήσεται καρδία. καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους, καὶ καρδία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. ἀγαθὸν τοῦ ἀκοῦσαι ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ᾄσματα ἀφρόνων. ὅτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτως ὁ γέλως ὁ τῶν ἀφρόνων, καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

Quis cauſãs circũfert ſapiẽtẽ: & perdit cor ſolitatis ei. bon finis ſmonũ ſup ſpi ritu. qñ in ſapia interrogaſti de hoc. bo nas. qñ hõ in ſapia ſũ diſtributiõe & abũdantia cõtẽplãti ſol. qñ in vmbra ei ſapia ſicut vmbra pe cunie. & abundãtia cognitionis ſapiẽtie viuere facit eũ q̃ ab ea. vide opera dei. qñ q̃ poterit vt ornet quẽ vtiq; de querterit eũ. in die bonitatis viue in bono & vide in die malitie. vide et hoc ꝓfonãs huic fecit deus de locutione. ne inueniat homo poſt eũ q̃cq̃. oĩa vidi in dieb vanitatis mee. Eſt iuſtus q̃ perit in iuſticia ſua: & eſt impt pmanẽs in malitia ſua. ne ſis iuſt multũ

τοῦ μηδέν. σύμπαντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός μου. Ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, καὶ ἔστιν ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. μὴ γίνου δίκαιος πολὺ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ ne ſapias ſuperflua: ne qñdo obſtupeſcas. ne ſpie
καὶ μὴ σοφίζου πολλά, μὴ ποτε ἐκπλαγῆς · μὴ ἀσε
agas multũ: τ ne ſis vur⁹: ne moriaris in
βήσης πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν
nõ tpe tuo. bonũ inhærere te in hoc. et
οὐ καιρῷ σου · ἀγαθὸν γὰρ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ · καὶ
ab hoc ne ptamines manũ tuã: qñ timenti
γε ἀπὸ τούτου μὴ μάνης τὴν χεῖρά σου, ὅτι φόβου
bus deũ exibunt oia ſapia adiuua
μῶν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα · ἡ σοφία βοηθή=
bit ſapiẽtẽ ſup decẽ potẽtes exiſtẽs in
σει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν
ciuitate. qñ homo nõ eſt iuſt⁹ in terra:q
τῇ πόλει · ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, ὃς
faciet bonũ τ nõ peccabit. et in om=
ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται · καί γε εἰς πάν=
1.Re. 8.c. nes ſmones quos loquenſ: ne poſueris cor tuũ:
2.Pa. 6.8. τας λόγους οὓς λαλήσουσι, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου,
vt nõ audias ſeruũ tuũ maledicẽtẽ tibi.
ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε.
qñ multotiẽs malignat in te τ modis multis
ὅτι πλειάκις ποτηρεύεταί σε καὶ καθόδους πολλὰς
male afflictet cor tuũ: qñ vt et tu maledixiſti
κακώσει καρδίαν σου, ὅτι ὡς καί γε σὺ κατηράσω
aliis: oia hec tẽtaui in ſapia. di
ἑτέρους, πάντα ταῦτα ἐπείρασα ἐν τῇ σοφίᾳ · εἶ
xi: ſapiẽs efficiar. τ ipa elõgata eſt a me ſon
πα, σοφισθήσομαι · καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ μα=
ge ſup qđ erat: τ pfunda pfunditas: qs inueniet eã:
κρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν, καὶ βαθὺ βάθος, τίς εὑρήσει αὐτό ·
D Luſtraui ego τ cor meũ vt cognoſcerẽ τ
Ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ
vt ſpiderarẽ τ vt q̃rerem ſapiam τ ratio
τοῦ κατασκέψασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ λό=
nẽ τ vt cognoſcerẽ impiũ ſtultitiã τ turbulen
γον καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ ὀχλήρί=
tiã τ circulationẽ. τ inuento ego eã amarto
αν καὶ περιφοράν · καὶ εὑρίσκω ἐγὼ αὐτὴν πικροτέ
rẽ ſuper mortẽ. ſimul mulierẽ que eſt laquei
ραν ὑπὲρ θάνατον · σὺν τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ θηρεύ
uenatoꝝ: τ ſagene cor eius: vincula in manꝰ
ματα, καὶ σαγήνη καρδία αὐτῆς, δεσμοὶ εἰς χεῖρας
illiꝰ. bonꝰ ante facẽ deꝰ auferet ab
αὐτῆς · ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ'
ea: τ peccans cõprehendet in ea. ecce
αὐτῆς, καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ. ἴδε
hoc inueni dixit eccleſiaſtes, vna vna ot inuentã
τοῦτο εὗρον εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής · μιᾶ τῇ μιᾷ εὑρεῖν
rationẽ: quã queſiuit ego mea. τ nõ inueni:
λογισμόν, ὃν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου · καὶ οὐχ εὗρον,
τ hoiem vnũ de mille repperi. τ mulierẽ in
καὶ ἄνθρωπον ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον · καὶ γυναῖκα ἐν
oibꝰ his nõ inuent. ſed ecce hoc inueni qđ
πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον · πλὴν ἴδε τοῦτο εὗρον ὁ
fecit deus ſimul hoiem rectũ. τ ipi q̃ſi=
ἐποίησεν ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ · καὶ αὐτοὶ ἐζή
erũt ꝓſiderationes multas. qs nouit ſapiẽtes τ qs
τησαν λογισμοὺς πολλούς · τίς οἶδε σοφοὺς καὶ τίς
nouit ſolutionẽ verbi.
οἶδε λύσιν ῥήματος. C.8.

A Sapiẽtia hois illuminabit vultũ eius: τ
Σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
inuereciũdꝰ facie ſua odio hẽbit: os regis
ἀναιδὴς προσώπῳ αὐτοῦ μισηθήσεται · στόμα βασιλέ=
obſerua: τ de ſmone iuramẽti vel ne feſti=
Pro. 17.d. ως φύλαξον, καὶ περὶ λόγου ὅρκου θεοῦ μὴ σπουδά
nes a facie eiꝰ ãbulaueris: ne
σης ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορευθῇς, μὴ σταθῇς

Trãſla.B.Vie.

neq; plus ſapias q̃ ne=
ceſſe ẽ: ne obſtupeſcas.
Neꝰ impie agas multũ
& noli eſſe ſtultus: ne
ne moriaris in tẽpore
non tuo. Bonum eſt te
ſuſtentare iuſtum: ſed
ab illo ne ſubtrahas
manũ tuam: quia qui ti
met deũ nihil negligit.
Sapientia cõfortauit ſa=
pientem ſuper decem
principes ciuitatis.
Non eſt enim hõ iuſtus
in terra qui faciat bonũ
& nõ peccet. Sed & cun
ctis ſermonibus qui
dicũtur ne accomodes
cor tuum: ne forte
audias ſeruum maledi=
centem tibi.
Scit enim conſcientia
tua: quia & tu crebro
maledixiſti aliis. Cun=
cta tentaui
in ſapientia. Dixi: ſa=
piens efficiar: & ipſa
longius receſſit a me
multo magis q̃ erat.
Et alta pfunditas: quis
inueniet eã. Luſtraui vni
uerſa animo meo vt ſcirẽ
& cõſiderarẽ & querẽ
ſapiẽtiã & rationẽ: & vt
cognoſcerẽ ipietatẽ ſtul
ti & errorem impruden
tium. Et inueni
amariorem morte mu
lierem: que
laqueus venatoꝝ eſt: &
ſagena cor eiꝰ. Vincula
ſũt manus illiꝰ. Qui pla
cet deo: effugiet
illã: qui aũt peccator eſt
capietur ab illa. Ecce
hoc inueni dixit eccleſia
ſtes: vnum
& alterum vt inuenirem
rationem: quaꝫ adhuc
querit anima mea & nõ
inueni. Virum
de mille vnum reperi:
mulierem ex omnibus
nõ inueni. Solummo
do hoc
inueni qđ fecerit deus
hominẽ rectum: & ipſe
ſe infinitis miſcuerit
queſtionibus. Quis ta=
lis vt ſapiens eſt. Et quis
cognouit ſolutionem
verbi.

8.

Sapientia hois lucet
in vultu eiꝰ: & potẽ=
tiſſimus faciẽ illius cõmu
tabit. Ego os regis obſeruo & pcepta iuramẽ
ti dei: ne feſtines recedere a facie eius: neq;

Tex.he.Eccles.viij.Pritina.heb

וְאַל תִּתְחַזֵּק עַל־דָּבָר לָמָּה תִבָּהֵל מִפָּנָיו
אַל תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה
לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ׃ טוֹב אֲשֶׁר
תֹּאחֹז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח אֶת
יָדֶךָ כִּי יָרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת
כֻּלָּם׃ הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה
שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר׃ כִּי אָדָם
אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב
וְלֹא יֶחֱטָא׃ גַּם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
יְדַבְּרוּ אַל תִּתֵּן לִבֶּךָ אֲשֶׁר לֹא
תִשְׁמַע אֶת עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ׃ כִּי גַם
פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע לִבֶּךָ אֲשֶׁר גַּם
אַתָּה קִלַּלְתָּ אֲחֵרִים׃ כָּל זֶה נִסִּיתִי
בַּחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא
רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׃ רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה
וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ׃ סַבּוֹתִי
אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר וּבַקֵּשׁ
חָכְמָה וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כְּסֶל
וְהַסִּכְלוּת הוֹלֵלוֹת׃ וּמוֹצֵא אֲנִי
מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא
מְצוֹדִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ
טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט
מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ׃ רְאֵה
זֶה מָצָאתִי אָמְרָה קֹהֶלֶת אַחַת
לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן׃ אֲשֶׁר עוֹד
בִּקְשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם
אֶחָד מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה בְּכָל
אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי׃ לְבַד רְאֵה זֶה
מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ
חִשְׁבֹנוֹת רַבִּים׃ מִי כָהֶחָכָם וּמִי
יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דָּבָר
חָכְמַת אָדָם תָּאִיר
פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃ אֲנִי פִּי
מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת
אֱלֹהִים אַל תְּבַהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל

תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה׃ בַּאֲשֶׁר דְּבַר מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה׃ שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם׃ כִּי לְכָל חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו׃ כִּי אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה כִּי כַאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יַגִּיד לוֹ׃ אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת הָרוּחַ וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת בַּעֲלָיו׃ אֶת כָּל זֶה רָאִיתִי וְנָתוֹן אֶת לִבִּי לְכָל מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ׃ וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וּבָאוּ וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלְּכוּ וְיִשְׁתַּכְּחוּ בָּעִיר אֲשֶׁר כֵּן עָשׂוּ גַּם זֶה הֶבֶל׃ בַּעֲבוּר אֲשֶׁר לֹא יֵעָשֶׂה פִּתְגָם מַעֲשֶׂה הָרָעָה מְהֵרָה עַל כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע׃ אֲשֶׁר חֹטֶא עֹשֶׂה רָע מְאַת וּמַאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַם יוֹדֵעַ אֲנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה טוֹב לִירֵאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו׃ וְטוֹב לֹא יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא יַאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יָרֵא מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים׃ יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הֶבֶל׃ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ

"pmaneas" in opere" malo:'quia°omne°quod ∞ ᶜvoluerit°faciet:&'ſermo illius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇpoteſtate plenus eſt:'nec ᵏdicere'ei 'qſq̃ pōt:ᵐq̃re ita"facis? °Qui cuſtodit ᶠp̃ceptū°non'experietur ᵍquicq̃'malí." Tẽpus'& rñſione'cor°ſapiẽtis'intel ligit.ᶜ Omñí°negocio'tps ᶜeſt:ᵍ& opportunitas & 'multa"homis'afflictio: "quia°ignorat preterita: &'futura ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "nullo ſcire pōt'nuncio. 'Non eſt in'hoīs'poteſta te°prohibere'ſpiritum: ᵍnec habet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇptātē'in die"mortis:'nec 'ſinitur qeſcere"ingruẽte "bello:°neq;ᵖſaluabit°im pietas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍimpiū." Omnia'hec'cō ſideraui'& dedí ∞∞∞∞∞ ᵇcor meū'ín cunctis°ope ribus'que'fiunt ∞∞∞∞∞ ᵍsub'ſole.' Interdū'domí natur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "homo"homini°in malū ᶠſuum. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠVidíᵍ ímpíos'ſepultos q etiam cum adhuc viuerēt ˣín loco'ſancto'erant:"& laudabantur ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇín ciuitate'quaſi°iuſtorū ᶜoperū.Sed'&ᵍhoc'vaní tas eſt.Etenim'quia'non 'profertur'cito contra ∞ °malos"'ſententía: abſq; timore vllo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "filu'hominū'perpetrant ᵃmala. Attamen ∞∞∞∞∞∞ ᶜpeccator ex eō'ᵠ cētíes ᵇfacit°malū'& p patientiā ſuſtentatur:'ego'cogno uí"ᵠ"erit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ °bonum°timentibus'deū 'quí"verentur ∞∞∞∞∞∞∞ 'faciem eius.ˣNon'ſit"bo num'ímpio: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍnec'plongẽtur'dies eíus ſed°q̃ſí vmbra tranſeāt:'q 'non ᵍ timet'faciem'dei. Et'eſt alia'vanitas ∞∞∞ "que" fit °ſuper'terram. 'Sunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍluſti ˣquíbus mala "pue nīūt'quaſi opera egerint 'ímpíorum:ᵃ& ſunt'ím píi'quí ita ſecurí ſunt ∞ ᵍquaſi'íuſtorum'facta ha beant. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇSed &'hoc'vaniſſimum ᵍíudico.ˣ Laudaui igitur "leticiam°ᵠ'nō eſſet'ho míní'bonum ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍſub'ſole"niſí'ᵠ'comede ret ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ '& biberet:ᵍatq; gauderet ᵇ& hoc ſolū'ſecū auferret

ſteteris in ꝟbo malo. qñ qđ voluerit faciet. Οὗ τοῦ λόγου ἐν λόγῳ πονηρῷ, ὅτι ὃ ἂν θελήσῃ ποιήσει. Κα cut rex potēs τ đs dicet ei đd fa θὼς βασιλεὺς ἐξουσιάζων καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ποιε cis? Qui cuſtodit precepti:nō cognoſcet ꝟbū ma. εἷς; Ὁ φυλάσσων ἐντολήν, οὐ γνώσεται ῥῆμα πονη lū: τ tps iudicij cognoſcit cor eius. Qñ ρόν, καὶ καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ. Οτι oī negocio eſt tps τ iudiciū: qñ cognitio παντὶ πράγματι ἔστι καιρὸς καὶ κρίσις, ὅτι γνῶσις hoīs multa in eſt. qz nō eſt cogno τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν. Οτι οὐκ ἔστι γινώ ſcēs đd futur: qñ ſicut erit đs ānūciabit σκων τί γὸ ἐσόμενον, ὅτι καθὼς ἔσαι τίς ἀναγγελεῖ ei. IHō eſt homo poteſtatē hēns in ſpū. αὐτῷ. Οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσιάζων ἐν πνεύματι. vt phibeat ſimul ſpūm. τ nō eſt poteſtatē τοῦ κωλύσαι σὺν γὸ πνεῦμα. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξουσιά hēns in die mortis: τ nō eſt miſſio in ζων ἐν ἡμέρᾳ θανάτου, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολὴ ἐν ἡ die belli. Et nō ſaluabit impietas eſi đ eſt ab μέρᾳ πολέμου. Καὶ οὐ σωσάσει ἀσέβεια γὸν τοὺς ea. τ oē hoc vidi: τ dedi cor αὐτῆς. καὶ σύμπαν τοῦτο εἶδον, καὶ ἔδωκα τὴν καρ meū in oē op⁹. qđ factū eſt ſub δίαν μου εἰς πᾶν ποίημα. ὃ πεποίηται ὑπὸ γὸν ſole. in đbuſcūq; poteſtatē habuit homo in hoīe ad ἥλιον. τὰ ὅσα ἐξουσιάσατο ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ malefactēdū ei. Et tūc vidi impios in ſepulchra κακῶσαι αὐτόν. Καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους introductos: τ ex ſancto. τ iuerūt τ εἰσαχθέντας, καὶ ἐκ τοῦ ἁγίου. καὶ ἐπορεύθησαν καὶ laudati ſunt in ciuitate. qñ ſic fecerūt. et ἐπῃνέθησαν ἐν τῇ πόλει. ὅτι οὕτως ἐποίησαν. καὶ γε hoc vanitas. Qñ nō eſt facta ꝓtradictio: τοῦτο ματαιότης. Οτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίῤῥησις, ab iſtis malū velox: ꝓpt hoc ἀπὸ τῶν τοιούτων γὸ πονηρὸν ταχύ, διὰ τοῦτο fiduciā habuit cor filioꝝ hoīm in eis ἐπλη ροφορήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς ad faciendū malū q̃ peccauit fecit τοῦ ποιῆσαι γὸ πονηρὸν ὃς ἥμαρτεν ἐποίησε γὸ malū ex tūc τ a lōgitudine eoꝝ. qñ πονηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρότητος αὐτῶν. ὅτι et cognoſco ego: ꝙ eſt bonū timēti καί γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔστιν ἀγαθὸν τοῖς φοβουμέ bus deū. vt timeāt a facie e νοις γὸν θεόν. ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐ tius. Et bonū nō erit impio. τ nō pro τοῦ. Καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσαι τῷ ἀσεβεῖ. καὶ οὐ μα lōgabit dies in vmbra:q̃ nō eſt timēs a κρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὃς οὐκ ἔστιν φοβούμενος ἀπὸ facie dei. Eſt vanitas q̃ facta eſt ſup προσώπου τοῦ θεοῦ. Ἐστι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ terrā:qñ ſunt iuſti ꝙ p̃uenit ad eos: vt τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς opus impioꝝ τ ſunt impij ꝙ p̃uenit ποίημα τῶν ἀσεβῶν καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει ad eos vt opus iuſtoꝝ. dixi ꝙ et πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. εἶπα ὅτι καί hoc vanitas: τ laudaui ego ſimul leti γε τοῦτο ματαιότης, καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφρο tiā: qñ nō eſt bonū hominí ſub σύνην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ γὸν ſole. qñ niſi comedere τ bibere τ le ἥλιον. ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ ἐυ tari. τ hoc comitabit eſt φραγθῆναι. καὶ αὐτὸ συμπροσίσαι αὐτῷ ∞∞∞∞∞∞∞

in labore suo dieb⁹ vitæ suæ: qs dedit ei ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἔδωκεν αὐ deus sub sole. in qb⁹ dedi cor τῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον. ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν meã vt cognoscerẽ sapiam: ⁊ vt viderẽ occu- μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφίαν, καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν περι patione q̃ facta est in terra: qm̃ ⁊ in σασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι καὶ ἐν die ⁊ in nocte somnũ in oculis suis nõ est ἡμέρα καὶ ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστι videẽs. ⁊ vidi oĩa opa dei: βλέπων. καὶ εἶδον σύμπασαν τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, qm̃ nõ potẽs crit homo vt inueniat simul opus ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τὸ ποιή- qđ facta est sub sole. q̃cũq; laborauerit μα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ homo vt querat ⁊ nõ inueniet. et q̃cũq; ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὑρήσει. καί γε ὅσα vtiq; dixerit sapiẽs vt cognosceret nõ poterit inue ἂν εἴπῃ ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑ- nire: qm̃ oẽ hoc vedi in cor meũ: ρεῖν, ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου, ⁊ cor meũ oẽ vidit hoc. καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Ca. 9.

QOτι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι eor in manu dei. et amorẽ et odi αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ. καί γε ἀγάπην καί γε μῖ um nõ est sciẽs homo: oĩa ãte fa σος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος. τὰ πάντα πρὸ προσώ cẽ cor vanitas in oibus. Occursus που αὐτῶν ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν. Συνάντημα vn⁹ iusto ⁊ vn⁹ impio: bono ⁊ ἑνὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἑνὶ τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ malo: ⁊ mũdo ⁊ immũdo: ⁊ κακῷ, καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ τῷ immolãti ⁊ nõ immolãti. sicut bon⁹: sic q̃ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι. ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ peccat. sicut iurãs: sic q̃ turamẽtũ ti- ἁμαρτάνων. ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβού- met. hoc malũ in oi qđ factũ est sub so- μενος. τοῦτο πονηρὸν ἐν πάντι πεποιήσθαι ὑπὸ τὸν ἥ- le: q̃ occursus vn⁹ oĩb⁹. et cor filio λιον, ὅτι συνάντημα ἓν τοῖς πᾶσι. καί γε καρδία υί rũ hoĩs ipletũ est malo. ⁊ circũferentia ὧν τοῦ ἀνθρώπου ἐπλήρωθη πονηροῦ. καὶ πονηρία in corde eor in vita eor ⁊ post eos ad ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς mortuos. qm̃ ds q̃ ptcipat ad oẽs τοὺς νεκρούς. ὅτι τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς viuẽtes? est spes qm̃ canis viuẽs ipe bon⁹ sup ζῶντας; ἔστιν ἐλπὶς ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ leonẽ mortuũ. q̃m̃ viuẽtes cognoscẽt q̃ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Οτι οἱ ζῶντες γινώσκουσι ὅτι morient: ⁊ mortui nõ sunt cognoscẽtes q̃c- ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐ q̃. ⁊ nõ est eis vltra merces q⁹ obliuioni tradita ẽ δέν. καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθὸς ὅτι ἐπελήσθη ἡ memoria eor ⁊ dilectio eor et odiũ eo- μνήμη αὐτῶν καί γε ἀγάπη αὐτῶν καί γε μῖσος αὐ- rũ et zelus eor iã periit. ⁊ pars τῶν καί γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο. καὶ μερὶς nõ est eis q̃pi⁹ in seculũ in omni qđ fa- οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν παντὶ πεποιη- ctũ est sub sole. vade comede in letitia pa- μένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον. δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρ nẽ tuũ. ⁊ bibe in corde bono vinũ tuũ. q⁹ τον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου. ὅτι ἤδη εὐδόκησεν approbauit

---

[b] de labore suo oibus [c] die bus' vite sue [s] q̃s [b] dedit' ei [b] deus' sub [m] sole. Et [o] apposui [q] cor meũ' vt sci- rem [a] sapiẽtiã' & intellige rem' diffensionẽ' que' ver satur' in [b] terra. Est homo [c] qui' diebus' & noctibus [s] somnum [n] nõ' capit [b] oculis. ' Et intel lexi [m] q̃ [o] omniũ [o] operum [p] dei' nullam [a] possit' homo [v] inuenire rationem eorũ [s] que' fiunt [b] sub' sole: & [b] quanto plus [l] la borauerit [b] ad querẽdum tanto' mi nus' inueniat. ' Etiam [m] si' dixerit' sapiẽs se' nos- se: [n] non' potent [r] repertre. ' Omnia' hec [t] tractaui' in [c] corde meo' vt curiose in telligerem. 9.

SVnt' iusti [c] atq; sapiẽtes: [o] & ope ra eorum [c] in manu' dei. [e] Et tñ' nescit [h] hõ vtrum [b] amore' an' odio dign⁹ sit: sed [o] oĩa in futurũ seruãtur incerta: eo q̃ [v] vniuersa eo [e] queeueniat' iusto' & im pio [b] bono [a] & malo: [m] mũdo [o] & immũdo: [c] immolãti victimas [o] & [s] sacrificia [c] contẽnenti. [s] Sicut bonus [b] sic & pecca tor: vt' piurus' ita qui ve rum' deierat. [n] Hoc est [o] pessimum [p] inter omnia [q] que' sub' sole' sunt: [q] quia' eadẽ [s] cunctis' eue niũt. [a] Vnde & [b] corda' filio rum [b] hominũ' implentur [m] malicia [a] & contemptu [o] in vita sua: [*] & post hec [l] ad inferos deducentur. [o] Nemo est [p] qui semper [a] vi uat: & qui huic rei' habeat [u] fiduciam. [b] Melior [a] est' ca nis' viuus [o] leone' mortuo. [s] Viuen- tes' enim [b] sciunt [s] se esse morituros: [b] mor- tui vero' nihil' [m] nouerunt amplius: [o] nec [q] habent [p] vltra' mercedem: [a] quia' obliuioni tradita est' me moria eorũ. ' Amor' q̃q; [s] et' odium [b] & [c] inuidie [o] si- mul' perieft: [n] nec' habẽt [p] partem' in hoc' seculo & [i] in opere [q] quod' sub' sole' geritur. [q] Vade ergo & [c] comede' in leticia' panẽ tuum: [n] & bibe [k] cum gaudio' vinum tuũ: [a] quia

---

בַּעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ
הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כַּאֲשֶׁר
נָתַתִּי אֶת לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת
אֶת הָעִנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ
כִּי גַם יוֹם וָלַיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו
אֵינֶנּוּ רֹאֶה וְרָאִיתִי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה
הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם
לִמְצוֹא אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעַמֹל
הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמְצָא וְגַם
אִם יֹאמַר הֶחָכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל
לִמְצֹא כִּי אֶת כָּל זֶה נָתַתִּי אֶל
לִבִּי וְלִבּוֹר אֶת כָּל זֶה

Cap. ix.

אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים
וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים
גַּם אַהֲבָה גַּם שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ
הָאָדָם הַכֹּל לְפָנֵיהֶם הַכֹּל כַּאֲשֶׁר
לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע
לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ
וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ כַּטּוֹב כַּחוֹטֵא
הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שָׁבוּעָה יָרֵא זֶה
רָע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּי מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי
הָאָדָם מָלֵא רָע וְהוֹלֵלוֹת בְּלִבָּם
בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים כִּי
מִי אֲשֶׁר יְחֻבַּר אֶל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ
בִּטָּחוֹן כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן
הָאַרְיֵה הַמֵּת כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים
שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים
מְאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי
נִשְׁכַּח זִכְרָם גַּם אַהֲבָתָם גַּם
שִׂנְאָתָם וְגַם קִנְאָתָם כְּבָר אָבָדָה
וְחֵלֶק אֵין לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ לֵךְ
אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה
בְּלֵב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה

Pagina.heb.	Text.be.Eccles.x.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
ס הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ׃ בְּכָל ת אֶת יְהִידוּ עָשֶׂה הָיֶה		p deo c placent t opera tua. s Omni p tempore t sint oo u vestimenta tua t candida: m & oleum n de o capite tuo r non q deficiat. t Perfruere u vita t cum u vxore t quam r dilígis cūctis s diebꝫ p vite c instabilitatis tue p q c dati sunt t tibi s sub p sole t omni r tempore t vanitatis tue. u Hec est m eni o pars p in vita p & in labore tuo r quo t laboras n sub t sole t Quod cunqꝫ oooooooooooooooo c facere o potest p manus tua instanter c operare: ooooo q quia g nec p opus t nec ratio k nec sapia t nec sciētia erūt m apud inferos: q quo o tu r properas. oooooooooo r Verti me ad aliud g & vidi t sub o sole t nec ooooooo s velociū esse g cursum p nec c fortium ooooooooooooo p bellum t nec g sapientium p panem ooooooooooooooo k nec t doctorum m diuitias o nec p artificum ooooooooo q gratiam: r sed g tempus c casumqꝫ in r omnibus. oooo p Nescit p homo r finem suum: sed ooooooooooooooo g sicut pisces p capiūtur t hamo ooooooooooooooooooo t & aues n laqueo m comprehenduntur: sic ooooooooo p capiuntur r homines g in tempore c malo ooooooo n cum t eis r extemplo n sup uenerit. g Hanc t quoqꝫ oo p sub c sole p vidi c sapientiā: ooooooooooooooooooooooo r & pbaui t maximam. t Ciuitas k parua oooooooooooo t & n pauci m in ea t viri. o Venit t contra eam ooooooo q rex r magnus g & vallauit t eam: n extruxitqꝫ ooooooo r munitiōes p gyrū & pfecta est obsidio. g Inuētusqꝫ est p in ea c vir p pauper r & sapiens t & liberauit t vrbem p sapiētia sua: t & m nullus deinceps n recordatus est p hoīs r illius q pauperis. g Et dicebā t ego u meliorē esse r sapientiam t fortitudine. Quō ergo t sapiētia g pauperis p contēpta est c & verba eius p non t sunt audita. t Verba g sapientum t audiū tur p in silentio: plus oooo n qꝫ clamor t principis m inter stultos. n Melior est oo o sapientia r qꝫ arma q belli ca: r & qui in g vno r peccauerit k multa n bona t perdet. 10.	veus opera tua. in ol tēpore sint ve ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. ἐν παντὶ καιρῷ ἔσωσαν ἱ= stimēta tua cādida: τ oleū sup caput tuū ne μάτιά σου λευκά, καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ deficiat. τ vide vitā cū muliere quā dilexti ὑστερησάτω. καὶ ἴδε ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπη= sti oibus dieb̄ vite vanitatis tue: q̄a σας πάσας ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δο ti sun tibi sub sole oib̄ dieb̄ vanita θείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιό tis tue: q̄n hoc pars tua in vita tua. τ in τητός σου, ὅτι αὐτὸ μέρος σου ἐν τῇ ζωῇ σου. καὶ ἐν laboze tuo quo tu laboras sub sole. om= τῷ μόχθῳ σου ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον· πάν nia q̄cūq; inuenerit man̄ tua vt faciat. fm pote= τα ὅσα ἂν ἕυρη ἡ χείρ σου τοῦ ποιῆσαι. ὡς ἡ δύνα tiā tuā fac: q̄n nō est opus τ ratio μίς σου ποίησον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς τ cognitio τ sapia in iferno: quo tu vadis il= καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐ= luc. verti τ vidi sub sole q nō κεῖ. ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι ἐν τοῖς velocib̄ cursus. Et nō potētib̄ bellū: κούφοις ὁ δρόμος, Καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος, et nō sapiētib̄ panis: et nō itelli καί γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, καί γε οὐ τοῖς συνι gētib̄ diuitie: et nō cognoscētib̄ gra: τοῖς ὁ πλοῦτος, καί γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις, q̄n tp̄s τ occursus occurret oibus ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν his. et nō nouit homo tp̄s su= αὐτοῖς· καί γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐ= um: sicut pisces capti in rete ma τοῦ, ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κα lo τ sicut aues capte in laqueo. sicut tp̄e κῷ καὶ ὡς ὄρνεα τὰ θηρευόμενα ἐν παγίδι. ὡς αὐτὰ illaqueant filij hois in tp̄s ma παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονη lū: cū incident in eos extēplo: et hoc ρόν, ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καί γε τοῦτο vidi sapiam sub sole: τ magna est ad ἐἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ μεγάλη ἐστὶ πρός me ciuitas qua τ viri in ea pauci: τ vene με πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι, καὶ ἔλ= rit ad eā rex magn̄ τ circūdabit eā ηλθε πρὸς αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ κυκλώσει αὐ= τ edificabit in eā aggeres magnos: τήν, καὶ οἰκοδομήσει ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους, τ inuenerit ea vir pauperē sapiētē. τ saluabit καὶ εὕρῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφόν· καὶ σώσει ip̄e ciuitatē in sapia sua. τ homo ἀυτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἄνθρωπος nō recordat̄ ē simul viri pauperis illi⁹. οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκείνου. τ virū ego bona sapia sup potētiā. τ sapia καὶ εἶπα ἐγὼ ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν· καὶ σοφία pauperis contēpta: τ ſmōes eius nō sunt τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη, καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν audiri. Sermōes sapiētū i quiete audiunt su= ἀκουόμενοι· Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑ= per clamorē potentiū in stultitijs. bona sapiē περ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις· ἀγαθὴ σο tia sup vasa belli. τ peccans vn̄ per= φία ὑπὲρ σκεύη πολέμου· καὶ ἁμαρτάνων εἷς ἀπο det bonitatē multam. λέσει ἀγαθοσύνην πολλήν· Ca.10.	

Vlce mortue corrūpūt cōdimentū olei
Μυῖαι θανοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου
dulcedinis. p̄ciosiꝰ pauca
ἡδύσματος· τίμιον ὀλίγον

sapie sup gliam stultitie magne. cor sapiẽ
σοφίας ὑπὲρ δίξαν ἀφροσύνης μεγάλης. καρδία σο
tus in dextrũ ei⁹: ꝛ cor stulti in sinistrũ
φοῦ εἰς δξιὰν αὐτοῦ, καὶ καρδία ἄφρονος εἰς ἀριστερὸν
illi⁹. et in via cũ stulte ãbulauerit cor
αὐτοῦ. καί γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία
eius poster⁹ erit. ꝛ q̃ cogitabit oia stultitia sunt.
αὐτοῦ ὑστερήσει. καὶ ἃ λογιεῖται πάντα ἀφροσύνη ἐστίν.
si spũs potestatẽ hẽntis ascẽderit in te: locũ
ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ, τόπον
tuũ ne dimiseris: q̃ curatio factet cessare pcã ma-
σου μὴ ἀφῇς, ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας μεγά-
gna. est malũ q̃d vidi sub sole tãq̃ muttũ q̃d
λας. ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὃ
erimt a facie potestatẽ hẽntis. dat⁹ ẽ stult⁹
ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος. ἐδόθη ὁ ἄφρων
B in sublimitatib⁹ magnis ꝛ diuites in humili sede-
ἐν ὕψεσι μεγάλοις καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῷ καθήσον-
bũt. vidi seruos in equis ꝛ pncipes ambulã-
ται. εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους καὶ ἄρχοντας πορευομέ-
tes vt seruos sup terrã. q̃ fodit foueã: in eã incl
pro. 16. Eccl. 27. d. νους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς. ὁ ὀρύσσων βόθρον, ἐν αὐτῷ ἐμ-
det: ꝛ dissipantẽ sepẽ mordebit cũ coluber:
πεσεῖται, καὶ καθαιρῶν τὰ φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις,
q̃ tollit lapides labore torquebit in eis. q̃ scidit li-
ἐξαιρῶν λίθους θλιβήσεται ἐν αὐτοῖς. σχίζων ξύ-
gna pericliabit in eis: si ceciderit ferrũ:
λα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον,
ꝛ ipe facie tm̃bauit. ꝛ potẽtias cõfirma-
καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξε. καὶ δυνάμεις δυναμώ-
bit: ꝛ abundãtia vtro cũ⁹ sapia. si momorderit
σει, καὶ περίσσεια τῷ ἀνδρὶ οὐ σοφία. ἐὰν δάκῃ ὁ
coluber in nõ murmure: ꝛ nõ est aliq̃d ãpli⁹ incãtã
ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια τῷ ἐπά-
ti. fmões oris sapiẽtis gra: ꝛ labia stul-
C δοντι. λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χείλη ἄφρο-
ti pcipitabunt eũ. initiũ oris ei⁹ stulti
νος καταποντιοῦσιν αὐτόν. ἀρχὴ στόματος αὐτοῦ ἀφρο-
tia: ꝛ nouissime oris illi⁹ ỗbages male.
σύνη, καὶ ἔσχατα στόματος αὐτοῦ πονηρὰ πλανήσει.
ꝛ stult⁹ multiplicabit ỗba. nõ nouit homo q̃d
καὶ ὁ ἄφρων πληθυνεῖ λόγους. οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τί
q̃ factũ est ꝛ q̃d q̃ futurũ est: q̃ post eũ q̃s
τὸ γενόμενον καὶ τί τὸ ἐσόμενον, ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ τίς
nũciabit ei. labor stultor⁹ affliget e-
ἀπαγγελεῖ αὐτῷ. μόχθος τῶν ἀφρόνων κοπώσει αὐ-
os: q̃ nõ nouit pgere in ciuitatẽ. ve
τούς, ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν. οὐαί
D tibi ciuitas: cui⁹ rex tm̃ iunior: ꝛ princi-
σοι πόλις, ἧς ὁ βασιλεύς σου νεώτερος, καὶ οἱ ἄρχον-
pes tui in hora matutina comedũt. beata tu terra: cui⁹ rex
τές σου ἐν πρωΐᾳ ἐσθίουσι. μακαρία σὺ γῆ, ἧς ὁ βα-
tu⁹ fili⁹ liber: ꝛ pncipes tui ad
σιλεύς σου υἱὸς ἐλευθέρου, καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς
D tps vescent in potẽtia: ꝛ nõ cõfundent. in
καιρὸν φάγονται ἐν δυνάμει, καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται. ἐν
pigritijs humiliabit cõtignatio: ꝛ in segnicie ma
ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δοκόσις, καὶ ἐν ἀργίᾳ χεὶρ
nuũ pstillabit dom⁹. in risu faciũt panẽ ꝛ vinũ
ῥῶν στάξει οἰκία. εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον καὶ οἶνος
letificat viuẽtes: ꝛ argẽto obediẽt simul
εὐφραίνει ζῶντας, καὶ τοῦ ἀργυρίου ὑπακούσεται σὺν
oia. et tu in conscientia tua regi
τὰ πάντα. καί γε σὺ ἐν συνειδήσει σου βασιλέα
nõ detrahas: ꝛ in recessib⁹ cubiculi tui ne male
μὴ καταράσῃ, καὶ ἐν ταμιείοις κοιτῶνός σου μὴ κα-
dixeris diuiti. q̃ volatile celi portabit
A ταράσῃ πλούσιον. ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀπαροίσει
vocẽ tuã ꝛ q̃ hẽt pennas annũciabit sẽ-
τὴν φωνήν σου καὶ ὁ ἔχων πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λό-
nẽ tuũ.
γον σου.

Ca. 11.

paruaq̃ gloria ad tẽpus
stultitia. Cor sapientis
in dextera ei⁹ & cor stulti in sinistra illius. Sed &
in via stultus ambulans cum ipse insipiens sit oõ
omnes stultos estimat.
Si spiritus oooooooooo
potestatẽ habentis ascẽderit sup te: locũ tuũ ne
dimiseris qa curatio faciet cessare peccata maxi-
ma. Est malũ quod vidi sub sole: oooooooooo
quasi per errorem egredi ens a facie principis.
Positum stultum in dignitate sublimi oooooo
& diuites sedere deorsum. Vidi oooooooooo
seruos in equis: & principes ambulates sup terram quasi seruos. Qui
fodit foueã incidet in eã.
& qui dissipat sepẽ mordebit eum coluber. Qui
transfert lapides affligetur in eis: & q scindit ligna vulnerabitur ab eis.
Si retusum fuerit ferrũ:
& hoc nõ vt prius sed hebetatũ fuerit multo labore exacuetur: & post idu
stria seq̃tur sapia Si mordeat serpes in silẽtio: nihil eo minus habet occulte detrahit. Verba oris
sapietis gra: & labia in
sipietis pcipitabũt eum.
Initiũ verborũ eius stultitia: & nouissimũ oris
illi⁹ error pessimus. Stultus verba multiplicat.
Ignorat homo oooooo
quid ante se fuerit: & q̃d
post se futurum sit: oo
quis ei poterit indicare?
Labor stultorũ affliget
eos: qui nesciunt in vrbem pergere. oooooooo
Ve tibi terra cuius rex
est puer & cui⁹ pricipes
mane comedunt. Beata
terra cuius rex oooooo
nobilis est: & cuius prin
cipes vescũtur in tpe suo
ad reficiendũ & non ad
luxuriam. In pigriciis
humiliabitur cõtignatio
& in infirmitate manuũ
pstillabit dom⁹. In risu
faciunt panẽ & vinũ: vt
epulentur bibentes. Et
pecunie obediunt oooo
oia. In cogitatione tua
regi nõ detrahas: & I se
creto cubiculi tui nõ ma
ledixeris diuiti: quia &
aues celi portabunt vo
cem tuam: & qui habent
pennas annunciabunt
sententiam. II.

מְכַבּוֹד סִכְלוּת מְעַט: לֵב חָכָם
לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ: וְגַם
בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הוֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר
וְאָמַר לַכֹּל סָכָל הוּא: אִם רוּחַ
הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל
תַּנַּח כִּי מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים:
יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
כִּשְׁגָגָה שֶׁיֹּצֵא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט:
נָתוּן הַסָּכָל בַּמְרוֹמִים רַבִּים
וַעֲשִׁירִים בַּשְּׁפָל יֹשֵׁבוּ: רָאִיתִי
עֲבָדִים עַל סוּסִים וְשָׂרִים הוֹלְכִים
כַּעֲבָדִים עַל הָאָרֶץ: חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ
יִפּוֹל וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ: מַסִּיעַ
אֲבָנִים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים
יִסָּכֵן בָּם: אִם קָהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא
פָּנִים קִלְקֵל וְחַיִל יְגַבֵּר וְיִתְרוֹן
הַכְשֵׁר חָכְמָה: אִם יֹאשַׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא
לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלָּשׁוֹן:
דִּבְרֵי פִי חָכָם חֵן וְשִׂפְתוֹת כְּסִיל
תְּבַלְּעֶנּוּ: תְּחִלַּת דִּבְרֵי פִיהוּ כְּסָלוּת
וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלֵלוּת רָעָה: וְהַסָּכָל
יַרְבֶּה דְבָרִים לֹא יֵדַע הָאָדָם
מַה שֶּׁיִּהְיֶה וְאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו
מִי יַגִּיד לוֹ: עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ
אֲשֶׁר לֹא יָדַע לָלֶכֶת אֶל עִיר:
אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ
בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ: אַשְׁרַיִךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵךְ
בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ
גְּבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי: בַּעַצְלְתַּיִם
יָמַךְ הַמַּקָּרָה וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף
הַבָּיִת: לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן
יְשַׂמַּח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל:
גַּם בְּמַדְעֲךָ מֶלֶךְ אַל תְּקַלֵּל וּבַחַדְרֵי
מִשְׁכָּבְךָ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל
הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר:

Patrina.heb.Tex.be.Eccles.xi.xij. Trãsla.B.Wie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Cap.xi.

שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל פְּנֵי הַמָּיִם כִּי בְּרֹב יוֹם תְּפָנֶנּוּ׃
הַיָּמִים תְּמַצְאֶנּוּ׃ תֶּן חֵלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה יִּהְיֶה
רָעָה עַל הָאָרֶץ׃ אִם יִמָּלְאוּ הֶעָבִים גֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם יִפּוֹל עֵץ
בַּדָּרוֹם וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל שָׁם יִהְיֶה׃ הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה׃ שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע
וְרֹאֶה בֶּעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃ כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים
בְּבֶטֶן הַמְלֵאָה כָּכָה לֹא תֵדַע אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת
הַכֹּל׃ בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל תַּנַּח יָדֶךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה
יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים׃ וּמָתוֹק הָאוֹר וְטוֹב
לָעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם שָׁנִים הַרְבֵּה יִהְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם
יִשְׂמָח וְיִזְכֹּר אֶת יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל שֶׁבָּא הֶבֶל׃ שְׂמַח בַּחוּר
בְּיַלְדוּתֶיךָ וְיִטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ וְהַלֵּךְ בִּדְרָכֵי לִבְּךָ
וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט׃

Cap.xij.

וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ כִּי הַיַּלְדוּת וְהַשָּׁחֲרוּת
הָבֶל׃ וְזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי
הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בָּהֶם חֵפֶץ׃ עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ
הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם׃ בַּיּוֹם
שָׁעֲיָו שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הַחָיִל וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי
מִעֲטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת׃ וְסָגְרוּ דַלְתַיִם בַּשּׁוּק בִּשְׁפַל קוֹל
הַטְּחֲנָה וְיָקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר

Mitte panem tuũ ſup trãſeuntes aq̃s: quia poſt tpa multa iuenies illũ. Da partem ſeptem necnon & octo: qa ignoras quid futurum ſit sup terram. Si replete fuerint nubes: imbrẽ ſup terrã effundent. Si ceciderit lignũ ad auſtrũ aut ad aquilonẽ: in quocũq; loco ceciderit ibi erit. Qui obſeruat ventũ nõ ſeminabit: & qui conſiderat nubes nunq̃ metet. Quomõ ignoras q̃ ſit via ſpũs & qua rõne cõpingãtur oſſa in ventre pregnantis: ſic neſcis opera dei qui fabricator eſt omniũ. Mane ſemina ſemen tuum & veſpere ne ceſſet manus tua: qa neſcis quid magis oriatur hoc aut illud: & ſi vtrumq; ſimul melius erit. Dulce lumen: & delectabile eſt oculis videre ſolem. Si annis multis vixerit homo & in his omnibus letus fuerit: meminiſſe debet tenebroſi tẽpis & dierũ multorũ q̃ cũ venerint: vanitatis arguẽtur p̃terita. Letare ergo iuuenis in adoleſcẽtia tua: & in bono ſit cor tuũ in diebꝰ iuuẽtutis tue & ambula in viis cordis tui: & in intuitu oculoꝝ tuorũ: & ſcito q̃ pro oĩbꝰ his ad ducet te deus in iudiciũ.

Vfer ira a corde tuo: & amoue malitiam a carne tua. Adoleſcentia & voluptas vane ſunt. Memento creatoris tui in diebus iuuẽtutis tue: anteq̃ veniat tempus afflictionis tue: & appropinquẽt anni de qbus dicas non mihi placent. Anteq̃ tenebreſcant ſol & lumen & ſtelle & luna: & reuertantur nubes poſt pluuiam. Cũ cõmouebũtur cuſtodes domꝰ: & nutabũt viri fortiſſimi: & ocioſe erunt molentes in minuto numero: & tenebreſcẽt videtes p foramina: & claudẽt oſtia in platea in humilitate vocis molentis: & conſurgẽt ad vocem volucris

Αφες τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὑδάτος: ὅτι ἐν πολλῷ χρόνῳ εὑρήσεις αὐτόν. δὸς μερίδα τοῖς ἑπτά, καί γε τοῖς ὀκτώ, ὅτι οὐ γινώσκεις τί ἔσται πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν. ἐὰν πλησθῶσι τὰ νέφη ὑετοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεοῦσιν. Καὶ ἐὰν πέσῃ ξύλον ἐν τῷ νότῳ, καὶ ἐὰν ἐν τῷ βορρᾷ, τόπῳ οὗ ἂν πέσῃ ἐκεῖ ἔσται. τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ, καὶ βλέπων ἐν νεφέλαις οὐ θερίσει. ὃν τρόπον οὐκ ἔστι γινώσκειν τίς ὁδὸς τοῦ πνεύματος, ὡς ὀστᾶ ἐν γαστρὶ τῆς κυοφορούσης, οὕτως οὐ γνώσῃ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὃς πάντα ποιήσει τὰ σύμπαντα. ἐν πρωΐᾳ σπεῖρον τὸ σπέρμα σου, καὶ ἐν ἑσπέρᾳ μὴ ἀφιέτω ἡ χείρ σου. ὅτι οὐ γινώσκεις ποῖον συνχήσει ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο, καὶ ἐὰν τὰ δύο ὁμοῦ ἀγαθά. τὸ δὲ φῶς, καὶ γλυκὺ τὸ φῶς, καὶ ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅτι πολλὰ ἔσται. πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης. Εὐφραίνου νεανίσκε ἐν νεότητί σου, καὶ ἀγαθυνάτω σε ἡ καρδία σου ἐν ἡμέραις νεότητός σου. καὶ πορεύου ἐν ὁδοῖς καρδίας σου καὶ ἐν ὁράσει ὀφθαλμῶν σου. καὶ γίνωσκε ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ θεὸς ἐν κρίσει.

Καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, καὶ πάσης μαλακίας ἀπὸ σαρκός σου, ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ ἀμέλεια ματαιότης. καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε ἐν ἡμέραις νεότητός σου. ἕως οὗ μὴ ἔλθωσιν ἡμέραι τῆς κακίας. καὶ φθάσωσιν ἔτη ἐν οἷς ἐρεῖς, οὐκ ἔστι μοι ἐν αὐτοῖς θέλημα. ἕως οὗ μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες. καὶ ἐπιστρέψωσιν τὰ νέφη ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἂν σαλευθῶσι φύλακες τοῦ οἴκου καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ ὀλιγοστεύσωσιν αἱ ἀλήθουσαι ὅτι ὠλιγώθησαν. καὶ σκοτάσουσιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς, καὶ κλεισοῦσι θύραν ἐν ἀγορᾷ ἐν ἀσθενίᾳ φωνῆς τῆς ἀλησούσης. καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου

Mitte panem tuum ſuper faciem aquæ: quoniam in multitudine dierum inuenies eum. da partem ſeptem: et octo: quia nescis quid futurum ſit ſuper terram. Si repletæ fuerint nubes imbrem ſuper terram effundent. Et ſi ceciderit lignum in auſtrum: et ſi in boream: in loco vbi ceciderit ibi erit. Qui obſeruat ventum non ſeminabit: et qui aſpicit in nubibus non metet. In die non eſt cognoſcere quæ via ſpiritus: ſicut oſſa in vtero prægnatis: ſic non cognoſces opera dei: quæcunque faciet cuncta. In hora matutina ſemina ſemen tuum, et in veſpertina ne ceſſet manus tua. quia non cognoſcis quod oriatur an hoc an illud: et ſi vtrumque ſimul: bona, et dulce lumen: et bonum oculis aſpicere ſimul ſolem quia et ſi annos multos vixerit homo in oibus illis lætus erit et memor erit diei tenebrarum: quia multi erunt: omne quod venit vanitas. Lætare iuuenis in adoleſcentia tua: et bñfaciat tibi cor tuum in diebus iuuentutis tuæ, et ambula in viis cordis tui et in intuitu oculorum tuorum. et cognoſce quia in oibus his ducet te deus in iudicio.

Et aufer iram a corde tuo: et amoue malitiam a carne tua: quia adoleſcentia et voluptas vanitas. et memento creatoris tui quod poſſedit te in diebus iuuentutis tuæ, priuſquam veniat dies malitiæ. et perueniant anni in quibus dices: non eſt mihi in eis voluntas. priuſquam tenebreſcat ſol et lumen et luna et ſtellæ. et conuertantur nubes poſt pluuiam in die qua mouebunt cuſtodes domus: et conuertent viri potentiæ: et otioſæ erunt molentes quia diminutæ fuerunt. et tenebreſcent videntes per foramina: et claudent oſtia in platea. in humilitate vocis molentis. et conſurget ad vocem passeris

t humiliabunt oēs filie cantus.
καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγάτερες τοῦ ᾄσματος·
et ab excelso videbūt. t pauores in via: t floze
καὶ γε ἀπὸ ὑψους ὀφονται· καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθή
bit amygdal⁹: t ipinguet locusta. t dissipe
σει ἡ ἀμύγδαλον, καὶ παχυνθῇ ἀκρίς· καὶ διασκεδα=
tur capparis qm̄ ibit homo in domū secu
σθήσεται ἡ κάπαρις ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰω=
li sui: t circuerūt in platea plāgentes. vsq; quo nō
νος αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι· ἕως οὗ μὴ
cuertat funicul⁹ argēti t cōprimat aux electū
ἀπατρασθῇ χοινίκιον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῇ ὁ ἀνθέμιον τῆ
auri: t cōteret hydria sup fontē. t corr
χρυσίου, καὶ συντριβῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν· καὶ συν
tetur rota sup lacch: t reuertet puluis
τριβήσεται τροχὸς ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἐπιστρέψει ὁ χοῦς
in terrā vt erat. t spūs redeat ad deū q
ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν· καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψει πρὸς τὸν θεὸν ὃς
dedit illū. Vanitas vanitatū dixit eccleſia
ἔδωκεν αὐτό. Ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ἐκκλησια=
stes oīa vanitas. t supstitū qm̄ fuit eccle
στής, τὰ πάντα ματαιότης· καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλη
siastes sapiēs. t docuit cognitionē pplm. t auris inue=
σιαστὴς σοφός· καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν· καὶ οὖς ἐξιχνι
stigabit ornatū pabolar⁹. multa q̄siuit eccleſia
άσεται κόσμιον παραβολῶν· πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησια=
stes vt inueniret fm̄os volūtatis t q̄ scriptū est rectitu
στὴς τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον εὐθύτη
dinis fm̄os veritatis. fm̄os sapiētū vt stimuli boū.
τος λόγους ἀληθείας. λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα.
t vt claui plātati: q̄ a pscedentib⁹ dati
καὶ ὡς ἧλοι πεφυτευμένοι, οἱ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἑνὸς
sunt de pastore vno superflua ex his: fili mi ca
δοθησαν ἐκ ποιμένος ἑνὸς πλεῖστον ἐξ αὐτῶν, υἱέ μου φυλάσ
ne facere libros multos nō est finis t
σου τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά. οὐκ ἔστι περασμὸς καὶ
meditatio multa labor carnis. finis fm̄is: oē
μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός· τέλος λόγου, τὸ πᾶν
audi: deū time: t mādata eius obserua.
ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαττε·
qm̄ hoc oīs homo. quia omne opus
ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος· ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα
ducet deꝰ in iudicio. in omni neglecto si
ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει· ἐν παντὶ παρῳχωραμένῳ ἐὰν
bonū t si malum.
ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

[f]et obſurdeſcent[a] oēs[x] filie
[f]carmínis .[a] Excelſa [s]q̄q;
[b]tímebūt [c]& formidabūt
[p]in via: [c]florebit [f]amygda
lus: [g]ipinguabitur [b]locuſta
[i]& diſſipabitur [k]capparis.
[l]Qm̄ [m]ibit [n]hō [o]in [p]domū
[q]eternitatis ſue: [r]& circui
bunt [s] in platea [t] plangen
tes. [u] Antequam ∞∞∞∞∞
[v]rūpatur [a]funículus [b] argē
te [c]& [d]curratur [e]vitta [f]aurea
[g]& cōteratur [g]hydría [p] ſup
[i]fontē: [k]& cōfrigatur [l]rota
[m]ſup [n] ciſternā: [o]& reuerta
tur [r]puluis [q] in terrā ſuam
[p]vnde erat: [t]& ſpíritus [u]re
deat [x]ad [y]deum ∞∞∞∞∞∞∞
[v]quí [a]dedít illū. [b] Vanitas
[c]vanitatum [b]díxit ∞∞∞∞
[e]eccleſiaſtes: [d]& [o]ía [g]vanítas.
[i]Cunq; eſſet [l]ſapiētíſſim⁹
[k]eccleſiaſtes [n] docuit ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]ppl̄m [r]& enarrauit q̄ fece
rat: [s]& íueſtigās [t]cōpoſuit
[u]parabolas [x]multas: [y]que
ſíuit [b]verba [c]vtília ∞∞∞∞
[d]& cōſcripſit [f]ſmones [e]re
ctíſſimos ac [g]veritate ple=
nos. [h] Verba [i]ſapientiū [k]ſi
cut ſtimuli [l]& q̄ſi clauí in
altū [m]defixi: q̄ [p]magiſtro
rū [q]cōſiliū [p]data ſunt [q]a pa
ſtore [r]vno. [s]His [s]amplí⁹ [u]fi
lí mi [x]ne reqras. [y] Faciendi
[a]plures [s]libros [b]nullꝰ eſt [c]fi
nís: [c]frequenſq; [d] medita=
tio: [g]carnis [f]affíctio ē. [b] Fí=
nē [i] loquēdi pariter [k]omnes
[l]audíamus. [n] Deū [o]time [r]&
[q]mandata eíus ∞∞∞∞∞∞
[r]obſerua. [f] Hoc eſt [n]omnis
[x]homo. [a]Cuncta [b]que fiūt
[d]adducet [e]deus [f]in íudiciū
[r]pro ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]omnu [b] abſcondito [l] ſiue
[n]bonū [l]ſiue [m] malum ſit.

Explicit líber eccleſiaſtes.

CANTICVM CANTICORVM.
ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

Canticū cāticoꝝ: qđ est salomoni. oscu
A ᾱ Σμα ἀσμάτων, ὅ ἐστι τῷ σαλομῶν· φιλή=
letur me ab oscúlis oris sui.
σάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ·
qm̄ bona vbera tua sup vinū. t odor vnguētoꝝ tuoꝝ su
ὅτι ἀγαθοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον· καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑ=
per oīa aromata vnguētū euacuatū nomē tuū. ppę
πὲρ πάντα τὰ ἀρώματα μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου· διὰ
hoc adolescētule dilexerūt te: trxerūt me. post te in
τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε, εἵλκυσάν με· ὀπίσω σου εἰς
odorē vnguētoꝝ tuoꝝ curremꝰ. introduxit me rex
ὀσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν· εἰσήνεγκέ με ὁ βασιλεὺς
in cellariū suū. exultemꝰ t letemur
εἰς τὸ ταμιεῖον αὐτοῦ· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν θῶμεν
B in te. diligemꝰ vbera tua super vinū. rectitudo di
ἐν σοί· ἀγαπήσωμεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον· εὐθύτης ἠ
lerit te: nigra sum t formosa filie hieru=
γάπησέ σε, μέλαινα εἰμὶ καὶ καλὴ θυγατέρες ἱερου=
salē. sicut tabernacula cedar.
σαλήμ· ὡς σκηνώματα κηδάρ· ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Incipit [a]canticum
[b]canticorum
Oſculetur me [r]ab oſcu
lís [s]oris ſui: [b]quia [l]me
líora ſunt [k]vbera tua [l]vino
[m]fragrātía [n]vnguētis [o]op=
timis. [p] Oleū [q]effuſum [r]no
men tuū: [s]ideo [u]adoleſcen
tule [x]dilexerūt te. [y] Trahe
me [z]poſt te: [a]curremus. ∞
[b]Introduxit me [c] rexi [e]cel
laría ſua. [c] Exultabim⁹ [f]&
letabiſhur [g]in te: [b]memo=
res [k]vberū tuoꝝ [h]ſupvínū.
[l]Recti [m]diligūt te. [n] Nígra
[o]ſum [r]ſed formoſa ∞∞∞∞
[q]filiæ [r]hieruſalem [s]ſicut ta
bernacula [t]cedar: ∞∞∞∞

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים
דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים
שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת
אֲהֵבוּךָ׃ מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה
הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה
בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
אֲהֵבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי קֵדָר

Cap.j.

כִּ֥ירִיעוֹת שְׁלֹמֹֽה׃ אַל־תִּרְאוּנִי֙ יְרֵ֣עָה
שֶׁאֲנִ֔י שְׁחַרְחֹ֑רֶת שֶׁשְּׁזָפַ֥תְנִי הַשָּׁ֖מֶשׁ
בְּנֵ֣י אִמִּ֗י נִחֲרוּ־בִ֙י֙ שָׂ֣מֻנִי נֹטֵ֣רָה
אֶת־הַכְּרָמִ֔ים כַּרְמִ֥י שֶׁלִּ֖י לֹ֥א
נָטַ֑רְתִּי הַגִּ֣ידָה לִּ֗י שֶׁאַהֲבָ֥ה
נַפְשִׁ֛י אֵיכָ֥ה תִרְעֶ֖ה אֵיכָ֣ה תַרְבִּ֑יץ
בַּצָּהֳרָיִם֒ שַׁלְמָ֔ה אֶהְיֶ֕ה כְּעֹטִיָּ֖ה
עַל־עֶדְרֵ֣י חֲבֵרֶ֑יךָ אִם־לֹ֣א תֵדְעִי־
לָּךְ֙ הַיָּפָ֣ה בַּנָּשִׁ֔ים צְאִי־
בְעִקְבֵ֣י הַצֹּ֔אן וּרְעִ֖י אֶת־גְּדִיֹּתַ֑יִךְ
עַל֙ מִשְׁכְּנ֣וֹת הָרֹעִ֔ים לְסֻסָתִ֖י
בְּרִכְבֵ֣י פַרְעֹ֔ה דִּמִּיתִ֖יךָ רַעְיָתִֽי׃ נָאווּ
לְחָיַ֣יִךְ בַּתֹּרִ֔ים צַוָּארֵ֖ךְ בַּחֲרוּזִ֑ים
תּוֹרֵ֣י זָהָ֔ב נַעֲשֶׂה־לָּ֖ךְ עִם־נְקֻדּ֥וֹת
הַכָּ֑סֶף בְּשִׁבְתּ֣וֹ בְמִסְבּ֔וֹ
נִרְדִּ֖י נָתַ֣ן רֵיחֽוֹ׃ צְר֤וֹר הַמֹּר֙
דּוֹדִ֣י לִ֔י בֵּ֥ין שָׁדַ֖י יָלִֽין׃ אֶשְׁכֹּ֥ל
הַכֹּ֖פֶר דּוֹדִ֣י לִ֑י בְּכַרְמֵ֖י עֵ֥ין גֶּדִֽי׃
הִנָּ֥ךְ יָפָ֖ה רַעְיָתִ֑י הִנָּ֥ךְ יָפָ֖ה עֵינַ֥יִךְ
יוֹנִֽים׃ הִנָּ֥ךְ יָפֶ֖ה דוֹדִ֣י אַף־נָעִ֑ים
אַף־עַרְשֵׂ֖נוּ רַעֲנָנָֽה׃ קֹר֥וֹת בָּתֵּ֖ינוּ
אֲרָזִ֑ים רָהִיטֵ֖נוּ בְּרוֹתִֽים׃

Cap. ij.

אֲנִ֥י חֲבַצֶּ֖לֶת הַשָּׁרֹ֑ן
שׁוֹשַׁנַּ֥ת הָעֲמָקִֽים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּ֥ה בֵּ֖ין
הַחוֹחִ֑ים כֵּ֚ן רַעְיָתִ֔י בֵּ֥ין הַבָּנֽוֹת׃
כְּתַפּ֣וּחַ בַּעֲצֵי־הַיַּ֗עַר כֵּ֤ן דוֹדִי֙ בֵּ֣ין
הַבָּנִ֔ים בְּצִלּ֥וֹ חִמַּ֖דְתִּי וְיָשַׁ֑בְתִּי וּפִרְיוֹ
מָתוֹק֙ לְחִכִּ֔י הֱבִיאַ֕נִי אֶל־בֵּ֖ית הַיָּ֑יִן
וּדְגָלוֹ֙ עָלַ֣י אַהֲבָ֔ה סַמְּכ֥וּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת֙
רַפְּד֣וּנִי בַּתַּפּוּחִ֔ים כִּי־חוֹלַ֥ת אַהֲבָ֖ה
אָנִ֑י שְׂמֹאלוֹ֙ תַּחַ֣ת לְרֹאשִׁ֔י וִימִינ֖וֹ
תְּחַבְּקֵֽנִי׃ הִשְׁבַּ֙עְתִּי֙ אֶתְכֶ֣ם בְּנ֔וֹת
יְרוּשָׁלִַ֔ם בִּצְבָאוֹת֙ אוֹ֣ בְאַיְלוֹת
הַשָּׂדֶ֔ה אִם־תָּעִ֥ירוּ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ֙
אֶת־הָאַהֲבָ֔ה עַד־שֶׁתֶּחְפָּֽץ׃ קוֹל֙
דּוֹדִ֔י הִנֵּ֥ה זֶ֖ה בָּ֣א מְדַלֵּ֑ג עַל־הֶהָרִֽים

"ſicut pelles[r] ſalomonis.
[r]'Nolite' me conſiderare
[q]φ[b] fuſca[a]ſim :[c]quia deco
loraut me[b] fol. ∞∞∞∞∞●∞
[c]'Filii' mris mee[g]pugnaue
rũt[b]cõtra me:[r]poſuerunt
me[k]cuſtodem[i]in[m]vineis.
[n]'Vineam[o]meam[p]non ∞
[q]cuſtodiui.[r] Indica[a] mihi
[c]quem diligit ∞∞∞∞∞∞
[n]anima mea:[r]vbi[r]paſcas:
[s]vbi[a] cubes ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]in meridie:[c]ne[c] vagari
[p]incipiam ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]poſt[g] greges[b] ſodalium
tuorum.[s]Si[k]ignoras ∞∞
[m]te o[n]pulcherrima[o] inter
mulieres[r]egredere &[q]abi
[r]poſt veſtigia[a] gregũ tuo
rum[c]& paſce[s]hedos tuos
[r]iuxta'tabernacula[a]paſto
rum.[b]Equitatui meo ∞∞
[c]in curribus[p] pharaonis
[c]aſſimilaui te[a]mica mea
[g]Pulchre ſunt[b] gene tue
[r]ſicut turturis :[k]collũ tuũ
[i]ſicut monilia.[m] Murenu
las[n]aureas[o] faciem[q][r]tibi:
[r]vermiculatas[g]argento.
[r]'Dum eſſet[n]rex[r]in accubi
tu ſuo[r]nardus mea[s] dedit
[g]odorem ſuũ.[b]Faſciculus
[c]myrrhe[p]dilect[q]meus[c]mi
hi:[r]inter[g]vbera mea[b]cõ=
morabitur.[r] Botr[k]cypri
[i]dilectus me[q][m]mihi:[n]in vi
neis[o] engaddi.[q] Ecce tu
[r]pulchra es[n] amica mea:
[r]ecce tu[n]pulchra :[s]oculi tui
[r]colũbarum.[r] Ecce tu[g]pul
cher es[b]dilecte mi[c] &[p]de=
corus.[r]Lectulus nr[g]flori=
dus:[b]tigna[r]domorũ nra=
rum[k]cedrina :[i]laquearia
noſtra[m]cupreſſina. 2.

[e]Go[b] flos[c] campi &
[p]lilium[c] conualliuz.
[r]Sicut lilium[g]inter ∞∞∞∞
[n]ſpinas[r]ſic[k]amica mea[i] in
ter[m] filias. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]Sicut malus[o]inter ligna
[p]ſyluarũ :[q]ſic'dilect? me?
[g]inter'[r]filios.[n] Sub vmbra
illius quẽ[k]deſiderauerã[r]ſe
di:'&fruct? ei?[g]dulcis[b]gut
turi meo.[c] Introduxit me
[p]in'cellã'vinariã :[g]ordina
uit[b]in me'charitatẽ.[k]Ful=
cite me'floribus:[m]ſtipate
me[n]malis :[o]qa[q]amore[p] lã
gueo.[n] Leua eius'ſub[n]ca
pite meo:[x]& dextera illi?
[r]amplexabitur me.'Adiu
ro[g] vos[b] filie ∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]hieruſalem[o]per capreas
[r]ceruoſq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]camporũ :[o]ne'ſuſcitetis
[k]neq; [i] euigilare faciatis
[n] dilectam[o] quouſq; ipſa
[p]velit.[q] Vox ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]dilecti mei :[g]ecce'iſte[n]ve
nit[r] ſaliens'in'montibus

ſicut pellis ſalomonis.ne aſpiciatis [φ] ego ſum nigra[a]
ὡς δέρρις σολομῶντος. μὴ βλέπητέ[σ]τι ἐγώ εἰμι μελα
cta: qñ aſpexit me ſol: filij matris mee
λαγωμένη, ὅτι [τα]περίβλεψέ[ν]με ὁ ἥλιος, υἱοὶ μητρός μου
pugnauerũt in me. poſuerũt me cuſtodẽ in vt
ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί. ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπε=
neis: vineã meã nõ cuſtodiui. renũcia mihi
λῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα. ἀπάγγειλόν μοι
quẽ vlcerit aia mea:vbi paſcis: vbi cu
ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κοιτά
bas in meridie. ne quãdo fiã vt circundu=
ζεις ἐν μεσημβρίᾳ. μή ποτε ᾖ̃ωμαι ὡς περιβαλλο= C
cta in gregib? ſodalitũ tuoꝝ. ſi nõ noſti te ipam
μένη ἐπ' ἀγέλαις ἑταίρων σου. ἐὰν μὴ γνῶς σεαυτὴν ὦ
pulchra i mulierib?.Egredere tu in veſtigijs gregũ:
καλὴ ἐν γυναιξίν. Ἔξελθε σὺ ἐν πέρναις τῶν ποιμνίων,
& paſce hedos tuos in tabernaculis pa=
καὶ ποίμαινε τὰς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώμασι τῶν ποι
ſtoꝝ. equo meo in currib? pharaonis aſſimilaui te
μένων. τῷ ἵππῳ μου ἐν ἅρμασι φαραὼ ὡμοίωσά σε ἡ
amica mea. dd pulchre facte ſũt gene tue vt turturis.
πλησίον μου. τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος.
collũ tuũ ſicut monilia ſimulachra gut facte
τράχηλός σου ὡς ὁρμίσκοι ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσο
mus tibi. cũ vermiculationib? argẽti donec rex
μέν σοι. μετὰ γιγμάτων τοῦ ἀργυρίου ἕως οὗ ὁ βασι= D
in accubitu ſuo. nardus mea dedit odorẽ
λεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ. νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν
ſuũ. faſciculꝰ ſtactes nepos me? mihi.
αὐτοῦ. ἀπόδεσμες τῆς σακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί.
in medio vbeꝝ meoꝝ morabit. botr? cy=
ἀναμέσον τῶν μαζῶν μου αὐλισθήσεται. βότρυς τῆς κύ=
pri nepos me? mihi: in vineis in gaddi.
πρου ἀδελφιδός μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί.
ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. oculi
ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. ὀφθαλμοί
tui colũbe. ecce es pulcher nepos me?. et
σου περιστεραί. ἰδοὺ εἶ καλὸς ἀδελφιδός μου. καὶ γε
decoz? ad lectulũ noſtrũ vmbroſus :tigna domoꝝ nra ce=
ὡραῖος πρὸς κλίνην ἡμῶν σύσκιος. δόκοι οἴκων ἡμῶν κε=
dri: laquearia nra cupreſſi.
δροι, φατνώματα ἡμῶν κυπάρισσοι. Ca. 2.

[e]Go flos cãpi: lilĩũ cõuallĩũ: ſicut
Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων, ὡς A
lilĩũ in medio ſpinaꝝ: ſic amica mea in me
κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου ἀνα μέ=
dio filiaꝝ. ſicut malũ in lignis ſyl=
σον τῶν θυγατέρων. ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ
ue ſic nepos me? in medio filioꝝ. in
μοῦ οὕτως ἀδελφιδός μου ἀναμέσον τῶν υἱῶν. ἐν τῇ
vmbra ei? deſideraui: & ſedi & fruct? ei?
σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα, καὶ ἐκάθισα καὶ καρπὸς αὐ
dulcis in gutture meo. Introducite me in
τοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου. Εἰσαγάγετέ με εἰς
domũ vini: ordinate in me dilectionẽ: firmate Ca. 2. a.
οἶκον τοῦ οἴνου, τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην, στηρίσατέ
me in vnguẽtis:cõſtipate me in malis: qz vulnera
με ἐν μύροις, στοιβάσατέ με ἐν μήλοις, ὅτι τετρω=
ta amore ego. leua ei? ſub capite
μένη ἀγάπης ἐγώ. εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν
meo: et dextera illi? amplexabit me. adiurau
μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με. ὥρκισα
vos filie hierũ in potẽtijs & in
ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν B
fortitudinib? agri. ſi ſuſcitaueritis & excita
ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγεί
ueritis dilectionẽ quouſq; voluerit. voce nepotis
ρητε τὴν ἀγάπην ἕως οὗ θελήσῃ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei: ecce hic venit ſaliẽs in mõtes:
μου, ἰδοὺ οὗτος ἥκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, ∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞

trãsiliens sup colles. Similis est ne
διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς. Ομοίος ἐστιν ἀδελφι
pos me capree aut hinulo cernoꝝ. ecce vbi stetit
ὁς μου τῇ ὀρκάδι ἢ νεβρῷ ἐλάφων. ἰδοὺ ἕστηκεν
post parietẽ nr̃m: pspiciens per fene
ὀπίσω τοῦ τοίχου ἡμῶν, παρακύπτων διὰ τῶν θυρί
stras. respiciẽs per retia, respõdet ne
δων. ἐκκύπτων διὰ τῶν δικτύων. ἀποκρίνεται ἀδελφι
pos me τ dicit mihi: surge veni amica mea: for
ὁς μου, καὶ λέγει μοι, ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλησίον μου, κα
mosa mea: colũba mea: q̃ ecce hyẽs trãsijt.
λή μου, πορεύεσθε μου, ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρῆλθεν.
imber abijt recessit sibi: flores apparuerũt in
ὑετὸς ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῷ, τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ
terra: tps̃ putatiõis p̃uenit: vox turturis audi
γῇ, καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακε, φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκού
ta ẽ in terra nr̃a. fic̃ ptulit grossos suos.
C σθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. ἡ συκῆ ἐξένεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς. αἱ
vinee germinãtes dederũt odorẽ. Surge veni ami
ἄμπελοι κυπρίζουσαι ἔδωκαν ὀσμήν. Ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλη
ca mea: formosa mea: colũba mea. τ veni tu coli
σίον μου καλή μου, περιστερά μου. καὶ ἐλθὲ σὺ περιστε
ba mea in tegmine petre inherẽs antemura
ρά μου, ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας ἐχομένη τοῦ προτειχί
li. ostẽde mihi aspectũ tuũ τ audire fac me
σματος. δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου καὶ ἀκούτισόν με τὴν
vocẽ tuã: q̃ vox tua dulcis τ facies tua de
φωνήν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡρ
cora. capite nobis vulpes parvas q̃ demoliunt
αία. πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικρούς ἀφανίζοντας
D vineas. τ vinee nr̃e germinãt ne
ἀμπελῶνας. καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν κυπρίζουσιν. ἀδελ
pos mi mihi: et ego illi. q̃ pascit in lilijs:
φιδός μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις,
donec aspirauerit dies τ mote fuerint vmbre, reuer
ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. ἀπό
tere: similis esto tu nepos me dorcadi vel hin
στρεψον, ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῷ ὄρκωνι ἢ νε
nulo cernoꝝ sup mõtes cõcaulitatũ.
βρῷ ἐλάφων ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. C.3.

A Sper lectulũ meũ in noctib̃: q̃siui quẽ dilexit
Επὶ κοίτην μου ἐν νυξίν, ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν
aia mea. q̃siui illũ τ nõ inuenj illũ. voca
ἡ ψυχή μου. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκά
ui eũ: τ nõ audiunt me. Surgã iã τ
λεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. ἀναστήσομαι δὴ καὶ
circuibo in ciuitate. in foris τ in
κυκλώσω ἐν τῇ πόλει. ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς
plateis. τ querã quẽ dilexit aia mea. que
πλατείαις. καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐζή
siui illũ: τ nõ inuenj illũ. inuenerũt me q̃ custo
τησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. εὗρόσάν με οἱ τηροῦν
diũt: q̃ circuũt in ciuitate. nũ quẽ dilexit ani
τες, οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει. μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυ
ma mea vidistis? vt pax cũ ptrãsijt ab eis.
χή μου ἴδετε; ὡς μικρὸν ὅτε παρῆλθον ἀπ' αὐτῶν.
donec inueni quẽ dilexit aia mea. tenui eũ
B ἕως οὗ εὗρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐκράτησα αὐ
τ nõ dimisi eũ: donec introduxi eũ.
τὸν καὶ οὐκ ἀφῆκα αὐτόν, ἕως οὗ εἰσήγαγον αὐτόν.
in domũ matris mee: τ in cellã eius q̃
εἰς τὸν οἶκον μητρός μου, καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλ
cõcepit me. adiurauj vos filie hierlm
λαβούσης με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ
in potẽtijs τ in fortitudinib̃ agri.
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ.
si suscitauerit̃is τ excitauerit̃is
ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε

---

transsilẽs colles. Similis
est dilectus meus
capree hinnuloꝝ cer=
uorum. En
ipse stat post parietem
nostrum respiciens
per fenestras : prospi=
ciens per cancellos. En
dilectus meus loquitur
mihi. Surge & propera
amica mea formosa mea
& veni. Iam enim
hyems transiit imber a
bijt & receſſit.
Flores apparuerũt in
terra: tempus
putatiõis aduenit. Vox
turturis audita est
in terra nostra. Ficus p
tulit grossos suos.
Vinee florentes dede=
runt odorem . Surge
propera amica mea spe
ciosa mea & veni : colũ=
ba mea in foraminib̃ pe
tre in cauerna macerie.
Ostende mihi faciem tu
am: sonet
vox tua in auribus meis.
Vox eni tua dulcis : &
facies tua decora. Capi=
te nobis vulpes
parvulas q̃ demoliũtur
vineas. Nam vinea nr̃a
florũt. Dilectus meus
mihi: & ego illi q̃ pasci=
tur iter lilia : donec aspi
ret dies:
& inclinẽtur vmbre. Re
uertere: similis esto dile=
cte mi capree hinnulo=
ꝝ ceruorum super
montes bethel. 3.

IN lectulo meo per
noctem
quesiui quem diligit ani
ma mea .
Quesiui illum & non in
uẽni. Surgam
& circuibo ciuitatẽ: per
vicos & plateas
queram quẽ diligit ani=
ma mea.
Quesiui illum & non in
uẽni. Inuenerunt me
vigiles qui custodiũt ci=
uitatem. Num
quem diligit anima mea
vidistis ? Paululum
cum pertransissem eos:
inuẽni
quẽ diligit anima mea.
Tenui eum nec dimittã:
donec introducã illum
in domũ matris mee: &
in cubiculum genitricis
mee. Adiuro vos filie
hierusalem per capreas
ceruosq̃
camporũ ne suscitetis
nec q̃ euigilare faciatis

מִקְפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת׃ דּוֹמֶה דוֹדִי
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה
זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ
מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים׃
עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ
רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ׃ כִּי הִנֵּה
הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ
לוֹ׃ הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת
הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ׃ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי
לְכִי רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ׃ יוֹנָתִי
בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה
הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִינִי
אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ
נָאוֶה׃ אֶחֱזוּ לָנוּ שׁוּעָלִים שֻׁעָלִים
קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ
סְמָדָר׃ דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה

Cap. iij

בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם
וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל
הָרֵי בָתֶר׃

עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת
בִּקַּשְׁתִּי אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ אֲקוּמָה נָא
וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת
אֲבַקְשָׁה אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ מְצָאוּנִי
הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֶת
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם׃ כִּמְעַט
שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֶת
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ
עַד שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל
חֶדֶר הוֹרָתִי הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת
הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ

Pritiua.heb.Ter.heb.Cātica.iiij. Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן
מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל׃ הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשִׁים גִּבֹּרִים
סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה
אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃ עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ
רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ׃

Cap. iiij.

הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ נִשְׂאָרוֹת מֵהַעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד׃
שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין
בָּהֶם׃ כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן
רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃ כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיוֹת אֶלֶף
הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים׃ שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי
עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה׃ כֻּלָּךְ יָפָה
רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ׃ אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי
תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי
נְמֵרִים׃ לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד

dilectam donec ipsa velit. Que est ista quę ascendit per desertū sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris & vniuersi pulueris pigmentarii. En lectulū salomonis sexaginta fortes ambiūt ex fortissimis israel: omnes tenētes gladios & ad bella doctissimi. Vniuscuiusq; ensis super femur suū propter timores nocturnos. Ferculū fecit sibi rex salomon de lignis libani. Colūnas eius fecit argenteas: reclinatoriū aureū: ascēsum purpureum media charitate cōstrauit: propter filias hierusalem. Egredimini filie sion & videte regem salomonē in diademate quo coronauit illū mr sua in die despōsationis illius: & in die leticie cordis eius. 4.

Qva pulchra es ami ca mea: qꝫ pulchra es. Oculi tui colūbarū: absq; eo qđ intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarū q̄ ascenderūt de mōte galaad. Dentes tui sicut greges tonsax: q̄ ascenderūt de lauacro. Omnes gemellis fetibus: & sterilis non est eo iter eas. Sicut vitta coccinea labia tua: & eloquiū tuū dulce. Sicut fragmen malipunici: ita gene tue absq; eo qđ intrinsecꝰ latet. Sicut turris dauid collū tuū q̄ edificata ē cū ppugnaculis. Mille clypei pendēt ex ea: omnis armatura fortiū. Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree gemelli q̄ pascunt in liliis: donec aspiret dies & inclinentur vmbre. Vadā ad montem myrrhe: & ad collem thuris. Tota pulchra es amica mea & macula nō est in te. Veni de libano spōsa mea: veni de libano: veni coronaberis de capite amana: de vertice sanyr & hermon: de cubilibꝰ leonū de montibus pardorū. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa: vulnerasti cor meū in vno oculorū tuoꝝ: & in vno

διλεctionē donec voluerit. q̄ ista q̄ ascēdit τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ. τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα a deserto: sicut trūcꝰ fumi euaporans myrrhā τ thus ab oībꝰ pulueribꝰ vnguētarij. en ναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψῶ. ἰδοὺ lectulū salomonis: sexaginta potētes in circuitu eiꝰ ἡ κλίνη τ σολομῶντος, ἑξήκοντα δυνατοὶ κύκλῳ αὐτῆς ex potētibꝰ israel: oēs tenētes gladiū ἀπὸ δυνατῶν ἰσραήλ, πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν docti bellū. vir ense eiꝰ sup femur διδιδαγμένοι πόλεμον. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηροῦ suū a timore in noctibꝰ. ferculū fecit sibi αὐτοῦ ἀπὸ φάμβους ἐν νυξί. φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ rex salomō de lignis libani. colūnas ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου. σύλους eius fecit argēti: τ reclinatoriū eiꝰ au ἀυτοῦ ἐποίησεν ἀργυρίου, καὶ ἀνακλιτὸν αὐτοῦ χρυ reū. ascēsus eiꝰ purpurā. interiꝰ eiꝰ lapi σεον. ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύραν. ἐντὸς αὐτοῦ λι dib strauit dilectionē a filiabꝰ hierlm. Egredi θίσρωτον ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ. Ἐξέλ mini τ videte filie sion in rege sa θετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ σο lomone in corona qua coronauit eū mater sua λομῶντι ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐ in die despōsationis illiꝰ: τ in die leti τοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφώσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐ tie cordis eius. φροσύνης καρδίας αὐτοῦ. Ca. 4.

Ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. oculi tui colūbe extra silentiū: cāsa ὀφθαλμοί σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπήσεως. τρί ries tua sicut greges caprax. q̄ reuelate sunt χεμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν. αἱ ἀπεκαλύφθησαν a galaad. dēres tui sicut greges tō ἀπὸ τοῦ γαλαάδ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κε sax q̄ ascenderūt de lauacro oēs καριδίων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι gemellis fetibꝰ τ sterilis nō est in eis. sicut δίδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς funiculꝰ coccineꝰ labia tua τ eloquiū tuū decor κωκκίου κόκκινον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία sicut corter malipunici: malū tuū extra silen ὡς λέπυρον τῆς ῥοᾶς, μᾶλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσε tiū tuū. sicut turris dauid collū tuū: q̄ edifica ὡς σου. ὡς πύργος δαυὶδ τραχήλος σου, ὁ ᾠκοδο ta est in thalpbioth. mille clypei pendēt sup eā μημένος ἐν θαλφιώθ. χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτὸν oia facula potentiū duo vbera tua sicut duo πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν δύο μαστοί σου ὡς δύο hinnuli gemelli capree q̄ pascunt in liliis. do νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις. ἕως nec aspiret dies τ mote sint vmbre. va ου διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. πο dā mihi ad mōtē myrrhe τ ad ρεύσομαι ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς colle thuris. tota pulchra es amica mea τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου. ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου τ macula nō est in te. veni de libano spō καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμ sa: veni a libano. venies τ trāsibis a prin φη, δεῦρο ἀπὸ λιβάνου. ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπ' ἀρ cipio fidei. de capite amana τ hermō de χῆς πίστεως. ἀπὸ κεφαλῆς σανὶρ καὶ ἀερμὼν ἀπὸ cubilibꝰ leonū de mōtibꝰ pardor. stupefeci μανδρῶν λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων. ἐκαρδίω sti nos soror mea: spōsa. stupefecisti nos vno σας ἡμᾶς ἀδελφή μου, νύμφη. ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἐνὶ ab oculis tuis. in vno ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ

torque colli tui. dd pulchra facta ſũt vbera tua
ἐνθέματι τραχήλου σου· τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου
soror mea: ſpōſa. dd pulchra facta ſũ vbera tua a vino
ἀδελφή μου, νύμφη· τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀπὸ οἴνου
t odor veſtimentoꝝ tuoꝝ ſup oīa aromata. fauũ
καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα· χηρίον
diſtillãt labia tua ſpōſa. mel t lac ſub
ἀπόσταζον χείλη σου νύμφη· μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν
lingua tua. t odor veſtimẽtoꝝ tuoꝝ ſicut odor thuris.
γλῶσσάν σου· καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου.
hortus cõcluſus ſoror mea: ſpōſa. hortus cõclu
D κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου, νύμφη· κῆπος κεκλει
ſus. fons ſignatus emiſſiones tue pdiſus
σμένος· πηγὴ σφραγὶς μένη ἀπόστολαί σου παρά δεισος
malo punicoꝝ cũ fructu pomoꝝ. cypri cũ nardis.
ῥοιῶν μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων· κύπροι μετὰ νάρδων·
nardus t croc⁹: fiſtula t cinnamomũ cũ vni
νάρδος καὶ κρόκος, κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάν
uerſis lignis libani: myrrha aloth cũ oibus
των ξύλων τοῦ λιβάνου, σμύρνα ἀλόη μετὰ πάντων τῶν
primis vnguẽtis: fons hortoꝝ. pute⁹ aque viuẽtis t
πρώτων μύρων, πηγὴ κήπων· φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ
ſtrepẽtis de libano. ſurge boreas: t ve
ῥοιζοῦντος ἀπὸ τοῦ λιβάνου· ἐξεγέρθητι βορρᾶ, καὶ νό
ni note: pflа hortũ meũ. t fluant
τος, διάπνευσον κῆπόν μου· καὶ ῥευσάτωσαν
aromata mea.
ἀρώματά μου. Ca. 5.

A Deſcẽdat nepos me⁹ in hortũ ſuũ.
Καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ·
t comedat fructũ pomoꝝ ſuoꝝ. ingreſſus ſũ i hoꝛ
καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ· εἰσῆλθον εἰς κῆ
tũ meũ ſoror mea ſpōſa. vindemiauĩ myrrhã meã
πόν μου ἀδελφή μου νύμφη· ἐτρύγησα σμύρναν μου
cum aromatib⁹ meis. comedi panẽ meũ cũ mele
μετὰ ἀρωμάτων μου· ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός
Hiere. meo. bibi vinũ meũ cum lacte meo comedite
μου· ἔπιον οἶνόν μου μετὰ γάλακτός μου· φάγετε οἱ
amici et bibite t inebriamini nouotes :ego dor
φίλοι καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε ἀδελφοί, ἐγὼ κα
mio: t cor meũ vigilat. vox nepotis
θεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ· φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei pulſat ad portã. aperi mihi ſoror mea
μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν· ἄνοιξόν μοι ἀδελφή μου
amica mea. colũba mea pfecta mea. q: ca
ἡ φίλησίον μου· περιστερά μου τελεία μου· ὅτι ἡ κεφα
put meũ plenũ eſt rore: t cincinni mei guttis
λή μου ἐπλήσθη δρόσου, καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκάδων
noctis. exui tunicã meã, quomodo induã
νυκτός· ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνα μου, πῶς ἐνδύσομαι
eã? Laui pedes meos: quomõ inquinabo il
αὐτόν; Ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐ
los?, nepos me⁹ miſit manũ ſuã a
τούς; ἀδελφιδός μου ἀπέσταλε χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
foramine: t vẽter me⁹ turbat⁹ ẽ ſup illũ. ſurrexi ego vt api
ὀπῆς, καὶ ἡ κοιλία μου ἐθορυβήθη ἐπ' αὐτόν· ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖ
rẽ nepoti meo. man⁹ mee ſtillauerũt myrrhã.
ξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου· χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν·
digiti mei myrrha plen ſup man⁹. peſſu
δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χεῖρας· τοῦ κλεί
lũ aperui ego nepoti meo. nepos me⁹ trã
θρου ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου· ἀδελφιδός μου πα
ſuit. aia mea exiuit in ſermõe eius. queſiui il
ρῆλθε· ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ· ἐζήτησα αὐ
lũ t nõ inueni illũ. vocaui eũ t nõ audi
τὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν· ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπή
uit me. inuenerũt me cuſtodes q̃ circuunt in ciui
κουέ μου· εὑρόσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πό
tate. peuſſerũt me: vulnerauerũt me. tulerũt therũlũ
λει· ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με· ἦραν τὸ θέριστρον
a me cuſtodes murorꝝ. adiuraui
ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων· ὥρκισα ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

crine⁵ colli tui.ᶜ Quã⁹ pul
chre ſunt⁵ mamme tue ꝯ
⁵ſoror mea⁸ſponſa.⁵ Pul
chriora ſunt⁵ vbera tua⁵ vi
no:ᵐ& odorⁿ vnguẽtorũ
tuorũ⁰ ſup oīa⁹ aromata.
ᵍFauus⁵ diſtillãs⁸ labia tua
⁵ſponſa:ⁿ mel ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣ& lac⁵ ſub⁵ lingua tua⁹ &
odor⁵ veſtimentorũ tuoꝝ
ᶜſicut odor⁰ thuris.ᶜ Hor
tus⁵ concluſus⁵ ſoror mea
⁸ſponſa:ᵇ hort⁹⁵ cõcluſus
ˣfons⁵ ſignat⁹.ᵐ Emiſſiões
tueⁿ paradiſus⁰ maloꝝ pu
nicorũ⁹ cum⁵ pomoꝝ⁹ fru
ctibus.⁹ Cypri⁵ cumⁿ nar
do :⁵ nardus⁵ & crocus ꝯ
⁵ fiſtula⁹ & cinamomũ⁵ cũ
ᶜ vniuerſis ⁰ lignis ᶜ libani
⁵ myrrha⁸ & aloe⁵ cum⁵ oi
bus⁹ primis⁵ vnguentis. ꝯ
ᵐ Fonsⁿ hortorũ ⁰ puteus
⁹ aquarum⁹ viuentium ꝯ
⁵ que fluunt impetu⁸ de⁵ li
bano.⁸ Surge⁵ aquilo ꝯ
⁵ & veni⁵ auſter⁹ ⁵ pflа⁵ hor
tum meum &ᶜ fluent ꝯꝯ
⁰ aromata illius: 5.

UEniat⁰ dilectus me⁹
ᶜ in hortũ ſuũ⁰ vt co
medat⁵ fructũ⁵ pomorũ
ſuorũ.⁸ Veni⁵ ⁵ hortũ meũ
⁵ ſoror mea⁹ ſpōſa:⁵ meſſui
ᵐ myrrhã meãⁿ cũ⁰ aroma
tib⁹ meis.ᵖ Comedi⁵ fauũ
⁵ cumⁿ melle meo: &ᶜ bibi
ⁿ vinũ meũ⁵ cũ⁹ lacte meo.
⁵ Comedite⁹ amici &⁵ bibi
te:ᶜ& inebriamini⁰ charif
ſimi.ᶜ Ego⁵ dormio⁸ & cor
meũ⁵ vigilat.⁵ Vox⁹ dilecti
mei⁵ pullantis.ᵐ Aperiⁿ mi
hi⁰ ſoror mea:⁹ amica mea
⁹ colũba mea⁵ imaculata
mea:⁸ qa caput meũ⁵ ple
nũ ẽⁿ rore: &ᶜ cincĩni mei
⁵ guttis⁵ noctũ.⁸ Expolia
ui meᶜ tũica mea :⁵ quõᶜ in
duar illa?⁵ Lauĩ⁵ pedes me
os⁵ quõ⁹ inquinabo illos?
⁵ Dilect⁹ me⁹ⁿ miſitⁿ manũ
ſuã⁸ per⁵ foramẽ:⁹ & vẽter
me⁹ⁿ intremuit⁸ ad tactũ
eius.ᶜ Surrexi ᶜ vt aperirẽ
⁵ dilecto meo.⁵ Man⁹ mee
⁸ ſtillauerũt⁹ myrrhã:ᶜ& digi
ti mei pleni⁸ myrrha⁵ pba
tiſſima.⁹ Peſſulũ oſtii mei
⁵ apui⁵ dilecto meo:ᵐ at ille
ⁿ declinauerat atq;ᶜ trãſie
rat.⁸ Aia mea⁹ liq̃facta eſt
⁵ vt dilect⁹⁵ locut⁹ ẽ.⁹ Que
ſiui⁵ & nõ⁰ inueni⁵ illũ:ᶜ vo
caui⁵ & nõ⁵ reſpõdit mihi.
⁸ Inuenerũt me⁹ cuſtodes
ᶜ qui circulerũt⁰ ciuitatẽ.
ᶜ Percuſſerũt me &⁵ vulne
rauerũt me:⁸ tulerũt⁵ pal
lium meũ⁸ cuſtodes⁵ mu
rorum.ⁿ Adiuro ꝯꝯꝯꝯ

ה דוד עָנָק מְצֻורָנָיִךְ ׀ מַה־יָּפוּ ׀ דֹדַיִךְ
אֲחֹתִי כַּלָּה מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ ׀ מִיַּיִן
ף וְרֵיחַ שְׂמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים׃ נָפֶת
טִפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ ׀ כַּלָּה דְּבַשׁ
ן לל לָשׁוֹן וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ
ל כְּרֵיחַ לְבָנוֹן׃ גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה
תם גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם׃ שַׁלְחַיִךְ
מן פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם־פְּרִי מְגָדִים
כְּפָרִים עִם נְרָדִים׃ נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם
קָנֶה וְקִנָּמֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה
ור מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל־רָאשֵׁי בְשָׂמִים׃
מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים
ל וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן׃ עוּרִי צָפוֹן
ן פוּחַ וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ
בְשָׂמָיו׃
Cap.v. יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו׃
א אָכַל בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַּלָּה אָרִיתִי
א אָרָה מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי
עִם־דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי
אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים׃
ה אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי
ק רָעָה דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי
ם ראש יוֹנָתִי תַמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא
א רסס טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה׃ פָּשַׁטְתִּי
ש אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה
ף רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם׃
ר מָעָה דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר וּמֵעַי
ה קום הָמוּ עָלָיו׃ קַמְתִּי אֲנִי לְפַתֵּחַ
ע לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מֹר וְאֶצְבְּעֹתַי
ף נָעַל מֹר עֹבֵר עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל׃ פָּתַחְתִּי
אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי
יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא
ה מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי׃
מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר
ה רדד הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידִי
סה שבע מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת׃ הִשְׁבַּעְתִּי

Pritina.heb. Tex.heb.Cātica.vj. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

°אָתְּכֶם °בְּנוֹת °יְרוּשָׁלִָם °אִם °תִּמְצְאוּ °מָצָא
°נְגִיד °חֹלַת °מַה °תַּגִּידוּ °לוֹ °שֶׁ°אֲנִי °דוֹדִי °אֶת
°אַהֲבָה °אֲנִי: °מַה °דּוֹדֵךְ °מִדּוֹד °הַיָּפָה
°בַּנָּשִׁים °מַה °דּוֹדֵךְ °מִדּוֹד °שֶׁכָּכָה °נָשָׂה °כָּה
°הִשְׁבַּעְתָּנוּ: °דּוֹדִי °צַח °וְאָדוֹם °דָּגוּל °צָחַח °אָדָם
°מֵרְבָבָה: °רֹאשׁוֹ °מֻתָּם °פָּז °קְוֻצּוֹתָיו °תָּלַל
°תַּלְתַּלִּים °שְׁחֹרוֹת °כָּעוֹרֵב: °עֵינָיו
°כְּיוֹנִים °עַל °אֲפִיקֵי °מָיִם °רְחֻצוֹת °אָפַק
°בֶּחָלָב °יֹשְׁבוֹת °עַל °מִלֵּאת: °לְחָיָיו °לֶחִי
°כַּעֲרוּגַת °הַבֹּשֶׂם °מִגְדְּלוֹת °מְרָקָחִים °עָרַג °נָדַל
°שִׂפְתוֹתָיו °שׁוֹשַׁנִּים °נֹטְפוֹת °מוֹר °רָבַח °שָׂפָה
°עֹבֵר: °יָדָיו °גְּלִילֵי °זָהָב °מְמֻלָּאִים °שֵׁשׁ °נָטָף
°בַּתַּרְשִׁישׁ °מֵעָיו °עֶשֶׁת °שֵׁן °מְעֻלֶּפֶת °מוֹר
°סַפִּירִים: °שׁוֹקָיו °עַמּוּדֵי °שֵׁשׁ °נָלַל °מָלֵא
°עַל °מִכְתָּם °מַרְאֵהוּ °כַּלְּבָנוֹן °מִיסָּדִים °עַל °אַדְנֵי °פָּז °מַעֲלָךְ
°בָּחוּר °כָּאֲרָזִים: °חִכּוֹ °מַמְתַקִּים °וְכֻלּוֹ °סָפַר °עָמַד
°מַחֲמַדִּים °זֶה °דוֹדִי °וְזֶה °רֵעִי °בְּנוֹת °יָסַד °רָאָה
°יְרוּשָׁלִָם: °אָנָה °הָלַךְ °דּוֹדֵךְ °הַיָּפָה °בָּחַר °חִיר
°בַּנָּשִׁים °אָנָה °פָּנָה °דוֹדֵךְ °וּנְבַקְשֶׁנּוּ °עִמָּךְ °חָמַד °חֻמָּק
°דּוֹדִי °יָרַד °לְגַנּוֹ °רָעָה °נָגָה
Cap. vj. °עֵמֶק:

°לַעֲרוּגוֹת °הַבֹּשֶׂם °לִרְעוֹת °בַּגַּנִּים °עָרַג °רָעָה
°וְלִלְקֹט °שׁוֹשַׁנִּים: °אֲנִי °לְדוֹדִי °וְדוֹדִי °וְלוֹ °רָעָה
°רַעְיָתִי °כְּתִרְצָה °נָאוָה °כִּירוּשָׁלִָם °רָעָה °אָוָה
°אֵימָה: °גִּבְּנוּ °הַסֵּבִּי °עֵינַיִךְ °מִנֶּגְדִּי °חִיל °סָבַב
°שֶׁהֵם °הֲרִיבֻנִי °שַׂעְרֵךְ °כְּעֵדֶר °הֵם °רָהַב
°הָעִזִּים °שֶׁגָּלְשׁוּ °מִן °הַגִּלְעָד: °שִׁנַּיִךְ °גָּלַשׁ
°כְּעֵדֶר °הָרְחֵלִים °שֶׁעָלוּ °מִן °הָרַחְצָה °עָלָה
°שֶׁכֻּלָּם °מַתְאִימוֹת °וְשַׁכְלָה °אֵין °בָּהֶם: °כָּל °תְּאֹם
°כְּפֶלַח °הָרִמּוֹן °רַקָּתֵךְ °מִבַּעַד °לְצַמָּתֵךְ: °רִמּוֹן °רָקָק
°שִׁשִּׁים °הֵמָּה °מְלָכוֹת °וּשְׁמֹנִים °עֵר °צָמָם
°פִּילַגְשִׁים °וַעֲלָמוֹת °אֵין °מִסְפָּר: °אַחַת °שִׁשָּׁה
°הִיא °יוֹנָתִי °תַּמָּתִי °אַחַת °הִיא °לְאִמָּהּ °סֵפֶר
°בָּרָה °הִיא °לְיוֹלַדְתָּהּ °רָאוּהָ °בָּנוֹת °תָּמַם
°וַיְאַשְּׁרוּהָ °מְלָכוֹת °וּפִילַגְשִׁים °וַיְהַלְלוּהָ: °מִי °זֹאת °הַנְשְׁקָפָה °כְּמוֹ °בָּרַר °יָלַד
°הָלַל °שָׁקַף

°vos° filie °hierusalem°si °inueneritis °°°°°°°°°° °dilectum meum°vt°nun cietis°ei:°quia °°°°°°°° °amore°lāgueo°Qualis ē °dilectus tu°ex dilecto:o °pulcherrima°mulierum: °Qualis est°dilect° tu°ex dilecto:°°qa sic° adiurasti nos:°Dilectus me°°candi dus°&rubicūdus:°elect° °ex milib°.°Caput ei°°au rū°optimū.°Come eius si cut°elate palmarū:°nigre °q̄si coruus.°Oculi ei°° si cut columbe°sup°riuulos °aq̄rū°q̄°lacte sunt°lote: &°residēt°iuxta flueta°°°ple niſſima.°Gene illius°sicut arcole°aromatū°cōsite a °pigmētariis.°Labia eius °lilia°distillātia°myrrham °primam.'Manus illius °tornatiles°auree:°plene °hyacinthis.°Venter eius °eburneus:°distinctus °° °fapphiris.°Crura illi°°co lumne°°°marmoree: que °°fundate sunt° sup°bases °aureas.°Species ei°°vt li bani:°elect°°vt cedri.°Gut tur illi°°suauissimū:°& to tus°desiderabilis.°Talis ē °dilect°me°°&ipse ē°ami cus meus °filie°hierusalē. °Quo°abiit°dilectus tu°°o °pulcherrima°°mulier:°°q °declinauit°dilectus tuus. °Et q̄remus eū°tecū. 6. Dilectus me°°descēdit °ī hortū suū°ad areo lā°aromatū:°vt°ibi°pasca tur°in hortis°°&°lilia°colli gat.°Ego°dilecto meo°°&° dilect° me°°°mihi°q pasci tur°iter lilia.°Pulchra°es °amica mea:°suauis &°de cora°sicut hierusalem: °° °terribilis°vt castrorū acies ordinata.°Auerte°oculos tuos°a me°qa ipi°me auo lare fecerūt.°Capilli tui°si cut grex°caprarū°q̄ appa ruerūt°de°galaad.°°Dētes tui°°sicut greges°ouiū°q̄ ascenderūt°de°lauacro. °Oēs°gemellis fetibus: °°&sterilis°non est°in eis. °Sicut cortex°mali punici sic°gene tue:°absq°occul tis tuis.°Sexaginta°sunt °°regine°°&octoginta °°° °cōcubine°&°adolescentu larū°nō est°°numer°.°Vna °est°colūba mea °pfecta mea:°vna°est°matri sue: °°electa°genitrici sue.°Vi derunt eam°filie °°°°°°° °°&beatissimā predicauē runt:°regine°°&cōcubine °laudauerunt eā.°Que est °°ista°que progreditur°q̄si

vos filie hierūm: in potētijs τ in ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ, ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ſortitudinib°agri. ſi inueneritis nepoté meū dd nūcia- Jnſ
ἰσχύσεσι τ ἀγροῦ· ἐὰν εὕρητε τὸν ἀδελφιδόν μου τί ἀπαγ= 8.a.
ueritis ei. q vulnerata amore ſum ego. dd ne γείλητε αὐτῷ· ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ εἰμι ἐγώ· τί ἀδελ
pos tu° a nepote pulchra in mulieribus? dd ne φιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ καλὴ ἐν γυναιξί; τί ἀδελφι
pos tu° a nepote: q̄ sic adiurasti nos? ne δός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι οὕτως ὥρκισας ἡμᾶς; ἀδελ
pos me° cādida° τ fulua° electa ex decē mili φιδός μου λευκὸς καὶ πυρρὸς ἐκλελοχισμένος ἀπὸ μυριά
bus. Caput ei° aur cephaz: come ei° ducti δων· Κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον κεφάζ, βόστρυχοι αὐτοῦ ἑλα
les nigre ſicut corui°. oculi ei° ſicut colūbe ſup ται μέλαιναι ὡς κόραξ· ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ
plenitudines aquar lote in lacte: ſedētes πληρώματα ὑδάτων λελουσμέναι ἐν γάλακτι, καθήμεναι
ſup plenitudinē. gene illi° ſicut phiale aromatū ἐπὶ πληρώματι· σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος
pducētes pigmētaria. labia ei° lilia ſtillātia myrrhā ple φύουσαι μυρεψικά· χείλη αὐτοῦ κρίνα σταλάζοντα σμύρναν πλή
nā. man° ei° tornatiles auree plene tharſis. ρη· χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαῖ πεπληρωμέναι θαρσείς.
vēter ei° pruīdicula eburnea in lapide ſapphiro. κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου·
tibie ei° colūne marmoree fundate ſup ba κνῆμαι αὐτοῦ σύλοι μαρμάρινοι τεθεμελιωμένοι ἐπὶ βά
ſes aureas. ſpecies ei° vt liban° electi° vt ce σεις χρυσᾶς· εἶδος αὐτοῦ ὡς λίβανος ἐκλεκτὸς ὡς κέ=
dri guttur illi° ſuauitates τ tot° deſideriū. hic δροι φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ καὶ ὅλος ἐπιθυμία· οὗτος
nepos me° τ hic amic° me° filie hieruſa- ἀδελφιδός μου καὶ οὗτος πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσα
lē. quo abiit nepos tuus pulchra in mulieribus? λήμ· ποῦ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ὁ καλὴ ἐν γυναιξί;
quo reſpexit nepos tu°? τ querem° cū ποῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου; καὶ ζητήσομεν αὐτὸν
tecum. μετὰ σοῦ.

Ca.6.

Nepos me° deſcēdit in hortū ſuum ad pita Ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς κῆπον αὐτοῦ εἰς φυτεί=
las aromatū vt paſcat in hortis: τ vt colligat li ας τ ἀρώματος ποιμαίνειν ἐν κήποις, καὶ συλλέγειν κρί
lias. ego nepoti meo: τ nepos me° mihi: να· ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, καὶ ὁ ἀδελφιδός μου ἐμοί,
q̄ paſcit in liliis. Pulchra es amica mea: vt be ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις· Καλὴ εἶ πλησίον μου, ὡς εὐ
neplacitū. decora ſicut hieruſlm. panor vt ordinate acies. auer εὐκία· ὡραία ὡς ἱερουσαλήμ· θάμβος ὡς τεταγμέναι ἀπό=
te oculos tuos de cōtra me: q̄ ipi auolare fe στρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον μου, ὅτι αὐτοί με ἐξέ
cerūt me. ceſaries tua ſicut greges capraꝝ q̄ aſcēderūt πτησαν· τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἱ ἀνέβησαν
de galaad. dētes tui ſicut greges tonſaꝝ ἀπὸ τοῦ γαλαάδ· ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων
q̄ aſcenderūt de lauacro. oēs gemellis fetib°: αἳ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ· αἳ πᾶσαι διδυμεύουσαι,
τ ſterilis nō eſt in eis. ſicut funicul° coccī καὶ ἄτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς· ὡς σπαρτίον κόκκι
ne° labia tua τ eloquiū tuū decoꝝ. ſicut cortex malipunici νον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία· ὡς λέπυρον τῆς ῥοιᾶς
gene tue extra ſilentiū. tuū. ſexaginta ſunt regi μηλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου· ἑξήκοντα εἰσὶ βασί
ne τ octoginta cōcubine: τ adoleſcētule q̄ nō ē nūer λισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, καὶ νεανίδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός·
vna eſt colūba mea pfecta mea. vna eſt matri ſue: electa eſt μία ἐστὶ περιστερά μου τελεία μου· μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἐκλεκτή ἐστι
genitrici ſue. viderūt eā filie τ beatā p̄dicabūt eā. τεκούσῃ αὐτήν· εἶδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαρίσουσιν αὐτήν· βα
gine τ cōcubine laudabūt eā. q̄ iſta q̄ inclinat σίλισσαι καὶ παλλακαὶ αἰνέσουσιν αὐτήν· τίς αὕτη ἡ κύπτουσα

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

quasi aurora. pulchra vt luna. electa vt sol. panor
ὡσεὶ ὄρθρος · καλὴ ὡς σελήνη · ἐκλεκτὴ ὡς ἥλιος · θάμβος
vt ordinate. in hortũ nucis descẽdi vt viderẽ i ge
ὡς τεταγμένοι. εἰς κῆπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν τῷ
nimine torrẽtis: vt viderẽ si floruit vinea si flo
χειμάρρου, ἰδεῖν εἰ ἤνθησεν ἡ ἄμπελος εἰ ἤν
ruerũt mala punica. nõ nouit aia mea. posuit me cur
θησαν αἱ ῥοαί · οὐκ ἔγνω ἡ ψυχή μου. ἔθετό με ἅρμα
r aminadab. reuertere reuertere sulamitis. reuer
τα ἀμιναδάβ. ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε ἡ σουλαμίτις · ἐπί
tere reuertere ꝛ intuebimur in te.
στρεφε ἐπίστρεφε καὶ ὀψόμεθά ἐν σοι. Ca.7.

A Quid videbitis in sulamitide q̃ vadit vt her=
Τί ὄψεσθε ἐν τῇ σουλαμίτιδι ἡ ἐρχομένη ὡς χορ
ba castroꝝ. qd pulchri facti sunt gressus tui in
ὸς παρεμβολῶν · τί ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν
calciamẽtis filia nadab. aptitudines femoꝝ tuoꝝ similes
ὑποδήμασι θύγατερ ναδάβ · ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι
monilib⁹ opeꝝ manuũ artificis. vmbilicus tu⁹ crater
ὁρμίσκοις ἔργων χειρῶν τεχνίτου · ὀμφαλός σου κρατὴρ
tornatilis: nõ indigẽs mixtione. Vẽter tu⁹ cumul⁹
τορευτός, μὴ ὑστερούμενος κράμα. Κοιλία σου θημωνία
tritici vallat⁹ in lilijs. duo vbera tua sicut duo hi
σίτου περφραγμένη ἐν κρίνοις. δύο μαστοί σου ὡς δύο νε
nuli gemelli capree. collum tuũ sicut turris
B βροὶ δίδυμοι δορκάδος. τράχηλός σου ὡς πύργος
eburnea. oculi tui vt piscine in asebõ: in
ἐλεφάντινος. ὀφθαλμοί σου ὡς λίμναι ἐν ἀσεβών, ἐν
portis filie multitoꝝ. nasus tu⁹ sicut turris
πύλαις θυγατρὸς πολλῶν. μυκτήρ σου ὡς πύργος τοῦ
libani q̃ respicit facie damasci. caput tuũ
λιβάνου σκοπεύων πρόσωπον Δαμασκοῦ. κεφαλή σου
sup te vt carmeli: ꝛ cesaries capitis tui sicut pur
ἐπί σὲ ὡς καρμήλου, καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὡς πορ
pura. rex ligat⁹ in trãscursib⁹. qd pul
φύρα · βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς · τί ὡραι
chra facta es ꝛ qd iucũda facta es dilectio. i delitijs tuis hec ma
ώθης καὶ τί ἡδύσθης ἀγάπη · ἐν τρυφαῖς σου τοῦτο μέ
gnitudo tua. similis facta es palme: ꝛ vbera tua
C γεθός σου. ὡμοιώθης τῷ φοίνικι, καὶ οἱ μαστοί σου τοῖς
botris. dixi ascendã in palma. apprehẽdã
βότρυσιν. εἶπα ἀναβήσομαι ἐν τῷ φοίνικι · κρατήσω
cacumina ei⁹. ꝛ erũt qdẽ vbera tua sicut botri
τῶν ὑτέων αὐτοῦ · καὶ ἔσονται δή μαστοί σου ὡς βότρυ
vinee. ꝛ odor naris tue sicut mala. ꝛ gut=
ες τῆς ἀμπέλου. καὶ ὀσμὴ ῥινός σου ὡς μῆλα · καὶ λά=
tur tuũ sicut vinũ bonũ. Vadens nepoti
ρυγξ σου ὡς οἶνος ἀγαθός. Πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ
meo in rectitudinẽ sufficiẽs in labijs meis ꝛ dẽti
μου εἰς εὐθύτητα ἱκανούμενος ἐν χείλεσί μου καὶ ὀδοῦ
bus. ego nepoti meo. ꝛ ad me conuersio ei⁹
D σιν. ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου · καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐ
tus. vent nepos mi egrediamur in agrũ. cõmore=
τοῦ · ἐλθὲ ἀδελφιδέ μου ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν · αὐλιδῶ
mur in villis. mane surgam⁹ ad vineas. videam⁹ si
μθ ἐν κώμαις · ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας. ἴδωμεν εἰ
floruit vinea. floruit germinatio. floruerũt
ἤνθησεν ὁ ἄμπελος · ἤνθησεν ὁ κυπρισμός · ἤνθησαν
mala punica. illic dabo vbera mea tibi. man=
αἱ ῥοαί · ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί · οἱ μαν=
dragore dederũt odorẽ. ꝛ in portis nr̃is om=
δραγόραι ἔδωκαν ὀσμήν. καὶ ἐπὶ θύραις ἡμῶν πάν
nia poma noua ad vetera nepos mi
τα τὰ ἀκρόδρυα νέα πρὸς παλαιά ἀδελφιδέ μου
seruaui tibi.
ἐτήρησά σοι. Ca.8.

Trãsla.B.Hie.

aurora consurgens pul=
chra vt luna electa vt
sol terribilis vt castrorũ
acies ordinata. Descendi
in ortũ nucũ vt viderẽ
poma quallitũ & si spicerẽ
si floruisset vinea & ger
miasset malapunica. Ne
scui. Ania mea cõturba
uit me ppter quadrigas
aminadab. Reuertere
reuertere sunamitis: ∞
Reuertere reuertere vt
intueamur te. 7.
Quid videbis in suna
mite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
nisi choros castrorum?
Quã pulchri tũt gress9
tui in calciamentis filia
principis. Itũcture femi
nũ tuoꝝ sicut monilia q̃
fabricata sunt manu ar=
tificis. Vmbilicus tu⁹ cra
ter tornatilis: nunq̃ indi=
gens poculis. Venter tu⁹
sicut aceruus tritici valla
tus lilijs. Duo vbera tua
sicut duo hinuli gemelli
capree. Collũ tuũ sicut
turris eburnea. ∞∞∞∞∞
Oculi tui sicut piscine
in esebon q̃ sunt in por
ta filie multitudinis. Na
sus tu⁹ sicut turris libani
qui respicit contra da=
mascũ. Caput tuum ∞
vt carmelus: & come ca
pitis tui sicut purpura ∞
regis iuncta canalib⁹.
Quam pulchra es ∞∞
& q̃ decora chariſſima
in delitijs. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Statura tua assimilata est
palme & vbera tua ∞∞∞
botris. Dixi. Ascendã
in palmam & ∞∞∞∞∞∞∞
apprehendã fructus ei⁹.
Et erunt vbera tua ∞∞∞
sicut botri vinee: & o=
dor oris tui sicut odor
malorũ. Guttur tuũ si=
cut vinũ optimũ: dignũ
dilecto meo ad potan=
dum: labiisq̃ & ∞∞∞∞∞
dentib⁹ illi⁹ ad ruminan
dũ. Ego dilecto meo: &
ad me cõuersio ei⁹. Veni
dilecte mi egrediamur
in agrũ: cõmoremur in
villis. Mane surgam⁹ ad
vineas: videamus si flo
ruit vinea ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
si flores fructꝰ pturiũt:
si floruerũt malapunica.
Ibi dabo tibi vbera
mea. Mandragore ∞∞∞
dederunt odorẽ in por=
tis nostris. Omnia ∞∞∞
poma noua & vetera
dilecte mi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
seruaui tibi. 8

Tex.heb.Cãtica.vij.Prãtua.heb

שְׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה
כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי
לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת
הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃ לֹא
יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת
עַמִּינָדִיב׃ שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית
שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ
מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית
כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ
בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ
כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃
שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג
בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאֹמֵי
צְבִיָה׃ צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן
עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר
בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן
צוֹפֶה פְּנֵי דַמֶּשֶׂק׃ רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ
כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן
מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ מַה יָּפִית
וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים׃
זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ
לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר
אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ
כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ
כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ
לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דוֹבֵב שִׂפְתֵי
יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃
לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה
בַּכְּפָרִים׃ נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח
הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים שָׁם
אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ׃ הַדּוּדָאִים
נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל
מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי
צָפַנְתִּי לָךְ׃

Pritiua.heb..Tex.heb.Cātica.viij.

Cap. viij.

מִי יִתְּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי
יְנַק שַׁד
אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם
מָצָא נָשַׁק
לֹא יָבֻזוּ לִי אֶנְהָגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל
בָּזָה נָהַג
בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן
בּוא לָמַד
רִקַּח מֻעָסִים רִמֹּנִי שְׂמֹאלוֹ
עָסַס שְׂמֹל
תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי
יָמִין חָבַק
הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם
שָׁבַע בָּנָה
מַה תָּעִירוּ וּמַה תְּעוֹרְרוּ אֶת
עוּר
הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ מִי זֹאת
חָפַץ
עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
דּוּר רָפַק
דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ
תָּפַח
שָׁמָּה חִבְּלָתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה
יָלְדָתֶךָ שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ
שׂוּם
כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת
חָתַם זֵרַע
אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָתָהּ
עָזַז שָׁאַל
רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָהּ
מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
רָבַב יָכַל
הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ
נָהָר שָׁטַף
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
נָתַן
בָּאַהֲבָה בוּז יָבוּזוּ לוֹ אֲחוֹת לָנוּ
אָח
קְטַנָּה וְשַׁדַּיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה
שָׁדַד עָשָׂה
לַאֲחוֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ אִם
דָּבַר
חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף
חָמָה בָּנָה
וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ
צוּר
אֶרֶז אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת
נָדַל הָיָה
אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם
מָצָא שָׁלֵם
מְדֹם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן
נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ
יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף כַּרְמִי
נוּב פָּרָה
שֶׁלִּי לְפָנַי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
פָּנָה
וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ
מָאָה
הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים
יָשַׁב קָשַׁב
לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי בְּרַח דּוֹדִי
שָׁמַע
דְּמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
צָבָה
עַל הָרֵי בְשָׂמִים

Trāſl.a.B.Vie.

QVis mihi det te fratrem meū fugentē vbera matris mee vt inueniā te foris: & deosculer: & iam me nemo deſpiciat. Apprehendam te & ducam in domū matris mee. Ibi me docebis & dabo tibi poculū ex vino cōdito: & mustū malorū granatorū meorū. Leua eius sub capite meo & dextera illius āplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalē: ne ſuſcitetis neq; euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit de deserto: delitiis affluens innixa ſup dilectū ſuū? Sub arbore malo ſuſcitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. Pone me vt ſignaculū ſup cor tuū vt ſignaculū ſup brachiū tuū: qa fortis est vt mors dilectio: dura sicut iferus emulatio. Lampades eius vt lāpades ignis atq; flammarū. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnē ſubſtantiam domus ſue pro dilectiōe: qſi nihilū deſpiciēt eū. Soror nra parua & vbera non habet. Quid facietmus sorori nostre in die quādo alloquenda est? Si murus ē: edificem? ſup eū ppugnacula argētea. Si ostium est: compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus & vbera mea ſicut turris: ex quo facta ſum corā eo quaſi pacem repiens. Vinea fuit pacifico: in ea que habet populos. Tradidit eam cuſtodibus: vir affert pro fructu eius mille argenteos. Vinea mea coram me est. Mille tui pacifice & ducenti his qui cuſtodiunt fructus eius. Que habitas in hortis: amici auſcultant: fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi & assimilare capree hinnuloq; ceruorum ſuper montes aromatum.

Expliciunt cantica canticorum.

Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

Τίς δώσει σε ἀδελφόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός mec. inuentēs te extra osculabor te: et nō deſpi
μου. εὑροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, καί γε οὐκ ἐξουδενώ- ciēt me. apprehendā te: introducā te in domū ma
σουσί με. κραταιλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μη- tris mee & in cellā ei⁹ q̄ cōcepit me. dabo po
τρός μου καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με· ποτιῶ tū tibi de vino pigmētato: de lattice malor punicor meor.
σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἀπὸ γλάυκος ῥοῶν μου. leua eius sub capite meo: & dextera illi⁹
εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ amplexabit me. adiuraui vos filie hierlm
περιλήψεταί με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ in potētijs & in fortitudinib⁹ agri. qd
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· τί ſuſcitaueritis & qd excitaueritis dilectionē: donec voluerit.
ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήσῃ. q̄ ista q̄ aſcēdit ab eremo innixa ſup
τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐπισηριζομένη ἐπὶ nepotē ſuū: sub arbore malo ſuſcitaui te. illic cū do
τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. ἐκεῖ ὠδί- lore pturiuit te mat tua. illic cū doloze pturiuit te q̄ pepit te. po
νησέ σε ἡ μήτηρ σου. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ τεκοῦσά σε· θές ne me vt ſignaculū ſup cor tuū: vt ſignaculū
με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, ὡς σφραγῖδα ſup brachiū tuū. qz fortis vt mors dile-
ἐπὶ τὸν βραχίονά σου· ὅτι κραταιὰ ὡς θάνατος ἡ ἀγά- ctio. dura ſicut infern⁹ emulatio. Volatilia eius volati-
πη· σκληρὸς ὡς ἅδης ζῆλος. Περιστερὰ αὐτῆς πυρί- lia ignis flāme eius. aqua multa nō poterūt
στερα πυρὸς φλόγες αὐτῆς· ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται extinguere dilectionē: & flumina nō obruent
σβέσαι τὴν ἀγάπην, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν illā. ſi dederit vir oēm vitā ſuā in dile-
αὐτήν· ἐὰν δῶ ἀνὴρ πάντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγά- ctione: deſpectione deſpicietēt eū. ſoror nſa
πῃ, ἐξουδενώσει ἐξουδενώσουσιν αὐτόν· ἀδελφὴ ἡμῶν parua & vbera nō hēt. qd faciemus ſo
μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. τί ποιήσομεν τῇ ἀ- rori nre in die q̄ vtiq; verbū factū fuerit i ea: ſi mur⁹
δελφῇ ἡμῶν; ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἂν λαληθῇ ἐν αὐτῇ; εἰ τεῖχός ē edificabim⁹ ſup eā. ppugnacula argētea. &
ἐστιν οἰκοδομήσομεν ἐπ' αὐτὴν ἐπάλξεις ἀργυρᾶς· καὶ ſi hoſtiū est deſcribam⁹ ſup illud tabulā cedrinā.
εἰ θύρα ἐστὶ διαγραφώμεν ἐπ' αὐτὴν σανίδα κεδρίνην. ego murus & vbera mea ſicut turres. ego fui in
ἐγὼ τεῖχος καὶ μαστοί μου ὡς πύργοι· ἐγὼ ἤμην ἐν oculis eius q̄ſi reperiēs pacē. vinea fu-
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὑρίσκουσα εἰρήνην· ἀμπελὼν ἐγέ it ſalomoni in beclamō. tradidit vineā
νηθη τῷ σολομῶντι ἐν βεελαμών· ἔδωκε γὰρ ἀμπελῶνα ſuā cuſtodiētib⁹. vir feret in fructu ſuo mil
αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν· ἀνὴρ ὄισει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χι le argēteos. vinea mea mea coꝝ me
λίους ἀργυρίους· ἀμπελών μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου οἱ mille ſalomoni. & ducēti his q̄ cuſtodiūt
χίλιοι σολομῶντι· καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν fructū eius. Qui ſedet in hortis: amici
καρπὸν αὐτοῦ. Ο καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖροι attendētes voce tua audire fac me fuge ne-
προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἀκούτισόν με φύγε ἀδελ- pos mi & aſſimilare capree aut hinnulo
φιδέ μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῷ ceruoꝝ ſup mōtes aromatū.
τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

Sapien.gre.cū iter.lati. Trāsla.B.Wie. Sapien.gre.cū iterp̄.lati.

Sapientia salomonis.

ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Diligite iusticiam
Αγαπήσατε τὴν δικαιοσύ-
v qui iudicatis terrā: sentī-
νην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, φρονή-
te de dño i bonitate: & in sim
σατε περὶ τοῦ κυ ἐν ἀγαθότητι, καὶ ἐν ἁ-
plicitate cordis querite illum. qm̄ in-
πλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν. ὅτι εὑ
uenitur ab his q nō tēptāt illum: appa
ρίσκεται τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτόν, ἐμφα
ret āt nō infidelibus illi. ꝑuerse
νίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ. σκολιοὶ
.n. cogitatiōes separāt a deo: proba-
γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ, δόκιμα
ta āt virtus corripit insipientes.
ζημιοῖ δὲ ἡ δύναμις ἐλέγχει τοὺς ἄφρονας.
qm̄ in malignā aiam nō introibit
ὅτι εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσε
sapiētia: neq; habitabit in corpore sub
ται σοφία, οὐδὲ κατοικήσει ἐν σώματι κα
dito peccato. sctūs .n. spūs dis
τακρέως ἁμαρτίας. ἅγιον γὰρ πνεῦμα παι
cipliē effugiet dolum: & amouebitur
δείας φεύξεται δόλον, καὶ ἀπαναστήσεται
a cogitatiōib⁹ stultis: & corripietur
ἀπὸ λογισμῶν ἀσυνέτων, καὶ ἐλεγχθήσε
supueniente iniq̄tate. benignus .n.
ται ἐπελθούσης ἀνομίας. φιλάνθρωπον γὰρ
spūs sapiētia: & nō liberabit maledi-
πνεῦμα σοφία, καὶ οὐκ ἀθωώσει βλάσφη
ctū a labijs suis. qm̄ renū illius te
μον ἀπὸ χειλέων αὐτ. ὅτι τῶν νεφρῶν αὐ
stis est deꝰ & cordis illiꝰ scrutator ē ver⁹:
τοῦ μάρτυς ὁ θεός, καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ
& lingue eiꝰ auditor. Qm̄ spūs dñi reple
ἐπίσκοπος ἀληθής, καὶ τῆς γλώσσης ἀκου
uit orbē terraꝝ: & hoc quod cōtinet oīa
στής. ὅτι πνεῦμα κυ πεπλήρωκε τὴν οἰκου
scias hēt vocis. Propt̄ hoc q loquitur iniq̄
μένην, καὶ τὸ συνέχον πάντα γνῶσιν ἔ-
nō pōt latere: nec ꝓteriet illū corripiens
χει φωνῆς. διὰ τοῦτο φθεγγόμενος ἄδικα
iudiciū. In cogitationib⁹.n. ipii interro
οὐδεὶς μὴ λάθῃ, οὐδὲ μὴ παρελεύσεται αὐτ⁽ⁿ⁾
gatio erit: & monū āt illiꝰ auditio ad deū
corripiens iudicia. cogitationib⁹.n. inuidi
veniet: ad correptionem iniq̄tatū illius.
ꝑuersa ꝑuersa. ponderosa & infirma
Qm̄ auris zeli audit oīa: & tumultꝰ mur
& onerosa. portare. & egenum. & pau
murationū nō abscōdetur. Custodite er
perem. & viduam. & pupillum. & ad
go vos a murmuratōe q̄ nihil ꝓdest: & a
uenam. & iudicare. & iustum. & ini
detractione parcite linguę. Qm̄ ꝑuersus ob-
quum. & multa. & diuersa. & ꝑuersa
scurus in vacuū nō ibit: os aūt quod mē
operantia. & maledicentes. & ꝑuersa
titur occidit aiam. Nolite zelare mortē
loquentes. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
in errore vite vr̄e: neq; acquiratis ꝓditionē
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
in opibus manuū vr̄aꝝ. Qm̄ deꝰ mortē
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
nō fecit: nec letatur i ꝓditiōe viuoꝝ. Crea
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
uit.n. vt essent oīa & sanabiles fecit natio
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
nes orbis terraꝝ: & nō est in illis medica
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
mētū exterminii: nec inferoꝝ regnū in
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
terra. Iusticia.n. ꝑpetua est & īmortalis:
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
iniusticia aūt mortis acqsitio. Impii autē
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
manib⁹ & verbis accersierūt illā: & esti-
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
mātes illā amicā: defluxerūt: & spōsiones
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
posuerūt ad illā qm̄ morte digni sūt qui
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa.
sunt ex parte illius. Capitulum. 2.
& ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuer
sa. & ꝑuersa. & ꝑuersa. & ꝑuersa

tpis. sit ãt nra fortitudo lex iusti=
νίους. ἐσω δὲ ἡμῶν ἡ ἰχὺς νόμος τῆς δικαιο
cie: nã infirmũ inutile arguitur.
σύνης, ὁ ἰσχνὸς ἀσθενὲς ἄχρηστον ἐλέγχεται.
circũueniamus ãt iustũ: qñ inuti=
ἐνεδρεύσωμεν δὲ τὸν δίκαιον, ὅτι δύχρη
lis nobis ẽ: ↄ cõtrarius est operibus
στος ἡμῖν ἐστι, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡ
nris: ↄ iproperat nobis peccata legis:
μῶν, καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα νόμου,
ↄ cclebrat nobis peccata discipline
καὶ ἐπιφημίζεται ἡμῖν ἁμαρτήματα παιδεί
nr̃e. pmittit sciẽtiã hẽre dei
ας ἡμῶν. ἐπαγγέλεται γνῶσιν ἔχειν θεοῦ
ↄ filium dñi se nominat: factus ẽ no
καὶ παῖδα κῦ ἑαυτὸν ὀνομάζει, ἐλήλεγ ἡ=
bis: i redargutionẽ cogitationũ nr̃ãꝝ. grauis ẽ
μῖν εἰς ἔλεγχον ἐνθυμήσεων ἡμῶν. βαρύς ἐστιν
nobis ẽt visus: qñ dissimilis : alt
ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλ
ta vita illius: ↄ imutate vie
λοις ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμέναι αἱ τρίβοι
eius. i spurijs estimati sumus ei: ↄ
αὐτοῦ. εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῷ, καὶ
abstinet a vijs nris tãꝝ ab immũdi=
ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρ
cijs. beata dicit nouissima iustoꝝ: ↄ ia=
σιῶν. μακαρίζει ἔσχατα δικαίων, καὶ ἀλα
tat patrẽ deũ. videamus si fmõeꝫ
ζονεύεται πατέρα θεόν. ἴδωμεν εἰ ἀλόγοι
illius veri: ↄ tentemus q̃ in exi=
αὐτοῦ ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβά
tu eius. si .n. est iustus filius dei:
σει αὐτοῦ. εἰ γάρ ἐστιν ὁ δίκαιος υἱὸς θεοῦ,
suscipiet eum: ↄ liberabit eum de ma=
ἀντιλήψεται αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται αὐτὸν ἐκ χει
nu cõtrariorũ. cõtumelia ↄ tormẽto interro=
ρὸς ἀνθεστηκότων. ὕβρει καὶ βασάνῳ ἐξετά
gemus eũ: vt sciamus mansuetudinẽ
σωμεν αὐτόν, ἵνα γνῶμεν τὴν ἐπιείκειαν
eius: ↄ probemus patientiã
αὐτοῦ, καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν
illius. morte turpi condemnemus
αὐτοῦ. θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν
eũ: erit .n. eius obseruatio ex fmõib⁹
αὐτόν, ἔσται γὰρ αὐτοῦ ἡ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων
ipius. hec cogitauerũt: ↄ errauc
αὐτοῦ. ταῦτα ἐλογίσαντο, καὶ ἐπλανήθη
rũt. excecauit .n. illos malitia eo=
σαν. ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτοὺς ἡ κακία αὐ
rum: ↄ nõ cognouerũt mysteria dei: neq; mer
τῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια θεοῦ, οὐδὲ μι
cedẽ sperauerũt iustitie: neq; iudicauerũt ho
σθὸν ἠλπισαν ὁσιότητος, οὐδὲ ἔκριναν γε
norẽ alaꝝ inmaculataꝝ. qñ deus creauit
ρας ψυχῶν ἀμώμων. ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν
hoiem in itegritate: ↄ imaginẽ ,pprie
ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας
titudinis fecit eum. inuidia ãt diabo
ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν. φθόνῳ δὲ διαβό
li mors introiuit in mundũ. ten
λου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. πειρά
tant ãt eum ꝙ illius partis sunt.
ζουσι δὲ αὐτὸν οἱ τῆς ἐκείνου μερίδος ὄντες.

C.3. Filios ãt die in manu dei: ↄ
Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ, καὶ
non tanget illos tormentũ. visi sũt in
οὐκ ἅψεται αὐτῶν βάσανος. ἔδοξαν ἐν
oculis iñpientiũ mori: ↄ estimata ẽ
ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη
afflictio exitus illoꝝ: ↄ ꝙd a nobis i
κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πο
ter contritio. illi ãt sunt in pace. ↄ
ρεία σύντριμμα. οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. καὶ

tpis. Sit autẽ fortitudo nra lex iniusticie.
Quod.n.infi mũ ẽ:inutile inuenitur. Cir=
cũueniam⁹ ergo iustũ:qm̃ iutilis est no=
bis & cõtrari⁹ est opib⁹ nris:& iproperat
nobis pctā legis:& diffamat in nos pctā
discipline nr̃e. Promittit se scientiam dei
habere:& filiu3 dei se nominat. Fact⁹ est
nobis in traductionẽ cogitationũ nr̃aꝝ.
Grauis est nobis etiā ad videndũ.qm̃ dis
similis est aliis vita illius: & imutate sunt
vie eius. Tanq̃ nugaces estimati sum⁹ ab
illo:& abstinet se a vijs nris tanq̃ ab imũ
diciis:& pfert nouissima iustoꝝ:& gloria
tur patrẽ se habere deũ. Videamus ergo
si sermones illius veri sint & tẽptemus q̃
vẽtura sũt illi:& sciem⁹ q̃ erũt nouissima
illius. Si.n.ẽ ver⁹ filiꝰ dei:suscipiet illũ &
liberabit illũ de manibus cõtrarioꝝ. Cõ
tumelia & tormẽto introgem⁹ eũ: vt scia
m⁹ reuerẽtiã eius:& ꝓbem⁹ patiẽtiã illi⁹.
Morte turpissima cõdẽnem⁹ eũ. Erit.n.
ei respect⁹ ex fmoibus illi⁹. Hec cogita=
uerũt & errauerũt:excecauit.n.illos malitia
coꝝ. Et nescierũt sacramẽta dei: neq; mer
cedẽ sperauerũt iustitie:nec iudicauerũt
honorẽ aiaꝝ sanctarũ. Qm̃ deus creauit
hoiem inexterminabilẽ:& ad imaginẽ simi=
litudinis sue fecit illũ. Inuidia autẽ diaboli
mors introiuit i orbem terrarum.imitã=
tur ãt illũ q̃ sunt ex pte illius. Ca.3.

IVstoꝝ aũt aie in manu dei sũt:& nõ
tanget illos tormẽtum mortis. Visi
sunt oculis insipientiũ mori:& estimata
est afflictio illoꝝ. Et ab itinere iusto abie
rũt i extimiũ:& quod a nobis ẽ iter ext
miniib⁹ tormẽta passi sunt:spes illorũ im
mortalitate plena est. In paucis vexati:i
multis bene disponẽtur: qm̃ de⁹ tẽptauit
eos:& inuenit illos dignos se. Tanq̃ aurũ
in fornace prob⁹uit illos:& quasi holo=
causti hostiã accepit illos:& in tpe erit re
spect⁹ illoꝝ. Fulgebũt iusti & tanq̃ scin=
tille i arũdineto discurrẽt. Iudicabũt na
tiões & dñabũtur ppls:& regnabit dñs
illorũ i perpetuũ. qcõfidũt illo itelligẽt
veritate:& fideles in dilectiõe acquiescent
illi:qm̃ donũ & pax est electis eius. Impii
ãt ꝙm q̃ cogitauerũt correptionẽ hẽbũt:q
neglexerũt iustũ & a dño recesserũt. Sapia3
eni & disciplinã q abiecit infelix est :& va
cua ẽ spes illoꝝ:& labores sine fructu:&
inutilia opa eoꝝ. Mulieres eorũ insensate
sũt & neqssimi filii illoꝝ. Maledicta crea
tura eorũ.qm̃ felix est iterilis & incoinq=
nata:q̃ nesciuit torũ indelicto.hẽbit fru
ctũ in respectiõe aiarũ sctarũ. Et spado q
nõ opat⁹ est p mam⁹ suas iniqtatem: nec
cogitauit aduersus deum nequissima.
Dabitur enī illi fidei domũ electũ & sors
in templo dei acceptissima. Bonorũ eni
laborũ gloriosus est fructus:& que non
concidit radix sapientie. Filii autem adul
terorũ in consũmatione erunt:& ab ini=
quo toro semen exterminabitur. Et si
qdem longe vite erũt:in nihilũ computa
buntur:& sine honore erit nouissima se=
nect⁹ illorum. Et si celerius defuncti fue
rint:non habebunt spem nec in die agni
tionis allocutionem. Nationes enim iniq
que dire sunt cõsũmationis. Ca.4.

Oq̃ pulchra ẽ casta gnatio cũ claritate.

eni in cõspectu hoim si tormẽta passi sint:
γὰρ ἐνώπιον ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ
spes eoꝝ imortalitate plena: ↄ i paucis
ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα
vexati i multis bono afficientur.
παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται.
qm̃ deus tẽptauit eos: ↄ inuenit il=
ὅτι ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐ
los dignos se. tãꝝ aurum in fornace
τοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ. ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτη=
pbauit illos: ↄ q̃si holocaustũ
ρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα
hostie accepit illos. ↄ in tpe ẽ
μαθυσίας προσεδέξατο αὐτούς. καὶ ἐν καιρῷ
visitationis ipoꝝ refulgebunt: ↄ tãꝝ
ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς
scintille in stipula discurrent. iudica
σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται. κρινοῦ
bũt gẽtes ↄ dñabuntur ppls: ↄ regna=
σιν ἐθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύ
bit eoꝝ dñs i secula. q̃ cõfiderunt
σει αὐτῶν κς εἰς τοὺς αἰῶνας. οἱ πεποιθότες
in illo intelligẽt veritatem: ↄ fide=
ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πι
les in dilectione acquiescent illi. qm̃ gra
στοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ. ὅτι χά
tia ↄ mia in sanctis eius:ↄ visita=
ρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκο
no in electis eius.at impij si=
πὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς κα
cut cogitauerũt hẽbunt correptionẽ:q̃ negle
θὰ ἐλογίσαντο ἕξουσιν ἐπιτιμίαν, οἱ ἀμελή
xerunt iustum ↄ a dño recesserũt.
σαντες τὸν δικαίου καὶ τοῦ κῦ ἀποστάντες.
sapiam .n. ↄ disciplinã q abiecit infe=
σοφίαν γὰρ καὶ παιδείαν ὁ ἐξουθενῶν παλαί
lix: ↄ vacua spes illorum: ↄ labo=
πωρος, καὶ κενὴ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, καὶ οἱ κό
res sine fructu ↄ inutilia opera eoꝝ:
ποι ἀνόνητοι καὶ ἄχρηστα τὰ ἔργα αὐτῶν,
mulieres eoꝝ stulte ↄ nequã
αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφρονες καὶ πονηρὰ τὰ
filij eoꝝ. maledicta generatio eo
τέκνα αὐτῶν. ἐπικατάρατος ἡ γένεσις αὐ
rum. qm̃ felix sterilis incoiqnata: q̃
τῶν. ὅτι μακαρία στεῖρα ἡ ἀμίαντος, ἥτις
nõ nouit:torũ in delicto: hẽbit fruc
οὐκ ἔγνω κοίτην ἐν παραπτώματι, ἕξει καρ
tũ in visitatõe animaꝝ: ↄ spado q̃nõ
πὸν ἐν ἐπισκοπῇ ψυχῶν, καὶ εὐνοῦχος ὁ μὴ
opatus est in manu iniqtatem:nec cogi=
ἐργασάμενος ἐν χειρὶ ἀνόμημα, μηδὲ ἐνθυ
tauit aduersus dñm mala. dabitur .n.
μηθείς κατὰ τοῦ κῦ πονηρά. δοθήσεται γὰρ
illi fidei gra electa: ↄ sors
αὐτῷ τῆς πίστεως χάρις ἐκλεκτή, καὶ κλῆ
in tẽplo dñi acceptior. bonoꝝ .n.labo
ρος ἐν ναῷ κῦ θυμηρέστερος. ἀγαθῶν γὰρ πό=
rũ fructus gloriosus: ↄ q̃ nõ cõcidit radix s
νων καρπὸς εὐκλεής, καὶ ἀδιάπτωτος ἡ ῥίζα τῆς
tie. filij ãt adulteroꝝ nõ initiati erũt:ↄ ab
νήσεως. τέκνα δὲ μοιχῶν ἀτελεσθήσεται, καὶ ἐκ τ
quo toro semen exterminabitur. si .n.
νόμου κοίτης σπέρμα ἀφανισθήσεται. ἐάν τε γὰρ
ge vite fuerint: in nihilũ cõputabuntur: ↄ sine
κρόβιοι ᾖσιν, εἰς οὐδὲν λογισθήσονται, καὶ ἄτ
in nouissimis senect⁹ illorũ. et si celerit defuncti
ἐπ' ἐσχάτων ὁ γῆρας αὐτῶν. ἐάν τε ἐξέως τελευτ
rint:nõ hẽbunt spem: nec in die agnitiõ
σιν, οὐχ ἕξουσιν ἐλπίδα, οὐδὲ ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσ
solatium. nationis.n. iniq̃ dire cõsũmatiõ
παραμύθιον. ἔθνεος γὰρ ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλ

Elior sterilitas filioꝝ cum virtute: im=
Κρείσσων ἀτεκνία μετὰ ἀρετῆς, ἄδα

Sapien.gre. cū iterp̄.lati. | Trāsla.B.Vie. | Sapien.gre. cū iterp̄.lati.

mortalitas .n. ē in memoria illius.qm̄ & apud deū nota ē & apud homines. Cū pñs ē imitātur illā & desiderāt eā cū se eduxerit: & ippetuū coronata triumphat incoīquatox certaminū p̄miū vices. multigena āt ipiox multitudo ñ erit vtilis: & spuria vitulamina nō dabūt radices altas: nec stabile firmamētū collocabūt. Et si i ramis in tpe germinauerit ifirmiter posita a vēto cōmouebūtur: & a nimietate vētox eradicabuntur. Cōfringētur.n. rami incōsūmati: & fructus illox inutiles & acerbi admā ducandū: & ad nihilū apti. Ex iniqs.n. oēs filii q nascūtur testes fūt neqtie aduersus parētes i interrogatióe sua. Iust? āt si morte p̄occupatus fuerit: i refrigerio erit. Senect?.n. venerabilis est: nō diuturna: neq; annox numero cōputata. Cani āt sūt sensus hois: & etas senectutis vita imaculata. Placēs deo factus dilect? & viuēs iter pctōres trāslatus est. Rapt? est ne malicia mutaret intellectū ei?: aut ne fictio decipet aiaz illius. Fascinatio.n. nugacitatis obscurat bona: & icōstātia cōcupiscētie trāsuertit sensū sine malicia. Cōsūmatus in breui expleuit tpa multa. Placita.n erat deo aia illius: ppter hoc pperauit educere illū de medio iiqtatū. Populi āt videntes & nō itelligētes nec ponētes in p̄cordiis talia. qm̄ gra dei & mia ē i electos ei? & respect? sup electos illi?. cōdemnat āt iust? mortu? viuos ipios: & iuuāt? celeri? cōsūmata lōgā vitā iusti videbūt.n. finē sapiētis & nō itelligēt qd cogitauerit de illo de?: & quare munierit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de? irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos i ppetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illox periet. Veniēt in cogitatiōe pctōrox suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniqtates iporox. C.5.

Immortalis est.n. memoria illius: qm̄ & apud deū nota ē & apud hoies. Cū pñs ē imitātur illā & desiderāt eā cū se eduxerit: & ippetuū coronata triumphat icoīquatox certaminū p̄miū vices. multigena āt ipiox multitudo ñ erit vtilis: & spuria vitulamina nō dabūt radices altas: nec stabile firmamētū collocabūt. Et si i ramis in tpe germinauerit ifirmiter posita a vēto cōmouebūtur: & a nimietate vētox eradicabuntur. Cōfringētur.n. rami incōsūmati: & fructus illox inutiles & acerbi admā ducandū: & ad nihilū apti. Ex iniqs.n. oēs filii q nascūtur testes fūt neqtie ad uersus parētes i interrogatióe sua. Iust? āt si morte p̄occupatus fuerit: i refrigerio erit. Senect?.n. venerabilis est: nō diuturna: neq; annox numero cōputata. Cani āt sūt sensus hois: & etas senectutis vita imaculata. Placēs deo factus dilect? & viuēs iter pctōres trāslatus est. Rapt? est; ne malicia mutaret intellectū ei?: aut ne fictio decipet aiaz illius. Fascinatio.n. nugacitatis obscurat bona: & icōstātia cōcupiscētie trāsuertit sensū sine malicia. Cōsūmatus in breui expleuit tpa multa. Placita.n erat deo aia illius: ppter hoc pperauit educere illū de medio iiqtatū. Populi āt videntes & nō itelligētes nec ponētes in p̄cordiis talia. qm̄ gra dei & mia ē i electos ei? & respect? sup electos illi?. cōdemnat āt iust? mortu? viuos ipios: & iuuāt? celeri? cōsūmata lōgā vitā iusti videbūt.n. finē sapiētis & nō itelligēt qd cogitauerit de illo de?: & quare munierit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de? irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos i ppetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illox periet. Veniēt in cogitatiōe pctōrox suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniqtates iporox. C.5.

B C D A B

Hebre. 11.b

Vnc stabit in cōstantia multa fiducia cōtra factē cōx q iguſtiauerūt eum. & irritantiū labores eius. Videntes turbabuntur timore horribili: & mirabūtur in subitatiōe isperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes intra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. his.sūt quos habuim? aliq̄n i derisū & in similitudinē iproperii. nos insensati vitā illox estimabam? infamiā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctos sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iustície lumen nō luxit nobis: & sol intelligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrēs. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctu antem aquam: cuius cum preterierit non est vestigium inuenire: neq; ꝯ

Tunc stabūt iusti in magna cōstantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstulerūt labores eox. Videntes turbabūtur timore horribili: & mirabūtur in subitatiōe isperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes intra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. his.sūt quos habuim? aliq̄n i derisū & in similitudinē iproperii. nos insensati vitā illox estimabam? infamiā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctos sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iustície lumen nō luxit nobis: & sol intelligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrens. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantē aquā: cuius quā ptransierit nō est vestigiū inuenire: neq;

.n. finē sapientie: & nō itelligēt qd iacta telcutiū sophū, & nō nouisouſin ti decreuerunt de ipo: & ad qd munierit illū dñs. videbunt & cōtemnēt illos āt dñs irridebit: & erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos i ppetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur: & erunt in dolore: & memoria eorum peribit. Venient in cogitatione peccatorum suorū timidi: & arguēt illos ex aduerso iniquitates ipsorum.

C.5.

Tunc stabit in cōstantia multa fiducia cōtra factē cōx q iguſtiauerūt eum. & irritantiū labores eius. Videntes turbabuntur timore horribili: & mirabūtur in subitatiōe isperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes intra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. his.sūt quos habuim? aliq̄n i derisū & in similitudinē iproperii. nos insensati vitā illox estimabam? infamiā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctos sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iustície lumen nō luxit nobis: & sol intelligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrens. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantē aquā: cuius quā ptransierit nō est vestigiū inuenire: neq;

semitam itineris illius in fluctib⁹. aut ἀτραπὸν πορείας αὐτῆς ἐν κύμασιν. ἢ
veluti auis trāsuolātis aerē nullū inuenitur ὡς ὀρνέου διαπτάντος ἀέρα οὐδὲν εὑρίσκεται
argumentū itineris.ictus ītaq; ver τεκμήριον πορείας. πληγὴ δὲ ταρσῶν με
beratū ventū leuem ꝛ scissum σιζόμενον πνεῦμα κοῦφον καὶ χιζόμενον
vi stridoris:cōmotis alis ptrānsiit. βίᾳ ῥοίζου, κινουμένων πτερύγων διαδεύ
ꝛ post hoc non inuentū ē signum θη. καὶ μετὰ τοῦτο οὐχ εὑρέθη σημεῖον
pcessus in eo. aut tāq; sagitta missa ἐπιβάσεως ἐν αὐτῷ. ἢ ὡς βέλους βλη=
in scopum: diuisus aer cōtinuo θέντος ἐπὶ σκοπόν, τμηθεὶς ὁ ἀὴρ εὐθέως
in se reuolut⁹ est: vt ignoretur trāsi= εἰς ἑαυτὸν ἀνελύθη, ὡς ἀγνοῆσαι τὴν δί
tus illius. sic ꝛ nos nati ὁδον αὐτοῦ. οὕτως καὶ ἡμεῖς φυηθέντες
desinimus: ꝛ virtutis qđ ē signum ἐξελείπομεν, καὶ ἀρετῆς μὲν σημεῖον
nullū valuim⁹ ondere. i ātmaligntate nīa οὐδὲν ἔχομεν δεῖξαι. ἐν δὲ τῇ κακίᾳ ἡμῶν
cōsumpti sumus. qm̄ spes impij κατεδαπανήμεθα. ὅτι ἐλπὶς ἀσεβοῦς
tāq; q tollitur lanugo a vento: ꝛ tāq; ὡς φερόμενος χνοῦς ὑπὸ ἀνέμου, καὶ ὡς
spuma a pcella impulsa gracilis: ἀφρὸς ὑπὸ λαίλαπος διωχθεὶς, καὶ ὡς
ꝛ tāq; fumus a vento dissipatus ē:aut ꝛ καπνὸς ὑπὸ ἀνέμου διελύθη, ἢ καὶ
tāq; memoria hospitis vnius diei ptere= ὡς μνεία καταλύτου μονοημέρου παρ=
unt. iusti ātin sempn viuunt: ꝛ ὡ=
in dño merces eorum: ꝛ cogitatio ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς
ipōrum apud altissimū.idcirco accipient αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ. διὰ τοῦτο λήψονται
regnum decoris ꝛ dia ὁ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διά
dema speciei de manu dñi. qm̄ δημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς κυρίου, ὅτι
dextera sua pteget eos: ꝛ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ
brachio defendet illos. accipiet βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήψεται
armaturam zelum illius: ꝛ armabit ὁπλοπαναπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλο=
creaturā ad vltionē inimicor⁹. ποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν.
induet thoracē iusticiam: ꝛ circūpo ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθή
net galeam iudicij simpler. sumet σεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. λήψεται
scutum inexpugnabile equitatem: acuet ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὀξυνεῖ
ātduram trā in gladium. pugna δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν. συνεκπο
bit vero cū illo mundus cōtra stul λεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παρα=
tos. ibunt directe emissiōes ful= φρονας. πορεύσονται εὐστόχοι βολίδες ἀστρα
gur: ꝛ tanq; a bene curuato arcu nu= πῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νε
bis ad scopū insilient: ꝛ a petras iacī φῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβό
ēte ira plene mittentur grandines. λου θυμοῦ πληρεῖς ῥιφήσονται χάλαζαι.
excandescet in illos aqua maris: ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης,

semitā carine illi⁹ i fluctib⁹. Aut auis q̄ trāsuolat iaerē: cui⁹ nullū inuenitur ar gumētū itineris illi⁹: sed tm̄ sonit⁹ ala rū verberās leuē ventū:& scidens p vi itineris aerē:cōmotis alis trāsuolauit. & post hoc nullū signū inuenitur itine= ris illi⁹. Aut tāq; sagitta emissa in locū destinatū:diuisus aer cōtinuo i se reclu sus ē:vt ignoretur trāsit⁹ illi⁹. Sic& nos nati cōtinuo desitum⁹ ē:& virtutis q dē nullū signū valuim⁹ ondere:i mali gnitate āt p̄ta cōsūpti sum⁹. Talia, di= xerī iniferno hi q̄ peccauerīt:qm̄ spes ipi tāq; lanugo ē q̄ a vento tollitur:& tāq; spuma gracilis q̄ a pcella dispgi= tur:& tāq; fum⁹ q a vēto diffusus est: & tāq; meoria hospitis vn⁹ diei ptere untis. Iusti āt i ppetuū viuent:& apud dm̄ ē merces eor⁹:& cogitatio illorū apd altissimū. Ideo accipiēt regnū de coris & diadema speciei de manu dñi qm̄ dextera sua teget eos:& i brachio sco suo defendet illos. Et accipiet ar= maturā zelus illius & armabit creatu= rā ad ultionē inimicor⁹. Induet p tho= race iusticiā & accipiet p galea iudiciū certū. Sumet scutū inexpugnabile eq= tatē:acuet āt dirā irā i lāceā .& pugna bit cū illo orbis trar⁹ cōtra insēsatos. Ibūt directe emissiōes fulgur⁹ & tāq; a bñ curuato arcu nubiū exterminа= būtur:& ad certū locū isilient. Et a pe trosa ira plene mittentur grādines:& scādescet in illos aqua maris:& flumi na cōcurrent durit. Cōtra illos stabit spūs virtutis:& tanq; turbo vēti diui= det illos:& ad eremū pducet oē⁹ fra⁹ iniquitatis illo⁹.& malignitas euertet sedes potentium. Capitu.6.

Melior est sapia q̄s vires: & vir pru dens q̄s fortis. Audite ergo reges & itelligite:discite iudices finiū tre. Pre bete aures vos q̄ cōtinetis multitudi= nes & placetis vobis i turbis nationū: qm̄ data est a dño ptās vobis & virtus ab altissimo:q̄ iterrogabit opa vra & cogitatiōes scrutabitur. q m̄ cū essetis ministri regni illi⁹: nō recte iudicastis nec custodistis lege⁹ iustīcie: neq; fm voluntatē dei ābulastis. horrēde & cito apparebit vobis:qm̄ iudiciū durissi= mū i his q p̄sūt: fiet. Exiguo.n. cōcedi tur mīa: potētes āt potēter tormenta patiētur. Nō.n. subtrahet psonā cuius q̄s de⁹ q est oīm dñator: nec verebitur magnitudie⁹ cuiusq̄s: qm̄ pusillū & ma gnū ipe fecit: & eq̄liter est illi cura de oī= bus. Fortioribus āt fortior instat crucia tio. Ad vos ergo reges sūt hi sermones mei:vt discatis sapiam & ne excidatis: Qui.n. custodierit iustificā iuste iudica būtur:& q̄ didicerīt iusta inuenēt qd rn̄ deāt. Cōcupiscite ergo sermones meos & diligite illos:& hēbitis disciplinam. Clara est & q̄ nunq̄s marcescit sapien= tia:& facile videtur ab his qui diligūt eam :et inuenitur ab his qui querunt illam: Preoccupat qui se concupiscūt. vt illis se prior ostendat. Qui de lu= ce vigilauerit ad illam non laborabit: assidētē enim illā foribus suis inueniet. Cogitare ergo de illa sēp⁹ ē cōsūmat⁹.

flumina vero inundabūt duriter. ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀσυντόμως.
stabit cōtra illos spūs virtutis: ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως,
ꝛ tāq; turbo vēti vētilabit illos. ꝛ de καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. καὶ ἐρη
solabit omnē terrā iniq̄tas: ꝛ mali= μώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακο
gnitas euertet sedes potētiū. πραγία περιτρέψει θρόνους δυνας ῶν. c. 6.

HAudite ergo reges ꝛ itelligite: discite iudices finium terre: ꝓbete aures μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς, ἐνωτίσασθε
qui cōtinetis mlttudiem ꝛ superbitis οἱ κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι
in turbis nationū.qm̄ data ē a dño po= ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν. ὅτι ἐδόθη παρὰ κυρίου κρά
testas vobis:ꝛ virtus ab altissimo: τησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυνασεία παρὰ ὑψίστου,
q̄ exḟret vestra opa:ꝛ cogitatiōes ὃς ἐξετάσει ὑμῶν τὰ ἔργα, καὶ τὰς βουλὰς
scrutabitur. qm̄ ministri cr̄tis eius διερευνήσει. ὅτι ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ
regni nō iudicastis recte: neq; custo βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς, οὐδὲ ἐφυ
distis legem:neq; fm̄ voluntatem λάξατε νόμον, οὐδὲ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ
dei ambulastis. horrende ꝛ cito θεοῦ ἐπορεύθητε. φρικτῶς καὶ ταχέως
instabit vobis:qm̄ iudiciū durum in ἐπιστήσεται ὑμῖν, ὅτι κρίσις ἀπότομος ἐν
his q̄ ꝓsunt fit. nā minimus τοῖς ὑπερέχουσι γίνεται. ὁ γὰρ ἐλάχιστος
dignus est mia: potentes āt potenter συγγνωστὸς ἐστιν ἐλέους, δυνατοὶ δὲ δυνατῶς
tormēta patiēt. nō ei subtrahet ꝓsonam ἐπαθήσονται. οὐ γὰρ ὑποστελεῖται πρόσωπον
omnium dñator: nec verebitur ma ὁ πάντων δεσπότης, οὐδὲ ἐντραπήσεται με
gnitudiē.qm̄ pusi ꝛ magnū ipe fecit: γεθος. ὅτι μικρὸν καὶ μέγαν αὐτὸς ἐποίη
equaliterq̄ curā gerit de omnibus. σεν, ὁμοίως τε πρόνοιαν περὶ πάντων.
at fortibus fortis instat scrutatio. τοῖς δὲ κραταιοῖς ἰσχυρὰ ἐφίσταται ἐρευνα.
ad nos ergo reges sermones mei: vt πρὸς ὑμᾶς οὖν ὦ τύραννοι οἱ λόγοι μου, ἵνα
discatis sapiam ꝛ ne erudatis. q̄ μάθητε σοφίαν καὶ μὴ παραπέσητε. οἱ
m. custodierint iuste iusta iuste iudica γὰρ φυλάξαντες ὁσίως τὰ ὅσια ὁσιωθήσον
būt: ꝛ q̄ edocti fuerunt ea inuenient ται, καὶ οἱ διδαχθέντες αὐτὰ εὑρήσουσιν
rationem. cōcupiscite ergo sermones ἀπολογίαν. ἐπιθυμήσατε οὖν τῶν λόγων
meos:optate ꝛ erudiemini. Clara μου, ποθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε. λαμ=
ꝛ q̄nūq̄ marcescit ē sapia: ꝛ facile πρὰ καὶ ἀμάραντός ἐστιν ἡ σοφία, καὶ εὐχε
videtur ab his q̄ diligunt eā: ρῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων αὐ
ꝛ inuenitur ab his q̄ querunt il= τήν, καὶ εὑρίσκεται ὑπὸ τῶν ζητούντων αὐ
lam. ꝓoccupat cupientes vt ꝓnosca τήν. φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνω=
tur. q̄ mane surrexerit ad illam nō labora σθῆναι. ὁ ὀρθρίσας πρὸς αὐτὴν οὐ κοπια
bit: assidentem enim inueniet σει, παρεδρον γὰρ εὑρήσει τῶν
foribus suis. nam cogitare de πυλῶν αὐτοῦ. τὸ γὰρ ἐνθυμηθῆναι περὶ

illa scientie cōsummatio.ꝛ q̄ vigilaue
αὐτῆς φρονήσεως τελειότης. καὶ ὁ ἀγρυπ
rit ꝓpter eā cito securus erit:
νήσας δι' αὐτὴν ταχέως ἀμέριμνος ἔσαι,
qm̄ dignos se ipa circuit
ὅτι ἀξίους αὐτῆς αὐτη περιέρχεται
querens: ꝛ in vtis apparet
D ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις φαντάζεται
illis hilariter: ꝛ in omni excogitatiōe
αὐτοῖς εὐμενῶς, καὶ ἐν πάσῃ ἐπινοίᾳ ἀ=
occurrit illis. initiū enim illius verissi
παντᾶ αὐτοῖς. ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἀλη=
ma discipline cōcupiscētia.cura āt disci
θεστάτη παιδείας ἐπιθυμία. φροντὶς δὲ παι
pline dilectio: dilectio aūt custodia legum
δείας ἀγάπη, ἀγάπη δὲ τήρησις νόμων
illius. attentio aūt legum confirmatio in=
αὐτῆς. προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις ἀφ
corruptiōis.incorruptio āt ꝓpe esse facit
θαρσίας. ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ
deum. cōcupiscētia eñ igitur sapiētie deducit
θεοῦ. ἐπιθυμία γὰρ ἄρα σοφίας ἀνάγει
ad regnum. si ergo delectamini i sedib⁹
ἐπὶ βασιλείαν. εἰ οὖν ἡδέσθε ἐπὶ θρόνοις
ꝛ sceptris reges ꝓpositi:honorate sapi
A καὶ σκηπτροις τυράννοι λαῶν, τιμήσατε σο
entiā: vt in seculum regnetis.
φίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε.
q̄d āt est sapiētia ꝛ qmōdo facta sit: refe
τί δέ ἐστι σοφία καὶ πῶς ἐγένετο, ἀπαγγε
rā: ꝛ non absondam vobis mysteria: sed
λῶ, καὶ οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια, ἀλ
ab initio natiuitatis inuestigabo: ꝛ po
λὰ ἀπ' ἀρχῆς γενέσεως ἐξιχνιάσω, καὶ θή
nā in ꝓspicuū scientiam eius. ꝛ nō
σω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς. καὶ οὐ
Job. 28.c. preteribo veritatem: neq; q̄dē
μὴ παροδεύσω τὴν ἀλήθειαν, οὔτε μὴν
cū inuidia tabescente iter habebo: qm̄ ille nō
B φθόνῳ τετηκότι συνοδεύσω, ὅτι οὗτος οὐ
erit princeps sapiētie.multitudo āt sapiētiū sa=
κοινωνήσει σοφίᾳ. πλῆθος δὲ σοφῶν σω
lus mundi: ꝛ rex sapiens sta
τηρία κόσμου, καὶ βασιλεὺς φρόνιμος εὐ
bilimētū ꝓpli.quāobrē accipite disciplinā ver=
σχήμων δήμου. ὥστε παιδεύεσθε ῥῆς ῥήμα
bis meis:ꝛ vtilitatē habebitis.
σί μου, καὶ ὠφεληθήσεσθε. Ca.7.

Sēlin q̄dē ꝛ ego mortalis homo equalis
Θνητὸς μὲν κἀγὼ ὁμήλιξ ἄνθρώπους ἴσος
omnibus:ꝛ terrigene a genere primo facti:
ἅπασι, καὶ γηγενῶν ἀπόγονος πρωτοπλάστου,
ꝛ in ventre mr̄is figurat⁹ sū caro decē mēsiū
καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐπλύφην σάρξ δεκαμηνιαίῳ
C tempore: coagulat⁹ in sanguine de semine
χρόνῳ, παγεὶς ἐν αἵματι ἐκ σπέρματος
viri ꝛ delectamēto sōno conuenīente. ꝛ
ἀνδρὸς καὶ ἡδονῆς ὕπνου συνελθούσης. καὶ
ego aūt natus traxi coēz nobis ae
ἐγὼ δὲ φυσιθεὶς ἕλαχον κοινὸν ἀέ
rē: ꝛ in similiter passā decidi terrā.
ρα, καὶ ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ κατέπεσα γῆν.
ꝓmā vocem similem oībus emisi plo=
πρώτην φωνὴν τὴν ὁμοίαν πᾶσιν ἔκλαυσα
rans.in inuolumētis nutritus fuī ꝛ curis:
ων. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην καὶ ἐν φρον
nullus enī rex aliud habuit na
τίσιν, οὐδεὶς γὰρ βασιλεὺς ἑτέραν ἔχε γε
D tiuitatis initiū. vnus āt omniū ingressus ad
νέσεως ἀρχήν. μία δὲ πάντων εἴσοδος εἰς
vitā: exitusq; eḡlis. ꝓpter hoc opta
τὸν βίον, ἔξοδος τεῖσιν. διὰ τοῦτο ἠυξά=

& q̄ vigilauerit ꝓpē illā;cito erit secu=
rus.Qm̄ dignos se circuit ipa q̄rens:
& in viis suis oñdet se illis hilarē:& in
oi prouidentia occurret illis. Initiū.n.il=
lius verissima ē disciplie cōcupiscētia.
Cura ergo disciplie dilectio est: & dile
ctio custodia legū illi⁹ ē. Custoditio āt
legū cōsūmatio incorruptōis est: icor
ruptio āt facit eē ꝓximū deo. Cōcupi
scentia itaq; sapie deducit ad regnū p
petuū.Si ergo delectami sedib⁹ & sce
ptris o reges ꝓpli: diligite sapiam vt i
ppetuū regnetis.Diligite lumen sapie
oēs q̄ pestis ꝓpls.Quid est āt sapia:&
quēadmodū facta sit referā:& nō abs=
cōdā vobis sacramēta dei:sed a binitio
natiuitatis inuestigabo :& ponā in lucē
sciam illi⁹:& nō pteribo veritatē:neq;
cū inidia tabescēte iter hēbo:qm̄ talis
hō nō erit pticeps sapie.multitudo āt
sapiētiū:sanitas est orbis terrarū.Et rex
sapiēs:ꝓpli stabilimētū est.Ergo acci=
pite disciplinā per sermones meos:&
proderit vobis. Ca.7.

SVmq̄dē & ego mortalis hō silis
oīb⁹:& ex gñe terreno illi⁹ q̄ pri
or fact⁹ est:& in vētre mr̄is figuratus
sū caro: decē mensiū tpe coagulat⁹ sū
in sāguie: ex semie hois & delectamē=
to sōni cōueniēte.Et ego nat⁹ accepi
cōem aerē:& in silr̄ factā decidi trā: &
primā vocē silem omīb⁹ emisi plorās.
In inuolumētis nutrit⁹ sū:& magnis
curis.nemo.n. ex regib⁹ aliud habuit
natiuitatis initiū. Vn⁹ ergo itroitus ē
oībus ad vitā & silis exitus.Propt hoc
optaui & datus est mihi sensus :& ino
caui:& venit in me spūs sapie.Et ꝓpo
sui illā regnis & sedibus :& diuitias ni
hil esse dixi in cōpatiōe illi⁹.Nec cōpa
ui illi lapidē p̄ciosū:qm̄ oē aurū in cō=
patiōe illius arena est exigua:& tanq̄
lutū estimabitur argentū in cōspectu
illius.Sup salutē & spēm dilexi illā :&
ꝓposui p̄ luce hre illā:qm̄ inextingui
bile est lumē illi⁹. Venerūt āt mihi omīa
bona ꝓiter cū illa:& inumerabilis ho
nestas p manus illius:& letatus sū i oī
bus:qm̄ antecedebat me ista sapia &
ignorabā qm̄ bonorū omniū mr̄ est.
Quā sic fictiōe didici:& sine inuidia cō
munico:& honestatē illius nō abscō=
do. Infinitus.n.thesaurus est hoibus:
quo q̄ vsi sūt:pticipes facti sunt amici
tie dei:ꝓpt disciplinē dona cōmēdati.
Mihi āt dedit de⁹ dicere ex sentētia &
p̄sumere digna horū q̄ mihi dātur qm̄
ipe sapie dux est & sapiētū emēdator.
In manu.n. illius & nos & ꝛmōes nr̄i:
& oīs sapia:& operū scientie disciplina.
Ipe.n.dedit mihi horū q̄ sūt sciam ve
rā:vt sciā dispōem orbis terrarū & virtu
tes elemētorū:initiū & cōsūmationem
& medietatē tpm:vicissitudinū ꝓmuta
tiōes:& cōsūmatiōes tpm:& mor̄ mu
tatiōes:diuisiōes tpm:ānī curs⁹ & stel=
lar̄ dispositiōes:naturas aialiū :& iras
bestiar̄:vi vētor̄ :& cogitatiōes hoīm
differētias virgultor̄:& virtutes radi=
cū:& q̄cūq; sūt absc̄osa & i puisa didici
oīm.n.artifex docuit me sapia.Est.n.i
lla spūs itelligētia scūs:vnic⁹;multiplex:

ui: ꝛ scientia data ē mihi:inuocaui
μην, καὶ φρόνησις ἐδόθη μοι, ἐπεκαλεσά
ꝛ venit mihi spūs
μην καὶ ἦλθέ μοι πνεῦμα σοφίας, προέκρι
sapiētie:ꝓposui
illam sceptris ꝛ thronis: ꝛ diuitī
να αὐτὴν σκήπτρων καὶ θρόνων, καὶ πλοῦ=
as nihil estimaui in cōparatione illius.
τον οὐδένα ἡγησάμην ἐν συγκρίσει αὐτῆς.
neq; cōparaui illi lapidē ꝓciosū: qm̄ omne
οὐδὲ ὡμοίωσα αὐτῇ λίθον τίμιον, ὅτι πᾶς
aurum in cōspectu ipius arena exigua: ꝛ
χρυσὸς ἐν ὄψει αὐτῆς ψάμμος ὀλίγη, καὶ
tāq; lutū extimabitur argentū i cōspectu
ὡς πηλὸς λογισθήσεται ἄργυρος ἐναντίον
illius. sup salutem ꝛ speciem dilexi
αὐτῆς. ὑπὲρ ὑγίειαν καὶ εὐμορφίαν ἠγάπη
illam: ꝛ ꝓposui illam ꝓ lu=
σα αὐτήν, καὶ προεἱλάμην αὐτὴν ἀντὶ φω
ce hēre: qm̄ indefectum q̄d ex hac lumē.
τὸς ἔχειν, ὅτι ἀκοίμητον τὸ ἐκ ταύτης φέγ
veneūt āt mihi bona ꝑiter omnia
γος. ἦλθε δέ μοι τὰ ἀγαθὰ ὁμοῦ πάντα
cum illa: ꝛ innumerabiles diuitie in ma=
μετ' αὐτῆς, καὶ ἀναρίθμητος πλοῦτος ἐν χερ
nibus eius. letatus sum āt in omnibus: qm̄
σὶν αὐτῆς. εὐφράνθην δὲ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι
eā dux est sapia.ignorabā āt ipam ma
αὐτῶν ἡγεῖται σοφία. ἠγνόουν δὲ αὐτὴν ὡς
trē eē hoꝝ. sine doloq; didici: sine
τὶν εἶναι γενητῶν. ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθό
inidiaq; cōico: diuitias eius
νως τε μεταδίδωμι, τὸν πλοῦτον αὐτῆς
14 nō abscondo. indefectens thesaur⁹
οὐκ ἀποκρύπτομαι. ἀνέκλειπτος θησαυρός
est hominibus:quo q̄ vsi sunt ad ꝺeꝺ
ἐστιν ἀνθρώποις, οὓς οἱ χρησάμενοι πρὸς θεὸν
sepositi amicitiā ꝓpter q̄ ex disciplina do=
ἐξείλαντο φιλίαν διὰ τὰς ἐκ παιδείας δω
na cōmendati. mihi āt dedit deus di
ρεὰς συσταθέντες. ἐμοὶ δὲ δίδωκεν ὁ θεὸς εἰ
15 cere ex sentētia: ꝛ cogitare digne
πεῖν κατὰ γνώμην, καὶ ἐνθυμηθῆναι ἀξίως
dedatis: qm̄ ipe ꝛ sapiētie
τῶν δοθέντων, ὅτι αὐτὸς καὶ τῆς σοφίας ὁ
dux est ꝛ sapientū emendator. in cui
δηγός ἐστι καὶ τῶν σοφῶν διορθωτής. ἐν γὰρ
manu illius ꝛ nos ꝛ sermōes nr̄i om
χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν πᾶ
nisq; sapientia ꝛ opificiū scientia. ipe
σά τε φρόνησις καὶ ἐργατιῶν ἐπιστήμη. αὐ
.n. mihi dedit eoꝝ q̄ sunt scientiā verā:
τὸς γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευ
vt scirē cōpositionē orbis terr̄ ꝛ operationē
δῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν
elemētorū: principiū ꝛ cōsūmatiōes ꝛ medietatē
στοιχείων, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα
tpr̄: mutum mutatiōes ꝛ pmutationes
χρόνων, τροπῶν ἀλλαγὰς καὶ μεταβολὰς
tpr̄: annī circulos ꝛ stellar̄ dispōnes:
καιρῶν, ἐνιαυτῶν κύκλους καὶ ἀστέρων θέσεις,
naturas aialiū ꝛ iras bestiar̄: ventorum
φύσεις ζώων καὶ θυμοὺς θηρίων, πνευμάτων
vires ꝛ cogitatōes hominum: differētias
βίας καὶ διαλογισμοὺς ἀνθρώπων, διαφορὰς
plantarū ꝛ virtutes radicū:ꝛ q̄cūq; sūt abscōsa
φυτῶν καὶ δυνάμεις ῥιζῶν, ὅσα τε εἰσὶ κρυπτὰ
ꝛ ꝓspicua noui. nam omniū artifex
καὶ ἐμφανῆ ἔγνων. ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις
docuit me sapia. est .n.in ea spūs
ἐδίδαξέ με σοφία. ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα
itelligēs:scūs:vnigenitus:multiplex:subtilis
νοερόν, ἅγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτόν,

Supien'gre. cũ iter. lati. Trãsla. B. Vie. Sapien,gre. cũ iterp̃. lati.

mobilis: integer: incoinq̃nat?: manifest?: ille
ἐυκίνητον, τρανόν, ἀμόλυντον, σαφές, ἀτη
sus: amãs bonũ: acut?: expeditus: benefi=
μαντον, φιλάγαθον, ὀξύ, ἀκώλυτον, ἐυεργετι
cus: humanus: stabilis: firmus: secu
κόν, φυλάνθρωπον, βέβαιον, ἀσφαλές, ἀμέ
rus: oẽm vtilẽ virtutem: omnia prospiciens:
ριμνον, παντοδύναμον, παντεπίσκοπον,
& ad omnes capax spiritus intelligẽtes
καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων νοερῶν
mundos subtilissimos. omni enim motu
καθαρῶν λεπτοτάτων. πάσης γὰρ κινήσεως
mobilior sapiẽtia. attigit ãt & capax é per
κινητικώτερον σοφία. διήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ
omnia ꝓpter munditiam. vapor .n. est
πάντων διὰ τὴν καθαρότητα. ἀτμὶς γάρ ἐστι
dei virtutis: & emanatio
τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόρροια τῆς
omnipotentis glie sincera. ob hoc
παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής. διὰ τοῦ
nihil inquinatum in eam incur=
το οὐδὲν μεμιασμένον εἰς αὐτὴν παρεμπί
rit. splendor enī est lucis eterne
πτει. ἀπαύγασμα γάρ ἐστιν φωτὸς ἀϊδίου
& speculũ sine macula dei opa
καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνερ
tionis: & imago bonitatis eius. vna
γείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ. μία
ãt cũctis, omnia potest: & ꝑmanens in
δὲ οὖσα πάντα δύναται, καὶ μένουσα ἐν
se omnia innouat: & per nationes
ἑαυτῇ τὰ πάντα καινίζει, καὶ κατὰ φυλὰς
in animas sanctas descẽdens: amicos
εἰς ψυχὰς ὁσίας μεταβαίνουσα, φίλους
dei & ꝓphetas cõstituit. nihil enī
θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει. οὐδὲν γὰρ
diligit deus: nisi cũ q̃ cũ sapnia habitat.
ἀγαπᾷ ὁ θεός, εἰμὴ τὸν σοφίᾳ συνοικοῦντα.
est enī hec spectosior sole: & sup
ἐστι γὰρ αὕτη εὐπρεπεστέρα ἡλίου, καὶ ὑπὲρ
omnem stellarũ disp̃ões: luci comparata:
πᾶσαν ἀστέρων θέσιν φωτὶ συγκρινομένη,
inuenitur prior. huic quidẽ succedit
εὑρίσκεται πρότερα. τῷ μὲν γὰρ διαδέχεται
mor: sapiẽtiam ãt nõ vincet malitia.
νὺξ, σοφίας δὲ οὐ κατισχύσει κακία. Ca. 8.

Attingit autẽ a fine in finẽ
Διατείνει δὲ ἀπὸ πέρατος εἰς πέ=
fortiter & disponit omnia vtiliter.
ρας εὐρώστως καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς.
hanc amaui & exquisiui a iuuẽ
ταύτην ἐφίλησα καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεότη=
tute mea: & quesiui spõsam ducere
τός μου, καὶ ἐζήτησα νύμφην ἀγαγέσθαι
mihi: & amator factus sũ pulchritudis
ἐμαυτῷ, καὶ ἐρασὴς ἐγενόμην τοῦ κάλλους
illius. gñositatẽ glificat: cõtuberniũ dei ha=
αὐτῆς. εὐγένειαν δοξάζει, συμβίωσιν θεοῦ ἔ=
bens: & omnium dominus dilexit
χουσα, καὶ ὁ πάντων δεσπότης ἠγάπησεν
illam: doctrix enī est dei discipline
αὐτήν, μύσις γάρ ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ ἐπιστήμης
& electrix operũ illius. si ãt diui=
καὶ αἱρετὶς τῶν ἔργων αὐτοῦ. εἰ δὲ πλοῦ
tie sunt appetibilis possessio in vita: qđ sa=
τός ἐστιν ἐπιθυμητὸν κτῆμα ἐν βίῳ, τί σο
piẽtia locupletius omnia operã
φίας πλουσιώτερον τῆς τὰ πάντα ἐργα=
tur: si autẽ prudentia opatur: ds eor
ζομένης; εἰ δὲ φρόνησις ἐργάζεται, τίς τῶν
q̃ sunt ꝙ illa magis est artifex: & si
ὄντων αὐτῆς μᾶλλον ἐστι τεχνίτης; καὶ εἰ

subtilis: disertus: mobilis incoin=
quinat?: certus: suauis: amãs bonũ
acut?: qui nihil vetat bñfacere: hu
manus: benign?: stabilis: certus: se=
curus oẽs hñs virtutẽ: omnia pspi
ciens: & qui capiat oẽs spũs itelligi
biles: mundus: subtilis. Omnibus
enī mobilibus mobilior est sapien
tia. Attingit aũt vbiq̃ ꝓpter suas
mũdiciã. Vapor est enī virtutis dei
& emanatio quedã est claritatis oi
potẽtis dei sincera: & ideo nihil inq
natũ in eã incurrit. Cãdor est eĩ lu
cis eterne & speculus sine macula
dei magestatis: & imago bonitatis
illius. Et cũ sit vna: oĩa põt. & in se
ꝑmanẽs: oĩa innouat: & ꝑ nationes
in aias sanctas se transfert. Amicos
dei & ꝓphetas cõstituit. Neminem
enī diligit deus nisi eũ qui cũ sapiẽ
tia inhabitat. Est eĩ hec spetiosior
sole: & sup oẽm dispositionẽ stella=
rũ: luci cõpata inuenitur ꝑ. illi succedit nox: sapiã ãt nõ vicit malitia.

Attigit ergo a fine vsq̃ C. 8.
ad finẽ fortiter: & disponit oĩa
suauiter. Hãc amaui & exqsiui a iu
uẽtute mea: & q̃siui i spõsam mihi
eã assumere: & amator fctus sũ for
me illi?. Generositatẽ illi? glificat
cõtuberniũ hñs dei: sed & oĩm dñs
dilexit illã. Doctrix eĩ ẽdiscipline dei
& electrix opũ illi?. Et si diuitie ap=
petũtur i vita: qd sapia locupletius
q̃ optatur oĩa? Si ãt sens? optatur: qs
hoc q̃ sũt magis q̃ illa ẽ artifex? Et
si iusticiã qs diligit: labores h? ma=
gnas: hñt virtutes: Sobrietatẽ eĩ &
prudẽtiã docet & iusticiã & virtutẽ:
q̃bus vtilius nihil est i vita hoĩbus
& si multitudinẽ scie desiderat q̃s:
scit preterita & de futuris estimat:
scit versutias ſmonũ & dissolutio=
nes argumẽtoꝝ: signa & mõstra scit
añq̃ fiãt: & euẽt? tp̃oꝝ & scl'oꝝ. Pro
posui ergo hanc adducere mihi ad
cõsiliũ: sciẽs q̃m mecũ cõicabit
de bonis: & erit allocutio cogitatio
nis & tedii mei. Hẽbo ꝓpt hãc clari
tatẽ ad turbas: & honorẽ apud se=
niores. Iuuenis & acut? iueniar in
iudicio & ĩ cõspectu potẽtiũ ãmira
bilis ero: & facies ꝓncipũ mirabũ=
tur me. Tacẽtẽ me sustinebũt: loq̃n
tẽ me respiciẽt: & sermocinãte me
plura: man? ori suo ponẽt. Prete=
rea hẽbo ꝑ hãc imortalitatẽ: & me
moriã eternã his q̃ post me futuri
sunt, relinquã. Dispona q̃ ꝓpos: & na
tiões mihi erũt subdite. Timebunt
me audẽtes reges horrẽdi & i mul
titudie videbor bon? & i bello for=
tis. Intrãs i domũ meã cõquiescã cũ
illa. Nõ. n. habet amaritudinẽ con
uersatio illi? nec tediũ cõuict? illi?:
sed leticiã & gaudiũ. Hec cogitans
apud me: & cõmẽorãs i corde meo
q̃m imortalis ẽ i cogitatiõe sapien
tia: & i amicitia illi? delectatio bona
& i opib? manuũ illi? honestas sine
defectione: & i certamie loq̃le illius
sapia: & ꝑclaritas i cõicatiõe ſmonũ

iusticiam diligit q̃ quis: laborꝝ huius sũt
δικαιοσύνην ἀγαπᾷ τις, οἱ πόνοι ταύτης εἰσὶ
virtutes. sobrietatem enī & ꝓdentiã
σὶν ἀρεταί. σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν
docet: iusticiam & fortitudinẽ: qb?
ἐκδιδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρίαν, ὧν
vtilius nihil est in vita hominĩ
χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώ=
bus. si aũt & experientiaꝝ desiderat q̃s: scit
ποις. εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν ποθεῖτις, οἶδε
antiqua: & futura ĩagiatur: scit
τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζει, ἐπίσα
versutias sermonũ & dissolutiões enigmatũ:
ται ῥοφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων,
signa & ꝓdigia ꝓgnoscit: & euen=
σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει, καὶ ἐκβά
tus opportunitatũ & tp̃m. ꝓposui ergo hãc
σεις καιρῶν καὶ χρόνων. ἔκρινα οὖν
adducere mihi ad cõtubernium:
τὴν ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ πρὸς συμβίωσιν,
sciẽs q̃m erit mihi cõsiliatrix bonorum:
εἰδὼς ὅτι ἔσται μοι σύμβουλος ἀγαθῶν,
& adinonitio cogitationũ & tedij. hẽbo
καὶ παραίνεσις φροντίδων καὶ λύπης. ἕξω
ꝓpter eã gltam in turbis: & honorẽ apud
δι' αὐτὴν δόξαν ἐν ὄχλοις, καὶ τιμὴν παρὰ
seniores iuuenis. acutus iueniar i iudi
πρεσβυτέροις. νέος. ὀξὺς εὑρεθήσομαι ἐν κρί
tio: & in cõspectu potẽtiũ admirabilis ero:
σει, καὶ ἐν ὄψει δυνατῶν θαυμασθήσομαι,
tacentem me sustinebunt: & loquenti
σιγῶντά με περιμενοῦσι, καὶ φθεγομένου
attendẽt: & loquẽte multum:
προσέξουσι, καὶ λαλοῦντος ἐπὶ πλεῖον,
manũ imponent in os suum. hẽbo
χεῖρα ἐπιθήσουσιν ἐπὶ στόμα αὐτῶν. ἕξω
ꝑ hanc imortalitatẽ: & memoriã eternã his
διὰ ταύτην ἀθανασίαν, καὶ μνήμην αἰώνιον τοῖς
q̃ post me relinquam. disponam ꝓpos: & natio
μετ' ἐμὲ ἀπολείψω. διοικήσω λαούς, καὶ ἔθ
nes subdite erunt mihi: timebũt me
νη ὑποταγήσονταί μοι, φοβηθήσονταί με
audientes tyranni horrendi: in multitudie
ἀκούσαντες τύραννοι φρικτοί, ἐν πλήθει
videbor bonus & in bello fortis.
φανοῦμαι ἀγαθὸς καὶ ἐν πολέμῳ ἀνδρεῖ=
intrans in domũ meã conquiescam
ος. εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν μου προσαναπαύ
cum illa: nõ enī hẽt amaritudinẽ cõuer
σομαι αὐτῇ, οὐ γὰρ ἔχει πικρίαν ἡ συνα=
satio illius: nec tedij comixtus
ναστροφὴ αὐτῆς, οὐδὲ ὀδύνην ἡ συμβίωσις
illius: sed leticiam & gaudiũ. hec
αὐτῆς, ἀλλὰ εὐφροσύνην καὶ χαράν. ταῦτα
cogitans apud me: & cõmemorãs in
λογισάμενος ἐν ἐμαυτῷ, καὶ φροντίσας ἐν
corde meo: qm̃ imortalitas est in cognatõe
καρδίᾳ μου, ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν συγγενείᾳ
sapiẽtie: & in amicitia illius delectatio bona:
σοφίας, καὶ ἐν φιλίᾳ αὐτῆς τέρψις ἀγαθή,
& in laborib? manuũ illius diuitie sine
καὶ ἐν πόνοις χειρῶν αὐτῆς πλοῦτος ἀνε
defectiõe: & in certamine colloquii il
κλιπής, καὶ ἐν συγγυμνασίᾳ ὁμιλίας αὐ=
lius prudẽtia: & ꝑclaritas in cõicatiõe ser
τῆς φρόνησις· καὶ εὐκλεια ἐν κοινωνίᾳ λό'
monũ ipsi?: circuibã q̃rẽs vt sumerẽ il=
γων αὐτῆς, περιηεῖν ζητῶν ὅπως λάβω αὐ
lam ad me. puer aũt eram ingeniosus: ani
τὴν πρὸς ἐμαυτόν. πᾶις δὲ ἤμην εὐφυής, ψυ
mã q̃ fortitus sũ bonã: magis aũt bonus
χῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς, μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς

Sapien.grc. cū īterp̄.lati. Trāsla.B.Wie. Sapien.grc. cū īterp̄.lati.

exhis uēi ad corp⁹ icoīqnatū. cū cognouisse āt qñ
ὧν ἤλθον θεὸς σῶμα ἀμίαντον. γνοὺς δὲ ὅτι
nō aliter ero cōtinēs: nisi deus
οὐκ ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατής, ἐὰν μὴ ὁ θε
det: t hoc āt erat prudētie scire
ὸς δῶ, καὶ τοῦτο δ' ἦν φρονήσεως τὸ εἰδέ
cuius gfa: adit dñm t
A ναι τίνος ἡ χάρις, ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ καὶ
depcatus ē fū illū: t dixi ex toto corde
ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὅλης τῆς καρ=
meo:
δίας μου, Ca. 9.
DEus pfm t dñe mie q
Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους ὁ
fecisti omnia in verbo tuo: t sapi
ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγῳ σου, καὶ τῇ σο
ētia tua constituisti hominē: vt
φίᾳ σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα
B dñaretur a te factaꝝ creaturarum:
δεσπόζῃ τῶν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων,
t disponat mūdum i eqtate t iusti=
καὶ διέπῃ τὸν κόσμον ἐν ὁσιότητι καὶ δικαι
tia: t i directiōe aie iudiciū iudicet: da
οσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι ψυχῆς κρίσιν κρίνῃ, δός
mihi tuaꝝ sediū assistricē sapiam:
μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων τὰς ἕδρον σοφίαν,
t ne me reprobaueris a pueris tuis: quiā
καὶ μὴ με ἀποδοκιμάσῃς ἐκ παίδων σου, ὅτι
C ego seruus tuus t filius ancille
ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης
tue: homo infirmus t exiguꝰ tpīo
σου, ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ὀλιγοχρόνιος
t minor in itellectu iudicii t legū.
καὶ ἐλάσσων ἐν συνέσει κρίσεως καὶ νό=
t si em q̄s fuerit cōsummatꝰ int filiōs hoiꝝ:
μων· καὶ γὰρ τις ἂν τέλειος ἐν υἱοῖς ἀνθρώ
ea q̄ est a te sapia abūte in
πων, τῆς ἀπὸ σοῦ σοφίας ἀποῦσης εἰς
nihilū cōputabitur. tu me elegisti regem
οὐδὲν λογισθήσεται. σύ με προεῖλου βασι=
ppl̄i tui: t iudicē filiōꝝ tuoꝝ t filiaꝝ.
D λέα λαοῦ σου, καὶ δικαστὴν υἱῶν σου καὶ θυγα
dixisti: edificare tēplū i mōte
τέρων. εἶπας, οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει
sancto tuo: t in ciuitate hitationis
ἁγίῳ σου, καὶ ἐν πόλει καταγωγῆς
tue altare: similitudinē tabernaculi sci qō
σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν
preparasti ab initio: t tecū
προητοίμασας ἀπ' ἀρχῆς, καὶ μετὰ σοῦ ἡ
sapia q̄nouit opera tua: t q̄ affuit
A σοφία ἡ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου, καὶ παροῦ
q̄n fecisti mūdū: t q̄ scit:
σα ὅτε ἐποίησ' τὸν κόσμον, καὶ ἐπισταμένη,
qd placitū i oculis tuis: t qd directū p̄ce=
τί ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐν
ptis tuis, emitte illam de scīis ce=
τολαῖς σου· ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐ
lis t a sede glorie tue mitte
ρανῶν, καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμ-ψον
illam: vt pīs mihi laboret t
αὐτήν, ἵνα συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ καὶ
sciam qd acceptum est apud te. scit em
γνῶ τί εὐάρεστόν ἐστι παρὰ σοί. οἶδε γὰρ
illa omnia: t intellgit: t deducet
ἐκείνη τὰ πάντα, καὶ συνιεῖ, καὶ ὁδηγήσει
B me in opibus meis sobrie: t cu=
με ἐν ταῖς πράξεσί μου σωφρόνως, καὶ φυ
stodiet me in gloria sua. t erūt ac
λάξει με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς· καὶ ἔσται προ
cepta opa mea: t dispōsa ppl̄i mi
δεκτὰ τὰ ἔργα μου, καὶ διακρινῶ τὸν λαὸν

ipi⁹ circūbā q̄rēs vt mihi illā assume
re. Puer aūt erā igenosus: & sortitus
fūi aīam bonā. Et cū esse magis bonus
vēi ad corp⁹ icoīqnatū. Et vt sciui q̄ñ
aliť nō posse esse cōtinēs nisi de⁹ det:
& hoc ipm erat sūma sapīa scire cuius
eēt hoc donū: adii dñm & depcau⁹ fū
illū & dixi ex totis p̄cordiis meis. C. 9
DEus p̄m meoꝝ & dñe mie q fe=
cisti oīa verbo tuo: & sapīa tua cō
stituisti hoiem vt dñaretur creature q̄
a te facta ē: vt disponat orbē terraꝝ in
eqtate & iusticia & i directione cordis
iudiciū iudicet. da mihi sediū tuaꝝ assi
stricē sapiam: & noli me reprobare a
pueris tuis: q̄ñ fu⁹ tuus fū ego: & filꝰ
ancille tue: hō ifirmus & exiguī tp̄is &
minor ad itellectū iudicii & legū. Et si
qs erit cōsūmatꝰ iter filios hoim: si ab
fuerit ab illo sapīa tua: i nihilū cōputa
bitur. Tu aūt elegisti me regē pp̄o tuo
& iudicē filioꝝ tuoꝝ & filiaꝝ. Et dixi=
sti me edificare tēplū i mōte scō tuo
& i ciuitate hītatiōis tue altare: similitudi
nē tabernaculi sci tui quod p̄parasti ab
initio: & tecū sapīa tua q̄ nouit opa tua
q̄ & affuit tūc cū orbē fraꝝ faceres: &
sciebat qd esset placitū oculis tuis: & qd
directū i p̄ceptis tuis. Mitte illā de cel
sctis tuis. & a sede magnitudis tue vt
mecum sciť & mecum laboret: vt sci=
am quid acceptum sit apud te. Scit
enim illa omnia & intelligit: & dedu=
cet me in opibus meis sobrie: et cu sto
diet me i sua potentia. & erūt accepta
opa mea: & dispōnā pp̄lm tuū iuste &
ero digⁿ sediū p̄ris mei. quis em hoi
nū poterit scire cōsiliū dei? Aut qs po
terit cogitare qd velit deus? Cogitatio
nes em mortaliū timide & icerte p̄ui=
dētie nre. Corp⁹ em quod corrūpitur
aggrauat aiam: & terrena inhabitatio de
primit sensū multa cogitāte. Et difficī
cile estimam⁹ q̄ i ra sūt: & q̄ i cōspectu
sūt inuenimus cū labore. Que in celis
sūt āt: qs inuestigabit? Sensū aūt tuū qs
sciet: nisi tu dederis sapiam: & miseris
spm̄ scm̄ tuū de altissimis & si correcte
sint semite eoꝝ q sūt in tris: & q̄ tibi pla
cēt didicerit hoies? Nā p sapiam sanati
sūt q cūq placuerit tibi a pricipio. c. 10
HEc illū q prim⁹ formatꝰ ē a deo
p̄ orbis traꝝ cū solus esset crea
tus custodiuit: & eduxit illū a delicto
suo. Et eduxit illū de limo terre: & de=
dit illi virtutē cōtinēdi oīa. Ab hac vt
recessit insultus ira sua: p irā hoicidii
finitas depsit. Propt quod cū aq̄ de=
leret terrā: sanauit iteꝝ sapia: p cōtē=
ptibile lignū iustū gubernās. Hec & i
cōsensu supbie cū se natiōes extuli=
sent sciuit iustū: & cōseruauit sine q̄re
la deo: & i filiis miam fortē custodiuit
Hec iustū a peūtibus ipiis liberauit fu
giētē descendentē ignē i pentapoli: q
bus i testimoniū neqtie fumigabūda
cōstat deserta terra: & i certo tp̄e fructꝰ
hūtes arbores & icredibilis aie mēo=
ria stās figmentū salis. Sapiam em p̄te
reūtes ñ tm̄ i hoc lapsi sūt vt ignorarēt
bona: sed & insipiētie sue reliq̄rūt hoi=
bus mēoriā: vt i his q̄ peccauerūt: nec

tuū fuste: t ero diguus sediū pa=
σου δικαίως, καὶ ἔσομαι ἄξιος θρόνων πα
tris mei. qs em hominum cognoscet
τρός μου. τίς γὰρ ἀνθρώπων γνώσεται
cōsiliū dei? aut qs cogitabit qd vult
βουλὴν θεοῦ; ἢ τίς ἐνθυμηθήσεται τί θε=
deus? cogitatiōes em mortaliū timide:
λει ὁ θεός; λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί,
t incerte prudētie ntre. corruptibile
καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι ἡμῶν. φθαρτὸν
em corpus aggranat aiam: t onerat ter
γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχήν, καὶ βρίθει τὸ γε
rena hitatio mētē multa cogitantē: t vix
ῶδες σκῆνος νοῦν πολυφροντίδα, καὶ μό=
imaginamur q̄ in terra: t q̄ i manib⁹
λις εὑρίσκομεν τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἐν χερσὶν
inuenimus cū labore. q̄ aūt i celis qs
εὑρίσκομεν μετὰ πόνου. τὰ δὲ ἐν οὐρανοῖς τίς
inestigauit: cōsiliū aūt tuū qs nouit? nisi
ἐξιχνίασε; βουλὴν δέ σου τίς ἔγνω; εἰ μὴ
tu dederis sapiam: t miseris sctm
σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἐπέμψας τὸ ἅγιόν
tuū spm̄ de altissimis: t sic correcte
σου πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων; καὶ οὕτως διορθώ
sunt semite eoꝝ q̄ i terra: t pla=
θησαν αἱ τρίβοι τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἀρε=
cita tibi docti fuerunt homines: t sa
στά σοι ἐδιδάχθησαν ἄνθρωποι, καὶ τῇ
ptē tu saluati sunt.
σοφίᾳ ἐσώθησαν, Ca. 10.
HEc primo formatū patrem mūdi
Αὕτη πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου
cū solus est creatus custodiuit: t eduxit il
μόνον κτισθέντα διεφύλαξε, καὶ ἐξεῖλατο αὐ
lum a delicto suo: dedituꝝ illi
τὸν ἐκ παραπτώματος ἰδίου, ἔδωκέ τε αὐ
fortitudinē cōtinēdi omnia. vt recessit aūt ab
τῷ ἰσχὺν κρατῆσαι ἁπάντων. ἀποστὰς δὲ ἀπ'
ea iustus in ira sua: fratricidalibus
αὐτῆς ἄδικος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, ἀδελφοκτόνοις
deperiit. furoribus: ppter quē inundatā
συναπώλετο θυμοῖς, δι' ὃν κατακλυζομένην
terrā iterū saluauit sapia: p cōtēptibile lignū
γῆν πάλιν ἔσωσε σοφία, διεύθυνε δὲ ξύλου
iustum gubernans. hec t in cōsēsu
τὸν δίκαιον κυβερνήσασα. αὕτη καὶ ἐν ὁμονοίᾳ
nequtie gentiū cōfusarū nomē in
πονηρίας ἐθνῶν συγχυσθέντων ἔγνω τὸν δίκαι
stū: t cōseruauit spm̄ sine q̄rela deo: t
ον, καὶ ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ, καὶ
in filij viscerib⁹ fortem custodiuit. hec
ἐπὶ τέκνου οἰκτιρμοῖς ἰσχυρὸν ἐφύλαξεν. καὶ
iustum pereuntibus impijs liberauit
τὸν δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐξέσωσε
fugiētē descendentē ignē pentapolis.
φεύγοντα κατάβασιον πυρὸς πεντάπολιν
cuius adhuc testimoniū nequtie fumiga=
ὧν ἔτι μαρτύριον τῆς πονηρίας κατοικίζο
būda cōstat: deserta terra: t ipfectis tp̄ibus
μένη καπνίζουσα χέρσος, καὶ ἀτελέσιν ὥραις καρ
fructus ferētes plante: incredule aie memo
ποφοροῦντα φυτά, ἀπιστούσης ψυχῆς μνη
ria stans collūna salis. sapiam em p̄tereū
μεῖον ἑστηκυῖα στήλη ἁλός· σοφίαν γὰρ παρο
tes nō tantū lesi sunt q̄ nō cogno
δεύσαντες οὐ μόνον ἐβλάβησαν τοῦτο μὴ γνῶ
uerūt bona: sed t sue ipiētie
ναι τὰ καλά, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀφροσύ
reliq̄runt in vita memoriā: vt i
νης ἀπολειπόν τῷ βίῳ μνημόσυνον, ἵνα ἐν
dibus errauerūt neq̄ latere potuissent.
οἷς ἐσφάλησαν μὴ δὲ λαθεῖν δυνηθῶσι.

sapia ãt venerantes illam a vo-
σοφία δὲ τοὺς θεραπεύοντας αὐτὴν ἐκ πο-
lentib⁹ liberauit. hec pfugum ire ffis
νων ἐῤῥύσατο. αὕτη φυγάδα ὀργῆς ἀδελ-
tuũ deduxit i semitis rectis:
φοῦ δίκαιον ὡδήγησεν ἐν τρίβοις εὐθείαις,
ostendit illi regnũ dei: ⁊ dedit
ἔδειξεν αὐτῷ βασιλείαν θεοῦ, καὶ ἔδωκεν
illi sciam sctõꝝ: locupletauit illã in
αὐτῷ γνῶσιν ἁγίων, ἐπλούτισεν αὐτὸν ἐν
laboribus⁊ multiplicauit labores illius.
μόχθοις καὶ ἐπλήθυνε τοὺς πόνους αὐτοῦ.
in supplantatione inualescẽtiũ i cuꝝ affut:
ἐν πλεονεξίᾳ κατισχυόντων αὐτὸν παρέστη,
⁊ ditauit illum.custodiuit illã
καὶ ἐπλούτισεν αὐτόν. διεφύλαξεν αὐτὸν
ab inimicis:⁊ ab insidiatoribus tuta-
ἀπὸ ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ ἐνεδρευόντων ἠσφα-
uit. ⁊ certamẽ forte vicere dedit illi:
λισεν. καὶ ἀγῶνα ἰσχυρὸν ἐβράβευσεν αὐ-
vt sciret:qñ omniũ potentior est
τῷ, ἵνα γνῷ, ὅτι παντὸς δυνατωτέρα ἐστὶν
religio. hec vẽditũ iustũ nõ de-
ἡ εὐσέβεια. αὕτη πραθέντα δίκαιον οὐκ ἐγ-
reliquit: sed a peccato liberauit
κατέλειπεν, ἀλλ' ἐξ ἁμαρτίας ἐῤῥύσατο
illum. descẽdit cum illo in lacum:⁊ in
αὐτόν. συγκατέβη αὐτῷ εἰς λάκκον, καὶ ἐν
vinculis nõ dimisit illum:donec attulit illi
δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἕως ἤνεγκεν αὐ-
sceptra regni ⁊ potentiã ipe-
τῷ σκῆπτρα βασιλείας καὶ ἐξουσίαν τυ-
rantiũ ct. mendaces ãt ostdit eos
ραννούντων αὐτοῦ. ψευδεῖς δὲ ἔδειξε τοὺς
q vituperauerũtillũ: ⁊ dedit illi gllã
μωμησαμένους αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δό-
eternã. hec pplm iustũ ⁊ semẽ
ξαν αἰώνιον. αὕτη λαὸν ὅσιον καὶ σπέρμα ἀ-
vefectu liberauit a natiõe ipientium.
μεμπτον ἐῤῥύσατο ἐξ ἔθνους θλιβόντων.
intrauit in animã serui dñi:
εἰσῆλθεν εἰς ψυχὴν θεράποντος κυρίου,
⁊ stetit cõtra reges horrẽdos i portẽtis
καὶ ἀντέστη βασιλεῦσι φοβεροῖς ἐν τέρασι
⁊ signis. reddidit iustis mercẽdẽ pie
καὶ σημείοις. ἀπεδώκεν ὁσίοις μισθὸν ὁσι-
tatis labor suorum.deduxit eos in via
ότητος κόπων αὐτῶν. ὡδήγησεν αὐτὸς ἐν ὁδῷ
mirabili: ⁊ fuit illis in velamẽtũ
θαυμαστῇ, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σκέπην ἡ-
die: ⁊ in flãmã stellaꝝ nocte. trãs
μέρας, καὶ εἰς φλόγα ἀστέρων τὴν νύκτα. διε-
duxit illos p mare rubrũ ⁊ trãs
βίβασεν αὐτοὺς θάλασσαν ἐρυθρὰν καὶ διή-
uexit illos p aquam nimiam. at
γαγεν αὐτοὺς διὰ ὕδατος πολλοῦ. τοὺς δὲ
inimicos illoꝝ demersit: ⁊ a pfũditate
ἐχθροὺς αὐτῶν κατέκλυσε, καὶ ἐκ βάθους
abyssi eduxit illos. ideo iu-
ἀβύσσου ἀνέβρασεν αὐτούς. διὰ τοῦτο δί-
sti expoliauerũt ipios: ⁊ decantauerũt
καιοι ἐσκύλευσαν ἀσεβεῖς, καὶ ὕμνησαν
dñe nomẽ sctũ tuum:⁊ victri-
κύριε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, τὴν τε ὑπερ-
cem tuam manũ laudauerũt pariter:
μαχόν σου χεῖρα ἤνεσαν ὁμοθυμαδόν,
qñ sapia aputt os mutoꝝ ⁊ linguas
ὅτι σοφία ἤνοιξε στόμα κωφῶν καὶ γλώσ-
infantiũ posuit disertas.
σας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Ca.x.

Iterit opa eoꝝ in manu
Εὐώδωσε τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν χειρὶ

latere potuissent.Sapia ãt hos q se ob
fuãt a doloribus liberabit.Hecãt pfu
gũ ire fratris iustũ deduxit p vias re-
ctas:& oñdit illi regnũ dei:& dedit illi
sciaꝫ sctõꝝ:honestauit illũ in laborib⁹
& cõpleuit labores illius.In fraude cir
cũuenientiũ illum affuit illi:& hone-
stũ fecit illũ.Custodiuit illũ ab inimi-
cis:& a seductoribus tutauit illuꝫ. Et
certamen forte dedit illi vt vinceret:
& sciret qm̃ oĩm potẽtior ẽ sapia.Hec
venditũ iustũ nõ dereliq̃t:sed a pctõri
bus liberauit eũ:descenditq; cũ illo in
fouea:& in vinclis nõ dereliq̃t illũ do
nec afferret illi sceptrũ regni:& potẽ
tiã aduersꝰ eos q eũ deprimebãt:& mẽ
daces oñdit q̃ maculaueŕt illũ:& dedit
illi claritatẽ eternã.Hec pplm iustũ &
semen sine q̃rella liberauit a natiõibꝰ
q̃ illũ deprimebãt. Intrauit in aiaꝫ fui
dei:& stetit cõtra reges horrendos in
portentis & signis. Et reddidit iustis
mercedẽ labor suoꝝ:& deduxit illos i
via mirabili:& fuit illis in velamento
diei & in luce stellaꝝ p noctẽ. Et trans
tulit illos p mare rubrũ:& trãsuexit
illos p aquã nimiã. Inimicos ãt illoruꝫ
demersit in mare:& ab altitudine infe
roꝝ eduxit illos. Ideo iustι tulerũt spo
lia ipioꝝ:& decãtauerũt dñe nomẽ san
ctũ tuũ:& victricẽ manũ tuã laudaue
rũt pariter:Qm̃ sapia aperuit os mutorũ
& linguas infantiũ fecit disertas. Ca.xi.

Iterit opa eorũ i manib⁹ pphe
Ditexit opa eorũ i manib⁹ pphe
te sancti. Iter fecerũt p desertũ qꝫ nõ
hitãtur:& in locis defessis fecerũt casas.
Steterunt cõtra hostes:& de inimicis
se vindicauerũt. Sitierũt & inuocauerũ
te & data ẽ illis aq̃ de petra altissima:&
reqes sitis de lapide duro.Per q̃.n.pe-
nas passi sũt inimici illorũ a defectiõe
potꝰ sui in eis cũ abũdarẽt filii israel
ti sũt.Per hec cũ illis deessent bñ cũ il
lis actũ est.Nã p fõte quidẽ sẽpiterni
fluminis hũanũ sãguinẽ dedisti iniustis.
Qui cũ minuerẽtur in traductõe infã
tiũ occisoꝝ; dedisti illis abũdãtẽ aquã i
spatę:oñdẽs p sitiꝫ q̃ tũc fuit quẽadmo
dũ tuos exaltares:& aduersarios illoꝝ
necares.Cũ.n.ẽptati sũt: & quidẽ cũ
mia disciplinã accipientes:scierẽt:quẽ-
admodũ cũ ira iudicati ipii tormenta
paterẽtur.Hos quidẽ tãꝫ pr̃ monens
pbasti:illos ãt tãꝫ durꝰ rex iterrogãs
cõdemnasti.Abñtes.n.& pñtes silr tor-
q̃ bãtur.Duplex.n..illos accepat tediuꝫ
& gemitus cũ mẽoria p̃teritoꝝ.Cũ.n.
audirent p sua tormẽta bñ fecũ agi:cõ
memorati sunt dñm admirãtes infine
exitus.Quẽ.n.in expõne praua pie-
ctũ deriserẽt:in finẽ euentꝰ mirati sunt
Nõ silr iustis faciens: p cogitationibus
ãt insensatis iniquitates illoꝝ.Quod
quidam errantes colebant mutos; ser
pentes & bestias superuacuas:immisi
sti illis multitudinẽ mutorum aialiũ
in vindictam:vt scirent:quia per que
peccat quis:per hec & torquetur.Nõ
enim impossibilis erat omnipotens
manus tua que creauit orbem terra-
rum ex materia inusla:immittere illis
multitudinem vrsorum ooooooooooo

pphete sancti. iter fecerũt p desertũ qꝫ nõ-
προφήτου ἁγίου. διώδευσαν ἔρημον ἀοίκη
bitabãt:⁊ i laccessibilib⁹ fixerũt tabernacula.stete
τον, καὶ ἐν ἀβάτοις ἔπηξαν σκηνὰς ἀντε-
runt cõtra hostes:⁊ inimicos vicerunt.
στησαν πολεμίοις, καὶ ἐχθροὺς ἠμύναντο.
sitierunt ⁊ inuocauerũt te: ⁊ data
ἐδίψησαν καὶ ἐπεκαλέσαντό σε, καὶ ἐδό-
est illis de petra abrupta aqua: ⁊
θη αὐτοῖς ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ, καὶ
sanitas sitis de lapide duro.p que enĩ crucia
ἴαμα δίψης ἐκ λίθου σκληροῦ. διὰ ὧν γὰρ ἐκο-
ti sunt inimici illorum:p hec ip
λάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, διὰ τούτων αὖ
si indigentes bñficium accepert.p qđe
τοι ἀπορούντες εὐεργετήθησαν. ἀντὶ μὲν
fonte semptẽi fluminis sanguie cruento
πηγῆς ἀενάου ποταμοῦ αἵματι λυθρω-
turbati in correptiõeꝫ ifãtiũ occi
δεῖ ταραχθέντες εἰς ἔλεγχον νηπιοκτό-
sorũ pcepti: vediste illis abũdã
νου διατάγματος, ἔδωκας ἀνοῖς δαψι-
tem aquã insperate: ostẽdes p q̃ttꝰ fu
λὲς ὕδωρ ἀνελπίστως, δείξας διὰ τοῦτο
it sitim quẽadmodũ aduersarios puni
τε διψους πῶς τοὺς ὑπεναντίους ἐκό-
sti. ẽt .n. ẽptati sunt: q̃uis in
λασας. ὅτε γὰρ ἐπειράσθησαν, καίπερ ἐν
mia disciplinã accipientes:sciert quẽadmodũ
ἐλέει παιδευόμενοι, ἔγνωσαν πῶς ἐν ὀρ
ira iudicati ipii tormenta patiebãt.
γῇ κρινόμενοι ἀσεβεῖς ἐβασανίζοντο.
hos qdem tãꝫ pater monens pba-
τούτους μὲν γὰρ ὡς πατὴρ νουθετῶν ἐδο
sti: illos ãt tãꝫ durus rex
κίμασας, ἐκείνους δὲ ὡς ἀπότομος βασ-
cõdemnãs examinasti. ⁊ absites
λεὺς καταδικάζων ἐξήτασας. καὶ ἀπὸν-
autem ⁊ pntes similiter torq̃bãtur:
τες δὲ καὶ παρόντες ὁμοίως ἐτρύχοντο,
duplex .n. illos acceperat tediũ ⁊ gemi-
διπλῆ γὰρ αὐτοὺς ἔλαβε λύπη καὶ ςεναγ
tus memoriaꝝ pteritorum. ẽt .n.
μὸς μνημῶν τῶν παρελθόντων. ὅτε γὰρ
audierũt q pria tormenta bñficio
ἤκουσαν διὰ τῶν ἰδίων κολάσεων εὐεργε
affectos se: senserunt dñm.qđe
τουμένους αὐτούς, ἤσθοντο τοῦ κυρίου. οὐ
.n. in expositiõe quõdã pfectũ abnegauert
γὰρ ἐν ἐκθέσει παλαι ῥιφέντα ἀπεῖπον
subsannãtes: in fine euentorum
χλευάζοντες, ἐπὶ τέλει τῶν ἐκβάσεων
mirati sunt:nõ similia iustis sentientes.
ἐθαύμασαν, οὐχ ὅμοια δικαίοις διήσαν
q̃ ãt cogitatiõib⁹ sine itellectu iqtã-
τες. ἀντὶ δὲ λογισμῶν ἀσυνέτων ἀδικί-
tes illorũ:q̃bus errantes colebant
ας αὐτῶν, ἐν οἷς πλανηθέντες ἐθρήσκευον
irrõnalia reptilia:⁊ bestias viles.
ἄλογα ἑρπετά, καὶ κνώδαλα εὐτελῆ.
immisit illis mltitudiẽꝫ irrõnaliũ
ἐπαπέστειλας αὐτοῖς πλῆθος ἀλόγων
aialiũ in vindictam vt scirent: q̃ p que
ζώων εἰς ἐκδίκησιν ἵνα γνῶσιν, ὅτι δι' ὧν
q̃s peccat p hec torq̃tur. nõ .n.
τις ἁμαρτάνει διὰ τούτων κολάζεται. οὐ γὰρ
ipotẽs erat olpotens tua manus: ⁊
ἠπόρει ἡπαντοδύναμός σου χεὶρ, καὶ
q̃ creauit orbem ex informi materia:
κτίσασα τὸν κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης,
immittere illis mltitudiẽꝫ vrsoꝝ:
ἐπιπέμψαι αὐτοῖς πλῆθος ἄρκων,

aut audaceo leones: aut nouīe create ire
ἢ θαρσοῦς λέοντας, ἢ νεοκτίσου θυμοῦ
plenas bestias ignotas: aut ignuomīā
πλήρεις θήρας ἀγνώτους, ἢ τοι πυρπνόον
spirantes halitus: aut fomitū vētilatt
φυσῶντας ἆσθμα, ἢ βρόμον λικμομέ=
fumi: aut horrēdas ab oculis scintil
D νου καπνοῦ, ἢ δεινοὺς ἀπ' ὀμμάτων αστιν
las more fulgur emittētes q̄ nō solū lesura
θήρας ἀφεσσόντας, ὧν οὐ μόνον ἡ βλάβη
poterat exterminare illos: sed t
ἠδύνατο συνεκτρίψαι αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἡ
aspect⁹ ttimo: ē scintens pdere. t sine ūt
ὄψις ἐκφοβήσασα δῶλεῖσαι. καὶ χωρὶς δὲ
hīs: vno spiritu cadere pote=
τούτων, ἑνὶ πνεύματι πεσεῖν ἠδύ=
rant a pena psecutiōs passi: t
ναντο ὑπὸ τῆς δίκης διωχθέντες, καὶ
dispersi ab spiritu virtutis
λικμιζόντες ὑπ' πνεύματος δυνάμεως
tue. sed omnia mēsura t nūero t
σου. ἀλλὰ πάντα μέτρῳ καὶ ἀριθμῷ καὶ
pondere dispositi. nā multum valere
σταθμῷ διέταξας. τὸ γὰρ μεγάλως ἰσχύειν
tibi adest semper: t roboi brachii
σὲ πάρεστι πάντοτε, καὶ κρατεῖ βραχί=
A tui quis resistet: qīs tā p̄mōētū
ονός σου τίς ἀντιστήσεται; ὅτι ὡς ῥοπὴ
exīstateris totus mundus ante
ἐκ πλασίγγων ὅλος ὁ κόσμος ἐναντίον
te: t tā gutta roris matutina q̄ descē
σου, καὶ ὡς ῥανὶς δρόσου ὀρθρινὴ κατελ
dit in terrā, miseris ūt omnīū q̄
θοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐλεεῖς δὲ πάντας ὅτι
omnia potes: t dissimulas peccā
πάντα δύνασαι, καὶ παροράς ἁμαρτή=
ta hominum ad pnām. vlti=
ματα ἀνθρώπων εἰς μετάνοιαν. ἀγα=
gis .n. q̄ sunt omnia: t nihil abhoi=
πᾶς γὰρ τὰ ὄντα πάντα, καὶ οὐδὲν βδε=
naris eoꝝ q̄ fecisti: neq; .n. odiens aliqd
B λύσσης ὧν ἐποίησας, οὐδὲ γὰρ ἂν μισῶν τι
constituisti. quō aut pmānsisset aliqd
κατεσκεύασας. πῶς δὲ ἐμεινεν ἄν τι
nisi tu voluisses? aut nō vocatū a
εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ
te cōseruaretur? pcis ūt omnibus: q̄ tua
σοῦ διετηρήθη; φείδῃ δὲ πάντων, ὅτι σά
sunt dñe qui amator.
ἐστι δέσποτα φιλόψυχε. Ca. 12.

Nam incorruptibile⁹ spūs est
Τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν
in oibus. Ideo eos q aberrāt paula=
ἐν πᾶσι. διὸ τοὺς παραπίπτοντας κατ'
tim corripis: t in q̄b⁹ peccauerint
ὀλίγον ἐλέγχεις, καὶ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν
C i memoriā ducēs admones: vt liberati
ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς, ἵνα ἀπαλλαγέν
a malitia credant in te dñe. t
τες τῆς κακίας πιστεύσωσιν ἐπὶ σὲ κύ. καὶ
eni antiquos hitatores sancte tue
γὰρ τοὺς παλαιοὺς οἰκήτορας τῆς ἁγίας σου
terre odio hīs eo q̄ odibilia facerent
γῆς μισήσας ἐπὶ τοῖς ἔργοις πράσσειν
opera medicamētoꝝ: t sacrificia nō sancta:
ἔργα φαρμακειῶν, καὶ τελετὰς ἀνοσίους,
filiorumq; necatores miserecordes: t viscerū
τέκνων τε φονέας ἀνελεήμονας, καὶ σπλαγ
comestores cō hārum carniū: t duo
χνοφάγους ἀνθρωπίνων σαρκῶν, καὶ θοί
natos ex medio sacramēti diuini tui:
νας αἵματος ἐκ μέσου μύστας θείας σου,

aut audāces leōes: aut noui generis ira
plenas & ignotas bestias: aut vapores
igneū spirātes: aut fumi odorē pferen
tes: aut horrendas ab oculis scintillas
emittentes: quaꝝ nō solū lesura pote
rat illos exterminare: sed & aspectus p
timorē occidere. Nam & sine his vno
spū poterāt occidi psecutionem passi
ab ipīs factis suis & dispsi p spm virtu
tis tue: sed oia in mensura & nūero &
pondere disposuisti. Multū. n. valere
tibi soli supat semp: & virtuti brachii
tui qs resistet? Quīn tanq̄ momentum
statere: sic est aū te orbis terraꝝ: & tan
q̄ gutta roris antelucani q descendit
in terrā. Et misereris oīm: quia oīa po
tes: & dissimulas peccata hoīm ppter
pnīam. Diligis. n. oīa q̄ sunt: & nihil eo
rū odisti q̄ fecisti: nec. n. odiēs aliqd cō
stituisti: aut fecisti. Quō aūt posset ali=
qd pmanere nisi tu voluisses? aut quod
a te vocatū nō esset: cōuersaretur? Par
cis aūt oīb⁹: q̄n tua sunt dñe q amas
animas. Capitu. 12.

Oq̄ bonus & suauis est dñe spūs
tuus in oibus. Ideoq; hos q exer
rāt ptibus corripis: & de q̄bus peccāt
āmones & alloq̄ris: vt relicta malitia
credāt in te dñe. Illos enim antiquos
inhabitatores terre sctē tue quos ex=
horruisti: q̄n odibilia operā tibi facie
bant per medicamina & sacrificia in=
iusta: & filiorū suoꝝ necatores sine mi
sericordia: & cōestores viscerum hoiz
& deuoratores sanguinis: & auctores
parentes aīaꝝ imauxiliatarū: pdere vo
luisti a medio sacramento tuo p manꝰ
parētū nostrorū: vt dignā pciperent
peregrinationē puerorū dei: que tibi
omnium carior est terra. Sed & his tā
q̄ hominibus pepercisti & misisti an=
tecessores exercitus tui vespas: vt il=
los paulatim exterminarent. Non qa
impotens eras in bello subiicere impi
os iustis: aut bestiis seuis: aut verbo
duro simul exterminare: sed par=
tibus iudicans dabas locum penite=
tie: non ignorans quoniam nequam
est natio eorum: & naturalis malitia
ipsorum: & quoniaꝝ non poterat mu=
tari cogitatio eorum in perpetuum.
Semen enim erat maledictum ab ini=
tio. Nec timens aliquē: veniam dabas
peccatis illorum. Quis enim dicet ti=
bi: quid fecisti? aut quis stabit contra
iuditium tuum? Aut quis in cōspectu
tuo veniet vindex iniquorum hom=
num? Aut quis tibi imputabit: si peri=
rint nationes quas fecisti? Non est eni
aliꝰ de⁹ q̄ tu: cui cura ē de oīb⁹ vt oīn=
das q̄n nō iniuste iudicas iudiciū. Neq;
rex neq; tyrānꝰ i cōspectu tuo iqrent
de his quos pdidisti. Cū ergo sis iust⁹
iuste oia disponis: ipm quoq; q nō de
bet puniri cōdēnas & exterꝝ estimas a
tua virtute. Virt⁹. n. tua iusticie iitiū ē:
& ob hoc q oiz dñs es: oīb⁹ te pcere fa
cis. Virtutē. n. oīdis tu: q nō crederis
cē i virtute cōfirmat⁹: & hos q te nesci
ūt i audacia traducis. Tu āt dñator vir
tutis: cum tranquillitate iudicas; &

τ principeꝝ parētes aliarum iaurilliatay:
καὶ αὐδέντας γοιζῆς ψυχῶν ἀβοηθήτων,
voluisti perdere per manus pīn
ἐβουλήθης ἀπολέσαι διὰ χειρῶν πατέ
nfoꝝ: vt dignā pegrinatione recipet dei
ρων ἡμῶν, ἵνα ἀξίαν ἀποικίαν δέξηται θεοῦ
puerorum q̄ apud te omnium cartissima
παίδων ἃ παρὰ σοὶ πασῶν τιμιωτά
terra. sed t his tā q̄ hominibus
τη γῆ. ἀλλὰ καὶ τούτων ὡς ἀνθρώπων
pepcisti: misisti q̄ aūcursores
ἐφείσω, ἀπέστειλας τε πρόδρομους τοῦ
exercitus tui vespas: vt eos pau
στρατοπέδου σου σφῆκας, ἵνα αὐτοὺς κα
latim exterminarent. non ipotens
ταβραχὺ ἐξολοθρεύσωσιν. οὐκ ἀδυνατῶν
in acie impios iustis subdi=
ἐν παρατάξει ἀσεβεῖς δικαίοις ὑποχεῖ
tos dare: aut bellūs seuis: aut verbo
ρίους δοῦναι, ἢ θηρίοις δεινοῖς, ἢ λόγῳ
duro simul exterminare. nudtcās ūt pau
ἀποτόμῳ ὑφ' ἓν ἐκτρίψαι. κρίνων δὲ κα=
latim dabas locum pnie: nō
ταβραχὺ ἐδίδους τόπον μετανοίας, οὐκ
ignorans: q̄ nequā gnatio illoꝝ τ
ἀγνοῶν, ὅτι πονηρὰ ἡ φύσις αὐτῶν καὶ
natiua malitia eoꝝ: t q̄ nō mu
ἔμφυτος ἡ κακία αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐ μὴ ἀλ
taretur cogitatio illoꝝ in ppetuū.
λαγῆ ὁ λογισμὸς αὐτῶν εἰς γὸν αἰῶνα.
semen enī erat maledictū ab initio.
σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμένον ἀπ' ἀρχῆς.
neq; veritus aliquē in q̄bus peccaue
οὐ δὲ ἐυλαβούμενος τινὰ ἐφ' οἷς ἡμάρτα
runt: venīā dabas. q̄s .n. dicet: q̄d fe
νον, ἀφεσιν ἐδίδους. τίς γὰρ ἐρεῖ, τί ἐ=
cisti? aut q̄s resistet iudicio
ποίησας; ἢ τίς ἀντιστήσεται τῷ κρίματί
tuo? q̄s ūt accusabit te de natiōib⁹
σου; τίς δὲ ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν
q̄ perierunt: q̄s tu fecisti? aut q̄s in cō
ἀπολωλότων, ἃ σὺ ἐποίησας; ἢ τίς εἰς κα
spectū tuū veniet vindex cōtra ini=
τάσασίν σοι ἐκδικος κατὰ ἀδί
quos homines? neq; .n. deus est p̄ter
κων ἀνθρώπων; οὔτε γὰρ θεός ἐστι πλὴν
te: cui cura est de omnibus: vt osten
σοῦ, ᾧ μέλει περὶ πάντων, ἵνα δείξῃς
q̄n nō iniuste iudicasti. neq; rex
ὅτι οὐκ ἀδίκως ἔκρινας, οὔτε βασιλεὺς
aut tyrannus resistere poterit
ἢ τύραννος ἀνθφθαλμῆσαι δυνήσεταί
tibi de q̄bus fecisti. iustus āt erīs in
σοι περὶ ὧν ἐποίησας. δίκαιος δὲ ὢν δι
ste omnia disponis: ipsum qui
καίως τὰ πάντα διέπεις, αὐτὸν γὸν μὴ
nō debet puniri condemnare erte
ὀφείλοντα κολασθῆναι καταδικάσαι ἀλ
rī extimās a tua virtute. nā
λότριον ἡγούμενος τῆς σῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ
vis tua iusticie initiū: t omni
ἰσχύς σου δικαιοσύνης ἀρχή, καὶ τὸ πάν
um te dñari omnibus parcere te
των σὲ δεσπόζειν πάντων φείδεσθαί σε
facit. robur. n. ostendis q̄ nō crede=
ποιεῖ. ἰσχὺν γὰρ ἐκδείκνυσαι ἀπιστούμε=
ris in virtutis cōsūmatione: t in
νος ἐπὶ δυνάμεως τελειότητι, καὶ ἐν τοῖς
sciētibus audactā arguis. tu āt ona
εἰδόσι τὸ θάρσος ἐξελέγχεις. σὺ δὲ δε=
tor virtutis in edtate iudicas: t
σπόζων ἰσχύος ἐν ἐπιεικείᾳ κρίνεις, καὶ

Sapien.gre.cū iter.lati. Trāsla.B.Wie. Sapien.gre.cū iterp̄.latī.

cum multa parcitate gubernas nos.
μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς.
adeſt .n. tibi cum volueris poſſe.
πάρεστι γάρ σοι ὅταν θέλῃς τὸ δύνασ-
docuiſti autē tuā ppīm p
θαι.ἐδίδαξας δ'ειτου τὸν λαὸν διὰ τῶν
talia opera: qm̄ oportez iuſtum eſſe
τοιούτων ἔργων,ὅτι δεῖ τὸν δίκαιον εἶναι
humanum. ⁊ bone ſpei feciſti
φιλάνθρωπον. καὶ εὐελπίδας ἐποίησας
filios tuos:qm̄ das in peccatis
τοὺς υἱούς σου,ὅτι δίδως ἐπὶ ἁμαρτή-
pniam. ſi .n. inimicos ſeruoꝝ
μασι μετάνοιαν.εἰ γὰρ ἐχθροὺς παίδων
tuoꝝ ⁊ debitos mortī cum tan-
σου καὶ ἀφειλομένους θανάτῳ μετὰ το-
ta cruciaſti attentione:dans tem-
σαύτης ἐτιμωρήσω προσοχῆς,δοὺς χρό-
pus ⁊ modū per q̄ mutarentur a
νον καὶ τρόπον δι'ὧν ἀποκλαγῶσι τῆς
malitia: cum quāta diligentia iudicaſti
κακίας, μετὰ πόσης ἀκριβείας ἔκρινας
filios tuos:dꝝ parentibus turamēta ⁊
τὶ υἱούς σου,ὧν γοῖς πατράσιν ὁρκους καὶ
cōuentiōes dediſti bonaꝝ pmiſſionū.
συνθήκας ἔδωκας ἀγαθῶν ὑποσχέσεων.
nos ergo inſtruens: inimicos nros
ἡμᾶς οὖν παιδεύων,τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ⁊
in multitudine flagellas:vt tnā bo-
ἐν μυριότητι μαστιγοῖς,ἵνα σου τὴν ἀγα
nitatē cogitātes: iudicantes: iudicati
θότητα μεριμνῶμεν κρίνοντες,κρινόμενοι
ām ſperemus miam.vnde ⁊ eos q in
δὲ προσδοκῶμεν ἔλεος.ὅθεν καὶ τοὺς ἐν
ſtultitia vite vixerunt iniuſte: per
ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντας ἀδίκως,διὰ
ppria cruciaſti abominatiōes.
τῶν ἰδίων ἐβασάνισας βδελυγμάτων.
⁊ .n. erroꝝ viā longius
καὶ γὰρ τῶν πλάνης ὁδῶν μακρότερον
errauerūt: deos eſtimantes que
ἐπλανήθησαν,θεοὺς ὑπολαμβάνοντες τὰ
⁊ in aialibus inimicoꝝ vtilia: ſſantiū
καὶ ἐν ζώοις τῶν ἐχθρῶν ἄτιμα, νηπίων
more ſtultoꝝ verepti. ppter hoc
δίκην ἀφρόνων ⁊ευδέντες. διὰ τοῦτο
tāq̄ puerīs ſine rōne iudiciū in iu-
ὡς παισὶν ἀλογίστοις τὴν κρίσιν εἰς ἐμ-
dibrium miſiſti. illi autē ludibriū ſce
παιγμὸν ἐπεμψας. οἱ δὲ παιγνίοις ἐπι
pantes nō correcti: dignū dei iu-
τιμήσεως μὴ νουθετηθέντες,ἀξίαν θεοῦ κρί
dicii experientur. in dbus.n. ipſi patiē
σιν πειράσουσιν. ἐφ'οἷς γὰρ αὐτοὶ πά-
tes indignabant: in his quos pu
σχοντες ἠγανάκτουν,ἐπὶ τούτοις ὡς ἐ-
tabāt deos:in ipſis punīti vidē-
λάκουν θεούς,ἐν αὐτοῖς κολαζόμενοι ἰδόν
tes quē olim negabant noſſe: veſ agno
τες ὃν πάλαι ἠρνοῦντο εἰδέναι,θεὸν ἐπε-
uerunt verum.ppter a ⁊ finis cōdē
γνωσαν ἀληθῆ. διὸ καὶ τὸ τέρμα τῆς κα
natōnis in illos ſupuenit.
ταδίκης ἐπ'αὐτοὺς ἐπῆλθε. Ca.13.

Vani quidem omnes hoies
Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες ἄνθρωποι
natura:qb⁹ adeſt dei ignorātia: de
φύσει,οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνωσία, καὶ ἐκ
his q̄ vidētur bona: nō potuerūt itelli-
τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν,οὐκ ἴσχυσαν εἰδέ-
gere eū q̄ eſt:neq; opibus attenden-
ναι τὸν ὄντα, οὔτε τοῖς ἔργοις προσέχον-

cum magna reuerentia diſponis nos.
Subeſt eni tibi cū voluerīs poſſe. Do-
cuiſti.n.populū tuū p talia opera:qm̄
oportet iuſtū eſſe et humanum.& bo
ne ſpei feciſti filios tuos:qm̄ iudicans
das locū in peccatis pnie.Si.n.inimi-
cos ſeruorū tuoꝝ & debitos mortī cū
tanta cruciaſti attentione & liberaſti:
dās tēpus & locū p q̄ poſſent mutari
a malitia:cū q̄ta diligētia iudicaſti fili
os tuos: quoꝝ parentibus iuramēta
& cōuētiones dediſti bonarū pmiſſi
onū.Cū ergo das nobis diſciplinam:
inimicos nros multipliciter flagellas:
vt bonitatē tuā cogitem⁹ iudicantes:
& cū de bonis iudicatur:ſperem⁹ miaꝫ
tuā. Vnde & illis q in vita ſua inſefate
& iniuſte vixerūt:p hec q̄ coluerūt de
diſti ſūma tormēta.Etenī erroris via
diutius errauerūt: leos eſtimātes hec
q̄ in aiabus ſunt ſupuacua: infantiū in
ſenſatorū more viuetes. Propter hoc
tanq̄ pueris inſenſatis iudiciū in deri
ſum dediſti.Qui aūt ludibriis & incre
pationibus nō ſūt correcti: dignū dei
iudi. ſū expti ſunt. In his.n. q̄ patiebā
tur,moleſte ferebāt:in qbus impatien
tes indignabantur. Per hec quos pu
tabant deos in ipſis cum exterminа-
rentur videntes illum quē olim nega
bant ſe noſſe:verū deū agnouerunt.
Propter quod & finis condemnatio-
nis eorum veniet ſuper illos.

Capitulum.13.

Vani ſunt autez omnes homines
in quibus non ſubeſt ſcientia dei:
& de his que non videntur bona non
potuerunt intelligere eū qui eſt: neqꝫ
operibus attendentes agnouerunt qs
eſſet artifex:ſed aut ignem aut ſpiritū
aut citatuꝫ aerē:aut gyrum ſtellarum
aut nimiam aquā:aut ſolem & lunam
rectores orbis terrarum deos putaue
rūt.Quorum & ſi ſpecie delectati de-
os putauerunt:ſciant quanto his do-
minator eorum ſpecioſior eſt.Speciei
enim generator hec omnia cōſtituit.
aut ſi virtutem & opera eorum mira-
ti ſunt:intelligant ab illis: quoniam q
hec fecit fortior eſt illis.A magnitudie
ei ſpēi & creature cōgnoſcibiliť pote-
rit creator horū videri.Sed tñ adhuc
in his minor ē q̄rela. Et hi.n. fortaſſe
errant deum q̄rentes & volētes inue-
nire.Et ei cū in opibus illius cōuerſe-
tur:iq̄rūt & pſuaſū hūt: qm̄ bona ſūt
q̄ videtur.Iterꝫ āt nec his debet igno-
ci.Si.n. tñ potuiſſent ſcire vt poſſent
eſtimare ſcl'm:quō h⁹ dñm nō facilius
inuenerūt? Infelices āt ſūt & inť mortu
os ſpes illorꝫ eſt:q appellauerūt deos
opa manuū hoim:aurū & argētū:ar-
tis iuētione & ſilitudies aialiū:aut lapi
dē inutilē opus man⁹ antiq̄. Aut ſi qs
artifex faber de ſilua lignū rectū ſecu-
erit:& huí⁹ docte eradat oēs cortice:
& arte ſua vſus diligent fabricet vas ī
utile in cōuerſationē vite:reliqis āt ei⁹
opis ad p̄parationē eſce abutatur: &
quū horū quod ad nullos vſus facit:
lignū curuū & verticib⁹ plenū ſculpat

tes agnouerūt artificem: ſz aut
τες ἐπέγνωσαν γὸν τεχνίτην, ἀλλ'ἢ
ignē:aut ſpm: aut celerem aerē: aut gyrū
πῦρ,ἢ πνεῦμα,ἢ ταχινὸν ἀέρα,ἢ κύκλον
ſtellarū:aut violentā aquā:aut lūmaria ce
ἄστρων,ἢ βίαιον ὕδωρ, ἢ φωστῆρας οὐρα-
li: rectores inſidi deos putauerūt.
νοῦ,πρυτάνεις κόσμου θεοὺς ἐνόμισαν.
quoꝝ ſi q̄dē ſpecie delectati: hec
ὧν εἰ μὲν τῇ καλλονῇ τερπόμενοι,παῦτα
deos putauerunt: ſciant quāto
θεοὺς ὑπελάμβανον, γνώτωσαν πόσῳ
hīs dñs eſt melior: naꝫ
τούτων ὁ δεσπότης ἐστὶ βελτίων, ὁ γὰρ
ſpeciei p̄cipu⁹ gñator creauit hec.
γοῦ κάλλους φυσιάρχης ἔκτισεν αὐτά.
ſi āt virtute ⁊ opatione mirati:
εἰδὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐκπλαγῆτες,
intelligant ab illis quanto q̄ cōſtitu-
νοησάτωσαν ἀπ'αὐτῶν πόσῳ ὁ κατα-
it: ipa potentior eſt. ab .n.
κευάσας αὐτὰ δυνατώτερός ἐστιν. ἐκ γὰρ
magnitudie ⁊ ſpecie ⁊ creaturarū:
μεγέθους καὶ καλλονῆς καὶ κτισμάτων,
p analogiam gñator illoꝝ cōſpici-
ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ-
tur. ſed tamē in his q̄rela eſt
ται. ἀλλ'ὁμως ἐπὶ τούτοις μέμψις ἐστὶν
parua. ⁊ .n. illi forte errant
ὀλίγη. καὶ γὰρ αὐτοὶ τάχα πλανῶνται
dei ſi querentes ⁊ volentes inuenire. i.n.
θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν:ἐν γὰρ
opibus illius cōuerſantes ſcrutan-
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι διερευνῶ
tur:⁊ pſuaſū hūt aſpectu:qm̄ bona
σι,καὶ πείθονται τῇ ὄψει, ὅτι καλὰ τὰ
q̄ videntur. itez āt neq; illi venia
βλεπόμενα.πάλιν δὲ οὐδ'αὐτοὶ συγνω-
digni.ſi .n. tantum potuerunt ſcire:
στοί. εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι,
vt poſſent eſtimare ſeculū:
ὥστε δύνασθαι τὸν αἰῶνα,τὸν
horum dñm quō citius nō inuenerūt:
τούτων δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ εὗρον;
infelices āt ⁊ iter mortuos ſpes
πάλαι πάροι δὲ καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες
eorum: q̄ appellauerūt deos opa ma-
αὐτῶν,οἵτινες ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χει-
nuū hoim: aurū ⁊ argentū artis
ρῶν ἀνθρώπων,χρυσὸν καὶ ἄργυρον τέχνης
meditationes ⁊ ſſitudines aialiū:aut la
ἐμελέτημα καὶ ἀπεικάσματα ζώων,ἢ λί-
pidē inutilē manus opus antiq̄. ſi āt
θον ἄχρηστον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας. εἰ δὲ
⁊ aliqs lignator faber rectā arborē
καί τις ὑλοτόμος τέκτων εὐθυτόρον ξύλον
cū ſecuerit:circūraſit docte omnem
ἐκπρίσας,περιεξέσεν εὐμελῶς πάντα τὸν
corticē eius:⁊ arte vſus decore
φλοιὸν αὐτῆ,καὶ τεχνησάμενος εὐπρεπῶς
preparauit vtile vas in mi-
κατεσκεύασε χρήσιμον σκεῦος εἰς ὑπη
niſteriū vite: at reliquias ope
ρεσίαν ζωῆς, τὰ δὲ ἀποβλήματα τῆς ἐρ
ris in p̄parationē eſce expen
γασίας εἰς ἐρημασίαν τροφῆς ἀναλω-
dēs ſatiatus eſt:qō āt ex illis abiectum
σας ἐκορέσθη,τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀποβλη
ad nihil vtile lignū curuum: ⁊
θὲν εἰς οὐδὲν εὔχρηστον ξύλον σκολιόν, καὶ
ramis natura plenū:accipiens ſculpſit in
ὄζοις συμπεφυκός, λαβὼν ἔγλυψεν ἐν

D

A Ecc. 14.c.

B

C

vilgentia octi ſui: ꝛ erpientia intellectus figurauit illud: aſſimilauit illud imagini hois: aut alii cuptiā viti ſimilē fecit illud: deliniens rubrica ꝛ fuco rubricū faciēs colorē illi⁹: ꝛ omnem maculā q̄ in eo pliniens: ꝛ cū fecerit ei ſpo digna hitationē: i pa rete ponet illud confirmans fer ro: vt ꝺ̄m nō ꝺccideret ꝓuidet: ſcies ꝓ nō poteſt ſe adiungere. ꝛ .n. eſt imago ꝛ neceſſitatē habet adutorij. ꝓ ät poſſeſſiōib⁹ ꝛ nuptijs ſuis ꝛ filiorum oīās: nō erubeſcit ināiatū alloqui. ꝛ pro ꝺ̄m ſanitate iſirmū inuo cat: ꝓ ät vita mortuū rogat: ꝓ ät aūtho ierpiſſimo ſupplicat: pro ät itinere: neq; greſſu vti poterit: pro ät acquiſitiōe ꝛ operatione ꝛ manuū cuentu: ab igu.animo manibus bonū euē tū petit.

Ca. 14.

Ad nauigādū ꝺſpiātes parat⁹: ꝛ feros ptrāſituros fluctus: ſe rent ſuperbi gigantes: ſpes orbis tranq̄ ad ratē cōfugiens: remilit ſcio feminē natiuitatis q̄ manu tua erat gubernata. bñdictū ē.n. lignū ꝓ quod fit iuſtitia. Per manus ät quod fit idolū maledictū eſt & ipm: & qui fe cit illud: quia ille qdem opatus eſt: il lud autem quus eſſet fragile: deus co gnominatus eſt. Siſr ät odio ſunt deo ipius & ipietas eius. Et.n. quod factū eſt cum illo: q fecit torméta patientur. Propter hoc & in idolis nationū non erit reſpectus: qm̄ creature dei i odiū facte ſunt: & in téptationē aie hoim & in muſcipulā pedib⁹ inſipiētiū. Initiū enī fornicatioīs eſt exq̄ſitio idolor: & adimentio illorus corruptio vite eſt. Neq; .n. erāt ab initio: neq; erūt in per petuū. Supuacuitas .n. hoim nec adin uenit in orbem terrarū. & ideo breuis illor finis eſt iuent⁹. Acerbo.n. luctu dolens ꝑr rapti cito ſibi filiſ: fecit ima ginē. & illū q tūc q̄ſi hō mortu⁹ fuerat: nūc tanq̄ deū colere cepit: & cōſtituit iter ſeruos ſuos ſacra & ſacrificia. Deī de interueniēte tpe: cōualeſcente anti qua cōſuetudine: hic error tāq̄ lex cu ſtodit⁹eſt & tyrannorū ipio colebātur figmēta. & hos quos in palā hoies ho norare nō poterāt: ꝓpter hoc ꝙ lōge eſſent: a longinquo figura corū allata euidentē imaginē regis que honora re volebāt: fecerunt vt illū q aberat tā q̄ p̄ſentem colerēt ſua ſolicitudīe. Pro uexit autē ad horū culturā: & hos qui ignorabant: artificis eximia diligētia. Ille.n. volens plus placere illi qui ſe

ſpes orbis tranq̄ ad ratē cōfugiens: remilit ſcio feminē natiuitatis q̄ manu tua erat gubernata. bñdictū ē.n. lignū ꝓ quod fit iuſtitia. Per manus ät quod fit idolū maledictū eſt & ipm: & qui fe cit illud: quia ille qdem opatus eſt: il lud autem quus eſſet fragile: deus co gnominatus eſt. Siſr ät odio ſunt deo ipius & ipietas eius. Et.n. quod factū eſt cum illo: q fecit torméta patientur. Propter hoc & in idolis nationū non erit reſpectus: qm̄ creature dei i odiū facte ſunt: & in téptationē aie hoim & in muſcipulā pedib⁹ inſipiētiū. Initiū enī fornicatioīs eſt exq̄ſitio idolor: & adimentio illorus corruptio vite eſt. Neq; .n. erāt ab initio: neq; erūt in per petuū. Supuacuitas .n. hoim nec adin uenit in orbem terrarū. & ideo breuis illor finis eſt iuent⁹. Acerbo.n. luctu dolens ꝑr rapti cito ſibi filiſ: fecit ima ginē. & illū q tūc q̄ſi hō mortu⁹ fuerat: nūc tanq̄ deū colere cepit: & cōſtituit iter ſeruos ſuos ſacra & ſacrificia. Deī de interueniēte tpe: cōualeſcente anti qua cōſuetudine: hic error tāq̄ lex cu ſtodit⁹eſt & tyrannorū ipio colebātur figmēta. & hos quos in palā hoies ho norare nō poterāt: ꝓpter hoc ꝙ lōge eſſent: a longinquo figura corū allata euidentē imaginē regis que honora re volebāt: fecerunt vt illū q aberat tā q̄ p̄ſentem colerēt ſua ſolicitudīe. Pro uexit autē ad horū culturā: & hos qui ignorabant: artificis eximia diligētia. Ille.n. volens plus placere illi qui ſe

diligēter ꝓ vacuitatē ſuā: & ꝓ ſciam ſuā artis figuret illud: & aſſimilet illud imagini hois: aut alicui ex aīalibus il lud cōpet: pliniēs rubrica & rubicun dū faciēs ſuco colorē illi⁹ & oēs macu lā q̄ in illo ē pliniēs: & faciat ei digna hitationē & i pariete ponēs illud: & cō firmās ferro ne forte cadat ꝓſpiciēs il li: ſciēs qm̄ nō pōt adiuuare ſe. Imago eni ē: & op⁹ eſt illi adiutoriū. Et de ſub ſtātia ſua & de filiis ſuis & de nuptiis votū faciēs inqrit. Nō erubeſcit loq cū illo q ſine aīa eſt: & ꝓ ſanitate qdē infir mū depcatur: & ꝓ vita rogat mortuū & in adiutoriū inutilē inuocat: & ꝓ iti nere petit ab eo q ābulare nō pōt: & de acqrendo & de opando: & de oīs re rū euentu petit ab eo q̄ ſi in omnibus eſt inutilis.

Capitulum.14.

I Ter alius nauigare cogitis & p feros fluct⁹ iter facere: incipiens ligno portāte ſe: fragilius lignū inuo cat. Illud.n. cupiditas acqrēdi excogi tauit: & artifex ſapia fabricauit ſua. Tua ät pi ꝓuidentia ab initio cūcta gu bernat: qm̄ dediſti i mari viā: & iter flu ct⁹ ſemitā firmiſſimā oñdens: qm̄ po tens es ex oibus ſanare: etiā ſi ſine ra te aliqs adeat mare. Sed vt non eēt v is cua ſapie tue opa: ꝓpter hoc etiā & exi guo ligno credunt hoies aīas ſuas: & trāſeūtes mare ꝓ ratē liberati ſūt. Sed & ab initio cū perirent ſuꝑbi gigan tes: ſpes orbis tranq̄ ad ratē cōfugiens: remilit ſcio feminē natiuitatis q̄ manu tua erat gubernata. bñdictū ē.n. lignū ꝓ quod fit iuſtitia. Per manus ät quod fit idolū maledictū eſt & ipm: & qui fe cit illud: quia ille qdem opatus eſt: il lud autem quus eſſet fragile: deus co gnominatus eſt. Siſr ät odio ſunt deo ipius & ipietas eius. Et.n. quod factū eſt cum illo: q fecit torméta patientur. Propter hoc & in idolis nationū non erit reſpectus: qm̄ creature dei i odiū facte ſunt: & in téptationē aie hoim & in muſcipulā pedib⁹ inſipiētiū. Initiū enī fornicatioīs eſt exq̄ſitio idolor: & adimentio illorus corruptio vite eſt. Neq; .n. erāt ab initio: neq; erūt in per petuū. Supuacuitas .n. hoim nec adin uenit in orbem terrarū. & ideo breuis illor finis eſt iuent⁹. Acerbo.n. luctu dolens ꝑr rapti cito ſibi filiſ: fecit ima ginē. & illū q tūc q̄ſi hō mortu⁹ fuerat: nūc tanq̄ deū colere cepit: & cōſtituit iter ſeruos ſuos ſacra & ſacrificia. Deī de interueniēte tpe: cōualeſcente anti qua cōſuetudine: hic error tāq̄ lex cu ſtodit⁹eſt & tyrannorū ipio colebātur figmēta. & hos quos in palā hoies ho norare nō poterāt: ꝓpter hoc ꝙ lōge eſſent: a longinquo figura corū allata euidentē imaginē regis que honora re volebāt: fecerunt vt illū q aberat tā q̄ p̄ſentem colerēt ſua ſolicitudīe. Pro uexit autē ad horū culturā: & hos qui ignorabant: artificis eximia diligētia. Ille.n. volens plus placere illi qui ſe

rirent ſuperbi gigantes: ſpes λυθέων ὑπερηφάνων γιγάντων, ἡ ἐλπὶς

mūdi ad ratem confugiens: τοῦ κόσμου ἐπὶ σχεδίας καταφυγοῦσα,

reliquit ſeculo ſemen natiuitatis tue ἀπελιπεν αἰῶνι σπέρμα γενέσεως σῆ

gubernata manu. bñdictū eſt .n. lignū κυβερνηθεῖσα χειρί. εὐλόγηται γὰρ ξύλον

ꝓ quod fit iuſtitia. at manu fac δι᾽ οὗ γίνεται δικαιοσύνη. τὸ δὲ χειροποί

tū maledictum illud ⁊ q̄ fecit ητον ἐπικατάρατον αὐτὸ καὶ ὁ ποιήσας

illud. q; hic qdem opat⁹ ē: illō ät cōꝛuptibile αὐτό· ὅτι ὁ μὲν εἰργάσατο, τὸ δὲ φθαρτὸν θε

de⁹ nomiatuꝛ eſt. iiſr odioſa deo ⁊ ὸς ὠνομάσθη. ἐν ἴσῳ μισητὰ θεῷ καὶ ὁ

impius ⁊ impietas eius. etenim ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ· καὶ γὰρ

qđ factū ē cū eo q̄ fecit torméta τὸ πραχθὲν σὺν τῷ δράσαντι κολασθή

patiet. ꝓpr hoc ⁊ in idolis nationū σεται. διὰ τοῦτο καὶ ἐν εἰδώλοις ἐθνῶν

viſitatio erit: qm̄ in creatura dei in ἐπισκοπὴ ἔσται, ὅτι ἐν κτίσματι θεοῦ

abominatione facti ſunt ⁊ in ſcandalū βδέλυγμα ἐφυπήρξαν καὶ εἰς σκάνδαλα

aiabus hominū ⁊ in laqueū pedi ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ εἰς παγίδα τοῦ

bus inſipientū. iiiſti .n. fornicatōis ſ[illegible]atio σιν ἀφρόνων. ἀρχὴ γὰρ πορνείας ἐπίνοια

idoloꝝ: inuētio ät illoꝝ corruptio vite. εἰδώλων· εὕρεσις δὲ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς·

neq; .n. erāt ab initio neq; in ꝑpetu οὔτε γὰρ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς οὔτε εἰς τὸν αἰῶ

us erit. vanaglia .n. hoim ingreſſa να ἔσται. κενοδοξίᾳ γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλ

eſt in mundū: ⁊ ideo breuis θεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦτο σύντομον

illorum finis excogitat⁹ ē. itēpeſtiuus .n. in αὐτῶν τὸ τέλος ἐπενοήθη· ἀώρῳ γὰρ πέν

ctu veratus pater cito rap θει τρυχόμενος πατὴρ τοῦ ταχέως ἁφαι

ti filij: imaginē faciens ρεθέντος τέκνου, εἰκόνα ποιήσας τὸν

tunc mortuū hoiem: nūc vt deum colu τότε νεκρὸν ἄνθρωπον, νῦν ὡς θεὸν ἐτί

it: ⁊ tradidit ſubditis μησε, καὶ παρέδωκε τοῖς ὑποχειρίοις

myſteria ⁊ ſacrificia. deide ī tpe q̄m μυστήρια καὶ τελετάς. εἶτ᾽ ἐν χρόνῳ πρα

ualuerat ipia cōſuetudo tāq̄ lex cuſtodi νθεὶν τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχ

ta ē: ⁊ tyrānorum imperiis colebātur θη, καὶ τυράννων ἐπιταγαῖς ἐθρησκεύετο

ſculpta. quos i cōſpectu nō potentes τὰ γλυπτά. οὓς ἐν ὄψει μὴ δυνάμενοι

hōnare hoies eo ꝙ longe hitarēt: τιμᾶν ἄνθρωποι διὰ τὸ μακρὰν οἰκεῖν,

⁊ a longe cōſpectū figurantes τὴν πόρρωθεν ὄψιν ἀνατυπωσάμενοι

manifeſtā imaginē honorati regis ἐμφανῆ εἰκόνα τοῦ τιμωμένου βασιλέ

fecerunt: vt ⁊ abſūti tanq̄ preſen ως ἐποίησαν, ἵνα τὸν ἀπόντα ὡς παρόν

ti aſſentarent ꝓ ſolicitudinē. I certēſio τα κολακεύωσι διὰ τῆς σπουδῆς. εἰς ἐπί

nem ät cultus ⁊ ignorantes τασιν δὲ θρησκείας καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας ἐ

artificis adhortata eſt ambitio. τοῦ τεχνίτου προετρέψατο φιλοτιμία.

ille .n. forte vſianti volēs ὁ μὲν γὰρ τάχα τῷ κραταιοῦντι βουλόμενος

placere: elaborauit arte ſuitu ἀρέσαι, ἐξεβιάσαγο τῇ τέχνη τὴν ὁμοιό
vinē in melius. et multitudo attra τητα ἐπὶ γὸ κάλλιον. γὸ δὲ πλῆθος ἑφελκό
cta per ſpeciem operis eſt μθνον διὰ γὸ ἔυχαρι τῆς ἐργασίας γὸν
q pauloante honorat⁹ fuerat hō: nūc nu πρὸ ὀλίγου τιμηθέντα ἄνθρωπον, νῦν σε
men eſtimauerūt. et hoc fuit βασμὲα ἐλογίσαγο. καὶ γοῦτο ἐγένγο τῷ
vite in inſidias. q̄m aut calamitati aut ty βίω εἰς ἔνεδρον· ὅτι ἢ συμφορᾷ ἢ τυ
rānidi ſeruientes hoies ico῀ ραννίδι δουλεύσαντες ἄνθρωποι γὸ ἀκοι
cabile nomē lapidib⁹ et ligniſ ipoſue νώνητον ὄνομα λίθοις καὶ ξύλοις τεριέθη
rūt. poſtea nō ſuffecerat erraſſe circa καγ· εἶτ' οὐκ ἤρκεσε γὸ πλανᾶσθαι πρὶ
dei ſcientiā: ſed et in ma τὴν γοῦ θεοῦ γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν μεγα
gno viuētes inſcicie bello: tanta λω ζῶντες ἀγνοίας τολέμω, τὰ τοσαῦ
mala pacem appellāt. aut.n. τα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσιν· ἢ γὰρ
filios⁹ occiſuos ſacrificia: aut occulta myſteria: τεκνοφόνους τελετάς, ἢ κρύφια μυσήρια,
aut inſanas ex alijs legibus cōmeſſationes ἢ ἐμμανεῖς ἐξ ἄλλων θεσμῶν κώμους
agentes: neq⁹ vitas neq⁹ nuptias ap̄ius ἄγοντες, οὔτε βίους οὔτε γάμους ἔτι κα
mūdas cuſtodiunt. alter aūt alter⁹ aut θαροὺς φυλάσουσιν. ἕτερος δὲ ἕτερον ἢ
fratres occidit: aut adulterās cōtriſtat. oia λοχῶν ἀναιρεῖ, ἢ νοθεύων ὀδύνᾳ. πάντα
ſit mixte hēt ſanguis et cedes: furtū δὲ ἐπίμιξ ἔχει αἷμα καὶ φόνος, κλοπὴ
et dolus: corruptio: infidelitas: turbatio: p καὶ δόλος, φθορά, ἀπιστία, ταραχος, ἐπι
turiā: tumult⁹ bonor⁹: nēc imēoratio: ορκία, θόρυβος ἀγαθῶν [illegible]ρος, ἀμνησία,
alias⁹ ingnatio: natiuitatis imutatio: nup φυχῶν μιασμός, γενέσεως ἐναλλαγή, γά
tias⁹ ſordinatio: moechia et ipudicitia. nam μων ἀταξία, μοιχεία καὶ ἀσέλγεια. ἢ γὰρ
inolator⁹ idolor⁹ cultura om τῶν ἀνωνύμων εἰδώλων θρησκεία πάν
nis⁹ iteſtū mali et cauſa et finis γος ἀρχὴ κακοῦ καὶ αἰτία καὶ τέρας
eſt. aut.n. vū letantur inſaniunt: aut ἐστίν. ἢ γὰρ εὐφραινόμενοι μαίνασιν, ἢ
vaticinantur falſa: aut viuūt iniuſte: προφητεύουσι ψευδῆ, ἢ ζῶσιν ἀδίκως,
aut peierant cito. inanimatis.n. cō ἢ ἐπιορκοῦσι ταχέως. ἀψύχοις γὰρ τε
fidentes idolis male iurantes: ſe τοιθότες εἰδώλοις κακῶς ὀμόσαντες, ἀδί
di nō expectant. vtrāq⁹ aūt κηθῆναι οὐ προσδέχονται. ἀμφότερα δὲ
eos cōplectentur iuſta. q̄ſi ma αὐτοὺς μετελεύσεται τὰ δίκαια. ὅτι κα
le ſenſerūt de deo attendentes κῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ προσέχοντες
idolis: et iniuſte iurauerūt in dolo εἰδώλοις, καὶ ἀδίκως ὤμοσαν ἐν δόλω
contemnentes iuſticiam. nō .n. καταφρονήσαντες ὁσιότητος. οὐ γὰρ ἡ τῶν
iurantium virtus: ſed peccanti ὀμνυόντων δύναμις, ἀλλ' ἡ τῶν ἁμαρτα
um pena pambulat ſemp intue νόντων δίκη ἐπεξέρχεται ἀεὶ τὴν τῶν ἀδί
ſtor⁹ trāſgreſſionē. κων παράβασιν. Ca.15.

aſſumpſit elaborauit arte ſua vt ſiſtu dinē in melius figuraret. multitudo ātē hoim abducta p ſpēm opis: eū q ante tp̄s tāq̄ hō honoratus fuerat: nūc deum eſtimauerūt. Et hec fuit vite hūane deceptio: q̄m aut affectui aut regi bus defuientes hoies: incoicabile nomē lapidibus & lignis ipoſuerunt. Et ſi ſuffecerat erraſſe eos circa dei ſcia; ſed & in magno viuētes inſcīētie bello: tot & tā magna mala pacē appellāt. Aut.n. filios ſuos ſacrificātes: aut obſcura ſacrificia facientes: aut iſanie plenas vigilias hītes: neq⁹ vitā neq⁹ nuptias mūdas tā cuſtodiūt: ſed & alī⁹ aliū p inuidiā occidit: aut adulterās cōtriſtat. & oia cōmixta ſūt sāguis, homicidiū. furtū & fictio. corruptio & infidelitas. turbatio & piuriū. tumultus. bonor⁹ dei imemoratio. aiarūinq natio. natiuitatis imutatio. nuptiar⁹ incōſtātia. inordinatio mechie & ipudicicie: Infandor⁹.n. idolor⁹ cultura oīs mali cauſa eſt & initiū & finis. Aut.n. dū letātur inſaniūt: aut certe vaticinātur falſa: aut viuūt iniuſte: aut piurāt cito. Dū.n. cōfidūt in idolis q̄ ſunt ſine aīa male iurātes noceri ſe nō ſperāt. Vtra q⁹ ergo illis eueniēt digne: q̄m male ſe ſerūt de deo attēdentes idolis: & iurauerūt iniuſte i idolo cōtēnētes iuſticiā. Nō.n. iurātiū ē virtus: ſed peccātiū pena perambulat ſemper in iuſtorū preuaricationem.

Capitulum.15.

Tu aūt deus nr̄ ſuauis & verus es: patiēs & i mia diſponēs oia. Et ei ſi peccauerimus tui ſumus: ſciētes magnitudinē tuā. & ſi nō peccauerimus: ſcim⁹ q̄m apd te ſumus cōputati. Noſſe.n. te cōſūmata iuſticia eſt: & ſcire iuſticitiā & virtutē tuā radix ē imortalitatis. Nō.n. i èrroré iduxit nos hoīm male artis excogitatio: nec vmbra picture: labor ſine fructu: effigies ſculpta p varios colores. cuius aſpectus dat inſenſato cōcupiſcentiā: & diligit mortue imaginis effigiem ſine aīa. Malor⁹ amatores digni ſūt morte q ſpem hñt in talibus: & q faciūt illos & q diligūt et q colūt. Sed et figulus mollem terrā p̄mens laborioſe fingit ad vſus nr̄os vnū quodq⁹ vas. et de eodem luto fingit q̄ mūda ſunt in vſum vaſa: et ſimiliter q̄ his ſunt cōtraria. Hor⁹ aūt vaſor⁹ ſit vſus: iudex eſt figulus, Et cū labore vano deū fingit de eodē luto: ille q pauloante de terra factus fuerat: et poſt puſillū reducit ſe vnde acceptꝰ eſt: repetitus aīe debitum quem habebat. Sed cura eſt illi nō quia laboraturus eſt: nec q̄m breuis illi vita eſt: ſed concertatur aurificibus et argētariis: ſed et erarios imitatur: et gloriā preſert: quoniam res ſupernacuas fingit. Cinis eſt enim cor eius et terra ſuperuacua ſpes illius & luto vilior vita eiꝰ: quoniam ignorauit qui ſe finxit et q inſpirauit illi animam que operatur: et qui inſufflauit ei ſpiritum vitalem.

Tu aūt deus nr̄ ſuauis & verus es: Σὺ δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν χρηστὸς καὶ ἀλη
rus: patiens et in mia diſponēs θής, μακρόθυμος καὶ ἐν ἐλέει διοικῶν τὰ
omnia. et .n. ſi peccauerim⁹: tui ſum⁹ πάντα· καὶ γὰρ ἐὰν ἁμάρτωμεν, σοί ἐσμεν
ſcientes tuā potētiā. non peccabi εἰδότες σου γὸ κράτος. οὐχ ἁμαρτησό
mus⁹ aūt: ſcientes q̄ſi apd te cōputat⁹ ſum⁹. μεθα δέ, εἰδότες ὅτι σοὶ λελογίσμεθα.
nā ſcire te: cōſūmata iuſti γὸ γὰρ ἐπίστασθαί σε, ὁλόκληρος δικαιο
cia: et noſſe tuā virtutē radix im σύνη, καὶ εἰδέναι σου γὸ κράτος ῥίζα ἀθα
mortalitatis. nec⁹ .n. decepit nos ho νασίας· οὔτε γὰρ ἐπλάνησεν ἡμᾶς ἀν
minū⁹ male artis excogitatio: nec⁹ ſimbra θρώπων κακότεχνος ἐπίνοια, οὔτε σκιὰ
picturar⁹: labor ſine fructu: ſpecies maculata γραφῶν, πόνος ἄκαρπος, εἶδος ἀπιλωθὲν
coloribus varijs: quor⁹ aſpect⁹ ſtul χρώμασι διηλλαγμένοις, ὧν ὄψις ἄφρο
tis in cōcupiſcētiā venit: deſideratq⁹ mortue σιν εἰς ὄρεξιν ἔρχεται, πόθῳ τε νεκρᾶς
imaginis formā ſine aīa. malor⁹ amatores di εἰκόνος εἶδος ἄπνουν. κακῶν ἐρασαὶ ἄξι
gnior⁹ talis⁹ expectationis: et facientes et οἵτε γοιούτων ἐλπίδων, καὶ οἱ διώκοντες καὶ
deſiderantes et colentes. et .n. ſi οἱ πόθοῦντες καὶ οἱ σεβόμενοι. καὶ γὰρ κε
gulus mollem terrā p̄mens laborioſe ραμεὺς ἁπαλὴν γῆν βλίβων ἐπιμόχθον
fingit ad miniſteriū nr̄m vnūquod πλάσσει πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμῶν ἕν ἕκα
q⁹: ſed de eodē luto finxit στον, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἀνεπλά
et mundis operibus fuictia σατο τάτε τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα
vaſa: et contraria omnia ſim̄. ho σκεύη, τάτε ἐναντία πάντα ὁμοίως. τοὐ
rū aūt vtriuſq⁹ dā cuiuſq⁹ eſt vſus: τῶν δὲ ἑκατέρου τίς ἑκάστου ἐστὶν ἡ χρῆ
iudex figulus. et male laborā σις, κριτὴς ὁ πηλουργός. καὶ κακόμοχθος
deū vanum ex eodem fingit lu θεὸν μάταιον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλάσσει πη
to: q̄ paulo ante de terra genitus paulo λοῦ, ὃς πρὸ μικροῦ ἐκ γῆς γενηθεὶς μετ'
poſt abibit ex q̄ ſūptus ē: ὀλίγον πορεύσεται ἐξ ἧς ἐλήφθη, γὸ τῆς
aie repetitus debitū. ſed eſt ei ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος. ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ
cura nō q⁹ laboraturus eſt: nec q⁹ φροντὶς οὐχ ὅτι μέλλει κάμνειν, οὐδ' ὅτι βρ
breuem vitā hēt: ſed certat βραχυτελῆ βίον ἔχει, ἀλλ' ἀντερείδεται
q̄dē cū aurificibus et argentarijs: eram μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, χαλκο
rios q⁹ imitatur: et gliam reputat πλάσας τε μιμεῖσθαι, καὶ δόξαν ἡγεῖται
q̄ſi aduiteria fingit. cinis⁹ cor ὅτι κίβδηλα πλάσσει. σποδὸς ἡ καρδία
eius et terra vilior ſpes illo αὐτοῦ καὶ γῆς εὐτελεστέρα ἡ ἐλπὶς αὐ
rū: luto q⁹ vilior vita eius. τῶν, πηλοῦ τε ἀτιμώτερος βίος αὐτοῦ.
q̄ſi ignorauit q̄ finxit ſe: et ὅτι ἠγνόησε γὸν πλάσαντα αὐτόν, καὶ
qui inſpirauit illi aiam q⁹ ope γὸν ἐμπνεύσαντα αὐτῷ ψυχὴν ἐνεργοῦ
ratur: q̄ inſufflauit ſpm̄ vitalem. σαν, καὶ ἐμφυσήσαντα πνεῦμα ζωτικόν.

sed estimauerūt lusum esse
ἀλλ' ἐλογίσαντο παίγνιον εἶναι τὴν
vitā nr̄am: t vilēdi modū puersationē
ζωὴν ἡμῶν, καὶ τὸν βίον παγηγυρι-
vite ḡstuosam. oportere.n. dicūt vnde-
σμὸν ἐπικερδῆ. θ̄εῖν γὰρ φασὶν ὅθεν
cūq; ēt ex malo acq̄rere. hic enī
δὴ καὶ ἐκ κακοῦ πορίζειν. οὗτος γὰρ
ꝓpter oēs nouit q̄ peccat:
πᾶσι πάντας ὅιδεν ὅτι ἁμαρτάνει,
materie terree fragilia vasa t
ὕλης γεώδους εὐτρεπισα σκεύη καὶ
sculptilia fabricans. omnes āt ispi
γλυπτὰ δημιουργῶν. πάντες δὲ ἄφρο
entissimi t infelices sup alias in
νέσαροι καὶ ταλαιπωρίας ὑπὲρ ψυχὰς νη
fantiū: inimici ppli tui impe-
πίων, οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ σου κατα-
rantes illi. qñ oia idola
δυναστεύοντες αὐτῶν. ὅτι πάντα τὰ εἰδ'ω
gētiū ecstimauerūt deos: q̄b' ne
λα τῶν ἐθνῶν ἐλογίσαντο θεούς, οἷς οὔ
q̄ oculoꝝ vsus ad vtilitē: neq̄
τε ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν, οὔτε
nares ad attractionē aeris: neq̄ aures
ῥῖνες εἰς συνολκὴν ἀέρος, οὔτε ὦτα
ad audiēdū: neq̄ digiti manuū ad
ἀκούειν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς
cōtrectationē: t ꝑ pedes coꝝ pigri
ψηλάφησιν, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἀργοὶ
ad igressum. homo enī fecit
πρὸς ἐπίβασιν. ἄνθρωπος γὰρ ἐποίησεν
illos: t spiritum mutuatus
αὐτούς, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ δανεισμένος
finxit eos. nullⁱ enī illoꝝ simi-
ἔπλασεν αὐτούς. οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ὅμοι
lē hō virtute figere poterit deū. mortal
ον ἄνθρωπος ἰσχύι πλάσαι θεόν. θνητὸς
āt exīs mortuū opatur manib' iniquis.
δὲ ὢν νεκρὸν ἐργάζεται χερσὶν ἀνόμοις.
melioꝝ enī est culturis
Wis.12, κρείσσων γὰρ ἐστιν τῶν σεβασμάτων
b. suis: quoꝝ ipe q̄dē vixit: illa āt
αὐτοῦ, ὧν αὐτὸς μὲν ἔζησεν, ἐκεῖνα δὲ
nunq̄. t aialia āt miserrima
οὐδέποτε. καὶ τὰ ζῶα δὲ τὰ ἐχθίστα
B colunt. vemētia enī cōparata
σέβονται. ἄνοια γὰρ συγκρινόμενα τῶν
Et.8.f. aliis sūt deteriora: neq̄ quātū desidera
ἄλλων ἐστὶ χείρονα, οὐδ' ὅσον ἐπιθυμῆ
re q̄ in aialiū cōspectu bona sunt.
σαι ὡς ἐν ζώων ὄψει καλὰ τυγχάνει.
effugerunt āt. t dei laudem
ἐκπέφευγε δὲ καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔπαινον
t benedictionē eius.
καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Ca. 16.

DRopt hoc ꝑ similia puniti sunt
Διὰ τοῦτο δ' ἐμοίων ἐκολάσθησαν
digne: t per multitudinē bestiaꝝ cru-
ἀξίως, καὶ διὰ πλήθους κνωδάλων ἐβα
ciati sunt. ꝑ quo tormento būficio
σανίσθησαν. ἀνθ' ἧς κολάσεως εὐηργέ-
affecisti ppm tuū: q̄b' in cōcupisce
Exo.2.g to.13.a tησας τὸν λαόν σου, οἷς εἰς ἐπιθυμί
tiā appetit⁹ nouū gustū: escā q̄pa
ας ὀρέξεως ξένην γεῦσιν, τροφὴν ἡτοί
rasti ortygometrā. vt illi q̄dē
μασας ὀρτυγομήτραν. ἵνα ἐκεῖνοι μὲν
C cōcupiscentes escam: ꝓpter offen-
Exo.9. b. ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν δι' ἐχθεῖ
sum imminētiꝝ t necessa
σαν τῶν ἐπαπειλιθέντων καὶ τὴν ἀνάγ-

Sed & estimauerūt lusū esse vitam nr̄am:
& conuersationem vite cōpositā ad lu-
crum: & oportere vndecūq; etiā ex ma
lo acquirere. Hic.n. scit se supōnes de
linq̄re: q ex terre materia fragilia vasa
& sculptilia fingit. Omnes.n. insipiētes
& infelices supra modū aīe sue superbi
sunt inimici populi tui: & iperantes illi.
Qm̄ oia idola nationū deos estimaue-
rūt: quibus neq; oculoꝝ visus est ad vi
dendū: neq; nares ad ꝓcipiendum spm̄:
neq; aures ad audiendū: neq; digiti ma
nuū ad tractandū: sed & pedes coꝝ pi-
gri ad ābulandū. Homo enīm fecit illos:
& qui spm̄ mutuatꝰ ē: is finxit illos. Ne
mo enim sibi similem homo poterit de
um fingere. Cū.n. sit mortalis: mortuū
fingit manibus iniqs. Melior .n. est ipe
his quos colit. quia ipe quidē vixit cum
eēt mortalis: illi āt nūq̄. Sed & aialia mi
serrima colūt. Insensata.n. comparata
his: illis sunt deteriora. Sed nec aspectu
aliquis ex his aialibꝰ bona pōt cōspice
re. Effugerunt autem dei laudem & be
nedictionem eius.

Capitulum. 16.

Propter hec & his similia passi sunt
digne tormenta: & p multitudinem
bestiaꝝ exterminati sunt. Pro quibus
tormentis bñ dispositi ppm tuū: qui
bus dedisti concupiscentiā delectamen
ti sui nouū saporē escam parans eis or-
tygometrā: vt illi quidē concupiscentes
escam ꝓpter eaq̄ illis oīsa & missa sūt:
etiā a necessaria concupiscentia auerte
rentur. Hi aūt in breui inopes facti: no
uam gustauerunt escā. Oportebat enī
illis sine excusatiōe quidē supuenire in
teritū exercentibꝰ tyrānidē. his aūt tm̄
oīdere quēadmodū inimici coꝝ exter
minabātur. Et.n. cū illis supuenit seua
bestiaꝝ ira: morsibꝰ puersorū colubro
rū exterminabātur: Sed nō iperpetuuꝫ
tua ira pmansit: sed ad correptionēꝫ in
breui turbati sunt: signū hñtes salutis
ad cōmemorationē mandati legis tue.
Qui.n. cōuersus est: nō p hoc qd vide-
bat sanabatur: sed p te oium saluatorē.
In hoc aūt oīdisti iimicis tuis: qa tu es
qui liberas ab oī malo. Illos.n. locusta-
rū & muscarum occiderunt morsus: &
non est inuenta sanitas anime illoꝝ: qa
digni erāt ab huiusmodi exterminari.
Filios aūt tuos nec draconū nec venēa
toꝝ vicerūt dentes. Mia.n. tua aduenī-
ens sanabat illos. In memoria.n. sermo
nū tuoꝝ extermiabāt: & velocit sanabā
tur: ne in altam incidentes obliuionem
non possent tuo vti adiutorio. Et enim
neq; herba neq; malagma sanauit eos:
sed tuus domine sermo qui sanat om-
nia. Tu es dñe qui vite & mortis habes
potestatem: & deducis vsq; ad portas
mortis: & reducis. Homo autem occi-
dit quidem per malitiam aīam suam: &
cum exierit spiritus nō reuertetur: nec
reuocabit animā que recepta est: sed tu
am manū effugere impossibile est. Ne
gantes.n. posse te ipi: p fortitudinē bra
chii tui flagellati sūt: nouis aquis & grā
dinibus & pluuijs persecutionem passi

sarūt appetitū: auerterent: hi āt in bre
καίαν ὄρεξιν, ἀποστρέφωνται, οὗτοι δὲ ἐπ' ὀλί
ui inopes facti t nouū participent
γω ἐνδεεῖς γενόμενοι καὶ ξένης μεταίχωσι
gustuꝫ. oportebat.n. illis q̄dez iexcusabi-
γεύσεως. ἔδει γὰρ ἐκείνοις μὲν ἀπαραίτη
lē iopiā supuenire exercētibꝰ tyrānidē: his āt
τον ἐνδειαν ἐπελθεῖν τυραννοῦσι, τούτοις δὲ
soli ostendi quēadmodū inimici illoꝝ cructa
μόνον διεχθῆναι πῶς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐβασα
bāt. t enī ēt illis seua supuenit bestia
νίζοντο. καὶ γὰρ ὅτε αὐτοῖς ὀργὴ ἐπῆλθε θηρί
rū ira morsibus q̄ puersoꝝ corrūpebant
ων θυμὸς δι' ἡγμασί τε σκολιῶν διεφθείροντο
colubroꝝ: nō vsq; in finē ꝓmansit ira tua.
ὄφεων, οὐ μέχρι τέλους ἔμεινεν ἡ ὀργή σου.
in hortatione āt ad breue turbati sunt:
εἰς νουθεσίαν δὲ πρὸς ὀλίγον ἐταράχθησαν,
signum hñtes salutis: ad cōmēoratio
σύμβουλον ἔχοντες σωτηρίας, εἰς ἀνάμνη
nē mandati legis tue. nā q̄ puerſ⁹ est nō,
σιν ἐντολῆς νόμου σου. ὁ γὰρ ἐπισραφεὶς ου
ꝓ id qō videbat saluabat: sed ꝓ te
διὰ τὸ θεωρούμενον ἐσῴζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ
omniū saluatorē. t in hoc āt ꝓsun-
τὸν τῶν πάντων σωτῆρα. καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἔπει
sisti inimicis nr̄is: q̄ tu eos q̄ liberas
σας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ῥυόμενος
ab omni malo: quos enī locustaꝝ t
ἐκ παντὸς κακοῦ. οὓς μὲν γὰρ ἀκρίδων καὶ
muscaꝝ occidēt morsꝰ: t nō inue
μυιῶν ἀπέκτεινε δήγματα, καὶ οὐχ εὑρέ-
ta ē sanitas aīe illoꝝ. q̄ dignī erāt ab
θη ἴαμα τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ὅτι ἄξιοι ἦσαν ὑπὸ
huiusmōi cruciari. at filios tuos neq;
τοιούτων κολασθῆναι. τοὺς δὲ υἱούς σου οὐδὲ
venenatoꝝ draconū vicerūt dentes.
ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες. ἡ γὰρ
mia enī tua venit iauxiliū t sanauit il-
ἔλεος γάρ σου ἀντιπαρῆλθε καὶ ἰάσατο αὐ
los. in enī memoriā simonū tuoꝝ ise
τούς. εἰς γὰρ ὑπομνησιν τῶν λογίων σου ἐνε
rebantur: t velocit saluabant. vt nō in
κεντρίζοντο, καὶ ὀξέως διεσῴζοντο. ἵνα μὴ εἰς
altam incidentes obliuiōēꝫ: imobiles
βαθεῖαν ἐμπεσόντες λήθην, ἀπερίσπαστοι
fierent tui beneficij. t enī neq;
γένωνται τῆς σῆς εὐεργεσίας. καὶ γὰρ οὔτε
herbaꝝ neq; malagma sanauit e-
βοτάνη οὔτε μάλαγμα ἐθεράπευσεν αὐ
os: sed tuus dñe sermo oia sa
τούς, ἀλλ' ὁ σὸς κύριε λόγος ὁ πάντα ἰώμε
nās. tu enī vite t mortis ptātem hēs:
νος. σὺ γὰρ ζωῆς καὶ θανάτ' ἐξουσίαν ἔχεις,
t deducis ad portas iferni t redu
καὶ καταγεις εἰς πύλας ᾅδου καὶ ἀνά-
cis. homo āt occidit q̄dem ma
γεις. ἄνθρωπος δὲ ἀποκτείνει μὲν τῇ κα
litia sua: cū exierit āt ispius nō reuer
κίᾳ αὐτοῦ, ἐξελθὸν δὲ πνεῦμα οὐκ ἀνα
tetur: nec resolvit aiam assum
στρέφει, οὐδὲ ἀναλύει ψυχὴν παρα-
ptam. at tuā manū effugere
ληφθεῖσαν. τὴν δὲ σὴν χεῖρα φυγεῖν
impossibile est. negantes enī te nosse
ἀδύνατόν ἐστιν. ἀρνούμενοι γάρ σε εἰδέναι
impiū: in fortitudie brachij tui flagellati
ἀσεβεῖς, ἐν ἰσχύι βραχίονός σου ἐμαστιγώθη
sunt: nouis pluuijs t grādinibus t
σαν, ξένοις ὑετοῖς καὶ χαλάζαις καὶ
hymbribꝰ psecutiōēꝫ passi ierc usabilit
ὄμβροις διωκόμενοι ἀπαραιτήτως οκσσ

& ignē consumpti. nā
καὶ πυρὶ καταναλισκόμθοι. γὰρ ἰσχὺς
res mirabilissima in omnia extin=
πάντα ἀσθενέστερον ἐν τῷ πάντα σθεν
guebat aqua plus operabatur ignis:
νύντι ὕδατι πλεῖον ἐνήργει τὸ πῦρ,
vindex .n. mūdus est iustoꝝ.
ὑπερμαχος γὰρ ὁ κόσμος ἐστὶ δικαίων.
aliqñ qdē .n. mānsuetabat flāma: vt nō
ποτὲ μὲν γὰρ ἡμερούντο φλόξ, ἵνα μὴ
cōbureret ad impios missa
καταφλέξη τὰ ἐπ' ἀσεβεῖς ἀπεσαλ
alalia: sed tp̄i videntes sci=
μθια ζῶα, ἀλλ' αὐτοὶ βλέποντες ἴδω
ant: qñ tudtio dei pſecutiōes patiūt.ali
σιν, ὅτι κρίσει θεοῦ ἐλαύνονται. πο
qñ ãt ꝛ inter aquam sup
τὲ δὲ καὶ μεταξὺ ὕδατος ὑπὲρ τὴν
ignis virtutē ardet: vt inique
πυρὸς δύναμιν φλέγει, ἵνα ἀδίκου
ſre gentimna corrumpēret.p qbus ange
γῆς γεννήματα διαφθείρη. ἀνθ' ὧν ἀγγέ
lox esca cibasti ppm tuū:
λων τροφὴν ἐφώμισας τὸν λαόν σου,
ꝛ paratū panē a celo misſi=
καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἔπεμ=
sti illis sine labore: ad omnem
ψας αὐτοῖς ἀκοπιάτως, πρὸς πᾶσαν
voluptatē valētē ꝛ ad omnem cō
ἡδονὴν ἰσχύοντα καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρ
gruū gustum. ꝛ .n. hypostasis
μόνιον γεῦσιν. ἡ μὲν γὰρ ὑπόστασίς
tua tuā in filios ostendebat dul
σου τὴν σὴν πρὸς τέκνα ἐνεφάνιζε γλυ
cedinē. at oblati desi=
κύτητα. τῇ δὲ τοῦ προσφερομθίου ἐπι
derio subseruiens ad qđ qſq volebat
θυμία ὑπηρετῶν πρὸς ὅτις ἐβούλετο
conuertebāt. nix ãt ꝛ glacies
μετεκιρνᾶτο. χιὼν δὲ καὶ κρύσταλλος
sustinebāt ignē ꝛ nō tabescebāt: vt
ὑπέμενε πῦρ καὶ οὐκ ἐτήκετο, ἵνα
scirent: qñ inimicoꝝ fructus
γνῶσιν, ὅτι τοὺς τῶν ἐχθρῶν καρποὺς
corrupit ignis ardens in grā
κατέφθειρε πῦρ φλεγόμενον ἐν τῇ χα
dine: ꝛ in pluuijs coruscans.
λάζῃ, καὶ ἐν ὗσιν ὑετοῖς διαστράπτον.
hoc ãt itē ꝛ vt nutrirent iusti:
τοῦτο δὲ πάλιν ἵνα τραφῶσι δίκαι
ꝛ ppte oblitus est virtu
οι, καὶ τῆς ἰδίας ἐπιλέλησται δυνάμε
tis. nā creatura tibi qđ fecisti
ως. ἡ γὰρ κτίσις σοὶ τῷ ποιήσαντι
omnia deseruiens: intenditur
τὰ πάντα ὑπηρετοῦσα, ἐπιτείνεται
in tormentū cōtra iniustos: ꝛ remit
εἰς κόλασιν κατὰ τῶν ἀδίκων, καὶ ἀνί
tit in beneficiū: p his q in te
εται εἰς εὐεργεσίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ
confidunt. ppter hoc ꝛ tunc in
πεποιθότων. διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς
omnia transformata ola nutri
πάντα μεταλλευομθέη τῇ παντροφῷ
entis tuo dono defuit: ad
σου δωρεᾷ ὑπηρετεῖ, πρὸς τὴν τῶν
egentium voluntatē: vt discant filij
δεομθένων θέλησιν, ἵνα μάθωσιν οἱ υἱοί
tui: quos dilexisti dñe: qñ nō
σου, οὓς ἠγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ
natiuitatis fructus pascunt ho
αἱ γενέσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄν

& per ignē consummati. Quod enim mi
rabile erat:in aqua q̄ omnia extiguit: pl⁹
ignis valebat. Vindex est enim orbis iu=
stoꝝ. Quodam enim tempore manſue=
tabatur ignis:ne cōburerentur q̄ ad impi
os missa erant animalia. sed vt ip̄i videntes
scirent:qm̄ dei iudicio patiūtur persecu=
tionem. Et quodam tempore in aqua su=
pra virtutem ignis exardescebat vndiq;
vt iniquā terre nationem exterminaret.
Pro quibus angelorū esca nutriuisti po=
pulum tuum:& paratū panem de celo p̄
stitisti illis sine labore: om̄e delectamen=
tum in se habentem:& omnis saporis sua
uitatē. Substantiam enim tuā & dulcedi=
nem tuam quam in filios habes ostende
bas:& deseruiens vniuscuiusq; voluntati.
Ad quod quisq; volebat:conuertebatur.
Nix autē & glacies sustinebant uī ignis:
& nō tabescebat:vt scirent qm̄ fructus
inimicorū exterminabat ignis ardens in
grandine & pluuia coruscans. Hoc aūt
iterꝝ vt nutrirentur iusti: ignis etiam sue
virtutis oblitus est. Creatura enim tibi fa
ctori deseruiens:exardescit in tormentū
aduersus iniustos:& lenior fit ad benefa=
ciendum p̄ his qui inte confidunt. Propt
hoc et tunc omnia transfigurata:omniū
nutrici gratie tue deserviebant:ad volun
tatez eorum qui a te desiderati sunt. vt sci
rent filii tui quos dilexisti domine:quoni
am non natiuitatis fructus pascunt ho=
mines:sed sermo tuus hos qui in te cre=
diderint conseruat. Quod enim ab igne
non poterat exterminari:statim ab exi=
guo radiō solis calefactum tabescebat.vt
notum omnibus esset:quoniam oportet
preuenire solem ad benedictionem tuā:
& ad ortum lucis te adorare. Ingrati enī
spes tanq̄ hibernalis glacies tabescet:&
disperiet tanq̄ aqua superuacua.

Capitulum.17.

Magna sūt.n. iudicia tua domine:& in
enarrabilia verba tua.propter hoc ī
disciplinate anime errauerunt. Dum enī
persuasum habent iniqui posse domina=
ri nationi sancte:vinculis tenebrarum &
longe noctis compediti inclusi sub tectis
fugitiui:perpetue prouidentie iacuerūt.
& dum putant se latere in obscuris pec=
catis:tenebroso obliuionis velamento di
sperſi sunt:pauentes horrēde & cum am
miratione nimia perturbati. Necq; enim
que continebat illos spelunca sine timore
custodiebat:quoniam sonitus descendēs
perturbabat illos:& persōe triſtes illis ap
parentes:pauorem illis p̄stabāt. Et ignis
quidem nulla vis poterat illis lumen pre
bere:nec siderum limpide flamme illumi
nare poterant illam noctem horrendaz.
Apparebat autem illis subitaneus ig=
nis timore plenus: & timore percussi
illius que non videbatur faciei:estimabāt
deteriora esse que videbantur.& magice
artis apposita erant deorsus & sapientie
gloria correptio cum contumelia. Illi e=
nim qui promittebant timores & pertur
bationes expellere se ab anima languēte:

minem: sed verbū tuū tibi
θρωστον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμά σου τοὺς σοὶ
credentes conseruat. nam ab ig=
πιστεύοντας διατηρεῖ. τὸ γὰρ ὑπὸ πυ
ne nō corruptū simplicit a bre
ρὸς μὴ φθειρόμθον ἁπλῶς ὑπὸ βρα
ui radio solis calefactum
χείας ἀκτῖνος ἡλίου θερμαινόμενον
tabescebat:vt notū esset: qm̄ ops
ἐτήκετο, ὅπως γνωστὸν ᾖ, ὅτι δεῖ
puentre solem in gra tua:
φθάειν τὸν ἥλιον ἐπ' εὐχαριστίαν σου,
ꝛ ad ortum lucis occurre
καὶ πρὸς ἀνατολὴν φωτὸς ἐντυγχά
re tibi. ingrati .n. spes tāq̄ hye
νειν σοι. ἀχαρίστου γὰρ ἐλπὶς ὡς χει
malis glacies tabescet: ꝛ su
μέριος πάχνη τακήσεται, καὶ ῥυήσε
et tāq̄ aqua inutilis.
ται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον. Ca.17.

Magna enim tua iudicia
Μεγάλαι γάρ σου αἱ κρίσεις
ꝛ inenarrabilia. ppt hoc idisciplinate
καὶ δυσδιήγητοι. διὰ τοῦτο ἀπαίδευτοι
aie errauerūt. opinantes
ψυχαὶ ἐπλανήθησαν: ὑπολαμβάνοντες
eni obscuri natiōi scte im
γὰρ καταδυναστεύειν ἔθνος ἅγιον ἄνο=
qui: victi tenebrarū ꝛ longe cō
μοι, δέσμιοι σκότους καὶ μακρᾶς πε
pediti noctis inclusi te
δήσει νυκτὸς κατακλεισθέντες ὀρό=
ctis: fugitiui ppetue puidētie
φοις, φυγάδες τῆς αἰωνίου προνοίας
tacuerūt. latere eni putantes
ἐκέκευθο. λαυθάνειν γὰρ νομίζοντες
occultis pctis: tenebro
ἐπικρυφαίοις ἁμαρτήμασιν, ἀφεγ=
so obliuionis velamento dispersi
γέι λήθης παραπαλύμματι ἐσκορπί
sunt: pauentes horrende ꝛ simula
σθησαν, θαμβούμενοι δεινῶς καὶ ἐνδάλ
chris pturbati. neq; eni q̄ cō=
μασιν ἐκπαραστόμενοι. οὐδὲ γὰρ ὁ κα
tinebat illos spelūca itrepidos cu
τέχων αὐτοὺς μυχὸς ἀφόβους διε=
stodiebat. sonitus aūt perturbantes
φύλαττεν. ἦχοι δὲ καταράσσοντες
eos circumstrepebant: ꝛ visio
αὐτοὺς περιεκόμπουν, καὶ φάσμα=
nes tristibus incste vultibus
τα ἀμειδήτοις κατηφῆ πρόσωπα
apparebāt. ꝛ ignis qdem nulla
ἐνεφανίζετο. καὶ πυρὸς μὲν οὐδεμία
vis poterat lucere: neq; stellaꝝ
βία κατίσχυεν φωτίζειν, οὔτε ἄστρων
nitide flāme illuminare sustine
ἐκλαμπροι φλόγες κατανυγάζειν ὑπε=
bant tristem illam noctē. ap
μενον τὴν συγγενῆ ἐκείνην νύκτα. διε=
parebat ãt illis solum spontanea pyra
φαίνετο δ' αὐτοῖς μόνον αὐτομάτη πυρὰ
timore plena. territi ãt a
φόβου πλήρης. ἐκθειματούμενοι δὲ τῆς
nō visa illa visione: estimabāt
μὴ θεωρουμθένης ἐκείνης ὄψεως, ἡγοῦντο
deteriora q̄ videbātur. magice ãt appo
χείρω τὰ βλεπόμενα. μαγικῆς δὲ κατε
sita erāt ludibria artis: ꝛ in
κείντο ἐμπαίγματα τέχνης, καὶ τῆς ἐπὶ
pzudentia tactāte correptio cōtumeliosa.
φρονήσει ἀλαζονίας ἔλεγχος ἐφύβριστος.

nō pmittentes timores τ turbationes expellere ab ala languēte: bi ridiculo timore ligue bant. τ .n. si nihil eos turbasset. τ nō lentū terrebat: bestiaꝝ transitibus ſerpentū ſibilis cōmoti: peribant tremebūdi: τ nulla expte fugiendū aeré aſpicere ne gātes. timida res.n. ꝓpō malitia teſte condemnata. ſēp ät ꝓoc cupant ſcua contenta cōſcientia. nihil eni eſt timor: ni ſi ꝓditio eoꝝ q̄ a cogitatione aufert. ab intro ät crās minor expectatio maiorē putat ignorantiam ꝓbente tormentū cauſa. at ipotentē vere noctes. ex ipotentis inferni ſpelūcis fugientē: eodē ſomno dormientes: aliqū ädē monſtris agitabant pantaſmata: alīqū ädē animē diſſoluebant traditione. ſubitane? .n. illis inſperatus timo: ſuperuent. deide ſic: quicūq; igit̄ erat illic deceptus, ꝙ .n. ꝓ nō ſum videns: cuſtodiebat in inferratum carcere incluſus. ſiue .n. agricola factus aut paſtor: aut eoꝝ q̄ in deſerto operarius labori: ꝓoccupatus incidit ſe

magnificasti.absc̄dse.n. sacrificabāt ici pue
ἐδόξασας·κρυφῇ γὰρ ἐθυσίαζον ὅσιοι παῖ
ri bonoꝝ: ꝛ diuinitatis legē
δις ἀγαθῶν, καὶ τὸν τῆς θειότητος νόμον
in cōcordia dispoſuerūt: ipoꝝ ſimiliter
ἐν ὁμονοίᾳ διέθεντο, τῶν αὐτῶν ὁμοίως
ꝛ bonoꝝ ꝛ piculoꝝ ꝑticipa
καὶ ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψε
ros iuſtos: patrū tā p̄cine
σθαι τοὺς ἁγίους, πατέρων ἤδη πρόα
tes laudes.reſonabat ātincō
ναμέλποντες ἄϊνους·ἀντήχει δὲ ἀσύμ
nans lunicoꝝ clamor:ꝛ miſabilis fereba
φωνος ἐχθρῶν βοή, καὶ οἰκτρὰ διεφέρε
tur vox plorantiū infantiū. ſimilit āt
το φωνὴ θρηνουμένων παίδων·ὁμοία δὲ
pena ſuus ſimul cū dño punitus:
δίκη δοῦλος ἅμα διεπότη κολαζόμενος,
ꝛ popularis cū rege eadem patiens.
καὶ δημότης βασιλεῖ τὰ αὐτὰ πάσχων.
pariter āūt oēs in vno nomine
ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἐν ἑνὶ ὀνόματι
mortis mortuos hēbāt inumerabiles.
θανάτου νεκροὺς εἶχον ἀναριθμήτους.
neq; .n. ad ſepeliendū uiui erant
οὐδὲ γὰρ πρὸς τὸ θάπτειν οἱ ζῶντες ἦσαν
ſufficiētes.qm̄ ad vnū momentū honora
ἱκανοί. ἐπεὶ πρὸς μίαν ῥοπὴν ἡ ἐντίμο
biliꝝ ꝟfiatio illoꝝ corrupta ē. omnia
τέρα φύσις αὐτῶν διεφθάρη·πάντα
.n. nō credentes ꝓpt veneficiꝪ
γὰρ ἀπιστοῦντες διὰ τὰς φαρμακείας
in ꝓmogenitoꝝ interitu: cōfeſſi
ἐπὶ τῶν πρωτοτόκων ὁλέθρῳ, ὁμολό
ſunt dei filiū pp̄m eſſe. tacito .n.
γησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι·ἡσύχου γὰρ
ſilentio cōtinente omnia ꝛ no
σιγῆς περιεχούσης τὰ πάντα καὶ νυ
cte in ꝓpria velocitate vimidiata: omni
κτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης, ὁ παν
poteno tuus ſmo a celis de
τοδύναμός σου λόγος ἀπ' οὐρανῶν ἐκ
thronis regalibus durus bella
θρόνων βασιλείων ἀπότομος πολεμι
tor in mediū p̄niciose p̄ſiliuit
στὴς εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἤλλατο
terre:gladiū acutū nō ſimulatū imperi
γῆς,ξίφος ὀξὺ τὴν ἀνυπόκριτον ἐντο
um tuū ferens, ꝛ ſtās repleuit om
λήν σου φέρων·καὶ στὰς ἐπλήρωσε τὰ
nia morte: ꝛ celum q̄dē attin
πάντα θανάτου,καὶ οὐρανοῦ μὲν ἥπτε
gebat:deſcēderat āūt in terrā. tunc conti
το, βεβήκει δὲ ἐπὶ γῆς. τότε παρα
nuo viſiones q̄dē ſōniorum grauius
χρῆμα φαντασίαι μὲν ὀνείρων δεινῶν
turbauerunt illos: timores āūt inſtite
ἐξετάραξαν αὐτούς, φόβοι δὲ ἐπέσκη
runt inſperati. ꝛ alius · alio pie
σαν ἀδόκητοι. καὶ ἄλλος ἀλλαχῇ ὁρι
ct⁹ ſemimorꝛtu⁹: ꝓpt quā moriebat cauſas
φεὶς ἡμίθνητος, δι' ἣν ἔθνησκεν αἰτίαν
oſtendebat. nā ſomnia q̄ turbauerunt
ἐνεφάνιζεν. οἱ γὰρ ὄνειροι θορυβήσαντες
eos hoc p̄ſignabant: ne igno
αὐτοὺς τοῦτο προεμήνυσαν,ἵνα μὴ ἄγνο
rātes cur male patiātur: peri
οὔντες διὰ κακῶς πάσχουσιν, ἀπολων
rēt. tetigit āt tandē ꝛ iuſtos tēptatio
ται. ἥψατο δέποτε καὶ δικαίων πεῖρα
mortis: ꝛ fractio in eremo facta eſt
θανάτου, καὶ θραῦσις ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο

nos prouocans magnificaſti. Abſconſe
enim ſacrificabāt iuſti pueri bonoruꝫ:
& iuſticie legē in concordiā diſpoſuerūt:
ſimiliꝫ bona & mala pcepturos iuſtos:
patri oim decantantes laudes. Reſona=
bat āt lcōuenies inimicoꝝ vox: & flebi
lis audiebatur planctus ploratoꝝ infan
tiū. Simili āt pena ſeruꝰ cū dño afflictꝰ
eſt: & popularis hō regi ſimilia paſſus.
Similiter ergo oīes vno nomine mor
tis mortuos hēbāt inumerabiles. Nec
eni ad ſepeliendū viui ſufficiebant. qm̄
vno momēto q̄ erat p̄clarior natio illo=
rū exterminata eſt. De oībus eni non
credētes ꝓpter bñficia: tūc cū primum
fuit exterminiū primogenitoꝝ: ſpopō
derūt pp̄m dei ſe eſſe. Cū.n. quietū ſilen
tiū cōtineret oīa: & nox in ſuo curſu
medū iter haberet: oīpotēs ſermo tuꝰ
dñe exiliēs de celo a regalibꝰ ſedibus:
durus debellator in mediā exterminii
trā p̄ſiliuit: gladiꝰ acutꝰ iſimulatū iperiū
tuū portās: & ſtās repleuit oīa morte: &
vſq; ad celū attigebat ſtās in terra. Tūc
cōtinuo viſus ſomnioꝝ malꝝ turba=
uerūt illos: & timores ſūpuenerūt iſpe
rati. Et alius alibi ꝓiectꝰ ſemiuuꝰ: ꝓpt
quā moriebatur cauſam demōſtrabat
mortis. Viſiones.n.q̄ illos turbauerunt
hec p̄monebāt: ne inſcii q̄re male patie
bātur perirent. Tetigit aūt tūc & iuſtos
temptatio mortis: & commotio in ere=
mo facta eſt multitudinis: ſed non diu
permanſit ira tua. Properans.n. homo
ſine querela deprecari pro populis: pro
ferens ſeruitutis ſue ſcutū orationem:
& perzincenſum deprecationē allegans:
reſtitit ire & finez impoſuit neceſſitati:
oſtendēs qm̄ tuus eſt famulus. Vicit au
tem turbas nō in virtute corporis: nec
armatura potentie: ſed verbo illum qui
ſe vexabat ſubiecit: iuramenta paren=
tum & teſtamentum cōmemorans. Gū
enim iam aceruatim cecidiſſent ſuper
alterutrum mortui: interſtitit & ampu
tauit impetū: & diuiſit illam que ad vi=
uos ducebat viam. In veſte enim po=
deris quā habebat: totus erat orbis ter
rarum: & parentū magnalia in quattu
or ordinibus lapidum erant ſculpta: &
magnificentia tuaum diademate capitis
illius ſcripta erat. His autem ceſſit qui
exterminabat: & hec extimuit. Erat.n.
ſola temptatio ire ſufficiens.

Capitulum.19.

IMpiis autem vſq; in nouiſſimuꝫ ſi=
ne miſericordia ira ſuperuenit. Pre
ſciebat enim & futura illorum. quoni=
am cum ipſi permiſiſſent vt ſe educe=
rēt & cū magna ſolicitudie premiſiſſent
illos: conſequebantur illos penitentie
actus. Adhuc enim inter manus habē=
tes luctum: & deplorantes ad monu=
menta mortuorum: aliam ſibi affum=
pſerunt cogitationē inſcientie: & quos
rogātes proiecerāt: hos tāq̄ fugituos
perſequebātur. Ducebat enim illos ad

mꝛtitudinis.ſed non diu pmanſit
πλήθους. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν
ira. ꝓperans .n. vir ſine q̄rela
ἡ ὀργή. σπεύσας γὰρ ἀνὴρ ἄμεμπτος
ꝓpugnauit: ꝓpꝛ miniſterij
προεμάχησε, τὸ τῆς ἰδίας λειτουργί
arma: oꝛōne ꝛ incen
ας ὅπλον, προσευχὴν καὶ θυμιάμα=
ſi placatione ferens: reſtitit i=
τος ἐξιλασμὸν κομίσας, ἀντέστη τῷ θυ
re ꝛ finē impoſuit calamitati:
μῷ, καὶ πέρας ἐπέθηκε τῇ συμφορᾷ,
oſtēdens qm̄ tuus eſt famulus. vicit
δεικνὺς ὅτι σός ἐστι θεράπων. ἐνίκησε
āt deuaſtantem non roboꝛe cor=
δὲ λοιμὸν ὀλοθρεύοντα οὐκ ἰσχύϊ τοῦ σώ=
poris: non armoꝝ opatione: ſed ver=
ματος, οὐχ ὅπλων ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ λό
bo torquentē ſubiecit: turamēta
γῳ γὰρ κολάζοντα ὑπέταξεν, ὅρκους
patrum ꝛ teſtamēta cōmemorans.
πατέρων καὶ διαθήκας ὑπομνήσας.
aceruati .n. iam iacētibus ſūp alī
σωρηδὸν γὰρ ἤδη πεπτωκότων ἐπ' ἀλ
utrum mꝛtuis: inter ſtās āputa=
λήλων νεκρῶν, μεταξὺ στὰς ἀνέκο=φε
uit iram: ꝛ diuiſit q̄ ad
τὴν ὀργήν, καὶ διέχισε τὴν πρὸς τοὺς
viuos viam. in .n. talari tunica ve
ζῶντας ὁδόν. ἐπὶ γὰρ ποδήρους ἐνδύ
ſtimēti erat totus mūdus: ꝛ patrum
ματος ἦν ὅλος ὁ κόσμος, καὶ πατέρων
glorie in q̄ttuoꝛ ordinū lapidū ſculptura:
δόξαι ἐπὶ τετραστίχου λίθων γλυφῆς,
ꝛ magnitudo tua in diademate
καὶ μεγαλωσύνη σου ἐπὶ διαδήματος
capitis illius. his ceſſit deſtru
κεφαλῆς αὐτοῦ. τούτοις εἶξεν ὁ ὀλο=
ens: hec āt timuit. erat.n. ſo=
θρεύων, ταῦτα δὲ ἐφοβήθη· ἦν γὰρ μό
la tēptatio ire ſufficiens.
νη ἡ πεῖρα τῆς ὀργῆς ἱκανή.

Ca. 19.

IMpiis vſq; in finē
Τοῖς δὲ ἀσεβέσι μέχρι τέλους
imiſericoꝛs ira miſtit. p̄ſciebat .n.
ἀνελεήμων θυμὸς ἐπέστη. προήδει γὰρ
illoꝝ ꝛ futura. qm̄ ipſi
αὐτῶν καὶ τὰ μέλλοντα. ὅτι αὐτοὶ
cum pmiſiſſent abire: ꝛ cū
ἐπιτρέψαντες τοῦ ἀπιέναι, καὶ με
diligētia p̄miſiſſent illos:
τὰ σπουδῇ προπέμψαντες αὐτούς,
p̄ſequētur pniam agentes. adhuc .n. in
διώξουσι μεταμεληθέντες. ἔτι γὰρ ἐν
manib⁹ hñtes: luctus: ꝛ deplo
χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, καὶ προ=
rantes ad monumēta mꝛtuoꝝ: alterā
σοδυρόμενοι τάφοις νεκρῶν, ἕτερον
euulſerunt cogitationē ſtulticie: ꝛ
ἐπεισάσαντο λογισμὸν ἀνοίας, καὶ
quos ſupplicātes ꝓiecerunt: hos
οὓς ἱκετεύοντες ἐξέβαλον, τούτους
tāq̄ fugitiuos p̄ſequēbant. ducebat .n.
ὡς φυγάδας ἐδίωκον. ἔλαχε γὰρ
illos vigna ad hunc finem
αὐτοὺς ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦτο τὸ πέρας
neceſſitas:ꝛ eoꝝ q̄ acciderant obli=
ἀνάγκη, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμ
uionē iniecit: vt
νησίαν ἐνέβαλεν, ἵνα τὴν ooooo

deficientẽ tormẽtis reple
λείπουσαν τοῖς βασάνοις προσαναπληρώ
rent punitionẽ: t dum pplus tuus mi
σωσι κόλασιν, καὶ ὁ μὲν λαός σου πα
rabile iter transiret: illi aũt
ῥᾴδοξον ὁδοιπορίαν περάσῃ, ἐκεῖνοι δὲ
nouã inuenirẽt mortem. oĩs .n. creatura
ξένην εὕρωσι θάνατον· ὅλη γὰρ ἡ κτίσις
in ppria gñe rursus admixto refigurabã
ἐν ἰδίῳ γένει πάλιν ἀνεπλάττετο νό
tur: deferuentes ppria præ
μος, ὑπηρετοῦσα ταῖς ἰδίαις ἐντολαῖς
cepta. vt tui pueri custodirentur
ἵνα οἱ σοὶ παῖδες φυλαχθῶσιν
illesi: castra inum
ἀβλαβεῖς, ἣ τὴν παρεμβολὴν σκιάζου
brãs nubes: et ex ariditate aquã
σα νεφέλη, ἐκ δὲ πρανοῦς ὕδατος
ficca ortus terra visus est: t ex
ξηρᾶς ἀνέδυσις γῆς ἐτεώρᾶτο, καὶ ἐξ
rubro mari via sine pedumẽto:
ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁδὸς ἀνεμπόδιστος,
t viridẽ herbã ferẽtes campũ de pestilentiate vio
καὶ χλοηρὸν πεδίον ἐκ κλύδωνος βι
lenta. p quẽ oĩs gens trasiẽs tua
αίου. διὸ ὃν ἔκτισας θῆλυν ἐν τῇ σῇ
ptegebant manu: videntes mira
σκεπαζόμενα χειρί, θεωροῦντες θαυ
bilia monstra. tãp .n. equi pasti sunt:
μασιώτερα τέρατα· ἵπποι γὰρ ἐνεμήθησαν,
t tãp agni exultauerunt laudãtes
καὶ ὡς ἄμνοι διεσκίρτησαν αἰνοῦντές
te dñe liberantẽ eos. memores erãt
σε κύριε τὸν ῥυσθέντα λαοὺς· ἐμέμνητο
.n. adhuc eorũ que in peregrinatiõe illorum:
γὰρ ἔτι τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτῶν,
quẽadmodũ p qlẽ gñatiõe animalũ eduxit
πῶς ἀντὶ μὲν θηρίων ζώων ἐξήγαγεν
terra muscam: pro aũt aquatilibus ructa
ἡ γῆ σκνῖπα, ἀντὶ δὲ ἐνύδρων ἐξηρεύ
uit fluuius multitudinẽ ranarũ
ξατο ὁ ποταμὸς πλῆθος βατράχων·
in nouissimo aũt vidẽt t gñationẽ nouã aui
ἐφ' ὑστέρῳ δὲ εἶδον καὶ φύσιν νέαν ὀρνέ
um: cũ cõcupiscẽtia adducti postulauer
ων, ὅτε ἐπιθυμίᾳ προαχθέντες ᾐτήσαν
rũt escas delitias. in .n. cõsolatio
τὸ ἐδύσμενον τρυφῆς. εἰς γὰρ παρα
nẽ \ ascẽdit eis de mare ortyg
μυθίαν ἀνέβη ἀνοῖς ἐκ θαλάσσης ὄρτυ
gometra. t supplicia petõ
γομήτρα· καὶ αἱ τιμωρίαι τοῖς ἁμαρ
ribus supueneẽt: nõ sine ante fa
τωλοῖς ἐπῆλθον, οὐκ ἄνευ τῶν προγεγο
ctis argumẽtis vi fulminũ.
νότων τεκμηρίων τῇ βίᾳ τῶν κεραυνῶν·
iuste .n. patiebãtur ppriis eorum
δικαίως γὰρ ἔπασχον ταῖς ἰδίαις αὐτῶν
nequitijs. t .n. grauiorem hospi
πονηρίαις· καὶ γὰρ χαλεπωτέραν μισο

hunc finem digna necessitas: & horum que acciderãt cõmemorationem amit tebant: vt que deerant tormẽtis repleꝛ pleret punitio: & populus quidem tuꝰ mirabiliter transiret: illi autem nouam mortẽ inuenirẽt. Qis.n. creatura ad suũ genus ab initio refigurabatur: deꝰ niẽns tuis p̃ceptis: vt pueri tui custodiꝛ rẽtur illesi. Nam nubes castra coꝛ obũ brabat. & ex aqua q̃ ante erat: terra arꝛ da apparuit: & in mari rubro via sine iꝛ pedimento: & cãpus germinãs de pfũ do nimio: p quẽ ois natio transiuit: q̃ teꝛ gebatur tua manu: videntes tua mirabiꝛ lia & mõstra. Tãp̃.n. eq depauerũt escã & tanp̃ agni exultauerũt magnificãtes te dñe q liberasti illos. Mãores.n. erãt adhuc eorũ q̃m incolatu illoꝛ facta fueꝛ rãt. quẽadmodũ p natiõe aialiũ eduxit terra muscas: & p piscibus eructauit fluꝛ uius multitudinẽ ranaꝝ. Nouissime ãt viderũt nouã creaturã auiũ: cũ abductiꝛ cõcupiscẽtia postulauerũt escas epulaꝛ tionis. In allocutione .n. desiderii ascẽꝛ dit illis de mari ortygometra: & vexaꝛ tiões petõribus supueneruũt: nõ sine illiꝛ s q̃ añ facta erãt argumẽtis p vi flumiꝛ nũ. Iuste.n. patiebãtur p̃m suas neqtias. Et tanto detestabiliorẽ inhospitalitatẽ inꝛ stituerãt. Alii qdẽ ignotos nõ recipiebãt aduenas. Alii aũt bonos hospites i serꝛ uitutẽ redigebant. Et nõ solũ hec: sed & alius qdẽ respectus illoꝛ erat: q̃m inuiꝛ ti recipiebãt extraneos. Qui aũt cũleti
ria reperũt hos q eisdẽ vsi erant instiꝛ tutis; seuissimis afflixerunt doloribus.
Percussi sũt aũt cecitate: sicut illi in foriꝛ bus iusti cũ iustitaneis; cooperti essent tenebris. Vnusq; trãsitũ ostii sui q̃reꝛ bat. In se.n. elemẽta dũ conuertũtur: siꝛ cut in organo q̃litatis son⁹ imutatur: & omia suũ sonum custodiunt. Vnde esti mari ex ipso visu certo põt. Agrestia.n in aq̃tica conuertebãtur: & q̃cunq; erãt natãtia in terra transibãt. Ignis in aqua valebat supra suã virtutẽ: & aq̃ extiguẽꝛ tis nature obliuiscebatur. Flãme ecõtraꝛ rio corruptibiliũ animaliũ non uexaueꝛ rũt carnes coãbulãtiũ: nec dissoluebãt illã q̃ facile dissoluebatur sicut glacies bonã escã. In oibus.n. magnificasti poꝛ pulũ tuũ dñe: et honorasti: et nõ despeꝛ xisti i omi tpe et i omi loco assistes eis.

Explicit Liber Sapientie.

talitatẽ exercuerũt. illi enim
ξενίαν ἐστυγήσαν· οἱ μὲν γὰρ τοὺς
ignotos antea nõ recipiebãt pfectos. hi
ἀγνοοῦντας οὐκ ἐδέχοντο παρόντας· οὐ
damnificatores hospites i futurũ redigebãt. t
τοι δὲ εὐεργέτας ξένους ἐδουλοῦντο. καὶ
nõ solũ sed ĝdã vltiatio erit illoꝛ
οὐ μόνον ἀλλ' ἦτις ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν,
qui odiose recipiebant alie
ἐπεὶ ἀπεχθῶς προσεδέχοντο τοὺς ἀλ
nos. q ãt cũ festiuitatibus re
λοτρίους· οἱ δὲ μετὰ ἑορτασμάτων εἰς
ceperunt eos q̃dam tpor pticipa
δεξάμενοι τοὺς ἤδη τῶν αὐτῶν μετεχη
uerũt iusticiã: granib⁹ afflixerũt laoꝛib⁹.
κότας δικαίων, δεινοῖς ἐκάκωσαν πόνοις.
pcussi sunt aũt t cecitate: sicut illi
ἐπλήγησαν δὲ καὶ ἀορασίᾳ, ὥσπερ ἐκεῖ
li in iusti fortibus. qui
νοι ἐπὶ ταῖς τοῦ δικαίου θύραις· ὅτι
vastiis cooperti tenebris: vniusq;
κατὰ τὰς ἰδίας ἀνομίας ἐσκοτίσθησαν, ἕκαστος
suaꝝ portaꝝ trãsitũ q̃rebat. per
τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν τὴν δίοδον ἐζήτει. διέφευ
se .n. elementa apte cõuersa:
γον γὰρ τὰ στοιχεῖα μεθαρμοζόμενα,
sicut i psalterio sonꝰ cõcẽtus
ὥσπερ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τοῦ ῥυθμοῦ
nomẽ permutant: semper ma
τὸ ὄνομα διαλλάσσουσι, πάντοτε μέ
nẽtia ison⁹: q̃ est ẽstimare ex
νοντα ἦχω, ὅπερ ἐστὶν εἰκάσαι ἐκ τῆς
factoꝝ visu diligẽter. terrea
τῶν γεγονότων ὄψεως ἀκριβῶς· χερσαῖα
.n. in aq̃tica trãsmutabantur: t natatilia
γὰρ εἰς ἔνυδρα μετεβάλλετο, καὶ νηκτὰ
transibãt in terrã. ignis valebat
μετέβαινεν ἐπὶ γῆς· πῦρ ἴσχυεν
in aqua pprie virtutis obli
ἐν ὕδατι τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπι
tus. t aqua extinctiue
λελησμένον· καὶ ὕδωρ τῆς σβεστικῆς
nature obliuiscebatur. flãme ecõtra
φύσεως ἐπελανθάνετο· φλόγες ἀνάπα
rio facile corruptibiliũ aialiũ: nõ marcescere fe
λιν ἐυφθάρτων ζώων, οὐκ ἐμάρα
cerũt carnes inambulantium: neq; liq̃
ναν σάρκας ἐμπεριπατούντων, οὐδὲ τη
factiuũ glacialis gñis liq̃factibile gen⁹ am
κτὸν κρυσταλλοειδὲς εὐτηκτον γένος ἀμ
brosiane esce. in oibus .n. dñe
βροσίας τροφῆς· κατὰ πάντα γὰρ κύριε
magnificasti ppm tuũ t honorasti:
ἐμεγάλυνας λαόν σου καὶ ἐδόξασας,
t non despexisti in omni tẽpore
καὶ οὐκ ὑπερεῖδες ἐν παντὶ καιρῷ
t loco assistens.
καὶ τόπῳ παρεστώς.

Finis sapie Salomonis.
Τέλος τῆς σοφίας σολομῶντος.

Eccleſi.gre.cū inter.latina.Trāſla.B.Wiero.Eccleſi;gre.cū inter.latina.

Sapia Jeſu filij Sirach.
Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ.

Ieſus hic ſirach
Ἰησοῦς οὗτος σιράχ
dde fuit fili? nepos at
μὲν ἦν υἱός, ἔγγονος δὲ
ieſu etuſde nois ſibi.
Ἰησοῦ ὁμωνύμου αὐτῶ.
hic igitur in tpibus
οὗτος οὖν ἐν χρόνοις
ſeriozibus fuit poſt captiuitatem
κατω γέγονε μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν
renocationē: poſt pphetas fere
ἀνακλησιν, καὶ μετὰ τοὺς προφήτας σχεδὸν
omnes. ergo auus eius ieſus:
ἅπαντας· ὁ οὖν πάππος αὐτοῦ Ἰησοῦς,
ſicut ipe teſtatur: laboziſq; amator
καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τε
fuit uir iter hebreos pruderitiſſi-
γέγονεν ἀνὴρ ἐν Ἑβραίοις καὶ φρονιμώτα
mus: q nō ſolū alioz q aſi eſ
τος, ὃς οὐ μόνον τὰ ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ
pruderitū vtroz ſapienter dicta colle-
συνετῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα συνήγα
git: ſed ipe ppria q̄dā dicta-
γε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἴδιά τινα ἀπεφή-
uit eſt multe intellectiōis pruderitie
νατο πολλῆς συνέσεως καὶ σοφίας
plena. poſtq̄ igit librū hunc
γέμοντα. ἐπεὶ δὲ τὸν βίβλον ταύτην ὁ
primus ieſus fere collectum re
πρῶτος Ἰησοῦς σχεδόντι συνειλεγμένην κα
linquens ex hoibus abiſt: ſirach h ꝯ
ταλιπὼν ἐξ ἀνθρώπων ὤχετο, σιράχ οὗ
poſt illum rurſus acciptēs domeſtico
τος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῷ οἰκείῳ
filio reliquit ieſu. q q̄dē eſt
παιδὶ κατέλιπεν Ἰησοῦ. ὃς δὴ ταύτης
ꝑplectens: in vnā omnem concinnā con-
λαβόμενος, εἰς ἓν ἅπασαν ἐναρμόνιον σύν
ſtructioēz collegit: ſapiam in q̄ ſuo
ταγμα συνήγαγεν, σοφίαν ἐπί τε αὐτοῦ
t patris: aiq t
καὶ τῷ τοῦ πατρός, ἀλλαμὴν καὶ τῷ
aui noie vocans: ex ipo
πάππου ὀνόματι κεκλημένος, ἐξ αὐτοῦ τ
ſapientie noie amanter magis
τῆς σοφίας ὀνόματος ἀγαπητῶς μᾶλλον
vtheret auditoē ad ipi?
ἔχειν τὸν ἀκροατὴν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς
libri meditatiōez attrahens. ſmones
βίβλου μελέτην ἑπισπώμενος. λόγους
igit prudentie enigmata q̄ t para-
οὖν φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παρα
bolas cōtinet. t ꝑticulares q̄ſdā anti-
βολὰς περιέχει καὶ μερικάς τινας πα
quas diuinas hiſtorias: de q̄ viris
λαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περί τε ἀνδρῶν
q bene placuerūt deo: t ſonē t hym
εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ, καὶ εὐχὴν καὶ ὕμ
nū eius. adhuc aūt q̄d? deus benefic̄is
νον αὐτοῦ. ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς εὐεργετῶν
dignat? ē ꝑpm ſuum: t q̄d? replenit
ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἔπλησε
malis inimicos eoz: ſectator
κακῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ὁπαιδὸς τοῦ
ſalomonis hic ieſus fuit: nihilo
σολομῶνος οὗτος ὁ Ἰησοῦς γέγονεν, οὐδὲν
minꝰ illo circa ſapiētiā t diſci-
ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παι
plinā approbatus: multe diſcipline vere
δείαν εὐδοκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς

Incipit ꝓlogus Libri Ieſu filii ſirach:
Qui Eccleſiaſticus appellatur.

MVltoz nobis & magnoz̄p legē & pphetas: alioſq; ſecuti ſūt illos ſapia demōſtrata ē: i q̄bus oportet laudare iſrael doctrine & ſapie cauſa: q̄a non ſolū ipos loquētes neceſſe ē eē ꝓitos: ſz etiā extraneos poſſe & diſcētes & ſcribētes doctiſſimos fieri. Au? me? ieſus poſtq̄ ſe āpli? dedit ad diligētiā lctōnis legis & pphetaz̄ & alioz̄ librorus q̄ nobis a parentib? nr̄is traditi ſūt: voluit & ipe ſcribere aliq̄d hoz̄ q̄ ad doctrinā & ſapiam ꝓtinēt: vt deſiderātes diſcere & illoz̄ ꝓfiti fieri: magis magiſq; attendāt aio & cōfirmētur ad legitimā vitā. Hortor itaq; venire vos cū beniuolētia & attētiori ſtudio lctōnē facere: & veniā hēre i illis i q̄bus videmur ſequētes imaginē ſapie: & deficere in verboz̄ cōpoſitiōe. Nā deficiēt verba hebraica q̄ſ fuerit trāſlata ad alterā liguā. Nō ā tm ſolum hec: ſz & ipa lex & pphete: ceteaq; alioz̄ librox̄ nō paruā hñt differētiā q̄ñ int ſe dicūtur. Nā i octauo & triceſimo anno tpibus Ptolemei euergetis regis poſtq̄ pueni i egyptū: & cū mltū tpis ibi fuiſſe: inueni ibi libros relictos nō pue neq; cōtēnēde doctrine. Itaq; bonū & neceſſariū putaui: & ipe aliquā addere diligētiā & laborē iter ꝓtādi librū iſtū: & multa vigilia attuli doctrinā i ſpacio tpis ad illu q̄ ad finē ducūt librū iſtū dare: & illis q̄ volūt animū itēdere & diſcere quēad modū oporteat iſtituere mores q̄ ſm le gē dñi ꝓpoſuerint vitam agere.

Incipit liber Eccleſiaſticus Capi. 1.

OMNIS SAPIENTIA A DOmino deo eſt: & cūillo fuit ſemp & eſt añ euū. Arenā maris & pluuie guttas & dies ſecul: q̄s dinumerauit? Altitudinē celi & latitudinē tre & ꝓfūdum a byſſi: q̄s dimēſus ē? Sapiam dei ꝑcedētē oīa q̄s iueſtigauit?, Prior oiz creatā ſapia: & itellect? prudētie ab euo. Fōs ſapie verbū dei i excelſis: & igreſſ? illi? mā data etna. Radix ſapie cui reuelata ē? & aſſutias illi? q̄s cognouit? diſciplia ſapie cui reuelata eſt & manifeſtata: & multiplicationē igreſſus illi? q̄s itellexit? Vn? ē altiſſim? creator oīs: ōps & rex potēs & metuend? nimis: ſedēs ſup thronū illius & dñans de?. Ipe creauit illā i ſpiritu ſcto: & vidit & dinumerauit & menſus eſt. Et effudit illā ſup oīa opa ſua & ſup oēm carnē: ſm datū ſuū: & ꝑbet illā diligentib? ſe. Timor dñi gl̄ia & gl̄iatio & leticia & corona exultatiōis. Timor dñi delectabit cor: & dabit leticia & gaudiū i lōgitudinē dieꝝ. Timēti dñz bñ erit in extremis: & i die defūctionis ſue bñdicetur. Dilectio dei honorabil ſapia: q̄bus ā t apparuerit i viſu: diligunt eā i viſiōe & in agnitiōe magnaliū ſuoꝝ. Initiū ſapie timor dñi: & cū fidelib? in vulua cōcreatus ē: & cū electis femis graditur: & cū iuſtis & fidelib? agnoſcitur. tior dñi ſcietie religioſitas. Religioſitas cuſtodiet & iuſtificabit cor: iocūditatē atq; gaudiū dabit. Timēti deū bene erit: & i dieb? cōſolatiōis illi? benedicetur. Plenitudo ſapie timere deum:

τ exits τ vocatus.
καὶ ὢν καὶ καλούμενος. Ca. 1.

OMnis ſapia a dño τ cū
Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου, καὶ με
illo eſt in ſeculū. Arenā ma
τ' αὐτοῦ ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα. Ἄμμον θαλασ
ris τ guttas pluuie τ dies ſecu
σῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶ
li q̄s enumerabit? Altitudinē celi
νος τίς ἐξαριθμήσει; Ὕψος οὐρανοῦ
τ latitudinē tre τ abyſſum τ ſapiē
καὶ πλάτος γῆς καὶ ἄβυσσον καὶ σοφί
tiā q̄s inueſtigabit? Prior omnibus
αν τίς ἐξιχνιάσει; Προτέρα πάντων
creata eſt ſapia: τ intellectus prudentie
ἔκτισαι σοφία, καὶ σύνεσις φρονήσεως
ab euo. Fons ſapie verbū dei
ἐξ αἰῶνος. Πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ
in excelſis: τ vie eius mādata
ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ τορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ
eterna. Radix ſapie cui reuelata
αἰώνιοι. Ῥίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφ
eſt? τ aſſutias illius q̄s
θη; καὶ τὰ πανουργεύματα αὐτῆς τίς
cognouit? Vn? eſt ſapiēs timēntibus valde
ἔγνω; Εἷς ἐστι σοφὸς φοβερὸς σφόδρα
ſedens ſup thronū ſuum. Dñs
καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Κύρι
n? ipe creauit illam τ vidit τ dinu
ος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθ
merauit illam. τ effudit illam ſup oīa
μησεν αὐτήν, καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάν
opera ſua. Cum omni carne
τα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Μετὰ πάσης σαρκὸς
ſecūdū datū ſuum: τ ꝓbuit il
κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐ
lam diligētibus ſe. Timor do
τὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Φόβος κυ
mini gl̄ia τ gloriatio τ leticia
ρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ εὐφροσύνη
τ corona exultationis. Timor
καὶ στέφανος ἀγαλλιάματος. Φόβος
dñi delectabit cor τ dabit leti-
κυρίου τέρψει καρδίαν καὶ δώσει εὐ
tiam τ gaudiū τ longitudinē dieꝝ.
φροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροημέρευσιν.
Timenti dñm bñ erit in
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον εὖ ἔσται ἐπ'
extremis: τ in die defunctiōis ſue be
ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐ
nedicetur. Initiū ſapie timere
λογηθήσεται. Ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι
dñm: τ cum fidelib? in vulua cō
τὸν κύριον, καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συ
creatū eſt eis. Cum hoibus fun-
νεκτίσθη αὐτοῖς. Μετὰ ἀνθρώπων θεμέ
damētū ſcti nidificauit: τ cum ſemi-
λιον αἰῶνος ἐνόσσευσε, καὶ μετὰ τοῦ σπέρ
ne eoz fidem habebit. Plenitu-
ματος αὐτῶν ἐμπιστευθήσεται. Πλησ
do ſapie timere dñm: τ
μονὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ
inebriat eos a fructibus ſu
μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐ
is. Omnē domū eoz imple-
τῆς. Πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν ἐνέπλη
uit deſideriis eius: τ recep
σεν ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ τὰ ἀπο
tacula de gnationibus illi?. vtra
θήκια ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς. ἀμ
q̄ ät ſūt dona dei ad pacem.
φότερα δέ ἐστι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην.

Corona ſapie timere dñm: Στέφανος σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κν, germinās pacē ⁊ ſanitatē ſalutis· ἀνατέλλων εἰρήνην καὶ ὑγίειαν ἰάσεως. dilatat aūt gloriatio diligēti= πλατύνει δὲ καύχησις τοῖς ἀγαπῶ bus eum: ſcientiam ⁊ cognitionē σιν αὐτόν, ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν intellectus diſtillauit ſapientia: συνέσεως ἐξώμβρισεν ἡ σοφία, ⁊ gliam poſſidentiū eam exaltauit. καὶ δόξαν κρατούντων αὐτὴν ἀνύψωσε. Radix ſapie timere dñm: ⁊ D Ρίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ rami illius longitudo dier. Κλά= ὸι κλάδοι αὐτῆς μακροημέρευσις. Φό= mor dñi expellit peccata: βος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, pſeuerans aūt auertit iram. Hō παραδέχων δὲ ἀσυστρέφει ὀργήν. Οὐ poterit iracūdus vir iuſtificari: δυνήσεται θυμώδης ἀνὴρ δικαιωθῆναι, ἡ nā declinatio ire eius caſus e= ἁρπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐ i. Uſq; i tēpus ſuſtinebit patiens: τῶ. Ἕως καιροῦ ἀνέξεται μακρόθυμος ⁊ poſtea ei pullulabit leticia. καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνη. uſq; i tēpus abſcōdet verba illius: ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, ⁊ labia multoꝝ enarrabunt ſen= καὶ χείλη πολλῶν ἐκδιηγήσεται σύνε ſum illius. In theſauris ſapie pa= σιν αὐτοῦ. Ἐν θησαυροῖς σοφίας πα A rabole facunie: abominatio aūt pecca= ραβολαὶ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρ toꝝ cultus dei. Concupiſcens ſapiē τωλῶ θεοσεβείας. Ἐπιθυμήσας σοφί tiā ſerua mandata: ⁊ dñs p ᾳ διετήρησεν ἐντολάς, καὶ κύριος χο bebit tibi illam. Sapia.n. ⁊ diſci ρηγήσει σοι αὐτήν. Σοφία γὰρ καὶ παι plina timoꝝ dñi: ⁊ bñplacitū eius δεία φόβος κυρίου, καὶ εὐδοκία αὐτοῦ B fides ⁊ māſuetudo. Hō ſis incredul? πίστις καὶ πραότης. Μὴ ἀπειθήσης timori dñi ne accedas: ⁊ ne accedas φόβῳ κυρίου ἐνδιὰς ὤν, καὶ μὴ προσέλ ris ad eū in corde duplici. Ne ſis hy θῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ διστῇ. Μὴ ὑπο pocrita in ore hominū ⁊ in κρινῆς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς labiis tuis ne attendas. Hē ertot χείλεσί σου μὴ προσέχε. Μὴ ἔξυ= B las te: vt nō cadas ⁊ indu φου σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσῃς καὶ ἐπα cas aie tue ignominiā. Et γάγῃς τὴν ψυχήν σου ἀτιμίαν. Καὶ reuelabit dñs abſconſa tua om= ἀποκαλύψει κύριος τὰ κρυπτά σου πάν nia: ⁊ in medio ſynagoge deiſci τα, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβα= et te. qm̄ nō acceſſiſti in veritate ad λεῖσε· ὅτι οὐ προσῆλθες ἐν ἀληθείᾳ τῷ tiorē dñi: ⁊ cor tuū ple φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλή nū dolo. ρης δόλου. Ca.2.

C

D

Fili ſi acceſſeris ad ſeruiendū Τέκνον εἰ προσέρχη δουλεύειν τῷ dño: ꝑpara aīam tuā ad κυρίῳ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς & plēitudo a fructib? illi?. Oēm domū illius iplebit a gñatiōib? & receptacula a theſauris illius. Corona ſapie timor dñi: replens pacē & ſalutis fructū. & vi dit & dinumerauit eā. Vtraq; aūt fūt do na dei. ſcīētiā & itellectū prudētie ſapia cōpartietur: & gliā tenētiū ſe exaltat. Radix ſapie ē timere deū: & rami illi? lō geui. In theſauris ſapie intellect? & ſci entie religioſitas: execratio āt pctōri= busſapia. Timor dñi expellit pctm̄. nā q ſie tiore ē: nō poterit iuſtificari. iracū= dia.n.aioſitatis illi? ſubuerſio illi? ē. vſq; i tps ſuſtiebit patiēs: & poſtea reddītio iocūditatis. Bon? ſenſus vſq; i tēpus ab ſcōdet verba illi?: & labia multoꝝ enar rabūt ſenſū illius. In theſauris ſapie ſi= gnificatio diſcipline: execratio āt pctō= ri cultura dei. Fili cōcupiſcēs ſapiam cō ſua iuſticiā: & deus prebebit illam tibi. Sapia.n. & diſciplina timor dñi: & quod bñplacitū eſt illi: fides & māſuetudo & adiplebit theſauros illi?. Cōtumax non ſis: & icredibilis timori dei: & ne acceſſe ris ad illū duplici corde. Ne fueris hy= pocrita i cōſpectu hoīm: & nō ſcādalize ris in labiis tuis. Attende i illis ne forte cadas & adducas aie tue ihōrationē: & reuelet deus abſcōſa tua & immedio ſy nagoge elidat te: qm̄ acceſſiſti maligne ad dñm: & cor tuum plenum eſt dolo et fallacia. Capitulum. 2.

Fili accedens ad ſeruitutem dei: ſta in iuſticia et in timore: et prepara ānimā tuā ad tēptationē. Deprime cor tuū et ſuſtine: et inclina aurē tuā et ſu= ſcipe verba itellectus: et ne feſtines in tē pus obductiōis. Suſtine ſuſtentationes dei: cōiūgere deo et ſuſtine: vt creſcat i nouiſſimo vita tua. Oīe qd̄ tibi appli= citū fuerit accipe et in dolore ſuſtine: et in hūilitate tua patiam habe: qm̄ in ig= ne ꝑbatur aurū et argentū: hoīes vero receptibiles in camino hūiliatiōis. Cre de deo et recuperabit te: et dirige viaꝫ tuā et ſperā in illū. Serua timorē illi? : et in illo veteraſce. Metuētes dñm ſuſtine te miam ei?: et nō deflectatis ab illo: ne cadatis. Qui timetis dñm credite illi: et nō euacuabitur merces vīa. Qui ti= metis dñm ſperate in illū: et in oblecta tionē veniet vobis, mia. Qui tietis dñm diligite illū: et illumiabūt corda vīa. Reſ picite filii natiōes hoīs: et ſcitote qa nul lus ſperauit i dño et cōfus? eſt. Quis.n. pmānſit in mādatis eius: et derelict? eſt? Aut qs inuocauit eū et deſpexit illum? Qm̄ pius et miſericors ē deus: et remit tit in die tribulationis petā: et ꝓtector eſt omnibus exquirentibus ſe in verita te. Ve duplici corde et labiis ſceleſtis & manibus male facientibus: et pecca= tori terram ingredienti duabus viis. Ve diſſolutis corde qui non credunt deo: et ideo nō ꝓtegētur ab eo. Ve his qui perdiderunt ſuſtinentiā: et q dere= liquerūt vias rectas: et diuerterunt in vias prauas. Et quid facient cum inſpi= cere ceperit dominus? Qui timēt domi num non erunt incredibiles verbo il lius: et qui diligunt illum conſeruabunt verbum illius. Qui timent dominum

tēptationē. Dirige cor tuum πειρασμόν. Εὔθυνον τὴν καρδίαν σου ⁊ ſuſtine: ⁊ ne feſtines i tē= καὶ καρτέρησον, καὶ μὴ σπεύσῃς ἐν και pore inductionis. Cōglutinare et ⁊ ne ρῷ ἐπαγωγῆς. Κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ diſceſſeris: vt augearis in extremis tuis. ἀποχωρήσῃς, ἵνα αὐξηθῇς ἐπ' ἐσχάτων σου. Oē quodcūq; adductū fuerit tibi: accipe liben= Πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι ἀσμέ= ter: ⁊ in mutatione hūilitatis νως, καὶ ἐν ἀλλάγματι ταπεινώσεώς tue patientiam habe. Quīt in igne p= σου μακροθύμησον. Οτι ἐν πυρὶ δο κimatur aurum: ⁊ homines receptibiles μάζεται χρυσός, καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ, in camino hūiliatis. Crede ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως. Πίστευσον ei ⁊ recuperabit te: ⁊ dirī αὐτῷ καὶ ἀντιλήψεταί σου, καὶ ἴθυ ge vias tuas ⁊ ſpera in il= νον τὰς ὁδούς σου καὶ �έλπισον ἐπ' αὐ lum. Qui timetis dñm credi τόν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον πίστευ te illi: ⁊ non cadet mer σατε αὐτῷ, καὶ οὐ μὴ πταίσῃ ὁ μι ces vra. Qui timetis dñm ſpe= σθὸς ὑμῶν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύρι rāte in bona ⁊ in leticia ον, ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφρο am ſeculi ⁊ mie: Qui timetis σύνην αἰῶνος καὶ ἐλέους. Οἱ φοβούμε dñm: expectate miam e= νοι τὸν κύριον, ἀναμείνατε τὸ ἔλεος αὐ ius: ⁊ ne declinetis vt nō cadatis. τοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ἵνα μὴ πέσητε. Inſpicite in antiquas natiōes ⁊ Ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας φυλὰς καὶ ſcitote, quis fidutiā hūit dño confu γίνωσκετε, τίς ἐνεπίσευσε κυρίῳ καὶ κατη ſus eſt? aut qs pmanſit in tiore illius χύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ ⁊ derelictus eſt? aut quis inuocauit καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσα eum: ⁊ deſperxit illum: Quīm το αὐτόν, καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; Διότι pius ⁊ miſericors dñs: pat ὀικτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρο ciens ⁊ inſtū miſericors: ⁊ remittit pecca θυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφίησιν ἁμαρ ta ⁊ liberat in tēpore tribulatiōis. τίας καὶ σώζει ἐν καιρῷ θλίψεως. Uē cordibus timidis ⁊ manib? diſ= Οὐαὶ καρδίαις δειλαίς καὶ χερσὶ πα ſolutis: ⁊ peccatori ingredienti ρειμέναις, καὶ ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι duas ſemitas. Uē cordi diſſoluto: δύο τρίβους. Οὐαὶ καρδία παρειμέ qm̄ nō credit: ꝓpt hoc nō ꝓtege= νῃ, ὅτι οὐ πιστεύει, διὰ τοῦτο οὐ σκεπα tur. Uē uobis qui pdidiſtis δήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκό patientiam: ⁊ qd facietis cū σι τὴν ὑπομονήν, καὶ τί ποιήσετε ὅτε inſpexerit dñs? Qui timent ἐπισκέπτηται κύριος; Οἱ φοβούμενοι dñm nō erunt incredili verbis eius: κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ῥήμασιν αὐτοῦ, ⁊ q diligunt illum conſeruabunt καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν συντηρήσουσι uias eius. Qui timent dñm τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οἱ φοβούμενοι κύριον

indrent cōplacētiā ab eo: τ ζητήσουσιν εὐδοκίαν παρ' αὐτοῦ, καὶ q diligunt eum replebūtur
οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν πλησθήσονται νόμου. Qui timent dñm ꝑparabunt corda ſua: τ in cōſpectu illius ſctificabūt aiās ſuas.
σουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ παρασκευάσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Qui timent dñm cuſtodiūt mandata eius: & patientiam hebūt vſq; ad inſpectionē illi⁹ dicentes. Si penitētiā nō egerimus: incidemus in manus dñi: & non in manus hoim. Sdm.n. magnitudinē illi⁹: ſic & mia illius cum ipſo eſt. Capitu.3.

τηρήσουσιν ἐντολάς αὐτοῦ· ἕως ἂν ἀνακαλύψῃ αὐτῷ. Ca.3.

HIliſa pie eccleſia iuſtoꝝ & natio illoꝝ obedientia & dilectio: Judicīū patris audite filii: & ſic facite vt ſalui ſitis. Deus.n. honorauit pr̄em in filiis: & iudicīū matris exqrens firmauit in filios. Qui diligit deū exorabit p̄ctis: & cōtinebit ſe ab illis: & in oꝛone dieꝝ exaudiet. & ſicut q theſaurizat: ita & q hōrificat matrē ſuā. Qui honorat pr̄em ſuum ſucūdabitur in filiis: & i die oꝛonis ſue exaudietur. Qui honorat patrē ſuū vita viuet longiore: & q obedit p̄ri refrigerabit matrē. Qui timet dñm honorat parentes: & q̄ſi dñs ſeruiet his q ſe genuerūt in ope & ſmone & omni patientia. Honora pr̄em tuū vt ſupueniat tibi bñdictio á deo: & bñdictio illius in nouiſſimo manet. Bñdictio patris firmat domos filioꝝ: maledictio aūt mīs eradicat fundamenta. Ne glorieris in cōtumelia p̄ris tui: non.n. eſt tibi glia ſed cōfuſio. Glia.n. hoīs ex honore patris ſui: & dedec⁹ filii pr̄ ſine honore. Fili ſuſcipe ſenectā patris tui: & nō cōtriſtes eū in vita illius: & ſi defecerit ſenſu: veniā dā: & ne ſpernas eū in tua virtute. Elemoſyna.n. p̄ris nō erit in obliuiōe. Nam pro peccato matris reſtituetur tibi bonū: & in iuſticia edificabit tibi: & in die tribulationis cōmemorabitur tui: & ſicut in ſereno glacies ſoluentur peccata tua. q̄ſ male fame eſt qui derelinquit patrem: & eſt maledict⁹ à deo qui exaſperat matrem. Fili in manſuetudine opera tua perfice: & ſuper hominuꝝ gloriam diligeris. Quanto magnus es humilia te in omnibus: & coraꝝ deo inuenies gratiam: quoniam magna potentia dei ſolius: & ab humilibus honoratur. Altiora te ne quefieris: & fortiora te ne ſcrutatus fueris: ſed que precepit tibi deus: illa cogita ſēper: & in pluribus operibus eius ne fueris curioſus. Non eſt enim tibi neceſſarium ea que abſcondita ſunt videre oculis tuis. In ſupernacuis rebus noli ſcrutari multiplíciter: & in pluribus operibus eius non eris curioſus. Plurima enim ſuper ſenſum hominum oſtenſa ſunt tibi. Multos enim ſupplantauit ſuſpitio illorum: & in vanitate detinuit ſenſus illorum. Cor durum habebit male in nouiſſimo: & qui amat periculum in illo peribit. Cor ingrediens duas vias non habebit ſucceſſus: & prauum cor in illis ſcandalizabitur. Cor nequā grauabitur in doloribus: & peccator adiciet ad peccādum. Synagoge ſuperborum nō erit ſanitas: frutex enim peccati eradicabitur i illis: & nō intelligetur. Cor

Ἐμοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα, τ ſic facite: vt ſalui ſitis.
καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε.
Qui hōrat patrem vitā ipe
Ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ filios: τ iudicīū matris firmauit
τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν
in filios. Qui hōrat patrem veniā ipe
ἐφ' υἱούς. Ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσκε
trat pctōrum: τ ſicut theſaurizans
ται ἁμαρτίας, καὶ ὡς ἀποθησαυρίζων
q̄ honorat matrē ſuam. Qui hōrat pa-
ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ. Ὁ τιμῶν πα
trem letabitur in filiis: τ
τέρα εὐφρανθήσεται ἐπὶ τέκνοις, καὶ
in die oꝛonis ſue exaudie
ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθή
tur. Qui hōrat patrem lōgam vitam
σεται. Ὁ δοξάζων πατέρα μακροημε-
viuet: τ q̄ obedit dño dabit
ρεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων κυρίου ἀναπαύσει
matri ſue. Qui timet dñm ho
μητέρα αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον τι
norabit patrem: τ q̄ſ vitā ſer
μήσει πατέρα, καὶ ὡς δεσπόταις δου
uiet his q̄ genuerūt ſe. In ope
λεύσει τοῖς γεννήσασιν αὐτόν. Ἐν ἔργῳ
τ ſmone honora patrē tuū τ
καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
infem: vt ſupueniat tibi bñdictio
τὴν μητέρα, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία
ab hominibus. Bñdictio.n. patris fir
παρ' ἀνθρώπων. Εὐλογία γὰρ πατρὸς ſta
mat domos filioꝝ: maledictio aūt mſta
ρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς
eradicat fūdamēta. Ne glorieris in cōtume-
ἐκριζοῖ θεμέλια. Μὴ δοξάζου ἐν ἀτι-
lia patris tui: nō.n. eſt tibi glia
μίᾳ πατρός σου, οὐ γὰρ ἔστί σοι δόξα
patris ignominia. nā glia hoīs
πατρὸς ἀτιμία. Ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου
et honore patris ſui: τ dedecus
ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος
filijs mſ in ignominia. Fili adiu-
τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ. Τέκνον ἀντι
ua in ſenecta pfec tuā: τ ne cō
λαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυ
triſtes eū in vita tua. τ ſi defe
πήσῃς αὐτὸν ἐν ζωῇ σου. καὶ ἐὰν ἀσθε
cerit ſenſu venia habe: τ ne
λείᾳ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ
inhonores eū in tota virtute tua.
ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου.

Elemoſyna .n. patris tui nō dabi
Ἐλεημοσύνη γὰρ πατρός σου οὐκ ἐξαλει-
tur obliuioni: τ pro pctis rec
φθήσεται, καὶ ἀντὶ ἁμαρτιῶν προσα
dificabitur tibi. In die tribula-
γοικοδομηθήσεταί σοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tōis recordabitur tui: ſicut ferentias in
ως ἀναμνησθήσεταί σου, ὡς ἐπὶ πάγου διαλυθήσονται αἱ
glacie: ſic ſoluentur tua
ἁμαρτίαι. Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκατα-
peccata. q̄ male fame q̄ relin-
λείπων πατέρα αὐτοῦ, καὶ κεκατηρα
quit patrē ſuū: τ maledi
μένος ὑπὸ κυρίου, ὁ παροργίζων μητέρα
ctus a dño: q̄ exaſperat matrem
αὐτοῦ. Τέκνον τὰ ἔργα σου ἐν πραΰτητι
ſuam. Fili opa tua i māſuetudie
ποίησον· τ ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου δεκτὸν
pfice: τ ab oīe acceptabit
διαξάγεις, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου δεκτοῦ
vitā ducēs. q̄tum magn⁹ es: tantum
ἀγαπηθήσῃ. Ὅσῳ μείζων εἶ, τοσούτῳ
humilia teipm: τ coꝝ dño
ταπείνου σεαυτόν, καὶ ἔναντι κυρίου
inuenies gr̄am. Multi ſunt excelſi
εὑρήσεις χάριν. Πολλοί εἰσιν ὑψηλοὶ
τ glioſi: ſed mānſuetꝝ reuelan
καὶ ἔνδοξοι, ἀλλὰ πραέσιν ἀποκαλύ
tur myſteria. q̄ magna potentia
πτεται μυστήρια. ὅτι μεγάλη ἡ δυνασεία
domini: τ ab humilibus honora
κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζε-
tur. Difficiliora te ne q̄ras ſme
ται. Χαλεπώτερά σου μὴ ζήτει ἀνα
ſenſu: τ fortiora te ne exqras
λόγως, καὶ ἰσχυρότερά σου μὴ ἐξέταζε
cū ſtultitia. Que p̄cepta ſūt tibi hec
ἀφροσύνῃ. Ἃ προσετάγη σοι ταῦτα
cogita ſancte: nō.n. eſt tibi opus
διανοοῦ ὁσίως· οὐ γὰρ ἐστί σοι χρεία τῶν
occulta videre oculis. In
κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς. Ἐν τοῖς
ſupuacuis ſmonū tuoꝝ ne ſis curio-
περιττοῖς τῶν λόγων σου μὴ περιεργά
ſus: plura .n. intellectu hoim
ζου, πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων
oſtenſa ſunt tibi. Multos ſupplantauit
ὑπεδείχθη σοι. Πολλοὺς ἐσφάλησεν ἡ
ſuſpitio illoꝝ vana: τ ſcogitatio
ὑπόληψις αὐτῶν ἡ ματαία, καὶ ὑπόνοια
prana labefecit ſententiam eoꝝ.
πονηρὰ ὠλίσθησε φρόνημα αὐτῶν.
Pupillas nō hās idigebis luce:
Κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτός,
cognitiōe āt carens ne pſitearis.
γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλου.
Cor durum male hēbit in nouiſ-
Καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχά-
ſimis: τ q̄ amat piculū in illo
των, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ
peribit. Cor durum grauabi
ἀπολεῖται. Καρδία σκληρὰ βαρυνθήσε
tur laboribꝰ: τ peccato: adiciet
ται πόνοις, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει
peccata ſup pctā. In inductiōe
ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας. Ἐν ἐπαγωγῇ
ſuperbi: nō eſt ſanitas. itī
ὑπερηφάνου, ὅτι ἔστιν ἴασις. Οἱ σπο-
nera eius eradicabuntur. planta .n.
ῤίαι αὐτοῦ ἐκριζωθήσονται. φυτὸν γὰρ
nequitie radices: miſit in eo. Cor
πονηρίας ἐῤῥίζωκεν ἐν αὐτῷ. Καρδία

ſapientis cogitabit parabolam: τ
συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν, καὶ
auris auditoris deſiderū ſapiētis. Ignē
οὖς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ. Πῦρ
ardentem extinguet aqua: τ
φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ
in elemoſynis veniā ipetrabit peccati:
ἐν ἐλεημοσύναις ἐξιλάσεται ἁμαρτί-
τ dñs qui retribuit gratiā
as, καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάρι-
as meminit in poſtex: τ
τας μέμνηται εἰς τὰ μεταπαῦτα, καὶ
in tpe caſus ſui inueniet
ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ» εὑρήσει
firmamētū.
στήριγμα. Ca. 4.

Fili vitam pauperis ne
Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ
defraudes: τ ne ptrahas ocu
ἀποστερήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφ
los indigētes. Aiam eſurien-
θαλμοὺς ἐπιδεῖς. Ψυχὴν πεινώ-
tem ne triſtifices: τ ne ptra
σαν μὴ λυπήσῃς, καὶ μὴ παρελκύ
has virū in inopia ſua. Cor
σῃς ἄνδρα ἐν ἐνδείᾳ αὐτοῦ. Καρ
irritatum ne contri-
δίαν πικραινομένην μὴ προστιθέ-
bes: τ ne protrahas datū indi
ξῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν πρόσ
gentis. Supplicē i cōsulatōe positū ne abii-
δεομένου. Ἱκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπο
cias: τ ne auertas faci-
στραφῇς, καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσω
em tuam ab egēno. Ab imo
πόν σου ἀπὸ πτωχοῦ. Ἀπὸ πο
pe ne auertas oculum: τ
δόνου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν, καὶ
ne dederis locū homini maledicen
μὴ δῶς τόπον ἀνθρώπῳ καταρᾶσθαί
di tibi. Maledicentis.n. tibi in
σε. Καταρωμένου γάρ σε ἐν
amaritudie aie ſue: deprecatiōem
πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως
eius exaudiet q fecit eum.
αὐτοῦ εἰσακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.
Amicabilem te fac cōgregationi:
Προσφιλῆ σεαυτὸν ποίει συναγωγῇ,
τ magnati humilia caput
καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν
tuū. Inclina aurem tuam paupi ſine
σου. Κλῖνον τὸ οὖς σου πτωχῷ καὶ
triſticia: τ reſponde illi pacifica
πρᾳότητι: τ ἀπόκρινόν αὐτῷ εἰρηνικὰ
in māſuetudie. Libera eū q iniuriā patit
ἐν πραΰτητι. Ἐξελοῦ ἀδικούμενον
de manu iniuriantis: τ ne ſis impa
ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος, καὶ μὴ ὀλιγο-
tiens cū iudicem tu. Eſto pupil
ψήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε. Γίνου ὀρφα
lis vt pater: τ pro vtro
νῶ ὡς πατήρ, καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ
matri eorū: τ eris vt filius altiſſimi:
μητρὶ αὐτῶν, καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου,
τ diliget te magis q̄ mater
καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ
tua. Sapia filios ſuos exalta-
σου. Ἡ σοφία υἱοὺς ἑαυτῆς ἀνυ-
bit: τ ſuſcipit inquiren
ψώσει, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητοῦν
tes ſe. Qui diligit illā dili-
των αὐτήν. Ὁ ἀγαπῶν αὐτὴν ἀγα

ſapiētis intelligetur in ſapia: & auris bo
na audiet cū omni cōcupiſcētia ſapien
tiā. Sapiens cor & intelligibile abſtine-
bit ſe a peccatis: & in opib⁹ iuſticie ſuc-
ceſſus habebit. Ignē ardentē extiguit
aq̄ & elemoſyna reſiſtit pctis: & deus p
ſpector eſt eius q reddit gr̄am. Meminit
in poſterū & in tpe caſus ſui inueniet firmamentū.

Capitulum.4.

Fili elemoſynā pauperis ne defrau-
des: & oculos tuos ne trāſuertas a
paupere. Animā eſurientē ne deſpexe-
ris: & non exaſperes pauperem in ino-
pia ſua. Cor inopis ne afflixeris: & non
ptrahas datū anguſtiāti. Rogationem
contribulati ne abiicias: & non auertas
faciem tuā ab egeno. Ab inope ne auer
tas oculos tuos propter iram: & nō re-
linquas querentibus tibi retro maledi
cere. Maledicentis.n. tibi in amaritudie
aie exaudietur deprecatio illius: exaudiet
aūt eū q fecit illum. Cōgregatiōi paupe
rū affabilē te facito: & p̄sbytero humi-
lia aiam tuam: & magnato humilia ca-
put tuū. Declia pauperi ſine triſticia au-
rem tuā: & redde debitū tuū: & reſpon
de illi pacifice in manſuetudine. Libera
eū qui iniuriam patitur de manu ſuperbi:
& non acide feras in aīa tua. In iudicā-
do eſto pupillis miſericors vt pater: &
pro viro matri illorū: & eris tu velut fi
lius altiſſimi obediens: & miſerebitur
tui magis q̄ mater. Sapientia filiis ſuis
vitā inſpirat: & ſuſcipit inquirentes ſe:
& p̄bit in via iuſticie. Et q illas diligit: di
ligit vitā: & q vigilauerit ad illā: cōplectē
tur placorem eius. Qui tenuerit illam:
vitā hereditabunt: & quo introibit bñ-
dicet deus. Qui ſeruiūt ei obſequētes
erunt ſancto: & eos q diligunt illam di-
ligit deus. Qui audit illam iudicabit gē
tes: & q intuetur illam pmanebit confi-
dens. Si crediderit ei hereditabit illam:
& erūt in cōfirmatione creature illoꝝ:
qñ in temptatione ābulat cū eo: & in
primis eligit eum. Timorē & metuꝫ &
p̄bationem inducet ſuper illū: & cruciā
bit illum in tribulatione doctrine ſue:
donec temptet eū in cogitationibus ſu
is: & credat aie illius. Et firmabit illū &
ſt adducet directū ad illū: & letificabit il
lū: & denudabit abſcōſa ſua illi: & the-
ſaurizabit ſup illū ſciam & intellectuꝫ
iuſticie. Si āt oberrauerit derelinq̄t eū:
& tradet eū in manus inimici ſui. Fili cō
ſerua tp̄s: & deuita a malo. Pro aīa tua
ne cōfūdaris dicere verū. Eſt.n. cōfuſio
adducēs peccatū: & eſt cōfuſio adducēs
gr̄iam & gr̄am. Ne accipias facie aduer-
ſus faciē tuā: nec aduerſus aiam tuā mē
daciū. Ne reuerearis p̄ximū tuū in ca-
ſu ſuo: nec retineas verbū i tpe ſalutis.
Nō abſcōdas ſapiaꝫ tuā in decore ſuo.
In lingua.n. ſapia dignoſcitur: & ſen-
ſus & ſcia & doctrīa i verbo ſenſati: & fir
mamentum in operibus iuſticie. Non
cōtradicas verbo veritatis vllo modo:
& de mēdacio ieruditiōis tue cōfūdere.
Non cōfundaris cōfiteri

git vitam: τ vigilantes maneā ad illam
πᾶ ζωήν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτὴν
replebuntur leticia. Qui tenue
ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. Ὁ κρα
rit eam hereditabit gr̄iam: τ ἡ
τῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ
ingreſſus eſt bñdicit dñs. Qui co
εἰσπορεύεται εὐλογεῖ κύριος. Οἱ λα
lunt eam miniſtrabūt ſcō:
τρεύοντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἁγίῳ,
τ diligentes eam diligit domi
καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὴν ἀγαπᾷ κύρι
nus. Qui audit eam iudicabit gentes:
ος. Ὁ ἐπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη,
τ q attendit et habitabit
καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει
cōfidens. Si crediderit hereditā
πεποιθώς. Ἐὰν ἐμπιστεύσῃ κατακλη
bit illam: τ in poſſeſſione
ρονομήσει αὐτήν, καὶ ἐν κατοχέσει
erunt gr̄iationes illoꝝ. Qui per-
ἔσονται αἱ φυλαὶ αὐτῶν. Ὅτι διεσρα
uerſe ambulabit cum eo in pri-
μμένως πορεύσεται μετ' αὐτοῦ ἐν πρώ
mis. Timorē τ metū inducet ſup
τοις. Φόβον καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ'
eum: τ cruciabit illū in diſci
αὐτόν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παι
plina ſua: quouſq; credat
δίᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ
aie eius: τ tempſet eū in
ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν
iuſticationib⁹ ſuis. Et rurſus
τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. Καὶ πάλιν
redibit recta ad eū τ
ἐπανήξει κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτὸν καὶ
letificabit illum: τ denudabit illi
εὐφρανεῖ αὐτόν, καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ
abſconſa ſua. Si oberraue
τὰ κρυπτὰ αὐτῆς. Ἐὰν ἀποπλανη-
rit: derelinquet eum: τ tradet
θῇ, ἐγκαταλείψει αὐτόν, καὶ παραδώ
eū in manus caſus ſui.
σει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ.
Conſerua tp̄s τ cane a
Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ
malo: τ ne cōfidaris p̄ anima
πονηροῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθῇς περὶ τῆς ψυχῆς
tua. Eſt .n. cōfuſio adducēs pec
σου. Ἔστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁ-
catum: τ eſt cōfuſio gr̄ia τ gra-
μαρτίαν, καὶ ἔστιν, αἰσχύνη δόξα καὶ χά
tia. Ne accipias faciem aduerſus
ρις. Μὴ λαμβάνε πρόσωπον κατὰ τῆς
aiaꝫ tuam: τ ne cōfidaris in
ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶ
ſum tuū. Ne phibeas ſmonē in tē-
σίν σου. Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν και
pore ſalutis: τ ne abſcōdas ſa
ρῷ σωτηρίας, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σο
pietiaꝫ tuā in decore. In .n. ſer
φίαν σου εἰς καλλονήν. Ἐν γὰρ λό
mone cognoſcetur ſapia: τ diſciplia
γῳ γνωσθήσεται σοφία, καὶ παιδεία
in verbis lingue. Ne cōtradicas
ἐν ῥήμασι γλώσσης. Μὴ ἀντίλεγε τῇ
veritati ſcēm aliquid: τ de
ἀληθείᾳ κατὰ μηδέν, καὶ περὶ
mendatio ineruditionis tue cō-
ψεύσματος τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐν-
fundere. Ne confundaris cōfiteri
τραπήθι. Μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι

in peccatis tuis: ⁊ ne vim feras
ἐφ' ἁμαρτίας σου, καὶ μὴ βιάζου
curſui fluminis. Ne ſubijcias hoi
ῥοῦν ποταμοῦ. Μὴ ὑποσῴσης ἀνῶ
fatuo teipſum: ⁊ ne accipias per
μωρῷ σεαυτόν, καὶ μὴ λάβῃς πρό
ſonam potentis. Vſq; ad mortē cer
σωπον δυνάσου. Εως θανάτου ἀγώ
ta p veritate: ⁊ dīs
νισαι πρὸ τῆς ἀληθείας, καὶ κύριος
dens pugnabit p te. ne ſis
ὁ θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. μὴ γί
temerarius in lingua tua: ⁊ pi
νου θρασὺς ἐν τῇ γλώσσῃ σου, καὶ νω
ger ⁊ remiſſus in opibus
θρὸς καὶ παρειμένος ἐν ταῖς ἔργοις
tuis. Ne ſis ſicut leo in domo
σου. Μὴ ἴδῃ ὡς λέων ἐν τῇ οἰκίᾳ
tua: ⁊ phantaſia pcutiens in fer
σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέ
nis tuis. Ne ſit manus tua por
ταις σου. Μὴ ἔσω ἡ χείρ σου ἐκτε
recta ad accipiēdū: ⁊ in dan
ταμένη εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀπο
do collecta.
δοῦναι συνεσταλμένη. Ca. 5.

Ne attendas in opibus tuis:
Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου,
⁊ ne dixeris ſufficiens mihi eſt ad vitā.
καὶ μὴ εἴπῃς αὐτάρκη μοί ἐστιν εἰς ζωήν.
Ne ſequaris aias tuā: ⁊ fortitudiez
Μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχύι
tuā: vt ābules in vijs cordis tui.
σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς καρδίας σου.
Ne dixeris: dñs me ſubijciet ꝓpter
Μὴ εἴπῃς, τίς με δυναστεύσει διὰ τὰ
opa mea: nā dñs vindicās vidi
ἔργα μου; ὁ γὰρ κύριος ἐκδικῶν ἐκδι
cabit tuā iuriam. Ne dixeris pec
κήσει σου τὴν ὕβριν. Μὴ εἴπῃς ἡ
cauī: ⁊ qd mihi factū ē triſte?
μαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο λυπηρόν;
nam dñs eſt patiens: non te
ὁ γὰρ κύριος ἐστι μακρόθυμος, οὐ μὴ σε
dimittet. De ꝓpiciatiõe ne ſine tioze
ἀνῇ. Περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γί
ſis in abundantia: ad addendū pecca
νου ἐν πλεονασμῷ, προσθεῖναι ἁμαρτί
ta ſuper peccata. Et ne dicas
ας ἐφ' ἁμαρτίαις. Καὶ μὴ εἴπῃς ὁ
miſeratio ei⁹ multa: multitudinis
οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολύς, τὸ πλῆθος τῶν
peccōꝝ meoꝝ miſerebit. mia .n.
ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται. ἔλεος γὰρ
⁊ ira apud ipm ꝓperabit: ⁊ in
καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ ταχυνεῖ, καὶ ἐπὶ
peccatores requieſcet i-
τοὺς ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυ
ra illius. Ne tardes cōuerti
μὸς αὐτοῦ. Μὴ ἀναμείνῃς ἐπιστρέψαι
ad dñm: ⁊ ne differas de die
ἐπὶ κύριον, καὶ μὴ ὑπερβάλλου ἡμέραν
in diem. Subito .n. egredie
ἐξ ἡμέρας. Ἐξαπίνης γὰρ ἐξελεύσε
tur ira domini: ⁊cū negligēs fueris de
ται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὡς ἀμελήσεις ἐκ
tereris: ⁊. in tpe vindicte diſp
τριβήσῃ, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξο
deris Ne attendas in diuitijs itu
λῃ. Μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδί
ſti s: nihil .n. pderunt in die idu
κοις, οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει ἐν ἡμέρᾳ ἐπα

peccata tua: & ne ſubiicias te omni ho
mini pro peccato. Noli reſiſtere contra
faciem potentis: nec coneris cōtra ictū
fulminis. Pro iuſticia agonizare pro ani
ma tua; & vſq; ad mortem certa pro iu
ſticia: & deus expugnabit p te inimicos
tuos. Noli citatꝰ eſſe in lingua tua: & in
utilis & remiſſus in operibus tuis. Noli eſ
ſe ſicut leo in domo tua: euertens dome
ſticos tuos: & opprimens ſubiectos tibi.
Non ſit porrecta manus tua ad accipi
endum: & ad dandum collecta.

Capitulum. 5.

Noli attendere ad poſſeſſiones iniqs:
& ne dixeris, eſt mihi ſufficiēs vita.
Nihil.n. proderit in tempore vindicte &
obductionis. Ne ſequaris in fortitudine
tua concupiſcentiam cordis tui: & ne di
xeris. Quō potui: aut quis me ſubiiciet
propter facta mea? Deus enim vindicans
vidicabit. Ne dixeris. Peccaui: & quid mi
hi accidit triſte! Altiſſimus enim eſt pati
ens redditor. De propitiato peccato no
li eſſe ſine metu: neq; adiicias peccatum
ſuper peccatū: & ne dicas. Miſeratio domi
ni magna eſt: multitudis peccatoꝝ meo
rū miſerebitur. Miſericordia enim & ira
ab illo cito proximant: & in peccatores
reſpicit ira illius. Non tardes conuerti ad
dominum: & ne differas de die in diem.
Subito enim veniet ira illius: & in tempo
re vindicte diſperdet te. Noli anxius eſſe
in diuitiis iniuſtis: non enim proderūt ti
bi in die obductionis & vindicte. Non vē
tiles te in omnem ventum: & non eas in
omnem viam. Sic enim omnis peccator
ꝓbatur in duplici lingua. Eſto firmus in
via dñi: & in veritate ſenſus tui & ſcia. &
ꝓſequatur te verbū pacis & iuſticie. Eſto
manſuetus ad audiēdū verbum dei: vt in
telligas & cum ſapia proferes reſponſum
verꝝ. Si eſt tibi intellectꝰ: ī ñde proximo:
ſin aūt: ſit manus tua ſuper os tuū: ne ca
piaris ī verbo indiſciplinato: & confunda
ris. Honor & gloria in ſermone, ſenſati:
lingua vero īprudentis ſubuerſio eſt ipſi
us. Non appellēris ſuſurro ī vita tua: & ī
lingua tua ne capiaris & confundaris. Su
per furē enim eſt confuſio & penitentia:
& denotatio peſſima ſuper bilinguem. ſu
ſurratori āt odiū & inimicicia & contume
lia. Iuſtifica puſillum & magnū ſimiliter.

Capitulum. 6.

Noli fieri pro amico inimicus proxio.
Improperium enim & contumeliā
malus hereditabit: & omnis ꝓcator īui
dus & bilinguis. Non te extollas in cogi
tatione anime tue velut taurus: ne forte
elidatur virtus tua per ſtulticiam: & folia
tua comedat: & fructus tuos perdat: & re
linquaris velut lignum aridum in eremo.
Anima enim nequā diſperdet qui ſe ha
bet: & in gaudium inimicis dat illum: & de
ducet in ſortem impiorum. Verbum dul
ce multiplicat amicos & mitigat iimicos:
& lingua eucharis in bono homine abun
dabit. Multi pacifici ſint tibi: & conſilla
rij ſit tibi vn⁹ de mille. Si poſſides amicū ī
tēptatiõe poſſide eū: & ne facile credas ei

ctionis. ne vētiles in omni vēto:
γωγῆς. Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ,
⁊ ne eas in omni ſemita.
καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ.
Sic peccator q̄ eſt bilinguis.
οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος.
Eſto firmꝰ in intellectu tuo tuto:
Ἴσθι ἐστηριγμένος ἐν συνέσει σου ἀσφα
⁊ vn⁹ ſit ſmo tuꝰ. Eſto
λῆ, καὶ εἷς ἔστω ὁ λόγος σου. Γίνου
velox in auditione tua bona: ⁊
ταχὺς ἐν ἀκροάσει σου ἀγαθῇ, καὶ
ſit in veritate vita tua: ⁊ in pa
ἔστω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωή σου, καὶ ἐν μα
tientia loquere reſpōſum rectū.
κροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν ὀρθήν.
Si eſt tibi intellectꝰ: reſpōde
Εἰ ἔστι σοι σύνεσις, ἀπόκριθητι τῷ
primo: ſiāt nō: manꝰ tua ſit ſup
πλησίον, εἰδὲ μή, ἡ χείρ σου ἔστω ἐπὶ
os tuum. Ego ⁊ ignominia i
τῷ στόματί σου. Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν
loquela: ⁊ lingua hoīs caſus
λαλιᾷ, καὶ γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις
ipi. Ne appellēris ſuſurro: ⁊
αὐτῷ. Μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ
lingue tue ne inſidieris. Sup .n.
γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε. Ἐπὶ γὰρ τῷ
furē eſt cōfuſio nequā: ⁊ dāna
κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη μοχθηρά, καὶ κατά
tio mala ſup bilinguē. In
γνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσῳ. Ἐν
magno ⁊ in parvo ne ignores ali
μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει μή
qd.
δέ ἕν. Ca. 6.

Ne pro amico nō fias inimicꝰ.
Καὶ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός.
Nomē .n. malū pudorē ⁊ ignomi
Ὄνομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὄνει
perū hereditabit. Sic pecca
δος κληρονομήσει. Οὕτως ὁ ἁμαρτω
tor bilinguis ignominiā habebit. Ne
λὸς ὁ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει. Μὴ
extollas te in pſilio anime tue:
ἐπάρῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου,
ne diripiat vt taur⁹ aia
ἵνα μὴ διαρπαγῇ ὡς ταῦρος ἡ ψυχή
tua. Folia tua comedes
σου. Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι
⁊ fructꝰ tuos ꝑdes. ⁊
καὶ τοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις. καὶ
dimittes te: velut ſiccū lignū.
ἀφήσεις σεαυτόν, ὡς ξηρὸν ξύλον.
Anīa neq; diſperdet poſſiden
Ψυχὴ πονηρὰ ἀπολέσει τὸν κτησάμε
tē ſe: ⁊ deriſū inimicoꝝ
νον αὐτήν, καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν
faciet ſe. guttur dulce multi
ποιήσει αὐτήν. λάρυγξ γλυκὺς πλη
plicabit amicos ſuos: ⁊ lingua bſlo
θυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλῶσσα εὐλα
quēs multiplicat bonas loq̄las. Qui pa
λος πληθύνει εὐπροσηγόρα. Οἱ εἰρή
cē afferant tibi ſint multi: at
νεύοντές σοι ἔστωσαν πολλοί, οἱ δὲ
cōſiliarij tui vn⁹ de mille.
σύμβουλοί σου εἷς ἀπὸ χιλίων.
Si poſſides amicū: in tēptatione poſſide
Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι
eū: ⁊ ne facile credas ei
αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ

Infra 11.a. Infra 16.b. Deu. 6. Prou 10.a. 11.a.

teipm. Est esi amic⁹ in tępore suo:
Jofra. σεαυτόν. Ἐσι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
.37.a τ nō pmanebit in die tribula
B χὰι οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tiōis tue. τ est amicus q̄ conuertit
ὡς σου· χὰι ἔσι φίλος μεταστιθέμενος
in inimicitiā: τ ꝯ rixā quitq̄
εἰς ἔχθραν, χὰι μάχην ὀνειδισμοῦ
tui reuelabit. Et est amicus
σου ἀποκαλύψει. Καὶ ἔσι φίλος
pticeps mensę: τ nō pma-
κοινωνὸς τραπέζων, χὰι οὐ μὴ παρα
nebit in die tribulatiōis tue. τ in
μείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου· χὰι ἐν τοῖς
bonis tuis erit vt tu: τ in
ἀγαθοῖς σου ἔσαι ὡς σύ, χὰι ἐπὶ τοὺς
domesticos tuos fiducialiter aget. Si hu
οἰκέτας σου παῤῥησιάσεται. Ἐὰν τα
miliāt⁹ fuerit⁹ erit cōtra te: τ a
πεινωθῇς ἔσαι κατὰ σοῦ, χὰι ἀπὸ
facie tua abscondet. ab
προσώπου σου κρυβήσεται. ἀπὸ τῶν
inimicis tuis separare: τ ab
ἐχθρῶν σου διαχωρίζου, χὰι ἀπὸ τῶν
C amicis tuis attende. Amic⁹ fidelis
φίλων σου πρόσεχε. Φίλος πισὸς
ptectio fortis: atq̄ inuenit illū inuenit
σκέπη κραταιά, ὃς δ' εὑρὼν αὐτὸν εὗρε
thesaurū. Amici fidelis nō est cō-
θησαυρόν. Φίλου πισοῦ οὐκ ἔσιν ἀν
mutatio: τ nō est pondꝰ pulchri
τάλλαγμα, χὰι οὐκ ἔσι σαθμὸς τῆς καλ
tudinis eius. Amic⁹ fidelis medicamētū
λονῆς αὐτοῦ. Φίλος πισὸς φάρμακον
vite: τ q̄ metuūt dñm inue
ζωῆς, χὰι οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὑρή
nient illū. Qui timet dñm: dirī
σουσιν αὐτόν. Ὁ φοβούμενος κύ, εὐθυ
get amicitiā ei⁹: q̄n hō illū sic
νεῖ φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτὸν οὕτως
τ prim⁹ ei⁹. Fili a tuis
χὰι ὁ πλησίον αὐτοῦ. Τέκνον ἐκ νεό
tute tua elige doctrinā: τ vsq̄ ad
τητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν, χὰι ἕως
canos inuenies sapiam: τ sustine
πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν, χὰι ἀναμείνε
1.reg.1. bonos fructꝰ illi⁹. In cīs
D τοὺς ἀγαθοὺς καρπους αὐτῆς. Ἐν γὰρ
opere ipius exiguū laborabis:
τῇ ἐργασία αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσεις,
τ cito edes de gñatiōnibus
χὰι ταχὺ φάγεσαι ἀπὸ τῶν γενημά
tuis illi⁹. Quā aspera est nimiū
των αὐτῆς. Ὡς τραχεῖα ἐσι σφόδρα
indocto: τ nō pmanebit in
τοῖς ἀπαιδεύτοις, χὰι οὐκ ἐμμενεῖ ἐν
eo excors. Quasi lapis pbationis
αὐτῷ ἀκάρδιος. Ὡς λίθος δοκιμασίας
fortis erit in eo: τ nō morabit
ἰσχυρὸς ἔσαι ἐπ' αὐτῷ, χὰι οὐ χρονιεῖ
pficere illā. Sapia cīs fm
ἀποῤῥίψαι αὐτήν. Σοφία γὰρ κατὰ
nomē ei⁹ est: τ nō multis
τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐσι, χὰι οὐ πολλοῖς
est manifesta. Audi fili τ col
ἐσι φανερά. Ἄκουσον τέκνον χὰι ἔκ-
lige sniam meā: τ ne abiicias
λεξαι γνώμην μου, χὰι μὴ ἀπαναίνου
A consiliū meū. Et injice
τὴν συμβουλίαν μου. Καὶ ἐμβίσενεγκαι
pedes tuos in cōpedes il-
τοὺς πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐ-

teipsum. Est enim amicus secundum tē-
pus suum: & non permanebit in die tribu
latiōis. Et est amicus qui conuertitur ad
inimicitiam: & est amicus qui odium & ri
xam & conuitia denudabit. Est autem a-
micus socius mense: & non permanebit
in die necessitatis. Amicus si permanse-
rit fixus: erit tibi q̄si coequalis: & i dome
sticis tuis fiducialiter aget. Si humilia
uerit se contra te & a facie tua abscondā
bit se: vnanimem habebis amicitiam bo
nā. Ab inimicis tuis separare: & ab amicis
tuis attende. Amic⁹ fidelis protectio for-
tis: qui autem inuenit illum inuenit the-
saurum. Amico fideli nulla est comparā-
tio: & non est digna ponderatio auri & ar
genti contra bonitatem fidei illius. Ami
cus fidelis medicamētum vite & immor-
talitatis: & qui metuūt dominum inueni
ent illum. Qui timet deum eque habebit
amicitiam bonam: quoniam secundum
illum erit amicus illius. Fili a iuuētute tua
excipe doctrinam: & vsq̄ ad canos inue-
nies sapientiam. Quasi is qui arat & qui
semināt accede ad eam: & sustine bonos
fructus illius. In opere enim ipsi⁹ exigu-
us laborabis: & cito edes de generationi
bus illius. Quam aspera est nimium sapi
entia indoctis hominibus: & non perma
nebit in illa excors. Quasi lapidis virtus
probatio erit in illis: & non demorabun-
tur proferre illam. Sapientia enim doc-
trine secundum nomen est eius: & non e
multis manifesta. Quibus autem cogni-
ta est permanet vsq̄ ad conspectum dei.
Audi fili & accipe consilium intellectus:
& ne abiicias consilium meum. Iniice pe
dem tuum in compedes illius: & in torq̄s
illius collum tuum. Subiice humerum tu
um & porta illam: & ne acidieris vinculis
ei⁹. In omni animo tuo accede ad illam:
& in omni virtute tua conserua vias eius.
Inuestiga illam & manifestabitur tibi: &
continens factus ne derelinquas eam. In
nouissimis enim inuenies requiem in ea:
& conuertetur tibi in oblectationem. Et
erunt tibi compedes eius in protectionē
fortitudinis & bases virtutis: & torques
illius in stolam glorie. Decor enim vite ē
in illa: & vincula illius alligatura salutis.
Stola glorie indues eam: & coronam gra
tulationis impones tibi. Fili si attenderis
mihi: disces eam: & si accommodaueris
animum tuum: sapiens eris. Si inclinaue
ris aures tuam excipies doctrinam: & si di
lexeris audire: sapiēs eris. In multitudine
presbyterorum prudentium sta: & sapien
tie illorum ex corde coniungere: vt om-
nem narrationem dei possis audire: & p
uerbia laudis non effugiant a te. Et si vi-
deris sensatum euigila ad eum: & gradus
ostiorum illius exterat pes tuus. Cogita-
tum tuum habe in preceptis dei: & in mā
datis illius maxime assiduus esto: & ipse
dabit tibi cor: & concupiscentia sapien-
tie dabitur tibi.

Capitulum.7.

NOli facere mala: & non te apprehen
dent: discede ab iniquo: & deficient
mala abs te. Fili ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

lius: τ in torquē eius col
τῆς, χὰι εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τρά χη
lum tuū. Subijce humer⁹ tuū: τ por
λόν σου. Ὑπόθες τὸν ὦμόν σου, χὰι βά
ta illam: τ ne fis inimicus
σαζον αὐτήν, χὰι μὴ πρόσεχθίσης τοῖς
vinculis eius. In tota ala tua
δεσμοῖς αὐτῆς. Ἐν πάσῃ ψυχῇ σου
accede illi: τ in tota virtute tua
πρόσελθε αὐτῇ, χὰι ἐν ὅλῃ δυνάμει σου
conserua vias eius. Inuestī
συντήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. Ἐξίχ-
ga τ quere: τ cognoscetur
νευσον χὰι ζήτησον, χὰι γνωσθήσεταί
a te: τ continens factus ne relinq̄s
σοι, χὰι ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῇς
eam. in nouissimis .n. inuenies re-
αὐτήν· ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνά
quietem eius: τ conuertetur vbi in
παυσιν αὐτῆς, χὰι στραφήσεταί σοι εἰς
oblectationē. Et erunt tibi cō-
εὐφροσύνην. Καὶ ἔσονταί σοι αἱ πε
pedes eius in ptectiōes fortitudis: τ
δαι αὐτῆς εἰς σκέπην ἰσχύος, χὰι οἱ
torques illius in stolam glorie. Decor
κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης. Κόσμος
eni aureus est in ea: τ vin
γὰρ χρύσεός ἐσιν ἐπ' αὐτῆς, χὰι οἱ δε-
cula illius nexus hyacinthi⁹. Sto
σμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον. Στο
lam glorie indues eam: τ coronam
λὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτήν, χὰι στέφανον
exultationis circumpones tibi.
ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ.
Si volueris fili: doctus eris: τ si
Ἐὰν θέλῃς τέκνον, παιδευθήσῃ, χὰι ἐὰν
tradideris aiam tuam: callidus
ἐπιδῷς τὴν ψυχήν σου, πανοῦργος
eris. Si dilexeris audire: recipies
ἔσῃ. Ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν, ἐκδέξῃ
intellectū. τ si inclinaueris aurē tuā: sa
σύνεσιν· χὰι ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σο
piēs eris. In multitudie p̄sbyterorū sta:
φὸς ἔσῃ. Ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι,
τ q̄ sapiēs: ip̄i coniungere.
χὰι τὶς σοφός, αὐτῷ προσκολλήθητι.
Omnē narrationē diuinā cupe audire:
Πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι,
τ puerbia intellectus nō effugiant
χὰι παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτω
te. Si videris vir⁹ prudentē: mane sur
σάν σε. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα συνετόν, ὄρθρι
ge ad eū: τ gradus ostior⁹ illi⁹
ζε πρὸς αὐτόν, χὰι βαθμοὺς θυρῶν αὐτοῦ
deterat pes tu⁹. Cogitā in
ἐκτριβέτω ὁ πούς σου. Διανοοῦ ἐν
p̄ceptis dñi cōtinuate: τ
τοῖς προσάγμασι κυρίου τελείως, χὰι
in mādatis illius meditare sem
ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα διαπα-
per. ipse firmabit cor tuum:
ντός. αὐτὸς στηρίει τὴν καρδίαν σου,
τ cōcupiscētia sapie dabitur
χὰι ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας δοθήσεταί
tibi.
σοι.

Ca.7.

NE facias mala: τ nō te com-
Μὴ ποίει κακά, χὰι οὐ μή σε κα-
p̄hendent mala. Discede ab iniquo:
ταλάβῃ κακά. Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου,
τ declinabit a te petū. Fili
χὰι ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία. Τέκ

ne ſemines in ſulcis iuſticie: τ nō μὴ σπεῖρε ἐπ' ἀύλακας ἀδικίας, καὶ οὐ
metes ea ſeptupla. ne q̄ras μὴ θερίσεις αὐτὰ ἑπταπλασίονα· μὴ ζήτει
a dño ducatum: neq; a παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ
rege cathedram glorie. Ne te iuſtifices βασιλέως καθέδραν δόξης. Μὴ δικαιοῦ
coram dño: τ apud regem ne ἐναντι κυρίου, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ
videaris ſapñs. Ne q̄ras fieri iudex: σοφίζου. Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής,
τ non valebis tollere iuſticias. Ne καὶ οὐκ ἰσχύσεις ἐξαραι ἀδικίας. Μή
quādo ptimeſcas a facie poten ποτε εὐλαβηθῆς ἀπὸ προσώπου δυνά
tis: τ pones ſcandalum in rectitu- του, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτη
dine tua. Ne pecces in multitudine ciui τί σου. Μὴ ἁμάρτανε ἐν πλήθος πό
tatis: τ ne immittas te λεως, καὶ οὐ μὴ καταβάλης σεαυτὸν
in turba. Ne alliges bis ἐν ὄχλῳ. Μὴ καταδισχυρίσῃ δὶς
peccatum: in ẽ eni vno nō innocēs eris. ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ.
Ne dicas: multitudinē muner meorū Μὴ εἴπῃς, τῷ πλήθει τῶν δώρων μου
inſpiciet: τ cū obtulero ἐπόψεται, καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι
ego deo altiſſimo ſuſcipiet. Ne με θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται. Μὴ
ſis puſillanimis in oratione ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ
tua: τ elemoſynam facere ne ne σου, καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ πα
glexeris. Ne verideas hominem exīte ρίδῃς. Μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὀντα
in amaritudie aie ſue: eſt eni qui ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ τα
hūiliat τ exaltat. Ne arḡo πεινῶν καὶ ἀνυψῶν. Μὴ ἀροτρία
mēdaciū in fratre tuo: neq; amico ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλῳ
ſimile facias. Ne velis mentiri ofīe ὁμοίων ποίει. Μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν
mēdaciū: nā aſſiduitas eius nō ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδιαλειχισμὸς αὐτοῦ οὐκ
in bonum. Ne ſis verboſ' in multitudie εἰς ἀγαθόν. Μὴ ἀδολέχει ἐν πλήθει
p̄sbyterorum: τ ne iteres ver πρεσβυτέρων, καὶ μὴ διυτερώσῃς λό
bū in oratione tua. Ne oderis labo γον ἐν προσευχῇ σου. μὴ μισήσῃς ἐπί
riosum opus τ ruſticationē ab altiſ πονον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψί
ſimo creatam. Ne computes te στου ἐκτισμένην. Μὴ προσλογίζου σε
ipm in multitudine pcōr. Memēto αὐτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν. Μνήσθη
q̄ ira non tardabit. Humilia τι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ. Ταπείνωσον
valde animā tuam: q̄ vindi σφόδρα τὴν ψυχήν σου, ὅτι ἐκδίκη
cta impij ignis τ vermis. Ne cō σις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ. Μὴ ἀλ
mutes amicū idifferenter ſcm aliq̄d: λάξῃς φίλον ἀδιαφόρου κατὰ μηδέν,
neq; fratrem legitimū in auro ſu μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ σου
phir. Ne diſcedas a muliere ſapiēte τ φείρ. Μὴ ἀσόχει γυναικὸς σοφῆς καὶ

non ſemines mala in ſulcis iniuſticie: & non metes ea in ſeptuplū. Noli quere re ab homine ducatū: neq; a rege cathe drā honoris. Non te iuſtifices āte deū: q̄m agnitor cordis ipe eſt: & pones re gem noli velle videri ſapiens. Noli q̄re re fieri iudex niſi valeas virtute irrūpe iniqtates: ne forte extimeſcas faciē po tētis: & ponas ſcandalū in agilitate tua. Nō pecces in multitudine ciuitatis: nec te imittas in ppl̄z: neq; alliges duplicia pcta. Nec eni i vno eris immunis. Noli eē puſillanimis iaio tuo. Exorare & face re elemoſynā ne deſpicias. Ne dicas in multitudine munerum meor̄ reſpiciet deus: & offerente me deo altiſſimo mu nera mea ſuſcipiet. Non irrideas homi nem in amaritudine anime: eſt enim q humiliat & exaltat circunſpector deus. Noli amare mendaciū aduerſus fratrē tuū: neq; in amicū ſimiliter facias. Noli velle mentiri omne mendaciū: aſſiduí tas eni illius non eſt bona. Noli verbo ſus eſſe in multitudine preſbyterorū: & nō iteres verbum in oratione tua. Nō oderis laboriosa opera & ruſticationē creatā ab altiſſimo. Non te reputes in multitudine indiſciplinator̄. Memēto ire: q̄m non tardabit. Humiliavalde ſpí ritū tuū: q̄m vindicta carnis ipii ignis & vermis. Noli preuaricari in amicum pecuniā differentē: neq; fratrē chariſſi mū auro ſpreueris. Noli diſcedere a mu liere ſenſata & bona: quā ſortitus es in timore dñi: gr̄a eni verecundie illius ſup aurum. Nō ledas ſeruū in veritate ope rantem: neq; mercenariū dantē animā ſuam. Seruus ſenſatus ſit tibi dilectus quaſi anima tua: nō defraudes illium li bertate: neq; inopem derelinquas illū. Pecora tibi ſunt: attende illis: & ſi ſunt vtilia perſeuerēt apud te. Filii tibi ſūt: erudi illos: & curua illos a pueritia cor̄. Filie tibi ſunt: ſerua corpus illarum: & non oſtendas hilarem faciem tuam ad illas. Trade filiam: & grande opus fece ris: et homini ſenſato da illam. Mulier ſi eſt tibi ſecundum animam tuam: nō proiicias illam: & odibili non credas te in toto corde tuo. Honora patrē tuū: & gemitus matris tue ne obliuiſcaris. Memento q̄m niſi per illos natus non fuiſſes: & retribue illis quomodo & illi tibi. In tota anima tua time dñm: & ſa cerdotes illius ſanctifica. In omni virtu te dilige eum qui te fecit: & miniſtros eius ne derelinquas. Honora deum ex tota anima tua: & honoriſica ſacerdo tes: & propurga te cū brachiis. Da illis partem ſicut mandatum eſt tibi primi tiarū et purgationis: & de negligentia tua purga te cum paucis. Datū brachio rū tuorum: & ſacrificium ſanctifica tio nis offeres dño: & initia ſanctor̄: & pau peri porrige manū tuā: vt pficiatur pro pitiatio & bñdictio tua. gr̄a dat̄ i cōſpe ctu oīs viuētis: & mortuo non phibeas gratiam. Non deſis plorantibus in cō ſolatione: & cum lugentibus ambula. Nō te pigeat viſitare infirmum: ex his enim in dilectione firmaberis.

bona: nā gr̄a eius ſup au ἀγαθῆς, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυ
rum. Ne ledas ſuum operantem in σίον. Μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν
veritate: neq; mercenariū vātem ani ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον δίδοντα τὴν ψυ
mā tuam. Seruū ſtudēt diligat χὴν αὐτοῦ. Οἰκέτην συνετὸν ἀγάτα
tua ala: ne defrandes illū liber τω σου ἡ ψυχή, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευ
tate. pecora tibi ſūt: attende illi θερίας· κτήνη σοί ἐσιν, ἐπισκέπου αὐτα,
τ ſi ſunt tibi vtilia: pmanēt apd te. καὶ εἰ ἔσι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι.
Filij tibi ſunt: erudi illos: τ Τέκνα σοι ἐσί, παίδευσον αὐτά, καὶ
curua a iuuētute collum eo κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐ
rum. filie tibi ſunt: attende τῶν. θυγατέρες σοι εἰσί, πρόσεχε τῷ
corpori earum: τ ne hilarē oſtdas ad σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἱλαρύνῃς πρὸς
illas faciem tuam. Trade fi αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου. Ἔκδου θυ
liam: τ perfeceris opus magnū: γατέρα, καὶ ἔσῃ τετελεκὼς ἔργον μέγα,
τ homini ſtudēti da illam. καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.
Vxor tibi eſt ſcm animā: ne abiſci Γυνὴ σοι ἐσὶ κατὰ ψυχήν, μὴ ἐκβιά
as eam: odibili aūt ne tradas te λῃς αὐτήν, μισουμένῃ δὲ μὴ ἐκδῷς σε
ipm. In toto corde honora pa αὐτόν. Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πα
trem tuū: τ matris dolor̄ pr̄ ne obli τέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπι
ſcaris. memēto q̄ ppt̄ eos natus es: λάθῃ. μνήσθητι ὅτι διὰ τούτων ἐγενήθης,
τ qd retribues eis: ſicut ip καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς, καθὼς αὐ
ſi tibi. In tota alia tua cole τοί σοί. Ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου ἐυλαβοῦ τὸν
dñm: τ ſacerdotes eius mirare. κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.
In tota virtute dilige eū q̄ fecit Ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαν
te: τ miniſtros eius ne τά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ
derelinquas. Time dñm: τ ho ἐγκαταλίπῃς. Φοβοῦ τὸν κύριον, καὶ δό
nora ſacerdotē: τ da partem ei ſi ξάζου ἱερέα, καὶ δὸς τὴν μερίδα αὐτῷ κα
cut mādatū eſt tibi. Primitias: τ θὼς ἐντέταλταί σοι, Ἀπαρχήν, καὶ
de delicto τ donū brachio πορὶ πλημμελείας καὶ δόσιν βραχιό
rū: τ ſacrificiū ſctificatiōis τ primitias νων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν
ſctōr̄: τ pauperi porrige manum ἁγίων, καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά
tuā: vt pficiatur bñdictio tua. gr̄a σου, ἵνα τελειωθῇ εὐλογία σου· χάρις
doni in cōſpectu omnis viuentis: τ in δόματος ἐναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ
mortuo ne phibueris gr̄am. Ne de νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν. Μὴ ὑσε
ſis plorantibus: τ cum lugenti ρεῖς ἀπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούν
bus luge. Ne te pigeat viſitare των πένθησον. Μὴ ὀκνει ἐπισκέπτεσθαι
infirmū: ex eni talibus diligeris. ἄρρωστον, ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

Tex. Gre. cū iter. lati.

In oibus sinonib⁹ tuis memorare
Ἐν πᾶσι γοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ
nouissima tua: & in sęculū nō
ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ
A peccabis.
ἁμαρτήσεις. Ca. 8.

Infra. 34.d. Dē litiges cū hoie po
Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυ
tente: ne forte mittas in manus
νατοῦ, μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας
illius. Ne cōtendas cū hoie loqua
αὐτοῦ. Μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλου
cissimo: ne forte contra trahat tuū pond⁹.
σίου, μήποτε ἀντισήσῃ σου τὸν ὁλκόν.
Multos enī pdidit aurū &
B Πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ
corda regū inclinauit. Ne ī
κραρδίας βασιλέων ἐξέκλινε. Μὴ διαν
Infra. 15.d. tiges cū hoie loquacei &
τίγου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους, καὶ
ne struas sup ignē illi⁹ ligna.
μὴ ἐπισωρεύσῃς ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ξύλα.
Ne iudicēs cū indocto: ne mlto
Μὴ κρίνε ἀπαιδεύτῳ, ἵνα μὴ ὑπε
nocent maiores tui. Ne ip̄operes
ρόξωνται οἱ πρόγονοί σου. Μὴ ὀνείδιζε
hominē auertenti se a peccato:
C ἄνθρωπον ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας,
memēto q̄ oēs sum⁹ in increp̄
μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτι
tionib⁹. ne inhonores hoiem in sene
μίοις. μὴ ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γή
ctute sua: & cū ex nobis senescunt.
ρᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι.
Ne gaudeas in mortuo inimicū
D Μὴ ἐπιχαίρε ἐπὶ νεκρῷ τῷ ἐχθρο
no tuo: memēto q̄ oēs ī mori
τῷ σου, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευ
mur: ne despicias narrationē sapiēti:
τῶμεν. μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν,
& in puerbijs eor⁹ cōuersa
καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναστρέ
re. Cū ab ip̄is discēs disci
φου. Ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παι
plinā: & seruire magnatib⁹ facili
δείαν, καὶ λειτουργῆσαι μεγιστᾶσιν ἑτοι
ter. ne discedas a narratione senio⁹:
μότερον. μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων,
A ἐκ γὰρ αὐτῶν ἐμαθον παρὰ τῶν πατέ
& cū ip̄i dicturi a patri
ρων αὐτῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ σύ
bus suis: cū ab illis discēs intel
νεσιν, καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι
lectū: & in tēpore necessitatis dare
ἀπόκρισιν. Μὴ ἑκκαιε ἄνθρακας ἁμαρ
resp̄sum. Ne accēdas carbones pecca
τωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῇς ἐν πυρὶ φλο
toris: ne incēdaris in ignē flam
B γὸς αὐτοῦ. Μὴ ἐξαναστῇς ἀπὸ προσώπου
mę illi⁹. Ne exurgas a facie
ὑβρίσου, ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ
cōtumelioſi: ne insideat sicut insidie
σὶ μχτί σου. Μὴ δανείσῃς ἀνῶ ἰσχυρο
tor tuo. Ne fenereris hoi fortio
puer. τέρῳ σου, καὶ ἐὰν δανείσῃς, ὡς ἀπολωλε
ri te: & si feneraueris: cū q̄ perdi
κώς γίνου. μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δύναμίν σου,
dit cito. ne spōdeas sup virtutē tuā:
& εἰ ἐγγυήσῃ, ὡς ἀποτίσων φρόντισον.
& si spopōderis: cū solutur⁹ cogita.
Ne iudices cōtra iudicē: sin cū optimo
Μὴ δικάζου κατὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν δό

Trāsla. B. Vie.

In oībus opibus tuis memorare nouis
sima tua: & in eternū non peccabis.

Capitulum octauum.

Non litiges cū homine potente: ne
forte incidas in manus illius. Non
cōtendas cū viro locuplete: ne forte cō
tra te constituat litē tibi. Multos enim
pdidit aurū & argentū: et vsq; ad cor re
gū extendit & cōuertit. Nō litiges cū
homine linguato: & nō strues in ignes
illi⁹ ligna. Nō cōmūices hoi indocto ne
male de pgenie tua loquatur. Ne despi
cias hoiem auertentē se a pctō: neq; im
properes ei. Memēto q̄ oēs in corru
ptione sumus. Ne spernas hoiez in sua
senectute: et enim ex nobis senescunt.
Noli de mortuo inimico tuo gaudere:
sciens q̄ oēs morimur: & in gaudium
volum⁹ venire. Ne despicias narratio=
nes p̄sbyterorū sapiētiū: & in puerbiis
eorū conuersare. Ab ip̄is enī dīsces sa=
pientiā & doctrinā intellect⁹: & se=
uire magnatis sine querela: Non te p̄tereat
narratio seniorū: ip̄i enim didicerunt a
patrib⁹ suis. Q̄ m ab ip̄is dīsces intelle=
ctū: & in tępore necessitatis dabis res=
pōsum. Non incēdas carbones pctōrū
arguēs eos: & ne incēdaris flāma ignis
pctōrum illorū. Ne cōtra facie stes con
tumelioſi: ne sedeat q̄si insidiator ori
tuo. Noli fenerari homini fortiori te: q̄
si feneraueris quasi p̄ditū habe. Non
spōdeas sup virtutē tuā: q̄ si spoponde
ris: q̄si restituens cogita. Nō iudices cō
tra iudicē: q̄m sedm quod iustū est iudi
cat. Cū audace non eas in via: ne forte
grauet mala sua in te. Ip̄e enī sedm vo=
lūtatē suā vadit: & simul cū stultitia ip̄i⁹
peries. Cū iracūdo nō facias rixā: & cū
audace nō eas in desertū: q̄m quasi ni=
hil est ante illū sanguis: & vbi nō est ad=
iutoriū elidet te. Cum fatuis cōsiliū nō
habeas: nō ei poterūt diligere nisi q̄ eis
placēt. Corā extraneo ne facias cōsiliū:
nescis enī qd pariet. Nō oi hoi cor tuum
manifestes: ne forte inferat tibi gratiā
falsam: et cōuicietur tibi. Ca. 9.

Non zeles mulierē sin⁹ tui: ne offen
dat sup te malicīā doctrine nequā.
Nō des mulieri potestatē aīe tue: ne in=
grediatur in virtute tua & cōfundaris.
Ne respicias mulierē multiuolā: ne for
te incidas in laqos illi⁹. Cū saltratice ne
assidu⁹ sis: nec audias illā: ne forte peas
in efficacia illi⁹. Virginē ne conspicias:
ne forte scandalizeris in decore illius.
Ne des fornicariis aiam tuā in vilo: ne p
das te & hereditatē tuā. Noli circunspi
cere in vicis ciuitatis: nec oberraueris
in plateis illius. Auerte faciē tuā a mu=
liere cōpta: & ne circunspicias speciem
alienam. Propter speciē mulieris mul=
ti perierūt: & ex hoc concupiscētia qua
si ignis exardescit. Ois mulier q̄ est for
nicaria: quasi sterc⁹ in via ab oībus p̄te
reuntib⁹ cōculcabitur. Speciē mulieris
aliene multi āmirati reprobi facti sunt:
colloquiū enim illius quasi ignis exar=
descit. Cum aliena muliere non sedeas
omnino: nec accumbas cū ea super cu
bitum: & non altercēris cū illa in vino:

Eccles. Cap. ix.

nē eius iudicabilis eſ. cū iudas=
ξαι αὐτῷ κρινοῦσιν αὐτόν. μετὰ γολμη
ce ne eas in via: ne grane
ροῦ μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ βαρύνη
tur cōtra te: ip̄e enī sm voluntatē
ται κατὰ σοῦ, αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ θέλημα
suā facet: & cū stultitia ip̄ius
αὐτοῦ ποιήσει, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ
simul pibis. Cū iracūdo ne fecerīs
συναπολῇ. Μετὰ θυμώδους μὴ ποιήσῃς
rixā: & ne eas cū eo in de
ριχᾶ: & ne eas cū eo in de
μάχην, καὶ μὴ πορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ὁρ
sertū. Sic nihil in oculis eius lāguis:
μον. Οὕτως οὐδὲν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτ ἀιμα,
& vbi nō est adiutoriū deiiciet te
& ubi nō est adiutoriū deiiciet te
καὶ ὅπου οὐκ ἔστι βοήθεια καταβαλεῖ σε
illic. Cū fatuo nō habeas cōsiliū: nō
ἐκεῖ. Μετὰ μωροῦ μὴ συμβουλεύου, οὐ
cū poterit verbū celare. Coā extra
γὰρ δυνήσεται λόγον σέξαι. Ενώπιον ἀλλο
neo ne facias occultū: nō cū cogno
τρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν, οὐ γὰρ γινώσ
scis qd pariet. Omni hoi ne
κεις τί τέξεται. παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ
manifestes cor tuū: & ne refe=
ἐκφαινε τὴν καρδίαν σου, καὶ μὴ ἀνα=
rat tibi grām falsam.
φερέτω σοι χάριν ψευδῆ. Ca. 9.

Ne zeles mulierē sinus tui: ne
Μὴ ζήλου γυναῖκα τὸν κόλπου σου, μὴ
ꝙ ostēdas in te disciplinā malā.
δέ διδάξῃς ἐπὶ σεαυτὸν πανδίκην πονηράν.
Ne dederis mulieri aiam tuā: vt ascēdat
Μὴ δῷς γυναικὶ τὴν ψυχήν σου, ἐπιβῆναι
ip̄a sup aiam tuā. Ne occur
αὐτὴν ἐπὶ τὴν ψυχήν σου. Μὴ ἀπαν
ras mulieri meretrici: ne forte inci=
τᾷ γυναικὶ ἑταιριζομένῃ, μήποτε ἐμπε
das in laqueos illius: cū
σῃς εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς, μετὰ
cātatrice ne assidu⁹ sis: ne forte
ψαλλούσης μὴ ἐνδιατρίβε, μήποτε
capiaris in exercitijs eius.
ἁλῶς ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῆς.
Virginē ne cōsideres: ne forte
Παρθένον μὴ καταμάνθανε, μήποτε
scandalizeris in penis eius.
σκανδαλισθῇς ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτῆς.
Ne dederis scortis aiam tuā: ne
Μὴ δῷς πόρναις τὴν ψυχήν σου, ἵνα μὴ
perdas hereditatē tuā. Ne circū=
ἀπολέσῃς τὴν κληρονομίαν σου. Μὴ περι
spicias in vicis ciuitatis: & in de
βλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως, καὶ ἐν τοῖς ἐρή
sertis illi⁹ ne erres. Auerte ocu=
μοις αὐτῆς μὴ πλανῶ. Ἀπόστρεφον ὀφθαλ
los a muliere formosa: & ne consi
μὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, καὶ μὴ κατα
dereris speciē alienā. Propter eius spe=
μάνθανε κάλλος ἀλλότριον. Ἐν γὰρ κάλ
cie mulieris multi errauerunt: &
λει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ
ex hoc amicitia vt ignis accendit: &
ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται, καὶ
ne accubueris in vinis cū ea.
μὴ κατακλιθῇς ἐπ' ἀγκαλῶν μετ' αὐτῆς.

Cum cōiugata muliere ne sedeas
Μετὰ ὑπανδρου γυναικὸς μὴ κάθου
omnino: & ne cōtexeris
ὁλως, καὶ μὴ συμβολοκοπήσῃς
cū ea in vino. Ne forte declinet
μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ. Μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ

C.

ſia tua in illā: τ ſpū
ψυχή σου ἐπ' αὐτήν, καὶ τῷ πνεύματί
tuo labaris in pditionē: ne derelin
σου ὀλισθῇς εἰς ἀπώλειαν, μὴ ἐγκατα
quas amicū antiquū. nā nouus
λίπῃς φίλον ἀρχαῖον· ὁ γὰρ πρόσφατος
nō eſt equalis illi. Vinū nouū: ami
οὐκ ἔστιν ἐπίσης αὐτῷ. Οἶνος νέος, φί=
cus non?: ſi ineterat? fuerit cū letitia
λος νέος, ἐὰν παλαιωθῇ μετ' εὐφροσύνης
bibes illud. ne imitteris glorīā pecca=
πίεσαι αὐτόν· μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρ
toris: nō enī noſti q̄ ēt ſubuer
πωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τίς ἐστιν ἡ κατα=
ſio ei?. ne placeas tibi appro
τροφὴ αὐτοῦ· μὴ εὐδοκήσῃς εὐδο=
bationib? impioꝝ. memēto q̄ vſq; ad
κίαις ἀσεβῶν· μνήσθητι ὅτι ἕως
inferos nō iuſtificabunt. Lōge abeſto
ᾅδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι. Μακρὰν ἄπεχε
ab hoīe q̄ poteſtatē habet occi
ἀπὸ ἀνθρώπου οὗ ἐξουσίαν ἔχει φο
dendi: τ nō ſuſpicaberis timorē mor
νεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θα
tis. Et ſi acceſſeris ne cr=
νάτου. Καὶ ἐὰν προσέλθῃς μὴ πλημμε
reo: ne auferat vitā tuā
λήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωήν σου
continuo. Scito q̄ in medio
παραρχῆμα. Ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ
laqueoꝝ ptranſis: τ ſuper pinacula
παγίδων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλξε
ciuitatis deābulas. Scōm
ων πόλεως περιπατεῖς. Κατὰ τὴν
virtutē tuā cōtecta de primo: τ cū
ἰσχύν σου σόχασαι τοῦ πλησίον, καὶ με
ſapiētib? ꝓſilū fac: cū prudētib? ſit
τὰ σοφῶν βουλεύου, μετὰ συνετῶν ἔσω
diſputatio tua: τ oīs narratio
ὁ διαλογισμός σου, καὶ πᾶσα διήγησις
tua in lege altiſſimi. Vīri iuſti
σου ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ανδρες δίκαιοι
ſint cōiunc tui: τ in timore
ἔσωσαν σύνδιαιτοί σου, καὶ ἐν φόβῳ
dñi ſit gloriatio tua. In ma=
κυρίου ἔσω ὁ καύχημά σου. Ἐν χει
nu artificū opus laudabit: τ
ρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ
princeps populi ſapiēs in ſmone ſuo.
ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ.
Terribilis in ciuitate ſua homo liguoſus
Φοβερὸς ἐν πόλει αὐτῆ ἀνὴρ γλωσσώδης,
τ petulās in verbo ſuo odio erit.
καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτῆ μισηθήσεται.

Iudex ſapiēs docet
Κριτὴς σοφὸς παιδεύει λὸν C.10.
ꝑplm ſuū: τ ꝓncipatus prudētis ꝓten
λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τετα
ſuus erit. ſm iudicē ꝑplī:
μένη ἔσαι. κατὰ λὸν κριτὴν λοῦ λαοῦ,
ſic τ miniſtri eius. τ ſm
οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ. καὶ κατὰ
gubernatorē ciuitatis: oēs
λὸν ἡγούμενον τῆς πόλεως, πάντες οἱ
inhabitātes eā. Rex iuſti
κατοικοῦντες αὐτήν. Βασιλεὺς ἀπαί
deſt ꝑplm ſuū: τ ciui
δευτος ἀπολεῖ λὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πό
tas habitabit in intellectu potentū.
λεις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυνατῶν.
In manu dñi poteſtas terre: τ
Ἐν χειρὶ κυρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ

ne forte declinet cor tuum in illā: & fan
guine tuo labaris in perditionē. Ne de
relinquas amicum antiquū: nouus enī
non erit ſimilis illi. Vinum nouū amic?
nouus. Veteraſcat: & cum ſuauitate bi
bas illud. Non zeles gloriā et opes pec
catoris: nō enim ſcis que futura ſit illi?
ſubuerſio. Non placeat tibi iniuria iniu
ſtorum: ſciens quoniaꝫ vſq; ad inferos
non placebit impius. Longe abeſto ab
homine poteſtatē habente occidendi
et non ſuſpicaberis timorem mortis.
Et ſi acceſſeris ad illū noli aliquid com
mittere: ne forte auferat vitam tuā. Cō
munionem mortis ſcito quoniā in me
dio laqueorum ingrediēris: & ſuper do
lentium arma ambulabis. Secundū vir
tutem tuā caue te a proximo tuo: & cū
ſapientibus & prudentibus tracta. Viri
iuſti ſint tibi cōiuncti: & in timore dei ſit
tibi gloriatio: et in ſenſu ſit tibi cogita=
tus dei: et omnis enarratio tua in pce=
ptis altiſſimi. In manu artificū opa lau
dabuntur: & principes populi in ſapien
tia ſermonis ſui: in ſenſu vero ſenioruꝫ
verbum. Terribilis eſt in ciuitate ſua ho
mo liguoſus: & temerari? i verbo ſuo:
odibilis erit. Ca.x.

IVdex ſapiēs iudicabit populū ſuuꝫ
et principatus ſenſati ſtabilis erit.
Secundū iudicem populi ſic & miniſtri
eius: et qualis rector eſt ciuitatis: tales &
inhabitantes in ea. Rex inſipiēs perdet
populū ſuum: & ciuitates inhabitabun
tur per ſenſuꝫ prudentiū. In manu dei
poteſtas terre: & execrabilis omnis ini=
qtas gentiū: et vtilē rectoreꝫ ſuſcitabit
in tēpus ſuper illam. In manu dei pote
ſtas hominis: & ſup factē ſcribe impo=
net honorē ſuuꝫ. Oīs iniurie p̄ximi ne
memineris: & nihil agas in opibus iniu
rie. Odibilis corā deo eſt & hoibus ſup
bia: & execrabilis oīs iniquitas gentū.
Regnū a gente in gentē tranſfertur p=
pter iniuſticias & iniurias et cōtumelias
ac diuerſos dolos. Auaro aute nihil eſt
ſceleſtius. Quid ſuperbis terra & cinis?
Nihil eſt iniquiꝰ q̄ſ amare pecuniā. Hic
enim & animā ſuam venalē habet: qm̄
in vita ſua proiecit intima ſua. Oīs po=
tētatus breuis vita: lāguor p̄lixior gra=
uat medicū. Breuē languorem precidit
medic?: ſicut & rex hodie eſt: et cras mo
rietur. Cum enim morietur homo: he
reditabit ſerpētes et beſtias & vermes.
Initū ſuperbie hoīs apoſtatare a deo.
qm̄ ab eo qui fecit illū receſſit cor eius:
qm̄ initiū oīs peccati eſt ſuperbia. Qui te
nuerit illaꝫ adimplebitur maledictis: &
ſubuertet eū in finem. Propterea exho
norauit dñs cōuent? malorū: et deſtru
xit eos vſq; in finē. Sedes ducū ſuperbo=
rū deſtruxit deꝰ: & ſedere fecit mites p
cis. Radices gētiū ſuperbarū arefecit deꝰ:
& plātauit humiles ex ipſis gētib?. Ter=
ras gētiū euertit dñs: & p̄didit eas vſq;
in fundamentū. Arefecit deꝰ ex ipſis &
diſp̄didit eos: et ceſſare fecit memoriaꝫ
eorū a terra. Memoriā ſuperborū p̄di=
dit deus: & reliqt memoriā humiliū ſen
ſu. Nō eſt creata hominibus ſuperbia

vtilē ſuſcitabit ad tp̄s ſup
τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτ
in manu dñi felicitas hoīs τ ſa
ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ πρό
ſcribe imponet gloriā ſu
πω γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτ
In omni iniuria: ne iraſcaris
Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μνησι
ꝓximo: τ ne facias ꝑplā in op
πλησίον, καὶ μὴ πράξῃς μηδὲν ἐν ἔρ
iniurie. Odibilis corā dño τ
ὕβρεως· Μισητὴ ἐναντι κυρίου καὶ
bus ſuperbia: τ ex ambob?
θρώπων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέ
error iniuſticie. Regnū de
πλημμέλεια ἀδικίας. Βασιλεία ἀπὸ
te. in gentē trāſfertur. ꝓpt iuſtic
θνους εἰς ἔθνος μεταγέται διὰ ἀδικ
τ iniurias τ opes dolоſas: qd
καὶ ὕβρεις καὶ χρήματα δόλια, τί ὑ
perbit terra τ cinis? Auaro
ρηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; Φιλαργύ
quidē. n. nihil iniquius. hic enī
μὲν γὰρ οὐδὲν ἀνομώτερον. οὗτος γὰρ
ſuā aiam venalē facit.
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐκπραττόμενον ποιεῖ· ὁ
in vita ſua ꝓiecerit intima ſua
ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἔρριψαν τὰ ἐντόσια αὐτ
longā morbū incidit medic?:
μακρὸν ἀρρώστημα κόπτει ἰατρός,
rex hodie: τ cras mo
βασιλεὺς σήμερον, καὶ αὔριον τελευ
tur. Cū enī moriat homo:
σει. Ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπ
hereditabit ſerpētes τ beſtias:
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία,
vermes. Initiū ſuperbie:
σκώληκας· Ἀρχὴ ὑπερηφανίας,
minis recedentis a dño:
θρώπου ἀφισταμένου ἀπὸ κυρίου,
ab eo q̄ fecit illū receſſit
ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη
cor eius. Cūm initiū peccati
καρδία αὐτοῦ. Οτι ἀρχὴ ἁμαρτία
ſuperbia: τ q̄ tenuerit illā in
ὑπερηφανία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξ
riabit abominationē: τ ſubuerte
βρίσει βδέλυγμα, καὶ κατασκαφή
tur in finē. ꝓpt hoc exhono
σεται εἰς τέλος. διὰ τοῦτο παρεδό
uit dñs inductiones τ ſubue
σε κύριος τὰς ἐπαγωγὰς καὶ κατέσ
tit in finē illos. Sedes d
ψεν εἰς τέλος αὐτούς. Ορόνους ἀρ
perantiū deſtruxit dñs: τ ſedere fec
χόντων καθεῖλεν ὁ κύριος, καὶ ἐκάθισ
mites pro eis intus. radices gēti
πραεῖς ἀντ' αὐτῶν ἔνδοθεν. ῥίζας ἐθνῶ
ſuperbax abſtulit dñs: τ plāta
ὑπερηφάνων ἐξεῖλε κύριος, καὶ ἐφύτε
uit pro illis in gloria humiles. Regione
σεν ἀντ' αὐτῶν ἐν δόξῃ ταπεινούς. Χώρα
gētiū ſubuertit dñs: τ perdidit
ἐθνῶν κατέστρεψε κύριος, καὶ ἀπώλεσε
eas vſq; ad fundamēta terre. abſtulit ex eis
αὐτὰς ἕως θεμελίων γῆς. ἐξῆρεν ἐξ αὐ
τ p̄didit eos: τ ceſſare
τῶν καὶ ἀπώλεσεν αὐτούς, καὶ κατ
fecit a terra memoriā eoꝝ.
παυσεν ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
Nō creata eſt hoīb? ſuperbia:
Οὐκ ἔκτισαι ἀνθρώποις ὑπερηφανία,

Tex. Bre. cũ iter. lati.

neq; ira furoris ḡn̄ationib⁹ mulier. οὐ δὲ ὀργὴ θυμοῦ ϕυνήμασι γυναικῶν. semẽ securitatis q̄ timẽt domi πτέρνα ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κυ= rũ: ꝛ ꝓtiosa plãta q̄ utligunt ριαν, καὶ ἔντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶν illuꝫ. Semẽ ignominie q̄ τες αὐτόν. Σπέρμα ἀτιμίας οἱ μὴ nõ attendunt legi: semẽ erro προσέχοντες τῷ νόμῳ, πτέρνα πλα ris q̄ trasgrediunt mãdata. D puer. 17.a. puer. 21.b. Iusti a. 19.b. νήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. In medio fratrũ rector illoꝝ Ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν honoratus: ꝛ q̄ timent dñm in ἔντιμος, καὶ οἱ φοβούμενοι κύριον ἐν oculis illius. Ante finẽ initiuꝫ ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Πρὸ λήξεως ἀρχὴ timor dñi: abiectio ãt ꝓcipatus obdu φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς σκλη= ratio ꝛ superbia. diues ꝛ ρυσμὸς καὶ ὑπερηφανία. πλούσιος καὶ honoratus ꝛ pauper gl̄riatio eoꝝ ἔνδοξος καὶ πτωχὸς τὸ καύχημα αὐτῶν timor dñi. Nõ iustuꝫ inhonorare φόβος κυρίου. Οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι pauperẽ itelligentẽ: ꝛ nõ decet hono πτωχὸν συνετόν, καὶ οὐ καθήκει δοξά= rare viꝝ pctõrem. Magnates σαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν. Μεγισάνες ꝛ iudices ꝛ potentes honorabunt: καὶ κριταὶ καὶ δυνάσαι δοξασθήσονται, ꝛ nõ est alius coꝝ maior ti= καὶ οὐκ ἔστι τίς αὐτῶν μείζων τοῦ φο A mente dñm. Seruo prudẽti βουμένου γὰρ κύριον. Οἰκέτῃ συνετῷ liberi ferutent: ꝛ vir sa ἐλεύθεροι λειτουργήσουσι, καὶ ἀνὴρ ἔπι piens nõ murmurabit correptus. ne σήμων οὐ γαγγύσει παιδευόμενος. μὴ velis videri sapñs in faciẽdo opus tuuꝫ: ꝛ ne σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σοῦ, καὶ μὴ ertollas te in tp̃e anguſtie tue. δοξάζου ἐν καιρῷ ϛενοχωρίας σου. Melius .n. q̄ operat ꝛ abun Κρεῖσσον γὰρ ὁ ἐργαζόμενος καὶ περισ dat in oibus: ῳ̈ q̄ gl̄iat ꝛ B puer. 18.c. σεύων ἐν πᾶσιν, ἢ ὁ δοξαζόμενος καὶ eget pane. Fili in mãſuetudie ἀπορῶν ἄρτου. Τέκνον ἐν πραΰτητί tua honora aiam tuã: ꝛ da σου δόξασον τὴν ψυχήν σου, καὶ δὸς illi honorẽ ſm dignitatẽ eius. B αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Peccantẽ in aiam ſu= Τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐ= aim q̄s iuſtificabit: ꝛ q̄s honorabit τοῦ τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει inhonorantẽ vitã ſuã: Pau πτω γὰρ ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Πτω per honorat ꝑpl̄ scientiã ſuã: ꝛ χὸς δοξάζεται διὰ ἐπιστήμην αὐτοῦ, καὶ diues honorat ꝑpl̄ diuitias πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον ſuas: q̄ est honoratus in paupertate: ꝛ αὐτοῦ, ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, καὶ in diuitijs quãto magis? ἐν πλούτῳ πόσῳ μᾶλλον; Ca. ii. Sapia humilis exaltabit ca= Σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφα put illius: ꝛ in medio magnatũ col= λὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγισάνων κα

Trãſla. B. Wie.

neq; iracundia nationi mulierum. Se= mẽ hominum honorabitur hoc quod timet deum. semẽ autem hoc exhono rabitur quod preterit mandata domi= ni. In medio fratrum rector illorum in honore: & qui timent dñm erũt in ocu lis illi⁹. Gloria diuitiũ honoratorum: & pauperum timor dei est. Nõ despicere hominẽ iuſtum pauperem: et non ma gnificare virum peccatorem diuitem. Magnus est iudex: & potens est in ho= nore: & nõ est maior illo qui timet deũ. Seruo ſensato liberi ſeruient: & vir pru dens & disciplinatus non murmurabit correptus: & inſcius nõ honorabitur. Noli extollere te in faciẽdo opere tuo: et noli cunctari in tẽpore anguſtie. Me lior est qui operatur & abundat in om nibus: q̄ qui gloriatur & eget pane. Fi li in manſuetudine ſerua animam tuã: & da illi honorem ſecundum meritum ſuum. Peccantem in animam ſuã quis iuſtificabit? Et quis honorificabit exho norantem animã ſuam? Pauper gloria tur per disciplinã & timorem ſui: & est homo qui honorificatur propter ſub ſtantiam ſuam. Qui autẽ gloriatur in paupertate: q̄ tomagis in ſubſtãtia. Et qui gloriatur in ſubſtantia: paupertatẽ vereatur.

Capitulum vndecimum.

SApiẽtia humiliati exaltabit caput illius: et in medio magnatorum cõ ſedere illum faciet. Non laudes virũ in ſpecie ſua: neq; ſpernas hominem in vi ſu ſuo: breuis in volatilibus apis: & ini tiũ dulcoris habet fructus illius. In ve ſtitu ne glorieris vnq̄: nec in die hono ris tui extollaris. Quoniam mirabilia opa altiſſimi ſolius: et gloriosa & abscõ ſa & inuiſa opa illius. Multi tyranni ſe derunt in throno: & inſuſpicabilis por tauit diadema. Multi potẽtes oppreſ ſi ſunt valde: & gl̄iosi traditi ſunt in ma nus alterorum. Priuſq̄ interroges ne vituperes quenq̄: & cum interrogaue ris: corripe iuſte. Priuſq̄ audias ne reſ pondeas verbum: & in medio ſenioruꝫ ne adiicias loqui. De ea re que te non moleſtat ne certeris: & i iudicio peccã tium ne confiſtas. Fili ne in multis ſint actus tui: & ſi dies fueris non eris im munis a delicto. Si enim ſecutus fueris non apprehẽdes: & non effugies ſi pre curreris. Est homo laborans & feſtinãs & dolens impius: & tanto magis non abundabit. Est homo marcidus egens recuperatione: plus deficiens virtute & abundans paupertate: & oculus dei reſ pexit illum in bono & erexit eũ ab hu= militate ipſius: & exaltauit caput eius: & mirati ſunt in illo multi & honorauе runt deũ. Bona & mala: vita et mors: paupertas & honeſtas a deo ſunt. Sa= pientia diſciplina & ſcientia legis apud dominum: dilectio et vie bonorum a= pud ipſum. Error & tenebre peccato= ribus concreata ſunt: qui autem exul tant in malis conſeneſcnnt in malo. Datio dei permanet iuſtis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Eccleſi. Cap̃. xi.

locabit eum. Ne laudes viꝝ in ſpecie θίσει αὐτόν. Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει ſua: ꝛ ne abominꝛis hoiem in viſu ἀυχοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει ſuo. breuis in volatilibus apis: ἀυχοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα, ꝛ ꝓncipat⁹ vulcõꝝ fruct⁹ eius. καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς. In induméto veſtimẽtoꝝ ne gl̄ieris: ꝛ Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ, καὶ in die gl̄ie ne extollaris: q̄m mirabilia ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμασὰ opa dñi ſunt: ꝛ occulta opa τὰ ἔργα κυρίου ἐσί, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα eius hoib⁹. multi tyranni ſederunt ſup αὐτοῦ ἀνοίς. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπ' paulimẽta: at inſuſpicat⁹ tulit diade ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπονόητος ἐφόρεσε διάδη ma. Multi potentes inhonorati ſũt val= μα. Πολλοὶ δυνάσαι ἠτιμάσθησαν σφό de: ꝛ gl̄iosi traditi ſunt in man⁹ δρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας alioꝝ. puſq̄ exquiras: ne accuſes: itellige ἑτέρων. πρὶν ἢ ἐξετάσῃς, μὴ μέμψῃ, νόησον primũ ꝛ tũc reprehẽde. puſq̄ audi πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα. πρὶν ἢ ἀκού= as: ne reſpõdeas ꝛ in medio ſmonũ ne σαι, μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ iteręũctas verbi. De re παρεμβαλλε ῥῆμα. Περὶ πράγματος deq̄ nõ est adte: ne certes: ꝛ in iudicio pec= οὗ οὐκ ἔσι σοι, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἁμαρ catoꝝ ne p̃sideas. Fili nõ erga τωλῶν μὴ συνέδρευε. Τέκνον μὴ πολλὰ multa ſint actus tui: ſi enim πολλὰ ἔσωσαν αἱ πράξεις σου, ἐὰν γὰρ repletꝰ fueris nõ eris inocẽs: ꝛ ſi ſecut⁹ fueri: πλησθύνῃς οὐκ ἀθῳωθήσῃ, καὶ ἐὰν διώκῃς, nõ apprehẽdes: ꝛ nõ effugies au οὐ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς διὰ fugiẽs. Est laborãs ꝛ opãs: ꝛ feſtinãs: δρᾷς. Ἔσι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, ꝛ tanto magis eget. est piger καὶ τοσοῦτο μᾶλλον ὑσερεῖται. ἔσι νωθρὸς egẽs auxilio: deficiẽs ꝛ tute ꝛ προσδεόμενος ἀντιλήψεως, ὑσερῶν ἰσχύι καὶ abundãs pauꝑtate: ꝛ oculus dñi περισσεύων πτωχεία, καὶ ὀφθαλμὸς κυ' reſpexit illũ in bona: ꝛ erexit ἐπέβλεψεν αὐτῷ εἰς ἀγαθά, καὶ ἀνώρθω eũ de humilitate ipſius. Et exal σεν αὐχένα ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ. Καὶ ἀνύ tauit caput eius a ꝓtritione: ψωσε κεφαλὴν αὐχοῦ ἀπὸ συντριβῆς, ꝛ mirati ſunt in illo multi q̄ vide= καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ θεωρή= derũt. Bona ꝛ mala: vita ꝛ mꝛs σαντες. Ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θά paupertas ꝛ diuitie a deo νατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυ mino ſunt. ſapia ꝛ ſciẽtia ꝛ cogni ρίου ἐσί. σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ γνῶ tio legis a deo. dilectio σις νόμου παρὰ κυρίου. Ἀγάπησις ꝛ vie bonoꝝ opeꝝ ab ipo ſunt. καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι. Error ꝛ tenebre pctõribus ꝓcrea= Πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνε ta ſunt: at exultãtibus in malis κτίσαι, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακὰ ꝓſeneſcit malitia. Datio dñi ꝑmanet συγκηρᾶ κακία. Δόσις κυρίου παραμένει

religiosis: ꝛ bñplacitũ ei⁹ pſperet
εὐσεβέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εὐοδοῖ
in seculũ. Est q̃ locupletat ab atte
εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐστι πλουτῶν ἀπὸ πρό
tione ꝛ parsimonia sua: ꝛ hec
σοχῆς καὶ σφιγγίας αὐτοῦ, καὶ αὕτη
pars ei⁹ a mercede illius.
ἡ μερὶς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
In eo q̃ dicit ipe inueni requiẽ: ꝛ
Ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτὸν εὗρον ἀνάπαυσιν, καὶ
nũc mãducabo a bonis meis af
νῦν φάγωμαι ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μου ἀ
fidue. Et nõ nouit q̃ ipe
φαλείπτως. Καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς
preteribit ipm: ꝛ relinquet
παρελεύσεται αὐτόν, καὶ καταλείψει
illa alijs ꝛ morietr. Sta
αὐτὰ ἑτέροις καὶ ἀποθανεῖται. Στῆθι
in testamẽto tuo ꝛ colloq̃re in illo: ꝛ
ἐν διαθήκῃ σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῷ, καὶ
in ope tuo veteraſce. ne mire
ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι. μὴ θαύμα
ris i operib⁹ pctõris: cõfide ãt i do
ze ἐν ἔργοις ἁμαρτωλοῦ, πίστευε δὲ κυ
mino ꝛ pinane in labore tuo, q̃ñ le
ρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου. ὅτι κοῦ
ue in oculo dñi velociter repẽte
φον ἐνώπιον κυρίου διὰ τάχους ἐξαπίνα
ditare pauperẽ. Bñdictio dñi
πλουτίσαι πένητα. Εὐλογία κυρίου
in mercede pij: ꝛ in hora veloci
ἐν μισθῷ εὐσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχινῇ
germinat bñdictionẽ ei⁹. ne dixeris
ἀναβάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ. μὴ εἴπῃς
q̃ est mihi necessitas cõplacẽtie: ꝛ a quo
τίς ἐστί μου χρεία ἀρεσκείας, καὶ τίνι
ex nũc erũt mihi bona? Ne
ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μοι τὰ ἀγαθά; Μὴ
dicas: sufficiẽtia mihi sũt: ꝛ multa mihi
εἴπῃς, αὐτάρκη μοι ἐστί, καὶ πολλά μοι
q̃ habeo: ꝛ q̃d ex nũc mali
ἃ ἔχω, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθή
habebo in vita? in die bonor oblitio
σομαι ἐν ζωῇ; ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία
malor: ꝛ in die malor nõ recordabi
κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσε
tur bonor. Mñ leue coꝛã dño
ται ἀγαθῶν. Ὅτι κοῦφον ἐναντι κυρίου
in die obitus reddere homini
ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ
fm opa ei⁹. Malicia hore obli
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Κάκωσις ὥρας ἐπι
nionẽ facit delitiaꝛ: ꝛ cõsumationẽ
λησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ συντέλειαν
hois reuelatio operꝝ illi⁹.
ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.
Ante mortẽ ; ne dicas bñ aliquẽ:
Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα,
ꝛ in filijs suis cognoscet vir.
καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνήρ.
nõ oẽm hoiem inducas in
μὴ πᾶντα ἄνθρωπον εἰσαγε εἰς τὸν
domũ tuã: multe enĩ insidie dia
οἶκόν σου, πολλαὶ γὰρ τὰ ἐνέδρα τοῦ δια
boli. Perdix capta in cauea:
βόλου. Πέρδιξ ἁρευθεὶς ἐν καρταλλω,
sic cor superbi: ꝛ vt pſpe
οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς κατα
ctor ascendẽs ad casum. Mã
σκοπος ἐστιβὰς ἐπὶ πτῶσιν. Τὰ γὰρ
bona in mala conuertẽs insidiaꝛ:
ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνέδρευει,

& profectus illius succeſſus habebit in
eternũ. Est qui locupletatur parce agẽ
do: & hec est pars mercedis illius in eo
q̃ dicit: inueni requiẽ mihi: & nũc man
ducabo de bonis meis solus: & nescit q̃
tps p̃tereat illũ: & mors appropinquet
& relinq̃t oia aliis: & moriatur. Sta in te
stamento tuo: & in illo colloquere: & i
opere mandatorum tuorum veteraſce.
Ne manseris in operibus pctõrũ. Cõfi
de aũt in deo & mane in loco tuo. Faci
le est enĩ in oculis dei subito honestare
pauperẽ. Bñdictio dei in mercedẽ iusti
festinat: & in honore velocior pcessus illi
us fructificat. Ne dicas. q̃d est mihi op⁹:
& que erunt mihi ex hoc bona? Ne di
cas. Sufficiens mihi sum: & quid ex hoc
pessima bor? In die bonorũ ne imemor
sis malorum: & in die malorum ne ime
mor sis bonorum: q̃m facile est coram
deo in die obit⁹ retribuere vnicuiq̃ se
cũdum vias suas. Malitia hore oblitio
nẽ facit luxurie magne: & in fine ho mi
nis denudatio operũ illius. Ante mortẽ
ne laudes hominem quẽq̃: q̃m in filiis
suis agnoscitur vir. Non oẽm hoiem in
ducas in domũ tuam: multe enim sunt
insidie dolosi. Sicut.n. eructant precor
dia fetentium: & sicut pdix inducitur i
cauea: & vt caprea in laqueũ: sic & cor
superborum: & sicut pspector vidẽs ca
sum proximi sui. Bona enĩs in mala cõ
uertens insidiatur: & in electis imponet
maculam. A scintilla enim vna augetur
ignis & a vno doloso augetur sanguis:
homo vero peccator sanguini insidia
tur. Attende tibi a pestifero. fabricat
enim mala: ne forte educat super te sub
sannationem in perpetuum. Admit
te ad te alienigenam: & subuertet te in
turbine: & abalienabit te a viis ꝓpriis.

Capitulum.12

SI bñfeceris scito cui feceris: & erit
gratia in bonis tuis multa. Benefac
iusto & inuenies retributiones magnã:
& si non ab ipso certe a domino. Non e
enim ei bene qui assiduus est in malis:
& elemosynas non danti: quoniam & al
tissimus odio habet peccatores: & mi
sertus est penitẽtibus. Da misericordi
am: & ne suscipias peccatores: & impiis
& peccatoribus reddet vindictam: cu
stodiens eos in diem vindicte. Da bono
& non receperis peccatorem. Benefac
humili: & non dederis impio. Prohibe
panes illi dare ne in ipsis potentior te
sit. Nam duplicia mala inuenies in om
nibus bonis quecunq̃ fecerit illi: quo
niam & altissimus odio habet peccato
res: & impiis reddet vidictam. Non ag
noscetur in bonis amicus: et non abs
condetur in malis inimicus. In bonis
viri inimici illius: in tristicia et in mali
tia illius amicus agnitus est. Non cre
das inimico tuo in eternum. Sicut enim
eramẽtũ eruginat neqtia illi⁹. Et si hũi
liatus vadat curuꝰ: a bliceanimũ tuũ: et

ꝛ in electis imponet maculã.
καὶ ἐν τοῖς αἱρετικοῖς ἐπιθήσει μῶμον.
Ab scintilla parua auget pru
Ἀπὸ σπινθῆρος μικρᾶς πληθύνεται ἀν
na: ꝛ homo peccator ad
θρακία, καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς
sanguinẽ insidiat: attende a malefa
αἷμα ἐνεδρεύει, πρόσεχε ἀπὸ κακοῦρ
ctore: praua enĩ fabricat: ne forte
γου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνεται, μήποτε
det tibi maculã in seculũ. Inhabi
δῷ σοι μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐνοίκι
tare fac pegrinũ ꝛ puertet te in turba
σον ἀλλότριον καὶ διασρέψει σε ἐν παρα
tione: ꝛ abalienabit te a
χῇ, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε ἐκ τῶν
ppriis tuis.
ἰδίων σου. Ca. 12.

SI bene feceris: scito cui facis:
Ἐὰν εὖ ποιῇς, γνῶθι τίνι ποιεῖς,
ꝛ erit gra bonis tuis. Bene
καὶ ἔσαι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. Εὖ
fac pio: ꝛ inuenies retribu
ποίησον εὐσεβῆ, καὶ εὑρήσεις ἀντα πό
tionẽ: ꝛ si nõ ab ipo: at ab
δομα, καὶ εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ
altissimo. Mõ erũt bona ei q̃ assue
τοῦ ὑψίσου. Οὐκ ἔσαι ἀγαθὰ τῷ ἐνδελε
t⁹ est ad mala: ꝛ elemosynã nõ
χίζοντι εἰς κακά, καὶ τῷ ἐλεημοσύνης μὴ
separanti. da pio: ꝛ ne
χωριζομένῳ. δὸς τῷ εὐσεβεῖ, καὶ μὴ
suscipias peccatorẽ. Bene fac hu
ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ. Εὖ ποίησον τα
mili ꝛ ne dederis impio. phi
πεινῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ. ἐμπόδι
be panes tuos ꝛ ne dederis ei:
σον τοὺς ἄρτους σου καὶ μὴ δῷς αὐτῷ,
ne in illis te suppamat: du
ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ, δι
plicia enĩ mala inuenies tibi in
πλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσεις σοι ἐν
oibus bonis q̃cũq̃ fecerit illi.
πᾶσιν ἀγα τοῖς ἂν ποιῇς αὐτῷ.
Mñ ꝛ altissimus odio habuit peccato
Ὅτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτω
res: ꝛ pijs reddet vi
λοὺς, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀποδώσει ἐκ
dictã. Sernat aũt eos in di
δίκησιν. Φυλάσσει δὲ αὐτοὺς εἰς ἡμέ
em vindicte eos fortẽ. Da
ραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταιάν. Δός
bono: ꝛ ne suscipias pctõrẽ.
τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ.
Mõ eũcict in bonis amic⁹:
Οὐκ ἐκβληθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος,
ꝛ nõ abscondet in malis inimic⁹.
καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός.
in bonis viri inimici illi⁹ in
ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν
tristicia: ꝛ in malis illi⁹ ꝛ ami
λύπῃ, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φί
cus separabit. Ne credas
λος διαχωρισθήσεται. Μὴ πίστευσης
inimico tuo in seculũ: sicut enĩ
τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς γὰρ ὁ
es eruginat: sic nequitia illi⁹: ꝛ
χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ, καὶ
si humiliat⁹ fuerit ꝛ vadat incurua
ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκε
tus: superpone aiam tuã ꝛ
κυφώς, ἐπίστησον τὴν ψυχήν σου καὶ

Tex. Bre. cũ iter. lati.

caue ab illo: ⁊ eris ei vt q̃ custodí te ab illo. Non statues illum pe-
φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκ-
abiterit speculum: ⁊ cognosces q̃ nõ
μεμαχὼς ἔσωπρον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ
in finẽ tersit erugine. Hic statues eũ pe-
εἰς τέλος κατίωσε. Μὴ κάθισης ἀνὸν πα-
nes te: ne forte cũ subuerterit te stet
ρὰ σεαυτῷ, μήποτε καταστρέψας σε στῇ
sup locũ tuũ. Hic colloces e-
ἐπὶ τὸν τόπον σου. Μὴ καθίσης ἀν-
um a dextris tuis: ne forte querat
τὸν ἐκδεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν
cathedrã tuã accipere: ⁊ in nouissis
καθέδραν σου λαβεῖν, καὶ ἐπ' ἐσχάτων
cognosces verba mea: ⁊ in
ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τῶν
fmonib⁹ meis stimuleris. Quis mise-
ῥημάτων μου κατανυγήσῃ. Τίς ἐλεή-
bit icãtatoris a pẽte morsũ: ⁊ omnium
σει ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον, καὶ πάντας
accedentiũ bestijs: sic et⁹ q̃ ac
τοὺς προσάγοντας θηρίοις, οὕτως τὸν πρὸ
cedit viro peccatori ⁊ qui
ἀσεβεῦντα ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ καὶ συμ
cõmiscetur in petis eius.
φυρόμενον ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ.
Per horã tecum pmanebit in statiõe tu
Ὥραν μετὰ σοῦ διατρίψει ἐν στάσει δι-
sta: et si declinaueris: nõ tolerabit.
καίᾳ, καὶ ἐὰν ἐκκλίνῃς, οὐ μὴ καρτερήσῃ.
⁊ in labijs suis indulcabit
καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ
inimic⁹: ⁊ in corde suo deliberabit
ἐχθρὸς, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύ-
bit subuertere te in foueam. In ocu
σεται ἀναστρέψαι σε εἰς βόθρον. Ἐν ὀφ
lis suis lachrymabitur: ⁊ si inuenerit
θαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει, καὶ ἐὰν εὕρῃ
tpm nõ satiabitur a sanguine.
καιρὸν οὐκ ἐμπλησθήσεται αἵματος.
Mala si occurrerint tibi: iuuenes ti-
Κακὰ ἐὰν ὑπαντήσῃ σοι, ἐυρήσεις αὐ
bi pterem te illic: ⁊ q̃li homo
τῷ πρότερόν σου ἐκεῖ, καὶ ὡς ἄνθρωπος
ad tumulũ suffodiet calameũ tuũ. Ca-
βοηθῶν ὑπεκκάσει πτέρναν σου. Τὴν κε
put suũ mouebit ⁊ plaudet
φαλὴν αὐτοῦ κινήσει καὶ ἐπικροτήσει ταῖς
manib⁹: ⁊ multa susurrabit ⁊ cõmuta
χερσί, καὶ πολλὰ διαψιθυρίζει καὶ ἀλλοιώ
bit vultum suum.
σει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ca. 13.

Quẽ tetigerit picem: inquinabitur
Ὁ ἀπτόμενος πίσσης, μολυνθήσεται
in ea: ⁊ cõcanũ superbo similis
ἐν αὐτῇ, καὶ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθή
erit illi. Põdus sup te ne tollas i vita
σεται αὐτῷ. Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς ἐν ζωῇ
tua: ⁊ fortiori te ⁊ ditiori
σου, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ
infra 17.b. te ne cõices. Quid cõcabit olla ad
σου μὴ κοινάνει. Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς
cacabũ? ipsa impinget: ⁊ ipa cõtere
λέβητα; αὐτὴ προσκρούσει, καὶ αὐτὴ συντρι
tur. Diues iniuriã fecit: ⁊ tpm ro-
βήσεται. Πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτῷ προσ
gabunt. paup iniuriã fecit: ⁊ ipe
δικήσουσι. πτωχὸς ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς
minas patietur. Si vtilis fueris:
προσαπειλήσεται. Ἐὰν χρησιμεύσῃς,
optatur in te: ⁊ si egueris: affli
ἐργάζεται ἐν σοί, καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, κατα-

Trãsla. B. Mic.

cũstodí te ab illo. Non statues illum pe-
nes te: nec sedeat ad dexteraz tuam: ne
conuersus stet in loco tuo: ne forte cõ-
uersus in locum tuum inquirat cathe-
dram tuam: & in nouissimo cognoscas
verba mea: & in sermonib⁹ meis stimu
leris. Quis miserebitur incantantori a
serpente percusso: & omnibus qui ap-
propiant bestiis? Sic & q̃ comitatur cũ
viro iniquo: & obuolutus est in pecca-
tis eius. Vna hora tecum permanebit.
Si autẽ declinaueris: non supportabit.
In labiis suis indulcat inimicus: & in
corde suo insidiatur vt subuertat te i fo
ueam. In oculis suis lachrymatur inimi
cus: & si inuenerit tempus non satiabi-
tur sanguine: & si incurrerint tibi mala:
inuenies cum illic priorem: & quasi ad
iuuans suffodiet plantas tuas. Caput su
um mouebit & plaudebit manu: & mul
ta susurrans cõmutabit vultũ suum.

Capitulum. 13.

QVi tetigerit picem inquinabitur
ab ea: & qui communicauerit super-
bo induet superbiam. Pondus super se
tollit qui honestiori se communicat. Et
ditiori te ne socius fueris. Quid cõica-
bit cacabus ad ollam? Cũ enim se colli
serint confringetur. Diues iniuste egit
& fremebit: pauper autem iesus tace-
bit. Si largitus fueris assumet te: & si
non habueris derelinquet te. Si habes:
conuiuet tecum & euacuabit te: & ipse
non dolebit super te. Si necessarius illi
fueris: supplantabit te: & subridẽs spẽ
dabit: narrãs tibi omnia bona & dicet:
quid opus est tibi? & confundet te in ci-
bis suis: donec te eximaniat bis & ter: &
in nouissimo deridebit te. Postea vidẽs
derelinquet te: & caput suum mouebit
ad te. Humiliare deo: & expecta manus
eius. Attende ne seduct⁹ in stultitia hu
milieris. Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliatus in stultitiã seducaris.
Aduocatus a potẽtiore discede: ex hoc
enim magis te aduocabit. Ne improb⁹
sis ne impingaris: & ne longe sis ab eo:
ne eas in oblitionem. Ne retineas ex
equo loqui cum illo: nec credas multis
verbis illius. Ex multa enim loquela tẽ
ptabit te: & subridens interrogabit te
de abscondítis tuis: immitis animus illi
us conseruabit verba tua: & non parcet
de malitia & de vinculis. Caue tibi & at
tende diligenter auditui tuo: quoniam
cum subuersione tua ambulas. Audi-
ens vero verba illa quasi in somnis vi-
de & vigilabis. Omni vita tua dilige de
um: & inuoca illum in salute tua. Omne
animal diligit simile sibi: sic & omis ho
mo proximum sibi. Omnis caro ad si-
milem sibi coniungetur: & omnis ho-
mo simili sui sociabitur. Sicut cõcabit
lup⁹ agno aliquãdo: sic peccator iusto.

Ecclesi. Cap. xiii.

get te. ⁊ si habueris: cõuiuet
θλίψει σε. καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταί
tecũ: ⁊ exinaniet te: ⁊ ipe nõ
σοι, καὶ ἀσωκενώσει σε, καὶ αὐχὸς οὐ
dolebit. Opus habuit tui: ⁊ de-
πονέσει. Χρείαν ἔχῃ σοῦ, καὶ ἀσπ-
cipiet te: ⁊ arridebit tibi:
πλαγήσει σε, καὶ προσγελάσεταί σοι,
⁊ dabit tibi spem. loquetur tibi
καὶ δώσει σοι ἐλπίδα. λαλήσει σοι
bona: ⁊ dicet: q̃ necessitas tua? ⁊
καλά, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου; καὶ
cõfundet te cibis suis:
αἰσχυνεῖ σε ἐν τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ,
donec eximantat te bis aut ter:
ἕως οὗ ἀσωκενώσει σε δὶς ἢ τρίς,
⁊ i nouissimis derideb it te. Et
καὶ ἐπ' ἐσχάτων καταμωκήσεται σοῦ. Καὶ
post hec videbit te: ⁊ relinquet
μετὰ ταῦτα ὄψεταί σε, καὶ καταλείψει
te: ⁊ caput suũ mouebit sup
σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ
te. Attende ne decipiaris mẽ-
σοί. Πρόσεχε μὴ ἀσωπαλαηθῇς τῇ διά
te: ⁊ ne humilieris in letitia
νοίᾳ, καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν εὐφροσύνῃ
cordis tui. Cũ aduocauerit te
καρδίας σου. Προσκαλεσαιδίου σε
potens: discedens esto: ⁊ tanto
δυνάσου, ὑποχωρῶν γίνου, καὶ τοσούτῳ
magis te aduocabit repetens.
μᾶλλον σε προσκαλέσεται πλεονάζων.
ne incidas: vt non expellaris sine iuditio:
Μὴ ἐμπέσῃς, ἵνα μὴ ἀπωσθῇς ἀκρίτως,
⁊ ne longe discedas ne oblitũi tradaris.
καὶ μὴ μακρὰν ἀφιστῶ ἵνα μὴ ἐπιλησθῇς.
Ne cõtineas alloqui cum eo:
Μὴ ἔσπευχε διαλογοῦσθαι μετ' αὐτοῦ,
⁊ ne credas pluribus verbis
καὶ μὴ πιστεύσῃς πολλοῖς λόγοις
illius. Ex multa enim loquela tem
αὐτοῦ. Ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πει
ptabit te ⁊ tãq̃ arridens exquiret
ράσει σε, καὶ ὡς προσγελῶν ἐξετάσει τὰ
occulta tua. Inmisericors q̃ nõ cõseruat fmo
κρυπτά σου. Ἀνελεήμων ὃς μὴ συντηρῶν λό
nes: ⁊ non parcet de malitia
γους, καὶ οὐ μὴ φείσεται πρὸς κακώσε
tua ⁊ viculis. Caue ⁊
ώς σου καὶ δεσμῶν. Συντήρησον καὶ
attende vehement ad audiendũ: q̃m
πρόσχες σφοδρῶς τοῦ ἀκούειν, ὅτι
cum casu tuo deambulas.
μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.
Audiens hec in sõno tuo: vigila.
Ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρη
tota vita dilige dñm: ⁊
σον. πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ
inuoca illũ in salutem tuam.
ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.
Omne animal diligit simile sibi: ⁊
Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ
ois homo diligit primum
πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον
suum. Omnis caro secm gen⁹ conti
αὐτοῦ. Πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνα
gitur: ⁊ simili sui copulabi-
γέλαι, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολλη
tur vir. Quid cõcabit lupus
θήσεται ἀνήρ. Τί κοινωνήσει λύκος
agno: sic peccator ad pium.
ἀμνῷ, οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς εὐσεβῆ.

que par, hyene ad canē: τ ꝙ par
τὶς εἰρήνη ὑαίνη πρὸς κύνα, καὶ τὶς εἰρή
diuitī ad pauperē. Venationes
νη πλουσίῳ πρὸς πένητα. Κυνηγία
leonum onagri in deſerto: ſic paſcua
λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, οὕτως νομαὶ
diuitum pauperes. abominatio ſuper
πλουσίων πτωχοί. βδέλυγμα ὑπερη
bozum humilitas: ſic execratio
φάνων ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα
diuitī pauper. Diues commo=
πλουσίῳ πτωχός. Πλούσιος σαλευό
tus firmatur ab amicis: pauper abſt
μενος στηρίζεται ὑπὸ φίλων, πτωχὸς δὲ
cū ceciderit expellitur ab amicis.
πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων.
Cū diues offenderit: multi adiu=
Πλουσίου σφαλέντος, πολλοὶ ἀντι=
tores: locutus eſt arcana τ iuſti
λήπτορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ ἐδι
ficauerūt eum. Humilis errauit τ
καίωσαν αὐτόν. Ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ
increpauerunt eū. locutus eſt inuel
προσεπετίμησαν αὐτῷ. ἐφθέγξατο σύ
lectum: τ non data eſt ei locus.
νεσιν, καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος.
diues locutus eſt: τ omnes ta=
πλούσιος ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἐσι
cuerūt: τ verbū illius exaltaue
γησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψω=
runt vſq; ad nubes. Pauper locu
σαν ἕως τῶν νεφελῶν. Πτωχὸς ἐλά
tus eſt: τ dixerūt: da hic: τ ſi
λησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; καὶ ἐὰν
offenderit ſubuertent illum.
προσκόψῃ προσαναστρέψουσιν αὐτόν.
Bone diuitie cui nō adeſt pec
Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ πρόσεστιν ἁ=
catum: τ mala pauptas in o=
μαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν κα
re impij. Cor hois mu=
ρδίᾳ ἀσεβοῦς. Καρδία ἀνθρώπου ἀλ
tat faciem illius: ſiue in
λοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐάντε εἰς
bonū ſiue i mala. τ bonā reddit
ἀγαθὰ ἐάντε εἰς κακά. καὶ ἀγαθύνει
faciem in delectatiōe cor virens.
πρόσωπον ἐν τέρψει καρδία θαλλοῦ
Veſtigiū cordis in bonis: nul=
σα. Ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, πρόσω
tus virens: τ inuentio parabolarū
πον θάλλων, καὶ εὕρεσις παραβολῶν
cogitatio cum labore.
διαλογισμὸς μετὰ κόπου. Ca. 14.

Beatus vir ꝙ nō lapſus eſt
Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in ore ſuo: τ nō ſtimulat⁹ e
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη
in multitudie peccatorū. Beatus que
ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν. Μακάριος οὗ
nō cōdemnauit ea ſua: τ ꝙ non
οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ
accidit a ſpe ſua ꝙ
ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τῆς
in deo. Viro pco non de=
ἐπὶ κύριον. Ανδρὶ μικρολόγῳ οὐ πρε
ne diuitie: τ viro liuido
πὲς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνδρὶ βασκάνῳ
ad ꝙd pecuniet Qui cōgregat ex
εἰς τί χρήματα; Ο συνάγων ἀπὸ τῆς
anima ſua cōgregat alios: τ in
ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει ἄλλους, καὶ ἐν

Que cōicatio ſancto hōi ad canē: aut ꝙ
pars bona diuiti ad pauperē. Venatio
leonis onager in eremo: ſic & paſcua
diuitum ſunt pauperes. Et ſicut abomi
natio eſt ſupbo humilitas: ſic & execra=
tio diuitis pauper. Diues cōmotus cōfir
matur ab amicis ſuis: humilis aūt cū ce
ciderit expelletur & a notis: diuiti decep
to multi recuperatores. Locut⁹ eſt ſu
perba: & iuſtificauerūt illū. Humilis de
ceptus ē: iſup & arguitur. Locut⁹ eſt ſe
ſate: & non eſt datus ei locus. Diues lo=
cutus eſt & omnes tacuerūt: & verbum
illius vſq; ad nubes ꝓducent. Paup locu
tus eſt & dicūt. Quis eſt hic? Et ſi offen=
derit: ſubuertent illū. Bona eſt ſubſtā
tia cui non eſt pctm̄ in conſcientia: & ne
quiſſima paupertas i ore impii. Cor ho
minis imminutat faciem illius ſiue in bo
na ſiue in mala. Veſtigiū cordis boni &
faciem bonam difficile inuenies: & cū
labore.

Capitulum.14.

Beatus vir qui non eſt lapſus verbo
ex ore ſuo: & non eſt ſtimulatus i tri
ſticia delicti. Felix qui non habuit ani=
mi ſui triſticiam: & nō excidit a ſpe ſua.
Viro cupido & tenaci ſine ratiōe ē ſub=
ſtantia: & homini liuido ad quid aurū?
Qui aceruat ex animo ſuo iniuſte aliis
congregat: & in bonis illius alius luxu
riabitur. Qui ſibi nequā eſt: cui alii bo=
nus erit? Et non iocunda bitur in bonis
ſuis. Qui ſibi inuidet: nihil eſt illo nequi
us: & hec redditio eſt malicie illi⁹. & ſi be
nefecerit: ignoranter & non volens fa
cit: & in nouiſſimo manifeſtat malicia
ſuam. Nequam eſt oculus liuidi & auer
tens faciem ſuam & deſpiciens animas
ſuam. Inſatiabilis oculus cupidi in par
te iniquitatis non ſatiabitur: donec cō
ſummat arefaciens animam ſuam.
Oculus malus ad mala: & non ſatiabi=
tur pane indigens. & in triſticia erit ſu=
per menſam ſuam. Filii ſi habes: bene=
fac tecum: & deo dignas oblationes of
fer. Memor eſto quoniā mors non tar
dat: & teſtamentum inferorum quia de
monſtratum eſt tibi. Teſtamentum eni
huius mundi morte morietur. Ante
mortem benefac amico tuo: & ſecūdū
vires tuas exporrigens da pauperi.
Non defraudēris a die bono: & particu
la bone diei non te pretereat. Nonne
aliis relinques dolores & labores tuos?
In diuiſione ſortis da & accipe: & iuſti=
fica animam tuam. Ante obitum tuum
operare iuſtitiam: quoniam non eſt a=
pud inferos inuenire cibum. Omnis ca
ro ſicut fenum veteraſcet: & ſicut foliū
fructificans in arbore viridi. Alia gene
rantur & alia deliciuntur: ſic generatio
carnis & ſanguinis: alia finitur & alia
naſcitur. Omne opus corruptibile in
fine deficiet: & qui illud operatur ibit
cum illo. Et omne opus electum iuſti=
ficabitur: & qui operatur illud honora
bitur in illo. Beatus vir qui in ſapientia

bonis eius luxuriabūtur alii.
οἷς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι.
Nequam ſibi: cui erit bonus? τ
Ο πονηρὸς ἑαυτῷ, τίνι ἔσαι ἀγαθός; καὶ
nō letabitur in opibus
οὐκ εὐφραν θήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν
ſuis. Inuidente ſibi: non
αὐτοῦ. Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν, οὐκ
eſt peior. τ hec redditio
ἔσι πονηρότερος· καὶ τὸ ἀνταπόδομα τῆς
malicie illius. Et ſi bene fecerit: nō
κακίας αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν εὖ ποιήσῃ, οὐχ
volēs facit: τ inuiſtinto manifeſtabit
ἑκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἐχάτων ἐμφανεῖ τὴν
malicia ſua. Nequa inuidens videre
κακίαν αὐτοῦ. Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ἰδεῖν
oculo: auertens faciem τ
ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ
deſpiciens alias. Quari o=
ὑπερόρων ψυχάς. Πλεονέκτου ὀφ
culus non repletur parte: τ iniqui
θαλμὸς οὐ πίμπλαται μερίδος, καὶ ἀδι
tas mali arefacit aiam ſuam.
κία πονηροῦ ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ.
Oculus malus inidus in pane
Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ
τ indigēs in menſa ſua.
καὶ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.
Fili ḡnōcūq; habuerit bñ fac ti
Τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς εὖ ποίει σε
bi: τ oblationes dño digne of=
αυτῷ, καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως πρό
fer. Memor eſto qñ mors nō tar=
σαγε. Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρο
dabit: τ teſtamētū iferni nō oſtēſum eſt
νιεῖ, καὶ διαθήκην ᾅδου οὐχ ὑπεδείχθη
tibi: Anīe tu moriaris: bñ fac
σοι. Πρίν σε τελευτῆσαι, εὖ ποίει
amico: τ ſcdm ditē tuā porrige:
φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον,
τ da ei. Ne defraudes a
καὶ δός αὐτῷ. Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ
bona die: τ pa deſiderij
ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας
boni ne te pretereat. Nōne alte
ἀγαθῆς μή σε παρελθέτω. Οὐχὶ ἑτέ
ri relinques dolores tuos: τ
ρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ
labores tuos in diuiſiones ſortis?
τοὺς κόπους σου εἰς διαιρέσεις κλήρου;
Da τ accipe τ ſctifica aiam
Δός καὶ λάβε καὶ ἁγίασον τὴν ψυχήν
tuam: qñ nō eſt in iferno q̄rere ci=
σου, ὅτι οὐκ ἔσιν ἐν ᾅδου ζητῆσαι τρο
bum. Omnis caro vt veſtis veterā
φήν· Πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαι
ſcit: nā teſtamētū qđ a ſeculo morte
οῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἡ ἀπ' αἰῶνος θανάτῳ
morietur. Sicut folium germinās in ar=
ἀποθανεῖ. Ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δέν
bore denſo: alia ꝺđē deiicit alia
δρου δασίου, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα
ſuꝑducit: ſic τ ghatio carnis τ ſan
δὲ φύει, οὕτως καὶ φυτὰ σαρκὸς καὶ αἱ
guinis: alia ꝺđē finitur: alia āt gigni
ματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶ
tur. Omne opus putridum deficit:
ται. Πᾶν ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει,
τ ꝙ operatur illud cū illo ſi=
καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπε=
bit. Beatus vir ꝙ in ſapia
λεύσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ

meditabit bona: τ q̄ in intellectu ſuo
μελετήσει καλά, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐ
differet ſancta. Qui cogi=
τοῦ διαλεχθήσεται ἁγία. Ο διανοού=
tat vias illi⁹ in corde ſuo: τ
μενος τὰς ὁδοὺς αὐτ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ
in abſcōſis illi⁹ cogitabit.
ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς ἐννοηθήσεται.
Egredere poſt illā vt inueſtigator: τ
Ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτής, καὶ
in vijs ei⁹ inſidiare. q̄ ſpi
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἐνέδρευε. Ο πα=
cit per feneſtras ei⁹: τ in
ρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
ianuis illi⁹ audiet.
τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.
Qui hoſpitat ppe domū illius:
Ο καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς,
τ in parietib⁹ illi⁹ figet palū.
καὶ ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς πήξει πάσσαλον.
Statuet caſā ſuā ſm manū illi⁹:
στήσει τὴν σκηνὴν αὐτ κατὰ χεῖρα αὐτῆς,
τ hoſpitabit in hoſpitio bonoꝝ.
καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν.
Ponet filios ſuos in tegmine illi⁹:
Οπήσει τὰ τέκνα αὐτ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς,
τ ſub ramis eius morabi
καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσε
tur. p̄teget ab ea a ferno
ται. σκεπασθήσεται ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ καύμα
re: τ in glia ei⁹ hoſpitabit.
τος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει. C.15
Qui timet dñm faciet
Ο φοβούμενος τὸν κύριον ποιήσει
illa: τ cōtinēs cognitionis legis
αὐτά, καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου
inueniet eā. τ tāq̄ mater obuia=
εὑρήσει αὐτήν. καὶ ὡς μήτηρ ὑπαντή
bit illi: τ q̄si mulier ꝛginitatis ſuſci
σει αὐτῷ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσ
piet illā. Cibabit illā pane
δέξεται αὐτόν. Ἄρτῳ συνέσεως
intellect⁹: τ aqua ſapie potabit eā.
ἐμιεῖ αὐτὸν ἄρτον
ſuncte, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτιεῖ αὐ
Firmabit ſup illā τ nō
τόν. Στηριχθήσεται ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐμὴ
Mat. inclinabit: τ ſup eā continebit: τ nō cō=
19.c. κλιθῇ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξει, καὶ οὐμὴ κα
D tundet. τ exaltabit illā apud
ταισχυνθῇ. καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς
p̄ximos ſuos: et in medio eccleſie
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησί
aperiet os eius. ℔Docūditate τ
ας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ. Εὐφροσύνην καὶ
coronā exultatiōis inueniet: τ no=
στέφανον ἀγαλλιάματος εὑρήσει, καὶ ὄνο
mē ſeculi hereditabit illā.
μα αἰῶνος κατακληρονομήσει αὐτόν.
Et non apprehēdent illā homi=
Καὶ οὐμὴ καταλήψονται αὐτὴν ἄνθρω=
nes ſtulti: τ viri peccatores nō
ποι ἀσύνετοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ
A videbūt eā. Lōge eſt a
μὴ ὄψωσιν αὐτήν. Μακρὰν ἐστιν ἀπὸ
ſuperbia: τ viri mēdaces nō
ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψεῦσαι οὐ μὴ
erūt memores illius. Nō ſpectoſa laus in
μνησθήσονται αὐτῆς. Οὐχ ὡραῖος αἶνος ἐν
ore peccatoris: q̄m nō a dño
στόματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ κυρίου
miſſa eſt ei. Ꝑn eſt ſapia dicet
ἀπεσταλη αὐτῷ. Ἐν γὰρ σοφίᾳ ῥηθήσεται
morabitur: & qui in iuſticia ſua medita
bit: & i ſenſu ſuo cogitabit circūſpectio
nem dei. Qui cogitat vias illius in cor
de ſuo & in abſconſis ſuis intelligens:
vadens poſt illā q̄ſi inueſtigator & in vi
is illius conſiſtens. Qui reſpicit per fe=
neſtras illius: & in ianuis illius audiens.
Qui requieſcit iuxta domū illius: & in
parietibus illius figens palum. Statuet
caſulam ſuam ad manus illius: & requi
eſcent in caſula illius bona per eum. Sta
tuet filios ſuos ſub tegmine illi⁹: & ſub
ramis eius morabitur. Protegetur ſub
tegmine illius a feruore: & in gloria ei⁹
requieſcet.

Capitulum.15.

Qui timet deum faciet bona & q cō=
tinens eſt iuſticie apprehendet illā:
& obuiabit illi quaſi mater honorifica=
ta: & quaſi mulier a virginitate ſuſcipi=
et illum. Cibabit illum pane vite & intel
lectus: & aqua ſapientie ſalutaris pota=
bit illum. Et firmabitur in illo & nō fle
ctetur: & continebit illum & nō cōfun=
detur: & exaltabit illum apud p̄ximos
ſuos. Et i medio eccleſie aperiet os ei⁹.
& adiplebit eū ſpū ſapie & intellectus:
& ſtola glorie veſtiet illum. Iocunditatē
& exultationē theſaurizabit ſup illū: &
noīe eterno hereditabit illū. Hoīes ſtul
ti nō app̄hendēt illā: & hoies enſati ob
uiabūt illi. Hoies ſtulti nō videbūt eā:
lōge. n. abeſt a ſupbia & dolo. Viri mē=
daces nō erūt illi⁹ mēores: & viri vera=
ces inuenīetur in illa: & ſucceſſū hēbunt
vſq̄ ad inſpectionē dei. Nō eſt ſpecioſa
laus in ore pctōris: qa nō ē a dño miſſ⁹:
q̄m a deo p̄fecta eſt ſapia. Sapie enī dei
aſtabit laus: & i ore fideli abundabit: &
dñator dabit eā illi. Nō dixeris p deum
abeſt: q̄. n. odit ne feceris. Nō dicas: ille
me īplanauit. nō. n. neceſſarii ſūt ei ho=
mines ipii. Oīe execramentū erroris
odit dñs: & nō erit amabile timentibus
eū. De⁹ ab initio cōſtituit hoiem: & re=
liqt illū in manu cōſilii ſui. Adiecit mā=
data & p̄cepta ſua. Si volueris mandata
cōſeruare cōſeruabūt te: & in ppetuū
fidē placitā ꝑuare. Appoſuit tibi aquaꝝ
& ignē: ad qd volueris porrige manum
tuam. Añ hoiem vita & mors: bonū &
malū. Qd placuerit ei dabitur illi: q̄m
multa ſapia dei & fortis in potentia: vi=
dens oēs ſine intermiſſione. Oculi dñi
ad timētes eū: & īpe agnoſcit oēm ope
rā hois. Nemini mādauit īpie agere: &
nemini dedit ſpaciū peccādi. Non enim
concupiſcit multitudinem filioꝝ infide
lium & inutilium. Capitulum.16.

Ne iocunderis in fillis impiis ſi mul
tiplicentur: nec oblecteris ſup īpos
ſi non eſt timor dei in illis. Non credas
vite illoruꝝ: & ne reſpexeris in labores
eorū. Melior eſt. n. vnus timens deū: q̄ꝫ
mille filii impii. Et vtile eſt mori ſine fi=
liis: q̄ꝫ relinquere filios impios. Ab vno
ſenſato inhabitabitur p̄via: & a trib⁹ īpiis
deſeretur. Multa talia vidit oculꝰ me⁹:
& fortiora horum audiuit auris mea.
In ſynagoga peccātiū exardebit ignis:
& in gente incredibili exardeſcit ira.

laus: τ dñs p̄ſperabit illā. Ne
αἶνος, καὶ ὁ κύριος εὐοδώσει αὐτόν. Μὴ
dicas q̄m p̄pt dñm abſum: q̄ .n. odio
εἴπῃς ὅτι διὰ κύριον ἀπέστην, ἃ γὰρ ἐμί
habuit: nō facies. Ne dicas: ipe
σησεν, οὐ ποιήσεις. Μὴ εἴπῃς, αὐτός
me fecit: nō .n. opus habet vir
με ἔπλασεν, οὐ γὰρ χρείαν ἔχει ἀνδρὸς
peccatoris. Oēm abominationē odio hꝫit
ἁμαρτωλοῦ. Πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησεν
dñs: τ nō eſt amabilis ti
ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φο
mentib⁹ eum. ipe ab initio fecit
βουμένοις αὐτόν. αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίη
hoiem: τ relict illū in manu
σεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ
conſilij ſui. Si volueris: cōſus
διαβουλίου αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς, συντη
bis mandata: τ fidē facere bñpla
ρήσεις ἐντολάς, καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδο
citi. Appoſuit tibi ignē τ aquā.
κίας. Παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδωρ.
ad qd̄cūq; volueris: extēde manū tuaꝫ.
οὗ ἐὰν θέλῃς, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου.
Ante hoies vita τ mors:
Ἔναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος,
τ qd̄cūq; placuerit dabitur illi. q̄m
καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ. ὅτι
multa ſapia dñi: τ fortis
πολλὴ ἡ σοφία τοῦ κυρίου, καὶ ἰσχυρὸς
in potentia τ videns omnia.
ἐν δυνασεία καὶ βλέπων τὰ πάντα.
Et oculi eius ſup timen=
Καὶ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβου
tes eum: τ ipe cognoſcet oēm
μένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν
opus hois. Nō mādauit ipie
ἔργον ἀνθρώπου. Οὐκ ἐνετείλατο ἀσε=
agere culpā: τ nō dedit licētiā ali=
βεῖν οὐδενί, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδε
cui peccādi.
νὶ ἁμαρτάνειν. Ca. 16.

Ne deſideres filioꝝ multitudinē inu
tilem: neq; leteris in filijs impi=
os, μηδὲ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέ=
ſis. ſi multiplicati fuerit: ne oblecteris in
σιν. ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ'
illis. ſi nō eſt timor dñi ſū e=
αὐτοῖς. Εἰ μὴ ἔστι φόβος κυρίου μετ' αὐ
is. Ne credas vite illoꝝ:
τῶν. Μὴ ἐμπίστευσης τῇ ζωῇ αὐτῶν,
τ ne inſiſtas in multitudie eoꝝ.
καὶ μὴ ἐπέχε ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν.
melius .n. vn⁹ iuſtus: q̄ mille: τ
κρεῖσσον γὰρ εἷς δίκαιος, ἢ χίλιοι, καὶ
moꝛi ſine filijs: q̄ habere filios im
ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχειν τέκνα ἀ=
pios. Ab .n. vno prudēte cohabi
σεβῆ. Ἀπὸ γὰρ ἑνὸς συνετοῦ συνοικι
tabitur ciuitas: trib⁹ aũt ipioꝝ de
σθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀσεβῶν ἐρη
ſolabitur velociter. Multa talia
μωθήσεται ἐν τάχει. Πολλὰ τοιαῦ=
vidit oculus me⁹: τ fortio
τα ἑώρακεν ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ ἰσχυρό
ra his audiuit auris mea. In ſy
τερα τούτων ἤκουσε τὸ οὖς μου. Ἐν συ
nagoga petōꝝ incendetur ignis:
ναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ,
τ in gente infideliꝫ icenſa eſt ira.
καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή.

Mō placatus eſt pzo antiquis omni
Οὐκ ἐξιλάσαντο περὶ τῶν ἀρχαίων γιγάν
bus gigantibus: q̄ abſceſſerunt i fortitudie
των, οἱ ἀπώλοντο ἐν τῇ ἰσχύϊ
ſtulticie eorum. Mō pepcit
τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν. Οὐκ ἐφείσατο
de pegrinatiōe lot. q̄s execrat⁹
περὶ τῆς παροικίας λώτ. οὓς ἐβδελύ
eſt ꝓpter ſuꝑbiam eorū.
ξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν.
Non miſitus ē gētis pditionis: q̄ egre
Οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, τοὺς ἐξερ
diebantur in peccatis ſuis q̄ facie
χομένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ἃς ἐπε
bant. ⁊ ſic ſexcenta milia pe
ποίθεισαν. καὶ οὕτως ἑξακοσίας χιλιάδας πε
ditū q̄ cōgregati ſunt in duritia
ζῶν, τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐν σκληρο
cordis ſui: verberans: miſerās:
καρδίᾳ αὐτῶν, μαστιγῶν, ἐλεῶν,
ꝓcurians: ſanans: dns in miſeratio
τρωθέντων, ἰώμενος, κύριος ἐν οἰκτιρ
ne ⁊ diſciplina cuſtodiuit. ⁊ ſi fuerit
μῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε. καὶ ἐὰν ἡ
vn⁹ dure cerucis in ꝓpſo: mi
εἷς σκληροτράχηλος ἐν λαῷ, θαυμα
rū hoc ſi innocens erit. Dia .n.
στὸν τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται. Ἐλεος γὰρ
⁊ tra apud illū: velociter po
καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ, διατάχους δυ
tens placationū ⁊ effundēs tram. ſecū
νάσης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν. κα
dū miſtā miaz eius: ſic ⁊
τὰ γὰρ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτους καὶ τὸ
correptio illius: virum ſcōm opa
ἔλεγχος αὐτοῦ, ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα
eius iudicabit. Mon effugiet in ra
αὐτοῦ κρινεῖ. Οὐκ ἐκφεύξεται ἐν ἁρ
pina peccator: ⁊ nō tarda
πάγματι ἁμαρτωλός, καὶ οὐ μὴ καθυσε
bit expectatio impij. Omnē elemoſy
ρίσει ὑπομονὴ ἀσεβοῦς. Πάσῃ ἐλεημοσύ
ne fac locum: vnuſqſq; n. ſcōm
νη ποίησον τόπον, ἕκαστος γὰρ κατὰ τὰ
opa ſua inueniet. Dns obdurauit
ἔργα αὐτοῦ εὑρήσει. Κύριος ἐσκλήρυνε
pharaonē ne noſceret eū: vt vtiq; co
φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνω
gnoſceret opatiōes ei⁹ in ea q̄ ſub clo.
σθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν.
Omni creature mia eius manī
Πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανε
feſta: ⁊ lumen eius ⁊ tenebras di
ρόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκότος ἐμε
uiſit adamante. Ne dicas a
ρισε τῷ ἀδαμαντι. Μὴ εἴπῃς ἀπὸ
dño abſcondar: ⁊ ex altitudie q̄s
κυρίου κρυβήσομαι, καὶ ἐξ ὕψους τίς
mei mēorabitur? in ꝓpło multo non
μου μνησθήσεται; ἐν λαῷ πολλῷ οὐ μὴ
mēor: abor: que ei aia mea in immen
μνησθῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρη
ſa creatura? Ecce celum ⁊ celū
τῳ κτίσει; Ἰδοὺ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρα
celi: abyſſus ⁊ terra ⁊ q̄
νὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἄβυσσος καὶ γῆ καὶ τὰ
in eis: in viſitatione eius cō
ἐν αὐτοῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ σα
mouebunt. Totus mundus factus
λευθήσεται. Ἅπας ὁ κόσμος γεγονὼς
⁊ q̄ fit: in voluntate eius. ſimul
καὶ γινόμενος, ἐν θελήματι αὐτοῦ. ἅμα

Non exorauerūt ꝓ peccatis ſuis antiq
gigantes: qui deſtructi ſunt confiden
tes ſue virtuti: & non pepercit peregri
nationi illoꝝ: ſed ꝓcuſſit eos: & execra
tus eſt eos pre ſuperbia verbi illoꝝ. Nō
miſertus eſt illis gentem totā ꝑdens: &
extollentem ſe in peccatis ſuis. Et ſicut
ſexcenta milia peditum qui congrega
ti ſunt in duricia cordis ſui: & ſi vnus fu
iſſet ceruicatus mirum ſi fuiſſet immu
nis. Miſericordia enim & ira eſt cum il
lo potens exoratio: & effundens iram.
Secundum miſericordiam ſuā: ſic et cor
rectio illius: hominem ſecundum ope
ra ſua iudicat. Non effugiet in rapina
peccator: & non retardabit ſufferentia
miſericordiam facientis. Omnis miſeri
cordia faciet locum vnicuiq; ſecundū
meritum operum ſuorum: & ſecundus
intellectum peregrinationis ipſius. Nō
dicas. A deo abſcondar: & ex ſummo
quis mei memorabitur? In populo ma
gno non agnoſcar. Que eſt enim ani
ma mea in tam immenſa creatura? Ec
ce celum & celi celorum: abyſſus & vni
uerſa terra & que in eis ſunt in conſpe
ctu illius commouebuntur: montes ſi
mul & colles & fundamenta terre: &
cum conſpexerit illa deus tremore
concutientur. Et in omnibus his inſen
ſatum eſt cor: & omne cor intelligitur
abillo: & vias illius quis intelligit? Et
procella quam nec oculus vidit homi
nis. Naz plurima illius opera ſunt in ab
ſconſis: ſed opera iuſticie eius quis enū
ciabit: aut quis ſuſtinebit? Longe enim
eſt teſtamentum a quibuſdam: & inter
rogatio hominum in conſummatio
ne eſt. Qui minoratur corde cogitat ia
nia: & vir imprudens & errans cogitat
ſtulta. Audi me fili & diſce diſciplinam
ſenſus: et in verbis meis attende in cor
de tuo: et dicam in equitate diſciplinā:
et ſcrutabor enarrare ſapientiam: et in
verbis meis attende in corde tuo: et di
co in equitate ſpiritus: virtutes quas po
ſuit deus in opera ſua ab initio: et in ve
ritate enuncio ſcientiam eius. In iudi
cio dei opera ipſius ab initio: et ab inſti
tutione hominum impiorum diſtinxit
partes illorum: et initia eorum in gen
tibus ſuis. Ornauit in eternum opera
illorum: nec eſurierunt nec laborauē
runt et non deſtiterunt ab operibus ſu
is. Vnuſquiſq; proximum ſibi non an
guſtiabit vſq; in eternum. Non ſis in
credibilis verbo illius. Poſt hec deus in
terrā reſpexit: et impleuit illam bonis
ſuis. Anima autem omnis vitalis denū
ciauit ante faciem ipſius: et in ipſa ite
rum reuerſio illorum.

Capitulum. 17.

DEus creauit de terra hominem: et
ſecundum imaginem ſuam fecit il
lum. Et iterum conuertit illum in ipſaz:
et ſecundum ſe veſtiuit illū virtute. Nu
merū dierz et tempus dedit illi: et dedit
illi poteſtatem eorz q̄ ſunt ſuper terraz.
Poſuit timorem illius ſup oēm carnē:

montes ⁊ fundamenta terre: cū cōſpe
τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπι
xit ad illa dns cōcutiſtur tremore.
βλέψαι ἐπ' αὐτὰ κύν συσείονται τρόμῳ.
Et digne nō cogitabit in illis cor:
Καὶ ἀξίως οὐ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοῖς καρ
⁊ vias illi⁹ q̄s eſtimabit?
δία, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τίς ἐνθυμηθήσεται;
ꝓcella quā nō videbit homo: at
καταιγὶς ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ
plura opa ei⁹ ſūt in abſcon
πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἀποκρυ
ditis. Opa iuſticie ei⁹ q̄s annū
φοις. Ἔργα δικαιοσύνης αὐτοῦ τίς ἀναγ
ciabit: aut q̄s ſuſtinebit? longe .n. teſta
γελεῖ, ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ δια
mētū: ⁊ iterrogatio oium i ꝓfūdis dē.
θήκη, καὶ ἐξέτασις ἀπάντων ἐν τελευτῇ.
Qui minuitur cogitat hec: ⁊ vir
Ἐλαττούμενος διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ
ſtultus cogitat errans fatuis.
ἄφρων διανοεῖται πλανώμενος μωραῖς.
Audi me fili ⁊ diſce ſcientiam:
Ἄκουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην,
⁊ in verbis meis attende in cor
καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρ
de tuo. Dñdam in pōdere diſciplinā:
δίᾳ σου. Ἐκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδείαν,
⁊ in diligētia annūtiabo ſcientiam e
καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην αὐ
ius. Et in iudicio dñi opa eius ab in
τοῦ. Καὶ ἐν κρίσει κυ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρ
tio: ⁊ a factione eoꝝ diſtinxit
χῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλε
partes illoꝝ. Ornauit in ſeculū
μερίδας αὐτῶν. Ἐκόσμησεν εἰς αἰῶ
ſū opa eius: ⁊ in manu e
να τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἐν χειρὶ αὐ
tus ꝓcipatus illius i gñatiōes gēn
τοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς φυλὰς φυλ
tionū. nec eſurierūt: nec laborauerūt i
λῶν. οὔτε ἐπείνασαν, οὔτε ἐκοπίασαν ἐν
operibus eius: ⁊ nō deſtiterunt ab
ποιήμασιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέλιπον ἀπὸ
opibus eius. Vnuſqſq; primū
τῶν ἔργων αὐτοῦ. Ἕκαστος γὰρ πλησίον
ſuū nō ꝭguſtiauit: ⁊ vſq; i ſeclm nō erū
αὐτοῦ οὐκ ἐξέθλιψε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπε
incredul verbo illi⁹. Et poſt hec
θήσουσι τὸν λόγον αὐτοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα
in ꝛra ꝓſpexit dns: ⁊ reple
εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλη
uit eā bono ſuis. Etiam om
σεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. Τυχὴν πα
nis aialis abſcondit vultus eius:
τὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
in illam reuerſio illoꝝ.
εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν. Ca. 17

OMin⁹ creauit de ꝛra hominem
Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον
⁊ rurſus conuertit illū in eā.
καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.
Dies numeri ⁊ tps dedit e
Ἡμέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐ
is: ⁊ dedit eis ptātem coꝝ q̄
τοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ
in ea. Veſtiuit aūt eos fm ſeipōs
αὐτῆς. Ἐνέδυσε δὲ αὐτοὺς καθ' ἑαυτοῦ
fortitudie: ⁊ ad imaginē ſuā fecit illoꝝ
ἰσχύν, καὶ κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς
Poſuit timorē illi⁹ in omni carne:
Ἔθηκε γὰρ φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκός

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Piero. Eccleſi.Cap.xxviii.

ꝛ vſuari beſtiaꝝ ꝛ volatiliū
gen.2.c καὶ κατακυριεύειν θηρίων, καὶ πετεινῶν
in ſimilitudine. Sexta ãt mentẽ illis dona
ἐν ὁμοιώματι. Ἕκτον δὲ νοῦν αὐτοῖς ἔδω
uit diuidẽs: ꝛ ſeptimũ ꝑmonẽ
ρησαν μερίζων, καὶ τὸν ἕβδομον λόγον
interpretatio opationũ eius. Cõ=
ἑρμηνεία τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ. Δια
ſiliũ ꝛ linguã ꝛ oculos:
βούλιον καὶ γλῶσσαν καὶ ὀφθαλμούς,
B aures ꝛ cor vedit ad cogitãdũ il=
ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐ=
lis. ſciencia intellect⁹ repleuit il
τοῖς. ἐπιστήμην συνέσεως ἐνέπλησεν αὐ
los: ꝛ bona ꝛ mala oſtẽdit illis.
τούς, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.
Poſuit oculũ ſuũ ſup cor=
Ἔθηκε γὰρ ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρ
da illoꝝ. Vedit ꝑ ſecula gloria
δίας αὐτῶν. Ἔδωκε διαιώνων καυχᾶ=
ri in mirabilib⁹ ſuis: vt enar
σθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα δι=
rent opa eius ſapienter. Et
γῶνται τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. Καὶ
nomẽ ſctificat tõis ei⁹ laudabũt cle=
ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσουσιν ἐκλε
cti. Addidit eis ſcienciã: ꝛ
κτοί. Προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, καὶ
Infra. legẽ vite ꝑ hereditatẽ dedit illis: vt
19c. νόμον ζωῆς ἐκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ
C intelligãt ꝙ mortales exĩtes exiſtũt nũc.
νοῆσαι ὅτι θνητοί ὄντες ὑπάρχουσι νῦν.
Teſtamentũ ſeculi ſtatuit cũ illis: ꝛ
Διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ
Elect. 3. iudicia ſua oſtẽdit illis. Ma
d. κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. Με
gnitudinẽ glorie viderũt oculi eoꝝ:
γαλεῖον δόξης εἶδον ὀφθαλμοὶ αὐτῶν,
ꝛ gloriã vocis eoꝝ audiuit auris
καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς
eoꝝ: ꝛ dixit illis: attẽdite
αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέχετε
ab omni iniquo. ꝛ mãdauit il=
ἀπὸ παντὸς ἀδίκου. καὶ ἐνετείλατο αὐ
lis vnicuiq; de ꝓximo. Mõ abſcõ
τοῖς ἑκάστῳ περὶ τοῦ πλησίον. Οὐ κρυ
D dẽũt ab oculis ei⁹
βήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ
vie eoꝝ: coꝝã ipo ſemper.
ὁδοὶ αὐτῶν, ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντός.
Vis ãt homo a iuuẽtute ad
Πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐστὶ τὰ
mala. ꝛ nõ valuerũt coꝝda
πονηρά. καὶ οὐκ ἴσχυσαν αἱ καρδίαι
ſua ꝓ lapideis facere carnea.
αὐτῶν ἀντὶ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας.
In cũ diuiſione gentiũ terre to
Ἐν γὰρ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πά=
tius: vnicuiq; gẽti cõſtituit ou
σης, ἑκάστῳ ἔθνει καθέστηκεν ἡγού=
cẽ: ꝛ accepit iſrael
μενον, καὶ προσελάβετο τὸν Ἰσραὴλ
ſibi partẽ. Quẽ ꝓmogenitũ exĩtẽ nu
ἑαυτῷ μερίδα. Ὃν πρωτόγονον ὄντα τι
trit diſciplina: ꝛ diuidẽs lumẽ dile
θηνεῖ παιδεία, καὶ μερίζων φῶς ἀγαπη=
ctionis: nõ remittit illũ. Ideo opa
σεως, οὐκ ἀνίησιν αὐτόν. Διὸ πάντα
opa eoꝝ vt ſol coꝝã ipo
τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐ
ſunt: ꝛ oculi ei⁹ aſſidue
τοῦ ἐστι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχῶς

& dominatus eſt beſtiarum & volatiliũ.
Creauit ex ipſo adiutoriũ ſimile ſibi
conſiliũ ꝛ linguam & oculos et aures
et cor dedit illis excogitandi: & diſcipli
na intellectus repleuit illos. Creauit il=
lis ſcientiam ſpirit⁹ ſenſu impleuit cor
illorum: & mala et bona oſtendit illis.
Poſuit oculos ipſorum ſuper corda il=
lorum oſtendere illis magnalia operuꝫ
ſuorum: vt nomen ſanctificationis col
laudent: et gloriari in mirabilibus illi⁹:
vt magnalia enarrẽt operum eius. Ad=
didit illis diſciplinam: & legem vite he
reditauit illos. Teſtamentum eternum
conſtituit cũ illis & iuſticiã & iudicia ſua
oſtendit illis. Et magnalia honoris eius
vidit oculus illorum & honorem vo=
cis audierunt aures illoruꝫ: & dixit illis
attendite ab omni iniquo. Et mãdauit
illis vnicuiq; de proximo ſuo. Vie illo=
rum coram illo ſunt ſemper: non ſunt
abſconſe ab oculis ipſius. In vnãquãq;
gentem prepoſuit rectorem: & pars dei
iſrael facta eſt manifeſta. Et oia opera
illorum velut ſol in cõſpectu dei: & ocu
li eius ſine intermiſſione inſpicientes in
viis eorum. Nõ ſunt abſconſa teſtamẽ=
ta propter iniquitatem illorum: & om=
nes iniquitates eorum in cõſpectu dei.
Elemoſyna viri quaſi faculus cum ipſo:
& gratiam hominis quaſi pupillam cõ=
ſeruabit. & poſtea reſurget & retribuet
illis retributionem vnicuiq; in caput ip
ſorum: & cõuertet in inferiores partes
terre. Penitentibus autem dedit viam
iuſticie: et confirmauit deficientes ſuſti
nere: & deſtinauit illis ſortem veritatis.
Conuertere ad dominum et relinque
peccata tua: precare ante faciem dñi. et
minue offendicula. Reuertere ad domi
num et auertere ab inuſticia tua: & ni=
mis odito execrationem: & cognoſce iu
ſticias & iudicia dei: et ſta in ſorte ꝓpoſi
tionis & orationis altiſſimi dei. In par=
tes vade ſeculi ſancti cum viuis & dan=
tibus confeſſionem deo. Non demore=
ris in errore impiorum: ante mortem
confitere. A mortuo quaſi nihil perit
confeſſio. Confiteberis viuens: viuus
& ſanus confiteberis & laudabis deum:
et gloriaberis in miſerationibus eius.
Quã magna miſericordia domini: et
propitiatio illius conuertentibus ad ſe.
Nec enim omnia poſſunt eſſe in homi
nibus: quoniam non eſt immortalis fi
lius hominis: & in vanitate malitie pla
cuerunt. Quid lucidius ſole. et hic defi
ciet. Aut quid nequius cꝝ quod excogi
tauit caro et ſanguis: et hoc arguetur.
Virtutem altitudinis celi ipſe conſpicit.
Et omnes homines terra et cinis.

Capitulum.18.

QVi viuit ineternum creauit omnia
ſimul. Deus ſolus iuſtificabitur: et

ſup vias eoꝝ. Mõ ſunt abſcõſe
ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Οὐκ ἐκρύβησαν
intuitiue illoꝝ ab eo: ꝛ oia
αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι
peccata eoꝝ coꝝã dño. Dñs
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐναντι κυρίου. Κύρι
ãt vtilis exĩtas ꝛ ſctẽs fictionẽ
ος δὲ χρηστὸς ὢν καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα
ſuã: neq; dimiſit eos: neq; reli
αὐτοῦ, οὔτε ἀνῆκεν αὐτούς, οὔτε ἐγκα=
quit parcẽs eis. elemoſyna
τέλιπε φειδόμενος αὐτῶν. ἐλεημοσύνη
ẽſ viri ſicut ſigillũ cũ ipo: ꝛ
γὰρ ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
gſam hois ãſt pupillã cõſeruabit.
χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει.
Diſtribuẽs filiis ſuis ꝛ filiab⁹ pe=
Μερίζων υἱοῖς αὐτοῦ καὶ θυγατράσι με
nitentiã: poſt hec exurget ꝛ re
τάνοιαν, μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀν
tribuet eis. Et retributionẽ
ταποδώσει αὐτοῖς. Καὶ τὸ ἀνταπόδομα
eoꝝ in caput ipoꝝ retribuet.
αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀνταποδώσει.
Nec penitẽtib⁹ dedit reditũ:
Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον,
ꝛ aduocauit deficiẽtis expe=
καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπο=
ctatiõe. Cõuertere igit ad dñm: ꝛ
μονήν. Ἐπίστρεφε οὖν πρὸς κύριον, καὶ
relique peccata: ꝑcare ante fa
ἀπόλειπε ἁμαρτίας, δέηθητι κατὰ πρό=
cie ꝛ minue offenduculũ: reuer
σωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα, ἐπά=
tere ad altiſſimũ auertere ab in
ναγε ἐπὶ ὕψιστον καὶ ἀπόστρεφε ἀδικί
uſticia. ipe ẽñ ducet de tenebris in
ας. αὐτὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκότους εἰς
lucẽ ſalutis: ꝛ valde odio habe
φωτισμὸν ὑγείας, καὶ σφόδρα μίσησον
abominationẽ. Altiſſimũ q̃s laudabit in
βδέλυγμα. Ὑψίστῳ τίς ἀνέσει ἐν
inferno? ꝓ viuẽtibus ꝛ vantib⁹ cõfeſſio
ᾅδου; ἀντὶ ζώντων καὶ ὑπαρχόντων ἀνθο=
nẽ. a mortuo tã nõ exĩte:
μολόγησιν. ἀπὸ νεκροῦ ὡς μὴ δὲ ὄντος,
perit cõfeſſio. Viuẽs ꝛ ſa
ἀπόλλυται ἐξομολόγησις. Ζῶν καὶ ὑγι
n⁹ corde laudabit dñm. Quã
ὴς τῇ καρδίᾳ αἰνέσει τὸν κύριον. Ὡς
magna mia dñi dei no
μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ κυρίου θεοῦ ἡ=
ſtri: ꝛ ꝓpiciatio conuertentib⁹
μῶν, καὶ ἱλασμὸς τοῖς ἐπιστρέφουσιν
ad ſe ſancte. Mõ ẽñ poſſunt om=
ἐπ' αὐτὸν ὁσίως. Οὐ γὰρ δύναται πάν
nia eſſe in hoib⁹: qñ nõ imortalis
τα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι οὐκ ἀθάνατος
filiꝰ hois. Quid lucidi⁹ ſole?
υἱὸς ἀνθρώπου. Τί φωτεινότερον ἡλίου;
ꝛ hoc deficit: ꝛ vir q̃ cogita
καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ ἀνὴρ ὃς ἐνθυμη
bit carnẽ ꝛ ſanguinẽ. Virtutẽ alti
θήσεται σάρκα καὶ αἷμα. Δύναμιν ὑ=
tudinis celi ipe cõſiderat: ꝛ
ψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέψεται, καὶ
hoies oẽs terra ꝛ cinis.
ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός. C.18.
QVi viuit in ſeculũ creauit
ὁ ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ
oia cõmuniẽ: dñs ſol⁹ iuſtus: ꝛ
πάντα κοινῇ, κύριος μόνος δίκαιος, καὶ

nō est alius pter illū. gubernās
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Οἰκίζων
mūdū in palmo manꝰ eius:
τὸν κόσμον ἐν παλαμῇ χειρὸς αὐτοῦ,
t ois obedīūt voluntari eius.
καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτ.
Ipe est rex oim t fortitudie
Αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει
sua: distinguēs in eis sancta a
αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ
pfanis. cui copīā fecit enūciandi
βεβήλων. τίνι ἐξεπάτησεν ἐξαγγεῖλαι
opa sua? t qs inuestigauit ma
τὰ ἔργα αὐτοῦ; καὶ τίς ἐξιχνίασε τὰ με
gnalia eius? Alīm magnificētie
γαλεῖα αὐτοῦ; Κράτος μεγαλωσύνης
eius qs enūerabit? t qs addi-
αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται; καὶ τίς προσθή
ciet enarrare mias eius?
σει ἐκδιηγήσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;
Nō est minuere neq; adjcere:
Οὐκ ἔστιν ἐλαττῶσαι οὐδὲ προσθεῖναι,
t nō est inuestigare mirabilia
καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια
dñi. cū cōsūmauerit homo:
τοῦ κυρίου. ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος,
tūc icipit: t cū cessauerit: tūc
τότε ἄρχεται, καὶ ὅταν παύσηται, τότε
indigebit. Et qd homo: t
ἀπορηθήσεται. Καὶ τί ἄνθρωπος, καὶ
q vtilitas illi? qd bonū ei?:
τίς ἡ χρῆσις αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτ,
t qd malū illius? nūcrus dier
καὶ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ; ἀριθμὸς ἡμερῶν
hois multi anni centū: irrationabili
ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν, ἀλογίσω
at cuiusq; oibus dormitio. Sicut gutta
δὲ ἑκάστου πᾶσιν ἡ κοίμησις. Ὡς σταγὼν
aque a mari t sicut calcul⁹
ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ὡς ψῆφος
arene: sic mille ānī in diebus secu
ἄμμου, οὕτως χίλια ἔτη ἐν ἡμέραις αἰῶ
li. Propt hoc patiēs est dñs in
νος. Διατοῦτο μακροθυμεῖ κύριος ἐπ'
illis: t effundet miam suam sup
αὐτοῖς, καὶ διαχέσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ'
eos. Vidit t cognouit subuersio-
αὐτούς. εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν κατάστρο-
nē eox qm mala: ideo adiple
φὴν αὐτῶν ὅτι πονηρά, διατοῦτο ἐπλήθυ
uit ppitiationē suā. mia hois
νε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ· ἔλεος ἀνθρώπου
in primā sui: mia āt dñi
ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ κυρίου
in omnē carnē: corripiēs t eru-
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παι
diēs t voces t cōuertēs vt
δεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς
pastor gregem suū. Excipiē
ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Τοὺς ἐκδέχο
tēs disciplinā miserē: t festi
μένους παιδείαν ἐλεεῖ, καὶ τοὺς κατα
nantes ad iudicia eius.
πεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
filī in bonis nō des reprehēsionē: neq;
Τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῶς μῶμον, μὴ δὲ
in omni inopia tristitiā verbi mali.
ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγου πονηροῦ.
Nōne ardorē sedabit roꝛ: sic
Οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕ
melius verbū ꝙ donū. nōne ecce
τως κρεῖσσον λόγος ἢ δόσις. οὐκ ἰδοὺ

manet inuictus rex in eternum. Quis
sufficiet enarrare opa illius? Quis enī
inuestigabit magnalia eius? Virtutem
autem magnitudinis eius quis enun-
ciabit? Aut quis adiciet enarrare mi
sericordiam eius? Non est minuere ne-
q; adicere: nec est inuenire magnalia
dei. Cum consumauerit homo: tunc in
cipiet: et cum quieuerit operabitur.
Quid est homo & que est gratia illius:
& quid est bonum aut quid nequam il-
lius? Numerus dierum hominū vt mul
tum centum anni: quasi gutte aque ma
ris deputati sunt. Et sicut calculus are
ne: sic exigui anni in die eui. Propter
hoc patiens est deus in illis: et effundit
super eos misericordiam suam. Vidit
presumptionem cordis eoruꝫ quoniā
mala est: & cognouit subuersionem il-
lorum: quoniam nequam est. Ideo im
pleuit propitiationem suam in illis: &
ostendit eis viam equitatis. Miseratio
hominis circa proximum suum: mise-
ricordia autem dei super omnem car-
nem. Qui misericordiam habet docet
& erudit quasi pastor gregem suū. Mi-
serator excipiens doctrinā miseratio-
nis & qui festinat in iudiciis eius. Fili in
bonis nō des querelam: et in omni da
to non des tristiciam verbi mali. Non-
ne ardorem refrigerabit ros? Sic & ver
bum melius q̄ datum. Nonne ecce ver
bum super datum bonum? Sed vtraq;
cum homine iustificato. Stult⁹ acriter
improperabit: & datus indisciplinati:
tabescere facit oculos. Ante iudicium
para iusticiam tibi: et anteq̄ loquaris
disce. Ante languorem adhibe medici
nam: & ante iudicium interroga teip̄s:
et in conspectu dei inuenies propitia-
tionem. Ante languorem humilia te:
& in tempore infirmitatis ostende con
uersationem tuam. Nō impediaris ora
re semper: & ne veteris vsque ad mor-
tem iustificari: quoniā merces dei ma-
net in eternum. Ante orationē prepa-
ra animam tuam: et noli esse quasi ho-
mo qui tentat deum. Memento ire in
die consumationis: & tempus retribu
tionis in conuersatione facies. Memen
to paupertatis in tempore abundātie:
et necessitatem paupertatis in die diui
tiarum. A mane vsq; ad vesperam im-
mutabitur tempus: et hec omnia cita-
ta in oculis dei. Homo sapiens in om-
nibus metuit: & in diebus delictorum
attendet ab inertia. Cis astutus agno
scit sapientiam: & inuenienti eam da-
bit confessionem. Sēsati in verbis & ip̄i
sapienter egerunt: et intellexerunt ve
ritatem & iusticiam: & implorauerunt
prouerbia et iudicia. Post concupiscē-
tias tuas non eas: & a volūtate tua auer
tere. Si prestes anime tue concupiscen
tias eius: faciet te in gaudium inimicis
tuis. Ne oblecteris in turbis nec in mo
dicis. Assidua enim est

verbū sup datū bonū: t vtraq;
λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφότερ
apud hoiem gratiosa. Fatuꝰ
παρὰ ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένα. Μωρ
acerbe ipproperabit: t donū luidi
ἀχαρίτως ὀνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκαί
tabescere facit oculos. anteq̄ loquaris: di
ἐκτήκει ὀφθαλμούς· πρὶν λαλῆσαι, μα
sce: t ante lāguorē curare. āt
θανε, καὶ πρὸ ἀῤῥωστίας θεράπευσον. π
iudiciū pa teip̄m ad būfaciendi
κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν καλλιεργεῖ
t in hora visitationis inuenies ppitia
καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἱλα
tionē. anteq̄ egrotes tu: humiliare
μόν. πρὶν ἀῤῥωστῆσαί σε, ταπείνωθη
cōtinētia: t in tp̄e pcōp
ἐγκρατεία, καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτ
ostēde aduertentiā. ne phibeas
δεῖξον ἐπισκοπήν. μὴ ἐμποδίσῃς χ
reddere votū oportune: t ne exp
ἀποδοῦναι εὐχὴν εὐκαίρως, καὶ μὴ μ
ctes vsq; ad mortē iustificari. Anteq̄ ore
νης ἕως θανάτου δικαιωθῆναι. Πρὶν εὐ
prepara teip̄m: t ne sis
σθαι ἑτοίμασον σεαυτόν, καὶ μὴ γίνε
q̄si homo tētans dñm. n
ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον. μνη
mēto ire in dieb⁹ ꝓsummationis:
σθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, κ
tp̄s vindicte in auersione vul
καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ πρόσ
tus. Memēto tp̄oris famis in tp̄o
που. Μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρ
abundātie: paupertatis t egestatis
πλησμονῆς, πτωχείαν καὶ ἔνδειαν
die diuitiaꝝ. A mane vsq; ad v
ἡμέρα πλούτου. Ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπ
perā mutat tp̄s: t ois h
ρας μεταβάλλει καιρός, καὶ πάντα τα
sunt citata cor̄a dño. Et
τάχεσι ταχινὰ ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐ
dieb⁹ delictoꝝ attēdet ab erro
ἡμέρας ἁμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ πλη
re: t stultus nō ꝓseruabit occasionē
μελείας, καὶ ἄφρων οὐ συντηρήσει καιρόν
Ois sapīs nouit sapiam t discī
Πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν καὶ παιδ
plinā: t ei q̄ inuenit eā dabit cōfessio
αν, καὶ τῷ εὑρόντι αὐτὴν δώσει ἐξομολο
nē. Sapītes in ſmonib⁹ t ip̄i sapi
γησιν. Συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσ
ter egerūt: t stillauerunt prouerbia
φίσαντο, καὶ ἀνώμβρισαν παροιμία
diligētia ad vitā. Melior fiducia
ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. Κρείσσων παῤῥησί
in dño solo: fidē mortuū cor
ἐν δεσπότῃ μόνῳ, εἴπερ νεκρὰ καρδία
mortuo adhęret. Post ꝓcup
νεκρῷ ἀντέχεται. Ὀπίσω τῶν ἐπ
scētias tuas ne eas: t ab
θυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶ
appetitib⁹ tuis auertere. si p̄buerīs
ὀρέξεών σου κωλύου. ἐὰν χορηγήσῃς τ
aie tue ꝓcupiscētiā bñplacitī eius:
ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν εὐδοκίας αὐτῆς
facies veritionē inimicoꝝ tuoꝝ:
ποιήσεις ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου
q̄ inuidēt tibi. ne leteris in
οἱ βασκαίνουσί σε. μὴ ἐυφραίνου ἐπ
multis pelitijs tuis: nec indigeas
πολλῇ τρυφῇ σου, μὴ δὲ προσδεηθῇς

cōſilio eius. Ne fias pauper
συμβουλῆς αὐτῆς. Μὴ γίνου πτωχὸς
participans ex fenore: & nihil
συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ οὐδέν
tibi eſt in marſupio. eris eſt inſidia
σοί ἐστιν ἐν μαρσυπίῳ· ἔσῃ γὰρ ἐπίβουλος
ppte vite vigñ dictu.
λος τῆς ἰδίας ζωῆς λαλητός. Ca.19.
OPerarius ebrioſus nō locupletabi
Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθή
tur. & q ſpernit modica:pau
σεται. καὶ ὁ ἐξουδενῶν τὰ ὀλίγα, κα
latim decidet. Vinū & mulie
τὰ μικρὰ πεσεῖται. Οἶνος καὶ γυναῖ
res apoſtatare facīt ſapiētes: & q cōſtū
κες ἀποστήσουσι συνετούς, καὶ ὁ κολλώ
git meretricib⁹ audax erit. putredo &
μενος πόρναις θρασὺς ἔσαι· σῆπες καὶ
ō.10.d. vermes hereditabūt illū: &
σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ
areſtet tū infamia mato
ἐκραγθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μεί
re. Cito credēs: leuis cor-
ζονι. Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρ
de: & q delinquit in aiam ſuā
δίᾳ, καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτ
errabit. & letatur in ma
πλημμελήσει. ὁ εὐφραινόμενος ἐπὶ κα
le agēdo cōdemnabit: at reſi
κοεξίᾳ καταγνωσθήσεται, ὁ δὲ ἀντοφθαλ
ſtēs voluptatib⁹ corrōpat vitā ſuā.
μῶν ἡδοναῖς σεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.
C cōtinēs lingua difficil con
ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσῃ ἀμάχω συμ
ſiſtet: & q odit loquacitatē imini
βιώσεται, καὶ ὁ μισῶν λαλιὰν ἐλαττοῦ
nuit malitia. Humēs iteraueris ver
ται κακία. Μηδέποτε διυτερώσῃς λό-
bū: & nihil tibi erit in diminutiōe.
γον, καὶ οὐθέν σοι ἔσαι ἐν ἐλαττώσει.
In amico & inimico ne narres vitas alie
ἐν φίλῳ καὶ ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ βίους ἀλ
nas: & ſi nō tibi eſt delicti:
λοτρίους, καὶ ἐὰν μή σοί ἐστιν ἁμαρτία,
nō reuelea. Audiuit enī te &
μὴ ἀποκάλυπτε. Ἀκήκοε γάρ σου καὶ
obſeruauit te: & in tpe odio hēt te.
ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισεῖ σε.
Audiſti verbū: cōmoriat tibi: &
Ἀκήκοας λόγον, συναποθανέτω σοι, καὶ
confidēs eſto. nō enī te dirūpet.
D εὐθαρσὴς γίνου· οὐ γὰρ μή σε ῥήξει.
Ā facie verbi ſproperabit fa-
Ἀπὸ προσώπου λόγου ὀνειδίσει μω-
tu⁹: ſicut a facie infantis q̄
ρός, ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἣν τί-
peperit. Sagitta fixa in femore car
κτουσα. Βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρ
nis. ſic verbū in ventre fatui. Corri
κός. οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ. Ελεγ
pe amicū: neforte nō fecit: & ſi
ξον φίλον, μήποτε οὐκ ἐποίησε, καὶ ἐὰ
fecit ne forte addat. Corripe
ἐποίησε μήποτε προσθῇ. Ελεγξον τὸν
proximū: ne forte nō dixit: & ſi di-
πλησίον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ ἐὰν εἴρη
xit: ne reiteret. corripe amicū:
κεν, ἵνα μὴ διυτερώσῃ. ἔλεγξον φίλον,
ſepe enī fit calūnia vana.
πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολὴ ματαία.
& nō omni ſmoni credat co:
καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πίστευέτω ἡ καρδία

commiſſio illorū. Ne fueris mediocris
in contentione ex fenore:& non eſt ti-
bi nihil in ſeculo. Eris enim inuid⁹ ani-
me tue.

Capitulum decimum nonum:

OPerarius ebrioſus nō locupletabi-
tur:& qui ſpernit modica paulatiꝫ
decidit. Vinum & mulieres apoſtatare
faciunt ſapientes:& arguūt inſenſatos:et
qui ſe iungit fornicariis erit nequam.
Putredo & vermes hereditabūt illum:
et extolletur in exemplū maius:& tol-
letur de numero anima eius. Qui cre-
dit cito:leuis corde eſt et minorabitur:
& q delinquit in animam ſuā inſup ha
bebit. Qui gaudet iniquitate denota
bitur:et qui odit correptionem minue
tur vita:et qui odit loquacitatem extin
guit maliciam. Qui peccat in animam
ſuam: penitebit: et qui ſocundatur in
malicia denotabitur. Ne iteres verbuꝫ
nequam et durum:& nō minoraberis.
Amico & inimico noli narrare ſenſum
tuum:& ſi eſt tibi delictum noli denuda
re. Audiet enim te et cuſtodiet te:et q̄ſi
defendens peccatum odiet te:et ſic ade
rit tibi ſemper. Auditi verbum aduer-
ſus proximum tuum commoriatur in
te fidens: quoniam non te dirumpet.
A facie verbi parturit fatuus:tanq̄ ge-
mitus partus infantis. Sagitta infixa fe
mori carnis:ſic verbum in corde ſtulti.
Corripe amicum ne forte non intelle
xerit:et dicat:non feci:aut ſi fecerit:ne
iterum addat facere. Corripe proximū
ne forte nō dixerit:& ſi dixerit ne forte
iteret. Corripe amicum:ſepe enim fit
cōmiſſio:& nō omni verbo credas. Eſt
qui labitur lingua ſua:ſed nō ex animo.
Quis eſt enim qui non deliquerit in lin
gua ſua! Corripe proximum anteqū cō
mineris:et da locū timori altiſſimi: qa
omnis ſapiētia timor dei:et in illa time
re deum:et in omni ſapiētia diſpoſitio
legis. Et non eſt ſapientia nequitie diſ-
ciplina:et non eſt cogitatus bonus pec
catorum prudentia. Eſt prudentie neq
tia & in ipſa execratio:et eſt inſipiens q̄
minuitur ſapientia. Melior eſt homo q̄
minuitur ſapientia & deficiens ſenſu in
timore dei:q̄ qui abundat ſenſu et trāſ
greditur legē altiſſimi. Eſt ſolertia cer-
ta et ipſa iniqua. Et eſt qui emittit ver-
bum certum enarrans veritatem. Eſt q̄
nequiter humiliat ſe: et interiora eius
plena ſunt dolo:et eſt iuſtus q̄ ſe nimiū
ſubmittit a multa humilitate: et eſt iu-
ſtus qui inclinat faciem ſuam et fingit
non videre ſe quod ignoratum eſt. Et
ſi ab imbecillitate virium vetetur pecca
re:ſi inuenerit tempus malefaciēdi: ma
lefaciet. Ex viſu cognoſcitur vir: & ab
occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus.
Amictus corporis & riſus dentiū & in-
greſſus hominis enunciant de illo.
Eſt correptio mendax in ira contume
lioſi:et eſt iudicium quod non proba-
tur eſſe bonum:et eſt tacens et ipſe eſt
prudens.

Capitulum vigeſimum.

tuſi. Eſt q̄labitur verbo & nō ab
σου. Ἐστιν ὀλισθαίνων λόγῳ καὶ οὐκ ἀπὸ
dia: & quis eſt qui nō lapſus eſt
ψυχῆς, καὶ τίς ἐστιν ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in lingua ſua? Corripe pxi-
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ; Ελεγξον τὸν πλη-
ſiū anteqū minaris: & da locū
σίον πρὶν ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον
legi altiſſimi factus ſine tra. Timor
νόμῳ ὑψίστου γινόμενος ἀμωμής. Φόβος
dñi initiū aſſumptionis: ſapia aūt
κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ
ab eo dilectionē acquirit. cognitio
παρ' αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ. γνῶσις
mādator⁹ dñi: diſciplina vite. at facie
ἐντολῶν κυρίου, παιδεία ζωῆς. οἱ δέ τοι
tes q̄placita ſunt et immortalitatis arborē
οὔντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ἀθανασίας δένδρον
decerpſit. Dis ſapia timor a
καρπώσονται. Πᾶσα σοφία φόβος παρὰ
dño: & in omni ſapia factio legis-
κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου,
& cognitio oipotentie et⁹.
καὶ γνῶσις τῆς παγκρατορίας αὐτοῦ.
Seruus dicēs dño: ſicut placet
Οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότῃ, ὡς ἀρέσκει
nō facia: ſi poſt hec fecerit: irri
οὐ ποιήσω, ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παρ-
tat nutrientē ſe. Hō eſt ira-
οργίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν. Οὐκ ἔστι σο
pietia nequitie ſcientia: & nō eſt vbi
φία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπου
cōſiliū peccator⁹ prudētia. Eſt nequi
βουλὴ ἁμαρτωλῶν φρόνησις. Εστι πονη-
tia & ipa abominatio: & eſt ſtultus
ρία καὶ αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων
q̄ minuitur ſapia. melior ſtupid⁹
ἐλαττούμενος σοφίᾳ. κρείσσων πλουτούμενος
in intellectu cū timore: abundāte in
ἐν συνέσει ἔμφοβος, & περισσεύοντος ἐν
prudētia & trāſgrediente legē alti-
φρονήσει καὶ παραβαίνοντος νόμιμα ὑψι-
ſſimi. Eſt aſtutia obligēs & ipa in
στου. Εστι πανουργία ἀκριβὴς καὶ αὐτὴ ἄδι-
qua: & eſt puer tēs gſam vt oſtēdat
κος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν & ἐκφαῦναι
iudiciū: & eſt iuſtificās iudicio ſapiꝰ. eſt pra-
κρίμα, καὶ ἔστι δικαίων κρίσει σοφός· ἔστι πο
ue agēs incuruatus nigredine: &
νηρευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ, καὶ τὰ
interiora ei⁹ plen⁹ dolo ignito.
ἐντὸς αὐτοῦ πλήρης δόλου πυρώδους.
Incuruās vultū & ſurdū ſe ſimulās: vbi
Συγκύφων πρόσωπον καὶ ἐθελοκωφῶν, οὗ
cūq; cognit⁹ fuerit: q̄uentet te vt malefa
ἐὰν ἐπιγνωσθῇ, προφθάσει σε κακοποιή-
ciat. Et ſi ab imbecillitate viriū vete
σαι. Καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος ἰσχύος κω-
tur peccare: ſi ſuenerit tps malefa
λυθῇ ἁμαρτεῖν, ἐὰν εὕρῃ καιρὸν κακοποιή-
ciet. Et viſu cognoſcet vir:
σει. Ἀπὸ ὁράσεως ἐπιγνωσθήσεται ἀνήρ,
& ab occurſu faciei cogno
καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου ἐπιγνώ-
ſcet pudēs. Amictus viri &
σθήσεται νοήμων. Στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ
riſus dentiū: & greſſus hois āñficiabit
γέλως ὀδόντων, καὶ βῆμα ἀνδρὸς ἀναγγελεῖ
q̄ de eo. Eſt correptio q̄ nō eſt pul-
τὰ περὶ αὐτοῦ. Εστιν ἔλεγχος οὗ ἔστιν ὡραία
chra: & eſt tacens: & ipe prudens.
ος, καὶ ἔστι σιωπῶν, καὶ αὐτὸς φρόνιμος. 20

Tex. Gre. cū iterp̄. lati.

Quã bonū est redarguere potiꝰ ꝑ irasci
Ὡς καλόν ἐστιν ἐλέγξαι ἢ θυμοῦσθαι
occulte: ⁊ q confitẽ prohibebi
κρυπτῶς, καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος κωλυθήσε
tur a diminutione. Cōcupiscẽtia spadonis
ται ἀπὸ ἐλαττώματος. Ἐπιθυμία εὐνού
nis vitiare puellã: sic
χου ἀποπαρθενῶσαι νεᾶνιδα, οὕτως ὁ
q facit in vita iudicia. est tacens q
ποιῶν ἐν βίᾳ κρίματα. ἔστι σιωπῶν εὑ
inuenit sapiens: ⁊ est odibilis a
ρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ
multa loquacitate sua. Est tacẽs: nō
πολλῆς λαλιᾶς αὐτοῦ. Ἔστι σιωπῶν, οὐ
ẽn hẽt respōsum: ⁊ est tacẽs sci=
ἰσχὺν ἔχει ἀποκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν εἰ=
ens tps. homo sapiẽs tacebit
δὼς καιρόν. ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει
vsq ad tps: at lasciꝰ ⁊ imprudẽs trãs
ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λάσπις καὶ ἄφρων ὑπερ
gredict tps. Qui abundat simone abo
βήσεται καιρόν. Ὁ πλεοναζων λόγω βδε
minabit: ⁊ potestatẽ sibi assumẽs odio
λυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μιση
habebit. ꝑ bonũ correptũ manife=
θήσεται. ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶ
stare penitentiã: sic ẽñ fugies volũta
σαι μετάνοιαν, οὕτως ἰσχὺν φεύξη ἑκούσι
riũ peccatũ. Est bñplacitũ in malis vi
ον ἁμάρτημα. Ἔστιν εὐδοκία ἐν κακοῖς ἀν
ro peccatoꝝ: ⁊ est inuẽtio in dimi
δρὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἔστιν εὕρημα εἰς ἐλα
nutionẽ: est datio q̄ nō ꝓderit tibi:
ττωσιν. ἔστι δόσις ἣ οὐ λυσιτελήσει σοι,
⁊ est datio: cui⁹ retributio du=
καὶ ἔστι δόσις, ἧς τὸ ἀνταπόδομα δι=
plex. Est diminutio causa glie: ⁊
πλοῦν. Ἔστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης, καὶ
est q ab humilitate leuabit caput.
ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλήν.
est emens multa parno: ⁊ sol
ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου, καὶ ἀποτίν
uẽs illa septupla. Sapiẽs i ver
νυσιν αὐτὰ ἑπταπλασίονα. Ὁ σοφὸς ἐν λό'
bis seipm amabilẽ facit: gratie
γοις ἑαυτὸν προσφιλῆ ποιήσει, χάριτες
ãt fatuoꝝ effundent. Datio insipiẽtis
δὲ μωρῶν ἐκχυθήσονται. Δόσις ἄφρονος
nō erit vtilis tibi accipiẽti: simili⁹ ãt
οὐ λυσιτελήσει σοι λαβόντι, ὁμοίως δὲ
⁊ inuidi ꝓpt̄ neccessitatẽ ei⁹. nã
καὶ βασκάνου διὰ ἀνάγκην αὐτοῦ. ἐὰ γὰρ
oculi eius ꝓno ad accipiẽdũ
ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ ἑνὸς εἰς τὸ λαβεῖν
multi. Exigua dabit ⁊ multa ip:opa=
πολλοί. Ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδί
bit: ⁊ aperiet os suũ tãꝑ preco.
σει, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κήρυξ.
hodie fenerabit: ⁊ cras repetet. odi
σήμερον δανιεῖ, καὶ αὔριον ἀπαιτήσει. mi
bilis dño ⁊ hoibus talis.
σητὸς κυρίῳ καὶ ἀνθρώποις ὁ τοιοῦτος.
Fatuꝰ dicet: nō est mihi amicꝰ:
Μωρὸς ἐρεῖ, οὐχ ὑπάρχει μοι φίλος,
nō est gra bonis meis: eden
οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου, οἱ ἐσθίον
tes pane meũ vitiosi lingua. Quo
τες τὸν ἄρτον μου φαῦλοι τῇ γλώσσῃ. Πο
tiens ⁊ quot irridebũt eũ: neq
σάκις καὶ ὅσοι καταγελάσονται αὐτοῦ, οὕτε
eñ ipm habere i recto sensu accepit. ⁊
γὰρ τὸ ἔχειν ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε. καὶ

Trãsla. B. Hie.

QVam bonum est arguere q̄ꝫ irasci:
& confitentem in oratione nō pro
hibere. Cōcupiscentia spadonis deuir=
ginauit iuuenculã: sic qui facit p vim iu=
dicium iniquum. Quã bonus est corre
ptum manifestare penitentiam: sic eñ
effugies voluntarium peccatũ. Est ta=
cens qui inuenitur sapiens: et est odibi
lis qui procax est ad loquendũ. Est au=
tem tacens et non habens sensum loq̄
le. Et est tacens sciens tempus apti tẽ=
poris. Homo sapiens tacebit vsq̄ ad tẽ
pus: lasciuus autem & imprudens non
seruabit temp⁹. Qui multis vtitur ver
bis ledet animã suam: & qui potestatẽ
sibi sumit iniuste odietur. Est proceſſo
in malis viro indisciplinato: & est inuẽ=
tio in detrimentũ. Est datũ quod nō est
vtile: & est datũ cui⁹ retributio duplex.
Est propter gloriã minoratio: et est qui
ab humilitate leuabit caput. Est q mul
ta redimat modico precio: & restituens
ea in septuplũ. Sapiens in verbis seipm
amabilẽ facit: gratie autẽ fatuorũ effun
dentur. Datus insipientis nõn erit vti=
lis tibi: oculi eñ illius septẽplices sunt.
Exigua dabit & multa improperabit:
& apertio oris illius inflãmatio est. Ho
die feneratur q̄s et cras expetit: & odi=
bilis est homo huiusmodi. Fatuo non
erit amicus: & nō erit gratia in bonis
illius. Qui enim edunt panem illius:
false lingue sunt. Quotiens & quanti ir
ridebunt eum. Neq̄ enim quod ha=
bendum erat: directo sensu distribuit:
similiter & quod non erat habendum.
Lapsus false lingue quasi q̄ in pauimen
to cadens: sic casus malorũ festinanter
veniẽt. Homo acharis quasi fabula va=
na: & i ore indisciplinatorũ assidua erit.
Ex ore fatui reprobabitur pabola: nō
enim dicit illã in tẽpore suo. Est q veta
tur peccare pre inopia et in requie sua
stimulabitur. Est qui perdet animã suã
pre cōfusione: & ab imprudenti psona
perdet eam: psone autem acceptione p
det se. Est qui pre confusione ꝓmittit
amico: & lucratus est eũ inimicum gra
tis. Opprobriũ nequã in homine men
dacii: & in ore indisciplinatorũ assidue
erit. Potior fur q̄ꝫ assiduitas viri menda
cis: perditionẽ autẽ ambo hereditabũt.
Mores hoim mendaciũ sine honore: &
confusio illorũ cum ipis sine intermis=
sione. Sapiẽs in verbis producet seip̄z:
& homo prudens placebit magnatis.
Qui operatur terrã suã inaltabit acer=
uum frugum: & qui operatur iustitiam
ipe exaltabitur: qui vero placet magna
tis effugiet iniquitatẽ. Xenia & dona
excecant oculos iudicum: & quasi mu=
tus in ore auertit correptiones eorum.
Sapientia abscõsa et thesaurus inui=
sus: que vtilitas in vtriq̄z. Melior est q
celat insipientiam suam q̄ꝫ homo q ab=
scondit sapientiam suam.

Capitulum vigesimum primum.

FIli peccasti: non adiicias iterum: sed
& de ꝑtinis deprecare vt tibi dimit
tantur. Quasi a facie colubri fuge pctã:

Eccleſi. Cap. xx.

ipm nõ habere simili⁹ indifferens illi. Lapsus
ὸ μὴ ἔχειν ὁ μοίως ἀδιάφορον αὐτῷ. ὀλίσθη
a pauimẽto potius q̄ꝫ a lingua:
μα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσσης,
sic casus malox festinanꝫ veniet.
οὕτως πτῶσις κακῶν κατὰ πρόσωπον ἥξει.
Homo sine gra: fabula intẽpestiua: in ore
Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος, ἐν στό=
indisciplinatox assidu⁹ erit. ab
ματι ἀπαιδεύτων ἐνδελεχισθήσεται. ἀπὸ
ore fatui reprobabit̃ para
στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παρα
bola. nō eñ dicet illã in tp̄e suo.
βολή. οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ ἐν καιρῷ αὐτῆς.
Est q̄ vetat peccare pre inopia:
Ἔστι κωλυόμενος ἁμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδείας,
⁊ in requie sua nõ stimula=
καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανυγή
bitur. Est q̄ perdit aiam suã
σεται. Ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτῆ
ꝓpt̄ verecundiã: ⁊ ab acceptione ꝓsone
διὰ αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ λήψεως πρόσωπου
perdet eã. Est gra verecudie ꝓmit
ἀπολεῖ αὐτήν. Ἔστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγ
tens amico: ⁊ acquisiuit est ini=
γελλόμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχ
micũ gratis. opprobriũ neq̄ mendacii in
θρὸν δωρεάν. μῶμος ὀνηρὸς ψεῦδος ἐν
hoie: in ãt ore indisciplinatox assi=
ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδε
duũ erit: Effugibili⁹ fur: q̄ꝫ assiduꝰ
λεχισθήσεται. Αἱρετὸν κλέπτης, ἢ ὁ ἐνδελε
cit mẽdacio: ambo ãt pditionẽ
χίζων ψεύδει, ἀμφότεροι δὲ ἀπωλείαν
hereditabũt. Mos hois mẽda
κληρονομήσουσιν. Ἦθος ἀνθρώπου ψευ=
cis ignominia: ⁊ cõfusio ei⁹ cũ eo
δοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτῷ μετ' αὐτοῦ
sine itermissiõe. Sapiẽs in verbis manifestabit
ἐνδελεχῶς. Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις πρόσεξει
seipm: ⁊ homo prudẽs placebit
ἑαυτόν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει
magnatibus. Qui operat̃ terrã suã: altũ
μεγισᾶσιν. Ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτοῦ, ἀνυ
faciet acerũ fruũ. ⁊ placẽs
ψώσει θημωνείαν αὐτοῦ. καὶ ὁ ἀρέσκων
magnatibus placabit iniustitiã suã.
μεγισᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐτοῦ.
Xenia ⁊ dona excecãt oculos
Ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς
sapientiũ: ⁊ q̄ꝫ frenũ in ore auer
σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποστρέ
tit correptiones. Sapia abscõsa ⁊ the
φει ἐλέγχους. Σοφία κεκρυμμένη καὶ θη
saurus inuisus: q̄ vtilitas in vtriq̄
σαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέ
q̄z? Melior homo celãs
ροις; Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρυπτων τὴν
fatuitatẽ suã: q̄ꝫ homo celans
μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων
sapiam suã. Melior expectatio
τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Κρείσσων ὑπομονὴ
incuruabilis in indigitione dñi: q̄ꝫ carẽs dño
ἀπαραλήπτως ἐν ζητήσει κυ', ἢ ἀδέσποτος
auriga ꝓpte vite.
τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς. C. 21.

FIli peccasti: nõ adiicias ãpli⁹ ⁊
Τέκνον ἥμαρτες, μὴ προσθῇς ἔτι καὶ
de prioribꝰ deprecare. q̄ꝫ si a
περὶ τῶν πρατέρων δεήθητι. ὡς ἀπὸ
facie colubri: fuge a peccato:
προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας,

Tex. Gre. cũ iter. lati.

Trãsla. B. Vie.

Eccleſi. Cap. xxii.

A

ſi eſti accesſeris ad illud: ſuſcipiet te.
ἐὰν γὰρ προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταί σε.
Dentes leonis: dētes ei interficien
Οἱ ὀδόντες λέοντος, οἱ ὀδόντες αὐτῆ ἀναιροῦν
tes aias hoim. Quaſi rōphea an
τες ψυχὰς ἀνθρώπων. Ὡς ῥομφαία δίσο
ceps oſa iniqtas: plage illi⁹ non
μος πᾶσα ἀνομία, τὴ πληγὴ αὐτῆς οὐκ
eſt ſanitas. obiurgatio τ iniuria deſo
ἔστιν ἴασις. καταπλαγμὸς καὶ ὕβρις ἐρη=
labūt diuitias: ſic dom⁹ ſupbo=
μώσουσι πλοῦτον, οὕτως δίκος ὑπερη=
rum deſolabitur. Deprecatio pauperis
φάνων ἐρημωθήσεται. Δέησις πτωχοῦ
ex ore vſq; ad aures eius: τ iudi
ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρί
ciū illi⁹ feſtinanꝫ venit. q̄ odit
μα αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον ἔρχεται. μισῶν
correptionē: in veſtigio peccatoris: τ q̄ ti=
ἔλεγμόν, ἐν ἴχνει ἁμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φο
met dñm conuertet in corde ſuo.
βούμενος κν' ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ αὐτ.
Mutus a lōge potēs in lingua: at
Γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ, ὁ δὲ
ſapiēs ſcit cum labīt ipe. Qui
νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν. O
C edificat domū ſuā in pecuniis alie=
Infra οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτ ἐν χρήμασιν ἀλλο
.33.d. nis: q̄ſi q̄ cōgregat ſibi lapides ad tu
τρίοις, ὡς ὁ συνάγων ἑαυτῷ λίθους εἰς χῶ
mulū ſepulchri ſui. Stuppa collecta:
μα ταφῆς αὐτ. Στυππίον συνηγμένον,
ſynagoga impioꝝ: τ conſumatio illoꝝ
συναγωγὴ ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν
flāma ignis in pditionē. Via pec
φλὸξ πυρὸς εἰς ἀπώλειαν. Ὁδὸς ἁμαρ
catoꝝ cōplanata a lapidib⁹: τ in vlti
τωλῶν ὡμαλισμένη ὑπὸ λίθων, καὶ ἐπ' ἔχα
mo ei⁹ ſouea inferni. q̄ cuſtodit legē
που αὐτῆς βόθρος ᾅδου. ὁ φυλάσσων νόμον
dñi dñatur, cogitationis ſue. cōſummatio
κῦ κρατεῖ τ ἐννοήματος αὐτ. συντέλεια
āt temporis dñi ſapie aſſumptio: nō eru
δὲ τ φόβου κῦ σοφίας πρόσληψις, οὐ πᾶσι
dicēt q̄ nō eſt aſtut⁹: eſt enī
δυνήσεται ὃς οὐκ ἔστι πανοῦργος, ἔστι γὰρ
aſtucia multiplicās amaritudinē. Cognitio
πανουργία πληθύουσα πικρίαν. Γνῶσις
ſapiētis: tāq̄ inſidatio abſcidabit:
σοφοῦ, ὡς καταπλυσμὸς πληθυνθήσεται,
τ cōſilū illi⁹: ſicut fons pur⁹ vite. In
καὶ ἡ βουλὴ αὐτ, ὡς πηγὴ ἀγνὴ ζωῆς. Εγ
teriora fatui q̄ſi vas cōfractum:
κατὰ μοῖρον ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον,
oēm cognitionē nō tenebit in vita ſua.
πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει ἐν ζωῇ αὐτ.
Verbū ſapiēs ſi audierit ſcīēs: lau
Λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ ἐπιστήμων, αἰνέ
dabit illud: τ ad illud adijcier.
σει αὐτόν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθήσει. Ηκου
A nit illū imprudēs: τ diſplicuit illi
σεν αὐτὸν ἀσύνετος, καὶ ἀπήρεσεν αὐτῷ
τ auertit illū poſt dorſum ſuū.
καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ὀπίσω τ νώτου αὐτ.
Narratio fatui q̄ſi in via ſarcina: in āt
Ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίον, ἐπὶ δὲ
labio prudētis inueniet gr̄a. os
χείλους συνετοῦ εὑρεθήσεται χάρις. στόμα
prudētis querēt in eccl̄a. Tāq̄ do
φρονίμου ζητηθήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ. Ὡς δὲ
m⁹ i deſtructa: ſic fatuo ſapia: τ
νὸς ἠφανισμένης, οὕτως μωρῷ σοφία, καὶ τῆς

et ſi accesſeris ad illa ſuſcipient te. Den
tes leonis dentes eius interficiētes aīas
hoim. Quaſi rōphea bis acuta hoī ini
quitas: plage illi⁹ nō eſt ſanitas. Obiur
gatio et iniurie annullabūt ſubſtantias: et domus que nimis locuples eſt annul
labitur ſuperbia: ſic ſubſtātia ſupbi era
dicabitur. Deprecatio pauperis ex ore
vſq; ad aures pueniet: & iud'cīū feſtina
to aduenietillī. Qui odit correptiones
veſtigiū eſt peccatoris: & q timet deum
cōuertetur ad cor ſuū. Notus a lōge po
tēs lingua audaci: & ſenſatus ſcit labī ſe
abipo. Qui edificat domū ſuā impēdiis
alienis: quaſi q colligit lapides ſuos in
hyeme. Stuppa collecta ſynagoga pec=
cantiū: & cōſumatio illorū flāma ignis.
Via peccātiū cōplanata lapidibus: et in
finē illorum inferi et tenebre & pene.
Qui cuſtodierit iuſticiā continebit ſen
ſum eius: conſumatio timoris dei: ſapiē
tia & ſenſus. Nō erudietur q non eſt ſa
piens in bono. Eſt autē inſipiētia q̄ abū
dat in malo: & non eſt ſenſus vbi ē ama
ritudo. Sciētia ſapiētis tanq̄ inundatio
abundabit: & cōſiliū illius ſicut fons vi
te permanet. Cor fatui quaſi vas cōfra
ctū: et oēs ſapientiā non tenebit. Ver=
bū ſapiēs quodcūq; audierit ſci⁹ lauda
bit & ad ſe adiiciet: audiuit luxurioſus
et diſplicebit illi: & piiciet illud poſt dor
ſum ſuū. Narratio fatui quaſi ſarcina in
via. Nā in labiis ſenſati inuenietur gr̄a.
Os prudētis queritur in eccleſia: et ver
ba illi⁹ cogitabūt in cordibus ſuis. Tan
q̄ dom⁹ exterminata: ſic fatuo ſapien=
tia: & ſciētia inſenſati inenarrabilia ver
ba. Cōpedes in pedib⁹: doctrina ſtulto:
et quaſi vincula manū ſup manū dex
terā. Fatu⁹ in riſu exaltat vocē ſuā: vir
autē ſapiēs vix tacite ridebit. Ornamē
tū aureū prudēti doctrina: et quaſi bra
chiale in brachio dextero. Pes fatui fa=
cilis in domū proximi: & homo perit⁹
cōfundetur a perſona potētis. Stultus
a feneſtra reſpiciet in domū: vir aūt eru
ditus foris ſtabit. Stultícia hominis au
ſcultare per oſtium: & prudēs grauabi=
tur cōtumelia. Labia imprudentiū ſtul
ta narrabūt: verba autē prudentiū ſta=
tera ponderabuntur. In ore fatuorum
cor illorum: et in corde ſapientium os
illorum. Dum maledicit impius diabo=
lum: maledicit ipſe animam ſuam. Su=
ſurro coinquinabit animam ſuam: & in
omnibus odietur: & qui permanſerit
odioſus erit: tacitus & ſenſatus hono=
rabitur

Ca. 22.

IN lapide luteo lapidatus eſt piger:
et omnes loquentur ſuper aſperna
tionem illius. De ſtercore boum lapi=
datus eſt piger: et omnis qui tetigerit
eum excutiet manus. Confuſio patris
eſt de filio indiſciplinato: filia autem fa
tua in deminoratione fiet. Filia prudēs
hereditas viro ſuo: nam que confundit
in contumeliam fit genitoris. Patrē et
virum cōfundit audax: et ab impiis nō
minorabitur: ab vtriſq; autē inhonora
bitur. Muſica in luctu iportuna narra=
tio: flagella & doctrina in oī tpe ſapia.

ſimones eius cogitabūt in corde: τ
λόγους αὐτοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ, καὶ
cognitio ipudētis inueſtigabilia verba. Cōpedes
γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέτασοι λόγοι. Πέδαι
in pedib⁹ ſtultis diſciplina: τ q̄ſi vincula ma
ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδία, καὶ ὡς χειροπέ
nuſ in manu dextra: fatu⁹ in riſu
δαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς, μωρὸς ἐν γέλωτι
exaltat vocē ſuā: vir aūt aſtut⁹: vix
αὐχεῖ φωνὴν αὐτ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος, μό
tacite ſubridebit. Ut ornamētū aureū
λις ἡσυχῇ μειδιάσει. Ὡς κόσμος χρυσοῦς
prudēti diſciplina τ q̄ſi brachiale in bra=
φρονίμῳ παιδία καὶ ὡς χλιδὼν ἐπὶ βρα
chio dextro. pes fatui velox ad do
χίονος δεξιοῦ. ποὺς μωροῦ ταχὺς εἰς δικί
mū: homo āt multū expert⁹: confundet ab
αν, ἀνὴρ δὲ πολύπειρος, αἰσχυνθήσεται ἀπ'
eo. Stultus a tanua ſpiciet in do
αὐτ. Ἄφρων ἀπὸ θύρας πᾶς ακούει εἰς οἰ
mū: vir āt eruditus foris ſtabit.
κίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται.
Inerruditio hois auſcultare ad tanuas:
Απαιδευσία ἀνοὺ ἀκροᾶσθαι παρὰ θύρας
at prudēs grauabit ignominia. La
ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίαν. Χεί
bia loquacitū: q̄ nō ſua narrabūt.
λη πολυλάλων, τὰ οὐκ αὐτῶν διηγήσεται.
verba āt prudentū in ſtatera pōderabunt. In
λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται. Ἐν
ore fatuoꝝ cor ipoꝝ: in āt cor
στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρ
de ſapientū: os coꝝ. Dum maledi
δίᾳ σοφῶν, τὸ στόμα αὐτων. Ἐν τῷ καταρᾶ
cit impi⁹ ſatanā: ipe maledicit
σθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν, ἑαυτὸς καταρᾶται
ſuā aīam. inquinat ſuā aīam
τὴν ἑαυτ ψυχήν. μολύνει τὴν ἑαυτ ψυχὴν
ſuſurro: τ vbicūq; pegrinat⁹ fuerit odi
ὁ ψίθυρος, καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ μιση=
etur.
θήσεται.

Ca. 22.

LApidi polluto cōparat⁹ eſt pi=
Λίθῳ ῥυπαλωδέῳ συνεβλήθη ὄκνη
ger τ oīs ſibilabit in ignominia illi⁹.
ρός, καὶ πᾶς ἐκσυριεῖ ἐπὶ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ.
Stercori boū deſtrdlinijs cōparat⁹ ē piger. oīs
Βολβίτῳ κοπρίων συνεβλήθη ὀκνηρός. πᾶς
tollens eū excutiet manū. Cōfu=
ὁ ἀναιρούμενος αὐτ ἐκτινάξει χεῖρα. Αισχύ
ſio patris in ghatione indiſciplinati: filia
νη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτ, θυγάτηρ
āt in diminutione fit. Filia pru
δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίνεται. Θυγάτηρ φρόνι
dēs heres erit viri ſui: τ q̄ con
μος κληρονομήσει ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἡ καται
fundit: in triſticiā genitoris. Ἡ θρα
χύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος. Πα
trem τ virū cōfundit q̄ eſt audax
τέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα
τ ab vtriſq; inhonorabit. mu=
καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται. μου=
ſica in luctu: importuna narratio: flagella
σικὰ ἐν πένθει, ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες
āt τ diſciplina in tpe ſapiētie. Filij in
δὲ καὶ παιδία ἐν καιρῷ σοφίας. Τέκνα ἐν
bona vita eſcā habētes: ꝓpioꝝ
ἀγαθῇ ζωῇ τὴν τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων
parentū celabunt ignobilitatem.
γεννητόρων κρύψουσι δυσγένειαν. ooooo

D.

Filij in contemptu τ inſipientis glorientes: cognatiões ſue ma
Τέκνα ἐν καταφρονήσει καὶ ἀσχυσία γεγαυριωμένα, συγγενείας ἑαυτῶν μο
culant nobilitatē. Cōglutinās
λύουσι τὴν εὐγένειαν. Συγκολλῶν
teſtam q̄ docet fatuum: τ exci=
ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρόν, καὶ ἐξεγεί
tat dormientes de p̄fundo ſomno.
ρει καθεύδοντας ἐκ βαθέος ὕπνου.
Narrat dormitanti q̄ narrat ſa=
Διηγεῖται νυσταζοντι ὁ διηγούμενος μω
tuo: τ in fine dicet: q̄d eſt?
ρῷ, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ ἐρεῖ, τί ἐστιν;
Sup mortuū ploza: defecit .n.
Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ
lux: τ ſup fatuū ploza: deſe=
φῶς, καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλι
cit .n. intellectus. Dulci? ploza ſup
πε γὰρ σύνεσις. Ἥσσον κλαῦσον ἐπὶ
mortuū q̄m requieuit: nam ſa=
νεκρῷ ὅτι ἀνεπαύσατο, οὗ γὰρ μω
tui ſup mortē vita. Lucī? mor
ροῦ ὑπὲρ θάνατον ἡ ζωή. Πένθος νε
tui ſeptē dies: fatui autē τ im=
κροῦ ἑπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσε
pij oēs dies vite il=
βοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐ
lius. Cum ſtulto ne multiplices ſmo
τοῦ. Μετὰ ἄφρονος μὴ πληθύνῃς λό=
nē: τ ad inſipientē ne accedas:
γον, καὶ πρὸς ἀσύνετον μὴ πορεύου,
nō ſentiēs cū ſpernet tua
ἀναιδῶν γὰρ ἐξουθενήσει σου τὰ
omnia. Cane ab illo: ne
πάντα. Φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ
laborē h̄eas: τ non coīquinaberis in
κόπον ἔχῃς, καὶ οὐ μὴ μολυνθῇς ἐν
cōcuſſione illius. declina ab illo
τῷ ἐντιναγμῷ αὐτοῦ. ἔκκλινον ἀπ' αὐτοῦ
τ inuenies: requiem: τ nō ac
καὶ εὑρήσεις ἀνάπαυσιν, καὶ οὐ μὴ ἀκη
diaberis in ociōſitate illius. ſup
διάσῃς ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ. ὑπὲρ
plūbū q̄d grauabitur: τ q̄d il=
μόλυβον, τί βαρυνθήσεται, καὶ τί αὐ
li nomē: niſi plumbū. Arenas
τῷ ὄνομα, ἀλλ' ἢ μόλυβος. Ἄμμον
τ ſalē τ maſſam ferri facili=
καὶ ἅλας καὶ βῶλον σιδήρου εὐκο=
us ferre: q̄ hoīem im=
πώτερον ὑπενεγκεῖν, ἢ ἄνθρωπον ἀσύ
pudētē. Cōnexio lignea ligata
νετον. Ἰμάρτωσις ξυλίνη ἐνδεδεμένη
in edificium: in cōcuſſione nō diſ=
εἰς οἰκοδομήν, ἐν συσσεισμῷ οὐ διαλ=
ſoluetur. ſic cor firmatum
υθήσεται. οὕτως καρδία ἐστηριγμένη
in cogitatione conſilij: n omni
ἐπὶ διανοήματος βουλῆς, ἐν παντὶ
tp̄e timoze nō timebit. Cor
καιρῷ φόβου οὐ δειλιάσει. Καρδία
firmum in mente intellectus: ſicut
ἡδρασμένη ἐπὶ διανοίᾳ συνέσεως, ὡς
ornatus arēnoſus in pariete raſo.
κόσμος ψαμμωδὴς ἐπὶ τοίχου ξυσοῦ.
Cuſtētacula in alto poſita cō=
Χάρακες ἐπὶ μετεώρου κείμενοι κα
tra ventum: nō p̄manebūt: ſic
τέναντι ἀνέμου, οὐ μὴ μείνωσιν, οὕ=
cor timidū in cogitatiōe fatui.
τως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοήματι μωροῦ.

Qui docet fatuum: quaſi qui congluti
nat teſtam. Qui narrat verbum nō au=
dienti: quaſi qui excitat dormientez de
graui ſōno. Cum dormiente loquitur
qui enarrat ſtulto ſapientiam: & in fine
narrationis dicit. Quis eſt hic? Supra
mortuum plora: deficit enim lux ei?: &
ſupra fatuum plora: deficit enim ſenſu.
Modicum plora ſuper mortuum: quo=
niam requieuit. Nequiſſimi enim neq;
ſima vita ſuper mortem fatui. Luctus
mortui ſeptem dies: fatui autem et im=
pii omnes dies vite illorum. Cum ſtul=
to ne multum loquaris: & cum inſenſa
to ne abieris. Serua te ab illo: vt nō mo
leſtiam habeas: et non coīquinaberis
in peccato illius. Deflecte ab illo et inue
nies requiē: et non acidiaberis in ſtul=
ticia illius. Super plumbū quid grauā=
bitur. Et quod illi aliud nomē q̄ fatuo?
Arenam et ſalem & maſſam ferri faci=
lius eſt ferre: q̄ hominē imprudentē &
fatuum et impiū. Sicut loramentuz li=
gneum colligatū fundamento edificii
non diſſoluetur: ſic et cor confirmatuz
in cogitatione conſilii. Cogitatus ſenſa
ti in omni tempore vel metu non de=
prauabitur. Sicut ornatus arenoſus in
pariete limpido: et ſicut palee in excel=
ſis et cementa ſine impenſa poſita con
tra faciem venti non permanebunt: ſic
et cor timidum in cogitatione ſtulti cō
tra impetum timoris non reſiſtet: ſic &
cor trepidum in cogitatione fatui om=
ni tēpore non metuet: ſed & qui in pre=
ceptis dei permanet ſēper. Pungēs ocu
lum deducit lachrymas: et qui pungit
cor profert ſenſum. Mittens lapidē in=
volatilia deiiciet illa: ſic et qui conuicia
tur amico: diſſoluit amiciciam. Ad ami
cum et ſi produxeris gladiū: non deſpe
res: eſt enim regreſſus ad amicū. Si ape
ruerit os triſte: non timeas. Eſt em̄ con
cordatio excepto conuicio et improp̄e
rio et ſuperbia et myſterii reuelatione
et plaga doloſa. In his omnib? effugiet
amicus. Fidē poſſide cuz amico in pau
pertate illi?: vt & in bonis illius leteris.
In tēpore tribulationis illius permane
illi fidelis: vt in hereditate illi? coheres
ſis. Ante ignem camini vapor & fum?
ignis malatur: ſic & ante ſanguinē ma
ledicta et contumelie & mine. Amicuz
ſalutare non confundaris. A facie illius
non me abſcōdam: & ſi mala mihi euē=
nerint per illum ſuſtinebo. Omnis qui
audiet cauebit ſe ab eo. Quis dabit ori
meo cuſtodiam: & ſuper labia mea ſi=
gnaculum certum vt nō cadam in ip̄is:
& lingua mea perdat me.

Capitulum vigeſi mum tertium.

Omine pater et dominator vite
mee: ne derelinquas me in cogita
tu & conſilio eorum: nec finas me cade
re in illa exprobratione. Quis ſuppo=
nit in cogitatu meo flagella & in corde
meo doctrinam ſapientie: vt ignoratio
nibus eorum non parcant mihi ooooo

Contra oēm timoze nō ſuſtine
Κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομεί
bit. Pungens oculū educet lach
νη. Ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν καταξεῖ δά
mas: τ pungēs cor: profert ſe
κρυα, καὶ ὁ νύσσων καρδίαν, ἐκφαίνει λο
ſum. Mittēs lapidē in volatilia:
γισμόν. Βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινά
arcebit illa: τ q̄ conuitiat am
ἀποσοβήσει αὐτά, καὶ ὀνειδίζων φί
co: diſſoluet amicitiā. In amicū ſi
λον, διαλύσει φιλίαν. Ἐπὶ φίλον ἐὰ
ſtrinxeris gladiū: ne deſperes:
σπάσῃ μάχαιραν, μὴ ἀπελπίσῃς
eſt enī regreſſus. in amicū ſi ap
ἔστι γὰρ ἐπάνοδος. ἐπὶ φίλον ἐὰν ἀ
ueris os: ne timeas: eſt c
νοίξῃς στόμα, μὴ ἐυλαβηθῇς, ἔστι γὰ
mutatio. p̄ter conuitiū τ ſup
διαλλαγή. πλὴν ὀνειδισμοῦ καὶ ὑπε
biam τ ſecreti reuelationē
ηφανίας καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεω
τ plagā doloſam: in his enī e
καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις γὰρ π
fugiet oīs amicus. Fidē poſ
πο φεύξεται πᾶς φίλος. Πίστιν κτῆ
de in paupertate eī p̄mo:
σαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίο
vt in bonis illi? leteris.
ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφρανθῇς
in tp̄e tribulationis p̄manē illi: vt
ἐν καιρῷ θλίψεως διάμεινε αὐτῷ, ἵνα κ
in hereditate ei? coheres ſis.
κληρονομίαν αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς.
Non deſpiciēda eſt eī ſemp circūſc
Οὐ καταφρονητέον γὰρ ἀεὶ τῆς περι
ptio: neq; mirabilis diues mē
γραφῆς, οὐδὲ θαυμαστὸς πλούσιος νοῦ
nō habēs. ante ignē vapor cami
οὐκ ἔχων. πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνο
τ fum?: ſic ante ſanguines cō
καὶ καπνός, οὕτως πρὸ αἱμάτων λο
tia. Amici ꝓtegere nō erub
δορίαι. Φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυ
cam: τ a facie illius
νθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτο
non aſcōdar τ ſi mala mihi en
οὐ μὴ κρυβῶ, καὶ εἰ κακά μοι συ
nient per illū oīs q̄ audierit cauēb
βήσονται διὰ παντὸς πᾶς ὁ ἀκούων φυλάξ
ab illo. Quis dabit mihi ſup os
ται ἀπ' αὐτ. Τίς δώσει μοι ἐπὶ στόματο
meū cuſtodiā: τ ſup labia me
μου φυλακήν, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μο
ſignaculū aſtutū: ne cadā ſub
σφραγῖδα πανοῦργον, ἵνα μὴ πέσω ἀπ
to ab illa: τ lingua mea n
νιδίως ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἡ γλῶσσά μου μ
pdat me.
ἀπολέσῃ με. Ca. 23

Omine pater τ dñator vite om
Κς πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς ἁπά
nis: ne derelinquas me in cōſilio eo=
σης, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν
τ ne ſinas me cadere in illis: Quis in
καὶ μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς. Τίς ἐπι
ponet in cogitatione mea flagella:
σήσει ἐπὶ τ διανοήματός μου μάστιγ, καὶ
in corde meo diſciplinā ſapiētie: n
ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδείαν σοφί, ἵνα
in ignoratiōnib? meis nō pcas
μὴ ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσῃ σ

Tex. Gre. cū iter. lati. Trāsla. B. Vie. Eccles. Cap. xxiii.

ohī: at iniurias eox q̄ in p̄fessio
κυρίου. πάς δὲ ὑβρεις τῶν ἐν ἐπαγ
né petōm nō ptereas: vt
γελία ἁμαρτωλῶν μὴ παφῆς, ὅπως
nō multiplicent ignoratie mee: τ
μὴ πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ
peccata mea abundabūt in cōtri=
ἁμαρτίαι μου πλεοναάσουσιν εἰς συν=
tionē: τ cadā i cōspectu ad=
τριβήν, καὶ πεσοῦμαι ἐναγτι τῶν ὑπε
uersariox: τ gaudebit sup me inimic⁹
ναγτίων, καὶ ἐπιχαρεῖταί μοι ὁ ἐχθρός
me⁹: q̄ḃ⁹ lōge est spes mie tue.
μου, ὧν μακρὰν ἐστιν ἡ ἐλπίς τ ἐλέους σου.
Dñe pater τ de⁹ vite mee: extol
Κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου, μετεω
lentiā oculoꝝ ne mihi dederis τ gi=
ρισμὸν ὀφθαλμῶν μή μοι δῶς καὶ γι=
B gāteam aiam amoue semper
γαντώσῃ ψυχὴν ἀπόεσον διαπαγὸς
a seruis tuis. ipes inanes τ
ἀπὸ δούλων σου. ἐλπίδας κενὰς καὶ
cupiscētias auerte a me: τ
ἐπιθυμίας ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
tenebis volentē ubi seruire
κράτησεις γὰν θέλοντά σοι δουλεύειν
semper. ventris appetⁱ⁹ τ concu=
Infra διαπαγτός. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνου=
17.b bitus ne cōprehendant me:
σιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με,
τ aie irreuerēti ne tradas me
καὶ ψυχῆ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με
seruis tuum. Audite filij
γὰν οἰκέτην σου. Ακούσατε τέκνα
disciplinā oris veri: τ q̄ cu=
παιδείαν στόματος ἀληθινοῦ καὶ ὁ φυ
stodierit nō capiet in labijs
λάσσων οὐ μὴ ἁλῷ ἐν χείλεσιν
suis. In stultitia sua cōpre=
αὐγοῦ. Εν τῇ ἀφροσύνη αὐγοῦ κατα=
hendetur peccator: τ cōuicta
λειφθήσεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ λοίδο
tor τ superbus scandalizabun=
ρος καὶ ὑπερήφανος σκαγδαλισθήσον=
:.Reg. tur in illis. Juratiōi nō assuefacias os
16.b tuū: est enī in ea
C ἐθίσης γὸ σόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ
verbū peccati. Memēto patris
λόγος ἁμαρτίας. Μνήσθητι πατρὸς
τ matris tue: in medio enī magna
καὶ μητρός σου, ἀναμέσον γὰρ μεγι=
tū p̄sidebis. Ne forte obliuio
στάνων συνεδρεύσεις. Μήποτε ἐπι=
ni tradaris in cōspectu illox: τ assiduitate
λάθη ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τῷ ἐθισμῷ
tua marcescas: τ voces si nō
σου μαραγθῆς, καὶ θελήσεις εἰ μὴ
nat⁹ esses: τ die natiuitatis
ἐγεννήθης, καὶ τὴν ἡμέραν γοῦ γενεσοῦ
tue maledices. Homo assue
σου καταράσῃ. Ανθρωπος συνεθιζό=
tus verbis improperij: in oibus
μενος λόγοις ὀνειδισμοῦ, ἐν πάσαις
diebus suis non erudiet.
ταῖς ἡμέραις αὐγοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.
Duo species multiplicant peccata: τ
Δύο εἴδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, καὶ
tertiū inducet irā. Alia cal
γὸ τρίγον ἐπάξει ὀργήν. Ψυχὴ θερ=
da q̄si ignis ardēs: nō extinguet
μὴ ὡς πῦρ καιόμενον, οὐ μὴ σβεσθῇ
donec deglutiat homo fornicarius
ἕως ἂν καταποθῇ ἄνθρωπος πόρνος
in corpore carnis sue: non desi
ἐν σώματι σαρκὸς αὐγοῦ, οὐ μὴ παυ'
net donec accēdat ignē. homi=
σθῇ ἕως ἂν ἐκκαυσθῇ πῦρ. ἀνθρώ'
ni fornicario ois panis dulcis: non
πῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ
quiescet donec perficiat. Ho
κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ. Αν=
mo trāsgrediēs a le
θρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλί
cto fio dicens in aīa sua:
νης αὐγοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐγοῦ,
quis me videt? tenebre circū me: τ
Τίς με ὁρᾷ; σκότος κύκλῳ μου, καὶ
parietes me cooperiūt: τ null⁹
οἱ τοῖχοι με καλύπτουσι, καὶ οὐθείς
me videt: q̄d vereor? ꝑdeccato
με ὁρᾷ, τί ἐυλαβοῦμαι; Τῶν ἁμαρ=
rum meox non memorabit altiss
τιῶν μου οὐ μὴ μνησθήσεται ὁ ὕψι=
mⁱ⁹: τ oculi hoim timor
στος, καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος
eius: τ nō nouit q̄ oculi do
αὐγοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυ
mini altissimi infinities sole
ρίου γοῦ ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου
lucidiores sunt: inspicientes
φοτεινότεροί εἰσιν, οἱ ἐμβλέποντες
oēs vias hoim τ cogi
πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατα=
tantes in abscōditas ptes.
νοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη.
Anīq̄ crearent oia: agnita
Πρινὴ κτισθῆναι τὰ πάντα, ἔγνω=
sūt ei omnia: sic τ post
σαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὕτως καὶ μετὰ

D

&non appareant delicta eorum & ne
adnecrescant ignorantie mee: & multi=
plicentur delicta mea: et peccata mea
abundent: & incidam in conspectū ad=
uersariorū meorum & gaudeat inimi=
cus meus. Domine pater & deus vite
mee ne derelinquas me in cogitatu illo
rū. Extollentiā oculorum meorū ne de
deris mihi: & omne desiderīū auerte a
me. Auer a me vētris concupiscentias:
& concupitus cōcupiscentie ne appre=
hendāt me et anime irreuerēti: et infru
nitate ne tradas me. Doctrinā oris audi
te filii: & qui custodierit illā non periet
labiis suis: nec scādalizabitur in operi=
bus nequissimis. In vanitate sua appre
henditur peccator: & superbus et male
dict⁹ scandalizabitur in illis. Iurationi
non assuescat os tuū: multi enim casus
in illa. Nominatio vero dei non sit assi
dua in ore tuo: et nominib⁹ sanctorum
nō admiscearis: qm̄ non eris immunis
ab eis. Sicut em̄ seruus interrogat⁹ assi
due a liuore nō minuitur: sic omnis iu
rans et nominās in toto a peccato non
purgabitur. Vir multū iurās implebi=
tur iniqtate: et nō discedet a domo illi⁹
plaga. Et si frustrauerit fratrē: delictum
illi⁹ sup ipm erit: & si dissimulauerit: de
linqt dupliciter: & si in vacuū iurauerit:
nō iustificabitur. Replebitur em̄ retri=
butione dom⁹ illi⁹. Est et alia loq̄la con
traria morti: nō inuenīatur in heredita
te iacob. Et enīz a misericordib⁹ omnia
hec auferētur: & in delictis nō volupta
būt. Indisciplinose loquele non assuef=
cat os tuum: est enīz in illa verbum pec
cati. Memento patris & matris tue: in
medio enim magnatorum consistis: ne
forte obliuiscatur te deus in conspectu
illorum: et assiduitate tua infatuatus
improperium patiaris: & maluisses nō
nasci: et diem natiuitatis tue maledi=
cas. Homo assuetus in verbis impro=
perii: in omnibus diebus suis non eru=
dietur. Duo genera abundant in pec=
catis: et tertium adducit iram & perdi=
tionem. Anima calida quasi ignis ar=
dēs nō extinguetur: donec aliquid glu
tiat: et homo nequam in ore carnis sue
non desinet donec incendat ignem.
Homini fornicario omnis panis dul=
cis: non fatigabitur transgrediens vsq̄
ad finem. Omnis homo qui trāsgredi=
tur lectum suum contēnens in anima
suam et dicens. quis me videt? tenebre
circundant me: et parietes cooperiunt
me: et nemo circunspicit me: quem ve
reor? delictorum meorum non memo
rabitur altissimus: et nō intellexit: quo
niam omnia videt oculus illius: quo=
niam expellit a se timorem dei huius=
modi hominis timor: & oculi hominū
timentes illum: et non cognouit: quo=
niam oculi domini multo plus lucidio=
res sunt super solem: circunspicientes
omnes vias hominum: et profundum
abyssi et hominum corda intuentes in
abscōditas partes. Domino enim deo
anteqū crearentur omnia sunt agnita:
sic et post

consummationē respicit om=
ὸ συντελεσθῆναι καθορᾶ τὰ πάν=
nia. Hic in plateis ciuitatis vi
τα. Οὗτος ἐν πλατείαις πόλεως ἐκ
dicabitur: τ vbi nō suspicat? est app=
δικηθήσεται, καὶ οὗ οὐχ ὑπενόησε πια
hendet. Similr τ mulier relin=
σθήσεται. Ομοίως καὶ γυνὴ καταλεί=
quens virum suum τ acqui=
πουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ περισῶ
res hereditatem ex alio. Primus
σα κληρονομίαν ἐξ ἄλλου. Πρῶτον
qdē enim in lege altissimi nō credidit:
μὲν γὰρ ἐν νόμῳ ὑψίστου ἠπειθησε,
τ. scdo in virum suum deli=
καὶ δεύτερον εἰς ἄνδρα αὐτῆς ἐπλημ
quit: τ tertio in fornicatiōe
μέλησε, καὶ τὸ τρίτον ἐν πορνείᾳ
adulterauit: τ ex alio viro filios
ἐμοίχευσε, καὶ ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς τέκνα
acquisiuit. Hec in ecclesia educe
παρέσηκεν. Αυτη ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξαχ=
tur: τ in filios eius visi
θήσεται, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἔσται
tatio erit. Nō mittēt filij eo=
κοπὴ ἔσαι. Οὐ διαδώσουσιν υἱοὶ αὐ
rū radicē: τ rami illi? nō
τῶν ῥίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐκ
ferēt fructū. Deficiet in maledi
ἤσουσι καρπόν. Καταλείψει εἰς κατα
ctionē memoria ei?: τ iproperiū il=
ραν τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνειδος αὐ
lius nō delebit. τ cognoscēt
τῆς οὐκ ἐξαλειφθήσεται. καὶ ἐπιγνώσονται
q relicti sunt: qm̄ nihil est meli
οἱ καταλειφθέντες, ὅτι οὐθέν ἐστι κρεῖτ
us timore dñi. τ nihil dul
τον φόβου κυρίου. καὶ οὐθὲν γλυκύ=
cius attendente mādatis dei.
τερον τοῦ προσέχοντος ἐντολαῖς θεοῦ.
Gloria magna sequi deū: lōgitu
Δόξα μεγάλη ἀκολουθεῖν θεῷ, μακρό=
do ām dierū assumi te
τητος δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναί σε
ab ipō.
ὑπ' αὐτοῦ. Ca.24.

SApientia laudabit aiam suā:
Ησοφία αἰνέσει ψυχὴν αὐτῆς,
τ in medio ppli sui gloriabit.
καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχήσεται.
In ecclesia altissimi os suū ape
Ἐν ἐκκλησίᾳ ὑψίστου τὸ στόμα αὐτῆς ἀνοί
riet: τ corā potētia illius gloria=
ξει, καὶ ἐναντι δυνάμεως αὐτοῦ καυχή
bit. ego ex ore altissimi pro
σεται. ἐγὼ ἀπὸ στόματος ὑψίστου ἐξῆλ
diī: τ sicut nebula cooperui terrā.
θον, καὶ ὡς ὁμίχλη κατεκάλυψα γῆν.
Ego in excelsis habitaui: τ
Ἐγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκήνωσα, καὶ ὁ
thron? me? in colūna nubis. Gyr
θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης. Γύρον οὐρα
ui circuiui sola: τ in pfundo abys
νοῦ ἐκύκλωσα μόνη, καὶ ἐν βάθει ἀβύσ
si dcābulaui. in vnda ma=
σων περιεπάτησα. ἐν κύματι θαλάσ
ris τ in omni terra τ in omni
σης καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ἐν παντὶ
pplo τ gēte possedi: τ cū his
λαῷ καὶ ἔθνει ἐκτησάμην, καὶ μετὰ τοῦ
omnib? requiē quesiui: τ
πων πάντων ἀνάπαυσιν ἐζήτησα, καὶ

perfectū respicit omnia. Hic in plateis
ciuitatis vindicabitur: & quasi pull? eq
n? fugabitur: & vbi nō sperauit appre
hendetur. Et erit dedecus oibus: eo q
nō intellexerit timorē dñi. Sic & mulier
oīs relinquēs virū suū & statuēs heredi
tatē ex alieno matrimonio. Primo em̄
in lege altissimi incredibilis fuit: & secū
do virū suum deliquit: tertio in adulte
rio fornicata est: & ex alio viro filios
statuit sibi: hec in ecclesiā adducetur et
in filios eius respicietur. Nō tradēt filii
eius radices: & rami eius nō dabunt fru
ctus. Derelinquēt in maledictū memo
riā eius: & dedecus illius nō delebitur.
Et agnoscēt q derelicti sunt: qm̄ nihil
melius est q̄ timor dei: & nihil dulcius
q̄ respicere in mādatis domini. Gloria
magna est sequi dñm: lōgitudo em̄ die
rum assumetur ab eo. Ca.24.

SApientia laudabit aiam suam: & in
deo honorabitur: et in medio popu
li sui gloriabitur: & in ecclesiis altissimi
aperiet os suū: & in cōspectu virtutis il=
lius gloriabitur: & in medio populi sui
exaltabitur: & in plenitudine sancta ad
mirabitur: & in multitudine electoruz
habebit laudē: & inter bñdictos bñdi=
cetur dicēs. Ego ex ore altissimi pdiui
primogenita ante oēm creaturā. Ego
feci in celis vt oriretur lumē indeficiēs:
& sicut nebula texi oēm terrā. Ego in al
tissimis habitaui: & thron? meus in co
lūna nubis. Gyrū celi circuiui sola: & p
funduz abyssi penetraui: & in fluctibus
maris ābulaui: & in oi terra steti. Et in
oi populo et in oi gēte primatū habui:
& oim excellētiuz & humillīuz corda vir
tute calcaui. Et in his oibus requiē que
siui: & in hereditate dñi morabor. Tūc
precepit & dixit mihi creator oīm: & q
creauit me requeuit in tabernaculo meo:
& dixit mihi. In iacob inhabita & in
israel hereditare: & in electis meis mit=
te radices. Ab initio & ante secula crea
ta sum: et vsq ad futurū seculū nō desi=
nā: & in habitatione sancta corā ipo mi
nistraui. Et sic in sion firmata sum: & in
ciuitate sanctificata similiter requieui:
& in hierusalē potestas mea. Et radica=
ui in pplo honorificato: et in ptes dei
mei hereditas illi?: & in plenitudine san
ctorū detētio mea. Quasi cedrus exal
tata sum in libano: et quasi cypressus in
monte sion: quasi palma exaltata sum
in cades: & quasi plantatio rose in hieri
cho. Quasi oliua speciosa in cāpis: et
quasi platan? exaltata sum iuxta aquā
in plateis. Sicut cinamomū & balsamū
aromatizans odorē dedi. Quasi myr=
rha electa dedi suauitatē odoris: et qua
si storax et galbanus et vngula et gut=
ta. Quasi libanus nō incisus vaporaui
habitationē meam: & quasi balsamum
non mixtū odor meus. Ego quasi te=
rebinthus extēdi ramos meos: et rami
mei honoris et gratie. Ego quasi vitis
fructificaui suauitatez odoris: et flores
mei fructus honoris et honestatis.
Ego mater pulchre dilectionis et timo
ris et agnitionis et sancte spei. ooxoo

in hereditate alicui? morabor. Tu
ἐν κληρονομίᾳ τινὸς αὐλισθήσομαι. To
precepit mihi creator omniū:
ἐνετείλατό μοι ὁ κτίσης ἁπάντων,
q creauit me deficere fecit tabernac
ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκη
culi: τ dixit: in iacob inhabita
μου, καὶ εἶπεν, ἐν Ἰακὼβ κατασκήνω
τ in hierlm hereditare.
καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατακληρονομήθη
Ante scām ab initio crea
Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπαρχῆς ἔκτι
me: τ vsq ad scla non deficia
με, καὶ ἕως αἰώνων οὐ μὴ ἐλλείπω
in hitaculo sctō coram ipo mi
ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλ
strauī: τ sic in sion firm
τουργησα, καὶ οὕτως ἐν σιὼν ἐστηρί
tata sū. In ciuitate sanctificata simi
θην. Ἐν πόλει ἡγιασμένῃ ὁμοίω
me deficere fecit: τ in hierusalem
με κατέπαυσε, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ
ptās mea: τ radicaui in p
ἐξουσία μου, καὶ ἐρριζωσα ἐν λα
honorificato in parte dñi here
δεδοξασμένῳ ἐν μερίδι κυρίου κλη
tatis illius. Quasi cedrus exaltata si
νομίας αὐτοῦ. Ως κέδρος ὑψώθην
libano: τ q̄si cypressus
τῷ λιβάνῳ, καὶ ὡς κυπάρισσος
mōtibus aermon. Quasi palma exaltata
ὄρεσιν Ἁερμών. Ως φοίνιξ ἀνυψω
in gaddi: τ q̄si plāte rose in
ἐν γαδδί, καὶ ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν
richo. Quasi oliua speciosa in
ριχῶ. Ως ἐλαία εὐπρεπὴς ἐν π
po pulchre: τ q̄si platanus e
δίῳ ὡραίῳ, καὶ ὡς πλάτανος ἀν
tata sum ab aqua. Sicut cinamomū τ si
ψώθην ἀφ' ὕδατος. Ως κιννάμωμον καὶ
massa aromatum: τ q̄si myrr
πάλαθος ἀρωμάτων, καὶ ὡς σμύρ
electa dedi suauē odorē. Quasi galba
ἐκλεκτὴ ἔδωκα εὐωδίαν. Ως χαλβά
τ onyx τ stacte: τ q̄si thuris
καὶ ὄνυξ καὶ στακτή, καὶ ὡς λιβάνου ἀ
por in tabernaculo. Ego q̄si terebinth
μὸς ἐν σκηνῇ. Ἐγὼ ὡς τερέβιν
extendi ramos meos: τ rami
ἐξέτεινα κλάδους μου, καὶ οἱ κλά
mei glie τ gratie. Ego q̄si
μου δόξης καὶ χάριτος. Ἐγὼ ὡς ἄ
tis germinaui suauē odorē: τ
πελος ἐβλάστησα εὐωδίαν, καὶ
flores mei fructus glorie τ diuitiarū
ἄνθη μου καρπὸς δόξης καὶ πλούτο
Ego mater dilectionis pulchre
Ἐγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς κ
timoris τ cognitiōis τ sancte sp
φόβου καὶ γνώσεως καὶ τῆς ὁσίας ἐλπ
Do ām cū oibus filijs
δος. Δίδωμι δὲ σὺν πᾶσι τοῖς τέκνο
meis sempiternos dictis ab
μου ἀρηθεῖς τοῖς λεγομένοις ὑπ' ἀ
lo. Accedite ad me q̄ conc
τοῦ. Προσέλθετε πρός με οἱ ἐπιθ
piscitis me: τ a gñat
μοῦντες μου, καὶ ἀπὸ τῶν γενημ
nib? meis adimplemini. Hā meme
των μου ἐμπλήσθητε. Τὸ γὰρ μνημό
ria mea super mel dulcis: τ
συνόν μου ὑπὲρ μέλι γλυκύ, καὶ

hereditas mea ſup mellis fauum.
κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου.
Qui edunt me adhuc eſurient:
Οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι,
Ioh.6.d. τ qui bibunt me adhuc ſitient.
καὶ οἱ πίνοντές με ἔτι διψήσουσιν.
Qui obedit mihi nō confunde=
Ο ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνθήσε=
tur ſemper: τ qui operantur
ται διαπαντός, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι
in me: non peccabunt. hec
ἐν ἐμοί, οὐχ ἁμαρτήσουσι. ταῦτα
omnia liber teſtamēti dei altiſſimi.
πάντα βίβλος διαθήκης θεοῦ ὑψίστου.
Lex quā mandauit nobis moyſes:
Νόμος ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μωυσῆς,
Be.r.b. Joſue.3 d. D hereditatē in ꝓgregationib⁹ iacob.
κληρονομίαν ἐν συναγωγαῖς ἰακώβ.
ne deficiatis vires hēre in dño: ve con=
μὴ ἐκλύεσθε ἰσχύϊν ἐν κυρίῳ, ἵνα κρα=
foztet vos tpc. Cōſiginim ad
ταιώσῃ ὑμᾶς· αὐτός. Κολλᾶσθε πρὸς
illum: dñs ops deus
αὐτόν, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς
ſolus eſt: τ non eſt ālꝰ ꝓter e=
μόνος ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐ=
um ſaluator. Qui iplet ꝙſi phiſon
τοῦ σωτῆρ. Ἐμπιπλῶν ὡς φεισὼν
omnia ſapiā ſua: τ ſicut ti
πάντα τῆς σοφίας αὐτοῦ, καὶ ὡς τί=
gris in diebus nouoꝝ. qui adimplet
γρις ἐν ἡμέραις νέων· ὁ ἀναπληρῶν
ꝙſi euphrates intellectū: τ ꝙſi iordanis
ὡς εὐφράτης σύνεσιν, καὶ ὡς ἰορδάνης
in diebus meſſis. Qui oſtendit tāꝙ
ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. Ὁ ἐκφαίνων ὡς
lucē diſciplinā cognitionis: τ ꝙſi geon
φῶς παιδείαν γνώσεως, καὶ ὡς γηὼν
in diebus vindemie. non pfecit
ἐν ἡμέραις τρυγητοῦ. οὐ συνετέλεσεν
Infra. 33.c. A primus ſcire illam: τ ſic
ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτήν, καὶ οὕτως
vltimus non inueſtigauit eam. Ab
ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν. Ἀπὸ
B cui mari mꝛtiplicate ſunt cogita=
ἁρ θαλάσσης ἐπληθύνθη τὰ διαιο=
tiones illius: τ cōſilia illius ab
ματα αὐτῆς, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῆς ἀπὸ
abyſſo magna. Ego ſapia ſicut
ἀβύσσου μεγάλης. Ἐγὼ ἡ σοφία ὡς
foſſa a flumine τ ꝙſi aq̄ du=
διώρυξ ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ὡς ὑδρα=
ctus egreſſa ſuꝝ in paradiſum.
γωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδισον.
dixi: potū rigabo meo hoꝛto
εἶπον, ποτίσω μου τὸν κῆπον τὸν
B optimo: τ ebꝛiabo meā viriditatem
ὅ.14.a. ἄριστον, καὶ μεθύσω μου τὴν πρασιὰν
iuſtam. Et ecce facta eſt mihi
τὴν δικαίαν. Καὶ ἰδοὺ ἐγήνετό μοι ἡ
foſſa in fluuiū: τ fluui⁹
διώρυξ εἰς ποταμόν, καὶ ὁ ποταμός
me⁹ fact⁹ eſt in mare. q̄ñ diſcipli=
μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν. ὅτι παιδεί=
nā ꝙſi anteluceaꝝ illūminabo τ oſtēdā eā
αν ὡς ὄρθρον φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ αὐ
C vſq; ad lōginquū. Q̄ñ doctri
τὴν ἕως εἰς μακράν. Οτι διδασκα=
nā ꝙſi prophetiā effundā: τ relin
λίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, καὶ κατα=
quā eā in gnationes ſeculoꝝ.
λείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων.

In me gra oīs vite et veritatis: in me oīs
ſpes vite et virtutis. Trāſite adme oēs q
cōcupiſcitis me: & a gnationibus meis
adimplemini. Spūs eiꝰ meus ſup mel
dulcis: et hereditas mea ſup mel & fa=
uū. Memoria mea in generatione ſecu
lorū. Qui edunt me ad huc eſuriēt: et q
bibunt me adhuc ſitiēt. Qui audit me
nō cōfundetur: et q operātur in me nō
pcābunt. Qui elucidāt me vitā eternaꝰ
hēbunt. Hec oīa liber vite et teſtamen
tū altiſſimi et agnitio veritatis. Legem
mādauit moyſes in p̄ceptis iuſticiarū &
hereditatē domui iacob et iſrl̄ pmiſſio
nes. Poſuit dauid puero ſuo excitare re
gē ex ipo fortiſſimū et in throno hono
ris ſedentē in ſempiternū. Qui implet
quaſi phiſon ſapiam: et ſicut tigris in
dieb⁹ nouoruꝰ. Qui adiplet quaſi eu
phrates ſēſū. Qui multiplicat quaſi ior
danis in tēpore meſſis. Qui mittit diſci
plinā ſicut lucē et aſſiſtēs quaſi geon in
die vindemie. Qui pficit prim⁹ ſcire il=
lā et infirmior nō inueſtigabit eā. Ama
ri em̄ abūdabit cogitatio ei⁹ et cōſiliuꝰ
illius in abyſſo magna. Ego ſapia effu=
di flumina: ego quaſi trames aq̄ imēſe
de fluuio: ego quaſi fluui⁹ dorix: & ſicut
aq̄ duct⁹ exiui de padiſo. Dixi. Rigabo
hortū plantationuꝰ: & inebriabo ptus
mei fructū. Et fact⁹ ē mihi trames abū
dans & fluuius meus appropinquauit
ad mare. Q̄ñ doctrinā quaſi anteluca
nū illumino oīb⁹: & enarrabo illū vſq;
in lōginquū. Penetrabo iferiores ptes
terre: & inſpiciā oēs dormētes: & illūi=
nabo oēs ſperātes i dño. Adhuc doctri
nā quaſi ꝓphetiā effundā: & relinquaꝰ
illā q̄rentibus ſapientiā: & non deſinā in
progenies illorū vſq; in euū ſanctum.
Videte q̄ñ non ſoli mihi laboraui: ſed
oībus exquirentib⁹ veritatē. Ca. 25.

IN trib⁹ placitū eſt ſpūi meo q̄ ſunt
ꝓbata corā deo & hoīb⁹. Cōcordia
fratrū: & amor ꝓximorū: & vir & muli=
er ſibi bene cōſentientes. Tres ſpes odi=
uit aīa mea: & aggrauor valde aīe illorū
Pauperē ſuperbū & diuitē mendacē &
ſenē fatuū & inſenſatū. Que in iuuen
tute tua non cōgregaſti: quomodo in
ſenectute tua inuenies. Quā ſpecioſuꝰ
caniciei iudicū: & p̄ſbyteris cognoſce=
re cōſilium. Quā ſpecioſa veteranis ſa
pietia: & gloriōſus intellect⁹ & cōſiliū.
Corona ſenū multa peritia: & gloria il=
lorū timor dei. Nouē inſuſpicabilia cor
dis magnificaui: et decimū dicā in lin=
gua hoīb⁹. Homo q iocūdatur in filiis:
viuēs & vidēs ſubuerſionē inimicorum
ſuorū. Beat⁹ q habitat cū muliere ſenſa
ta: et q lingua ſua nō eſt lapſus: & q nō ſ
uiuit indignis ſe. Beat⁹ q inuenit amicū
verum: & q enarrat iuſticiā auri audiēti.
Quā magn⁹ q inuenit ſapiam & ſciaꝰ:
ſed nō eſt ſup timentē dūm. Timor dei
ſup oīa ſe ſuppoſuit. Beatus hō cui do
natū ē hēre timorē dei. Qui tenet illū:
cui aſſimilabit⁹? Timor dei initiū dile=
ctionis eius: fidei autem initiū aggluti
nandū eſt ei. Ois plaga triſticia cordis
eſt: & omnis malicia nequitia mulieris.

videte q̄ñ nō mihi ſoli laboraui: ſed
ἴδετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ
oībus exquirentib⁹ illā.
πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν. Ca. 25.

IN trib⁹ pulchra facta ſū: τ ſtetit
Ἐν τρισὶν ὡραΐσθην καὶ ἀνέστην
pulchra coꝝ dño. coꝝ dño τ
ὡραία ἔναντι κυρίου. ἔναντι κυρίου καὶ
hoībus cōcordiā fratrū τ ami
ἀνθρώπων ὁμόνοιαν ἀδελφῶν καὶ φι=
citiā ꝓximi: τ vir τ mulier
λίαν τοῦ πλησίον, καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐυ
bi cōſentientes. Tres ãt ſpēs
τοῖς συμπεριφερόμενοι. Τρία δὲ ἐμίσ
odiuit aīa mea τ grauis
ησεν ἡ ψυχή μου καὶ προσώχθι=
ſui valde vite illoꝝ. pauperē
σα σφόδρα τὴν ζωὴν αὐτῶν. πλωχὸν
ſuperbū τ diuitē mendacē: τ
ὑπερήφανον καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ
ſenē adultex diminutū intellectu.
γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει.
Q̄ñ in iuuētute tua nō cōgregaſti: τ q̄mō
Ἐν νεότητί σου οὐ συνήγαγες, καὶ πῶς
poteris inuenire in ſenectute tua. Quā ſpecioſū
ἂν εὕρῃς ἐν τῷ γήρᾳ σου. Ὡς ὡραῖον
canis iudiciū: τ p̄ſbyteris cogno
πολιᾶς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις γνῶ
ſcere cōſiliū. Quā ſpecioſa ſenū ſapia:
ναι βουλήν. Ὡς ὡραία γερόντων σοφία,
τ gloriōſis cogitatio τ conſiliū.
καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή.
corona ſenū multa experiēna: τ
στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ
gloriatio illoꝝ timor dñi. Nouē
καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου. Ἐννέα
ſuſpitiones beatas dixi in corde meo:
ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ μου,
τ decimā dicā in lingua mea.
καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσσῃ μου.
Homo in filiis q̄ iocundat⁹
Ανθρωπος ἐπὶ τέκνοις εὐφραινόμενος
viuēs τ vidēs in caſu inimicoꝝ.
ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν.
beat⁹ q̄ habitat cū muliere prudēti: τ
μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ
q̄ in lingua nō lapſus eſt: τ q̄ nō
ὃς ἐν γλώσσῃ οὐκ ὠλίσθησε, καὶ ὃς οὐκ
ſeruiuit indigno ſe. beat⁹
ἐδούλευσεν ἀναξίῳ ἑαυτοῦ. μακάριος
q̄ inuenit prudentiā: τ q̄ enarrat iu
ὃς εὗρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς
ſtitiā audiēti. Quā magn⁹ q̄ inuenit ſapiē
ὦτα ἀκουόντων. Ὡς μέγας ὁ εὑρὼν σο
tiā: ſed nō eſt ſup timē
φίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμε
tem dūm. Dilectio ãt dñi
νον τὸν κύριον. Ἀγάπησις δὲ κυρίου
ſup oīa ſupgreſſa eſt in claritā
ὑπὲρ πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισ
tē. Qui tenet illā cui aſſimila
μόν. Ο κρατῶν αὐτὸν τίνι ὁμοιωθήσε=
bit⁹? Timor dñi initiū dilectionis
ται; Φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως
ei⁹. fides ãt initiū agglutinatiōis e=
αὐτῷ· πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐ
ius. oēm plagā τ nō plagā
τοῦ· πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν
cordis: τ oēm nequitiā τ
καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ
nō nequitiā mulieris.
μὴ πονηρίαν γυναικός. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Omnē inductionē τ nō inductionē odiē
Πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μι
tiſſi: τ omnē vindictā τ nō
σούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ
vindictā inimicoꝝ. Hō eſt caput ſup
ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. Οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ
caput colubri: τ nō eſt ira ſup
κεφαλῆς ὄφεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ
irā inimici. cohabitare cū leone τ
θυμοῦ ἐχθροῦ. συνοικῆσαι λέοντι καὶ
draconi approbo: magiſq; cohabitare cū
δράκοντι εὐδοκῶ, ἢ συνοικῆσαι μετὰ
muliere mala. Nequitia mulieris
γυναικὸς πονηρᾶς. Πονηρία γυναικὸς
alienat faciē eius: τ obſcurat
ἀλλοτριοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ
vultū ſuū tāq; vrſus. In me=
τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος. Ἀναμέ=
dio primoꝝ ſuoꝝ decidet vir
σον τῶν πλησίον αὐτῆ ἀναστεσεῖται ὁ ἀνὴρ
illi?: τ iniuſte ſuſpirabit ppē eā.
αὐτῆς, καὶ ἀκουσίως ἀναστενάξει διʼ αὐτήν.
Parua ois malitia ad malitiā mu
Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυ=
lieris: ſors peccātis cadat ſup
ναικός, κλῆρος ἁμαρτωλοῦ ἐπιπέσοι ἀυ
tilā. ſicut aſcēſus arenoſus in pedib?
τῆ. ὡς ἀνάβασις ἀμμώδης ἐπὶ ποσὶ
ſenis: ſic mulier linguata vi
πρεσβύτου, οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀν
ro taciturno. Ne incidas in ſpe
δρὶ ἡσύχῳ. Μὴ πρόσπεσης εἰς κάλ=
cie mulieris: τ mulierē ne cōcupi=
λος γυναικός, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιπο=
ſcas ad delitias. ira τ increpatio
θήσης εἰς τρυφήν. ὀργὴ καὶ ἀναίδεια
τ cōfuſio magna mulier ſi pbeat
καὶ αἰσχύνη μεγάλη γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῆ
viro ſuo. Cor humile τ
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καρδία ταπεινὴ καὶ
facies meſta τ plaga cor
πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδί
dis mulier nequā. manus debiles
ας γυνὴ πονηρά. Χεῖρες παρειμέναι
τ genua diſſoluta: q̄ nō cōſo
καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥτις οὐ πα
labit viꝝ ſuū in gemitu.
ῤακαλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν στενώσει.
a muliere initiū peccati: τ ppē
ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας, καὶ διʼ αὐ
illā morimur oēs. Ne des
τὴν ἀποθνήσκομεν πάντες. Μὴ δῶς
tranſitū aquis: neq; mulieri male
διέξοδον ὕδατι, μηδὲ γυναικὶ πονηρᾷ
libertatē exiti. Si nō ambulat
παῤῥησίαν ἐξόδου. Εἰ μὴ πορεύεται
ſm manū tuā: a carnib? tuis
κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου
abſcinde illā: da τ abſolue.
ἀπότεμε αὐτήν, δίδου καὶ ἀπόλυσον.
Mulieris bone beat? vir:
Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ,
τ numerus dieꝝ illi? du
καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτῆ διπλα
plex. Mulier fortis oblectat vi=
σιος. Γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄν
rū ſuū: τ ānos vite ſue
δρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ
implebit in pace. Mulier bona: pars
πληρώσει ἐν εἰρήνῃ. Γυνὴ ἀγαθή, μερὶς
bona: in parte timentiū dñm
ἀγαθή, ἐν μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον

Et omnem plagam et non plagam vi
debit cordis & omnem nequitiam &
non nequitiam mulieris: & omnē ob=
ductū & non obductum odientiuꝝ: &
omnē vindictam & nō vindictā inimi=
corū. Non eſt caput nequi? ſup caput
colubri: non eſt ira ſuper irā mulieris.
Cōmorari leoni & draconi placebit: q̄
habitare cū muliere nequaꝝ. Nequitia
mulieris immutat faciē eius: et obceca
bit vultū ſuū tanq̄ vrſus: et quaſi fac=
cū oſtendit in medio proximorū. In=
gemuit vir eius: & audiens ſuſpirauit
modicū. Breuis omnis malicia ſuper
malicia mulieris: ſors peccatorū cadat
ſuper illā. Sicut aſcēſus arenoſus in pe
dibus veterani: ſic mulier linguata ho
mini quieto. Ne reſpicias in mulieris
ſpeciem: & non concupiſcas mulieres
in ſpecie. Mulieris ira irreuerētia et cō
fuſio magna. Mulier ſi primatum ha=
beat: contraria eſt viro ſuo. Cor humi
le & facies triſtis & plaga mortis: mu=
lier nequā. Manꝰ debiles et genua diſ
ſoluta: mulier q̄ non beatificat virum
ſuū. A muliere initiū factū eſt peccati:
& per illā omnes morimur. Nō des aq̄
tue exitū nec modicū: nec mulieri ne
quam venā prodeundi. Si nō ambula
uerit ad manū tuā: cōfundet te in conſ
pectu inimicorū. A carnibꝰ tuis abſci
de illā: ne ſemp te abutatur. Ca. 26.
Vlieris bone beatus vir: numer?
enim annorū illorū duplex. Mu=
lier fortis oblectat virū ſuum: & ānos
vite illius in pace implebit. Pars bona
mulier bona in parte bona timentiuꝝ
deū dabitur viro pro factis bonis: diui
tis autē & pauperis cor bonū in omni
opere vultus illorū hilaris. A tribus ti
muit cor meū: & in quarto facies mea
metuit. Delaturā ciuitatis & collectio
nē populi & calūniam mendacē: ſuper
mortē omnia grauia. Dolor cordis et
luctus: mulier zelotypa. In muliere
zelotypa flagellū lingue: omnibus co
municās. Sicut boum iugus quod mo
uetur: ita & mulier nequā. Qui tenet
illā: quaſi q̄ apprehēdit ſcorpionē. Mu
lier ebriosa ira magna: & cōtumelia &
turpitudo illius non tegetur. Fornica=
tio mulieris i excellētia oculorū: & in
palpebris illius agnoſcetur. In filia a=
uertente ſe firma cuſtodiam: ne inuen
ta occaſione abutatur ſe. Ab omni ir=
reuerentia oculorū eius caue: et ne mi
reris ſi te neglexerit. Sicut viator ſitiēs
ad fontem os aperiet: & ab omni aqua
proxima bibet: & contra omnē palus
ſedebit: & cōtra oēm ſagittam aperiet
pharetrā: donec deficiat. Gratia mulie
ris ſedule delectabit virū ſuum: & oſſa
illi? impinguabit. Diſciplina illi? datū
dei eſt. Mulier ſenſata & tacita: nō eſt
immutatio erudite anime. Gra ſuper
gram mulier ſancta & pudorata. Ois
autē pōderatio nō eſt digna cōtinētis
aie. Sicut ſol oriēs mūdo in altiſſimis
dei: ſic mulieris bone ſpecies in orna
mentum domus eius. Lucerna ſplen
dens ſuper candelabrum ſanctum:

dabitur. diuitis āt τ pauperis co
δοθήσεται. πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ κα
bonū erga dñm: in omni tpe vul
δία ἀγαθὴ πρὸς κν, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσ
tum habētis hilarē exultabit. à
που ἔχοντες ἱλαρὸν γαυριάσουσιν. ἀπὸ
trib? cauit mihi cor: τ in
τριῶν ἐυλαβήθη μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ
quarto facie timui. Cal
τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐφοβήθην. Δι
mā ciuitatis: τ collectionē turbe: τ
βολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, κὰ
falſum teſtimoniū ſup morte: oia pa
καταψευσμὸν ὑπὲρ θάνατον, πάντα μο
na. Dolor cordis τ luct? mulie
θρά. Ἄχθος καρδίας καὶ πένθος γυν
zelotypa cōtra mulierē: τ flagellū lingue
ἀντίζηλος γυναικί, καὶ μάστιξ γλώσσ
oibus cōmunicās. Boꝝ iugū co
πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα. Βοοζύγιον σα
cuſſum: mulier nequā: q̄ dominat illi
λευόμενον, γυνὴ πονηρά, ὃ κρατῶν αὐτῆ
q̄ſi q̄ apprehēdit ſcorpionē. Ira mu
ὡς δράκοντός σκορπίου. Ὀργὴ μεγ
gna: mulier ebriosa τ mēte aliena: τ
λη, γυνὴ μέθυσος καὶ ῥεμβός, καὶ τὴ
turpitudinē ſuā nō celabit.
ἀσχυμοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει.
Fornicatio mulieris in extollētijs ocul
Πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθα
ris: τ in palpebris ſuis cogn
μῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνω
ſcet. Sup filiā inuerecundē:
σθήσεται. Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ
firma cuſtodiā: ne inuentēs ſolu
στερέωσον φυλακήν, ἵνα μὴ εὑροῦσα ἄνε
nonē ſe ipa vtatur. Poſt inuere
σιν ἑαυτῇ χρήσηται. Ὀπίσω ἀνα=
cundū oculū caue: τ ne mi=
δοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυ=
reris ſi in te errauerit. Sicut
μάσῃς ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ. Ὡς
ſitiēs viator os aperiet et ſi inuenerit fo
διψῶν ὁδοιπόρος στόμα ἀνοίξει καὶ ἐὰν εὑρὼν πη
tem. τ ab omni aqua pro
γὴν. καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος πλη
ma bibet. cōtra omnē pa
νεγγυς πίεται. κατέναντι παντὸς πασ
lum ſedebit: τ contra ſagittā
σάλου καθήσεται, καὶ ἔναντι βέλους
aperiet pharetrā. Gra mulieris dele=
ἀνοίξει φαρέτραν. Χάρις γυναικὸς τέρ
ctabit virū ſuum. τ oſſa illi? ipin
φει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πι
guabit: ſcientia illi?. datū dñi mu
ανθήσει ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς. δόσις κυρίου γυ
lier tacita prudēs: τ non eſt cō
νὴ σιγηρὰ καὶ ἔυνους, καὶ οὐκ ἔστιν ἀν=
mutatio erudite anime.
τάλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
Gra ſup gram: mulier pudorata τ
Χάρις ἐπὶ χάριτι, γυνὴ αἰσχυντηρὰ καὶ
fidelis: τ nō eſt ponderis oē digni
πιστή, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος
cōtinentis aie ſue. Sol ori=
ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς. Ἡλιος ἀνατέλ
ens in altiſſimis dñi: τ pulchritudo mulie=
λων ἐν ὑψίστοις κυρίου, καὶ κάλλος γυναι
ris bone in ornamēto dom? eius: lucer
κὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς, λύχ
na ſplendēs ſup candelabrū ſanctū:
νος λαμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,

τ ſpecies facieī in etate
καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικία
ſtabili. Colūne auree ſup baſes
σασίμη. Στύλοι χρύσεοι ἐπὶ βάσεσιν
argenteas τ pedes formoſi ſup panimēta
ἀργυρᾶς καὶ πόδες ὡραῖοι ἐπὶ σέρνοις
ſtabilia. Fili flore etatis nre cōſer
εὐσαθέσι. Τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου συν
na ſanā: τ ne des alienis
τήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῷς ἀλλοτρίοις
robur tuū. Cū requieſcēris ois cam=
τὴν ἰχύν σου. Ἀναζητήσας παιδὸς πε=
pi fertilē ſortē: ſemina ꝓpria
δίου ἔυγεων κλῆρον, σπεῖρε τὰ ἴδια
ſemina cōfidēs in nobilitate tua.
σπέρματα πεποιθὼς τῇ εὐγνεία σου.
Sic generationes nre ſupſtites τ
Οὕτως τὰ γενήματά σου περιόντα καὶ
audacīā nobilitatis habētes magne erūt
παρρησίαν εὐγνείας ἔχοντα μεγαλυνοῦ
Mulier mercenaria eccl̄ie porco reputa
σι. Γυνὴ μισθία ἴση σιάλω λογισθή=
bit: cōiugata āt turris mortis
σεται, ὑπαιδρος δὲ πύργος θανάτου
ventib⁹ reputabit. Mulier im=
τοῖς χρωμένοις λογισθήσεται. Γυνὴ ἀσε
pia uiqno pare dabit: religioſa
βὴς ἀνόμῳ μερὶς δοθήσεται, εὐσεβὴς
āt dabit timēti dñm.
δὲ δίδοται τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον.
Mulier turpis ignominiā cōmutabit: fi=
Γυνὴ ἀσχήμων ἀτιμίαν καταστρέψει, θυ
lia āt honeſta et uirū reuere
γάτηρ δὲ εὐσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντρέ
bitur. Mulier imuerecūdis ſicut canis
πήσεται. Γυνὴ ἀθλάτρεπτος ὡς κύων
reputabit, at habēs uereciādiā:
λογισθήσεται. ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην, τὸν
dñm timebit. Mulier uirū ꝓpriū ho
κύριον φοβηθήσεται. Γυνὴ ἄνδρα ἴδιον τι
noraīs: ſapiēs oibus apparebit: in honoraīs
μωσα, σοφὴ πᾶσι φανήσεται, ἀτιμάζου
āt impia in ſuperbia oibus co=
σα δὲ ἀσεβὴς ἐν ὑπερηφανίᾳ πᾶσι γνω
gnoſcēt. Mulieris bone beatus
σθήσεται. Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ
vir. nā nūerus annor⁹ eius: duplex
ἀνήρ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν αὐτοῦ, δίπλα
erit. Mulier uociferās τ linguo
σιος ἔσαι. Γυνὴ μεγαλόφωνος καὶ γλωσ
ſa in inimicor⁹ fugatione cōtē
σώδης εἰς πολεμίων τροπὴν θεωρηθήσε
ptabit. Mois āt cuiuſq; aia ſimi
ται. Ἀνθρώπου δὲ παιγνὸς ψυχὴ ὁμοιό=
lis his: belli ſeditionib⁹
τροπος γυρίοις, πολέμου ἀκαταστασίας
aiam tranſiget. In duob⁹ cōtri
τὴν ψυχὴν διαπεθήσεται. Ἐπὶ δυσὶ λελυ
ſtatū ē meū cor: τ in tertio ſira
πται μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ θυ
mihi aduenit. Vir bellator dificēs
μός μοι ἐπῆλθεν. Ἀνὴρ πολεμιστὴς ὑστερῶν
p inopiā. τ uiri prudētes ſi contē=
δ' ἐνδείαν. καὶ ἄνδρες συνετοὶ ἐὰν σκυβα
ptātur. Redīes a inſticia
λισθῶσιν. Ἐπαναγων ἀπὸ δικαιοσύνης
ad peccatū: dñs pabit cū
εἰς ἁμαρτίαν, ὁ κύριος ἑτοιμάσει αὐ=
ad rōpheam. difficile erūt nego
τὸν εἰς ῥομφαίαν. μόλις ἐξαιρεῖται ἔμ=
ciator a deceptione: τ nō iuſtifica
πορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιω

& ſpecies facieī ſuper etatē ſtabilem.
Colūne auree ſuper baſes argēteas: &
pedes firmi ſuper plantas ſtabilis mu=
lieris. Fundamenta eterna ſupra petrā
ſolidam: ſic mandata dei in corde mu
lieris ſancte. In duobus contriſtatum
eſt cor meū: & in tertio iracūdia mihi
aduenit. Vir bellator deficiēs per mo
piam: & vir ſenſatus contēptus: & qui
tranſgreditur a iuſticia ad peccatum:
deus parauit eum ad rompheā. Que
ſpecies difficiles & periculoſe mihi ap=
paruerunt. Difficile exuītur negocīas
a negligentia: & non iuſtificabitur cau
po a peccatis labiorum.

Capitulum vigeſi
mum ſeptimum.

Propter inopiā multi deliquerūt:
et qui q̄rit locupletari auertit ocu
lum ſuum. Sicut in medio cōpaginis
lapidum palus figitur: ſic & inter me=
dium venditionis et emptionis angu
ſtiabitur peccatis. Conteretur cum
delinquente delictum. Si non in timo
re domini teneris te inſtāter: cito ſu=
buertetur domus tua. Sicut in percuſ
ſura cribri remanebit puluis: ſic apo=
ria hominis in cogitatu illius. Vaſa fi=
guli probat fornax: & homines iuſtos
tentatio tribulationis. Sicut ruſticā=
tio de ligno oſtendit fructum illius: ſic
verbum ex cogitatu cordis hominis.
Ante ſermonem non laudes virum:
hec enim tentatio eſt hominum. Si
ſequaris iuſticiam apprehendes illā: &
indues quaſi poderem honoris: &
inhabitabis cum ea: & proteget te in
ſempiternum: et in die agnitionis in=
uenies firmamentum. Volatilia ad ſi=
bi ſimilia cōueniunt: & veritas ad eos
qui operantur illam reuertetur. Leo
venationi inſidiatur ſemp: ſic peccata
operantibus iniquitatem. Homo ſen
ſatus in ſapientia manet ſicut ſol: na
ſtultus ſicut luna mutatur. In medio
inſenſatoru ſerua verbum tempori:
in medio autem cogitantium aſſidu⁹
eſto. Narratio peccantium odioſa: et
riſus illoru in delictis peccati. Loque
la multum iurans horripilationem ca
piti ſtatuet: et irreuerentia ipſius ob=
turatio aurium. Effuſio ſanguinis in
rixa ſuperborum: & maledictio illorū
auditus grauis. Qui denudat arcana
amici fidem perdit: & non inueniet a=
micum ad animum ſuum. Dilige pro
ximum: & coniungere fidem cum illo
Quod ſi denudaueris abſconſa illius:
non perſequeris poſt eum.

bitur campo a peccato.
θήσεται κατάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας. C. 27.
Grana indifferētis multi peccauerūt:
Χάριν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἥμαρτον,
τ q̄rit multiplicare auertet ocu
καὶ ὁ ζητῶν πληθύναι ἀποστρέψει ὄφ=
lum ſuū. In medio cōpaginis lapi
θαλμὸν αὐτοῦ. Ἀναμέσον ἁρμῶν λιθίᾳ
dum figet pal⁹: τ in me
νων παγήσεται πάσαλος, καὶ ἀναμέ=
dio vēditionis τ emptionis compri
σον πράσεως καὶ ἀγοραμοῦ συντριβή
met peccatū. Si nō in timore dñi
σεται ἁμαρτία. Ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου
tenueris cū diligētia: cito ſubuer
κρατήσῃ κατὰ τοῦδήν, ἐν τάχει κατα
tetur eius dom⁹: in cōcuſſione
σραφήσεται αὐτοῦ ὁ οἶκος, ἐν σείσματι
cribri manent ſtercora: ſic ſpolia
κοσκίνου διαμένει κόπρια, οὕτως σκῦλα
hois in cogitatione illius. Vaſa fi=
ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ. Σκεύη κε
guli ꝓbat fornax: τ tenta
ραμέως δοκιμάζει κάμινος, καὶ πείρασ=
tio hois in cogitatione illius. cultu
μὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ. γεώ
rā ligni oſtēdit fructus illius: ſic
γιον ξύλου ἐκφαίνει καρπὸς αὐτῆ, οὕτως
locutio cogitationis in corde hois. ante
λογισμὸς ἐνθυμήματος ἐν καρδίᾳ ἀνθ̄ρ. πρὸ
ſimonē ne laudaueris viū: hec eſt
λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα, οὗτος γὰρ
tētatio hoim. ſi ſequaris iuſti
πειρασμὸς ἀνθρώπων. ἐὰν διώκῃς τὸ δίκαι
cā apprehēdes ip̄am: τ indues eā vt
ον καταλήψῃ αὐτό, καὶ ἐνδύσῃ αὐτὸ ὡς
talare tunicā glic. Volatilia ad ſimilia
ποδήρη δόξης. Πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια
ſibi diuertēt: τ veritas ad
αὐτοῖς καταλύσει, καὶ ἀλήθεια πρὸς τοὺς
operantes reuertet. Leo venatom inſi
ἐργαζομένους ἐπανήξει. Λέων θήραν ἐνε
diat: ſic peccatū operantib⁹
δρεύει, οὕτως ἁμαρτία τοῖς ἐργαζομένοις
iniquitatē. Narratio pij ſemp in
κακίαν. Διήγησις εὐσεβοῦς διαπαντὸς ἐν
ſapia: at ſtult⁹ ſicut luna alterat.
σοφίᾳ, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται. εἰς
medū imprudentiū cōſerua tps: in
μέσον ἀσυνέτων συντήρησον καιόν, εἰς
medū āt cogitantiū aſſiduus eſto. Narra
μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχισε. Διήγη
tio fratr⁹ onerositas: τ riſus eo=
σις μωρῶν προσοχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐ=
rū in cibo peccati. Ioq̄la multū
τῶν ἐν ασταλῇ ἁμαρτίας. λαλιὰ πολυόρ
iurātis criget capillos: τ rixa eor⁹
κου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν
obturatio aurīū. Effuſio ſanguinis ri
ἐμφραγμὸς ὠτίων. Ἐκχυσις αἵματος μά
xa ſuperbor⁹: τ cōuitiatio illor⁹
χη ὑπερηφάνων, καὶ ἡ διαλαλόρησις αὐτῶν
auditio prava. Reuelās arcana
ἀκοὴ μοχθηρά. Ὁ ἀποκαλύπτων μυσήρια
pdidit fidē: τ nō inueniet amicū ad
ἀπώλεσε πίσιν, καὶ οὐ μὴ εὕρῃ φίλον πρὸς
aiam ſuā. dilige amicū: τ fide
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Σπέρξον φίλον, καὶ πί=
lis eſto ei⁹ eo: ſi āt reuelauerīs
στωθητι μετ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ
arcana illi⁹: nō ꝑſequaris poſt eū
μυσήρια αὐτ, οὐ μὴ καταδιώξῃς ὀπίσω αὐτ

Jnfra. 13.c.

8.13.b.

Jnf. a. 42.b.

Sicut eñ perdidit homo imi
Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν ἐχ
micū ſuū: ſic pdidit primū
θρὸν αὐτοῦ, οὕτως ἀπώλεσε τὸν πλησίον
ſuū: t ſicut auē de manu tua dimit=
αὐτ, καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπο=
tes: ſic dimiſiſti proximū: t nō
λύσας, οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον, καὶ οὐ
capies eū. Ne eū ſequaris: qñ
θηρεύσεις αὐτόν. Μὴ αὐτὸν διώξῃς, ὅτι
lōge abeſt: t effugit tāq̄ dorcas
μακρὰν ἀπέστη, καὶ ἐξέφυγε ὡς δορκὰς
de laqueo. qñ vuln⁹ poſſibile ē alligare
ἐκ παγίδος. ὅτι τραῦμά ἐστι καταδῆσαι
t cōtritij eſt cōciliatio. qt qui
καὶ λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή. ὁ δὲ ἀπο
reuelauit arcana pdidit fidē.
καλύψας μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν.
annuēs oculo fabricat mala:
διανεύων ὀφθαλμῷ τεκταίνει πονηρά,
t q̄ cognouerit eū recedet ab eo.
καὶ ὁ εἰδὼς αὐτὸν ἀποστήσεται ἀπ' αὐτ.
In cōſpectu oculoꝝ tuoꝝ indul
Ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκα
cabit os ſuū: t in ſimonib⁹
νεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων
tuis admirabit. poſtea ät̄ puertet
σου θαυμάσει. ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ
os ſuū: t in ſimonib⁹ ſuis da=
στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς λόγοις σου δώ
bit ſcādala. Multa odio habui: t nō
σει σκάνδαλα. Πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ
aſſimilani ei: t dñs odiet.
ὡμοίωσα αὐτῷ, καὶ ὁ κύριος μισήσει.
Qui mittit lapidē in altū ſup ei=
Ο βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφα
put ſuū mittit: t plaga doloſa
λῆς αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία
diuidit vuln⁹. Qui fodit foueā inci
διαιρεῖ τραῦμα. Ο ὀρύσσων βόθρον ἐμπε
det in eā: t ſtatuēs laqueū
σεῖται εἰς αὐτόν, καὶ ὁ ἑστὼς παγίδα
capiet in eo. faciēti mala ſup
ἁλώσεται ἐν αὐτῇ. ποιοῦντι πονηρὰ ἐπ'
ipm mozabunt̄ t nō cognoſcet
αὐτὸν ἀυλισθήσεται καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῷ
vnde veniūt illi. Illuſio t im
πόθεν ἥκει αὐτῷ. Ἐμπαιγμὸς καὶ ὀνει
properiū ſuperboꝝ t vindicta ſicut
δισμὸς ὑπερηφάνων καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς
leo inſidiabit illis. laqueo capiē
λέων ἐνεδρεύσει αὐτούς. παγίδι ἁλω=
tur q̄ letant̄ in caſu pio
σονται οἱ εὐφραινόμενοι ἐν πτώσει εὐσε
rū: t doloꝝ cōſumet illos ante
βῶν, καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ
mortē coꝝ. ira t furoꝝ t
τοῦ θανάτου αὐτῶν. μῆνις καὶ ὀργὴ καὶ
hec ſunt abominationes: t vir pecca
ταῦτά ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἁμαρ=
toꝝ continēs erit illoꝝ.
πτωλὸς ἐγκρατὴς ἔσαι αὐτῶν. Ca. 28.

Vindicans a dño inueniet
Ο ἐκδικῶν παρὰ κυρίου εὑρήσει
vindictā: t peccata illi⁹ obſer
ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ δια
uans obſeruabit. Dimitte iniuriā
τηρῶν διατηρήσει. Ἄφες τὸ ἀδίκημα
proximo: t tunc deprecante te
τῷ πλησίον, καὶ τότε δεηθέντος σου
peccata tua ſoluent̄. Homo
αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται. Ἄνθρωπος

homo qui perdit amicum ſuum: ſic et
qui perdit amicitiam proximi ſui. Et
ſicut qui dimittit auem de manu ſua:
ſic qui reliquiſti proximum tuum: &
non eum capies. Non illum ſequaris:
quoniam longe abeſt. Effugit enim
quaſi caprea de laqueo: quoniam vul=
nerata eſt anima eius. Vltra eum non
poteris colligare: & maledicti eſt con
cordatio. Denudare autē amici myſte
ria: deſperatio eſt anime infelicis. An=
nuens oculo fabricat iniqua: & nemo
eū abiiciet. In cōſpectu oculorū tuo=
rū cōculcabit os ſuū: & ſup ſermones
tuos āmirabitur. Nouiſſime autē per
uertet os ſuū: & in verbis tuis dabit ſcā
dalū. Multa audiui: et non coequauit ei
& dñs odiet illum. Qui in altū mittit
lapidē: ſuper caput eius cadet: & plaga
doloſa doloſi diuidet vulnera. Et q fo=
uea fodit incidet in eā: & qui ſtatuit la=
pidē proximo ſuo offendet in eo: et q
laqueū alii ponit: peribit in illo. Facié=
ti nequiſſimū conſiliū ſup ipm deuol
uetur: & nō agnoſcet vnde eueniet il=
li. Illuſio & improperiū ſuperborū &
vindicta ſicut leo inſidiabitur illi. La=
queo peribūt q oblectantur caſu iuſto
rū: dolor aūt cōſumet illos anteq̄ mo
riantur. Ira et furor vtraq̄ execrabi=
lia ſunt: & vir peccator continens erit
illorum.

Capitulum vigeſimū octauum.

QVi vindicari vult a dño inueniet
vindictā: & peccata illi⁹ ſeruās ſer
uabit. Relinque proximo tuo nocēti
te: & tunc deprecāti tibi peccata ſoluē
tur. Homo hoi reſeruat irā et a deo q̄=
rit medelā. In hominē ſimilē ſibi non
habet miſericordiā: & de peccatis ſuis
deprecatur. Ipe dum caro ſit reſeruat
irā: & propitiationē petit a deo. Quis
exorabit pro delictis illius. Memento
nouiſſimorū: & deſine inimicari. Tabi
tudo enim et mors iminēt in mādatis
eius. Memorare timorē dei: & nō iraſ
caris proximo. Memorare teſtamētū
altiſſimi: et deſpice ignorantiā pximi.
Abſtine te a lite et minues pctā. Ho=
mo enim iracund⁹ incendit litē: & vir
peccator turbabit amicos: et i medio
pacē habentiū immittit inimiciciam.
Secundū eñ ligna ſilue: ſic ignis exar
deſcit & ſecundū virtutē hois ſic ira=
cūdia illi⁹ erit: & ſm ſubſtātiā ſuā exal
tabit irā ſuā. Certamē feſtinatū incen
dit ignē: & lis feſtinās effundit ſanguí=
nē: & lingua teſtificās adducet mortē.
Si ſufflaueris q̄ſi ignis exardebit & ſi
expueris ſup illā extinguetur. Vtraq̄
ex ore pficiſcūtur. Suſurro et biliguis
maledict⁹: multos eñ turbauit pacem
habētes. Lingua tertia multos cōmo=
uit & diſpſit illos de gēte in gentē. Ciui
tates muratas diuiſum deſtruxit: & do
mos magnatorū effodit. Virtutes po
pulorū cōcidit: & gentes fortes diſſol
uit. Lingua tertia mulieres viratas eiecit
et priuauit illas laborib⁹ ſuis. Qui reſ
picit illā nō hēbit requiē nec habebit
amicū in quo requieſcat. Flagelli plaga

homini cōſeruat irā: t a do
ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ κυ
mino querit medelā: t in hoiem ſimi
ρίου ζητεῖ ἴασιν, καὶ ἐπ' ἄνθρωπον ὅμοι
lē ſibi nō habet miſam: t pro
ον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεον, καὶ περὶ τῶν
peccatis ſuis deprecab. Ipe caro
ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεῖται. Αὐτὸς σάρξ
exīs cōſeruat irā: t quis ppitiabit
ὢν διατηρεῖ μῆνιν, καὶ τίς ἐξιλάσεται
peccata illi⁹? memēto
τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; μνήσθητι τῶν
nouiſſimoꝝ t deſine inimicari: t nō
ἐσχάτων καὶ παῦσαι ἐχθραίνων, καὶ μὴ
mineris primo interitū t
μνήσης τῷ πλησίον καταφθορὰν καὶ
mortē: t acquieſce pceptis: memē
θάναρον, καὶ ἔμμενε ἐντολαῖς, μνήσθη
to mandatoꝝ t nō iraſcaris pxi
τι ἐντολῶν καὶ μὴ μνήσης τῷ πλη
mo: t teſtamēti altiſſimi: t deſpice
σίον, καὶ διαθήκης ὑψίστου, καὶ παρίδε
ignorantiā. Abſtine a lite: t dimi
ἄγνοιαν. Ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλατ
nues peccata: homo eñ ira
τώσεις ἁμαρτίας, ἄνθρωπος γὰρ θυ
cund⁹ incēdet litē. Vir pecca
μώδης ἐκκαύσει μάχην. Ἀνὴρ ἁμαρ
toꝝ turbabit amicos: t in mediū
τωλὸς ταράξει φίλους, καὶ ἀναμέσον
pacē habentiū immittet calumniā. Sm
εἰρηνευόντων ἐμβαλεῖ διαβολήν. κατὰ τὴν
materiā ignis ſic incendet: ſm
ὕλην τ πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ
firmamētū rixe ignis augebi
τὴν στερέωσιν τῆς μάχης ὁ πῦρ αὐξηθήσε
tur: ſm robur hois ira
ται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς
eius erit: t ſm diuitias
αὐτοῦ ἔσαι, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τοῦ
hois exaltat irā ſuā. Certamē
ἀνθρώπου ἀνυψοῖ ὀργὴν αὐτοῦ. Ερις
feſtinati incēdit ignē: t lis
καταπεπυδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μά
feſtinās effundit ſanguinē. ſi
χη καταπεπυδουσα ἐκχεῖ αἷμα. ἐὰν
inſufflaueris in ſcintillā accendet: t ſi
φυσήσης εἰς πτινθῆρα καήσεται, καὶ ἐὰν
expueris ſup illā extinguet. t
πτύσης ἐπ' αὐτοῦ ἀποσβεσθήσεται. καὶ
vtraq̄ ex ore tuo pficiſcunt.
ἀμφότερα ἐκ τοῦ στόματός σου ἐκπορεύεται.
ſuſurronē t bilinguē maledicte. Mul
ψίθυρον καὶ δίγλωσσον, καταράσασθε. πολ
tos eñ pacē hēntes pdiderunt. Lingua
λοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν. Γλῶσσα
duplex multos cōmouit: t diuiſit il=
διγλὴ πολλοὺς ἐσάλευσε, καὶ διέσπασεν αὐ
los de gēte in gentē. t ciuitates mu=
τοὺς ἀπὸ ἐθνους εἰς ἔθνος. καὶ πόλεις ὀχυ
nitas deſtruxit: t domos magnatū euer
ρὰς καθεῖλε, καὶ οἰκίας μεγιστάνων κα
tit. lingua duplex mulieres fo=
τέσρεψε. γλῶσσα διγλὴ γυναῖκας ἀν=
tes eiecit: t priuauit eas
δρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς
laboribꝰ ſuis. Qui attendit illi
τῶν πόνων αὐτῶν. Ο προσέχων αὐτῇ
nō inueniet requiē: nec̄ habita
οὐ μὴ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, οὐ δὲ κατασκη
bit cū ſilentio. plaga flagelli
νώσει μετὰ ἡσυχίας. πληγὴ μάστιγος

faciet liuorē: plaga aūt lingue cōminuet
ποιήσει μώλωπα, πληγὴ δὲ γλώσσης
cōminuet oſſa. Multi ceciderūt in
συνθλάσει ὀστέα. Πολλοὶ ἔπεσον ἐν
ore gladij: τ nō vt q̄ ceci
στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὡς οἱ πε
derūt ꝑ linguā. Beat?
πωκότες διὰ γλῶσσαν. Μακάριος ὁ
q̄ protect? eſt a facie eius: q̄
σκεπασθεὶς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, ὃς
nō trāſiuit in iracundia illius. Qui nō
οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς. Ος οὐκ
traxit iugū illi?: τ in
εἵλκυσε τὸν ζυγὸν αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς
vinculis eius nō eſt ligat?. Brā iugū il
δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη. Οἷκερ ζυγὸς αὐ
li? iugū ferreū: τ vincula illi?
τῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς
vincula crea. Mors nequā mors
δεσμοὶ χαλκοῖ. Θάνατος πονηρὸς ὁ θάνα
illi?: τ vtilis pot? inferno
τος αὐτῆς καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ἅδης
q̄ illa. Non dūabitur pio?: τ in
αὐτῆς. Οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν
A flāma eius nō cōburent: q̄ dere
τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ μὴ καήσονται, οἱ κα
linquūt dūm incidēt in
ταλείποντες τὸν κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς
illā: τ in illis exardeſcet: τ nō
αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐ
extinguet. Immittet in illos q̄ſi
μὴ σβεσθῇ. Ἐπαποστελεῖ ἐπ' αὐτοῖς ὡς
leo: τ q̄ſi pardus vaſtabit il
λέων, καὶ ὡς πάρδαλις λυμανεῖται αὐ
los. Exe circūualla poſſeſſionē tuā ſpi
τούς. Ἴδε περίφραξον τὸ κτῆμά σου ἀκάν
nis: τ ori tuo fac ja
θαις, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θυρὼ
nuas τ ſeras. Argentū tuū τ
ματα καὶ μοχλούς. Τὸ ἀργύριόν σου καὶ
aur̄ tuū cōfla: τ ſtatera
τὸν χρυσίον σου κατάδησον, καὶ τοῦ λόγου
tui fac ſtaterā: τ ori
σου ποίησον ζυγόσταθμον, καὶ τῷ στόματι
tuo fac portā τ ſerā: τ atē
σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν, καὶ πρό
de ne forte labaris in illis. Hec ca
σεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτοῖς. Μὴ πέ
das in cōſpectu inſidiantis.
σῃς κατέναντι ἐνεδρεύοντος. Ca. 29.

Q Ui facit miam fenerabūt ꝓxi
Ο ποιῶν ἔλεος δανιεῖ τῷ πλη
mo: τ q̄ prevalet manu ſua ſer
σίον, καὶ ὁ ἐπισχύων τῇ χειρὶ αὐτ τη
uat mādata. Fenerare ꝓximo in
ρεῖ ἐντολάς. δάνισον τῷ πλησίον ἐν
tpe neceſſitatis illi?: τ iter
καιρῷ χρείας αὐτ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ
ꝓximo ad tps. Cōfirma ver
πλησίον εἰς τὸν καιρόν. Στερέωσον λό
bū tuū: τ fideliter age cū illo: τ in
γον σου, καὶ πίστωθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν
omni tpe inuenies neceſſitatē tuā.
παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου.
Multi q̄ſi inuentionē eſtimauerūt fen?:
Πολλοὶ ὡς εὕρημα ἐνόμισαν τὸ δάνος,
τ preſtiterūt laborē his q̄ adiuuerūt ſe.
καὶ παρέχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐ
Donec accipiat deoſculet manus
τοῖς. Εως οὗ λάβῃ καταφιλεῖ χεῖρας
eius: τ in pecuniſo ꝓxi
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλη

liuorē facit: plaga aūt lingue cōminuet
oſſa. Multi ceciderūt in ore gladii: ſꝫ nō
ſic quaſi q̄ interierūt p̄ linguā ſuā. Beat?
qui tect? eſt a lingua nequā: q̄ in iracun
dia illi? nō trāſiuit: & qui nō attraxit iu
gū: & in vinculis ei? nō eſt ligat?. Iugū
enī illi? iugū ferreū eſt: & vinculū illius
vinculū creū eſt. Mors illi? mors neqſ
ſima: & vtilis potius inferus q̄ꝫ illa. Per
ſeuerātia illi? nō ꝑmanebit: ſed obtine
bit vias iniuſtorū. In flāma ſua nō cōbu
ret iuſtos: Qui derelinquūt dūm incidēt
in illam: et exardebit in illis & nō extin
guetur: & imittetur in illos quaſi leo: &
quaſi pard? ledet illos. Sepi aures tuas
ſpinis: & liguā nequā noli audire: & ori
tuo facito oſtia: et ſeras aurib? tuis. Au
rū tuū & argētum tuū confla: et verbis
tuis facito ſtateram: et frenos ori tuo re
ctos: & attēde ne forte labaris in ligua:
& cadas in cōſpectu inimicorū inſidiā
tium tibi: & ſit caſus tuus inſanabilis in
mortem. Ca. 29.

Q Ui facit mīam feneratur proximo
ſuo: & qui p̄ualet manu mādata f
uat. Fenerare ꝓximo tuo in tēpore ne
ceſſitatis illius: & iterū redde ꝓximo in
tēpore ſuo. Cōfirma uerbuꝫ & fideliter
age cū illo: & in oī tēpore inuenies qđ
tibi neceſſariū eſt. Multi quaſi inūtio
nē eſtimauerūt fenus: & p̄ſtiterunt mo
leſtiam his q̄ ſe adiuuerunt. Donec acci
piāt: oſculātur manus dātis: & in ꝓmiſ
ſionib? humiliāt vocē ſuā. Et in tēpore
redditiōis poſtulabit tps: & loq̄tur ver
ba tedii & murmurationū: & tps cauſa
bitur. Si āt potuerit reddere: aduerſabi
tur. Solidi vix reddet dimidiū: & cōputa
bit illud q̄ſi inuentionē. Simulatē frauda
bit illū pecunia ſua: & poſſidebit illum
inimicū gratis: et conuitia & maledicta
reddet illi. et pro honore et bñficio red
det illi cōtūelia. Multi nō cā neqtie non
fenerati ſunt: ſed fraudari gratis timue
rūt. Verūtñ ſup hūileꝫ aio fortior eſto:
& p elemoſyna nō trahas illū. Propter
mādatuꝫ aſſume pauperē: & ꝓpter ino
piā ei? ne dimittas eū vacuū. Perde pe
cuniā ꝓpter fratrē & amicū: & nō abſcō
das illā ſub lapide in pditionem. Ponē
theſaurū tuū in p̄ceptis altiſſimi: & pro
derit tibi magis q̄ꝫ aurum. Cōclude ele
moſynā i corde paupis: et hec p te exo
rabit ab oī malo. Elemoſyna viri quaſi
ſacculꝰ cū ipo: & gram hois quaſi pupil
lā cōſeruabit: et poſtea reſurget et retri
buet illis retributionē vnicuiq̄ i caput
illorū. Sup ſcutū potētis et ſup lāceā ad
uerſus inimicū tuū pugnabit. Vir bon?
fidē facit ꝓximo ſuo: et q̄ pdiderit cōfu
ſionē dereliquet ſibi. Grāꝫ fideiuſſoris
ne obliuiſcaris: dedit enī p te aīaꝫ ſuaꝫ.
Repromiſſorē fugit pctōr et īmundus
Bona repromiſſoris ſibi aſcribit pecca
tor: & ingrat? ſenſu dereliq̄t liberātē ſe.
Vir repromittit de ꝓximo ſuo: & cū p
diderit reuerētiā derelinq̄tur ab eo. Re
promiſſio neqſſima multos pdidit dili
gētes: & cōmouit illos quaſi fluctus ma
ris. Viros potentes gyrans migrare fe
cit et vagati ſunt in gentibus alienis.

mi humiliabit vocē. Et in tpe
σίον ταπεινώσει φωνήν. Καὶ ἐν καιρῷ
redditionis protrahet tps: τ red
ἀποδόσεως παραλκύσει χρόνα, καὶ ἀπο
det verbū pigritie τ tps cauſa
δώσει λόγον ἀκηδίας καὶ γὸν καιρὸν αὐτι
bitur. Si āt potuerit dare: vix affe
ασεται. ἐὰν δὲ ἰσχύσῃ δοῦς, μόλις κομιεῖ
ret dimidiū: τ cōputabit illud q̄ſi inuē
ται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιεῖται αὐτὸ ὡς εὕρε
tionē. Si āt nō: p̄manet illi pecu
μα. εἰ δὲ μή, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρη
nia ſua: τ acquieſcit illi gra
μάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν δωρε
tis inimici. Maledicta τ cōuitia red
ὰν ἐχθρόν. Κατάρας καὶ λοιδορίας ἀπο
det illi: pro gloria reddet illi
δώσει αὐτῷ, ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ
ignominiā. Multi igit cauſa malitie
ἀτιμίαν. Πολλοὶ οὖν χάριν πονηρίας
auerterūt hoīem: defraudari
ἀπέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, ἀποστερηθῆναι
āt timuerūt. Ceruntī in humilita
δὲ ἐυλαβήθησαν. Πλὴν ἐπὶ ταπεινῷ
te magno aio eſto: τ in elemoſyna ne
σει μακροθύμησον, καὶ ἐπὶ ἐλεημοσύνη μὴ
tralias illi. gra mādati adu
παρελκύσῃς αὐτόν. Χάριν ἐντολῆς ἀντι
na pauperē: τ in egeſtate eius
λαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν αὐτ
ne auertas eſi. Perde argen
μὴ ἀποστρέψῃς αὐτόν. Ἀπόλεσον ἀργυ
tum ꝓpt amicū τ fratrē: τ ne abſcō
ριον διὰ φίλον καὶ ἀδελφόν, καὶ μὴ κατα
das illud ſub lapide in perditionē.
κρυβῇ αὐτὸ ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.
Pone theſaur̄ tuū ſm p̄cepta altiſſi
Θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψί
mi: τ proderit tibi magis q̄
στου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ
aurū. conclude elemoſynā in
χρυσίον. σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς
penetralib? tuis: τ ipa eruet te de
ταμείοις σου, καὶ αὐτὴ ἐξελεῖται σε ἐκ
omni malo. ſup ſcutū fortitu
πάσης κακώσεως. ὑπὲρ ἀσπίδα κρα
dinis τ ſup lanceā potētie contra- ini
τους καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχ
micū pugnabit pro te. vir bonus
θροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. ἀνὴρ ἀγαθὸς
ſpōdebit pro ꝓximo: τ q̄ perdi
ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ἀποβαλὼν
dit verecūdiā: relinquet illi. gra
κῶς αἰσχύνην, ἐγκαταλείψει αὐτόν. Χάρι
tias fideiuſſoris ne obliuiſcaris: dedit enī
τας ἐγγυητοῦ μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν
aiam ſuā pro te. bonā fideiuſſionē
ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σου. ἀγαθὴν ἐγγύην
euertet peccator. Fideiuſſiōes fu
ἀνατρέψει ἁμαρτωλός. Ἐγγυῶν φεύξε
giet peccator τ inutilis: in cogitatiōe
ται ἁμαρτωλὸς καὶ ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ
relinquet illū q̄ liberauit ſe. fideiuſſio
καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. ἐγγυη
multos pdidit diuites: τ
τὸς ἀπώλεσε κατευθύνοντας, καὶ
cōmouit illos q̄ſi fluct? maris.
ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης.
Viros potētes migrare fecit: τ vagati
Ανδρας δυναστοὺς ἀπῴκισε, καὶ ἐπλανήθη
ſunt in gentib? alienis.
σαν ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίοις. ωωωω

Peccator trāſgrediēs mādata do
Ἁμαρτωλὸς παραβαίνων ἐντολὰς κυ
mum incidet in ſpōſionē: t q plēquit
ρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, καὶ δώκων
mercedes incidet in iudicia.
ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις.
Recupera ꝓximū ſm̄ potentiā
Αντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν
tuā: t attēde tibi ipi ne cadas.
σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.
Initiū vite hois aqa t panis t
Αρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ
veſtimentū: t dom⁹ tegēs turpitudinē.
ἱμάτιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀχημοσύνην.
Melior victus pauperis ſub tegmine tra=
Κρείσσων βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπην δο
bū: ꝙ epule ſplēdide int alie
κῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρί
nos. ſup parua t magna cōplacentiā
οις· ἐπὶ μικρὰ καὶ μεγάλα εὐδοκίαν
habe: t improperiū dom⁹ ꝓximi nō au
ἔχε, καὶ ἀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκού=
dias. Vita mala de domo in domū:
σῃς. Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
t vbi peregrin⁹ eris: nō aperies os.
καὶ οὗ παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις στόμα.
hoſpitio ſuſcipies t poſtū dabis in ingrata: t
ξενιεῖς καὶ ποτιεῖς εἰς ἀχάριστα, καὶ
ſup hec amara audies. trā
πρὸς ἐπὶ τούτοις πικρὰ ἀκούσεις. πάρ
ſi: pegrine oīna mēſam: t
ελθε, παροικῶν σύμπασαν τράπεζαν, καὶ
ſi ſtd in manu tua ciba me. Exi
ἔστι ἐν τῇ χειρί σου ψώμισόν με. Ἐξελθὲ
pegrine a facie ghie: op⁹ eſt
παροικῶν ἀπὸ προσώπου τῆς δόξης, χρεία
domo⁹ hoſpitio ſuſcept⁹ ē a me frater.
τῆς οἰκίας, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός.
Grauia hec habēti prudētiā: increpatio
Βαρέα ταῦτα ἔχοντι φρόνησιν, ἐπιτίμη
dom⁹ t improperiū feneratoris.
σις οἰκίας καὶ ὀνειδισμὸς δανείσου. 30.

Qui diligit filiū ſuū: aſſidua
Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελε=
bit flagella illi: vt letetur in
χίσει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα εὐφρανθῇ ἐπ' ἐ
nouiſſimis ſuis. Qui docet filiū ſuū
σχάτων αὐτοῦ. Ὁ παιδεύων υἱὸν αὐτοῦ
letabitur in illo: t in medio
εὐφρανθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀνὰ μέσον
notoꝝ in illo gliabitur. Qui
γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται. Ὁ δι=
docet filiū ſuū in zelū mittet inimicū:
δάσκων τὸν υἱὸν παροξυνεῖ τὸν ἐχθρόν,
t coꝝ amicis exultabit in il=
καὶ ἔναντι φίλων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐ
lo. mortu⁹ eſt eius pater: t qſi
τῷ. ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς
nō eſt mortu⁹: ſimilē ei⁹ ſibi reliquit.
οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε
poſt ſe. In vita ſua vidit t le=
μετ' αὐτόν. Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ ἐυ
tat⁹ eſt in illo: t in obitu ſuo
φράνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτ
nō eſt cōriſtat⁹. Cōtra inimicos reli
οὐκ ἐλυπήθη. Ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλι
quit defenſore: t amicis redden
πεν ἔκδικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταπο=
tem gram. Abſtergēs filiū colli=
δόντα χάριν. Περιφύχων υἱὸν κατα=
gabit vulnera eius: t in oi
λιμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πα'

Peccator trāſgrediēs mādatū dñi: incī
ditm ꝓmiſſionē nequam: & q conatur
multa agere: incidet in iudiciū. Recupa
ꝓximū ſm̄ virtutē tuā: et attēde tibi ne
icidas. Initiū vite hois aq & panis & ve
ſtimentū: & dom⁹ ptegēs turpitudinē.
Melior eſt vict⁹ pauperis ſub tegmine
aſſerū: q epule ſplēdide in peregre ſine
domicilio. Minimus ꝓ magno placeat
tibi: & improperiū pegrinationis non
audies. Vita nequa hoſpitādi de domo
in domū: & vbi diſputabitur: non fidu
cialiter aget nec aperiet os. Hoſpitabi=
tur: et paſcet & potabit ingratos: & ad=
huc amara audiet. Trāſi hoſpes & orna
mēſa: et q in manu habes ciba ceteros.
Exi a facie honoris amicorū meorum:
neceſſitudine dom⁹ mee: hoſpitio mihi
factus es frater. Grauia hec homini ha
bēti ſenſum: correptio dom⁹ & impro
perium feneratoris. Ca. 30.

Qui diligit filiū ſuū: aſſiduat illi flagel
la vt letetur in nouiſſimo ſuo: et nō
palpet ꝓximorū oſtia. Qui docet filiū
ſuū laudabitur in illo: & in medio dome
ſticorū in illo gloriabitur. Qui docet fi
liū ſuū in zelū mittit inimicū: et in me=
dio amicorū gloriabitur i illo. Mortu⁹
eſt pater eius: & quaſi nō eſt mortu⁹. Sī
milē em̄ reliquit ſibi poſt ſe. In vita ſua
vidit & letat⁹ eſt in illo. In obitu ſuo nō
eſt cōtriſtatus: nec cōfuſus eſt corā ini=
micis. Reliquit em̄ defenſorem domus
cōtra inimicos & amicis reddentē gra=
tiā. Pro animabus filiorū colligabit vul
nera ſua: & ſup oēm vocē turbabūtur
viſcera eius. Equus indomitus euadet
durus: & filiꝰ remiſſus euadet preceps.
Lacta filiū tuū & pauentē te faciet: lude
cū eo & contriſtabit te. Non corrideas
illi ne condoleas: & in nouiſſimo obſtu
peſcēt dentes tui. Nō des illi poteſtatem
in iuuētute: & ne deſpicias cogitatus il=
lius. Curua ceruicē eius in iuuētute: &
tūde latera eiꝰ dū infans eſt: ne forte in
duret & nō credat tibi: & erit tibi dolor
anime. Doce filiū tuū & operare in il=
lo: ne in turpitudinē illiꝰ offendas. Me=
lior eſt pauper ſanus & fortis viribus: q
dīues imbecillis et flagellatꝰ malicia. Sa
lus anime in ſcitate iuſticie: & melior
eſt omni auro & argēto: & corpus vali=
dū q cenſus immēſus. Nō eſt cenſus ſu
per cenſum ſalutis corporis: & non eſt
oblectamentū ſuper cordis gaudium.
Melior eſt mors q vita amara: & reqes
eterna q languor perſeuerās. Bona ab
ſcondita in ore clauſo quaſi appoſitio=
nes epularum circumpoſite ſepulcro.
Quid proderit libatio idolo? Nec enim
manducabit nec odorabitur. Sic q effu
gatur a dño & portās mercedes iniqui
tatis. Vidēs oculis & ingemiſcens ſicut
ſpado cōplectens virginē & ſuſpirans.
Triſticiā non des anime tue: & nō affli=
gas temetip̄m in cōſilio tuo. Iocūditas
cordis hec eſt vita hominis & theſaurꝰ
ſine defectione ſanctitatis: et exultatio
viri eſt longeuitas. Miſerere anime tue
placens deo & cōtine: & congrega cor
tuum in ſanctitate eius: & triſticiam

clamore turbabunt viſcera ſua.
σῃ βοῇ ταραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.
Equus nō domitus euadit durus: t
Ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός, καὶ
filiꝰ diſſolutus euadit p̄ceps. Lacta
υἱὸς ἀνυπόδικος ἐκβαίνει προαλής. Τίθηνη
filiū t pauere facies te: collu=
σον τέκνον καὶ ἐκθαμβήσει σε, σύμπαυ
de ei eo t cōtriſtabit te. Ne corri
ξον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε. Μὴ σύγγε=
deas illi: ne doleas t in nouiſ
λάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδυνηθῇς καὶ ἐπ' ἔσχά=
ſimus quatias dentes. ne des
των γομφιάσῃ σοὺς ὀδόντας. μὴ δῷς
illi licentiā in iuuētute: t ne deſpi
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, καὶ μὴ παρί
cias ignoātias illius. Curua col=
δῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ. Κάμψον τὸν τρά
lum eiꝰ in iuuētute: t frange
χηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, καὶ θλάσον τὰς
latera eius dū eſt paruꝰ. Ne forte
πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἔσται νήπιος. Μήποτε
indurat⁹ nō obediat tibi: t erit tibi
σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ἔσαι σοι
dolor aīe. Doce filiū tuū:
ὀδύνη ψυχῆς. Παίδευσον τὸν υἱόν σου,
t opare in illo: ne in turpi
καὶ ἔργασαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀχη=
tudine illiꝰ offendas. Melior pau
μοσύνῃ αὐτοῦ προσκόψῃς. Κρείσσων πτω
per ſanus t fortis habitudie: ꝙ dites
χὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει, ἢ πλούσιος
flagellatus in corpus ſuū.
μεμασιγωμένος εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ.
Sanitas t bona habitudo meliꝰ omni au
Ὑγεία καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυ
ro: t corpꝰ validū q opes immē
σίου, καὶ σῶμα ἔρρωσον ἢ ὄλβος ἀμέ=
ſe. Non ſunt diuite meliores ſan
τρητος. Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγεί
tate corporis: t nō eſt letitia ſup
ας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ
gaudiū cordis. Melior mors ſup
χαρὰν καρδίας. Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ
vitā amarā aut languorē pſeuerantē. Βοὸ
ζωὴν πικρὰν ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον. Ἀγα
na clauſa in ore clauſo:
θὰ κεκλεισμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμέ
poſitiones epulaꝝ adiacentes ſepul
να, θέσεις τραπεζῶν παρακείμεναι τά
chro. Quid prodeſt libatio idolo:
φῳ. Τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλῳ,
neq; ei⁹ edet: neq; odorabit. ſic
οὔτε γὰρ ἔδεται, οὔτε μὴ ὀσφρανθῇ. οὕτως
q pſecutione pauper a dño.
ὁ ἐκδικούμενος ὑπὸ κυρίου. Ὁ βλέπων
in oculis t gemiſcēs: ſicut
ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων, ὥσπερ εὐ
ſpado cōplectēs virginē t ſuſ
νοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ στε
pirās. Ne des in triſtitiā aiam
νάζων. Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν
tuā: t ne affligas teip̄m in cōſilio
σου, καὶ μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ
tuo. Iocūditas cordis ipa vita hois:
σου. εὐφροσύνη καρδίας αὐτὴ ζωὴ ἀνθρώ
t exultatio viri longitudo
που, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέ=
dier. Dilige aiam tuā: t con
ρευσις. Ἀγάπα τὴν ψυχήν σου, καὶ πα
ſolare cor tuū. t triſtitiā
ρακάλει τὴν καρδίαν σου· καὶ λύπην

Tex.grc.cū inter.latina. Trāsla.B.Piero. Eccles. Cap.xxxi.

longe remoue a te: multos
μακρὰν ἀπώσησον ἀπὸ σοῦ, πολλοὺς
eñ perdidit ꝛ occidit tristitia.
γὰρ ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
Zelus ꝛ iracundia minuūt dies:
Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας,
ꝛ ãte tp̃s senectã ducit cura.
καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.
A Splēdidū cor ꝛ bonū in epu
Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσ
lationib⁹ cibox eius curam
μασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελή=
geret.
σεται. Ca.xxxi.
§.8.b. Vigilia diuitiax tabefacit car
Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρ=
nes: ꝛ cura eax auertit la somno.
κας, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφίσα ὕπνου.
Cura vigilie repetet dormi
§.13.d. Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγ
a.11.a. tationē: ꝛ infirmitatē grauē moderatū faciet sõ⁹
μόν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήφει ὕπνος.
B Laborauit diues in cõgregatiõe diui
Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρη
tiax: ꝛ in requie replet
μάτων, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλα
delitijs suis. Laborauit pau
ται τρυφημάτων αὐτοῦ. Ἐκοπίασε πτω
per in diminutione vite: ꝛ in fi=
χὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀνα=
ne suo indigẽs fit. q̃ di
παύσει αὐτοῦ ἐπιδιδῷς γίνεται. ὁ ἀγα
ligit aux nõ iustificabit: ꝛ q̃ seq̃
πῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ διώ
Mat. tur corruptionē: hic replebit.
16.b κων διαφθοράν, οὗτος πλησθήσεται.
Multi ligati sunt gla aur: ꝛ
Πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυσίου, καὶ
facta est pditio eox cõtra ea
ἐγνώσθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσω=
ciem ipox. ligni offensionis est
πον αὐτῶν. ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς
C sacrificãtibus ei: ꝛ oīs insipiẽs capie
θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλώ=
tur in illo. Beat⁹ diues q̃
σεται ἐν αὐτῷ. Μακάριος πλούσιος ὃς
inuẽt⁹ ẽ sine macula: ꝛ q̃ post aux
εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου
nõ abiit. q̃s est hic ꝛ beatū dice
οὐκ ἐπορεύθη. Τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαρι οῦ
mus eū? fecit eñ mirabilia in pplo
μεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ
suo. Quis pbatus est in illo ꝛ pfe=
αὐτοῦ. Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτε
ct⁹ est: ꝛ erit in gloriationē. Quis po
λειώθη, καὶ ἔσται εἰς καύχημα. Τίς ἐδυ
tuit trãsgredi: ꝛ nõ trãsgressus ẽ: ꝛ fa
ναγο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποι
puer. cere malitiã: ꝛ nõ fecit. Ideo
n.b. ῆσαι κακίαν, καὶ οὐκ ἐποίησε. Διὰ τοῦτο
firmabunt bona illi⁹: ꝛ elemo
στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτ̃, καὶ τὰς ἐλε
D synas illi⁹ enarrabit eccles̃a.
ημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.
In mensa mãgna ne sederis: ne
Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ
aperias guttur tuū sup illã. ꝛ nõ
ἀνοίξῃς φάρυγγά σου ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ
dicas: multa q̃dẽ q̃ sũt sup ipam: memẽto
εἴπῃς, πολλά γε τὰ ἐπ' αὐτῆς, μνήσθητι
quũ malũ ocul⁹ nequã. nequi⁹
ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. πονηρότε

lõge expelle a te. Multos eñ occidit tri
stitia: & nõ est vtilitas in illa. Zel⁹ & ira
cũdia minuũt dies et ante tp̃s senectaꝫ
adducet cogitat⁹. Splẽdidũ cor bonum
in epulis est. epule enim illius diligẽter
fiunt. Ca.xxxi.
Vigilia honestatis tabefaciet carnes
& cogitatus illius auferet somnuꝫ
Cogitat⁹ pscientie auertit sensuꝫ: et in
firmitas grauis sobriã facit aiam. Labo
rabit dines in cõgregatione substantie:
et in reqe sua replebitur bonis suis. La=
borauit paup in diminutione victus: &
in fine inopis fit. Qui aurũ dilĩgit non
iustificabitur: & q̃ insequitur cõsũptio=
nẽ replebitur ex ea. Multi dati sunt in
auri casus: & facta est in specie ip̃ius per
ditio illorũ. Lignũ offensionis est aurũ
sacrificãtiũ: ve illis q̃ sectãtur illud: et oīs
imprudẽs deperiet in illo. Beat⁹ dines
qui inuẽt⁹ est sine macula: & q̃ post au=
rũ non abiit: nec sperauit in pecunia &
thesauris. Quis est hic & laudabim⁹ eũ.
Fecit enī mirabilia in vita sua. Qui pro
bat⁹ est in illo & pfectus inuentus est: &
erit illi glia eterna. Qui potuit trãsgre=
di et nõ est transgressus: et facere mala
et non fecit. Ideo stabilita sunt bona il=
lius in domino: & elemosynas illius
enarrabit omnis eccl̃a sanctoruꝫ. Su=
pra mẽsam magnam sedisti: nõ aperias
sup illã faucẽ tuã prior. Nõ dicas si mul
ta sunt: q̃ sup illã sunt. Memẽto q̃m ma
lus est oculus nequã. Nequius oculo q̃d
creatũ est? Ideo ab oi facie sua lachryma
bitur cũ viderit. Ne extẽdas manũ tuã
prior: & inuidia cõtaminat⁹ erubescas:
Ne cõprimaris in cõuiuio vino. Intel=
lige q̃ sunt pximi tui ex teip̃so. Vtere q̃si
hõ frugi his q̃ tibi apponũtur: vt nõ cũ
manducas multũ odio habearis. Cessa
prior cã discipline: & noli nimi⁹ esse ne
forte offendas: & si in medio multoruꝫ
sedisti: prior illis ne extẽdas manũ tuã:
nec prior poscas bibere. Quã sufficiẽs
est hoi erudito vinũ exiguũ: & in dormi
endo nõ laborabis ab illo: & nõ senties
dolorẽ. Vigilia et cholera: & tortura vi
ro ifrunito: somn⁹ sanitatis ī homine
parco. Dormiet vsq̃ mane: & aīa illius
cũ ip̃so delectabitur. Et si coact⁹ fueris
ī edẽdo multũ: surge e medio & vome:
& refrigerabit te. & nõ adduces corpo=
rí tuo infirmitatẽ. Audi me fili et non
spernas me: & in nouissimo inuenies
verba mea. In oībus operib⁹ tuis esto
velox: & omnis infirmitas nõ occurret
tibi. Splendidũ in panibus benedicent
labia multorũ: & testimoniuꝫ veritatis
illius fidele. In nequissimo pane mur=
murabit ciuitas: & testimonium nequi
tie illius verum est. Diligentes in vino
noli prouocare: multos enim extermi
nauit vinũ. Ignis probat ferrũ durum:
sic vinum corda superboruꝫ arguet in
ebrietate potatũ. Equa vita hominib⁹
vinũ in sobrietate: si bibas illud mode=
rate eris sobrí⁹. Que ẽ vita q̃ minuitur
vino? Quid defraudat vitã? mors. Vinũ
ī iocũditatẽ creatũ ẽ: & nõ ī ebrietatẽ ab
initio. Exultatio aīe & corporis vinum

oculo q̃d creatũ est? Ideo
ρον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισαι; Διὰ τοῦτο
ab omni facie lachryma.
ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.
Quocunq; inspexeris: ne extẽdas manũ
Οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃς, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρά
tuã: ꝛ ne cõiunct⁹ sis cũ eo in catino.
σου, καὶ μὴ συνθλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.
Intellige q̃ sunt pxĩmi ex te ipo: ꝛ
Νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ
in omni verbo cogita. Comede vt ho
ἐπὶ παντὶ ῥήματι διανοοῦ. Φάγε ὡς ἄν
mo apposita tibi: ꝛ nõ nimis
θρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ δια
deuotus: ne odio habearis. Desine prius
μασῶ, μὴ μισηθῇς. Παῦσαι πρῶτον
gra discipline: ꝛ ne sis insatiabilis: ne
χάριν παιδείας, καὶ μὴ ἀπλησεύου, μή
forte offendas: ꝛ si in medio mul
ποτε προσκόψῃς, καὶ ἐὰν ἀναμέσον πλεί
torum sedisti: prior illis ne exten
όνων ἐκάθισας, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτεί
das manũ tuã. Quã sufficiẽs hoi
νῃς τὴν χεῖρά σου. Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ
erudito exiguũ: ꝛ in cubi
πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοί
culo suo nõ anhelat. somn⁹ sanitatis
της αὐτοῦ οὐκ ἀσθμαίνει. ὕπνος ὑγείας
in intestino moderato surrexit mane: ꝛ
ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίῳ ἀνέστη πρωΐ, καὶ ἡ
aia eius cũ eo. Labor vigilie
ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Πόνος ἀγρυπνίᾳ
ꝛ cholera ꝛ dolor intestinox cũ hoie
ας καὶ χολέρα καὶ στρόφος μετὰ ἀνδρὸς
insatiabili. Et si coact⁹ fueris in epu=
ἀπλήστου. Καὶ ἐὰν βιάσθης ἐν ἐδέσμα=
lis: surge p̃ mediũ trãsiẽs: vome ꝛ q̃ef=
σιν, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον καὶ ἀνα
cies. Audi me fili: ꝛ nõ sper
παύσῃ. Ἄκουσόν μου τέκνον, καὶ μὴ ἐξου
nas me: ꝛ in nouissimis inuenies
δενώσῃς με, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὑρήσεις
verba mea. In oībus operib⁹
τοὺς λόγους μου. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
tuis esto velox: ꝛ oīs infir=
σου γίνου ἐτρεχής, καὶ πᾶν ἀρρω
mitas nõ tibi occurret. Splendidũ
στημα οὐ μή σοι ἀπαντήσῃ. Λαμπρὸν
in panib⁹ benedicere labia: testimoniũ
ἐπ' ἄρτοις εὐλογῆσαι χείλη, μαρτυρία
pulchritudinis illi⁹ fidele. Malo in
τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή. Γογγυρῶ ἐπ'
pane murmurabit ciuitas: ꝛ testimo
ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυ
nium nequitie illius diligens. in vino
ρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀκριβής. ἐν οἴνῳ
ne virilit̃ agas: multos .n. perdidit vinũ.
μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν οἶνος.
Fornax pbat ferruminationē i tinctura.
Κάμινος δοκιμάζει σόμωμα ἐν βαφῇ.
sic vinũ in corde superborum in
οὕτως οἶνος ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν
ebrietate. Additamẽtũ vite vinũ hoibus: si
μέθῃ. Ἔπισον ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις, ἐὰν
biberis illud in mensura sua. Que vita
πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. Τίς ζωὴ
ei q̃ diminuit vino: ꝛ illud creatũ ẽ in
ἐλαττουμένῳ οἴνῳ, καὶ αὐτὸς ἔκτισαι εἰς
leticiã hoibus. Exultatio cor=
εὐφροσύνην ἀνθρώποις. Ἀγαλλίαμα καρ
dis ꝛ leticia anime vinũ cpotũ
δίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πεπόμενος

in tpe ſufficiens. Amaritudo aie
ἐν καιρῷ ἀνταρκης. Πικρία ψυχῆς
vinū potatum multū: in irritatiõe
δῖνος πινόμενος πολύς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ
ruina. multiplicat irā ebrietas
ἀντιπλώματι. πληθύνει θυμὸν μέθη ἄ
ſtulti in offenſionē: diminuēs virtutē
φρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν
acquirēs vulnera. In conui
καὶ πρωτοιῶν τραύματα. Ἐν συμπο
uio vini: ne redarguas primū:
σίω οἴνου, μὴ ἐλέγξῃς τὸν πλησίον,
& nō deſpicias eum in letitia
καὶ μὴ ἐξουδενώσῃς αὐτὸν ἐν εὐφροσύνη
illius. Verbū improperij: nō dicas
αὐτοῦ. Λόγον ὀνειδισμοῦ, μὴ εἴπῃς
illi: & ne illi premas in occur=
αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαν
ſu eius.
τήσει αὐτοῦ. Ca. 32.

REctorē te cōſtituerūt: ne extolla
Ἡγούμενόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαί
ris: eſto illis ſi vnꝰ ex ipſis. Curā ha
ρου, γίνου αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. Φρόντι
be illoꝝ & ſic ſede:: & omnē
σον αὐτῶν καὶ οὕτως κάθισον, καὶ πᾶσαν
uſum tui fac: & approba
τὴν χρείαν σου ποίησον, καὶ ἐυδοκιμή
tus quieſce. Et leteris ꝓpt illos
σας ἀνάπαυσαι. Ἵνα ἐυφραν θῇς δι' αὐτοὺς
& ornamēti gratia: accipias coronā.
καὶ ἐυκοσμίας χάριν, λάβῃς στέφανον.
Loquere ſenioꝝ: decet enī te:
Λάλησον πρεσβυτέρῳ, πρέπει γάρ σοι,
in diligētia ãt ſcientē & impe
ἐν ἀκριβείᾳ δὲ ἐπιστήμης καὶ ἐμπο
dies muſica. Ubi auſcultatio: nō
σθεῖς μουσικά. Ὅπου ἀκρόαμα, μὴ
effundas loquelā: & importune ne velis
ἐκχεῖς λαλιάν, καὶ ἀκαίρως μὴ σο=
videri ſapiēs. Signaculū carbūculi in ornamēto
φίζου. Σφραγὶς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ
aureo: cōcent' muſicoꝝ in conui=
χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμ=
uio vini: in fabricatione au=
ποσίῳ οἴνου, ἐν κατασκευάσματι χρυ
rea ſignaculū ſmaragdi: melodia mu
σῷ σφραγὶς σμαράγδου, μέλος μου
ſicoꝝ ſuꝫ dulce vinū. Loquere adole
σικῶν ἐφ' ἡδεῖ οἴνῳ. Λάλησον νεανί
ſcēs ſi neceſſitas tui: vix bis ſi iterro
σκε εἰ χρεία σου, μόλις δὶς ἐὰν ἐπε
gat' fueris. In ſūmā redige ꝓmonē: in pau
ρωτηθῇς. Κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλί
cis multa: eſto ũſi ſcīēs &
γοις πολλά, γίνου ὡς γινώσκων καὶ
ſimul tacēs. In medio magnatū
ἅμα σιωπῶν. Ἐν μέσῳ μεγιστάνων
ne te facias ceſſē: & vbi ſenex ne
μὴ ἐξισάζου, καὶ ὅπου γέροντες μὴ
multa garruleris. Ante tonitrū feſtī
πολλὰ ἀδολέχει. Πρὸ βροντῆς κατα
nat cōtruſcatio: & ante verecundū
στρωφᾷ ἀστραπή, καὶ πρὸ αἰσχυντηροῦ
precedet gra. in hora excita=
προπορεύσεται χάρις. ἐν ὥρᾳ ἐξεγεί=
re: & nō ſis vltim': accurre in domū
ρου, καὶ μὴ οὐρᾶγει, ἀπότρεχε εἰς οἶκον
& ne deſideas. Illic ludē & fac
καὶ μὴ ἀκυλύμει. Ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει
cogitationes tuas: & nō in peccatis
τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἐν ἁμαρτίαις

moderate potatuꝫ. Sanitas eſt anime &
corpori: ſobrius potus. Vinū multum
potatum: irritationeꝫ et iram & ruinas
multas facit. Amaritudo anime: vinuꝫ
multuꝫ potatū. Ebrietatis animoſitas
iprudētis offenſio minorans virtutē &
faciēs vulnera. In cōuiuio vini nō argu
as proximū: & nō deſpicias eū in locō
ditate illi. Verba iproperii non dicas
illi: & nō p̄mas illū in repetēdo. Ca. 32.

RECtorem te poſuerūt noli extolli:
eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Curā
illorum habe & ſic cōſidera: & omni cu
ra tua explicita recūbe: vt leteris prop=
ter illos & ornamentū gracie accipias
coronā: & dignationē conſequaris cor
rogationis. Loq̄re maior natu: decet
enim te. Primū verbum diligenti ſcien
tiam: et non impedias muſicā. Vbi au=
ditus non eſt: non effundas ſermoneꝫ:
& iportune noli extolli in ſapiētia tua.
Gemula carbunculi in ornamēto auri:
& cōparatio muſicorū i cōuiuio vini. Si
cut in fabricatione auri ſignū eſt ſmara
gdi: ſic numerus muſicorū in iocundo
et moderato vino. Audi tacens: & p re
uerētia accedet tibi bona gratia. Ado
leſcens loquere in tua cauſa vix cū ne=
ceſſe fuerit. Si bis interrogatus fueris:
habeat caput reſpōſum tuū. In multis
eſto quaſi inſcius: & audi tacēs ſimul &
querens. In medio magnatorū loq nō
preſumas: & vbi ſunt ſenes non multū
loquaris. Ante grādinē preibit coruſca
tio: & ante verecundiam preibit gratia:
& pro reuerentia accedet tibi bona gra
cia. Et hora ſurgendi non te frices. Pre
curre autē prior in domū tuā: & illic ad
uocare et illic lude: & age cōceptiones
tuas et non in delictis & verbo ſupbo.
Super his omnib' benedicito dominū
qui fecit te & inebriātem te ab omnib'
bonis ſuis. Qui timet deū accipiet do=
ctrinam eius: & qui vigilauerint ad illā
inuenient benedictionē. Qui querit le
geꝫ implebitur ab ea: & q inſidioſe agit
ſcandalizabitur ab ea. Qui timent deū
inuenēt iudiciū iuſtum: et iuſticias ſi
lumē accendēt. Peccator homo vitabit
correptionē: & ſecundū voluntatē ſuā
inueniet cōparationem. Vir cōſilij non
diſperdet intelligentiā: alienus & ſuper
bus non pertimeſcet timorē. Et iā poſt
q̄ fecit cū eo ſine cōſilio: et ſuis inſecta
tionib' arguetur. Fili ſine cōſilio nihil
facias: & poſt factū nō penitebis. In via
ruine nō eas: & nō offendas in lapides
nec credas te vie laborioſe: ne ponas
anime tue ſcandalū. Et a filiis tuis caue:
& a domeſticis tuis attende. In oi opere
tuo crede ex fide aie tue: hoc eſt em cō=
ſeruatio mandatorum. Qui credit deo
attendit mandatis: et qui cōfidit in illo
non minoratus erit. Ca. 33.

IMēti deū nō occurrēt mala: ſed in
tentatione de' illū cōſeruabit: & li=
berabit a malis. Sapiēs nō odit manda
ta & iuſticias: & nō illidetur quaſi in pro
cella nauis. Hō ſenſatus credit legī dei:
& lex illi fidelis. Qui interrogationē māi
feſtat pabit verbū: & ſic dep̄cat' exaudie
tur & cōſuabit diſciplinā & tūc rīdebit.

& ſimone ſuperbor & ſup h
καὶ λόγῳ ὑπερηφάνου, καὶ ἐπὶ χ
benedicito eū q̄ fecit te:
γοις ἐυλόγησον τὸν ποιήσαντά σ
& inebriantē te de boni
καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθ
ſuis. Qui timet dñm accip
αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον ἐκδ
doctrinā eius: & q dil
ζει τὴν παιδείαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρ
lauerint inuenient cōplacentiā. & q̄ri
ζοντες εὑρήσουσιν εὐδοκίαν. ὁ ζητ
legē replebit ea: &
νόμον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ
ſimulator ſcādalizabit in
ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν
Qui timent dñm: inuenie
τῷ. Οἱ φοβούμενοι κύριον εὑρήσου
iudiciū: & iuſtificationes q̄ſi lumē i
κρίμα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐ
dent. Homo peccator dec
φουσιν. Ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐκν
nat correptionē: & ſin voluntatē ſuā
νει ἔλεγμόν, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτ
inuenit conſonantiā. Vir cōſili
ἐξευρίσκει σύγκριμα. Ἀνὴρ βουλ
nō deſpiciet intelligētiā: alien'
οὐμὴ παρίδῃ διανόημα, ἀλλότριος
& ſuperb' nō ptimeſcet timo
καὶ ὑπερήφανος οὐ καταπλήξει φόβ
& poſtq̄ fecit ſecū ſi
καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μεθ' ἑαυτοῦ ἄν
cōſilio. Sine cōſilio nihil facias:
βουλῆς. Ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσ
& in facīdo ne te peniteat.
καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μεταμελοῦ
In via ruine nō eas:
Ἐν ὁδῷ ἀντιπλώματος μὴ πορευ
& nō offendes in lapidoſis. ne c
καὶ μὴ προσκόψεις ἐν λιθώδεσι. μὴ π
fidas in via ſine offendiculo: & a
πεύσῃς ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπτῳ, καὶ ἀπ
filiis tuis caue. In omni
τῶν τέκνων σου φύλαξαι. Ἐν παντ
opere bono crede aie tue:
ἔργῳ ἀγαθῷ πίστευε τῇ ψυχῇ σου,
& eſt hoc eſt cuſtodia mādatoꝝ.
καὶ ἰσχὺς τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν.
Qui credit dño attēdit mādate
Ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐντολῇ
& q̄ confidit in illo nō diminue
καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἐλαττω
tur.
θήσεται. Ca. 33

IMenti dñm nō occu
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον οὐκ ἀπ
ret mala. ſed in tentatione
παντήσει κακόν. ἀλλ' ἐν πειρασμῷ καὶ
itex eruet eū. Vir ſapien
πάλιν ἐξαιρεθήσεται αὐτόν. Ἀνὴρ σοφὸς
nō odiet legē: at q̄ ſimulat
οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος
in ea: ũſi in procella multoꝝ.
ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταιγίδι πολλῶν.
Homo prudens credet legi:
Ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ,
& lex illi fidelis: ſi interrogatio mā
καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστός, ὡς ἐρώτημα δ
feſta. ꝑpara verbū: & ſic audieris:
λον· ἑτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
indue diſciplinā: & tūc reſpōde.
σύνδησον παιδείαν, καὶ τότε ἀποκρίθητι.

Tex. Gre. cū iter. lati. Trāsla. B. Vie. Eccleſi. Cap. xxxiii.

ſ.11.b Rota currus p:cordia fatui: τ
Τροχὸς ἁμάξης πλάγχνα μωροῦ, καὶ
ſi axis verſatilis cogitatus illi⁹.
ὡς ἄξων περιφόλωτος ὁ διαλογισμὸς αὐτ.
equ⁹ ad admiſſurā ſicut amicus ſubſānator:
ἵππος εἰς ὀχείαν ὡς φίλος μώκος,
ſub oi ſeſſore hu=
ὑποκάτω πανηρὸς ἐπικαθημένου χρεμε=
niet. Qui nūc dies eſt ſupra die:
τιζει. Διατί ἡμέρα ὑπερέχει ἡμέρας,
τ oīs lux diei ānī a ſole:
καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀπὸ ἡλίου,
in cogitatōe dāt ſeparati ſunt: τ im
ἐν γνώσει κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἀλ
mutauit tēpora τ feſtiuitates. Et abſ=
λοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς. Καὶ ἀπ' αὐ=
lis exaltauit τ ſtificauit: τ ex ipſis
τῶν ὑψωσε καὶ ἡγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν
poſuit in numer⁹ dier⁹: τ hom=
ἐθετο εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, καὶ ἄνθρω=
nes oēs a ſolo τ ex terra
πους πάντας ἀπὸ ἐδάφους καὶ ἐκ γῆς
creat⁹ eſt adā. in multitudine ſcientie
ἔπλασεν Ἀδάμ. ἐν πλήθει ἐπιστήμης
dīs ſeparauit eos: τ immuta
κύριος διεχώρισεν αὐτούς, καὶ ἀλλοίω
uit vias eor⁹. Ex ipſis be=
C σε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἐξ αὐτῶν ἐυ=
nedixit τ exaltauit τ ex ipſis ſcti
λόγησε καὶ ἀνύψωσε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγί
ficauit: τ ad ſe approximauit: ab
ασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἤγγυσεν, ἀπ'
ſ.11.d ipſis maledixit τ humiliauit
αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε
τ euertit illos a ſolit⁹
καὶ ἀνέτρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ στάσεων
ipſor⁹. Quēadmodū figuli in ma
αὐτῶν. Ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χεῖ
nu ipſius: oīa ſic ⁊ ſecūdū
ρὶ αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κα=
dū bāplacitū ipſius. ſic ho
τὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ. οὕτως ἄν=
mo in manu eⁱ ⁊ ſecūdū eſt:
θρωπος ἐν χειρὶ ποιήσαντος αὐτόν,
ad reddendū eis ſm iudiciū
ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν
ſuū. Contra malū bo
αὐτοῦ. Ἀντέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγα=
nū: τ cōtra mortē vitā.
θόν, καὶ ἀντέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωή.
Sic cōtra peccatorē
D Οὕτως ἀντέναντι τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ
pius: τ ſic contra vi=
ἐυσεβής, καὶ οὕτως ἀπέναντι ἀν=
rū religioſum peccator. Et
δρὸς ἐυσεβοῦς ὁ ἁμαρτωλός. Καὶ
ſic aſpice in oīa opa
οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα
altiſſim: duo duo: vnū contra
τοῦ ὑψίστου, δύο δύο, ἓν κατέναντι
vnū: ⁊ ego vltim⁹ vigilaui.
τοῦ ἑνός, κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα.
Sicut ⁊ colligit cal=
mos poſt vidēmiatores: i
ſ.7.c. Ὡς καλαμώδης ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν
bādictione dñi p̄gueni: τ q̄ſi ⁊ vide
εὐλογίᾳ κυρίου ἐφθασα, καὶ ὡς τρυ=
miat repleu torculare. Aduertite q̄m
γῶν ἔπλησα ληνόν. Καταμάθετε ὅτι
nō mihi ſoli labor⁹ mi: ſed omni
οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι
b⁹ q̄rentib⁹ diſciplinā. Audite
τοῖς ζητοῦσι παιδείαν. Ἀκούσα=

Precordia fatui quaſi rota carri: & quaſi
axis verſatilis cogitatus illi⁹. Equus emiſ
ſarius: ſic & amicus ſubſannator: ſub oi
ſupra ſedente hinnit. Quare dies diem
ſuperat: & iterum lux lucem: & annus an
num a ſole. A domini ſcientia ſeparati
ſunt: facto ſole & preceptum cuſtodien
te per dei ſapientiam diuiduntur. Et im=
mutauit tēpora & dies feſtos ipſorum: &
in illis dies feſtos celebrauerunt ad horā.
Ex ipſis exaltauit & magnificauit deus:
& ex ipſis poſuit in numerum dierum: &
omnes homines de ſolo et ex terra vnde
creatus eſt adam. In multitudine diſci=
pline domini ſeparauit eos: et immuta=
uit vias eorum. Et ex ipſis benedixit &
exaltauit: & ex ipſis ſanctificauit: & ad
ſe applicauit: & ex ipſis maledixit & hu
miliauit: & conuertit illos a ſeparatione
ipſorum. Quaſi lutum figuli in manu ip
ſius: plaſmare illud & diſponere. Omnes
vie eius ſecundum diſpoſitionem ei⁹: ſic
homo in manu illius qui ſe fecit: & red=
det illi ſecundum iudicium ſuum. Con=
tra malum bonum eſt: & contra vitam
mors: ſic et contra virum iuſtum pecca=
tor. Et ſic intuere in omnia opera altiſſi=
mi. Duo contra duo: & vnū contra vnū.
Et ego nouiſſim⁹ cui gilaui: & quaſi qui
colligit racimos poſt vindemiatores. In be
nedictione dei & ipe ſperaui: & quaſi qui
vindemiat repleui torcular. Reſpicite
quoniam non mihi ſoli laboraui: ſed &
omnibus exquirentibus diſciplinam.
Audite me maginati et omnes populi: &
rectores eccleſi: auribus percipite. Filio
& mulieri: fratri et amico non des pote=
ſtatem ſuper te in vita tua: et non dede=
ris alii poſſeſſionem tuam: ne forte pe=
niteat te et depreceris pro illis. Dum ad=
huc ſuperes et aſpiras: non immutabit
te omnis caro. Melius eſt enim vt filii
te rogent: q̄m te reſpicere in manus filio=
rum tuorum. In omnibus operib⁹ tuis
precellens eſto. Ne dederis maculam in
gloriam tuā. In die conſumationis die=
rum vite tue: & in tempore exitus tui di
ſtribue hereditatem tuam. Cibaria & vir
ga et onus aſino panis: et diſciplina & o=
pus ſeruo. Operatur in diſciplina et q̄=
rit requieſcere: laxa manus illi: & que=
rit libertatem. Iugum & lorum curuāt
collum durum: et ſeruum inclinat ope=
rationes aſſidue. Seruo maliuolo tor=
tura & compedes: mitte illum in opera
tionem ne vacet. Multam enim mali=
ciam docuit ociſitas. In opera conſti=
tue eum: ſic enim condecet illum. Quia
ſi non obaudierit: curua illum compe=
dibus: et nō amplifices ſuper omnē car
nem. Verum ſine iudicio nihil facias gra
ue. Si eſt tibi ſeruus fidelis: ſit tibi qua=
ſi anima tua. Quaſi fratrem ſic eum tra
cta: quoniam in ſanguine anime compa
rati illum. Si leſeris eum iniuſte in fu=
gam conuertetur: & ſi extollens diſceſ=
ſerit: quem queras: & in qua via queres
illum neſcis.

Capitulum trigeſi
mum quartum.

magnates: τ rectores eccle
τε μεγιστᾶνες, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησί=
ſie auribꝰ percipite. Filio τ mul er:
ας ἐνωτίσασθε. Υἱῷ καὶ γυναικί,
fratri τ amico: ne dederis poteſtatē
ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, μὴ δῷς ἐξουσίαν
ſup te in vita tua: τ ne dederis
ἐπὶ σεαυτῷ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῷς
alteri diuitias tuas: ne penitenta
ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμε
ducius preceris p eis. Dū adhuc viuis
ληθεὶς δέῃ περὶ αὐτῶν. Ἕως ἔτι ζῇς
τ eſt ſpūs in te: ne alienes te ip=
καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλαξῇς σεαυ
ſū oi carni. Melius enim eſt
τὸν πάσῃ σαρκί. Κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ
filios indigere tui: q̄m te aſpicere
τέκνα δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν
ad man⁹ filior⁹ tuor⁹. In oībus operi=
εἰς χεῖρας υἱῶν σου. Ἐν πᾶσι ἔργοις
bus tuis eſto p̄cellens: τ ne des
σοις σου γίνου ὑπερέχων, καὶ μὴ δῷς
maculā in gloria tua. In die cōſu=
μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου. Ἐν ἡμέρᾳ συν
mationis diez vite tue τ in tpe
τελείας ἡμερῶν ζωῆς σου καὶ ἐν καιρῷ
mortis diſtribue hereditatē. Dabula
τελευτῆς δίδου κληρονομίαν. Χορτά
feni τ virga τ onera aſino:
σματα καὶ ῥάβδος καὶ φορτία ὄνῳ,
panis τ diſciplina τ opa ſeruo. ope
ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργα δικέτῃ. ἔρ
rare in diſciplina τ queret re
γασαι ἐν παιδείᾳ καὶ ζητήσει ἀνά=
quiē: laxa manus illi τ que
παυσιν, ἄνες χεῖρας αὐτῷ καὶ ζη=
ret libertatē. iugū τ lor⁹
τήσει ἐλευθερίαν. ζυγὸς καὶ ἱμὰς
curuāt collū: τ ſeruo male
κάμπτουσι τράχηλον, καὶ δικέτῃ κα=
fico torture τ tormēta. Im=
κούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι. Ἐμ=
mitte illū in operationē ne va
βαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἵνα μὴ ἀρ
cet: multā enī malitā docuit
γή, πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ
ociſitas. in opa conſtitue illū ſmadmodū
ἀργία. Εἰς ἔργα κατάστησον αὐτὸν καθὼς
decet eſt: τ ſi nō obedierit:
πρέπει αὐτῷ, καὶ ἐὰν μὴ ὑπακούσῃ,
aggrana cōpedes ei⁹. Et nō
βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ. Καὶ μὴ
abundes oi carni: τ fine iudi
περισσεύσῃς πάσῃ σαρκί, καὶ ἄνευ κρίσε
cio nō facias aliquid. Si eſt tibi
ως μὴ ποιήσῃς μηδέν. Εἰ ἔστι σοι
ſeruꝰ: ſit tibi ſicut aia tua
δικέτης, ἔστω σοι ὡς ἡ ψυχή σου
q̄m in ſanguine acq̄ſiuiſti illū. Si
ὅτι ἐν αἵματι ἐκτήσω αὐτόν. Εἰ
eſt tibi ſeruꝰ: tracta eū vt fra
ἔστι σοι δικέτης, ἄγε αὐτὸν ὡς ἀδελ=
trē: q̄m tanq̄ aia tua indigebis
φόν, ὅτι ὡς ἡ ψυχή σου ἐπιθήσῃς
eo. Si malefeceris ei iniuſte
αὐτοῦ. Ἐὰν κακώσῃς αὐτὸν ἀδίκως
⁊. tollēs aufugerit: in qua via
καὶ ἀπαρᾷς ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ ὁδῷ
queres eum?
ζητήσεις αὐτόν; Ca. 34.

Vane ſpes τ mēdaces.
Κεναὶ αἱ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς.

E.

imprudēt viro: ⁊ inſomnia cleuant
ἀσυνέτῳ ἀνδρί, καὶ ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν
ſtultos. q̄ſi q̄ apprehēdit vmbrā ⁊ ſe
ἄφρονας· ὡς ὁ δραττόμενος σκιᾶς καὶ διώ
quit vētos: ſic q̄ intēdit inſomniis.
κων ἀνέμους, οὕτως ὁ ἐπτέχων ἐνυπνίοις.
¶Hoc ſm hoc viſio inſomnioꝝ: an
Τοῦτο κατὰ τοῦτο ὅρασις ἐνυπνίων, κα
re facie ſimilitudo faciei.
τέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου.
ab immūdo q̄d mundabit? ⁊
ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ
a mēdace q̄d verū erit? Elatiq̄ niſi
ἀπὸ ψευδοῦς τί ἀληθεύσει; Μαντεία
⁊ augurīa ⁊ inſomnia: vana ſunt:
καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, μάταια ἐστι,
⁊ ſicut parturiētis phātaſias patit̄ tuſ
καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεταί σου ἡ
cor. ¶Niſi ab altiſſimo miſſa
καρδία. Ἐὰν μὴ παρὰ ὑψίστου ἀποσα
ſint in viſitatione tua: ne dederis in illa
λῇ ἐν ἐπισκοπῇ σου, μὴ δῶς εἰς αὐτὰ
cor tuū. multos em̄ dece=
τὴν καρδίαν σου. πολλοὺς γὰρ ἐπλά=
perūt inſomnia: ⁊ exciderūt ſperātes
νησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες
in illis. Sine mēdacio conſumabi
ἐπ' αὐτοῖς. Ἄνευ ψεύδους συντελεσθή=
tur lex: ⁊ ſapia ori fideli
σεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῷ
cōſummatio. Vir q̄ vagatus eſt no
τελείωσις. Ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγ=
uit multa: ⁊ multū expertus enarra
νω πολλά, καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγή=
bit intellectū. Qui nō expert⁹ eſt nouit
σεται σύνεσιν. Ὃς οὐκ ἐπειράθη ὀλίγα
pauca: at q̄ decept⁹ eſt multiplicat aſtu
ὀλίγα, ὁ δὲ πεπλανημένος πληθύνει πα
tiam. multa vidi in decepti
νουργίαν. πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλα
ne mea. ⁊ fictiones ver=
νήσει μου. καὶ τὰ πλάσματα τῶν λό=
boꝝ meoꝝ: intellect⁹ me⁹. ¶Pluries vſq; ad
γων μου, σύνεσίς μου. Πλεοναάκις ἕως
mortē periclitat⁹ ſum. ⁊ liberat⁹ ſū: hoc
θανάτου ἐκινδύνευσα· καὶ διεσώθην, χάριν
gr̄a. Spūs timentiū dm̄m
χάριν. Πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον
vincet: nā ſpes illoꝝ in ſalutā
ζήσεται, ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώ=
tem illoꝝ. q̄ timet dm̄m:
ζοντα αὐτούς. ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
nihil timebit: ⁊ non trepidabit
οὐδὲν ἐυλαβηθήσεται, καὶ οὐ μὴ διειλιάσῃ
q̄m ipe ſpes eī⁹. Timētis
ὅτι ἀυτὸς ἐλπὶς αὐτοῦ. Φοβουμένου τὸν
dm̄m: beata aīa. cui intēdit:
κύριον, μακαρία ἡ ψυχή. τίνι ἐπτέχθη,
⁊ q̄d eius firmamentū. oculi do
καὶ τίς αὐτοῦ στήριγμα. οἱ ὀφθαλμοὶ κυ
mini ſup amātes eū: prote
ρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ὑπερα
ctio potētie ⁊ firmamētū fortitudinis.
σπισμὸς δυνασείας καὶ στήριγμα ἰσχύος.
Tegmē ab ardore: ⁊ tegmē a
Σκέπη ἀπὸ καύσωνος, καὶ σκέπη ἀπὸ
meridie: cuſtodia ab offenſio
μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμμα=
ne ⁊ adiutoriū caſus. Exaltās ani
τος καὶ βοήθεια πτώσεως. Ἀνυ=ψῶν ψυ
mā ⁊ illuminās oculos: ſanitatē dās
χὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς, ἴασιν δι=

VAna ſpes & mēdaciū viro iſēſato: &
ſōnia extollūt iprudētes. Quaſi qui
apprehēdit vmbrā: & pſequit vētū: ſic &
q attēdit ad viſa mēdacia. Scd̄z hoc viſio
ſōniorū. Ante faciē hois ſilitudo alterius
hois. Ab īmūdo qd mūdabitur: & a mē
dace qd verū dicetur? Diuinatio erroris
& augurīa: mēdacia & ſōnia malefaciētiū
vāitas ē. Et ſicut parturiētis cor tuū phā
taſias patitur niſi ab altiſſimo fuerit emiſ
ſa viſitatio. ne dederis ī illis cor tuū. Mul
tos em̄ errare fecerūt ſōniæ: & exciderūt
ſperātes in illis. Sine mēdacio cōſumabi
tur verbū legis: & ſapia in ore fidelis cō=
planabitur. Qui nō eſt tentatus qd ſcit?
Vir in multis expertus cogitabit multa:
et q multa didicit enarrabit intellectuz.
Qui nō ē expt⁹ pauca recognoſcit. Qui
aūt in multis fact⁹ ē: multiplicat malicīā.
Qui tentat⁹ nō ē: q̄lia ſcit. Qui iplanat⁹
eſt: a būdabit neqtia. Multa vidi enarran
do: & plīmas verborū cōſuetudines. Ali
quotiēs vſq; ad mortē piclitat⁹ ſuz horū
cauſa: & liberat⁹ ſum gr̄a dei. Spūs timē=
tiū deū q̄ritur: & in reſpectu illi⁹ bn̄dice
tur. Spes em̄ illorū in ſaluātē illos: & ocu
li dei in diligētes ſe. Qui timet dm̄z nihil
trepidabit: & nō pauebit: qm̄ ipe eſt ſpes
ei⁹. Timētis dm̄m beata ē aīa ei⁹: ad quez
reſpicit: & q eſt fortitudo eius. Oculi dm̄i
ſup timentes eū: ptector potētie: firma
mētū virtutis: tegimē ardoris et vmbra=
culū meridiani: deprecatio offenſiōis &
adiutoriū caſus: exaltās aīam & illūinās
oculos: dās ſanitatē & vītā et bn̄dictionē.
Immolātis ex iniquo oblatio ē macula=
ta: & nō ſunt bn̄placite ſubſānatiōes in=
iuſtorū. Dn̄s ſol⁹ ſuſtinētib⁹ ſe in via veri
tatis & iuſticie. Dona iniquorū nō ꝓbat
altiſſim⁹: nec reſpicit i oblatiōes iniquo
rū: nec in multitudine ſacrificiorū: eorū
ꝓpitiabitur petis. Qui offert ſacrificiuz
ex ſubſtātia pauperuz: q̄ſi q victimat filiū i
cōſpectu patris ſui. Panis egētiū vita pau
peris ē: q defraudat illū hō ſanguinis ē.
Qui aufert ī ſudore panē q̄ſi q occidit ꝓ
ximū ſuū. Qui effundit ſāguinē: & q frau
dē facit mercenario: ſres ſūt. Vn⁹ edificās
et vnus deſtruēs: qd ꝓdeſt illis niſi labor?
Vn⁹ orās & vn⁹ maledicēs: cui⁹ vocē exa
udiet de⁹? Qui baptizatur a mortuo & ite
rū tāgit mortuū q̄d ꝓficit lauatio illi⁹? Sic
homo q ieiunat in peccatis ſuis: & iteruz
eadē faciens quid proficit humiliādo ſe?
Orationē illius quis exaudiet? Ca. 35.

QVi cōſeruat legē mltiplicat oronē.
Sacrificiū ſalutare ē attēdere· māda=
tis et diſcedere ab oi iniqtate: & ꝓpitia=
tionē litare ſacrificiis ſup iniuſticias: & de
precatio ꝓ petis recedere ab iniuſticia.
Retribuet gr̄am q offert ſimlaginē: & q
facit mīam offert ſacrificiū. Bn̄placitū ē
dn̄o recedere ab iniqtate: & deprecatio ꝓ
petis recedere ab iiuſticia. Nō apparebis
ante cōſpectū dn̄ī vacu⁹: Hec em̄ oīa ꝓ=
pter mādata dei fiūt. Oblatio iuſti ipin=
guat altare: & odor ſuauitatis ē in cōſpe
ctu altiſſimi. Sacrificiū iuſti acceptū ē: &
memoriā ei⁹ nō obliuſcetur dn̄s. Bono
aio gr̄ā redde deo: & nō minuas pmitias
manuū tuarū. In oī dato hilarē fac vultū
tuū: & i exultatiōe ſctifica decimas tuas.

vitā ⁊ bn̄dictionē. Sacrificiū
δοὺς ζωὴν καὶ εὐλογίαν. Θυσιάζων
iniuſto: oblatio ridicula: ⁊ i
ἀδίκου, προσφορὰ μεμωκημένη, καὶ ἐ
in bn̄placitū bonaria iniquoꝝ. Ἡ
εἰς εὐδοκίαν δωρήματα ἀνόμων. Ο
cōplacet altiſſim⁹ oblationib⁹ iniq⁹oꝝ
εὐδοκεῖ ὁ ὕψιστος προσφοραῖς ἀσεβῶ
neq; in multitudie ſacrifitioꝝ ꝓpitiat ꝓp
οὐδὲ ἐν πλήθει θυσιῶν ἐξιλάσκεται ἁμ
cato. Sacrificiū filiū coram patre
τίας. Θύων υἱὸν ἐναντι τοῦ πατ
eius q adducit ſacrificiū ex ſubſ
αὐτοῦ ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρη
tia pauperū. panis indigentiū
των πενήτων. ἄρτος ἐπιδεομένων ζ
pauperū: q defraudat illū homo
πλουτῶν, ὁ ἀποστερῶν αὐτὸν ἄνθρωπος
guinē. Occidens ꝓximū au
μάτων. Φονεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφ
rens cōmixtū: ⁊ effundēs ſangu
ρούμενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα
defraudās mercedē mercenarij. Vn⁹ edifica
ἀποστερῶν μισθὸν μιᾶ ὡτ. Εἷς οἰκοδομ
⁊ vn⁹ deſtruēs: qd lucrant ꝓfi
καὶ εἷς καταλύων, τί ὠφελοῦσι πλεῖο
labores: Vn⁹ orās ⁊ vn⁹ maledi
κόπους; Εἷς εὐχόμενος καὶ εἷς καταρα
cēs: cui⁹ vocē exaudiet dn̄s?
νος, τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ θεὸς ὁ
Qui intingit a mortuo ⁊ iter⁹ ta
Βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἅ
git cū: q̄ vtilitas in lauacro illi
μενος αὐτ, τί ὄφελος ἐν τῷ λουτρῷ αὐ
Sic homo q ieiunat in peccatis
Οὕτως ἄνθρ νηστεύων ἐπὶ τοῖς ἁμαρτί
ſuis. ⁊ iter⁹ vadēs ⁊ hec
αὐτ· καὶ πάλιν πορευόμενος καὶ ταῦτα
ciēs. oronem illi⁹ q̄s exaudiet:
ῶν· τῆς προσευχῆς αὐτ τίς εἰσακούσε
⁊ q̄d ꝓficit in humiliādo ſe=
καὶ τί ὠφελήσεται ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτ

QVi cōſeruat legē multiplicat ob
συντηρῶν νόμον πολλοναζει πρ
tiones: ſacrificato: ſalutaris q attēdit
φορὰς, θυσιάζων σωτηρίου ὁ προσέχων
datus: ⁊ retribuēs gr̄am vt q
πολαῦς, καὶ ἀνταποδοὺς χάριν ὡς προ
offert ſiliginē. ⁊ q̄ facit clemoſy
φέρων σεμίδαλιν· καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσ
nā: ſacrificato: laudis. bn̄placitū dn̄i recedi
νην, θυσιάζων αἰνέσεως· εὐδοκία κυ ἀπο
re ab iniquitate: ⁊ ꝓpitiatio recedi
ναι ἀπὸ πονηρίας, καὶ ἐξιλασμὸς ἀποσ
ab iniuſticia. ¶Ne appareas ante dn̄m vac
ἀπὸ ἀδικίας. Μὴ ὀφθῇς ἐνώπιον κυ κενο
oia em̄ hec gr̄a mādati. Oblat
πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς. Προσ
iuſti impinguat altare: ⁊ ſu
ρὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον, καὶ ἡ ε
odor eius in cōſpectu altiſſimi. Sacrificiū viri
δία αὐτῆς ἔναντι ὑψίστου. Θυσία δικ
iuſti acceptabile: ⁊ memoria eius n
δικαίου δεκτή, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ου
tradēt oblioni. In bono oculo glo
ἐπιλησθήσεται. Ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξ
fica dn̄m: ⁊ ne diminuas pmitias m
σον τὸν κν, καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχήν χ
nuū tuaꝝ. in oī dato hilarifica m
ρῶν σου· ἐν πάσῃ δόσει ἱλάρωσον τὸ πρ
ti tuū: ⁊ in lętitia ſctifica decimas
τῶν σου, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἁγίασον δεκάτ

Eccl. 4 b. Da altissimo fm donū eius: t Δὸς ὑψίστῳ κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ in bono oculo admūtionē man⁹. C ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ καθεύρεμα χειρός· Ro.12.b Actuū. 10.f. qm dns retribuēs est: t retri ὅτι κύριος ἀνταποδιδούς ἐστι, καὶ ἀνταbuet septupla. ne diminuas exdono: ποδώσει ἑπταπλασίαν. μὴ ὀλιγοκότει, nō enī suspiciet: t nō mūdas sacri οὐ γὰρ προσδέξεται, καὶ μὴ ἐπέχε θυficio iniusto: qm iudex dns est: t σίαν ἄδικον, ὅτι κριτὴς κύριός ἐστι, καὶ nō est apud illū opinio persone. οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ δόξα πρόσωπου. Nō accipiet dns psonam sup pau Οὐ λήψεται κύριος πρόσωπον ἐπὶ πτω pere: t deprecationē mitis affecti exauχῶ, καὶ δέησιν ἠδικημένου εἰσακούσεdiet. Nō despiciet supplicationē pupilli tai. Οὐ μὴ ὑπερίδῃ ἱκετείαν ὀρφανοῦ D t viduā si effundat loquelā. Nōne καὶ χήραν ἐὰν ἐκχέῃ λαλιάν. Οὐχὶ lachryma vidue ad maxillā descen δάκρυον χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβαίdit: t exclamatio ei⁹ sup eū q νει; καὶ ἡ καταβόησις αὐτῆς ἐπὶ τῶ καdeduxit eā. Qui colit in būpla πεγκγόντι αὐτ⁹. Θεραπεύων ἐν ἐυδοcito suscipiet: t deprecatio illi⁹ vsq ad κία δεχθήσεται, καὶ ἡ δέησις αὐτ⁹ ἑως nubes attinget. oratio hu τῶν νεφελῶν συνκύψει. προσευχὴ τα- A milis nubes penetrauit: t donec appro πεινοῦ νεφέλας διῆλθε, καὶ ἕως συνεγ Infra. co. pinquet nō cōsolabit. t nō discedei donec respexerit altissim⁹. Iudicabit Eccl. 9 d. ση ἕως ἂν ἐπισκέψηται ὁ ὕψιστος. Κρινεῖ iustos: t faciet iudiciū: t domi δικαίους, καὶ ποιήσει κρίσιν, καὶ ὁ κύριnⁿ nō tardabit neq; patientiā habit os οὐ μὴ βραδύνῃ οὐδὲ μὴ μακροθυμήσῃ in illo fortis. Quousq; cōterat lū ἐπ' αὐτοῖς ὁ κραταιός. Ἕως ἂν τρίψῃ ὀσ B bos crudelū: t gentib⁹ retri φὺν ἀνελεημόνων, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀνταbuet vindictā. donec tollat multitudinē ποδώσει ἐκδίκησιν. ἕως ἐξάρῃ πλῆθος cōtumeliosoꝝ t sceptra iniustoꝝ cōterat. ὑβριστῶν καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ. Eccl. 36 reddat hoi fm ἕως ἀνταποδώσει ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὅσ. eo. actꝰ eius: t opa hoim πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα ἀνθρώπων fm cogitationes eius. Donec iudicet κατὰ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ. Ἕως ἂν κρίνῃ C iudicū ppli sit: t letifica τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εὐφραbit eos in mia sua. Quā pul νεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ. Ὡς ὠdra mia in tpe tribulationis: q̄sī nuφραίων ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως, ὡς νεφέbes pluuie in tpe siccitatis. λαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας. Ca.36. Hu.6. d. Miserere nr̄i dn̄e deus omni Ἐλέησον ἡμᾶς δέσποτα ὁ θεὸς πάνum: t respice: t immitte των, καὶ ἐπίβλεψον, καὶ ἐπίβαλε τὸν timorē tu sup oēs gētes nō φόβον σου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ μὴ exquirētes te. Leua manū tuā ἐκζητοῦντά σε. Ἐπαρον τὴν χεῖρά σου

Da altissimo fm donatū ei⁹ et in bono oculo admuentionē facito manuū tuarū: qm dns retribuēs est: & septies tātū retribuet tibi. Noli offerre munera prana: nō em̄ suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificiū iniustū: qm dns videx est: & nō est apud illū gīa psone. Non accipiet dns personā in pauperē: et deprecationē lesi exaudiet. Nō despiciet preces populi: nec viduā si effundat loquelā gemit⁹. Nōne lachryme vidue ad maxillā descendūt: et exclamatio eius sup deducentē eas? A maxilla em̄ ascendūt vsq ad celū: & dns exauditor non delectabitur i illis. Qui adorat deū in oblectatione suscipietur: & deprecatio illius vsq ad nubes ꝓpinquabit. Oratio humiliātis se nubes penetrabit: & donec ꝓpinquet nō cōsolabitur: & nō discedet donec altissim⁹ aspiciat. Et dns nō elongabit: sed iudicabit iustos & faciet iudiciū: & fortissim⁹ nō habebit in illis patientiā: vt cōtribulet dorsum iporuꝫ & gētibus reddet vindictam donec tollat plenitudinē superborum: & sceptra iniquorū cōtribulet: donec reddat hoib⁹ fm act⁹ suos et fm opa ade: et fm presumptionē illius: donec iudicet iudiciū plebis sue: & oblectabit iustos mia sua. Speciosa mia dei in tempore tribulationis: quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. Ca.36.

Miserere nr̄i de⁹ oīm & respice nos: et ostēde nobis lucē miserationuꝫ tuarū: et imitte timorē tuū sup gētes q̄ nō exq̄sierūt: vt cognoscant qa nō ē de⁹ nisi tu: vt enarrēt magnalia tua. Alleua manū tuā sup gētes alīas: vt videāt potētiā tuā. Sicut em̄ in cōspectu eorū sctificat⁹ es i nobis: sic in cōspectu nr̄o magnificaberis in eis: vt cognoscant te sicut & nos cognouim⁹: qa nō est de⁹ preter te dn̄e. Innoua signa et imuta mirabilia. Glorifica manū & brachiū dextruꝫ. Excita furorē et effūde irā. Extolle aduersariū & afflige inimicū. Festina tēp⁹ et memētofinis: vt enarrent mirabilia tua. In ira flāme deuoretur q̄ saluatur & q̄ pessimāt plebē tuā inueniāt pditionē. Cōtere caput principū: et inimicorū dicentiū nō est alī⁹ ꝑter nos. Cōgrega oēs trib⁹ iacob: et cognoscāt qa nō ē deus nisi tu: vt enarrēt magnalia tua: et hereditabis eos sicut ab initio. Miserere plebi tue sup quā inuocatū ē nomē tuū: & isrl̄ quē coeq̄sti primogenito tuo. Miserere ciuitatis sctificationis tue hierusalē: ciuitati requi tue. Reple siō i enarrabilib⁹ virtutib⁹ tuis: & gīa tua ppl'm tuū. Da testimoniū qa ab initio creature tue sunt: & suscita ꝓcationes q̄s locuti sunt in noīe tuo ꝓphete priores. Da mercedē sustinētib⁹ te: vt ꝓphete tui fideles inueniātur: et exaudi oronē seruoꝝ tuoꝝ fm̄ benedictionē aarō de ppło tuo: & dirige nos i viā iusticie: vt sciant oēs q habitāt terrā: qa tu es deus cōspector seculorū. Omnes escā māducabit venter: & est cibus cibo melior. Fauces contingunt cibum: & cor insensatum verba mendacia. Cor prauuꝫ dabit trīsticiam: et homo peritus resistet illi.

sup gētes alienas: videāt potenἐπ' ἔθνη ἀλλότρια, ἰδέτωσαν τὴν δυναtiā tuā. sicut in cōspectu eoꝝ sctifσείαν σου. ὡσπερ ἐνώπιον αὐτῶν ἡγιcat⁹ es in nobis: sic in cōspectu nr̄o maάσθης ἐν ἡμῖν, οὕτως ἐναντίον ἡμῶν μαgnificeris in eis. Et cognosγαλυνθείης ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐπιγνώτωcant te sicut & nos te cognouim⁹. σάν σε καθάπερ καὶ ἡμεῖς σε ἐγνωμεν. Quia nō est deus pter te dn̄e: innoΟτι οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ κύριε, ἐγκαίua signa & immuta mirabilia. νισον σημεῖα καὶ ἀλλοίωσον θαυμάσια. Glorifica manū & brachiū dextruꝫ: δόξασον χεῖρα καὶ βραχίονα δεξιόν, vt exarrēt mirabilia tua. excitaὅπως διηγῶνται τὰ θαυμάσιά σου. ἔγειta furorē & effunde irā: tolle aduerρον θυμὸν καὶ ἔκχεε ὀργήν, ἔξελον ἀντίsariū & cōtere inimicū. Accelera tēμον καὶ ἔκτριψον ἐχθρόν. Σπεῦσον καιpus & memēto finē: et enarrent ρὸν καὶ μνήσθητι ὀργῆς, καὶ ἐκδιηγησάσθω mirabilia tua. in ira ignis, σάν σοι τὰ θαυμάσιά σου. ἐν ὀργῇ πυρὸς devoret q̄ saluat: & malefa κατα βρωθήτω ὁ σωζόμενος, καὶ οἱ κακοῦν cientes ppło tuo inueniāt pditionē. τες τὸν λαόν σου εὑροισαν ἀπώλειαν. Cōtere capita principū gētiū di Σύντριψον κεφαλὰς ἀρχόντων ἐθνῶν λεcentiū: nō est preter nos. cōgrega omγόντων, οὐκ ἔστι πλὴν ἡμῶν. συνάγαγε πάneos tribus iacob. t hereditani σας φυλὰς ἰακώβ. καὶ κατεκληρονόμησα eos sicut ab initio. Miserere ppło dne ἀνθρώπους καθὼς ἀπ' ἀρχῆς. Ἐλέησον λαὸν κέ vocati in nomine tuo: t israel quē κεκλημένον ἐπ' ὀνόματί σου, καὶ Ἰσραὴλ ὃν primogenitū nominasti. miserere ciuitatis πρωτότοκον ὠνόμασας. οἰκτίρησον πόλιν sctificationis tue hierlm locū quie ἁγιάσματός σου Ἰλὴμ τόπον καταπαύtionis tue. Reple sion ertollere oracula σεώς σου. Πλήσον σιὼν ἆραι τὰ λόγιά tua: t a gīa tua ppli tuū. σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου. Da testimoniū in initio creaturis tuis: Δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἀρχῇ κτίσμασί σου, t suscita ꝓphetas in nomine tuo. καὶ ἔγειρον προφήτας ἐπ' ὀνόματί σου. Da mercedē sustinēnt⁹ te: t pro Δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ προphete tui fidē habeat. Exaudi φῆταί σου ἐμπιστευθήτωσαν. Εἰσάκουσον deus deprecationē seruoꝝ tuoꝝ fm κύριε δεήσεως τῶν οἰκετῶν σου κατὰ τὴν bñdictionē aarō de ppło tuo: t εὐλογίαν Ἀαρὼν περὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ cognoscēt oēs q̄ sup terrā: quīa tu dns γνώσονται πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ κ̄ς sēculoꝝ. Omnē escā comedet venter: τῶν αἰώνων. Πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία, est ām cib⁹ cibo melior. Guttur ἔστι δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον. Φάρυγξ gustat cibos venationis: siccor pneγεύεται βρώματα θηρός, οὕτως καρδία συνε dēs verba mēdacia. cor distorti dabit τὴν λόγους ψευδεῖς. καρδία στρεβλὴ δώσει tristitiā t homo multū expt⁹ retribuet. et λύπην καὶ ἄνθρωπος πολύπειρος ἀνταποδώσει αὐτῇ.

Omne masculū suscipiet mulier: est filia melior filie. Species mulieris exhilarat faciem viri sui: & super omnē cōcupiscentiam hominis superducet desiderium. Si est lingua curatiōis: est & mitigationis & mīe: nō est vir illi? fedm filios hoiꝫ. Qui possidet mulierē bonā icho at possessionē: adutoriū secūdū illū est et colūna vt requies. Vbi nō est sepes diripietur possessio: & vbi non est mulier ingemiscet egens. Cui credit qui nō habet mdū. Et deflectens vbicunq; obscurauerit quasi succinctus latro exliēs de ciuitate in ciuitatem.

Capitulum trigesimū septimum.

OMnis amicus dicet et ego amīcīa copulaui: sed est amicus solo nomine amicus. Nonne tristicia ineſt vsq; ad mortem? Sodalis autē et amicus adamicīciam cōuertentur. O presumptio nequissima: vnde creata es cooperire aridam malicia & dolositate illius. Sodalis amico commucundabitur in oblectationibus: & in tempore tribulationis aduersarius erit. Sodalis amico condolet causa ventris: & contra hostem accipiet scutum. Non obliuiscaris amici tui in animo tuo: & non immemor sis illi? in operibus tuis. Noli cōsiliari cum socero tuo: et a zelantibus te absconde cōsilium. Omnis consiliarius prodit cōsilium: sed est consiliarius in semetipso. A consiliario serua animā tuam. Prius scito que sit illius necessitas: & quid ipe in animo suo cogitabit. Ne forte mittat sudem in terram & dicat tibi: bona est via tua: & stet ecōtrario videre quid tibi eueniat. Cū viro irreligioso tracta de sanctitate: & cum iniusto de iusticia: & cū muliere de his que emulatur. Cū timido de bello: cū negociatore de trafectione. Cum emptore de venditione: cum viro inuido de gratiis agendis. Cū impiis de pietate: cum inhonesto de honestate. Cū operario agrario de omni opere: cum operario annuali de consummatione anni: cum seruo pigro de multa operatione. Non attendas his in oī consilio. Sed cum viro sancto assiduus esto: quencunq; cognoueris observantem timorem dei: cuius anima est secūdum animam tuā. Quicunq; titubauerit in tenebris: non condolebit tibi. Et cor boni consilii statue tecum. Non est enim tibi aliud pl?illo. Anima viri sancti enunciat aliquando vera: q̄s septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum. Et in his omnib? deprecare altissimū: vt dirigat in veritate viā tuam. Ante omnia opera verbū verax precedat te: & ante omnem actum consilium stabile. Verbus neq; immutabit cor: ex quo ptes quattuor oriuntur bonum & malum: vita: & mors: & dūtaxat illorum est assidua lingua. Vir pertitus multos erudiuit: & anime sue suauis est. Qui sophistice loquitur odibilis est: in omni re defraudabitur. Nō est em̄ illi data a dño gratia: omni em̄ sapiētia defraudatus est. Est sapiens aīe sue sapiēs: & fruct? sensus illius laudabilis.

D Dur ſapiēs ſuam plebē erudit:
Ανὴρ σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει,
& fructus intellect⁹ illius fi-
καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πι-
deles. Dur ſapiēs implebit bñdictiōe:
στοί. Ανὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας,
& beatū dicent eum oēs vidē-
καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶν-
1.cor. tes. Dita vitā in nūero dieꝝ: &
6.c.et τες. Ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ
10.f. dies iſrael inſcrabiles. ſapiēs in
αἱ ἡμέραι τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεξαρίθμητοι. σοφισθήσεται τῷ
pplo ſuo hereditabit gliam: & no
λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει δόξαν, καὶ τὸ ὄνο-
mē illius erit in ſclīm. Fili
μα αὐτοῦ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. Τέκνον
in vita tua tenta aīam tuā:
ἐν ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχήν σου,
A & vide qd malum illi: & non des
καὶ ἴδε τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῷς
ei. Illō enī oia oibus confe-
αὐτῇ. Οὐ γὰρ τὰ πάντα πᾶσι συμ-
runt: & nō omnis aīa in omn
φέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ
cōplacet. nō ſis inſatiabil⁹ in oibus del-
ἐυδοκιμεῖ· μὴ ἀπλησίευου ἐν πάσῃ τρυ-
tus: & ne effundaris ſup epulas.
Ecc.6.b φῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἑδέσμασιν.
In multis .n. eſcis erit infir
Ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσαι νό-
mitas & ināsabilitas appropiāb⁹ vſq ad cho
σος, καὶ ἡ ἀπλησία ἐγγιεῖ ἕως χολε-
lerā. ꝓpt ināsabilitatē multi obie-
ρας. διὰ ἀπλησίαν πολλοὶ ἐτελεύτη-
runt: at attendens adiciet vitā.
σαν· ὁ δὲ προσέχων πρὸς ἴασιν ζωὴν. C.38
Honora medicū ad neceſſitatē ho
Τίμα ἰατρὸν πρὸ τῆς χρείας τι-
noris eius. & .n. illum creauit do
μῆς αὐτοῦ· καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισεν ὁ κύ-
minꝰ. ab .n. altiſſimo eſt medela: &
ριος· παρὰ γὰρ ὑψίστου ἐστὶν ἴασις, καὶ
a rege accipiet gliam.
B παρὰ βασιλέως λήψεται δόξαν.
Scientia medici exaltabit caput il-
Ἐπιστήμη ἰατροῦ ὑψώσει κεφαλήν αὐ-
lius: & coram magnatib⁹ in admiratione
τοῦ, καὶ ἐναντι μεγιστάνων θαυμασθήσε-
ſ.12.b erit. Dñs creauit de tra medicamina: &
ται. Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ
vir prudēs nō grauabit⁹ illis.
ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθίσει αὐτοῖς.
Nōne a ligno idulcata eſt aqua: ad
Οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ, εἰς
cognoſcendū virtutē eius ab ho-
τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἀπὸ ἀν-
mine? Et ipe dedit hoibus
θρώπου; Καὶ ἔδωκεν ἀνθρώποις
ſcientiam vt glificetur in mirabi-
ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμα-
libus suis. In illis curauit & abſtulit
σίοις αὐτοῦ. Ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσε καὶ ἦρε
dolorē eius. Unguētarij in his fci-
πόνον αὐτοῦ. Μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιή-
et mixtionē: & non cōſummabit⁹ ope
σει μίγμα, καὶ οὐ μὴ συντελεσθῇ τὰ ἔρ-
C ra eius: & pax ab illo eſt ſup
γα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ
faciem tre. Fili in infirmita-
πρόσωπον τῆς γῆς. Τέκνον ἐν ἀῤῥωστίᾳ
te tua ne deſpicias: ſed ora dñm:
τί σου μὴ παράβλεψῃς, ἀλλ' εὔξαι κυρίῳ,

Vir ſapiens plebez ſuam erudit: & fru
ctus ſenſus illi⁹ fideles ſunt. Vir ſapiēs
implebitur benedictionibus: & viden
tes illuz laudabunt. Vita virī in nume
ro dierū: dies autem iſrael innumera-
biles ſunt. Sapiens in populo heredi-
tabit honorē: & nomē illius erit viuēs
in eternū. Fili in vita tua tenta animā
tuam: et ſi fuerit nequā non des illi po
teſtatē. Non enim omnia oibus expe-
diūt: & nō omni anime omne genus
placet. Noli auidus eſſe in omni epula
tione: et nō te effundas ſuper omnez
eſcam. In multis enim eſcis erit infir-
mitas: & auiditas appropinquabit vſq
ad cholerā. Propter crapulam mul
ti obierunt: qui aute abſtinens eſt adii
cietur vitam. Ca. 38.
Honora medicum propter neceſ-
ſitatē: etenim illū creauit altiſſim⁹.
A deo eſt enim omnis medela: et a re-
ge accipiet donationē. Diſciplina me
dici exaltabit caput illius: & in cōſpe-
ctu magnatorum collaudabitur. Altiſ
ſimus creauit de terra medicinā: & vir
prudens non abhorrebit illā. None a
ligno indulcata eſt aqua? Ad agni
tionem hominū virtus illorū. Et dedit
hominibus ſcientiā altiſſimus: hono
rari in mirabilibus ſuis. In his curans
mitigabit dolorē: et vnguentarius fa-
ciet pigmēta ſuauitatis & vnctiōes cō
ficiet ſanitatis: & non conſumabūtur
opera eius. Pax enim dei ſup faciē ter-
re. Fili in tua infirmitate nō deſpicias
teipm: ſed ora dñm & ipſe curabit te.
Auerte a delicto & dirige manus: & ab
omni delicto munda cor tuū. Da ſua-
uitatē & memoriam ſimilaginis: & im
pingua oblationē & da locum medico.
Etenim illum dominus creauit & non
diſcedat a te: quia opera eius ſunt ne-
ceſſaria. Eſt enim tempus quando in
manib⁹ illorū incurras: ipi vero dñm
deprecabuntur vt dirigat requiē eorū
in ſanitatem propter conuerſationez
illorum. Qui delinquit in conſpectu
eius qui feciteū: incidet in manus me
dici. Fili in mortuum produc lachry-
mas: & quaſi dira paſſus incipe plora
re: et ſecundū iudiciū contege corpus
illius: & non deſpicias ſepulturā illius.
Propter delaturā autem amare fer lu-
ctum illius vno die: & conſolare prop
ter triſticiā: & fac luctū ſecundū meri-
tum eius vno die vel duob⁹ ꝓpter de-
tractionem. A triſticia enim feſtinat
mors & cooperuit virtutez: & triſticia
cordis flectit ceruicez. In abductione
triſticia permanet triſticia: & ſubſtātia inopis
ſecundū cor eius. Nō dederis in triſti-
cia cor tuū: ſed repelle eā a te: & memē
to nouiſſimorum. Noli obliuiſci: neq
enim eſt cōuerſio: et huic nihil prode
ris: & teipz peſſimabis. Memor eſto iu
dicii mei: ſic enim erit & tuū. Mihi he
ri & tibi hodie. In requie mortui reqe
ſcere fac memoriā ei⁹: & cōſolare illū
in exitu ſpirit⁹ ſui. Sapiētiaz ſcribe in
tēpore vacuitatis: & q minoratur actu
ſapiam ꝓcipiet quia ſapiā replebitur.

τ ipe ſanabit te. Auerte aberro
καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε. Ἀπόστησον πλημ-
re & dirige manū: τ ab o-
μελείας καὶ εὐθυνον χεῖρας, καὶ ἀπὸ πα-
mi peccato munda cor.
σης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.
Da ſuauē odorē τ memoriā ſimilagi
Δὸς εὐωδίαν καὶ μνημόσυνον σεμιδα-
nis: τ impingua oblationē: ꝙſi nō
λεως, καὶ λίπανον προσφοράν, ὡς μὴ
exiſtens. Et medico da locū: τ
ὑπάρχων. Καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον, καὶ
eū illū dñs creauit: τ nō ꝓdise-
γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος ἔκτισε, καὶ μὴ ἀπο-
dat ate: τ eū illius neceſſitas. Eſt
στήτω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία. Εσιν
qñ ꝓs: τ in manib⁹ eoꝝ ſuauis
ὅτε καιρός, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐω-
odor: τ eū ipſi dñm deprecabunt⁹:
δία, καὶ γὰρ αὐτοὶ κυρίου δεηθήσονται,
vt det illis requiē τ ſint
ἵνα ἐνδώσῃ αὐτοῖς ἀναπαυσιν καὶ ἵα-
tatē gīa cōuerſationis. q peccat
σιν χάριν ἐμβιώσεως. Ὁ ἁμαρτάνων
in cōſpectu eius q̄ fecit eū: incī
ἐναντίον τοῦ ποιήσαντος, αὐτὸν, ἐμπε-
dat in manus medici. Fili ſup mor
σεῖται εἰς χεῖρας ἰατροῦ. Τέκνον ἐπί τε
tuū produc lachrymas: τ ꝙſi dira
κρῶ κατάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δεινὰ
paſſus incipe luctus. Fin ꝙſi
πάσχων ἔναρξαι ὀδύνων. κατὰ δὲ τὴν
iudicii illius: cōtege corpus illi⁹:
κρίσιν αὐτοῦ, περίστειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ,
τ nō deſpicias ſepulturā illius. Acer
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ. Πί-
bū fac fletū: τ accēde planctū:
κραινον κλαυθμόν, καὶ θρηνον ποίησον,
τ fac luctū ſm dignitatē
καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν
eius. Die vnū τ duo gīa de
αὐτοῦ. Ημέραν μίαν καὶ δύο χάριν δι-
tractionis: τ cōſolare te triſtitie cauſa.
βολῆς, καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα·
a triſtitia .n. procedit mors: τ tri-
ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύ-
ſtitia cordis flectet vires. In iducto
πη καρδίας κάμψει ἰσχύν. Ἐν ἐπα-
ne pmanet τ triſticia: τ vita pau-
γωγῇ παραμένει καὶ λύπη, καὶ βίος πτω-
peris maledictio cordis. ne des in triſtitiā
χοῦ κατάρα καρδίας· μὴ δῷς εἰς λύπην
cor tuū: repelle eā me
τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνη-
mor nouiſſimoꝝ: ne obliuiſcaris: nō em ἐ
σθεὶς τὰ ἔσχατα, μὴ ἐπιλάθῃ, οὐ γὰρ ἔστιν
reditus: τ huic nō ꝓderis: τ tibi
ἐπάνοδος, καὶ τῷδε οὐκ ὠφελήσεις, καὶ σε
ipi malefacies. memēto iudicij mei:
αὐτὸν κακώσεις. Μνήσθητι τὸ κρίμα μου,
qñ ſic τ tuū. mihi heri: τ tibi ho
ὅτι οὕτως καὶ τὸ σὸν. ἐμοὶ χθές, καὶ σοὶ σή-
die. in requie mortui requieſcere fac
μερον. ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον
memoriā eius: τ cōſolare te in
τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ παρακλήθητι ἐπ'
illo in exitu ſpūs ſui. ſapia
αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ. σοφίαν
ſcribe in opportunitate ociꝝ: τ dimi-
γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς, καὶ ὁ ἐλα-
nuitus opere ſuo nō erit ſapiens.
πούμενος πράξει αὐτοῦ οὐ σοφισθήσεται.

In q̄ erit sapiens q̄ tenet aratrum: q̄ gloriatur in fuste stimuli. boues agi= tat. & nutritus in opib⁹ eor. tr narratio eius in filijs tauror. Cor suum dabit ad vsandos sul cos: tr vigilia eius in pabu= lacas, Tota familia vaccarum. Sic oīs fa= ber tr architectus: qui nocte tāq̄ diem trāsigit. Qui sculpunt sculptu= ras signaculor: tr institia eius immu tare varietatē. Cor suū dabit ad assimilandā picturā: tr vigi= lia eius perficere opus. Sic faber ferrar⁹ sedens iuxta incudem: tr considerans in ope ferri. Vapor ignis liq̄facit carnes eius: tr in calore fornacis pugnabit. Vox mallei tr incudis inonabit aurē eius: tr cō= tra similitudinē vasis oculi eius tr cor suū dabit in perfectionē operis eius tr vigilia eius ornare in pfectione. Sic figulus sedens in ope suo: tr cōuertens in pedib⁹ su is rotā. Qui sollicitudie posit⁹ ē semper in opus suū: tr numerata omnis opatio eius. In brachio suo figurabit lutū: tr oū pedes flectet vires suas. cor dabit ad cōsummādu imitionē: tr vigilia ei⁹: mū dare fornacem. Omnes hi in ma= nibus suis conciderūt: tr vnusq̄sq̄ in ope suo sapiens est. Sine eis nō habitabit dintas: tr nō inhabitabunt neq̄ deambulabunt. In pfilio ppli requirent: tr in congregatiōe nō trā sfilient. sup sedem iudicum nō se= debunt: tr testamēti iudicij nō intel gent. Neque manifestabit disciplin tr iudicij: tr in parabolis non in uientur: sed possessionē seculi firmabit: tr deprecatio illor⁹ in operatione artis. Qui tenet aratrum et qui gloriatur in iaculo: stimulo boues agitat: & conuer satur in operibus eorum: & narratio ei⁹ in filijs taurorum. Cor suum dabit ad versandos sulcos & vigilia eius in sagi= na vaccarum. Sic omnis faber & archi= tectus qui noctē tanq̄ diem transigit: q sculpit signacula sculptilia: & assidui= tas eius variat picturam. Cor suū dabit in similitudinē picture: & vigilia sua pfi cit opus. Sic faber ferrarius sedēs iuxta incudē & cōsiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius: & in calore forna cis concertatur. Vox mallei innouat au rem eius: & contra similitudinem vasis oculus ei⁹. Cor suū dabit in consumati onem operis: & vigilia sua ornabit im perfectionem. Sic figulus sedēs ad op⁹ suum: conuertens pedibus suis rotā: q in sollicitudine positus est semper pro= pter opus suus: & innumera est omnis operatio ei⁹. In brachio suo formabit lutū: & ante pedes suos curuabit virtu= tem suam. Cor suum dabit vt cōsumet linitionem: & vigilia sua mundabit for nacem. Omnes hi in manibus suis spe= rauerūt: & vnusquisq̄ in arte sua sapiēs est. Sine his omnibus non edificatur ci uitas. Et non inhabitabunt nec inābu labunt: et in ecclesiam non transilient. Super sellam iudicis non sedebūt: & te= stamentum iudicii non intelligēt: neq̄ palam facient iudicium & disciplinam: & in parabolis nō inuenīētur: sed crea= turam cui confirmabunt & deprecatio illorum in operationem artis: accōmo dantes animas suas: & conquirentes in lege altissimi.

Capitulum trigesimū nonum.

SApientiam omnium antiquorum exquiret sapiēs: & in prophetis va cabit. Narrationem virorum nomina= torū conseruabit: & in versutias pabo= larū simul introibit. Occulta puerbio rum exquiret: & in absconditis parabo larum cōuersabitur. In medio magna= torum ministrabit: & in conspectu p̄fi dis apparebit. In terrā alienigenarū gē tium pertransiet. Bona enim & malam omnib⁹ tentabit. Cor suus tradet ad vi gilandū diluculo ad dīm q̄ fecit illum: et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione: & pro de lictis suis deprecabitur. Si enim domi= nus magnus voluerit: spiritu intelligen tie replebit illum: & ipse tanq̄ imbres emittet eloquia sapientie sue: & in ora= tione confitebitur domino. Et ipse di= riget consilium⁹ eius & disciplinam: et in absconditis suis consiliabitur. Ipse pa= lam faciet disciplinam doctrine sue: & in lege testamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapiētiam eius: & vsque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē eius re= quiretur a generatione in generatio= nem. Sapientiam eius enarrabunt gen tes et laudem eius enunciabit ecclesia. Si permanserit nomes ei⁹ derelinquet plus q̄ mille: & si requieuerit proderit illi.

Ecclesi.Cap.xxx

debunt: tr testamēti iudicij nō intel θιοῦνται, καὶ διαθήκην κρίματος οὐ διαγ gent. Neque manifestabit disciplin θήσονται. Οὐ μὴ ἐκφάνωσι παιδείαν tr iudicij: tr in parabolis non in καὶ κρίμα, καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ εὑ uientur: sed possessionē seculi firmabit: θήσονται, ἀλλὰ κτῆμα αἰῶνος στηριοῦσι, κ deprecatio illor⁹ in operatione artis. Qui ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασίᾳ τέχνης. Πλ damnē diam suā: tr cog Ὁ ἐπιστάμενος τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ δια tantē in lege altissimi. ουμένου ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ca.3

SApientiā oīm antiquor⁹ exqui Σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητή ret: tr in prophetijs vacabit. σει, καὶ ἐν προφητείαις ἀσχοληθήσεται Narrationē viror⁹ nominator⁹ cōseruabit: Διήγησιν ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσε tr in versutijs parabolar⁹ simul intro καὶ ἐν στροφαῖς παραβολῶν συνεισελε bit. Occulta puerbior⁹ exquiret: σεται. Ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσε tr in enigmatis pabolar⁹ conuersa καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστρα bit. In medio magnat⁹ ministra φήσεται. Ἀναμέσον μεγιστάνων ὑπηρετ bit: tr coā ducibus cōspiciet. in ter σει, καὶ ἐναντι ἡγουμένων ὀφθήσεται. ἐν γ alienar⁹ gentiū pertrāsibit: bona ei ἀλλοτρίων ἐθνῶν διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰ tr mala in hoibus tentauit. καὶ κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπείρασε. Th Cor suū tradet ad dīm: vt vig καρδίαν αὐτοῦ ἐπιδώσει πρὸς κύριον, ὃς δ let diluculo ad eū qui fecit illū: tr in cōspecu σαι πρὸς τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἐναντ altissimi deprecabit: tr aperiet os su ὑψίστου δεηθήσεται, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα α um in ore: tr pro peccatis τοῦ ἐν προσευχῇ, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶ suis deprecabit. Si dīs magn⁹ vo αὐτοῦ δεηθήσεται. Ἐὰν ὁ κύριος ὁ μέγας θε luerit: spiritu intellect⁹ replebit. λῃ, πνεύματι συνέσεως ἐμπλησθήσεται. Ipe distillabit verba sapie sue: Αὐτὸς ἀναμβρίσει ῥήματα σοφίας αὐτοῦ, tr in ore confitebit dīo: καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται τῷ κυρίῳ, ipe dirigit cōsiliū eius tr scien αὐτὸς κατευθύνει βουλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιστή tiā: tr in absconditis suis cogita μην, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθή bit. Ipe manifestabit disciplinā doctri σεται. Αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκα ne sue: tr in lege testamēti dīi glori λίας αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ διαθήκης κυ καυχη bit. Laudabit intellect⁹ eius multi: σεται. αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτοῦ πολλοί, tr vsq̄ in seculū nō delebit. καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται. Recedet memoria ei⁹: tr no Ἀποστήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ τὸ men eius vinet in gnationes gnationū. Ge ὄνομα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν. Τὴν σο pientiā eius enarrabit gētes: tr lau φίαν αὐτοῦ διηγήσεται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαι dem eius enunciabit ecclesia. Si pman νον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. Ἐὰν ἐμμεί serit nomē relinquet plusq̄ mille: tr si requ νῃ ὄνομα καταλείψει ἢ χίλιοι, καὶ ἐὰν ἀνα

uerit inducit illi. adhuc cogitans
παύσηται ἐμποιεῖ αὐτῷ. ἔτι διαγονθείς
enarrabo: qñ ſicut luna ſemplena: repleꝫ
ἐκδιηγήσομαι, ὅτι ὡς διχομηνία ἐπλήρω-
t⁹ ſum. exaudite me ſancti: ⁊ germinate
θην. ἐισακούσατέ μου ὅσιοι, καὶ βλαστήσα-
quaſi roſa plãta ſup fluxū hñt
τε ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος ὑγ-
C dum. Et producite floꝛ⁹ qñ hñtis: mit-
ρου. Καὶ ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνον, διά-
Ecc. 1. tite odoꝛē ⁊ laudate canticū. Bene
v. δοτε ὀσμὴν καὶ αἰνέσαται ἆσμα. Εὐλο-
March dicite dñm in oibus operi
7. v. γήσατε τὸν κύριον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔρ-
bus eius: in cãticis labioꝝ ⁊ in ci-
γοις αὐτοῦ, εἰ ὡδαῖς χειλέων καὶ ἐν κι-
tharis. Et ſic dicetis in cõfeſſio
νύραις. Καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν ἐξομολογή-
ne: opa dñi oia bona val
σει, τὰ ἔργα κυρίου πάντα καλὰ σφό-
de. Et omne p̃ceptū in tp̃e ſuo
δρα. Καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ
erit. nõ eſt dicere qd hoc eſt:
Ecc. 7 ἔσαι. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτό ἐστι,
v. oia cũ hec in tp̃e ſuo queré
Ecc. 14. c. πάντα ἰδοὺ πάντα ἐν καιρῷ αὐτῶν ζητη-
tur. in verbo eius ſtetit: qñ cumu
θήσεται. ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔστη, ὡς θημω-
lus aqua: ⁊ in fmone oris illi⁹
νία ὕδωρ, καὶ ἐν ῥήματι στόματος αὐτ-
D receptacula aquaꝝ. in p̃cepto
Ecc. 39. d. ἀποδοχεῖα ὑδάτων, ἐν πρόσταγματι
eius ois cõplacentia: ⁊ nõ eſt
αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία, καὶ οὐκ ἔστιν
q̃ minuat ſaluationẽ eius. Ope
ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ἔρ-
ra oia carnis cora illo: ⁊
γα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
nõ eſt abſcõdi ab oculis
οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
eius. A ſeculo in ſeculũ
Infra. 40. b. αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα
reſpexit: ⁊ nihil eſt mirabile in cõ
ἐπέβλεψε, καὶ οὐδέν ἐστι θαυμαστὸν ἐναν-
ſpectu eius. nõ eſt dicere: qd hoc eſt:
τίον αὐτοῦ. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, τί τοῦτό ἐστι,
oia cũ ad vſum coꝝ creata ſunt.
πάντα γὰρ εἰς χρείαν αὐτῶν ἔκτισαι.

Benedictio eius q̃ſi fluuiꝰ coope
ii. co. H εὐλογία αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκά-
runt: ⁊ ſicut diluuiũ ariḋ inebriauit.
λυψε, καὶ ὡς κατακλυσμὸς ἔπιε γῆν ἐμέθυσεν.
ſic trã ei⁹ gentes hereditabunt: ſicut
οὕτως ὀργὴν αὐτοῦ ἔθνη κληρονομήσει, ὡς
cõuertit aquas in ſalſugine. Sic
μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἅλμην. Αἱ ὁδοὶ
eius recte ſanctis: ſic
αὐτοῦ εὐθεῖαι τοῖς ὁσίοις, οὕτως τοῖς
iniquis offenſiones. Bona bo-
ἀνόμοις πρόσκομματα. Ἀγαθὰ τοῖς ἀγα-
A nis creata ſunt ab initio. ſic peccato
θοῖς ἔκτισαι ἀπ' ἀρχῆς. οὕτως τοῖς ἁμαρ-
ribus mala. Initiũ oiũ neceſſitatis
τωλοῖς κακά. Ἀρχὴ πάσης χρείας
ad vitã hoĩs: aqua ⁊ ignis ⁊
εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ
ferrũ ⁊ ſal. ⁊ ſiligo tritꝰ
σίδηρος καὶ ἅλας. καὶ σεμίδαλις πυ-
et: ⁊ lac: ⁊ mel: ſanguis
ρός, καὶ γάλα καὶ μέλι, αἷμα σαρ-
vue ⁊ oleum ⁊ veſtimentũ. Oia
κὸς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον. Πάντα

Ad huc conſiliabor vt enarrem: vt fu-
rore enim repletꝰ ſum. Et in voce dicit.
O baudite me diuini fructus: & quaſi ro
ſa plantata ſuper riuos aquarum fructi
ficate. Quaſi libanus: odorẽ ſuauitatis
habete. Floretę flores quaſi liliũ et date
odorem: & frondete in gratiã: & collau
date canticũ & benedicite dñm in oper
bus ſuis. Date nomini eius magnifice-
tiã: & confitemini illi in voce labiorum
veſtrorũ: & in canticis labiorũ et citha
ris: & ſic dicetis in cõfeſſione. Opa dñi
vniuerſa bona valde. In verbo eñ eius
ſtetit aqua ſicut cõgeries & in ſermone
oris illius ſicut exceptoria aquarũ: qñ
in precepto ipſius placor fit: & non eſt
minoratio in ſalute ipſius. Opa omnis
carnis coram illo: & non eſt qcq̃ abſcõ
ditum ab oculis eius. A ſeculo vſq; in ſe
culũ reſpicit: & nihil eſt mirabile in cõ
ſpectu eius. Nõ eſt dicere quid eſt hoc:
aut quid eſt iſtud? oia eñ in tẽpore ſuo
querentur. Benedictio illius quaſi flu-
uius inũdabit. et quomodo cataclyſmꝰ
aridam inebriabit: ſic ira ipſius gẽtes q̃
nõ exquiſierunt eũ: hereditabit. Quo-
modo conuertit aquas in ſiccitatem: &
ſiccata eſt terra: & vie illius viis illorum
directe ſunt: ſic peccatoribus offenſio-
nes in ira eius. Bona bonis creata ſunt
ab initio: ſic nequiſſimis bona & mala.
Initiũ neceſſarie rei vite hoĩm: aq̃ ignis
et ferrum: ſal: lac: et panis ſimilage: &
mel: & botrus vue: et oleum: & veſti-
mentũ. Hec omnia ſanctis in bona: ſic
& impiis & peccatoribus in mala cõuer
tentur. Sunt ſpiritus qui ad vindictam
creati ſunt: et in furore ſuo confirmate
runt tormenta ſua. Et in tẽpore conſu
mationis effundent virtutẽ: et furorẽ
eius qui fecit illos cõfundẽt. Ignis grã-
do fames & mors: oia hec ad vindictã
creata ſunt. Beſtiarum dentes & ſcorpi
& ſerpentes romphea vindicãs in exter
minium impios. In mandatis eius epu
labuntur: & ſuper terram in neceſſitate
preparabuntur: & in temporibus ſuis
non preterient verbum. Propterea ab
initio cõfirmatus ſum & cõſiliatus ſum
& cogitaui & ſcripta dimiſi. Oia opera
dñi bona: & omne opꝰ hora ſua ſubmi
niſtrabit. Non eſt dicere: hoc illo nequ
eſt. Omnia enim in tempore ſuo com-
probabuntur. Et nunc in omni corde
& ore collaudate & benedicite nomen
domini.

Capitulum quadrageſimum.

OCcupatio magna creata eſt oĩbus
hominibus: & iugum graue ſuper
filios adam a die exitus de vẽtre matris
eorum vſq; in diem ſepulture in matrẽ
omnium. Cogitationes eorum & timo
res cordis admuentiones expectatio-
nis: & dies finitionis: a preſidente ſuper
ſedem gloriſam: vſq; ad humiliatum
in terram & cinerem ab eo qui vtitur
hyacintho & portat coronam vſq; ad
eũ qui operitur lino crudo. Furor: zelꝰ:
tumultus: fluctuatio: & timor mortis:

hec piſa bona. ſic
ταῦτα τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθά. οὕτως
peccatorib⁹ conuertent in ma
τοῖς ἁμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κα
la. ſunt ſpiritus q̃ ad vindictã
κά. ἔσι πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν
creati ſunt ⁊ in furore ſuo cõfirmaue
ἔκτισαι, καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστερέω-
runt flagella ſua. In tẽpe cõſumma
σε μάστιγας αὐτῶν. Ἐν καιρῷ συντε
tionis virtutẽ effundẽt: ⁊ furorẽ
λείας ἰσχὺν ἐκχέουσι, καὶ τὸν θυμὸν
eius q̃ fecit illum ſiſtẽt.
τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν κοπάσουσι.
Ignis ⁊ mare ⁊ fames ⁊ mors:
Πῦρ καὶ θάλασσα καὶ λιμὸς καὶ θά-
oia hec ad vindictã
νατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν
creata ſunt. Beſtiaꝝ dẽtes ⁊ ſcor
ἔκτισαι. Θηρίων ὀδόντες καὶ σκορ-
pii ⁊ vipere ⁊ rõphea vindi
πίοι καὶ ἔχις καὶ ῥομφαία ἐκδικοῦ
cãs in permiciẽ impios. In or
σα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς. Ἐν τῇ ἀναπ-
tu eius letabunt̃: ⁊ ſup
παύσει αὐτοῦ εὐφραγθήσονται, καὶ ἐπὶ
terrã ad manꝰ p̃parabunt̃:
τῆς γῆς εἰς χεῖρας ἑτοιμασθήσονται,
⁊ in tẽpoꝛib⁹ ſuis nõ p̃teribunt
καὶ ἐν καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσον
verbũ. ꝓpterea ab initio firma-
ται λόγον. διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστερέ-
tus ſũ: ⁊ cogitaui ⁊ in ſcriptura dimiſi.
χθην, καὶ διενοήθην καὶ ἐν γραφῇ ἀφῆκα.
Opa dñi oia bona: ⁊
Τὰ ἔργα κυρίου πάντα τὰ ἀγαθά, καὶ
oẽm vſum in tp̃e ſuo p̃be
πᾶσαν χρείαν ἐν καιρῷ αὐτῆς χορηγή-
bit: ⁊ nõ eſt dicere hoc illo pe
σει, καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο τοῦτου πο-
ius. Omnia enim in tẽpore cõ
νηρότερον. Πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐ-
probabunt̃. Et nũc in oi coꝛ
δοκιμηθήσεται. Καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρ-
de ⁊ ore laudate ⁊ bene
δίᾳ καὶ στόμασι ὑμνήσατε καὶ εὐλο-
dicite nomẽ dñi.
γήσατε τὸ ὄνομα κυρίου. Ca. 40.

OCcupatio magna creata eſt omni
Ἀσχολία μεγάλη ἔκτισαι παντὶ
homini: ⁊ iugũ graue ſup filios
ἀνθρώπῳ, καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς
adã. A die exitus de vẽtre
ἀδάμ. Ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς
matris coꝝ: vſq; ad reuerſionis diẽ
μητρὸς αὐτῶν, ἕως ἐπιστροφῆς ἡμέρας
ad matrẽ oĩm. cogitatio
εἰς μητέρα πάντων. λογισμὸς
nes coꝝ ⁊ timorem cordis: adin-
μοὺς αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ἐπι-
uentiõis expectationis: dies finitionis.
νοιαν προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς.
A ſedẽte ſup ſedẽ glie ⁊
Ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ
vſq; ad humiliatũ: in terra ⁊ cine
ἕως ταπεινωμένου, ἐν γῇ καὶ σποδῷ. ἀπὸ
re. a ferente veſtẽ hyacinthũ ⁊ co
φοροῦντος ὑακίνθινα καὶ σὲ
ronã: ⁊ vſq; ad eum q̃ induitur lino crudo.
φανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον.
Furor ⁊ zelus turbatio ⁊ fluctuatio ⁊
Θυμὸς καὶ ζῆλος ταραχὴ καὶ σάλος καὶ

Euili.

timor mortis ꝛ imitatio ꝛ cōtētio: ꝛ
φόβος θανάτου καὶ μίμημα καὶ ἔρις, καὶ
in tpe quietis in cubili somn?
ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος
noctis immutat cogitionē eius. Modici
νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. Ολίγον
tāꝑ nihil in requie: ꝛ ab illo
ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ' ἐκείνου
in somnis q̄si in diebus speculę. cōtur=
ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς. Τεθο=
batus in visione cordis sui: tāꝑ
ρυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς
q̄ euasit a facie belli.
ἐκφυγὼν ἀπὸ προσώπου πολέμου.
In tpe salutis sue exurrexit ꝛ
Ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ
admirans in nullū timorē: cū
ἐθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον, μετὰ
omni carne ab hoīe vsq; ad pe
πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή
cus: ꝛ sup peccatores septu
νους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἐπτάπλα=
pla ad hec. Mors ꝛ cōtētio ꝛ
σια πρὸς ταῦτα. Θάνατος καὶ ἔρις καὶ
rōphea ꝛ sanguis: inductiones famis ꝛ
ῥομφαία καὶ αἷμα, ἐπαγωγαὶ λιμοῦ καὶ
contritionis ꝛ flagelli. In
συντρίμματος καὶ μάστιγος. Ἐπὶ τοὺς
iniquos creata sunt hec oīa: ꝛ
ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ
ꝑ illos facta est. diluuiū. oīa
δι' αὐτοὺς ἐβύθισε κατακλυσμός. πάν=
q̄cūq; de terra: in terrā reuer
τα ὅσα ἀπὸ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέ=
tunt: ꝛ ab aquis in mare
φει, καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν
deflectunt. Omne inuꝰ ꝛ iniusticia
ἀνακάμπτει. Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία
delebitur: ꝛ fides in secu=
ἐξαλειφθήσεται, καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶ=
lū stabit. opes iniustoꝝ sicut flu=
να στήσεται. χρήματα ἀδίκων ὡς χο=
uius siccabunt: ꝛ sicut tonitruū ma
ταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγά=
gnū in pluuia psonabit. In aperiēdo ip
λη ἐν ὑετοῖς ἠχήσει. Ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐ
sū manus letabit: sic ꝓua
τὸν χεῖρας εὐφρανθήσεται, οὕτως οἱ πα
ricatores in cōsumationē defi
ραβαίνοντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψου
cient. posteri impioꝝ nō multiplicabūt ra
σιν. Εγκοna ἀσεβῶν οὐ πληθυνεῖ κλά
mos: ꝛ radices immūde sup ꝓcipi
δους, καὶ ῥίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἀκροτό=
tem petrā. viriditas sup oēm aquam
μου πέτρας. ἄχη ἐστὶ πανὸς ὕδατος
ꝛ labij fluminis ante omne fe=
καὶ χείλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρ
nū euellet. Sta sicut paradi
του ἐκτιλήσεται. Χάρις ὡς παράδει=
sus cū benedictionib? ꝛ misericordia in
σος σὺν εὐλογίαις καὶ ἐλεημοσύνη εἰς
sculū pmanet. vita sibi sufficiētis ope
τὸν αἰῶνα διαμένει. ζωὴ αὐτάρκους ἐρ
rarij dulcis erit: ꝛ sup vtra=
γάτου γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφό=
que q̄ inuenit thesaur. Filij ꝛ
τερα ὁ εὑρίσκων θησαυρόν. Τέκνα καὶ
edificatio ciuitatis firmant nomē: vi
οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν ὄνομα, δι=
nū ꝛ musica letificāt cor.
ους καὶ μουσικὴ εὐφραίνουσι καρδίαν.

iracundia perseuerans & contentio:
et in tempore refectionis in cubili
so mutis noctis immutat scientiam
eius. Modicum autem tanq̄ nihil in
requie: et ab eo in somnis quasi in die
respectus. Cōturbatus est in visu cor
dis sui: tanq̄ qui euaserit in die belli.
In tēpore salutis sue exurrexit & ad=
mirans ad nullum timorem: cū omni
carne ab homine vsq; ad pecus: & su=
per pctōres septuplum. Ad hec mors
sanguis: contentio et rōphea: oppres=
siones fames et contritio et flagella.
Super iniquos creata sūt hec omnia.
& propter illos factus est cataclysm?.
Omnia enim que de terra sunt in ter=
ram conuertentur: & aque omnes in
mare conuertentur. Omne munus &
iniquitas delebitur: & fides in seculū
stabit. Substantie iniustorum sicut flu
uius siccabuntur: & sicut tonitruū ma
gnum in pluuia personabunt. In ape
riēdo manus suas letabitur: sic preua=
ricatores in consumatione tabescēt.
Nepotes impiorum nō multiplica=
buntur ramos: & radices immunde sup
cacumē petre sonant. Super omnem
aquam viriditas et ad ōram fluminis
ante omne fenum euelletur. Gratia si
cut paradisus in benedictionibus: et
misericordia in seculo permanet. Vi=
ta sibi sufficientis operarii conculcabi
tur: et in ea inuenies thesaurū. Filī edi
ficatio ciuitatis confirmabit nomē: &
super hanc mulier immaculata cōpu=
tabitur. Vinum & musica letificāt cor:
& super vtraq; dilectio sapiētie. Tibie
et psalterium suauez faciunt melodiā:
& super vtraq; lingua suauis. Gratiā &
spēz desiderabit oculꝰ tuꝰ: et sup hoc
virides sationes. Amicus & sodalis in
tempore cōuenientes: et super vtroſq;
mulier cum viro. Fratres in adiuto=
rium in tempore tribulationis: et sup
eos misericordia liberabit. Aurum et
argentum et cōstitutio pedū: et super
vtrūq; consilium beneplacituz. Facul
tates et virtutes exaltant cor: et super
hec timor domini. Non est in timore
domini minoratio: & non est in eo in=
quirere adutorium. Timor domini si
cut benedictio paradisus: & sup omnē
gloriam operuerunt illum. Filī in tem
pore vite tue ne indigeas. Melius est
enim mori: q̄z indigere. Vir respiciēs in
mensam alienam: non est vita eius in
cogitatione victus. Alit enim animaz
suam cibis alienis. Vir autem disciplī
natus et eruditus custodiet se. In ore
imprudentis cōdulcabitur inopia: &
in ventre eius ignis ardebit.

Capitulū quadragesimū primū.

O Mors q̄ amara est memoria tua
homini pacem habenti in substā=
tiis suis viro queto et cui? vie directe
sunt in omnibus: et adhuc valenti ac=
cipere cibum. O mors bonum est iu
dicium tuum homini indigenti et qui
minoratur viribus: defecto etate &
cui de omnibus cura est & incredibi=
li: qui perdit sapientiam. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝛ sup vtraq; dilectio sapiē=
καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφί
tie. tibia ꝛ psalterium suauē faciūt me
ας. αὐλὸς καὶ ψάλτηριον ᾠδύνουσι με'
lodiā: ꝛ sup vtraq; lingua suauis.
λη, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα.
Sīam ꝛ pulchritudinē desiderabit ocu
Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλ
lus: ꝛ sup vtraq; viriditatē semi
μός, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα χλόην σπό
nis. amicꝰ ꝛ sodalis ad tps oc
ρος· φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀ
currentes: ꝛ sup vtraq; mulier
παντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γυνὴ
cum viro. Fratres ꝛ auxilij ad
μετὰ ἀνδρός. Ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς
tps tribulationis: ꝛ sup vtraq;
καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα
elemosyna liberabit. aur ꝛ argen
ἐλεημοσύνη ῥύσεται. Χρυσίον καὶ ἀργύ
tum statuent pedē: ꝛ sup vtra
ριον ἐστηρίσουσι πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμ
que cōsiliū approbat. Diui
φότερα βουλὴ εὐδοκιμεῖται. Χρήμα=
tie ꝛ vires exaltabūt cor: ꝛ
τα καὶ ἰσχὺς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ
sup vtraq; timor dñi. nō est
ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου. οὐκ ἔστιν
in timore dñi minoratio: ꝛ nō est
ἐν φόβῳ κυρίου ἐλαττώσις, καὶ οὐκ ἔστι
querere sibi auxiliū. Timor domi
ζητῆσαι ἑαυτῷ βοήθειαν. Φόβος κυρί
ni sicut paradisus bñdictionis: ꝛ sup
ου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ
oēm gliam operuit illū. filī
πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν. τέκνον
vitā mēdicitatis ne vuas: melius
ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς, κρεῖττον
mori q̄ mendicare. Vir respiciēs
ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν. Ανὴρ βλέπων
ad alienā mensam nō habet vi
εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν οὐκ ἔχει βί
tā in ratione vite: inquinabit ani=
ον ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυ=
mā suā in cibis alienis.
χὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις.
vir aūt sapiens ꝛ eruditus
ἀνὴρ δὲ ἐπιστήμων καὶ πεπαιδευμένος
custodiet. In ore impudētis indul
φυλάξεται. Ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυ
cabit medicitas: ꝛ in vētre e=
κανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐ
tus ignis ardebit.
τοῦ πῦρ καήσεται.

Ca. 41.

Ω Mors q̄ amara tui me=
θάνατε ὡς πικρόν σου τὸ μνη
moria homini pacifice viuēti in his
μόσυνον ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑ=
que, sunt ei?. Ultro quieto
πάρχουσιν αὐτοῦ. Ανδρὶ ἀπερισπά'
ꝛ prospero in oībus ꝛ adhuc
τῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι καὶ ἔτι
valenti accipere cibū. O mors
ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν. Ω θάνα
bonū tuū iudiciū est homini
τε καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ
indigenti ꝛ diminuto viribꝰ. In vltima
ἐπιδεομένῳ καὶ ἐλαττουμένῳ ἰσχύι. Εχαρ
senecta cōstituto ꝛ occupato de omnibꝰ: ꝛ
γήρῳ καὶ περισπωμένῳ πρὸς πάντων, καὶ
nō credēti ꝛ ei q̄ perdidit
ἀπιθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι τὴν σο

expectationē. Ne timeas iudiciū mortis.
ὑπομονήν. Μὴ ἐυλαβοῦ κρῖμα θανάτου.
memēto prioꝝ te ⁊ vltimoꝝ: hoc
μνήσθητι πρότερόν σου καὶ ἐσχάτων, τοῦ
est iudiciū tuū carni a domi
γὰρ τὸ κρῖμα σὸν σαρκὶ παρὰ κυρί=
B no: ⁊ qđ recusas in bñplacito altissimi:
ου, καὶ τί ἀπαναίνη ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου;
Siue decē: siue centū: siue mille anni:
Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη,
nō est in inferno redargutio vite. Filii
οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ἔλεγμὸς ζωῆς. Τέκνα
abominabiles sunt: filij peccatoꝝ:
βδελυρὰ γίνεται, τέκνα ἁμαρτωλῶν,
⁊ q̄ conuersant in vicinijs impio
καὶ συναναστρεφόμενα παροικίαις ἀσε=
rū. Filioꝝ peccatoꝝ perdit here
βῶν. Τέκνων ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κλη
ꝟ.40.b ditas: ⁊ cū femine coꝝ
C ρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν
cōmune manet improperiū. Patrē impiū
ἐνδελεχίζει ὄνειδος. Πατρὶ ἀσεβεῖ
accusabūt filij: quī ꝓpter illū erūt in op
μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθή
probrio. Ue vobis viri impij: q̄
σονται. Οὐαὶ ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἱτι
derelinquistis legē altissimi. Si
ꝟ.20.q. νες ἐγκατελίπετε νόμον ὑψίστου. Ἐὰν
cū multiplicati fueritis i pdītionē: ⁊ si
γὰρ πληθυνθῆτε εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐὰν
nati fueritis: in maledictionē nati eritis.
γενηθῆτε, εἰς κατάραν γενηθήσεσθε.
⁊ si mortui fueritis: in maledictionē de
καὶ ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μερὶ
mus eritis. Omia q̄cūq; ex terra: in terrā
D δικάσεσθε. Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν
reuertent: sic impij in pdī
ἀπελεύσεται, οὕτως ἀσεβεῖς εἰς ἀπώ
tionē. Luctus hoim in corporib⁹
λειαν. Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν
ꝟu.14 ipoꝝ: nomē ār hoim nō bonū
αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἀγαθὸν
delebitur. curā habe de nomi=
ἐξαλειφθήσεται. φρόντισον περὶ ὀνόμα=
ne: illud cū tibi pmanet: plusq̄ mille the
τος, αὐτὸ γάρ σοι διαμένει, ἢ χίλιοι θη
sauri magni auri. bonū vite
σαυροὶ μεγάλοι χρυσίου. ἀγαθῆς ζωῆς
numerus dieꝝ: ⁊ bonū nomē in sec
ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶ
la pmanet. disciplinā in pace cōser
νας διαμένει. παιδίαν ἐν εἰρήνῃ συντη=
uate filij: sapia abscōdita ⁊
Λ ρήσατε τέκνα, σοφία κεκρυμμένη καὶ
thesaur⁹ inuisus: q̄ vtilitas in viro
θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμ=
que? melior homo q̄ abscon
φοτέροις; κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύ
dit stultitiā suā: q̄ homo q̄ ab
πτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀπο
scondit sapiam suā. Igit ve
κρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Τοιγαροῦν ἐν
rebiꝫ in verbo meo. nō eū
τραπήσεσθαι ἐπὶ τῷ ῥήματί μου· οὐ γὰρ
est oēm verecūdiā seruare bonū:
ἐστι πᾶσαν αἰσχύνην φυλάξαι καλόν,
⁊ nō oia oibus in fide ap=
καὶ οὐ πάντα πᾶσιν ἐν πίστει εὐδο
probantur. Erubescite a patre ⁊ ma
B κιμεῖται. Αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μη
tre de fornicatione: ⁊ a duce
τρὸς περὶ πορνείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου

B

C

D

A

B

Trāsla. B. Iero.

Noli metuere iudicium mortis. Me=
mento que ante te fuerunt & que su=
peruentura sunt tibi: hoc iudicium a
domino omni carni: & q̄ superuenient
tibi in beneplacito altissimi: siue decez
siue centum siue mille anni. Nō est enī
in inferno accusatio vite. Filii abomina
tionum sunt filii peccatorum: & q̄ con
uersantur secus domos impiorū. Filio=
rum peccatoruz periet hereditas: & cū
semine illorū assiduitas opprobrii. De
patre impio queruntur filii: quoniam
propter illū sunt in opprobrio. Ve vo=
bis viri impii qui dereliquistis legē do=
mini altissimi. Et si nati fueritis in male
dictione nascemini: si mortui fueritis in
maledictione erit pars vestra. Omnia
que de terra sunt in terram conuerten=
tur: sic impii a maledicto in pditionez.
Luctꝰ hominum in corpore iporum:
nomē autem impiorū delebitur. Curā
habe de bono nomine: hoc enim ma=
gis pmanebit tibi q̄ꝫ mille. thesauri pre
cioſi & magni. Bone vite numerus die
rum: boni autem nomē permanebit in
eū. Disciplinam in pace conseruate fi
lii. Sapientia enim abscondita & thesau
rꝰ inuisus: que vtilitas in vtrisq̄. Melior
est homo qui abscondit stulticiam suā:
q̄ꝫ homo qui abscondit sapientiam suā.
Verūtamen in his q̄ procedunt de ore
meo. Non est enim bonum omnē irre
uerentiam obseruare: & non omnia oī
bus beneplacēt in fide. Erubescite a pa
tre: & a matre de fornicatione: et a pre=
sidente & a potente de mendacio: a pri
cipe & a iudice de delicto: a synagoga a
plebe de iniquitate: a socio & amico de
iniusticia: et de loco in quo habitas de
furto: de veritate dei & testamento: de
discubitu in panibꝰ: et offuscatione da
ti & accepti: a salutantibus de silentio:
a respectu mulieris fornicarie: & ab
auersione vultus cognati. Ne auertas
faciem a proximo tuo: et ab auferendo
partem et non restituēdo. Ne respicias
mulierem alieni viri: & ne scruteris an=
cillā eius: neq̄ steteris ad lectum eius.
Caue ab amicis de sermonibus impro
perii: & cum dederis ne improperes.

Capitulum quadragesi
mum secundum.

DOn duplices sermonem audiꝰ de
reuelatione sermonis abscondi.
& eris vere sine confusione: & inuenies
gratiam in conspectu omnium homi=
num. Ne pro his omnibꝰ cōfundaris:
& ne accipias personam vt delinquas.
De lege altissimi & testamento: et de iu
dicio iustificare impium de verbo socio
rum & viatorum: & de datione heredi=
tatis amicorum: de equalitate statere
& ponderum: de acquisitione multorū
& paucorū: & de corruptione emptio
nis & negociatorum: & de multa disci=
plina filiorum: & seruo peſſimo latus
sanguinare. Super mulierē nequam
bonum est signum. Vbi manus multe
sunt claude: & quodcūq̄ trades nume
ra & appende: datum vero & acceptuz
omne describe. De disciplina insensati &

Ecclesi. Cap. xlii.

⁊ potēte de mēdacio: ⁊ a
καὶ δυνάστου περὶ ψεύδους, καὶ ἀπὸ
iudice ⁊ principe de deli
κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ παραπτω
cto: a synagoga ⁊ plebe de ini=
ας, ἀπὸ συναγωγῆς καὶ λαοῦ περὶ ἀνο
quitate. A socio ⁊ amico de inu
μίας. Ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδι
stitia: ⁊ a loco vbi habitas de
κίας, καὶ ἀπὸ τόπου οὗ παροικεῖς περὶ
furto. de veritate dei ⁊ testa
κλοπῆς. ἀπὸ ἀληθείας θεοῦ καὶ διαθή=
mento ⁊ a fixione cubitī in pambꝰ.
κης καὶ ἀπὸ πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις.
A contēptu acceptiōis ⁊ dationis: ⁊
Ἀπὸ ὀχθαρισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως, καὶ
a salutante de silentio. ab ispe
ἀπὸ χαιρετίζοντος περὶ σιωπῆς. ἀπὸ ὁρά
ctione mulieris meretricis ⁊ ab auersio
σεως γυναικὸς ἑταίρας καὶ ἀπὸ ἀποστρέ=
ne vultus hoīs nobilis. ab
φης προσώπου ἀνθρώπου εὐσχήμονος. ἀπὸ
ablatione partis ⁊ dationis ⁊
ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως καὶ
ab aīaduersione mulieris coniugate:
ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ὑπανδρου,
a curiositate ⁊ anulla: ⁊ ne
ἀπὸ περιεργίας καὶ παιδίσκης, καὶ μὴ
steteris ad cubiculū eius. Ab
ἐπιστήσῃς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς. Ἀπὸ
amico de sermonibꝰ improperij: ⁊ postq̄
φίλου περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ, καὶ μετὰ τὸ
dederis: ne improperes.
δοῦναι μὴ ὀνείδιζε. Ca. 42.

AB ab iteratione ⁊ sermone
Καὶ ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγου
audit⁹: ⁊ reuelatione de sermonibꝰ
ἀκοῆς, καὶ ἀποκαλύψεως περὶ λόγων
abscondit⁹. Et eris verecūdus vere:
κρυφίων. Καὶ ἔσῃ αἰσχυντηρὸς ἀληθινῶς,
⁊ inueniens grām in cōspectu oīs hoīs:
καὶ εὑρίσκων χάριν ἐναντι παντὸς ἀνδρός,
ne de his erubescas: ⁊ ne accipias
μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ λάβῃς
personā vt pecces. de lege
πρόσωπον τοῦ ἁμαρτάνειν. περὶ νόμου
altissimi ⁊ testamēto: ⁊ de iudicio
ὑψίστου καὶ διαθήκης, καὶ περὶ κρίματος
iustificare impiū. De verbo so
δικαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ. Περὶ λόγου καὶ
cij ⁊ viatoꝝ ⁊ de datione
κοινωνοῦ καὶ ὁδοιπόρων καὶ περὶ δόσεως
hereditatis amicoꝝ: ⁊ diligētia sta=
κληρονομίας ἑταίρων, καὶ ἀκριβείας ζυ=
tere ⁊ pondeꝝ. De acquisitiōe multoꝝ
γοῦ καὶ σταθμῶν. Περὶ κτήσεως πολλῶν
⁊ paucoꝝ: de differēte vēditione
καὶ ὀλίγων, περὶ διαφόρου πράσεως
mercatoꝝ: ⁊ de disciplina filioꝝ
ἐμπόρων, καὶ περὶ παιδίας τέκνων
multa. ⁊ seruo prauo latus san
πολλῆς· καὶ οἰκέτῃ πονηρῷ πλευρὰν αἱ=
guinare. Super mulierē nequā bonū signa=
μάξαι. Ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφρα
culū: ⁊ vbi manꝰ multe clau
γίς, καὶ ὅπου χεῖρες πολλαὶ κλεῖ=
de. Si tradideris: in numero ⁊
σον. Ἐὰν παραδῷς, ἐν ἀριθμῷ καὶ
pōdere: ⁊ datio ⁊ acceptio oīa
σταθμῷ, καὶ δόσις καὶ λῆψις πάντα
in scriptura. De disciplina amētis ⁊
ἐν γραφῇ. Περὶ παιδίας ἀνοήτου καὶ

fatui τ decrepiti litigātis cū
μωροῦ καὶ ἐχαγογήρου κεινομένου πρὸς
iuuenib⁹. τ cris eruditus verax:
νέους. καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένος ἀληθινός,
τ approbat⁹ coīā omni viuē
καὶ δεδοκιμασμένος ἐναντι παντὸς ζῶν
te. Filia patri abscōdita vigi
lis. Θυγάτηρ πατρὶ ἀποκρυφος ἀγρυπ
nia: τ follicitudo ei⁹ aufert ſomnū: τ
νία, καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφυσᾷ ὕπνον, καὶ
in tuītute ei⁹ ne forte abutat flore etatis τ
ἐν νεότητι αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ καὶ
cū cohabitauerit ne forte odio habeat. In virginita
συνωκηκυῖα μήποτε μισηθῇ. Ἐν παρ
te neqñ pollutat: τ in pa
θε μήποτε βεβηλωθῇ, καὶ ἐν γο
rentis ſuis grauida fiat. τ cū
ῖς πατρὸς αὐτῆς ἔγκυος γένηται. καὶ μετὰ
viro exīs neforte trāſgrediat τ cū
ἀνδρὸς οὖσα μήποτε παραβῇ καὶ συ
cohabitauerit ne forte ſterilis fiat. Sup filiā
νωκηκυῖα μήποτε στειρωθῇ. Ἐπὶ θυγατρὶ
īnuerecundē firma cuſtodiā: neqñ
ἀδιντρεπῶς στερέωσον φυλακήν, μήποτε
faciat te ludibriū īmicis: ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα γοῖς ἐχθροῖς,
loquelam in ciuitate τ appellatione ppli: λαλιὰν ἐν πόλει καὶ ἐκκληγον λαοῦ,
τ cōfundat te in multitudie multor. καὶ καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν.
omni hominī ne aſpicias in pulchri παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἐμβλεπε ἐν κάλ=
tudie: τ in medio mulier ne cōmoreris. λει, καὶ ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνεδρευε.
De eīs veſtimētis procedit tinea: τ Ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής, καὶ
a muliere iniquitas mulieris. Me ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός. Κρεῖσ=
lior iniquitas viri q̄ bñfaciēs mulier. σων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνή.
Mulier cōfundēs in opprobriū. Γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν.
Memor ergo igit⁹ oper⁹ dñi: τ q̄ Μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα κυρίου, καὶ ἃ
vidi : enarrabo. In ſermonib⁹ dñi εἶδον ἐκδιηγήσομαι. Ἐν λόγοις κυρίου
opa eius: τ ſol illuminās in τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἥλιος φωτίζων κατὰ
oibus inſpexit: τ glia do= πάντα ἐπέβλεψε, καὶ τῆς δόξης κυ=
mini plenū opus eius. Mō idu ρίου πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ. Οὐκ ἐνε
xit ſctōs dñi: vt enarrarēt κρατώσε ταῖς ἁγίοις κυρίου, ἐκδιηγήσασθαι
oīa mirabilia ſua. firmauit πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. ἐστερέωσε
dñs oipotens: vt firmarēt in glia κύριος παντοκράτωρ, στηριχθῆναι ἐν δόξῃ
ſua vniuerſū. Abyſſum τ cor αὐτοῦ τὸ πᾶν. Ἄβυσσον καὶ καρδίαν
inueſtigauit: τ in aſtutiis eor ἐξιχνευσε, καὶ ἐν πανουργεύμασιν αὐτῶν
excogitauit. cognouit enī altiſſim⁹ oēm cogni ἐνενόησε. ἔγνω γὰρ ὁ ὕψιστος πᾶσαν εἴδη
tionē: τ inſpexit in ſigna ſeculi. σιν, καὶ ἐνέβλεψεν εἰς σημεῖα αἰῶνος.
Annunciās pterita τ Ἀπαγγέλων τὰ παρελήλυθότα καὶ τὰ
futura: τ reuelās veſtigia occulto ἐπόμενα, καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύ
rum. nō pteriit illū oīs cogitat⁹. φων. οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα.

fatui & de ſenioribus qui iudicantur
ab adoleſcentibus: & eris eruditus in
omnibus: & probabilis in conſpectum
omnium virorū. Filia patris abſcondita
eſt: vigilia & ſollicitudo eius aufert ſō=
nū: ne forte in adoleſcentia ſua adulte=
ra efficiatur: & cū viro cōmorata odibi
lis fiat: ne quando polluatur in virgini=
tate ſua & in paternis ſuis grauida inue
matur: ne forte cum viro cōmorata trā
ſgrediatur: aut certe ſterilis efficiatur.
Sup filiam luxurioſam confirma cuſto
diā: nequando faciat te in opprobrium
venire inimicis: a detractione in ciuita=
te & obiectione plebis: & confundat te
in multitudine populi. Omni homini
noli attendere in ſpecie: & in medio mu
lierū noli cōmorari. De veſtimentis enī
procedit tinea: & a muliere iniquitas vi
ri. Melior eſt enī iniquitas viri q̄ bene=
faciens mulier: & mulier confundēs in
opprobriuſ. Memor ergo igitur operū
domini: & que vidi annunciabo in ſer=
monibus domini opera ei⁹. Sol illumi=
nās per omnia reſpexit: & gloria domi
ni plenum eſt opus eius. Nonne domi
nus fecit ſanctos enarrare omnia mira
bilia ſua: q̄ confirmauit dominus omni
potens ſtabilis in gloria ſua? Abyſſum
& cor hominum inueſtigauit: & in aſtu=
tia eorum excogitauit. Cognouit enī
dominus omnes ſcientiam: & inſpexit
in ſignū eius annuncians q̄ preterierūt
& que ſuperuentura ſunt: reuelās veſti=
gia occultorum. Non preterit illuſ oīs
cogitatus: & non abſcondit ſe ab eo vl=
lus ſermo. Magnalia ſapientie ſue de=
corauit que eſt ante ſeculum & vſq; in
ſeculum: neq; adiectum eſt neq; minue
tur: & non eget alicuius conſilio. Quā
deſiderabilia omnia opera eius: et tāq̄
ſcintilla que eſt cōſiderare. Omnia hec
viuunt & manēt in ſeculum: & in omni
neceſſitate omnia obaudiūt ei. Omnia
duplicia: vnum contra vnū et nō fecit
quicq̄ deeſſe. Vniuſcuiuſq; cōſeruabit
bona. Et quis ſatiabitur videns gloriaſ
eius?

Capitulū quadrageſimū tertium.

ALtitudinis firmamentum: pulchri
tudo ei⁹: ſpecies celi in viſione glo
rie. Sol in aſpectu annuncians in exitu:
vas ammirabile op⁹ excelſi. In meridia
no exuſit terram: & in conſpectu ardo
ris eius quis poterit ſuſtinere? Fornacē
cuſtodiens i operibus ardoris. Triplici
ter ſol exurens montes: radios igneos
exufflans: et refulgens radiis ſuis obce
cat oculos. Magnus dominus qui fecit
illum: & in ſermonibus eius feſtinauit
iter. Et lunā in omnibus in tēpore ſuo:
oſtenſio temporis & ſignum eius. A lu=
na ſignum diei feſti: luminare quod mi
nuitur in conſumatione. Menſis ſecun
dum nomē eius eſt creſcens mirabili=
ter in conſumationem. Vas caſtrorum
in excelſis: in firmamento celi reſpon=
dens glorioſe. Species celi gloria ſtella
rum mundum illuminas in excelſis do
minus. In verbis ſancti ſtabunt ad iudi
cium: & non deficient in vigiliis ſuis.

nō abſcōſus ēab illo neq; vllus ſermo.
οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.
Magnalia per ſapiam ſuā dēco
Τὰ μεγαλεῖα διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκό=
rauit. Qui eſt ante ſeculū τ in
σμησεν· Ὁ ὢν ἐστι πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
ſeculū: neq; addet⁹ eſt neq; diminut⁹ eſt,
τὸν αἰῶνα, οὔτε προσετέθη οὔτε ἠλαττώθη.
τ nō indiguit alicuius cōſiliarij: οὐδὲ
καὶ οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου, ὡς
oia opa ei⁹ deſiderabilia: τ vſq; ad
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητά, καὶ ἕως
ſcintillā eſt contēplari. oīa hec viuūt
σπινθῆρός ἐστι θεωρῆσαι. πάντα ταῦτα ζῇ
τ manēt in ſeculū in oībus neceſſi
καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρεί
tatib⁹: τ oia obediūt. Omia duplicia
αις, καὶ πάντα ὑπακούει. Πάντα διπλᾶ
vnū cōtra vnū: τ nō fecit
ἓν κατέναντι τοῦ ἑνός, καὶ οὐκ ἐποίησεν
quicq̄ defectuoſū. vnū vnⁱ firmant
οὐδὲν ἐλλεῖπον· ἓν τοῦ ἑνὸς ἐστερέωσε τὰ
bona: τ qs ſatiabit videns gliam
ἀγαθά, καὶ τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν
dei?
θεοῦ;

Ca. 43.

SUperbia altitudinis firmamēti mundi
Καυχίαμα ὕψους στερεώμα καθαρω=
tie: ſpecies celi in viſione glie.
τητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης.
Sol in aſpectu annūciās in glioſo:
Ἥλιος ἐν ἀναβάσει διαγγέλων ἐν ἐνδόξῳ,
vas admirabile opus altiſſimi. In me
σκεῦος θαυμαστὸν ἔργον ὑψίστου. Ἐν με
ridie ei⁹ arefacit regionē: τ in cōſ
σημβρίᾳ αὐτοῦ ἀναξηραίνει χώραν, καὶ εἰς πυ
pectu ardoris eius q̄s ſuſtinebit? For
ρὸν καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; Κάμι
nacē inſufflās in operib⁹ ardoris: triplicē
νου φυσῶν ἐν ἔργοις καύματος, τριπλᾶ σὶ
ſol exurēs mōtes. Clapores igneos
ον ἥλιος ἐκκαίων ὄρη. Ἀτμίδας πυρώδεις
exufflās τ refulgēs radijs oblīdē=
ἐκφυσῶν καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖνας ἀμαυ
cat oculos. Magn⁹ dñs q̄ fecit
ροῖ ὀφθαλμούς. Μέγας κύριος ὁ ποιήσας
illū: τ in ſermonib⁹ eius ceſſare fecit
αὐτόν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ κατέπαυσε
iter. τ lunā fecit in ſtatū
πορείαν. καὶ σελήνην ἐποίησε εἰς κάσιν
ad tps ſuū. Demōſtrationē tēpor⁹: τ ſi=
εἰς καιρὸν αὐτῆς. Ἀνάδειξιν χρόνων, καὶ σή
gnū ſeculi τ a luna ſignū
μειον αἰῶνος καὶ ἀπὸ σελήνης σημεῖον
feſtuitatis. luminare q̄d minuit in cōſummatio
ἑορτῆς· φωτὴρ μειούμενος ἐπὶ συντελεί=
ne: menſis fm nomē ei⁹ eſt Cre=
ας, μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστιν. Αὐξα
ſcēs mirificamit mutatione: vas
νόμενος ἐθαυμάσωσεν ἀλλοιώσει, σκεῦ=
caſtrorū in altitudie: i firmamento
ος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι
celi reſplēdens. Species ce
οὐρανοῦ ἐκλάμπων. Κάλλος οὐρα=
li gliā ſtellarū: ornans illuminās in
νοῦ δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων ἐν
altiſſimis dñi. in ſermonib⁹ ſancti ſi=
ὑψίστοις κυρίου· ἐν λόγοις ἁγίου στή
ſtēt cōdēnationē: τ non accen=
σονται κατακρίματι, καὶ οὐ μὴ ἐκκαυ
dent in cuſtodia ſua.
θῶσιν ἐν φυλακῇ αὐτῶν. ꝯꝯꝯ

Vide arcū: ⁊ benedic eū q̄ fecit illū. Ἰδὲ τόξον, καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα αὐτό, σφόδρα ὡραῖον ἐν τῇ αὐγάσματι αὐτοῦ. Gyrauit celū in circuitu gl̄ie sue: manus excelsi aperuerunt illū. Imperio suo ac celeravit nubē: & accelerat coruscationes emittere iudicii sui. Propterea aperti sunt thesauri: & euolauerunt nebule sicut aues. In magnitudine sua posuit nubes: & cōfracti sunt lapides grandinis. In conspectu eius cōmouebuntur montes: & in volūtate ei⁹ aspirauit notus. Vox tonitrui eius verberauit terrā: tēpestas aquilonis: & cōgregatio spūs: & sicut auis deponēs ad sedendū aspergit nimē: & sicut locusta demergēs descensus eius. Pulchritudinē cādoris ei⁹ āmirabitur oculus: & supimbrē ei⁹ expauescit cor. Gelu sicut sale effundet sup terrā: & dū gelauerit fiet tanq̄ cacumina tribuli. Frigid⁹ ventus aq̄lo flauit & gelauit cristall⁹ ab aqua. Sup omnes cōgregationes aquarū requiescet: & sicut lorica induet se aq̄s. Et deuorabit montes et exuret desertū: et extinguet viri de sicut ignē. Medicina oim in festinatione nebule: & ros obuians ab ardore veniēti humilē efficiet eū. In sermone eius silūit vētus: & cogitatione sua placauit abyssū: & plātauit illū dñs ieſus. Qui nauigat mare enarrat pericula eius: et audientes auribus nr̄is āmirabimur. Illic preclara opa & mirabilia: varia bestiarū genera et oīs pecorū: et creatura beluarū. Propter ipm cōfirmatus ē itineris finis: & in sermone eius cōpōsita sunt oīa. Multa dicimus: et deficim⁹ verbis: cōsumatio aūt sermonū ipe est. In oīb⁹ gloriātes: ad qd valebim⁹. Ipe enī ops sup oīa opa sua. Terribilis dñs & magnus vehemēter: et mirabilis potentia ipius. Glorificātes dñm q̄tūcūq̄ potueritis supualebit adhuc: et āmirabilis magnificētia eius. Būdicentes dñm exaltate illū q̄tū potestis; maior enī est oī laude. Exaltātes eū replemini virtute. Ne laboretis: nō enī comprehendetis. Quis videbit eū et enarrabit: et qs magnificabit eū sicut est ab initio. Multa absc̄dita sunt maiora his. Pauca enī vidimus operū eius. Oīa aūt dñs fecit: & pie agētibus dedit sapiam. Ca. 44.

Laudemus viros gloriōsos: & parētes nr̄os in gn̄atione sua. Multam gloriā fecit dñs magnificētia sua a seculo. Dominātes in potestatibus suis: homines magni virtute & prudētia sua p̄diti: nunciātes in pphetis dignitatē prophetarū: et imperātes in p̄senti populo: et virtute prudētie populis fctissima verba. In pueritia sua reqrētes modos muficos: & narrātes carmia scriptu arū. Hoīes diuites in virtute pulchritudinis studiū habētes pacificātes in domibus suis. Oēs isti in gn̄ationibus gentis sue gloriā adepti sunt: & in diebus suis habētur in laudibus. Qui de illis nati sunt reliquerūt nomē narrādi laudes eorum. Et sūt quorū nō est memoria. Perierūt q̄si q nō fuerint: & nati sunt q̄si nō nati: & filii eorū cū ipis. Sed illi viri misericordie sunt: quorū pietates nō defuerunt.

nia. Multa dicem⁹ ⁊ non asseqūmur. Πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἐφικώμεθα ⁊ cōsumatione sermonū ipe καὶ συντέλειαν λόγων αὐτός est in oīb⁹. Gl̄iantes vbi valebim⁹. ἐστὶ τὸ θαῦμα. δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσομεν. ipe enī magn⁹ vltra oīa opa sua. Terribilis dñs ⁊ magn⁹ ⁊ mirabilis potētia ipi⁹. ὁ γὰρ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Φοβερὸς κύριος καὶ μέγας σφόδρα καὶ θαυμαστὴ ἡ δυνασεία αὐτοῦ. Glificantes dñm exaltate: quātū potestis: excedet enī ⁊ ampli⁹. Et exaltantes δοξάζοντες κύριον ὑψώσατε, καθόσον δύνασθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι. Καὶ ὑφοῦντες eū multiplicate in virtut⁹: nec laborantes αὐτὸν πολυύνατε ἐν ἰσχύι, μὴ κοπιᾶτε: nō enī assequemini. Qs vidit illi, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε. τίς ἑώρακεν αὐτόν: ⁊ enarrabit? ⁊ qs magnificabit eū, καὶ ἐκδιηγήσεται; καὶ τίς μεγαλυνεῖ est sicut est? Multa absc̄dita sunt αὐτὸν καθώς ἐστι; Πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι maiora his: pauca vidimus μείζονα τούτων, ὀλίγα ἑωράκαμεν τῶν operū ei⁹. oīa enī fecit dō ἔργων αὐτοῦ. πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ κύριος⁹: ⁊ pīs dedit sapiam. ριος, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν.

Laudem⁹ ītā viros gliosos ⁊ Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ c. 44
patres nros in gn̄atione. multā πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. πολλὴν gliam creauit ⁊ dñs in eis ma δόξαν ἔκτισεν ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς τὴν με gnificētia sua a seculo. Dominantes γαλοσύνην αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. Κυριεύοντες in regnis suis: ⁊ viri ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, καὶ ἄνδρες nominādi in potēta. cōsiliantes in in ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει. Βουλεύοντες ἐν συ telleccu suo ⁊ annunciantes in pphe νέσει αὐτῶν ἀπαγγέλοντες ἐν προφητεί tijs. duces ppli in cōsilijs: ⁊ αις. ἡγούμενοι λαοῦ ἐν διαβουλίοις, καὶ in intellectu litterature ppli. Sapiētes ἐν συνέσει γραμματείας λαοῦ. Σοφοὶ simones in disciplina eor̄ requirentes melodias λόγοι ἐν παιδεία αὐτῶν ἐκζητοῦντες μέλη muficor̄ ⁊ enarrātes carmina scripta. μουσικῶν καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐγγράφη. Viri diuites subministrati in fortitudie: Ἀνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἐν ἰσχύι, pacifice agētes in habitatiōnib⁹ suis. oēs εἰρηνεύοντες ἐν καταικίαις αὐτῶν. πάντες hi in gn̄ationib⁹ gliam adepti sūt: ⁊ in οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς diebꝰ suis gl̄iatione. Sunt eor̄ q̄ ἡμέραις αὐτῶν καύχημα. Εἰσὶν αὐτῶν οἱ reliquerūt nomē vt enarrarent laudes. Et sunt: quor̄ nō est memoria ⁊ κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγήσασθαι ἔπαί des. Et sunt: quor̄ nō est memoria ⁊ νους. Καί εἰσιν, ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυνον καὶ perierūt q̄si nō fuerint: ⁊ nati περιῆλθον ὡς οὐκ ὑπάρχοντες, καὶ ἐγένοντο q̄si nō nati: ⁊ filij eor̄ post ὡς οὐ γεγονότες, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν με eos. Sed hi viri mie: q̄r cōs. Ἀλλ' οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ pietates eor̄ nō sunt oblioni tradite. δικαιοσύναι αὐτῶν οὐκ ἐπελήσθησαν.

cū semine eoꝝ permanet bo=
Μετὰ τ σπέρματος αὐτῶν διαμένει ἀγα
na hereditas nepotes eoꝝ in testa
θὴ κληρονομία ἔγγονα αὐτῶν ἐν ταῖς δια
mentis. In testamēts est semen
θήκαις. Ἐν διαθήκαις ἐστὶ τὸ σπέρμα
eoꝝ: τ filij eoꝝ post eos.
αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς.
Usq; in seculū manet semē eoꝝ: τ
Ἕως αἰῶνος μένει σπέρμα αὐτῶν, καὶ
gloria eoꝝ nō delebit. Cor
ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται. Τὰ
pora eoꝝ in pace sepulta sūt: τ
σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ
nomē eoꝝ viuit in gñationē τ gñationē.
ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
Sapiam ipoꝝ narrabūt ppli: τ
Σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν
laudē eoꝝ enūciat eccla.
ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγέλει ἐκκλησία.
Enoch būplacuit dño deo: τ tran
Ενὼχ εὐηρέστησε κυρίῳ θεῷ, καὶ με=
slat⁹ est exemplū penitētie gēa
τετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γε
tionib⁹. Noe inuent⁹ est pfect⁹: iust⁹: in tem
νεαῖς. Νῶε εὑρέθη τέλειος, δίκαιος, ἐν και
pore ire fact⁹ est reconciliatio. Ideo
ρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀντάλλαγμα. Διατοῦ
factū est diluuiū: τ testamēta seculi
τοῦτο ἐγένετο κατακλυσμός, καὶ διαθῆκαι αἰῶνος
statuta sunt apud illū. ne delere
ἐστάθησαν πρὸς αὐτόν. ἵνα μὴ ἐξαλειφ
tur diluuio oīs caro. Abraam
θῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ. Αβραὰμ
magn⁹ pater multitudinis gēnū: τ nō
μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐκ
est inuēt⁹ similis in gla ei⁹: q̄ conser
εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὃς συνετή
uauit legē altissimi τ fuit in testamē
ρησε νόμον ὑψίστου καὶ ἐγένετο ἐν διαθή=
to cū illo. in carne ei⁹ statuit
κῃ μετ' αὐτοῦ. ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε
testamētū: τ in tentatione inuent⁹ ē fidelis.
διαθήκην, καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός.
Ideo in iuramēto statuit illi: benedi
Διατοῦτο ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ, εὐλογη
cere gētes in semine eius. multiplicare
γεῖν ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ. πληθύναι
illū sicut pulueré terre: τ hereditare
αὐτὸν ὡς χοῦν τῆς γῆς, καὶ κατακληρο=
tare illos a mari vsq; ad ma
νομῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα
re τ a flumine vsq; ad extremi
λάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου τῆς
terre. τ in isaac statuit sic ppt
γῆς. καὶ ἐν τῷ Ἰσαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ
abrahā patrē eius bñdictionē
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλογίαν
oīm hoim τ testamētū: τ de
πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην, καὶ κα
uit sup caput iacob. Agno
τέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰακώβ. Ἐπέ
uit eū in bñdictionib⁹ suis: τ de=
γνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē: τ diuisit
κεν αὐτῷ κληρονομίαν, καὶ διέστειλε
partē ei⁹ in tribub⁹ q̄ diuisit duo
μερίδος αὐτοῦ ἐν φυλαῖς αἷς ἐμέρισε δώ
decim. τ eduxit ex eo vi
δεκα. καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα
rum inde inuenientē gratiā in oculis
ἐλεοῦς εὑρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς

Cum semine eorum permanēt bona:
hereditas sancta nepotes eorum. Et in
testamentis stetit semē eorum: et filii eo
rum propter illos vsq; in eternum ma=
nent. Semē eorum: & gloria eorum nō
derelinquetur. Corpora eorum in pa=
ce sepulta sunt: et nomē eorum viuet in
generationē & generationem. Sapiam
ipsorum narrent populi: & laudem ipo
rum nūciet ecclesia. Enoch placuit deo
et translatus est in paradisum: vt det gē
tibus sapientiam. Noe inuentus est per
fectus. iustus: & in tempore iracundie fa
ctus est reconciliatio. Ideo dimissum est
reliquū terre: cū factū est diluuium. Te=
stamenta seculi posita sunt apud illum:
ne deleri possit diluuio oīs caro. Abraā
magnus pater multitudinis gentium: &
non est inuentus similis illi in gloria.
Qui conseruauit legem excelsi: & fuit
in testamento cum illo. In carne ei⁹ sta
re fecit testamentum: et in tentatione in
uentus est fidelis. Ideo iureiurando de
dit illi gloriam in gente sua crescere illū
quasi terre cumulum: & vt stellas exal=
tare semē ei⁹: et hereditare illos a mari
vsq; ad mare: & a flumine vsq; ad termi
nos terre. Et isaac eodem modo fecit p
pter abraam patrem ei⁹. Benedictionē
omnium gentium dedit illi dominus:
& testamentum suum confirmauit su=
per caput iacob. Agnouit eum in bene
dictionibus suis: et dedit illi hereditatē
& diuisit illi partē in tribub⁹ duodecim.
Et conseruauit illi homines misericor
die inuementes gratiā in oculis omnis
carnis.

Capitulum quadragesi mum quintum.

Dilectus deo & hominibus moyses
cui⁹ memoria in benedictione est.
Similem illum fecit in gloria sanctorū:
et magnificauit eum in timore inimico
rum: et in verbis suis monstra placauit.
Glorificauit illum in cōspectu regum:
& iussit illi coram populo suo: & osten=
dit illi gloriam suam. In fide et lenitate
ipsius sanctum fecit illum: & elegit eum
ex omni carne. Audiuit enim eum & vo
cem ipsius: et induxit illum in nubem.
Et dedit illi coram precepta et legem vi
te & discipline docere iacob testamen=
tum suum: & iudicia sua israel. Excelsum
fecit aaron fratrem suum: & similem si
bi de tribu leui. Statuit ei testamentum
eternum: et dedit illi sacerdotium gen
tis: et beatificauit illum in gloria. Et cir
cunciuxit eum zona iusticie: & induit eū
stola glorie: & coronauit eum in vasis
virtutis. Circumpedes & femoralia et
humerale posuit ei: et cinxit illum tin=
tinabulis aureis plurimis in gyro: dare
sonitum in incessu suo: auditum facere
sonitum in templo in memoriam filiis
gentis sue. Stolam sanctam auro & hya
cintho et purpura: opus textile: viri sa=
pientis iudicio et veritate prediti. Tor
to cocco opus artificis gemmis precio
sis figuratis in ligatura auri: et opere la
pidarii sculptis in memoriam secun=
dum numerum tribuum israel. ooooo

oīs carnis.
πάσης σαρκός. Ca. 45
Dilectꝰ a deo τ hoi
Ηγαπημένον ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώ
bus moyses: cui⁹ memoria in bñd
πων μωσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογί
ctionib⁹. Similē fecit eū glie sctōꝝ τ
αις. Ωμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων καὶ
magnificauit eū in timorib⁹ inimicoꝝ: et
ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν, καὶ
verbis suis signa cessare fecit: τ
λογίοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσε, καὶ
glificauit illū in conspectu re
ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασι
gū. Iussit illi ad pplm suū
λέων. Ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ
τ ostēdit illi glām suā: i
καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐν
fide τ mānsuetudie ei⁹ sctificauit eū
πίστει καὶ πραότητι αὐτοῦ ἡγίασεν αὐ
Elegit eū ex oī ca
τόν. Ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρ
ne: audire fecit eū vocē illi⁹: i
κός, ἤκουτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
τ induxit illū in caligiē.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνοφον.
Et dedit illi in cōspectu p
Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐν
cepta: legē vite τ sciētie. Doce
τολάς, νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης. Ἐδίδα
it iacob testamētū: τ iudicia su
ξε τὸν Ἰακὼβ διαθήκην, καὶ κρίματα αὐ
israel. Aarō exaltauit sctm
τοῦ τὸν Ἰσραήλ. Ἀαρὼν ἀνύψωσεν ἅγιον
similē illi fratrē ei⁹ de tribu le
ὅμοιον αὐτῷ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς λευ
ui. Statuit ei testamētū seculi: τ
ί. Ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος, καὶ
dedit illi sacerdotiū ppli. beatifica
ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ. ἐμακάρι
uit illū in honestate: τ circūdauit
σεν αὐτὸν ἐν εὐκοσμίᾳ, καὶ περιέζωσεν
eū vestimēto glie. induit eū
αὐτὸν περισολὴν δόξης. ἐνέδυσεν αὐτὸν
cōsumatione glorīationis: τ firmauit
συντέλειαν καυχήματος, καὶ ἐστερέωσεν
eū in vasis virtutis. femoralia
αὐτὸν ἐν σκεύεσιν ἰσχύος. Περισκελῆ
τ vestē talarē τ humerale: τ circūda
καὶ ποδήρη καὶ ἐπωμίδα, καὶ ἐκύκλω
uit eū sperulis aureis tintinabulis
σεν αὐτὸν ῥοίσκοις χρυσοῖς καὶ κώδωσι
plurimis in circuitu: ad sonādū vocē in gra
πολλοῖς κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βη
dib⁹ suis. Laudibꝰ facere sonū in
μασιν αὐτοῦ. Ἀκούσιον ποιῆσαι ἦχον ἐν
templo: τ in memoriā filijs ppli sui:
ναῷ, καὶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ,
stola sancta auro τ hyacintho τ pur
στολὴν ἁγίαν χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ καὶ πορ
puro opere, polymitarii cōnali iudicij ſ
φύρᾳ ἔργῳ ποικίλου. λογίῳ κρίσεως δη
gnus veritatis retorto cocco opere
λοις ἀληθείας κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ
artificis. Lapidibꝰ pciosis sculpturis
τεχνίτου. Λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι
figuraculi: in ligatura auri ope lapida
σφραγίδος, ἐν δέσει χρυσίου ἔργῳ λιθουρ
rij: in memoriā scriptā secū
γοῦ. εἰς μνημόσυνον ἐγγεγραφῆ κεκολαμ=
pta sm numerū filiorū israel.
μένα κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ. ooo

Corona aurea ſup mitrā eius expreſ
ſa ſigno ſanctitatis: gloria honoris et
opus virtutis: deſiderio oculorū orna
ta. Sic pulchra ante ipſum non fuerunt
talia vſq; ad origine. Non eſt indutus
illa alienigena: pliqs: ſed tantū filii ipius
ſoli et nepotes eius per omne tempus.
Sacrificia ipſi? cōſumata ſunt igni quo
tidie. Compleuit moyſes manus eī?: &
vnxit illum oleo ſancto. Factum eſt illi
in teſtamentum eternum: et ſemini eī?
ſicut dies celi: fungi ſacerdotio & habe
re laudem: & glorificare populum ſuū
in nomine ſuo. Ipſum elegit ab omni
viuente: offerre ſacrificium deo incen=
ſum: & bonum odorem in memoriam
placare pro populo ſuo. Et dedit illi in
preceptis ſuis poteſtatem: in teſtamen
tis iudiciorū: docere iacob teſtimonia:
et in lege ſua lucē dare iſrael. Quia cō=
tra illum ſteterunt alieni: & propter in=
uidiam circumdederunt illum homines
in deſerto: qui erant cum dathan & aby
ron: et congregatio chore in iracūdia.
Vidit dominus deus et non placuit illi:
& conſumpti ſunt in impetu iracundie.
Fecit illis monſtra: et conſumpſit illos
in flamma ignis. Et addidit aaron glo=
riam et dedit illi hereditatem: & primi=
tias frugum ferre dimiſit illi. Panes ip=
ſius in primis parant in ſatietatem: nā
et ſacrificia domini edent que dedit illi:
et ſemini eius. Ceterum inter gētes nō
hereditabit: & pars non eſt illi in gēte.
Ipſe eſt enī pars eius & hereditas. Phi=
nees filius eleazari tertius in gloria imi
tando eum in timore domini: et ſtare
in reuerentia gentis: in bonitate et ala=
critate anime ſue placuit deo iſrl. Ideo
ſtatuit illi teſtamentum pacis: & princi
pem ſanctorum et gentis ſue: vt ſit illi
& ſemini eius ſacerdotii dignitas in eter
num. Et teſtamentū dauid regi filio ieſ
ſe de tribu iuda: hereditas ipſi & ſemini
eius: vt daret ſapientiam in cor noſtrū
iudicare gentem ſuā in iuſticia: nē abo
lerentur bona ipſorum: et gloriam ipo
rum in gentem eorum eternam fecit.

Capitulum quadrageſi
mum ſextum.

FOrtis in bello ieſus naue ſucceſſor
moyſi in prophetis qui fuit magn?
ſecundum nomen tuum: maximus in
ſalutem electorum dei: expugnare in=
ſurgentes hoſtes. vt conſequeretur he
reditatem iſrael. Quam gloriam ade=
ptus eſt in tollendo manus ſuas: et ſa=
ctando contra ciuitates rōpheas. Quis
ante illum ſic reſtitit. Nam hoſtes ipe do
minus percuſſit. Aut non in iracundia
eius impeditus eſt ſol: & vna dies facta
eſt quaſi duo. Inuocauit altiſſimus po
tentem in oppugnando inimicos yndi
q; & audiuit illum magnus & ſanctus
deus in faxis grandinis virtutis valde
fortis. Impetum fecit contra gentem
hoſtilem: & in deſcenſu perdidit contra
rios: vt

nō eſt illi in ppio. Ipe enī pars
eius hereditatis: t phinees filī? elea
zar tertius in gliam. in imitādo
zar tertius eis in gliam. in imitādo
eſt in timore dñi t ſtatuēdo eſt in
cōuerſione ppli. In bonitate prōptitudinis
nie fuit: t placuit pro
ſuis: t placuit pro
ſuis: t placuit pro
ſuis

cognoſcãt gẽtes armaturã eoꝝ: q̃ γνῶσιν ἔθνη παρεμβολὰς αὐτῶν, ὅτι contra dñm belli eius. ἐναντίον κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ.
Et cũ inſecut⁹ eſt a tergo poten Καὶ ὄπισθεν ἐπηκολούθησεν ὀπίσω δυνα=
tis: ⁊ in die moyſi fecit mi σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μωσέως ἐποίησεν ἔ=
ſericordiã.ipe ⁊ chaleb filiꝰ iephone λεος· αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφονῆ
ad reſiſtẽdũ cõtra cõgregationẽ. Ad ꝓhi ἀντιστῆναι ἐναντίον ἐκκλησίας. Κωλυ=
bẽdũ ꝑplm a peccato: ⁊ ceſſare σαι λαὸν ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ κοπά=
faciẽdũ murmur malitie: ⁊ ipi σαι γογγυσμὸν πονηρίας, καὶ αὐτοὶ
duo exĩtes liberati ſunt a ſexcen δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσί=
tis millibus peditũ. Ad inducendũ il= ων χιλιάδων πεζῶν. Εἰσαγαγεῖν αὐ
los in hereditatẽ: in terrã ma τοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέου
nãtẽ lacte ⁊ melle. ⁊ dedit do σαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἔδωκεν ὁ κύ
min⁹ chaleb fortitudinẽ: ⁊ vſq; i ſenectutẽ ριος τῷ χάλεβ ἰσχύν, καὶ ἕως γήρους
pmanſit ei: ⁊ vt aſcẽderet ipe ἐπέμεινεν αὐτῷ, καὶ ἐπιβῆναι αὐτὸν
in altitudinẽ terre: ⁊ ſemẽ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα
ipius obtinuit hereditatẽ. Et αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν. Ὅπως
viderent oẽs filij iſrael: q̃ bo= ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ὅτι κα=
nũ ambulare poſt dñm: λὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω τοῦ κυρίου,
⁊ inducẽs ſinguli ſuo nomi καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ ὀνόμα=
ne q̃rũ nõ fornicatũ eſt cor: τι ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδία,
⁊ diſceſſ nõ auerſi ſunt a domi καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρί
no: ⁊ memoria eoꝝ in bñdi ου, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλο=
ctionib⁹. Oſſa eoꝝ pullulent in γίαις. Τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀναθάλλοι ἐπὶ
loco ſuo: ⁊ nomẽ eo τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐ=
rũ cõmutatũ in filijs glo τῶν ἀντικαταλλασσόμενον ἐν υἱοῖς δε
rificatoꝝ eoꝝ. Dilectus a δοξασμένων αὐτῶν. Ἠγαπημένος ὑπὸ
dño ſuo ſamuel: ꝓpheta do κυρίου αὐτοῦ σαμουήλ, προφήτης κυ
mini cõſtituit regna: ⁊ vn= ρίου κατέστησε βασιλείας, καὶ ἔχρι=
xit principes in ꝑplm ſuũ. σεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
In lege dñi iudicauit cõgregationẽ: ⁊ Ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε συναγωγήν, καὶ
viſitauit dñs iacob. In ἐπεσκέψατο κύριος τὸν ἰακώβ. Ἐν
fide ſua examinat⁹ ẽ ꝓpheta: ⁊ πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης, καὶ
cognit⁹ ẽ in verbo ſuo. ⁊ inuoca ἐγνώσθη ἐν ῥήματι αὐτοῦ· καὶ ἐπεκα
uit dñm potẽtẽ: in λέσατο τὸν κύριον δυνάστην, ἐν τῷ
ꝓmendo ipe hoſtes ſuos vndi= θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλό=
que: in oblatione viri lacte nutriti θεν, ἐν προσφορᾷ ἀνδρὸς γαλαθηνοῦ,

cognoſcãt gẽtes potentiã eius: quia cõ tra deum pugnare nõ eſt facile: & ſecu= tus eſt a tergo potentes. Et in diebus moyſi miſericordiã fecit ipſe & caleph filius iephone: ſtare contra hoſtem & prohibere gentes a peccatis: & perfrui gere murmur malitie. Et ipſi duo con ſtituti a periculo liberati ſunt a numero ſexcentorum milium peditum: induce re illos in hereditatem in terram quam manat lac & mel. Et dedit dominus ipi caleph fortitudinem: et vſq; in ſenectu tem permanſit illi virtus: vt aſcenderet in excelſum terre locum: & ſemen ipſi⁹ obtinuit hereditatem. Et viderunt oẽs filii iſrael quia bonum eſt obſequi san= cto deo. Et iudices ſinguli ſuo nomine quorum non eſt corruptus cor: qui nõ auerſi ſunt a domino: vt ſit memoria il= lorum in benedictione. Et oſſa eorum pullulant de loco ſuo: & nomen eorum permanet in eternum: permanente ad filios illorum ſanctorum virorum glo= ria. Dilectus a domino deo ſuo ſamuel propheta domini: renouauit imperiũ & vnxit principes in gente ſua. In lege domini congregationem iudicauit: & vidit deum iacob & in fide ſua probat⁹ eſt propheta. Et cognitus eſt in verbis ſuis fidelis: quia vidit deum lucis. Et in uocauit dominum omnipotentem in oppugnando hoſtes circunſtantes vn dioꝝ in oblationem viri inuiolati. Et in tonuit de celo domin⁹: & in ſonitu ma gno auditam fecit vocem ſuam: et con triuit principes tyrorum: & omnes du ces philiſtiim. Et ante temp⁹ finis vite & ſeculi teſtimonium prebuit in cõſpe ctu domini & chriſti. Pecunias & vſq; ad calciamenta ab omni carne non ac= cepit: & non accuſauit illum homo. Et poſt hec dormiuit et votum fecit regi: & oſtẽdit illi finem vite ſue: & exaltauit vocem eius de terra in prophetis dele= re impietatem gentis.

Capitulum quadrageſi mum ſeptimum.

POſt hec ſurrexit natham prophe ta in diebus dauid. Et quaſi adeps ſeparatus a carne: ſic dauid a filiis iſrl. Cum leonib⁹ luſit quaſi qui cuꝝ agnis: & in vrſis ſimiliter fecit ſicut in agnis ouium. In iuuentute ſua nunquid non occidit gigantem: & obſtulit opprobri um de gente? In tollendo manum in ſa xo funde defecit exultationẽ golie: vbi non inuocauit deum omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere homi= nem fortem in bello: & exaltare cornu gentis ſue. Sic in decem milibus glorifi cauit eum: & laudauit eũ in benedictio nibus domini in offerendo illi coronã glorie. Contriuit enim inimicos vndi= q̃: & extirpauit philiſtiim contrarios vſq; in hodiernum diem.

⁊ tonuit de celo dñs. καὶ ἐβρόντησεν ἀπ' οὐρανοῦ ὁ κύριος.
Et in ſono magno tonitrui audi= Καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ βροντῆς ἀκου=
tũ fecit vocẽ ſuã. ⁊ σὴν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ. καὶ
cõtriuit duces tyrioꝝ: ⁊ om= ἐξέτριψεν ἡγουμένους τυρίων, καὶ πάν=
nes principes philiſtiim. ⁊ ante τας ἄρχοντας φυλισιείμ. καὶ πρὸ
tps dormitionis ſeculi teſtimonii p καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτυ=
hibuit in cõſpectu dñi ⁊ ſolutũ ſui ρατο ἐναντι κυρίου καὶ χρισοῦ αὐ=
ꝑcuniam ⁊ vſq; ad calciamẽta τοῦ. Χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων
ab omni carne nõ accepi. ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα.
Et non accuſauit illũ homo: Καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος,
⁊ poſtq̃ dormiuit ipe ꝓpheta καὶ μετὰ τὸ ὑπνῶσαι αὐτὸν προφή=
uit: ⁊ oſtẽdit regi fi= τευσε, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τε=
nẽ ei⁹: ⁊ exaltauit de terra λευτὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς
uocẽ ſuã: in ꝓpheta ad de τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξα=
leuit ꝓpl̃m ſuũ ꝑplm. λεῖψαι λαὸν ἀνομίαν λαοῦ. Ca. 47.
Et poſt hoc ſurrexit natham Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη νὰθαν ὁ
propheta in diebꝰ dauid ſicut προφήτης ἐν ἡμέραις δαυὶδ ὡσεὶ
adeps ſeparat⁹ a ſalutari: στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου,
ſic dauid a filijs iſrael. οὕτως δαυὶδ ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.
In leonib⁹ familiariter egit q̃ſi in hedo Ἐν λέουσιν ἐπιξένωσεν ὡς ἐν ἐριφοις
⁊ in vrſis ſicut in agnis ouꝝ καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἀρνάσι προβά=
um. in iuuẽtute ſua occidit gi των. ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀπέκτεινε γί
gantẽ: ⁊ abſtulit opprobriũ de po γαντα, καὶ ἐξῆρεν ὀνειδισμὸν ἐκ λα
pulo. Et in tollẽdo manũ in οῦ. Καὶ ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν
lapide funde vt deijceret ſuper λίθῳ σφενδόνης καταβαλεῖν γαυεί=
biã goliat. Inuocauit eũ βιᾶ goliat. Ἐπεκαλέσατο τὸν
ama τοῦ γολιάθ. Ἐπεκαλέσατο τὸν
dñm altiſſimũ: ⁊ dedit in dex κύριον ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δε
tera eius robur ad occidẽdũ hoiem ξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι ἄνθρωπον
potentẽ in bello: vt exaltet cor= δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ὑψῶσαι κέ=
nu ꝓpl̃i ſui. Sic in decẽ mi ρας λαοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ἐν μυριά=
libꝰ glorificauit eũ ⁊ laudauit il= σιν ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἤνεσεν αὐ=
lũ in bñdictionib⁹ dñi. In affe τὸν ἐν εὐλογίαις κυρίου. Ἐν τῷ φέ
rẽdo illi diadema glie. Con ρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης. Ἐξέ=
triuit inimicos incircuitu: ⁊ deſtru τριψεν ἐχθροὺς κυκλόθεν, καὶ ἐξουδέ=
xit philiſtiim aduerſarios. νωσε φυλισιείμ τοὺς ὑπεναντίους.

Text.Gre. cū iter.lati. Trāsla.B.Hie. Eccles. Cap. xlviii.

B vsq hodie cōtriuit eos cornu in
ἑως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας ἐν
omni opere suo dedit cōfessionē.
παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν.
Sācto excelso verbo glorie:in ei cor
Ἁγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δόξης, ἐν παντὶ καρ
de suo laudauit: ⁊ dilexit eū q̄
δίᾳ αὐτοῦ ὑμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποι
fecit illū. Et posuit cātores
ήσαντα αὐτόν. Καὶ ἔστησε ψαλμῳδοὺς
contra altare: ⁊ ex sono e-
2.Re. 12.d κατέναντι θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχους αὐ
ius dulcedinē fecit modos:⁊ cotidie lau
τοῦ γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ' ἡμέραν αἰ
dibūt in cāticis suis. dedit in
νέσουσιν ἐν ᾠδαῖς αὐτῶν. ἔδωκεν ἐν ταῖς
C festiuitatib⁹ decentē ⁊ ornauit tēpo
C ἑορταῖς εὐπρέπειαν, καὶ ἐκόσμησε καιρὸν
ra vsq ad cōsummationē. in laudādo ip-
ἕως μέχρι συντελείας. ἐν τῷ αἰνεῖν αὐ
sos sancti eius nomē: ⁊ a mā
τοὺς τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ ἀπὸ πρω
ne sonādo fecit[illegible] ei⁹. Dñs ab-
ίας ἠχεῖν τὸ ἀγίασμα αὐτοῦ. Κύριος ἀ-
stulit peccata ip⁹: ⁊ exalta-
φεῖλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ὑψω
uit in secula cornu ei⁹. Et de-
σεν εἰς αἰῶνας τὸ κέρας αὐτοῦ. Καὶ ἔδω
dit illi testamētū regni ⁊ sedē
κεν αὐτῷ διαθήκην βασιλείας καὶ θρόνον
gloríe in israel. ¶Post hunc surrexit
δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη
3.Re. 11.a. filⁱ⁹ sapiēs: ⁊ ppf illō habitauit in
υἱὸς ἐπιστήμων, καὶ διὰ αὐτὸν κατέλυσεν ἐν
latitudine. Salomō regnauit in
πλατυσμῷ. Σολομὼν ἐβασίλευσεν ἐν
diēb⁹ pacis: ⁊ glorificat⁹ est in de⁹
ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ θεὸς
D pacauit in circuitu suo. Ut staret
D κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτοῦ. Ἵνα στήσῃ
domū in nomine eius: ⁊ pararet sēti
οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἀ-
tatē in seculum. q̄a sapiēs fuit in
γίασμα εἰς τὸν αἰῶνα. ὡς ἐσοφίσθη ἐν
iuuētute sua: ⁊ implet⁹ est q̄si flu
νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποτα
3.Re. 11.c. men intellectu. Terrā texit ani-
μὸς συνέσεως. Γῆν ἐσκέπασεν ἡ ψυ-
ma tua oēm: ⁊ replenit para
χὴ σου πᾶσαν, καὶ ἐνέπλησε παρα
bolis enigmatū. In insulas longe
βολαῖς αἰνιγμάτων. Εἰς νήσους πόρρω
abijt nomē tuū: ⁊ dilexit in
ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγάπησεν ἐν
pace tua. in canticis ⁊ puerbijs
τῇ εἰρήνῃ σου. ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις
A ⁊ parabolis ⁊ interpretatiōib⁹ admirati
καὶ παραβολαῖς καὶ ἑρμηνείαις ἐθαύ-
3.Re. 17.b. sunt regiones. In nomine dñi dei
μασαν αἱ χῶραι. Ἐν ὀνόματι κῡ τοῦ θεοῦ
eius terre q̄ cognominat⁹ e⁹ ⁊
σὰς τῆς γῆς τ̄ ἐπικαλεσαμένου σου
deus israel: cōgregasti q̄si stannū
θεοῦ Ἰσραήλ, συνήγαγες ὡς κασσίτερον
q̄si ⁊ vt plumbū multiplicasti
τὸ χρυσίον καὶ ὡς μόλυβον ἐπλήθυνας
argentū. Inclinasti viscē
τὸ ἀργύριον. Παρενέκλινας τὰ πλαγ-
ra tua mulierib⁹: ⁊ potestatē habuisti in
3.Re. 19.c. χνα σου γυναιξί, καὶ ἐνυβρίσθης ἐν
4.Re. 2.b. corpore tuo Deduxti maculā in
τῷ σώματί σου. Ἐδωκας μῶμον ἐν τῇ

Contriuit cornu ipōrum vsq in eter-
num. In omni opere dedit confessio-
nē sancto:& excelso in verbo glorie.
De omni corde suo laudauit dominū
& dilexit eum qui fecit illū:& dedit illi
cōtra inimicos potentiā. Et stare fecit
cantores cōtra altare:& in sono eorū
dulces fecit modos:& dedit in celebra
tionibus decus:& ornauit tēpora vsq
in cōsumationē vite: vt laudarent no-
mē sanctū dñi: & amplificarent mane
dei sanctitatē. Christ⁹ purgauit pecca-
ta ipsius: & exaltauit in eternū cornu
eius. Et dedit illi testamentū regni: et
sedē glorie in israel. Post ipm surrexit
filius sensatus:& ppter illū dilecit oēs
potentiā inimicorū. Salomō impera-
uit in diebus pacis: cui subiecit de⁹ oēs
hostes vt conderet domū in nōie suo:
& pararet sanctitatē in sempiternum
quēadmodū eruditus est in iuuentute
sua. Et implet⁹ est q̄si flumen sapiē
tia: et terrā retexit anima[illegible]. Et reple
sti in cōparationibus enigmata: ad in
sulas lōge diuulgatū est nomen tuum:
& dilectus es in pace tua. In cantilenis
& prouerbiis & cōparationibus: & in
terpretationibus mirate sunt terre: &
in nomine dñi dei eius est cognomen
deus israel. Collegisti quasi aurichalcū
aurū:& vt plumbū cōpletti argentum:
et inclinasti femora tua mulieribus. Po
testatē habuisti in corpore tuo. Dedisti
maculā in gloria tua:& prophanasti se
mē tuū inducere iracundiā ad liberos
tuos:& in ceteris stulticiā tuam vt face
res imperiū bipartitum:et ex effraim
imperare imperium durum. Deus au-
tem non derelinquet misericordiam
suam:et non corrumpet: nec delebit
opera sua:neq; perdet a stirpe nepo-
tes electi sui: & semen eius qui diligit
dominū non corrumpet. Dedit autē
reliquum iacob & dauid de ipsa stirpe.
Et finem habuit Salomon cum patri
bus suis. Et dereliquit post se de semi-
ne suo gentis stulticiā:& imminutum
a prudentia roboā qui auertit gentes
consilio suo: & hieroboā filiū nabath
qui peccare fecit israel:& dedit viā pec
candi effraim:& plurima redundaue-
runt peccata ipsorū. Valde eū auerte
rūt illos a terra sua. E q̄siuit oēs neq̄
as vsq dū ueniret ad illos defensio:&
ab oibus petis liberauit eos. Ca.48.

ET surrexit helias propheta qua-
si ignis:& verbū ip⁹ quasi facu
la ardebat. Qui induxit in illos famē:
& imitantes illum multa sua pauci fa
cti sunt. Non enim poterant sustinere
precepta domini. Verbo domini con
tinuit celū:& deiecit a se ignem terre.
Sic amplificat⁹ est helias in mirabilib⁹
suis. Et q̄s potest israel gl̄iari tibi. Qui
sustulisti mortuum ab inferis de sorte
mortis in verbo dñi dei:q deiecisti re-
ges ad perniciē & cōfregisti facilē potē
tiā ipsorū & gl̄iosos de lecto suo. Qui
audis in sina iudicū: &in oreb iudicia
defensiōis. Qui vngis reges ad penitē
tiā & pphetas facis successores post te.

gloria tua ⁊ pfanasti semē
δόξη σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα
tuū: vt induceres irā in filios
σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα
tuos: ⁊ cōpungeretis in stultitia
σου, καὶ κατανυγῆναι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ
tua. Ut fieret sine imperio: ⁊
σου. Γενέσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ
ex ephraim iperares imperiū mobediēs. At
ἐξ Ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ. O
dūs nō derelinquet miaz suā:
δὲ κύριος οὐμὴ καταλίπῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
⁊ non corrupet ab operib⁹ su-
καὶ οὐμὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐ-
is. Neque delebit electi sui
τοῦ. Οὐ δὲ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ
nepotes: ⁊ semē ei⁹ q̄ dilexit se
ἔγγονα, καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐ
non tollet. Et ipi iacob dedit
τὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ. Καὶ τῷ Ἰακὼβ ἔδωκε
reliquū: ⁊ dauid ex ipo
κατάλειμμα, καὶ τῷ Δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ
radicē. Et requiēt salomō cū
ῥίζαν. Καὶ ἀνεπαύσατο Σολομὼν μετὰ τῶν
patrib⁹: ⁊ reliquit post se de
πατέρων, καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἀπὸ
semine suo. pplī stultitiā ⁊
σπέρματος αὐτοῦ. λαοῦ ἀφροσύνην καὶ
diminutū intellectu: roboā q̄ auer
ἐλαττούμενον συνέσει, ῥοβοὰμ ὃς ἀπέστη
tit pplm de cōsilio suo. Et hieroboā filiū
σε λαὸν ἐκ βουλῆς αὐτοῦ. Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς
nabat: q̄ peccare fecit israel. Et de-
ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔδω
dit ephraim viā peccati: ⁊ multipli
κε τῷ Ἐφραὶμ ὁδὸν ἁμαρτίας, καὶ ἐπληθύν
cata sūt peccata eor⁹ valde. Ut auer
θησαν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα. Ἀπο
teret eos a terra:dū ira ⁊
σῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, ἕως ὀργὴ καὶ
vindicta veniat sup eos.
ἐκδίκησις ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς. Ca.48.

ET surrexit elias p:opheta q̄si ignis:
Καὶ ἀνέστη Ἠλίας προφήτης ὡς πῦρ,
⁊ verbū ip⁹ q̄si fax vrebat: q̄
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο, ὃς
induxit in illos famē forte ⁊
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς λιμὸν ἰσχυρὸν καὶ τῷ
zelo suo diminuit eos. in verbo
ζήλῳ αὐτοῦ ὀλιγοστοίησεν αὐτούς. ἐν λόγῳ
dñi sustinuit celū: ⁊ deduxit
κυρίου ἀνέσχεν οὐρανόν, καὶ κατήγαγε
ter ignē de celo. q̄ gl̄ificat⁹ fuisti elia
τρὶς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ. ὡς ἐδοξάσθης Ἠλία
in mirabilib⁹ tuis: ⁊ q̄s simi
ἐν τοῖς θαυμασίοις σου, καὶ τίς ὅμοι-
lis tibi ⁊ vt gloriet?. Qui suscitasti mor
ός σοι καυχᾶσθαι; Ὁ ἐγείρας νε-
tuū a morte: ⁊ ab inferis aiam
κρὸν ἐκ θανάτου, καὶ ἐξ ᾅδου ψυχὴν
in verbo altissimi. Qui deduxisti reges
ἐν λόγῳ ὑψίστου. Καταγαγὼν βασιλεῖς
ad pditionē: ⁊ gloriosos de
εἰς ἀπώλειαν, καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ
lecto suo. Qui audis in sina
κλίνης αὐτῶν. Ὁ ἀκούων ἐν σινᾶ
correptionē dñi:⁊ in choreb iudicia vin
ἔλεγμὸν κῡ, καὶ ἐν χωρὴβ κρίματα ἐκδίκη
dicte. Qui vngis reges ad retributio
σεως. Ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδο
nē: ⁊ pphetas successores post eum.
μα, καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν.

Qui receptus es in turbine ignis in
O ἀναλημφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν
curru equoꝝ igneoꝝ. Qui script⁹
ἅρματι ἵππων πυρίνων. O κατα=
es correptiones in tp̄a: ad le
γραφεὶς ἐλεγμοὺς εἰς καιρούς, κοπά=
nieda īrā iudicij dñi ad fu=
σαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸς θυ=
rore. ad cōuertendū cor patris ad
μόν· ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς
filiū: ꝛ cōstituendū trib⁹ iacob.
υἱόν, καὶ καταστῆσαι φυλὰς ἰακώβ.
Beati q̄ viderūt te: ꝛ q̄ in dile
Μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγα
ctione dormierūt: etenim nos vita
πάσῃ κεκοιμημένοι, καὶ ἡμεῖς ζωῇ
vinem⁹. Elias q̄ recep⁹ est in tur
ζησόμεθα. Ηλίας ὁς ἐσκεπάσθη ἐν λαί
bine. Et elisee repler⁹ est spiri
λαπι. Καὶ ἐλισαιὲ ἐνεπλήσθη πνεύ=
tu sancto: ꝛ in diebꝰ suis nō
ματος ἁγίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ
cōmotus est a principib⁹: ꝛ nō subie=
ἐσαλεύθη ἀπὸ ἀρχόντων, καὶ οὐ κατε=
ct illū aliqs. oē verbū
δυνάσευσεν αὐτὸν οὐδείς. πᾶς λόγος
nō sustulit est: ꝛ in dormitione
οὐκ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει
prophetauit corp⁹ ei⁹. Et in
προεφήτευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ἐν
vita sua fecit mōstra: ꝛ in mor
ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τῷ τε
te sua mirabilia opa sua.
λευτῇ αὐτοῦ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.
in oib⁹ hīs flō penitut ppls:
ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαός,
ꝛ nō recessērūt a pecca
καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτι
tis suis. Captiq̄ captiuati sunt de
ῶν αὐτῶν. Ἕως προεναπῴκησαν ἀπὸ τῆς
terra sua: ꝛ dispersi sunt in om
γῆς αὐτῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πα
ni terra. ꝛ relict⁹ est ppls ppau=
σῃ τῇ γῇ. καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγο
cus ꝛ princeps in domo dauid. quidā
στὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ δαυίδ. τινὲς
eōꝝ fecerūt ꝓplor placitū: quidā ut
μὲν ἐποίησαν αὐτῶν τὸ ἀρεστόν, τινὲς δὲ
multiplicarēt peccata. Ezechias muni
ἐπλήυναν ἁμαρτίας. Εζεκίας ὠχύρω
uit ciuitatē suā: ꝛ induxit in
σε τὴν πόλιν αὐτοῦ. καὶ εἰσήγαγεν εἰς
mediū eius aquā. Fodit in ferro
μέσον αὐτῆς ὕδωρ. Ωρυξεν ἐν σιδήρῳ
rupē: ꝛ edificauit fontes ad
ἀκρότομον, καὶ ὠκοδόμησε κρήνας εἰς
aquas. In dieb⁹ ipi⁹ ascēdit senna
ὕδατα. Ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη σεννα
cherim: ꝛ misit rapsacē de
χηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν ῥαψάκην ἐκ
lachis ꝛ sustulit manū suā in
λαχεὶς καὶ ἦρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ
sion: ꝛ iactās fact⁹ est in sup
σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑστερήμα
bia sua. Tūc cōmota sunt corda
σι αὐτοῦ. Τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι
ꝛ manꝰ eoꝝ: ꝛ doluerūt q̄si
καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ
parturiētes: ꝛ inuocauerūt dñm
τίκτουσαι, καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον
misericordē expādentes manus
τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες χεῖρας

Qui recept⁹ es in turbine ignis incur
ru equorum igneorum qui inscriptus
es in iudicijs tēporū lenire iracundiā
domini: conciliare cor patris ad filiū:
& restituere tribus iacob. Beati sunt q
te viderunt: & in amicicia tua decorati
sunt. Nā nos vita viuimus tantū: post
mortem autem non erit tale nomen
nostrum. Helias qui in turbine tectus
est: et in helisco completus est spiritus
eius. In diebus suis non pertimuit pri
cipem: & potentia nemo vicit illū. Nec
superauit illum verbū aliquod: & mor
tuum prophetauit corpus eius. In vi=
ta sua fecit monstra: & in morte mira=
bilia operatus est. In omnibus istis nō
penituit populus: & non recesserūt a
peccatis suis vsq; dū abiecti sunt de ter
ra sua: & dispersi sunt in omnes terrā:
& relicta est gēs perpauca: & princeps
in domo dauid. Quidam ipsorum fe=
cerunt quod placeret deo: alii autem
multa cōmiserunt peccata. Ezechias
munuit ciuitatem suam: & induxit in
medū eius aquas: & fodit ferro rupē:
& edificauit ad aquam puteum. In die
bus ipsius ascendit sennacherib: & mi
sit rapsacem & sustulit manum suam
contra illos: et extulit manum suas in
sion: & superbus fact⁹ est potētia sua.
Tunc mota sunt corda & manus ipso
rum: & doluerunt quasi parturientes
mulieres. Et inuocauerunt dominum
misericordem: et expandentes man⁹
suas extulerunt ad celū: & sanctus do=
minus deus audiuit cito voce ipsorum.
Non est cōmemoratus peccatorū ipo
rum: neq; dedit illos inimicis suis: sed
purgauit illos in manu esaie sancti p=
phete. Deiecit castra assyriorū: & cōtri
uit illos angelus domini. Nā fecit eze=
chias quod placuit deo: & fortiter iuit
in via dauid patris sui quam mandauit
illi esaias ꝓpheta magn⁹ & fidelis i cō
spectu dei. In diebus ipi⁹ retro rediit
sol et addidit regi vitā. Spū magno vi
dit vltima: et cōsolat⁹ est lugētes i siō
vsq; in sempiternū. Ostēdit futura et
abscondita anteq; euenirēt. Ca. 49.
Memoria fosle in cōpositione odo
ris facta opus pigmentarii. In oi
ore quasi mel indulcabitur ei⁹ memo=
ria: & vt musica in conuiuio vini. Ipse
est directus diuinitus in penitentia gē
tis: et tulit abominationes impietatis.
Et gubernault ad dominum cor ipsi⁹:
& in diebus peccatorum corrobora=
uit pietatem. Preter dauid & ezechiaꝫ
& iosiā oēs reges peccatū cōmiserūt:
nam reliquerunt legeꝫ altissimi reges
iuda: et contēpserunt timorem dei.
Dederunt enim regnum suum aliis &
gloriam suam alienigene, gēti. Incēde
rūt electā sanctitatis ciuitateꝫ: et deser
tas fecerunt vias ipsius in manu hiere
mie. Nam male tractauerunt illū qui
a ventre matris consecratus est pro=
pheta: euertere & eruere, & perdere: &
iterum edificare & renouare. Eze=
chiel qui vidit conspectum glorie quā
ostendit illi in curru cherubin. ∞∞∞

suas ad est. Et satis de ce
αὐτῶν πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρα
lo exaudiut eos: ꝛ redemit
νοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσαν
eos in manu esaie. pessimedit
αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἡσαίου. ἐπαύταξε τὴν
castra assyriorū: ꝛ contri
παρεμβολὴν τῶν ἀσυρίων, καὶ ἐξέτρι
uit illos angel⁹ ei⁹. Fecit eē
ψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. Ἐποίησε γὰρ
ezechias placitū dño: ꝛ fortis fuit
ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν ὁδ=
in vijs dauid patris sui: sicut mād:
οῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἐνετεί
uit esaias ꝓpheta magn⁹ ꝛ ve
λατο ἡσαίας ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ πι
nerād⁹ in cōspectu eius. In diebus
στὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις
eius regressus est sol: ꝛ addidit
αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε
vitā regi. spiritu magno vidit
ζωὴν βασιλεῖ. πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ
nouissima: ꝛ cōsolatus est lugētes
ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦν
in sion. Usq; in seculū ostendit
τας ἐν σιών. Ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε
futura: ꝛ abscōdita antēq; ene
τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν πα
nirent illa.
ραγενέσθαι αὐτά. Ca. 49.
Memoria sosie in cōpositione in
Μνημόσυνον Ἰωσίου εἰς σύνθεσιν μύ
censi. fabricato opere vnguētarij:
μα μάγου. ἐσκευασμένου ἔργου μυρεψοῦ,
in oi ore ꝯsi mel indulcabit
ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσε=
tur: ꝛ vt musica in cōuiuio vini.
ται: ꝛ ὡς μουσικὴ ἐν συμποσίῳ οἴνου.
Ipe sunt direct⁹ in cōuersione ppli: ꝛ
Αὐτὸς κατευθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ, καὶ
abstulit abominationes impietatis. direxit
ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας. κατεύθυνε
ad dñm cor suū: in die
πρὸς κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέ=
bus iniquoꝝ corroborauit pietatē.
ραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν.
Preter dauid ꝛ ezechiā ꝛ iosiā:
Πλὴν δαυὶδ καὶ ἐζεκίου καὶ ἰωσίου,
oēs errore errauerūt.
πάντες ἠλλοιώθησαν. ἠλλοίωσαν.
reliquerūt enī legē altissimi:
κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ ὑψίστου, οἱ
reges iuda defecerūt. dedit cor
βασιλεῖς ἰούδα ἐξέλιπον. ἔδωκε τὸ κέ=
ni illoꝝ alijs: ꝛ gloriam cor
ρας αὐτῶν ἑτέροις, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν
gēti aliene. Cōburserūt electā
ἔθνει ἀλλοτρίῳ. Ἐνέπρησαν ἐκλεκτὴν
ciuitatē sanctitatis: ꝛ desertas fecit
πόλιν ἁγιάσματος, καὶ ἠρήμωσε τὰς
vias eius in manu hieremie: maletractaut
ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ ἱερεμίου, ἐκάκωσε
eī illi. Et ipe in matrice sctificat⁹ e
γὰρ αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη
prophēta ad eradicādū ꝛ malefaciēdū ꝛ perden
προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολ=
dū: similiē edificandū ꝛ plantā
λύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυ=
dū. Ezeciel q̄ vidit cōspectū glie:
τεύειν. Ἰεζεκιὴλ ὃς εἶδεν ὁράσιν δόξης,
quā ostendit ei in curru cherubim.
ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐφ' ἅρματος χερουβίμ.

et enim memor fuit inimicor in imbre
καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ
t direxit dirigẽtes vias.
καὶ κατώρθωσε τοὺς εὐθύνοντας ὁδούς.
Et duodecim pphetar ſit me=
Καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν εἴη τὸ μνη=
moria in būdictionib⁹. Quō magnificam⁹
μόσυνον ἐν εὐλογίαις. Πῶς μεγαλυνόμεθα
zorobabel: t ipe q̄ſi ſignaculſi
τὸν ζοροβάβελ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς
in dextera manu. Sic ieſus filꝰ
ἐπὶ δεξιᾶς χειρός. Οὕτως Ἰησοῦς υἱὸς
ioſedec: q̄ in dieb⁹ ſuis edificauerūt
Ἰωσεδέκ, οἵτινες ἐν ἡμέραις αὐτῶν ᾠκοδόμησαν
domū: t exaltauerūt tēplū ſcīm dño po=
οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίῳ ἕτοι
tū in gliam ſeculi. t in eſe
μον εἰς δόξαν αἰῶνος. καὶ ἐν ἐκλε=
ctis ſunt neemias cui⁹ diuturna memo
κτοῖς ἦν νεεμίας οὗ ἐπιπολὺ τὸ μνημό=
ria eſt: q̄ erexit nobis muros euer
συνον αὐτοῦ, τὸ ἐγείναγρος ἡμῖν τείχη πε
ſos: t ſtatuit portas t ver=
πτωκότα, καὶ σκέπαγρος πύλας καὶ μοχ
tes: t erexit ſola domoꝝ nr̄aꝝ.
λούς, καὶ ἀνεγείναγρος τὰ οἰκοδομήματα ἡμῶν.
Hemo creat⁹ eſt ſalis in terra
Οὐδεὶς ἐκτίσθη οἷος αὐτὸς ἐπὶ τῆς γῆς,
q̄ſi enoch: etenim receptꝰ eſt a terra:
ὅτι ἐνώχ, καὶ γὰρ ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς,
Neq; ſicut ioſeph factꝰ eſt vir princeps
Οὐδὲ ὡς Ἰωσὴφ ἐγένετο ἀνὴρ ἡγούμενος
fratrū: firmamētū ppli: t oſſa illi⁹
ἀδελφῶν, στήριγμα λαοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτ⁹
viſitata ſunt a dño. Sem t ſeth in
ἐπεσκέφθη ὑπὸ κυρίου. Σὴμ καὶ σὴθ ἐν
hoib⁹ gl̄iam adepti ſūt: t ſup oē
ἀνθρώποις ἐτιμήθησαν καὶ ὑπὲρ πᾶν
in creatione adam.
ἐν τῇ κτίσει Ἀδάμ. Ca. 50.

Simō filꝰ onie ſacerdos magnꝰ: q̄
Σίμων ὁ Ὀνίου ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς
in vita ſua ſuſtulit domū: t in
ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὑπερέρασεν οἶκον, καὶ ἐν ταῖς
dieb⁹ ſuis firmauit pplm. Et in
ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε λαόν. Καὶ ἐπ'
ipo fundata eſt altitudo duplex repara
αὐτῷ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλοῦν ἀνάλημ=
tio: excelſus circuit⁹ tēplū: in dieb⁹
μα, ὑψηλὸν περίβολον ἱεροῦ, ἐν ἡμέραις
ſuis domuſta ſūt receptacula aq̄
αὐτοῦ πλατύνθη δοχεῖα ὕδατος χαλκοῦ
tāq̄ maris ſupramodū. Curans
ὡσεὶ θαλάσσης τὸ τρίμετρον. Ὀφροντί
pplm ſuū a caſu: t
ζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως, καὶ
fortificās ciuitatē t obſidēs: gloriſi=
ἐνισχύσας πόλιν καὶ πολιορκήσας, ἐδοξά
cat⁹ es in cōuerſatione pplī in exitu dom⁹
σθης ἐν περιστροφῇ λαοῦ ἐν ἐξόδῳ οἴκου
velamenti. q̄ſi ſtella matutina i me
καταπετάσματος ὡς ἀστὴρ ἑωσφόρος ἐν με
dio nubiū: tanq̄ luna plena in die
σῳ νεφελῶν, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέ
bus ſuis t q̄ſi ar⁹ illūinans nu
ραις αὐτῆς καὶ ὡς τόξον φωτίζον νεφέ=
bes glorie: q̄ſi ſol refulgēs ſup
λας δόξης, ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ
tēplī altiſſimi. q̄ſi flos roſaꝝ in diebus
ναὸν ὑψίστου· ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις
nouoꝝ. Quaſi lilia in ertu aque:
νέων. Ὡσεὶ κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος,

Nam cōmemoratus eſt inimicorum in
imbre: benefacere illis rectas vias. Et
duodecim pphetarū oſſa pullulāt de
loco ſuo. Nā corroborauerūt iacob &
redemerūt ſe in fide virtutis ſue. Quo
modo amplificem⁹ zorobabel. Nam
et ipe q̄ſi ſignum in dextera manu iſrl.
Et ieſum filiū ioſedech. Qui in dieb⁹
ſuis edificauerunt domū & exaltaue=
runt tēplum ſanctū dño: paratū in glo
riā ſempiternā. Et neemias in memo=
ria multi tēporis: qui erexit nobis mu
ros euerſos: et ſtare fecit portas et ſe=
ras: qui erexit domos noſtras. Nemo
natus eſt in terra qualis enoch: nam & &
ipe receptus eſt a terra. Et ioſeph qui
natus eſt homo princeps fratrū: firma
mentū gentis: rector fratrū: ſtabilimē
tum populi: & oſſa ipius viſitata ſunt:
et poſt mortē prophetauerūt. Seth &
Sē apud hoies gloriā adepti ſūt: & ſup
oēm aiam in origine adam. Ca. 50:
Simeō onie filius ſacerdos magn⁹
q̄ in vita ſua diffulſit domum: et in
dieb⁹ ſuis corroborauit tēplū. Tēpli
etiā altitudo ab ipo fundata eſt duplex
edificatio: & excelſi parietes tēpli. In
dieb⁹ ipſi⁹ emanauerūt putei aquarū:
& quaſi mare adumpleti ſunt ſupra mo
dū. Qui curauit gentē ſuā: & liberauit
eā a perditione. Qui ꝓualuit amplifica
re ciuitatē: q adept⁹ eſt gliam in cōuer
ſatiōe gētis: & ingreſſum dom⁹ & atrii
āplificauit. Quaſi ſtella matutina i me
dio nebule. Et q̄ſi luna plena in diebus
ſuis lucet. Et quaſi ſol refulgēs: ſic ille
effulſit in tēplo dei. Quaſi arcus refulſ=
gēs iter nebulas glie: & q̄ſi flos roſarū
in dieb⁹ vernis: & q̄ſi lilia q̄ ſunt in trā
ſitu aque: & q̄ſi thus redolēs in diebus
eſtatis. Quaſi ignis effulgēs: & thus ar
dēs in igne. Quaſi vas auri ſolidū or=
natū oī lapide p̄cioſo. Quaſi oliua pul
lulās: & & cypreſſus in altitudine ſe ex
tollēs. In accipiēdo ipm ſtolā glie: & ve
ſtiri eū in cōſumatione virtutis in aſcē
ſu altaris ſancti gloriā dedit ſanctitatis
amictū. In accipiēdo autē ptes de ma
nu ſacerdotū: & ipe ſtans iuxta aram.
Circa illū corona fratrū: & q̄ſi plātatio
cedri in mōte libano: ſic circa illū ſtete
rūt quaſi ramipalme & oēs filii aarō in
gloria ſua. Oblatio aūt dñi in manib⁹
ipōrū corā omni ſynagoga iſrael: & cō
ſumatione fungens in aram: amplifica
re oblationem excelſi regis: porrexit
manum ſuam libatione: et libauit de
ſanguine vue. Et effudit in fundamen
to altaris odorem ſuauitatis excelſo prin
cipi. Tunc exclamauerunt filii aaron:
in tubis ductilib⁹ ſonuerunt: & audi=
tam fecerunt vocem magnam in me=
moriam coram domino. Tim omnis
populus ſimul properauerūt & ceci=
derunt in faciem ſuper terra: & adorare
dominum deum ſuum: & dare preces
oīpotēti deo excelſo. Et āplificauerūt
pſallētes in vocib⁹ ſuis: & in magna do
mo fact⁹ eſt ſon⁹ ſuauitatis plenus. Et
rogauit ppls dñi excelſū p̄ce vſq; dū p
fect⁹ ē honor dñi: & mun⁹ ſuū p̄fecerit.

q̄ſi germē libani in dieb⁹ veris:
ὡς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους,
q̄ſi ignis t libam⁹ in foco: q̄ſi
ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὡς
vas auri ſolidū ornati
σκεῦος χρυσίου ὅλοσφύρου κεκοσμημένον
oi lapide p̄cioſo. Quaſi oliua de=
παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ. Ὡς ἐλαία ἐκ=
cora germinās fruct⁹: t q̄ſi
πρέπουσα ἀναθάλλουσα καρπούς, καὶ ὡς
cypreſſus exaltata in nubib⁹. in
κυπάρισσος ὑψουμένη νεφέλαις. ἐν τῷ
recipiēdo ipum ſtolā glie: t
ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ
veſtiēdo illū cōſumatione gloria
ἐνδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχή
tionis. In aſcēſu altaris ſancti
ματος. Ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου
glificauit circuitū ſanctuarii. In afſit
ἐδόξασε περιβολὴν ἁγιάσματος. Ἐν δὲ
accipiēdo mēbra de manu ſacerdotū t
τῷ δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρὸς ἱερέων καὶ
ipe ſtans iuxta focū are. in cir
αὐτὸς ἑστὼς παρ' ἑστίαν βωμοῦ. κυκλό
cuitu eī⁹ corona fratrū: q̄ſi plātano
θεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὡς βλάστημα
cedrox in libano: t circumdederūt
κέδρων ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ἐκύκλωσαν
eū q̄ſi rami palmax. t oēs
αὐτὸν ὡς στελέχη φοινίκων. καὶ πάντες
filij aarō in gloria ſua. t obla
οἱ υἱοὶ ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν. καὶ πρόσφο
tio dñi in manib⁹ ipox coā om=
ρὰ κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐναντι πά=
ni eccleſia iſrael: t cōſummationē
σης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ συντέλειαν
miniſtrās ſup arā: vt ornaret obla=
λειτουργῶν ἐπὶ βωμοῦ, κοσμῆσαι πρόσ
tionē altiſſimi oipotentis. Porrexit
φορὰν ὑψίστου παντοκράτορος. Ἐξέτεινεν
in libatione man⁹ ſuas: t liba=
ἐπὶ σπονδείου χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισε
uit de ſanguine vue. effudit ſup
σεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς. ἐξέχεεν ἐπὶ
fundamēta altaris odorē ſuauitatis ex=
θεμέλια θυσιαστηρίου ὀσμὴν εὐωδίας ὑψί
celſo oim regi. tunc exclamauerūt filij
στῳ παμβασιλεῖ. τότε ἀνέκραγον οἱ υἱοὶ
aarō: in tubis ductilib⁹ ſonuerūt.
ἀαρών, ἐν σάλπιγξιν ἐλατὰς ἤχησαν.
Audituī fecerūt vocē magnā in
Ἀκουστὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς
memoriā coā altiſſimo. Tunc omis
μνημόσυνον ἐναντι ὑψίστου. Τότε πᾶς
pplꝰ comīt ꝓperauit: t ceciderūt
ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπευσε, καὶ ἔπεσον
in faciē ſup terrā. Adora
ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Προσκυνῆ
re dñm ſuū oipotentē deū
σαι τῷ κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι θεῷ
altiſſimū. Et laudauerūt pſallētes voc⁹
ὑψίστῳ. Καὶ ἤνεσαν οἱ ψαλμῳδοὶ φωναῖς
ſuis: in plurimo ſono dulce factū ē melos.
αὐτῶν, ἐν πλείσῳ ἤχῳ ἐγλυκάνθη μέλος.
t rogauit ppls dñm excelſū in oratio=
καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς κυρίου ὑψίστου ἐν προσευ
ne cōtra miſericordē: vſq; dū p
χῇ κατέναντι τοῦ ἐλεήμονος, ἕως συ
cius eſt ornat⁹ dñi t
ντελέσθη ὁ κόσμος κυρίου καὶ τὴν
miniſteriū ſuū p̄fecerunt:
λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν. ꝯꝯ

Tex. Gre. cū. iterp. lati.

Tunc descēdens extulit manus suas in
Τότε καταβὰς ἐπῆρε χεῖρας αὐτ ἐπὶ
oēm cōgregationē filioꝝ israel: vt daret
πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν ἰσραηλ, δοῦναι
bñdictionē dñi de labijs suis: & in
εὐλογίαν κυρίου ἐκ χειλέων αὐτοῦ, καὶ ἐν
nomine ipius gloiaret. Et itera
ὀνόματι αὐτοῦ καυχήσασθαι. Καὶ ἐδευ=
uerfit in adoratione vt acciperent
τέρωσαν ἐν προσκυνήσει ἐπιδέξασθαι
bñdictionē ab altissimo. & nūc bene
τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίστου. καὶ νῦν εὐλο
dicite deū oim magna
γήσατε τὸν θεὸν πάντων τὸν μεγάλα
facientē solū vbiq. q exaltat di=
ποιοῦντα μόνον πάντη. τὸν ὑψοῦντα ἡμέ
es nros de matrice: & q facit nobis
ρας ἡμῶν ἐκ μήτρας, καὶ ποιοῦντα μεθ ἡ
cū fm suā miam suā. Et vt fiat
μῶν κατὰ τὸν ἔλεον αὐτοῦ. Καὶ δωέδαι
pax in diebꝰ nris in israel per
εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν ἰσραὴλ κατὰ
dies seculi. vt cū fide faciat no
τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. ἐμπιστεῦσαι μεθ
biscū miam ei⁹: & in diebus
ἡμῶν τὸν ἔλεον αὐτ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
nris liberet nos. In duab⁹ gēti
ἡμῶν λυτρωσάσθω ἡμᾶς. Ἐν δυσὶν ἔθνε
bus oneroſa fuit aia mea: & ter=
σι προσώχθισεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸ τρί
tia nō est gēs: q sedēt in mōte sa=
τον οὐκ ἔστιν ἔθνος, οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει σα
marie: & viri q habitant phy
μαρείας, καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυ
listijm: & ppls fatuꝰ q habitat in si=
λιστιείμ, καὶ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν σι
cimis. Disciplinā intellectꝰ & scien
κίμοις. Παιδείαν συνέσεως καὶ ἐπιστή=
tie scripsit in libro isto iesus
μης ἐχάραξε ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἰησοῦς
filius sirach hierosolymita: q distilla
ὁ υἱὸς σιρὰχ ὁ ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνώρ
uit sapiam a corde. Beatus
θωσε σοφίαν ἀπὸ καρδίας. Μακάριος
q in his versabit: & q posuerit
ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται, καὶ ὁ θεὶς
ea sup cor suū sapiēs erit.
αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν ἑαυτοῦ σοφισθήσεται.
Si cū fecerit hec: ad oia vale
Ἐὰν γὰρ ποιήσῃ αὐτά, πρὸς πάντα ἰσχύ=
bit: quia lux dñi vestigiū ei⁹: &
σει, ὅτι φῶς κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ, καὶ
ps dedit sapiam. Benedi
τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. Εὐλογη
ctus dñs in seculū: fiat: fiat.
τὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο, γένοιτο.
Oratio iesu filij sirach.

Προσευχὴ ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ. C. 51.

OConfitebor tibi dñe rex:
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε βασιλεῦ,
& laudabo te deū saluatorē meū. Cō
καὶ αἰνέσω σε θεὸν τὸν σωτῆρά μου. Ἐξο
fiteor nomini tuo: qñ prote
μολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου, ὅτι σκεπα
ctor & adiutor factꝰ es mihi: & redemisti
στὴς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι. καὶ ἐλυτρώσω
corpus meū a pditione & a la
τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐκ παγί
queo calumnie lingue. a labijs ope
δος διαβολῆς γλώσσης. ἀπὸ χειλέων ἐρ
rantiū mendaciū: & contra aduer=
γαζομένων ψεύδος, καὶ ἐναντι τῶν ἀνθεστη

Trāsla. B. Hie.

Tunc descendens manus suas extulit in omnē congregationē filiorū israel: dare gloriā deo a labiis suis: & in nomine ipsius gliari. Et iteraut orationes suā: volens ostēdere virtutem dei. Et post rursum plꝰ orauit deū oim. Qui magna fecit in oī terra: qui auxit dies nros a vētre matris nre: & fecit nobiscū fm suā misericordiā: det nobis iocū ditatem cordis: & fieri pacē in diebus nostris in israel per dies sempiternos: credere israel nobiscū esse dei miam: vt liberet nos in diebus suis. Duas gentes odit anima mea: tertia autem non est gens quā oderim. Qui sedēt in mōte seyr: & philistiim & stultus populus qui habitat in sychimis. Doctrinā sapientie & discipline scripsit in codice isto: iesus filius sirach hierosolymita q renouauit sapientiam de corde suo. Beatꝰ qui in istis versatur bonis. Qui ponit illa in corde suo sapiens erit sēp. Si enim hec fecerit ad omnia valebit: quia lux dei vestigium eius est.

Oratio iesu filii sirach.

Capitulū quinquagesimū primū.

OConfitebor tibi dñe rex & collaudabo te deū saluatorem meum. Confitebor nomini tuo: quoniā adiutor et protector factus es mihi: & liberasti corpus meum a perditione: a laqueo lingue inique: & a labiis operantium mendaciū: & in conspectu astantiū factus es mihi adiutor. Et liberasti me secundū multitudinē misericordie nominis tui a rugientibus preparatis ad escam de manibus querentiū animam meam: & de portis tribulationū que circundederunt me: a pressura flā me q̄ circūdedit me: & in medio ignis non sum estuatus. De altitudine ventris inferi: & a lingua coinquinata: & a verbo mendacii: a rege iniquo: & a lingua iniusta. Laudabit vsq; ad mortē anima mea dominum: et vita mea appropinquās erat in inferno deorsum. Circūdederunt me vndiq; & nō erat qui adiuuaret. Respiciens erā ad adiutorium hominum & non erat. Memoratus sum misericordie tue domine: & cooperationis tue que a seculo sunt: quoniam eruis sustinentes te domine & liberas eos de manibꝰ gentiū. Exaltasti super terrā habitationem meā: & pro morte defluente deprecatus sum. Inuocaui dominum patrem dñi mei: vt non derelinquat me in die tribulationis mee: & in tempore superborū sine adiutorio. Laudabo nomen tuum assidue: & collaudabo illud in cōfessione: & exaudita est oratio mea. Et liberasti me de perditione: & eruisti me de tempore iniquo. Propterea cōfitebor et laudē dicā tibi: & benedicā nomini dñi. Cū adhuc iuuenior sum priusq; obrarē: quesiui sapientiam palā in oratione mea. Ante templum postulabā pro illa: & vsq; in nouissimis inquiram eam: & florebit tāq; precox vua. Letatum est cor meū in ea: ābulauit pes meus in rectū: a iuuētute mea in uestigabā eā.

Eccleſi. Cap. xli

sarios meos: factꝰ es adiutor: & redemisti
κότων μοι, ἐβοήθου μοι, καὶ ἐλυτρώσω
me fm multitudinē miē nomi=
με κατὰ τὸ πλῆθος τ ἐλέους σου ὀνόμα
nis tui: a rugitibꝰ paratis ad escā
τός σου, ἐκ βρυγμῶν ἑτοίμων εἰς βρῶ=
De manu querentiū aiam meā:
μα. Ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχήν μου,
de multis tribulationibꝰ q̄s habui: & suffoca=
ἐκ πολλῶν θλίψεων ὧν ἔσχον, ἀπὸ πυρὸς
tiōe flāme in circuitu. De medio ignis
μοῦ πυρὸς κυκλόθεν. Ἐκ μέσου πυρὸς
nō sum estuat⁹: & de ptunditate vētris &
οὐκ ἐξέκαυσα, καὶ ἐκ βάθους κοιλίας καὶ
a lingua immunda & a verbo
ἀπὸ γλώσσης ἀκαθάρτου καὶ ἐκ λόγου
mēdacij regi calūnia a lingua
ψευδοῦς βασιλεῖ διαβολὴ ἐκ γλώσσης
immūda. appropinquāuit vsq; ad mortē aia mea:
ἀδίκου. ἤγγισεν ἕως θανάτου ἡ ψυχή μου,
& vita mea erat ppe iferni infimi.
καὶ ἡ ζωή μου ἦν ἐγγὺς ᾅδου κατωτάτω.
Circūdederūt me vndiq; & nō erat adiutor:
Περιέσχον με πάντοθεν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
suspicabā ad subsidiū hoim & nō
ἐνέβλεπον εἰς ἀντίληψιν ἀνθρώπων καὶ
erat. & memorat⁹ sū mie tue dñe:
οὐκ ἦν. καὶ ἐμνήσθην τοῦ ἐλέους σου κύριε,
& operationū tuar⁹ a seculo. Quī
καὶ τῆς ἐργασίας σου τῆς ἀπ αἰῶνος. Ὅτι
eruis sustinētes: & liberas eos
ἐξαιρῇ τοὺς ὑπομένοντας, καὶ σώζεις ἀπὸ
de manu inimicoꝝ. & exaltauit ab
τοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ ἀνύψωσα ἐκ τῆ
ira supplicationē meā: a pro morte
ὀργῆς ἱκετείαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου
liberationē rogaui. Et inuocauit do
ῥύσεως ἐδεήθην. Καὶ ἐπεκαλεσάμην κύ
minū patrē dñi mei vt nō derelin=
ριον πατέρα κυρίου μου μὴ ἐγκατα
quat me in die tribulationis: in tém
λίπῃ με ἐν ἡμέρα θλίψεως, ἐν καιρ
re superboꝝ destitutionis. Laudabo
ῷ ὑπερηφάνων ἀβοηθησίας. Αἰνέσω
nomē tuū assidue & collaudabo
τὸ ὄνομά σου ἐνδελεχῶς καὶ ὑμνήσω
te in cōfessione: & exaudita est
σε ἐν ἐξομολογήσει, καὶ εἰσηκούσθη ἡ
oratio mea: liberasti enī nos de per
δέησίς μου, ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐξ ἀ=
ditionē: & eruisti me de tēpore
πωλείας, καὶ ἐξείλου με ἐκ καιροῦ
iniquo. Propterea cōfitebor: &
πονηροῦ. Διατοῦτο ἐξομολογήσομαι καὶ
laudabo te: & būdicā nomini tuo
αἰνέσω σε, καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου
dñe. Adhuc exūs iunior: antequā erra
κύριε. Ἔτι ὢν νεώτερος πρὶν πλανη
rē ipe: quesiui sapiam palā in
θῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν
oratione mea. Ante tēplū orabā pro
προσευχῇ μου. Ἐναντι ναοῦ ἠξίουν περὶ
illa: & vsq; in nouissimū exquirā eā.
αὐτῆς, καὶ ἕως ἐσχάτου ἐκζητήσω αὐ=
ex flore tāq; matureſcētis vue.
τήν. ἐξ ἄνθους ὡς πρεκαζούσης σα=
letatū est cor meū in ea.
φυλῆς. εὐφράνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ.
ambulauit pes [illegible] rectitudine: a iuuē
ἐπορεύθη ὀρθοῦς μετ εὐθύτητος, ἐκ νεό=
tute mea inuestigabā eā.
τητός μου ἴχνευον αὐτήν. ∞∞∞∞∞

inclinaui aurē meā modice: τ excepi: ἔκλινα γὸ οὖς μου ὀλίγον, καὶ ἐδεξάμην, τ multā inueni mihi ſapientiā. καὶ πολλὴν ηὗρον ἐμαυτῷ παιδείαν. Profecī facī eſt mihi in ea: dāti Προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ, τῷ δόντι mihi ſapiam: dabo potētiā. cogitaui τι μοι σοφίαν, δώσω δύναμιν. διενοήθην eiꝰ vt facerē illā. τ emularer ἵνα γοῦν ποιήσαι αὐτήν. καὶ ζηλῶσαι γὸ bonū: τ nō cōfundar. collucata ἀγαθόν, καὶ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ. διαμεμάχη eſt aia mea in illa: τ in factio ται ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ποιή ne ſanctis diligētiā adhibui. manꝰ σει λιμοῦ διηκριβωσάμην. πὰς χεῖράς meas extēdi ad altitudinē: τ ignō μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ ἀγνο rantias eiꝰ itellexi. Animā meā ήματα αὐτῆς ἐστενόησα. Τὴν ψυχήν μου direxi ad illā: τ in purgatione κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καὶ ἐν καθαρισμῷ inueni eā. Cor poſſedi eī ηὗρον αὐτήν. Καρδίαν ἐκτησάμην μετ' ipa ab initio: ꝓpterea nō dere αὐτῆς ἀπαρχῆς, διανοοῦμαι οὐ μὴ ἐγκα linquar: τ cor meū cōturbatū ē ταράσσω, καὶ ἡ καρδία μου ἐπαράχθη querēdo illā. ꝓpterea poſſedi ζητῆσαι αὐτήν. Διανοοῦμαι ἐκτησάμην bonā poſſeſſionē. dedit dñs linguā ἀγαθὸν κτῆμα. ἔδωκε κύριος γλῶσσαν mercedē meā: τ in ipa laudabo eū. μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν. appꝛopiquate ad me indocti: τ habita ἐγγίσατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίσθη

Inclinaui modice aurem meā: et excepi illam. Multam inueni in metipſo ſapiē tiam: et multum profeci in ea. Danti mi hi ſapientiam: dabo gloriam. Conſilia tus ſum enim vt facerem illam. Zelatꝰ ſum bonum: & non confundar. Collu ctata eſt anima mea in illa: & in faciēdo eam confirmatus ſum. Manus meas extendi in altum: & in ſapientia eius lu xit anima mea: et ignorantias meas il lumināuit. Animam meaꝫ direxi ad il lam: & in agnitione inueni eam. Poſſe dī cuꝫ ipa cor abinitio: propter hoc nō derelinquar. Venter meus conturbatꝰ eſt querendo illaꝫ: propterea bonā poſſidebo poſſeſſionem. Dedit enim mihi dominus linguam mercedem meam: & in ipſa laudabo eum. Appropiate ad me indocti: & cōgregate vos in domuꝫ diſcipline. Quid adhuc retardatis: & quid dicitis in his? Anime veſtre ſitiūt vehementer. Aperui os meum et locu tus ſum. Comparate vobis ſine argēto ſapientiam: & collum veſtrum ſubiicite iugo eius: & ſuſcipiat anima veſtra diſci plinam. In proximo eſt enim inuenire eam. Videte oculis veſtris: quia modi cum laboraui: & inueni mihi multaꝫ re quiem. Aſſumite diſciplinam in multo numero argenti: & copioſum aurū poſ ſidete in ea. Letetur anima veſtra in mi ſericordia eius: & non cōfundemini in laude eius. Operamini opus veſtrum ante tempus: & dabit vobis mercedem veſtram in tempore ſuo.

Explicit liber Eccleſiaſticus.

te in domo diſcipline. Cur tardatis τε ἐν οἴκῳ παιδείας. Διότι ὑστερεῖτε aut qd dicitis in his: τ nic ἢ τί λέγετε ἐν τούτοις; καὶ αἱ ψυχαὶ veſtre ſitiūt vehemēter. Aperui os ὑμῶν διψῶσι σφόδρα. Ηνοιξα γὸ στόμα meū: τ locuꝰ ſum: cōparate vobis μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς ſine pecunia. Collū veſtrū ſuppo ἄνευ ἀργυρίου. Τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπο nite ſub iugo: τ ſuſcipiat aia θετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπαιδεχάσθω ἡ ψυχὴ veſta diſciplinā: in proximo ē inuenire eā: ὑμῶν παιδείαν, ἐγγύς ἐστιν εὑρεῖν αὐ videte oculis veſtis qa labo τήν, ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ἐκο rauī: τ inueni mihi multā re πίασα, καὶ εὗρον ἐμαυτῷ πολλὴν ἀνά quiē. Participate diſciplinā in mul παυσιν. Μεταλάβετε παιδείας ἐν πολ to vtiero argenti: τ multū au λῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου, καὶ πολὺν χρυ rum poſſidete in ea. letet ani σὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ. εὐφρανθείη ἡ ψυ ma veſta in miā eius: τ ne χὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ erubeſcatis in laude eī. Opera αἰσχυνθείητε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ. Ἐργά mini opus veſtrū ante tpa: τ σασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ dabit mercedē veſtrā in tpe ſuo. δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ.

Finis ſapientie ieſu filij ſirach.
Τέλος τῆς σοφίας ἰησοῦ τοῦ σιράχ.

Que in hoc volumine cōtinentur hec ſunt. Eſdras. Neemias. Tobias. Iudith. Heſter. Iob. Pſalteriū. Prouer bia. Eccleſiaſtes. Cantica. Sapientia. Eccleſiaſticus.

Regiſtrum huius voluminis.

aaa. bbb. ccc. ddd. eee. Aaa. Bbb. Ccc. Ddd. Eee. Fff. Ggg. Hhh. Iii. a. b. c. d. e. f. g. h. i. l2. l. m. n. o. p. A. B. C. D. E. F.
Omnes ſunt terni: preter eee. Ccc. Iii. l2. F. qui ſunt duerni: et p. qui eſt quaternus.

Esdre primus.

Ca.1.c.τοῦ p τοι.ca.1.d.χιφόρη p χιφόροι.ca.3.a.ἐπ' αὐτὸ p ἐπ' αὐτῶ.ca.5.c.ἠρωτίσαμθ p ἠρωτήσαμθ.ca.7.d.αὐραναῖ p ὐρανοῦ. & νέμμα pro τόμιμα.ca.10.a.ἰυλαῖθι pro ἰυλαίθι.

Neemias.

Capi.4.c.ἐπιτριψάμθ pro ἐπεσριψάμθ.ca.13.b.ἐιστηλάμην pro ἐιστεταλάμην.ca.13.c.βιβλῶναι pro βιβλῶσαι.ca.13.d.προτοθυμήμασι pro προθοθυμήμασι.

Tobias.

Capi.3.ἀ pro ὃς.ca.5.θυμήμασι pro θυμήμασι.ca.6.τίγρει pro τίγρι.

Iudith.

Capi.1.ἱερυσουλήμ pro ἱερουσαλήμ.ca.5.πληθύθησαν pro ἐπληθύθησαν.ca.11.μᾶς pro ἡμᾶς.& ῥύματα pro ῥήματα.ca.16.ὑπαχοτα pro ὑπαχοιτα.

Esther.

Ca.1.c.ὀργίθη pro ὠργίθη.ca.4.a.ἠθικὰ pro ἠθικὸς.ca.4.b.ἐπαγγέλειαν pro ἐπαγγελίαν.ca.8.b.ἡμῖν pro ὑμῖν.ca.11.a.ἑρμηνευκέναι pro ἑρμηνευκείαι.ca.16.c.πρὸς χρησαμθοι pro προχρησάμθοι.

Iob.

Ca.1.d.ἰδιόντων pro ἰδίων.ca.18.d.ἐπώλοιτο pro ἀπόλοιτο.ca.42.c ἐπίγαθε pro ἐπήγαγεν.

Psalterii.

Psalm.6.λαίους pro ἐλέους.ps.9.ἀγαλλιασώμεθα pro ἀγαλλιασόμεθα.ps 19.ἀγαλλιασώμεθα pro ἀγαλλιασίμεθα.ps.22.ὁδήγησε pro ὡδήγησεν.ps.27.ἐργαζομιθων pro ἐργαζομθων.& ἀνέσαλε pro ἀνέβαλε.ps.36.ἁμερτωλὸς pro ἁμαρτωλός.ps.43.ἀλαλάγμασι pro ἀλάγμασι.ps.94.ἡμῶν p ἡμῶν.ps.98.ἐγίου pro ἐθίου.ps.106.ὠδυῖνας pro ὠδῖνας.ps.117.ἀγαλιάσεως pro ἀγαλλιάσεως.ps.118.ἀπώσησι pro ἀπώσησαι.ps.134.θυσαυρῶι p θησαυρῶι.ps.138.σκοτηδήσεταί pro σκοτιδήσεταί.

Prouerbia.

Ca.13.d.ἀτοῦ pro αὐτοῦ.ca.15.a.παιδίαν pro παιδείαν.ca.20.a.μέν p μέθη.ca.21.c.θυσαυρὸς pro θησαυρός.ca.25.c.ὀδὸς pro ὀδοὺς.ca.29.b.ἰυκ p ὐχ.ca.30.b.πειθεῖς p πειθθεῖς.& ἐιεμπίμπλησαν p ἐιεπίμπλησαν.

Cantica canticorū.

Ca.2.a.ἐκαθισα pro ἐκάθισα.ca.7.d.σοι pro σοι.ca 8.b.σφραγῖδα pro σφραγίδα.

Sapientia.

Ca.4.c.θυίων pro γονέων.ca.5.b.κυμετώθιον pro κυμαιτόμενοι.ca.6.a.ὑπηρέται p ὑπηρέται.ca.7.a.ἅπα p ἅπαξ.ca.8.a.ἐργάθαι p ἐργάθαι.ca.16.c.σύμβουλοι p σύμβολοι.& τοῦτω p τούτω.

Ecclesiasticus.

Ca.29.a ἐνόμησαν p ἐνόμισαν.ca.30.b.ἀνιμθος p ἀιεπιθὴς.ca.33.b.ἐτάιυσαν pro ἐτάπεινωσαν.ca.17.a.ἐπιξείνωσι pro ἐπεξέιωσεν.

Errores translationis latine interlinearis.

Esdre primus.

Ca.2.c.filli pro filii.ca.3.c.edificarent pro edificabāt.cā.5.a.Iesue pro Iosue.ca.6.c.cū pro cū.

Neemias.

Ca.3.c.ſue pro ſua.ca.3.c.conſūmationē pro conſumationē.ca.8.a.Ingneū pro Ingneū.ca.10.a.ſratres pro fratres.

Iudith.

Capi.1.a.nineue pro niniue.ca.10.conſūmationē pro cōſumationē.

Esther.

Capi.1.a.carpaſinis p carbaſinis.ca.3.a.prior incedebat p prior ſedebat.ca.4.a.conſūmatū p conſumatū.& ciuitas p ciuitatis.ca.4.b.p̄miſſit p promiſit.ca.9.a.contingit p contigit.ca.11.a.interpretaſſe p interpretatū eſſe.ca.16.b.conſūmata pro conſumata.

Iob.

Ca.1.b.diadolo p diabolo.ca.1.c.captiuascas p captiuos eos.ca.4.c. repererint pro reppererint. ca.7.b. et pro at. ca.10.c. impoſſibilis p impoſſibile.ca.12.a.ſecutatio pro ſcrutatio.ca.27.b.nō pro nū. ca.30 b.extinctū pro extincta.ca.31.d.ieuge pro euge.ca.38.a. longā p longe.ca.41.c.cōmouebit pro cōmouebitur.

Psalteriū.

Psalm9.17.ipoluta pro impolluta.p̄s.28.preparantis pro preparans

Cap̄.5.b. עַזְּבַי pro עַזְבִי

Cap̄.8.g. מְרֻמוֹת pro מְרֹמוֹת

Neemias.

Cap̄.7.a. וְאַחַד pro וְאַחַר

Cap̄.8.c.in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Cap̄.11.a. וּמַעֲשָׂיָה pro וּמַעֲשִׂיָה

Cap̄.15.b. שְׁלֻמִיָּה pro שְׁלֹמִיָּה

Et in eodē.b.in margine. רָאָה pro רָאָה

Hester.

Cap̄.4.b.in margine. צִיָּה pro צִוָּה

Cap̄.8.c.in margine. נָשָׂה pro נָשָׁה

Et in eodem.d. וְשַׂמָּחָה pro וְשִׂמְחָה

Cap̄.9.b. בְּכָל pro בְּכֹל

Et in eodem.b. חָרְנוּ pro חָרֹנוֹ

Iob.

Cap̄.1.d. וְיָנַע pro וְיָגַע

Cap̄.3.a. יְהַד pro יְהֵד

Cap̄.9.b.in margine שׁוּב pro שׁוֹב

Et in eodem.d.in margine. פָּנָה pro פָּנֶה

Cap̄.13.d. וְתַחְשְׁבֵנִי pro וְתַחְשְׁבֵנִי

Cap̄.20.c. בְּמַלּוֹאת pro בְּמִלּוֹאת

Cap̄.27.d.in mar. עֻפַּק pro שֻׁפַּק

Cap̄.30.d.in margine. הַיָּה pro הַיָּה

Cap̄.31.c.in margine. לְבַשׁ pro לְבַשׁ

Cap̄.33.b.in margine. דְּבַר pro דִּבֵּר

Cap̄.36.c.in margine. נָטָה pro נָטָה

Cap̄.38.b. יְצֻם pro יְצֻוֹם

Psalterium.

p̄s.10. לָמָּה pro לָמָּה

Ps.19. דְּגָרִים pro דְּגָלִים

Ps.21. שָׂכָם pro שָׁכָם

Ps.22.in margine רָאָה pro רָאָת

Ps.25. בַּדְרָךְ pro בַּדַּרְכְּךָ

Ps.28.in margine עָשָׂה pro עָשָׂת

Ps.30. חַסִידָיו pro חֲסִידָיִךְ

Ps.31. לְדָוִד pro לְדָוִד

Ps.35. אֵיבַי pro אֹיְבַי

Ps.xxxvi.in margine. שָׂכַב pro שָׁכַב

Ps.xxxvii. פָּתְחוּ pro פָּתְחוֹ

Ps.44. בְּמַשְׁתִּי pro בְּמַשְׁתִּי

Ps.47. אֱלֹהִים pro אֱלֹהִים

Ps.50. וְיִקְרָא pro וְיִקְרָא

Ps.72.in margine. עֲשֹׁק pro עֲשֹׁק

Et in eodem in margine. יֶשַׁע pro יֶשַׁע

Ps.114. מֵעַם pro מֵעַם

Ps.115. חַסְדֵּךְ pro חַסְדֵּךְ

Ps.119.i littera yod. עִדְתֶּיךָ pro עִדְתֶּיךָ

Et in eo.in littera caph. שְׁקַר pro שָׁקַר

Et in eo.in littera qph inqbusdā lib. קְרָאתִיךָ pro קְרָאתִיךָ

Ps.139. שָׂחַר pro שָׁחַר

Ps.141 לְהִתְעוֹלֵל pro לְהִתְעוֹלֵל

Et in eo. בְּמַנְעַמֵּיהֶם pro בְּמַנְעַמֵּיהֶם

Ps.144. בְּנִטְיעִים pro בְּנִטְיעִים

Ps.146. עֹשֶׂה pro עֹשֶׂה

Prouerbiorum.

Cap̄.15.in margine. מָאֵס pro מָאֵס

Cap̄.18.in margine. עָנָה pro עָנָה

Cap̄.24.b. יִדַּע pro יִדַּע

Et in eodem.c. עִם pro עִם

Cap̄.25.c. רָבָה pro רָבָה

Et in eodem.c. תְּשַׁבֵּר pro תְּשַׁבֵּר

Cap̄.26.b.in margine. עָשָׂה pro עָשָׂה

Cap̄.29.d. עָבְדוֹ pro עָבְדוֹ

Cap̄.xxx.c.in margine. שָׂבַע pro שָׂבַע

Ecclesiastes.

Cap̄.2.c. הַמַּעֲשָׂה pro הַמַּעֲשָׂה

Cap̄.9.b.in margine. חָסַר pro חָסַד

Canticum.

Cap̄.6.d. הֲנַחַל pro הַנַּחַל

Cap̄.8.d. הִיא pro הִיא

p̄s.34.eius pro eo.p̄s.41.fontus p fons.p̄s.51.emigrabit p emigrare faciet.p̄s.71.hoibus pro hoib9.p̄s.59.dotrinā pro doctrinā. p̄s.64. mare pro mari.p̄s.76.absidet pro absindet. p̄s.77.cognouimus pro cognouimus.p̄s.88.auertis p̄o auerteris.p̄s.109.axaltabit p exaltabit.p̄s.117.est p es.p̄s.122. obundantibus pro abundantib9. p̄s.134. renges p reges.p̄s.135.redimit p redemit.p̄s.149.facit p fecit.& exultationes p exaltationes. Prouerbia.

Ca.1.d.at p et.ca.4.b,relinqant p relinquant.ca.5.c.tui p tibi.& tuā p tuus.ca.12.d.erum p eorum.ca.21.c. confiderant p confili fuerant. ca.26.d.ipsi p isti. Ecclesiastes.

Cā.1.b.anon p non.ca.2.d.qui p cui.ca.3.d.vnum p vnus.ca.7.ā. eo rum p eius.ca.8.a.eius p sapientis.ca.9.b.sun p sunt.

Cantica canticorum.

Ca.5.a.mele p melle.ca.8.a.fugentē p suggentē.

Sapientia.

Ca.7.d.futur p futura.ca.9.a.assistrice p assestricem.ca.10.b.tutanit p tutata est.& ne p sine.ca.12.d.deripti p decepti.ca.13.a.creaturaris p creaturis.ca.17.b.precipitarum p precipitatarum. ca.19.a. premi sissent p premisissent.ca.19.b.obliuionem p obliuionem.& mare p mari.& anti p autem. Ecclesiasticus.

Ca.1.a,sup fluit est.ca.17.c.relique p relinque.ca.18.d. inuident pro inuidebunt.ca.19.b. dificil pro dificili. ca.25.a.bi. pro sibi. ca.15.d. prebeat pro imperet.ca.34.c.intetlectus intellectus.ca.36.b. enarrē tur pro enarrent.& habeat pro habeant. ca.44.a. nati pro facti. ca. 45.a.scum pro cum.& purpurō pro purpura.ca.50.c. comiter pro communiter.& vsq; p vbiq;. ca.51.a. a pro et.

Errores translationis Beati hieronymi.

Eldre primus.

Ca.8.a.numerari pro numerati.ca.10.b.tranmigrationis p trasmigrationis. Neemias.

Ca.12.c.laudatiū pro laudantiū.ca.13.c.aperitēt pro aperirent.

Iudith.

Ca.6.supiā pro supbiā.ca.12.eiu pro eius.

Esther.

In prologo.hieronymi pro hieronymi.ca.1.a. fortissimis pro fortissimis.ca.2.a.madocheus pro mardocheus.ca.3.a.ragis pro regis. ca.3.d.vniuesas pro vniuersas.ca.6.d.indutun p indutū. ca.9.a.igitur pro igitur.ca.9.b.iudeis p iudei. & inimico p inimicos.ca.11.a.interpretatā p interpretatum. Iob.

C.20.d.ducedo pro.dulcedo.

Prouerbia.

Ca.7.b.cinambomo p cinamomo. ca.8.c.terra p terrā.ca.18.c.repō dent pro respondent. Ecclesiastes.

Ca.2.b.labore pro laborē.& conuertisset pro conuertissent. & fecerā pro fecerāt.ca.9.a.cueniat pro cueniant.ca.11.a.ne nō p necnō.

Sapientia.

Ca.8.b.āmirabilis pro admirabilis.ca.19.b.replepleret p repleret.

Ecclesiasticus.

Ca.3.b.scrutati pro scrutati.ca.23.c.carni pro carnis. ca.30.a. sisduat pro assiduat.ca.36.c.ciuitatis pro cinitatis.ca.38.d.in pro in.

Finis tertie partis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ꝛ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ instrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqꝫ receptat vtrunqꝫ.

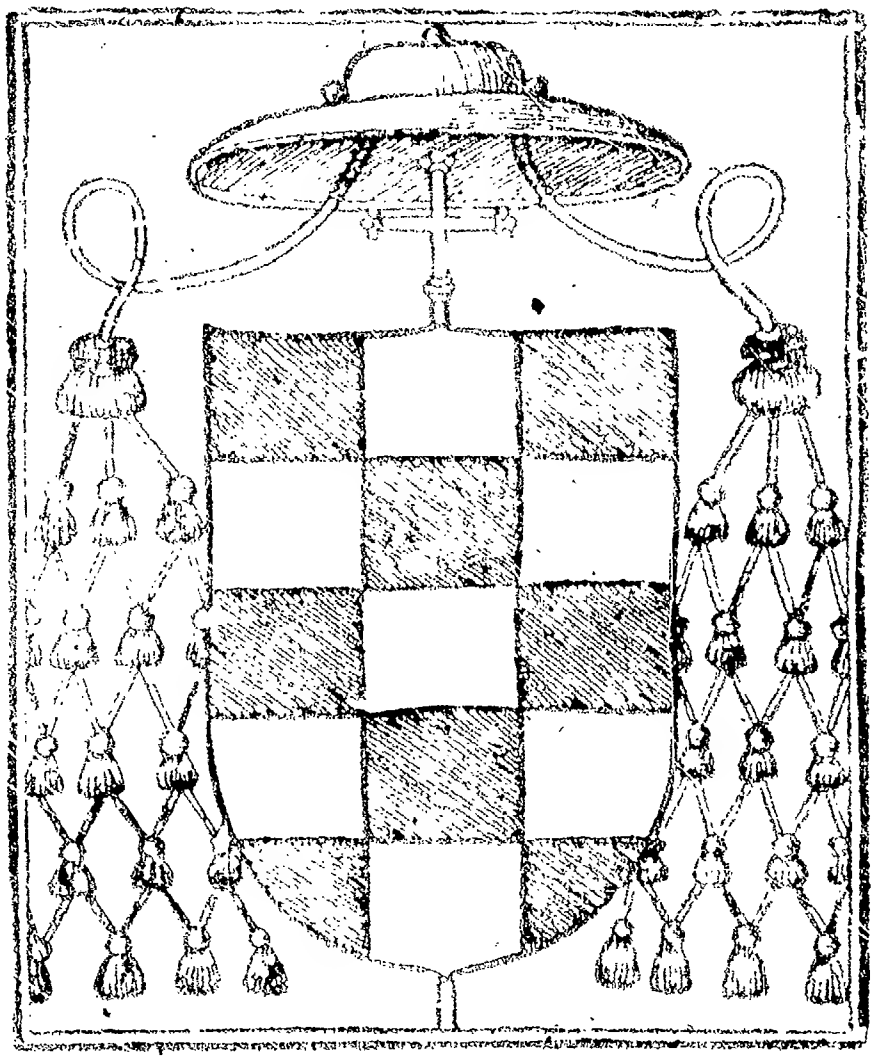

Quarta pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqꝫ idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtrioqꝫ sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clementissimum dominum nostrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D.F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui testa. multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoris formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc iprimis. Q; cū vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborū proprietates: quarū totā vim nō possit quantūlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: p quam os domini locutum est. Cuius littera q̄uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui uiuificat) quia tamen Christus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet inclusus: nō dubiū: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tā exuberanti mysteriorū copia cumulata: ut cū plena semp sit & redundās: flumina de uentre eius fluāt aquæ uiuæ: unde hi quibus datū est reuelata facie gloriā dñi speculari: ut in eandē imaginē trāsformētur possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū nulla dictio nulla litterarum cōnexio esse possit: ex qua non emergāt & ueluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissim9 quisq; interpres nisi unicū explicare: necesse est ut post interp̄tationē maneat adhuc scriptura grauida: uariisq; ac sublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant aliūde q̄; ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; ubicunq; latinorū codicū uarietas est: aut deprauatæ lectionis inspitio (id quod librariorū impitia simul & negligentia frequentissime accidere uidimus) ad primaz scripturæ originē recurrēdum est: sicut beatus Hieronym9 & Augustin9 ac cæteri ecclesiastici tractatores admonēt: ita ut librorū veteris testamēti syncerita ex Hebraica ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in prōptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: possetq; nō solis riuulis eē contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in uitā æternam sitim pectoris extinguere: iussim9 archetypas sacræ scripturæ linguas cuz adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendū curauimus simul cum Lexico græcarum omniū dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitionem adepti sunt p utribus consuleremus. Deinde uero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionariū p̄missimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris instrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex significatio cuiusq; dictiōis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credim9) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū nō solus litteræ occidentis cortex: sed introrsus latitans spūs viuificantis nucleus maxie sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpretatione dep̄dcat: quorū ab æterno p̄uisa impositio icre dibilē opez affert ad ppalandos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: q; sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanct9 velauit. Idcirco interp̄tationes ppriorum noīm a viris linguarum pitia p̄cellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secundum alphabeticā seriem dispositas Dictionario adiūgi. Quibus succedit legēdorū hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluriby receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti pro p̄ludio ita pactis: ad excussionem diuersarum ueteris testamēti linguarū nos conuertimus: adiicientes etiā singulis earum suam latinam translationem. Qua ī re aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximā laboris nostri partē in eo p̄cipue fuisse uersatā: ut & uiroruz in linguarū cognitione eminentissimorū opera uteremur & castigatissima oñi ex parte uetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberem9: quorūquidē tā Hebræorū q̄; Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō sine sūmo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē græca Sāctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica bibliotheca antiquissimos tū ueteris tum noui testamēti codices perq̄; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerūt adiumento. Cōsumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grāmatica cum nominum proprioru interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti; quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos p uiros linguarum peritissimos multis in locis addi fecim9. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mittimus. Nā cui potius vniuersæ uigiliæ nostræ dicādæ fūt q̄; apostolicæ isti sedi: cui oñia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄; sacer Christi uicarius? Accipiat igitur Sāctitas tua læta frōte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus aūt beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nūc se sacris istis uestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seueriss̄imi iudicii tui cēsurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis beneficium a sanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucusq; cōtinuos: sacrū istum apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nunc ad instruendum de operis artificio lectorem cōuertimur.

BIBLIOTHEK DER CANTONALEN LEHR-ANSTALTEN ZÜRICH

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primū impressi: sunt prænotanda.

Si intelligas studiose lector modū & ordinē: quē in hac veteris testamēti īpressiōe seruauim9: ac inde possis hoc libro facile uti: nōnullorū te admonitū prius eē oportet. Imprimis igitur id est p̄mittendus: q̄ cū uetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchū appellāt: & i libros deinde agiographos: ac demū in eos qui dicuntur pphetales: in his oībus non est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguā habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: q̄s imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interp̄tatiōibus iuxta correspōdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ uero alia latina fere de uerbo ad uerbū a uiris ei9 linguæ peritissimis elaborata. Græcæ āt septuaginta interp̄tum editioni: interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duab9 latinis trāslatiōibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris p̄terq̄ in Pētateucho corrupta est aliquibus in locis & fabulis meriq̄ Thalmudistarū nugis cōsperſa: īdigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis ubi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros totī9 ueteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā uerti fecimus: & diligētissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Complutēsis nostræ vniuersitatis Bibliotheca reponi. At uero libri extra canonē: quos ecclesia potius ad edificationē popali: q̄ ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ hm̄t scripturā: sed cū duplici latina interp̄tatione: altera beati Hieronymi: altera īterlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autē de numero linguarum huius libri oportuit in uniuersum p̄libasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuib9 agendū est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerēt: quarū unaquæq̄ tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginē exteriorē sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interp̄tum editio: cui supponitur latina interlinearis traductio de uerbo ad uerbum. Mediam aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē uelut inter synagogam & Orientalē ecclesiam posuim9: tanq̄ duos hic & inde latrōes mediū aūt Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc enim sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta scripturæ intelligētia qñq̄ deuiātibus) imobilis semper in veritate pmansit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: ut singulis lineis Hebraicis correspōdeāt binæ lineæ latinæ e regiōe: hoc tamen semp obseruato. ut omnes colūnæ tā in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi ubi loci angustia non patitur: quod rarissime dep̄hēdes.

Deinde quia institutū nr̄m est: non solū his cōsulere: qui absolutā linguarū peritiā sunt assecuti: sed his etiam operā ferre qui parū in eis p̄fecerunt: utrisq̄ enim debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quē pegrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorū librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiōes facile possit quicūq̄ distinguere: & suā latinā interp̄tationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiōes Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordine p̄cedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina p̄xima colūna correspōdent: ut p similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referēda. Quādo uero interpres p circūlocutionem pluribus dictionibus unicam interp̄tatur: aut e diuerso unica dictiōe plures amplectitur: tūc una litterula toti circūlocutioni uel etiā compendio deseruiet. Ex his p̄terea litterulis nōnullas repies: quib9 tenue punctū subscribitur hoc modo. ̣ Quod quidē punctū designat: uel dictionē hebraicā subiacentē multiplicē esse & æquiuocā: ac p̄inde recondītū aliquod secretæ intelligētiæ mysterium claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a p̄spicacibus mētibus i uestigari: uel denotat saltē: ipsam eius significationem in latina colūna posītā potius translatitiā esse & soli sensui subseruientē: q̄ p̄priā omnino & literalem. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est p quam necessaria ad reperiēda in Dictionario uocabula: sed tantæ difficultatis: ut hoīes eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunq̄ etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiā uel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in promptu habere: ut iā his adminiculis adiuti: Hebræorū (ut ait beatus Hieronymus) nāuseam & fastidientes: p̄ceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq̄ est: q cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq̄ dictiōi impositā) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querēda est in vocabulario. Ille enim sunt primæ litteræ substātiales primitiui. Reliquæ uero dictiōes Hebraici text9: quib9 nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earū tribus aut q̄nq̄ etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Præterq̄ ubi p̄cesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̄ apice subiecto: dum modo sit apice desuper notata hoc modo בַּ הַ כַּ לַ מַ Tunc enim talis littera p articulo seu p̄positio nis sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferēda est: & proximæ tres uel quādoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quib9 dictio ipsa in uocabulario repietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicunq̄ enim alicui dictioni p̄ponitur: semp pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq̄ hæc quidē succincte dicta sunt: ut legentibus Hebraicā litterā statim absq̄ arte seu consideratiōe vlla pateat dictionis primitiuū. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicū nosse desiderat: legat vltimum capitulum nostræ Hebraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut absq̄ librorum reuolutiōe facile occurreret: in prīcipio

Prologus.

Pētateuchi duxim⁹ apponendū. Illud ē etiā cōsiderādū ꝙ in hebraicis characteribꝫ sciēter omissim⁹ apices illos quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nā hi cuꝫ ad nullam vel significati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ ptineant: sed ad solam cantus ipsorum modulationem: merito a veteribus Hebreis relecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verum ne locus accentus cuiusꝙ dictionis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentū: oēs huiusmōi dictiōes nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo ׳. Cæterum in distinctione clausularum colo etiam vtuntur Hebræi & commate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale signū ⁄ Quod autem ad Græcam scripturam attinet: illud te nō latere volumus: non vulgaria seu temere oblata exemplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emendatissima: quæ sanctissim⁹ dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptam Illustris Venetorum Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laboribus & expensis vndiqꝙ cōquisiuimus: vt copia emendatorum codicum abunde supereret. Latinam itidem Beati Hieroymi translationem contulimus cum ꝗplurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutēsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimum ab hinc annum litteris Gotthicis cōscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio scriptorum aliter scripta ꝗ̄ in originalibus vtriusꝙ testamēti habentur intacta dimisimus: atꝙ id quidem consulto. Nam si nunc in eis litteram aliquam mutassem⁹: nequaꝗ̄ possent reperiri in tractatu interpretationum: quem iuxta vulgatam horum nominum scripturam alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non solum ponentes ea sicut communiter scribuntur: sed etiam ꝓut habentur ad litteram in suis originalibus. Demum in libro psalmorum illud est admonendum: communem translationem latinam: qua vtimur: positam esse ꝙ interlineari supra græcam septuaginta interp̄tū editionē: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit ꝓlogus in Esaiam ꝓphetam.

EMO CVM ꝓphetas versibus viderit esse descriptos: metro eos estimet apud hebreos ligari. & aliquid simile habere de psalmis uel operib⁹ Salomonis. Sed quod in demosthene & tullio solet fieri ut ꝙ cola scribantur & cōmata: quiꝙ ꝓsa & non uersibus conscripserunt. Nos quoꝙ utilitati legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo scribendi gñe distinximus. At primum de esaia sciendū ꝙ in sermone suo disertus sit: quippe ut uir nobilis & urbanæ elegantiæ: nec habens quicqꝫ in eloquio rusticitatis admixtum. Vñ accidit ut p̄ cæteris florem sermonis eius: trāslatio non potuerit conseruare. Deinde etiā hoc adiiciendum ꝙ nō tam ꝓpheta dicendus sit ꝗ̄ euangelista. Ita enī vniuersa xp̄i ecclesiæqꝙ mysteria ad liquidum ꝓsecutus est: ut non putes eum de futuro uaticinari sed de p̄teritis historiā texere. Vñ comicio noluisse tunc tpis septuaginta interp̄tes fidei suæ sacramenta pspicue ethnicis ꝓdere: ne sanctiꝫ canibus & margaritas porcis darent. quæ cū hanc editionem legeritis ab illis aiaduertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam posse iudicare de interp̄tatione: nisi intellexerit ante q̄ legerit. Nos quoꝙ patere morsibus plurimorum: q stimulante inuidia quod cōsequi non ualent despiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto manū. & nihilominus hoc a fastidiosis lectoribus p̄cor: vt quō græci post septuaginta translatores: aquilā & symmachū & theodotionē legūt: uel ob studiū doctrinæ suæ: uel ut septuagīta magis ex collatione eorum intelligant: sic & isti saltem vnum post priores habere dignentur interp̄tem. Legant prius & postea despiciant: ne uideantur non ex iudicio sed ex odii p̄sumptione ignorata damnare. Prophetauit autem Esaias in hierusalem & in iudæa: necdū decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroqꝙ regno nunc cōmixtim nūc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̄sentes respiciat historiam & post babyloniæ captiuitatem reditum populi significet in iudæam: tamen oīs eius cura de uocatione gentiū & de aduentu xp̄i est. Quem quanto plus amatis o paula & eustochium tāto magis ab eo petite: ut ꝓ obtrectatiōe p̄senti qua me indesinēter æmuli laniāt: ipse mihi mercedē restituat in futuro: qui scit me ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiōe sudasse: ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diuti⁹ insultarēt.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argūmentum.

SAIAS in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiqꝙ ꝓphetauit. Sub manasse rege sectus in duas partes: occubuit. Sepultusqꝙ est sub quercu rogel: iuxta transitum aquarum quas olim ezechias rex facto obstruxerat puluere.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla,B.Hie. Ter.hc,Esa.j. Pritina.hel

ESAIAS. ΗΣΑΙΑΣ.

Incipit Esaias propheta.

Visio quã vidit esaias filꝰ amos: quã vi
A Ρασις ἣν εἶδεν ησαΐας υἱὸς ἀμώς· ἣν εἶ
dit contra iudeam ⁊ cõtra ierusalẽ
δεν κατὰ τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ ιλημ
in regno ozie ⁊ ioatham achaz
ἐν βασιλείᾳ ὀζίου καὶ ἰωαθὰμ καὶ ἄχαζ
⁊ ezechie: dꝫ regnauerũt in iudea. audi celi ⁊ auri
καὶ ἐζεκίου, οἱ ἐβασίλευσαν τῆς ἰουδαίας. ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἐνω
bꝰ pcipe terra: qꝛ dñs locutꝰ est. filios genui ⁊ exaltaui: ip=
τίζου γῆ, ὅτι κὺς ἐλάλησεν. υἱοὺς ἐθρεψάμην καὶ ὑψωσα, αὐ
si aũt me spreuerũt. cognouit bos possessorẽ: ⁊ asi
τοὶ δέ με ἠθέτησαν. ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
presepe dñi sui: israel aũt me nõ cognouit: ⁊ pplus
φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός
meꝰ nõ intellexit. ve gẽ peccatrici: pplo plene pecca=
μου οὐ συνῆκεν. οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτι
. femĩ nequã: filii inq̃ dereliquerũt dñm:
ῶν, σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον,
⁊ ad iracũdiã cõcitastis sanctũ israel: alienati sunt
καὶ παῳργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ, ἀπηλλοτριώθησαν
in retro. qđ vltra pcutiemini addẽtes iniquitatẽ? oĩs
εἰς τὰ ὀπίσω. τί ἔτι πληγῆτε προσιθέντες ἀνομίαν; πᾶ
B ne caput in languorẽ: ⁊ omne cor i tristiciã a
σα κεφαλὴ εἰς πόνον, καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην ἐσθὸ
pedibꝰ vsq; ad caput nõ est in eo sanitas: vulnus
ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία, τραῦμα
liuor plaga tumens: nõ est malagma ipone
μώλωψ πληγὴ φλεγμαίνουσα, οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖ
re neq; oleum neq; alligaturas. ẽra vestra deserta
ναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσεις. ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος αἱ
ciuitates vre succẽse igni: regionẽ vrã coram vobis
πόλεις ὑμῶν πυρίκαυστοι, τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιοι ὑμῶν
alieni devorant eam. ⁊ desolabitur sicut
ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτὴν· καὶ ἠρημώσει καθὰς ἐξαμπε
a ppĩus alienis. derelinquẽtur ⁊ filia si
νὴ ὑπὸ ἀλλοτρίων. ἐγκαταλειφθήσεται θυγάτηρ σι
on sicut tẽtorũ i vinea: ⁊ sicut pomorũ custodia in cu=
C ὼν ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σι=
cumerario: sicut ciuitas obsessa. ⁊ nisi dñs sa=
ro.9.f. κυκράτω, ὡς πόλις πολιορκουμένη. καὶ εἰ μὴ κύριος σα
baoth reliquisset nobis semen: ꝺ̃si sodoma vtiq; facti
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγε
essemꝰ: ⁊ ꝺ̃si gomorra vtiq; essemꝰ. audite verbũ
νήθημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. ἀκούσατε λόγον
dñi principes sodomorũ: adtendite legẽ dei nr̃i
κυρίου ἄρχοντες σοδόμων, προσέχετε νόμον θεοῦ ἡμῶν
pplꝰ gomorre. qđ mihi multitudo victimarũ vrarũ dicit
λαὸς γομόρρας· τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν λέγει
dñs? plenus sum holocaustis arietũ: ⁊ adipẽ
κύριος; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ
agnorũ: ⁊ sanguinẽ taurorũ ⁊ hircorũ nõ volo: ne=
ἀρνῶν, καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐ
q̃ veneritis appere mihi. qꝺ ẽsi quesiuit hec de
δ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι· τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ
manibꝰ vrĩs: calcare atriũ meũ: nõ appone=
τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν τὴν αὐλήν μου, οὐ προσθή=
tis. si obtuleritis siligiñ: vanũ: incensum
σεσθε. ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν, μάταιον, θυμίαμα
D abominatio mihi est. neomenias vras ⁊ sab=
βδέλυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάβ=
bata ⁊ diem magnũ nõ feram. ieiunia ⁊ o=
Hiere. 36.c. βατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέξομαι. νηστείαν καὶ ἀρ
cium ⁊ neomenias ⁊ festiuitates vras odio hꝫ
γίαν καὶ τὰς νουμηνίας καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ
ꝑa mea: facti estis mihi i taedio. nõ ãplꝰ remit
ψυχή μου, ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονήν. οὐκέτι ἀνέ=
tam petã vra. cũ extẽderitis
χω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. ὅταν ἐκτείνητε ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

חָזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר Cap. j.
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בִּימֵי
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל
לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי
חֹטֵא עַם כֶּבֶד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים
בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ
אָחוֹר׃ עַל מֶה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל רֹאשׁ לָחֳלִי וְכָל לֵבָב דַּוָי׃ מִכַּף
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פֶּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרֻפוֹת אֵשׁ אַדְמַתְכֶם
לִנְגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן
כְּסֻכָּה בְּכָרֶם כִּמְלוּנָה בְמִקְשָׁה
כְּעִיר נְצוּרָה׃ לוּלֵי יְהוָה צְבָאוֹת
הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כִּסְדֹם
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִי רֹב
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת
מִיֶּדְכֶם רְמֹס חַצֵרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא
הַבַּשּׁוּ וְלֹא רִנָּה נָשָׂמִן׃ אֵצְכֶם
שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי
לָטֹרַח נִלְאֵיתִי׃ נְשֹׂאוֹ וּבְפָרִשְׂכֶם

Prima.heb. Tex.he.Esa.j. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

כַּפֵּיכֶם ׀ אֵעְלִים עֵינַי מִכֶּם גַּם כִּי
manus: auertã oculos meos a vobis. & cũ
תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם
multiplicaueritis oratione: nõ exaudiã vos:
דָּמִים מָלֵאוּ רַחֲצוּ הִזְכּוּ
nã manus vre sanguine plene. lauamini: mũdi
הָסִירוּ רָע מַעַלְלֵיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי
estote: auferte malũ cogitationũ vrarũ ab
חִדְלוּ הָרֵעַ לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ
oculis meis. Quiescite agere puerse: discite benefacere. Querite iudiciũ.
מְשֻׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ שִׁפְטוּ יָתוֹם
Subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite viduã: & venite & arguite me dicit dñs. Si fuerint peccata vra vt coccinũ
רִיבוּ אַלְמָנָה לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר
qũ mix dealbabũtur: & si fuerint rubra qũ vermiculus: velut lana erũt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod si nolueritis
יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים
& me ad iracũdiã puocaueritis: gladius deuorabit vos: ga os dñi locutũ é.
כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע
Quo facta est meretrix
שָׁנָה כַּצֶּמֶר יִהְיוּ אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם
ciuitas fidelis plena iudicii: Iustícia habitauit in ea: nunc aũt homicide. Argentũ tuũ versum
טוּב הָאָרֶץ תֹּאכֵלוּ וְאִם תְּמָאֲנוּ
est in scoriam: vinũ tuum mixtum ẽt aqua. Príncipes tui infideles: socii furũ. Omnes
וּמְרִיתֶם חֶרֶב תְּאֻכְּלוּ כִּי פִי יְהוָה
diligunt munera: sequũtur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingreditur ad illos. Propter hoc ait
דִּבֵּר׃ אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה
dominus deus exercituũ fortis israel.
נֶאֱמָנָה מָלְאָתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין
Heu ego consolabor super hostib meis: & vindicabor de inimicis meis.
וְעַתָּה מְרַצְּחִים כַּסְפֵּךְ הָיָה סִגִים
Et cõuertã manũ meã ad te & excoquã ad purũ scoriam tuã: & auferã omne
לוֹגֵךְ מָהוּל בַּמָּיִם שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים
stannum tuũ: & restituã iudices tuos vt fuerũt prius: & consiliarios tuos
וְחַבְרֵי גַּנָּבִים כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד
sicut antíquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion
וְרֹדֵף שִׁלְמֹנִים יָתוֹם לֹא יִשְׁפֹּטוּ
in iudicio redimetur: & reducẽt eã in iustícia. Et cõteret sceleste & peccatores simul & q dereliq̃rũt dñm cõsumentur. Confundẽtur enim ab idolis qbus sacrificauerũt. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cũ fueritis velut quercus defluentib foliis: & velut hortus absq; aqua. Et erit fortitudo vra vt fauílla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla & accendetur vtrunq; simul & non erit qui extinguat.

manus: auertã oculos meos a vobis.
τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν·
& si multiplicaueritis oratione: nõ exaudiã vos:
καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν,
nã manus vre sanguine plene. lauamini: mũdi
αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις· λούσασθε, καθα-
estote: auferte nequitias ab animabus
ροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν
vestis: corã oculis meis. cessate a
ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ
nequitijs vestis: discite bonũ facere: querite
τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε
iudicij: liberate iniuriã oppressũ. iudicate pupillo: & iustificate viduã. & venite & disceptemus dicit do
κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον· κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δι-
minus. & si fuerint peccata vestra sicut rubeum: quasi
καιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν λέγει κύ-
coccinum: & si fuerint sicut coccinum: velut lanã dealbabo.
ριος· καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς
& si volueritis & exaudieritis me: bona terre comedetis. si aũt nõ volueritis neq; audieritis
καρῶ· καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ
me: gladius vos deuorabit: nã os dñi locutũ est ista.
τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ
μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται, ὁ γὰρ στόμα κυρίου ἐλά-
quomõ facta é meretrix ciuitas fidelis nõ
λησεν ταῦτα. πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιών
plena iudicio? in q̃ iustícia dormiuit in ea: nunc aũt
πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ
homicidã. argentũ vtm reprobũ: caupones tui mi
φονευταί· τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσ-
scẽt vinũ aque: principes tui nõ obediũt: principes
γουσι τὸν οἶνον ὕδατι, οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ
fur: diligẽtes munera: sequentes retributionẽ. pu
κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδομα· ὀρ-
pillis nõ iudicãtes: & iudicũ vidue nõ attendẽtes. ppt hoc
φανοῖς οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες. διὰ τ
hec dicit dñator dñs sabaoth ve fortes if
τοῦτό λέγει ὁ δεσπότης κς σαβαώθ· οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν
racl nõ cessabit ira mea: & inimicos meos ultra aduersarios:
ραήλ, οὐ παύσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις,
& iudicũ de inimicis meis faciã: & inducã manũ
καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ-
mea in te: & igne examinabo te ad purũ: at inobedientes
ρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρόν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦν-
tes pdam. & auferã oẽs iniquos a te et oẽs
τας ἀπολέσω· καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ, καὶ πάν-
fugbos. & instituã iudices tuos sicut prius
τας ὑποφήτας· καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτάς σου ὡς τὸ πρότερον
& cõsiliarios tuos sicut ab initio. & post hec
καὶ τοὺς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς· καὶ μετὰ ταῦτα
vocaueris ciuitas iusticie metropolis fidelis nõ. ci
κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιών· μετὰ
uis in iudicio saluabit captiuitas eius & ci clemosyna:
γὰρ κρίματος σωθήσεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς, καὶ μετὰ ἐλεη-
& cõterent simul iniqui & peccatores simul
μοσύνης, καὶ συντριβήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα·
& q dereliquerũt dñm cõsument: quia con- Ro. 6.
καὶ οἱ ἐγκαταλιπόντες τὸν κν συντελεσθήσονται, διότι αἰσχυ- d.
fundent ab idolis suis q̃ ipsi voluerũt: & erubuerũt ab hortis que desiderauerũt. erũt enim sicut te
θήσονται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἠβούλοντο, καὶ
rebinthi q̃ deposuit folia: & sicut hortus
ἐπῃσχύνθησαν ἐν κήποις ἃ ἐπεθύμησαν. ἔσονται γὰρ ὡς τε-
aquã nõ hẽns. & erit fortitudo corũ sicut stipula stuppe:
ρέβινθος ἀποβεβληκυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παρὰ ὕδατος
& opa eor q̃si scintille ignis. & succeden
ὕδωρ μὴ ἔχων· καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμης πτύου,
tur iniqui & peccatores simul: & nõ erit q̃ extiguet
καὶ τὰ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς σπινθῆρες πυρός· καὶ κατακαυθή-
σονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλὰ ἅμα, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.Esa.ij. Pritiua.he

A Verbū qđ factū est ad esaiā filiū amos de
Iudea ⁊ de hierlm. qz erit in nouissimis die
Mich. 3.a. manifest⁹ mons dñi. ⁊ dom⁹ dei in ver-
tice mōtiū. ⁊ eleuabit sup colles. ⁊
mirabit⁹ mōtiū. ⁊ eleuabit sup colles. ⁊
fluet ad eū oēs gētes ⁊ ibūt gētes:
multe ⁊ dicēt: venite ⁊ ascēdam⁹ ad montē dñi:
& ad domū dei iacob. ⁊ annūciabit nobis
vias suas: ⁊ ābulabimus in ea. ex eīm sīō exi-
bit lex: ⁊ verbū dñi de hierlm. ⁊ iudicabit
gētes, ⁊ arguet pplm multū. ⁊ cōfla-
B Mich. 3.b. dent gladios suos in aratra ⁊ lanceas
suas in falces. ⁊ nō accipiet gēs cōtra gētē gla-
diū: ⁊ nō discēt vltra pliari. ⁊ nūc dom⁹
mea, ⁊ dū māsuerit ēt in tēplo meo. ⁊ nūc dom⁹
iacob venite ⁊ ambulem⁹ in lumine dñi. ⁊ dereliq̄t
dñs pplm suū domū iacob. quia repleta
est vt abūdātio regio eox augurijs: ⁊ vt
alienigenaꝝ: ⁊ filij multi alienigene nati sunt eis.
repleta est ēīm regio eox argēto ⁊ auro. ⁊
nō fuit finis⁹ thesauroꝝ eox. ⁊ repleta est terra e-
quis⁹ ⁊ nō fuit finis⁹ curruū eox. ⁊ repleta
est terra abominatiōnib⁹ operū manuū eox. ⁊
C adorauerūt quos fecerūt digiti eox. ⁊ incurvauit se
homo: ⁊ humiliat⁹ est vir. ⁊ nō dimittā eos. ⁊
nūc ingredimini in petras ⁊ abscōdimini in terrā:
a facie timoris dñi: ⁊ a gla⁹ fortitudinis
eius cū exterrerit frāgere terrā. nā oculi dñi
sublimes: at homo humilis. ⁊ humiliabit altitudo
hoim. ⁊ exaltabit dñs⁹ sol⁹ in die illa.
dies ēīm dñi sabaoth: sup oēm arrogātē ⁊ sup-
bum: ⁊ sup oēm excelsum ⁊ sublimē. ⁊ hūilia
bunt. ⁊ sup oēm cedrū libani excel-
sas ⁊ sublimes. ⁊ sup oēm arborē glādis basan.
⁊ sup mōtē excelsū: ⁊ sup oēm collē excelsū: ⁊
sup oēm turrim excelsā: ⁊ sup oēm mūr⁹ excelsū.
D ⁊ sup oē nauigiū maris. ⁊ sup oēm aspectū nauī
um pulchritudinis. ⁊ hūiliabit oīs homo
altitudinē hoim. ⁊ exaltabit dñs⁹ sol⁹ in die illa.

Verbum quod vidit esaias filius amos super iudeam & hierusalem. Et erit in nouissimis diebus preparatus mons domus dñi in vertice montiū: & eleuabitur sup colles. Et fluet ad eū oēs gentes: & ibunt populi multi & dicent. Venite ascendamus ad montē domini: & ad domum dei iacob & docebit nos vias suas & ambulabimus in semitis eius: quia de sīō exibit lex: & verbum domini de hierusalem. Et iudicabit gentes: & arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. Non leuabit gēs cōtra gentē gladiū: nec exercebuntur vltra ad prelia. Domus iacob venite & ambulemus in lumine dñi. Proiecisti populum tuū domū iacob: quia repleti sunt vt olim: & augures hūerūt vt philistiim: & pueris alienis adheserūt. Repleta terra eius argento & auro: et nō est finis thesaurorū eius. Et repleta est terra eius equis & innumerabiles quadrige eius. Et repleta est terra eius idolis. Opus manuū suarū adorauerūt: quod fecerūt digiti eorū. Et incurvauit se homo & hūiliat⁹ est vir. Ne ergo dimittas eis. Ingrēdere in petrā & abscōdere in fossa humo a facie timoris dñi: & a gloria maiestatis eius. Oculi sublimis hoīs hūiliati sunt: & incurvabitur altitudo viroꝝ. Exaltabitur aūt dñs solus in die illa: quia dies dñi exercituum super oēm superbū & excelsum: & super oēm arrogātem: & humiliabitur: & super oēs cedros libani sublimes & erectas: & super omnes quercus basan: & super omnes mōtes excelsos: & super omēs colles eleuatos: & super omnem turrem excelsam: & super oēm murum munitū: & super omnes naues tharsis: & super oīne quod visu pulchrū est. Et incurvabitur oīs sublimitas hoim:

הַדָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶן
אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ וְהָיָה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית
יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת
וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם׃ וְהָלְכוּ עַמִּים
רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר
יְהוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי
מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלִָם׃ וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם
וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ
חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם
לְמַזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃ בֵּית יַעֲקֹב
לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה׃ כִּי נָטַשְׁתָּה
עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם
וְעֹנְנִים כַּפְּלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נֵכָרִים
יַשְׂפִּיקוּ׃ וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב
וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתָיו וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ
סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתָיו׃
וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה
יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו׃
וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ וְאַל תִּשָּׂא
לָהֶם׃ בּוֹא בַצּוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר
מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ׃ עֵינֵי
גְבֹהוֹת אָדָם שָׁפֵל וְשַׁח רוּם
אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
הַהוּא׃ כִּי יוֹם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל
כָּל גֵּאֶה וְרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפֵל׃
וְעַל כָּל אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים
וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן׃
וְעַל כָּל הָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל
גְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃ וְעַל כָּל מִגְדָּל
נָבֹהַּ וְעַל כָּל חוֹמָה בְצוּרָה׃ וְעַל
כָּל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל שְׂכִיּוֹת
הַחֶמְדָּה׃ וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם

Patina.heb.	Tex.heb.Esa.iij.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.	
שָׁגַב	וְשָׁפַל רוֹם אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה	et humiliabitur altitudo virorũ. et elevabitur dñs solus in die illa:	τ cader altitudo hoim. τ exaltabit dñs	
כָּלִל בָּדַד	לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְהָאֱלִילִים כָּלִיל		καὶ ὑψωθήσεται ὁ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα	n solus in die illa. τ manufacta oia
חָלַף בּוֹא	יַחֲלֹף: וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִנְקִיקֵי	et idola penitus cõteretur. Et introibũt in spelũcas petrarũ & in voragines terre a facie formidinis dñi: & a gla maiestatis eius: cum surrexerit percutere terrã.		abscõdent inferẽtes in spelũcas τ in
צוּר חָלָל	צוּר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר		καταπαύσουσιν εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς	scissuras petrar τ in foramina terre: a fa Isa.ij.
פָּנָה	גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לָעָרֶץ הָאָרֶץ: בְּיוֹם	In die illa proiiciet homo idola argenti sui & simulachra auri sui que fecerat sibi: vt adoraret talpas & vespertiliones. Et ingredietur scissuras petrarũ & in cauernas saxorũ a facie formidinis dñi: & a gloria maiestatis eius cũ surrexerit percutere terrã. Quiescite ergo ab homine cuius spũs in naribus eius ẽ: qa excelsus reputat ẽ ipse.	χασμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ	
נָאָה	הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי		cie timoꝛe dñi: τ a gla fortitudinis eꝰ	
שָׁלַךְ	כַּסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר		προσώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ	
עָשָׂה	עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחְפֹּר פְּרוֹת		tus: cũ surrexerit ꝓfringere terrã. in die illa cũ	
	וְלָעֲטַלֵּפִים לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים		τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ	
	וּבִסְעִפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה		ciet homo abominatiões suas argẽteas τ	
	וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לָעָרֶץ		βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ	
	הָאָרֶץ: חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר		aureas q̃s fecerũt adorare vana τ vesꝑ	
נִשְׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא:			χρυσᾶ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς νυ	
Cap.iij. כִּי הִנֵּה הָאֲדוֹן			ctibulis. ingredi in foramina durissime petre	
סוּר יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַם			χτερίσι. τ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας	
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֲנָה כֹּל			τ scissuras petrar a facie timo	
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן מָיִם: גִּבּוֹר			καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό	
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֹסֵם			βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα	
וְזָקֵן שַׂר חֲמִשִּׁים וְנָשׂוּא פָּנִים			stit cõterere terrã. defecite vobis ab hoie: cui ref	
וְיוֹעֵץ וְחָכָם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ:			spũ ἀφαιρεῖται πνεῦμα ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ὧν	
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵימוֹ וְתַעֲלוּלִים			piratio in naribꝰ eius qñ in quo reputatꝰ est.	
יִמְשְׁלוּ בָם: וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ			πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca.3.	
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן			Ecce ĩa dñator dñs sabaoth auferet de	
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד: כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ			Ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ	A
בְּאָחִיהוּ בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין			hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.	
תָּהְיֶה לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת			ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν.	
יָדֶךָ: יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא			robur panis τ robur aque: gigãtẽ τ fortẽ τ ho	
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין			ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν	
שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם: כִּי			minẽ bellatorẽ τ iudicẽ τ ꝓphetã: τ cõsecto	
כָשְׁלָה יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה נָפָל כִּי			ρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ σοφὸ	
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה			rẽ τ ꝑsoytẽ: τ pricipẽ sup quinquagita: τ admirabilẽ	
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ: הַכָּרַת פְּנֵיהֶם			σὴν καὶ πρεσβύτην, καὶ πεντηκοντάρχον, καὶ θαυμαστὸν	
עָנְתָה בָם וְחַטֹּאתָם כִּסְדֹם הִגִּידוּ			cõsiliariũ: τ sapiẽtẽ architectũ: τ prudentẽ audito	
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לָנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ			σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα	
לָהֶם רָעָה: אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב			rẽ. τ institutã inuencs pncipes eoꝝ: τ illuto	
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ: אוֹי			τὴν. καὶ ἐπισυσῶ ἰσχυροὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαί	
			res dñabunt eis: τ corruet ꝓpl̃o:	
			χτται καταχυριεύσουσιν αὐτῶν. καὶ συμπίσεται ὁ λαός,	
			homo ad hoiez: τ homo ad ꝓximũ	
			ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον	
			suũ. offendet puer cõtra senẽ: igno	
			αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄ	
			bilis cõtra nobilẽ: qz apprehẽdet homo fra	
			τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τὸν ἀδελ	
			trẽ suũ: vel domesticũ patris sui dicẽs: vesti	
			φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμά	
			mẽtũ habes ꝓnceps esto nr: τ cibus nie? sub	
			τιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπό	B
			te sit. τ respõdẽs in die illa dicet: nõ ero	
			σεὲς καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαί	
			tu? ꝓnceps: nõ em̃ in domo mea est panis neq; vestimẽtũ:	
			σου ἀρχηγός, οὐ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἔστιν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,	
			nõ ero ꝓnceps populi hui?: qz corruit hierusa	
			οὐκ ἔσομαι ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀπέπεσεν ἱερουσα	
			lẽ: τ iudea cõcidit: τ lingue eoꝝ cõ	
			λήμ, καὶ ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με	
			iniquitate q̃ erga dñm nõ credentes. quare nũc humilia	
			τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπεί	
			ta est gloria eoꝝ: τ cõfusio vultꝰ eoꝝ restitit	
			νωθη ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη	
			eis. at peccatũ suũ quasi sodomoꝝ ãnũciauerũt	
			αὐτοῖς. τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀπήγγειλαν	
			τ manifestauerũt. ve anime eoꝝ: qñ ꝓsiluerũt cõtꝛ	
			καὶ ἐπεφάνισαν. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευνται βουλὴ	
			liũ malũ cõtra se dicẽtes: alligem? tuũ: qñ	
			λὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες, δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι	
			inutilis nobis ẽ. igit fructꝰ operꝝ suoꝝ co	
			δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι. τοίνυν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά	

Patina.heb.	Tex.heb.Esa.iij.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.	
שָׁגַב	וְשָׁפַל רוֹם אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה	et humiliabitur altitudo virorũ. et elevabitur dñs solus in die illa:	τ cader altitudo hoim. τ exaltabit dñs	
כָּלִל בָּדַד	לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְהָאֱלִילִים כָּלִיל		καὶ ὑψωθήσεται ὁ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα	n solus in die illa. τ manufacta oia
חָלַף בּוֹא	יַחֲלֹף: וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִנְקִיקֵי	et idola penitus cõteretur. Et introibũt in spelũcas petrarũ & in voragines terre a facie formidinis dñi: & a gla maiestatis eius: cum surrexerit percutere terrã. In die illa proiiciet homo idola argenti sui & simulachra auri sui que fecerat sibi: vt adoraret talpas & vespertiliones. Et ingredietur scissuras petrarũ & in cauernas saxorũ a facie formidinis dñi: & a gloria maiestatis eius cũ surrexerit percutere terrã. Quiescite ergo ab homine cuius spũs in naribus eius ẽ: qa excelsus reputat ẽ ipse.		abscõdent inferẽtes in spelũcas τ in
צוּר חָלָל	צוּר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר		καταπαύσουσιν εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς	scissuras petrar τ in foramina terre: a fa Isa.ij.
פָּנָה	גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לָעָרֶץ הָאָרֶץ: בְּיוֹם		χασμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ	
נָאָה	הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי		cie timoꝛe dñi: τ a gla fortitudinis eꝰ	
שָׁלַךְ	כַּסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר		προσώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ	
עָשָׂה	עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחְפֹּר פְּרוֹת		tus: cũ surrexerit ꝓfringere terrã.	
	וְלָעֲטַלֵּפִים לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים			in die illa cũ
	וּבִסְעִפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה		τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ	
	וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לָעָרֶץ		ciet homo abominatiões suas argẽteas τ	
	הָאָרֶץ: חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר		βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ	
נִשְׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא:			aureas q̃s fecerũt adorare vana τ vesꝑ	
Cap.iij. כִּי הִנֵּה הָאֲדוֹן			χρυσᾶ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς νυ	
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַם			ctibulis. ingredi in foramina durissime petre	
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֲנָה כֹּל			χτερίσι. τ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας	
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן מָיִם: גִּבּוֹר			τ scissuras petrar a facie timo	
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֹסֵם			καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό	
וְזָקֵן שַׂר חֲמִשִּׁים וְנָשׂוּא פָּנִים			βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα	
וְיוֹעֵץ וְחָכָם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ:			stit cõterere terrã. defecite vobis ab hoie: cui ref	
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵימוֹ וְתַעֲלוּלִים			spũ ἀφαιρεῖται πνεῦμα ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ὧν	
יִמְשְׁלוּ בָם: וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ			piratio in naribꝰ eius qñ in quo reputatꝰ est.	
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן			πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca.3.	
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד: כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ			Ecce ĩa dñator dñs sabaoth auferet de	
בְּאָחִיהוּ בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין			Ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ	A
תָּהְיֶה לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת			hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.	
יָדֶךָ: יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא			ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν.	
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין			robur panis τ robur aque: gigãtẽ τ fortẽ τ ho	
שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם: כִּי			ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν	
כָשְׁלָה יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה נָפָל כִּי			minẽ bellatorẽ τ iudicẽ τ ꝓphetã: τ cõsecto	
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה			ρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ σοφὸ	
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ: הַכָּרַת פְּנֵיהֶם			rẽ τ ꝑsoytẽ: τ pricipẽ sup quinquagita: τ admirabilẽ	
עָנְתָה בָם וְחַטֹּאתָם כִּסְדֹם הִגִּידוּ			σὴν καὶ πρεσβύτην, καὶ πεντηκοντάρχον, καὶ θαυμαστὸν	
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לָנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ			cõsiliariũ: τ sapiẽtẽ architectũ: τ prudentẽ audito	
לָהֶם רָעָה: אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב			σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα	
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ: אוֹי			rẽ. τ institutã inuencs pncipes eoꝝ: τ illuto	
			τὴν. καὶ ἐπισυσῶ ἰσχυροὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαί	
			res dñabunt eis: τ corruet ꝓpl̃o:	
			χται καταχυριεύσουσιν αὐτῶν. καὶ συμπίσεται ὁ λαός,	
			homo ad hoiez: τ homo ad ꝓximũ	
			ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον	
			suũ. offendet puer cõtra senẽ: igno	
			αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄ	
			bilis cõtra nobilẽ: qz apprehẽdet homo fra	
			τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τὸν ἀδελ	
			trẽ suũ: vel domesticũ patris sui dicẽs: vesti	
			φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμά	
			mẽtũ habes ꝓnceps esto nr: τ cibus nie? sub	
			τιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπό	B
			te sit. τ respõdẽs in die illa dicet: nõ ero	
			σεὲς καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαί	
			tu? ꝓnceps: nõ em̃ in domo mea est panis neq; vestimẽtũ:	
			σου ἀρχηγός, οὐ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἔστιν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,	
			nõ ero ꝓnceps populi hui?: qz corruit hierusa	
			οὐκ ἔσομαι ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀπέπεσεν ἱερουσα	
			lẽ: τ iudea cõcidit: τ lingue eoꝝ cõ	
			λήμ, καὶ ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με	
			iniquitate q̃ erga dñm nõ credentes. quare nũc humilia	
			τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπεί	
			ta est gloria eoꝝ: τ cõfusio vultꝰ eoꝝ restitit	
			νωθη ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη	
			eis. at peccatũ suũ quasi sodomoꝝ ãnũciauerũt	
			αὐτοῖς. τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀπήγγειλαν	
			τ manifestauerũt. ve anime eoꝝ: qñ ꝓsiluerũt cõtꝛ	
			καὶ ἐπεφάνισαν. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευνται βουλὴ	
			liũ malũ cõtra se dicẽtes: alligem? tuũ: qñ	
			λὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες, δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι	
			inutilis nobis ẽ. igit fructꝰ operꝝ suoꝝ co	
			δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι. τοίνυν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά	

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina.

medēt. ve iniquo mala fcēm opera manuū ei⁹
γνῶναι· ὀυαὶ τῷ ἀνόμῳ, πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ
accidēt et. ppīo me⁹: exactores vestri devorant
C o ὑμβώσεται αὐτῷ· λαός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καταμῶν⁹
vos: ꝛ exactores dñantur vīt. ppīo me⁹:
Luce. 11.d. ται ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν. λαός μου,
beatificētes vos decipiūt vos. ꝛ femitas
εἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς· καὶ τὰς τρίβους
pedū vīoꝝ conturbant. fed nūc cōſtituetur
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσουσιν· ἀλλὰ νῦν κατασήσεται
ad iudiciū dñi⁹. ꝛ ſtatuet ad iudiciū ppīm ſuū. ipſe dñs ad
εἰς κρίσιν κ̅ῡ· καὶ ϛήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτ· αὐτὸς κ̅ῡ εἰς
iudiciū veniet cū ſenioribus ppīi ꝛ cū pri
κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τ̅ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ
cipibus ſuis. vos āt qđ incēdiſtis vineā meā: ꝛ
χόντων αὐτ· ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπρήσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ
rapina pauperis ī domib⁹ vīis: qđ vos iniuria afflictis
ἁρπαγὴ τ̅ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖ·τε
ppīm meū: ꝛ faciem mēdicoꝝ cōfundiſtis:
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε;
dicit dñator⁹ dñs exercituū. hec dicit dñs: p eo qđ exaltate ſūt
φησὶν κύριος κ̅ς̅ σραπιῶν· τάδε λέγει κ̅ς̅, ἀνθ' ὧν ὑψώθησαν
filie ſion ꝛ ambulauerūt erecto collo ꝛ in
αἱ θυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ ἐν
nutib⁹ oculoꝝ ꝛ itinere pedū ſuāt trahē
D νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου
tes tunicas ꝛ pedib⁹ ſuāt ludentes. ꝛ hu
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι· καὶ πα
miliabit dñs dñatrices . filias ſion. ꝛ dñs nudabit
πεινώσει κ̅ς̅ ἀρχούσας θυγατέρας σιών· καὶ κ̅ς̅ ἀνακαλύ·ψει
turpitudinē ipāz in die illa: ꝛ auferet dñs
τὸ αἰσχύνωμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κ̅ς̅ τὴν
glozā veſtimēti earū. ꝛ tunicas ffortatas: ꝛ tor
δόξαν τ̅ ἱματισμοῦ αὐτῶν· καὶ τὰς κοσυμβους, καὶ τοὺς μη
ques: ꝛ bullam: ꝛ ornatū faciei earum.
νίσκους, καὶ τὸ κάθεμα, καὶ τὸν κόσμον τ̅ προσώπου αὐτῶν.
ꝛ cōpoſitionē ornatus glie. ꝛ olfactoriola ꝛ
καὶ τὴν σύνθεσιν τ̅ κόσμου τῆς δόξης· καὶ τὰς χλιδῶνας καὶ
armillas ꝛ oſtertiminalia ꝛ ānulos ꝛ dextra
τὰ φέλια καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τὰς δακτυλίους καὶ τὰ πόρ
lia ꝛ inaures: ꝛ circūpurpurea ꝛ clauatā purpurā:
δεξια καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ πόρπορφυρα καὶ τὰ μεσοπόρφυρα,
ꝛ veſtimenta per domū: ꝛ ſpicula laconica: ꝛ
καὶ τὰ ἐπιβλήματα κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ διαφανῆ λακωνικά, καὶ τὰ
byſſina ꝛ hyacithina ꝛ coccinea: ꝛ byſſum cū auro ꝛ
βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ
hyacintho contextam: ꝛ palliola clauſa, ꝛ erit ꝓ
ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένην, καὶ θέριστρα κατάκλειστα· καὶ ἔσαι ἀντὶ
odore ſuauī paluis: ꝛ ꝓ zona: funiculo cingeris: ꝛ ꝓ ornatu
ὀσμῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης, χοινὶ ζώσῃ· καὶ ἀντὶ τ̅ κόσμου
capitis aureo: caluiciū hēbis ꝓpt̄ opera tua. ꝛ ꝓ
τῆς κεφαλῆς τ̅ χρυσέου, φαλάκρωμα ἔσῃ διὰ τὰ ἔργα σου· καὶ ἀντὶ
tunica clauate purpure: p̄cingeris cilicio. ꝛ filius tu⁹ pul
τ̅ χιτῶνος τ̅ μεσοπορφύρου, πρῳζώσῃ σάκκον· καὶ ὁ υἱός σου ὁ κάλ
cherrim⁹ quē diligis: gladio cadet. ꝛ fortes vīi gladio
λιστος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται· καὶ οἱ ἰσχυροὶ ὑμῶν μαχαίρᾳ
cadent. ꝛ humiliabuntur. ꝛ lugebūt thece ornatus
πεσοῦνται· καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τ̅ κόσμου
veſtri. ꝛ derelinqueris ſola ꝛ ad terrā ꝓſternēris.
ὑμῶν· καὶ καταλειφθήσῃ μόνη καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ. Ca.4.

ΚΑΙ ἐπιλήψεται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἑνὸς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
Et apprehēdēt ſeptē mulieres hoīem vnū. in illa die
ρᾳ λέγουσαι, τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν πεδιβα
dicentes: panē nr̄m comedem⁹ ꝛ veſtimēta nr̄a indue
mur: verūtū nomē tuū vocetur ſup nos. aufer oppro
λούμεθα, πλὴν τὸ ὄνομά σου κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς· ἄφελε τὸν ὀνει
briū nr̄m. in die illa illucebit de⁹ in cōſilio cū
δισμὸν ἡμῶν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θεὸς ἐν βουλῇ με
gloria ſup terrā vtexaltet ꝛ glorificet qđ reliquum
τὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ κατάλειφ
eſt iſrael. ꝛ erit quod relictū eſt
θὲν τοῦ ἰσραήλ· καὶ ἔσαι τὸ ὑπολειφθὲν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.B.Vie.

impio in⁹ malū. Retribu
tio cnī manuū eius fiet
ei. Populū meū exacto
res ſui ſpoliauerūt: & mu
lieres dñate ſunt eis. Po
pule me⁹ q te bt̄ dicunt
ipſi te decipiūt: & viam
greſſuū tuoꝝ diſſipant.
Stat ad iudicādū dñs: &
ſtat ad iudicādos pplos.
Dñs ad iudicium veniet
cum ſenibus ppli ſui &
principib⁹ eius. Vos enī
depaſti eſtis vineā: & ra
pina pauperis in domo
vīa. Quare atteritis po
pulū meū & facies pau
peꝝ cōmolitis? dicit dñs
exercituū. Et dixit dñs
deus. Pro eo q eleuate
ſunt filie ſion & ambula
uerūt extēto collo: & nu
tibus oculoꝝ ibant: &
plaudebāt & ambulabāt
& pedibus ſuis cōpoſito
gradu icedebāt: decalca
bit dñs vertice filiarum
ſion: & dñs crinē earū
nudabit. In die illa au
feret dominus ∞∞∞∞∞∞∞
ornamentū calciamen
torum & lunulas ∞∞∞
& torques & monilia &
armillas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& mitras & diſcriminalia
& periſcelides ∞∞∞∞∞∞
& murenulas & olfacto
riola & inaures & ∞∞∞∞
ānulos & gēmas in frō
te pendētes & mutatoria
& palliola & linteami
na & acus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& ſpecula & ſyndones &
vittas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
et theriſtra. Et erit pro
ſuaui odore fetor ∞∞∞∞
& pro zona funiculus
& pro ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
criſpanti criné caluiciū
& pro faſcia pectorali ∞
cilicium. Pulcherrimi
quoq; viri tui ∞∞∞∞∞∞∞
gladio cadent & fortes
tui in prelio. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Et merebunt atq; luge
bunt porte eius: et deſo
lata in terra ſedebit.

4.

Et apprehēdēt ſeptē
mulieres virū vnū
in die illa dicentes. ∞∞
Panē nr̄m comedemus
& veſtimētis nr̄is operie
mur: tm̄modo inuocetur
nomē tuū ſup nos aufer
opprobriū nr̄m. In die
illa erit germē dñi ī ma
gnificētia et gloria fructꝰ
tre ſublimis: & exultatio
his q ſaluati fuerit d iſrl.
Et erit oīs q relict⁹ fuerit

Tex.heb.Eſa.iiij. Pritiua.he

לִרְשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה
לוֹ עַמִּי נוֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ
בּוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרַיִךְ מַתְעִים וְדֶרֶךְ
אָרְחוֹתֶיךָ בִּלְּעוּ נִצָּב לָרִיב יְהוָה
וְעֹמֵד לָדִין עַמִּים יְהוָה בְּמִשְׁפָּט
יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם
בִּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הָעָנִי בָּתֵּיכֶם
מַה לָּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים
תִּטְחָנוּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְנוֹת צִיּוֹן
וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת
עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה
וּבָרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה וְשִׁפַּח אֲדֹנָי
קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהֶן
יְעָרֶה אֲדֹנָי אֶת
תִּפְאֶרֶת הָעַכָּסִים וְהַשְּׁבִסִים
וְהַשַּׁהֲרֹנִים הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת
וְהָרְעָלוֹת הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת
וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים
הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאַף
וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהַחֲרִיטִים
הַגִּלְיוֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת
וְהָרְדִידִים וְהָיָה תַּחַת בֹּשֶׂם מַק
יִהְיֶה וְתַחַת חֲגוֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת
מַעֲשֶׂה מִקְשָׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל
מַחֲנֶרֶת שַׁק כִּי תַחַת יֹפִי
בַּחֶרֶב יִפְּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ בַּמִּלְחָמָה
וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקְּתָה
לָאָרֶץ תֵּשֵׁב
וְהֶחֱזִיקוּ שִׁבְעָה נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל
וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ
עָלֵינוּ אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לְצְבִי וּלְכָבוֹד
וּפְרִי הָאָרֶץ לִגְאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל וְהָיָה הַנִּשְׁאָר

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.v.

[a] בְּצִיּוֹן [m] וְהַנּוֹתָר [n] בִּירוּשָׁלִַם [o] קָדוֹשׁ [m] יֵאָמֵר [q] לוֹ כָּל [r] הַכָּתוּב [s] לַחַיִּים [q] בִּירוּשָׁלִָם׃ [t] אִם [r] רָחַץ [s] אֲדֹנָי [t] אֶת [u] צוֹאַת [v] בְּנוֹת [w] צִיּוֹן [x] וְאֶת [y] דְּמֵי [z] יְרוּשָׁלִַם [a] בְּקֶרְבָּהּ [b] בְּרוּחַ [c] מִשְׁפָּט [m] וּבְרוּחַ [d] בָּעֵר׃ [e] וּבָרָא [f] יְהוָה [g] עַל [h] כָּל [i] מְכוֹן [k] הַר [l] צִיּוֹן [m] וְעַל [n] מִקְרָאֶהָ [o] עָנָן [p] יוֹמָם [q] וְעָשָׁן [r] וְנֹגַהּ [s] אֵשׁ [t] לֶהָבָה [u] לָיְלָה [v] כִּי [w] עַל [x] כָּל [y] כְּבוֹד [z] חֻפָּה׃ [m] וְסֻכָּה [n] תִּהְיֶה [o] לְצֵל [p] יוֹמָם [q] מֵחֹרֶב [r] וּלְמַחְסֶה [s] וּלְמִסְתּוֹר [t] מִזֶּרֶם [u] וּמִמָּטָר׃

Cap. v.

[a] אָשִׁירָה [b] נָּא [c] לִידִידִי [d] שִׁירַת [e] דּוֹדִי [f] לְכַרְמוֹ [g] כֶּרֶם [h] הָיָה [i] לִידִידִי [k] בְּקֶרֶן [l] בֶּן [m] שָׁמֶן׃ [n] וַיְעַזְּקֵהוּ [o] וַיְסַקְלֵהוּ [p] וַיִּטָּעֵהוּ [q] שֹׂרֵק [r] וַיִּבֶן [s] מִגְדָּל [t] בְּתוֹכוֹ [u] וְגַם [v] יֶקֶב [w] חָצַב [x] בּוֹ [y] וַיְקַו [z] לַעֲשׂוֹת [a] עֲנָבִים [b] וַיַּעַשׂ [c] בְּאֻשִׁים׃ [d] וְעַתָּה [e] יוֹשֵׁב [f] יְרוּשָׁלִַם [g] וְאִישׁ [h] יְהוּדָה [i] שִׁפְטוּ [k] נָא [l] בֵּינִי [m] וּבֵין [n] כַּרְמִי׃ [o] מַה [p] לַעֲשׂוֹת [q] עוֹד [r] לְכַרְמִי [s] וְלֹא [t] עָשִׂיתִי [u] בּוֹ [v] מַדּוּעַ [w] קִוֵּיתִי [x] לַעֲשׂוֹת [y] עֲנָבִים [z] וַיַּעַשׂ [a] בְּאֻשִׁים׃ [b] וְעַתָּה [c] אוֹדִיעָה [d] נָּא [e] אֶתְכֶם [f] אֵת [g] אֲשֶׁר [h] אֲנִי [i] עֹשֶׂה [k] לְכַרְמִי [l] הָסֵר [m] מְשׂוּכָתוֹ [n] וְהִיה [o] לְבָעֵר [p] פָּרֹץ [q] גְּדֵרוֹ [r] וְהִיה [s] לְמִרְמָס׃ [t] וְאֲשִׁיתֵהוּ [u] בָתָּה [v] לֹא [w] יִזָּמֵר [x] וְלֹא [y] יֵעָדֵר [z] וְעָלָה [a] שָׁמִיר [b] וָשָׁית [c] וְעַל [d] הֶעָבִים [e] אֲצַוֶּה [f] מֵהַמְטִיר [g] עָלָיו [h] מָטָר׃ [i] כִּי [k] כֶרֶם [l] יְהוָה [m] צְבָאוֹת [n] בֵּית [o] יִשְׂרָאֵל [p] וְאִישׁ [q] יְהוּדָה [r] נְטַע [s] שַׁעֲשׁוּעָיו [t] וַיְקַו [u] לְמִשְׁפָּט [v] וְהִנֵּה [w] מְשִׂפָּח [x] לִצְדָקָה [y] וְהִנֵּה [z] צְעָקָה׃

[a] הוֹי [b] מַגִּיעֵי [c] בַיִת [d] בַּיִת [e] שָׂדֶה [f] בָּשָׂדֶה [g] יַקְרִיבוּ [h] עַד [i] אֶפֶס [k] מָקוֹם [l] וְהוֹשַׁבְתֶּם [m] לְבַדְּכֶם [n] בְּקֶרֶב [o] הָאָרֶץ׃ [p] בְּאָזְנָי [q] יְהוָה [r] צְבָאוֹת [s] אִם [t] לֹא [u] בָּתִּים [v] רַבִּים [w] לְשַׁמָּה [x] יִהְיוּ [y] גְּדֹלִים [z] וְטוֹבִים [a] מֵאֵין [b] יוֹשֵׁב׃ [c] כִּי [d] עֲשֶׂרֶת [e] צִמְדֵי [f] כֶּרֶם [g] יַעֲשׂוּ [h] בַּת [i] אֶחָת [k] וְזֶרַע [l] חֹמֶר [m] יַעֲשֶׂה [n] עֵפָה׃

Trāsla.B.Vie. Trā.Gre.lxx.cū iter.latina.

[a] in sion [m] & residuus [n] in hierusalem [o] sanctus [q] vocabitur [r] ois qui [s] scripti est in vita [q] in hierusalem. [t] Si [u] ablue rit [v] dominus [w] fordem [x] filiarum [y] sion: [z] & [a] sanguinem [b] hierusalē [c] lauerit [d] de medio eius [e] in spiritu [f] iudicii [g] & spiritu [h] ardoris. [i] Et creabit [k] dñs [l] sup [m] omnē [n] locū [o] montis [p] sion [q] & vbi [r] inuocatus est [s] nubē per [t] diem [u] & fumū [v] et splēdorē [w] ignis [x] flāmā tis in [y] nocte. [z] Sup [a] oēm [b] ei [c] gloriā [d] ptectio: [m] & taber naculū [n] erit [o] i vmbraculū [p] diei [q] ab estu: [r] & i securita tem [s] & absconsionē [t] a tur bine [u] & a pluuia. 5.

[a] Cantabo [b] dilecto meo [c] canticum [d] patruelis mei: [e] vince fue. [f] Vinea [g] fa cta e [h] dilecto [i] meo: [k] in cor nu [l] filio [m] olei. [n] Et sepiuit eā [o] & lapides elegit ex ea: [p] & plantauit [q] vineā electā. [r] Et edificauit [s] turrim [t] in medio eius: [u] & [v] torcular [w] ex truxit [x] i ea. [y] Et expectauit [z] vt faceret [a] vuas: [b] & fecit [c] labruscas. [d] Nūc ergo [e] ha bitatores [f] hierusalē [g] & viri [h] iuda [i] iudicate [k] ī ter me [l] & [m] vineā meā. [n] Quid est qd [o] debui [p] vltra [q] facere [r] vineæ mee [s] & non [t] feci [u] ei? [v] an q [w] expectaui [x] vt faceret [y] vuas [z] & fecit [a] labruscas! [b] Et nunc [c] [d] [e] [f] [g] oſtendam [h] vobis [i] quid [k] ego [l] [m] faciam [n] vineæ meæ. [o] Au feram [p] sepem eius [q] & erit [r] in direptionē. [s] diruā [t] ma cerią ei [u] & erit [v] in cōculca tionē: [w] & ponā eā [x] desertā. [y] Non [z] putabitur [a] & nō [b] fo dietur: [c] & ascendēt sup eā [d] vepres [e] & spine [f] & [g] nubi bus [h] mādabo [i] ne pluāt [k] su per eā imbrē. [l] Vinea [m] aūt [n] domini [o] exercituum [p] do mus [q] israel est: [r] & vir [s] [t] iuda [u] germē eius [v] delecta bile [w] Et expectauit [x] vt face ret [y] iudiciū: [z] et ecce [a] iniq tas: & [b] iustitia: [c] et ecce [d] cla mor. [e] Ve [f] q cōiungitis [g] do mum [h] ad domū et [i] agrū [k] agro [l] copulatis [m] vsq; ad [n] terminū [o] loci. Nunqd [p] ha bitabitis [q] vos soli [r] i medio [s] terre? [t] In auribus [u] meis sūt hec dicit [v] dñs [w] exercituū. [x] Nisi [y] domus [z] multe [a] deserte [b] fuerint [c] grandes [d] & pulchre [e] absq; [f] habitatore. [g] Decē [h] enim [i] jugera [k] vineaꝝ [l] facient

in sion τ quod residuū ē hierusalē. sanctꝰ vocabu= ἐν σιὼν καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἱερουσαλήμ. ἅγιος κληθήσο= tur oēs q̄ scripti sunt in vitā in hierusalē. q̄ τ πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι ἐκ ablues dñs sordē filiorꝫ τ filiarum si= πλυνεῖ κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων σι= on. τ sanguinē hierusalē emundabit de medio eius. ὼν. καὶ τὸ αἷμα ἱερουσαλὴμ ἐκ καθαριεῖ ἐκ μέσου αὐτῆς. in spiritu iudicii: τ spū ardoris. τ ventet ἐν πνεύματι κρίσεως, καὶ πνεύματι καύσεως. καὶ ἥξει τ erit oīs locꝰ mōtis sion. τ oīa q̄ in καὶ ἔσαι πᾶς τόπος τοῦ ὄρους σιὼν. καὶ πάντα τὰ πε circuitu eius obūbrabit nubes p̄ die τ sicut fumꝰ κυκλῶ αὐτῆς σκιάσει νεφέλη ἡμέρας καὶ ὡς καπνοῦ τ lucis ignis ardentis nocte: omne gla pte καὶ φωτὸς πυρὸς καιομένου νυκτός, πάσῃ τῇ δόξῃ σκε= getur. τ erit in vmbrā ab estu τ in πασθήσεται. καὶ ἔσαι εἰς σκιὰν ἀπὸ καύματος καὶ ἐν ptectiōe τ in absconditō a turbine τ pluuia. σκέπῃ καὶ ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος καὶ ὑετ. Ca. 5.

Cantabo dilecto meo cāticū dilecti mei Ἆσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ μου ᾆσμα τ ἀγαπητοῦ μου vince sue. vinea facta ē dilecto: τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ. ἀμπελὼν ἐγένηθη τῷ ἠγαπημένῳ, in cornu in loco pinguī: τ macertā circūposuit τ vallū ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι. καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐχά feci: τ plantauī vineā electā. τ edifica ράκωσα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον σωρήχ. καὶ ᾠκοδόμη= ui turri in medio eius: τ torcular fodi in eo: σα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ προλήνιον ὤρυξα ἐν αὐτῷ, m 12. τ expectauī vt faceret vuam. τ fecit spi. καὶ ἐμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν. καὶ ἐποίησεν ἀκάν= nas. τ nūc ihabitātes hierusalē τ homo θας. καὶ νῦν οἱ ἐνοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ ἄνθρωπος τ iuda: iudicate tā in me τ inter vine= Ἰούδα, κρίνατε δὴ ἐν ἐμοὶ καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμπελῶ= am meā: qd facti vltra vinee mee: τ nō νός μου, τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ οὐκ ἐ= feci ei. qm̄ expectaui vt faceret vuas: fe ποίησα αὐτῷ. διότι ἐμεινα ἵνα ποιήσῃ σταφυλήν, ἐποί cit aūt spinas. nūc ergo nūctabo] nā vobis: qd ego faci= ησε δὲ ἀκάνθας. νῦν οὖν ἀγγελῶ δὴ ὑμῖν, τί ἐγὼ ποιή am vinee mee. auferā macerią eius τ σω τῷ ἀμπελῶνί μου. ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ καὶ erit in direptionē. τ destruā murū eius τ ἔσαι εἰς διαρπαγήν. καὶ καθελῶ τὸν τεῖχος αὐτοῦ καὶ erit in conculcationē. τ dimittā vineā meā: ἔσαι εἰς καταπάτημα. καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, τ nō putabit neq; fodietur. τ ascendet in καὶ οὐ μὴ τμηθῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ. καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐ eā sicut i iculta frā vepres. τ nubib⁹ manda τὸν ὡς εἰς χέρσον ἀκαυθα. καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦ= bo ne pluāt in eā imbrē. nā vinea μαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν. ἀμπελὼν κυ dñi sabaoth: dom⁹ israel est τ homo in= ρίου σαβαὼθ, οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος τ Ἰού da nouella plātatio dilecta. expectaui vt faceret iudiciū: δα νεόφυτον ἠγαπημένον. ἐμεινα ἵνα ποιήσῃ κρίσιν, fecit aūt iniquitatē τ nō iustitiā: sed clamorē. ἐποίησε δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν. ve q̄ cōiūgitis vomū ad vomū: τ agrū ad agrū οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν, καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν appropiquātes: vt primo auferant aliqd. nūqd habitabi ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνταί τι. μὴ οἰκήσε= tis soli sup terrā? audita sūt. n. in aures dñi saba τε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς; ἠκούσθη γὰρ εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβα oth hec. si edificauerint dom⁹ multe: in deserta ὠθ ταῦτα. ἐὰν γὰρ οἰκίαι πολλαὶ, εἰς ἔρημον erunt magne τ pulchre: τ nō erunt q̄ habitēt ἔσονται μεγάλαι καὶ καλαί, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ οἰκοῦν= in eis. vbi cīn operātur decē iuga bou: facient τες ἐν αὐταῖς. οὐ γὰρ ἐργῶνται δέκα ζεύγη βοῶν, ποιήσει

Trāsla.grc.lxx.cū iter.latina.

lagunculā vnā. ⁊ q̄ feminat artabas sex: faciet mēsuras κεράμιον ἕν· καὶ ὁ σπείρων ἀρτάβας ἕξ, ποιήσει μέτρα treo. ve q̄ surgitis mane ⁊ sicerā seq̄n= τρία· οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκοι= tes: expectantes vesperā. nā vinū succendet eos: τες, ἐπιζητοῦντες τὸ ὀ-ψέ· ὁ γὰρ οἶνος συγκαύσει αὐτούς, cū cith̄a citharā ⁊ psalterio ⁊ tympanis ⁊ ti= μετὰ μὲν κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐ bus vinū bibunt. at opa dñi nō respi= λῶν τὸν οἶνον πίνουσι, τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέ= D ciunt: ⁊ opa manuū eius nō considerāt. πουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι· igitur captiuus ppl̄s me⁹ fact⁹ est. ⁊ nō cognouerūt τοίνυν αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγένηθη, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ipsi dñm: ⁊ multitudo facta ē mortuor: ppl̄s fa ἀυτοὺς τὸν κύριον, καὶ πλῆθος ἐγένηθη νεκρῶν, διὰ λι= mē ⁊ sitim aque. ⁊ dilatauit ifern⁹ ani μὸν καὶ δίψαν ὕδατος· καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ᾅδης τὴν ψυ mā suā: ⁊ aperuit os suū vt nō esu χὴν αὐτοῦ, καὶ διήνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι= chēt eū, καὶ διήνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι= fet. ⁊ descēdent inclyti ⁊ magni ⁊ πεῖν· καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ diuites ⁊ exultans in ea ⁊ humilia οἱ πλούσιοι καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ καὶ ταπεινω bitur homo ⁊ inhonorabitur vir: ⁊ ocu= θήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀτιμασθήσεται ἀνήρ, καὶ ὀφθαλ= li sublimes humiliabūtur: ⁊ exaltabit dñs E μοὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται, καὶ ὑψωθήσεται κύρι= sabaoth in iudicio: ⁊ deꝰ sctus glificabit os σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δοξασθήσεται in iusticia ⁊ pascēt̄ur direpti q̄si tau ἐν δικαιοσύνῃ καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦ ri. ⁊ deserta coꝝ captiuū sunt agni comedēt. ροι· καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φάγονται· ve q̄ trahitis peccā q̄si funiculo lōgo: ⁊ q̄si οὐαὶ οἱ ἐπιστρέφοντες τὰς ἁμαρτίας ὡς χοινίῳ μακρῷ, καὶὡς tugi corrigia vitule iniq̄tates: q̄ dicitis ēt ζυγοῦ μόσχου δαμάλεως τὰς ἀνομίας, οἱ λέγοντες τὸ τά= to appropiquēt q̄ faciet vt videam⁹. ⁊ veniat cōsiliū χος ἐγγισάτω καὶ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν· καὶ ἐλθέτω ἡ βουλὴ sancti israel vt sciam⁹. ve q̄ dicitis malū bo= τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ ἵνα γνῶμεν. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν κα num: ⁊ bonū: malū ponētes tenebras lucē: ⁊ nῦ: ⁊ bonū: malū ponētes tenebras lucē: ⁊ λὸν, καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ lucē tenebras: ponētes amarū dulce: ⁊ dulce τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ amarū. ve sapientes ī ipīs ⁊ coꝝ scipsis scien= πικρόν· οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστή= tes. ve potētes vestrū: bibētes vinū: ⁊ po μονες· οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν, οἱ πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυ tentes misceātes sicerā: iustificātes impiū νάσται οἱ κεραννύντες τὸ σίκερα, οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ ꝓpter munera ⁊ iustū iustī tollētes. ꝓpter hoc F ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου ἀίροντες· διὰ τοῦτο quēadmodū cōburetur stipula a carbone ignis ⁊ ὃν τρόπον καυθήσεται καλάμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρὸς καὶ cōburetur a flāma resoluta: radix eoꝝ sicut puluis erit: ⁊ flos eoꝝ sicut puluis ascendet. nō συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνιεμένης, ἡ ῥίζα αὐτῶν ὡς χνοῦς ἔσται, καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται. ꝟ eū sūt voluerūt legē dñi sabaoth: sed oraculū sancti παρηθέλησαν τὸν νόμον κυ σαβαὼθ, ἀλλὰ τὸ λόγιον τοῦ ἁγίου israel exacerbauerūt. ⁊ irat⁹ est furor dñi⁹ sabaoth cōtra C Ἰσραὴλ ὠργίσθη ὀργὴ κς σαβαὼθ ἐπὶ τὸν ppl̄m suū. ⁊ iniecit manū suā sup eos: λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἐπέβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, ⁊ percussit eos ⁊ exacerbati sūt mōtes: ⁊ facta sūt καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ παρωξύνθη τὰ ὄρη, καὶ ἐγενήθη τὰ mortiēnia eoꝝ q̄si sterc⁹ in medio viē: ⁊ in oīb⁹ his θνησιμαῖα αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις nō est auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius Isa.9. ⁊ ἐξ οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ

Trāsla.B.Hie.

lagūculā vnā & triginta modii sementis facient modios tres. Ve q̄ cōsurgitis mane ad ebrietatē sectandā & potādū vsq̄ ad vespā vt vinū estuetis. Cithara et lyra & tympanū et tibia & vinū in cōuiuiis vr̄is et op⁹ dñi nō respicitis: nec opa manuū ei⁹ cōsideratis. Propterea captiu⁹ duct⁹ est ppl̄us me⁹: q̄a nō habuit scientiā: & nobiles eius interierūt fame: et multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatauit ifern⁹ aīam suā: et apuit os suū absq̄ vllo termino. Et descēdet fortes eius et ppl̄s eius & sublimes gl̄ioſiq̄ eius ad eū. Et incuruabitur hō & hūiliabitur vir: et oculi sublimiū deprimētur. Et exaltabitur dñs exercituū in iudicio: et deus sctus sanctificabitur in iustitia. Et pascētur agni iuxta ordinē suū: et deserta in vbertatē versa aduene comedet. Ve q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculis vanitatis: et q̄si vinculū plaustri peccatū. Qui dicitis festinet: et cito veniat opus eius vt videam⁹: & appropiet et veniat cōsilium sancti israel: et sciemus illud. Ve q̄ dicitis malum bonum: & bonū malum: ponentes tenebras lucem & lucem tenebras. ponentes amarum in dulce & dulce in amarū. Ve q̄ sapientes estis i oculis vr̄is: & coram vobis ipsis prudētes. Ve q̄ potētes estis ad bibendū vinū: & viri fortes ad miscendā ebrietatē. Qui iustificatis ī munerib⁹ & iustitiā iusti⁹ auferetis ab eo. Propter hoc sicut devorat stipulam lingua ignis & calor flāme exurit: sic radix eorū sicut faucilla erit: et germen eoꝝ vt pulvis ascendet. Abiecerūt enī legē dñi exercituum: et eloquiū sancti israel blasphemauerūt. Ideo ira⁹ est furor dñi in ppl̄m suū: & extēdit manū suā sup eum: & percussit eū. Et cōturbati sūt mōtes et facta sūt mortuorū eoꝝ q̄si sterc⁹ in medio platearū. In his oīb⁹ nō est auersus furor eius: sed adhuc manus eius

Tex.heb.Esa. v. Pritina.h

נַ֣ת אַחַ֔ת וְזֶ֥רַע חֹמֶ֖ר יַעֲשֶׂ֥ה אֵיפָֽה׃ נְדָךְ
הוֹי֙ מַשְׁכִּימֵ֣י בַבֹּ֔קֶר שֵׁכָ֖ר יִרְדֹּ֑פוּ הָלַךְ
מְאַחֲרֵ֣י בַנֶּ֔שֶׁף יַ֥יִן יְדַלִּיקֵ֖ם וְהָיָ֣ה חָלַל
כִּנּ֣וֹר וְנֵ֔בֶל תֹּ֥ף וְחָלִיל֙ וְיַ֣יִן מִשְׁתֵּיהֶ֔ם עָשָׂה
וְאֶת־פֹּ֥עַל יְהוָ֖ה לֹ֣א יַבִּ֑יטוּ וּמַעֲשֵׂ֥ה בָלַל
יָדָ֖יו לֹ֥א רָאֽוּ׃ לָכֵ֛ן גָּלָ֥ה עַמִּ֖י מִבְּלִ֣י דַעַת֑ בָּצַר
וְכָבוֹד֗וֹ מֵתֵ֤י רָעָב֙ וְהֲמוֹנ֣וֹ צִחֶ֔ה צָחָה֙ צָמָ֔א׃ לָכֵ֛ן רָחִיבָ֥ה שְׁא֖וֹל נָפְשָׁ֑הּ וּפָעֲרָ֥ה פִ֛יהָ לְבִלְתִּ֖י חֹ֥ק וְיָרַד֙ הֲדָרָ֣הּ וַהֲמוֹנָ֔הּ וְשַׁאֲנָ֖הּ וְעָלַ֥ז בָּהּ׃ וַיִּשַּׁ֣ח אָדָ֔ם וַיִּשְׁפַּ֖ל אִ֑ישׁ וְעֵינֵ֥י גְבֹרִ֖ים תִּשְׁפַּֽלְנָה׃ וַיִּגְבַּ֥ה יְהוָ֛ה צְבָא֖וֹת בַּמִּשְׁפָּ֑ט וְהָאֵ֣ל הַקָּד֔וֹשׁ נִקְדַּ֖שׁ בִּצְדָקָֽה׃ וְרָעוּ֙ כְּבָשִׂ֣ים כִּדְבָרָ֔ם וְחָרְבוֹת֙ מֵחִ֣ים גָּרִ֔ים יֹאכֵֽלוּ׃ הוֹי֙ מֹשְׁכֵ֣י הָעָ֔וֹן בַּחֲבָלֵ֖י הַשָּׁ֑וְא וְכַעֲבוֹת֙ הָעֲגָלָ֔ה חַטָּאָֽה׃ הָאֹמְרִ֗ים יְמַהֵר֙ יְחִישָׁ֣ה חוּשׁ
מַעֲשֵׂ֣הוּ לְמַ֔עַן נִרְאֶ֑ה וְתִקְרַ֣ב וְתָב֗וֹאָה רָאָה
וְנֵדָ֔עָה עֲצַ֖ת קְד֣וֹשׁ יִשְׂרָאֵ֑ל וְנֹדַ֖עָה׃ הוֹי֙ אֹמְרִ֣ים לָרַ֔ע טוֹב֙ וְלַטּ֣וֹב רָ֔ע שָׂמִ֖ים חֹ֣שֶׁךְ לָא֑וֹר וְא֣וֹר לַחֹ֔שֶׁךְ שָׂמִ֖ים מַ֣ר לְמָת֑וֹק וּמָת֖וֹק לְמָֽר׃ הוֹי֙ חֲכָמִ֣ים בְּעֵינֵיהֶ֔ם וְנֶ֥גֶד פְּנֵיהֶ֖ם נְבֹנִֽים׃ הוֹי֙ גִּבּוֹרִ֣ים לִשְׁתּ֣וֹת יָ֔יִן וְאַנְשֵׁי־חַ֖יִל לִמְסֹ֥ךְ שֵׁכָֽר׃ מְצַדִּיקֵ֤י רָשָׁע֙ עֵ֣קֶב שֹׁ֔חַד וְצִדְקַ֥ת צַדִּיקִ֖ים יָסִ֥ירוּ מִמֶּֽנּוּ׃ לָכֵ֗ן כַּאֲכֹ֤ל לְשׁוֹן־אֵשׁ֙ קַ֣שׁ וְחֲשַׁ֣ש לְהַבָּ֔ה יִרְפָּ֑ה שָׁרְשָׁם֙ כְּמָ֣ק יִהְיֶ֔ה וּפִרְחָ֖ם כָּאָבָ֣ק יַעֲלֶ֑ה כִּ֣י מָאֲס֗וּ אֶת־תּוֹרַ֛ת יְהוָ֥ה צְבָא֖וֹת וְאֶת־אִמְרַ֥ת קְד֖וֹשׁ יִשְׂרָאֵ֥ל נָאָֽצוּ׃ עַל־כֵּ֞ן חָרָ֤ה אַף־יְהוָה֙ בְּעַמּ֔וֹ וַיֵּ֥ט יָד֖וֹ עָלָ֑יו וַיַּכֵּ֙הוּ֙ וַיִּרְגְּז֣וּ הֶהָרִ֔ים וַתְּהִ֥י נִבְלָתָ֖ם כַּסּוּחָ֣ה בְקֶ֣רֶב חֻצ֑וֹת בְּכָל־זֹ֛את לֹא־שָׁ֥ב אַפּ֖וֹ וְע֥וֹד יָד֛וֹ נְטוּיָֽה׃

Pūtiua.heb. | Ter.heb.Esa.vj. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

נְטוּיָה׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה

מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃ אֵין עָיֵף וְאֵין כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא

נִפְתַּח אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ נְעָלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל

קַשְׁתֹתָיו דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצֹּר נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגְּלָיו כַּסּוּפָה׃

שְׁאָגָה לוֹ כַּלָּבִיא יִשְׁאַג כִּכְפִירִים וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וְיַפְלִיט וְאֵין

מַצִּיל׃ וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כְּנַהֲמַת יָם וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה

חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּעֲרִיפֶיהָ׃

בַּשְּׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ

Cap.vj. עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים

אֶת הַהֵיכָל׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם

לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם

יְעוֹפֵף׃ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת

מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת

יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי לִי כִּי נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שִׂפָתַיִם

אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שִׂפָתַיִם אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה

צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רִצְפָּה

בְמֶלְקָחַיִם לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגַּע עַל פִּי וָאֹמַר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל

שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר

אֶת מִי אֶשְׁלָח וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי׃

וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה

'extenta. "Et eleuabit' signū' in nationibus' pcul: "& tibilabit' ad eum' de finibus' terre: '& ecce festinus' velociter' veniet.' Non est' deficiēs' neq; laborās' in eo: ' nō' dormitabit' neq; dormiet' neq; foluetur' cingulū' renū eius: ' neq; rūpetur' corrigia' calciamenti eius. ' Sagitte eius' acute: ' & oēs arcus eius' extenti.' Vngule' equorum eius vt silex: " & rote eius' q̄si impetus tempestatis. ' Rugitus' eius' vt leonis: ' rugiet' vt catuli leonum. " Et frendet' & tenebit' predā' & āplexabitur: " & non erit' qui eruat: ' & fonabit ' super eum' in die' illa sicut fonit' maris.' Aspiciemus' in terrā: ' et ecce ' tenebre' tribulationis: ' et lux' obtenebrata ē' in caligine eius. 6.

IN anno q̄' mortu' est' rex' ozias' vidi' dominum' sedentem sup' soliū' excelsū' et elatū: " & ea q̄ sub ipo erāt ' replebant' templum. ' Seraphim' stabant ' super" illud: ' sex' ale' vni: et' sex' ale' alteri. ' Duabus' velabant' facie eius: ' et duabus' velabant' pedes eius: ' & duabus volabāt.' Et clamabant ' alter" ad' alterū' & dicebant. ' Sanctus' sctūs' scts' domin' deus" exercituū: ' plena ē' oīs' terra' gloria eius. ' Et cōmota sūt' sup liminaria' cardinū' a voce ' clamantis: ' & domus repleta ē' fumo. ' Et dixi. ' Ve" mihi" quia ' tacui: ' quia' vir' pollutus ' labiis ' ego sus: " et in medio' populi' polluta' labia hītis ' ego' habito: ' et' regem ' dominum ' exercituū' vidi' oculis meis.' Et volauit' ad me" vn' de' seraphim' & i manu eius' calcul' quē' forcipe ' tulerat' de" altari: ' & tetigit' os meum ' et dixit. ' Ecce' tetigit ' hoc' labia tua: ' et auferetur' iniqtas tua: ' & pctm tuū' mūdabitur. ' Et audiui" vocem' dñi' dicentis.' Quem' mittam ' et quis" ibit' nobis?' & dixi.' Ecce ego: ' mitte me: ' et dixit. ' Vade' & dices ' populo' huic.

excelsa. ergo eleuabit signū in gētib' p ὑψηλήν. τοιγαροῦν ἀρεῖ σύσσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα cul: τ sibilabit eos ab extremo terre. τ ecce κρόθεν, καὶ συριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. καὶ ἰδοὺ cito leuiter veniunt. nō esurient neq; laborabūt neq; dormitabūt neq; dormient neq; soluent ταχὺ κούφως ἔρχονται· οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ κοπιάσουσιν οὐδὲ νυστάξουσιν οὐδὲ κοιμηθήσονται οὐδὲ λύσουσι τὰς cigula corū a lumbis suis: neq; rumpē ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀσφύων αὐτῶν, οὐδ' ὑμὰς ῥαγή= tur corrigie calciamentor eor: quor sagitte σιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, ὧν τὰ βέλη ὀ= acute sūt: τ arcus corū extenti. pedes ξεῖά ἐστι, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα. οἱ πόδες τῶν equorū eor vt solida petra reputati sūt. rote ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν. οἱ τροχοὶ currūm eor q̄si tēpestas ipetū faciūt vt leones τ τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταιγὶς ὁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ assiterūt sicut catuli leonis. τ apprehēdet τ clama βαρύσησαν ὡς σκύμνοι λέοντος· καὶ ἐπιλήψεται καὶ βοή bit q̄si fera τ eiciet: τ nō erit liberans e= σει ὡς θηρίον καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσται ῥυόμενος αὐ= os. τ clamabit ppl̄e ipos die illa: sicut vor τούς· καὶ βοήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὡς φωνὴ maris inundantis. τ inspicient in ter= θαλάσσης κυμαινούσης· καὶ ἐμβλέψονται εἰς γῆν ὑρα= lū supra τ infra. τ ecce tenebre vere in indi= γὸν ἄνω καὶ κάτω· καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀκρο= gētia corū. γία αὐτῶν.

Ca. 6.

ΕΓΕΝΕΤΟ δ factū est anno quo mortuus' est rex Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς ozias: vidi dñm sedentē sup soliū excelsum τ ὀζίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ elevatū: τ plena dom' gloria eius: τ se= ἐπηρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ σε= raphim stabant i circuitu eius: sex ale vni ραφεὶμ ἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ τ sex ale vni: τ quidē duab' velabant καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ faciem: at duab' velabant πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς pedes: τ duab' volabant. τ clamabāt πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ= alter ad alterū: τ dicebāt: sctūs sctūs sctūs τερον πρὸς τὸ ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ dñs sabaoth: plena ois terra gloria eius. τ eleuatū ριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἐπή= est suplimināre a voce qua clamauerūt. τ dom' i ρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον· καὶ ὁ οἶκος ἐνε= plena est fumo τ dixi: o miser ego q̄ cōpunctus πλήσθη καπνοῦ καὶ εἶπον, ὦ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανένυγ= sum. q̄ hō cr̄illēs τ imūda labia hīe: in medio ppli μαι· ὅτι ἄνὴρ ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ polluta labia hītis ego habito: τ regē dñm sa ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύ'σα= baoth vidit oculis meis. τ missus est ad me βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἀπεστάλη πρός με vn' ex seraphim: τ in manu hēbat carbūculū: quē forci ἓν τῶν σεραφείμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί pe tulit de altari: τ tetigit os meū: δι' ἐλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου, τ ait: ecce tetigit hoc labia tua: τ auferet καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τὸ τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς iniqtates tuas: pctā tua mūdabit. τ audi ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαρεῖ· καὶ ἤκου ui vocē dñi dicētis: quē mittā: τ qs ibit σα τῆς φωνῆς κυ' λέγοντος, τίνα ἀποστελῶ, καὶ τίς πορεύ ad ppl̄m istū? τ dixi: ecce ego sum: mit σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπαν, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει te me. τ dixit: vade: τ dic ppl̄o huic: λόν με· καὶ εἶπεν, πορεύθητι, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

Trãſla.gre.lxx.cũinter.lati.

auditu audietis: ⁊ nõ itelligetis. ⁊ videtes videbitis: ⁊ nõ videbitis. Icraſſatũ eſt enim cor

Mat. 13. b. Marci 4. d. Luce. 8. b. Actuſ. 28. f. Ro. 11. b. D

ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐμὴ συνεῖτε. καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐμὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία ppũ huius ⁊ auribꝰ suis grauiter audierũt: ⁊ oculos suos clauſerũt: ne forſan, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπο-τε videãt oculis ⁊ auribꝰ audiãt ⁊ corde itelligãt: ⁊ cõuertãtur ⁊ ſanẽ καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι eos. ⁊ dixi vſq quo dñe? ⁊ ait: donec αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν deſolẽtur ciuitates vt nõ habitent: ⁊ ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ pom⁹ vt nõ ſint hoies: ⁊ terra relin οἶκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα-quetur deſerta. ⁊ poſt hec lõge faciet de-λειφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θε-us hoſes: ⁊ multiplicabũt dere-ὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πληθυνθήσονται οἱ ἐγκατα-licti⁹ ſup terrã. ⁊ adhuc in ea eſt λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι ἐν αὐτῇ ἐσι τὸ decimatio. ⁊ rurſum erit in depdatiõe: ſicut terebi-

Luce. 1.a.

ἐπιδέκατον. καὶ πάλιν ἔσαι εἰς κληρονομήν, ὡς τερέβιν thus ⁊ ſicut glãs qñ exciderit ex theca ſua. θος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς. ſemẽ ſctũ colũna fundatiõis ei⁹.

τὸ σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς. Ca. 7.

A

4.Re. 16, a.

ΚΑὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἄχαζ υἱοῦ ἰωά-thã filii ozie regis iuda: aſcẽdit raſin θαμ τοῦ υἱοῦ ὀζίου βασιλέως ἰούδα, ἀνέβη ῥασὶν rex arã: ⁊ phacee filiꝰ romelie rex βασιλεὺς ἀράμ, καὶ φακεὲ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς iſrael in hieruſalẽ ad bellãdũ cõtra eã: ⁊ nõ ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ πολεμῆσαι αὐτήν, καὶ οὐκ potuerũt debellare eã: ⁊ nũciatũ ẽ in ἠδυνήθησαν πολιορκῆσαι αὐτήν, καὶ ἀνηγγέλη εἰς τὸν domũ dauid a dicentib⁹. cõſenſit arã ad ephza-οἶκον δαυὶδ λεγόντων. συνεφώνησεν ἀράμ πρὸς τὸν ἐφρα im: ⁊ cõmota eſt aia ei⁹ ⁊ aia ppũ ei⁹: ὶμ, καὶ ἐξέση ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐ quẽadmodũ in ſylua lignũ a vẽto mo-τοῦ, ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σα ueatur. ⁊ dixit dñs ad eſaiam: egredere tũ in occur λευθῆ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἡσαΐαν, ἔξελθε δὴ εἰς συνάν ſum achaz tu ⁊ relictus tafub filiꝰ tuꝰ: ad τησιν ἄχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἰασοὺβ ὁ υἱός σου, πρὸς natatoriũ ſuptoris vie agri fullonis: τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως, ⁊ dices ei: obſerua vt ſileas ⁊ ne timeas: neq; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, φύλαξαι τᾶ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ aia tua cõſternet a duob⁹ lignis titionũ ἡ ψυχή σου ἀθυμείτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν fumigãtiũ iſtoꝝ. qñ eñ ira furoris mei τῶν καπνιζομένων τούτων. ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ μου fuerit: iterũ ſanabo. ⁊ filiꝰ arã ⁊ filiꝰ θυνεῖαι, πάλιν ἰάσομαι. καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀράμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ romelie qz cõſuluerũt conſiliũ malũ: ephzaim ῥομελίου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν, ἐφραὶμ ⁊ filiꝰ romelie de te dicẽtes: aſcendamꝰ ad καὶ ὁ υἱὸς ῥομελίου περὶ σοῦ λέγοντες, ἀναβησώμεθα εἰς iudeã. ⁊ colloquẽtes eis reducamꝰ τὴν ἰουδαίαν. καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψωμεν eos ad nos: ⁊ regnare factamꝰ eis filii αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσωμεν αὐτοῖς τὸν υἱ-um tabel. hec dicit dñs ſabaoth: nõ manebit ὸν ταβέλ. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, οὐμὴ μείνῃ cõſiliũ hoc neq; erit:

ἡ βουλὴ αὕτη οὐδ' οὐμὴ ἔσαι,

B

C

B

Trãſla.B.Hie.

ᵍAudite[b] audientes[i] & no lite[k] intelligere: [l] & videte [m] viſionẽ[n] & nolite[o] cogno ſcere. [p] Exceca[q] cor[r] popli [s] hui[t] & aures eius[u] aggra ua[x] & oculos eius[y] claude[z]: [a] ne forte[a] videat[b] oculis ſu is[c] & auribus ſuis[b] audiat: [c] & corde ſuo[c] intelligat[d] & conuertatur[b] & ſanem[c] eũ. [k] Et dixi. [l] Vſquequo[n] dñe: [o] Et dixit. [p] Donec ∞∞∞∞ [q] deſolẽtur [r] ciuitates[u] abſ q; [r] habitatore: ∞∞∞∞∞∞ [v] & domus[v] ſine[a] homine: [b] et terra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [c] relinquetur[o] deſerta: [c] & longe faciet [d] dominus ∞ [b] hoies: [e] et multiplicabitur [x] q̃ derelicta fuerat[e] in me-dio[m] terre: [n] & adhuc[c] in ea [p] decĩatio. [q] Et cõuertetur [r] & erit[s] in oſtẽſione[r] ſicut terebinthus[u] & ſicut quer cus[x] que[r] expandit[r] ramos ſuos. [b] Semen ∞∞∞∞∞∞∞ [c] ſanctum erit id[o] quod ſte tent in ea. 7.

ΘT factum eſt[b] in die-bus[c] achaz ∞∞∞∞∞ [o] filii[c] ioathã[r] filii[s] ozie[b] re-gis[t] iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k] aſcendit [t] raſin[m] rex[n] ſy-rie: [o] & facee[p] filius ∞∞∞∞ [q] romelie[r] rex[o] iſrael in[t] hie ruſalem ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞ [u] ad p̃liandũ [t] cõtra eã: [r] & non[t] potuerũt [s] debellare [b] eam. [c] Et nũciauerũt[b] do muiſ[c] dauid[r] dicentes. ∞∞ [c] Requieuit [b] ſyria[t] ſup[s] ef-fraim: [t] & commotum eſt [m] cor eius[n] & cor[o] populi eius[p] ſicut mouẽtur[q] ligna [r] ſiluarũ[n] a facie[t] venti. [u] Et dixit[r] dominus[r] ad[t] eſaiã. [a] Egredere [c] in occurſum [b] achaz[c] tu[t] & q derelictus eſt[q] ta ſub[b] filius tuus: [t] ad [k] extremum[t] aqueductus [m] piſcine[n] ſuperioris [o] in [p] via[q] agri ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r] fullonis: [n] & dices[t] ad eũ. [u] Vide[t] vt ſileas. ∞∞∞∞∞∞ [r] Noli[s] timere[a] & cor tuũ [b] ne [c] formidet[b] a duabus [c] caudis[r] titionum[a] fumi-gantium[b] iſtorum ∞∞∞∞ [t] in ira[k] furoris[t] rasin regis [m] ſyrie[n] & filii[o] romelie: ∞ [r] eo q[r] cõſiliũ inierit[a] con tra te[t] ſyria in[n] malum & [k] effraim[t] & filius[s] romelie [a] dicentes. ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b] Aſcẽdam[a] [c] ad iudã[b] & ſu ſcitemus eũ[c] & auellamus eum[t] ad nos: [a] & ponam[a] [b] regem[t] in medio eius ∞ [t] filium[m] tabeel. [n] Hec[o] di-cit[b] dominus[q] deus. ∞∞∞ [r] Non[a] ſtabit[t] & non[u] erit iſtud: [x] ſed[r] caput ∞∞∞∞∞

Ter.he.Eſa.vij. Prima.he

רָאָה	שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ	
שָׁוְא	רְאוּ וְאַל תֵּדָעוּ: הַשְׁמֵן לֵב הָעָם	
שָׁעָה	הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע	
הּ	פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע	
שׁוּב	וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ:	
אָה עִיר	וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד	
בַּיִת	אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב	
	וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה	
	תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה: וְרִחַק יְהוָה אֶת	
ב	הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב	
שׁוּר שׁוּב	הָאָרֶץ וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂירִיָּה וְשָׁבָה	
ה אֵלֹן	וְהָיְתָה לְבָעֵר כְּאֵלָה וּכְאַלּוֹן	
ב	אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע	
	קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ:	
Cap. vi	וַיְהִי בִּימֵי אָחָז	
יה יום	בֶּן יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה	
	עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן	
	רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלִַם	
לחם	לְמִלְחָמָה עָלֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֶם	
	עָלֶיהָ: וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר	
	נָחָה אֲרָם עַל אֶפְרָיִם וַיָּנַע	
	לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר	
נה אָמַר	מִפְּנֵי רוּחַ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ	
א	צֵא נָא לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר	
לה	יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל קְצֵה תְּעָלַת	
סלל	הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל מְסִלַּת שְׂדֵה	

Prima.heb. Tex.be.Esa.vij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Prima.heb. Tex.be.Esa.vij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
אֲרָם דַּמֶּשֶׂק וְרֹאשׁ דַּמֶּשֶׂק	syrie damascus & caput	ſed caput arã damaſc: τ caput dama
וּבְעוֹד שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה	damaſci rafin. Et adhuc ſexagin	ἀλλὰ κεφαλὴ ἀράμ δαμασκὸς, καὶ ἡ κεφαλὴ δαμα
יֵחַת אֶפְרַיִם מֵעָם וְרֹאשׁ אֶפְרַיִם	ta & quinq; anni & ꝯ	ſci rafin. ſed in ſexagita τ qui ãnis deficiet
שֹׁמְרוֹן וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן	deſinet effraim eſſe po	σκοῦ ἐστίν. ἀλλ' ἢ ἐξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει
רְמַלְיָהוּ אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ׃	pulus: & caput effraim	regnũ ephraim a ppło: τ caput ephraim:
פ	famaria: & caput ſama	βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ,
וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל אָחָז לֵאמֹר׃	rie filius romelie. Si non credi	ſamarie. τ caput ſamarie: filiꝰ rome
שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם	deritis non permanebitis. Et adie	σομόρων. καὶ ἡ κεφαλὴ σομόρων, υἱὸς τοῦ ῥομε
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ	cit dominus loqui ad	λίου, καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. καὶ προ
הַגְבֵּהַ לְמַעְלָה׃ וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא	achaz dicens. Pete tibi	ſecit dñs loqui achaz: dices: pete ti
אֲנַסֶּה וְלֹא אֶבְחַן אֶת יְהוָה׃	ſignum a domino deo tuo in pro	σάσθω κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σε
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט	fundum inferni ſiue in excelſum ſupra. Et	βί ſignũ a dño deo tuo: in profundũ aut i
מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ	dixit achaz. Non petam: & non tentabo	αὐτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς
גַּם אֶת אֱלֹהָי לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא	dominum. Et dixit. Audite ergo do	excelſũ. τ dixit achaz: nõ petã neq; tenta
לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה	mus dauid. Numqd parũ	ὕψος. καὶ εἶπεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πειρά
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל׃	vobis eſt moleſtos eſſe	bo dñm. τ dixit: audite dã dom̃ tuda.
חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ מְאָוֹס	hoibus: qa moleſti eſtis	σω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ οἶκος Ἰούδα.
בָּרַע וּבָחוֹר בַּטּוֹב׃ כִּי בְּטֶרֶם יֵדַע	et deo meo? Propter	nũdd parũ vobis agonẽ exhibere hoib: τ quomõ
הַנַּעַר מָאוֹס בָּרַע וּבָחוֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב	hoc dabit dominus ipſe	μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מְלָכֶיהָ׃	vobis ſignum. Ecce vir	dño exhibetis agonẽ: ppter hoc dabit dñs ip
יָבִיא יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל עַמְּךָ וְעַל בֵּית	go concipiet & pariet filiũ & vocabi	κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐ
אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא בָאוּ	tur nomen ei emanuel.	τὸς ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψε
לְמִיּוֹם סוּר אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה	Butyrum & mel come	et τ pariet filiũ. τ vocabis nomẽ eius
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	det: vt ſciat	ται καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְּבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה	reprobare malum & eli	ma
יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְּבוֹרָה אֲשֶׁר	gere bonum. Quia	d.
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃ וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם	ante ꝑ ſciat puer repro	Lu
בְּנַחֲלֵי הַבָּתוֹת וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים	bare malum	
וּבְכָל הַנַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנְּהָלוֹלִים׃	et eligere bonum: dere	
בַּיּוֹם הַהוּא יְנַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר	linquetur terra quam	
הַשְּׂכִירָה בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ	tu deteſtaris a facie duo	
אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר הַרַגְלַיִם	rũ regũ ſuorũ. Adducet	
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃ וְהָיָה	dñs ſuper te & ſup po	
בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת	pulum tuũ & ſup domũ	
בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃ וְהָיָה מֵרֹב	patris tui: dies qui nõ	
עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה כִּי	venerunt	
אֹכֶל יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר בָּאָרֶץ׃	a diebus ſeparationis	
	effraim a iuda	
	cum rege affyriorum.	
	Et erit in die illa:	
	ſibilabit domin ſ muſce	
	que eſt in extremo	
	fluminum egypti: &	
	api que eſt	
	in terra aſſur: & veniẽt	
	& requeſcent omnes	
	in torrẽtibus valliũ: &	
	in cauernis petrarum	
	& in oĩbus fruiectis & in	
	vniuerſis foraminibus.	
	In die illa radet domi	
	nus in nouacula	
	cõducta in his qui trans	
	flumen ſunt in rege	
	aſſyriorum caput & pi	
	los pedum:	
	& barbam vniuerſam.	
	Et erit	
	in die illa. Nutriet ho	
	mo vaccam	
	boum & duas oues: &	
	pre vbertate	
	lactis comedet butyrũ.	
		ſed adducet ſup te deꝰ τ ſup ppłm tuũ
		ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου
		τ ſup domũ patris tui dies: ἃ nõdũ
		καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὐπω
		venerũt ex qua die abſtulit ephrai a iuda
		ἦκασιν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ Ἰούδα τὸν
		regẽ aſſyriorꝫ. τ erit in die illa ſibi
		βασιλέα τῶν ἀσυρίων. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συ
		labit dñs muſcis: ἃ dñabũt parti fluminis egyp
		ριεῖ κύριος μυίᾳ, αἳ κυριεύσουσι μέρος ποταμοῦ αἰγύ
		ti: τ api ἃ eſt in regiõe aſſyriorꝫ: τ veni
		πτου, καὶ τῇ μελίσσῃ ἡ ἐστιν ἐν χώρᾳ ἀσυρίων, καὶ ἐλεύ
		ent τ requieſcent oẽs in vallib
		σονται καὶ ἀναπαύσονται πάντες ἐν ταῖς φάραγξι τῆς
		regiõis τ in foraminib petrax τ in
		χώρας καὶ ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν καὶ ἐις τὰς
		ſpelũcas τ in omnẽ ſciſſurã τ in oĩ ligno.
		σπήλαια καὶ εἰς πᾶσαν ῥαγάδα καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ.
		in die illa radet dñs in nouacula iebria
		ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμι
		ta trans flumẽ regis aſſyriorꝫ:
		σθωμένῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως ἀσυρίων,
		caput τ ꝑlos pedũ τ
		τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ τὸν
		barbã auferet. τ erit in die illa nu
		πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τρέ
		triet homo vitulã boũ τ duas oues τ
		φει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ
		erit a ſimultũ facere lac: comedet butyrũ:
		ἔσαι ἀπὸ τοῦ πλείονος ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.latĩ.

qz butyrũ ꝛ lac comedet oio relict
ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεται πᾶς ὁ καταλειφθεὶς
sup terrã.ꝛ erit in die illa erit oio loc⁹
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς τόπος
vbicũq; fuerit mille vites mille sicli: ẽ solitudinẽ
οὗ ἐὰν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σικλῶν, εἰς χέρσον
erunt ꝛ i spinã. cũ sagitta ꝛ arcu
ἔσονται καὶ εἰς ἄκανθαν· μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος
ingrediẽtur illuc: q; terra iculta ꝛ vepres erit vni=
εἰσελεύσονται ἐκεῖ, ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσαι πᾶ
uersa terra.ꝛ oio uõo aratus arabit: nõ
σα ἡ γῆ. καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριώμενον ἀροτριωθήσεται, οὐ
veniet illuc terror. erit cũ a solitudine ꝛ
μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος· ἔσαι γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ
spina in pascua ouis ꝛ cõculcatiõnẽ bouis.
ἄκανθα εἰς βόσκημα προβάτου καὶ καταπάτημα βοός.

Ca.8. ΘΣ dixit dñs ad me: sume tibi librũ
Καὶ εἶπε κύριος πρός με, λάβε σεαυτῷ τόμον
nouũ magnũ: ꝛ scribe in eo stilo hois:
καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου,
vt velociter depdationẽ faciat spoliũ. adest cũ
τοῦ ὀξέως προτρέψαι σκύλων· παρέστι γὰρ
ꝛ teles mihi fac fideles hoies:
καὶ μάρτυράς μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν οὐ
riã sacerdotẽ. zachariã filiũ barachie. ꝛ acces=
ρίαν τὸν ἱερέα καὶ ζαχαρίαν υἱὸν βαραχίου· καὶ προσῆλ
it ad ꝛ pphetissam: ꝛ in vtero accepit ꝛ pepe
θεν πρὸς τὴν πρωφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτε
rit filiũ: ꝛ dixit dñs mihi: voca nomẽ ei⁹.
κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
cito spolia: velociter p̃dare. q; antep̃
ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον. διότι πρὶν
sciat puer vocare patrẽ vel matrẽ acci
ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή=
piet fortitudinẽ damasci ꝛ spolia samarie
ψεται δύναμιν δαμασκοῦ καὶ τὰ σκῦλα σαμαρείας
coram rege assyrioꝝ. ꝛ adiecit dñs loqui
ἔναντι βασιλέως ἀσσυρίων· καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαί
mihi adhuc dicẽs: eo q; nõ vult pp̃ls ille
μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ
aquã siloã q̃ vadit quiete: sed vult
ὕδωρ τοῦ σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε
habere raasin ꝛ filiũ romelie regẽ
σθαι ἔχειν τὸν ῥαασσὶν καὶ τὸν υἱὸν ῥομελίου βασιλέα
sup vos: ppt̃ hoc ecce dñs adducit sup vos aquã
ἐφ' ὑμᾶς, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ
fluminis fortẽ ꝛ multã: regẽ
τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν
assyrioꝝ: gloriã ei⁹. ꝛ ascendet sup om
ἀσσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ
nẽ vallẽ vestrã: ꝛ deãbulabit sup oẽm murũ
σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ πορευθήσεται ἐπὶ πᾶν τεῖχος
vestrũ: ꝛ auferet a iudea hoiem: q̃ po=
ὑμῶν, καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς δυ=
terit caput leuare. aut fortẽ p̃ficere aliq̃d.
νήσεται κεφαλὴν ἆραι· ἢ δυνατὸν συντελέσαι τι.
ꝛ erũt castra ei⁹: vt ipleãt
καὶ ἔσαι ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὥστε πληρῶσαι τὸ
latitudinẽ regionis tue. nobiscũ de⁹: scitote gẽtes
πλάτος τῆς χώρας σου. μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, γνῶτε ἔθνη
vincimini: crandite vsq; ad extremũ terre: potẽtes
καὶ ἡττᾶσθε, καὶ ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυρότες
vincimini. si cũ iterũ p̃naueritis: iterũ vincemi=
καὶ ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσε=
ni. ꝛ q̃cũq; cõsiliũ cõsultauerit⁹: dissipabit do=
σθε. καὶ ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδάσει κύ
min⁹. ꝛ verbũ q̃cũq; locutifuerit⁹: nõ manebit in
ριος. καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν
vobis: q; nobiscũ de⁹. sic dicit dñs forti manu:
ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. οὕτως λέγει κς τῇ ἰσχυρᾷ χειρί,

Trãsla.B.Hie.

Butyrũ eni & mel man
ducabit omnis q relictus
fuerit in medio terre. Et
erit in die illa: ∞∞∞∞∞∞
omnis locus vbi fue=
rint ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
mille vites: mille argen
teis: in spinas ∞∞∞∞∞∞∞
et in vepres erũt. Cum
sagittis & arcu ∞∞∞∞∞∞∞
ingredientur illuc. Ve=
pres eni & spine erũt in
vniuersa terra. Et omẽs
montes qui ∞∞∞∞∞∞∞∞
in sarculo sarrietur nõ
veniet illuc ∞∞∞∞∞∞∞∞
terror spinarum & ve=
prium: & erit in pascua
bouis & in conculcatio=
nem pecoris. 8.
ΘT dixit dñs ad me.
Sume tibi ∞∞∞∞∞∞
librũ grandẽ: & scribe
in eo stilo ∞∞∞∞∞∞∞∞
homis: velociter spo
lia detrahe cito: preda=
re. Et adhibui mihi tes=
tes fideles vriam ∞∞∞∞
sacerdotem & zachariã
filium barachie. ∞∞∞∞
Et accessi ad pphetissaz
& cõcepit & pepit filiũ.
Et dixit dñs ad me. Vo
ca nomẽ eius: accelera.
spolia detrahe: festina p̃
dari: qa ãteq̃ sciat puer
vocare patre suũ & ma=
trẽ suã: auferetur fortitu
do damasci & spolia sa=
marie coram rege ∞∞∞∞
assyrorum. Et adiecit
dñs loqui ad me adhuc
dicens. Pro eo q populus iste ∞∞∞∞∞∞∞
aquas syloe que vadunt
cum silentio ∞∞∞∞∞∞∞∞
& assumpsit magis rasin
et filium romelie: ∞∞∞∞
propter hoc ecce domi
nus adducet super eos
aquas fluminis fortes
& multas: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
regem assyrioꝝ & oẽm
gloriã eius. Et ascendet
super omnes fluos eius
& fluet super vniuersas
ripas eius: & ibit per iu
dam inundãs & trãsiens
vsq; ad collum veniet.
Et erit extẽsio alarũ ei⁹
implens latitudinem ter
re tue o Emanuel. ∞∞∞∞
Cõgregamini popli & vincemini & audite vni=
uerse pcul terre. Cõfor=
tamini & vincemini: ac
cingite vos & vincemini:
inite cõsiliũ & dissipabi=
tur: loquimini verbũ &
nõ fiet: qa nobiscũ de⁹.
Hec enim ait dñs ad
me. Sicut in manu forti

Tex.he.Esa.viij. Pritua.he

כִּי֩ חֹמְאָ֨ה וּדְבַ֜שׁ יֹאכַ֗ל כָּל־ הַנּוֹתָ֛ר
בְּקֶ֥רֶב הָאָ֖רֶץ׃ וְהָיָ֣ה בַיּ֣וֹם הַה֑וּא
יִהְיֶ֥ה כָל־ מָק֛וֹם אֲשֶׁר֩ יִהְיֶ֨ה שָׁ֜ם
אֶ֣לֶף גֶּ֣פֶן בְּאֶ֣לֶף כָּ֔סֶף לַשָּׁמִ֖יר
וְלַשַּׁ֣יִת יִהְיֶ֑ה׃ וּבַקֶּ֥שֶׁת
יָבֹ֖א שָׁ֣מָּה כִּי֩ שָׁמִ֨יר וְשַׁ֜יִת תִּהְיֶ֗ה
כָּל־ הָאָ֔רֶץ׃ וְכָל־ הֶהָרִ֖ים אֲשֶׁר
בַּמַּעְדֵּ֣ר יֵעָדֵ֑רוּן לֹ֣א תָבוֹא שָּׁ֔מָּה
יִרְאַ֥ת שָׁמִ֖יר וְשַׁ֑יִת וְהָיָ֥ה לְמִשְׁלַ֖ח
שׁ֥וֹר וּלְמִרְמַס־ שֶֽׂה׃

וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֵלַ֔י קַֽח־ לְךָ֖
גִּלָּי֣וֹן גָּד֑וֹל וּכְתֹ֣ב עָלָ֔יו בְּחֶרֶט
אֱנ֔וֹשׁ לְמַהֵ֥ר שָׁלָ֖ל חָ֥שׁ בַּֽז׃ וְאָעִ֣ידָה
לִ֔י עֵדִ֖ים נֶאֱמָנִ֑ים אֶת־ אוּרִיָּ֣ה
הַכֹּהֵ֔ן וְאֶת־ זְכַרְיָ֖הוּ בֶּן־ יְבֶרֶכְיָֽהוּ׃
וָאֶקְרַ֖ב אֶל־ הַנְּבִיאָ֑ה וַתַּ֣הַר וַתֵּ֔לֶד בֵּ֖ן
וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֵלַ֔י קְרָ֥א שְׁמ֖וֹ מַהֵ֥ר
שָׁלָ֖ל חָ֥שׁ בַּֽז׃ כִּ֣י בְטֶ֗רֶם יֵדַ֤ע הַנַּ֙עַר֙
קְרֹ֣א אָבִ֔י וְאִמִּ֖י יִשָּׂ֣א אֶת־ חֵ֣יל
דַּמֶּ֔שֶׂק וְאֶת־ שְׁלַ֥ל שֹׁמְר֖וֹן לִפְנֵ֥י מֶֽלֶךְ
אַשּׁ֑וּר׃ וַיֹּ֤סֶף יְהוָה֙ דַּבֵּ֣ר אֵלַ֔י עֽוֹד
לֵאמֹֽר׃ יַ֗עַן כִּ֤י מָאַס֙ הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה
אֶת־ מֵ֖י הַשִּׁלֹ֣חַ הַהֹלְכִ֑ים לְאַט
וּמְשׂ֥וֹשׂ אֶת־ רְצִ֖ין וּבֶן־ רְמַלְיָֽהוּ׃
וְלָכֵן֙ הִנֵּה֙ אֲדֹנָ֣י מַעֲלֶ֔ה עֲלֵיהֶ֖ם אֶת
מֵ֣י הַנָּהָ֔ר הָעֲצוּמִ֖ים וְהָרַבִּ֑ים אֶת
מֶ֣לֶךְ אַשּׁ֔וּר וְאֶת־ כָּל־ כְּבוֹד֔וֹ וְעָלָ֖ה
עַל־ כָּל־ אֲפִיקָ֑יו וְהָלַ֖ךְ עַל־ כָּל־
גְּדוֹתָ֥יו וְחָלַ֖ף בִּֽיהוּדָ֣ה שָׁטַ֔ף וְעָבַר
עַד־ צַוָּ֥אר יִגְיַ֖ע וְהָיָ֣ה מְטוֹת֙ כְּנָפָ֔יו
מְלֹ֖א רֹ֣חַב אַרְצְךָ֑ עִמָּנוּאֵֽל׃
רֹ֣עוּ עַמִּ֔ים וְחֹ֖תּוּ וְהַאֲזִ֑ינוּ כֹּ֖ל מֶרְחַקֵּי
אָ֔רֶץ הִתְאַזְּר֖וּ וְחֹ֑תּוּ הִתְאַזְּר֖וּ וְחֹ֥תּוּ
וְחֹ֑תּוּ עֲצ֤וּ עֵצָה֙ וְתֻפָ֔ר דַּבְּר֥וּ דָבָ֖ר
וְלֹ֣א יָקֽוּם׃ כִּ֥י עִמָּ֖נוּ אֵֽל׃ כִּ֣י
כֹ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה אֵלַ֔י בְּחֻזְקַ֖ת הַיָּ֑ד

Patrina.heb. Tex.he.Esa.ix. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיְסָרֵנִי בְּדֶרֶךְ הָעָם הַזֶּה לֵאמֹר׃ לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר
וְאֶת מוֹרָאוֹ לֹא תִירְאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ׃ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ תַקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא
יִהְיֶה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לִשְׁנֵי בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלִָם׃ וְנִכְשְׁלוּ בָם רַבִּים
וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ צוּר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי׃ וְחִכִּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו
מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוֵּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה אֲנִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃ וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל
הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים וְהַמַּהְגִּים הֲלֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה
וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שַׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ
נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלַּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמַעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוֹף צוּקָה וַאֲפֵלָה מִנְדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לָאֲשֶׁר מוֹצָק לָהּ
כַּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה זְבוּלֻן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ
רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי
לֹא הִגְדַּלְתָּ הַיִּשְׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ

'erudiuit me 'ne irem 'in via 'populi 'huius ꝏꝏꝏ
'dicens. 'Non 'dicatis 'cõ iuratio. 'Omnia enim ꝏ
'que 'loquitur 'populus 'ille: 'coniuratio est: ꝏꝏ
'&'timore eius 'ne 'timea tis 'neq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'paueatis. 'Dominum 'ex ercituum 'ipsum ꝏꝏꝏꝏ
'sanctificate: 'ipse 'pauor vester '& ipse ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'terror vẽ: '& erit vobis 'i sanctificationẽ: 'in lapidẽ autẽ 'offensionis '& petrã 'scandali 'duabus 'domib? 'israel: & 'in laqueum 'c & in ruinam 'habitantibus 'hierusalem. 'Et offendẽt 'ex eis 'plurimi: ꝏꝏꝏꝏ 'et cadent 'c & conterẽtur '& irretiẽtur 'c & capiẽtur.
'Liga 'testimoniũ: 'signa 'legẽ 'in discipulis meis: 'expectabo 'dominũ 'qui abscondit 'faciem suam 'a domo 'iacob 'c & presto labor 'cum. 'Ecce ꝏꝏꝏꝏ 'ego 'c & pueri mei 'quos 'dedit 'mihi 'dominus ꝏ 'in signum '& in portentum 'israel ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'a 'dño 'exercituum 'qui habitat 'in monte 'sion.
'Et cum 'dixerint 'ad vos: 'querite 'a ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'phytonibus 'c & 'diuinis 'qui stridẽt in ꝏꝏꝏꝏꝏ 'incãtationib? suis: 'nũqd nõ 'pplis 'a deo suo 'reqret visionẽ 'p 'vius 'ac 'mor tuis? 'Ad legem magis ꝏ 'c & ad testimoniũ. Quod 'si 'nõ 'dixerint 'iuxta ver bũ 'hoc: 'nõ erit 'eis 'matutina lux. 'Et trãsibit 'pcam & 'corruet 'c & esuriet: 'c & 'cũ 'esurierit 'irascetur: 'et maledicet 'regi suo 'c & deo suo. 'Et suspiciet ꝏ 'sursum: 'c & ad 'terram 'intuebitur: 'c & ecce ꝏꝏꝏꝏꝏ 'tribulatio 'c & tenebre & 'dissolutio & 'angustia 'c & caligo 'persequens: & 'nõ 'poterit auolare de ꝏꝏ 'angustia 'sua. 9.

'erudiuit me 'ne irem 'in via 'populi 'huius ꝏꝏꝏ 'dicens. 'Non 'dicatis 'cõ iuratio. 'Omnia enim ꝏ 'que 'loquitur 'populus 'ille: 'coniuratio est: ꝏꝏ '& 'timore eius 'ne 'timeatis 'neq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'paueatis. 'Dominum 'exercituum 'ipsum ꝏꝏꝏꝏ 'sanctificate: 'ipse 'pauor vester '& ipse ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'terror vẽ: 'c & erit vobis 'in sanctificationẽ: 'in lapidẽ autẽ 'offensionis '& petrã 'scandali 'duabus 'domib? 'israel: & 'in laqueum 'c & in ruinam 'habitantibus 'hierusalem. 'Et offendẽt 'ex eis 'plurimi: ꝏꝏꝏꝏ 'et cadent 'c & conterẽtur '& irretiẽtur 'c & capiẽtur. 'Liga 'testimoniũ: 'signa 'legẽ 'in discipulis meis: 'expectabo 'dominũ 'qui abscondit 'faciem suam 'a domo 'iacob 'c & presto labor 'cum. 'Ecce ꝏꝏꝏꝏ 'ego 'c & pueri mei 'quos 'dedit 'mihi 'dominus ꝏ 'in signum '& in portentum 'israel ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'a 'dño 'exercituum 'qui habitat 'in monte 'sion. 'Et cum 'dixerint 'ad vos: 'querite 'a ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'phytonibus 'c & 'diuinis 'qui stridẽt in ꝏꝏꝏꝏꝏ 'incãtationib? suis: 'nũqd nõ 'pplis 'a deo suo 'reqret visionẽ 'p 'vius 'ac 'mortuis? 'Ad legem magis ꝏ 'c & ad testimoniũ. Quod 'si 'nõ 'dixerint 'iuxta verbũ 'hoc: 'nõ erit 'eis 'matutina lux. 'c Et trãsibit 'pcam & 'corruet 'c & esuriet: 'c & 'cũ 'esurierit 'irascetur: 'et maledicet 'regi suo 'c & deo suo. 'Et suspiciet ꝏ 'sursum: 'c & ad 'terram 'intuebitur: 'c & ecce ꝏꝏꝏꝏꝏ 'tribulatio 'c & tenebre & 'dissolutio & 'angustia 'c & caligo 'persequens: & 'nõ 'poterit auolare de ꝏꝏ 'angustia 'sua. 9.

RImo 'tempore 'celleuiata est 'terra ꝏꝏꝏ 'zabulon 'c & terra 'nepthalim: 'c & nouissimo ꝏꝏꝏ 'aggrauata est 'via 'maris 'trans 'iordanẽ 'galilee 'gentium. 'Populus 'qui ambulabat 'in tenebris 'vidit 'lucẽ 'magnã: 'habitãtib? 'in regione 'vmbre mortis: 'lux 'orta est 'cis. 'Multiplicasti 'gentem ꝏ 'non 'magnificasti 'letitiã. 'Letabuntur 'coram te

recesserit ab itinere vie populi huius dicẽtes: ne forte dicãt duriã: oẽ enim qõcipatio dicerit ppls hic duriã est. at timorẽ eius ne timuerit: neq; cõturbemini. dñm vero exercituũ sanctificate: ipse timor vester: & ipse erit vobis in sanctificationẽ: in lapidẽ autẽ offensionis & petrã scandali duabus domib? israel: & in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem. Et offendẽt ex eis plurimi: et cadent & conterẽtur & irretiẽtur & capiẽtur. Liga testimoniũ: signa legẽ in discipulis meis: expectabo dominũ qui abscondit faciẽ suã a domo iacob: & presto ero in eo. ecce ego & pueri quos dedit mihi dñs: & erũt signa & portẽta in domo israel a dño sabaoth. q habitat in monte sion. & si dixerint ad vos: querite a phytonibus & a diuinis qui stridẽt in incãtationibus suis: nũqd nõ populus a deo suo requiret? qd a viuis mortuos: legẽ cũ in aditu & testimoniũ. Quod si nõ dixerint iuxta verbũ hoc: nõ erit eis matutina lux. Et trãsibit pcam & corruet & esuriet: & cũ esurierit irascetur: et maledicet regi suo & deo suo. Et suspiciet sursum: & ad terram intuebitur: & ecce tribulatio & tenebre & dissolutio & angustia & caligo persequens: & nõ poterit auolare de angustia sua.

Primo tempore celleuiata est terra zabulon & terra nepthalim: & nouissimo aggrauata est via maris trans iordanẽ galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucẽ magnã: habitãtib? in regione vmbre mortis: lux orta est cis. Multiplicasti gentem non magnificasti letitiã. Letabuntur coram te

ἀπεθεσθοῦσι τὴν πορείαν τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέγοντες: μήποτε ἐπιστρέψωσι σκληρόν, πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε, οὐδ' οὐ μὴ ταραχθῆτε· τὸν κύριον τῶν δυνάμεων αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος, καὶ ἐστὶν οὗτος ὁ ἁγιάσει· καὶ ἔσται σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λίθῳ προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδ' ὡς πέτρας πτώματι· καὶ ὡς παγὶς καὶ ἐνεδρισμὸς τοῖς κατοικοῦσιν Ιερουσαλήμ. διὰ τοῦτο ἀσθενήσουσιν ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται καὶ ἐγγισθήσονται καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὅτε. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον μου ἐν τοῖς μαθηταῖς μου. καὶ ἐρῶ τῷ θεῷ τὸν ἀποστρέφοντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ιακωβ, καὶ πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ οἴκῳ Ισραηλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ ὄρει Σιών. καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ζητήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς κενολογοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φωνοῦσιν, οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκζητήσουσι περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ· καὶ ἥξει ἐφ' ὑμᾶς λιμὸς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσεσθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια· καὶ ἐπιβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω ἐμβλέψονται· καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ ἀνάγκη καὶ ζόφος ἀνάγκης καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν· ἕως καιροῦ.

Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει· χώρα Ζαβουλών, ἡ γῆ Νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν καὶ πέραν τοῦ Ιορδάνου Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς· τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου,

ficut q̃ letãtur in messe. τ quẽadmodũ diuidẽtes ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὃν τρόπον οἱ διαιροῦντες
spolia:, q̃ ablatũ est iugũ q̃ supra ipos positũ: τ σκῦλα, διότι ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ
virga q̃ sup collũ eor. nã virgã ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν· τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν
exactorũ dissipabit sicut i die madiam: q̃ ἀπαιτούντων διεσκέδασεν ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι
B oẽm stolã cõgregatã volo: τ vestimẽtũ cũ cõ πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένην δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα
mutatiõe relinquẽt. τ volent cẽ ignẽ cõburẽ παλλαγῆς ἀφήσουσι· καὶ θελήσουσιν εἶναι πυρίκαυστοι,
q̃ puer nat⁹ est nobis: filiꝰ dat⁹ ẽ nobis. cuiꝰ principat⁹ ea ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγένη-
cti⁹ est sup hẽro eiꝰ: τ vocabit nom̃ ẽ ciꝰ ma θη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με
gni cõsilii nũcij: admirabilis cõsiliarij: deꝰ fortis⁹ γάλης βουλῆς, ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,
potẽs: princeps pacis: pater futuri seculi. ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
adducã.n.pacẽ sup principes τ sanitatẽ eiꝰ: τ ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγείαν αὐτοῦ, καὶ
magnꝰ principat⁹ illiꝰ: τ pacis eiꝰ nõ erit finis μεγάλην ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος
sup thronũ dauid τ regnũ eiꝰ vt corrigẽ ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ-
gat illud τ auxiliet in iudicio τ in iustitia σαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
ex nũc τ in seculũ: zelus dñi sabaoth faci- ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιή
et hec. mortẽ misit dñs sup iacob: τ venit σει ταῦτα. θάνατον ἀπέστειλε κύριος ἐπὶ Ἰακώβ, καὶ ἦλθεν
sup israel: τ scient oĩs ppũs ephraim: τ ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραίμ, καὶ οἱ
C sedẽtes in samaria in superbia τ excelso corde dicen καθήμενοι ἐν Σαμαρείᾳ ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγοι-
tes: lateres ceciderũt: sed venite poliam⁹ lapides τες, πλίνθοι πεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους
τ icidam⁹ sycomoros τ cedros: τ edificabim⁹: καὶ κοψώμεθα συκομόρους καὶ κέδρους, καὶ οἰκοδομήσομεν
nobis turri. τ allidet deꝰ insurgẽtes cõtra ἑαυτοῖς πύργον· καὶ ῥήξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ'
mõtẽ siõ sup eũ: τ limicos eiꝰ dissipabit. ὄρος Σιὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διασκεδάσει.
fr̃iam a solis ortu τ grecos a solis oc Συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυ
casu: deuorãtes israel toto ore. in σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι. ἐπὶ
oibꝰ his nõ est auersus furor meꝰ: sed est manꝰ extel οἷς οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψη
sa: τ ppũs nõ est cõuersus: donec peniꝰ ẽ. τ dñus λή· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλήγη. καὶ τὸν κύριον
exercituũ nõ q̃siuit. τ abstulit dñs ab τῶν δυνάμεων οὐκ ἐζήτησεν· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ
israel caput τ caudã: magnũ τ paruũ in vna Ἰσραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐράν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ-
die: senem τ cosq facies admirant: μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας,
hoc caput. τ pphetã docentẽ iniqua: hic αὕτη ἡ ἀρχή. καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄτομα, οὗτος
cauda. τ erũt btificãtes ppũ istũ ἡ οὐρά. καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον
seducẽtes: τ seducũt: vt absorbeãt eos. πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως καταπίωσιν αὐτούς.
D ppt hoc sup adolescẽtulis eor nõ letabit dñs. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται κς'.
τ pupillos eor τ viduas eor nõ miserebit: q̃ καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι
oẽs iniqui τ praui τ oẽ os loquit̃ iniusta. in πάντες ἄτομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἀδικα. ἐπὶ
oibꝰ his nõ est auersus furor eiꝰ: sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. οἷς οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

mficut q̃ letãtur nfin messe: oficut pexultãt victores capta rpdaq̃ diuidũt sspolia. tiugũ eni⁷oneris eius ⁷&ᵛvirgã ᵘhumeri eius: & ᵇsceptrũ ᶜexactoris eius ᵈsuperastu ᵉsicut in die ᶠmadian. ᵇQuia ᵍoĩs ʰviolenta ⁱpredatio ᵐcum tumultu: ⁿ& vestimentum ᵒmixtũ ᵖsanguine ᵍerit ʳin cõbustionem &ˢcibus ∞∞∞∞ ᵗignis. ᴬParuul⁹ eniᵘnatᵛ est ʷnobis &ˣfilius ʸdatus ẽ ᶻnobis: ᵒ& factᵛ est ᵃprincipatus ᵇsup ᶜhumerũ eiᵛ: ᵇ& vocabitᵈ nomẽ eius ᵉad mirabilis ᶠcõsiliariᵛ: ᵐdeus ⁿfortis: ᵒpr̃ futuri seculi: ᵖprinceps ᵍpacis. ᵒ Multiplicabitur eiᵛ ʳperũ: ⁿ& pacis ˢnõ eritᵗ finis ᵘsup ᵛsolĩ ʷdauidˣ& sup ʸregnũ eius: ᶻvt cõfirmetᵃ illudᵇ& corroboretᶜ in iudicio ᵈ& iustitia ᵉammodo ᶠ& vsq; in ᵍsempiternũ. ʰZelus ⁱdominiʲ exercituum ᵏ faciet ˡhoc. ᵐ Verbum ⁿmisit ᵒdominus ᵖiacob: ∞∞∞∞∞ ᵠet cecidit ʳin israel. ˢ Et sciet ᵗomnis ᵘpopulus ∞ ᵛephraim ʷ& habitãtes ˣsamariam ʸin superbia ∞ ᶻet magnitudine ᵃcordis ᵇdicentes. ᶜLateres ∞∞∞ ᵈceciderũt: ᵉsed q̃dris lapidib⁹ edificabimus: ᶠsycomoros ᵍsuccidẽtur ʰsed cedros ⁱimutabim⁹. ᵏ Et eleuabit ˡ dñs ᵐ hostes ⁿ rasin ᵒsup eũ: ᵖ& ᵠinimicos eius ʳin tumultũ vertet: ˢ syriã ᵗab oriente ᵘ& philisthim ᵛab occidente: ʷ& deuorabant ˣ israel ∞∞∞∞∞∞∞ ʸtoto ᶻore. ᵃ In omnibus ᵇhis ᶜnon ᵈest auersus ∞∞ ᵉfuror eiᵛ: ᵉ sed adhuc ᶠmanus eiᵛ extẽta: ᵉ& pp̃s ᵍnõ ʰest reuersus ⁱad ᵏpcutientem se: ᵃ& ˡdñm ᵐexercituũ ⁿnon ᵒ inquisierunt. ᵖ Et ᵠdisperdet ʳdñs ˢab israel ∞ ᵗcaput ᵘ& caudã ᵛ incuruãtem ʷ& deprauantem ˣdie ʸvna. ᶻ Longeuus ᵃ& honorabilis ᵇipse est ∞∞∞∞ ᶜcaput: ᵈ& propheta ᵉdocens ᶠmendacium: ᵍipẽ est ʰcauda. ᵏ Et eruntˡ qui beatificent ᵐ populum ⁿ ĩstum ᵒseducẽtes ᵖ& qui beatificãtur ᵠ precipitati. ʳ Propter ˢho c ᵗsuper ᵘadolescẽtulis ᵛeius ʷnõ ˣletabitur ʸdñs: ᶻ& ᵃpupillorũ eiᵛ ᵇ& ᶜviduarũ ᵈnon ᵉmiserebitur. ᶠQuia ᵍois ʰhypocrita ẽ ᵏ& necp̃ : ˡet vniuersũ ᵐos ⁿ locutũ est ᵒstultitiã. ᵖ In oibꝰ hisᵐ nõ ⁿẽ auersus ᵒfuror eiᵛ: ᵖ sed adhuc ᵍmanᵛ eius ʳextẽta.

כי בערה כאש רשעה שמיר
ושית תאכל ותצת בסבכי היער
ויתאבכו גאות עשן ׃ בעברת
יהוה צבאות נעתם ארץ ויהי
העם כמאכלת אש איש אל
אחיו לא יחמלו ׃ ויגזר על ימין
ורעב ויאכל על שמאול ולא
ישבעו איש בשר זרעו יאכלו ׃
מנשה את אפרים ואפרים את
מנשה יחדו המה על יהודה
בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו
נטויה׃

Cap .x.

הוי החקקים חקקי און ומכתבים
עמל כתבו ׃ להטות מדין דלים
ולגזל משפט עניי עמי להיות
אלמנות שללם ואת יתומים
יבזו׃ ומה תעשו ליום פקדה
ולשואה ממרחק תבוא על מי
תנוסו לעזרה ואנה תעזבו
כבודכם׃ בלתי כרע תחת אסיר
ותחת הרוגים יפלו בכל זאת
לא שב אפו ועוד ידו נטויה׃ הוי
אשור שבט אפי ומטה הוא בידם
זעמי׃ בגוי חנף אשלחנו ועל
עם עברתי אצונו לשלל שלל
ולבז ולשומו מרמס נחמר
חצות׃ והוא לא כן יחשב כי
לב להשמיד בלבבו
ולהכרית גוים לא מעט׃ כי יאמר
הלא שרי יחדו מלכים ׃ הלא
כרכמיש כלנו אם לא כארפד
חמת אם לא כדמשק שמרון ׃
כאשר מצאה ידי לממלכת
האליל ופסיליהם מירושלם
ומשמרון׃ הלא כאשר עשיתי
לשמרון ולאליליה כן אעשה

'Succensa est enim quasi ignis impietas: veprem & spinā vorabit. Et succēdetur in dēsitate salt?: et conuoluetur in superbia fumi. In ira ooooooo domini exercituū conturbata est terra: et erit populus quasi esca ignis. Vir ooooooooooooooo fratri suo nō parcet: & declinabit ad dexteram et esuriet: & comedet ad sinistram & non ooo saturabitur. Vnusquisq; carnem brachii sui vorabit: manasses effraim: & effraim ooooooooooooo manassen: & simul ipsi contra iudam. ooooooo In oibus his nō est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta.

10.

Ve qui cōdunt leges iniqs: & scribentes iniustitiā scripserunt: vt opprimerēt in iudicio paupes: & vim facerēt cauſe humiliū popli mei: vt essent vidue preda eorū & pupillos oooooooooo diriperent. Quid facietis in die visitationis ooo & calamitatis de longe venientis: ad cuius ooo confugietis auxilium et vbi derelinquetis ooooo gloriam vestram: ne in curuemini sub vinculo: et cum interfectis cadatis. Super omnibus his nō est auersus furor ei: sed adhuc manus eius exteta. Ve assur. Virga furoris mei & baculus ipse ē. In manu ei indignatio mea. Ad gentē fallacē mittā eū: & cōtra ppl'm furoris mei mādabo illi: vt auferat spolia & diripiat predā & ponat illū in cōculcatione q̄si lutū plateaꝝ. Ipse aūt nō sic arbitrabitur: & cor ei nō ita estimabit: sed ad cō terendū erit cor ei & ad internitionē gentiū nō paucarū. Dicit enim. Nūqd nō principes mei simul reges sūt? Nunqd nō vt carchamis: sic calāno: & vt arphat: sic emath? Nūqd nō vt damasc?: sic samaria? Quomodo manet manus mea regna idoli: sic & simulachra eorum de hierusalem ooo & de samaria. Nunquid non sicut feci ooooooooo samarie & idolis eius: sic faciam ooooooooooo

τ succēdet sicut ignis iniqtas sicut gramē aridū devora bitur ab igne. τ succēdetur in dēsitatib? καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωσις ξηρὰ βρω θήσεται ὑπὸ πυρός. καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τῆς ὕλης. τ devorabit que circuitu colliū δρυμοῦ. καὶ συγκαπφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν in tra furoris dñi succensa est tra ois: οἱα. in tra furoris dñi succensa est tra ois: πάντα. διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγκέκαυται ἡ γῆ ὅλη, τ erit ppls q̄si succensus ab igne. homo καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος fratris sui nō miserebit: sed declinabit ad de τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει, ἀλλ' ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δε xterā: q̄ esuriet. τ comedet ad sinistrā: τ nō ξιά, ὅτι πεινάσει. καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ saturabit homo comedēs carnes bra= μὴ ἐμπλησθήσεται ἄνθρωπος ἐδίων τὰς σάρκας τοῦ βρα chii sui. comedet eīn manasses ephraī: τ χίονος αὐτοῦ· φάγεται γὰρ μανασσὴς τοῦ ἐφραίμ, καὶ ephraī manasse: q̄ simul obsidebunt ἐφραὶμ τοῦ μανασσῆ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι γὴν ἰοῦ dam. in his oibus nō est auersus furor: δαν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός, sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. Ca. 10.

Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες γὰρ, πο Ve scribētibꝰ iniqtatē: scribētes eīn: ini ηρίαν γράφουσιν. ἐκκλίνοντες κρίσιν πλωχῶν, ἁρπά= qtatē scribunt. declinātes iudiciū mēdicoꝝ: rapte ζοντες κρίμα πενήτων τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή dua in otreptionē: τ pupillꝰ in predā· τ q̄d fa= ραν εἰς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν. καὶ τί ποι cient in die visitatōis: nā tribulatio ήσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἥξει γὰρ θλῖψις vra de longe veniet. τ ad quā confugient: ὑμῶν πόρρωθεν ἥξει. καὶ πρὸς τίνα καταφεύξονται τοῦ vt adiumētur: τ vbi derelinquetis glorīā vestrā? vt nō βοηθῆναι, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ corruatis in deductionē: τ sub interfectis ca ἐσπεσεῖν εἰς ἀπαγωγήν, καὶ ὑποκάτω ἀνηρημένων πε= dent. τ sup oibꝰ his nō est auersus furor eius: σοῦνται. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ἡ ὀργὴ αὐτ, sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. ve assyrijs virga ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. οὐαὶ ἀσσυρίοις ῥάβδος τοῦ furoris mei: τ ira est in manibꝰ eoꝝ. trā meā θυμοῦ μου, καὶ ὀργή ἐστιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· τὴν ὀργήν μου in gentē iniquā mittā: τ mco ppło precipiā εἰς ἔθνος ἄνομον ἀποστελῶ, καὶ τῷ ἐμῷ λαῷ συγκαταξῶ vt faciat spolia τ predā: τ cōculcet eam= ποιῆσαι σκύλα καὶ προνομήν, καὶ καταπατεῖν τὰς πό= tates: τ ponat eas in puluerē. ipe aūt nō sic co= λεις, καὶ θεῖναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν· αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως ἐν gitauit: τ aio nō sic arbitratꝰ est: sed discedet θυμῷ, καὶ τῇ ψυχῇ ἐνθυμήσεται λελόγισαι, ἀλλὰ ἀποστήσει mens eiꝰ: τ vt disperdat gētes nō paucas. τ ξει ἔθνους αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη οὐκ ὀλίγα. καὶ si dixerint et: tu solꝰ es princeps. τ dicet: nō tu ἐὰν εἴπωσιν αὐτῷ, σὺ μόνος εἶ ἄρχων· καὶ ἐρεῖ, οὐκ ἔλα li regione que supra babylonē τ chalanē: vbi βον· τὴν χώραν τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλάνης, ἣν turris edificata est. τ tuli arabiā τ damascū ὁ πύργος ᾠκοδομήθη. καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκόν τ samariā. sicut tuli has: oēs καὶ σαμάρειαν. ὃν τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς pricipatꝰ capiā. vlulate sculptilia in hierusa ἀρχὰς λήψομαι· ὀλολύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα= lem τ in samaria. quēadmodū. n. feci fama= λὴμ καὶ ἐν σαμαρείᾳ· ὃν τρόπον γὰρ ἐποίησα σαμα= rie τ manufactis eius: sic faciam ρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω ooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina.

τ hierusalē τ simulachrū eī⁹ : τ erit
καὶ τῆ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς · καὶ ἔσαι
cū ipleuerit dñs cuncta facta in mōte sion
ὅτ' ἂν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν
τ hierusalē: τ inducet sup mētē magnā sup
καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν
principē assyrioꝝ τ sup celsitudinē glie o-
ἄρχοντα τῶν ἀσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφ
culoꝝ eī⁹. dixit cū in fortitudie factā: τ sa
θαλμῶν αὐτοῦ· εἶπε γὰρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο
piētia intellect⁹ auferā terminos gētiū: τ fortitudinē eoꝝ
φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
depredabor. τ; ꝓsuadebo ciuitates habitatas: τ
προνομεύσω· καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
orbē habitatū totū cōprehendā manu vt nidū: τ
οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρί ὡς νοσσιάν, καὶ
D sicut derelicta ouā tollā. τ nō ēt q̄ fugi-
ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξε-
et me aut resistat mihi⁹ aperiēs os garrīēs. nūqd
ται με ἢ ἀντείπῃ μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ τρουθίζων· μὴ
gloriabitur securis sine incidēte cū ea: aut exaltа-
δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή-
bitur serra sine trahēte cā: similiter si quis
σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐάν τις
leuauerit virgā vel lignū exaltabit lignū. τ nō sic: sed
ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον ὑψώσει ξύλα· καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
mittet dñs sabaoth in tuā honorē ignominiā: in
ἀποστελεῖ κύριος σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν
tuā gloriā igne ardentē incēdet. τ erit lumē
σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται· καὶ ἔσαι τὸ φῶς τοῦ
ifir in ignē: τ sctificabit eā in igne ardēti: τ come-
Ἰηλ εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε
det sicut fenū silua. die illa extinguētur
ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀποσβεσθήσεται
mōtes τ colles τ saltus: τ denigrabit
τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ καταφάγεται
ab aia vsq; ad carnem. τ erit fugiens q̄si fugi-
ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκός· καὶ ἔσαι ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ-
ens a flāma ardēte. τ reliqui
γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης· καὶ οἱ καταλειφθέντες
eoꝝ numer⁹ erunt: τ puer paru⁹ scribet e-
αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ-
os. τ erit in die illa nō adiciet
τούς· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται
reliquū israel. τ hi q̄ saluati fuerūt de iacob
E τὸ καταλειφθὲν ἰσραήλ· καὶ οἱ σωθέντες τοῦ ἰακὼβ
nō ampli⁹ cōfidentes erūt sup feriātes
οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας
eos: sed erūt cōfidētes sup deū fortē
αὐτούς, ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τοῦ
israel in veritate. τ erit reliquū ia-
ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ ἰα-
cob sup deū fortē. τ si fuerit ppls israel
κὼβ ἐπὶ θεὸν ἰσχύοντα. καὶ ἐὰν ᾖ ὁ λαὸς ἰσραὴλ
Rō.9.f sicut arena maris: reliquie eoꝝ sal-
F ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα αὐτῶν σω
Infra. nabūtur. verbū cōsumēs τ abbreuiās in iusti
s.f. θήσεται· λόγον ἀνὰ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο
cia. q̄ verbū abbreuiatū dñator dñs exerci-
σύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμε-
tuū faciet in orbe tota vniuerso. ppl hoc hec di-
ων ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ· διὰ τοῦτο τάδε λέ-
cit dñs sabaoth: ne timeas ppls me⁹ habitan
γει κύριος σαβαώθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦν-
tes in sion ab assyrio: q̄ i virga percutiet te.
τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ παταξεῖ σε.

Trāsla.B.Hie.

hierusalē & simulachris
eius! Et erit cum
impleuerit domin⁹ cū-
cta opera sua in monte
sion & in hierusalem: vi
sitabo super
fructum magnifici cor-
dis regis assur: & super
gloriam altitudinis ocu-
lorum eius. Dixit enim.
In fortitudine manus
mee feci: & i sapiētia mea
intellexi. Et abstuli ter
minos populorum
et principes eorum de-
predatus sum: & detraxi
q̄si potēs in sublimi resi
dētes. Et inuenit q̄si nidū
manus mea fortitudinē
populoꝝ: & sicut colli-
gūtur oua q̄ derelicta sūt:
sic vniuersam terrā ego
cōgregaui: & nō fuit q
moueret pennā & apiret
os & gānīret. Nunquid
gliabitur securis contra
eum qui secat in ea: aut
exaltabitur serra
cōtra eū a quo trahitur?
Quō si eleuetur virga
cōtra eleuātē se: & exal
tetur baculꝰ vtiq; lignū
est. Propter hoc mittet
dñator dñs exercituū
in pinguib⁹ eius tenuita
tē: & subtꝰ gloriā eiꝰ suc
cēsa ardebit q̄si cōbustio
ignis: & erit lumē israel
in ignē & sctus eiꝰ in flā
mā: & succēdetur & de-
uorabit spina eius & ve-
pres in die vna: & gliа
saltus eius & carmeli eiꝰ
ab anīa vsq; ad carnem
cōsumetur. Et erit ter-
rore profugus: & relique
ligni saltꝰ eius pre pauci
tate numerabūtur: & pu
er scribet eos. Et erit in
die illa: non adiciet
reliquū israel: & hi qui
fugerint de domo
iacob inniti sup eo qui
percutit eos sed intetur
super dominū sanctum
israel in veritate.
Reliquie cōuertētur: re
liqie inquā iacob ad deū
fortem. Si enim fuerit
populus tuus israel
quasi arena maris reliqe
cōuertētur ex eo. Cōsu
matio abbreuiata inūda
bit iustitiā. Consumatio
nē enī & abbreuiationē
dñs deus exercituū faciet
in medio orbis terre. Pro
pter hoc: hec dicit dñs
deus exercituū. Noli ti
mere ppls meus habitor
sion ab assur. In virga
enim percutiet te

Tex.heb.Esa. x. Pritua.he

לִירוּשָׁלִָם׃ וְלַעֲצָבֶיהָ׃ וְהָיָה כִּי
יִבְצַע אֲדֹנָי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בְּהַר
צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִָם אֶפְקֹד עַל
פְּרִי גֹדֶל לְבַב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְעַל
תִּפְאֶרֶת רוֹם עֵינָיו׃ כִּי אָמַר
בְּכֹחַ יָדִי עָשִׂיתִי וּבְחָכְמָתִי כִּי
נְבֹנוֹתִי וְאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים
וְעַתּוּדֹתֵיהֶם שֹׁשֵׁתִי וְאוֹרִיד
כַּאבִּיר יוֹשְׁבִים׃ וַתִּמְצָא כְקֵן יָדִי
לְחֵיל הָעַמִּים וְכַאֲסֹף בֵּיצִים
עֲזֻבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי וְלֹא הָיָה נוֹדֵד כָּנָף וּפֹצֶה פֶּה
וּמְצַפְצֵף׃ הֲיִתְפָּאֵר הַמַּגֵּרָזֶן עַל
הַחֹצֵב בּוֹ אִם יִתְגַּדֵּל הַמַּשּׂוֹר
עַל־מְנִיפָיו כְּהָנִיף שֵׁבֶט וְאֶת־מְרִימָיו
כְּהָרִים מַטֶּה לֹא־עֵץ לָכֵן יִשְׁלַח
רָזוֹן בְּתַחֵת כְּבֹדוֹ יֵקַד יֵקַד כִּיקוֹד
אֵשׁ׃ וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ
וְקָדוֹשׁוֹ לְלֶהָבָה וּבָעֲרָה וְאָכְלָה
שִׁיתּוֹ וּשְׁמִירוֹ בְּיוֹם אֶחָד׃ וְכִבּוֹד
יַעְרוֹ וְכַרְמְלוֹ מִנֶּפֶשׁ וְעַד בָּשָׂר
יִכְלֶה וְהָיָה כְּמָסֹס נֵסֶס׃ וּשְׁאָר
עֵץ יַעְרוֹ מִסְפָּר יִהְיוּ וְנַעַר יִכְתְּבֵם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יֹסִיף עוֹד
שְׁאָר יִשְׂרָאֵל וּפְלֵיטַת בֵּית
יַעֲקֹב לְהִשָּׁעֵן עַל מַכֵּהוּ וְנִשְׁעַן
עַל יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת׃
שְׁאָר יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב אֶל אֵל
גִּבּוֹר׃ כִּי אִם יִהְיֶה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
כְּחוֹל הַיָּם שְׁאָר יָשׁוּב בּוֹ כִּלָּיוֹן
חָרוּץ שׁוֹטֵף צְדָקָה׃ כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת עֹשָׂה בְּקֶרֶב
כָּל־הָאָרֶץ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה צְבָאוֹת אַל תִּירְאִי עַמִּי יֹשֵׁב
צִיּוֹן מֵאַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה

Pzitiua.heb. | Ter.heb.Esa.xi. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלַיִךְ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ נָטָה
plagã eius inducit sup te: vt videas viã egrpti.
πληγὴν ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγυπτίου.
adhuc.n.paruũ: ꝛ cessabit ira: ꝛ fuscitabit sup
ἔτι γὰρ μικρόν, καὶ παύσεται ἡ ὀργή, καὶ ἐγερεῖ ἐπ' αὐ
cos dñs de exercituũ scõm plagã ma
τοὺς κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν πληγὴν μα
diam in loco tribulatõis.ꝛ furor ei in via q̃ p
διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως. καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κα
mare in viã q̃ ad egrptũ. ꝛ erit in
τὰ θαλάσσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αἴγυπτον. καὶ ἔσται ἐν τῇ
die illa auferet iugũ ei a te: ꝛ cor
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ ζυγὸς αὐτῆς ἀπὸ σοῦ, καὶ κα
rũpetur iugũ ab hñeris vñis.veniet.n.i
ταφθαρήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. ἥξει γὰρ εἰς τὴν
ciuitãt aggat: ꝛ transibit i magedo: ꝛ in mach
πόλιν ἀγγαί, καὶ παρελεύσεται εἰς μαγγεδώ, καὶ ἐν μαχ
mas ponet vasa sua: ꝛ ptransibit vallẽ
μὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ παρελεύσεται φάραγγα
ꝛ veniet in aggat: timor apprhẽdet rama: ciuitatẽ saul
καὶ ἥξει εἰς ἀγγαί, φόβος λήψεται ῥαμά, πόλιν σαοὺλ
fugiet: hinni vocẽ tuã filia gallim: au-
φεύξεται. χρεμέτισον φωνὴν σου θύγατερ γαλλείμ, ἐπα-
di laiſa audiet i anathoth. obſtupuit mẽdebena ꝛ
κουσθήσεται ἐν ἀναθώθ. ἐξέστη μαδβηνὰ καὶ
habitãtes gebi. cõſolamini hodie in via
οἱ κατοικοῦντες γεβείμ. παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ
vt mancat. cõſolamini i mõte filiã ſion:
τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών,
ꝛ colles in hierlm. ecce dñator dñs ſabaoth
καὶ οἱ βουνοὶ ἐν ἰλαμ'. ἰδοὺ ὁ διαστὴς κύριος σαβαὼθ
cõturbat gloriosos cũ fortitudine: ꝛ excelſi
συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ
ſupbia cõterẽtur: ꝛ ſublimes humiliabũtur.
ὕβρει συντριβήσονται, καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται.
ꝛ cadent excelſi gladio: at liban cũ
καὶ πεσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς
excelſis cadet.
ὑψηλοῖς πεσεῖται.

Ca. 11.

ΚΑΙ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαί, καὶ
flos de radice ei ascendet: ꝛ requieſcet
ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται
ſup eũ ſpũs dñi: ſpũs ſapiẽtie ꝛ intelle
ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσε
ctus: ſpũs cõſilii ꝛ fortitudinis: ſpũs ſciẽtie
ως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως
ꝛ pietatis replebit eũ. ſpũs timoris dei
καὶ εὐσεβείας ἐμπλήσει αὐτόν. πνεῦμα φόβου θεοῦ
nõ ſecũdũ gloriã iudicabit: neq; iuxta ſermonẽ
οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν
arguet: ſed iudicabit humili iudiciũ: ꝛ arguet
ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν, καὶ ἐλέγξει
humiles terre: ꝛ pcutiet terra ver-
τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, καὶ πατάξει γῆν τῷ λό-
bo oris ſui. ꝛ in ſpũ ℞ la-
γῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ἐν πνεύματι διὰ χεί
bia ſpũ iterficiet. ꝛ erit iuſticia cinctus
λεων ἀσεβῆ ἀνελεῖ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος
lũbos ſuos: ꝛ veritate iuolut late-
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀληθεία εἱλειμμένος τὰς πλευ
ra ſua. ꝛ ſimul paſcet lup cũ agno:
ρὰς αὐτοῦ. καὶ συνβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνοῦ,
ꝛ pardus ſimul accubabit cũ hedo: ꝛ vitu-
καὶ παρδάλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ, καὶ μοσχάρι-
lus ꝛ leo ꝛ taur ſimul paſcẽtur. ꝛ pu
ον καὶ λέων καὶ ταῦρος ἅμα βοσκηθήσονται. καὶ παι
er paru ducet eos. ꝛ bos ꝛ vrſus paſ
δίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βο-
centur ſimul: ꝛ ſimul crũt.
σκηθήσονται ἅμα, καὶ ἅμα ἔσονται

וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלַיִךְ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ נָטָה
[1] Et baculũ ſuum leuabit ſuper te in via egypti.
[2] Adhuc eni paululũ modicũq; & conſumabitur indignatio mea & furor me ſup ſcelus eor. Et
[3] ſuſcitabit ſup eũ dñs exercituũ flagellũ iuxta plagã madian in petra oreb & virgã ſuam ſup mare:
[4] & leuabit eam in via egypti. Et erit in die illa: auferetur onus ei de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cõputreſcet iugũ a facie olei. Veniet in aioth: tranſibit in magrõ: apd magmas commẽdabit vaſa ſua.
[5] Tranſierũt curſim: gabaa ſedes nra. Obſtupuit rama: gabaa faulis fugit. Hinni
[6] voce tua filia gallim: at tende laiſa paupcula anathot. Migrauit medemena habitatores gabim cõfortamini.
[7] Adhuc dies ẽ vt in nobe ſtetur. Agitabit manũ ſuã ſup montẽ filie ſiõ & collem hieruſalem. Ecce dominator dominus
[8] exercituum confringet laguncula in terrore & excelſi ſtature ſuccidẽtur: & ſublimes
[9] hũiliabuntur. Et ſubuertẽtur cõdenſa ſaltus eius ferro: & libanus cũ excelſis cadet.

11.

ΚΑΙ egredietur virga de radice ieſſe: & flos de radice ei aſcẽdet. Et requieſcet ſup eũ
ſpiritus domini: ſpiritus
ſapientie & intellectus: ſpiritus cõſilii & fortitudinis: ſpũs ſcientie & pietatis. Et replebit eũ ſpũs
timoris domini. Non ſecũdum viſionem oculorum iudicabit: neq;
ſecundũ auditum auriũ arguet. Sed iudicabit
in iuſticia pauperes & arguet in equitate
pro mãſuetis terre. Et percutiet terram virga oris ſui & ſpiritu labiorũ ſuorũ interficiet impiũ.
Et erit iuſticia cingulũ lumborũ eius: & fides cinctoriũ renũ eius. Habitabit lupus cũ agno: & pardus cum hedo ac cubabit. Vitulus & leo
et ouis ſimul morabuntur. & puer paruulus minabit eos. Vitulus & vrſus paſcẽtur: ſil regeſcẽt

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.Esa. xij. Prīma.hebr

catuli eorū. τ leo sicut bos comedet paleas:
τὰ παιδία αὐτῶν· καὶ λέων ὡς βοῦς φαγεται ἄχυρα,
τ puer parul⁹ in foramē aspidū. τ in cubi-
καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλη ἀσπίδων. καὶ ἐπὶ κοί-
lcip pagationū aspidū manū suā mittet. τ nō ma-
της ἐγγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ· καὶ οὐμὴ κα
lefacient: neq; poterūt perdere ullū in
κοποιήσωσιν, οὐδ' οὐμὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ
C mōte scto meo. qz repleta est ois terra
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ
cognoscēdi dñm sicut aqua multa operiēt ma-
γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύπτει θαλάσ-
Ro.15. rta. τ erit in die illa radix ieſſe: τ
σας. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ῥίζα τοῦ ἰεσσαί, καὶ
4. q cōsurgit vt principet gētiū. in ipo gētes sperabūt. τ
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι· καὶ
erit requies ei⁹ honor. τ erit in die il-
ἔσαι ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la apponet dñs oñdere manū suā: vt zelet
νη προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶ
reliquū populi: qđ derelinquet ab
σαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ
assyriis τ ab egypto τ a babylone τ
τῶν ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ αἰγύπτου καὶ ἀπὸ βαβυλῶνος καὶ
ab ethiopia τ ab elamitis τ a solis or-
ἀπὸ αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατο-
tu: ter arabia. τ leuabit signū in gētes. τ cōgre ga
λῶν, καὶ ἐξ ἀραβίας· καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη. καὶ συνά
D bit q perierāt ex israel. τ dispersos in
ξει τοὺς ἀπολομένους Ἰσραήλ· καὶ τοὺς διεσπαρμένους Ἰού
da cōgregabit ex quatuor aliis terre. τ aufere
δα συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς· καὶ ἀφαιρε
tur zelus ephraī. τ inimici iuda peribūt.
θήσεται ὁ ζῆλος Ἐφραίμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ Ἰούδα ἀπολοῦνται·
ephraim nō emulabit̄ iudā: τ iudas nō tribulabit
Ἐφραὶμ οὐ ζηλώσει τὸν Ἰούδαν, καὶ Ἰούδας οὐ θλίψει τὸν
ephraim. τ volabūt in nauib⁹ philistiim. ma
Ἐφραίμ· καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων· θάλασ
re simul p̄dabūtur: τ eos q̄ a solis ortu τ
σαν ἅμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ
idumeā: τ in moab primū manꝰ inicie-
Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦ
ent. ⁊ filii ammō primū obedīēt. τ deſola-
σιν. οἱ δὲ υἱοὶ ἀμμὼν πρῶτον ὑπακούσονται· καὶ ἐρημώ-
bit dñs mare egypti: τ inſiciet
σει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν
manū suā sup flumen spū violēto: τ
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ
peutiet septē valles: itavt trāsire eū
πατάξει ἐπὶ ἑπτὰ φάραγγας· ὥστε πορεύεσθαι αὐτὸν
in calciamētis. τ erit via reſiduo
ἐν ὑποδήμασι. καὶ ἔσαι ὁδὸς τῷ καταλειφθέντι
ppło meo q̄ derelict⁹ est ab assyriis. τ
λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων· καὶ
erit israel sicut ide qñ egressus ē de terra
ἔσαι τῷ Ἰσραὴλ ὡς τῇ ἡμέρᾳ ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς
A egypti.
αἰγύπτου.

Ca.12.

ΘΕ dicet in die illa: cōfitebor tibi dñe:
Καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὑμνήσω σε κύριε,
qñ iratus es: τ auertisti furorē tuū τ
Ero. ιε.α. ὅτι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἠ-
ψθ.117 misert⁹ es mei. ecce de⁹ me⁹ saluator: me⁹ cōfidēs e-
λέησας με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο
ro in eo τ nō timebo. qñ gl̄ia mea
μαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. διότι ἡ δόξα μου
τ laus mea dñs: τ fact⁹ ē mihi in salutē.
καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
τ hauritē aquā cū gaudio de fontib⁹
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν
saluationis. τ dices
τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς

[s]catuli eorū: [b]& leo [t]quasi
bos [x]comedet [t]paleas. ꝯꝯ
[m]Et delectabitur [n]infans
ab vbere [o]sup [p]foramina
[q]aspidis: [r]& [m]caueruna [r]re
guli q[u]ablactat[p] fuerit [s]ma
nū suā [r]mittet. [s]Non [n]noce
būt [b]& nō [c]occidēt [d]in vni-
uerso [e]monte [r]sctō meo:
[g]qa [b]repleta est [t]terra [x]scia
[m]domini [n]sicut aque [o]ma-
ris [p]operientes. ꝯꝯꝯꝯ
[r]In die [s]illa [r]radix [u]ieſſe [x]q
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
[r]stat [s]in signū [u]populorū:
[b]ip̄m [c]gētes [d]depcabūtur:
[e]& erit [r]sepulchrum eius
[g]gloriosum. [b]Et erit [i]in die
[x]illa: [r]adiciet [m]dominus
[n]secundo [o]manum suam
[p]ad possidendum [r]residuū
[q]populi sui: [r]quod ꝯꝯ
[n]relinq̄tur [x]ab assyriis [r]et
ab egypto [s]& a phetros
[u]& ab ethiopia [b]& ab elam
[c]& a semnaar [d]& ab emath
[e]& ab insulis [r]maris. [g]Et le
uabit [b]signū [i]in nationes:
[x]& cōgregabit [r]profugos
[m]israel. [n]Et dispersos ꝯꝯ
[o]inda [p]colliget [q]a quattu-
or [r]plagis [s]terre: ꝯꝯꝯꝯ
[r]& auferetur [u]zelus [r]effra
im [r]& hostes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]iuda [u]peribunt. [b]Effraim
[c]non [n]emulabitur ꝯꝯꝯ
[r]iudam: [r]& iudas [b]non [r]pu
gnabit [x]contra ꝯꝯꝯꝯ
[r]effraim. [m]Et volabūt [u]in
humeros [o]philistiim ꝯꝯꝯ
[r]per mare [q]simul [r]preda-
buntur [r]filios [u]orientis.
[x]Idumea [r]& moab [s]prece
ptum [o]manus eorū [b]& filii
[c]ammon [o]obedīētes erūt.
[c]Et defolabit [r]dominus
[b]linguam [r]maris [x]egypti:
[r]& leuabit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[m]manū suam [n]sup [o]flumē
[r]in fortitudine [q]spīritꝰ sui:
[r]& peutiet eum [n]in septē
[r]rius ita [u]vt transeant per
eum [r]calciati. [r]Et erit [i]via
[o]residuo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]populo meo [c]qui [o]relin-
quetur [r]ab assyriis: [r]sicut
[g]fuit [b]israel [i]in die illa qua
[x]ascendit [r]de terra ꝯꝯꝯ
[m]egypti. 12.

ΘT dices [b]in die [c]illa.
[d]Cōfitebor tibi [e]dñe
[r]qm̄ [g]irat⁹ es [b]mihi: [r]cōuer
sus est [x]furor tu⁹ [i]& cōsola
tus es me. [m]Ecce [n]de⁹ sal-
uator meus: [o]fiducialiter
agā [p]& nō [r]timebo. [q]Quia
[r]fortitudo mea [u]& la⁹ mea
[x]dñs [i]de⁹: [r]& fact⁹ es [s]mihi
[b]in salutē. [c]Hauritis [o]aqs
[r]in gaudio [r]de fontibus
[g]saluatoris: [b]& dicetis ꝯ

ילדיהן ורביה כבקר יאכל תבן:
ושעשע יונק על חור פתן ועל
מאורת צפעוני גמול ידו הדה:
לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר
קדשי כי מלאה הארץ דעה את
יהוה כמים לים מכסים: והיה
ביום ההוא שרש ישי אשר
עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו
והיתה מנחתו כבוד: והיה ביום
ההוא יוסיף אדני שנית ידו
לקנות את שאר עמו אשר
ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס
ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת
ומאיי הים: ונשא נס לגוים
ואסף נדחי ישראל ונפצות
יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ:
וסרה קנאת אפרים וצרי
יהודה יכרתו אפרים לא יקנא
את יהודה ויהודה לא יצר את
אפרים: ועפו בכתף פלשתים
ימה יחדו יבזו את בני קדם
אדום ומואב משלוח ידם ובני
עמון משמעתם: והחרים יהוה
את לשון ים מצרים והניף
ידו על הנהר בעזם רוחו
והכהו לשבעה נחלים והדריך
בנעלים: והיתה מסלה לשאר
עמו אשר ישאר מאשור כאשר
היתה לישראל ביום עלתו מארץ
מצרים:
ואמרת ביום ההוא אודך יהוה
כי אנפת בי ישב אפך ותנחמני:
הנה אל ישועתי אבטח ולא
אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה
ויהי לי לישועה: ושאבתם מים
בששון ממעיני הישועה: ואמרתם

Pritiua.heb. Ter.heb.Esa.xiij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latino.

יָדָה	ᵉבַּיּוֹם ᵈהַהוּא ᵃהוֹדוּ ᵐלַיהוָה ᵇקִרְאוּ	in die illa. Confitemini domino & inuocate	ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, βοᾶτε τὸ ὄνο
יָדַע עָלָל	ᵒנִשְׂמוּ ᵖהוֹדִיעוּ ᵍבָּעַמִּים ʳעֲלִילֹתָיו	ᶜnomẽ eius. ᵖNotas facite ᵍin ppliſ ʳadinuẽtiões eiꝰ:	men eiꝰ: ãnũciate in gẽtibꝰ gliosa eiꝰ: me
זָכַר שָׁנַב	ᵉהַזְכִּירוּ ᵈכִּי ᵃנִשְׂנָב שְׁמוֹ: ᵇזַמְּרוּ ᶜיְהוָה	ᵉmemẽtote ᶜqm̃ ᵃexcelſũ eſt ᶜnomẽ eius. ᵇCantate	μα αὐτοῦ, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐνδόξα αὐτοῦ, μι=
נָאָה יָדַע	ᵇכִּי ᵃגְאוּת ᶜעָשָׂה ᵉמוֹדַעַת ᶠזֹאת ᵈבְּכָל	ᵈdño ᵉqm̃ ᵇmagnifice ᶜfe= cit: ᵖannũciate ᶜhoc ᶠin vni	mẽtote: qꝛ exaltatũ ẽ nomẽ eiꝰ: laudate nomẽ do
רָנַן	ᵍהָאָרֶץ: ᵇצַהֲלִי ᵈוְרֹנִי ᶜיוֹשֶׁבֶת ᵃצִיּוֹן	uerſa ᵍterra. ᵇExulta ᶜlau da ᵃhabitatio ᵈſion: ꝏꝏ	μήσκεσθε, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὑμνήσατε τὸ ὄνομα κυ
גָּדַל קָרַשׁ	ᵐכִּי ᵃנָדוֹל ᵒבְּקִרְבֵּךְ ᵖקְדוֹשׁ ᵍיִשְׂרָאֵל:	ᵐquia ᵃmagnꝰ ᵒin medio tui ᵖſanctus ᵍiſrael. 13.	mint: qm̃ excelſa fecit.. ãnũciate hec in omni
	ᵃמַשָּׂא ᵇבָּבֶל ᶜאֲשֶׁר		ρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν· ἀναγγείλατε ταῦτα ἐν πάσῃ
Cap.xiij.	ᵈחָזָה ᶜיְשַׁעְיָהוּ ᵇבֶּן ᵍאָמוֹץ: ᵃעַל־הַר	ONus babylonis: ᶜqđ ᵈvidit ᶜesaias ᶠfilius ᵍa= mos. ᵇSuper ᶠmontem ꝏ	terra. exultate ꝛ letamini habitãtes ſion qꝛ τῇ γῇ· ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες σιών, ὅτι
נָשָׂא	ᵉנָשׂוּא ᵃהָרִימוּ ᵐנֵס ᵈהָרִימוּ ᶜקוֹל ᵇלָהֶם	ᵏcaliginoſum ᶠleuate ᵐſi= gnum: ᵉexaltate ᵒvocem	exaltaꝰ ẽ ſctus iſrael in medio eiꝰ.
רוּם נוּף	ᵍהָנִיפוּ ᵉיָד ᵈוְיָבֹאוּ ᵇפִּתְחֵי ᶜנְדִיבִים:	ᵍleuate ᶠmanũ: ᵈ& ingre= diantur ᶠportas ᵘduces. ꝏ	ὑψώθη ὅσιος τ̃ ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς. Ca. 13.
בּוֹא נֶגֶב	ᵃאֲנִי ᶜצִוִּיתִי ᵇלִמְקֻדָּשָׁי ᵍגַּם ᵈקָרָאתִי	ᵃEgo ᶜmandaui ᵇſanctifica tis meis: ᵈ& ᵉvocaui ꝏꝏ	Ὅρασις κατὰ βαβυλῶνος ἣν εἶδεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς
צוּה קָרַשׁ	ᶜגִּבּוֹרַי ᵈלְאַפִּי ᶜעַלִּיזֵי ᵃגַאֲוָתִי: ᵍקוֹל	ᶜfortes meos ᵈin ira mea ᶜexultãtes in ᶠgloria mea.	sup mõtẽ cãpeſtrẽ. exaltate ſignũ: eleuate
גֶּבֶר עָלַז	ᵇהָמוֹן ᵃבָּהָרִים ᵈדְּמוּת ᶠעַם ᵐרַב ᵉקוֹל	ᵍVox ᵇmultitudis ᶠin mon tibus ᵏq̃ſi ᶠpplꝰ ᵐfrequẽ	vocẽ ẽ= ἐπ' ὄρους πεδινοῦ· ἄρατε σημεῖον, ὑψώσατε τὴν φωνὴν αὐ
נָאָה הָמָן	ᵉשְׁאוֹן ᵍמַמְלָכוֹת ᵍגּוֹיִם ᶠנֶאֱסָפִים	tiũ: ᵉvox ᶜſonitus ᵍregum ᶠcongregatarũ.	τοῖς, μὴ φοβεῖσθε, παρακαλεῖτε τῇ χειρί, ἀνοίξατε οἱ
דָּמָה שָׁאַה	ᵃיְהוָה ᶜצְבָאוֹת ᵉמְפַקֵּד ᶜצָבָא ᵈמִלְחָמָה:	ᵃDominus ᶜexercituũm ᵉprecepit ᶜmilitie ᶜbelli ꝏ	principes: ego precipto: ꝛ ego adduco eos. gigãtes
מָלוֹ אָסַף	ᵇבָּאִים ᵉמֵאֶרֶץ ᵍמֶרְחָק ᶜמִקְצֵה	ᶜveniẽtibus ᵍde terra ᵇpro cul. ᶜA ſummitate ꝏꝏꝏ	ἄρχοντας, ἐγὼ συντάσσω, καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς· γίγαντες
כְּלִי חָבַל	ᵃהַשָּׁמָיִם ᶜיְהוָה ᵈוּכְלֵי ᶠזַעְמוֹ ᵇלְחַבֵּל	ᵇcelꝰ ᶜdominus ᶠ& vaſa ᵍfu= roris eius ʰvt diſperdat ꝏ	venĩt iplere furozẽ meũ: gaudẽtes ſimul ꝛ ſup=
כָּלָה חָבַל	ᵍכָּל־הָאָרֶץ: ᵈהֵילִילוּ ᵐכִּי ᶜקָרוֹב ᵃיוֹם	ʰomnem terram. Vlula= te ᵐ quia ᵐ prope eſt ᵃ dies	ἔρχονται πληρῶσαι τὸν θυμόν μου, χαίροντες ἅμα καὶ σβρί
יְלָלוּ קָרַב	ᵉיְהוָה ᵍכְּשֹׁד ᶜמִשַּׁדַּי ᵉיָבוֹא: ᵃעַל	ᵖdomini: ᵍquaſi vaſtitas ᶠa domino ᵉveniet. ᶠPropter	βιέτες. vor gẽtiũ multarũ sup mõtes: ſimilis gẽtiũ
שָׁדַד בּוֹא	ᵐכֵּן ᵏכָּל־ᵍיָדַיִם ᶠתִּרְפֶּינָה ᵈוְכָל־לֵבָב	ᵐhoc ᶜomnes ᶠ manus ᵍdiſ= ſoluentur: ᵏ& omne ʰ cor	ζοντες· φωνὴ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὁμοία ἐθνῶν
רָפָה	ᵃאֱנוֹשׁ ᵉיִמָּס: ᵇוְנִבְהָלוּ ᶜצִירִים ᶠוְחֲבָלִים	ᶜhois ᵖtabeſcet ᶜ & contere tur. ᶠTorſiões ᵉ& dolores	multarũ: vor regũ ꝛ gẽtiũ cõgregatarũ dñs saba=
אֱנוֹשׁ מָסַס	ᵏיֹאחֵזוּן ᶜכַּיּוֹלֵדָה ᵉיְחִילוּן ᵃאִישׁ	ʰtenebunt: ᶠquaſi partu= riens ᵏdolebũt. ᶠVnuſqſq	ὠθ ἐντέταλται ἐθνῶν πολεμάχῳ. ἔρχεσθε ἐκ γῆς πόρρωθεν,
בָּהַל צוּר	ᵍאֶל־ᵐרֵעֵהוּ ᵉיִתְמָהוּ ᵈפְּנֵי־לֶהָבִים	ᵐad ᵐproximũ ſuum ᵒſu= pebit: ᵖ facies ᵍ combuſte	a fũmitate fũdamẽti celi: dñs ꝛ ꝑliatores e=
אָחַז יֶלֶד	ᵏחוֹל תְּמַהּ	ᵖvultus eorũ. ᵉ Ecce ᶠ dies ᵐdomini ᵏ veniet ᶠ crudelis	ἀπ' ἄκρου θεμελίου τ̃ οὐρανοῦ, κύριος καὶ οἱ σκολόμαχοι αὐ
חוּל תָּמַהּ	ᶠפָּנֵיהֶם: ᵉהִנֵּה ᵈיוֹם־יְהוָה ᵇבָּא ᶜאַכְזָרִי	ᵏ& indignatõis plenus ᵍ& ire ᵇ furoriſq ᶜ ad ponendã	tus vt diſperdat totũ orbẽ terre. vlulate: ppe
פָּנָה בּוֹא	ᵍוְעֶבְרָה ᵉוְחָרוֹן ᵃאָף ᶜלָשׂוּם ᵈהָאָרֶץ	ᶜterrã ᶠin ſolitudinem: ᵍ& pctores eius ᵍcõterendos	τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· ὀλολύζετε, ἐγγὺς
כְּזִר תֵּרַהּ	ᵉלְשַׁמָּה ᵃוְחַטָּאֶיהָ ᵍיַשְׁמִיד ᵇמִמֶּנָּה:	ᵇde ea: ᶠquoniã ᵏ ſtelle ᶠ celi ᵐ& ſplendor ea rum ᵉ non	εἰς ὅρια τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ὡρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ
שָׁמַם שָׁמֵד	ᵍכִּי ᵏכּוֹכְבֵי ᵍהַשָּׁמַיִם ᵐוְכִסִילֵיהֶם ᵉלֹא	ᵉexpãdẽt ᶠlumẽ ſuũ. ᵍ Ob tenebrat ᵍ eſt ᶠ ſol ᵉ in ortu	celi lumẽ ſuũ nõ dabũt. ꝛ obtenebrabit
כָּסָל הֵלֵל	ᵉיָהֵלּוּ ᵃאוֹרָם ᵍחָשַׁךְ ᵍהַשֶּׁמֶשׁ ᵇבְּצֵאתוֹ	ſuo: ᶠ& luna ᵉnõ ᵍſplẽdebit ᶠin ᶠlumie ſuo. ᶠEt viſitabo	ὀυρανοῦ τὸ φῶς αὐτῶν οὐ δώσουσιν· καὶ σκοταθήσεται ὁ
יָצָא	ᵍוְיָרֵחַ ᵉלֹא ᵃיָגִיהַּ אוֹרוֹ: ᵇוּפָקַדְתִּי	ᵃsuper ᵇorbis ᶜmala: ᵈ& cõ tra ᶜimpios ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ἥλιος ἀτελλόντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς·
נָגַהּ	ᵍעַל ᵇתֵּבֵל ᶜרָעָה ᵃוְעַל ᵈרְשָׁעִים	ᶠiniqtatẽ eoꝝ. ᵍ Et reqeſce re facia ᵇ ſupbiã ᶠ infideliũ:	τ mãdabo orbi tre vniuerſo mala: ꝛ ipiis
רוּעַ	ᵍעֲוֹנָם ᵍוְהִשְׁבַּתִּי ᵇגְאוֹן ᶠזֵדִים ᵏוְגַאוַת	ᵏ& arrogantiã ᶠ fortiũ ᵐ hu miliabo. ᵐ Preciosior erit	καὶ ἐντελοῦμαι τῇ οἰκουμένῃ ὅλη κακά, καὶ τοῖς ἀσεβέσι
שָׁנַת נָאָה	ᵉעָרִיצִים ᵐאַשְׁפִּיל: ᵐאוקִיר ᵃאֱנוֹשׁ	ᵛir ᶠauro: ᵍ& homo ᶠmun do ᵉ obrizo. ᶠSuper ꝏꝏꝏ	ipietates eoꝝ: ꝛ ꝑdã ſupbiã iniquoꝝ. ꝛ iniriã
זוּד נָאָה	ᵍמִפָּז ᵍוְאָדָם ᶠמִכֶּתֶם ᵉאוֹפִיר: ᵃעַל	ᵛhoc ᶜcelum ᶠturbabo: ᵍ& mouebitur ᵃ terra ꝏꝏꝏ	πὰς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ ἀπολῶ ὕβριν ἀνόμων· καὶ ὕβριν
עֶדֶן שָׁפַל	ᵐכֵּן ᵃשָׁמַיִם ᵃאַרְגִּיז ᶠוְתִרְעַשׁ ᵍהָאָרֶץ	ᵇde loco ſuo: ᶜppter indi gnationẽ ᵈdñi ᵉ exercituũ:	superborũ humiliabo: ꝛ erũt re=
אֶבֶן אֹפֶר	ᵉמִמְּקוֹמָהּ ᶜבְּעֶבְרַת ᵉיְהוָה ᶜצְבָאוֹת	ᶠ& ꝑpp diẽ ᵍire ʰfuroris eiꝰ.	ὑπερηφάνων ταπεινώσω, καὶ ἔσονται οἱ ἐγκαταλει=
רָגַז רָעַשׁ	ᵉוּבְיוֹם ᶜחֲרוֹן ᵍאַפּוֹ: ᵇוְהָיָה ᶜכִּצְבִי ᵉמְרָדָף	ᶠEt erit ᵏq̃ſi damula ᶠfugiẽs	λειμμένοι ἔντιμοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον τὸ ἄπυρον· καὶ
קוּם רָדָה	ᵍוְכַצֹּאן ᵍמְקַבֵּץ ᵇאֵין ᶜמַכֶּה ᵉאִישׁ	ʰet erit ᵏq̃ſi damula ᶠfugiẽs	homo magis honorabilis erit ꝑ lapis d ex ophir.
צָנַח נָדַח	ᵍאֶל־ᵍעַמּוֹ ᵍיִפֹּצוּ ᵇוְאִישׁ ᶜלְאַרְצוֹ ᵉיָנוּסוּ	λελειμμένοι ὡς δορκάδιον φεύγον, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ἄνθρωπος μᾶλλον ἔντιμος ἔσται ἢ ὁ λίθος ὁ ἐκ ὀπφείρ·

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ quasi oues errãs: τ nõ est cõgregãs: καὶ ὡς πρόβατον πλανώμενον, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων, ὡς vt hõ in pplm suũ cõuertat: τ ho τὸ ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστραφῆναι, καὶ ἄνθρω mo in regione suã ipellet. q eñ capt⁹ fuerit erit πος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ διώξεται. ὃς ἂν ἁλῶ πεσεῖ= victus: τ qcũq; cõgregati fũt cadẽt in gladio. σεται, καὶ οἱ τινες συναγμένοι εἰσὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρα. τ filios eox allidẽt coꝝ cla: τ ⁂ do καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ῥήξουσιν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς οἰκί mos eox diripiẽt: τ vxores eox habe D ας αὐτῶν προνομεύσουσι, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐξου= bũt. ecce suscitabo vobis medos: q argentũ nõ repu σι. ἰδοὺ ἐπεγερῶ ὑμῖν τοὺς μήδους, οἱ ἀργύριον οὐ λογί sant: neq; aurũ indigẽtã habent: arc⁹ ⁊ dolos ζονται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι, τοξεύματα νεανι= cẽtis cõterẽt: τ filios vtero nõ miserebũt: σκων συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐμὴ ἐλεήσωσιν, neq; sup filiis tuis parcẽt oculi eox. οὐδ' ἐπὶ τοῖς τέκνοις σου φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. τ erit babylon q̃ vocat inclyta a regib⁹ καὶ ἔσται Βαβυλὼν ἡ καλεῖται ἔνδοξος ἀπὸ βασιλέων chaldeoꝝ quẽadmodũ subuertit de⁹ sodomã τ go= Χαλδαίων, ὃν τρόπον κατέστρεψεν ὁ θεὸς σόδομα καὶ γό= morrã: nõ habitabitur in eternũ neq; igrediẽ gen.19 c. μορρα, οὐ κατοικηθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα οὐδ' οὐμὴ εἰσέλθω tur in eã q̃ multas gñatiões: neq; igrediẽtur σιν εἰς αὐτὴν διὰ πολλῶν ἡλεῶν, οὐδ' οὐμὴ εἰσέλθωσιν in eã arabes: neq; pastores requiescẽt in εἰς αὐτὴν ἄραβες, οὐδὲ ποιμένες οὐμὴ ἀναπαύσονται ἐν ea: τ requiescent in ea bestiæ: τ iplebũ εὐτῇ, καὶ ἀναπαύσονται ἐν αὐτῇ θηρία, καὶ ἐμπλησθή= tur dom⁹ sonitu. τ accubabũt ibi sirenes σονται αἱ οἰκίαι ἠχοῦ. καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες τ demones saltabũt ibi: τ onocentauri illic habita καὶ δαιμόνια ὀρχήσονται ἐκεῖ, καὶ ὀνοκένταυροι ἐκεῖ κατοι bunt. τ nidificabũt ericii in domib⁹ coꝝ. κήσουσι. καὶ νοσσοποιήσουσιν ἐχῖνοι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.

Qto venit τ nõ tardabit: τ dies eox nõ A Ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐμὴ protrahẽtur: τ miserebit dñs iacob: τ eliget ἐφελκυσθῶσι, καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν ἰακώβ, καὶ ἐκλέξεται adhuc israel: τ requiescet sup terrã eox τ ἔτι τὸν ἰσραήλ, καὶ ἀναπαύσεται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ aduena apponẽt ad eos: τ adligẽt ἐγκάρας προστεθήσεται πρὸς αὐτούς, καὶ προστεθήσεται ad domũ iacob: τ accipiẽt eos gẽtes: τ indu πρὸς τὸν οἶκον ἰακώβ, καὶ λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσά= cent in locũ eox τ possidebũt: τ ξουσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ multiplicabunt sup terrã dei in seruos τ ancil πληθυνθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ εἰς δούλους καὶ δού las: τ erũt captiui captiuãtes e= λας, καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐ os: τ subiicientur dñantes eis. τ erit τοὺς, καὶ κυριευθήσονται οἱ κυριεύσαντες αὐτούς. καὶ ἔσαι die illa relenabit dñs te a dolore τ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει κύριός σε ἀπὸ τῆς ὀδύνης καὶ ira tua τ seruitute tua dura qua ser= τοῦ θυμοῦ σου καὶ τῆς δουλείας σου τῆς σκληρᾶς ἣ ἐδού B uiuisti eis. τ sumes plãctũ hũc sup ⁊regẽ λευσας αὐτοῖς. καὶ λήψῃ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ βασιλέα babylonis. τ dices in die illa: quomõ cessa Βαβυλῶνος. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πῶς ἀνα= uit exactor τ cessauit follicita παυται ὁ ἀπαιτῶν καὶ ἀνεπαύσατο ὁ ἐπιπονοῦσα= tor. cõtriuit dñs tugũ peccatorũ: τὴς. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν tugũ principũ: qcutiẽs gẽtẽ furore: plaga insanabili ζυγὸν τῶν ἀρχόντων, πατάξας ἔθνος θυμῷ πληγὴν ἀνιάτω

∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.B.Hie.

m et q̃si ouis: n & nõ erit⁰q cõgreget. p Vnusquisq; q ad r populũ suũ s cõuertetur: t & singuli u ad x terrã suã y fu giẽt: z ois aq inuẽtus fuerit a occidetur: b & ois cq sup= uenerit d cadet e in gladio. f Infantes eorũ g allidẽtur h in oculis eox: i diripiẽtur k domus eorũ: l & vxores eorũ m violabuntur. n Ecce ego o suscitabo q super eos r medos s qui t argentum u non x querant ∞∞∞∞∞∞ y nec z aurum a velint: b sed sagittis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ c parulos d interficiẽt: e & lactantibus f vteris g non h miserebũtur: & i sup k filios l nõ m parcat n ocul⁹ eox. o Et erit p babylon illa cui q tas r gl'iosa in s regnis t icly= ta in u superbia x chaldeo= rum: y sicut subuertit z deus a sodomam b & c gomorrã. d Non e habitabitur vsq; f in finẽ: g & nõ h fundabitur i vsq; ad k gñationẽ l & ge= nerationem. m Nec n ponet o ibi p tentoria q arabs r: nec s pastores t requiescent u ibi: x sed requiescent y ibi a bestie: b & replebũtur c dom⁹ eox d draconib⁹. e Et habitabũt f ibi g struthiões: h & pilosi i faltabunt k ibi: ∞∞∞∞∞∞ l & respondebũt ibi m vlule n in edibus eius o & sirenes p in delubris q voluptatis.

14.

P Rope est b vt veniat c tẽpus ei⁹: d & dies ei⁹ e non f longabuntur. g Mi serebitur h enim i dominus k iacob l & eliget m adhuc n de isr': o & requiescere eos faciet p sup q humũ suã. r Ad iungetur s aduen t ad eos: u & adherebit x domui y ia= cob. z Et tenebunt eos ∞ a populi b & adducent eos c in d locum suum. ∞∞∞∞ e Et possidebit eos f dom⁹ g isr' h super terram ∞∞ i domini k in seruos l & ancillas: m & erunt ∞∞∞∞∞ n capiẽtes o eos q se ceperãt p & subiicient q exactores suos. r Et erit s in die illa cũ t requiẽ dederit u ibi x dñs y a labore tuo z & a cõfusio ne tua a & a b seruitute c dura d qua ante e seruisti: f sumes g parabolam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ h istam i contra k regẽ l ba= byloni m & dices. n Quõ o cessauit p exactor: q quie= uit r tributum. s Contriuit t dominus u baculũ x impio rum: y virgã z dominãtium a cedentẽ b populos c idigna tione: d plaga e insanabili:

Tex.heb.Esa.xiiij.Pritiua.hel

וְנִצְּאוּ וְאֵין מְקַבְּצָן אִישׁ אֶל עַמּוֹ בין
יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוּסוּ כָּל נה נוס
הִנָּמְצֵא יִדָּקֵר וְכָל הַנִּסְפֶּה צא דקר
יִפּוֹל בַּחֲרֶב עִוֹלליהֶם יְרֻטָּשׁוּ פה נפל
לְעֵינֵיהֶם יְשֻׁסּוּ בָּתֵּיהֶם וְנָשֵׁיהֶם שס בית
תִּשָּׁכַבְנָה הִנְנִי מֵעִיר עֲלֵיהֶם עור שכב
אֶת מָדַי אֲשֶׁר כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ שב
וְזָהָב לֹא יַחְפְּצוּ בוֹ וְקַשָּׁתוֹת פץ
נְעָרִים תְּרַטַּשְׁנָה וּפְרִי בֶטֶן לֹא טש ברה
יְרַחֵמוּ עַל בָּנִים לֹא תָחוֹס עֵינָם חום עין
וְהָיְתָה בָבֶל צְבִי מַמְלְכוֹת תִּפְאֶרֶת יה צבה
גְּאוֹן כַּשְׂדִּים כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים לז אבד
אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה לֹא תֵשֵׁב אה הפך
לָנֶצַח וְלֹא תִשָּׁכֵן עַד דּוֹר וָדוֹר שב
וְלֹא יֶהֱלַל שָׁם עֲרָבִי וְרֹעִים לֹא בן הלל
יַרְבִּצוּ שָׁם צִיִּים יַרְבְּצוּ בָּתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם צה רבץ
בנות יענה ושעירים ירקדו שם: ת אוח
וְעָנָה אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתַנִּים עה תנן
בְּהֵיכְלֵי עֹנֶג קָרוֹב לָבוֹא עִתָּהּ וְיָמֶיהָ כל
לֹא יִמָּשֵׁכוּ כִּי יְרַחֵם יְהוָה אֶת Cap. xiiij
יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם עת
עַל אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם תח נגר
וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב וְלָקְחוּם פח
עַמִּים וְהֵבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם
וְהִתְנַחֲלוּם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַת חל
יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ
שׁבִים לְשֹׁבֵיהֶם וְרָדוּ נֹגְשֵׂיהֶם: נש נגש
וְהָיָה בַּיּוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לְךָ מֵעֲצָבֶךָ
וּמֵרִגְזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה
אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ: וְנָשָׂאתָ הַמָּשָׁל
הַזֶּה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ אֵיךְ
שָׁבַת נֹגֵשׂ שָׁבְתָה מַדְהֵבָה: שָׁבַר
יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט מֹשְׁלִים:
מַכֵּה עַמִּים מַכַּת בִּלְתִּי

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.xiiij. | Trãsla.B.Wie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

סָרָה רִדְתָה מִבָּאף נוּם מִרְדָּף בִּלְלִי סוּר רָדָף
חָשְׁקָה נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ נוּחַ
פָּצְחוּ רִנָּה גַּם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ בְּרוֹשׁ
לְךָ אַרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא
יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ שְׁאוֹל מִתַּחַת עָלָה שָׁאַל
רָגְזָה לְךָ לְקָרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר
לְךָ רְפָאִים כָּל עַתּוּדֵי אָרֶץ עָתַד
הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם קוּם
כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה עָנָה אָמַר
חֻלֵּיתָ כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ חָלָה
הוֹרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ מַשָּׂל יָרַד
תַּחְתֶּיךָ יָצַע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלָעָה שְׁאֵל הֵמָּה
אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן כָּסָה תָּלַע
שָׁחַר נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל הָלַל נָגַע
גּוֹיִם וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ
הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי עָלָה
אֵל אָרִים נְשֵׂאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר כָּכַב רוֹם
מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן אֶעֱלֶה עַל יָשַׁב צָפוֹן
בָּמֳתֵי עָב אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן אָךְ בָּמָה דָּמָה
אֶל שְׁאוֹל תּוּרַד אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר עָלָה יָרַד
רָאַיִךְ אֵלַיִךְ יְשֻׁגְּיֻהוּ אֵלַיִךְ יִתְבּוֹנָנוּ דָּאָה שָׁנַח
הָזֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ בִּין רָגַז
מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר רָעַשׁ מָלַהּ
וְעָרָיו הָרַס אֲסִירָיו לֹא פָּתַח שׁוּם דָּבַר
בֵּיתָהוּ כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ עִיר אָסַר
בְּנִבּוֹד אִישׁ גְּבִיתוֹ וְאַתָּה כָּבַד
הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נְתָעָב שָׁלַהּ תָּעַב
לְבוּשׁ הֲרוּגִים מְטוֹעֲנֵי חֶרֶב יוֹרְדֵי יָרַד
אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס בּוּס
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ יָחַד קָבַר
שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרַגְתָּ לֹא יִקָּרֵא קָרָא
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הָכִינוּ לְבָנָיו עָלַם רוּעַ
מַטְבֵּחַ בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ קוּם
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל פָּנָה
עָרִים וְקַמְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה עִיר קוּם
צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם בָּרַת

subiicientē in furore gētes: persequentē crudeliter. Conquieuit & siluit omnis terra: gauisa est & exultauit: abietes quoq; letate sūt super te: & cedri libani. Exquo dormisti non ascēdit qui succidat nos. Infernus subter te turbatus est in occursum aduētus tui: suscitauit tibi gigantes. Omnes principes terre surrexerūt de soliis suis: oēs principes nationū. Vniuersi respondebunt & dicent tibi. Et tu vulneratus es sicut & nos: nri filis effectus es. Detracta est ad inferos superbia tua: cōcidit cadauer tuū. Subter te sternetur tinea: & opimētū tuū erunt vermes. Quō cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Corruisti in terrā q vulnerabas gentes: qui dicebas in corde tuo: in celum ascendam: supra astra dei exaltabo solium meum: & sedebo in monte testamēti in lateribus aquilonis: ascendam super altitudinē nubiū: similis ero altissimo. Veruntñ ad infernum detraheris in profundum laci. Qui te viderint ad te inclinabūtur tecū pspicient. Nunquid iste est vir qui turbauit terram: qui concussit regna: qui posuit orbem desertum & vrbes eius destruxit: vinctis eius nō aperuit carcerē. Oēs reges gētiū vniuersi dormierunt in gloria vir i domo sua: tu autem piectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis pollut & obuolutus cū his q interfecti sūt gladio & descēderūt ad fūdamēta laci. Quasi cadauer putridū nō hēbis cōsortiū neq; cū eis in sepultura. Tu eni terrā tuā disperdisti: tu pplm tuū occidisti. Nō vocabitur in eternū semē pessimorū. Prepa rate filios eius occisioni in iniqtate patrū eoꝝ. Nō cōsurgent nec hereditabūt terrā: neq; iplebūt facie orbis ciuitatū. Et cōsurgā supeos dicit dñs exercituum: & perdam babylonis nomen

ρευτὲς γεντὶ πλαγὴ θυμοῦ ἃ οὐκ ἐφείσατο, ἀνεπαύσα
παίων ἔθνος πληγῇ uit cōfidēs. oīs terra clamat cū leticia:
Το πεποιθώς· πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ' εὐφροσύνης, καὶ τὰ
ligna libani gauisa sunt sup te: cedri
ξύλα τοῦ λιβάνου εὐφράνθησαν ἐπὶ σοί, καὶ ἡ κέδρος
libani ex quo tu dormiuisti: nō ascēdit q succidat nos.
λιβάνου ἀφοῦ σὺ κεκοίμησαι, οὐκ ἀνέβη ὁ κόπτων ἡμᾶς.
C
iferni subter irritat est occurrēs tibi: cōsurrexe
ὁ ἅδης κάτωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι, συνηγέρθη
rūt tibi oēs gigātes q duxit sunt terre: q fuscita
σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ ἐγεί
uerūt de sedib suis oēs reges gentiū.
ραντες ἐκ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν.
vniuersi rndebūt & dicēt tibi: tu ea
πάντες ἀποκριθήσονταί καὶ ἐροῦσί σοι, καὶ σὺ ἐά
ptus es sicut & nos. in nobis asit reputat es:
λως ὡςπερ καὶ ἡμεῖς. ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης, κα
cendit asit ad iferos glia tua: multa leticia tua.
τέβη δὲ εἰς ᾅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου.
subter te sternēt tinea. & operimentū tuū
ὑποκάτω σου σφώσουσι σῆψιν. καὶ ὁ κατάλυμά σου
vermis. quomō cecidit de celo lucifer mane
σκώληξ. πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωὶ
exoriens. cōtrit es in terrā q mittebas
ἀνατέλλων. συνετρίβης εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων
ad oēs gētes. tu asit dixisti in corde tuo:
πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
in celū ascendā: sup astra
εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἄστρων τοῦ
celi ponā soliū meū. sedebo in mōte sublimi sup
οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου. καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ
mōtes excelsos qui ad aqlonē. ascendā su
τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν. ἀναβήσομαι ἐπά
per nubes: cro similis altissimo. nūc
νω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν
asit in iferni descēdes & in fundamēta terre.
δὲ εἰς ᾅδην καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
videntes te admirabunt sup te: & dicēt. hic
οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, καὶ ἐροῦσιν. οὗτος
hō q cōturbabat terrā: q cōcussit reges:
ὁ ἄνθρωπος ὁ παροξύνων τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλείς,
q posuit orbē terre desertū & ciuitates eī de
ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ κα
struxit. exhtes i vīculo nō soluit. oēs re
θεῖλεν. τοὺς ἐν ἀπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν. πάντες οἱ βα
ges gētiū dormierūt in honore: hō in
σιλεῖς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν
domo sua. tu asit piecteris in mōtib sicut
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς τε
mortuꝰ abominabilis cū multis mortuis con
κρὸς ἐβδελυγμένος μετὰ πολλῶν τεθνηκότων ἐκκεκε
fossis gladio descēdētib ad iferos. quēadmodū
ντημένων μαχαίρᾳ καταβαινόντων εἰς ᾅδου. ὃν τρόπον
vestimētū i sanguie mixtū nō erit mūdū: sic
ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕ-
neq; tu eris mūdus. q; terrā meā pdidi
τως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρός. διότι τὴν γῆν μου ἀπώλε
sti & pplm meū occidisti. nō manebis in
σας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας. οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν
eternū tps: semē malū ppara filios
αἰῶνα χρόνον, σπέρμα πονηρὸν ἑτοίμασον τὰ τέκνα
tuos vt occidātur ꝓ pctis pris eoꝝ: vt
σου σφαγῆναι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἵνα
nō resurgāt & hereditēt terrā: & iple
μὴ ἀναστῶσι καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ ἐμπλή
ant terrā bellis. & insurgā eis
σωσι τὴν γῆν πολέμων. καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς
dicit dñs sabaoth: & pdā eoꝝ nomē
λέγει κύριος σαβαώθ, καὶ ἀπολέσω αὐτῶν ὄνομα

E

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ε reliquias τ semẽ hec dicit dñs: τ po
καὶ καταλείμμα καὶ σπέρμα τάδε λέγει κύριος, καὶ θή
nam babylonẽ desertã: ita vt habitent eritit
σονται τὴν βαβυλῶνα ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐχίνους,
τ erit in nihilũ. τ ponã eã luti baratrũ in
καὶ ἔσαι εἰς οὐδέν. καὶ θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον εἰς
ditionẽ. hec dicit dñs sabaoth.quẽadmodũ dixi:
ἀπώλειαν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. ὃν τρόπον εἶπα,
sic erit. τ quẽadmodũ deliberaui sic manebit vt
οὕτως ἔσαι. καὶ ὃν τρόπον βεβούλευμαι οὕτως μενεῖ τοῦ
perdã assyrios sup terrã meã τ sup
ἀπολέσαι τοὺς ἀσυρίους ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς καὶ ἐπὶ
mõtes meos:τ erũt in cõculcationẽ: τ aufe
τῶν ὀρέων μου, καὶ ἔσονται εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαι
retur ab eis iugũ eor: τ gloria cor
ρεθήσεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, καὶ ὁ κῦδος αὐτῶν
ab humeris eor auferet. hoc cõsiliũ qð
ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται. αὕτη ἡ βουλὴ ἣν
cogitauit dñs sup vniuersã orbẽ. τ hec
βεβούλευται κύριος ἐπὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ αὕτη
man⁹ excelsa sup oẽs gẽtes. q̃ eĩ de⁹ sctus
ἡ χεὶρ ἡ ὑψηλὴ ἐστὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἃ γὰρ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος
decreuit: qs dissipabit? τ manũ ei⁹
βεβούλευται, τίς διασκεδάσει; καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
excelsam qs auertet? ãno quo mortu⁹ est
τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει; τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν
achaz rex: factũ est verbũ hoc. ne lete
ἄχαζ ὁ βασιλεύς, ἐγένηθη τὸ ῥῆμα τοῦτο. μὴ εὐφραί=
mini philistiim oẽs: cõtritũ est eĩ̃ iugũ
νεσθε οἱ ἀλλόφυλοι πάντες, συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς
peutẽtis vos. ex eĩ̃ semine serpẽtũ egre
τοῦ παίοντος ὑμᾶς. ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεων ἐξελεύ=
dietur genimina aspidũ. τ genimina cor egre
σονται ἔκγονα ἀσπίδων. καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξε=
dietur serpẽtes pẽnatu: τ pascẽtur mẽdi
λεύσονται ὄφεις πετώμενοι, καὶ βοσκηθήσονται πλὴν
ci pisim. mẽdici aũt hoies in pace requi
καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ. πλὴν καὶ ἄνθρωποι ἐπ' εἰρήνης ἀνα=
escent. interficiet aũt in fame semẽ tuũ: τ
παύσονται· ἀνελεῖ δὲ ἐν λιμῷ τὸ σπέρμα σου, καὶ
reliqas tuas iterficiet.vlulate porte ciuitatũ
τὸ κατάλειμμά σου ἀνελεῖ· ὀλολύξατε πύλαι πόλεων.
clament ciuitates cõturbate philistii om=
κεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγιδήσαι οἱ ἀλλόφυλοι πά=
nes:q; ab aqlone fumus venit: τ nõ est vt sit.
τες, ὅτι ἀπὸ βορρᾶ καπνὸς ἔρχεται, καὶ οὐκ ἔστι τὸ εἶναι.
τ qd rñdebũt reges gẽtiũ:q; dñs fũda
καὶ τί ἀποκριθήσονται βασιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κύ(ριος) ἐθεμελίω
uit sion. τ pipim saluabunt ex ipsi multi.
σε σιών· καὶ δι' αὐτοῦ σωθήσονται λαοὶ πολλοί. Ca. 15.

A Verbũ cõtra moab. nocte peribit moa
Ῥῆμα κατὰ τοῦ μωάβ. νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ μωα
bites: nocte eĩ̃ vastabit murꝰ moabi
βίτης, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς μωαβί
tidis. cõtristamini in nobtisipis.peribit eĩ̃ τ debon:vbi
τιδος· λυπεῖσθε ἐφ' αὐτοῖς· ἀπολεῖται γὰρ καὶ διβών, οὗ
ara vsq. illuc ascẽdetis ad plorãdũ:sup nabau mo=
ὁ βωμὸς ὑμῶν· ἐκεῖ ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ ναβαῦ τῆς μω
bitidis vlulate: sup oẽ caput caluicĩũ
αβίτιδος ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλάκρωμα
oia brachia cõcisa: in plateis
πάντες βραχίονες κατατετμημένοι, ἐν ταῖς πλατείαις
eor pẽgite saccos: τ plãgite sup te
αὐτῶν περιζώσατε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἐπὶ τῶν δωμά
ctũ eor: τ in vicis eius oẽs vlulate cũ
των αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς πάντες ὀλολύζετε μετὰ
fletu. q; clamauit esebon. τ eleale vsq; iasa audita
κλαυθμοῦ. ὅτι κέκραχεν ἐσεβών. καὶ ἐλεάλε ἕως ἰασὰ ἠκού
est vox eor. pptẽ hoc lumbi moabitidis
σθη ἡ φωνὴ αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἡ ὀσφὺς τῆς μωαβίτιδος
clamãt:aia ei⁹ cognoscet. cor moabitidis
βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται. ἡ καρδία τῆς μωαβίτιδος

Trāsla.B.Hie.

'& reliquias 'ẽ germen
ᵍ& progeniem ʰdicit 'dñs.
ᵏEt ponã eã 'in possessio
nem ᵐeriem:ⁿ& in paludes
ᵒaquarum: ᵖ& scopabo
eam ᑫin scopa 'terens: ∞
ᵖdicit 'dominus ᵘ exercitu
tuum. ˣIurauit 'dominus
'exercituum ᵘ dicens, ᵇ Si
'non ᵇ vt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'puta ui 'ita ᵈ erit: ᵇ & quo=
modo 'mente tractaui: ∞
ᵏsic 'eueniet: ᵐvt conterã
ⁿassyrum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒin terra mea: ᵖ& in ᑫmon
tibus meis 'cõculcẽ eũ ᵘ et
auferetur 'ab eis ᵘ iugũ eo:
ˣ& onus illi ʸ ab 'humero
eorũ ᵘ tolletur. ᵇ Hoc 'cõsi
liũ ᵒ qd cogitaui 'sup 'oẽm
ᵍterrã :ᵖ& hec est 'manus
ᵏextenta 'super ∞∞∞∞∞
ᵐvniuersas ⁿ gentes. ᵖ Dñs
ᑫexercituum 'decreuit: ∞
ˢ& qs 'poterit infirmare?
ᵘEt man⁹ eius 'extẽte: 'ẽ
qs 'auertet eã? ᵘ In anno q̃
ᵇmortuus est 'rex ᵖachaz:
'factũ est 'onus ᵍistud. ᵖNe
'leteris ˢphilistea 'omis tu:
ᵐqm̃ ⁿcõminuta est ᵒvirga
'pcussoris tui. ' De radice
ᑫeni ᵒ colubri 'egredietur
ᵘregulus: 'ẽ semẽ eius 'ab
sorbẽs ˢvolucrẽ. ᵃ Et pascẽ
tur ᵇ priogenita 'pauperũ:
ᵒ& paupes ˢfiducialiter 're
gescent: ᵍ& interire facia
ʰ ꝙ fame 'radicẽ tuã ᵏ & re=
liqas tuas 'iterficiã. ᵐ Vlu
laˡporta :ᵒclama ᵖciuitas
ᑫpstrata est 'philistea ᵍois.
ᵘAb aqlone 'eni ᵛfum ʸ ve
niet :' & nõ est ᵃq effugiat
ᵇagmen eius. ᶜ Et quid ᵈre
spodebitur 'nũciis 'gẽtis?
ᵍQuia ʰdomin⁹ 'fundauit
ᵏsion: 'ẽ in ipsa ᵐsperabũt
ⁿpauperes ᵒ populi eius.

15.

ONus ᵇ moab. ᶜ Quia
ᵒnocte ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'vastata est 'ar ᵍ moab ʰ con
ticuit: 'quia ᵏ nocte ∞∞∞∞
'vastatus est ᵐ murus ⁿ mo
ab: ᵒ cõticuit. ᵖ Ascẽdit ᑫ do
mus 'ẽ dybon ad ᵒ excelsa
'in planctũ ᵘ sup ˢ nabo 'ẽ
sup ᵗ medaba ᵍ moab ʰ vlula
bit. ᶜ In cũctis ᵒ capitibus
eius ᶜ caluicĩũ: ᵍ& ois ᵍ bar=
ba ʰ radetur. ' In triuiis eĩ?
ᵏ accincti sunt 'sacco: ᵐ sup
ⁿ tecta eius ᵒ & in plateis eĩ?
ᵖ omnis ᑫ vlulatus ʳ descen
det ᵗ in fletum. ' Clamabit
ᵘ esebon ˢ & eleale : ʳ vsq; ' ia
saˡ audita est ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ vox eorũ. ᶜ Sup ᵇ hoc ᶜ ex=
pediti ' moab ᵍ vlulabunt
ʰ anima eius ' vlulabit ᵏ sibi.
'Cor meum ᵐ ad moab ∞

Tex.he.Esa.xv.

וּשְׁאָר׳ וְנִין׳ וְנִכְדָּ׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃
וְשַׁמְתִּיהָ׳ לְמוֹרַשׁ ״ קִפֹּד ״ וַאֲגַמֵּי
מַיִם׳ וְטֵאטֵאתִיהָ׳ בְּמַטְאֲטֵא׳ הַשְׁמֵד
נְאֻם׳ יְהוָה״ צְבָאוֹת׃ נִשְׁבַּע׳ יְהוָה
צְבָאוֹת׳ לֵאמֹר׳ אִם׳ לֹא׳ כַּאֲשֶׁר
דִּמִּיתִי׳ כֵּן׳ הָיְתָה׳ וְכַאֲשֶׁר׳ יָעַצְתִּי
הֵיא׳ תָקוּם׃ ״ לְשַׁבֵּר״ אַשּׁוּר
בְּאַרְצִי׳ וְעַל׳ הָרַי׳ אֲבוֹסֶנּוּ׳ וְסָר
מֵעֲלֵיהֶם״ עֻלּוֹ׳ וְסֻבְלוֹ׳ מֵעַל׳ שִׁכְמוֹ
יָסוּר׃ זֹאת׳ הָעֵצָה׳ הַיְעוּצָה׳ עַל׳ כָּל
הָאָרֶץ׳ וְזֹאת׳ הַיָּד׳ הַנְּטוּיָה׳ עַל
כָּל״ הַגּוֹיִם׃ כִּי׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ יָעָץ
וּמִי׳ יָפֵר״ וְיָדוֹ׳ הַנְּטוּיָה׳ וּמִי׳ יְשִׁיבֶנָּה׃
בִּשְׁנַת׳ מוֹת׳ הַמֶּלֶךְ׳ אָחָז׳ הָיָה׳ הַמַּשָּׂא
הַזֶּה׃ אַל׳ תִּשְׂמְחִי׳ פְלֶשֶׁת׳ כֻּלָּךְ׳
כִּי״ נִשְׁבַּר׳ שֵׁבֶט׳ מַכֵּךְ׳ כִּי׳ מְשֹׁרֶשׁ
נָחָשׁ׳ יֵצֵא״ צֶפַע׳ וּפִרְיוֹ׳ שָׂרָף׳ מְעוֹפֵף׃
רָעוּ׳ בְכוֹרֵי׳ דַלִּים׳ וְאֶבְיוֹנִים׳ לָבֶטַח
יִרְבָּצוּ׳ וְהֵמַתִּי׳ בָרָעָב׳ שָׁרְשֵׁךְ
וּשְׁאֵרִיתֵךְ׳ יַהֲרֹג׃ ״הֵילִילִי״ שַׁעַר
זַעֲקִי׳ עִיר׳ נָמוֹג׳ פְּלֶשֶׁת׳ כֻּלָּךְ׳ כִּי
מִצָּפוֹן׳ עָשָׁן׳ בָּא׳ וְאֵין׳ בודד
בְּמוֹעָדָיו׃ וּמַה׳ יַּעֲנֶה׳ מַלְאֲכֵי׳ גוי
עֲנָה׳ לָאֻמָּה׳ כִּי׳ יְהוָה׳ יָסַד״ צִיּוֹן׳ וּבָהּ״ יֶחֱסוּ
עֲנִיֵּי׳ עַמּוֹ׃

Cap.xv.

מַשָּׂא׳ מוֹאָב׳ כִּי׳ בְלַיְלָה׳
שֻׁדַּד׳ עָר״ מוֹאָב׳ נִדְמָה׳ כִּי׳ בְלַיְלָה׳
שֻׁדַּד״ קִיר״ מוֹאָב׳ נִדְמָה׃ עָלָה׳ הַבַּיִת
וְדִיבוֹן׳ הַבָּמוֹת׳ לִבְכִי״ עַל׳ נְבוֹ׳ וְעַל
מֵידְבָא׳ מוֹאָב׳ יְיֵלִיל׳ בְּכָל׳ רֹאשָׁיו
קָרְחָה׳ כָּל׳ זָקָן׳ גְּרוּעָה׃ בְּחוּצוֹתֶיהָ׳
חָגְרוּ׳ שָׂק״ עַל״ גַּגּוֹתֶיהָ׳ וּבִרְחֹבֹתֶיהָ
כֻּלָּהּ׳ יְיֵלִיל׳ יֶרֶד״ בַּבֶּכִי׃ וְתִזְעַק
חֶשְׁבּוֹן׳ וְאֶלְעָלֵה׳ עַד׳ יַהַץ׳ נִשְׁמַע
קוֹלָם׳ עַל׳ כֵּן׳ חֲלָצֵי׳ מוֹאָב׳ יִרְעוּ
נַפְשׁוֹ׳ יָרְעָה״ לוֹ׳ לִבִּי״ לְמוֹאָב

C

Pstima.heb.	Tex.he.Esa.xvj.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.
יְזַעֲק	יִבְרִיחֶיהָ עַד צֹעַר עֶגְלַת	clamabit: vectes eius vsq; segor vitulam	clamat in ipa vsq; segor: vitula eius eſt trima:
שָׁלִשִׁיָּה כִּי מַעֲלֵה הַלּוּחִית בְּנָכִי	שְׁלִשִׁיָּה כִּי מַעֲלֵה הַלּוּחִית בְּנָכִי	consternantẽ: per ascensum enim luith flens	βοᾶ ἐν ἑαυτῇ ἕως σηγώρ, δάμαλις γὰρ ἐστι τριετής,
יַעֲלֶה בּוֹ כִּי דֶּרֶךְ חֹרֹנַיִם זַעֲקַת	יַעֲלֶה בּוֹ כִּי דֶּרֶךְ חֹרֹנַיִם זַעֲקַת	ascendet: & in via oronaim clamorem	sup aũt requiẽ luith. ad te flen
שֶׁבֶר יַעֲרוּ כִּי מֵי נִמְרִים מְשַׁמּוֹת	שֶׁבֶר יַעֲרוּ כִּי מֵי נִמְרִים מְשַׁמּוֹת	cõtritionis leuabũt. Aq enim nemrim deserte	ἐπὶ δὲ τῆς ἀπαυσίσεως τῆς λουηθ. πρὸς σὲ κλαίον
יִהְיוּ כִּי יָבֵשׁ חָצִיר כָּלָה דֶּשֶׁא	יִהְיוּ כִּי יָבֵשׁ חָצִיר כָּלָה דֶּשֶׁא	erunt: quia aruit herba: defecit germen:	tes ascẽdẽt via oronaim. clamat cõtritio
יֶרֶק לֹא הָיָה עֵשֶׂב כֵּן יִתְרָה	יֶרֶק לֹא הָיָה עֵשֶׂב כֵּן יִתְרָה	viror omnis interiit. Secundum magnitudinem	τες ἀναβήσονται τὴ ὁδῶ ἀρωνείμ. βοᾶ συντρίμμα καὶ
עָשָׂה וּפְקֻדָּתָם עַל נַחַל הָעֲרָבִים	עָשָׂה וּפְקֻדָּתָם עַל נַחַל הָעֲרָבִים	operis & vilitatio eorũ. Ad torrentem salicum	cõcussio: aqua nebrim deserta erit: τ herba
יִשָּׂאוּם כִּי הִקִּיפָה הַזְּעָקָה אֶת	יִשָּׂאוּם כִּי הִקִּיפָה הַזְּעָקָה אֶת	ducent eos: quoniã circuibit clamor	σεισμός, τὸ ὕδωρ τῆς νεβρίμ ἔρημον ἔσαι, καὶ ὁ χόρ
גְּבוּל מוֹאָב עַד אֶגְלַיִם יְלֵלָתָהּ	גְּבוּל מוֹאָב עַד אֶגְלַיִם יְלֵלָתָהּ	terminũ moab. Vsq; ad gallim vlulatus eius:	ba εἰς deficiet. herba eſt viridis nõ erit. nũqd
וּבְאֵר אֵילִים יְלֵלָתָהּ כִּי מֵי דִימוֹן	וּבְאֵר אֵילִים יְלֵלָתָהּ כִּי מֵי דִימוֹן	& vsq; ad puteũ helim clamor eius: quia aque dybon	γὰρ αὐτῆς ἐκλείψει. χόρτος ἰαρ χλωρὸς οὐκ ἔσαι. μὴ
מָלְאוּ דָם כִּי אָשִׁית עַל דִּימוֹן	מָלְאוּ דָם כִּי אָשִׁית עַל דִּימוֹן	replete sunt sanguine. Ponã enim sup dybon	τ sic debet saluari? inducã eñ sup val
נוֹסָפוֹת לְפָלֵיטַת מוֹאָב אַרְיֵה	נוֹסָפוֹת לְפָלֵיטַת מוֹאָב אַרְיֵה	additamenta: his qui fugerint de moab leonẽ:	καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά- D
וְלִשְׁאֵרִית אֲדָמָה	וְלִשְׁאֵרִית אֲדָמָה	& reliquiis terre. 16.	lem arabes: τ capient eã. attigit eñ
Cap. xvj.	שִׁלְחוּ כַר מוֹשֵׁל אֶרֶץ		ραγγα ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν. συνῆψε γὰρ ἡ
מִסֶּלַע מִדְבָּרָה אֶל הַר בַּת צִיּוֹן	מִסֶּלַע מִדְבָּרָה אֶל הַר בַּת צִיּוֹן	Mittẽ agnum dñatorem terre de petra deserti ad mõtem filie sion.	clamor terminũ moabitidis. agallim: τ
וְהָיָה כְּעוֹף נוֹדֵד קֵן מְשֻׁלַּחַת	וְהָיָה כְּעוֹף נוֹדֵד קֵן מְשֻׁלַּחַת	Et erit sicut auis fugiẽs: & pulli de nido euolãtes:	βοὴ τὸ ὅριον τῆς μωαβίτιδος. τῆς ἀγαλλείμ, καὶ
תִּהְיֶינָה בְּנוֹת מוֹאָב מַעְבֶּרֶת	תִּהְיֶינָה בְּנוֹת מוֹאָב מַעְבֶּרֶת	sic erunt filie moab in transcensu	ululatus eius vsq; ad puteũ. Vlulatus enim
לְאַרְנוֹן הֲבִיאִי עֵצָה עֲשִׂי פְלִילָה	לְאַרְנוֹן הֲבִיאִי עֵצָה עֲשִׂי פְלִילָה	arnon. Ini consilium: coge concilium: pone quasi noctem	ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἐλείμ, ὀλο-
שִׁיתִי כַלַּיִל צִלֵּךְ בְּתוֹךְ צָהֳרָיִם	שִׁיתִי כַלַּיִל צִלֵּךְ בְּתוֹךְ צָהֳרָיִם	umbram tuam in meridie. Absconde fugientes: &	λυγμὸς αὐτῆς. τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ δίβων πλησθήσεται
הַסְתִּרִי נִדָּחִים נוֹדֵד אַל תְּגַלִּי	הַסְתִּרִי נִדָּחִים נוֹדֵד אַל תְּגַלִּי	vagos ne prodas. Habitabũt apud te pfugi mei. Moab esto	sanguine. inducã eñ sup dibon additamẽta. τ tollã se-
יָגוּרוּ בָךְ נִדָּחַי מוֹאָב הֱוִי סֵתֶר	יָגוּרוּ בָךְ נִדָּחַי מוֹאָב הֱוִי סֵתֶר	latibulũ eorũ a facie vastatoris. Finit est eni pulvis:	ἅιματος. ἐπάξω γὰρ ἐπὶ δίβων προσθήκας. καὶ ἀρῶ τὸ σπέρ
לְמוֹ מִפְּנֵי שׁוֹדֵד כִּי אָפֵס הַמֵּץ	לְמוֹ מִפְּנֵי שׁוֹדֵד כִּי אָפֵס הַמֵּץ	cõsumatus est miser: de fecit q cõculcabat terrã.	μα μωάβ καὶ ἀριὴλ καὶ τὸ κατάλοιπον ἄδαμα. Ca.16.
כָּלָה שֹׁד תַּמּוּ רֹמֵס מִן הָאָרֶץ	כָּלָה שֹׁד תַּמּוּ רֹמֵס מִן הָאָרֶץ	Et preparabitur in mia solitũ: & sedebit sup eum in veritate in tabernaculo dauid iudicãs & qrens iudiciũ & velociter reddẽs qd iustũ est. Audiuimus superbiã moab: superbus est valde. Superbia eius & arrogãtia eius & idignatio eius: plusq; fortitudo eius. Idcirco vlulabit moab ad moab: vniuersus vlulabit. His q letãtur sup muros cocti lateris lo qmini plagas suas: qm suburbana esebon deserta sunt. Et vineã sabama dñi gentũ exciderunt. Flagella eius vsq; ad iazer puenerũt: errauerũt in desto: ppagines eius relicte sunt trãslerũt mare. Sup hoc plorabis in fletu iazer: & vineã sabama. Inebriabo te lachryma mea esebon & eleale:	Ἀπόστειλον ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέ
וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא וְיֵשֵׁב עָלָיו	וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא וְיֵשֵׁב עָלָיו		τρα ἔρημος ἐστὶ τὸ ὄρος τῆς θυγατρὸς σιών; ἔσται γὰρ
בֶּאֱמֶת בְּאֹהֶל דָּוִד שׁוֹפֵט וְדוֹרֵשׁ	בֶּאֱמֶת בְּאֹהֶל דָּוִד שׁוֹפֵט וְדוֹרֵשׁ		ὡς πετεινοῦ ἀνιπταμένου νεοσσὸς ἀφηρημένος θύγατερ
מִשְׁפָּט וּמְהַר צֶדֶק	מִשְׁפָּט וּמְהַר צֶדֶק		moab. deide aũt arnon plura cõsule. facite
שָׁמַעְנוּ גְאוֹן גֵּאֶה מוֹאָב גֵּא מְאֹד	שָׁמַעְנוּ גְאוֹן גֵּאֶה מוֹאָב גֵּא מְאֹד		μωάβ. ἔστω δὲ ἀρνῶν πλείονα βουλεύου. ποιεῖ
גְּאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ וְעֶבְרָתוֹ לֹא כֵן בַּדָּיו	גְּאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ וְעֶבְרָתוֹ לֹא כֵן בַּדָּיו		tegumẽ plãctus ipi semp. in meridianis
לָכֵן יְיֵלֵל מוֹאָב לְמוֹאָב כֻּלָּה יְיֵלִיל	לָכֵן יְיֵלֵל מוֹאָב לְמוֹאָב כֻּלָּה יְיֵלִיל		τε σκέπην πένθους αὐτῇ διαπαντός. ἐν μεσημβρινῇ
לַאֲשִׁישֵׁי קִיר חָרֶשֶׂת תֵּהָגּוּ אַךְ	לַאֲשִׁישֵׁי קִיר חָרֶשֶׂת תֵּהָגּוּ אַךְ		tenebris fugiũt obstupuerẽt. ne ducaris: hitabũt furta
נְכֵאִים כִּי שַׁדְמוֹת חֶשְׁבּוֹן אָמְלָל	נְכֵאִים כִּי שַׁדְמוֹת חֶשְׁבּוֹן אָמְלָל		σκοτία φεύγουσιν ἐξέησαν. μὴ ἀχθῆς, παροικήσου
גֶּפֶן שִׂבְמָה בַּעֲלֵי גּוֹיִם הָלְמוּ	גֶּפֶן שִׂבְמָה בַּעֲלֵי גּוֹיִם הָלְמוּ		te fugitiui moab. erũt ptectio vobis a
שֹׂרֵקָיהּ עַד יַעְזֵר נָעוּ תָּעוּ	שֹׂרֵקָיהּ עַד יַעְזֵר נָעוּ תָּעוּ		σοί σοι οἱ φυγάδες μωάβ. ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ
מִדְבָּר שִׁלּוּחֶיהָ נִטְּשׁוּ עָבְרוּ יָם	מִדְבָּר שִׁלּוּחֶיהָ נִטְּשׁוּ עָבְרוּ יָם		facie psequẽtis. qr sublatũ est auxiliũ tuũ τ
עַל כֵּן אֶבְכֶּה בִּבְכִי יַעְזֵר גֶּפֶן שִׂבְמָה	עַל כֵּן אֶבְכֶּה בִּבְכִי יַעְזֵר גֶּפֶן שִׂבְמָה		πρόσωπου διώκοντος. ὅτι ὄρθη ἡ συμμαχία σου καὶ
אַרְוֶיךָ דִּמְעָתִי חֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה	אַרְוֶיךָ דִּמְעָתִי חֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה		princeps perijt cõculcãs a terra. τ
רָוָה	רָוָה		ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
			dirigeẽt cũ mia solisũ. τ sedebit sup illũ
			διορθωθήσεται μετ ἐλέους θρόνος. καὶ καθιεῖται ἐπ αὐτ
			cũ veritate in tabernaculo dauid: iudicãs τ reqrẽs iudiciũ
			μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυίδ, κρίνων καὶ ἐκζητῶν κρίμα
			τ festinãs iusticiã. audiuimus superbiã moab. B
			καὶ ταπεινῶν δικαιοσύνην. ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν μωάβ.
			cõtumeliosã valde superbiã. τ iniuriã e-
			ὑβρισὴν σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν. καὶ τὴν ὕβριν αὐ
			tius τ idignatio eius nõ sic. diuinatio tua. vlu
			τοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ οὐχ οὕτως. μαντεία σου. ὀλο
			labit moab: in eñ moabitide oẽs vlula
			λύξει μωάβ, ἐν γὰρ τῇ μωαβίτιδι πάντες ὀλολύ
			būt. in habitãtib⁹ aũt seth: meditaberis: τ
			ξουσι. ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σίθ, μελετήσεις, καὶ
			nõ cõfunderis. cãpi esebon lugebũt: vi
			οὐκ ἐντραπήσῃ. τὰ πεδία ἠσεβὼν πενθήσει, ἄμ
			nea sabama. absorbẽtes gẽtes: cõcul
			πελος σεβαμά. καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καταπατή-
			cãtes vites eius: vsq; iazer nõ cõti
			σαντες τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως ἰαζὴρ οὐ μὴ συνά
			gatis: errate p desertũ: missi abie
			γητε. πλανηθῆτε τὴν ἔρημον, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπ αὐτῆς
			relicti sunt. trãsierũt eñ mare. ppter hoc C
			κατελείφθησαν. διέβησαν γὰρ τὴν θάλασσαν. διὰ τοῦτο
			plorabo in fletu iazer vineã sabama.
			κλαύσομαι ἐις τὸν κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἄμπελον σεβαμά.
			arbores tuas delecit esebõ τ eleale
			τὰ δένδρα σου κατέβαλεν ἐσεβὼν καὶ ἐλεάλε ꝯꝯ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

qz sup messe ꝛ sup videmia tua con
ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγητῷ σου κατα-
culcabo ꝛ oĩa cadẽt. ꝛ auferet letitia
παύσω καὶ πάντα πτοοῦνται. καὶ ἀρθήσεται εὐφροσύ-
hic.48 ꝛ exultatio de vineis ꝛ in vi-
νη καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπέλων καὶ ἐν τοῖς ἀμπε-
neis tuis nõ letabunt: ꝛ nõ calcabũt
λῶσί σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ πατήσωσιν
D vinũ in torcularib⁹: cessauit enĩ. ꝑpter hoc vẽ
οἶνον εἰς τὰ ὑπολήνια, πέπαυται γάρ. διὰ τοῦτο ἡ κοι-
ter me⁹ ad moab sicut cithara sonabit: ꝛ iterioza mea
λία μου ἐπὶ μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου
sicut murũ renouasti: ꝛ erit vt cõfundaris tu.
ὡσεὶ τεῖχος ἐνεκαίνισας, καὶ ἔσαι εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε,
qz laborauit moab sup altarib⁹. ꝛ igredie-
ὅτι ἐκοπίασε μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς. καὶ εἰσελεύσε-
tur ad manufacta sua: vt ꝙcet ꝛ
ται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύχεσθαι καὶ
nõ valebit liberare eã. hoc verbũ locut⁹
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτήν. τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐλάλη-
est dñs ad moab. ꝛ nũc locut⁹ est dñs dicẽs:
σε κύριος ἐπὶ μωάβ. καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων,
in trib⁹ annis annox mercenarii ignominia afficiet gla
ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα
moab: in oib⁹ diuitiis multis. ꝛ relin
μωάβ, ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ· καὶ κατα-
quetur pauciſſim⁹ ꝛ nõ honorabilis.
λειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. Ca.17.
A Erbũ hoc cõtra damascũ. ecce damascus
Τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ δαμασκοῦ. ἰδοὺ δαμασκὸς
auferet a ciuitatib⁹: ꝛ erit in ruinã derelic-
ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων, καὶ ἔσαι εἰς πτῶσιν καταλε-
ta in seculũ. in cubile gregũ ꝛ requi-
λειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνα-
em: ꝛ nõ erit pſequẽs. ꝛ nõ ãpli⁹ erit munita
παυσόμενον, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ διώκων. καὶ οὐκέτι ἔσαι ὀχυρὰ τοῦ
ad cõfugiendũ illuc ephraim. ꝛ nõ ãpli⁹ erit re-
καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν ἐφραίμ. καὶ οὐκέτι ἔσαι βασι-
gnũ in damasco ꝛ reliquũ syror. nõ
λεία ἐν δαμασκῷ καὶ τὸ κατάλοιπον τῶν συρίων. οὐ
enĩ tu melior ea filiis israel ꝛ gla e-
γὰρ σὺ βελτίων εἶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς δόξης αὐ-
orũ. hec dicit dñs sabaoth: erit in die il-
τῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la defectio glie iacob: ꝛ pigua glie
νῃ ἔκλειψις τῆς δόξης ἰακώβ, καὶ τὰ πίονα τῆς δόξης
eius cõmonebũt. ꝛ erit quẽadmodũ si ꝺs cõgregans
αὐτοῦ σεισθήσεται. καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ἐάν τις συναγά-
B rit messem q̃ stetit ꝛ semẽ spicax metet: ꝛ erit quẽ
γῃ ἀμηνὸν ἑστηκότα καὶ σπέρμα σάχυων ἀμήσῃ, καὶ ἔσαι ὃν
admodũ si ꝺs cõgregauerit spicã in valle dura ꝛ relicta
τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ σάχυα ἐν φάραγγι σερεᾷ καὶ κατα
fuerit in ea stipula. aut sicut grana oliue duo vel tria
λειφθῶν ἐν αὐτῇ καλάμη. ἢ ὡς ῥώγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
in ſũmitate sublimi: vel q̃ttuor aut quinq⁹ in ramis
ἐπ' ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων
cox derelinquent. hec dicit dñs de⁹ israel:
αὐτῶν καταλειφθῶσι. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
die illa cõfidens erit hõ sup eo
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσαι ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποι-
qfecit eũ, at oculi eius in sanctũ
ήσαντι αὐτόν. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τοῦ
israel respiciẽt: ꝛ nõ cõfidẽtes eſt in
C Ἰσραὴλ ἐμβλέψονται, καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ
altarib⁹: neq⁹ in operib⁹ manuũ eo
τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ-
rũ q̃ fecerũt digiti cox: ꝛ nõ ꝟsidẽ
τῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψον-
bũt arbores: neq⁹ abominatiões cox.
ται τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν. τῇ
die illa erũt ciuitates
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις

Trãsla.B.Hie.

[b]qmͣ [c]sup[d] videmiã tuã[e] &
sup[b] messem tuã[f] vox cal-
cantiũ [k]irruit.[f] Et auferetur [m]letícia [n] & exultatio
[o]de[e] carmelo:[q] & in vineis
[r]non[s] exultabit[r] neq; [t] [u]iubilabit.[x] Vinum[r] in tor
culari[r] non[s] calcabit [t]
[b]qui calcare cõsueuerat:
[c]vocẽ calcantiũ [b] ablatũ.
[c]Sup[d] hoc[e] venter me[n] ad
moab[f] q̃si cithara[k] sona-
bit:[l] & viscera mea[m] ad mu
rum cocti[n] lateris.[o] Et erit
[p]cũ[l] apparuerit[r] qd[s] labo
rauit[r] moab[u] sup[r] excelsis
suis:[r] ingredietur[r] ad[s] sctã
suã[b] vt obsecret:[c] & nõ[b] va
lebit.[c] Hoc[c] verbũ[g] quod
[h]locutus est[f] dominus [t]
[s]ad[f] moab[m] ex tunc:[n] &
nunc[o] locutus est [t]
[q]dicens.[r] In tribus[s] annis
[r]quasi anni [t]
[u]mercennarii[r] auferetur
[r]gloria[f] moab[s] sup omni
[b]populo[c] multo:[b] & relin
quetur in eo[c] paru⁹ & [f]mo
dicus[s] nequaq̃ [b]multus.

17.

ONus[b] damasci.[c] Ecce
[t]
[b]damascus[c] desinet esse[c] ci
uitas:[s] & erit sicut[b] aceru⁹
lapidum in[f] ruina.[k] Dere
licte[f] ciuitates[m] aroer [t]
[n]gregibus[o] erunt:[b] & re-
quiescent ibi[q] & non erit
[r]qui exterreat.[o] Et cessa-
bit[r] adiutoriũ[n] ab effraim
[n] & regnum[r] a damasco:
[s] & reliquie[n] syrie [t]
[b]sicut gloria[c] filioꝝ[b] israel
[c]erunt[f] dicit[g] dominus [t]
[b]exercituum.[f] Et erit[k] in
die[l] illa[m] attenuabitur [t]
[n]gloria[o] iacob:[b] & pingue
do[q] carnis ei⁹[r] emarcescet
[s] & erit[r] sicut cõgregãs in
[n]messe[f] qd reſtiterit[r] & bra
chium eius[s] spicas[s] leget.
[b]Et erit[c] sicut querens [t]
[b]spicas[c] in valle[r] raphaim:
[s] & reliquetur[b] in eo sicut
[r]racemꝰ:[s] & [k]sicut excussio
[l]olee[m] duarum vel[n] trium
[o]oliuarum[b] in ſummitate
[q]rami: siue[r] quattuor aut
[s]quinq;.[r] In cacumínib⁹
eius[n] fructus ei⁹[r] dicit[f] dñs
[s]deus[s] israel.[b] In die[c] illa
[b]inclinabitur [t]
[c]homo[f] ad[s] factorem suũ:
[b] & oculi eius[f] ad[k] sanctum
[l]israel[m] respicient:[n] & non
[o]inclinabitur[n] ad [t]
[q]altaria[r] que fecerunt[s] ma
nus eius:[l] & que [t]
[n]operati sunt[r] digiti eius:
[r]non[s] respicient[n] lucos [t]
[b] & delubra.[c] In die[o] illa:
[r]erunt[f] ciuitates [t]

Tex.he.Esa.xvij. Pritina.he

מַשָּׂא דַּמֶּשֶׂק הִנֵּה
דַּמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר וְהָיְתָה מְעִי
מַפֵּלָה: עֲזֻבוֹת עָרֵי עַרְעֵר
לָעֲדָרִים תִּהְיֶינָה וְרָבְצוּ וְאֵין
מַחֲרִיד וְנִשְׁבַּת מִבָּצֵר מֵאֶפְרַיִם
וּמַמְלָכָה מִדַּמֶּשֶׂק וּשְׁאֵר אֲרָם
כְּכְבוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵרֵל
שְׁמֵן כְּבוֹד יַעֲקֹב וּמִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ יִרְזֶה:
וְהָיָה כַּאֲסֹף קָצִיר קָמָה וּזְרֹעוֹ
שִׁבֳּלִים יְקַצֹּר וְהָיָה כְּמַלְקֵט
שִׁבֳּלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים: וְנִשְׁאַר בּוֹ
עוֹלְלוֹת כְּנֹקֶף זַיִת שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה
נְרוּנִים בְּרֹאשׁ אָמִיר אַרְבָּעָה
חֲמִשָּׁה בְּסָעִיפֶיהָ פְּרִיָּה נְאֻם יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעֶה
הָאָדָם אֶל עֹשֵׂהוּ וְעֵינָיו אֶל קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה: וְלֹא יִשְׁעֶה אֶל
הַמִּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וַאֲשֶׁר
עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים
וְהַחַמָּנִים: בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי

Cap.xvij
מַשָּׂא סור
עֵיה
בַּל
עֲנָה
שָׁבַר קֶלַח
בַּד הַמָּן
נָבַע זָעַר
בַּר
עֵיר הָיָה
חָרַד שָׁבַת
בָּצַר מֶלֶךְ
כָּבַד הָיָה
דל
שָׁמַן רָזָה
אָסַף קָצַר
עוֹם לָקַט
שָׁאַר
עָלַל שָׁנָה
עָמַר רָבַע
חָסַף פֹּרָה
שָׁעָה
קָדַשׁ
רָאָה
זָבַח עָשָׂה
צָבָא רָאָה
עִיר

Pātiua.heb. Tex.he.Esa.xviij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

מְעֻזּוֹ כַּעֲזוּבַת הַחֹרֶשׁ וְהָאֲמִיר
אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְהָיְתָה שְׁמָמָה׃ כִּי שָׁכַחְתְּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵךְ וְצוּר מָעֻזֵּךְ לֹא זָכַרְתְּ עַל
כֵּן תִּטְּעִי נִטְעֵי נַעֲמָנִים וְזִמֹּרַת
זָר תִּזְרָעֶנּוּ׃ בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשְׂגִי
וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֵד קָצִיר
בְּיוֹם נַחֲלָה וְכְאֵב אָנוּשׁ׃ הוֹי
הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים
יֶהֱמָיוּן וּשְׁאוֹן לְאֻמִּים כִּשְׁאוֹן
מַיִם כַּבִּירִים יִשְׁאוּן׃ לְאֻמִּים
כְּשְׁאוֹן מַיִם רַבִּים יִשְׁאוּן וְנָעַר
בּוֹ וְנָס מֵרָחֹק וְרֻדַּף כְּמֹץ הָרִים
לִפְנֵי רוּחַ וְכַנִּלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה׃
לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה בְּטֶרֶם
בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ
וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ׃

Cap.xviij

הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל
כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ׃
הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבִכְלֵי נְמָא
עַל פְּנֵי מַיִם לְכוּ מַלְאָכִים
קַלִּים אֶל גּוֹי מְמֻשָׁךְ וּמוֹרָט
אֶל עַם נוֹרָא מִן הוּא וָהָלְאָה
גּוֹי קַו קָו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְאוּ
נְהָרִים אַרְצוֹ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל
וְשֹׁכְנֵי אֶרֶץ כְּשָׂא נֵס הָרִים
תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ׃ כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֶשְׁקוֹטָה
וְאַבִּיטָה בִּמְכוֹנִי כְּחֹם צַח עַל
אוֹר כְּעַב טַל כְּחֹם קָצִיר׃ כִּי
לִפְנֵי קָצִיר כְּתֶם פֶּרַח וּבֹסֶר
גֹּמֵל יִהְיֶה נָצָה וְכָרַת הַזַּלְזַלִּים
בַּמַּזְמֵרוֹת וְאֶת הַנְּטִישׁוֹת הֵסִיר
הֻתָּז׃ יֵעָזְבוּ יַחְדָּו לְעֵיט הָרִים
וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ וְקַיִץ עָלָיו הָעֵיט וְכָל
בְּהֵמַת הָאָרֶץ עָלָיו תָּחֳרֶף׃ כִּי

fortitudinis ei derelicte
sicut aratra. & segetes
que derelicte sunt a fa-
cie filiorum israel: et
et erit deserta. qa obli
ta es dei et et et et et et
saluatoris tui & fortis ad
iutoris tui nō es recorda
ta. Propterea plantabis
plātationē fidelē: & ger
mē alienū seminabis. In
die plātationis tue labru
sca: & māe semē tuū flo
rebit. Ablata est messis
in die hereditatis: & do
lebit grauiter. Ve et et
multitudini pplox mul
torū vt multitudo maris
sonātis: & tumultus tur
barum sicut sonitus et
aquarum multarū. So
nabunt populi et et et
sicut sonitus aquaq in-
undātium: & increpabit
eū & fugiet pcul. Et ra-
pietur sicut pulus mon
tiū a facie venti: & sicut
turbo coram tēpestate.
In tempore vespere: &
ecce turbatio: in et et
matutino & non subsi-
stet. Hec est pars eorum
qui vastauerunt nos: & sors diripientiū nos. 18.

Ve terre cymbalo et
alarū: que est trans
flumina ethiopie: et
qui mittit in mare lega-
tos & in vasis papiri et
super aquas. Ite an-
geli et et et et et et et et et
veloces ad gentem con
uulsam & dilaceratam: et
ad populū terribilem
post quē nō est alius: ad
gentē expectantē & cō-
culcatā cui et diripuerūt
flumina terram eius.
Oēs habitatores orbis
qui moramini in terra:
cū eleuatū fuerit signū
in mōtibus videbitis: &
clangorē tube audietis:
quia hec dicit dñs ad
me. Ego quiescam et
& considerabo in loco
meo sicut meridiana et
lux clara est: & sicut nu
bes roris in die messis.
Ante messem eni totus
effloruit: & immatura
pfectio germinauit: & p
scindētur ramusculi eius
falcibus: & que derelic
ta fuerint abscindentur:
excutiētur & relinquē-
tur simul aub montiū
& bestiis tre: & estate p-
petua erūt sup eum volu
cres: & oēs bestie tre sup
illam hyemabūt. In tpe

tue derelicte quēadmodū reliquit amor
σου ἐγκαταλελειμμένοι ὃν τρόπον κατέλιπον οἱ ἀμορ
rei et euel a facie filios israel: et
ραῖοι καὶ οἱ ἑυαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ
erūt deserte: qz dereliquisti deū saluatorē
ἔσονται ἔρημοι, διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτῆρά
tuū: et nō est dei tui memorata. ppter hoc plā
σου, καὶ κυρίου θεοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης. διὰ τοῦτο φυ
tabis plātationē infidelē et semē infidele. et
τεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον. τῇ δὲ
die qua plātaueris crabis. et mane si seminaueris
ἡμέρα ἃ ἂν φυτεύσῃς ἀλαγηθήσῃ. τὸ δὲ πρωῒ ἐὰν σπείρῃς
flozebit in messem in die hereditatis. et sicut pa
ἀνθήσει εἰς ἀμητὸν ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας, καὶ ὡς πα
ter hois hereditabit filios tuos. ve multitudini gē
τὴρ ἀνθρώπου κληρώσει τοὺς υἱούς σου. οὐαὶ πλῆθος ἐθ
tiū multarū: sicut mare inundās sic cōturba
νῶν πολλῶν, ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως ταραχ
bitur. et sonitū gētiū multarū q̄si aqua sonabit sicut a
θήσεται. καὶ ἦχος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὕδωρ ἠχήσει ὡς ὕ
qua multa gētes multe: q̄si aque multe vi tur
δωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ φε-
pulse. et exterminabit eos: et pcul e-
ρομένου. καὶ ἀποσχορακιεῖ αὐτούς, καὶ πόρρω αὐ-
os psequet: sicut puluerē mōtiū ventilatū a fa-
τοὺς διώξεται, ὡς χοῦν ὀρέων λελικμωμένον ἀπέναν-
cie vēti: et sicut puluerē rote tēpestatis im-
τι ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταιγίδος φε-
pellētis ad vesperā erit luctꝰ priusq̄ mane et nō
ρούσης. πρὸς ἑσπέραν ἔσαι πένθος πρὶν ἢ πρωῒ καὶ οὐκ
erit. hec pars predantiū nos. here
ἔσαι. αὕτη ἡ μερὶς τῶν προνομευσάντων ἡμᾶς. κλη-
ditas hereditātib nos.
ρονομία τοῖς κληρονομήσασιν ἡμᾶς. Ca.18.

Ve terre nauiū alarū trans flumi
Οὐαὶ γῆς πλοίων πτερύγων ἐπέκεινα ποτα
na ethiopie. q̄mittit in mari obsides et
μῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὁμήρα καὶ
epistolas papyraceas sup aquā. ibunt
ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσον-
eū nūcii leues ad gētē excelsam. et pere
σθε ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον. καὶ ξέ-
grinā pplm et durā. q̄s est vltra? gens sine
νον λαὸν καὶ χαλεπόν. τίς ἐστιν ἐπέκεινα; ἔθνος ἀνέλ
spe et cōculcata. nūc flumina terre
πιστον καὶ καταπεπατημένον. νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς
eius sicut regio habitata habitabit. re
αὐτῶν ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται. ἡ χώ
gio eoꝝ q̄si in signū a mōte leuabit sicut tu
ρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρθήσεται ὡς σάλ
be vox audibile. qz sic dixit dñs mihi.
πιγγος φωνὴ ἀκουστόν. διότι οὕτως εἶπε κύριός μοι.
securitas erit in . mea ciuitate. sicut lux
ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύμα-
ris in meridie: et sicut nubes roris in die mes-
τος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμη
sis erit. ante messē q̄si cōsumat fuerit flos
τοῦ ἔσαι πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος
et acresta floruerit floiē germinās. et auferet ra
καὶ ὄμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφανίζουσα. καὶ ἀφελεῖ τὰ βο
cemulos paruos falcib. et sarmen-
τρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τὰς κλήματί
ta auferet et abscidet. et reliquet simul
δας ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει. καὶ καταλείψει ἅμα
auibus celi et bestiis terre.
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.
et cōgregabūt sup eos volatilia ce-
καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα
li: et oēs bestie terre sup eā venient.
νοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὴν ἥξει.
in tpe
ἐν τῷ καιρῷ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

illo deferetur mũera dño ſabaoth de ppło tri
ἐκείνῳ ἀνενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαὼθ ἐκ λαοῦ τε
bulato & diuulſo. & a ppło magno: ex
θλιμμένου καὶ τετιλμένου. καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου, ἀπὸ
nãc & in eternũ tpꝰ. gẽs ſperãs & cõcul
τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. ἔθνος ἐλπίζον καὶ κατα
cata: ꝙ eſt in parte fluminis regiõis: tu
πεπατημένον, ὃ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας, εἰς
locũ vbi nomẽ dñi ſabaoth: in mõte ſcõ.
τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαώθ, εἰς ὄρος ἅγιον.

Ca.19 A

VÆ ſio egypti. Ecce dñs ſedet ſup nu=
Οὐαὶ ὄρασις αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέ
bẽ leuẽ & ventet in egyptũ: & mouebũtur ma=
λης κούφης καὶ ἥξει εἰς αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χει
nufacta egypti a facie ei⁹. & cor
ροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία
cordũ deficiet in tpꝰ: & inſurgent egy=
αὐτῶν ἐκπλαγήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπεγερθήσονται αἰγύ=
ptii in egyptios: & debellabit hõ fra
πτιοι ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελ
trẽ ſuũ: & hõ primũ ſuũ. ciuitas in
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· πόλις ἐπὶ
ciuitatẽ: & lex in legẽ. & cõturbabit ſpũs
πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον· καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα
egyptioꝝ in tpꝰ. & cõſiliũ eoꝝ diſſipa
τῶν αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς· καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκε=
bo. & iterrogabũt deos eoꝝ & ſimu
δάσω. καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγάλ
lachra eoꝝ & de terra loq̃ntes & ven=
ματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγ
triloquos. & tradã egyptũ in manꝰ ho
γαστριμύθους. καὶ παραδώσω τὴν αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀν
minũ dñoꝝ duroꝝ. & reges duri dñabi=
θρώπων κυρίων σκληρῶν· καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύ=
tur eis. hec dicit dñs ſabaoth. & bibẽt
σουσιν αὐτῶν· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· καὶ πίονται
aquã qꝫ furta mare egyptii. at fluuꝰ defi=
ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν οἱ αἰγύπτιοι. ὁδὲ ποταμὸς ἐκλεί
ciet & ſiccabit. & deficiẽt flumina &
φει καὶ ξηρανθήσεται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ
foſſe fluminis. & ſiccabit oĩs cõgrega
διώρυγες τοῦ ποταμοῦ· καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγω
tio aque: & in oĩ palude calami & papyri. &
γὴ ὕδατος, καὶ ἐν παντὶ ἕλει καλάμου καὶ παπύρου. καὶ
viride oẽ qꝫ circũ flumẽ. & oẽ ſemina
τὸ χλωρὸν πᾶν τὸ κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπειρό=
tũ p flumẽ ſiccabit & vẽtis. & ge=
μενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμοφθόρον· καὶ γε
ment piſcatores: & gemẽt oẽs mittẽtes ha
νάξουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγ
mũ in flumen. & mittẽtes ſagenas & ex
κιστρον εἰς τὸν ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἁμ
pãdẽtes retia lugebũt. & cõfuſio accipiet operãtes
φιβολεῖς πενθήσουσι· καὶ αἰσχύνη λήψεται τοὺς ἐργαζομένους
linũ depuratũ: & operãtes byſſum. & e=
τὸ λινοῦν τὸ χρυσοῦν, καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὸν βύσσον· καὶ ἔσον
rũt operãtes ea in dolore. oẽs facientes
ται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ. καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες
cerũciãad decipiẽdũ: cõtriſtabũt & eius dolebũt. & ſtul
τὸν ζῦθον, λυπηθήσονται καὶ ταῖς ψυχαῖς πονήσουσι. καὶ μω
ti erũt principes taneos. ſapientes cõſiliarii re
ροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως· οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ Βα
gis. cõſiliũ eoꝝ euaneſcet. quomõ dicetis re
σιλέως, ἡ βουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται· πῶς ἐρεῖτε τῷ Βασι
gi filii prudẽtũ. nos filii regũ ꝺ ab initio. vbi
λεῖ υἱοὶ συνετῶν· ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς· ποῦ
ſunt nũc ſapientes tui & ãnũcient tibi. & di=
εἰσι νῦν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι· καὶ ἐπιστάτω
cant ꝺd cogitauit dñs ſabaoth ſup egyptũ. defecerũt pri=
σαν, τί βεβούλευται κύριος σαβαὼθ ἐπ' αἰγύπτῳ· ἐξέλιπον οἱ ἄρ
dpes taneos. & exaltati ſũt principes mẽpheos. & decipiẽt
χοντες Τάνεως· καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες Μέμφεως· καὶ πλανήσουσι

B

Trãſla.B.Ie.

'illo' deferetur' mun^R do
mino 'exercituũ a' popło
'diuulſo' & dilacerato:" a
populo' terribili' poſt ∞
q' quẽ' nõ fuit alius: a' gen=
te' expectante' & cõculca
ta: b cui⁹' diripuerũt' flumi
na' terrã eius' ad' locum
'nominis 'dñi' exercituũ
b montem' ſion. 19.

ONus' egypti. ' Ecce
' dñs' aſcedet' ſup' nu
bem' leuẽ: ' & ingredietur
' egyptũ' & cõmouebũtur
' ſimulachra" egypti' a fa
cie ei⁹: ' & cor' egypti' tabe
ſcet' in medio ei⁹. ' Et con
currere facia" egyptios' ad
uerſus egyptios: ' & pugna
bit' vir' cõtra fratrẽ ſuũ: b &
vir' cõtra amicũ ſuũ: b ciui
tas' aduerſus ciuitatẽ' re=
gnũ' aduerſus regnũ: b &
dirũpetur' ſpũs' egypti' in
viſceribꝰ eius: ' & cõſiliũ
eius" ꝑcipitabo: ' & iterro
gabũt' ſimulachra ſua' &
' diuinos ſuos: ' & " phyto
nes' & ' ariolos: ∞∞∞∞∞
' et tradam' egyptum' in
manu' dominorum ∞∞∞
' crudelium: ' & rex' fortis
' dominabitur' eorum' ait
' dominus " exercituum.
' Et areſcet ∞∞∞∞∞∞∞∞
' aqua' de mari: ' & fluuꝰ
' deſolabitur' atq; ſiccabi=
tur: " & deficiẽt ' flumina.
' Attenuabũtur' & ſiccabũ
tur' riui' aggerũ. ' Calamꝰ
' & iuncus' marceſcet: ' nu
dabitur' alueꝰ riui' a' fonte
ſuo. ' Et omnis" ſemẽtis
' irrigua' ſiccabitur: ' are
ſcet' & non erit. ' Et mere
bunt' piſcatores: " & luge
bunt ' omnes ' mittentes
' in flumen' hamũ: b & ex=
pandentes ' rete ' ſuper
' facie' aquarꝫ' emarceſcẽt.
' Cõfundẽtur' q opabãtur
" linum: ' plectentes" & te
xentes" ſubtilia. ∞∞∞∞∞∞
' Et erunt' irrigua eius' fle
ctentia: ' omnes ∞∞∞∞∞∞
' qui faciebãt ' lacunas ad
capiendos piſces. ' Stulti
' principes' taneos: ' ſapien
tes' cõſiliarii ' pharaonis
dederũt' cõſiliũ' inſipiẽs.
' Quõ' dicetis' pharaoni.
" Filius" ſapiẽtiũ' ego: ' fi
lius' regum' antiquorũ.
' Vbi' nunc ſunt" ſapien=
tes tui? ' Annuncient ∞∞
' tibi' & indicent' quid' co
gitauerit ' dñs' exercituũ
' ſup' egyptũ. ' Stulti facti
ſunt' principes' taneos:
' emarcuerũt" principes
' mempheos: ' deceperũt

Ter.be.Eſa.xix.

' הַהֹיֵא' יוֹבֵל' שֹׁי' לַיהוָה' צְבָאוֹת' עַם
' מִמְשָׁךְ" וּמוֹרָט" וּמֵעַם' נוֹרָא' מִן
' הוּא' וְהָלְאָה" גּוֹי' קַו' קַו' וּמְבוּסָה
' אֲשֶׁר' בָּזְאוּ' נְהָרִים' אַרְצוֹ' אֶל' מְקוֹם
' שֵׁם' יְהוָה' צְבָאוֹת' הַר' צִיּוֹן׃

Cap. xix

" מַשָּׂא' מִצְרָיִם' הִנֵּה
' יְהוָה' רֹכֵב' עַל' עָב' קַל' וּבָא' מִצְרָיִם
' וְנָעוּ" אֱלִילֵי" מִצְרַיִם' מִפָּנָיו' וְלֵבַב
' מִצְרַיִם' יִמַּס' בְּקִרְבּוֹ׃ ' וְסִכַּלְתִּי
" מִצְרַיִם' בְּמִצְרַיִם' וְנִלְחֲמוּ' אִישׁ
" בְּאָחִיו' וְאִישׁ' בְּרֵעֵהוּ' עִיר' בְּעִיר
' מַמְלָכָה' בְּמַמְלָכָה׃ ' וְנִבְקָה' רוּחַ
" מִצְרַיִם' בְּקִרְבּוֹ' וַעֲצָתוֹ" אֲבַלָּע
' וְדָרְשׁוּ' אֶל' הָאֱלִילִים' וְאֶל' הָאֹבוֹת
' וְאֶל" הָאִבּוֹת' וְאֶל' הַיִּדְּעֹנִים׃
' וְסִכַּרְתִּי' אֶת' מִצְרַיִם' בְּיַד' אֲדֹנִים
' קָשֶׁה' וּמֶלֶךְ' עַז' יִמְשָׁל' בָּם" נְאֻם
' הָאֲדוֹן" יְהוָה" צְבָאוֹת׃ ' וְנִשְׁתּוּ
' מַיִם' מִן' הַיָּם' וְנָהָר' יֶחֱרַב' וְיָבֵשׁ׃
" וְהַאְזִנִיחוּ' נְהָרוֹת' דָּלְלוּ' וְחָרְבוּ' יְאֹרֵי
' מָצוֹר' קָנֶה' וְסוּף' מָקְלוּ׃ ' עָרוֹת' עַל
' יְאוֹר' עַל' פִּי' יְאוֹר" וְכֹל" מִזְרַע
' יְאוֹר' יִבַשׁ' נִדָּף' וְאֵינֶנּוּ׃ ' וְאָנוּ
' הַדַּיָּגִים" וְאָבְלוּ' כָּל' מַשְׁלִיכֵי
' חַכָּה' בַּיְאוֹר" יִפְרְשׂוּ' מְכְמֶרֶת' עַל
' פְּנֵי' מַיִם' אֻמְלָלוּ׃ ' וּבֹשׁוּ' עֹבְדֵי
" פִּשְׁתִּים' שְׂרִיקוֹת" וְאֹרְגִים" חוֹרוּ׃
' וְהָיוּ' שֹׁתֶיהָ' מְדֻכְּאֵי' כָּל
' עֹשֵׂי' שֶׂכֶר" אַגְמֵי' נָפֶשׁ׃ ' אַךְ' אִוְלִים
' צֹעַן' שָׂרֵי' צֹעַן' חַכְמֵי' יֹעֲצֵי' פַּרְעֹה' עֲצָה
' נִבְעָרָה' אֵיךְ' תֹּאמְרוּ' אֶל' פַּרְעֹה
" בֶּן" חַכָמִים' אֲנִי' בֶּן' מַלְכֵי' קֶדֶם׃
' אַיֵּה' אֵפוֹא" חַכָּמֶיךָ' וְיַגִּידוּ
' נָא' לָךְ' וְיֵדְעוּ' מַה' יָּעַץ' יְהוָה
' צְבָאוֹת' עַל' מִצְרָיִם׃ ' נוֹאֲלוּ' שָׂרֵי
' צֹעַן' נִשָּׂאוּ" שָׂרֵי" נֹף' הִתְעוּ' אֶת

Pritina.heb. Tex.be.Esa.xix. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

מִצְרַיִם גִּבְנַת שִׁבַּטְיָהוּ יְהוָה מָסַךְ פָּנָה
בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עוֹעִים וְהִתְעוּ אֶת עֲוֹנָהּ
מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ כְּהִתָּעוֹת עֹשֶׂה
שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם שֶׁבֶר כָּאָה
מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה וַאֲגַמּוֹן בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה
מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים וְחָרַד וּפָחַד מִפְּנֵי תְּנוּפַת יַד יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר
הוּא מֵנִיף עָלָיו וְהָיְתָה אַדְמַת
יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָא כֹּל אֲשֶׁר
יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו יִפְחָד מִפְּנֵי
עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא
יוֹעֵץ עָלָיו בְּיוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ
עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת
שְׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה
צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאַחַת
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה
בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמַצֵּבָה
אֵצֶל גְּבוּלָהּ לַיהוָה וְהָיָה לְאוֹת
וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
כִּי יִצְעֲקוּ אֶל יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים
וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרָב וְהִצִּילָם
וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיָדְעוּ
מִצְרַיִם אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה וְנָדְרוּ נֶדֶר
לַיהוָה וְשִׁלְּמוּ וְנָגַף יְהוָה אֶת
מִצְרַיִם נָגוֹף וְרָפוֹא וְשָׁבוּ עַד
יְהוָה וְנֶעְתַּר לָהֶם וּרְפָאָם בַּיּוֹם
הַהוּא תִּהְיֶה מְסִלָּה מִמִּצְרַיִם
אַשּׁוּרָה וּבָא אַשּׁוּר בְּמִצְרַיִם
וּמִצְרַיִם בְּאַשּׁוּר וְעָבְדוּ מִצְרַיִם
אֶת אַשּׁוּר בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל
שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה
צְבָאוֹת לֵאמֹר בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם
וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל

egyptũ angulũ populorũ eius. Dñs miscuit in medio ei spiritũ vertiginis. Et errare fecerunt egyptum in omni opere suo: sicut errat ebrius & vomens. Et non erit egypto opus quod faciat: caput & caudam incuruantem & refrenãtem. In die illa erit egyptus sicut mulieres & stupebũt & timebũt a facie cõmotionis manus domini exercituũ quã ipse mouebit super eã. Et erit terra iuda egypto in pauorẽ. Omnis qui illius fuerit recordatus: pauebit a facie consilii domini exercituum: quod ipse cogitauit super eam. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra egypti loquentes lingua chanaan & iurãtes per dominum exercituum. Ciuitas solis vocabitur vna. In die illa erit altare domini in medio terre egypti & titulus domini iuxta terminum eius: & erit in signum & in testimoniũ dño ex ercituũ in terra egypti. Clamabũt enim ad dominum a facie tribulãtis & mittet eis saluatorem & ppugnatorẽq; liberet eos. Et cognoscetur dñs ab egypto: & cognoscẽt egyptii dñm in die illa: & colent eũ in hostiis & in muneribus: & vota vouebunt domino & soluent. Et percutiet dñs egyptũ plaga: & sanabit eam & reuertentur ad dñm: & placabitur eis & sanabit eos. In die illa erit via de egypto in assyrios: & intrabit assyrius egyptum & egyptius in assyrios & seruient egyptii assur. In die illa erit israel tertius egyptio & assyrio: benedictio in medio terre: quã benedixit dñs exercitum dicens. Benedictus populus meus egypti: & opus manuũ mearũ assyrii & hereditas aũt mea ísrl. 20.

egyptũ & triby. dño eñ miscuit e= C
τὴν αἴγυπτον καὶ τὰς φυλάς. κύριος ἰαρ ἐκέρασεν ἀυ=
is spũ erroris. & errare fecerũt egyptũ
τοῖς πνεῦμα πλανήσεως. καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἴγυπτον
in oib⁹ operib⁹ eius: sicut errat ebri⁹ &
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ
vomẽs simul. & nõ erit egyptiis opus qđ fa=
ὁ ἐμῶν ἅμα. καὶ οὐκ ἔσαι τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποι
cient caput & caudã: principiũ & finẽ. die
ήσει κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, ἀρχὴν καὶ τέλος. τῇ ἡμέρᾳ
illa erũt egyptii sicut mulieres in tremore & in
ἐκείνη ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν
timore a facie manꝰ dñi sabaoth: quã
φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν
ipse inticiet eis. & erit regio egyp
αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς. καὶ ἔσαι ἡ χώρα τῶν αἰγυ=
tiorũ tudets in terrorẽ. ois q̃ noiauc=
πτίων τοῖς ἰουδαίοις εἰς φόβητρον. πᾶς ὃς ἐὰν ὀνομά
rit eã ipsis: timebũt p cõsiliũ qđ
σῃ αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν
dño sabaoth decreuit sup illã. die il=
κύριος σαβαὼθ βεβούλευται ἐπ' αὐτήν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείν
la erũt quinq; ciuitates in terra egypti: loquẽtes
νη ἔσονται πέντε πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτῳ, λαλοῦσαι
lingua chanantide. & iurãtes noie
τῇ γλώσσῃ τῇ χαναανίτιδι. καὶ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι
dñi sabaoth ciuitas solis vocabit vna ciuitas.
κυρίου σαβαὼθ πόλις ἀχερὲς κληθήσεται μία πόλις.
die illa erit altare dño in regiõe
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ
egyptioꝝ. & titulꝰ ad terminũ eiꝰ dño. D
αἰγυπτίων. καὶ στήλη πρὸς τὸ ὅριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ.
& erit in signũ in seculũ dño in regiõe e=
καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ
gypti. qꝫ clamabũt ad dñm ppter tribu
γυπτίου. ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβον
lãtes eos. & mittet eis hoiem: & sal
τας αὐτούς. καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ=
uabit eos, iudicãs saluabit eos. & nosc erit do=
σει αὐτούς. κρίνων σώσει αὐτούς. καὶ γνωσθήσεται κύ=
minꝰ egyptiis. & cognoscẽt egyptii do=
ριος τοῖς αἰγυπτίοις. καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ=
minũ in die illa. & faciẽt sacrificiũ & vo
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ δῶ
tũ: & vouebũt vota dño: & reddent.
ρον, καὶ εὐξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.
& pcutiet dñs egyptios plaga, & sanabit e=
καὶ πατάξει κς τοὺς αἰγυπτίους πληγὴ. καὶ ἰάσεται ἰαυ=
os. & cõuertentur ad dñm: & exaudiet e=
τούς. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κν, καὶ εἰσακούσεται αὐ
os. & sanabit eos sanitate. die illa erit
τῶν. καὶ ἰάσεται αὐτούς ἰάσει. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι
via egypti ad assyrios. & igrediẽtur assy
ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσυρίους. καὶ εἰσελεύσονται ἀσσυ
rii in egyptũ: & egyptii ibũt ad assy
ριοι εἰς αἴγυπτον, καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσυ
rios. & seruiẽt egyptii assyriis.
ρίους. καὶ δουλώσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσυρίοις. τῇ
die illa erit israel tertiꝰ inter egypti=
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτίοι=
os & inter assyrios benedictꝰ in terra: cui be
οις καὶ ἐν τοῖς ἀσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ἣν εὐ=
nedixit dñs sabaoth dicẽs. bñdictꝰ pp̃ls
λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός
meꝰ q egypto & q in assyriis. & hereditas
μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσυρίοις. καὶ ἡ κληρονομία
mea israel.
μου ἰσραὴλ.

Ca. 20.

Trãsla.grc.lxx.cũ iter.latina.

A
In anno quo igressus est tarthan in azotũ qñ
Τοῦ ἔτους οὗ εἰσῆλθε ταραθὰν εἰς ἄζωτον ηνί
missus ē a sargon rege assyrioꝝ: ⁊ vebel
κα ἀπεστάλη ὑπὸ ναρνᾶ βασιλέως ἀσυρίων, καὶ ἐπο
laūit azotũ ⁊ cepit eã. tūc locu
λέμησε τὴν ἄζωτον καὶ κατελάβετο αὐτήν. τότε ἐλά
tus est dñs ad esaiam dicẽs. vade ⁊ aufer
λησε κύριος πρὸς ἡσαίαν λέγων. πορεύου καὶ ἄφελε
saccũ de lũbis tuis: ⁊ calciamẽta
τὸν σακκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σαμδάλιά
tua solue a pedib⁹ tuis. ⁊ fecit sic:
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου. καὶ ἐποίησεν οὕ
vadens nudus ⁊ discalciat⁹. ⁊ dixit
τως, πορευόμενος γυμνὸς καὶ ἀνυπόδετος. καὶ εἶπεν
dñs quēadmodũ ābulauit esaias ser⁹ me⁹ nu
κύριος ὃν τρόπον περιπατεῖ ἡσαΐας ὁ παῖς μου γυμ
dus ⁊ discalciat⁹. erũt ⁊ ista erũt signa ⁊
νὸς καὶ ἀνυπόδετος. τρία ἔτη ἔσαι σημεῖα καὶ
portẽta egyptiis ⁊ ethiopib⁹: qz sic
τέρατα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ αἰθιόψιν, ὅτι οὕτως
aget rex assyrioꝝ captiuitatẽ egyp
ἄξει βασιλεὺς ἀσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν αἰγυ=
ti ⁊ ethiopũ. iuuenes ⁊ senes: nu
πτίου καὶ αἰθιόπων. νεανίσκους καὶ πρεσβύτας, γυμ=
dos ⁊ discalciatos discoopertos cõfusio
νοὺς καὶ ἀνυποδέτους ἀνακεκαλυμμένους τὴν αἰσχύ=
nẽ egypti. ⁊ cõfundent⁹ victi egyptii
νην αἰγύπτου. καὶ αἰσχυνθήσονται πεπεποιθότες ὑπὲρ
in ethiopib⁹: in q̃b⁹ fuerãt cõfisi egy
ἐπὶ τοῖς αἰθιόψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ αἰγύ
ptii: erãt cñ eis ĝha. ⁊ dicẽt habi
πτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοι=
tãtes in ĩsula hac. ecce nos fuim⁹ confi
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι
si in eis in auxiliũ: q̃ nõ potuerũt sal=
θότες εἰς αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, οἳ οὐκ ἠδύναντο σω=
uari a regib⁹ assyrioꝝ ⁊ quomõ nos sal=
θῆναι ἀπὸ βασιλέων ἀσυρίων καὶ πῶς ἡμεῖς σωθη
uabimur: Ysaie deserti.
σόμεθα; ὅραμα τῆς ἐρήμου. Ca. 21.

B
Sicut tẽpestas p desertũ trãseat de deserto veni
Ὡς καταιγὶς διὰ ἐρήμου διέλθοι ἐξ ἐρήμου ἐρχο
Habac.3. cns de terra horribilis ⁊ dura ãnũciata est
μένη ἐκ γῆς. φοβερὸν τὸ ὅραμα καὶ σκληρὸν ἀνηγγέλη
Joh.3. mihi: ꝑuaricãs: ꝑuaricatur. iniqu⁹ iniq̃ agit. cõtra me ela=
μοι, ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ. ὁ ἀνομῶν ἀνομεῖ. ἐπ' ἐμοὶ οἱ ἐλα=
mite ⁊ legati persarũ cõtra me veniũt. nũc
μίται καὶ πρέσβεις τῶν περσῶν ἐπ' ἐμὲ ἔρχονται. νῦν
igemiscã ⁊ cõsolabor ꝓpter hoc repleti sũt
στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν. διὰ τοῦτο ἐνεπλήσθη
lũbi mei ãgustia: ⁊ dolores apphẽdẽrũt me sicut
ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν
parientẽ. iniq̃ egi ne audirẽ. festinanti
τίκτουσαν. ἠδίκησα τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. ἐσπούδασα γὸ
ne viderẽ. cor meũ aberrat. ⁊ iniq̃tas
μὴ βλέπειν. ἡ καρδία μου πλανᾶται· καὶ ἡ ἀνομία
me inundat. ꝺia mea tũsitit in timorẽ. pa
με βαθίζει. ἡ ψυχή μου ἐφέσηκεν εἰς φόβον. ἑτοί=
rate mensam. bibite comedite. surgẽtes
μάσατε τὴν τράπεζαν. πίετε, φάγετε. ἀναστάντες οἱ
pricipes arripite clypeos. qz sic dixit domi=
ἄρχοντες ἀναστάσατε θυρεούς. ὅτι οὕτως εἶπε κύρι
nus ad me, vadens tibi statue speculatorẽ. ⁊ q̃d
ος πρός με. βαδίσας σεαυτῷ στῆσον σκοπόν. καὶ ὃ
cũq̃ videris ãnũcia. ⁊ vidi ascẽsores eqtes duos.
ἐὰν ἴδῃς ἀναγγειλον. καὶ εἶδον ἀναβάτας ἱππεῖς δύο.
ascẽsorẽ asini: ⁊ ascẽsorẽ camelꝝ. audi auditio
ἀναβάτην ὄνου, καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκρόασαι ἀκρό=
nẽ multã. ⁊ voca vti in
ασιν πολλήν. καὶ κάλεσον ὑρίαν εἰς

C

Trãsla.B.Vie.

IN anno quo ingressus ẽ tharta in azotũ
cum misisset eum fargõ
rex assyriorum
& pugnasset contra azo
tum & cepisset eã: in tpe
illo locutus est dñs
in manu esaie
filii amos dicens. Vade
& solue saccum
de lumbis tuis: & calcia
menta tua tolle de
pedibus tuis. & fecit sic:
vadẽs nud⁹ & discalciat⁹.
Et dixit dñs. Sicut
bulauit seruus meus
Isaias nudus & discalcia
tus: trium annorum
signũ & portẽtũ erit sup
egyptũ & sup ethiopiã:
sic minabit rex assyrio
rum captiuitatem
egypti & trãsmigratio
nem ethiopie: iuuenẽ
& senẽ: nudã & discalcia
tam discoopertis natib⁹
ad ignominiã egypti. Et
timebũt & cõfundentur
ab ethiopia spe sua: &
ab egypto gloria sua. Et
dicet habitator insule hu
ius in die illa. ecce sic
Hec cine erat spes no=
stra: ad quos cõfugimus
in auxiliũ vt liberarent
nos a facie regis assyrio
rũ. Et quõ effugere po=
terimus nos? 21.

ONus deserti maris.
Sicut turbines ab
africo veniũt: de deserto
vẽit: de terra horribili. Vi
sio dura nunciata est
mihi. Qui incredulus ẽ
infideliter agit: & qui de
populator ẽ vastat. Ascẽ
de elam: obside medes
oẽm gemitũ eius cessare
feci. ꝓpterea repleti sunt
lũbi mei dolore: & angu
stia possedit me sicut an=
gustia parturiẽtis. Cor=
rui cũ audirẽ: cõturbat⁹
sum cũ viderẽ. Emarcuit
cor meũ: tenebre rupe
fecerũt me. Babylon dile=
cta mea posita est mihi
in miraculũ. Pone mensaz:
cõtẽplare in specula.
Comedẽtes & bibẽtes:
surgite pricipes arripite
clypeum. Hec enim dicit
mihi dñs. Vade &
pone speculatorẽ: & qd
cuncq̃ viderit annunciet.
Et vidit currũ duorum
equitum: ascensorem
asini & ascensorẽ camelꝝ
& contẽplat⁹ est diligẽter
multo intuitu. Et clamauit leo. Super

Tex.heb.Esa.xx.xxj.Pritiua.heb.

Cap. xx.

בִּשְׁנַת בֹּא תַרְתָּן אַשְׁדּוֹדָה
בְּשָׁלְחַ אֹתוֹ סַרְגּוֹן מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּלָּחֶם בְּאַשְׁדּוֹד וַיִּלְכְּדָהּ׃ בָּעֵת
הַהִיא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמוֹץ לֵאמֹר לֵךְ וּפִתַּחְתָּ הַשָּׂק
מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעֲלְךָ תַחְלֹץ מֵעַל
רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלַךְ עֵרֹם וְיָחֵף׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי
יְשַׁעְיָהוּ עֵרֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
אוֹת וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ׃
כֵּן יְנַהֵג מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת שִׁבְיַ
מִצְרַיִם וְאֶת גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים
וּזְקֵנִים עֵרֹם וְיָחֵף וְחֹשְׂפֵי שֹׁת
עֶרְוַת מִצְרָיִם׃ וְחַתּוּ וּבֹשׁוּ מִכּוּשׁ
מַבָּטָם וּמִן מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃ וְאָמַר
יוֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא
הִנֵּה כֹה מַבָּטֵנוּ אֲשֶׁר נָסְנוּ שָׁם
לְעָזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

Cap. xxi.

מַשָּׂא מִדְבַּר יָם
כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלוֹף מִמִּדְבָּר בָּא
מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד
לִי הַבֹּגֵד בֹּגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד
עֵלָם צוּרִי מָדָי כָּל אַנְחָתָהּ
הִשְׁבַּתִּי עַל כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חַלָּחָלָה
צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה
נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת׃
תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי
נְשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לְחָרְדָּה׃
עֲרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צְפֵה הַצָּפִית אֲכוֹל
שְׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מְשֹׁחוּ
מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֲלַי אֲדֹנָי לֵךְ
הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד׃
וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֹכֵב
חֲמוֹר רֹכֵב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קֶשֶׁב
רַב מְאֹד׃ וַיִּקְרָא אֲרִיֵה עַל

Pñtiua.beb.	Ter.heb.Esa.xxij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
מִצְפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד יוֹמָם תָּמֹד		q speculam r dñi p ego sum	speculã dñi. τ dixit: ſteti ꝑ totã di-
וְעַל מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל שָׁמַר יָצָנ		ſtans u fugitef per x diem:	τὴν σκοπιὰν κυρίου. καὶ ἔιπεν, ἔϛην διὰ παντὸς ἡμέ
הַלֵּילוֹת׃ וְהִנֵּה זֶה בָּא רֹכֵב אִישׁ צוא		& ſuper cuſtodiam meã	ρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἔϛην ὅλην τὴν νύκτα.
צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נָפְלָה עָנָה אָמַר		p ego ſum b ſtans c totis ooo	τ ecce ipe venit aſcẽſor bige. τ re
נָפְלָה בָּבֶל וְכָל פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ פָּסַל		d noctibus. e Ecce f iſte g ve-	καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται ἀναβάτης ἡμιονίδος. καὶ ἀπο
שִׁבַּר לָאָרֶץ מְדֻשָּׁתִי וּבֶן גָּרְנִי דוש		nit h aſcenſor i vir ooooooo	κριθεὶς εἶπεν, πέπτωκε πέπτωκε βαβυλὼν καὶ πάν
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת		k bige l equitum: m & reſpõ	nta ſimulachra eius: τ manufacta e
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם׃ נגד		dit n & dixit. o Cecidit ooo	τα τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐ
מַשָּׂא דוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר נָשָׂא		p cecidit q babylon r & omña	tus cõtrita ſunt in terra. audite vere
שֹׁמֵר מַה מִּלֵּילָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּילָה׃		s ſculptilia t deorum eius	τῆς συντετρίβησαν εἰς τὴν γῆν. ἀκούσατε δὴ κατα
אָמַר שֹׁמֵר אָתָה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה		u cõtrita ſunt v i terra. w Tri-	λελειμμένοι καὶ δυνάμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα πα
אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֲתָיוּ׃ בעה שוב		tura mea' & filii x aree mee	ρὰ κυρίου σαβαὼθ, ὁ θεὸς τ ἰσραὴλ ἀπήγγειλεν ὑμῖν.
מַשָּׂא בַּעְרָב בַּיַּעַר בַּעֲרָב תָּלִינוּ אתה		b que c audiui d a domino	Verbũ idumee. ad me clama
אָרְחוֹת דְּדָנִים׃ לִקְרַאת צַמְא לין		e exercituum ooooooooo	Τὸ ῥῆμα τῆς ἰδουμαίας. πρός ἐμὲ κάλει
הֹתָיו מַיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ תֵּימָא יתם		f deo g israel h annũciauit i vo	ve ſeyr. cuſtodite ppugnacula cuſto
בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נֹדֵד׃ כִּי מִפְּנֵי חרב		bis. ooooooooooo	διὸ σουσιείρ. φυλάσσετε ἐπάλξεις φυλάσ
חֲרָבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה נטש		k Onus l in arabia. m In ſal	σω τὸ πρωὶ καὶ τὴν νύκτα. ἐὰν ζητῆς ζήτει. καὶ
וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד דרך		tu n ad veſperã o dormietis:	apud me habita in ſaltu veſpe dormies in
מִלְחָמָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלַי לחם		in p ſemitis q dodanim. r Oc	τῷ παρ' ἐμοὶ οἴκει ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμηθήσῃ ἐν
בְּעוֹד שָׁנָה כִּשְׁנֵי שָׂכִיר וְכָלָה שנה כבד		currentes s ſitienti ooooo	via dedan. in occurſum ſitiẽti aquã ferte
כָּל כְּבוֹד קֵדָר׃ וּשְׁאָר מִסְפַּר קֶשֶׁת כבד סער		t ferte u aquam x qui habita	τῇ ὁδῷ δαιδάν. εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε
גִּבּוֹרֵי בְנֵי קֵדָר יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה נגר מצט		tis y terram z auſtri ooooo	habitãtes in regiõe themam pane b occurrite fugiẽ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר׃		a cum panibus b occurrite	οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ θεμὰν ἄρτοις συναντᾶτε φεύ
		c fugienti. d A facie e enim	γουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν κτεινομένων, καὶ διὰ τὸ
Cap.xxij.		f gladiorũ g fugerũt h a facie	multitudinẽ errantiũ: τ ꝑpter multitudinẽ gla
מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה		i gladii k immmẽtis: ooooo	πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μα
לָךְ אֲפוֹא כִּי עֲלִית כֻּלֵּךְ לַגַּגוֹת׃ עלה		l a facie m arcus n extenti: o a	dit: τ ꝑpter multitudinẽ arcuũ ex
תְּשֻׁאוֹת מְלֵאָה עִיר הוֹמִיָּה קִרְיָה גג שוא		facie p grauis ooooooooo	τεντοτῶν· τ ꝑpter multitudinẽ eox q cecidẽt in
עַלְיָזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי חָרֶב הרג		q prelij: r quoniam s hec t di	bello. qz sic dixit mihi dñs. adhuc ãnus
וְלֹא מֵתֵי מִלְחָמָה׃ כָּל קְצִינַיִךְ נָדְדוּ יַחַד מקשת אָסְרוּ כָּל		cit u dominus x ad me. ooo	τῷ πολέμῳ. ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς
נִמְצָאַיִךְ אֻסָּרוּ יַחַד מֵרָחֹק ברח נוס		y Adhuc in vno z anno a q̃ſi	q̃ſi ãnus mercenarii deficiet gña cedar: τ
עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מֶנִּי אֲמָרֵר שעה מרר		in anno b mercenarii: c &	ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα κηδάρ, καὶ τὸ
בִּבַּתִּי אַל תָּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל בבה אוץ		auferetur d ois e gloria f ce	reliquũ ſagitationũ fortiũ filioꝝ cedar
שֹׁד בַּת עַמִּי מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוֹכָה לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בוס		dar : g & reliquie h numeri	κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηδὰρ
גֵּיא חִזָּיוֹן מְבַרְכַר קִיר וְשׁוַע אֶל הָרִים׃ זעק		i ſagittariorum k fortiũ de	erit parũ. qz dñs locut l eſt de m israel.
וְעֵילָם נָשָׂא אַשְׁפָּה עִם רֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים		l filiis m cedar n iminuẽtur.	ἔσαι ὀλίγον. διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς ἰσραήλ. C. 22.
		o p Dñs enim q deus r israel	Verbũ vallis viſiõis. qd factũ ẽ tibi nũc
		s locutus eſt. 22.	Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών. τί ἐγένετό σοι νῦν
		Onus b vallis c viſionis.	qz aſcẽdiſtis oẽs in tecta vana. ipleta
		d Quidnam ooooooo	ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. ἐνεπλή
		e quoq; f tibi eſt: g qa h aſcen	eſt ciuitas clamãtiũ. vulnerati tui nõ vul
		diſti & i tu omnis k in tecta	θη ἡ πόλις βοώντων. οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυ
		l clamoris m plena : n vrbs	nerati gladio. neq; mortui tui mortui bello.
		o frequens p ciuitas ooooo	ματίαι μαχαίρας. οὐθὲ οἱ νεκροί σου νεκροὶ πολέμου.
		q exultans. r Interfecti tui	oẽs primates tui migrauerũt. ſimul ab
		s non t interfecti u gladio:	πάντες οἱ ἄρχοντές σου ἐφεύγασι. ἅμα ἀπὸ τοῦ
		x nec y mortui in z bello.	arcu ligati ſunt. τ fortes in te lõge
		a Cuncti b principes tui	τόξου δεδεμένοι εἰσί. καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω
		c fugerunt d ſimul : e du	fugerũt. ꝑpter hoc dixi dimittite me. amare fle
		req; f ligati ſunt. g Omnes	ἐφεύγασι. διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με· πικρῶς κλαύ
		h qui inuẽti ſunt i vincti k pa	bo. nolite cõtendere cõſolari me ſup cõ
		riter : l procul m fugerunt.	σομαι. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύν
		n Propterea o dixi. p Recedi	tritione filie populi mei. qz dies tu
		te q a me : r amare ooooooo	τριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου· ὅτι ἡμέρα τα
		s flebo. t Nolite u incũbere	multe τ pditiõis τ cõculcatiõis. τ er
		v vt cõſolemini me w ſuper	ραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλά
		x vaſtitate y filie z popli mei.	νησις παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐν φάραγγι σιὼν πλα
		a Dies b eni c interfectionis	rant. a paruo vſq; ad magnũ errãt / ſup
		d & cõculcationis e & fletuũ	νῶνται. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ
		f domino g deo h exercituũ	mõtes. at elamite tulerũt pharetras:
		i in valle k viſionis. l Scru	ὄρη. οἱ δὲ ἐλαμίτα ἔλαβον φαρέτρας,
		tans m murũ: n & magnific	
		o ſuper p montẽ. q Et elam	
		r ſumpſit s pharetram : &	

Bbac 2.a. hie.ſc Apo. 4.b.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ ascēsores hoies sup equos τ cōgregatio . pu= κὰι ἀναβάλλει ἄνρωπον ἐφ' ἵππους κὰι συναγωγὴ πᾶς ανε. τ erūt electe valles tue replebū ταξεως· κὰι ἔσονται αἱ ἐκλελεγμέναι φάραγγές σου πλησθή= tur ādrigis. at ectes ītrabūt portas tuas σονται ἁρμάτων· οἱ δὲ ἵππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου τ reuelabūt portas tuda: τ ispiciēt κὰι ἀνακαλύψουσι τὰς πύλας Ἰούδα, κὰι ἐμβλέψονται πρὸς die illa in electas domos ciuitatis. τ reue ἡμέρα ἐκείνη εἰς τοὺς ἐκλελεγμένους οἴκους τῆς πόλεως· κὰι ἀνα labūt abscōdita domox arcis dauid. τ vide καλύψουσι τὰ κρυπτὰ ἐκ τῶν οἰκων τῆς ἄκρας Δαυίδ· κὰι ἴδο rūt qm plures sunt. τ auerteſt aquā anti σαν ὅτι πλείους εἰσί. κὰι ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί que pīscine in ciuitatē. τ qm destruxerūt do ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· κὰι ὅτι καθήλωσαν τοὺς οἴ mos hierūm ad firmādos muros ciuitati. τ fecē kους ἱερουσαλὴμ εἰς ἰσχύρωμα τείχους τῆ πόλει· κὰι ἐποί stis vobis aquā iter duos muros. in= ήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχέων. ἐσώτε tra pīscinā antiquā. τ nō ispexistis i ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας· κὰι οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς eū q a principio fecit eā. τ q creauit illā τὸν ἀπ' ἀρχῆς ποιήσαντα αὐτήν. κὰι τὸν κτίσαντα αὐτὴν nō vidistis. τ vocauit dūs sabaoth in die illa οὐκ εἴδετε· κὰι ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ fletū τ plāctū τ rasurā τ cincturā saccox. ἵνα κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκκων. αὐτοὶ asit fecerūt gaudiū τ leticiā: iugulātes vi δὲ ἐποιήσαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, σφάζοντες μό tulos τ sacrificātes oues: ut vt cōederēt carnes τ bi χους καὶ θύοντες πρόβατα, ὡς τε φαγεῖν κρέατα καὶ πι 1.Cor. bāt vinū dicētes. comedam⁹ τ bibam⁹: cras em mori 15.d. εἶν οἶνον λέγοντες· φάγωμεν καὶ πίωμεν, ἄυριον γὰρ ἀπο mur. τ reuelata hec sūt in auribꝰ do θνήσκομεν· καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυ mini sabaoth: qm nō dimittet vobis hoc pctm donec ρίου σαβαώθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὐτὴ ἡ ἁμαρτία ἕως E moriamini. hec dicit dūs sabaoth. vade in ἂν ἀποθάνητε. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· πορεύου εἰς τὸ pastophoriū ad somnā ītorē τ dic ei: qd πασοφόριον πρὸς σομνὰν τὸν ταμίαν καὶ εἰπὸν αὐτῷ, τί tu hic? τ qd tibi est hic: qm excidisti tibi hic σὺ ὧδε; καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε sepulchrū: τ fecisti tibi in excelso sepulchrū: τ μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ scripsisti tibi in petra tabernaculū: ecce iā dūs saba ἔγραψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνήν; ἰδοὺ δὴ κύριος σαβα oth eiciet τ cōteret virū. τ auferet stolā ὡὶ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα. καὶ ἀφελεῖ τὴν στολὴν tuā τ coronā tuā gloſam. τ piciet te in regionē σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον. καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν magnā τ absq; mēſura: τ ibi morieris. τ ponet μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖς· καὶ θήσει τὸ currū tuū pulchrū ignominiā. τ domū pricipis ἅρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαν· καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντος tui in cōculcationē: τ auferēris a dispēsatiōe σου εἰς κατασάτημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας F tua τ de gradu tuo. τ erit in die illa. σου καὶ ἐκ τῆς στάσεως σου· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. vocabo puerū meū eliachim filiū helchie: τ καλέσω τὸν παῖδά μου ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ χελκίου, καὶ induā illū stolā tuā. τ cozonā tuā dabo ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω illi. τ potēstiā tuā dabo in αὐτῷ. καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς manꝰ eiꝰ. τ erit dūs pr habitātibꝰ τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν hierūm: τ habitantibꝰ iuda. τ dabo ἱερουσαλήμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν Ἰούδα· καὶ δώσω ei clauē domꝰ ἀυτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trāsla.B.Hie.

rcurrum' hominis⁸equi= tis:ᵇ& parietemᶜ nudauit ᵈclypeus.ᶜEt eruntᶠelecte ᵍvalles tueᵖ plene' q̄driga rum:ˢ& ᵗequites" ponent ſedes ſuas" in porta: ꝏꝏ ᵛ& reuelabitur" operimē tū'iude.ᵉ Et videbitis' in die" illa' armamētariū' do mus " ſaltus:ᵇ & ſciſſuras ᵒciuitatis' dauid' videbitis: ᵍquaᵇ multiplicate ſunt. ' Et cōgregaſtis' aq̄s " pi= ſcine" inferioris: ꝏꝏꝏ ᵛ& ᵖdomos" hierūſalē' nu meraſtis :ᵉ & deſtruxiſtis ' domos" ad muniendum ᵍmurum.' Et lacum ꝏꝏ ' feciſtis" interᵇ duos mu= ros :ᶜ ad aquam ᵈ piſcine ᵉveteris:' & nonᵍ ſuſpexi= ſtisᵇ ad eū ' qui fecerat eā: ᵍ& opatorē eius' de longe ᵐnō " vidiſtis.ᵒ Et vocauit ᵖdominusᵍ deus' exercitu um" in die' illa ꝏꝏꝏꝏꝏ "ad fletum:' & ad planctū ᵛad caluiciū:' & ad cingulū ᵍſacci :ᵇ& eccec gaudiū ᵈ& leticia :ᵉ occidere ' vitulos ᵍ& iugulareᵇ arietes :' co= medere" carnes' & bibere ᵐvinū.ⁿ Comedamᵒ ᵖ& bi bamus:ᵍ crasʳ eni' morie= mur.ˢ Et reuelata eſt' i au ribꝰ meis" vox dn̄i" exerci tuū :' ſi' dimitt'etur' miqtas ' hec' vobis :ᵇ donec' mo= riamini :' dicit' dominus ' exercituum . ᵏ Hec' dicit ᵐdominus" deus' exercitu um.ᵖ Vadeᵍ ingredere' ad ᵉeus q habitat in taberna culoᵘ ad ˣ fobnā ' p̄ poſitū ᵃtempli : & dices ad eum. ᵇQuid' tuᵇ hic: ' aut q̄ſi' qs ᵍhic.ᵇ Quía' excidiſtiᵏ tibi ' hic" ſepulchrū :" excidiſti in ᵒ excelſo ᵖ memoriale : ᵍdiligēter' in petra" taber naculum' tibi.ᵘ Ecce' dn̄s ' aſportari te faciet: ſicut ' aſportatur' gallus galli= nace?ᵇ& q̄ſi amictū ſic ſub leuabit te.ᵒ Coronās' co= ronabit te' tribulatōeᵍ q̄ſi pilā mittet teʰ ī' terrāᵏ latā & ſpacioſam.ᵐ Ibiⁿ morie ris°& ibi eritᵖ currusᵍ gl'ie tue:& ' ignominia" dom? ' dn̄i tui.ᵘ Et expellā te' de ſtatiōe tua:' & de miſterio tuo' deponā te.ᵃ Et eritᵇ in die' illa:ᵒ vocaboᶜ ſeruum meū' eliachī" filiūᵍ helchie: ' & induā illūᵏ tunica tua: ' & cīgulo tuoᵐ cōfortabo eū" & poteſtatē tuāᵒ dabo ᵖin manu eius:ᵍ & eritʳ q̄ſi pater" habitātibꝰ' hierūm ᵛ& domui' iuda.' Et dabo ' clauem" domus ꝏꝏ ꝏꝏ

Tex.heb.Esa.xxij. Pūtiua.heb

גֶּרֶב׳ אָדָם ׳ פָּרָשִׁים ׳ וְקִיר ׳ שָׂרָה	
מָגֵן׃ וַיְהִי׳ מִבְחַר׳ עֲמָקַיִךְ ׳ מָלְאוּ׳ רָכֶב	גֶּבֶר
וְהַפָּרָשִׁים ׳ שׁת ״ שָׁתוּ ״ הַשָּׁעָרָה׃	שית
וַיְגַל ׳ אֶת ״ מָסָךְ׳ יְהוּדָה ׳ וַתַּבֵּט ׳ בַּיּוֹם	גלה נבט
״ הַהוּא׳ אֶל ׳ נֶשֶׁק ׳ בֵּית ׳ הַיָּעַר׃ ׳ וְאֶת	
בְּקִיעֵי ׳ עִיר׳ דָּוִד ׳ רְאִיתֶם ׳ כִּי ׳ רַבּוּ	בקע ראה
וַתְּקַבְּצוּ׳ אֶת׳ מֵי ״ הַבְּרֵכָה ״ הַתַּחְתּוֹנָה׃	בנה קבץ
׳ וְאֶת ׳ בָּתֵּי׳ יְרוּשָׁלַ ׳ם ׳ סָפַרְתֶּם ׳ וַתִּתְצוּ	נתץ
׳ הַבָּתִּים ״ לְבַצֵּר ״ הַחוֹמָה׃ ׳ וּמִקְוָה	בנה
׳ עֲשִׂיתֶם ׳ בֵּין ׳ הַחֹמֹתַיִם ׳ לְמֵי ׳ הַבְּרֵכָה	עשה
׳ הַיָּשָׁנָה ׳ וְלֹא ׳ הִבַּטְתֶּם ׳ אֶל ׳ עֹשֶׂיהָ	נבט
׳ וְיֹצְרָהּ׳ מֵרָחוֹק ״ לֹא ״ רְאִיתֶם׃ ׳ וַיִּקְרָא	חקק
׳ אֲדֹנָי׳ יְהוִה ׳ צְבָאוֹת ׳ בַּיּוֹם ׳ הַהוּא	אמר קרא
״ לִבְכִי ׳ וּלְמִסְפֵּד ׳ וּלְקָרְחָה ׳ וְלַחֲגֹר	ספד
שָׂק׃ וְהִנֵּה ׳ שָׂשׂוֹן ׳ וְשִׂמְחָה ׳ הָרֹג ׳ בָּקָר	שוש
וְשָׁחֹט ׳ צֹאן ׳ אָכֹל ׳ בָּשָׂר ׳ וְשָׁתוֹת	שחט אכל
״ יַיִן ״ אָכוֹל ׳ וְשָׁתוֹ ׳ כִּי ׳ מָחָר ׳ נָמוּת׃	מות
׳ וְנִגְלָה ׳ בְּאָזְנָי ״ יְהוָה ׳ צְבָאוֹת ׳ אִם	
יְכֻפַּר ׳ הֶעָוֹן ׳ הַזֶּה ׳ לָכֶם ׳ עַד ׳ תְּמוּתוּן	כפר
אָמַר ׳ אֲדֹנָי ׳ יְהוִה ׳ צְבָאוֹת׃ ׳ כֹּה ׳ אָמַר	
״ אֲדֹנָי ״ יְהוִה ׳ צְבָאוֹת ׳ לֵךְ ׳ בֹּא ׳ אֶל	בוא
׳ הַסֹּכֵן ׳ הַזֶּה ״ עַל ׳ שְׁבְנָא ׳ אֲשֶׁר ׳ עַל	
׳ הַבָּיִת׃ ׳ מַה ׳ לְּךָ ׳ פֹּה ׳ וּמִי ׳ לְךָ ׳ פֹּה ׳ כִּי	
חָצַבְתָּ ׳ לְךָ ׳ פֹּה ״ חֹצֵב ״ מָרוֹם	
קֹבְרוֹ ׳ חֹקְקִי ׳ בַּסֶּלַע ׳ מִשְׁכָּנוֹ ׳ לוֹ׃ ״ הִנֵּה	קבר חקק
׳ יְהוָה ׳ מְטַלְטֶלְךָ ׳ טַלְטֵלָה ׳ גָּבֶר	
׳ וְעֹטֶךָ ׳ עָטֹה׃ ׳ צָנוֹף ׳ יְצַנֶּפְךָ ׳ צְנָפָה	
׳ כַּדּוּר ׳ אֶל ׳ אֶרֶץ ׳ רַחְבַת ׳ יָדַיִם ״ שָׁמָּה	
״ תָּמוּת ׳ וְשָׁמָּה ׳ מַרְכְּבוֹת ׳ כְּבוֹדֶךָ	
׳ קְלוֹן ׳ בֵּית ׳ אֲדֹנֶיךָ׃ ״ וְהִדַּפְתִּיךָ ׳ מִמַּצָּבֶךָ	דחה נצב
׳ וּמִמַּעֲמָדְךָ ׳ יֶהֶרְסֶךָּ׃ ׳ וְהָיָה ׳ בַּיּוֹם	עמד
׳ הַהוּא ׳ וְקָרָאתִי ׳ לְעַבְדִּי ׳ לְאֶלְיָקִים	קרא
׳ בֶּן ׳ חִלְקִיָּהוּ׃ ׳ וְהִלְבַּשְׁתִּיו ׳ כֻּתָּנְתֶּךָ	לבש
וְאַבְנֵטְךָ ״ אֲחַזְּקֶנּוּ ״ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ ״ אֶתֵּן	חזק
׳ בְּיָדוֹ ׳ וְהָיָה ׳ לְאָב ׳ לְיוֹשֵׁב ׳ יְרוּשָׁלַ ׳ם	
׳ וּלְבֵית ׳ יְהוּדָה׃ ׳ וְנָתַתִּי ׳ מַפְתֵּחַ ׳ בֵּית	נתן פתח

Pristina.heb.Ter.heb.Esa.xxiij.

דָּוִד עַל שְׁכְמוֹ וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר
וְסֹגֵר וְאֵין פֹּתֵחַ וּתְקַעְתִּיו יָתֵד
בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָּבוֹד
לְבֵית אָבִיו וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוֹד
בֵּית אָבִיו הַצֶּאֱצָאִים וְהַצְּפִעוֹת
כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגַנוֹת וְעַד
כָּל כְּלֵי הַנְּבָלִים בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד
הַתְקוּעָה בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה
וְנָפְלָה וְנִכְרְתָה הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר עָלֶיהָ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃

Cap.xxiij

מַשָּׂא צֹר הֵילִלוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מִבַּיִת
מִבֹּוא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה לָמוֹ׃
דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עִבְרֵ
יָם מְלָאוּךְ׃ וּבַמַּיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחוֹר
קְצִיר יְאוֹר תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סְחַר
גּוֹיִם׃ בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם
מָעוֹז הַיָּם לֵאמֹר לֹא חַלְתִּי
וְלֹא יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בַּחוּרִים
רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹת׃ כַּאֲשֶׁר שָׁמַע
לְמִצְרַיִם יָחִילוּ כְּשָׁמְעָ צֹר׃ עִבְרוּ
תַּרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי׃
הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי קֶדֶם
קַדְמָתָהּ יְבִילוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחֹק
לָנוּר׃ מִי יָעַץ זֹאת עַל צֹר
הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים
כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ יְהוָה צְבָאוֹת
יָעָצָהּ לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל צְבִי לְהָקֵל
כָּל נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ עִבְרִי אַרְצֵךְ
בַּת תַּרְשִׁישׁ אֵין מָזַח
עוֹד יָדוֹ נָטָה עַל הַיָּם הִרְגִּיז
מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל כְּנַעַן
לַשְׁמֵד מָעֻזֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר לֹא תוֹסִיפִי
עוֹד לַעֲלוֹז עֲשׁוּקָה בְּתוּלַת
בַּת צִידוֹן כִּתִּים קוּמִי עִבְרִי

Trãsla.B.Vie.

dauid sup humerũ eí: & apiet & nõ erit q claudat. Et claudet: & nõ erit qui apiat. Et figã illũ pa xillum in loco fideli: & erit in solum glorie domui patris sui: & fuspendã sup eũ oẽm gloriã domus patris eius: vasforum diuersa genera omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorũ. In die illa dicit dominus exercituum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur & cadet: & peribit quod pependerat in eo: quia dñs locutus est.

23.

ONus tyri. Vlulate naues carthagis: qr vastata est domꝰ vñ venire cõsueuerant: de terra cethim reuelatũ est eis. Tacete habitatis in insula: negociatio sidonis. Transfretãtes mare repleuerũt te in aqs multis: semẽ nili messis fruges eí: & facta est negociatio gentiũ. Erubesce sidon ait mare fortitudo maris dicẽs. Non parturiui & non peperi: & non enutriui iuuenes: nec ad incrementũ perduxi virgines. Cũ auditũ fuerit in egypto: dolebũt cum audierint de tyro. Transite maria: vlulate qui habitatis in insula. Numqd nõ hec vẽa est q gliabatur a diebꝰ pristinis in antiqtate sua? Ducent eã pedes sui longe ad pegrinandum. Quis cogitauit hoc sup tyrũ quondã coronatã. Cuius negociatores principes: institutores eí inclyti terre. Dominus exercituũ cogitauit hoc: vt detraheret superbiã oís glie: & ad ignominiã deduceret vniuersos inclytos terre. Transi terrã tuã q̃si fluuiũ filia maris: nõ est cíngulũ vltra tibi. Manũ suã extẽdit sup mare cõturbauit regna. Dñs mãdauit aduersus chanaan: vt cõtereret fortes eius: & dixit. Non adicies vltra vt glorieris calũniam sustinens virgo filia sidonis. In cethim consurgens transfreta:

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

dauid sup humerũ eiꝰ & aperiet. & nõ erit claudens. & claudet: & nõ est apertens. & vabo ghom dauid et. & iperabit: & nõ erit cõtradicẽs. & cõstituã eũ principẽ in loco fideli: & erit in so lio glorie domꝰ pris eiꝰ. & erit cõnon dõmꝰ pris eiꝰ. & erit cõfidẽs sup eũ ois ghosus in domo pris sui a paruo vsq; ad magnũ. oẽ vas par uum: a vasc craterarũ. & pẽdebũt ei in die illa. hec dicit dñs saboth: monebit hõ stabilite in loco fideli: & auferet & corruet & dissoluet glo ria in eũ: qr ois locutꝰ est.

Joh. c. Apo 3.b.

Ca.23

ΤὸὍραμα τύρου. ὀλολύξατε πλοῖα καρχηδῶνος: ὅτι ἀπώλετο, καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς κιτιαίων ducta est captiua: cui similes facti sunt habitãtes in insula. negociatores phenicie trãsfretãtes in insula. negociatores phenicie trãsfretãtes κοῦντες ἐν τῷ νάσῳ. μετάβολοι φοινίκης διαπερῶντες mare in aqua multa semẽ negociatoꝝ q̃ll τὴν θάλασσαν ἐν ὕδατι πολλῷ σπέρμα μεταβόλων ὡς messiũ illatarũ negociatores gẽtiũ. erube ἀμητῶν εἰσφερομένων οἱ μεταβόλοι τῶν ἐθνῶν. ἀσχύνθη sce sidon dixit mare. at fortitudo maris ait τι σιδὼν εἶπεν ἡ θάλασσα. ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης εἶ nõ parturiui neq; peperi: neq; enutrui iuuenes πεν, οὐκ ὠδίνον οὐδὲ ἔτεκον, οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους neq; exaltaui virgines. cũ aũt auditũ fuerit in οὐδὲ ὕψωσα παρθένους. ὅταν δὲ ἀκουσὸν γένηται ἐν egypto: apphẽdet eos dolor de tyro. abi ἀιγύπτῳ, λήψεται αὐτοὺς ὠδὶν περὶ τύρου. ἀπέλ te in carthaginẽ. vlulate habitãtes in insu θετε εἰς καρχηδόνα. ὀλολύξατε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ νή la hac. nõ hec erat cõtumelia vsa q̃ ab initio: σῳ ταύτῃ. οὐχ αὕτη ἦν ἡ ὕβρις ὑμῶν ἡ ἀπ' ἀρχῆς, anteq̃ traderet ipsa. do hec cogita πρὶν ἢ παραδοθῆναι αὐτήν. τίς ταῦτα ἐβούλευ uit sup tyrũ. nũqd minor est aut nõ pualet? negoci σεν ἐπὶ τύρον. μὴ ἧσσων ἐστὶν ἢ οὐκ ἰσχύει; οἱ ἔμ atores eiꝰ chanaan principes iclyti terre. do ποροι αὐτῆς χαναὰν ἄρχοντες οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς. κύ mĩn fabaoth cogitauit dissoluere oẽm in ριος σαβαὼθ ἐβουλεύσατο παραλῦσαι πᾶσαν τὴν ὕ iuriam gliosam: & ignominia afficere oẽ inclytũ sup βριν τῶν ἐνδόξων, καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ terrã. opare terrã tuã. & eũ naues nõ vltra τῆς γῆς. ἐργάζου τὴν γῆν σου. καὶ ἰὼρ πλοῖα οὐκέτι venit de carthagine. at manꝰ tua nõ vltra pualet ἔρχεται ἐκ καρχηδόνος. ἡ δὲ χείρ σου οὐκέτι ἰσχύει per mare q̃ puocat reges. dñs sa κατὰ θάλασσαν ἡ παροξύνουσα βασιλεῖς. κύριος σα baoth ꝑcepit de chanaan perdere eiꝰ fortitudinẽ: βαὼθ ἐνετείλατο περὶ χαναὰν ἀπολέσαι αὐτῆς τὴν ἰσχύν, & dicent nõ vltra adiicietis iniuriari & καὶ ἐροῦσιν οὐκέτι οὐ μὴ προσθῆτε τοῦ ὑβρίζειν καὶ iniuria afficere filiã sion. & si abieris in cithim: ἀδικεῖν τὴν θυγατέρα σιών. καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς εἰς κιτιεῖς,

Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina.

neq illic tibi requies erit. τ in terrã chaldeo ὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσαι· καὶ εἰς γῆν χαλδαί
ſñ. τ ipa deſolata ẽ ob aſſyrios. neq illic tibi re
ση. καὶ αὐτὴ ἠρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσυρίων. ὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: q; parties ipius ceciderit. vlula=
παυσις ἔσαι, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν· ὀλολύ=
te naues carthaginis. q; perijt munitio ve
ζετε πλοῖα καρχηδόνος· ὅτι ἀπόλωλε τὸ ὀχύρωμα ὑ=
ſtra. τ erit in die illa: derelinquet ip
μῶν· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ=
ruo ãnis ſeptuagita ſicut ipſe regis vni⁹: q̃ſi tem
ρος ἔτη ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό
pus hoīs. τ poſt ſeptuaginta ãnos erit tyrus
τος ἀνθρώπου· καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσαι τύρος
q̃ſi cãticũ meretricis. ſume citharã. circue
ὡς ᾆσμα πόρνης. λάβε κιθάραν· ἐμβεύσον πόλιν πόρ
uit ciuitatẽ mere
νη ἐπιλελησμένη· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ᾆσον· ἵνα
trix oblitoni tradita. bñ ciharitza. plurimũ cãta. vt
μνησθῇς μνείαν· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ᾆσον· ἵνα
tui memoria ſit. τ erit poſt ſeptuagita ãnos
σου μνεία ᾖ ἐν ἐμοί. καὶ ἔσαι μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
viſitationẽ faciet de⁹ tyri. τ iterũ reſti
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου· καὶ πάλιν ἀποκα
tuetur in priſtinũ: τ erit emporiũ omni
ταστήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσαι ἐμπόριον πά=
bus regnis orbis terre. τ erit eius
σαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης· καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
negociatio τ merces ſcã dño. nõ ipſis cõ
ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιος τῷ κυρίῳ· οὐκ αὐτοῖς συ
gregabit: ſed habitãtib⁹ coꝝ dño. oñ
ναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου· πᾶ
nis negociatio ei⁹: comedere τ bibere τ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ
in ſymbolũ: memoria coꝝ dño.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.

A Ecce dñs diſſipat orbẽ terre totũ τ
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
deſolabit eũ: τ reuelabit faciẽ eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
τ diſſeminabit habitãtes in eo. τ erit ꝑpls
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσαι ὁ λαὸς
ſicut ſacerdos. τ ſeruꝰ ſicut dñs. τ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς· καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος· καὶ ἡ θεράπαινα
ſicut dña. erit emẽs ſicut vendẽs. τ fene
ὡς ἡ κυρία· ἔσαι ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν· καὶ ὁ δανεί
B Oſee. 4. b. rans ſicut fenus accipiẽs. τ debens ſicut cui debet.
ζων ὡς ὁ δανειζόμενος· καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει.
diſſipatiõe diſſipabit terra. τ direptiõe deꝑdabitur
φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ· καὶ προνομὴν προνομευθήσεται
terra. nã os dñi locutũ eſt hec. luxit
ἡ γῆ· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα· ἐπένθησεν
terra τ corrupt⁹ eſt orbis. luxeſt excelſi
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη· ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. τ terra infĩcit ꝑpter habitãtes eã.
γῆς· καὶ ἡ γῆ ἐμόλυνται διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν.
q; trãſgreſſi ſunt legẽ dñi: τ diſſipauẽ
διότι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδα=
runt. mutauerũt ꝓcepta teſtamẽti eẽrni. ꝑpter hoc maledictio
σαν· ἠλλάξαν τὰ προστάγματα διαθήκην αἰώνιον· διὰ τοῦτο ἀρὰ
B vorabit terrã. q; peccauerũt habitãtes e=
ἐδαφίζει τὴν γῆν· ὅτι ἡμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες ἐπ'
ius. ꝑpter hoc pauꝑes erũt habitãtes in
αὐτήν· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
C terra. τ dimittẽtur hoīes pauci. lu
τῇ γῇ. καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι· πεν
gebit vinũ. lugebit vitis. gemẽt oẽs
θήσει οἶνος· πενθήσει ἄμπελος· στενάξουσι πάντες
leti nia: ceſſauit letitia
οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
tympanorũ. ceſſauit cõtumacia τ diutine ipi
τυμπάνων· πέπαυται ἀυθάδεια καὶ πλοῦτος ἀσε
orũ. ceſſauit
βῶν· πέπαυται

Trãſla.B.Hie.

ibi quoq; non erit re=
quies tibi. Ecce terra
chaldeorum talis popu
lus non fuit: aſſur
fundauit eã. In captiui=
tatẽ traduxerũt robuſtos
eius: ſuffoderũt domos
ei⁹: poſuerũt eã in ruinã.
vlulate naues matris: qa
deuaſtata eſt fortitudo
veſtra. Et erit in die illa:
in obliuione eris o tyre
ſeptuaginta annis: ſi=
cut dies regis vnius.
Poſt ſeptuagita annos
erit tyro
quaſi cantictũ meretricis.
Sume tibi citharã: circu
e ciuitatẽ meretrix ob=
liuioni tradita. Bñ cane:
frequenta cantictum vt
memoria tu ſit. Et erit
poſt ſeptuaginta annos:
viſitabit dominus
tyrũ & reducet eam ad
merces ſuas: & rurſum
fornicabitur cũ vniuer
ſis regnis ſuper faciem
terre: & erunt negotia=
tiones ei⁹: & merces eius
ſanctificate dño. Non
cõdẽtur neq; reponẽtur
quia his qui habitaue=
runt corã domino erit
negociatio eius vt man=
ducent in ſaturitatem & &
veſtiantur vſq; ad vetu=
ſtatem. 24.

Ecce dñs diſſipabit
terrã & nudabit eã:
& affliget faciẽ ei⁹ & diſ=
perget habitatores eius.
Et erit ſicut ppls: ſic ſa
cerdos: & ſicut ſeruus ſic
dñs ei⁹ & ſicut ancilla ſic
dña eius. Sicut emẽs: ſic
ille q vẽdit. Sicut fenera=
tor: ſic is qui mutuũ acci
pit. Sicut q repetit: ſic q
debet. Diſſipatione diſſi
pabitur tra: & direptiõe
ꝑdabitur. Dñs ei⁹ locut⁹
eſt verbũ hoc. Luxit &
defluxit terra et infirma
tã: defluxit orbis & infir
mata eſt altitudo populi
terre: & terra infecta eſt
ab habitatoribus ſuis:
qa trãſgreſſi ſunt leges:
mutauerũt ius: diſſipa=
uerũt fedus ſempiternũ.
Propter hoc maledi=
ctio vorabit terrã: & pec
cabũt habitatores eius:
ideoq; inſaniẽt cultores
ei⁹: & relinquẽtur hoīes
pauci. Luxit vindemia:
ingemuerũt oẽs q letabã
tur corde. Ceſſauit gau
diũ tympanorũ: quieuit
ſonitus letãtiũ: cõticuit

Tex.heb.Eſa.xxiiij.Priſcian.heb

נָם שָׁם לֹא יָנוּחַ לָךְ׃ הֵן אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אַשּׁוּר
יִסְּדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַחוֹנָיו עֵרְרוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂמָהּ לְמַפֵּלָה׃ הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁכַּחַת צֹר
שִׁבְעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר
כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה׃ קְחִי כִנּוֹר סֹבִּי
עִיר זוֹנָה נִשְׁכָּחָה הֵיטִיבִי נַגֵּן
הַרְבִּי שִׁיר לְמַעַן תִּזָּכֵרִי׃ וְהָיָה
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד יְהוָה
אֶת צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּה וְזָנְתָה
אֶת כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲרֶץ עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה׃ וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ
קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן
כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה
סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וּלְמִכְסֶה
עָתִיק׃

הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
וְעִוָּה פָּנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ׃ וְהָיָה
כָּעָם כַּכֹּהֵן כָּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה
כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה בּוֹ נָשֹׁה בָּהּ׃
הַבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהַבּוֹז תִּבָּז
כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃
אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלָה
נָבְלָה תֵּבֵל אֻמְלְלוּ מְרוֹם עַם
הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ
כִּי עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
בְּרִית עוֹלָם׃ עַל כֵּן אָלָה אָכְלָה
אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֶיהָ עַל כֵּן
חָרוּ יוֹשְׁבֵי אָרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ
מְזָעָר׃ אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה נָפְלוּ
נֶאֱנְחוּ כָּל שִׂמְחֵי לֵב׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
תֻּפִּים חָדַל שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת

Pstiua.heb. Ter.heb. Esa.xxv.

משוש כנור׃ בלי־שיר לא ישתו־יין
שתה שכר למשתיו׃ נשברה קריית
תהו סגר כל־בית מבוא׃ צוחה
על היין בחוצות ערבה כל
שמחה גלה משוש הארץ׃ נשאר
בעיר שמה ושאיה יכת שער׃
כי כה יהיה בקרב הארץ בתוך
העמים כנקף זית נעוללות אם
כלה בצר השא׃ המה ישאו קולם ירנו
בגאון יהוה צהלו מים׃ על־כן
באורים כבדו יהוה באיי הים
שם יהוה אלהי ישראל׃ מכנף
הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק
ואמר רזי לי רזי לי אוי לי
בגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו׃
פחד ופחת ופח עליך ישב הארץ׃
והיה הנס ממקול הפחד יפול
אל הפחת והעולה מתוך הפחת
ילכד פח כי ארבות ממרום
ונפתחו וירעשו מוסדי ארץ׃
רעה התרעעה הארץ פור
התפוררה ארץ מוט התמוטטה
ארץ׃ נוע תנוע ארץ כשכור
והתנודדה כמלונה וכבד עליה
ופשעה ונפלה ולא תוסיף קום׃
והיה ביום ההוא יפקד יהוה
על צבא המרום במרום
ועל
מלכי האדמה על האדמה׃ ואספו
אסף אסיר על בור וסגרו על
מסגר ומרב ימים יפקדו׃ וחפרה
הלבנה ובושה החמה כי מלך
יהוה צבאות בהר ציון ובירושלם
ונגד זקניו כבוד׃
יהוה אלהי אתה
Cap. xxv
ארוממך אודה שמך כי עשית
פלא עצות מרחק אמונה אמן׃

Trãsla. B. Vie.

dulcedo cithare. Cum
cantico non bibet vinũ:
amara erit potio bibẽti
bus illã. Attrita ẽ ciuitas
vanitatis: clauſa eſt oĩs
dom? nullo introcũte.
Clamor erit ſup vino
in plateis: deſerta ẽ oĩs
letitia: tranſlatũ eſt gau
dium terre. Relicta eſt
in vrbe ſolitudo: & cala
mitas opprimet portas.
Quia hec erunt in me
dio terre: in medio
populorũ. Quõ ſi pau
ce oliue q remãſerũt ex
cutiãtur ex olea & racemi
cũ fuerit finita vindemia.
Hi leuabũt vocẽ ſuã at
q laudabũt: cũ glificat?
fuerit dñs hinnient de ma
ri, ꝓpter hoc in doctri
nis glificate dñm: in ĩſu
lis maris nomẽ dñi dei
iſrael. A finib? terre lau
des audiuim? gloriã iu
ſti. et dixi. Secretũ meũ
mihi: ſecretũ meũ mihi.
Ve mihi. Preuaricãtes
preuaricati ſunt: & pre
uaricatõe tranſgreſſorũ
ꝑuaricati ſunt. Formido
et ſouea & laqus ſup te:
q habitator es terre. Et
erit qui fugerit a voce
formidinis cadet in fo
ueã: & qui ſe explicauerit
de fouea, tenebitur la
queo: qa cataracte de ex
celſis apte ſũt & cõcutiẽ
tur fundamẽta terre. Cõ
fractiõe cõfringetur tra.
cõtritiõe cõteretur tra.
Cõmotione cõmouebi
tur terra: agitatione agi
tabitur terra ſicut ebri?
& auferetur q̃ſi taberna
culũ vni? noctis. Et gra
uabit eam iniqtas ſua &
corruet: & nõ adiciet vt
reſurgat. Et erit in die
illa. Viſitabit dominus
ſuper militiam celi in
excelſo: & ſuper
reges terre qui ſunt ſup
terra. Et cõgregabũtur
in cõgregatione vni? fa
ſcis in lacu: & claudẽtur
ibi i carcere: & poſt mul
tos dies viſitabũtur. Et
erubeſcet luna & cõfun
detur ſol: cũ regnauerit
dñs exercituũ in mon
te ſion & in hieruſalem:
& in cõſpectu ſenũ ſuor
fuerit glorificatus. 25.
Omine deus meus
es tu & exaltabo te: confitebor
nomini tuo: qm feciſti
mirabilia: cogitationes
antiquas fideles amen.

Trãſ. Gre. lxx. cũ iter. latina.

vox cithare. erubuerũt nõ bibẽti vinũ. amara facta
φωνὴ κιθάρας. ἠχύθησαν οὐκ ἔπιον οἶνον. πικρὸν ἐγέ
eſt ſicera bibẽtib?. deſerta eſt oĩs ciui
το γὰρ σίκερα τοῖς πίνουσιν. ἠρημώθη πᾶσα πό
tas. claudet domũ ne igrediãtur. vlulate p
λις. κλείσει εἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. ὀλολύξετε περὶ
vino vbiq;. ceſſauit oĩs letitia.
τοῦ οἴνου πανταχῆ. πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη.
abiit oẽ gaudiũ terre. t dereliq̃n
ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς. καὶ καταλειφθή
tur ciuitates deſerte. t dom? dereliẽte
σονται πόλεις ἔρημοι. καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι
peribũt. hec oĩa erũt in terra in medio
ἀπολοῦνται. ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ
gẽtiũ. quẽadmodũ ſi ds excutiat oliuã:
τῶν ἐθνῶν. ὃν τρόπον ἐάντις καλαμήσηται ἐλαΐαν,
ſic excutient eos: t ſi quieuerit vide
οὕτως καλαμήσονται αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυ
mita. t iſti voce clamabũt. at dereli
γητός. καὶ οὗτοι φωνῇ βοήσονται. οἱ δὲ καταλειφθέν
cti ſup terrã: letabunt ſimꝫ cũ glia do
τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ
mini. cõturbabit aqua maris. ꝓpt hoc
ρίου. ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. διὰ τοῦ
glia dñi in iſulis erit maris.
τὸ ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσαι τῆς θαλάσσης.
nomẽ dñi glioſum erit dñi dei iſrael.
τὸ ὄνομα κυρίου ἔνδοξον ἔσαι κυρίου τ θεοῦ ἰσραήλ.
ab alis terre pontẽta audiuim?. ſpes
ἀπὸ τῶν πτερύγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν. ἐλ
iuſto. t dicẽt: ve ꝑuaricantib?
πὶς τῷ ἐυσεβεῖ. καὶ ἐροῦσιν, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν
ꝑuaricãtes lege. timor t fouea t la
οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα
que ſup vos habitãtes in terra. t erit
γὶς ἐφ ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσαι
fugiens timorẽ cadet in fouea. at e
ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον. ὁ δὲ ἐκ
grediẽs de fouea: capiet a laqueo.
βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλῶσεται ὑπὸ τῆς παγίδος.
qz feneſtre de celo aperte ſunt. t cõcutiẽ
ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν. καὶ σεισθή
tur fundamẽta terre. turbatiõe cõturbabit
σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς. ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ
terra. t depauperatõe depaupabit terra. declinauit: t cõ
γῆ. καὶ ἀσθρία ἀσθρηθήσεται ἡ γῆ. ἐκλινεν, καὶ σει
mouebit ſicut tugurĩ pomor terra. q̃ſi ebri? t cra
σθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ. ὡς ὁ μεθύων καὶ κρα
pulatus. t cadet t nõ poterit ſurgere. in
παλῶν. καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστῆναι. κα
ualuit eĩ ſup eã iniqtas. t erit in die
τίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa iducet de ſup ornatũ celi manũ:
ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα,
t ſup reges terre. t cõgregabũt t con
καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. καὶ συναχθοῦσι καὶ κλεί
cludent in munitionẽ t in carcerẽ. ꝓ mul
σουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον. διὰ πολ
tas gnatiões viſitatio erit eor. t liq̃ſtet la
λῶν ἡμέρας ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτῶν. καὶ τακήσεται ἡ πάλιν
ter: t cadet murus: t cõfundet
θος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ
luna: t erubeſcet ſol. qz regnabit
σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ὅτι βασιλεύσει
dñs in ſion: t in hieruſm: t i cõſpectu
κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνάντιον τῶν
ſenior glificabit.
πρεσβυτέρων δοξασθήσεται. Ca. 25.
Omine de? mẽ glificabo te laudabo nomẽ tuũ: qz
Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι
feciſti admirabiles res: cõſiliũ antiquũ verũ
ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινὴν

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

fiat. qz poſuiſti ciuitates in tumulũ. ciuitates muni
ἠνοιτο· ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα. πόλεις ὀχυ=
tas vt caderẽt eox fundamẽta ipiox ci=
ρὰς τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πό
uitates: ſeternũ nõ edificabiſ.ꝓpter hoc bñdicet
λεις, γὸν αἰῶνα οὐμὴ οἰκοδομηθῇ· διὰ τοῦτο εὐλογήσει
tibi ꝓpꝫs mendicꝰ. τ ciuitates hoim iꝺtatẽ ſuſtinẽ
σε ὁ λαὸς ὁ πτωχός· καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμέ=
tiũ bñdicent tibi.fuiſti eñ oi ciuitati hũili
νων εὐλογήσουσί σε· ἐθνῶν γὰρ πόλει ταπεινὴν
B auxtliator. triſtib⁹ ꝓpter iopiã ꝓtectio: ab ho=
βοηθός· τοῖς ἀθυμήσασι διέγνωσαν σκέπην, ἀπὸ ἀν=
minib⁹ malis liberabis eos:vmbraculũ ſitientiũ. τ
θρώπων πονηρῶν ῥύσῃ αὐτούς, σκέπην διψώντων· καὶ
ſpũs hoim liuriã patiẽtiũ bñdicẽt tibi. ãñ ho
πνεῦμα ἀνθρώπων ἀδικουμένων εὐλογήσουσί σε. ὡς ἂν
mines puſillanimes ſitiẽtes in ſion. qz liberabis eos
ἀρωτοι ὀλιγόψυχοι διψῶντες ἐν σιών. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς
ab hoib⁹ iꝑtis: ꝺib⁹ nos tradidiſti. τ
C ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν, ὃς ἡμᾶς παρέδωκας. καὶ
faciet dñs ſabaoth oib⁹ gẽtib⁹. ſup
ποιήσει κύριος σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ἐπὶ γὸ
mõtẽ iſtũ bibẽt in letitia bibẽt vinũ. vi=
ὄρος τοῦτο πίονται ἐν εὐφροσύνῃ πίονται οἶνον. χρί
gẽtur vnguẽto in mõte hoc. trade hec
σονται μύρον ἐι τῷ ὄρει τούτῳ. παραδὸς ταῦτα
oia gentib⁹. nã cõſitiũ hoc ſup oẽs
πάντα τοῖς ἔθνεσιν· ἡ γὰρ βουλὴ αὕτη ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes. denotauit mors ꝓuatens. τ rurſum abſtu
ἔθνη· κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας. καὶ πάλιν ἀφεῖ=
lit de⁹ oẽm lachrymã ab oi facie.
λεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου. γὸ
opꝓobriũ ꝓpꝓi abſtulit ab oi terra. nã os
ὄνειδος τοῦ λαοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς· γὸ γὰρ σὸ
D dñi locutũ eſt: τ dicẽt die illa: ecce
μα κυρίου ἐλάλησεν, καὶ ἐροῦσι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἰδοὺ
de⁹ nr̃ iquo ſperabam⁹ τ exultabam⁹ ſup
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ᾽ ᾧ ἠλπίζομεν καὶ ἀγαλλιώμεθα ἐπὶ τῇ
ſalute nr̃a. τ letabimur qz requiẽ
σωτηρίᾳ ἡμῶν· καὶ εὐφρανθησόμεθα ὅτι ἀναπαυσιν
facict de⁹ ſup mõtẽ hũc. τ cõculcabi
ποιήσει ὁ θεὸς ἐπὶ γὸ ὄρος τοῦτο· καὶ καταπατηθή=
tur moabitis: quẽadmodũ calcãt areã in
σεται μωαβίτις, ὃν τρόπον πατοῦσιν ἄλωνα ἐν ἁ
currib⁹. τ remittet man⁹ ſuas: quẽadmodũ
μάξαις· καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον
τ ꝑe humiliauit vt ꝺderet. τ humi=
καὶ αὐγὸς ἐταπείνωσε τοῦ ἀσχολέσαι· καὶ ταπεί=
liabit ſuperbiã ei⁹: ſup q̃ man⁹ iecit.
νώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ, ἐφ᾽ ἃς χεῖρας ἐπέβαλεν.
τ altitudinẽ refugii dom⁹ tue humiliabit
καὶ γὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ οἴκου σου ταπεινώσει
τ deſcendet vſq; ad paulmẽtũ.
καὶ καταβήσεται ἕως τοῦ ἐδάφους. Ca.26.

A Ὅτε ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσονται γὸ ᾆσμα τοῦτο ἐπὶ τῆς
illa cãtabũt canticũ iſtud in
terra iuda dicẽtes: ecce ciuitas fortis τ ſalu=
γῆς ἰούδα λέγοντες, ἰδοὺ πόλις ἰσχυρὰ καὶ σωτή=
tare nr̃m. ponet murũ τ circũmurale. aperite
ριον ἡμῶν· θήσει τεῖχος καὶ περίτειχος· ἀνοίξατε
portas ingrediat ꝓpꝫs cuſtodiẽs iuſticiã τ cu=
πύλας εἰσελθέτω λαὸς φυλάσσων δικαιοσύνην καὶ φυ
ſtodiẽs veritatẽ. apꝓhendens veritatẽ τ cu=
λάσσων ἀλήθειαν, ἀντιλαμβανόμενος ἀληθείας καὶ φυ
ſtodiens pacẽ. qz in te ſperauim⁹ dñe vſq;
λάσσων εἰρήνην. ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπίσαμεν κύριε ἕως
ſempiternũ.de⁹ magn⁹ eternus:
τοῦ αἰῶνος. ὁ θεὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Pătrina.heb.	Tex.he.Esa.xxvj.	Trāsla.B.Vic.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
כִּי הִשַּׁח יֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה	שׁוּחַ רום	[q] Quia [r] incuruabit [o] habitātes in [r] excelso : [u] ciuitatē	ὃς ταπεινώσας κατήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὕψει
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אֶרֶץ יִגִּיעֶנָּה	קֹרֶה שָׂגַב	[x] sublimē [r] humiliabit : [s] humiliabit eā [a] vsq; ad [b] terrā :	λοῖς· πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ καταξεῖς ἕως
עַד עָפָר תְּרַמְּסֶנָּה רֶגֶל רַגְלִי	עָנִי דָּלַל	[c] detrahet eā [o] vsq; ad [c] pul	ἐδάφους· καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων
עֲנִי פַּעֲמֵי דַלִּים אֹרַח לַצַּדִּיק	צָדָק	uerē. [r] Cōculcabit eā pes :	καὶ τραπεινῶν βήματα· ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐφύ
מֵישָׁרִים פָּלַס מַעְגַּל צַדִּיק	שָׁפַר עָגֹל	[b] pes [p] gressus [g] egē	καὶ τραπεινῶν βήματα· ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐφύ
אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה קִוִּינוּךָ	פֶּלֶס שָׁפַט	[n] tatis. [m] Semita [u] iusti oo	[r] parata via iustoꝝ. nā ſvia
לְשֵׁם וּלְזִכְרְךָ תַּאַוַּת נָפֶשׁ	קָוָה אָוָה	[o] recta est : [p] rectus [q] callis	καὶ τραπεινῶν βήματα· ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐφύ
נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה	נָפֶשׁ	[r] iusti ad oooooooooooooo	νου iudiciū. ſperauim? in noie tuo τ in
אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי	שָׁחַר	[s] ambulandū : & in [u] semi	κυρίου κρίσις· ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ
כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק		[a] ta [i] iudiciorum tuoꝝ [d] nē	κυρίου κρίσις· ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ
לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל יֵחָן רָשָׁע בַּל	חָנַן	[e] fustinuimus te : [n] nomen	mēoria quā desiderabat aia mea. ꝙ nocte cōſurgit
לְמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל	עָוַל	tuū [b] & memoriale tuū in	τῇ μνείᾳ ἡ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή μου· ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει πρὸ
וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה רָאָה נָאָה		[c] desiderio [o] aie. [c] Aia mea	πνεῦμά μου πρὸς σὲ ὁ θεός· ὅτι φῶς τὰ πρόσταγματά
רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ	רוֹם חָזָה	[d] desiderauit te [e] in nocte :	σου ἐπὶ τῆς γῆς· δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ
קִנְאַת עַם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ	בּוּשׁ צוּר	[b] sed in [f] spū meo [k] in p̄cor	terra. ceſſauit eū ipi?. nō diſcet iuſtici
תֹּאכְלֵם יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם	אָכַל שָׁפַט	diis meis de [f] mane vigila	τῆς γῆς· πέπαυται γὰρ ὁ ἀσεβής· οὐ μὴ μάθη δικαιοσύ
לָנוּ כִּי גַם כָּל מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ	שָׁלֹם	bo ad te. [n] Cum feceris [o] iu	νην ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ· ἀρθήτω ὁ ἀσε
לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ	עָשָׂה	dicia tua [p] in terra : [q] iuſticiā	βὴς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου· κύριε ὑψηλός σου
אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַדְּךָ נַזְכִּיר	זָלַת בָּדַד	[r] diſcēt [s] hītatores [t] orbis.	brachiū τ nō ſcierūt. ſcientes aūt cōfunden
שֵׁמֶךָ מֵתִים בַּל יְחִיוּן רְפָאִים בַּל	זָכַר מוּת	[n] Miſereamur [r] ipio : & [r] nō	ὁ βραχίων καὶ οὐκ ᾔδεισαν· γνόντες δὲ αἰσχυνθήσον
יָקֻמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם	חָיָה קוּם	[d] diſcet [n] iuſticiā facere. [b] In	tur, zelus apphēdet poplm ierudituꝝ· τ nūc ignis
תְּאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ יָסַפְתָּ לַגּוֹי	שָׁמַד	terra [c] ſctōꝝ [c] iniqua geſſit :	ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον. καὶ νῦν πῦρ τοὺς
יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבַּדְתָּ רָחַקְתָּ	אָבַד	[c] & non [r] videbit [g] gloriam	aduerſarios cōedet. vñe deus nr pacem da nobis.
כָּל קַצְוֵי אָרֶץ יְהוָה בְּצַר פְּקָדוּךָ	כָּבַד	[b] domini. [r] Domine oooo	ὑπεναντίους ἕδεται· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν·
צָקוֹן לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ כְּמוֹ	צוּק יָסַר	[s] exaltetur [t] manus tua vt	οἷα .n. ἀπέδωκας ἡμῖν· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κτῆσαι
הָרָה תַקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תֹּזַעַק	קָרַב יָלַד	[u] nō [u] videāt : [c] videāt [p] & cō	nos vñe extra te aliū non ſcimus. nomen
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה	חוּל זָעַק	fundantur [q] zelātes [r] popu	ἡμᾶς κύριε ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν· τὸ ὄνομά
הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ	הָרָה חוּל	li : [s] & [r] ignis [u] hoſtes tuos	σου ὀνομάζομεν· οἱ δὲ νεκροὶ ζῶσιν οὐ μὴ ἴδωσιν· οὐδὲ
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אָרֶץ וּבַל יִפְּלוּ	יָשַׁע עָשָׂה	[x] deuoret. [r] Domine [r] da	medici nō ſuſcitabūt. ꝓpt hoc idurſti τ
יֹשְׁבֵי תֵבֵל יְחִיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי	נָפַל חָיָה	bis [s] pacem oooooooooo	ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσωσι· διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ
יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי	מוּת קוּם	[b] nobis : [o] ia [c] enim [g] opera	ἀπώλεσας καὶ ἦρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν· πρόδες αὐτοῖς
טַל אורת טַלֶּךָ וְאֶרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל	קוּץ	tus es [b] nobis. [r] Dñe [k] deus	mala dñe. adde mala gñoſis terre. do
לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וְסְגֹר דַּלְתְּךָ	נָפַל יָלַד	noſter [r] poſſederunt nos	κακὰ κύριε. πρόδες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς· κύ
בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע בּוֹא חָמָה	בּוֹא חָמָה	[m] domini [n] abſq; te : [o] tan	ριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου, ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι
עַד יַעֲבָר זָעַם כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא	עָבַר	tum [p] in te [q] recordemur	δεία σου ἡμῖν· καὶ ὡσεὶ ὠδίνουσα ἐγγίζειν τοῦ τε
מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֲוֹן יֹשֵׁב	קוּם	[r] nominis tui. [s] Morietes	κεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς κράζει, οὕτως ἐθυμώθη
		[n] non [u] viuāt : [x] gigātes [r] nō	μεν dilecto tuo. ꝓpter timorē tuū dñe in
		[r] resurgāt. [s] Propterea [b] vi	μθ τῷ ἀγαπητῷ σου· διὰ γὰν φόβον σου κύριε ἐν
		sitaſti [c] & contriuiſti eos	vtero accepim? τ parturiūm? τ pepim?: ſpi
		[o] & pduſti [r] oēz [r] memoriā	γαστρὶ ἐλάβομθ καὶ ὠδινήσαμθ καὶ ἐτέκομθ, πνεῦ
		[g] eorum. [b] Indulſiſti [r] genti	ματῦ ſalutis tue quē feciſti ſup terrā. nō cade
		[x] dñe : [r] indulſiſti [m] genti. Nū	μα σωτηρίας σου ὃ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς. οὐ πε
		qd [n] gloriſicat? es? [o] Elōga	σούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς
		ſti [p] oēs [q] terminos [r] terre.	terra. ſurgēt mortui τ reſurgent q̄ in
		[o] Dñe [r] in angulſtia [n] reqſie	γῆς· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
		runt te : in [x] tribulatione	monumētis. τ letabunt q̄ in terra. nā ros
		[r] murmuris [s] doctrina tua	μνημείοις· καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ· ἡ γὰρ δρό
		[a] eis. [b] Sicut [c] q̄ cōcepit cū	q̄ a te ſanitas ipis eſt. at terra ipio
		[p] appropīnquerit [c] ad par	σος ἡ παρά σου ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν· ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσε
		tū : [r] dolens [s] clamat [b] in do	βῶν πεσεῖται. βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ τα
		loribꝰ ſus : [r] ſic [x] facti ſum?	μεῖά σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου· ἀπόκρυβθι
		[t] a facie tua [m] dñe. [n] Cōcepi	μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθη ἡ ὀργὴ κυρίου·
		mus : & [p] q̄ſi [c] parturiūm?	ἰδοὺ γὰρ κύριος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν
		& [q] peperim? [r] ſpm̄. [n] Salu	ſup hītantes
		tes [r] non [n] fecimus in [x] ter	ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντα
		ra : ideo [r] nō [s] ceciderūt [a] ha	
		bitatores [b] terre. [c] Viuent	
		[c] mortui tui : [c] iterfecti mei	
		[r] reſurgēt. [s] Expgiſcimini	
		[b] & laudate [q] hitatis i [x] pul	
		uere : [r] qua [m] ros [n] lucis [c] ros	
		tu? [p] & terrā [q] gigantū [r] de	
		trahes in ruinā. [s] Vade [r] po	
		pulus me? : [n] intra [f] in cubi	
		cula tua : [r] claude [c] oſtia tua	
		[s] ſup te : [b] abſcōdere [c] modi	
		cū [a] ad momētū : [c] donec [p]	
		trāſeat [s] indignatio. [r] Ecce	
		[b] eni [x] dñs [r] egredietur [m] de	
		loco ſuo : [n] vt viſitet [c] iniq	
		tatem [p] habitatoris oooo	

sup terrã. ⁊ reuelabit terra sanguinẽ suũ. ⁊ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς· καὶ nõ abscõdet iterfectos vltra.
οὐ καταπαλύψει τοὺς ἀνῃρημένους ἔτι.

Ca.27.

A IN die illa iducet dñs gladiũ
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν
scẽdũ ⁊ magnũ ⁊ fortẽ sup
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν
draconẽ colubrũ fugientẽ sup draconẽ colubrũ tor
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα, ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο
tuosũ. ⁊ occidet draconẽ qui in mari.
λιὸν· καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ. τῇ ἡ
die illa vineã bonã desiderabilẽ cãtate de
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κα=
am. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru
τ' αὐτῆς· ἐγὼ πόλις ὀχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά
stra potũ pabo illã. capiet eã nocte. die aũt ca=
την ποτιῶ αὐτήν· ἁλώσεται γὰρ νυκτός· ἡμέρας δὲ πε
det mur⁹ ei⁹. nõ est q̃ nõ apphendit e=
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς· οὐκ ἔστιν ἢ οὐκ ἐπελάβετο αὐ=
am. igit pptĕ hoc fecit dñs de⁹ ota q̃cũq;
B τῆς· τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα
cõstituit. cõbustus sum. clamabũt oẽs habitã
συνέταξεν· κατακέκαυμαι· βοήσονται πάντες οἱ ἔνοι
tes in ea. faciam⁹ pacẽ illi: faciam⁹
κοῦντες ἐν αὐτῇ· ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν
pacẽ q̃ veniũt filii iacob. germinabit ⁊ florebit
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακώβ. βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει
israel ⁊ implebit orbis terre fructus ei⁹.
Ἰηλ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ·
nũqd sicut ipe percussit ⁊ ipe sic pertica? ⁊
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται; καὶ
sicut ipe occidit ⁊ ipe sic occidet? ⁊ ri
ὡς αὐτὸς ἀπέκτεινεν καὶ αὐτὸς οὕτως ἀναιρεθήσεται; μαχί=
gano ⁊ cryrobãs emittet eos. nõne tu crasq
μου καὶ ὀνειδίζων ἐξαποστελεῖ αὐτούς· οὐ σὺ ἤδεις ὁ
meditabaris spũ duro iterficere eos
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀνελεῖν αὐτοὺς
spũ furoris? pterea auferet iniqtas ia
πνεύματι θυμοῦ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ια
cob. ⁊ hoc erit bñdictio ei⁹. cũ ablulero
κὼβ· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ· ὅταν ἀφέλωμαι
ei⁹ pctũ: qñ posuerit oẽs lapides
αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν θῶσι πάντας τοὺς λίθους τῶν
altariũ cõcisos vt pulueré minutũ. ⁊ nõ manc
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν· καὶ οὐ μὴ μεί
bũt arbores eor⁹ ⁊ idola eor⁹ succensa
νῃ τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐγκεκαυμένα
q̃si luc⁹ lõge habitãs. grex remi
ὥσπερ δρυμὸς μακρὰν τὸ κατοικούμενον· ποίμνιον ἀνε=
flus, erit sicut grex vereticũ⁹. ⁊ erit mul
μένον ἔσαι ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον· καὶ ἔσαι πο=
to tpe in pascua, ⁊ ibi requiescent: ⁊ post
λὺν χρόνον εἰς βόσκημα· καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται, καὶ μετὰ
multũ tpũ nõ erit in ea oẽ viride: q̃
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσαι ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ τὸ
D exsiccatũ. mulieres veniẽtes ab spectaculo exeunte. nõ em po
ξηρανθῆναι· γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε· οὐ γὰρ λα
pul⁹ est hũs itellectũ. pptĕrea nõ miserebit q̃ fe
ὸς ἐστιν ἔχων σύνεσιν· διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτειρήσῃ ὁ ποιή=
cit eos: neq; q̃ plasmauit eos nõ miserebit. ⁊
σας αὐτούς, οὐ δὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσῃ· καὶ
erit in die illa: cõcludet dñs a fol
ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς διώ=
se fluminis vsq; ad torrentẽ egypti. vos aũt cõgregate
ρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως χειμάρρου Αἰγύπτου· ὑμεῖς δὲ συνάγετε
filios israel p vnũ vnũ. ⁊ erit in die il
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κατὰ ἕνα ἕνα· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la clangẽt tuba magna ⁊ veniẽt q̃ peri
νῃ σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο=
erũt in regiõe assyrior: ⁊ q̃ perierãt in
λόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ οἱ ἀπολλύμενοι ἐν

terre contra eum: & reuelabit terra ꝯꝯꝯꝯꝯ sanguinem suum. & nõ operiet vltra ꝯꝯꝯꝯꝯ interfectos suos. 27.

IN die illa visitabit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dominus in gladio suo duro & grandi ꝯꝯꝯ & forti: super leuiathan serpentẽ vectem: ꝯꝯ & super leuiathã serpentẽ tortuosum: & occidet cetum qui in mari est. In die illa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ vinea meri cantabit ei. Ego dominus ꝯꝯꝯ qui seruo eam: repente propinabo ei: ne forte visitetur contra eam. Nocte & die seruo eam: indignatio nõ est mihi. Quis dabit me spinã & veprem in prelio? gradiar super eam: ꝯꝯꝯ succendã eã pariter. An potius tenebit fortitudinem meã? Faciet pacem mihi: pacẽ faciet mihi. Qui egrediẽtur ipetu a iacob: florebit & germinabit israel et implebunt faciem orbis semine. ꝯ Nunqd iuxta plagã pcutiẽtis se pcussit eũ? Aut sicut occidit interfectos ei? sic occisus est? In mẽsura cõtra mensurã cum abiecta fuerit iudicabit eã meditatus est in spũ suo duro die est? Idcirco sup hoc dimittetur iniqtas domui iacob: & iste fructus vt auferatur pcm eius. Cũ posuerit oẽs lapides altaris sicut lapides cineris allisos: non stabũt luci & delubra. Ciuitas munita desolata erit: speciosa relinq̃tur: & dimittetur q̃si desertũ. Ibi pascetur vitulus & ibi accubabit: & consumet sũmitates eius. In siccitate messis illius cõterẽtur mulieres veniẽtes & docẽtes eã. Nõ est enim pplus sapiẽs: pterea nõ miserebitur eius qui fecit eũ & qui formauit eũ nõ pcet ei. Et erit die illa excutiet dñs ab alueo fluminis vsq; ad torrentẽ egypti: & vos cõgregabimini vn? & vn? filii israel. Et erit in die illa: ꝯꝯꝯꝯꝯ clãgetur i tuba magna: & veniẽt qui pditi fuerãt de terra assyriorum: & qui electi erant de terra

תֵּאָרֶץ עָלָיו וְיָלְכֵּד הָאָרֶץ
אֶת דְּמָיָהּ וְלֹא תְכַסֶּה עוֹד עַל
הֲרָגֶיהָ׃

Ca.

בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד
יְהוָה בַּחַרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְּדוֹלָה
וְהַחֲזָקָה עַל לִוְיָתָן נָחָשׁ בָּרִחַ
וְעַל לִוְיָתָן נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן וְהָרַג אֶת
הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם׃ בַּיּוֹם הַהוּא
כֶּרֶם חֶמֶר עֱנוּ לָהּ׃ אֲנִי יְהוָה
נֹצְרָהּ לְרָגָעִים אַשְׁקֶנָּה פֶּן
יִפְקֹד עָלֶיהָ לַיְלָה וְיוֹם אֶצְּרֶנָּה׃
חֵמָה אֵין לִי מִי יִתְּנֵנִי שָׁמִיר
שַׁיִת בַּמִּלְחָמָה אֶפְשְׁעָה בָּהּ
אֶצִיתֶנָּה יָחַד׃ אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי׃
הַבָּאִים יַשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב יָצִיץ וּפָרַח
יִשְׂרָאֵל וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל תְּנוּבָה׃
הַכְּמַכַּת מַכָּהוּ הֻכָּה אִם כְּהֶרֶג הֲרֻגָיו
הֹרָג נִבְחָה בְּסַאסְאָה בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה
הָנָה בְרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים׃
לָכֵן בְּזֹאת יְכֻפַּר עֲוֹן יַעֲקֹב וְזֶה
כָּל פְּרִי הָסֵר חַטָּאתוֹ בְּשׂוּמוֹ כָּל
אַבְנֵי מִזְבֵּחַ כְּאַבְנֵי גֵר מְנֻפָּצוֹת
לֹא יָקֻמוּ אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים׃ כִּי
עִיר בְּצוּרָה בָּדֵד נָוֶה מְשֻׁלָּח וְנֶעֱזָב
כַּמִּדְבָּר שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם
יִרְבַּץ וְכִלָּה סְעַפֶּיהָ׃ בִּיבֹשׁ קְצִירָהּ
תְּשֻׁבַּרְנָה נָשִׁים בָּאוֹת מְאִירוֹת
אוֹתָהּ כִּי לֹא עַם בִּינוֹת הוּא עַל
כֵּן לֹא יְרַחֲמֵנוּ עֹשֵׂהוּ וְיוֹצְרוֹ לֹא
יְחֻנֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַחְבֹּט
יְהוָה מִשִּׁבֹּלֶת הַנָּהָר עַד נַחַל
מִצְרַיִם וְאַתֶּם תְּלֻקְטוּ לְאַחַד
אֶחָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ

Pritina.heb.	Tex.he.Esa.xxviij.	Trãſla.B.Hie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַר	egypti: & adorabũt dominum in monte	egypto. & adorabũt dñm ſup monte	
הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלִָם:	ſancto in hieruſalem.	ἁγιύσωσι· καὶ προσκυνήσουσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ	
		ἅγιον ἐν Ἱερουσαλήμ.	
הוֹי עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרַיִם	Ca.xxviij.		Ca.28.
וְצִיץ נֹבֶל צִבְיִ תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר	28.		
עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים הֲלוּמֵי יָיִן:	UE corone superbie ebriis effraim: & flori decidenti glorie exultatiõis eius qui erat in vertice vallis pinguiſſime errantes a vino:	UE corone iturie mercenarii ephra	
הִנֵּה חָזָק וְאַמִּיץ לַאדֹנָי כְּזֶרֶם	Ecce validus & fortis dominus ſicut impetus	Οὐαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως οἱ μισθωτοὶ ἐφρα	
בָּרָד שַׂעַר מְכַתֵּב כְּזֶרֶם מַיִם כַּבִּירִים	granduis turbo cõfrin ges: ſicut ipetus aquarũ	tm flos cadẽs de gloria ſup vertice	
שֹׁטְפִים הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד: בְּרַגְלַיִם	multarũ inundantiũ & emiſſarium ſup terrã ſpa	ίμ. τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς δόξης ἐστὶ τῆς κορυφῆς	
תֵּרָמַסְנָה עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי	cioſã. Pedibus cõculcabi tur corona ſupbie ebrio	mõtis pinguis. ebrii ſine vino. ecce	
אֶפְרַיִם: וְהָיְתָה צִיצַת נֹבֶל צְבִי	rum effraim & erit flos decidens glorie	τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ	
תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים	exultatiõis eius: qui eſt ſup vertice vallis pingui	fortis & dur furor dñi ſicut grãdo ꝯferet	
כְּבִכּוּרָה בְּטֶרֶם קַיִץ אֲשֶׁר יִרְאֶה	um: qñ tẽporaneũ ante maturitate autũni. Q cũ aſpexerit videns ſtatim vt mãu temerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum	ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα κατα	
הָרֹאֶה אֹתָהּ בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יִבְלָעֶנָּה:		φερομένη οὐκ ἔχουσα σκέπην βίᾳ καταφερομένη· ὡς	
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה צְבָאוֹת		ὕδατος πολὺ πλῆθος σύρον χώραν. ἐν τῇ γῇ ποιή	
לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת תִּפְאָרָה	corona glorie: & fertu exultationis	et requiẽ manib. τ pedib cõcul	
לִשְׁאָר עַמּוֹ: וְלָרוּחַ מִשְׁפָּט לַיּוֹשֵׁב	reſiduo populi ſui: & ſpiritus iudicii ſedenti ſuper iudiciũ & fortitudo reuertentibus de	σει ἀνάπαυσιν ταῖς χερσί· καὶ τοῖς ποσὶ κατα	
עַל הַמִּשְׁפָּט וְלִגְבוּרָה מְשִׁיבֵי	bello ad portam. Verũ hi quoq; previno	cabitur corona iturie. mercenarii	
מִלְחָמָה שַׁעֲרָה: וְגַם אֵלֶּה בַּיַּיִן	nesciẽt: & pre ebrie tate errauerũt. Sacerdos & ppheta neſciuerũt pre ebrietate: abſorpti ſunt a vino: errauerũt i ebrietate: ignorauerũt iudicium.	σατισθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μισθωτοὶ τοῦ	
שָׁגוּ וּבַשֵּׁכָר תָּעוּ כֹּהֵן וְנָבִיא		ephraim & erit flos cadẽs de ſpe	
שָׁגוּ בַּיַּיִן נִבְלְעוּ מִן הַשֵּׁכָר תָּעוּ		ἐφραίμ. καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος	
רָאָה בַּמַּרְאֶה פָּקוּ בַּפָּלִילִיָּה:		glie in ſũmitate mõtis excelſi. ſicut p	
כִּי כָל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה	Oẽs eni menſe replete ſũt vomitu ſordiũq: ita vt nõ eſſet vltra locus. Quẽ docebit ſcientiã & quẽ intelligere faciet auditũ? Ablactatos a lacte: auulſos ab vberibus: qa mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela eni labii & lingua altera loqtur ad populum iſtum: cui dixit. Hec eſt reges mea: refocite laſſũ: & hoc eſt meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit eis verbũ dñi mãda remanda: mãda remanda: expecta reexpecta: modicũ ibi modicum ibi: vt vadãt & cadant retrorſum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illuſores qui dñamini ſup	cor ficus: videẽs cẽ: pruſq; in manũ eã	
בְּלִי מָקוֹם: עַל מִי יוֹרֶה דֵּעָה וְאֶת מִי		δρομος σύκου, ὁ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ	
יָבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי		captat: volet illã deuozare. die illa	
מִשָּׁדָיִם: כִּי צַו לָצָו צַו לָצָו קָו		λαβεῖν, θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ	
לָקָו קָו לָקָו זְעֵיר שָׁם: כִּי בְלַעֲגֵי		erit dñs ſabaoth corona ſpei oma	
שָׂפָה וּבְלָשׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֵּר אֶל		ἔσαι κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλα	
הָעָם הַזֶּה: אֲשֶׁר אָמַר אֲלֵיהֶם		ta gña: relicto meo ppło τ de	
זֹאת הַמְנוּחָה הָנִיחוּ לָעָיֵף וְזֹאת		κείς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ καὶ κα	
הַמַּרְגֵּעָה וְלֹא אָבוּא שְׁמוֹעַ: וְהָיָה		relinquet in ſpũ iudicii ſup iudiciũ. τ	
לָהֶם דְּבַר יְהוָה צַו לָצָו צַו לָצָו		ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν· καὶ	
קָו לָקָו קָו לָקָו זְעֵיר שָׁם זְעֵיר		fortitudinẽ phibẽtiũ interficere. hi eñ vino decepti	
שָׁם: לְמַעַן יֵלְכוּ וְכָשְׁלוּ אָחוֹר		ἰσχὺν κωλυόντων ἀνελεῖν. οὗτοι γὰρ οἴνῳ πεπλανη	
וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ: לָכֵן		sunt. errauerũt ꝓpter ſicerã ſacerdos τ ꝓ	
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה אַנְשֵׁי לָצוֹן מֹשְׁלֵי		φῆται ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς	
		ebrietate ſicere: errauerũt. hoc eſt phaſma.	
		μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα.	
		maledictio comedet hoc cõſiliũ. hoc eñ cõſiliũ ꝓ	
		ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν. αὕτη γὰρ ἡ βουλὴ ἐνε	
		pter anarticũ. cui ãnũciauim mala. τ cui	
		κεν πλεονεξίας. τίνι ἀνηγγείλαμεν κακά. καὶ τίνι	
		ãnũciauim nũciũ. ablactati a	
		ἀνηγγείλαμεν ἀγγελίαν. οἱ ἀποπεγαλακτισμένοι ἀπὸ	
		lacte. τ abſtracti ab vbere. tribulatio	
		γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστῶν. θλί	
		nẽ ſup tribulationẽ. expecta ſpẽ ſup ſpẽ	
		ψιν ἐπὶ θλῖψιν· προσδέχου ἐλπίδα ἐπ' ἐλπί	
		adhuc parũ adhuc parũ: ꝓpł trifſionẽ labio	
		δι ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ	
		rũ. ꝓpł linguã alterã qz loqñt ꝓpło	1.Cor.
		ων. διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τοῦ	14.d.
		hunc dicẽtes ei. hec requies cſurien	
		τω λέγοντες αὐτῷ. τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶν	
		ti τ hec cõtritio: τ nõ voluerũt audire. τ	
		τι καὶ τοῦτο τὸ συντριμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν· καὶ	
		erit eis ſcrino vel: tribulatio ſup tribulationẽ: ſpes	
		ἔσαι αὐτοῖς τὸ λόγιον τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν, ἐλπὶς	
		ſup ſpẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt τ	
		ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν. ἵνα πορευθῶσι καὶ	
		cadãt in retro: τ periclitent τ cõte	
		πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κλασθήσωσι καὶ συντρι	
		rantur τ capiãtur: ꝓpter hoc audite ver	
		βήσωνται καὶ ἁλώσωνται, διὰ τοῦτο ἀκούσατε λό	
		bũ dñi viri tribulati. τ prĩcipes	
		γοι κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι. καὶ οἱ ἄρχοντες	

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ppli hui⁹ in hierūm. q: dixistis fect τοῦ λαοῦ τούτου ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι εἴπατε ἐποιήmus testamētū cū iferno: ⁊ cū morte σαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ ἅδου, καὶ μετὰ τοῦ θανάτου pactū. tēpestas irrues si ptrāsierit: nō veniet συνθήκην καταιγὶς φερομένη ἐὰν διέλθη, οὐ μὴ ἔλθη nobis. posuim⁹ mēdaciū spē nostrā: ⁊ mēda Amos 9.c. ἡμῖν. ἐθήκαμεν ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν, καὶ τῷ ψεύ cio ptegemur. ꝑphoc sic dicit dñs: δίᾳ σκεπασθησόμεθα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος, ecce ego imittā in fundamēta sīō lapidē p̄ciosum ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια σιὼν λίθον πολυτελῆ electū angularē p̄ciosum in fundamēta ei⁹. ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον ἔντιμον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς. ro. 9.g ⁊ credēs in eo nō cōfundet. ⁊ ꝑponā καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. καὶ θήσω inditciū in spem. at nōia mea in stateras: κρίσιν εἰς ἐλπίδα. ἡ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς, E ⁊ q̄ credūt frustra mēdacio. q: nō ptrāsi καὶ οἱ πεποιθότες μάτην ψεύδει. ὅτι οὐ μὴ παρέλ bit vos tēpestas ⁊ nō auferet vobis testamētū θῃ ὑμᾶς καταιγὶς καὶ μὴ ἀφελῇ ὑμῶν τὴν διαθήκην τοῦ mortis ⁊ spes vra q̄ ad iernū nō per θανάτου καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς ᾅδην οὐ μὴ ἐμ manebit. tēpestas veniēs si ptrāsierit: eritis ei μείνῃ. καταιγὶς φερομένη ἐὰν διέλθῃ, ἔσεσθε αὐτῇ in cōculcationē. cū ptransierit: tollet vos mane εἰς κατάπάτημα. ὅταν διέλθῃ, λήψεται ὑμᾶς πρωΐ mane ptransibit vos: ⁊ in nocte erit spes πρωὶ διαπερᾶσαι ὑμᾶς, καὶ ἐν νυκτὶ ἔσαι ἐλπὶς mala. discite audire āgustiati. nō possum⁹ πονηρά. μάθετε ἀκούειν στενοχωρούμενοι. οὐ δυνάμεθα pugnare. ipi sūt infirmamur vt nos cōgregemur. sicut μάχεσθαι. αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν ἵνα ἡμᾶς συναχθῆναι. ὡς inde ipiꝰ cōsurget. ⁊ erit in valle περ ὄρος ἀσεβῶν ἀναστήσεται. καὶ ἔσαι ἐν τῇ φάραγγι gabaon. cū furore faciet opa sua ama γαβαών. μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ πι F ritudis op⁹. at furor ei⁹ alienꝰ erit. ⁊ κρίας ἔργον. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χρήσεται. καὶ amaritudo ei⁹ aliena. ⁊ vos ne ietemi ἡ πικρία αὐτοῦ ἀλλοτρία. καὶ ὑμεῖς μὴ ἐμπαίζετε nī: neq; cōfortētur vobis vincula. q: cōfu τε, μηδὲ ἰσχυσάτωσαν ὑμῖν οἱ δεσμοί. διότι συντέτε mata. ⁊ abbreuiatus res audiui a λεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα ἤκουσα παρὰ dño deo sabaoth q̄ facit sup oēm terrā. κυρίου θεοῦ σαβαὼθ ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. auribꝰ p̄cipite ⁊ audite vocē meā: attēdite ⁊ Is.10.f. ἐνωτίζεσθε καὶ ἀκούετε τῆς φωνῆς μου, προσέχετε καὶ audite fermōes meos. nūqd tota die debet ἀκούετε τῶν λόγων μου. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν μέλλει arans arare? aut semē p̄parare anteq̄ ꝑpa ἡ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν; ἢ ἀεὶ προετοιμάσαι πρὶν ἐργά ret terrā? nōne cū cōplanauerit ei⁹ faci σασθαι τὴν γῆν; οὐχ ὅταν ὁμαλίσῃ αὐτῆς τὸ πρόσω G em tūc semiat parū git aut cyminū: ⁊ rur πον τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον ἢ κύμινον. καὶ ꝑπά sum semiat triticū ⁊ ordeū ⁊ far in finib⁹ λιν σπείρει πυρὸν καὶ κριθὴν καὶ ζέαν ἐν τοῖς ὁρίοις tuis. ⁊ erudieris iudicio dei tui ⁊ letabe σου. καὶ παιδευθήσῃ κρίματι θεοῦ σου καὶ εὐφραν ris. nō cīn cū duricia mūdatur git θήσῃ. οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαιρεῖται μελάνθιον neq; rota plaustri circuet sup cyminū: sz οὐδὲ τροχὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον, ἀλλὰ virga excutiē git. at cymtnū cū ῥάβδῳ ἐκτινάσσεται τὸ μελάνθιον. τὸ δὲ κύμινον μετὰ pane comedet. nō cīn in eternū ego ira ἄρτου βρωθήσεται. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ ὀργι scar vobis. σθήσομαι ὑμῖν. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.B.Vic.

⁹populum meum' qui est ⁸in hierusalem. ∞∞∞∞∞∞ ᶜDixistis⁵enim:⁵ percussi mus ᵉfedus ᶠcum⁸ morte: ʰ& cum ⁱinferno ᵏfecimus ˡpactum.ᵐ Flagellum ∞ ⁿinundās⁵cum⁶ transierit: ᵍnō ʳveniet sup nos:ᵖ quia ˢposuim⁹ᵘ mēdaciū ᵗspem nostrā:ʳ& mēdacio' ptecti sumus.ˣ Idcirco⁵ hecᶜ dicit ᵒ dñs ᵖdeus.ᶠ Ecce ego ᵇmittā⁸ in fundamētis⁵ līō ⁱlapidē:ᵏ lapidē ˡ probatū: ᵐangularē ⁿ p̄ciosum: in ᵒfūdamēto⁸ fūdatū. ᵍQui crediderit ʳ non" festinet. ˢEt ponā' in pondere" iudi ciū:ᵗ& iustitiaᵛ in mēsura. ʷEt subuertet" grādo⁶ spē ˣmēdacii:⁶ & ptectionem ʸaque⁸ inūdabūt:ᵇ & dele bitur ᶻfedus vrīm ᵃcū ᵇmor te:ᵐ& pactū vrm" cū⁸ ifer no⁸ nō ᶜstabit.ʳ Flagellum ⁿinundās⁶cum" transierit: ᵏeritis⁶ei' in cōculcationē. ᵍQñcunqꝫ ᵖ pertrāsierit: ᶜtollet⁸ vos:ᶠ quomā' ma ne⁸ diluculo⁵ pertransibit ' in die* & in nocte:ᵗ& ᵘtan tummodo sola" vexatio ᵉintellectū dabit⁸ auditui. ʳCoa gustatū est⁸ enī" ista tūrita' vt alter decidat:" & pallīū ˢ breue vtrūqꝫ ᵗope rire non pōt. ᵃSicut' eni in ᵃmonte⁵ dimsionū ᶜ stabit ᵈdñs:ᶜ sic in valle q̄ est' in gabaō⁸ irascetur⁵ vt faciat ᵉopus suum:ᵏ alienum est ' opus eius:ᵐ vt operetur ⁿopus suū.ᵒ Peregrinū est ᵖopus ei⁹ ab eo.ᵍ Et nunc ʳnolite⁸ illudere' ne forte ᵘcōstringātur ˢ vincula vra. ᵗConsumationē' enim⁸ & abbreuiationē ᵇaudiui ᶜ a ᵈdomino ᶜdeo' exercituū ᵍsup⁵ vniuersam' terram. ᵏ Auribus p̄cipite' & audi te'" vocē meā:" attendite ᵒ& audite⁵ eloquiū meū. ᵍNunqd tota' die⁸ arabit ˢarans" vt serat :ᵗ proscīn det' & fartiet' humū suā? ᵃNonne⁵ cum ᶜ adequaue rit⁵ faciem eius:ᶜ feret ∞∞ ᵍgit⁸ & cyminū⁵ sparget: ᵗ& ponet" triticū' p ordinē ᵐ & ordeum & ⁿ milium ᵒ& viciam in⁸ finib⁵ suis. ᵍEt erudiet illū' in iudicio: ᵃdeus su⁹' docebit illum. ᵏNon" enim' in ferris⁵ tri turabitur⁸ gīt : ᵇnec ᶜ rota plaustri⁹ fr' cyminū' circui bit:ᵍ sz⁵ i virga' excutietur ᵏgit:' & cyminū" ī baculo: ⁿpanis aūt° cōminuetur. ᵖ Verū ᵍnon' in perpetuū ᵃtriturās ᶜ tritura bit illū:

Tex.he.Esa.xxviij.Pūtiua.h

עַם ׀ הַזֶּה ׀ אֲשֶׁר ׀ בִּירוּשָׁלִָם׃ כִּי
אָמַרְתֶּם ׀ כָּרַתְנוּ ׀ בְרִית ׀ אֶת ׀ מָוֶת
וְעִם ׀ שְׁאוֹל ׀ עָשִׂינוּ ׀ חֹזֶה ׀׀׀ שׁוֹט
שׁוֹטֵף ׀ כִּי ׀ יַעֲבֹר ׀ לֹא ׀ יָבוֹא ׀ אֵלֵינוּ ׀ כִּי
שַׂמְנוּ ׀ כָזָב ׀ מַחְסֵנוּ ׀ וּבַשֶּׁקֶר ׀ נִסְתָּרְנוּ׃
לָכֵן ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי
יָסַד ׀ בְּצִיּוֹן ׀ אֶבֶן ׀ בֹּחַן ׀׀׀ פִּנַּת
יְקַרַת ׀ מוֹסָד ׀ מוּסָּד ׀ הַמַּאֲמִין ׀ לֹא
יָחִישׁ׃ וְשַׂמְתִּי ׀ מִשְׁפָּט ׀ לְקָו ׀ וּצְדָקָה
לְמִשְׁקֶלֶת ׀ וְיָעָה ׀ בָּרָד ׀ מַחְסֵה ׀ כָּזָב
וְסֵתֶר ׀ מַיִם ׀ יִשְׁטֹפוּ׃ וְנִפַּר ׀ בְּרִיתְכֶם
אֶת ׀ מָוֶת ׀׀׀ וְחָזוּתְכֶם ׀׀׀ אֶת ׀ שְׁאוֹל
לֹא ׀ תָקוּם ׀ שׁוֹט ׀ שׁוֹטֵף ׀ כִּי ׀׀׀ יַעֲבֹר
וְהֱיִיתֶם ׀ לוֹ ׀ לְמִרְמָס׃ ׀ מִדֵּי ׀ עָבְרוֹ
יִקַּח ׀ אֶתְכֶם ׀ כִּי ׀ בַבֹּקֶר ׀ בַּבֹּקֶר ׀ יַעֲבֹר
בַּיּוֹם ׀ וּבַלַּיְלָה ׀ וְהָיָה ׀׀׀ רַק ׀׀׀ זְוָעָה
הָבִין ׀ שְׁמוּעָה ׀׃ כִּי ׀ קָצַר ׀ הַמַּצָּע
מֵרְהִשְׁתָּרַע ׀׃ וְהַמַּסֵּכָה ׀ צָרָה ׀ כְּרָתֶכֶם׃
כִּי ׀ כְהַר ׀ פְּרָצִים ׀ יָקוּם ׀ יְהוָה
כְּעֵמֶק ׀ בְּגִבְעוֹן ׀ יִרְגָּז ׀ לַעֲשׂוֹת
מַעֲשֵׂהוּ ׀ זָר ׀ מַעֲשֵׂהוּ ׀׀׀ וְלַעֲבֹד
עֲבֹדָתוֹ ׀ נָכְרִיָּה ׀ עֲבֹדָתוֹ׃ וְעַתָּה ׀ אַל
תִּתְלוֹצָצוּ ׀ פֶּן ׀ יֶחְזְקוּ ׀ מוֹסְרֵיכֶם
כִּי ׀ כָלָה ׀ וְנֶחֱרָצָה ׀ שָׁמַעְתִּי ׀ מֵאֵת
אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ צְבָאוֹת ׀ עַל ׀ כָּל ׀ הָאָרֶץ׃
הַאֲזִינוּ ׀ וְשִׁמְעוּ ׀׀׀ קוֹלִי ׀ הַקְשִׁיבוּ
וְשִׁמְעוּ ׀ אִמְרָתִי׃ הַכָּל ׀ הַיּוֹם ׀ יַחְרֹשׁ
הֶחָרֵשׁ ׀ לִזְרֹעַ ׀ יְפַתַּח ׀ וִישַׂדֵּד ׀ אֲדָמָתוֹ׃
הֲלֹא ׀ אִם ׀ שִׁוָּה ׀ פָּנֶיהָ ׀ וְהַפִּיץ
קֶצַח ׀ וְכַמֹּן ׀ יְזָרֵק ׀ וְשָׂם ׀ חִטָּה ׀ שׂוֹרָה
וּשְׂעוֹרָה ׀׀׀ נִסְמָן ׀ וְכֻסֶּמֶת ׀ גְּבֻלָתוֹ׃
וְיִסְּרוֹ ׀ לַמִּשְׁפָּט ׀ אֱלֹהָיו ׀ יוֹרֶנּוּ׃ כִּי
לֹא ׀ נָחָרוּץ ׀ יוּדַשׁ ׀ קֶצַח ׀ וְאוֹפַן
עֲגָלָה ׀ עַל ׀ כַּמֹּן ׀ יוּסָּב ׀ כִּי ׀ בַמַּטֶּה
יֶחְבָּט ׀ קֶצַח ׀ וְכַמֹּן ׀׀׀ בַּשָּׁבֶט ׀׃ לֶחֶם
יוּדַק ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ לָנֶצַח ׀ אָדוֹשׁ ׀ יְדוֹשֶׁנּוּ

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.xxix. Trãsla.B.Mic. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וְהָמָם נִבְלַבֵּל עֻגְלָתוֹ וּפַרְשָׁיו לֹא נָלָל
ידוֹקְנוּ נָם זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת פָּלָא עֵצָה הִפְלִיא עֲשָׂה תּוּשִׁיָּה׃
יְשָׁה
הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל
Cap.xxix
קִרְיַת חָנָה דָּוִד סְפוּ שָׁנָה עַל כָּרָה סָפָּה
שָׁנָה חַגִּים יִנָּקֵפוּ ׃ וַהֲצִיקוֹתִי נֵקַף
לַאֲרִיאֵל וְהָיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה צוק הָיָה
וְחָנִיתִי כַּאֲרִיאֵל חָנָה
עָלַיִךְ וְצַרְתִּי מָצָב וְהֵקִימֹתִי צור צָב
עָלַיִךְ מְצֹרוֹת ׃ וְשָׁפַלְתְּ מֵאֶרֶץ מקום צור
תְּדַבֵּרִי וּמֵעָפָר תְּשַׁח אִמְרָתֵךְ דִּבֵּר
וְהָיָה כְאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וּמֵעָפָר שָׁחַח
אִמְרָתֵךְ תִּצְפְּצַף ׃ וְהָיָה כְאָבָק צְפְצַף
דַּק הֲמוֹן זָרָיִךְ וּכְמֹץ עֹבֵר הֲמוֹן הֲפוּ זָרָה
עָרִיצִים וְהָיָה לְפֶתַע פִּתְאֹם ׃ מוץ
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפָּקֵד בְּרַעַם פָּקַד
וּבְרַעַשׁ וְקוֹל גָּדוֹל סוּפָה וּסְעָרָה גָּדַל
וְלַהַב אֵשׁ אֹכְלָה ׃ וְהָיָה כַּחֲלוֹם חֲלוֹם
חֲזוֹן לֵילָה הֲמוֹן כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים חָזָה
עַל אֲרִיאֵל וְכָל צְבָיָהּ וּמְצֻדָתָהּ צָבָא צוד
וְהַמְצִיקִים לָהּ ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר צוק
יַחֲלֹם הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהֵקִיץ חָלַם אָכַל
וְרֵקָה נַפְשׁוֹ וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם הַצָּמֵא קוץ
וְהִנֵּה שׁוֹתֶה וְהֵקִיץ וְרֵקָה עָיֵף שָׁתָה
וְנַפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה כֵּן יִהְיֶה הֲמוֹן הָיָה
כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים עַל הַר צִיּוֹן ׃
הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ מָהָה
וְשִׁכְרוּ וְלֹא יַיִן נָעוּ וְלֹא שָׁעַע
שְׁנָה ׃ כִּי נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ שָׁעַר נוּעַ
תַּרְדֵּמָה וַיְעַצֵּם אֶת עֵינֵיכֶם רָדַם עָצַם
אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רָאשֵׁיכֶם נָבָא
הַחֹזִים נִסָּה ׃ וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת חָזָה הָיָה
הַכֹּל כִּדְבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם אֲשֶׁר חָתַם
יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר נָתַן יָדַע
קְרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא אוּכַל יָכַל
כִּי חָתוּם הוּא ׃ וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל

neq; vexabit eum rota plaustri nec vngulis suis cõminuet eum. Et hoc a domino deo exercituũ exiuit vt mirabile faceret consiliũ: & magnificaret iusticiam. 29.

VE ariel ariel ciuitas quam expugnauit daud. Addit est annus ad annũ: solemnitates euolute sunt. Et circũuallabo ariel: & erit tristis & merens et erit mihi quasi ariel. Et circũdabo ẽsi sphera in circuitu tuo: & iaciã cõtra te aggerẽ & munimẽta ponã in obsidionẽ tuã. Hũiliaberis: de terra loqueris: & de humo audietur eloquiũ tuũ. Et erit ẽsi phytonis de terra vox tua: & de humo eloquium tuum musitabit: & erit sicut puluis tenuis multitudo vẽtilatiũ te: & sicut faulla ptrãsiẽs multitudo eorũ q cõtra te pualuerũt. Eritq; repẽte: cõfestim a dño exercituũ visitabitur in tonitruo & cõmotione terre: & voce magna tur binis & tẽpestatis: & flãma ignis deuorãtis. Et erit sicut somniũ visionis nocturne multitudo oĩm gẽtiũ q dimicauerũt cõtra ariel: & oẽs q militauerũt & obsederũt & pualuerũt aduersus eã. Et sicut somniat esuries & comedit: cũ aũt fuerit expgefactus vacua ẽ aia ei⁹. Et sicut somniat sitiens & bibit: & postq; fuerit expgefactus adhuc sitit: & anima eius vacua est: sic erit multitudo oĩm gentiũ q dimicauerunt cõtra montẽ sion. Obstupescite & ammiramini: fluctuate & vacillate: inebriamini & nõ a vino: mouemini & nõ ab ebrietate: qm̃ misit vobis dñs spm̃ soporis. Claudet oculos vestros: prophetas & principes vestros qui vident visiones operiet. Et erit vobis visio omniũ sicut verba libri signati: quem cum dederint scienti litteras: dicent: lege istum: & respondebit nõ possũ: signatus est enim. Et dabitur liber

nec vox amaritudinis mee cõculcabit vos. τ ου δε φωνη της πικριας μου καταπατησει υμας. και hec a dño sabaoth egressa sũt poztẽta. ταυτα παρα κυριου σαβαωθ εξηλθεν τα τερατα. inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ. βουλευσασθε. υψωσατε ματαιαν παρακλησιν. Ca. 29

Uo ciuitas ariel. quã dauid expugnauit: cõgregate germina ãnũ sup annũ. comedentes esũ cũ moab. tribulabo esũ ariel. τ erit ciuis fortitudo τ diuitie mihi. τ circũdabo sicut dauid sup te. τ circũdabo in te vallũ. τ edificabo. ponã circa te turres τ humiliabunt. fermões tui in terrã. τ in terrã verba tua occidẽt. τ erit sicut loquẽtes de terra vox tua. τ vsq; ad paulmẽtũ vox tua ifirmabit. τ erũt sicut pulus de rota diuitie ipio τ sicut faulla q rapit multitudo eox q oppũgnauerũt: τ erit sicut pũctũ repẽte a dño sabaoth. visitatio esũ erit cũ tonitru τ cõmotiõe τ voce magna. tẽpestas valida τ flãma ignis deuorãs. τ erũt sicut ĩsomnijs in somnijs nocturnis. τ sicut somniãs in somno diuitie gẽtiũ oĩm. quotquot militauerũt cõtra ariel. τ oẽs q pugnauerũt cõtra hanc ariel. τ oẽs q militauerũt in hierusalẽ τ oẽs cõgregati sup eã τ tribulates eã. τ erũt sicut in somnio vidẽtes τ bibentes τ sicut ebriantes τ vacui. τ sicut somniãs esurit. τ ecce comedit. τ cũ surrexerit: vanã eox intuitionẽ. τ quẽadmodũ ĩsomniat sitiẽs τ bibẽs: τ cũ surrexerit adhuc sitit. ut qd cũ fuerit: sic erũt diuitie oĩm gẽtiũ: quotquot militauerũt cõtra montẽ sion. deficite. obstupescite τ immigrate. ebriamini nõ a sicera neq; a vino. qz potauit vos dns spũ cõpunctionis. τ claudet oculos eox τ pphetas eox τ principes eox videntes abscõditos. τ erit vobis oĩa verba hec sicut verba libri signati. huic cuicũq; dederit illi homini sciẽti dicẽtes: lege ista. τ dicet. nõ possum legere signatus est enĩ. τ dabitur liber iste in manus hois

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

uõ scietis Ifas: τ dicet ei. lege hoc. μὴ ἐπίσαμαι γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἀνάγνωθι τοῦτο. τ dicet nõ scio Ifas. τ ait dñs.appropi
καὶ ἐρεῖ οὐκ ἐπίσαμαι γράμματα· καὶ εἶπε κύριος· ἐγγί
ãt mihi ppto ille ore suo: labiis honorãt ζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτοῦ, τοῖς χείλεσι τιμῶσί
me. at cor ,cor lõge abest a me. frustra aũt Mat. 15.a. Marci 7.a. με· μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
colũt me: docẽtes ꝑcepta hoim τ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ
doctrinas. ꝓptera ecce ego addã vt trãsferã σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
ꝓpl'm illũ. τ trãsferã eos. τ pdã δασκαλίας· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μεταθεῖ
E ναι γὰρ λαὸν τοῦτον· καὶ μεταθήσω αὐτούς· καὶ ἀπολῶ
sapiẽtiã sap tẽtũ τ itellectũ prudẽtiũ.absc̃o τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύ
ã. ve ꝓfundũ cõsiliũ faciẽtes τ nõ p dñm. ve 1.Cor. 1.c. φω· οὐαὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου· οὐ
in absc̃dito cõsiliũ faciẽtes τ erũt i tenebris ope αἱ οἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσαι ἐν σκότει τὰ ἔρ=
ra eor. τ dicẽt dș nos vidit? τ dș nos γα αὐτῶν· καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακεν; καὶ τίς ἡμᾶς
cognoscet?aut q̃ nos facim?. nõne vt lutũ Eccl. 13.b. γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν· οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ
figulꝰ reputabimini? nũqd dicet figmentũ ficto= κεραμέως λογισθήσεται; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλά=
ri nõ tu me plasmasti? aut factura fictori σαντι οὐ σὺ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαν
F nõ sapiẽter me fecisti? nõ adhuc parũ τ transfe τι οὐ συνετῶς με ἐποίησας; οὐκέτι μικρὸν καὶ μετα=
retur liban? q̃si mõs chermel. τ mõs Infra. 32.c. θήσεται ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμέλ· καὶ τὸ ὄρος
chermel in sylua reputabit? τ audiẽt τὸ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται
in die illa surdi verba libri. τ q̃ in ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου· καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebris τ q̃ in nebula. oculi cecorũ videbũt σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ· ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὀψονται
τ exultabũt mẽdici ꝓpter dñm in letitia. τ καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ· καὶ
spe destituti hoies iplebunt lęti ἀπηλπισμένοι τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ
G tia. defecit iniqꝰ τ perit superbꝰ. τ exter νης· ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος· καὶ ἐξω
minati sunt iniq̃ agẽtes ꝑ malitia τ faciẽtes λοθρεύθησαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες
peccare hoies i verbo. oẽs aũt arguen= ἁμαρτίαν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ· πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον
tes in portã offensionẽ ponẽt. τ obliquauerũt τας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσι· καὶ ἐπλανήσαν
in iniqs initũ.ꝓpter hoc hec dicit dñs sup ἐπ' ἀδίκοις δίκην· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
domũ iacob quã separauit ex abraam. nõ mõ cõfun τὸν οἶκον ἰακὼβ ὃν ἀφώρισεν ἐξ ἀβραάμ· οὐ νῦν αἰσχυ
detur iacob: neq; nũc facĩe mutabit if= θήσεται ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ ἰσ
rael. sed cũ viderit filios suos opa mea: ραήλ· ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου,
ꝓpr̃ me sctificabũt nomẽ meũ. τ sctificabũt san ἐν ἐμοὶ ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου· καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγι
ctũ iacob. τ deũ israel timebũt. τ ον ἰακώβ· καὶ τὸν θεὸν τοῦ ἰσραὴλ φοβηθήσονται· καὶ
scient spũ errãtes itelligẽtiã. at γνώσονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν· οἱ δὲ
musitatores discent obedire. τ lingue γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν· καὶ αἰγλῶσαι αἱ
balbutiẽtes discẽt loqui pacẽ. φελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca.30.

A Uę filii apostate hec dicit dñs.τ feci Οὐαὶ τέκνα ἀποστάται τάδε λέγει κς̃· καὶ ἐποίησα
sti cõsiliũ nõ ꝑ me τ pactũ nõ ꝓ spũ meũ. τς βουλὴν οὐδὲ ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐδὲ διὰ πνεύματός μου.

Trãsla.B.Vie.

ᵇnescienti ᵖlitteras:ᵍ dice= turqꝫ ei:ʳ lege: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢ& respondebit :ᵗ nescio ᵘlitteras. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛEt dixitᵒ dominus.ᵖ Eo ᵠqᵘappropinquntʳ ppl'us ˢilleᵗ ore suo:ᵘ& labiis suis ˣglificat me:ʸ cor aũt eiᶻ ᵃlonge estᵇ a me:ᶜ& ᵈtimu crunt ᵉ me ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠmandato ᵍ hominum & ʰdoctrinis:ⁱ ideo ᵏ ecce ego ˡaddam ᵐvt ammiratiõnẽ faciam ⁿpopulo ᵖ huicᵠ mi raculo grãdi ʳ& stupẽdo. ˢPeribit enimᵗ sapia ᵘa sapiẽ tibᵛ eius :ʷ& itellectᵛ pru dẽtiũ eiᶻ ʸabscõdetur.ᶻ Ve ᵃq̃ pfundi estis cordeᵇ vtᶜ a dñoᵈ abscondatis ᵉ cõsiliũ ᶠquorum ᵍ sunt ʰ in tene= bris ⁱopera :ʲ& dicunt . ꝯ ᵏQuisˡ videt nos ᵐ& quis ⁿnouit nos?ᵒ Pernersa est hec vĩa cogitatio:ᵖ q̃si ᵠ si ʳlutũ cõtraˢ figulñᵗ cogitet ᵘ& ᵛdicatʷ opˣ ʸfactori suo: ᶻnõ ᵃfecisti me:ᵇ& figmen tũᶜ dicatᵈ fictorᵉ sui:ᶠ non ᵍintelligis.ʰ Nõneⁱ adhuc in ʲmodico & inᵏ breui ˡcõ uertetur ᵐliban? ⁿ in chet mel:ᵒ& chermel ᵖin saltũ ᵠreputabitur.ʳ Et audient ˢin dieᵗ illaᵘ surdiᵛ verbaʷ li bri: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˣ& de tenebrisʸ& caligine ᶻoculi ᵃ cecorum ꝯꝯꝯꝯ ᵇvidebunt.ᶜ Et addentᵈ mi tesᵉin domino ꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠleticiã:ᵍ& pauperes ʰ ho mines ⁱin sancto ꝯꝯꝯꝯꝯ ʲisrael ᵏ exultabũt : ˡ qm̃ ᵐdefecit ⁿqui ꝑualebat ᵒ cõ sumatus ᵖ est ᵠ illusor:ʳ & suc cisi sunt ˢoẽs ᵗq vigilabãt sup ᵘiniqtatẽ ᵛq peccare fa cieb ãtʷ hoies ˣin verbo:ʸ& arguentẽ ᶻin portaᵃ supplã tabit:ᵇ& declinauerũtᶜ fru stra aᵈ iusto.ᵉ Propter hoc ᶠhec ᵍdicit ʰ dñs ⁱ ad ʲ domũ ᵏiacob ˡq̃ redemitᵐ abraã. ⁿNõ ᵒmodo ᵖ cõfundetur ᵠiacob :ʳ nec ˢmodo ᵗ vult? eius ᵘerubescet :ᵛ sed ꝯꝯꝯ ʷcũ viderit ˣ filios suos ʸ opa ᶻmanũ meaᵃ ᵇin medio sui ᶜ sanctificantes ᵈ nomẽ meũ :ᵉ& sctificabunt ᶠ san ctum ᵍiacob ʰ& ⁱ deum ʲ israel ᵏ predicabunt ꝯꝯꝯꝯ ˡ& scient ᵐ errantes ⁿ spiri= tu ᵒ intellectum:ᵖ & mus= tatores ᵠ discent ʳ legem.

30.

UE ᵇfilii ᶜ desertores ꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈdicit ᵉ dominus ᶠ vt facere tis ᵍ consilium ʰ & non ꝯꝯ ⁱex me:ʲ& ordiremini ᵏ telã ˡ& non perᵐ spiritũ meũ:

Tex.heb.Esa.xxx.

	ᵃאֲשֶׁר ᵇלֹא ᶜיָדַע ᵈסֵפֶר ᵉלֵאמֹר ᶠקְרָא
	ᵍנָא ʰזֶה ⁱוְאֹמַר ʲלֹא ᵏיָדַעְתִּי ˡסֵפֶר ;
	ᵐוַיֹּאמֶר ⁿאֲדֹנָי ᵒיַעַן ᵖכִּי ᵠנִגַּשׁ ʳהָעָם
שָׁפָה	ˢהַזֶּה ᵗבְּפִיו ᵘוּבִשְׂפָתָיו ᵛכִּבְּדוּנִי ʷוְלִבּוֹ
	ˣרָחַק ʸמֶמֶּנִּי ᶻוַתְּהִי ᵃיִרְאָתָם ᵇאֹתִי
לָמַד	ᶜמִצְוַת ᵈאֲנָשִׁים ᵉמְלֻמָּדָה׃ ᶠלָכֵן ᵍהִנְנִי
פָּלָא	ʰיוֹסִיף ⁱלְהַפְלִיא ʲאֶת ᵏהָעָם ˡהַזֶּה
	ᵐהַפְלֵא ⁿוּפְלֵא ᵒוְאָבְדָה ᵖחָכְמַת ᵠחֲכָמָיו
	ʳוּבִינַת ˢנְבוֹנָיו ᵗתִּסְתַּתָּר ׃ ᵘהוֹי
נצן	ᵛהַמַּעְמִיקִים ʷמֵיְהוָה ˣלְהַסְתִּיר ʸעֵצָה
עשׂה	ᶻוְהָיָה ᵃבְּמַחְשָׁךְ ᵇמַעֲשֵׂיהֶם ᶜוְיֹאמְרוּ
רָאָה	ᵈמִי ᵉרֹאֵנוּ ᶠוּמִי ᵍיְדָעֲנוּ ʰהַפְכְּכֶם ⁱאִם
	ʲכְּחֹמֶר ᵏהַיֹּצֵר ˡיֵחָשֵׁב ᵐכִּי ⁿיֹאמַר
	ᵒמַעֲשֶׂה ᵖלְעֹשֵׂהוּ ᵠלֹא ʳעָשָׂנִי ˢוְיֵצֶר
	ᵗאָמַר ᵘלְיֹצְרוֹ ᵛלֹא ʷהֵבִין׃ ˣהֲלוֹא ʸעוֹד
שוב	ᶻמְעַט ᵃמִזְעָר ᵇוְשָׁב ᶜלְבָנוֹן ᵈלַכַּרְמֶל
	ᵉוְהַכַּרְמֶל ᶠלְיַעַר ᵍיֵחָשֵׁב׃ ʰוְשָׁמְעוּ ⁱבַּיּוֹם
	ʲהַהוּא ᵏהַחֵרְשִׁים ˡדִּבְרֵי ᵐסֵפֶר
	ⁿוּמֵאֹפֶל ᵒוּמֵחֹשֶׁךְ ᵖעֵינֵי ᵠעִוְרִים
עָנָה	ʳתִּרְאֶינָה ׃ ˢוְיֹסִפוּ ᵗעֲנָוִים ᵘבַּיהוָה
קָדַשׁ	ᵛשִׂמְחָה ʷוְאֶבְיוֹנֵי ˣאָדָם ʸבְּקְדוֹשׁ
עָרַץ	ᶻיִשְׂרָאֵל ᵃיָגִילוּ׃ ᵇכִּי ᶜאָפֵס־ᵈעָרִיץ ᵉוְכָלָה
כָּרַת	ᶠלֵץ ᵍוְנִכְרְתוּ ʰכָּל ⁱשֹׁקְדֵי ʲאָוֶן׃ ᵏמַחֲטִיאֵי
נָכַח	ˡאָדָם ᵐבְּדָבָר ⁿוְלַמּוֹכִיחַ ᵒבַּשַּׁעַר
צָדַק	ᵖיֹקֵשׁוּן ᵠוַיַּטּוּ ʳבַתֹּהוּ ˢצַדִּיק׃ ᵗלָכֵן ᵘכֹּה
	ᵛאָמַר ʷיְהוָה ˣאֶל ʸבֵּית־ᶻיַעֲקֹב ᵃאֲשֶׁר
	ᵇפָּדָה ᶜאֶת ᵈאַבְרָהָם ᵉלֹא ᶠעַתָּה ᵍיֵבוֹשׁ
	ʰיַעֲקֹב ⁱוְלֹא ʲעַתָּה ᵏפָּנָיו ˡיֶחְוָרוּ ׃ ᵐכִּי
	ⁿבְּרֹאתוֹ ᵒיְלָדָיו ᵖמַעֲשֵׂה ᵠיָדַי ʳבְּקִרְבּוֹ
	ˢיַקְדִּישׁוּ ᵗשְׁמִי ᵘוְהִקְדִּישׁוּ ᵛאֶת־ᵠקְדוֹשׁ
	ʷיַעֲקֹב ˣוְאֶת ʸאֱלֹהֵי ᶻיִשְׂרָאֵל ᵃיַעֲרִיצוּ׃
	ᵇוְיָדְעוּ ᶜתָעֵי ᵈרוּחַ ᵉבִּינָה ᶠוְרוֹגְנִים
	ᵍיִלְמְדוּ ʰלֶקַח׃
	ⁱהוֹי ʲבָּנִים ᵏסֹרְרִים
	ˡנְאֻם ᵐיְהוָה ⁿלַעֲשׂוֹת ᵒעֵצָה ᵖוְלֹא
	ᵠמִנִּי ׃ ʳוְלִנְסֹךְ ˢמַסֵּכָה ᵗוְלֹא ᵘרוּחִי

Pritiua.heb.Ter.heb.Esa.xxx. | Trãsla.B.Wie. | Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.

לְמַעַן סְפוֹת חַטָּאת עַל חַטָּאת ׀ פֶּה
הַהֹלְכִים לָרֶדֶת מִצְרַיִם וּפִי לֹא יָרַד פֶּה
שְׁאֹל לָעוֹז בְּמָעוֹז פַּרְעֹה וְלַחְסוֹת עֵז חָסָה
בְּצֵל מִצְרָיִם ׀ וְהָיָה לָכֶם מָעוֹז
פַּרְעֹה לְבֹשֶׁת וְלַחְסוֹת בְּצֵל מִצְרַיִם בּוּשׁ חָסָה
לְכֻלָּתָה ׀ כִּי הָיוּ בְצַעַן שָׂרָיו הָיָה שׁוּר
וּמַלְאָכָיו חָנֵס יַגִּיעוּ ׀ כָּל הַבַּאִישׁ נָגַע
עַל עַם לֹא יוֹעִילוּ לָמוֹ לֹא לְעֶזֶר בּוּשׁ
וְלֹא לְהוֹעִיל כִּי לְבֹשֶׁת וְגַם יָעַל
לְחַרְפָּה וּמַשָּׂא בַּהֲמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ נָשָׂא
צָרָה וְצוּקָה לָבִיא וְלַיִשׁ מִהֶם צוּר לָבָא
אֶפְעֶה וְשָׂרָף מְעוֹפֵף יִשְׂאוּ עַל פָּעַז עוֹף
כֶּתֶף עֲיָרִים חֵילֵיהֶם וְעַל דַּבָּשֶׁת נָשָׂא עִיר
נְמָלִים אוֹצַרְתָּם עַל עַם לֹא יוֹעִילוּ אָצַר יָעַל
וּמִצְרַיִם הֶבֶל וְרִיק יַעְזֹרוּ לָכֵן עָזַר
קָרָאתִי זֹאת רַהַב הֵם שָׁבֶת
עַתָּה בּוֹא כָתְבָה עַל לוּחַ אִתָּם וְעַל
סֵפֶר חֻקָּה וּתְהִי לְיוֹם אַחֲרוֹן חָקַק הָיָה
לָעַד עַד עוֹלָם כִּי עַם מְרִי הוּא עָלַם מָרָה
בָּנִים כְּחָשִׁים בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ אָבָה שָׁמַע
תּוֹרַת יְהוָה אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים יָרָה רָאָה
לֹא תֶרְאוּ וְלַחֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ חָזָה
נְכֹחוֹת דַּבְּרוּ לָנוּ חַלְקוֹת חֲזוּ
מַהֲתַלּוֹת סוּרוּ מִנִּי דֶּרֶךְ הַטּוּ מִנִּי נָטָה
אֹרַח הַשְׁבִּיתוּ מִפָּנֵינוּ אֶת קְדוֹשׁ שָׁבַת קָדַשׁ
יִשְׂרָאֵל לָכֵן כֹּה אָמַר קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל יַעַן מַאַסְכֶם בַּדָּבָר הַזֶּה
וַתִּבְטְחוּ בְּעֹשֶׁק וְנָלוֹז וַתִּשָּׁעֲנוּ בָּטַח לוּז
עָלָיו לָכֵן יִהְיֶה לָכֶם הֶעָוֹן הַזֶּה שָׁעַן הָיָה
כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה בְּחוֹמָה מְנֻשָּׁבָה בָּצָה תָּמָה
אֲשֶׁר פִּתְאֹם לְפֶתַע יָבוֹא שִׁבְרָהּ שָׁנַב פָּתָה בּוֹא
וְשִׁבְרָהּ כְּשֶׁבֶר נֵבֶל יוֹצְרִים כָּתוֹת יָצַר כָּתַת
לֹא יֶחְמַל וְלֹא יִמְצָא בְּמַכְתַּתּוֹ חֶרֶשׂ חָמַל מָצָא
לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד וְלַחְשׂף מַיִם גֶּבֶא כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבָה

vt adderetis peccatum ſuper peccatum. ooooo
Qui ambulatis vt deſcēdatis in egyptū: & os meū nō interrogaſtis: ſperātes auxiliū in fortitudine pharaonis & hñtes fiduciā in vmbra egypti: & erit vobis fortitudo pharaonis in cōfuſionē: & fiducia vmbre egypti in ignominiā. Ierāt enī in taphnis principes tui & nuncii tui vſq; ad thanes puenerūt. Oēs confuſi ſunt ſup pplo q eis pro deſſe nō potuit. Nō fuerūt in auxiliū & in aliquā vtilitatē: ſed in cōfuſionē & in opprobriū. Onus iumētorū auſtri. In tra tribulatiōis & anguſtie: leena & leo ex eis vipera: & regulus volās: portates ſup humeros iumētorū diuitias ſuas: & ſup gibbum camelorū theſauros ſuos ad populū q eis pdeſſe non poterit. Egypt enī frustra & vane auxiliabitur. Ideo clamaui ſup hoc ſuperbia tm̄ eſt: q ceſſe. Nunc ingreſſus ſcribe ei ſup buxū: & in libro diligēter exara illud: & erit in die nouiſſimo in teſtimoniū vſq; in eternū. Populus enī ad iracūdiā puocās eſt: & filii mēdaces: filii nolētes audire legem domini. Qui dicunt videntibus nolite videre: & aſpicētibus: nolite aſpicere nobis ea q recta ſunt. Loqmini nobis placētia: videte nobis errores: auferte a me viā: declinate a me ſemitam: ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Propterea hec dicit ſanctus ooooooo iſrl. Pro eo q reprobaſtis verbum hoc ooooooo & ſperaſtis in calūnia & in tumultu: & innixi eſtis ſuper eo: ꝯ propterea erit vobis iniquitas hec oo ſicut interruptio cadēs & reqſita in muro excelſo. Cuī subito dum non ſperatur veniet cōtritio eius: & cōminuetur ſicut conteritur lagena figuli cōtritione perualida & nō inuenietur de fragmētis ei teſta in q portetur ignicul de incendio: aut hauriatur parū aque de fouea: quia hec dicit oo dñs deus ſanctus iſrael. Si reuertamini ooooooo

addere pctā ſup pctā ſeſtes vel προσθεῖναι ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις οἱ πορευόμενοι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς Φαραώ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ Αἰγυπτίων· ἔσται ὑμῖν ἡ ἀντιλογία Φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς πεποιθόσι ἐπ' Αἴγυπτον ὄνειδος· ὅτι εἰσὶν ἐν Τάνει ἄρχοντες καὶ ἄγγελοι πονηροί· μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν, ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς ὠφέλειαν, ἀλλ' εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος· Ὅρασις τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐν τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖθεν καὶ ἀσπίδες καὶ γεννήματα ἀσπίδων πετωμένων, οἱ φέρουσιν ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς ἔθνος· ὃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν ἀλλ' εἰς ὀνείδισμον καὶ ὄνειδος· Αἰγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφελήσουσιν ὑμᾶς· ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅτι μάταια ἡ παράκλησις ὑμῶν αὕτη· νῦν οὖν καθίσας γράψον ἐπὶ βυβλίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον· ὅτε ἔσαι εἰς ἡμέρας τῶν αἰῶνος ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον· ὅτε ἔσαι εἰς ἡμέρας καιρὸν ταῦτα καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα· ὅτι λαὸς ἀπειθὴς ἐστιν υἱοὶ ψευδεῖς· οἱ οὐκ ἠβούλοντο ἀκούειν τὸν θεὸν θεοῦ· οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις μὴ ἀναγγείλητε ἡμῖν· καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι μὴ λαλεῖτε ἡμῖν ἀλήθειαν· λαλεῖτε ἡμῖν ἀπατήματα, ἐκκλίνατε ἐκ τῆς ὁδοῦ ταύτης· ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον, καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν λόγον τοῦ Ἰσραήλ· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἀπειθήσατε τοῖς λόγοις τούτοις καὶ ἠλπίσατε ἐπὶ ψεύδει, καὶ ὅτι ἐγόγγυσας καὶ πεποιθὼς ἐφύου ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ· διὰ τοῦτο ἔσαι ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς τεῖχος πίπτον παραχρῆμα πόλεως ὀχυρᾶς ἐλαφρὸν ἐπελθὸν καὶ ἐξαίφνης συντριβήσεται· καὶ ἔσται ἡ συντριβὴ αὐτῆς ὡς συντρίμμα ἀγγείου ὀστρακίνου ἐκ χειρὸς κεραμέως λεπτοῦ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀπὸ συρεῖς ὕδωρ μικρόν· ταῦτα λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ· ὅτ' ἂν ἀπὸ

ſraphtis ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Trāsla.B.Hie.

Tex.heb.Esa.xxx.

Pātūa.he

D

igemueris:tūc saluaberis.ꝛ scies vbi fuisti qū cōfi
γενάξης, τότε σωθήσῃ. καὶ γνώσεις ποῦ ἦσθα ὅτε ἐπε
fuces in vanū. vana fortitudo vra facta
πολθεις ἐπὶ τοῖς ματαίοις· ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐστιν
est. ꝛ nō voluistis audire. sed dixistis sup equos
θε. καὶ οὐκ ἐβουλεσθε ἀκούειν. ἀλλ' εἴπατε ἐφ' ἵππων
fugiemus. ꝓpter hoc fugietis. ꝛ dixistis sup leue
φευξόμεθα. διὰ τοῦτο φεύξεσθε. καὶ εἴπατε ἐπὶ κού
bus ascēdemꝰ fugiem⁹. ꝓpter hoc leues erūt
φοις ἀναβαταῖς φευξόμεθα. διὰ τοῦτο κοῦφοι ἔσονται οἱ
pſequētes vos. per vocē vnī⁹ fugiēt mille ꝛ p
διώκοντες ὑμᾶς. διὰ φωνῆς ἑνὸς φεύξονται χίλιοι καὶ διὰ
vocē quinq⁹ fugiēt multi. donec relinquamini
φωνὴν πέντε φεύξονται πολλοί. ἕως ἂν καταλειφθῆτε
ūſi malꝰ nauis sup mōtē:ꝛ ūſi signū ferēs sup collē.
ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημεῖον φέρων ἐπὶ κολωνοῦ.
ꝛ rursum expectat de⁹ vt misereat vri. ꝛ ꝓpt
καὶ πάλιν μένει ὁ θεὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι ὑμᾶς. καὶ διὰ
hoc exaltabit se vt misereat vri. q⁹ iudex do
τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς. ὅτι κριτὴς κύ
minꝰ de⁹ vr est. bti oēs pſenerātes in
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐστι. μακάριοι πάντες οἱ ἐμμένοντες ἐν
eo. q⁹ ꝓpꝫ fētūs in ion hītabit. ꝛ hiere
αὐτῷ. ὅτι λαὸς ἅγιος ἐν τῶν οἰκήσει. καὶ ἱερουσα=
salē flebꝫ plāctū: miserē mei: miserebit tui. vo
λὴμ κλαυθμῷ ἐκλαυσε, ἐλέησόν με, ἐλέησε σε. τὴν φω
cē clamoris tui ꝑ vidit exaudiuitq⁹. dabit
E
τὴν τῆς κραυγῆς σου οὗτος ἰδὼν ἐπήκουσέν σε. δώσει
dñs vobis panē tribulātōis ꝛ aquā āgustā. ꝛ neq⁹ vltra
κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενόν. καὶ οὐκέτι
apꝓpiabit tibi. vidēs te. q⁹ oculi
μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. ὅτι ὀφθαλμοί
tui videbūt seducētes te: ꝛ aures tue
σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε, καὶ τὰ ὦτά σου
audiēt verba post te ,decipientiū
ἀκούσονται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων
dicētes hec via: ābulem⁹ in ea: siue ad dexterā
οἱ λέγοντες αὕτη ἡ ὁδός, πορευθῶμεν ἐν αὐτῇ, εἴτε δεξιὰ
siue ad sinistrā.ꝛ auferes idola deargētata
εἴτε ἀριστερά. καὶ ἐξαρεῖς τὰ εἴδωλα πολυεργυρωθέντα
ꝛ deaurata minuta facies. ꝛ disper
καὶ τὰ πολυκεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις. καὶ λικμή
ges sicut aquā a mēstruata. ꝛ sicut ster⁹ abucies
σεις ὡς ὕδωρ ἀπὸ καθημένης. καὶ ὡς κόπρον ὤσεις
ea. tūc erit pluuia semini terre tue. ꝛ
αὐτά. τότε ἔσται ὑετὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου. καὶ
panis germinis tui erit abūdātia ꝛ pin=
ὁ ἄρτος τοῦ γενήματός σου ἔσται πλησμονή καὶ λίπα
guis. ꝛ pascēs tua iumēta in die il
νος. καὶ βοσκηθήσονταί σου τὰ κτήνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί=
la locū pinguē ꝛ spatosum. tauri vri ꝛ
νῃ τόπον πίονα καὶ εὐρύχωρον. οἱ ταῦροι ὑμῶν καὶ οἱ
boues operātes terrā comedēt paleas cōmix
βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀνατετμη
tas in ordeo vētilato. ꝛ erit sup oī mōte
μένα ἐν κριθῇ λελικμημένα. καὶ ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους
excelso ꝛ sup oī colle eleuato aque ſp=
ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ δια
transiens i die illa: cū ceciderit mul
πορευόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀποκλωνται πολ
ti ꝛ q⁹ ecciderit turres. ꝛ erit lumē
λοὶ καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. καὶ ἔσται τὸ φῶς τῆς
lune sicut lumē solis. ꝛ lumē so
σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλί=
lis erit septuplū: in die q⁹ sanauerit do
ου ἔσται ἑπταπλάσιον, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἰάσηται κύ
minꝰ cōtritionē ꝓpl̄ sui: ꝛ volo:ē
ριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀδύνην
plage sue curauerit,ecce nomē dñi
τῆς πληγῆς σου ἰάσηται. ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου

F

"et quiescatis[s] salui eritis.
[r] In silentio' & in spe
[a]erit[b] fortitudo vestra.[c] Et
noluistis:
[c] & dixistis.[r] Nequaq̄:[s] sed
[b] ad equos[b] fugiem⁹.[r] Ideo
[n] fugietis.[c] Et sup[p] veloces
[q] ascendemus.[r] Ideo
[r] velociores erūt[n] qui pſe=
quētur vos.[t] Mille hoies
[3] a facie[e] terroris[b] vnius: &
[c] a facie[e] terroris
[q] quinq⁹ [r] fugietis:[s] donec
[r] relinquamini
[x] q̄si malus nauis[l] in[m] verti
ce[n] montis[o] & quasi signū
[p] sup[q] collē.[r] Propterea[a] ex
pectat[d] dñs[n] vt misereatur
vestri[t] & ideo[r] exaltabitur
[3] parcens vobis:[a] qua[b] de⁹
[c] iudicū[n] dominus.[c] Beati
[r] omnes[s] qui expectant
[e] eum.[k] Populus[l] enim[l] sio
[m] habitabit[n] in hierusalē.
[o] Plorās[p] nequaq̄[q] plora=
bis[r] miserās[s] miserebitur
tui.[t] Ad vocē[u] clamoris tui
[3] statī;[v] vt audierit:[r] rñdebit
tibi.[s] Et dabit[t] vobis[b] dñs
[c] panē[e] ar ctū[&] aq̄;[3] breue
[g] & nō[7] faciet auolare a te
[v] vltra[n] doctorē tuū:[t] & erūt
[m] oculi tui[n] videntes[p] p̄ce
ptorē tuū:[o] & aures tue[r] au
dient[q] verbū [s] post tergū
[n] monētis.[t] Hec est[r] via:
[3] ambulate[n] in ea:& nō[c] de
clinetis neq⁹[c] ad dexterā
neq⁹[d] ad sinistrā.[f] Et conta
minabis[l] lamias[s] sculptilū
[h] argenti tui[r] &[m] vestiū cōfū
[n] cōflatilis[o] auri tui:&[p] dis=
perges ea[q] sicut[r] imūdicia
mēstruate.[s] Egredere[r] di
ces[n] ei:[t] & dabitur[r] pluuia
[3] semini tuo[v] vbicūq⁹[3] semi
naueris[c] in[o] terra:[f] & pa=
nis[r] frugum[q] terre
[b] erit[r] vberrim⁹[&] pīguis.
[r] Pascetur in[m] possessiō=
ne tua[n] in die[o] illo[p] agnus
[q] spatose:[r] & tauri tui
[&] pulli asinorū[r] qui ope
rantur[n] terram:[t] cōmixtū
[r] migma[3] comedent[v] sicut
[c] in area[b] ventilatum est.
[r] Et erunt[r] super[q] omnem
[b] montem[r] excelsum:
[&] & omnem[m] collem[n] ele=
uatum[o] rui
[p] currentiū[q] aquarū[r] in die
[s] interfectionis[r] multorū
[n] cū ecciderint[t] turres.[r] Et
erit[r] lux[s] lume[b] sicut lux
[c] solis:[&] & lux[r] solis[r] erit[q] se
ptempliciter:
[b] sicut lux[r] septem[s] dierū
[r] in die qua
[m] alligauerit[n] domin⁹[p] vul=
nus[q] populi sui:
[r] & pcussurā[s] plage eius[r] sa
nauerit.[n] Ecce[t] nomē[r] dñi

וְנַחַת תּוֹשִׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה
תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם׃
וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל
כֵּן תְּנוּסוּן וְעַל קַל נִרְכָּב עַל
כֵּן יִקַּלּוּ רֹדְפֵיכֶם׃ אֶלֶף אֶחָד
מִפְּנֵי נַעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי נַעֲרַת
חֲמִשָּׁה תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם
כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל
הַגִּבְעָה׃ וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם
וְלָכֵן יָרוֹם לְרַחֶמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי
מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָּל הוֹחֲלֵי
לוֹ׃ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם
בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל
זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ׃ וְנָתַן לָכֶם
יְהוָה לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא
יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ
רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ׃ וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה
דָּבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ
לְכוּ בָהּ כִּי תַאֲמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ׃
וְטִמֵּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ
וְאֵת אֶפֶדַת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ תְּזָרֵם
כְּמוֹ דָוֶה צֵא תֹאמַר לוֹ׃ וְנָתַן
מְטַר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת
הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּנוּאַת הָאֲדָמָה
וְהָיָה דָּשֵׁן וְשָׁמֵן יִרְעֶה מִקְנֶךָ
בַּיּוֹם הַהוּא כַּר נִרְחָב׃ וְהָאֲלָפִים
וְהָעַיָרִים עֹבְדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל
חָמִיץ יֹאכָלוּ אֲשֶׁר זֹרֶה נָרַחַת
וּבְמִזְרֶה׃ וְהָיָה עַל כָּל הַר נָבֹהַ
וְעַל כָּל גִּבְעָה נְשֻׂאָה פְּלָגִים
יִבְלֵי מַיִם בְּיוֹם הֶרֶג רָב בְּנָפֹל
מִגְדָּלִים׃ וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר
הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם
כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם
חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת שֶׁבֶר עַמּוֹ
וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה

Pūtiua.heb. Tex.heb. Esa. xxxi.

בָּא מַמְרֵחַק בְּעֵר אַפּוֹ וּכְבֶד מַשָּׂאָה רָחֵק נָשֹׂא
שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ שָׂפָה
אֹכָלֶת רוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד צַוָּאר יֶחְצֶה
לַהֲנָפַת גּוֹיִם בְּנַפַת נוּף וְרֶסֶן תַּתְעֶה עַל לְחָיֵי עַמִּים׃
הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ חַג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בְּחָלִיל
לָבוֹא בְּהַר יְהוָה אֶל צוּר יִשְׂרָאֵל׃ וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת הוֹד
קוֹלוֹ וְנַחַת זְרוֹעוֹ יַרְאָה בְּזַעַף אַף וְלַהַב אֵשׁ אֹכְלָה נֶפֶץ וְזֶרֶם
וְאֶבֶן בָּרָד׃ כִּי מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה׃ וְהָיָה כָּל
מַעֲבַר מַטֵּה מוֹסָדָה אֲשֶׁר תָּנִיחַ יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנֹּרוֹת
וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלָּחַם בָּם׃ כִּי
עֲרוּךְ מֵאֶתְמוֹל תָּפְתָּה גַּם הִיא לְמֶלֶךְ הוּכַן הֶעְמִיק הִרְחִב מְדוּרָתָהּ
אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גָּפְרִית בְּעֵרָה בָּהּ׃

Cap. xxxi

הוֹי הַיְרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ וַיִּבְטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רַב וְעַל
פָּרָשִׁים כִּי עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ׃ וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא
רָע וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם עַל בֵּית מְרֵעִים וְעַל עֶזְרַת פֹּעֲלֵי
אָוֶן׃ וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל וְסוּסֵימוֹ בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ וַיהוָה
יַטֶּה יָדוֹ וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזָר וְיִחְדָּו כֻּלָּם יִכְלְיוּן׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר יָהֹמֶה הָאַרְיֵה וְהַכְּפִיר עַל טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא
עָלָיו מְלֹא רֹעִים מִקּוֹלָם לֹא יֵחָת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד

Cap. xxxii

לְעָזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ וּבָטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רַב וְעַל
פָּרָשִׁים כִּי עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ

Trāsla. B. Hie.

venit de longinquo bardes furor ei⁹ & grauis ad portandū. Labia ei⁹ repleta fūt indignatōe: & lingua ei⁹ q̄si ignis deuorās. Spūs eius velut torrēs mundas vsq; ad medū colli: ad pdendas gentes in nihilū & frenū erroris qđ erat ī maxillis populorū. Canticū erit vobis sicut nox sanctificate solēnitatis: & leticia cordis sicut qui pgit cū tibia vt intret in montem domini ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue: & terrorē brachii sui oñdet in cōminatione furoris: & flamma ignis deuorātis. Allidet in turbine & ī lapide grādinis. A voce enī dñi pauebit assur virga percussus: & erit trāsitus virge fundatus quam requiescere faciet dominus super eum in tympanis & citharis: & in bellis precipuis expugnabit eos. Preparata est enī ab heri tophet a rege pparata profunda & dilatata. Nutrimēta ei⁹ ignis & ligna multa flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam. 31. VE qui descendunt in egyptum ad auxiliū in equis sperantes: & hītes fiduciā sup qua drigis: qa multe sunt: & sup equitibus: qa pualidi nimis: & nō sunt cōfisi super sanctum israel: & dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum: & verba sua nō abstulit. Et consurget cōtra domū pessimorū & cōtra auxiliū operātiū iniquitatē. Egyptus homo & non deus; & equi eorum caro & non spiritus. Et dominus inclinabit manū suā: & corruet auxiliator: & cadet cui prestatur auxiliū: simulq; oēs cōsumētur qa hec dicit dñs ad me. Quomodo si rugiet leo & catulus leonis sup predam suā cum occurrerit ei multitudo pastorū: a voce corū non formidabit: & a multudine eorū nō pauebit: sic descēdet

Trās. Gre. lxx. cū iter. latina.

venit post tps multū. ardēs furor cū gla. ἔρχεται διὰ χρόνου πολλοῦ. καυμάτωσις ὁ θυμός μετὰ ὀξέως.
eloquiū labioꝝ ei⁹ eloquiū tre plenū. τ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, τὸ λόγιον ὀργῆς πλήρες· καὶ
tra furoris ei⁹ q̄si ignis deuorat. τ spūs ei⁹ ὀργὴ θυμοῦ αὐτοῦ ὡς πῦρ ἰδίλει· καὶ τὸ πνεῦμα αὐτ
sicut aqua i valle trahēs veniet vsq; ad collū: τ die ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σύρων ἥξει ἕως τραχήλου καὶ διαυ
det. cōturbabit gētes in errore vano τ psequet ρεθήσεται· ταράξει ἔθνη ἐν πλάνησι ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos error. τ assumet eos in cōspectu αὐτοὺς πλάνησις· καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eoꝝ. nūqd semp opz vos letari τ igre αὐτῶν· μὴ διαπαγὴς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰσπο
di ad festā mea fugiter q̄si festa celebrātes τ ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαγὴς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
q̄si gaudētes vt ingrediamini cū tibia ad mōtē ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσελθεῖν μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei ad deū israel. τ auditā faciet de⁹ θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀκουσὴν ποιήσει ὁ θεὸς
glozīā vocis sue. τ furorē brachii τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
sui oñdet cū furore τ ira τ flāma deuorā αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεδίου
te fulminabit vehemēter. τ sicut aqua τ grādo de σης κεραυνώσει βιαίως· καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ
scēdēs vehemētia. p cui voce oñ vincentur κατα φερομένη βία· διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου πτοηθήσονται
assyrii plaga pcutiet eos. τ erit ei p ἀσσύριοι τῇ πληγῇ ἣν πατάξει αὐτούς· καὶ ἔσται αὐτῷ κυ
circuitū: oñ erat ei spes auxilii: in quā ipe κλόθεν, ὅθεν ἦν αὐτῷ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ' ἣν αὐχ
cōtidebat. ipi cū tympanio τ cithara pugna ἐπεποίθει. αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή
būt cōtra eū ex cōmutatiōe. tu eī aū dies decipi σουσιν αὐχοι ἐκ μεταβολῆς· σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατη
eris. nūqd τ tibi paratū est regnare: vallē pfundū: θήσῃ. μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν, φάραγγα βαθεῖαν,
ligna posita: ignē τ ligna multa. furor dñi q̄si val ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά· ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά
lis a sulphure succēsa. λαγξ ὑπὸ θείου καιομένη. Ca. 31.

VE q descēdūt in egyptū ad auxiliū: Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν,
in eqs cōfidētes; fūt ī currib. fūt eīn multi οἱ ἐφ' ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ' ἅρμασιν· ἔσι γὰρ πολλὰ
τ sup eqs multitudo valde. τ nō audieft confi καὶ ἐφ' ἵπποις πλῆθος σφόδρα· καὶ οὐκ ἤκουσαν πεποι
dētes sup festū israel: τ vestī nō exquisierūt. θότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
τ ipe sapiēter adduxit sup eos mala. τ verbū ei⁹ καὶ αὐτὸς σοφῶς ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κακά· καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nō frustrabit τ isurget sup domos hoim ma οὐ μὴ ἀθετηθῇ καὶ ἐπαναστήσεται ἐπ' οἴκους ἀνθρώπων πο
lorū. τ super spē eoꝝ vanā egyptiꝝ πηρῶν· καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν Αἰγύπτιος
hō τ nō deus. equi eoꝝ carnes τ nō auxi ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός· ἵπποι αὐτῶν σάρκας καὶ οὐ βοή
liū: at dñs iducet manū suā sup eos. τ la θεια, δὲ κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς· καὶ κο
borabūt auxiliātes τ simul oēs peribūt. πιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται·
q̄r sic dixit mihi dñs. quēadmodū cū rugierit leo ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος· ὃν τρόπον ὅταν βρύσῃ ὁ λέων
vel catul⁹ leonis sup preda quā cepit τ clamauerit sup ἢ ὁ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ἣν ἔλαβεν καὶ κράξωσι ἐπ' αὐ
eum donec ipleant mōtes voce ei⁹ τ victi τὸν ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἥτ
sunt τ p multitudinē furoris terrefacti sunt. sic θησαν καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν. οὕτως
descendet καταβήσεται

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

dñs sabaoth vt plictur sup mõtẽ sion. sup κύριος σαβαὼθ ἐπισκεπάσει ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐπὶ τὰ
mõtes ci⁹. sicut aues volantes: sic pteget ὄρη αὐτῆς. ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ
dñs hierlm ⁊ liberabit ⁊ fouebit ⁊ κύριος ἱερουσαλήμ καὶ ἐξελεῖται καὶ περιποιήσεται καὶ
saluabit. cõuertimini pfundũ cõsilij cõsultãtes σώσει. ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι
D ⁊ iniquũ filij israel. qz die illa negabũt ⁊ ἄνομοι υἱοὶ Ἰηλ, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπωσάμενοι
hoies manufacta sua argentea ⁊ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργύρεα καὶ τὰ
ã.1.d. aurea q̃ fecerũt mani eoꝝ. ⁊ cadet assur. χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν. καὶ πεσεῖται ἀσσούρ
nõ gladi⁹ viri: neq; gladi⁹ hois vora οὐ μάχαιρα ἀνδρός, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά
bit eũ. ⁊ fugiet nõ a facie gladu. γεται αὐτόν. καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας.
at iuuenes erunt vecti. petra eũ circũdabũ οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται ὑπήκοοι. πέτρα γὰρ περιληφθήσον
tur q̃si vallo ⁊ vincent: at fugiens capiet. ται ὡς χάραξ καὶ ἡττηθήσονται, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται.
hec dicit dñs: beat⁹ q̃ hz in sion semẽ τάδε λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα
⁊ domesticos in hierlm. καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca.32.

A Ecce cũ rex iustus regnabit. ⁊ pri Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. καὶ ἄρ
cipes cũ iudicio iperabũt. ⁊ erit hõ χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος
occultãs sermões suos ⁊ abscõdet vt ab aqua κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδα
q̃ ferk. ⁊ apparebit in sion sicut flumẽ cur τος φερομένου. καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε
rens iclytũ in terra sitiẽti. ⁊ nequaq̃ erũt cõsiden ρόμενος ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποι
tes in hoib⁹: sed aures dabũt ad audiendũ θότες ἐπ' ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσιν ἀκούειν
⁊ cor infirmoꝝ attẽdet audire. ⁊ καὶ ἡ καρδία ἀδυνάτων προσέξει τοῦ ἀκούειν. καὶ αἱ
lingue balbutiẽtes: cito discent loqui pa γλῶσσαι ψελλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή
cẽ. ⁊ nõ vltra dicẽt stulto vt pricepo sit. ⁊ nõ vltra νην. καὶ οὐκέτι μὴ ἐρῶσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ οὐκέτι
B dicẽt mnulbri tui tace. nã fatu⁹ fatua lo μὴ ἐρῶσι οἱ ὑπηρέται σου σίγα. διὰ μακρὸς μακρὰ λα
quet. ⁊ cor ei⁹ vana itelliget: ad pfici λήσει. καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, τοῦ συντε
endũ iniq̃ ⁊ loquẽdũ ad dñm errorẽ: vt disp λεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ διαφ
gat ãias esurientes ⁊ ãias sitiẽtes θεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας
vacuas faciat. nã cõsilij malox iniqua cogi κενὰς ποιῆσαι. διὰ βουλὴν τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύε
tat: iterficere hũiles in sermonib⁹ iniqs: ⁊ dissi ται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ διά
pare verba humiliũ in iudicio. at pli σκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ εὐσεβεῖς
sapientia cogitauerũt. mulieres diuites surgite ⁊ συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες ⁊ λοῦσαι ἀνάστητε καὶ
audite vocẽ meã. filie in spe audi ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. θυγατέρες ἐπ' ἐλπίδι ἀκού
te verba mea. dieb⁹ anni memoriã fa σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι
cite in dolore cũ spe: cõsumata est vindemia: ces ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ' ἐλπίδος, ἀνήλωται ὁ τρυγητός, πέ
sant semen ⁊ nõ vltra veniet. obstupescite cõtrita παυται ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ἔκστητε λυπήθη
mini cõfidẽtes: exuite vos
C ⁊ ai spoliũtai, ἐκδύσασθε

Trãsla.B.Hie.

dñs exercituũ vt prelie tur super montem sion & super collem eius. Sicut aues volantes sic ꝏ proteget dominus exercituum hierusalem: ꝏꝏ ptegẽs & liberãs: tranſiens & saluãs. Cõuertimini sicut in pfundũ recesseratis filii israel. ꝏꝏ In die enim illa abiiciet vir idola ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ argenti sui: & idola auri sui que fecerunt ꝏꝏꝏ vobis manus vestre in peccatũ: & cadet assur in gladio non viri; & gladius non hominis ꝏ vorabit eũ: & fugiet nõ a facie gladii: & iuuenes eius vectigales erunt: & fortitudo ei⁹ a terrore trãsibit: & pauebũt fugiẽtes principes ei⁹. Dixit dñs cuius ignis est in sion & caminus eius ꝏꝏꝏꝏꝏ in hierusalem. 32.

Ecce in iustícia regnabit rex: & prícipes in iudício pertũt. Et erit vir sicut q abscondi tur a vento & celat se a tepestate sicut riui aqua rum in iti: & umbra petre promnentis in terra deserta. Non caligabũt oculi videntium: ꝏꝏꝏ & aures audientiũ díligẽter auscultabunt: & cor stultorũ intelliget scien tiam: & lingua balborũ velociter & plane. Non vocabitur vltra is q insipiẽs est prí ceps: neq; fraudulẽtus appellabitur maior. Stultus enim fatua loqtur: & cor eí⁹ faciet iníqtatẽ vt perficiat simulationẽ & loqtur ad dñm fraudulenter & vacuam faciat animã esurientis: & potum sitienti auferat. ꝏ Fraudulẽti vasa pessima sunt. Ipse ei cogitatiões cõcinnabit ad perdẽdos mites in fermone mẽdacii cũ loqretur paupi iudicii. Princeps vero ea q digna sunt principi cogitabit: & ipse sup duces stabit. Mulieres opulẽte surgite: & audite ꝏꝏ vocẽ meã: filie cõfidẽtes percipite auribus eloquiũ meũ. Post dies & annos & vos cõturbabimini cõfidẽtes. Cõsumata est ei vindemia: collectio vltra nõ veiet. Obstupescite populente: cõturbamini confidentes: exuite vos

Tex.heb.Esa.xxxij. Pũctua.heb

יְהוָה צְבָאוֹת לִצְבֹא עַל הַר צִיּוֹן
וְעַל גִּבְעָתָהּ כְּצִפֳּרִים עָפוֹת כֵּן
יָגֵן יְהוָה צְבָאוֹת עַל יְרוּשָׁלִָם
גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט שׁוֹבוּ
לְאַשֶּׁר הֶעְמִיקוּ סָרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי בַיּוֹם הַהוּא יִמְאָסוּן אִישׁ אֱלִילֵי
כַסְפּוֹ וַאֲלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר עָשׂוּ
לָכֶם יְדֵיכֶם חֵטְא וְנָפַל אַשּׁוּר
בְּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְחֶרֶב לֹא אָדָם
תְּאָכְלֶנּוּ וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וּבַחוּרָיו
לָמַס יִהְיוּ וְסַלְעוֹ מִמְּגוֹר יַעֲבֹר
וְחַתּוּ מִנֵּס שָׂרָיו נְאֻם יְהוָה
אֲשֶׁר אוֹר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ
בִּירוּשָׁלִָם:

Ca.xxxij.

הֵן לְצֶדֶק יִמְלֹךְ מֶלֶךְ וְלָשָׂרִים
לְמִשְׁפָּט יָשֹׂרוּ: וְהָיָה אִישׁ כְּמַחֲבֵא
רוּחַ וְסֹתֶר זֶרֶם כְּפַלְגֵי מַיִם
צִיָּה כְּצֵל סֶלַע כְּבֵד בְּאֶרֶץ
עֲיֵפָה: וְלֹא תִשְׁעֶנָה עֵינֵי רֹאִים
וְאָזְנֵי שֹׁמְעִים תְּקַשַּׁבְנָה: וְלֵבַב
נְמַהֲרִים יָבִין לָדָעַת וְלְשׁוֹן עִלְּגִים
תְּמַהֵר דַּבֵּר צַחוֹת: לֹא יִקָּרֵא
עוֹד לִנָבָל נְדִיב וְלִכְיְלִי לֹא
יֵאָמֵר שׁוּעַ: כִּי נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר
וְלִבּוֹ יַעֲשֶׂה אָוֶן לַעֲשׂוֹת חֹנֶף
וְלְדַבֵּר אֶל יְהוָה תּוֹעָה לְהָרִיק
נֶפֶשׁ רָעֵב וּמְשַׁקֶּה צָמָא יַחְסִיר:
וְכְלֵי כְלַיו רָעִים הוּא זִמּוֹת יָעַץ
לְחַבֵּל עֲנִיִּים בְּאִמְרֵי שֶׁקֶר
וּבְדַבֵּר אֶבְיוֹן מִשְׁפָּט וְנָדִיב נְדִיבוֹת
יַעַץ וְהוּא עַל נְדִיבוֹת יָקוּם:

Ca.xxxij.

נְשֵׁי שַׁאֲנַנוֹת קֻמְנָה שְׁמַעְנָה
קוֹלִי בָּנוֹת בְּטֻחוֹת הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי:
יָמִים עַל שָׁנָה תִּרְגַּזְנָה בְּטֻחוֹת
כִּי כָלָה בָצִיר אָסֶף לֹא יָבוֹא:
חִרְדוּ שַׁאֲנַנוֹת רְגָזָה בְּטֻחוֹת פְּשֹׁטָה

Patina.heb.Tex.heb.Esa.xxxiij.

יוֹעֲרָה וְחַנֹּרָה עַל הַלָּצִיּוֹת׃ עַל שָׁדַיִם עוֹר שָׂדֶה
סַפְדִים עַל עוּדִי חֶמֶד עַל גֶּפֶן שָׂדֶה
פִּרְיָה׃ עַל אַדְמַת עַמִּי קוֹץ שָׁמִיר יַעֲלֶה
תַּעֲלֶה כִּי עַל כָּל בָּתֵּי מָשׂוֹשׂ עִיר
קְרִיָה עַלִּיזָה׃ כִּי אַרְמוֹן נָטֹשׁ
הֲמוֹן עִיר עֹזֶב עֹפֶל וּבַחַן הָיָה
בְּעַד מְעָרוֹת עַד עוֹלָם מָשׂוֹשׂ
פְּרָאִים מִרְעֵה עֲדָרִים׃ עַד יֵעָרֶה
עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם וְהָיָה מִדְבָּר
לַכַּרְמֶל וְהַכַּרְמֶל לַיַּעַר יֵחָשֵׁב׃
וְשָׁכַן בַּמִּדְבָּר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
בַּכַּרְמֶל תֵּשֵׁב׃ וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה
שָׁלוֹם וַעֲבֹדַת הַצְּדָקָה הַשְׁקֵט
וָבֶטַח עַד עוֹלָם׃ וְיָשַׁב עַמִּי בִּנְוֵה
שָׁלוֹם וּבְמִשְׁכְּנוֹת מִבְטָחִים
וּבִמְנוּחוֹת שַׁאֲנַנוֹת׃ וּבָרַד בְּרֶדֶת
הַיָּעַר וּבַשְּׁפֵלָה תִּשְׁפַּל הָעִיר׃
אַשְׁרֵיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מָיִם
מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר׃

Ca.xxxiij הוֹי שֹׁדֵד וְאַתָּה לֹא שָׁדוּד וּבֹגֵד וְלֹא בָגְדוּ בוֹ
כַּהְתַּמְּךָ שׁוֹדֵד תּוּשָׁד כַּנֹּלְתְּךָ לְבֹגֵד יִבְגְּדוּ בָךְ׃ יְהוָה חָנֵנוּ לְךָ
קִוִּינוּ הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים אַף
יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה׃ מִקּוֹל
הֲמוֹן נָדְדוּ עַמִּים מֵרוֹמְמוּתֶךָ
נָפֹצוּ גּוֹיִם׃ וְאָסַף שְׁלַלְכֶם אֹסֶף
הֶחָסִיל חָסֵק גֵּבִים שֹׂחֲקִים בּוֹ׃
נִשְׂגָּב יְהוָה כִּי שֹׁכֵן מָרוֹם מָלֵא
צִיּוֹן מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ וְהָיָה אֱמוּנַת
עִתֵּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעֹת חָכְמַת וְדַעַת
יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצָרוֹ׃ הֵן
אֲרִאֵלָם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי
שָׁלוֹם מָר יִבְכָיוּן׃ נַשַּׁמּוּ מְסִלּוֹת
שָׁבַת עֹבֵר אֹרַח הֵפַר בְּרִית מָאַס
עָרִים לֹא חָשַׁב אֱנוֹשׁ׃ אָבַל

Trãsla.B.Hie.

& cõfundemini: accigite lũbos vros.' Sup vbera plangite: sup regione desiderabili: super vinea fertili. Super humũ populi mei spine & vepres ascendent: quãtomagis sup oẽs domos gaudii ciuitatis exultantis.' Domus enim dimissa est: oo multitudo vrbis relicta est: tenebre & palpatio facte sunt sup spelũcas vsq in eternũ. Gaudiũ onagrorũ pascua gregum: donec effundatur super nos spiritus de excelso. Et erit desertum in chermel: & chermel in saltum reputabitur: & habitabit in solitudine iudicium: & iustitia oooo in chermel sedebit. Et erit opus iustitie oooooo pax: & cultus iustitie silentium oooooooooooooo & securitas vsq in sempiternũ. Et sedebit popul mẽ in pulchritudine pacis: & in tabernaculis fiducie: & in reqe opulẽta. Grando aũt in descẽsione saltus: & humilitate humiliabitur ciuitas. oooo Beati qui seminatis super omnes aquas: oooo immittẽtes pedem bouis & asini. 33.

Ve qui predaris. oo None & ipse preda beris? Et q spernis: nõne & ipse sperneris? Cũ cõsumaueris depdationẽ: depdaberis: cum fatigatus desieris cõtẽnere: cõtẽneris. Dñe misere nr̃i: te enim expectamus: esto brachiũ nr̃m in mane: & salus nr̃a in tpe tribulatiõis. A voce angeli fugerũt populi & ab exaltatiõe tua dispersi sunt gẽtes. Et congregabũtur spolia vr̃a sicut colligitur bruc velut cũ fossa plene fuerit de eo. Magnificatus est dñs qm habitauit in excelso: ipleuit iudicio & iustitia: & erit fides in tpibus suis. Diuitie salutis sapia & sciẽtia timor domini ipse est thesaurus eius. Ecce oo videntes clamabunt foris: angeli oooooooooo pacis amare flebũt. Dissipate sunt vie: oooooo cessauit trãsiens p semitã: irritũ factũ est pactũ: piecu ciuitates nõ reputaut homines. Luxit &

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

nude estote. accingimini saccis lũbos vros. τ γυμναὶ ἔστε. πολιζώσασθε σάκκους ὀσφύας ὑμῶν. καὶ sup vbera plangite: de agro cõcupiscẽtie τ ἐπὶ τῶν μαζῶν κόπτεσθε περὶ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ vite genimtnis. in terra ppli mei spina τ herba ἀμπέλου φυομένης. ἐν γῇ τ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ascendet τ ex oi domo letitia auferet. dom ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας ἐνφροσύνη ἀρθήσεται. οἶκοι dereliẽte ciuitas ciuitatis dimittẽt τ domos ἐγκαταλελειμμένα πλοῦτον πόλεως ἀφήσουσι καὶ οἴκους desiderabiles. τ erũt ville spelũce vsq in eter ἐπιθυμητούς. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι αὐτῆς ἕως τοῦ αἰῶ nũ gaudiũ onagrorũ. pascua pastorũ: donec D νος ἐυφροσύνη ὄνων ἀγρίων. βοσκήματα ποιμένων, ἕως ἂν aduenias sup vos spũs de excelso. τ erit desertũ cher ē.19.c. ἐπέλθῃ ἐφ ὑμᾶς πνεῦμα ἀφύλακτον. καὶ ἔσται ἔρημος ὁ χερ mel τ chermel in syluã reputabit. τ requiescet μὲλ καὶ ὁ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται. καὶ ἀναπαύσει in deserto iudiciũ: τ iustitia i carmelo ha ται ἐν τῇ ἐρήμῳ κρῖμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι bitabit. τ erũt opa iustitie pax. τ κήσει. καὶ ἔσαι τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη. καὶ obtinebit iustitia requiẽ. τ cõfiden κατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν. καὶ πεποιθό tes erũt vsq in eternũ: τ habitabit ppls e τες ἔσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ tius in ciuitate pacis. τ hitabit cõfidẽs: τ re τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης. καὶ ἐποικήσει πεποιθώς, καὶ ἀνα quiescent cũ diuitiis. at grando si descenderit: nõ παύσονται μετὰ πλούτου. ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, οὐκ sup vos veniet. τ erũt inhabitãtes in syluis cõfi ἐφ ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε dẽtes sicut q in cãpestri. beati seminãtes sup ποιθότες ὡς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ. μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ oẽm aquã: vbi bos τ asin calcat. πᾶν ὕδωρ, ὃυ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca.33.

Ve q miseros facitis vos. vos aũt nemo fa- A cit miseros. τ reprobãs vos: nõ reprobat. capient ΟΥαὶ τοῖς παλαιπωροῦσιν ὑμᾶς, ὑμᾶς δ οὐδεὶς πoι ει παλαιπώρους. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ. ἀλώσονται reprobãtes τ tradent. τ q̃si tinea in vestimẽ οἱ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται. καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί to: sic superabunt. vsie miserere nr̃i: in te enim cõ ου, οὕτως ἡττηθήσονται. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε fidim. factũ est semẽ incredulo in pditionẽ. πoίθαιθ. ἐβοήθησε τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν. at salus nr̃a in tpe tribulatõis. ppi vocẽ timoris tui ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως. διὰ φωνὴν τ φόβου σου obstupuerũt ppli a timore tuo τ dispersi sunt gẽtes. ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη. nũc aũt cõgregabunt spolia vr̃a parui τ magni. νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκύλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου. quẽadmodũ si q̃s cõgregauerit locustas: sic illudẽt ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν vobis. sancte dẽ q̃habitat in celis. repleta est siõ ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς. ἐνεπλήσθη σιὼν tudicio τ iustitia in lege tradent. in thesau κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσονται. ἐν θησαυ ris salus nr̃a. illic sapia τ scientia τ pietas ροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν. ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια ad vsum hi sũt thesauri iustitie. eccẽ in timo πρὸς χρῆσιν εἰσὶ θησαυροὶ δικαιοσύνης. ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό re exo ipi timebunt. q̃a timuistis: timebunt βῳ ὑμῶν αὐτὰ φοβηθήσονται. ὃυς ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται a vobis. angeli .n. mittentur loquentes pacem. ἀφ ὑμῶν. ἄγγελοι γὰρ ἐκπορευθήσονται λαλοῦντες εἰρήνην. amare flentes aduocantes pacem. desolabuntur πικρῶς κλαίοντες παρακαλοῦντες εἰρήνην. ἐρημωθήσονται eni horũ vie. cessauit timor gẽtiũ. τ testa γὰρ αἱ τούτων ὁδοί. πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή mẽti tollit. τ nõ reputauit ipos hoies. luxit κη ἀφῃρέθη. καὶ οὐ μὴ λογίσῃ αὐτὴς τοὺς ἀνθρώπους. ἐπένθησε

terra.cõfusus ẽ lib an⁹.paludes faci⁹ ẽ sarõ.manifesta erit ἡ γῆ· ἠχύνθη ὁ λίβας· ἔλυ ἐξέλιπε ὁ σαρών· φανερὰ ἔσαι galilea ꝛ carmelus. nũc cõsurgã dicit dñs. ἡ γαλιλαία καὶ κάρμηλος· νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος. nũc glhabor: nũc exaltabor: nũc videbiꝭ: nũc ecce νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὀφθε, νῦν ἀι= besetis: vana erit fortitudo spũs vr. ignis χυνθήσεσθε, ματαία ἔσαι ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν· πῦρ vos deuorabit. ꝛ erũt gẽtes cõbuste sicut spl= ὑμᾶς κατέδεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκαν na in agro ptecta ꝛ cõbusta. audiẽt q θα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένα καὶ κατακεκαυμένα. ἀκούσονται οἱ lõge sunt q̃ feci: ꝛ sciẽt q appropiquãt fortitudinẽ πόρρωθεν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν mea. recesserũt q in sion initq. apphẽdet tremor μου. ἀπέστησαν οἱ ἐν σιὼν ἄνομοι· λήψεται τρόμος τοὺς iniquos, qs ãnũciabit vobis:qz ignis ardet? qs ãnũcia ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγ bit vobis locũ eternũ? ãbulans in iustitia: γελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον αἰώνιον; πορευόμενος ἐν δικαιοσύνη, loquẽs rectã viã: q odit iniqtatẽ ꝛ iniustitiã: ꝛ λαλῶν εὐθεῖαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ πᾶς C man⁹ excutiẽs a muneribꝰ.obturãs aures:vt χεῖρας ἀπὸ δώρων. βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα nõ audiat iudicii sanguinis:claudẽs oculos: μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς, vt nõ videat iniqtatẽ. hic hitabit in excelsa spelũca pe ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ tre fortis. panis ei dabit ꝛ aqua ei⁹ fi= τρας ἰσχυρᾶς· ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι delis. regẽ cũ glia videbitis. ꝛ oculi vri στὸν· βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν videbũt terrã de lõge. aia vra meditabit timorẽ. ὄψονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον· vbi sunt litterati? vbi sit cõsiliatores? ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες; vbi est numerãs nutrientes parũ ꝛ magnũ ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τοὺς συντρεφομένους μικρὸν καὶ μέγαν ppli:cui nõ dederũt cõsiliũ:neq; sciebat pfidã vocẽ.ita vt 1.Esd. λαόν; οὓς συνεβουλεύσαντο, οὐ δὲ ἤδει βαθύφωνον. ὥστε id. nõ audiret ppls cõteptibilis. ꝛ nõ est audiẽ= μὴ ἀκοῦσαι λαὸς ἀπαίδευτος. καὶ ἐν ἐστι τῷ ἀκούον= ti intelligẽtia.ecce sion ciuitas salutare nrm. ocu τι σύνεσις. ἰδοὺ σιὼν ἡ πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν οἱ ὀφθαλ li tui videbũt hierlm ciuitas diues. tabernacula q̃ nõ cmo μοί σου ὄψονται Ἰερουσαλὴμ πόλις πλουσία· σκηναὶ αἱ οὐμὴ σεισ uebunt:neq; mouebunt paxilli tabernaculi ei⁹ in D ὦσιν οὐ δὲ μὴ κινηθῶσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς eternũ tpus. neq; funiculi ei⁹ nõ dirũpent. τὸν αἰῶνα χρόνον. οὐ δὲ τὰ σχοινία αὐτῆς οὐμὴ διαῤῥαγῶσιν. qz nomẽ dñi magnũ vobis erit. flumia ꝛ fosse ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν ἔσαι. ποταμοὶ καὶ διώρυγες late ꝛ spaciose. nõ ãbulabis hãc vtã. πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι. οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδόν. neq; trãsibit natis agitata remigio.nã ve⁹ me⁹ magn⁹ οὐ δὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαύνον. ὁ γὰρ θεός μου μέγας est nõ ptrãsibit me dñs. dñs iudex nr: ἐστιν· οὐ παρελεύσεταί με κύριος. κύριος κριτὴς ἡμῶν, dñs priceps nr: dñs rex nr: dñs ip κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς ἡμῶν, κύριος αὐ= se nos saluabit.dirupti sũt ⁊ funiculi tui: qz nõ pua σὸς ἡμᾶς σώσει. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου, ὅτι οὐκ ἐνί luerũt. mal⁹ tu⁹ icitnat⁹ẽ. nõ demittet vela. nõ χυσεν· ὁ ἱστός σου ἐκλινεν. οὐ χαλάσει τὰ ἱστία. οὐκ elenabit signũ: donec tradat in vastatiõnẽ. igit ἀρεῖ σημεῖον, ἕως οὗ παραδοθῇ εἰς κρονομήν. τοίνυν multi claudi pdã facĩt. ꝛ nõ dicat πολλοὶ χωλοὶ προνομὴν ποιήσουσιν. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ pplṡ ihabitãs i ea:laborabo. dimissũ ẽ eñ eis λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ, κοπιῶ. ἀφέωνται γὰρ αὐτοῖς ἡ delictũ.

ἁμαρτία.

Ca.34.

pelanguit⁹ terra:ʳcõfusus est⁹ libanus &ᵗ obsorduit. ᵘEt factus est⁸ saronʳ sicut desertũ:ʷ& cõcussa est⁸ ba san⁵ & carmelus .ᶜ Nunc ᵖcõsurgã ᵍdicit dominus: ᵍnunc ᵇexaltabor:& ᵗnunc ᵏsublimabor .ˡ Cõcipietis ᵐardorẽ &ⁿ parietis ᵒ stupu lam:ᵖ spũs vester vtᶜ ignis ʳvorabit vos:ᵍ& erunt ᵗpo puli quasiᵘ de incendio ∞ ˣcinis:ʸ spine ᶻ congregate ᵃigniᵇ cõburentur. ∞∞ ᶜAudite ᶜ qui longe estis ᵈque feceriꝫ:ᵍ& cognosci te ᵇ vicini ᵗ fortitudinẽ meã. ᵏ Conterriti sunt ˡ in sion ᵐ peccatores:ⁿ possedit ᵒ ti mor ᵖ hypocritas.ᵠ Quis poterit ʳ habitare deˢ vo= bis cũᵗ igneᵘ deuorãte:aut ˣqsʸ habitabit exᶻ vobis cũ ᵃardoribus ᵇ sempiternis? ᶜQui ambulat inᵈ iustitiis ᵉ& loqturᶠ veritatẽ:ᵍ q pji= cit ʰ auariciã &ⁱ calũniã: & ᵏexcutit ˡ manus suas ᵐ ab omĩ ⁿ munere.ᵒ Qui obtu ratᵖ aures suasᵠ ne audiat ʳ sanguinẽ:ˢ& claudit ᵗ ocu los suosᵘ ne viᵭeatᵛ malũ. ʷIste inˣ excelsisʸ habitabit: ᶻ munimẽtaᵃ saxorũᵇ subli mitas eius.ᶜ Panis eiʳ datˢ est:ᵗ aque eiᵘ fideles sunt. ʷRegẽˣ in decore suo ʸ vide bũtᶻ ᵃculi eiᵇ:ᶜ cernẽtᵈ ter rãᵉ de longe.ᵍ Cor tuũ meditabitur ʰ timorẽ.ⁱ Vbi est ᵏlitteratᵘ:ˡ vbi legis verba ᵐ põderas:ⁿ vbi estᵒ doctor ᵖ parulorũ!ᵠ Populũ ʳ ipu dentẽ ˢ nõ ᵗ videbis ᵘ ppl'm ᵛ alti ʷ sermonis:ˣ ita ʸ vtᶻ nõ possis ᵃ itelligere ᵇ difftitu= dinẽ ᶜ ligue eiᵈ in qᵉ nulla ẽ ᶠ sapia.ᵍ Respice ʰ sioⁱ ciuita tẽ ᵏ solẽnitatis nrẽ.ˡ Oculi tui ᵐ videbũt ⁿ hierlm ᵒ hitati onẽ ᵖ opulentã ᵠ tabernacl's qd ʳ nequaq̃ ˢ trãfferri po= terit:ᵗ nec ᵘ auferẽtur ᵛ claui eius ʷ in sempiternũ ˣ & oẽs ʸ funiculi eiᶻ ᵃ nõ ᵇ rũpẽtur: ᶜqa solũmodo ᵈ ibiᵉ magni ficus estᶠ dñs ᵍ nr.ʰ Locⁱ ʲ flu uiorũ ᵏ riui ˡ latissimi & pa= tentes:ᵐ nõ ⁿ trãsibit ᵒ supeũ ᵖ nauis ᵠ remigũ ʳ neq; ˢ trire mis ᵗ magna ᵘ trãsgredie= tur eũ.ᵛ Dñs ʷ ei ˣ iudex nr: ʸ dñs ᶻ legifer nr :ᵃ dñs ᵇ rex nr.ᶜ Ipeᵈ saluabit nos.ᵉ La xati sunt ᶠ funiculi tui: sed ᵍ nõ ʰ prualebũt.ⁱ Sic erit ʲ malus tu? :vtᵏ dilatareˡ fi gnũ ᵐ nõ qas.ⁿ Tũcᵒ diuidẽ turᵖ spolia ᵠ pdaʀˢ multaʀ: ᵗ claudi ᵘ dirpiet ᵛ rapinã: ʷ nec ˣ diçet ʸ vicin? ᶻ elãgui. ᵃ Pplṡ ᵇ q hitatᶜ in caˣ aufe retur ab eoʸ iniqtas. 34.

חָפַר	אֻמְלְלָה׃ אֶרֶץ ׀ הֶחְפִּיר לְבָנוֹן ׀ קָמַל	
שָׁרֹן	וְהָיָה ׀ הַשָּׁרוֹן ׀ כַּעֲרָבָה ׀ וְנֹעַר ׀ בָּשָׁן	
קוּם אָמַר	וְכַרְמֶל׃ ׀ עַתָּה ׀ אָקוּם ׀ יֹאמַר ׀ יְהוָה ׀	
רוּם נָשָׂא	עַתָּה ׀ אֵרוֹמָם ׀ עַתָּה ׀ אֲנַשֵּׂא׃ ׀ תִּהְרוּ	
הָרָה יָלַד	חֶשֶׁשׁ ׀ תֵּלְדוּ ׀ קַשׁ ׀ רוּחֲכֶם ׀ אֵשׁ	
אָכַל הָיָה	תֹּאכְלֵכֶם׃ ׀ וְהָיוּ ׀ עַמִּים ׀ מִשְׂרְפוֹת	
שָׂרַף שׂוּד	שִׂיד ׀ קוֹצִים ׀ נִסּוּחִים ׀ בָּאֵשׁ ׀ יִצָּתוּ׃	
נָסַח רָחַק	שִׁמְעוּ ׀ רְחוֹקִים ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשִׂיתִי ׀ וְדָעוּ	
עָשָׂה יָדַע	קְרוֹבִים ׀ גְּבוּרָתִי׃ ׀ פֻּחֲדוּ ׀ בְּצִיּוֹן	
קָרַב	חַטָּאִים ׀ אִחַז רְעָדָה ׀ חַנְפִים ׀ מִי	
גּוּר	יָגוּר ׀ לָנוּ ׀ אֵשׁ ׀ אֹכְלָה ׀ מִי ׀ יָגוּר ׀ לָנוּ	
יָקַד עֹלָם	מוֹקְדֵי ׀ עוֹלָם׃ הֹלֵךְ ׀ צְדָקוֹת ׀ וְדֹבֵר	
יָשַׁר מֵאַס	מֵישָׁרִים ׀ מוֹאֵס ׀ בֶּצַע ׀ מְעָשְׁקוֹת	
עָשַׁק נָעַר	נֹעֵר ׀ כַּפָּיו ׀ מִתְּמוֹךְ ׀ בַּשֹּׁחַד ׀ אָטַם	
חָמַד	אָזְנוֹ ׀ מִשְּׁמֹעַ ׀ דָּמִים ׀ וְעָצַם ׀ עֵינָיו	
רָאָה רוֹעַ	מֵרְאוֹת ׀ בְּרָע׃ הוּא ׀ מְרוֹמִים ׀ יִשְׁכֹּן	
רוּם שָׁכַן	מְצָדוֹת ׀ סְלָעִים ׀ מִשְׂגַּבּוֹ ׀ לַחְמוֹ ׀ נִתָּן	
צוּר שָׁגַב	מֵימָיו ׀ נֶאֱמָנִים׃ מֶלֶךְ ׀ בְּיָפְיוֹ ׀ תֶּחֱזֶינָה	
אָמַן רָפָה	עֵינֶיךָ ׀ תִּרְאֶינָה ׀ אֶרֶץ ׀ מֵרְחַקִּים׃	
חָזָה רָאָה	לִבְּךָ ׀ יֶהְגֶּה ׀ אֵימָה ׀ אַיֵּה ׀ סוֹפֵר ׀ אַיֵּה	
רָחַק הָגָה	סֹקֵל ׀ שׁוֹקֵל ׀ אַיֵּה ׀ סוֹפֵר ׀ אֶת ׀ הַמִּגְדָּלִים׃ ׀ אֶת	
סָפַר שָׁקַל	גּוֹי ׀ עַז ׀ עַם ׀ נוֹעַז ׀ לֹא ׀ תִרְאֶה ׀ עַם ׀ עִמְקֵי ׀ שָׂפָה	
גָּדַל עָזַז	רָאָה ׀ מִשְּׁמֹעַ ׀ נִלְעַג ׀ לָשׁוֹן ׀ אֵין ׀ בִּינָה׃ ׀ חֹזֶה	
רָאָה	לָעַג ׀ לָשׁוֹן	
כָּרָה ׀ יָצַד	צִיּוֹן ׀ קִרְיַת ׀ מוֹעֲדֵינוּ ׀ עֵינֶיךָ ׀ תִּרְאֶינָה	
רָאָה ׀ צָעַן	יְרוּשָׁלִַם ׀ נָוֶה ׀ שַׁאֲנָן ׀ אֹהֶל ׀ בַּל ׀ יִצָּעֵן	
נָסַע	בַּל ׀ יִסַּע ׀ יְתֵדֹתָיו ׀ לָנֶצַח ׀ וְכָל ׀ חֲבָלָיו	
נָתַק אָדַר	בַּל ׀ יִנָּתֵקוּ׃ כִּי ׀ אִם ׀ שָׁם ׀ אַדִּיר ׀ יְהוָה	
מָקוֹם	לָנוּ ׀ מְקוֹם ׀ נְהָרִים ׀ יְאֹרִים ׀ רְחָבֵי	
יָלַךְ אָנָה	יָדַיִם ׀ בַּל ׀ תֵּלֵךְ ׀ בּוֹ ׀ אֳנִי ׀ שַׁיִט ׀ וְצִי	
שׁוּט צִיָּה	אַדִּיר ׀ לֹא ׀ יַעֲבָרְנוּ׃ כִּי ׀ יְהוָה ׀ שֹׁפְטֵנוּ	
עָבַר חָמַק	יְהוָה ׀ מְחֹקְקֵנוּ ׀ יְהוָה ׀ מַלְכֵּנוּ ׀ הוּא	
יָשַׁע חָזַק	יוֹשִׁיעֵנוּ׃ נָטְשׁוּ ׀ חֲבָלַיִךְ ׀ בַּל ׀ יְחַזְּקוּ	
נָסַס	כֵּן ׀ תֹּרַם ׀ בַּל ׀ פִּרְשׂוּ ׀ נֵס ׀ אָז ׀ חָלַק	
רָבָה	עַד ׀ שְׁלָל ׀ מַרְבֶּה ׀ פִּסְחִים ׀ בָּזּוּ	
אָמַר חָלָה	בָזּוּ׃ וּבַל ׀ יֹאמַר ׀ שָׁכֵן ׀ חָלִיתִי ׀ הָעָם	
נָשָׂא	הַיּוֹשְׁבָה ׀ נָשָׂא ׀ עָוֹן׃	

Pritiua.heb. Tex.be.Esa.xxxiiij. Trãsla.B.Wie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

C.xxxiiij.

קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל
יְצִאֶיהָ כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל כָּל
הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם
נָתַן לַטֶּבַח וְחַלליהם יִשְׁלָכוּ
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים
מִדָּמָם וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם
וְנָגְלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
יִבּוֹל כְּנִבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן וּכְנֵבֶלֶת
מְתֵאנָה כִּי רָוְתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי
הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי
לְמִשְׁפָּט חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם
הִדְשְׁנָה מֵחֶלֶב מִדַּם כָּרִים
וְעַתּוּדִים מֵחֶלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי
זֶבַח לַיהוָה בָּצְרָה וָטֶבַח גְּדוֹל
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם וְיֵרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם
וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרָוְתָה אַרְצָם מִדָּם
וַעֲפָרָם מֵחֶלֶב יִדְשַׁן כִּי יוֹם
נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלֻּמִים לְרִיב
צִיּוֹן וְנַחֲלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ
לִגְפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת
בְּעֵרָה לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לְדוֹר
תֶּחֱרַב לִנְצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר
בָּהּ וְיָרְשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְינְשׁוּף
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו
תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ חָרֶיהָ וְאֵין שָׁם
מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ
אָפֶס וְעָלְתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ סִירִים
קִמּוֹשׂ וְחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה
תַּנִּים חָצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה וּפָגְשׁוּ
צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ
אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית
וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ שָׁמָּה קִנְּנָה
קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה
בְּצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת

HAccedite gẽtes & audite: & ppli attẽdite: audiat terra & plenitudo eius orbis & omne cõ germen eius: quia indignatio dñi super omnes gentes: & furor sup vniuersam militiã eorũ. Interfecit eos & dedit eos in occisionẽ. Interfecti eorũ proijciẽtur: & de cadaueribꝰ eorꝝ ascẽdet fetor. Tabescent mõtes a sanguine eorũ & tabescet oĩs militia celorũ: & cõplicabũtur sicut liber celi: & oĩs militia eorũ defluet sicut defluit folium de vinea & de ficu: quia inebriatus est in celo gladius meus. Ecce super idumeã descendet & sup populũ interfectionis mee ad iudiciũ. Gladius dñi replet̃ est sanguine. incrassatus est adipe de sanguine agnorũ & hircorꝝ & de sanguine medullatorũ arietũ. Victima ei dñi in bosra: & interfectio magna in terra edom. Et descendẽt vnicornes cũ eis: & tauri cũ potẽtibus. Inebriabitur terra eorũ sanguine: & humꝰ eorũ adipe pinguiũ: quia dies vltionis domini annus retributionũ iudicii sion. Et cõuertẽtur torrẽtes eius in picẽ: & humꝰ eius in sulphur: & erit terra eius in picem ardentem nocte & die: non extinguetur in sempiternũ ascendet fumꝰ eius: a gñatione in gñationẽ desolabitur in secula seculorꝝ. Non erit transiẽs per eam: & possidebũt illã onocrotalus & erica & ibis & corui habitabũt in ea. Et extẽdetur sup eã mensura vt redigatur ad nihilũ: & perpẽdiculũ in desolationẽ. Nobiles eius nõ erũt ibi: rege potiꝰ vocabũt & oĩs principes eius erũt in nihilũ. Et orietur in domib⁹ eius spine & vrtice & paliur in munitionib⁹ eius: & erit cubile draconũ & pascua struthionũ & occurrẽt demõia onocẽtauris: & pilosus clamabit alter ad alterũ. Ibi cubauit lamia: & inuenit sibi requiẽ. Ibi habuit foueã & erici: & enutriuit catulos: & circũfodit: & fouit in vmbra eius. Illuc congregati sunt milui

HΠροσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες · ἀκουσάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες · ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ · ὅτι θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη · καὶ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἀναλίσαι αὐτοὺς καὶ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς σφαγήν. οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται καὶ οἱ νεκροὶ αὐτῶν ἀναβήσεται ἡ ὀσμὴ καὶ βραχήσεται τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν · καὶ ἐλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς · ὅτι ἐμεθύσθη ἡ μάχαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ · ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν κατάγαγεν ἐπὶ λαὸν τῆς ἀπωλείας μου εἰς κρίσιν. ἡ μάχαιρα κυρίου ἐπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέατος αἵματος ἀρνῶν καὶ τράγων καὶ κριῶν, ὅτι θυσία τῷ θεῷ ἐν Βοσόρ · καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἀδροὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι · καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ τὸ πλοῦτος αὐτῶν ἐκ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδόσεως κρίσεως σιών · καὶ στραφήσονται αἱ φάραγγες εἰς πίσσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον · καὶ ἔσται ἡ γῆ αὐτῆς εἰς πίσσαν καιομένην · νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον · καὶ ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς ἄνω · εἰς ψυχὰς ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρόνους πολλοὺς ἐρημωθήσεται · καὶ οὐ μὴ διέλθῃ οὐδεὶς ἐν αὐτῇ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὄρνεα καὶ ἐχῖνοι καὶ ἴβεις καὶ κόρακες · καὶ ἐπιβλεθήσεται ἐπ' αὐτὴν στάρτιον γεωμετρίας ἐρήμου · καὶ ὀνοκένταυροι κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ · οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται · οἱ κληθησόμενοι ἐκεῖ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἔσονται εἰς ἀπώλειαν · καὶ ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῆς ἀκάνθινα ξύλα καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς · καὶ ἔσται κατοικητήρια δρακόντων καὶ αὐλὴ στρουθῶν, καὶ συναντήσεται δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς ἕτερον · ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι · εὗρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν · ἐκεῖ ἐνόσευσεν ἐχῖνος, καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ τοὺς υἱοὺς αὐτῆς · ἐκεῖ ἐπισυνήχθησαν καὶ ἐγένοντο ἐν ἀσφαλείᾳ · ἐκεῖ ἐπισκοπὴν ἔλαβον

A

B

C

D

verſerũt facies ad inuicẽ. nũero trãſterũt: καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων. ἀριθμῷ παρῆλθον, et vna ex eis nõ periit: altera alteri nõ ĩſſe mira eorum: qz dñs ipſis præcepit: et ſpũs ipſorum ἐνετείλατο, ὅτι ὁ κύριος αὐταῖς ἐνετείλατο, καὶ τὸ πνεῦμα eis cõgregauit eas. et ipſe immittet eis αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς. καὶ αὐτὸς ἐπιβλεῖ αὐτοῖς ſortes. et manu eius diuiſit eis vt poſſiderent. κλήρους. καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισεν αὐτοῖς βόσκεσθαι. in eternũ tps hereditabitis. in ghatões ghationũ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον κληρονομήσετε. εἰς γενεὰς γενεῶν requieſcẽt in ea.
ἀναπαύσονται ἐπ' αὐτῆς. Ca.35.

A Lætare deſerta ſitiẽs. exultet ſolitudo et Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα. ἀγαλλιάσθω ἔρημος καὶ
Supra. 60.c. floreat ĩſti iſti. et florebit et exultabũt deſer ἀνθείτω ὡς κρίνον. καὶ ἐξαφθήσῃ καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρη
ta iordanis. et glia— libani data eſt ei: μα τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ,
et honor carmeli. et pplus me videbit glo καὶ ἡ τιμὴ τοῦ καρμήλου. καὶ ὁ λαός μου ὄψεται τὴν δό
rĩã dñi: et altitudinẽ dei. cõfortate manus re ξαν κυρίου, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θεοῦ. ἰσχύσατε χεῖρες ἀνε
miſſe et genua diſſoluta cõſolamini μέναι καὶ γόνατα παρειμένα παρακαλέσατε. οἱ
B puſillanimes mente: cõfortate ne timeatis. ecce ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ, ἰσχύσατε μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ
deꝰ nr iudicii retribuit et retribuet. ipſe θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει. αὐ
mat.15 c. fe veniet et ſaluabit nos. tũc aperient oculi ce τὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυ
corũ et aures ſurdorũ audiẽt. tũc ſaltabit ſicut cerꝰ φλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος
claud⁹: et expedita erit lingua mutoꝝ aperta: ὁ χωλός, καὶ τραυλίσαι γλῶσσα μογγιλάλων ἀνεωγυῖα,
qz rupta ẽ in deſerto aqua: et torrẽs in terra ſitiẽte. et ὅτι ἐρράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ· καὶ
erit ſaltus in paludes: et in ſitiente terrã fons aque ἔσται ἅλυδρος εἰς ἕλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδα
erit. illic letitia auiũ. caula gregis arũ τος ἔσται· ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων· ἔπαυλις ποιμνίου καὶ
dinis et paludes. erit illic via pura et via ſcta vo λάμιον καὶ ἕλη. ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ καὶ ὁδὸς ἁγία κλη
cabit: et nõ pteribit illac inſipiens: neq; erit illic θήσεται, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐδὲ δίεται ἐκεῖ
via inſipiẽs, at diſperſi ãbulabũt ſup eã ὁδὸς ἀκάθαρτος· οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς
D et nõ errabũt. et nõ erit illic leo: neq; vlla καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν. καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲν τῶν
malarũ beſtiarũ nõ aſcẽdet ſup eã: neq; inuenie πονηρῶν θηρίων οὐ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν, οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ ἐκ
tur ibi. ſed ãbulabũt in ea redẽpti et cõgre εῖ. ἀλλὰ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνη
gati p dñm. et cõuertent et venient in ſiõ γμένοι διὰ κύριον· καὶ ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν ἐν σιὼν
cũ letitia. et letitia ſempiterna ſup caput μετ' εὐφροσύνης· καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eoꝝ. ſup cũi caput eoꝝ laus et exulta αὐτῶν. ἐπὶ γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἄνεσις καὶ ἀγαλλί
tio. et gaudiũ cõpẽdet eos. fugit αμα. καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπέδρα
dolor et triſticia et gemitus. ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός. Ca.36.

A Et factũ eſt quartodecimo anno re Καὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους βα
4.Re. 18.c. 2.Pa. 32.a. gnante ezechia aſcẽdit ſenacherim rex aſ σιλεύοντος ἐζεκίου ἀνέβη σενναχηρεὶμ βασιλεὺς ἀσ
ſyrioꝝ ſup ciuitates συρίων ἐπὶ τὰς πόλεις

'alter' ad alterũ. 'Requiri te diligenter 'in' libro ꝺ 'domini' & legite: 'vnum 'ex eis' non ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'defuit: 'alter" alterũ" nõ 'quefiunt: 'quia quod ex 'ore meo ꝓcedit: 'ille' mã dauit: '& ſpũs ei" ipſe' cõ gregauit ea: '& ipſe' miſit 'eis' ſortẽ: '& manu ei" 'diui ſit ea' illis' i mẽſurã. ' Vſq; in 'eternũ 'poſſidebũt ea: 'in' gnatione' & gnationẽ "habitabũt" in ea. 35. LEtabitur 'deſerta' & inuia: '& exultabit' ſo litudo' & florebit' q̃ſi lilĩũ. 'Germinans' germinabit 'exultabit" letabũda" & laudãs. ' Gloria' libani' data eſt' ei' decor' carmeli" & ſaron. ' Ipſi ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'videbunt' gloriam' dñi & 'decorem' dei noſtri. ꝺꝺꝺ 'Confortate' manus' diſ ſolutas' & genua' debilia 'roborate. ' Dicite' puſil lanimis" confortamini & 'nolite" timere: 'ecce' de' veſter "vltionem ꝺꝺꝺꝺꝺ 'adducet "retributionis: 'deus' ipſe' veniet ꝺꝺꝺꝺ ' & ſaluabit nos, ' Tunc 'aperientur" oculi ꝺꝺꝺꝺ 'cecorũ: ' & aures' ſurdo rum' patebũt. ꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'Tũc' ſaltet' ſicẽ cerꝰ" clau dus: " & aperta erit 'lingua 'mutorum: 'quia' ſciſſe ſunt' in deſerto' aque ꝺꝺ " & torrentes 'in ſolitudi ne: ' & que erat' arida ꝺꝺꝺ 'in ſtagnũ: ' & ſitiẽs' in fon tes' aquarũ. ' In cubilibus in qbus prius' dracones' hi tabãt: orietur' viror' cala mi" & iunci: ' & erit" ibi" ſe mita: " & via ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'ſancta' vocabitur. ' Non "tranſibit" per eam ꝺꝺꝺꝺ 'pollutus: ' & hec erit' vo bis' directa' via: ita' vt ſtulti 'non' errent per eam. 'Non' erit' ibi' leo: ꝺꝺꝺꝺ " & mala' beſtia" non" aſcẽ det per eam: ' nec ꝺꝺꝺꝺꝺ 'inuenietur' ibi. ' Et ambu labũt' liberati fuerint' & redẽpti a' dño: ' cõuerten tur' & veniẽt in' ſion' cum laude' & letitia' ſẽpiterna 'ſuper ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'caput eorum. ' Gaudium " & letitiam' obtinebunt: ' & fugiet' dolor' & gemi tus. 36.

ET factũ eſt' in quar todecimo ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'anno' regis' ezechie " & 'aſcendit ꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺꝺ 'ſennacherib' rex' aſſyrio rum' ſuper" ꝺẽs" ciuitates

אִישׁ רָעָה אֲשֶׁה רְעוּתָהּ דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר
יְהוָה וּקְרָאוּ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
עָדַד נֶעְדְּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקָדוּ כִּי
כָּה פִּי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן׃ וַיּוֹרֵשׁ
כַּבַּל נַחַל הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ חִלְּקָתָה לָהֶם
עֲלֵם יָרֵשׁ בַּקָּו עַד עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר
שָׁכֵן וָדוֹר יִשְׁכְּנוּ בָהּ׃
Ca.xxxv. יָשִׂישׂוּ מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה
שוש כַּחֲבַצֶּלֶת׃ פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל
גיל רָנָּה כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן
לָהּ הֲדַר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן הֵמָּה
רָאָה יִרְאוּ כְּבוֹד יְהוָה הֲדַר אֱלֹהֵינוּ׃
רָפָה חַזְקוּ יָדַיִם רָפוֹת וּבִרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת
מָהַר אִמְצוּ אִמְרוּ לִנְמַהֲרֵי לֵב חִזְקוּ
יָרֵא אַל תִּירָאוּ הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקָם
גָּמַל יָבוֹא גְּמוּל אֱלֹהִים הוּא יָבוֹא
יָשַׁע וְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי
פָּתַח עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה׃
דָּלַג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ אָז יְדַלֵּג לָשׁוֹן
בָּעַר אִלֵּם כִּי נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם
שׁוּחִים בָּעֲרָבָה׃ וְהָיָה הַשָּׁרָב
נָבַע לַאֲגַם וְצִמָּאוֹן לְמַבּוּעֵי מָיִם בְּנָוֵה
תָּנִּים רִבְצָהּ חָצִיר לְקָנֶה וְנָמֵא׃
סָלַל וְהָיָה שָׁם מְסִלּוֹל וְדֶרֶךְ וְדֶרֶךְ
קָרָא עָבַר הַקֹּדֶשׁ יִקָּרֵא לָהּ לֹא יַעַבְרֶנּוּ
אוּל טָמֵא וְהוּא לָמוֹ הֹלֵךְ דֶּרֶךְ וְאִוִּלִים
תָּעָה לֹא יִתְעוּ׃ לֹא יִהְיֶה שָׁם אַרְיֵה
אָרַח פָּרָץ וְחַיַּת רָע לֹא יַעֲלֶנָּה לֹא
חָיָה עָלָה יִמָּצֵא שָׁם וְהָלְכוּ גְאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי
נָגַשׁ יְהוָה יָשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
דָּהָה שׂוּשׂ וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם
בּוּא רִנָּן שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ
עָלַם שׁוּשׁ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃
נָשַׁג גּוֹס וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה
נָגַף Ca.xxxvj. שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי

Prima.heb. Tex.be.Esa.xxxvi. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

יהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם וַיִּשְׁלַח תָּפְשׁוּ
מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ
יְרוּשָׁלִַם אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחַיִל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה עֲמֹד עֶלָה
הָעֶלְיוֹנָה בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס וַיֵּצֵא סָלַל עֶלָה
אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר בַּיִת עַל הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח סָפַר
בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם זְכַר אֲמַר
רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה
אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה גָּדַל
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ אָמַרְתִּי
אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה שָׂפָה יָעַץ
לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי גָּבַר לָחַם
מָרַדְתָּ בִּי הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל מִשְׁעֶנֶת שָׁעַן
הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמֹךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְּכַפּוֹ סָמַךְ בּוֹא
וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו וְכִי תֹאמַר אֵלַי אָמַר
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלֹא הוּא
אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת סוּר בָּמָה
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִַם זָבַח
לִפְנֵי הַמִּזְבַּח הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃ חָוָה
וְעַתָּה הִתְעָרֶב נָא אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עָרַב
אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים נָתַן
אִם תּוּכַל לָתֵת לְךָ רֹכְבִים יָכֹל נָתַן
עֲלֵיהֶם׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֶת פְּנֵי שׁוּב פָּנָה
פַּחַת אֶחָד עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים
וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לְרֶכֶב בָּטַח
וּלְפָרָשִׁים׃ וְעַתָּה הַמַּבְלַעֲדֵי בָּל
יְהוָה עָלִיתִי עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עָלָה
לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה עָלָה
אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃
וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל
רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ
אֲרַמִּית כִּי שֹׁמְעִים אֲנַחְנוּ וְאַל
תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם דָּבַר

iuda munitas & cepit eas. Et misit rex assyriorũ rapsacen de lachis in hierusalem ad regem ezechiam in manu graui: & stetit in aqueductu piscine superioris in via agri fullonis. Et egressus est ad eum eliachim filius helchie qui erat super domũ: & sobna scriba: & ioahe filius asaph a commentariis. Et dixit ad eos rapsaces: dicite ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorũ. Que est ista fiducia qua confidis: aut quo cõsilio vel fortitudine rebellare disponis? Super quem habes fiduciam: quia recessisti a me? Ecce cõfidis super baculum arundineum confractũ istum sup egyptũ: cui si inixus fuerit homo: intrabit in manum eius: & perforabit eã: sic pharao rex egypti omnib9 qui cõfidunt in eo. Qd si responderis mihi: nonne ipse est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria: & dixit iude & hierusalem: coram altari isto adorabitis: & nunc trade te domino meo regi assyriorum & dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere ascensores eorum: & quomodo fugabis faciem unius de minoribus seruis dñi mei? Quod si cõfidis in egypto in quadriga & in equitibus: & nunquid sine domino ascendi ad terram istam vt disperderẽ eam? Dñs dixit ad me. Ascende & disperde eam. Et dixit eliachim & sobna & ioahe ad rapsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligim9 enim: ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi

munitas: τ cepit eas. τ misit rex τὰς ὀχυράς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς. καὶ ἀπέστειλεν βασιλεὺς ἀσσυρίων rapsacē ex lachis in hierlm ad regē ezechiã cũ virtute multa. τ stetit in ἀγωγὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς. καὶ ἔστη ἐν aq̃ductu piscine suplozoi via τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ agri fullonis. τ egressus ẽ ad eũ eliachim filius ἀγροῦ τοῦ κναφέως. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακείμ ὁ lius helchie magr aule τ somnas scriba: τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς, τ ioath filius asaph a cõmentariis: τ dixit καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ εἶπεν eis rapsaces: dicite ad ezechiã: hec dicit αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει rex magn9: rex assyriorũ. dd cõfi ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσυρίων. τί πέποι deus eo: nisi dd in cõsilio aut in sermonib9 labior9 prelii θως ἔτι μὴ ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παράταξις fit? τ nūc in quẽ cõfidis: q9 recedis γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθας, ὅτι ἀπειθεῖς a me? ecce cõfidens es. τ sup virgã μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ. καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν arundineã cõfractã hanc sup egyptũ cui si καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' Αἴγυπτον ἣν. ἐὰν innixus fuérit vir sup eã. intrabit in ma ἐπισκηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτήν. εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ nũ eius τ pforabit eã. sic est pharao B ρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα rex egypti: τ oẽs cõfidẽtes in eo. σιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐ fiabit dicitis in dño deo nro confi τῷ. εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποί dim9. nõne ipe est cui abstulit ezechias excelsa θαμεν. οὐκ αὐτός ἐστιν ᾧ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ ci9 τ altaria ei9: τ dixit iude τ αὐτῷ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα καὶ hierusalẽ coram facie altaris hu τῇ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τού tus adorabitis nūc: tradite vos dño meo του προσκυνήσετε νῦν, μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ regi assyriox: τ dabo vobis duo millia equox βασιλεῖ ἀσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίαν ἵππον si poteritis dare ascensores sup eos: τ quomõ εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς. καὶ πῶς δύ poteritis stare in facie ducũ loci vni9 seruo ναισθε ἀποστρέψαι εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν οἰκέ fiat q̃ cõfidit in egyptiis in equũ τ τῳ εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' Αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ ascensorẽ. τ nūc nõ sine dño ascẽdim9 ad ἀναβάτην. καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν regionẽ hãc oppugnare eã. dño dixit ad χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν. κύριος εἶπεν πρός me ascẽde sup eã: τ disperde eã. τ dixit με ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν ad eũ eliachim τ somna τ ioas ad ra πρὸς αὐτὸν ἐλιακείμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωὰς πρὸς ῥα psacẽ. loq̃re iã ad seruos tuos syria ψάκην. λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι ce. audim9 eĩ nos: τ nõ loq̃ris ad nos iu si. ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς Ἰου daice: τ quare loq̃ris in aures Ioim δαϊστί, καὶ ἵνατί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων C

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

stantiũ sup murũ. ꝛ ait ad eos
τῶν ἐσηκότων ἐπὶ τῷ τείχει· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτ
eos rapſaces: nũqd ad dñm tuũ mi & ad vos
τοὺς ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς ὑμᾶς
miſit me dñs me⁹ verba hec lo
ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου τοὺς λόγους τούτους λα
qui: nõne ad hoīes ſedẽtes
λῆσαι, οὐχὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθημένους
ſup murũ vt comedãt ſtercus ſuũ ꝛ
ἐπὶ τῷ τείχει ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ
bibãt vrinã ſuã vobiſcũ ſimul? ꝛ ſtetit rapſa
πίωσι τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη ῥαψά
ces ꝛ clamauit voce magna iudaice: ꝛ ait
κης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ εἶπεν
audite tã verba regis aſſyrior.
ἀκούσατε δὴ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων.
hec dicit rex: nõ decipiat vos ezechias
τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας
verbis: qb⁹ nõ poterit liberare vos: ꝛ nõ di
λόγοις, ὃς οὐ μὴ δύνηται ῥύσασθαι ὑμᾶς, καὶ μὴ πε
cat vobis ezechias qz liberabit vos de⁹ ꝛ nõ
ποίθω ὑμῖν ἐζεκίας ὅτι ῥύσεται ὑμᾶς ὁ θεὸς καὶ οὐ μὴ
tradet ciuitas iſta in manu regis aſſyrior.
παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων.
nõ audiuit ezechiã hec dicit rex aſſyrior.
μὴ ἀκούετε ἐζεκίου τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων.
ſi vultis bñdici: egredimini ad me: ꝛ co
εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι, ἐξέρχεσθε πρός με, καὶ φά
medite vnuſqſq; vitẽ ſuã ꝛ ficus: ꝛ
γεσθε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκᾶς, καὶ
bibite aquã ciſterne ſue. donec veniã ꝛ acci
πίεσθε ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ. ἕως ἂν ἔλθω καὶ λά
piã vos in terrã: ſicut terra vſa terra frumẽti ꝛ vi
βω ὑμᾶς εἰς γῆν, ὡς ἡ γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴ
ni ꝛ panis ꝛ vineartũ. nõ ſeducat vos
νου καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων. μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς
ezechias dicẽs: de⁹ liberabit nos. nũqd liberauerũt
ἐζεκίας λέγων, ὁ θεὸς ῥύσεται ὑμᾶς· μὴ ἐῤῥύσαντο οἱ
dii gentiũ vnuſquiſq; ſuã regionẽ de manu
θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς
regis aſſyrior: vbi eſt de⁹ emath ꝛ arphath?
βασιλέως ἀσσυρίων; ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς ἐμὰθ καὶ ἀρφάθ;
ꝛ vbi de⁹ ciuitatis ſepharuaim? nũqd poterit
καὶ ποῦ ὁ θεὸς τῆς πόλεως σεπφαρουέμ; μὴ ἐδύναν
liberare ſamariã de manu mea? qs
το ῥύσασθαι τὴν σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; τίς τῶν
deox oĩm gentiũ hax: q̃ libe
θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων, ὅστις ἐῤῥύ-
rauit terrã ſuã de manu mea: vt liberet dñs
σατο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ἵνα ῥύσηται κύριος
hierlim de manu mea? ꝛ ſiluerũt ꝛ nemo
ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐδεὶς
ei rñdit verbũ: qz p̃ceperat rex
αὐτῷ ἀποκρίθη λόγον, διὰ γὰρ προσέταξεν τὸν βασιλέα
nihil rñderi. ꝛ ingreſſus ẽ eliachim fili⁹ hel-
μηδὲν ἀποκριθῆναι· καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ χελ
chie magiſter aule ꝛ ſomna ſcriba ꝛ ioas fili⁹
κίου ὁ οἰκονόμος καὶ ὁ σαμνᾶ γραμματεὺς καὶ ἰωὰς ὁ τοῦ
aſaph a cõmentariis ad ezechiã ſciſſi
ἀσὰφ ὑπομνηματογράφος πρὸς ἐζεκίαν πορρηχισμένοι
tunicas: ꝛ nũciauerũt ei verba
τοὺς χιτῶνας, καὶ ἀνήγγειλάν αὐτῷ τοὺς λόγους
rapſacis.
ῥαψάκου.

Ca.37.

Trãsla.B.Hie.

[m]qui eſt[n] ſup[o] murũ.[p] Et
dixit ad eos[q] rapſaces. oo
[r]Numqd ad[s] dñm tuũ[t] &
ad te[u] miſit me[v] dñs meus:
[r]vt loquerer omnia[t] ver-
ba[u] iſta: &[r] non potius oo
[s] ad [t] viros[t] qui ſedent[u] in
[v] muro ooooooooooooo
[r]vt comedãt[t] ſtercora ſua:
[w]& bibant ooooooooo
[o] vrinam pedum ſuorum
[p] vobiſcũ.[q] Et ſtetit[r] rapſa-
ces:[s] & clamãuit[t] voce[u] ma
gna[v] iudaice:[r] & dixit. oo
[s] Audite[t] verba[r] regis[s] ma
gni ooooooooooooo
[t] regis[r] aſſyriorum.[s] Hec
[u] dicit[r] rex.[s] Non[w] vos oo
[r] ſeducat[u] ezechias:[v] quia
[r] non[s] poterit ooooooo
[t] eruere[u] vos:[r] & non[t] vo-
bis[u] tribuat fiduciam oo
[r] ezechias[s] ſuper[t] domino
[u] dicens.[v] Eruens ooooo
[r] liberabit nos[s] dominus:
[t] non[u] dabitur[v] ciuitas oo
[r] iſta[s] in manu[t] regis[u] aſſy-
riorum.[v] Nolite ooooo
[o] audire[p] ezechiam.[q] Hec
[r] enim[s] dicit ooooooo
[t] rex[u] aſſyriorum.[v] Facite
[r] mecum[s] benedictionem:
[t] & egredimini[u] ad me:[v] &
comedite[r] vnuſqſq;[s] vineã
ſuã:[t] & vnuſqſq;[u] ficũ ſuã:
[v] & bibite[r] vnuſquiſq;[s] aquã
[t] ciſterne ſue:[u] donec[v] ve-
niam[r] & tollã[s] vos[t] ad[u] ter
ram: que eſt[v] vt terra ve-
ſtra:[r] terrã[s] frumenti[t] & vi
ni[u] terram[v] panũ[r] & vinea
rum.[s] Nec[t] conturbet oo
[u] vos[v] ezechias:[r] dicens.
[s] Domin⁹[t] liberabit nos.
[u] Nunquid liberauerunt
[v] dii[r] gentiũ[s] vnuſquiſq;
[t] terrã ſuã[u] de manu[v] regis
[r] aſſyriorũ?[s] Vbi eſt[t] deus
[u] emath[v] & arphat.[r] Vbi eſt
[s] deus[t] ſepharuaim? oooo
[u] Nũqd[v] liberauerũt[r] ſama
riã de manu mea?[s] Quis
eſt[t] ex omnibus[u] dijs[v] ter-
rarum[r] iſtarum[s] qui oo
[t] eruerit[u] terram ſuam[v] de
manu mea:[r] vt[s] eruat oo
[t] dominus[u] hieruſalẽ[v] de
manu mea?[r] Et ſiluerunt:
[s] & non[t] rñderunt[u] ei[v] ver-
bum.[r] Mandauerat[s] enim
[t] rex[u] dicens:[v] ne[r] reſpon
deatis ei. ooooooooooooo
[s] Et igreſſus eſt[t] eliachim
[u] filius[v] helchie[r] qui erat oo
[s] ſuper[t] domum[u] & ſobna
[v] ſcriba[r] & ioahe oooooo
[s] filius[t] aſaph[u] a commen-
tariis:[v] ad[r] ezechiam oooo
[s] ſciſſis[t] veſtibus:[u] & nun-
ciauerunt[v] ei oooooooooo
[r] verbum[s] rapſacis. 37.

Ter.be.Eſa.xxxvj. Pãtiua.heb

[m] אֲשֶׁר [n] עַל [o] הַחוֹמָה׃ [p] וַיֹּאמֶר [q] רַבְשָׁקֵה
[r] הַאֶל [s] אֲדֹנֶיךָ [t] וְאֵלֶיךָ [u] שְׁלָחַנִי [v] אֲדֹנִי
[r] לְדַבֵּר [s] אֶת [t] הַדְּבָרִים [u] הָאֵלֶּה [v] הֲלֹא
[o] עַל [p] הָאֲנָשִׁים [q] הַיֹּשְׁבִים [r] עַל [s] הַחוֹמָה
[t] לֶאֱכל [u] אֶת [v] חַרְיהֶם [w] וְלִשְׁתּוֹת [x] אֶת
[o] שֵׁינֵיהֶם [p] עִמָּכֶם׃ [q] וַיַּעֲמֹד [r] רַבְשָׁקֵה
[s] וַיִּקְרָא [t] בְּקוֹל [u] גָּדוֹל [v] יְהוּדִית [r] וַיֹּאמֶר
[s] שִׁמְעוּ [t] אֶת [u] דִּבְרֵי [v] הַמֶּלֶךְ [r] הַגָּדוֹל
[s] מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ [t] כֹּה [u] אָמַר [v] הַמֶּלֶךְ [r] אַל
[s] יַשִּׁיא [t] לָכֶם [u] חִזְקִיָּהוּ [v] כִּי [r] לֹא [s] יוּכַל
[t] לְהַצִּיל [u] אֶתְכֶם׃ [v] וְאַל [r] יִבְטַח [s] אֶתְכֶם
[t] חִזְקִיָּהוּ [u] אֶל [v] יְהוָה [r] לֵאמֹר [s] הַצֵּל
[t] יַצִּילֵנוּ [u] יְהוָה [v] לֹא [r] תִנָּתֵן [s] הָעִיר
[t] הַזֹּאת [u] בְּיַד [v] מֶלֶךְ [r] אַשּׁוּר׃ [s] אַל
[t] תִּשְׁמְעוּ [u] אֶל [v] חִזְקִיָּהוּ [r] כִּי [s] כֹה [t] אָמַר
[u] הַמֶּלֶךְ [v] אַשּׁוּר [r] עֲשׂוּ [s] אִתִּי [t] בְּרָכָה
[u] וְצֵאוּ [v] אֵלָי [r] וְאִכְלוּ [s] אִישׁ [t] גַּפְנוֹ
[u] וְאִישׁ [v] תְּאֵנָתוֹ [r] וְשְׁתוּ [s] אִישׁ [t] מֵי
[u] בוֹרוֹ׃ [v] עַד [r] בֹּאִי [s] וְלָקַחְתִּי [t] אֶתְכֶם [u] אֶל
[v] אֶרֶץ [r] כְּאַרְצְכֶם [s] אֶרֶץ [t] דָּגָן [u] וְתִירוֹשׁ
[v] אֶרֶץ [r] לֶחֶם [s] וְכְרָמִים׃ [t] פֶּן [u] יָסִית
[v] אֶתְכֶם [r] חִזְקִיָּהוּ [s] לֵאמֹר [t] יְהוָה [u] יַצִּילֵנוּ
[v] הַהִצִּילוּ [r] אֱלֹהֵי [s] הַגּוֹיִם [t] אִישׁ [u] אֶת
[v] אַרְצוֹ [r] מִיַּד [s] מֶלֶךְ [t] אַשּׁוּר׃ [u] אַיֵּה [v] אֱלֹהֵי
[r] חֲמָת [s] וְאַרְפָּד [t] אַיֵּה [u] אֱלֹהֵי [v] סְפַרְוַיִם
[r] וְכִי [s] הִצִּילוּ [t] אֶת [u] שֹׁמְרוֹן [v] מִיָּדִי׃ [w] מִי
[r] בְּכָל [s] אֱלֹהֵי [t] הָאֲרָצוֹת [u] הָאֵלֶּה [v] אֲשֶׁר
[r] הִצִּילוּ [s] אֶת [t] אַרְצָם [u] מִיָּדִי [v] כִּי [r] יַצִּיל
[s] יְהוָה [t] אֶת [u] יְרוּשָׁלִַם [v] מִיָּדִי׃ [w] וַיַּחֲרִישׁוּ
[o] וְלֹא [p] עָנוּ [q] אֹתוֹ [r] דָּבָר [s] כִּי [t] מִצְוַת
[o] הַמֶּלֶךְ [p] הָיְתָה [q] לֵאמֹר [r] לֹא [s] תַעֲנֵהוּ׃
[o] וַיָּבֹא [p] אֶלְיָקִים [q] בֶּן [r] חִלְקִיָּהוּ [s] אֲשֶׁר
[o] עַל [p] הַבָּיִת [q] וְשֶׁבְנָא [r] הַסֹּפֵר [s] וְיוֹאָח
[t] בֶּן [u] אָסָף [v] הַמַּזְכִּיר [r] אֶל [s] חִזְקִיָּהוּ
[t] קְרוּעֵי [u] בְגָדִים [v] וַיַּגִּידוּ [w] לוֹ [x] אֶת
[o] דִּבְרֵי [p] רַבְשָׁקֵה׃

C.xxxvij. וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע
הָיָה קָרַע
אֶת בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית
כָּסָה בּוֹא
יְהוָה וַיִּשְׁלַח אֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
שָׁלַח
עַל הַבַּיִת וְאֶת שְׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֶת
זְקֵנֵי הַכֹּהֲנִים מְתַכְּסִים בַּשָּׂקִים
נָבָא
אֶל יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃
אָמַר
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ
יוֹם צָרָה וְתוֹכֵחָה וְנִאָצָה הַיּוֹם
צוּר יָבַח
הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ
בּוֹא אָמָה
אֵין לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה
פּוֹחַ שָׁבַר
אֱלֹהֶיךָ אֵת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר
יָלַד שָׁמַע
שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף
אֱלֹהִים חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
חָיָה יָבַח
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְּפִלָּה
פָּלַל
בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ
מָצָא בּוֹא
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
אָמַר
אֶל אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל
תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
יָרֵא פָּנָה
אֲשֶׁר נִדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אוֹתִי׃
אֵת
הִנְנִי נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
נָתַן שָׁמַע
וְשָׁב אֶל אַרְצוֹ וְהַפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב
שׁוּב נָפַל
בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא
מָצָא
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה
לָחַם
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע
עַל תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר יָצָא
לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח
לָחַם שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
לָאַם
תֹּאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
אָמַר
לֵאמֹר אַל יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
נָשָׂא
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן
נָתַן
יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה
אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי
עָשָׂה
אַשּׁוּר לְכָל הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם
חָרַם
וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃ הֲהַצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי
נָצַל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֶת
שָׁחַת

ET factū eſt cū audiſſet rex ezechias
ſcidit veſtimenta ſua: & obuolutꝰ eſt ſacco: & in
trauit in domū dñi. Et
miſit eliachim qui erat
ſuper domum: & ſobnā
ſcribam: & ſeniores de
ſacerdotibꝰ
opertos ſaccis: ad
eſaiam filium amos
prophetam: & dixerunt ad eū. Hec
dicit ezechias. Dies
tribulatiōis & cor
reptionis & blaſphemie
dies hec: quia venerūt
filii vſq; ad partū: & vir
tus non eſt pariendi. Si
quomodo audiat dñs
deus tuus verba rapſa-
cis quem
miſit rex aſſyriorū dñs
ſuus ad blaſphemādum
deū viuentē: & expro-
brandū ſermonibꝰ quos
audiuit dñs deus tuus.
Leua ergo orationem
pro reliquiis que reper
te ſunt. Et venerunt
ſerui regis ezechie ad
eſaiam:
& dixit ad eos eſaias.
Hec dicetis
domino veſtro. Hec dí-
cit dominus. Ne
timeas a facie verborū
que audiſti: quibus blaſphemauerūt
pueri regis aſſyriorum
me. Ecce ego dabo ei
ſpiritū & audiet nūciū:
& reuertetur ad terram
ſuā: & corruere eū facia
gladio in terra ſua. Re-
uerſus eſt aūt rapſaces:
& inuenit regem aſſyriorū
preliantē aduerſus lob-
nam. Audierat enim qa
pfectus eſſet de lachis:
& audiuit de taracha re-
ge ethiopie dicentes:
egreſſus eſt vt pugnet cō
tra te. Quod cū audiſſet
miſſit nuncios ad ezē-
chiam: dicens. Hec
dicetis ezechie regi iu-
de
loquentes. Non te deci
piat deus tuus in quo
tu confidis dicens: nō
dabitur
ieruſalem in manu re-
gis aſſyriorum. Ecce
tu audiſti omnia que fe
cerunt reges
aſſyriorū omnibus ter
ris quas ſubuerterunt:
& tu poteris liberari?
Nunqd eruerūt eos dii
gentium: quos ſubuer-
terunt patres mei

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ἐζεκίαν· A
ſcidit veſtimenta ſua & idutus eſt ſacco & 4.Re.
ἔχισεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ 19.d.
aſcēdit in domū dñi. & miſit eliachim magiſtrū
ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἀπέστειλε τὸν ἐλιακεὶμ τὸν οἰ
aule & ſomnā ſcribā & ſenio
κονόμον καὶ σομνᾶν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ
res ſacerdotū idutos ſaccis ad eſaiā
τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἡσαΐ
am filiū amos pphetā: & dixerūt ei. hec di-
αν υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ· τάδε λέ
cit ezechias. dies tribulatōis & opprobrii & redargu
γει ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγ-
tiōis & ire hodierna dies. q̄ venit dolor ſparten
μοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα· ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τοῦ τεκεῖν
ti. virtutē aūt nō hꝫ ad partēdū. ſi quo mō audiat
σαι· ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν· εἶπως εἰσακούσαι
dñs de⁹ tu⁹ verba rapſaci q̄ miſ-
κύριος ὁθεός σου τοὺς λόγους ῥαψάκου οὓς ἀπέστει
ſit rex aſſyriox dñs eius ad exprobrādū deo vi
λε βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uētī: iproperat verba q̄ audiuit dñs de⁹ tu⁹. &
τα, ὀνειδίζει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁθεός σου· καὶ
deprecaberis ad dñm deū tuū p̄ reliq
δεηθήσῃ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλελειμ
tis hīs. & venerūt ſerui ezechie ad eſaiā.
μένων τούτων· καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἐζεκίου πρὸς ἡσαΐαν.
& ait illis eſaias: ſic dicetis ad dom̄ B
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύρι
nū vrm. hec dicit dñs ne timueris a
ον ὑμῶν· τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν
verbis q̄ audiſti: q̄b⁹ iproperauerūt me ſeruī
λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ὠνείδισάν με οἱ παῖδες βα
gis aſſyriox. ecce ego mittā ſup eū ſpīm: &
σιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα, καὶ
audiēs nunciū reuertet in regionē ſuā &
ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ
cadet gladio in terra ſua. & reuerſus ē ra
πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ· καὶ ἐπιστρέψας ἔρα
pſaces & inuenit regē aſſyriox ob
ψάκης καὶ κατέλαβε τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πο-
ſidentē lobnā. & audiuit q̄ diſceſſit a la-
λιορκοῦντα λόβναν· καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λα
chis. & egreſſus ē tharra rex ethiopū: vt obſide
χης· καὶ ἐξῆλθεν θαρρὰ βασιλεὺς αἰθιόπων, τοῦ πολιορ
ret eū. & audiēs reuerſus eſt & mi-
κῆσαι αὐτόν. καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστει-
ſit nūcios ad ezechiā dicēs. ſic dicetis eſe
λεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων· οὕτως ἐρεῖτε ἐζε
chie regi iudee. nō decipiat te de⁹
κίᾳ βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας· μὴ ἀπατάτω σε ὁ θεός
tu⁹ in quo tu cōfidis eo in eo dicēs: nō trade-
σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων, οὐ μὴ παρα
tur hierſlm in manu regis aſſyriox. ecce
δοθῇ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ
tu nō audiſti q̄ fecerūt reges aſſyriox om
σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πᾶ
nī terre quā deſtruxerūt & tu liberaberis? nūqd
σαν τὴν γῆν ἣν ἀπώλεσαν καὶ σὺ ῥυθήσῃ; μὴ ἐρ-
liberauerūt eos dii gētiū quos ꝓdidert
ῥύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς ἀπώλεσαν οἱ
patres mei. &
πατέρες μου. τήν τε C

gozan ⁊ charran ⁊ raſe in regiõe theemath: γῶζαν καὶ χαρρὰν καὶ ῥασεμαισὶν ἐν χώρᾳ θεμάθ, vbi ſunt reges emath: ⁊ vbi ciuitatis ſepharnaim: ana ⁊ aua: ⁊ accepit eze ποτόλεως σεφφαρουέμ, ἀνανεοὺ καὶ γουσά; καὶ ἔλαβεν ἐζε chias libros a nũcijs: ⁊ legit il= κίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω αὐ= tõ. ⁊ aſcẽdit in domũ dñi ⁊ aperuit illã: coram τό. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ, ἐναντίον dño: ⁊ orauit ezechias ad dñm dicẽs. do κυρίου, καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων· κύ mine ſabaoth de⁹ iſrael q̃ ſedes ſup cheru ριε σαβαὼθ ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου= bim: tu es de⁹ ſol⁹ oĩb regnĩ orbis βεὶμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκου= terre. tu feciſti celũ ⁊ terrã. iclina μένης· σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. κλίνον dñe aurẽ tuã. exaudi dñe. aperi dñe κύριε τὸ οὖς σου· εἰσάκουσον κύριε· ἄνοιξον κύριε oculos tuos. inſpice dñe ⁊ vide. ⁊ τοὺς ὀφθαλμούς σου. ἴδε βλεψον κύριε καὶ ἴδε· καὶ audi oĩa verba ſenacherib: q̃ mi= ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σεναχειρὶμ, οὓς ἀπέ= ſit ad exprobrãdũ deũ viuẽtẽ. in veritate eũ dñe: στειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα· ἐπ' ἀληθείας γὰρ κύριε, deſolauerũt reges aſſyrioꝝ orbẽ terre totũ ⁊ ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ regionẽ eoꝝ. ⁊ iecerũt idola eoꝝ τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν in ignẽ. nõ enim dii erãt: ſed opa manuũ ho εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ θεοί ἦσαν, ἀλλ' ἔργα χειρῶν ἀν= minũ: ligna ⁊ lapides ⁊ deſtruxerũt eos. tu θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς· σὺ dne de⁹ nr ſalua nos de manu eius. vt cogno κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν· ἵνα ſcat oẽs regnã terre: q̃ tu es de⁹ ſo= γνῶ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό= luꝰ. ⁊ miſſus ẽ eſaias filiꝰ amos ad ezechiã ⁊ dixit νος· καὶ ἀπεστάλη ἡσαίας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκίαν καὶ εἶπεν ei. hec dicit dñs de⁹ iſrael. audiui q̃ ora αὐτῷ· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· ἤκουσα ἃ προ ſti ad me de ſenacherib rege aſſyrioꝝ. σηύξω πρός με περὶ σεναχειρὶμ βασιλέως ἀσσυρίων. hoc verbũ q̃ locutꝰ eſt de eo de⁹. deſpe τοῦτο ὃ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ θεός· ἐφαύλι= xit te ⁊ ſubſannauit te virgo filia ſion σέν σε καὶ ἐξεμυκτήρησέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν ſup te caput mouit filia hierũ cui ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ ἱερουσαλὴμ οἱ τίνα exprobraſti ⁊ irritaſti. aut ad quẽ exaltaſti ὠνείδισας καὶ παρώξυνας· ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν voce tuã ⁊ leuaſti in excelſum oculos tuos in φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς ſanctũ iſrael. q̃ p nũcios exprobraſti ἅγιον τοῦ ἰσραήλ· ὅτι διὰ ἀγγέλων ὠνείδισας dño. tu eñ dixiſti multitudinẽ currus ego κύριον· σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ aſcẽdi in altitudinẽ mõtiũ ⁊ in extrema liba= ἐνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά= ni: ⁊ ſuccidi altitudinẽ cedri et⁹ ⁊ pulchri νου, καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ= tudinẽ cupreſſi. ⁊ ſtraui ẽ altitudinẽ ptis λος τῆς κυπαρίσσου· καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους ſylue τοῦ δρυμοῦ

---

gozan ᵖ& ᶜaran :ᶠ& re= ſeph ᵍ& filios ʰéden ᵠ erãt ʲin thalaſſar.ᵏ Vbi eſt ˡˡ rex ᵐemath ᶜ& rex ᵖarfath ᵍ& rex ʳ vrbis ˢ ſe= pharuaim ᵗana ᵘ& aua? ˣ Et tulit ʸ ezechias ᶻlíbros ᵃᵃ ᵇde manu ᶜ nunciorũ : ᵈ& legit eos ᵉ& aſcendit in ᵈomum ᵍ domini: ʰ& ex= pandit eos ᵏ coram ˡdomino.ˡˡ Et orauit ᵐ ad ᵖdominum ᵠdicens.ʳ Domine ˢ exerci tuum ᵗ deus ᵘ iſrael ˣ qui ſedes ſup ʸ che= rubim ᶻ tu ᵃ es ᵇ deus ᶜ ſolus ᵈ omnium ᵉ re gnorum ᶠ terre: ᵍ tu ʰ feciſti ⁱ celum ᵏ & ˡˡ terram.ᵐ Inclina ⁿ do= mine ᵒ aurem tuam ᵖ & audi ᵠ aperi ʳ dñe ˢ oculos tuos ᵗ & vide : ᵘ & audi ˣ omnia ʸ verba ᶻ ſen= nacherib ᵃ que ᵇ miſit ᶜ ad blaſphemandũ ᵈ deũ ᵉ viuentẽ. ᶠ Vere enim ᵍ domine ʰ deſertas fecerũt ⁱ reges ᵏˡ aſſyriorum ᵐ terras: ⁿ & ᵒ regiones eaꝝ: ᵖ & dederunt ᵠ deos earum ʳ igni ˢ non ᵗ enim ᵘ erant ˣ dii: ʸ ſed ᶻ opera ᵃ manuum ᵇ ho minum: ᶜ lignum ᵈ & lapis: ᵉ & cõminuerunt eos. ᶠ Et nunc ᵍ dñe ʰ deus noſter ⁱ ſalua nos ᵏ de manu eius ˡ & cognoſcãt ᵐ oĩa ⁿ regna ᵒ terre: ᵖ quia ᵠ tu es ʳ domi= nus ˢ ſolus. ᵗ Et miſit ᵘᵘ ᵛ eſaias ʷ filius ˣ amos ʸ ad ᶻ ezechiam ᵃᵃ ᵇ dicens. ᶜ Hec ᵈ dicit ᵉ domi nus ᶠ deus ᵍᵍ ʰ iſrael. Pro ⁱ quibus ʲ ro= gaſti ᵏ me ˡ de ᵐᵐ ⁿ ſennacherib ᵒ rege ᵖ aſſy= riorum: ᵠ hoc eſt ʳ verbum ˢ quod ᵗ locutus eſt ᵘ dñs ᵛ ſu= per eũ. ʷ Deſpexit ˣ te & ʸ ſubſannauit ᶻ te ᵃ virgo ᵇ fi= lia ᶜ ſion : ᵈ poſt te ᵉ caput ᶠ mouit ᵍ filia ʰ hieruſalẽ. ⁱ Cui ʲ exprobraſti: ᵏ & quẽ ˡ blaſphemaſti : ᵐ & ſuper ⁿ quẽ ᵒ exaltaſti ᵖ vocẽ: ᵠ & le uaſti ʳ altitudinẽ ˢ oculorũ tuorũ ᵗ ad ᵘ ſanctũ ˣ iſrael. ʸ In manu ᶻ ſeruorũ tuorũ ᵃ exprobraſti ᵇ dño: ᶜ & dixi ſti. ᵈ In multitudine ᵉ q̃dri garũ mearũ ᶠ ego ᵍ aſcendi in ʰ altitudinẽ ⁱ montiũ ʲ iu ga ᵏ libani ˡ & ſuccidam ᵐ ex celſa ⁿ cedrorũ eius: ᵒ electas ᵖ abietes illius: ᵠ & introibo ʳ altitudinẽ ˢ fũmitatis eius: ᵗ ſaltũ ᵘ carmeli eius : ᵛ ego

		גָּזָן וְאֶת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר
		בְּתֶלַשָּׂר׃ אַיֵּה מֶלֶךְ חֲמָת וּמֶלֶךְ
נוּעַ		אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לְעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע
לָקַח		וְעִוָּה׃ וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים
לְאַךְ קָרָא		מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵהוּ וַיַּעַל
עָלָה בָּרַשׁ		בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי
כָּלַל פָּנָה		יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה
		לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
		יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה הוּא
כָּדַד טָלָה		הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת
עָשָׂה		הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
נָטָה		וְאֶת הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ
		וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה
		וּשְׁמַע אֶת כָּל דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
		שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אֲמְנָם
חָרַב		יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת
		כָּל הָאֲרָצוֹת וְאֶת אַרְצָם׃ וְנָתַן אֶת
		אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה
עָשָׂה		כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן
אָבַד		וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יָשַׁע פָּלַךְ		הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת
שָׁלַח		הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח
		יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ
		לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
פָּלַל		יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל
		סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ זֶה הַדָּבָר
נוּד		אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
בָּתַל		לָעַג לְךָ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ
נוּעַ		רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ אֶת
רוּם		מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֵרִימוֹתָה
נָשָׂא רוּם		קוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ אֶל קְדוֹשׁ
קָדַשׁ		יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד עֲבָדֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
אָמַר רָגַב		וַתֹּאמַר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
בֶּרֶת		מְרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת
בָּחַר בּוּא		קוֹמַת אַרְזֵיו מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹא
		מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כַּרְמְלוֹ׃ אֲנִי

Pstiua.heb.	Tex.heb.	Esa.xxxvij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
קָרָה	קַרְתִּי	וְשָׁתִיתִי	fodi & bibi aquam: &	τ posui pontē: τ vesolant aquas τ οἴξ
שָׁתָה		מָיִם	siccaui vestigio	καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἐρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν
חָרַב		וְאַחֲרֵב	pedis mei omnes riuos	cōgregationē aque. nō hec audisti olim q̄ ego
צוּר	צוּרֵי	כָּל	aggerū. Nūqd nō audi	συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ
שָׁמַע	שָׁמַעְתָּ	הֲלוֹא	sti que olim fecerim ei?	fecī: a diebꝰ antiqs decreui. nūc aūt ostē
יָרַח	לְמֵרָחוֹק	אוֹתָהּ	Ex diebus antiquis ego	ἐποίησα; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἐπόι=
אוֹת	עָשִׂיתִי	מִימֵי	plasmaui illud: & nunc	σα; vt desolarē gētes īmunitōibꝰ: τ habitātes in ci=
יום	עָתָה	קֶדֶם	adduxi: & factum est οο	δεξα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυρώσεσι, καὶ οἰκοῦντας ἐν πό
בּוא	הֲבִאתִיהָ	וְתִהִי	in erradicationē colliū	λεσιν ὀχυραῖς. ἀνῆκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
הָיָה	לְהַשִּׁאוֹת	גַּלִּים	cōpugnantiū & ciuitatū	munitibꝰ munitis. remisi manꝰ τ exaruerūt τ
שָׁאָה	בְּצוּרוֹת	נְצִים	munitarū. Habitatores	ἰσχυραῖς. ἀνῆκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
נָצַל	וְיוֹשְׁבֵיהֶן	קִצְרֵי	earū breuiata manu cō=	fuerūt q̄si fenū aridū in tectis τ vt gramē.
עִיר	קִצַּרְתִּי	יָד	tremuerūt: & cōfusi sunt:	ἐξηράνθησαν ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωστις.
חָתַת	חַתּוּ	וַיֵּבֹשׁוּ	facti sunt sicut fenū agri	nūc aūt octū tuū τ exitū tuū τ
נָבָה	נְבָנָה	הַצִּיר	& gramen pascue & her	νῦν δὲ τὴν ἀπάπαυσίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν
קוּם	יָשֵׁב	וְשַׁדְמָה	ba tectorū q̄ exaruit an	introitū tuū ego scio. at furor tuꝰ q̄ iratus es
יָצָא	וּבֹאֲךָ	וְיָדַעְתִּי	teq̄ matureſceret. Habi	εἴσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσαμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης
רָגַז	וְאֶת	הִתְרַגִּזְךָ	tationē tuā & egressum	τ amaritudo tua ascēdit ad me. τ ipona circulū
שׂוּם	אֵלָי	יַעַן	tuū: & introitū tuū ego	καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν
חָחַ	בְּאַפֶּךָ	וְתִתִּי	cognou: & infunia tuā	in nasum tuū τ frenū in labia tua. τ
שָׂפָה	וּמִתְנִי	בְּשִׂפָתֶיךָ	cōtra me. Cum fureres	εἰς τὸ ῥῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. καὶ
שׁוּב	וְהֵשִׁבְתִּיךָ	בַּדֶּרֶךְ	aduersum me fuperbia tua	reuerti facīā te vīa q̄ venisti in ea. hoc aūt tibi
בּוא	אֲשֶׁר	בָּאתָ	ascendit in aures meas.	ἀποστρέψω σε τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ
	בָּהּ	וְנָתַתִּי	Ponā ergo circulū in na	signū. comede hoc āno q̄ seminaūt: at
		אֶת	ribus tuis: & frenū in la=	σημεῖον. φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ
		אַפִּי	biis tuis: & reducā te in	anno secūdo reliqas. at tertio
		וְרִסְנִי	via per quā venisti. Tibi	ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ καταλειμμα. τῷ δὲ τρίτῳ
		בִּשְׂפָתֶיךָ	aūt hoc erit signū. Co=	seminātes metite τ plātate vineā τ
		וַהֲשִׁבֹתִיךָ	mede hoc anno q̄ sponte	σπείραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνα καὶ
		בַּדֶּרֶךְ	nascūtur: & in āno sēdo	comedite fructū eop. τ erūt dereli
		אֲשֶׁר	pomis vescere. In anno	φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ ἔσονται οἱ καταλειμ=
		בָּאתָ	aūtē tertio seminate &	cti in iudea: mittēt radicē deorsum τ faci=
		בָּהּ	metite: & plātate vineas:	μθοι ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φυήσουσι ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσου
		וְזֶה	& comedite fructū earū.	ent semē sursū. qz de hierūm exibūt reli
		לְךָ	Et emittet id qđ saluatū	σι καρπὸν ἄνω. ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσονται οἱ καταλειμ=
		הָאוֹת	fuerit de domo iuda &	cti: τ saluari de mōte sion. zelus dñi sabaoth
		אָכוֹל	qđ reliquū est radicē de	μθοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
		הַשָּׁנָה	orsum: & faciet fructum	fecit hec. ꝓpterea sic dicit dñs ad regē
		סָפִיחַ	sursum: qa de hierusalē	ἐποίησε ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς ἐπὶ βασιλέα
		וּבַשָּׁנָה	exibūt reliqe: & saluatio	assyriox: nō itrabit in ciuitatē hāc neq;
		הַשִּׁנִית	de monte sion. Zelus	ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ
		שָׁחִיס	domini exercituū faciet	mittet in eā sagittā: neq; mittet in eā scutū.
		וּבַשָּׁנָה	istud. Propterea hec dí	βάλῃ ἐπ' αὐτὴν. βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν,
		הַשְּׁלִישִׁית	cit dominus de rege οο	neq; circūdabit sup eā vallū. sed vīa q̄
		זִרְעוּ	assyriox. Non intrabit	οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ
		וְקִצְרוּ	ciuitatem hanc οοοοοοο	venit in ea reuertet: τ in ciuitatē hāc
		וְנִטְעוּ	& non iacietꝰ ibi sagittā:	ἦλθεν ἐπ' αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύ
		כְּרָמִים	& non occupabit eam	nō itrabit. hec dicit dñs: ꝓtegā
		וְאִכְלוּ	clypeus: & non mittet	την οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει κύριος, ὑπερασπιῶ
		פְּרִיהֶם	in circuitu ei aggerē.	sup ciuitatē illā vt saluē eā: ꝓpter
		וַיְהִי	In via qua venit: p eā	ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, δι' ἐ=
		בַּיּוֹם	reuertetur: οοοοοοοοο	me τ ꝓpter dauid seruū meū. τ egressus ēgce=
		הַהוּא	& ciuitatem hanc non	μὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγε=
		יִהְיֶה	ingredietur dicit οοοοοο	lus dñi τ occidit de castris assy
		אִישׁ	dominus. Et protegam	λος κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυ
		חַי	ciuitatem istam οοοοοοο	rioꝝ centū octogita τ quīq; milia. τ
		וּמִקְנֵה	vt saluem eam propter	ρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ
		בָקָר	me & ꝓpter dauid	surgētes mane iuenerūt corpora mortua. τ
		וְהִנֵּה	seruū meū. Egressus est	ἀναστάντες ὀπρωῒ εὗρον τὰ σώματα νεκρά. καὶ 4.2
		שִׂחֲקַת	autē angelus dñi: &	abiit reuersus: τ reuersus est sennacherim 19.c
		כֹּל	cussit in castris assyrio=	ἀπῆλθεν ἀποστραφείς. καὶ ἀπέστρεψεν Σενναχειρεὶμ Ecc
		פְּרִיצֵי	rum centum octoginta	rex assyriox: τ habitauit in niniue. τ cū 48.
		מַיִם	quīq; milia. Et surrexe	Βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευή. καὶ ἐν τῷ
		וְכָל	runt mane: & ecce oēs	ipe adorare in domo assarach dei sui: adra
		כְּלִי	cadauera mortuoꝝ. Et	αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ Ἀσαράχ θεοῦ αὐτοῦ, Ἀδρα
		מוֹת	egressus ē & abiit: et re	melech τ narasar filii ei:
		וְנָסַע	uersus ē & habitauit in	μελὲχ καὶ Ναασαρὲ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, οοοοοοοοοοο
		וַיָּשָׁב	niniue. Et factū est cum	
		וַיְהִי	adoraret in templo ne=	οοοοοοοοοο

percuſſerũt eũ gladio. tpi aũt ſaluati ſũt in
ἐπατάξαν αὐτὸν μαχαίραις. αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς
armentã. t regnauit aſaradan filꝰ eius
ἀρμαλίαν. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
p eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.38.

A HEζεκίας ἐθρήνησεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεκίας
vſq; ad mortẽ. t venit ad eũ eſaias filꝰ amos
4.Re. 10.a. ἕως θανάτου· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ησαίας υἱὸς ἀμὼς ὁ
1.Mac. 3.f. pphęta t dixit ad eũ. hec dicit dñs: diſpone
προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει κύριος, τ ἔξαι
de domo tua. morieris tu t nõ vines. t
περὶ τοῦ οἴκου σου· ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ, καὶ
cõuertit ezechiã faciẽ ſuã ad parietẽ.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
t orauit ad dñm dicẽs. o dñe: memẽto do-
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων· ὦ δέηθι κύριε, μνήσθητι κύ
mine quomõ ambulauī cõſpectu tuo cũ veritate in corde
ριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero t placita in cõſpectu tuo feci. t fle
ἀληθείᾳ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα· καὶ ἔκλαυ
uit ezechias fletu magno. t factũ eſt verbũ dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad eſaiam dicẽs. vade t dic ezechie. hec
πρὸς ησαίαν λέγων· πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεκίᾳ· τάδε
dicit dñs deꝰ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
1.Reg. 1.g. oratiõnẽ tuã t vidi lachrymas tuas. ecce adicio
προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προσθήσω
Eccl. 48.d. ad tps tuũ quindecĩ ãnos. t de manu re
B πρὸς τὸν χρόνον σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βα
gis aſſyrioꝝ liberabo te t ciuitatẽ hãc: t
σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
ptegã ſup ciuitatẽ hãc. hoc aũt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης· τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignũ a dño q; faciet deꝰ verbũ hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁθεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ locutꝰ eſt. ecce ego verto vmbrã graduũ
ὃ ἐλάλησεν· ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos deſcẽdit dece gradus in horꝰ pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα
tris tui ſol. guerũ ſolẽ dece gra-
τρός σου ὁ ἥλιος· ἀπέστρεψεν τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα
dus quos deſcẽdit vmbra. orauit ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσηύξατο ἐζεκίου βα
gis iudee q; elanguit t surrexit de
σιλεὺς τῆς ἰουδαίας ἠσθένησε καὶ ἀνέστη ἐκ
infirmitate ſua. Ego dixi in excelſo
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dieꝝ meoꝝ vadã ad portas inferi. reli-
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου. καταλεί
quã ãnoꝝ reſiduos: dixi nõ vltra videbo
ψω τὰ ἔτη τὰ λοιπά μου, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἴδω
ſalutare dẽi in terra viuentiũ. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων· οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoiem cũ habitatoribꝰ: defeci a cognatio
ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεί
ne mee: dereliqui reliquũ vite mee. eruit t
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου. ἐξῆλθεν καὶ
recellit a me ſicut tuerte tabernaculũ q fixerat
ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πηξας.
ſpus me apud me factꝰ eſt ſicut tela texẽtis ap-
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἴσος ἐρίθου ἐγγι
ppiquãtis ad ſuccidẽdũ. in die illa tradit⁹ ſum. vſq;
ζούσης ἐκτεμεῖν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην· ἕως
mane q̃ſi leo ſic cõtriuit oia
πρωὶ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ

---

[b]percuſſerũt eum[c]gladio: [c]fugeruntq; in terram ꝯ [e]ararath[h] & regnauit [f]aſaraddon[k] filius eiꝰ pro eo.

38.

IN diebus [b]illis [c]egrotauit [b] ezechias vſq; [c]ad mortẽ: & intronuit [d]ad eum [b] eſaias [f] filius [k] amos [f]propheta[m] & dixit [n] ei. ꝯ [c]Hec [e] dicit [q] dñs. [r] Diſpone [e] domui tue [r] qa [u] morieris [r] tu [r] & non [r] vines. [s] Et conuertit [b] ezechias ꝯꝯ [c]faciem ſuã [c] ad [c] parietẽ: [r] & orauit [s] ad [b] dominum [r] & dixit. [k] Obſecro [r] dñe [m] memento [n] queſo [o] quõ [q] ambulauerim [r] coram te [r] in veritate: ꝯꝯꝯꝯ [r] & in corde [n] perfecto: [t] & quod bonũ eſt [r] in oculis tuis [r] fecerim. [s] Et fleuit [b] ezechias [c] fletu [b] magno. [c] Et factum eſt [r] verbum [e] domini [b] ad [r] eſaiam: [k] dicens. [r] Vade [m] & dic [e] ezechie. [r] Hec [q] dicit ꝯꝯꝯꝯ [r] domus [e] deus [r] dauid [n] patris tuis. [r] Audiui ꝯꝯꝯꝯ [r] orationem tuam: [s] vidi [r] lachrymas tuas. ꝯꝯꝯ [b] Ecce ego [c] adicia [r] super [e] dies tuos quindecim ꝯ [k] annos: [r] & de manu [m] regis [n] aſſyriorũ [o] eruam te: [r] & [q] ciuitatẽ [r] iſtam [q] & protegam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [x] eam. [r] Hoc autẽ [r] tibi erit [e] ſignum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [b] a [c] domino: [b] quia [c] faciet [r] dominus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [b] verbum [r] hoc quod [k] locutus eſt. [k] Ecce ego ꝯꝯꝯ [r] reuerti faciam [n] vmbram [c] linearum per [e] quas ꝯꝯ [q] deſcenderat [r] in horologio [n] achaz [r] in ſole [n] retrorſum [k] decem [r] lineis. [r] Et reuerſus eſt [a] ſol [b] decem ꝯꝯꝯ [c] lineis [b] per gradus [c] quos [r] deſcenderat. ꝯꝯꝯꝯꝯ [e] Scriptura [b] ezechie [r] regis [k] iuda [r] cum egrotaſſet ꝯ [m] & cõualuiſſet [n] de infirmitate ſua. [o] Ego [r] dixi [q] in dimidio [r] dierũ meorũ [n] vadã [c] ad portas [n] iferi. [x] Queſiui [r] reſiduum [r] annorũ meorum. [a] Dixi [b] non [c] videbo [b] dominũ [c] deum [r] in terra [e] vuentium: [b] non [r] aſpiciã [k] homine [r] vltra [m] & [n] habitatore [o] quẽs. [p] Gñatio mea [q] ablata eſt: [r] & cõuoluta eſt [n] a me q̃ſi tabernaculũ [n] paſtoꝝ. [x] Preciſa ẽ [r] velut a texẽte [r] vita mea: [a] dũ adhuc ordirer [b] ſuccidit me. [c] De mãe [b] vſq; ad [r] veſpã [r] finies me: [e] ſperaba [b] vſq; [r] mane. [k] q̃ſi leo; [r] ſic [m] cõtriuit [n] oia

מִלַּט יְהוּדָה נִלְכְּדוּ וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרְצָה
אַרְרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַרְחַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה
חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו
כֹּה אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת
אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה: וַיִּסֹּב חִזְקִיָּהוּ
פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה:
וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת
אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת
וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
וַיִּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל: וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר: הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי
אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ
הִנְנִי יוֹסִף עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׂ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה: וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ
וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל
הָעִיר הַזֹּאת: וְזֶה לְךָ הָאוֹת
מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר: הִנְנִי
מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אָחֳרַנִּית
עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר
מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה:
מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֳלֹתוֹ
וַיְחִי מֵחָלְיוֹ: אֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי
יָמַי אֵלְכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי
יִתֶר שְׁנוֹתָי: אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאָה
יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט
אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל: דּוֹרִי
נָסַע וְנִגְלָה מֻנִּי כְּאֹהֶל רֹעִי קִפַּדְתִּי
כָאָרֹג חַיַּי מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם
עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי: שִׁוִּיתִי
עַד בֹּקֶר כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל

עַצְמוֹתַי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַיּוֹנָה
עֲצֵי צִפָּצֵף דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה
הָגֶה דָּלַל לִי עָרְבֵנִי׃ מַה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי
יוֹם דִּבֵּר וְהוּא עָשָׂה אֶדַּדֶּה כָּל שְׁנוֹתַי עַל
דָּבָה שִׂנְאָה מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ
מָר חָלָם וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי
וְהַחֲיֵינִי׃ הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר
חָיָה שָׁלֵם אַתָּה חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִבְּלִי
בְּלָה כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גֵוֶךָ כָּל חַטָּאַי׃
שָׁלָה כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדֶךָּ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ
שָׁאַל הָלַל לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃
יָרַד חַי חַי הוּא יוֹדֶךָּ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב
יָדָה לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה
יָדַע יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וְנַגִּינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי
נָגַן חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ
יוֹם נָתָה יִשְׂאוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ
נָשָׂא מָרַח עַל הַשְּׁחִין וְיִחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
שְׁחִין חָיָה מַה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃
עָלָה

Ca. xxxix

בָּעֵת הַהִיא שְׁלַח מְרֹדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ
בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזַק׃ וַיִּשְׂמַח
שָׂמַח חִזְקִיָּהוּ עֲלֵיהֶם וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית
נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת
הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֶת
כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא
כֹּל מָצָא בְּאֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר
לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל
רָאָה מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל
מָשָׁל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה
מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ
בוא אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה
אֲפַר רָחַק בָּאוּ אֵלָי מְבָבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ
בוא רָאָה בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶת כָּל
אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר

ossa mea. De mane vſq; ad vesperā finies me.
Sicut pullus hirundinis ſic clamabo meditabor vt colūba. Attenuati ſūt oculi mei ſuſpicientes in excelſū. Dñe vim patior: ſpōde pro me. Quid dicā aut qd rñdebit mihi: cū ipſe fecerit. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine anie mee. Dñe ſi ſic viuitur: & in talib vita ſpūs mei. Corripies me & viuificabis me ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Tu āt cruciſti aiam meā vt nō periret: peciſti poſt tergum tuum oia peccā mea. Quia nō infernus cōfitebitur tibi neq; mors laudabit te: nō expectabūt qui deſcendūt in lacū veritatē tuā. Viuens viuēs ipſe cōfitebitur tibi ſicut & ego hodie. Pater filiis notā faciet veritatē tuā. Dñe ſalnū me fac & pſalmos nros cātabimus cūctis diebus vite nre in domo dñi.

39.

In tempore illo miſit merodach baladan filius baladan rex babylonis libros & munera ad ezechiam. Audierat enim q egrotaſſet & cōualuiſſet. Letatus eſt aūt ſup eis ezechias: & oſtēdit eis cellam aromatum: & argentī & auri & odoramentorum & vnguenti optimi: & oēs apothecas ſupellectilis ſue & vniuerſa q mucta ſunt in theſauris eius. Non fuit verbū qd non oñderet eis ezechias in domo ſua: & in oi poteſtate ſua. Introiuit ait eſaias ppheta ad ezechiam regē: & dixit ei. Quid dixerunt viri iſti: & vnde venerunt ad te! Et dixit ezechias. De terra longinqua venerūt ad me de babylone. Et dixit. Quid vide rūt in domo tua! Et dixit ezechias. Omnia que in domo mea ſunt viderūt. Non fuit res

ossa mea. ab ēi die vsq; ad noctē tradit me. ūſq; dū mane. ſicut pullus hirūdo ſic clamabo. & ūſq; colūba ſic meditabor. defecerūt ēi mei oculi vt aſpicerē ego in excelſum celi ad dñm: q eruit me & abſtulit ſtultū a me dolorē aie & ipſe fecit. dolebo de ipſa ēi āniciatū ē tibi. & ſuſcitaſti me ſpiritū & cōfolatus vir. ecce in pace amaritudo mea. liberatis ēi mea aſam vt nō pereat. & precipies poſt me oia peccā mea. nō ēi inferi laudabūt te: neq; morientes benedicēt tibi: neq; ſperabūt q in iferno miſereor tui. viuētes bñdicēt tibi quēadmodū ego. ab ēi hodierno die filios faciā: q āniciabūt iuſticiā tuā dñe ſalutis mee. & canemus canticū tuū cūctis diebus vite mee in cōſpectu dom dei.

Ca. 39.

In tpe illo miſit meodoch filius baladan rex babylonie epiſtolas & munera ezechie. audiuit ēi q egrotaſſet & conualuiſſet. & letatus eſt ezechias gaudio magno. & oſtēdit eis domū aromata & vnguentū & thymiamatū & vnguentū optimū & vniuerſam domum vaſoꝝ auri & argēti & aromatū: & oēs q erāt in thesauris ei: & nō fuit aliqd qđ nō oſtēderit ezechias in domo ſua. & venit eſaias ppheta ad ezechiā: & ait ad eū: qd dixerunt hoies iſti: & vnde venerūt ad te. & ait ezechias: de terra de longe venerūt de babylone ad me. & dixit eſaias: qd viderūt in domo tua: & ait ezechias: oia q in domo mea viderūt: & nō eſt in domo mea

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

qs nō viderūt sed τ q̄ in thesaurīs meis. τ
ὁ οὐκ ἴδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου · καὶ
ait illi esaias: audi verbū dñi sabaoth.
εἶπεν αὐτῷ ησαΐας, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σαβαώθ.
ecce dies veniūt dicit dñs τ auferent om
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ληφθήσονται πάν-
nia q̄ i domo tua τ q̄scūq; cōgregauerūt pa-
τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ-
tres tui vsq; ad diē hāc in babylonē, veniēt. τ
ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς Βαβυλῶνα ἥξει. καὶ
nihil relinquēt. dicit dñs de q̄ τ a
οὐθὲν οὐ μὴ καταλείψωσιν. εἶπε δὲ ὁ θεὸς ὅτι καὶ ἀπὸ
filiis tuis q̄s genuisti accipiēt τ facīt
τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσι
eunuchos in domo regis babylonī
εὐνούχους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνί-
orū. τ ait esaie ezechias: bonū verbū dñi q̄d
ων. καὶ εἶπεν ησαΐα ἐζεκίας, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν
locut⁹ es: fiat pax τ iusticia in die
ἐλάλησας, φυέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ-
bus meis.
ραις μου.

Ca. 40.

A Onsolamini cōsolamini pp̄s me⁹ dicit
Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαός μου λέγει ὁ
de⁹ vr̄. sacerdotes loquimini ad cor hieruſa
θεὸς ὑμῶν. ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα-
lem cōsolamini eā. q̄ repleta est humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν · ὅτι ἐπλήσθη ἡ πραότης
tas ei⁹. solutū est ei⁹ pcm̄. q̄d sit receptū
σις αὐτῆς. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία · ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dñi duplicia pcta sua. vox
ἐκ χειρὸς κυρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ
Mat. 3.a. Marci 1.a. Lu.3.c Jo.1.c clamātis in deserto parate vīā dñi: re
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεῖ
ctas facite semitas ei⁹. ois vallis ip̄le
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πλη-
bitur τ ois mōs τ collis humiliabit. τ
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται · καὶ
erūt prava in directa τ aspera in cāpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
τ apparebit gl̄ia dñi τ videbit: ois caro
καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
salutare dei: q̄ dñs locut⁹ est. vox dicē-
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον-
B tis: clama. τ dixi: q̄d clamabo? ois caro fenū
Eccl. 40.c. Iaco. 1. c. τος; βόησον · καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
τ ois, gl̄ia hoīs q̄si flos feni: aruit fe
καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ
nū τ flos ceciditⁱ q̄z spūs dei insufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν
in eo vere fenū est pp̄s: exsiccatū est fenū
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos ceciditⁱ: at verbū dei nr̄i manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ
nū. sup mōtē excelsū ascēde q̄ euangelizas sion.
ῶνα. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιών.
exalta in fortitudīe vocē tuā q̄ euāgelizas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύι τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierūn exalta noli timere. dic ciuitatib⁹
ἱερουσαλήμ ὕψωσον μὴ φοβοῦ. εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce de⁹ vr̄ ecce dñs cū virtute ve
Ἰούδα. ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε-
Infra. 62.d. nit: τ brachiū cū dñatōe. ecce merces ei⁹
ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας · ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
C cū eo τ opus in cōspectu illi⁹ sicut pastor
μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
pascet gregē suū τ brachio suo
ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cōgregabit agnos.
συνάξει ἄρνας.

Trāsla.B.Hie.

quam non ostendérim
eis in thesaurīs meis. ∞
Et dixit esaias ad eze-
chiam. Audi ∞∞∞∞∞∞∞
verbum domini exerci-
tuum. Ecce dies veniēt:
& auferētur oīa quę in
domo tua sunt: & que
thesaurizauerūt pres tui
vsq; ad diē hanc in baby
lone. Non relinq̄tur q̄-
q̄: dicit dñs. Et de filis
tuis qui exibunt de te
quos genueris ∞∞∞∞∞
tollent: & erunt eunu-
chi in palatio regis ∞∞
babylonis. Et dixit eze
chias ad esaiam. ∞∞∞∞∞
Bonum verbū domini
quod locut⁹ es. Et dixit.
Fiat tantū pax & veri-
tas in diebus meis. 40.

O Onsolamini consola
mini populę me⁹:
dicit deus vester. Loqui
mini ad cor ∞∞∞∞∞∞∞∞
hierusalem & aduocate
eam: quoniā cōpleta ē
malitia eius dimissa est
iniquitas illius. Suscepit
de manu dñi duplicia p
omnibus peccatis suis.
Vox clamantis in defer
to. Parate viam ∞∞∞∞∞
domini: rectas facite in
solitudine semitas ∞∞∞∞
dei nostri. Omīs vallis
exaltabitur: & omnis
mons & collis humilia-
bitur: & erunt prava ∞
in directa & aspera in vias
planas. Et reuelabitur
gloria domini: & vide-
bit omnis caro pariter
q̄: os dñi locutum est.
Vox dicentis. Clama:
& dixi Quid clamabo?
Omnis caro fenum:
& omnis gloria eius qua
si flos agri. Exsiccatus est
fenum & cecidit flos:
quia spiritus domini ∞
insufflauit in eo. Vere fe
nū est pp̄s. Exsiccatū ē
fenū & cecidit flos ver-
bum autē dei nr̄i manet
in eternū. Super mon-
tem excelsum ascēde tu
qui euāgelizas sion: ex
alta in fortitudine vocē
tuā qui euangelizas hie-
rusalem. Exalta: noli ∞
timere. Dic ciuitatibus
iude. Ecce deus vester.
Ecce dominus deus in
fortitudine veniet: & bra
chiū eius dñabitur. Ecce
merces eius cum eo: &
opus illi corā illo. Sicut
pastor gregē suū pascet
in brachio suo congre
gabit agnos: in sinu suo

Tex.heb.Esa.xl.

אֲשֶׁר לֹא הָרְאִיתִים נֶאֱצָרְתִּי׃
וְיֹאמַר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע
דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
וְנִשָּׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר
אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל
לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ
אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד
יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ
בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ
טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר
כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי׃
נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי
יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ דַּבְּרוּ עַל לֵב
יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה
צְבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה
מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ׃
קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ
יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה
לֵאלֹהֵינוּ׃ כָּל גַּיְא יִנָּשֵׂא וְכָל
הַר וְגִבְעָה יִשָּׁפֵלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב
לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לִבְקָעָה׃ וְנִגְלָה
כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו
כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא
וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר
וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ יָבֵשׁ
חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה
נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃ יָבֵשׁ
חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם
לְעוֹלָם׃ עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ
מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ
מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַם הָרִימִי אַל
תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה
אֱלֹהֵיכֶם׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק
יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ
אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ
יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ

Pūtiua.he

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.xl.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
יְשָׁאָ עָלוֹת יְנַהֵל וּמִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ נָשָׂא נָהָל	מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזָּרֶת תִּכֵּן וְכָל כול	leuabit: fetas ipſe porta bit. Quis mẽſus eſt pugillo aĝs: & celos palmo ponderauit: Quis appẽ dit tribus digitis molem tre: & libraut in põdere montes & colles in state tera: Quis adiuuit ooo ſpm dñi: aut qs cõſiliarius eius fuit: & oñdit illi: Cũ quo iniit cõſiliũ: & inſtruxit eũ & docuit eum ſemitã iuſticie: & erudituit eum ſcientia & viam prudentie oſtendit illi: Ecce gentes quaſi ſtilla ſitule: & quaſi momentũ ſtatere reputate ſunt. Ecce inſule quaſi puluis exiguus: & libanus non ſufficiet ad ſuccẽdendũ: & aialia eius nõ ſufficiẽt ad holocauſtũ. Oẽs gentes ĝſi nõ ſint: ſic ſunt coram eo: & ĝſi nihilũ & inane reputate ſunt ei. Cui ergo ſimilẽ feciſtis deum aut quã imaginẽ ponetis ei? Nũqd ſculptile cõflabit faber: aut aurifex auro figurabit illud & laminis argẽteis argẽtarius. Forte lignũ & iputribile elegit artifex ſapiẽs: ĝrit quõ ſtatuat ſimulachrũ ꝙ non moueatur. Nunqd nõ ſcietis? Nunqd nõ audietis Nũqd nõ annũciatũ eſt vobis ab initio? Nũqd nõ intellexiſtis fundamẽta terre? Qui ſedet ſuper gyrũ terre: & hitatores eius ſunt ĝſi locuſte. Qui extẽdit velut nihili celos: & expandit eos ſicut tabernaculũ ad inhabitãdũ. Qui dat ſecretorũ ſcrutatores ĝſi nõ ſint: iudices terre velut inane fecit. Et quidẽ neq̃ plãtato neq̃ ſato neq̃ radicato in terra truco eorũ. Repente flauit in eos: & aruerũt: & turbo ĝſi ſtipulã auferet eos. Et cui aſſimilaſtis me & adequaſtis dicit ſãctus. Leuate in excelſum oculos vros: & videte qs creauit hec. Qui educit in numero militiã eorũ: & oẽs ex noie vocat. Pre multitudie fortitudinis & roboris virtutiſq̃ eius: neq̃ vnũ reliquum fuit. Quare dicis iacob: & loq̃ris iſrael! abſcondita eſt via mea a domio: & a deo meo iudicium meũ tranſibit! Nũquid neſcis: aut non audiſti! Deus ſempiternus ooo	τ pregnãtes cõſolabit. ds menſus eſt manu aquã τ celũ palmo τ oẽm terrã pugillo: ds ſtatuit mõtes põdere τ rupes ſtatere τὴν χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν γῆν δρακί; τίς ἔγνω τὰ ὄρη σταθμῷ καὶ τὰς κάπας ζυγῷ; ds cognouit mẽtẽ dñi: aut ds cõſiliarius ei fuit: q inſtruet eũ: aut quẽ cõſuluit τ docuit eũ ſemitã iuſticie: τ eruditionis viã & ſcientie oſtẽdit ei & viã intelligẽtie: ds oſtẽdit ei ſi oẽs gẽtes ſicut ſtilla ſitule τ ſicut momẽtũ ſtatere reputate ſũt τ ĝſi nihilũ & inane reputate ſũt ei. cui aſſimilaſtis vſim: τ cui imagini aſſimilaſtis eũ: nũqd imaginẽ fecit faber aurifex aut ſi aurifex circũdeauravit eũ: imaginẽ fabricauit eũ: lignũ eẽ ipuſtribile eligit faber τ ſapiẽter ĝrit quomõ ſtatuet eum. τὸν θεὸν ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐτὸν ἵνα μὴ σαλευθῇ. οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκούετε nõ ãnũciatũ eſt vobis a pricipio vobis: nõ cognouiſtis fundamẽta terre: q tenet gyrũ terre: τ inhabitãtes in ea ĝſi locuſte q ſtatuit ĝſi cameram celũ τ extendit ĝſi tabernaculũ ad hitandũ: q dat pricipes in nihilũ regere: et terrã ĝſi nihilum fecit. nõ eẽ plantabunt neq̃ ſerent: neq̃ radicabit in terra radix eor: flauit ſup eos τ arefacti ſũt τ tẽpeſtas ĝſi ſtipulas aſſumet eos. nũc cergo cui me aſſimilaſtis τ exequabor eis dixit ſanct. eleuate ſurſũ loculos vros τ videte: ds oſtẽdit hec ois q edu cit turba nũeruſ ornatũ ſuũ oẽs in nomine vocabit a multa gnia τ froboze fortitudinis nihil a te abſcõditũ eſt. nõ eẽ vicas iacob τ q̃d locut es iſrael: abſcõdita eſt via mea a deo τ deus meus iudiciũ abſtulit τ receſſit. τ nũc nõ audiſti deus eternus	τ Ga. 9. c. Ro. 11. d. D E Infra 48. b mat. 17. b.
יְהוָה			

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

deus ꝙ fabricauit terlos terre: nõ esuriet ne-
θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
q̃ laborabit: neq; est luctio prudẽtie eius
δὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
ꝙ dat esurientib⁹ fortitudinẽ: τ nõ volentib⁹
δίδους τοῖς πεινῶσιν ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις
meroze. esurient cũ tunicatis τ laborabit ado-
λύσχη. πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα
lescẽtes: τ electi ifirmi erũt. at expectãtes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀνίσχυες ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deũ mutabũt fortitudinẽ: assumẽt alas q̃si aqle: cur
θεὸν ἀλλαξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν
rẽt: τ nõ laborabũt. gradient τ nõ esuriẽt.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.

C.41 A

Tinouamint ad me isule: nã pncipes mu
Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλ
tant fortitudinẽ: appropinquẽt τ loquant simul.
λάττουσι ἰσχύν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudicii ãnũcient. ds suscitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγειλάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ' ἀνα
ente iustitiã: vocauit eã ad pedes suos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ,
τ vadet. dabit i cõspectu gẽtiũ: τ reges ĩstu-
καὶ πορεύσεται. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ
pozẽ mittet: τ dabit in terra gladios eoꝝ: τ sicut
στήσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
stipulas pjectas arcꝰ eoꝝ. τ psequet e-
φρύγανα ἐξωσμένα τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ-
os: τ ptrãsibit in pace vĩã pedũ e-
τούς, καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ
ius: ds operatꝰ ẽ τ fecit hec: vocauit e-
τοῦ, τίς ἐποίησε καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ-

B

τὰ ἀπ' ἀρχῆς γενεῶν ἀρχῆς· ἐγὼ ὁ θεὸς πρῶτος,
τ in vẽtura ego ssũ. viderũt gẽtes τ timu
καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἰδόσαν ἔθνη καὶ ἐφο
Infra. 44.a.τ 48.b. erũt terminꝰ terre obstupuerũt. appropĩquerũt τ vene
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤκουσαν. ἤγγισαν καὶ ἦλθο-
rũt simul iudicãs vnusq̃sq; primo.: τ fratri
σαν ἅμα κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur⁹. τ dicet: pualuit vir faber lignari⁹ τ erarius
βοηθήσῳ. καὶ ἐρεῖ, ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
pcutiẽs malleo simul pducẽs. aliqñ q̃dẽ dicet solida
τύπτων σφύρα ἅμα ἐλαύνων. ποτὲ μὲν ἐρεῖ ἄμβλυ-
tio bona est: cõfortauerũt eã ĩ clauis ponẽt e-
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις θήσουσιν αὐ-
am τ nõ mouebit. tu aũt israel puer me⁹ iacob
τά, καὶ οὐ κινηθήσεται. σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ
quẽ elegi semẽ abraam quẽ dilexi: quẽ assum-
ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα Ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, οὗ ἀντελά-
psi ab extremo terre τ a sũmitatib⁹ eius vo
βόμην ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά-
cani te: τ dixi tibi puer me⁹ es: elegi te τ
λεσάσε, καὶ εἶπα σοι παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ

C

nõ dereliqui te: ne timeas: tecũ ẽsti sum.
οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι.
ne erres ego ẽsti sum ds⁹ tu⁹ ꝙ cõfortaui te: τ
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σοι, καὶ
auxiliat⁹ sũ tibi: τ roborauĩ te dextera iusti
ἐβοήθησά σοι, καὶ ἠσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cõfundent τ erubescent inimici
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduersantes tibi. erũt ẽsti q̃si nõ existentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὑπάρχοντες.
τ peribit inimici tui. q̃res e-
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντίδικοί σου. ζητήσεις αὐ-
os: τ nõ inuenies homines q̃ infamant
τούς, καὶ οὐ μὴ εὑρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἱ πολεμοῦντές σοι
in te. erũt ẽsti q̃si nõ entes: τ nõ erũt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnãtes cõtra te: q: ego
ἀντιπολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ

Trãsla.B.Vie.

dominus qui creauit terminos terre & non deficiet neq; labosabit: nec est inuestigatio sapie eius: q dat lasso virtutẽ: & his q nõ sunt fortitudinẽ & robur multiplicat. Deficient pueri & laborabunt: & iuuenes in ifirmitate cadent. Qui aũt sperant in dño mutabũt fortitudinem: assumẽt pẽnas sicut aqle: currẽt & non laborabunt: ambulabũt & nõ deficient. 41.

Tacent ad me isule: & gentes mutent fortitudinẽ. Accedant & tunc loquẽtur: simul ad iudiciũ ppinq̃mus. Quis suscitauit ab oriente iustũ: vocauit eũ vt seq̃retur se. Dabit in cõspectu ei⁹ gentes: & reges obtinebit. Dabit q̃si puluerẽ gladio ei⁹: sicut stipulã vento rapta arcui ei⁹. Perseqũtur eos trãsibit in pace: semita ĩ pedib⁹ ei⁹ nõ appebit. Quis hec opatus est & fecit vocans gnationes ab exordio. Ego dns primus & nouissim⁹ ego sum. Viderũt insule & timuerũt: extrema terre obstupuerũt: appropinq̃querũt & accesserũt. Vnusq̃sq; proximo suo auxiliatur: & fratri suo dicet cõfortare. Cõfortauit faber erari⁹ percutiens malleo eum qui cudebat tunc tpis: dicens glutino bonum est: & confortauit eum claus vt non moueatur. Et tu israel ꝰ
seruus meus iacob quẽ elegi: semen abraã amici mei: in quo apprehendi te: ab extremis terre & a longinquis ei⁹ vocaui te: & dixi tibi. Seruus meus es tu: elegi te & non abieci te. Ne timeas qa ego tecũ sum: ne declines quia ego deus tuus. Confortaui te & auxilia tus sum tibi: & suscepi te dextera iusti mei. Ecce cõfundẽtur & erubescẽt oes q pugnãt aduersum te. Erunt q̃si nõ sint: & peribũt viri q cõtradicũt tibi. Queres eos & non inuenies viros rebelles tuos & erunt q̃si nõ sint & velut consũptio hoies bellantes aduersum te: quia ego dominus

Tex.he.Esa.xli.

יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא
וְיֵעַף וְלֹא יִיגַע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ׃
נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וְלָאֵין אוֹנִים
עָצְמָה יַרְבֶּה׃ וְיִעֲפוּ נְעָרִים
וְיָגָעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשְׁלוּ׃
וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ
וְלֹא יִיעָפוּ׃

Cap. xli.

הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים
יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו
לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה׃ מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח
צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו
גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדֶּה יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ
כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ׃ יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר
שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבֹא׃ מִי
פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ
אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרֹנִים
אֲנִי הוּא׃ רָאוּ אִיִּים וְיִרָאוּ
קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתָיוּן׃
אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו
יֹאמַר חֲזַק וַיְחַזֵּק חָרָשׁ אֶת צֹרֵף
מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת הוֹלֵם פָּעַם
אֹמֶר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ
בְּמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט׃ וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל

Tex.he.Esa.xli.

עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ זֶרַע
אַבְרָהָם אֹהֲבִי׃ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ
מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ
וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא
מְאַסְתִּיךָ׃ אַל תִּירָא כִּי עִמְּךָ
אָנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ
אִמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמַכְתִּיךָ
בִּימִין צִדְקִי׃ הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל
הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ
אַנְשֵׁי רִיבֶךָ׃ תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם
אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס
אַנְשֵׁי מְלְחַמְתֶּךָ׃ כִּי אֲנִי יְהוָה

Pritiua.heb. Tex.de.Esa.xlj.

אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ תֹּקַק יָמִין
אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם אַל יָרֵא
תּוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל תִּירְאִי אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם יְהוָה וְגֹאֲלֵךְ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שַׂמְתִּיךָ חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת
תָּדוֹשׁ הָרִים וְתָדֵק וְגִבָעוֹת כַּמֹּץ תְּשִׂים תִּזְרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וְסוּפָה
תָּפִיץ אַתָּם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה בִּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּלוּ הֶעָנִיִּים
וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וְאַיִן לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשַׁתָּה אֲנִי יְהוָה
אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזָבֵם
אֶפְתַּח עַל שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר
לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וְהֲדַס
וְעֵץ שֶׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וְתַאֲשׁוּר יַחְדָּו
לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו
כִּי יַד יְהוָה עָשְׂתָה זֹאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ
כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֵכֶם וְיֹצֵרְךָ מִבֶּטֶן אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כֹּל נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ מִי אִתִּי
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקוֹסְמִים יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר וְדַעְתָּם יְסַכֵּל
מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ וַעֲצַת מַלְאָכָיו יַשְׁלִים הָאֹמֵר לִירוּשָׁלַ͏ִם תּוָשֵׁב וְלֶעָרֵי יְהוּדָה תִּבָּנֶינָה וְחָרְבֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם
הָאֹמֵר לַמְצוּלָה חָרְבִי וְאֹבְשֵׁי הַמוֹנֵךְ
הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל חֶפְצִי יַשְׁלִם וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַ͏ִם תִּבָּנֶה וְהֵיכָל תִּוָּסֵד
כֹּה אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר הָחֲזַקְתִּי בִּימִינוֹ לְרַד גּוֹיִם לְפָנָיו וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ לִפְתֹּחַ לְפָנָיו דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים לֹא יִסָּגֵרוּ
אֲנִי לְפָנֶיךָ אֲהַלֵּךְ וְהַרִים אֲשַׁוֶּה דַּלְתוֹת נְחוֹשֶׁת אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ
וְנָתַתִּי לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמוֹנֵי מִסְתָּרִים לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקּוֹרֵא בִּשְׁמֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַעַן עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וָאֶקְרָא לְךָ בִּשְׁמֶךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי
אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין אֱלֹהִים אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי
לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָהּ כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד
יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כָּל אֵלֶּה
הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח הָאָרֶץ וְיִפְרוּ יְשׁוּעָה וְצֶדֶק יַצְמִיחוּ יַחְדָּו אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו
הוֹי רָב אֶת יֹצְרוֹ חֶרֶשׂ חַרְשֵׂי אֲדָמָה הַיֹּאמֵר חֹמֶר לְיוֹצְרוֹ מַה תִּפְעָל וּפָעֳלְךָ אֵין יָדַיִם לָךְ
הוֹי אֹמֵר לְאָב מַה תּוֹלִיד וְלְאִשָּׁה מַה חַלְתָּ
כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הַשְׁאֵלוּנִי עַל אוֹתִיּוֹת בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוּוּנִי
אֲנִי עָשִׂיתִי אָרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם צִוִּיתִי
וְהֵעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאָת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ יִקְרָא בִשְׁמִי וּבָא סְגָנִים כְּמוֹ חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט
הַנִּיד מֵרֹאשׁ וְנַדָּעָה וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין מַנִּיד אַף אֵין

ꝑdices: neq audies vlos sermones.principiũ sion ὁ προλέγων, ἰδοὺ ὁ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους. ἀρχὴ σιὼν oabo: τ hierm cõsolabor in via. de eũ δώσω, καὶ ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω εἰς ὁδόν. ἀπὸ γὰρ
k gẽtib⁹ ecce nulla. τ a simulachris eox nõ τῶν ἐθνῶν ἰδοὺ οὐθέν. καὶ ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν οὐκ erat ꝗ ãnũciaret. τ si iterrogauero eos vnde estis: nõ ἦν ὁ ἀναγγέλων. καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν ἐστέ; οὐ μὴ rñdebit mihi. sunt eũ ꝗ facilit vos τ frustra ἀποκριθῶσί μοι. εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην seducẽtes vos.
πλανῶντες ὑμᾶς. Ca. 42.

A Wat. n.d. IAcob puer me⁹ assumã eũ. Israel Ιακὼβ ὁ παῖς μου ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραὴλ ὁ elect⁹ me⁹ suscepit eũ alia mea. vedi ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. ἔδωκα τὸ spũ meũ sup eũ. iudiciũ gẽtib⁹ educet. nõ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ clamabit: neq dimittet: neq audiet foras vox e- κεκράξεται, οὐδὲ ἀνήσει, οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐ tus. calamũ fractũ nõ cõteret: τ linũ τοῦ. κάλαμον συντεθλασμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον fumigans nõ extinguet: sed in veritate educet iudi κατημαυόμενον οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀληθῆ ἐξοίσει κρί- ciũ. splẽdebit τ nõ cõteret donec ponat sup σιν. ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς terrã iudiciũ. τ in noie ei⁹ gẽtes sperabũt. sic γῆς κρίσιν. καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. οὕ dicit dñs de⁹ ꝗ fecit celũ τ defixit τως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας illud ꝗ firmauit terrã τ ꝗ in ea: τ ꝗ dedit flatũ αὐτὸν στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ δοὺς πνοὴν pplo ꝗ sup eã: τ spũ calcantib⁹ eã. τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν. ego dñs de⁹ vocaui te in iustitia τ apphẽdã ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω
manũ tuã: τ cõfortabo te: τ dedi te in fe τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθή- Infra. dus generis israel in lucẽ gẽtiũ: vt apires oculos ce- κην ϕύλους Ἰσραὴλ εἰς ϕῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυ- cos ũ: τ educeres de vinculo ligatos: de domo car φλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, ἐξ οἴκου φυ B ceris sedẽtes in tenebris. ego dñs de⁹ hoc meũ λακῆς καθημένους ἐν σκότει. ἐγὼ κύ ὁ θεὸς τοῦτό μου est nomẽ. gloriã meã alteri nõ dabo: neq ἐστὶ τὸ ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω, οὐτε τὰς virtutes meas simulachris. ꝗ a pricipio ecce veneft: τ ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἰδοὺ ἥκασι, καὶ noua ꝗ ego ãnũciabo. τ anteq̃ ãnũcient manifesta καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγελῶ. καὶ πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐδήλω- sũt vobis. cãtate dño cãticũ nouũ: gliscite no σὰ ὑμῖν. ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν, δοξάσετε τὸ ὄνο mẽ ei⁹ ĩ terminis terre. ꝗ descendũt in μα αὐτοῦ ἐπ' ἄκρου τῆς γῆς. οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν mare τ nauigãt in eo τ ĩsule τ hitantes θάλασσαν καὶ πλέοντες αὐτὴν καὶ νῆσοι καὶ κατοικοῦντες eas. letare desertũ τ vici ei⁹: vil- αὐτάς. εὐφράνθητι ἔρημος καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἐπαύ- le τ ꝗ hitant cedar. letabunt ha λεις καὶ οἱ κατοικοῦντες κηδάρ. εὐφρανθήσονται οἱ κα bitãtes petrã. de simitate mõtiũ clamabũt τοικοῦντες πέτραν. ἀπ' ἄκρου τῶν ὀρέων βοήσουσι dabũt deo gloriã. virtutes ei⁹ in insulis δώσουσι τῷ θεῷ δόξαν. τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις nũciabũt. dñs de⁹ virtutũ egredie ἀπαγγελοῦσιν. κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύ- tur τ cõteret bellũ: suscitabit zelũ τ στεται καὶ συντρίψει πόλεμον, ἐπεγερεῖ ζῆλον καὶ C clamabit sup inimicos suos cũ fortitudine. ta βοήσεται ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος, ἐσιώ cui a seculo
πησα ἀπ' αἰῶνος

*predicens ᶜneq ᵇaudiens ᶜsermones vestros. ∞∞∞ ᶠPrimus ᵍad sion dicet: ʰecce ⁱadsunt: ᵏ& hierusalem ˡeuãgelistam ᵐ dabo. ⁿ Et vidi ᵒ& non erat ∞∞∞∞∞ ᵠexistis ᵖquisq̃ ᵖqui inieret cõsiliũ: ᵗ& iterrogat⁹ ⁿrñde ret ᵗverbũ. ᵗ Ecce ᶜoẽs ᵃinsiusti & ᶜvana ᶜopera eorũ ᵇventus ᶜ& inane ᶜ simulachra eorum. 42.

ΘEcce ᵇ seruus meus: ᶜ suscipiam ∞∞∞∞∞ ᵇeum ᶜ electus me⁹ ᶜcõplacuit sibi in illo ᵍania mea. ʰDedi ⁱspm meũ ᵏsup eum ˡiudiciũ ᵐgentib⁹ ⁿ pferet. ᵒNon ᶜclamabit ᵍneq ʳaccipiet personam: ᵉnec ∞ ˢaudietur ᵗvox eius ᵘforis. ᵛ Calamum ʷ quassatum ˣnon ʸconteret: ᶻ & linum ᵇfumigans ᶜnon ∞∞∞∞∞ ᵈextinguet. ᵍ In veritate ʰeducet ⁱ iudicium: ᵏ non ˡerit tristis ᵐneq ⁿ turbulẽtus ᵒdonec ᵖponat ᵍin terra ʳiudiciũ: ᵉ& legẽ eius ˢinsule ᵘexpectabunt. ˣ Hec ʸdicit ᶻdominus ᵃdeus ᵇcreans ᶜcelos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈ& extendẽs eos: ᵉ firmãs ᶠterrã ᵍ& que germinãt ex ea: ʰdans ⁱflatum ᵏpopulo qui est ˡsup terrã: ᵐ& spm ⁿcalcantibus ᵒeam. ᵖ Ego ᵍdominus ʳvocaui te ∞∞∞ ˢin iustitia: ᵗ& apprehendi ᵘmanũ tuã: ˣ& seruaui te. ʸEt dedi te ᶻin fedus ᵃpopuli ᵇin lucem ᶜgentiũ: ᵈvt aperires ᵉocl⁹os ᶠcecorũ ᵍ& educeres ʰde conclusione ⁱvinctũ: ᵏde domo ˡcarceris ᵐsedentes in ⁿtenebris. ᵒEgo ᵖdñs: ᵍhoc est ʳnomẽ meum. ˢGloriã meã ᵗalteri ᵘnon ˣdabo: ʸ& laudẽ meã ᶻsculptilib⁹: ᵃq̃ prima fuerunt ᵇecce ᶜvenerunt: ᵈno ua quoq; ᵉego ᶠannuncio: ᵍanteqũ ʰ oriantur ⁱaudita ᵏvobis ˡfaciam. ∞∞∞∞∞ ᵐCantate ⁿdomino ᵒ canti cum ᵖnouum: ᵠ laus eius ʳab extremis ˢterre. ᵗ Qui descẽditis in ᵘmare ᵛ& plenitudo eius: ʷinsule ˣ& habitatores earũ. ʸ Letetur ᶻdesertũ ᵃ& ciuitates eius ᵇin ᶜdomibus ᵈhabitabit ᵉcedar. ᶠ Laudate ᵍ hitatores ʰpetre: ⁱde vertice ᵏ mõtiũ ˡclamabũt. ᵐ Ponẽt ⁿdño ᵒgloriã ᵖ& laudẽ eius ᵠ in insulis ʳnũciabũt. ˢ Dñs ᵗsicut fortis ᵘegredietur ˣsicut vir ʸpreliator ᶻsuscitabit ᵃzelũ. ᵇ Vociferabitur ᶜ& ᵇclamabit ᶜsup ᵈinimicos suos ᵉcõ fortabitur. ᵇ Tacui: ᶜ semp*

Pritiua.heb. Tex.be.Esa.xliij. — Trãsla.B.Hie. — Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

אַחֲרִישׁ אֶתְאַפָּק כַּיּוֹלֵדָה אָפְעֶה
חֵרַשׁ אֶפָּק
אָשִׁם וְאֶשְׁאַף יָחַד אַחֲרִיב
יָלַד פָּעָה
הָרִים וּגְבָעוֹת וְכָל עֲשָׂבָם אוֹבִישׁ
שָׁמַם שָׁאַף
וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים
חָרַב יָבֵשׁ
אוֹבִישׁ וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים דֶּרֶךְ לֹא
שׂוּם הָלַךְ
יָדָעוּ נְתִיבוֹת לֹא יֵדְעוּ אַדְרִיכֵם
יָדַע נָתִב דָּרַךְ
אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר
שׂוּם חֹשֶׁךְ
וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים
פָּנָה עֵקֶשׁ
עָשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים נָסֹגוּ אָחוֹר
יָשַׁר עָשָׂה אָחַר בּוּשׁ
יִבְשׁוּ בֹּשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפֶּסֶל
הָאֹמְרִים לַמַּסֵּכָה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ
נָסַךְ
הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ וְהָעִוְרִים הַבִּיטוּ
עָבַט
לִרְאוֹת מִי עִוֵּר כִּי אִם עַבְדִּי וְחֵרֵשׁ
רָאָה
כִּמְלַאכִי אֲשַׁלַּח מִי עִוֵּר כִּמְשֻׁלָּם
שָׁלַח שָׁלַם
וְעִוֵּר כְּעֶבֶד יְהוָה רֹאוֹת רַבּוֹת
שָׁלַם רָאָה רָבַב שָׁמַר
וְלֹא תִשְׁמֹר פְּקֹחַ אָזְנַיִם וְלֹא
יִשְׁמָע
יִשְׁמַע יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ
שָׁמַע
יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר וְהוּא עַם בָּזוּז
גָּדַל יָרָה
וְשָׁסוּי חֲפִירִים כֻּלָּם וּבָתֵּי
אָדַר בָּזַז
כְלָאִים הָחְבָּאוּ הָיוּ לָבַז וְאֵין
שָׁסָה פּוּחַ
מַצִּיל מְשִׁסָּה וְאֵין אֹמֵר הָשֵׁב
בַּיִת חָבָא בָּזַז
מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת יַקְשִׁיב וְיִשְׁמַע
נָצַל שָׁסַס
לְאָחוֹר מִי נָתַן לְמִשִּׁסָּה יַעֲקֹב
שׂוּם אָזַן
וְיִשְׂרָאֵל לְבַזִּזִים הֲלוֹא יְהוָה זוּ
חָשַׁב אָסַר
חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בְּדַרְכָיו הָלוֹךְ
אָבָה הָלַךְ
וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו
יָרָה שָׁפַךְ
חֲמַה אַפּוֹ וְעֻזּוֹ מִלְחָמָה וַתְּלַהֲטֵהוּ
יָחַם עָזַז
מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע וַתִּבְעַר בּוֹ וְלֹא
לָחַם לָהַט
יָשִׂים עַל לֵב
סָבַב בָּעַר
שׂוּם

Cap.xliij.

וְעַתָּה כֹּה
אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ
יִשְׂרָאֵל אַל תִּירָא כִּי גְאַלְתִּיךָ
יָרָא
קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי אָתָּה וְכִי
תַּעֲבֹר מַיִם אִתְּךָ אָנִי וּנְהָרוֹת
עָבַר
לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ נָמוֹ אֵשׁ
שָׁטַף יָלַהּ
לֹא תִכְוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ
כָּוָה

filui:[l]patiens[m]fui:[m]ſicut parturiens[n] loquar. ꝏꝏꝏ
[o]Diſſipabo[p]& abſorbebo [q]ſimul:[r] deſertos faciam [s]montes[t] & colles[u] & oẽ [x]germen eorũ[y] exiccabo. [z]Ponam[a]flumina[b]in inſulas[c]& ſtagna ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [d] arefaciam. [e] Et ducam [f]cecos[g]in vlam quam ꝏ [h]neſciũt:& [i]in ſemitis q̃s [k]ignorauerunt[n]ambulare eos faciam.[o]Ponam[p]tene bras[q]coram eis[r] in lucem [s]& praua[t] in recta.[u] Hec [x]verba ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [y]feci eis: [z]& nõ[a] dereliqui eos.[b]Cõuerſi ſunt[c]retror ſum.[d] Cõfundãtur[e]cõfu ſione[f]qui cõfidũt[g]in ſculptili:[h]qui dicunt[i]conflatili[k]vos[l]dii noſtri. ꝏꝏꝏ [m]Surdi[n]audite:[o]& ceci[p]in tuemini ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [q]ad videndũ:[r]qs[s]cecus[t] ni ſi[x]ſeruus meus:[y]& ſurdus [z]niſi ad quẽ nũcios meos [a]miſi:[b] Quis[c]cecus[d]niſi q venũdatus eſt?[e]Et qs cec? [f]niſi ſeru[g]dñi?Qui[h]vides [i]multa:[k]nõne[l] cuſtodies? Qui[m]aptas habes[n]aures: [o]nõne[p] audies. Et[q]dñs[r]vo luit[s]vt[t]ſanctificaret eum: [u]magnificaret[x]legẽ[y]& ex tolleret:[z]ipſe aũt[a]popul? [b]direptus[c]& vaſtat?.[d] Laqueus[e]iuuenũ[f] oĉs:[g]& in domib?[h]carcerũ[i] abſcon diti ſunt.[k]Facti ſunt[l] in ra pinã :[m]nec eſt[n] q eruat:in [o]direptionẽ :[p]nec eſt[q]qui dicat:[r]redde.[s]Quis eſt[t]in vobis q[u]audiat[x] hoc:[y]attẽ dat[z]& auſcultet[a] futura ? [b]Quis[c]dedit[d] in direptio nẽ[e]iacob[f]&iſrael[g]vaſtanti bus.[h]Nõne[i] dñs[k]ipſe[l]cui [m]peccauim?[n]Et noluerũt [o]in viis eius [p]ambulare : [q]& non[r]audierunt[s]legem eius.[t]Et effudit[u] ſup eum [x]indignationẽ[y]furoris ſui [z]& forte[a]bellũ:[b]& cõbuſ ſit eum[c]in circuitu[d]& non [e] cognouit [f] & ſuccendit [g]eum:[h]& non[i] intellexit.

43.

ET nunc[b] hec ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [c]dicit[d]dñs[e]creans te[f]ia cob[g]&formans te ꝏꝏꝏꝏ [h]iſrael.[i]Noli[k]timere:[l]quia [m]redemi te:& ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [n]vocaui te[o] nomine tuo. [p]Meus es[q]tu.[r] Cum ꝏꝏ [s]tranſieris[t]per aquas[u]te cum:[x]ero[y]& flumina ꝏꝏ [z]non[a]operient te.[b] Cum [c]ambulaueris[d]in[e]igne ꝏ [f]non[g]cõbureris:[h]& flam ma[i]non[k]ardebit[l]in te ꝏ

nũqd[a] ſemp tacebo [b] ſuſtinebo,ſicut parĩs
μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι· ὡς ἡ τίκτουσα
patiẽter egi [c] erũpã [d] arefaciã ſimul: vaſtabo mõtes: [e]
ἐκαρτέρησα ἐκστήσω καὶ ξηράνῳ ἅμα, ἐρημώσω ὄρη, καὶ
colles: [f] oẽ fenũ eoꝝ arefaciã: [g] ponã
βουνούς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηράνῳ, καὶ θήσω
flumina in inſulas: [h] paludes ſiccabo: [i] adducã cecos
ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηράνῳ, καὶ ἄξω τυφλοὺς
p viã quã neſcierunt: [k] ſemitas q̃s ignorauerũt fa
ἐν ὁδῷ ἣν οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ἤδεισαν πο
ciã calcare eos: faciã eis tenebras in lucẽ:
ήσω πατῆσαι αὐτούς, ποιήσω αὐτοῖς σκότος εἰς φῶς,
[l] prua in directa. hec verba faciã il
καὶ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα· ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω αὐ
lis [m] nõ derelinquã eos: ipſi aũt cõuerſi
τοῖς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, αὐτοὶ δὲ ἀπεστράφη
ſunt retrorſũ: cõfundimini cõfuſione q̃ cõfidũtis in
σαν εἰς τὰ ὀπίσω, αἰσχύνῃτε αἰσχύνην οἱ πεποιθότες ἐπὶ
ſculptilib? dicẽtes cõflatilib?. vos eſtis
τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ
dii nr̃i. ſurdi audite: [n] ceci reſpicite
θεοὶ ἡμῶν· οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέ
te vt videatis. [o] q̃s cecus niſi pueri mei: [p]
πατε ἰδεῖν· καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ παῖδές μου, καὶ
ſurdi niſi vltores eoꝝ? q̃s cecus ſicut q̃ re
κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπο
ceſſit [r] excecati ſunt ſerui dei. vidiſtis
στὰς καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ· ἴδετε
ſepe [s] nõ cuſtoditis: aperte aures [t]
πολλάκις· καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε, ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα καὶ
nõ auditis. vlis ded? voluit vt iuſtificaret [u]
οὐκ ἠκούσατε· κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῇ καὶ
magnificaret laudẽ: [x] vidi: [y] fuit ppls va
μεγαλύνῃ αἴνεσιν, καὶ εἶδον, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς πε
ſtatus [z] dirept?: nã laque? in
προνομευόμενος καὶ διηρπασμένος, κἀγὼ παγὶς ἐν τοῖς
cubilib? vbiq; [a] in domib? ſimul vbi abſcõdeb
ταμείοις πανταχοῦ καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἔκρυπτον
eos facti ſũt in direptionẽ: [b] nõ erat q̃ erue
αὐτούς· ἐγένοντο εἰς προνομήν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμε
ret predã: [c] nõ erat dicẽs. redde. q̃s in vobis
νος ἁρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων· ἀπόδος. τίς ἐν ὑμῖν
q̃ hec exaudiet: [d] in futura cognoſcat:
ὃς ταῦτα εἰσακούσεται, καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα γνώσε
q̃s dedit in vẽpdationẽ iacob [e] iſrael vaſtã
τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ τοῖς προ
tibus? nõne ded? cui peccauerũt? [f] nõ volu
νομεύουσιν; οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν; καὶ οὐκ ἠβού
erũt in vijs ei? ãbulare: neq; audire
λοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκούειν
legẽ ei?: [g] induxit ſup eos irã fu
τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴν θυ
roris ſui: [h] pugnauit cõtra eũ bellũ: [i]
μοῦ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν κατ' αὐτοῦ πόλεμος, καὶ
cõburẽtes eos p̃ circuitũ:[k] nõ cognouerũt vn?
οἱ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕκα
q̃s neq; poſuerũt ſup aiam.
στος αὐτῶν, οὐδὲ ἔθεντο ἐπὶ ψυχήν. Ca.43.

NVNC ſic dicit dñs ded? q̃ fecit te
Καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε
iacob: [l] q̃ plaſmauit te iſrael. ne timeas q̃m
Ἰακώβ, καὶ ὁ πλάσας σε Ἰσραήλ· μὴ φοβοῦ ὅτι
redemi te: [m] vocaui te noie tuo. meꝰ
ἐλυτρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τῷ ὀνόματί σου· ἐμὸς
es tu. [n] ſi trãſieris p aquã tecũ ſũ:
εἶ σύ. καὶ ἐὰν διαβαίνῃς διὰ ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμί,
[o] flumina nõ cooperiẽt te. [p] ſi trãſieris p i
καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλείσουσί σε· καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυ
gnẽ nõ cõbureris. flãma nõ exuret te:
ρὸς οὐ μὴ κατακαυθῇς· φλὸξ οὐ κατακαύσει σέ,

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

qz ego dñs de⁹ tu⁹ sanct⁹ israel saluãs te
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἅγιος ἰσραὴλ ὁ σώζων σε
feci · cõmutatione tuã egrptũ ⁊ ethiopiã ⁊ sye=
ἐποίησα ἄλλαγμά σου Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν καὶ σου
nè ꝑ te. ex quo honorabilis fact⁹ es i cõspectu meo, gli
νην ὑπὲρ σοῦ, ἀφ' οὗ ἔντιμος ἐγένου ἐναντίον μου. ἐδό
ficat⁹ es ⁊ ego dilexi te. ⁊ dabo hoies
ξασάς καὶ ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ δώσω ἀνθρώπους ὑ
ꝑ te: ⁊ pricipes ꝑ capite tuo. ne time
πὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου. μὴ φο
as: qz tecũ sum. ab oriẽte adducã semẽ
βοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι. ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα
tuũ ⁊ ab occidẽte cõgregabo te. dicã aqloni adduc:
σου καὶ ἀπὸ δυσμῶν συνάξω σε. ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε,
B ⁊ africo: ne phibeas. adduc filios meos a terra
καὶ τῷ λιβί, μὴ κώλυε. ἄγετε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
de lõge: ⁊ filias meas a termio terre:
πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς,
oẽs q̃ ĩuocãt nomẽ meũ: in eĩ gla
πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι τῷ ὀνόματί μου, ἐν ᾗ γὰρ τῇ δόξῃ
mea creaui illũ ⁊ plasmaui eũ ⁊ fe
μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἔπλασα αὐτὸν καὶ ἐποίη
ci illũ. ⁊ eduxi ppm cecũ: ⁊ oculi
σα αὐτόν. καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοὶ
sũt simiĩ cęci: ⁊ surdas aures hñtes. om
εἰσὶν ὡσαύτως τυφλοί, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες. πάν=
nes gẽtes cõgregate sũt simul: ⁊ cõuenerũt pricipes
τα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συνάχθησαν ἄρχοντες
ex eis. qs cõicabit hec: aut q̃ a pricipio qs ãnũcia
ἐξ αὐτῶν. τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγε=
bit? adducãt testes suos ⁊ iustificent
λεῖ; ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν
⁊ dicãt vera.. audiãtq̃ et dicant: vere estote mihi testes ⁊ ego te
καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. γένεσθέ μοι μάρτυρες κἀγὼ μάρ
stis dicit dñs de⁹: ⁊ seruus me⁹ quẽ elegi
τυς λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην
vt sciatis ⁊ credatis ⁊ itelligatis: qz ego sũ.
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
ante me nõ fuit alius de⁹: ⁊ post me nõ
ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ
erit: ego de⁹. ⁊ nõ est ꝑter me saluãs. ego
ἔσται, ἐγὼ θεός · καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ σῴζων. ἐγὼ
Osee. 13.b. ãnũciaui. ⁊ saluaui: ⁊ nõ erat in vobis alien⁹.
ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος.
vos mihi testes ⁊ ego dñs de⁹ ab initio: ⁊
ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ
nõ est q̃ de manib⁹ meis eruat: faciã ⁊
οὐκ ἔστιν ὃ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος, ποιήσω καὶ
q̃s auertet illud? sic dicit dñs de⁹ redi
τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτως λέγει κς ὁ θεὸς ὁ λυτρούμε
C nẽs vos sanct⁹ israel. ꝓpter vos mittã
νός σου ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ
in babylonẽ ⁊ suscitabo fugiẽtes vniuersos: ⁊ chal
εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐπεγερῶ φεύγοντας πάντας, καὶ Χαλ
dei in nauib⁹ vincient: ego dñs de⁹ sctus ⁊ q̃ osté
δαίοι ἐν πλοίοις ὀθήσονται, ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ κα
di. israel regẽ vfm. qz hec dicit do
τασείσας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύ=
min⁹: q̃ dat in mari viã ⁊ in aqua vehemẽti se
ριος, ὁ δοὺς ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρί
mitã: q̃ educit: curr⁹ ⁊ equũ ⁊ multitudinẽ robustã
βον, ὁ ἐξαγαγὼν ἅρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν.
sed dormierũt ⁊ nõ resurgent. extincti sũt q̃si
ἀλλ' ἐκοιμήθησαν καὶ οὐκ ἀναστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς
linũ extinctũ. nec memineritis priox ⁊
λίνον ἐσβεσμένον. μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ
ãtiqua
τὰ ἀρχαῖα

Trãsla.B.Hie.

mquia ego dominus de⁹ tuus sanctus israel ∞∞
saluator tuus. Dedi pro pciationẽ tuã egyptũ &
ethiopiã & saba pro te.
Exquo honorabilis fa=
ctus es in oculis meis &
glorios⁹: ego dilexi te.
Et dabo hoies pro te: &
pplos pro aia tua. Noli
timere quia ego tecum
sum. Ab oriente adducã
semen tuũ: & ab occidẽ
te congregabo te. Dicã
aquiloni da: & austro
noli prohibere. Affer
filios meos de lõginquo:
& filias meas: ab extre=
mis terre. Et oẽm qui
inuocat nomen meũ: in
gloriã meã creaui eum:
formaui eum & feci eum.
Educ foras populũ cecum
& oculos habentẽ:
surdum & aures ei sunt
Omnes gentes ∞∞∞
cõgregate sunt simul: &
collecte sunt tribus: quis
in vobis annũciet istud:
& q̃ prima sunt audire
nos faciet? Dẽ testes eor
& iustificẽtur: & audiãt
& dicant. Vere vos testes
mei dicit ∞∞∞∞
dominus: & seruus me⁹
quem elegi vt ∞∞∞∞
sciatis & credatis mihi:
& intelligatis: quia ∞∞
ego ipse sum. Ante me
non est formatus deus:
& post me nõ erit. Ego
sum: ego sus dominus:
& non est absq; me sal=
uator. Ego ∞∞∞∞∞∞
annũciaui & saluaui: au
ditum feci: & non fuit ∞
in vobis alienus. Vos
testes mei dicit domin⁹
& ego deus. Et ab ini=
tio ego ipse: ∞∞∞∞
& nõ est q̃ de manu mea
eruat. Operabor & qs
auertet illud? Hec dicit
dñs redemptor vester ∞
sanctus israel. Propter
vos emisi ∞∞∞∞∞∞
babylonem: & detraxi
vectes vniuersos ∞∞∞
& chaldeos in nauib⁹ fuis
ugloriãtes. Ego domin⁹
sanctus vester: creans
israel: rex vester. ∞∞∞
Hec dicit dominus qui
dedit in mari viam: ∞∞
& in aqs torrẽtib⁹ semi
tam. Qui eduxit q̃drigã
& equũ: agmen & robu
stum. Simul obdormie=
runt nec resurgẽt: & con
triti sunt quasi linũ & ex
tincti sunt. Nec memine=
ritis priorum & antiqua

Tet.be.Esa.xliij. Pũtiua.heb.

מְקֻדָּשׁ
יִשַּׁע
נָתַן
יָצַר
יָרֵא
בּוֹא
קֶבֶץ צָפוֹן
נָתַן יָמִן
כָּלָא
רָחַק
כָּרָא כָּבַד
עָשָׂה יָצָא
קָבַץ אָסַף
נָגַד שָׁמַע
נָתַן עֵר
צָדַק שָׁמַע
אָמַר
יָדַע אָמַן
בִּין בָּנָה
יָצַר
הָיָה
בַּל יָשַׁע
נָגַד שָׁמַע
זָרָה

כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ
וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ: מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ בְעֵינַי
נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן אָדָם
תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּת נַפְשֶׁךָ: אַל
תִּירָא כִּי אִתְּךָ אָנִי מִמִּזְרָח אָבִיא
זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ: אֹמַר
לַצָּפוֹן תְּנִי וְלִתֵימָן אַל תִּכְלָאִי
הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה
הָאָרֶץ כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי
בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו:
הוֹצִיא עַם עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ
וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם לָמוֹ: כָּל הַגּוֹיִם
נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי
בָהֶם יַגִּיד זֹאת וּרְאשֹׁנוֹת יַשְׁמִיעֻנוּ
יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ
וְיֹאמְרוּ אֱמֶת: אַתֶּם עֵדַי נְאֻם
יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְמַעַן
תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי
אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל
וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה: אֲנֹכִי אֲנֹכִי יְהוָה
וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ: אֲנִי
הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין
בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְהוָה
וַאֲנִי אֵל: גַּם מִיּוֹם אֲנִי הוּא
וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל וּמִי
יְשִׁיבֶנָּה: כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלָכֶם
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם
בַּבְלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם
וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם: אֲנִי יְהוָה
קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם:
כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ
וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה: הַמּוֹצִיא רֶכֶב
וְסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ
בַּל יָקֻמוּ דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ:
אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת

Prima.heb. Tex.he.Esa.xliiij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lex.cũ interp̃.latina.

אַל תִּתְבַּנָּנוּ הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה בִּין
עַתָּה תִּצְמַח הֲלֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים
בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁימוֹן נְהָרוֹת
תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת
יַעֲנָה כִּי נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת
בִּישִׁימוֹן לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְחִירִי
עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ
וְלֹא אֹתִי קָרָאת יַעֲקֹב כִּי יָגַעְתָּ
בִּי יִשְׂרָאֵל לֹא הֲבִיאתָ לִי שֵׂה
עֹלֹתֶיךָ וְזִבְחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא
הָעֲבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ
בְלְבוֹנָה לֹא קָנִיתָ לִי בַּכֶּסֶף קָנֶה
וְחֵלֶב זִבְחֶיךָ לֹא הֲרְוִיתָנִי אַךְ
הָעֲבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאתֶיךָ הוֹגַעְתַּנִי
בַּעֲוֹנֹתֶיךָ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה
פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא
אֶזְכֹּר הַזְכִּירֵנִי נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר
אַתָּה תִצְדָּק אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן
חָטָא וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ בִי וָאֲחַלֵּל
שָׂרֵי קֹדֶשׁ וָאֶתֵּן לַחֵרֶם יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל לִנְדוּפִים

Ca. xliiij.

וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב
עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בוֹ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשְׂךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן יַעְזְרֶךָ
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיְשֻׁרוּן
בְּחַרְתִּי בוֹ כִּי אֶצֹק מַיִם עַל צָמֵא
וְנֹזְלִים עַל יַבָּשָׁה אֶצֹק רוּחִי עַל
זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ
וְצָמְחוּ בֵּין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל
יִבְלֵי מָיִם זֶה יֹאמַר לַיהוָה אֲנִי
וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב
יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה
כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ
יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי
אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים וּמִי
כָמוֹנִי יִקְרָא וְיַגִּידָהּ וְיַעַרְכָהּ לִי מִשּׁוֹמִי

נִין
יָדַע
שִׂים
דִּבֵּר
כָּבַד חָיָה
תַּנִּין בַּת
נָתַן שָׁקָה
בָּחַר הָלַל
סְפַר
בּוּא
עָלָה
עָבַד תַּע
לְבוֹנָה
כָּנָה
רָוָה
עָבַד
מָחָה
זָכַר
שָׁפַט צָדַק
מָלַץ חָלַל
שׁוּר נָתַן
נֶגֶד
קָרָא בָּחַר
בַּת
כָּנָה

ne⁶ itucamini.ᵇ Ecce ego ᶠfacio ᵏnoua & ꝯꝯꝯꝯꝯ ˡnunc ᵐ orientur : ⁿ ytiqꝫ ᵒcognoſcetis ea.ᵍ Ponam ᶠ in deſerto⁸ viam : & ᵗ in inuio ᵘ flumina. Et ꝯꝯꝯ ˣ gñficabit me ʳ beſtia ˢ agri: ᵃ dracones ᵇ & ſtruthiones: ᵖ qua ᶜ dedi ᶠ in deſerto ᵍ aquas: & ᵇ flumina ꝯꝯꝯ ᵗ in inuio: ˣ vt darem potū ˡ popꝛo meo ᵐ electo meo. ⁿ Populū ᵒ iſtum ᵖ formauī ᵍ mihi: ʳ laudē meā ˢ narrabit, ᵗ Non ᵘ me ˣ inuocaſti ʸ iacob: ᶻ nec ᵃ laboraſti ꝯꝯ ᵇ in me ᶜ iſrael. ᵈ Non ᵉ obtuliſti ᶠ mihi ᵍ arietem ꝯꝯꝯ ʰ holocauſti tui : ⁱ & victis tuis ˣ non ˡ glorificaſti me. ᵐ Non ⁿ te ſeruire feci ᵒ i oblatione : ᵖ nec ᵍ laborē tibi ꝑbui ʳ in thure. ˢ Non ᵗ emi ſti ᵘ mihi ˣ argēto ʸ calamū: ᶻ & adipe ᵃ victimarū tuarū ᵇ nō ᶜ inebriaſti ᵈ me. ᵉ Verū tñ ᶠ fuꝛe me feciſti ᵍ ī pctis tuis: ʰ ꝑbuiſti mihi ⁱ laborē ᵏ in iniquitatibus tuis. ˡ Ego ſum ᵏ ego ſum ˡ ipſe ᵐ qui deleo ⁿ iniqtates tuas ᵒ ppter me: ᵖ & pctorū tuorū ᵍ nō ʳ recordabor. ˢ Reduc me in mēoriā: & ᵗ iudicemur ᵘ ſimul: ˣ narra ſi qd hēs ʸ vt ᶻ iuſtificeris. ᵇ Pater tuꝰ ᶜ primus ᵈ peccauit: ᵉ & interpꝛetes tui ᶠ p̃uaricati ſunt ᵍ in me. ʰ Et cōtaminaui ⁱ prīncipes ᵏ ſcī tuos: ˡ & dedi ᵐ ad interitionē ⁿ iacob ᵒ & iſrael ᵖ in blaſphemiam. 44.

ΘΤ nunc ᵇ audi ᶜ iacob ᵈ ſerue me?: ᵉ & iſrael ᶠ quem ᵍ elegi. ʰ Hec ⁱ dicit ᵏ dñs ˡ faciēs ᵐ & formans te ⁿ ab vtero ᵒ auxiliator tuꝰ. ᵖ Noli ᵍ timere ʳ ſerue me? ˢ iacob: ᵗ & rectiſſime ᵘ quē ˣ elegi.ʸ Effundam ᶻ enim ᵃ aquas ᵇ ſuper ᶜ ſitientem: ᵈ & fluenta ᵉ ſuper ᶠ aridam. ᵍ Effundā ʰ ſpiritū meū ⁱ ſup ᵏ ſemē tuū: ˡ & benedictionem meā ᵐ ſup ⁿ ſtirpē tuā ᵒ & geminabūt ᵖ iter ᵍ herbas ʳ quaſi ſalices ˢ iuxta ᵗ preterfluentes ᵘ aquas. ˣ Iſte ʸ dicet ᶻ dñi ᵃ ego ſum: ᵇ & ille ᶜ vocabit ᵈ in nomine ᵉ iacob. ᶠ Et hic ᵍ ſcribet ʰ manu ſua ⁱ dño ᵏ & in nomine ˡ iſrl ᵐ aſſimilabitur. ⁿ Hec ᵒ dicit ᵖ dñs ᵍ rex ʳ iſrael ˢ & redemptor eius ᵗ dñs ᵘ exercituū. ˣ Ego ʸ primus ᶻ & ego ᵃ nouiſſimꝰ: ᵇ & abſq; me ᶜ non eſt ᵈ deꝰ. ᵉ Quis ᶠ ſimilis mei. ᵍ Vocet ʰ & annūciet: ⁱ & ordinē exponat ᵏ mihi. ˡ Exq; cōſtitui mihi

ne recogitetis. ecce ego facio noua q̃ nūc ori
μὴ συλλογίζεσθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατεί- 2. Co
ētur ꝛ cognoſcetis ea ꝛ facīā in deſerto viā λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν 5.b.
ꝛ in iaquoſo flumina: bñdicēt mihi beſtie καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς. εὐλογήσει με τὰ θηρία τοῦ Apo.
agri: ſirenes ꝛ filie ſtruthionū: q̃ dedi in ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν 21.
deſerto aquā ꝛ flumina in iaquoſo vt biberē facīā τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποτίσαι
gen⁹ meū electū ppīm meū q̃ acq̃ſiui τὸ ἔθνός μου τὸ ἐκλεκτόν λαόν μου ὃν περιεποιησάμην
virtutes meas vt narret nō mō vocauit te iacob: τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι· οὐ νῦν ἐκάλεσά σε Ιακώβ,
neq; laborare te feci iſrael. nō obtuliſti mihi o- οὐδὲ κοπιάσαι σε ἐποίησα Ισραηλ· οὐκ ἠνεγκάς μοι πρό-
ues holocauſti tui: neq; in victi βατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐδὲ ἐν ταῖς θυσί-
mis tuis glificaſti me: nō ſeruiuiſti in hoſtiis: ne αις σου ἐδόξασάς με, οὐκ ἐδούλωσας ἐν θυσίαις, οὐ-
q; laborē feciſti in thure: neq; emiſti mihi thy δὲ ἔγκοπον ἐποίησας ἐν λιβάνῳ, οὐδὲ ἐκτήσω μοι θυ-
miama argēto: neq; adipē hoſtiarū tuaꝝ cō- μίαμα ἀργυρίῳ, οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύ-
cupiui. ſed in pctis tuis defendi te: ꝛ in μησα· ἀλλ' ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ὑπερήσπισά σε, καὶ ἐν
iniqtatib⁹ tuis.ego ſum. ego ſum ipē q̃ deleo ταῖς ἀδικίαις σου. ἐγώ εἰμι· ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ ἐξαλείφων
iniqtates tuas ppter me ꝛ pctōꝝ tuoꝝ nō τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ
recordabor. tu ſalt memēto ꝛ iudicemur ſimul dic μνησθήσομαι. σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν ἅμα λέγε
tu iniqtates tuas prīm⁹ vt iuſtificeris. pres σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῇς· οἱ πατέρες
vri primi peccauerūt: ꝛ principes vri ītq̃ egerūt ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἠνόμησάν
in me. ꝛ cōtaminauerūt principes ſctā mea: ꝛ de εἰς ἐμέ· καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντες τὰ ἅγιά μου, καὶ ἔδω
di vt pderē iacob ꝛ iſrael in opprobriū. κα ἀπολέσαι Ιακὼβ καὶ Ισραηλ εἰς ὀνειδισμόν. Ca. 44.

ΝΥν autē audi iacob puer me⁹: ꝛ iſrael Νῦν δὲ ἄκουσον Ιακὼβ ὁ παῖς μου καὶ Ισραηλ
quē elegi ſic dicit dñs vē⁹ q̃ creauit te ꝛ ὃν ἐξελεξάμην· οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ κτίσας σε καὶ
plaſmauit te de ventre.adhuc hēbis auxiliū. ne timeas puer πλάσας σε ἐκ κοιλίας· ἔτι βοηθήσει· μὴ φοβοῦ παῖς
me⁹ iacob ꝛ dilect⁹ iſrael quē elegi. μου Ιακὼβ καὶ ὁ ἠγαπημένος Ισραηλ ὃν ἐξελεξάμην·
qz ego dabo aquā in ſitī abulātib⁹ in iaq- ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν διψῃ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀνύ-
ſo. pōnā ſpīm meū ſup ſemē tuū ꝛ δρῳ· ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ
bñdictiōes meas ſup filios tuos: ꝛ orient τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἀνατελοῦσιν
vt i medio aque fenū ꝛ ſicut ſalix iuxta oēs flu ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παντὸς
entē aquā. hic dicet dei ſum ꝛ ille clamabit οὐ ὕδωρ· οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσεται
in noie iacob. ꝛ alꝰ ſcribet manu ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ιακώβ· καὶ ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ
ſua: vel ſum ꝛ in noie iſrael clamꝫ αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ισραηλ βοήσε-
bit. ſic dicit dñs vē⁹ rex iſrael ꝛ q̃re ται· οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς Ισραηλ καὶ ὁ ῥυ-
demit eū vē⁹ ſabaoth. ego prīm⁹ ꝛ ego σάμενος αὐτὸν θεὸς σαβαώθ· ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ
poſt hec ꝑter me nō eſt vē⁹ dꝫ ſicut ego μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστιν θεὸς τίς ὡσεὶ ἐγὼ
ſtet vocet ꝛ ānūciet ꝛ paret ſτήτω καλεσάτω καὶ ἀναγγειλάτω καὶ ἑτοιμασάτω 9.41
mihi ex quo feci hoīem μοι ἀφ' οὗ ἐποίησα ἄνθρωπον ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝛ Iſra
48.b

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Trāsla.B.Hie.

Tex.heb.Esa.xliiij.Pritina.he

Bpo.t. d.t.12. c. B

in seculū: t vētura antecp̃ veniāt ānūsci
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλά
ent vobis.ne formidetis neq; cōturbemini nō ab
τωσαν ὑμῖν. μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πλαγιάζετε οὐκ ἀπ'
initio aurib⁹ pceptis t ānūciaui vobis: testes vos
ἀρχῆς ἠκουτίσαθε καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς
estis: si est deꝰ pter me? t nō erāt tūc plasmātes:
ἐστέ, εἰ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἦσαν τότε οἱ πλάσσοντες
t sculptēs oēs vani faciētes desideria
καὶ οἱ γλύφοντες πάντες μάταιοι οἱ ποιοῦντες τὰ κατάθυμια
eoꝝ q̃nō pderūt eis. t testes eoꝝ nō vt
αὐτῶν οὐκ ὠφελήσει αὐτοῖς· καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄ=
debūt t nō cognoscēt vt cōfundant. ds formabit fos
φονται καὶ οὐ γνώσονται ἵνα αἰσχυνθῶσι, τίς πλάσει ἰσχυ
tem: t sculptile cōflabit ad nihil vtile? ecce oēs parti
ρόν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ; ἰδοὺ πάντες οἱ κοι
cipes ei⁹ cōfundent plasmātes deū t scul
νωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύ
ptēs oēs iutilia t oia vñ facta sūt arue
φοντες πάντες ἀνωφελῆ καὶ πάντα ὅσα ἐνόησαν ἐξηράνθη
rūt t surdi ex hoib⁹ cōgregent oēs
σαν καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες
t stent simul cōfundant t reuereant simul:
καὶ στήτωσαν ἅμα ἐντραπήτωσαν καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα,
q; acuit faber ferrū: ascia opat⁹ est illud in
ὅτι ὤξυνε τέκτων σίδηρον, σκεπάρνῳ εἰργάσατο αὐτὸ ἐν
prunis t in terebro fabricauit illud. t opat⁹ est in bra=
ἀνθρακιᾷ καὶ ἐν τρυπάνῳ ἔστησεν αὐτό· καὶ εἰργάσατο ἐν τῷ βρα
Sap. 13.c. chio fortitudis sue t esuriet t ifirmabit t nō
χίονι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ πεινάσει καὶ ἀσθενήσει καὶ οὐ
bibet aquā. eligens faber lignū: fabricauit illud
μὴ πίῃ ὕδωρ. ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον, ἔστησεν αὐτὸ
in mēsura formauit illud in runcina. fecit
ἐν μέτρῳ καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι. ἐποίησεν
illud in angularib⁹ t in circino regulauit illud. t
αὐτὸ ἐν παραγωνίσκοις καὶ ἐν κόλλει ἐρύθμισεν αὐτό· καὶ
fecit illud ꝗsi imaginē vīri t ꝗsi pulchritudinē hois
ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀνδρός· καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώ=
C vt sederet illud in domo q̃ succidit sibi cedros t
που κῆσαι αὐτὸ ἐν οἰκίσκῳ· ἐκόψεν ἑαυτῷ κέδρους καὶ
tulit ilicē t querci. t cōportauit sibi
ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν· καὶ ἐκαρτέρωσεν αὐτῷ
lignū de sylua: qđ plātauit ds pinū t
ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε κύριος ὑετὸν καὶ
pluuia nutriuit vt sit hoib⁹ i cōbustionē. t sumēs
ὗεγος ἐμήκυνεν ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦσιν· καὶ λαβὼν
ex eo calefact⁹ est. t succēdēs coxit panes in eo:
ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη· καὶ καύσας ἔπεψεν ἄρτους ἐπ' αὐ=
at reliquū opati sūt deos t adorāt e=
τῷ, τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο θεοὺς καὶ προσκυνοῦσιν αὐ=
os. fecerūt illud sculptile t incuruat eis: cui⁹
τοῖς· ἐποίησαν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ κάμπτει αὐτοῖς, οὗ τὸ
dimidiū ei⁹ cōbusit in igne t sup medio ei⁹
ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ
carnes comedit coquēs assauit coctū: t replet⁹ est t
κρέας ἔφαγεν ἑψήσας ὤπτησεν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐνεπλήσθη καὶ
calefact⁹ dixit. dulce mihi q; calefact⁹ sū t vidi focū.
θερμανθεὶς εἶπεν· ἡδύ μοί ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ. τὸ
at reliquū fecit in deū t sculptile icuruat illi t
δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν καὶ γλυπτὸν κάμπτει αὐτῷ καὶ
adorat t orat dicēs. libera me q; de⁹ me⁹ es
προσκυνεῖ καὶ προσεύχεται λέγων, ἐξελοῦ μέ ὅτι θεός μου εἶ
tu: nō cognouerūt vt saperēt. qm̃ obtenebrati sūt ne viderēt
σύ. οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι. ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς
oculis suis t itelligerēt corde suo. t nō recogitauit
ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο
quia ei⁹: neq; cognouit prudētia qm̃ dimidiū ei⁹ cōbusse=
ψυχὴ αὐτοῦ, οὐ δὲ ἔγνω τῇ φρονήσει ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυ=
rāt. in igne t coxit sup carbones panes: t assans
σεν ἐν πυρὶ καὶ ἔπεψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἄρτους, καὶ ὀπτήσας
carnē comedit t reliquū ei⁹ in abominationē fecit
κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε

ᵐpopulū ⁿantiquū.° Ventura[r] & q̄[q] futura sunt[r] annūciēt[e] eis.[r] Nolite[u] timere: [x] neq; [r] conturbemini. [a] Ex tūc[c] audire te feci: [&] annunciaui. ∞∞∞∞∞∞ [b] Vos estis[c] testes mei. [f] Nū quid est[g] deus [b] absq; me: [&][x] formator quē ego[l] nō [m] nouerim[s]? Plaste[o] idoli [p]oēs[q] nihil sunt: [r] & amantissima corū[n] nō[t] pderunt eis. [s] Ipsi sunt[u] testes eoꝝ: [q]a[r] nō[v] vidēt[r] neq; [b] intelligunt: [c] vt[b] confundantur. [d] Quis[f] formauit[g] deū: [b] & sculptile[c] cōflauit: [k] ad nihil vtile? [m] Ecce[n] oēs[c] participes eius [p] cōfundentur. [q] Fabri em̄[r] sunt[n] ex hoib⁹ [r] Conueniēt eni[n] oēs: [x] stabūt [&][r] pauebūt: [&][s] cōfundentur[a] simul. [b] Faber[c] ferrarius[o] lima[c] operatus est: [r] in prunis[g] & in malleis [b] formauit illud: [r] & opat[o] est[k] i brachio[l] fortitudinis sue. [n] Esuriet[o] & deficiet: [q] nō [r] bibet[e] aquā[t] & lasscet. [u] Artifex[x] lignarii[o] extendit[r] normā: [s] formauit illud[b] in runcina. [c] Fecit illud[o] in angularib⁹: [c] & in circino[r] tornauit illud: ∞ [g] & fecit [b] imaginem[l] viri [k] quasi speciosum ∞∞∞ [l] homine[m] habitante[n] in domo.[o] Succidit[q] cedros: [r] tulit[e] ilicem[t] & quercum que[u] steterat[r] inter ligna [s]alt?.[a] Plātauit[b] pinū quā [c] pluuia[o] nutriuit[c] & facta é [r] hoibus[g] in focū. [b] Sūpsit [r] ex eis [k] & calefactus est: [l] & [w] succendit[n] & coxit[o] panes: de reliquo aūt[q] opat[o] est[r] deū[n] & adorauit: [r] fecit [n] sculptile: [c] & curuatus est [r] ante illud. [s] Mediū ei⁹[a] cō busit [c] igni: [&][o] de[c] medio eius [c] carnes coxit [&][g] comedit: [b] coxit[l] pulmentū[k] & saturat[o] est; [l] & [m] calefact[o] est: [n] & dixit.[o] Vah: [p] calefact[o] sum: [q] vidi[r] focū.[a] Reliquū autē eius[c] deū[n] fecit [&][k] sculptile sibi. [r] Curuatur[r] ante illud: [a] & adorat illud[b] & obsecrat: [b] dicēs. [c] Libera me: [r] [q]a[g] de[o] me[o] es[b] tu. [l] Nescierunt[l] neq; [m] intellexerūt. [o] Obliti[n] enī sūt[p] ne videāt [q] oculi eorum: [r] ne intelligant in[s] corde suo. [r] Non [u] recogitāt[k] in[r] mente sua: [s] neq; [q] cognoscūt[b] neq; [c] cōsentiūt[o] vt dicāt. [c] Medietatem eius[r] cōbusi[b] igni: [l] & [k] coxi[l] super[m] carbones eius[n] panes: [o] coxi ∞∞∞ [p] carnes [q] & comedi: [r] & de [r] reliquo eius[s] idolū [t] faciā.

ᵐעַם ⁿעוֹלָם ᵒוְאוֹתִיּוֹת ᵖוַאֲשֶׁר ᵠתָּבֹאנָה ᵐבוא
יַגִּידוּ לָמוֹ׃ ˢאַל ᵗתִּפְחֲדוּ וְאַל ᵘתִּרְהוּ ᵈפחד
ᵉהֲלֹא ᵃמֵאָז ᵇהִשְׁמַעְתִּיךְ ᶜוְהִגַּדְתִּי ᵉשמע
ᵒוְאַתֶּם עֵדַי ᶠהֲיֵשׁ ᵍאֱלוֹהַּ ᵏמִבַּלְעָדָי ᵍעוד
ˡוְאֵין ᵏצוּר בַּל ᵐיָדָעְתִּי׃ ⁿיֹצְרֵי ᵒפֶּסֶל ᵏחסה
ᵖכֻּלָּם ᵠתֹהוּ ˢוַחֲמוּדֵיהֶם ᵗבַּל ᵘיוֹעִילוּ ᵍעוד
ᵛוְעֵדֵיהֶם ᵏהֵמָּה ˡבַּל ᵐיִרְאוּ ᵒוּבַל ᵖיֵדָעוּ ᵘעוד
ᵍלְמַעַן ᵖיֵבֹשׁוּ׃ ᵒמִי ᵖיָצַר ᵍאֵל ᵏוּפֶסֶל ᵖצלה
ˢנָסַךְ ᵗלְבִלְתִּי ᵘהוֹעִיל׃ ᵐהֵן ⁿכָּל ᵒחֲבֵרָיו ᵖחבר
ᵠיֵבֹשׁוּ ᵍוְהֶחָרָשִׁים ᵏהֵמָּה ᵐמֵאָדָם ᵠעמד
ˢיִתְקַבְּצוּ ⁿכֻּלָּם ᵗיַעַמְדוּ ᵘיִפָּחֲדוּ ᵛיֵבֹשׁוּ ᵏעמד
ᵖיָחַד׃ ᵒחָרַשׁ ᶜבַּרְזֶל ᵖמַעֲצָד ᵘוּבַפֶּחָם ᵖבוש
ᵍיְצָרֵהוּ ᵛוַיִּפְעָלֵהוּ ᵍבַּזְרוֹעַ ᵏכֹּחוֹ ᵐגַּם ⁿרָעֵב ᵒוְאֵין ᵏכֹּחַ ᵍצרע
ᵖלֹא שָׁתָה ᵒמַיִם ᵗוַיָּעַף׃ ᵏחָרַשׁ ᵗעֵצִים ᵘנָטָה ᵖנטה
ᵍקָו ᵛיְתָאֲרֵהוּ ᵖבַּשָּׂרֶד ᶜיְעַשֵּׂהוּ ᵍאר
ᵒבַּמְקֻצָּעוֹת ᵗוּבַמְחוֹנָה ᵘיְתָאֲרֵהוּ ᵒתוך
ᵍוַיְעַשֵּׂהוּ ᵏכְּתָבְנִית ᵗאִישׁ ᵘכְּתִפְאֶרֶת ᵍצלע
ᵖאָדָם ᵐלָשֶׁבֶת ⁿבַּיִת׃ ᵒלִכְרֹת ᵖלוֹ ᵍאֲרָזִים ᵖאדם
ᵍוַיִּקַּח ᵏתִּרְזָה ᵗוְאַלּוֹן ᵘוַיֵּאְמַץ ᵖלוֹ ᵍבַּעֲצֵי ᵖקח
ᵒיַעַר ᵖנָטַע ᵍאֶרֶן ᵏוְגֶשֶׁם ᵒיְנַדֵּל׃ ᵍוְהָיָה ᵖגדל
ᵍלְאָדָם ᵏלִבְעֹר ᵖוַיִּקַּח ᵏמֵהֶם ᵍוַיֶּחֱם ᵖחמם
ᵍאַף ᵐיָשִׁיק ⁿוְאָפָה ᵒלֶחֶם ᵖאַף ᵍיִפְעָל ᵍפעל
ᵏאֵל ᵍוְיִשְׁתַּחוּ ᵘעָשָׂהוּ ᵖפֶּסֶל ᵏוַיִּסְגֹּד ᵍשחה
ᵍלְמוֹ׃ חָצִיוֹ ᵍשָׂרַף ᵇבְּמוֹ ᶜאֵשׁ ᵒעַל ᶜחצי ᵍצלה
ᵇבָּשָׂר ᵍיֹאכַל ᵇיִצְלֶה ᵏצָלִי ᵍוְיִשְׂבָּע ᵍאף ᵏאכל ᵇצלה
ᵐיָחֹם ⁿוְיֹאמַר ᵒהֶאָח ᵖחַמּוֹתִי ᵍרָאִיתִי ᵖשבע ᵐאח
ᵏאוּר׃ ᵒוְשְׁאֵרִיתוֹ ᵗלְאֵל ᵒיַעֲשֶׂה ᵏלְפִסְלוֹ ᵒחרם ᵍרצה
ᵍיִסְגֹּד ᵗלוֹ ᵘוְיִשְׁתַּחוּ ᵖוְיִתְפַּלֶּל ᶜאֵלָיו ᵖפלל ᵍסגד
ᵒוְיֹאמַר ᶜהַצִּילֵנִי ᵏכִּי ᵒאֵלִי ᵖאָתָּה׃ ᵗלֹא ᵒאמר ᶜנצל
ᵏיָדְעוּ ᵘוְלֹא ᵐיָבִינוּ ⁿכִּי ᵒטָח ᵖמֵרְאוֹת ᵖבין ᵒטוח
ᵍעֵינֵיהֶם ᵖמֵהַשְׂכִּיל ᵍלִבָּתָם׃ ᵘולא ᵍראה ᵖשכל
ᵒיָשִׁיב ᵗאֶל ᵘלִבּוֹ ᵘוְלֹא ᵗדַּעַת ᵘולא ᵒתְּבוּנָה ᵘשוב ᵗידע
ᵒלֵאמֹר ᶜחֶצְיוֹ ᵗשָׂרַפְתִּי ᵘגַּם ᵏאֵשׁ ᵒבין ᶜחצי
ᵍוְאַף ᵏאָפִיתִי ᵗעַל ᵐנְחָלָיו ᵐלֶחֶם ᵒאָצְלָה ᵍאפה ᵏצלה
ᵖבָּשָׂר ᵍוְאֹכֵל ᵘוְיִתְרוֹ ᵒלְתוֹעֵבָה ᵗאֶעֱשֶׂה ᵖעשה ᵗצעצ

Pkiua.heb. Ter.heb.Esa.xlv. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

לְבוֹל עֵץ אָסְנוֹד׃ רֹעֶה אֶפֶר לֵב סָגַד
הוֹתַל הִסְהוּ וְלֹא יַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ הֲתַל נָטָה
וְלֹא יֹאמַר הֲלוֹא שֶׁקֶר בִּימִינִי׃ נָצַל
זְכָר אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי אַמָּר יָמִן
עַבְדִּי אָתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד לִי אָתָּה
יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי׃ מָחִיתִי כָעָב נָשָׂה מָחָה
פָּשַׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה
אֵלַי כִּי נְאַלְתִּיךָ׃ רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי רָנַן
עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיוֹת אָרֶץ רוּעַ
פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ
כִּי גָאַל יְהוָה יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר׃ פָּאַר
כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ
וְיֹצֶרְךָ מִבָּטֶן אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כֹּל
נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ פָּדַד
מִי אִתִּי׃ מֵפֵר אוֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים פּוּר בָּדָד
יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר הָלַל שׁוּב
וְדַעְתָּם יְסַכֵּל׃ מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ אָחַר סָכַל
וַעֲצַת מַלְאָכָיו יַשְׁלִים הָאֹמֵר קוּם יָצַע
לִירוּשָׁלַם תּוּשָׁב וְלָעָרֵי יְהוּדָה יָשַׁלֵּם שָׁלַם
תִּבָּנֶינָה וְחָרְבוֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם׃ הָאֹמֵר יָשַׁב עִיר
לַצּוּלָה חָרְבִי וְנַהֲרוֹתַיִךְ אוֹבִישׁ׃ בָּנָה קוּם
הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל חֶפְצִי יָבֵשׁ
וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַם תִּבָּנֶה רֹעֶה
וְהֵיכָל תִּוָּסֵד׃ יָסַד

Cap. xlv.

כֹּה אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ מָשַׁח חָזַק
לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּי בִּימִינוֹ לְרַד יָמִן רָדָה
לְפָנָיו גּוֹיִם וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ פָּנָה פָּתַח
לְפָתֵחַ לְפָנָיו דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים
לֹא יִסָּגֵרוּ׃ אֲנִי לְפָנֶיךָ אֵלֵךְ סָגַר
וְהֲדוּרִים אִישַׁר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה חָדַר
אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ׃ וְנָתַתִּי יָשַׁר נָחַשׁ
לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים שָׁבַר בָּרַח
לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקֹּרֵא נָדַע נָתַן
בִּשְׁמֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ לְמַעַן קָרָא טָמַן
עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וָאֶקְרָא בָּחַר קָרָא
לְךָ בִּשְׁמֶךָ אֲכַנֶּךָּ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃ כָּנָה

[a] Ante truncũ [b] ligni [c] pcidam! [d] Pars eius [e] cinis est. [f] Cor [g] insipiẽs [h] adorabit illud: [i] & nõ [k] liberabit [l] animã suã: [m] neq; dicet: [n] forte [o] mendaciũ est [p] in dextera mea. [q] Memento [r] horum [s] iacob [t] & israel: [u] quoniã [x] seru⁹ me⁹ es [y] tu. [z] Formau te: [a] seruus meus es [b] tu [c] israel: [d] non [e] obliuiscaris mei. [f] Delet [g] vt nubem oo [h] iniqtates tuas: [i] & q̃si nebulã [k] pctã tua. [l] Reuertere [m] ad me [n] qm [o] redemi te. [p] Laudate [q] celi [r] quoniam [s] fecit [t] dñs: [u] iubilate [x] extrema [y] terre. [z] Resonate [a] montes [b] laudatione: [c] saltus [d] & oẽ [e] lignũ [f] eius. [g] Quoniã [h] redemit [i] dominus [k] iacob: [l] & israel [m] gloriabitur. [n] Hec [o] dicit [p] dñs [q] redemptor tuus: oo [r] & formator tu⁹ [s] ex vtero. [t] Ego sum [u] dñs [x] faciẽs [y] oia: [z] extendens [a] cẽlos [b] solus: [c] stabiliens [d] terram & oo [e] nullus mecũ. [f] Irrita faciens [g] signa [h] diuinoꝝ: [i] & ariolos [k] in furorẽ vertẽs. [l] Conuertẽs [m] sapiẽtes [n] retrorsum: [o] & scientiã eorũ [p] stultã faciens. [q] Suscitans [r] verbũ [s] serui sui: [t] & cõsiliũ [u] nũciorũ suoꝝ [x] cõplẽs. [y] Qui dico [z] hierlm [a] habitaberis: [b] & ciuitatibus [c] iude [d] edificabimini: [e] & deserta eiꝰ [f] suscitabo. [g] Qui dico [h] profundo [i] desolare: [k] & flumina tua [l] arefaciam. [m] Qui dico [n] cyro [o] pastor me⁹ es: [p] & oẽm [q] volũtatẽ meam [r] cõplebis. [s] Qui dico [t] hierusalem [u] edificaberis: [x] & templo [y] fundaberis. 45.

[a] Hec [b] dicit [c] dominus [d] christo meo oooo [e] cyro: [f] cuius [g] apprehendi [h] dexteram [i] vt subiiciam [k] ante faciem eius [l] gentes: [m] & dorsa [n] regũ [o] vertam. [p] Et aperiã [q] cõrã eo [r] ianuas: [s] & porte oooooo [t] non [u] claudentur. [x] Ego [y] ante te [z] ibo: oooooo [a] & glorioſos terre [b] humiliabo. [c] Portas [d] ereas oooo [e] cõteram: [f] & vectes [g] ferreos [h] cõfringam. [i] Et dabo [k] tibi [l] thesauros [m] abscõditos: [n] & arcana [o] secretoꝝ: [p] vt [q] scias [r] qua [s] ego [t] dominus [u] qui voco oooooo [x] nomen tuũ [y] deus [z] israel: [a] propter oooooo [b] seruũ meũ [c] iacob: [d] & isrl [e] electũ meũ. [f] Et vocaui [g] te [h] noie tuo: [i] assimilaui te: [k] & nõ [l] cognouisti me.

τ adorãt ei. scito qz cinis cor e-
καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐ
orũ τ errant τ nemo põt liberare
τῶν καὶ πλανῶνται καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν
alam suã. videte nõ dicetis qz mẽdaciũ in dex
ψυχὴν αὐτοῦ. ἴδετε οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δε
tera mea: memẽto hoꝝ iacob τ israel: qz
ξιᾷ μου, μνήσθητι ταῦτα ἰακὼβ καὶ ἰσραήλ, ὅτι
puer me⁹ es tu. formaui te puerũ meũ τ tu
παῖς μου εἶ σύ. ἔπλασά σε παῖδά μου καὶ σὺ
israel ne obliuiscaris mei. ecce delent sicut nu
ἰσραὴλ μὴ ἐπιλαυθάνου μου. ἰδοὺ ἀπήλειψα ὡς νεφέ
bẽ iniqtates tuas: τ sicut caliginẽ pctã tua.
λην τὰς ἀνομίας σου, καὶ ὡς γνόφον τὰς ἁμαρτίας σου.
reuertere ad me τ redimã te. letamini
ἐπίστρεψόν πρός με καὶ λυτρώσομαί σε. εὐφράνθητε
celi qm miserꝰ est de⁹ israelis: cantate tuba
οὐρανοί ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν ἰσραήλ, σαλπίσατε τὰ
fundamẽta terre. clamate mõtes letitiã colles τ
θεμέλια τῆς γῆς. βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην οἱ βουνοὶ καὶ
oia ligna q̃ in eis: qz redemit dñs
πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
iacob τ israel glificabit. sic dicit dñs
τὸν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ δοξασθήσεται. οὕτως λέγει κύριος
q̃ redimit te τ formãs te ex vtero. ego sum
ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσας σε ἐκ κοιλίας. ἐγώ εἰμι
dñs q̃ cõpleo oia extendi celũ solus:
κύριος ὁ συντελῶν πάντα ἐξέτεινα τὸν οὐρανὸν μόνος,
τ firmaui terrã. qs ali⁹ dissipabit signa
καὶ ἐστερέωσα τὴν γῆν. τίς ἕτερος διασκεδάσει σημεῖα
phytonũ τ diuinatões de corde: cõuertes
ἐγγαστριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας, ἀποστρέφων
prudẽtes retrorsum: τ consiliũ eoꝝ stultũ fa
φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν μωραί
ciens: τ statuẽs verbũ pueri ei⁹: τ cõsiliũ
νων, καὶ ἰσχὺν ῥῆμα παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν
angeloꝝ ei⁹ verificãs: dicens hierlm
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀληθεύων, ὁ λέγων τῇ ἱερουσαλὴμ
habitaberis: τ ciuitatibꝰ iudee edifi
κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσι τῆς ἰουδαίας ᾠκοδομη-
cabimini: τ deserta eiꝰ. suscitabo. dicẽs abyſ-
θήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω. ὁ λέγων τῇ ἀβύσ
so desolaberis τ flumia tua arefaciã: di
σῳ ἐρημωθήσῃ καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ, ὁ λέ
cẽs cyro vt sapiat τ oẽs voluntates meas faci
γων κύρῳ φρονεῖν καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιή-
at. dicẽs hierlm edificaberis: τ domũ
σει. ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθήσῃ, καὶ τὸν οἶκον τὸν
sanctã meã fundabo.
ἁγίόν μου θεμελιώσω. Ca. 45.

Hec dicit dñs de⁹ christo meo cyro cuiꝰ
Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου κύρῳ οὗ
apprehẽdi dexterã: vt subiiciã ante eũ gẽtes
ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐθνη
τ fortitudinẽ regũ dirũpã. apertã ante eũ
καὶ ἰσχὺν βασιλέων διαρρήξω. ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ
tanuas τ porte nõ claudent. ego an
θύρας καὶ πύλαι οὐ συγκλεισθήσονται. ἐγὼ ἔμπρο
te te ibo τ mõtes cõplanabo: portas eneas
σθέν σου πορεύσομαι καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, θύρας χαλκᾶς
cõterã τ vectes ferreos cõfringaz τ dabo
συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συγκλάσω καὶ δώσω
tibi thesauros tenebrosos abscõditos inuisibiles ape
σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους ἀοράτους ἀνοί
ria tibi: vt scias: qz ego dñs de⁹ tu⁹ vocãs
ξω σοι, ἵνα γνῷς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ καλῶν τὸ
nomẽ tuũ de⁹ israel. ꝓpter seruũ meũ ia
ὄνομά σου ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἕνεκεν τοῦ παιδός μου ἰα-
cob τ israel electũ meũ ego vocabo te
κὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ἐγὼ καλέσω σε τῷ
noie tuo: τ suscipiã te. tu aũt nõ cognouisti me
ὀνόματί σου, καὶ προσδέξομαί σε. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως με

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

qz ego dñs dc? z nō est āpli?: extra me nō est ὅτι ἐγώ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι, πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι
de?.cōfortaui te z nō cognouisti me:vt sciāt q ab θεός. ἐνίσχυσά σε καὶ οὐκ ἔγνως με, ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ
ortu solis z q ab occasu: qñ nō est ꝑter ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν πλὴν
me. ego dñs de? z nō est āpli?. ego q fa- ἐμοῦ. ἐγώ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. ἐγὼ ὁ κατα-
Amos 5 bricauī lucē: z q fect tenebras: faciēs pacē σκευάσας φῶς, καὶ ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην
z creans mala. ego dñs de? faciēs oīa. le- καὶ κτίζων κακά. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν πάντα. ἐυ-
B tetur celū desup: z nubes spargāt φραινέτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ῥαγέτωσαν
iusticiā: germinet terra:z oriatur mia: z δικαιοσύνην, βλαστησάτω ἡ γῆ καὶ ἀνατειλάτω ἔλεος, καὶ
iusticiā. germinet simul.ego sū dñs q creauī δικαιοσύνην βλαστησάτω ἅμα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας
te: qd fecī melior: lutū figuli? nūqd arās σε, τί ἐποίησα βελτίων πηλοῦ κεραμέως; μὴ ὁ ἀροτρι-
tota die arabit terrā?:nūqd dicet lu- ῶν ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει τὴν γῆν; μὴ ἐρεῖ ὁ πη-
Ro.9. d. Luce. 5.c. tū figulo? qd facis qz nō oparis?:neq; habes λὸς τῷ κεραμεῖ; τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζη; οὐδὲ ἔχεις
manus? ve dicēs patri qd generabis z χεῖρας; οὐαὶ ὁ λέγων τῷ πατρὶ τί γεννήσεις καὶ τῇ
matri qd parturis?qz sic dicit dñs de? μητρὶ τί ὠδίνεις; ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ
fctūs israel q fecit ventura: interrogate ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, ἐρωτήσατέ
me de filiis meis:z de opertb? ma με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χει-
nū meaꝝ mādate mihi.ego feci terrā z hoiez ρῶν μου ἐντελεῖσθέ μοι, ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρω-
sup ea. ego manu mea firmauī ce πον ἐπ' αὐτῆς· ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρα-
lū. ego oībus stellis mādaui. ego suscitabo νόν. ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην. ἐγὼ ἐγερῶ
eū cū iusticia: regē z oēs vie αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης, βασιλέα, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ
eius recte. ipe edificabit ciuitatē meā: z αὐτοῦ εὐθεῖαι. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ
C captiuitatē ppli mei cōuertet. nō cū pre captiuitatē
tiū nec cū muneribus.dixit dñs sabaoth. sic τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. οὐ μετὰ λύ-
trāsibūt: z nubes spargāt cū muneribus. dixit dñs sabaoth. sic τρων, οὐδὲ μετὰ δώρων. εἶπεν κύριος σαβαώθ. οὕ-
dicit dñs sabaoth: laborauit egyptus: τως λέγει κύριος σαβαώθ, ἐκοπίασεν Αἴγυπτος, καὶ
negociatio ethiopū: z sabaim viri excelsi ad ἐμπορία Αἰθιόπων, καὶ οἱ σαβαεὶμ ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ
te trāsibūt: z tibi erūt serui: z post te sequentur vincti manicis: z trāsi- σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω
bunt ad te: z adorabūt te: z in te ora- σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ διαβή-
bunt: qz in te deus est: z nō est deus ꝑter σονται πρὸς σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προ-
te. tu es deus z nesciuimus.deus israel σευξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν
saluator.cōfundēt z erubescēt oēs ad σοῦ. σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ ἤδειμεν. θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ
uersātes ei: z ābulabūt in cōfusione.inouamini σωτήρ. αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀν-
ad me isule israel: saluamini a dño salute eter- τικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ. ἐγκαινίζεσθε
D na. nō cofundēt neq; erubescēt vsq; in πρός με νῆσοι Ἰσραήλ, σώζεσθε ὑπὸ κύριον σωτηρίαν αἰωνί-
or. οὐκ αἰσχυνθήσονται οὐδ' οὐ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ ον. οὐ καταισχυνθήσονται οὐδ' οὐ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ
eternū oltra: qz sic dicit dñs q fecit ce- αἰῶνος ἔτι, ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρα-
li: iste deus q fabricāt terrā: νόν, οὗτος ὁ θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν,

Trāsla.B.Vic.

mEgo ndñs:onon est pamplius :qextra me rnon est sdeus.tAccinxi te:u& nō vcognouisti me: wwwwww rvt sciant hi squi ab ortu tsolis uet qui ab occidente: vquoniā wabsq; me xnō est deus.yEgo zdñs aet non est balter :formans cmlucē d& creans etenebras :f faciēs gpacem het &creans imalū. kEgo ldominus mfaciens nomnia hec.pRorate qceli rdesuper: wwwwwwwww s& nubes tpluant iustum: uaperiatur vterra wwwww x& germinet ysaluatorem z& iusticia aboriatur simul. cEgo fdñs greaui eum. hVe iqui contradicit www kfictori suo :ltesta mde' famis nterre. wwwwwwww oNunquid dicet lutū pfigulo suo :rquid tfacis :u& opus tuum vabsq; 'manibus westi! Ve xqui dicit ww ypatri zquid aageneras ;b& mulieri cquid wwwwwww dparturis?e Hec fdicit gdominus hsanctus wwwww ifrael jplastes eius.kVentura linterrogate me: ww mfup nfilios meos o& super opus qmanū meaꝝ rmādate mihi.sEgo tfeci uterram:v& hoiem wfup eam xcreaui.yEgo et zmanus mee aatetēderūt bceles:c& oī dmilitie eorū emādaui. fEgo gsuscitaui eū had iusticiā:iet oēs jvias ei? kdirigā. lIpse medificabit ncivitatē meā:o& captiuitatē meā pdimittet:nō qin ꝑcio rne q i muneribꝰ?:sdicit tdominus uexercituꝝ.vHec wdicit xdñs.yLabor zegyptiaet negociatio bethiopie cb& sabaim cviri dsublimes ead te transibunt: ww fet tui berunt.gPost te hambulabūt: vincti manicis kpergent :l& adorabūt: mteqꝫ wwwwwwwwwwwwww nqdeprecabūtur.oTantū pin te est qdeus :r& non est ww sdeus tabsq; te.uVere ctu es vdeus wwwwwwwwwwwww wabsconditus:xdeus yisrael zsaluator. wwwwwwwwwww aConfusi sunt bet cerubescunt doēs efimul gabierūt: hin confusione ifabricato res jerrorum.kIsrael www lsaluatus est min domino nsalute oeterna. wwwwwww pNon qcōfundemini r& nō serubescetis tvsq; i useculū vseculi:wquia xhec ydicit zdominus aacreans bcelos. ww cIpse ddeus eformans fterram: wwwwwwwwwwwwww

Tex.heb.Esa.xlv. Pritiua.heb.

זלת "אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין
אזר אֱלֹהִים אַאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃
זרח לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה
כי כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה וְאֵין
יצר עֹשֶׂה אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה
שלם שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה
רוץ רָנְנוּ כָל אֵלֶּה רַדְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל
עלה וְנִזְלוּ
פתח וְתִפְתַּח אֶרֶץ וְיִזְלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח
ויבר וְיִפְרוּ יִשַּׁע וּצְדָקָה תַּצְמִיחַ יַחַד
ברא אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו הוי רָב אֶת
יצר יוֹצְרוֹ חֶרְשֵׁי אֶת חַרְשֵׁי אֲדָמָה
אמר הַיֹאמַר חֹמֶר לְיוֹצְרוֹ מַה תַּעֲשֶׂה
ופעל וּפָעָלְךָ אֵין יָדַיִם לוֹ הוי אֹמֵר
ילד לְאָב מַה תּוֹלִיד וְלָאִשָּׁה מַה
חול תְּחוֹלֵלִין כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ
ישראל יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הָאוֹתִיוֹת שְׁאֵלוּנִי
צוה עַל בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוֻּנִי אָנֹכִי
בנה עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי
עשה אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
נטה צִוִּיתִי אָנֹכִי הַעִירֹתִיהוּ בְצֶדֶק
צוה עור וְכָל דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר הוּא יִבְנֶה עִירִי
בנה גָּלוּתִי יְשַׁלַּח לֹא בְמֹחִיר וְלֹא
מחר בְּשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ כֹּה
נגע אָמַר יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וְסֹחַר כּוּשׁ
עבר וְסַבְאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ
היה וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ וְלוֹכוּ בְזִקִים
שחה יִשְׁתַּחֲווּ וְאֵלַיִךְ יִתְפַּלָּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד
פלל אֶפֶס אֱלֹהִים׃ אָכֵן אַתָּה אֵל
סתר מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ׃
כלם בּוֹשׁוּ וְגַם נִכְלְמוּ כֻלָּם יַחְדָּו הָלְכוּ
בלם בַּכְלִמָּה חָרְשֵׁי צִירִים׃ יִשְׂרָאֵל
ישע נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים
בוש לֹא תֵבְשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי
עד עַד׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
ברא הוּא הָאֱלֹהִים יֹצֵר הָאָרֶץ

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.xlvi. Trāsla.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū ſcr. Latina.

וְעָשָׂה הוּא מוּנָנָה לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ תְּהִה
לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד יָשֵׁב
לֹא בַסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי בִּמְקוֹם אֶרֶץ חֹשֶׁךְ
לֹא אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַקְּשׁוּנִי
אֲנִי יְהוָה דֹּבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים
הִקָּבְצוּ וָבֹאוּ נִגְּשׁוּ יַחְדָּו פְּלֵיטֵי הַגּוֹיִם
לֹא יָדְעוּ הַנֹּשְׂאִים אֶת עֵץ פִּסְלָם
וּמִתְפַּלִּים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ
הַגִּידוּ וְהַגִּישׁוּ אַף יוֹעֲצוּ יַחְדָּו
מִי הִשְׁמִיעַ זֹאת מִקֶּדֶם מֵאָז
הֲגִידָהּ הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד
אֱלֹהִים מַבַּלְעָדַי אֵל צַדִּיק
וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי
פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ כִּי אֲנִי
אֵל וְאֵין עוֹד
נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא
מִפִּי צְדָקָה דָּבָר וְלֹא יָשׁוּב כִּי
לִי תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן
אַךְ בַּיהוָה לִי אֹמַר צְדָקוֹת וָעֹז
עָדָיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כָּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ
בַּיהוָה יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלְלוּ כָּל
זֶרַע יִשְׂרָאֵל׃

Cap.xlvi

כָּרַע בֵּל קֹרַס נְבוֹ
הָיוּ עַצַבֵּיהֶם לְחַיָּה וְלִבְהֵמָה
נְשֹׂאתֵיכֶם עֲמוּסוֹת מַשָּׂא לַעֲיֵפָה׃
קָרְסוּ כָרְעוּ יַחְדָּו לֹא יָכְלוּ מַלֵּט
מַשָּׂא וְנַפְשָׁם בַּשִּׁבְיָ הָלָכָה׃
שִׁמְעוּ אֵלַי בֵּית יַעֲקֹב וְכָל שְׁאֵרִית
בֵּית יִשְׂרָאֵל הַעֲמָסִים מִנִּי בֶטֶן
הַנְּשׂאִים מִנִּי רֶחֶם׃ וְעַד זִקְנָה
אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל
אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי
אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט׃ לְמִי תְדַמְּיוּנִי
וְתַשְׁוּוּ וְתַמְשִׁלוּנִי וְנִדְמֶה׃ הַזֹּלִים
זָהָב מִכִּיס וְכֶסֶף בַּמֹּאזְנַיִם יְשׁוֹקֵלוּ
יִשְׂכְּרוּ צוֹרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ אֵל יִסְגְּדוּ

---

q & faciens eā: i pe plastes ei? r Non in vanū creauit eā t vt habitetur formauit eam. s Ego dñs & non est alius. t Non in abscōdito locu? sum: in loco terre tenebroso. u Non dixi semini iacob ∞∞∞∞∞∞∞∞ v frustra q querite me. r Ego dominus loquens iusticiā: annūciās recta. s Cōgregamini & venite & accedite simul qui saluati estis ex gentibus. ∞ t Nescierunt qui leuant lignum sculpture sue: ∞ u & rogant deum non q saluantem. ∞∞∞∞∞∞ r Annūciate & venite: & consiliamini simul. ∞ s Quis auditum fecit hoc ab initio? ex tunc ∞∞∞ t ab initio? ex tunc ∞∞∞ u predixit illud? Nūqd nō r ego dñs: & non est vltra t deus absq; me. u Deus iustus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ v & saluās nō ē q preter me. r Conuertimini ad me ∞ s & salui eritis omnes fines terre: t quia ego ∞∞ u deus & nō est alius. v In memetipso iurauī: q egredietur de ore meo iusticie r verbū: & nō reuertetur: s qa mihi curuabitur q oē r genu: & iurabit oīs lingua: t Ergo in dño dicēt. u Mee sunt iusticie & ipe rītū. v Ad eū veniēt: & cōfundentur q oēs r qui repugnāt ei. s In dño iustificabitur & laudabitur omne t semen q israel.

Trāſla.B.Vie.

46.

ONfractus est bel: c contritus est nabo: d facta sunt simulachra eorum q bestiis & iumentis. f Onera vestra graui pondere vsq; ad lassitudinē h cōtabuerūt & cōtrita sūt simul: q Non potuerunt saluare portantē: & aīa eorū in captiuitatē ibit. u Audite me domus iacob: & omne residuum domus israel. b Qui portamini a meo vtero ∞∞ c qui gestamini a mea vulua. d Vsq; ad senectā q ego ipse: & vsq; ad canos ego portabo. ∞∞∞ f Ego feci & ego feram: g ego ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ h portabo & saluabo. i Cui assimilastis me & adeq̄stis: & cōparastis me: & fecistis simile? k Qui cōfertis m auruz de sacculo: n & argentū i stratera pōderatis. o Cōducētes artificem vt faciat deū: & pcidunt

Trāſl.Gre.lxx.cū ſcr. Latina.

ε ἐποίησεν αὐτήν: ἵνα μὴ κενὴν ποιήσας αὐτὴν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν. οὐκ εἰς κενὸν ἔκτισεν αὐτήν: ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐτήν. ἐγὼ εἰμὶ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. οὐκ ἐν κρυφῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ, οὐκ εἶπα τῷ σπέρματι Ἰακὼβ μάταιον ζητήσατε, ἐγὼ εἰμι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην, ἀναγγέλλων ἀλήθειαν. συνάχθητε καὶ ἥκετε. βουλεύσασθε ἅμα οἱ σωζόμενοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον γλύμμα αὐτῶν, καὶ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς οἳ οὐ σώζουσιν; εἰ ἀναγγέλλουσιν ἐγγυσάτωσαν ἵνα γνῶσιν ἅμα, τίς ἀκουστὰ ἐποίησεν ταῦτα. ἀπ' ἀρχῆς ἐκ τότε ἀναγγελεῖ ὑμῖν. οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, δίκαιος καὶ σωτὴρ οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ. ἐπιστράφητε ἐπ' ἐμὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ ἐπ' ἐσχάτου τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος. κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ ὀμνύω ἐμὲ ἐξελεύσεται ἐκ στόματός μου δικαιοσύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται. ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν, λέγων ὅτι δικαιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται πάντες οἱ διορίζοντες αὐτούς, ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσονται. καὶ ἐν τῷ θεῷ δοξασθήσεται πᾶν τὸ σπέρμα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

ε fecit eā: ipe vsulsit eā. nō in va nā fecit eā: sed vt habitaret plasmauit eam. ego sū dñs: & nō est vltra. nō in abscōdito locut? sum: neq; in loco terre tenebroso: nō dixi semini iacob i vanū q̄rite: ego sū dns loq̄ns iusticiā: ānūcians veritatē. ānūciabit vobis. nōne ego dñs? & nō est alius pter me: iustus & saluator nō est pter me. cōuertimini ad me & salui eritis q i extremo terre. ego sū deus & nō est alius. q memetipm iuro nisi egrediet de ore meo iusticia: sermōes mei nō auertent. q? mihi curuabit oē genu: & iurabit oīs līgua deū: dicēs. iustic̄ & gl̄ia ad eū veniet: & cōfundent oēs separātes seipos: a dño iustificabūtur. & in deo glabitur oē semen filioꝝ israel.

Ro.14 d.

Ca.46.

ECidit bel cōtrit? est dagō. facta sunt sculptilia eoꝝ in bestias: & iumēta portatis ea colligata quasi onus laborāti deficiēti & ei nō ꝓualēti simul. q nō potuīt saluari de bel ipi ast captiui ductiq; sūt. audite me dom? iacob: & oēs reliquie israel. q portamini a meo vtero & gestamini a mea vulua. vsq; ad senectutē. ego sum & vsq; ad senectutē. ego sum: ego sustineo vos ego feci: & ego dimittā: ego suscipiā & saluabo vos. cui me assimilastis & adequastis: & cōparastis me: & quos fecistis similes? qui cōfertis aurū de sacculo: & argentū in statera appenditis. mercede cōducētes aurificē fecerūt manu facta: & ipsi ruerunt

ā.40.f Baruc 6.c.

A

B

B

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

adorant illud: portãt illud in humero: τ
προσκυνοῦσιν αὐτῷ, ἄρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ
vadunt. ſi aũt poſuerit illud in loco: ibi
πορεύονται. ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ
manet nõ mouebit. τ ꝺcũq; clamauerit ad illud nõ
μένει οὐ μὴ κινηθῇ. καὶ ὃς ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ
exaudiet: ne malo nõ ſaluabit eũ. memẽtote ho
εἰσακούσῃ, οὐδὲ κακοῦ οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. μνήσθητε τοῦ
rũ τ igemiſcite. penitentiã agite. reuertimini cor
το καὶ στενάξατε. μετανοήσατε. ἐπιστρέψατε τῇ καρ
de: memẽtote priorũ a ſeculo: qz
δίᾳ, μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. ὅτι
ego ſũ ne?: τ nõ eſt ali? p̃ter me: ãnũ
ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀναγ
cians pri? nouiſſima: anteq̃ ꝑa fiant: τ cõ
γέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα, πρὶν αὐτὰ φθάσαι, καὶ συ
pleta ſũt. τ dixi ne cõſiliũ meũ ſtabit τ
νετελέσθη. καὶ εἶπα πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται καὶ
cũcta q̃cunq; cogitaui factã q̃ uoco ab ortẽ
πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἀπὸ ἀνα=
te aue: τ ne terra alõge ne q̃b? co
τολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν πρὶ ὧν βε
gitaui. ▪ τ q̃ne locut? ſum: τ adduxi creaui
βούλευμαι. καί γε ἐλάλησα, καί γε ἤγαγον ἔκτισα
τ feci. audite me q̃ pdiſtis
καὶ ἐποίησα. ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες
cor: q̃ longe a iuſticia eſtis: ppe duri
τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα
iuſticiã meã: nõ elongabit: τ ſalutẽ
τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνθῇ, καὶ τὴν σωτηρίαν
q̃ ex me nõ tardabo. dedi in ſion ſalutẽ
τὴν παρέμοῦ οὐ βραδύνω. δέδωκα ἐν σιὼν σωτηρίαν
iſraeli in gloriã.
τῷ ἰσραὴλ εἰς δόξασμα. Ca.47.

OEſcende ſede ſup terrã. virgo fi=
Κατάβηθι κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν. παρθένος θυ=
lia babylonis ſede in terrã. nõ eſt ſo
γατερ βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό=
liũ filia chaldeox: qz nõ vltra addes voca=
νος θύγατερ χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσῃ κληθῆ=
ri mollis τ tenera. tolle molã: mole farinã.
ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλησον ἄλευρον.
reuela operimẽtũ tuũ: denuda cauos:
ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, ἀνάσυρε τὰς πολιάς,
diſcoopert tibias. trãſi flumina. reue
ἀποκάλυψαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς. ἀπαικα=
labitur ignominia tua. apparebũt opprobria tua:
λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου.
3. qñ iuſtũ eſt ve te auferã: nõ vltra tradã ho=
γὰρ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἄν
minib?. q̃ erui te vñs ſabaoth: nomẽ illi
ἀνθρώποις. ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαὼθ, ὄνομα αὐτῷ
ſanct? iſrael: ſede cõpũcta: igredere in
ἅγιος ἰσραήλ, κάθισον κατανενυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ
tenebras filia chaldeox. nõ vltra vocaberis fortitudo
σκότος θύγατερ χαλδαίων. οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς
regni: irat? ſum cõtra ppm meũ: cõtaminaui
βασιλείας, παρωξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν
hereditatẽ meã. ego dedi eos in manu
κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά
tua: tu aũt nõ dediſti eis miam. ſe
σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ
nis aggrauaſti iugũ valde: τ dixiſti in
του ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, καὶ εἶπας εἰς τὸν
eternũ ero dña. nõ ſtellexiſti hec in
αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ
corde tuo: neq; recordata es nouiſſimoꝝ. nũc aũt audi
καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. νῦν δὲ ἄκουε
hec delicata: ſedẽs: cõfidẽs: dicens.
ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

Trãsla.B.Vic.

[r]&[s]adorant.[a]Portant illũ
[b]in[c]humeris ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]geſtantes:[c]&ponentes
[f]in loco ſuo:[g]& ſtabit:ac
[b]de loco ſuo[f]nõ[h]mouebi=
tur.[f]Sed&cũ[m]clamauerit
[n]ad eũ[o]nõ[p]audiet:[q]de tri
bulatiõe[r]nõ[s]ſaluabit eos.
[e]Mementote[u]iſtud[x]&cõ=
fundamini:[r]redite ∞∞∞∞
[s]preuaricatores[a] ád[b]cor.
[c]Recordamini[b]prioris ∞
[c]ſeculi:[f]quoniã[g]ego ſum
[h]deus:[i]& non eſt[k] vltra ∞
[l]deus:[m]nec eſt[n]ſimilis mei
[o]annunciãs ∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]ab exordio[q]nouiſſimũ:
[r]& abinitio[s]que ∞∞∞∞∞∞
[t]necdũ[u]facta ſunt:[x]dicẽs.
[r]Cõſilium meũ[s]ſtabit:[a]&
omnis[b]volũtas mea[c]fiet.
[b]Vocãs[c]aboriente[d]auẽ:&
[g]de terra[h]longinqua[i]virũ
[k]voluntatis mee.[l]Et ∞∞∞
[m]locutus ſum[n]&[o]adducã
illud:[p]creaui[q]& ∞∞∞∞∞∞
[r]faciam illud.[s]Audite[t]me
[u]duri[x]corde: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]qui longe eſtis[a]a iuſticia.
[a]Prope feci[b]iuſticiã meã
[c]non[b]elongabitur:[c]& ſa=
lus mea[r]non[s]morabitur.
[b]Dabo[i]in ſion[k] ſalutẽ: &
[l]in iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]gloriam meam. 47.

OEſcẽde:[b]ſede[c]in[n]pul
uere[c]virgo ∞∞∞∞∞∞∞
[f]filia[g]babyló:[r]ſede[t]in ter
ra.[x] Non eſt[t]ſolium ∞∞∞
[m]filie[n]chaldeorum:[o]quia
[q]vltra[r]non[r]vocaberis ∞
[r]mollis[u]& tenera.[x] Tolle
[r]molã[s]& mole ∞∞∞∞∞∞∞
[a]farinã:[b]denuda[c]turpitu
dinẽ tuã.[b] Diſcoopert[c]hu
merũ:[r]reuela[g]crura:[b]tran
ſi[t]flumina.[x] Reuelabitur
[t]ignominia tua:[m]&[n]vide=
bitur[o] opprobriũ tuum.
[r]Vltionẽ[q]capiã:[r]& nõ[s]re=
ſiſtet mihi[t]hõ.[u] Redẽptor
noſter[r]dñs[t]exercituũ:[r]no
men illius[a]ſanctus[b]iſrael.
[c]Sede[b]tacens[c]& intra[r]in
tenebras[g]filia[h]chaldeorũ:
[r]quia[x]non[m]vocaberis[s]vl=
tra[c]domina ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]regnoꝝ.[q]Iratus ſum[r]ſup
[a]populũ meũ:[t]cõtamina
ui[u]hereditatẽ meã:[x]&[a]de=
di eos[r]in manu tua.[s]Nõ
[a]poſuiſti[b]eis[c]miſicordias.
[b]Sup[c]ſenẽ[a]aggrauaſti[e]iu=
gum tuũ[b]valde:[r]& dixiſti.
[x]In ſempiternũ[t]ero[m]dña.
[o]Non[r]poſuiſti[q]hec[r]ſuper
[a]cor tuum:[r]neq; ∞∞∞∞∞
[u]recordata es[x]nouiſſimi
tui.[r]Et nunc[s]audi[a]hec ∞
[b]delicata:&[c]habitans[b]cõ
fidenter:[c]que dicis ∞∞∞∞

Tex.heb.Eſa.xlvij.Pritiua.heb.

[s]שְׁחַה [a]נָשָׂא	אַף	[r]יִשְׁתַּחֲווּ ׀ [s]יִשָּׂאוּהוּ [a]עַל כָּתֵף
[a]סַבָּל [r]נוּחַ	[o]יִסְבְּלֻהוּ [c]וְיַנִּיחֻהוּ [r]תַּחְתָּיו [s]וְיַעֲמֹד	
[s]עָמַד [b]קוּם	[b]מִמְּקוֹמוֹ לֹא [r]יָמִישׁ אַף [m]יִצְעַק [n]אֵלָיו	
[k]מוּשׁ [m]צָעַק	[o]וְלֹא [p]יַעֲנֶה [q]מִצָּרָתוֹ לֹא [s]יוֹשִׁיעֶנּוּ ׃	
[p]עָנָה [c]צוּר		
[s]יָשַׁע [a]אָשַׁשׁ	[z]זִכְרוּ [n]זֹאת [r]וְהִתְאַשָּׁשׁוּ [r]הָשִׁיבוּ	
[s]שׁוּב	[s]פֹּשְׁעִים [a]עַל [b]לֵב׃ [z]זִכְרוּ [c]רִאשֹׁנוֹת	
[c]עוֹלָם	[c]מֵעוֹלָם [c]כִּי [a]אֲנִי [b]אֵל [r]וְאֵין [k]עוֹד	
[a]עָנַד	[a]אֱלֹהִים [m]וְאֶפֶס [n]כָּמוֹנִי ׃ [o]מַגִּיד	
	[p]מֵרֵאשִׁית [a]אַחֲרִית [r]וּמִקֶּדֶם [a]אֲשֶׁר	
[a]עָשָׂה [r]רִצּוֹן	[r]לֹא [n]נֶעְשׂוּ [r]אֹמַר [r]עֲצָתִי [r]תָקוּם [o]וְכָל	
[c]קוּם [s]עָשָׂה	[b]חֶפְצִי [c]אֶעֱשֶׂה׃ [b]קֹרֵא [c]מִמִּזְרַח [r]עַיִט	
[z]זָרַח [b]רָחַק	[s]מֵאֶרֶץ [b]מֶרְחָק [a]אִישׁ [r]עֲצָתִי [a]אַף	
[a]בּוֹא	[m]דִּבַּרְתִּי [a]אַף [a]אֲנִיאֲנֵהוּ [p]יָצַרְתִּי [a]אַף	
[a]עָשָׂה [a]אָבַר	[a]אֶעֱשֶׂנָּה׃ [s]שִׁמְעוּ [a]אֵלַי [a]אֲבִירֵי [r]לֵב	
[r]רָחַק	[r]הָרְחוֹקִים [c]מִצְּדָקָה׃ [k]קָרַבְתִּי [b]צִדְקָתִי	
[s]רָחַק [r]יָשַׁע	[l]לֹא [t]תֵרָחֵק [r]וִתְשׁוּעָתִי [l]לֹא [t]תְאַחֵר	
[a]אָתַר [n]נָתַן	[b]וְנָתַתִּי [c]בְּצִיּוֹן [k]תְּשׁוּעָה [l]לְיִשְׂרָאֵל	
[k]רָשַׁע [m]פְּאֵר	[m]תִּפְאַרְתִּי׃	
Ca.xlvij.	[r]רְדִי [b]וְשְׁבִי [c]עַל [a]עָפָר [r]בְּתוּלַת	
[a]יָרַד [b]יָשַׁב	[r]בַּת [a]בָּבֶל [b]שְׁבִי [l]לָאָרֶץ [r]אֵין [c]כִּסֵּא	
[c]בְּתוּל		
[a]כָּסַף [c]כָּרָא	[m]בַּת־כַּשְׂדִּים [c]כִּי [l]לֹא [a]תוֹסִיפִי [r]יִקְרְאוּ	
[r]רָכָךְ [l]לָמַח	[l]לָךְ [r]רַכָּה [m]וַעֲנֻגָה׃ [c]קְחִי [r]רֵחַיִם [r]וְטַחֲנִי	
[r]רִיחַ	[c]קָמַח [a]נְלִי [c]צַמָּתֵךְ [c]חֶשְׂפִּי [r]שֹׁבֶל	
[a]גָּלָה	[r]גְּלִי [a]שׁוֹק [b]עִבְרִי [r]נְהָרוֹת [a]תְּגַל [r]עֶרְוָתֵךְ	
[r]עָרָה		
[r]רָאָה [a]לָמַח	[m]גַּם [n]תִּרָאֶה [c]חֶרְפָּתֵךְ [a]נָקָם [a]אֶקָּח	
[a]פָּגַע	[r]וְלֹא [a]אֶפְגַּע [r]אָדָם׃ [n]גֹּאֲלֵנוּ [a]יְהוָה	
[c]קָדַשׁ [c]יָשַׁב	[r]צְבָאוֹת [r]שְׁמוֹ [c]קְדוֹשׁ [b]יִשְׂרָאֵל׃ [r]שְׁבִי	
	[b]דוּמָם [c]וּבוֹאִי [r]בַחֲשֵׁךְ [r]בַּת [c]כַּשְׂדִּים	
[a]כִּי [a]כָּרָא [a]חָלָה	[r]כִּי [l]לֹא [a]תוֹסִיפִי [m]יִקְרְאוּ [l]לָךְ [a]גְּבֶרֶת	
	[a]מַמְלָכוֹת׃ [a]קָצַפְתִּי [r]עַל [r]עַמִּי [r]חִלַּלְתִּי	
[r]נָתַן [a]שׂוּם	[a]נַחֲלָתִי [r]וָאֶתְּנֵם [r]בְּיָדֵךְ [l]לֹא [a]שַׂמְתְּ	
[r]עָלַל [a]עָלָה	[l]לָהֶם [r]רַחֲמִים [a]עַל [r]זָקֵן [r]הִכְבַּדְתְּ [a]עֻלֵּךְ	
[a]אָמַר [a]עָלַם	[a]מְאֹד׃ [r]וַתֹּאמְרִי [l]לְעוֹלָם [a]אֶהְיֶה [a]גְּבֶרֶת	
	[a]עַד [l]לֹא [a]שַׂמְתְּ [a]אֵלֶּה [r]עַל [l]לִבֵּךְ [l]לֹא	
	[a]זָכַרְתְּ [r]אַחֲרִיתָהּ׃ [r]וְעַתָּה [r]שִׁמְעִי [r]זֹאת	
[a]עָדַן	[r]עֲדִינָה [r]הַיּשֶׁבֶת [a]לָבֶטַח [r]הָאֹמֶרֶת	

Pritiua.heb.Ter.heb.Esa.xlviij.

בְּלִבָּבָה׳ אֲנִי׳ וַאֲפִסִי׳ עוֹד׳ לֹא׳ אֵשֵׁב׳ יָשַׁב
אַלְמָנָה׳ וְלֹא׳ אֵדַע׳ שְׁכוֹל׳ וְתֵאָנָה
לָךְ׳ שְׁתֵּי׳ אֵלֶּה׳ רֶגַע׳ בְּיוֹם׳ אֶחָד׳ שְׁכוֹל בּוֹא
וְאַלְמֹן׳ כְּתֻמָּם׳ בָּאוּ׳ עָלַיִךְ׳ בְּרֹב בּוֹא
כְּשָׁפַיִךְ׳ בְּעֻצְמַת׳ חַבָּרַיִךְ׳ מְאֹד׃
וַתִּבְטְחִי׳ בְּרָעָתֵךְ׳ אָמַרְתְּ׳ אֵין׳ רֹאֵנִי׳ בָּטַח רוּץ
חָכְמָתֵךְ׳ וְדַעְתֵּךְ׳ הִיא׳ שׁוּבְבָתֵךְ רָאָה׳ יָדַע
וַתֹּאמְרִי׳ בְלִבֵּךְ׳ אֲנִי׳ וְאַפְסִי׳ עוֹד׃ אָמַר׳ לֵבָב
וּבָא׳ עָלַיִךְ׳ רָעָה׳ לֹא׳ תֵדְעִי׳ שַׁחְרָהּ בּוֹא׳ יָדַע
וְתִפֹּל׳ עָלַיִךְ׳ הַוָּה׳ לֹא׳ תוּכְלִי׳ כַּפְרָהּ נָפַל׳ יָגֹל
וְתָבֹא׳ עָלַיִךְ׳ פִּתְאֹם׳ שׁוֹאָה׳ לֹא בּוֹא׳ שָׁאָה
תֵּדָעִי׃ עִמְדִי׳ נָא׳ בַּחֲבָרַיִךְ׳ וּבְרֹב
כְּשָׁפַיִךְ׳ בַּאֲשֶׁר׳ יָגַעַתְּ׳ מִנְּעוּרָיִךְ יָעַץ׳ יָעַל
אוּלַי׳ תּוּכְלִי׳ הוֹעִיל׳ אוּלַי׳ תַּעֲרוֹצִי׃ עָרַץ׳ לָאָה
נִלְאֵית׳ רֹב׳ עֲצָתָיִךְ׳ יַעַמְדוּ׳ נָא יָעַץ׳ עָמַד
וְיוֹשִׁיעֻךְ׳ הֹבְרֵי׳ שָׁמַיִם׳ הַחֹזִים יָשַׁע׳ חָזָה
בַּכּוֹכָבִים׳ מוֹדִיעִם׳ לְחֳדָשִׁים כּוֹכָב׳ יָדַע
מֵאֲשֶׁר׳ יָבֹאוּ׳ עָלָיִךְ׃ הִנֵּה׳ הָיוּ׳ כְקַשׁ בּוֹא׳ הָיָה
אֵשׁ׳ שְׂרָפַתַם׳ לֹא׳ יַצִּילוּ׳ אֶת נַפְשָׁם נָצַל
לֹא׳ מֶגֶר׳ לְהָבָה׳ אֵין׳ נֶחֱלֶת׳ לַחְמָם׳ אוּר חָמַם
לֹשְׁבֶת׳ נִגְדּוֹ׃ כֵּן׳ הָיוּ׳ לָךְ׳ אֲשֶׁר׳ יָגַעַתְּ׳ יָשַׁב׳ הָיָה
סֹחֲרַיִךְ׳ מִנְּעוּרָיִךְ׳ אִישׁ׳ לְעִבְרוֹ
תָּעוּ׳ אֵין׳ מוֹשִׁיעַ׃ תָּעָה׳ יָשַׁע

Ca. xlviij

שִׁמְעוּ׳ זֹאת׳ בֵּית שָׁמַע
יַעֲקֹב׳ הַנִּקְרָאִים׳ בְּשֵׁם׳ יִשְׂרָאֵל קָרָא
וּמִמֵּי׳ יְהוּדָה׳ יָצָאוּ׳ הַנִּשְׁבָּעִים שָׁבַע
בְּשֵׁם׳ יְהוָה׳ וֵאלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל
יַזְכִּירוּ׳ לֹא׳ בֶאֱמֶת׳ וְלֹא׳ בִצְדָקָה׃ זָכַר
כִּי׳ מֵעִיר׳ הַקֹּדֶשׁ׳ נִקְרָאוּ׳ וְעַל׳ אֱלֹהֵי קָרָא
יִשְׂרָאֵל׳ נִסְמָכוּ׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ שְׁמוֹ סָמַךְ
הָרִאשֹׁנוֹת׳ מֵאָז׳ הִגַּדְתִּי׳ וּמִפִּי׳ יָצְאוּ׳ נָגַד פֶּה
וָאַשְׁמִיעֵם׳ פִּתְאֹם׳ עָשִׂיתִי׳ וַתָּבֹאנָה׃ שָׁמַע עָשָׂה
מִדַּעְתִּי׳ כִּי׳ קָשֶׁה׳ אַתָּה יָדַע
וְגִיד׳ בַּרְזֶל׳ עָרְפֶּךָ׳ וּמִצְחֵךְ׳ נְחוּשָׁה׃ נָחַשׁ
וָאַגִּיד׳ לְךָ׳ מֵאָז׳ בְּטֶרֶם׳ תָּבוֹא׳ נָגַד בּוֹא
הַשְׁמַעְתִּיךָ׳ פֶּן׳ תֹּאמַר׳ עָצְבִּי׳ עָשָׂם׳ שָׁמַע אָמַר

Trãsla.B.Vie.

in corde tuo: ego sum:
& nõ est pter me ampliꝰ.
Non fedebo vidua & ignorabo sterilitatẽ. Ve
niet tibi duo hec subito in die vna: sterilitas
& viduitas. Vniuersa ve
nerũt sup te ppter multi
tudinẽ maleficiorũ tuorũ
vehementẽ. Et fiduciã
habuisti in malicia tua: &
dixisti. Non est qui videat
me. Sapiẽtia tua & scien
tia tua hec decepit te.
Et dixisti in corde tuo.
Ego sum & pter me nõ
est altera. Veniet sup te
malũ: & nescies ortum
eius: & irruet sup te cala
mitas quã nõ poteris ex
piare. Veniet sup te re
pẽte miseria quã nescies.
Sta cum incantatoribus
tuis: & cum multitudine
maleficiorũ tuorũ in qb
laborasti ab adolescẽtia
tua: si forte qd prosit tibi:
aut si possis fieri fortior.
Defecisti in multitudine
consiliorũ tuorũ. Stent
& saluent te augures ce
li qui contemplabantur
sidera: & supputabãt mẽ
ses vt ex eis annũciarent
ventura tibi. Ecce facti
sunt quasi stipula: ignis
cõbussit eos. Non
liberabunt animã suam
de manu flãme: nõ sũt
prunę quibus calefiãt: nec
focus vt sedeant ad eũ.
Sic facta sunt tibi: in q
buscũq laboraueras. Ne
gociatores tui ab adole
scentia tua: vnusquisq in
via sua errauerunt. Non
est qui saluet te. 48.

Vdite hec domus iacob: vocati in
noie israel: & de aquis iuda existis:
qui iuratis in nomine domini: & in
deo israel recordamini: non in ve
ritate neq in iusticia. Nam de ciuitate enim sancta
vocati sunt: & sup deũ
israel constabiliti sunt.
Dñs exercituũ nomen
eius. Priora extunc an
nunciaui: & ex ore meo
exierũt & audita feci ea:
repente operatus sum
& venerunt. Sciui enim
quia durus es tu: &
neruus ferreus ceruix
tua: & frons tua erea.
Predixi tibi extunc: an
tequam venirent indi
caui tibi: ne forte diceres.
Idola mea fecerũt hec:

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

in corde tuo: ego sũ: & nõ est, alia. nõ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα· οὐ
sedebo vidua: neq scia sterilitatẽ. nec aũt veniẽt
καθίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν· νῦν δὲ ἥξει
sup te duo hec subito in die vna: sterilitas
ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία
& viduitas veniet subito sup te. in veneficio tuo
καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ· ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
in fortitudie incantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe
ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
nequitie tue. tu enĩ dixisti: ego sum: & nõ est a
πονηρίας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐ
lia. scias qñ prudẽtia hoꝝ & fornicatio tua tibi
τέρα· γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ
erit oppzobriũ. & dixisti in corde tuo: ego sum: &
ἔσται ἀσχύνη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ
nõ est alia. & veniet sup te pditio & nescies
οὐκ ἔστιν ἑτέρα· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῷς
foueã & incides in eã. & veniet sup te calami
βόθυνον καὶ ἐμπέσεις εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ παλαιω
tas & nõ poteris mũda fieri. & veniet sup
ρία καὶ οὐ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι· καὶ ἥξει ἐπὶ
te vere pẽte pditio: & nõ cognosces. sta aũt in
σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς
ĩcãtatõib tuis & multis veneficiis tuis: q̃ didici
ἐπῳδαῖς σοῦ καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμά
sti ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: labora
θαγες ἐκ νεότητός σου, εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι, κεκοπία
sti in cõsiliis tuis. stent iã & saluẽt te
κας ἐν ταῖς βουλαῖς σου. στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε
astrologi celi: q̃ cõtẽplant stellas: an
οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀνα
nũcient tibi: q̃d venturũ sit sup te. ecce oĩs
γειλάτωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν
q̃si stipule in igne cõburent: & nõ
τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
eruẽt aiam suã de flãma: q̃ habes car
ἐξελοῦνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν
bones ignis: sedebis sup eos. hi erũt tibi
θρακας πυρός, καθήσεις ἐπ' αὐτούς. οὗτοι ἔσονταί σοι
aditoriũ. laborasti in cõmutatiõe tua: ab ado
βοήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς πε
lescẽtia tua hõ inisemetipo errauit: tibi aũt
πτωκός σου ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ
nõ erit salus.
οὐκ ἔσαι σωτηρία.

Ca. 48.

Ακούσατε ταῦτα οἶκος ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ
noie israel: & de aq̃ iuda exeũtes
τῷ ὀνόματι ἰσραήλ, καὶ ἐξ ὕδατος ἰούδα ἐξελθόντες
iurãtes i noie dñi dei israel recen
οἱ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ μιμνησκό
sentes: nõ cũ veritate neq cũ iusticia: tadhe
μενοι, οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀν
rẽtes nomini ciuitatis sctẽ: &
τεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ
in deo israel cõtra stabiliti. dñs sabaoth no
ἐπὶ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἀντιστηριζόμενοι· κύριος σαβαὼθ ὄνο
mẽ ei. priora adhuc ãnũciaui & de o
μα αὐτῷ. τὰ πρότερα ἔτι ἀπήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ στό
re meo egressa sũt: & auditũ factũ est. subito
ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο· ἐξάπινα
feci & venerũt. scio q̃ durus es &
ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ
neruus ferre collũ tuũ: & frons
νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν
tua enea. & ãnũciaui tibi olim anteq̃ venirẽt
σου χαλκοῦν. καὶ ἀπήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν
sup te. auditũ tibi feci ne forte diceres: q̃
ἐπὶ σέ. ἀκουστόν σοι ἐποίησα μή ποτε εἴπῃς, ὅτι
idola mea fecerũt:
τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,

Trāsla.grē.lxx.cūinter.lati.

τ dices: qr sculptilia τ cōflatilia mādauerūt mihi. καὶ ἐρεῖτης, ὅτι τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετείλατό μοι. audiuit is ofa: τ vos nō cognouistis: sed τ audi ἀκηκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἄκου ta tibi feci / noua ex nūc q̄ futura sunt: ἃ σοι ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει γενέσθαι, τ nō dixi nūc fiūt: τ nō olim: τ nō priozib⁹ καὶ οὐκ εἶπα νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προτέραις ὑμέραις: τ nō audiuisti ea. ne dicas: certe nouī ἡμέραις, καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά· μὴ εἴπῃς, ναὶ γινώσκω ea: neq nosti: neq sciuisti: neq a principio ape αὐτά, οὔτε ἔγνως, οὔτε ἤπίσασο, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἤνοι ruit tuas aures. noui enī q̄ p̄uaricās p̄uaricaberis: τ ξάφου τὰ ὦτα. ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ iniqu⁹ adhuc ex vtero vocaberis. ppter meū nomē ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος ostēdā tibi furorē meū: τ gloria mea iducā sup δείξω σοι τὸν θυμόν μου, καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ te: vt nō destruā te. ecce vēdidi te nō. ppter σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσωσε. ἰδοὺ πεπρακά σεὐχ ἕνεκεν argentū: erui te vc fornace pauptatis. ppter me ἀργυρίου, ἐξελόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας. ἕνεκεν ἐμοῦ faciā: qr meū nomē pollui⁹: τ gliam ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν 8.42.b meā alteri nō dabo. audi me iacob τ israel: quē ego voco: μου ἑτέρῳ οὐδώσω. ἄκουέ μου Ἰακὼβ καὶ Ἰηλ, ὃν ἐγὼ καλῶ, ego sum prim⁹ τ ego in sempiternū; τ man⁹ mea C ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ χείρ μου fundauit terrā τ dextera mea firmauit ce ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα= lū. vocabo ego eos: τ stabūt simul: τ cōgre= νόν. καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συναχ gabunt oēs τ audiēt: qs eis ānūciauit συναχθήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε hec. diligēs te feci voluntatē tuā sup baby ταῦτα· ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ βαβυ lonē vt auferrē semē chaldeor⁹: ego locut⁹ sum: τ ego λῶνα, ἆραι σπέρμα χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ vocaui: adduxi eū τ pſperaui viā ei⁹· ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐώδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· adducite ad me: τ audite hec: nō a prīci προσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, οὐκ ἀπ' ἀρ pio in abscōdito locut⁹ sū: qñ fiebat ibi crā. τ χῆς ἐν κρυφῇ ἐλελάλησα, ἡνίκα ἐγένετο ἐκεῖ ἤμην· καὶ nūc dñs de⁹ misit me: τ spūs ei⁹. νῦν κύριος ὁ θεὸς ἀπέστειλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ· sic dicit dñs dñs q̄ liberauit te sctūs isra= οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος Ἰσρα= el: ego dñs de⁹ tu⁹ docui te vt iuuentes tu ηλ, ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ δεδιδαχάσοι τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁ D viā: in q̄ ābulabis in ea: τ si audisses mādata δόν, ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν mea: fctā fuisset vtiq̄ sicut flumē pax tua: τ iusti μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ἡ δικαιο= cia tua q̄si vnda maris. τ fuisset vtiq̄ q̄si are σύνη σου ὡς κῦμα θαλάσσης. καὶ ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ἄμ na semē tuū: τ stirpes vteri tui vt μος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς pulus terre: neq nūc exterminaberis: neq peri= χοῦς τῆς γῆς, οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἀπο= bit nomē tuū i cōspectu meo. ext de baby= λεῖται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον ἐμοῦ. ἔξελθε ἐκ βαβυ= lone fugite a chaldeis: vocē exultati λῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν χαλδαίων, φωνὴν εὐφροσύ onis ānūciate: τ auditū fiat hoc. ānūcia νης ἀναγγείλατε, καὶ ἀκουσὸν γενέσθω τοῦτο. ἀπαγγεί te vsq ad extremū terre. dicite: redemit do λατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. λέγετε, ἐρρύσατο κύ= min⁹ seruū suū iacob: ριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ Ἰακώβ,

Trāsla.B.Hie.

°et sculptilia mea[f] & cōfla tilia[g] mādauerūt ista. Que ʳaudisti° vide[t] omnia." Vos aūt[u] nō[r] annūciastis. ˢAudi ta tibi feci[s] ᵖnoua[p] extunc: ᵗ& cōseruata sunt q̄ᵖ ne= scis. ʳ Nunc[s] creata sunt[p] & non ᵗex tunc[k] & ante[t] diem ᵐ& nō[m] audisti ea: °ne for te[p] dicas. ᵍ Ecce[r] cognō ui ea. ᵗNeq[u] audisti[t] neq ˢ cognouisti ∞∞∞∞∞∞∞ ʳneq[k] extunc[p] aperta est ʳauris tua. ᵍ Scio[t] enī quia ʰpreuaricās[s] p̄uaricaberis: ᵏ& trāsgressorē[t] ex vtero ᵐvocaui[n] te. °Propter[p] no men meū[q] longe faciā[r] fu rorē meū: ᵉ & laude mea ʳinfrenabo[u] te[r] ne[t] intereas. ˢEcce[a] excoxi te sed[b] non ᶜquasi argentū: °elegi te ᵉin camino ᶠpaupertatis. ᵍPropter me[b] ppter me ᶠfaciā: ʰvt nō[m] blasphemer ⁿ& gloriā meā[c] alteri[p] nō ᵍdabo.ʳ Audi[e] me[f] iacob: ᵘ& israel quem ego ∞∞∞ ˣvoco. ʸ Ego[s] ipse: ᵃego ᵇprimus[c] & ∞∞∞∞∞∞∞∞ °ego[f] nouissim⁹. ᵍ Manus ʳquoq̄[g] mea[h] fundauit[t] ter ram: ᵏ& dextera mea[t] mē= sa ē[m] celos. ° Ego[n] vocabo ᵖeos: & ᵍ stabunt[r] simul. ° Cōgregamini[t] oēs vos: ⁿ& audite. ˢ Quis[r] de eis ᵗannunciauit[b] hec. ᶜ Dñs ᵇdilexit eū: ʳfaciet[r] volūta tē suā[g] in babylone: ᵇ& bra chiū suū[m] in chaldeis. ᵏ Ego ᵐlocutus sum[n] & ∞∞∞∞∞ °vocaui eum: ᵖ adduxi eū ᵍ& directa est[r] via eius. ∞ ° Accedite[r] ad me: &ⁿ audi te[r] hec. ʳ Non ᵗa principio °in abscōdito[b] locut⁹ sum. ᶜ Extpe anteq̄[p] fierent[c] ibi ʳeram: °& nunc[b] dominus ᵗdeus[k] misit me ∞∞∞∞∞∞∞ ᵗ& spiritus eius. ᵐ Hec[n] di= cit[o] dñs ᵖredemptor tuus ᵍsanctus[r] israel. ° Ego[r] dñs ⁿdeus tu⁹ ᵗdocēs te[r] utilia: ˢgubernans te[e] in via qua ᵇambulas. ᶜ Vtinā ᵖatten= disses ᶜmadata mea. Facta ᶠfuisset[g] sicut flumen[n] pax tua: ᵗ & iusticia tua[k] sicut gurgites[t] maris. ᵐ Et fuis= set[n] q̄si arena° semen tuū: ᵖ& stirps[q] vteri tui[r] vt lapil li eius. ° Non[r] interisset: ⁿ& nō[k] fuisset attritū[t] nomen eius ᵃa facie mea. ° Egredi mini[b] de babylone[c] fugite ᵖa chaldeis: ᶜi voce[r] exulta tionis[g] annūciate: ᵇauditū facite[t] hoc: &ᵏ afferte illud ʳvsq ad[m] extrema[n] terre. °Dicite. ᵖRedemit[q] domi= nus ʳ seruū suum° iacob.

Tex.he.Esa.xlviij. Pūtiua.he

וּפַכְלִי וּנְסָכִי צִוָּם׃ שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית הַמְּלֹכָה
ואתם השמעתיך חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם׃
עתה נבראו ולא מאז ולפני יום
ולא שמעתם פן תאמר הנה ידעתין׃
גם לא שמעת גם לא ידעת גם
מאז לא פתחה אזנך כי ידעתי
בגוד תבגוד ופשע מבטן קרא לך׃
למען שמי אאריך אפי ותהלתי
אחטם לך לבלתי הכריתך הנה
צרפתיך ולא בכסף בחרתיך
בור עני למעני למעני אעשה
כי איך יחל וכבודי לאחר לא
אתן׃ שמע אלי יעקב וישראל
מקראי אני הוא אני ראשון אף
אני אהרון׃ אף ידי יסדה ארץ
וימיני טפחה שמים קרא אני
אליהם יעמדו יחדו׃ הקבצו כלכם
ומי בהם הניד את אלה יהוה
ארהבו יעשה חפצו בבל וזרעו
כשדים׃ אני אני דברתי אף
קראתיו הביאתיו והצליח דרכו׃
קרבו אלי שמעו זאת לא מראש
בטתר דברתי מעת היותה שם
ועתה אדני יהוה שלחני
ורוחו׃ כה אמר יהוה גאלך
קדוש ישראל אני יהוה אלהיך
מלמדך להועיל מדריכך בדרך
תלך לוא והקשבת למצותי ויהי
כנהר שלמך וצדקתך כגלי
הים׃ ויהי כחול זרעך וצאצאי
מעיך כמעתיו לא יכרת ולא
ישמד שמו ממלפני׃ צאו מבבל
ברחו מכשדים בקול רנה הגידו
השמיעו זאת הוציאוה עד קצה
הארץ אמרו גאל יהוה עבדו יעקב׃

Pūtiua.heb. Tex.be.Esa.xlix.

וְלֹא צָמְאוּ בַּחֳרָבוֹת הוֹלִיכָם מַיִם
מִצּוּר הִזִּיל לָמוֹ וַיִּבְקַע צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה
לָרְשָׁעִים׃

Cap.xlix.

שִׁמְעוּ אִיִּים אֵלַי וְהַקְשִׁיבוּ לְאֻמִּים מֵרָחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קְרָאַנִי
מִמְעֵי אִמִּי הִזְכִּיר שְׁמִי וַיָּשֶׂם פִּי כְּחֶרֶב חַדָּה בְּצֵל יָדוֹ הֶחְבִּיאַנִי
וַיְשִׂימֵנִי לְחֵץ בָּרוּר בְּאַשְׁפָּתוֹ הִסְתִּירָנִי׃ וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי לָרִיק יָגַעְתִּי לְתֹהוּ וְהָבֶל
כֹּחִי כִּלֵּיתִי אָכֵן מִשְׁפָּטִי אֶת יְהוָה וּפָעֳלָתִי אֶת אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה אָמַר יְהוָה
יֹצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לוֹ לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְיִשְׂרָאֵל לֹא יֵאָסֵף
וְאֶכָּבֵד בְּעֵינֵי יְהוָה וֵאלֹהַי הָיָה עֻזִּי׃ וַיֹּאמֶר נָקֵל מִהְיוֹתְךָ לִי עֶבֶד לְהָקִים
אֶת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וּנְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְמָשִׁיב וְנָתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם
לִהְיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד קְצֵה הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ
לִבְזֵה נֶפֶשׁ לְמֹתָעַב גּוֹי לְעֶבֶד מֹשְׁלִים מְלָכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׂרִים
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרֶךָּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּעֵת רָצוֹן עְנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ
לִבְרִית עָם לְהָקִים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נְחָלוֹת שֹׁמְמוֹת׃ לֵאמֹר לָאסוּרִים
צְאוּ לַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ עַל דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל שְׁפָיִים מַרְעִיתָם׃
לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשָׁמֶשׁ כִּי מְרַחֲמָם
יְנַהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם׃ וְשַׂמְתִּי כָל הָרַי לְדָרֶךְ וּמְסִלֹּתַי

Trãsla.B.Vie.

Non sitierũt in deserto cum educeret eos. Aquã de petra produxit eis: & scidit petram & fluxerunt aque. Non est pax impiis dicit dominus.

49.

Audite insule & attẽdite cõgregationes populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre mris mee recordat est nois mei. Et posuit os meũ q̃si gladiũ acutũ: in vmbra manus sue ptexit me: & posuit me sicut sagittã electam. In pharetra sua abscondit me: & dixit mihi. Seruus meus es tu israel: qa in te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laborauí: sine causa & vane cõsumpsi. Ergo iudiciũ meũ cũ dño: & opus meũ cum deo meo. Et nũc hec dicit dñs formãs me ex vtero seruũ sibi vt reducam iacob ad eum: & israel non congregabitur. Et glorificat⁹ sum in oculis dñi: & deus meus factus est fortitudo mea. Et dixit. Parũ est vt sis mihi seruus ad suscitandas tribus iacob: & fecces israel conuertendas. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq; ad extremum terre. Hec dicit dñs redẽptor israel: sanctus eius: ad contẽptibilẽ aiam ad abominatã gẽtẽ ad seruũ dñorũ. Reges videbunt & cõsurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit dominus. In tẽpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat⁹ sum tui. Et seruaui te & dedi te in fedus populi vt suscitares terrã: & possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q vincti sũt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias pascentur: & in oibus planis pascue eorum. Non esurient neq; sitient: & non percutiet eos estus & sol: qa miserator eorũ reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam oẽs montes meos in viã: & semite mee

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

τ si sitierit p desertũ ducet eos: aquã de petra κὰι ἐὰν διψήσωσι διὰ τῆς ἐρήμου ἄξει αὐτούς, ὕδωρ ἐκ πέτρας
educet eis. scidetur petra τ fluet aqua τ bi ἐξάξει αὐτοῖς· καὶ διασθήσεται πέτρα καὶ ῥυήσεται ὕδωρ καὶ πί
bet pplus meus. nõ est gaudere dicit dñs impiis. εται ὁ λαός μου. οὐκ ἔστιν χαίρειν λέγει κύ ριος τοῖς ἀσεβέσιν.

Jnfra 57.d.

Audite insule τ attẽdite gẽtes: post hec Ακούσατε νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη, μετὰ χρόνου
multũ habit dicit dñs. de ventre mris mee πολλοῦ χρήσεται λέγει κύριος· ἐκ κοιλίας μητρός μου
vocauit nomẽ meũ: τ posuit os meũ q̃si gla ἐκάλεσεν τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡς μά
diũ acutũ: τ sub ptectiõe manus sue χαιραν ὀξεῖαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ
abscõdit me: posuit me q̃si sagittã electã: τ in pha ἔκρυψέ με, ἔθηκέ με ὡσεὶ βέλος ἐκλεκτόν, καὶ ἐν τῇ φα
retra tua abscõdit me. τ dixit mihi: seruus meus es ρέτρα σου ἔκρυψέ με. καὶ εἶπέ μοι, δοῦλός μου εἶ
tu israel: τ in te glriabor. τ ego dixi: σὺ Ἰσραήλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι· καὶ ἐγὼ εἶπα,
vane laborauí. in vanũ: in nihilũ dedi κενῶς ἐκοπίασα. εἰς μάταιον, καὶ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν
fortitudinẽ meã. ppter hoc iudiciũ meũ apud dñm: τ ἰσχύν μου. διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κύριον, καὶ ὁ
labor meus cora deo meo. τ nũc sic di πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν οὕτως λέ
cit dñs q formauit me ex vtero seruũ sibi: γει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῷ, τ
vt cõgregẽ iacob ad eũ. τ israel cõgre συναγαγεῖν τὸν Ἰακὼβ πρὸς αὐτόν· καὶ Ἰσραὴλ συναχ
gabor: τ glificabor cora dño: τ deus θήσομαι, καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεός
meus erit fortitudo mea: τ dixit: magnũ tibi est vt voce μου ἔσται ἰσχύς μου. καὶ εἶπεν, μέγα σοί ἐστι τοῦ κληθῆ
ris puer meus: vt suscites tribus iacob: τ conuer ναι παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς Ἰακὼβ, καὶ τὴν διά
sionẽ israel cõuertas. ecce posui te in σπορὰν τοῦ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι. ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς

Actus 13.g.

testamẽtũ gẽtis in lucẽ gẽtiũ: vt sis tu in salu διαθήκην ἔθνους εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρί
tẽ vsq; ad extremũ terre. sic dicit dñs q cru αν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥυσά
it te deus israel: sctificate eũ q despicit μενός σε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν
am suã q abominat a gẽtibus seruũ ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ δοῦ
principũ. reges videbũt & cõsurgent λος τῶν ἀρχόντων. βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν, καὶ ἀνα
principes τ adorabũt eũ ppter do στήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕνεκεν κυ
minũ: qz fidelis est sanctus israel: τ elegit ρίου, ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος Ἰσραήλ, καὶ ἐξελεξάμενό
te. sic dicit dñs: tpe oportuno exaudiui te: τ in die σε. οὕτως λέγει κύριος, καιρῷ ἐπηκουσάσου, καὶ ἐν ἡμέ

2.Cor 6.a.

salutis adiuuaui te: τ plasmaui te: τ dedi ρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά
te in testamẽtũ gẽtiũ: vt cõstitueres terrã: possi σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν, τοῦ κατασῆσαι τὴν γῆν, κληρονομῆ
deres hereditates desertas: dicentẽ his q in vinculis: exi σαι κληρονομίας ἐρήμους, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλ
te τ his q in tenebris: reuelari. in oibus θετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλυφθῆναι· ἐν πᾶσαις ταῖς
vijs pascent: τ in oibus semitis pascua ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις ἡ νομὴ
eor. nõ esurient: neq; sitiẽt: neq; percutiet αὐτῶν· οὐ πεινάσουσιν, οὐ δὲ διψήσουσιν, οὐ δὲ πατάξει

Apoc. 7.d.

eos estus neq; sol: sed q miserat⁹ fuerit eos κὸς οὐδὲ καύσων οὐ δὲ ἥλιος, ἀλλ' ὃς ἐλεῶν αὐτοὺς πα
labitur eos: τ q fontes aquarũ ducet illos: τ καλέσει αὐτούς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς, καὶ
ponã oẽm mõtẽ in viã: τ oẽm semitã θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδόν, καὶ πᾶσαν τρίβον

Trãſla.gre.lxx.cũinter.lati.

Infra. 51.c.

E

F

G

in paſcua eis. ecce iſti de lõge venięt: iſti ἐις βόσκημα αὐτοῖς· ἰδοὺ οὗτοι πόρρωθεν ἥξουσιν, οὗτοι
ab aqlone τ mari: alti aũt de terra pſarũ. letami ἀπὸ βορρᾶ καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς περσῶν· εὐφραί
ni celi: τ exultet terra: erũpãt mõtes letiti- νεσθε οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω γῆ, ῥηξάτω τὰ ὄρη εὐφρο
cĩa: qr miſert⁹ eſt de⁹ ppli ſui: τ humiles σύνην, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τῶν ταπεινούς τοῦ
ppli ſui cõſolat⁹ eſt. dixit ſion: dereliqt me dñs: τ λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν· εἶπεν σιών, ἐγκατέλιπέ με κς, καὶ
dñs oblit⁹ eſt mei. nũqd obliuiſcet mulier filii ſui: ὁ κς ἐπελάθετό μου· μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδὸς αὐτῆς,
vel nõ miſereri parti⁹ vteri ſui? ſi aũt τ hoc μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα
oblita fuerit mulier: ſed ego nõ obliuiſcar tui dicit dñs. ἐπιλάθοιτο γυνή, ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου λέγει κς.
ecce ſup manus meas depinxi tuos muros: τ coram ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώ
me es ſemp. τ cito edificata es a dꝫ⁹ deſtructa πιόν μου εἰς διαπαντός· καὶ τάχυ ὠκοδομήθης ὑφ' ὧν καθῃρέ
fuiſti: τ dꝫ deſolauerũt te ex te egredięnt. leua in θης, καὶ οἱ ἐρημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos τ vide oẽs. ecce con- κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε πάντας. ἰδοὺ συ
gregati ſunt: τ venerũt ad te. viuo ego dicit dñs: νήχθησαν, καὶ ἦλθόσαν πρός σέ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος,
qr oĩb⁹ his ꝯſi ornamẽto veſtieris: τ circũdaberis ὅτι πάντας αὐτοὺς ὡς κόσμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσῃ
eis ꝯſi ornamẽto ſpõſa: qr deſerta tua τ diſſi- αὐτοὺς ὡς κόσμον νύμφη, ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διεφ
pata τ. q̃ coꝛruerũt: qñ nũc ãguſtiaberis ab θαρμένα καὶ τὰ πεπλανημένα, ὅτι νῦν στενοχωρήσῃ ἀπὸ
hitatorib⁹: τ elongabũt a te abſor- τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνθήσονται ἀπὸ σοῦ οἱ κα-
bẽtes. dicẽt adhũc in auribꝰ tuis filii tui: quos τακίνοντες· ἐροῦσι ἔτι εἰς τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς
p̃didiſti: anguſt⁹ mihi locꝰ: fac mihi locũ vt ha- ἀπώλεσας, στενός μοί ὁ τόπος, ποίησόν μοι τόπον ἵνα κα
bitẽ. τ dices in corde tuo: qs genuit mihi iſtos? τοικήσω· καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἐγέννησέν μοι τού-
ego aũt ſine filiis τ vidua: aduęna τ inclu- τους; ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα, πάροικος καὶ ἐγκεκλει-
ſa: hos aũt qs enutriuit mihi? ego aũt derelicta σμένη, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι; ἐγὼ δὲ κατελείφ-
ſum ſola: iſti aũt mihi vbi erãt. ſic dicit dñs: θην μόνη, οὗτοι δέ μοι ποῦ ἦσαν, οὕτως λέγει κύριος,
ecce leuo ſup gẽtes manũ meã: τ ſup inſulas leuabo ἰδοὺ αἴρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς τὰς νήσους ἀρῶ
ſignũ meũ. τ adducẽt filios tuos in ſinu: σύσημόν μου· καὶ ἄξουσι τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς
at filias tuas in hũeris portabũt. τ erũt reges θυγατέρας σου ἐπ' ὤμων ἀροῦσι· καὶ ἔσονται βασιλεῖς
nutritii tui. at pncipes ſemie eox nutrices tue. ſup fa- τιθηνοί σου. οἱ δὲ ἄρχουσαι αὐτῶν τροφοί σοι· ἐπὶ πρό-
ciẽ terre adorabũt te: τ pulueré pe- σωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί σοι, καὶ τὸν χοῦν τῶν πο
dũ tuox lingẽt. τ ſcies: qr ego dñs τ nõ cõfun- δῶν σου λείξουσι· καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυ-
dẽt expectãtes eũ: nũqd accipiet ꝺs a gi- νθήσονται οἱ ὑπομένοντες αὐτόν, μὴ λήψεταί τις παρὰ γί-
gante ſpolia? τ ſi captiuauerit ꝺs iuſte ſal γαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως σω
uabit? qr ſic dicit dñs: ſi ꝺs captiuauerit θήσεται; ὅτι οὕτως λέγει κύριος, ἐὰν τις αἰχμαλωτεύ-
gigantẽ: accipiet ſpolia. accipiens aũt a for- σῃ γίγαντα, λήψεται σκῦλα· λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχυο-
te ſaluabit. ego aũt iudiciũ tuũ iudicabo: τ ego te ſaluabit. ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς
filios meos eruã. τ comedẽt ꝺ tribulauerũt te car- υἱούς μου ῥύσομαι· καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρ-
nes ſuas: τ bibẽt ꝺ vinũ nouũ ſanguinẽ ſuũ κας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν

Trãſla.B.Hie.

exaltabuntur. Eccę iſti de longe venient: ∞∞∞ & ecce illi ab aquilone & mari: & iſti ∞∞∞∞∞∞∞ de terra auſtrali. Laudate celi: & exulta ∞∞∞∞ terra: iubilate montes laude: qa conſolatus eſt dñs populũ ſuũ & pauperũ ſuorũ miſerebitur. Et dixit ſion: dereliqt me dñs: & dñs oblitus ẽ mei. Numqd obliuiſci pōt mulier infantẽ ſuũ: vt nõ miſereatur filio vteri ſui? Et ſi illa oblita fuerit: ego tñ nõ obliuiſcar tui. Ecce in manibus meis deſcripſi te: muri tui coram oculis meis ſemp. Venerũt ſtructores tui: deſtruentes te & diſſipantes a te exibũt. Leua in circuitu oculos tuos & vide oẽs iſti cõgregati ſunt: venerũt tibi. Viuo ego dicit dñs: qa oĩbus his velut ornamẽto veſtieris: & circũdabis tibi eos ꝯſi ſpõſa. Quia deſerta tua & ſolitudines tue & terra ruine tue nũc anguſta erunt pre habitatoribus: & longe fugabũtur qui abſorbebãt te. Adhuc dicent in auribꝰ tuis filii ſterilitatis tue. Anguſtus eſt mihi locus: fac ſpaciũ mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi iſtos. Ego ſterilis & nõ pariẽs trãſmigrata & captiua: & iſtos qs enutriuit. ego deſtituta & ſola: & iſti vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gẽtes manũ meã: & ad populos exaltabo ſignũ meum. Et afferent filios tuos in vlnis: & filias tuas ſuper humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: & regine nutrices tue. Vultu in terra demiſſo adorabũt te: & puluerẽ pedũ tuorũ lingẽt. Et ſcies qa ego dñs ſuper quo nõ cõfundẽtur q expectãt eũ. Nũ qd tolletur a forti preda: aut qd captũ fuerit a robuſto ſaluũ eſſe poterit? Quia hec dicit dñs. Eqdem & captiuitas a forti tolletur: & qd ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. eos vero q iudicauerũt te: ego iudicabo: & filios tuos ego ſaluabo. Et cibabo hoſtes tuos carnibus ſuis: & quaſi muſto ſanguine ſuo ∞∞∞

Tex.be.Eſa.xlix. Pũtua.h

יִרְמוּן הִנֵּה אֵלֶּה מֵרָחֹק יָבֹאוּ
וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
מֵאֶרֶץ סִינִים׃ רֹנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי
אֶרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם
יְהוָה עַמּוֹ וַעֲנִיָּיו יְרַחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן
עֲזָבַנִי יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכֵחָנִי׃ הֲתִשְׁכַּח
אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ גַּם
אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃
הֵן עַל כַּפַּיִם חַקּוֹתִיךְ חוֹמֹתַיִךְ
נֶגְדִּי תָּמִיד׃ מִהֲרוּ בָנַיִךְ מְהָרְסַיִךְ
וּמַחֲרִיבַיִךְ מִמֵּךְ יֵצֵאוּ׃ שְׂאִי סָבִיב
עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ
לָךְ חַי אָנִי נְאֻם יְהוָה כִּי כֻלָּם
כַּעֲדִי תַלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּכַּלָּה׃ כִּי
חָרְבֹתַיִךְ וּשְׁמֵמֹתַיִךְ וְאֶרֶץ הֶרְסֵתֵךְ
כִּי עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרָחֲקוּ
מְבַלָּעֵיִךְ׃ עוֹד יֹאמְרוּ בְאָזְנַיִךְ בְּנֵי
שְׁכֻלַיִךְ צַר לִי הַמָּקוֹם גְּשָׁה
לִי וְאֵשְׁבָה׃ וְאָמְרַתְּ בִּלְבָבֵךְ
מִי יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה וַאֲנִי שַׁכּוּלָה
וְגַלְמוּדָה גּוֹלָה וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי
גִדֵּל הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי אֵלֶּה
אֵיפֹה הֵם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי וְאֶל
עַמִּים אָרִים נִסִּי וְהֵבִיאוּ
בָנַיִךְ בְּחֹצֶן וּבְנֹתַיִךְ עַל כָּתֵף
תְּנֻשָּׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ
וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתָיִךְ אַפַּיִם
אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ
תְּלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
לֹא יֵבֹשׁוּ קֹוָיו׃ הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ
וְאִם שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה גַּם שְׁבִי גִּבּוֹר יִקָּח וּמַלְקוֹחַ
עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת רִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב
וְאֶת בָּנַיִךְ אָנֹכִי אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי
אֶת מוֹנַיִךְ אֶת בְּשָׂרָם וְכָעֲסִים דָּמָם

Patrua.heb. Tex.be.Esa.l. — Trãsla.B.Mic. — Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

יִשְׂרָיוֹן ׀ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי
אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יַעֲקֹב׃

Cap̃.l.

כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר
כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ
אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר מָכַרְתִּי אֶתְכֶם
לוֹ הֵן בַּעֲוֹנוֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃
בַּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין
עֹנֶה הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת
וְאִם אֵין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי
אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר
תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת
בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת
וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי יְהוִה
נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעוּת
אֶת יָעֵף דָּבָר יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים׃
אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי
לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נָסוֹגְתִּי׃ גְּוִי
נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי
לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וְרֹק׃ וַאדֹנָי
יְהוִה יַעְזַר לִי עַל כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי
עַל כֵּן שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָמִישׁ
וָאֵדַע כִּי לֹא אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב מַצְדִּיקִי
מִי יָרִיב אִתִּי נַעֲמָדָה יָחַד מִי
בַּעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָי׃ הֵן אֲדֹנָי
יְהוִה יַעְזַר לִי מִי הוּא יַרְשִׁיעֵנִי
הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ יֹאכְלֵם׃
מִי בָכֶם יָרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל
עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין
נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן
בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי
זִיקוֹת לְכוּ בְּאוֹר אִשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת
בְּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה זֹּאת לָכֶם
לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן׃

b inebriabuntur. f Et sciet
k omnis l caro m quia n ego
o dominus p saluans te: q &
redemptor tuus r fortis
s iacob. 50.

Hec b dicit c dñs. b Quis
est c hic liber ∞∞∞∞∞∞
g repudii b matris vestre:
f quo k dimisi eam? ∞∞∞∞
l aut m quis est n creditor me
us: f cui p vendidi q vos? ∞∞
s Ecce enim t in iniquitati-
bus vestris u venditi estis:
x & in sceleribus vestris y di
misi t matrem vestrã: z qua
b veni c & non erat b vir: c vo
cau' & non erat ∞∞∞∞∞∞
e qui audiret. b Nunqd ab-
breuiata & f pusla facta est
k man? mea l vt nõ possim
l redimere: m aut n nõ est c in
me p virtus q ad liberandũ?
r Ecce s increpatione mea
t desertũ faciã u mare: x po-
nã y flumina in z siccũ. a Cõ-
putrescet b pisces c sine d aq:
e & morietur f i siti. g Induã
b celos c tenebris: x & faccũ
l ponã m opimentũ eorũ.
n Dñs p dedit q mihi r linguã
s erudita t vt sciã u sustẽtare
x eum qui y lassus est z verbo.
a Erigit b mane: c mane ∞
d erigit e mihi f aurem: g vt
audiam h quasi magistrũ.
i Dominus k deus l aperuit
m mihi n aurem o ego autẽ
p nõ q cõtradico: r retrorsũ
s nõ t abij. u Corpus meum
x dedi y patientibus: z & ge
nas meas a vellẽtibus. b Fa-
ciẽ meã c nõ d auerti e ab in-
crepãtibus f & cõspuctib? g
in me. h Dñs i deus k auxilia
tor l me? m & n ideo o nõ p sum
confusus. q Ideo r posui s fa
ciem meã t vt petrã duriſſi
mã u: & scio x qm̃ y nõ z cõfun
dar. a Iuxta est b q iustificat
me. c Quis d cõtradicet e mi
hi? f Stemus g simul. h Quis
est i aduersarius k me? l Ac
cedat m ad me. n Ecce o dñs
p deus q auxiliator r meus.
s Quis t est q u cõdẽnet me?
x Ecce y oẽs z q̃si vestimentũ
a cõterẽtur: b tinea c comes
de[illegible]s. d Quis e ex vobis
f timẽs g dñm: h audiẽs i vocẽ
k serui sui. l Quis m ambula
uit in n tenebris: o & nõ est
p lumen q ei. r Speret s in no
mine t dñi: u & innitatur
x sup deũ suũ. y Ecce z vos
oẽs a accendẽtes b ignẽ c ac-
cincti d flãmis. e Ambula-
te f in lumine g ignis vri: h &
in flãmis q̃s i succendistis.
k de manu mea factũ l est
m hoc n vobis. o In doloribꝰ
p dormietis. 51.

τ inebriabunt: τ sentiet ois caro: qz
καὶ μεθυσθήσονται, καὶ αἰσθανθήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι
ego dñs ꝺ erui te: τ adiutor fortitudis
ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύ
iacob.
ος ἰακώβ.

Ca.50.

Hc dicit dñs: qualis hic liber
Οὕτως λέγει κύριος, ποῖον τοῦτο βιβλίον τοῦ A
repudii mtis vre: quo dimisi eã: aut osce-q.
ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν; ἢ
cui creditori exactor meor vendidi vos et?
τίνι ὑποχρέω τῶν πραστήρων με πέπρακα ὑμᾶς ἀλλ'
ecce petis vris venũdati estis: τ
πῶ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ ταῖς
iniquitatib vris dimisi matrẽ vrã: qz
ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν, διότι
vent τ nõ erat hõ: vocavi τ nõ erat
ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ
audiẽs. nũqd nõ poterit man? mea liberare: aut Infra.
ὑπακούων. μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χείρ μου τοῦ ῥύσασθαι, ἢ 59.a.
nõ possum eruere? ecce cõminatiõe mea deserta fa-
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι; ἰδοὺ τῷ ἐλεγμῷ μου ἐξερημώ- B
ciã mare: τ ponã flumia deserta: τ are
σω τὴν θάλασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ξη
scient pisces eor: eo qꝺ nõ sit aqua:
ρανθήσονται οἱ ἰχθύες αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ,
τ morient in siti. induã celũ tenebras:
καὶ ἀποθανοῦνται ἐν δίψῃ. ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος,
τ q̃si ciliciũ ponã operimẽtũ eius. dns
καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. κύριος
dns dat mihi linguã discipline: vt sciã
κύριος δίδωσί μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γινῶναι τ
q̃n opz loqui verbũ. posuit mihi mane: mane: addi
νίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. ἔθηκέ μοι πρωΐ, πρωΐ, πρόσε-
dit mihi aurẽ ad audiendũ. τ disciplina dns aperit
θηκέ μοι ὠτίον ἀκούειν. καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει
meas aures: ego autẽ nõ renuã: nõ cõtradico. C
μου τὰ ὦτα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐκ ἀντιλέγω.
dorsum meũ dedi in flagella: at ge
τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγό-
nas meas ad alapas. ac faciẽ meã nõ
νας μου εἰς ῥαπίσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ Mat.
auerti a cõfusione sputor: τ dns do- 26.g.
ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων, καὶ κύριος κυ
min? auxiliator me? fact? ẽ. ꝓpter hoc nõ sũ cõfusus: sed
ριος βοηθός μου ἐγένηθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐνετράπην, ἀλλ'
posui faciẽ meã sicut firmã petrã: τ cognoui
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν, καὶ ἔγνων
qz nõ cõfundar: qz iuxta ē q̃ iustificat me. q̃s q̃ liti-
ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιῶν με. τίς ὁ κρι D
tigat mecũ: resistat mihi simul: τ q̃s q̃ litigat mecũ?
νόμενός μοι; ἀντιστήτω μοι ἅμα; καὶ τίς ὁ κρινόμενός μοι;
appropinq̃t mihi: ecce dns auxiliabit mihi. τ affliget
ἐγγισάτω μοι, ἰδοὺ κύριος βοηθήσει μοι. καὶ κακώσει
me? ecce oẽs vos q̃si vestimẽtũ veterascetis:
με; ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε,
τ quasi tinea comedet vos. exaudiat vo
καὶ ὡς σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. ὑπακουσάτω τῆς φω
cẽ pueri eius. ãbulantes in tenebris: τ
νῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. οἱ πορευόμενοι ἐν σκότει, καὶ
nõ est illis lux: cõfidite in noie do
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς, πεποίθατε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυ
mini τ innitimini sup deo. ecce oẽs
ρίου καὶ ἀντισηρίξασθε ἐπὶ τῷ θεῷ. ἰδοὺ πάντες
vos ignẽ accẽditis: τ cõfortatis flãmã. ãbulate Ps.101
ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα. πορεύεσθε
in luce ignis vri τ in flãma q̃ succẽ-
τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξεκαύ-
distis. ꝓ me facta sũt hec vobis: in meroze dor
σατε. διὰ μὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύπῃ κοιμη-
mietis.
θήσεσθε,

C.a.51.

A Audite me q̄ sc̄ntes q̄s iusti ē est: & q̄re
Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν
teo vſm. inſpicite in ſolidā petrā: quā
τες τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς τὴν πέτραν, ἣν
excidiſtis: & in foſſā laci: quā fodi
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὤρυξε
ſtis. inſpicite in abraam patrē vſm: & in
τε· ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
ſarrā q̄ peperit vos: q̄ vn⁹ erat. & vocaui e-
σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν· καὶ ἐκάλεσα αὐ
um: & bñdixi ei: & dilexi eū: & multi-
τόν, καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ ηὔξησα αὐτόν, καὶ ἐπλη
plicaui eū. & te nūc cōſolabor ſiō: & cōſolab⁹
θυνα αὐτόν· καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σιών, καὶ παρα-
ſum oīa deſerta ei⁹: & ponā deſerta ei⁹
B κλεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς
q̄ſi paradiſum: & q̄ ad occidentē ei⁹ q̄ſi para-
ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά
diſum dñi. exultationē & leticiā inuenient
δεισον κυρίου· ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνην εὑρήσουσιν
in ea: cōfeſſionē & vocē laudis. audite
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως· ἀκούσατέ
me audite me pp̄ls me⁹: & reges ad me attē
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω
dite: q̄ lex a me egredietˉ: & iudiciū
τίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ κρίσις
meū in lucē gēti. appp̄iąt cito iuſticia mea: & egre
μου εἰς φῶς ἐθνῶν. ἐγγίζει ταχὺ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ
dietˉ q̄ſi lumē ſalutare meū: & in brachiū meū
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
ſperabūt. leuate in celū oculos vſos:
ἐλπιοῦσιν· ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
& inſpicite in terrā deorſū: q̄n celū ſicut fum⁹
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς
C firmatū eſt: at ſa & ſicut veſtimētū veteraſcet: at hita
ἐστερεώθη, ἡ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι-
tātes ſicut hęc morient. at ſalutare
κοῦντες ὡσαύτως ταῦτα ἀποθανοῦνται. τὸ δὲ σωτήριόν
meū in ſempiternū erit: at iuſticia mea nō
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
deficiet. audite me q̄ ſcitis iudiciū: pp̄ls
ἐκλείπῃ· ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
cui⁹ lex mea in corde eoꝝ. nō timeatis oppro
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· μὴ φοβεῖσθε ὀνει
briū hoim: & cōtēptu eoꝝ ne vicamini. ſicut
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε· ὡς
enī veſtimētū cōſumet a tīne. & ſicut lana comede
ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου. καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε
tur a tinea. at iuſticia mea in eternū erit:
ται ὑπὸ σητός. ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσαι, τὸ
at ſalutare meū i gñatōes gñationū. exurge exurge hierūz:
δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν. ἐξεγείρου ἐξεγείρου Ἰλημ,
& induere fortitudinē brachii tui. exurge ſicut i
καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου. ἐξεγείρου ὡς ἐν
pricipio diei: ſicut gñatio ſecūn. nōne tu es q̄ excidiſti latitu-
ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα παλά
dinē: q̄ drupiſti draconē? nōne tu es q̄ deſolas mare:
D γος, διαρρήξασα δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν,
aquā abyſſi multā: q̄ poſuiſti ꝓfunditates maris
ὕδωρ ἄβυσσου πλῆθος, ἡ θεῖσα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁ-
uiā: trāſitus liberatis & redēptis. ab eīn dño
δόν; διαβάσεως ῥυομένοις καὶ λελυτρωμένοις. ὑπὸ παρα
reducent & venīēt in ſion cū leticia
κλήσουσι καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν μετ' εὐφροσύνης
& exultatiōe eterna. in capite eīn eoꝝ
καὶ ἀγαλλιάματος αἰωνίου. ἐπὶ κεφαλῆς παρ' αὐτῶν ἀπο
laus & leticia app̄hendet eos. fugit
τεσις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπέδρα
dolor & meror & gemit⁹: ego ſum ego ſum ipſe
ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός, ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι αὐτὸς
cōſolans te. ſcito q̄
ὁ παρακαλῶν σε. γνῶθι τίς

A Audite me ſcientes q̄s iuſtū eſt: & q̄re
Hvdite me qui ſequi
mini quod
iuſtū eſt: & queritis dominum. Attendite ad
petrā vnde exciſi eſtis & ad cauernā laci: de qua
preciſi eſtis. Attendite ad abraā patrem veſtrū:
& ad ſaram que peperit vos. Quia vnum
vocaui eum: & benedixi
ei: & multiplicaui eum.
Conſolabitur ergo dñs
ſion: & cōſolabitur oēs
ruinas ei⁹. Et ponet de
ſertū ei⁹ q̄ſi delitias: & ſo
litudinē eius q̄ſi hortum
dñi. Gaudium & leticia
inuenietur ibi: gratiarū
actio & vox laudis. Attē
dite ad me populę me⁹:
& tribꝰ mea me audite.
Quia lex a me exiet: &
iudicium meum
in lucem populorum
requieſcet. Prope eſt
iuſtus me⁹: egreſſus eſt
ſaluator me⁹: & brachia
mea populos iudicabūt.
Me inſule expectabūt:
& brachium meū ſuſti-
nebūt. Leuate in celum
oculos vros: & videte
ſub terra deorſum: qa
celi ſicut fumus liqueſ-
cent: & terra
ſicut veſtimentū attere-
tur: & habitatores ei⁹ ſicut
hec interibūt. Salus aūt
mea in ſempiternū erit:
& iuſtitia mea non defi
ciet. Audite me q̄ ſcitis
iuſtū: pp̄ls me⁹ lex mea
in corde eorū. Nolite
timere opprobriū hoꝝ
minū: & blaſphemias eo
rū ne metuatis. Sicut ei
veſtimentū ſic comedet
eos vermis: & ſicut lanā:
ſic deuorabit eos tinea.
Salus aūt mea in ſempi
ternū erit: & iuſtitia mea
in gñationes gñationū.
Cōſurge cōſurge: induere
fortitudinē brachiū
dñi. Cōſurge ſicut i die
bus antiqs: i gñationib⁹
ſeculorū. Nunqd nō tu
percuſſiſti ſuperbū: vulne-
raſti draconē? Nunqd nō
tu ſiccaſti mare: aquam
abyſſi vehemētis? Qui
poſuiſti profundū maris
uiā: vt tranſirēt liberati.
Et nunc q redēpti ſunt a
dño reuertētur & veniēt
in ſiō laudātes: & leticia
ſempiterna ſup capita
eorū. Gaudiū & leticiam
tenebūt: fugiet dolor &
gemitus. Ego ego ipſe
conſolabor vos: quis

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי
צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל
צוּר חֻצַבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר
נֻקַּרְתֶּם׃ הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם
וְאֶל שָׂרָה תְּחוֹלֲלְכֶם כִּי אֶחָד
קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ׃ כִּי
נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ
וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ
כְּגַן יְהוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא
בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃ הַקְשִׁיבוּ
אֵלַי עַמִּי וּלְאֻמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ
כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵּצֵא וּמִשְׁפָּטִי
לְאוֹר עַמִּים אַרְגִּיעַ׃ קָרוֹב
צִדְקִי יָצָא יִשְׁעִי וּזְרֹעַי עַמִּים
יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי אִיִּים וְקִוּו וְאֶל
זְרֹעִי יְיַחֵלוּן׃ שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם
וְהַבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתַּחַת כִּי
שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ
כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ כֵן יְמוּתוּן
וִישׁוּעָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי
לֹא תֵחָתֶת׃ שִׁמְעוּ אֵלַי יוֹדְעֵי צֶדֶק
עַם תּוֹרָתִי בִּלְבָּם אַל תִּירְאוּ חֶרְפַּת
אֱנוֹשׁ וּמִנְּדֻפֹתָם אַל תֵּחַתּוּ׃ כִּי
כַבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם
סָס וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי
לְדוֹר דּוֹרִים׃ עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֹז
זְרוֹעַ יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם
דֹּרוֹת עוֹלָמִים הֲלוֹא אַתְּ הִיא
הַמַּחֲצֶבֶת רָהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין׃
הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי
תְהוֹם רַבָּה הַשָּׂמָה מַעַמַּקֵּי
יָם דֶּרֶךְ לַעֲבֹר גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי
יְהוָה יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּן נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃
אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם מִי

Pūtiua.heb. Tex.be.Esa.liij. | Trāsla.B.Hie. | Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

אֵת וַתִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ יָמוּת וּמִבֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן ׃ וַתִּשְׁכְּחִי יְהוָה
עֹשֵׂךְ נֹטֵה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֶרֶץ וַתְּפַחֲדִי תָמִיד כָּל הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמֵּצִיק
כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאַיֵּה חֲמַת הַמֵּצִיק ׃ מְהֵר צֹעֶה לְהִפָּתַח וְלֹא
יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יֶחְסַר לַחְמוֹ ׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם
וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ ׃ וָאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ בְּצֵל יָדִי
כַּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה ׃ הִתְעוֹרְרִי
הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת כּוֹס חֲמָתוֹ
אֶת קֻבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית מָצִית ׃ אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים
יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל בָּנִים גִּדָּלָה ׃ שְׁתַּיִם הֵנָּה קָרָאתַיִךְ
מִי יָנוּד לָךְ הַשּׁוֹד וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעָב וְהַחֶרֶב מִי אֲנַחֲמֵךְ ׃ בָּנַיִךְ עָלְפוּ
שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת כְּתוֹא מִכְמָר מְלֵאִים חֲמַת יְהוָה גַּעֲרַת
אֱלֹהָיִךְ ׃ לָכֵן שִׁמְעִי נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן כֹּה אָמַר אֲדֹנַיִךְ
יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב עַמּוֹ הִנֵּה לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה
אֶת קֻבַּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא תוֹסִיפִי לְשְׁתוֹתָהּ עוֹד ׃ וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד
מוֹנַיִךְ אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָאָרֶץ גְּוֵךְ וְכַחוּץ
לַעֹבְרִים ׃

Cap.liij.

עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם
עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָךְ עוֹד עֲרֵל וְטָמֵא ׃ הִתְנַעֲרִי
מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַ͏ִם הִתְפַּתְּחִי

'tu^o vt timeas' ab homine
^m mortali: & a filio oooooo
'hois: qui quasi' fenū ita
^a arescet: ^b & oblitus es ^c dñi
^b factoris tui ^c q tetendit ce
los ^g & fundauit ^b terrā: ' &
formidasti ^k iugiter ' tota
^m die ^n a facie ^o furoris eius
^p qui te tribulabat: ^q & pa-
rauerat ^s ad pdendū. ' Vbi
nunc est ^n furor ^r tribulātis?
^v Cito veniet ' gradiens ^a ad
apiendū ^b & nō ^c interficiet
vsq^β ^d ad internitionē: ' nec
' deficiet ^g panis eius. ^b Ego
autē sum ' dñs ^k deus tu^o ^q
cōturbo ^m mare: ^n & intu-
mescunt ^o fluctus ei^o: ' dñs
^q exercituū ' nomen meū.
^a Posui ' verba mea ^n in ore
tuo: ^x & in vmbra ' manus
mee ' protexi te: ^a vt plātes
^b celos ^c & fundes ^b terrā ^c &
dicas ^s ad sion ^g pplus meus
es ^b tu. ' Eleuare: ^k eleuare:
' cōsurge ^m hierusalem: ^n q̄
^o bibisti ^p de manu ^q domini
^o calicem ' ire eius. Vsq^β ad
^s fundum ' calicis ' soporis
^a bibisti: & oooooooooooo
^b potasti vsq^β ad feces ^c Nō
est ^o q sustētet ' eā ' ex oibus
^g filiis q̄s ^n genuit: ' & nō est
^k q apphendat ' manū eius
^m ex oibus ^n filiis q̄s ^o enutri
uit. ^p Duo ^q sunt ' q occurre
rūt tibi. ^o Quis ' cōtristabi
tur ^n sup te? ' Vastitas ' & cō
tritio ' & fames ^o & gladius.
^b Quis ^c cōsolabitur te. ^b Fi
lii tui ' piecti sunt: ' dormie
runt ^c in capite ^b oim ' viarū
^k sicut orix ' illaqatus. ^m ple
ni ^n idignatiōe ^o dñi: ^p increpatione ^q dei tui. ' Idcirco
^a audi ^n hec ^r paupcula: ' &
ebria ' non ^a a vino. ^b Hec
^c dicit ^o dominator tuus oo
^c dñs: ' & deus tu^o qui ^g pu-
gnauit p^p pplo suo. ' Ecce
^n tuli ' de manu tua ^n calicē
^o soporis: oooooooooooo
^q fundū calicis ^s indignatio
nis mee. ' Non ^n adiicies
^v vt bibas illum ' vltra. ' Et
ponam illū ^a in manu eor^x
^b qui te humiliauerunt &
^b dixerūt ' aie tue ' incurua
re ^a vt transeamus: ^b & po-
suisti ' vt terrā ^n corpus tuū:
' & quasi viam ^m transeun
tibus. 52.

O Onsurge ^b cōsurge:
' induere ^o fortitudine
tua ^s sion. ' Induere ^g vesti-
mētis ^b glorie tue ' hierlm
^k ciuitas ^s sancti: ^m quia ^n nō
^o adiiciet ' vltra vt oooooo
^p pertranseat ^g per te ^n incir
cūcisus ' & imūdus. ^n Excu
tere ^a de puluere: ' cōsurge
' sede ^a hierusalem. ^b Solue

fueris vt timeas ab hoſe mortali: τ a filio ὅυσαι ἵνα φοβηθῇς ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ
hois: q̄ q̄si fenū arefacti sūt. τ oblita es dei ἀνθρώπου, οἱ ὡσεὶ χόρτος ξηρανθησαν· καὶ ἐπελάθου θεὸν
q̄ fecit te: q̄ fecit cellū: τ fun- τὸν ποιήσαντά σε, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανόν, καὶ θεμε-
dauit terrā: τ time cūctis dieb^o fa- λιώσαντα τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τὸ πρό-
cie furoris tribulātis te: quēadmodū cogitauit σωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃν τρόπον ἐβουλεύσατο
auferre te. τ nūc vbi furor tribulātis te? cheu ἀραι σε. καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἐν γὰρ τῷ
saluar^o fueris tu nō stabit: neq̄ pmanebit: τ nō occidet σώζεσθαί σε οὐ ϛήσεται, οὐ δὲ χρονιεῖ, καὶ οὐ θανατώσει
in corruptionē τ nō deficiet panis ei^o: q̄ ego de^o εἰς διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ λείψει ὁ ἄρτος αὐτοῦ, ὅτι ἐγώ ὁ θεός
tu^o cōturbās mare: τ sonare facies fluct^o e- σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχοῦν τὰ κύματα αὐ-
ius: dñs dñs sabaoth nomē mihi. ponā verba τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι. θήσω τοὺς λόγους
mea in ore tuo τ sub vmbra man^o mee pte μου εἰς τὸ ϛόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπά-
gā te: in q̄ statui cellū: τ fundaui terrā. τ σω σε, ἐν ᾗ ἔϛησα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν. καὶ
dicet sion pplo me^o es tu: exurge exurge: eleuare ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάϛηθι
hierlm: q̄ bibisti de manu dñi calicē ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον
furoris ei^o. calicē cōi rutne calicē τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. τὸ ποτήριον γὰρ τῆς ϖλώσεως τὸ κόνδυ τοῦ
furoris ebibisti τ euacuasti: τ nō erat cōsolans te θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε
ex oib^o filiis tuis q̄s genuisti: τ nō erat ap ἐκ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτεκες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀν-
prehendens manū tuā: neq̄ ex oib^o τιλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν
filiis tuis: quos exaltasti: duo hec cōtraria tibi: υἱῶν σου, ὧν ὕψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι,
q̄s cōtristabit. ruina τ cōtritio: fames τίς συλλυπηθήσεται· τὸ ϖῶμα καὶ σύντριμμα, λιμὸς
τ gladi^o q̄s cōsolabit te filii tui idi- καὶ μάχαιρα, τίς ϖαρακαλέσει σε; οἱ υἱοί σου οἱ ἀϖο-
gētes: dormientes in capite oīm viarū: γόμενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ' ἄκρου ϖασῶν ἐξόδων,
sicut beta semicocta: plent furoris dñi deficiē ὡς σεύτλιον ἡμίεφθον, οἱ ϖλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλελυ-
tes a dño deo. ppter hoc audi humilia μένοι ἀϖὸ κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἄκουε τεταπεινω
ta τ ebria nō a vino: sic dicit dñs de μένη καὶ μεθύουσα οὐκ ἀϖὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θε-
us: de^o iudicās pplm suū: ecce tuli de ma ός, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ ἔλαβα ἐκ τῆς χει-
nu tua calicē ruine: calicē furoris mei τ nō ρός σου ϖοτήριον τῆς ϖλώσεως, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου καὶ οὐ
adiicies bibere illum vltra: τ dabo eū in manus προσθήσεις ϖιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας
eor^x q̄ tuā q̄ opp̄ssert te: τ humiliauert te: q̄ di τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἱ ἐ-
xerūt aie tue iclinare: vt transeam^o. τ posuisti παν τῇ ψυχῇ σου κύϕον, ἵνα ϖαρέλθωμεν. καὶ ἔθηκας
eā lia terre media tua fact^o transeūtib^o. ἴσα τῇ γῇ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς ϖαραπορευομένοις, C.52
A
52.

Exurge exurge sion: induere fortitudine tuā Ἐξεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου
sion: τ tu induere gliam tuā hierlm ci σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλὴμ πό-
uitas scā: nō vltra adiiciet vt ptrāseat ip te icircū λις ἁγία, ὅτι οὐκ ἔτι ϖροσθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀϖε-
cisus τ imund^o. excute puluerē τ sur- ρίτμητος καὶ ἀκάθαρτος· ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά
ge: sede hierlm: solue
στηθι, κάθισον ἱερουσαλήμ, ἔκδυσαι

vinculū colli tui captiua filia ſi
ὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου θύγατερ σι
on: qz hec dicit dñs: gratis venūdati eſtis ꝛ nō cū
B ών, ὅτι τάδε λέγει κύριος, δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ με
argẽto redimemini. qz ſic dicit dñs do=
τὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. ὅτι οὕτως λέγει κύριος κύ
min⁹ de⁹: in egyptū deſcendit ppls me⁹ prius
ριος ὁ θεός, εἰς Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τοπρότερον
vt pegrinarẽt ibi. ꝛ in aſſyrios violẽter adducti ſūt. ꝛ
παῴκησαι ἐκεῖ. καὶ εἰς ἀσσυρίους βίᾳ ἤχθησαν. καὶ
nūc qđ erit hic. hec dicit dñs: qz captus eſt ppls
νῦν τί ἔσται ὧδε. τάδε λέγει κύριος, ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός
me⁹ gratis admiramini ꝛ vlulate. hec dicit dñs:
μου δωρεὰν θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε. τάδε λέγει κύριος,
Rau. t. b. Ro. 01 c. ppter vos ſemp nomẽ meū blaſphemat in
διὰ ὑμᾶς διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς
gẽtib⁹. ppter hoc ſciet ppls me⁹ nomẽ meū ppt
ἔθνεσι, διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ
hoc in die illa: qz ego ſum ipe q̃ loq̃bar ad
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν πά
ſum ſicut hora ſup mōtes: ſic pedes ãnũciãtis auditū
ρειμι ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζόμενοι ἀκοὴν
pacis: ſic euãgelizãtis bona: qz auditã facitã
εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω
ſalutẽ tuã dicẽs: ſion regnabit de⁹ tu⁹: vox
ũ.49.d ꝑ8.97. 1. Ro1. 6.c. τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ
cuſtodientiū te exaltata ẽ: ꝛ voce ſimul letabunt:
τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσον
qz oculi ad oculos videbũt: qñ miſert⁹ fue
E ται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή
rit dñs ſion. erũpãt letitiã ſimul deſerta
σῃ κύριος τὴν σιών. ῥήξατε εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα
hierlm: qz miſert⁹ eſt dñs ei⁹: ꝛ eruit hie
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἠλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο Ἰε
ruſalẽ. reuelabit dñs brachiũ ſcīũ
ρουσαλήμ. ἀπεκαλύψει κύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον
ſuũ ī cõſpectu cūctarũ gentiũ: ꝛ videbũt om
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάν=
nes fines terre ſalutare qđ a deo
τα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ
nſo. recedite recedite egredimini inde: ꝛ imundũ
ἡμῶν. ἀπόστητε ἀπόστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου
ne tãgite: exite de medio eius ſeparamini: portã
μὴ ἅψησθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆς, ἀφορίσθητε οἱ φέρον
tes vaſa dñi: qz nō cū tumultu exi
τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε
D bitis: neq; cū fuga ibitis: p̃cedet enī pz
λεύσεσθε, οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρό
oz vos dñs: ꝛ cõgregãs vos deus iſrael.
τερος ὑμῶν κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς Ἰσραήλ.
ecce itelliget puer me⁹ ꝛ exaltabit ꝛ glſabi
ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσε
tur: ꝛ ſublimis erit valde: quẽadmodũ ſtupe
ται, καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον
bũt ſup te multi. ſic inglia erit ab homi=
ται ἐπὶ σὲ πολλοί. οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ
nib⁹ ſpes tua: ꝛ glia tua a filis hoim. ſic mira
πων τὸ εἶδός σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. οὕτω θαυ
buntur gẽtes multe ſup eũ: ꝛ cõtinebũt reges
μάσονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ συνάξουσι βασιλεῖς τὸ
os ſuũ. qz q̃b⁹ nō eſt annũciatũ de eis videbũt: ꝛ
Ro.15. c. στόμα αὐτῶν. ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ
q̃ nō audierũt itelligent.
οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν. Ca.53.
A OMine q̃s credidit auditui nſo: ꝛ ſbra
Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βρα
Jo.12. f. Ro.10 c. χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι
in cõſpectu eius: ſicut radix in terra ſitiente nō
δίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ
eſt ſpes ei neq; glia. ꝛ vidimꝰ eũ
ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα. καὶ ὄψομθα αὐτὸν οὐκ

vincula colli tui captiua
filia ſion: quia ∞∞∞∞∞∞
hec dicit, dñs. Gratis
B venundati eſtis & ſine
argento redimemini.
Quia hec dicit domin⁹
deus. In egyptū deſcēdit
ppls me⁹ in principio
vt colonus eſſet ibi: &
aſſur abſq; vlla cauſa ca=
lūniatus ē eū. Et nūc qd
mihi eſt hic: dicit dñs:
Qm ablat⁹ eſt ppls me
us gratis. Dñatores eí⁹
iniq̃agunt dicit dñs: &
Rau. t. b. Ro. 01 c. iugiter tota die nomen
meū blaſphematur. propter hoc ſciet ppls meus
nomen meū in illa die:
qa ego ipſe qui loq̃bar
ecce adſum. Quā pul=
chri ſuper mōtes pedes
annunciantis & predi=
cantis pacē: annūciantis
bonum: predicātis ſalu
tem: dicentis ſion ∞∞∞
regnauit deus tu⁹. Vox
ſpeculatorū tuoꝝ. Leua
uerūt vocē: ſimul
ũ.49.d ꝑ8.97. 1. Ro1. 6.c. laudabūt: qa oculo ad oculū videbūt cū cōuerterit
dñs ſiō. Gaudete & laudate ſimul deſerta hieru
ſalē: qa cōſolatus eſt dñs
populū ſuum: redemit
hieruſalem. Parauit dñs
brachiū ſanctū ſuū in
oculis oīm gentiū: & vi=
debunt omnes fines ter
re ſalutare dei noſtri. ∞
Recedite recedite: exite
inde: pollutum nolite
tangere. Exite de medio
eius: mūdamini q fertis
vaſa dñi. Quonia non
in tumultu exibitis: nec
in fuga pperabitis. Pre
cedet enim vos ∞∞∞∞∞
dominus: & congrega=
bit vos deus iſrael. ∞∞∞∞
Ecce intelliget ſeru⁹ me
us: exaltabitur & eleuabi
tur: & ſublimis erit valde.
Sicut obſtupuerunt
ſup te multi: ſic inglo=
rius erit inter viros aſpe
ctus ei⁹: & forma ei⁹ iter
filios hoim. Iſte aſpget
gentes multas: cui ipm
cōtinebūt reges os ſuū.
Quia quibus nō eſt narra=
tum de eo viderūt: & q̃
non audierunt contem
plati ſunt. 53.
Jo.12. f. Ro.10 c. QVis credidit auditui
noſtro? ∞∞∞∞∞∞∞∞
& brachium dñi cui re
uelatum eſt? Et aſcendet
ſicut virgultū coram eo:
& ſicut radix de terra
ſitienti. Nō eſt ſpes ei ne
q̃ decor. Et vidimus eū

וְלֹא מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ נִבְזֶה וְחָדֵל אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת וְיֹדֻעַ חֹלִי כְּאַנִּי יָדַע וּכְמַסְתִּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא חָלָה סָתַר וַחֲשַׁבְנֻהוּ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ מֻכֶּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵינוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֶת עֲוֹן כֻּלָּנוּ נִגַּשׂ וְהוּא נָעֲנָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאְלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הַחֲלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׂבַּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָּרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ

Cap.liiij. רָנַן עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וְיִתְדוֹתַיִךְ חַזֵּקִי כִּי יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם

& nō erat aſpect⁹:& deſideraūimus eū deſpectū et nouiſſimū virorū:virū dolorū & ſcientē infirmitatē.Et q̄ſi abſcondit⁹ vultus eius & deſpect⁹: vnde nec reputauimus eū.Vere lāguores nr̄os ipſe tulit & dolores nr̄os ipſe portauit. Et nos putauim⁹ eum q̄ſi leprosum:& pcuſſū a deo & hūiliatū.Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt ppter iniq̄tates nr̄as;attrit⁹ eſt ppter scelera nr̄a.Diſciplina pacis nr̄e ſup eū: & liuore eius ſanati ſumus.Oēs nos q̄ſi oues errauim⁹:vnuſq̄sq̄ in viā ſuā declinauit: & poſuit dñs in eo iniq̄tatē oīm nr̄m.Oblat⁹ eſt qa ipſe voluit:& nō aperuit os ſuū.Sicut ouis ad occiſionē ducetur:& q̄ſi agn⁹ corā tondēte ſe ob mutescet:& nō aperiet os ſuū.De angustia & de iudicio ſublatus ē.Generationē eius qs enarrabit? Quia abſciſus eſt de terra viuēt̄.Propter ſcelus populi mei pcuſſi eū.Et dabit impios pro ſepultura & diuitem pro morte ſua: eo q̄ iniq̄tatē nō fecerit: neq; dolus fuerit in ore eius & dñs voluit cōterere eū in infirmitate.Si poſuerit pro peccato aiam ſuā: videbit ſemen longeuum:& voluntas ∞∞∞ dñi in manu eius dirigetur. Pro eo q̄ laborauit aia eius:videbit & ſatura bitur ſcientia ſua iuſtificabit ipſe iuſtus ſeruus meus multos:& iniq̄tates eorū ipſe portabit. Ideo diſpartiam ei plurimos: & fortium diuidet ſpolia: pro eo q̄ tradidit ∞∞∞ in mortē animā ſuā: & cū ſceleratis reputat⁹ eſt. Et ipſe peccata multorum tulit :& pro tranſgreſſoribus rogauit.

54.

LAuda ſterilis que nō paris:decāta laudē & hymni: que nō pariebas quoniam multi filii deſerte magis q̄ eius q̄ habebat virū dicit dñs. Dilata locū tentorii tui: & pelles tabernaculorū tuorū extende:ne parcas, Longos fac funiculos tuos:& clauos tuos confolida. Ad dexterā enim & ad leuam penetrabis: & ſemen tuum gentes

τ nō ἓβαt ſpēm neq; decorē:ſed ſpēs eius ἰhono καὶ οὐκ ἔιχεν εἶδος οὐ δὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτι= rata τ deficiēs præ filios hoim: hō in μοι καὶ ἐκλεῖπον παρὰ υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν plaga exiſtens τ ſciēs ferre infirmitatē: qr auerſa eſt πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ facies eius: deſpecta ē τ nō eſt reputata.iſte πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁ= pctā nr̄a portat: τ p nobis dolet: τ nos pu μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ πρὸ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλο tauim⁹ eē eū in dolore τ in plaga a deo τ in γισάμεθα εἶναι αὐτὸν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐν mat.8. afflictiōe. ipe aūt vulnerat⁹ eſt ppter pctā nr̄a: d. κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, 2.Pe.1. τ infirmat⁹ eſt ppter iniq̄tates nr̄as:diſciplina pacis d. καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης nobis ſup eū. liuore eius nos ſanati ſum⁹. oēs ἡμῖν ἐπ' αὐτόν. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες q̄ſi oues errauim⁹. hō via ſua erra ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλα= uit: τ dns tradidit eū iniq̄tatib⁹ nr̄is. τ νήθη, καὶ κς παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. καὶ ipe ppter afflictionē nō aperuit os ſuū:ſicut ouis αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ, ὡς πρόβατον ad occiſionē ducet⁹ ē:τ q̄ſi agn⁹ coram tondente mu τοῦ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος ἄφω tus: ſic nō aperuit os ſuū. in humilitate iudi= νος, οὕτως οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν ταπεινώσει ἡ κρί cium eius ſublatus ē.generationē eius qs enarrabit: qr tollit ve σις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται, ὅτι αἴρεται ἀπὸ terra vita eius. ab iniq̄tatib⁹ ppli mei duct⁹ ē ad τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς mortē: τ dabo impios p ſepultura eius: θάνατον, καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, τ diuites p morte eius. qr iniq̄tatē nō fe καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποί cit: neq; dol⁹ in ore eius:τ dns vult mūda σεν, οὐδὲ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ κς βούλεται καθαρί re eū a plaga. ſi dederit⁹ p pctō ani= σαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας τὴν ψυ mā ei⁹ am:videbit ſemē lōgeuū, τ voluntas dns χὴν ὑμῶν, ὄψεται σπέρμα μακρόβιον. καὶ βούλεται κύριος in manu eius auferre dolorē a ie eius ofidere ei ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀφελεῖν πόνον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεῖξαι αὐ lucē τ formare intelligētia:iuſtificare iuſtū bñ ſer τῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δου uientē multis: τ pcā eoꝝ ipe por= λεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοί tabit. ppter hoc ipe poſſidebit multos:τ fortiū σει. διατοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλούς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν diuidet ſpolia: p eo q̄ tradita eſt in mortē a ia e= μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐ= tus. τ inter iniquos reputat⁹ eſt: τ ipe pecca= τοῦ. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρ= ta multoꝝ tulit: τ ppter iniq̄tates eoꝝ τίας πολλῶν ἀνήνεγκεν, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν traditus eſt. παρεδόθη.

Ca.54.

LEtare ſterilis q̄ nō paris: erūpe τ clama Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον q̄ nō parturis: qr multi filii deſerte ma= ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ gis q̄ habētis virū. dixit eī dns: dila λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἶπεν γὰρ κύριος, πλά tā locū tētorii tui τ pelles τυνον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τὰς δέρρεις τῶν tabernaculo tuo xifige:ne parcas.ptende funicu αὐλέων σου πῆξον, μὴ φείσῃ. μάκρυνον τὰ χοινίσματα los tuos τ clauos cōforta adhuc in dextris τὰ σου καὶ τοὺς πασσάλους κατίσχυσον ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ τ ſiniſtris dilata. τ ſemē tuū gētes καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκπετάσον. καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

possidebit: τ ciuitates desertas hitare facies. ne
B κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς. μὴ
timeas: qz cōfusa es: neqz cōfūderis: qz exprobratū tibi ẽ:
φοβοῦ, ὅτι καταισχύνθης, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι ἀνειδίσθης,
qz cōfusionis eterne obliuisceris: τ opprobrii viduitatis tue
ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὀνειδισμὸς τῆς χηρείας σου
nō recordaberis ampli⁹. qz dñs facies te dñs saba
οὐ μὴ μνησθήσῃ ἔτι, ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβα-
oth nomẽ ei⁹: τ q̄ erult te tpe de⁹ israel
ὠθ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε αὐτὸς ὁ θεὸς ἰσραὴλ
de⁹ dis terre vocabit. nō vt mulierē de-
θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. οὐχ ὡς γυναῖκα κατα-
relictā τ pusillanimē vocauit te dñs: nō vt
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέν σε κύριος, οὐχ ὡς
mulierē q̄ ab adolescētia odiosa est dixit de⁹ tu⁹ tpe
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁ θεός σου χρόνον
modico reliqui te: τ cū mia magna miserebor tui.
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ' ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.
in furore paruo auerti faciē meā a te:
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
τ in mia sẽpiterna miserebor tui: dixit q̄ erult te do-
C καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ-
min⁹: ab aqua q̄ i tpe noe hoc mihi erit. sī
ριος, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ τῶν τοῦτό μοι ἔσται. κα-
cut iurauī ne in tpe illo terre: nō ira
θότι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τῇ γῇ, μὴ θυμω-
tā iri supra te vltra: neqz in cōminatōe tua mōtes trā-
θήσεσθέ ἐπὶ σοί ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου τὰ ὄρη μετα-
laturā⁹ee: neqz colles tui transferent. sic neqz
στήσεται, οὐδὲ βουνοί σου μετακινηθήσονται. οὕτως οὐδὲ
q̄ a me tibi mia deficiet: neqz testamētū
τὸ παρ' ἐμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς
pacis mee auferet. dixit eiⁿ ppter⁹ tibi de-
εἰρήνης μου οὐ μὴ μεταστῇ. εἶπεν γάρ σοι κύ-
min⁹ humilis τ instabilis nō cōsolata es. ecce
ριος ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ πᾶσα ἐκλήθης. ἰδοὺ
ego ꝓparo tibi carbūculū lapidē tuū: τ fūdā
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θε-
mēta tua sapphirū: τ pōnā ꝓpugnacula tua
μέλιά σου σάπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
iaspidē: τ portas tuas lapides crystalli: τ
ἴασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυσταλλους, καὶ
muros tuos lapides electos: τ oēs
D τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς, καὶ πάντας τοὺς
filios tuos discipulos dei: τ multa par
υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς
filiis tuis: τ in iustitia edificaberis: rece
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ, ἀπέ-
de ab iniquo τ nō timebis τ tremor nō
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ
appropiābit tibi: ecce ꝓselyti accedēt tibi ꝓ
ἐγγιεῖ σοι, ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι' ἐ-
me: τ coloni erūt tui: τ ad te cōfugi-
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφεύ-
ent. ecce ego creaui te: nō vt erari⁹ suf
ξονται. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ-
flans in igne ꝓpunas. τ ꝓferēs vas in op⁹.
σῶν ἐν πυρὶ ἄνθρακας καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον.
ego aūt creaui te. nō in pditionē iterficere oē vas
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε. οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι πᾶν σκεῦ-
factū cōtra te: nō ꝓsperabit: τ ois vox
ος σκευασὶν ἐπί σέ, οὐκ εὐοδωθήσεται, καὶ πᾶς φω-
surget cōtra te in iudicio: oēs cos vi-
νὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς κατή-
ces: at obnoxii tui erūt in ea. est heredi
σεις, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ. ἔστι κληρονο-
tas ſeruientiꝫ dñi: τ vos erit⁹ mihi
μία τοῖς θεραπεύουσι κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
iusti dicit dñs.
δίκαιοι λέγει κύριος. Ca.55.

Trāsla.B.Vie.

heredítabit: °& ciuítates
Pdefertas⁹ inhabitabit. ∞
rNoli ᵗtimere: ˢquia ᵘnon
ˣconfūderis ʸneq; ∞∞∞
ᶻerubescas. ᵇNon ᵃenim ᶜte
pudebit: ᵈquia ᵉcōfusionis
ᶠadolescentie tue ᵍoblui-
sceris: ʰ& opprobrii ⁱvidui
tatis tue ᵏnō ˡrecordaberis
ᵐamplius. Quia ⁿdñabi
tur tui ᵒq fecit te ᵖdñs ᵠexer
cituū ʳnomē eius: ˢ& redē
ptor tu⁹ ᵗsctūs ᵘisrael: ᵛde⁹
ʷomnis ˣterre ʸvocabitur.
ᶻQuia ᵃvt mulierē ᵇdereli
ctam ᶜ& merentē ᵈspiritu
ᵉvocauit te ᶠdominus ᵍ&
vxorem ab ʰadolescentia
ⁱabiectā. ᵏDixit ˡdeus tu⁹.
ᵐAd pūctum in ⁿmodico
ᵒdereliqui te: ᵖ& in misera
tionib⁹ ᵠmagnis ʳcōgrega
bo te. ˢIn momēto ᵗindig-
nationis ᵘabscondi ᵛfacie
mea ʷparūper ˣa te: ʸ& in
mia ᶻsempiterna ᵃmisertus
sum tui. ᵇDixit ᶜredēptor
tuus ᵈdñs. ᵉSicut in ᶠdieb⁹
ᵍnoe ʰistud ⁱmihi est: ʲcui
ᵏiurau ˡne inducerē ᵐaqs
ⁿnoe ᵒvltra ᵖsupra ᵠterram:
ʳsic ˢiurau ᵗvt nō ᵘirascar
ᵛtibi: ʷ& nō increpem ˣte.
ʸMontes ᶻeni ᵃcōmouebū
tur: ᵇ& colles ᶜcōtremiscēt.
ᵈmisericordia autē mea
ᵉnon ᶠrecedet ᵍa te: ʰ& fe-
dus ⁱpacis mee ʲnon ∞∞∞
ᵏmouebitur. Dixit ˡmise
rator tu⁹ ᵐdñs. Paupcula
ⁿtēpestate cōmulsa ᵒabsq; vl
la ᵖcōsolatione: ᵠecce ʳego
ˢsternā ᵗp ordinē ᵘlapides
tuos: ᵛ& fundabo te ʷi sap
phiris. ˣEt ponā ʸiaspidē
ᶻppugnacula tua: ᵃ& por
tas tuas ᵇin lapides ᶜscul-
ptos: ᵈ& oēs ᵉterminos tu
os ᶠin lapides ᵍdesiderabi-
les: ʰ vniuersos ⁱfilios tu-
os ʲdoctos a ᵏdñō: ˡ& mul-
titudinē ᵐpacis ⁿ filiis tuis:
& ᵒin iustitia ᵖ fundaberis.
ᵠRecede ʳpcul ˢa calūnia:
ᵗqa ᵘnō ᵛtimebis: ʷ& a pa-
uore: ˣqa ʸnō ᶻappropinq̄
bit ᵃtibi. ᵇEcce ᶜaccola ᵈve
nict: ᵉq ᶠnō erat ᵍmecū: ʰad-
uena quondā ⁱtuus ʲadiun
getur ᵏtibi. ˡEcce ᵐego ⁿcre
aui ᵒfabrum ᵖ sufflantē ᵠin
igne ʳptunas: ˢ& ꝓferentē
ᵗvas ᵘin opus suū: ᵛ& ego
ʷcreaui ˣinterfectorem ∞
ʸad dsperdendū. ᶻ Omne
ᵃvas qd ᵇ fictū est ᶜ cōtra te
ᵈnō ᵉdirigetur: ᶠ& oēm ᵍlin
guā ʰresistentē ⁱtibi: ʲ in iu
dicio ᵏcōdēnabis. ˡHec est
ᵐhereditas ⁿ seruorū ᵒ dñi:
ᵖ& iustitia eorū ᵠapud me
ʳdicit ˢdominus. 55.

Tex.heb.Esa.liiij.

		Pritua.he
ס	"יִירָשׁ ׀ וְעָרִים ׀ נְשַׁמּוֹת ׀ יוֹשִׁיבוּ ׃	ש ׀ יָרַשׁ
ב	אַל ׀ תִּירְאִי ׀ כִּי " לֹא ׀ תֵבוֹשִׁי ׀ וְאַל	ם ׀ יָשַׁב
ש	תִּכָּלְמִי ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ תַחְפִּירִי ׀ כִּי ׀ בֹשֶׁת	א ׀ בּוֹשׁ
ם	עֲלוּמַיִךְ ׀ תִּשְׁכָּחִי ׀ וְחֶרְפַּת ׀ אַלְמְנוּתַיִךְ	ם ׀ חָפַר
ש	לֹא ׀ תִזְכְּרִי ״ עוֹד ׃ כִּי ׀ בְעֹלֶיִךְ ׀ עֹשַׂיִךְ	ר ׀ עָשָׂה
	יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ״ שְׁמוֹ ׀ וְגֹאֲלֵךְ ״ קְדוֹשׁ	ש
	יִשְׂרָאֵל ׀ אֱלֹהֵי ׀ כָּל ״ הָאָרֶץ ׀ יִקָּרֵא ׃	א
ש	כִּי ״ כְאִשָּׁה ׀ עֲזוּבָה ׀ וַעֲצוּבַת ׀ רוּחַ	ש ׀ עָזַב
ר	קְרָאָךְ ׀ יְהוָה ׀ וְאֵשֶׁת ׀ נְעוּרִים ״ כִּי	ב ׀ נָעַר
אס	תִּמָּאֵס ׀ אָמַר ׀ אֱלֹהָיִךְ ׃ ׀ נֶרֶגַע ׀ קָטֹן	ל ׀ קֹבֶץ
	עֲזַבְתִּיךְ ׀ וּבְרַחֲמִים ״ גְּדוֹלִים ׀ אֲקַבְּצֵךְ ׃	ר ׀ פָּנֶה
	בְּשֶׁצֶף ׀ קֶצֶף ׀ הִסְתַּרְתִּי ׀ פָנַי ׀ רֶגַע ׀ מִמֵּךְ	ר ׀ פָּנֶה
	וּבְחֶסֶד ׀ עוֹלָם ׀ רִחַמְתִּיךְ ׀ אָמַר ׀ גֹּאֲלֵךְ	ן ׀ עוֹלָם
	יְהוָה ׃ ׀ כִּי ״ מֵי ״ נֹחַ ׀ זֹאת ׀ לִי ׀ אֲשֶׁר	
	נִשְׁבַּעְתִּי ׀ מֵעֲבֹר ׀ מֵי ״ נֹחַ ׀ עוֹד ׀ עַל	ע ׀ עָבַר
	הָאָרֶץ ׀ כֵּן ׀ נִשְׁבַּעְתִּי ׀ מִקְצֹף ׀ עָלַיִךְ	
	וּמִגְעַר ׀ בָּךְ ׃ ׀ כִּי ׀ הֶהָרִים ׀ יָמוּשׁוּ	ש
	וְהַגְּבָעוֹת ׀ תְּמוּטֶינָה ״ וְחַסְדִּי ״ מֵאִתֵּךְ	
	לֹא ׀ יָמוּשׁ ׀ וּבְרִית ׀ שְׁלוֹמִי ׀ לֹא	ת ׀ שָׁלֵם
	יְהוָה ׃ ׀ מְרַחֲמֵךְ ׀ אָמַר ׀ עֲנִיָּה	ה ׀ עָנָה
	סוּעָרָה ׀ לֹא ׀ נֻחָמָה ׀ הִנֵּה ׀ אֲנֹכִי ׀ מַרְבִּיץ	ן ׀ רָבַץ
	בַּפּוּךְ ׀ אֲבָנַיִךְ ׀ וִיסַדְתִּיךְ ׀ בַּסַּפִּירִים ׃	ר ׀ סַפִּיר
	וְשַׂמְתִּי ״ כַּדְכֹד ״ שִׁמְשֹׁתַיִךְ ׀ וּשְׁעָרַיִךְ	
	לְאַבְנֵי ׀ אֶקְדָּח ׀ וְכָל ׀ גְּבוּלֵךְ ׀ לַאֲבָנֵי	ד ׀ גָּבַל
	חֵפֶץ ׃ ׀ וְכָל ׀ בָּנַיִךְ ׀ לִמּוּדֵי ׀ יְהוָה	ר ׀ חָפֵץ
	וְרַב ׀ שְׁלוֹם ׀ בָּנָיִךְ ׃ ׀ נִצְדָּקָה ׀ תִּכּוֹנָנִי	ן ׀ כּוֹן
	רַחֲקִי ״ מֵעֹשֶׁק ׀ כִּי ״ לֹא ׀ תִירָאִי	א ׀ יָרֵא
	וּמִמְּחִתָּה ״ כִּי ״ לֹא ׀ תִקְרַב ״ אֵלָיִךְ ׃ ׀ הֵן	ת ׀ חָתַת ׀ קָרַב
	גּוֹר ׃ יָגוּר ״ אֶפֶס ׀ מֵאוֹתִי ׀ מִי ׀ גָּר	ת ׀ גּוּר
	אִתָּךְ ׀ עָלַיִךְ ׀ יִפּוֹל ׃ ׀ הִנֵּה ׀ אָנֹכִי ׀ בָּרָאתִי	ל ׀ נָפַל
	חָרָשׁ ׀ נֹפֵחַ ׀ בָּאֵשׁ ׀ פֶּחָם ׀ וּמוֹצִיא ״ כְלִי	א ״ יָצָא
	לְמַעֲשֵׂהוּ ״ וְאָנֹכִי ״ בָּרָאתִי ״ מַשְׁחִית	ת ״ עָשָׂה ׀ שָׁחַת
	לְחַבֵּל ׃ כָּל ׀ כְּלִי ׀ יוּצַר ׀ עָלַיִךְ ׀ לֹא ׀ יִצְלָח	ח ׀ צָר ׀ צָלַח
	וְכָל ׀ לָשׁוֹן ׀ תָּקוּם ׀ אִתָּךְ ׀ לַמִּשְׁפָּט	ם ׀ לָשׁוֹן ׀ קוּם
	תַּרְשִׁיעִי ׀ זֹאת ׀ נַחֲלַת ׀ עַבְדֵי ׀ יְהוָה	ע ׀ שָׁפַט ׀ רָשַׁע
	וְצִדְקָתָם ״ מֵאִתִּי ״ נְאֻם ׀ יְהוָה ׃	

Pstiua.heb. Ter.heb.Esa.lv. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

Cap.lv.

הוי כל צמא לכו
ילג
למים ואשר אין לו בסף לכו
שברו ואכלו ולכו שברו בלוא
כסף ובלוא מחיר יין וחלב: למה
תחר
תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם
עשקל עג
בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי
ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם:
עגנ
הטו אזנכם ולכו אלי שמעו
נטה ילג
ותחי נפשכם ואכרתה לכם ברית
חיו כרת
עולם חסדי דוד הנאמנים: הן
גרת עלם
עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה
אמן לאם
לאמים: הן גוי לא תדע תקרא
נתן נגד
וגוי לא ידעוך אליך ירוצו למען
צוה ידע
יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי
קרא רוץ
פארך: דרשו יהוה בהמצאו
קדש
קראהו בהיותו קרוב: יעזב
מצא היה
רשע דרכו ואיש און מחשבתיו
קרב עזב
וישב אל יהוה ורחמהו ואל אלהינו
שוב חשב
כי ירבה לסלח: כי לא מחשבתי
רחם
מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי
נאם יהוה: כי גבהו שמים מארץ
כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתי
ירד
ממחשבתיכם: כי כאשר
הגשם והשלג מן השמים ושמה
לא ישוב כי אם רוה את
רוה
הארץ והולידה והצמיחה ונתן
ילד צמח
זרע לזרע ולחם לאכל: כן יהיה
היה
דברי אשר יצא מפי לא ישוב
פה
אלי ריקם כי אם עשה את אשר
חפצתי והצליח אשר שלחתיו:
צלח
כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון
יצא שלם
ההרים והגבעות יפצחו לפניכם
נבל פצח
רנה וכל עצי השדה ימחאו כף:
גפן רנן
תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת
מחה עלה
הסרפד יעלה הדס והיה ליהוה
ברש
לשם לאות שלם לא יכרת:
כרת

Ois q sitis ite ad aquã: & q̃ nõ habetis argẽtũ: eũtes emite & comedite
μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε
& ãbulate: & emite absq; argẽto & q̃cio vinũ
καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
& adipẽ: q̃re emitis argẽto nõ in panib⁹: &
καὶ σῖτον, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ἐπ' οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν
laborẽ vr̃m nõ in saturitatẽ: audite me & co
μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φά
medetis bonã: & delectabit in. bonis aia vr̃a:
γεσθε ἀγαθά, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, προ-
tẽdite aurib⁹ vr̃is: & seqmini vias
σέχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς ὁδοῖς
meas. audite me: & viuet in bonis aia vr̃a:
μου. εἰσακούσατέ μου, καὶ ζήσεται ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
& disponã vobis testamẽtũ eternũ: sctã dauid fidelia
καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον· τὰ ὅσια Δαὶδ τὰ πιστὰ
ecce testimoniũ gẽtib⁹: dedi eũ pr̃icipẽ & pr̃i
ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἔδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ-
pientẽ gẽtib⁹. ecce gẽtes q̃ nõ sciũt te inuoca
στάσσοντα ἔθνεσιν· ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἶδάσί σε ἐπικαλέ-
bunt te: & ppli q̃ nõ cognouerũt te: ad te
σονταί σε, καὶ λαοὶ οἳ οὐκ ἐπίστανταί σε, ἐπὶ σὲ
cõfugient: ppter dñm deũ tuũ & sctũ
καταφεύξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου
israel: q̃ glificauit te. q̃rite dñm &
Ἰσραήλ, ὅτι ἐδόξασέν σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ
cũ inueneritis cũ inuocate. q̃n aũt appropiquerit
ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν ἐπικαλέσασθε· ἡνίκα δ' ἂν ἐγγίσῃ
vobis relinquat impius vias suas: & vir
ὑμῖν ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ
iniqꝰ cogitatiões suas. & cõuertat ad dñm: &
ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ
miam cõsequẽt. & ad deũ nr̃m: q̃ multꝰ dimittet
ἐλεηθήσεται· καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει
pctã vr̃a. nõ enĩ sũt cogitatiões mee sicut cogitati
τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὡσεὶ αἱ βου-
ones vr̃e: neq; sũt vie vr̃e vie mee: dicit dñs:
λαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὡσεὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κς,
sed sicut distat celũ a terra: sic distat
ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ
via mea a vijs vr̃is: & cogitatiões. vr̃e a
ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διαλογισματα ὑμῶν ἀπὸ
cogitatiõe mea: sicut enĩ si descẽdat pluuia aut nix de
τῆς διανοίας μου. ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τοῦ
celo: & nõ reuertat donec inebriet terrã: &
οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ
generet & germinet & det semẽ seminãti
ἐκτίκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι
& panẽ ad comedẽdũ: sic erit verbũ meũ:
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου,
q̃cũq; exierit de ore meo: nõ reuertet ad
ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ πρός
me vacuũ donec cõpleat q̃cũq; volui & pspe
με κενὸν ἕως ἂν συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώ-
rabo vias tuas & pcepta mea. in eũ leticia
σω τὰς ὁδούς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου. ἐν ἀρᾷ εὐφροσύ-
egrediemini: & in gaudio deducemini. nã mõtes &
νῃ ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ ἀχθήσεσθε· τὰ γὰρ ὄρη καὶ
colles exiliẽt expectãtes vos in gaudio &
οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται πρὸ σὲ ἀπαντῶντες ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ
oia ligna agri applaudẽt ramis
πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις
& pro stipite vili ascẽdet cypariss⁹: & pro
καὶ ἀντὶ συβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
ortica ascẽdet myrt⁹. & erit dñs in nomẽ
κνύζης ἀναβήσεται μυρσίνη· καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα
& in signũ sempitnũ & nõ deficiet.
καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.

Lvi. Mnes sitientes veni te ad aquas: & qui non habetis argentũ properate emite & comedite. Ve flite emite absq; argento & absq; vlla cõ mutatione vinum & lac. Quare appenditis argẽ tũ nõ in panib⁹: & labo rẽ vr̃m nõ in saturitate? Audite audientes me & comedite bonũ & de lectabitur in craſſitudie aĩa vr̃a Inclinate aurẽ vestram & venite ad me: audite & viuet aia vr̃a: & feriã vobiscũ pactum sempiternũ: misericor dias dauid fideles. Ecce teste populis dedi eum ducem ac preceptorem gentibus. Ecce gentẽ quã nesciebas vocabis: & gentes q̃ nõ cognouerunt te: ad te curret propter dominũ deum tuũ & sanctum israel: quia glorificauit te. Querite dñm dum inueniri põt inuocate eũ dum prope est. Derelinquat impius viã suã: & vir iniqꝰ cogitatiões suas: & reuerta tur ad dñm & miserebi tur eius: & ad deũ nostrũ qm̃ multus est ad igno scendũ. Non enĩ cogita tiones mee cogitationes vr̃e neq; vie vr̃e vie mee: dicit dñs. Quia sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vr̃is & cogitatiões mee a cogitationibus ve stris. Et quó descendit imber & nix de celo: & illuc vltra non reuertetur: sed inebriat terrã & ifundit eã: & ger minare eam facit: & dat semen serenti: & panẽ comedenti: sic erit verbũ meũ qđ egredie tur de ore meo. Non reuertetur ad me vacuũ: sed faciet quecunq; volui: & pspera bitur in his ad que misi illud. Quia in leticia egredie mini: & i pace ducemini. Montes & colles cantabunt coram vobis laudem: & omnia ligna regionis plaudẽt manu. Pro saltuncula ascendet abies: & pro vrtica crescet myrtus. Et erit dominus nominatus in signũ eternum qđ non auferetur. 56.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

A Hec dicit dñs: custodite iudiciũ: ⁊ fa
Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν, καὶ ποι
cite iusticiã. appropiãuit saluare meã vt veni
ήσατε δικαιοσύνην· ἤγγικεν γὰρ σωτήριόν μου τοῦ ἐλθεῖ
at: ⁊ mia mea vt reueleẽ. beat⁹ vir
σαι, καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι· μακάριος ἀνὴρ
faciẽs hec: ⁊ hõ retinẽs iusta: ⁊
ὁ ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν, καὶ
custodiẽs sabbata nõ pfanare ea: ⁊ ser
φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ φυλατ
uãs man⁹ tuas ne faciat iniqua. nõ dicat alie
ξῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα· μὴ λεγέτω ὁ ἀλ
nigena q̃ apposit⁹ est ad dñm dicẽs: separatiõe separa
λογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφο
bit me vtiq; dñs a pplo suo: ⁊ nõ dicat
ριεῖ με ἄρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ
eunuch⁹: q̃r ego sum lignũ aridũ: q̃r hec dicit do
εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν, ὅτι τάδε λέγει κύ
min⁹ eunuchis: q̃ custodierit sabbata
B ριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωνται τὰ σάββατά
mea: ⁊ elegerit q̃ ego volo: ⁊ tenuerint testa
μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς δια
mẽti meã: dabo eis in domo mea ⁊ in mu
θήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τεί
ro meo locũ noiatũ melioꝛ filiis ⁊ filiab⁹:
χει μου τόπον ὀνομαστὸν κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων,
nomẽ sempiternũ dabo eis: ⁊ nõ deficiet ⁊
ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς
i.q.d. alienigenis additis dño seruire ei:
ἀλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ,
⁊ diligere nomẽ ei⁹ vt sint ei in seruos
C καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους
⁊ ancillas: ⁊ oẽs custodiẽtes sab
καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάβ
bata mea vt nõ violent ea: ⁊ tenẽtes testa
βατά μου μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς δια
mẽti meã iducã illos in mõtẽ scim meũ:
i.q.p. θήκης μου εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
⁊ letificabo eos in domo orationis mee
καὶ εὐφραν̃ῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου
holocausta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ e
τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσον
rũt acceptabiles sup altare meũ. nã dom⁹ mea
ται δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου· ὁ γὰρ οἶκός μου οἶ
Mat. 11.b. Marci 11.c. Luce. 19.g. dom⁹ orõis vocabit cũctis gẽtib⁹ dixit
κος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν εἶπεν
dñs dñs cõgregãs dispersos Israel
κύριος κύριος ὁ συνάγων τοὺς διεσπαρμένους Ἰσραήλ,
q̃r cõgregabo ad eũ cõgregationẽ. oẽs bestie
D ὅτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγήν. πάντα τὰ θηρία τὰ
agrestes venite comedite oẽs bestie syluę
ἄγρια δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
videte q̃m excecati sũt oẽs nõ cognouerũt
ὅτι ὅτι ἐκτετύφλωνται πάντες οὐκ ἔγνωσαν.
vniuersi canes muti nõ poterũt latrare: somnian
πάντες κύνες ἐνύπνοι οὐ δυνήσονται ὑλακτεῖν, ἐνυπνια
tes lectũ amãtes ad dormitãdũ: ⁊ canes ipudẽ
ζόμενοι κοίτην φιλοῦντες κυσάξαι, καὶ οἱ κύνες ἀναι
tes ais nõ scientes saturitatẽ: ⁊ sũt mali
δεῖς τῇ ψυχῇ οὐκ εἰδότες πλησμονήν, καὶ εἰσὶ ποιμενες
nõ scientes intelligẽtiã oẽs vias suas secu
οὐκ εἰδότες σύνεσιν. πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξέ
ti sunt vn⁹q̃sq; scim suã auariciã ἐ
κλουσησαν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα ἀπ'
mul⁹ sũmitate ei⁹ venite sumam⁹ vinũ ⁊ ine
Diere 6.c. Iso.b ἄκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἰνο
briemur ebrietate: ⁊ erit talis dies crastina
φλυγήσωμεν μέθην, καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα αὔριον
magna ãplius nimis.
μεγάλη μᾶλλον σφόδρα. Ca.57.

Trãsla.B.Hie.

Hec b dicit c dominus.
a Custodite ∞∞∞∞∞
c iudicium f & facite g iusti-
ciam: b quia f iuxta est ∞∞
k salus mea f vt veniat m & iu
stitia mea n vt reueletur.
o Beat p vir qui q facit r hoc:
s & filius t hominis qui ∞
n apphendet t istud. r Custo
diens s sabbatũ g ne polluat
illud: b custodiẽs c manũ suã-
as: o ne faciat c oẽ c malũ q Et
non b dicat f filius k aduene
f qui adheret n domino: ∞
o dicens. p Separatione q di
uidet me c dominus s a ∞∞
c populo suo. n Et non r di-
cat r eunuchus: t ecce s ego
b lignum c aridum. b Quia
c hec c dicit s dominus ∞∞∞
b eunuchis: f qui k custo-
dierint ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
m sabbata mea: n & elege-
rint o que p ego volui ∞∞∞
q & tenuerint r fedus meũ:
n dabo c eis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
n in domo mea r & in muris
meis r locũ & nomẽ s me-
lius b filiis c & filiabus. p No
men c sẽpiternũ r dabo c eis:
b quod f nõ n peribit. f Et fi-
lios m aduene n qui adherẽt
f domino q vt colant eum:
r et diligant r nomen eius:
x vt sint r ei f in seruos: s oẽm
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
b custodiẽtẽ c sabbatũ b ne
polluat illud: c & tenẽtem
fedus meũ: g adducã eos
b in f montẽ k sanctũ meũ:
f & letificabo eos m in domo
n orõis mee. o Holocausta
f & victime eoꝝ q placebũt
mihi r sup s altari meo: r qa
n domus mea x dom⁹ orõ-
nis f vocabitur s cũctis b po
pulis c ait b domin⁹ c deus
f qui cõgregat g dispersos
b israel. f Adhuc c cõgrega-
bo f ad eũ n cõgregatos ei⁹.
n Omnes o bestie p agri q veni
te r ad deuorandũ n vniuer
se r bestie s saltus. x Specula
tores eius r ceci ∞∞∞∞∞
f omnes: s nescierunt r vni-
uersi b canes ∞∞∞∞∞∞∞∞
f muti f non f valentes b la-
trare: f videntes vana: ∞
k dormientes & f amantes
m somnia: n & canes ∞∞∞∞
o impudentissimi q nescie
runt s saturitatem. f Ipsi ∞
n pastores x ignorauerunt
f intelligentiam. s Omnes
b in via sua c declinauerũt:
b vnusq;q; s ad auariciã suã:
f a summo vsq; ad nouissi
mũ. g Venite b sumamus
f vinũ: b & ipleamur f ebrie
tate: m & erit n sicut o hodie:
sic & p cras & q multo r am-
plius. 57.

Tex.heb.Esa.lvj.

כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ
מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם
יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ
וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע׃ וְאַל
יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי
וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ אֲשֶׁר
לֹא יִכָּרֵת וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם
יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל
שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלוֹ וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי׃ וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם
וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃
כֹּל חַיְתוֹ שָׂדַי אֵתָיוּ לֶאֱכֹל
כֹּל חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ צָפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם׃ וְהַכְּלָבִים
עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ׃
אֵתָיוּ אֶקְחָה יָיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר
וְהָיָה כַּזֶּה יוֹם מָחָר גָּדוֹל
יֶתֶר מְאֹד׃

Pritiua.heb.

Cap.lvj.

שָׁפַט עֲשֵׂה
קָרַב יֶשַׁע
גָּלָה
אֱנוֹשׁ עָשָׂה
חָזַק
עָשָׂה לְוֹא
אָמַר לָוָה
בָּדַל
סָרִיס
שָׁמַר
חָזַק בְּרִית
חָפֵץ בָּחַר
בָּחַר
עֵץ
רָעָה בִּין
פָּנָה
לָחַם סָבָא
נָבַל

Pitiua.heb. Ter.heb.Esa.lvij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

Cap. lvij.

הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם צָדַק שׁוּם
עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין אָסַף בִּין
מִבְּנֵי כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף נָכוֹחַ בָּנָה לֹוֵץ
הַצַּדִּיק יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל בּוֹא נוֹחַ
מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ וְאַתֶּם קִרְבוּ שָׁכַב
הִנָּה בְּנֵי עוֹנֵנָה זֶרַע מְנָאֵף וַתִּזְנֶה עוֹן נָאַף
עַל מִי תִתְעַנָּגוּ עַל מִי תַרְחִיבוּ זָנָה עָנַג
פֶּה תַּאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם רָחַב אֲרֹךְ
יִלְדֵי פֶּשַׁע זֶרַע שֶׁקֶר לָשׁוֹן
הַנֶּחָמִים בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שָׁחַט אֵיל
הַיִלְדִים נַחֲלִים תַּחַת סְעִפֵי
הַסְּלָעִים בַּחֲלָקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם
הֵם גּוֹרָלֵךְ גַּם לָהֶם שָׁפַכְתְּ נֶסֶךְ
הֶעֱלִית מִנְחָה הַעַל אֵלֶּה אֶנָּחֵם עָלָה נֶחָם
עַל הַר גָּבֹהַּ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ שׁוּם שָׁכַב
גַּם שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַח וְאַחַר עָלָה
הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתְּ זִכְרוֹנֵךְ זוּד
כִּי מֵאִתִּי גָלִית וַתַּעֲלִי הִרְחַבְתְּ גָּלָה עָלָה
מִשְׁכַּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָךְ מֵהֶם אָהַבְתְּ כָּרַת
מִשְׁכָּבָם יָד חָזִית וַתְּשֹׁרְרִי לַמֶּלֶךְ שָׁכַב חָזָה
בַּשֶּׁמֶן וַתַּרְבִּי רִקָּחֵיךְ וַתְּשַׁלְּחִי שׁוּר רָבַת
צִרַיִךְ עַד מֵרָחֹק וַתַּשְׁפִּילִי עַד רָקַח שָׁלַח
שְׁאוֹל בְּרֹב דַּרְכֵּךְ יָגַעַתְּ לֹא אָמַרְתְּ צוּר שָׁאַל
כֹּאַשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת עַל כֵּן כֹּאַשׁ חָיָה
לֹא חָלִית וְאֶת מִי דָאַגְתְּ וַתִּירְאִי חָלָה יָרֵא
כִּי תְכַזְּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא כָּזַב אֶת
שָׂמְתְּ עַל לִבֵּךְ הֲלֹא אֲנִי מַחְשָׁה שׁוּם חָשָׁה
וּמֵעוֹלָם וְאוֹתִי לֹא תְיִרְאִי אֲנִי יָרֵא
אֲנִיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת מַעֲשַׂיִךְ וְלֹא נָגַד עָשָׂה
יוֹעִילוֹךְ בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילֵךְ קִבּוּצָיִךְ יָעַל נָצַל
וְאֶת כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ יִקַּח הֶבֶל קָבַע נָשָׂא
וְהַחוֹסֶה בִּי יִנְחַל אֶרֶץ וְיִרַשׁ הַר יָרַשׁ נָחַל
קָדְשִׁי וְאֹמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָּרֶךְ סָלַל פָּנָה
חֲדִימוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי כֹּה רוּם כָּשַׁל
אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ רוּם קָדַשׁ
שָׁמַיִם מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת רוּם שָׁכַן

IVstus perit: & non est qui recogitet in corde suo: & viri misericordie colligũtur: qa nõ est qui intelligat. A facie enim malicie collectus est iustus. Veniat pax: requiescat in cubili suo: q ambulauit in directione sua. Vos aũt accedite huc filii auguratricis: semen adulteri & fornicarie. Sup quẽ lusistis? Sup quẽ dilatastis os: & eiecistis linguam? Nunquid non vos filii sceleste: semen mendax? Qui consolamini in dus subter oẽ lignũ frondosum immolãtes paruulos in torrẽtibus subter eminentes petras. In partibus torrentis pars tua: hec est fors tua. Et ipsis effudisti libamen: obtulisti sacrificiũ. Nũqd sup his nõ indignabor? Sup montẽ excelsum & sublimẽ posuisti cubile tuũ: & illuc ascendisti vt imolares hostias. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuũ qa iuxta me discoopuisti & suscepisti adulterũ. Dilatasti cubile tuũ: & pepigisti cũ eis fedus. Dilexisti stratum eorum manu apta: & ornasti te regi vnguento: & multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul & humiliata es vsq; ad inferos. In multitudine vie tue laborasti: nec dixisti: quiescã. Vitã manu tue inuenisti. Propterea non rogasti. Pro quo follicita timuisti: quia mentita es: & mei non es recordata: neq; cogitasti in corde tuo: quia ego tacens & quasi nõn videns: & mei oblita es. Ego autẽ annunciabo iusticiam tuam: & opera tua non pderũt tibi: cũ clamaueris liberent te cõgregati tui. Et omnes eos auferet ventus: tollet aura. Qui aũt fiduciã hẽt mei: hereditabit terrã & possidebit montẽ sctm meũ: & dicã. Viã facite: pbete iter: declinate de semita auferte offendicula de via pplo mei. Quia hec dicit excelsus & sublimis habitãs eternitatẽ: & sctm nomẽ eius in excelso & in sancto habitãs: & cũ

Videte quomõ iustus periit: & nullus vir suscepit corde: & viri iusti tolluntur: & nemo cõsiderat. ab ira facie iniquitatis ablatus est iustus. erit in pace sepultura eius: ablatus est de medio. vos aũt accedite huc filii mixti semẽ adulteri & meretricis. in quo insultastis? & sup quẽ aperuistis os vrum? & sup quẽ eiecistis linguã vram? nõne vos estis filii pditiõis? semẽ vile? aduocantes ad idola subter arbores frõdosas: iugulãtes filios vros in vallib? p medios petras. tua pars tua: hec tua sors: & illis effudisti libamina: tua mina: & his obtulisti hostias. sup his nõ irascar dicit dns. sup mõtẽ excelsum & sublimẽ posuisti cubile tuũ. illuc ascẽdisti vt imolares hostias tuas: & post postes hostii tui posuisti memoriale tuũ. putabas: qm si recesseris a me plus aliqd hinc? dilexisti dormiẽtes tecũ: & multiplicasti fornicationẽ tuã cũ eis: & multos fecisti cos q pcul a te: & misisti legatos tuos procul: & humiliata es vsq; ad inferos: & multitudine viarum tuarum laborasti: & nõ dixisti desinã: & mẽtita es mihi: & nõ recordata es mei: neq; cepisti me in mẽte tua: & nõ recordata es mei: neq; in corde tuo. & ego tacẽs & quasi nõ videns: & mei oblita es. & ego annũciabo iustitiã tuã: & mala tua nõ pderunt tibi: cũ clamaueris eruãt te congregati tui. illos omnes auferet ventus: tollet aura. qui aũt sperãt in me: possidebũt terrã & hereditabũt montẽ sctm meũ. & dicẽt: mũdate a fango viã. mundate viã: auferte offendicula de via populi mei. hec dicit dns excelsus & in excelsis habitans & sanctus in sctis nomẽ illi: dns excelsus in sctis requiescens: &

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

pauillanimis dão patientiã: τ dãs vitã ὀλιγοψύχοις δίδους μακροθυμίαν, καὶ δοὺς ζωὴν τοῖς cõtritis corde. nõ in eternũ vlcis συντετριμμένοις τὴν καρδίαν. οὐκ εἰς τέλος, αἰῶνα ἐκδι= car vos:neq; semp trascar vobis.spiri κήσω ὑμᾶς, οὐδὲ διαπαντὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν. πνεῦ tus eñ a me egrediet: τ flatũ oẽm ego fe μα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποί ci. ppt pctũ modicũ qd trifticia affeci eũ: τ pcuſ ησα. διὰ ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλύπησα αὐτόν, καὶ ἔπα fi eũ. τ auerti facie meã ab eo: ταξα αὐτόν. καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ, τ cõtriſtat⁹ sũ: τ abiit triſtis in vias ſuas. καὶ ἐλυπήθην, καὶ ἐπορεύθη συγνὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. vias ei⁹ vidi: τ ſanaui eũ: τ cõſolat⁹ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰάσάμην αὐτόν, καὶ παρα ſum eũ: τ dedi ei cõſolationẽ verã κάλεσα αὐτόν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινὴν pacẽ ſup pacẽ his q̃ lõge τ his q̃ ppe ſũt. τ εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς ὄυσιν. καὶ dixit dñs: ſanabo eos: at iniq̃ ſic fluctu εἶπεν κύριος, ἰάσομαι αὐτούς, οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυ= abunt: τ deſcere nõ poterũt. nõ δωνισθήσονται, καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. οὐκ 5.48.d eſt gaudere ſpũs dixit dñs dẽ⁹. ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός. Ca.58.

A Clama in fortitudie τ ne parcas q̃ſi tubã Ἀνάβησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα exalta vocẽ tuã: τ ãnũcia ppło meo ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ pctã ieor: τ domui iacob iniq̃tates ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ τῷ οἴκῳ ἰακὼβ τὰς ἀνομίας eor. me die de die querẽt: τ ſcire meas αὐτῶν. ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητήσουσι, καὶ γνῶναι μου vias deſiderãt: q̃ſi ppłs iuſticiã factẽs: τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς δικαιοσύνην πεποιηκώς, τ iudiciũ dei ſui nõ dereliquẽs. petũt me καὶ κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπώς. αἰτοῦσί με nſic iudiciũ iuſtũ: τ appῤiquare deo cupiũt dicen τὴν κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγον= tes: q̃re ieiunauim⁹ τ nõ vidiſti: humiliaui τες, τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες, ἐταπεινώσα= mꝰ aias nras τ nõ cognouiſti. en eñ die μεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέ= bus ieiunior⁹ vſor inuenitis volũtates vras: τ ραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν, καὶ oẽs ſubiectos vros affligitis in tudiciũ τ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν νύσσετε εἰς κρίσιν καὶ pugnas:ieiunatis τ pcutitis pugnis humilẽ. q̃ μάχας, νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν. ἵνα= re mihi ieiunatis ſicut hodie vt audiat in clamore τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν vor vra. nõ hoc ieiuniũ elegi: τ οἱ φωνὴν ὑμῶν. οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέ em humiliare hoiem aiam ſuã: neq; ſi icurua ραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδ' ἂν κάμ= ueris q̃ſi circulũ collũ tuũ τ ciliciũ τ cine ψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σπο= rem ſubſtraueris. neq; ſic vocabitis ieiuniũ acceptabile: δὸν ὑποστρώσῃ. οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτήν, nõ tale ego elegi ieiuniũ: dicit dñs: ſed οὐχὶ ταυτὴν ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν, λέγει κύριος, ἀλ ſolue oẽm colligaturãſiniq̃tatis diſſolue: obligatiões λὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε σραγγαλιὰς violẽtas cautionũ: dimitte cõfractos in remiſſi βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυμένους ἐν ἀφέ one: τ oẽm ſcripturã iniquã cõſcide. frãge σει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. διάθρυψον ẽ eſuriẽti panẽ tuũ τ pauperes ſine tecto induc πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε in domũ tuã. ſi videris nudũ εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν

Trãſla.B.Mic.

ᵏcontrito ˡ& humiliˡᵐſpi= ritu:ⁿvt viuificet ᵒſpiritũ ᵖhumiliũ ᑫ& viuificet ʳcor ˢcontritorum. ∞∞∞∞∞ ⁿNonʳeniʳin ſempiternũ ʳlitigabo:ˢneq; vſq; ad fi= nem ᵇ iraſcar:ᶜqaᵈſpiritus ᵉa facie mea ᶠegredietur: ᵍ& flatusᵒego ʳfaciã.ʰ Pro pter iniqtatẽ ˡ auaricie eiꝰ ᵐiratus ſum:ⁿ& pcuſſi eũ. ᵒAbſcondíᵖ& indignatus ſum.ᑫ Et abiitʳ vagus ˢ in via ʳcordis ſui.ⁿ Vias eius ˣvidiʸ& ſanaui eum:ᶻ& re= diuxi eumᵃ & reddidi ∞ ᵇcõſolationes ᶜipſiᵈ& lugẽ tibus eius.ᶜCreauiʳfructũ ᵍlabiorumʰpacem:ˡ pacẽ ᵏeiˡqui longe eſt: ∞∞∞∞ ˡ& quí propeᵐdixitⁿdomi nusᵒ& ſanaui eum. ∞∞∞ ᵖImpíi autẽ ᑫ quaſi mare ʳferuens ˢ quodʳquieſcere ⁿnõʳpoteſt:ʳ& redundant ᶻfluctus eius in ᵃconculca tionẽᵇ& lutum.ᶜ Non eſt ᵒpax ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍimpís:ʳdícitʳdeus meus.

58.

Clamaʳneᵒceſſes:ʳq̃= ſi tuba ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳexaltaᵍvocẽ tuã:ʰ& annũ ciaˡppłoˡmeoᵏ ſcelera eo= rũ:ˡ& domuiᵐiacobⁿpctã eorũ.ᵒ Me etenim deᵖdie inᑫdieʳquerũtˢ& ſcireᵗvía= as meas ᵘvolũtˣ quaſi gẽs ʸqueʸ iuſticiamᵃ fecerit ᵇ & que iudiciumᶜ dei ſui ∞ ᵇnonᶜdereliq̃rit.ʳ Rogant me ᵉiudíciaᵇ iuſtície : & ∞ ᵗappropinquareᵏdeoˡvo= lũt.ᵐQuareⁿ ieiunauimᵍ ᵒ& nõ ᵖaſpexiſti:ᑫ humilia uímᵍ aias nrasⁿ& neſciſti. ⁿEcceˡin dieᵛ ieiunii veſtri ʸinuenitur volũtas vraᵇ & oẽsᶜ debitores vrosᵒ repe títis.ᶜ Eccerad lítesᵉ & ad cõtentíõesᵇ ieiunatis :ˡ & percutitísᵏpugnoˡimpie. ᵐNolíteⁿ ieiunareᵉ ſicut vſ q̃ ad hãcᵒ dieᵖvt audíatur ᑫin excelſoʳclamor veſter. ᵉNunqd taleʳ eſt ⁿ ieiuniũ ᵏqd elegi perʳdieᵗ afflígere ᵃhominẽᵇanímã ſuã.ᶜ Nũ qd contorq̃reᵒ q̃ſi circulũ ᶜcaput ſuũ:ˡ& ſaccũᵍ & cí= neremʰſternere!ˡ Numqd iſtud ᵏvocabísˡieiuniũ :ᵐ& diẽⁿacceptabilẽᵒdño ?ᵖ Nõ neᑫhoc eſt magisʳ ieiuniũ qdᵗ elegí.ᵘ Diſſolueᵛ colli gatiõesˣipietatisʸ ſolveᶻfa ſcículosᵃdeprimẽtes.ᵇ Dí mitte eos qᶜcõfracti ſunt ᵈliberos:ᵉ& oẽ ᶠonusᵍdirũ pe.ʰFrangeᵏ eſuriẽtiˡpanẽ tuũ :ᵐ& egenosⁿ vagoſq; ᵒinduc inᵖdomum tuam. ᑫCumʳvideris ˢnudum ∞

Tex.he.Eſa.lviij.

ᵏדַּכָּא	וּשְׁפַל	ˡרוּחַ ᵐרוּחַ ⁿלְהַחֲיוֹת ᵒרוּחַ
ᵖשְׁפָלִים	ᑫולְהַחֲיוֹת	ˡלֵב ʳנִדְכָּאִים׃ˢכִּי
ᵗלֹא	לָנֶצַח	ᵘולֹא ᵛלָעַד ʷאָרִיב
ˣאֶקְצוֹף	ʸכִּי	ᶻרוּחַ ᵃמִלְּפָנַי ᵇיַעְטוֹף
ᶜונְשָׁמוֹת	ᵈאֲנִי	ᵉעָשִׂיתִי׃ ᶠבַּעַן
ᵍבִּצְעִי	ʰקַצַּפְתִּי	ⁱוָאַכֵּהוּ ʲהַסְתֵּר
ᵏואֶקְצֹף	ˡוַיֵּלֶךְ	ᵐשׁוֹבֵב ⁿבְּדֶרֶךְ
ᵒלִבּוֹ׃	ᵖדְּרָכָיו	ᑫרָאִיתִי
ʳוְאֶרְפָּאֵהוּ	ˢוְאַנְחֵהוּ	ᵗוְאָשַׁלֵּם
ᵘנִחוּמִים	ᵛלוֹ	ʷולַאֲבֵלָיו׃ ˣבּוֹרֵא
ʸנִיב	ᶻשְׂפָתָיִם	ᵃשָׁלוֹם ᵇשָׁלוֹם
ᶜלָרָחוֹק	ᵈוְלַקָּרוֹב	ᵉאָמַר ᶠיְהוָה
ᵍורְפָאתִיו׃	ʰוְהָרְשָׁעִים	ⁱכַּיָּם ʲנִגָּרֵשׁ
ᵏכִּי	ˡהַשְׁקֵט	ᵐלֹא ⁿיוּכָל
ᵒוְיִגָּרְשׁוּ	ᵖמֵימָיו	ᑫוְיַשְׁפִּיכוּ
ʳרְפָשׁ	ˢוְטִיט׃	ᵗאֵין ᵘשָׁלוֹם
ᵛאָמַר	ʷאֱלֹהַי	ˣלָרְשָׁעִים׃
ʸקְרָא	ᶻבַגָּרוֹן	ᵃאַל ᵇתַּחְשֹׂךְ
ᶜכַּשּׁוֹפָר	ᵈהָרֵם	ᵉקוֹלֶךָ ᶠוְהַגֵּד
ᵍלְעַמִּי	ʰפִּשְׁעָם	ⁱוְלְבֵית
ʲיַעֲקֹב	ᵏחַטֹּאתָם׃	ˡוְאוֹתִי
ᵐיוֹם	ⁿיוֹם	ᵒיִדְרֹשׁוּן
ᵖוְדַעַת	ᑫדְּרָכַי	ʳיֶחְפָּצוּן
ˢנָּגוֹי	ᵗאֲשֶׁר	ᵘצְדָקָה
ᵛעָשָׂה	ʷוּמִשְׁפַּט	ˣאֱלֹהָיו
ʸלֹא	ᶻעָזָב	ᵃיִשְׁאָלוּנִי	ᵇמִשְׁפְּטֵי	ᶜצֶדֶק
ᵈקִרְבַת	ᵉאֱלֹהִים	ᶠיֶחְפָּצוּן׃
ᵍלָמָּה	ʰצַמְנוּ	ⁱוְלֹא ʲתִרְאֶה
ᵏעִנִּינוּ	ˡנַפְשֵׁנוּ	ᵐולֹא ⁿתֵדָע
ᵒהֵן	ᑫבְּיוֹם	ʳצֹמְכֶם
ˢתִּמְצְאוּ	ᵗחֵפֶץ	ᵘוְכָל
ᵛעַצְּבֵיכֶם	ʷתִּנְגֹּשׂוּ׃	ˣהֵן
ʸלָרִיב	ᶻוּמַצָּה	ᵃתַּכּוּ
ᵇבְּגוּשׁ	ᶜרֶשַׁע	ᵈלֹא
ᵉתָצוּמוּ	ᶠלַהֲכוֹת	ᵍבְּאֶגְרֹף
ʰרֶשַׁע	ⁱלֹא	ʲתָצוּמוּ
ᵏכַּיּוֹם	ˡלְהַשְׁמִיעַ	ᵐבַּמָּרוֹם
ⁿקוֹלְכֶם׃	ᵒהֲכָזֶה	ᵖיִהְיֶה
ᑫצוֹם	ʳאֶבְחָרֵהוּ	ˢיוֹם
ᵗעִנּוֹת	ᵘאָדָם	ᵛנַפְשׁוֹ
ʷהֲלֹךְ	ˣכְּאֲגְמֹן	ʸרֹאשׁוֹ
ᶻוְשַׁק	ᵃוְאֵפֶר	ᵇיַצִּיעַ
ᶜהֲלִזֶּה	ᵈתִּקְרָא	ᵉצוֹם
ᶠוְיוֹם	ᵍרָצוֹן	ʰלַיהוָה׃
ⁱהֲלוֹא	ʲזֶה	ᵏצוֹם
ˡאֶבְחָרֵהוּ	ᵐפַּתֵּחַ	ⁿחַרְצֻבּוֹת
ᵒרֶשַׁע	ᵖחַתֵּר	ᑫאֲגֻדּוֹת
ʳמוֹטָה	ˢוְשַׁלַּחְתֶּם	ᵗרְצוּצִים
ᵘחָפְשִׁים	ᵛוְכָל	ʷמוֹטָה׃
ˣתְּנַתֵּקוּ	ʸהֲלוֹא	ᶻפָּרֹס
ᵃלָרָעֵב	ᵇלַחְמֶךָ	ᶜוַעֲנִיִּים
ᵈמְרוּדִים	ᵉתָּבִיא	ᶠבָּיִת	ᵍכִּי	ʰתִרְאֶה	ⁱעָרֹם

Pritiua.he

ה	
א	
רוּנ	
ם	
ף	פָּנֶה
ף	עָשָׂה
ם	סֵתֶר
ף	שָׁבַב
א	דַּרְכָּא
ה	שָׁלֵם
ם	בָּרֵא
ג	שָׂפָה
ם	חָלַם
ב	נָרַשׁ
ק	יָכַל
ש	
ה	
ם	רָצָה
ן	חָשַׂךְ
ם	רוּם
ד	גַּד
ש	יָדַע
ן	
ם	פָּשַׁע
ת	אֵת
ם	יוֹם
ש	יָדַע
ם	צוּם
א	עָנָה
ש	נָגַשׂ
ב	רוּב
ף	נֶגֶף
ם	רוּם
ה	בָּחַר
ף	כַּף
א	קָרָא
ה	רָצָה
ן	חָשַׂךְ
ם	רוּם
ד	גַּד
ש	יָדַע
ן	רָצַץ
ק	חָתַק
ם	עָנָה
ם	מָרַד
ה	בָּאָה

Cap.lv

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.lix.

וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם׃ כְּסָה עָלַם
אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַארֻכָתְךָ בָּקַע
מְהֵרָה תִצְמַח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ צָמַח פָּנָה
כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶּךָ׃ אָז תִקְרָא כָּבַד אָסַף
יְהוָה יַעֲנֶה תְשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי קָרָא עָנָה
אִם תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח שׁוּעַ אָמַר
אִצְבַּע וְדֹבֶר אָוֶן׃ וְתַפֵּק לָרָעֵב צָבָע פּוּק
נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח עָנָה שָׂבַע
בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃ חָשֵׁךְ
וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ נָחָה תָּמִד
בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ צָחַח
וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם חָלַץ הָיָה
אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃ וּבָנוּ יָצָא כָּזַב
מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר מִן עָלַם
וְדוֹר תְקוֹמֵם וְקָרָא לְךָ גֹּדֵר יָסַד קוּם
פֶּרֶץ מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת׃ אִם שׁוּב יָשַׁב שׁוּב
תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ עָשָׂה
בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג
לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ כָּבַד כָּבַד
מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וּמְצֹא
וְדַבֵּר דָּבָר׃ אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה עָנַג
וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ רָכַב בָּמָה
וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי אָכַל פֶּה
יְהוָה דִּבֵּר׃ הֵן לֹא

Cap. lix.

קָצְרָה יַד יְהוָה מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא כָבְדָה אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטֹּאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי כַפֵּיכֶם נְגֹאֲלוּ בַדָּם וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם בָּעָוֹן שִׂפְתוֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ שָׁקֶר לְשׁוֹנְכֶם עַוְלָה תֶהְגֶּה׃ אֵין קֹרֵא בְצֶדֶק וְאֵין נִשְׁפָּט בָּטַח עַל תֹּהוּ וְדַבֵּר שָׁוְא הָרָה עָמָל וְהוֹלִיד אָוֶן׃ בָּקַע צָפְעוֹנִי בִּקְעוּ וְקוּרֵי עַכָּבִישׁ יַאֲרֹגוּ הָאֹכֵל מִבֵּיצֵיהֶם יָמוּת וְהַזּוּרֶה תִּפָּצֵא מוּת זָרָה

Trásla.B.Vie.

operi eum: u & carnem tuam t ne r despexeris. ∞∞∞∞
s Tunc a erũpet b q̃si mane c lumen tuũ b & sanitas tua c citi d orietur. e Et anteíbit b faciem tuã f iusticia tua & k gloria f domini m colliget te. n Tunc o inuocabis: ∞∞ p & dñs q exaudiet: r clamabis s & dicet t ecce adsum. u Si x abstuleris r de medio tui v cathenã: & desieris a extẽdere b digitũ: c & loquí qd d nõ ꝓdest. e Cuz effuderis f esurienti e animã tuã: b & animam f afflictã k repleueris: l orietur m in tenebris n lux tua: o & tenebre tue erunt p sicut meridies q Et requiẽ tibi dabit r dñs s semp: t & ĩplebit u splẽdoribus x aiam tuã: r & ossa tua v líberabit. a Et eris b q̃si hortus c irrigu us: b & sicut fons c aquarũ f cuiꝰ e nõ b deficient f aque. k Et edificabuntur ∞∞∞∞ l in te m deserta n feculorum c fundamenta p gñationis q & generatiõis r suscitabis. o Et vocaberis u edificator x sepiu z: r auertẽs s semitas a in quietem. b Sí ∞∞∞∞∞∞ c auerteris b a sabbato c pedem tuũ f facere e volũtatẽ tuã b in die f sctõ meo: k & vocaueris l sabbatũ m delicatũ & n sanctũ o domini p glorio sum: q & glorificaueris eũ r dum nõ facis s vías tuas: & t nõ inuenitur u volũtas tua x vt loqris r ſmonẽ t tũc a delectaberis b supèr c dño: b & sustollam te c super f altí tudines e terre: ∞∞∞∞∞∞∞ b & cibabo te f hereditate k iacob l patris tui. n Os m eĩ o dñi p locutũ est. 59.

C Cce b non ∞∞∞∞∞∞ c est abbreuiata b manus c dñi r vt saluare neq̃at: e neq̃ b aggrauata ẽ f auris eius k vt nõ exaudiat: l sed n iniqtates vre p diuiserunt q inter vos r & o deũ vestrũ: t & peccata vra n absconderunt x faciem eius t a vobis s ne exaudiret. b Manus n eĩ b vre c pollute sunt b sanguíne: c & digití vestri f iniquitate. e La bia vestra ∞∞∞∞ b locuta sunt f mendaciũ: & k ligua vra f iniqtatẽ m fatur. n Non est o qui inuocet p iustícia: q neq̃ est r qui iudicet e vere: sed c cõfidũt n in r nihíli: r & loquũtur v vanitates. e Conceperunt b laborẽ c & peperunt b iniqtatẽ. c Oua f aspidũ e ruperũt: b & telas f aranee k texuerunt. l Qui comederit m de ouis eorũ n morietur: o q̃d cõfotũ

Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina

operi: τ a domesticis feminis tui ne περιβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ despexeris. tũc erũpet matutinũ lumẽ tuũ: τ ὑπερόψει. τότε ῥαγήσεται ὁ πρῶϊμος ὁ φῶς σου, καὶ sanitates tue cito orient. τ pretibit an τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεται ἔμ te te iusticia tua τ glia dei circũda προσθέν σου ἡ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιέξει bit te. tũc clamabis: τ dñs exaudiet te: adhuclo λεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ ὁ κύριος ἐπακούσεταί σου, ἔτι λα quẽte te dicet: ecce adsum. si abstuleris a te λοῦντός σου ἐρεῖ, ἰδοὺ παρειμι. ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ colligationẽ τ ordinationẽ τ verbũ murmurationis: τ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ vederis esurienti panẽ: ex aia tua: τ aiam humilia δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον, ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπει tã saturaueris: tũc orieꝫ in tenebris lumẽ νωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς tuũ: τ tenebre tue sicut meridies: τ erit de⁹ σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσαι ὁ θεός tuꝰ tecũ semp. τ iplebeꝛis sicut σου μετὰ σοῦ πάντοτε. καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ desiderat aia tua: τ ossa tua pingueſcẽt. ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται. τ erit sicut hortus irrigu⁹. τ sicut fons: quẽ nõ dese καὶ ἔσαι ὡς κῆπος μεθύων. καὶ ὡς πηγή, ἣν μὴ ἐξέλι= ruit aqua τ edificabunt tibi deserta secula: πτει ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονταί σοι αἱ ἔρημοι αἰώνιοι, τ erũt fũda mẽta tua sẽpitna ĩgnatiõib⁹ gnationũ. τ voca καὶ ἔσαι τὰ θεμέλιά σου αἰώνια ἐν γενεαῖς γενεῶν. καὶ κλη berꝭ edificator: macerias: τ lapides ꝯj ĩ me= θήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀναμε⁹ dio semitas: desecre facies. si auerteris pedẽ σον τῶν τρίβων σαύσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα tuũ a sabbatis vt nõ facias volũtates σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά tuas in die sctã: τ vocabis sabbata delt σου ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυ cata sctã deo tuo: nõ tolles pedẽ tuũ ad o= φερὰ ἁγία τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπ' ἔρ pus: neq̃ loqris verbũ in tra de ore tuo: γω, οὐδὲ λαλήσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου, τ eris cõfidens sup dñm: τ eleuabit te sup καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον, καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ bona terre: τ cibabit te hereditate iacob ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακὼβ τ pris tui. nã os dñi locutũ est hec. πατρός σου. τὸ γὰρ στόμα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.

Cludd nõ põt manꝰ dñi saluos facere: aut aggra Μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ ἐβάρυ nata ẽ auris eiꝰ vt nõ exaudiat: sed peta νεν τὸ ὦς αὐτοῦ μὴ ἐισακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα vra separãt iter vos τ vell: τ ꝓpter pecca ὑμῶν διιςῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ τ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ ta vra auertit facie suã a vobis: vt nõ τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτ ἀφ' ὑμῶν, τοῦ μὴ miserear. nã manꝰ vre pollute sanguine: τ ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ digiti vri pctis: at labia vra loquuta οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίας, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη= sũt iniqtatẽ: τ lingua vra iustitiã meditabat. nullꝰ σαν ἀνομίαν, καὶ ἡ γλῶσα ὑμῶν ἀδικίαν ἐμελέτα. οὐθεὶς loquit iusta: neq̃ est iudiciũ verũ. cõfidũt in λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστιν κρίσις ἀληθινή. πεποίθασιν ἐπὶ vanis τ loquũt vana: q: parturiũt dolorẽ τ gene= ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι φόνον καὶ τίκτου rãt iniqtatẽ. oua aspidũ fregerũt τ telã aranee te= σιν ἀνομίαν. ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί= xunt. τ q̃ voluerit de ouis eoꝝ comedere: frangẽs νουσιν. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας

ꝯ ∞∞∞∞∞∞∞

Trãſla.gre.lex.cũinter.lati.

vẽtilatũ:repperit ꝛ in ipo regulũ. tela eox nõ
B ἔυριον, ἔυρεν καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκου ὑφὸς αὐτῶν ουκ
erit in veſtimẽtũ: neqꝫ operient ab operi=
prio. ἔσαι εἰς ἱμάτιον, οὐ δὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ=
i.d. bus ſuis. nã opa eox opa iniqtatis: at pe=
γων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, οἱ δὲ πό=
des eox ad malicã currũt veloces ad effũdẽdũ
δες αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσιν ταχινοὶ ἐκχέαι
ſanguinẽ:ꝛ cogitatiões eox cogitatiões ſtultox.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cõtritio ꝛ miſeria in viis eox: ꝛ
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
viã pacis nõ cognouerũt:ꝛ nõ eſt iudiciũ in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἶδασιν, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς
viis eox. nã ſemite eox puerſe: qꝫ tran
ὁδοῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ἃς διοδεύ=
ſeũt: ꝛ neſciũt pacẽ. ꝓpter hoc receſſit iudi
ουσι, καὶ οὐκ οἶδασιν εἰρήνην. διὰ τοῦτο ἀπέστη κρί=
ciũ ab eis: ꝛ nõ apphẽdit eos iuſticia.
σις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη.
expectauim9 illis lucẽ facta eſt: eis tenebra: ꝓſpo=
ὑπομενάντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος, μεί=
lãtes lucẽ in tenebris ãbulauerũt. palpa=
ραντες αὐγὴν ἐν σκότει περιεπάτησαν. ψηλαφήσου=
bũt ſicut cecꝰ parietẽ:ꝛ qſi nõ exitib9 oculis
σιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον, καὶ ὡς οὐχ ὑπαρχόντων ὀφθαλμῶν
attrectabũt: cadẽt in meridie: qſi in nocte media
ψηλαφήσουσι· πεσοῦνται ἐν μεσοῦντι, ὡς ἐν μεσονυκτίῳ
qſi mortẽtes gemẽt: qſi vrſus ꝛ qſi colũbe parit
ὡς ἀποθνήσκοντες στενάξουσιν, ὡς ἄρκος καὶ ὡς περιστερὰ μᾶ
ãbulabũt. expectauim9 iudiciũ ꝛ nõ erit ſalus. longe
πορεύσονται· ἀνεμείναμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔστι σῖα· μακρὰν
receſſit a nobis:multa eĩ nfa iniqtas i cõſpectu tuo:
ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν, πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου,
ꝛ pcta nfa reſtiterũt nobis. nã iniqtates
C καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν· αἱ γὰρ ἀνομίαι
nfe in nobis:ꝛ iuſticias nfas cognouim9. ipie
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἔγνωμεν· καὶ σεβή
egim9 ꝛ mẽtiti ſum9, ꝛ receſſim9 a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπεστήμεν ὄπισθεν τοῦ θεοῦ ἡ=
ſtro: loquuti ſum9 iniqua: ꝛ iobedietes fuim9:pcpim9:
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ὑπεθήσαμεν, ἐκύμεν,
ꝛ meditati ſum9 de corde nſo verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
ꝛ receſſim9 a iudicio:ꝛ iuſticia lõge
καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τῆς κρίσεως, καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν
ſtetit: qꝫ cõſumpta ẽ in viis eox veri
ἀφέστηκεν, ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή=
tas: ꝛ p rectũ iter nõ potuerũt trãſire ꝛ veritas
θεια, καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
ſublata ẽ: ꝛ trãſtulerũt mentẽ ſuã vti itelligerẽt.
ἤρθαι, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι.
ꝛ vidit dñs: ꝛ nõ placuit ei: qñ nõ erat iudiciũ.
καὶ εἶδε κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
ꝛ vidit: ꝛ nõ erat vir: ꝛ cõſiderauit ꝛ nõ erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defenſor: ꝛ vltus eſt eos brachio ſuo:
ὁ ἀντιλήμπτωρ, καὶ ἐμύναρο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ,
ꝛ mia ſuſtẽtauit. ꝛ indut9 eſt iuſti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίξατο. καὶ ἐνεδύσαρο δικαιο=
ciã qſi lorica: ꝛ circũpoſuit galeã ſalu
D σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω=
tis in capite: ꝛ circũdat9 eſt veſtimẽto vi=
Ephe.6 c. ſ. Teſa i.b. τηρίου ἔνδυσιν ἐκ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιβάλεται ἱμάτιον ἐκ=
dicte: ꝛ pallio qſi redditur9 retri
δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀνταποδώσων ἀντα
butionẽ oppꝛobriũ aduerſarijs. ꝛ time
ποδόσιν ὀργὴν τοῖς ὑπεναντίοις. καὶ φοβηθήσον
bũt q̃ ab occidẽte nomẽ
ται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua.heb. Tex.de.Esa.lx.

יְהוָה׃ וּמִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ֙ אֵת כְּבוֹדוֹ׃ זָרַח כָּבַד
כִּי יָבֹא כַּנָּהָר צָר רוּחַ יְהוָה נוֹסָסָה׃ בּוֹא צוּר
וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה׃ נָסַס גָּאַל
וְאֹתִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר שׁוּב
עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי בָּרַת אֶת
זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד שׂוּם פֶּה
עוֹלָם׃ קוּמִי אוֹרִי מוּשׁ

Cap.lx.

כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְהוָה עָלַיִךְ זָרָח׃ כָּבַד
כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים כָּסָה
וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה׃ זָרַח כָּבַד רָאָה
וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זָרְחֵךְ׃
שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבֹאוּ נָשָׂא סָבַב
וּבְנֹתַיִךְ עַל צַד תֵּאָמַנָה׃ אָז תִּרְאִי וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לִבֵּךְ כִּי רָאָה קָבַץ
יְהֻפַּךְ עָלַיִךְ הֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ׃ שְׁפַעַת גְּמַלִּים תְּכַסֵּךְ הָמָה בּוֹא רָחַב
בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה כֻּלָּם מִשְּׁבָא יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהִלֹּת בָּרָא כְּבִר
יְהוָה יְבַשֵּׂרוּ׃ כָּל צֹאן קֵדָר יִקָּבְצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיוֹת יְשָׁרְתוּנֵךְ יַעֲלוּ בּוֹא לְבֹנָה
עַל רָצוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אֲפָאֵר׃ מִי אֵלֶּה כָּעָב תָּעוּפֶינָה נָשָׂא חָלַל
וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם׃ כִּי לִי אִיִּים יְקַוּוּ וַאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ בָּרָא שָׁנָה
לְהָבִיא בָנַיִךְ מֵרָחוֹק כַּסְפָּם וְזָהָבָם בּוֹא רָחַם
אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיִךְ וְלִקְדוֹשׁ קָדַשׁ
יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֵךְ׃ וּבָנוּ בְנֵי נֵכָר עֹלְלַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם יְשָׁרְתוּנֵךְ כִּי בָּנָה
בְּקִצְפִּי הִכִּיתִיךְ וּבְרִצוֹנִי רִחַמְתִּיךְ׃ חָמָה כִּי
וְנִהֲרוּ שְׁעָרַיִךְ תָּמִיד יוֹמָם וָלָיְלָה לֹא יִסָּגְרוּ לְהָבִיא אֵלַיִךְ חֵיל פָּתַח נָהַר
גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים׃ כִּי הַגּוֹי נָגַד

Trãsla.B.Vie.

dñi: & qui ab ortu solis" gloriam eius. ∞∞∞
°Cum venerit qsi fluuius violentus quē spūs dñi cogit: & veniet sion redeptor: & eis q redeūt ab iniquitate in iacob dicit dominus. Hoc ∞∞∞
fedus meū cum eis dicit dñs. Spūs me qui est in te: & verba mea que posui in ore tuo ∞∞∞∞
non recedēt de ore tuo: & de ore semis tui & de ore semis tui: dicit dñs amodo & vsq̄ in sempiternum 60.

SVrge illuminare ∞ qa venit lumen tuū: & gloria dñi super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram: & caligo populos: sup te aut̄ orietur domin: & gloria eius in te videbitur. Et ambulabūt gētes in lumine tuo: & reges in splendore ort tui. Leua in circuitu oculos tuos & vide: omnes isti cōgregati sunt venerūt tibi. Filii tui de lōge venient: & filie tue in latere suggent. Tunc videbis & affluues & mirabitur & dilatabitur cor tuum qñ cōuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gētiū venerit tibi. In ītu datio camelorū operiet te: dromedarii madian & effa. Omnes de saba venient: aurum & thus deferentes: & laudem ∞ dño annūciantes. Oē pecus cedar cōgregabi tur tibi: arietes nabaioth ministrabūt tibi. Offerētur sup placabili altari meo: & domū maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti q vt nubes volāt: & quasi colūbe ad fenestras suas? Me eni insule expectabūt & naues maris in pricipio: vt adducā filios tuos de lōge. Argentū eorū & aurū eox cum eis nois dñi dei tui & sancto israel: qa glorificauit te. Et edificabūt filii peregrinoꝝ muros tuos: & reges eorū mini strabūt tibi. In indignatione eni mea pcussi te: & in recōciliatōe mea miserꝛ sū tui. Et aperiētur porte tue iugiter: die ac nocte nō claudēt vt afferatur ad te fortitudo gentiū: & reges carū adducātur. Gens eī

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

dñi: τὰ ab ortu solis nomē inclytū: veniet κυρίου, καὶ οἱ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον αὐτῆς· ἐὰν ἔλθῃ ὡς ποταμὸς βιαίως ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυ
cm̄ q̄si fluuio violent ira a dño: veniet cū furo re: τ veniet de sion liberās: τ auertet ipietates
ῥὸς καὶ πνεῦμα θεομηνίας παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυ
mou, καὶ ἥξει ἀπὸ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
a iacob. τ hoc eis a me testamētū dixit do
μοῦ, καὶ ἥξει ἀπὸ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
μου, καὶ ἥξει ἀπὸ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
ἀπὸ ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη ἣν πιστεύ
min. spūs me q est in te: τ verba mea:
σω ἐγώ, εἶπε κύριος· τὸ πνεῦμα τὸ ἐμόν, ὃ ἐστιν ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ῥήματά μου,
q̄ dedi in ore tuo: nō deficiēt de ore
ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ στόματός
tuo: τ ex ore seminis tui: dixit
σου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου, εἶπεν
dñs ex nūc τ in eternū.
κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.60.

Illuminare illumiare hierlm: venit em̄ tuū lumē
Φωτίζου φωτίζου ἱερουσαλήμ, ἥκει γάρ σου τὸ φῶς
τ gla dñi sup te orta est. ecce tenebre operi-
καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν. ἰδοὺ σκότος καλύ
ent terrā τ caligo sup gētes: sup te aūt apparebit dñs.
ψει γῆν καὶ γνόφος ἐπ' ἔθνη, ἐπὶ σὲ δὲ φανήσεται κύριος.
τ gla ei in te videbit. τ ābulabūt gētes
καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται. καὶ πορεύσονται ἔθνη τῷ
i luie tuo: τ reges in splēdore tuo. leua in
φωτί σου, καὶ βασιλεῖς ἐν τῇ λαμπρότητί σου. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos τ vide cōgregatos oēs
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα πάντα τὰ
filios tuos: ecce venerūt oēs filii tui de lōge: τ
τέκνα σου, ἰδοὺ ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ
filie tue sup humeris portabūt. tūc videbis τ ti
αἱ θυγατέρες σου ἐπ' ὤμων αἰρθήσονται. τότε ὄψει καὶ φο
mebis τ stupebis corde: qñ transferent in te
βηθήσῃ καὶ ἐκστήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ
diuitie maris τ gētiū τ pplor. τ veniēt tibi
πλοῦτος θαλάσσης καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. καὶ ἥξουσί σοι
greges camelor: τ operiēt te cameli madiam
ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψουσί σε κάμηλοι μαδιὰμ
τ gephath: oēs de saba veniēt ferētes aurū
καὶ γαιφάρ· πάντες ἐκ σαβᾶ ἥξουσι φέροντες χρυσίον
τ thus: τ salutare dñi ānūciabūt. τ
καὶ λίβανον, καὶ τὸ σωτήριον κυρίου εὐαγγελιοῦνται. καὶ
oēs oues cedar cōgregabunt tibi: τ arietes
πάντα τὰ πρόβατα κηδὰρ συναχθήσονταί σοι, καὶ κριοὶ
nabaioth veniēt tibi: τ offerent acceptabilia sup al-
ναβαιὼθ ἥξουσί σοι, καὶ ἀνενεχθήσεται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυ
tare meū: τ domus orōnis mee glorifica
σιαστήριόν μου, καὶ τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς μου δοξάσω
bitur. q isti vt nubes volāt τ q̄si colū
σεται. τίνες οἵδε ὡς νεφέλαι πέτανται καὶ ὡσεὶ περιστε
be cū pullis: me insule expectauerūt τ naues thar-
ραὶ σὺν νεοσσοῖς; ἐμὲ νῆσοι ὑπέμειναν καὶ πλοῖα θαρ-
sis in primis vt adducāt filios tuos de lōge: τ
σεῖς ἐν πρώτοις ἀγαγεῖν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸ
argentū τ aurū eox cū eis: pter no-
ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῶν μετ' αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνο
mē dñi fcti τ pter fctū israel vt glo
μα κυρίου τὸ ἅγιον καὶ διὰ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ ἐνδο
rificet. τ edificabūt alienigene muros
ξον εἶναι· καὶ οἰκοδομήσουσιν ἀλλογενεῖς τὰ τείχη
tuos: τ reges eox assistent tibi. ppt
σου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονταί σοι· διὰ
eā ira mea pcussi te: τ pter miam dilexi
τὴν ὀργήν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ ἔλεον ἠγάπησά
te: τ aperient porte tue semp die
σε, καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι σου διαπαντὸς ἡμέ-
τ nocte nō claudent vt introducāt ad te po-
ρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθήσονται εἰσαγαγεῖν πρός σε δύ-
tētā gētiū: τ reges q ducunt: eox em̄ gētes
ναμιν ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἀγομένους, τὰ αὐτῶν γὰρ ἔθνη κο

τ reges q nõ ſeruiẽt tibi: peri&
καὶ οἱ βασιλεῖς οἵτινες οὐ δουλεύσουσί σοι, ἀπολοῦν
bũt: τ gẽtes ſolitudie deſolabunt: τ gẽs liba
ται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημίᾳ ἐρημωθήσονται, καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβά
ni ad te veniet. in cypartiſſo τ pino τ cedro
νου πρός σε ἥξει· ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ
ſimul vt glificẽt locũ ſcũi meũ τ locũ pedũ eo&
ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἁγιόν μου καὶ τόπον ποδῶν αὐ
rũ glificabo. τ ibũt ad te timẽtes filii
τῶν ταπεινωσάντων σε, καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν
pedũ tuoꝝ oẽs q irritauerũt te: τ vocaberis ci
ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντά σε, καὶ καλεσθήσῃ πό
litas dñi ſion ſcti iſrael: p eo qđ fuiſti tu de&
λις κυρίου σιὼν ἁγίου ἰσραήλ, διὰ τὸ γεγονέναι σε ἐγ
relicta τ odio habita: τ nõ erat auxiliãs:
καταλελειμμένην καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
τ ponã te exultationẽ eternã gaudiũ gnationũ i gña
καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν ἐν γε
tiõib⁹. ſugges lac gẽtiũ: τ duitias regũ co&
νεῖς· καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ πλοῦτον βασιλέων φά
medes: τ ſcies: q: ego dñs ſaluãs te τ eru
γεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαι&
ens te de⁹ iacob. τ p ere afferã tibi au
ρούμενός σε θεὸς ἰακώβ· καὶ ἀντὶ χαλκοῦ ὄισω σοι χρυ
rũ. p aũt ferro: ferã tibi argẽtũ. p aũt ligno fe
σίον· ἀντὶ δὲ σιδήρου, ὄισω σοι ἀργύριον· ἀντὶ δὲ ξύλων ὀί
rã tibi es: p aũt lapidib⁹ ferrũ, τ dabo princi
σω σοι χαλκόν, ἀντὶ δὲ λίθων σίδηρον· καὶ δώσω τοὺς ἄρχον
pes tuos in pace: τ epiſcopos tuos in iuſti
τας σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιο&
cia τ nõ audiẽt vltra iniqtas in terra tua: ne
σύνῃ, καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου, οὐ
q cõtritiõ neq; miſeria in finib⁹ tuis ſed
δὲ σύντριμμα οὐδὲ ταλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου ἀλ
vocabunt ſalutare muri tui: τ porte
λὰ κληθήσεται σωτήριον τὰ τείχη σου, καὶ αἱ πύλαι
tue ſculptura. τ nõ erit tibi ũplꝰ ſol in lucẽ
σου γλύμμα. καὶ οὐκ ἔσαι σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς
dieꝝ: neq; ortus lune illuminabit tibi nocti
ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα,
ſed erit tibi dñs lux eterna: τ de⁹ gl̃a tua.
ἀλλ' ἔσαι σοι κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεός δόξα σου.
nõ eñ occidet ſol tibi: τ luna tibi nõ defi
οὐ μὴ δύσεται ὁ ἥλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλεί
ciet. erit eñ tibi dñs lux ſẽpiterna. τ cõple
ψει· ἔσαι γάρ σοι κύριος φῶς αἰώνιον· καὶ ἀναπλη
buntur dies luctꝰ tui: τ ppꝰ
ρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαός
tuꝰ oĩs iuſtus: τ i ppetuũ hereditabũt
σου πᾶς δίκαιος, καὶ εἰς αἰῶνος κληρονομήσουσι τὴν
terrã: cuſtodiẽs plãtationẽ opa manuũ ſuaꝝ in
γῆν, φυλάσσων τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
gl̃am. pauciſſimꝰ erit in millia: τ minimꝰ
δόξαν. ὁ ὀλιγοστὸς ἔσαι εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος
in gentẽ magnã: ego dñs in tpe cõgregabo
εἰς ἔθνος μέγα, ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω
eos.
αὐτούς.

Ca.61.

Spiritus dñi ſup me: cuiꝰ cã vnxit me
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέν με
euãgelizare pauperibꝰ: miſit me: ſanare
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι
cõtritos corde: ꝓdicare capti
τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώ&
uis remiſſionẽ τ cecis viſus aptionẽ: τ vocare
τοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ καλέσαι
anñi dñi acceptabilẽ:
ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν,

ꝏꝏꝏ

לַיהוָה ׀ וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ ׀ לְנַחֵם
כָּל ׀ אֲבֵלִים׃ לָשׂוּם ׀ לַאֲבֵלֵי ׀ צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם ״פְּאֵר ״תַּחַת ׀ אֵפֶר ׀ שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן תַּחַת ׀ אֵבֶל ׀ מַעֲטֶה ״תְהִלָּה תַּחַת
רוּחַ ׀ כֵּהָה ׀ וְקָרְאוּ ׀ לָהֶם ׀ אֵילֵי ׀ הַצֶּדֶק
מַטַּע ׀ יְהוָה ״ לְהִתְפָּאֵר׃ ׀ וּבָנוּ ׀ חָרְבוֹת
עוֹלָם ׀ שֹׁמְמוֹת ״רִאשֹׁנִים ״יְקוֹמֵמוּ ׀
וְחִדְּשׁוּ ׀ עָרֵי ׀ חָרְבוֹת שֹׁמְמוֹת ׀ דּוֹר ׀ וָדוֹר׃
וְעָמְדוּ ׀ זָרִים ׀ וְרָעוּ ׀ צֹאנְכֶם ׀ וּבְנֵי
נֵכָר ׀ אִכָּרֵיכֶם ׀ וְכַרְמֵיכֶם ׀ וְאַתֶּם ׀
כֹּהֲנֵי ׀ יְהוָה ׀ תִּקָּרֵאוּ ׀ מְשָׁרְתֵי ׀ אֱלֹהֵינוּ
יֵאָמֵר ״לָכֶם ״חֵיל ׀ גּוֹיִם ׀ תֹּאכֵלוּ ׀
וּבְכְבוֹדָם ׀ תִּתְיַמָּרוּ ׀ תַּחַת ׀ בָּשְׁתְּכֶם
״מִשְׁנֶה ׀ וּכְלִמָּה ׀ יֵרֹנּוּ ׀ חֶלְקָם ׀ לָכֵן
בְּאַרְצָם ׀ מִשְׁנֶה ׀ יִירָשׁוּ ׀ שִׂמְחַת
עוֹלָם ׀ תִּהְיֶה ׀ לָהֶם׃ ׀ כִּי ׀ אֲנִי יְהוָה
״אֹהֵב ״מִשְׁפָּט ׀ שֹׂנֵא ׀ גָּזֶל ׀ בְּעוֹלָה ׀
וְנָתַתִּי ׀ פְּעֻלָּתָם ׀ בֶּאֱמֶת ׀ ״וּבְרִית
עוֹלָם ׀ אֶכְרֹת ׀ לָהֶם׃ ׀ וְנוֹדַע ׀ בַּגּוֹיִם
זַרְעָם ׀ וְצֶאֱצָאֵיהֶם ׀ בְּתוֹךְ ׀ הָעַמִּים
כָּל ׀ רֹאֵיהֶם ׀ יַכִּירוּם ׀ כִּי ׀ הֵם ״זֶרַע
״בֵּרַךְ ׀ יְהוָה ׀׃ ׀ שׂוֹשׂ ׀ אָשִׂישׂ ׀ בַּיהוָה
תָּגֵל ׀ נַפְשִׁי ״ בֵּאלֹהַי ׀ כִּי ׀ הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי ׀ יֶשַׁע ׀ מְעִיל ׀ צְדָקָה ׀ יְעָטָנִי ׀
כֶּחָתָן ׀ יְכַהֵן ׀ פְּאֵר ׀ וְכַכַּלָּה ׀ תַּעֲדֶה
כֵּלֶיהָ׃ ׀ כִּי ״ כְאֶרֶץ ״תּוֹצִיא ׀ צִמְחָהּ ׀
וּכְגַנָּה ׀ זֹרוּעֶיהָ ׀ תַּצְמִיחַ ׀ כֵּן ׀ אֲדֹנָי
יֱהוִה ׀ יַצְמִיחַ ׀ צְדָקָה ׀ וּתְהִלָּה ׀ נֶגֶד
כָּל ׀ הַגּוֹיִם׃

Cap. lxij.

לְמַעַן ׀ צִיּוֹן ׀ לֹא ׀ אֶחֱשֶׁה
וּלְמַעַן ׀ יְרוּשָׁלַ ם ׀ לֹא ׀ אֶשְׁקוֹט ׀ עַד
יֵצֵא ׀ כַּנֹּגַהּ ״ צִדְקָהּ ׀ ״ וִישׁוּעָתָהּ
כְּלַפִּיד ׀ יִבָּעֵר׃ ׀ וְרָאוּ ׀ גוֹיִם ׀ צִדְקֵךְ ׀ וְכָל
״מְלָכִים ׀ כְּבוֹדֵךְ ׀ וְקָרָא ׀ לָךְ ׀ שֵׁם
חָדָשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ פִּי ׀ יְהוָה ׀ יִקְּבֶנּוּ׃ ׀ וְהָיִית
עֲטֶרֶת ׀ תִּפְאֶרֶת ״ בְּיַד ׀ יְהוָה ״ וְצָנוּף

'domino:ª& diē ᵇvltionis
ᶜdeo nostro:ᵇvt cōsolarer
'oēs'lugētes:ᵉvt ponerē
fortitudinē'lugētib?'siō:
&ᵏdarem'eis''coronam
''pro°cinere:ᵖoleum ꝯꝯ
ᵍgaudii'proᵉluctu:'pallū
ʰlaudisᵏpro ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'spū'meroris.ª Et voca=
būtur''ī ea'fortesᵖiuſticie:
'plātatio'dñi ᵍad glorificā
dū.ᵇEt edificabūt'deſerta
aᵏſeculo:&'ruinas''anti=
quas''erigent: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°& inſtaurabūtᵖ ciuitates
ᵍdeſertas &'diſſipatas in
ªgeneratiōe'& gnatione.
''Et ſtabūt'alieni'& paſcēt
'pecora vr̄a:ª &filiᵇ pegri
norū'agricole°& vinito=
res veſtri erūt.'Vos aūt'ſa=
cerdotesᵍ dñiᵇ vocabimini
'miniſtriᵏ dei nr̄i'dicetur
''vobis.''Fortitudinē°gen
tiū''comedetis:ᵍ& in glo=
ria eorū'ſupbietis.ª Pro
'cōfuſione vr̄a''duplici'ˣ &
rubore'laudabūt'partem
eorū.ªPropter hocᵇin tra
ſua'duplicia°poſſidebunt:
'letitia'ſempiterna ª erit
ᵇeis.'Quiaᵏ ego'dñs''dili
gens''iudiciū:&°odio ha=
bensᵖ rapinā ᵍ in holocau
ſtum.'Et dabo°opus eorꝝ
'in veritate:''& fedus ꝯꝯ
ᵏperpetuum'feriam'eis.
ªEt ſcietur'ín gentibus
'ſemen eorū:°& germen
eorū'in medio'populoꝝ.
ᵍOēs°qui viderint eos'co
gnoſcēt illos:ᵏqa'ipſi ſunt
''ſemen cui''bn̄dixitªdn̄s.
ᵖGaudēsᵍgaudebo'in dn̄o
&ªexultabit'anīa mea''in
deo meo.ᵏ Quia'induit
me'veſtimētis ª ſalutis: &
ᵇindumēto'iuſticie°circū
dedit me:'q̄ſi ſponſuꝫ'de
coratūᵍ corona:ᵇ& quaſi
ſpōſam'ornatāᵏ monilib?
ſuis.''Sicut'eni''terra''p=
fert° germē ſuū:ᵖ& ſicut
hortusᵍ ſemen ſuū'germi
nat:ªſic'dn̄s''deusᵏ germi
nabit'iuſticiam'& laudem
ªcoram°vniuerſis°gentí=
bus. 62.

ᵖRopterᵇ ſionᵉ nonᵒta
cebo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'& propter'hieruſalēᵍnō
ᵇquieſcam:'donec ꝯꝯꝯ
ᵏegrediatur'vt ſplendor
''iuſtus eiꝰ:''& ſaluator eiꝰ
°vt lāpasᵖ accendatur.ᵍ Et
videbūt'gētesª iuſtū tuū:
'& cuncti''regesᵏ inclytū
tuum.'Et vocabitur'tibí
ªnomen°nouū°qd°os°do
mini'nominabit.ª Et eris
ᵇcorona'gloriᵉ in manu
'domini;''& diadema ꝯ

τ diē retributiōis. cōſolari oēs
καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως · παρακαλέσαι πάντας
lugentes dari lugentibꝰ ſion gñam
τοὺς πενθοῦντας δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι σιὼν δόξαν
p cinere. vnctionē leticie lugentibꝰ: ha
ἀντὶ σποδοῦ · ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα
bitū gñe p ſpū meroris. τ vocabun
ταξολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας · καὶ κληθήσον
tur gñatiōes iuſticie plātatio dñi in gñam τ edi
ται γενεαὶ δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν καὶ δο
ficabūt deſerta ſēpiterna deſolata p?
κοδομήσουσιν ἐρήμους αἰωνίας ἐξερημωθείας πρότερον
excitabūt. τ inouabūt ciuitates deſertas deſola
ἐξαναστήσουσι · καὶ καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξερημω=
tas in gñatiōes: τ venīēt alienigene paſcētes
θείας εἰς γενεάς · καὶ ἥξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ
oues tuas: τ aliaꝫ gētiū aratores τ vinito
πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες καὶ ἀμπελουρ
res:vos aūt ſacerdotes dñi vocabimini:miniſtri dei nr̄i
γοί,ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κῡ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν
dicēt vobis.fortitudinē gētiū comedetis:τ in diui
ῥηθήσεται ὑμῖν · ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, καὶ ἐν τῷ πλού
tiis eoꝝ erittis admirabiles ſic ſecūdo poſſide
τῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονο=
bunt terrā: τ leticia ſempiterna ſup caput
μήσουσι τὴν γῆν, καὶ εὐφροσύνη ἀώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eoꝝ. ego eiſi ſū dñs diligens iuſticiā
αὐτῶν. ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην
τ odio hñs rapinā ex iniq̄tate. τ dabo labo=
καὶ μισῶν ἁρπαγμα ἐξ ἀδικίας · καὶ δώσω τὸν μόχ
rē eoꝝ iuſtis: τ teſtamentū eternū ponā e=
θον αὐτῶν δικαίοις, καὶ διαθήκην ἀώνιον διαθήσομαι αὐ
tis: τ ſcīēt in gētib? ſemē eoꝝ:
τοῖς, καὶ γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν,
τ nepotes eoꝝ in medio pplox.oīs videbūt eos
καὶ τὰ ἔγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν · πᾶς ὁρῶν αὐτούς
cognoſcet illos: qz iſti ſunt ſemē bñdi
ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ
cīt a deo: τ gaudio letabunt in do
νον ὑπὸ θεοῦ, καὶ εὐφροσύνη εὐφρανθήσονται ἐπὶ κῡ
mino: exultet aīa mea in dn̄o: idu=
ριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ
it eiī me veſtimētū ſalutis τ tunicā leticie:
σεν γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης,
ſicut ſpōſū circūdedit mihi mitram: τ ὡſi ſpōſaꝫ or
ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφη κα
nauit me mūdo: τ ſicut terrā afferentē floꝛē
τεκόσμησέ με κόσμῳ, καὶ ὡς γῆν ἄνθος
ſuū τ ſicut hoꝛt? ſemina ſua germinat:
ἀυτῆς καὶ ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαστάνει,
ſic pferet dñs iuſticiā τ laudē coꝝ
οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἔναν
oibus gētibus.
τίον πάντων τῶν ἐθνῶν. Ca.26.

ΔΙὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ
nō relinquā:donec egrediat'ſicut lumē iuſticia mea: at
οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθη ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ
ſaluator illi? ſicut lāpas accendet. τ videbūt gētes
σωτὴρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, καὶ ὀψονται ἔθνη
iuſticiā tuā: τ oēs reges glo
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ πάντες βασιλεῖς τὴν δό
riā tuā: τ vocabit te nomē tuū nouū q̄
ξαν σου, καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ
os dñi noiabit illud: τ cris corona dece
τὸ στόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό. καὶ ἔσῃ στέφανος κάλ
ris in manu dñi τ diadema
λους ἐν χειρὶ κυρίου καὶ διάδημα ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

B regni in manu dei tui: ꝛ nō vltra vocaberis de
βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ σου. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα
relicta ꝛ terra tua nō vocabit deserta. tibi
ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος. σοὶ
eni vocabit volūtas mea ꝛ terra tua hitata:
γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμὸν καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι
cōplacuit dñs in te ꝛ terra tua hitabit. ꝛ sicut
εὐδόκησε κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκισθήσεται. καὶ ὡς
habitās iuuenis cū virgine: sic habitabūt
συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ
filii tui tecū. ꝛ erit quēadmodū letabi
υἱοί σου μετὰ σοῦ. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφραίνε-
tur sponsus sup sponsa: sic letabi-
σεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσε-
tur dñs sup te. ꝛ sup muros tuos hieru
ται κύριος ἐπὶ σοί. καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων σου ἱερου
salē cōstitui custodes tota die ꝛ
σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ
C tota nocte: q nūq̄ tacebūt re
ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μι-
cordātes dñi. nō est cū sobis similis: si corre-
μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν διορ-
gerit hierūm ꝛ faciet gaudiū sup terrā.
θώσῃ ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσεις ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
iurauit dñs p dexterā suā ꝛ p fortitudi
ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ-
nē brachii sui: si vltra dedero triticū tuū
ος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου
ꝛ cibos tuos inimicis tuis: ꝛ si vltra bi
καὶ τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί-
bent filii alieni vinū tuū i quo laborasti: sed
ονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ' ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ-
cōgregātes cōedent ea ꝛ laudabūt dom
λ' οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι-
D nū: ꝛ cōgregantes bibent ea in atriis
ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι
sanctis meis. ite p portas meas ꝛ vi-
ταῖς ἁγίαις μου. πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδο-
am facite pplo meo: ꝛ lapides de via
ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἐκ τῆς ὁδοῦ
proicite: leuate signū in gētes. ecce. n. dñs
διαρρίψατε, ἐξάρατε σύσημον εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ-
nus fecit auditū vsq; ad extremū terre. dicite
ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε
Zach. 9 c. Mat. 11. a. filie sion: ecce tibi saluator aduenit hūs
τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων
suam mercedē secum ꝛ opus suum ān
τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
facient suam. ꝛ vocabit eā pplm sctū re-
προσώπου αὐτοῦ. καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ-
demptū a dño. tu āt vocaberis requisita ci-
τρωμένον ὑπὸ κυρίου. σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητουμένη πό-
uitas ꝛ nō derelicta.
λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη. Ca. 63.

A QUis iste q̄ venit de edō: fuluo vesti
Τίς ὁ τραγῳδούμενος ἐξ ἐδώμ, ἐρύθημα ἱμα-
tum de bosra sic formosus in stola sua violētia eā
τίων ἐκ Βοσορ οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βίᾳ με-
fortitudine? ego loquor iusticiā ꝛ iudiciū sa-
τὰ ἰσχύος; ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω
lutaris. q̄re tua rubra vestimēta? ꝛ idumē
τήριον. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ ἐνδύματα
ta tua sicut calcati torcularis pleni cōcul
τά σου ὡς ἀπατησάντων ληνοῦ πλήρους κατεπάτη
cati: ꝛ gentiū nō est vir mecū: ꝛ cōculca
σάς; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ; καὶ κατεπάτη
ui eos in furore meo ꝛ cōfregi eos q̄si terrā: ꝛ dedu
σα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατή-
xi sanguinē eox in terrā. ꝛ oia vestimēta mea iqui
γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτια μου ἐμία
nauī. dies enī retributiōis venit eis: ꝛ annus
να. ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

Trāsla.B.Vie.

"regni °in manu ᶠdei tui.
ᵍNon ʳvocaberis ∞∞∞∞
ʳvltra ᵘderelicta: ˣ & terra
tua ᶠnō ᵒvocabitur ᵖaplius
ᵖdesolata. ᶜSed ᵒvocaberis
ʳvoluntas mea ᵘin ea: ∞
ᵇ& terra tua ᵗ inhabitata.
ˣQuia ᶠcōplacuit ᵐdño ⁿin
te: ᵒ& terra tua ᵖinhabita
bitur. ʳHabitabit ᵍeni ᵒiu-
uenis ʳcū ᵗvirgine: & ⁿ habi
tabūt i te ʳfilii tui. ʳ Et gau
debit ᵗsponsus ᵘsup ᵇspon-
sam: & ᶜgaudebit ᵒsuper te
ᶜdeus tuus. ᶠ Sup ᵍ muros
tuos ᵇhierusalem ᵗ cōstitui
ˣcustodes: ᵗtota ᵐdie ⁿ & to
ta ᵒnocte in ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖperpetuū ᵍnon ʳtacebūt.
ᵒQui remiscimini ᵘ dñi:
ˣne ʳ taceatis ᵘ & ne ᵇ detis
ᶜsilentium ᵒei: ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜdonec ᶠstabiliat ᵍ & donec
ᵇponat ˣ hierusalem ∞∞∞
ᵗlaudem ᵐ in terra." Iura-
uit ° dñs ᵖ in dextera sua:
ᵍ& ī brachio ʳ fortitudinis
sue. ᵍSi ʳdedero ᵗtriticū tuū
ʳvltra ᵗcibum ᵘinimicis tu
is: ᵇ& si ᶜ biberint ∞∞∞∞
ᵖfilii ᶜalieni ʳvinum tuū ᵗin
quo ᵇlaborasti. ∞∞∞∞∞∞
ˣQuia ᵗqui cōgregabūt il
lud ᵐcomedēt ⁿ & laudabūt
ᵖdominū: ᵍ & qui cōpor-
tant illud ʳbibent ᵍin atriis
ᶜsanctis meis." Transite:
ˣtrāsite ʳ p portas ˢprepate
ᵘviam ᵇ populo. ᶜ Planum
facite ᶜiter: & ᶠelegite ∞∞∞
ᵍlapides: & ᵇeleuate ᵗsignū
ˣad ᵗpopulos. ᵐ Ecce ∞∞∞
ⁿdominus ᶜauditum fecit
ᵖin ᵍextremis ʳ terre. ∞∞∞
ᵉ Dicite ᶠ filie ⁿ sion. ˣ Ecce
ʳsaluator tuus ᵗvenit: ∞∞
ᵍecce ᵇ merces eius ᶜ cum
eo: ᵖ& opus eī ᵍ corā illo.
ʳEt vocabūt ᵍeos ᵇpopul?
ᵗsanctus: ˣ redēpti a ᵗdño.
ⁿTu autē ⁿvocaberis ᵒque
sita ᵖciuitas: & ᵍnon ∞∞∞
ʳrelicta. 63.

QVis est ᵇiste qui ᶜvenit
ᵒde edom ᶜ tinctis ᶠve
stibus ᵍde bosra? ᵇ Iste ᶠ for
mosus ˣī stola sua: ᶠgradiēs
ᵐin multitudine ⁿfortitudi
nis sue. ᵒEgo qui ᶠloquor
ᵍiusticiā: & ᵖpugnator sū
ˢad saluādū. ᶠQuare ergo
ⁿrubrū est ˣ idumentū tuū
ᶠ& vestimēta tua ᵗ sicut cal
cantiū ᵘin torculari? ᵇ Tor
cular ᶜcalcaui ᵖfolus: ᶜ& de
gentib ᵛnō est ᵍ vir ᵇmecū.
ᶠCalcaui eos ˣ in furore
meo: ᵗ& cōculcaui eos ᵐin
ira mea. ⁿEt aspsus est ᵒsan
guis eorū ᵖsup ᵍ vestimēta
mea ʳ& omnia ˢindumēta
mea ᶠinqnaui. ˣ Dies ⁿ eī ᵛ vl-
tiōis ᵗin corde meo: ˢ anni?

Tex.heb.Esa.lxiij. Pritiua.h

כָּבֵד מְלוֹכָה בְּנַף אֶלֹהַיִךְ׃ לֹא יֵאָמֵר לָךְ
עוֹד עֲזוּבָה וְלָאָרֶץ לֹא יֵאָמֵר עוֹד
שְׁמֵמָה כִּי לָךְ יִקָּרֵא חֶפְצִי בָהּ
וְלָאַרְצֵךְ בְּעוּלָה כִּי חָפֵץ יְהוָה בָּךְ
וְאַרְצֵךְ תִּבָּעֵל׃ כִּי יִבְעַל בָּחוּר
בְּתוּלָה יִבְעָלוּךְ בָּנַיִךְ וּמְשׂוֹשׂ חָתָן
עַל כַּלָּה יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ׃ עַל
חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי
שֹׁמְרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה
תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּירִים אֶת יְהוָה
אַל דֳּמִי לָכֶם וְאַל תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ
עַד יְכוֹנֵן וְעַד יָשִׂים אֶת יְרוּשָׁלַם
תְּהִלָּה בָּאָרֶץ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ
וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ אִם אֶתֵּן אֶת דְּגָנֵךְ
עוֹד מַאֲכָל לְאֹיְבָיִךְ וְאִם יִשְׁתּוּ
בְּנֵי נֵכָר תִּירוֹשֵׁךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ׃
כִּי מְאַסְפָיו יֹאכְלֻהוּ וְהִלְלוּ אֶת
יְהוָה וּמְקַבְּצָיו יִשְׁתֻּהוּ בְּחַצְרוֹת
קָדְשִׁי׃ עִבְרוּ עִבְרוּ בַּשְּׁעָרִים פַּנּוּ
דֶּרֶךְ הָעָם סֹלּוּ סֹלּוּ הַמְסִלָּה סַקְלוּ
מֵאֶבֶן הָרִימוּ נֵס עַל הָעַמִּים׃ הִנֵּה
יְהוָה הִשְׁמִיעַ אֶל קְצֵה הָאָרֶץ
אִמְרוּ לְבַת צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֵךְ בָּא
הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃
וְקָרְאוּ לָהֶם עַם הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה
וְלָךְ יִקָּרֵא דְרוּשָׁה עִיר לֹא
נֶעֱזָבָה׃

מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים
מִבָּצְרָה זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ צֹעֶה
בְּרֹב כֹּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדָּקָה
רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מַדּוּעַ אָדֹם לִלְבוּשֶׁךָ
וּבְגָדֶיךָ כְּדֹרֵךְ בְּגַת׃ פּוּרָה דָרַכְתִּי
לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי
וָאִדְרְכֵם בְּאַפִּי וָאֶרְמְסֵם בַּחֲמָתִי
וַיִּזֶּה נִצָּחָם עַל בְּגָדַי וְכָל מַלְבּוּשַׁי
אֶגְאָלְתִּי׃ כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת

Pñtiua.heb. Ter.heb.Esa.lxiij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

נְאוּלִי בָּאָה׃ וְאַבִּיט וְאֵין עֹזֵר וְאֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע לִי זְרוֹעִי וַחֲמָתִי הִיא סְמָכַתְנִי׃ וְאָבוּס עַמִּים בְּאַפִּי וַאֲשַׁכְּרֵם בַּחֲמָתִי וְאוֹרִיד לָאָרֶץ נִצְחָם׃ חַסְדֵי יְהוָה אַזְכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה כֹּעַל כָּל אֲשֶׁר גְּמָלָנוּ יְהוָה וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גְּמָלָם כְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסָדָיו׃ וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ׃ בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְאָלָם וַיְנַטְּלֵם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם׃ וְהֵמָּה מָרוּ וְעִצְּבוּ אֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ וַיֵּהָפֵךְ לָהֶם לְאוֹיֵב הוּא נִלְחַם בָּם׃ וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלֵם מִים אֶת רֹעֵי צֹאנוֹ אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ׃ מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם׃ מוֹלִיכָם בַּתְּהֹמוֹת כַּסּוּס בַּמִּדְבָּר לֹא יִכָּשְׁלוּ׃ כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה תֵּרֵד רוּחַ יְהוָה תְּנִיחֶנּוּ כֵּן נָהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לְךָ שֵׁם תִּפְאָרֶת׃ הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבוּל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ׃ כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ׃ לָמָּה תַתְעֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ׃ לְמִצְעָר יָרְשׁוּ עַם קָדְשֶׁךָ צָרֵינוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךָ׃ הָיִינוּ מֵעוֹלָם לֹא נָשַׁלְתָּ עֲלֵהֶם שֵׁם

redemptiõis mee venit. Circũſpexi & non erat auxiliator: q̃ſiui & nõ fuit q aduuaret. Et ſaluauit mihi brachiũ meũ: & idignatio mea ipſa auxiliata ẽ mihi: & cõculcaui pplos in furore meo: & inebriaui eos in idignatione mea: & detraxi in terrã virtutẽ eorũ. Miſerationũ dñi recordabor: laudẽ dñi ſup oibus q̃ reddidit nobis dñs: & ſuper multitudinẽ bonoꝝ domui iſrael q̃ largitus eſt eis ſm indulgẽtiã ſuã: & ſm multitudinẽ miſericordiarũ ſuarꝝ. Et dixit, Verũtñ pplus meus eſt: filii nõ negãtes. Et factus eſt eis ſaluator in oi tribulatione eorũ. Non eſt tribulatus: & angelus faciei eius ſaluauit eos. In dilectiõe ſua & idulgẽtia ſua ipſe redemit eos: & portauit eos: & eleuauit eos cũctis diebus ſeculi. Ipſi aũt adiracũdiã puocauerũt: & afflixerũt ſpm ſcti eius. Et cõuerſus ẽ eis in inimicũ: & ipe debellauit eos. Et recordatus eſt dierũ ſeculi moyſi & pplꝰ ſui. Vbi ẽ qui eduxit eos de mari cũ paſtoribus gregis ſui? Vbi eſt q poſuit in medio eius ſpm ſcti ſui? Qui duxit ad dexterã moyſen brachio maieſtatis ſue: q ſcidit aq̃s ante eos vt faceret ſibi nomẽ ſempiternũ: q eduxit eos per abyſſos q̃ſi equũ in deſerto nõ impingentes: q̃ſi aial in cãpo. Deſcẽdes ſpus dñi ductor eius fuit. Sic adduxiſti pplm tuũ vt faceres tibi nomẽ glorie. Attende de celo: & vide de hitaculo ſcto tuo & glie tue. Vbi ẽ zelus tuus & fortitudo tua: multitudo viſcerũ tuorũ & miſerationũ tuarꝝ. Sup me cõtinuerũt ſe. Tu ei pater nr: & abraã neſciunt nos: & iſrael ignoraut nos. Tu dñe pater noſter: redemptor noſter: a ſeculo nomẽ tuũ. Quare errare nos feciſti dñe de vijs tuis: induraſti cor noſtrũ ne timeremus te? Cõuertere ppter ſeruos tuos tribus hereditatis tue. Quaſi nihilũ poſſederũt pplm ſanctũ tuũ: hoſtes nri cõculcauerũt ſanctificationẽ tuã. Facti ſumus q̃ſi in principio cũ

redẽptionis adſit: τ inſpexi τ nõ erat auxiliator: λυτρώσεως ὡφ ἐσιν, καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, τ cõſiderauī τ nullus q̃ ꝓberet auxiliũ. τ libera uit eos brachiũ meũ: τ furor meus aduenit. τ τοὺ αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη. καὶ cõculcauit eos in ira mea: τ deduxi ſanguinẽ κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα eorũ in terrã. mie dñi recordatꝰ ſũ. virtutes dñi τῶν αὐτῶν εἰς γῆν. τὸ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην. τὰς ἀρε in oibus q̃ nobis reddit. dñs tudes dñi τὰς κυρίου ἐπ πᾶσιν ὅις ἡμῖν ἀνταποδίδωσιν κύριος bonus domui iſrael iduxit nobis ſcdm miſe κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλε rationes ſuas τ ſcdm multitudinẽ miſericordiarũ ſuarꝝ. τ ος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτ. καὶ dixit ppls me: filii nequaq̃ reꝓbabũt. τ factꝰ eſt ei εἶπεν ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ ἐγένετο αὐ in ſalutẽ ex omni tribulatiõe eorũ. nõ lega τοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσ tus neq̃ ãgelus ſed ipe dñs ſaluauit eos: βυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, eo q̃ diligeret eos τ parceret eis. ipe διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν. αὐτὸς redemit eos τ ſuſcepit eos: τ exal ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψω tauit eos oib dieb ſeculi. ipi aũt σεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. αὐτοὶ δὲ nõ crediderũt τ exacerbauerũt ſpm ſcti eius. ἠπείθησαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. τ cõuerſus ẽ eis dñs in inimicũ: τ ipe expugna καὶ ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, καὶ αὐτὸς ἐπολέ uit eos. τ recordatꝰ ẽ dierũ ãtiquorũ q̃ eduxit de μησεν αὐτούς. καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνίων ὁ ἀναβιβάσας ἐκ terra paſtorẽ ſuũ. vbi eſt q̃ poſuit in eis τῆς γῆς τὸν ποιμένα τῶν προβάτων. ποῦ ἐστιν ὁ θεὶς ἐν αὐτοῖς ſpm ſcti ſui: q̃ duxit dextera moyſen brachi τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ μωυσῆν ὁ βραχί um glie ſue: ſic adduxit pplm ſuũ ꝓ ων τῆς δόξης αὐτοῦ; οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ κατ' valida aquã a facie eius vt faceret ſibi nomẽ ἰχυρὸν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτ ποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα ſempiternũ. adduxit eos ꝓ abyſſum ſicut equũ ꝓ ſoli αἰώνιον. ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσου ὡς ἵππον δ' ἐρή tudinẽ: τ nõ laborauerũt. τ ſicut iumenta ꝓ cãpũ deſcẽ μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασαν. καὶ ὡς κτήνη διὰ πεδίου κα dit ſpus a dño: τ duxit eos. ſic τὸ πνεῦμα παρὰ κυρίου, καὶ ὁδήγησεν αὐτούς. οὕ adduxiſti pplm tuũ vt faceres tibi nomẽ τως ἤγαγες τὸν λαόν σου τοῦ ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα glie. cõuertere de celo τ vide de domo ſcta δόξης. ἐπίστρεψον ἐκ τ οὐρανοῦ καὶ ἴδε ἐκ τ οἴκου τ ἁγίου tua τ glie tue: vbi eſt zelus tuus τ fortitudo tua: σου καὶ δόξης σου, ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου, vbi eſt multitudo mie tue τ miſerationũ tuarꝝ: ποῦ ἐσι τὸ πλῆθος τ ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου; q̃ ſuſtinuiſti nos: tu em es pr nr q̃ abraam nõ cognouit ὅτι ἀνέχου ἡμῶν, σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν ὅτι ἀβραὰμ οὐκ ἔγ nos τ iſrael nõ cognouit nos: ſed tu dñe pa νω ἡμᾶς καὶ ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πα ter nr libera nos: a ꝓncipio nomẽ tuũ ſup nos erit. τὴρ ἡμῶν ῥῦσαι ὑμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἔσαι. q̃re ſeduxiſti nos dñe de via tua? induraſti τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου; ἐσκλήρυνας corda nra ne timeremus te. cõuertere ꝓpter ſer τὰς καρδίας ἡμῶν τ μὴ φοβεῖσθαί σε. ἐπίστρεψον διὰ τ ς δού uos tuos: ꝓpter tribus hereditatis tue: vt modicũ λους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, ἵνα μικρὸν poſſideam mõtis ſcti tui: aduerſarii nri κληρονομήσωσιν τ ὄρους τ ἁγίου σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν cõculcauerũt ſanctuariũ tuũ. facti ſumus q̃ſi a ꝓncipio κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου. ἐγενόμεθα ὡς ἀπ' ἀρχῆς

qñ nõ dñarerts nſi: neq; iuocatũ est nomẽ tuũ sup
ὅτε οὐκ ἤρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐπικλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡ-
nos. μᾶς.

Ca.64.

A Sy aperiris celũ tremor apẽdet: ꝛ mõtes li-
Ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα
quẽt: sicut cera ab igne liq̃fit: ꝛ cõbu-
κήσονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύ-
ret ignis aduersarios: ꝛ manifestũ erit nomẽ
σει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσαι τὸ ὄνομά
tuũ in aduersarijs. a facie tua gẽtes tur
σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα-
babunt: cũ feceris glosa: tremor apẽdet mõtes.
ραχθήσονται, ὅτ' ἂν ποιῇς τὰ ἔνδοξα, τρόμος λήψεται ὄρη.
B a seculo nõ audiuim⁹: neq; oculi nr̃i
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
1.Cor. 2.b. viderũt deũ ꝓter te: ꝛ opa tua q̃ facies
εἶδον θεὸν πλὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς
expectãtib⁹ miam. occurret eĩ suſtinẽtib⁹
ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι
iusticiã: ꝛ viaꝝ tuaꝝ recordabũt. ecce tu ira
τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί-
tus es: ꝛ nos peccauim⁹. ideirco errauim⁹ ꝛ
σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν· διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ
facti sum⁹ q̃si immũdi oẽs nos: ꝛ ꝗñ⁹ sicũ
ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀπόκα
tis oĩs iusticia nr̃a. ꝛ defluimꝰ q̃si
θηται πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν· καὶ ἐξερρυήμεν ὡς
C folia ꝓpter iniq̃tates nr̃as. sic vẽtus auferet nos.
φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. οὕτως ἄνεμος ἔσεται ἡμᾶς.
ꝛ nõ est q̃ inuocet nomẽ tuũ: ꝛ recordat⁹
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς
ut ꝓpphendat te: q; auertisti faciẽ tuã
ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου
a nobis: ꝛ tradidisti nos ꝓpter pcã no-
ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ-
stra. ꝛ nũc dñe pr̃ nr̃ es tu: nos aũt lutũ: ope
μῶν· καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ-
ra manuũ tuaꝝ oẽs nos. ne irascaris nobis ni
γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς· μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό-
ꝓs.78. D mis: ꝛ ne in tp̃e memineris pcõrũ nr̃oꝝ. ꝛ nũc
δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν· καὶ νῦν
respice dñe: q̃ ꝓpls tu⁹ oẽs nos. ciuitas
ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς· πόλις τ
sci tui facta est desertatsion ĩsi solitudo. facta est hierusa
ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος, ἐγενήθη ἱερουσα
lem in maledictionẽ: dom⁹ sci. ꝛ glia cui be
λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν ἠν
nedixerũt ꝓres nr̃i: facta est igne cõbusta: ꝛ om-
λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυστος, καὶ πάν
nia glosa nr̃a cõciderũt. ꝛ sup oĩb⁹ his
τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
sustinebim⁹ dñe: ꝛ tacuisti ꝛ humiliasti
τοῖς ἀνέξομαι κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας
nos valde.
ἡμᾶς σφόδρα.

Ca.65.

A Hꝓparui me nõ q̃rentib⁹: iueni⁹ sũ
Ἐμφανὴς ἐγενήθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην
Jo.10. b. me nõ interrogãtib⁹. dixi: ecce ego gẽi q̃
τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἱ
nõ vocauerũt meũ nomẽ expandi maꝰ meas
οὐκ ἐκάλεσάν μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
tota die: ad ꝓphm incredulũ ꝛ cõtradicẽ
ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον
tẽ q̃ nõ ãbulauerũt via bona: sed post
τα οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ' ὀπίσω τῶν
ꝓpria sua ꝓphe hic exacerbãs me i cõspectu
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον
meo semp: q̃ immolant in hortis
ἐμοῦ διαπαντός, οὗτοι θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις

---

nõ dominareris nostri: neq; inuocaretur nomẽ tuum super nos. 64.

UTinã dirũperes celos & descẽderes. A facie tua mõtes defluerẽt sicut exustio ignis tabescerẽt: aque arderẽt igni vt notũ fieret nomẽ tuũ inimicis tuis: a facie tua gentes turbarentur. ∞ Cũ feceris mirabilia nõ sustinebim⁹. Descẽdisti: & a facie tua mõtes defluxerunt. A seculo non audierũt nec auribꝰ ꝓcepерunt. Oculus nõ vidit deus absq; te que ꝓpara rasti expectantibus te. Occurristi letanti & facienti iusticiã: in viis tuis recordabũtur tui. Ecce tu iratꝰ es & peccauimus in ipsis fuimus semp & saluabimur. Et facti sum⁹ vt immũdi oẽs nos: & q̃si pãnus mẽstruate vniuersa iusticie nr̃e. Et cecidimus q̃si foliũ vniuersi: & iniq̃tates nr̃e q̃si ventus abstulerũt nos. Nõ est q̃ inuocet nomẽ tuũ q̃ consurgat & teneat te. Abscondisti faciẽ tuã a nobis: & allisisti nos in mãu iniq̃tatis nr̃e. Et nunc dñe pater nr̃ es tu: nos vero lutũ: & fictor noster tu: & opera manuũ tuarũ omnes nos. Ne iraſcaris domine satis: ∞∞∞ & ne vltra memineris iniq̃tatis nr̃e. Ecce respice: ꝓpls tuus oẽs nos. Ciuitas sancti tui facta ẽ deserta: sion deserta facta est: hierusalem ∞∞∞ desolata: domus sctifica tiõis nostre & glorie nr̃e: vbi laudauerũt te pres nr̃i: facta est in exustionẽ ignis: & oĩa desiderabilia nr̃a versa sũt in ruinas. Nunquid super his continebis te dñe: tacebis & affliges nos vehemẽter? 65.

QVesierũt me qui ante non interrogabãt: inuenerũt qui non que sierunt me. Dixi. ∞∞∞ Ecce ego ecce ego ad gẽtem q̃ nesciebat me: & q̃ non inuocabat nomẽ meũ. Expãdi manꝰ meas tota die ad ꝓphm incredulũ: q graditur i via nõ bõa post cogitatões suas. Ppls q ad iracũdiã puocat me añ faciẽ meã semp: q̃ immolãt i hortis

---

לֹא מָשַׁלְתָּ בָּם לֹא נִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם׃

לוּא קָרַעְתָּ שָׁמַיִם יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ׃ כְּקְדַח אֵשׁ תְּמַסִּים
מַיִם תִּבְעֶה אֵשׁ לְהוֹדִיעַ שִׁמְךָ לְצָרֶיךָ מִפָּנֶיךָ גּוֹיִם יִרְגָּזוּ׃
בַּעֲשֹׂתְךָ נוֹרָאוֹת לֹא נְקַוֶּה יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ׃ וּמֵעוֹלָם לֹא
שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ עַיִן לֹא רָאְתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יְעַשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ׃
פָּגַעְתָּ אֶת שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק בִּדְרָכֶיךָ יִזְכְּרוּךָ הֵן אַתָּה קָצַפְתָּ וְנֶחֱטָא
בָּהֶם עוֹלָם וְנִוָּשֵׁעַ׃ וַנְּהִי כְּטָמֵא כֻּלָּנוּ וּכְבֶגֶד עִדִּים כָּל צִדְקֹתֵינוּ
וְנָבֵל כֻּלָּנוּ כֶּעָלֶה וַעֲוֹנֹתֵינוּ כָּרוּחַ יִשָּׂאֻנוּ׃ וְאֵין קוֹרֵא בְּשִׁמְךָ
מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בָּךְ כִּי הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוֹגְגֵנוּ בְּיַד עֲוֹנֵנוּ׃
וְעַתָּה יְהוָה אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ
כֻּלָּנוּ׃ אַל תְּקֻצֹף יְהוָה עַד מְאֹד וְאַל לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֶּט נָא
עַמְּךָ כֻּלָּנוּ׃ עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ מִדְבָּר צִיּוֹן מִדְבָּר הָיְתָה יְרוּשָׁלִַם
שְׁמָמָה׃ בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת
אֵשׁ וְכָל מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה׃ הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה תֶּחֱשֶׁה
וְתַעֲנֵנוּ עַד מְאֹד׃

נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאָלוּ נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשׁוּנִי אָמַרְתִּי
הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶל גּוֹי לֹא קָרָא בְשִׁמִי׃ פֵּרַשְׂתִּי יָדַי כָּל הַיּוֹם אֶל עַם
סוֹרֵר הַהֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא טוֹב אַחַר מַחְשְׁבֹתֵיהֶם׃ הָעָם הַמַּכְעִסִים
אֹתִי עַל פָּנַי תָּמִיד זֹבְחִים בַּגַּנּוֹת

Pagnin. Pagnin. Heb. Ter. Heb. Esa. lxv. Trãsla. B. Vie. Trãs. Gre. lxx. cũ iter. latina.

וּמְקַטְּרִים עַל הַלְּבֵנִים הַיֹּשְׁבִים מְקֻבָּר
בַּקְּבָרִים וּבַנְּצוּרִים יָלִינוּ הָאֹכְלִים נֶצֶר לוֹן
בְּשַׂר הַחֲזִיר וּמְרַק פִּגּוּלִים כֵּלֵיהֶם חָזֶר
הָאֹמְרִים קְרַב אֵלֶיךָ אַל תְּנַגֵּשׁ גֹּבַּהּ כֹּבַהּ
כִּי קְדַשְׁתִּיךָ אֵלֶּה עָשָׁן בְּאַפִּי נָנֶשׁ
אֵשׁ יֹקֶדֶת כָּל הַיּוֹם הִנֵּה כְתוּבָה כָּתַב
לְפָנַי לֹא אֶחֱשֶׂה כִּי אִם שִׁלַּמְתִּי וְשִׁלַּמְתִּי עַל חֵיקָם חָשָׂה
עֲוֹנֹתֵיכֶם יַחְדָּו אָמַר יְהוָה
אֲשֶׁר קִטְּרוּ עַל הָהָרִים וְעַל הַגְּבָעוֹת חֵרְפוּנִי וּמַדֹּתִי פְּעֻלָּתָם מָדַד
רִאשֹׁנָה עַל חֵיקָם וְכֹה אָמַר יְהוָה
כַּאֲשֶׁר יִמְצָא הַתִּירוֹשׁ בָּאֶשְׁכּוֹל וְאָמַר אַל תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי בְרָכָה בּוֹ עָשָׂה
כֵּן אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲבָדַי לְבִלְתִּי הַשְׁחִית הַכֹּל וְהוֹצֵאתִי מִיַּעֲקֹב זֶרַע
וּמִיהוּדָה יוֹרֵשׁ הָרַי וּיְרֵשׁוּהָ בְחִירָי וְעַבָּדַי יִשְׁכְּנוּ שָׁמָּה וְהָיָה
הַשָּׁרוֹן לִנְוֵה צֹאן וְעֵמֶק עָכוֹר לְרֵבֶץ בָּקָר לְעַמִּי אֲשֶׁר דָּרָשׁוּנִי
וְאַתֶּם עֹזְבֵי יְהוָה הַשְּׁכֵחִים אֶת הַר קָדְשִׁי הָעֹרְכִים לַגָּד שֻׁלְחָן
וְהַמְמַלְאִים לַמְנִי מִמָּסְךְ וְאֶת מְנִיתִי אֶמְנֶה
אֶתְכֶם לַחֶרֶב וְלַטֶּבַח תִּכְרָעוּ יַעַן קְרָאתִי וְלֹא עֲנִיתֶם דִּבַּרְתִּי וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וַתַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינָי וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בָּחַרְתֶּם
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ וְאַתֶּם תִּרְעָבוּ הִנֵּה עֲבָדַי יִשְׁתּוּ וְאַתֶּם תִּצְמָאוּ הִנֵּה עֲבָדַי יִשְׂמָחוּ וְאַתֶּם תֵּבֹשׁוּ הִנֵּה
עֲבָדַי יָרֹנּוּ מִטּוּב לֵב וְאַתֶּם תִּצְעֲקוּ מִכְאֵב לֵב וּמִשֶּׁבֶר רוּחַ תְּיַלֵּלוּ
וְהִנַּחְתֶּם שִׁמְכֶם לִשְׁבוּעָה לִבְחִירַי וְהֵמִיתְךָ אֲדֹנָי יְהוִה וּלְעֲבָדָיו יִקְרָא שֵׁם אַחֵר אֲשֶׁר

"& sacrificant super lateres: qui habitant ∞∞∞ in sepulchris & in delubris idolorũ dormiũt: q comedũt carnẽ suillam: & ius pphanũ in vasis corũ: qui dicũt recede a me: non appropinques mihi: quia imundus es. Ish fumus erũt in furore meo: ignis ardens to ta die. Ecce scriptum est coram me. Non tacebo: sed reddam ∞∞∞∞ & retribuam in sinu eorum iniquitates vestras: & iniqutates patrũ vestrorum simul dicit dns qui sacrificauerunt super montes & super ∞ colles exprobrauerunt mihi: & remetiar opus corum primum in sinu eorũ. Hec dicit dominꝰ. Quomodo si inuenia tur granum in botro: ∞ & dicatur: ne dissipes illud: qm benedictio est: sic faciam propter seruos meos vt non ∞∞∞ disperdam totum. Et educam de iacob ∞∞∞ semen: & de iuda possidentẽ montes meos. Et hereditabũt ea electi mei & seru mei habitabũt ibi: & erũt cãpestria caulas gregũ: & vallis achor in cubile armẽtorũ populo meo: q requisierũt me. Et vos qui dereliqui stis dñm: qui obliti estis montẽ sanctũ meũ: qui ponitis fortune mẽsam & libatis super eam: numerabo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ vos in gladio & omnes in cede corruetis: ∞∞∞ pro eo q vocaui & non respõdistis: locutus sum et non audistis: & facie batis malũ in oculis meis: & que nolui elegistis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞ Propter hoc hec dicit dominus deus. Ecce ∞ serui mei comedent: & vos esurietis. Ecce ∞∞∞ serui mei bibent: & vos sitietis. Ecce ∞∞∞∞∞∞∞∞ serui mei letabuntur: & vos cõfundemini. Ecce serui mei laudabũt pre exultatiõe cordis: & vos clamabitis pꝑ dolore cordis: & pre cõtritiõe spũs vlulabitis: & dimittetis nomẽ vrm in iuramentũ electis meis. Et interficiet te dominus deus: ∞ & seruos suos vocabit nomine alio. In quo

ἐ incensant sup lateribꝰ demonis q̃ nõ sunt. τ i sepulchris in specubꝰ dormitãt ppt ἐστι. καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς κοιμῶνται δι somnia: comedẽtes carnes suillas τ ius hostiarꝰ pfa ἐνύδρια, οἱ ἔσθοντες κρέα ὑεία καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μεμολυσ nata oia vasa eorꝰ. dicẽtes lõge a μένα πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν. οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐ me ne appropiq̃s mihi: qm mũdꝰ sum. iste fumus μοῦ μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι. οὗτος καπνὸς τ furoris mei. ignis ardet in eo effectis viebꝰ. θυμοῦ μου. πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας. ecce scriptũ est in cõspectu meo: nõ tacebo donec reddã ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδῶ τ retribuã in sinu eorꝰ. pctã καὶ ἀνταποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας eorꝰ τ patrũ suorꝰ. dicit dns. q adolebãt ice αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος. οἱ ἐθυμία sum sup mõtes: τ sup colles exprobrauerũt mihi: σαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με, reddã opa eorꝰ in sinũ suũ: sic ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν, οὕτως dicit dns: quẽadmodũ inuenit acinꝰ in botro: λέγει κύριος, ὃν τρόπον εὑρεθήσεται ὁρὼς ἐν τῷ βότρυϊ, τ dicat ne dissipes illud qz bñdictio est in eo: καὶ εἰρηθῇ μὴ λυμήνῃ αὐτὸν ὅτι εὐλογία ἐστὶν ἐν αὐτῷ, sic faciã ppter seruitũtẽ mihi: hutꝰ ut cau οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τοῦτου ἕνε sa nõ perdã oẽs: τ educã qd̃ de iacob se κεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντας, καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ ἰακὼβ σπέρ mẽ τ ex iuda: τ hereditabit mõtẽ scõrũ meꝰ. μα καὶ τὸ ἐξ ἰούδα, καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. τ hereditabũt electi mei τ serui mei: καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοί μου καὶ οἱ δοῦλοί μου, τ habitabũt ibi. τ erũt in sylua out καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ. καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυμῷ ἐπαυ lia gregũ τ vallis achor in requiẽ armẽtoꝝ λεις προβάτων καὶ φάραγξ ἀχὼρ εἰς ἀνάπαυσιν βουκολίων ppto meo: q reqsierũt me. vos aũt relinq̃n τῷ λαῷ μου, οἱ ἐζήτησάν με. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόν tes me: τ oblitꝰ mõtis sci mei: τ τες με, καὶ ἐπιλανθανόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ parãtes demoni mensam: τ iplẽtes ἑτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν, καὶ πληροῦντες fortune potionẽ ego tradã vos in gladiũ. τῇ τύχῃ κέρασμα, ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν. oẽs incede cadetis: qz vocaui vos: τ πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε, ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ nõ audistis: locutꝰ sũ τ cõtepsistis: ἐ οὐχ ὑπηκούσατε, ἐλάλησα καὶ παρηκούσατε, καὶ fecistis malũ in cõspectu meo: τ q̃ nõ vole ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ οὐκ ἐβου bã elegistis: ppter hoc hec dicit dns: ecce λόμην ἐξελέξασθε, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ seruiẽtes mihi comedẽt: vos aũt esurietis. ecce οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε. ἰδοὺ seruiẽtes mihi bibẽt: vos aũt sitietis. ecce οἱ δουλεύοντές μοι πίονται, ὑμεῖς δὲ διψήσετε. ἰδοὺ seruiẽtes mihi gaudebũt: vos aũt cõfunde οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθή mini. ecce seruiẽtes mihi exultabũt in gau σεσθε. ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφρο dio: vos aũt clamabitis ppter dolorẽ cordis συνῃ, ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας vri τ a cõtritione spũs vri vlulabi ὑμῶν καὶ ἀπὸ συντριβῆς πνεύματος ὑμῶν ὀλολύξε tis. relinquetis eĩ nomẽ vrm in saturitatẽ τε. καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν electis meis. vos aũt interficiet dns: ai τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. ὑμᾶς δὲ ἀνελεῖ κύριος, τοῖς δὲ seruientibꝰ mihi vocabit nomẽ nouũ: δουλεύουσί μοι καλέσει ὄνομα καινόν, ∞∞∞∞∞∞

qđ bñdicet sup terrā. bñdicēt eñ deū ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς · ἐυλογήσουσι τὸν θεὸν τὸν verū τ iurātes sup terrā:iurabūt deū ve= ἀληθινὸν καὶ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται τὸν θεὸν τὸν ἀλη rū. obliuiscent eñ tribulationis sue pme: τ nō θινόν, ἐπιλήσονται τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ ascēdet sup cor eoꝝ. erit eñ cellū no ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ uum τ terra noua:τ nō recordabunt priorꝝ: neq γὴ καινή, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν πρωτέρων, οὐδ' οὐ venīet sup cōr eoꝝ: sed gaudiū τ μὴ ἐπελθῃ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἀλλ' εὐφροσύνην καὶ exultationē iuenīēt: in ea. qz ecce ego facio exulta ἀγαλλίαμα εὑρήσουσιν ἐν αὐτῇ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλ tionē hierlim. τ sup pplm meū leticiā. λίαμα ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην. τ exultabo sup hierlim: τ letabor sup καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ pplo meo. τ nō vltra audiet in ea vox fle τῷ λαῷ μου. καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυ tus: neq vox clamoris: neq fiet vltra imatur⁹ θμοῦ, οὐδὲ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ' οὐ μὴ ᾖ ἔτι ἄωρος τ senex q̄ nō impleat tps suū. erit καὶ πρεσβύτης ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ · ἔσται eñ infās cētū ānoꝝ: at morīens pctōr cen γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁδὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλὸς ἑκα tū ānoꝝ: τ maledict⁹ erit. τ edifica τὸν ἐτῶν, καὶ ἐπικατάρατος ἔσται. καὶ οἰκοδομήσου= būt domos: τ ipī inhabitabūt τ plāta σιν οἰκίας, καὶ αὐτοὶ ἐνοικήσουσι καὶ καταφυτεύσου= būt vineas: τ ipī comedēt fructus eaꝝ: σιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται γεννήματα αὐτῶν, τ vinū bibēt: τ nō edificabūt. τ alii καὶ οὐν οἶνον πίονται, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσουσι · καὶ ἄλλοι habitabūt: τ nō plantabūt: τ alii comedēt ἐνοικήσουσι, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσι, καὶ ἄλλοι φάγονται. ſcōm eñ dies ligni vite erūt oi κατὰ ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέ es ppli mei. opa manuū suarū inuetera= ραι τοῦ λαοῦ μου · ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσου ſcēt: at electi mei nō laborabūt in vanū: neq σιν, οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ filios gñabūt in maledictionē.qz semē bñdictū τεκνοποιήσουσιν εἰς κατάραν. ὅτι σπέρμα εὐλογημένον a deo est: τ nepotes eoꝝ cū eis. τ erit ὑπὸ θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ ἔσται añq clamēt ipī: ego exaudiā eos: adhuc πρὶν ἢ κεκράξαι αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι loq̄ntib⁹ illis dicā:qđ est? tūc lupi τ agni λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐστι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες pascent simul: τ leo q̄si bos comedet paleas βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα τ serpēs terrā q̄si panē nō nocebūt: neq occīdū καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐδὲ λυμήσουν= pēt in mōte scō meo: dicit dñs. ται ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου, λέγει κύριος. Ca.66.

Hec dicit dñs cellū mihi sedes: at terra Οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ scabellū pedū meoꝝ:q̄lē domū edificabitis ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ mihi:aut q̄lis loc⁹ requet mee? oia enī μοι, ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; πάντα γὰρ hec fecit man⁹ mea: τ sunt mea oia ista⁹ ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔστιν ἐμὰ πάντα ταῦ dicit dñs. τ sup quē respiciā: nisi τα λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ sup humilē q̄etū τ trementē ser= ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λό= mones meos?ac iniqu⁹ imolās mihi vitulū q̄si pcutiēs virū γους μου; ὁ δὲ ἄνομος ὁ θύων μοι μόχον ὡς ὁ τιτωθῶν ἄνδρα τ sacrificās q̄e grege: q̄si occidēs canē. καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, ὡς ἀποκτείνων κύνα. ccc

qui bñdictus est sup ter= ram benedicetur in deo: amen. Et qui iurat in terra: iurabit in deo cc amen. Quia obliuioni tradite sūt angustie prio res: & qa abscōdite sunt ab oculis meis. Ecce ei ego creo celos nouos & terrā notam: & non erunt in memoria prio ra: & non ascendent cc sup corde: sed gaude= bitis & exultabitis vsq; i sempiternum in his que ego creo: qa ecce ego creo hierusalem exulta tionem: & populū eius gaudiū: & exultabo in hierusalem: & gaudebo in populo meo: & nō au dietur in ea vltra vox cc fletus & vox clamoris. Non erit ibi ccccccccc amplius infans dierum & senex qui non ccccc impleat dies suos: quo niam puer centum ccccc annorum morietur: & peccator centū annorū maledict⁹ erit. Et edifica būt domos & habitabūt: & plātabūt vineas & co medēt fruct⁹ earū. Non edificabūt: & alius hita bit: nō plātabūt: & alius comedet. Scdm ei dies ligni erūt dies ppli mei: & opa manuū eoꝝ inue terabūt. Electi mei nō laborabūt frustra: neq gñabūt in cōturbatiōe: qa semen bñdictoꝝ dñi est: & nepotes corū cū eis. Eritq; ātequ clamēt ego exaudiam: adhuc illis loquētibus ego audiam. Lupus ccccccccc & agnus pascentur simul: & leo vt bos cccc comedet paleas: & ser= penti puluis panis eius. Non nocebūt neq; occi dent in oī monte sancto meo: dicit domin⁹. 66.

Hec dicit dominus. Celum ccccccccc sedes mea: terra aūt scabellū pedū meorū. Que est ista domus quā edifi= cabitis mihi: & quis iste locus requietionis mee? Oīa hec manus mea fecit: & facta sūt vniuer sa ista dicit dñs. Ad quē autē respiciā nisi ad paup culum & cōtritū spū: & trementē sermones meos? Qui imolat bouē q̄si interficiat virum. Qui mactat pecus: quasi qui excerebret canem. cccc

מַעֲלֵה מִנְחָה דָּם חֲזִיר מַזְכִּיר לְבוֹנָה עֹלֵה חֲזִיר
מְבָרֵךְ אָוֶן גַּם הֵמָּה בָּחֲרוּ בְּדַרְכֵיהֶם
וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵצָה גַּם
אֲנִי אֶבְחַר בַּתַּעֲלֻלֵיהֶם וּמְגוֹרָתָם
אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עָנָה
דִּבַּרְתִּי וְלֹא שָׁמָעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע
בְּעֵינַי וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בָּחָרוּ׃
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה הַחֲרִדִים אֶל
דְּבָרוֹ אֹמְרוּ אֲחֵיכֶם שְׂנֵאֵיכֶם
מְנַדֵּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְהוָה
וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ׃
קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר קוֹל מֵהֵיכָל
קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו׃
בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה בְּטֶרֶם יָבוֹא
חֹבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר׃ מִי שָׁמַע
כָּזֹאת מִי רָאָה כָאֵלֶּה הֶיוּחַל
אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד אִם יוּלַד גּוֹי
כִּי חָלָה גַּם יָלְדָה צִיּוֹן
אֶת בָּנֶיהָ׃ הַאֲנִי אַשְׁבִּיר וְלֹא
אוֹלִיד יֹאמַר יְהוָה אִם אֲנִי הַמּוֹלִיד
וְעָצַרְתִּי אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ שִׂמְחוּ אֶת
יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ
שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים
עָלֶיהָ׃ לְמַעַן תֵּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם
מִשְׁד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמְצוּ
וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי נוֹטֶה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וִינַקְתֶּם
עַל צַד תִּנָּשֵׂאוּ וְעַל בִּרְכַּיִם
תְּשָׁעֲשָׁעוּ׃ כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ
תְּנַחֲמֶנּוּ כֵּן אָנֹכִי אֲנַחֶמְכֶם
וּבִירוּשָׁלַם תְּנֻחָמוּ׃ וּרְאִיתֶם וְשָׂשׂ
לִבְכֶם וַעֲצְמוֹתֵיכֶם כַּדֶּשֶׁא תִּפְרַחְנָה
וְנוֹדְעָה יַד יְהוָה אֶת עֲבָדָיו וְזָעַם
אֶת אֹיְבָיו׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ
יָבוֹא וְכַסּוּפָה מַרְכְּבֹתָיו לְהָשִׁיב
בְּחֵמָה אַפּוֹ וְגַעֲרָתוֹ בְּלַהֲבֵי אֵשׁ׃

He that offereth an oblation, as if he offered swine's blood; he that burneth incense, as if he blessed an idol. Yea, they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations. I also will choose their delusions, and will bring their fears upon them; because when I called, none did answer; when I spake, they did not hear: but they did evil before mine eyes, and chose that wherein I delighted not. Hear the word of the LORD, ye that tremble at his word: Your brethren that hated you, that cast you out for my name's sake, said, Let the LORD be glorified: but he shall appear to your joy, and they shall be ashamed. A voice of noise from the city, a voice from the temple, a voice of the LORD that rendereth recompence to his enemies. Before she travailed, she brought forth; before her pain came, she was delivered of a man child. Who hath heard such a thing? who hath seen such things? Shall the earth be made to bring forth in one day? or shall a nation be born at once? for as soon as Zion travailed, she brought forth her children. Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? saith the LORD: shall I cause to bring forth, and shut the womb? saith thy God. Rejoice ye with Jerusalem, and be glad with her, all ye that love her: rejoice for joy with her, all ye that mourn for her: That ye may suck, and be satisfied with the breasts of her consolations; that ye may milk out, and be delighted with the abundance of her glory. For thus saith the LORD, Behold, I will extend peace to her like a river, and the glory of the Gentiles like a flowing stream: then shall ye suck, ye shall be borne upon her sides, and be dandled upon her knees. As one whom his mother comforteth, so will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem. And when you see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like an herb: and the hand of the LORD shall be known toward his servants, and his indignation toward his enemies. For, behold, the LORD will come with fire, and with his chariots like a whirlwind, to render his anger with fury, and his rebuke with flames of fire.

He that offereth a bullock, as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he cut off a dog's neck; he that offereth an oblation, as if he offered swine's blood; he that burneth incense, as if he blessed an idol. Yea, they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations. I also will choose their delusions, and will bring their fears upon them; because when I called, none did answer; when I spake, they did not hear: but they did evil before mine eyes, and chose that wherein I delighted not. Hear the word of the LORD, ye that tremble at his word: Your brethren that hated you, that cast you out for my name's sake, said, Let the LORD be glorified: but he shall appear to your joy, and they shall be ashamed. A voice of noise from the city, a voice from the temple, a voice of the LORD that rendereth recompence to his enemies. Before she travailed, she brought forth; before her pain came, she was delivered of a man child. Who hath heard such a thing? who hath seen such things? Shall the earth be made to bring forth in one day? or shall a nation be born at once? for as soon as Zion travailed, she brought forth her children. Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? saith the LORD: shall I cause to bring forth, and shut the womb? saith thy God. Rejoice ye with Jerusalem, and be glad with her, all ye that love her: rejoice for joy with her, all ye that mourn for her: That ye may suck, and be satisfied with the breasts of her consolations; that ye may milk out, and be delighted with the abundance of her glory. For thus saith the LORD, Behold, I will extend peace to her like a river, and the glory of the Gentiles like a flowing stream: then shall ye suck, ye shall be borne upon her sides, and be dandled upon her knees. As one whom his mother comforteth, so will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem. And when you see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like an herb: and the hand of the LORD shall be known toward his servants, and his indignation toward his enemies. For, behold, the LORD will come with fire, and with his chariots like a whirlwind, to render his anger with fury, and his rebuke with flames of fire.

He that offereth oblation qſi qui ſanguinē ſuillū offerat. Qui recordatur thuris: qſi bñdicat idolo. Hec oia elegerūt in viis ſuis: & in abomiationib ſuis aia eorū delectata ē. Vnde & ego eligā illuſiones eorū: & q timebāt adducā eis: quia vocaui & nō erat q rñderet: locutus ſuz & nō audierūt. Fecerūt cꝫ malū in oculis meis: & q nolui elegerūt. Audite verbuz domini qui tremitis ad verbū eius. Dixerūt fratres veſtri odientes vos & abiicientes ꝓpter nomē meum. Glorificetur dñs et videbim in leticia veſtra: ipſi aūt cōfundētur. Vox populi de ciuitate: vox de templo: vox dñi reddentis retributionem inimicis ſuis. Anteq̄ parturiret peperit: anteq̄ veniret partus eius peperit maſculū. Quis audiuit vnq̄ tale: et qs vidit huic ſimile? Nunqd parturiet terra in die vna: aut parietur gens ſimul: quia parturiuit et peperit ſion filios ſuos. Nunqd ego q alios parere facio: ipſe non paria dicit dñs? Si ego q gñationē ceteris tribuo ſterilis ero? ait dñs deus tuus. Letamini cū hieruſalē: & exultate in ea oēs qui dilligitis eam. Gaudete cum ea gaudio vniuerſi qui lugetis ſuper eam: vt ſuggatis & repleamini ab vbere conſolationis eius: vt mulgeatis & delitiis affluatis ab oī moda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo ſup eā qſi fluuiū pacis: & qſi torrentē inūdantē gloriā gentiū ſuggetis. Ad vbera porta bimini: & ſup genua blādiētur vobis. Quo modo ſi cui mater blandiatur: ita ego cōſolabor vos: & in hieruſalē cōſolabimini. Videbitis: & gaudebit cor veſtrū: & oſſa vra qſi herba germiabūt: & cognoſcetur manus dñi ſeruis eius: & indignabitur inimicis ſuis. Quia ecce dominus in igne veniet: & quaſi turbo quadrige eius: reddere

at offerens ſimilā ḡſi ſanguinē ſuillū dās thus
ὁ δὲ ἀναφέρων σεμίδαλιν ὡς αἷμα ὑείου ὁ διδοὺς λίβανον
in memoriale: ḡſi blaſphem. t ipſi elegerūt
εἰς μνημόσυνον, ὡς βλάσφημος. καὶ αὐτοὶ ἐξελέξαντο
vias ſuas t abominatiões ſuas: q̄ aīa ipſo
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ἃ ἡ ψυχὴ αὐ
rū voluit. t ego eligā illuſiones eox:
τῶν ἠθέλησεν. καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,
t pcta eox retribuā eis: qz vo
καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀνταποδώσω αὐτοῖς, ὅτι ἐκά
cauī eos t nō audierūt me: locut sum t nō
λεσα αὐτοὺς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου, ἐλάλησα καὶ οὐκ
audierūt: t fecerūt malū i cōſpectu meo: t q̄
ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ
nō volebā elegerūt. audite verbū dñi tre
οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο. ἀκούσατε λόγον κυρίου οἱ τρέ
mētes ſermonē ei, dicite fratrib vſis
μοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς
odientib vos t abominātib: vt nomē dñi
μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου
glificet t appareat in leticia eox: t illi
δοξασθῇ καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἰ
cōfundent. vox clamoris de ciuitate: vox de tẽplo:
σχυνθήσονται. φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ,
vox dñi retribuẽtis aduerſariis: aīāq̄
φωνὴ κυρίου ἀνταποδιδόντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν
parturiẽs pariat: anteq̄ veniat dolor parturiẽ
ἢ τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδί
tis: effugit t pepit maſculū. qs audiuit tale t
νων, ἐξέφυγεν καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ
qs vidit ſic: ſi parturiunt tra in vna die: ſi t
τίς ἑώρακεν οὕτως, εἰ ὠδίνει γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ καὶ
nata eſt gēs ſimul: qz parturiuit t pepit ſion
ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὠδίνει καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ
paruulos ſuos: ego aūt vedi expectatiõnē hāc:
παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν ταύ
t nō recordat eos mei: dixit dñs. t ecce
την, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπεν κύριος. καὶ ἰδοὺ
ego generātē t ſterilē feci: dixit tu de le
ἐγὼ ἤνυσα καὶ στεῖραν ἐποίησα, εἶπέ σου ὁ θεὸς ἐυε
tare hierlm: t exultate in ea
φράνθητι ἱερουσαλήμ, καὶ παφηγυρίσατε ἐν αὐτῇ οἱ
diligẽtes eā t habitātes eā. gaudete
ἀγαπῶντες αὐτὴν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. χάρητε
gaudio oēs q̄ lugetis ſup eā: vt ſuggatis
χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτήν, ἵνα θηλάσητε
t ipleamini de vbere cōſolationis ei: vt
καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα
poſtq̄ ſuxeritis delectemini ab itroitu gl'ie ei.
ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς.
qz hec dicit dñs: ecce ego declinabo ad eos
ὅτι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκκλινῶ ἐπ' αὐτοὺς
ḡſi fluui pacis: t ḡſi torrẽs inundās
ὡς ποταμὸς εἰρήνης, καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων
gham gentiū. paruuli eox in humeris portabunt:
δόξαν ἐθνῶν. τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται,
t ſup genua cōſolabunt. quomō ſi quē ma
καὶ ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται. ὡς εἴ τινα μή
ter cōſolabit: ita t ego cōſolabor vos.
τηρ παρακαλέσει, οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς.
t in hierlm cōſolabimini t videbitis: t
καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε καὶ ὄψεσθε, καὶ
gaudebit vſm eox: t oſſa vſa ſicut her
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βο
ba germinabūt. t cognita erit manꝰ dñi co
τάνη ἀνατελεῖ. καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε
lentib ei: t minabit incredulis. ecce
βομένοις αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν. ἰδοὺ
eſt dñs ḡſi ignis veniet t ḡſi tẽpeſtas curr
γὰρ κύριος ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα
eius: reddere
αὐτοῦ, ἀποδοῦναι

18

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in furore vltionẽ ꝛ increpationẽ in flãma ig-
ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν καὶ ἀπειλὴν ἐν φλογὶ πυ-
gnis.in eũ igne dñi iudicabit omis terra: ꝛ in
ρός· ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου κριθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν τῇ
gladio illi⁹ vniuersa caro. multi vulnerati ẽt
ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σὰρξ· πολλοὶ τραυματίαι ἔσον-
a dño: sctificati ꝛ purificati in
ται ὑπὸ κυρίου, ἁγνιζόμενοι καὶ καθαιρόμενοι εἰς τοὺς
hortis ꝛ in limtnib⁹: comedẽtes carnẽ porcinã ꝛ
κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις, ἐσθοντες κρέας ὑείον καὶ
abominationes ꝛ murẽ: simul cõsumen-
τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπαλωθήσον-
tur: dixit dñs ego opa eoꝝ ꝛ cogitatio
ται, εἶπεν κύριος· κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισ-
nẽ eoꝝ scio: ꝛ ego venio cõgregare
μὸν αὐτῶν ἐπίσαμαι, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι συναγαγεῖν
oẽs gẽtes ꝛ linguas. ꝛ venĩẽt ꝛ vide
πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας, καὶ ἥξουσι καὶ ὄψον-
bũt gliam meã: ꝛ dimittã sup eos signũ.
ται τὴν δόξαν μου, καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν σημεῖον·
ꝛ emittã ex eis saluatos in gẽtes thar
καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη θαρ-
sis ꝛ phud ꝛ lud ꝛ mosoch ꝛ thobel ꝛ
σεῖς καὶ φοὺδ καὶ λοὺδ καὶ μοσὸχ καὶ θοβὲλ καὶ
in grecĩã ꝛ in ĩsulas lõge: q nõ
εἰς τὴν ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς μακρὰν, οἵτινες οὐκ
audierũt meũ nomẽ: neq viderũt gliam meã.
ἀκηκόασί μου τὸ ὄνομα, οὔτε ἑωράκασι τὴν δόξαν μου.
ꝛ ñũciabũt gliam meã in gẽtib⁹: ꝛ
καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν δόξαν μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
adducẽt fratres vros de cũctis gẽtib⁹: do-
ἄξουσι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, δῶ-
nũ dño cũ equis ꝛ rhedis in curribꝰ
ρον κυρίῳ μετ' ἵππων καὶ ἁρμάτων ἐν λαμπήναις κ=
mulorꝫ cũ vmbraculis in sanctã ciuitatẽ hierusa
μιόνων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν ἱερουσα=
lem. ꝛ dixit dñs: quomõ si offerãt filii
λήμ· καὶ εἶπεν κύριος, ὡς ἂν ἐνέγκαισαν οἱ υἱοὶ τοῦ
israel victimas suas mihi cũ psalmis in
Ισραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ἐμοὶ μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν
domũ dñi: ꝛ ex eis sumã mihi sacerdotes ꝛ
οἶκον κυρίου, καὶ ἀπ' αὐτῶν λήψομαι ἐμοὶ ἱερεῖς καὶ
leuitas dixit dñs. sicut eñ celũ nouũ
λευίτας εἶπεν κύριος. ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς
ꝛ terra noua: q̃ ego facio ꝓmanere i cõspectu meo di
καὶ ἡ γῆ καινή, ἃ ἐγὼ ποιῶ μένειν ἐνώπιόν μου λέ-
cit dñs: sic stabit semen vrm ꝛ no
γει κύριος, οὕτως στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τὸ ὄνο-
mẽ vrm: ꝛ erit mẽsis ex mẽse ꝛ sabbatũ ex
μα ὑμῶν, καὶ ἔσται μὴν ἐκ μηνὸς καὶ σάββατον ἐκ
sabbato. ꝛ veniet ois caro vt adoret i cõspectu
σαββάτου· καὶ ἥξει πᾶσα σὰρξ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν
meo in hierlm: dixit dñs. ꝛ egredient: ꝛ
μου ἐν Ἱερουσαλήμ, εἶπεν κύριος· καὶ ἐξελεύσονται, καὶ
videbũt cadauera hoim q trãsgressi sũt
ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκό-
in me. nã vermis eoꝝ nõ extinguet: ꝛ
των ἐν ἐμοί. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ
ignis eoꝝ nõ extinguet: ꝛ erũt in vsionẽ
πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν
oi carni.

Mat. 3.g. πάσῃ σαρκί.

Trãsla.B.Hie.

in indignatione furorẽ
suũ: & increpationẽ suã
in flãma ignis: quia in
igne dñs iudicabit & in
gladio suo ad oẽm carnem: & multiplicabũtur
interfecti a dño. Qui
sctificabãtur & mũdos se
putabãt in hortis post
ianuã intrinsecus q comedebãt carnẽ suillã & abo
minationem & murem:
simul cõsumentur dicit
dominus. Ego autem
opera eorum & cogitationes eorum venio ꝯ
vt congregem cum oibus gentibus & linguis:
et venient & videbunt
gloriam meã. Et ponã
in eis signũ: & mittam
ex eis qui saluati fuerint
ad gentes in mare: in
africam: in lydiam ꝯ
tenẽtes sagittã: in italiã
& greciam ad insulas
longe: ad eos qui non
audierunt de ꝯ
me & non viderunt gloriam meã. ꝯ
Et annũciabũt gloriam
meã gẽtibus: & adducẽt
omes fratres vestros de
cunctis gentibus ꝯ
domũ domino in equis
& in quadrigis ꝯ
& in lecticis & in mulis
& in carrucis: ad ꝯ
montem sanctum meũ
hierusalẽ dicit dñs:
quomodo si inferant filii
israel ꝯ
munus in vase mundo
in domum domini. ꝯ
Et assumam ex eis in
sacerdotes & leuitas ꝯ
dicit dominus: quia si
cut celi ꝯ
nouꝰ & terra noua que ꝯ
ego facio stare coram
me dicit ꝯ
deus: sic stabit semẽ
vestrum & nomẽ vestrũ.
Et erit mensis ex mẽ-
se: & ꝯ
sabbatum ex sabbato:
veniet omnis caro: ꝯ
vt adoret coram facie mea
dicit dominus. ꝯ
Et egredientur & vide-
bunt cadauera virorum
qui puaricati sunt in me.
Vermis eorum non ꝯ
morietur: & ignis eorũ
nõ extinguetur: & erũt
vsq; ad satietatẽ visionis
omni carni.

Explicit Esaias.

Tex.he.Esa.lxvj. Pãtiua.heb

חם
שפט
רבה
קדש טהר
ן
חזר
ס׳ף
עשה חשב
בוא לשן
בוא ראה
בבד שום
אי
רחק
ראה
נגד בוא
צב
כלה מהר
לבח
עמד שם
בוא
שחה כנה
ראה
תלעמות
אש כנה
נגע

[ז] כְּחֹמָה אֶפְעֶה וְנַעֲרָתוֹ בַּלַּהֲבִי אֵשׁ׃
כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבּוֹ
אֶת כָּל בָּשָׂר וְרַבּוּ חַלְלֵי יְהוָה׃
הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמְטַהֲרִים אֶל
הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַד בַּתָּוֶךְ אֹכְלֵי
בְּשַׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהָעַכְבָּר
יַחְדָּו נְאֻם יְהוָה׃ וְאָנֹכִי
מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם בָּאָה
לְקַבֵּץ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְהַלְּשֹׁנוֹת
וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי׃ וְשַׂמְתִּי
בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלֵטִים
אֶל הַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פּוּל וְלוּד
מֹשְׁכֵי קֶשֶׁת תּוּבַל וְיָוָן הָאִיִּים
הָרְחוֹקִים אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֶת
שִׁמְעִי וְלֹא רָאוּ אֶת כְּבוֹדִי
וְהִגִּידוּ אֶת כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם׃ וְהֵבִיאוּ
אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם
מִנְחָה לַיהוָה בַּסּוּסִים וּבָרֶכֶב
וּבַצַּבִּים וּבַפִּרְדִּים וּבַכֶּרֶכֹת עַל
הַר קָדְשִׁי יְרוּשָׁלִַם אָמַר יְהוָה
כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַמִּנְחָה בִּכְלִי טָהוֹר בֵּית יְהוָה׃
וְגַם מֵהֶם אֶקַּח לַכֹּהֲנִים לַלְוִיִּם
אָמַר יְהוָה׃ כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם
הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה עֹמְדִים לְפָנַי נְאֻם
יְהוָה כֵּן יַעֲמֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם׃
וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי
שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה׃
וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא
תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ
דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר׃

Prologus.

Incipit prefatio in hieremiam prophetam

Hec interpretatio hieronymi est. Si quid in ea noui erit: secundum hebraeos codices exploretur. Alia est septuaginta interpretum ecclesiis vsitata. Que quamuis nonnulli aliter habeat q3 in hebraeis codicibus inuenitur: tamen vtraq3 idest secundum septuaginta: & secundum hebraeam apostolica auctoritate firmata est: non errore neq3 reprehensione superiori: sed certo cōsilio. Septuaginta nonnulli aliter dixisse vel contexuisse intelliguntur. Quod ideo prǽmonemus: ne quis q3 alteram ex altera velit emendare. Quod singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Ieremias propheta cui hic prologus scribitur sermone quidē apud hebraeos esaie & osee & quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetauerit Porro simplicitas eloquii de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui est vsq3 hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotibus & in matris vtero sanctificatus virginitate sua euangelicum virū christi ecclesie dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captiuitatē vrbis atq3 iudee non solum spiritu: sed & oculis carnis intuitus est. Iam decem tribus israel assyrii in medos trāstulerant: iam terras earum coloni gentium possidebant. Vnde in iuda tantum & in beniamin prophetauit: & ciuitatis fue ruinas quadruplici planxit alphabeto: qd nos mensure metri versibusq3 reddidimus. Preterea ordinē visionū qui apud grecos & latinos oino confusus est: ad pristinā fidē correximus. Librum autē baruch notarii eius qui apud hebraeos nec legitur nec habetur p̄termissimus. pro his oibus maledicta ab emulis p̄stolantes: qbus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Cæterum ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorum silētio meo ponere: q3 quotidie noui aliquid scriptitātē iuidorum insaniam prouocare.

Ioachim filius iosie: cui9 tertiodecimo anno pphetare orsus est hieremias sub quo & olda mulier prophetauit ipse ē qui alio nomine appellatur eliachin & regnauit sup tribū iuda & hierusalem annis vndecī Cui successit in regnū filius ioachim cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonē: & in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus ei9. Cuius anno vndecimo hierusalem capta atq3 subuersa est. Nemo igitur putet eundem in danielis prīcipio ioachin qui i ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. Et ob hāc causam in euangelium secundū matheum vna videtur deesse gnatio: quia secunda thesseredecas in ioachim desinit filium iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphyrius calūniam instruit ecclesie: suam ostendēs imperitiā: dū euangelistā mattheū arguere nititur falsitatis. Quodq3 traditū scribitur ioachim mōstrat: nō aduersariorū fortitudinis fuisse victoriā: sed dñi voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathothites: qui est viculus tribus a hierosolymis distās milib9 apud taphnas in ægypto a populo lapidib9 obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult9 quo dudum pharao rex habitauerat. Et q3 postulatiōe sua defugatis a b eodem loco serpentibus ægyptios a tactu aspidū facit esse securos: magna eum ibi religione ægyptii venerantur.

Explicit argumentum.

Pītiua.heb. Ter.he.Biere.j. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

Cap. j.

דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶן חִלְקִיָּהוּ מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן אֲשֶׁר
הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ יום
בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְמָלְכוֹ וַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים הַיה
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד תֹּם תמם
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ
בֶן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד גְּלוֹת גלה
יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי וַיְהִי חמש
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בְּטֶרֶם
אֶצָּרְךָ בַּבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא יצא
מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם קדש נבא

Incipit Hieremias propheta. Cap. i.

VERBA HIEREmie filii helchie: de sacerdotibus qui fuerunt in anathot in terra beniamin. Quod factū est verbū dñi ad eū in diebus Iosie filii amon regis iuda in tertiodecimo anno regni ei9: & factū est in diebus ioachim filii iosie regis iuda vsq3 ad consummationem vndecimi anni sedechie filii iosie regis iuda: vsq3 ad transmigrationem hierusalē in mense quinto. Et factum est verbum domini ad me dicens. Priusq3 te formarē in vtero noui te: & anteq3 exares de vulua sanctificaui te: prophetam in gētibus

HIEREMIAS.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ. Ca. i.

Verbū dei qd factū est ad hieremiā filiū helchie ex sacerdotib9: q habitabat in anathoth iterra bēiamin. qđ factū est verbū dei ad eū in dieb9 iosie filii amō regis iuda: ano tertiodecimo in regno eius. t factū est in dieb9 ioachim filii iosie regis iuda: vsq3 ad vndecimū annū sedechie filii iosie regis iuda: vsq3 ad captiuitatē hierm mensis quinti. t factū est verbū dñi ad me dicēs: anteq3 formarē te in vtero noui te: & anteq3 tu exires de vulua sanctificaui te: prophetā in gētes

Τ Ο ῥῆμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ ἱερεμίαν τὸν τοῦ χελκίου ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κατῴκει ἐν ἀναθὼθ ἐν γῇ βενιαμείν. ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωσίου υἱοῦ ἀμὼν βασιλέως ἰούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. τ factū est in dieb9 ioachim filii iosie regis iuda: vsq3 ad vndecimū annū sedechie filii iosie regis iuda: vsq3 ad captiuitatē hierm mensis quinti. τ factū est verbū dñi ad me dicēs: anteq3 formarē te in vtero noui te: & anteq3 tu exires de vulua sanctificaui te: prophetā in gētes
φήτην εἰς ἔθνη

posui te. ⁊ dixi dñs dñator: dñe ecce nõ scio
τέθηκά σε. καὶ εἶπα ὁ ὢν δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπί
loqui: qz iuuenis sum ego. ⁊ dixit dñs
σαμαι λαλεῖν, ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ. καὶ εἶπεν κύριος
ad me: ne dicas qz iuuenis sum ego: qz ad om=
πρός με, μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ; ὅτι πρὸς πάν
nes quos mittã te ibis: ⁊ scõm oia
τας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε πορεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα
q̃cũq; p̃cepero tibi loq̃ris. ne timueris a fa=
ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι λαλήσεις. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προ
cie eox: qz tecũ sum vt liberẽ te
σώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε
dixit dñs. Et extẽdit dñs manũ suã ad
λέγει κύριος. Καὶ ἐξέτεινεν κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρός
me: ⁊ tetigit os meũ. ⁊ dixit dñs ad
με, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός
me: ecce dedi verba mea in os tuũ. ecce cõ=
με, ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. ἰδοὺ κα
stitui te hodie sup gẽtes ⁊ sup regna: ere=
θέστηκά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας, ἐκρι=
dicare ⁊ destruere ⁊ pdere ⁊ reedifica
ζοῦν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀποικοδο=
re ⁊ plantare. ⁊ factũ est verbũ dñi ad
μεῖν καὶ καταφυτεύειν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicẽs: qd tu vides hieremia? ⁊ dixi: bacu
με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς ἱερεμία; καὶ εἶπα, βακτηρί=
lũ nucẽũ. ⁊ dixit dñs ad me: bñ vidisti:
αν καρυΐνην. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καλῶς εἶδες,
qz vigilaui ego sup verba mea facere
διότι ἐγρήγορα ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι
ea. ⁊ factũ ẽ verbũ dñi ex scdo ad me
αὐτούς. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρός με
dicẽs: qd tu vides? ⁊ dixi: ollam succensam:
λέγων, τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, λέβητα ὑποκαιόμενον,
⁊ facie eẽ a facie aqlonis. ⁊ di
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ. καὶ εἶ
xit dñs ad me. a facie aqlonis exardes
πεν κύριος πρός με. ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσε=
cet mala sup oẽs habitãtes terrã:
ται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
qz ecce ego cõuocabo oia regna ab
διότι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ
aqlone dicit dñs. ⁊ venẽt ⁊ ponẽt vnusq;q;
βορρᾶ λέγει κύριος. καὶ ἥξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος
thronũ suũ sup vestibula portaꝝ hieruſa=
θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν ἱερουσα=
lem: ⁊ sup oẽs muros q̃ circuitu eius: ⁊
λήμ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
sup oẽs ciuitates iuda. ⁊ loquar ad illos
ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰούδα. καὶ λαλήσω πρὸς αὐτοὺς
cũ iudicio dc oĩ malicia eox: quomõ dere
μετὰ κρίσεως περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ὡς ἐγκα
liquẽrt me: ⁊ sacrificauerũt dijs alienis. ⁊ adoraue
τέλιπόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ προσεκύ
runt opera manuũ suarũ. ⁊ tu p̃cinge
νησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ σὺ περίζω
re lũbos tuos ⁊ surge: ⁊ die ad e=
σαι τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἶπον πρὸς αὐ=
eos oia q̃cũq; p̃cepero tibi ne timueris a
τοὺς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
facie eox neq; terreri te faciã coꝝ ẽ=
προσώπου αὐτῶν μὴ δὲ πτοηθῆναί σε ποιήσω ἐναντίον αὐ
is: qz tecũ ego sum vt liberẽ te dicit
τῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει
dñs. ⁊ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: vade
κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, πορεύθητι
⁊ lege in auribꝰ filiorꝰ ihl: ecce posui te in hodi
καὶ ἀνάγνωθι ἐν τοῖς ὠσὶν υἱῶν Ἰηλ, ἰδοὺ τέθηκά σε ἐν τῇ σή
erna die sicut ciuitatẽ munitã ⁊ sicut murũ ereũ muni
μερον ἡμέρᾳ ὡς πόλιν ὀχυρὰν καὶ ὡς τεῖχος χαλκοῦν ὀχυ
tũ oibꝰ regibꝰ iuda ⁊ principibꝰ eoꝝ:
ρὸν ἅπασι τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,

dedi te. Et dixi. A.a.
domine deus. ooooooooo
Ecce nescio loqui: qua
puer ego sum. ooooooo
Et dixit dominus ad me.
Noli dicere qua puer
sum: quoniam ad oia
que mittam te ooooooo
ibis: & vniuersa q̃cũq;
mandauero tibi: loq̃ris.
Ne timeas a facie eorũ:
quia tecum ego sum oo
vt eruam te dicit domi=
nus. Et misit dominus
manum suam & tetigit
os meum: & dixit ooooo
ad me. Ecce dedi verba
mea in ore tuo: ecce oo
constitui te hodie super
gentes ooooooooooooo
& sup regna: vt euellas
& destruas ooooooooooo
& disperdas & dissipes:
& edifices & plantes. oo
Et factũ est verbum dñi
ad me dicens. Quid tu
vides hieremia? Et dixi.
Virgam vigilantẽ ego
video. Et dixit domin?
ad me. Bene ooooooooo
vidisti: qa vigilabo ego
super verbo meo ooooo
vt faciam illud. Et factũ
est verbum domini oooo
secundo ad me dicens.
Quid tu vides? oooooo
Et dixi. Ollam succen=
sam ego video: & faciem
eius a facie aquilonis. Et
dixit dominus ad me.
Ab aquilone pandetur
malũ sup oẽs habitatores
terre. Quia ecce ego cõ
uocabo omnes oooooooo
cognationes regnorum
aquilonis: ait ooooooo
dñs: & venẽt & ponẽt
vnusquisq; soliũ suũ in
introitu portarum hie=
rusalem & super omnes
muros eius in circuitu:
& sup vniuersas vrbes
iuda. Et loquar iudicia
mea cum eis super ooo
oẽm malicia eox qui de
reliquerunt me & libaue
runt dijs alienis: & ado=
rauerunt opus ooooooo
manuũ suarũ. Tu ergo
accinge lumbos tuos oo
& surge: & loquere ad
eos omnia que ooooooo
ego precipio tibi. Ne
formides a facie eorum:
nec eni timere te faciam
vultũ eorũ. Ego quippe
dedi te hodie in ciuitatẽ
munitã & in colũnam
ferream: & in murum
ereum super oẽm terrã
regibus iuda: principi=
bus eius & sacerdotibus:

נְתַתִּיךָ׃ וָאֹמַר ׀ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה לֹא יָדַעְתִּי דַבֵּר כִּי נַעַר אָנֹכִי׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תֹּאמַר נַעַר
אָנֹכִי כִּי עַל כָּל אֲשֶׁר אֶשְׁלָחֲךָ
תֵלֵךְ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ תְדַבֵּר׃
אַל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי אִתְּךָ אֲנִי
לְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֶת יָדוֹ וַיִּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ׃ רְאֵה
הפקדתיך הַיּוֹם הַזֶּה עַל הַגּוֹיִם
וְעַל הַמַּמְלָכוֹת לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ
וּלְהַאֲבִיד וְלַהֲרוֹס לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר מַה אַתָּה
רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר מַקֵּל שֹׁקֵד אָנִי
רֹאֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטַבְתָּ
לִרְאוֹת כִּי שֹׁקֵד אָנִי עַל דְּבָרִי
לַעֲשֹׂתָו׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
שֵׁנִית לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה
וָאֹמַר סִיר נֹפֵחַ אָנִי רֹאֶה וּפָנָיו
מִפְּנֵי צָפוֹנָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה עַל כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ כִּי הִנְנִי קֹרֵא לְכָל
מִשְׁפְּחוֹת מַמְלְכוֹת צָפוֹנָה נְאֻם
יְהוָה וּבָאוּ וְנָתְנוּ אִישׁ כִּסְאוֹ
פֶּתַח שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם וְעַל כָּל
חוֹמֹתֶיהָ סָבִיב וְעַל כָּל עָרֵי
יְהוּדָה׃ וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי אִתָּם עַל
כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָזְבוּנִי וַיְקַטְּרוּ
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעֲשֵׂי
יְדֵיהֶם׃ וְאַתָּה תְאַזֹּר מָתְנֶיךָ
וְקַמְתָּ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר
אָנֹכִי אֲצַוֶּךָּ אַל תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם
פֶּן אַחִתְּךָ לִפְנֵיהֶם׃ וַאֲנִי הִנֵּה
נְתַתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מִבְצָר וְלַעְמוּד
בַּרְזֶל וּלְחוֹמַת נְחֹשֶׁת עַל כָּל הָאָרֶץ
לַמְלָכַי יְהוּדָה לְשָׂרֶיהָ לְכֹהֲנֶיהָ

Pritiua.heb. Tex.he.biere.ij.

וּלְעַם ׀ הָאָרֶץ׃ וְנִלְחֲמוּ ׀ אֵלֶיךָ ׀ וְלֹא יָכֹל
וְיִלְחֲמוּ לָךְ ׀ כִּי אִתְּךָ ׀ אֲנִי ׀ נְאֻם־יְהוָה לְהַצִּילֶךָ׃ וַיְהִי ׀ דְּבַר
Cap.ij. יְהוָה ׀ אֵלַי ׀ לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ ׀ וְקָרָאתָ
בְּאָזְנֵי ׀ יְרוּשָׁלִַם ׀ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר
יְהוָה ׀ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת
כְּלוּלֹתָיִךְ ׀ לֶכְתֵּךְ ׀ אַחֲרַי ׀ בַּמִּדְבָּר
בְּאֶרֶץ ׀ לֹא זְרוּעָה׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל־אֹכְלָיו
יֶאְשָׁמוּ רָעָה ׀ תָּבֹא ׀ אֲלֵיהֶם ׀ נְאֻם
יְהוָה׃ שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב
וְכָל ׀ מִשְׁפְּחוֹת ׀ בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל ׃ כֹּה
אָמַר ׀ יְהוָה מָה ׀ מָצְאוּ ׀ אֲבוֹתֵיכֶם
בִּי ׀ עָוֶל ׀ כִּי ׀ רָחֲקוּ ׀ מֵעָלָי ׀ וַיֵּלְכוּ
אַחֲרֵי ׀ הַהֶבֶל ׀ וַיֶּהְבָּלוּ ׀ וְלֹא אָמְרוּ
אַיֵּה ׀ יְהוָה ׀ הַמַּעֲלֶה ׀ אֹתָנוּ ׀ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם ׀ הַמּוֹלִיךְ ׀ אֹתָנוּ ׀ בַּמִּדְבָּר
בְּאֶרֶץ ׀ עֲרָבָה ׀ וְשׁוּחָה ׀ בְּאֶרֶץ צִיָּה
וְצַלְמָוֶת ׀ בְּאֶרֶץ ׀ לֹא־עָבַר ׀ בָּהּ ׀ אִישׁ
וְלֹא יָשַׁב ׀ אָדָם שָׁם׃ וָאָבִיא ׀ אֶתְכֶם
אֶל ׀ אֶרֶץ ׀ הַכַּרְמֶל ׀ לֶאֱכֹל ׀ פִּרְיָהּ
וְטוּבָהּ ׀ וַתָּבֹאוּ ׀ וַתְּטַמְּאוּ ׀ אֶת ׀ אַרְצִי
וְנַחֲלָתִי ׀ שַׂמְתֶּם ׀ לְתוֹעֵבָה׃ הַכֹּהֲנִים ׀
לֹא ׀ אָמְרוּ ׀ אַיֵּה ׀ יְהוָה ׀ וְתֹפְשֵׂי
הַתּוֹרָה ׀ לֹא ׀ יְדָעוּנִי ׀ וְהָרֹעִים
פָּשְׁעוּ ׀ בִי ׀ וְהַנְּבִיאִים ׀ נִבְּאוּ ׀ בַּבַּעַל
וְאַחֲרֵי ׀ לֹא ׀ יוֹעִילוּ ׀ הָלָכוּ׃ לָכֵן עֹד
אָרִיב ׀ אִתְּכֶם ׀ נְאֻם־יְהוָה ׀ וְאֶת ׀ בְּנֵי
בְנֵיכֶם ׀ אָרִיבוּ׃ כִּי ׀ עִבְרוּ ׀ אִיֵּי כִתִּיִּים
וּרְאוּ ׀ וְקֵדָר ׀ שִׁלְחוּ ׀ וְהִתְבּוֹנְנוּ
מְאֹד ׀ וּרְאוּ ׀ הֵן הָיְתָה ׀ כָּזֹאת׃ הַהֵמִיר
גּוֹי ׀ אֱלֹהִים ׀ וְהֵמָּה ׀ לֹא ׀ אֱלֹהִים
וְעַמִּי ׀ הֵמִיר ׀ כְּבוֹדוֹ ׀ בְּלוֹא ׀ יוֹעִיל ׃
שֹׁמּוּ ׀ שָׁמַיִם ׀ עַל־זֹאת ׀ וְשַׂעֲרוּ ׀ חָרְבוּ
מְאֹד ׀ נְאֻם־יְהוָה׃ כִּי ׀ שְׁתַּיִם ׀ רָעוֹת
עָשָׂה ׀ עַמִּי ׀ אֹתִי ׀ עָזְבוּ ׀ מְקוֹר

Trãsla.B.Vie.

[a]& populo[b] terre.[c]Et bel-
labũt [d]aduersum te[e]& nõ
[f]prevalebunt:[h] quia[k] ego
[l]tecum sum[l]ait[m] dominus
[n]vt liberem te. 2.

ET factum est[b] verbũ
[c]dñi[d] ad me[c]dicens.
[f]Vade[g]& clama ooooooo
[h]in auribus[i] hierusalem;
[k]dicens.[l]Hec[m]dicit oooo
[n]dñs.[o]Recordat[p] sum[p]tui
[q]miserãs[r]adolescentiã tuã
&[s]charitatẽ[t] despõsatiõis
tue: qñ [u]secuta es[x] me[i]n
deserto:[y]in terra q̃ [z]nõ [b]se
minatur.[c] Sanctus[d]israel
[e]dño[f]primitie[g] frugũ ei[h].
[k]Oẽs[l]qui deuorant eum
[m]delinquũt:[l]mala[m]venięt
[n]super eos[o] dicit ooooooo
[p]dominus.[q] Audite[r] ver-
bum[s]dñi[t]domus[u]iacob:
[x]& omnes[y] cognationes
[z]domus[a]israel.[b] Hec ooo
[c]dicit[d]domin[h].[e]Quid[f]in-
uenerunt[g]patres vestri oo
[b]in me[i]iniqtatis:[k]qã[l]elon
gauerũt[m] a me:[n]& ambu
lauerũt[o]post[p]vanitatẽ:[q]&
vani facti sunt.[r] Et nõ[s]di
xerunt:[t]vbi est[u] dñs[x] qui
ascẽdere[y] nos[z] fecit[a]de tra
[a]egypti[b] qui traduxit[c]nos
[d]per desertum: oooooooo
[e]per terrã[f] inhabitabilem
[g]& inuiam[h]per terrã[i] sitis:
[k]& imaginẽ mortis:&[l]per
terrã[m]in q̃[n]nõ[o]ambulauit
[p]vir[q]neq3[r] habitaut[s] ho-
mo.[t]Et induxi[u]vos oooo
[x]in[y]terrã[z]carmeli:[a]vt co-
mederetis[b] fructum eius
[c]& bona illi[d].[e]Et ingressi
[f]cõtaminastis[g] terrã meã:
[h]& hereditatẽ meã[k]posui
stis[l]in abominatiõe.[m] Sa
cerdotes[n] non[o] dixerunt
[p]vbi est[q]dñs:[r]& tenentes
[s]legem[t] nescierunt[u] me:
[x]& pastores oooooooo
[y]puaricati sunt[z]in me.[a]Et
prophete[b]pphetarũt[c]in
baal:[d]& idola[e]secuti sunt.
[f]Propterea[g]adhuc oooo
[h]iudicio cõtendam[i]vobi-
scũ:[m]ait[n]dñs[o]& cum[p]filiis
patris[r]disceptabo.[s] Tran
site ad[t] insulas[u]cethim oo
[x]& videte:[y]& in cedar[z]mit
tite[a]& considerate[b]vehe-
mẽter:[c]& videte[d]si[e]factũ
est[f]huiuscemodi:[g]si mu-
tauit[h]gens[i] deos suos:[k]&
certe[l]ipsi[m]non sunt[n] dii.
[o]Populus vero me[p]mu-
tauit[q]gloriã suã[r]in idolũ.
[s]Obstupescite[t]celi[u]super
[x]hoc:[y]& porte ei[z].[a] desola
mini[b]vehemẽter[c]dicit[d]do
minus.[e] Duo[f]enim[g]mala
[h]fecit[i]populus meus.[k]Me
[l]dereliquerunt[m] fontem

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina

τ ppho terre: τ vebellabũt te: τ nõ
καὶ τῶ λαῶ τῆς γῆς, καὶ πολεμήσουσί σε, καὶ οὐ
poterũt aduersus te: qz tecũ sum ego libe
μὴ δύνωνται πρός σε, διότι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖσ
rare te: dicit dñs.
θαί σε, εἶπεν κύριος. C.2.

ET factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: vade
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγον, πορεύου
τ clama in aures hierũ dicẽs: hec dicit do
καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα ἱερουσαλὴμ λέγων, τάδε λέγει κύ
min[a]:recordat[b] sũ mie adolescẽtie tue τ dilectiõis pfectio
ριος, ἐμνήσθην ἐλέους νεότητός σου καὶ ἀγάπης τελει
nis tue: vt sequereris tu scrin israel.
ώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῷ ἁγίῳ ἰσραὴλ
dicit dñs. scrus israel dño. ꝑmittẽ fru
λέγει κύριος. ἅγιος ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ. ἀρχὴ γενημά
gũ ei[c] oẽs comedẽtes eũ delinquent:
των αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσιν,
mala venięt sup eos dicit dñs. audite verbũ
κακὰ ἥξει ἐπ' αὐτοὺς φησὶν κύριος. ἀκούσατε λόγον
dñi dom[d] iacob τ oĩs familia dom[d] israel
κυρίου οἶκος ἰακὼβ καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου ἰσραήλ.
hec dicit dñs: qd inuenerũt ꝑres vr̃i in
τάδε λέγει κύριος, τί εὗρον οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν
me delictũ: qz recesserũt lõge a me:
ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ
τ abulauerũt post vanitates: τ vani fact
καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώ
sunt. τ nõ dixerũt vbi est dñs qdeduxit nos
θησαν. καὶ οὐκ εἶπον ποῦ ἐστιν κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶ
de terra egypti: q. duxit nos in deser
ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ
in terra lerpta τ inia τ in terra sine aqua τ in
ἐν γῇ ἀπείρῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀ
fructuosa:in terra in q̃ nõ ãbulauit in ea vir: τ
καρπῷ, ἐν γῇ ἐν ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ ἀνήρ, καὶ
nõ habitauit illic filꝰ hoĩs. τ introduxi vo
οὐ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶ
in carmelũ: vt mãducaretis fructꝰ ei[c]
εἰς γῆν καρμήλου, τοῦ φαγεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ
bona ei[c]. τ igressi estis τ cõtaminastis terr
τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. καὶ εἰσήλθετε καὶ ἐμιάνατε τὴν γῆ
meã: τ hereditatẽ meã posuistis in abominatione
μου, καὶ τὴν κληρονομίαν μου ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα
sacerdotes nõ dixerũt vbi est dñs: τ ꝓfitẽtes
οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπον ποῦ ἐστιν κύριος, καὶ οἱ ἀντεχόμε
legẽ nõ cognouerũt me:τ pastores ipie ageba
τοῦ νόμου οὐκ ἐπίσαντό με. καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν
in me: τ ꝓphete ꝓphetabãt baal: τ
εἰς ἐμέ, καὶ οἱ προφῆται προεφήτευον τῇ Βάαλ, καὶ
post iutile abierũt. ꝓpr̃ hoc adhuc cõ
ὀπίσω ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν. διὰ τοῦτο ἔτι κρι
dam vobiscũ ait dñs. τ cũ filiis
νομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος. καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺ
filiox vrox disceptabo. qz trãsite insulas
τῶν υἱῶν ὑμῶν κριθήσομαι. ὅτι διέλθετε νήσους Χε
thim τ videte τ in cedar mittite: τ c
θιμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ
derate vehemẽter: τ videte si facta sũt talia: si
σατε σφόδρα, καὶ ἴδετε εἰ γέγονεν τοιαῦτα, εἰ ἀ
tabũt gẽtes deos suos: τ hi nõ sũt dii.
λάξωνται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί.
at ꝓpꝰ me[e] mutauit gliam eox: de q̃ nõ p
δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτῶν, ἐξ ἧς οὐκ ὠ
rit eis. obstupuit celũ sup hoc: τ ihorruit ext
φελήσουσιν. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφριξεν ἐ
modũ vehemẽter dicit dñs. qz duo mala
πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος. ὅτι δύο ποιηρὰ ἐπ
cit ꝓpꝰ me[e]. nue dereliquerũt fontẽ
ησεν ὁ λαός μου. ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν

aque viuētis: ⁊ foderūt sibi lacus contri=
ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμ
D tos q̄ nō poteſt aquā cōtinere. nūq̄d ferus? eſt
μένους οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν· μὴ δοῦλος ἐστιν
iſrael: aut verna eſt? q̄re in direptionē fact⁹ eſt: ſup
Ἰσραήλ, ἢ οἰκογενής ἐστιν; διατί εἰς προνομὴν ἐγένετο; ἐπ'
eū rugierūt leones: ⁊ dederūt vocē ſuā q̄
αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν οἱ
ordinauerūt terrā ei⁹ in deſtructiōem: ⁊ ciuitates
ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ πόλεις
Infra. 46.c. eius deſtructe ſūt vt nō habitent. ⁊
αὐτοῦ κατεσκάφησαν τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι· καὶ
filii inēpheos ⁊ taphneos agnouerūt te ⁊ illuſerūt
υἱοὶ μέμφεως καὶ τάφνης ἔγνωσάν σε καὶ κατέπαιζόν
te. nōne tibi hec fecerūt tibi q̄ dereliqſti tu me
σου. οὐχὶ ταῦτά ἐστοίησάν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ
dicit dñs de⁹ tu⁹? ⁊ nūc q̄d tibi ⁊ vie egy=
λέγει κύριος ὁ θεός σου; καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ αἰγύ
pti vt bibas aquā geon? ⁊ q̄d tibi cū via aſſyri
πτου τοῦ πιεῖν ὕδωρ γιών; καὶ τί σοι τῇ ὁδῷ ἀσυρί=
oꝝ vt bibas aquā fluminū? corripiet te auer
ων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; παιδεύσει σε ἡ ἀσεβ=
ſio tua: ⁊ malicia tua arguet te: ſcī ⁊ vide
σία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
q̄ amarū tibi relinq̄re te me dicit dñs de=
ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ λέγει κύριος ὁ θε
us tu⁹. ⁊ nō cōplacui in te dicit dñs de⁹ tu⁹:
ός σου. καὶ οὐκ εὐδόκησά ἐν σοὶ λέγει κύριος ὁ θεός σου,
q̄ a ſeculo cōfregiſti tugū tuū: ⁊ dirupiſti
ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέρρηξας
vincula tua: ⁊ dixiſti: nō ſeruiā: ſed i:
τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, οὐ δουλεύσω, ἀλλὰ πο=
bo in oēm collē ſublimē: ⁊ ſub em=
ρεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ὑποκάτω παν
Eſai. 5.d. nt ligno vmbroſo illic diffundar in fornicatiōe
τὸς ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ
mea. ego aūt plātaui te vitē fructiferā oēm
E μου. ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν
verā. quomō cōuerſa es i amaritudinē vitis aliena.
ἀληθινήν· πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἡ ἄμπελος ἡ ἀλλοτρία·
ſi laueris in nitro: ⁊ multiplicaueris tibi herbā:
ἐὰν ἀποπλύνῃς ἐν νίτρῳ, καὶ πληθύνῃς σεαυτῇ πόαν,
maculata es i iniq̄tate tua coā me dicit
κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀνομίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ λέγει
dñs. quomō dices nō ſū polluta: ⁊ poſt baal
κύριος· πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς βαάλ
nō ābulaui? vide vias tuas in ſepulchro multitudis:
οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ,
⁊ ſcīto q̄d feceris. ad veſperū vox vlulantū: vias
καὶ γνῶθι τί ἐποίησας. ὀξὺ φωνὴ ὠλόλυξε, τὰς ὁδούς
ſuas dilatauit ſup aquas ſolitudinis. in deſiderio ani
σου διλατάυνει ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. ἐν ἐπιθυμίαις ψυ
me ſue ſpūs portabat. tradita eſt: q̄s cōuer
χῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο· παρεδόθη, τίς ἐπισρέ=
tet eā. oēs q̄rentes eā nō laborabūt.
ψει αὐτήν· πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν·
in humilitate illius reperiēt eā. auer=
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν. ἀπόστρε=
te pedē tuū a via aſpera: ⁊ gut
ψον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ τὸν φά
tur tuū a ſiti. illa aūt dixit vtriliter agā q̄
ρυγγά σου ἀπὸ δίψους· ἡ δὲ εἶπεν ἀνδρειοῦμαι ὅτι
dilexi alienos ⁊ poſt eos ābulabo.
ἠγάπησα ἀλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο·
ſicut cōfuſio furtiſ cū capt⁹ fuerit: ſic cōfundent ſi
ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῷ, οὕτως αἰσχυνθήσονται οἶ=
kli iſrael ipſi ⁊ reges eoꝝ ⁊ princi
κοι Ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχον
pes eoꝝ
τες αὐτῶν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞

aque⁰ viue: &[p] foderunt
[q]sibi[r] ciſternas: ∞∞∞∞∞∞∞
[s]ciſternas [t]diſſipatas[u]que
[r]continere [x]non [r] valent
[s]aquas. [a]Numquid ſeruus
eſt [b]iſrael[c] aut[b] vernacul⁹?
[d]Quare ergo [b] factus eſt
[s]in predam? [x] Super eum
[s]rugierunt[m] leones &[n] de
derunt[o] vocem ſuam: ∞
[p]poſuerūt[q]terrā ei⁹[r]in ſolu
tudinē. [o]Ciuitates ei⁹[r]exu
ſte ſunt: &[n] nō eſt[r] q̄ habi
tet in eis. [s]Filii[r] quoq̄[a]mē
pheos[b] & taphneos[c] cōſtu
prauerūt te vſq; ad[d] verticē.
[e]Numqd nō[f] iſtud[d] factū eſt
[b]tibi: quia[f] dereliqſti[f] dñm
[m]deū tuū eo[n]tpe quo[o] du=
cebat te[p] p viā. [q]Et nūc[r] q̄d
[a]tibi vis[f] in via[n] egypti: [s]vt
bibas[t] aquam[s] turbidam?
[a]Et quid[b] tibi[c] cū via[b] aſſy=
riorum[c] vt bibas ∞∞∞∞∞
[t]aquā[s] fluminis. [b] Arguet
te[t] malicia tua: [k]& auerſio
tua[t] increpabit te. [m] Scito
[n]& vide[o] quia[p] malum ∞
[q]& amarū eſt[r] reliquiſſe te
[r]dñm[n] deū tuū: [r]& nō eſſe
[r]timorem eius[s] apud te[t] di
cit[b] dñs[c] deus ∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]exercituū. [a] A ſeculo[q] cō=
fregiſti[b] iugum meum ∞
[r]rupiſti[k] vincula mea[r]& di
xiſti. [m] Non ∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]ſeruiam. [p] In[q] omni [o]eni
[r]colle[n] ſublimi: ∞∞∞∞∞
[r]& ſub[n] oñi[r] ligno[r] frondo
ſo[r] tu[a] proſternebaris[b] mere
trix. [c]Ego aūt[b] plantaui te
[c]vineā electā: [r]oñe[a] ſemē
[b]verū. [r]Quō ergo[b] cōuer
ſa es[r] mihi in[m] prauū[n] vi=
nea[o] aliena? [q]Si[r] laueris te
[o]nitro ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]& multiplicaueris [n] tibi
herbā[x] borith: [r]maculata
es in[r] iniq̄tate tua[a] coram
me[b] dicit[c] dñs[b] de⁹? [c] Quō
[r]dicis: [g]non[b] ſum polluta:
[r]poſt[n] baalim[r] non ∞∞∞∞
[m]ambulaui? [n] Vide[o] vias tu
as[p] in cōualle: [q]ſcito[r] quid
[o]feceris. [r]Curſor[n] leuis[x] ex
plicans[r] vias ſuas: ∞∞∞∞
[r]onager[o] aſſuet⁹ in[b] ſolitu
dine: [c]in deſiderio[b] aie ſue
[c]attraxit[r] ventum[g] amoris
ſui. [b] Nullus [r]auertet eam.
[k]Oēs[r] qui q̄runt eā[m] non
[n]deficiēt: [o]in mēſtruis ei⁹
[p]inuenient eā. [q]Prohibe[r] pe
dē tuū[o] a nuditate: [r]& gut=
tur tuū[n] a ſiti. [x] Et dixiſti.
[r]Deſpaui: [n]nequaq̄ faciā.
[b]Adamaui[r] q̄ppe[c] alienos:
[b]& poſt eos [c] ambulabo.
[r]Quō cōfunditur[r] fur[n] q̄n
[r]deprehēditur: [x] ſic[r] cōfuſi
ſunt[m] domus[n] iſrael[o] ipſi
&[p] reges eoꝝ[q] principes &

Prītiua.heb. Tex.be.hiere.iij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

כֹּהֲנֶיהָם וּנְבִיאֵיהֶם׃ אֹמְרִים לָעֵץ אָבִי אָתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנוּ כִּי
פָּנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וּבְעֵת רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ וְאַיֵּה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְךָ יְקוּמוּ אִם
יוֹשִׁיעוּךָ בְּעֵת רָעָתֶךָ כִּי מִסְפַּר
עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה׃ לָמָּה
תָּרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם פְּשַׁעְתֶּם בִּי נְאֻם
יְהוָה׃ לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם
מוּסָר לֹא לָקָחוּ אָכְלָה חַרְבְּכֶם
נְבִיאֵיכֶם כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית׃ הַדּוֹר
אַתֶּם רְאוּ דְבַר יְהוָה הֲמִדְבָּר הָיִיתִי
לְיִשְׂרָאֵל אִם אֶרֶץ מַאְפֵלִיָּה
מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי רַדְנוּ לוֹא נָבוֹא
עוֹד אֵלֶיךָ׃ הֲתִשְׁכַּח בְּתוּלָה עֶדְיָהּ
כַּלָּה קִשְׁרֶיהָ וְעַמִּי שְׁכֵחוּנִי יָמִים
אֵין מִסְפָּר׃ מָה תֵּיטִיבִי דַרְכֵּךְ
לְבַקֵּשׁ אַהֲבָה לָכֵן גַּם אֶת הָרָעוֹת
לִמַּדְתִּי אֶת דְּרָכָיִךְ׃ גַּם בְּכַנָּפַיִךְ
נִמְצְאוּ דַם נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים נְקִיִּם
לֹא בַמַּחְתֶּרֶת מְצָאתִים כִּי עַל
כָּל אֵלֶּה׃ וַתֹּאמְרִי כִּי נְקִיתִי אַךְ
שָׁב אַפּוֹ מִמֶּנִּי הִנְנִי נִשְׁפָּט
אוֹתָךְ עַל אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי׃ מַה
תָּזְלִי מְאֹד לְשַׁנּוֹת אֶת דַּרְכֵּךְ
גַּם מִמִּצְרַיִם תֵּבוֹשִׁי כַּאֲשֶׁר בֹּשְׁתְּ
מֵאַשּׁוּר׃ גַּם מֵאת זֶה תֵּצְאִי וְיָדַיִךְ
עַל רֹאשֵׁךְ כִּי מָאַס יְהוָה בְּמִבְטָחַיִךְ
וְלֹא תַצְלִיחִי לָהֶם׃

Cap.iij.

לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח
אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה מֵאִתּוֹ
וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר הֲיָשׁוּב אֵלֶיהָ
עוֹד הֲלוֹא חָנוֹף תֶּחֱנַף הָאָרֶץ
הַהִיא וְאַתְּ זָנִית רֵעִים רַבִּים
וְשׁוּב אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃ שְׂאִי עֵינַיִךְ
עַל שְׁפָיִים וּרְאִי אֵיפֹה לֹא שֻׁגָּלְתְּ

facerdotes & prophete eorum: dicentes ligno: pater meus es tu: & lapidi tu me genuisti. Verterunt ad me tergū & non facie: & in tpore afflictiois fue: dicet: surge: & libera nos. Vbi sūt dii tui quos feciſti tibi: Surgant & liberet te: in tpe afflictionis tue. Scām nūerū qp pe ciuitatū tuarū erant dii tui iuda. Quid vultis mecū iudicio cōtendere: Oēs dereliqſtis me dicit domin. Fruſtra percuſſi filios veſtros: diſciplinā nō receperūt. Deuorauit gladi veſter pphetas vēros: quaſi leo vaſtator generatio vīa. Videte verbū dñi. Numqd ſolitudo factus ſum iſraeli: aut terra ſerotina: Quare ergo dixit pplus meus receſſimus: nō venieſmus vltra ad te: Numqd obliuiſcetur virgo ornamēti ſui: aut ſponſa fascie pectoralis ſue: Pplus vero me obliſus eſt mei diebus inumeris. Quid niteris bonā oīdere viā tuā: ad q̄rendā dilectionē: q̄ inſup & malicias tuas docuiſti vias tuas: & in alis tuis inuētus eſt ſāguis animarū pauperū & innocētum. Non in foſſis inueni eos: ſed in oībus q̄ ſupra memorauí. Et dixiſti. Abſq; peto & innocēs ego ſum: & pterea auertatur furor tuus a me. Ecce ego iudicio cōtendā tecū: eo q̄ dixeris: non peccaui. quā vilis facta es nimis: iterans vias tuas. Et ab egypto cōfunderis: ſicut cōfuſa es ab aſſur. Nā & ab iſta egredieris: & manu tue erūt ſup caput tuū: q̄m obtriuit dñs cōfidentiā tuā: & nihil habebis proſperum.

Vlgo dicitur. Si dimiſerit vir vxorem ſuam & recedens ab eo duxerit virū alterū: nūquid reuertetur ad eam vltra. Numqd nō pollutа erit & cōtaminata mulier illa: Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis: tñ reuertere ad me dicit dñs. Leua oculos tuos in directum: & vide vbi non proſtrata ſis!

pphete eox ligno dixerūt: q: pf me⁹ es tu: t lapidi tu genuiſti me. t verterūt ad me tergū t nō facies eox. t in tpe malo rū eox dicēt: ſurge: t ſalua nos. t vbi ſunt dii tui q̄s feciſti tibi: ſi ſurgēt: t ſaluabūt te in tpe afflictiōis tue. q: ſcām numerū ciuitatū tuar erāt dii tui iuda: t ſecūm numerū viarū hierlim imolabāt baal. vt dā lohmint ad me: oēs vos ipie egiſtis: t oēs vos ipie egiſtis in me dicit dñs ve⁹. fruſtra pcuſſi filios vros. diſciplinā nō recepiſtis. gla deuorauit pphetas vros q̄ſi leo vastator t nō timuiſtis. audite verbū dñi hec dicit dñs: nūqd ſolitudo fact⁹ ſū iſrael aut terra plena ſentiū. q: dixit pplus me⁹: nō ſeruiemus: t nō veniem⁹ ad te ampli⁹. nūqd obliuiſcet mus: t nō veniem⁹ ad te ampli⁹. nūqd obliuiſcet sponſa ornamēti ſui t virgo faſcie pectoralis ſue: at pplus me⁹ obli⁹ eſt mei dies quox nō eſt numer⁹. dd adhuc bonū exercebis in vias tuis vt q̄ras dilectionē: nō ſic: ſed t tu inīq egiſti vt pollueres vias tuas: t in manib⁹ tuis inuēti ſūt ſanguines aiarū inocētiū nō in foſſis inueni eos: ſed in oīb⁹ ſupra memorauí. t dixiſti inocēs ſum: ſed auertat furor eī⁹ a me. ecce ego litigo tecū: in eo qđ dicis nō peccaui. q: deſperaſti vehemēter vt iterares vias tuas. t ab egypto confunderis: ſicut ab aſſur. q: t hinc egredieris. t manus tue ſup caput tuū: q: repulit dñs ſpē tuā t nō ſperaberis in ea.

Ca.3.

Si dimiſerit vir vxorē ſuā: t recedēs rit ab eo: t fuerit viro alteri: nūqd reuertētes reuertet ad eū vltra: nōne cōtaminata cōtaminabit mulier illa: t fornicata es tu amatoribus multis: t reuertebaris ad me: dicit dñs. leua oculos tuos in directū: t vide vbi nō proſtrata ſis

Ps.1.

Ps.3.

in vijs sedisti et? ḡsi corrix deseri
ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς ἐκάθισας αὐτῆς ὡσεὶ κορώνη ἔρημω=
ta: τ polluisti terrā in fornicationib? tuis
μβήν, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου
τ in malicijs tuis. τ habuisti pastores mul=
καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου. καὶ ἔχες ποιμένας πολ
tos in offensionē tuā. facies meretricis fctā est tibi:
λοὺς εἰς πρόσκομμά σου. ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι,
fine rubore facta es ad oēs: nōne vsq; nūc me voca
ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας οὐχ ἕως νῦν με ἐκά
sti τ patrē τ ducē virginitatis tue?
λεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου;
nūqd pmanebit in seculū: aut custodiet in victo
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς νῖ=
riā? ecce loquuta es τ fecisti mala hec
κος; ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦ
τα καὶ ἠδυνάσθης. καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἐν ταῖς
tieb? regis iosie vidisti q̄ fecit mihi
ἡμέραις τοῦ βασιλέως ἰωσίου ἴδες ἃ ἐποίησεν μοι ἡ
habitatio israel? abiit sup oēm mōtē excelsum τ
κατοικία Ἰσραὴλ; ἐπορεύθη ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ
sub oi ligno frōdoso τ fornicata est ibi
ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρνευσεν ἐκεῖ
τ dixi post? fornicata est ipa hec oia:
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα,
ad me cōuertere τ nō est reuersus. τ vidit
πρός με ἀνάστρεψον καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν. καὶ ἶδεν τὴν
defornicatrix iuda: τ vidit q̄
ἀσυνθεσίαν αὐτῆς ἡ ἀσύνθετος ἰούδα καὶ ἔιδον διότι
p oibus p dic? relicta est in his mechata ē
περὶ πάντων ἀνθ' ὧν κατελείφθη ἐν αὐτοῖς ἐμοιχᾶτο
habitatio israel. τ dimisi eā: τ
ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτήν, καὶ
dedi ei libellū repudii in manu? e=
ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐ=
tus: τ nō timuit p̄uaricatrix iuda. τ abiit
της, καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνθετος ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
τ fornicata est τ ipa τ fetā est in mundū fornī
καὶ ἐπόρνευσεν καὶ αὐτὴ καὶ ἐβδελύχθη εἰς οὐδὲν ἡ πο
catio ei?: τ mechata est in lignū τ lapi
ρνεία αὐτῆς, καὶ ἐμοίχευσεν εἰς τὸ ξύλον καὶ εἰς τὸν λί
dē. τ in oibus his nō reuersa est ad me
θον. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρός με ἡ
p̄uaricatrix iuda er toto corde suo sed in
ἀσύνθετος ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ
mēdacio. τ dixit dns ad me: iustificauit ani
ψεύδει. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἐδικαίωσεν τὴν ψυ=
mā suā israel ab p̄uaricatrice iuda. vade
χὴν αὐτῆς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου ἰούδα. πορεύου
τ lege sermones istos ad aq̄lonē: τ dices:
καὶ ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐρεῖς,
cōuertere ad me habitatio israel ait do=
ἐπίστρεφε πρός με ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ λέγει κύ=
min?: τ nō firmabo faciē meā sup vos:
ριος, καὶ οὐ μὴ στηρίσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
q̄ misericors ego sū dicit dns: τ nō irascar vobis
ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος, καὶ οὐ μηνιῶ ὑμῖν
in seculū. verūtn scito iniq̄tatē tuā: q̄ in do
εἰς τὸν αἰῶνα. πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κύ
minū deū tuū ipse egisti: τ effudisti vias
ριον τὸν θεόν σου ἠσέβησας, καὶ διέχεας τὰς ὁδούς
tuas in alienos sub oi ligno frōdoso:
σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους,
et vocē meā nō audisti dicit dns. cō
τῆς δὲ φωνῆς μου οὐχ ὑπήκουσας λέγει κύριος. ἐπι
uertimini filii aposlate dicit dns: q̄
στράφητε υἱοὶ ἀφεστηκότες λέγει κύριος, διότι

"In °viis ᵖ sedebas expe=
ctans ᵍeos ʳquasi latro ∞
ˢin solitudine: ᵗ& polluisti
"terrā ᵘin fornicationibus
tuis ʳ& malicijs tuis. Quā
obrē ʾphibite sunt " stille
pluuiarū: ᵇ& serotin? iber
ᶜnō ᵇfuit. ᶜFrons ʳmulieris
ᵍmeretricis ᵇfacta est ᵗtibi:
ᵏnoluisti ᵗerubescere. ᵐEr
go saltem " amodo° voca
ᵖme ᵠpē meus: ʳdux ˢvirgi
nitatis mee ᵗtu es. " Nūqd
irascetis ᵘin ppetuū ʳaut ᵖp
seuerabis ˢin finē? ᵇ Ecce
ᶜlocuta es °& fecisti ᶜmala:
ᶠ& potuisti. ᵍEt dixit ᵇ dns
ʳad me: ᵏin diebus ᵗ iosie
ᵐregis. " Nunquid vidisti
°que ᵖ fecerit ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵠauersatrix ʳ israel? ᵍ Abiit
ᵉsibimet " super ∞∞∞∞∞∞∞
ˣomnē ʳ montem ˢ excel=
sum: ᵗ& ᵇsub ᶜomni ° ligno
ᶜfrondoso: ᶠ& fornicata est
ᵍibi. ᵇ Et dixi ᵗ cum ∞∞∞∞
ᵏfecisset " hec ᵐ omnia: °ad
me ʳ reuertere: ∞∞∞∞∞∞∞
ᵠ& nō ᵍ est reuersa. ᵍ Et vidit
ʳ preuaricatrix " soror eius
ˢ iuda: ᵗ quia ᵘ pro ʳ eo ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°p ʳ mechata esset ˢ auersa
trix ᵗ israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ dumisissem eam: ᵗ& dedis
sem " ei ᵗ libellum ᵐ repudii:
°& non ᵖ timuit ᵠ preuarica
trix ʳ iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
" soror eius: ʳ sed abiit " &
fornicata est ᵗ etiā ᵘ ipsa: ᵗ &
ᵃ facilitate ᵇ formationis
sue ᶜ cōtamināuit ᵗ terram:
ᵍ& mechata est ᵉ cum ᵇ lapi
de ᵗ & ᵏ ligno. ᵗ Et ∞∞∞∞∞
ᵐ in oibus " his ° non ᶠ est re
uersa ᵠ ad me ʳ p̄uaricatrix
" soror eius ᵗ iuda " in toto
ˣ corde suo: ᶠ sed ∞∞∞∞∞∞
ᵃ in mendacio ᵇ ait ᶜ domi=
nus: °& dixit ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ dns ᶠ ad me. ᵍ Iustificauit
ᵇ animā suam ᵗ auersatrix
ᵏ israel ᶜ comparatione pre
uaricatricis ᵐ iuda. " Vade
°& clama ᵠ sermones ʳ istos
ᵉ contra aquilonem: ∞∞
ʳ & dices. " Reuertere ᵗ auer
satrix ᵘ israel: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗ ait ᵉ dns: & ᵇ non ᶜ auertam
ᵇ faciem meam ᶜ a vobis:
ʳ quia ᵍ sanctus ᵇ ego sum
ᵗ dicit ᵏ dns: & ᵗ nō ᵐ irascar
" in perpetuū. ° Verūtamē
ᵖ scito ᵠ iniqtatē tuā: ʳ qa ᵃ in
dn̄m ᵗ deū tuū " p̄uaricata
es. ˣ Et dispersisti ᵘ vias tuas
ᵃ alienis ᵇ sub ᶜ omni ° ligno
ᶜ frondoso: ᶠ& vocē meam
ᵍ non ᵇ audisti: ᵗ ait ᵏ domi=
nus. ᵗ Conuertimini ∞∞∞
ᵐ filii " reuertentes ° dicit
ᵖ dominus: ᵠ quia ∞∞∞∞∞

"עַל °דְּרָכִים ᵖ יָשַׁבְתְּ ᵠ לָהֶם ׃ כַּעֲרָבִי
ᵉ בַּמִּדְבָּר ʳ וַתַּחֲנִיפִי ˢ אֶרֶץ ᵗ בְּזְנוּתַיִךְ
ᵘ וּבְרָעָתֵךְ ᵛ וַיִּמָּנְעוּ ʷ רְבִבִים ˣ וּמַלְקוֹשׁ
ʸ לֹא ᶻ הָיָה ᵃ וּמֵצַח ᵇ אִשָּׁה ᶜ זוֹנָה ᵈ הָיָה
ᵉ לָךְ ᶠ מֵאַנְתְּ ᵍ הִכָּלֵם ׃ ʰ הֲלוֹא ⁱ מֵעַתָּה
ʲ קָרָאתִי ᵏ לִי ˡ אָבִי ᵐ אַלּוּף ⁿ נְעוּרַי ᵒ אָתָּה ׃
ᵖ הֲינטר ᵍ לְעוֹלָם ʳ אִם ˢ יִשְׁמֹר ᵗ לָנֶצַח
ᵘ הִנֵּה ᵛ דִּבַּרְתְּ ʷ וַתַּעֲשִׂי ˣ הָרָעוֹת ʸ וַתּוּכָלִי ׃
ᶻ וַיֹּאמֶר ᵃ יְהוָה ᵇ אֵלַי ᶜ בִּימֵי ᵈ יֹאשִׁיָּהוּ
ᵉ הַמֶּלֶךְ ᶠ הֲרָאִיתְ ᵍ אֲשֶׁר ʰ עָשְׂתָה
ⁱ מְשֻׁבָה ʲ יִשְׂרָאֵל ᵏ הָלְכָה ˡ הִיא ᵐ עַל
ⁿ כָּל ᵒ הַר ᵖ גָּבוֹהַּ ᵠ וְאֶל ʳ תַּחַת ˢ כָּל ᵗ עֵץ
ᵘ רַעֲנָן ᵛ וַתִּזְנִי ʷ שָׁם ׃ ˣ וָאֹמַר ʸ אַחֲרֵי
ᶻ עֲשׂוֹתָהּ ᵃ אֶת ᵇ כָּל ᶜ אֵלֶּה ᵈ אֵלַי ᵉ תָּשׁוּב
ᶠ וְלֹא ᵍ שָׁבָה ʰ וַתֵּרֶא ⁱ בְּגוֹדָה ʲ אֲחוֹתָהּ
ᵏ יְהוּדָה ˡ וָאֵרֶא ᵐ כִּי ⁿ עַל ᵒ כָּל ᵖ אֹדוֹת
ᵠ אֲשֶׁר ʳ נָאֲפָה ˢ מְשֻׁבָה ᵗ יִשְׂרָאֵל
ᵘ שִׁלַּחְתִּיהָ ᵛ וְאֶתֵּן ʷ אֶת ˣ סֵפֶר ʸ כְּרִיתֻתֶּיהָ
ᶻ אֶל ᵃ אֲחוֹתָהּ ᵇ בֹּגֵדָה ᶜ יְהוּדָה
ᵈ לֹא ᵉ יָרְאָה ᶠ בְּגוֹדָה ᵍ יְהוּדָה
ʰ וַתֵּלֶךְ ⁱ וַתִּזֶן ʲ גַּם ᵏ הִיא ׃ ˡ וַתְּהִי
ᵐ מִקֹּל ⁿ זְנוּתָהּ ᵒ וַתְּחַנֵּף ᵖ אֶת ᵠ הָאָרֶץ
ʳ וַתְּנָאֵף ˢ אֶת ᵗ הָאֶבֶן ᵘ וְאֶת ᵛ הָעֵץ ׃ ʷ וְגַם
ˣ בְּכָל ʸ זֹאת ᶻ לֹא ᵃ שָׁבָה ᵇ אֵלַי ᶜ בְּגוֹדָה
ᵈ אֲחוֹתָהּ ᵉ יְהוּדָה ᶠ בְּכָל ᵍ לִבָּהּ ʰ כִּי
ⁱ אִם ʲ בְּשֶׁקֶר ᵏ נְאֻם ˡ יְהוָה ׃ ᵐ וַיֹּאמֶר
ⁿ יְהוָה ᵒ אֵלַי ᵖ צִדְּקָה ᵠ נַפְשָׁהּ ʳ מְשֻׁבָה
ˢ יִשְׂרָאֵל ᵗ מִבְּגָדָה ᵘ יְהוּדָה ׃ ᵛ הָלֹךְ
ʷ וְקָרָאתָ ˣ אֶת ʸ הַדְּבָרִים ᶻ הָאֵלֶּה ᵃ צָפֹנָה
ᵇ וְאָמַרְתָּ ᶜ שׁוּבָה ᵈ מְשׁוּבָה ᵉ יִשְׂרָאֵל
ᶠ נְאֻם ᵍ יְהוָה ʰ לֹוא ⁱ אַפִּיל ʲ פָּנַי ᵏ בָּכֶם
ˡ כִּי ᵐ חָסִיד ⁿ אֲנִי ᵒ נְאֻם ᵖ יְהוָה ᵠ לֹא ʳ אֶטּוֹר
ˢ לְעוֹלָם ׃ ᵗ אַךְ ᵘ דְּעִי ᵛ עֲוֹנֵךְ ʷ כִּי ˣ בַּיהוָה
ʸ אֱלֹהַיִךְ ᶻ פָּשַׁעַתְּ ᵃ וַתְּפַזְּרִי ᵇ אֶת ᶜ דְּרָכַיִךְ
ᵈ לַזָּרִים ᵉ תַּחַת ᶠ כָּל ᵍ עֵץ ʰ רַעֲנָן ⁱ וּבְקוֹלִי
ʲ לֹא ᵏ שְׁמַעְתֶּם ˡ נְאֻם ᵐ יְהוָה ׃ ⁿ שׁוּבוּ
ᵒ בָנִים ᵖ שׁוֹבָבִים ᵠ נְאֻם ʳ יְהוָה ˢ כִּי

Pritiua.heb. Ter.heb.hiere.tij. Trãsla.B.Wie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

אָנֹכִי בַּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם
אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה שְׁנַה־שְׁפָחָה
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן וְנָתַתִּי לָכֶם נוא נָתַן
רֹעִים כִּלְבָבִי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה רָעַה־יָרַע
וְהִשְׁכִּילוּ וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם שֵׂכֶל־רָבָה
בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה פֶּרֶה יום
לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֵמֶר אָרַן
וְלֹא יַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִזְכְּרוּ בּוֹ בְּרִת עָלָה
וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד זְכַר פָּקַד
בָּהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסֵּא עָשָׂה
יְהוָה וְנִקְווּ אֵלֶיהָ כָּל הַגּוֹיִם לְשֵׁם קָוָה
יְהוָה לִירוּשָׁלַם וְלֹא יֵלְכוּ עוֹד
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָעוּ בַּיָּמִים רוּעַ־יום
הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵּית יְהוּדָה עַל בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְיִבְאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן יבוא צָפַן
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת נָחַל
אֲבוֹתֵיכֶם וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי אֵיךְ
אֲשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים וְאֶתֶּנְךָ לְךָ אֶרֶץ שוה נָתַן
חֶמְדַּה נַחֲלַת צְבִי צִבְאוֹת גּוֹיִם צָבָא
וָאֹמַר אָבִי תִּקְרָאִי לִי וּמֵאַחֲרַי תָּקְבָא
לֹא תָשׁוּבִי מֵאָחֳרַי אִשָּׁה מֵרֵעָה שוב אִישׁ
כֵּן בְּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה קוֹל עַל שְׁפָיִים נִשְׁמָע שָׁפָה־שָׁמַע
בְּכִי תַחֲנוּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הִעֲוּוּ עָוָה תָּנַן
אֶת דַּרְכָּם שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה עָוָה
אֱלֹהֵיהֶם שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים שוב
אֶרְפֶּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם הִנֵּנוּ אָתָנוּ אתה
לְךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָכֵן
לַשֶּׁקֶר מִגְבָּעוֹת הָמוֹן הָרִים אָכֵן הָמָן
בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל ישע
וְהַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ בוש יָגַע
מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם נָעַר
אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם נִשְׁכָּבָה שָׁכַב
נִבְשָׁתֵנוּ וּתְכַסֵּנוּ כְּלִמָּתֵנוּ כִּי כסה
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ
וַאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם

ego vir vester. Et assumam vos vnũ de ciuitate
vnum de ciuitate: & duos de cognatione
& introducam vos in sion
Et dabo vobis pastores iuxta cor meũ:
& pascent vos in scientia
& doctrina. Cũq multiplicati fueritis & creueritis in terra in diebus illis
ait dominus:
non dicent vltra arca testamenti domini:
neq ascendet sup cor
neq recordabũtur illi
nec visitabitur: neq fiet vltra.
In tempore illo vocabunt hierusalẽ
solium dñi: & cõgregabũtur ad eam oẽs gentes in noie
domini in hierusalẽ: & non ambulabunt
post prauitatem cordis sui pessimi.
In diebus illis ibit domus iuda ad
domum israel: & venient simul
de terra aquilonis
ad terram quam dedi
patribus vestris. Ego autem dixi.
Quomodo
ponam te in filios & tribuam tibi terram
desiderabilẽ hereditatẽ
pclarã exercituũ gẽtiũ
Et dixi. Patrem vocabis me & post me
ingredi nõ cessabis.
Sed quo si contẽnat mulier
amatorẽ suũ: sic cõtẽpsiſti me dom israel dicit dñs.
Vox in viis
audita est:
ploratus & vlulatus filiorum israel: qm̃ iniquã fecerunt viam suam: obliti
sunt domini
dei sui.
Conuertimini filii reuertentes: &
sanabo auersiones vestras.
Ecce nos venimus
ad te. Tu enim es dñs
deus noster.
Vere
medaces erant colles &
multitudo montiũ.
Vere in domino deo nostro
salus israel.
Confusio comedit laborem patrum nostrorum
ab adolescentia nostra:
greges eorũ & armenta
eorum: filios eorũ & filias eorum.
Dormiemus
in cõfusione nr̃a: & operiet nos ignominia nr̃a:
quoniã domino deo nostro peccauimus nos
& patres nostri ab adolescentia nr̃a vsq ad diem

ego dñabor vobis & assumã vos vnũ de ciuitate
ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
& duos de cognatione: & introducã vos in sion
καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιών καὶ
dabo vobis pastores scdm cor meũ
δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
& pascent vos pastores cũ scientia. &
καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
erit si multiplicati fueritis & creueritis sup terrã dicit dominus
ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
in diebus illis nõ dicẽt vltra: arca
ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
testamẽti scti israel nõ ascẽdet in cor: nec
διαθήκης ἁγίου ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
ps nolabit neq visitabit: & nõ fiet
δὲ μὴ ὀμοσθήσεται οὐδὲ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται
vltra in die illo & in tpe illo dicit dñs
ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέ
cabũt hierlm thron dñi: & cõgregabũ-
γουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
tur ad eã oẽs gẽtes: & nõ ãbulabũt vltra
ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
post cogitatiões cordis sui malt.
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
in die illo cõuenient dom iuda
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνελεύσονται ὁ οἶκος ἰούδα
in domũ israel: & venient simul a terra
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
aqlonis & ab oib regiont ad terrã quã he
βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
reditare fect pres eor. & ego dixi: fiat
τεκληρονόμησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. καγὼ εἶπα, γένοι
dñe: qr ordiabo te in filios: & dabo tibi terrã
το κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
electã hereditatẽ dei olpotẽtis gẽtiũ: &
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
si patrẽ inuocatis me & a me nõ auerte
εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστρα-
mini: verũtñ sicut cõtẽnit mulier i amatorẽ suũ:
φήσεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνόντα αὐτῇ,
sic cõtẽpsit in me dom israel dicit dñs. vox
οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος. φω
ex labiis audita ẽ ploratꝰ & deprecatiõis filiorꝰ
νὴ ἐκ χειλέων ἠκούσθη κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
israel. qr iniqꝫ egerũt in viis eor: obliti sũt
ἰσραήλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο
dei sui eor. cõuertimini filii reuertẽtes: &
θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
sanabo cõtritiones vras. ecce hi nos ve-
ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
nimus tibi: qr tu dñs dei nr es. vere in mẽda-
μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὄντως εἰς ψεῦ-
ciũ erãt colles & fortitudo mõtiũ: verũtñ
δος ἦσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
dñm dei nr̃m sal israel. at cõfu-
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ ἰσραήλ. ἡ δὲ αἰσχύ
sio cõsũpsit labores pres nr̃os ab
νη κατηνάλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ
adolescẽtia eor: oues eor & vitulos
νεότητος αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχους
eor: filios eor & filias eor.
αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν.
dormiemus in cõfusione nr̃a: & cooperuit nos
κοιμηθήμεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
ignominia nr̃a: qr cor & deus nr̃os pecca
ἡ ἀτιμία ἡμῶν, ὅτι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ-
mus nos & pres nr̃i ab adolescẽtia no
τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡ-
stra vsq ad diẽ
μῶν ἕως τῆς ἡμέρας

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

hanc: τ nõ audiuim⁹ voce dñi
ταύτης, καὶ οὐχ ὑπηκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei nr̃i.
θεοῦ ἡμῶν.

Ca.4.

A Sī cõuersus fuerit israel dicit dñs ad me: con=
Ἐὰν ἐπιστραφῇ Ισραηλ λέγει κύριος πρός με, ἐπι
uertetur τ si abstulerit abominatiões eī⁹ ab
στραφήσεται· καὶ ἐὰν περιέλῃ τὰ βδελύγματα αὐτ̃ ἀπὸ
ore eius: τ a facie mea timue
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου ἐυλα
rit τ turauerit: viuit dñs cũ veritate: τ in iudicio
βηθῇ καὶ ὁμόσῃ, ζῇ κύριος μετὰ ἀληθείας, καὶ ἐν κρίσει
τ in iustitia: τ bñdicẽt - in ipo gẽtes: τ
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐυλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ
in ipo laudabũt dñm in hierlm. qz hec di=
ἐν αὐτῷ αἰνέσουσιν τῷ θεῷ ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέ
cit dñs viris iuda τ hitatoribꝰ hie
γει κύριος τοῖς ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐ
Osee. rusalẽ: inouate vobis noualia: τ nõ semine
ιδ. ρουσαλήμ, νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρε=
tis sup spinas. circũcidimini deo vr̃o: τ circũcl
τε ἐπ' ἀκάνθαις· περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιτέ
dite vuricã cordis vr̃i viri iuda τ ha
μνετε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κα
B bitãtes in hierlm: ne egrediat̃ ĩgnis furor me⁹:
τοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ, μὴ ἐξελεύσεται ὡς πῦρ ὁ θυμός μου,
τ succendet: τ nõ erit q̃ extinguat a fa
καὶ ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων ἀπὸ προσώ=
cie malicie adinuentionũ vr̃ar. ãnũciate in
που πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν· ἀναγγείλατε ἐν
iuda τ audiat in hierlm. dicite cani
τῷ Ἰούδα καὶ ἀκουσθήτω ἐν Ἱερουσαλήμ· εἴπατε σημά
te tuba in terra: τ clamate fortiter, dicite
νατε σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κεκράξατε μέγα· εἴπατε
cõgregamini: τ igrediamur in ciuitates mura
συνάχθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς τειχη
tas. assumẽtes fugite in nõ: feilmate: nõ ste
ρεις· ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς, σιών, ὡς εὔσασθε, μὴ στῆ
tis: qz mala ego adduco ab aq̃lone τ cõtritiõẽ ma
τε, ὅτι κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν με
gnã. ascẽdit leo de cubili suo: τ va
γάλην· ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ, καὶ ἐξολεθρεύ
stãs gẽtes se leuauit. τ egressus ẽst loco suo: vt po=
ων ἔθνη ἐξῆρεν, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖ
C nat terrã tuã in solitudine. τ ciuitates tue va
ναι τὴν γῆν σου εἰς ἐρήμωσιν· καὶ αἱ πόλεις σου κα=
stabunt: vt nõ habitẽt ipe. sup
θαιρεθήσονται, τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς· ἐπὶ
hec accingimini cilicio: τ plangite τ vlu=
τούτοις περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε καὶ ὀλο=
late: qz nõ est auersa ira furoris dñi a no=
λύετε, διότι οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ὀργῆς κυρίου ἀφ' ἡ=
bis. τ erit in illa die dicit dñs: peribit
μῶν· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἀπολεῖται
cor regis τ cor principũ:
ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων,
τ sacerdotes extra se fiẽt: pphete admirabunt.
καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται.
τ dixi o dñator dñs ergo decipiẽs decepisti
καὶ εἶπα δέσποτα κύριος ἄρα γε ἀπατῶν ἠπάτησας τὸν
pplm hũc τ hierlm dicẽs: pax erit vobis:
λαὸν τοῦτον καὶ τὸν Ἱερουσαλὴμ λέγων, εἰρήνη ἔσται ὑμῖν,
τ queniet gladꝰ vsq; ad aiam eoꝝ. in tẽpo
καὶ ἅψεται μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ἐν τῷ καιρῷ
re illo dicẽt pplo huic τ hierlm. spũ
τῷ ἐκείνῳ ἐροῦσιν τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ Ἰλημ· πνεύματι
erroris: in solitudie via filie ppli mei nõ
πλανήσεως, ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου οὐκ
ad purũ neq; ad sctũ. spũs plenitudinis veniet mihi. nũc
εἰς καθαρὸν οὐδὲ εἰς ἅγιον· πνεῦμα πληρώσεως ἥξει μοι. νῦν
ãt ego loquar iudicia mea ad illos: ecce ĩst nubes
δὴ ἐγὼ λαλήσω κρίματά μου πρὸς αὐτούς, ἰδοὺ ὡς νεφέλη

Trãsla.B.Vie.

chanc[f] & non[g] audiuimus
[r]vocem[n] domini ∞∞∞∞∞
[f]dei nostri. 4.

Si[b] reuerteris[c] israel[b] ait
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]dñs:[f] ad me[g] conuertere.
[n]Si abstuleris ∞∞∞∞∞∞∞
[k]offendicla tua la facie mea
[m]nõ[n] cõmoueberis. [o]Et iu
rabis[p] vivit[q] dñs[r] in verita
te & [o]in iudicio[r] & in iusti=
cia[u] & bñdicent[r] eum[r] gen
tes: [s]ipsum q[g] laudabunt.
[c]Hec[v] enim[v] dicit[c] domin[q]
[r]viro[s] iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[v]& hierusalẽ. [t]Nouate[r] vo
bis [t]nouale:[m] & nolite ∞
[n]ſere[v] sup[r] spinas. [q]Cir=
cuncidimini[r] domino: ∞
[o]& auferte[r] preputia[u] cor
dium vestrorũ[r] viri[r] iuda
[s]& habitatores[s] hierusalẽ:
[b]ne forte[c] egrediatur [o] vt
ignis[c] indignatio mea[r] &
succẽdatur:[u] & nõ sit[b] q ex
tinguat: [p]pter[k] malicia[m]
[t]cogitationũ vr̃arũ. [m]An
nũciate[n] in iuda[o] & in hie=
rusalẽ: [u]auditũ facite: [d]loq
mini[r] & canite[v] tuba[t] in ter
ra: [n]clamate[c] fortiter: [r]& di
cite. [s] Cõgregamini[a] & in
grediamur[c] ciuitates[o] mu
nitas: [c]leuate[r] signum[g] in
sion. [b]Cõfortamini: [t]noli
te[k] itare: [q]a[m] malum[n] ego
[o]adduco[r] ab aquilone [d]&
cõtritionẽ[r] magnã. [e] Ascẽ
dit [c]leo[u] de cubili suo: [x] &
predo[r] gentiũ [s]e leuauit.
[e]Egressus est[b] de loco suo
[c]vt ponat[o] terrã tuã[c] in so
litudinẽ. [c]Ciuitates tue[e] va
stabũtur rem...ẽres[b] abſ=
q[s]habitatore. [x] Sup[t] hoc
[m]accĩgite vos[n] cilitiis: [o]plã
gite[r] & vlulate: [q]qa[r] nõ[e] est
auersa[t] ira[n] furoris[x] dñi[r] a
nobis. [s] Et erit[t] in die[b] illa
[c]dicit[o] dominus: [c] peribit
[r]cor[e] regis[b] & cor[r] pricipũ:
[n]& obstupescent[t] sacerdo
tes[m] & pphete[n] consterna
bũtur: [o]& dixi. [p]Heu: heu:
heu[q] dñe[r] deus. [s] Ergo ne
[n]decepisti[t] populum[r] istũ
[s]& hierusalem: ∞∞∞∞∞∞
[s]dicens: [b]pax[c] erit[o] vobis.
Ecce [c] peruenit ∞∞∞∞∞∞
[r]gladius[e] vsq; ad[p] animã.
[t]In tempore[k] illo[t] dicetur
[m]populo[n] huic[c] & hieruſa
lem[p] ventus[q] vrens in ∞∞
[r]viis que sunt[e] in deserto
[t]vie[n] filie[t] populi mei[r] non
[s]ad vẽtilandũ[a] & [b]ad purgã
dus. [c]Spũs [o]plenus[c] ex his
[r]vẽiet[e] mihi. [t]Et[b] nũc[k] ego
[t]loquar ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]iudicia mea[n] cum eis.
[o]Ecce [p] quasi nubes ∞∞∞

Tex.heb.Biere.iiij. Pũtiua.he

Cap.iii

הֲזֹה֙ וְלֹא֙ שָׁמַ֣עְנוּ נְקֹ֔ול יְהוָ֖ה
אֱלֹהֵינוּ׃

אִם־תָּשׁ֥וּב יִשְׂרָאֵ֖ל נְאֻם
יְהוָ֑ה אֵלַ֣י תָּשׁ֔וּב וְאִם־ תָּסִ֖יר
שִׁקּוּצֶ֥יךָ מִפָּנַ֛י וְלֹ֥א תָנ֖וּד׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ֨
חַי־יְהוָ֤ה בֶּאֱמֶת֙ בְּמִשְׁפָּ֣ט וּבְצְדָקָ֔ה
וְהִתְבָּרְכ֥וּ בֹ֖ו גֹּויִ֑ם וּבֹו֙ יִתְהַלָּלוּ׃
כִּ֚י כֹ֣ה אָמַ֔ר יְהוָ֖ה לְאִ֣ישׁ יְהוּדָ֑ה
וְלִירוּשָׁלִַ֣ם נִירוּ־לָכֶ֔ם נִ֖יר וְאַל
תִּזְרְעוּ֙ אֶל־קֹצִ֔ים הִמֹּ֖לוּ לַיהוָ֑ה
וְהָסִ֙רוּ֙ עָרְלֹ֣ות לְבַבְכֶ֔ם אִ֖ישׁ יְהוּדָ֑ה
וְיֹשְׁבֵ֣י יְרוּשָׁלִָ֔ם פֶּן־תֵּצֵ֤א כָאֵשׁ֙ חֲמָתִ֔י
וּבָעֲרָ֖ה וְאֵ֣ין מְכַבֶּ֑ה מִפְּנֵ֥י רֹ֖עַ מַעַלְלֵיכֶֽם׃
הַגִּ֣ידוּ בִיהוּדָ֔ה וְ֖בִירוּשָׁלִַ֣ם תַּשְׁמִ֑יעוּ
וְאִמְרוּ֙ תִּקְעוּ־שֹׁופָ֣ר בָּאָ֔רֶץ קִרְא֥וּ מָלֹ֖א
וְאִמְרוּ֙ הֵאָסְפ֔וּ וְנָבֹ֖וֹאָה אֶל־עָרֵ֥י הַמִּבְצָֽר׃
שְׂאוּ־נֵ֙ס֙ צִיֹּ֔נָה הָעִ֖זוּ אַל־תַּעַמְדוּ֙
כִּ֣י רָעָ֔ה אֲנִ֥י מֵבִ֖יא מִצָּפֹ֑ון וְשֶׁ֖בֶר
גָּדֹֽול׃ עָלָ֤ה אֲרִיֵה֙ מִסְּבַכֹּ֔ו וּמַשְׁחִ֖ית
גֹּויִ֑ם נָסַ֣ע יָצָ֔א מִמְּקֹומֹ֖ לָשׂ֥וּם
אַרְצֵ֛ךְ לְשַׁמָּ֖ה עָרַ֥יִךְ תִּצֶּ֖ינָה מֵאֵ֥ין
יֹושֵֽׁב׃ עַל־זֹ֣את חִגְר֔וּ שַׂקִּ֖ים סִפְדוּ֙
וְהֵילִ֔ילוּ כִּ֣י לֹא־שָׁ֥ב חֲרֹ֖ון אַ֥ף
יְהוָ֑ה מִמֶּ֔נּוּ׃ וְהָיָ֣ה בַיֹּ֣ום הַהוּא֮ נְאֻם
יְהוָה֒ יֹאבַ֣ד לֵ֤ב הַמֶּלֶךְ֙ וְלֵ֣ב הַשָּׂרִ֔ים
וְנָשַׁ֖מּוּ הַכֹּהֲנִ֑ים וְהַנְּבִיאִ֖ים יִתְמָהּֽוּ׃
וָאֹמַ֕ר אֲהָהּ֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה אָכֵ֣ן נָשֹׂ֤א
הִשֵּׂאתָ֙ לָעָ֣ם הַזֶּ֔ה וְלִירוּשָׁלִַ֖ם
לֵאמֹ֑ר שָׁלֹ֣ום יִהְיֶה־לָּ֔כֶם וְנָגְעָ֥ה
חֶ֖רֶב עַד־הַנָּֽפֶשׁ׃ בָּעֵ֣ת הַהִ֔יא יֵאָמֵ֥ר
לָעָ֛ם הַזֶּ֖ה וְלִירוּשָׁלִַ֑ם רֹ֣וחַ צַחָ֔ה
שְׁפָיִ֖ם בַּמִּדְבָּ֣ר דֶּ֔רֶךְ בַּת־עַמִּ֖י לֹא
לִזְרֹ֥ות וְלֹא֙ לְהָבֵ֔ר׃ רֹ֥וחַ מָלֵ֛א מֵאֵ֖לֶּה
יָבֹ֣וא לִ֑י עַתָּ֥ה גַם־אֲנִ֖י אַדַבֵּ֥ר
מִשְׁפָּטִ֔ים אֹותָֽם׃ הִנֵּה֙ כַּעֲנָנִ֣ים

Pritiua.heb. Ter.heb.hiere.iiij. Trãſla.B.Mie. Trãſl.Gre.lxx.cũ iter.latina.

עֲלֵה רֶכֶב וְסוּסָה מַרְכְּבוֹתָיו קַלּוּ עֲלֵה רָכַב
מְנַשְּׁרִים סוּסָיו אוֹי לָנוּ כִּי שֻׁדָּדְנוּ׃ הַלֵּל
כַּבְּסִי מֵרָעָה לִבֵּךְ יְרוּשָׁלִַם לְמַעַן רוּעַ
תְּוֹשִׁעִי עַד מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ חֶשְׁבֹּנוֹת לוּן
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ׃ כִּי קוֹל מַגִּיד מִדָּן חָשַׁב נָגַד
וּמַשְׁמִיעַ אָוֶן מֵהַר אֶפְרָיִם׃ הַזְכִּירוּ שָׁמַע זָכַר
לַגּוֹיִם הִנֵּה הַשְׁמִיעוּ עַל יְרוּשָׁלִַם שָׁמַע
נֹצְרִים בָּאִים מֵאֶרֶץ הַמֶּרְחָק בּוֹא רָחַק
וַיִּתְּנוּ עַל עָרֵי יְהוּדָה קוֹלָם׃ נָתַן עִיר
כִּשְׁמְרֵי שָׂדַי הָיוּ עָלֶיהָ סָבִיב שָׂדֶה הָיָה
כִּי אֹתִי מָרָתָה נְאֻם יְהוָה׃ דֶּרֶךְ סָבַב מָרָה
וּמַעַלְלַיִךְ עָשׂוּ אֵלֶּה לָךְ זֹאת רָעָתֵךְ עָלַל עָשָׂה
כִּי מַר כִּי נָגַע עַד לִבֵּךְ׃ מַעַי מַעַי רוּעַ מָרַר
אָחוֹלָה קִירוֹת לִבִּי הוֹמָה לִי לִבִּי מָצָא יָחַל
לֹא אַחֲרִישׁ כִּי קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַעְתְּ חֲרִישׁ חָרַשׁ
נַפְשִׁי תְּרוּעַת מִלְחָמָה׃ שֹׁבֶר עַל שָׁבַר נִקְרָא כִּי שֻׁדְּדָה כָּל הָאָרֶץ שָׁדַד
פִּתְאֹם שֻׁדְּדוּ אָהֳלִי רֶגַע יְרִיעֹתָי׃ יָרַע
עַד מָתַי אֶרְאֶה נֵס אֶשְׁמְעָה קוֹל שׁוֹפָר׃ רָאָה שָׁמַע
כִּי עַמִּי אִוֶּלֶת אֹתִי לֹא יָדָעוּ בָּנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא אֵוֶל אֹת
נְבוֹנִים הֵמָּה לְהָרֵעַ וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ׃ רָאִיתִי אֶת בִּין רוּעַ
הָאָרֶץ וְהִנֵּה תֹהוּ וָבֹהוּ וְאֶל תֹּהוּ בָּהוּ
הַשָּׁמַיִם וְאֵין אוֹרָם׃ רָאִיתִי הֶהָרִים רָאָה
וְהִנֵּה רָעֲשׁוּ וְכָל הַגְּבָעוֹת הִתְקַלְקָלוּ׃ רָאִיתִי וְהִנֵּה אֵין הָאָדָם קָלַל רָאָה
וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם נָדָדוּ׃ רָאִיתִי
וְהִנֵּה הַכַּרְמֶל הַמִּדְבָּר וְכָל עָרָיו נִתְּצוּ מִפְּנֵי יְהוָה מִפְּנֵי חֲרוֹן אַפּוֹ׃ דִּבֶּר עִיר
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה שְׁמָמָה תִּהְיֶה כָּל הָאָרֶץ וְכָלָה לֹא אֶעֱשֶׂה׃ עָשָׂה זֹאת
עַל זֹאת תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְקָדְרוּ הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל כִּי דִבַּרְתִּי זַמֹּתִי וְלֹא אָבַל
נִחַמְתִּי וְלֹא אָשׁוּב מִמֶּנָּה׃ מִקּוֹל שׁוב
פָּרָשׁ וְרֹמֵה קָשֶׁת דָּרַךְ כָּל הָעִיר

ascendet: & qſi tẽpeſtas currus eius. Velociores aquilis equi illi. Ve nobis quoniã vaſtati ſumꝰ. Laua a malicia cor tuũ hieruſalem: vt ꝏꝏꝏꝏ ſalua fias. Vſquequo morabuntur in te ꝏꝏ cogitatiões noxie. Vox enũciantis a dan: & notũ faciẽtis idolũ de monte effraim. Dicite gẽtibus. Ecce auditum eſt in hieruſalem ꝏꝏ cuſtodes venire de terra longinqua: ꝏꝏꝏꝏꝏ et dare ſuper ciuitates iuda vocem ſuam. ꝏꝏ Quaſi cuſtodes agrorũ facti ſunt ſup eã in gyro: quia me adiracundiã ꝓuocauit dicit dñs. Vie tue & cogitatões tue fecerũt hec ibi. Iſta malicia tua: quia amara: qa tetigit cor tuũ. Ventrẽ meũ ventrẽ meũ doleo: ſenſus cordis mei turbati ſunt in me. Nõ tacebo. Qm vocem buccine auduit anima mea: clamorem prelii. Contritio ſuper contritionẽ vocata eſt: & vaſtata eſt pois terra. Repente vaſtata ſunt tabernacula mea: ſubito pelles mee. Vſquequo videbo fugientẽ: audiã vocem buccine? Quia ſtultus populus me nõ cognouit. Filii inſipientes ſunt & ꝏꝏꝏ vecordes. Sapientes ſunt vt faciant mala: ꝏꝏꝏ bene autem facere neſcierunt. Aſpexi ꝏꝏꝏ terrã & ecce vacua erat & nihil: & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ celos & non erat lux in eis. Vidi montes: ꝏꝏ & ecce mouebantur & omnes colles ꝏꝏꝏꝏꝏ conturbati ſunt. Intuitus ſum & non erat hõ: & omne volatile celi receſſit. Aſpexi: ꝏꝏꝏꝏ et ecce carmelus deſertus: & omnes vrbes eius deſtructe ſunt: a facie do mini: & a facie furoris eius. Hec eni dicit dñs. Deſerta erit omnis ꝏ terra: ſed tamen conſumationem non faciam. Lugebit terra: & merebunt celi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ deſuper: eo qm locutus ſum. Cogitaui & non penituit me: nec auerſus ſum ab eo. A voce ꝏ equitis & mittentis ſagittam fugit omnis ciuitas.

ascendet: τ ſicut tẽpeſtas currus eiꝰ. veloci ores aqlis equi eiꝰ. ve nobis qñ miſeri facti ſu mus. laua a malicia cor tuũ hieruſa lem: vt ſaluerto. vſq quo erũt in te cogitatio nes dolꝰ tuꝰ? qz vox ãnũciantis ex dan venict τ audiet dolor de mõte ephraim. recordamini gẽtes ecce ãnũciate in hieſim: cuſtodes ventũt de terra a lõge: τ dederũt ſup ciuitates tuda vo ces ſuas. qñ cuſtodiẽtes agrũ facti ſũt ſup eã i circuitu. qz me neglexiſti dicit dñs: vie tue τ cultu. qz me neglexiſti dicit dñs: vie tue τ adinuẽtiões tue fecerũt hec tibi. iſta mali cia tua: qz amara: qz tetigit vſq ad cor tuũ. ventrẽ meũ vẽtrẽ meũ doleo: τ ſenſus cordis mei. nõ tacebo qz vocẽ tube auduit aia mea: clamorẽ ꝓlii τ miſerie cõtritionẽ inuocat: qñ fatigata eſt oia terra repẽte: vaſtatũ eſt tabernaculũ: dilantate ſũt pelles mee. vſq quo videbo fugientes? audio vocẽ tubarũ: qz miſeri ad ſapiẽtes ſunt τ nõ itelligẽtes: ſapiẽtes ſũt vt male faciãt: at bñ facere nõ ſcierũt. aſperi ad terrã: τ ecce nihil: τ in celũ: τ nõ erãt lumina eiꝰ. vidi mõtes: τ erãt tremẽtes: τ om nes colles cõturbatos. aſperi: τ ecce nõ erat hõ τ oia volatilia receſſerũt. vidi τ ecce terra defert τ oes ciuitates incenſe ſunt a facie ire furoris eiꝰ τ a facie furoris eiꝰ deſtructe ſunt. hec dicit dñs: deſerta erit oia terra: cõſummationẽ ãũt nõ faciã. ſup hoc lugeat terra: τ cõtenebreſcat celũ deſup: eo qꝺ locutꝰ ſũ: nõ penitebit me: aggreſſus ſũ: τ nõ auertar ab ea. a voce equitis τ extẽſi arcꝰ receſſit oia regio

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ingressi sūt in spelūcas: ⁊ in nemora abscōsi sunt:
εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,
⁊ sup petras ascenderūt. vniuerse vrbes de-
καὶ ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν. πᾶσαι πόλεις ἐγ
relicte sūt: nō habitat in eis hō. ⁊ tu qd
κατελείφθησαν, οὐ κατοικεῖ ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος. καὶ σὺ τί
facies si vestieris coccina ⁊ ornata fueris ornamēto au
ποιήσεις ἐὰν ἐνδύσῃ κόκκινα καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυ
reo ⁊ si vnxeris stibio oculos tuos: in va-
σῷ καὶ ἐὰν ἐγχρίσῃς στιμὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἰς μά
nū pulchritudo tua. plecerūt te amatores tui ant
την ὡραϊσμός σου. ἀπώσαντό σε οἱ ἐρασταί σου τὴν ψυ
mā tuā q̄runt. q̄ vocē q̄si parturiētis audiui
χήν σου ζητοῦσιν. ὅτι φωνὴν ὡς ὠδινούσης ἤκουσα τοῦ
gemitū tui. vt primipere vox filie sion
στεναγμοῦ σου. ὡς πρωτοτοκούσης φωνὴ θυγατρὸς σιὼν
deficiet ⁊ dimittet manꝰ suas. heu me
ἐκλυθήσεται καὶ παρήσει τὰς χεῖρας αὐτῆς. οἴμοι ἐγὼ
q̄ deficit aīa mea sup interfectos.
ὅτι ἐκλέλοιπεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις. Ca. 5.

Pcurrite in vias hierūm ⁊ vide-
Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἴδετε
te ⁊ cognoscite ⁊ q̄rite in plateis eius
τε καὶ γνῶτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς
si inueniatis virū si est faciēs iudicū ⁊ q̄rens fi-
ἐὰν ἕυρητε ἄνδρα εἰ ἔστιν ποιῶν κρῖμα καὶ ζητῶν πί-
dē ⁊ ppicꝰ ero eis dicit dñs. viuit dñs vi
στιν καὶ ἵλεως ἔσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος. ζῇ κύριός λέ
cunt: ꝓpter hoc mēdacio mihi fūrāt.
γουσιν, διὰ τοῦτο οὐκ ἐπὶ ψεύδεσιν ὀμνύουσιν.
dñe oculi tui in fidē. flagellasti e-
κύριε οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς πίστιν. ἐμαστίγωσας αὐ-
os ⁊ nō doluerūt. cōsumpsisti eos ⁊ nō
τοὺς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν. συνετέλεσας αὐτοὺς καὶ οὐκ
voluerūt accipere disciplinā. firmauerūt facies
ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν. ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα
suas sup petrā ⁊ nō voluerūt cōuerti.
αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι.
⁊ ego dixi: forsitā pauperes sūt qō nō saluerūt
καὶ ἐγὼ εἶπα, ἴσως πτωχοί εἰσιν διότι οὐκ ἠδυνήσαντο
q̄ nō cognouerūt viā dñi ⁊ iudiciū dei. ibo
ὅτι οὐκ ἔγνωσαν ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ. πορεύσο
ad optimates ⁊ loquar eis q̄ ipi cogno-
μαι πρὸς τοὺς ἀρχοντας καὶ λαλήσω αὐτοῖς ὅτι αὐτοὶ ἔγνω
uerūt viā dñi ⁊ iudiciū dei: ⁊ ecce ēnimiter cōfre
σαν ὁδὸν κυ καὶ κρίσιν θεοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁμοθυμαδὸν συνέ
gerūt iugū diruperūt vincula. Idcirco percussit
τριψαν ζυγὸν διέρρηξαν δεσμούς. διὰ τοῦτο ἔπαισεν
eos leo de silua ⁊ lupus vesp ad domos
αὐτοὺς λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ καὶ λύκος ἐως τῶν οἰκιῶν
vastauit eos: ⁊ pard vigilauit sup
ἐλῴβρευσεν αὐτούς, καὶ πᾶς ὁ ἀλὶς ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς
ciuitates eoꝝ oēs egredientes ex eis ca
πόλεις αὐτῶν. πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν θη
pientur q̄ multiplicauerūt iperatores eoꝝ. cōfortati sūt
ρευσονται ὅτι ἐπληθύνθησαν ἀσεβεῖς αὐτῶν. ἴσχυσαν
in auersionibꝰ suis. q̄ hoc ꝓpicꝰ ero
ἐν ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν. τοιούτων ἵλεως ἔσομαι
tibi. filii tui dereliquerūt me ⁊ iurāt in his q̄ nō
σοι. υἱοί σου ἐγκατέλιπόν με καὶ ὤμοσαν ἐν τοῖς οὐκ
sunt dii ⁊ saturaui eos ⁊ mechati sūt ⁊ in
οὖσιν θεοῖς καὶ ἐχόρτασα αὐτοὺς καὶ ἐμοιχῶντο καὶ ἐν
domibꝰ meretricū cōuersati sūt. ecq̄ amatores facti
οἴκοις πορνῶν κατελύσαν. ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθη
sūt vnusq̄sq; ad vxorē ꝓximi sui hinni
σαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρε
ebat. nūqd sup his nō visitabo dicit do-
μέτιζεν. μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύ
mīnꝰ aut in gēte tali nō vlciscet aīa mea? ascen
ριος, ἢ ἔθνει τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἀνά-
dite sup ꝓpugnacula eiꝰ ⁊ dissipate
βητε ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας αὐτῆς καὶ κατασκάψατε

Trāsla.B.Hie.

Ingressi sunt ardua: & ascenderūt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sūt: & nō habitat in eis hō. Tu aūt vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris stibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā q̄rent. Vocē ei quasi parturietis audiui angustias vt puerpere. Vox filie sion inter morientes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5.

Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ppicius ero ei. Q̄d si etiam viuit dñs dixerint: & hoc falso iurabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induraverūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego aūt dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egressus fuerit ex eis capietur: quia multe sunt puaricatōes eoꝝ: cōfortate sunt auersiones eoꝝ. Super quo ppicius tibi esse potero? Filii tui dereliq̄rūt me: & iurant in his q̄ non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisq; ad vxorē ꝓximi sui hinniebat. Nunqd super his non visitabo dicit dñs: & in gente tali nō vlciscetur aia mea? Ascendite muros eius & dissipate

Ter.heb.hiere.v. Pūtiua.heb

בָּאוּ	בָּקִיף	בוא
בְּעָבִים	עָזַב	עזב
וּבַכְּפִים	שָׁדַד	שדד
עָלוּ כָּל הָעִיר	לָבַשׁ	לבש
עָזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן אִישׁ וְאָתִּי	עָנָה	ענה
שָׁדוּד מָה תַּעֲשִׂי כִּי תִלְבְּשִׁי שָׁנִי	בָּקַשׁ	בקש
כִּי תַעֲדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַפּוּךְ	צוּר	צור
עֵינַיִךְ לַשָּׁוְא תִּתְיַפִּי מָאֲסוּ בָךְ	נָפַח	נפח
עֹגְבִים נַפְשֵׁךְ יְבַקֵּשׁוּ כִּי קוֹל	כָּבַשׁ	כבש
כְּחוֹלָה שָׁמַעְתִּי צָרָה מְמַבְכִּירָה קוֹל		
בַּת צִיּוֹן תִּתְיַפַּח תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ אוֹי	Cap. v.	
נָא לִי כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים	שׁוּט	שוט
שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת	יָדַע	ידע
יְרוּשָׁלִַם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבַקְּשׁוּ	בָּצָא	בצא
בִּרְחֹבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ	בָּקַשׁ	בקש
אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֶּשׁ אֱמוּנָה	סָלַח	סלח
וְאֶסְלַח לָהּ וְאִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ	אָמַר	אמר
לָבַן לַשֶּׁקֶר יִשְׁבָּעוּ יְהוָה עֵינֶיךָ	בָּצַע	בצע
הֲלוֹא לֶאֱמוּנָה הִכִּיתָה אוֹתָם	נָאַף	נאף
וְלֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מָאֲנוּ קַחַת מוּסָר	נָדַד	נדד
הֶחֱזִקוּ פְנֵיהֶם מִסֶּלַע מָאֲנוּ לָשׁוּב	זָנָה	זנה
וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נוֹאֲלוּ	סוּס	
כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט	אִישׁ	איש
אֱלֹהֵיהֶם אֵלְכָה לִי אֶל הַגְּדֹלִים	הָלַל	הלל
וְאֲדַבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ	בַּיִת	בית
דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם אַךְ		
הֵמָּה יַחְדּוּ שָׁבְרוּ עֹל נִתְקוּ מוֹסֵרוֹת	יָסַר	יסר
עַל כֵּן הִכָּם אַרְיֵה מִיַּעַר זְאֵב	אָרַב	ארב
עַרְבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל	שָׁדַד	שדד
עָרֵיהֶם כָּל הַיּוֹצֵא מֵהֵנָּה יִטָּרֵף	יָצָא	יצא
כִּי רַבּוּ פִּשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשֻׁבֹתֵיהֶם	טָרַף	טרף
אֵי לְזֹאת אֶסְלַח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי	שׁוּב	שוב
וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים וְאַשְׂבַּע		
אוֹתָם וַיְנָאֲפוּ וּבֵית זוֹנָה יִתְגֹּדָדוּ	שָׂבַע	שבע
סוּסִים מְיוּזָנִים מַשְׁכִּים הָיוּ	נָאַף	נאף
אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ יִצְהָלוּ	גָּדַד	נדד
הַעַל אֵלֶּה לוֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה	זָנָה	זנה
וְאִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם	סוּס	
נְסַשׁוּ עֲלוּ בְשָׁרוֹתֶיהָ וְשַׁחֲתוּ	אִישׁ	איש
	הָלַל	הלל
	בַּיִת	בית
	פָּקַד	פקד
	נָקַם	נקם
	שׁוּר	שור
	עָלָה	עלה
	חָבַל	חבל

Pxitiua.heb. Tex.heb.hiere.v. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lex.cũ iter.latina.

Pxitiua.heb.	Tex.heb.hiere.v.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lex.cũ iter.latina.
עָשָׂה סור	וְנֵלָה אַל תַּעֲשׂוּ הַסִּירוּ נְטִישׁוֹתֶיהָ	consumationē aũt nolite facere. Auferte ppagines eĩ: qa nō sunt dñi.	cōsumationē aũt ne fecerītis. auferetis sustenta
נָשַׂשׁ	כִּי לוֹא לַיהוָה הֵמָּה׃ כִּי בָנוֹד בָּגְדוּ	Preuaricatiõe enī puari cata est in me domus israel & domus iuda: ait dñs. Negauerunt dominum & dixerũt.	συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε. ἀποθλίσετε τὰ ὑποσκελίσ
בַּיִת יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נָאְם	בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נָאְם		cula eius: qz non sũt nō sũt: qz puaricãs puari
יְהוָה׃ כִּחֲשׁוּ בַּיהוָה וַיֹּאמְרוּ לוֹא	יְהוָה׃ כִּחֲשׁוּ בַּיהוָה וַיֹּאמְרוּ לוֹא		ματα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ εἰσίν, ὅτι ἀθετῶν ἠθέτη
אָמַר	אָמַר		cata est in me dom9 israel τ dom9 iuda mẽtite sũt
הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב	הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב		σεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ἰούδα ἐψεύσαν
בּוֹא רוּעַ			dño suo: τ dixerũt: nō sũt hec: nō veniẽt
וְרָעָב לוֹא נִרְאֶה וְהַנְּבִיאִים יִהְיוּ	וְרָעָב לוֹא נִרְאֶה וְהַנְּבִיאִים יִהְיוּ		τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ εἶπον, οὐκ ἔσται ταῦτα, οὐκ ἥξει
רָאָה נָבָא			sup nos mala: τ gladiũ τ famẽ nō videbim9.
לָרוּחַ וְהַדִּבֵּר אֵין בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה	לָרוּחַ וְהַדִּבֵּר אֵין בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה		ἐφ' ἡμᾶς κακά, καὶ μάχαιραν καὶ λιμὸν οὐκ ὀψόμεθα. οἱ
הָיָה עָשָׂה	לָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי		pphete nt fuerũt in vẽtũ τ sermo dñi nō
צְבָאוֹת יַעַן דַּבֶּרְכֶם אֶת הַדָּבָר	צְבָאוֹת יַעַן דַּבֶּרְכֶם אֶת הַדָּבָר		προφῆται ἡμῶν ἦσαν εἰς ἄνεμον καὶ λόγος κυρίου οὐχ
הַזֶּה הִנְנִי נֹתֵן דְּבָרַי בְּפִיךְ לְאֵשׁ			fuit in eis sic erit illis. ꝓpterea hec
פֶּה	וְהָעָם הַזֶּה עֵצִים וַאֲכָלָתַם׃ הִנְנִי		ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς οὕτως ἔσαι αὐτοῖς. διὰ τοῦτο τάδε
מֵבִיא עֲלֵיכֶם גּוֹי מִמֶּרְחָק בֵּית	מֵבִיא עֲלֵיכֶם גּוֹי מִמֶּרְחָק בֵּית		dicit dñs dñator: qz locuti estis verbũ
בּוֹא רָחֵק	יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה גּוֹי אֵיתָן הוּא		λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ῥῆμα
גּוֹי מְשֻׁלָּם הוּא גּוֹי לֹא תֵדַע	גּוֹי מְשֻׁלָּם הוּא גּוֹי לֹא תֵדַע		istud: ecce ego dedi verba mea in os
עָלַם יָדַע			τοῦτο, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στό
לָשׁוֹנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מַה יְדַבֵּר׃	לָשׁוֹנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מַה יְדַבֵּר׃		tuũ ignẽ τ ꝓpĩn istũ ligna τ devora
לָשׁוֹן שָׁמַע			μα σου πῦρ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε
אַשְׁפָּתוֹ כֻּלָּם גִּבּוֹרִים׃	אַשְׁפָּתוֹ כֻּלָּם גִּבּוֹרִים׃		bit eos. ecce adducã sup vos gẽtẽ de lõgiquo dom9
דִּבֵּר			ται αὐτούς. ἰδοὺ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ἔθνος πόρρωθεν οἶκος
וְאָכַל קְצִירֵךְ וְלַחְמֵךְ יֹאכְלוּ בָּנַיִךְ	וְאָכַל קְצִירֵךְ וְלַחְמֵךְ יֹאכְלוּ בָּנַיִךְ		israel dicit dñs: gẽtẽ robustã: gẽtẽ a seculo: gẽtẽ
פָּתַח קָצַר			Ἰσραὴλ λέγει κύριος, ἔθνος ἰσχυρόν, ἔθνος ἀπ' αἰῶνος ἔθνος
וּבְנוֹתָיִךְ יֹאכַל צֹאנֵךְ וּבְקָרֵךְ	וּבְנוֹתָיִךְ יֹאכַל צֹאנֵךְ וּבְקָרֵךְ		cui9 nō audies vocẽ ei9. oẽs fortes: pha
אָכַל גָּפֶן			οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ. πάντες ἰσχυροί, φα
יֹאכַל נִפְנֵךְ וּתְאֵנָתֵךְ יְרֹשֵׁשׁ עָרֵי	יֹאכַל נִפְנֵךְ וּתְאֵנָתֵךְ יְרֹשֵׁשׁ עָרֵי		retra ei9 vt sepulchrũ apertũ τ comedẽt
רוּשׁ			ρέτρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεῳγμένος καὶ κατέδονται τὸν
מִבְצָרַיִךְ אֲשֶׁר אַתְּה בֹטֵחַ בָּהֵנָּה	מִבְצָרַיִךְ אֲשֶׁר אַתְּה בֹטֵחַ בָּהֵנָּה		messem vr̃am τ panes vr̃os. τ ; comedẽt
עִיר בָּצַר			θερισμὸν ὑμῶν καὶ τοὺς ἄρτους ὑμῶν. καὶ κατέδονται
בָּחֳרֵב׃ וְגַם בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם	בָּחֳרֵב׃ וְגַם בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם		filios vr̃os τ filias vr̃as: τ come
יוֹם			τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν, καὶ κατέ
יְהוָה לֹא אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם כָּלָה׃ וְהָיָה	יְהוָה לֹא אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם כָּלָה׃ וְהָיָה		dent vitulos vr̃os τ oues vr̃as: τ
עָשָׂה			δονται τοὺς μόχους ὑμῶν καὶ τὰ πρόβατα ὑμῶν, καὶ
כִּי תֹאמְרוּ תַּחַת מֶה עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	כִּי תֹאמְרוּ תַּחַת מֶה עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ		comedent vineas vr̃as τ ficeta
אָמַר			κατέδονται τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς συκῶνας
לָנוּ אֵת כָּל אֵלֶּה וְאָמַרְתָּ	לָנוּ אֵת כָּל אֵלֶּה וְאָמַרְתָּ		vr̃a τ oliueta vr̃a. τ capiẽt ciui
אֲלֵהֶם אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם אוֹתִי			ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν· καὶ ἀλώσουσιν τὰς πό
עָזַב	וַתַּעַבְדוּ אֱלֹהֵי נֵכָר בְּאַרְצְכֶם כֵּן		tates munitas vr̃as in qb9 vos cõfidebatis in e
נֵכָר	תַּעַבְדוּ זָרִים בְּאֶרֶץ לֹא לָכֶם׃ הַגִּידוּ		λεις· τὰς ὀχυρὰς ὑμῶν ἐφ' αἷς ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ' αὐ
נָגַד	זֹאת בְּבֵית יַעֲקֹב וְהַשְׁמִיעוּהָ		tis in gladio. τ erit in dieb9 illis di
שָׁמַע	בִּיהוּדָה לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ נָא זֹאת		ταῖς ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ ἔσαι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέ
עַם סָכָל וְאֵין לֵב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא	עַם סָכָל וְאֵין לֵב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא		cit dñs deꝰ tuꝰ nō faciã vos in cõsumatio
יִרְאוּ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ׃	יִרְאוּ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ׃		γει κύριος ὁ θεός σου οὐ μὴ ποιήσω ὑμᾶς εἰς συντέλει
רָאָה			nẽ. τ erit qñ dixeritis: ꝓpter qd fecit dñs
הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְהוָה אִם	הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְהוָה אִם		αὐ. καὶ ἔσαι ὅταν εἴπητε, ἕνεκεν τίνος ἐποίησεν κύριος
רָגַז			deꝰ nr̃ nobis oĩa hec? τ dices eis: qz
מִפָּנַי תָּחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל	מִפָּנַי תָּחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל		ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν ἅπαντα ταῦτα; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν
חוֹל	גְּבוּל לַיָּם חָק עוֹלָם וְלֹא		reliquistis me τ seruiuistis diis alienis
יַעַבְרֻנֵהוּ וַיִּתְנַעֲשׁוּ וְלֹא יוּכָלוּ וְהָמוּ	יַעַבְרֻנֵהוּ וַיִּתְנַעֲשׁוּ וְלֹא יוּכָלוּ וְהָמוּ		ἐγκατελίπετέ με καὶ ἐδουλεύσατε θεοῖς ἀλλοτρίοις
נָגַשׁ			in terra vr̃a. sic seruite alienis in terra nō
גַּלָּיו וְלֹא יַעַבְרֻנֵהוּ וְלָעָם הַזֶּה הָיָה			ἐν τῇ γῇ ὑμῶν. οὕτως δουλεύσατε ἀλλοτρίοις ἐν γῇ οὐχ
יָכֹל הָיָה			vestra. ānũciate hec in domũ iacob τ
גָּלַל			ὑμῶν. ἀναγγείλατε ταῦτα εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ καὶ
			audiat in iuda. audite iã hec po
			ἀκουσθήτω ἐν τῷ Ἰούδᾳ. ἀκούσατε δὴ ταῦτα λαὸς
			pule istulte τ sine corde. oculi eis τ nō vi
			ὸς μωρὸς καὶ ἀκάρδιος· ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ οὐ βλέ
			dent: aures eis τ nō audiũt. nũqd me nō
			πουσιν. ὦτα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούσονται. μὴ ἐμὲ οὐ
			timebitis dicit dñs? aut a facie mea
			φοβηθήσεσθε λέγει κύριος; ἢ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου
			nō formidabitis q̃ posuit arenã terminũ ma
			οὐκ ἐυλαβηθήσεσθε τὸν τάξαντα ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσ
			ri ꝑceptũ sẽpiternũ τ nō trãsgrediẽt illũ τ
			σῃ πρόσαγμα αἰώνιον καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτὸ καὶ
			turbabit τ nō poterit. τ sonabũt flu
			ταραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται. καὶ ἠχήσουσιν τὰ κύ
			ctus ei9 τ nō trasgrediẽt illud. at ꝓpto
			ματα αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτό. τῷ δὲ λαῷ
			huic factũ est
			τούτῳ ἐγένετο

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.latti.

cor nõ audtẽs ꝛ fcredulũ. declinaueft ꝛ abterſit: καρδίᾳ ἀπήκοος καὶ ἀπειθής. ἐξέκλιναν καὶ ἀπήλθοσαν, ꝛ nõ dixerũt in corde ſuo: timeam⁹ ū dñm καὶ οὐκ εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, φοβηθῶμεν δὴ κύριον deũ vr̃m q dat nobis pluuiã matutinã ꝛ ſero= νὸν θεὸν ὑμῶν τὸν διδόντα ἡμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψι tinã ſcõm tp̃s plenitudis p̃cepti meſſis ꝛ μον κατὰ καιρὸν πληρώσεως προσάγμαρος θερισμοῦ καὶ cuſtodiũt nobis. iniqtates vr̃e declinaueft hec ꝛ ἐφυλαξεν ἡμῖν. αἱ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα καὶ αἱ petã vr̃a recedere fecerũt bona a vobis: qz inẽtt ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέσησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν, ὅτι εὑρέ= ſunt in pp̃ſo meo ipſi: ꝛ laqueũ ſtatueft θησαν ἐν τῷ λαῷ μου ἀσεβεῖς, καὶ παγίδα ἔστησαν vt conſipat viros ꝛ ceperũt q̃ſi decipula ex διαφθεῖραι ἄνδρας. καὶ συνελαμβάνοσαν ὡς παγὶς ἐφε tenſa plena volutilũ. ſic dom⁹ eor̃ plene σαμένη πλήρης πετεινῶν. οὕτως οἱ οἶκοι αὐτῶν πλήρεις dolo. ideo magnificati ſũt ꝛ ditati ſunt: ingraſ δόλου. διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἐπλούτησαν, ἐπα ſati ſunt ꝛ tranſgreſſi ſũt iudiciũ. nõ iudicauerũt iudiciũ 2ſal. χύνθησαν καὶ παρέβησαν κρίσιν. οὐκ ἔκριναν κρίσιν i.f. pupilli ꝛ iudiciũ vidue nõ iudicauerũt. nũqd ſup his 5.co.in ὀρφανοῦ καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίνοσαν. μὴ ἐπὶ τού= ma.9.c nõ viſitabo dicit dñs: aut i gẽte hmõi τοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος, ἢ ἐν ἔθνει τοιούτῳ nõ vlciſcet aia mea? ſtupo: ꝛ horribilia fetã ſũt οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἔκπασις καὶ φρικτὰ ἐγενήθη in terra. pphete pphetant iniqua: ꝛ ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἄδικα, καὶ οἱ ſacerdotes plauſerũt manib⁹ ſuis. pp̃le me⁹ ἱερεῖς ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. ὁ λαός μου ἠ dilexit ſic: ꝛ q̃d faciet poſt hec. γάπησεν οὕτως, καὶ τί ποιήσεται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα.

Ca.6. A (Onfortamini filii bẽiamin de medio - hieruſa= ΕΝισχύσατε υἱοὶ Βενιαμεὶν ἐκ μέσου τῆς Ἱερουσα= lem ꝛ dethecue ſignificate tuba. ꝛ ſup be λὴμ καὶ ἐκ θεκουὲ σημάνατε σάλπιγγι. καὶ ὑπὲρ βη thachare leuate ſignũ: qz mala imminẽt ab aqlo θαχχάρμα ἄρατε σημεῖον, ὅτι κακὰ ἐκκέκυφεν ἀπὸ βορ ne: ꝛ cõtritio magna erit: ꝛ auferet ρᾶ, καὶ συντριβὴ μεγάλη ἔσται. καὶ ἀφαιρεθήσεται τὸ celſitudo tua filia ſion. ad eã veniẽt paſtores ὕψος σου θύγατερ. σιών. εἰς αὐτὴν ἥξουσιν ποιμένες ꝛ greges eor̃: ꝛ figent in ea tento καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, καὶ πήξουσιν ἐπ' αὐτὴν σκη= ria i circuitu: ꝛ paſcent vnuſq; manu ſua. νὰς κύκλῳ, καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ αὐτοῦ. p̃parate ſup eã bellũ. cõſurgite ꝛ aſcẽ παρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν πόλεμον. ἀνάστητε καὶ ἀνα damꝰ ad eã i meridie. ve nobis qz declinauit βῶμεν ἐπ' αὐτὴν μεσημβρίας. οὐαὶ ὑμῖν ὅτι κέκλικεν ἡ dies qz deficiunt vmbre veſperi: ſurgite ἡμέρα ὅτι ἐκλείπουσιν αἱ σκιαὶ τῆς ἑσπέρας, ἀνάστητε ꝛ aſcendam⁹ in nocte ꝛ diſſipemus fundamẽta καὶ ἀναβῶμεν ἐν νυκτὶ καὶ διαφθείρωμεν. τὰ θεμέλια eius. qz hec dicit dñs virtutum: excidi= αὐτῆς. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐκκό= te fũdamẽta eius effunde ſup hieruſalem exercitũ. ΒΤε θεμέλια αὐτῆς ἔκχεον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ δύναμιν. o ciuitas mendax tota calumnia in ea. ſicut ifri= ὦ πόλις ψευδὴς ὅλη καταδυναστεία ἐν αὐτῇ. ὡς ψύ= gidat ciſterna aquã ſuam: ſic ifrigidat malitia e= χει λάκκος ὕδωρ αὐτοῦ, οὕτως ψύχει κακία αὐ= ius. impietas ꝛ miſeria audietur in e= τῆς. ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία ἀκουσθήσεται ἐν αὐ= a cõtra facie ei⁹ ſemp. dolore ꝛ flagello τῇ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς διαπαντός. πόνῳ καὶ μάστιγί

Trãsla.B.Hie.

cor[m] incredulũ[n] & exaſperans. [o] Receſſerũt[p] & abie= rũt: [q] & nõ[r] dixerũt[s] in cor de ſuo. [t] Metuamus [v] dñm [x] deũ nr̃m: [y] qui dat nobis [z] pluuiã [a] tẽporaneã [b] & ſero tinã [c] in tpe ſuo: [d] plenitudi nẽ [e] annue [f] meſſis [g] cuſtodiẽ tem [h] nobis. [i] Iniqtates no ſtre [m] declinauerunt [n] hec: [o] & peccata nr̃a [p] prohibue runt [q] bonũ [r] a nobis: [s] quia [t] inuẽti ſunt [u] in pp̃ſo meo [x] ipſi: [y] iſidiãtes [z] quaſi aucu pes: [a] laqueos [b] ponẽtes & [c] pedicas ad ꝛc [d] capiedos [e] viros. [f] Sicut de cipula [g] plena [h] auibus: [i] ſic [k] dom⁹ eorũ [l] plene [m] dolo. [n] Ideo [o] magnificati ſũt [q] & ditati: [r] incraſſati ſunt & [s] ipinguati: [t] & [u] preterierũt [x] ſermones meos [y] peſſime. [z] Cauſam [a] nõ [b] iudicauerũt: [c] cãm [d] pupilli nõ [e] direxerũt: [f] & iudiciũ [g] pauper & [h] nõ [i] iudicauerũt. [k] Numqd ſup his [m] nõ [n] viſitabo [o] dicit [p] dñs [q] aut [r] ſupgentẽ [s] hu iuſcemodi [t] nõ [u] vlciſcetur [x] aia mea? [y] Stupor [z] & mira bilia [a] facta ſunt [b] in terra. [c] Prophete [d] pphetabant [e] mendaciũ: [f] & ſacerdotes [g] applaudebãt [h] manib⁹ ſuis: [i] & populus meus [k] dile xit [l] talia: [m] quid igitur [n] fiet [o] in nouiſſimo eius? 6.

(Onfortamini [a] filii [b] beniamin ꝛc [c] in medio [d] hieruſalem: [e] & in thecua [f] clangite ꝛc [g] buccina: [h] & ſuper [i] betha carem [k] leuate ꝛc [l] vexillum: [m] quia [n] malũ [o] viſum eſt [p] ab aquilone ꝛc [q] & cõtritio [r] magna. [s] Specioſe [t] & delicate [u] aſſimila= ui [x] filiã [y] ſion: [z] ad eam [a] ve= nient [b] paſtores ꝛc [c] & greges eorum. [d] Fixe= runt [e] in ea [f] tentoria ꝛc [g] i circuitu: [h] paſcet vnuſq; [i] eos qui ſub [k] manu ſua ſunt. [l] Sanctificate [m] ſup eã [n] bellũ: [o] cõſurgite: [p] & aſcẽ dam⁹ in meridie. [q] Ve nobis [r] qa declinauit [s] dies: [t] qa [u] lõgiores facte ſunt [x] vm= bre [y] veſpi. [z] Surgite [a] & aſcẽ damus [b] in nocte: [c] & diſſi= pem⁹ [d] domus ei⁹: [e] qa [f] hec [g] dicit [h] dñs [i] exercituũ. [k] Ce dite [l] lignũ ei⁹. [m] Et fundite [n] circa [o] hieruſalẽ [p] aggerẽ. [q] Hec ẽ ciuitas [r] viſitatiõis: [s] ois [t] caluñia [u] in medio ei⁹. [x] Sic frigidã facit [y] ciſterna [z] aquã ſuã: [a] ſic frigidã fecit [b] malicia ſuã. [c] Iniqtas [d] & va ſitas [e] audietur [f] i ea [g] corã me [h] ſp: [i] infirmitas [k] & plaga

Tex.he.hiere.vj.

לֵב סוּרִי וּמוֹרֶה סָרוּ וַיֵּלֵכוּ׃ וְלוֹא
אָמְרוּ בִלְבָבָם נִירְאָה נָּא אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַנֹּתֵן גֶּשֶׁם וְיוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ
בְּעִתּוֹ שָׁבֻעֹת חֻקּוֹת קָצִיר יִשְׁמָר
לָנוּ׃ עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה
וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם׃ כִּי
נִמְצְאוּ בְעַמִּי רְשָׁעִים יָשׁוּר כְּשֵׁךְ
יְקוֹשְׁשִׁים הַצִּיבוּ מַשְׁחִית אֲנָשִׁים
יִלְכֹּדוּ׃ כִּכְלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן בָּתֵּיהֶם
מְלֵאִים מִרְמָה עַל כֵּן גָּדְלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ׃
שָׁמְנוּ עָשְׁתוּ גַּם עָבְרוּ דִּבְרֵי רָע
דִּין לֹא דָנוּ דִּין יָתוֹם וְיַצְלִיחוּ
וּמִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים לֹא שָׁפָטוּ׃ הַעַל
אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה אִם
בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃
שַׁמָּה וְשַׁעֲרוּרָה נִהְיְתָה בָּאָרֶץ׃
הַנְּבִאִים נִבְּאוּ בַּשֶּׁקֶר וְהַכֹּהֲנִים
יִרְדּוּ עַל יָדֵיהֶם וְעַמִּי אָהֲבוּ כֵן וּמָה
תַּעֲשׂוּ לְאַחֲרִיתָהּ׃

Cap. vi

הָעֻזּוּ בְנֵי בִנְיָמִן
מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלִַם וּבְתְקוֹעַ תִּקְעוּ
שׁוֹפָר וְעַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ
מַשָּׂאת כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ הַנָּוֶה וְהַמְעֻנָּגָה דִּמִּיתִי
בַּת צִיּוֹן׃ אֵלֶיהָ יָבֹאוּ רֹעִים
וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים
סָבִיב רָעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ׃ קַדְּשׁוּ
עָלֶיהָ מִלְחָמָה קוּמוּ וְנַעֲלֶה
בַּצָּהֳרַיִם אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי
יִנְטוּ צִלְלֵי עֶרֶב׃ קוּמוּ וְנַעֲלֶה בַלָּיְלָה
וְנַשְׁחִיתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת כְּרֻתוּ עֵצָהּ וְשִׁפְכוּ עַל
יְרוּשָׁלִַם סֹלְלָה הִיא הָעִיר הַפְקֻד
כֻּלָּהּ עֹשֶׁק בְּקִרְבָּהּ׃ כְּהַקִּיר בֵּר
מֵימֶיהָ כֵּן הִקְרָה רָעָתָהּ חָמָס וְשֹׁד
יִשָּׁמַע בָּהּ עַל פָּנַי תָּמִיד חֳלִי וּמַכָּה׃

Cap. vi

תָּקַע
נָשָׂא
רוּעַ
קְרַב צָבָא
עָשַׁן
בָּקַע
עֵשֶׂב
בּוֹא
עָרַב
חָתַם
עָלָה
בָּצַר
רוּעַ
יוֹם
לַיְלָה
חָתַת
כָּרַת
עֵץ
פָּקַד
גָּבָה
קֶרֶב
שָׁמַם
הָיָה
דָּגָה
שָׁחַת
קוֹל
שָׁמַע
פָּנֶה
חָמַד
חָלָה
מָכָה

Prima.heb. Tex.he.Hiere.vj. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

הוֹסְרִי יְרוּשָׁלַ͏ִם פֶּן תִּקַּע נַפְשִׁי ממֵךְ פֶּן אֲשִׁימֵךְ שְׁמָמָה אֶרֶץ לוֹא נוֹשָׁבָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹלֵל יְעוֹללוּ כַּגֶּפֶן שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל הָשֵׁב יָדְךָ כְּבוֹצֵר עַל סַלְסִלוֹת׃ עַל מִי אֲדַבְּרָה וְאָעִידָה וְיִשְׁמָעוּ הִנֵּה עָרְלָה אָזְנָם וְלֹא יוּכָלוּ לַהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר יְהוָה הָיָה לָהֶם לְחֶרְפָּה לֹא יַחְפְּצוּ בּוֹ׃ וְאֶת חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי נִלְאֵיתִי הָכִיל שְׁפֹךְ עַל עוֹלֵל בַּחוּץ וְעַל סוֹד בַּחוּרִים יְחַדָּו כִּי גַם אִישׁ עִם אִשָּׁה יִלָּכְדוּ זָקֵן עִם מָלֵא יָמִים׃ וְנָסַבּוּ בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים שָׂדוֹת וְנָשִׁים יָחְדָּו כִּי אַטֶּה אֶת יָדִי עַל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי מִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם כֻּלּוֹ בֹצֵעַ בָּצַע וּמִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר׃ וַיִּרְפְּאוּ אֶת שֶׁבֶר עַמִּי עַל נְקֵלָה לֵאמֹר שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃ הֹבִישׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְגַם הַכְלִים לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים בְּעֵת פְּקֻדָּתִם יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִבוֹת עוֹלָם אֵי זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְלֵכוּ בָהּ וּמְצָאוּ מַרְגוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נֵלֵךְ׃ וְהַקְמֹתִי עֲלֵיכֶם צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב׃ לָכֵן שִׁמְעוּ הַגּוֹיִם וּדְעִי עֲדָה אֵת אֲשֶׁר בָּם׃ שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אָנֹכִי מֵבִיא רָעָה אֶל הָעָם הַזֶּה פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי עַל דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתִי וַיִּמְאָסוּ בָהּ׃ וְלָמָּה זֶּה לִי לְבוֹנָה מִשְּׁבָא תָּבוֹא וְקָנֶה הַטּוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק

erudíre hierusalem ne forte recedat anima mea a te: ne forte ponã te desertã: terrã inhabitabilem. Hec dicit dñs exercituũ. Vsq; ad racemum colligent quasi in vinea reliquias israel. ꝏ Cõuerte manũ tuã ql vindemiator ad cartallũ. Cui loquar: & quẽ cõtestabor vt audiat. ꝏ Ecce incircumcise aures eorum & ꝏ audire nõ possunt. Ecce verbũ dñi factũ est eis in opprobrium: & non suscipient illud. Idcirco furore dñi plenus sum: laboraui sustinens. ꝏ Effunde super paruulũ foris & super concilium iuuenum simul. Vir cũ muliere ꝏ capietur: senex cũ pleno dierum. Et transibũt domus eorum ad alteros agri & vxores ꝏ pariter: qa extendã manum meã sup habitãtes terram dicit dñs. A minore quippe vsq; ad maiorẽ omnes auaricie student: & a propheta ꝏ vsq; ad sacerdotẽ cuncti faciunt dolum. Et curabant cõtritionẽ filie ppli mei cũ ignominia dicentes: pax pax: & nõ erat pax. Confusi sunt ꝏ qa abominatione fecerũt qn potius cõfusione nõ sũt cõfusi: & erubescere nescierũt. Quãobrẽ cadent inter ruẽtes: in tpe visitationis sue corruẽt: dicit dominus. Hec dicit dñs. State ꝏ super vias & videte: & interrogate de semitis ꝏ antiquis que sit via bona: & ambulate ꝏ in ea: & inuenietis refrigerium animabus vrís. Et dixerũt. Nõ ambulabim. Et cõstitui sup vos speculatores. Audite vocem tube. ꝏ Et dixerũt. Non audiemus. Ideo audite ꝏ gentes & cognoscite cõgregatio: quãta ego faciã eis. Audi terra. Ecce ego adducam mala ꝏ sup populũ istũ: fructũ cogitationũ eius: quia verba mea non audierunt: & legem meam ꝏ proiecerunt. Vt quid mihi thus de saba ꝏ affertis: & calamũ suaue olentẽ de terra logiqua.

ερουσαλημ μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχή μου ἀπὸ σοῦ· μὴ ποιήσω σε ἄβατον γῆν ἥτις οὐ κατοικηθήσεται. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, καλαμᾶσθε καλαμᾶσθε ὡς ἄμπελον τὰ καταλοιπα τοῦ Ισραηλ· ἐπιστρέψατε ὡς τρυγῶν ἐπὶ τὸν καρπάλον αὐτοῦ· πρὸς τί λαλήσω καὶ διαμαρτύρομαι καὶ ἀκουσθήσομαι; ἰδοὺ ἀπερίτμητα τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ οὐ δύνανται ἀκούειν· ἰδοὺ ῥήματα κυρίου ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ὀνειδισμόν, οὐ μὴ βούλωνται ἀκοῦσαι καὶ θυμὸς κυρίου ἐπλήσθη καὶ ἀνέσχον καὶ οὐ συνετέλεσα αὐτούς· ἐκχεῶ ἐπὶ νήπια ἔξωθεν καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων ἅμα, ὅτι ἀνὴρ καὶ γυνὴ συλληφθήσονται· πρεσβύτερος μετὰ πλήρους ἡμέρας. καὶ μεταστραφήσονται αἱ οἰκίαι αὐτῶν εἰς ἑτέρους· ἀγροὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐπιτοαυτό, ὅτι ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην λέγει κύριος, ὅτι ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγάλου πάντες συνετελέσαντο ἄνομα ἀπὸ ἱερέως καὶ ἕως ψευδοπροφήτου πάντες ἐποίησαν ψεῦδος. καὶ ἰῶντο τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου ἐξουθενοῦντες καὶ λέγοντες, εἰρήνη καὶ οὐ ἔστιν εἰρήνη· κατῃσχύνθησαν ὅτι ἐξέλιπον σαν καὶ ἐν δὲ ὅς καλαισχυνόμενοι ᾐσχύνθησαν, καὶ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν· διὰ τοῦτο πεσοῦνται ἐν τῇ πτώσει αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται εἶπεν κύριος. τάδε λέγει κύριος, στῆτε ἐπὶ τὰς ὁδοὺς καὶ ἴδετε καὶ ἐρωτήσατε τρίβους κυρίου αἰωνίους· καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθή, καὶ βαδίζετε ἐν αὐτῇ, καὶ εὑρήσετε ἁγνισμὸν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· καὶ εἶπαν, οὐ πορευσόμεθα· καθίσατε ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς, ἀκούσατε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος· καὶ εἶπαν, οὐκ ἀκουσόμεθα· διὰ τοῦτο ἤκουσαν τὰ ἔθνη καὶ οἱ ποιμαίνοντες ποίμνια αὐτῶν· ἄκουε γῆ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακά, τὸν καρπὸν ἀποτροφῆς αὐτῶν, ὅτι τῷ λόγῳ μου οὐ προσέσχον καὶ τὸν νόμον μου ἐβδελύξαντο· ἵνατί μοι λίβανον ἐκ σαβὰ φέρετε καὶ κιννάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν

holocaulta vſa nō ſũt accepta: τ victime τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ εἰσὶ δεκτά, καὶ αἱ θυσίαι vſe nō placuerũt mihi. ꝓpter hoc hec dicit dñs: ecce ὑμῶν οὐχ ἡδυναί μοι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ego vo in pplin illã infirmitatẽ: τ infirmabunt in ea pfes τ filii simul: vicin⁹ τ ἐγὼ δίδωμι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον ἀδύνθειαν, καὶ ἀσθε- ησουσιν ἐν αὐτῇ πατέρες καὶ υἱοὶ ἅμα, γείτων καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ ἀπολοῦνται. τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ppls venit ab aqlone τ gẽtes cõſurgẽt ab ex λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνη ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχά- tremo terre. arcũ τ zibynã tenebũt. ipudẽs του τῆς γῆς. τόξον καὶ ζιβύνην κρατήσουσιν. ἰταμός cli τ nō miserebit: vox ei⁹ ſicut mare inun ἐστι καὶ οὐκ ἐλεήσει, φωνὴ αὐτοῦ ὡς θάλασσα κυμαί- dans. ſup equos τ curſus ꝓparabit: q̃ſi ignis uousa. ἐφ' ἵπποις καὶ ἅρμασιν παρατάξεται, ὡς πῦρ ad pliũ aduerſũte filia ſion. quduim⁹ fa- ἐις πόλεμον πρὸς σὲ θυγάτερ σιών. ἠκούσαμεν τὴν ἀ- mã eox: diſſolute ſũt manꝰ nſe. tribulatiões ap κοὴν αὐτῶν, παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν. θλῖψις κα ꝓhẽdeſt nos: dolores q̃ſi parturiẽtis: ne exeritis πίχον ἡμᾶς, ὠδῖνες ὡς τικτούσης. μὴ ἐκπορεύεσθε ad agrũ τ in via ne ãbuletis: q⁹ gladi ἐις ἀγρὸν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ βαδίζετε, ὅτι ῥομ- us inimicoꝝ hĩtat in circuitu. filia ppli φαία τῶν ἐχθρῶν παροικεῖ κυκλόθεν. θυγάτερ λαοῦ mei accingere cilicio: τ cõſpergere cinere. μου περίζωσαι σάκκον, καὶ κατάπασαι σποδόν. luctũ vnigeniti fac tibi planctũ miserabile: πένθος ἀγαπητοῦ ποίησαι σεαυτῇ κοπετὸν πικρόν, q⁹ repẽte veniet miserio ſup vos. ꝓbatoꝝ ὅτι ἐξαίφνης ἥξει ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. δοκιμαστὴν dedi te in pplo ꝓbatio. τ ſcies cũ δέδωκά σε ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις. καὶ γνώσῃ ἐν ꝓbauero ego viã eox oẽs iobedientes τῷ δοκιμάσαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν πάντες ἀπήκοοι abulantes ꝓaue: eo τ ferũ oẽs πορευόμενοι σκολιῶς, χαλκὸς καὶ σίδηρος πάντες corrupti ſũt. defecit ſufflatoriũ ab igne: defe φθαρμένοι εἰσίν. ἐξέλιπεν φυσητὴρ ἀπὸ πυρός, ἐξέ cit plũbũ. fruſtra argẽtari⁹ argẽtũ cõflat. λιπεν μόλυβδος. εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ. malicie eox nõ ſũt hĩfacie: argentũ repro πονηρίαι αὐτῶν οὐκ ἐτάκησαν, ἀργύριον ἀπόδεκτοι batum vocate eos: q⁹ reprobauit μασμένον καλέσατε αὐτούς, ὅτι ἀπέδοκίμασεν eos dñs.
αὐτοὺς κύριος,

Ca.7.

ERbũ qõ factũ ẽ ad hieremiã a dño di
Ρῆμα ὃ ἐγένετο πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ- cẽs: ſta in porta dom⁹ dñi: τ le- γον, Ἔστα ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνά- ge illic verbũ hoc. τ dic: audite ver γνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἐρεῖς, ἀκούσατε λό bũ dñi oĩs iudea: hec dicit dñs γον κυρίου πᾶσα Ἰουδαία, τάδε λέγει κύριος τῶν virtutũ de⁹ iſrael: dirigite vias vras δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, διορθώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τ adinuẽtiones vras: τ hitare faciã vos καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς in loco iſto. nõ cõfidite vobis in ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. μὴ πεποίθατε ἑαυτοῖς ἐπὶ Infra. 16.d. verbis mẽdacib⁹: q⁹ oino nõ ꝓde λόγοις ψευδέσιν, ὅτι παραφάπαν οὐκ ὠφελήσου- ſũt vobis dicẽtes:
σιν ὑμᾶς λέγοντες, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.vij. | Trâsla.B.Hie. | Trâs.Gre.ltr.cũ interp̃.latina.

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.vij.	Trâsla.B.Hie.	Trâs.Gre.ltr.cũ interp̃.latina.
הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה׃ כִּי אִם הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת	templum dñi: templum dñi: templum domini est. Quoniam si bene direxeritis	ναὸς κυρίου ἐστίν. ὅτι ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε τὰς
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת מַעַלְלֵיכֶם אִם עָשׂוֹ עֲשֹׂה	vias vestras & studia vestra: si	ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ ποιοῦντες
תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ׃	feceritis iudicium inter virum & proximum eius:	τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ וְדָם	aduene & pupillo & vidue non feceritis calumniam nec sanguinẽ innocentẽ effuderitis in loco	χήραν μὴ καταδυναστεύσητε, καὶ αἷμα ἀθῶον μὴ ἐκ
נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם	hoc: & post deos alienos non	χέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων
הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא	ambulaueritis in malũ vobismetipsis: habitabo vobiscũ in loco isto in	μὴ πορεύεσθε εἰς κακὸν ὑμῖν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ
תֵּלְכוּ לְרָע לָכֶם׃ וְשָׁכַנְתִּי אִתְּכֶם	terra quam dedi	τόπῳ ὑμῶν ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν
בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי	patribus vestris a	ἐξ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος, εἰ δὲ ὑμεῖς πεποίθετε ἐπὶ λό
לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃	seculo in seculum.	γοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσεσθε, καὶ φονεύετε,
הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל דִּבְרֵי	Ecce vos confiditis vobis in fermonibus	καὶ μοιχᾶσθε, καὶ κλέπτετε, καὶ ὀμνύετε ἐπ' ἀδίκῳ,
הַשֶּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ הֲגָנֹב	mendacii qui non prodesse vobis: furari:	καὶ θυμιᾶτε τῷ Βαάλ, καὶ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλ
רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר	occidere: adulterari: iurare mendaciter: libare	λοτρίων, ὧν οὐκ οἴδατε τοῦ κακῶς εἶναι ὑμῖν, καὶ
לַבָּעַל וְהָלֹךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	baalim: & ire post deos alienos	ἤλθετε καὶ ἔστητε ἐνώπιόν μου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ
אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם׃ וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם	quos ignoratis. Et venistis & stetistis	ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπατε
לְפָנַי בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא	coram me in domo hac	ἀπεχόμεθα τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα
שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם נִצַּלְנוּ לְמַעַן	in qua invocatum est nomen meũ: & dixistis: liberati sumus:	ταῦτα. μὴ σπήλαιον λῃστῶν ὁ οἶκός μου, ᾧ ἐπικέκλη
עֲשׂוֹת אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה׃	eo quod facerimus omnes abominationes istas.	ται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ ἴδετε ἃ ἐποίησα
הַמְעָרַת פָּרִצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה	Numquid ergo spelũca latronũ facta est dom ista	ei a facie malicie ppli mei israel. τ
אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם	in qua invocatũ est nomen meũ in oculis vris?	αὐτῷ ἀπὸ προσώπου κακίας λαοῦ μου Ἰσραηλ. καὶ
גַּם אָנֹכִי הִנֵּה רָאִיתִי נְאֻם יְהוָה׃ כִּי	Ego ego sum: ego vidi dicit dominus.	νῦν ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, καὶ
לְכוּ נָא אֶל מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילוֹ	Ite ad locum meum in sylo	λαλοῦντος πρὸς ὑμᾶς ὀρθρίζων καὶ λαλῶν, καὶ οὐκ
אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה	vbi habitauit nomẽ meum a principio:	ἠκούσατέ μου. καὶ ἐκά
וּרְאוּ אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי	& videte que fecerim ei propter	λεσα ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθητε. καὶ ποιήσω τῷ
רָעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה יַעַן	malitiam populi mei israel. Et nunc quia	οἴκῳ τούτῳ, ᾧ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ
עֲשׂוֹתְכֶם אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה	fecistis omnia opera hec	ἐφ' ᾧ ὑμεῖς πεποίθετε ἐπ' αὐτῷ. καὶ τῷ τόπῳ ᾧ ἔ
נְאֻם יְהוָה וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם	dicit dñs: & locutus sum ad vos mane cõsurgens	δωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καθὼς ἐποίη
וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וָאֶקְרָא אֲלֵיכֶם	& loquens: & non audistis: et vocaui vos	σα τὴν σηλώμ. καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ προσώ
וְלֹא עֲנִיתֶם׃ וְעָשִׂיתִי לַבַּיִת אֲשֶׁר	& non respondistis:	που μου, καθὼς ἀπέῤῥιψα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶ
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אַתֶּם	faciam domui huic in qua invocatũ est nomen meũ: & in qua vos	σαν τὴν σπέρμα Ἐφραΐμ. καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ
בֹּטְחִים בּוֹ וְלַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָתַתִּי	habetis fiduciam: & in loco quem dedi	λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου
לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי	vobis & patribus vestris:	
לְשִׁלוֹ׃ וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל מִפָּנַי	sicut feci sylo. Et proiciam vos a facie mea:	
כַּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת כָּל אֲחֵיכֶם	sicut proiecit omnes fratres vestros	
אֶת כָּל זֶרַע אֶפְרָיִם׃ וְאַתָּה אַל	vniuersum semen effraim. Tu ergo noli	
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא	orare pro populo hoc nec assumas	

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

etmias cõfeçnt ipi & ne ores: & ne accedas
τοῦ ἐλεηθῆναι αὐτούς, καὶ μὴ ἔυχου, καὶ μὴ προσέλθης
mihi p eis: qz nõ exaudiã. aut nõ vides: qd
μοι περὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαί. ἢ οὐχ ὁρᾶς, τί
ipi faciũt in ciuitatib⁹ iuda: & in vi
αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁ=
ds hierlim? filii coq colligũt ligna: & pa
δοῖς ἱερουσαλήμ; υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα, καὶ οἱ
tres coq succẽdũt ignẽ: & mulieres coq
πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
cõmiscẽt simulachrũ: vt faciãt placẽtas milicie celi.
τρίβουσι ζύμας, ἵνα ποιήσωσι χαυῶνας τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ·
& libauerũt libamina dijs alienis: vt ad iracũdiã
καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργί=
puocarẽt me. nũqd me ipi ad iracũdiã puocãt dicit dñs?
σωσίν με· μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος;
nõne semetipos: vt cõfundant facies coq?
οὐχὶ ἑαυτούς, ὅπως καταισχυνθῇ τὰ πρόσωπα αὐτῶν;
Infra. 44.c. ppterhoc hec dicit dñs: ecce ira & furor meꝰ
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου
fũdit sup locũ istũ & sup homines:
χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
& sup iumẽta: & sup oẽ lignũ agri: &
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ, καὶ
sup oẽs fruges terre: & succendet & non
ἐπὶ πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς, καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ
nõ extinguet. hec dicit dñs: holocausto
οὐ σβεσθήσεται. τάδε λέγει κύριος, τὰ ὁλοκαυ=
E mata vra cõgregate cũ sacrificijs vris: &
τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ
comedite carnes: qz nõ sũ locut⁹ ad pres
φάγετε κρέα, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας
vros: & nõ pcepi eis in ã die eduxi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον
eos de terra egypti de holocaustomatib⁹ & victimis:
αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν,
sed verbũ hoc pcepi eis dicẽs: au
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς λέγων, ἀκού=
dite vocẽ meã & ero vobis in deũ: & vos
σατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, καὶ ὑμεῖς
eritis mihi in pplm: & ãbulate in oibus
ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς
vijs meis: q̃s mandauero vobis: vt bñ sit vobis.
ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν.
& nõ audierũt me: neq; attẽderũt aure suã:
καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, οὐδὲ προσέσχον τὸ οὖς αὐτῶν,
sed ablerũt in defidertis cordis eo
ἀλλὰ ἐπορεύθησαν τοῖς ἐνθυμήμασιν τῆς καρδίας αὐ=
rũ mali: & factũ ẽ retrorsum & non
τῶν τῆς κακῆς, καὶ ἐγένηθησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ
in ante: ex q̃ die egressi sũt pres
εἰς τὰ ἔμπροσθε, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθοσαν οἱ πατέρες
eoꝝ de terra egypti: & vsq; ad diẽ hãc.
αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
& misi ad vos oẽs seruos meos
καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου
pphetas die & diluculo: & misi &,
τοὺς προφήτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ
nõ exaudiẽt me: & nõ attẽdit auris coq:
οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ οὐ προσέχεν τὸ οὖς αὐτῶν,
& idurauerũt ceruicẽ suã sup pa
καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πα
tres coq. & dices eis verbũ hoc:
τέρας αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον,
& nõ audiẽt te: & vocabis
καὶ οὐκ ἀκούσονταί σε. καὶ καλέσεις

Infra. 16.c.

Trãsla.B.Hie.

ꝓ pro eis ᵇ laudẽ ᶜ & oratiõnẽ
ᵈ & non ᵉ obsistas ᶠ mihi:
ᵍ quia ʰ non ⁱ exaudiã ᵏ te.
ˡ Nonne ᵐ vides ooooooooo
ⁿ quid ᵒ isti ᵖ faciunt ᵠ in ciui=
tatibus ʳ iuda ooooooooo
ˢ & in plateis ᵗ hierusalem?
ᵘ Filii ᵛ colligunt ooooooo
ʷ ligna: ˣ & patres ʸ succen=
dunt ᶻ ignem: ooooooooo
ᵃᵃ & mulieres ᵃᵇ conspergũt
ᵃᶜ adipem: ᵃᵈ vt faciant ooo
ᵃᵉ placentas ᵃᶠ regine ᵃᵍ celi ᵃʰ & libent ooooooooooooo
ᵃⁱ dijs ᵃʲ aliens: ᵃᵏ & ooooooo
ooooooooooooooooooooo
ᵃˡ me ad iracũdiã puocẽt.
ᵃᵐ Numqd me ᵃⁿ ad iracundiã puocãt? ᵃᵒ dicit ᵃᵖ dñs. ᵃᵠ Non
ne ᵃʳ semetipsos ᵃˢ in ᵃᵗ cõfusio
nẽ ᵃᵘ vultus suj? ᵃᵛ Ideo ᵃʷ hec
ᵃˣ dicit ᵃʸ dominus ᵃᶻ deus. oo
ᵇᵃ Ecce ᵇᵇ furor me? ᵇᶜ & indi=
gnatio mea ᵇᵈ cõflatur ᵇᵉ sup
ᵇᶠ locũ ᵇᵍ istum: ᵇʰ sup ᵇⁱ viros ᵇʲ & super ᵇᵏ iumenta: ᵇˡ & super
ᵇᵐ lignum ᵇⁿ regionis ᵇᵒ & sup
ᵇᵖ fruges ᵇᵠ terre: ooooooooo
ᵇʳ & succẽdetur ᵇˢ & nõ ᵇᵗ extin
guetur. ᵇᵘ Hec ᵇᵛ dicit ᵇʷ dñs
ᵇˣ exercituum ᵇʸ deus ᵇᶻ israel.
ᶜᵃ Holocaustomata vestra
ᶜᵇ addite ᶜᶜ victimis vestris:
ᶜᵈ & comedite ᶜᵉ carnes: ooo
ᶜᶠ quia ᶜᵍ nõ ᶜʰ sum locutus ᶜⁱ cũ
ᶜʲ patribus vestris: ᶜᵏ & non
ᶜˡ precepi eis ᶜᵐ in die qua
ᶜⁿ eduxi ᶜᵒ eos ᶜᵖ de terra ooooo
ᶜᵠ egypti ᶜʳ de ᶜˢ verbo ᶜᵗ holo=
caustomatũ ᶜᵘ & victimas ᶜᵛ.
ᶜʷ sed ᶜˣ hoc ᶜʸ verbum ᶜᶻ precepi ᵈᵃ eis: ooooooooooooooo
ᵈᵇ dicens. ᵈᶜ Audite ᵈᵈ vocem
meam: ᵈᵉ & ero ᵈᶠ vobis oooo
ᵈᵍ deus: ᵈʰ & vos ᵈⁱ eritis ᵈʲ mihi
ᵈᵏ populus: ooooooooooo
ᵈˡ & ambulate ᵈᵐ in omñi ᵈⁿ via
ᵈᵒ quam ᵈᵖ mandaui oooooo
ᵈᵠ vobis: ᵈʳ vt ᵈˢ bene sit ᵈᵗ vobis.
ᵈᵘ Et non ooooooooooooo
ᵈᵛ audierũt ᵈʷ nec ᵈˣ inclinauerunt ᵈʸ aurẽ suã: ᵈᶻ sed abierũt
ᵉᵃ in voluptatib⁹ ᵉᵇ & ᵉᶜ in pra-
uitate ᵉᵈ cordis sui ᵉᵉ mali: oo
ᵉᶠ factiq; sunt ᵉᵍ retrorsum
ᵉʰ & non ᵉⁱ ante: ᵉʲ a ooo
ᵉᵏ die ᵉˡ qua ᵉᵐ egressi sunt ᵉⁿ patres eorum ᵉᵒ de terra oooo
ᵉᵖ egypti ᵉᵠ vsq; ad ᵉʳ diẽ ᵉˢ hanc.
ᵉᵗ Et misi ooooooooooooo
ᵉᵘ ad vos ᵉᵛ omẽs ᵉʷ seruos me
os ᵉˣ prophetas per ooooo
ᵉʸ diẽ: ᵉᶻ cõsurgens diluculo:
ᶠᵃ & mittẽs: ᶠᵇ & nõ ᶠᶜ audierũt
ᶠᵈ me ᶠᵉ nec ᶠᶠ inclinauerũt ᶠᵍ aurem suã: ᶠʰ sed indurauerũt
ᶠⁱ ceruicẽ suã: & ᶠʲ peius ope
rati sunt ᶠᵏ q̃s patres eorũ.
ᶠˡ Et loqueris ᶠᵐ ad eos ᶠⁿ omñia
ᶠᵒ verba ᶠᵖ hec ooooooooo
ᶠᵠ & non ᶠʳ audient ᶠˢ te: ᶠᵗ & vocabis ooooooooooooo

Tex.he.biere.vij. Pũtũa.heb.

רֵגֶן פָּגַע בַּעֲדָם ᵖ רְנָה וּתְפִלָּה ᵒ וְאַל ᶰ תִּפְגַּע ᵐ בִּי
ᵏ כִּי ᵍ אֵינֶנִּי ᶠ שֹׁמֵעַ ᵉ אֹתָךְ ׃ הֲאֵינְךָ ᵈ רֹאֶה
עָשָׂה עִיר ᶜ מָה ᵇ הַמָּה ᵃ עֹשִׂים ׀ בְּעָרֵי ׀ יְהוּדָה
כָּנָה לָקַט ᵍ וּבְחוּצוֹת ᶠ יְרוּשָׁלִַם ׃ הַבָּנִים ᵉ מְלַקְּטִים
בָּעַר ᵈ עֵצִים ׀ וְהָאָבוֹת ᶜ מְבַעֲרִים ᵇ אֶת ׀ הָאֵשׁ
נָשָׂה לוּשׁ ᵃ וְהַנָּשִׁים ׀ לָשׁוֹת ᵐ בָּצֵק ᵏ לַעֲשׂוֹת
עָשָׂה לָאר ᵍ כַּוָּנִים ᶠ לִמְלֶאכֶת ᵉ הַשָּׁמַיִם ׀ וְהַסֵּךְ
נָסַךְ ׀ נְסָכִים ׀ לֵאלֹהִים ᵈ אֲחֵרִים ׀ לְמַעַן
כָּעַס ᶜ הַכְעִיסֵנִי ׀ הֲאֹתִי ᵇ הֵם ᵃ מַכְעִיסִים
נְאֻם יהוה ᶜ הֲלוֹא ᵇ אֹתָם ᵃ לְמַעַן ᵍ בֹּשֶׁת
פָּנִים ׃ לָכֵן ᵏ כֹּה ᵐ אָמַר ᵉ אֲדֹנָי ᵈ יְהוִה
קוּם ᵖ הִנֵּה ᵒ אַפִּי ׀ וְחֲמָתִי ׀ נִתֶּכֶת ᵉ אֶל ᵈ הַמָּקוֹם
ᶜ הַזֶּה ׀ עַל ᵇ הָאָדָם ׀ וְעַל ᵃ הַבְּהֵמָה ׀ וְעַל
עֵץ ᶜ הַשָּׂדֶה ׀ וְעַל ᵇ פְּרִי ᵃ הָאֲדָמָה
בָּעַר ׀ וּבָעֲרָה ᵍ וְלֹא ׀ תִכְבֶּה ׃ כֹּה ᵉ אָמַר יהוה
עָלָה ᵈ צְבָאוֹת ᶜ אֱלֹהֵי ᵇ יִשְׂרָאֵל ᵃ עֹלוֹתֵיכֶם
סְפוּ ᵉ עַל ᵈ זִבְחֵיכֶם ׀ וְאִכְלוּ ׀ בָּשָׂר ׃
כִּי ᵃ לֹא ᵇ דִבַּרְתִּי ᶜ אֶת ׀ אֲבוֹתֵיכֶם ׀ וְלֹא
צָוִיתִים ᵉ בְּיוֹם ׀ הוֹצִיאִי ᵈ אֹתָם ׀ מֵאֶרֶץ
יָצָא ׀ מִצְרַיִם ᵉ עַל ᵈ דִּבְרֵי ᶜ עוֹלָה ᵇ וְזָבַח ׃ כִּי
עָלָה ᵉ אִם ᵈ אֶת ׀ הַדָּבָר ᶜ הַזֶּה ׀ צִוִּיתִי ׀ אֹתָם
רוּץ ׀ לֵאמֹר ᵇ שִׁמְעוּ ׀ בְּקוֹלִי ᵃ וְהָיִיתִי ׀ לָכֶם
לְאֱלֹהִים ᵉ וְאַתֶּם ᵈ תִּהְיוּ ׀ לִי ᶜ לְעָם
הָלַךְ ᵉ וְהָלַכְתֶּם ᵈ בְּכָל ᶜ הַדֶּרֶךְ ᵇ אֲשֶׁר ᵃ אֲצַוֶּה
יָטַב ᵍ אֶתְכֶם ׀ לְמַעַן ׀ יִיטַב ׀ לָכֶם ׃ וְלֹא
נָטָה ᵉ שָׁמְעוּ ׀ וְלֹא ׀ הִטּוּ ᵈ אֶת ᶜ אָזְנָם ׀ וַיֵּלְכוּ
יצר שָׁרֵר ᵇ בְּמַעֲצוּת ׀ בִּשְׁרִרוּת ׀ לִבָּם ᵃ הָרָע
רוע הָיָה ᵈ וַיִּהְיוּ ׀ לְאָחוֹר ᶜ וְלֹא ׀ לְפָנִים ׃ מִן
אָב פָּנָה ᵉ הַיּוֹם ᵈ אֲשֶׁר ᶜ יְצָאוּ ᵇ אֲבוֹתֵיכֶם ᵃ מֵאֶרֶץ
שָׁלַח ᵍ מִצְרַיִם ׀ עַד ᶠ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ וָאֶשְׁלַח
נָבָא ᵈ אֲלֵיכֶם ׀ אֶת ᶜ כָּל ׀ עֲבָדַי ᵇ הַנְּבִיאִים
שָׁכַם ᵉ יוֹם ׀ הַשְׁכֵּם ᵈ וְשָׁלֹחַ ׃ וְלוֹא ᶜ שָׁמְעוּ
נָטָה ᵍ אֵלַי ׀ וְלֹא ׀ הִטּוּ ᶠ אֶת ᵉ אָזְנָם ׀ וַיְקַשּׁוּ
רוע ᵇ אֶת ׀ עָרְפָּם ׀ הֵרֵעוּ ׀ מֵאֲבוֹתָם ׃ וְדִבַּרְתָּ
ᵃ אֲלֵיהֶם ׀ אֶת ׀ כָּל ᵇ הַדְּבָרִים ᶜ הָאֵלֶּה
שָׁמַע ᵈ וְלֹא ᵇ יִשְׁמְעוּ ׀ אֵלֶיךָ ׀ וְקָרָאתָ

Patina.heb. Tex.he.Biere.viij.

אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּהָ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עָנָה
זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהָיו וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה
הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃ גֹּזִי
נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וְשְׂאִי עַל שְׁפָיִם
כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת דּוֹר
עֶבְרָתוֹ׃ כִּי עָשׂוּ בְנֵי יְהוּדָה הָרַע
בְּעֵינַי נְאֻם יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם
בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו
לְטַמְּאוֹ׃ וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר
בְּגֵיא בֶן הִנֹּם לִשְׂרֹף אֶת בְּנֵיהֶם
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי׃ לָכֵן
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא
יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי
אִם גֵּיא הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת
מֵאֵין מָקוֹם׃ וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם
הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֲמַת
הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ וְהִשְׁבַּתִּי
מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמֵחוּצוֹת יְרוּשָׁלִַם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן
וְקוֹל כַּלָּה כִּי לְחָרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ׃

Cap. viij.

בָּעֵת הַהִיא נְאֻם
יְהוָה וְיוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי
יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת
עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת
הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם מִקִּבְרֵיהֶם׃ וְשִׁטָּחוּם
לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר
הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם
וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ
וְלֹא יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
יִהְיוּ׃ וְנִבְחַר מָוֶת מֵחַיִּים לְכֹל
הַשְּׁאֵרִית הַנִּשְׁאָרִים מִן הַמִּשְׁפָּחָה
הָרָעָה הַזֹּאת הַנְּכָל הַמְּקוֹמֹת

Trásla.B.Wie.

eos & non respondebũt tibi. Et dices ad eos. hec
Hec est gens que non
audiuit vocem dñi dei sui: nec recepit disciplinam. Periit
fides & ablata est de ore
eorũ. Tonde capillũ tuũ & proice & sume in directum
planctũ qa piecit dñs
& reliquit generationẽ furoris sui: quia fecerũt
filii iuda malum
in oculis meis dicit dñs.
Posuerũt offendicula sua
in domo in qua
nuocatum est nomen meum
vt polluerẽt eã: & edificauerũt excelsa tophet: q̃
est in valle filii ennõ: vt
incenderent filios suos:
& filias suas igni: que
non
precepi nec cogitaui in
corde meo. Ideo
ecce dies
venient dicit
dominus: & non
dicetur amplius tophet
& vallis filii ennon: sed
vallis interfectionis: &
sepelientur in tophet
eo q̃ non sit locus. Et
erit mortic inũ populi
huius in cibos volucrib9
celi & bestiis
terre & non erit qui abi
gat. Et quiescere faciam
de vrbibus iuda & de
plateis hierusalem
vocem gaudii & vocem
leticie vocem sponsi
& vocẽ sponse. In deso
lationẽ eni erit terra. 8.

IN illo tempore ait
domin9: eicient of
sa regum
iuda & ossa principum
eius: &
ossa sacerdotũ: & ossa
prophetarũ: & ossa eo
rum qui habitauerunt
hierusalẽ de sepulchris
suis: & expandent ea
ad solem & lunã & om
nem miliciam cell
que dilexerũt & quibus
seruierunt: & post que
ambulauerunt: & que
quesierunt
& adorauerunt. Non
colligentur
& nõ sepelientur in ster
quiliniũ sup facie terre
erunt. Et eligent magis
mortem q̃ vitam omes
qui residui fuerint de
cognatione hac
pessima: in vniuersis
locis

Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

eos: & nõ credidẽrũt tibi. & dices ad
αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποκριοῦσί σοι· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ
os: hec gẽs q̃ nõ audiuit vocẽ dñi
τούς, τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἤκουσεν τῆς φωνῆς κυρίου
dei eor: neq; recepit disciplinã. defecit
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν· ἐξέλιπεν ἡ
fides de ore eor. tõde caput tuũ: &
πίστις ἐκ στόματος αὐτῶν· κεῖραι τὴν κεφαλήν σου, καὶ
pice: & sume in labiis planctũ. qz rep
ἀπόρριψαι, καὶ ἀνάλαβε ἐπὶ χειλέων θρῆνον· ὅτι ἀπε
bauit dñs: & repulit ghattonẽ ir̃e
δοκίμασεν κύριος, καὶ ἀπωσάτο τὴν ῥιζαν τὴν ποιή
cit hec. qz fecerũt filii iuda malũ
σασαν ταῦτα· ὅτι ἐποίησαν υἱοὶ ἰούδα τὸ πονηρὸν
coram me dicit dñs. posuerũt abominatio-
ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος. ἔταξαν τὰ βδελύγμα-
nes suas in domo: vbi inuocatũ est nomẽ meũ
τα αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου
sup eã vt pollueret eã. & edificauerũt aras
ἐπ' αὐγὸν τοῦ μιᾶναι αὐτόν· καὶ ᾠκοδόμησαν βωμὸν τ̃
taphet: q̃ est in valle filii ennõ: vt incẽde-
ταφέθ, ὃς ἐστιν ἐν φαράγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ κατακαί
rẽt filios suos & filias suas in igne:
ειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί,
qd̃ nõ p̃cepi eis & nõ cogitaui in corde
ὃ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς καὶ οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ
meo. Ideo ecce dies veniũt dicit dñs. & non
μου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ
nõ dicẽt ampli9: ara taphet & vallis filii
οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, βωμὸς τοῦ ταφεὲ καὶ φάραγξ υἱοῦ
ennõ: sed vallis interfector. & sepelit
ἐννόμ, ἀλλ' ἢ φάραγξ τῶν ἀνηρημένων· καὶ θάψουσιν
in taphet: eo qd̃ nõ sit loc9. & erũt
ἐν τῷ ταφεέ, διὰ μὴ ὑπάρχειν τόπον· καὶ ἔσον
mortui ppli huj9 ↄ cibũ volucri
ται οἱ νεκροὶ τ̃ λαοῦ τούτου εἰς βρῶσιν τοῖς πετει-
bus celi & bestiis terre: & nõ erit
νοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσα
abigẽs. & cessare faciã de ciuitatib9 iuda & de
ὁ ἀποσοβῶν· καὶ καταλύσω ἐκ πόλεων ἰούδα καὶ ἐκ
vijs hierlm vocẽ letantiũ & vocẽ gau Esai
ὁδῶν ἱερουσαλὴμ φωνὴν εὐφραινομένων καὶ φωνὴν χαι c.
dentiũ: vocẽ sponsi & vocẽ spõse: qz in deso
ρόντων, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, ὅτι εἰς ἐρή
lationẽ erit ois terra.
μωσιν ἔσαι πᾶσα ἡ γῆ. Ca.8.

IN tpe illo dicit dñs: ꝺeducẽt
Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κύριος, ἐξοίσουσιν τὰ
ossa regũ iuda: & ossa principũ
ὀστᾶ τῶν βασιλέων ἰούδα, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχόντων
eor: & ossa sacerdotũ: & ossa pphe-
αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἱερέων, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν προφη
tarũ eor: & ossa habitantiũ hierlm
τῶν αὐτῶν, καὶ ὀστᾶ τὰ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλὴμ
de sepulchris suis: & extẽdẽt ea ad
ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, καὶ ἐκτενοῦσιν αὐτὰ πρὸς
solẽ & ad lunã: & ad oẽs
τὸν ἥλιον καὶ πρὸς τὴν σελήνην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς
stellas: & ad oẽm miliciã celi: q̃ dilexe
ἀστέρας, καὶ πρὸς πᾶσαν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ἠγάπη
runt & q̃b9 seruierũt: & q̃ ãbulauerũt post
σαν, καὶ οἷς ἐδούλευσαν, καὶ ὧν ἐπορεύθησαν ὀπίσω
ea: & q̃ q̃sierũt & q̃ adorauerũt eã.
αὐτῶν, καὶ ὧν ἀντείχοντο, καὶ οἷς προσεκυνησαν αὐ
nõ videbunt neq; sepelient in ere-
τοῖς. οὐκ ὀφθήσονται οὐ δὲ ταφήσονται εἰς παράδει
plũ sup facie terre erũt: qz elegerũt mõ
γμα· ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται, ὅτι ἐξελάσαντο θάνα-
mortẽ magis q̃ vitã. & oibus reliquis re
τον ἢ τὴν ζωήν. καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις τοῖς κατα
liquis de gnatiõe illa in oi loco
λειφθεῖσιν ἀπὸ τῆς φυλῆς ἐκείνης ἐν παντὶ τοπῳ ὃν

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Trāsla.B.Vie.

Tex.heb.hier.viij.Patina.heb.

quo expellā eos illuc. q; hec dicit dñs: nūqd
ὃν ἂν ἐξάσω αὐτοὺς ἐκεῖ. ὅτι τάδε λέγει κύριος, μὴ
cadēs nō resurgit: aut auertēs nō reuertet? ḡre
ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται, ἢ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει; διὰ
auersus ē ppls iste auersione ipudētit: t cōfor
τί ἀπέστραπται ὁ λαὸς οὗτος ἀποστροφὴν ἀναιδῆ, καὶ κατε
tati sūt electōe sua t nō voluerūt.
κρατήθησαν τῆ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ
reuerti? auribꝰ percipite: nā t audite: nō recte
ἐπιστρέψαι; ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε, οὐκ ὀρθῶς
loquent. nō est hō penitētiā agēs de ma=
λαλήσουσιν· οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μεταμοῶν ἀπὸ τῆς κα
licia sua dicēs: qd fec? defecit curręs ve
κίας αὐτοῦ λέγων, τί ἐποίησα; ἐλίπετον ὁ τρέχων ἐκ
cursu suo q̄si equꝰ feruidus in impetu
τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος κάβιδρος ἐν χρεμετισμῷ
suo t erudiuꝰ in celo cognouit tp̄s ' sūt
αὐτοῦ καὶ ἐπίσθα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω γὰρ καιρὸν αὐτῆς.
turtur a hirūdo agri: passeres custodierūt tp̄a
τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν χαιρούς
aduētus sui. at pplꝰ me? nō cognouit iudicia sua.
εἰσόδων αὐτῶν. ὁ δὲ λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα αὐ=
quomō dicetis q; sapiētes sum? nos: t lex do
τοῦ. πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοὶ ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος κυ
mini nobiscū est. frustra fact? est fūcus mēdax scri=
ρίου μετεποίησεν εἰς μάτην ἐμόχθησεν χοῖνος ψευδὴς γραμ
bis. erubuerūt sapiētes: pterriti sūt t capti sunt:
ματεῖς. ἠσχύνθησαν σοφοί, ἐπτοήθησαν καὶ ἐάλωσαν,
q; verbū dñi reprobauerūt: sapia q̄ est in
ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν, σοφία τίς ἐστιν ἐν
ipis? ꝓpter hoc dabo vxores eoꝝ alijs:
αὐτοῖς; διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις,
t agros eoꝝ heredibꝰ: q̄ a minimo
καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad magnū oēs auariciā sequunt. t a
ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι· καὶ ἐκ
ꝓpheta vsq; ad sacerdotē vniuersi faciūt mēdaciū. t me
προφήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος· καὶ ἰά=
dicabant cōtritionē filie ppli mei ad igno=
τρευόντο σύντριμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου πρὸς ἀτι
miniā dicētes: pax: pax: t nō erat pax.
μίαν λέγοντες, εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη· ἠσχύνθη=
sūt: q̄n abominationē fecerūt: t cōfusione nō sunt cōfu
σαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν, καὶ αἰσχύνη οὐκ ᾐσχύν=
si: t erubescere nescierūt. ideo cadēt
θησαν, καὶ αἰσχυνθῆναι οὐκ οἴδασι. διὰ τοῦτο πεσοῦν=
in medio cadētes: in tp̄e visitatiōis sue
ται ἀναμέσον πεσόντες, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ
corruēt: dicit dñs: t cōgregabō fruges
πεσοῦνται, λέγει κύριος, καὶ συνάξουσιν τὰ γενήματα
suas dicit dñs. nō est vua in vine
αὐτῶν λέγει κύριος· οὐκ ἔστιν σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπε=
a: t nō sūt fic? in ficu: t fo
λοις, καὶ οὐκ ἔστι σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλ
lia defluxerūt. ḡre nos sedem?: cōgregamini t
λα κατερρύηκεν. ἐπὶ τί ἡμεῖς καθήμεθα; συνάχθητε καὶ
intrem? in ciuitates munitas: t ptic
εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς, καὶ ἀπο=
emur ibi: q; de? abiecit nos: t pota
ριφῶμεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπό=
uit nos aqua fellis: q; peccauim? i cōspe
τισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντί=
tu ei?. cōgregati sum? in pace: t nō fuerūt bona.
ον αὐτοῦ. συνήχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθά.
in tp̄s medele: t ecce festinatio. a dan audie
εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ ταραχή. ἐκ δὰν ἀκου=
mus voce fremitus
σόμεθα φωνῆ ὀξύτητος

'que derelicta sunt: "ad q̄
'ejecī eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
xdicit'dominus' exercitu=
um. "Et dices "ad eos, ∞
'Hec" dicit' dñs. 'Nunqd
qui cadit "non" resurget?
'& q"auersus ē' nō"" reuer
tetur? "q̄re ergo" auersus
est" ppls"iste in' hierusalē
"auersione' contentiosa.
"Apprehenderūt 'mēda
ciū: &' noluerunt' reuerti.
"Attēdi "& auscultaui: 'ne
mo qd"bonū est' loqtur.
'Nullus ē"q agat penitētiā
'sup"x peccato suo 'dicens:
"quid feci? Oēs' cōuersi
sunt" ad cursum suū ∞∞
'quasi equus" impetu va=
dens' in prelium: 'milvus
'in celo 'cognouit" tēpus
suum: "tur tur' & hirundo
"& ciconia' custodierūt" tp̄s
"aductus sui: 'ppls aūt me?
"nō 'cognouit" iudicium
"domini: 'quomodo ∞
"dicitis' sapientes" nos su
mus' & lex" domini ∞∞
xnobiscū est. 'Vere" men=
dacijū" operatus est' stilus
"mēdax' scribarū. 'Cōfusi
sunt" sapiētes: "perterriti
'& capti sunt.' Verbū" eni
"domini" proiecerunt:
"& sapientia" nulla est" in
eis. 'Propterea" dabo ∞∞
"mulieres coruꝫ' exteris:
'agros eorum ∞∞∞∞∞∞∞
'heredib". 'Quia" a mini=
mo' vsq; ad" maximum
'oēs" auariciā' sequūtur:
"a ppheta' vsq; ad" sacer=
dote' cuncti"' faciūt" men=
daciū. "Et sanabāt" cōtri=
tiōes' filie" populi mei' ad
"ignominiā: 'dicētes' pax:
'pax: 'cum nō esset" pax.
'Confusi sunt: "quia ∞∞
'abominationē' fecerūt: "q
nimo" cōfusione' nō" sunt
cōfusi' & erubescere"' ne=
scierūt. "Idcirco" cadēt" in
ter corruētes: 'in tp̄e" visi
tationis sue' corruēt" dicit
xdñs. 'Cōgregās' cōgrega
bo eos: 'ait" dñs." Non est
"vua' in vitibus: '& nō sunt
"ficus" in ficulnea: ∞∞∞∞
'foliū" defluxit: '& dedi"' eis
"que pretergressa sunt.
"Quare' sedemus?" Con
uenite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'& ingrediamur' ciuitatē
'munitā: '& sileamus" ibi:
"qa' dñs" de? in' silere nos
fecit: '& potū dedit nobis
"aquā" fellis." Peccauimus
'en" dño. "Expectauim?
"pacem: "& non erat" bo
num: "tempus' medele:
"& ecce' formido. "A dan
xaudit' est' fremitus ∞∞

שָׁאַר דָּמָה	הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר הַדַּחְתִּים שָׁם
	נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
נָפַל קוּם	כֹּה אָמַר יְהוָה הֲיִפְּלוּ וְלֹא יָקוּמוּ
שׁוּב מָדַע	אִם יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּבוּ מַדּוּעַ שׁוּבָה
שׁוּב	הָעָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַ͏ִם מְשׁוּבָה נֶצַחַת
חָזַק רָמָה	הֶחֱזִיקוּ בַּתַּרְמִית מֵאֲנוּ לָשׁוּב
קָשַׁב שָׁמַע	הִקְשַׁבְתִּי וְאֶשְׁמַע לוֹא כֵן יְדַבֵּרוּ
דֵּעָה רוּעַ	אֵין אִישׁ נִחַם עַל רָעָתוֹ לֵאמֹר
עָשָׂה שׁוּב	מֶה עָשִׂיתִי כֻּלָּה שָׁב בְּמֵרֹצָתָם
רוּץ שָׂכִיר	כְּסוּס שׁוֹטֵף בַּמִּלְחָמָה נֵם חֲסִידָה
לֶחֶם חָכַם	בַּשָּׁמַיִם יָדְעָה מוֹעֲדֶיהָ וְתֹר וְסוּס
עֵת	וְעָגוּר שָׁמְרוּ אֶת עֵת בֹּאָנָה וְעַמִּי
עֵגֶל בּוֹא	לֹא יָדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט יְהוָה אֵיכָה
שָׁפַט	תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְהוָה
אָמַר דֶּרֶךְ	אִתָּנוּ אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט
	שֶׁקֶר סֹפְרִים הוֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ
בּוּשׁ חָתַת	וְיִלָּכְדוּ הִנֵּה דְּבַר יְהוָה מָאָסוּ
יָלַד	וְחָכְמַת מֶה לָהֶם לָכֵן אֶתֵּן אֶת
נָשָׁה שָׂדֶה	נְשֵׁיהֶם לַאֲחֵרִים שְׂדוֹתֵיהֶם
יָרַשׁ	לִיוֹרְשִׁים כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
נָבָל נָבִיא	כֻּלּוֹ בֹצֵעַ מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן
כָּלָה	כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר וַיִּרְפּוּ אֶת שֶׁבֶר
שָׁלֵם	בַּת עַמִּי עַל נְקֵלָה לֵאמֹר שָׁלוֹם
	שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם הִבְשׁוּ כִּי
תָּעַב עָשָׂה	תּוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבֹשׁוּ
כָּשַׁל נָפַל	וְהִכָּלְמוּ לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים
	בְּעֵת פָּקְדָתִם יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה
גָּוַל	אָסֹף אֹסִיפֵם נְאֻם יְהוָה אֵין
סָרַף	עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה
	וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם
אָסַף בּוֹא	עַל מֶה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ
עִיר נָצַר	וְנָבוֹא אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְמָה שָׁם
דָּמַם	כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הִדְמָנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ
דָּמַם עָשָׂה	מֵי רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה מָקוֶה
שָׁלֵם רָפָא	לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּה
שָׁמַע	וְהִנֵּה בְעָתָה מִדָּן נִשְׁמַע נַחֲרַת

Prima.heb. Ter.heb.hiere.ix.

סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעֲשָׁה צָהַל אֶרֶץ
כָּל הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּבוא אֲכַל
וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מַלְא
מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר שלח
אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם
יְהוָה׃ מַבְלִיגִיתִי עֲלִי יָגוֹן עָלַי לִבִּי נבה
דַּוַי׃ הִנֵּה קוֹל שַׁוְעַת בַּת עַמִּי דוה
מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הַיהוָה אֵין בְּצִיּוֹן רחק
אִם מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מְלוּעֲ הִכְעִסוּנִי
בְּפִסְלֵיהֶם נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר פסל
כָּלָה קַיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל ישע
שֶׁבֶר בַּת עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שמם
שַׁמָּה הַחֲזָקָתְנִי׃ הַצֳרִי אֵין בְּגִלְעָד חזק צרה
אִם רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא רפא
עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת עַמִּי׃ עלה ארך
Cap.ix.
מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם נתן
וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם קור בכה
וְלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי׃ מִי יִתְּנֵנִי נתן
בְּמִדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת דור לון
עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עזב הלך
עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם נאף דרך
קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ גבר
בָּאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יָצָאוּ יצא
וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה׃ אִישׁ ידע
מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמְרוּ וְעַל כָּל אָח אַל שמר
תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב בטח
וְכָל רֵעַ רָכִיל יְהַלֵּךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ רעה רכל
יְהֹתֵלּוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ הלל
לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שֶׁקֶר הַעֲוֹה נִלְאוּ׃ דבר לשן
שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ עוה לאה
דַעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר ישב רמה
יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צָרְפָם וּבְחַנְתִּים ידע
כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי חוץ
חֵץ שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו עשה
שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ שָׁלַם
יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הֲעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד שום ארב

Trãsla.B.Mie.

equorũ eius: a voce hinnitus
nituũ pugnatorũ ei⁹ cõ-
mota est ois terra. Et ve
nerũt & deuorauerũt ter
ram: & plenitudine eius
vrbẽ & habitatores eĩ⁹.
Quia ecce ego mittã vo
bis serpẽtes regulos qui
bus non est incantatio:
& mordebunt vos: ait
dñs. Dolor meus super
dolorẽ: in me cor meũ
merens. Ecce vox clã-
moris filie populi mei
de terra longinqua. Nũ
quid dñs nõ est in sion:
aut rex eius nõ est in ea:
Quare ergo me ad iracũ
diã cõcitauerũt in sculpti
libus suis & in vanitatib⁹
alienis: Transiit messis:
finita est estas: & nos sal
uati nõ sumus. Sup cõ
tritione filie pi mei cõ
tritus sum & cõtristatus:
stupor obtinuit me. Nũ
qd resina nõ est i galaad:
aut medicus nõ est ibi:
Quare igitur nõ est ob
ducta cicatrix filie mi po-
puli mei. 9.
Quis dabit capiti meo
aquã: & ocꝛis meis
fontem lachrymarũ. Et
plorabo die ac nocte in
terfectos filie popli mei.
Quis dabit me in soli-
tudie diuersoriũ viatoꝝ.
Et dereliquã pplm meũ
& recedã ab eis: qa oẽs
adulteri sunt & cetus p-
uaricatoꝝ: & extendẽt
linguã suã qsi arcũ men
dacii & nõ veritatis. Cõ
fortati sunt in terra: qa
de malo ad malũ egref
si sunt: & me nõ cogno
uerũt: dicit dñs. Vnusqs
qꝫ se a pximo suo cuſto
diat: & oĩ fratre suo
nõ habeat fiduciã: qua
oĩs fr supplãtans sup-
plantabit: & oĩs amicus
fraudulẽter incedet: &
vir fratrẽ suũ deridebit:
& veritatẽ nõ loquẽtur.
Docuerũt eni linguã suã
loq mẽdaciũ: vt iniq age
rent laborauerũt. Habi
tatio tua in medio doli:
in dolo renuerũt scire
me dicit dñs. Propte-
rea hec dicit dñs exerci-
tuũ. Ecce ego conflabo
& pbabo eos. Quid ei
alid faciã a facie filie popli
mei! Sagitta vulnerãs li
gua eoꝝ dolũ locuta est.
In ore suo pacẽ cũ ami
co suo loqtur: & occulte
ponit ei insidias. Num
qd sup his non visitabo

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

equoꝝ ei⁹: a voce hinnitus eqtatus
ἵππων αὐτοῦ, ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἱππασίας
equoꝝ ei⁹: mota est ois terra. τ venlet τ deuo-
ἵππων αὐτοῦ, ἐσείσθη πᾶσα ἡ γῆ· καὶ ἥξει καὶ κατα
rabit terrã τ plenitudinẽ ei⁹: vbẽ τ ha
φάγεται γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς κα
bitãtes in ea. qz ecce ego initto in vos
τοικοῦντας ἐν αὐτῇ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς
serpẽtes mortiferos: a q⁹ nõ est euellere: τ mordebũt
ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐπᾴσασθαι, καὶ δήξονται
vos insanabili cũ dolore cordis vt deficiẽtis.
ὑμᾶς ἀίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἀπορουμένης.
ecce vox clamoris filie ppli mei a terra de lon
ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀπὸ γῆς μα-
ge. nũqd dñs nõ est in sion: aut mẽdic⁹ nõ est ibi:
κρόθεν· μὴ κύριος οὐκ ἔστιν ἐν σιών, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ;
qz ad iracũdiã puocauerũt me in sculptilib⁹ suis τ in va
διότι παῴργισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν μα
nitatib⁹ alienis. trãsiit estas: pterit messis:
ταίοις ἀλλοτρίοις· διῆλθεν θέρος, παῴῆλθεν ἀμητός,
τ nos nõ sum⁹ saluati. sup cõtritionẽ filie
καὶ ἡμεῖς οὐ διεσώθημεν· ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς
ppli mei cõtenebrat⁹ est afflictiõe. obtinuerũt me dolores q̃si
λαοῦ μου ἐσκοτώθην ἀπορία· κατίσχυσάν με ὠδῖνες ὡς
parturiẽtis. nũqd resina nõ est in galaad: aut medic⁹
τικτούσης· μὴ ῥητίνη οὐκ ἔστιν ἐν γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς
nõ est ibi: q̃re nõ aucta ẽ sanitas filie ppli mei:
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; διατί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λαοῦ μου;
Quis dabit capiti meo aquã τ ocꝛis meis
Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ ὀφθαλμοῖς μου
fontẽ lachrymaꝝ: τ plorabo ppli hẽ die
πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας
τ nocte vulneratos filie ppli mei.
καὶ νυκτὸς τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου.
q̃s dabit mihi solitudinẽ mãsionẽ nouissimã: τ derelinquã
τίς δώσει μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σαθμὸν ἔσχατον, καὶ καταλείψω
ppli mei: τ recedã ab eis. qz oẽs
τὸν λαόν μου, καὶ ἀποστελοῦμαι ἀπ' αὐτῶν· ὅτι πάντες
adulterant: cet⁹ puaricãtiũ: τ extẽderũt liguã
μοιχῶνται, συνοδὸς ἀθετούντων, καὶ ἐνέτειναν τὴν γλῶσ
suã q̃si arcũ. mẽdaciũ τ nõ fides pualuit i
σαν αὐτῶν ὡς τόξον. ψεῦδος καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ
terra: qz de malo in mala egressi sũt τ me nõ
τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξῆλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ
cognouerũt dicit dñs. vnusqsq⁹ a pximo suo
ἔγνωσαν φησὶν κύριος· ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ
custodiat. τ sup fratrib⁹ vris nõ cõfidatis: qz
φυλάξασθε· καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν μὴ πεποίθετε, ὅτι
oĩs frater supplãtiõe supplãtabit: τ oĩs amic⁹ dolose
πᾶς ἀδελφὸς πτέρνῃ πτερνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δολίως
ãbulabit. vnusqsq⁹ cõtra amicũ suũ illu-
πορεύσεται. ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαί
det: veritatẽ nõ loquent: didicit lingua
ξεται, ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσωσιν, μεμάθηκεν ἡ γλῶσα
eoꝝ loqui mẽdacia. iniq egerũt τ nõ defecerũt
αὐτῶν λαλεῖν ψευδῆ· ἠδίκησαν καὶ οὐ διέλιπον τοῦ
vt cõuerterent. vsura sup vsurã: dolus sup dolũ: nõ
ἐπιστρέψαι· τόκος ἐπὶ τόκῳ, δόλος ἐπὶ δόλῳ, οὐκ
voluerũt scire me dicit dñs. ppter hoc hec
ἠθέλησαν εἰδέναι με φησὶν κύριος· διὰ τοῦτο τάδε
dicit dñs virtutũ: ecce ego igne examinabo
λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐ-
eos τ pbabo eos. q̃d faciã a fa
τοὺς καὶ δοκιμάσω αὐτούς· τί ποιήσω ἀπὸ πρόσω
cie malicie filie ppli mei: sagitta vulnerãs
που πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου; βολὶς τιτρώσκουσα
lingua eoꝝ: dolosa verba oris eo-
ἡ γλῶσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐ-
rũ. pxio suo loqtur pacifica: τ in scipo hs
τῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει
inimicitiã. nũqd sup his nõ visitabo
τὴν ἔχθραν· μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λεγει

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.ir.	Pūctiua.heb.
dicit dñs: aut in ppho tali nō vlciscet gla	[b]dicit [c]dominus: [f]aut [g]in	[c]כֹּה [o]נְאֻם [c]יְהוָה ׀ [k]אִם [o]בְּנוֹי [b]אֲשֶׁר	
λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή	gente ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[f]לֹא [l]תִתְנַקֵּם [m]נַפְשִׁי: [f]עַל [o]הָרִים	נְקֵם
mea? sup mōtes assumite plāctū: τ sup semi=	huiuſcemodi [k]nō [l]vlciſce	[o]אֶשָּׂא [p]בְכִי [l]וֶנְהִי ׀ [o]וְעַל [l]נְאוֹת [m]מִדְבָּר	נָשָׂא בְּכָה
μου; ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετόν, καὶ ἐπὶ τὰς τρί=	tur [m]aia mea? [n]Sup [o]mōtes	[p]קִינָה [q]כִּי [r]נִצְתּוּ [s]מִבְּלִי [p]אִישׁ [q]עֹבֵר	נְהָה נוּחַ
tas deserti lamētū: qñ defecerūt eo φ nō sint	[p]assūmā [q]fletū [r]ac lamen	[s]וְלֹא [t]שָׁמְעוּ [s]קוֹל [q]מִקְנֶה [p]מֵעוֹף	דָּבַר קוּן
βους τῆς ἐρήμου θρῆνον, ὅτι ἐξέλιπον ὡς ἀγὸ μὴ εἶναι	tū: [n]& sup [o]ſpecioſa [n]deſti	[s]הַשָּׁמַיִם [t]וְעַד [s]בְּהֵמָה [n]נָדְדוּ [s]הָלָכוּ:	יָצַת נָהָה
hoies. nō audiēt vocē sublātæ a volucri	[p]planctū: [r]qñ incenſa ſūt	[u]וְנָתַתִּי [v]אֶת [w]יְרוּשָׁלַ͏ִם [x]לְנַלִּים [u]מְעוֹן	נָתַן נָלַל
ἀνθρώπους· οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑωὰ ξεως ἀὸ πετη=	[o]eo φ nō ſit [p]vir [q]ptranſiēs	[y]תַּנִּים [z]וְאֶת [a]עָרֵי [b]יְהוּדָה [c]אֶתֵּן [d]שְׁמָמָה	עוֹן תָּנָה
bus celi τ vſq; ad iumēta: obſtupuēt: defeceſt. τ	[r]& non [s]audierunt [t]vocem	[e]מִבְּלִי [f]יוֹשֵׁב: [g]מִי [h]הָאִישׁ [i]הֶחָכָם	עִיר נָתָן
τῶν τοῦ οὐραγοῦ καὶ ἕως κτηνῶν, ἐξέσησαν, ὤχοντο· καὶ	[q]poſſidentis. [b] A volucre	[j]וְיָבֶן [k]אֶת [l]זֹאת [m]וַאֲשֶׁר [n]דִּבֶּר [o]פִּי	יָשַׁב בִּין
dabo hierūm in trāſgreſſionē τ in habita	[r]celi [s]vſq; ad pecora [t]tranſ	[p]יְהוָה [q]אֵלָיו [r]וְיַגֶּדָהּ [s]עַל [t]מָה [u]אָבְדָה	בָּל מָה
δώσω τὴν ἱερουσαλὴμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικη=	migrauerūt & [u]receſſerūt.	[v]אֶרֶץ [w]נִצְּתָה [x]כַּמִּדְבָּר [y]מִבְּלִי [z]עֹבֵר:	נָגַד יָצַת דָּבַר
D culū draconū τ ciuitates iuda in deſolationē	[c]Et dabo [q]hieruſalem [r]in	[a]וַיֹּאמֶר [b]יְהוָה [c]עַל [d]עָזְבָם [e]אֶת [f]תּוֹרָתִי	אָמַר
τήριον δρακόντων καὶ τὰς πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν	aceruos arene: & [u]cubilia	[g]אֲשֶׁר [h]נָתָתִי [i]לִפְנֵיהֶם [j]וְלֹא [k]שָׁמְעוּ	יָרָה נָתַן
ponā: vt nō habitet, ὡς ὃ ἓν	[r]draconum: [s]& [t]ciuitates	[l]בְּקוֹלִי [m]וְלֹא [n]הָלְכוּ [o]בָהּ: [p]וַיֵּלְכוּ	פָּנָה
θησομαι, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ σο	[r]iuda [s]dabo i [u]deſolationē	[q]אַחֲרֵי [r]שְׁרִרוּת [s]לִבָּם [t]וְאַחֲרֵי	לִבָּב
Dlce. piēs τ itelligat hoc: τ verbū oris dñi ad e=	[o]eo φ non ſit [p]habitator.	[u]הַבְּעָלִים [v]אֲשֶׁר [w]לִמְּדוּם [x]אֲבוֹתָם:	
14.d. φὸς καὶ συνήτω τοῦτο, καὶ ὁ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐ	[q]Quis eſt [r]vir [s]ſapiēs qui	[y]לָכֵן [z]כֹּה [a]אָמַר [b]יְהוָה [c]צְבָאוֹת [d]אֱלֹהֵי	
um ānūciet vobis: ἄρε perit terra: ex=	[t]intelligat [u]hoc: [v]& ad quē	[e]יִשְׂרָאֵל [f]הִנְנִי [g]מַאֲכִילָם [h]אֶת [i]הָעָם	אָכַל
γὸν ἀναγγελάτω ὑμῖν, ἕνεκεν τίνος ἀὸ ὠλετο ἡ γῆ, ἀ=	[w]verbum [x]oris ꝯꝯꝯꝯꝯ	[j]הַזֶּה [k]לַעֲנָה [l]וְהִשְׁקִיתִים [m]מֵי [n]רֹאשׁ:	רֹאשׁ שָׂרַר
ὐλισθεῖ ἧ ἔρημος desertū: eo φ nō sit ꝑptrāſeat eā. τ	[y]domini fiat [z]vt annūciet	[o]וַהֲפִצֹתִים [p]בַּגּוֹיִם [q]אֲשֶׁר [r]לֹא [s]יָדְעוּ	פּוּץ
νικφθη ὡς ἔρημος, παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν. καὶ	iſtud: [a]quare [b]perierit ꝯꝯ	[t]הֵמָּה [u]וַאֲבוֹתָם [v]וְשִׁלַּחְתִּי [w]אַחֲרֵיהֶם	
dixit dñs ad me: qz dereliqueſt ipſi	[c]terra & [d]exuſta ſit [e]q̄ſi de=	[x]אֶת [y]הַחֶרֶב [z]עַד [a]כַּלּוֹתִי [b]אוֹתָם: [c]כֹּה	כָּלָה
εἶπεν κύριος πρός με, διὰ τὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν	ſertū: [f]eo φ nō ſit [g]ptranſeat? [h]Et dixit [i]dñs. [j]Quia	[d]אָמַר [e]יְהוָה [f]צְבָאוֹת [g]הִתְבּוֹנְנוּ	בִּין
legē meā quā dedi nñ faciē eor: τ nō audie	[k]dereliquerūt [l]legē meā	[h]וְקִרְאוּ [i]לַמְקוֹנְנוֹת [j]וּתְבוֹאֶינָה [k]וְאֶל	קוּן בּוֹא
νόμον μου ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκου	[m]quam [n]dedi [o]eis: [p]& non	[l]הַחֲכָמוֹת [m]שִׁלְחוּ [n]וְתָבוֹאנָה: [o]וּתְמַהֵרְנָה	כִּיר
σαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλὰ ἐσωρεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀι	[q]audierunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[p]וְתִשֶּׂנָה [q]עָלֵינוּ [r]נְהִי [s]וְתֵרַדְנָה [t]עֵינֵינוּ	נָשָׂא נָהָה
derta cordis eor malū: τ post	[r]vocē meā: [s]& nō [t]ambu=	[u]דִּמְעָה [v]וְעַפְעַפֵּינוּ [w]יִזְלוּ [x]מָיִם: [y]כִּי	יָרַד נָזַל
ρετῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν	lauerūt [u]in ea: [v]& abierūt	[z]קוֹל [a]נְהִי [b]נִשְׁמַע [c]מִצִּיּוֹן [d]אֵיךְ [e]שֻׁדַּדְנוּ	שָׁמַע
idola: q̄ docuerūt pres eor eos: ꝓpter=	[w]poſt [x]prauitatem [y]cordis	[f]בֹּשְׁנוּ [g]מְאֹד [h]כִּי [i]עָזַבְנוּ [j]אֶרֶץ [k]כִּי	בּוּשׁ
εἰδώλων, ἃ ἐδίδαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτούς, διὰ	fui: [z]& poſt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[l]הִשְׁלִיכוּ [m]מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ: [n]כִּי [o]שָׁמְעָה	שָׁלַךְ שָׁכַן
hoc hec dicit dñs virtutū deꝰ iſrael:	[a]baalim [b]quod [c]didicerunt	[p]נָשִׁים [q]דְּבַר [r]יְהוָה [s]וְתִקַּח [t]אָזְנְכֶם	לָקַח
τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ,	a [d]patribus ſuis: ꝯꝯꝯꝯꝯ	[u]דְּבַר [v]פִּיו [w]וְלַמֵּדְנָה [x]בְּנֹתֵיכֶם [y]נְהִי	פֶּה נָגַה
ecce ego cibo eos ἄgnſtiꝯ τ ὁτό eos	[e]idcirco [f]hec [g]dicit [h]dñs [i]ex	[z]אִישׁ [a]בָּעָה [b]רֵעוּתָהּ [c]קִינָה: [d]כִּי [e]עָלָה	אִישׁ בָּעָה
Infra. ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἀάγκας καὶ ὁτίζω αὐτοὺς	eratū [g]deus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[f]מָוֶת [g]בְּחַלּוֹנֵינוּ [h]בָּא [i]בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ	מָוֶת חָלַל
14.c. aqua fellis: τ dispergā eos in gēnib	[h]iſrael. [i]Ecce ego [j]cibabo	[k]לְהַכְרִית [l]עוֹלָל [m]מֵחוּץ [n]בַּחוּרִים	בּוֹא כָּרַת
ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν	[k]populum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		עָלַל בָּחַר
ὃς οὐ cognouerūt ipi τ pres eor: τ imit	[l]iſtum [m]abſinthio: [n]& po=		
ὃς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπατσο	tum dabo eis [o]aquā [p]fellis.		
τᾶ in eos gladiū donec cōſumā e=	[q]Et diſpergā eos [r]in genti		
σελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφαλώσω αὐ	bus [s]quas [t]non [u]nouerunt		
os in ea. hec dicit dñs: vocate lamē	[r]ipſi [s]& patres eorum: [t]&		
τοὺς ἐν αὐτῇ· τάδε λέγει κύριος, καλίσατε τὰς θρη=	mittam [u]poſt eos ꝯꝯꝯꝯꝯ		
tatrices τ veniāt: τ ad eas q̄ ſapiētes ſūt mitti	[r]gladium [s]donec [t]cōſumā		
τούσας καὶ ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀσατε=	tur. [u]Hec ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
te: τ loquant: τ aſſumāt ſup nos	[v]dicit [w]dominus [x]exercitu		
λατε, καὶ φθεγξάσθωσαν, καὶ λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς	um. [y]Contemplamini ꝯ		
lamētū. τ deducāt oculi nri la=	[z]& vocate [a]lamentatrices		
θρῆνον· καὶ καταγαγέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν διὰ	[b]vt veniant: [c]& ad eas que		
chrymas: τ palpebre nre fluāt aquā. qz vox	[d]ſapientes ſunt [e]mittite [f]&		
κρια, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω	properent: [g]& feſtinent		
niſerie audita eſt in ſion. quomō vaſtati ſum?	[h]& aſſumāt [i]ſup nos [j]lamē		
νὴ ὄικτου ἠκούσθη ἐν σιών· πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν	tum. [k]deducant [l]oculi nri		
cōfuſi ſum? valde: qz dereliquim? terrā:	[k]lachrymas: [l]& palpebre		
κατηχύνθημεν σφόδρα, ὅτι ἐγκατελίποιμεν τὴν γῆν,	nre [m]defluant [n]aquis: [o]quia		
τ abiecim? tabernacula nra. audite iā	[m]vox [n]lamētatiōis [o]audita		
καὶ ἀπερρίφαιμεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν· ἀκούσατε δὴ	eſt [p]de ſion. [q]Quō [r]vaſtati		
mulieres verbū dei: τ ſuſcipiāt aures vre verba	ſumus & [s]cōfuſi [t]vehemē		
γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ διδάξατε τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους	ter! [u]Quia [v]dereliqm [w]ter		
oris ei?: τ docete filias vras	rā: [x]qm [y]deiecta ſūt [z]taber		
σώματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε ~~τὰς θυγατέρας~~ ὑμῶν	nacula nra. [a]Audite [b]ergo		
miam: τ mulier ꝓximā ſuā lamētū: qz aſcen	[b]mulieres [c]verbū [d]dñi [e]&		
ὄικτον, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς θρῆνον, ὅτι ἀνέ=	aſſumant [f]aures veſtre ꝯ		
dit mors ꝑ feneſtras vras: τ igreſſa eſt in	[g]ſermonē [h]oris ei? [i]& do		
βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς	cete [k]filias vras [l]lamētum:		
terrā vram dispergere paruulos de foris τ iuuenes	[m]& vnaquęq; [n]ꝓximā ſuā		
τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους	[o]planctū: [p]quia [q]aſcendit		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[r]mors [s]ꝑ feneſtras veſtras:		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	[t]ingreſſa eſt [u]domos vras:		
	[x]diſperdere [y]paruulos [z]de		
	foris: [a]iuuenes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		

Patriua.heb.	Ter.heb.hiere.r.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
	מִמַּרְחֹקוֹת׃ דַּבֶּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנֹפְלָה	de plateis: c loquere hec dicit dominus: & cadet	de plateis: τ erũt mortui hominũ in cẽpliũ sup facie cãpi terre vie. τ ãſſi senũ post metentẽ: τ qui colligat. Hec dicit dñs. Non glorietur
	נְבֶלֶת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה כְּמוֹ אָחוּר וְאֵין מְאַסֵּף׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אַל יִתְהַלֵּל	morticinũ hois quasi stercus sup facie regiõis & quasi senũ post tergũ metentis & non est qui colligat. Hec dicit dñs. Non glorietur	ἀπὸ τῶν πλατειῶν, καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώπων in cẽpliũ sup facie cãpi terre vie. τ ãſſi senũ post metentẽ: τ qui colligat. hec dicit dñs: ne glietur
	חֲכַם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר׃ בְּעָשְׁרוֹ כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם	sapiẽs in sapiẽtia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua: & nõ glorietur diues in diuitiis suis: sed in hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me: quia ego sum dñs qui facio misericordiã & iudiciũ & iusticiã in terra. Hec enim placent mihi: ait dominus. Ecce dies venient dicit dominus: & visitabo sup oẽs circũcisum habẽt ppuciũ: sup egyptũ & sup iudam: & sup edom: & sup filios ãmon: sup moab: & sup oẽs q attonsi sunt in comam habitãtes in deserto: qua omnes gentes habẽt preputiũ: omnis aũt domus israel incircũcisi sunt corde.	ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος: ſtelligere τ cognoſcere me: qz ego ſũ dñs faciens miſericordiã τ iudiciũ τ iuſticiã in terra: qz in illis voluntas mea dicit dñs. ecce dies venũt dicit dñs. τ viſitabo sup oẽs circũcisos pputia eox sup egyptũ τ sup iudã: τ sup edom. τ sup filios ammon: τ sup filios moab: τ sup oẽs attonsum circa facie ſuã habitantes in deserto: qz oẽs gẽtes icircũciſe carne: τ oĩs domꝰ israel icircũciſi corde ſuo.
	יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל כָּל מוּל בְּעָרְלָתוֹ׃ עַל מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצוּצֵי פֵּאָה הַיֹּשְׁבִים בַּמִּדְבָּר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֲרֵלֵי לֵב׃	ego visitabo sup eos circũcisum habẽtes ppuciũ: sup egyptũ & sup iudam: & sup edom: & sup filios ãmon: sup moab: & sup oẽs q attonsi sunt in comam habitãtes in deserto: qua omnes gentes habẽt preputiũ: omnis aũt domus israel incircũcisi sunt corde.	ἰσραὴλ ἀπερίτμητοι καρδίας αὐτῶν. Cα.10.
Cap.x.	שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלָּמָדוּ וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחַתּוּ כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה׃ כִּי חֻקּוֹת הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי עֵץ מִיַּעַר כָּרָתוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד׃ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב יְיַפֵּהוּ בְּמַסְמְרוֹת וּבְמַקָּבוֹת יְחַזְּקוּם וְלֹא יָפִיק׃ מִקְשָׁה הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ נָשׂוֹא יִנָּשׂוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אַל תִּירְאוּ מֵהֶם כִּי לֹא יָרֵעוּ וְגַם הֵיטִב אֵין אוֹתָם׃ מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃ מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ׃ וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכָּסְלוּ מוּסַר הַבְלֵיהֶם עֵץ הוּא׃ כֶּסֶף מְרֻקָּע מִתַּרְשִׁישׁ יוּבָא וְזָהָב מֵאוּפָז	Audite verbũ quod locutus est dominus super vos domus israel. Hec dicit dominus. Iuxta vias gentium nolite discere: & a signis celi nolite timere que timẽt gentes: quia leges populorum vane sunt. Quia lignũ de saltu precidit opus manus artificis in ascia. Argento & auro decorauit illud: clauis & malleis cõpegit vt nõ dissoluatur. In similitudinẽ palme fabricate sũt: & nõ loquẽtur: portata tollẽtur: qa nec male facere nec bene. Non est similis tui dñe: magnus es tu: & magnũ nomẽ tuũ in fortitudine. Quis nõ timebit te o rex gentium? tuũ est ei decus. Inter cũctos sapiẽtes gẽtiũ & in vniuersis regnis eorũ nulla est sicut tui. Pariter insipiẽtes & fatui pbabũtur doctria vanitatis eox lignũ est. Argentũ inuolutum de tharsis affertur: & aurum de ophir	ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' vos dom israel. hec dicit dñs: scõm vias ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. Τάδε λέγει κύριος, κατὰ τὰς ὁδοὺς gẽtiũ ne discatis: τ a signis τῶν ἐθνῶν μὴ μαθάνετε, καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ celi ne timeatis: qz timẽt ea gẽtes: qz οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ ἔθνη, ὅτι legitima gẽtiũ vana. lignũ est de syl τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια. ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυμοῦ ἐκκεκομμένον ἔργον τέκτονος, καὶ χώνευμα ἀργυ to τ auro decorata sunt. in malleis ρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστίν. ἐν σφύραις τ clauis firmauerũt ea τ nõ mouebunt: argentũ καὶ ἥλοις ἐσφυρήσαν αὐτὰ καὶ οὐ κινηθήσονται, ἀργύριον tornatile sũt: nõ loquũt: portata tollunt: qz nõ τορευτόν ἐστιν, οὐ λαλοῦσιν, αἰρόμενα ἀρθήσονται, ὅτι οὐκ inscendẽt. ne timeatis ea: qz nõ male ἐπιβήσονται. μὴ φοβηθῆτε αὐτά, ὅτι οὐ μὴ κακο facient: τ bonũ nõ est in eis. nõ est ποιήσουσι, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. οὐκ ἔστιν similis tui dñe: magn es tu: τ magnũ nomẽ tuũ ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ σύ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου in fortitudie: qs nõ timebit te rex gẽtiũ: tibi enĩ ἐν τῇ ἰσχύι, τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ decet: qñ in oĩb sapientib gẽtiũ: τ i πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν vniuersis regnis eox nõ est similis tibi. πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι. pariter insipiẽtes τ fatui sunt: doctrina vanitatũ ἅμα ἄφρονες καὶ ἀνόητοί εἰσι, διδασκαλία ματαίων eox lignũ est: argentũ pductũ ex tharsis: αὐτῶν ξύλον ἐστίν, ἀργύριον προσβλητὸν ἀπὸ ταρσείς, venietaurũ mophas: ἥξει χρυσίον μοφάς,

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trásla.B.Hie.	Tex.heb.hiere.x.	Pãtina.he
τ man⁹ aurifich. opa artificũ oĩs. hyacin=	mopus"artificis°&manus	מַעֲשֵׂה "חָרָשׁ יְדֵי צוֹרֵף תְּכֵלֶת	מעשה צרף
καὶ χεὶρ χρυσοχόων· ἔργα τεχνιτῶν πάντα· ὑάκιν=	P erarii:⁹hyacinthus ∝ ∞	וְארְגָמָן לְבוּשָׁם מַעֲשֵׂה חֲכָמִים	עשה
B thũ τ purpurã induẽt ea. ſic vlce=	r& purpura⁰indumentũ	כֻּלָּם ׃ וַיהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא	
δον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά· οὕτως ἐρεῖ =	corum.ʳOpus"artificum	אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם מִקְצְפּוֹ	
tio eius: vũ q̃ celũ τ terrã nõ fecerũt	ˢvniuerſa hec:ʳdñs autem	תִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וְלֹא יָכִלוּ נוֹיִם	כול
τι αὐτοῖς, θεοὶ οἱ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν	ᵗdeus⁹verus eſt.ᵇIpſe ∞	זַעְמוֹ כִּדְנָה תֹּאמְרוּן לְהוֹם אֱלָהַיָּא	להם
vlperdant de terra: τ de ſub ce	ᶜdeus⁹viues°&rex⁽empi	דִּי שְׁמַיָּא וְאַרְקָא לָא עֲבָדוּ יֵאבְדוּ	
ἀπολέσθωσαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐ	ternꝰ.ᵍAb indignatõe eiꝰ	מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמַיָּא אִלֶּה ׃	
lo iſto. dñs q̃ fecit terrã fortitudie ſua.	ᵇcõmouebitur ʳterra:ᵏ&	עָשָׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל בְּתָכְנִיתוֹ	כון
ρανοῦ τούτου· κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ.	non ſuſtinebunt"gentes	וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמַיִם ׃ לְקוֹל תִּתּוֹ	נתן
q̃ direxit orbẽ terre in ſapia ſua. τ in	"cõmnationem eius.°Sic	הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמָיִם וַיַּעַל נְשִׂיאִים	עלה
ἀνορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἐν τῇ	ergoᵖdicetisᵍeis.ʳDii ∞	מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה	
prudẽtia ſua extẽdit celũ τ multitudinẽ a=	ᵍqui ʳcelos"&terramˢnõ	וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרֹתָיו ׃ נִבְעַר כָּל	אצר
φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν καὶ πλῆθος ὕδα	ʳfecerunt:ᵗpereant ∞∞	אָדָם מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל צוֹרֵף	צרף
que in celo. τ eduxit nebulas ab extremo	ᵃde terraᵇ&deᶜhis q̃ ᶜ ſub	מַסֵּכָה כִּי שֶׁקֶר נָסְכוֹ וְלֹא רוּחַ	
τος ἐν οὐρανῷ· καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς	ᵉcelo ſunt. ∞∞∞∞∞∞	הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים	
terre. fulgura in pluuiã fecit. τ eduxit ven	ʳQui fecitᵍterrãᵇin forti=	בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ ׃ לֹא כְאֵלֶּה	
Infra. γῆς· ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν· καὶ ἐξήγαγεν ἀνέ=	tudine ſua:ᵗpparatᵏorbẽ	חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא	
51.b. τοῦ δὲ θησαυροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐμωράνθη πᾶ, ἄνθρωπος	ˡin ſapia ſua:ᵐ& prudẽtia	וְיִשְׂרָאֵל שֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה צְבָאוֹת	
a ſcĩẽtia. cõfuſus eſt οἷς aurifex in	ſuaⁿextẽditᵒcelos:ᵖadvo	שְׁמוֹ ׃ אַסְפִּי מֵאָרֶץ כְּנַעְתֵּךְ יֹשֶׁבֶת	
ἀπὸ γνώσεως· κατηχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς	cem ſuãᵍdatʳ multitudinẽ	בַּמָּצוֹר ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי	
ſculptilibꝰ ſuis: q̃ falſa cõflauerũt: nõ eſt ſpi	ˢaquarᵍʳin celo:ᵘ& eleuat	קֹלַע אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפָּעַם	
γνωτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστιν πνεῦ	ˣnebulasʳab extremitatí=	הַזֹּאת וְהִצַּרְתִּי לָהֶם לְמַעַן יִמְצְאוּ ׃	
fo.145 ριν ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν ἔργα ἐμπεπλεγμένα· ἐν καὶ	bus ʳterre.ᵃFulgura⁽ĩ pluꝫ=	אוֹי לִי עַל שִׁבְרִי נֶחֱלָה מַכָּתִי	
re viſitatiõis eoꝝ perdẽt: nõ eſt talis para	niã facit:°& eduxitᵛventũ	וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ זֶה חֳלִי וְאֶשָּׂאֶנּוּ ׃	
ρὸ ἐποιοπλὴς αὐτῶν ἀσθενοῦσαι, οὐκ ἔστιν τοιαύτη μι=	ʳde theſauris ſuis.ᵍStultꝰ	אָהֳלִי שֻׁדַּד וְכָל מֵתָרַי נִתָּקוּ בָּנַי	
C iacob: q̃ q̃ plaſmauit oia ipe eſt: τ	factus eſtʰoĩsʲhõᵏa ſcĩẽtia	יְצָאֻנִי וְאֵינָם אֵין נֹטֶה עוֹד אָהֳלִי	
ρὶς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτός ἐστιν, καὶ	ſuaˡcõfuſus ē"artifex"ois	וּמֵקִים יְרִיעוֹתָי ׃ כִּי נִבְעֲרוּ הָרֹעִים	ירע
iſrael virga hereditatis eiꝰ dñs exercituũ no	°in ſculptilibꝰq̃ᵍfalſum	וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ עַל כֵּן לֹא	רעה
Ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ κύριος δυνάμεων ὄνο=	eſtʳqd cõflaut:ᵇ& nõ eſt	הִשְׂכִּילוּ וְכָל מַרְעִיתָם נָפוֹצָה ׃	
mẽ illi. cõgregauit de terra ſubſtantiã ſuã q̃ ha	ʳipſus"in eis.ˣVanaʳ ſunt	קוֹל שְׁמוּעָה הִנֵּה בָאָה וְרַעַשׁ גָּדוֹל	
μα αὐτῷ. συνήγαγεν ἐξωθεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ καὶ οι	&ᵒopusᵉriſu digniim.∞	מֵאֶרֶץ צָפוֹן לָשׂוּם אֶת עָרֵי יְהוּדָה	
bitat in munitiõe: q̃ hec dicit dñs. ecce	ᵇIn tpeʳviſitatiõis ſueᵇpe	שְׁמָמָה מְעוֹן תַּנִּים ׃ יָדַעְתִּי יְהוָה	
κοῦσα ἐν τειχίσματι, ὅτι τάδε λέγει κύριος· ἰδοὺ	nũt.ᶜNon eſtʳhis familis	כִּי לֹא לָאָדָם דַּרְכּוֹ לֹא לְאִישׁ	
ego ſupplãtabo hitantes terrã hãc. τ	"pars°iacob.ʳQui cuiˢfor	הֹלֵךְ וְהָכִין אֶת צַעֲדוֹ ׃ יַסְּרֵנִי	
ἐγὼ ἀκελίσω τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην· καὶ	mauitᵗomnia :ᵘipſe eſt:	יְהוָה אַךְ בְּמִשְׁפָּט אַל בְּאַפְּךָ פֶּן	
tribulabo eos vt inueniant.ve ſop cõtritione	"& iſrael ᵛvirgaʷhereditaꝫ=		
ἐκθλίψω αὐτοὺς ὅπως εὑρεθῶσι· οὐαὶ ἐπὶ συντρίμματί	tis eius:ˣdñsʸexercituum		
tua: doloroſa plaga tua. τ ego vidi: vere	ᶻnomẽ illi.ᵃCõgregaᵇde		
σου, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου· καὶ ἐγὼ εἶπα, ὄντως	terraᶜcõfuſionẽ tuã ᵈq̃ ha		
hoc vulnus meũ:τ apḛhẽdit me.tabernaculũ meũ	bitasᵉin obſidione:ᶠquia		
τοῦτο τὸ τραῦμά μου, καὶ κατέλαβέν με. ἡ σκηνή μου	ᵍhecʰdicitⁱdñs.ʲEcce ego		
miſerta affectũ ẽ: perit. τ oẽs pelles mee diſ=	ᵏlonge proiiciamˡhabita		
ἐταλαιπώρησεν, ὥλετο· καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου δι=	toresᵐterreⁿin ∞∞∞∞		
ſipate ſũt. filii mei τ pecora mea nõ ſunt.	ᵒhacᵖvice :ᵠ& tribulabo		
πασθῆναι· οἱ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν.	ʳeos:itaˢvtᵗinueniantur.		
nõ eſt vltra locꝰ tẽtorii mei: locꝰ pel	ᵘVeᵛmhiʷſupˣcõtritione		
οὐκ ἔστιν ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέρ	mea"peſſima ʸplaga mea.		
hũ meaꝫ. q̃ paſtores ſtulte egerũt: τ vo	ᶻEgo aũtᵃdixi:ᵇplaneᶜhec		
ρεών μου. ὅτι οἱ ποιμένες ἠφρονεύσαντο, καὶ τὸν κύ	ᵈinfirmitas meaẽ:ᵉ& por		
minũ nõ q̃ſierũt. ꝓpter hoc nõ intellexit oĩs grex:	tabo illam.ᶠTabernaculũ		
ριον οὐκ ἐζήτησαν. διὰτοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νο	meũᵍvaſtatũ eſt:ʰoẽsⁱfuni		
τ diſperſi ſũt. vox auditiõis ecce venit:	culi meiʲdirupti ſũt.ᵏ Filii		
μή, καὶ διεσκορπίσθησαν· φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται,	meiˡexierũtᵐa me:ⁿ& nõ		
τ terremotꝰ magnꝰ de terra aqlonis: ponẽtis	ſubſiſtũt.° Nõ eſtᵖqextẽ=		
καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ, τοῦ τάξαι τὰς	dat ᵠvltra ʳtẽtoriũ meũ:ˢ&		
ciuitates iuda in ſolitudinẽ τ cubile paſſerũ. ſcio	erigatᵗpelles meas :ᵘquia		
D πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν καὶ κοίτην σρουθῶν. οἶ=	ᵛſtulte egerũtʷpaſtoreſ:ˣ&		
δα κύριε q̃ nõ hois via eius: ne	ʸdñsᶻnõᵃq̃ſierunt:ᵇpptᶜ		
δα κύριος ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ	reaᵈnõᵉitellexerũt:ᶠ& oĩs		
ꝫ vir ãbulabit τ diriget greſſum ſuũ.	ᵍgrexᵍcorũʰdiſperſus eſt.		
δὲ ἀνὴρ πορεύσεται καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ.	ⁱVoxʲauditiõis"ecce"ve		
corripe nos vñe: verũtñ in iudicio τ nõ in fu	nitᵒ& cõmotioᵖ magna		
παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν θυ	ᵠdeʳraʳaqlonis:ˢvt ponat		
μῷ, ἵνα μὴ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	"ciuitatesˣiudaʸſolitudinẽ		
∞∞	&ᶻhabitacula ᵃdraconũ.		
fo.146. ∞∞	ᵇScioᶜdñeᵈqaʳnõ eſtᵉhois		
	ᶠvia eius :ᵍnecʰiriˡeſt vt		
	ⁱãbuletʲ& dirigatᵏ greſſus		
	ſuos.ˡCorripe meᵐdñe:		
	ⁿverũtñ ᵒin iudicio &ᵖnõ		
	ᵠin furore tuo:ʳne forte		

Pritiua.heb. Ter.heb.hiere.xi. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.

תַּמְעַטֵנִי שִׁפְכִי חֲמָתֵךְ עַל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לֹא יָדָעוּךְ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת
אֲשֶׁר בְּשִׁמְךְ לֹא קָרָאוּ כִּי אָכְלוּ
אֶת יַעֲקֹב וַאֲכָלֻהוּ וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת
נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃

Cap.xi. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל
יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ
אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְדִבַּרְתֶּם
אֶל אִישׁ יְהוּדָה וְעַל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָרוּר הָאִישׁ
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם
בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִכּוּר הַבַּרְזֶל לֵאמֹר שִׁמְעוּ
בְקוֹלִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר
אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ לְמַעַן
הָקִים אֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה וָאַעַן וָאֹמַר
אָמֵן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
קְרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר
שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ כִּי הָעֵד הֵעַדְתִּי
בַּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה
הַשְׁכֵּם וְהָעֵד לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם
וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם הָרָע
וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא
עָשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי נִמְצָא
קֶשֶׁר בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ שָׁבוּ עַל עֲוֹנוֹת אֲבוֹתָם

*ad nihilum redigas me.
rEffunde'idignationẽ tuã
sup^b gentes^c q^d nõ^e cognouerũt te:^f & sup^g puincias
^h que'nomen tuũ^k nõ ^l inuocauerũt:^m quia^n comederunt^o iacob:^q & deuorauerũt eũ^r & cõsumpserũt illum:^s & decus eius^u dissipauerunt. 11.

UErbum^b quod^c factũ est^a sa^g domino^o ad ꝯ
^c hieremiam:^b dicens.^c Audite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^l verba^m pacti^n huius:^o & loquimini ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^q ad^s viros^r iuda^g & ad^r habitatores ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^u hierusalem:^x & dices^y ad eos.^l Hec^a dicit ꝯꝯꝯꝯꝯ
^b dominus^c deus^d israel.
^c Maledictus^r vir ꝯꝯꝯꝯꝯ
^g qui^b non^t audierit^l verba
^m pacti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^n huius:^c quod^p precepi^r patribus vestris ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^s in die qua^t eduxi^u eos^c de terra^r egypti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^s de fornace^a ferrea^b dicẽs.
^c Audite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^b vocem meam:^c & facite
^g omnia^b que ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^l precepi^k vobis:^l & eritis
^m mihi^n in populum: ꝯꝯ
^o & ego^p ero^q vobis^r in deũ:
^s vt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^t suscitem^k iuramentum
^v quod^l iurauí ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^a patribus vestris^b daturũ
me^c eis^o terram^c fluentem
^l lacte^g & melle^b sicut est
^b dies^l hec.^k Et rñdi^l & dixi.
^m Amen^n domine.^o Et dixit^p dominus^q ad me. ꝯꝯ
^r Vocifer^t rare^l omnia verba^k hec^c in ciuitatibus ꝯꝯ
^l iuda^a & foris^b hierusalez:
^c dicens. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^b Audite^r verba^g pacti^b huius ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^l et facite^k illa:^l quia^m contestans^n contestatus sum
^o patres vestros^p in die q̃
^q eduxi^r eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^a de terra^r egypti^u vsq; ad
^k diem^r hanc.^o ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
^l Mane cõsurgẽs^a cõtestatus sum:^b & dixi.^c Audite
^b vocẽ meã.^c Et nõ^r audierũt^g nec^b inclinauerũt^k aurẽ suã:^l sed abierũt^m vnusq;sq; in^n prauitate^o cordis sui^p mali.^q Et induxi^r sup eos^t omnia^u verba^x pacti
^r huius:^l quod^a precepi^b vt facerent^c & non ꝯꝯꝯꝯꝯ
^b fecerũt.^c Et dixit^r dominus^g ad me.^b Inuenta est
^l coniuratio^k in viris^l iuda
^m & in habitatoribus ꝯꝯ
^n hierlm.^c Reuersi sunt^r ad
^q iniqtates^r patrũ suorum

pauços nos facias. effunde trã tuã sup gẽtes q̃ ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσῃς· ἔκχεον τὸν θυμόν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ ρϐ·γϐ.
nõ cognouefte te: & sup regna q̃ nomẽ tuũ μὴ εἰδότα σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου
non inuocauerũt. q̃z deuorauefte iacob: οὐκ ἐπεκαλίσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν ἰακὼβ,
& cõsumpserũt israel: & pascua eius καὶ ἐξαφήλωσαν τὸν ἰσραήλ, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ
desolauefte. ἠρήμωσαν.

Ca.11.

UErbũ q̃ factũ est ad hieremiã a dño A
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicẽs: audite verba testamẽti huiꝰ: & λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ
loqrís ad viros iude & hitantes hie λαλήσεις πρὸς ἄνδρας ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
rusalẽ: & dices ad eos: hec dicit dñs ἱερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος
deꝰ israel. maledictus hõ q̃ nõ au- ὁ θεὸς ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκού-
diet verba testamẽti huiꝰ: q̃ mãda- σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλάμη-
ui pribus vrís: in q̃ die eduxi eos μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς
de terra egypti de fornace ferrea dicẽs: au- ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ-
dite vocẽ meã: & facite oĩa q̃cũ κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα
q̃ ego mãdo vobis, & eritis mihi in ppũm: & ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ
ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ q̃ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν
iurauí pribus vrís: dare illis terrã ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν
fluentẽ lacte & melle: sicut dies hec. & respõ ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε-
di & dixi: fiat dñe. & dixit dñs ad κρίθην καὶ εἶπα, ἠύοιτο κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρός
me: lege oĩa verba hec in ciui με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό-
tatibꝰ iuda & foris hierlm dicẽs: audite λεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε
verba testamẽti huiꝰ. & facite ea: τοὺς λογοὺς τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ-
q̃n cõtestãs cõtestatꝰ sum pa τούς, ὅτι συμμαρτυρόμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα
tres vrós in die q̃ eduxi eos de terra egyp- τράσι ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύ- B
ti vsq; in diẽ hãc. mane cõsurgẽs cõtestatꝰ sũ πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην
dicẽs: audite vocẽ meã. & nõ audierũt: ne λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ
q̃ inclinauerũt aurẽ suã: sed abierũt vnusq;sq; in δὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν
prauitate cordis sui mali & induxi σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. καὶ ἐπή-
sup eos oĩa verba pacti γαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης
huius q̃ p̃cepi vt facerẽt: & nõ fece ταύτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί-
runt. & dixit dñs ad me: inuẽta est colligatio ησαν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη σύνδεσμος
in viris iuda & in habitantibꝰ hierusa ἐν ἀνδράσιν ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσα-
lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ λὴμ. ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων
suorũ αὐτῶν τῶν ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

priorũ: q̃ nõ voluerũt exaudire verba mea.
προτέρων, οἱ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου.
ꝛ ecce vadũt post deos alienos: vt ferul=
καὶ ἰδοὺ βαδίζουσιν ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δου=
ant eis. ꝛ dissipauerũt dom⁹ israel ꝛ do=
λεύειν αὐτοῖς. καὶ διεσκέδασαν ὁ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶ
mus iuda testamẽtũ meũ q̃ pepigi cũ patri
κος ἰούδα τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην πρὸς τοὺς πα=
bus eor̃. ꝓpterhoc hec dicit dñs: ecce idu=
τέρας αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐπά
co sup eos mala de qb⁹ nõ poterũt exire ex eis.
γω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐξ ὧν οὐ δυνήσονται ἐξελθεῖν ἐξ αὐτῶν.
ꝛ clamabũt ad me: ꝛ nõ exaudiã eos.
C καὶ κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι αὐτῶν.
ꝛ ibũt ciuitates iuda ꝛ habitantes hie
ū.t.f. καὶ πορεύσονται πόλεις ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱε=
rusalẽ: ꝛ clamabũt ad deos quos: qb⁹
ρουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, οἷς
ip̃i adolẽt eis. nõ saluabũt eos in tp̃e
αὐτοὶ θυμιῶσιν αὐτοῖς. οὐ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ
malor̃ suor̃. q: scõm numerũ ciuitatũ tuar̃ erãt
τῶν κακῶν αὐτῶν. ὅτι κατὰ ἀριθμὸν πόλεών σου ἦσαν
dii tui iuda: ꝛ scõm nũerũ viarũ hieryſa=
θεοί σου ἰούδα, καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς ἱερουσα=
lem posuistis aras ad adolẽdũ baal. ꝛ tu ne
λὴμ ἐτάξατε βωμοὺς τοῦ θυμιᾶν τῇ Βαάλ. καὶ σὺ μὴ
ores ꝓ ppło isto: ꝛ ne petas ꝓ
προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου περὶ
eis in dep̃catiõe ꝛ ofone: q: nõ exaudiã
αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι
in tp̃e q̃ inocant me in tp̃e afflictiõis eo
ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐπικαλοῦνταί με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐ
rũ. dd dilecta in domo mea fecit abomina
τῶν. τί ἠγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδέλυ
tionẽ nũ dd ofones ꝛ carnes scte auferẽt a te
γμα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς
malicias tuas aut in quibus gloriata es? Oliuã vbrosã pulchrã
κακίας σου ἢ τούτοις διαφεύξῃ; ἐλαίαν ὑγιαίνουσαν ὡραίαν
specie vocauit dñs nomẽ tuũ: ivocẽ circũflo
τῷ εἴδει ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν πυρὸς
nis ei⁹. incẽsus ẽ ignis in eã: iuuenes facti sũt
τομῆς αὐτῆς. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν, ἠχρειώθησαν οἱ
rami ei⁹. ꝛ dñs exercituũ q̃ planta
κλάδοι αὐτῆς. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων ὁ καταφυ
uit te: loquut⁹ est sup te mala ꝓ ma=
τεύσας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς κα=
litiã dom⁹ israel ꝛ dom⁹ iudꝫ. q: fecerũt
κίας οἴκου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. ὅτι ἐποίησαν
sibi ad irritandũ me cũ icẽsũ offerũt tp̃i
ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαί με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῇ
baal, dñe notũ fac mihi: ꝛ cognoscã. tũc vidi
Βαάλ. κύριε γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι. τότε εἶδον
studia eor̃. ego q̃si agn⁹ inocẽs addu
D τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ἐγὼ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγό
ctus vt sacrificẽt: nõ cognouit sup me cogitauerũt cogi=
μενον τοῦ θυεσθαι, οὐκ ἔγνων. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λο
tationẽ dicẽtes: venite ꝛ imittam⁹ lignũ in
γισμὸν λέγοντες, δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν
panẽ ei⁹: ꝛ cõteram⁹ eũ de terra viuẽ=
ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ γῆς ζών=
tiũ: ꝛ nomẽ ei⁹ nõ memorẽt vltra. dñe
των, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ ἔτι. κύριε τῶν
exercituũ iudicãs iusta: probãs renes ꝛ corꝺia:
δυνάμεων κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας,
videã a te vltionẽ in eis: q: ad te
ἴδοιμι τὴν παρά σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σὲ
reuelaui iustificationẽ meã.
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου.

Trãsla.B.Hie.

priores: qui nolũerunt
audire verba mea. Et hi ergo
abierunt post deos
alienos vt seruirent eis.
Irritũ fecerũt dom⁹ isrl
& domus iuda pactum
meum: quod pepigi
cũ patribus eorũ. Quã
obrẽ hec dicit dominus.
Ecce ego inducã sup eos
mala:
de qbus exire nõ pote
runt: & clamabũt ad me
et non exaudiam eos.
Et ibunt ciuitates
iuda & habitatores hie
rusalẽ: & clamabunt ad
deos quibus libant:
& nõ saluabũt eos in tẽ
pore afflictionis eorũ. Se
cundũ numerũ enim ciu=
tatũ tuarũ erãt dii tui iu
da: & ẽm numerũ viarũ
tuarũ hierusalẽ posuisti
aras cõfusiõis: aras ad
libandum
baalim. Tu ergo noli
orare pro populo
hoc: & ne assumas pro
eis laudem & orationẽ:
quia non exaudiam in
tẽpore clamoris eorum
ad me: in tpe afflictiõis
eorũ. Quid est q̃ dilect⁹
meus in domo mea fecit
scelera multa? Numquid
carnes sancte auferent
a te
malicias tuas in quibus
gloriata es? Oliuã vberẽ
pulchrã: fructiferã: spe
ciosam vocauit dñs no=
men tuũ. Ad vocẽ loque
le grandis exarsit ignis
in ea: & combusta sunt
fructeta eius. Et dñs
exercituum qui planta=
uit te: locutus est sup
te malũ: pro malis do
mus israel
& domus iuda quę fece
runt sibi
ad irritandum me: libã=
tes baalim. Tu autẽ dñe
demonstrasti mihi: & co
gnoui. tũc ostendisti mihi
studia eorũ: & ego q̃si
agnus mãsuetus q̃ porta
tur ad victimã. Et nõ co
gnoui qa cogitauerũt sup
me cõsilia: dicẽtes.
mittamus lignũ in panẽ eius:
& eradamus eũ de terra
viuentiũ: & nomẽ ei⁹ nõ
mẽoretur amplius. Tu autẽ
dñe sabaoth q̃ iudicas iu
ste: & q̃bas renes & cor=
da: videã vltionẽ tuam
ex eis. Tibi enim reue
laui causam meam.

Ter.be.biere.xj.

הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמַע אֶת
דְּבָרַי וְהֵמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים
אֲחֵרִים לָעָבְדָם הֵפֵרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּבֵית יְהוּדָה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי
אֶת אֲבוֹתָם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא
יוּכְלוּ לָצֵאת מִמֶּנָּה וְזָעֲקוּ אֵלַי
וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהָלְכוּ עָרֵי
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְזָעֲקוּ אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם
וְהוֹשֵׁעַ לֹא יוֹשִׁיעוּ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם׃
כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה
וּמִסְפַּר חֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם שַׂמְתֶּם
מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר
לַבָּעַל׃ וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד
הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה
וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ בְּעֵת קָרָאָם
אֵלַי בְּעֵת רָעָתָם׃ מָה לִּידִידִי
בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָהּ הָרַבִּים
וּבְשַׂר קֹדֶשׁ יַעֲבְרוּ מֵעָלַיִךְ כִּי
רָעָתֵךְ אָז תַּעְלֹזִי׃ זַיִת רַעֲנָן
יְפֵה פְרִי תֹאַר קָרָא יְהוָה שְׁמֵךְ
לְקוֹל הָמוּלָה גְדוֹלָה הִצִּית אֵשׁ
עָלֶיהָ וְרָעוּ דָלִיּוֹתָיו׃ וַיהוָה
צְבָאוֹת הַנּוֹטֵעַ אֹתָךְ דִּבֶּר עָלַיִךְ
רָעָה בִּגְלַל רָעַת בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם
לְהַכְעִיסֵנִי לְקַטֵּר לַבָּעַל׃ וַיהוָה
הוֹדִיעֵנִי וָאֵדָעָה אָז הֶרְאִיתַנִי
מַעַלְלֵיהֶם׃ וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל
לִטְבוֹחַ וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי עָלַי חָשְׁבוּ
מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ
וְנִכְרִיתֶנּוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וְשׁמוֹ לֹא
יִזָּכֵר עוֹד׃ וַיהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק
בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאָה נִקְמָתְךָ
מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גָּלִיתִי אֶת רִיבִי׃

Pritiua.heb. Tex.he.Biere.tij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר בְּקָשׁ
לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא נָבֵא
תָּמוּת בְּיָדֵנוּ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה מוּת
צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים בָּחַר
יָמֻתוּ בַּחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם
יָמֻתוּ בָּרָעָב וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה
לָהֶם כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי הָיָה
עֲנָתוֹת שְׁנַת פָּקְדָתָם׃ בּוא
Cap. xij.
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ צָדַק
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אִתָּךְ מַדּוּעַ שָׁפַט
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צְלָחָה שָׁלוּ כָּל בֹּגְדֵי סָדַד
בָּגַדְתָּ נָטַעְתָּם גַּם שָׁרָשׁוּ יָלְכוּ גַּם
עָשׂוּ פֶּרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק עָשָׂה
מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתַּנִי קָרַב
תְּרָאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתֵּק
כַּצֹּאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם כָּלָה
הֲרֻנָה׃ עַד מָתַי תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב כָּל
הַשָּׂדֶה יִבָּשׁ מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ סָפְתָה
בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא יִרְאֶה אֶת
אַחֲרִיתֵנוּ׃ כִּי אֶת רַגְלִים רָצִתָּה וַיְלָאוּךָ וְאֵיךְ
תְּתַחֲרֶה אֶת הַסּוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ
וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כִּי גַם אֲחִיךָ וּבֵית אָבִיךָ גַּם הֵמָּה בָּגְדוּ
בָךְ גַּם הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא
אַל תַּאֲמֵן בָּם כִּי יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ
טוֹבוֹת׃ עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי
אֶת נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת יְדִידוּת
נַפְשִׁי בְּכַף אֹיְבֶיהָ׃ הָיְתָה לִי
נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַּיָּעַר נָתְנָה עָלַי
נְקוֹלָה עַל כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הֲצַיִט
צְבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הֲצַיִט סָבִיב
עָלֶיהָ יְלֻכוּ אִסְפוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
הָתָיוּ לֶאֱכֹלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ
כַּרְמִי בֹּסְסוּ אֶת חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת

Propterea hec dicit dñs ad viros anathot: qui querunt animam tuam: & dicunt. Non prophetabis in nomine domini: & non morieris in manib nris. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego visitabo sup eos. Iuuenes morientur in gladio: filii eorum & filie eorum morientur in fame: & reliquie non erunt ex eis. Inducam enim malum super viros anathot: annum visitationis eorum. 12.

Iustus quidē tu es dñe si disputē tecũ: verumtñ iudicia loquar ad te. Quare via ipiorũ pspatur: bñ est oibus q̃ puaricãtur & iniq̃ agunt? Plantasti eos & radicē miserũt: proficiũt & facium fructũ: prope es tu ori eorũ: & lõge a renibus eorũ. & tu dñe nosti me: vidisti me: & pbasti cor meũ tecũ. Cõgrega eos quasi gregẽ ad victimã: & sanctifica eos in die occisionis. Vsq̃quo luget terra: & herba agri siccabit a malicia habitantiũ in ea. Cõsumptũ est & aial & volucre: qm̃ dixerũt non videbit nouissima nostra. Si cũ peditibus currens laborasti: quõ cõtendere poteris cum equis? Cum aũt in terra pacis securus fueris: quid facies in superbia iordanis? Nam & frẽs tui & domus pris tui: etiã ipsi pugnauerũt aduersum te: & clamauerũt post te plena voq. Ne credas eis cum loquti fuerint tibi bona. Reliqui domum meam: dimisi hereditatem meam. De dilectam anímã meã in manu micorũ eius: facta ẽ mihi hereditas mea quasi leo in silua. Dedit cõtra me vocem: ideo odiui eam. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi? Nunqd ams tincta per totũ? Venite cõgregamini oẽs bestie terre: pperate ad deuorandũ. Pastores multi demoliti sunt vineã meã: cõculcauerũt partẽ meã. Dederũt

propter hoc hec dicit dñs ad viros anathoth Infra. 10.c.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἀναθὼθ τοὺς
qrentes aiam meã: dicẽtes: nõ pphe ζητοῦντας τὴν ψυχήν μου, τοὺς λέγοντας, οὐ μὴ προφη
tabis in nõie dñi. alioquin morieris in τεύσῃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου· εἰδὲ μὴ ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
manib nris. propter hoc hec dicit dñs exerci χερσὶν ἡμῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνά
tuũ: ecce ego visitabo sup eos. iuuenes μεων, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτούς· οἱ νεανίσκοι
eor in gladio morient: filii eor & fi αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται, υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυ
lie eor morient in fame: & re γατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν λιμῷ, καὶ ἐγκατά
liquie nõ erũt eor: qz inducã mala sup ha λειμμα οὐκ ἔσαι αὐτῶν. ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κα
bitantes in anathoth in ãno visitationis eor. τοικοῦντας ἐν ἀναθὼθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν.

Iustus es dñe: qz rñdebo ad te Ca.12 A
δίκαιος εἶ κύριε, ὅτι ἀντιλογίσομαι πρὸς σέ
verũtñ iudicia loquar ad te: qz via ipsor πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ, ὅτι ὁδοὺς ἀσεβῶν Hbac. 1.a.
psperat: abũdates fcti sũt oẽs puaricãtes puaricatões. εὐοδοῦται, εὐθήνησαν πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα.
plantasti eos: & radicẽ fecerũt. filios gnauerũt: ἐφύτευσας αὐτούς, καὶ ἐρριζώθησαν· ἐτεκνοποίησαν,
& fecerũt fructũ. ppe es tu oris e καὶ ἐποίησαν καρπόν· ἐγγὺς εἶ σὺ τοῦ στόματος αὐ
oris: & lõge a renibꝫ eor: & tu dñe co τῶν, καὶ πόρρω ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτῶν, καὶ σὺ κύριε γι
gnosci me: pbasti cor meũ cor tẽ te. νώσκεις με, δεδοκίμακας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον σου.
cõgrega eos vt gregẽ ad victimã: & sctifi συνάγαγε αὐτοὺς ὡς πρόβατα εἰς θυσίαν, καὶ ἁγνί
ca eos in die occisionis. vsqquo lugebit σον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς· ἕως πότε πενθήσει B
terra: & oĩs herba agri siccabit a γῆ, καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ
malicia habitantiũ i ea: ad nihilũ redacta sũt iumẽta κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ, ἠφανίσθησαν κτήνη
& volatilia: qz dixerũt: nõ videbit deꝰ vias nras. καὶ πετεινά, ὅτι εἶπαν, οὐκ ὄψεται ὁ θεὸς ὁδοὺς ἡμῶν.
tui pedes currũt: & dissoluũt te. quomõ ppa σοῦ οἱ πόδες τρέχουσιν, καὶ ἐκλύουσίν σε· πῶς πα
raris in eqs: & in terra pacis tu cõfidi ρασκευάσῃ ἐφ' ἵπποις, καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σὺ πέποι
sti. quomõ facies in fremitu iordanis: qz & θας· πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι καὶ
fratres tui & domꝰ pris tui & ipi iobedi οἱ ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου καὶ αὐτοὶ ἠθέ
ẽtes fuerũt tibi. & ipi clamauerũt: ex posteriozib tui post cõgre τησάν σε· καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυ
gati sũt. ne credas in eis: qñ loquent ad νήχθησαν· μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ὅτε λαλήσουσιν πρὸς
te bona. dereliqui domũ meã: dimisi here σὲ καλά· ἐγκατέλειπα γὰρ οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν κλη
ditatẽ meã: dedi dilectã aiam meã in manꝰ ρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἠγαπημένην ψυχήν μου εἰς χεῖρας
inimicoꝝ eiꝰ. facta est hereditas mea mihi q̃si leo in syl ἐχθρῶν αὐτῆς· ἐγένετο ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν δρυ
ua. dedit cõtra me vocẽ suã: ideo odiui μῷ· ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἐμίση
eã. nũqd spelũca hyene hereditas mea mihi. σα αὐτήν· μὴ πῶλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοί, C
aut spelũca i circuitu ei? sup eã? pergite cõgre ἢ πῶλαιον κύκλῳ αὐτῆς ἐπ' αὐτήν; βαδίσατε συνα
gate oẽs bestias agri & venãt ad γάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐλθέτωσαν τοῦ
deuorãdũ eã. pastores multi corruperũt vine φαγεῖν αὐτήν. ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν γὴν ἄμπε
am meã: & polluerũt partẽ meã: dederũ λῶνά μου, καὶ ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου, ἔδωκαν

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

partē desiderabilē meā in desertū inuiū. facta est in μερίδα ἐπιθυμητήν μου εἰς ἔρημον ἄβατον. ἐξωσθήσαν εἰς dissipatiōes pditiōis. ppter me dissipatiōe dissipata ē om ἀφανισμὸν ἀπωλείας. διὰ ἐμὲ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶ nis terra: qz nō est vir ponēs in corde. sup σα ἡ γῆ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ. ἐπὶ oēm exitiū ⁊ in deserto venerūt vastantes: πᾶσαν διεκβολὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες, qz gladius dēi deuorabit ab extremo ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου καταφάγεται ἀπὸ ἄκρου τῆς terre vsq; ad extremū terre. nō est pax oi car γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρ ni. seminastis triticū ⁊ spinas messuistis. foꝛ κί. ἐσπείρατε πυροὺς καὶ ἀκάνθας ἐθερίσατε. οὐ κλῆ tes eoꝝ nō pderūt eis. cōfundimini a ροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. αἰσχύνθητε ἀπὸ gnatiōe vīa ab opprobrio cōspectu dēi. καυχήσεως ὑμῶν ἀπὸ ὠνειδισμοῦ ἐναντίον κυρίου. qz hec dicit dñs de oīb⁹ vicinis ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ πάντων τῶν γειτόνων D malis tāgentib⁹ hereditatē meā: quā τῶν πονηρῶν τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς dīuisi ppło meo israel. ecce ego euello e= ἐμέρισα τῷ λαῷ μου ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασπῶ αὐ= os a terra eoꝝ: ⁊ iudā euellā τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν ἰούδαν ἐκβαλῶ de medio eoꝝ. ⁊ erit postq̄ euulsero ego ἐκ μέσου αὐτῶν. καὶ ἔσται μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐ eos cōuertar: ⁊ miserebor eoꝝ: ⁊ hitare faciā τοὺς ἐπιστρέψω, καὶ ἐλεήσω αὐτούς, καὶ κατοικιῶ eos vnūquēq; in hereditatē suā: ⁊ vnūquēq; αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον in terrā suā. ⁊ erit si discētes didicerint εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐὰν μαθόντες μάθωσιν viā ppli mei: vt iurēt in noīe τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν ἐν τῷ ὀνόματί meo, dīuit dñs: sicut docuerūt ppīm meū iurare μου· ζῇ κύριος, καθὼς ἐδίδαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν in baal: ⁊ edificabunt in medio ppli ἐν τῷ Βαάλ, καὶ οἰκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ mei. si aūt nō cōuersi fuerit: ⁊ euellā gētē illā μου. ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἐξαρῶ ἔθνος ἐκεῖνο euulsiōne ⁊ pditione dicit dñs. ἐξάρσει καὶ ἀπωλείᾳ λέγει κύριος. Ca.13.

Hec dicit dñs: vade: ⁊ possīde tibi τάδε λέγει κύριος, βάδισαι, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ A cinctoriū līneū: ⁊ pone circū lūbos tuos: ⁊ περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθου περὶ ὀσφύν σου, καὶ in aqua nō ptrāsibit. ⁊ possedi cinctoriū ἐν ὕδατι οὐ διελεύσεται. καὶ ἐκτησάμην τὸ περίζωμα scdm verbū dñi: ⁊ circūposui circū lūbos meos. κατὰ τὸν λόγον κυρίου. καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου. ⁊ factū ē verbū dñi ad me scdo dicēs: accipe καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐκ δευτέρου λέγων, λάβε τὸ cinctoriū qđ circa lūbos tuos: ⁊ surge ⁊ vade ad περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ ἀνάστηθι καὶ βάδισον ἐπὶ euphratem: ⁊ abscōde illud illic in foramie τὸν εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ petre. ⁊ abii ⁊ abscōdi illud in τῆς πέτρας. καὶ ἐπορεύθην καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ euphrate sicut pcepit mihi dñs. ⁊ factū est post εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος. καὶ ἐγένετο μετὰ dies multos: ⁊ dixit dñs ad me: sur τὰς ἡμέρας πολλάς, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἀνάστη ge vade ad euphratē ⁊ accipe illinc cin θι βάδισον ἐπὶ τὸν εὐφράτην καὶ λάβε ἐκεῖθεν τὸ πε ctoriū qđ pcepi tibi vt abscōderes illud ibi. ριζωμα ὃ ἐνετειλάμην σοι τοῦ κατακρύψαι αὐτὸ ἐκεῖ. ⁊ abii ad euphratē ⁊ fodi ⁊ accepi καὶ ἐπορεύθην ἐπὶ τὸν εὐφράτην καὶ ὤρυξα καὶ ἔλαβον cinctoriū de τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ

Trāsla.B.Hie.

portionē meā desidera= bilē in desertū solitudis: posuerūt eā in dissipatio nē: luxit sup me. Deso latiōe desolata ē oīs tra: qa nullus est q recogitet corde. Super omnes vi as deserti venerunt oēs vastatores terre: qa gla dius domini deuorabit ab extremo terre vsq; ad extremū eius. Nō est pax vniuerse carni. Se= minauerunt triticum: & spinas messuerūt: he reditatē acceperūt: & nō eis pderit. Cōfundemi ni a fructibus vīs ppter īrā furoris dñi. Hec dī= cit dñs aduersum oēs vi cinos meos pessimos: q tangūt hereditatē quam distribui populo meo is rael. Ecce ego euellaz eos de terra sua: & domum iuda euellam de medio eorum. Et cū euulsero eos cōuertar & miserebor eorum: & reducā eos: virum ad hereditatē suam: & virū in terram suam. Et erit si eruditi didicerínt vias populi mei vt iu= rent nomine meo: vīuit dñs: sicut docue= runt populum meum iurare in baal: edificabū tur in medio populi mei. Quod si non audierint: cuellam gentē illā cuulsione & pditione dicit dñs. 13.

Hec dicit dominus ad me. Vade & pos side tibi lūbare lineum: & pones illud sup lūbos tuos: & in aquam non inferes illud. Et possedi lumbare iuxta verbum dñi: & posui circa lūbos meos. Et factū est sermo domini ad me secundo dicens. Tolle lumbare quod possedi= sti: quod est circa lūbos tuos: & surgens vade ad euphratē: & abscōde ibi illud in foramine petre. Et abii & abscōdi illud in euphrate sicut preceperat mihi dñs. Et factum est post dies plurimos: dixit domin? ad me. Surge & vade ad euphratē & tolle inde lūbare qđ precepi tibi: vt absconderes illud ibi. Et abii ad euphratē & fodi & tuli

Tex.he.hiere.xiij. Pītiua.hel

חֵלֶק חֶמְדָּתִי לִמְדְבָּר שְׁמָמָה׃ שָׁמָּה חֵר שׁוּם
לִשְׁמָמָה אֲבָלָה עָלַי שְׁמֵמָה נִשַּׁמָּה שַׁמֵּם
כָּל הָאָרֶץ כִּי אֵין אִישׁ שָׂם עַל שׁוּם
לֵב׃ עַל כָּל שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר בָּאוּ בּוֹא שָׁפָה
שְׁדֵדִים כִּי חֶרֶב לַיהוָה אֹכְלָה
מִקְצֵה אֶרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ אֵין שָׁלוֹם חָטָה שָׁלַם
לְכָל בָּשָׂר זָרְעוּ חוֹחִים קוֹץ הָלָה
וְקוֹצִים קָצָרוּ נָחֲלוּ לֹא יוֹעִלוּ יָעַל בּוֹשׁ
וּבֹשׁוּ מִתְּבוּאֹתֵיכֶם מֵחֲרוֹן אַף בּוֹא חָרָה
יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל כָּל שְׁכֵנַי חָרַע
הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל נָתַשׁ
הִנְנִי נֹתְשָׁם מֵעַל אַדְמָתָם וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֶתּוֹשׁ מִתּוֹכָם׃ וְהָיָה
אַחֲרֵי נָתְשִׁי אוֹתָם אָשׁוּב וְרִחַמְתִּים נָתַשׁ שׁוּב
וְהֲשִׁבֹתִים אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ וְאִישׁ
לְאַרְצוֹ׃ וְהָיָה אִם לָמֹד יִלְמְדוּ
אֶת דַּרְכֵי עַמִּי לְהִשָּׁבַע בְּשִׁמִי שָׁבַע
חַי יְהוָה כַּאֲשֶׁר לִמְּדוּ אֶת עַמִּי
לְהִשָּׁבַע בַּבַּעַל וְנִבְנוּ בְּתוֹךְ עַמִּי׃ Cap.xiij.
וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ וְנָתַשְׁתִּי אֶת נָתַשׁ שְׁמַע
הַגּוֹי הַהוּא נָתוֹשׁ וְאָבֹד נְאֻם יְהוָה׃ נָתַשׁ
כֹּה אָמַר יְהוָה

Cap.xiij.

אֵלַי הָלוֹךְ וְקָנִיתָ לְךָ אֵזוֹר פְּשָׁתִּים הָלַךְ מָנָה
וְשַׂמְתּוֹ עַל מָתְנֶיךָ וּבַמַּיִם לֹא אֵזֹר שׁוּם
תְּבִיאֵהוּ׃ וָאֶקְנֶה אֶת הָאֵזוֹר כִּדְבַר בּוֹא
יְהוָה וָאָשֶׂם עַל מָתְנָי׃ וַיְהִי דְּבַר שׁוּם הָיָה
יְהוָה אֵלַי שֵׁנִית לֵאמֹר׃ קַח אֶת שְׁנָה לָקַח
הָאֵזוֹר אֲשֶׁר קָנִיתָ אֲשֶׁר עַל מָתְנֶיךָ וְקוּם לֵךְ פְּרָתָה וְטָמְנֵהוּ שָׁם
נִקְרַק הַסֶּלַע׃ וָאֵלֵךְ וָאֶטְמְנֵהוּ בְּפְרָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי׃ הָלַךְ אֵזוֹר טָמַן אֶת
וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים רַבִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה יוֹם
אֵלַי קוּם לֵךְ פְּרָתָה וְקַח מִשָּׁם אֶת אָמַר נָבַב
הָאֵזוֹר אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְטָמְנוֹ שָׁם׃ לָקַח לֵךְ
וָאֵלֵךְ פְּרָתָה וָאֶחְפֹּר וָאֶקַּח אֶת חָפַר

Pritiua.heb. Tex.he.Iere.xiij. Trãsla.B.Hie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

הָאֵזוֹר מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר טְמַנְתִּיו שָׁם
עָשָׂה וְהִנֵּה נִשְׁחַת הָאֵזוֹר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כָּזֶה אַשְׁחִית
אֶת גְּאוֹן יְהוּדָה וְאֶת גְּאוֹן יְרוּשָׁלִַם
הָרָבוֹ הָעָם הַזֶּה הָרַע הַמְאֲנִים
לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרַי הַהֹלְכִים
בִּשְׁרִירוּת לִבָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת
לָהֶם וְיִהְיוּ כָּאֵזוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל כִּי כַּאֲשֶׁר יִדְבַּק
הָאֵזוֹר אֶל מָתְנֵי אִישׁ כֵּן הִדְבַּקְתִּי
אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל
בֵּית יְהוּדָה נְאֻם יְהוָה לִהְיוֹת לִי
לְעָם וְלִשֵׁם וְלִתְהִלָּה וּלְתִפְאָרֶת
וְלֹא שָׁמֵעוּ וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כָּל נֵבֶל יִמָּלֵא יָיִן וְאָמְרוּ
אֵלֶיךָ הֲיָדוֹעַ לֹא נֵדַע כִּי כָל נֵבֶל
יִמָּלֵא יָיִן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי מְמַלֵּא אֶת כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶת הַמְּלָכִים הַיֹּשְׁבִים
לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַכֹּהֲנִים וְאֶת
הַנְּבִיאִים וְאֶת כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם
שִׁכָּרוֹן וְנִפַּצְתִּים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְהָאָבוֹת וְהַבָּנִים יַחְדָּו נְאֻם
יְהוָה לֹא אֶחְמוֹל וְלֹא אָחוֹס וְלֹא
אֲרַחֵם מֵהַשְׁחִיתָם וְשִׁמְעוּ וְהַאֲזִינוּ
אַל תִּגְבְּהוּ כִּי יְהוָה דִּבֶּר תְּנוּ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּבוֹד בְּטֶרֶם
יַחְשִׁךְ וּבְטֶרֶם יִתְנַגְּפוּ רַגְלֵיכֶם עַל
הָרֵי נָשֶׁף וְקִוִּיתֶם לָאוֹר וְשָׂמָהּ
לְצַלְמָוֶת וְשִׁתָהּ לַעֲרָפֶל וְאִם
לֹא תִשְׁמָעוּהָ בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה
נַפְשִׁי מִפְּנֵי גֵוֶה וְדָמֹעַ תִּדְמַע וְתָרֵד
עֵינִי דִמְעָה כִּי נִשְׁבָּה עֶדֶר יְהוָה׃

'lumbare[e] de[b] loco[t] vbi[b] ab
ſconderam illud.' ooooooo
'Et ecce' cõputruerat[o] lũ
bare: ita vt[p] nulli vſui oooo
[q]aptum eſſet.[b] Et factum
eſt[t] verbum[u] dñi[r] ad me oo
'dicens.' Hec[u] dicit[b] dñs.
'Sic[o] putreſcere faciam oo
'ſuperbiam[u] iuda[b] & 'ſup=
biam[k] hieruſalem ooooo
'multam: 'populum' iſtũ
[o]peſſimum[p] qui nolunt
[q]audire[e] verba mea: &'am
bulant oooooooooooooo
[u]in prauitate[k] cordis ſui:
'abieruntq3' poſt oooooo
[e]deos[b] alienos[c] vt ſeruirẽt
eis[o] et adorarent oooooooo
'eos.' Et erunt[e] ſicut lũba
re[b] iſtud 'quod[k] nulli vſui
'aptum eſt.[o] Sicut[u] enim
[p]adheret oooooooooooo
[q]lumbare[r] ad[e] lumbos[t] vi=
ri:[u] ſic[r] agglutinaui ooooo
'mihi[e] omnem[b] domum
'iſrael:[b] & 'omnem ooooo
'domum[e] iuda[b] dicit' do=
minus:[k] vt eſſent' mihi oo
[u]in populũ' & in nomen
[o]& in laudẽ[p] & in gloriã:
[q]& non[r] audierũt.[e] Dices
ergo[t] ad eos oooooooooo
[k]ſermonem[r] iſtum.' Hec
[e]dicit[b] dominus[c] deus oo
[o]iſrael.[c] Oĩs[r] lagũcula[e] im
plebitur[b] vino.' Et dicent
[k]ad te.' Numquid ignora=
mus:[o] quia[p] oĩs[q] lagũcula
'implebitur[u] vino?' Et dí=
ces[u] ad eos.[r] Hec' dicit oo
'dominus.[u] Ecce ego[b] im
plebo[o] omẽs' habitatores
'terre[e] huius :[b] & 'reges
[k]qui ſedent oooooooooo
'de ſtirpe' dauid[u] ſup[u] thro
nũ eius[o] & [p]ſacerdotes[q] &
'prophetas:[e] & 'omẽs[u] ha
bitatores[r] hieruſalem oo
'ebrietate: '& diſpergam
eos[e] virum[b] a[c] fratre ſuo:
[o]& patres[c] & filios[r] pari=
ter[e] ait ooooooooooo
[b]dominus.' Non[k] parcam
'& non[m] concedam:[u] neq3
[o]miſerebor[p] vt nõ diſper=
dã eos.[q] Audite' & aurib?
percipite:[e] nolite' eleuari
[u]qa[k] dñs' locutus eſt.' Date
[e]domino[b] deo veſtro[c] glo
riam[o] anteq3 oooooooooo
[c]cõtenebreſcat:' & anteq3
[e]offendãt[b] pedes veſtri' ad
[k]mõtes' caligioſos.[m] Ex
pectabitis[u] lucẽ:[o] & ponet
eam[p] in vmbrã mortis[q] &
'in caliginem. Q d[e] ſi hoc
'non[u] audieritis:' in abſcõ
dito' plorabit oooooooo
'ania mea[a] a facie[b] ſupbie.
[c]Plorãs[o] plorabit' & dedu
cet' oculus me[q] lachrymã:
[e]qa' captus eſt' grex' dñi.

loco vbi abſcõdi illud ibi. τ ecce corrupti
τόπου οὗ ἔκρυψα αὐτὸ ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένον
erat qđ nõ eſſet vſui in nihil. τ factũ eſt verbũ dñi
ἦν δοῦμὴ χρησθῆναι εἰς οὐδέν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicẽs: hec dicit dñs. ſic corrũpã
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος· οὕτως φθερῶ
B
liturã iuda τ liturã hierlm: mul
τὴν ὕβριν ἰούδα καὶ τὴν ὕβριν ἱερουσαλήμ, τὴν πολ
tã hãc liturã: nõ volentes audire
λὴν ταύτην ὕβριν, τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν
verba mea ãbulantes in directiõe cordis
τῶν λόγων μου πορευθέντας ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας
eor̃ prauí: τ ãbulãtes poſt deos
αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν
alienos vt ſeruiãt τ adorẽt eos.
ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς.
τ erũt ſicut cinctorũ iſtud: qđ nõ erit vſui
καὶ ἔσονται ὥσπερ τὸ περίζωμα τοῦτο, ὃ οὐ χρησθήσε=
vltra in nihil. ſicut eñ adheret cinctorũ
ται ἔτι εἰς οὐδέν· καθάπερ γὰρ κολλᾶται τὸ περίζωμα
circa lũbos hois: ſic agglutinaui ad
περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρός
metipm domũ iſrael: τ oẽm domũ
ἐμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πάντα τὸν οἶκον
iuda dicit dñs vt ſit mihi in pplm noia
Ἰούδα, λέγει κύριος τοῦ γενέσθαί μοι εἰς λαὸν ὄνομα
tũ: τ in laudẽ τ in gliam: τ nõ audie
σόν, καὶ εἰς καύχημα καὶ εἰς δόξαν, καὶ οὐκ εἰσήκου
rũt me. τ dices ad pplm ſermonẽ iſtũ: hec
σάν μου. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τὸν λόγον τοῦτον, τά
dicit dñs de' iſrael: ois vter iplebi
δε λέγει κύριος ὁθεὸς Ἰσραήλ, πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσε=
tur vino. τ erit ſi dixerit ad te: nũqd cognoſcẽtes nõ
ται οἴνου· καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, μὴ γινώσκοντες οὐ
cognoſcem': qz ois vter iplebit vino? τ
γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου; καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs: ecce ego iple=
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλη
o oẽs hitantes terrã hãc τ
ρῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην, καὶ
reges eor̃ ſedẽtes filios dauid
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς δαυὶδ
ſup thronos ei': τ ſacerdotes τ pphetas
ἐπὶ θρόνους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας
τ iudã: τ oẽs hitantes hie
καὶ τὸν ἰούδαν, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱε=
ruſalẽ ebrietate. τ diſpergã illos virũ
ρουσαλὴμ μεθύσματι· καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἄνδρα
τ fratrẽ ei' τ pres eor̃ τ
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ
filios cor̃ in idipm. nõ deſiderabo di=
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω λέ=
cit dñs τ nõ parcã τ nõ miſerebor a
γει κύριος καὶ οὐ φείσομαι καὶ οὐκ οἰκτειρήσω ἀπὸ
corruptiõe eor̃. audite τ auribꝰ pcipite τ nõ
διαφθορᾶς αὐτῶν. ἀκούσατε καὶ ἐνωτίσασθε καὶ μὴ
eleuamini: qz dñs loquit' eſt. date dñio deo
ὑπαίρεσθε, ὅτι κύριος ἐλάλησεν· δότε τῷ κυρίῳ θεῷ
vre gliam añq3 cõtenebreſcãt τ añq3 offen=
ὑμῶν δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι καὶ πρὸ τοῦ προσκό
dant pedes vri in mõtes tenebroſos. τ expecta
ψαι τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπ' ὄρη σκοτεινά· καὶ ἀναμε=
bitis in lucẽ τ illic vmbrã inoztis τ ponet
νεῖτε εἰς φῶς. καὶ ἐκεῖ σκιὰ θανάτου καὶ τεθήσονται
in tenebras ſi nõ audieritis: abſcõdite plorabit
εἰς σκότος ἐὰν μὴ ἀκούσητε, κεκρυμμένως κλαύσεται ἡ
aia vra a facie ſuperbie. τ deducẽt
ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως· καὶ καταξουσι
oculi vri lachrymas: qz cõtrit' eſt grex
οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα, ὅτι συνετρίβη τὸ ποί=
dñi.
μιον κυρίου· οοοο

Trãsla.gre.lxx,cũ ẏnter.lati.

dicite regi & potentib⁹: humilia
εἴπατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν, ταπει-
mini & sedete: qz sublata ē a capite
νώσατε καὶ καθίσατε, ὅτι καθῃρέθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vro corona glie vre. ciuitates q̃ ad austrũ: con
ὑμῶν στέφανος δόξης ὑμῶν. πόλεις αἱ πρὸς νότον, συ-
clusę sunt: & nō ẏ aperiẽs. trãsmigrat⁹ ē tudas
κλείσθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων. ἀπῳκίσθη Ἰούδας
cōpleta est in ea transmigratio pfecta. leua
συντέλεσιν ἐν αὐτῇ ἀπῳκία τελεία. ἀνάλαβε τοὺς
D oculos tuos hierſm: & vide ventẽtes
ὀφθαλμούς σου Ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aq̃lone vbi est grex: q̃ dat⁹ est tibi ouca
ἀπὸ βορρᾶ· ποῦ ἐστὶν τὸ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
glie tue? qd dices cũ visitauerint te: & tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτωνταί σε; καὶ σὺ
docuisti eos cõtra te disciplinas in principatũ. nõne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν; οὐχὶ ὠ-
lores apphendẽt te sicut mulierẽ parturientẽ? & si
δῖνες καθέξουσίν σε καθὼς γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
Infra. 10. f. diuersa in corde tuo: q̃re obtauerũt mihi hec?
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπήντησέν μοι ταῦτα;
accidet ꝓpter multitudinẽ iniqtatis tue reuelata sũt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
posteriora tua dehonestata sunt calcanea tua. si
ὀπίσθιά σου παρεδειγματίσθησαν αἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellẽ suã & pardus
ἀλλάξεται Αἰθίοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ πάρδαλις τὰ
varietates suas: & vos potẽtes bñfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cũ ediderit⁊ mala. & dissemnabo eos
μεμαθηκότες τὰ κακά. καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
sicq̃ ferunt a vẽto in deserti. hec sors tua
ἃς φέρομεν ἀπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον· οὗτος ὁ κλῆρός σου
pars iobedíẽtie vre aduersũ me dicit dñs. qm obli
μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί λέγει κύριος· ὡς ἐπε-
tus es mei & confisa es
λάθου μου καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀπώσομαι
labo posteriora tua cõtra facię tuã: & videbit
λύω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή-
tur ignominia tua. adulterijs tuis & hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου. μοιχείαι σου καὶ ὁ χρεμετισμός
tui⁹: & alienatio fornicatiõis tue: ſup
σου, καὶ ἡ ἀποπλανησις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
colles⁹ & in agris vidi abominationes
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierſm: qz nõ mũdata es post
σου. οὐαί σοι Ἱερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vsq; quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι.

Ca.14.

Θ Ecꝫ factũ ē verbũ dñi ad hieremiã de
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν περὶ τῆς
A siccitate. luxit iudea: & porte ei⁹ vacue
ἀβροχίας, ἐπένθησεν Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκε-
facte sũt: & cõtenebrate sũt in terra: & clamor
κώθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ
hierſm ascẽdit. & magnates ei⁹ misc-
τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀνέβη· καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστει-
runt tuniores suos ad aquã: venerũt ad
λαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ, ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ
puteos & nõ inuenerũt aquã. reportauerũt vasa
φρέατα καὶ οὐχ ηὗρόσαν ὕδωρ· ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα
sua vacua. cõfusi sũt & erubuerũt: & operuerũt
αὐτῶν κενά. ἠσχύνθησαν καὶ ἠντρίασαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς
capita sua. & opa terre defecerũt: qz nõ
κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ
erat pluuia: cõfusi sũt agricole: cooperuerũt caput
ἦν ὑετός, ἠσχύνθησαν γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν
suũ. & cerue i agro peperũt & reliquerũt: qz nõ
αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ
erat herba. onagri steterũt in rupib⁹: traxerũt ventũ
ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ νάπας, εἵλκυσαν ἄνεμον

Trãsla.B.Hie.

m Dic⁊ regi⁹ & dominatrici.
f Humiliamini ∞∞∞∞∞∞
g sedete in terra q m⁹ defecẽ
det⁵ de capite vro⁹ corona
x glorie vre. r Ciuitates⁵ au
stri⁶ clause sunt⁵ & non est
c qui aperiat.⁵ Trãslata est
r oĩs⁵ iuda⁶ transmigratiõe
b perfecta. r Leuate⁴ ocu-
los vestros⁵ & videte: ∞∞∞
m qui venitis⁴ ab aquilõe.
c Vbi est⁸ grex qui⁹ datus ē
r tibi:⁸ pecus⁵ inclytum tu
um?⁸ Quid⁵ dices ∞∞∞∞∞
r cum⁵ visitauerit⁴ te!⁵ Tu
enim⁵ docuisti⁸ eos ∞∞∞
c aduersum te: & r erudisti
g in caput tuu.⁹ Numqd nõ
r dolores⁴ apprehendẽt te
r qsi⁴ mulierẽ⁴ pturientẽ?
c Quod si⁵ dixeris⁹ in cor
de tuo: r q̃re⁴ venerũt mihi
r hec?⁴ Propt̃ multitudinẽ
x iniqtatis tue r reuelata sũt
v verecũdiora tua:⁴ pollu-
te sunt⁶ plãte tue. c Si muta
re pot̃ c ethiops⁵ pellẽ suã
r aut pard⁹ v varietates suas
b & vos⁵ poteritis⁵ bñface-
re cũ m dediceritis⁴ malũ.
c Et dissemnabo eos⁵ q̃si
stipulã⁵ q̃ vento⁹ raptatur
in c deserto. r Hec⁴ fors tua
x parsq;⁵ mẽsure tue a me:
a dicit⁴ domin⁹:⁵ c quia⁹ obli
ta es⁵ mei & confisa es ∞
g in mẽdacio. V nde⁵ & r ego
x nudaui r femora tua ∞∞∞
w cõtra⁴ facię tuã:⁹ & appa
ruit⁵ ignominia tua⁹ adul-
tera tua:⁵ & hinnitus tui⁹:
e scelus⁵ fornicationis tue.
u Super⁵ colles⁵ in agro⁹ vi
di² abominationes tuas.
b Ve⁵ tibi⁹ hierusalẽ.⁵ Non
r mundaberis ∞∞∞∞∞∞∞∞
c post me.⁵ Vsquequo⁵ ad
huc. 14.

Q Vod⁵ factũ est⁵ verbũ
⁹ dñi⁵ r ad⁵ hieremiam
⁶ de⁵ fermonibus⁵ siccita-
tis. x Luxit⁵ iudea ∞∞∞∞∞
m & porte eius⁴ corruerũt
c et obscurate sunt⁵ i terra:
⁹ & clamor⁵ hierusalẽ⁴ ascẽ
dit.⁵ Maiores ∞∞∞∞∞∞∞
u misserunt⁵ minores suos
r ad aquã:⁵ venerũt⁸ ad hau
riendũ. c Non⁹ inuenerũt
r aquã:⁵ reportauerũt⁸ vasa
sua⁵ vacua. c Confusi sunt
x & afflicti:⁵ & opuerũt⁴ ca
pita sua u ꝓpter⁹ vastitatẽ
c terre:⁹ quia r non⁶ venit
r pluuia⁴ in terrã. c Confusi
sunt⁵ agricole:⁵ operuerũt
c capita sua. b Nam⁵ & c cer-
ua⁵ in agro⁵ peperit ∞∞∞
⁶ & reliquit:⁵ quia⁵ nõ⁸ erat
r herba.⁴ Et onagri ∞∞∞
u steterunt⁵ in ⁹ rupibus:
⁹ traxerunt⁵ ventum ∞∞∞

Ter.be.biere.xiiij.Pũctua.heb

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ עַל דִּבְרֵי הַבַּצֹּרֶת׃ יְהוּדָה אָבְלָה וּשְׁעָרֶיהָ אֻמְלְלוּ קָדְרוּ לָאָרֶץ וְצְוָחַת יְרוּשָׁלִַם עָלָתָה׃ וְאַדִּירֵיהֶם שָׁלְחוּ צְעִירֵיהֶם לַמַּיִם בָּאוּ עַל גֵּבִים לֹא מָצְאוּ מַיִם שָׁבוּ כְלֵיהֶם רֵיקָם בֹּשׁוּ וְהָכְלְמוּ וְחָפּוּ רָאשָׁם׃ עַל הָאֲדָמָה חָתָה כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ בֹּשׁוּ אִכָּרִים חָפּוּ רָאשָׁם׃ כִּי גַם אַיֶּלֶת בַּשָּׂדֶה יָלְדָה וְעָזַב כִּי לֹא הָיָה דֶּשֶׁא וּפְרָאִים עָמְדוּ עַל שְׁפָיִם שָׁאֲפוּ רוּחַ

Cap.xiiij

כַּתַּנִּים כָּלוּ עֵינֵיהֶם כִּי אֵין עֵשֶׂב תֵּבֹשְׁנָה כַּלָּה
אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְהוָה עֲשֵׂה עֲנָה
לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי רַבּוּ מְשֻׁבֹתֵינוּ לְךָ רָבָה שׁוּב
חַטָּאנוּ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ כָּמוֹה יָשַׁע
בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה כְגֵר בָּאָרֶץ צוּר הָיָה
וְכֶאֱרַח נָטָה לָלוּן לָמָּה תִּהְיֶה נוּר
כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל דָּהָם נָבַר
אַתָּה לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה אֵל יָשַׁע
וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּיחֵנוּ קָרָא נוּחַ
כֹּה אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ
לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ יְהוָה
לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד רָצָה זָכַר
חַטֹּאתָם וַיהוָה אֵלַי אַל פָּקַד אָמַר
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה פָּלַל
כִּי יָצֹמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל רִנָּתָם צוּם רָנַן
וְכִי יַעֲלוּ עוֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רָצָם עָלָה רָצָה
כִּי בַחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אֲנִי מְכַלֶּה כָּלָה
אַתֶּם וַאֲמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
הַנְּבִיאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא תִרְאוּ רָאָה
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי שָׁלוֹם הָיָה שָׁלַם
אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה נָתַן קוֹם
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר הַנְּבִאִים נָבָא אָמַר
נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן חָזָה
שֶׁקֶר וְקֶסֶם וֶאֱלוּל וְתַרְמִית לִבָּם נָבָא
הַמִּתְנַבְּאִים לָכֶם לָכֵן כֹּה אָמַר נָבָא
יְהוָה עַל הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי
וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת הָיָה
בַּחֶרֶב וּבָרָעָב יִתַּמּוּ הַנְּבִאִים תָּמַם נָבָא
הָהֵמָּה וְהָעָם אֲשֶׁר הַמֵּה נִבְּאִים
לָהֶם יִהְיוּ מְשֻׁלְכִים נְחֻצוֹת הָיָה שָׁלַךְ
יְרוּשָׁלַם מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין חוּץ פָּנָה
מְקַבֵּר לָהֵמָּה הֵמָּה נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם קָבַר נָשָׁה
וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת רָעָתָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת הַדָּבָר רוּץ

quasi dracones: defecerūt oculi eorū qz nō erat herba. Si iniqtates nře rñderunt nobis: dñe fac ppter nomen tuū: qm multe sūt auersiões nře. Tibi peccauim9: expectatio ifrael; saluator nr in tpe tribulationis. Quare qsi colonus futurus es in terra & qsi vector declinās ad manēdum! Quare futurus es velut vir vagus: & fortis q non potest saluare! Tu autē in nobis es domine & nomē tuū inuocatū ē sup nos: ne dereliquas nos. Hec dicit dñs populo huic qui dilexit mouere pedes suos & non quieuit: & domino nō placuit. Nunc recordabitur iniquitatū eorū: & visitabit pctā eorū. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro populo isto in bonum. Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorū: & si obtulerint holocaustomata & victimas non suscipiā ea: qm gladio & fame & peste ego cōsumam eos. Et dixi. A. a. domine deus. Prophete dicunt eis. Non videbitis gladium: & fames non erit in vobis: sed pacē veram dabit vobis in loco isto. Et dixit domin? ad me: falso prophete vaticinātur in nomine meo. Nō misi eos: & nō precepi eis: neq; locut? sum ad eos. Visionem mendacē & diuinationē fraudulentā & seductionē cordis sui phetant vobis. Idcirco hec dicit dñs de pphetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi: dicentes: gladius & fames nō erit in terra hac. In gladio & fame consumentur prophete illi: & populi quibus phetant erunt proiecti in viis hierusalem pre fame & gladio: & non erit qui sepeliat eos ipsi & vxores eorum: filii & filie eorum: & effundam super eos malum suum. Et dices ad eos verbum

ὡς δράκοντες. ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν
χόρτος ἐπὶ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, κύριε ποίησον
ησον ἡμῖν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἀ=
μαρτίαι ἡμῶν ἐνώπιόν σου, σοὶ ἡμάρτομεν, ὑπομονὴ
Ισραὴλ κύριε, καὶ σώζων ἐν καιρῷ κακῶν· ἵνατί ἔσῃ ὡσ=
εὶ πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκ=
κλίνων εἰς κατάλυμα· μὴ ἔσῃ ὥσπερ ἄνθρωπος ὑπνῶν
ὡς ἀνὴρ ὁ μὴ δυνάμενος σῶσαι· καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύ
ριε, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλά
θηται ἡμῶν. οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπη=
σαν κινεῖν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ θεὸς
οὐ κατέπαυσεν ἐν αὐτοῖς· νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδι
κιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπισκέψεται τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ
εἶπεν κύριος πρός με, μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ
τούτου εἰς ἀγαθόν, ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσα=
κούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν· καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν
ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκῶ ἐν αὐτοῖς, ὅτι
ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω
σω: καὶ εἶπα. ὦν κύριε, ἰδοὺ οἱ προφῆται προφη=
τεύουσιν καὶ λέγουσιν, οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν,
καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀληθείαν καὶ εἰρή
νην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· καὶ εἶ
πεν κύριος πρός με, ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν
ἐν τῷ ὀνόματί μου, οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνε
τειλάμην αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὁρά
σεις ψευδεῖς καὶ μαντίας καὶ οἰωνισμοὺς καὶ προαιρέ
σεις καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν· διὰ
τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προ
φητευόντων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ, καὶ ἐγὼ οὐκ
ἀπέστειλα αὐτούς, οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ
ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται
καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται καὶ ὁ λαὸς οἷς ἂν=
τοὶ προφητεύουσιν αὐτοῖς· καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς ὁ
δοῖς ἐλκυσμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ
καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάψων αὐτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν
καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν.

Infra. 23.d.

D Threñ i.f.

e dices ad eos verbū hoc: deducite in χαὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον, καταγάγετε εἰς
oculos vros lachymas die t nocte: t τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας χαὶ νυχτός, χαὶ
nō cessent. qz cōtritiōe magna cōtri= μὴ διαλειπέτωσαν· ὅτι συντρίμματι μεγάλῳ συντε=
ta est filia ppli mei t plaga dolorosa vehemēter. τρίβη θυγατηρ λαοῦ μου χαὶ πληγὴ ὀδυνηρα σφόδρα.
si egressꝰ fuero ad agrū: t ecce vulnerati gla ἐὰν ἐξέλθω εἰς τὸ πεδίον, χαὶ ἰδοὺ τραυματίαι μαχαί
dio: t si ingressus fuero i ciuitatē: t ecce labor fa= διο: t ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν, χαὶ ἰδοὺ πόνος λι
mis: qz sacerdos t ppheta abierūt in terrā quā μοῦ, ὅτι ἱερεὺς χαὶ προφήτης ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν
nō scierūt. nūqd reprobās reprobasti tu= οὐκ ἔιδησαν· μὴ ἀπροδοκιμάζων ἀπεδοκίμασας τὸν Ἰού
dā: t a sion discessit ala tua: ūre percussi δαν; t ἀπὸ σιὼν ἀπεστη ἡ ψυχή σου; ἵνα τί ἔπαι=
sti nos t nō est nobis sanitas: expectauimꝰ in pa σας ἡμᾶς χαὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή
cē: t nō erat bonū tpꝰ sanitatis: t ecce turba νην, χαὶ οὐκ ἦν ἀγαθόν· χαιρὸν ἰάσεως, χαὶ ἰδοὺ ταρα
tio.cognouimꝰ dñe pctā nra: iniqtates patrū χή. ἐγνωμεν χύριε ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀδικίας πατέρων
nrorū: qz peccauimꝰ tibi. cōā te. cessa ppter no ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομέν ἐναντίον σου. χόπασον διὰ τὸ ὄνο
mē tuū: ne pdas thronū glie tue: memēto ne; dissi μά σου, μὴ ἀπολέσῃς θρόνον δόξης σου, μνήσθητι μὴ διαλ
pes testamētū tuū qs nobiscū. nūqd est in ido σχεδάσῃς τὴν διαθήκην σου τὴν μεθ' ἡμῶν. μὴ ἔστιν ἐν εἰ
lis gentiū pluēs: t si celū dabit sitie= δώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων; χαὶ εἰ ὐρανὸς δώσει πλησμο
tatē suā: nōne tu es ipe dñe deꝰ nr: t erpe νὴν αὐτοῦ, οὐχὶ σὺ εἶ αὐχὸς χύριε ὁ θεὸς ἡμῶν; χαὶ ὑπο
ctabimꝰ te: qz tu fecisti hec oia. μενοῦμέν σε, ὅτι σὺ ἐποίησας ταῦτα πάντα. Ca.15.

A (sch). II.d.

ET dixit dñs ad me. si steterit moyses t sa Καὶ εἶπεν χύριος πρὸς με· ἐὰν στῇ μωυσῆς χαὶ σα
muel ante facie meā: nō est aia mea ad μουηλ πρὸ προσώπου μου, οὐχ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς
eos. educ pplm istū a facie αὐτούς· ἐξαποστείλον τὸν λαὸν τοῦτον ἀπὸ προσώπου
mea: t egrediant. t erit si dixerint ad te: μου, χαὶ ἐξελθέτωσαν· χαὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ,
quo egrediemur? t dices ad eos: hec dicit ποῦ ἐξελευσόμεθα; χαὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέ
dñs. qs ad mortē: ad mortē. t qs ad gei χει χύριος· ὅσοι εἰς θάνατον, εἰς θάνατον· χαὶ ὅσοι εἰς
gladiū: ad gladiū. t qs ad famē: ad fa μάχαιραν, εἰς μάχαιραν· χαὶ ὅσοι εἰς λιμόν, εἰς λι
mē. t qs ad captiuitatē: ad captiuitatē. t μόν· χαὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν· χαὶ
vidicabo sup eos quattuor spēs dicit dñs: gla ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἶδη λέγει χύριος, τὴν μά
diū ad occisionē: t canes ad lacerationē: χαιραν εἰς σφαγήν, χαὶ τοὺς χύνας εἰς διασπασμόν,
t bestias terre t volucres celi: in χαὶ τὰ θηρία τῆς γῆς χαὶ τὰ πετηνὰ τοῦ ὐρανοῦ, εἰς
cibū t corruptionē. t tradā eos in an βρῶσιν χαὶ διαφθοράν· χαὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀ
gustias oibus regnis terre ppt manas= ναγχας πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασ
sen filiū ezechie regis iuda p oib q fe σὴν υἱὸν ἐξεκίου βασιλέως ἰούδα πρὸ πάντων ὧν ἐποί
cit in hierlm. qs parcet sup te hierlm: ησεν ἐν ἱερουσαλήμ. τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ ἱερουσαλήμ;
t qs miserebit sup te? aut qs flectet genua τὶς ἐλεήσει ἐπὶ σοί; ἢ τὶς ἀνακάμψει

Cap. xv

	ᵉ הַזֶּה ᵗתִּרְדְּנָה ᶜ עֵינִי ᵒ דִּמְעָה ᶠ לַיְלָה	רד
	ויוֹמָם ᵍואַל ᵇ תִּדְמֶנָה ᵃ כִּי ᵏ שֶׁבֶר ᶦ נָדוֹל	יוֹמָם נדל
	ᵐᵐ נִשְׁבְּרָה ᵐ בְתוּלַת ᵇ בַּת ᵖ עַמִּי ᵠ מַכָּה ᶰ נַחְלָה	שבר ᵐ בָּתַל
	ᵐ מְאֹד: ᵗ אִם ᵒ יָצָאתִי ᵡ הַשָּׂדֶה ᵗ וְהִנֵּה	כה
	ᵗ חַלְלֵי ᵇ חָרֶב ᵇ וְאִם ᵇ נָאתִי ᵗ הָעִיר ᵗ וְהִנֵּה	חלל
	ᵗ תַחֲלוּאֵי ᵐ רָעָב ᵇ כִּי ᵍ נָם ᵗ נָבִיא ᵍ נָם ᵐᵐ כֹּהֵן	תחלואי נבא
	ᵐ סָחֲרוּ ᵇ אֶל ᵇ אֶרֶץ ᵍ וְלֹא ᵗ יָדָעוּ: ᵐ הֲמָאֹס	
	ᵐ מָאַסְתָּ ᵐ אֶת ᵗ יְהוּדָה ᵗ אִם ᵗ בְּצִיּוֹן ᵗ נִעֲלָה	
	ᵇ נַפְשֶׁךָ ᵐ מְרוּעַ ᵒ הִכִּיתָנוּ ᵗ וְאֵין ᵗ לָנוּ	נפשך מרוע נכה
	ᵍ מַרְפֵּא ᵐ קַוֵּה ᵗ לְשָׁלוֹם ᵗ וְאֵין ᵗ טוֹב	רפא שלם
	ᵐᵐ לְעֵת ᵐ מַרְפֵּא ᵒ וְהִנֵּה ᵇ בְעָתָּה ᵍ יָדָעְנוּ	
	ᵗ יְהוָה ᵒ רִשְׁעֵנוּ ᵗ עֲוֹן ᵒ אֲבוֹתֵינוּ ᵗ כִּי	
	ᵗ חָטָאנוּ ᵗ לָךְ: ᵐ אַל ᵇ תְּנַאֵץ ᵗ לְמַעַן ᵗ שִׁמְךָ	ארץ
	ᵗ אַל ᵗ תְּנַבֵּל ᵍ כִּסֵּא ᵇ כְּבוֹדֶךָ ᵗ זְכֹר ᵐ אַל	נבל כבד
	ᵗ תֵּפֵר ᵐᵐ בְּרִיתְךָ ᵐ אִתָּנוּ ᵒ הֲיֵשׁ ᵇ בַּהֲבְלֵי	פרת ᵐᵐ פּוּר
	ᵍ הַגּוֹיִם ᵗ מַגְשִׁמִים ᵒ וְאִם ᵗ הַשָּׁמַיִם	שמם
	ᵐ יִתְּנוּ ᵗ רְבִבִים ᵒ הֲלֹא ᵗ אַתָּה ᵒ הוּא	נתן רָבַב
	ᵗ יְהוָה ᵗ אֱלֹהֵינוּ ᵒ וְנִקְוֶה ᵗ לָךְ ᵗ כִּי ᵐ אַתָּה	קוה
	ᵍ עָשִׂיתָ ᵐ אֶת ᵗ כָּל ᵗ אֵלֶּה:	
Cap. xv	ᵍ וַיֹּאמֶר ᵇ יְהוָה ᵗ אֵלַי	אמר
	ᵍ אִם ᵗ יַעֲמֹד ᵗ מֹשֶׁה ᵍ וּשְׁמוּאֵל ᵇ לְפָנַי	עמד פָּנָה
	ᵗ אֵין ᵐ נַפְשִׁי ᵗ אֶל ᵐᵐ הָעָם ᵐᵐ הַזֶּה ᵗ שַׁלַּח	
	ᵍ מֵעַל ᵍ פָּנַי ᵗ וְיֵצְאוּ: ᵗ וְהָיָה ᵗ כִּי ᵐ יֹאמְרוּ	אמר
	ᵗ אֵלֶיךָ ᵐ אָנָה ᵗ נֵצֵא ᵗ וְאָמַרְתָּ ᵐ אֲלֵיהֶם	יצא
	ᵗ כֹּה ᵒ אָמַר ᵗ יְהוָה ᵐ אֲשֶׁר ᵍ לַמָּוֶת ᵇ לַמָּוֶת	
	ᵗ וַאֲשֶׁר ᵐ לַחֶרֶב ᵗ לַחֶרֶב ᵐᵐ וַאֲשֶׁר ᵐ לָרָעָב	
	ᵒ לָרָעָב ᵇ וַאֲשֶׁר ᵍ לַשֶּׁבִי ᵗ לַשֶּׁבִי:	שבה
	ᵍ וּפָקַדְתִּי ᵗ עֲלֵיהֶם ᵐ אַרְבָּעָה ᵗ מִשְׁפָּחוֹת	פקד שְׁפָחָה
	ᵗ נְאֻם ᵗ יְהוָה ᵐ אֶת ᵇ הַחֶרֶב ᵗ לַהֲרֹג ᵐ וְאֶת	
	ᵗ הַכְּלָבִים ᵗ לְסַחֵב ᵐ וְאֶת ᵇ עוֹף ᵗ הַשָּׁמַיִם	
	ᵍ וְאֶת ᵐ בְּהֵמַת ᵐᵐ הָאָרֶץ ᵐᵐ לֶאֱכֹל ᵒ וּלְהַשְׁחִית:	שחת
	ᵍ וְנָתַתִּים ᵍ לְזַעֲוָה ᵗ לְכֹל ᵒ מַמְלְכוֹת	נתן לְזַוָּעָה
	ᵗ הָאָרֶץ ᵐ בְּנַלֶּל ᵗ מְנַשֶּׁה ᵗ בֶּן ᵗ יְחִזְקִיָּהוּ	
	ᵍ מֶלֶךְ ᵇ יְהוּדָה ᵐ עַל ᵒ אֲשֶׁר ᵗ עָשָׂה	
	ᵗ בִּירוּשָׁלָ ם: ᵍ כִּי ᵇ מִי ᵗ יַחְמֹל ᵐ עָלַיִךְ	חמל
	ᵗ יְרוּשָׁלַ ם ᵐᵐ וּמִי ᵐ יָנוּד ᵒ לָךְ ᵍ וּמִי ᵍ יָסוּר	נוד סור

Pstiua.heb.	Tex.heb.hiere.xv.	Trãsla.B.Vie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
לִשְׁאָל	לשלום לך אם נטשת	ad rogandum pro pace tua. Tu reliquisti	in pacé tibi? tu dereliqsti me dicit dñs. retror
אֹתִי	את נאם יהוה אחור תלכי	me dicit dñs: retror	εἰς εἰρήνην σοι; σὺ ἀποστρέφῃς με λέγει κύριος · ὀπί=
נְאֻם יְהוָה אָחוֹר תֵּלֵכִי וְאֵט		sum abisti. Et extendam	sum abibis τ extendã manũ meã τ iterficiã
אֶת יָדִי עָלַיִךְ וְאַשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי		manum meã sup te: &	σω πορεύσῃ καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ B
הָנָּחֵם		interficiam te. Laborauí	te τ nõ vltra vimittã eos. τ dispergã eos in
		rogans. Et dispergã eos	σε καὶ οὐκ ἔτι ἀνήσω αὐτούς · καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
		ventilabro in portis cõ	dispersiõe in portis ppls met. sine liberis fetí sũt pditeſt ō.6.c.
		terre. Interfeci & dis=	διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἀπεκτάνθησαν ἀπώλεσαν
		didi populũ meũ: & tamẽ	pplẽ meũ ppter malicias suas: multiplicate sũt
		a viis suis nõ sunt reuer	τὸν λαόν μου διὰ τὰς κακίας αὐτῶν, ἐπληθύνθησαν αἱ
		si. Multiplicate sũt mihi	vidue eor magisq; arena maris. induxi
		vidue eius sup arenam	χῆραι αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης · ἐπήγαγον
		maris. Induxi eis cõ	sup matrem iuuenis miseriã in meridie. ille=
		super matrẽ adolescen=	ἐπὶ μητέρα νεανίσκου ταλαιπωρίαν ἐν μεσημβρίᾳ· ἐπέ=
		tis vastatorem meridié	ci sup eã repẽte tremorẽ τ festinationẽ vacuã fetã ἔ=
		misi super ciuitates re	ρριψα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμον καὶ σπουδὴν ἐκτετώθη τί
		pente terrorem. Infirmata	pepit septẽ. defecit alia ei: occidit
		est que peperit septem:	κτουσα ἑπτά· ἀπεκάμησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἔδυ ὁ ἥ=
		defecit anima eius. Occidit	lios αὐτῇ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας κατηχύνθη καὶ ὠσι=
		ei sol cum adhuc esset dies:	rataleit. residuos eor in gladiũ dabo
		cõfusa est & erubuit. Et	δίῳ· τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω
		residuos eius in gladium	iconspectu inimicor suor dicit dñs. ve mihi mr
		dabo in cõspectu inimi	ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν φησὶν κύριος · οἴ μοι μῆτερ
		corum eorũ: ait dñs. Ve	ad que me genuiſti virũ riuantẽ τ discordiã mouẽtẽ
		mihi mater mea. Quia	ὡς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα διακρίνοντα καὶ διακρινόμενον
		re genuisti me virũ rixe:	in oi terra. nõ pfui neq; pfuit mihi qsquã.
		virũ discordie in vniuer	ἐν πάσῃ τῇ γῇ· οὐκ ὠφέλησα οὔτε ὠφέλησέν με οὐδείς.
		sa terra. Non feneraui:	foꝛtitudo mea defecit in maledicẽtib? mihi. fiat
		nec fenerauit mihi qsq;.	ἡ ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με. γένοιτο
		Oés maledicũt mihi dí=	dñe dñator . dirigentib? eis τ in tpe tribulati
		cit dñs. Si non reliquie	κύριε δίαπορεύοντων αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψε
		tue in bonum ſi cccccc	onis eor in bona erga inimicũ. ſi cognoſcet fer=
		non occurri tibi in tpe	ως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν· εἰ γνωσθήσεταί σῇ
		afflictions & in tẽpore	τ operimentũ ereũ foꝛtitudo tua: τ
		tribulationis aduersum	δηρος καὶ περιβόλαιον χαλκοῦν ἡ ἰσχύς σου, καὶ τοὺς
		inimicũ. Numqd federa=	thesauros tuos dabo cõmutationẽ: ppl oia pcca=
		bitur ferrũ ferro ab aq=	θησαυρούς σου δώσω ἀνταλλαγμα, διὰ πάσας τὰς ἁμαρ
		lone & es? Diuitias tuas	ta tua. τ in oib? teris tuis feruire faciã
		& thesauros tuos in dire	τίας σου· καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου καταδουλώσω
		ptionẽ dabo gratis in oi	te i circuitu inimicis tuis in terra quã nõ scis. qñ
		bus petis tuis: & in oib?	σε κύκλῳ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣ οὐκ ἐισθεις· ὅτι
		termins tuis. Et adduc=	ignis icensus est de furore meo sup vos ardebit.
		am inimicos tuos de ter	πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου ἐφ' ὑμᾶς καυθήσεται·
		ra quam nescis: quia cc	dñe memẽto mei τ visita me: τ purifica me
		ignis succẽsus est in fu=	κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐπίσκεψαί με, καὶ ἀθῶωσόν με
		rore meo & sup vos arde	a pſequentib? menõ in patientiã. scito Deut.
		bit. Tu scis dñe: recor=	ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με μὴ εἰς μακροθυμίαν· γνῶ 32.6
		dare mei & visita me: cc	q accepi p te opꝓbriũ a reprobantib?
		tuere me ab his qui pſe	θι ὡς ἔλαβον περί σου διεσθισμὸν ὑπὸ τῶν ἀθετούντων
		quũtur me. Noli in pati=	sermones tuos: cõsume eos. τ erit ver
		tia tua suscipe me. Scito	τοὺς λόγους σου, συντέλεσον αὐτούς· καὶ ἔσαι ὁ λό
		quoniam sustinui pro te	bũ tuũ mihi in letiçiam τ gaudiũ cordis mei. D
		opprobriũ. Inuẽti sunt	γος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου·
		sermones tui & comedi	qñ inuocatũ est nomẽ tuũ sup me. dñe oipo
		cos: & factũ est mihi ver	ὅτι ἐπικέκληταί τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμέ· κύριε παντο=
		bum tuũ in gaudiũ & in	tens nõ sedi in cõcilio ludentiũ: sedi ti
		letiçiã cordis mei: qm	κράτωρ οὐκ ἐκαθησα ἐν συνεδρίῳ παιζόντων· ἀλλ' ἐυλαβοῦ
		inuocatũ est nomen tuũ	mui a facie manꝰ tue seorsum sedebã:
		sup me: dñe deꝰ exerci=	μην ἀπὸ προσώπου χειρός σου, καταμόνας ἐκαθήμην,
		tuũ. Non fedi in cõcilio	qz amaritudine repleti sũ. ẽre cõtristãtes me pre
		ludẽtiũ: & gloriatus sũ	ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην. ἵνατί οἱ λυποῦντές με κα
		a facie manꝰ tue. Solus	ualent ime: plaga mea foꝛtio: vñ curabor?
		sedebã: qm amaritudie	τισχύουσίν μου, ἡ πληγή μου σφοδρά, πόθεν ἰαθήσομαι;
		repleſti me. Quare fa=	facta facta ẽ mihi ẽſi aqua mẽdax nõ hñs fi
		ctus ẽ dolor meꝰ ppetuꝰ	γινομένη ἐψυσθη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς οὐκ ἔχον πί=
		& plaga mea desperabilis	dẽ. ppter hoc hec dicit dñs: si
		renuit curari? Facta est	στιν· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐὰν cccccccccc
		mihi qſi mẽdacũ aqrũ	
		infideliũ. Propter hoc	
		hec dicit dominus. Si	

ccccccccc

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.hiere.xvj.	Pritiua.heb.
cōuerteris ꝛ restituā te: ante faciē meā stabis ἐπιστρέψῃς καὶ ἀποκαταστήσω σε, πρὸ προσώπου μου στήσῃ ꝛ si eduxeris pciosū a vili: quasi os meū eris. καὶ ἐὰν ἐξαγάγῃς τίμιον ἐξ ἀναξίου, ὡς στόμα μου ἔσῃ. ꝛ cōuertent ipſi ad te. ꝛ tu nō cōuer καὶ ἀναστρέψουσιν αὐτοί πρὸς σέ. καὶ σὺ οὐκ ἀναστρέ teris ad eos: ꝛ dabo te pplo huic ḡsti ψεις πρὸς αὐτούς, καὶ δώσω σε τῷ λαῷ τούτῳ ὡς murū munitū ereū: ꝛ bellabūt aduersū te ꝛ τεῖχος ὀχυρὸν χαλκοῦν, καὶ πολεμήσουσιν πρὸς σὲ καὶ nō poterūt cōtra te: qz tecū ſū vt ſal οὐ μὴ δύνωνται πρὸς σέ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σῶ ue te: ꝛ liberē te dicit dñs: liberabo te ζειν σε, καὶ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει κύριος, καὶ σώσω σε de manu malox: ꝛ eruā te de manu ἐκ χειρὸς πονηρῶν, καὶ λυτρώσομαί σε ἐκ χειρὸς pessilentiū. λοιμῶν.	Ca.16.	cōuerteris cōuertā te & ante faciē meā stabis: & ſi ſeparaueris pciosum a vili: quaſi os meū eris. Conuertētur ipſi ad te: & tu non conuerteris ad eos. Et dabo te populo huic in murum ereum fortē: & bellabunt aduersum te: & nō pua lebunt qa ego tecū ſum vt ſaluem te: & eruaz te dicit dominus. Et liberabo te de manu peſſimorū: & redimā te de mann fortium.	16.	שׁוּב תָּשׁוּב וְאַשִׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמֹד וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה יָשֻׁבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא תָשׁוּב אֲלֵיהֶם וְנָתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה לְחוֹמַת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי לְהוֹשִׁיעֲךָ וּלְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה׃ וְהִצַּלְתִּיךָ מִיַּד רָעִים וּפְדִתִיךָ מִכַּף עָרִצִים׃	שׁוב פָּנָה עָמַד יָצָא זָלַל פֶּה הָיָה נָתַן חֹמָה בָּצַר לֶחֶם יָכַל יָשַׁע נָצַל רוּץ פָּדָה עָרַץ
Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: nō accī Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, μὴ λά plias vxorē ꝛ nō nascēt tibi filiꝰ neq; filia βης γυναῖκα καὶ οὐ γενήσεταί σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ in loco iſto. qz hec dicit dñs de ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν filiis ꝛ filiabꝰ gentis in loco i υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων τῶν γεννωμένων ἐν τῷ τόπῳ τού ſto: ꝛ de matribꝰ eox q̄ pepererūt τω, καὶ περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν τεκουσῶν eos ꝛ de pribꝰ eox q genue αὐτούς καὶ περὶ τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν γεννησά rūt eos in terra hac: in morte morboſa mo των αὐτούς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀπο rientur. nō plāgent ꝛ nō ſepelient in ereū θανοῦνται. οὐ κοπήσονται καὶ οὐ ταφήσονται εἰς πρα plū ſup faciē terre erūt in gladio δίγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται ἐν μαχαίρᾳ ꝛ fame cōſument: ꝛ erūt cadaue καὶ λιμῷ συντελεσθήσονται, καὶ ἔσονται τὰ σώμα ra eox in eſcā beſtiis terre ꝛ τα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ τοῖς volatilibꝰ celi. hec dicit dñs: ne πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. τάδε λέγει κύριος, μὴ igrediaris in choros eox: ꝛ nō vadas εἰσέλθῃς εἰς θίασον αὐτῶν, καὶ μὴ πορευθῇς ad plāgendū: ꝛ ne lugeas eos: qz abſtu τοῦ κόψασθαι, καὶ μὴ θρηνήσῃς αὐτούς, ὅτι ἀφέσ li pacē meā a pplo hoc dicit dñs: καὶ τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου φησὶν κύριος, miam ꝛ miserationes: ꝛ morient magni ἔλεος καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ ἀποθανοῦνται μεγάλοι ꝛ parui in terra iſta: nō ſepelient ꝛ nō plā καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ ταφήσονται καὶ οὐ θρη gentur: nō icidēt ſe neq; icisiones faci νηθήσονται, οὐ κόψονται αὐτοὺς οὐδὲ ἐντομίδας ποιή cnt: ꝛ nō radent ꝛ nō frangēt panis in σουσιν καὶ οὐ ξυρήσονται καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν luctu eox in cōſolationē ſup mortuo. nō pota πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι· ἐκπο būt eos poculo cōſolationē ſup pfc ſuo τιοῦσιν αὐτοὺς ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ αὐ aut ſup mfe ſua. in domū cōuiuii nō igredi τοῦ ἢ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ. εἰς οἰκίαν πότου οὐκ εἰσε ris ꝛ vt ſedeas cū eis ad comedēdū ꝛ bibēdū. λεύσῃ συγκαθῆσαι μετ' αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. ppter hoc hec dicit dñs de iſrael: ecce ego διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ diſſoluo de loco iſto coram ocu καταλύω ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐναντίον τῶν ὀφθαλ lis vris in diebꝰ vris. vocē gaudii ꝛ vo μῶν ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν. φωνὴν χαρᾶς καὶ φω cē leticie: vocē ſpōſi νὴν εὐφροσύνης, φωνὴ νυμφίου		Et factum eſt verbū domini ad me dicēs. Non accipies vxorem: & non erunt tibi filii & filie in loco iſto. Quia hec dicit dñs ſuper filios & filias qui generantur in loco iſto: & ſuper matres eorū qui genuerūt eos & ſuper patres eorū de quorū ſtirpe ſunt nati in terra hac. Mortibus egrotationū morietur: nō plangētur & nō ſepelietur: in ſterq linium ſuper faciem terre erunt. Et gladio & fame conſumentur: & erit cadauer eorū in eſcam volatilibus celi & beſtiis terre. Hec dicit dominus. Ne ingrediaris domum conuiuii: neq; vadas ad plangendū neq; conſoleris eos: quia abſtuli pacem meam a populo iſto dicit dominus misericordiā & miserationes. Et morientur grandes & parui in terra iſta: non ſepelientur neq; plangentur: & non ſe incidet: neq; calutiū fiet in eis. Et nō frangent inter eos luctū panē ad cōſolandū ſup mortuo: & non dabūt eis potum calicis ad conſolandum ſuper patre ſuo & matre. Et domum conuiuii non ingrediaris vt ſedeas cum eis & comedas & bibas: quia hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego auferam de loco iſto in oculis vris & in diebus veſtris vocem gaudii & vocem leticie vocem ſponſi	16.	לֹא תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא יִהְיוּ לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה עַל הַבָּנִים וְעַל הַבָּנוֹת הַיִּלּוֹדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל אִמֹּתָם הַיֹּלְדוֹת אוֹתָם וְעַל אֲבוֹתָם הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ מְמוֹתֵי תַחֲלָאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ וְנִכְרָת וְנִרְעָב יִכְלוּ וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֶמֶת הָאָרֶץ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אַל תָּבוֹא בֵּית מַרְזֵחַ וְאַל תֵּלֵךְ לִסְפּוֹד וְאַל תָּנֹד לָהֶם כִּי אָסַפְתִּי אֶת שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה אֶת הַחֶסֶד וְאֶת הָרַחֲמִים׃ וּמֵתוּ גְּדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת לֹא יִקָּבְרוּ וְלֹא יִסָּפְדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגַּדַּד וְלֹא יִקְרַח לָהֶם׃ וְלֹא יִפְרְסוּ לָהֶם עַל אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל מֵת וְלֹא יַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ׃ וּבֵית מִשְׁתֶּה לֹא תָבוֹא לָשֶׁבֶת אִתָּם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַשְׁבִּית מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבְיֹמֵיכֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן	Cap. xvj. הָיָה לָקַח אִישׁ הָיָה בַּיִת קוּם יָלַד אֵת מוּת חָלָל סָפַד קָבַר הָיָה כָּלָה הָיָה מוּת חָלָל סָפַד קָבַר גָּדַד קָרַח פָּרַס מוּת לֶחֶם שָׁתָה שָׁתָה בּוֹא יָשַׁב שָׁתָה שָׁבַת מִן יוֹם שׁוּשׁ

Patriua.heb.	Ter.heb.hiere.xvj.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
וְקוֹל שָׂשׂ	וְקוֹל שָׂשׂ	& vocem ſponſe.	τ φωνὴ νύμφης·
וְקוֹל חָתָן	וְקוֹל חָתָן	Et cũ annunciaueris	καὶ ἐὰν ἀναγγείλῃς
וְקוֹל כַּלָּה	וְקוֹל כַּלָּה	populo huic omnia	τῷ λαῷ τούτῳ πάντα
כִּי נָבֵל	כִּי נָבֵל	verba hec	τὰ ῥήματα ταῦτα
וְאָמְרוּ	וְאָמְרוּ	& dixerint tibi	καὶ εἴπωσιν
אֵלֶיךָ	אֵלֶיךָ	quare locutus eſt	πρός
עַל מֶה	עַל מֶה	dñs ſup nos	τε· ἅρα λαλεῖ
דִּבֶּר	דִּבֶּר	omne malũ	κύριος ἐφ' ἡμᾶς
יְהוָה	יְהוָה	grande iſtud	πάντα τὰ κακὰ
עָלֵינוּ	עָלֵינוּ	Quæ iniquitas	ταῦ
אֶת כָּל	אֶת כָּל	nr̃a aut quod	ἡ ἀδικία
הָרָעָה	הָרָעָה	peccatũ nr̃m	ἡμῶν
הַגְּדוֹלָה	הַגְּדוֹלָה	qđ peccauimus	καὶ τίς
הַזֹּאת	הַזֹּאת	dño deo	ἡ ἁμαρτία
רוֹעַ גָּדֹל	רוֹעַ גָּדֹל	nr̃o: & dices	ἡμῶν
וּמָה	וּמָה	ad eos. Quia	ἣν
עֲוֹנֵנוּ	עֲוֹנֵנוּ	reliquerunt me	ἡ
וּמָה	וּמָה	patres veſtri	μάρτομεν
חַטָּאתֵנוּ	חַטָּאתֵנוּ	ait dominus: &	ἐναντίον
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	abierũt poſt	κυρίου
חָטָאנוּ	חָטָאנוּ	deos alienos: &	τοῦ θεοῦ
לַיהוָה	לַיהוָה	ſeruierunt eis:	ἡμῶν·
אֱלֹהֵינוּ	אֱלֹהֵינוּ	& adorauerunt	καὶ ἐρεῖς
וַתֹּאמֶר	וַתֹּאמֶר	eos: & me	αὐ
אֲלֵיהֶם	אֲלֵיהֶם	dereliquerũt	lis:
עַל	עַל	& legem meã nõ	εγκατέλιπόν
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	cuſtodierũt. Sed	με
עָזְבוּנִי	עָזְבוּנִי	& vos	οἱ πατέρες
נְאֻם	נְאֻם	peius operati	ὑμῶν
יְהוָה	יְהוָה	eſtis	λέγει
וְאֶת	וְאֶת	ecce enĩ	dñs:
תּוֹרָתִי	תּוֹרָתִי	ambulat vnuſquiſq	τ
לֹא	לֹא	poſt prauitatem	ἀπῆλθον
שָׁמָרוּ	שָׁמָרוּ	cordis ſui mali:	ὀπίσω
וְאַתֶּם	וְאַתֶּם	vt me non	θεῶν
הֲרֵעֹתֶם	הֲרֵעֹתֶם	audiat. Et	ἀλλοτρίων
לַעֲשׂוֹת	לַעֲשׂוֹת	eiciam vos	καὶ
רוֹעַ עֲשֵׂה	רוֹעַ עֲשֵׂה	de	ἐδούλευσαν
מֵאֲבוֹתֵיכֶם	מֵאֲבוֹתֵיכֶם	terra hac in	αὐτοῖς
וְהִנְכֶם	וְהִנְכֶם	terrã quã	καὶ
הֹלְכִים	הֹלְכִים	nõ ſciuiſtis vos	προσεκύνησαν
אִישׁ	אִישׁ	& patres veſtri.	αὐτοῖς
הִנֵּה	הִנֵּה	Ecce enĩ	ἐμὲ
אַחֲרֵי	אַחֲרֵי	ambulat vnuſquiſq	ἐγ
שְׁרִרוּת	שְׁרִרוּת	poſt prauitatem	κατέλιπον
לִבּוֹ	לִבּוֹ	cordis ſui mali:	καὶ
הָרָע	הָרָע	vt me non	τὸν
לִבְלְתִּי	לִבְלְתִּי	audiat. Et	νόμόν
שְׁמֹעַ	שְׁמֹעַ	eiciam vos	μου
אֵלָי	אֵלָי	de	οὐκ
וְהִטַּלְתִּי	וְהִטַּלְתִּי	terra hac in	ἐφυλάξαντο·
אֶתְכֶם	אֶתְכֶם	terrã quã	καὶ
מֵעַל	מֵעַל	nõ ſciuiſtis vos	ὑμεῖς
הָאֲדָמָה	הָאֲדָמָה	& patres veſtri:	ἐπονηρεύσασθε
הַזֹּאת	הַזֹּאת	& ſeruietis	ὑπὲρ
אֶל	אֶל	ibi dus alienis	τοὺς
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ	die ac nocte:	πατέρας
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	qui non dabũt	ὑμῶν·
לֹא	לֹא	vobis requiem.	καὶ
יְדַעְתֶּם	יְדַעְתֶּם	Propterea ecce	ἰδοὺ
אַתֶּם	אַתֶּם	dies venient	ὑμεῖς
וַאֲבוֹתֵיכֶם	וַאֲבוֹתֵיכֶם	dicit dominus:	πορεύεσθε
וַעֲבַדְתֶּם	וַעֲבַדְתֶּם	& non dicetur	ἕκαστος
שָׁם	שָׁם	vltra: viuit	ὀπίσω
אֶת	אֶת	dominus qui	τῶν
אֱלֹהִים	אֱלֹהִים	eduxit filios	ἀρεστῶν
אֲחֵרִים	אֲחֵרִים	iſrael de terra	τῆς
יוֹמָם	יוֹמָם	egypti. Sed	καρδίας
וְלַיְלָה	וְלַיְלָה	viuit dominus	ὑμῶν
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	qui eduxit	τῆς
לֹא	לֹא	filios iſrael	πονηρᾶς
אֶתֵּן	אֶתֵּן	de terra	τοῦ
לָכֶם	לָכֶם	aquilonis: & de	μὴ
הָנִינָה	הָנִינָה	vniuerſis	ὑπακούειν
נָתַן	חָנֵן	terris ad quas	μου·
לָכֵן	לָכֵן	eieci eos: &	καὶ
הִנֵּה	הִנֵּה	reducam eos in	ἐκριῶ
יָמִים	יָמִים	terrã ſuam quam	τὰ
בָּאִים	בָּאִים	dedi patribus	ἀδικήματα
נְאֻם	נְאֻם	eorũ. Ecce ego	αὐτῶν
יְהוָה	יְהוָה	mittã piſcatores	ἀπὸ
וְלֹא	וְלֹא	multos dicit	γῆς
יֵאָמֵר	יֵאָמֵר	dñs: & piſcabũtur	ταύτης
עוֹד	עוֹד	eos. Et poſt hec	εἰς
חַי	חַי	mittam eis multos	γῆν
יְהוָה	יְהוָה	venatores &	ἣν
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	venabũtur eos de	οὐ
הֶעֱלָה	הֶעֱלָה	omni monte & de	ἐγνώκατε
אֶת	אֶת	omni colle & de	καὶ
בְּנֵי	בְּנֵי	cauernis petrarũ:	οἱ
יִשְׂרָאֵל	יִשְׂרָאֵל	quia oculi mei	πατέρες
מֵאֶרֶץ	מֵאֶרֶץ	ſuper omnes vias	ὑμῶν·
מִצְרָיִם	מִצְרָיִם	eorũ. Non ſunt	καὶ
כִּי	כִּי	abſcondite a facie	δουλεύ
אִם	אִם	mea: & nõ fuit	σετε
חַי	חַי	occultata iniqtas	ἐκεῖ
יְהוָה	יְהוָה	eorũ ab oculis	θεοῖς
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	meis. Et reddam	ἀλλοτρίοις
הֶעֱלָה	הֶעֱלָה	primũ duplices	ἡμέρας
אֶת	אֶת	iniqtates eorũ &	καὶ
בְּנֵי	בְּנֵי	pctã eorũ: qa	νυκτός,
יִשְׂרָאֵל	יִשְׂרָאֵל	cõtaminauerũt	οἱ
מֵאֶרֶץ	מֵאֶרֶץ	terrã meã in	δώσουσιν
צָפוֹן	צָפוֹן	morticinis idolo	ὑμῖν
וּמִכֹּל	וּמִכֹּל	ſuo: & abomiatiõib	ἔλεος·
הָאֲרָצוֹת	הָאֲרָצוֹת	ſius impleuerũt	διὰ τοῦτο
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	hereditatẽ meã.	ἰδοὺ
הִדַּחְתִּים	הִדַּחְתִּים	Dñe fortitudo mea	ἡμέραι
שָׁמָּה	שָׁמָּה	& robur meũ &	ἔρχονται
וַהֲשִׁיבוֹתִים	וַהֲשִׁיבוֹתִים	refugium meũ in	unt dicit
עַל	עַל	die tribulationis.	dñs.
אַדְמָתָם	אַדְמָתָם		τ nõ
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר		dicẽt
נָתַתִּי	נָתַתִּי		vltra
לַאֲבוֹתָם	לַאֲבוֹתָם		viuit dñs
רְאוּ	רְאוּ		q̃ eduxit
רַבִּים	רַבִּים		filios
נְאֻם	נְאֻם		iſrael de
יְהוָה	יְהוָה		terra
וְדַיָּגִים	וְדַיָּגִים		aquilonis
וְאַחֲרֵי	וְאַחֲרֵי		καὶ ἀπὸ
כֵן	כֵן		πασῶν
אֲשַׁלַּח	אֲשַׁלַּח		τῶν
לְרַבִּים	לְרַבִּים		χωρῶν
צַיָּדִים	צַיָּדִים		οὗ
וְצָדוּם	וְצָדוּם		ἐξώδησαν
מֵעַל	מֵעַל		ἐκεῖ·
כָּל	כָּל		καὶ
הַר	הַר		reſtituã
וּמֵעַל	וּמֵעַל		eos in
כָּל	כָּל		terrã eor̃
גִּבְעָה	גִּבְעָה		quã dedi
וּמִנְּקִיקֵי	וּמִנְּקִיקֵי		ἀποκαταστήσω
הַסְּלָעִים	הַסְּלָעִים		αὐτοὺς
כִּי	כִּי		εἰς
עֵינַי	עֵינַי		τὴν
עַל	עַל		γῆν
כָּל	כָּל		αὐτῶν
דַּרְכֵיהֶם	דַּרְכֵיהֶם		ἣν
לֹא	לֹא		ἔδωκα
נִסְתְּרוּ	נִסְתְּרוּ		patrib eor̃.
מִלְּפָנָי	מִלְּפָנָי		ecce ego mitto
וְלֹא	וְלֹא		piſcatores
נִצְפַּן	נִצְפַּן		τοῖς
עֲוֹנָם	עֲוֹנָם		πατράσιν
מִנֶּגֶד	מִנֶּגֶד		αὐτῶν.
עֵינָי	עֵינָי		ἰδοὺ
וְשִׁלַּמְתִּי	וְשִׁלַּמְתִּי		ἐγὼ
רִאשׁוֹנָה	רִאשׁוֹנָה		ἀποστέλλω
מִשְׁנֶה	מִשְׁנֶה		ἁλιεῖς
עֲוֹנָם	עֲוֹנָם		multos dicit
וְחַטֹּאתָם	וְחַטֹּאתָם		dñs. τ
עַל	עַל		piſcabunt
חִלְּלָם	חִלְּלָם		eos. τ
אֶת	אֶת		πολλοὺς
אַרְצִי	אַרְצִי		λέγει
בְּנִבְלַת	בְּנִבְלַת		κύριος·
שִׁקּוּצֵיהֶם	שִׁקּוּצֵיהֶם		καὶ
וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם	וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם		ἁλιεύσουσιν
מָלְאוּ	מָלְאוּ		αὐτούς· καὶ
אֶת	אֶת		μετὰ
נַחֲלָתִי	נַחֲלָתִי		ταῦτα
יְהוָה	יְהוָה		ἀποστελῶ
עָזִּי	עָזִּי		πολλοὺς
וּמָעוּזִּי	וּמָעוּזִּי		θηρευτὰς
וּמִנוֹסִי	וּמִנוֹסִי		καὶ θηρεύ
בְּיוֹם	בְּיוֹם		sur eos ſup
צָרָה	צָרָה		σουσιν
			αὐτοὺς ἐπάνω
			πάσης
			colle: τ de
			foraminib
			πετρῶν
			πάσης
			πάσης
			πάσης

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ad te gētes veniēt ab extremis terre: t dicēt: πρός σε ἔθνη ἥξουσιν ἀπ' ἐσχάτων τῆς γῆς, καὶ ἐροῦσιν, quō falsa possederūt pres nri idola t nō ὡς ψευδῆ ἐκτήσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἴδωλα· καὶ οὐκ est in eis vtilitas ſi faciet ſibi hō ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὠφέλημα εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος deos t hi nō ſint dii. ꝓpter hoc ecce ego mā θεούς· καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δη= nifestabo eis in tpe hoc t notā faciā eis ma λώσω αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ γνωρίῳ αὐτοῖς τὴν χεῖ nā meā t virtutē meā t ſcient q: ego dñs. ρά μου καὶ τὴν δύναμίν μου καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.

C.17. ἃ Hec dicit dñs: pctm iuda ſcriptū ΤΑδε λέγει κύριος, ἁμαρτία Ἰούδα γεγραμμένη
ſit in ſtilo ferreo: i vngue adamātino ſculptū ἐστὶν ἐν γραφίδι σιδηρᾷ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ γεγλυμμένη
ſup tabula cordis eor: t ſup cornibus ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων
ararū eor. cū recordati fuerit filii co= τῶν βωμῶν αὐτῶν. ἐν τῷ μνημονεύειν τοὺς υἱοὺς αὐ=
rū ararū eor t lucorū eor ſup li= τῶν τῶν βωμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀλσῶν αὐτῶν ἐπὶ ξύ=
gno frōdoſo: ſup colles excelſos. o mōtane in λῳ ἀλσώδει, ἐπὶ τῶν βουνῶν τῶν ὑψηλῶν. ὠδῖνες ἐν τῷ
cāpo: diuitias tuas t oēs theſauros πεδίῳ, τὸν πλοῦτόν σου καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς
tuos diripiēdos dabo. excelſa tua in pctō in σου εἰς διαρπαγήν δώσω. τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν
oib? teris tuis. t relinq̄ris ab here= πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου· καὶ καταλειφθήσῃ ἀπὸ τῆς κλη
ditate tua: quā dedi tibi. t ſeruire te faci= ρονομίας σου, ἣν ἔδωκά σοι· καὶ δουλεύειν σε ποιή=
am inimicis tuis in terra quā nō ſcis: qm ignē σω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣν οὐκ οἶδας, ὅτι πῦρ
ſuccēdiſtis i furore meo: vſq; in ſeculū ardebit. hec ἀνήψατε ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως τοῦ αἰῶνος φλέξει. τάδε
dicit dñs: maledict? hō q̄ ſpē hz in ho λέγει κύριος, ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἄν
mine t firmabit carnē brachii ſui t a θρωπον καὶ σκηνώσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ
dño recedit cor eius. 3 erit q̄ſi ſilueſtris κυρίου ἀποστῇ ἡ καρδία αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἡ ἀγριο=
miyca q̄ in deſerto: nō videbit cū venerit bona. μυρίκη ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐκ ὄψεται ὅταν ἔλθῃ τὰ ἀγαθά·
t hitabit in ſalſuginib? in deſerto terra ſalſa q̄ καὶ κατασκηνώσει ἐν ἁλίμοις ἐν τῇ ἐρήμῳ γῇ ἁλμυρᾷ ἥτις
nō habitat. t bñdictus hō q̄ cōfi= οὐ κατοικεῖται· καὶ εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποι=
dit in dño: t erit dñs ſpes ei?: t erit q̄ſi θεν ἐπὶ τῷ κυρίῳ· καὶ ἔσται κύριος ἐλπὶς αὐτῷ· καὶ ἔσται ὡς
ligni abūdās iuxta aq̄s t ſup humorē mittit radices ſuas. ξύλον ἐυθηνοῦν παρ' ὕδατα καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βαλεῖ ῥίζας αὐτῆ
t nō timebit cū venerit eſt?: t erūt in co ra= καὶ οὐ φοβηθήσεται ὅταν ἔλθῃ καῦμα, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ σε
mi frōdoſi. in āno ſiccitatis nō timebit t nō μὶ χηλὰ σώδη· ἐν ἐνιαυτῷ ἀβροχίας οὐ φοβηθήσεται καὶ οὐ
deſinet faciēs fructū. pfundū cor ſup om= παύσεται ποιοῦν καρπόν. βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάν=
nia. t hō eſt: qs cognoſcet eā? ego dñs ſcru τα· καὶ ἄνθρωπός ἐστιν, ὅστις γνώσεται αὐτόν; ἐγὼ κύριος ἐτά
tās cordā ꝓbās renes: vt dē vnicuiq; ſcōz ζων καρδίας; δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ
.Ꝑro. vias ſuas: t ſcōm fructꝰ adinuentionū τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων
ſuarū. clamauit perdix cōgregauit q̄ nō peperit faciēs αὐτῶν. ἐφώνησεν πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκεν ποιῶν
diuitias ſuas nō cū iudicio in dimidio dierū ſuoꝝ relin πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγ=
quent eā. t in nouiſſimis ſuis erit inſipiēs. καταλείψουσιν αὐτόν. καὶ ἐπ' ἐσχάτων αὐτοῦ ἔσαι ἄφρων·
ſolīū glie exaltatū a principio
θρόνος δόξης ὑψωμένος ἀπ' ἀρχῆς

Trāsla.B.Hie.

[1]Ad te[m] gentes[n] venient [o]ab extremis[k] terre: ∞∞∞ [q]& dicent.[r] Vere[s] mendaciū[t] possederūt[u] patres nri [x]vanitatē[y] que eis[r] nō[a] profuit.[b] Numquid faciet[c] sibi [d]homo[c] deos?[r] Et ipsi[s] nō sunt[b] dii. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [1]Idcirco[k] ecce ego[l] ostendā eis[m] per vicē[n] hāc: ∞∞∞∞ [o]ostendā eis[l] manū meam [r]& [a] virtutem meam[y] ∞∞∞ [r]& scient[u] quia[r] nomē mi= hi[r] dominus. 17.

[p]Peccatum[b] iuda[c] scrīptum est ∞∞∞∞∞∞∞∞ [d]ſtilo[c] ferreo[r] in vngue[d] adamantino:[b] exaratum ∞∞ [f]sup[k] latitudinē [f]cordis eo rū:[m] & in cornibus[n] ararū eorū.[o] Cum recordati fuerint[r] filii eorū[q] ararū tuarum [r]& lucorū tuorum:[r] [g]lignorū [p]frondentiū [f]in[r] mōtib? [f]excelſis:[a] ſacrificantes[b] in agro:[c] fortitudinē tuā[3] [b]& [o]es[c] theſauros tuos[r] in di= reptionē[a] dabo:[b] excelſa tua[r] ꝓpter pctā[k] in vniuer ſis[r] fīnib? tuis.[m] Et relinq̄= ris ſola[a] ab hereditate tua [r]quā[r] dedi[r] tibi:[a] & ſeruire te faciam[n] inimicis tuis[r] in terra[r] quā[r] ignoras.[b] Qm̄ [r]ignē[b] ſuccēdiſti[n] in furore meo[r] vſq; in[m] eternū[b] arde bit.[r] Hec[k] dicit[r] dñs.[m] Ma= ledictus[n] homo[o] qui ∞∞ [p]cōfidit[q] in hoīe[r] & ponit [o]carnē [r]brachiū ſuū:[n] & a [k]dño[r] recedit [s] cor eius.

[a]Erit enim[b] quaſi miryce [c]in deſerto[o] & nō [r]videbit [r]cum[g] venerit[b] bonum ∞ [r]ſed hitabit in[k] ſiccitate[r] in deſerto in[m] terra[n] ſalſugi= nis [o]& inhabitabili. [q]Be= nedictus[r] vir[g] qui [r]cōfidit [n]in domino[k] & erit [r]dñs[s] fi ducia eius.[a] Et erit ∞∞∞ [b]q̄ſi lignū q̄[r] transplāta= tur[b] ſup[c] aquas q̄[r] ad[g] hu morē[b] mittit[r] radices ſuas: [k]& nō[r] timebit[m] cū[n] venerit [o]eius. [p]Et erit[q] folīū eius [r]viride[g] & in tpe[r] ſiccitatis [n]nō[r] erit ſollicitū [r]nec ali= q̄[r] deſinet[r] facere[b] fructū. [c]Prauum est[b] cor hominis [r]& inſcrutabile.[b] Quis ∞ [r]cognoſcet illud?[k] Ego[r] dñs [m]ſcrutans[n] cor &[o] ꝓbans [p]renes qui[q] do[r] vnicuiq; [e]iuxta viā ſuā:[r] & iuxta fru ctū[n] adinuentionū ſuarū. [x]Perdix[r] fouit q̄[3] nō[g] pepit. [b]Fecit[c] diuitias[b] & nō[r] in iu dicio.[r] In dimidio[g] dierū ſuorū[b] derelinq̄t eas:[r] & in nouiſſimo ſuo[k] erit[r] inſipi= ens.[m] Solīū[n] glorie[c] altitu dinis[p] a principio:[q] locus

Ter.heb.hiere.xvij.Pritiua.heb.

בוא	אֵלֶיךָ ׀ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי אָרֶץ	
אָבַר	וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ	
עָשָׂה יָעַל	הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל׃ הֲיַעֲשֶׂה לּוֹ	
יָדַע	אָדָם אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים׃	
נָגַד	לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעָם ׀ בַּפַּעַם הַזֹּאת	
	אוֹדִיעֵם אֶת יָדִי וְאֶת גְּבוּרָתִי	
	וְיָדְעוּ כִּי שְׁמִי יְהוָה׃	
Cap.xvij.	חַטַּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה	
כָּתַב	בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצִפֹּרֶן שָׁמִיר חָרוּשָׁה	
שָׁמִיר חָרַשׁ	עַל לוּחַ לִבָּם ׀ וְלִקַּרְנוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃	
זָנַח	כְּזִכָּר בְּנֵיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וַאֲשֵׁרִים	
	עַל עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבָעוֹת הַגְּבֹהוֹת׃	
	הָרֵרִי בַּשָּׂדֶה חֵילֵךְ כָּל אֹצְרוֹתַיִךְ	
נָתַן	לָבַז אֶתֵּן בָּמָתַיִךְ בְּחַטָּאת ׀ בְּכָל	
בָּמָה גְּבוּל	גְּבוּלַיִךְ ׀ וְשַׁמֵּטְתָּה ׀ וְנָךְ מִנַּחֲלָתֵךְ	
נָתַן עָבַד	אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךְ אֶת	
	אֹיְבַיִךְ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדָעַתְּ כִּי	
עוֹלָם יָקַד	אֵשׁ קְדַחְתֶּם בְּאַפִּי עַד עוֹלָם תּוּקָד׃	
אָרַר	כֹּה אָמַר יְהוָה ׀ אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר	
	יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ ׀ וּמִן	
סוּר לֵבָב	יְהוָה יָסוּר לִבּוֹ׃ וְהָיָה כְּעַרְעָר	
בּוֹא	בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבוֹא טוֹב	
דָּגַר	וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר ׀ אֶרֶץ מְלֵחָה	
יָשַׁב בָּרַךְ	וְלֹא תֵשֵׁב׃ בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח	
בָּטַח	בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְטַחוֹ׃ וְהָיָה	
שָׁתַל יָבַל	כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל	
שָׁלַח רָאָה	יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶ ׀ כִּי יָבֹא	
בּוֹא חֹם	חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבְשְׁנַת בַּצֹּרֶת	
שָׁנָה	לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי׃	
דָּאַג מוּשׁ	עָקֹב הַלֵּב מִכֹּל וְאָנֻשׁ הוּא מִי	
עָשָׂה פָּרָה	יְדָעֶנּוּ׃ אֲנִי יְהוָה חֹקֵר לֵב בֹּחֵן	
לֵבָב	כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי	
כָּלָה נָתַן	מַעֲלָלָיו׃ קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלַד עֹשֶׂה	
פָּרָה עָלַל	עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט נַחְצִי יָמָיו	
שָׁפַט חָצָה	יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל׃ כִּסֵּא	
יוֹם עָזַב	כָּבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם	
הָיָה		
כָּבַד רוֹם		
מָקוֹם		

Pritiua.heb. Tex.heb.hiere.xvij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter latina.

מְקַדְּשֵׁנוּ׃ מְקוֵה יְהוָה כָּל יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל קָדַשׁ
עֻזֶּיךָ יֵבֹשׁוּ וְסוּרֵי בָאָרֶץ יִכָּתֵבוּ בּוּשׁ סוּר
כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְהוָה׃ כָּתַב
רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃ קוֹר
רָפָא יִשַּׁע
הֵמָּה אֹמְרִים אַלַי אַיֵּה דְּבַר יְהוָה יָבוֹא נָא׃ הָלַל
וַאֲנִי לֹא אַצְתִּי מֵרָעָה אַחֲרֶיךָ יוֹם אָנוֹשׁ לֹא הִתְאַוֵּיתִי אַתָּה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ בּוֹא אִישׁ אָנַשׁ אָוָה
הָיָה׃ אַל תְּהִי לִי לְמַחְתָּה מַחְסִי אַתָּה יוֹם רָעָה׃ יֵבֹשׁוּ רֹדְפַי וְאַל יָצָא שָׁפָה
אֵבֹשָׁה אֲנִי יֵחַתּוּ הֵמָּה וְאַל אֵחַתָּה חָתַת חָמָה
הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה שִׁבָּרוֹן שַׁבְּרֵם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי רוּעַ בּוּשׁ
הָלֹךְ וְעָמַדְתָּ בִּשַׁעַר בְּנֵי הָעָם אֲשֶׁר חָתַת חָתַת
יָבֹאוּ בוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ בּוֹא
בּוֹ וּבְכָל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה מַלְכֵי
יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃ בּוֹא
כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְנַפְשׁוֹתֵיכֶם שָׁמַר
וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת נָשָׂא נָשָׂא
וְהֲבֵאתֶם בִּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְלֹא בּוֹא
תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם יָצָא בַּיִת
הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָאַר עָשָׂה
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ צָוָה
וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ אֶת עָטָה קָשָׁה
עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת שָׁמַע לָקַח
מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְהָבִיא מַשָּׂא בּוֹא
בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וּלְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי
עֲשׂוֹת בּוֹ כָּל מְלָאכָה׃ וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי עָשָׂה
הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֹשְׁבִים בּוֹא שׁוּר
עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים

sanctificationis nr̃e expectatio israel. dñe oẽs qui derelinquũt te cõfundant. recedẽtes in terra scribẽtur: qm̃ dereliq̃runt venã aquarũ viuentium dñm. Sana me dñe & sanabor: salus me fac & salvus ero: qm̃ laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me. Vbi est verbum domini? veniat: Et ego nõ sum turbatus te pastorem sequens: & diem hominis non desiderauí: tu scis. Quod egressum est de labiis meis: rectũ in conspectu tuo fuit. Non sis mihi tu formidini spes mea tu in die afflictionis. Cõfundãtur qui me psequũtur & nõ cõfundar ego: paueant illi & nõ pauebo ego. Induc sup eos diẽ afflictionis & duplici cõtritione dñs ad me. Vade & sta in porta filiorũ populi per quã ingrediũtur reges iuda & egrediũtur: & in cunctis portis hierusalem: & dices ad eos. Audite verbum domini reges iuda: & omnis iuda: cũctiq habitatores hierusalem qui ingredimini per portas istas. Hec dicit dñs. Custodite animas vestras: & nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis per portas hierusalem: & nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati: & omne opus non facietis. Sanctificate diem sabbati sicut precepi patribus vestris. Et non audierunt nec inclinauerunt aurem suã: sed induraverũt ceruicem suam ne audirent me & ne acciperent disciplinam. Et erit: si audieritis me dicit dñs: ne inferatis onera per portas ciuitatis huius in die sabbati & si sanctificaueritis diẽ sabbati: ne faciatis in eo oẽ opus: ingredietur per portas ciuitatis huius reges & principes sedentes sup soliũ dauid & ascendentes in curribus & equis

sanctificatio nra expectatio israel. dñe oẽs q derelinquũt te cõfundant. recedẽtes in terra scribãtur. qm̃ dereliq̃runt fontẽ vite dominũ. sana me dñe & sanabor. salus me & saluum fac. & laus mea tu es. ecce ipi dicũt ad me: vbi est verbũ dñi? veniat: ego aũt nõ laboraui post te. & diẽ hois nõ desideraui. tu scis q egressa sũt p labia mea ante faciẽ tuã sunt. ne fias mihi in alienationẽ parcẽs mihi in die mala. confundãtur psequẽtes me: & nõ cõfundar ego. paueant ipi: & nõ pauẽ ego. induc sup eos diẽ malã: duplici cõtritione cõtere eos. hec dicit dñs ad me: vade & sta in portis filiorũ ppli in q̃b ingrediunt reges iuda & in q̃b egrediunt & in oibus portis hierlm: & dices ad eos: audite verbũ dñi reges iuda & oes iudeę & oes hierlm ingredientes in portis his: hec dicit dñs: custodite animas vras. & nõ portetis onera in die sabbatoꝝ. & ne inducatis p portas hierlm. & ne efferatis onera de domibꝰ vris in die sabbatoꝝ: & oẽ opꝰ nõ facietis. sanctificate diẽ sabbatoꝝ sicut mandaui patribꝰ vris: & nõ audierũt & nõ inclinauerũt aurẽ suã. & induraueruntsuã sup pres suos ne audirẽt me: & ne acciperẽt disciplinã. & erit si audiẽs audieritis me dicit dñs: ne inferatis onera p portas ciuitatis huiꝰ in die sabbatoꝝ: & sanctificaueritis diẽ sabbatoꝝ: ne faciatis in ea oẽ opus: & ingredient p portas ciuitatis huiꝰ reges & principes sedẽtes sup solio dauid & ascendẽtes in curribꝰ & equis suis

ἁγίασμα ἡμῶν ὑπομονὴ Ἰσραήλ. κύριε πάντες οἱ κατα
λιπόντες σε καταισχυνθήτωσαν· ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς
γῆς γραφέτωσαν ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς τὸν κύ
ριον. ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι. σῶσόν με καὶ σωθήσο
μαι, ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ. ἰδοὺ αὐτοί λέγουσιν πρός
με· ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθέτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα
ὀπίσω σου ποιμαίνων καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου
οὐκ ἐπεθύμησα· σὺ ἐπίστασαι τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν
χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐστίν· μὴ γένηταί μοι
εἰς ἀλλοτρίωσιν φειδόμενός μου ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ· καὶ
καταισχυνθείησαν οἱ διώκοντές με, καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ·
πτοηθείησαν αὐτοί, καὶ μὴ πτοηθείην ἐγώ· ἐπάγαγε
ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλοῦν σύντριμμα σύντρι
ψον αὐτούς. τάδε λέγει κύριος πρός με, βάδισον καὶ
στὰς ἐν πύλαις υἱῶν λαοῦ ἐν αἷς εἰσπορεύονται βασι
λεῖς Ἰούδα καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς· καὶ ἐν
πάσαις ταῖς πύλαις Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ
τούς· ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς Ἰούδα καὶ
πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶσα Ἰερουσαλὴμ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν
ταῖς πύλαις ταύταις· τάδε λέγει κύριος· φυλάσσε
σθε ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· καὶ μὴ αἴρετε βαστάγματα ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· καὶ μὴ εἰσφέρητε διὰ τῶν
πυλῶν Ἰερουσαλήμ· καὶ μὴ ἐκφέρετε βαστάγματα ἐξ
οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ πᾶν ἔργον
οὐ ποιήσετε· ἁγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων κα
θὼς ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἤκου
σαν καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ
ἀκοῦσαί μου, καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν· καὶ ἔσται
ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν
βαστάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν
σαββάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, καὶ εἰ
σελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασι
λεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ καὶ ἐπι
βεβηκότες ἐφ' ἁρμασιν καὶ ἵπποις αὐτῶν

ipi: τ principes eoꝝ: viri iuda τ
αὐτοί, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ
habitantes in hierusalem: τ hitabitur ciui
κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ κατοικηθήσεται ἡ πό
tas hec in etn̄: τ venīēt de ciuitatibꝰ
λις αὕτη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πόλεων
iuda: τ de circuitu hierusalem: τ de tra benia=
ἰούδα, καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκ γῆς βενια=
min: τ de campestri: τ de mōte: τ de
μείν, καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐκ
ea q̄ ad austrū: ferentes holocaustā τ sacrificia
τῆς πρὸς νότον, φέροντες ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας
τ thymiamata τ mun[illegible] τ thus: ferentes lau
καὶ θυμιάματα καὶ μαγνα[illegible] λίβανον, φέροντες αἴ
dem in domū dñi. τ erit si nō audieritis
νεσιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἔσαι ἐὰν μὴ εἰσακούσητέ
me vt sctificetis diem sabbatoꝝ: ne
μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ
portetis onera τ igrediamini p portas
αἴρειν βαστάγματα καὶ εἰσπορεύεσθαι διὰ τῶν πυλῶν
hierusalem in die sabbatoꝝ: τ incē=
ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνά=
dā ignē in portis eius: τ deuorabit
ψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφάγεται
turritas domos hierlin.
ἄμφοδα ἱερουσαλήμ.

Ca.18.

UErbum qđ factū est ad hieremiā a dño
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicens: surge τ descende in domū figuli:
λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως,
τ illic audies verba mea. τ descendi in
καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου. καὶ κατέβην εἰς
domū figuli: τ ecce ipe faciebat opus
τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον
sup lapides: τ dissipatū ē vas. qđ ipe facie
ἐπὶ τῶν λίθων, καὶ διέστρεψεν τὸ ἄγγειον ὃ αὐτὸς ἐποί
bat manib⁹ suis: τ rursū fecit illud
ει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸ
vas alterum sicut placuit i cōspectu eius vt faceret.
ἄγγειον ἕτερον καθὼς ἤρεσεν ἐναντίον αὐτῆ τ ποιῆσαι.
τ factū ē verbū dñi ad me dicēs: ſi ſicut ſſigu
Ro.9.c καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰ καθὼς ὁ κερα
lus iſte nō potero facere vos dom⁹ iſ=
μεὺς τοῦτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος ἰσ
rael dicit dñs. ecce ſicut lutum in manu
ραηλ λέγει κύριος. ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ
figuli vos estis in manib⁹ meis dom⁹ iſ
κεραμέως ὑμεῖς ἐστὲ ἐν ταῖς χερσίν μου οἶκος ἰσ
rael. ad ſſimā loquar aduerſ⁹ gētē: aduerſus regnū
ραηλ. πέρας λαλήσω ἐπ' ἔθνος, ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt auferā eos: τ diſperdam: ſi reuerſa fuerit
ἐξᾶραι αὐτούς, καὶ τοῦ ἀπολλύειν, εἰ ἐπιστρέψῃ τὸ
B gens illa a malis ſuis: τ penitētiā agā
ἔθνος ἐκεῖνο ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν, καὶ μετανοήσω
ſuper malis q̄ cogitaui facere illis:
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ ad ſſimā loquar ſup gētē τ ſup regnum
καὶ πέρας λαλήσω ἐπ' ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt reedificetur τ plantetur: τ faci=
ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι, καὶ ποιή=
ent mala coꝝ me ne audiāt vo=
σωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cē meā: τ pniam agā ſup bonis q̄ locut⁹ ſum
νῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ
vt facerē eis. τ nūc dic ad viros iuda: τ
ποιῆσαι αὐτοῖς. καὶ νῦν εἰπὸν πρὸς ἄνδρας ἰούδα, καὶ
ad hitantes hierusalem ſic dicit do
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ οὕτως λέγει κύ
Infra mīn⁹: ecce ego fingo ſup uos mala
15.b.τ ριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακά, ∞∞∞∞∞∞∞∞
Infra.35 c ∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua.heb.Tex.he.Iiere.xviij.

וְחַשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא
אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ
דַּרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאָמְרוּ נוֹאָשׁ
כִּי אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע נַעֲשֶׂה לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ נָא בַגּוֹיִם מִי
שָׁמַע כָּאֵלֶּה שַׁעֲרוּרָת עָשְׂתָה מְאֹד
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הֵיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדָי
שֶׁלֶג לְבָנוֹן אִם יִנָּתֵשׁוּ מַיִם זָרִים
קָרִים נֹזָלִים וְיִשְׁכְּחֻנִי עַמִּי לַשָּׁוְא
יְקַטְּרוּ וַיְכַשְּׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי
עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דֶּרֶךְ לֹא
סְלוּלָה לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה
שְׁרוּקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
וְיָנִיד בְּרֹאשׁוֹ כְּרוּחַ קָדִים אֲפִיצֵם
לִפְנֵי אוֹיֵב עֹרֶף וְלֹא פָנִים אַרְאֵם
בְּיוֹם אֵידָם וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה
עַל יִרְמְיָהוּ מַחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא תֹאבַד
תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה מֵחָכָם וְדָבָר
מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֵּהוּ בַלָּשׁוֹן וְאַל
נַקְשִׁיבָה אֶל כָּל דְּבָרָיו הַקְשִׁיבָה
יְהוָה אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי
הֲיְשֻׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת
חֲמָתְךָ מֵהֶם לָכֵן תֵּן אֶת בָּנֵיהֶם
לָרָעָב וְהַגִּירֵם עַל יְדֵי חָרֶב
וּתְהִיֶנָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֻּלוֹת וְאַלְמָנוֹת
וְאַנְשֵׁיהֶם יִהְיוּ הֲרוּגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם
מִנֵּי חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה תִּשְׁמַע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָּבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד
פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לִלְכְּדֵנִי
וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי וְאַתָּה יְהוָה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי
לְמָוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם
וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תִּמָּחִי וִיהִיוּ

Trãsla.B.Vie.

and cogito contra vos cogitationem. Reuertatur vnusquisq; a via sua mala: & dirigite vias vestras & studia vra. Qui dixerũt. Desperauimus. Post cogitationes eni nras ibim: & vnusquisq; prauitate cordis sui mali faciemus. Ideo hec dicit dns. Interrogate gentes. Quis audiuit talia horribilia: que fecit nimis virgo israel? Numquid deficiet de petra agri nix libani: aut euelli possunt aque erumpentes frigide & defluentes? Quia oblit est mei populꝰ me: frustra libãtes & ipingẽtes in vijs suis & in semitis seculi: vt ambularẽt per eas in itinere nõ trito: vt fieret terra eorum in defolationẽ & in sibilũ sempiternũ. Omnis qui pterierit per eã: obstupescet: & mouebit caput suũ. Sicut vẽtus vrẽs dispergã eos coram inimico: dorsum & nõ faciem ostendã eis in die pditionis corũ. Et dixerũt. Venite & cogitemus cõtra hieremiam cogitatiões. Non eni peribit lex a sacerdote: neq; cõsiliũ a sapiẽte nec sermo a propheta. Venite & percutiamus eũ lingua: & nõ attendamus ad vniuersos sermones eius. Attende dñe ad me: & audi vocẽ aduersariorũ meorũ. Nũqd reddetur pro bono malũ: quia foderũt fouea aie mee! Recordare q̃ steterim in cõspectu tuo vt loquerer pro eis bonũ & auertere indignationẽ tuã ab eis. Propterea da filios eorũ in famẽ: & deduc eos in manꝰ gladii. Fiant vxores eorũ absq; liberis: & vidue: & viri earum interficiantur morte. Iuuenes eorũ cõfodiantur gladio in prelio: audiatur clamor de domibus eorũ. Adduces eni sup eos latronẽ repente: quia foderũt foueam vt caperent me: & laqueos absconderũt pedibꝰ meis. Tu aũt dñe scis omne consilium eorum aduersum me in mortem. Ne propitieris iniquitati eorum: & peccatũ eorum a facie tua non deleatur. Fiant

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ cogito cogitationẽ. reuertatur ιã vnusqsq; a
καὶ λογίζομαι λογισμόν. ἀποστραφήτω δὴ ἕκαστος ἀπὸ
via sua mala: τ meliora facite stu-
ὁδοῦ αὐτῆς πονηρᾶς, καὶ καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτη
dia vra: τ vias vras. τ dixerũt cõsor
δεύματα ὑμῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν· καὶ εἶπαν ἀνθρ
tium qr post auersiones nras ibimus
ούμεθα, ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν πορευσόμεθα
τ vnusqsq; placita cordis sui malt fa-
καὶ ἕκαστος τὰ ἀρεσκὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποι
ciem. ꝓpt hoc hec dicit dns: interrogate ιã
ήσομεν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐρωτήσατε δὴ
in gẽtib: ds audiuit talia horribilia q̃ fecit ni-
ἐν ἔθνεσιν, τίς ἤκουσεν τοιαῦτα φρικτὰ ἃ ἐποίησεν σφό
mis virgo israel: nũqd deficient de petra C
δρα παρθένος Ἰσραήλ; μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας Esai.
vbera vr nix de libano: vr declinabit aq̃ violen- 66.c.
μασοὶ ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ λιβάνου; ἢ ἐκκλίνη ὕδωρ βιαί-
ter vento sublata: qr obliti sunt mei ppls me in
ως ἀνέμῳ φερόμενον; ὅτι ἐπελάθοντό μου ὁ λαός μου εἰς
vanũ adolebũt τ infirmabunt in vijs suis semi
κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν τρί
tis sẽpiternis aut ascẽdant semitas nõ ꝟsites viã
βοις αἰωνίοις τοῦ ἐπιβῆναι τρίβους οὐκ ἐχόντας ὁδὸν
ad ter vt ponat ira eoꝝ in desolatiõem τ
εἰς πορείαν τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν καὶ
sybillũ sempiternũ. oẽs ptereuntes p eã:
συρίγμα τὸ αἰώνιον· πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς, Infra.
stupebũt τ mouebũt capita sua: sicut vẽ 19.c.
ἐκστήσονται καὶ κινήσουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς ἄνε-
tũ vrentẽ. dispgam eos coram facie inimicoꝝ
μον καύσωνα. διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν
suoꝝ dorsũ τ nõ faciẽ ostendam illis in die
αὐτῶν νῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ
pditionis eoꝝ. τ dixerũt: venite cogitemus cõtra te
ἀπωλείας αὐτῶν· καὶ εἶπαν, δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ σὲ
remiã cogitationẽ qr nõ peribit lex sacerdotis: τ
ρημίαν λογισμὸν ὅτι οὐκ ἀπολεῖται νόμος ἱερέως, καὶ
cõsiliũ a prudente: τ sermo a ꝓpheta. veni
βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου. δεῦ
te τ percutiam eũ in lingua τ nõ audiem
τε καὶ πατάξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ οὐκ ἀκουσώμε
oẽs ꝛmões eius. exaudi me dñe:
θα πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. εἰσάκουσόν μου κύριε,
τ exaudi vocẽ iustificatiõis mee: ſi re
καὶ εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαιώματός μου, εἰ ἀν-
tribuuntur ꝑ bonis mala. qr collocuti sunt ver
ταποδίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά· ὅτι συνελάλησαν μοι
ba cõtra aiam meã. recordare q̃ steterim ego an
ματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου· μνήσθητι ἑστηκότος μου κα
te faciem tuã vt loquerer ꝑ eis bona:
τὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθά, τοῦ
vt auertere indignationẽ tuã ab eis. ꝓpterea da
ἀποστρέψαι τὸν θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο δὸς τοὺς
filios eoꝝ in famẽ: τ cõgrega eos in manꝰ gla-
υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄθροισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα-
dii. fiant vxores eoꝝ sine filijs τ vidue
χαίρας· γενέσθωσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χῆραι,
τ viri eoꝝ sint interfecti morte: τ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν θανατωθήτωσαν ἀνῃρημένοι θανάτῳ, καὶ οἱ
iuuenes eoꝝ cadentes gladio i ꝓlio. fiat
νεανίσκοι αὐτῶν πεπτωκότες μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ. φωνὴ
clamoꝛ in ꝺomibꝰ eoꝝ: induces sup eos latrões
κραυγῆς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς λῃστὰς
repẽte qr acceperũt verbũ in captionẽ mei: τ laque
ἀφνω ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον εἰς σύλληψίν μου, καὶ παγί
os abscõdert ꝫ me τ tu dñe scis omne cõsiliũ coꝝ
δας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμοί καὶ σὺ κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν αὐτῶν
aduersũ me i morte: ne mundes iniquitates eoꝝ: τ peccata
ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον, μὴ ἀφανίσῃς τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας
ꝑfm coꝝ a facie tua ne deleas. fiat
τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείφῃς· γενέσθω

Trãsla.gre.ltx.cũ inter.lati.

infirmitas eoꝝ coram te in tpe furoris tui fac
ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποίη
sup eis.
σον ἐν αὐτοῖς.

Ca.19.

HEc dixit dñs ad me: vade ⁊ possidε
A Τάδε εἶπεν κύριος πρός με, βάδισον καὶ κτῆσαι
volũ fictile testeum a senioribus
βικὸν πεπλασμένον ὀστράκινον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ppli ⁊ a sacerdotib⁹: ⁊ egredieris i po
τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πο
lyandriũ filioꝝ ennõ qđ est in vestibulis porte
λυάνδριον υἱῶν ἐννὼμ ὃ ἐστιν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης
fictilis, ⁊ lege illic omnia verba
τῆς χαρσεί. καὶ ἀναγνωθι ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους
ḟcũq⁹ locut⁹ fuero ad te. ⁊ dices eis. audite
οὓς ἂν λαλήσω πρός σε. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. ἀκούσατε τὸν
verbũ dñi reges iuda ⁊ habitantes hieru=
λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερου
salem. hec dicit dñs exercituũ deus israel:
σαλήμ. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ecce iduco sup locũ istum mala ita q⁹ oĩs
B.C.C. ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε πᾶς ὁ
audientis ea: tinĕt ambe aures eius. p eo qđ
ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ἀνθ' ὧν
dereliquerũt me: ⁊ abalienauerunt locum i=
ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦ
stũ: ⁊ adoleuerũt in eo dijs alienis
θῦ τοῦτον, καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οἷς οὐκ ἔι
runt tpi ⁊ pres eoꝝ. ⁊ reges
σθεισαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. καὶ οἱ βασιλεῖς
iuda repleuerũt locũ istũ sãguinib⁹ innocẽtũ. ⁊
ἰούδα ἔπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθῴων. καὶ
edificauerũt excelsa baal ad cõburendũ filios
ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ τῷ Βααλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱ
B ous suos in ignẽ. q̃ nõ precepi neq; locut⁹ sum ⁊
οὺς αὐτῶν ἐν πυρί. ἃ οὐκ ἐνετειλάμην οὐδὲ ἐλάλησα καὶ
nõ cogitaui corde meo: ppterea ecce dies venient dicit
οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ τοῦτο ἡμέραι ἔρχονται λέγει
dñs. ⁊ non vocabit loco huic vltra ruina ⁊
κύ. καὶ οὐ κληθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διάσπασις καὶ
polyandriõ filii ennõ: sed polyandriõ occisionis.
πολυάνδριον υἱοῦ ἐννώμ, ἀλλ' ἢ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς.
⁊ dissipabo cõsiliũ iuda ⁊ cõsiliũ hie
καὶ καταρρίξω τὴν βουλὴν ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν ἱε=
rusalem in loco isto: ⁊ destruam eos
ρουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς
in gladio i cõspectu inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in manibus
ἐν μαχαίρᾳ ἐναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν
q̃rentium aias eoꝝ. ⁊ dabo mortuos
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς
eoꝝ i escam volatilib⁹ celi ⁊
αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestiis tre: ⁊ ponã ciuitatẽ hanc i demoli=
θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανι
onẽ ⁊ in sibilum. oĩs q̃ pterierit in ea cõ=
σμὸν καὶ εἰς συρισμόν· πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπ' αὐτῇ σκυ
C thrabit ⁊ sibilabit sup omni plaga eius:
θρωπάσει καὶ συριεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς,
⁊ cõedẽt carnes filioꝝ suoꝝ ⁊ car=
καὶ ἔδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τὰς σάρ=
Isa.c. nes filiaꝝ suaꝝ: ⁊ vnusq̃sq̃ carnes
Infra. κας τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ
49.c. proximi sui cõedẽt in munitiõe ⁊ in obsi
πλησίον αὐτοῦ ἔδονται ἐν τῇ πολιορκίᾳ καὶ ἐν τῇ πολι
dione q̃ obsidebunt eos inimici eoꝝ: ⁊
ορκίᾳ ᾗ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ
q̃ querunt viam eoꝝ: ⁊ cõteres eo=
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ συντρίψεις τὸν βι
rũ in oculis virorũ
τὸν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν καὶ

Trãsla.B.Hie.

"corruentes ° in cõspectu tuo: ᵖ in tempore ᑫ furoris tui ʳ abutere ˢ eis. 19.

HEc ᵗ dicit ᵘ dñs. ᵛ Va=de ᵂ ˣ & accipe ʸ lagunculã ᶻ figu li ᵃ testeam ᵇ a senioribus ∞ ᶜ populi ᵈ & a seniorib⁹ ᵉ sacerdotũ: ᶠ & egredere ᵍ ad ʰ vallẽ ⁱ filiorũ ʲ ennon ᵏ que est iuxta ˡ introitũ ᵐ porte ⁿ fictilis: ᵒ & predicabis ᵖ vbi ᑫ verba ∞ ʳ que ego ˢ loquor ᵗ ad te: ᵘ & dices. ᵛ Audite ∞ ʷ verbum ˣ domini ʸ reges ᶻ iuda ᵃ & habitatores ᵇ ∞ ᶜ hierusalem. ᵈ Hec ᵉ dicit ᶠ dominus ᵍ exercituum ∞ ʰ deus ⁱ israel. ʲ Ecce ego ᵏ inducam ˡ afflictionẽ ᵐ super ⁿ locũ ᵒ istum ita ᵖ vt ᑫ oĩs ʳ qui audierit illam: ˢ tinniant ᵗ aures eius: ᵘ eo ᵛ ꝙ ʷ dereliq̃ runt me: ˣ & alienũ fecerint ʸ locum ᶻ istum: ᵃ & libauerint ᵇ in eo ᶜ dijs ∞ ᵈ aliens ᵉ quos ᶠ nescierunt ᵍ ipsi ∞ ʰ & patres eorũ ⁱ & reges ʲ iuda: ᵏ & repleuerunt ∞ ˡ locũ ᵐ istũ ⁿ sanguine ᵒ innocentum: ᵖ & edificauerunt ᑫ excelsa ʳ baalim ˢ ad comburendos ∞ ᵗ filios suos ᵘ in ᵛ holocaustum ʷ baalim: ˣ que ʸ non ᶻ precepi: ᵃ nec ᵇ locut ᶜ sum: ᵈ nec ᵉ ascenderunt ᶠ in ∞ ᵍ cor meum. ʰ Propterea ⁱ ecce ʲ dies ᵏ venient ˡ dicit ᵐ dominus: ⁿ & non ᵒ vocabitur ᵖ amplius ᑫ locus ʳ iste ˢ tophet ᵗ & vallis ᵘ filii ᵛ ennon: ʷ sed ˣ vallis ∞ ʸ occisionis. ᶻ Et dissipabo ᵃ consilium ᵇ iuda ∞ ᶜ & hierusalẽ ᵈ in loco ᵉ isto ᶠ & subuertam eos ∞ ᵍ gladio ʰ in cõspectu ⁱ inimi corum suoꝝ ʲ & in manu ᵏ q̃rentiũ ˡ aias eorũ: ᵐ & dabo ⁿ cadauera eorũ ᵒ escam ᵖ volatilibus ᑫ celi ʳ & bestiis ˢ terre. ∞ ᵗ & ponam ᵘ ciuitatẽ ᵛ hanc ʷ in stuporem ∞ ˣ & in sibilũ. ʸ Omnis ᶻ qui preterierit ᵃ per eam ᵇ obstupescet: ᶜ & sibilabit ᵈ sup ᵉ vniuersa ᶠ plaga eius. ᵍ Et cibabo eos ʰ carnibus ⁱ filiorũ suorum: ʲ & ᵏ carnibus ∞ ˡ filiarũ suarũ: ᵐ & vnusquisq̃ ⁿ carnes ᵒ amici sui ᵖ comedet ᑫ in obsidione ʳ & in angustia in ˢ qua ᵗ concludẽt ᵘ eos ᵛ inimici eorũ ʷ & qui querunt ˣ animas eorum. ʸ Et conteres ᶻ lagunculã ᵃ in oculis ᵇ virorum ∞

Tex.he.hiere.tix. Pritiua.heb

"מְכַשֵּׁלִים ° לְפָנֶיךָ ᵖ בְּעֵת ᑫ אַפִּךְ ʳ עֲשֵׂה ˢ בָהֶם׃

ᵗ כֹּה ᵘ אָמַר ᵛ יְהוָה ʷ הָלוֹךְ ˣ וְקָנִיתָ ʸ בַּקְבֻּק ᶻ יוֹצֵר ᵃ חֶרֶשׂ ᵇ וּמִזִּקְנֵי

ᶜ הָעָם ᵈ וּמִזִּקְנֵי ᵉ הַכֹּהֲנִים׃ ᶠ וְיָצָאתָ ᵍ אֶל

ʰ גֵּיא ⁱ בֶן ʲ הִנֹּם ᵏ אֲשֶׁר ˡ פֶּתַח ᵐ שַׁעַר

ⁿ הַחַרְסוֹת ᵒ וְקָרָאתָ שָׁם ᵖ אֶת ᑫ הַדְּבָרִים

ʳ אֲשֶׁר ˢ אֲדַבֵּר ᵗ אֵלֶיךָ ᵘ וְאָמַרְתָּ ᵛ שִׁמְעוּ

ʷ דְבַר ˣ יְהוָה ʸ מַלְכֵי ᶻ יְהוּדָה ᵃ וְיֹשְׁבֵי

ᵇ יְרוּשָׁלִַם ᶜ כֹּה ᵈ אָמַר ᵉ יְהוָה ᶠ צְבָאוֹת

ᵍ אֱלֹהֵי ʰ יִשְׂרָאֵל ⁱ הִנְנִי ʲ מֵבִיא ᵏ רָעָה ˡ עַל

ᵐ הַמָּקוֹם ⁿ הַזֶּה ᵒ אֲשֶׁר ᵖ כָּל ᑫ שֹׁמְעָהּ ʳ תִּצַּלֶּנָה

ˢ אָזְנָיו׃ ᵗ יַעַן ᵘ אֲשֶׁר ᵛ עֲזָבֻנִי ʷ וַיְנַכְּרוּ ˣ אֶת

ʸ הַמָּקוֹם ᶻ הַזֶּה ᵃ וַיְקַטְּרוּ ᵇ בוֹ ᶜ לֵאלֹהִים

ᵈ אֲחֵרִים ᵉ אֲשֶׁר ᶠ לֹא ᵍ יָדְעוּם ʰ הֵמָּה

ⁱ וַאֲבוֹתֵיהֶם ʲ וּמַלְכֵי ᵏ יְהוּדָה ˡ וּמָלְאוּ

ᵐ אֶת ⁿ הַמָּקוֹם ᵒ הַזֶּה ᵖ דַּם ᑫ נְקִיִּם׃ ʳ וּבָנוּ

ˢ אֶת ᵗ בָּמוֹת ᵘ הַבַּעַל ᵛ לִשְׂרֹף ʷ אֶת

ˣ בְּנֵיהֶם ʸ בָּאֵשׁ ᶻ עֹלוֹת ᵃ לַבַּעַל אֲשֶׁר ᵇ לֹא

ᶜ צִוִּיתִי ᵈ וְלֹא ᵉ דִבַּרְתִּי ᶠ וְלֹא ᵍ עָלְתָה ʰ עַל

ⁱ לִבִּי׃ ʲ לָכֵן ᵏ הִנֵּה ˡ יָמִים ᵐ בָּאִים ⁿ נְאֻם

ᵒ יְהוָה ᵖ וְלֹא ᑫ יִקָּרֵא ʳ לַמָּקוֹם ˢ הַזֶּה ᵗ עוֹד

ᵘ הַתֹּפֶת ᵛ וְגֵיא ʷ בֶן ˣ הִנֹּם ʸ כִּי ᶻ אִם ᵃ גֵּיא

ᵇ הַהֲרֵגָה׃ ᶜ וּבַקֹּתִי ᵈ אֶת ᵉ עֲצַת ᶠ יְהוּדָה

ᵍ וִירוּשָׁלִַם ʰ בַּמָּקוֹם ⁱ הַזֶּה ʲ וְהִפַּלְתִּים

ᵏ בַּחֶרֶב ˡ לִפְנֵי ᵐ אֹיְבֵיהֶם ⁿ וּבְיַד ᵒ מְבַקְשֵׁי

ᵖ נַפְשָׁם ᑫ וְנָתַתִּי ʳ אֶת ˢ נִבְלָתָם ᵗ לְמַאֲכָל

ᵘ לְעוֹף ᵛ הַשָּׁמַיִם ʷ וְלִבְהֵמַת ˣ הָאָרֶץ׃

ʸ וְשַׂמְתִּי ᶻ אֶת ᵃ הָעִיר ᵇ הַזֹּאת ᶜ לְשַׁמָּה

ᵈ וְלִשְׁרֵקָה ᵉ כֹּל ᶠ עֹבֵר ᵍ עָלֶיהָ ʰ יִשֹּׁם

ⁱ וְיִשְׁרֹק ʲ עַל ᵏ כָּל ˡ מַכֹּתֶיהָ׃ ᵐ וַהַאֲכַלְתִּים

ⁿ אֶת ᵒ בְּשַׂר ᵖ בְּנֵיהֶם ᑫ וְאֶת ʳ בְּשַׂר

ˢ בְּנֹתֵיהֶם ᵗ וְאִישׁ ᵘ בְּשַׂר ᵛ רֵעֵהוּ ʷ יֹאכֵלוּ

ˣ בַּמָּצוֹר ʸ וּבַמָּצוֹק ᶻ אֲשֶׁר ᵃ יָצִיקוּ ᵇ לָהֶם

ᶜ אֹיְבֵיהֶם ᵈ וּמְבַקְשֵׁי ᵉ נַפְשָׁם׃ ᶠ וְשָׁבַרְתָּ

ᵍ הַבַּקְבֻּק ʰ לְעֵינֵי ⁱ הָאֲנָשִׁים

Pñtiua.heb. Ter.he.Hiere.xx. Trãsla.B.Hie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Pñtiua.heb.	Ter.he.Hiere.xx.	Trãsla.B.Hie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
׳הַהֹלְכִים ׳אוֹתָךְ׃	׳וְאָמַרְתָּ ׳אֲלֵיהֶם	°qui ibunt°tecum:ᵍ& dices°ad eos.	egredientiũ tecũ: τ dices ad eos.
°כֹּה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳כָּכָה׳ אֲשַׁבֵּר ׳שְׁבַר	°אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה °וְאֶת ׳הָעִיר ׳הַזֹּאת	°Hec°dicit°dñs°exercitu um.°Sic°conteram °populum°istum°&°ciuitatem°istam: °sicut°cõteritur°vas°figuli'' quod °non°potest°vltra°instau rari.° Et in tophet °sepelietur:°eo q̃ non fit ali°locus°ad sepeliendũ. °Sic°faciã °loco°huic:°ait °dñs:°& habitatoribus eius: °& ponam°ciuitatẽ°istam °sicut tophet. °Et erunt''domus''hieru salem° & domus° regum ᵍiuda°sicut locus°tophet °immunde: °oẽs°domus°in°quar° domatibus °sacrificauerunt °omni°militie°celi:°& libauerunt°libamina °dijs°alienis.° Venit autẽ °hieremias °de tophet°quo°miserat eum°dominus °ad ꝓphetandũ° & stetit °in atrio°domus°domini: °& dixit°ad°omnẽ°populum.°Hec°dicit°dominus °exercituum °deus°israel. °Ecce ego°inducam °super''ciuitatẽ''hanc° & super° vrbes° oẽs eius °° °vniuersa°mala''que°locutus sum°aduersum eã °quoniam °induraue=runt°cervicem suam°vt non°audirent°sermones meos. 20.	ἐξερχομένων τεῦ: τ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. hec dicit dñs: sic conteram ꝑplm istũ τ τάδε λέγει κύριος, οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ciuitatẽ hãc: sicut cõfringit vas testaceũ τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον, qđ nõ poterit sanari vltra: τ in ruina sepelĩẽt ὃ οὐ δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι, καὶ ἐν τῷ τωφὲθ θάψουσι eo q̃ nõ est locus vt sepeliant. sic faciã dicit ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ταφῆναι. οὕτως ποιήσω λέγει dñs loco huic τ habitãtib⁹ in eo: κύριος τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ, vt dẽ ciuitatẽ istã sicut q̃ ruinã patit. τοῦ δοθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπίπτουσαν. τ erũt dom⁹ hierlm τ dom⁹ regũ iuda sicut καὶ ἔσονται οἶκοι ἱλημ καὶ οἶκοι βασιλέων ἰούδα καθὼς locus q̃ruit sñdictam⁹ in oĩbus domi= ὁ τόπος ὁ διαπίπτων τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκί bus in q̃b⁹ adoleuerũt in tectis oi milic ταις ἐν αἷς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων πάσῃ τῇ στρατιᾷ cĕli: τ libauerũt libamina dijs alienis. τ οὐρανοῦ, καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ venit hieremias de ruina quo misit e= ἦλθεν ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως οὗ ἀπέστειλεν αὐ= um dñs illuc ꝑphetare. τ stetit in atrio τὸν κύριος ἐκεῖ τοῦ προφητεῦσαι. καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ dñi: τ dixit ad oẽm ꝑplm. hec dicit κυρίου, καὶ εἶπεν πρὸς πάντα τὸν λαόν. τάδε λέγει dñs: exercituũ de⁹ israel. ecce ego induco κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραηλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω sup hierlm: τ sup oẽs ciuitates τ sup ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις καὶ ἐπὶ vicos ei⁹ oĩa mala q̃ loquut⁹ sũ sup e= τὰς κώμας αὐτῆς, ἅσαπτα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐ ain τ sup ciuitates eius.q̃n idurauerũt cervicẽ τὴν καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς. ὅτι ἐσκλήρυναν αὐχένα suã ne audirẽt verba mea.	D
			αὐτῶν τοῦ μὴ ἐισακοῦσαι τῶν λόγων μου. Ca.20.
			Καὶ ἤκουσεν παχὼρ ὁ υἱὸς ἐμμὲρ ὁ ἱερεὺς καὶ οὗ erat cõstitutus princeps dom⁹ dñi hieremia ὃς ἦν καθεσταλμένος ἡγούμενος οἴκου κυρίου τοῦ ἱερεμίου ꝑphetãte sermones istos. τ ꝑcussit e= προφητεύοντος τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπάταξεν αὐ um τ misit eũ in carcerẽ q̃ erat in por ta vom⁹ bẽtamin superioris q̃ erat in domo dñi. τ λη οἴκου βενιαμὶν ὑπερῴου ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ factũ est in crastino τ eduxit paschor hieremiã ἐγένετο τῇ αὔριον καὶ ἐξήγαγεν παχὼρ τὸν ἱερεμίαν de carcere: τ ait illi hieremias: nõ ἐκ τοῦ καταράκτου, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἱερεμίας, οὐκ paschar vocauit dñs nomẽ tuũ sed mi χὶ παχὼρ ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου ἀλλὰ μέ= grantẽ. q̃ hec dicit dñs. ecce ego do τοικον. διότι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ δίδω= tibi in trãsmigrationẽ cũ oĩb⁹ amicis tuis. μί σοι εἰς μετοικεσίαν σὺν πᾶσι τοῖς φίλοις σου. τ cadẽt in gladio inimicor⁹ suor⁹: τ oculi καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί tui videbũt: τ te τ oẽm iudã dabo in ma σου ὄψονται, καὶ σὲ καὶ πάντα ἰούδα δώσω εἰς χεῖ nus regis babylonis: τ trãsmigrare faciẽt eos: ρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ μετοικιοῦσιν αὐτούς ꝯ. ꝑcutient eos καὶ κατακολούσουσιν αὐτούς

Cap. xx.			
׳וַיִּשְׁמַע ׳פַּשְׁחוּר			
׳בֶּן ׳אִמֵּר ׳הַכֹּהֵן ׳וְהוּא ׳פָּקִיד ׳נָגִיד		°filius°emmer°sacerdos°qui°cõstitut⁹°erat°princeps°in domo°dñi'' hieremiam'' prophetantem °sermones° istos.°Et percussit° phassur °hieremiam°prophetã: °& misit°eum °in°nerũ°quod erat°in porta°beniamin °superiori°in domo°domini.°Cunq; illuxisset °in crastinũ''eduxit'' phassur °hieremiam °de°neruo:°& dixit°ad eũ °hieremias. °Non°phassur°vocauit °dñs°nomen tuum: °sed °pauorem°vndiq; :° quia °hec°dicit°dominus. °Ecce ego''dabo te''in pauorem°& omnes °amicos tuos:°& corruẽt °gladio°inimicor; suor;''& oculi tui°videbũt.°Et°oẽm °iudã°dabo°i manu°regis °babylõis:°& traducet eos °i babylõez;°& ꝑcutiet eos	
׳בֵּן ׳אִמֵּר ׳הַכֹּהֵן ׳וְהוּא ׳פָּקִיד ׳נָגִיד			
׳בְּבֵית ׳יְהוָה ׳אֶת ״יִרְמְיָהוּ ״הַנָּבִא ׳אֶת			
׳הַדְּבָרִים ׳הָאֵלֶּה ׳וַיַּךְ ׳פַּשְׁחוּר			
׳אֶת ׳יִרְמְיָהוּ ׳הַנָּבִיא ׳וַיִּתֵּן ׳אֹתוֹ			
׳עַל ׳הַמַּהְפֶּכֶת ׳אֲשֶׁר ׳בְּשַׁעַר ׳בִּנְיָמִין			
׳הָעֶלְיוֹן ׳אֲשֶׁר ׳בְּבֵית ׳יְהוָה׃ ׳וַיְהִי			
׳מִמָּחֳרָת ״וַיֹּצֵא ׳פַּשְׁחוּר ׳אֶת ׳יִרְמְיָהוּ			
׳מִן ׳הַמַּהְפֶּכֶת ׳וַיֹּאמֶר ׳אֵלָיו ״יִרְמְיָהוּ			
׳לֹא ׳פַשְׁחוּר ׳קָרָא ׳יְהוָה ׳שִׁמְךָ ׳כִּי			
׳אִם ׳מָגוֹר ׳מִסָּבִיב׃ ׳כִּי ׳כֹה ׳אָמַר ׳יְהוָה			
׳הִנְנִי ״נֹתֶנְךָ ׳לְמָגוֹר ׳לְךָ ׳וּלְכָל			
׳אֹהֲבֶיךָ ׳וְנָפְלוּ ׳בְּחֶרֶב ׳אֹיְבֵיהֶם			
׳וְעֵינֶיךָ ׳רֹאוֹת ׳וְאֶת ׳כָּל ׳יְהוּדָה ׳אֶתֵּן			
׳בְּיַד ׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳וְהִגְלָם ׳בָּבֶלָה ׳וְהִכָּם			

Pñtiua.heb.	Ter.he.Hiere.xx.	Trãsla.B.Hie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
׳בַּחֶרֶב׃			
׳כֹּה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳לְשַׁלֵּם ׳עַל ׳יַד		°Hec°dicit°dñs: °reddite °manu°calumpniãtis °& °violenti: °& °aduenæ °& °pupillo °& °viduæ °nolite °contristare °neq; °calumpniam °facere: °& °sanguinem °innocentem °ne °effundatis °in °loco °huic: °& °post °deos °alienos °ne °ambuletis °in °malum °vestrum: °si °autem °facientes °feceritis °verbum °istud: °ecce °introibunt °per °portas °domus °huius °reges °sedentes °super °thronum °dauid °& °ascendentes °in °curribus °& °in °equis °ipsi °& °serui °eorum °& °populus °eorum: °& °habitabitis °in °domo °hac: °& °si °non °audieritis °verba °hec: °in °memetipso °iurabo °ait °dñs °quia °in °solitudinem °erit °domus °hec.	ἐξέρχεσθε ἐκ χειρὸς ἀδικουμένου: τ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ χήραν μὴ θλίβετε μηδὲ καταδυναστεύετε αὐτούς: καὶ αἷμα δίκαιον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ: καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων μὴ πορεύεσθε εἰς κακὸν ἑαυτοῖς: ἐὰν δὲ ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον: ἰδοὺ εἰσπορεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἀναβαίνοντες ἐν ἅρμασιν καὶ ἐφ' ἵπποις αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν: καὶ κατοικήσετε ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ: καὶ ἐὰν μὴ ἀκούσητε τῶν λόγων τούτων: κατ' ἐμαυτοῦ ὀμνύω λέγει κύριος ὅτι εἰς ἀφανισμὸν ἔσται ὁ οἶκος οὗτος.
׳בֵּית ׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳שִׁמְעוּ ׳אֶת ׳דְּבַר			
׳יְהוָה׃ ׳כֹּה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳לְבֵית			
׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳הָיוֹשֵׁב ׳עַל ׳כִּסֵּא			
׳דָּוִד ׳אַתָּה ׳וַעֲבָדֶיךָ ׳וְעַמְּךָ ׳הַבָּאִים			
׳בַּשְּׁעָרִים ׳הָאֵלֶּה׃ ׳כֹּה ׳אָמַר ״יְהוָה			
׳עֲשׂוּ ׳מִשְׁפָּט ׳וָצֶדֶק ׳וְהַצִּילוּ ׳גְזוּל			
׳מִיַּד ׳עָשׁוּק ׳וְגֵר ׳יָתוֹם ׳וְאַלְמָנָה			
׳אַל ׳תּוֹנוּ ׳וְאַל ׳תָּעֹשְׁקוּ ׳חָמָס ׳וְדָם			
׳נָקִי ׳אַל ׳תִּשְׁפְּכוּ ׳בַּמָּקוֹם ׳הַזֶּה׃			
׳וְאִם ׳עָשׂוֹ ׳תַּעֲשׂוּ ׳אֶת ׳הַדָּבָר ׳הַזֶּה			
׳וְהָיוּ ״בָאִים ׳בְּשַׁעֲרֵי ׳הַבַּיִת ׳הַזֶּה			
׳מְלָכִים ׳יֹשְׁבִים ׳לְדָוִד ׳עַל ׳כִּסְאוֹ			
׳רֹכְבִים ׳בָּרֶכֶב ׳וּבַסּוּסִים ׳הוּא			
׳וַעֲבָדָיו ׳וְעַמּוֹ׃ ׳וְאִם ׳לֹא ׳תִשְׁמְעוּ			
׳אֶת ׳הַדְּבָרִים ׳הָאֵלֶּה ׳בִּי ׳נִשְׁבַּעְתִּי			
׳נְאֻם ״יְהוָה ׳כִּי ׳לְשַׁמָּה ׳יִהְיֶה ׳הַבַּיִת			
׳הַזֶּה׃ ׳כִּי ׳כֹה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳אֶל ׳בֵּית			
׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳גִּלְעָד ׳אַתָּה ׳לִי			
׳רֹאשׁ ׳לְבָנוֹן ׳אִם ׳לֹא ׳שׂוֹם ׳אָשִׂימְךָ			
׳מִדְבָּר ׳עָרִים ׳לֹא ׳נוֹשָׁבוּ׃ ׳וְקִדַּשְׁתִּי			
׳עָלֶיךָ ׳מַשְׁחִית ׳אִישׁ ׳וְכֵלָיו ׳וְכָרְתוּ			
׳אֶת ׳מִבְחַר ׳אֲרָזֶיךָ ׳וְהִפִּילוּ ׳עַל			
׳הָאֵשׁ׃ ׳וְעָבְרוּ ״רַבִּים ׳עַל ׳הָעִיר			
׳הַזֹּאת ׳וְאָמְרוּ ׳אִישׁ ׳אֶל ׳רֵעֵהוּ			
׳עַל ׳מָה ׳עָשָׂה ״יְהוָה ׳כָּכָה ׳לָעִיר			
׳הַגְּדוֹלָה ׳הַזֹּאת׃ ׳וְאָמְרוּ ׳עַל ׳אֲשֶׁר			
׳עָזְבוּ ׳אֶת ׳בְּרִית ״יְהוָה ׳אֱלֹהֵיהֶם			
׳וַיִּשְׁתַּחֲווּ ׳לֵאלֹהִים ׳אֲחֵרִים ׳וַיַּעַבְדוּם׃			
׳אַל ׳תִּבְכּוּ ׳לַמֵּת ׳וְאַל ׳תָּנִדוּ ׳לוֹ			
׳בְּכוּ ׳בָכוֹ ׳לַהֹלֵךְ ׳כִּי ׳לֹא ׳יָשׁוּב			
׳עוֹד ׳וְרָאָה ׳אֶת ׳אֶרֶץ ׳מוֹלַדְתּוֹ׃			
׳כִּי ׳כֹה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳עַל ׳שַׁלֻּם			
׳יֹאשִׁיָּהוּ ׳בֶּן ׳יֹאשִׁיָּהוּ ׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה			
׳הַמָּלַךְ ׳תַּחַת ׳יֹאשִׁיָּהוּ ׳אָבִיו ׳אֲשֶׁר			
׳יָצָא ׳מִן ׳הַמָּקוֹם ׳הַזֶּה ׳לֹא ׳יָשׁוּב			
׳עוֹד ׳שָׁמָּה׃ ׳כִּי ׳בִּמְקוֹם ׳אֲשֶׁר ׳הִגְלוּהוּ			
׳שָׁם ׳יָמוּת ׳וְאֶת ׳הָאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳לֹא			
׳יִרְאֶה׃ ׳הוֹי ׳בֹּנֶה ׳בֵיתוֹ ׳לֹא ׳בְצֶדֶק			
׳וַעֲלִיֹּתָיו ׳לֹא ׳בְמִשְׁפָּט ׳בְּרֵעֵהוּ			
׳יַעֲבֹד ׳חִנָּם ׳וּפָעֳלוֹ ׳לֹא ׳יִתֶּן ׳לוֹ׃			
׳הָאֹמֵר ׳בְּנֵה ׳לִי ׳בַּיִת ׳רְחָב ׳וַעֲלִיּוֹת			
׳מְרֻוָחִים ׳וְסַקֵּף ׳לוֹ ׳חַלּוֹנָיו ׳וְאָרוּז			
׳בְּאֶרֶז ׳וְסָפוּן ׳בְּשָׁנִי׃ ׳הֲתִמְלֹךְ			
׳כִּי ׳אַתָּה ׳מִתְחָרֶה ׳בָּאָרֶז ׳אָבִיךָ			
׳הֲלוֹא ׳אָכַל ׳וְשָׁתָה ׳וְעָשָׂה ׳מִשְׁפָּט			
׳וָצֶדֶק ׳אָז ׳טוֹב ׳לוֹ׃ ׳דָּן ׳דִּין ׳עֲנִי			
׳וְאֶבְיוֹן ׳אָז ׳טוֹב ׳הֲלוֹא ׳הוּא ׳הַדַּעַת			
׳אֹתִי ׳נְאֻם ״יְהוָה׃ ׳כִּי ׳אִם ׳עֵינֶיךָ			
׳וְלִבְּךָ ׳אִם ׳לֹא ׳עַל ׳בִּצְעֲךָ ׳וְעַל			
׳דַּם ׳הַנָּקִי ׳לִשְׁפֹּךְ ׳וְעַל ׳הָעֹשֶׁק			
׳וְעַל ׳הַמִּרְמָה ׳לַעֲשׂוֹתָהּ׃ ׳לָכֵן ׳כֹּה			
׳אָמַר ״יְהוָה ׳אֶל ׳יְהוֹיָקִים ׳בֶּן ׳יֹאשִׁיָּהוּ			
׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳לֹא ׳יִסְפְּדוּ ׳לוֹ ׳הוֹי			
׳אָחִי ׳וְהוֹי ׳אָחוֹת ׳לֹא ׳יִסְפְּדוּ ׳לוֹ			
׳הוֹי ׳אָדוֹן ׳וְהוֹי ׳הוֹדוֹ ׳לֹא ׳יִסְפְּדוּ			
׳לוֹ׃ ׳קְבוֹרַת ׳חֲמוֹר ׳יִקָּבֵר ׳סָחוֹב			
׳וְהָשְׁלֵךְ ׳מֵעֵבֶר ׳לְשַׁעֲרֵי ׳יְרוּשָׁלִָם׃			
׳עֲלִי ׳לְבָנוֹן ׳וְצַרְחִי ׳וְתִתְּנִי ׳בַבָּשָׁן			
׳קוֹלֵךְ ׳וְזַעֲקִי ׳מֵעֲבָרִים ׳כִּי ׳נִשְׁבְּרוּ			
׳כָּל ׳מְאַהֲבַיִךְ׃ ׳דִּבַּרְתִּי ׳אֵלַיִךְ			
׳בְּשַׁלְוָתֵךְ ׳אָמַרְתְּ ׳לֹא ׳אֶשְׁמָע ׳זֶה			
׳דַּרְכֵּךְ ׳מִנְּעוּרַיִךְ ׳כִּי ׳לֹא ׳שָׁמַעַתְּ			
׳בְּקוֹלִי׃ ׳כָּל ׳רוֹעַיִךְ ׳תִּרְעֶה ׳רוּחַ			
׳וְאֹהֲבַיִךְ ׳בַּשִּׁבְיָה ׳יֵלֵכוּ ׳כִּי ׳אָז			
׳תֵּבוֹשִׁי ׳וְתִכָּלְמִי ׳מִכֹּל ׳רָעָתֵךְ			
׳יוֹשֶׁבֶת ׳בַּלְּבָנוֹן ׳מְקוֹנֶנֶת ׳בַּאֲרָזִים			
׳מָה ׳נָּחַנְתְּ ׳כְּבוֹא ׳חֶבְלַיִךְ ׳חִיל			
׳כַּיּוֹלֵדָה׃ ׳חַי ׳אָנִי ״נְאֻם ״יְהוָה ׳כִּי			
׳אִם ׳הָיָה ׳כָּנְיָהוּ ׳בֶּן ׳יְהוֹיָקִים			
׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳חוֹתָם ׳עַל ׳יַד ׳יְמִינִי			
׳כִּי ׳מִשָּׁם ׳אֶתְּקֶךָּ׃ ׳וְנָתַתִּיךָ ׳בְּיַד			
׳מְבַקְשֵׁי ׳נַפְשֶׁךָ ׳וּבְיַד ׳אֲשֶׁר ׳אַתָּה			
׳יָגוֹר ׳מִפְּנֵיהֶם ׳וּבְיַד ׳נְבוּכַדְנֶאצַּר			
׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳וּבְיַד ׳כַּשְׂדִּים ׳וְהִשְׁלַכְתִּיךָ			
׳וְאֶת ׳אִמְּךָ ׳אֲשֶׁר ׳יְלָדַתְךָ ׳עַל			
׳שָׂדֶה ׳אַחֶרֶת ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳יְלַדְתְּכֶן			
׳שָׁם ׳תָּמֻתוּ׃ ׳וְאֶל ׳אֶרֶץ ׳מַשָּׂאוֹתָם			
׳אֲשֶׁר ׳הֵמָּה ׳נֹשְׂאִים ׳אֶת ׳נַפְשָׁם			
׳שָׁמָּה ׳לֹא ׳תָשׁוּבוּ׃ ׳הֲכְלִי ׳מֹאָס			
׳עֶצֶב ׳הָאִישׁ ׳הַזֶּה ׳כָּנְיָהוּ ׳אִם			
׳נִבְזֶה ׳כְּלִי ׳אֵין ׳חֵפֶץ ׳בּוֹ ׳עַל			
׳מָה ׳הֻטְּלוּ ׳הוּא ׳וְזַרְעוֹ ׳וְהָשְׁלְכוּ			
׳אֶל ׳אֶרֶץ ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳יְדָעוּם׃ ׳אֶרֶץ			
׳אֶרֶץ ׳אֶרֶץ ׳אֶרֶץ ׳שִׁמְעִי ׳דְּבַר			
״יְהוָה׃ ׳כֹּה ׳אָמַר ״יְהוָה ׳כִּתְבוּ ׳אֶת			
׳הַגֶּבֶר ׳הַזֶּה ׳עֲרִירִי ׳אִישׁ ׳לֹא			
׳יַצְלִיחַ ׳בְּיָמָיו ׳כִּי ׳אִם ׳אִישׁ ׳יַצְלִיחַ			
׳מִזַּרְעוֹ ׳יֹשֵׁב ׳עַל ׳כִּסֵּא ׳דָּוִד ׳וּמֹשֵׁל			
׳עוֹד ׳בִּיהוּדָה׃			

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

in gladiis. τ dabo oēm fortitudinē ciuita-
ἐν μαχαίραις. καὶ δώσω τὴν πᾶσαν ἰσχὺν τῆς πό-
tatis huius τ oēs labores eius τ om
B λεως ταύτης καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ πάν
nes thesauros regis iuda in manū ini-
τας τοὺς θησαυροὺς βασιλέως ἰούδα εἰς χεῖρας ἐχ
micoꝝ eiꝰ: τ ducēt eos in babylonē. τ tu
θρῶν αὐτοῦ, καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. καὶ σὺ
τ oēs habitātes in domo tua ibi-
καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου πορεύε
tis in captiuitate: τ in babylone morieris: τ
σθε ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν βαβυλῶνι ἀποθανῇ, καὶ
ibi sepelieris tu τ oēs amici tui q̄b⁹ ꝓphe-
ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου οἷς προεφή
tasti illis mendacia. decepisti me dñe: τ decepꝰ
τευσας αὐτοῖς ψευδῆ. ἠπάτησάς με κύριε, καὶ ἠπατή
sti. obtinuisti τ potuisti. factꝰ est mihi in risum
θην· ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης. ἐγενόμην εἰς γέλωτα
tota die ꝓseueraui. subsannat⁹: q̄r amaro
πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος, ὅτι πικρῶ
verbo meo ridebo: ꝑuarticationē τ misericordiā iuo
λόγῳ μου γελάσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπι
cabo. q̄r factū est verbū dñi in opprobriū mihi
καλέσομαι· ὅτι ἐγενήθη ὁ λόγος κυρίου εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοὶ
τ in derisum tota die. τ dixi nō no-
καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν· καὶ εἶπα οὐ μὴ ὀνο
minabo vltra nomē dñi: τ nō loquar vltra
μάσω ἔτι τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι
C in nomine eiꝰ. τ factꝰ est q̄si ignis ardēs
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον
cōburēs in ossibꝰ meis τ dissolutꝰ sū vndiq; τ nō
φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου καὶ παρεῖμαι παύσασθαι καὶ οὐ
possum ferre: q̄r audiui vituperiū multoꝝ cōgregato
δύναμαι φέρειν, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροιζο
ꝑ.30. rū vndiq;. resilite: τ resiliam⁹ ei
μένων κυκλόθεν. ἐπισυνέχητε, καὶ ἐπισυνεχώμεθα αὐτῷ
oēs viri amici ei⁹: custodite opinionē
πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν
eius si decipiet: τ ꝓualebim⁹ ei τ su
αὐτοῦ εἰ ἀπατηθήσεται, καὶ δυνησόμεθα αὐτὸν καὶ λη
memus vltionē ex eo. τ dñs mecū
ψόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ· καὶ κύριος μετ' ἐ
sicut bellator fortis: ꝓpter hoc ꝑsequuti sūt τ itelli
μοῦ καθὼς μαχητὴς ἰσχύων, διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ οὐ
gere nō potuerūt. cōfusi sūt valde: q̄r nō cognouerūt
δύναμαι συνιέναι· ἠσχύνθησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐνόησαν
ignominiā suā q̄ meternū nō tradent oblioni. dñe
ἀτιμίας αὐτῶν αἱ διὰ παντὸς οὐκ ἐπιλελήσονται. κύριε
ꝓbans iusta intelligēs renes τ corda: vide
δοκιμάζων δίκαια συνιὼν νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοιμι
am q̄ a te vltionē ex eis: q̄m ad te
μὴν τὴν παρά σου ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι πρὸς σὲ
D reuelaui causam meā. cāte dño. lau-
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου. ᾄσατε τῷ κυρίῳ. αἰ-
date eū: q̄r liberauit aiam pauperis de ma
νέσατε αὐτῷ, ὅτι ἐξείλετο ψυχὴν πτένητος ἐκ χει
nu fortiū eo. maledictus dies in q̄ na
Job,3. ρὸς ἰσχυροτέρων αὐτοῦ· ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐ-
a. tus sū in ea: dies in q̄ pepit me mr mea
τέχθην ἐν αὐτῇ, ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου
nō sit desiderabilis: maledicꝰ hō q̄ ānū-
μὴ ἔσω ἐπευκτή, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγ
ciauit ꝑri meo dicēs: natꝰ est tibi masculꝰ
γελισάμενος τῷ πατρί μου λέγων, ἐτέχθη σοι ἄρ-
lus: letificatꝰ est. sit hō ille vt
σεν, εὐφραινόμενος εἶσιν· ἔσω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς αἱ
ciuitates q̄s subuertit dñs in furore τ nō penituit
πόλεις ἃς κατέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ οὐ μετεμε
eū. ꝟ audiat clamorē mane: τ vlulatū
λήθη. ἀκουσάτω κραυγῆς πρωΐ, καὶ ἀλαλαγμοῦ
meridie:
μεσημβρίας, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.B.Hie.

'gladio. ᵏEt dabo ᵐvniuer
sam ⁿsubstantiā ᵒciuitatis
ᵖhuius: ᵍ& omnem ʳlabo-
rem eius ˢomneq; ∞∞∞∞
ᵗprecium ᵘ& ᵛductos ʷthe
sauros ˣregum ʸiuda ∞∞∞
ᶻdabo ᵃin manu ᵇinimicoꝝ
corū ᶜ& diripiēt eos ᵈ& tol
lent: ᵉ& ducent ᶠin babylo
nem. ᵍTu aūt ʰphatſur ⁱ &
oēs ʲhabitatores ᵏdomus
tue ˡibitis ᵐin captiuitatē:
ⁿ& in babylonē ᵒvenies ᵖ&
ibi ᑫmorieris ʳibiq; ˢsepelie
ris ᵗtu ᵘ& omnes ᵛamici tui
ʷquibus ˣprophetasti ∞∞∞
ʸmendaciū. ᶻSeduxisti me
ᵃdomine: ᵇ& seductus sum
ᶜfortior me fuisti ᵈ& inua
luisti. ᵉ Factus sum ᶠin der
sum ᵍtota ʰdie. ⁱ Oēs ʲsub-
sannāt me: ᵏqa ˡiam olim
ᵐloquor ⁿvociferās ᵒiniqta
tem ᵖ& vastitatē ᑫclamito.
ʳEt factꝰ est ˢmihi ᵗsermo
ᵘdñi ᵛin opprobriū: ʷ& in
derisuꝝ ˣtota ʸdie. ᶻ Et dixi.
ᵃNon ᵇrecordabor eiꝰ ᶜne
q; ᵈloquar ᵉvltra ᶠin noie
illius. ᵍ Et factꝰ est ʰin corde
meo ⁱquasi ignis ᵏexestuās
ˡclaususq; ᵐin ossibus meis:
ⁿ& defeci. ᵒferre ᵖnon ᑫsusti
nens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ Audiui ˢenī ᵗcōtumelias
ᵘmultorū ᵛ& terrorem ʷin
circuitu: ˣ pseqmini ʸ& pse
quamur eū: ᶻab ᵃoibus ᵇvi-
ris q erant ᶜpacifici mei &
ᵈcustodiētes ᵉ latus meū:
ᶠsiquō ᵍdecipiatur ʰ& ꝑua
leamus ⁱaduersus eum: ʲ&
cōseq̄mur ᵏvltionē ˡex eo.
ᵐDñs aūt ⁿmecū est ᵒtanq;
bellator ᵖfortis: ᑫidcirco ʳq
ꝑsequūtur me ˢcadent ᵗ& ᵘ
infirmi erūt ᵛ& ʷcōfundē-
tur ˣvehemēter: ʸqa ᶻnō ᵃin
tellexerūt: ᵇ opprobriū ᶜsē
piternū ᵈq ᵉnunq; ᶠdelebi
tur. ᵍ Et tu ʰdñe ⁱexercituū
ʲꝓbator ᵏiustū ˡq vides ᵐre-
nes ⁿ& cor: ᵒvideā q̄so ᵖvlti
onē tuā ᑫex eis. ʳTibi ˢenim
ᵗreuelaui ᵘcām meā. ᵛ Can
tate ʷdñō: ˣ laudate ʸ dñm:
ᶻqa ᵃliberauit ᵇaiam ᶜpaupe
ris ᵈ de manu ᵉ malorum.
ᶠMaledicta ᵍdies ʰ in ⁱqua
ʲnatus sum: ᵏdies in ˡqua
ᵐpeperit me ⁿmater mea
ᵒnon ᵖsit ᑫbenedicta. ∞∞
ʳMaledictus ˢvir ᵗqui ᵘan-
nunciauit ᵛpatri meo: ∞
ʷdices. ˣnatus ē ʸtibi ᶻpuer
ᵃmasculus: ᵇ& q̄si ᶜgaudio
ᵈletificauit eū. ᵉSit ᶠhomo
ᵍille ʰvt sunt ⁱciuitates ∞∞∞
ʲquas ᵏsubuertit ˡdñs ᵐ &
nō ⁿpenituit eū. ᵖ Audiat
ᑫclamorē ʳmane: ˢ& vlula
tū ᵗin tēpore ᵘmeridiano:

Tex.be.biere.xx. Pītiua.heb

מַחֲרֵב׃ נָתַתִּי אֶת כֹּל חֹסֶן הָעִיר
הַזֹּאת וְאֶת כָּל יְגִיעָהּ וְאֶת כָּל
יְקָרָהּ וְאֵת כָּל אֹצְרוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה
אֶתֵּן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וּבְזָזוּם וּלְקָחוּם
וְהֵבִיאוֹם בַּבֶלָה׃ וְאַתָּה פַּשְׁחוּר וְכֹל
יֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ תֵּלְכוּ בַּשֶּׁבִי וּבָבֶל
תָּבוֹא וְשָׁם תָּמוּת וְשָׁם תִּקָּבֵר
אַתָּה וְכָל אֹהֲבֶיךָ אֲשֶׁר נִבֵּאתָ
לָהֶם שֶׁקֶר׃ פִּתִּיתַנִי יְהוָה וָאֶפָּת
חָזַקְתָּנִי וַתּוּכָל הָיִיתִי לְשְׂחוֹק כָּל
הַיּוֹם כֻּלֹּה לְעֵג לִי׃ כִּי מִדֵּי אֲדַבֵּר
אֶזְעַק חָמָס וָשֹׁד אֶקְרָא כִּי הָיָה
דְבַר יְהוָה לִי לְחֶרְפָּה וּלְקֶלֶס כָּל
הַיּוֹם׃ וָאֹמְרָה לֹא אַזְכִּירֶנּוּ וְלֹא
אֲדַבֵּר עוֹד בִּשְׁמוֹ וְהָיָה בְלִבִּי
כְּאֵשׁ בְּעֻצְּרֹת עָצֹר וְנִלְאֵיתִי
וְלֹא אוּכָל׃ כִּי
שָׁמַעְתִּי דִבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב
הַגִּידוּ וְנַגִּידֶנּוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלֹמִי
שֹׁמְרֵי צַלְעִי אוּלַי יְפֻתֶּה וְנוּכְלָה
לוֹ וְנִקְחָה נְקָמָתֵנוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיהוָה
אִתִּי כְּגִבּוֹר עָרִיץ עַל כֵּן רֹדְפַי
יִכָּשְׁלוּ וְלֹא יוּכָלוּ בֹשׁוּ מְאֹד
כִּי לֹא הִשְׂכִּילוּ כְּלִמַּת עוֹלָם לֹא
תִשָּׁכַח׃ וַיהוָה צְבָאוֹת בֹּחֵן צַדִּיק
רֹאֵה כְלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ
מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי׃
שִׁירוּ לַיהוָה הַלְלוּ אֶת יְהוָה כִּי
הִצִּיל אֶת נֶפֶשׁ אֶבְיוֹן מִיַּד מְרֵעִים׃
אָרוּר הַיּוֹם אֲשֶׁר יֻלַּדְתִּי בּוֹ יוֹם
אֲשֶׁר יְלָדַתְנִי אִמִּי אַל יְהִי בָּרוּךְ׃
אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּשַּׂר אֶת אָבִי
לֵאמֹר יֻלַּד לְךָ בֵּן זָכָר שַׂמֵּחַ
שַׂמְּחֵהוּ׃ וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא כֶּעָרִים
אֲשֶׁר הָפַךְ יְהוָה וְלֹא נִחָם וְיִשְׁמַע
זְעָקָה בַּבֹּקֶר וּתְרוּעָה בְּעֵת צָהֳרָיִם׃

Prima.heb. Ter.he.Hiere.xxi.

Trãsla.B.Hie.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אֲשֶׁר לֹא מוּתָנִי מֵרֶחֶם וְתִהִי לִי
אִמִּי קִבְרִי רַחְמָהּ הֵרֹת עוֹלָם׃ לָמָּה
זֶּה מֵרֶחֶם יְצָאתִי לִרְאוֹת עָמָל
וְיָגוֹן וְיִכְלוּ בַּבֹּשֶׁת יָמָי׃

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה

Cap. xxi.

אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשָׁלַח אֵלָיו
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן
מַלְכִּיָּה וְאֶת צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ דְּרֹשׁ נָא בַעֲדֵנוּ אֶת
יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה
אִתָּנוּ כְּכָל נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה
מֵעָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם אֲשֶׁר
אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם
מָחוּץ לַחוֹמָה וְאִסַּפְתִּי אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃ וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי
אֶתְכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ וְהִכֵּיתִי
אֶת יֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת הָאָדָם
וְאֶת הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל יָמֻתוּ׃
וְאַחֲרֵי כֵן נְאֻם יְהוָה אֶתֵּן אֶת
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת עֲבָדָיו
וְאֶת הָעָם וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר
הַזֹּאת מִן הַדֶּבֶר מִן הַחֶרֶב וּמִן הָרָעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
וְהִכָּם לְפִי חָרֶב לֹא יָחוֹס עֲלֵיהֶם
וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל הָעָם
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת
דֶּרֶךְ הַמָּוֶת׃ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת
יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר וְהַיּוֹצֵא

'quia' non' me interfecit
a vulua b vt fieret c mihi
d mater mea sepulchrũ: &
vulua eius e cõceptus b eter
nus. 'Quare' de vulua' e=
gressus fũ vt videre labo
re & dolore q & cõsumere
tur' in cõfusiõe dies mei.

21.

Verbum a qd b factũ est
b ad c hieremiam c a d do
mino d qñ misit c ad eum
e rex e sedechias b phassur
f filium
g melchie' & h sophoniam
i filium c maasie
f sacerdotem: q dicens. r In
terroga pro nobis
s dñm' quia' nabuchodo=
nosor a rex b babylonis
preliatur d aduersus nos:
e si forte' faciat g dominus
b nobiscum f sm oĩa a mi
rabilia sua' & recedat
h a nobis. b Et dixit c hiere
mias d ad eos.
q Sic' dicetis e sedechie. h hec
x dicit
y dominus' deus i israel.
b Ecce ego c conuertam
z vasa' belli a que b in manibus vestris sunt & quib
c vos' pugnatis a aduersum
d regem b babylonis
e & f chaldeos a qui obsidẽt
g vos
h in circuitu' murorum:
r & congregabo' ea' in
b medio c ciuitatis d huius:
e & debellabo' ego
f vos b in manu' extenta r &
in brachio' forti
m & in furore a & indigna=
tione e & in ira f grandi: & percutiam a habitatores c ci
uitatis d huius. r Homines
' & bestie b pestilentia c ma=
gna d morientur.
s Et post hoc' ait b domin?:
t dabo
u sedechiam m regem a iuda
e & f seruos eius
q & populũ eius a & r qui de
relicti sunt' in ciuitate
x hac' a' peste & b gladio c &
d fame
y in manu' nabuchodono
sor e regis b babylonis f & in
manu a inimicorũ c eorum
f & i manu m q̃rentiũ a iam
eorũ: e & percutiet eos b in
ore c gladii & nõ d flectetur
a neq; b parcet c nec' misere
bitur. a Et ad b populum
c hunc d dices. c Hec' dicit
e dominus. b Ecce ego
f do a coram vobis m viam
a vite e &
p viã q mortis. r Qui habitauerit t in vrbe u hac: a morie=
tur r gladio & s fame & pe
ste: q autẽ egressus fuerit

qz nõ interfecit me in vulua mſio: τ fuit
ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέν με ἐν μήτρᾳ μητρός, καὶ ἐγένετό Job.3
mihi inf mea sepulchrũ mihi τ vulua cõceptiõis b.
μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μοι καὶ μήτρα συλλήψεως
eterne. q̃re ad hoc egressus fũ de vulua vt videré la
αἰωνίας. ἵνατί τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ μήτρας τοῦ βλέπειν κό
bores τ cruinas: τ cõsumpti sũt in cõfusione dies
πους καὶ πόνους, καὶ διετέλεσαν ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι
mei.
μου.

Cα. 21.

Verbũ qđ factũ est ad hieremiã a dño A
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
qñ misit ad eũ rex sedechias pa=
ὅτε ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν πα
schur filiũ melchie τ sophomaz filiũ maasei
χὼρ υἱὸν μελχίου καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν
sacerdoté dicẽs. interroga p nobis dñm: q
ἱερέα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον, ὅτι βα
rex babylonis i'ruerit cõtra nos: ſi faciat dñs
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος
sẽm oia mirabilia sua: τ recedet
κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται
a nobis. τ dixit ad eos hieremias: sic dice=
ἀφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖ
tis ad sedechiã. hec dicit dñs de? israel:
τε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ecce ego cõuerto arma bellica q̃ in
ἰδοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ ἃ ἐν
manib? vris: τ in q̃b? vos pugnatis in e=
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐ
tis: aduersũ chaldeos q obsidentes
τοῖς, πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεισμένους ὑ=
vos extra murũ. τ cõgregabo eos in
μᾶς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ
medũ ciuitatis hui?. τ debellabo vos ego
μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ
in manu mea extenta τ in brachio forti cũ
ἐν χειρί μου ἐκτεταμένῃ καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ με
furore τ ira τ indignatiõe magna. τ per
τῷ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παρ' ὀργισμοῦ μεγάλου. καὶ πα
cuiã oẽs habitãtes in ciuitate ista
τάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
hoies τ iumẽta in morte magna τ mo
ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀπο
rientur. τ pro? hec sic dicit dñs: tra
θανοῦνται. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παρά
dã sedechiã regẽ iuda τ ter
δωσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς παῖ
ras eius τ pplm q derelictus est in ciui
δας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν τῇ πό
tate hac a morte τ a fame
λει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ
τ a gladio: in manus inimicor? suor?
καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν
q̃rentiũ aiaꝫ eor?. τ trucidabũt e=
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ κατακόψουσιν αὐ
os in ore gladii. nõ parcã in eis τ
τοὺς ἐν στόματι μαχαίρας· οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ
nõ miserebor eor?. τ ad pplm hũc
οὐκ οἰκτειρήσω αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
dices: hec dicit dñs: ecce ego dedi ãte fa=
ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα πρὸ προσώ
em vã viam vite τ viã mor=
που ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θα=
tis. q habitat i ciuitate hac: morietꝫ in
νάτου. ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν Infra.
fame τ in gladio: τ q egredietur 38. 2.
λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος

vt transeat ad chaldeos q obsede=
προχωρῆσαι πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικό=
rūt vos. vluet. ⁊ erit aīa eius in spolia.
τας ὑμᾶς. ζήσεται καὶ ἔσαι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῦλα.
vluet: qz firmauit faciem meā sup ciui=
ζήσεται, διότι ἐστήριξε τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν πό=
tatē illam in mala ⁊ nō in bona dicit dñs: in
λιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά λέγει κύριος, εἰς
manus regis babylonis tradetur: ⁊ cō
χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήσεται, καὶ κα
buret eam in igne. dom⁹ regis iuda
τακαύσει αὐτὴν ἐν πυρί. οἶκος βασιλέως ἰούδα
audite verbū dñi dom⁹ dauid. hec dicit do
ἀκούσατε λόγον κυρίου οἶκος δαυίδ. τάδε λέγει κύ
min⁹. iudicate mane iudiciū ⁊ eripite ⁊ libe
ριος. κρίνατε πρωὶ κρίμα καὶ ῥύσασθε καὶ ἐξέ
rate direptum de manu calūniātis eum. vt
λεσθε διηρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. ὅπως
nō accēdat ficut ignis ira mea ⁊ succendatur: ⁊ nō
μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου καὶ καυθήσεται, καὶ οὐκ
erit q̄ extinguat ppter malicia
ἔσται ὁ σβέσων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί σὲ τὴν κατοικοῦντα τὴν κοι
lem for cāpestre dicentes: qs terrebit
λάδα σὸν τὴν πεδινὴν τοὺς λέγοντας, τίς θλώσει
nos? aut qs ingredietur in habitaculū nr̄m:
ἡμᾶς; ἢ τίς εἰσελεύσεται εἰς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν;
⁊ visitabo sup vos ⁊ succendā ignem in sil=
καὶ σκέψομαι ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυ=
na eius. ⁊ deuorabit oia q̄ circuita eius.
μῶ αὐτῆς, καὶ ἴδεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς. Ca.22

Ec dicit dñs: vade ⁊ descende in
Τάδε λέγει κύριος, πορεύου καὶ καταβηθι εἰς
domū regis iuda: ⁊ loquris ibi verbum
οἶκον τοῦ βασιλέως ἰούδα, καὶ λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λό
hoc ⁊ dices. audi verbū dñi rex
γον τοῦτον καὶ ἐρεῖς. ἄκουε τὸν λόγον κυρίου βα=
iuda q sedes sup thronū dauid tu ⁊
σιλεὺς ἰούδα ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ σὺ καὶ οἱ
serui tui ⁊ pplꝰ tuꝰ ⁊ q ingrediuntur
παῖδές σου καὶ ὁ λαός σου καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι ταῖς
.m.d. p portas has. hec dicit dñs. facite iudiciū
πύλαις ταύταις. τάδε λέγει κύριος. ποιεῖτε κρίμα
⁊ iusticiam. ⁊ liberate direptum de ma=
καὶ δικαιοσύνην. καὶ ἐξαιρεῖσθε διηρπασμένον ἐκ χει=
nu calumniātis eum. ⁊ aduenam ⁊ pupillū ⁊
ρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. καὶ πρόσηλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
viduā ne vi opprimatis ⁊ ne ipe agatis. ⁊ sā=
χήραν μὴ καταδυναστεύητε καὶ μὴ ἀσεβεῖτε. καὶ αἷ
guinē inocētē ne effūdatis i loco isto: qz si
μα ἀθῷον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, διότι ἐὰν
facietes feceritis verbū istud: ⁊ ingredi=
ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εἰσελεύ=
entur p portas dom⁹ huius reges
σονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς
sedentes sup thronū dauid ⁊ ascendentes i curribꝰ
καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἁρμά
⁊ equis ipi ⁊ serui eoꝝ ⁊
των καὶ ἵπποις αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ
pplꝰ eoꝝ. si aūt nō feceritis verba hec:
λαὸς αὐτῶν. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους,
ꝓmemetipm iurauit dicit dñs. qz in solitudinē
κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα λέγει κύριος. ὅτι εἰς ἐρήμωσιν
erit dom⁹ hec. qz hec dicit dñs cōtra
ἔσαι ὁ οἶκος οὗτος. ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ
domū regis iuda. galaad tu mihi ꝓcipiū li=
οἴκου βασιλέως ἰούδα. γαλαὰδ σύ μοι ἀρχὴ τοῦ λι
bani. si nō posuero te deserti ciuitates nō habitā
βάνου. ἐὰν μὴ θῶ σε ἔρημον πόλεις μὴ κατοικηθησόμε
das: ⁊ iducā sup te vir interficientē
νας, καὶ ἑτοιμάσω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλοθρεύοντα

& tranſfugerit ad chalde=
os qui obſident vos:
viuet: & erit ei anima
ua quaſi ſpolium. Poſui ei faciē meā ſup
iuitatē hanc in malum
& nō in bonum: ait do=
minus. In manu regis
abylonis dabitur: &
xuret eā igni. Et domu
regis iuda. Audite ver=
bum domini domus
dauid. Hec dicit dñs.
Iudicate mane
iudiciū: & erute vi op=
preſſū de manu calūniā
tis: ne forte egrediatur
vt ignis indignatio mea
& ſuccēdatur: & nō ſit q
extinguat ꝓpter malicia
ſtudiorū vrōꝝ. Ecce ego
ad te hitatricē vallis ſo
lide atq; cāpeſtris: ait do
minus: q dicitis qs ꝓcutiet
nos? & qs ingredietur do
mus noſtras? Et viſitabo
ſup vos iuxta fructū ſtu
diorū vrōrum: dicit dñs:
& ſuccendam ignem in
ſaltu eius & deuorabit oia
in circuitu eius. 22.

Ec dicit dñs. Deſcē
de in domum regis
iuda: & loqueris ibi verbum hoc
& dices. Audi verbum
domini rex iuda
qui ſedes ſup ſolium da
uid tu & ſerui tui
& populꝰ tuus qui ingre
dimini per portas iſtas.
Hec dicit dñs. Facite iu
dicium & iuſticiam
& liberate vi oppreſſū
de manu calūniatoris &
aduenā & pupillū & viduā
nolite contriſtare neq;
opprimatis inq; & ſāgui
nē inocentē ne effunda
tis in loco iſto. Si eni fa
cieſtes feceritis verbū iſtud
ingredientur per portas
domus huius reges
ſedētes de genere dauid
ſup thronū eius & aſcē=
dentes currus & equos
ipſi & ſeruī & ppls eoꝝ.
Quod ſi non audieritis
verba
hec in memetipſo iura
ui dicit dñs: quia
in ſolitudinem erit do=
mus hec. Quia hec
dicit dominus ſuper do
mum regis iuda.
Galaad tu mihi caput
libani. Si
nō poſuero te ſolitudi
nē: vrbes inhabitabiles.
Et ſanctificabo ſuper te
interficientem

וְנִפַּל עַל הַמְּשֻׁדִים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם
וְחָיָה וְהָיְתָה לּוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל: כִּי
שַׂמְתִּי פָנַי בָּעִיר הַזֹּאת לְרָעָה
וְלֹא לְטוֹבָה נְאֻם יְהוָה בְּיַד מֶלֶךְ
בָּבֶל תִּנָּתֵן וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ: וְלִבֵּית
מֶלֶךְ יְהוּדָה שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה: בֵּית
דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה דִּינוּ לַבֹּקֶר
מִשְׁפָּט וְהַצִּילוּ גָּזוּל מִיַּד עוֹשֵׁק
פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין
מְכַבֶּה מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם: הִנְנִי
אֵלַיִךְ יוֹשֶׁבֶת הָעֵמֶק צוּר הַמִּישׁוֹר
נְאֻם יְהוָה הָאֹמְרִים מִי יֵרֵת עָלֵינוּ
וּמִי יָבֹא בִּמְעוֹנוֹתֵינוּ: וּפָקַדְתִּי
עֲלֵיכֶם כְּפִרְי מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה
וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּיַעְרָהּ וְאָכְלָה כָּל
סְבִיבֶיהָ:

כֹּה אָמַר יְהוָה רֵד בֵּית מֶלֶךְ Cap. xxii
יְהוּדָה וְדִבַּרְתָּ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה:
וְאָמַרְתָּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַיֹּשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד אַתָּה וְעַבָּדֶיךָ
וְעַמְּךָ הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה:
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשׂוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
וְהַצִּילוּ גָּזוּל מִיַּד עוֹשֵׁק וְגֵר יָתוֹם
וְאַלְמָנָה אַל תּוֹנוּ אַל תַּחְמְסוּ וְדָם
נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי
אִם עָשׂוֹ תַּעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וּבָאוּ בַשְּׁעָרִי הַבַּיִת הַזֶּה מְלָכִים
יֹשְׁבִים לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ רֹכְבִים
בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים הוּא וַעֲבָדָו וְעַמּוֹ:
וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְהוָה כִּי
לְחָרְבָּה יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה עַל בֵּית מֶלֶךְ יְהוּדָה
גִּלְעָד אַתָּה לִי רֹאשׁ הַלְּבָנוֹן אִם
לֹא אֲשִׁיתְךָ מִדְבָּר עָרִים לֹוא
נוֹשָׁבָה: וְקִדַּשְׁתִּי עָלֶיךָ מַשְׁחִתִים

Pritiua.heb. Tex.heb.hiere.xxij. Trãsla.B.Hie. Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

אִישׁ	"virũ & arma eius: & ſuc	τ ſecurim eius. τ ſuccidẽt	electas
וְכֵלָיו	cidẽt electas cedros tuas:	καὶ τὸν πέλεκυν αὐτοῦ· καὶ ἐκκόψουσιν	τὰς ἐκλεκτάς
וְכָרְתוּ	& precipitabũt in ignẽ:	cedros tuas τ mittẽt in ignẽ: τ ptranſ	
מִבְחַר	& ptranſibũt gẽtes multe	κέδρους σου καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ, καὶ διελεύσον	
אֲרָזָיִךְ	per ciuitatem hãc: &	bũt gẽtes multe p ciuitatẽ hãc: τ dicẽt vn⁹	
וְהִפִּילוּ	dicet vnuſquiſq; proximo ſuo. Quare ſe	ται ἔθνη πολλὰ διὰ τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐροῦσιν ἕ	
עַל	cit dominus ſic ciuitati huic grandi? Et	καστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, διατί ἐποίησεν κύ	C
הָאֵשׁ	reſpondebunt. Eo q̃ dereliquerint pactum	ριος οὕτως τῇ πόλει ταύτῃ τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐροῦσιν,	Deut.
וְנָפַל	dñi dei ſui: & adorauerint deos alie	eo qꝺ reliquerũt teſtamẽtũ dñi dei ſui	29.d.
רַבִּים	nos: & ſeruierint eis. Nolite flere mortuum	τ adorauerũt deos alienos τ ſeruierũt e	3. Re.
עַל	neq; lugeatis ſup eũ ſle	καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐ	9.a.
אֲשֶׁר	tu. Plangite eũ q egredi	τοῖς. τ adorauerũt deos alienos τ ſeruierũt e	
עָזְבוּ	tur. qa nõ reuertetur vl	καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐ	
אֶת	tra: nec videbit terrã na	τοῖς· μὴ κλαίετε τὸν τεθνηκότα, μὴ δὲ θρηνεῖτε αὐτόν.	
בְּרִית	tiuitatis ſue. qa hec dicit	plangite fletu egredientẽ: qz nõ reuerte	
יְהוָה	dñs ad ſellũ filiũ ioſie	κλαύσατε κλαυθμῷ τὸν ἐκπορευόμενον, ὅτι οὐκ ἐπιστρέ	
אֱלֹהֵיהֶם	regem iuda qui regnauit pro patre ſuo: qui	tur vltra τ nõ videbit terrã patrie ſue: qz	
וַיִּשְׁתַּחֲווּ	egreſſus eſt de loco iſto.	φεὶ ἔτι καὶ οὐ μὴ ἴδῃ τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ, ὅτι	
לֵאלֹהִים	Non reuertetur huc amplius: ſed in lo	hec dicit dñs ad ſellũ filiũ ioſie regẽ	
אֲחֵרִים	co ad quem tranſtuli eum ibi morietur: &	τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σελλὴμ υἱὸν ἰωσία βασιλέα τῆς	
וַיַּעַבְדוּם	terram iſtam non videbit amplius.	iuda: q regnauit p ioſia pfe e	
וַיִּשְׁתַּחוּ	Ve q edificat domũ ſuã	ἰουδαίας, ὃς ἐβασίλευσε ὑπὲρ ἰωσία τοῦ πατρὸς αὐ	
לָהֶם	in iniuſticia: & cenacula	tus: q egreſſus ẽ de loco illo. nõ reuertet	
לֹא	ſua nõ in iudicio. Amicũ	τοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου τούτου· οὐκ ἀναστρέψει	
יָדַע	ſuũ opprimet fruſtra: &	illuc vltra: ſed in loco vbi trãſmigrare fecit eũ	D
וְלֹא	mercedem nõ reddet ei.	ἐκεῖ ἔτι, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ τόπῳ οὗ μετῴκισαν αὐτὸν	
יַעֲבָדוּם	Qui dicit: edificabo mihi domũ latã & cenacu	illic morietꝫ. τ terrã illã nõ videbit ꝺplus.	
וְלֹא	la ſpacioſa: q aperit ſibi	ἐκεῖ ἀποθανεῖται· καὶ τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψεται ἔτι.	
יִתֵּן	feneſtras & facit laqãria	o qꝺedificas domũ tuã nõ cũ iuſticia τ	
לוֹ׃	cedrina: pingitq; ſino	ὦ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν σου οὐ μετὰ δικαιοσύνης καὶ τὰ	
וְהָאֹמֵר	pide. Nunquid regnabis	cenacula tua nõ in iudicio: apud eũ prim⁹ opa	
אִבְנֶה	quoniam confers te cedro? Pater tuus	ὑπερῷά σου οὐκ ἐν κρίματι, παράυτῳ ὁ πλησίον ἐρ	
לִּי	nunquid non comedit & bibit & fecit iudicũ	tur gratis τ mercedẽ ei⁹ nõ reddet ei:	
בַיִת	& iuſticiã: tunc cũ bene	γάζαι δωρεὰν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐ	
מִדּוֹת	erat ei. Iudicauit cauſam	edificaſti tibi domũ paruã. cenacula pſia	
וַעֲלִיּוֹת	pauperis & egeni in bonũ	τῷ, ᾠκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον σύμμετρον· ὑπερῷα κρί	
מְרֻוָחִים	ſuũ. Nunqd nõ ideo qa	tilia diſtincta feneſtris: τ cõtignata in cedro τ	
וְקֹרַע	cognouit me dicit dñs?	πτσα διεσαλιθία θυρίσιν, καὶ κεχυλωμένα ἐν κέδρῳ καὶ	
לוֹ	Tui vero oculi & cor ad auaritiam &	linita ſinopide. nũqd regnabis: qz tu cõcitaſ ea	
חַלּוֹנַי	ad ſanguinem innocẽtem fundendum	κεχρισμένα μίλτῳ· μὴ βασιλεύσεις, ὅτι σὺ παραζηλοῖς	
וְסָפוּן	& ad calumniam & ad	in achaz pfem tuũ: nõ comedẽt τ nõ bibẽt.	
בָּרוּחַ	curſus mali operis. Pro	θης ἐν ἀχαὰζ τῷ πατρί σου; οὐ φάγονται καὶ οὐ πίονται.	
בַּאֲרֶז	pterea hec dicit dñs ad	melius erat te facere iudiciũ τ iuſticiã bonã. nõ	
וּמָשׁוּחַ	ioachim filium ioſie	βέλτιον ἦν σε ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην καλήν· οὐκ	
בַּשָּׁשַׁר	regem iuda. Non plangent eum ve	cognouerũt nõ iudicauerũt iudiciũ humili: neq; iudi	
הִתְמָלֵךְ	frater & ve ſoror: non cõcrepabunt ei ve	ἔγνωσαν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῷ, οὐδὲ κρί	
כִּי	domine & ve inclyte.	ciũ pauperis. nõne hoc eſt ignorare te me dicit	
אַתָּה	Sepultura aſini ſepelie	σιν πένητος· οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ μὴ γνῶναί σε ἐμὲ λέγει	
מְתַחֲרֶה	tur: putrefactus & proie	dñs? ecce nõ ſunt oculi tui recti: neq; cor	
בָּאֲרֶז	ctus extra portas hieru	κύριος; ἰδοὺ οὐκ εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοί σου εὐθεῖς, οὐδὲ ἡ καρ	
אַבְיךָ	ſalem. Aſcende	tuũ bonũ. ſed ad auaritiã tuã τ vt ſãgui	
הֲלוֹא	libanum & clama: & in	δία σου καλή· ἀλλ' εἰς τὴν πλεονεξίαν σου καὶ ὡς αἱ	
אָכַל	baſan da vocẽ tuã & clama	nẽ innocẽtẽ effundas τ ad iniqtates τ ad homicidiũ:	
וְשָׁתָה	nano	μα τὸ ἀθῷον τοῦ ἐκχέαι καὶ εἰς ἀδικήματα καὶ εἰς φόνον, τοῦ	
וְעָשָׂה	more: qz cõtriti ſunt oẽs	vtfactus ea. ꝓpter hoc hec dicit dñs ad ioachim filiũ io	
מִשְׁפָּט		ſie regẽ iuda: ve ſup hoiem hũc. nõ	
אָז		plãgent eũ o frater. neq; flebunt	
טוֹב		eũ: ve mihi dñe τ ve mihi frater ſepultura aſini ſepe	
הֲדִין		liet: putrefact⁹ ꝓiciet vltra portã hieruſa	
עֲנִי		lem. aſcẽde in libanũ τ clama. τ in	
אֶבְיוֹן		baſan da vocẽ tuã τ clama nano	
אָז		more: qz cõtriti ſunt oẽs	
טוֹב			
הֲלוֹא			
הִיא			
הַדַּעַת			
אֹתִי			
נְאֻם			
יְהוָה			
כִּי			
אֵין			
עֵינֶיךָ			
וְלִבֶּךָ			
כִּי			
אִם			
עַל			
בִּצְעֶךָ			
וְעַל			
דָּם			
הַנָּקִי			
לִשְׁפּוֹךְ			
וְעַל			
הָעֹשֶׁק			
וְעַל			
הַמִּרְוָצָה			
לַעֲשׂוֹת			
לָכֵן			
כֹּה			
אָמַר			
יְהוָה			
אֶל			
יְהוֹיָקִים			
בֶּן			
יֹאשִׁיָּהוּ			
מֶלֶךְ			
יְהוּדָה			
לֹא			
יִסְפְּדוּ			
לוֹ			
הוֹי			
אָחִי			
וְהוֹי			
אָחוֹת			
לֹא			
יִסְפְּדוּ			
לוֹ			
הוֹי			
אָדוֹן			
וְהוֹי			
הадָרָה			
קְבוּרַת			
חֲמוֹר			
יִקָּבֵר			
סָחוֹב			
וְהֻשְׁלַךְ			
מֵהלְאָה			
לְשַׁעֲרֵי			
יְרוּשָׁלִָם			
עֲלִי			
הַלְּבָנוֹן			
וְצַעֲקִי			
וּבַבָּשָׁן			
תְּנִי			
קוֹלֵךְ			
וְצַעֲקִי			
מֵעֲבָרִים			
כִּי			
נִשְׁבְּרוּ			
כָּל			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

amatores tui loquuti sūt ad te in ruina
οἱ ἐρασαί σου ἐλάλησαν πρὸς σὲ ἐν τῇ ταπεινώσει
tua: ꝛ dixisti: nō audiā. hec via tua ab ado
σου, καὶ εἶπας, οὐκ ἀκούσομαι· αὕτη ἡ ὁδός σου ἐκ νέ
lescētia tua. nō audisti vocē meā. oēs
της σου· οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου. πάντας τοὺς
pastores tuos pascet vētus: ꝛ amatores tui in cap
ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος· καὶ οἱ ἐρασταί σου ἐν αἰχ
tiuitatē egredient. ꝙ tūc cōfunderis ꝛ ihonora
μαλωσίᾳ ἐξελεύσονται. ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμω
beris ab oībus amātib⁹ te: ꝙ hītas tu
θήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν φιλούντων σε, κατοικοῦσα ἐν τῷ
libano nidificās in cedris. igemisces cū
λιβάνῳ ἐννοσσεύουσα ἐν τοῖς κέδροις· κατασεικάξεις ἐν
venerint tibi dolores. ꝛ dolores ꝙsi parturiētis. vīuo ego di
τῷ ἐλθεῖν σοι ὀδύνας, ὠδῖνας ὡς τιτρώσκης· ζῶ ἐγὼ λέ
cit dñs. ꝙ si erīs fuerit techonias fili⁹ ioachim
γει κύριος· ἐὰν γένηται Ιεχονίας υἱὸς Ιωακεὶμ
rex iuda sigillū in manu dex=
βασιλεὺς Ιούδα ἀποσφράγισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δε
tera mea. inde euellā te ꝛ tradā te in
ξιᾶς μου· ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε καὶ παραδώσω σε εἰς
G manu⁹ ꝙrentiū eius tuā quōs tu times a
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχήν σου ὧν σὺ εὐλαβῇ ἀπὸ
facie eor: ꝛ in manus nabuchodonosor re
προσώπου αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ναβουχοδονοσὸρ βα
gis babylonie: ꝛ in man⁹ chaldeoꝝ.
σιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας τῶν Χαλδαίων.
ꝛ pticiam te ꝛ matrē tuā ꝙ peperit
καὶ ἀποῤῥίψω σε καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τεκοῦσάν
te in terrā ebi nō nat⁹es ibi. ibi moriemini.
σε εἰς γῆν οὐ οὐκ ἐτέχθης ἐκεῖ· ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε· εἰς
aūt terrā quā tpī desiderāt aīabus suis illic
δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐύχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐκεῖ
nō reuertent. ihonoratus ē iechonias ꝙsi vas cui⁹
οὐ μὴ ἀποστρέψουσιν· ἠτιμώθη Ιεχονίας ὡς σκεῦος οὗ
nō est vsus eius: ꝙ piect⁹ est ꝛ iectus est in terrā
οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ, ὅτι ἐξερρίφη καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν
quā nesciebat. terra terra terra audi verbū dñi. hec di=
ἣν οὐκ ἤδει. γῆ γῆ γῆ ἄκουε λόγον κυρίου. τάδε λέ=
cit dñs: scribe virū istū abdicatū. ho=
γει κύριος, γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄν=
minē: ꝙ nō crescet de semine ei⁹
θρωπον, ὅτι οὐ μὴ αὐξηθῇ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ
vir sedēs sup thronū dauid iperās vltra in
ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ
iuda.
Ιούδᾳ.

Ca.23.

Ω pastores dispergētes ꝛ disperdē=
Ω οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύν=
A tes oues pascue mee. ꝓpter hoc hec dicit
τες πρόβατα τῆς τροφῆς μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει
dñs de⁹ israel ad pastores pascē
κύριος ὁ θεὸς Ισραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαί
tes ꝓplin meū. ecce dispersistis oues
νοντας τὸν λαόν μου. ἰδοὺ διεσκορπίσατε τὰ πρόβα
meas ꝛ expulistis eas ꝛ nō visitastis e=
τά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ
Exe. 34.f. as: ecce ego visitabo sup vos scām mala stu
τά, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπι=
dia vīa. ꝛ ego suscipiā reli=
τηδεύματα ὑμῶν· καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι τοὺς καταλοι
ctos ꝓpli mei ab oī
πους τοῦ λαοῦ μου ἀπὸ πάσης

Trāsla.B.Hie.

amatores tui. Locut⁹ sū
ad te in abundantia tua:
dixisti non audiā. Hec
est via tua ab adolescētia tua: quia
non audisti vocē meam.
Oes pastores tuos pa=
scet ventus: & amatores
tui in captiuitatē ibunt.
Et tunc confunderis &
erubesces ab oī malicia
tua q̄ sedes in libano & nidificas in cedris. Quō
cōgemuisti cū venissent
tibi dolores q̄si dolores
parturiētis. Viuo ego
dicit dñs q̄a q̄si fuerit ie=
chonias filius ioachim
regis iuda annulus in
manu dextera mea: inde
euellam eum. Et
dabo te in manum
querentium animā tuā:
& in manu quorum tu
formidas faciem: & in
manu nabuchodonosor
regis babylōis: & in ma
nu chaldeorū. Et mittā
te & matrem tuam que
genuit te in
terram alienam in qua
nati non estis:
ibiq; moriemini. Et in
terram
ad quam ipsi leuant ani
mam suam
vt reuertātur illuc: non
reuertētur. Nunqd vas
fictile atq; cōtritū vir iste
iechonias. Nunquid
vas abſq; oī voluptate.
Quare abiecti sunt ipsi
& semen eius & proiecti
in terram quam
ignorauerūt. Terra ter
ra terra audi
sermonē domini. Hec
dicit dominus. Scribe
virum istū sterilē virū q
in diebus suis nō prospe
rabitur. Nec enim erit
de semine eius vir
qui sedeat super solium
dauid: & potestatem ha
beat vltra in iuda. 23.

VE pastoribus qui di
sperdūt & dilacerant
gregem pascue mee di=
cit dominus. Ideo
hec dicit dominus de⁹
israel ad
pastores qui pascūt po
populum meum. Vos
disperſistis gregem meū
& eiecistis eos & non
visitastis eos. Ecce ego
visitabo super vos
malitiam studior vestro
rū: ait domin⁹. Et ego
congregabo reliquias
gregis mei de omnibus

Tex.heb.hiere.xxiij.Pītiua.heb

אֲהַב שָׁלָה מְאַהֲבַיִךְ דִּבַּרְתִּי אֵלַיִךְ בְּשַׁלְוָתַיִךְ
שָׁמַע אָמַרְתְּ לֹא אֶשְׁמָע זֶה דַּרְכֵּךְ
עַר מִנְּעוּרַיִךְ כִּי לֹא שָׁמַעַתְּ בְּקוֹלִי כָּל
רָעָה אָהַב רוּחַ רְעָיִךְ תִּרְעֶה וּמְאַהֲבַיִךְ בַּשֶּׁבִי
שָׁבָה בוּשׁ יֹלְכוּ כִּי אָז תֵּבוֹשִׁי וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל
רָעַע לָם רָעָתֵךְ יָשַׁבְתִּי בַּלְּבָנוֹן מְקֻנַּנְתִּי
חָנַן מָה נֶחְנַתְתָּ בְּבוֹא לָךְ
חִיל יָלַד חֲבָלִים כְּחוֹל מְיַלֶּדָה חַי אֲנִי נְאֻם
יְהוָה כִּי אִם יִהְיֶה כָּנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָקִים
חָתַם יָמִן מֶלֶךְ יְהוּדָה חוֹתָם עַל יַד יְמִינִי כִּי
תָּקַע נָתַן מִשָּׁם אֶתְקָעֲךָ וּנְתַתִּיךָ בְּיַד
בָּקַשׁ מְבַקְשֵׁי נַפְשֶׁךָ וּבְיַד אֲשֶׁר אַתָּה
יָרֵא פָּנָה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
מָלַל מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים וְהִטַּלְתִּי
אֶתְכֶם וְאֶת אִמְּכֶם אֲשֶׁר יְלָדַתְכֶם עַל
הָאָרֶץ אַחֶרֶת אֲשֶׁר לֹא יְלַדְתֶּם
שָׁם וְשָׁם תָּמוּתוּ וְעַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הֵם מְנַשְּׂאִים אֶת נַפְשָׁם
שָׁאָה לְשׁוּבָה שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ הַעָצֵב
נָבָה נְבִזֶה הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ אִם
בָּלָה כְּלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ מַדּוּעַ הוּטְלוּ הוּא
טוּל שָׁלַךְ וְזַרְעוֹ וְהָשְׁלְכוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא יְדָעוּם אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁמָעִי
דָּבָר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כִּתְבוּ אֶת
עָרַר צָלַח הָאִישׁ הַזֶּה עָרִירִי גֶּבֶר לֹא יִצְלַח
יוֹם בְּיָמָיו כִּי לֹא יִצְלַח מִזַּרְעוֹ אִישׁ
יָשַׁב עַל כִּסֵּא דָּוִד וּמֹשֵׁל עוֹד
בִּיהוּדָה

Cap.xxiij
רָעָה אָבַד הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים
פּוּץ רָעָה אֶת צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם יְהוָה לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל
הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת עַמִּי אַתֶּם
הֲפִצֹתֶם אֶת צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא
פָּקַד הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם
אֶת רָעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה וְאָנִי
אֲקַבֵּץ אֶת שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל

Pritua.heb. Ter.heb.biere.xxiij.

הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם
וַהֲשִׁבֹתִי אֹתָן עַל נָוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא
יִרְאוּ עוֹד וְלֹא יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ
נְאֻם יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
יְהוָה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק
וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ
אֲשֶׁר יִקְרְאוּ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃ לָכֵן הִנֵּה
יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא יֹאמְרוּ
עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כִּי אִם חַי
יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת
זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה
וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים
שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם׃ לַנְּבִאִים
נִשְׁבַּר לִבִּי בְּקִרְבִּי רָחֲפוּ כָּל עַצְמוֹתָי
הָיִיתִי כְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְנֶבֶר עָבָרוֹ
יַיִן מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ׃
כִּי מְנָאֲפִים מְלֵאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי
אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת
מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוֹצָתָם רָעָה
וּנְבוּרָתָם לֹא כֵן׃ כִּי גַם נָבִיא גַּם
כֹּהֵן חָנְפוּ גַּם בֵּיתִי מָצָאתִי רָעָתָם
נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם
כַּחֲלַקְלַקּוֹת בָּאֲפֵלָה יִדָּחוּ וְנָפְלוּ
בָהּ כִּי אָבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת
פְּקֻדָּתָם נְאֻם יְהוָה׃ וּבַנְּבִיאֵי
שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה הִנָּבְאוּ בַבַּעַל
וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וּבַנְּבִאֵי
יְרוּשָׁלַם רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה נָאוּף
וְהָלוֹךְ בַּשֶּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים
לְבִלְתִּי שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ
לִי כֻלָּם כְּסְדֹם וְיוֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה׃
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל

Trãsla.B.Hie.

terris ad aquas eiecero eos illuc: & conuertã eos ad rura sua: & crescẽt & multiplicabũtur: & suscitabo supeos pastores: & pascent eos. Non formidabunt vltra: & non pauebũt: & nullus ꝙretur ex numero dicit dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs: & suscitabo dauid germẽ iustum: & regnabit rex: & sapiens erit: & faciet iudiciũ & iusticiã in terra. In diebꝫ illis saluabitur iuda: & israel habitabit cõfidenter. Et hoc est nomẽ ꝙd vocabũt eũ: dñs iustus nr. Propter hoc ecce dies veniũt dicit dñs: & non dicent vltra viuit dñs dominꝰ qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dominus qui eduxit & adduxit semen domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc: & habitabũt in terra sua. Ad prophetas Contritũ est cor meũ in medio mei: cõtremuerũt ossa mea. Factus sũ quasi vir ebrio: & ꝙsi hõ madidus a vino: a facie dñi & a facie verborum sanctorũ eius: qa adulteris repleta est terra: qa a facie maledictionis luxit terra: arefacta sunt arua deserti. Factus est cursus eorum malus: & fortitudo eorum dissimulis. Propheta & sacerdos polluti sũt: & in domo mea iueni malũ eorũ: ait dñs. Idcirco via eorum erit ꝙsi lubricũ in tenebris: impellẽtur ei & corruẽt in ea. Afferã enim super eos mala: annum visitationis eorũ ait dominus. Et in prophẽtis famarie vidi fatuitatẽ: & prophetabãt in baalim & decipiebãt populũ meum israel. Et in prophetis hierusalem vidi similitudinem adulterantium & iter mẽdacii. Et cõfortauerũt manus pessimorũ: vt non cõuerteretur vnusqsq a malicia sua. Facti sũt mihi oẽs vt sodoma: & habitatores eius ꝙsi gomorra. Propẽa hec dicit dñs exercituum ad

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

terra expulit eos illuc: & restituam eos in τῆς γῆς οὗ ἐξέωσα αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ κατασήσω αὐτοὺς εἰς
pascua sua. & crescent & multiplicabunt: τὴν νομὴν αὐτῶν. καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται,
& suscitabo eis pastores & pascent eos: καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας οἳ ποιμανοῦσιν αὐτούς,
& nõ formidabunt vltra neq; pauebunt neq; requi καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι οὐδὲ πτοηθήσονται οὐδὲ ἐκλιπε-
rent dicit dñs. ecce dies veniunt dicit do- θήσονται λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ-
minus: & suscitabo dauid orientem iustũ: & re- ριος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, καὶ βα-
gnabit rex & intelliget & faciet iudicia & σιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ B
iusticiam in tra. in diebus eius salua- δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθή-
bitur iuda: & israel habitabit cõfidẽter: & σεται Ἰούδας, καὶ Ἰσραὴλ κατασκηνώσει πεποιθῶς, καὶ ῡ.16.c
hoc nomẽ eius ꝙ vocabit eum dñs iosedech. τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὃ καλέσει αὐτὸν κύριος Ἰωσεδέκ.
ppt hoc ecce dies veniũt dicit dñs: & nõ διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ οὐκ
dicent vltra viuit dñs: ꝙ eduxit dominũ israel de tra ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ γῆς
egypti. sed viuit dñs ꝙ adduxit & cõgreganit αἰγύπτου. ἀλλὰ ζῇ κύριος ὃς ἀνήγαγεν καὶ συνήγαγεν
omne semen israel de tra aquilonis: & de cun- πᾶν τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ, καὶ ἀπὸ πα-
ctis regionib ꝙ expulsi sunt illuc: & restituit σῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξώσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀπεκατέστησεν
eos in locum suum. in ppthetis cõtritus αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. ἐν τοῖς προφήταις συντε-
est cor meũ: in me cõmotaſũt ossa mea: τρῖφθαι καρδία μου, ἐν ἐμοὶ ἐσαλεύθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
factꝰ sum ꝙsi vir cõtritus & ꝙsi homo ca ἐγενήθην ὡς ἀνὴρ συντετριμμένος καὶ ὡσεὶ ἄνθρωπος συ
ptus & vino a facie dñi & a fa- πτυόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προ
cie decoris gñe eius: ꝙ adulteris repleta ẽ σώπου εὐπρεπείας δόξης αὐτοῦ, ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη
terra: ꝙ a facie hoꝝ luxit terra: arefacta ἡ γῆ, ὅτι ἀπὸ προσώπου τούτων ἐπενθήσει ἡ γῆ, ἐξηράνθη
sunt pascua deserti: & factꝰ ẽ cursus eoꝝ ma σαν αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν πο
lus: & fortitudo eoꝝ nõ sic: ꝙ sacerdos & ppbe νηρός, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν οὐχ οὕτως, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφή
ta polluti sunt: & in domo mea vidi malitias eo- της ἐμολύνθησαν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐ
rũ dicit dñs. ꝓpẽa fiat via illoꝝ ipis τῶν λέγει κύριος. διὰ τοῦτο γενήθητω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς
in lubricũ in caligie: & supplantabũtur & cor- εἰς ὀλίσθημα ἐν γνόφῳ, καὶ ὑποσκελισθήσονται καὶ πε-
ruent in ea: ꝙ iferam sup eos mala in anno σοῦνται ἐν αὐτῇ, διότι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐν ἐνιαυ-
visitatiõis eoꝝ dicit dñs. & in ꝓphe- τῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν λέγει κύριος, καὶ ἐν τοῖς προφή-
tis samarie vidi iniquitates ꝓphetauerunt in ba tais σαμαρείας εἶδον ἀνομήματα προεφήτευσαν ἐπὶ Βα
al: & decepерunt ꝓplm meũ israel. & in αλ, καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐν τοῖς
ꝓphetis hierusalem vidi horribilia adulterãtes & προφήταις Ἱερουσαλὴμ ἑώρακα φρικτὰ μοιχωμένους καὶ
ambulantes in mẽdaciis: & apꝓhendentes ma πορευομένους ἐν ψευδέσιν, καὶ ἀντιλαμβανομένους χει-
nus malor: ne cõuerterentur vnusqsq a vi ρῶν πονηρῶν, τοῦ μὴ ἀποστραφῆναι ἕκαστον ἀπὸ τῆς ὁ-
a sua mala. facti sunt mihi oẽs ꝙsi so δοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. ἐγενήθησάν μοι πάντες ὡς Σό-
doma & habitantes eam ꝙsi gomorra. ꝓpte- δομα καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ὡσεὶ γόμορρα. διὰ τοῦ ῡ.9.a
rea hec dicit dñs exercituum ad τοῦτο λέγει κύριος τῶν δυνάμεων πρὸς

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

pphetas ecce ego cibo eos volozitb⁹: τ
τοὺς προφήτας ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ὀδύνας, καὶ
potabo eos aq̃ amara: qz a pphetis ie
ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ πικρόν, ὅτι ἀπὸ τῶν προφητῶν ἱε
rusalē egressa ē pollutio oi terre. sic ait dicit
ρουσαλὴμ ἐξῆλθεν μολυσμὸς πάσῃ τῇ γῇ. οὕτως λέγει
dñs omps: ne audiatis verba p-
κύριος ὁ παντοκράτωρ, μὴ ἀκούετε τοὺς λόγους τῶν προ
D phetaꝝ pphetantiū vobis. qz vana faciūt ipi
φητῶν τῶν προφητευόντων ὑμῖν. ὅτι ματαιοῦσιν αὐτοὶ
ntionē a corde eoꝝ. loquūt τ nō de ore
ὅρασιν. ἀπὸ καρδίας αὐτῶν λαλοῦσιν καὶ οὐκ ἀπὸ στόμα
dñi dicūt abtidentiḃ⁹ verbū
τος κυρίου λέγουσιν τοῖς ἀπωθουμένοις τὸν λόγον
dñi. par erit vobis: τ oibus ābulanti-
κυρίου. εἰρήνη ἔσαι ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομέ
bus voluntatiḃ⁹ suis. omni ābulanti in erro-
νοις τοῖς θελήμασιν αὐτῶν· παντὶ πορευομένῳ ἐν πλά-
re cordis sui nō veniēt sup te mala: qñ dixerūt
κῃ καρδίας αὐτοῦ οὐχ ἥξει ἐπί σε κακά, ὅτι τίς ἔστη
in substitūtia dñi τ vidit τ audiuit simonē e-
ἐν ὑποστήματι κυρίου καὶ εἶδεν καὶ ἤκουσεν τὸν λόγον αὐ
ius? qs auriḃ⁹ pcepit τ audiuit: ecce cōmotio a
τοῦ; τίς ἐνωτίσατο καὶ ἤκουσεν; ἰδοὺ σεισμὸς παρὰ
dño τ ira egreditur in cōmotionē. cōcer-
κυρίου καὶ ὀργὴ ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν. συσρεφο-
sa in impios veniet: τ nō reuertetur fu
μένη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἥξει, καὶ οὐκ ἀποστρέψει ὀθυ-
ror dñi donec faciat τ donec suscitet il-
μὸς κυρίου ἕως ἂν ποιήσῃ αὐτὸ καὶ ἕως ἂν ἀναστήσῃ αὐ
lud a cogitatu cordis sui. i nouissimis
τὸ ἀπὸ ἐγχειρήματος καρδίας αὐτοῦ. ἐπ' ἐσχάτων
5.14.c. diēb⁹ itelligēt ea. nō mittebam
Jnfra. τῶν ἡμερῶν νοήσουσιν αὐτά. οὐκ ἀπέστελλον τοὺς
19.c. pphetas: τ ipi currebant. nō loquut⁹ ñi ad
προφήτας, καὶ αὐτοὶ ἔτρεχον. οὐκ ἐλάλησα πρὸς
eos: τ ipi pphetabant. τ si stetiss
E αὐτούς, καὶ αὐτοὶ προεφήτευον. καὶ εἰ ἔστη
sent in substitūtia mea τ audissent verba mea: τ
σαν ἐν ὑποστάσει μου καὶ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, καὶ
pplin meū auertissent a malis stud-
ἂν λαόν μου ἂν ἀπέστρεφον ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτη-
is suis. deus appropiās ego sum dicit dñs:
δευμάτων αὐτῶν. θεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος,
τ nō deꝰ de longe. si abscondet homo in ab-
καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν. ἐὰν κρυβῇ ἄνθρωπος ἐν κρυ
scōditis τ ego nō videbo eum: dicit dñs. nūqd nō
φαίοις καὶ ἐγὼ οὐκ ὄψομαι αὐτόν, λέγει κύριος. μὴ οὐ-
celum τ trā ego ipleo: dicit dñs.
χὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πλήρω, λέγει κύριος.
audiui q̃ loquūtur pphetę q̃ pphetant in
ἤκουσα ἃ λαλοῦσιν οἱ προφῆται ἃ προφητεύουσιν ἐπὶ
noīe meo mēdacia dicētes: somniaui somi-
τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ λέγοντες, ἐνυπνιασάμην ἐνυ
nia: vsq̃quo erit in corde pphetaꝝ
πιον, ἕως ποτὲ ἔσαι ἐν καρδίᾳ τῶν προφητῶν τῶν
pphetantiū mēdacia: τ cū pphetant ip-
προφητευόντων ψευδῆ, καὶ ἐν τῷ προφητεύειν αὐ-
si voluntates cordis eoꝝ cogi-
τοὺς τὰ θελήματα τῆς καρδίας αὐτῶν τῶν λογιζο-
tantiū vt obliuiscāt nominis mei in
μένων τοῦ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὀνόματός μου ἐν τοῖς
somniis suis q̃ narrabant vnusq̃sq; ad pri-
ἐνυπνίοις αὐτῶν ἃ διηγοῦντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλη-
mū suū. sicut obliti sunt pres eoꝝ
σίον αὐτοῦ. καθάπερ ἐπελάθοντο οἱ πατέρες αὐτῶν
noīs mei in baal. pphēta in quo
F τοῦ ὀνόματός μου ἐν τῇ βαάλ. ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ
somniū est: narret somniū suū: τ in q̃
ἐνύπνιόν ἐστιν, διηγησάσθω τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν ᾧ

Trãsla.B.Hie.

⁸prophetas.ⁿ Eccè ego°ci
babo°eos°absintio: ∞∞∞
ᵐ& potabo eos°felle.ᑫ A
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳpphetis°ſ°eni°hierusalem
ˢegressa est°pollutio° sup
oem°terram.ᵗ Hec°dicit
ᵇdñs°exercituū.ᵛ Nolite
ᶜaudire°verbaᵖpphetarū
ᵍqui prophetant ∞∞∞∞∞
ʰvobis &ⁱdecipiunt ⁿvos.
°Visionem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖcordis sui° loquūtur ʳnō
ⁿde oreˢdñi.ᵗDicunt ∞∞∞
ᵘhis qui blasphemāt me:
ᵛlocutus est°dñs:ᵇpax ∞
ᶜerit°vobis:ᶜ & oībus qui
ᵈambulant ᵉin prauitate
ᵇcordis sui ᵍdixerunt:ʰ nō
ⁱveniet ᵐsuper vos ⁿmalū.
ʳQuis ˢenim°ausus est° in cō
silio°domini° & vidit ∞∞
ᵘ& audiuit ʳsermonē eius?
ˢQuis ᵗcōsiderauit°verbū
illusˢ& audiuit?ᵘEcce ᶜtur
bo.ᵈdñice ᵉindignationis
ᵇegredietur ᵍ& tempestas
ᵏerumpens ˡsuper ᵐcaput
ⁿimpiorū °veniet.ᵖ Non
ᑫ reuertetur ʳ furor ˢ dñi
ᵗ vsq; dum° faciat ˢ & vsq;
dum ᵗ cōpleat ᵘ cogitationē
ᵛcordis sui. ᵇ In nouissi-
misˢdiebᵇ°intelligetisˢ cō
silium°eius.ᵍ Non ʰmitte-
bam ʳprophetas ˢ& ipsi ∞∞
ᵐcurrebant: ᵏnon° loque
bar ʲad eos:ᑫ& ipsi ∞∞∞
ʳpphetabāt.ˢ Si°stetissent
ᵘin cōsilio meo°& nota fe
cissent°verba mea°popl'o
meo ᵇauertissent vtiq; eos
ᶜa via sua ᵈmala° & ᶠcogita
tionibᵇ suis°pessimis. Pu-
tas ne ᵍdeᵇ ᵇe vicino° ego
sum ᵏdicit°dñs:ᵐ & nō ⁿdeᵇ
°de longe? ᑫ Si° occultabi-
tur ʳvir°in absconditis: ∞
ˢ& ego ᵘnon ᵛvidebo eum
ʳdicit°dñs? ʲNunquid ∞∞∞
nonᶜcelun°& ˢterrā ʳego
ᵍimplebo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇdicit°dominus?ʰ Audiui
ᵐque ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿdixerunt°prophete°pro
phetantes ᑫin nomie meo
ʳmēdaciū atq; dicentes.
ˢSōniaui ᵘsomniaui.ᵛ Vsq;
quo ist'd' est ᵇin corde°p
phetarum ᶜvaticinantiū
ᵈmendaciū°& pphetantiū
ʳseductiones ᵍ cordis sui?
ʰQui volunt ʲfacere vt ob
liuiscatur ᵏppl's me? ˡnois
mei ᵐppter somnia eorū
ⁿque°narrāt ᑫ vnusquisq;
ʳad proximū suum ˢ sicut
ᵗoblitī sunt ᵘ patres eorū
ᵛnois mei ʷpropter baal.
ˣPropheta ʸqui habet ∞
ᶻsomnium ᵃnarret ᵇ somnium:ᵍ & qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.hiere.xxiij.Pritma.heb

הַנְּבִאִים ׀ הִנְנִי מַאֲכִיל אֹתָם לַעֲנָה ׀ נָא אֵכֶל
וְהִשְׁקִתִּים מֵי רֹאשׁ ׀ כִּי מֵאֵת ׀ שֻׁקְּתִים
נְבִיאֵי יְרוּשָׁלִַם יָצְאָה חֹנְפָה ׀ לְכָל
הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֶל
תִּשְׁמְעוּ עַל דִּבְרֵי הַנְּבִאִים הַנִּבָּאִים
לָכֶם מַהְבְלִים הֵמָּה אֹתָכֶם חִזּוֹן
לִבָּם דִּבְּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה׃ אֹמְרִים
אָמוֹר לְמְנַאֲצַי דִּבֶּר יְהוָה שָׁלוֹם
יִהְיֶה לָכֶם וְכָל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת
לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה׃
כִּי מִי עָמַד ׀ בְּסוֹד יְהוָה וַיִּרְא
וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב דְּבָרִי
וַיִּשְׁמָע׃ הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה
יָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ
רְשָׁעִים יָחוֹל׃ לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה
עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה׃
לֹא שְׁלַחְתִּי אֶת הַנְּבִיאִים וְהֵם
רָצוּ לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם
נִבָּאוּ׃ וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וְיַשְׁמִיעוּ
דְבָרַי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם
הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ הָאֵל
מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי
מֵרָחֹק׃ אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים
וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא
נְאֻם יְהוָה׃ שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר
אָמְרוּ הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי
שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלָמְתִּי עַד
מָתַי הֵישׁ בְּלֶב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי
הַשֶּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם׃
הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי
בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ
לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת
שְׁמִי בַּבָּעַל׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר אִתּוֹ
חֲלוֹם יְסַפֵּר וַאֲשֶׁר דְּבָרִי

אֹתוֹ וְדִבֶּר דְּבָרִי אֱמֶת מַה לַּתֶּבֶן דִּבֶּר
אֶת הַדָּבָר נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא כֹה דְבָרִי
כָּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ פֽוּץ
סֶלַע לָכֵן הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִם נְאֻם
יְהוָה מְנַנְּבֵי דְבָרַי אִישׁ מֵאִת נְנ
רֵעֵהוּ הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִים נְאֻם
יְהוָה הַלְּקְחִים לְשׁוֹנָם וְיִנְאֲמוּ נְאֻם יָשָׁן נְאֻם
הִנְנִי עַל נִבְּאֵי חַלְמוֹת שֶׁקֶר נְאֻם
יְהוָה וְיַסְּפְרוּם וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי סַפַּר תַּעַ
בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם וְאָנֹכִי לֹא
שְׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְהוֹעִיל לֹא צָוָה יָעַל
יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה וְכִי
יִשְׁאָלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ הַנָּבִיא אוֹ שָׁאַל נָבָא
כֹּהֵן לֵאמֹר מַה מַּשָּׂא יְהוָה וְאָמַרְתָּ נְשָׂא
אֲלֵיהֶם אֵת מַה מַּשָּׂא וְנָטַשְׁתִּי
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה וְהַנָּבִיא וְהַכֹּהֵן
וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר מַשָּׂא יְהוָה
וּפָקַדְתִּי עַל הָאִישׁ הַהוּא וְעַל
בֵּיתוֹ כֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ עַל אָמַר
רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל אָחִיו מָה עָנָה
יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה וּמַשָּׂא
יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ עוֹד כִּי הַמַּשָּׂא זָכַר
יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ וְהִפַּכְתֶּם אֶת
דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֶל הַנָּבִיא
מֶה עָנְךָ יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה עָנָה
וְאִם מַשָּׂא יְהוָה תֹּאמְרוּ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן אֲמַרְכֶם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה מַשָּׂא יְהוָה וְאֶשְׁלַח שָׁלַח
אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ
מַשָּׂא יְהוָה וְנָשִׂיתִי נָשָׂה
אֶתְכֶם נְשֹׂא וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם
וְאֶת הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
וְלַאֲבוֹתֵיכֶם מֵעַל פָּנָי וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם חֶרְפַּת
עוֹלָם וּכְלִמּוֹת עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁכֵחַ שָׁכַח

habet sermonē meū: lo-
q̄tur sermonē meū vere.
Quid paleis ad triticū
dicit dñs: Nūqd nō ver
ba mea sunt q̄si ignis dí-
cit dñs: et q̄si malleus cō
terens petrā? Propterea
ecce ego ad prophetas
ait dñs qui furantur
verba mea vnusquisq;
proximo suo. Ecce ego
ad prophetas ait ∞∞∞
dñs q assumunt linguas
suas & aiunt dicit dñs.
Ecce ego ad prophetas
somniātes mēdaciū dicit
dñs: qui narrauerunt ea
& seduxerūt pplm meū
in mēdacio suo & in mi
raculis suis: cū ego non
misissem eos: nec man
dassem eis qui nihil ∞∞∞
profuerunt populo dí-
cit dominus. Si igitur
interrogauerit te pplus
iste: vel propheta aut
sacerdos dicens: quod
est onus domini? dices
ad eos. Vos estis onus.
Proiiciam quippe ∞∞∞
vos dicit dominus. Et
propheta & sacerdos ∞∞
& populus qui dicit o-
nus domini ∞∞∞∞∞∞∞∞
visitabo super virum il
lum & super ∞∞∞∞∞∞∞∞
domum eius. Hec dice
tis vnusquisq; ad ∞∞∞∞
proximū & ad fratrem
suum. Quid respondit
dominus: & quid locu-
tus est dñs? Et onus ∞∞∞
dñi vltra non memora
bitur: quia onus ∞∞∞∞
erit vnicuiq; sermo su?.
Et peruertistis ∞∞∞∞∞
verba dei viuentis do-
mini exercituum ∞∞∞∞
dei nostri. Hec dices ad
prophetam. ∞∞∞∞∞∞
Quid respōdit tibi dñs:
& quid locutus est dñs?
Si autem onus dñi dí-
xeritis: propter hoc ∞∞
hec dicit dominus. Quia
dixistis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sermonem istum onus
dñi: & misi ∞∞∞∞∞∞∞∞
ad vos dicens: nolite di-
cere ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
onus domini: propte-
rea ecce ego tollam ∞∞∞
vos portans: & derelin
quam vos ∞∞∞∞∞∞∞∞
& ciuitatem quam dedi
vobis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& patribus vestris a facie
mea: & dabo vos in ∞∞
opprobriū sempiternū
& in ignominiā eternā
que nunq̄ oblíuione de
lebitur. 24.

sermo meus ad eū: narret simonē meū
ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσθω τὸν λόγον μου
in veritate. qd palea ad triticū? sic
ἐπ' ἀληθείας. τί τὸ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖτον; οὕτως οἱ
verba mea. nōne verba mea sicut ignis cōburēs dicit
λόγοι μου. οὐχ οἱ λόγοι μου ὡσεὶ πῦρ φλέγον λέγει
dñs: et sicut securis icidēs petram? ppterea ecce
κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτραν; διὰ τοῦτο ἰδοὺ
ego ad pphetas dicit dñs de q fu
ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ θεὸς τοὺς κλέ
rātur verba mea vnusquisq; a proximo
πτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον
suo. ecce ego ad pphetas dicit dñs:
αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος,
emittentes pphetias lingue: et dormitā
τοὺς ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυσάζον
tes dormitatione sua. ecce ego ad pphetas
τας νυσαγμὸν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας
pphetantes somnia mēdacia: et enarrabāt ea:
τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ, καὶ διηγοῦντο αὐτά,
et seduxerunt pplm meū in mēdatiis suis:
καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν,
et in erroribus suis: et ego nō misi e-
καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ
os: et nō mandaui eis: et vtilitate non
τούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτούς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ
pderunt pplo huic dicit dñs: et si
ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον λέγει κύριος, καὶ ἐὰν
interrogauerit te pplus iste: vel sacerdos aut pphetа di-
ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέ-
cens: q assumptio dñi? et dices eis: vos
γων, τί τὸ λῆμμα κυρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ὑμεῖς
estis assumptio: et alloquā vos dicit dñs: et
ἐστὲ τὸ λῆμμα, καὶ ῥάξω ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ ὁ
pphetа et sacerdos et pplus q dixerit assump
προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς οἳ ἂν εἴπωσιν λῆμ-
tio dñi: et vlciscar hominem illum et
μα κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ
domū eius. et sic dicetis vnusquisq; ad
τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν
proximū suū: et vnusquisq; ad fratrē suū. qd re-
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τί ἀπε
spōdit dñs: et qd locutus est dñs: et assumptio dñi
κρίθη κύριος, καὶ τί ἐλάλησεν κύριος, καὶ λῆμμα κυρίου
non nominabit vltra: et assūptio dñi erit
οὐ μὴ ὀνομάσητε ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα κυρίου ἔσται τῷ
homini sermo eius: et peruertistis verba dei
ἀνθρώπῳ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ
viuentis. sic dicetis ad pphetam: qd locutus
ζῶντος. οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλη-
est dñs deus nr?: ppterea hec dicit dñs:
σεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
eo q̄ dixistis sermonē istum assumptio dñi: et
ἀνθ' ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου, καὶ ἀ
misi ad vos dicēs: nō dicetis assūptio do-
πέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων, οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυ-
mini. ppterea ecce ego assumo et allido
ρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ῥάσω
vos: et ciuitatē quā dedi vobis et pa-
ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ἣν δέδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πα
tribus vris et dabo sup vos opprobriū sempiternū:
τράσιν ὑμῶν καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον,
et ignominiā eternā: q̄ non obliuioni tradet.
καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον, ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. Ca.24.

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

Trãſla.B.Hie.

Tex.he.biere.xxiiij.Pũtiua.heb

A

Oſtendit mihi dñs duos calathos ficuũ po=
Ἔδειξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων κει=
ſitos ante factem tẽpli dñi: poſtq̃ trãſmi=
μένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἀπῶ=
gre fecit nabuchodonoſor rex babylonis ie
κίσαι ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶνος τὸν ἰε
choniã filiũ ioachi regem iuda: τ pn̄ci
χονίαν υἱὸν ἰωακεὶμ βασιλέα ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρ
cipes τ artifices τ vinctos
χοντας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας
de hieruſalem. τ adduxeſt eos in babylonem:
ἐξ ἱερουσαλὴμ· καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα,
calathus vnus ficuũ bonaꝝ valde: ſicut fi=
ὁ κάλαθος ὁ εἷς σύκων καλῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦ
cus tpanec: τ calathus alter ficuum
κα τὰ πρῶϊμα, καὶ ὁ κάλαθος ὁ ἕτερος σύκων
malaꝝ valde: q̃ non comedẽtur pre malitia
πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας
earum. τ dixit dñs ad me: qd tu vides hiere
αὐτῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἱερε
mia? τ dixi: ficus: ficus bonas bonas
μία; καὶ εἶπα, σῦκα, τὰ σῦκα τὰ καλὰ καλὰ
valde. τ malas: malas valde: q̃ nõ comedẽ=
λίαν· καὶ τὰ πονηρά, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσε
tur pre malitia eaꝝ. τ factũ ẽ verbũ dñi
ται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicens: hec dicit dñs deꝰ iſrael:
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ſicut ficus bone iſte: ſic cognoſcam
ὡς τὰ σῦκα τὰ καλὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι
trãſmigratos iudeos: q̃s emiſi de
τοὺς ἀποικισθέντας ἰουδαίους, οὓς ἐξαπέστειλα ἐκ
loco iſto in trã chaldeoꝝ in bona.
τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν χαλδαίων εἰς ἀγαθά.
τ firmabo oculos meos ſup eos in bo=
καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγα=
na: τ reducam eos in trã hanc.
θά, καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην.
τ reedificabo eos τ non deſtruã τ planta=
καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτ̃ς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυ
bo eos τ nõ euellã. τ dabo eis eos:
τεύσω αὐτ̃ς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω· καὶ δώσω αὐτοῖς καρδί
vt ſciant tpi me: q̃ ego ſum dñs. τ e=
αν τοῦ εἰδέναι αὐτ̃ς ἐμέ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ ἔσον
rũt mihi in pplm: τ ego ero illis in deũ. q̃
ται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· ὅτι
cõuertentur ad me ex toto corde ſuo. τ
ἐπιστραφήσονται ἐπ' ἐμὲ ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν· καὶ
ſicut ficus male q̃ nõ comedunt p ma
ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο
litia eaꝝ: hec dicit dñs: ſic tradam
νηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, οὕτω παραδώ
ſedechiã regẽ iuda τ pnci=
σω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς μεγι=
pes eius τ reliquſ hieruſalem
στᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλοιπον ἱερουσαλὴμ τοὺς
q derelicti ſunt in trã iſta τ habitã=
ὑπολελειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοι=
tes in egypto: τ dabo eos in diſperſio=
κοῦντας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπι
nem oibus regnis tre. τ erunt
σμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· καὶ ἔσον
in opprobriũ τ in parabolam τ in odiũ
ται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος
τ in maledictionẽ i omni loco q̃ expellã eos
καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐξώσω αὐτοὺς
illuc. τ mittam in eos famẽ τ
ἐκεῖ· καὶ ἀποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν
mortẽ τ gladium
θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν

B

C

D

Jnfra. xxi.b.

Jnfra. xxix.d.

Oſtendit mihi dñs: & ecce duo calathi plẽi ficis poſiti ante templũ dñi: poſtq̃ trãſtulit nabuchodonoſor rex babylonis iechoniã filium ioachim regem iuda & principes eius & fabrum & incluſorẽ de hieruſalem: & adduxit eos in babylonẽ. Calathus vn9 ficus bonas habebat nimis: vt ſolẽt ficus eſſe primi tẽporis. Et calathus vn9 ficus malas nimis que comedi nõ poterãt eo q̃ eſſent male. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Ficus: ficus bonas: bonas valde: & malas: malas valde: que comedi nõ poſſunt eo q̃ ſint male. Et factũ eſt verbum dñi ad me dicens. Hec dicit dñs deus iſrael. Sicut ficus bone: ſic cognoſcam tranſmigrationem iuda quẽ emiſi de loco iſto in terram chaldeoꝝ in bonum: & ponam oculos meos ſuper eos ad placandũ. Et reducam eos in terrã hanc: & edificabo eos & non deſtruã: & plãtabo eos & non euellam: & dabo eis cor vt ſciant me: quia ego ſum dñs. Et erunt mihi in pplm: & ego ero eis in deum: quia reuertẽtur ad me in toto corde ſuo. Et ſicut ficus peſſime que comedi nõ poſſunt eo q̃ ſint male: hec dicit dominus: ſic dabo ſedechiam regem iuda & principes eius & reliquos de hieruſalẽ qui remãſerunt in vrbe hac: & qui habitant in terra egypti. Et dabo eos in vexationẽ afflictionẽq̃ oibus regnis terre: in opprobriũ: & in parabolã: & in prouerbiũ & in maledictionẽ in vniuerſis locis ad que eieci eos: & mittam in eis gladium & famem & peſtem:

הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה
שְׁנֵי דוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים לִפְנֵי
הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת
הֶחָרָשׁ וְאֶת הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִַם
וַיְבִיאֵם בָּבֶלָה הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים
טוֹבוֹת מְאֹד כִּתְאֵנֵי הַבִּכּוּרוֹת
וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ
וָאֹמַר תְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת
טוֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ וַיְהִי
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּתְּאֵנִים
הַטֹּבוֹת הָאֵלֶּה כֵּן אַכִּיר אֶת גָּלוּת
יְהוּדָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִן הַמָּקוֹם
הַזֶּה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים לְטוֹבָה׃
וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה
וְהֵשֵׁבְתִּים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת
וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֲרֵס וְנָטַעְתִּים
וְלֹא אֶתּוֹשׁ וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לָדַעַת
אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה וְהָיוּ לִי לְעָם
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי
יָשֻׁבוּ אֵלַי בְּכָל לִבָּם׃ וְכַתְּאֵנִים
הָרָעוֹת אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה כֵּן אֶתֵּן אֶת
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו
וְאֶת שְׁאֵרִית יְרוּשָׁלִַם הַנִּשְׁאָרִים
בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וְנָתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְכָל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וְלִמְשָׁל
לְשִׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל הַמְּקֹמוֹת
אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וְשִׁלַּחְתִּי בָם
אֶת הַחֶרֶב אֶת הָרָעָב וְאֶת הַדָּבֶר

Ca.xxiii

שְׁנָה
עֵד פָּנֶה
כַּל גָּלָה
שׁוּר
סוּר
בּוֹא
בָּכַר
רוּץ
אָבַל
נָתַן
שׁוּר
שָׁאַר
טוֹב גָּבַר
גָּלָה קוּם
קוּם
שׁוּב נָתַן
שׁוּב כָּלָה
חָיָה

Prima.heb.Tex.be.Iere.xxv. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

עַד תֻּמָּם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

donec consumantur de terra quam dedi eis & patribus eorum.

ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

Cap.xxv.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃ מִן שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלוֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְּבַר יְהוָה אֵלָי וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם אַשְׁכִּים וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְלֹא הִטָּה אֶת אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ׃ לֵאמֹר שׁוּבוּ נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיכֶם וְשִׁבוּ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃ וְאַל תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וְלֹא תַכְעִיסוּנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע לָכֶם׃ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְמַעַן הַכְעִסוּנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרַע לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת דְּבָרָי׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי אֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם יְהוָה וְאֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְהֲבֵאתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל יֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְתִּים לִשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וְלִחְרְבוֹת עוֹלָם׃ וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל

Verbum quod factũ est ad hieremiam de omni populo iude in anno quarto ioachim filij iosie regis iuda: ipse est annus primus nabuchodonosor regis babylonis. Et locutus est hieremias propheta ad omnẽ populum iuda & ad vniuersos habitatores hierusalem: dicens. A tertio decimo anno iosie filij ammon regis iuda vsq; ad diem hanc: ipse est tertius & vicesimus annus: factũ est verbũ dñi ad me & locutus sum ad vos de nocte consurgens & loquẽs: & nõ audistis. Et misit dñs ad vos omnes seruos suos prophetas consurgens diluculo mittẽsq; & nõ audistis neq; inclinastis aures vras: vt audiretis: cum diceret. Reuertimini vnusquisq; a via sua mala: & a pessimis cogitationibus vestris: & habitabitis in terra quã dedit dominus vobis & patribus vestris a seculo & vsq; in seculum. Et nolite ire post deos alienos vt seruiatis eis & adoretis eos: neq; me ad iracundiã prouocetis in operibus manuũ vestrarũ: & non affligam vos. Et nõ audistis me dicit dominus: vt me ad iracundiã prouocaretis in operibus manuum vestrarũ in malũ vestrũ. Propterea hec dicit dñs exercituum. Pro eo q̃ non audistis verba mea ecce ego mittam & assumam vniuersas cognationes aquilonis: ait domin?: & nabuchodonosor regẽ babylonis seruũ meũ: et adducam eos super terram istam & super habitatores eius: & super oẽs nationes q̃ in circuitu illius sunt: & interficiã eos: & ponã eos in stuporẽ & in sibilũ & & in solitudines sempiternas. Perdãq; ex eis vocem gaudij & vocem

ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ca.25.

Verbum q̃ factũ est ad hieremiã sup omnẽ populũ iude in anno quarto ioachim filij iosie regis iuda. ipe annus primus nabuchodonosor regi babylonis quẽ locut? est hieremias propheta ad omnẽ populũ iuda & ad vniuersos habitantes hierusalem dicens: in tertiodecimo anno iosie filij ammon regis iuda & vsq; ad diem hanc: vigiti & tres ãni: & factũ est verbũ dñi ad me & loquut? sũ ad vos mane & loquẽs & nõ audistis: mittens ad vos seruos meos pphetas diculo mittens & nõ audistis: & nõ attẽdistis auribꝰ vris dicens: reuertimini vnusq; a via sua mala & a malis studijs vris: & habitate in tra quã dedi vobis & patribus vris a seculo & vsq; in seculum. ne ambuletis post deos alienos vt seruiatis eis & adoretis eos: ut nõ ad iracũdiã puocetj me in operibꝰ manuũ vrarũ: ut affligã vos & nõ audistis me. ppterea hec dicit dominus: qñ non credidistis verbis meis: ecce ego mitto & assumã cognationẽ aquilonis: & adducã eos sup tra istam & sup habitantes eã & sup omnes gẽtes q̃ i circuitu eius: & desolabo eos: & dabo eos in desolationẽ: & in sibilum & in opprobriũ sẽpiternũ: & perdã ex eis vocẽ gaudij & vocẽ

ἃ, 18.b Infra 35.c. 4.Re. 17.b.

B

C

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

leticie: vocẽ ſponſi τ vocem ſponſe odorẽ
εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης ὀσμὴν
vnguẽti τ lumẽ lucerne. τ erit vniuerſa tra in deſo-
μύρου καὶ φῶς λύχνου. καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφα-
latione τ ſeruient gẽtes iſte regi
νισμὸν καὶ δουλεύσουσιν τὰ ἔθνη ταῦτα τῷ βασιλεῖ
babylonis ſeptuaginta ãnis. τ cũ cõple
τῆς Βαβυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἐν τῷ συμ-
ti fuerit ſeptuaginta ãni: vindicabo ſup
πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν
regem babylonis τ ſup gentẽ illam inti
Jnfra. Βασιλέα Βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὴν ἀδι-
19.c. tatẽ eoꝝ dicit dñs: τ ſup trã chaldeoꝝ:
καίαν αὐτῶν φησὶν ὁ κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων
1.Eſdr. τ ponam eos in deſolationẽ ſẽpiternã. τ adducã
1.8. καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. καὶ ἐπάξω
ſup trã illam oia verba mea q̃ locu
ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλά-
t'ſum ẽ̃ cam ℥omnia q̃ ſcripta ſunt in libro
λησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
iſto. q̃cũq; pphetauit hieremias ẽ̃ oẽs gen
τούτῳ. ὅσα προεφήτευσεν Ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθ
tes: quia ſeruierunt eis cũ eſſent gẽtes multe τ
νη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς ὅτε ἦσαν ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. τ reddam eis ſcm ope
βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ ἀποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔρ
D ra ſua τ ſcm facta manuũ ſuaꝝ.
γα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ποιήματα τῶν χειρῶν αὐτῶν.
ſic dixit dñs deꝰ iſrael: ſume calicem
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, λάβε τὸ ποτήριον
vini ire huius de manu mea: τ po
τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ πο
tabis oẽs gẽtes ad q̃s mittam te ad eas: τ
τιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐξαποστελῶ σε ἐπ' αὐτούς, τ
bibent τ vomẽt τ inſanient a fa-
καὶ πίονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ ἐκμανήσονται ἀπὸ πρό
cie gladij quẽ ego mitto inter eos.
σώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀναμέσον αὐτῶν.
τ accepi calicem de manu dñi τ potaui om
καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα πάν
nes gẽtes ad q̃s mittit me dñs ad eas: hieru
τα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέν με ὁ κύριος πρὸς αὐτά, τὴν Ἱερου
ſalem: τ ciuitates iuda τ reges iuda
σαλήμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα καὶ βασιλεῖς Ἰούδα
τ principes eius: vt ponerẽ eas in ſolitudinẽ
καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν
τ in deſolationẽ τ in ſibilum τ in maledictionẽ
καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς κατάραν
ſicut dies iſta: τ pharaonẽ regẽ egypti
ὡς ἡμέρα αὕτη, καὶ τὸν Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου
τ ſeruos eius: τ principes eius
καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ
τ oẽs pplm eius: τ omnes mixti
καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς συμ-
cios eius: τ omnes reges terre
μίκτους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
hus: τ omnes reges philiſtinoꝝ aſca-
τοὺς, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν Ἀσκα
lonẽ τ gazam: τ accarõem τ reli-
λῶνα καὶ τὴν Γάζαν, καὶ τὴν Ἀκκαρῶνα καὶ τὸ ἐπίλοι-
quũ azoti τ idumeam τ moabitem τ
πον Ἀζώτου καὶ τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Μωαβίτην καὶ
filios ammon: τ oẽs reges tyri: τ
τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν, καὶ πάντας βασιλεῖς Τύρου, καὶ
reges ſidonis τ reges q̃ in
βασιλεῖς Σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ

Trãsla.B.Mie.

ᵏleticie: ˡ vocemᵐ ſponſi:
ⁿ& vocemᵒ ſponſe :ᵖ vocẽ
ᑫmoleʳ & lumenˢ lucerne.
ᵗEt eritᵘ vniuerſaˣ terra ꝏ
ʸhecᶻ in ſolitudinem: &ᵃ in
ſtuporem :ᵇ & ſeruiẽt oẽs
ᶜgentesᵈ iſteᵉ regiᶠ babylo
nisᵍ ſeptuaginta ꝏꝏꝏꝏ
ʰannis.ⁱ Cunq; impleti ʲfu
erintᵏ ſeptuaginta ꝏꝏ
ˡanni :ᵐ viſitaboⁿ ſuperᵒ re
gemᵖ babylonis :ᑫ& ſuper
ʳgentemˢ illamᵗ dicitᵘ do-
minusᵛ iniquitatem eorũ
ʷ& ſuperˣ terramʸ chaldeo
rum:ᶻ& ponamᵃ illam ꝏ
ᵇin ſolitudinesᶜ ſempiter-
nas.ᵈ Et adducamᵉ ſuper
ᶠterramᵍ illamʰ omniaⁱ ver-
ba meaʲ que ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏlocutus ſumˡ cõtra eãᵐ oẽ
ⁿquod ſcriptũ eſtᵒ in libro
ᵖiſtoᑫ quecũqᵣ ʳ pphetauit
ˢhieremasᵗ aduerſuᵘ oẽs
ᵛgentes:ʷ quiaˣ ſeruierunt
ʸeisᶻ cumᵃ eſſent ꝏꝏꝏꝏ
ᵇgentesᶜ multeᵈ & reges
ᵉmagni. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠEt reddamᵍ eisʰ ſecundũ
opera eorumⁱ & ſm factũ
ʲmanuũ ſuarũ.ᵏ Quiaˡ ſic
ᵐdicitⁿ dñs exercituũᵒ deus
ᵖiſrael. ᑫSumeʳ caliceˢ vini
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗfuroris ᵘhuius de manu
meaᵛ & propinabis de ꝏ
ʷilloˣ cunctis ʸgentibusᶻ ad
quasᵃ ego ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇmittam ᶜte:ᵈ & bibent ᵉ &
turbabuntur ꝏꝏꝏꝏ
ᶠ& inſanientᵍ a facieʰ gla-
diiⁱ quemʲ ego ꝏꝏꝏꝏ
ᵏmittamˡ inter eos.ᵐ Et ac
cepiⁿ calicem ꝏꝏꝏꝏ
ᵒde manuᵖ domini:ᑫ & p-
pinauʳ cunctis ˢgentibus
ᵗad quasᵘ miſit meˣ dñs:
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸhieruſalẽᶻ & ᵃciuitatibus
ᵇiudaᶜ & ᵈregibus eius ꝏ
ᵉ& ᶠprincipibus eius :ᵍ vt
dareʰ eosⁱ in ſolitudinẽ &
ʲin ſtuporẽᵏ & in ſibilũˡ & ᵐ
in maledictionẽⁿ ſicut eſt
ᵒdiesᵖ iſta.ᑫ Pharaoniʳ regi
ˢegyptiᵗ & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘſeruis eiusᵛ & ʷprincipib?
eius ˣ & ʸomñiᶻ populo ei?:
ᵃ& ᵇvniuerſisᶜ generaliter
ᵈcunctisᵉ regibusᶠ terre ꝏ
ᵍauſitidisʰ & ⁱcunctisʲ regi
busᵏ terre ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡphiliſtiim ᵐ& ⁿ aſcalonis
ᵒ& ᵖgaze ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᑫ& ʳaccaroni ˢ& ᵗreliquiis
ᵘazoti ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵛ& ʷidumee ˣ & ʸmoab ᶻet
ᵃfiliis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇammonᶜ & ᵈcunctis ᵉregi
busᶠ tyriᵍ & ʰ vniuerſis ꝏ
ⁱregibusʲ ſydonis:ᵏ & ˡre-
gib? terreᵐ inſulaⁿ q̃ ſunt

Tex.he.hiere.xxv. Pũtua.heb

שִׁמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
רֵחַיִם וְאוֹר נֵר וְהָיְתָה כָּל הָאָרֶץ
הַזֹּאת לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה וְעָבְדוּ
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל שִׁבְעִים
שָׁנָה וְהָיָה כְּמִלֹּאות שִׁבְעִים
שָׁנָה אֶפְקֹד עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעַל
הַגּוֹי הַהוּא נְאֻם יְהוָה אֶת עֲוֹנָם
וְעַל אֶרֶץ כַּשְ�dִּים וְשַׂמְתִּי אֹתוֹ
לְשִׁמְמוֹת עוֹלָם וְהֵבֵאוֹתִי עַל
הָאָרֶץ הַהִיא אֶת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ אֵת כָּל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר
הַזֶּה אֲשֶׁר נִבָּא יִרְמְיָהוּ עַל כָּל
הַגּוֹיִם כִּי עָבְדוּ בָם גַּם הֵמָּה
גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים
וְשִׁלַּמְתִּי לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֵלַי קַח אֶת כּוֹס הַיַּיִן
הַחֵמָה הַזֹּאת מִיָּדִי וְהִשְׁקִיתָה
אֹתוֹ אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם וְשָׁתוּ וְרָגְזוּ
וְהִתְהֹלָלוּ מִפְּנֵי הַחֶרֶב אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁלֵחַ בֵּינוֹתָם וָאֶקַּח אֶת הַכּוֹס
מִיַּד יְהוָה וָאַשְׁקֶה אֶת כָּל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְהוָה אֲלֵיהֶם אֶת
יְרוּשָׁלַם וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה וְאֶת מְלָכֶיהָ
אֶת שָׂרֶיהָ לָתֶת אֹתָם לְחָרְבָּה
לְשַׁמָּה לִשְׁרֵקָה וְלִקְלָלָה כַּיּוֹם
הַזֶּה אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶת
עֲבָדָיו וְאֶת שָׂרָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ
וְאֵת כָּל הָעֵרֶב וְאֵת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
הָעוּץ וְאֵת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים וְאֶת אַשְׁקְלוֹן וְאֶת עַזָּה
וְאֶת עֶקְרוֹן וְאֵת שְׁאֵרִית אַשְׁדּוֹד
אֶת אֱדוֹם וְאֶת מוֹאָב וְאֶת בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֵת כָּל מַלְכֵי צֹר וְאֵת כָּל
מַלְכֵי צִידוֹן וְאֵת מַלְכֵי הָאִי אֲשֶׁר

Pritiua.heb.Tex.he.Iere.xxv.

Trãsla.B.Hie.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

בְּעֵבֶר הַיָּם׃ אֶת דְּדָן וְאֶת תֵּימָא וְאֶת
'trans 'mare: '& dedan 'b &
them any & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
buz '& vniuersis 'qui at=
tonſi ſunt in 'comam 'k &
'cunctis 'm regibus 'n arabie:
'o & 'p cunctis 'q regib 'r occidẽ
tis 's qui habitant 't in deſer
to: "& 'v cunctis 'x regibus ∞
'zambri: 'a & 'b cunctis 'c regi
bus 'd elam: 'e & 'f cunctis ∞∞
'g regibus 'h medoꝝ: 'k cun=
ctis 'l quoq; 'm regibus 'n aqui
lonis de 'o prope 'p & de lon
ge: 'q vnicuiq; 'r cõtra 's fratrẽ
ſuũ 't & 'u omnibus 'x regnis
'y terre 'z que 'a ſuper ∞∞∞∞
'b faciem eius ſunt. 'c Et rex
'd ſeſach 'e bibet ∞∞∞∞∞∞
'f poſt eos. 'g Et dices 'h ad eos
'i hec 'k dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞
'l dominus 'm exercituũ 'n de?
'o iſrael. 'p Bibite ∞∞∞∞∞∞
'q & inebriamini 'r & vomite
's & cadite: 't neq; 'u furgatis
'x a facie 'y gladii 'z quem 'a ego
'b mittam 'c inter vos. ∞∞
'd Cumq; 'e noluerint 'f accipe
re 'g calicem 'h de manu tua
'i vt bibant: 'k dices 'l ad eos.
'm Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'n dicit 'o dñs 'p exercituũ. 'q Bi
bentes 'r bibetis. 's Quia ∞
't ecce 'u in ciuitate 'x in qua 'y in
uocatũ eſt 'z nomẽ meum
'a ego 'b incipio 'c affligere: 'd &
vos quaſi 'e innocentes &
'f imunes eritis? 'g Non 'h eri=
tis imunes. 'i Gladiũ 'k eni
'l ego 'm voco 'n ſup 'o oẽs 'p habi
tatores 'q terre 'r dicit 's dñs
't exercituum. 'u Et 'x pro=
phetabis 'y ad eos ∞∞∞∞∞
'z omnia 'a verba 'b hec: 'c & di=
ces 'd ad illos · ∞∞∞∞∞∞∞∞
'e Dñs 'f de excelſo 'g rugiet:
'h & de habitaculo 'i ſancto
ſuo 'k dabit 'l vocẽ ſuã. 'm Ru=
giens 'n rugiet 'o ſup 'p decorẽ
ſuũ. 'q Celeuma 'r q̃ſi calcan
tiũ 's concinetur 't aduerſus
'u oẽs 'x hitatores 'y terre. 'z Per
uenit 'a ſonitus 'b vſq; ad 'c ex=
trema 'd terre: 'e quia 'f iudi=
cium 'g dño 'h cũ gentibus.
'i Iudicatur 'k ipſe 'l cũ omni
'm carne. 'n Impios 'o tradidi
'p gladio 'q dicit 'r dñs. 's Hec 't di
cit 'u dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞
'x exercituũ. 'y Ecce 'z afflictio
'a egredietur 'b de gente ∞∞
'c in 'd gentem 'e & turbo 'f ma
gnus 'g egredietur 'h a fũmi=
tatibus 'i terre: 'k & erũt 'l in
terfecti 'm dñi 'n in die 'o illa ∞
'p a ſummo 'q terre 'r vſq; ad
's ſummum eius. ∞∞∞∞∞∞
't Nõ 'u plangẽtur 'x & nõ 'y col
ligentur: 'z neq; 'a ſepelietur
'b in ſterquilinio 'c ſup 'd faciẽ
'e terre 'f iacebũt. 'g Vlulate 'h pa
ſtores 'i & clamate: 'k & aſpe=
gite vos cinere 'l optimates

trans mare τ didam τ thymã τ
πέραν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν δαιδὰν καὶ θαιμὰν καὶ
buz τ oẽm circũtonſum in facie
τὴν βουζ καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον
ſua: τ omnes reges arabie τ
αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ
omnes mixticios hitantes in
πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ
deſerto: τ omnes reges zamri: τ om=
ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάν
nes reges helã: τ omnes reges medoꝝ:
τας βασιλεῖς ἠλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων
τ oẽs reges a ſubſolano eos q̃ longe
καὶ πάντας βασιλεῖς ἀπὸ ἀπηλιώτου τοὺς πόρρω,
τ q̃ ppe vnũquẽq; aduerſ fratrem ſuum: τ
καὶ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
omnia regna q̃ ſup faciem terre:
πάσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς,
τ rex ſeſach bibet poſt eos: τ dices
καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς Cap.
eis ſic dixit dñs omnũ: bibite a.
αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε
& inebriamini τ euomite τ cadetis τ nõ
καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεύσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ
ſurgatis a facie gladij quẽ ego
μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ
mitto inter vos: τ erit q̃ nõ volue=
ἀποστέλλω ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅταν μὴ βούλω
rint accipere poculum de manu tua vt bi=
ζται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρός σου ὥστε πι
bãt τ dices: ſic dixit dñs exercituũ: bi=
εῖν καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων, πι
bẽtes bibetis q̃ in ciuitate in q̃ nomẽ iſtius eſt nomẽ
όντες πίεσθε ὅτι ἐν πόλει ἐφ' ᾗ ὠνομάσθη τὸ ὄνομά
meũ ſup eam ego incipio affligere: τ vos nũ
μου ἐπ' αὐτὴν ἐγὼ ἄρχομαι κακῶσαι, καὶ ὑμεῖς κα
dicta nõ mũdabimini nõ mũdabimini q̃ gladi=
θαρισμὲα οὐ μὴ καθαρισθῆτε οὐ καθαρισθήσεσθε ὅτι μάχαι
um ego voco ſup oẽs ſedẽtes ſup tã di=
ραν ἐγὼ καλῶ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς λέ=
cit dñs exercituũ: τ tu pphetabis ad eos
γει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ σὺ προφητεύσεις ἐπ' αὐτοὺς
omnia verba hec: τ dices dñs ab=
πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐρεῖς κύριος ἀφ=
excelſo rũſus dabit a loco ſcõ ſuo Joha.
ὑψηλοῦ χρηματιεῖ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου αὐτ 3. c.
dabit vocem ſuam verbũ rũdebit ſup locum Zimos
δώσει φωνὴν αὐτοῦ λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου 1. a.
ſuum: τ illi q̃ſi vindemiãtes reſpondebũt
αὐτοῦ, καὶ οἵδε ὡσεὶ τρυγοῦντες ἀποκριθήσονται
τ ſup hitantes in tra venietis ait ſup
καὶ ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τὴν γῆν ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ
ptem tre: q; iudicũ dñi in gentib.
μέρος τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
iudicat ipe aduerſ oẽm carnẽ: at impios dãt
κρίνεται αὐτὸς πρὸς πᾶσαν σάρκα, οἱδὲ ἀσεβεῖς ἐδό
ſunt in gladiũ dicit dñs. ſic dixit dñs
θησαν εἰς μάχαιραν λέγει κύριος· οὕτως εἶπεν κύρι
nus exercituũ: ecce mala igrediũt a gente G
ος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται ἀπὸ ἔθνους
in gentẽ: τ turbo magnus egreditur ab extremo
εἰς ἔθνος, καὶ λαίλαψ μεγάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου
tre: τ erũt vulnerati a dño in die
τῆς γῆς, καὶ ἔσονται τραυματίαι ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέ
illa ex pte tre: τ vſq; ad ptem
ρα ἐκείνη ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ ἕως ἐκ μέρους τῆς
tre non plangentur τ, nõũ cõgregabunt τ non
γῆς οὐ μὴ θρηνηθήσονται καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται καὶ οὐ μὴ
ſepelientur in ſterquilinũ ſup faciem tre erunt:
κατορυγῶσιν εἰς κόπρια ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται,
iubilate paſtores τ clamate τ plãgite maſtes
ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκράξατε καὶ κόψασθε οἱ κριοὶ

בְּעֵבֶר׳ הַיָּם׃ אֶת דְּדָן וְאֶת תֵּימָא וְאֶת
בּוּז׳ וְאֵת כָּל קְצוּצֵי פֵּאָה׃ וְאֵת
כָּל מַלְכֵי עֶרֶב וְאֵת כָּל מַלְכֵי הָעֲרָב
הַשֹּׁכְנִים בַּמִּדְבָּר׃ וְאֵת כָּל מַלְכֵי
זִמְרִי וְאֵת כָּל מַלְכֵי עֵילָם וְאֵת כָּל
מַלְכֵי מָדָי׃ וְאֵת כָּל מַלְכֵי הַצָּפוֹן
הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְאֵת כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמֶלֶךְ שֵׁשַׁךְ יִשְׁתֶּה
אַחֲרֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתוּ
וְשִׁכְרוּ וְקִיאוּ וְנִפְלוּ וְלֹא תָקוּמוּ מִפְּנֵי
הַחֶרֶב אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלֵחַ בֵּינֵיכֶם׃
וְהָיָה כִּי יְמָאֲנוּ לָקַחַת הַכּוֹס מִיָּדְךָ
לִשְׁתּוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁתוֹ תִשְׁתּוּ׃ כִּי
הִנֵּה בָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ
אָנֹכִי מֵחֵל לְהָרֵעַ וְאַתֶּם הִנָּקֵה
תִּנָּקוּ לֹא תִנָּקוּ כִּי חֶרֶב אֲנִי קֹרֵא
עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת׃ וְאַתָּה תִּנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֵת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
יְהוָה מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ
יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ
הֵידָד כּוֹרְכִים יַעֲנֶה אֶל כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ בָּא שָׁאוֹן עַד קְצֵה הָאָרֶץ
כִּי רִיב לַיהוָה לַגּוֹיִם נִשְׁפָּט
הוּא לְכָל בָּשָׂר הָרְשָׁעִים נְתָנָם
לַחֶרֶב נְאֻם יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הִנֵּה רָעָה יֹצֵאת מִגּוֹי
אֶל גּוֹי וְסַעַר גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי
אָרֶץ׃ וְהָיוּ חַלְלֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ
לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבֵרוּ
לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ׃ הֵילִילוּ
הָרֹעִים וְזַעֲקוּ וְהִתְפַּלָּשׁוּ אַדִּירֵי

'trans 'mare: '& dedan 'b &
them any & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
buz '& vniuersis 'b qui at=
tonſi ſunt in 'comam 'k &
'cunctis 'm regibus 'n arabie:
'o & 'p cunctis 'q regib 'r occidẽ
tis 's qui habitant 't in deſer
to: "& 'v cunctis 'x regibus ∞
'zambri: 'a & 'b cunctis 'c regi
bus 'd elam: 'e & 'f cunctis ∞∞
'g regibus 'h medoꝝ: 'k cun=
ctis 'l quoq; 'm regibus 'n aqui
lonis de 'o prope 'p & de lon
ge: 'q vnicuiq; 'r cõtra 's fratrẽ
ſuũ 't & 'u omnibus 'x regnis
'y terre 'z que 'a ſuper ∞∞∞∞
'b faciem eius ſunt. 'c Et rex
'd ſeſach 'e bibet ∞∞∞∞∞∞
'f poſt eos. 'g Et dices 'h ad eos
'i hec 'k dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞
'l dominus 'm exercituũ 'n de?
'o iſrael. 'p Bibite ∞∞∞∞∞∞
'q & inebriamini 'r & vomite
's & cadite: 't neq; 'u furgatis
'x a facie 'y gladii 'z quem 'a ego
'b mittam 'c inter vos. ∞∞
'd Cumq; 'e noluerint 'f accipe
re 'g calicem 'h de manu tua
'i vt bibant: 'k dices 'l ad eos.
'm Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'n dicit 'o dñs 'p exercituũ. 'q Bi
bentes 'r bibetis. 's Quia ∞
't ecce 'u in ciuitate 'x in qua 'y in
uocatũ eſt 'z nomẽ meum
'a ego 'b incipio 'c affligere: 'd &
vos quaſi 'e innocentes &
'f imunes eritis? 'g Non 'h eri=
tis imunes. 'i Gladiũ 'k eni
'l ego 'm voco 'n ſup 'o oẽs 'p habi
tatores 'q terre 'r dicit 's dñs
't exercituum. 'u Et 'x pro=
phetabis 'y ad eos ∞∞∞∞∞
'z omnia 'a verba 'b hec: 'c & di=
ces 'd ad illos · ∞∞∞∞∞∞∞∞
'e Dñs 'f de excelſo 'g rugiet:
'h & de habitaculo 'i ſancto
ſuo 'k dabit 'l vocẽ ſuã. 'm Ru=
giens 'n rugiet 'o ſup 'p decorẽ
ſuũ. 'q Celeuma 'r q̃ſi calcan
tiũ 's concinetur 't aduerſus
'u oẽs 'x hitatores 'y terre. 'z Per
uenit 'a ſonitus 'b vſq; ad 'c ex=
trema 'd terre: 'e quia 'f iudi=
cium 'g dño 'h cũ gentibus.
'i Iudicatur 'k ipſe 'l cũ omni
'm carne. 'n Impios 'o tradidi
'p gladio 'q dicit 'r dñs. 's Hec 't di
cit 'u dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞
'x exercituũ. 'y Ecce 'z afflictio
'a egredietur 'b de gente ∞∞
'c in 'd gentem 'e & turbo 'f ma
gnus 'g egredietur 'h a fũmi=
tatibus 'i terre: 'k & erũt 'l in
terfecti 'm dñi 'n in die 'o illa ∞
'p a ſummo 'q terre 'r vſq; ad
's ſummum eius. ∞∞∞∞∞∞
't Nõ 'u plangẽtur 'x & nõ 'y col
ligentur: 'z neq; 'a ſepelietur
'b in ſterquilinio 'c ſup 'd faciẽ
'e terre 'f iacebũt. 'g Vlulate 'h pa
ſtores 'i & clamate: 'k & aſpe=
gite vos cinere 'l optimates

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ouium: q; completi sunt dies vſi in
τῶν προβάτων, ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς
occisionẽ: t cadetis sicut artetes electi: t
σφαγήν, καὶ πεσεῖσθε ὥσπερ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοί, καὶ
[illegible]bit fuga a pastoribus: t salus ab
ἀφανιεῖται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σωτηρία ἀπὸ
arietib⁹ ouium. vox clamoris pasto=
τῶν κριῶν τῶν προβάτων· φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμέ=
rum t iubilum arietũ: q; deuastauit dñs
νων καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν κριῶν, ὅτι ὠλόθρευσεν κύριος
pascua eor: t descent speciosa
τὰ βοσκήματα αὐτῶν, καὶ παύσεται τὰ καλὰ τῆς
pacis a facie tre furoris dñi. dereli=
εἰρήνης ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ κυρίου· ἐγκατέλι=
quit q̃si leo cubile suum: q; facta est tra
πεν ὥσπερ λέων κατάλυμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφανίσθη ἡ γῆ
cor in iniuſi a facie gladij
αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου μαχαίρας τῆς
magni.
μεγάλης.

Ca.26.

IN pncipio regis ioachim filij iosie: facti
A Ἐν ἀρχῇ βασιλέως ἰωακεῖμ υἱοῦ ἰωσίου, ἐγένε=
est verbũ istud a dño. sic dixit dñs:
το λόγος οὗτος παρὰ κυρίου· οὕτως εἶπεν κύριος,
sta in atrio domꝰ dñi t risum dabis oi in=
στήθι ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματιεῖς παντὶ ἰου=
da venientib⁹ adorare in domo dñi: vni
δα τοῖς ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ἃ=
uersos sm̃ones q̃s p̃cepi tibi p̃ loq̃ris ad
παντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξά σοι χρηματίσαι
eos: ne auferas verbũ: forte audient: t con=
αὐτοῖς, μὴ ἀφελῇς ῥῆμα, ἴσως ἀκούσονται, καὶ ἀπο=
uertentur vnuſqſq; a via sua ma=
στραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη=
la: t quiescam a malis q̃ ego cogi=
ρᾶς, καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζο
to facere eis ꝓpter mala stu
μαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ
dia eor. t dices sic dixit dñs: si nõ
μάτων αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ἐὰν μὴ
audieritis me vt ãbuletis in legitimis meis q̃
ἀκούσητέ μου τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς
dedi ãte faciem vſam: vt audiatis
ἔδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, εἰσακούειν τῶν λόγων
B seruor meor pphetar q̃s ego mitto
τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω
ad vos diluculo: t missi t nõ audistis
πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου, καὶ ἀπεστείλα καὶ οὐκ εἰσηκούσατε
me: dabo domũ istam sicut silo: t
τέ μου, δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὥσπερ σιλώ, καὶ τὴν
vrbẽ hanc dabo in maledictionẽ oib⁹ gentib⁹
πόλιν ταύτην δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι
terre: t audierũt sacerdotes t pseudopphete
τῆς γῆς, καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται
t oĩs ppls hieremiã loquentem verba
καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους
hec in domo dñi. t factũ est hieremia cessan=
τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐγένετο ἱερεμίου παυσα
te loqui omnia q̃scq; ꝑcepit ei dñs
μένου λαλοῦντος πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ κύριος
loqui omni ppło: apphendesti eũ sacer=
λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ, συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἱε=
dotes t pseudopphete t oĩs ppls dicẽs: mor=
ρεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς λέγων, θα
te moriaris: q; pphetasti
νάτῳ ἀποθανῇ, ὅτι προεφήτευσας

C

Trãsla.B.Hie.

gregis: quia cõpleti sũt
dies vſi vt iterficiamini:
& dissipationes vſe: & ca
detis quasi vasa preciosa.
Et peribit fuga a pasto
ribus & saluatio
ab optimatibus gregis.
Vox clamoris pastorũ
& vlulatus optimatum
gregis: quia vastauit
dominus pascua eorũ:
& conticuerunt arua
pacis a facie ire furoris
domini.
Dereliquit quasi leo ta=
bernaculũ suum: facta est
terra eorum
in desolationem: a facie
ire columbe: & a facie
ire furoris dñi. 26.

IN principio regni
ioachim filii iosie re
gis iuda:
factum est verbum istud
a domino dicens.
Hec dicit dominus. Sta
in atrio domus
dñi: & loqueris ad oẽs
ciuitates iuda: de quib⁹
veniunt vt adorent in
domo domini
vniuersos sermones qs
ego mandaui tibi vt lo=
quaris ad eos. Noli sub
trahere verbum: si forte
audiant & cõuertantur
vnusquisq; a via sua mala:
& peniteat me mali qd
cogitau
facere eis propter mali=
ciam studiorum eorum.
Et dices ad eos. Hec
dicit dominus.
Si non audieritis me vt
ambuletis in lege mea
quam dedi vobis vt au=
diatis
sermone seruorũ meor
pphetarum quos ego
misi ad vos de nocte cõ
surgens & dirigẽs & nõ
audistis: dabo domum
istam
sicut silo: & vrbem hãc
dabo
in maledictionẽ cunctis
gẽtibus terre. Et audie
runt sacerdotes & pphe
te & omnis populus
hieremiam loquentẽ ver
ba hec
in domo dñi. Cumq; cõ
plesset hieremias
loquẽs omnia que pre=
ceperat ei dominus
vt loqueretur ad vniuer
sum populũ apprehẽde
rũt eum sacerdotes & p=
phete & omis populus
dicens. Morte morie=
tur. Quare prophetauit

Tex.he.biere.xxvj. Pũtua.heb.

יום טֶבַח	הַצֹּאן כִּי מָלְאוּ יְמֵיכֶם לִטְבוֹחַ	
פּוּץ כְּלָה	וְתָפוּצוֹתֵיכֶם וְנָפַלְתֶּם כִּכְלִי חֶמְדָּה׃	
נוּס	וְאָבַד מָנוֹס מִן הָרֹעִים וּפְלֵיטָה	
מִן אַדִּיר הַצֹּאן קוֹל צַעֲקַת הָרֹעִים	מַאֲדִירִי	
שָׁדַד	וִילֶלֶת אַדִּירֵי הַצֹּאן כִּי שׁוֹדֵד	
רָעָה חָמָס	יְהוָה אֶת מִרְעֵיתָם׃ וְנִדְמוּ נְאוֹת	
נָוֶה כָּנָה	הַשָּׁלוֹם מִפְּנֵי חֲרוֹן אַף יְהוָה׃	
חָרָה כָּפִיר	עָזַב כַּכְּפִיר סֻכּוֹ כִּי הָיְתָה אַרְצָם	
סֻכָּה הָיָה	לְשַׁמָּה מִפְּנֵי חֲרוֹן הַיּוֹנָה וּמִפְּנֵי	
שָׁמֵם	חֲרוֹן אַפּוֹ׃	
Ca. xxvj.		
מָלַךְ	בְּרֵאשִׁית מַמְלְכוּת	
יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה		
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃		
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית		
יְהוָה וְדִבַּרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה		
עִיר	הַבָּאִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בֵּית יְהוָה אֵת	
בּוֹא שָׁחָה	כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְדַבֵּר	
צָוָה	אֲלֵיהֶם אַל תִּגְרַע דָּבָר׃ אוּלַי	
גָּרַע	יִשְׁמְעוּ וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה	
שׁוּב רָעַע	וְנִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב	
יָשָׁה פָּנָה	לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃	
עָלַל	וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה	
שָׁמַע יָלַךְ	אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לָלֶכֶת בְּתוֹרָתִי	
יָרָה נָתַן	אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם׃ לִשְׁמֹעַ עַל	
נָבָא דָּבָר	דִּבְרֵי עֲבָדַי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר אָנֹכִי	
שָׁכַם	שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ וְלֹא	
שָׁמַע	שְׁמַעְתֶּם׃ וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה	
נָתַן	כְּשִׁלֹה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן	
שָׁמַע	לִקְלָלָה לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁמְעוּ	
נָבָא	הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם אֶת	
דבר	יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	
הָיָה כָּלָה	בְּבֵית יְהוָה׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ	
לְדַבֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
תָּפַשׂ	לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ	
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם		
מוּת	לֵאמֹר מוֹת תָּמוּת׃ מַדּוּעַ נִבֵּאתָ	

Pritiua.heb.Tex.he.Iere.xxvj. | Trãsla.B.Ie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר בְּשִׁלּוֹ יִהְיֶה הָיָה
הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תֶּחֱרַב חָרַב
מֵאֵין יוֹשֵׁב וַיִּקָּהֵל כָּל הָעָם אֶל יָשַׁב קָהַל
יְרֵמְיָהוּ בְּבֵית יְהוָה וַיִּשְׁמְעוּ שָׂרֵי שָׁמַע שׁוּר
יְהוּדָה אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ עָלָה
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ
נִפְתַּח שַׁעַר יְהוָה הֶחָדָשׁ וַיֹּאמְרוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל הַשָּׂרִים אָמַר
וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר מִשְׁפַּט מָוֶת שָׁפַט
לָאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבָּא אֶל הָעִיר
הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם׃
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל אָמַר
כָּל הָעָם לֵאמֹר יְהוָה שְׁלָחַנִי
לְהִנָּבֵא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר נָבָא
הַזֹּאת אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
שְׁמַעְתֶּם וְעַתָּה הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם יָטַב
וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה עָלַל
אֱלֹהֵיכֶם וְיִנָּחֶם יְהוָה אֶל הָרָעָה נָחַם רוּץ
אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם׃ וַאֲנִי הִנְנִי עָשָׂה
בְּיֶדְכֶם עֲשׂוּ לִי כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר יָהֵּה
בְּעֵינֵיכֶם׃ אַךְ יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי אִם יָדַע
מְמִתִּים אַתֶּם אֹתִי כִּי דָם נָקִי מות עָמָה
אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר
הַזֹּאת וְאֶל יוֹשְׁבֶיהָ כִּי בֶאֱמֶת
שְׁלָחַנִי יְהוָה עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל
הַנְּבִיאִים אֵין לָאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט שָׁפַט
מָוֶת כִּי בְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר
אֵלֵינוּ׃ וַיָּקָמוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ קום
וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל קְהַל הָעָם לֵאמֹר׃
מִיכָיְהוּ הַמּוֹרַשְׁתִּי הָיָה נָבָא בִּימֵי יום
חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל כָּל
עַם יְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַיִם חרש
עִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר הָיָה עָשָׂה

'in nomine "domini 'dicens: 'sicut silo'erit ∞∞∞
"domus 'hec: '& vrbs 'ista
'desolabitur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'eo q̃ non sit 'habitator.
'Et cõgregat' est' ois' populus 'aduersus 'heremiã
'in domo 'dñi. 'Et audierunt 'principes 'iuda 'verba 'hec: '& ascenderunt
'de domo 'regis in 'domũ
'domini '& sederunt ∞∞∞
'in introitu 'porte dom' 'dñi 'noue. 'Et locuti sunt
'sacerdotes '& prophete
'ad 'principes ∞∞∞∞∞∞∞
'& ad 'oẽm 'populũ 'dicẽtes. 'Iudicium 'mortis est
'viro 'huic: 'quia 'prophetauit 'aduersus 'ciuitatem
'istam 'sicut 'audistis 'auribus vestris. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'Et ait 'hieremias 'ad 'omnes 'principes '& ad ∞∞∞
'vniuersum 'populũ 'dicens. 'Dñs 'misit me ∞∞∞
'vt prophetarẽ 'ad 'domũ
'istam '& ad 'ciuitatem ∞
'hanc 'omnia 'verba 'que ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'audistis. 'Nunc ergo 'bonas facite 'vias vestras: ∞
'& studia vestra: '& audite
'vocem 'domini ∞∞∞∞∞
'dei vestri: 'penitebit
'dominum 'mali ∞∞∞∞∞
'quod 'locutus est 'aduersum vos. 'Ego autem ∞∞
'ecce 'in manu 'vris sum
'facite 'mihi 'qd bonũ '& rectum est 'in oculis vris.
'Verũtñ 'scitote & 'cognoscite: 'quia 'si 'occideritis
'me: 'sanguinẽ 'innocentẽ
'tradetis 'cõtra vosmetip sos '& contra 'ciuitatem
'istam '& 'habitatores ei'. 'In veritate 'enim ∞∞∞∞
'misit 'me 'dñs 'ad vos: 'vt
loquer' 'in auribus vris
'omnia 'verba 'hec. 'Et dixerunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'principes '& omnis 'populus 'ad 'sacerdotes '& ad
'prophetas. 'Non est 'viro
'huic 'iudicium ∞∞∞∞∞∞∞
'mortis 'quia 'in noie 'dñi
'dei nostri 'locutus est
'ad nos. 'Surrexerũt ergo
'viri 'de senioribꝰ 'terre:
'& dixerunt 'ad 'omnem
'cetum 'populi 'loquẽtes.
'Micheas de 'morasti 'fuit 'propheta 'in diebus ∞
'ezechie 'regis 'iuda '& ait
'ad 'omnem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'populũ 'iude: 'dicẽs. 'Hec
'dicit 'dñs 'exercituũ. 'Si
on quasi 'ager 'arabitur:
'& hierusalem in 'aceruũ
lapidũ 'erit: '& mons 'domus 'in excelsa 'siluarũ.

noie dñi dicens: sicut silo erit dom' ista
τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων, ὡσπερ σιλὼ ἔσαι ὁ οἶκος οὗ
sta: & vrbs ista desolabitur ab habitantibus.
τος, καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἀπὸ κατοικούντων.
& cõgregatus est ois ppls ad hieremiã in domo do
καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυ-
mini. & audierũt principes iuda verba hec:
ρίου. καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες Ἰούδα τῶν λόγων τούτ-
& ascenderũt de domo regis in domũ
των, καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον
dñi & sederunt in vestibulis porte dñi no
κυρίου καὶ ἐκάθησαν ἐν προθύροις πύλης κυρίου τῆς καιν-
ue: & dixerũt sacerdotes & pseudoprophete ad
ῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς
principes & omnẽ ppls: iudiciũ mortis
τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ, κρίσις θανάτου τῷ
homini huic: q̃ pphetauit aduersus ciuitatẽ
ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως
istam sicut audistis in auribꝰ vris: & ait
ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ εἶπεν
hieremias ad omnes principes & omnẽ ppls
ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ
dicens: dñs misit me pphetare sup domũ
λέγων, κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον
istam & super ciuitatẽ hanc omnia ver
τοῦτον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λό-
ba q̃ audistis. & nũc meliores facite vi-
γους οὓς ἠκούσατε· καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁ-
as vras & opera vra: & audite voces
δοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς
dñi dei vri: & cessabit dñs a
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν
malis q̃ locutus est ꝛ vos: & ecce ego in manib'
κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν
vris: facite mihi vt expedit vobis: & vt meli-
ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, καὶ ὡς βέλ-
us vobis: verũtñ scientes scietis: q̃ si occiditis me.
τιον ὑμῖν, ἀλλὰ γνῶντες γνώσεσθε, ὅτι ἐὰν ἀναιρεῖτέ με.
sãguinẽ innocẽtẽ vos traditis ꝛ vos: & ꝛ ciuitatẽ
αἷμα ἀθῷον ὑμεῖς δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν
istam: & cõtra habitantes ĩ ea: q̃ in veritate
ταύτην, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ
misit me dñs ad vos vt loq̃rer in auribꝰ
ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα
vris oia verba hec: & dixerũt
ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπαν οἱ
principes & ois ppls ad sacerdotes & ad
ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς
pseudopphetas: nõ est homini huic
τοὺς ψευδοπροφήτας, οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
iudiciũ mortis: q̃ in noie dñi dei
κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θε-
nri locut' est ad nos: & surrexerũt viri
οῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες
de seniorib' tre & dixerũt omni ce-
τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς καὶ εἶπαν πάσῃ τῇ συνα-
tui ppli dicentes. michees marasthites fuit
γωγῇ τοῦ λαοῦ λέγοντες· μιχαίας ὁ μωραθίτης ἦν
ppheta in diebus ezechie regis iuda:
προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα,
& dixit omni ppli iuda dicens: hec dixit
καὶ εἶπεν παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα λέγων, ὅτιως εἶπεν
dñs exercituum sion: q̃si ager arabitur
κύριος τῶν δυνάμεων σιών, ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται
& hierusalem in pomorꝝ custodiã erit: & mons
καὶ ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσαι, καὶ ὄρος
dom' erit in nem' silue.
τοῦ οἴκου ἔσαι εἰς ἄλσος δρυμοῦ. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

nūqd iterficiēs iterfecit eū ezechias rex iuda τ μὴ ἀναιρῶν ἀνεῖλεν αὐτὸν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα καὶ
ois iuda: nūqd nō timuerūt dñm: τ deprecati sunt πᾶς ἰούδα, οὐχὶ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἐδεήθησαν
faciem dñi: τ cessauit dñs a τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπαύσατο κύριος ἀπὸ τῶν
malis q̄ locut' est cōtra eos: τ nos facimus ma- κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κα
la magna ꝑ alias nr̄as: τ homo fuit pro κὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἄνθρωπος ἦν προ-
phetans in noie dñi vrias filiꝰ samate de carta φητεύων ὀνόματι κυρίου οὐρίας υἱὸς σαμαίου ἐκ καρια
thiarī: τ pphetauit de ciuitate ista: θιαρείμ, καὶ προεφήτευσεν περὶ τῆς πόλεως ταύτης,
G τ de tra ista iuxta oia verba καὶ περὶ τῆς γῆς ταύτης κατὰ πάντας τοὺς λόγους
hieremie. τ audiuit rex ioachim τ oēs ἱερεμίου· καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακεὶμ καὶ πάντες
pricipes oia verba ei⁹ τ quesie- οἱ ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐζήτη-
runt interficere eum: τ audiuit vrias τ ti- σαν ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ ἤκουσεν οὐρίας καὶ ἐφο-
muit τ fugit τ intrauit in egyptū: τ mi- βήθη καὶ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξαπέ-
sit rex viros in egyptū . eliachim filiū στειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς αἴγυπτον ἐλιακὶμ υἱὸν
achobor τ viros cū eo in egyptum: τ ἀχοβὼρ καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν αἴγυπτον, καὶ
eduxerūt eū inde: τ adduxerūt eū ad ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
regem τ percussit eum in gladio: τ iecit βασιλέα καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔρρι-ψεν
eum in monumētū filioꝝ ꝓpli ei⁹. verūtū man⁹ acht αὐτὸν εἰς τὸ μνῆμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ. πλὴν χεὶρ ἀχὶ
cam filii saphan erat cū hieremia ne traderent ipm καμ υἱοῦ σαφὰν ἦν μετὰ ἱερεμίου τ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν
in manus ꝓpli ne iterficerēt eum. εἰς χεῖρας λαοῦ τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτόν. Ca.27.

A IN pncipio regni ioachim filij iosie re- Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βα-
gis iuda factū ē verbum hoc ad hieremiā σιλέως ἰούδα ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς ἱερεμίαν
a dño dicens: sic dixit dñs: fac ti- παρὰ κυρίου λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποίησον σε
bi vincula τ torques: τ circūpone circū col- αὐτῷ δεσμοὺς καὶ κλοιούς, καὶ περίθες περὶ τὸν τρά
lum tuū: τ mittes eos ad regem χηλόν σου, καὶ ἀποστελεῖς αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα
idumee: τ ad regem moab: τ ad ἰδουμαίας, καὶ πρὸς βασιλέα μωάβ, καὶ πρὸς τὸν
regem filioꝝ āmon: τ ad regem tyri: τ βασιλέα υἱῶν ἀμμῶν, καὶ πρὸς βασιλέα τύρου, καὶ
ad regē sidonis in manib⁹ nūciorꝝ suorū πρὸς τὸν βασιλέα σιδῶνος ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν
q̄ venerunt in hierusalem ad sedechiam re- τῶν ἐρχομένων ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸς σεσεκίαν βασι-
gem iuda: τ p̄cipies eis ad dños λέα ἰούδα, καὶ συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους
suos dicere. sic dixit dñs exercituū αὐτῶν εἰπεῖν. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: sic dicetis ad dños vros. θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν.
ego feci terrā τ homes τ iumē- ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτή-
ta q̄ sup faciem tre in fortitudie mea τα ἃ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τῇ ἰσχύϊ μου

B Numqd morte condēnauit eum ezechias rex iuda & omnis iuda? Nunquid nō timuerūt dñm & deprecati sunt faciem dñi: & penituit dominū mali qd locutus fuerat aduersum eos. Itaq; nos facim⁹ malū grande cōtra aias nras. Fuit quoq; vir prophetans in nomine domini vrias filius semei de chariathiarim: & prophetauit aduersus ciuitatē istā & aduersus terrā hanc iuxta oia verba hieremie. Et audiuit rex ioachim & omnes potentes & principes ei⁹ verba hec: & quesiuit rex interficere eum. Et audiuit vrias & timuit fugit q; & igressus est egyptū. Et misit rex ioachim viros in egyptum & helnathan filium achobor & viros cum eo in egyptum. Et eduxerūt vriam de egypto: & adduxerūt eū ad regē ioachim & percussit eū gladio: & proiecit cadauer eius in sepulchris vulgi ignobilis. Igitur manus aicham filii saphan fuit cum hieremia vt non traderetur in manus populi & interficerent eum. 26.

IN principio regni ioachim filii iosie regis iuda factum est verbum istud ad hieremiam a domino dicens. Hec dicit dominus ad me. Fac tibi vincula & cathenas: & pones eas in collo tuo: & mittes eas ad regem edom: & ad regem moab: & ad regem filiorum ammon: & ad regem tyri: & ad regem sidonis in manu nunciorum qui venerunt hierusalem ad sedechiā regem iuda: & precipies eis vt ad dominos suos loquantur. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Hec dicetis ad domos vestros. Ego feci terram & homines & iumenta que sunt sup facie terre in fortitudine mea

הֲהָמֵת הֲמִתָתְהוּ חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וְכָל יְהוּדָה הֲלֹא יָרֵא אֶת יְהוָה
וַיְחַל אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּנָּחֶם יְהוָה אֶל
הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיהֶם וַאֲנַחְנוּ
עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ׃
וְגַם אִישׁ הָיָה מִתְנַבֵּא בְּשֵׁם יְהוָה
אוּרִיָּהוּ בֶן שְׁמַעְיָהוּ מִקִּרְיַת הַיְעָרִים
וַיִּנָּבֵא עַל הָעִיר הַזֹּאת וְעַל הָאָרֶץ
הַזֹּאת כְּכָל דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃ וַיִּשְׁמַע
הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וְכָל גִּבֹּרָיו וְכָל
הַשָּׂרִים אֶת דְּבָרָיו וַיְבַקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ
הֲמִיתוֹ וַיִּשְׁמַע אוּרִיָּהוּ וַיִּירָא וַיִּבְרַח
וַיָּבֹא מִצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
יְהוֹיָקִים אֲנָשִׁים מִצְרַיִם אֶת אֶלְנָתָן
בֶּן עַכְבּוֹר וַאֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל מִצְרָיִם׃
וַיּוֹצִיאוּ אֶת אוּרִיָּהוּ מִמִּצְרַיִם
וַיְבִיאֻהוּ אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וַיַּכֵּהוּ
בֶּחָרֶב וַיַּשְׁלֵךְ אֶת נִבְלָתוֹ אֶל קִבְרֵי
בְנֵי הָעָם׃ אַךְ יַד אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
הָיְתָה אֶת יִרְמְיָהוּ לְבִלְתִּי תֵּת
אֹתוֹ בְּיַד הָעָם לַהֲמִיתוֹ׃

בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת
יְהוֹיָקִם בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל יִרְמְיָה מֵאֵת
יְהוָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי
עֲשֵׂה לְךָ מוֹסֵרוֹת וּמֹטוֹת וְנָתַתָּם
עַל צַוָּארֶךָ׃ וְשִׁלַּחְתָּם אֶל מֶלֶךְ
אֱדוֹם וְאֶל מֶלֶךְ מוֹאָב וְאֶל מֶלֶךְ
בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶל מֶלֶךְ צֹר וְאֶל מֶלֶךְ
צִידוֹן בְּיַד הַמַּלְאָכִים הַבָּאִים
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
וְצִוִּיתָ אֹתָם אֶל אֲדֹנֵיהֶם לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
כֹּה תֹאמְרוּ אֶל אֲדֹנֵיכֶם׃ אָנֹכִי
עָשִׂיתִי אֶת הָאָרֶץ אֶת הָאָדָם וְאֶת
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ בְּכֹחִי

וְהַנָּדוֹל וּבְזְרוֹעִי הַנְּטוּיָה וְאֶתֵּתִיהָ נְדַל זרע
לְאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינָיו וְעַתָּה אֲנִכִי נתן
נָתַתִּי אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה בְּיַד
נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְגַם
אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ לַעֲבְדוֹ חיה
וְעָבְדוּ אֹתוֹ כָּל הַגּוֹיִם וְאֶת בְּנוֹ וְאֶת
בֶּן בְּנוֹ עַד בֹּא אֶת אַרְצוֹ גַּם הוּא בוא
וְעָבְדוּ בוֹ גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים רבב
גְּדוֹלִים: וְהָיָה הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר מלך
לֹא יַעַבְדוּ אֹתוֹ אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר עבד
מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֵת אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן אֶת נתן
צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב צור עלל
וּבַדֶּבֶר אֶפְקֹד עַל הַגּוֹי הַהוּא נְאֻם פקד
יְהוָה עַד תֻּמִּי אֹתָם בְּיָדוֹ: וְאַתֶּם אַל תמם
תִּשְׁמְעוּ אֶל נְבִיאֵיכֶם וְאֶל קֹסְמֵיכֶם שמע
וְאֶל חֹלְמֹתֵיכֶם וְאֶל עֹנְנֵיכֶם וְאֶל עון
כַּשָּׁפֵיכֶם אֲשֶׁר הֵם אֹמְרִים אֲלֵיכֶם
לֵאמֹר לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל:
כִּי שֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם לְמַעַן
הַרְחִיק אֶתְכֶם מַעַל אַדְמַתְכֶם רחק
וְהִדַּחְתִּי אֶתְכֶם וַאֲבַדְתֶּם: וְהַגּוֹי נוח
אֲשֶׁר יָבִיא אֶת צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ בוא צור
בָּבֶל וַעֲבַדוֹ וְהִנַּחְתִּיו עַל אַדְמָתוֹ נוח
נְאֻם יְהוָה וַעֲבָדָהּ וְיָשַׁב בָּהּ: וְאֶל שוב
צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה דִּבַּרְתִּי כְּכָל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר הָבִיאוּ בוא
אֶת צַוְּארֵיכֶם בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעִבְדוּ
אֹתוֹ וְעַמּוֹ וִחְיוּ: לָמָּה תָמוּתוּ אַתָּה מות
וְעַמֶּךָ בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה אֶל הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד עבד
אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל: וְאַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי שמע
הַנְּבִיאִים הָאֹמְרִים אֲלֵיכֶם לֵאמֹר נבא
לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל כִּי שֶׁקֶר עבד
הֵם נִבְּאִים לָכֶם: כִּי לֹא שְׁלַחְתִּים
נְאֻם יְהוָה וְהֵם נִבְּאִים בִּשְׁמִי
לַשָּׁקֶר לְמַעַן הַדִּיחִי אֶתְכֶם דחה

magna: & in brachio meo extẽto: & dedi eã quicui placuit in oculis meis. Et nunc itaq; ego dedi omnes terras istas in manu nabuchodonosor regis babylonis serui mei. In sup & bestias agri dedi ei: vt seruiant illi. Et seruient ei oẽs gentes: & filio eius & filio filii eius donec veniat tẽpus terre eius & ipsius. Et seruiẽt ei gentes multe & reges magni. Gens autem & regnum quod non seruerit nabuchodonosor regi babylonis & quicũ q̃ non curuauerit collũ suũ sub iugo regis babylonis: in gladio & in fame & in pestẽ visitabo super gentẽ illam: ait dñs: donec cõsumã eos in manu eius. Vos ergo nolite audire prophetas vestros & diuinos & somniatores & augures & maleficos qui dicũt vobis: non seruietis regi babylonis: quia mendaciũ prophetant vobis vt longe faciant vos de terra vestra: & eiciant vos & pereatis. Porro gens quecũq; subiecerit ceruicẽ suam sub iugo regis babylonis & seruierit ei: dimittã eam in terra sua dicit dñs: & colet eam & habitabit in ea. Et ad sedechiam regem iuda locutus sum omnia verba hec dicẽs: inducite collum vestrum sub iugo regis babylonis & seruite ei & populo eius & viuetis. Quare morieminí tu & populus tuus gladio & fame & pestẽ: sicut locutus est dñs ad gentẽ que seruire noluerit regi babylonis. Nolite audire verba prophetarum dicentiũ vobis: non seruietis regi babylonis: quia mendacium ipsi loquuntur vobis. Quia non misi eos dicit dñs: & ipsi prophetant in nomine meo mendaciter: vt eiiciant vos

magna τ brachio meo excelso: τ dabo eam cui placuerit ī oculis meis. τ nũc ego dedi omnẽ terrã regi nabuchodonosor regi babylonis vt seruiat ei: τ bestias agri vt seruiant illi τ filio eius τ filio filii eius donec veniat tẽpus terre eius: etiam ipsius. τ seruient ei gẽtes multe τ reges magni. τ gẽs τ regnũ quecũq; non submiserint collum suum sub iugo regis babylonis τ quicũq; non fuerint in gladio τ in fame τ in peste visitabo eos dicit dñs: donec cõsumant in manu eius. τ vos ne audiatis pseudoprophetas vestros τ diuinantes vobis: τ somniantes vobis: τ augures vestros τ maleficos vestros dicentes: nõ seruietis regi babylonis: q̃ mẽdacia ipsi prophetant vobis vt longe faciãt vos de terra vestra: τ vt eiãctam vos: τ peribitis. τ gentẽ q̃ induxerit ceruicem suã sub iugum regis babylonis τ seruierit ei: relinquã eam in terra sua dicit dñs: τ habitabit in ea. τ ad sedechiam regem iuda locutus sũ ẽm omnia verba hec dicẽs: inducite collum vestrum sub iugum regis babylonis τ seruite ei τ populo eius: τ viuite: vt quid morieminí tu τ populus tuus in gladio τ in fame τ in peste: sicut locutus est dñs cõtra gentem: q̃ nõ seruiuit regi babylonis. ne audiatis verba prophetarũ: dicẽtiũ vobis: non seruietis regi babylonis: q̃ ifiusta ipsi prophetant vobis. nõ misi eos dicit dñs: & ipsi prophetant in nomine meo iniuste vt perdant vos:

μεγάλῃ καὶ τῷ βραχίονί μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω
eam cui placuerit ī oculis meis. τ nũc ego dedi
αὐτὴν ᾧ ἂν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ νῦν ἐγὼ ἔδω
omnẽ terrã regi nabuchodonosor re-
κα πᾶσαν τὴν γῆν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ βα-
gi babylonis vt seruiat ei: τ bestias
σιλεῖ βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ
agri vt seruiant illi τ filio eius τ filio
ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τῷ υἱῷ
filii eius donec veniat tẽpus terre eius:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ,
etiam ipsius. τ seruient ei gẽtes multe τ
καί γε αὐτοῦ. καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. τ gẽs τ regnũ quecũq; non
βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι
nõ seruierunt nabuchodonosor regi ba-
ἂν μὴ ἐδουλεύσωσαν ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ τῆς βα-
bylonis τ quicũq; non submiserint collum co-
βυλῶνος καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν τὸν τράχηλον αὐ-
rum sub iugo regis babylonis: in gla-
τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, ἐν μαχαί-
dio τ in pestẽ τ fame visitabo eos dicit
ρᾳ καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς εἶπεν
dñs: donec cõsumant in manu eius. τ vos
κύριος, ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
ne audiatí pseudoprophetas vestros τ diuinan-
μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομέ-
tes vobis: τ somniantes vobis: τ au-
νων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖν, καὶ τῶν οἰωνι-
gures vestros: τ maleficos vestros dicentes: nõ
σμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακέων ὑμῶν λεγόντων, οὐ μὴ
seruietis regi babylonis: q̃ mẽdacia ipsi
ἐργάσεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προ-
phetant vobis vt longe faciãt vos de
φητεύουσιν ὑμῖν πρὸς τὸ μακρύναι ὑμᾶς ἀπὸ
terra vestra: τ vt eiãctam vos: τ peribitis.
τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε.
τ gentẽ q̃ induxerit ceruicem suã sub
καὶ τὸ ἔθνος ὃ ἂν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ
iugo regis babylonis: τ seruierit ei:
τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐργάσηται αὐτῷ,
relinquã eam in terra sua dicit dñs:
καταλείψω αὐτὸ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ λέγει κύριος,
τ opabit eã τ inhabitabit in ea. τ ad se
καὶ ἐργᾶται αὐτὴν καὶ ἐνοικήσει ἐν αὐτῇ. καὶ πρὸς σε
dechiam regem iuda locutus sũ ẽm omnia
δεκίαν βασιλέα ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς
verba hec dicẽs: inducite collum
λόγους τούτους λέγων, εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον
vestrum sub iugo regis babylonis: τ ser-
ὑμῶν ὑπὸ ζυγῷ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐρ
uietis ei τ populo eius: τ viuite: vt quid
γάσεσθε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε, ἵνατί
moriemini tu τ populus tuus in gladio τ in fa-
ἀποθνήξεσθε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λι
me τ in peste: sicut locutus est dñs cõtra gentem:
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ ἔθνους,
q̃ nõ seruiuit regi babylonis. ne audiatis
ὃ οὐκ ἐδουλευσεν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. μὴ ἀκούσητε
verba prophetarũ: dicẽtiũ vobis: ne ser-
τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν, λεγόντων ὑμῖν, μὴ δουλεύητε
uietis regi babylonis: q̃ iniusta ipsi pro-
τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προ-
phetant vobis. nõ misi eos dicit dñs:
φητεύουσιν ὑμῖν. οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς φησιν κύριος, Ieremi. 14. c.
τ prophetant in nomine meo iniuste vt Infra.
καὶ προφητεύουσιν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ πρὸς τὸ 29. b.
perdant vos:
ἀπολέσαι ὑμᾶς,

Trãsla.gre.ltx.cũ iter.latina.

τ peribitis vos τ pphete vře pphe=
καὶ ἀπολεῖσθε ὑμεῖς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφη
tantes vobis iniuste mẽdacia. τ sacerdotib⁹ τ
τεύοντες ὑμῖν ἐπ' ἀδίκῳ ψευδῆ. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ
pplo huic locut⁹ fuz ḋicẽs: sic dixit dñs: ne
τῷ λαῷ τούτῳ ἐλάλησα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ
audiatis verba pphetar pphetăti=
ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόν=
um vobis ḋicentiũ: ecce vasa dñi reuertent de
των ὑμῖν λεγόντων, ἰδοὺ σκεύη κυρίου ἐπιστρέφη ἐκ
babylone nũc cito: q: iniuſta ipi pphe=
βαβυλῶνος νῦν ταχέως, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύ
tant vobis.ne audiatis eos ſed ſeruite re
D ουσιν ὑμῖν· μὴ ἀκούετε αὐτῶν ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βα
gi babylonis τ viuite, quare erit hec
σιλεῖ τῆς βαβυλῶνος καὶ ζῆτε. ἵνατί ἔσται αὕτη ἡ
ciuitas in ſolitudinẽ? ſi pphete ſunt τ ſi eſt ver
πόλις εἰς ἐρήμωσιν; εἰ προφῆται εἰσὶν καὶ εἰ ἔστιν λό=
bũ dñi in eis: occurant mihi: vt nõ
γος κυρίου ἐν αὐτοῖς, ἀπαντησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ
inferantur vaſa relicta in domo
εἰσενεχθήσωνται τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ
dñi τ in domo regis iuda τ hieruſalem
κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
in babylonẽ: q: ſic dixit dñs: de coſtitis
εἰς βαβυλῶνα, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, περὶ τῶν στήλων
τ de mari τ de baſib⁹ τ adhuc
καὶ περὶ τῆς θαλάσσης καὶ περὶ τῶν μεχωωθ, καὶ πρὸς τὰ
reliqua vaſa relicta in ciuitate hac
ἐπίλοιπα σκευῶν τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
q nõ tulit rex babylonis: qñ trãſmigrare fecit
ὃν οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτε ἀπῴκισεν τὸν
iechoniã filiũ ioachi regis iuda de hieruſalem in
ἰεχονίαν υἱὸν ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς
babylonem: τ omnes pceres iuda τ
4.Re. βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα καὶ
25.c. hieruſalem. qñ hec dixit dñs exercituũ
ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus iſrael: de vaſis relictis
ὁ θεὸς ἰσραηλ, περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων
in domo dñi τ in domo regis iuda τ hier
ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερου
ſalem: in babylonẽ inferentur τ ibi erunt
σαλήμ, εἰς βαβυλῶνα εἰσελευσονται καὶ ἐκεῖ ἔσον=
vſq; in diem viſitationis eor: τ ſre=
ται ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνά=
ducã ea τ cõuertam ea in locum hunc.
ξω αὐτὰ καὶ ἀναστρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον:
A Θ factũ eſt in quarto anno regnan=
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύον=
te ſedechia rege iuda. in mẽſe quin=
τος σεδεκίου βασιλέως ἰούδα. ἐν μηνὶ τῷ πέμ=
to. dixit mihi ananias filꝰ azor pſeudopropheta
πτῳ. εἶπέν μοι ἀνανίας υἱὸς ἀζὼρ ὁ ψευδοπροφήτης
q de gabaon in domo dñi ante oculos
ὁ ἀπὸ γαβαων ἐν οἴκῳ κυρίου κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
ſacerdotũ τ totius pplꝰ dicens: ſic dixit
ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituũ deus iſrael: τ contriui
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραηλ, καὶ συνέτριψα
iugũ regis babylonis. adhuc duo ãni die
τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. ἔτι δύο ἔτη ἡμέ=
rum ego reuerti faciã
ρων ἐγὼ ἀποστρέψω

Trãsla.B.Hie.

ꝓet pereatis tamꝯ vosꝯ q̃ꝫ
prophete ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯq vaticinãturꝰ vobis.ꝯ Et
adᵃ ſacerdotes!& adᵐ popu
lũⁿ iſtumᵖ locutus ſumᵍ di=
cens:ʳ hecˢ dicitᵗ dominᵛ.
ʷNoliteˣ audireʸ verbaᶻ ᵃᵃpᵃᵇ=
phetarum veſtrorum ꝯ
ᶜqui prophetantᶜ vobis
ᵈdicẽtes:ᵉ eccᵉ vaſaᵍ domꝰ
ʰdomini ⁱ reuertenturᵏ de
babylone ˡnunc ᵐcito. ꝯ
ºMendaciũⁿ enimᵒ pphe
tantᵖ vobis.ᵠ Nolite ergo
ʳaudireˢ eos: sedᵗ seruite
ᵘregiᵛ babylonis ꝯꝯꝯꝯ
ʷvt viuatis.ˣQuareʸ datur
ᶻhecᵃᵃ ciuitas in ꝯꝯꝯꝯ
ᵇᵇſolitudinem?ᶜᶜEt ſi ᵈᵈpro=
pheteᵉᵉ ſunt: ᶠᶠ& ᵍᵍeſt ꝯꝯ
ʰʰverbumⁱⁱ domini ʲʲ in eis:
ᵏᵏoccurrantˡˡ domino ꝯ
ᵐᵐexercituumⁿⁿ vt non ᵒᵒve=
niantᵖᵖ vaſa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠᵠque derelicta fuerantʳʳ in
domoˢˢ dñiᵗᵗ & in domoᵘᵘ re
gisᵛᵛ iudaʷʷ & in hieruſalẽ:
ˣˣin babylonẽ.ʸʸ Quiaᶻᶻ hec
ᵃᵃdicitᵇᵇ dominusᶜᶜ exercitu
umᵈᵈ adᵉᵉ columnasᶠᶠ & ad
ᵍᵍmare:ʰʰ & adⁱⁱ baſes:ʲʲ & ad
ᵏᵏreliquaˡˡ vaſorum ꝯꝯ
ᵐᵐque remanſerunt ⁿⁿin ciui
tateᵒᵒ hac:ᵖᵖque ᵠᵠnon ꝯꝯꝯ
ʳʳtuliteˢˢ nabuchodonoſor
ᵗᵗrexᵘᵘ babylonisᵛᵛ cũ träſfer
retʷʷ iechoniamˣˣ filiũʸʸ ioa=
chimᶻᶻ regemᵃᵃ iudaᵇᵇ ꝯꝯꝯꝯ
ᶜᶜde hieruſalemᵈᵈ in baby=
lonemᵉᵉ & ᶠᶠoēsᵍᵍ optimates
ʰʰiudaⁱⁱ & hieruſalẽ.ʲʲ Quia
ᵏᵏhecˡˡ dicitᵐᵐ dominusⁿⁿ ꝯꝯꝯ
ᵒᵒexercituumᵖᵖ deusᵠᵠ iſrael
ʳʳadˢˢ vaſa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗᵗque derelicta ſunt inᵘᵘ do
moᵛᵛ dñiʷʷ & i domoˣˣ regis
ʸʸiudaᶻᶻ & hieruſalẽ.ᵃᵃ In ba
bylonem ᵇᵇ tranſferentur:
ᶜᶜ& ibiᵈᵈ erũtᵉᵉ vſqᵇ adᶠᶠ diem
ᵍᵍviſitationisʰʰ ſueⁱⁱ ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʲʲdicitᵏᵏ dñs.ˡˡ Et afferri faciã
eaᵐᵐ & reſtituᵉ ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒᵒinᵖᵖ locoᵠᵠ iſto. 28.

Θ T factum eſt ᵇin an=
no ᶜillo ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈin principioᵉ regniᶠ ſedẽ=
chieᵍ regis ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰiuda:ⁱ in annoᵏ quarto ˡin
menſe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐᵐquito:ⁿⁿ dixitᵒᵒ admeᵖᵖ ana
niasᵠᵠ filiusʳʳ azur ꝯꝯꝯ
ˢˢpropheta ᵗᵗde gabaonᵘᵘ in
domoᵛᵛ domini ꝯꝯꝯꝯ
ʷcoramˣ sacerdotibusʸ &
omniᶻ populoᵃᵃ dicens. ꝯ
ᵇHecᶜ dicitᵈ dominusᵉ exer
cituumᶠ deusᵍ iſrael. ꝯꝯ
ʰContriuiⁱ iugumʲ regis
ᵏbabylonis. ꝯꝯꝯꝯ
ˡAdhucᵐ duo annᶰ dierũ:
&ᵒ egoᵖ referri faciam ꝯ

Tex.heb.biere.xxviij.Pãtiũ.hel

וְאַבַּדְתֶּם אַתֶּם וְהַנְּבִיאִים הַנִּבָּאִים
לָכֶם׃ וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל כָּל הָעָם
דַּבֵּרְתִּי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
הַנִּבָּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית
יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶלָה עַתָּה מְהֵרָה
כִּי שֶׁקֶר הֵמָּה נִבְּאִים לָכֶם אֲלֵיהֶם
תִּשְׁמְעוּ אֶלְיהֶם עִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וִחְיוּ לָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת
חָרְבָּה וְאִם נְבִיאִים הֵם וְאִם יֵשׁ
דְּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַּיהוָה
צְבָאוֹת לְבִלְתִּי בֹּאוּ הַכ�ֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמֻּדִים וְעַל
הַיָּם וְעַל הַמְּכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר לֹא
לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה יוּבָאוּ
וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פָּקְדִי אוֹתָם
נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וַהֲשִׁבֹתִים
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַהִיא
בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ
הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט

Ca.xxviij

Patina.heb.Tex.beb.biere.xxviij. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

אֶל ׳ הַמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ אֶת ׳ כָּל ׳ כְּלֵי ׳ בֵּית ׳ יְהֹוָה ׳ אֲשֶׁר ׳ לָקַח ׳ נְבוּכַדְנֶצַּר ׳ מֶלֶךְ ׳ בָּבֶל ׳ מִן ׳ הַמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ וְיבִיאֵם ׳ בָּבֶלָה ׳ וְאֶת ׳ יְכָנְיָה ׳ בֶּן ׳ יְהוֹיָקִים ׳ מֶלֶךְ ׳ יְהוּדָה ׳ וְאֶת ׳ כָּל ׳ גָּלוּת ׳ יְהוּדָה ׳ הַבָּאִים ׳ בָּבֶלָה ׳ אֲנִי ׳ מֵשִׁיב ׳ אֶל ׳ הַמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ נְאֻם ׳ יְהוָה ׳ כִּי ׳ אֶשְׁבֹּר ׳ אֶת ׳ עֹל ׳ מֶלֶךְ ׳ בָּבֶל ׳ וַיֹּאמֶר ׳ יִרְמְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ אֶל ׳ חֲנַנְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ לְעֵינֵי ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וּלְעֵינֵי ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ הָעֹמְדִים ׳ בְּבֵית ׳ יְהוָה ׳ וַיֹּאמֶר ׳ יִרְמְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ אָמֵן ׳ כֵּן ׳ יַעֲשֶׂה ׳ יְהוָה ׳ יָקֵם ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ דְּבָרֶיךָ ׳ אֲשֶׁר ׳ נִבָּאתָ ׳ לְהָשִׁיב ׳ כְּלֵי ׳ בֵית ׳ יְהוָה ׳ וְכָל ׳ הַגּוֹלָה ׳ מִבָּבֶל ׳ אֶל ׳ הַמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ אַךְ ׳ שְׁמַע ׳ נָא ׳ הַדָּבָר ׳ הַזֶּה ׳ אֲשֶׁר ׳ אֲנִי ׳ דֹבֵר ׳ בְּאָזְנֶיךָ ׳ וּבְאָזְנֵי ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ הַנְּבִיאִים ׳ אֲשֶׁר ׳ הָיוּ ׳ לְפָנַי ׳ וְלִפָנֶיךָ ׳ הָיָה ׳ מִן ׳ הָעוֹלָם ׳ וַיִּנָּבְאוּ ׳ אֶל ׳ אֲרָצוֹת ׳ רַבּוֹת ׳ וְעַל ׳ מַמְלָכוֹת ׳ גְּדוֹלוֹת ׳ לְמִלְחָמָה ׳ וְלָרָעָב ׳ וְלַדָּבֶר ׳ הַנָּבִיא ׳ אֲשֶׁר ׳ יִנָּבֵא ׳ לְשָׁלוֹם ׳ בְּבֹא ׳ דְבַר ׳ הַנָּבִיא ׳ יִוָּדַע ׳ הַנָּבִיא ׳ אֲשֶׁר ׳ שְׁלָחוֹ ׳ יְהוָה ׳ בֶּאֱמֶת ׳ וַיִּקַּח ׳ חֲנַנְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ אֶת ׳ הַמּוֹטָה ׳ מֵעַל ׳ צַוַּאר ׳ יִרְמְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ וַיִּשְׁבְּרֵהוּ ׳ וַיֹּאמֶר ׳ חֲנַנְיָה ׳ לְעֵינֵי ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ לֵאמֹר ׳ כֹּה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ כָּזֹה ׳ אֶשְׁבֹּר ׳ אֶת ׳ עֹל ׳ נְבוּכַדְנֶאצַּר ׳ מֶלֶךְ ׳ בָּבֶל ׳ בְּעוֹד ׳ שְׁנָתַיִם ׳ יָמִים ׳ מֵעַל ׳ צַוַּאר ׳ כָּל ׳ הַגּוֹיִם ׳ וַיֵּלֶךְ ׳ יִרְמְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ לְדַרְכּוֹ ׳ וַיְהִי ׳ דְּבַר ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ יִרְמְיָה ׳ אַחֲרֵי ׳ שְׁבֹר ׳ חֲנַנְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ אֶת ׳ הַמּוֹטָה ׳ מֵעַל ׳ צַוַּאר ׳ יִרְמְיָה ׳ הַנָּבִיא ׳ לֵאמֹר ׳ הָלוֹךְ ׳ וְאָמַרְתָּ ׳ אֶל ׳ חֲנַנְיָה ׳ לֵאמֹר ׳ כֹּה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ מוֹטוֹת ׳ עֵץ ׳ שָׁבַרְתָּ ׳ וְעָשִׂיתָ ׳ תַּחְתֵּיהֶן ׳ מוֹטוֹת ׳ בַּרְזֶל ׃ כִּי ׳ כֹה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ צְבָאוֹת ׳ אֱלֹהֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ עֹל ׳	׳ad ׳ locum ׳ istum ׳ omnia ׳ vasa ׳ domus ׳ domini ׳ que ׳ tulit ׳ nabuchodonosor ׳ rex ׳ babylonis ׳ de ׳ loco ׳ isto ׳ & trãstulit ea in ׳ babylonem. ׳ Et ׳ iechoniã ׳ filium ׳ ioachim ׳ regem ׳ iuda ׳ & ׳ oẽm ׳ trãsmigrationẽ ׳ iude ׳ qui ingressi sunt ׳ in babylonẽ ׳ ego ׳ cõuertam ׳ ad ׳ locum ׳ istum ׳ ait ׳ dñs. ׳ Conteram ׳ enim ׳ iugum ׳ regis ׳ babylonis. ׳ Et dixit ׳ hieremias ׳ propheta ׳ ad ׳ ananiam ׳ prophetam ׳ in oculis ׳ sacerdotũ ׳ & in oculis ׳ oĩs ׳ populi ׳ qui stabat ׳ in domo ׳ domini: ׳ & ait ׳ hieremias ׳ propheta. ׳ Amen. ׳ Sic ׳ faciat ׳ dñs. ׳ Suscitet ׳ dñs ׳ verba tua ׳ qui ׳ prophetasti ׳ vt referantur ׳ vasa in ׳ domũ ׳ dñi: ׳ & oĩs ׳ trãsmigratio ׳ de babylone ׳ ad ׳ locũ ׳ istum. ׳ Verũtamen ׳ audi ׳ verbum ׳ hoc ׳ quod ׳ ego ׳ loquor ׳ in auribꝰ tuis: ׳ & in auribus ׳ vniuersi ׳ pplꝰ. ׳ Prophete ׳ qui ׳ fuerunt ׳ ante me ׳ & ante te ׳ ab ׳ initio: ׳ & pphetauerunt ׳ super ׳ terras ׳ multas ׳ & super ׳ regna ׳ magna ׳ de prelio ׳ & de afflictione: & de fame: ׳ ppheta ׳ q ׳ vaticinat ׳ in pacem: ׳ cum venerit ׳ verbum ׳ eius tũc ׳ sciet ׳ propheta ׳ quem ׳ misit ׳ dominus ׳ in veritate. ׳ Et tulit ׳ ananias ׳ pphetã ׳ cathenam ׳ de ׳ collo ׳ hieremie ׳ prophete: ׳ & confregit eam. ׳ Et ait ׳ ananias ׳ in cõspectu ׳ omnis ׳ populi ׳ dicens. ׳ Hec ׳ dicit ׳ dominus. ׳ Sic ׳ confringam ׳ iugũ ׳ nabuchodonosor ׳ regis ׳ babylonis ׳ post ׳ duos annos ׳ dierum ׳ de ׳ collo ׳ omnium ׳ gentiũ. ׳ Et abiit ׳ hieremias ׳ propheta ׳ in viã suã. ׳ Et factũ est ׳ verbum ׳ dñi ׳ ad ׳ hieremiam ׳ post ׳ cõfregit ׳ ananias ׳ propheta ׳ catenam ׳ de ׳ collo ׳ hieremie ׳ prophete ׳ dicens. ׳ Vade ׳ dices ׳ ananie. ׳ Hec ׳ dicit ׳ dñs. ׳ Catenas ׳ ligneas ׳ contruisti: ׳ & facies ׳ pro eis ׳ catenas ׳ ferreas: ׳ quia ׳ hec ׳ dicit ׳ dominus ׳ exercituum ׳ deus ׳ israel. ׳ Iugum	in locum istum oĩs vasa dom׳ dñi τ εἰς τὸν τόπον τοῦτον πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ iechoniã τ trãsmigrationẽ iuda: qz cõteram ἐχονίαν καὶ τὴν ἀποικίαν ἰούδα, ὅτι συντρίφω τὸν iugũ regis babylonis. τ dixit hieremias pro ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν ἱερεμίας ὁ προ pheta ad ananiã ai oculos sacerdotũ τ an φήτης πρὸς ἀνανίαν κατ᾽ὀφθαλμοὺς τῶς ἱερέων καὶ κα te oculos totius ppli stantiũ in do τ᾽ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἑστώτων ἐν οἴ mo dñi: τ ait hieremias: vere sic faci καὶ κυρίου, καὶ εἶπεν ἱερεμίας, ἀληθῶς οὕτως ποιή at dñs suscitet dñs verbũ tuũ qd tu pro σαι κύριος στήσαι κύριος τὸν λόγον σου ὃν σὺ προ phetas vt referantur vasa dom׳ dñi φητεύεις τοῦ ἀποστρέψαι τὰ σκεύη οἴκου κυρίου τ oĩs trãsmigrio babylonis in locum καὶ πᾶσαν τὴν ἀποικίαν βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον istum. verũtñ audite verbũ hoc qd ego dico τοῦτον. πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐγὼ λέγω in auribꝰ vr̃is: τ in auribꝰ totius ppli: ppha εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν, καὶ εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ, οἱ προ te q fuerunt priores me τ pores vobis a φῆται οἱ γεγονότες πρότεροί μου καὶ οἱ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ seculo: τ pphetauerunt sup tras multas τ τοῦ αἰῶνος, καὶ προεφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς καὶ sup regna magna de prelio τ de afflictiõe ἐπὶ βασιλείας μεγάλας περὶ πολέμου καὶ περὶ θλίψεως τ de pste. ppheta q vaticinat׳ est in pacem: περὶ λοιμοῦ. ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην, veniente verbo eius: cognoscent pphetã ἐλθόντος τοῦ λόγου αὐτοῦ, γνώσονται τὸν προφήτην quẽ misit eis dñs in fide. τ tulit ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. καὶ ἔλαβεν ananiꝰ catenas de collo hieremie ἀνανίας τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἱερεμίου τ contriuit eos. τ ait ananias ai oculos καὶ συνέτριψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν ἀνανίας κατ᾽ὀφ totius ppli dicens: sic dixit do θαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν κύ minꝰ: sic cõteram iugũ regis babylo ριος, οὕτως συντρίφω τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυ nis duob׳ ãnis diez a ceruicib׳ oim λῶνος δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπὸ τῶν τραχήλων πάντων gẽtiũ: τ abiit hieremias in viam suam. τῶν ἐθνῶν, καὶ ᾤχετο ἱερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã post cõ καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν μετὰ τὸ συν fregit ananias catenas de collo τρῖψαι ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου eius dicẽs: vade τ dic ad ananiam vi αὐτοῦ λέγων, βάδιζε καὶ εἰπὸν πρὸς ἀνανίαν λέ cẽs: sic dixit dñs: catenas ligneas con γων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλοιοὺς ξυλίνους συνέ triuisti: τ faciam p his catenas fer τριψας, καὶ ποιήσω ἀντὶ τούτων κλοιοὺς σι reas: qz sic dixit dñs exercituũ de δηροῦς, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε us israel: iugũ ὸς ἰσραήλ, ζυγὸν

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ferreum posui sup collum cũctar
σίδηρουν τέθεικα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
gẽtiũ vt seruiant regi babylonis ut ser
ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος τοῦ δου
uiant ei. τ ũmẽta tre dedi e
λεύειν αὐτῷ· καί γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐ
i. τ dixit hieremias ananie audi ananta.
τῷ· καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ ἀνανίᾳ ἄκουε ἀνανία·
nõ misit te dñs: τ tu cõfidere fecí
οὐκ ἀπέσταλκέν σε κύριος, καὶ σὺ πεποιθέναι ἐποί
sti pplm istũ in mdacium. Icirco sic
ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ· διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: ecce ego eiscio te a fa
εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προ
cie terre: hoc ãno morieris qñ cõ
σώπου τῆς γῆς, τοῦτο τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθάνῃ ὅτι κα
tra dñm locut'es. τ mortu' est mẽse
τὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας· καὶ ἀπέθανεν τῷ μηνὶ
septimo.
τῷ ἑβδόμῳ. Ca.29.

A Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου οὓς ἀπέστει hec verba libri que misit
λεν ἱερεμίας προφήτης ἐξ ἱερουσαλὴμ πρὸς τοὺς hieremias ppheta de hierusalem ad
seniores trãslmigrationis τ ad sacerdotes
πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
τ ad pseudoprophetas τ ad omnẽ
καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppl'm quẽ traduxit nabuchodonosor de hierusalem
λαὸν ὃν ἀπῴκισεν ναβουχοδονόσορ ἐξ ἱερουσαλὴμ
in babylonem. postq̃ egressus ẽ iechonia rex
εἰς βαβυλῶνα. ὑστερον ἐξελθόντος ἰεχονίου τοῦ βα
τ regina τ eunuchi
σιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν εὐνούχων
τ omnis liber τ artifex τ ligator
καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ τεχνίτου καὶ δεσμώ
ex hierusalem in manu eleasa filii saphan τ ga
του ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ ἐλέασα υἱοῦ σαφὰν καὶ γα
marie filii helchie quẽ misit sedechias rex
μαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας βασι
iuda ad regem babylonis in baby
λεὺς ἰούδα πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς βαβυ
lonẽ dicens: sic dixit dñs exercituum
λῶνα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
B deus israel ad trãsmigrationẽ quã trãstulit de
θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπῴκισεν ἀπὸ
hierusalem in babylonẽ. edificate domos
ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα· οἰκοδομήσατε οἰκίας
τ habitate τ plantate hortos τ
καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ
comedite fructus eor. τ accipite vxo
φάγεσθε τοὺς καρποὺς αὐτῶν· καὶ λάβετε γυναῖ
res τ generate filios τ filias. τ
κας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ
accipite filiis vris vxores. τ fili
λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας· καὶ τὰς θυγα
as vras date viris τ pariẽt filios τ
τέρας ὑμῶν δότε ἀνδράσιν καὶ τέξουσιν υἱοὺς καὶ
filias. τ multiplicamini τ nõ pauci fiãs:
θυγατέρας· καὶ πληθύνεσθε καὶ μὴ σμικρυνθῆτε,
τ querite pacẽ tre in qñ trãstuli vos
καὶ ζητήσατε εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς
illuc. τ orate pro eis ad dñm: qz
ἐκεῖ· καὶ προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι
in pace eor erit pax vobis. qz sic
ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσται εἰρήνη ὑμῖν. ὅτι οὕτως
dixit dñs exercituũ deus israel: ne se
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, μὴ ἀπα
C ducant vos pseudoprophete q̃ in vobis.
θετθέτωσαν ὑμᾶς ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν.

Trãsla.B.Hie.

ferreũ posui super collum cunctarum gentiũ
istarum vt seruant nabuchodonosor
regi babylonis: & seruient ei. Et
dixit hieremias ad ananiam
propheta ad ananiam
prophetam. Audi
ania. Non misit te
dominus: & tu
cõfidere fecisti populum
istũ in mendacio. Idcirco hec dicit
dominus. Ecce ego mittam te a
facie terre. Hoc anno
morieris: aduersum eĩ
dominũ locutus es. Et
mortuus est ananias
propheta in anno illo:
mense septimo. 29.

Hec sunt verba
libri que misit hie
remias propheta
de hierusalẽ ad reliquias
seniorũ transmigratiõis
& ad sacerdotes & ad pphetas & ad
oẽm populũ quẽ traduxerat nabuchodonosor
de hierusalẽ in babylonẽ
postq̃ egressus ẽ iechonias rex & domina & eunuchi & principes
iuda & hierusalem: & faber & inclusor
de hierusalem in manu
elasa filii saphan
& gamalie filii helchie
quos misit
Sedechias rex iuda ad
nabuchodonosor
regem babylonis in babylonẽ dicens. Hec dicit
dominus exercituũ deus israel omni
transmigrationi quam
transtuli de hierusalem
in babylonẽ. Edificate
domos & habitate: & plãtate hortos & comedite
fructũ eorum. Accipite
vxores & generate filios
& filias: & date filiis vris
vxores & filias vestras
date viris: & pariant
filios & filias: & multiplicamini ibi: & nolite eẽ
pauci numero: & querite pacẽ ciuitatis ad quã
trãsmigrare vos feci: &
orate
pea ad dominũ: quia
in pace illius erit
vobis pax. Hec dicit dominus
exercituum deus israel.
Non
vos seducãt pphete vri
qui sunt in medio vestrũ

Tex.heb.hiere.xxix.Pritiua.hel

בְּרַזְל נְתַתִּי עַל צַוָּאר כָּל הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוּהוּ גַּם אֶת חַיַּת
הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה הַנָּבִיא שְׁמַע נָא
חֲנַנְיָה לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה וְאַתָּה
הִבְטַחְתָּ אֶת הָעָם הַזֶּה עַל שָׁקֶר׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלֵּחֲךָ מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה הַשָּׁנָה אַתָּה מֵת כִּי
סָרָה דִבַּרְתָּ אֶל יְהוָה׃ וַיָּמָת חֲנַנְיָה
הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃
וְאֵלֶּה דִּבְרֵי

הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא
מִירוּשָׁלַ͏ִם אֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה
וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים וְאֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה׃ אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה
הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים שָׂרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
מִירוּשָׁלָ͏ִם׃ בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן שָׁפָן
וּגְמַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלַ͏ִם
בָּבֶלָה׃ בְּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ גַּנּוֹת
וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָן׃ קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ
בָּנִים וּבָנוֹת וְקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים
וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה
בָּנִים וּבָנוֹת וְרִבּוּ שָׁם וְאַל תְּמַעֲטוּ׃
וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּללוּ
בַּעֲדָהּ אֶל יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה
לָכֶם שָׁלוֹם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יַשִּׁיאוּ
לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם

Pxtiua.heb.Tex.heb.hiere.xxix.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.
וְקֹסְמֵיכֶם ׀ וְאַל ׀ תִּשְׁמְעוּ ׀ אֶל חֲלֹמֹתֵיכֶם ׀ אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם ׀ מַחֲלִמִים׃ כִּי	& diuini vestri:& ne attẽ datis ad somnia vestra que vos somniatis:quia falso ipsi prophetãt vobis in nomine meo:non misi eos dicit dominus. Quia hec dicit dominus. Cum ceperint impleri in babylone septuaginta anni:visitabo vos & suscitabo super vos verbum meum bonum: vt reducam vos ad locum istum. Ego enim scio cogitationes quas cogito super vos dicit dominus: cogitationes pacis & non afflictionis:vt dem vobis finem & patientiam: & invocabitis me:& ibitis :& orabitis me & ego exaudiã vos: queretis me & inuenietis. Cum quesieritis me in toto corde vestro :inueniar a vobis ait dominus. Et reducam captiuitatẽ vestrã:& cõgregabo vos de vniuersis gentibus & de cunctis locis ad que expuli vos dicit dñs. Et reuerti vos faciã de loco ad quem transmigrare vos feci: quia dixistis: suscitabit nobis dñs prophetas in babylõe. Quia hec dicit dominus ad regem qui sedet super solium dauid:& ad omnẽ ppl'm habitatorẽ vrbis huius:ad fratres vestros qui non sunt egressi cũ vobiscũ in trãsmigratiõnẽ. Hec dicit dñs exercituum. Ecce mittam in eos gladium & famẽ & pestem :& ponam eos quasi ficus malas que comedi non possunt eo q̃ pessime sint:& persequar eos in gladio:& in fame :& in pestilẽtia. Et dabo eos in vexationẽ vniuersis regnis terre :in maledictionẽ & in stuporẽ & in sibilũ & in opprobriũ cũctis gentibus ad quas ego eieci eos :eo q̃ non audierint verba mea dicit dñs :que misi ad eos per seruos meos pphetas de nocte consurgens & mittens: & non audistis dicit	τ ne seducant vos diuini vri: τ καὶ μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς οἱ μάντεις ὑμῶν, καὶ ne attẽdite in somnia vra q̃ vos somnia- μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιάζε- tis. q̃ iniqua ipi pphetant vobis in τε· ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ nomine meo:τ nõ misi eos dicit dñs: ὀνόματί μου, καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς λέγει κύριος, q̃ sic dixit dñs: cũ fuerit impleti ὅτι οὕτως ἔσται κύριος, ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι i babylone septuaginta ãni: visitabo vos ἐν Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς Β.14.c. τ suscitabo verba mea sup vos: vt re- καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, τοῦ ἐπι- 1.pa. ducam pplm meũ in locum istum. τ co στρέψαι τὸν λαόν μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ λο 36.d. gitabo sup vos cogitationẽ pacis: τ nõ mala: vt γιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ 1.Esdr. dem vobis hec. τ orate ad me: τ δοῦναι ὑμῖν ταῦτα. καὶ προσεύξασθε πρός με, καὶ 1.0. exaudiam vos. τ queretis me: τ inuenie εἰσακούσομαι ὑμῶν. καὶ ἐκζητήσετέ με, καὶ εὑρήσε- B.25.c. tis me. q̃ q̃n q̃lieritis me in toto corde τέ με· ὅτι ὅταν ἐκζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ vro: τ apparebo vobis. q̃ vtristis cõ- ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν. ὅτι ἔστατε κα- stituit dñs sup vos pphetas in babylone. τέστησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς προφήτας ἐν Βαβυλῶνι· sic dicit dñs ad regẽ sedentem οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον in throno dauid: τ ad oẽm pplm habi- ἐπὶ θρόνου δαυίδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοι tantem in ciuitate hac: τ ad fratres D κοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς vros: q̃ nõ egressi sunt vobiscũ in capti- ὑμῶν, οἳ οὐκ ἐξεπορεύσησαν μετ' ὑμῶν εἰς αἰχμα uitatem. sic dicit dñs exercituũ: ecce λωσίαν· οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ego mittam in eos gladium τ famẽ τ ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν καὶ λιμὸν καὶ peste: τ ponã eos q̃si ficus malas q̃ nõ λοιμόν, καὶ θήσω αὐτοὺς ὡς σῦκα πονηρὰ ἃ οὐκ comedi possunt p̃ malitia. τ pseqũr ἔδεσθαι δύναται ὑπὸ τῆς πονηρίας. καὶ διώξω eos in gladio τ fame τ peste: τ αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ, καὶ dabo eos in pmotionẽ in omnib regnis terre: τ in maledictionẽ τ in penuria δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βα- σιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραν καὶ εἰς ἀσωρί- am τ in sibilum τ in opprobriũ cũ am καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν πᾶσι τοῖς ctis gẽtibus: ad q̃s ego eiscio eos: q̃s nõ ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς, διότι οὐκ audierũt verba mea dicit dñs: q̃ misi ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου λέγει κύριος, ἃ ἀπέστελ ad eos p seruos meos pro λα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προ phetas: mane surgẽs τ mittens: τ nõ audi- φήτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἠκού- stis dicit σατε λέγει

וְקֹסְמֵיכֶם ׀ וְאַל ׀ תִּשְׁמְעוּ ׀ אֶל חֲלֹמֹתֵיכֶם ׀ אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם ׀ מַחֲלִמִים׃ כִּי
נִבָּא שֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי ׀ לֹא
שְׁלַחְתִּים ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה׃ כִּי ׀ כֹה ׀ אָמַר
יְהוָה ׀ כִּי ׀ לְפִי ׀ מְלֹאת ׀ לְבָבֶל ׀ שִׁבְעִים ׀ שָׁנָה
אֶפְקֹד ׀ אֶתְכֶם ׀ וַהֲקִמֹתִי ׀ עֲלֵיכֶם ׀ אֶת ׀ דְּבָרִי ׀ הַטּוֹב ׀ לְהָשִׁיב ׀ אֶתְכֶם ׀ אֶל
הַמָּקוֹם ׀ הַזֶּה׃ כִּי ׀ אָנֹכִי ׀ יָדַעְתִּי ׀ אֶת ׀
הַמַּחְשָׁבֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ אָנֹכִי ׀ חֹשֵׁב ׀ עֲלֵיכֶם ׀
נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ מַחְשְׁבוֹת ׀ שָׁלוֹם ׀ וְלֹא ׀
לְרָעָה ׀ לָתֵת ׀ לָכֶם ׀ אַחֲרִית ׀ וְתִקְוָה׃
וּקְרָאתֶם ׀ אֹתִי ׀ וַהֲלַכְתֶּם ׀ וְהִתְפַּלַּלְתֶּם
אֵלַי ׀ וְשָׁמַעְתִּי ׀ אֲלֵיכֶם׃ וּבִקַּשְׁתֶּם
אֹתִי ׀ וּמְצָאתֶם ׀ כִּי ׀ תִדְרְשֻׁנִי ׀ בְּכָל
לְבַבְכֶם׃ וְנִמְצֵאתִי ׀ לָכֶם ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀
וְשַׁבְתִּי ׀ אֶת ׀ שְׁבוּתְכֶם ׀ וְקִבַּצְתִּי ׀ אֶתְכֶם
מִכָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ וּמִכָּל ׀ הַמְּקוֹמוֹת ׀ אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּי ׀ אֶתְכֶם ׀ שָׁם ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀
וַהֲשִׁבֹתִי ׀ אֶתְכֶם ׀ אֶל ׀ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי ׀ אֶתְכֶם ׀ מִשָּׁם׃ כִּי ׀ אֲמַרְתֶּם
הֵקִים ׀ לָנוּ ׀ יְהוָה ׀ נְבִאִים ׀ בָּבֶלָה׃ כִּי
כֹה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ אֶל ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ הַיֹּשֵׁב ׀ עַל
כִּסֵּא ׀ דָּוִד ׀ וְאֶל ׀ כָּל ׀ הָעָם ׀ הַיֹּשֵׁב ׀ בָּעִיר
הַזֹּאת ׀ אֲחֵיכֶם ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יָצְאוּ
אִתְּכֶם ׀ בַּגּוֹלָה׃ כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת
הִנְנִי ׀ מְשַׁלֵּחַ ׀ בָּם ׀ אֶת ׀ הַחֶרֶב ׀ אֶת
הָרָעָב ׀ וְאֶת ׀ הַדָּבֶר ׀ וְנָתַתִּי ׀ אֹתָם
כַּתְּאֵנִים ׀ הַשְּׁעָרִים ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא
תֵאָכַלְנָה ׀ מֵרָעָה ׀ וְרָדַפְתִּי ׀ אַחֲרֵיהֶם
בַּחֶרֶב ׀ בָּרָעָב ׀ וּבַדָּבֶר ׀ וְנָתַתִּים ׀ לְזַעֲוָה
לְכֹל ׀ מַמְלְכוֹת ׀ הָאָרֶץ ׀ לְאָלָה ׀ וְלִשְׁמָה
וּלְשֹׁרֵקָה ׀ וּלְחֶרְפָּה ׀ בְּכָל ׀ הַגּוֹיִם ׀ אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּים ׀ שָׁם׃ תַּחַת ׀ אֲשֶׁר ׀ לֹא
שְׁמַעוּ ׀ אֶל ׀ דְּבָרַי ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ אֲשֶׁר
שָׁלַחְתִּי ׀ אֲלֵיהֶם ׀ אֶת ׀ עֲבָדַי ׀ הַנְּבִאִים
הַשְׁכֵּם ׀ וְשָׁלֹחַ ׀ וְלֹא ׀ שְׁמַעְתֶּם ׀ נְאֻם

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dñs: vos ergo audite verba dñi vra
κύριος, ὑμεῖς δὲ ἀκούσατε τῶν λόγων κυρίου τὰσα
trãsmigratio: quã misit a hierlm in ba=
ἡ μετοικεσία, ἣν ἀπέσαλκε ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς βα=
bylonẽ. sic dixit dñs ad achab filiũ colia:
βυλῶνα. οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ ἀχαὰβ υἱὸν κωλιά,
τ ad sedechiam filiũ maasia q̃ pphetant vo
καὶ ἐπὶ σεδεκίαν υἱὸν μαασία τοὺς προφητεύοντας ὑ=
bis in nomine meo mẽdacit. ecce ego do e=
μῖν ἐν ὀνόματί μου ψευδῶς. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐ=
os in manus regis babylonis: τ percutiet
τοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ πατάξει
eos ante oculos vros: τ accipient ab eis
αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ λήψονται ἀπ' αὐτῶν
maledictionẽ i oi trãsmigratiõe tuda in babylone di=
κατάραν ἐν πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ ἰούδα ἐν βαβυλῶνι λέ
centes. faciat tibi dñs vt sedechie fecit τ
γοντες. ποιήσαι σε κύριος ὡς σεδεκίαν ἐποίησεν καὶ
vt achab q̃s frixit rex babylonis in
ὡς ἀχαὰβ οὓς ἀπετηγάνισεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν
igne ppt̃ea fecerunt inichitatẽ in hierusalem τ mechati
πυρὶ διότι ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐμοι
sunt vxores cuiũ suox: τ xbũ
χῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, καὶ λόγον
locuti sunt in noie meo qd nõ mandaui
ἐχρημάτισαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃν οὐ συνέταξα
eis: τ ego testis dicit dñs. τ ad sa=
αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ μάρτυς φησὶν κύριος. καὶ πρὸς σα=
maiam neelamitẽ dices sic dicit dñs de
μαίαν τὸν νεελαμίτην ἐρεῖς οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς
exercituũ deus israel: eo q̃ misisti in no
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἐν ὀνό
mine tuo libros ad omnẽ pplm q̃ ī hieru
ματί σου βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν ἱερου
salem non misi te in nomine meo. τ ad
σαλὴμ οὐκ ἀπέστειλάσε τῷ ὀνόματί μου. καὶ πρὸς
sophoniã filiũ maasie sacerdotẽ dicere. dñs de=
σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν ἱερέα ἐιπεῖν. κύριος ἔδω
dit te sacerdotẽ,p ioiade sacerdote vt sis p̃fec=
κέν σε ἱερέα ἀντὶ ἰωδάε τοῦ ἱερέως γενέσθαι ἐπισκέ=
ti in domo dñi omni hoi pphetanti τ
πτειν ἐν οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι καὶ
omni hoi infamienti: τ dabis eã in car=
παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ, καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς ἀπο
cerem τ in cataractẽ. τ nũc ẽre nõ
κλεισμὸν καὶ εἰς τὸν καταφάκτην. καὶ νῦν διατί οὐκ
increpasti hieremiã q̃ ex anathoth pphetantem
ἐπετιμήσατε ἱερεμίᾳ τῷ ἐξ ἀναθὼθ τῷ προφητεύοντι
vobis. q̃r ppterea misit ad nos in babylo
ὑμῖν. ὅτι διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς ἐν βαβυ=
lonẽ dicẽs longe est: edificate domos τ ha
λῶνι λέγων μακρὰν ἐστιν, οἰκοδομήσατε οἰκίας καὶ κα
bitate: τ plantate hortos τ comedite
τοικήσατε, καὶ φυτεύσατε κήπους καὶ φάγεσθε τῶν
de fructib9 eox. τ legit sophonias libũ in
καρπῶν αὐτῶν. καὶ ἀνέγνω σοφονίας τὸ βιβλίον εἰς
aures hieremie pphete. τ factũ est verbũ do
τὰ ὦτα ἱερεμίου τοῦ προφήτου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ=
mini ad hieremiã dicẽs: mitte ad oẽm
ρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἀπόστειλον πρὸς πᾶσαν τὴν
trãsmigrationẽ dicẽs: qñ dixit dñs ad samaiam
ἀποικίαν λέγων, ὅτι εἶπεν κύριος ἐπὶ σαμαίαν τὸν
neelamitem: qñ pphetauit vobis samaias:
νεελαμίτην, ἐπειδὴ προεφήτευσεν ὑμῖν σαμαίας,
τ ego nõ misi eũ
καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτὸν

Trãsla.B.Hie.

dominus. Vos ergo audite verbum domini
os transmigratio quã
emisi de hierusalem
in babylonem. Hec dicit dominus exercituũ
deus israel ad achab filium
chullie & ad sedechiam
filium maasie
qui prophetãt vobis in
nomine meo mẽdaciter.
Ecce ego tradam eos in
manu nabuchodonosor
regis babylonis: & per
cutiet eos in oculis vris.
Et assumetur ex eis ma
ledictio omni trãsmigra
tioni iude q̃ est in baby=
lone dicentiũ. Ponat te
dñs sicut sedechiã & sic
achab qs frixit rex baby
lonis in igne: pro eo q̃
fecerint stultitiam
in israel: & mechati sunt
in vxores amicox suox:
& locuti sunt verbũ in
nomie meo mẽdaciter:
qd nõ mãdaui eis. Ego
sum iudex & testis dicit
dominus. Et ad semeiã
neelamitem dices.
Hec dicit dominus exer=
cituum
deus israel. Pro eo q̃
misisti in nomine tuo li
bros ad
omnem populum qui
est in hierusalem & ad
sophoniã filium maasie
sacerdotẽ: & ad vniuer=
sos sacerdotes dicẽs: do
minus dedit te sacerdotẽ
pro ioiade sacerdote vt
sis dux
in domo domini super
oẽm virum arreptícium
& prophetantem vt mit
tas eum in neruum
& in carcerem. Et nunc
quare non increpasti
hieremiam anathotitẽ
qui prophetat vobis.
Quia sup hoc misit in
babylonẽ ad nos dicẽs:
Longũ est: edificate do
mos & habitate: & plan=
tate hortos & comedite
fructus eox. Legit ergo
sophonias sacerdos li=
brum istum
in auribus hieremie pro
phete. Et factũ est verbũ
domini ad hieremiam
dicens. Mitte ad
omnẽ transmigrationẽ
dicens. Hec dicit dñs
ad semeiam neelamitẽ.
Pro eo q̃ prophetauit
vobis semeias: & ego
non misi eum:

Tex.be.hiere.krit. Pũtius.heb

יְהוָה׃ וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה
כָּל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלִַם
בָּבֶלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אַחְאָב בֶּן
קוֹלָיָה וְאֶל צִדְקִיָּהוּ בֵּן מַעֲשֵׂיָה
הַנִּבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר הִנְנִי
נֹתֵן אֹתָם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהִכָּם לְעֵינֵיכֶם׃ וְלָקְחָה מֵהֶם
קְלָלָה לְכֹל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה כְּצִדְקִיָּהוּ
וּכְאַחְאָב אֲשֶׁר קָלָם מֶלֶךְ בָּבֶל
בָּאֵשׁ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ נְבָלָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנְאֲפוּ אֶת נְשֵׁי רֵעֵיהֶם
וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר
לֹא צִוִּיתִים וְאָנֹכִי הַיּוֹדֵעַ וְעֵד נְאֻם
יְהוָה׃ וְאֶל שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַעַן אֲשֶׁר
אַתָּה שָׁלַחְתָּ בִּשְׁמְךָ סְפָרִים אֶל
וְאֶל הַצְּפִנְיָה׃ וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ
בְּיִרְמְיָהוּ הָעֲנָתוֹתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃
כִּי עַל כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ בָּבֶל לֵאמֹר
אֲרֻכָּה הִיא בְּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ
גַּנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָן׃ וַיִּקְרָא
צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ שְׁלַח עַל
כָּל הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
אֶל שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר נִבָּא
לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו

O

Prītiua.heb.Tex.he.Hiere.xxx.

וַיִּבְטַח אֶתְכֶם עַל שָׁקֶר לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל שִׁמְעֲיָה
הַנֶּחְלָמִי וְעַל זַרְעוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ
אִישׁ יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָעָם הַזֶּה וְלֹא
יִרְאֶה בַּטּוֹב אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְעַמִּי
נְאֻם יְהוָה כִּי סָרָה דִבֶּר עַל יְהוָה סוף
הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה Cap. xxx.
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כְּתָב לְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר כִּי
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשַׁבְתִּי יום בוא
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שוב שבה
אָמַר יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירֵשׁוּהָ וְאֶלֶה נתן
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל
יִשְׂרָאֵל וְאֶל יְהוּדָה כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין
שָׁלוֹם שַׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד
זָכָר מַדּוּעַ רָאִיתִי כָל גֶּבֶר יָדָיו עַל ילד טהר
חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה וְנֶהֶפְכוּ כָל פָּנִים ראה ילד
לְיֵרָקוֹן הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא הכן גדל כמו
מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב צור
וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יעש
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ שבר עלל
מֵעַל צַוָּארֶךָ וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק צוה יסר
וְלֹא יַעַבְדוּ בוֹ עוֹד זָרִים וְעָבְדוּ עבד נתק
אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד זרה
מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם וְאַתָּה קום
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה ירא
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ חתת ישע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֶאֶרֶץ שִׁבְיָם רחק שוב
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוב
מַחֲרִיד כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה חרד
לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל עשה
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָּׁמָּה אַךְ אֹתְךָ פון

Trāsla.B.Hie.

& fecit vos cōfidere in mendacio: idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo super semeiam & super semeiamitem & super semen eius. Non erit ei vir sedens in medio populi huius: & non videbit bonū quod ego faciam populo meo dicit dñs: quia preuaricationē locuta est aduersus dominum. 30.

Hoc verbū qđ factū est ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus de israel: dicens. Scribe tibi oia verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniūt dicit dñs: & conuertam conuersionē populi mei israel & iuda dicit dominus: & cōuertā eos ad terram quā dedi patribus eorū & possidebunt eā. Et hec verba que locuta est dominus ad israel & ad iudam. Quoniam hec dicit dominus. Vocem terroris audiuimus formido: & nō est pax. Interrogate & videte si generat masculus. Quare ergo vidi ois viri manū super lumbū suū qsi parturientis? & cōuersę sūt vniuerse facies in auruginem. Ve qa magna dies illa: nec est similis ei: tēpus qę tribulatiōis est iacob: & ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa dicit dominus exercituū: conteram iugum eius de collo tuo: & vincula eius dirumpam. Et non dominabūtur ei amplius alieni: sed seruiēt domino deo suo: & dauid regi suo quē suscitabo eis. Tu ergo ne timeas serue meus iacob dicit dñs: & ne paueas israel. qm ecce ego saluabo te de terra longinqua & semē tuū de terra captiuitatis eorū. Et reuertetur iacob & requiescet & affluet opibus bonis. & nō erit qui timeat: qm tecū ego sum dicit dñs vt saluē te. Faciā enim cōsumationē in cūctis gentibus in quibus dispersi te: te autem non

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

& cōfidere fecit vos sup iniquo. pptera sic dixit dñs:: ecce ego visitabo sup faciem eius & sup genus eius: & nō erit ei homo malam & sup genus eius: & nō erit ei homo in medio vsi ut videat bona q̄ ego facia vobis dit dñs. q̄ peuaricat locuta est aduersus dñm. 30.

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño vt diceret. sic dixit dñs deus israel dicēs: scribe oia verba q̄ loquutus sum ad te in libro q̄ ecce dies veniunt dicit dñs: & reuerti facia trāsmigrationē ppli mei israel & iuda dit dñs: & reuerti facia eos in trā quā dedi patribus eor & possidebunt eā. Et hec verba q̄ locut est dñs sup israel & iudam. sic dixit dñs: vocē timoris audiuimus formido & nō est pax. interrogate & videte si pepit masculus: q̄ vidi oēm hominem & manus eius sup lumbis eius sicut parturientis: & cōuerse sunt facies in auruginē in diē illā magna dies illa & nō est talis & tempus angustiæ est iacob: & ex illo saluabitur. in die illa ait dñs exercituū cōteram iugū de collo eor: & vincula eor dirumpam: & non opabūt ip si vltra alienis: & opabūt dño deo suo: & dauid regem suum suscitabo eis: & non timeas serue meus iacob ait dñs: ne paueas israel. qm ecce ego saluabo te de tra longinqua & semē tuū de tra captiuitatis eorū. & reuertetur iacob & requiescet & affluet opibus bonis. & nō erit qui timeat: qm tecū ego sum dicit dñs vt saluē te. faciam .n. cōsumationē in oib gētib in quibus dispersi te: te aūt non

Jude 46.8. Esai. 44.28.

nō facia in cōsumatione: sed erudiā te in
οὐ μὴ ποιήσω εἰς συντέλειαν, ἀλλὰ παιδεύσω σε ἐν
iudicio: ꝛ mūdans nō mūdabo te. sic dixit do-
κρίσει, καὶ καθαρίζων οὐ καθαριῶ σε. οὕτως εἶπεν κύ-
C mīn⁹: suscitauit cōtritione ꝛ dolorosa plaga tua: nō est
ριος, ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου, οὐκ ἔστιν
iudicēs iudiciū tuū in dolore. curata es: vtilitas nō
κρίνων κρίσιν σου εἰς ἀλγηρόν. ἰατρεύθης, ὠφέλεια οὐκ
est tibi. oēs amici tui obliti sūt tui te nō
ἔστι σοι. πάντες οἱ φίλοι σου ἐπελάθοντό σου σὲ οὐ μὴ
interrogabūt: qz plaga inimici percussi te castiga
3.15.d. ἐπερωτήσουσιν, ὅτι πληγὴν ἐχθροῦ ἐπαισά σε παι-
tione fortī sup oēm iniqtatē tuā: multiplicata
δείαν σκληρὰν ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου, ἐπεπλύνθη
sunt pctā tua. dd clamas in cōtritione
σαν αἱ ἁμαρτίαι σου. τί βοᾷς ἐπὶ συντρίμματί
tua: insanabilis dolor tuus ꝓpter multitudinē iniqtatis
σου; ἀνίατος ὁ πόνος σου διὰ τοῦ πλήθους τῆς ἀδικίας
tue: ꝛ ꝓpter peccata tua dura feci
σου, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν σου τῶν σκληρῶν ἐποίησά
tibi hec. ꝓpterea oēs comedētes te deuora
σοι ταῦτα. διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐσθίοντές σε βρω-
buntē: ꝛ oēs hostes tui: in captiuita-
θήσονται, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου, εἰς αἰχμαλω-
tem venient. ꝛ erūt q̄ irridēt te in deri
σίαν ἥξουσιν. καὶ ἔσονται οἱ διαφορεῦντές σε εἰς διαφό-
sionē: ꝛ oēs depredantes te dabo in pre
ρημα, καὶ πάντας τοὺς προνομεύοντάς σε δώσω εἰς προ
dam: qz obducā sanitatē tuā a plaga doloro
νομήν, ὅτι ἀνάξω τὸ ἴαμά σου ἀπὸ πληγῆς ὀδυνη-
D sa: sanabo te dicit dñs: qz disperſa vocata
ρᾶς, ἰατρεύσω σε φησὶν κύριος, ὅτι ἐσκορπίσθη ἐκλη-
es sion: qz dereqrat nō est eam. sic dixit do-
θης Σιών, ὅτι ζητῶν οὐκ ἔστιν αὐτήν. οὕτως εἶπεν κύ-
minꝰ: ecce ego cōuerto trāsmigrationē iacob: ꝛ
ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέφω τὴν ἀποικίαν Ἰακώβ, καὶ
captiuitatis eius miserebor: ꝛ edificabitur
τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω, καὶ οἰκοδομηθήσεται
ciuitas in excelso suo: ꝛ templū sēm iudicii
πόλις ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτῆς, καὶ ὁ ναὸς κατὰ τὸ κρῖμα
suum sedebit: ꝛ egredientur ab eis canē
αὐτοῦ καθεδεῖται, καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτων ᾄδον-
tes: ꝛ vox ludentiū. ꝛ multiplicabo eos: ꝛ
τες, καὶ φωνὴ παιζόντων· καὶ πλεονάσω αὐτούς, καὶ
non minuentur. ꝛ ingredientur filii eius sicut
οὐ μὴ ἐλαττωθῶσιν· καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὡς
prius: ꝛ testimonia eoꝝ ati facient
πρότερον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν
meū dirigētur: ꝛ visitabo sup oēs
μου διορθωθήσεται, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς
tribulātes eos: ꝛ erunt fortiores eis. sup
θλίβοντας αὐτούς, καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτῶν. ἐπ' αὐ-
eos ꝛ pncepe eius ex eo egredietur. ꝛ cōgre
τοὺς καὶ ὁ ἄρχων αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται· καὶ συ-
gabo eos: ꝛ cōuertentur ad me: qz ds est
ἀξῶ αὐτούς, καὶ ἐπιστρέψουσιν πρός με, ὅτι τίς ἐστιν
iste q̄ vedit cor suum vt quertat ad
οὗτος ὃς ἔδωκεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιστρέψαι πρός
me dicit dñs: ꝛ eritis mihi in pplm: ꝛ ego cro
με λέγει κύριος; καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, κἀγὼ ἔσομαι
vobis⁷ dñs: qz ira dñi egressa ē cū furore egressa ē ira
ὑμῖν εἰς κῦ, ὅτι ὀργὴ κυρίου ἐξῆλθεν θυμώδης· ἐξῆλθεν ὀργὴ
ruens ad impios veniet. nō auertetur ira furoꝛ
σφοδρὰν ἐπὶ ἀσεβεῖς ἥξει· οὐ μὴ ἀποστραφῇ ὀργὴ θυμοῦ
dñi: donec faciat ꝛ donec ꝓstituat conatum cordis
κυρίου, ἕως ποιήσῃ καὶ ἕως κατασήσῃ ἐγχείρημα καρδί-
sui. in nouissimo diex cognoscetis ea.
ας αὐτοῦ· ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν γνώσεσθε αὐτά. Ca.31.
A ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπεν κύριος, ἔσομαι εἰς
θεὸν generi israel: ꝛ ipi erunt mihi in pplm.
τοῦ γένους Ἰσραήλ, καὶ αὐτοί ἔσονταί μοι εἰς λαόν

"non ᵇfaciam in ᶜcōsuma-
tionē: ᵈsed castigabo te ᵉin
iudicio ᶠvt ᵍtibi ʰnō ⁱvidea-
ris innoxius: ᵏqa ˡhec ᵐdicit
ⁿdñs." Insanabilis ᵒfractu
ra tua: ᵖpessima ᵠplaga tua
ʳNō est ˢq iudicet ᵗiudiciū
tuū: ᵘad alligādā ˣcuratio
nē tuā ʸvtilitas ᶻnō est ᵃtibi.
ᵇOēs ᶜamatores tui ᵈobli
ti sūt tui: ᵉteqꝫ ᶠnō ᵍqrunt.
ʰPlaga ⁱei ʲinimici ᵏpcussit
te: ˡcastigatione ᵐcrudeli.
ⁿppter ᵒmultitudinē ᵖiniq
tatis tue ᵠdura facta sunt
ʳpctā tua. ˢQuid ᵗclamas
ᵘsup ᵛcōtritione tua ʷInsa
nabilis est ˣdolor tuus: ʸp
pter ᶻmultitudinē ᵃiniqui
tatis tue & propter ᵇdura
ᶜpeccata tua ᵈfeci ᵉhec ᶠtibi.
ᵍProptereā ʰoēs ⁱq come
dūt te ʲdeuorabūtur: ᵏ &
vniuersi ˡhostes tui ᵐi capti
uitatē ⁿducētur. ᵒEt oēs ᵖq
te vastāt ᵠvastabūtur: ʳcum
ctoſqꝫ ˢpdatores tuos ᵗda
bo ᵘin predā. ᵛ Obducā ʷei
ˣcicatricē ʸtibi: ᶻ& a vulne
ribus tuis ᵃsanabo te ᵇdicit
ᶜdñs. ᵈQuia ᵉeiectā ᶠvoca
uerūt ᵍte ʰsion ⁱhec est que
ʲnon ᵏhabebat ˡreqrentē.
ᵐHec ⁿdicit ᵒdñs. ᵖecce ego
ᵠcōuertā ʳcōuersionē ˢta-
bernaculorū ᵗiacob: ᵘ& te
ctis eius ᵛmiserebor. ʷEt
edificabitur ˣciuitas ʸi ᶻex
celso suo: ᵃ& tēplū ᵇiuxta
ᶜordinē suū ᵈfundabitur.
ᵉEt egredietur ᶠde eis ᵍla?
ʰvoxqꝫ ⁱludentiū. ʲ& mul
tiplicabo eos ᵏ& nō ˡminu
entur: ᵐ& glorificabo eos
ⁿ& nō ᵒattenuabūtur: ᵖ&
erūt ᵠfilii ei ʳsicut a princi
pio: ˢ& cetus eius ᵗcorā me
ᵘpermanebit. ᵛEt visitabo
ʷaduersum ˣoēs ʸq tribulāt
eū: ᶻ& erit ᵃdux ei ᵇex eo:
ᶜ& pricipes ᵈde medio ei?
ᵉpducētur. ᶠEt applicabo
eum ᵍ& accedet ʰad me.
ⁱQuis ʲei ᵏiste ˡest qᵐappli-
cet ⁿcor suū ᵒvt appropin
quet ᵖmihi: ᵠait ʳdñs! ˢEt eri
tis ᵗmihi ᵘin pplm: ᵛ& ego
ʷero ˣvobis ʸin deū. ᶻEcce
ᵃturbo ᵇdñi: ᶜfuror ᵈegre
diēs ᵉpcella ᶠruēs: ᵍin ʰcapi
te ⁱimpiorum ʲcōquiescet.
ᵏNon ˡauertet ᵐiram ∞∞∞
ⁿindignationis ᵒdominus:
ᵖdonec ᵠfaciat ʳ& ˢcōpleat
ᵗcogitationē ᵘcordis sui.
ᵛIn nouissimo ʷdierum ∞
ˣintelligetis ʸea. 31.
ΕΝ illo ᵃtempore ∞∞∞
ᵇdicit ᶜdñs. ᵈEro ᵉdeus
ᶠvniuersis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍcognationumbꝰ israel: ʰ &
ipsi ⁱerūt ʲmihi ᵏin pplm.

לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט
וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אָנוּשׁ לְשִׁבְרֵךְ נַחְלָה מַכָּתֵךְ אֵין
דִּן דִּינֵךְ לְמָזוֹר רְפֻאוֹת תַּעֲלֶה
אֵין לָךְ כָּל מְאַהֲבַיִךְ שְׁכֵחוּךְ אֹתָךְ
לֹא יִדְרְשׁוּ כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ
מוּסַר אַכְזָרִי עַל רֹב עֲוֹנֵךְ עָצְמוּ
חַטֹּאתָיִךְ מַה תִּזְעַק עַל שִׁבְרֵךְ
אָנוּשׁ מַכְאֹבֵךְ עַל רֹב עֲוֹנֵךְ
עָצְמוּ חַטֹּאתָיִךְ עָשִׂיתִי אֵלֶּה
לָךְ לָכֵן כָּל אֹכְלַיִךְ יֵאָכֵלוּ וְכָל
צָרַיִךְ כֻּלָּם בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ וְהָיוּ שֹׁסַיִךְ
לְמִשֻּׁסָה וְכָל בֹּזְזַיִךְ אֶתֵּן לָבַז
כִּי אַעֲלֶה אֲרוּכָה לָךְ וּמִמַּכֹּתַיִךְ
אֶרְפָּאֵךְ נְאֻם יְהוָה כִּי נִדָּחָה קָרְאוּ
לָךְ צִיּוֹן הִיא דְרַשׁ אֵין לָהּ כֹּה
אָמַר יְהוָה הִנְנִי שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי
יַעֲקוֹב וּמִשְׁכְּנוֹתָיו אֲרַחֵם וְנִבְנְתָה
עִיר עַל תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל
יֹשְׁבוֹ יֵצֵא מֹדָה וְקוֹל
מְשַׂחֲקִים וְהִרְבֵּיתִם וְלֹא יִמְעָטוּ
וְהִכְבַּדְתִּים וְלֹא יִצְעָרוּ וְהָיוּ בָנָיו
כְּקֶדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי
עַל כָּל לחֲצָיו וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ
וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
וְנִגַּשׁ אֵלָי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב
אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלָי נְאֻם יְהוָה
וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
לָכֶם לֵאלֹהִים הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה
חֵמָה יָצְאָה סַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ
רְשָׁעִים יָחוֹל לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן
אַף יְהוָה עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ
מִזְמוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בַּעֵת הַהִיא
נְאֻם יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל
מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם

Pritiua.heb.Ter.he.Biere.xxxj.

כה ׀ אמר ׀ יהוה ׀ מצא ׀ חן ׀ במדבר ׀ דבר
עם ׀ שרידי ׀ חרב ׀ הלך ׀ להרגיעו ׀ שרד רגע
ישראל׃ ׀ ממרחק ׀ יהוה ׀ נראה ׀ לי ׀ רחק ראה
ואהבת ׀ עולם ׀ אהבתיך ׀ על ׀ כן ׀ עלם
משכתיך ׀ חסד׃ עוד ׀ אבנך ׀ ונבנית ׀ בנה
בתולת ׀ ישראל ׀ עוד ׀ תעדי ׀ תפיך ׀ בתל ׀ עדה
ויצאת ׀ במחול ׀ משחקים ׀ עוד ׀ תפף ׀ חלל
תטעי ׀ כרמים ׀ בהרי ׀ שמרון ׀ נטעו ׀ שחק
נטעים ׀ וחללו׃ כי ׀ יש ׀ יום ׀ קראו ׀ נטע
נצרים ׀ בהר ׀ אפרים ׀ קומו ׀ ונעלה ׀ עלה
ציון ׀ אל ׀ יהוה ׀ אלהינו׃ ׀ כי ׀ כה
אמר ׀ יהוה ׀ רנו ׀ ליעקב ׀ שמחה ׀ רנן
וצהלו ׀ בראש ׀ הגוים ׀ השמיעו ׀ שמע
הללו ׀ ואמרו ׀ הושע ׀ יהוה ׀ את ׀ ישע
עמך ׀ את ׀ שארית ׀ ישראל׃ ׀ הנני
מביא ׀ אתם ׀ מארץ ׀ צפון ׀ וקבצתים ׀ נוא צפן
מירכתי ׀ ארץ ׀ בם ׀ עור ׀ ופסח ׀ הרה
יולדת ׀ יחדו ׀ קהל ׀ גדול ׀ ישובו ׀ שוב גדל
הנה׃ ׀ בבכי ׀ יבאו ׀ ובתחנונים ׀ אובילם ׀ נבה נוא
אוליכם ׀ אל ׀ נחלי ׀ מים ׀ בדרך ׀ ישר ׀ חנן נבל
לא ׀ יכשלו ׀ בה ׀ כי ׀ הייתי ׀ לישראל ׀ ילה כשל
לאב ׀ ואפרים ׀ בכרי ׀ הוא׃ ׀ שמעו ׀ היה
דבר ׀ יהוה ׀ גוים ׀ והגידו ׀ באיים ׀ נגד אי
ממרחק ׀ ואמרו ׀ מזרה ׀ ישראל ׀ יקבצנו ׀ ושמרו ׀ כרעה ׀ עדרו׃ כי ׀ רחק זרה
כבן ׀ פדה ׀ יהוה ׀ את ׀ יעקב ׀ ונאלו ׀ מיד ׀ חזק
וממנו׃ ׀ ובאו ׀ ורננו ׀ במרום ׀ ציון ׀ נוא רום
ונהרו ׀ אל ׀ טוב ׀ יהוה ׀ על ׀ דגן ׀ ועל
תירש ׀ ועל ׀ יצהר ׀ ועל ׀ בני ׀ צאן ׀ ירש צהר
ובקר ׀ והיתה ׀ נפשם ׀ כגן ׀ רוה ׀ היה
ולא ׀ יוסיפו ׀ לדאבה ׀ עוד׃ ׀ אז ׀ תשמח ׀ יסף שמח
בתולה ׀ במחול ׀ ובחורים ׀ וזקנים ׀ יחדו ׀ בתל חלל
והפכתי ׀ אבלם ׀ לששון ׀ ונחמתים ׀ ושמחתים ׀ מיגונם׃ ׀ יגה
ורויתי ׀ נפש ׀ הכהנים ׀ דשן ׀ ועמי ׀ את ׀ רוה
טובי ׀ ישבעו ׀ נאם ׀ יהוה׃ ׀ כה ׀ אמר ׀ שבע

Trãsla.B.Vie.

Hec dicit dñs. Inuenit gratiam in deserto ∞∞∞ populus qui remãserat gladio. Vadet ad requiẽ suam israel. Longe dñs apparuit mihi. ∞∞∞∞∞ Et in charitate ppetua dilexi te: ideo ∞∞∞∞∞∞∞ attraxi te miserãs. Rursumq; edificabo te: & edificaberis virgo israel. Adhuc ornaberis tympanis tuis & egredieris in choro ludentiũ. Adhuc plantabis vineas in mõtibus samarie. Plantabũt plantates: & donec tpus veniat non vindemiabũt: qa erit dies in qua clamabũt custodes in mõte effraim. Surgite & ascẽdam in sió ad dñm deũ nostrũ: qa hec dicit dñs. Exultate in leticia iacob & hinnite contra caput gentium: personate & caniteᵐ & dicite. Salua domine ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ populũ tuum reliquias israel. Ecce ego ∞∞∞∞ adducã eos de terra aquilonis: & congregabo eos ab extremis terre: iter quos erunt cecus & claudus & pregnãs & pariẽs simul cetus magnus reuertentiũ huc. In fletu veniẽt & in misericordia reducã eos. Et adducam eos per torrẽte aquarũ in via recta & nõ impingent in ea: qa fact sum israeli pater: & effraim primogenitus meus est. Audite verbũ dñi gẽtes: & annũciate in insulis que procul sunt: & dicite. Qui dispersit israel cõgregabit eũ: & custodiet eũ sicut pastor gregẽ suũ. Redemit enim dñs iacob & liberauit eũ de manu potẽtioris. Et venient & laudabũt in mõte sion & confluent ad bona dñi sup frumẽto: vino & oleo & fetu pecorum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & armentorũ: eritq; aia eox q̃si hortus irriguus: & vltra non esurient. Tunc letabitur ∞∞∞∞∞ virgo in choro: iuuenes & senes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium & consolabor eos: & letificabo a dolore suo. ∞ Et inebriabo aiam sacerdotũ pinguedine: & ppls meus bonis meis dimplebitur ait dñs. Hec dicit

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

sic dixit dñs: Inuenit calidũ in deserto cũ his q perierũt ἕυρεν θερμὸν ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλότων in gladio. Ite & nõ pdatis israel ἐν μαχαίρᾳ. βαδίσατε καὶ μὴ ὀλεῖσητε τὸν Ἰσραηλ: dñs de longe apparebit ei dilectiõe ppetua ὄφθησεταί αὐτῷ ἀγάπην αἰωνίαν dilexi te: ideo attraxi te in miserationẽ ἠγάπησά σε. διὰ τοῦτο εἵλκυσά σε ἐλεημοσύνην adhuc edificabo te: & edificaberis virgo israel ἔτι οἰκοδομήσω σε, καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος Ἰσραηλ: adhuc assumes tympanũ tuũ: & egredieris cũ choris ἔτι λήψῃ τύμπανόν σου, καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ σῶν ludentium. adhuc plantate vineas i mõtibus samarie: plantantes plantate: & lauabunt ἔτι φυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρεσι σαμαρείας, φυτεύσαντες φυτεύσατε, καὶ αἰνέσουσιν dantes laudate: qz est dies vocatiõis responden tium in mõtib ephraim. surgite & ascendite in sion ἀναστάντες αἰνέσατε, ὅτι ἔστιν ἡμέρα κλήσεως ἀναστάντες ἀναβῆτε ἐν σιὼν μόνων ἐν ὄρεσιν Ἐφραΐμ. ἀνάστητε καὶ ἀνάβητε ἐν σιὼν ad dñm deũ vestrũ: qz sic dixit dñs ipsis ἀναβῶμεν πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῷ Ἰακὼβ exultate & hinnite in caput gẽtiũ: audita facite & laudate dicite saluum fac ἀγαλλιᾶσθε καὶ χρεμετίσατε ἐπὶ κεφαλὴν ἐθνῶν, ἀκουστὰ ποιήσατε καὶ αἰνέσατε εἴπατε Σῶσον dñs pplm suum reliquias israel. ecce ego adduco eos ad aquilone & pgregabo eos ab extremo ire in solẽnitate pasche. & generabit fetũ multos & reuertentur huc. in fletu egrediũtur & παρακαλοῦντες ἀπάξω αὐτούς. ἐν κλαυθμῷ ἐξελεύσονται καὶ ἐν παρακλήσει ἄξω αὐτούς. ducẽs ad fontes aquarũ in via recta & nõ errabunt in ea: qz factus sum israel in pfectũ: & ephraim primogenit meus est. audite verbũ dñi gẽtes: & annunciate in insulas q̃ procul sunt. dicite q ventilauit israel pgregabit eũ: & custodiet eũ q̃si pastor gregem suum: qz redemit dñs iacob & liberauit eum de manu fortioꝝ ἀπάξω αὐτούς. ἀυλίζων ἐπὶ ὁδοῦ ἐν ὁδῷ ἀρχῇ. καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν αὐταῖς ὑδάτων ἐν ὁδῷ ἀρχῇ. καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν αὐταῖς ἐγενήθη γὰρ Ἰσραὴλ εἰς φῶς, καὶ Ἐφραΐμ πρωτότοκός μου ἐστίν. ἀκούσατε λόγον κυρίου ἔθνη, καὶ ἀπαγγείλατε εἰς νήσους τὰς μακρὰν. εἴπατε ὁ διασκορπίσας τὸν Ἰσραὴλ συνάξει αὐτόν, καὶ φυλάξει αὐτὸν ὡς ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος τὸν Ἰακὼβ καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἰσχυροτέρου ipo: & venient & letabuntur in mõte sion ἐκείνου, καὶ ἥξουσιν καὶ εὐφρανθήσονται ἐπὶ τῷ ὄρει Σιὼν: & venient ad bona dñi ad tram frumẽti & ἐλαίου καὶ καρπῶν καὶ κτηνῶν καὶ προβάτων: & erit aia eox quasi ligni fructiferi & ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὡσεὶ ξύλον ἔγκαρπον: & nõ esurient vltra. tũc letabuntur virgines in & νεανίσκων, καὶ στραφήσεται πένθος αὐτῶν εἰς χαρμοσύνην καὶ consolabor eos: & faciam eos letantes. magnificabo & inebriabo aiam & παρακληθήσομαι αὐτούς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς εὐφραινομένους. μεγαλυνῶ καὶ μεθύσω τὴν ψυχὴν τῶν sacerdotũ filios leui: ppls meꝰ bonis meis im & ἱερέων υἱῶν Λευί, ὁ λαός μου τῶν ἀγαθῶν μου ἐμπλησθήσεται οὕτως εἶπεν πλησθήσεται οὕτως εἶπεν

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

dñs vox in rama audita ē lamētatio ⁊ fletus ⁊ ploratus rachel plorans filios suos: ⁊ noluit cōsolari: q; nō sunt: hec dicit dñs: cessa vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a lachrymis: q; est merces operi tuo: ait dñs. ⁊ reuertentur de terra inimici: & est spes nouissimis tuis: dicit dñs. ⁊ reuertentur filij ad terminos suos. audiēs audiui ephraim lamētantē: castigasti me ⁊ eruditus sum q̄si iuuēculus indomitus. Cōuerte me ⁊ cōuertar: q; tu dñs deus meus: q; post captiuitatē meā egi pniam: ⁊ postq̄ cognouit ego igemui in die cōfusionis. ⁊ erubui ⁊ cōfusus sum: q; sustinui opprobrium adolescentie mee. Si filius honorabilis mihi ephraim puer delicatus: q; ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Idcirco cōturbata sunt viscera mea sup eū misere misebor eius dicit dñs. Statue tibi speculam pone tibi amaritudines. Dirige cor tuū in viā rectā in q̄ ambulasti. Reuertere virgo israel: reuertere in ciuitates tuas istas. Vsq̄quo dilatis dissolueris filia vaga. Quia creauit dominus nouum sup terrā: femina circūdabit virū. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Adhuc dicent verbum istud in terra iuda & in vrbibus eius cū cōuertero captiuitatē eorū. Bñdicat tibi dñs pulchritudo iustitie: mons sanct⁹. Et habitabūt in eo iudas & oēs ciuitates eius simul agricole & minātes greges: q; inebriaui aiam lassam: & oēm aiam esurientē saturaui. Ideo q̄si de somno surrexi: & vidi: & sōnus meus dulcis mihi. Ecce dies veniunt dicit dominus: & seminabo domum israel & domum iuda semine hominum & semine iumentorum. Et sicut vigilaui

dñs. Vox in excelso audita est lamētationis luctus & fletus: rachel plorantis filios suos: & nolentis consolari sup eis: quia non sunt. Hec dicit dñs. Quiescat vox tua a ploratu & oculi tui a lachrymis: quia est merces operi tuo: ait dñs. Et reuertentur de terra inimici: & est spes nouissimis tuis: ait dñs. et reuertentur filii tui ad terminos suos. Audiens audiui ephraim trāsmigrantē. Castigasti me dñe: & eruditus sum q̄si iuuēculus indomitus. Cōuerte me & cōuertar: quia tu dñs deus meus. Postq̄ enim cōuertisti me egi penitētiam: & postq̄ ostendisti mihi pcussi femur meū. Cōfusus sum & erubui: quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. Si filius honorabilis mihi ephraim puer delicatus ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Idcirco cōturbata sunt viscera mea sup eū misere rans misere bor eius ait dñs. Statue tibi speculam pone tibi amaritudines. Dirige cor tuū in viā rectā in q̄ ambulasti. Reuertere virgo israel: reuertere ad ciuitates tuas istas. Vsq̄quo dilatis dissoluēris filia vaga. Quia creauit dominus nouum sup terrā: femina circūdabit virū. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Adhuc dicent verbum istud in terra iuda & in vrbib⁹ eius cū cōuertero captiuitatē eorū. Bñdicat tibi dñs pulchritudo iustitie: mons sanct⁹. Et habitabūt in eo iudas & oēs ciuitates eius simul agricole & minātes greges: q; inebriaui aiam lassam: & oēm aiam esurientē saturaui. Ideo q̄si de somno surrexi: & vidi: & sōnus meus dulcis mihi. Ecce dies veniunt dicit dominus: & seminabo domum israel & domum iuda semine hominum & semine iumentorum. Et sicut vigilaui

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ
אוֹיֵב׃ וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם
יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם׃ שָׁמוֹעַ
שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתַּנִי
וָאִוָּסֵר כְּעֹגֶל לֹא לָמֵד הֲשִׁיבֵנִי
וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי׃
כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
הוֹדַעְתִּי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי
וְנִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת
נְעוּרָי׃ הֵבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם
יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ
זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְהוָה׃ הַצִּיבִי
לָךְ צִיֻּנִים שִׂמִי לָךְ תַּמְרוּרִים
שִׁתִּי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלַכְתְּ
שׁוּבִי בְתוּלַת יִשְׂרָאֵל שׁוּבִי אֶל
עָרַיִךְ אֵלֶּה׃ עַד מָתַי תִּתְחַמָּקִין הַבַּת
הַשּׁוֹבֵבָה כִּי בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה
בָּאָרֶץ נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
יֹאמְרוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְעָרֶיהָ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתָם
יְבָרֶכְךָ יְהוָה נְוֵה צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ׃
וְיָשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל עָרָיו יַחְדָּו
אִכָּרִים וְנָסְעוּ בַּעֲדָר׃ כִּי הִרְוֵיתִי
נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל נֶפֶשׁ דָּאבָה מָלֵאתִי׃
עַל זֹאת הֲקִיצֹתִי וָאֵרֶא וְשִׁנָתִי
עָרְבָה לִי׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
נְאֻם יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם
וְזֶרַע בְּהֵמָה׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי

Prima.heb.Tex.he.Biere.xxxj.

עֲלֵיהֶם ׀ לִמְתוֹשׁ ׀ וְלִנְתוֹץ ׀ וְלַהֲרֹס נְתַשׁ
וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרַע כֵּן אֶשְׁקֹד עֲלֵיהֶם רָהַם אָבַד
לִבְנוֹת וְלִנְטֹעַ נְאֻם יְהוָה ׀ בַּיָּמִים רֹתַשׁ עָשַׂד
הָהֵם לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ בֹּסֶר בְּנָה יוֹם
וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶינָה: כִּי אִם אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת כָּל הָאָדָם הָאֹכֵל אָמַר אָכַל
בֹּסֶר תִּקְהֶינָה שִׁנָּיו: הִנֵּה יָמִים שִׁן קָהָה
בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת בֵּית בּוֹא
יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית כָּרַת
חֲדָשָׁה: לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת חָקַק
אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָצָא
הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָּם נְאֻם יְהוָה: כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר
אֶכְרֹת אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם יְהוָה נָתַתִּי אֶת תּוֹרָתִי נָתַן יֵרֵךְ
בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם: יוֹם
וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לֵאמֹר דְּעוּ אֶת יָדַע
יְהוָה כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם
וְעַד גְּדוֹלָם נְאֻם יְהוָה כִּי אֶסְלַח נְדַל סָלַח
לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר עוֹד: עָוֹה זָכַר
כֹּה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר
יוֹמָם חֻקּוֹת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר חָקַק כּוֹכָב
לָיְלָה רֹגַע יָמָיו וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה גָּמַל
צְבָאוֹת שְׁמוֹ: אִם יָמוּשׁוּ הַחֻקִּים מוּשׁ חָקַק
הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם יְהוָה גַּם זֶרַע זָרַע
יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל שָׁבַת הָיָה
הַיָּמִים: כֹּה אָמַר יְהוָה אִם יִמָּדְדוּ יוֹם מָדַד
שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי עָלָה חָקַר
אֶרֶץ לְמַטָּה גַּם אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל יָסַד מָאַס
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם עָשָׂה
יְהוָה: הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יוֹם
וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל בָּנָה נָגַל
עַד שַׁעַר הַפִּנָּה וְיָצָא עוֹד קָוֶה

Trãsla.B.Vie.

ſuper eos vt euellerẽ: & demolirer & diſſiparem: & diſperderẽ & affligerẽ: ſic vigilabo ſuper eos vt edificem & plantem: ait dominus. In diebus illis non dicent vltra: patres comederunt vuam acerbã: & dentes filiorũ obſtupuerũt: ſed vnuſquiſq; in iniqtate ſua moriet̃ur. Ois hõ qui comederit vuã acerbam obſtupeſcent dentes eius. Ecce dies venient dicit dñs: & feriam domui iſrael & domui iuda fedus nouum: nõ ſcm teſtamentũ qđ feci patribus eor in die in q̃ apphendi manũ eorũ vt educerẽ eos de tra egypti: qz ipſi nõ manſerũt in teſtamẽto meo. & ego neglexi eos dicit dñs: qz hoc teſtamẽtũ qđ diſponã domui iſrael poſt dies illas dicit dñs: dans legẽ meã in mentem eor: & in corda eorũ inſcribam eos: & ero eis in deũ: & ipſi erunt mihi in populũ. Et non docebit vltra vir proximum ſuum: & vir fratrem ſuum: dicens cognoſce dñm. Oẽs enim cognoſcent me a minimo eorũ vſq; ad maximum dicit dñs: quia propicabor iniqtati eorũ: & pcti eor nõ memorabor ampliꝰ. Hec dicit dominus qui dat ſolem in lumine diei: ordinẽ lune & ſtellarum in lumine noctis: qui turbat mare & ſonãt fluctus eius dñs exercituum nomen illi. Si defecerint leges iſte corã me dicit dñs: tunc & ſemen iſrael deficiet vt non ſit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dñs. Si menſurari poterunt cęli ſurſum & inueſtigari fundamenta terre deorſum: & ego abiiciam vniuerſum ſemen iſrael ꝓpter oia que fecerunt dicit dominus. Ecce dies venient dicit dominus & edificabitur ciuitas domino a turre ananehel vſq; ad portam anguli. Et exibit vltra normã

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ſup eos τ deſtruere τ affligere: ſic vigilabo ſup eos vt edificẽ τ plantem dicit dñs. in diebus illis nõ dicent vltra: pres comedeſt vuã acerbã: τ dentes filioꝝ obſtupuerũt: ſed vnuſquiſq; in ſuo peccato morietur: τ comedẽtis vuã acerbã obſtupeſcent dentes. ecce dies veniunt dicit dñs: τ diſponã domui iſrael τ domui iuda teſtamẽtũ nouũ: nõ ſcm teſtamentũ qđ feci patribus eoꝝ in die in q̃ apphendi manũ eoꝝ vt educerẽ eos de tra egypti: qz ipſi nõ manſerũt in teſtamẽto meo. τ ego neglexi eos dicit dñs: qz hoc teſtamẽtũ qđ diſponã domui iſrael poſt dies illas dicit dñs: dans legẽs meas in mentem eoꝝ: τ in corda eorũ inſcribam eos: τ ero eis in deũ: τ ipſi erunt mihi in ppm: τ nõ docebunt amplius vnuſquiſq; proximũ ſuum τ vnuſquiſq; fratrem ſuum dicẽs: cognoſce dñm: qz omnes ſcient me a puo vſq; ad magnũ eoꝝ dicit dñs: qz ppicio ero iniqtatib⁹ eoꝝ: τ peccatoꝝ eoꝝ nõ ero memor ampliꝰ. ſic dicit dñs dabo ſolem in lucem diei: lunã τ ſtellas in lucem noctis: τ clamozẽ in mari: τ reſonuerũt fluctus eius dñs omnipotens nomẽ illi: ſi ceſſauerint leges ille a facie mea dicit dñs: τ gen iſrael ceſſabit eſſe gens ante faciem meam oibus diebus: hec dicit dñs: ſi elongatũ fuerit celum ſurſum: τ ſi humiliatũ fuerit ꝑ fundamẽta terre deorſum: τ ego nõ reprobabo gẽtes iſrael dicit dñs. ꝓ oibus q̃ fecerunt. ecce dies veniunt dicit dñs: τ edificabitur ciuitas dño a turre ananeel: vſq; ad portã anguli τ exibit

norma eius coram ea v ꝑ ad colles ga=
ἡ διαμέτρησις αὐτῆς ἀπέναντι αὐτῆς ἑως βουνῶν γα=
reb circundabitur ſ circuitu de electis lapidib⁹:
ρείβ καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων,
τ oēm vallem cadauerꝫ τ cineris: τ om
καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρίμ καὶ ασοδοῦ, καὶ πᾶ
nem assaremoth: vsq; ad torrentem cedron vsq; ad angu
σαν ἀσαρημώθ, ἑως χειμάρρου κεδρὼν ἑως γωνί=
li equoꝝ porte orientis sanctum dñō: τ
ας ἵππων πύλης ἀνατολῆς ἁγίασμα τῷ κυρίῳ, καὶ
non vltra euelletur: τ non destruet vsq; in eternū.
C.32. οὐκ ἔτι ἐκτίλη, καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῇ ἑως τοῦ αἰῶνος.
A Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in anno decimo sedechie regi iuda
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δεκάτῳ σεδεκία βασιλεῖ ἰούδα
iste ānus octauus decimus nabuchodonosor re=
οὗτος ἐνιαυτὸς ὀκτωκαιδέκατος ναβουχοδονόσορ βα=
gi babylonis τ exercitus regis baby=
σιλεῖ βαβυλῶνος καὶ δύναμις βασιλέως βα=
lonis obsedit in hierusalem: τ hiere=
βυλῶνος ἐκαράκωσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἱερε=
mias custodiebat in atrio carceris qđ est
μίας ἐφυλάσσετο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἣ ἐστιν
in domo regis iuda: in q̄ clauserat e=
ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐ=
um rex sedechias dicens. ūre tu vaticinaris
τὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας λέγων. διατί σὺ προφητεύεις
dicens: sic dixit dñs: ecce ego do ciui=
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πό
tatē istam in manu regis babylonis: τ ca=
λιν ταύτην ἐν χειρὶ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λή=
piet eam: τ sedechias nō saluab⁹ de manu
ψεται αὐτήν, καὶ σεδεκίας οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς τῶν
chaldeoꝝ: q; traditione tradetur in ma=
χαλδαίων, ὅτι παραδόσει παραδοθήσεται εἰς χεῖ
nus regis babylonis: τ loquet os ei⁹
ρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λαλήσει στόμα αὐτοῦ
ad os illius: τ oculi eius ocu=
πρὸς στόμα αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ
los illius videbūt: τ in babylonē igredietur
μοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσεται
sedechias: τ ibi sedebit donec vis̄item eum:
σεδεκίας, καὶ ἐκεῖ καθιεῖται ἕως οὗ σκέψωμαι αὐτόν,
dicit dñs. si vos pugnauerit⁊ chalde=
λέγει κύριος. ἐὰν δὲ πολεμήσητε κατὰ τῶν χαλδαί=
os nō ꝓsperabitis. τ dixit hieremias: τ factū
ων, οὐκ εὐοδωθήσεσθε. καὶ εἶπεν ἱερεμίας, καὶ ἐγένε
B est verbū dñi ad hieremiā dicēs: ecce anamcel fi
το λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἰδοὺ ἀναμεὴλ υἱ=
li⁹ salmon fratris ꝑis tui: veni ad te
ὸς σαλμὼν ἀδελφοῦ πατρός σου, ἔρχεται πρὸς σὲ
dicens: posside tibi agrū meū q̄ in anathoth q;
λέγων, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ὅτι
tibi iudiciū vt assumas in possessiōez: τ venit ad me
σοὶ κρίμα παραλαβεῖν εἰς κτῆσιν, καὶ ἦλθεν πρός με
anameel filius salom fratris ꝑis mei iuxta
ἀναμεὴλ υἱὸς σαλὼμ ἀδελφοῦ πατρός μου κατὰ τὸν
verbū dñi: in atriū carceris. τ ait
λόγον κυρίου, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς. καὶ εἶπέν
mihi: posside tibi agrū meū q̄ in anathoth in
μοι, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ἐν
tra beniamin: q; tibi iudiciū vtꝑ possideas: τ tu
γῇ βενιαμείν, ὅτι σοὶ κρίσις κτήσασθαι, καὶ σὺ
scisti: τ cognoui q; verbū dñi est: τ
πρεσβύτερος, καὶ ἔγνων ὅτι λόγος κυρίου ἐστίν, καὶ
posse ii agrū anameel filii fratris patris
ἐκτησάμην τὸν ἀγρὸν ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός
mei q̄ in anathoth: τ statui ei septē sicios
μου τὸν ἐν ἀναθὼθ καὶ ἔστησα αὐτῷ ἑπτὰ σίκλους

qmensure rin cōspectu eis
pſup collem mgareb: r& cir
cuibit rgoatha s& oēm avall
lem bcadauerū c& cineres
det vniuersam regionem
mortis sad gtorrentem bce
dron &s vsq; ad kangulū
lporte mequorū norientalis. oSanctū pdñi qnō reuel=
letur: o& non r destruetur
tvltra xin perpetuum.

32.
Verbum bquod cfactū
est dad hieremiam ra
edomino bin anno c deci=
mo kfedechie
regis miuda: nipse est oan=
nus poctauus
qdecimus onabuchodono
sor. uTunc
rexercitus rregis sbabylo=
nis oobsidebat c hierusalē:
vet hieremias c propheta
rerat rclausus bin atrio
carceris kq erat in ldomo
mregis niuda. p Clauserat
oenim peū q fedechias rrex
siuda
rdicens. rQuare svaticina
ris odicens: thec
cdicit pdñs: cecce ego dabo
qciuitatem
bistam in manus kregis sba
bylonis m& capiet eam:
n& fedechias o rex p iuda
qnon r effugiet o de manu
chaldeorū: used rtradetur
sin manus kregis
bbabylonis: c& loqtur o os
eius cū ore illius e& oculi
eius soculos illius kvidebūt:
t& in babylonem mducet
ofedechiā: p & ibi erit do=
nec cvisitem eum: uait dñs. rSi aūt dimicaue
ritis aaduersum bchaldeos
cnihil o prosperū hēbitis.
rEt dixit hieremias. qFa=
ctū est bverbū dñi kad me
ldicēs. m Ecce nanamehel
ofilius psellū q patruelis tu
rveniet sad te dicens. uEme tibi agrum meum
qui est in anathoth. o
Tibi eni cōpetit ex pro
pinqtate vt emas. p Et ve
nit ad me kanamehel filio
mpatrui mei nfm verbum
dñi ad qvestibulū carce=
ris: o& ait ad me. uPosside
sagrum meum qui est b in
anathoth
bin terra beniamin: rqua
tibi competit hereditas
s& tu ppinqu⁹ es vt mpos
sideas. Intellexi autē pq
qverbum domini esset.
tEt emi agrum ab
sanamehel filio b patrui
mei cqui est d in anathoth.
tEt appendi ei bargentū
septem kstateras:

Ter.xx

Pstíua.heb.Tex.heb.hiere.xxxij.

וַעֲשָׂרָה ‴ הַכֶּסֶף ׃ ‴וָאֶכְתֹּב ׳ בַּסֵּפֶר
וְאַחְתֹּם ᵖוָאָעֵד עֵדִים ᵖוָאֶשְׁקֹל ׳ הַכָּסֶף
בְּמֹאזְנָיִם׃ ׳וָאֶקַּח ׳אֶת ׳סֵפֶר ׳ הַמִּקְנָה
אֶת ׳ הֶחָתוּם ׳ הַמִּצְוָה ׳וְהַחֻקִּים ׳וְאֵת
הַגָּלוּי׃ ׳וָאֶתֵּן ׳אֶת ׳הַסֵּפֶר ׳הַמִּקְנָה ‴אֶל
‴בָּרוּךְ ᵖבֶּן ׳נֵרִיָּה ᵖבֶּן ׳מַחְסֵיָה ׳ לְעֵינֵי
׳חֲנַמְאֵל ‴דּוֹדִי ׳וּלְעֵינֵי ׳הָעֵדִים ׳הַכֹּתְבִים
׳בְּסֵפֶר ׳הַמִּקְנָה ׳לְעֵינֵי ׳כָּל ׳הַיְּהוּדִים
׳הַיֹּשְׁבִים ᵍבַּחֲצַר ׳ הַמַּטָּרָה׃ ׳וָאֲצַוֶּה ׳צִוָּה
׳אֶת ׳בָּרוּךְ ‴לְעֵינֵיהֶם ‴לֵאמֹר׃ ׳כֹּה ᵖאָמַר
׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ‴לָקוֹחַ ‴לָקַח
׳אֶת ׳הַסְּפָרִים ׳הָאֵלֶּה ׳אֵת ׳ סֵפֶר
׳הַמִּקְנָה ׳הַזֶּה ׳וְאֶת ׳הֶחָתוּם ׳וְאֶת ׳סֵפֶר
׳הַגָּלוּי ׳הַזֶּה ׳וּנְתַתָּם ‴בִּכְלִי ‴חֶרֶשׂ
‴נָתוֹן ‴נָתַן כְּלָה
׳לְמַעַן ׳יַעֲמְדוּ ׳יָמִים ׳רַבִּים׃ ׳כִּי ׳כֹה ᵖיֹאמַר
׳אָמַר ‴יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳עֹד
׳יִקָּנוּ ׳בָּתִּים ׳וְשָׂדוֹת ׳וּכְרָמִים ׳כְּנָה ׳בַּיִת
׳בָּאָרֶץ ׳הַזֹּאת׃ ׳וָאֶתְפַּלֵּל ׳אֶל ׳יְהוָה ׳שָׂדֶה ׳בָּלַל
׳אַחֲרֵי ‴תִּתִּי ‴אֶת ׳סֵפֶר ׳הַמִּקְנָה ׳אֶל ‴נָתַן
׳בָּרוּךְ ׳בֶּן ׳נֵרִיָּה ‴לֵאמֹר׃ ׳אֲהָהּ ׳אֲדֹנָי
׳יְהוִה ׳הִנֵּה ׳אַתָּה ׳עָשִׂיתָ ׳אֶת ׳הַשָּׁמַיִם ׳עָשָׂה
׳וְאֶת ׳הָאָרֶץ ׳בְּכֹחֲךָ ׳הַגָּדוֹל ׳וּבִזְרֹעֲךָ ׳כּוֹחַ
׳הַנְּטוּיָה ‴לֹא ׳יִפָּלֵא ׳מִמְּךָ ׳כָּל ׳דָּבָר׃ ׳נְטֹה ‴פָּלָא
׳עֹשֶׂה ‴חֶסֶד ׳לַאֲלָפִים ‴וּמְשַׁלֵּם ׳עֲוֹן ׳מִן ׳שָׁלַם
׳אָבוֹת ׳אֶל ׳חֵיק ׳בְּנֵיהֶם ׳אַחֲרֵיהֶם ׳עָוָה
׳הָאֵל ׳הַגָּדֹל ׳הַגִּבּוֹר ׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳גָּבַר
׳שְׁמוֹ׃ ׳גְּדֹל ׳הָעֵצָה ‴וְרַב ׳הָעֲלִילִיָּה ׳אֲשֶׁר
׳עֵינֶיךָ ׳פְּקֻחוֹת ׳עַל ׳כָּל ׳דַּרְכֵי ‴בְּנֵי ׳אָדָם ׳עָיַן ‴עָלַל
׳לָתֵת ׳ לְאִישׁ ׳ כְּדַרְכָּיו ׳ וְכִפְרִי ׳נָתַן ׳בָּרָה
׳מַעֲלָלָיו׃ ׳אֲשֶׁר ׳שַׂמְתָּ ׳אֹתוֹת ׳וּמוֹפְתִים ׳עָלַל ׳שׂוּם
׳בְּאֶרֶץ ׳מִצְרַיִם ׳עַד ׳ הַיּוֹם ‴ הַזֶּה ׳אוֹת ׳נָתַת
‴וּבְיִשְׂרָאֵל ׳וּבָאָדָם ׳וַתַּעֲשֶׂה ׳לְךָ ׳שֵׁם ׳עָשָׂה
׳כַּיּוֹם ׳הַזֶּה׃ ‴וַתּוֹצֵא ׳אֶת ׳עַמְּךָ ׳אֶת ׳יָצָא
׳יִשְׂרָאֵל ׳מֵאֶרֶץ ׳מִצְרַיִם ׳בְּאֹתוֹת
׳וּבְמוֹפְתִים ׳וּבְיָד ׳חֲזָקָה ׳וּבִזְרוֹעַ ׳זְרֹעַ
׳נְטוּיָה ׳וּבְמוֹרָא ׳גָּדוֹל׃ ‴וַתִּתֶּן ‴לָהֶם ׳נָטָה ׳יָרֵא
׳נָדַל ‴נָתַן

Trãsla.B.Hie.

[1]& decem[m] argenteos: [n]& [2]scripsi[o] in libro ꝏꝏꝏꝏꝏ
[p]& [3]signaui: [q]& adhibui[r]te
stes. [s]Et appẽdi [4]argentũ
[t]in statere: [x]& accepi[5]libꝝ
[u]possessionis ꝏꝏꝏꝏꝏ
[6]signatum & [v] stipulatio=
nes[7]& rata[8]& signa ꝏꝏ
[9]forinsecus. [y] Et dedi [z]li=
brum[10] possessionis ꝏꝏ
[11]baruch [a] filio [12]neri [b] filii
[12]maasie[c]in oculis ꝏꝏꝏ
[12]anamehel[d]patruelis mei
[x]& in oculis[13]testiũ [14]q scri=
pti erant[e]in libro[f]emptio
nis &[g]in oculis[h] oim[i] iude
orũ[14]qui sedebãt[k] in atrio
[l]carceris.[15] Et precepi ꝏ
[16]baruch[m]coram eis: [n]di=
cens. [o]Hec[p] dicit ꝏꝏꝏꝏ
[q]dominus[17]exercituũ [r]de?
[17]israel. [n]Sume ꝏꝏꝏꝏꝏ
[18]libros[19]istos[s] librum ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[t]emptionis[u]hunc[20]signa=
tum[v]& [w]librum ꝏꝏꝏꝏ
hunc[x] qui apertus est: [21]& [y]
ponesillos[m] ī vase[n] fictili:
[z]vt[22]pmanere possint[a] die
bus[23] multis. [22] Hec[b] enim
[23]dicit[c]dominus[24]exercitu
um[25]deus[26]israel. ꝏꝏꝏꝏꝏ
[d] Adhuc [e] possidebuntur
[f]domus [g]& agri[h]& vinee
[i]in terra[k]ista. [l]Et oraui[m]ad
[n]dominum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[o]postquã[p]tradidi[q] librum
[r]possessionis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[27]baruch[s] filio[28] neri:[t] di=
cens. [u]Heu heu heu[v] dñe
[29]deus. [w]Ecce[x]tu[30]fecisti[y]ce=
lum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[z]&[a]terram[b]in fortitudine
tua[c]magna[d]& in brachio
tuo[e]extento. [f] Non[g]erit
[h]tibi[i]difficile[k] oẽ [l]verbũ:
[31]qui facis[m]misericordiã[n]in
milibus:[o]et reddis[p] iniqui
tatem[q]patrum[32]in[r] sinum
[s]filiorũ eorum[t]post eos.
[u]Fortissime[v]magne &[w]po
tens:[x]dñs[y]exercituum ꝏ
[z]nomẽ tibi[a]magnus[b]cõsi
lio [c] & incõprehensibilis
[d]cogitatu:[e] cuius [f]oculi
[g]aperti sunt[h] sup[i] oẽs[k]vias
[l]filioꝝ[m]adã:[n]vt reddas[o]vni
cuiqꝫ[p]fm vias suas:[q]& fm
fructũ[r]adinuẽtionũ eius.
[s]Qui [t] posuisti [u] signa[v] &
portenta[w] in terra[x] egypti
[y]vsqꝫ ad[z]diem[a]hanc: ꝏ
[b]& in israel[c] & in hoĩbus
[d]&[e]tibi[f]fecisti[g]nomen ꝏ
[h]sicut ẽ[i]dies[k]hec. [l] Et edu
xisti[m]populum tuum ꝏ
[n]israel[o]de terra[p]egypti[q]in
signis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]&portentis[s]& in manu
[t]robusta[u]& in brachio ꝏ
[v]extento[w]& in terrore[x]ma
gno:[y]&dedisti[z]eis ꝏꝏꝏ

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

τ decẽ argenti: τ scripsi in libro τ sigilla
καὶ δέκα ἀργυρίου, καὶ ἔγραψα ἐις βιβλίον καὶ ἐσφρα
ui: τ adhibui testes: τ statui γισάμην, καὶ διεμαρτυράμην μάρτυρας, καὶ ἔστησα
argentũ in statera: τ accepi librũ pos=
ἀργύριον ἐν ζυγῷ, καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτή
sessionis q lectus fuerat τ sigillatus: τ de=
σεως τὸ ἀνεγνωσμένον καὶ ἐσφραγισμένον, καὶ ἔ=
di illũ baruch filio nerie filij maasei an
δωκα αὐτὸ τῷ βαροὺχ υἱῶ νηρίου υἱοῦ μαασαίου κα
te oculos anameel filij fratris pris mei: τ
τ' ὀφθαλμοὺς ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου, καὶ
ante oculos stantium testium: τ q scri
κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἑστηκότων μαρτύρων, καὶ γρα=
pserunt in libro possessionis: τ ante ocu=
φάντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτήσεως, καὶ κατ' ὀφθαλ=
los oim iudeoꝝ q sedebãt in a=
μοὺς πάντων τῶν ἰουδαίων τῶν καθημένων ἐν τῇ αὐ
trio carceris: τ precepi baruch ante
λῇ τῆς φυλακῆς, καὶ συνέταξα τῷ βαροὺχ κατ'=
oculos eoꝝ dicẽs: sic dixit dñs omni
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος παν=
potens deus israel: accipe librum possessi
τοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ, λάβε τὸ βιβλίον τῆς κτή=
sionis hunc: τ libri q sigillatus est τ
σεως τοῦτο, καὶ τὸ βιβλίον τὸ ἐσφραγισμένον καὶ
lectus est: τ pones in vas testeũ: vt
ἀνεγνωσμένον, καὶ θήσεις ἐις ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα
pmaneat diebus pluribus: qz sic dixit dñs
διαμείνῃ ἡμέρας πλείονας, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος
exercituũ deus israel: adhuc possidebãt dom?
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἔτι κτηθήσονται οἰκίαι
τ agri τ vinee in ẽa tra.
καὶ ἀγροὶ καὶ ἀμπελῶνες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ πρό
ui ad dñm postq̃ dedi ego librum
σευξάμην πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον
possessionis baruch filio nerie dicẽs: q̃es dñe de
τῆς κτήσεως βαροὺχ υἱῶ νηρίου λέγων, ὁ ὢν κύριε θε
us tu fecisti celũ τ ẽrã fortitudie tua
ὸς σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῇ ἰσχύι σου
magna: τ brachio tuo excelso τ
τῇ μεγάλῃ, καὶ τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ
sublimi: non abscondet a te q̃q̃ q̃ facies mias
μετεώρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐδὲν ποιῶν ἔλεος
in milibus: τ q reddis peccata pris
εἰς χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων
in sinum filioꝝ suoꝝ post eos. deus magn?
εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς. ὁ θεὸς ὁ μεγας
τ fortis: dñs virtutũ nomẽ ei magn?
καὶ ἰσχυρός, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ μέγας
psilio τ potens opib?. oculi tui ap
βουλῇ καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις. οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνε
ti sunt sup oẽs vias filioꝝ homi
ῴχθησαν ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώ
nuꝫ vt des vnicuiqꝫ scdm vias suas: τ scdm
πων τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ κατὰ
fructũ adinuentionũ suaꝝ: q fecisti
τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, ὃς ἐποίησας
signa τ portẽta in tra egypti vsqꝫ ad diem
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν γῇ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας
hanc: τ in israel: τ in terrigenis: τ
ταύτης, καὶ ἐν ἰσραὴλ, καὶ ἐν τοῖς γηγενέσιν, καὶ
fecisti tibi nomẽ sicut dies hec: τ eduxi
ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἐξήγα
sti pplm tuũ israel de tra egypti in si=
γες τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν σημεί
gnis τ in portẽtis τ in manu forti τ in bra=
οις καὶ ἐν τέρασιν καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βρα=
chio excelso: τ in visionib? magnis: τ
χίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασιν μεγάλοις, καὶ
dedisti eis
ἔδωκας αὐτοῖς ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ram hanc ãm iurasti pfibus eox: trã
τὴν γῆν ταύτην ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, γῆν
fluentem lac ⁊ mel: ⁊ ingressi sũt ⁊ ceperũt e=
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔλαβον αὐ
am ⁊ nõ audierũt vocẽ tuã: ⁊ in pre
τὴν καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis tuis nõ ambulauerũt omnia q̃ mãdasti e=
ταγμασίν σου οὐκ ἐπορεύθησαν πάντα ἃ ἐνετείλω αὐ
is nõ fecerũt: ⁊ fecerũt vt euenirẽt eis
τοῖς οὐκ ἐποίησαν, καὶ ἐποίησαν συμβῆναι αὐτοῖς
vniuersa mala hec. ecce turba venit sup
πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. ἰδοὺ ὄχλος ἥκει ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ hanc vt caperet eam: ⁊ vrbs data est
πόλιν ταύτην συλλαβεῖν αὐτήν, καὶ ἡ πόλις ἐδόθη
in manus chaldeox pbellantiũ eam a
εἰς χεῖρας χαλδαίων τῶν πολεμούντων αὐτὴν ἀπὸ
facie gladij ⁊ famis ⁊ pestilẽtie: sicut locut⁹ es
προσώπου μαχαίρας καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ὡς ἐλάλησας
sic factũ est. ⁊ ecce tu vides ⁊ tu dicis
οὕτως ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ σὺ βλέπεις καὶ σὺ λέγεις
ad me: possĩde tibi agrũ argenti: ⁊ testifi=
πρός με, κτῆσαι σεαυτῷ ἀγρὸν ἀργυρίου, καὶ ἐπιμαρ
care testes: ⁊ ciuitas data ẽ in manus chal
τύρισαι μάρτυρας, καὶ ἡ πόλις ἐδόθη εἰς χεῖρας χαλ
deox. ⁊ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: ego
δαίων. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, ἐγὼ
dñs deus vniuerse carnis nũqd a me abscõdet aliqd?
κύριος ὁθεὸς πάσης σαρκὸς μὴ ἀπ' ἐμοῦ κρυβήσεταί τί;
pterea sic dixit dñs: tradita trade=
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος, δοθεῖσα παραδοθή=
tur ciuitas ista in manus chaldeox ⁊ in ma=
σεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας χαλδαίων καὶ εἰς χεῖ
nus regis babylonis ⁊ capiet eã: ⁊ venient
ρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ λήψεται αὐτήν, καὶ ἥξουσιν
chaldei pliantes ⁊ ciuitatẽ hanc: ⁊
οἱ χαλδαῖοι πολεμοῦντες ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
succendent in igne. ⁊ comburent do=
καύσουσιν ἐν πυρί. καὶ κατακαύσουσιν τοὺς οἴ
mos iḋb⁹ adolerũt in domatib⁹ eox ba=
κίας ἃς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῶν τῇ βα
al: ⁊ libauerũt libamina dijs alijs ad irritã=
άλ, καὶ ἐσπείσαν σπονδὰς θεοῖς ἑτέροις πρὸς τὸ παρα
dum me qz erant filij israel ⁊ filij iuda fo=
πικρᾶναί με ὅτι ἦσαν υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ υἱοὶ ἰούδα μό
li facientes malũ ãi oculos meos ab adolesc=
νοι ποιοῦντες τὸ πονηρὸν κατ' ὀφθαλμούς μου ἐκ νεότη=
cẽtia sua: filij israel q̃ exacerbant me in
τός αὐτῶν, υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ παραπικραίνουσί με ἐν τοῖς
opib⁹ manuũ suay dicit dñs. qz in ⁊=
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ λέγει κύριος. ὅτι ἐπὶ ὀρ=
ra mea ⁊ in furore meo erat ciuitas hec ex qua die
γήν μου καὶ ἐπὶ θυμόν μου ἦν ἡ πόλις αὕτη ἀφ' ἧς ἡμέ
edificauerũt eam: ⁊ vsq; ad diem istam
ρας ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
vt auferam eam a facie mea: ppt oẽs
ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου μου, διὰ πάσας
malitias filioꝝ israel ⁊ iuda: qz fecerunt
τὰς πονηρίας υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἰούδα, ὅτι ἐποίησαν
ad irritãdũ me ipi ⁊ reges eox ⁊ pn
πικρᾶναί με αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρ
cipes eox ⁊ sacerdotes eox ⁊ pphete eo=
χοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐ
rum: viri iuda ⁊ habitantes hieruſa
τῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσα=
lem: ⁊ verterũt ad me terga ⁊ nõ facies suas:
λήμ, καὶ ἔστρεψαν πρός με νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν,

Trãsla.B.Hie.

terram hanc quam iu=
rasti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
patribus eorũ: vt dares
eis terrã fluentẽ lacte
& melle: & ingressi sunt
& possederũt eã. Et nõ
obedierũt voci tue: & in
lege tua non ambulaue=
runt: omnia que mandasti eis vt facerent: ∞∞∞
non fecerunt: & euene=
runt eis omnia ∞∞∞∞∞∞
mala hec Ecce munitio
nes extructe sunt aduer=
sum ciuitatẽ: vt capiatur
et vrbs data est in manꝰ
chaldeorũ qui prelian=
tur aduersus eam a facie
gladii & famis & pestilẽ
tie: & quecũqꝫ locut⁹ es
acciderunt vt tu ipse cer
nis. Et tu dicis mihi ∞∞
domine deus eme agrũ
argento ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& adhibe testes: cũ vrbs
data sit in manus ∞∞∞∞
chaldeorũ? Et factũ est
verbum domini ad ∞∞
hieremiam dicẽs. Ecce
ego dominus deus ∞∞∞
vniuerse carnis. Numqd
mihi difficile erit omne
verbũ? Propterea hec
dicit dñs. Ecce ego tra
dam ciuitatẽ hanc in ma=
nus chaldeorũ & in ma=
nus regis babylonis & ∞
capient eam: & venient
chaldei prelitates aduer=
sum vrbem ∞∞∞∞∞∞∞∞
hanc: & succendent eã ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

שָׁכֵם	׳הַשְׁכֵּם ׳וְלַמֵּד ׳וְאֵינָם ׳שֹׁמְעִים ׳לָקַחַת	*et ꝯerudirem'dilúculo'&	τ docui eos diluculo τ erudiui τ nõ audie
יָסַר שׁוּם	׳מוּסָר׃ ׳וַיָּשִׂימוּ ׳שִׁקּוּצֵיהֶם ׳בַּבַּיִת	nollent'audire'vt accipe=	κὰι ἐδίδαξα αὐτοῖς ὄρθρου κὰι ἐδίδαξα κὰι οὐκ ἤκου=
שֵׁם	׳אֲשֶׁר ׳נִקְרָא ׳שְׁמִי ׳׳עָלָיו ׳׳לְטַמְּאוֹ׃	rent'disciplinã.' Et posue	σαν ἐκλαβεῖν παιδείαν, κὰι ἔθηκαν τὰ μιάσματα αὐ
קָרָא שֵׁם	׳וּבָנוּ ׳אֶת ׳בָּמוֹת ׳הַבַּעַל ׳אֲשֶׁר ׳בְּגֵי גְיָא	runt'idola sua'in domo	as in domo vbi inuocatũ ẽ nomẽ meũ in ea in
בָּנָה בָּמָה	׳בֶּן ׳הִנֹּם ׳׳לְהַעֲבִיר ׳אֶת ׳בְּנֵיהֶם	׳׳in qua'inuocatũ est'no=	τῶν ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐν
עָבַר	׳וְאֶת ׳בְּנֹתֵיהֶם ׳לַמֹּלֶךְ ׳אֲשֶׁר ׳׳לֹא	men meũ ׳׳vt polluerent	immunditijs suis: τ edificauerũt aras
צוה עָלָה	׳צִוִּיתִים ׳וְלֹא ׳עָלְתָה ׳עַל ׳לִבִּי	eam:'o& edificauerũt'ex=	ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, κὰι ᾠκοδόμησαν τοὺς βωμοὺς τῇ
׳׳עָשָׂה ׳׳תּוֹעֵבָה	׳׳לַעֲשׂוֹת ׳׳הַתּוֹעֵבָה ׳הַזֹּאת ׳לְמַעַן	celsa'baal'que sunt'in val	baal q̃ in valle filij ennon: vt offerrent
חָטָא	׳לְהַחֲטִי ׳אֶת ׳יְהוּדָה׃ ׳וְעַתָּה ׳׳לָכֵן ׳כֹּה	le׳׳filii'ennom:'vt initia=	βαὰλ τοὺς ἐν φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ ἀναφέρειν τοὺς
אָמַר יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל	׳אָמַר ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳אֶל	rent'filios suos ∞∞∞∞∞∞	filios suos τ filias suas moloch q̃ nõ
	׳הָעִיר ׳הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר ׳אַתֶּם ׳אֹמְרִים	׳&'filias suas'moloch'qđ	υἱοὺς αὐτῶν κὰι τὰς θυγατέρας αὐτῶν τῷ μολόχ ἃ οὐ
	׳נִתָּנָה ׳בְּיַד ׳מֶלֶךְ ׳׳בָּבֶל ׳בַּחֶרֶב ׳בָּרָעָב	'non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	mandaui eis: τ nõ ascẽdit in cor ׳ meũ
	׳וּבַדֶּבֶר׃ ׳הִנְנִי ׳מְקַבְּצָם ׳מִכָּל ׳הָאֲרָצוֹת	'mandaui eis:'nec'ascen	συνέταξα αὐτοῖς, κὰι οὐκ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν μου τοῦ
קָבַץ	׳אֲשֶׁר ׳הִדַּחְתִּים ׳שָׁם ׳בְּאַפִּי ׳וּבַחֲמָתִי	dit'in'cor meum ∞∞∞∞∞	vt facerent abominatiõnẽ hanc vt peccare facerẽt
דָּחָה יָחַם	׳וְהֵשַׁבְתִּים ׳אֶל ׳הַמָּקוֹם ׳הַזֶּה ׳׳וְהוֹשַׁבְתִּים ׳לָבֶטַח׃ ׳וְהָיוּ ׳לִי	׳׳vt facerent'abominatio	ποιῆσαι τὸ βδέλυγμα τοῦτο πρὸς τὸ ἐφ' ἁμαρτεῖν τὸν
גָּדַל שׁוּב		nem'hanc:'& ∞∞∞∞∞∞	iudam. τ nũc sic dixit dñs deꝰ israel ad
קוּם יָשַׁב	׳׳לְעָם ׳וַאֲנִי ׳אֶהְיֶה ׳לָהֶם ׳לֵאלֹהִים׃	׳in peccatũ deducerẽt'iu=	ἰούδαν· κὰι νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ
הָיָה	׳וְנָתַתִּי ׳לָהֶם ׳לֵב ׳׳אֶחָד ׳וְדֶרֶךְ ׳אֶחָד	dam.'Et nunc׳׳ppter ista	ciuitatẽ hanc quã tu dicis tradetur in ma=
נָתַן	׳לְיִרְאָה ׳אוֹתִי ׳כָּל ׳הַיָּמִים ׳לְטוֹב ׳לָהֶם ׳וּלְבָנֵיהֶם ׳אַחֲרֵיהֶם׃	׳hec'dicit'dominus'deus	τὴν πόλιν ταύτην ἣν σὺ λέγεις παραδοθήσεται εἰς χεῖ
יוֹם	׳וְכָרַתִּי ׳לָהֶם	׳israel'ad ∞∞∞∞∞∞∞∞	nus regis babylonis in gladio τ in fame τ
	׳בְּרִית ׳עוֹלָם ׳׳אֲשֶׁר ׳׳לֹא ׳אָשׁוּב	׳ciuitatem'hanc:de'qua	φας βασιλέως βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ κὰι ἐν λιμῷ και
בְּרִית עוֹלָם שׁוּב יָטַב	׳מֵאַחֲרֵיהֶם ׳לְהֵיטִיבִי ׳אִתָּם ׳וְאֶת	׳vos'dicitis q̃ ∞∞∞∞∞∞∞	in peste. ecce ego ꝯgrego eos ex omni tra
	׳יִרְאָתִי ׳׳אֶתֵּן ׳בְּלִבָּם ׳לְבִלְתִּי ׳סוּר	'tradatur'in manus'regis	ἐν λοιμῷ. ἰδοὺ ἐγὼ συνάγω αὐτοὺς ἐκ πάσης τῆς γῆς
נָתַן	׳מֵעֲלָי׃ ׳וְשָׂשְׂתִי ׳עֲלֵיהֶם ׳׳לְהֵיטִיב ׳אוֹתָם	׳׳babylonis ׳׳ in gladio &	vbi dispersi eos illic in ira mea τ in furore
שׂוּשׂ	׳וּנְטַעְתִּים ׳בָּאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳בֶּאֱמֶת ׳בְּכָל	׳׳in fame'׳&in peste.'Ecce	ου διέσπειρα αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν ὀργῇ μου κὰι ἐν τῷ θυμῷ
	׳לְבָבִי ׳׳וּבְכָל ׳נַפְשִׁי׃ ׳כִּי ׳כֹה ׳אָמַר ׳יְהוָה	ego'congregabo eos'de	meo τ irritatiõe grandi: τ reducas e=
	׳כַּאֲשֶׁר ׳הֵבֵאתִי ׳אֶל ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳אֶת	vniuersis'terris'ad quas	μου κὰι παροξυσμῷ μεγάλῳ, κὰι ἐπιστρέψω αὐ=
בּוֹא	׳כָּל ׳הָרָעָה ׳הַגְּדֹלָה ׳הַזֹּאת ׳כֵּן ׳אָנֹכִי	׳׳ieci eos'in furore meo:	os in locum istũ τ sedere faciã eos confi=
רוּעַ	׳מֵבִיא ׳עֲלֵיהֶם ׳אֶת ׳כָּל ׳הַטּוֹבָה ׳׳אֲשֶׁר	׳&in ira mea'׳& in īdigna	τοὺς εἰς τὸν τόπον τοῦτον κὰι καθὼς ἀυτοὺς ποιῶ
בּוֹא	׳אָנֹכִי ׳דֹּבֵר ׳עֲלֵיהֶם׃ ׳וְנָקְנָה ׳הַשָּׂדֶה	tione'grandi:'& reducã	dentes:τ erunt mihi in ppm τ ego ero e=
קָנָה	׳בָּאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר ׳אַתֶּם ׳אֹמְרִים	cos'ad'locũ'istũ:'& habi	θὸτας, κὰι ἔσονταί μοι εἰς λαὸν κὰι ἐγὼ ἔσομαι αὐ
	׳שְׁמָמָה ׳הִיא ׳מֵאֵין ׳אָדָם ׳׳וּבְהֵמָה	tare eos faciã cõfideter:'&	is in deũ. τ dabo eis viã aliam τ cor
	׳נִתָּנָה ׳בְּיַד ׳הַכַּשְׂדִּים׃ ׳׳שָׂדוֹת	erũt'mihi'׳׳in populum:	τοῖς εἰς θεόν. κὰι δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν κὰι καρ
שָׂדֶה	׳בַּכֶּסֶף ׳יִקְנוּ ׳וְכָתוֹב ׳׳בַּסֵּפֶר ׳׳וְחָתוֹם	׳׳& ego'ero'eis'in deum.	alium vt timeãt me oĩbus diebus: τ
חָתַם	׳וְהָעֵד ׳עֵדִים ׳בְּאֶרֶץ ׳בִּנְיָמִן ׳וּבְסִבִיבֹתֵי	'Et dabo'eis'cor ׳׳vnum	δίαν ἑτέραν φοβηθῆναί με πάσας τὰς ἡμέρας, κὰι
סָבַב	׳יְרוּשָׁלַ ׳׳וּבְעָרֵי ׳יְהוּדָה ׳וּבְעָרֵי ׳הָהָר	׳&viam'vnam ∞∞∞∞∞∞	in bonũ eis τ filijs eor post e=
עִיר		'vt timeant'me'׳vniuersis	εἰς ἀγαθὸν ἀυτοῖς κὰι τοῖς τέκνοις ἀυτῶν μετ' αὐ=
		׳diebus'׳& bene sit'eis ꝯ	os: τ disponã eis testamẽtũ eternũ qđ
		'&filijs eorum'׳post eos.	τους, κὰι διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην αἰώνιον ἣν
		׳׳Et feriam'eis ∞∞∞∞∞∞	non auertam post eos: τ timorẽ meũ da
		׳׳pactum'sempiternũ: ׳׳&	ὐ μὴ ἀποστρέψω ὄπισθεν αὐτῶν, κὰι τὸν φόβον μου δώ
		׳׳non'desinam ∞∞∞∞∞∞	bo in corde eor vt nõ recedant ip=
		'eis'׳benefacere:'׳& ∞∞∞∞	σω εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ ἀποστῆναι ἀυ
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	si a me. τ visitabo eos vt bñfaciã
		'timorẽ meũ'׳dabo'׳in cor	τοὺς ἀπ' ἐμοῦ· κὰι ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἀγαθῶσαι
		de eorũ:'vt non'recedant	eis: τ plantabo eos in tra ista in fi=
		׳׳a me:'׳& letabor'׳sup eis	ἀυτούς· κὰι φυτεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐν πί
		׳׳cum bene'׳eis׳׳fecero. ∞	de τ in toto corde meo: τ in tota aia
		'Et plantabo eos'׳in terra	σει κὰι ἐν πάσῃ καρδίᾳ μου, κὰι ἐν πάσῃ ψυχῇ
		׳׳ista'in veritate'׳in toto ∞	mea: q̃ sic dixit dñs: sicut induxi sup
		'corde meo׳׳׳&in tota'׳aia	μου, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, καθὰ ἐπήγαγον ἐπὶ τὸν
		mea:'׳quia׳׳hec'׳dicit'׳dñs	ppm istũ oĩa mala grandia ista:
		׳׳Sicut'adduxi׳׳׳super'׳po=	λαὸν τοῦτον πάντα τὰ κακὰ τὰ μεγάλα ταῦτα,
		pulum'׳istum ∞∞∞∞∞∞∞	sic ego inducã sup eos oĩa bona q̃ ego
		׳׳omne׳׳malum׳׳hoc'׳grã=	οὕτως ἐγὼ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ
		de:'׳sic ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	loquur׳׳׳ã ad eos. τ possidebunt׳ adhuc agri in
		׳׳adducam׳׳׳sup eos׳׳׳omne	ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς· κὰι κτηθήσονται ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ
		'bonum׳׳׳׳ quod ∞∞∞∞∞∞	tra q̃m tu dicis inuia est ad homine τ iumẽ
		׳׳׳׳ego׳׳׳loquor׳׳׳ad eos.׳׳׳ Et	γῆ ἣ σὺ λέγεις ἄβατός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπου κὰι κτή=
		possidebuntur'׳agri ∞∞∞	to: τ traditi sunt in manus chaldeoꝝ: τ
		׳׳in terra'׳׳ista de׳׳׳qua׳׳׳vos	νους, κὰι παραδόθησαν εἰς χεῖρας χαλδαίων, και
		׳׳dicitis q̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	possidebũt agros in argento. τ scribes in libro
		׳׳deserta׳׳׳sit:׳׳eo q̃ non re=	κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ· κὰι γράψεις εἰς βιβλίον
		manserit'hõ׳׳׳&iumentũ:	τ signabis τ testificaberis testes in tra beniamin
		&'data sit'׳in manus׳׳׳chal	κὰι σφραγῖῃ κὰι διαμαρτύρη μάρτυρας ἐν γῇ βενιαμεὶν
		deorum.׳׳׳ Agri׳׳׳ementur	τ i circuitu hierusalem: τ in ciuitatib׳׳׳ iuda: τ
		'pecunia' & scribẽtur׳׳׳in	κὰι κύκλῳ ἱερουσαλήμ, κὰι ἐν πόλεσιν ἰούδα, κὰι
		libro:׳׳׳ & ĩprimetur signũ	in ciuitatib׳׳׳ mõtis:
		׳׳׳׳&'׳testis׳׳׳adhibebitur׳׳׳׳in	ἐν πόλεσιν τοῦ ὄρους, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		tra'׳bẽiamin:׳׳׳׳& ĩ circuitu	
		'hierl'm׳׳׳in ciuitatib׳׳׳iuda	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ in ciuitatib⁹ sephela: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν τῇ πολέσιν τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγέβ,
q; cõuertam trãsmigtiones eor. dicit dñs.
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν λέγει κς. Ca.33.

ET factũ est vbũ dñi ad hieremiã secum
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκδευτέ
A do: e ipe erat adhuc ligatus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι δεδεμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dicens: sic dixit dñs: faciẽs frã τ plasmans
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσσων
eam vt dirigat eam: dñs nomẽ illi. cla
αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κέ=
ma ad me τ respondebo tibi τ annũciabo
κραξον πρός με καὶ ἀποκριθήσομαί σοι καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grãdia τ firma q̃ nõ cognouisti ea: q; sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά ὅτι οὕτως
dixit dñs de⁹ israel de domib⁹ vrbis hu=
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ
ius: τ de domo regis iuda q̃ destructe sũt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθηρημένων
in vallum: τ ppugnacula vt pugnẽt q̃
εἰς χάρακα, καὶ προμαχῶνας τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ impleant eam cadaueribꝰ homi=
χαλδαίους, καὶ πλησθῶσι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀνθρώ
nũ q̃s percussi in tra mea τ in furore meo: τ
πων οὓς ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meã a ciuitate hac
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ
pro oibus malitijs eor. ecce ego ob
της περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνά
ducã ei cicatricem τ sanitatẽ τ curabo e=
γω αὐτῇ συνοὐλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ=
os: τ reuelabo eis vt crudiã. τ fact=
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακούειν. καὶ ποιή=
am illis pacẽ τ fidem: τ cõuertam trãsmĩg=
σω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀπο
tionẽ iuda: τ trãsmigtionẽ hierusalem: τ edi=
κίαν ἰούδα, καὶ τὴν ἀποικίαν ἱερουσαλήμ, καὶ οἰ=
ficabo eos vt prius: τ emũdabo il=
κοδομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ=
los ab oibus iniqtatib⁹ eor. q̃ peccauerũt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor pcõr eor. q̃ peccauerũt
καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserũt a me: τ erit mihi in nomẽ in
μοι καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσαι μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudẽ τ in magnificẽtiã omni
B εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλιότητα παντὶ
pplo frę. q̃ audient oia bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς· οἵτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̃ ego facio eis. τ pauebunt τ ptrillabun=
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς· καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον
tur p oibus bonis τ pro oĩ pa=
ται περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ περὶ πάσης τῆς εἰ
ce quã ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνης ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς· οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto quẽ vos dicitis des
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ᾧ ὑμεῖς λέγετε ἔρη
tus est ab hoibus τ iumẽtũ in ciuitatib⁹ iuda:
μός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτήνους ἐν πόλεσιν ἰούδα,
τ foris hierusalem q̃ desolate sunt vt nõ sit
καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις ὥστε μὴ εἶναι
homo τ iumẽtũ. vox gaudij τ vox leti=
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος· φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ
cię: vox sponsi τ vox sponse: vox dicẽ
μοσύνης, φωνὴ νύμφου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε
tiũ cõfitemini dño oipotenti: q̃m bon⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dñs q̃m in etnũ mia eius: τ portabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trãsla.B.Hie.

&in ciuitatib⁹ cãpestribꝰ
&ĩ ciuitatib⁹ q̃ ad austrũ
sunt: qa cõuertã captiui
tatẽ eor. ait dñs. 33.

ET factum est verbũ
domini ad
hieremiam secundo: cũ
adhuc clausus esset
in atrio carceris dicens.
Hec dicit
dñs: q facturus est & for
matur illud & paturus:
dñs nomẽ eius. Clama
ad me & exaudiam te: &
annũciabo tibi grandia
& firma que nescis.
Quia hec dicit dominus deus
israel ad domos vrbis
huius & ad
domos regis iude que
destructe sunt ad
munitiões & ad gladiũ
venientium
vt dimicent cũ chaldeis
& impleãt eas cadaueribus hoĩm quos percussi
in furore meo: & in indignatione mea abscondẽs
faciẽ meã a ciuitate hac
ppter oẽm malitiã eor.
Ecce ego obducã eis cicatricẽ & sanitatẽ & cura
bo eos: & reuelabo eis
deprecationem pacis &
veritatis. Et conuertam
conuersionem iuda &
conuersionem israel: &
& edificabo eos sicut a
principio: & emundabo
illos ab oĩ iniqtate sua
in qua peccauerũt mihi.
& ppitius ero cũctis iniquitatib⁹ eor in quibus de
liq̃runt mihi & sprenerũt
me. Et erit mihi in no
mẽ & in gaudiũ & in lau
dẽ & i exultationẽ cũctis
gentibus terre que au
dierint omnia bona
que ego facturus sum
eis & pauebũt & turba=
bũtur in vniuersis bonis
& in omni pace:
quam ego faciam eis.
Hec dicit dominus.
Adhuc audietur in loco
isto quem vos dicitis
dicitis esse desertum eo
q̃ non sit homo nec
iumẽtum in ciuitatibus
iuda & foris
hierusalem que desola=
te sunt absq; homine
& absq; habitatore &
absq; pecore: vox gau=
dii & vox
sponsi & vox sp̃se: vox
dicentiũ. Confitemini
dño exercituum:
bonus dñs: q̃m in eter
nũ mia eius: & portantũ

Tex.heb.hiere.xxxiij.Pritiua.heb

וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי
אַשִּׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְהוָה׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ שֵׁנִית וְהוּא עוֹדֶנּוּ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשֵׂה יְהוָה יוֹצֵר אֹתָהּ לְהָכִינָהּ
יְהוָה שְׁמוֹ׃ קְרָא אֵלַי וְאֶעֱנֶךָּ
וְאַגִּידָה לְךָ גְּדֹלוֹת וּבְצוּרוֹת לֹא
יְדַעְתָּם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עַל בָּתֵּי הָעִיר הַזֹּאת וְעַל
בָּתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה הַנִּתָּצִים אֶל
הַסֹּלְלוֹת וְאֶל הַחֶרֶב׃ בָּאִים לְהִלָּחֶם
אֶת הַכַּשְׂדִּים וְלִמַּלְאָם אֶת פִּגְרֵי
הָאָדָם אֲשֶׁר הִכֵּיתִי בְאַפִּי וּבַחֲמָתִי
וְאֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהָעִיר הַזֹּאת
עַל כָּל רָעָתָם׃ הִנְנִי מַעֲלֶה לָהּ אֲרוּכָה
וּמַרְפֵּא וּרְפָאתִים וְגִלִּיתִי לָהֶם
עֹתֶר שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃ וַהֲשִׁבֹתִי אֶת
שְׁבוּת יְהוּדָה וְאֶת שְׁבוּת יִשְׂרָאֵל
וְטַהַרְתִּים
מִכֹּל עֲוֹנָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי וְסָלַחְתִּי
לְכֹל עֲוֹנוֹתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי
וַאֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי׃ וְהָיְתָה לִי לְשֵׁם
שָׂשׂוֹן לְתִרְלָה וּלְתִפְאֶרֶת לְכֹל נוֹיֵי
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אֹתָם וּפָחֲדוּ וְרָגְזוּ
עַל כָּל הַטּוֹבָה וְעַל כָּל הַשָּׁלוֹם
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָהּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עוֹד יִשָּׁמַע בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חָרֵב הִוא מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין
בְּהֵמָה בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלִַם הַנְשַׁמּוֹת מֵאֵין אָדָם
וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהֵמָה׃ קוֹל שָׂשׂוֹן
וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ מְבִיאִים

Pagina.heb.Ter.heb.hiere.xxxiij.	Trāsla.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cū iter.latina.
תּוֹדָה בֵּית יְהוָה כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת בָּדָה שוב	vota in domo dñi. Reducam enim cōuersionē terre sicut a pricipio dicit dominus. Hec dicit domin exercituū. Adhuc erit in loco isto deserto abſq; homine & abſq; iumento & in cunctis ciuitatibus eius: habitaculū pastorū accubātiū greges in ciuitatibus montuosis & in ciuitatib; cāpestribus: & in ciuitatibus q ad austrū sunt & in terra beniamin & in circuitu hierusalē: & in citatib; iuda: adhuc trāsibūt greges ad manū numerantis: ait dñs. Ecce dies venient dicit dñs: & suscitabo verbū bonum quod locutus sum ad domum israel & ad domum iuda. In diebus illis & in tempore illo germinare faciam dauid germē iusticie: & faciet iudiciū & iusticiā in terra. In diebus illis & saluabitur iuda: & hierusalem habitabit cōfidēter. Et hoc est nomē qđ vocabūt eū: dñs iustus nr. Quia hec dicit dñs. Non interibit dē dauid vir qui sedeat sup thronum domus israel: & de sacerdotibus & de leuitis nō interibit vir a facie mea qui offerat holocaustōata & mcē dat sacrificiū & cedat victimas oibus diebus. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dñs. Si irritū potest fieri pactū meū cum die & pactum meū cū nocte vt non sit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritū esse poterit cū dauid seruo meo vt nō sit ex eo filius q regnet in throno ei & leuite & sacerdotes ministri mei. Sic enumerari nō possunt stelle celi & metiri harene maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Nūquid nō vidisti quid populus hic locutus sit dicens: due cognationes quas elegerat dominus abiecte sūt: & pplm meū despexerūt: eo q nō sit	δῶρα εἰς οἶκον κυρίου, ὅτι ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς ἐκείνης κατὰ τὸ πρότερον εἶπεν κύριος, οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι ἔσαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἐρήμῳ τούτῳ παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνη, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καταλύματα ποιμένων κοιταζόντων προβάτια ἐν πόλεσιν τῆς ὀρεινῆς καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ἑφηλὰ καὶ ἐν πόλεσιν τῆς νοτίου, καὶ ἐν γῇ βενιαμεὶν καὶ ἐν ταῖς κύκλῳ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα. ἔτι παρελεύσεται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος: καὶ ἀναστήσω τὸ ῥῆμα τὸ ἀγαθόν, ὃ ἐλάλησα ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, βλαστῆσαι ποιήσω τῷ δαυὶδ βλαστὸν δικαιοσύνης· καὶ βασιλεύσει βασιλεύς, καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῇ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἰούδας, καὶ ἱερουσαλὴμ κατοικήσει πεποιθότως· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ὄνομα ὃ καλέσουσιν αὐτῷ, κύριος δικαιος ἡμῶν· ὅτι οὐκ ἐκλείψει τῷ δαυὶδ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, καὶ ἐκ τῶν ἱερέων καὶ λευιτῶν οὐκ ἐκλείψει ἀνὴρ ἐνώπιόν μου, προσφέρων ὁλοκαύτωμα καὶ θυμιῶν δῶρον, καὶ ποιῶν θυσίαν πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν ἠθετημένην ποιήσητε τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς ἡμέρας καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς νυκτός, ὥστε μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ καιρῷ αὐτῶν, καὶ ἡ διαθήκη μου ἠθετημένη ἔσται μετὰ τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, ὥστε μὴ εἶναι ἐξ αὐτοῦ υἱὸς βασιλεύων ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν λευιτῶν τῶν ἱερέων τῶν λειτουργῶν μου. ὥσπερ οὐκ ἀριθμηθήσεται στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐ μετρηθήσεται ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ τοὺς λευίτας τοὺς λειτουργούς μου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων; οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησεν λέγων; δύο συγγενείας ἃς ἐξελέξατο ὁ κύριος ἐξῶσεν αὐτάς, καὶ τὸν λαόν μου παροξύναι, ἵνα μὴ ἦ	6,14
תּוֹדָה בֵּית יְהוָה כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת עיר רָעָה		
הָאָרֶץ כַּבָּרִאשֹׁנָה אָמַר יְהוָה כֹּה		
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בַּמָּקוֹם הזה קום		
הַזֶּה הֶחָרֵב מֵאִין אָדָם וְעַד בְּהֵמָה		
וּבְכָל עָרָיו נְוֵה רֹעִים מַרְבְּצִים צֹאן עיר רָעָה		
בְּעָרֵי הָהָר בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי רבים		
הַנֶּגֶב וּבְאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּסְבִיבֹתֵי סָבִיב		
יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עוֹד עָוֹד		
תַּעֲבֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה אָמַר עֹבֵר מָנָה		
יְהוָה הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יום בּוֹא		
וְהֵקַמְתִּי אֶת הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר קום		
דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל בֵּית		
יְהוּדָה בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא		
אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעָשָׂה צֶמַח		
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם שָׁפַט		
תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם תִּשְׁכֹּן יָשַׁע שָׁכַן		
לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרְאָ לָהּ יְהוָה קָרָא		
צִדְקֵנוּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא יִכָּרֵת כָּרַת		
לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בֵּית		
יִשְׂרָאֵל וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא יִכָּרֵת		
אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עוֹלָה וּמַקְטִיר מִנְחָה עָלָה		
וְעֹשֶׂה זֶבַח כָּל הַיָּמִים וַיְהִי דָּבָר קָטַר חָיָה		
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר כֹּה		
אָמַר יְהוָה אִם תַּפְרוּ אֶת בְּרִיתִי פור		
הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלַּיְלָה וְלִבְלְתִּי בְּרִת		
הְיוֹת יוֹמָם וָלַיְלָה בְּעִתָּם גַּם בְּרִיתִי הָיָה עֵת		
תֻּפַר אֶת דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת לוֹ בֵּן מֹלֵךְ הָיָה		
עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים		
מְשָׁרְתָי אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר צְבָא שָׂרַת סָפַר		
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם כֵּן מָדַד		
אַרְבֶּה אֶת זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת רָבָה		
הַלְוִיִּם מְשָׁרְתָי אתי וַיְהִי דְּבַר הָיָה		
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר הֲלוֹא רָאִיתָ		
מָה הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שְׁתֵּי רָאָה		
הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה הֵפָּרָם שִׁפְחָה		
וַיִּמְאָסֵם וְאֶת עַמִּי יִנְאָצוּן מִהְיוֹת מָאַס נָאַץ		

Trāsla.gre.lxx.cū inter.laki.

gēs in cōspectu ipoꝝ. sic dicit dñs: si nō esset
ἔθνος ἐνώπιον αὐτῶν. οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἦ διε
pactū meū die τ nocte: τ leges ce-
ν διαθήκην μου τῇ ἡμέρᾳ καὶ τῇ νυκτί, καὶ νόμους τοῦ οὐ
li τ fre nō posuisse: sic semen
ρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ ἔθέμην, οὕτως τὸ σπέρμα τοῦ
iacob τ dauid ſeruꝝ mei expulissem: vt
Ἰακὼβ καὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξωσα ἄν, ὥστε
nō accipere ego a semine eius principes
μὴ λαβεῖν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας
in semine habraā τ ysaac τ
ἐν τῷ σπέρματι τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ
iacob: qñ quertam captiuitatem eoꝝ:
Ἰακώβ, ὅτι ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν,
τ miserebor eoꝝ.
καὶ ἐλεήσω αὐτούς. Cap.34.

A UErbum qō factū est ad hieremiā a dño:
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου,
τ nabuchodonosor rex babylonis τ oīs
καὶ ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος καὶ πᾶν τὸ
exercitus ei⁹ τ vniuersa regna ter
στρατόπεδον αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς
q̄ sub prāte man⁹ eius: omnes po
αἱ ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λα
pli bellabāt ꝟ hierusalē τ ꝟ oēs vr
οἱ ἐπολέμουν ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πό
bes iuda. sic dixit dñs ds⁹ israel: va-
λεις Ἰούδα. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, βά-
de ad sedechiam regem iuda τ dices ei:
δισον πρὸς σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ,
sic dixit dñs: tradīnōe tradetur ciui-
οὕτως εἶπεν κύριος, παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πό
tas ista in manus regis babylonis: τ capt-
λις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ συλλή
et eam τ incēdēt eam in ignē. τ tu non
ψεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ σὺ οὐ μὴ
saluaberis de manu eius: τ ꝓhēſione capieris:
σωθῇς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ συλλήψει συλληφθήσῃ,
τ in manus eius traderis. τ oculi tui
καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ. καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου
oculos eius videbūt: τ os eius cum
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ
ore tuo loquet: τ in babylonē introibis.
στόματός σου λαλήσει, καὶ εἰς Βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ.
sed audi verbum dñi sedechia rex iu-
ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου Σεδεκία βασιλεῦ Ἰού-
da: sic dicit dñs ad te: nō morieris in gla
δα, οὕτως λέγει κύριος πρὸς σέ, οὐκ ἀποθανῇ ἐν ῥομ
dio: in pace morieris. τ sicut cōbusserūt pa-
φαίᾳ, ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῇ· καὶ ὡς ἐκαυσαν τοῖς πατέ-
B tres tuos q̄ regnauerunt ante te: cōbu-
ρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, καύσου
rēt τ te o dñe τ plangent te: q̄ verbū locut⁹
σί σε ὦ κύριε καὶ κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλη-
sum dixit dñs. τ locut⁹ est hieremias ad regem sede-
σα εἶπε κύριος· καὶ ἐλάλησεν Ἱερεμίας πρὸς Βασιλέα Σεδε
chiā vniuersa verba hec i hierusalem: τ
κίαν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ
exercitus regis babylonis pugnabat ꝟ hieru
ἡ δύναμις Βασιλέως Βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ Ἱερου-
salem τ ꝟ ciuitates iuda q̄relicte erant
σαλὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις Ἰούδα τὰς καταλελειμμένας
ꝟ lachis τ ꝟ azecha: q̄ hꝫ relicte sunt
ἐπὶ Λαχεῖς καὶ ἐπὶ Ἀζηκά, ὅτι αὗται κατελείφθησαν
in ciuitatib⁹ iuda ciuitates munite. verbū qō factū
ἐν πόλεσιν Ἰούδα πόλεις ὀχυραί. ὁ λόγος ὁ γενόμε-
est ad hieremiā a dño postq̄ ꝓcussit
νος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι
rex sedechias fedus ad oēm pplm
τὸν βασιλέα Σεδεκίαν διαθήκην πρὸς πάντα τὸν λαὸν
q̄ in hierusalem:
τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ,

Trāsla.B.Hie.

vltra gens coram eis. Hec dicit dominus. Si pactum meū inter diem & noctem & leges celi & terre nō posui: equidem & semem iacob & dauid serui mei proiiciā vt nō assumā de semine eius principes seminis abraam isaac & iacob. Reducam enī conuersionē eorum & miserebor eis. 34. Verbum qd factū est ad hieremiā a dño quādo nabuchodonosor rex babylonis & oīs exercitus eius vniuersaq; regna terre q̄rant sub potestate manus eius & oēs populi bellabant cōtra hierusalē & cōtra oīes vrbes eius: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Vade & loquere ad sedechiam & dices ad eum. Hec dicit dominus. Ecce ego tradam ciuitatem hanc in manu regis babylonis: & succendet eā igni. Et tu nō effugies de manu eius: sed cōprehēsione capieris & in manu eius traderis & oculi tui oculos regis babylonis vide būt: & os eius cū ore tuo loqtur & babylonē introibis. Attn audi verbū domini sedechia rex iuda. Hec dicit dns ad te. Non morieris in gladio: sed in pace morieris: & sm cōbustiones patrū tuorū regum priorum qui fuerunt ante te sic comburēt te: & ve domine plangēt te: quia verbū hoc ego locutus sum dicit dns. Et locutus est hieremias propheta ad sedechiam regem iuda vniuersa verba hec in hierusalē: & exercitus regis babylonis pugnabat contra hierusalem: & cōtra oēs ciuitates iuda que reliq̄ erant cōtra lachis & contra azecha. Hec enim supererant de ciuitatibus iuda vrbes munite. Verbum quod factum est ad hieremiam a domino postq̄ percussit rex sedechias fedus cum omni populo in hierusalem:

Tex.he.biere.xxxiij.Pītiua.heb

עוד נוי לְפָנַיְהֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אִם
לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם
וְאֶרֶץ לֹא שָׂמְתִּי נַם זֶרַע יַעֲקוֹב
וְדָוִד עַבְדִּי אְמְאֵס מִמַּקַּחַת מִזַּרְעוֹ
מֹשְׁלִים אֶל זֶרַע אַבְרָהָם יִשְׂחָק
וְיַעֲקֹב כִּי אָשׁוּב אֶת שְׁבוּתָם
וְרִחַמְתִּים׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה וּנְבוּכַדְנֶצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ וְכָל מַמְלְכוֹת
אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּ יָדוֹ וְכָל הָעַמִּים
נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעַל כָּל
עָרֶיהָ לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל צִדְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת הָעִיר הַזֹּאת
בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל וְשָׂרְפָה בָאֵשׁ׃ וְאַתָּה
לֹא תִמָּלֵט מִמֶּנָּה כִּי תָפֹשׂ תִּתָּפֵשׂ
וּבְיָדוֹ תִּנָּתֵן וְעֵינֶיךָ אֶת עֵינֵי מֶלֶךְ
בָּבֶל תִּרְאֶינָה וּפִיהוּ אֶת פִּיךָ
יְדַבֵּר וּבָבֶל תָּבוֹא׃ אַךְ שְׁמַע דְּבַר
יְהוָה צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כֹּה
אָמַר יְהוָה עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בֶּחָרֶב׃
אָמַר יְהוָה עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בֶּחָרֶב׃
בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּכְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ
הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ
לְפָנֶיךָ כֵּן יִשְׂרְפוּ לָךְ וְהוֹי אָדוֹן
יִסְפְּדוּ לָךְ כִּי דָבָר אֲנִי דִבַּרְתִּי
נְאֻם יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלַם׃ וְחֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלַם
וְעַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתָרוֹת אֶל
לָכִישׁ וְאֶל עֲזֵקָה כִּי הֵנָּה נִשְׁאֲרוּ
בְּעָרֵי יְהוּדָה עָרֵי מִבְצָר׃ הַדָּבָר
אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
אַחֲרֵי כְּרֹת הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית
אֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם

Pătina.heb.Tex.he.Iere.xxxiiij.

לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר לְשַׁלַּח אִישׁ דְּרוֹר
אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי
וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לִבְלְתִּי עֲבָד
בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ וַיִּשְׁמְעוּ שָׁמַע
כָּל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בָּאוּ שׁוּר בּוֹא
בַּבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לִבְלְתִּי
עֲבָד בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ׃ שָׁמַע שָׁלַח
וַיָּשׁוּבוּ אַחֲרֵי כֵן וַיָּשִׁיבוּ אֶת הָעֲבָדִים שׁוּב
וְאֶת הַשְּׁפָחוֹת אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ חָפְשִׁים
וַיִּכְבְּשׁוּם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת׃ וַיְהִי כָּבַשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי כָּרַתִּי בְרִית אֶת
אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי אוֹתָם יָצָא
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר׃
מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ שַׁנָּה שָׁלַח
אֶת אָחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמָּכֵר
לְךָ וְעָבַדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוֹ מָכַר
חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם׃ וַתָּשֻׁבוּ עָטָה שׁוּב
אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ אֶת הַיָּשָׁר
בְּעֵינַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ דְּרוֹר
וַתִּכְרְתוּ בְרִית לְפָנַי בַּבַּיִת אֲשֶׁר בְּרִית כָּרַת
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו׃ וַתָּשֻׁבוּ וַתְּחַלְּלוּ פָּנָה חָלַל
אֶת שְׁמִי וַתָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ שׁוּב
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ אֲשֶׁר שִׁלַּחְתֶּם
חָפְשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׁוּ אֶתֶם כָּבַשׁ
לִהְיוֹת לָכֶם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת׃ הָיָה
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא
שְׁמַעְתֶּם אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ
לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ הִנְנִי קֹרֵא
לָכֶם דְּרוֹר נְאֻם יְהוָה אֶל הַחֶרֶב אֶל
הַדֶּבֶר וְאֶל הָרָעָב וְנָתַתִּי אֶתְכֶם נָתַן
לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי מָלַךְ
אֶת הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים אֶת בְּרִיתִי

Trãsla.B.Vie.

predicans vt dimitteret
vnusquisq; seruũ suũ: & vnusquisq; ancillam suã hebreum & hebream liberos: & nequaq; dominarentur eis: id est in iudeo & fratre suo. Audierunt ergo oẽs principes & vniuersus populus qui ierãt pactum vt dimitteret vnusquisq; seruũ suum & ancillam suã liberos: & vltra non dominarẽtur eis. Audierunt igitur & dimiserũt. Et conuersi sunt deinceps: & retraxerũt seruos suos & ancillas suas quos dimiserunt liberos & subiugauerũt in famulos & famulas. Et factũ est verbum domini ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Ego percussi fedus cum patribus vestris: in die qua eduxi eos de terra egypti de domo seruitutis: dicens. Cum cõpleti fuerint septẽ anni: dimittat vnusquisq; fratrem suum hebreum qui venditus est ei & seruiet tibi sex annis: & dimittes eum a te liberum. Et non audierunt patres vestri me nec inclinauerũt aurem suã. Et conuersi estis vos hodie & fecistis qd rectum est in oculis meis vt predicaretis libertatẽ vnusquisq; ad amicũ suũ: & iniistis pactũ in cõspectu meo in domo in qua inuocatũ est nomẽ meũ super eã. Et reuersi estis & cõmaculastis nomen meũ: & reduxistis vnusquisq; seruũ suũ & vnusquisq; ancillam suã quos dimiseratis vt essent liberi & fue ptãtis & subiugastis eos: vt sint vobis in seruos & ancille. Propterea hec dicit dominus. Vos non audistis me vt predicaretis libertatẽ vnusquisq; fratri suo & vnusquisq; amico suo. Et ego predico libertatẽ vobis ait dñs ad gladium: ad pestem & ad famẽ: & dabo vos in cõmotionem cunctis regnis terre. Et dabo viros qui preuaricantur fedus meum:

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

vt vocarẽt tã remissionẽ vt emitteret vnusq;q; τοῦ καλέσαι δὴ ἄφεσιν τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν
suum suum & vnusq;q; ancillam suam. παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, τὸν
hebreũ & hebream liberos vt nõ serui Ἑβραῖον καὶ τὴν Ἑβραίαν ἐλευθέρους πρὸς τοῦ μὴ δου
ret vir ex israel. & audierũt oẽs λεύειν ἄνδρα ἐξ Ἰσραήλ. καὶ ἐπήκουσαν πάντες οἱ
optimates. & ois pplẽ q ingressi sunt in fe- μεγισᾶνες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ εἰσελθόντες εἰς τὴν δια
dus vt dimitteret vnusq;q; seruũ suum & θήκην τοῦ ἀποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ
vnusq;q; ancillam suam liberos vt nõ ser- ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐλευθέρους τοῦ μὴ δου
utat vltra imẽ eos: & audierũt & dimiserũt. λεύειν ἔτι ἐν αὐτοῖς, καὶ ἤκουσαν καὶ ἀφῆκαν. καὶ
cõuersi sunt post hec & reduxerũt ser- ἐπεστράφησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἀπήγαγον τοὺς δού-
uos & ancillas q̃s dimiserunt liberos λους καὶ τὰς παιδίσκας οὓς ἀπέστειλαν ἐλευθέρους
& subiugauerũt eos in seruos & ancillas. καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς εἰς δούλους καὶ παιδίσκας.
& factũ est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: sic καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, οὕτως
dixit dñs deus israel: ego disposui fedus ad εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ διεθέμην διαθήκην πρὸς
patres vros in die q̃ eduxi eos τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεἰλάμην αὐτοὺς
de tra egypti de domo seruitutis dicens. cum ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας λέγων, ὅταν
cpleti fuerit seruãi. mittes fratrẽ tuũ hebreum q̃ πληρωθῇ ἐξ ἔτη. ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν Ἑβραῖον
vendetur tibi & opabit tibi seruãtis & emittes πραθήσεταί σοι καὶ ἐργάσεταί σοι ἓξ ἔτη καὶ ἐξαποστελεῖς
eum liberum: & nõ audierũt me: & nõ iclinauerũt αὐτὸν ἐλεύθερον, καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ
aurẽ suã: & cõuersi sunt hodie vt facerẽt rectũ ũ οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι τὸ εὐθὲς πρὸ
oculos meos vt vocaret remissionẽ vnusq;q; pri- ὀφθαλμῶν μου τοῦ καλέσαι ἄφεσιν ἕκαστον τοῦ πλη
mũ suũ. & pfecerunt pactũ ante faci σίον αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσαν διαθήκην κατὰ πρόσω
em meã in domo vbi inuocatũ est nomẽ meũ πόν μου ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου
in ea: & reuersi estis & pphanastis pa- ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπεστρέψατε καὶ ἐβεβηλώσατε τὴν διά
ctum meũ vt reduceret vnusq;q; seruũ suum: θήκην μου τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ,
& vnusq;q; ancillam suam q̃s emisistis libe- καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ οὓς ἐξαπεστείλατε ἐλευθ
ros ais eor: & subiecistis eos: vt essent ρους τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ ὑπετάξατε αὐτούς, τοῦ εἶναι
vobis in seruos & ancillas. ppterea sic ὑμῖν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας. διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: vos nõ audistis me vt reuocaretis remi εἶπεν κύριος, ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατέ μου καλέσαι ἄφε
ssionẽ vnusq;q; ad fratrẽ suũ: & vnusq;q; ad σιν ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον πρὸς
pximum suũ. ecce ego voco remissionẽ vobis in τὸν πλησίον αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεσιν ὑμῖν εἰς
gladium & in mortem & in famẽ: & μάχαιραν καὶ εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὸν λιμόν, καὶ
dabo vos in dispsionẽ oibus regnis δώσω ὑμᾶς εἰς διασποράν πάσαις ταῖς βασιλείαις
tre. & dabo viros q̃ trãsgressi τῆς γῆς, καὶ δώσω τοὺς ἄνδρας τοὺς παραβεβηκότ
fũt testamentũ meũ:
τας τὴν διαθήκην μου,

Trãſla.gre.lex.cũ inter.lati.

eoꝝ nõ ſtatuerunt pactũ meũ qꝫ fecerũt an
τοὺς μὴ σήσαντας τὴν διαθήκην μου ἣν ἐποίησαν κα
te facie meã vitulũ quẽ ciderũt in duas ptes:
τὰ πρόσωπόν μου μόσχον ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη,
τ trãſierẽt in medio ptiũ ipius pncipes
καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἄρχοντες
iuda τ pncipes hieruſalem τ potentes τ
Ἰούδα καὶ ἄρχοντες Ἰερουσαλὴμ καὶ δυνάσται καὶ
ſacdotes: τ oīs ppli terre: τ dabo eos
ἱερεῖς, καὶ πᾶς λαὸς τῆς γῆς, καὶ δώσω αὐτοὺς
inimicis eoꝝ: τ in manũ qrentiũ aiam eo
τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐ
rum: τ erũt morticina eoꝝ eſce
τῶν, καὶ ἔσαι τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βρώματα τοῖς
volatilibꝫ celi τ beſtijs tre: τ
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ
ſedechiã regem iudee: τ pnci
τὸν σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς ἄρχον
pes ei⁹ dabo in manꝰ inimicoꝝ ſuoꝝ: τ in
τας αὐτοῦ δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ εἰς
manus qrentium aiam eoꝝ: τ in manus
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας
exercitus regis babylonis q recedunt
δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος τοῖς ἀναβαίνουσιν
ab eis. ecce ego precipio dicit dñs: redu
ἀπ' αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ συντάσσω φησὶν κύριος, ἐπι
cam eos in ciuitatẽ hanc: τ pliabũt
στρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ πολεμήσου
ptra eam τ capient eam τ incẽdent
σιν ἐπ' αὐτὴν καὶ λήψονται αὐτὴν καὶ κατακαύσουσιν
eam in igne: τ ciuitates iuda dabo eas
αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα δώσω αὐτὰς
in ſolitudinẽ ab habitantibus:
εἰς ἄβατον ἀπὸ κατοικούντων. C.35.

A Verbum qꝫ factũ eſt ad hieremiã a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in diebus ioachim filij ioſie regis iuda di
ἐν ἡμέραις Ἰωακὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα λέ
cẽs: vade in domũ rachabin τ voca e
γων, Βάδισον εἰς οἰκίαν ῥαχαβεὶν καὶ κάλεσον αὐ
eos: τ adduces eos in domũ dñi in vnã
τοὺς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς μίαν τῶν
exedrarũ: τ potabis eos vino: τ addurt ieconiã filiũ
αὐλίων, καὶ ποτιεῖς αὐτοὺς οἶνον, καὶ ἤγαγον τὸν ἰεχονίαν υἱὸν
hieremie filiũ chabaſin τ fratres eius: τ
ἱερεμίου υἱὸν χαβασεὶν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ
filios eius: τ vniuerſas domũ rachabin: τ
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν ῥαχαβεὶν, καὶ
introduxi eos in domũ dñi in pallophoriũ
εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ παραφόριον
filioꝝ ananie filij godolie hoīs dei: qđ eſt
υἱῶν ἀναγίου υἱοῦ γοδολίου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν
ppe domũ pncipum ſuper domũ maaſie
ἐγγὺς οἴκου τῶν ἀρχόντων ἐπάνω τοῦ οἴκου μαασίου
filij ſelom cuſtodientis viam. τ poſui
υἱοῦ σελὼμ τοῦ φυλάσσοντος τὴν ὁδόν· καὶ ἔθηκα
ante facies eoꝝ lagũculã vini τ pocula.
κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου καὶ ποτήρια.
τ dixi: bibite vinũ. τ direrũt: nõ bibem⁹
καὶ εἶπα, πίετε οἶνον. καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πίωμεν
vinũ: qꝛ ionadab filꝰ rechab pater nr̃ pcepe
οἶνον, ὅτι Ἰωναδὰβ υἱὸς ῥηχὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετεί
pit nobis dicens: nõ bibãtis vinũ vos τ filij
λατο ἡμῖν λέγων, οὐ μὴ πίητε οἶνον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ
vr̃i vſq; in ſempiternũ: τ domos non edificabitis:
ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ οἰκίας οὐ μὴ οἰκοδομήσητε,
B τ ſementẽ nõ ſeminabitis: τ vinea nõ
καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε, καὶ ἀμπελὼν ἵνα οὐκ

Trãſla.B.Hie.

&ª nonᵇ obſeruauerũtᶜ verba ᵈfederis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉquibꝰᵍ affenſi ſuntʰ in cõſpectu meo: ⁱvitulũʲ quẽ ᵏcõciderũtˡ in duas ptes: ᵐ& trãſierũtⁿ interᵒ diuiſiones eius: ᵖprincipes ᵍiuda ʳ& principes ˢhieruſalem ᵗeunuchi ᵘ& ſacerdotes: ᵛ& oīs ʷpplus ˣterre ʸq trãſierũtᶻ interᵃ diuiſionesᵇ vituli: ᶜ& daboᵈ eosᵉ in manꝰ ᶠinimicorũ ſuorᵍ & in manus ʰqrentiũⁱ aiam eorũ: ʲ& eritᵏ morticinũ eorũˡ in eſcam ᵐ volatilibus ⁿceli ᵒ& beſtijs ᵖterre. ᵠ Et ʳſedechiam ˢregem ∞∞∞∞ ᵗiuda: ᵘ& ᵛprincipes eiʷ daboˣ in manus ʸinimicorũ ſuorũ: ᶻ& in manus ᵃqrentiũ ᵇaiãs eorũ: ᶜ& in manꝰ ᵈexercituũ ᵉregis ᶠbabylonis ᵍq recefſerũtʰ a vobis. ⁱ Ecce ego ʲprecipio ᵏdicit ˡdñs: ᵐ& reducam eos ⁿin ˣciuitatem ʸhanc: ᶻ& pliabũtur ᵃaduerſum eam ᵇ& capient eã: ᶜ& incẽdent ᵈigni. ᵉEt ᶠciuitates ᵍiuda ∞∞∞∞ ʰdabo in ⁱ ſolitudinẽ ʲeo q non ſit ᵏhabitator. 35.

U Erbum ª quod ᵇ factũ eſt ᶜad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈhieremiã ᵉa ᶠ domino ᵍ in diebus ʰioachim ∞∞∞∞∞∞ ⁱfilij ʲioſie ᵏregis ˡiuda: ᵐdicens ⁿ Vade ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒad ᵖdomum ᵍrechabitarũ ʳ& loquere ˢeis ∞∞∞∞∞∞ ᵗ& introduces eos ᵘin ˣdomum ʸ domini ᶻ in ᵃ vnam ᵇexedrã theſaurorum: ᶜ& dabis ᵈeis ᵉbibere ᶠvinũ. ᵍEt aſſumpſi ʰ iechoniam ⁱfilij ʲ hieremie ᵏfilii ˡabſame ᵐ& ⁿfratres eius ᵒ& ᵖoēs ᵠfilios eius ʳ & ˢvniuerſam ᵗdomũ ᵘrechabitarũ ᵛ& in troduxi ʷeos ˣ in ʸdomũ ᶻdñi ᵃad ᵇgazophylaciũ ᶜfiliorũm ᵈanan ᵉfilii ᶠiezedelie ᵍhominis ʰdei ⁱquod erat ʲiuxta ᵏgazophylacium ˡprincipum ᵐ ſuper ⁿ theſaurum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒmaaſie ᵖfilii ᵠſellũ ʳquerat ˢcuſtos ᵗveſtibuli. ᵘ Et poſui ᵛcoram ʷfiliis ˣ domus ʸrechabitarum ᶻ ſcyphos ᵃplenos ᵇ vino ᶜ & calices: ᵈ& dixi ᵉad eos. ∞∞∞∞∞ ᶠBibite ᵍvinũ. Quiʰ ⁱ ide rũt. ʲ Non ᵏbibemus ˡvinũ: ᵐqa ⁿionadab ᵒfilij ᵖrechab ᵠpater nr̃ ʳprecepit ˢnobis ᵗdicens. ᵘ Non ᵛbibetis ʷvinum ˣvos ʸ& filii veſtri ∞∞ ᶻvſq; in ᵃ ſempiternũ. ᵇ Et domi ᶜnõ ᵈedificabitis: ᵉ& ſementẽ ᶠnõ ᵍ ſeretis: ʰ& vineas ⁱnoñ ʲ plãtabitis ᵏnec

Tex.he.hiere.xxxv. Pãtim.he

אֲשֶׁר לֹא הִקְימוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
אֲשֶׁר כָּרְתוּ לְפָנַי הָעֵגֶל אֲשֶׁר
כָּרְתוּ לִשְׁנַיִם וַיַּעַבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו׃ שָׂרֵי
יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלִַם הַסָּרִיסִים
וְהַכֹּהֲנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעֹבְרִים
בֵּין בְּתָרֵי הָעֵגֶל׃ וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה
נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וְלִבְהֲמַת הָאָרֶץ׃ וְאֶת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו אֶתֵּן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד חֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל הָעֹלִים מֵעֲלֵיכֶם׃ הִנְנִי
מְצַוֶּה נְאֻם יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל
הָעִיר הַזֹּאת וְנִלְחֲמוּ עָלֶיהָ וְלָכְדָהּ
וּשְׂרָפוּהָ בָאֵשׁ וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה
אֶתֵּן שְׁמָמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃

La.xxx

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל
יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בִּימֵי יְהוֹיָקִים
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ הָלֹךְ
אֶל בֵּית הָרֵכָבִים וְדִבַּרְתָּ אוֹתָם
וְהֵבֵאתָם בֵּית יְהוָה אֶל אַחַת
הַלְּשָׁכוֹת וְהִשְׁקִיתָ אוֹתָם יָיִן וְאִכְּה
אֶת יַאזַנְיָה בֶּן יִרְמְיָהוּ בֶּן חֲבַצִּנְיָה
וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל בָּנָיו וְאֶת כָּל
בֵּית הָרֵכָבִים׃ וְאֶבְא אֹתָם בֵּית יְהוָה
אֶל לִשְׁכַּת בְּנֵי חָנָן בֶּן יִגְדַּלְיָהוּ
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֵצֶל לִשְׁכַּת
הַשָּׂרִים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְלִשְׁכַּת
מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלֻּם שֹׁמֵר הַסַּף׃ וְאֶתֵּן
לִפְנֵי בְנֵי בֵּית הָרֵכָבִים נְבִעִים
מְלֵאִים יַיִן וְכוֹסוֹת וְאֹמַר אֲלֵיהֶם
שְׁתוּ יַיִן וַיֹּאמְרוּ לֹא נִשְׁתֶּה יָיִן כִּי
יוֹנָדָב בֶּן רֵכָב אָבִינוּ צִוָּה עָלֵינוּ
לֵאמֹר לֹא תִשְׁתּוּ יַיִן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם
עַד עוֹלָם׃ וּבַיִת לֹא תִבְנוּ וְזֶרַע
לֹא תִזְרָעוּ וְכֶרֶם לֹא תִטָּעוּ וְלֹא

Prima.heb.Ter.he.Biere.xxxv.

יהיה לכם כי באהלים תשבו כל
ימיכם למען תחיו ימים רבים
על פני האדמה אשר אתם נרים
שם׃ ונשמע בקול יהונדב בן רכב
אבינו לכל אשר צונו לבלתי
שתות יין כל ימינו אנחנו נשינו
בנינו ובנתינו ׃ ולבלתי בנות
בתים לשבתנו כרם ושדה וזרע
לא יהיה לנו׃ ונשב באהלים
ונשמע ונעש ככל אשר צונו יונדב
אבינו׃ ויהי בעלות נבוכדראצר
מלך בבל אל הארץ ונאמר נאו
ונבוא ירושלם מפני חיל הכשדים
ומפני חיל ארם ונשב בירושלם׃
ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר׃
כה אמר יהוה צבאות אלהי
ישראל הלך ואמרת לאיש יהודה
ולישבי ירושלם הלוא תקחו
מוסר לשמע אל דברי נאם יהוה׃
הוקם את דברי יהונדב בן רכב
אשר צוה את בניו לבלתי שתות
יין ולא שתו עד היום הזה
כי שמעו את מצות אבים
ואנכי דברתי אליכם השכם
ודבר ולא שמעתם אלי׃ ואשלח
אליכם את כל עבדי הנביאים
השכם ושלח לאמר שבו נא איש
מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם
ואל תלכו אחרי אלהים אחרים
לעבדם ושבו אל האדמה אשר
נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם
את אזנכם ולא שמעתם אלי ׃
כי הקימו בני יהונדב בן רכב את
מצות אבים אשר צום והעם
הזה לא שמעו אלי׃ לכן כה אמר
יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל

Trãsla.B.Hie.

habetis:sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris:vt viuatis diebus multis super facie terre in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab patris nostri in omnibus que precepit nobis vt nõ biberemus vinũ cũctis diebꝰ nris nos & mulieres nostre filii & filie nostre: & non edificaremus domos ad habitandũ: & vineã & agrũ & semẽ non habuimus sed habitauim⁹ in tabernaculis & obedientes fuimus iuxta oĩa q̃ precepit nobis ionadab pr nr. Cũ autẽ ascẽdisset nabuchodonosor rex babylõis ad terram nostrã: dixim⁹. Venite & ingrediamur i hierusalem a facie exercitus chaldeorũ & a facie exercitus syrie & mãsimus in hierlm. Et factũ est verbum dñi ad hieremiã dicens. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Vade & dic viris iuda & habitatoribꝰ hierlm. Nunquid nõ recipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dñs ? Prevaluerũt sermones ionadab filii rechab quos precepit filiis suis vt non biberent vinum: & non biberunt vsq; ad diem hanc: quia obedierunt precepto patris sui. Ego aũt locutus sum ad vos de mane cõsurgens & loquens & non obedistis mihi. Misiq; ad vos oẽs seruos meos prophetas cõsurgens diluculo & dicens. Cõuertimini vnusquisq; a via sua pessima : & bona facite studia vestra: & nolite sequi deos alienos neq; colatis eos: & habitabitis in terra quam dedi vobis & patribus vestris. Et nõ inclinastis aurem vestrã neq; audistis me. Firmauerunt igitur filii ionadab filii rechab preceptũ patris sui quod preceperat eis : populꝰ autẽ iste non obediuit mihi. Idcirco hec dicit domin⁹ deus exercituũ deus israel.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

erit vobis: qz in tabernaculis habitabitis oĩbus diebus vris vt viuatis diebus multis sup terã ἔσαι ὑμῖν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατοικήσετε πάσας τὰς ἡμέρας ὑμῶν ὅπως ἂν ζῆτε ἡμέρας πολλὰς ἐπὶ τῆς γῆς in q̃ pmoramini vos in ea: τ audiuimus vocẽ ionadab filij rachab pris nri in cũctis q̃ pcepit nobis vt nõ biberem⁹ vinũ om nib⁹ diebus vite nre: nos τ vxores nre: τ filij nri: τ filie nre: vt: ἐφ' ἧς διατρίβετε ὑμεῖς ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐισηκούσαμεν τῆς φωνῆς ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥαχὰβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐνετείλατο ἡμῖν πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἡμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν, καὶ υἱοὶ ἡμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, πρὸς τὸ nõ edificare⁹ domus ad hitandũ ibi: τ vineã μὴ οἰκοδομεῖν οἰκίας τοῦ κατοικεῖν ἐκεῖ, καὶ ἀμπελῶνα τ ager τ semẽtis nõ fuit nobis: τ hiλῶν καὶ ἀγρὸς καὶ σπέρμα οὐκ ἐγένετο ἡμῖν, καὶ ὡκοtauim⁹ i tabernaclis τ obediuim⁹ τ fecimus sicσαμεν ἐν σκηναῖς καὶ ἠκούσαμεν καὶ ἐποιήσαμεν κατὰ oĩa q̃ pcepit nobis ionadab pr nr. πάντα ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν ἰωναδὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν. τ factũ est q̃ ascẽdit nabuchodonosor rex babylonis ad trã: τ diximus ascendẽtes in grediemur in hierusalem a facie chaldeox: τ a facie exercitus assy ῥαχίων, καὶ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν ἀσσυrior τ hitauim⁹ illic. τ factũ est verbũ dñi ad me ρίων καὶ ὠκήσαμεν ἐκεῖ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με dicẽs: sic dicit dñs exercituum deus israλέγων, οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραel vade τ dic hoĩ iuda τ hiηλ, πορεύου καὶ εἰπὸν ἀνθρώπῳ ἰούδα καὶ τοῖς κα tantibus hierusalem: non accipietis disciplinã vt au diatis verba mea dicit dñs: statuerũt verba filij τοικοῦσιν ἱερουσαλήμ, οὐμὴ λάβητε παιδείαν ἀκούειν τοὺς λόγους μου λέγει κύριος, ἔστησαν ῥῆμα υἱοὶ ionadab filij rechab q̃ pcepit filijs suis vt non biberẽt vinũ: τ nõ biberũt vsq; ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ ὃ ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον, καὶ οὐκ ἔπιον ἕως τῆς ad diẽ hanc: qz audiert pceptũ pa ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ πατris sui. τ ego locut⁹ sum ad vos mane: τ τρὸς αὐτῶν. καὶ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου, καὶ locut⁹ sum τ nõ audistis: τ misi ad vos ἐλάλησα καὶ οὐκ ἠκούσατε, καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς seruos meos pphetas manicãs diluculo τ τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρθρίζων τοπρωῒ καὶ mittens dicẽs: quertimini vnusqsq; a ἀποστέλλων λέγων, ἀποστράφητε ἕκασος ἀπὸ τῆς via sua mala: τ meliora studia ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ βελτίονα τὰ ἐπιτηδεύματα vra: τ nõ abulabitis τε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ οὐ πορεύσεσθε post deos alteros vt seruiatis illis: τ hitis ὀπίσω θεῶν ἑτέρων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσατε in tra q̃ dedi vobis τ pribus τε ἐπὶ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν vris: τ nõ inclinastis aures vras τ nõ audiὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκλίνατε τὰ ὦτα ὑμῶν καὶ οὐκ ἠκούstis: τ statuerũt filij ionadab filii rechab mãσατε, καὶ ἔστησαν υἱοὶ ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ τὴν ἐνdatũ pris sui qs̃ precepit eis: at τολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς, ὁδὲ ppls iste nõ audiuerũt me. pterea sic dixit λαὸς οὗτος οὐκ ἤκουσάν μου. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν dñs exercituũ deus israel κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ecce ego adduco ſup iudã τ ſup hitan=
ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι=
tes hieruſalem: vniuerſa mala q̃ locut⁹ ſũ
κοῦντας ἱερουσαλήμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
aduerſũ illos :eo⁹ locut⁹ ſum eis:
ἐπ᾽ αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς,
τ vocaui illos τ nõ reſponderũt.
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν·
domui rachabitaꝝ dixit hieremias: ſic dixit do
οἴκῳ τῶν ῥαχαβίμ εἶπεν ἱερεμίας, οὕτως εἶπεν κύ
min⁹. qñ audieſt filij ionadab filij rechab
ριος· ἐπειδὴ ἤκουσαν υἱοὶ ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχάβ τὴν
mãdatũ pris eoꝝ vt facerẽt ſicut p̃cepit
ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ποιεῖν καθότι ἐνετείλα
eis pater eoꝝ: ꝓpterea ſic dicit
τὸ αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, διὰ τοῦτο οὕτως λέγει
dñs exercituũ de⁹ iſrael: nõ deficiet
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ
vir filioꝝ ionadab filij rechab aſtans mi=
ἀνὴρ τῶν υἱῶν ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχάβ παρεστηκὼς κα=
te facẽ meã cunctis diebus.
τὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. Cα.36.

Et in anno quarto ioachim fi=
Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ ἰωακεὶμ υἱ
lij toſie regis iuda factũ eſt verbũ dñi ad
οῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα ἐγένηθη λόγος κυρίου πρὸς
me dicẽs: tolle tibi volumen libri: τ ſcri
με λέγων, λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά
be in eo oia verba q̃ locut⁹ ſũ ad
ψον ἐπ᾽ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te ſup iſrael τ ſup iudam τ ſup omnes
σὲ ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes ex q̃ die locut⁹ ſum ad te: a diebus io=
ἔθνη ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ᾽ ἡμερῶν ἰω=
ſie regis iuda: τ vſq; ad diẽ hanc.
σίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ=
forſitan audient dom⁹ iuda vniuerſa ma=
της· ἴσως ἀκούσονται οἶκος ἰούδα πάντα τὰ κα=
la q̃ ego cogito facere eis: vt reuertatur
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρέ=
vnuſquiſq; a via ſua mala: τ ꝓpitiꝰ ero
φῶσιν ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσο
iniq̃tatib⁹ eoꝝ: τ pcia
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eoꝝ. τ vocauit hieremias baruch filiũ
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν ἱερεμίας τὸν βαρούχ υἱὸν
neriæ: τ ſcripſit baruch ex ore hieremie
νηρίου, καὶ ἔγραψεν βαρούχ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου
omnes ſmones dñi quos locut⁹ eſt ad e=
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐχρημάτισε πρὸς αὐ
um in volumine libri. τ precepit hieremias
τὸν εἰς χαρτίον βιβλίου. καὶ ἐνετείλατο ἱερεμίας
baruch dicẽs: ego cuſtodior τ nõ poſ=
τῷ βαρούχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα
ſum ingredi in domũ dñi: τ tu ingredieri τ
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
leges in volumine iſto in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα
puli in domo dñi in die ieiunii: τ in aures
οῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuerſi iuda q̃ veniunt de ciuitatib⁹ ſuis
παντὸς ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
leges eis. forſitan cadet mia coꝝ an=
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς· ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα=
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπον κυρίου, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Trãſla.B.Vie.

Ecce ego adducam ſup
Ecce ego adducam ſup
iudã: & ſup oẽs habita=
tores hieruſalem vniuer
ſam afflictionem quam
locut⁹ ſum aduerſum il=
los: eo q̃ locut⁹ ſum ad
illos: & nõ audierũt: vo
caui illos: & nõ rñderũt
mihi. Domui aũt recha
bitarum dixit hieremias.
Hec dicit dominus exer=
cituum deus iſrael. oo
Pro eo q̃ obediſtis pre
cepto oooooooooooooo
ionadab patris veſtri: &
cuſtodiſtis omnia oooooo
mandata eius & feciſtis
vniuerſa que precepit
vobis. Propterea hec dí
cit dñs exercituum oooo
deus iſrael. Non defi=
ciet vir de ſtirpe ooooooo
ionadab filii rechab
ſtans in conſpectu meo
cunctis diebus. 36.

Et factũ eſt in anno
quarto ioachim oo
filii ioſie regis iuda: fa=
ctum eſt verbum oooo
hoc ad hieremiã a do=
mino: ooooooooooooooo
dicens. Tolle volumen
libri: & ſcribes oooooooo
in eo omnia verba que
ooooooooooooooooooooo
locutus ſum tibi aduer=
ſum iſrael & oooooooo
iudã: & aduerſum omes
gentes a die qua locut⁹
ſum ad te ex diebus ioſie
vſq; ad diem oooooooo
hanc: ſi forte audiente
domo iuda oooooooo
vniuerſa mala que ego
cogito oooooooooooo
facere eis: reuertatur
vnuſquiſq; oooooooooo
a via ſua peſſima: & p=
pitius ero iniquitati oo
& peccato eorum. Voca
ut ergo hieremias oooo
baruch filium nerie: &
ſcripſit baruch ex ore oo
hieremie omnes fermo
nes domini quos oooo
locutus eſt ad eum in vo
lumine libri. Et precepit
hieremias baruch dí=
cens. Ego clauſus ſum:
nec valeo ingredi do=
mũ dñi. Ingredere ergo
tu & lege de volumine
in quo ſcripſiſti oooooo
ex ore meo verba domi
ni audiente populo in
domo domini in die ie
iunii inſuper & audiente
vniuerſo iuda q veniunt
de ciuitatib⁹ ſuis. Leges
eis: ſi forte cadat oratio
eorum in cõſpectu dñi:

Tex.be.hiere.xxxvj. Pũtiua.bo

הִנֵּנִי מֵבִיא אֶל יְהוּדָה וְאֶל כָּל שֹׁבְנֵי
יְרוּשָׁלִַם אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם יַעַן דַּבֵּרְתִּי אֲלֵיהֶם
וְלֹא שָׁמְעוּ וָאֶקְרָא לָהֶם וְלֹא עָנוּ
וְלְבֵית הָרֵכָבִים אֲמַר יִרְמְיָהוּ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יַעַן אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם עַל מְצוַת
יְהוֹנָדָב אֲבִיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת כָּל
מִצְוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
אֶתְכֶם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּרֵת אִישׁ
לִיהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב עֹמֵד לְפָנַי כָּל
הַיָּמִים׃

La.xxv
הר בע
בְּיִרְמְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר
הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר׃ קַח לְךָ מְגִלַּת סֵפֶר וְכָתַבְתָּ
אֵלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל
יְהוּדָה וְעַל כָּל הַגּוֹיִם מִיּוֹם דִּבַּרְתִּי
אֵלֶיךָ מִימֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְעַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃ אוּלַי יִשְׁמְעוּ בֵּית יְהוּדָה אֵת
כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב
לַעֲשׂוֹת לָהֶם לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְסָלַחְתִּי לַעֲוֹנָם
וּלְחַטָּאתָם׃ וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ אֶל
בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ מִפִּי
יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר אֵלָיו עַל מְגִלַּת סֵפֶר׃ וַיְצַוֶּה
יִרְמְיָהוּ אֶל בָּרוּךְ לֵאמֹר אֲנִי עָצוּר
לֹא אוּכַל לָבוֹא בֵּית יְהוָה׃ וּבָאתָ
אַתָּה וְקָרָאתָ מִפִּי אֶת דִּבְרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי הָעָם
בֵּית יְהוָה בְּיוֹם צוֹם וְגַם בְּאָזְנֵי
כָּל יְהוּדָה הַבָּאִים מֵעָרֵיהֶם תִּקְרָאֵם׃
אוּלַי תִּפֹּל תְּחִנָּתָם לִפְנֵי יְהוָה

Pritiua.heb.Tex.he.Hiere.xxxvj.

וישבו איש מדרכו הרעה כי נדול שוב נפל
חם והאף והחמה אשר דבר יהוה אל
עשה העם הזה ועשו ברוך בן נריה ככל
נבא אשר צוהו ירמיהו הנביא לקרא
היה בספר דברי יהוה בית יהוה ויהי
בשנה החמשית ליהויקים בן
יאשיהו מלך יהודה בחדש
תשע פנה התשעי קראו צום לפני יהוה כל
נוא העם בירושלם וכל העם הבאים
קרא מערי יהודה בירושלם ויקרא
ברוך בספר את דברי ירמיהו בית
יהוה בלשכת נמריהו בן שפן הספר
עלה בחצר העליון פתח שער בית יהוה
שמע החדש באזני כל העם וישמע
מכיהו בן נמריהו בן שפן את כל
דברי יהוה מספר ויורד בית
המלך על לשכת הספר והנה שם
שור כל השרים יושבים אליישמע הספר
ודליהו בן שמעיהו ואלנתן בן עכבור
ונמריהו בן שפן וצדקיהו בן חנניהו
וכל השרים וינד להם מיכיהו את
נגד כל הדברים אשר שמע בקרא
ברוך בספר באזני העם וישלחו
שלח כל השרים אל ברוך את יהודי בן
נתניהו בן שלמיהו בן כושי לאמר
גלל המגלה אשר קראת בה באזני
העם קחנה בידך ולך ויקח ברוך בן
לקח ילך נריהו את המגלה בידו ויבא אליהם
נוא ויאמרו אליו שב נא וקראנה
שמע באזניני ויקרא ברוך באזניהם
קרא ויהי כשמעם את כל הדברים
היה פחדו איש אל רעהו ויאמרו אל
ברוך הגיד נגיד למלך את כל
הדברים האלה ואת ברוך שאלו
לאמר הגד נא לנו איך כתבת את
כל הדברים האלה מפיו ויאמר
פה

Trãsla.H.Hie.

et reuertatur vnusquisq; a via sua peſſima: qm magnus furor & idignatio eſt quã locutus eſt dñs aduerſus populũ hunc. et fecit baruch filius neriæ iuxta oĩa q̃ precepat ei hieremias ppheta: legens ex volumie fermones dñi i domo dñi. Factum eſt autem in anno quinto ioachim filii. ∞ ioſie regis iuda in mẽſe ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ nono predicauerũt ieiunium in cõſpectu dñi oĩ ppło in hieruſalẽ & vniuerſe multitudini q̃ confluxerat de ciuitatibus iuda in hieruſalẽ. Legitq; baruch ex volumie fermones hieremie in domo dñi in gazophylacio gamarie filii ſaphan ſcribe in veſtibulo ſuperiori in introitu porte noue domus dñi: audiẽte oĩ populo. Cumq; audiſſet micheas filius gamarie filii ſaphan omnes ∞∞ ſermones dñi ex libro: deſcendit in domum ∞∞ regis ad gazophylacũ ſcribe. Et ecce ibi ∞∞ omnes principes ſedebant eliſama ſcriba ∞∞ & dalaias filius ſemeie: & helnathan filius achabor & gamarias filius ſaphan: & ſedechias filius ananie & vniuerſi principes. Et nũciauit eis micheas omnia verba que audiuit legentem ∞∞ baruch ex volumine in auribus populi. Miſerũt itaq; omnes principes ad baruch iudi filium nathanie filii ſelemie filii chuſi dicentes. ∞∞∞ Volumen ex quo legiſti audiente ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ populo: ſume in manu tua & veni. Tulit ergo baruch filius neriæ volumẽ in manu ſua: & venit ad eos. Et dixerunt ad eũ. Sede & lege hec ∞∞∞∞∞ in auribus nris. Et legit baruch in auribus eorũ. Igitur cum audiſſent oia verba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ obſtupuerũt vnuſquiſq; ad proximũ ſuũ: & dixerunt ad baruch. Nunciare debemus regi omnes ſermones iſtos. Et interrogauerunt eum ∞∞∞∞ dicentes. Indica nobis quomodo ſcripſiſti ∞ omnes ſermones iſtos ex ore eius. Dixit autẽ

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ reuertent a via ſua mala: καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, q magn furor τ ira dñi q̃ locut eſt ſup ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἣν ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν ppłm iſti. τ fecit baruch filius neriæ iuxta λαὸν τοῦτον. καὶ ἐποίησεν Βαρουχ υἱὸς νηρίου κατὰ oĩa q̃ p̃cepit illi hieremias: vt legeret in πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας, τοῦ ἀναγνῶναι ἐν volumine verba dñi in domo dñi. τ τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ factũ ẽt anno quito ioachim filii ioſie re- ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει πέμπτῳ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασι- gis iuda in mẽſe nono: p̃dicauerunt le- λέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἐξεκλησίασαν νη- iunium oĩa ppłm hierłm ante faciem dñi στείαν πᾶς ὁ λαὸς ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον κυρίου τ dom iuda: τ legebat baruch in volu- καὶ οἶκος ἰούδα, καὶ ἀνεγίνωσκεν Βαρουχ ἐν τῷ βι- mine ſmões hieremie in domo dñi in domo gamarie βλίῳ λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου filii ſaphan ſcribe in atrio ſuplori in υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν veſtibulo porte dom dñi noue in aurth om. προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶν παν- nis ppli: τ audiunt micheas filii gamarie τὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἤκουσεν μιχαίας υἱὸς γαμαρίου filii ſaphan oĩa ſmones dñi ex libro: υἱοῦ σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί τ deſcendit in domũ ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς γραμ- regis in domũ ſcribe. τ ecce ibi oĩa principa τοῦ γραμματέως. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες ſedebant: eliſama ſcriba: τ dalaias filius ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς ſemeie: τ nathan filius choborꝫ τ gamarias filii σεμεΐου, καὶ ναθαν υἱὸς χοβὰρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς ſaphan: τ ſedechias filius anane: τ vniuerſi σαφάν, καὶ σεδεκίας υἱὸς ἀνανίου, καὶ πάντες οἱ principes: τ nunciauit eis micheas oĩa ἄρχοντες, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μιχαίας πάντας τοὺς verba q̃ audiunt legente baruch in li- λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ Βαρουχ ἐν βι bro in aures ppli. τ miſerũt oĩa βλίῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέστειλαν πάντες principes ad baruch filiũ neriæ iudin filiũ na- οἱ ἄρχοντες πρὸς Βαρουχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδὴν υἱὸν να- thanie filii ſelemie filii chuſi dicẽtes: volumen i q̃ θανίου υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ἐν ᾧ legiſti in eo in aures ppli: ſume il- ἀνεγινώσκεις ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε σὺ lud in manu tua τ veni. τ tulit baruch τὸ εἰς τὴν χεῖρά σου καὶ ἧκε. καὶ ἔλαβεν Βαρουχ filiꝰ neriæ volumen in manu ſua: τ deſce- υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατέ dit ad eos: τ dixerũt ei. itez le- βη πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ. πάλιν ἀνά- ge in aures nras. τ legit baruch in γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. καὶ ἀνέγνω Βαρουχ εἰς τὰ aures eoꝝ. τ factũ eſt vt audierũt oĩa ver- ὦτα αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντας τοὺς λό ba conſtituerũt vnuſq; ad primũ ſu- γους συνεβουλεύσαντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ um: τ dixerũt ad baruch nũciantes. nun- τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν Βαρουχ ἀναγγέλοντες ἀνάγ ciemus regi oĩa ſmones iſtos. τ γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ τὸν baruch interrogauerũt dicẽtes: vnde ſcripſiſtis omne Βαρουχ ἠρώτησαν λέγοντες, πόθεν ἔγραψας πάντας ſmones iſtos: τ dixit τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

baruch ex ore hieremie: ānunciauit mihi oēs
Βαρούχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου, ἀνήγγειλέν μοι πάντας
sinoneo illos: ↄ ego scripsi in libro: ↄ
τοὺς λόγους τούτους, κἀγὼ ἔγραφον ἐπὶ βιβλίου, καὶ
dixerūt principes baruch: vade& abscōde
εἶπαν οἱ ἄρχοντες τῷ Βαρούχ, βαδίσας κατακρύ
re tu ↄ hieremias: homo nō sciat vbi vos.
βηθι σὺ καὶ Ἱερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
ↄ ingressi sūt ad regē in atriū: ↄ
καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τὸ
libruꝫ vederūt vt custodirēt in domo elisama scri=
βιβλίον ἔθωκαν φυλάσειν ἐν οἴκῳ ἐλισαμὰ τοῦ γραμ=
be. ↄ nunciauerūt regi oēs
ματέως. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς
sinoneo. ↄ misit rex iudi: vt sumeret
λόγους. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰουδί, λαβεῖν
librum: ↄ tulit illū de domo elisama
τὸ βιβλίον, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐκ τοῦ οἴκου ἐλισαμὰ
scribe: ↄ legit iudi in aures
τοῦ γραμματέως, καὶ ἀνέγνω Ἰουδὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ
regis: ↄ in aures oīm principū
βασιλέως, καὶ εἰς τὰ ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων
qui stabant circa regem: ↄ rex se-
τῶν ἑστηκότων περὶ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκά
debat i domo hyemali in mēse nono ↄ arula i-
θητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ ἐν μηνὶ ἐνάτῳ καὶ ἐχάρα πυ=
gnisq; facies eius. ↄ factū est legente
ρὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἡνίκα ἀνεγινώσκοντος
iudi tres paginas ↄ ūltuor: abscidebat illas
Ἰουδὶ τρεῖς σελίδας καὶ τέτταρας ἀπέτεμεν αὐτὰς
nouacula scribe: precipiebat in ignes qđ sup
τῷ ξυρῷ τοῦ γραμματέως, ἐρριπτεῖν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ
arula: donec cōsumeret oē volumen in igne
τῆς ἐχάρας, ἕως ἐξέλιπεν πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸ πῦρ
qđ in arula. ↄ nō obstupuerūt ↄ nō dirupe
τὸ ἐπὶ τῆς ἐχάρας. καὶ οὐκ ἐξέστησαν καὶ οὐ διέρρη=
rūt vestimēta sua rex: ↄ oēs
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ πάντες οἱ
serui eius q audierūt vniuersos sinōes
παῖδες αὐτοῦ οἱ ἀκούσαντες πάντας τοὺς λόγους
illos. ↄ elnathan ↄ dalaias ↄ gamarias ādire
τούτους. καὶ ἐλναθὰν καὶ δελαΐας καὶ γαμαρίας ἀντεί
rūt regi vt nō cōbureret volumen: ↄ
παν τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον, καὶ
no audiuit eos. ↄ precepit rex hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἱερε
meel filio regis ↄ sarale filio esriel ↄ
μεὴλ υἱῷ τοῦ βασιλέως καὶ τῷ σαραΐα υἱῷ ἐσριὴλ καὶ
selelie filio abdeel: vt cōprehenderēt baruch scri
σελελία υἱῷ ἀβδεήλ, συλλαβεῖν τὸν Βαρούχ τὸν γρα
bam ↄ hieremiā pphetam ↄ absconī
μματέα καὶ τὸν Ἱερεμίαν τὸν προφήτην καὶ κατεκρύβη
sant. ↄ factū est verbū dñi ad hieremiā postq̄
σαν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν μετὰ τὸ
combusit rex volumen omnia
κατακαῦσαι τὸν βασιλέα τὸ χαρτίον πάντας τοὺς
verba q̄ scripsit baruch ex ore hieremie.
λόγους οὓς ἔγραψεν Βαρούχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου,
dicēs: rursum tolle tu volumen aliud: ↄ scribe
λέγων, πάλιν λάβε σὺ χαρτίον ἕτερον, καὶ γράψον
omneo sinōes crūtes in volumine
ἅπαντας τοὺς λόγους τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῦ χαρτίου
qđ cōbusit rex ioachim: ↄ ad ioachim
οὗ κατέκαυσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωακείμ, καὶ πρὸς Ἰωακὶμ
regem iuda
τὸν βασιλέα Ἰούδα

'eis[s] baruch.[b] Ex ore suo
'loquebatur quasi legens
[v]ad me' omēs[s] sermones
[b]illos:' & ego[b] scribebā' in
[m]volumine" atramento.
[o] Et dixerūt[t] principes[q] ad
'baruch.[o] Vade &[c] absconde
re[e] tu' & hieremias:' et
nemo' sciat[b] vbi[c] sitis.[o] Et
ingressi sunt' ad [x]
'regem[q] in atriū:[b] Porro
'volumē[k] cōmendauerūt
'i gazophylacio[m] eliśame
"scribe[o] & nunciauerunt
[p]audiente[q] rege[o] omnes
'sermones. [x]
[m]Misitq;' rex' iudi[p] vt su=
meret [x]
'volumen: qui[o] tollens il=
lud' de gazophylacio' elī
same' scribe' legit' audien
te' rege [x]
[m]&[n] vniuersis[o] principib9
[p]qui stabant[q] circa [x]
'regem.[o] Rex autem' sede
bat[n] in domo' hiemali [x]
'in mēse' nono:' & posita
erat[b] arula' corā eo plena
prunis. ' Cumq; legisset
[m]iudi' tres [x]
'pagellas' vel quattuor:
'scidit illud[m] scalpello [x]
"scribe[o] & precit[n] in[q] ignē
'qui erat [x]
[s]sup' arulam" donec' cōsu
meretur' omne' volumen
[b]igni' qui erat[b] in' arula.
'Et non[s] timuerunt [x]
[b]neq;' scinderunt' vestimen
ta sua[m] rex[n] & omnes [x]
'serui eius[s] qui audierunt
'vniuersos[o] sermones [x]
'illos.[n] Verūtamen' helna
than' & dalaias' & gama=
rias' contradixerunt[b] regi
'ne[b] combureret [x]
'librum:[b] & non' audiuit
'eos.' Et precepit [x]
[m]rex' hieremiel[n] filio[q] ame
lech' & [x]
[n]sarale' filio[n] ezriel' &[n] sele
mie' filio [x]
[n]abdehel[n] vt comprehen=
derēt[b] baruch[b] scribam' &
[b]hieremiā[b] pphetā.' Ab=
scondit aūt eos[k] dñs.' Et fa
ctū est[m] verbū[n] dñi[o] ad[b] hie
remiā[q] postq̄' cōbuserat
[n]rex[n] volumen' &[n] sermo=
nes [x]
'quos[s] scripserat[b] baruch
'ex ore[b] hieremie [x]
'dicens.' Rursum[q] tolle' vo
lumen[k] aliud: [x]
'& scribe[m] in eo[o] omnes
[p]sermones [x]
[q]prio=es' qui[n] erant[n] in [x]
[x]
[n]primo' volumine[k] quod
'combusit' ioachim[n] rex
[b]iuda.' Et ad[b] ioachim' re=
gem' iuda: [x]

לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹתֵב עַל
הַכֶּפֶר בַּדְיו וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל
בָּרוּךְ לֵךְ הַסְתֵּר אַתָּה וְיִרְמְיָהוּ וְאִישׁ
אַל יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם וַיָּבֹאוּ אֶל
הַמֶּלֶךְ הַצֵּרָה וְאֵת הַמְגִלָּה הִפְקִדוּ
בְּלִשְׁכַת אֱלִישָׁמַע וַיַּגִּידוּ
בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל הַדְּבָרִים׃
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יְהוּדִי לָקַחַת אֶת
הַמְגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַת אֱלִישָׁמַע
הַסֹּפֵר וַיִּקְרָאֵהוּ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ
וּבְאָזְנֵי כָּל הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים עַל
הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בֵּית הַחֹרֶף
בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי וְאֵת הָאָח לְפָנָיו
מְבֹעֶרֶת׃ וַיְהִי כִּקְרֹא יְהוּדִי שָׁלֹשׁ
דַּלְתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקְרָעֵהוּ בְּתַעַר
הַסֹּפֵר וְהִשְׁלֵךְ אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר
אֶל הָאֵשׁ עַד תֹּם כָּל הַמְגִלָּה עַל
הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הָאָח׃ וְלֹא כָּהֲדוּ
וְלֹא קָרְעוּ אֵת בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל
עֲבָדָיו וְהַשֹּׁמְעִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה׃ וְגַם אֶלְנָתָן וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ
הִפְגִּעוּ בַּמֶּלֶךְ לִבְלְתִּי שְׂרֹף אֵת
הַמְגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם׃ וַיְצַוֶּה
הַמֶּלֶךְ אֶת יְרַחְמְאֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֶת
שְׂרָיָהוּ בֶן עַזְרִיאֵל וְאֶת שֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן
עַבְדְּאֵל לְתַפֵּשׂ אֶת בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֶת
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתֵּרֵם יְהוָה׃ וַיְהִי
דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף
הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְגִלָּה וְאֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ
לֵאמֹר׃ שׁוּב קַח לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת
וְכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמְגִלָּה
הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה׃ וְעַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה

תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה אַתָּה שָׂרַפְתָּ אֶמֶר
אֶת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת לֵאמֹר מַדּוּעַ מָדַעְתָּ
כָּתַבְתָּ עָלֶיהָ לֵאמֹר בוֹא יָבוֹא מֶלֶךְ בּוֹא
בָּבֶל וְהַשְׁחֵית אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁבַת
וְהִשְׁבִּית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה עַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֹא יִהְיֶה לוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא יָשַׁב
דָּוִד וְנִבְלָתוֹ תִּהְיֶה מֻשְׁלֶכֶת לַחֹרֶב שָׁלַךְ
בַּיּוֹם וְלַקֶּרַח בַּלָּיְלָה׃ וּפָקַדְתִּי עָלָיו
וְעַל זַרְעוֹ וְעַל עֲבָדָיו אֶת עֲוֹנָם
וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם וְעַל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם נוא
וְאֶל אִישׁ יְהוּדָה אֵת כָּל הָרָעָה רעע
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא שָׁמֵעוּ׃
וַיִּרְמְיָהוּ לָקַח מְגִלָּה אַחֶרֶת וַיִּתֶּן נתן
אֶל בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּהוּ הַסֹּפֵר וַיִּכְתֹּב כתב
עָלֶיהָ מִפִּי יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי דבה
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה בָּאֵשׁ וְעוֹד נוסף עֲלֵיהֶם
דְּבָרִים רַבִּים כָּהֵמָּה׃
C.xxxvij. וּמֶלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בֶּן
יאשיהו תַּחַת כָּנְיָהוּ בֶּן יְהוֹיָקִים
אֲשֶׁר הִמְלִיךְ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נָשָׂא יְהוּדָה׃ וְלֹא שָׁמַע הוּא וְעַבָדָיו
וְעַם הָאָרֶץ אֶל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיִּשְׁלַח שלח
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת יְהוּכָל בֶּן שֶׁלֶמְיָה
וְאֶת צְפַנְיָהוּ בֶּן מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל נָא פלל
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְיִרְמְיָהוּ
נָבִא וְיֹצֵא בְּתוֹךְ הָעָם וְלֹא נָתְנוּ נוא
אֹתוֹ בֵּית הַכְּלוֹא׃ וְחֵיל פַּרְעֹה יָצָא יצא
מִמִּצְרָיִם וַיִּשְׁמְעוּ הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים שמע צור
עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם אֵת שִׁמְעָם וַיַּעֲלוּ עלה
מֵעַל יְרוּשָׁלַ͏ִם׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל היה
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה תֹאמְרוּ אֶל אמר

'dices.ᵇ Hec'dicit* domí=
nus.'Tu'''combuſſiſti ooo
°volumen'ille:ᵍ dicens.
'Quare ooooooooooo
°ſcripſiſti'in eo" annun=
cians:feſtinus'veniet 'rex
*babylõis'et vaſtabit° ter
ram'hanc: ooooooooo
'& ceſſare faciet ᵍ ex illa
ʰhoiem'& iumentũ.'Pro
pterea'hec'''dicit"dñs de?
°contra'ioachim'ᵍ regem
'iuda.ᵖ Nõ'erit ex"eo'qui
ſedeat'ſup.r'ſolium ooo
'dauid:'& cadauer eius'ᵖ
ficietur'ad eſtum ooooo
'per diẽ'& ad gelu'ᵖ no=
ctẽ.ᵇ Et viſitabo'cõtra eũ
*& cõtra'ſemen eius:''' &
cõtra"ſeruos eius'ᵖ iniqta=
tes ſuas:ᵍ & adducã'ſuper
eos'& ſuper'habitatores
"hieruſalem'ˣ & ſuper'vi=
ros'iuda'ᵇ omne'ᶜ malum
ᵇquod'locut'ᵍ ſum'ad eos
ᵍ& non ʰ audierunt. ooo
'Hieremias autẽ ʰtulit'vo
lumẽ'''aliud'ᵍ& dedit illud
ᵍbaruch'ᵍ filio'nerie'ᵍ ſcri=
be qui'ſcripſit ooooooo
"in eo'ex ore'hieremie
*omnes'ſermones ooooo
'libri'ᵍ quem'combuſſerat
'ioachim'ᵍ rex ooooooo
ʰiuda'igni:'& inſuper'ad=
diti ſunt ooooooooooo
"ſermones multo°plures
'q̃'antea fuerant. 37.
ΘT regnauit ᵇ rex' ſe=
dechias°filius ooooo
'ioſie'pro'ᵍ iechonia'ʰ filio
'ioachim: oooooooooo
ᵏquẽ'cõſtituit regem''' na
buchodonoſor"rex'ᶜ baby
lonis'ᵖ in terra'ᵍ iuda:'ᵍ & nõ
'obedunt"ipſe'& ſeruꝰ ei?
"& populus'terre'verbis
"domini"que ooooooo
'locutus eſt'ᵖ in manu'ᶜ hie
remie'ᵖ pphete.ᵍ Et miſit
ᵇrex'ſedechias'iuchal'''fi=
lium" ſelemie ooooooo
°& ᵍ ſophoniã'ᵍ filium'ʳ maa
ſie° ſacerdotem'ʳ ad ooo
"hieremiam'ˣ prophetam
ʸdicens.ᶻ Ora ooooooo
ᵇpro nobis°dñm'ᶜ deũ no
ſtrũ.' Hieremias ãt libere
ᵏambulabat'i medio'ᵏ po=
puli.' Non enim'''' miſerãt
"eũ°in cuſtodiã'ᶜ carceris.
Igitur'ᵍ exercitus'ᶜ pharao
nis°egreſſus ẽ'de egypto:
"& audiẽtes'ᶜ chaldei'q ob
ſidebãt'ʰ hieruſalẽ huiuſce
modi'ᶜ nunciũ'° receſſerũt
ᶜab'hieruſalem.ᵍ Et factũ
eſt ᵇ verbum' domini ᵏ ad
'hieremiam''' prophetam
"dicens.°Hec'dicit ooooo
ᵍdominus'ᶜ deus°ſ ifrael.
'Sic"dicetis ooooooooo

δices: ſic dixit dñs: tu combuſſiſti li=
ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, σὺ κατέκαυσας τὸ βι=
bũ hunc dicens: ũre ſcripſiſti in eo dicens:
βλίον τοῦτο λέγων, διατί ἔγραψας ἐπ'αὐτῷ λέγων,
intrans intrabit rex babylonis t
εἰσπορευόμενος εἰσελεύσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
naſtabit trã hanc: t delebit ab illa
ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐκτρίψει ἀπ'αὐτῆς
hominẽ t iumẽta. ꝓpterea ſic dixit dñs
ἄνθρωπον καὶ κτῆνη. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
ad ioachim regem iuda: nõ erit ei ſe=
ἐπὶ ἰωακὶμ βασιλέα ἰουδα, οὐκ ἔσαι αὐτῷ καθήμε=
dẽs ſup ſoliũ dauid: t erit cadauer eius
νος ἐπὶ θρόνου δαυίδ, καὶ ἔσαι τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ
ꝓiectum in eſtu diei t in gelu
ἐρριμμένον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ ἐν τῷ ἐπαγε
nocte: t viſitabo ſuper eũ t ſup
τῷ τῆς νυκτός, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ'αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ
gen' eius t ſup ſeruos eius iniqtates
γένος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰς ἀνομίας
eoꝝ: t inducã ſup eos t ſup habita=
αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ'αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν
tores hieruſalem t ſup trã iuda: oĩa mala
τας ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τὴν γῆν ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ
q̃ locut' ſũ ad eos: t nõ audierũt. t tulit hie
ἃ ἐλάλησα ἐπ'αὐτούς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἔλαβεν ἱε
remias volumẽ aliud t dedit illud baruch
ρεμίας χαρτίον ἕτερον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ βαρούχ
filio nerie ſcribe: t ſcripſit in eo
υἱῷ νηρίου τοῦ γραμματέως, καὶ ἔγραψεν ἐπ'αὐτοῦ
ex ore hieremie omnes ſmones li=
ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βι
bri quẽ cõbuſſit ioachim rex iuda igne: t
βλίου οὗ κατέκαυσεν ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰούδα πυρί, καὶ
adhuc additi ſunt ei ſmones plures vt iſti.
ἔτι προσετέθησαν αὐτῷ λόγοι πλείονες ὡς οὗτοι. Ca.37
ΘT regnauit ſedechias filꝰ ioſie pro ie
Καὶ ἐβασίλευσεν σεδεκίας υἱὸς ἰωσίου ἀντὶ ἰε
chonia filio ioachim: quẽ regnare fecit nabuchodono=
χονίου υἱοῦ ἰωακείμ, ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδονο=
ſor rex babylonis vt regnaret in trã iuda:
σὼρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βασιλεύειν ἐν γῇ ἰούδα,
t nõ audiuit ipſe: t ſeruꝰ eius: t po=
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ὁ λα=
pulus trẽ verba dñi q̃ locut' eſt in ma=
ὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χει=
nu hieremie. t miſit rex ſedechias
ρὶ ἱερεμίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν
ioachal filiũ ſolemie: t ſophoniã filiũ maaſie
ἰωαχὰλ υἱὸν σελεμίου, καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαί
ſacerdotẽ ad hieremiã dicẽs: ora pro
ου τὸν ἱερέα πρὸς ἱερεμίαν λέγων, πρόσευξαι περὶ
nobis ad dñm deũ nr̃m. t hieremias trãſiit
ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἱερεμίας διῆλθεν
t venit i medio ciuitatis: t nõ dedure=
καὶ ἦλθεν ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ οὐ κατήγα=
rũt eum in carcerem. t exercitꝰ pharaõis egreſſꝰ
γον αὐτὸν εἰς φυλακήν. καὶ δύναμις φαραὼ ἐξῆλ=
eſt ex egypto: t audierũt chaldei famã
θεν ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν
eoꝝ: t aſcendeſt a hieruſalem. t factũ ẽ ver
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο λό
bũ dñi ad hieremiã dicẽs: ſic dixit dñs
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος
deꝰ iſrael: ſic dices ad
ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖς πρὸς τὸν ooooooooo

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.hiere.xxxvij.Pītīua.heb

regem iuda q̄ misit ad te vt requi
βασιλέα ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σὲ τοῦ ἐκζη=
rerent me. ecce exercit⁹ pharaōis q̄ egressus ē vobis in au
τῆσαί με. ἰδοὺ δύναμις φαραὼ ἐξελθοῦσα ὑμῖν εἰς βο
xiliū reuertentur in trā egypti: ⁊ reuertentur
ηθειαν ἀποστρέψουσιν εἰς γῆν αἰγύπτου, καὶ διασχέ=
tpī chaldei: ⁊ bellabunt ꝑ cui
σιν αὐτοὶ οἱ χαλδαῖοι, καὶ πολεμήσουσιν ἐπὶ τὴν πό=
tate hanc: ⁊ capient eā: ⁊ succendent
λιν ταύτην, καὶ συλλήμψονται αὐτήν, καὶ κατακαύσου
eam in igne: q̄ sic dixit dñs: ne exilti=
σιν αὐτὴν ἐν πυρί, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ ὑπολά
metis in animis vr̄is dicentes: recedentes
βητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν λέγοντες, ἀποστησόμενοι
abibunt a nobis chaldei: q̄ non abi=
ἀπελεύσονται ἀφ' ἡμῶν οἱ χαλδαῖοι, ὅτι οὐ μὴ ἀπέλ=
bunt. ⁊ si percussertis oēm exercitū
θωσιν. καὶ ἐὰν πατάξητε πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν
chaldeoꝝ debellantes vos: ⁊ derelicti fuerit
χαλδαίων τοὺς πολεμοῦντας ὑμᾶς, καὶ καταλειφθῶ
aliquis vulneratus vnusquisq; in loco suo:
σίν τινες ἐκκεκεντημένοι ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ,
hi surgent ⁊ incendent ciuitatē hāc
οὗτοι ἀναστήσονται καὶ κατακαύσουσιν τὴν πόλιν ταύ
in igne. ⁊ factū ē cū ascēdisset exercitus chal
την ἐν πυρί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβη ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ ab hierusalem a facie exerci=
δαίων ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμε
tus pharaōis: egressꝰ ē hieremias de hierusalem vt i=
ως φαραώ, ἐξῆλθεν ἱερεμίας ἀπὸ ἱερουσαλὴμ πορευ=
ret in trā beniamin vt emeret inde in medio
θῆναι εἰς γῆν βενιαμεὶν τοῦ ἀγοράσαι ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ
ppli: ⁊ fuit ibi in porta beniamin: ⁊
τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐν πύλῃ βενιαμείν, καὶ
ibi homo apud quē diuertit iarias filius se=
ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ κατέλυσεν ἰαρουίας υἱὸς σε=
lemie filij ananie: ⁊ cōprehendit hieremias di=
λεμίου υἱοῦ ἀναγίου, καὶ συνέλαβε τὸν ἱερεμίαν λέ=
cens: ad chaldeos tu fugis: ⁊ vrit:
γων, πρὸς τοὺς χαλδαίους σὺ φεύγεις; καὶ εἶπεν,
mēdacissꝰ nō ad chaldeos ego fugio: ⁊
ψεῦδος οὐχὶ πρὸς τοὺς χαλδαίους ἐγὼ φεύγω, καὶ
nō audiuit eum. ⁊ cōprehendit iarias hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ. καὶ συνέλαβεν ἰαρουίας τὸν ἱερε
miā: ⁊ introduxit eū ad principes: ⁊ idi=
μίαν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπι
gnati sunt principes ꝑ hieremiam: ⁊ percussērūt e=
κράθησαν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ ἱερεμίαν, καὶ ἔταξαν αὐ
um: ⁊ miserunt eū in domū carceris ionathā
τόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὸν δίκον φυλακῆς ἰωνάθαν
scribe: q̄ hanc fecerunt in domū
τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν εἰς οἰκίαν
carceris. ⁊ venit hieremias in domū laci ⁊
φυλακῆς. καὶ ἦλθεν ἱερεμίας εἰς τὸν δίκον τ̄ λάκκου καὶ
ad vincula ⁊ sedit ibi dies multos.
εἰς τὸν συγκλεισμὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.
⁊ misit sedechias ⁊ vocauit eum: ⁊ ifrogabat e
καὶ ἀπέστειλεν σεδεκίας καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐ
um rer absconditē: si est sermo a dño: ⁊
τὸν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως, εἰ ἔστιν λόγος παρὰ κυρίου, καὶ
dixit ei: est: in manus regis babylonis tra
εἶπεν αὐτῷ, ἔστιν, εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος πα
dēris. ⁊ dixit hieremias regi: in q̄ ilu
ραδοθήσῃ. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ, τί ἠδί
dis affecte ⁊ suos tuos ⁊ ppīm hīc:
κησά σε καὶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὸν λαόν τοῦ
q̄ tu dās me in domū carceris: ⁊ vbi sūt
τον, ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν φυλακῆς; καὶ ποῦ εἰ
pphete vr̄i q̄ pphetauerunt vobis dicentes:
σὶν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύσαντες ὑμῖν λέγοντες,

ʳregi ˢiuda ᵍqui misit ᵇvos
ᶜad me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒinterrogandū. ᶜEcce ᶠex
ercit⁹ ᵍpharaonis ʰq egres
sus est ⁱvobis ᵏin auxilium
ˡreuertetur ᵐ in terrā suā
ⁱ ⁿegyptū: ᵒ& rediēt ᶠchal
dei: ᵖ& bellabunt ᶠcontra
ᵍciuitatē hanc: ᵖ& capiēt
eam ᶠ& succendent ᶠigni.
ᵖHec ᵍ dicit ʰdñs. ᶜ Nolite
ᵒdecipere ᶜanimas vestras
ᶠdicētes. ᵍ Euntes ʰabibūt
& recedent ⁱa nobis ᵏchal
dei: ˡquia ᵐnon ⁿ abibunt.
ᵒSed & ᶠsi ᵍpercussertis oēz
ᵉexercitū ᶠchaldeorū ⁿqui
prelīātur ʲ aduersum vos:
ᶠ& derelicti fuerint ᵉx eis
ᵍaliquis ʰvulnerati: ᶜsinguli
ᵒde tētorio suo ᶜcōsurget:
ᶠ& incendent ʰciuitatē hāc
ᵍigni. Ergo ᵐcū recessis=
set ⁿ exercitus ᵒchaldeorū
ᵖab ᵍ hierusalem ᶠpropter
ⁿexercitum ᶠpharaonis ∞
ⁿegressus ē ᶠhieremias ᶠde
hierusalē: ᶠvt iret in ʲ terrā
ᵏbēiamin ᶠ& diuideret ᵒibi
possessionē ᶠin cōspectu
ciuiū. ᵍ Cūq; peruenisset
ʲad portā ᵏ beniamin erat
ʲibi ᵐ custos porte p vices
ᵒnoīe ᶠhierias ᵍfilius ᶠtele=
mie ᵍfilii ᶠananie: ⁿ& appre
hendit ᶠhieremiā ʲpphetā
ᵍdicens. ʰ Ad ᶜchaldeos ᶠp
fugis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠEt rndit ᵍhieremias. ʰ Fal
sum est ᶠnon ᵏfugio ˡad ∞∞
ᵐchaldeos. ⁿEt non ᵒaudi
nit ᵖeum sed ᵍcōprehendit
ᶠhierias ᵒ hieremiam: ᶠ&
adduxit eum ⁿad ∞∞∞∞∞∞
ᵏprincipes. Quāobrem
ᶠirati ᶠ principes ᵍ contra
ʰhieremiam: ᶜ cesum ᵒeuz
ᶜmiserunt ᶠ in ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖcarcerē qui erat i ᶠ domo
ᵏionathā ˡscribe. ᵐ Ipse ᵐ eī
ⁿprepositus erat ᵒ sup car
cerē. ᵖ Itaq; ᶠ ingressus est
ᵍhieremias ᶠin ⁿdomū ᵘlaci
ᶠ& in ᶠergastulū: ᶠ & sedit
ᵍibi ʰhieremias ᶜdieb ᵒmul
tis. ᶜMittens autem ∞∞∞
ᵍsedechias ᶠrex ʰtulit eum:
ᶠ& interrogauit eum ∞∞
ᶠin domo sua ᵐ absconditē:
ⁿ& dixit. Putas ne ᵒest ∞∞
ᶠsermo ᵍa ᶠ dño? ᵍ Et dixit
ᶠhieremias. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿEst. Et ait. ᶠ In manus
ᵍregis ʲbabylōis ʰ traderis.
ᶜEt dixit ᵒhieremias ᶜad re
gem ᵍsedechiam. ∞∞∞∞∞
ʰQuid ˡpeccauī ᵏtibi ˡ& ser
uis tuis ᵐ & populo tuo:
ᵒquia ᵖ misisti ᵍ me ᶠin ᵍdo=
mum ᶠcarceris? ⁿ Vbi sunt
ᵏpphete vestri ᶠqui ʲ pphe
tabant ᵍvobis: ᵏ& ᵖdicebāt:

כֹּ֣ל֔ךְ ׀ יְהוּדָ֖ה ׀ הַשֹּׁלֵ֣חַ ׀ אֶתְכֶ֑ם ׀ אֵלַ֣י
לִדְרֹשֵׁ֔נִי ׀ הִנֵּ֤ה ׀ חֵיל־ פַּרְעֹה֙ ׀ הַיֹּצֵ֣א
לָכֶ֔ם ׀ לְעֶזְרָ֖ה שָׁ֣ב ׀ לְאַרְצ֑וֹ ׀ מִצְרָֽיְמָה׃
וְשָׁ֣בוּ ׀ הַכַּשְׂדִּ֗ים ׀ וְנִלְחֲמ֤וּ ׀ עַל־ הָעִיר
הַזֹּאת֙ ׀ וְלָכְד֣וּהָ ׀ וְשָׂרְפ֥וּהָ ׀ בָאֵ֖שׁ׃ כֹּ֣ה
אָמַ֣ר ׀ יְהוָ֗ה ׀ אַל־ תַּשִּׁ֤יאוּ ׀ נַפְשֹׁתֵיכֶם֙
לֵאמֹ֔ר ׀ הָלֹ֥ךְ יֵלְכ֖וּ ׀ מֵעָלֵ֑ינוּ ׀ הַכַּשְׂדִּ֔ים
כִּ֥י ׀ לֹ֖א יֵלֵ֣כוּ ׀ כִּ֣י ׀ אִם־ הַכִּיתֶ֗ם כָּל־ חֵ֤יל
כַּשְׂדִּים֙ ׀ הַנִּלְחָמִ֣ים ׀ אִתְּכֶ֔ם ׀ וְנִשְׁאֲרוּ
בָהֶ֥ם ׀ אֲנָשִׁ֖ים ׀ מְדֻקָּרִ֑ים ׀ אִ֣ישׁ ׀ בְּאָהֳלוֹ
יָקֻ֔מוּ ׀ וְשָׂרְפ֥וּ ׀ אֶת־ הָעִ֖יר ׀ הַזֹּ֥את
בָּאֵֽשׁ׃ וַיְהִי֙ ׀ בְּהֵעָל֣וֹת ׀ חֵיל־ הַכַּשְׂדִּ֔ים
מֵעַ֖ל ׀ יְרוּשָׁלִַ֑ם ׀ מִפְּנֵ֖י ׀ חֵיל־ פַּרְעֹֽה׃
וַיֵּצֵ֣א ׀ יִרְמְיָ֣הוּ ׀ מִירוּשָׁלִַ֗ם ׀ לָלֶ֙כֶת֙ ׀ אַ֣רְצָה
בִנְיָמִ֔ן ׀ לְהִלָּ֥ק מִשָּׁ֖ם ׀ בְּת֥וֹךְ ׀ הָעָֽם׃
וַיְהִי־ הוּא֙ ׀ בְּשַׁ֣עַר ׀ בִּנְיָמִ֔ן ׀ וְשָׁ֣ם ׀ בַּעַל־
פְּקֻדֹ֔ת ׀ וּשְׁמ֖וֹ ׀ יִרְאִיָּ֣ה ׀ בֶּן־ שְׁלֶמְיָ֑ה ׀ בֶּן־
חֲנַנְיָ֗ה ׀ וַיִּתְפֹּשׂ֙ ׀ אֶת־ יִרְמְיָ֣הוּ ׀ הַנָּבִ֔יא
לֵאמֹ֔ר ׀ אֶל־ הַכַּשְׂדִּ֖ים ׀ אַתָּ֣ה ׀ נֹפֵ֑ל׃
וַיֹּ֣אמֶר ׀ יִרְמְיָ֗הוּ ׀ שֶׁ֙קֶר֙ ׀ אֵינֶ֔נִּי ׀ נֹפֵ֖ל עַל־
כַּשְׂדִּ֑ים ׀ וְלֹ֣א ׀ שָׁמַ֣ע ׀ אֵלָ֗יו ׀ וַיִּתְפֹּשׂ֙
יִרְאִיָּ֣ה ׀ בִּירְמְיָ֔הוּ ׀ וַיְבִאֵ֥הוּ ׀ אֶל־
הַשָּׂרִ֖ים ׀ וַיַּכּ֥וּ ׀ הַשָּׂרִ֛ים ׀ עַל־
יִרְמְיָ֖הוּ וַיִּתְּנ֣וּ אֹת֔וֹ ׀ בֵּ֖ית
הָאסוּר֙ בֵּ֣ית יְהוֹנָתָ֔ן הַסֹּפֵ֑ר ׀ כִּי־ אֹת֥וֹ
עָשׂ֖וּ ׀ לְבֵ֣ית ׀ הַבֹּ֑ור ׀ וַיֵּ֣שֶׁב יִרְמְיָ֔הוּ
אֶל־ בֵּ֥ית הַבֹּור֙ וְאֶל־ הַחֲנִיֹּ֔ות ׀ וַיֵּ֖שֶׁב
שָׁ֣ם ׀ יִרְמְיָ֗הוּ ׀ יָמִ֥ים ׀ רַבִּֽים׃ וַיִּשְׁלַ֣ח
הַמֶּ֣לֶךְ ׀ צִדְקִיָּ֗הוּ ׀ וַיִּקָּחֵ֙הוּ֙ ׀ וַיִּשְׁאָלֵ֣הוּ
הַמֶּ֣לֶךְ ׀ בְּבֵיתוֹ֙ ׀ בַּסֵּ֔תֶר ׀ וַיֹּאמֶר֙ ׀ הֲיֵ֣שׁ
דָּבָ֔ר ׀ מֵאֵ֖ת יְהוָ֑ה ׀ וַיֹּ֣אמֶר ׀ יִרְמְיָ֔הוּ
יֵ֖שׁ ׀ וַיֹּאמֶר֙ ׀ בְּיַ֣ד ׀ מֶ֣לֶךְ ׀ בָּבֶ֔ל ׀ תִּנָּתֵֽן׃
וַיֹּ֣אמֶר ׀ יִרְמְיָ֗הוּ ׀ אֶל־ הַמֶּ֣לֶךְ ׀ צִדְקִיָּ֗הוּ
מֶ֤ה ׀ חָטָאתִי֙ ׀ לְךָ֣ ׀ וְלַעֲבָדֶ֔יךָ ׀ וְלָעָ֥ם ׀ הַזֶּ֖ה
כִּֽי־ נְתַתֶּ֗ם אֹתִי֙ ׀ אֶל־ בֵּ֣ית ׀ הַכָּלְאִ֔ים ׀ וְאַיֵּ֕ה
נְבִיאֵיכֶ֖ם ׀ אֲשֶׁ֣ר ׀ נִבְּא֣וּ ׀ לָכֶ֑ם ׀ לֵאמֹֽר׃

לֹא יָבֹא מֶלֶךְ בָּבֶל עֲלֵיכֶם וְעַל
הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ תִּפָּל נָא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ וְאַל־
תְּשִׁבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא
אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
וַיִּפְקְדוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה
וְנָתֹן לוֹ כִּכַּר לֶחֶם לְיוֹם מִחוּץ
לְאֹפִים עַד תֹּם כָּל הַלֶּחֶם מִן הָעִיר
וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה׃

Cxxxviij. וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְיָה בֶן מַתָּן
וּגְדַלְיָהוּ בֶן פַּשְׁחוּר וְיוּכַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ
וּפַשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר
וְהַיֹּצֵא אֶל הַכַּשְׂדִּים וְחָיָה וְהָיְתָה
לּוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל וְחָי׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנָּתוֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד חֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל וְלָכְדָהּ׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים
אֶל הַמֶּלֶךְ יוּמַת נָא אִישׁ הַזֶּה כִּי עַל כֵּן הוּא מְרַפֵּא אֶת יְדֵי
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר הַזֹּאת וְאֶת יְדֵי כָל הָעָם לְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם הַזֶּה
כִּי אִם לְרָעָה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ הִנֵּה הוּא בְיֶדְכֶם כִּי אֵין
הַמֶּלֶךְ יוּכַל לָכֶם דָּבָר׃ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר
מַלְכִּיָּהוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה וַיַּשְׁלִחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים
וּבַבּוֹר אֵין מַיִם כִּי אִם טִיט וַיִּטְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּטִּיט׃ וַיִּשְׁמַע עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי
אִישׁ סָרִיס וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי נָתְנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר וְהַמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן׃ וַיֵּצֵא עֶבֶד מֶלֶךְ

non venit rex babylonis super vos & super terram hanc. Nunc ergo audi obsecro dñe mi rex. Valeat deprecatio mea in cõspectu tuo: & ne me remittas in domum ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias & vt traderetur hieremias in vestibulum carceris: & daretur ei torta quotidie panis: excepto pulmento: donec cõsumerẽtur oẽs panes de ciuitate: & mãsit hieremias in vestibulo carceris. 38.

Audiuit aute saphatias filius mathan & gedelias filius phassur & iuchal filius selemie & phassur filius melchie sermones quos hieremias loquebatur ad omnẽ populũ: dicens. Hec dicit dñs. Quicũq; maserit in ciuitate hac morietur gladio & fame & pestẽ: qui aut profugerit ad chaldeos viuet: & erit anima eius salua & viuens. Hec dicit dominꝰ. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitꝰ regis babylonis & capiet eam. Et dixerũt principes regi. Rogamus vt occidatur homo iste. De industria enim dissolut manus virorum bellantiũ qui remanserunt in ciuitate hac: & manus vniuersi populi loquens ad eos vniuersa verba hec. Siquidem homo iste non querit pacem populo huic: sed malum. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in manibus vestris est. Nec enim fas est vobis quicq̃ negare. Tulerũt ergo hieremiam & proiecerũt eum in lacum melchie filii amelech qui erat in vestibulo carceris & submiserũt hieremiã in lacũ in quo non erat aqua sed lutũ. Defecẽdit itaq; hieremias in cenum. Audiuit autẽ abdemelech ethiops vir eunuchus qui erat in domo regis: qꝝ

non veniet rex babylonis sup frã hanc. οὐ μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην. τ nũc audi tã dñe rex: cadat mia mea ante faciem tuã: τ non auertas me in vo mũ ionathan scribe: τ non moriar ibi: τ precepit rex: τ intecerſit ei ibi, καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐνεβάλοσαν αὐτ um in domũ carceris. τ vederũt ei panẽ ἐκεῖ, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον vnũ in die defor is vbi panes facũt: donec defecerẽt ἕνα τῆς ἡμέρας ἔξωθεν οὗ πέπτουσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ panes de ciuitate: τ sedit hieremias in atrio ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθησεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ carceris. τῆς φυλακῆς.

Ca.38.

Καὶ ἤκουσεν σαφὰν υἱὸς ματθάν, καὶ γεδολίας υἱ us paschor: τ ioachal filꝰ selemie τ paschor filꝰ ὸς πασχώρ, καὶ ἰωχὰλ υἱὸς σελεμίου καὶ πασχὼρ υἱὸς melchie finẽs ꝺs hieremias loqbat ad ppꝫs μελχίου τοὺς λόγους οὓς ἱερεμίας ἐλάλει ἐπὶ τὸν λαὸν dicens: sic dixit dñs: sedens in ciuitate λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ista morietur in gladio: τ in fame τ in pe τοῦτο ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν λοι ſle. τ egrediens ad chaldeos: vi μῷ· καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους, ζή uet. τ erit aia eius in lucrũ τ viuet: σεται· καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς εὕρεμα καὶ ζήσεται, qꝝ sic dixit dñs: tradita trade- ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, παραδιδομένη παραδοθήσε tur ciuitas hec in manus exercitus regis ba- ται πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βα bylonis: τ capiet eam. τ dixerũt prin- βυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτήν· καὶ εἶπαν οἱ ἄρχον pes regi: occidatur taꝫ homo ille: τες τῷ βασιλεῖ, ἀναιρεθήτω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, qꝝ ipe dissoluit manus hoĩm bellã- ὅτι αὐτὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν τῶν πολε tium q remanserunt in ciuitate hac: μούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τ manus vniuersi ppli loquẽs ad e- καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐ os sedm verba illa: qꝝ homo i- τοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτ ſle nõ quinat pacem ppõ huic: sed mala. ος οὐ χρησμολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ, ἀλλ' ἢ ποιηρά. τ dixit rex sedechias: ecce ipe in manib⁹ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χερσὶν vris: qꝝ nõ potuit rex ꝙ cos: τ ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ tulerũt hieremiaꝫ: τ ꝓiecerũt eum in la- ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκ cũ melchie filii regis q erat in atrio κον μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς carceris: τ demiserũt eũ in funib⁹ in la- φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν ἐν σχοινίοις εἰς τὸν λάκ cum: τ in lacu nõ erat aq̃ sed cenum: κον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλ' ἢ βόρβορος, τ erat in ceno. τ audiuit abdemelech e- καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ· καὶ ἤκουσεν ἀβδεμέλεχ ὁ αἰ thiops vir eunuchus: τ erat ipe in atrio θίοψ ἀνὴρ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ regis: qꝝ intecerſit hieremiã in la- βασιλέως, ὅτι ἐνέβαλον τὸν ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκ cũ. τ rex sedebat in porta beniamin: κον. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν τῇ πύλῃ βενιαμίν. τ egreſſꝰ ẽ abdemelech καὶ ἐξῆλθεν ἀβδεμέλεχ

Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina. Trãſla.B.Hie. Tex.heb.hiere.xxxviij.Trãſlatio.heb

de domo regis: & locut⁹ eſt ad regem
ἐκ τῆς οἰκίας βασιλέως, καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὸν βα=
gem & dixit: dñe mi rex male fecerũt
σιλέα καὶ εἶπεν, κύριέ μου βασιλεῦ ἐπονήρευσαν οἱ
viri illi oia q̃ fecerunt cõtra hieremi
ἄνδρες ἐκεῖνοι πάντα ἃ ἐποίησαν κατὰ τοῦ ἱερεμί
am pphetam mittentes eũ in lacum ut
ου τοῦ προφήτου ῥίψαντες αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον ἵνα
moriatur in eo a facie famis: qz
ἀποθάνῃ ἐν αὐτῷ ἀπὸ προσώπου τοῦ λιμοῦ, ὅτι
nõ ſunt vltra panes i ciuitate. & precepit
οὐκ εἰσὶν ἔτι ἄρτοι ἐν τῇ πόλει. καὶ ἐνετείλατο ὁ
rex abdemelech ethiopi dicẽs: tolle tecũ
βασιλεὺς τῷ ἀβδεμέλεχ λέγων, λάβε μετὰ σεαυ=
hinc triginta viros & educ e=
τοῦ ἐντεῦθεν τριάκοντα ἄνδρας καὶ ἀνάγαγε αὐ=
um de lacu: vt nõ moriat. & accepit
τὸν ἐκ τοῦ λάκκου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ἔλαβεν
abdemelech homines & itrauit in do=
ἀβδεμέλεχ τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶ=
mũ regis ad ſubterraneã: & tulit inde ve=
κον βασιλέως ὡς τὸν ὑπόγαιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν πα=
tera rudia veſtimẽta & ãtiq̃ funiculos & ꝓiecit ea ad
λαιὰ ῥάκη καὶ παλαιὰ χοινία, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς
hieremiã in lacum: & dixit ad eum:
ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
pone hec ſub funiculis: & fecit hie
θὲς ταῦτα ὑποκάτω τῶν χοινίων, καὶ ἐποίησεν ἱε
remias ſic. & traxerũt eũ in funi=
ρεμίας οὕτως· καὶ εἵλκυσαν αὐτὸν ἐν τοῖς χοινί=
culis: & eduxerũt eũ de lacu: & ſe
οις, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐκά=
dit hieremias in atrio carceris. &
θισεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς· καὶ
miſit rex & vocauit eũ
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν
ad ſe in domũ tertiam q̃ in domo do=
πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἰκίαν ἀσαλισιῆλ τὴν ἐν οἴκῳ κυ=
mini: & dixit ei rex: iterrogabo te ver=
ρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ἐρωτήσω σε λό=
bum: & ne abſcõdas a me verbũ. & dixit biere
γον, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα· καὶ εἶπεν ἱερε=
mias regi: ſi ãnũciauero tibi nõ morte
μίας τῷ βασιλεῖ, ἐὰν ἀναγγείλω σοι οὐχὶ θανάτῳ
me interficies: & ſi ꝓſiliũ dedero tibi: nõ
με θανατώσῃς; καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι, οὐ
audies me. & iurauit rex ei ſecrã
μὴ ἀκούσῃς μου· καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ κρυ
tũ dicẽs: viuit dñs q̃ fecit nobis aiam
φῇ λέγων, ζῇ κύριος ὃς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν
hanc: ſi occidero te & ſi tradidero te
ταύτην, εἰ ἀποκτενῶ σε καὶ εἰ παραδώσω σε
in manus viroꝝ iſtoꝝ q̃runt
εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τούτων τῶν ζητούντων
aiam tuã. & dixit ei hieremias: ſic
τὴν ψυχήν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἱερεμίας, οὕτως
dixit dñs exercituũ deꝰ iſrael: ſi egre
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐὰν ἐξελ
diẽs egreſſꝰ fueri ad duces regis babylonis: vi
θὼν ἐξέλθῃς πρὸς ἡγεμόνας βασιλέως βαβυλῶνος, ζή
uet aia tua. & ciuitas hec nõ
σεται ἡ ψυχή σου· καὶ ἡ πόλις αὕτη οὐ μὴ

"de domo ˢregis:ˢ& locu=
tus eſtˢ adˢregem· ∞∞∞∞∞
ᵇdicens·ᶜDomine miᵒrex
ˢmale fecerunt ˢviri ∞∞∞∞
ᵍiſti ˢoĩa ʰ quecũqꝫ ˢperpe
trarunt ᵐcontra hieremiã
ⁿprophetam :ᵍmittentes
eum ˢin ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍlacum ˢvt moriatur ʰ ibi
ˢfame. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍNon ſunt ˢeni ᵇpanes ᶜvl=
tra ᵍin ciuitate. ᶜ Precepit
itaqꝫ ˢrex ᵇ abdemelech
ʰethiopi ˢdicens. ∞∞∞∞∞
ᵐTolle ⁿtecum ᵒhinc ᵖ tri=
ginta ᵍviros: ∞∞∞∞∞∞∞
ˢ& leua ᵗ hieremiam ᵘpro=
phetam ˢde ˢlacu ∞∞∞∞∞
ˢanteq̃ ˢmoriatur. ᵇ Aſſũ=
ptis ergo ᶜabdemelech ∞
ᵍ ſecũ ˢviris ᵇ ingreſſus eſt
ˢdomum ʰ regis que erat
ᵐſub ⁿcellario ᵒ& tulit ᵖ ĩde
ᵍveteres pannos ∞∞∞∞∞
ʳ & antiq̃ veſtimẽta ˢ q̃ cõ=
putruerat: & ᵘſubmiſit ea
ˣad ʸhieremiam ˢin ᵃ lacum
ᵇper funiculos. ∞∞∞∞∞
ᶜDixitq̃ ᵈabdemelech ᵉe=
thiops ᶠad ᵍhieremiã pro=
phetã. ʰPone ˢveteres pan
nos & hec ᵐ ſciſſa ⁿ & putri
da ᵒſub ᵖcubito ᵍmanuum
tuarum & ˢſuper ʰ funes.
ˢFecit ergo ᵘhieremias ˢſic.
ˢEt extraxerũt ᵃ hieremiã
ᵇfunibus: ˢ& eduxerũt ᶜeũ
ᵈde ˢlacu. ᵉ Manſit autem
ᵇhieremias ˢ in veſtibulo
ᵏcarceris. ˢEt miſit ∞∞∞∞
ᵐrex ⁿ ſedechias ᵒ & tulit
ᵖad ſe ᵍhieremiam ∞∞∞∞
ˢprophetam ˢad ᵘ oſtium
ˣtertium ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸquod erat ˢin domo ᵃdñi.
ᵇEt dixit ᶜ rex ᵈad ∞∞∞∞∞
ᶜhieremiam. ˢ Interrogo
ᵉego ᵇte ᶜſermonem ᵏne ∞
ˢabſcõdas ᵐa me ⁿ aliquid.
ᵒDixit aũt ᵖhieremias ᵍad
ˢſedechiam. ᵉ Si ˢannuncĩa
uero ⁿtibi : ᵏmunquid non
ˢinterficies me? ˢEt ſi ᵇcon
ſiliũ dedero tibi: ᶜnon ᶜme
ᵈaudies. ˢIurauit ergo ᵉrex
ᵇſedechias ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏhieremie ˢclam ᵐdicens.
ⁿ Viuit ᵉdominus ᵖqui ∞∞
ᵍfecit ˢnobis ˢaiam ⁿ hanc:
ᵏ ſi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳoccidero te ˢ& ſi ᵃ tradide
ro te ᵉin manus ᶜ virorum
ᵈiſtorum ᶜqui ˢquerũt ᵇani
mam tuam. ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢEt dixit ᵏhieremias ˢad ᵐſe
dechiam. ⁿHec ᵒdicit ∞∞∞
ᵖdominus ˢexercituũ ᵍde=
us ˢiſrael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿSi ᵏ profectus ˢexieris ˢad
ᵍprincipes ᵇregis ᶜbabylo=
nis: ᵈviuet ˢanima tua ˢ& ci
uitas ᵍhec ᵇnon ∞∞∞∞∞∞

מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְדַבֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֵרָעוּ הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ לִירְמְיָהוּ
הַנָּבִיא אֵת אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ אֶל
הַבּוֹר וְיָמֵת תַּחְתָּיו מִפְּנֵי הָרָעָב
כִּי אֵין הַלֶּחֶם עוֹד בָּעִיר וַיְצַוֵּה
הַמֶּלֶךְ אֶת עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
קַח בְּיָדְךָ מִזֶּה שְׁלֹשִׁים אֲנָשִׁים
וְהַעֲלִיתָ אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִן הַבּוֹר
בְּטֶרֶם יָמוּת וַיִּקַּח עֶבֶד מֶלֶךְ אֶת
הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וַיָּבֹא בֵּית הַמֶּלֶךְ
אֶל תַּחַת הָאוֹצָר וַיִּקַּח מִשָּׁם בְּלוֹי
הַסְּחָבוֹת וּבְלוֹי מְלָחִים וַיְשַׁלְּחֵם
אֶל יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר בַּחֲבָלִים:
וַיֹּאמֶר עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אֶל יִרְמְיָהוּ
שִׂים נָא בְלוֹאֵי הַסְּחָבוֹת וְהַמְּלָחִים
תַּחַת אַצִלוֹת יָדֶיךָ מִתַּחַת לַחֲבָלִים
וַיַּעַשׂ יִרְמְיָהוּ כֵּן וַיִּמְשְׁכוּ אֶת יִרְמְיָהוּ
בַּחֲבָלִים וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ מִן הַבּוֹר וַיֵּשֶׁב
יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה: וַיְשַׁלַּח
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקַּח אֶת יִרְמְיָהוּ
הַנָּבִיא אֵלָיו אֶל הַמָּבוֹא הַשְּׁלִישִׁי
אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
יִרְמְיָהוּ שְׁאַל אֲנִי אֹתָךְ דָּבָר אַל
תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל
צִדְקִיָּהוּ כִּי אַגִּיד לָךְ הֲלוֹא הָמֵת
תְּמִיתֵנִי וְכִי אִיעָצְךָ לֹא תִשְׁמַע
אֵלָי: וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
יִרְמְיָהוּ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר חַי יְהוָה אֲשֶׁר
עָשָׂה לָנוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת אִם
אֲמִיתְךָ וְאִם אֶתְּנְךָ בְּיַד הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר מְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ:
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל צִדְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אִם יָצוֹא תֵּצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
וְחָיְתָה נַפְשֶׁךָ וְהָעִיר הַזֹּאת לֹא

תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ וְחַיְתָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ׃ שָׂרַף
וְאִם לֹא תֵצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל יצא
וְנִתְּנָה הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
וְשָׂרְפוּהָ בָאֵשׁ וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מלט
מִיָּדָם׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
יִרְמְיָהוּ אֲנִי דֹאֵג אֶת הַיְהוּדִים יהד
אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל הַכַּשְׂדִּים פֶּן יִתְּנוּ נתן
אֹתִי בְּיָדָם וְהִתְעַלְּלוּ בִי׃ וַיֹּאמֶר עלל
יִרְמְיָהוּ לֹא יִתְּנוּ שְׁמַע נָא בְּקוֹל
יְהוָה לַאֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ וְייטב
לְךָ וּתְחִי נַפְשֶׁךָ׃ וְאִם מָאֵן אַתָּה חיה
לָצֵאת זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הֶרְאַנִי יְהוָה׃ יצא ראה
וְהִנֵּה כָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאַרוּ בְּבֵית נשה שאר
מֶלֶךְ יְהוּדָה מוּצָאוֹת אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ יצא שור
בָּבֶל וְהֵנָּה אֹמְרוֹת הֵסִיתוּךָ וְיָכְלוּ סית
לָךְ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ הִטְבִּיעוּ בַּבֹּץ טבע
רַגְלֶךָ וַיָּסֹגוּ אָחוֹר׃ וְאֵת כָּל נָשֶׁיךָ אחר
וְאֶת בָּנֶיךָ מוֹצִאִים אֶל הַכַּשְׂדִּים נשה יצא
וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדָם כִּי בְיַד מֶלֶךְ מלט
בָּבֶל תִּתָּפֵשׂ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת תפשׂ
תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל שרף אבר
יִרְמְיָהוּ אִישׁ אַל יֵדַע בַּדְּבָרִים ידע
הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת׃ וְכִי יִשְׁמְעוּ שׁמע
הַשָּׂרִים כִּי דִבַּרְתִּי אִתָּךְ וּבָאוּ אֵלֶיךָ שור בוא
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגִּידָה נָא לָנוּ מַה נגד
דִּבַּרְתָּ אֶל הַמֶּלֶךְ אַל תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ כחד
וְלֹא נָמִית וְמַה דִּבֶּר אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ׃ מות
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מַפִּיל אֲנִי תְּחִנָּתִי נפל חנן
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הֲשִׁיבֵנִי בֵּית פנה שוב
יְהוֹנָתָן לָמוּת שָׁם׃ וַיָּבֹאוּ כָל הַשָּׂרִים בוא
אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֶּד לָהֶם שׁאל נגד
כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּה
הַמֶּלֶךְ וַיִּחְדְּלוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא נִשְׁמַע חדל שמע
הַדָּבָר׃ וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה נטר
עַד יוֹם אֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִָם וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִָם׃ לכד

succendetur in igne: & viues tu & dom⁹ tua. & κατακαυθῆ ἐν πυρί, καὶ ζήσῃ σὺ καὶ ἡ οἰκία σου. καὶ
si nō exieris: tradetur ciuitas hec in manus ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς, φοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν
chaldeox: & succendent eam in igne: & tu nō χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺ οὐ
saluaberis de manibus eox. & dixit rex μὴ σωθῇς ἀπὸ χειρῶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
hieremie: ego sollicitudiné hēo iudeox q̄ fuge- τῷ ἱερεμίᾳ, ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν ἰουδαίων τῶν πεφευ
runt ad chaldeos ne dent me in manus γότων πρὸς τοὺς χαλδαίους μὴ δῶσίν με εἰς χεῖρας
eox & illudant mihi. & ait hieremias: αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. καὶ εἶπεν ἱερεμίας,
non tradent te: audi xbū dñi qd̄ ego οὐ μὴ παραδῶσίν σε, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ
dico ad te: & melius erit tibi & viuet ani- λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιον ἔσαι σοι καὶ ζήσεται ἡ ψυ
ma tua: & si nō volueris tu egredi: iste sermo χή σου, καὶ ἐὰν μὴ θέλῃς σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ λόγος ὃν
oñdit mihi dñs. ecce oēs mulieres q̄ relicte ὑπέδειξέν μοι κύριος. ἰδοὺ πᾶσαι γυναῖκες αἱ καταλειφ
sunt in domo regis iuda: educte sunt ad re- θεῖσαι ἐν οἰκίᾳ βασιλέως ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς βα
gem babylonis. & iste dixerūt: seduxerūt te: & σιλέα βαβυλῶνος. καὶ οὗτοι ἔλεγον, ἠπάτησάν σε, καὶ
pualuerunt aduersū te viri pacifici tui: & pualebunt ἠδυνάσθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου, καὶ κατισχύσου
in lubricis ꝑ pedes tuos: recesserūt a te: σιν ἐν ὀλισθήμασιν πόδας σου, ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ,
& vxores tuas & filios tuos educent καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν
ad chaldeos: & tu nō saluaberis: q̄z in ma πρὸς τοὺς χαλδαίους, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι ἐν χει
nu regis babylonis capieris: & ciuitas hec ρὶ βασιλέως βαβυλῶνος συλληφθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη
comburetur. & dixit sedechias ad hiere- κατακαυθήσεται. καὶ εἶπεν ὁ σεδεκίας πρὸς τὸν ἱερε
miā: homo nō sciat de verbis istis: μίαν, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων,
& tu non morieris. & si audierit pncipes καὶ σὺ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες
q̄z loquut⁹ fuī tibi: & venerit ad te: & dixerint ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσίν πρὸς σέ, καὶ εἴπωσίν
tibi: nuncia nobis qd locut⁹ es ad regem: σοι, ἀνάγγειλον ἡμῖν τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα,
ne celes a nobis & non interficiem⁹ te: & qd locu- μὴ κρύψῃς ἀφ' ἡμῶν καὶ οὐ μὴ ἀνελωμέν σε, καὶ τί ἐλά
tus es ad te rex. & dices illis: piscio λησεν πρὸς σὲ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ῥίπτω
ego miam meā ante oculos regis vt ἐγὼ τὸ ἔλεός μου κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως πρὸς
non reducat me in domū ionathan vt moriar τὸ μὴ ἀποστρέψαι με εἰς οἰκίαν ἰωναθαν ἀποθανεῖν
illic. & veneſt oēs pncipes ad hieremiā & ἐκεῖ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς ἱερεμίαν καὶ
interrogauerūt eū. & locut⁹ est eis iuxta omnia ἐπηρώτησαν αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ πάν-
verba hec que precepat ei rex. & cessauerunt ab τας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βα
eo. nihil enī fuerat audi tū. & mansit vero hieremi σιλεύς. καὶ ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη ὁ λόγος.
as in vestibulo carceris vsq̄ ad diem quo capta καὶ ἐκάθισε ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἕως
est hierusalē. & factū est vt caperetur hierusalē. τῆς ἡμέρας ἧς ἑάλω ἱερουσαλήμ. Ca.39.

Trāsla.gre.ltr.cū inter.lati.

Trāsla.B.Ie.

Ter.he.biere.xxxix.Trāsla.heb.

A

Θτ factū ẽſt in ãno nono ſede=
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τοῦ σεδε
chie regis iuda in mẽſe decimo: ve=
κίου βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, πα
nit nabuchodonoſor rex babylonis t
ρεγένετο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
oĩs exercitus eius ꝑ hieruſalem: t obſi=
πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπολι
debãt eã. t in vndecimo anno ſede
όρκουν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ σεδε
chie in mẽſe quarto nona mẽſis: diru=
κίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἐννάτῃ τοῦ μηνός, ἐρρά
ta ẽ ciuitas. t ingreſſi ſũt oẽs duces re
γη ἡ πόλις· καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες βα
gis babylonis t ſederũt in porta me
σιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέ
dia nergel ſaraſar ſamagar t nabuſarſa
σῃ νηργελ σαρασὰρ σαμαγὰρ καὶ ναβουσαρσα=
chi t nabuſarec t nergel: ſaraſar rabs=
χὶμ καὶ ναβουσάρης καὶ νηργέλ, σαρασὰρ ῥαβ=
mag: t reliqui duces regis ba=
μάγ, καὶ οἱ κατάλοιποι ἡγεμόνες βασιλέως βα=
bylonis. t factũ ẽ vt vidit eos ſedechias rex
βυλῶνος· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βα
iuda: t oẽs viri bellatores: t
σιλεὺς ἰούδα, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμισταί, καὶ
fugerũt t exierũt nocte de ciuitate per
ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν
viam horti regis p portã p medium
ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον
B muri t antemuralis. t exierũt
τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος· καὶ ἐξῆλθον
per viã cãpeſtrẽ: t pſecut⁹ eſt exercitus chal=
διὰ τὴν ὁδὸν ἀραβά, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ poſt eos: t ꝓhenderũt ſedechiam in
δαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ
trãs hierichũ t duxerũt eũ ad nabuchodonoſor
πέραν ἱεριχὼ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσωρ
regem babylonis q̃ in reblatha q̃ in tra cmath. t
βασιλέα βαβυλῶνος εἰς ῥεβλάθα τὴν ἐν τῇ γῇ ἀιμάθ· καὶ
locut⁹ ẽ ipſi cũ iudicio. t iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως· καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios ſedechie in reblatha ante ocu
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλάθα κατ' ὀφ=
los eius: t oẽs ꝓceres iuda iugulauit:
θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν,
t oculos ſedechie excecauit. t vinxit
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν. καὶ ἔδησεν
eum in cõpedib⁹: t duxit eũ in babylonẽ. t
αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα· καὶ
domũ regis t domos ꝓcũ cõburſſe
τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ τὰς οἰκίας τοῦ λαοῦ ἐνέπρη
rũt chaldei in igne: t murũ hieruſalẽ ſubuer
σαν οἱ χαλδαῖοι ἐν πυρί, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθεῖ
terũt t reliquũ ꝓpũ t relictos in
λαν καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν
ciuitate t cadentes q̃ ceciderũt ad
C τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπωκότας οἳ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν
regem babylonis. t reliquũ ꝓpũ t
βασιλέα βαβυλῶνος· καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς
relictos trãſtulit nabuzardan ꝓnceps coq⁹
καταλειφθέντας μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
in babylonem. t ex pauperibus ꝓpũ q̃b⁹ nõ erat q̃d
εἰς βαβυλῶνα· καὶ ἐκ τῶν πτωχῶν τοῦ λαοῦ ὃς οὐκ ἦν ὄν
quã: reliquit nabuzardan ꝓnceps coq⁹ in tra ꝓiu
τι, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ Ιού
da: t dedit eis vineas t agros in die
δα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέ
illa. t ꝑcepit nabuchodonoſor rex
ρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς
babylonis pro hieremiaĩ manu nabuzardan
βαβυλῶνος ὑπὲρ τοῦ ἱερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν τοῦ

Infra 52.a. 4.Re. 25.a.

Ca xxxix

בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְצִדְקִיָּהוּ תשע
מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּא עשר בוא
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ צור
עַל יְרוּשָׁלִַם וַיָּצֻרוּ עָלֶיהָ בַּעֲשֹׂתִי
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ בַּחֹדֶשׁ רבע נקב
הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ הָבְקְעָה בקע בוא שור
הָעִיר: וַיָּבֹאוּ כָּל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיֵּשְׁבוּ בְּשַׁעַר הַתָּוֶךְ נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר
סַמְגַּר נְבוּ שַׁר סְכִים רַב סָרִיס
נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר רַב מָג וְכָל שְׁאֵרִית
שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר היה
רָאָם צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל ראה
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּבְרְחוּ וַיֵּצְאוּ ברח לחם
לַיְלָה מִן הָעִיר דֶּרֶךְ גַּן הַמֶּלֶךְ בְּשַׁעַר
בֵּין הַחֹמֹתַיִם וַיֵּצֵא דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה: חמה
וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחֲרֵיהֶם רדף
וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ נגש
וַיִּקְחוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ אֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר עלה
מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים: וַיִּשְׁחַט דבר שפט
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ בְּרִבְלָה שחט
לְעֵינָיו וְאֶת כָּל חֹרֵי יְהוּדָה חור
שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל: וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ
עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לָבִיא אסר בוא
אֹתוֹ בָּבֶלָה: וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת
בֵּית הָעָם שָׂרְפוּ הַכַּשְׂדִּים בָּאֵשׁ
וְאֶת חמות יְרוּשָׁלִַם נָתָצוּ: וְאֶת חמה
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת שאר
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עָלָיו וְאֶת נפל
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים בָּבֶל: וּמִן הָעָם הַדַּלִּים
אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מְאוּמָה הִשְׁאִיר מאם שאר
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
וַיִּתֵּן לָהֶם כְּרָמִים וּנְגָבִים בַּיּוֹם נתן
הַהוּא: וַיְצַו נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ צוה
בָּבֶל עַל יִרְמְיָהוּ בְּיַד נְבוּזַרְאֲדָן

Pritiua.heb. Tex.pe.Viere.xl.

רַב ״ טַבָּחִים ׳ לֵאמֹר ׃ ׳ קָחֻנוֹ ׳ וְעֵינֶיךָ ׳ לָמַח
שִׂים ׳ עָלָיו ׳ וְאַל ׳ תַּעַשׂ ׳ לוֹ ׳ מְאוּמָה ״ שום ׳ עשה
רָע ׳ כִּי ׳ אִם ׳ כַּאֲשֶׁר ׳ יְדַבֵּר ״ אֵלֶיךָ ׳ רוע ׳ דבר
כֵּן ׳ עָשָׂה ׳ עִמּוֹ ׳ וַיִּשְׁלַח ׳ נְבוּזַרְאֲדָן ׳ רַב ׳ שלח
טַבָּחִים ״ וּנְבוּשַׁזְבָּן ׳ רַב ׳ סָרִיס ׳ וְנֵרְגַל ׳ סרס
שַׂרְאֶצֶר ׳ רַב ׳ מָג ׳ וְכֹל ׳ רַבֵּי ׳ מֶלֶךְ ״ בָּבֶל ׃
׳ וַיִּשְׁלְחוּ ׳ וַיִּקְחוּ ״ אֶת ׳ יִרְמְיָהוּ ״ מֵחְצַר ׳ לקח
״ הַמַּטָּרָה ׳ וַיִּתְּנוּ ׳ אֹתוֹ ׳ אֶל ׳ גְּדַלְיָהוּ ״ נתן
״ בֶּן ׳ אֲחִיקָם ״ בֶּן ׳ שָׁפָן ׳ לְהוֹצִיאֵהוּ ׳ יצא
׳ אֶל ׳ הַבָּיִת ׳ וַיֵּשֶׁב ׳ בְּתוֹךְ ׳ הָעָם ׃ וְאֶל
׳ יִרְמְיָהוּ ׳ הָיָה ׳ דְּבַר ׳ יְהוָה ׳ בְּהיֹתוֹ ׳ עָצוּר ׳ היה ׳ עצר
״ בַּחְצַר ״ הַמַּטָּרָה ״ לֵאמֹר ׃ ״ הַלוֹךְ ״ הלך
״ וְאָמַרְתָּ ׳ לְעֶבֶד ״ מֶלֶךְ ׳ הַכּוּשִׁי ״ לֵאמֹר
׳ כֹּה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ צְבָאוֹת ״ אֱלֹהֵי ׳ יִשְׂרָאֵל
״ הִנְנִי ׳ מֵבִיא ׳ אֶת ״ דְּבָרַי ״ אֶל ׳ הָעִיר ׳ הַזֹּאת ׳ בוא
׳ לְרָעָה ״ וְלֹא ״ לְטוֹבָה ״ וְהָיוּ ״ לְפָנֶיךָ ׳ לעז ׳ היה
״ בַּיּוֹם ׳ הַהוּא ׃ ״ וְהִצַּלְתִּיךָ ׳ בַּיּוֹם ״ הַהוּא ׳ פנה
״ נְאֻם ׳ יְהוָה ׳ וְלֹא ׳ תִנָּתֵן ׳ בְּיַד ׳ הָאֲנָשִׁים ׳ נצל
״ אֲשֶׁר ׳ אַתָּה ׳ יָגוֹר ״ מִפְּנֵיהֶם ׃ ״ כִּי ״ מַלֵּט ׳ נתן
׳ אֲמַלֶּטְךָ ״ וּבַחֶרֶב ׳ לֹא ״ תִפֹּל ״ וְהָיְתָה ״ לְךָ ׳ נפל ״ היה
״ נַפְשְׁךָ ׳ לְשָׁלָל ׳ כִּי ״ בָטַחְתָּ ׳ בִּי
״ נְאֻם ׳ יְהוָה ׃

Cap.xl.

״ הַדָּבָר ״ אֲשֶׁר ׳ הָיָה ״ אֶל ׳ יִרְמְיָהוּ ״ מֵאֵת
״ יְהוָה ״ אַחַר ׳ שַׁלַּח ׳ אֹתוֹ ׳ נְבוּזַרְאֲדָן
״ רַב ״ טַבָּחִים ״ מִן ״ הָרָמָה ״ בְּקַחְתּוֹ ׳ אֹתוֹ ׳ לקח
״ וְהוּא ׳ אָסוּר ״ בַּאֲזִקִּים ׳ בְּתוֹךְ ׳ כָּל ׳ אסר ״ גלם
׳ גָּלוּת ׳ יְרוּשָׁלַ״ם ״ וִיהוּדָה ׳ הַגֹּלִים ׳ גלה
״ בָּבֶלָה ׃ ״ וַיִּקַּח ׳ רַב ״ טַבָּחִים ״ לְיִרְמְיָהוּ ׳ לקח
״ וַיֹּאמֶר ״ אֵלָיו ׳ יְהוָה ״ אֱלֹהֶיךָ ״ דִּבֶּר ״ אֶת
״ הָרָעָה ״ הַזֹּאת ׳ אֶל ׳ הַמָּקוֹם ״ הַזֶּה ׃ ״ וַיָּבֵא ״ לוע ׳ קום
״ וַיַּעַשׂ ׳ יְהוָה ׳ כַּאֲשֶׁר ׳ דִּבֶּר ׳ כִּי ״ חֲטָאתֶם ׳ בוא ״ עשה
׳ לַיהוָה ״ וְלֹא ׳ שְׁמַעְתֶּם ׳ בְּקוֹלוֹ ״ וְהָיָה
״ לָכֶם ׳ הַדָּבָר ״ הַזֶּה ׃ ״ וְעַתָּה ״ הִנֵּה
״ פְּתַחְתִּיךָ ״ הַיּוֹם ״ מִן ״ הָאֲזִקִּים ׳ אֲשֶׁר ׳ עַל
׳ יָדֶיךָ ״ אִם ׳ טוֹב ׳ בְּעֵינֶיךָ ׳ לָבוֹא ׳ אִתִּי
״ בָּבֶלָה ׳ בּוֹא ״ וְאָשִׁים ״ אֶת ׳ עֵינִי ״ עָלֶיךָ ׃ ״ וְאִם ״ שום

Trãsla.B.Vie.

magistro militũ dicens.
Tolle illum: & ∞∞∞∞∞∞
pone super eum oculos
tuos: nihilq; ei ∞∞∞∞∞
mali facias: sed vt vo-
luerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sic facias ei. Misit quo-
q; nabuzardan princeps
militie & nabu et sesban
et rapsaces & neregel &
sereser & rebmag: et
oēs optimates regis ba-
bylonis miserunt & tul
runt hieremiā de vestibu
lo carceris: & tradiderūt
eum godolie ∞∞∞∞∞∞
filio aicham filii saphā:
vt intraret ∞∞∞∞∞∞∞∞
in domum & habitaret
in populo. Ad ∞∞∞∞∞
hieremiā aūt factus fue
rat sermo dñi cū clausus
esset in vestibulo carce
ris dicens. Vade ∞∞∞∞
et dic abdemelech ethio-
pi: dicens. ∞∞∞∞∞∞∞
Hec dicit dominus ex-
ercituum deus ifrael. ∞
Ecce ego inducā fermo
nes meos sup ciuitatem
hanc in malū et non in
bonū: & erunt in cōspe-
ctu tuo in die illa: & libe
rabo te in die illa: ∞∞∞
ait dominus. Et nō tra
deris in manus virorum
quos tu formidas: sed
eruens ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
liberabō te & gladio nō
cades: sed erit ∞∞∞∞∞
tibi anima tua in salute:
qua in me habuisti fidu
ciam: ait dñs. 40.

SErmo qui factus est
ad hieremiam a ∞
domino postq dimissus
est a nabuzardan ∞∞∞∞
magistro militie de ra-
ma: quando tulit eum ∞
vinctum cathenis in me
dio omnium qui ∞∞∞∞
migrabant de hierusalē
et iuda: & ducebantur
in babylonē. Tollens er
go princeps milicie hie
remiā dixit ad eum. Dñs
deus tuus locutus est ∞
malū super locum istū:
& adduxit ∞∞∞∞∞∞∞
& fecit dñs sicut locu-
tus est quia peccastis ∞∞
domino & non audistis
vocem eius: & factus est
vobis sermo hic. Nunc
ergo ecce ∞∞∞∞∞∞∞∞
solui te hodie de cathe
nis que sunt in ∞∞∞∞∞
manibus tuis. Si placet
tibi vt venias mecum in
babylonē: vēni & ponā
oculos meos sup te. Si āt

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

principio cod̄ dicēs: accipe eū & pone ocu
ἀρχιμαγείρου λέγων, λάβε αὐτὸν καὶ θὶς τοὺς ὀφ
los tuos sup ipm: & ne facias ei dequā
θαλμούς σου ἐπ' αὐτόν, καὶ μὴ ποιήσῃς αὐτῷ ἐυθέν
malū: sed sicut locut fuerit ad te sic facies
κακόν, ἀλλὰ καθὼς λαλήσει πρὸς σὲ οὕτω ποιήσεις
ei. & misit nabuzardam princeps cod̄
αὐτῷ. καὶ ἀπέστειλε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
& nabusezban & rapsares & nergel & sara-
καὶ ναβουσεζβὰν καὶ ῥαψάρης καὶ νηργὲλ καὶ σαφ
sar & rabmag & oēs vnces regis
σὰρ καὶ ῥαβμὰγ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες βασιλέ
babylonis. & miserunt & accepefit hie
ως Βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἔλαβον τὸν ἱε-
remiā de atrio carceris: & dederūt eum
ρεμίαν ἐξ αὐλῆς τῆς φυλακῆς, καὶ ἔδωκαν αὐτὸν
ad godoliā filiū achicā filij saphan: & edu
πρὸς γοδολίαν υἱὸν ἀχικὰμ υἱοῦ σαφάν, καὶ ἐξή-
xerūt eū & federe fecerit in medio ppli. &
γαγον αὐτὸν καὶ ἐκάθισαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. καὶ
ad hieremiā fact̄ est sermo dñi in atrio car
πρὸς ἱερεμίαν ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυ
ceris dicens: vade & dic ad abdemc-
λακῆς λέγων, πορεύου καὶ εἶπον πρὸς ἀβδεμέ-
lech ethiopē dicens: sic dixit dñs
λεχ τὸν αἰθίοπα, λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ
deus israel: ecce ego induco sermones meos sup
θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω τοὺς λόγους μου ἐπὶ
ciuitatem hanc in mala & nō in bona:
τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγάθα,
& erūt coram te in die illa: &
καὶ ἔσονται ἐνώπιόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
saluabote in die illa ait dñs & nō dabo
σώσω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κς, καὶ οὐ δώσω
te in manus hoim q̄s tu times a
σε εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ φοβῇ ἀπὸ
facie eor. q; saluans saluabote & in gla
προσώπου αὐτῶν· ὅτι σώζων σώσω σε καὶ ἐν ῥομ
dio nō cades. & erit aīa tua in sa-
φαίᾳ οὐ μὴ πέσῃς. καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου εἰς ἔυ-
crum q; cōfidisti in me ait dñs.
ρεμά ὅτι ἐπεποίθεις ἐπ' ἐμοὶ φησὶν κύριος. Ca.40.
SErmo q̄ factus est ad hieremiā a vo
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυ A
mino postea postq̄ missus est nabuzardan ρίου ὕστερον μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ναβουζαρδὰν infra. 43.b.
princeps cod̄ de rama q̄n ceptus est in
τὸν ἀρχιμάγειρον ἐκ ῥαμᾶ ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν
cōpedibus in medio trãsmigratiōis iuda pu-
χειροπέδαις ἐν μέσῳ αἰχμαλωσίας ἰούδα τῶν ἀγο
ctor in babylonem. & tulit eum princeps
μένων εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμά
cod̄: & ait illi: dñs deus tuus locut
γειρος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, κύριος ὁ θεός σου ἐλάλη
est mala ista sup locum istum & ve
σεν τὰ κακὰ ταῦτα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ
fecit dñs sicut locutus est: q; peccastis.
ἐποίησεν κύριος καθὼς ἐλάλησεν, ὅτι ἡμάρτετε
ei & nō audistis eius vocē. &
αὐτῷ καὶ οὐκ ἠκούσατε αὐτοῦ τῆς φωνῆς. καὶ
factū est vobis sino hic: nūc ātē ecce solui
ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. νῦν δὲ ἰδοὺ ἔλυσά
te a manicis q̄ in manus
σε ἀπὸ τῶν χειροπεδῶν τῶν ἐπὶ ταῖς χερσίν
tuas. si bonū coram te venire mecum in
σου. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς
babylonē: veni & ponā oculos meos sup te.
βαβυλῶνα, ἐλθὲ καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπί σοί.

B

Beſi. 31.b.

C

ſſāt nō recede. ecce oīs tra in ſpectu tuo ad
ἴα δὲ μὴ ἀποστρεχε. ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου ἐις
bonū ⁊ ad placitū in oculis tuis vt vadas:
καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι,
illuc perge: ⁊ reuertere ad godoliam filiū achi
ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀναστρέψον πρὸς γοδολίαν υἱὸν ἀχὶ
cā filij ſaphan q̄m cōſtituit rex babylonis
κὰμ υἱοῦ σαφὰν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶ-
in tra iuda: ⁊ habita cum eo in medio
νος ἐν γῆ ἰούδα, καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τ
ppli in oīs bona ⁊ placita in oculis
λαοῦ εἰς πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis vt vadas vade. ⁊ dedit illi pin-
σου τοῦ πορευθῆναι πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἀρ
cepo cocoꝝ cibaria ⁊ munera: ⁊ miſit e-
χιμάγειρος ἐσιτηρίαν καὶ δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ
um. ⁊ venit ad godoliam in maſſephath: ⁊
τόν. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφάθ, καὶ
ſedit in medio ppli q relictus erat in
ἐκαθίσεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταλειφθέντος ἐν
tra. ⁊ audierūt oēs duces exer-
τῇ γῇ. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά-
citus q in agro ipſi ⁊ exercui coꝝ: q̄z cō
μεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ὅτι κα
ſtituit rex babylonis godoliam in
τέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν ἐν τῇ
tra: ⁊ q̄ cōmendauit ei viros ⁊ mulie-
γῇ, καὶ ὅτι παρακατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖ
res coꝝ ⁊ paulos: ⁊ de pauperib⁹
κας αὐτῶν καὶ τὰ νήπια, καὶ πρὸ τῶν πενήτων
tre: q̄s nō migrare fecit in babylonē. ⁊ vene
τῆς γῆς, οὓς οὐκ ἀπῴκισεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλ
rūt ad godoliam in maſſephath. ⁊ iſmael filius
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφάθ. καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς
nathanie: ⁊ ioānā filius caree ⁊ ionathan: ⁊
ναθανίου, καὶ ἰωάναν υἱὸς καρεὲ καὶ ἰωναθάν, καὶ
ſaraias filiꝰ thanacmeth: ⁊ filij ophi netophati:
σαραίας υἱὸς θαφαεμέθ, καὶ υἱοὶ ὀφὶ τοῦ νετοφατὶ,
⁊ iezonias filiꝰ maachathi: ipſi ⁊ viri co-
καὶ ἰεζωνίας υἱὸς τοῦ μααχαθί, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ
rū. ⁊ iurauit eis godolias ⁊ viris
τῶν. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσ
eoꝝ dicēs: ne timueritis a facie
σιν αὐτῶν λέγων, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τῶν
ſeruire chaldeis. habitate in tra ⁊
παιδεύειν τοῖς χαλδαίοις. κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ καὶ
opamini regi babylonis ⁊ melius erit
ἐργάζεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος καὶ βέλτιον ἔσαι
vobis: ⁊ ecce ego ſedeo in maſſephath vt ſtē an
ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι ἐν μασηφὰθ τοῦ εἶναι κα
te faciem chaldeoꝝ q̄ veneūt ad
τὰ πρόσωπον τῶν χαλδαίων οἱ ἂν ἔλθωσιν ἐφ' ἡ-
nos. ⁊ vos colligite vinū ⁊ fructū: ⁊
μᾶς. καὶ ὑμεῖς συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώραν; καὶ
colligite oleū ⁊ mittite in vaſa ve-
συναγάγετε ἔλαιον καὶ βάλλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν
⁊ habitate ī ciuitatib⁹ q̄s tenuiſtis.
καὶ οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς κατεκρατήσατε.
⁊ oēs iudei q̄ in tra moab ⁊ in filijs
καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἐν γῇ μωὰβ καὶ ἐν υἱοῖς
ămon: ⁊ q̄ in idumea: ⁊ q̄ in vniuerſa
ἀμμών, καὶ οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ
tra: audierūt q̄ dediſſet rex babylonis reli-
γῇ, ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν βασιλεὺς βαβυλῶνος κατά
quias iudee: ⁊ q̄ cōſtituiſſet ſup eos
λειμμα τῷ ἰούδα, καὶ ὅτι κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς γο
godoliam filiū achicā: ⁊ reuerſi ſunt oēs
δολίαν υἱὸν ἀχικάμ, καὶ ἐπέφρισαν πάντες οἱ
iudei
ἰουδαῖοι

'diſplicet' tibi' venire' me
cū in babylonē: ᵉreſide.
ᵖEcceᵍ oisʳ terraˢ in cōſpe
ctu tuo eſt.' Quodᵘ elege
riſ' & quoʳ placuerit' tibi
ᵛvt vadas:ᵇ illuc ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜperge:ᵇ & mecū' noli' ve-
nire:ᵛ ſed habitaᵇ apud ꝏ
'godoliam' filium' aicham
ʷ'filii' ' ſaphanᵉ quem ꝏꝏꝏ
ᶠprepoſuitᵈ rexʳ babylōis
ᵘciuitatibus' iude. ꝏꝏꝏ
ᵘHabita ergoˣ cum eo' in
medio' populi:ᵛ velᵇ quo
cūqꝫᵖ placuerit' tibi' vt va
das:ᵛ vade. ᵇ Dedit quoqꝫ
'eiᵃ magiſter' militieʷ cibaria
& munuſcula:ᵉ & dimiſ
ſit eum.ᵖ Venit aūt' hiere
miasˢ adᵈ godoliāʳ filiūᵘ aī-
chā' in maſphat:' & habita
uit' cū eo' in medio ᵖ ppli
ᵇqū relictus fuerat' in ter
ra.ᵇ Cumqꝫ audiſſent' oēs
'principes' exercitusᵇ qui
diſperſi fuerāt' p regiones
ᵃipſi' & ſocii eorū'' ᵠ' pre-
feciſſetᵉ rex' babylonis ꝏ
ᶠgodoliam ᵃ filium' aichā
ʷterr & ' commendaſſet
'eiᵃ' ' viros' & mulieres' &
p ' ulos' & de pauperi-
' terre' quiᵉ nō' fuerāt trāſ-
lati' in babylonē:ᵛ venerūt
'ad'' godoliāᵘ' in maſphat:
ᵉ & hiſmael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖfilioᵖ nathanie:' & ioānā
'filius' caree' & ionathan
ˣ & ſarcas' filius' thenoe-
meth' & filiᵇ offi ꝏꝏꝏꝏ
ᶜqui erāt de' nethophati
ʷ & iechonias' filiᵖ' macha
tiᵃ ipſiᵖ & viri eorū.' Et iu-
rauitᵏ eis' godolias ꝏꝏꝏ
ᵐfilius' aichāᵉ filiiᵖ ſaphan
ᵍ & comitibus eorum ꝏꝏ
ʳdicens.ᵉ Nolite' timere
ᵘ ſeruire' chaldeis. ꝏꝏꝏ
ʳHabitate' in terraᵃ & ſer
uite' regiᵇ babylonis:' & be
ne erit' vobis.ᵇ Ecce ego
'habito ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏ
ᵏin maſphat' vt reſpon-
deā precepto' chaldeorū
ᵉqui ᵖ mittuntur' ad nos.
ʳ Vos aūt' colligite' vinde
miāᵛ & meſſem' & oleū' &
cōdite' in valis vris:ᵃ & ma
nete' in vrbibus veſtris
ᶜquasᵇ tenetis.' Sed & ' oēs
ᵍiudeiᵇ qui erant' in moab
ᵏ & in finibus ꝏꝏꝏꝏꝏ
'ammon' & in idumea' &
ᵒin ᵛ niuerſisᵖ regionibus:
ᵍaudito' qᵖ' dediſſet' rex
ᵘbabylonisʳ reliquias ꝏꝏ
ᵛin iudea:' et qᵖ' prepoſuiſ
ſetᵇ ſuper eos ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒgodoliāᶜ filiūᶠ aichāᵍ filiiᵖ
ᵇſaphāʳ reuerſi ſunt inquā
ᵏomēsˢ iudeiᵐ de vniuerſis
ᵐlocisᵍ ad q̄ᵖ profugerāt:

'רַע' בְּעֵינֶיךָ' לָבוֹא' אִתִּי' בָּבֶל' חֲדַל'
רְאֵה' כָּל' הָאָרֶץ' לְפָנֶיךָ' אֶל' טוֹב'
וְאֶל' הַיָּשָׁר' בְּעֵינֶיךָ' לָלֶכֶת' שָׁמָּה'
לֵךְ' וְעוֹדְנוּ' לֹא' יָשׁוּב' וְשָׁבָה' אֶל
גְּדַלְיָה' בֶּן' אֲחִיקָם' בֶּן' שָׁפָן' אֲשֶׁר
הִפְקִיד' מֶלֶךְ' בָּבֶל' בְּעָרֵי' יְהוּדָה'
וְשֹׁב' אִתּוֹ' בְּתוֹךְ' הָעָם' אוֹ' אֶל' כָּל'
הַיָּשָׁר' בְּעֵינֶיךָ' לָלֶכֶת' לֵךְ' וַיִּתֶּן' לוֹ' רַב
טַבָּחִים' וּמַשְׂאֵת' וַיְשַׁלְּחֵהוּ'
וַיָּבֹא' יִרְמְיָהוּ' אֶל' גְּדַלְיָה' בֶּן' אֲחִיקָם
הַמִּצְפָּתָה' וַיֵּשֶׁב' אִתּוֹ' בְּתוֹךְ' הָעָם
הַנִּשְׁאָרִים' בָּאָרֶץ' וַיִּשְׁמְעוּ' כָּל
שָׂרֵי' הַחֲיָלִים' אֲשֶׁר' בַּשָּׂדֶה' הֵמָּה
וְאַנְשֵׁיהֶם' כִּי' הִפְקִיד' מֶלֶךְ' בָּבֶל' אֶת
גְּדַלְיָהוּ' בֶּן' אֲחִיקָם' בָּאָרֶץ' וְכִי' הִפְקִיד
אִתּוֹ' אֲנָשִׁים' וְנָשִׁים' וְטַף' וּמִדַּלַּת
הָאָרֶץ' מֵאֲשֶׁר' לֹא' הָגְלוּ' בָּבֶלָה' וַיָּבֹאוּ
אֶל' גְּדַלְיָה' הַמִּצְפָּתָה' וַיְדַבֵּר
בֶּן' נְתַנְיָהוּ' וְיוֹחָנָן' וְיוֹנָתָן' בְּנֵי' קָרֵחַ
וְשָׂרְיָה' בֶן' תַּנְחֻמֶת' וּבְנֵי' עוֹפִי
הַנְּטֹפָתִי' יִזַנְיָהוּ' בֶּן' הַמַּעֲכָתִי' הֵמָּה
וְאַנְשֵׁיהֶם' וַיִּשָּׁבַע' לָהֶם' גְּדַלְיָהוּ
בֶּן' אֲחִיקָם' בֶּן' שָׁפָן' וְלַאֲנָשָׁיו' הֵם
לֵאמֹר' אַל' תִּירְאוּ' מֵעֲבוֹד' הַכַּשְׂדִּים
שְׁבוּ' בָאָרֶץ' וְעִבְדוּ' אֶת' מֶלֶךְ' בָּבֶל
וְיִיטַב' לָכֶם' וַאֲנִי' הִנְנִי' יֹשֵׁב
בַּמִּצְפָּה' לַעֲמֹד' לִפְנֵי' הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר' יָבֹאוּ' אֵלֵינוּ' וְאַתֶּם' אִסְפוּ' יַיִן
וְקַיִץ' וְשֶׁמֶן' וְשִׂמוּ' בִּכְלֵיכֶם' וְשִׁבוּ
בְּעָרֵיכֶם' אֲשֶׁר' תְּפַשְׂתֶּם' וְגַם' כָּל
הַיְּהוּדִים' אֲשֶׁר' בְּמוֹאָב' וּבִבְנֵי
עַמּוֹן' וּבֶאֱדוֹם' וַאֲשֶׁר' בְּכָל' הָאֲרָצוֹת
שָׁמְעוּ' כִּי' נָתַן' מֶלֶךְ' בָּבֶל' שְׁאֵרִית
לִיהוּדָה' וְכִי' הִפְקִיד' עֲלֵיהֶם' אֶת
גְּדַלְיָהוּ' בֶּן' אֲחִיקָם' בֶּן' שָׁפָן' וְיָשֻׁבוּ' כָּל
הַיְּהוּדִים' מִכָּל' הַמְּקֹמוֹת' אֲשֶׁר' נִדְּחוּ

Pritiua.heb.Tex.he.Hiere.xli. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

שָׁם ׀ וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ יְהוּדָה אֶל גְּדַלְיָהוּ בּוא
הַמִצְפָּתָה וַיֵּאָסְפוּ אֵין יוֹקִין הַדָּבָה אָסַף נבה
מְאֹד ׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי שור
הַחֵילִים אֲשֶׁר נִשְׁדָּה בָּאוּ אֶל בוא
גְּדַלְיָהוּ הַמִצְפָּתָה ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָמַר
הֵיָדֹעַ תֵּדַע כִּי בַעֲלִיס מֶלֶךְ בְּנֵי
עַמּוֹן שְׁלָחָה אֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
לְהַכֹּתֶךָ נָפֶשׁ וְלֹא הֶאֱמִין לָהֶם נָבָה אָמַן
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם ׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ
אָמַר אֶל גְּדַלְיָהוּ בַּמִצְפָּה בָּמָתֵר צָפָה
לֵאמֹר אֵלְכָה נָּא וְאַכֶּה אֶת יָלַל נָבָה
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וְאִישׁ לֹא יֵדָע
לָמָּה יַכֵּנִי נֶפֶשׁ וְנָפֹצוּ כָּל יְהוּדָה
הַנִּקְבָּצִים אֵלֶיךָ וְאָבְדָה שְׁאֵרִית כָּלָה
יְהוּדָה ׃ וַיֹּאמֶר גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֶל אָמַר
יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ אַל תַּעַשׂ אֶת הַדָּבָר עָשָׂה
הַזֶּה כִּי שֶׁקֶר אַתָּה דֹּבֵר אֶל
יִשְׁמָעֵאל ׃

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל Capitl.
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה הָיָה שָׁבַע
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל בוא
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם הַמִצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ אָכַל
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִצְפָּה ׃ וַיָּקָם קום
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ הָיָה נָכָה
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ מות
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ ׃ וְאֵת פָּקַד
כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת הָיָה נָכָה
גְּדַלְיָהוּ בַּמִצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אֶת אַנְשֵׁי מָצָא
הַמִּלְחָמָה הָמָּה ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם יָלַח נָבָה
הַשֵּׁנִי לְהָמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ שָׁנָה
לֹא יָדַע ׃ וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְּׁכֶם בוא
מִשָּׁלוֹ וּמִשֹּׁמְרוֹן שְׁמֹנִים אִישׁ
מְגֻלְּחֵי זָקָן וּקְרֵעֵי בְגָדִים וּמִתְגֹּדְדִים נָלַח גָּדַד
וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה בְּיָדָם לְהָבִיא לָבַן בוא

et venerunt in regram iuda ad godolian ooooo in maſphat: & collegerũt vinũ & meſſem multã numis. Iohānan autẽ filius caree & oẽs principes exercit qui diſperſi fuerãt in regionibus: venerunt ad godolian in maſphat: et dixerunt ei. Scito q baalis rex filiorum ooooooooooooooo ammon miſit hiſmael filium nathanie ooooooo percutere animã tuam. Et non credidit eis oo godolias filius aicham. iohānan aũt filius caree dixit ad godoliam ſeorſum in maſphat ooooo loquens. Ibo & percutiam ooooooo hiſmael filium nathanie nullo ſciente: ooooooo ne interficiat aiam tuã & diſſipentur oẽs iudei qui congregati ſunt ad te: & peribunt reliquie iuda. Et ait godolias filius aicham ad ooooooo iohannan filium caree. Noli facere verbum oo hoc. Falſum enim tu loqueris de ooooooooo hiſmael. 41:

Factũ eſt in menſe ſeptimo: venit hiſmael filius nathanie filii elſama de ſemine regali & optimates regis: & decem viri cum eo ad oo godoliã filiũ aicham in maſphat: & comederunt ibi panes ſimul in maſphat. Surrexit autem oo hiſmael filius nathanie & decem viri ooooooooo qui cum eo erant & percuſſerunt godoliam ooo filiũ aicham filii ſaphan gladio & interfecerũt eũ quẽ prefecerat rex babylonis terre. ooooooooo Omnes quoq; iudeos qui erant cum ooooooo godolia in maſphat & chaldeos ooooooooooooo quſ reperti ſunt ibi & viros ooooooooooooooooo bellatores percuſſit hiſmael. ooooooooooooooooo Secundo autẽ die poſtq̃ occiderat godoliam oo nullo adhuc ſciente: venerunt viri de ſichem & de ſylo & de ſamaria & octoginta viri ooooooo raſi barba & ſciſſis veſtibus & ſquallẽtes & munera & thus habebãt in manu vt offerrent in oo

de oi | loco ad quẽ diſpſi ſunt: τ venie ἀπὸ παντὸς τόπου εἰς ὃν διεσπάρησαν, καὶ ἦλ- rũt ad godoliã in trã iuda in maſſephath: τ θον πρὸς γοδολίαν εἰς γῆν ἰούδα εἰς μασηφάθ, καὶ collegerũt vinũ τ fructus multos valde: τ συνήγαγον οἶνον καὶ ὀπώραν πολλὴν σφόδρα, καὶ oleum. τ ioanam filius carie τ oẽs ou ἔλαιον. καὶ ἰωανὰν υἱὸς καρὶε καὶ πάντες οἱ ἡγε ces exercitus q in agris: venerũt ad μόνες τῆς δυνάμεως οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἦλθον πρὸς godoliam in maſſephath τ dixeũt ei: ſi cognitõe γοδολίαν εἰς μασηφὰθ καὶ εἶπαν αὐτῷ, εἰ γνώσει ſcis qz regina regio filiorũ ammon: γινώσκεις ὅτι βασίλισσα βασιλέως υἱῶν ἀμμῶν, miſit ad te iſmael filiũ nathanie ut per ἀπέστειλεν πρὸς σὲ τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίαν πατά fiat aiam tuã: τ nõ credidit eis godoli ξαι ψυχήν σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς γοδολί as filius achicam: τ ioanã filius carie dixit ας υἱὸς ἀχικάμ, καὶ ἰωανὰν υἱὸς καρὶε εἶπεν τῷ godolie latenter in maſſephath: ibo ti γοδολίαν κρυφαίως ἐν μασηφάθ, πορεύσομαι δὴ τ pcutiam iſmael filiũ nathanie τ nullus καὶ πατάξω τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίαν καὶ μηθεὶς ſciat: ne forte interficiat tuã aiam: τ diſpga γνώτω, μήποτε πατάξῃ σου ψυχήν, καὶ διασπα tur oes iudei q cõgregati ſũt ad te: τ peri ρῶσιν πᾶς ἰούδας οἱ συνηγμένοι πρὸς σέ, καὶ ἀπο- bunt reliqui iuda. τ ait godolias λοῦνται οἱ ἐπίλοιποι ἰούδα· καὶ εἶπεν γοδολίας ad ioanã filiũ carie: ne feceris rem hãc πρὸς ἰωνὰν υἱὸν καρὲ, μὴ ποιήσῃς τὸ πρᾶγμα τοῦ
qz mendacia tu dicis ſuper iſmael. τὸ ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις ὑπὲρ ἰσμαήλ. Ca. 41.

Et factũ eſt menſe ſeptimo venit iſ- Καὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν ἰσ- A
mael filiꝰ nathanie filij elſama de genere μαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ γένους τοῦ
regis: τ duces regis τ decẽ βασιλέως, καὶ ἡγούμενοι τοῦ βασιλέως καὶ δέκα
viri cum eo: ad godoliam in maſſephath τ ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφὰθ καὶ
cõedeſt illic panẽ ſimul. τ ſurrexit iſmael τ ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα· καὶ ἀνέστη ἰσμαὴλ καὶ οἱ
decẽ viri q erant cum eo: τ percuſſerunt δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν
godoliam gladio τ interfecerũt eũ: quẽ τὸν γοδολίαν μαχαίρᾳ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, ὃν
cõſtituit rex babylonis ſup trã: κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς·
τ oẽs iudeos erãtes cum eo τ πάντας τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ
in maſſephath: τ oẽs chaldeos ἐν μασηφάθ, καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς
q repti ſũt ibi. τ viros bellatores peruἐυρεθέντας ἐκεῖ. καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπα-
ſit iſmael. τ factũ eſt die ſecunda τεν ἰσμαήλ. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ
poſtq̃ percuſſit ipſe godoliam: τ homo μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν τὸν γοδολίαν, καὶ ἄνθρωπος
nõ ſciuit: τ venerũt viri de ſychem de οὐκ ἔγνω, καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ συχὲμ ἀπὸ
ſylom τ de ſamaria octuaginta viri ra σιλὼμ καὶ ἀπὸ σαμαρείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ἐξυ
ſi barba τ ſciſſis veſtibus τ ρημένοι πώγωνας καὶ διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ
plangẽtes τ mun τ thus in κεκοπιμένοι, καὶ δῶρον καὶ λίβανος ἐν ταῖς
manib ſuis vt offerrent manibus
χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰσενέγκαι

in domũ dñi. ⁊ egreſſꝰ é in occurſum eis
εἰς δῖκεν κυρίου· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς
iſmael filius nathanie de maſpha: ſpi ibant
Ισμαὴλ υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασιφά, αὐτοὶ ἐπορεύ
⁊ flebant. ⁊ dix: igredimini ad go
οντο καὶ ἔκλαιον· καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε πρὸς γε
doliam. ⁊ factũ é: cũ intraſſent illi in mediũ
δολίαν· καὶ ἐγένετο, εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς μέσον
ciuitatis: iugulauit eos in puteo ipſe
τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ αὐτὸς
⁊ vir qꝫ cum eo. ⁊ decẽ viri inẽ
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ δέκα ἄνδρες εὑρέ
ſunt illic: ⁊ dixer̃t iſmael: nõ occidas nos:
θησαν ἐκεῖ, καὶ εἶπαν τῷ Ισμαὴλ, μὴ ἀνέλῃς ἡμᾶς,
qꝫ ſunt nobis theſauri in agro tritici ⁊ ordei
ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ πυροὶ καὶ κριθαὶ
⁊ mel ⁊ oleũ. ⁊ pterũt ⁊ nõ interfecit e
καὶ μέλι καὶ ἔλαιον· καὶ παρῆλθεν καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐ
os in medio fratrũ ſuor: ⁊ pute
τοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὸ φρέ
us in quẽ piecit iſmael oẽs qꝫs interfecit:
αρ εἰς ὃ ἔρριψεν Ισμαὴλ πάντας οὓς ἀπέκτεινεν,
puteus magn⁹. hic eſt quẽ fecit rex a
φρέαρ μέγα. Τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν βασιλεὺς ἀ
ſa a facie baaſa regis iſrael. ſip
σὰ ἀπὸ προσώπου Βαασᾶ βασιλέως Ισραὴλ, τοῦ
ſus replent iſmael filius nathanie vulneratis
τε ἔπλησεν Ισμαὴλ υἱὸς ναθανίου τραυματιῶν·
⁊ reduxit iſmael oẽm ꝑplm q re
καὶ ἀπέστρεψεν Ισμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν κατα
liquus eſt in maſphate ⁊ filias re
λειφθέντα ἐν μασιφὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βα
gis qꝫs cõmendauit ꝓnceps coquor̃ gu
σιλέως ἃς παρακατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ γο
dolie filio achicam: ⁊ abiit vt tranſiret ad ñ
δολίᾳ υἱῷ ἀχικάμ, καὶ ὤχετο εἰς τὸν πέραν υἱ
lios Ammon. ⁊ audiuit ioanã filꝰ carie ⁊ om
ῶν Ἀμμών· καὶ ἤκουσεν Ἰωάναν υἱὸς καρὲ καὶ πάν
nes duces exercitus q cum eo: om
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πάν
nia mala q̃ fecit iſmael filius nathanie
τα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν Ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου
⁊ adduxit oẽm exercitũ eor. ⁊
καὶ ἤγαγον ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὡ
ꝓfecti ſũt vt debellarẽt eũ: ⁊ inuenẽt eũ ad aq̃s
χοντο πολεμεῖν αὐτόν, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐπὶ ὕδα
multas in gabaon. ⁊ factũ é qñ vidit
τος πολλοῦ ἐν γαβαών· καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον
eis ꝓnceps q cum iſmael ioanam filiũ ca
πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰσμαὴλ τὸν Ἰωάναν υἱὸν κα
rie ⁊ vniuerſos duces exercitus q
ρὲ καὶ πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς
cum eo: lętati ſunt ⁊ reuerſi ſunt ad
μετ' αὐτοῦ, ηὐφράνθησαν καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς

C

ſdomo⁹ dñi. ᶜEgreſſus er
go hiſmael⁸ filius ooooooo
⁶nathanie ᵇ in occurſum
eorum ᶜde⁴ maſphat: ᵍince
dens ⁿ & plorans ᵐ ibat.
ᵖCũ aũt⁹ occurriſſet⁹ eis:
ʳdixit⁸ ad eos. ᶜ Venite⁸ ad
ᵗgodoliam ooooooooooo
ʳfiliũ⁹ aicham. Qui ᵇ cum
veniſſent ᶜ ad⁹ medium ooo
ᶜciuitatis: ᶠinterfecit eos
⁸hiſmael ᵇfilius⁶ nathanie
ʰcirca⁶ medium ᵐ lacu: ⁸ipſe
⁹& viri ooooooooooooooo
ᵖqui erant⁹ cum eo. ᶜDecẽ
autem ⁹ viri ᶜ reperti ſunt
⁸inter eos: qui ᵏ dixerunt
ʳad⁶ hiſmael. ᵃ Noli ooooo
ᵇoccidere nos: ᶜquia⁹ ha
bem⁹ ᶜ theſauros⁶ in agro
⁸frumenti ᵇ & ordei⁶ & olei
ᵏ & mellis. ⁶Et ceſſauit ooo
ᵐet non ⁿ interfecit eos⁹ cũ
ᵖfratrib⁹ ſuis. ᵍ Lacus aũt
ᵗin quem⁹ proiecerat ⁿ hiſ
mael ooooooooooooooo
ʳomnia⁶ cadauera⁸ virorũ
ᵇquos ᶜ percuſſit ooooooo
⁹propter ᶜ godoliam: ᶠipſe
eſt ᵍ quem ⁿ fecit ooooooo
ʳrex ᵏ aſa ⁶ propter ᵐ baaſa
ⁿregem ooooooooooooo
⁹iſrael. ᵖ Ipſum ᵍ repleuit
ʳhiſmael ⁶ filius ooooooooo
ʳnathanie ⁿ occiſis. ᶠEt ca
ptiuas duxit ʳ hiſmael oo
⁹omnes ᵇ reliquias ᶜ populi
⁹qui erant ooooooooooooo
ᶜin maſphat ᵍ filias ᵇ regis
ᶜet ooooooooooooooooo
ᵏvniuerſum ⁶ populũ ᵐ qui
remãſerant ⁿ in maſphat:
⁹quos ᵖ cõmẽdauerat ᵍ na
buzardan ʳ princeps ⁸ mili
tie ⁿ godolie ᶠ filio ᶜ aicham.
ᵗEt cepit eos ooooooooo
⁸hiſmael ᵇ filius ᶜ nathanie:
⁹& abiit ᶜ vt tranſiret oooo
ʳad ⁸ filios ᵇ ammon. ᶠ Audi
uit autem ᵏ iohãnan ⁶ filius
ᵐ carec ⁿ & omnes ⁹ princi
pes ᵖ bellatorũ ᵍ qui erant
ʳcum eo ᶠ omne ⁿ malum
⁸quod ᶠ fecerat oooooooo
ᵗhiſmael ⁸ filius ᵇ nathanie:
ᶜ & aſſumptis ooooooooo
ᶜvniuerſis ᶠ viris ⁸ profecti
ſunt ᵇ vt bellarent ⁶ aduerſũ
ᵏhiſmaelem ⁶ filiũ ᵐ nathana
me: ⁿ & inuenerunt ᶜ eum
ʳad ᵍ aquas ᶠ niultas ⁸ que
ſunt ᶠ in gabaon. oooooooo
ᵏCumq; vidiſſet ᶠ ois ⁶ popu
lus ⁸ qui erat ᵇ cũ ᶜ hiſmael
ᶠiohãnan ⁶ filium ⁸ carec ⁿ &
ᶠvniuerſos ᵏ principes ooo
ᵘbellatorũ ᵐ q erant ⁿ cũ eo
ᵍletati ſunt. ᵖ Et reuerſus
eſt ᵍ omnis ᶠ populus ⁸ quẽ
ᶠceperat ⁿ hiſmael oooooo
ᵏin ⁶ maſphat: ᶠ reuerſuſq;
⁸abiit ᵇ ad oooooooooooo

בֵּית ׳ יְהוָה ׃ ׳ וַיֵּצֵא ׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן
׳ נְתַנְיָה ׳ לִקְרָאתָם ׳ מִן ׳ הַמִּצְפָּה ׳ הָלֹךְ
׳׳׳ הָלוֹךְ ׳׳ וּבֹכֶה ׳ וַיְהִי ׳ כְּפָגְשׁ ׳ אֹתָם
׳ וַיֹּאמֶר ׳ אֲלֵיהֶם ׳ בֹּאוּ ׳׳ אֶל ׳ גְּדַלְיָהוּ
׳ בֶּן ׳ אֲחִיקָם ׃ ׳ וַיְהִי ׳ כְּבֹאָם ׳ אֶל ׳ תּוֹךְ
׳ הָעִיר ׳ וַיִּשְׁחָטֵם ׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן ׳ נְתַנְיָה
׳ אֶל ׳ תּוֹךְ ׳׳׳ הַבּוֹר ׳׳ הוּא ׳ וְהָאֲנָשִׁים
׳ אֲשֶׁר ׳ אִתּוֹ ׳ וַעֲשָׂרָה ׳ אֲנָשִׁים ׳ נִמְצְאוּ
׳׳ בָם ׳ וַיֹּאמְרוּ ׳ אֶל ׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ אַל
׳ תְּמִתֵנוּ ׳ כִּי ׳ יֵשׁ ׳ לָנוּ ׳ מַטְמֹנִים ׳ בַּשָּׂדֶה
׳ חִטִּים ׳ וּשְׂעֹרִים ׳ וְשֶׁמֶן ׳ וּדְבָשׁ ׳ וַיֶּחְדַּל
׳׳׳ וְלֹא ׳׳ הֵמִיתָם ׳ בְּתוֹךְ ׳ אֲחֵיהֶם ׃ ׳ וְהַבּוֹר
׳ אֲשֶׁר ׳׳ הִשְׁלִיךְ ׳ שָׁם ׳׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ אֵת
׳ כָּל ׳ פִּגְרֵי ׳ הָאֲנָשִׁים ׳ אֲשֶׁר ׳ הִכָּה
׳ בְּיַד ׳ גְּדַלְיָהוּ ׳ הוּא ׳ אֲשֶׁר ׳ עָשָׂה
׳ הַמֶּלֶךְ ׳ אָסָא ׳ מִפְּנֵי ׳׳׳ בַּעְשָׁא ׳׳ מֶלֶךְ
׳ יִשְׂרָאֵל ׳ אֹתוֹ ׳ מִלֵּא ׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן
׳ נְתַנְיָהוּ ׳׳ חֲלָלִים ׃ ׳ וַיִּשְׁבְּ ׳ יִשְׁמָעֵאל
׳ אֶת ׳ כָּל ׳ שְׁאֵרִית ׳ הָעָם ׳ אֲשֶׁר
׳ בַּמִּצְפָּה ׳ אֶת ׳ בְּנוֹת ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וְאֵת
׳ כָּל ׳ הָעָם ׳׳׳ הַנִּשְׁאָרִים ׳׳ בַּמִּצְפָּה
׳ אֲשֶׁר ׳ הִפְקִיד ׳ נְבוּזַרְאֲדָן ׳ רַב ׳ טַבָּחִים
׳ אֶת ׳׳ גְּדַלְיָהוּ ׳ בֶּן ׳ אֲחִיקָם ׃ ׳ וַיִּשְׁבֵם
׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן ׳ נְתַנְיָה ׳ וַיֵּלֶךְ ׳ לַעֲבֹר
׳ אֶל ׳ בְּנֵי ׳ עַמּוֹן ׃ ׳ וַיִּשְׁמַע ׳ יוֹחָנָן ׳ בֶּן
׳׳׳ קָרֵחַ ׳׳ וְכָל ׳ שָׂרֵי ׳ הַחֵילִים ׳ אֲשֶׁר
׳ אִתּוֹ ׳ אֵת ׳ כָּל ׳׳ הָרָעָה ׳ אֲשֶׁר ׳ עָשָׂה
׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן ׳ נְתַנְיָה ׃ ׳ וַיִּקְחוּ ׳ אֶת
׳ כָּל ׳ הָאֲנָשִׁים ׳ וַיֵּלְכוּ ׳ לְהִלָּחֵם ׳ עִם
׳ יִשְׁמָעֵאל ׳ בֶּן ׳׳ נְתַנְיָה ׳ וַיִּמְצְאוּ ׳ אֹתוֹ
׳ אֶל ׳ מַיִם ׳ רַבִּים ׳ אֲשֶׁר ׳ בְּגִבְעוֹן ׃ ׳׳ וַיְהִי
׳ כִּרְאוֹת ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ אֲשֶׁר ׳ אֶת ׳ יִשְׁמָעֵאל
׳ אֶת ׳ יוֹחָנָן ׳ בֶּן ׳ קָרֵחַ ׳ וְאֵת ׳ כָּל ׳ שָׂרֵי
׳ הַחֵילִים ׳׳ אֲשֶׁר ׳׳ אִתּוֹ ׳ וַיִּשְׂמְחוּ ׃ ׳ וַיָּסֹבּוּ
׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ אֲשֶׁר ׳ שָׁבָה ׳ יִשְׁמָעֵאל
׳ מִן ׳ הַמִּצְפָּה ׳ וַיָּשֻׁבוּ ׳ וַיֵּלְכוּ ׳ אֶל

Pūtiua.heb.Tex.he.Iere.xlij.

יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
נְמַלַּט בְּשִׁמְנָה אֲנָשִׁים מִפְּנֵי יוֹחָנָן סָלַם־גַּנָּה
וַיֵּלֶךְ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן לָקַח
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֵילִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
אֵת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר הֵשִׁיב שׁוּב
מֵאֵת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה מִן
הַמִּצְפָּה אַחַר הַכֹּתוֹ אֶת גְּדַלְיָה בֶּן גֶּבַה
אֲחִיקָם גִּבֹּרִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לָחַם
וְנָשִׁים וְטַף וְסָרִיסִים אֲשֶׁר הֵשִׁיב עָשָׂה
מִגִּבְעוֹן׃ וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ גֵּרוּת כִּמְהָם
אֲשֶׁר אֵצֶל בֵּית לָחֶם לָלֶכֶת לָבוֹא הָלַךְ
מִצְרָיִם׃ מִפְּנֵי הַכַּשְׂדִּים כִּי יָרְאוּ
מִפְּנֵיהֶם כִּי הִכָּה יִשְׁמָעֵל בֶּן נְתַנְיָה
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֲשֶׁר הִפְקִיד פָּקַד
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ׃

Cap. xlij.

וַיִּגְּשׁוּ כָּל שָׂרֵי הַחֵילִים וְיוֹחָנָן נָגַשׁ שׁוּד
בֶּן קָרֵחַ וְיֶזַנְיָהוּ בֶן הוֹשַׁעְיָה וְכָל
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל נָגַד אָמַר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תִּפָּל נָא תְּהִנָּתֵנוּ נָבָא נָפַל
לְפָנֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה חָנַן פָּנָה
אֱלֹהֶיךָ בְּעַד כָּל הַשְּׁאֵרִית הַזֹּאת פָּלַל
כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה כַּאֲשֶׁר שֶׁאַר רָבָה
עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֹתָנוּ׃ וְיַגֶּד לָנוּ יְהוָה רָאָה אֵת
אֱלֹהֶיךָ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵלֵךְ בָּהּ נָגַד הָלַךְ
וְאֵת הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר עָשָׂה
אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא שָׁמַעְתִּי
הִנְנִי מִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
כִּדְבָרֵיכֶם וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם אֵגִיד לָכֶם לֹא עָנָה נָגַד
אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל נָגַע
יִרְמְיָהוּ יְהִי יְהוָה בָּנוּ לְעֵד אֱמֶת הָיָה עֵד
וְנֵאמָן אִם לֹא כְּכָל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יִשְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ כֵּן שָׁלַח
נַעֲשֶׂה׃ אִם טוֹב וְאִם רַע בְּקוֹל יְהוָה עָשָׂה רֵעַ
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ שֹׁלְחִים אֵתְךָ
אֵלָיו נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב לָנוּ שָׁמַע יָטַב

Trāsla.B.Vie.

iohānan filiū carce. Hiſmael aūt filius nathanie fugit cum octo viris a facie iohannan: & abiit ad filios ammō. Tulit ergo iohānan filiꝰ caree & omēs principes bellatorū qui erāt cū eo vniuerſas reliquias quas reduxerant ab hiſmael filio nathanie de maſpha poſtquā percuſſit godoliam filiū achicā: potentes viros in bello: & mulieres: & eunuchos qs reduxerat de gabaon: & abierūt & federūt in habitaculo chamaam quod eſt iuxta bethleem vt pergerēt & introirēt egyptū a facie chaldeorū. Timebāt enim eos: quia percuſſerat hiſmael filius nathanie godoliam filium aichan quem prepoſuerat rex babylonis in terra iuda.

42. Et acceſſerūt omēs principes bellatorū & iohānan filiꝰ caree & iechonias filiꝰ ozie: & reliquū vulgus a paruo vſq; ad magnū: dixerūtq; ad hieremiā pphetam. Cadat oratio noſtra in conſpectu tuo: & ora pro nobis ad dominū deum tuum pro vniuerſis reliquiis iſtis: quia derelicti ſumus pauci de pluribus: ſicut oculi tui nos intuentur & annunciet nobis dñs deus tuus viam per quā pergamus: & verbum quod faciamus. Dixit autem ad eos hieremias pphe ta. Audiui. Ecce ego oro ad dominum deum veſtrum ſecundum verba veſtra omne verbum quodcūq; rñderit mihi indicabo vobis: nec celabo vos quicq̄. Et illi dixerunt ad hieremiam. Sit dñs inter nos teſtis veritatis & fidei: ſi non iuxta omne verbum in quo miſerit te dñs deus tuus ad nos: ſic faciemus ſiue bonū eſt ſiue malum. Voci dñi dei noſtri ad quem mittimus te obediemus: vt bene ſit nobis:

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

ioanā. at iſmael ſaluat ē cū octo hominibus: Ἰωάναν. ὁ δὲ Ἰσμαὴλ ἔσωσεν σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις; D
& abiit ad filios ammō. & tulit ioa χὰι ὤχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν. χὰι ἔλαβεν Ἰω
nam & oēs duces exercitus q̄ cum ἄναν χὰι πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ᾽ αὐ
eo vniuerſos reliquos ppſq; de redu τοῦ πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ οὓς ἀπή
xit ab iſmael filio nathanie de maſpha poſt γαγεν ἀπὸ Ἰσμαὴλ υἱοῦ ναθανίου ἀπὸ μασιφὰ με
quā percuſſit ipe godoliam filiū achicā: poſten τὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, δ᾽ υνα
tes viros in bello: & mulieres: & τοὺς ἄνδρας ἐν πολέμῳ, χὰι τὰς γυναῖκας, χὰι τὰ
reliqua: & eunuchos q̄s reduxerat de κατάλοιπα, χὰι τοὺς εὐνούχους οὓς ἀπέγαγεν ἀπὸ
gabaon. & abierūt & federūt in habitaculo chaa γαβαών. χὰι ὤχοντο χὰι ἐχάθισαν ἐν τῇ βαρὼθ χα
maam q̄ iuxta bethleem vt irent ad intrādū in μαάμ τὴν πρὸς βηθλεέμ τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν
egyptū a facie chaldeoꝝ. qz timebant μαάμ τὴν πρὸς βηθλεέμ τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν ἐν
runt a facie: qz percuſſit iſmael ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων. ὅτι ἐφο
godoliā quē ꝯſtituit rex babylon a βήθησαν ἀπὸ προσώπου, ὅτι ἐπάταξεν Ἰσμαὴλ
in terra. γοδολίαν ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος
ἐν τῇ γῇ.

Ca. 42.

Et acceſſerūt omnes duces exer Καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά A
citus & ioanā filiꝰ carie: & iezonias filiꝰ oſai μεως χὰι Ἰωάναν υἱὸς καρὲ, χὰι Ἰεζονίας υἱὸς ὡσαίου Exo.a.
& oīs pplus a paruo & vſq; ad magnū & dixerūt χὰι πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ χὰι ἕως μεγάλου χὰι εἶπον 17.d.
ad hieremiā pphetā: cadat tā mīa nīa in co.
πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην, πεσέτω δὴ τὸ ἔλεος ἡμῶν
ante faciem tuā & ora ad dñm deū κατὰ πρόσωπόν σου χὰι πρόσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν
tuū pro reliquiis iſtis: qz relicti ſu σου περὶ τῶν καταλοίπων τούτων, ὅτι κατελείφθη
mꝰ pauci de multis ſicut oculi tui in μεν ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν καθότι οἱ ὀφθαλμοί σου βλέ
tuent: & annūciet nobis dñs deꝰ tuus πουσιν· χὰι ἀναγγειλάτω ἡμῖν κύριος ὁ θεός σου τὴν
viam in q̄ ambulabimꝰ in ea & verbū q̄ facie ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ χὰι λόγον ὃν ποιή
mus. & dixit eis hieremias pphēta audi σομεν. χὰι εἶπεν αὐτοῖς ἱερεμίας ὁ προφήτης ἤκου
ui ecce orabo ad dñm deū nīm σα ἰδοὺ προσεύξομαι πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
ſcm verba vīa. & erit verbū q̄ rñ κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν. χὰι ἔσται ὁ λόγος ὃν ἂν
debit dñs ānūciabo vobis: nō abſcōdā ἀποκριθῇσεται κύριος ἀναγγελῶ ὑμῖν, οὐ μὴ κρύψω
a vobis verbū: & illi dixerūt hieremie. ſit ἀφ᾽ ὑμῶν ῥῆμα. χὰι αὐτοὶ εἶπαν τῷ ἱερεμία. ἔσω
dñs in nobis in teſtem iuſtum & fidelē: ſi κύριος ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον χὰι πιστόν, ἐὰ
nō ſcm oē verbū q̄ miſerit te do μὴ κατὰ πάντα τὸν λόγον ὃν ἂν ἀποστείλῃ σε πρὸ
mīn⁹ deꝰ tuꝰ ad nos: ſic faciamus. ριος ὁ θεός σου πρὸς ἡμᾶς, οὕτως ποιήσωμεν.
ſiue bonū ſiue malum: vocē ipius
χὰι ἐὰν ἀγαθὸν χὰι ἐὰν κακόν, τῆς φωνῆς κυρίου
dei nīi cui nos mittimus te ad
τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὃν ἡμεῖς ἀποστέλλομέν σε πρὸς
eum audiemus vt ſit melius nobis ſit:
αὐτὸν ἀκουσόμεθα ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται,

qz audiemus vocē dñi dei
ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ
nr̄i. ⁊ factū ē post vocē dies: factū ē ver=
ἡμῶν· καὶ ἐγένοντο μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγένετο λό=
bū dñi ad hieremiā. ⁊ vocauit ioannam
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν· καὶ ἐκάλεσεν τὸν Ἰωάνναν
filiū carie ⁊ oēs duces exercitus ⁊
υἱὸν καρὲὰ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
oēm pplm a paruo vsq; ad magnū:
πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἶ
it illis: hec dicit dñs deꝰ israel:
πεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
q̄ misistis me ad eum: et caderet deprecatio
οὗ ἀπεστάλκατέ με πρὸς αὐτόν, ἵνα πέσῃ δέησις
vra in cōspectu eius. si sedendo sederitis
ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ἐὰν καθίσαντες καθίσητε
in tra ista ⁊ edificabo vos ⁊ nō
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οἰκοδομήσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ
destruam: ⁊ plantabo vos ⁊ nō euellam:
καθελῶ, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω·
q̄ placatus sum sup malis: q̄ dixi fa=
ὅτι ἀπαρσέπαυμαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς, οἷς ἐποίησα τοῖ
cere vobis. ne timueritis a facie
ῆσαι ὑμῖν. μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ
regis babylonis. quē vos formidatis a
βασιλέως βαβυλῶνος. οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius non timueritis ait dñs:
προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε φησὶν κύριος,
C q̄ vobiscū ego sū vt liberem vos ⁊
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς καὶ
saluos faciā vos de manu eius. ⁊ dabo vobis
σώσειν ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ· καὶ δώσω ὑμῖν
miam ⁊ miserebor vr̄i ⁊ reducam vos in
ἔλεος καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς
trā vr̄am. ⁊ si dicitis vos non habita=
τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ ἐὰν λέγητε ὑμεῖς οὐ μὴ κατοίκω
bimus in tra ista ut non audiam⁹ vo
μεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσαι τῆς φω
cē dñi dei vr̄i: dicētes: minime.
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς·
q̄ in terrā egypti ingrediemur ⁊ non
ὅτι εἰς γῆν Αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα καὶ οὐ μὴ
videbim⁹ bellum: ⁊ vocē tube nō
ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ
audiemus. ⁊ in pan̄ nō esuriemus: ⁊
ἀκούσομεν· καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ
illic habitabim⁹. ꝓpterhoc audite vbū dñi.
ἐκεῖ οἰκήσωμεν. διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου.
reliq̄ iuda sic dixit dñs exer=
κατάλοιποι Ἰούδα οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνά
cituū deus israel: si vos dederitis fac=
μεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐὰν ὑμεῖς δῶτε τὸ πρόσω=
iem vr̄am in egyptum ⁊ ingressi fueritis illuc vt habi=
πον ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοι=
tetis ⁊ erit gladius quā vos formidatis a
κεῖν καὶ ἔσται ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius: inueniet vos in egypto. ⁊
προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ
fames cui⁹ vos curā habetis a facie ·e=
ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐ=
ius: apphendet vos in egypto: ⁊ ibi mo=
τοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀπο
riemini. ⁊ erunt oēs viri q̄ posuerūt
θανεῖσθε. καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνδρες οἱ θέντες
faciem suam vt ingrediāt in trā egypti
τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν Αἰγύπτου
vt habitēt ibi deficient in gladio ⁊ in fame
κατοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
⁊ pste: ⁊ nō erit illoꝝ vllus saluatus
καὶ λοιμῷ, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν οὐδεὶς σωζόμενος
a malis q̄ ego
ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ

ⁿcum audierimus vocem
ᶜdñi deꝰ nostri. Cum aūt
ᶠcōpleti essent decē dies:
factū est verbū domini
ad hieremiā. Vocauit
q̄ iohannan filium
ᶜaree & oēs principes
bellatorum qui erant
cū eo & vniuersum populum a minimo vsq; ad
magnū & dixit ad eos.
Hec dicit dñs deus
israel ad quem misistis
me
vt pſternerē preces vras
in cōspectu eius. Si quie
scentes mānseritis in terra
hac edificabo vos
& non destruam: plantabo & non
euellam. Iam enim placatus sum sup malo qd
feci vobis. Nolite time
re a facie regis
babylonis quē vos pauí
di formidatis. Nolite
metuere cum dicit dñs:
quia vobiscum sum
ego vt saluos vos faciā
& eruam
de manu eius: & dabo vobis miserēdias & misereborꝝ vestri: & habitare
vos faciā in terra vestra.
Si aūt dixeritis vos nō
habitabimus in terra
ista: nec audiemus vocem domini
dei nostri dicentes: neq̄
quaq̄: sed ad terram
egypti pergemus vbi
non videbimus
bellum & clangorem tu
be non audiemus
& famem non fustinebi
mus: & ibi habitabimus.
propter hoc nunc audite verbū dñi reliquie
iuda. Hec dicit dñs exercituum deus
israel. Si posueritis
facie vestrā vt ingrediami
ni egyptū: & intraueritis
vt ibi habitetis: gladius
quem vos
formidatis: ibi compre
hendet vos
in terra egypti: & fames
pro qua estis
solliciti adherebit vobis
in
egypto & ibi moriemi=
ni. Omnes
viri qui posuerunt faciem suā vt ingrediatur
egyptum vt habitēt ibi:
morietur gladio &
fame & pestilencia: nullus de
eis remanebit:
nec effugiet a facie mali
quod ego

Pstiua.heb.Tex.heb.biere.xliij.

סְבִיא עֲלֵיהֶם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בוא
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּךְ
אַפִּי וְחֲמָתִי עַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כֵּן יחם
תִּתַּךְ חֲמָתִי עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרָיִם נתה בוא
וְהְיִיתֶם לְאָלָה וּלְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה הָיה שָׁמֵם
וְלֹחרְפָּה וְלֹא תִרְאוּ עוֹד אֶת הַמָּקוֹם ראה קום
הַזֶּה דָּבָר יְהוָה עֲלֵיכֶם שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲל תְּבֹאוּ מִצְרַיִם יְדֹעַ תֵּדְעוּ בוא ידע
כִּי הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם כִּי התעיתם עוד תעה
בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל פלל
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכֹל אֲשֶׁר
יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֵּן הַגֶּד לָנוּ אמר נגד
וְעָשִׂינוּ וְאַגֶּד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא עשה
שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלִכֹל
אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְעַתָּה יָדֹעַ
תֵּדְעוּ כִּי בַחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר תָּמוּתוּ מות
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר חֲפַצְתֶּם לָבוֹא לָגוּר
שָׁם׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת Cap.xliij. הָיה כָּלָה
יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם אֶת כָּל
דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן אמר
הוֹשַׁעְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל הָאֲנָשִׁים
הַזֵדִים אֹמְרִים אֶל יִרְמְיָהוּ שָׁקֶר זוד
אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שְׁלָחְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דבר
לֵאמֹר לֹא תָבֹאוּ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם׃ בוא
כִּי בָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה מַסִּית אֹתְךָ בָּנוּ סות
לְמַעַן תֵּת אֹתָנוּ בְּיַד הַכַּשְׂדִּים נתן
לְהָמִית אֹתָנוּ וְלַהֲגלוֹת אֹתָנוּ בָּבֶלָה׃ מות גלה
וְלֹא שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי שמע שור
הַחֵילִים וְכָל הָעָם בְּקוֹל יְהוָה
לָשֶׁבֶת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן ישב לקח
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֵילִים אֵת כָּל
שְׁאֵרִית יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁבוּ מִכָּל שוב
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ שָׁם לָגוּר בְּאֶרֶץ נדח

Trãsla.B.Vie.

afferam sup eos: quia hec dicit dominus ꝏ exercituum deus israel. Sicut conflatus est ꝏ furor meus & indignatio mea sup habitatores hierusalē: sic cōflabitur indignatio mea sup vos cū ingressi fueritis egyptū: & eritis in iusiurandū & in stupore & in maledictū & in opprobriū: & neq; vltra videbitis locū istū. Verbū dñi super vos reliquie iuda. Nolite intrare egyptū. Scientes scietis qa obtestatus sum vobis hodie: qa decepistis animas vras. Vos enim misistis me ꝏ ad dominum deum vestrum: dicentes. Ora ꝏ pro nobis ad dñm deū nr̄m: & iuxta oīa q̄cunq; dixerit tibi dñs deus noster: sic annuncia nobis & faciemus. Et annūciauī vobis hodie: & nō audistis vocem dñi dei vestri super vniuersis pro quibus misit me ad vos. nunc ergo scientes ꝏ scietis: quia gladio & fame & peste: moriemini in loco ad quem voluistis intrare vt habitaretis ibi. 43.

Actum est aūt cū cōpleuisset hieremias loquēs ad populū vniuersos sermones dñi dei eorū: pro quibus miserat eū dominus deus eorū ad illos omnia ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ verba hec dixit azarias filius ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ osee & iohannan filius caree & omnes viri ꝏꝏ superbi: dicentes ad hieremiam. Mendacium ꝏ tu loqueris. Non misit te dñs deus noster ꝏꝏ dicēs: ne ingrediamini egyptū vt habitetis illic: sed baruch filius nerie incitat te aduersum nos vt tradat nos in manus chaldeorum: & ꝏꝏꝏꝏ interficiat nos & traduci faciat in babylonem. Et nō audiuit iohannā filius caree & oēs principes bellatorū: & vniuersus populus vocem dñi: vt manerēt in terra iuda sed tollēs iohānan filius caree & vniuersi principes bellatorū vniuersos reliquiarum iuda qui reuersi fuerant de cunctis gentib ad q̄s fuerāt ātecessi: vt habitarēt in tra

Trãs.Gre.lex.cũ iter.latina.

induco sup eos. ꝙ sic dixit dñs exercituū ἐπάγω ἐπ' αὐτούς. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων
de israel: sicut stillauit furor meus sup ὁ θεὸς ἰσραήλ, καθὼς ἔσταξεν ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς
habitantes hierusalem: sic stillabit furor meus κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, οὕτως στάξει ὁ θυμός μου
sup vos: intrãtibus vobis in egyptum. & eri- ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἔσε-
tis in desolationē & subiecti: & in maledictionē: & ται εἰς ἀφανισμὸν καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς
opprobriū: & non videbitis vltra locum istum: ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε ἔτι τὸν τόπον τοῦτον,
q̄ locutus est dñs sup vos reliquos iuda ne ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς καταλοίπους Ἰουδα μὴ
ingrediamini i egyptū. & nūc scientes scietis εἰσέλθητε εἰς Αἴγυπτον. καὶ νῦν γινόντες γνώσεσθε
qa contestatus sum vobis hodie: qa malefeciſtis ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐπονηρεύσα-
in animabus vestris mittentes me ad dñm σθε ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀποστείλαντές με πρὸς κύριον
deum vestrum: dicentes: ora pro nobis ad τὸν θεὸν ὑμῶν, λέγοντες, πρόσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm: & secm omnia q̄ loquetur tibi dñs κύριον, καὶ κατὰ πάντα ἃ ἂν λαλήσῃ σοι κύριος
deus: sic annuncia nobis & faciemus. ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν καὶ ποιήσομεν.
& annunciaui vobis: & nō audistis & ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε καὶ
vocē dñi dei vestri secm omnia q̄ mi- φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπέ-
sit ad vos: & nūc in gladio & in fa στειλεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι-
me & in peste deficietis in loco q̄ vos μῷ καὶ ἐν λοιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ ὑμεῖς
vultis ītrare vt habitetis ibi.
Βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ. Ca.43

Factū est vt cessauit hieremias loquēs ad Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο Ἱερεμίας λαλῶν πρὸς
ppm oia verba dñi dei eo- τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου τοῦ θεοῦ αὐ-
rū q̄ misit dñs deus eor ad illos: τῶν οὓς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς,
& dixit azarias filius osee: & ioanā filius ca καὶ εἶπεν Ἀζαρίας υἱὸς Ὡσαίου, καὶ Ἰωάναν υἱὸς κα
rie: & oēs viri superbi dicen- ρεέ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι οἱ εἰπόν-
tes hieremie mēdacia tu loqris nō misit τες Ἱερεμίᾳ ψευδῆ σὺ λαλεῖς οὐκ ἀπέστειλέν
te dñs deus nr ut dicere nō ingredia σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς εἰπεῖν μὴ εἰσέλθη
mini i egyptū vt habitetis illic: sed baruch filius neric τε εἰς Αἴγυπτον οἰκεῖν ἐκεῖ, ἀλλὰ Βαρουχ υἱὸς Νηρίου
incitat te ꝺ nos ut des nos in ma- συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖ-
nus chaldeoꝝ vt interficiat nos & ρας τῶν Χαλδαίων τοῦ θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ
trãsmigrẽ faciat nos in babylonem. & ioanā filius ἀποικίσαι ἡμᾶς εἰς Βαβυλῶνα. καὶ Ἰωάναν υἱὸς
carie & oēs duces exercitus & καρεὲ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ
oīs ppls nō audierunt vocem dñi vt hi- πᾶς ὁ λαὸς οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου κατοι
tarent in tra iuda: & tulit ioanā & om κῆσαι ἐν γῇ Ἰούδα. καὶ ἔλαβεν Ἰωάναν καὶ πά-
nes duces exercitus omnes reli- ντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως ἅπαντας τοὺς κα-
quos iuda q̄ reuersi fuerant ex oībus τα λοιπους Ἰουδα τοὺς ἀποστραφέντας ἐκ πάντων τῶν
gētib q̄ dispsi sunt illic vt hitarēt in tra ἐθνῶν ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ

Trāſla.grc.lxx.cū iter.latina. | Trāſla.B.Hie. | Tex.heb.biere.xliij. | Pritina.h

C
iuda: potētes viros ꝛ mulieres
Ἰούδα, τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας
ꝛ paulos relicq ꝛ filios re.
καὶ τὰ νήπια λοιπὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασι=
B.40.a gis: ꝛ ipſa ꝗs reliquerat nabuzardan
λέως, καὶ τὰς ψυχὰς ἃς κατέλιπεν ναβουζαρδὰν
princeps cocoꝝ cum godolia filio achicam: ꝛ hieremi
ὁ ἀρχιμάγειρος μετὰ γοδολίου υἱοῦ ἀχικάμ, καὶ ἱερεμί
am pphetam: ꝛ baruch filiū neric. ꝛ in=
αν τὸν προφήτην, καὶ βαρουχ υἱὸν νηρίου. καὶ εἰσ=
greſſi ſūt in egyptū: q nō audierūt vocē
πῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς
dñi ꝛ igreſſi ſunt in taphnas. ꝛ factū eſt ver=
κυρίου καὶ εἰσῆλθον εἰς Τάφνας. καὶ ἐγένετο λό=
bū dñi ad hieremiā in taphnis dicens: ſu=
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐν Τάφναις λέγων, λά=
me tibi lapides grādes ꝛ abſconde e:
βε σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κατάκρυψον αὐ
os in veſtibulo in porta domus pharaonis in taph
τοὺς ἐν πρωθύροις ἐν πυλῶνι τῆς οἰκίας φαραὼ ἐν Τάφ
nis ante oculos viroꝝ iuda. ꝛ dices: ſic
ναις κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν Ἰούδα. καὶ ἐρεῖς, οὕ
dicit dñs exercituū deus iſrael: ecce
τως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ
D ego mitto ꝛ ad ſuū nabuchodonoſor regem
ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ ἄξω ναβουχοδονόσορ βασιλέα
babyloniꝝ ſeruū meū ꝛ ponet thronū
Βαβυλῶνος τὸν δοῦλόν μου καὶ θήσει τὸν θρόνον
ſuum ſuper lapides iſtos ꝗs abſcondidi.
αὐτοῦ ἐπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατέκρυψας.
ꝛ cha̅bit arma ſua ſup eos: ꝛ intra=
καὶ χεῖ τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, καὶ εἰσελεύ
bit ꝛ ꝓcuſſet trā egypti: ꝗs in mor=
σεται καὶ πατάξει γῆν Αἰγύπτου, οὓς εἰς θάνα
tem: in mortem. ꝛ quos in trāſmigꝝ
τον, εἰς θάνατον. καὶ οὓς εἰς αἰχμαλω=
tionē: in trāſmigꝝtionē. ꝛ ꝗs in gladium:
σίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν. καὶ οὓς εἰς ῥομφαίαν,
in gladium: ꝛ accēdet ignē in domib⁹ deoꝝ eoꝝ
εἰς ῥομφαίαν, καὶ καύσει πῦρ ἐν οἰκίαις θεῶν αὐτῶν
ꝛ cōburet eas: ꝛ trāſmigꝝre faciet eos ꝛ ꝓtegetur
καὶ ἐμπυριεῖ αὐτάς, καὶ αἰχμαλωτιεῖ αὐτοὺς καὶ φᾴνεται
trā egypti ſicut pedicul⁹ purgat paſtor veſtimētū ſu=
γῆν Αἰγύπτου ὡς φᾴνεται ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐ=
um. ꝛ egredietur in pace ꝛ conteret
τοῦ· καὶ ἐξελεύσεται ἐν εἰρήνῃ καὶ συντρίψει τοὺς
ſtatuas heliopolis q̄ in egypto: ꝛ do
στύλους ἡλιουπόλεως τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοὺς οἴ
mos deoꝝ egypti cōburet in igne.
κους τῶν θεῶν Αἰγύπτου κατακαύσει ἐν πυρί. Ca. 44

A Verbum qō factū eſt ad hieremiā oib⁹
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν πᾶσι τοῖς
iudeis habitantibus infra egypti ꝛ
Ἰουδαίοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ τοῖς
ſedentibus in magdalo ꝛ in taphnis ꝛ in
καθημένοις ἐν μαγδαλῶ καὶ ἐν Τάφναις καὶ ἐν
mēphis ꝛ in trā pathure dicēs: ſic dixit
μέμφοις καὶ ἐν γῇ παθουρὴς λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituū deus iſrael: vos vidiſtis
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὑμεῖς ἑωράκατε
oīa mala ꝗ induxi ſup hieruſa=
πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἰερουσα=
lem ꝛ ſup ciuitates iuda. ꝛ ecce ſunt deſ=
λὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις Ἰούδα. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔρη=
te hodie ab inhabitantib⁹ a facie ma
μοι σήμερον ἀπὸ ἐνοικούντων ἀπὸ προσώπου πο
litie eoꝝ quā fecerunt vt ad iracūdiā ꝓuocarēt me
νηρίας αὐτῶν ἧς ἐποίησαν παραπικρᾶναί με
euntes vt adolerēt
πορευθέντες θυμιᾶν

"iuda:ᵗviros ᵘ&ᵛ mulieres
"& ᵛparuulos ᵗ& ᵘfilias
ᵘregis ᵗ& ᵘomnem ᵗanimā
ᵗquam ᵗreliquerat
ᵘnabuzardan ᵇpriceps ᶜmi
litie ᵈcum ᵉgodolia ᵗfilio
ᵘaicham ᵇfilii ᶜſaphan: ᵈ &
ᵉhieremiam ᶠprophetam
ᵍ& ʰbaruch ⁱfilium ʲnerie:
ᵏ&ingreſſi ſunt in ˡterram
ᵐegypti: ⁿquia ᵒnon ᵖobe=
dierunt ᵍvoci ʳdomini.
ˢEt ᵗvenerūt ᵘvſq; ad ᵛtaph
nus. ʷEt factū eſt ˣverbum ʸdñi
ᶻad ᵃhieremiā ᵇin taphnis
ᶜdicens. ᵈ Sume tibi
ᵉlapides ᶠgrandes ᵍin ma=
nu tua ʰ& abſcōdes eos ⁱin
crypta ʲque eſt ᵏſub muro
ˡlatericio ᵐin porta ⁿdomꝰ
ᵒpharaonis ᵖin taphnis
ᵠcernētibus ʳviris ˢiudeis:
ᵗ& dices ᵘad eos. ᵛ Hec ʷdi=
citˣ dñs ʸexercituum
ᶻdeus ᵃiſrael. ᵇ Ecce ᶜego
ᵈmittam ᵉ& aſſumam
ᶠnabuchodonoſor ᵍreges
ʰbabylonis ⁱſeruum meū:
ʲ& ponam ᵏthronum eius
ˡſuper ᵐlapides ⁿiſtos
ᵒquos ᵖabſcōdi: ᵠ& ſtatuet
ʳſolium ſuum
ˢſup eos. ᵗ Veniens ᵘpercutiet ᵛterram ʷegypti
ˣquos ʸin morte ᶻin mor=
te: ᵃ& quos ᵇin captiuitate
ᶜin captiuitate: ᵈ& quos
ᵉin gladio ᶠin gladio. ᵍ Et
succēdet ʰignē ⁱin delubris
ʲdeorū ᵏegypti: ˡ& cōbu=
ret ea ᵐ& captiuos ducet
illos: ⁿ& amicietur ᵒtra ᵖegy
pti ᵠſicut ʳamicitur ˢpaſtor
ᵗpallio ſuo ᵘ& egredietur
ᵛinde ʷin pace. ˣ Et cōteret
ʸſtatuas ᶻdomus
ᵃſolis ᵇ que ſunt ᶜin terra
ᵈegypti: ᵉ& ᶠdelubra
ᵍdeorum ʰegypti ⁱcombu=
ret ʲigni. 44.
ᵏ Verbum ˡqd ᵐfactū eſt
ⁿad ᵒhieremiam & ᵖad
ᵠomnes ʳiudeos ˢqui ha
bitabant ᵗin terra
ᵘegypti ᵛ habitantes ʷ in
magdalo ˣ& in taphnis
ʸ& in mēphis ᶻ& in terra
ᵃphatures: ᵇdicens. ᶜ Hec
ᵈdicit ᵉdomin⁹ ᶠexercituū
ᵍdeus ʰiſrael.
ⁱ Vos ʲvidiſtis ᵏomne ˡma
lum iſtud ᵐquod
ⁿadduxi ᵒſuper ᵖhieruſalē
ᵠ& ſuper ʳomnes ˢvrbes
ᵗiuda: ᵘ& ecce ᵛdeſerte ſūt
ʷhodie ˣ& nō eſt ʸin eis ᶻha
bitator ᵃpropter ᵇmaliciā
ᶜquā ᵈfecerūt: ᵉvt me ad ira
cūdiā ꝓuocarēt: ᶠ& ire̅nt &
ᵍſacrificarent & ʰcolerent

יְהוּדָה׃ אֶת ׀ הַגְּבָרִים וְאֵת ׀ הַנָּשִׁים
וְאֵת ׀ הַטָּף וְאֶת ׀ בְּנוֹת ׀ הַמֶּלֶךְ וְאֵת
כָּל ׀ הַנֶּפֶשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ הִנִּיחַ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב ׀ טַבָּחִים אֶת ׀ גְּדַלְיָהוּ ׀ בֶּן ׀ אֲחִיקָם
בֶּן ׀ שָׁפָן ׀ וְאֵת ׀ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
וְאֵת ׀ בָּרוּךְ ׀ בֶּן ׀ נֵרִיָּהוּ ׀ וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ
מִצְרַיִם כִּי ׀ לֹא ׀ שָׁמְעוּ ׀ בְּקוֹל ׀ יְהוָה
וַיָּבֹאוּ עַד ׀ תַּחְפַּנְחֵס׃ וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה
אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ בְּתַחְפַּנְחֵס ׀ לֵאמֹר׃ קַח
בְּיָדֶךָ ׀ אֲבָנִים ׀ גְּדֹלוֹת ׀ וּטְמַנְתָּם ׀ בַּמֶּלֶט
בְּמַלְבֵּן ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּפֶתַח ׀ בֵּית ׀ פַּרְעֹה
בְּתַחְפַּנְחֵס ׀ לְעֵינֵי ׀ אֲנָשִׁים ׀ יְהוּדִים׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ הִנְנִי ׀ שֹׁלֵחַ ׀ וְלָקַחְתִּי
אֶת ׀ נְבוּכַדְרֶאצַּר ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ עַבְדִּי
וְשַׂמְתִּי כִסְאוֹ ׀ מִמַּעַל ׀ לָאֲבָנִים ׀ הָאֵלֶּה ם עֲלֵה
אֲשֶׁר ׀ טָמַנְתִּי ׀ וְנָטָה ׀ אֶת ׀ שְׁפְרוּרוֹ נבָּה
עֲלֵיהֶם׃ וּבָא ׀ וְהִכָּה ׀ אֶת ׀ אֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר ׀ לַמָּוֶת ׀ לַמָּוֶת ׀ וַאֲשֶׁר ׀ לַשִּׁבְי ה
לַשִּׁבְי ׀ וַאֲשֶׁר ׀ לַחֶרֶב ׀ לַחֶרֶב׃ וְהִצַּתִּי
אֵשׁ ׀ בָּבָתֵי ׀ אֱלֹהֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ וְשָׂרָפָם
וְשָׁבָם ׀ וְעָטָה ׀ אֶת ׀ אֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ כַּאֲשֶׁר
יַעְטֶה ׀ הָרֹעֶה ׀ אֶת ׀ בִּגְדוֹ ׀ וְיָצָא ׀ מִשָּׁם
בְּשָׁלוֹם׃ וְשִׁבַּר ׀ אֶת ׀ מַצְּבוֹת ׀ בֵּית
שֶׁמֶשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ אֶת ׀ בָּתֵּי
אֱלֹהֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ יִשְׂרֹף ׀ בָּאֵשׁ׃ Ca. xli
הַדָּבָר ׀ אֲשֶׁר ׀ הָיָה ׀ אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ
אֶל ׀ כָּל ׀ הַיְּהוּדִים ׀ הַיֹּשְׁבִים ׀ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם ׀ הַיֹּשְׁבִים ׀ בְּמִגְדֹּל ׀ וּבְתַחְפַּנְחֵס
וּבְנֹף ׀ וּבְאֶרֶץ ׀ פַּתְרוֹס ׀ לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם ׀ רְאִיתֶם ׀ אֵת ׀ כָּל ׀ הָרָעָה ׀ אֲשֶׁר
הֵבֵאתִי ׀ עַל ׀ יְרוּשָׁלַ ם ׀ וְעַל ׀ כָּל ׀ עָרֵי
יְהוּדָה ׀ וְהִנָּם ׀ חָרְבָה ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ וְאֵין
בָּהֶם ׀ יוֹשֵׁב׃ מִפְּנֵי ׀ רָעָתָם ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשׂוּ
לְהַכְעִסֵנִי ׀ לָלֶכֶת ׀ לְקַטֵּר ׀ לַעֲבֹד

Pritina.heb.Ter.heb.hiere.xliiij.

לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם
הֵמָּה וְאַתֶּם וַאֲבֹתֵיכֶם וְאֶשְׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עַבְדַּי הַנְּבִיאִים נָא
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ לֵאמֹר אַל נָא תַּעֲשׂוּ
אֶת דְּבַר הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
שָׂנֵאתִי וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת
אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לִבְלְתִּי קַטֵּר
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וְתִתַּךְ חֲמָתִי
וְאַפִּי וְתִבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלִַם וַתֶּהְיֶינָה לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה
כַּיּוֹם הַזֶּה וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה
אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה אֶל
נַפְשֹׁתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה
עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לִבְלְתִּי
הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית לְהַכְעִסֵנִי
בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים לָגוּר שָׁם לְמַעַן לְהַכְרִית
לְכֶם וּלְמַעַן הֱיוֹתְכֶם לְקִלָּלָה וּלְחֶרְפָּה
לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
מְשַׁכְּחִתֶּם אֶת רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת
מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם
עֲשִׂיתֶם וְאֶת רָעוֹת נְשֵׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֹא
דָכְאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא
הָלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקָּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי שָׂם פָּנַי בָּכֶם לָרָעָה וּלְהַכְרִית
אֶת כָּל יְהוּדָה וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא
אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב
יִתַּמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבְרָעָב
יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה
וּלְחֶרְפָּה

Trãsla.B.Vie.

Deos alienos quos nesciebant & colebant & vos & patres vestri. Et misi ad vos seruos meos prophetas de nocte consurgens mittensq; & dicens. Nolite facere verbum abominationis huiuscemodi quam odiui. Et non audierunt nec inclinauerunt aurē suā vt conuerterētur a malis suis & nō sacrificarent diis alienis. Et cōflata est indignatio mea & furor meus: & succensa est in ciuitatib⁹ iuda & in plateis hierusalem: & versę sunt in solitudinē & vastitatē sm diem hāc. Et nunc hec dicit dñs exercituum deus israel. Quare vos facitis malum magnum de hoc contra aias vestras: vt intereat ex vobis vir & mulier: paruulus & lactens de medio iude nec relinquatur vobis quicq̄ residuū quocātes me in operibus manuū vestrarum sacrificando diis alienis in terra egypti quam ingressi estis vt habitetis ibi: & dispereatis: & sitis in maledictionē & in opprobrium cunctis gentibus terre. Numquid oblitī estis mala patrum vestrorū & mala regum iuda & mala vxorū vestrarum & mala vestra & mala vxorum vestrarum que fecerunt in terra iuda & in regionib⁹ hierusalem? Non sunt mūdati vsq; ad diē hanc & nō timuerūt & nō ambulauerūt in lege mea & in pceptis meis q̄ dedi corā vobis & corā patribus vrīs. Ideo hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego ponam faciē meā in vobis in malū & disperdā oēm iudam. Et assumam reliquias iude: qui posuerunt facies suas vt ingrederētur terrā egypti: & habitarēt ibi & consumentur oēs in terra egypti: & cadēt in gladio & in fame. Gō sumētur a minimo vsq; ad maximū: ī fame & in gladio moriētur: & erūt in iusiurādū & in miracu lum & in maledictionem

Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

θεοῖς ἑτέροις οἷς οὐκ ἔγνωσαν αὐτοὶ καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν. καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα λέγων, μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολυσμοῦ ταύτης ἣς ὠδίσθην. καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν τοῦ μὴ θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἐξάχθη ὁ θυμός μου καὶ ἡ ὀργή μου ἐξεκαύθη ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγενήθησαν εἰς ἐρημώσιν καὶ εἰς ὄνειδος ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἵνατί ὑμεῖς ποιεῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ὑμῖν ἄνδρα καὶ γυναῖκα νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐκ μέσου Ἰούδα τοῦ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῶν μηδένα τοῦ παροργίσαι με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις ἐν γῇ Αἰγύπτου εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε οἰκεῖν ἐκεῖ, ἵνα ἐκκοπῆτε καὶ ἵνα ἦτε εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς γῆς. μὴ ἐπιλέλησθε ὑμεῖς πάντων τῶν κακῶν τῶν πατέρων ὑμῶν καὶ τῶν κακῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν; ὧν ἐποίησαν ἐν γῇ Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ; καὶ οὐκ ἐπαύσαντο ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν καὶ οὐκ ἀντείχοντο τῶν προσαγμάτων μου ὧν ἔδωκα κατὰ πρόσωπον ὑμῶν καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν πατέρων ὑμῶν. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίσημι τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ ἐξολεσθῆναι πάντα Ἰούδα, καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους Ιουδα q̄ posuerūt faciem suam vt ingrederentur in trā egypti vt habitarent ibi: & cōsumētur oēs in trā egypti: & cadent in gladio: & in fame deficient a paruo ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς κατάραν.

D

B

Amos. 9.

C

r vlſitabo ſup ſedentes in tra egy= καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐν γῇ αἰγύ= pti: ſicut vlſitaui ſup hieruſalem in gladio πτου, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ ἰερουσαλὴμ ἐν ῥομφαίᾳ r in fame r in morte. r nō erit ſalua= καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ· καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμέ= tus vllus de reliquis iuda peregrinātib⁹ νος οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων ἰούδα τῶν τοῦ οἰκοῦντων in tra egypti vt reuertāt in tra iuda ad quā ip ἐν γῇ αἰγύπτου ἐπιστρέψαι εἰς γῆν ἰούδα ἐφ' ἣν αὐ ſi ſperant ſolus ſuis reuerti= τοὶ ἐλπίζουσιν τοῦ ἐπιστρέψαι illuc. non reuertentur niſi ſaluati. ἐκεῖ. ὑμὲν ἐπιστρέψουσιν εἰμὴ οἱ ἀνασωζόμενοι. r reſponderũt hieremie oēs viri καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἱερεμίᾳ ἅπαντες οἱ ἄνδρες ſcientes q adolerẽt vxores eor⁹ οἱ= δότες γινώσκοντες ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θε= tis alienis: r oēs mulieres cōgregatio ma= οῖς ἑτέροις, καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ με gna: r oīs ppls ſedentes in tra egypti γάλη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου in tra pathures dicentes: ſmonē quē loqun ἐν γῇ παθούρης λέγοντες, τὸν λόγον ὃν ἐλά= tus es ad nos in nōie dñi: nō audie λησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου= mus ia rc. q⁹ facientes faciemus omne σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσωμεν πάντα xbi q⁹ egredietur de ore nro ut a τὸν λόγον ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν θυ doleam⁹ regine celi r libemus illi μιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπείσθειν αὐτῇ libamina: ſicut fecimus nos r patres σπονδάς, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ nri reges nri r principes no ρες ἡμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡ= ſtri in ciuitatib⁹ iuda r de foris hieruſalem. r μῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἰερουσαλήμ· καὶ ſaturati ſum⁹ panib⁹: r facti ſum⁹ bon: r ma ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί, καὶ κα la nō vidim⁹ r vt ceſſauimus adolentes κὰ οὐκ ἴδοιμεν καὶ ὡς διελίπομεν θυμιῶντες E r regine celi r libantes ei τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ libamina indiguimus oēs nos. r in gla σπονδὰς ἠλαττώθημεν πάντες ἡμεῖς· καὶ ἐν ῥομ= dio r in fame defecimus: r q⁹ adolem⁹ φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν, καὶ ὅτι θυμιῶμεν S.i.d. nos regine celi: r libamus ei ἡμεῖς τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ libamina: nō ſine viris nſis fecimus σπονδάς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν ei placentas r libauimus libamina ei: r αὐτῇ χαυῶνας καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς αὐτῇ, καὶ dixit hieremias oi pplo potentib⁹ r εἶπεν ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ mulierib⁹ r omni pplo q reſponde τοῖς γυναιξὶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκρι= runt ei verba dicēs. nōne incenſi θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος q⁹ adoleuiſtis in ciuitatibus iuda r defori οὗ ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα· καὶ ἔξωθεν hieruſalem: vos r pres vſi r ἰερουσαλήμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ reges vſi r principes vſi r ppls βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς tre recordat⁹ ē dñs: r aſcendit ſup cor eius r γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ nō potuit dñs vltra ferre a facie malit F οὐκ ἠδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη tie rerum veſtr: r ab abominatiōnib⁹ ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων

[b]& in opprobrium:[l]& viſi tabo [k]ſuper[l] habitatores [m]terre[n]egypti:[o] ſicut[p]viſi tauit[q] ſuper ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]hieruſalem [n] in gladio & [r]fame[n] & peſte:[r]& non ꝯ [r]erit[r] q effugiat:[s] & ſit re= fidu[t]de reliquiſ[u]iudeo[x] [p]qui vadunt[r]vt peregrinē tur[s]in terra[t]egypti ꝯꝯꝯ [r]& reuertātur in [x]terram [r]iuda[u]ad quam[n]ipſi ꝯꝯ [o]eleuant[v] animas ſuas [r]vt reuertantur & [n] habitent [r]ibi:[r] non[r] reuertentur[n] ni ſi[b] qui fugerint. ꝯꝯꝯ [r]Reſponderunt autē[r] hīc remie[r] omnes[s] viri ꝯꝯꝯ [b]ſcientes[r] q [x]ſacrificarent [l]vxores eorum ꝯꝯꝯꝯꝯ [m]dīs[n] alienis [o] & vniuerſe [p]mulieres quarum ꝯꝯ [q]ſtabat[r] multitudo[n] gran= dis:[r] & omnis[u] populus [x]habitātium[r] in terra[r] egy pti[p] in phatures ꝯꝯꝯꝯꝯ [b]dicentes. [c] Sermonem [p]quem[r] locutus es[r] ad nos [s]in nomine[b] domini[r] non [x]audiemus[r] ex te: ꝯꝯꝯ [m]ſed[n] facientes[o] faciemus [q]omne[r] verbum[s] quod ꝯ [r]egrēdietur[n] de ore nō[r] vt ſacrificemus[r] regine[r] celi [n]et libemus[b] ei[r] libamina: [b]ſicut[r] fecimus ꝯꝯꝯꝯꝯ [r]nos[n] & patres nr̄i[b] reges noſtri[r] & principes noſtri [x]in vrbibus[r] iuda[m] & in pla teis[n] hieruſalem ꝯꝯꝯꝯꝯ [o]et ſaturati ſum⁹[p] panib⁹ [q]& [r]bene nobis[q] erat:[n] ma lūq; [r]nō[n] vidimus.[r] Ex eo aute tpe[r] quo[r] ceſſauimus [x]ſacrificare[b] regine[r] celi[c] & libare[r] ei[r] libamina[q] idigui mus[b] oībus: [r] & gladio[x] & fame[r] conſumpti ſumus. [m]Quod ſi[n] nos[o] ſacrifica= mus[p] regine[q] celi:[r] & liba mus[n] ei[r] libamina:[n] nunqd ſine[r] viris noſtris ꝯꝯꝯꝯꝯ [r]facimus[r] ei[x] placētas[b] ad colendum eam[r] & ꝯꝯꝯꝯ [x]libamina ad[r] libandū![r] Et dixit[q] hieremias[p] ad[r] omnē [x]ppl'm:[r] aduerſum[m] viros [n]& aduerſus[o] mulieres[p] & aduerſum[n] vniuerſam[r] ple bē[q] qui[r] rīderāt[r] ei[n] verbū [x]dicens.[r] Nunqd non[q] ſa= crificium[p] qđ[r] ſacrificaſtis [p]in ciuitatibus[r] iuda[r] & in plateis[q] hieruſalem ꝯꝯꝯ [b]vos [r]& patres vr̄i[x] reges veſtri [r]& principes veſtri [m]et ppls[n] terre:[o] horū[p] re cordatus ē[q] dñs[r] & aſcēdit [s]ſup[r] cor eius.[n] Et nō[r] po= terat[r] dñs[r] vltra [r] portare [x]ppter[b] malicīā[r] ſtudiorū vror̄:[n] & [o] pp[r] abomīatiōes

וְלִחֲרָפָה ׀ וְלָמָשָׁל֙ וְלִשְׁנִינָ֔ה בְּכֹ֖ל הֶֽעָרִ֑ים אֲשֶׁ֥ר אֲנִ֖י מַדִּ֥יחַ אֹתָ֖ם שָׁ֣ם׃ וְ֠הָיוּ לָאֹ֨ת וְלִמְשׁ֜וֹל וְלִשְׁנִינָ֗ה לִשְׁכֵּנֵ֤י יְהוּדָה֙ וְלִירוּשָׁלִַ֔ם וְלִכְלֵ֥י בֵית־אֲבִיהֶ֖ם הַקְּדוֹשִׁ֑ים וְכָל־יְהוּדָ֗ה הַיֹּשְׁבִים֙ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם בַּחֶ֥רֶב בָּרָעָ֖ב וּבַדֶּ֑בֶר וְלֹ֥א יִהְיֶה־פָּלִ֛יט וְשָׂרִ֖יד לִשְׁאֵרִ֣ית יְהוּדָ֑ה הַבָּאִ֣ים לָג֥וּר שָׁ֛ם בְּאֶ֥רֶץ מִצְרַ֖יִם וְלָשׁ֣וּב אֶ֣רֶץ יְהוּדָ֔ה אֲשֶׁ֥ר הֵ֛מָּה מְנַשְּׂאִ֥ים אֶת־נַפְשָׁ֖ם לָשׁ֣וּב לָשֶׁ֑בֶת שָׁ֣ם כִּי־לֹ֥א יָשׁ֛וּבוּ כִּ֥י אִם־פְּלִטִ֖ים וַיַּעֲנ֣וּ אֶת־יִרְמְיָ֗הוּ כָּל־הָאֲנָשִׁ֞ים הַיֹּדְעִ֣ים כִּֽי־מְקַטְּרוֹת֮ נְשֵׁיהֶם֒ וְכָל־הַנָּשִׁ֣ים הָעֹמְדוֹת֮ קָהָל֣ גָּדוֹל֒ וְכָל־הָעָ֗ם הַיֹּשְׁבִ֤ים בְּאֶֽרֶץ־מִצְרַ֙יִם֙ בְּפַתְרוֹס֙ לֵאמֹ֔ר הַדָּבָ֗ר אֲשֶׁ֤ר דִּבַּ֙רְתָּ֙ אֵלֵ֔ינוּ בְּשֵׁ֥ם יְהוָ֖ה אֵינֶ֣נּוּ שֹׁמְעִ֣ים אֵלֶ֑יךָ כִּ֣י עָשֹׂ֤ה נַעֲשֶׂה֙ אֶת־כָּל־הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁ֔ר יָצָ֥א מִפִּ֖ינוּ לְקַטֵּ֣ר לִמְלֶ֔כֶת הַשָּׁמַ֑יִם וְהַסֵּךְ־לָ֣הּ נְסָכִ֔ים כַּאֲשֶׁ֥ר עָשִׂ֖ינוּ אֲנַ֣חְנוּ וַאֲבוֹתֵ֑ינוּ מְלָכֵ֣ינוּ וְשָׂרֵ֔ינוּ בְּעָרֵ֥י יְהוּדָ֖ה וּבְחֻצ֣וֹת יְרוּשָׁלִָ֑ם וַנִּשְׂבַּ֣ע לֶ֔חֶם וַנְּהִ֥י טוֹבִ֖ים וְרָעָ֥ה לֹ֥א רָאִֽינוּ׃ וּמִן־אָ֣ז חָדַ֔לְנוּ לְקַטֵּ֖ר לִמְלֶ֣כֶת הַשָּׁמַ֑יִם וְהַסֵּךְ־לָ֣הּ נְסָכִ֔ים חָסַ֖רְנוּ כֹּ֑ל וּבַחֶ֥רֶב וּבָרָעָ֖ב תַּמְנוּ׃ וְכִ֣י אֲנַ֗חְנוּ מְקַטְּרִים֙ לִמְלֶ֣כֶת הַשָּׁמַ֔יִם וּלְהַסֵּ֥ךְ לָ֖הּ נְסָכִ֑ים הֲמִבַּלְעֲדֵ֣י אֲנָשֵׁ֗ינוּ עָשִׂ֤ינוּ לָהּ֙ כַּוָּנִ֔ים לְהַעְצֵבָ֖הּ וְהַסֵּךְ־לָ֥הּ נְסָכִֽים׃ וַיֹּ֣אמֶר יִרְמְיָ֔הוּ אֶל־כָּל־הָעָ֖ם עַל־הַגְּבָרִ֣ים וְעַל־הַנָּשִׁ֑ים וְאֶל־כָּל־הָעָ֥ם הָעֹנִ֖ים אֹת֥וֹ דָבָ֛ר לֵאמֹ֥ר הֲלֹ֣א אֶת־הַקְּטֹ֣רֶת אֲשֶׁר־קִטַּרְתֶּ֣ם בְּעָרֵ֣י יְהוּדָ֔ה וּבְחֻצ֖וֹת יְרוּשָׁלִָ֑ם אַתֶּ֣ם וַאֲבוֹתֵיכֶ֣ם מַלְכֵיכֶ֣ם וְשָׂרֵיכֶ֔ם וְעַם־הָאָ֖רֶץ אֹתָ֑ם זָכַ֤ר יְהוָה֙ וַתַּ֣עַל עַל־לִבּ֔וֹ וְלֹא־יוּכַ֥ל יְהוָ֖ה עוֹד֙ לָשֵׂ֔את מִפְּנֵ֥י רֹ֖עַ מַעַלְלֵיכֶ֑ם מִפְּנֵי֙ הַתּוֹעֵבֹ֣ת

אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וְתִהְיֶה אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה עֲשָׂה הַיָּה
וְלִשְׁמָמָה וְלִקְלָלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כַּהַיּוֹם עָשָׂם יַשַּׁב
הַזֶּה׃ בְּמַעַן אֲשֶׁר קְטַרְתֶּם וַאֲשֶׁר
חֲטָאתֶם לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יִרְמְיָה תַּסַּק
יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו וּבְעֵדוֹתָיו לֹא הָלַכְתֶּם עַל כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם עָוֵד
הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הָעָם וְאֶל כָּל הַנָּשִׁים נָשָׂה
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַתֶּם
וּנְשֵׁיכֶם וְתַדַּבֵּרְנָה בְּפִיכֶם וּבְיֶדְכֶם דִּבֶּר מָלֵאתֶם לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת עָשָׂה
נִדְרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לִקְטֹר לִמְלֶכֶת לָאֵל
הַשָּׁמַיִם וְלַהַסֵּךְ לָהּ נַסְכִּים הָקֵם נָסַךְ קוּם
תָּקִימֶנָה אֶת נִדְרֵיכֶם וְעֹשֹׂה עָשָׂה
תַּעֲשֶׂינָה אֶת נִדְרֵיכֶם׃ לָכֵן שִׁמְעוּ עָשָׂה
דְּבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי שָׁבַע
הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם יִהְיֶה עוֹד עָדֵל הָיָה
שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר פֶּה
חַי אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ רוּץ
הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה וְתַמּוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר תָּמַם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֶרֶב וְרָעָב עַד
כְּלוֹתָם׃ וּפְלִיטֵי חֶרֶב יְשׁוּבוּן מִן אֶרֶץ כָּלָה פָּלַט
מִצְרַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר שׁוּב מָתָה
וְיָדְעוּ כָל שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים בָּוא
לָאָרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר מִי
יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם׃ וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת קוּם
נְאֻם יְהוָה כִּי פָקֹד אֲנִי עֲלֵיכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם יָדַע
יָקוֹמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה׃ כֹּה אָמַר רוּץ
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת פַּרְעֹה חָפְרַע מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נְפָשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת צִדְקִיָּהוּ

quas fecistis & facta est terra vra in desolationē et in stupore & in male dictū eo ꝙ nō sit habitator: sic ē dies hec. Propterea qꝝ sacrificaueritis idolis & peccaueritis dño & nō audieritis vocem dñi: & in lege & in ꝑceptis & in testimoniis eius non ambulaueritis: idcirco euenerunt vobis mala hec sicut est dies hec. Dixit autem hieremias ad oēm̄ populum: & ad vniuersas mulieres. Audite verbū dñi omis iuda qui estis in terra egypti. Hec inquit dominus exercituum deus israel: dicens. Vos et vxores vre locuti estis ore vestro & manib⁹ vestris implestis: dicentes. Faciamus vota nostra que vouim⁹ vt sacrificemus regine celi & libemus ei libamina. Implestis vota vestra: et opere perpetrastis ea. Ideo audite verbum dñi omnis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iurauī in nomine meo magno: ait dominus: quia nequaꝫ vltra vocabitur nomen meū ex ore vis viri iudei dicentis: viuit dñs deus in omni terra egypti. Ecce ego vigilabo sup eos in malum & non in bonū: et consumētur oēs viri iuda qui sunt in terra egypti gladio et fame donec penitus cōsumātur. Et qui fugerint gladiū: reuertentur de terra egypti in terrā iuda viri pauci: et scient oēs reliquie iuda ingredientium terram egypti vt habitent ibi: cuius sermo cōpleatur: meus an illorū. Et hoc vobis signū dat dñs qꝝ visitem ego super vos in loco isto: vt sciatis quia vere cōplebūtur mōes mei cōtra vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradam pharaonē ephree regē egypti in manu inimicorū ei⁹: & in manu qrentiū animā illius: sicut tradidi sedechiam

quas fecistis. & facta est tra vra in desolationē ὧν ἐποιήσατε. καὶ ἐγενήθη ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρήμωσιν & in sutum & in maledictionē sīc dies hec a fa- καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀρὰν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἀπὸ προ cie eou qb⁹ adolebatis & qb⁹ peccastis vo- σώπου αὐτῶν ὧν ἐθυμιᾶτε καὶ ὧν ἡμάρτετε τῷ κυ mino. & non audistis voce dñi & ρίῳ. καὶ οὐκ ἐισηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ in ꝑceptis eius & in lege e- ἐν τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐ- ius & in testimoniis eius non ābulastis τοῦ καὶ ἐν τοῖς μαρτυρίοις αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε. & apphenderūt vos mala hec sicut dies καὶ ἐπελάβετο ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα ὡς ἡ ἡμέρα hec. & dixit hieremias ppīo & mu- αὕτη. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ λαῷ καὶ ταῖς γυ- lieribꝰ: audite verbū dñi ois iuda q̄ ναιξίν, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου πᾶσα ἰούδα οἱ in tra egypti: sic dixit dñs de⁹ israel: ἐν γῇ αἰγύπτου. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, vos & vxores vre ore vro locu- ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν τῷ στόματι ὑμῶν ἐλά- ti estis: & manibus vris implestis di- λήσατε, καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐπληρώσατε λέ- centes: facientes faciemus vota nra γουσαι, ποιοῦσαι ποιήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν q̄ vouimus vt adoleam⁹ regine celi ἃς ὡμολογήσαμεν θυμιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ & libemus ei libamina: manentes mānistis καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς, ἐμμείνασαι ἐνεμείνατε in votis vris: & facientes fecistis. τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ ποιοῦσαι ἐποιήσατε. ideo audite verbū dñi ois iuda qui διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶς ἰούδα οἱ κα habitatis in tra egypti. ecce iurauī in noie meo θήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου. ἰδοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου Gen. magno dixit dñs: si fuerit vltra nomē 22.16. τῷ μεγάλῳ εἶπεν κύριος, ἐὰν ἔτι ὄνομά meū in ore ois iuda dicere viuit dñs do- μου ἐν στόματι παντὸς ἰούδα εἰπεῖν ζῇ κύριος κύ- mini oi tra egypti. qꝝ ecce ego vigilauī ριος ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγρήγορα sup eos vt malefacerē eis & nō bñfacerem ἐπ' αὐτοὺς τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀγαθῶσαι. & deficient ois iuda habitantes in tra καὶ ἐκλείψουσιν πᾶς ἰούδα οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ egrpti: in gladio & in fame donec defici αἰγύπτου, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἕως ἂν ἐκλείπω ant. & saluati a gladio: reuertē- σιν. καὶ οἱ σεσωσμένοι ἀπὸ ῥομφαίας, ἐπιστρέ- tur in trā iuda pauci nūero. & scient ψουσιν εἰς γῆν ἰούδα ὀλίγοι ἀριθμῷ. καὶ γνώσοι- oēs reliqui iuda peregrinantes ται πάντες οἱ κατάλοιποι ἰούδα οἱ παροικοῦντες in tra egypti vt habitent ibi: cuiꝰ ma- ἐν γῇ αἰγύπτου παροικῆσαι ἐκεῖ, λόγος τίνος ἐμ- net meus an illor. & hoc vobis si- μένει ὁ ἐμὸς ἢ ὁ αὐτῶν. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ ση gnū dicit dñs: qꝝ visitabo ego sup vos μεῖον λέγει κύριος, ὅτι ἐπισκέψομαι ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς in loco isto: vt sciatis q manebūt fmo ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐμμενοῦσιν οἱ λό nes mei sup vos in mala. sic dixit dñs: γοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακά. οὕτως εἶπεν κύριος, ecce ego trado pharaonē ephre regem ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν φαραὼ ὀναφρῆ βασιλέα αἰ egypti in manus inimici eius: & in manus γύπτου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας q̄rentis aiam ei⁹: sicut dedi sedechiā ζητοῦντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καθὰ δέδωκα τὸν σεδεκίαν

G

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

regem iuda in manus nabuchodonosor regis
βασιλέα ἰούδα εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσωρ βασιλέως
babylonis inimici eius τ q̃rentis
βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦντος τὴν
aiam eius.
ψυχὴν αὐτοῦ. Ca.45.

A UErbum qđ locut⁹ est hieremias ꝓpheta ad ba
Ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βα=
ruch filiũ nerie: qñ scripsit verba hec in li
ρουχ υἱὸν νηρίου, ὅτε ἔγραφεν τοὺς λόγους τούτους ἐν βι
bro ex ore hieremie in anno quar=
βλίῳ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρ=
to ioachim filij iosie regis iuda: dicẽs: sic
του τοῦ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα, λέγων, οὕ
dixit dñs deꝰ israel: in tẽ baruch: qꝛ
τως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐπὶ σοὶ βαρούχ, ὅτι
B dixisti ve mihi: qꝛ addidit dñs dolorẽ sup dolorẽ
εἶπας οἴμοι, ὅτι προσέθηκεν κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
meũ. defeci in gemitibus meis: requiem nõ inueni.
μου. ἐκοπίασα ἐν στεναγμοῖς μου, ἀνάπαυσιν οὐχ εὗρον.
dic ei: sic dixit dñs: ecce qs ego edifica
εἰπὸν αὐτῷ, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ᾠκοδό
ui ego destruo: τ qs plantaui ego euello: τ
μησα ἐγὼ καθαίρω, καὶ οὓς ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω, καὶ
C oẽm trã meã: τ tu q̃ris tibi grandia?
πᾶσαν γῆν τὴν ἐμοῦ, καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μεγάλα;
ne quaras: qꝛ ecce ego induco mala sup oẽm
μὴ ζητήσῃς, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν
carnẽ: ait dñs. τ dabo tibi aiam tuaꝫ
σάρκα, λέγει κύριος· καὶ δώσω σοι τὴν ψυχήν σου
lucrũ in omni loco quo vades illuc.
εὕρημα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ. Ca.46

A Θ Et factũ ẽ verbũ dñi ad hieremiam ꝓphe=
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφή=
tam sup oẽs gẽtes: in egyptũ aduersũ exercitũ pharaõis
την ἐπὶ πάντα ἔθνη, εἰς αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ
nechao regis egypti: q̃ erat sup fluuium euphra
νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, ὃς ἦν ἐπὶ τῷ ποταμῷ εὐφρά
tẽ in carchamis quẽ pcussit nabuchodonosor rex
την ἐν καρχαμὶς ὃν ἐπάταξεν ναβουχοδονόσωρ βασι=
babylonis q̃ in anno quarto ioa=
λεὺς βαβυλῶνος ὁ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωα=
chi filii iosie regis iuda. assumite arma
κεὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα. ἀναλάβετε ὅπλα
τ scuta adducite in ꝓlium. sternite
καὶ ἀσπίδας προσαγάγετε εἰς πόλεμον. ἐπισάξατε
equos ascendite equites τ state in
τοὺς ἵππους ἐπίβητε οἱ ἱππεῖς καὶ κατάστητε ἐν ταῖς
galeis vris. ꝓfcite lanceas τ
περικεφαλαίαις ὑμῶν. προβάλλετε τὰ δόρατα καὶ
induimini loricis vris. cur ipi pa=
ἐνδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. τί ὅτι αὐτοὶ πλο
uent τ recedunt retro? qꝛ fortes eo=
ῦνται καὶ ἀποχωροῦσιν ὀπίσω; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐ=
rum cedentur: fuga fugeft τ nõ ſũt reuerſi
τῶν κοπήσονται, φυγῇ ἔφυγον καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν
obseſſi in circuitu ait dñs. ne fugiat le=
περιεχόμενοι κυκλόθεν λέγει κύριος· μὴ φευγέτω ὁ κοῦ
uis τ nõ ſaluetur fortis ad aquilonẽ: q̃ iux=
φος καὶ μὴ ἀσωζέσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ βορρᾶ, τὰ πα
ta flumen euphratẽ infirmata ſũt: ceciderunt.
B ρὰ τὸν ποταμὸν εὐφράτην ἀσθένησαν, πεπτώκασιν.
qđ iſte q̃ſi flumen aſcendet
Τί οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται

Trãsla.B.Hie.

qregem rIuda sin manu tna
buchodonosor uregis ∞
xbabylonis yinimici tui: & querétis sanimã eius. 45.
UErbum bquod locu=
tus eſt chieremias ∞
dprophetam ead fbaruch gfi=
lium hnerie icũ ſcripſiſſet
kverba lhec min nlibro oex
ore ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
phieremie qanno rquarto
sioachim ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
tfilii uiosie vregis wiuda xdí=
cens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
yHec zdicit adomín bdeus
cisrael: cad te ∞∞∞∞∞∞∞∞
dbaruch. eDixiſti. fVe mi=
fero mihi gnñ haddidit ∞
idñs jdolore kdolori meo.
lLaborauí mi gemitu meo
n& requiem onon pinueni.
qHec rdicit sdñs. tSic udices
vad eum. wEcce xquos ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
yedificaui zego adestruo: b& cquos dplantaui ∞∞∞∞∞
egocuello: f& gvniuerſã
hterram hanc. ∞∞∞∞∞∞
iEt tu jqueris ktibi lgran=
dia? mNoli nquerere: ∞∞∞∞
oquia ecce ego qadducam
rmalũ sup toem uarnem:
vait wdominus: x& dabo
ytibi zanimam tuam ∞∞∞
ain ſalutem bin comnibus
dlocis ead fquecunq; ∞∞∞∞
gperrexeris. 46.
QVod factũ eſt verbũ
bdñi cad dhieremiã epp
phetam fcontra ∞∞∞∞∞∞
gẽtes: had egyptũ iaduer
ſum kexercitũ lpharaonis
mnechao nregis oegypti: pq
rerat siuxta ∞∞∞∞∞∞∞∞
tfluuium euphraten uin
charchamis wquẽ xpcuſſit
ynabuchodonosor zrex
babylonis bin ∞∞∞∞∞∞∞∞
cquarto danno eioachim
ffilii giosie ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hregis iiuda. k Preparate
lſcutũ m& clypeũ n& pro=
cedite oad bellum. pIungi
te qequos: r& aſcendite ∞
sequites: t& state uin galeis:
vpolite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
wlanceas: xinduite vos ylo=
ricis. zQuid igitur? ∞∞∞
aVidi bipſos cpauidos &
dterga everſantes: fortes
gcorum hceſos. iFugerũt có=
citi: j& nec kreſpexerunt.
lTerror mvndiq; nait odñs.
pNon qfugiet rvelox: snec
tſaluari ſe putet ufortis.
wAd aquilonẽ xiuxta yflu=
men zeuphratẽ aví&i ſunt
b& ruerunt. cQuis eſt diſte
qui eq̃ſi flumẽ faſcendit: &
gveluti fluuio hitumeſcũt
igurgites eius? jEgyptus
kfluminis inſtar laſcendit:

Ter.be.biere.xlv.xlvj.Pũtima.heb.

qמֶלֶךְ יְהוּדָה בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר ׳ מֶלֶךְ
׳בָּבֶל ׳ אֵיבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃
׳הַדָּבָר ׳אֲשֶׁר ׳דִּבֶּר ׳יִרְמְיָהוּ
Cap xlv
׳הַנָּבִיא ׳אֶל ׳בָּרוּךְ ׳בֶּן ׳נֵרִיָּה ׳כְּכָתְבוֹ ׳אֶת
׳׳הַדְּבָרִים ׳׳הָאֵלֶּה ׳עַל ׳סֵפֶר ׳׳מִפִּי
׳יִרְמְיָהוּ ׳בַּשָּׁנָה ׳הָרְבִיעִית ׳׳לִיהוֹיָקִים
׳בֶּן ׳יאֹשִׁיָּהוּ ׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳לֵאמֹר׃
׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳עָלַיִךְ
׳בָּרוּךְ ׳אָמַרְתְּ ׳אוֹי ׳׳נָא ׳לִי ׳כִּי ׳יָסַף
׳יְהוָה ׳יָגוֹן ׳עַל ׳מַכְאֹבִי ׳׳יָגַעְתִּי ׳בַּאֲנָחָתִי
׳וּמְנוּחָה ׳לֹא ׳מָצָאתִי׃ ׳כֹּה ׳תֹאמַר
׳אֵלָיו ׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳הִנֵּה ׳אֲשֶׁר
׳בָּנִיתִי ׳אֲנִי ׳׳הֹרֵס ׳וְאֵת ׳אֲשֶׁר ׳נָטַעְתִּי
׳אֲנִי ׳נֹתֵשׁ ׳וְאֵת ׳׳כָּל ׳הָאָרֶץ ׳הִיא׃
׳וְאַתָּה ׳תְּבַקֶּשׁ ׳לְךָ ׳גְּדֹלוֹת ׳אַל ׳תְּבַקֵּשׁ
׳כִּי ׳הִנְנִי ׳מֵבִיא ׳רָעָה ׳עַל ׳כָּל ׳בָּשָׂר
׳׳נְאֻם ׳יְהוָה ׳וְנָתַתִּי ׳לְךָ ׳אֶת ׳נַפְשְׁךָ
׳לְשָׁלָל ׳עַל ׳כָּל ׳הַמְּקֹמוֹת ׳אֲשֶׁר
׳תֵּלֵךְ ׳שָׁם׃ ׳אֲשֶׁר ׳הָיָה
׳דְּבַר ׳יְהוָה ׳אֶל ׳יִרְמְיָהוּ ׳הַנָּבִיא ׳עַל
׳הַגּוֹיִם׃ ׳לְמִצְרַיִם ׳עַל ׳חֵיל ׳׳פַּרְעֹה
׳נְכֹה ׳מֶלֶךְ ׳מִצְרַיִם ׳אֲשֶׁר ׳הָיָה ׳עַל
׳נְהַר ׳פְּרָת ׳בְּכַרְכְּמִישׁ ׳אֲשֶׁר ׳הִכָּה
׳נְבוּכַדְרֶאצַּר ׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳בִּשְׁנַת
׳הָרְבִיעִית ׳לִיהוֹיָקִים ׳בֶּן ׳יאֹשִׁיָּהוּ
׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה׃ ׳עִרְכוּ ׳׳מָגֵן ׳וְצִנָּה ׳וּגְשׁוּ
׳לַמִּלְחָמָה׃ ׳אִסְרוּ ׳הַסּוּסִים ׳וְעֲלוּ
׳הַפָּרָשִׁים ׳׳וְהִתְיַצְּבוּ ׳נְמוּבָעִים ׳מִרְקוּ
׳הָרְמָחִים ׳לִבְשׁוּ ׳הַסְּרִינוֹת ׳סָדוּעַ
׳רָאִיתִי ׳הֵמָּה ׳חַתִּים ׳נסוגים ׳אָחוֹר
׳וְגִבּוֹרֵיהֶם ׳יֻכָּתוּ ׳וָמָנוֹס ׳׳נָסוּ ׳׳וְלֹא
׳הִבָּט ׳מָגוֹר ׳מִסָּבִיב ׳נְאֻם ׳יְהוָה׃ ׳אַל
׳יָנוּס ׳הַקַּל ׳וְאַל ׳יִמָּלֵט ׳הַגִּבּוֹר ׳צָפוֹנָה
׳עַל ׳יַד ׳נְהַר ׳פְּרָת ׳כָּשְׁלוּ ׳וְנָפְלוּ׃
׳מִי ׳׳זֶה ׳כַּיְאֹר ׳׳יַעֲלֶה ׳וְכַנְּהָרוֹת
׳יִתְגַּעֲשׁוּ ׳מֵימָיו׃ ׳מִצְרַיִם ׳כַּיְאֹר ׳יַעֲלֶה

Prima.heb.Tex.be.Iere.xlvi.	Trāsla.B.Hie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וְכַתְּרוֹת יִתְנַעֲשׂוּ מַיִם וְיֹאמַר אֹעֲלֶה אֶמַר עָלָה	et velut flumina mouebūtur fluctus ei⁹ & dicet.	τ ἡſὶ flumina inundant aqua. aque egypti ἡſὶ
אַכְסֶה אֶרֶץ אֲבִידָה עִיר וְיֹשְׁבֵי כָּסֶה אָבַד	Ascendēs operiā terrā: perdā ciuitatē & habitatores eius. Ascendite	καὶ ὡσεὶ ποταμοὶ κυμαίνουσιν ὕδωρ·ὕδατα ἀιγύπτου ὡς
בָּהּ עֲלוּ הַסּוּסִים וְהִתְהוֹללוּ הָלַל	equos & exultate in curribus: & procedant fortes ethiopie & lybie	flumen ascendet. τ dixit ascendam τ cooperiam
הָרֶכֶב וְיֵצְאוּ הַגִּבֹּרִים כּוּשׁ וּפוּט	tenētes scutum: & lydii	ποταμὸς ἀναβήσεται·καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι καὶ κατακα
תֹּפְשֵׂי מָגֵן וְלוּדִים תֹּפְשֵׂי דֹרְכֵי	arripientes & iacientes	λύψω τὴν γῆν καὶ ἀπολῶ πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
קֶשֶׁת וְהֵמָּה יוֹם נָקָמָה לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת יוֹם	sagittas. Dies autem ille domini dei	ea. ascendite sup equos τ ꝓparate cur
נְקָמִים לְהִנָּקֵם מִצָּרָיו וְאָכְלָה חֶרֶב וְשָׂבְעָה וְרָוְתָה	exercituū dies vltionis: vt sumat vīdictā de inimicis suis. Deuorabit gladius & saturabitur: & inebriabitur sanguine eorū.	ruite egredimini pugnatores ethiopū τ libye
מִדָּמָם כִּי זֶבַח לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ	Victima em̄ dñi exercituū in terra aquilōnis iuxta flumē euphratē.	τὰ. ἐξέλθετε οἱ μαχηταὶ αἰθιόπων καὶ λιβύας καθοπλίσ
צָפוֹן אֶל נְהַר פְּרָת עֲלִי גִלְעָד וְקְחִי צֳרִי בְּתוּלַת	Ascēde in galaad & tolle resinam virgo filia egypti.	τι armis. τ lyci ascendite: intendite arcū. τ dies
בַּת מִצְרַיִם לַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי רְפוּאוֹת אֵין לָךְ	Frustra multiplicas medicamina: sanitas nō erit tibi.	μὴ οἱ ὅπλοις·καὶ λυδοὶ ἀνάβητε, ἐντείνατε τόξον·καὶ ἡμέ
שָׁמְעוּ גּוֹיִם קְלוֹנֵךְ וְצִוְחָתֵךְ מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי	Audierūt gentes ignominiā tuā: & vlulatus tuus repleuit terrā:	illa dño deo exercituū. dies vindicte vt vlꝛ
גִבּוֹר בְּגִבּוֹר כָּשְׁלוּ יַחְדָּיו נָפָלוּ	quia fortis impegit in fortē: ambo pariter cōciderūt.	ρα ἐκείνη τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων·ἡμέρα ἐκδικήσεως ἐκδι
שְׁנֵיהֶם דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לָבוֹא	Verbū qđ locut⁹ est dñs ad hieremiā ꝓphetā	ciscat inimicos suos τ deuorabit gladius τ sa
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם	sup eo qđ venturus esset nabuchodonosor rex babylonis & percussurus terrā egypti.	κῆσαι τὰς ἐχθρούς αὐτοῦ καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα καὶ ἐμ
הַגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ בְמִגְדּוֹל וְהַשְׁמִיעוּ	Annūciate egypto & auditū facite in magdalo & resonet in mēphis & in taphnis dicite.	turabitur τ inebriabit a sanguine eoꝝ. qꝛ
בְּנֹף וּבְתַחְפַּנְחֵס אִמְרוּ הִתְיַצֵּב וְהָכֵן לָךְ כִּי אֲכָלָה	Sta & prepare te: quia deuorabit gladius	θυσία κυρίῳ σαβαὼθ ἐπὶ γῆν βορρᾶ ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτη. ἀνά
חֶרֶב סְבִיבֶיךָ מָרוּעַ נִחַת אֲבִירֶיךָ לֹא עָמַד כִּי	ea q̄ per circuitū tuū fūt.	cede galaad: τ tolle resinam virgini filie egypti.
יְהוָה הֲדָפוֹ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל גַּם נָפַל אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ	Quare cōputrut fortis tua? Non stetit qm̄ dñs subuertit eū. Multiplicault ruentes: cecidit	βηθι γαλααδ, καὶ λάβε ῥητίνην παρθένω θυγατρὶ αἰγύπτου.
וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וְנָשׁוּבָה אֶל עַמֵּנוּ וְאֶל אֶרֶץ	vir ad ꝓximū suū. Et dicent. Surge: & reuertamur ad populū nr̄m & ad terrā natiuitatis nr̄e a facie gladii colūbe. Vocate nomen pharaonis regis egypti: tumultū adduxit tempus. Viuo ego inquit	in vanū multiplicauit medicamina tua. vtilitas nō est tibi. audie
מוֹלַדְתֵּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה כָּרְאוּ שָׁם פַּרְעֹה		ἐις κενὸν ἐπληθύνεν ἰάματά σου·ὠφέλεια οὐκ ἔστι σοι·ἤκου
מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁאוֹן הֶעֱבִיר הַמּוֹעֵד חַי אֲנִי נְאֻם		σαν ἔθνη φωνήν σου·καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ·ὅτι
הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי כְתָבוֹר בָּהָרִים וְכַכַּרְמֶל	rex dñs exercituum cognomen eius quoniam	μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἀδύνησεν ἐπὶ τραυλὸν ἔπεσον ἀμ
בַּיָּם יָבוֹא כְּלִי גוֹלָה עֲשִׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת	sicut thabor in montib⁹: & sicut carmelus ī mari veniet. Vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti: qa mēphis in solitudine erit & deseretur et inhabitabilis erit.	φοτέροι·ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφή
מִצְרָיִם כִּי נֹף לְשַׁמָּה תִּהְיֶה וְנִצַּתָה מֵאֵין יוֹשֵׁב		τε vti ventret nabuchodonosor rex babylonis vt
עֶגְלָה יָפָה פִּיָּה מִצְרַיִם קֶרֶץ מִצָּפוֹן בָּא בָּאוּ גַּם		του ἐλθεῖν ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶνος τοῦ
שְׂכִירֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק כִּי גַם הֵמָּה	Vitula elegans atq̄ formosa egypti: stimulator ab aquilone venit ei. Mercenarii eius q̄si vituli saginati versi sunt et fugerūt simul nec stare potuerūt: qa dies interfectiōis eorū venit sup eos: tps	peuteret trā egypti. annunciate in egyptū: τ
הָפְכוּ יַחְדָּיו לֹא עָמָדוּ כִּי יוֹם אֵידָם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת		κόψαι τὴν γῆν αἰγύπτου·ἀναγγείλατε εἰς αἴγυπτον, καὶ
פְּקֻדָּתָם		audite facite in magdalo: τ ānunciate in
		ἀκουσὸν ποιήσατε εἰς μαγδωλόν, καὶ ταφαγγείλατε εἰς
		mēphi: τ in taphnis dicite ita τ ꝓpara
		μεμφίν, καὶ ἐν τάφναις εἴπατε ἐπίσθι καὶ ἑτοίμασον
		qꝛ deuorauit gladius germē tuū: qꝛ fugit
		ὅτι κατέφαγεν μάχαιρα τὴν σμίλακά σου, διότι ἔφυγεν
		retro vitulus electus tuus· nō expectauit qꝛ dñs dis
		ὀπίσω ὁ μόχος ὁ ἐκλεκτός σου. οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος κα
		soluit eum. τ multitudo tua ifirmata ē τ cecidit
		ρέλυσεν αὐτόν·καὶ ὁ πλῆθός σου. ἠδύνησεν καὶ ἔπεσεν
		τ vnusquisq̄ proximo suo loq̄bant surgam⁹ τ re
		καὶ ἕκασος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐλάλουν ἀναστῶμεν καὶ ἀπα
		uertamur ad ꝓpriam nr̄am: τ in ꝓpriam nr̄am
		στρέψωμεν πρὸς λαὸν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν
		a facie gladij greci. vocate no
		ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς·καλέσατε τὸ ὄνο
		mē pharaōis nechao regis egypti: tumultū tradurit tē
		μα φαραὼ νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, σαὼν εἰσῆρε μω
		p⁹. viuo ego dicit rex dñs exercituū. qđ
		ἡδ. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων·ὅτι
		sicut thabor in mōtib⁹ τ sicut carmelus in ma
		ὡς τὸ θαβὼρ ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὡς ὁ κάρμηλος ἐν τῇ θα
		re veniet. vasa trāsmigrātiōis fac tibi habita
		λάσσῃ ἥξει·σκεύη ἀποικισμοῦ ποίησον σεαυτῇ κατοι
		trix filia egypti. qꝛ mēphis in solitudine erit
		κοῦσα θυγάτηρ αἰγύπτου·ὅτι μεμφὶς εἰς ἀφανισμὸν ἔσαι
		τ vocabitur ve eo qđ nō sint habitan
		καὶ κληθήσεται ὀυαὶ παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν κατοικοῦν
		tes in ea. vitula ornata egyptus. cui
		τας ἐν αὐτῇ. δάμαλις κεκαλλωπισμένη αἴγυπτος. ἀπὸ
		sio ab aquilone venit sup eā. τ mercenarij eius
		σασμα ἀπὸ βορρᾶ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οἱ μισθωτοὶ αὐτῆς
		in ea q̄si vituli saginati nutriti in ea. qꝛ τ ip
		ἐν αὐτῇ ὡς μόχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι ἐν αὐτῇ·διότι καὶ αὐ
		si auersi sunt τ fugerūt vnanimiter: nō steterūt.
		τοὶ ἀπεστράφησαν καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδόν, οὐκ ἔστησαν·
		qꝛ dies ꝓditionis venit sup eos τ tēpus
		ὅτι ἡμέρα ἀπωλείας ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ καιρὸς ὀοοοο

וַתַּהֲרוֹת יִתְנַעֲשׂוּ מַיִם וְיֹאמַר אֹעֲלֶה אֶמַר עָלָה		
אַכְסֶה אֶרֶץ אֲבִידָה עִיר וְיֹשְׁבֵי כָּסֶה אָבַד		
בָּהּ עֲלוּ הַסּוּסִים וְהִתְהוֹללוּ הָלַל		
הָרֶכֶב וְיֵצְאוּ הַגִּבֹּרִים כּוּשׁ וּפוּט		
תֹּפְשֵׂי מָגֵן וְלוּדִים תֹּפְשֵׂי דֹרְכֵי		
קֶשֶׁת וְהֵמָּה יוֹם נָקָמָה לַאדֹנָי יְהוִה		
צְבָאוֹת יוֹם נְקָמָה לְהִנָּקֵם מִצָּרָיו וְאָכְלָה חֶרֶב	נָקַם צור	
וְשָׂבְעָה וְרָוְתָה מִדָּמָם רַוָּה		
כִּי זֶבַח לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ		
צָפוֹן אֶל נְהַר פְּרָת עֲלִי גִלְעָד וְקְחִי	עָלָה לָכַח	
צֳרִי בְּתוּלַת בַּת מִצְרַיִם לַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי	צרי רָבָה	
רְפוּאוֹת אֵין לָךְ תָּעֲלֶה שָׁמְעוּ גּוֹיִם	עָלָה	
קְלוֹנֵךְ וְצִוְחָתֵךְ מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי	כָּלַל	
גִבּוֹר בְּגִבּוֹר כָּשְׁלוּ יַחְדָּיו נָפָלוּ	גָּבַר	
שְׁנֵיהֶם דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה	שָׁנָה	
אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לָבוֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר	נָבָא	
מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם	נָכָה	
הַגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ בְמִגְדּוֹל	נָגַד שָׁמַע	
וְהַשְׁמִיעוּ בְנֹף וּבְתַחְפַּנְחֵס אִמְרוּ		
הִתְיַצֵּב וְהָכֵן לָךְ כִּי אֲכָלָה חֶרֶב	יָצַב כּוֹן	
סְבִיבֶיךָ מָרוּעַ נִחַת אֲבִירֶיךָ לֹא	חָבַב סָחַף	
עָמַד כִּי יְהוָה הֲדָפוֹ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל	אָבַר רָבָה	
גַּם נָפַל אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ	כָּשַׁל	
קוּמָה וְנָשׁוּבָה אֶל עַמֵּנוּ וְאֶל אֶרֶץ	אָמַר	
מוֹלַדְתֵּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה כָּרְאוּ	שוב	
שָׁם פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁאוֹן	יָלַד פֶּה	
הֶעֱבִיר הַמּוֹעֵד חַי אֲנִי נְאֻם	שָׁאָה	
הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי	עָבַר יָצַד	
כְתָבוֹר בָּהָרִים וְכַכַּרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא	נוּא	
כְּלִי גוֹלָה עֲשִׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת	כָּלָה נָלָה	
מִצְרָיִם כִּי נֹף לְשַׁמָּה תִּהְיֶה	עָשָׂה יָשַׁב	
וְנִצַּתָה מֵאֵין יוֹשֵׁב עֶגְלָה יָפָה פִּיָּה	שָׁמַם הָיָה	
מִצְרַיִם קֶרֶץ מִצָּפוֹן בָּא בָּאוּ גַּם	יָצָת	
שְׂכִירֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק כִּי גַם הֵמָּה	צָפַן נוּא רָבַק	
נָסוּ יַחְדָּיו לֹא עָמָדוּ כִּי יוֹם אֵידָם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת	פָּנָה נוּס בּוֹא	

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

vindicte eox. vox eius ũsi fpentis fibilãtis:
ἐκδικήσεως αὐτῶν. φωνὴ αὐτῆς ὡς ὄφεως συρίζοντος,
qz in argus ãbulabũt, in fecurib⁹ venĕt cam ũsi ce
ὅτι ἐν ἅμμῳ πορεύσονται. ἐν ἀξίναις ἥξουσιν ἐπ' αὐτὴν ὡς κό
dentes ligna: excidite faltũ eius dicit dos
πτοντες ξύλα. ἐκκόψατε γὰρ δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύ
min⁹ de⁹. qz nõ fupputabit: qz mltiplicabit fup locuſtas
ριος ὁ θεός, ὅτι οὐ μὴ ἐκκαθῇ, ὅτι πλανᾶται ὑπὲρ ἀκρίδα
t nõ eſt eis nũerus. ptuſa eſt filia egy
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμός. κατησχύνθη θυγάτηρ Αἰγύ
pti tradita eſt in manus ppli ab aqlone: dicit dos
πτου παραδέδοται εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ, λέγει κύ
min⁹ exercituũ deꝰ ifrael. ecce ego vilitor
ριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ισραηλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν
nnnõ filiũ eius ſup egyptũ: t ſup deos e
ἄμμων υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐ
ius: t ſup reges ei⁹ t ſup pharaonẽ t
τῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραὼ καὶ
ſup cõfidẽtes in eo. t dabo eos. in
ἐπὶ τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτῷ· καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς
manũ q̃rentiũ aiam eox: t in manus
χεῖρα τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα
nabuchodonoſor regis babylonis: t in manus
ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρα
ſuoꝝ eius. t poſt hec habitabitur
τῶν δούλων αὐτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα κατοικηθήσεται,
ſicut in diebus priſtinis: ait dñs: tu
ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀρχαίαις, λέγει κύριος, σὺ
ne timeris ſeꝛue meus iacob neq; paueas iſrael:
μὴ φοβηθῇς δοῦλός μου Ιακωβ μὴ δὲ πτοηθῇς Ισραηλ,
qz ecce ſaluo te de longe: t ſemen tuũ de
ὅτι ἰδοὺ σώζω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς
captiuitate eox. t reuertet iacob t requie
αἰχμαλωσίας αὐτῶν· καὶ ἀναστρέψει Ιακὼβ καὶ ἡσυχά
ſcet t dormiet t nõ erit q̃ pturbet eũ. t
σει καὶ ὑπνώσει καὶ οὐκ ἔσται ὁ θροχλῶν αὐτόν· καὶ
tu ne timeas ſue mee iacob dicit dñs: qz te
σὺ μὴ φοβηθῇς παῖς μου Ιακὼβ λέγει κύριος, ὅτι μετὰ
cum fum ego. qz facã cõſumationẽ in oi gẽ
σοῦ εἰμὶ ἐγώ· ὅτι ποιήσω συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει
in q̃ expuli te illuc: te aũt non faciam defcere.
εἰς οὓς ἐξῶσά σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλείπειν·
t caſtigabo te in iudicio tuo t inocẽte facere nõ inocẽte facia te.
καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα καὶ ἀθῷον οὐκ ἀθῳώσω σε.

C.47 A Θς factũ eſt vbũ dñi ad hieremiã pphetã
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ιερεμίαν τὸν προφήτην
ſup philiſtiim: anteqũ peruteret pharao gazam,
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, πρὸ τοῦ πατάξαι Φαραὼ τὴν Γάζαν·
hec dicit dñs: ecce aque aſcendũt ab aqlone: t
τάδε λέγει κς, ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ
erũt in torrentem inundantem. t inundabit tra t
ἔσται εἰς χειμάρρουν κατακλύζοντα· καὶ κατακλύσει γῆν καὶ
plenitudinẽ ei⁹ vrbem t habitantes i ea: t
τὸ πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, καὶ
clamabunt hoies t vlulabũt omnes habi
κεκράξονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ὀλολάξουσιν ἅπαντες οἱ κατα
B tantes tra a voce impetꝰ eius: ab armis
κοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὅπλων
multis eox: t a cõmotiõe currũ ei⁹ fo
τῶν πολλῶν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ
nitu rotaꝝ ei⁹. nõ reuerſi ſunt pres ſup filios eox.
χου τροχῶν αὐτοῦ. οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς ἐπὶ υἱοὺς αὐτῶν,
a diſſolutiõe manũ ſuaꝝ in die ventura
ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ
vtpdat oẽs philiſtiim. t deſolabo ip
C ἀπολέσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ ἀφανιῶ τὴν τύ
rũ t ſidonẽ t oẽs reliquos auxilij
ρον καὶ σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοηθεί
eox: qz exterminauit dñs philiſtiim reliquos
ας αὐτῶν, ὅτι ἐξωλόθρευσεν κς τοὺς ἀλλοφύλους τοὺς κατάλοι
iſulaꝝ cappadocie. venit caluitium ſup gazã:
πους τῆς νήσου τῆς Καππαδοκίας. ἦκεν φαλάκρωμα ἐπὶ Γάζαν

Trãsla.B.Hie.

vſitatiõis eorũ. Vox ei⁹
quaſi eris ſonabit: qm̃
cum exercitu pperabũt
& cũ ſecuribꝰ veniẽt ei:
quaſi cedẽtes ligna ſuc
ciderunt ſaltum eius: ait
dñs q̃ ſupputari nõ põt.
Multiplicati ſunt ſup lo
cuſtas: & non eſt eis nu
merus. Confuſa eſt filia
egypti: & tradita in ma
nu ppli aquilonis: dicit
dominus exercituum
deus ifrael. Ecce ego
viſitabo ſuper tumul
tum alexandrie & ſuper
egyptum & ſuper deos
eius: & ſuper reges eius:
et ſup pharaonẽ: & ſup
omnes qui cõfidũt in eo.
Et dabo eos in manus
q̃rentiũ aiam eox: & in
manꝰ nabuchodonoſor
regis babylonis: & in
manꝰ ſuoꝝ eius. Et poſt
hec habitabitur ſicut die⁹
priſtinis: ait dñs. Et tu
ne timeas ſerue meus ia
cob & ne paueas iſrael.
Quia ecce ego ſaluũ te
faciã de longinquo & ſe
men tuũ de terra captiui
tatis ſue. Et reuertetur
iacob & requeſcet & ſpe
rabitur: & no erit q exter
reat eũ. Et tu noli timere
ſerue meus iacob ait dñs:
qa tecũ ego ſum: quia
ego conſumam cunctas
gentes ad quas eiecit te.
Te vero nõ cõſumam:
ſed caſtigabo te in iudi
cio: nec quaſi innocenti
parcam tibi. 47.
Vod factum eſt ver
bum domini ad eos
hieremiam prophetam
cõtra paleſtinos: anteq̃
peruteret pharao ga
zam. Hec dicit dns.
Ecce aque deſcen
dunt ab aquiloe: & erũt
quaſi torres inũdans: &
operiũt terrã & plenitu
dinẽ eius: vrbẽ & habita
tores ei⁹. Clamabũt ho
mines & vlulabunt oẽs
habitatores terre a ſtre
pitu põpe armorũ & bel
latorũ eius a cõmotione
q̃drigaꝝ eius: & multitu
dine rotaꝝ illi⁹. Non ref
pexerũt pres filios manu
bus diſſolutis: p aduẽtu
diei in quo vaſtabũtur
oẽs philiſtim: & diſſipa
bitur tyrus & ſidon cum
oĩb reliqs auxiliis ſuis.
Depopulatus eſt enim
dns paleſtinos: reliqas
iſule cappadocie. Venit
caluitium ſuper gazam:

Ter.he.biere.xlvii. Pritiua.heb.

פְּקֻדָתָם׃ קוֹלָהּ כַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ כִּי
בְּחַיִל יֵלֵכוּ וּבְקַרְדֻּמוֹת נָבֹאוּ לָהּ
כְּחֹטְבֵי עֵצִים׃ כָּרְתוּ יַעְרָהּ נְאֻם
יְהוָה כִּי לֹא יֵחָקֵר כִּי רַבּוּ מֵאַרְבֶּה רבה חגר
וְאֵין לָהֶם מִסְפָּר׃ הֹבִישָׁה בַת רבה ספר
מִצְרַיִם נִתְּנָה בְּיַד עַם צָפוֹן׃ אָמַר צפן
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
פֹקֵד אֶל אָמוֹן מִנֹּא וְעַל פַּרְעֹה וְעַל
מִצְרַיִם וְעַל אֱלֹהֶיהָ וְעַל מַלְכֶיהָ
וְעַל פַּרְעֹה וְעַל הַבֹּטְחִים בּוֹ׃ נתן נקש
וְנָתַתִּים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד עֲבָדָיו
וְאַחֲרֵי כֵן תִּשָּׁכֵן כִּימֵי קֶדֶם נְאֻם שכן יום
יְהוָה׃ וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב ירא
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ ישע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם רחק שבה
וְשָׁב יַעֲקוֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוב
מַחֲרִיד׃ אַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב חרד
נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּךָ אֲנִי כִּי אֶעֱשֶׂה עשה
כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדַּחְתִּיךָ דחה
שָּׁמָּה וְאֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה עשה
וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ׃ נקה
אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל Ca.xlvij.
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל פְּלִשְׁתִּים בְּטֶרֶם נבא
יַכֶּה פַּרְעֹה אֶת עַזָּה׃ כֹּה אָמַר נכה
יְהוָה הִנֵּה מַיִם עֹלִים מִצָּפוֹן וְהָיוּ צפן
לְנַחַל שׁוֹטֵף וְיִשְׁטְפוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ שטף
עִיר וְיֹשְׁבֶיהָ וְזָעֲקוּ הָאָדָם וְהֵילֵל ילל
כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ מִקּוֹל שַׁעֲטַת אבר הגן
פַּרְסוֹת אַבִּירָיו מֵרַעַשׁ לִרְכֻבּוֹ הָמוֹן גלל הגה
גַּלְגִּלָּיו לֹא הִפְנוּ אָבוֹת אֶל בָּנִים נפה גוא
מֵרפְיוֹן יָדָיִם׃ עַל הַיּוֹם הַבָּא עתד בגד
לְשׁדוֹד אֶת כָּל פְּלִשְׁתִּים לְהַכְרִית
לְצוֹר וּלְצִידוֹן כָּל שָׂרִיד עֶזְרָם כִּי עזר שרד
שֹׁדֵד יְהוָה אֶת פְּלִשְׁתִּים שְׁאֵרִית
אִי כַּפְתּוֹר׃ בָּאָה קָרְחָה אֶל עַזָּה נבא

Prima.heb.Tex.he.Biere.xlviij. Trãsla.B.Bie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

נִדְמְתָה אַשְׁקְלוֹן שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד דָּמָה
מָתַי תִּתְנוֹדָדִי הוֹי חֶרֶב לַיהוָה עַד נָדַד
אֵנָה לֹא תִשְׁקֹטִי הֶאָסְפִי אֶל שַׁפַּף
תַּעֲרֵךְ הֶרְגָעִי וְדֹמִיִּי אֵין תִּשְׁקֹטִי
וַיהוָה צִוָּה לָהּ אֶל אַשְׁקְלוֹן וְאֶל
חוֹף הַיָּם שָׁם יְעַדָּהּ׃

Ca. xlviij לְמוֹאָב כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶל
נְבוֹ כִּי שֻׁדְּדָה הֹבִישָׁה נִלְכְּדָה
קִרְיָתַיִם הֹבִישָׁה מְשֻׂגָּב וְחַתָּה׃
אין עוד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן
חִשְׁבוּ עָלֶיהָ רָעָה לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה
גַּם מַדְמֵן תִּדֹּמִי אַחֲרַיִךְ תֵּלֶךְ
חֶרֶב׃ קוֹל צְעָקָה מֵחֹרוֹנָיִם שֹׁד
וָשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הַשְׁמִיעוּ
זְעָקָה צֹעָרָיְהָ׃ כִּי מַעֲלֵה הַלּוּחִית
בְּבֶכִי יַעֲלֶה בְכִי כִּי בְּמוֹרַד חוֹרֹנַיִם
צָרֵי צְעָקַת שֶׁבֶר שָׁמָעוּ׃ נָסוּ
וְיִבְאוּ שֹׁדֵד אֶל כָּל עִיר וְעִיר לֹא
תִמָּלֵט וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישׁוֹר
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה׃ תְּנוּ צִיץ לְמוֹאָב כִּי
נָצוֹא תֵצֵא וְעָרֶיהָ לְשַׁמָּה תִּהְיֶינָה
מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן׃ אָרוּר עֹשֵׂה מְלֶאכֶת
יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר מֹנֵעַ חַרְבּוֹ מִדָּם׃
שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא
אֶל שְׁמָרָיו וְלֹא הוּרַק מִכְּלִי אֶל כֶּלִי
וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ עַל כֵּן עָמַד טַעְמוֹ
בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי לוֹ צֹעִים
וְצֵעֻרוּהוּ וְכֵלָיו יְרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃
וּבוֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר בָּשׁוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית אֵל מִבְטָחָם׃

conticuit afcalon: & reliquie vallis earum. Vſq; quo concideris? O mucro domini vſquequo non requieſces? Ingredere in vaginã tuam refrigerare & ſile. Quõ quieſcet cũ dñs pcepit ei: aduerſus afcalon & aduerſum maritimas eius regiones: ibiq; cõdixerit ill. 48.

H D moab. Hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ve ſuper nabo quoniã vaſtata eſt & confuſa. Capta eſt cariathaim: confuſa eſt fortis & tremuit Non eſt vltra exultatio in moab: contra eſebon cogitauerunt malũ. Venite & diſperdamus eam de gente. Ergo ſilens cõticieſces ſequeturq; te gladius. Vox clamoris de oronaim vaſtitas & cõtritio magna. Contrita ẽ moab: annũciate clamorẽ parulis eius. Per aſcenſum eniz luith plorãs aſcendet in fletu qm̃ in deſceſu oronaim hoſtes vlulatũ cõtritiõis audieſt. Fugite ſaluate aias vras: & eritis ſicq; mirice in deſerto. Pro eo ei q habuiſti fiducia i munitionibus tuis & in theſauris tuis: tu quoq; capieris. Et ibit chamos in tranſmigrationẽ: ſacerdotes eius & principes eius ſimul. Et veniet pdo ad oẽm vrbẽ: & vrbs nulla ſaluabitur. Et peribũt valles: & diſſipabũtur cãpeſtria qm̃ dixit dñs. Date florẽ moab qa florẽs egredietur: & ciuitates eius deſerte erũt & inhabitabiles. Maledict⁹ q facit opus dñi fraudulẽter: & maledictus qui phibet gladiũ ſuũ a ſãguine. Fertilis fuit moab ab adoleſcẽtia ſua: & requieuit in feciẽ ſuis. Nec trãſfuſus eſt de vaſe in vas: & in tranſmigrationẽ nõ abiit. Idcirco pmanſit guſtus eius in eo & odor eius nõ ẽ immutat⁹. Propterea ecce dies venit dicit dñs & mittã eis ordiatores & ſtratores lagũcularũ & ſternẽt eũ & vaſa eius exhauriẽt & lagũculas coꝝ collidẽt. Et cõfũdetur moab a chamos ſicut cõfuſa ẽ domus iſrl a bethel in q hebat fiducia.

πλῆκται ἐστὶν ἀσκάλων καὶ οἱ κατάλοιποι ἐμακεῖμ, ἕως τί; D
incides gladius dñi? vſq; quo nõ deſcet? νος κόψεις μάχαιρα τοῦ κυρίου; ἕως τίνος οὐκ ἡσυχά-
reſtituere in vaginã tuã. quieſce σεις ἀποκατάστηθι εἰς τὸν κουλεόν σου· ἀνάπαυσαι
& tolle te? quõ deſcet: & dñs pcepit καὶ ἀπάρθητι; πῶς ἡσυχάσει, καὶ κύριος ἐνετείλατο
ei aduerſũ aſcalonẽ & aduerſũ maritimas ἐπὶ ἀσκάλωνα καὶ ἐπὶ τὰς παραθαλασσίους
aduerſũ reliquas vt inſurgat. ἐπὶ τὰς καταλοίπους ἐπεγερθῆναι. C.48.

Moab hec dixit dñs exercituũ de⁹ iſrael: ve ſup nabo qm̃ periit: capta ẽ cariathaim Τῇ μωὰβ οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς A
confuſa ẽ fortitudo victa ẽ nõ eſt vltra exultatio mo ab. in eſebon: cogitauerũt ſup eam mala. venite & excidamus eam de gente: & detem deſcet. Israὴλ, ὀυαὶ ἐπὶ ναβὼ ὅτι ὤλετο, ἐλήφθη καριαθαὶμ
poſt te ibit gladius: q; vox clamanti ἐκκόψωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἔθνους, καὶ παῦσιν παύσεται.
de oromaim vaſtitas & cõtritio magna cõtritio ὀπίσω σου βαδιεῖται μάχαιρα, ὅτι φωνὴ κέκραγε ἀ-
moab annunciate ad paulos q; repleta ẽ aluth in fletu. aſcendet plorãs in via oromaim clamoꝛ cõtritionis audiuit: fugite & ſaluate ani- των ἐξώρωναὶμ ὄλεθρος καὶ συντριμμα μέγα συντριβὴ
mas vras & eritis q̃ſi mirice in deſerto. Pro eo quia habuiſti fiducia in munitionibus tuis & in theſauris tuis: & tu capieris. & egredietur chamos in moab ἀναγγείλατε εἰς ζόγορα ὅτι ἐπλήσθη ἄλωὴ ἐν
tranſmigrãdo ſacerdotes eius & principes eius ſimul & venient vaſtitas ſup oẽm ciuitatẽ. & ciuitas non ſalua bit. & pibit vallis & deuaſtabitur cã- peſtris ſic dixit dñs. date ſigna moab: q; plaga ſuccendet & oẽs ciuitates eius in inui- um erũt eo qõ nõ ſit hitans in ea. male- dictus q facit opus dñi negligẽter: & mãledi- ctus q aufert gladium ſuũ a ſanguine. quie- uit moab a puero: & cõſiſus ẽ in glo- ria ſua. nõ infudit de vaſe in vas: & in trãſmi- gratiõẽ nõ abierũt. Iccirco ſtetit guſtus eius in eo & odor eius nõ defecit: Propterea ecce dies venit dicit dñs. & mittam ei ſtra- tores & ſternunt eum & vaſa eius cõminuunt & cornua eius cõterent. & cõfundetur moab a chamos ſicut cõfuſa eſt domus iſrael bethel ſpe eoꝝ cõfiſi in ſe ipſis. ἀφὴ ἀναφθήσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβατον ἔσονται τοῦ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ. ἐπικατάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον κυρίου ἀμελῶς, καὶ ἐπικατάρατος ὁ ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ' αἵματος. ἀνεπαύσατο μωὰβ ἐκ παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ· οὐκ ἐνέχεεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον, καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν οὐκ ὠχετο. διὰ τοῦτο ἔστη γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος· καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλίνοντας καὶ κλίνουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀνατινάξουσιν καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ συντρίψουσιν· καὶ καταισχυνθήσεται μωὰβ ἀπὸ χαμὼς ὡσπερ κατησχύνθη ὁ οἶκος Ισραὴλ ἀπὸ βεθὴλ ἐλπίδος αὐτῶν πεποιθότες ἐφ' ἑαυτοῖς.

quō dicetis fortes sum⁹: τ homo potēs in pre
πῶς ἐρεῖτε ἰσχυροί ἐσμέν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς πό
liū? periit moab ciuitas eius: τ electi iuuenes
λεμον; ὤλετο μωάβ πόλις αὐτοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι
eius descendēt in occisionē ait rex: dom̄i
αὐτοῦ κατέβησαν εἰς σφαγὴν λέγει βασιλεύς, κύρι
⁹ exercituū nomē ei⁹: ppe dies moab vt ve
ος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ἐγγὺς ἡμέρα μωάβ ἐλ
niat τ malum eius velox valde. monete eī
θεῖν καὶ ποιηρία αὐτ ταχεῖα σφόδρα. κινήσατε αὐχὸν
oēs in circuitu eius vniuersi q̄ scitis nomē eius.
πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτ.
dicīte quō ꝯfracta ē virga gl̄iosa baculus ma
εἴπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία εὐκλεὴς ῥάβδος με
gnificētie. descende de gl̄ia τ sede i humi
γαλειώματος. κατάβηθι ἀπὸ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὑγρᾷ
ditate sedens filia debon: q⁹ periit moab ascē
σίᾳ καθημένη θυγάτηρ Δεβών, ὅτι ὤλετο μωάβ ἀνέ
dit in te dēstruēs munitionē tuā. in via sta τ
βη εἰς σὲ λυμαινόμενος ὀχύρωμά σου. ἐφ' ὁδοῦ στῆθι καὶ
ꝓspice sedens in aroer τ interroga fugientē τ sal
ἔπιδε καθημένη ἐν ἀροὴρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ ἀνα
uatum. τ dic q̄d factū ē ꝯfusus est moab: q̄m
σῳζόμενον· καὶ ἔστω τί ἐγένετο κατηχύνθη μωάβ, ὅτι
cōtritus ē. vlula τ clama ānūcia in arnō.
συνετρίβη· ὀλόλυξαι καὶ κέκραξον· ἀνάγγειλον ἐν ἀρνών·
D q⁹ periit moab τ iudiciū venit ad trā cāpestrē
ὅτι ὤλετο μωάβ καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς τὴν γῆν τ μισὼρ
sup chelon: τ sup iasſa: τ sup mophath: τ sup
ἐπὶ χαιλών, καὶ ἐπὶ ἰασσά, καὶ ἐπὶ μωφάθ, καὶ ἐπὶ
dibon: τ sup nabo: τ sup domū deblathaī: τ
Δεβών, καὶ ἐπὶ ναβαῦ, καὶ ἐπὶ δῖκον Δεβλαθαίμ, καὶ
sup cariathaim: τ sup domū gamol τ sup domū maon: τ
ἐπὶ καριαθαίμ, καὶ ἐπὶ δῖκον γαμὼλ καὶ ἐπὶ δῖκον μαών, καὶ
sup carioth: τ sup bosor: τ sup oēs ciuitates mo
ἐπὶ καριώθ, καὶ ἐπὶ Βοσόρ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μω
ab q̄ longe τ q̄ ꝓpe. fractū est cornu moab
αβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς. κατεάχθη κέρας μωάβ
τ brachiū eius cōtritū est: dicit dñs. iebri
καὶ τὸ ἐπίχειρον αὐτοῦ συνετρίβη, λέγει κύριος. μεθύ
ate eum q̄m ꝯ dñm magnificat⁹ ē. τ applau
σατε αὐτὸν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐπικροτή
det moab in manu sua: τ erit in risum τ ipse
σει μωάβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτὸς
τ nobis in derisum fuit tibi israel: si in furtis
καὶ ἡμῖν εἰς γελοιασμὸν ἦν σοι ἰσραήλ. εἰ ἐν κλοπαῖς
tuis inuētꝰ fūt q⁹ debellasti eū. relinq̄runt
σου εὑρέθησαν ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. κατέλιπον τὰς
ciuitates τ habitauēt in petris habitantes mo
πόλεις καὶ ὤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μω
ab. facti sunt q̄si columbe nidificātes in petris
αβ. ἐγένηθησαν ὡς περιστεραὶ νοσσεύουσαι ἐν πέτραις
ore fouee. audiuit superbiā moab superbit val
στόματι βοθύνου. ἤκουσα ὕβριν μωάβ ὕβρισεν λί
de: τ superbiā eius τ arrogantiā eius: τ
αν, καὶ ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ
exaltatiō ē cor eius. ego aūt cognoui dicit dñs
ὑψώθη καρδία αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔγνων λέγει κύριος
opa eius: nōne sufficiēs eius nō sic
E ἔργα αὐτοῦ, οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως
fecit? ꝓpterea sup moab vlulate vndi
ἐποίησεν; διὰ τοῦτο ἐπὶ μωάβ ὀλολύξατε πάντο⸗
Esaie. 16.d. q⁹. clamate ad viros murī fictilis siccitatis. q̄si
θεν· βοήσατε ἐπ' ἄνδρας κεὶρ ἁρὰς αὐχμοῦ. ὡς
planctum iazer plorabo tibi vinea sabama
κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἀποκλαύσομαί σοι ἄμπελος σαβαμὰ

ꝏꝏꝏ

[p]נְטִישֹׁתַיִךְ [q]עָבְרוּ [r]יָם [s]עַד [t]יָם [u]יַעְזֵר [v]נָפָלוּ [w]עַל [x]קֵיצֵךְ וְעַל [y]בְּצִירֵךְ שָׁדֵד [z]נָפָל׃ וְנֶאְסַפָה [a]שִׂמְחָה וְגִיל [b]מִכַּרְמֶל [c]וּמֵאֶרֶץ [d]מוֹאָב וְיַיִן [e]מִיקְבִים [f]הִשְׁבַּתִּי [g]לֹא [h]יִדְרֹךְ [i]הַיְקָב לֹא [k]הֵידֵד׃ [l]מִצְּעָקַת [m]חֶשְׁבּוֹן [n]עַד [o]אֶלְעָלֵה [p]עַד יַהַץ [q]נָתְנוּ [r]קוֹלָם [s]מִצֹּעַר [t]עַד [u]חֹרֹנַיִם [v]עֶגְלַת [w]שְׁלִשִׁיָה [x]כִּי [y]גַם [z]מֵי [a]נִמְרִים [b]לְמַשָּׁמוֹת [c]יִהְיוּ׃ [d]וְהִשְׁבַּתִּי [e]לְמוֹאָב [f]נְאֻם [g]יְהוָה [h]מַעֲלֶה [i]בַּמָּה [k]וּמַקְטִיר [l]לֵאלֹהָיו׃ [m]עַל כֵּן [n]לִבִּי [o]לְמוֹאָב [p]כַּחֲלִילִים [q]יֶהֱמֶה [r]וְלִבִּי [s]אֶל [t]אַנְשֵׁי [u]קִיר [v]חֶרֶשׂ [w]כַּחֲלִילִים [x]יֶהֱמֶה [y]עַל כֵּן [z]יִתְרַת [a]עָשָׂה [b]אָבָדוּ׃ [c]כִּי [d]כָל [e]רֹאשׁ [f]קָרְחָה [g]וְכָל [h]זָקָן [i]גָּרֻעָה [k]עַל [l]כָּל [m]יָדַיִם [n]גְּדוּדֹת [o]וְעַל [p]מָתְנַיִם [q]שָׂק׃ [r]עַל [s]כָּל [t]גַּגוֹת [u]מוֹאָב [v]וּבְרְחֹבֹתֶיהָ [w]כֻּלָּה [x]מִסְפֵּד [y]כִּי [z]שָׁבַרְתִּי [a]אֶת [b]מוֹאָב [c]כִּכְלִי [d]אֵין [e]חֵפֶץ [f]בּוֹ [g]נְאֻם [h]יְהוָה׃ [i]אֵיךְ [k]חַתָּה [l]הֵילִילוּ [m]אֵיךְ [n]הֹפְנָה [o]עֹרֶף [p]מוֹאָב [q]בּוּשׁ [r]וְהָיָה [s]מוֹאָב [t]לִשְׂחוֹק [u]וְלִמְחִתָּה׃ [v]לְכֹל [w]סְבִיבָיו׃ [x]כִּי כֹה [y]אָמַר [z]יְהוָה [a]הִנֵּה [b]כַּנֶּשֶׁר [c]יִדְאֶה [d]וּפֵרַשׂ [e]כְּנָפָיו [f]אֶל [g]מוֹאָב׃ [h]נִלְכְּדָה [i]הַקְּרִיוֹת [k]וְהַמְּצָדוֹת [l]נִתְפָּשָׂה [m]וְהָיָה [n]לֵב [o]גִּבּוֹרֵי [p]מוֹאָב [q]בַּיּוֹם [r]הַהוּא [s]כְּלֵב [t]אִשָּׁה [u]מְצֵרָה׃ [v]וְנִשְׁמַד [w]מוֹאָב [x]מֵעָם [y]כִּי [z]עַל [a]יְהוָה [b]הִגְדִּיל׃ [c]פַּחַד [d]וָפַחַת [e]וָפָח [f]עָלֶיךָ [g]יוֹשֵׁב [h]מוֹאָב [i]נְאֻם [k]יְהוָה׃ [l]הַנָּס [m]מִפְּנֵי [n]הַפַּחַד [o]יִפֹּל [p]אֶל [q]הַפַּחַת [r]וְהָעֹלֶה [s]מִן [t]הַפַּחַת [u]יִלָּכֵד [v]בַּפָּח [w]כִּי [x]אַבִיא [y]אֵלֶיהָ [z]אֶל [a]מוֹאָב [b]שְׁנַת [c]פְּקֻדָתָם [d]נְאֻם [e]יְהוָה׃ [f]בְּצֵל [g]חֶשְׁבּוֹן [h]עָמְדוּ [i]מְכֹחַ [k]נָסִים [l]כִּי [m]אֵשׁ [n]יָצָא [o]מֵחֶשְׁבּוֹן [p]וְלֶהָבָה [q]מִבֵּין [r]סִיחוֹן [s]וַתֹּאכַל [t]פְּאַת [u]מוֹאָב [v]וְקִדְקֹד [w]בְּנֵי [x]שָׁאוֹן׃ [y]אוֹי [z]לְךָ [a]מוֹאָב [b]אָבַד [c]עַם [d]כְּמוֹשׁ [e]כִּי [f]לֻקְחוּ [g]בָנַיִךְ [h]בַּשֶּׁבִי [i]וּבְנֹתַיִךְ [k]בַּשִּׁבְיָה׃ [l]וְשַׁבְתִּי [m]שְׁבוּת [n]מוֹאָב

[p]Propagines tue [q]trāſierẽt [r]mare: [s]vſq; ad [t]mare [u]iazer [v]peruenerũt. [w]Super [x]meſſem tuã [y]et [z]vindemiã tuã [a]predo [b]irruit. [c]Ablata eſt [d]leticia [e]& exultatio [f]de carmelo [g]& de terra [h]moab: [i]& vinũ [k]de torcularibus [l]fuſtuli. [m]Nequaq; [n]calcator vue ſolitũ [o]celeuma cãtabit. [p]De clamore [q]eſebon [r]vſq; [s]eleale & [t]iaſa [u]dederũt [v]vocẽ ſuã [w]a ſegor [x]vſq; ad [y]oronaim [z]vitulã [a]conternantẽ: [b]aque [c]vero [d]nemrim [e]peſſime [f]erũt. [g]Et auferam [h]de moab: [i]ait [k]dominus [l]offerentẽ in [m]excelſis: [n]& ſacrificantẽ [o]dijs eius. [p]Propterea [q]cor meũ [r]ad moab [s]quaſi tibia [t]reſonabit: [u]et cor [v]meum [w]ad [x]viros [y]muri [z]fictilis [a]dabit ſonitũ [b]tibiarũ: [c]qa [d]plus [e]fecit q̃ potuit [f]idcirco [g]perierũt. [h]Omẽ [i]enim [k]caput [l]caluiciũ [m]& oĩs [n]barba [o]raſa erit. [p]In [q]cunctis [r]manib [s]colligatio: [t]& ſuper omẽ [u]dorſum [v]cilicĩu. Et [w]ſup [x]oĩa [y]tecta [z]moab [a]& in plateis eius [b]oĩs [c]plãctus: [d]qm̃ [e]cõtriui [f]moab [g]ſicut vas [h]inutile: [i]ait [k]dominus. [l]Quomodo [m]victa eſt & [n]vlulauerunt: [o]Quõ [p]dereclit [q]ceruicem [r]moab et [s]confuſus eſt: [t]Eritq; [u]moab [v]in deriſũ: [w]et in exemplũ [x]oĩbus [y]in circuitu ſuo. [z]Hec [a]dicit [b]dñs [c]Ecce [d]q̃ſi aquila [e]volabit [f]& extẽdet [g]alas ſuas [h]ad moab. [i]Capta eſt [k]cariath [l]& munitiones [m]cõprehẽſe ſũt. [n]Et erit [o]cor [p]fortiũ [q]moab [r]in die [s]illa: [t]ſicut cor [u]mulieris [v]partu rientis. [w]Et ceſſabit [x]moab eſſe [y]populus: [z]qm̃ [a]cõtra [b]dñm [c]glificatus ẽ. [d]Pauor [e]et fouea [f]& laque [g]ſuper te o [h]habitator [i]moab: [k]ait [l]dñs: [m]qui fugerit [n]a facie [o]pauoris [p]cadet [q]in [r]fouea: [s]& qui cõſcenderit [t]de [u]fouea [v]capietur [w]laqo. [x]Adducã [y]enim [z]ſup [a]moab [b]annũ [c]viſitationis eorũ [d]: ait [e]dñs. [f]In vmbra [g]eſebon [h]ſteterũt [i]de laqo [k]fugiẽtes: [l]qa [m]ignis [n]egreſſus eſt [o]de eſebõ [p]& flãma [q]de medio [r]ſeõ: [s]& deuorauit [t]partem [u]moab [v]& verticem [w]filiorũ [x]tumultus. [y]Ve [z]tibi [a]moab [b]Periſti [c]pupule [d]chamos: [e]qa [f]cõprehẽſi ſunt [g]filii tui [h]& filie tue [i]in captiuitatẽ. [k]Et cõuertam [l]captiuitatem [m]moab

palmites tui ptrãſierẽt mare. ciuitas lazer attigerũt. κλήματά σου διῆλθεν θάλασσαν · πόλις Ἰαζὴρ ἥψατο
ſup fructũ tuũ τ ſup vindemias tuas ſtrages eccidit: cõgregatiõ & gaudiũ τ leticia de carmelo σου, συνελήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου
τ de terra moabitide: τ vinũ i torcularib tuis mane καὶ ἐκ γῆς μωαβίτιδος, καὶ οἶνον ἐπὶ ληνοῖς σου · πρωὶ Esai. 16.c.
nõ calcauerũt. neq; veſpe fecerunt celeuma a οὐκ ἐπάτησαν · οὐδὲ δείλης οὐκ ἐποίησαν ἀιδὴ ἀπὸ
clamore eſebon vſq; ad eleale τ vſq; iaſſa. dederũt vo κραυγῆς ἐσεβὼν ἕως ἐλεαλὴ καὶ ἕως ἰασά · ἔδωκαν φω
cem ſuam a ſegor vſq; ad oronaĩ τ vitulam tri νὴν αὐτῶν ἀπὸ σηγὼρ ἕως ὀρωναΐμ καὶ ἐγγελὰ σελι
ennẽ. qz τ aqua nembrim in cõbuſtionẽ erit. ſε σία · ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ νεμβρεὶμ εἰς κατάκαυμα ἔσαι · καὶ
pdam moab ait dñs aſcendentẽ ſup altare ἀπολῶ γὰρ μωὰβ φησὶν κύριος ἀναβαίνοντα ἐπὶ βωμὸν F
τ ſacrificantẽ diis eius. ꝓpterea cor mo καὶ θυσιάζοντα θεοῖς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καρδία τοῦ μω
ab: q̃ſi tibie reſonabunt: τ cor meũ ad ho άβ, ὥσπερ αὐλοὶ βομβήσουσιν, καὶ καρδία μου ἐπ' ἀν
mines murifactilis q̃ſi tibia reſonabit. ideo θρώπους κεῖρ ἁρὰς ὥσπερ αὐλὸς βομβήσει. διὰ τοῦτο
q̃ acquiſiuit perierũt ab homine oẽ ca ἃ πεϱιεποιήσατο ἀπώλετο ἀπὸ ἀνθρώπου πᾶσαν κεφα Esai. 15.a.
put i oi loco radent τ oĩs barba rade λὴν ἐν παντὶ τόπῳ ξυρήσονται καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσε
tur. τ oẽs manus incidẽtur: τ ſup oi lumbo ται · καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται, καὶ ἐπὶ πάσης ὀσφύ
cilitiũ: τ ſup oia tecta moab τ ſup os σάκκος, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων μωὰβ καὶ ἐπὶ
plateis eius. qz cõtriui moab di πάσαις πλατείαις αὐτῆς · ὅτι συνέτριψα τὸν μωὰβ φη
cit dñs q̃ſi vas cui nõ eſt vſus eius. quõ p σὶν κύριος ὡς ἄγγεῖον οὗ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ · πῶς κα
mutauit quõ vertit dorſum moab ꝓfuſa & facta ẽ τηλλαξεν πῶς ἔστρεψεν νῶτον μωὰβ ἠχύνθη καὶ ἐθύετο
moab in riſum τ odium oibus q̃ circuitu μωὰβ εἰς γέλωτα καὶ ἐγγοτήματα πᾶσι τοῖς κύκλω
eius. qz ſic dixit dñs vt aqla volabit: τ αὐτῆς. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὡς ἀετὸς πετάσεται, καὶ G
extẽdet alas ſuas in moab. capta ẽ cariath ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἰς μωάβ. ἑλήφθη καριὰθ
τ munitiones capte ſunt. τ erit cor καὶ τὰ ὀχυρώματα συνελήφθη. καὶ ἔσαι ἡ καρδία τῶν
fortium moab in die illa ſicut cor mu δυνατῶν μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡσεὶ καρδία γυ
lieris ꝑturientis τ peribit moab a tur ναικὸς ὠδυνούσης καὶ ἀπολεῖται μωὰβ ἀπὸ ὄ
ba qz ꝑ dñm magnificata ẽ. laqus τ pauor χλου ὅτι ἐπὶ τὸν κύριον ἐμεγαλύνθη. παγὶς καὶ φόβος
τ fouea ſup te habitantẽ moab dicit dñs q̃ fuge καὶ βοθυνος ἐπὶ σὲ καθήμενον μωὰβ λέγει κύριος ὁ φεύ Esai. 24.c.
rit a facie pauoris. incidet in fo γων ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου · ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βό
uea. τ cõſcenderit de fouea. τ cõprehende θυνον · καὶ ὁ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου · καὶ συλληφθήσε
tur in laqueo. qz inducã hec ſup moab. in ἐν ται ἐν τῇ παγίδι. ὅτι ἐπάξω ταῦτα ἐπὶ μωάβ · ἐν ἐνι
no viſitatiõis eius dicit dñs: in ãbra hoſeb ſtete αὐτῷ ἐπισκέψεως αὐτῆς λέγει κς̄, ἐν σκιᾷ ἑσεβὼν ἐσά
rũt ab exercitu fugientes: qz ignis egreſſ ẽ ab he σαν ἀπὸ δυνάμεως φυγόντες, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐσε
ſebõ. τ flãma de medio ſion: τ deuorauit angulũ βών. καὶ φλὸξ ἀπὸ μέσου σιών, καὶ κατέφαγεν τὸν κλίτος
moab: τ verticẽ filioꝝ tumulꝰ veh tibi moab: perĩt μωάβ, καὶ τὴν κορυφὴν υἱῶν σαών· οὐαί σοι μωάβ, ἀπώλε
ꝑ dñm camos: qz ceperãt filios tuos τ filias τό λαὸς καμώς, ὅτι ἔλαβον τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας
tuas i captiuitatẽ. τ cõuertã captiuitatẽ moab σου ἐν αἰχμαλωσίαν· καὶ ἐπιστρέψω αἰχμαλωσίαν τοῦ μωάβ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.hiere.xlix. | Pritiua.heb

in nouissimis diebus: dicit dñs: huc vsq
ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει κύριος· ἕως τούτου κρῖ
iudiciū moab.
μα τοῦ μωάβ. Ca.49,

A Ηγλγα amon. sic dicit dñs: nūqd filij nō
Τοῖς υἱοῖς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ
sicut in israel aut q possideat non est ei eis. q̄
εἰσὶν ἐν ἰσραὴλ ἢ τίς κληρονόμος οὐκ ἔστιν αὐτῶν· διὰ
re assumpsit molchom gad. t ppls eius in
τί παρέλαβεν μολχὸμ τὸν γάδ· καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν
ciuitatib⁹ eius ihitat: ꝓptera ecce dies veni-
πόλεσιν αὐτῶν ἐνοικεῖ, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον
unt dicit dñs: t audītū faciā sup rabbath filioꝝ ammon
ται λέγει κύριος· καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμὼν
tumultū belli. t erunt in tumulū t in ꝑditio-
θόρυβον πολέμου· καὶ ἔσονται εἰς ἄβακον καὶ εἰς ἀπο-
nem: t altaria eius in igne succendūtur t
λείαν, καὶ αἱ βωμοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ
assumet israel ꝑcipatū suum dicit dñs: viu
κληρονομήσει ἰσραὴλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ὀ
la essebon q: perijt gai. clamate filie
λόλαξον ἐσεβὼν ὅτι ὠλέσθη γαί· κεκράξατε θυγατέρες
rabbath accingite cilicijs: t cōtribulamini t
ῥαββὰθ περιζώσασθε σάκκους, καὶ ἐπιλησταύσασθε καὶ
plangite sup molchō: q: in trāsmigratione ibūt sacer
κόψασθε ἐπὶ μολχόμ, ὅτι ἐν ἀποικίᾳ βαδιοῦνται οἱ ἱε
dotes eiꝰ t ꝑncipes eiꝰ simul. q̄ exultabis
ρεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα· ὅτι ἀγαλλιάσῃ
in vallibus filia temeritati q̄ cōfidebat in
ἐν ἐμακεῖμ θυγάτηρ τῆς ἰταμίας ἡ πεποιθυῖα ἐπὶ τοῖς
thesauris suis: q̄ dicebat in corde suo: ds
θησαυροῖς αὐτῆς, ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τίς
B venīet ad me: ecce ego inducā sup te timorē ait
ἐλεύσεται εἰς ἐμέ, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπί σε φόβον εἶπεν
dñs exercituū ab oi circuitu tuo t
κύριος τῶν δυνάμεων ἀπὸ πάσης τῆς περιοίκου σου καὶ
dispgemini vnūsq⁹ in facie suam. t nō
διασπαρήσεσθε ἕκαστος εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ
erit q ꝓgreget aberrātes: t post hec cō-
ἔσται ὁ συναγῶν τοὺς ἀλωμένους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι
uertā captiuitatem filioꝝ ammon: dicit dñs.
στρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν ἀμμών, λέγει κύριος.

Idumee hec dicit dñs: nō est vltra
Τῇ Ἰδουμαίᾳ τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἔστιν ἔτι
sapiētia in themā. perijt ꝓsilū a prudentib⁹ abijt
σοφία ἐν θαιμάν. ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν ὤχετο
sapiētia eoꝝ. pculcat⁹ē locus eoꝝ ꝑsilū facite vo
σοφία αὐτῶν· κατατήκη ὁ τόπος αὐτῶν βαθύνατε ἐαυ
bis in sessionē habitantes in dedan. q: vasta
τοῖς εἰς κάθησιν οἰκατοικοῦντες ἐν Δαιδάν, ὅτι δύσκολα
fecit adduxi eū in tpe q̄ visitaui sup e-
ἐποίησεν ἤγαγον αὐτὸν ἐν χρόνῳ ᾧ ἐπεσκεψάμην ἐπ' αὐ
uꝫ: qui vindemiatores venēr tibi nō relinquēt tibi reli
τόν, ὅτι τρυγητὰι ἦλθόν σοι οὐ καταλείψουσίν σοι κατα
quias. q̄ fures i nocte imponent manus
λείμματα· ὡσεὶ κλέπται ἐν νυκτὶ ἐπιθήσουσιν χεῖρας
suas: q: ego attraui esau reuelaui abs-
αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ κατέσυρα τὸν ἡσαῦ ἀπεκάλυψα τὰ κρυ
C cōdita eoꝝ. abscōdi non potērūt ꝓterūt p me-
πτὰ αὐτῶν· κρυβῆναι οὐ μὴ δύνωνται ὅλον· διὰ χεῖ
nū fratris eius t vicini eius: t nō est reli
ρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονος αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ
qui pupillū tuū: vt viuat: t ego viuam
λειπόμενος ὀρφανόν σου, ἵνα ζήσεται, καὶ ἐγὼ ζήσομαι
t vidue tue in me sperabunt. q: hec dicit do-
καὶ χῆραί σου ἐπ' ἐμὲ ἐλπιοῦσιν. ὅτι τάδε λέγει κύ-
minꝰ. ecce qbꝰ nō est lex bibere calicem: bibe
ριος, ἰδοὺ οἷς οὐκ ἔστιν νόμος πιεῖν τὸ ποτήριον, πίνων
ns. t tu inocens non inocēs eris: q: bibēs bi
ων πίεσαι· καὶ σὺ ἀθῳούμενος οὐ μὴ ἀθῳωθήσῃ, ὅτι πιὼν πί
bes q: ꝓmemetipm iurauī
εσαι ὅτι κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα ⁘⁘⁘καιος καιος⁘⁘⁘

"in nouissimis[s]diebꝰ:[r]ait
[s]dominus." Hucusq⁹ ⁘⁘
[r]iudicia[p]moab. 49.

HDfilios[b]āmon.[c]Hec
.[o]dicit[c] dñs.[r] Nūquid
[g]non[r]filii sunt[b]israel:[s]aut
[k]heres[s]non est[m]ei. ⁘⁘⁘⁘
"Cur igitur[o] hereditate
possedit[p]melchō [s]gad[o]&
populus eiꝰ[n]vrbib⁹eius
"hitauit?[y] Ideo[r]ecce[s]dies
[g]veniūt[o]dicit[b] dñs:[c]& audi
tū faciā[p] sup[r]rabbath[f]filio
rum[g]ammon[b]fremitum
[s]prelij.[k] Et erit[n]in tumultū
[m]dissipata: "filieq⁹ eius
[c]igne[p]succendentur: ⁘⁘
[g]&possidebit[r]israel[p]posses
sores suos:[a]ait[r]dominus.
[y]Vlula[s]esebon[g]quoniam
[b]vastata est[c]hai.[o]Clamate
[s]filie[r]rabba:[g]accīgite vos
[b]cilitijs.[s] Plangite ⁘⁘⁘⁘
[k]& circuite[s] per sepes:
[m]quoniam"melchom ⁘⁘
[o]in trāsmigrationē[p]duce
tur:[q]sacerdotes eiꝰ& pri-
cipes eius[o] simul.[s] Quid
"gloriaris[s]in vallib⁹?[y] De-
fluxit[r]vallis tua"filia[b]delica-
ta:[c]q̄ cōfidebas[o] ī thesau
ris tuis &dicebas.[c]Quis
[s]veniet[g]ad me?[k] Ecce ego
[s]ducā[g]sup te[r]terrorē:[m]ait
"dñs[o]deus[p]exercituū[q]ab
oibus[r]qui sunt in circuitu
tuo:[a]& dispergemini[s]singu-
li"a cōspectu vīo:[k]nec
erit[q]q cōgreget[s] fugientes.
"Et post[a]hec[r]reuerti faciā
[c]captiuos[r]filioꝝ[g]ammon:
[b]ait[s]dñs.[k] Ad idumeā.[s]hec
[m]dicit" dñs [o] exercituum.
[p]Numqd nō[q]vltra ē[r]sapia
[o]in themā?[s] Periit"cōsiliū
[k]a filijs?[r] Inutilis facta ē[s]sa
pientia eorū.[a] Fugite & ter
ga[b]vertite:[c] descendite[o]in
voraginē[c]hitatores[s]dedā:
[g]qm[b]ꝑditionē[e]sau[k]addu
xi[s]sup eū"[t]ps"visitatiōis
eiꝰ.[o]Si[r]vindemiatores[q]ve
nissent[r]sup te:[a]nō[r]relīqs-
sent" racemū?[s]si[r]fures[s]in
nocte[a] rapuissent q̄[b]suffi
ceret sibi.[o] Ego[c]vero[c] di-
scooperui[g]esau:[b]reuelauī
[k]abscondita eius[s]& celarī
[m]nō"poterit:[o] Vastatū est
[p]semē eius[q]& frēs eius[r]&
vicini eius[a]& nō erit.[r] Re-
linque"pupillos tuos: &
[k]ego[r] faciā eos[s] viuere[s] &
vidue tue[a]in me[b] spabunt:
[c]qa[b]hec[c] dicit[r]dñs:[g] Ecce
[k]qbus[s]nō erat[k]iudicū[s]vt
biberēt"[m]calicē:"bibētes
[o]bibent:[p]& tu quasi[s]inno
cens[a]relinq̄ris:[r]Non"eris
innocēs[s]sed[r]bibēs[s]bibes.
[g]qa[b]ꝑmemetipm[c]iurauī

Cap. xlix

Pstiua.heb.Tex.heb.hiere.xlix.

כ נְאֻם יְהוָה כִּי לְשַׁמָּה לְחָרְפָּה לְחָרֵב שָׁמֵם
כא וְלִקְלָלָה תִּהְיֶה בָצְרָה וְכָל עָרֶיהָ הָיֶה עֵיד
כב תְּהִיֶנָה לְחָרְבוֹת עוֹלָם׃ שְׁמוּעָה שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם שָׁמֵעַ
כג שִׁלּוֹחַ הִתְקַבְּצוּ וּבֹאוּ עָלֶיהָ וְקוּמוּ לַמִּלְחָמָה׃ כִּי הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךְ בַּגּוֹיִם
כד בָּזוּי בָּאָדָם׃ תִּפְלַצְתְּךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ זְדוֹן לִבֶּךָ שֹׁכְנִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע תֹּפְשִׂי
כה מְרוֹם גִּבְעָה כִּי תַגְבִּיהַ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ אֹרִידְךָ נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה אֱדוֹם
כו לְשַׁמָּה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶהָ׃ כְּמַהְפֵּכַת
כז סְדֹם וַעֲמֹרָה וּשְׁכֵנֶיהָ אָמַר יְהוָה לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן
כח אָדָם׃ הִנֵּה כְּאַרְיֵה יַעֲלֶה מִגְאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל נְוֵה אֵיתָן כִּי אָרִיצָנּוּ מֶנָּה
כט אֵלֶיהָ אֶבְקֹד כִּי מִי כָמוֹנִי וּמִי יוֹעִדָנִי וּמִי זֶה רוֹעֶה אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃
ל לָכֵן שִׁמְעוּ עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל אֱדוֹם וּמַחְשְׁבֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל
לא יוֹשְׁבֵי תֵימָן אִם לוֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי הַצֹּאן אִם לֹא יָשִׁים עֲלֵיהֶם נָוֵהוּ׃
לב מִקּוֹל נִפְלָם רָעְשָׁה הָאָרֶץ צְעָקָה נִשְׁמַע סוּף נִשְׁמַע קוֹלָהּ׃ הִנֵּה כַּנֶּשֶׁר
לג יַעֲלֶה וְיִדְאֶה וְיִפְרֹשׂ כְּנָפָיו עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם בַּמֵּצָרָה׃
לד בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃ לְדַמֶּשֶׂק בּוֹשָׁה חֲמַת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה
לה רָעָה שָׁמְעוּ נִמְנוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט׃ לֹא יוּכָל רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה
לו לִנוֹס וְרֶטֶט הֶחֱזִיקָהּ צָרָה וְחֶבְלִים כְּיוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר
לז תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי לָכֵן יִפְּלוּ בְחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי
לח הַמִּלְחָמָה יִדְּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה׃

Trãsla.B.Vie.

dicit dñs: qꝛi solitudinẽ et in opprobriũ & in deſertũ & in maledictionẽ erit in boſra: & oēs ciuitates eius erunt in ſolitudines ſempiternas. Auditum audiui a domino & legatus ad gentes missus ē. Cõgregamini & venite cõtra eam: & cõſurgam in plũ. Ecce enim paruulũ dedite in gẽtib⁹: cõtẽptibilẽ iter homines. Arrogãtia tua decepit te & ſupbia cordis tui qui habitas in caueris petre & apprehẽdere niteris altitudinẽ collis. Cũ exaltaueris q̃ſi aquila ndũ tuũ: ide detrahãte: dicit dñs. Et erit idumea deſerta. Oīs q trãſibit ꝑ eã ſtupebit & ſibilabit ſup oēs plagas eius: ſicut ſubuerſa ē ſodoma & gomorra & vicine eiꝰ ait dñs. Non habitabit ibi vir: & nõ incolet eã filius hois. Ecce quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinẽ robuſtã: quia ſubito currere faciã eum ad illã. Et quis erit electus quẽ ꝑponã ei? Quis eni ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor qui reſiſtat vultui meo? ꝓpterea audite cõſiliũ domini quod init de edom & cogitationes eiꝰ quas cogitauit de habitatoribus theman. Si nõ de ecerint eos paruuli gregis niſi diſſipauerint cum eis ooo habitaculũ eoꝝ. A voce ruine eorum cõmota eſt terra clamor in mari rubro auditus eſt vocis eiꝰ. Ecce q̃ſi aquila aſcendet & euolabit: & expandet alas ſuas ſup boſrã. Et erit cor fortium idumee in die illa quaſi cor mulieris parturientis. ooo Ad damaſcũ. Confuſa ē emath & arphat: qa audituꝝ peſſimũ audierunt. Turbati ſunt in mari pre ſollicitudie geſcere nõ potuit. Diſſoluta eſt damaſcus verſa eſt in fugã: tremor apphendit eam. Anguſtia & dolores tenuerũt eã q̃ſi pturiẽtẽ. Quõ dereliq̃runt ciuitatẽ laudabilẽ: vrbẽ leticie? Ideo cadent iuuenes eiꝰ in plateis eiꝰ: & oēs viri prelij cõticeſcent in die illa: ait ooooooooooooo

dicit dñs: qꝛ in inuiſũ τ in opprobriũ τ in λέγει κύριος, ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὀνειδισμόν, καὶ εἰς maledictionẽ erit⁹ i medio ei⁹. τ oēs ciuitates eius καταράν ἔσται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς erunt deſerte in eternũ. auditũ audiui a domi ἔσονται ἔρημοι εἰς τὸν αἰῶνα. ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυ no: τ nuncios in gẽtes miſit: congregamini ρίου, καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέστειλεν, συναχθῆτε τ venite ad eam: ſurgite in plium. καὶ παραγίνεσθε εἰς αὐτήν, ἀνάστητε εἰς πόλεμον. ecce puſillũ dedi te in gẽtibus: cõtemptibilem in ἰδοὺ μικρὸν δέδωκά σε ἐν ἔθνεσιν, ἐξουθενημένον ἐν hoibus. illuſio tua agreſſa eſt te temeritas cor ἀνθρώποις. ἡ παιγνία σου ἐπεχείρησέν σοι ἡ ταμία καρ dis tui habitant foramina petrar. apphẽdit δίας σου κατέλυσεν τρυμαλιὰς πετρῶν. συνέλαβεν fortitudinẽ collis excelſi: qñ ſi eraltaueri q̃ſi aqla ni ἰσχὺν βουνοῦ ὑψηλοῦ, ὅτι ἐὰν ὑψώσῃς ὡσεὶ ἀετὸς νοσ dũ tuũ dicit dñs: inde detrahãte τ eritꝰ idu σιάν σου λέγει κύριος, ἐκεῖθεν καθελῶ σε καὶ ἔσται ἡ ἰδοὺ Eſai. mea in inuiſũ. ois pranſiens in eam μία εἰς ἄβατον. πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπ' αὐτὴν 47.c. Zibdie i.d. ſtupebit τ ſibilabit ſup oẽm plagã eius. ſi ἐκπάγήσεται καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. ὡσ cut ſubuerſa eſt ſodoma τ gomorra τ vicine ὡσεὶ κατεστράφη σόδομα καὶ γόμορρα καὶ αἱ παροι κεῖ⁹ ait dñs: non ſedebit illic homo τ καὶ αὐτὴς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ non ihabitabit illic filꝰ hois. ecce ſicut leo aſcẽ οὐ μὴ ἐνοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ ὡσεὶ λέων ἀνα det de medio iordanis in locũ robuſtũ: qꝛ βήσεται ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου εἰς τόπον ἀθέμ, ὅτι cito ꝑſequar eos ab ea τ iuuenes in ea ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτῆς inſtituite. qꝛ dꝫ ſicut ego: τ dꝫ reſiſtet mihi: τ ἐπισήσατε· ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι; καὶ dꝫ iſte paſtor q ſtabit ante faciem meã: ꝓpte τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ τοῦ rea audite conſiliũ dñi qꝫ cõſulunt ſup idume ταῦτα ἀκούσατε βουλὴν κυ ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν ἰδουμαί am: τ cogitationẽ eius quã cogitauit ſup habi αν, καὶ λογισμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοι tantes themã: ſi nõ cõmeſſa fuerit minima κοῦντας θαιμάν, ἐὰν μὴ συναφιῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν omnũ: ſi nõ ſpinis ſit pleꝛa ſup eos habitatio eoꝝ προβάτων, ἐὰν μὴ βατωθῇ ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ rũ: a voce ruine eoꝝ cõmota ē terꝛa: clamor τῶν, ἀπὸ φωνῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ tuꝰ in mari auditꝰ ē. ecce ſicut aqla aſcendet σου ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται τ videbit τ expandet alas ſuas munitiõs eꝝ καὶ ὄψεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ἐπ' ὀχυρώματα αὐ tus: τ erit coꝝ fortiũ idumee in τῆς, καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἰδουμαίας ἐν τῇ die illa q̃ſi coꝝ mulieris parturiẽtꝭ. damas ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τῇ δαμα ſco cõfuſa eſt emath τ arphad: qꝛ auditũ malũ σκῷ κατῃσχύνθη ἡμὰθ καὶ ἀρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ audieꝛt. obſtupuerꝛt: irati ſunt: quieſcere non po κουσαν· ἐξέστησαν, ἐθυμώθησαν, ἡσυχάσαι δὲ μὴ δύ terũt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugã. tremoꝛ νανται· ἐξελύθη δαμασκός· ἀπεστράφη εἰς φυγήν· τρόμος apphẽdit eam. ãguſtia τ dolores tenueꝛt eam ἐπελάβετο αὐτῆς· στένωσις καὶ ὠδῖναι κατεῖχον αὐτὴν q̃ſi pturiẽtẽ. quõ nõ dereliquit ciuitatẽ laudabilẽ ὡσεὶ ὠδίνουσαν. πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν villã dilectã? ꝓpterea cadent iuuenes in κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν plateis tuis. τ oēs viri bellatoꝛes πλατείαις σου. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ tui cadent in die illa ait σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν ooooκυcooooo

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

dñs exercituū: τ ſuccendā ignē in muro va-
κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ καύσω πῦρ ἐν τείχει δα-
maſci: τ deuorabit biuia filij ader. ce-
μασκοῦ, καὶ καταφάγεται ἄμφοδα υἱοῦ ἄδερ. τῆ κα-
F dar τ regine aule quā percuſſit nabu-
δὰρ καὶ τῇ βασιλίσσῃ τῆς αὐλῆς ἣν ἐπάταξεν ναβου-
chodonoſor rex babylonis. ſic dixit dñs:
χοδονόσωρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,
ſurgite ad cedar: τ pcutite filios orienti.
ἀνάβητε ἐπὶ κηδάρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ.
tabernacla eoꝝ: τ oues eoꝝ capient. veſtimēta
σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πρόβατα αὐτῶν λήψονται. ἱμάτια
eoꝝ τ oia vaſa eoꝝ τ camelos eoꝝ
αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ καμήλους αὐτῶν
tollent ſibi. & vocate ſup eos pditio-
λήψονται ἑαυτοῖς. καὶ καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀσφάλει-
nē in circuitu. fugite valde pfūde hitaſti in ſeſſionē ſe
αν κυκλόθεν. φεύγετε λίαν ἐβαθύνατε εἰς κάθησιν κα
dentes in aula dicit dñs: qz cōſuluit
θήσθαι ἐν τῇ αὐλῇ λέγει κύριος, ὅτι ἐβουλεύσατο ἐφ'-
vos nabuchodonoſor rex babylonis pſilium
ὑμᾶς ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος βουλὴν
τ cogitauit ꝑ vos cogitationē. pſurge aſcende ad
καὶ ἐλογίσατο ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν. ἀνάστηθι ἀνάβηθι ἐπὶ
gentē ꝺctam ſedentem in refrigerū dñi nō ſunt por
ἔθνος κοσυχάζον καθήμενον εἰς ἀναψυχὴν οἷς οὐκ εἰσὶν θύ
te: nō vectes ſoli hitabunt. τ erūt
ραι, οὐ μοχλοὶ μόνοι καταλύσουσιν. καὶ ἔσονται οἱ
cameli eoꝝ in direptionē. τ multitudo pecoꝝ eoꝝ
κάμηλοι αὐτῶν εἰς προνομήν. καὶ πλῆθος κτηνῶν αὐτῶν
in pditionē. τ vētilabo eos oī vento
εἰς ἀσφάλειαν. καὶ λιμῶσω αὐτοὺς παντὶ πνεύματι
G atconſos aũ faciem eoꝝ ex omni parte
τι κεκαρμένους πρὸ προσώπου αὐτῶν ἐκ παντὸς πέρατ
eoꝝ afferā interitū eoꝝ ait dñs: τ erit
αὐτῶν ὅτι σὺ τὴν τροπὴν αὐτῶν εἶπεν κύριος, καὶ ἔσται
aula ꝓmotio ſtruthionū τ inuia vſq; in eternū non
ἡ αὐλὴ θλατριβὴ στρουθῶν καὶ ἄβατος ἕως αἰῶνος οὐ μὴ
ſedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filꝰ
καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς
hoſtis. τ factū eſt verbū dñi ad hieremiā ꝓ-
ἀνθρώπου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προ
phetā aduerſū elam: in ꝓncipio regni ſedechie re-
φήτην κατὰ τῆς αἰλάμ, ἐν ἀρχῇ βασιλείας σεδεκίας βα-
gis iuda dicēs: hec dicit dñs exercituū:
σιλέως ἰούδα λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
ecce ego cōfringā arcū elam ꝓncipiū potētie eoꝝ
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίψω τὸ τόξον αἰλὰμ ἀρχὴν δυναστείας αὐτῶν
iducā ſup elam quattuor ventos a quattuor
ἐπάξω ἐπὶ αἰλὰμ τέσσαρας ἀνέμους ἐκ τῶν τεσσάρων
ſūmitatib⁹ celi: τ diſpgam in oib⁹ ventis
ἄκρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διασπερῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνέμοις
illis τ nō erit gens ꝙ nō veniet illic expulſi e-
τούτοις καὶ οὐκ ἔσται ἔθνος ὃ οὐκ ἥξει οἱ ἐξωσμένοι αἰ-
lam. τ terrebo eos in ſpectu inimicoꝝ ſuoꝝ
λάμ. καὶ πτοήσω αὐτοὺς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
querentiū aiam eoꝝ. τ iducā ſup e-
τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν. καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐ-
os malū ſcōm iram furoris mei. dicit
τοὺς κακὸν κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. λέγει
dñs τ immittam poſt eos gladiū
κύριος καὶ ἐπαποστελῶ ὀπίσω αὐτῶν τὴν μάχαιραν
meū. donec conſumā eos: τ ponā thro
μου. ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ θήσω τὸν θρό-
nū meū in elam τ emittam inde regem
νον μου ἐν αἰλὰμ καὶ ἐξαποστελῶ ἐκεῖθεν βασιλέα
τ ꝓncipes dicit dñs: τ erit in vltimis
καὶ μεγισάνας λέγει κύριος, καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν

---

dñs exercituum. Et ſuc
cendam ignem in muro
damaſci & deuorabit m
nia benadab. ∞∞∞∞∞∞
Ad cedar & ad regna
aſor: que percuſſit ∞∞
nabuchodonoſor rex ba
bylonis. Hec dicit ∞∞
dñs. Surgite & aſcendi
te ad cedar: & vaſtate ∞
filios orientis. Taberna
cula corū & greges corū
capiēt: pelles eoꝝ & oia
vaſa corū & camelos eo
rum tollent ſibi: & voca
bunt ſup eos formidinē
in circuitu eius. Fugite
abite vehemēter: in vo
raginibus ſedete qui ha
bitatis aſor ait dñs. Iniit
eni cōtra vos nabucho
donoſor rex babylonis
conſiliū: & cogitauit ad
uerſus vos cogitationes.
Cōſurgite & aſcendite
ad gentē quietā & habi
tantē cōfidēter ait dñs.
Nō oſtia nec vectes eis
ſoli habitāt. Et erūt ca-
meli corū in direptionē
et multitudo iumētorū
in pdā: & diſpergā eos
in ocm vētū q ſūt attōſi
comā: & ex oi cōfimo
coꝝ adducā interitū ſup
eos ait dñs. Et erit afor
in habitaculū draconū
deſerta vſq; in eternū.
Non manebit ibi vir:
nec incolet eam filius
hominis. Quod factū
eſt verbum domini ad
hieremiā prophetā ad-
uerſus elam in principio
regni ſedechie regis iu-
da dicens. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Hec dicit dñs exercitu
um. Ecce ego confringā
arcum elam & ſummā
fortitudinem eorum. ∞
Et inducam ſuper elam
quattuor ventos ∞∞∞
a quattuor plagis celi
& ventilabo eos ∞∞∞
in omnes ventos iſtos:
& non erit ∞∞∞∞∞∞∞
gens ad quam non per
ueniant profugi ∞∞∞∞
elam. Et pauere faciam
elam coram ∞∞∞∞∞∞
inimicis ſuis: & in cōſpe
ctu q̄rentiū animā eorū:
& adducā ſuper eos ma
lum: iram furoris mei ∞
dicit dominus: & mittā
poſt eos ∞∞∞∞∞∞∞∞
gladium: donec conſu-
mam eos: & ponam ∞∞
ſolium meum in elam:
& perdam inde reges
& principes: ait domi-
nus. In nouiſſimis autē

יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת
דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃
לְקֵדָר וְלַמַּלְכוּת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר
יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשֹׁדְדוּ אֵת
בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ
יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם
יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר
מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ
לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי
יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ
עֲלוּ אֶל גּוֹי שַׁלְיו יֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם
יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד
יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וְהָמוֹן
מִקְנֵיהֶם לְשַׁלָּל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ
קְצוּצֵי פֵּאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא
אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר
לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא
יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן
אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית
מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת
קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃
וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת
מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים
לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה
הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי
עֵילָם׃ וְרִהַתִּי אֶת עֵילָם לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי
נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת
הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי
כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ
וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית

Pagina.heb.	Tex.heb.hiere.l.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxt.cũiter.latina.
יום׳שוב	הַיָּמִים׀ אֲשֶׁר־	dieb⁹ reuerti faciã⁹ captiuos ᶜelam⁹ dicit ᶜdñs.	diebus quibꝰ locutꝰ ē dñs sup babylone t sup
שָׁבָה	יְהוָה׃		
	הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	Cap.l. Uerbum ᵇquod ᶜlocutus est ᵇdñs ᶜde babylone & ᵈde ᵇterra ᶠchaldeoꝝ in manu ᵍhieremie ᵐᵐ pphete. ⁿ Annũciate ᵒin gẽtib⁹ ᵖ& auditũ facite. ᵠ Leuate ʳsignũ: ˢpredicate: & ᵗnolite ᵘcelare ᵛdicite. ʷCapta est ˣbabylon: ʸcõfusa est ᶻbel: ᵃvictus est ᵇᵇ merodach. ᶜᶜCõfusa sũt ᵈᵈ oia ᵉᵉ simulacra eorũ: ᶠᶠ supata sunt ᵍᵍ idola eorũ. ʰʰ Quĩ ⁱⁱ ascẽdet ʲʲ cõtra eã ᵏᵏ gens ˡˡ ab aqlone: ᵐᵐ q ⁿⁿ ponet ᵒᵒ terrã ei ᵖᵖ in solitudinẽ: ᵠᵠ & nõ ʳʳ erit ˢˢ qui habitet ᵗᵗ in ea ᵘᵘ ab hoie ᵛᵛ vsq; ad ʷʷ pecus: ˣˣ moti sunt et ʸʸ abierũt. ᶻᶻ In die ᵃᵃ illis ᵇᵇ & in tẽpore ᶜᶜ illo ait ᵈᵈ dñs: ᵉᵉ venient ᶠᶠ filii ᵍᵍ israel ʰʰ ipsi ⁱⁱ & filii ʲʲ iuda ᵏᵏ simul. ˡˡ Ambulantes ᵐᵐ & flentes ⁿⁿ ppe rabunt ᵒᵒ & ᵖᵖ dominũ deum suum ᵠᵠ querent. ʳʳ In ˢˢ sion ᵗᵗ interrogabũt ᵘᵘ viã: ᵛᵛ huc ʷʷ facies eorũ ˣˣ venẽt ʸʸ & apponẽtur ᶻᶻ ad ᵃᵃ dñm ᵇᵇ fedus ᶜᶜ sẽpiternũ: qđ ᵈᵈ nulla ᵉᵉ ob liuione delebitur. ᶠᶠ Grex ᵍᵍ pditus ʰʰ factus est ⁱⁱ pplus me⁹: ʲʲ pastores eorũ ᵏᵏ sedu xerũt eos: ˡˡ fecerũt ᵐᵐ vagari in ⁿⁿ mõtibus. ᵒᵒ De mõte ᵖᵖ in ᵠᵠ collẽ ʳʳ transierũt: ˢˢ obliti sũt ᵗᵗ cubilis sui. ᵘᵘ Oẽs ᵛᵛ qui inuenerũt ʷʷ comederũt eos ˣˣ & hostes eorũ ʸʸ dixerunt. ᶻᶻ Nõ ᵃᵃ peccauim⁹ ᵇᵇ p eo ᶜᶜ q ᵈᵈ peccauerũt ᵉᵉ dño ᶠᶠ decori ᵍᵍ iustitie ʰʰ & expectatõi ⁱⁱ patrũ eorꝝ ʲʲ dño. ᵏᵏ Recedite ˡˡ d medio ᵐᵐ babylõis ⁿⁿ & ᵒᵒ d tra ᵖᵖ chaldeoꝝ ᵠᵠ egredimini ʳʳ & estote ˢˢ q̃si hedi ᵗᵗ añ ᵘᵘ greges. ᵛᵛ Quĩ ʷʷ ecce ˣˣ ego ʸʸ suscitabo ᶻᶻ & adducã ᵃᵃ in ᵇᵇ babylonẽ ᶜᶜ cõgregationẽ ᵈᵈ gentiũ ᵉᵉ magnarũ ᶠᶠ de terra ᵍᵍ aqlonis ʰʰ & ⁱⁱ pparãtur ʲʲ aduersus eã: ᵏᵏ et ˡˡ ide ᵐᵐ capietur. ⁿⁿ Sagitta ei ᵒᵒ q̃si viri ᵖᵖ fortis ᵠᵠ interfectoris ʳʳ nõ ˢˢ reuertetur ᵗᵗ vacua. ᵘᵘ Et erit ᵛᵛ chaldea ʷʷ in pdã: ˣˣ oẽs ʸʸ vastãtes eã ᶻᶻ replebũtur: ᵃᵃ ait ᵇᵇ dñs. ᶜᶜ Quĩ ᵈᵈ exultatis ᵉᵉ & ᶠᶠ magna loqmini ᵍᵍ diripiẽtes ʰʰ hereditatẽ meã: ⁱⁱ qm̃ ʲʲ effusi estis ᵏᵏ sicut vitulꝰ sup ˡˡ herbã ᵐᵐ & mugistis ⁿⁿ sicut tauri. ᵒᵒ Cõfusa est ᵖᵖ mr̃ vra ᵠᵠ nimis & ʳʳ adeq̃ta puluerꝰ ˢˢ q̃ gẽuit vos. ᵗᵗ Ecce nouissima erũt in ᵘᵘ gẽtib⁹: ᵛᵛ & ʷʷ deserta ˣˣ inuia ʸʸ & arens. ᶻᶻ Abira ᵃᵃ dñi ᵇᵇ nõ ᶜᶜ hitabitur sed ᵈᵈ redigetur ᵉᵉ tota in ᶠᶠ solitudinẽ. ᵍᵍ Oīs ʰʰ q trãsibit ⁱⁱ p ʲʲ babylonẽ ᵏᵏ stupebit ˡˡ & sibilabit ᵐᵐ sup ⁿⁿ vniuersis ᵒᵒ plagis eius. ᵖᵖ Preparamini	diebus quertã : captiuitatẽ elam dicit dñs. ἡμερῶν ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλὰμ λέγει κύριος. C.50. Uerbum qđ locutꝰ ē dñs sup babylone t sup Uo λόγος ὃν ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ ἐπὶ A terrã chaldeoꝝ in manu hieremie pphete: annunciate γῆν Χαλδαίων ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, ἀναγγείλατε in gẽtib⁹ t audita facite: leuate signũ t audi ἐν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ ἀκουστὰ ποιήσατε, ἄρατε σημεῖον καὶ ἀκου tũ facite t nõ abscõdatis: dicite capta est babylon: στὰ ποιήσατε καὶ μὴ κρύψητε, εἴπατε ἑάλωκεν Βαβυλών, cõfusus est bel: tradita est merodach: cõfusa sunt sculp κατῃσχύνθη Βήλ, παρεδόθη μαιρωδάχ, κατῃσχύνθησαν τὰ γλυ= tilia eoꝝ. tradita sunt idola eoꝝ q: ascẽdit ē ex τίλια αὐτῶν, παρεδόθη τὰ εἴδωλα αὐτῶν ὅτι ἀνέβη ἐπ᾽ αὐ am gẽs ab aqlone. hic ponet trã eꝝ in solitu= τὴν ἔθνος ἀπὸ βορρᾶ. οὗτος θήσει τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀφανι= dinẽ t nõ erit habitans in ea ab homine vsq; ad σμὸν καὶ οὐκ ἔσται κατοικῶν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή mẽtũ: moti sunt t abierunt: in diebus illis νους· ἐσαλεύθησαν καὶ ἐπτοήθησαν, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις t in tpe illo ait dñs venẽt filij israel tpi t καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κς ἥξουσιν οἱ υἱοὶ ἰηλ αὐτοὶ καὶ filij iuda in idipsum ãbulantes t flentes ibunt υἱοὶ ἰούδα ἐπὶτοαὐτὸ βαδίζοντες καὶ κλαίοντες πορεύσον dñm deũ suũ q̃rentes vsq; ad sion interrogabũt ται κύριον θεὸν αὐτῶν ζητοῦντες ἕως σιὼν ἐρωτήσουσιν τὴν viã. hic .n. faciem suã dabũt t venit ὁδόν. ὧδε γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῶν δώσουσιν καὶ ἥξου= et t fugient ad dñm. testamẽtũ n. sẽpitnũ σιν καὶ καταφεύξονται πρὸς κύριον· διαθήκην γὰρ αἰώνιος nõ obliuiõi dabit. ones q̃ perierũt facꝰ ē popu οὐκ ἐπιλησθήσεται. πρόβατα ἀπολωλότα ἐγένηθη ὁ λα lus meꝰ pastores eoꝝ expulerũt eos: in mõtibꝰ ὸς μου οἱ ποιμένες αὐτῶν ἔξωσαν αὐτούς, ἐπὶ τὰ ὄρη errare fecerũt eos. de mõte in collem abierũt: ἀπεπλάνησαν αὐτούς· ἐξ ὄρους ἐπὶ βουνὸν ἔρχεται, obliti sunt cubilis sui. oẽs inuenientes eos ἐπελάθοντο κοίτης αὐτῶν· πάντες οἱ εὑρίσκοντες αὐτοὺς cõsumunt eos. hostes eoꝝ dixerũt: nõ ma κατανα λίσκουσιν αὐτούς· εἰ ἐχθροὶ αὐτῶν εἶπεν, οὐ μὴ culabim⁹ eos p eo qđ peccauerũt dño. ᵠ pascua iusti= νῶμεν αὐτοὺς ἀνθ᾽ ὧν ἡμάρτοσαν τῷ κυρίῳ· νομὴ δικαιο tie et d cõgregauit pres eoꝝ dñs. σύνης τῷ συναγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐκύριος· abalienamini de medio babylonis t de tra chal ἀπαλλοτριώσητε ἐκ μέσου Βαβυλῶνος καὶ ἀπὸ γῆς χαλ deoꝝ. t egredimini t estote q̃si dracones ante ha= δαίων· καὶ ἐξέλθετε καὶ ἡνίδε ὡσεὶ δράκοντες κατὰ πρό ciem ouium. qm̃ ecce ego suscito sup babylonẽ σωπον προβάτων· ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγείρω ἐπὶ Βαβυλῶνα gregatiõem gẽtiũ magnarꝫ de tra aqlonis: t dirigent συναγωγὰς ἐθνῶν μεγάλων ἐκ γῆς βορρᾶ, καὶ παρατά= acie ei: inde capietur q̃si taculũ pugnatoris prudẽtis nõ ξονται αὐτῇ, ἐκεῖθεν ἁλώσεται ὡς βολὶς μαχητοῦ συνετοῦ οὐκ reuertetur vacuũ. t erit chaldea in pdam: t om ἐπιστρέψει κενή· καὶ ἔσται χαλδαία εἰς προνομήν, καὶ πάν nes vastantes eam replebuntur ait dñs: qm̃ τες οἱ προνομεύοντες αὐτὴν ἐμπλησθήσονται λέγει κύριος, ὅτι exultatis t gliamini dir:pientes hereditatẽ εὐφραίνεσθε καὶ κατακαυχᾶσθε διαρπάζοντες τὴν κλῆρό meã qm̃ lasciuistis tĩ vituli in herba t ceci= τέ μου. ὅτι σκιρτᾶτε ὡς βοίδια ἐν βοτάνῃ καὶ ἐκτρα pistis tĩ tauri. cõfusa ē mr̃ vra nimis erubuit πίζετε ὡς ταῦροι· ἠσχύνθη ἡ μήτηρ ὑμῶν σφόδρα ἐνετρα= q̃ peperit vos: ecce nouissima gẽtiũ deserta t inuia πήτικοῦσα ὑμᾶς, ἰδοὺ ἔσχατη ἐθνῶν ἔρημος καὶ ἄβατος sit tra dñi nõ hitabitur. t erit in desolatione ἀπὸ ὀργῆς κυρίου οὐ κατοικηθήσεται· καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμὸν oẽs. t oẽs ptrãsiẽs p babylonẽ stupebit οἷς. τ οἷς διαβήσεται βαβυλῶνος σκυθρωπάσει πᾶσα· καὶ πᾶς ὁ διοδεύων διὰ Βαβυλῶνος σκυθρωπάσει τὸ 18.c t sibilabit sup oẽm plagam eius. ꝓparate acie καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐ

יוֹם׳שׁוּב	הַיָּמִים׀ אֲשֶׁר־		
שָׁבָה	יְהוָה׃		
	הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר		
Cap.l.	יְהוָה׃ אֶל־ בָּבֶל אֶל־ אֶרֶץ כַּשְׂדִּים		
נָבָא נָבִיא	בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ הַגִּידוּ בַגּוֹיִם		
שְׁמַע נָשָׂא	וְהַשְׁמִיעוּ וְשָׂאוּ נֵס הַשְׁמִיעוּ אַל		
כָּחַד לָכַד	תְּכַחֵדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בָבֶל הֹבִישׁ בֵּל		
חָתַת מְרֹדָךְ	חַתּוּ מְרֹדָךְ הֹבִישׁוּ עַצַּבֶּיהָ חַתּוּ		
בּוּשׁ גִּלּוּל	גִּלּוּלֶיהָ׃ כִּי עָלָה עָלֶיהָ גּוֹי מִצָּפוֹן		
צָפַן שׁוּת	הוּא יָשִׁית אֶת־אַרְצָהּ לְשַׁמָּה וְלֹא		
שָׁמֵם	יִהְיֶה יֹשֵׁב בָּהּ מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה נָדוּ		
הָיָה נוּד	הָלְכוּ׃ בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא		
יוֹם	נְאֻם־יְהוָה יִבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה		
בּוֹא	וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ		
הָלַךְ בָּכָה	וְאֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יְבַקֵּשׁוּ׃ צִיּוֹן		
בָּקַשׁ	יִשְׁאֲלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְנֵיהֶם בָּאוּ וְנִלְווּ		
שָׁאַל פָּנָה	אֶל־יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא תִשָּׁכֵחַ׃		
לָוָה בְּרִית	צֹאן אֲבֵדוֹת הָיָה עַמִּי רֹעֵיהֶם הִתְעוּם		
עוֹלָם שָׁכַח	הָרִים שִׁבְבוּם מֵהַר אֶל־גִּבְעָה הָלְכוּ		
רָעָה תָּעָה	שָׁכְחוּ רִבְצָם׃ כָּל־מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם		
שׁוּב	וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁמוּ תַּחַת		
מָצָא	אֲשֶׁר חָטְאוּ לַיהוָה נְוֵה צֶדֶק וּמִקְוֵה		
צוּר אָשַׁם	אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה׃ נְדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל		
נוּד	וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים יְצֵאוּ וְהִיוּ כַּעַתּוּדִים		
הָיָה	לִפְנֵי צֹאן׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר		
עָתַד פָּנָה	וּמַעֲלֶה עַל בָּבֶל קְהַל גּוֹיִם גְּדוֹלִים		
עִיר	מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֵד		
עָלָה	חִצָּיו גִּבּוֹר מַשְׁכִּיל לֹא יָשׁוּב		
צָפַן לָכַד	רֵיקָם׃ וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשֹׁלָל כָּל		
גָּבַר שָׁכַל	שׁוֹלְלֶיהָ יִשְׂבָּעוּ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי		
שׂוּם הָיָה	תִשְׂמְחוּ כִּי תַעֲלֹזוּ שֹׁסֵי נַחֲלָתִי כִּי		
שָׂבַע	תְפוּשׁוּ כְּעֶגְלָה דָשָׁא וְתִצְהֲלוּ		
שָׂמַח עָלַז	כַּאֲבִירִים׃ בּוֹשָׁה אִמְּכֶם מְאֹד הַכְּפָרָה		
שָׂחַת פּוּשׁ	יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מִדְבָּר		
דּוּשׁ עֲגָלָה	צִיָּה וַעֲרָבָה׃ מִפְּנֵי יְהוָה לֹא תִשָּׁב		
יָלַד דְּבָר	וְהָיְתָה שְׁמָמָה כֻּלָּהּ כָּל עֹבֵר עַל בָּבֶל		
יָשַׁב	יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ׃ שְׁרוּ		
שָׁמַם שָׁרַק	כָּבָה		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.biere.l.	Pritiua.hel
ō babylonem i circuitu. oēs tendētes arcū sagitta	cōtra babylonē circuí	עַל בָּבֶל סָבִיב כָּל דֹּרְכֵי קָשֶׁת ירו	
ἐπὶ Βαβυλῶνα κυκλόθεν, πάντες τείνοντες τόξοι τοξεύ	tū. Oēs qui tēditis arcū	אֵלֶיהָ אַל תַּחְמְלוּ אֶל חֵץ כִּי לַיהוָה	
τε in eam. ne parcatis sup iaculis. vltio.	debellate eam :& non	חָטָאָה: הָרִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב נָתְנָה	
σατε ἐπ' αὐτήν· μὴ φείσησθε ἐπὶ τοῖς τοξεύμασιν ὑμῶν.	parcatis iaculis: qa dñō	יָדָהּ נָפְלוּ אֻשְּׁיוֹתֶיהָ נֶהֶרְסוּ	
q dño peccauit t plaudite sup eam.	peccauit. Clamate ad-	חוֹמֹתֶיהָ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא הִנָּקְמוּ	
ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτεν καὶ καταρᾶσθε ἐπ' αὐτήν·	uersus eam. Vbiq dedit	בָהּ כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ לָהּ: כִּרְתוּ	
vissolute sunt manus eius: ceciderūt ppugnācula eī:	manū: Ceciderūt fundā	זוֹרֵעַ מִבָּבֶל וְתֹפֵשׂ מַגָּל בְּעֵת קָצִיר	
παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς, ἔπεσον αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς	destructi sūt muri eius	מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה אִישׁ אֶל עַמּוֹ	
destructē est murus eius: qñ vltio a deo	qm vltio dñi	יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוֹסוּ: שֶׂה	
κατεσκάφη τὸ τεῖχος αὐτῆς, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ τοῦ θεοῦ	est. Vltionem accipite	פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל אֲרָיוֹת הִדִּיחוּ	
est. vlciscimini sup eā sicut fecit facite il	de ea. Sicut fecit facite	הָרִאשׁוֹן אֲכָלוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְזֶה	
ἐστι· ἐκδικήσατε ἐπ' αὐτὴν καθὼς ἐποίησεν ποιήσατε αὐ	ei. Dispergite	הָאַחֲרוֹן עִצְּמוֹ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ	
li. dispergite semen ex babylone tenentes	satorē de babylone: & te	בָּבֶל: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
τῷ· ἐξολοθρεύσατε σπέρμα ἐκ Βαβυλῶνος κατέχοντες	nentē falcē in tpe messis	אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פֹקֵד אֶל מֶלֶךְ	
falcem in tpe messis a facie gladij	a facie gladii columbe.	בָּבֶל וְאֶל אַרְצוֹ כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי אֶל	
δρέπανον ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας	Vnusquisq; ad populū suū	מֶלֶךְ אַשּׁוּר: וְשַׁבְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל	
greci: vnusquisq in pplm suum reuertentur t	cōuertetur: & singuli ad	אֶל נָוֵהוּ וְרָעָה הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן וּבְהַר	
ἕλληνικῆς, ἕκαστος εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστρέψουσιν καὶ	terrā suā fugient. Grex	אֶפְרַיִם וְהַגִּלְעָד תִּשְׂבַּע נַפְשׁוֹ:	
vnusquisq ad trā suam fugiet. ouis errans	dispersus israel: leones	בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְהוָה	
ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ φεύξεται. πρόβατον πλανώμενον	eiecerunt eum.	יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת	
israel leones eiecerūt eū. primus comedit eū rex	Primus comedit eum	חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי	
ἰσραὴλ λέοντες ἐξώσαν αὐτόν· ὁ πρῶτος ἔφαγεν αὐτὸν βα	rex assur: sic deinde	אֲסַלַּח לָאֲשֶׁר אַשְׁאִיר עַל הָאָרֶץ	
assur: t sic postea ossa eius rer	nouissimus exossauit eū	מְרָתַיִם עֲלֵה עָלֶיהָ וְאֶל יוֹשְׁבֵי פְקוֹד	
σιλεὺς ἀσσούρ, καὶ οὕτως ὕστερον τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ βασιλεὺς	nabuchodonosor rex	חָרֵב וְהַחֲרֵם אַחֲרֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	
babylonis. pptērea hec dicit dñs exercituū	babylonis. Propterea	וַעֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ: קוֹל	
Βαβυλῶνος· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων	hec dicit dñs exercituū	מִלְחָמָה בָּאָרֶץ וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: אֵיךְ	
deus israel. ecce ego vlciscor sup regem baby:	deus israel. Ecce ego	נִגְדַּע וַיֵּשָׁבֵר פַּטִּישׁ כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ	
θεὸς ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαβυ=	visitabo regem	הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם: יָקֹשְׁתִּי	
lonis t terrā eius sicut vltus sum sup re=	babylonis & terrā eius:	לָךְ וְנָם נִלְכַּדְתְּ בָּבֶל וְאַתְּ לֹא יָדָעַתְּ	
λῶνος καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καθὼς ἐξεδίκησα ἐπὶ τὸν βασι	sicut visitaui	נִמְצֵאת וְנָם נִתְפַּשְׂתְּ כִּי בַיהוָה	
gē assur: t restituam israel in pascua su	regē assur: & reducam	הִתְגָּרִית: פָּתַח יְהוָה אֶת אוֹצָרוֹ	
λέα αὐτοῦ, καὶ ἐπανάξω τὸν ἰσραὴλ εἰς τὴν νομὴν αὐ	israel ad habitaculū suū. Et pa	וַיּוֹצֵא אֶת כְּלֵי זַעְמוֹ כִּי מְלָאכָה הִיא	
o: t pascentur in carmelo t in basan t in mōte ephra	fcetur carmelus & basan:	לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים:	
im, καὶ νεμήσεται ἐν τῷ καρμήλῳ καὶ ἐν Βασὰν καὶ ἐν ὄρει ἐφρα	& in mōte effraim & in	בֹּאוּ לָהּ מִקֵּץ פִּתְחוּ מַאֲבֻסֶיהָ סֹלּוּהָ	
im t in galaad t replebitur aia eius. in	galaad saturabitur ania	כְּמוֹ עֲרֵמִים וְהַחֲרִימוּהָ אַל תְּהִי לָהּ	
ιμ καὶ ἐν τῷ γαλαὰδ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· ἐν	eius. In diebus illis & in	שְׁאֵרִית: חִרְבוּ כָּל פָּרֶיהָ יֵרְדוּ לַטָּבַח	
diebus illis t in tpe illo ait dñs:	tēpore illo ait dominus:		
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ φησὶν κύριος,	queretur miquitas isra		
querent iniqtē ifīl t nō eris, t pecca	el: & non erit: &		
ζητήσουσιν τὴν ἀδικίαν ἰσλ καὶ οὐκ ὑπαρξει καὶ τὰς ἁμαρ	peccatū iuda & non in=		
ta tuda t nō inuenēt. qm pptiꝰ ero	uenietur : quoniam		
τίας ἰούδα καὶ οὐ μὴ εὑρεθῶσιν· ὅτι ἵλεως ἔσομαι τοῖς	ppitius ero eis quos re		
relictis. sup trā amare ascende sup eam	liquero. Super terram		
ὑπολελειμμένοις· ἐπὶ τῆς γῆς πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτὴν	dñantiū ascende: & sup		
t sup habitātes in ea vlcisce gladio	habitatores eius visita.		
καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἐκδίκησον μαχαίρᾳ	Dissipa & interfice que		
t perde dicit dñs: t fac scām oia q̄cūq;	post eos sunt : ait dñs:		
καὶ ἀφάνισον λέγει κύριος, καὶ ποίει κατὰ πάντα ὅσα	et fac iuxta omnia que		
precipio tibi. vox belli t cōtritio magna	precepi tibi. Vox bel=		
ἐντέλλομαί σοι· φωνὴ πολέμου καὶ συντριβὴ μεγάλη	li in terra: & cōtritio ma		
in tra chaldeox. quō cōfractus est t cōtritus ē malleus	gna. Quō cōfractꝰ ē &		
ἐν γῇ χαλδαίων· πῶς συνεκλάσθη καὶ συνετρίβη ἡ σφῦρα	cōtritus malleꝰ vniuerse		
vniuerse tre: quō facta ē in pditionē babylon	terre. Quō versa ē in de		
πάσης τῆς γῆς, πῶς ἐγένετο εἰς ἀφανισμὸν Βαβυλῶνι	sertū babylō in gentib.		
ingētibus. inuenent i te: t capteris babylon: t nō	Illaqueaui te & capta		
ἐν ἔθνεσιν· ἐπιθήσονταί σοι, καὶ ἁλῶσα Βαβυλών, καὶ οὐ	es babylon & nesciebas		
cognoscerī. inuēta es t capta es qr dño restitisti. ape	inuenta es & apprehen		
γνώσθη· ἐυρέθης καὶ ἐλήφθης ὅτι τῷ κυρίῳ ἀντέστης· ἤνοι	sa: qm dñm pronocasti.		
ruit dñs thesaurū suū: t protulit vasa	Aperuit dñs thesaurus		
ξεν κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν τὰ σκεύη τῆς	suū: & protulit vasa ire		
tre. sue. qr opus dño deo exercituū in	sue: qm opus est dño		
ὀργῆς αὐτοῦ· ὅτι ἔργον τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων ἐν	deo exercituū in terra		
tra chaldeox: qm venerunt tpa eius. aperi=	chaldeox. Venite ad eā		
γῇ χαλδαίων, ὅτι ἐλήλυθασιν οἱ καιροὶ αὐτῆς· ἀνοίξα=	ab extremis finib: apite		
te apothecas eius: scrutamini eam q̄si spelun=	vt exeāt qui cōculcēt eā.		
τε τὰς ἀποθήκας αὐτῆς, ἐρευνήσατε αὐτὴν ὡς σπήλαι=	Tollite de via lapides & re		
eā t exterminate eam. nō sit ei reliquum:	digite in aceruos: & iter		
ον καὶ ἐξολοθρεύσατε αὐτήν· μὴ φεισθῶ αὐτῆς κατάλειμ	ficite eā: nec sit qcq relī=		
ma. ἀναξηράνατε πάντας τοὺς καρποὺς αὐτῆς, καὶ κα=	quū. dissipate vniuersos		
scendant in occisionē.	fortes eius descēdēt in		
Ταβήτωσαν εἰς σφαγήν·	occasionem.		

Pñtiua.heb.	Tex.heb.hiere.l.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
כוא	הוֹי עֲלֵיהֶם כִּי בָא יוֹמָם עֵת פְּקֻדָתָם׃	Ve eis quia venit dies corũ: tps visitatiõis eox.	ve eis qz venit dies eox: z tps vltionis
נוס	קוֹל נָסִים וּפְלֵטִים מֵאֶרֶץ בָּבֶל	Vox fugiẽtiũ eox q eua ſerũt de terra babylonis:	ευαὶ αὐτοῖς ὅτι ἤγγικεν ἡμέρα αὐτῶν, καὶ καιρὸς ἐκδικήσεως eox. vox fugientiũ z eorũ q ſaluant de tra babylo-
נגד	לְהַגִּיד בְּצִיּוֹן אֵת נִקְמַת יְהוָה	vt annuncient in ſion vltionem domini	αὐτῶν· φωνὴ φευγόντων καὶ ἀνασωζομένων ἐκ γῆς Βαβυλῶ-
נגד	אֱלֹהֵינוּ נִקְמַת הֵיכָלוֹ׃ הַשְׁכִּיעוּ אֶל	dei nóſtri vltionẽ tẽpli eius. Annunciate in	νος τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὴν ἐκδίκησιν παρὰ κυ θεοῦ ἡμῶν
חנה	רַבַּת בַּבֶל רַבִּים כָּל דֹּרְכֵי קֶשֶׁת חֲנוּ עָלֶיהָ	babylonẽ plurimis oib q tendũt arcũ. Cõſiſti-	vltionẽ tẽpli eius. ἀnunciate ſup babylonẽ pluri
חנה	סָבִיב אַל יְהִי לָהּ פְּלֵיטָה שַׁלְּמוּ לָהּ	te aduerſus eã pgyrũ: &	ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτοῦ· παρεμβάλλετε ἐπὶ βαβυλῶνα πολ
עשה	כְּפָעֳלָהּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ	null euadat. Redite et	lοις παντὶ ἐντείνοντι τόξον, παρεμβάλλετε ἐπ' αὐτὴν κυ
קדש	כִּי אֶל יְהוָה זָדָה אֶל קְדוֹשׁ	fm opus ſuũ iuxta om-	κλόθεν· μὴ ἔσωσεν ἐπ' αὐτῆς ἀνασωζόμενος· ἀνταπόδοτε αὐ-
בחר	יִשְׂרָאֵל לָכֵן יִפְּלוּ בַחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ	nia que fecit facite	τῇ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ποιή-
דמם	וְכָל אַנְשֵׁי מִלְחַמְתָּהּ יִדַּמּוּ בַּיּוֹם	illi: qz cõtra dñm ere cta eſt aduerſum ſanctũ	σατε αὐτῇ, ὅτι πρὸς τὸν ἅγιον ἠλ· διὰ τοῦτο
זוד	הַהוּא נְאֻם יְהוָה הִנְנִי אֵלַיִךְ זָדוֹן	iſrael. Idcirco cadẽt iu-	cadent iuuenes eius in plateis eius, z
בוא	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת כִּי בָא יוֹמֵךְ	uenes eius in plateis eius	πεσοῦνται οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς· καὶ
	עֵת פְּקֻדָתִיךְ וְכָשַׁל זָדוֹן וְנָפַל וְאֵין	et omẽs viri bellatores	omnes viri bellatores eius pficientur in die
קום יצת	לוֹ מֵקִים וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו	eius conticeſcent in die	πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ αὐτῆς ἐκφήσονται ἐν τῇ ἡμέ-
עיר סבב	וְאָכְלָה כָּל סְבִיבֹתָיו׃ כֹּה אָמַר יְהוָה	illa: ait dominus. Ecce	ρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ ὑπερήφανε λέγει
	צְבָאוֹת עֲשׁוּקִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי	ego ad te ſuperbe	dñs deꝰ exercituũ. qz venit dies tuꝰ z tem-
עשק	יְהוּדָה יַחְדָּו וְכָל שֹׁבְיֵהֶם הֶחֱזִיקוּ	dicit dñs deus exercitu	κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· ὅτι ἥκει ἡμέρα σου καὶ ὁ και
חזק	בָּם מֵאֲנוּ שַׁלְּחָם׃ גֹּאֲלָם חָזָק יְהוָה	um: quia veniet dies tuꝰ	ρὸς ἐκδικήσεώς σου· καὶ ἀδενήσει ὑβρὶς σου καὶ πτῶσις
	צְבָאוֹת שְׁמוֹ רִיב יָרִיב אֶת רִיבָם	tẽpus viſitatiõis tue. Et	z nõ erit ſuſcitãs eam. z incendã ignẽ in ſylua
רוב	לְמַעַן הָרְגִּיעַ אֶת הָאָרֶץ וְהִרְגִּיז	cadet ſupbus: & corruet:	ἐλεύσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνιστῶν αὐτήν· καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυμῷ
רגז	לוֹשְׁבֵי בָבֶל׃ חֶרֶב עַל כַּשְׂדִּים נְאֻם	& nõ erit qui ſuſcitet eũ.	eius: z deuorabit oia q i circuitu eius. hec di-
	יְהוָה וְאֶל יֹשְׁבֵי בָבֶל וְאֶל שָׂרֶיהָ	Et ſuccendã ignẽ in vrbi	αὐτῆς, καὶ καταφάγεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς· τάδε λέ
	וְאֶל חַכְמֶיהָ׃ חֶרֶב אֶל הַבַּדִּים וְנֹאָלוּ	bus eius & deuorabit oia	cit dñs exercituũ: vim paſſi ſunt filij iſrael
יאל	חֶרֶב אֶל גִּבּוֹרֶיהָ וְחַתּוּ׃ חֶרֶב אֶל	in circuitu ei. Hec dicit	γει κς τῶν δυνάμεων, καταδεδυνάστευται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
בתת	סוּסָיו וְאֶל רִכְבּוֹ וְאֶל כָּל הָעֵרֶב	dñs exercituũ. Galũniã	z filij iuda simꝰ oẽs captiuantes eos ve
	אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְהָיוּ לַנָּשִׁים חֶרֶב אֶל	ſuſtinent filii iſrael & filii	καὶ υἱοὶ Ἰουδὰ ἅμα πάντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς κατε
היה נשה	אֲצַרְתֶּיהָ וּבָזוּז׃ חֶרֶב אֶל מֵימֶיהָ	iuda simul. Oẽs qui ce	τειναν eos: qz nõ voluerũt dimittere eos: z
	וְיָבֵשׁוּ כִּי אֶרֶץ פְּסִילִים הִיא	perunt eos tenent:	δυνάσευσαν αὐτούς, ὅτι οὐκ ἠθέλησαν ἐξαποστεῖλαι αὐτούς, καὶ
פסל	וּבָאֵמִים יִתְהֹלָלוּ׃ לֹכֶן יֵשְׁבוּ צִיִּים	nolũt dimittere eos. Re	q redimit eos fortis: dñs omꝑs nomẽ ei.
אים הלל	אֶת אִיִּים וְיָשְׁבוּ בָהּ בְּנוֹת יַעֲנָה וְלֹא	demptor corũ fortis dñs	ὁ λυτρούμενος αὐτούς· ἰσχυρὸς κς παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.
ציה אי	תֵשֵׁב עוֹד לָנֶצַח וְלֹא תִשָּׁכֵן עַד	exercituũ nomen eius.	iudiciũ iudicabit ꝺ aduerſarios ei: vt liberet ſuã
ישב שכן	דּוֹר וָדוֹר׃ כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת סְדֹם	Iudicio defendet cauſã	κρίσιν κρινεῖ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους αὐτοῦ, ὅπως ἐξάρῃ τὴν γῆν
הפך	וְאֶת עֲמֹרָה וְאֶת שְׁכֵנֶיהָ נְאֻם יְהוָה	corũ: vt exterreat terrã:	z cõmoueat hitantiꝫ babylonem. gladium ſup
עור	לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ	& cõmoueat habitatores babylonis.	καὶ ταραχθῇ τοῖς κατοικοῦσιν Βαβυλῶνα· μάχαιραν ἐπὶ
בוא צפן	בֶּן אָדָם הִנֵּה עַם בָּא מִצָּפוֹן וְגוֹי	Gladius ad chaldeos: ait	chaldeos dicit dñs: z ſup habitantes ba
נדל רבב	גָּדוֹל וּמְלָכִים רַבִּים יֵעֹרוּ מִיַּרְכְּתֵי	dñs: & ad hitatores ba	τοὺς Χαλδαίους λέγει κύριος, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Βα
עור	אָרֶץ׃	bylonis: & ad principes	bylonem: z ſup principes eius: z ſup ſapien
		& ad ſapiẽtes eius. Gla	Βυλῶνα, καὶ ἐπὶ τοὺς μεγισάνας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς συνε-
		dius ad diuinos eius qui	tes eius. gladiũ ſup diuinos: z ſtulti erũt:
		ſtulti erũt. Gladius ad fortes illius q timebũt. Gla	τοὺς αὐτῆς· μάχαιραν ἐπὶ τοὺς μάντεις, καὶ ἄφρονες ἔσον
		dius ad equos eius & ad	gladiũ ſup pugnatores ei. z diſſoluentur. gladi-
		currus eius: & ad oẽ vul	ται· μάχαιραν ἐπὶ τοὺς μαχητὰς αὐτῆς, καὶ πτοηθήσονται· μάχαι
		gus qd eſt in medio eius	ραν ἐπὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς
		& erũt qſi mulieres. Gla	vulgus qđ in medio eius: z erunt ſicut mulieres. gladium
		dius ad theſauros eius q	σύμμικτον γὰρ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἔσονται ὡς γυναῖκες· μάχαιραν
		dirripiẽtur. Siccitas ſup	ſup theſauros eius z dirripientur ſup aquas eius
		aqs eius erit & arefcent:	ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς καὶ διαρπαγήσονται ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς
		quia terra ſculptiliũ eſt	cõfidebat. z ꝓfundentur: qz tra ſculptiliũ eſt: z in
		& in portẽtis gloriãtur.	ἐπεποίθει· καὶ καυχηθήσονται, ὅτι γῆ τῶν γλυπτῶν ἐστιν, καὶ ἐν
		Propterea habitabũt dra	inſulis gloriabantur. ꝓpterea habitabunt phãtaſmata
		cones cuꝫ fatuis ficariis	ταῖς νήσοις κατεκαυχῶντο· διὰ τοῦτο κατοικήσουσιν ὀνοκένταυροι
		& habitabũt i ea ſtruthio	in inſulis z habitabunt in eis filie ſirenum.
		nes. Et nõ inhabitabitur	ἐν ταῖς νήσοις καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς θυγατέρες σειρήνων.
		vltra vſq in ſẽpiternũ:	nõ habitabit vltra in ſẽpiternũ neq habitabitur vſq ad
		nec extruetur vſq ad	οὐ μὴ κατοικηθῇ οὐκ ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐδὲ μὴ κατασκηνωθήσεται ἕως
		generatiõeꝫ & gñationẽ	gñationẽ z gñationẽ: ſic ſubuertit deꝰ ſodomã z gomorrã z
		Sicut ſubuertit deꝰ ſodo	γειτας καὶ γειτας, καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς σόδομα καὶ γόμορρα καὶ
		mam & gomorrã & vici	vicinas eis ait dñs: non hitabit illic hõ: z non
		nas eius: ait dñs. Nõ ha	τὰς ὁμορούσας αὐταῖς εἶπεν κς, οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ
		bitabit ibi vir & nõ inco	incolet illic filꝰ hois. ecce ppls venit ab aqlone z gens
		let eã filius hois. Ecce	παροικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνος
		ppls venuet ab aqlone	magna z reges multi coſurgent ab extremo
		& gens magna: & reges	μέγα καὶ βασιλεῖς πολλοὶ ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχάτου
		multi cõſurgẽt a finibus	

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

fre arcum ⁊ taculū hūtes: crudelis est ⁊ nō
τῆς γῆς τόξον καὶ ἐγχειρίδιον ἔχοντες, ἰταμός ἐστιν καὶ οὐ
miſerebit. vox eor q̄ſi mare ſonabit ſup equos equi
μὴ ἐλεήσῃ. φωνὴ αὐτῶν ὡς θάλασσα ἠχήσει ἐφ' ἵπποις ἵπ
tabunt ꝓparati q̄ſi ignis ad ꝓliū ꝓ
πασονται παρεσκευασμένοι ὥσπερ πῦρ εἰς πόλεμον κατὰ
te filia babylonis. auditu rex babylonis
σὲ θυγατήρ Βαβυλῶνος. ἤκουσεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὴν
fama eor ⁊ diſſolute ſunt manꝰ eiꝰ. tribulatiōes ob
ἀκοὴν αὐτῶν καὶ παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτ. θλῖψις κα
tinuerunt eos dolores q̄ſi parturientis. ecce q̄ſi le
τεκράτησαν αὐτοὺς ὠδῖνες ὡς τικτούσης. ἰδοὺ ὥσπερ λέ
o aſcendet a iordane in locū robuſtū. qz cito
ων ἀναβήσεται ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον ἀθάν. ὅτι ταχέ
eiſciam eos ab illa: ⁊ oēm iuuenem ꝓ e-
ως ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ πάντα νεανίσκον ἐπ' αὐ-
am ſtatuꝫ: q̄ſ dō ſicut ego: ⁊ dō reſiſtet mihi:
τὴν ἐπιστήσω, ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι;
⁊ dō ille paſtor q̄ habet cōtra faciem meā?
καὶ τίς οὗτος ὁ ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου;
ꝓpterea audite cōſiliū dñi qđ cōſuluit ſup
διὰ τοῦτο ἀκούσατε τὴν βουλὴν κυρίου ἣν βεβούλευται ἐπὶ
babylonem: ⁊ cogitatiōes eius qđ excogitauit cōtra
Βαβυλῶνα, καὶ λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς
habitantes trā chaldeoꝝ. ſi non conſumpant a-
κατοικοῦντας γῆν τῶν Χαλδαίων. ἐὰν μὴ διαφθαρῇ τὰ ἀο
gni oium eoꝝ: ſi nō deſolata fuerit ab ipſis paſ
τία τῶν προβάτων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀφανισθῇ ἀπ' αὐτῶν νο
cua. qz a voce captionis babylonis ꝑmouebitur
μή. διότι ἀπὸ φωνῆς ἁλώσεως Βαβυλῶνος σεισθήσεται ἡ
tra:z clamor eius in gētibus audietur.
γῆ, καὶ κραυγὴ αὐτῆς ἐν ἔθνεσιν ἀκουσθήσεται. Ca.51.

Hec dicit dñs: ecce ego ſuſcitabo ſup baby-
Τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ἐπὶ Βαβυ
lonē ⁊ ſup hītantes chaldeos ventū
λῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους ἄνεμον
urentem corrumpentē: ⁊ mittam ſup ba-
καύσωνα διαφθείροντα, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ Βα-
bylonē ſupbos ⁊ minuta afficient eam ⁊ de-
βυλῶνα ὑβριστὰς καὶ καθυβρίσουσιν αὐτὴν καὶ λυ
ſtabunt terrā eius. ve ſup babylonē in-
μανοῦνται τὴν γῆν αὐτῆς. ὑαὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα κυ-
circuitu ī die afflictionis eius: ſup eā extendat
κλόθεν ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως αὐτῆς, ἐπ' αὐτῇ τεινέτω ὁ
extendēs arcū ſuū: ⁊ circūponat cui ſūt arma ſua.
τείνων τόξον αὐτοῦ, καὶ περιθέσθω ὧ ἔστιν ὅπλα αὐτοῦ.
ne parcatis ſup iuuenes eius ⁊ demolimini
μὴ φείσησθε ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς καὶ ἀφανίσατε
omnem potentiā eius. ⁊ cadent vulnerati
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς. καὶ πεσοῦνται τραυματίαι
in tra chaldeoꝝ ⁊ confoſſi veſtis eius. qñ
ἐν γῇ Χαλδαίων καὶ κατακεκεντημένοι ἔξωθεν αὐτῆς. διότι
nō fuit viduat⁹ iſrael ⁊ iudas a deo ſuo a
οὐκ ἐχήρευσεν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἀπὸ θεοῦ αὐτῶν ἀπὸ
dño omnipotente: qz tra eoꝝ repleta ē iniqta
κυρίου παντοκράτορος, ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικί-
te a ſanctis iſrael. fugite de medio babylo-
ας ἀπὸ τῶν ἁγίων Ἰσραήλ. φεύγετε ἐκ μέσου Βαβυλῶ
nis ⁊ ſaluate vnuſq; aiam ſuam. ne pīci
νος καὶ ἀνασώζετε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. μὴ ἀπο-
amni in iniqtate eius. qz tps vltionis eius
ρριφῆτε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς. ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῆς
eſt a dño: retributionē ipe retribuit
ἐστιν παρὰ κυρίου, ἀνταπόδομα αὐτὸς ἀνταποδίδωσιν
ei. calix aureus babylon in manu dñi me
αὐτῇ. ποτήριον χρυσοῦν Βαβυλὼν ἐν χειρὶ κυρίου με-
Eſai. 51.c. Apo. 14.b. brians oēm terrā. de vino eius biberūt
θύσκον πᾶσαν τὴν γῆν. ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἔπιόσαν
gētes: ideo cōmote ſunt: ⁊ ſubito cecidit baby-
ἔθνη, διὰ τοῦτο ἐσαλεύθησαν, καὶ ἄφνω ἔπεσεν Βαβυ
lon ⁊ contrita eſt. vlulate eam: ſumite reſinam
λὼν καὶ συνετρίβη. θρηνεῖτε αὐτήν, λάβετε ῥητίνην

Trāsla.B.Wic.

terre. Arcum & ſcutum apprehendēt: crudeles ſunt & immiſericordes. Vox eorꝝ q̄ſi mare ſonabit: & ſup equos aſcendent ſicut vir paratus ad prelium cōtra te filia babylon. Auditu rex babylonis famā eorꝝ: & diſſolute ſunt manus eiꝰ. Angustia apphendit eū: dolor quaſi parturientē. Ecce q̄ſi leo aſcēdet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinē robuſtā: qa ſubito currere faciaꝫ eum ad ipſā. Et quis erit electus quē ꝓpona eiꝰ Quis enim ſimilis mei? & qs ſuſtinebit me? Et quis eſt iſte paſtor q reſiſtat vultui meo? Propterea audite cōſiliū dñi qđ mēte cōcepit aduerſum babylonē & cogitatiōes eius qs cogitant ſup terram chaldeorū. Niſi detraxerint eos paruuli ad gregū: niſi diſſipatū fuerit cum ipſis habitaculū eorū. A voce captiuitatis babylonis cōmota eſt terra: & clamor inter gentes auditus eſt. 51.

Hec dicit dominus. Ecce ego ſuſcitabo ſup babylonē & ſup habitatores eius q cor ſuū leuauerūt cōtra me: q̄ſi ventū peſtilentē: & mittā in babylonē ventilatores & vētilabūt eā. Et demolientur terrā eius: qm̄ venerūt ſup eā vndiq; in die afflictiōis eius. Non tēdat qui tēdit arcū ſuū: & no aſcendet loricat. Nolite parcere iuuenib⁹ eius: interficite oēz militiā eiꝰ. Et cadēt interfecti in terra chaldeorū: & vulnerati in regionib⁹ eius. Qm̄ nō fuit viduatus iſrael: & iuda a deo ſuo domino exercituum. Terra autē eorū repleta eſt delicto a ſancto iſrael. Fugite de medio babylonis vt ſaluet vnuſq; aiam ſuā. Nolite tacere ſup iniqtatem eius: qm̄ tps vltiōis eius eſt a dño: viciſſitudinem ipſe retribuet ei. Calix aureus babylon in manu dñi inebrians oēm terrā. De vino eius biberunt gentes & ideo commote ſunt. Subito cecidit babylon & contrita eſt. Vlulate ſup eam; tollite reſinā

Tex.he.hiere.lj.

חֹק כָּזַר
רַחַם הָמָה
רֶכֶב עָרֵךְ
לַחַם
בַּת צוּר
חזק הוֹל
לד אָבָה
לה נָאָה
נין רוּץ
חד פָּקַד
עד
סד פֶּה
עין
שב
חב צָעַר
שם
בש רָעַשׁ
מע
Cap. lj.
קם
חת
סבב
דרך
תמל
רם
בר
נח צרה

אֶרֶץ׃ מָשָׁת וְיִרְיוּן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי
הֵמָּה וְלֹא יְרַחֲמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמֶה
וְעַל סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ
לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת בָּבֶל׃ שָׁמַע מֶלֶךְ
בָּבֶל אֶת שִׁמְעָם וְרָפוּ יָדָיו צָרָה
הֶחֱזִיקַתְהוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃ הִנֵּה
כַּאֲרְיֵה יַעֲלֶה מִגְאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל
נְוֵה אֵיתָן כִּי אַרְגִּיעָה אָרִיצֵם
מֵעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ אֶפְקֹד כִּי
מִי כָמוֹנִי וּמִי יוֹעִידֵנִי וּמִי זֶה רֹעֶה
אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃ לָכֵן שִׁמְעוּ
עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל בָּבֶל
וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים אִם לֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי
הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֵהוּ׃
מִקּוֹל נִתְפְּשָׂה בָבֶל נִרְעֲשָׁה
הָאָרֶץ וְזַעֲקָה בַגּוֹיִם נִשְׁמָעוּ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
מֵעִיר עַל בָּבֶל וְאֶל יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי
רוּחַ מַשְׁחִית וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל זָרִים
וְזֵרוּהָ וְיִבְקְקוּ אֶת אַרְצָהּ כִּי
הָיוּ עָלֶיהָ מִסָּבִיב בְּיוֹם רָעָה׃ אֶל
יִדְרֹךְ יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל יִתְעַל
בְּסִרְיֹנוֹ וְאַל תַּחְמְלוּ אֶל בַּחוּרֶיהָ
הַחֲרִימוּ כָּל צְבָאָהּ׃ וְנָפְלוּ חֲלָלִים
בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצוֹתֶיהָ׃
כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
מֵאֱלֹהָיו מִיהוָה צְבָאוֹת כִּי אַרְצָם
מָלְאָה אָשָׁם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ נָסוּ
מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ אַל
תִּדְמוּ בַּעֲוֹנָהּ כִּי עֵת נְקָמָה הִיא
לַיהוָה גְּמוֹל הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ׃ כּוֹס
זָהָב בָּבֶל בְּיַד יְהוָה מַשְׁכֶּרֶת כָּל
הָאָרֶץ מִיֵּינָהּ שָׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן
יִתְהוֹלְלוּ גוֹיִם׃ פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל
וַתִּשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ קְחוּ צֳרִי

Prima.heb. Tex.he.Viere.lj.

לַנְּאֻמָנָה׃	נֶאֱנַ
אוּלַי תִּרְפָּא׃	רְפָאנוּ
אֶת בָּבֶל וְלֹא נִרְפָּתָה עֲזָבוֹהָ	רָפָא
וְנֵלֵךְ אִישׁ לְאַרְצוֹ כִּי נָגַע אֶל	יָלַךְ
הַשָּׁמַיִם מִשְׁפָּטָהּ וְנִשָּׂא עַד	שָׁפַט
שְׁחָקִים׃ הוֹצִיא יְהוָה אֶת צִדְקֹתֵינוּ	יָצָא
בֹּאוּ וְנִסַּפְּרָה בְצִיּוֹן אֶת מַעֲשֵׂה	בּוֹא סָפַר
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ הַבְרוּ הַחִצִּים מִלְאוּ	עָשָׂה בָּרַר
הַשְׁלָטִים הֵעִיר יְהוָה אֶת רוּחַ	עוּר
מַלְכֵי מָדַי כִּי עַל בָּבֶל זִמָּתוֹ	זָמַם
לְהַשְׁחִיתָהּ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא	שָׁחַת
נִקְמַת הֵיכָלוֹ׃ אֶל חוֹמֹת בָּבֶל שְׂאוּ	הֵכָל חֹמָה
נֵס הַחֲזִיקוּ הַמְשְׁמֵר הָקִימוּ שֹׁמְרִים	נָשָׂא חָזַק
הָכִינוּ הָאֹרְבִים כִּי גַם זָמַם יְהוָה	שָׁמַר קוּם
גַּם עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יוֹשְׁבֵי	כּוֹן
בָבֶל׃ שֹׁכַנְתִּי עַל מַיִם רַבִּים רַבַּת	רָבַב
אוֹצָרֹת בָּא קִצֵּךְ אַמַּת בִּצְעֵךְ׃	אָצַר קֵצִין
נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ כִּי אִם	אָמָה
מִלֵּאתִיךְ אָדָם כַּיֶּלֶק וְעָנוּ עָלַיִךְ	שָׁבַע
הֵרִיעַ׃ עֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל	עָנָה
בְּחָכְמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם׃	הֵדַד כּוֹחַ
לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעַל	כּוֹן בִּין
נְשִׂאִים מִקְצֵה אֶרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר	נָתַן הֲמוֹן
עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו׃	עֵלָה
נִבְעַר כָּל אָדָם מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל	נָצָא
צוֹרֵף מִפֶּסֶל כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא	בָּעַר יָדַע
רוּחַ בָּם׃ הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים	בּוּשׁ
בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ׃ לֹא כָאֵלֶּה	תַּעְתּוּעַ
חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא	אָבַד
וְשֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃	יָצַר
מַפֵּץ אַתָּה לִי כְּלֵי מִלְחָמָה וְנִפַּצְתִּי	נָפַץ
בְךָ גּוֹיִם וְהִשְׁחַתִּי בְךָ מַמְלָכוֹת׃	כְּלָה לֶחֶם
וְנִפַּצְתִּי בְךָ סוּס וְרֹכְבוֹ וְנִפַּצְתִּי	שָׁחַת מֶלֶג
בְךָ רֶכֶב וְרֹכְבוֹ׃ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִישׁ	
וְאִשָּׁה וְנִפַּצְתִּי בְךָ זָקֵן וָנָעַר	
וְנִפַּצְתִּי בְךָ בָּחוּר וּבְתוּלָה׃ וְנִפַּצְתִּי	בָּחַר בְּתוּל
בְךָ רֹעֶה וְעֶדְרוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִכָּר	

Trãsla.B.Vie.

ad dolorem eius si forte sanetur. Curauimus babylonẽ & non est sanata. Derelinq̃mus eam: & eam vnusquisq; in terrã suã. Qm̃ puenit vsq; ad celos iudicium eius: & eleuatum est vsq; ad nubes. Protulit dominus iustitias nostras: venite & narremus in sion opus domini dei nostri. Acuite sagittas & implete pharetras. Suscitauit dominus spiritum regũ medorũ: & cõtra babylonẽ mens eius est vt perdat eam. Quoniã vltio domini est: vltio templi sui. Super muros babylõis leuate signũ: augete custodiã. Leuate custodes: preparate insidias: quia cogitauit dominus & fecit quecunq; locutus est contra habitatores babylõis. Que habitas sup aquas multas locuples in thesauris tuis venit finis tuus pedalis pcisionis tue. Iurauit dñs exercituũ per aiam suã quoniã replebo te hominibus quasi bruco: & sup te celeuma cantabitur. Qui fecit terrã in fortitudie sua: & prepauit orbẽ in sapia sua: & prudẽtia sua extẽdit celos. Dãte eo vocẽ multiplicãtur aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo tre: fulgura in pluuiã fecit: & pduxit ventos de thesauris suis. Stultus factus est ois hoia scientia: cõfusus est ois cõflator in sculptili: qa mẽdax est cõflatio eius nec est spũs in eis. Vana sunt opa & risu digna: in tpe visitationis sue peribũt. Non sicut hec pars iacob: quia q fecit omnia ipse est: & israel sceptrũ hereditatis eius dñs exercituũ nomẽ eius. Collidis tu mihi vasa belli: & ego collidã in te gentes & dispердã in te regna. Et collidã in te equũ & equitem eius: & collidam in te currũ & ascensorẽ eius. & collidã in te virũ & mulierẽ. Et collidam in te senem & puerum: & collidã in te iuuenem & virginẽ. Et collidam in te pastorẽ & gregẽ eius: & collidã in te agricolã

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

corruptioni eius si forte sanabit. curauimus ba-
τὴν διαφθορὰν αὐτῆς εἴπως ἰαθήσεται· ἰατρεύσαμεν τὴν Ba
bylonẽ & nõ ẽ sanata. derelinquamus eam & ea-
βυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλείπωμεν αὐτὴν καὶ ἀπέλ
mus vnusquisq; i trã suam: qz appropiquit ad celum
θωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν
iudiciũ eius. eleuatũ ẽ vsq; ad astra. protulit dñs
τὸ κρίμα αὐτῆς· ἐξήνεγκεν ἕως τῶν ἄστρων· ἐξήνεγκεν κύριος
iudiciũ eius. venite & annunciemus in sion. ope
τὸ κρίμα αὐτοῦ· δεῦτε καὶ ἀναγγείλωμεν ἐν σιὼν τὰ ἔρ
ra dñi dei nri: preparate arcus:
γα κυρίου θεοῦ ἡμῶν· παρασκευάζετε τὰ τοξεύματα,
implete pharetras. suscitauit dñs spũ re-
πληροῦτε τὰς φαρέτρας· ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βα-
gis medoꝝ: qz ẽ babylonem ira eius vt per-
σιλέως μήδων, ὅτι εἰς βαβυλῶνα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἐξολοθρεῦ
dat eam: qz vltio a dño est vltio
σαι αὐτήν, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ κυρίου ἐστὶν ἐκδίκησις
ppũi eius. sup muros babylonis leuate signum
λαοῦ αὐτοῦ· ἐπὶ τειχέων βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον
ẽficite custodes. parate arma: qz aggressus
ἐπισήσατε φύλακας· ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι ἐνεχεί-
est & factet dñs ẽcliq; locum ẽ sup habi
ρησεν καὶ ποιήσει κύριος ὅσα ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοι
tantes babylonem. habitãs sup aquas multas
κοῦντας βαβυλῶνα· κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς
& sup multitudinẽ thesauroꝝ ei. venit finis tu
καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς· ἥκει τὸ πέρας σου ἀλη
re tu viscera tua: qz iurauit dñs per
θῶς εἰς τὰ σπλάγχνα σου, ὅτι ὤμοσεν κύριος κατὰ τοῦ
brachium suũ: qñ replebo te hoibus qñ
βραχίονος αὐτοῦ, ὅτι πλησῶ σε ἀνθρώπων ὡσεὶ Amos
locustis: & loquẽtur sup te descendentes. factẽs 6.c.
ἀκρίδων, καὶ φθέγξονται ἐπὶ σὲ καταβαίνοντες· ὁ ποι
trã in fortitudie ei: ꝓparans orbem tre sapia
ῶν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ἑτοιμάζων οἰκουμένην τῇ σοφίᾳ
sua: in prudentia sua extendit celum in vo
αὐτοῦ, ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν εἰς φω 9.12.b
cẽ posuit multitudinẽ sonit aque in celo. & addu-
νὴν ἔθετο πλῆθος ἤχους ὕδατος ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἀνήγα
xit nubes ab extremo tre fulgura in pluuiã fecit
γεν νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίη
& eduxit lumẽ de thesauris suis. stult fact ẽ ois
σεν, καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ· ἐμωράνθη πᾶς
homo a sciẽtia. confusus est ois aurifex
ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως· κατησχύνθη πᾶς χρυσοχόος
ab sculptilib suis: qz mẽdacia cõflauerũt: nõ
ἀπὸ τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ
est spũs in eis: vana sunt opa risu digna.
ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν ἔργα μεμωκημένα·
in tpe visitationis eius peribunt. nõ talis pa
ἐν καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἀπολοῦνται· οὐ τοιαύτη με
iacob qz q fecit omnia: ipe est he
ρὶς τῷ Ἰακὼβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν κλη
reditas eius dñs exercituũ nomẽ illi. dis-
ρονομία αὐτοῦ κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ· δια
pergis tu mihi vasa belli: & dispergam in
σκορπίζεις σύ μοι σκεύη πολέμου, καὶ διασκορπιῶ ἐν
te gẽtes & cõcitabo in te reges. & dispер-
σοὶ ἔθνη καὶ ἐξαρῶ ἐν σοὶ βασιλεῖς· καὶ διασκορ-
gam in te equũ & ascensorẽ eius: & dispер-
πιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ ἀναβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορ C
gam in te currus & ascensores eoꝝ: & dis-
πιῶ ἐν σοὶ ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν, καὶ δια-
pergam in te virũ & mulierẽ: & dispgam
σκορπιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ
in te senem & puerum. & dispergam in
ἐν σοὶ πρεσβύτην καὶ παιδίον· καὶ διασκορπιῶ ἐν
te iuuenem & virginem. & dispgam in te agricolã
σοὶ νεανίσκον καὶ παρθένον· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ γεωργὸν

∞∞∞

ꝑ agricultură eiꝰ: ꝛ diſpgam in te duces ꝛ ipe-
χαὶ τὸ γεώργιον αὐτ̃, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἡγεμόνας καὶ σρα
ratores tuos. ꝛ retribuam babyloni ꝛ hitanti
τηγούς σου· καὶ ἀνταποδώσω τῇ βαβυλῶνι καὶ τοῖς κατοι
bus chaldeis oĩa mala eox q̃ fecerunt
κοῦσι χαλδαίοις πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἃς ἐποίησαν
in ſion in oculis vr̃is dicit dñs. ecce ego ad
ἐν σιὼν κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν λέγει κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς
te mõs corrupti corripiens oẽm frã: ꝛ
σὲ τὸ ὄρος τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ
extẽdã manũ meã in te ꝛ euoluo te de
ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ κατακυλίω σε ἀπὸ τῶν
petris: ꝛ dabo te ĩſũ mõte cõbuſtum: ꝛ non
πετρῶν, καὶ δώσω σε εἰς ὄρος ἐμπεπυρισμένον, καὶ οὐ μὴ
tollent de te lapidẽi ãgulũ ꝛ lapidẽi fũdamẽtũ. qz
λάβωσιν ἀπὸ σοῦ λίθον εἰς γωνίαν καὶ λίθον εἰς θεμέλιον· ὅτι
in deſolatiõnẽ eternã erit⁹ ait dñs. leuate ſignũ ſup
εἰς ἀφανισμὸν ἀιώνιον ἔσῃ λέγει κ̃ς· ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς
fra clãgite in gẽtib⁹ tuba. ſcntificate ſup eam
γῆς σαλπίσατε ἐν ἔθνεσιν σάλπιγγι· ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν
gẽtes annunciate ꝓ illam regnis ararat a
ἔθνη· προαγγείλατε ἐπ' αὐτὴν βασιλείαις ἀραρὰτ πρὸς
me ꝛ aſcanaz eis. cõſtituite cõtra eã inculatio
ἐμοῦ καὶ τοῖς ἀσκαναζαίοις· ἐπίσησατε ἐπ' αὐτὴν βελος ἀ
nẽs: aſcẽdere facite ꝓ eam eq̃ ĩſti locuſtaꝝ multitudinẽ:
γους, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππον ὡς ἀκρίδων πλῆθος,
aſcẽdere facite ꝓ eam gẽtes regem medoꝝ ꝛ
ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη τὸν βασιλέα τῶν μήδων καὶ
oſa ſic: duces eiꝰ: ꝛ oẽs magiſtra
πάσης τῆς γῆς, τοὺς ἡγουμένους αὐτ̃, καὶ πάντας τοὺς στρατη
tus eiꝰ. ꝓmotꝫ ẽ fra ꝛ laborauit qz ꝓturbauit ꝓ baby-
γοὺς αὐτ̃· ἐσείσθη γὰρ καὶ ἐπόνεσεν διότι ἐξανέστη ἐπὶ βαβυ
lonẽ cogitatio dñi ponat fra babylonis i deſolatio
λῶνα λογισμὸς κυ, τ̃ θεῖναι τὴν γῆν βαβυλῶνος εἰς ἀφανισ
nẽ· ꝛ ne habitet ipa. defecit pugnator babylo
μὸν καὶ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτήν· ἐξέλιπεν μαχητὴς βαβυλῶ
nis ꝛ ꝑlio: ſedebunt illic in mani:õe. ꝓfracta eſt
νος τοῦ πολεμεῖν, καθησονται ἐκεῖ ἐν περιοχῇ· ἐθραύθη ἡ
potentia eox. facti ſunt q̃ſi mulieres: icenſa ſunt
δυναστεία αὐτῶν· ἐγενήθησαν ὡσεὶ γυναῖκες, ἐνεπυρίσθη
tabernacula eius ꝓtriti ſunt vectes eius: ipſe-
τὰ σκηνώματα αὐτῆς συνετρίβησαν οἱ μοχλοὶ αὐτῆς, διώ-
quẽs i occurſum ꝓſequẽtis ꝓſequet. ꝛ annũcians
κων εἰς ἀπάντησιν διώκοντος διώξεται· καὶ ἀναγγέλλων
in occurſum annũciantis vt annũciet regi
εἰς ἀπάντησιν ἀναγγέλοντος τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ
babylonis: qz capta eſt ciuitas eiꝰ ab extremo
βαβυλῶνος ὅτι ἑάλωκεν ἡ πόλις αὐτοῦ ἀπ' ἐσχάτου τῶν
trãſituum eius capti ſunt ꝛ paludes eius icẽ
διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν καὶ τὰ συσσήματα αὐτῆς ἐνε
ſe ſunt in igne. ꝛ viri eiꝰ bellatores
πυρίσθησαν ἐν πυρί· καὶ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ
egrediunt. qz hec dicit dñs exercituum de-
ἐξέρχονται· διότι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε
us iſrael. dñoꝝ regis babylonis q̃ſi area matura
ὸς ἰσραήλ· δόκοι βασιλέως βαβυλῶνος ὡς ἅλων ὥριμος
triturabit. adhuc modicũ ꝛ veniet meſſis eius. come
ἁλωσθήσεται· ἔτι μικρὸν καὶ ἥξει ὁ ἀμητὸς αὐτῆς· κατέ
dit me diuiſit me nabuchodonoſor rex
φαγέν με ἐμέρισατό με ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς τῆς
babylonis: cõphenderũt me tenebre tenues: nabuchodo-
βαβυλῶνος, κατέλαβέν με σκότος λεπτόν, ναβουχοδο
noſor rex babylonis abſorbuit me q̃ſi draco.
νόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος κατέπιέν με ὡς δράκων·
ipleuit ventrẽ ſuum a delitijs meis. erpu
ἔπλησεν τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφῆς μου· ἐξω
left me labores mei ꝛ miſerie mee in baby
σάν με οἱ μόχθοι μου καὶ αἱ ταλαιπωρίαι μου εἰς βαβυ
lonẽ dicet hitans ſion: ꝛ ſanguis meꝰ ſup
λῶνα ἐρεῖ κατοικοῦσα σιών, καὶ τὸ αἷμά μου ἐπὶ τοὺς
habitantes chaldeos dicet hieruſalem.
κατοικοῦντας χαλδαίους ἐρεῖ ἱερουσαλήμ· ꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝰ & iugales eiꝰ. ꝰ Et collidã
ˣ in te ꝓ duces ꝑ & magiſtratꝰ.
ᵃ Et reddã ᵇ babyloni ᶜ & cũ
ctis ᵈ habitatoribꝰ ᶜ chaldee
ᵉ omne ᵈ malum ſuum ᶠ qd
ᵏ fecerunt ᶠ in ſion ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ ĩſti ocũlis veſtris ꝰ ait ᵒ do
minus. ᵖ Ecce ego ᵠ ad te
ʳ mons ˢ peſtifer ᶠ ait ᵗ domi
nus: ˣ qui corrumpis ꝏ
ᵘ vniuerſam ᵛ terrã. ᵇ Et ex-
tẽdã ᵖ manũ meã ˢ ſup te:
ʳ & euoluam te ᵍ de ᵇ petris:
ᵗ & dabo te ᵘ in montem ꝏ
ᵛ cõbuſtionis. ᵐ Et nõ ᵗ tol-
lent ᵒ de te ᵖ lapidẽ ᵠ in angu
lũ: ʳ & lapidẽ ᵖ in fundamẽ
to: ˢ ſed ᵗ pditus ᵘ in eternũ
ᵛ eris ᵗ ait ᵗ dñs. ᵇ Leuate ᶜ ſi-
gnum ᵖ in terra: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ clãgite ᶠ buccina ᵍ in genti
bus. ᵇ Sãctificate ᶠ ſup eam
ᵏ gentes: ˡ annunciate ᵐ cõ-
tra illam ᵗ regibus ꝏꝏꝏꝏ
ᵖ ararath ᵠ menni ᵍ & aſce-
nez: ʳ numerate ᵖ cõtra eã
ʳ taphar. ᵗ Adducite ˢ equũ
ʳ quaſi bruchũ ᵗ aculeatũ.
ᵃ Sanctificate ᵇ cõtra eam
ᶜ gentes: ᵈ reges ᶠ medie: ꝏ
ᵇ duces eius: ᵍ & ʰ vniuerſos
ᶠ magiſtratus eius ᵗ cũctãꝝ
ᶜ terrã ᵘ poteſtatis eius. ᵍ Et
cõmouebitur ᶠ terra ꝏꝏ
ᵘ & cõturbabitur: ᶠ qa ᵘ cui
gilabit ᵗ cõtra ᶠ babylonẽ
ᵈ cogitatio ᵗ dñi ᵇ vt ponat
ᵖ terrã ᶠ babylonis ᵗ deſertã
et ᵍ inhabitabilẽ. ᶠ Ceſſaue
runt ᵏ fortes ˡ babylonis ꝏ
ᵐ a prelio: ᵘ habitauerũt ᵖ in
preſidiis. ᵖ Deuoratum eſt
ᵍ robur eorum: ʳ facti ſunt
ᵗ q̃ſi mulieres. ˢ Incẽſa ſũt
ᵘ tabernacula eius: ᵛ cõtriti
ſunt ᶠ vectes eius. ᵗ Currẽs
ᵘ obuiam ᵇ curreti ᶜ veniet:
ᵈ & nuncius ᵉ obuius ꝏꝏ
ᶠ nunciati ᵍ vt annũciet ᵇ re-
gi ᶠ babylonis ᵏ qa ˡ capta eſt
ᵐ ciuitas eius ᵘ a fũmo vſq;
ad fũmũ: ᵒ & vada ᵖ occu
pata ſunt ᵠ & ʳ paludes ˢ in-
cenſe ſunt ᵗ igni: ᵘ & viri ꝏ
ˣ bellatores ʸ conturbati
ſunt. ᵗ Quia ᵘ hec ᵇ dicit ᶜ do
minus ᵖ exercituum ᶜ deus
ᶠ iſrael. ᵍ Filia ᵖ babylonis
ᵗ quaſi area: ᵗ tps ᵗ triture
eius. ᵐ Adhuc ⁿ modicũ ᵒ &
veniet ᵖ tps ᵠ meſſionis ˢ eiꝰ.
ᵉ Comedit me ᶠ deuorauit
me ᵘ nabuchodonoſor ᵛ rex
ᶠ babylonis. ᵗ Reddidit me
q̃ſi ᵘ vas ᵇ inane. ᶜ Abſorbuit
me ᵉ q̃ſi draco ᶜ repleuit ᶠ vẽ
trẽ ſuũ ᵍ teneritudine mea:
& ʰ eiecit me. ᶠ Iniqtas ad
uerſũ me ᵏ & caro mea ˡ ſup
ᵐ babylonẽ ⁿ dicit ᵉ hĩtatio
ᵖ ſiõ: ᵠ & ſãguis meꝰ ſr ˢ hĩta
tores ᵗ chaldee ᵘ dẽ ˣ hierꝫ.

וְצַמְּדוּ וְנִפְּצָתִי בָךְ פָּחוֹת וְסִגָנִים:
וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים
אֵת כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּצִיּוֹן
לְעֵינֵיכֶם נְאֻם יְהוָה הִנֵּנִי אֵלֶיךָ
הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם יְהוָה הַמַּשְׁחִית
אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלַיִךְ
וְגִלַּלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים וְנָתַתִּיךָ לְהַר
שְׂרֵפָה: וְלֹא יִקְחוּ מִמֵּךְ אֶבֶן לְפִנָּה
וְאֶבֶן לְמוֹסָדוֹת כִּי שִׁמְמוֹת עוֹלָם
תִּהְיֶה נְאֻם יְהוָה: שְׂאוּ נֵס בָּאָרֶץ
תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ
גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ מַמְלְכוֹת
אֲרָרָט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז פְּקֹדוּ עָלֶיהָ
טַפְסָר הַעֲלוּ סוּס כְּיֶלֶק סָמָר: קַדְּשׁוּ
עָלֶיהָ גּוֹיִם אֶת מַלְכֵי מָדַי אֶת
פַּחוֹתֶיהָ וְאֵת כָּל סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל
אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ: וְתָרַעַשׁ הָאָרֶץ
וְתָחֹל כִּי כָּמָה עַל בָּבֶל מַחְשָׁבוֹת
יְהוָה לָשׂוּם אֶת אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה
מֵאֵין יוֹשֵׁב: חָדְלוּ גִבּוֹרֵי בָבֶל
לְהִלָּחֵם יָשְׁבוּ בַּמְצָדוֹת נָשְׁתָּה
גְבוּרָתָם הָיוּ לְנָשִׁים הִצִּיתוּ
מְשַׁכְּנֹתֶיהָ נִשְׁבְּרוּ בְרִיחֶיהָ: רֶץ
לִקְרַאת רָץ יְרוּץ וּמַגִּיד לִקְרַאת
מַגִּיד לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בָּבֶל כִּי נִלְכְּדָה
עִירוֹ מִקְצֶה: וְהַמַּעְבָרוֹת נִתְפָּשׂוּ
וְאֶת הָאֲגַמִּים שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי
הַמִּלְחָמָה נִבְהָלוּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל
כְּגֹרֶן עֵת הְדְרִיכָהּ עוֹד מְעַט וּבָאָה
עֵת הַקָּצִיר לָהּ: אֲכָלָנִי הַמָּנַנִי
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגָנִי
כְּלִי רִיק בִּלָּעֲנִי כַּתַּנִּין מִלְּאוּ כְרֵשׂוֹ
מֵעֲדָנַי הִדִּיחָנוּ: חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל
בָּבֶל תֹּאמַר יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל
יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלִָם:

Pritiua.heb. Tex.he.Viere.lj. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָב אֶת רוב
רִיבֵךְ וְנָקַמְתִּי אֶת נְקָמָתֵךְ וְהֶחֱרַבְתִּי חרב
אֶת יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת מְקוֹרָהּ׃ יבש מקור
וְהָיְתָה בָבֶל לְנַלִּים תַּנִּים הָיה נל
שַׁמָּה וְשֹׁרֵקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ יְחֵדָו עון שמם
כַּכְּפִירִים יִשְׁאֲגוּ נָעֲרוּ גְּוָרֵי יָשַׁב
שָׁאָג
אֲרִיוֹת׃ אַחֲמֵם אֲשִׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם אֵרֶה שוט
וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעְלְזוּ וְיָשְׁנוּ שתה שכר
שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם יְהוָה׃ עלז שנה
אוֹרִידֵם כְּכָרִים לִטְבוֹחַ כְּאֵילִים עלם קוץ
עִם עַתּוּדִים׃ אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁשַׁךְ טבח
וְתִתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ תפשׂ תהלה
הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם׃ עָלָה עלה
בָבֶל הַיָּם נִלְיוֹ נִכְסְתָה׃ הָמוֹן נלל
הָיוּ עָרֶיהָ לְשַׁמָּה אֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה כסה היה
אֶרֶץ לֹא יֵשֵׁב בָּהֵן כָּל אִישׁ וְלֹא עיר
יַעֲבֹר בָּהֵן בֶּן אָדָם׃ וּפָקַדְתִּי עַל עבר
בֵּל בָּבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו יצא פה
וְלֹא יִנָּהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם גַּם נהר
חוֹמַת בָּבֶל נָפָלָה׃ צְאוּ מִתּוֹכָהּ חמה יצא
עַמִּי וּמַלְּטוּ אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ מֵחֲרוֹן חרה
אַף יְהוָה׃ וְפֶן יֵרַךְ לְבַבְכֶם וּתִירְאוּ רכך ירא
בַּשְּׁמוּעָה הַנִּשְׁמַעַת בָּאָרֶץ וּבָא שמע בוא
שְׁנָה בַּשָּׁנָה וְאַחֲרֵי וְאַחֲרֵי שָׁנָה
חָמָס בָּאָרֶץ וּמֹשֵׁל
עַל מֹשֵׁל׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים יום בוא
וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וְכָל אַרְצָהּ פסל
תָּנוּשׁ וְכָל חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ׃ נוש נפל
וְרִנְּנוּ עַל בָּבֶל שָׁמַיִם וְאֶרֶץ וְכֹל
אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי מִצָּפוֹן יָבוֹא לָהּ צפן בוא
הַשּׁוֹדְדִים נְאֻם יְהוָה׃ גַּם בָּבֶל לִנְפֹּל שדד
חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם לְבָבֶל נָפְלוּ
חַלְלֵי כָל הָאָרֶץ׃ פְּלֵטִים מֵחָרֶב
הָלְכוּ אַל תַּעַמְדוּ זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת עמד רחק
יְהוָה וְיִרוּשָׁלִַם תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם׃ עלה
בֹּשְׁנוּ כִּי שָׁמַעְנוּ חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה בוש כסה

Propterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo
mino. Ecce ego iudicabo
causam tuã: & vlciscar vl
tionẽ tuã. Et desertũ fa
ciam mare eius: & ficca
bo venam eius. ∞∞∞∞∞
Et erit babylon in tumu
los habitatio draconum
stupor & sibilus co q nõ
sit habitator. Simul ∞
vt leones rugient: excu
tient comas veluti catuli
leonum. In calore eorũ
ponam potus eorum: ∞
& inebriabo eos vt so
piantur & dormiant ∞
somnũ sempiternũ: & nõ
cõsurgant: dicit dñs.
Deducã eos ũqsi agnos ad
victimam: quasi arietes
cum hedis. Quomodo
capta est sesach: ∞∞∞∞
& cõprehensa est inclyta
vniuerse terre: Quõ
facta est in stuporẽ ba
bylon inter gẽtes. Ascẽ
dit sup babylonẽ mare:
multitudine fluctuũ eius
opta ẽ. Facte sũt ciuita
tes eius in stuporẽ: terra
inhabitabilis & deserta:
terra in qua nullus habi
tet: nec trãsiet pea filius hois. Et visitabo sup
bel in babylone & eiciã
qđ obsorbuerat de ore
eius: & nõ cõfluẽt ad eã
vltra gentes. Siquidẽ &
mur babylõis corruet.
Egredimini de medio
eius ppls meus vt saluet
vnusq; aiam suã ab ira
furoris dñi. Et ne forte
mollescat cor vẽm: & ti
meatis auditũ qui audie
tur in terra. Et veniet ∞
in anno auditio & post
hunc annum ∞∞∞∞∞∞∞
auditio & iniquitas in
terra: & dominator ∞∞∞
super dñatorem. Pro
pterea ecce dies venĩt
& visitabo sup sculptilia
babylonis: & oĩs terra
eius cõfundetur: & vni
uersi interfecti eius cadẽt
in medio eius. Et lauda
bunt sup babylonẽ celi
& terra & oĩa que in eis
sũt: qa ab aqlone veniẽt
ei pdones: ait dñs. Et
quõ fecit babylõ vt cade
rent occisi in israel: sic
de babylone cadent ∞∞
occisi in vniuersa terra.
Qui fugistis gladium ∞
venite: nolite stare. Re
cordamini procul ∞∞∞∞
dñi: & hierusalẽ ascẽdat
sup cor vestrũ. Confusi
sumus qm audiuim op
probriũ. Opuit ignomia

propterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo aduer
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ τὴν ἀντίδι
sariã tuã. et vlciscar vltionẽ tuã: et desertã factã
κόν σου. καὶ ἐκδικήσω τὴν ἐκδίκησίν σου, καὶ ἐρημώσω
mare eius: et siccabo fontẽ eius: et
τὴν θάλασσαν αὐτῆς, καὶ ξηρανῶ τὴν πηγὴν αὐτῆς, καὶ
erit babylon in desolationẽ hitatio draconũ deso
ἔσαι Βαβυλὼν εἰς ἀφανισμὸν κατοίκησις δρακόντων ἀφανι
latio sibilus et nõ hitabitur. ũsq leones excita
σμὸς συριγμὸς καὶ οὐκ κατοικηθήσεται. ὡς λέοντες ἐξεγ
ti sunt simul et catuli leonum in caloze eo
γέρθησαν ἅμα καὶ ὡς σκύμνοι λεόντων ἐν τῷ θερμασία αὐ
rum dabo potum eis et ebriabo eos vt pi
τῶν δώσω πόσημα αὐτοῖς καὶ μεθύσω αὐτοὺς ὅπως κα
turbent et dormiant somnũ sempiternũ: et non cõsur
ρωθῶσιν καὶ ὑπνώσωσιν ὕπνον αἰώνιον, καὶ οὐμὴ ἐγερθῶ
gẽt dicit dñs. deduc eos ũsq agnos ad victi
σιν λέγει κύριος. καταβίβασον αὐτοὺς ὡς ἄρνας εἰς σφα
niã: et ũsq arietes cũ hedis: quõ capta est sesac et uenata
γήν, καὶ ὡς κριοὺς μετ ἐρίφων, πῶς ἑάλω σησὰκ καὶ ἐπηρεύ
est gloria ois tre. quõ facta est babylon in
θη τὸ καύχημα πάσης τῆς γῆς. πῶς ἐγένετο Βαβυλὼν εἰς
desolationẽ in oib gentib. ascendit sup babylonẽ
ἀφανισμὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. ἀνέβη ἐπὶ Βαβυλῶνα ἡ
mare in sonitu fluctuũ eius cooperta est, facte sũt
θάλασσα ἐν ἤχῳ κυμάτων αὐτῆς κατεκαλύφθη, ἐγένθησαν
ciuitates eius in desolationẽ. tra sine aq et inuia:
αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν. γῆ ἄνυδρος καὶ ἄβατος,
nõ hitabit in ea vllus: neq nõ hitabit in e
οὐ κατοικήσει ἐν αὐτῇ οὐδεὶς, οὐδὲ μὴ καταλύσῃ ἐν αὐ
a filius hois: et vlciscar sup babylonẽ et eiici
τῇ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ ἐξοί
am ą absorbuit de ore eius: et non cõgre
σω ἃ κατέπιεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς. καὶ οὐ μὴ συναχ
gabũt vltra ad eam gẽtes. etenim murus babylonis
θῶσιν ἔτι πρὸς αὐτὴν τὰ ἔθνη. καὶ γε τεῖχος Βαβυλῶνος
corruet: exite de medio eius ppls me: et sal
πεσεῖται, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτοῦ λαός ἐμός, καὶ σώ
uate vnusq; suam aiam ab ira furoris dñi.
σατε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου.
ne forte emolescat cor vẽm: et timeatis ppter au
μὴ ποτε ἀπαλωθῇ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῆτε διὰ τὴν ἀ
ditionẽ ą audietur in tra. et veniet in ipso anno auditio. et
κοὴν ἣ ἀκουσθήσεται ἐν τῇ γῇ. καὶ ἥξει ἐν ἐνιαυτῷ ἀκοὴ καὶ
post ipm annũ auditio miseria et iniquitas in
μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀκοὴ ταλαιπωρία καὶ ἀδικία ἐπὶ τῆς
tra: et dominãs sup dominãtẽ. ppter hoc ecce di
γῆς, καὶ κυριεύων ἐπὶ κυριεύοντα. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέ
es veniunt: et vlciscar sup sculptilia babylonis.
ραι ἔρχονται, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ Βαβυλῶνος.
et ois tra eor cõfundetur: oẽs vulnerati
καὶ πᾶσα ἡ γῆ αὐτῶν αἰχυνθήσεται, πάντες τραυμα
ti eius cadent in medio eius. et exultabunt
τίαι αὐτῆς πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ ἐυφρανθήσονται
sup babylonem celi et tra et omnia ą in eis.
ἐπὶ Βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν τοῖς.
qm ab aquilõ ventũt ad eã vispdentes: di
ὅτι ἀπὸ βορρᾶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἐξολοθρεύοντες, λέ
cit dñs: eteni babylon cadere fecit vulne
γει κύριος, καί γε Βαβυλὼν πεσεῖν ἐποίησε τοὺς τραυ
ratos israel: et in babylone cadent vulnerati
ματίας ἰσραὴλ, καὶ ἐν Βαβυλῶνι πεσοῦνται τραύματι
ois tre. saluati a gladio ami
αι πάσης τῆς γῆς. ἀνασωζόμενοι ἀπὸ ῥομφαίας, πο
bulate et non sletis. memẽtote ą de lõge do
ρεύεσθε καὶ μὴ ἵστασθε. μιμνήσκεσθε ὁ μακρόθεν τοῦ κυ
mini et hierusalem ascendat in cor vẽm. cõ
ρίου καὶ ἱερουσαλὴμ ἀναβήτω ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν. ὅτι
fusi sum qm audiuimus ipropersũ vẽm: cooperu
ἠχύνθημεν ὅτι ἠκούσαμεν ὀνειδισμὸν ὑμῶν. κατεκά
it ignominia
λυψεν ἀτιμία τὸ

facies nr̄as: qa venerūt alieni sup̄ sāctificatiōe domus dn̄i. Propterea ecce dies veniunt dn̄s: & visitabo sup sculptilia babylonis: & in oi terra eius mugiet vulnerat⁹. Si ascenderit babylon in celum & firmauerit in excelso robur suū: ad me venient vastatores eius: ait dominus. ∞∞∞ Vox clamoris de babylone & contritio magna de terra chaldeorū: qm vastaut dn̄s babylonē & pdidit ex ea vocē magnā: & sonabūt fluctus eorū quasi aque multe. Dedit sonitū vox eorū: quia venit sup eā: id est sup babylonē predo. Et apphensi sunt fortes eius & emarcuit arcus eorū: quia fortis vltor domi nus reddens retribuet. Et inebriabo principes eius: & sapiētes eius duces eius: & magistratus eius: & fortes eius. Et dormiēt somnū sempiternū: & non expergiscentur: ait rex dn̄s exercituum nomen eius. Hec dicit dn̄s exercituū. Murus babylonis ille latissim⁹ suffodietur: & porte eius excelse igne cōburentur: & laborabūt pp̄li in vanū: & gētes i principio deficient. verbū qd̄ p̄cepit dn̄s hieremie pphete vt diceret saraie filio nerie filij maasie qn̄ iuit a sedechia rege iuda in babylonē in anno quarto regni eius. Saraias aut̄ erat princeps pphetie. Et scripsit hieremias oīa mala q̄ venient sup babylonē in libro vno omnia verba ista q̄ scripta sunt ad babylonem. Et dixit hieremias ad saraiam: cum veneris in babylonē: & videris & legeris omnia verba hec: & dices: dne tu locut es ad locum istum vt disperderes eum & ne sit in eo habitans ab homine vsq; ad pecus: & erit cum cessauerit legere librū istum: & ligabis in co lapidē:

∞∞∞

Pritiua.heb. Tex.he.Biere.liij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וְהִשְׁלַכְתּוֹ אֶל תּוֹךְ פְּרָתוּ וְאָמַרְתְּ כָּכָה תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא תָקוּם מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֲפוּ עַד הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ

et plicies illum in mediũ euphraten: & dices. Sic submergetur babylon: & nõ consurget a facie afflictionis quã ego adduco sup eam: & dissoluetur. Hucusq; verba hieremie. 52.

et pſcies illum in mediũ euphratis. τ dices: καὶ ῥίψεις αὐτὸν εἰς μέσον τοῦ εὐφράτου. καὶ ἐρεῖς, sic submergetur babylon τ non ſurget a facie malos q̃ ego induco sup eam: τ deficiet. vsq; ad hoc verba hieremie. οὕτως καταδύσεται Βαβυλὼν καὶ οὐ μὴ ἀναστῇ ἀπὸ προσώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτήν, καὶ ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca.52.

Ca. liij.

בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָקִם כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד הִשְׁלִיכוֹ אוֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיִּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ וַתְּבֻקַּע הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה יִבְרְחוּ וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר לַיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפְצוּ מֵעָלָיו וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ לְעֵינָיו וְגַם אֶת כָּל שָׂרֵי יְהוּדָה שָׁחַט בְּרִבְלָתָה וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַפְּקֻדֹת עַד יוֹם מוֹתוֹ

Hilius viginti & vni anni erat Sedechias cum regnare cepisset: & vndecim annis regnauit in hierusalem. Et nomẽ matris eius amithal filia hieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini iuxta omnia que fecerat ioachim: quoniã furor domini erat in hierusalem & in iuda vsquequo proiiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias rex babylonis. Factũ est autem in anno nono regni eius in mense decimo: decima die mensis venit nabuchodonosor rex babylonis ipse & oĩs exercitus eius aduersus hierlm: & obsederũt eã: & edificauerũt cõtra eam munitiões in circuitu: & fuit ciuitas obsessa vsq; ad vndecimũ annum regni sedechie. Mense aũt quarto nona die mensis obtinuit fames ciuitatem: & non erant alimenta pplo terre. Et dirupta ẽ ciuitas & oẽs viri bellatores eius fugerunt exierũtq; de ciuitate nocte per viã porte q̃ est inter duos muros & ducit ad hortum regis: chaldeis obsidentibus vrbẽ in gyro: & abierũt p viã q̃ ducit in heremũ. Persecutus est aũt chaldeo rũ exercitus regẽ: & apprehenderũt sedechiam in deserto qd ẽ iuxta hiericho: & oĩs comitat⁹ ei⁹ diffugit ab eo. Cũq; cõprehẽdissent regẽ: adduxerũt eũ ad regẽ babylonis in reblata q̃ est in terra emath: & locutus est ad eũ iudicia. Et iugulauit rex babylonis filios sedechie in oculis ei⁹: sed & omnes principes iuda occidit in reblata. Et oculos sedechie eruit & vinxit eũ cõpedib⁹. Et adduxit eũ rex babylonis in babylonẽ & posuit eũ in domo carceris vsq; ad diem mortis sue.

τ pῆcies illum in mediῆ euphratis. τ dices: καὶ ῥίψεις αὐτὸν εἰς μέσον τοῦ εὐφράτου. καὶ ἐρεῖς, sic submergetur babylon τ non ſurget a facie malos q̃ ego induco sup eam: τ deficiet. vsq; ad hoc verba hieremie. οὕτως καταδύσεται Βαβυλὼν καὶ οὐ μὴ ἀναστῇ ἀπὸ προσώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτήν, καὶ ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca.52.

Hoc vigesimo τ vno anno sedechie cũ regnaret ipe τ vndeci annis regnauit in hieru salem. τ nomẽ matri eius amital filia hie remie de lobna. τ fecit malum i ꝓspectu do mini iuxta oĩa q̃ fecerat ioachĩ: qm furor dñi erat in hierusalem τ in iuda vsq; q̃ pῆceret eos a facie sua. τ rebellauit sedechias regem babylonis. τ factũ est in anno nono regni eius in mẽse decimo: decima mẽsis: venit nabuchodonosor rex babylonis τ oĩs exercitus eius aduersꝰ hierusalem. τ castrametati sũt ꝑ eam τ edificauerũt ꝑ eam circũmu rale i circuitu: τ venit ciuitas in obsidionẽ vsq; ad vndecimũ annũ regi sedechie. in mẽse quarto nona mẽsis: τ obtinuit fames in ciuitate: τ nõ erant panes ꝑpło terre. τ dirupta ẽ ciuitas: τ omnes viri bellatores fugerũt τ egressi sũt nocte p viam porte inter murum τ ante murale qd erat vers⁹ hortum regis. τ chaldei cũ ciuitatẽ in circuitu: τ abierunt viã in cãpe stre: τ persecuti sũ exercitus chaldeoꝝ post regem. τ cõprehẽdert eũ in trans hiericho. τ omnes ſerui eius diſpſi sunt ab eo. τ ꝑprehẽderũt regem: τ adduxerũt eũ ad regem babylonis in deblatha in trahemath: τ locut⁹ ẽ ei cum iudicio. τ iugulauit rex babylonis filios sedechie ante oculos eius. τ oẽs ꝓncipes iuda iugulauit in deblatha: τ oculos sedechie excecauit. τ vinxit eũ in cõpedib⁹: τ adduxit eũ rex babylonis in babylonem τ dedit il lũ in domũ ꝓtrini vsq; in diem q̃ mortu⁹ est.

ἑξηκοστοῦ ἐτους καὶ ἑνὸς ἔτους σεδεκίου ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. τ nomẽ matri eius amital filia hie σαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱε= remie de lobna. τ fecit malum i ꝓspectu do ρεμίου ἐκ λοβενά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ= mini iuxta oĩa q̃ fecerat ioachĩ: qm furor dñi ρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ἰωακίμ, ἔτι ὀργὴ κυρίου erat in hierusalem τ in iuda vsq; q̃ ꝓiceret ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδα ἕως οὗ τοῦ ἀποβαλεῖν eos a facie sua. τ rebellauit sedechias αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἀφέστησε σεδεκίας regem babylonis. τ factũ est in anno nono regni eius in mẽse decimo: decima mẽsis: venit nabuchodonosor rex babylonis τ oĩs exercitus eius aduersꝰ hierusalem. τ castrametati sũt ꝑ eam τ edificauerũt ꝑ eam circũmu rale i circuitu: τ venit ciuitas in obsidionẽ vsq; ad vndecimũ annũ regi sedechie. in mẽse quarto nona mẽsis: τ obtinuit fames in ciuitate: τ nõ erant panes ꝑpło terre. τ dirupta ẽ ciuitas: τ omnes viri bellatores fugerũt τ egressi sũt nocte p viam porte inter murum τ ante murale qd erat vers⁹ hortum regis. τ chaldei cũ ciuitatẽ in circuitu: τ abierunt viã in cãpe stre: τ persecuti sũ exercitus chaldeoꝝ post regem. τ cõprehẽdert eũ in trans hiericho. τ omnes ſerui eius diſpſi sunt ab eo. τ ꝑprehẽderũt regem: τ adduxerũt eũ ad regem babylonis in deblatha in trahemath: τ locut⁹ ẽ ei cum iudicio. τ iugulauit rex babylonis filios sedechie ante oculos eius. τ oẽs ꝓncipes iuda iugulauit in deblatha: τ oculos sedechie excecauit. τ vinxit eũ in cõpedib⁹: τ adduxit eũ rex babylonis in babylonem τ dedit il lũ in domũ ꝓtrini vsq; in diem q̃ mortu⁹ est.

ἑξηκοστοῦ ἐτους καὶ ἑνὸς ἔτους σεδεκίου ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱε= σαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱε= ρεμίου ἐκ λοβενά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ= ρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ἰωακίμ, ἔτι ὀργὴ κυρίου ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδα ἕως οὗ τοῦ ἀποβαλεῖν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἀφέστησε σεδεκίας τὸν βασιλέα βαβυλῶνος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκά= τῃ τοῦ μηνός, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυ λωνος τ οἱς exercitus eius aduersꝰ hierusalem. τ λῶνος καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ castrametati sũt ꝑ eam τ edificauerũt ꝑ eam circũmu παρεμβαλον ἐπ' αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμησαν ἐπ' αὐτὴν περι= rale i circuitu: τ venit ciuitas in obsidionẽ vsq; ad vndecimũ annũ regi sedechie. in mẽse quarto τοῦχος κύκλῳ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως ἑνδε κάτου ἔτους τῷ βασιλεῖ σεδεκία, ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ nona mẽsis: τ obtinuit fames in ciuitate: τ nõ ἐννάτῃ τ μηνός, καὶ ἐσχυρώθη ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ erant panes ꝑpło terre. τ dirupta ẽ ciuitas: τ omnes ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ διεκόπη ἡ πόλις, καὶ πάντες viri bellatores fugerũt τ egressi sũt nocte p οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ viam porte inter murum τ ante murale τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἀναμέσον τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος qd erat vers⁹ hortum regis. τ chaldei ὃ ἦν κατὰ τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ χαλδαῖοι cũ ciuitatẽ in circuitu: τ abierunt viã in cãpe κύκλῳ τῆς πόλεως κύκλῳ, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν εἰς ἄρα= stre: τ persecuti sũ exercitus chaldeoꝝ post βα, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ regem. τ cõprehẽdert eũ in trans hiericho. βασιλέως. καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέραν ἱεριχῶ. τ omnes ſerui eius diſpſi sunt ab eo. καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπ' αὐτοῦ. τ ꝑprehẽderũt regem: τ adduxerũt eũ ad καὶ συνελάβοσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς regem babylonis in deblatha in trahemath: τ βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθὰ ἐν γῇ ἁιμάθ, καὶ locut⁹ ẽ ei cum iudicio. τ iugulauit rex ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως. καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς babylonis filios sedechie ante oculos eius. τ βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ= oẽs ꝓncipes iuda iugulauit in deblatha: τ τοῦ· καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν ἐν oculos sedechie excecauit. τ vinxit eũ in cõpedib⁹: τ deblatha· καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλω= adduxit eũ rex babylonis in babylonem τ dedit il σεν. καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν ὁ lũ in domũ ꝓtrini vsq; in diem q̃ mortu⁹ est. βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα καὶ ἔδωκεν αὐ= τὸν εἰς οἰκίαν μυλωνος ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν. ꝯ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ in mẽse quinto decima mẽsis venit na
καὶ ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ δεκάτη τοῦ μηνὸς ἦλθε Ναβ
buzardan pnceps coqꝝ: q ſtabat ante faciem
βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁ ἑστὼς κατὰ πρόσωπον
regis babylonis in hieruſalem: τ incen
τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς ἰερουσαλήμ, καὶ ἐνέπρη
dit domũ dñi τ domũ regis: τ
σεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
oēs domos ciuitatis: τ omnẽ domũ
πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, καὶ πᾶσαν οἰκίαν
magnã cõbuſſit in igne. τ oẽm murum hieruſa=
μεγάλην ἐνέπρησεν ἐν πυρί. καὶ πᾶν τεῖχος ἰερουσα=
lem circuitu deſtruxit exercitus chaldeoꝝ q̃cuꝫ
λὴμ κύκλῳ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ἣ μετ'
pncipe coqꝝ. τ a paupibus
τὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ
ppli τ reliquũ ppli τ derelictos
λαοῦ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέν
in ciuitate τ pfugos q̃ trãſfugerãt
D τας ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσαν
ad regẽ babylonis τ reliquũ
πρὸς τὸν βασιλέα τῆς βαβυλῶνος καὶ τὸ περισσὸν τοῦ
turbe trãſtulit pnceps coquꝝ: τ a paupibus
ὄχλου μετῆκεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων
τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ=
tre reliquit pnceps coqꝝ in vinito
γοὺς καὶ εἰς γεωργούς. καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλ
res τ in agricolas. τ columnas ere
κοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν
as q̃ in domo dñi: τ baſes τ
θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν
mare eneũ q̃ in domo dñi cõtriuerunt
οἱ χαλδαῖοι. καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς βαβυ=
chaldei. τ tulerũt es eoꝝ in baby=
lῶνα. καὶ τὴν στεφάνην καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς κρεα
lonẽ. τ coronã τ phialas τ creas
γρας καὶ πᾶντα τὰ σκεύη χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν
gras τ oĩa vaſa enea: in q̃b ministrabãt in
αὐτοῖς καὶ τὰς μαχθωθ. καὶ τὰς μιζρακόθ, καὶ τοὺς ὑπο
eis τ thymiamatia. τ phialas: τ pel=
καυστὰ μία καὶ οἱ μόχοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς
mare. q̃ fecit rex ſolomon in domũ do
θαλάσσης. ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν εἰς οἶκον κυ
mini.nõ erat põdus eris eoꝝ: τ colũne octo
ρίου. οὐκ ἦν σαθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, καὶ στύλοι ὀκτὼ
τ decẽ cubitoꝝ altitudo colũne vnꝰ. τ
καὶδεκα πηχέων ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός. καὶ
funiculꝰ duodeci cubitoꝝ circuibat eas. τ
σπαρτίον δωδεκάπηχυ περιεκύκλου αὐτόν. καὶ τὸ
groſſitudo eius digitoꝝ quattuoꝝ ĩcircuitu: τ capi
πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλῳ, καὶ γῆσ
tellũ ſup eas erãs: τ quiq̃ cubitoꝝ lõgi
σος ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦ, καὶ πέντε πηχέων τὸ μῆ
tudo. altitudo capitelli
κος· ὑπερoχὴ τοῦ γήσου τοῦ [illegible]

Trãsla.B.Vie.

[b]In menſe autem[f] quinto
[k]decima[l] menſis [illegible]
[m]ipſe eſt[n] annus [o] nonus
[p]decimus [illegible]
[e]nabuchodonoſor[r] regis
[u]babylonis:[x]venit [r]nabu=
zardã[a] princeps[b] militie q
[c]ſtabat[d] corã[r]rege[e] babylo
nis[s]in hieruſalẽ:[h]& incen
dit[k] domum[l] domini [illegible]
[m]&[n] domum[o] regis[r]&[q] oẽs
[r] domus [illegible]
[s]hieruſalẽ:[t]&[u] omnẽ[x] do=
mũ[r] magnã[a]igne[e] cõbuſſit
[b]et[c] totum[d] murum[r] hie=
ruſalem [illegible]
[r]per circuitũ[g] deſtruxit[b] cũ
ctus[l] exercitus[x] chaldeorũ
[q]ui erat[m] cum[n] magiſtro
[o]milite.[p] De paupib[q] aũt
[q]populi[r]& de[s] reliquo[r] vul
go[u] qd remãſerat[x] in ciui=
tate:[r]& de[s] pfugis[a] q[b] trãſ=
fugerãt[c] ad[d] regẽ[e] babylo=
nis:[r]&[g] ceteros de[h] multi=
tudine[l] trãſtulit[k] nabuzar
dan[l] princeps[m] militie:[n] de
paupibus vero[o] terre[p] reli=
quit[q] nabuzardan[r] prin=
ceps[s] militie[t] vinitores [illegible]
[x]& agricolas.[r] Columnas
[s]quoq;[g] ereas[b] que erant
[c]in domo[d] domini[e]& ba=
ſes[g]&[h] mare [illegible]
[l]eneum[k] quod erat[l] in do
mo[m] dñi[n] confregerunt
[o]chaldei:[p]& tulerũt[q] oĩe
[r]es eorum [illegible]
[s]in babylonem.[u]Et[x] lebe=
tes[r]&[s] creagras [illegible]
[a]&[b] pſalteria[c] &[d] phialas
[e]et [illegible]
[f]mortariola[g]&[h] omnia[l] va
ſa[k] erea[l] que in [illegible]
[m]miniſterio fuerant[o] tule
runt[r]&[q] hydrias [illegible]
[r]&[s] thymiamateria[g]&[e] vr
ceos[s]& [illegible]
[u]pelues[x]&[r] candelabra[s]&
[a]mortaria [illegible]
[b]&[c] cyathos.[b] Quotquot
[c]aurea:[f]aurea: [illegible]
[g]& quoq;[t]argentea[l] argẽ
tea.[k] Tulit[l] magiſter[m] mili=
tie[n] colũnas[o] duas &[p] ma=
re[q] vnum[r] & vitulos [illegible]
[s]duodeci[u] ereos[x] qui erant
[r]ſub [illegible]
[s]baſſibus:[a] quas[b] fecerat
[c]rex[d] ſalomon [illegible]
[e]in domo[f] dñi.[g] Non[h] erat
[l]pondus[k] eris[l] omnium [illegible]
[n]hoꝝ[m] vaſoꝝ. De[n] colũnis
aũt:[q] decẽ &[p] octo[r] cubiti
[s]altitudinis erant in[t] colũ
na[u] vna:[x]& funiculus[r] duo
decim[s] cubitorũ[b] circuibat
eã.[c] Porro groſſitudo eiꝰ
[d]quattuor[r] digitorum: &
intrinſecus[r] caua erat: [illegible]
[g]& capitella[b] ſuper vtraq;
[c]rea.[k] Altitudo[l] capitelli

Tex.heb.biere.liij. Pritiua.he

וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי עֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
הִיא שְׁנַת תִּשַׁע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים עֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיִּשְׂרֹף אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל בָּתֵּי
יְרוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל בֵּית הַגָּדוֹל שָׂרַף
בָּאֵשׁ׃ וְאֵת כָּל חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם
סָבִיב נָתְצוּ כָּל חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר
אֶת רַב טַבָּחִים׃ וּמִדַּלּוֹת הָעָם וְאֵת
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים נָבְזָר
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֵת יֶתֶר הָאָמוֹן הָגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים׃ וּמִדַּלּוֹת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים לְכֹרְמִים
וְלִיגְבִים׃ וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
לְבֵית יְהוָה וְאֶת הַמְּכֹנוֹת וְאֶת יָם
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְּרוּ
כַּשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת כָּל נְחֹשְׁתָם
בָּבֶלָה׃ וְאֶת הַסִּרוֹת וְאֶת הַיָּעִים
וְאֶת הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וְאֶת
הַכַּפּוֹת וְאֶת כָּל כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
יְשָׁרְתוּ בָהֶם לָקָחוּ׃ וְאֶת הַכַּפִּים
וְאֶת הַמַּחְתּוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וְאֶת
הַסִּירוֹת וְאֶת הַמְנֹרוֹת וְאֶת הַכַּפּוֹת
וְאֶת הַמְנַקִּיּוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב
וְאֲשֶׁר כֶּסֶף כֶּסֶף לָקַח רַב טַבָּחִים׃
הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הַיָּם הָאֶחָד וְהַבָּקָר
שְׁנֵים עָשָׂר נְחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחַת
הַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
לְבֵית יְהוָה לֹא הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֹשְׁתָם
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃ הָעַמּוּד
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַה הָעַמּוּד
הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה
יְסֻבֶּנּוּ וְעָבְיוֹ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת נָבוּב׃
וְכוֹתֶרֶת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת

Pitiua.heb. Tex.heb.hiere.lij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.

m הָאַחַת חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְשָׁבָעָה וּרְמוֹנִים אֲשָׁה רִמּן
עַל הַכּוֹתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת סָבִיב
וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי וּרְמוֹנִים׃
וַיִּהְיוּ הָרִמֹּנִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה הֵיכָה
רוּחָה כָּל הָרִמּוֹנִים מֵאָה עַל
m הַשְּׁבָכָה סָבִיב וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים אֶת לָקַח
שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָה כֹּהֵן
הַמִּשְׁנֶה וְאֵת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף שָׁנָה
וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר סָרִס
m הָיָה פָּקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לָחָם
וְשִׁבְעָה אֲנָשִׁים מַרְאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ רָאָה
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֵת סֹפֵר שַׂר צָצָא
הַצָּבָא הַמַּצְבִּא אֶת עַם הָאָרֶץ צָבָא
וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים שִׁשָּׁה
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּקַּח אוֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן אֵת
רַב טַבָּחִים וַיּוֹלֶךְ אוֹתָם אֶל מֶלֶךְ
בָּבֶל רִבְלָתָה וַיַּךְ אוֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל נָכָה
וַיְמִתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל מוּת גָּלָה
יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ זֶה הָעָם אֲשֶׁר
הַנָּלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בִּשְׁנַת שֶׁבַע גָּלָה שָׁנָה
יְהוּדִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעֶשְׂרִים
וְשָׁלֹשָׁה׃ בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מִירוּשָׁלַם נֶפֶשׁ
m שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשָׁנִים׃ מֵאָה
בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
הַנָּלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים יְהוּדִים
נֶפֶשׁ שִׁבַּע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה נָבָע
כָּל נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת אֲלָפִים m וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת׃ וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה הֵיָה
לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה נְשִׂאִים גָּלָה
עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּשְׁנַת מַלְכּוֹ m אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּצֵא אֹתוֹ מִבֵּית
הַכְּלוֹא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן נָתַן
אֶת כִּסְאוֹ מִמַּעַל לְכִסֵּא הַמְּלָכִים כִּסֵּא
עֶלָה

m vnius n quinq o cubitor: p retiacula q & malogranata r super s coronam t in circuitu: u omnia f enea. ∞∞∞

q cum eo in babylone. ꝛ mutauit veſtimẽtū car-
τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι· καὶ ἤλλαξεν τὴν στολὴν τῆς φυ
ceris eius ꝛ cõedebat panẽ ſemp ante fact-
λακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς κατὰ πρόσω-
em illius oibus dieb⁹ db⁹ vixit. ꝛ cõſtitut⁹ ci
πον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἔζησεν· καὶ ἡ σύνται-
b⁹ ei dabat ſemp a rege babylo-
ξις αὐτῷ ἐδίδοτο διαπαντὸς παρὰ τοῦ βασιλέως βαβυλῶ
nis de die in diem vſq; i diem q̃ mortu⁹ eſt.
νος ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν.

Threni hieremie.

ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ. Ca.1.

Et factũ eſt poſtq̃ in captiuitatẽ duct⁹ eſt iſ-
x Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν Ισ-
rael ꝛ hieruſalem deſerta eſt: ſedit hiere
ραὴλ καὶ Ἰερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν Ἱερε-
miaſ flens ꝛ planxit lamentatiõnẽ hãc ſup hieꝛlm ꝛ dixit.
μίας κλαίων καὶ ἐθρήνησεν τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ εἶπεν.
A Aleph. Quõ ſedit ſola ciuitas plena ppl⁹
Αλέφ. Πῶς ἐκάθισεν μόνη ἡ πόλις ἡ πεπληθυμμένη λαῶν
facta ẽ q̃ſi vidua multiplicata in gentib⁹ p̃ncepſ in
ἐθνῶν ὡς χήρα πεπληθυμμένη ἐν ἔθνεσιν ἄρχουσα ἐν
puinciſ facta in tributũ. Beth. ꝓflorans plorauit
χώραις ἐφύνθη εἰς φόρον. Βήθ. Κλαίουσα ἔκλαυσεν
in nocte: ꝛ lachryme ei⁹ in marillis eius:
ἐν νυκτί, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς,
ꝛ nõ fuit cõſolans eam ex oib⁹
καὶ οὐκ ὑπῆρχεν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἀπὸ πάντων
diligentibus eam. oẽs amantes eam ſpre
τῶν ἀγαπώντων αὐτήν· πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἠθέ-
uerũt in ea: facti ſunt ei in inimicos. Gimel.
τησαν ἐν αὐτῇ, ἐχθροὶ ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. Γίμαλ.
Hiere. Migre ferã ẽ iudea ab humilitate eius. ꝛ
13.c. Μετῳκίσθη Ἰουδαία ἀπὸ ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ
a multitudine ſeruitutis eius. ſedit in gẽtib⁹ nõ
ἀπὸ πλήθους δουλείας αὐτῆς· ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν οὐχ
iuenit requiẽ. oẽs perſequentes eam app
εὗρεν ἀνάπαυσιν· πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν κα
henderũt eã inter tribulantes. Daleth
τέλαβον αὐτὴν ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Δάλεθ.
Hie ſion lugent eo qꝺ nõ ſint venientes
B Ὁδοὶ σιὼν πενθοῦσιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους
i ſolẽnitate. oẽs porte eius deſtructe. ſacerdotes e-
εἰς ἑορτήν· πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμέναι· οἱ ἱερεῖς αὐ
ius gemunt. virgines eius captiue ducte. ꝛ ipa
τῆς ἀναστενάζουσιν· αἱ παρθένοι αὐτῆς αἰχμάλωτοι ἀγόμεναι, καὶ αὐτὴ
amaritudie oppꝑſſa ẽ i ſe ipa. Hẽ. Facti ſunt tribulantes eam in ca-
πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ. Ἡ. Ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφα
put: ꝛ inimici eius abundant. qꝛ dñs humiliauit eam
λήν, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐημέρησαν· ὅτι κύριος ἐταπείνωσεν αὐτὴν
ſup multitudine impietatũ eius. paruuli ei⁹ abierunt in
ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς· τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν
captiuitate ante faciem tribulantis. Vau. Et egreſſ⁹ ẽ a
αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος. Οὐαῦ. Καὶ ἐξῆλθε ἐκ
filia ſion ois decor eius: ꝛ facti ſunt ꝓncipes
τῆς θυγατρὸς σιὼν πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς· καὶ ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες
eius q̃ſi arietes: nõ inuenientes paſtũ ꝛ abierũt i nõ fortitudie
αὐτῆς ὡς κριοί, οὐχ εὑρίσκοντες νομήν· καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύι
ante faciem pſequentis. Zain. Recordata ẽ hieruſalem die-
κατὰ πρόσωπον διώκοντος. Ζαΐν. Ἐμνήσθη Ἰερουσαλὴμ ἡμε-
ꝝ humilitatis eius: ꝛ expulſionũ eius omnia deſidera-
ρῶν ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ ἀπωσμῶν αὐτῆς· πάντα ἐπιθυμη-
bilia eius q̃cũq; fuerũt a dieb⁹ antiq̃s cũ caderet ppl⁹ e-
τὰ αὐτῆς ὅσα ἦν ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν τῷ πεσεῖν τὸν λαὸν αὐ-
ius in manus tribulãtis ꝛ nõ fuit adiutor ei. videntes hoſtes
τῆς εἰς χεῖρας θλίβοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ, εἶδόν τες ἐχθροὶ
eius riſerunt ſup trãſmigtione eius. Heth. Peccatũ pecca
αὐτῆς ἐγέλασαν ἐπὶ τῇ μετοικεσίᾳ αὐτῆς· Ἡθ. Ἁμαρτίαν ἥμαρ
uit hieꝛlm ꝓpterea in ꝓmotionẽ facta ẽ. oẽs glificantes eam
τιλήμ, διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο· πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν
bñlliuerũt eam: viderũt .n. ignominiam eius.
ἐταπείνωσαν αὐτήν, εἶδον γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, οω

"qui erãt ᵖpoſtſe ᵗin baby
lone: ᵏ& mutauit ᵐveſtimẽ
ta ⁿcarceris eius: ᵒ& come
debat ᵖpanẽ ᵍcorã eo ʳſẽp
ˢcũctis ᵗdieb⁹ ᵘvite ſue. ˣEt
cibaria ei⁹ ʸcibaria ᶻppetua
ᵃdabãtur ᵇei ᶜa ᵈrege ᵉbaby
lõis ᶠſtatuta ᵇ p ſingulos di
es: ʰvſq; ad ⁱdiẽ ʲmortis ſue
ᵐcũctis ⁿdieb⁹ ᵒvite eius.
Incipiũt threni: id eſt la-
mẽtiones Hieremie q̃ ci-
noth hebraice ſcribũtur.

ΘΤ factũ eſt poſtq̃ in
captiuitatẽ redactus
eſt iſrael: & hieruſalẽ deſer
ta eſt: ſedit hieremias pro
pheta flens & planxit la-
mentatione hac in hieru
ſalem: & amaro animo ſu
ſpirans & eiulans: dixit.
Capitu. 1. Aleph.

Vomodo ᵇ ſedet
ᶜſola ᵈciuitas ᵉple-
na ᶠpopl⁹. ᵍ Facta
eſt ʰ q̃ſi vidua ⁱdña ᵏgentiũ
ˡprinceps ᵐpuinciarũ ⁿfa
cta ᵉ ᵒſub tributo. Beth.
ᵖPlorans ᵍplorauit ʳin no
cte: ˢ& lachryme eius ᵗin
ᵘmaxillis ei⁹. ˣNõ eſt ʸq cõ
ſoletur ᶻeã: ᵃex oibus ᵇcaris
eius. ᶜOẽs ᵈamici ei⁹ ᵉſpre
uerũt ᶠeã: & ᵍfacti ſũt ʰei ⁱini
mici. Gimel. ᵏMigrauit ˡiu
das ᵐpp afflictionẽ ⁿ& mul
titudinẽ ᵒſeruitutis. ᵍHabi
tauit ʳiter gẽtes ˢnec ᵗinue
nit ᵘrequiẽ. ˣOẽs ʸpſecuto
res ei⁹ ᶻappẽderũt eã ᵃin
ᵇangustias. Daleth. ᶜ Vie
ᵈſion ᵉlugẽt: ᶠeo qꝺ nõ ſint
ᵍqui veniãt ad ʰſolẽnitatẽ.
ⁱOẽs ᵏporte ei⁹ ˡdeſtructe:
ᵐſacerdotes ei⁹ ⁿgemẽtes.
ᵒVirgines ei⁹ ᵖſqualide: ᵍ&
ipſa oppꝑſſa ʳamaritudine.
He. ˢFacti ſũt ᵗhoſtes ei⁹ ᵘi
capite: ˣiimici ei⁹ ʸlocuple
tati ſũt: ᶻqa ᵃdñs ᵇlocut⁹ ẽ
ᶜſup eã ᵈpter ᵉmltitudnẽ
ᶠiniqtatũ ei⁹ ᵍpuuli ei⁹ ʰdu
cti ſunt i ⁱcaptiuitatẽ ᵏ añ
facie ˡtribulãtis. Vau. ᵐEt
egreſſus ẽ ⁿa ᵒfilia ᵖ ſiõ ᵍois
ʳdecor ei⁹. ˢFacti ſũt ᵗprici
pes eius ᵘvelut arietes ˣnõ
ʸiueniẽtes ᶻpaſcua: ᵃ& abie
rũt ᵇabſq; ᶜfortitudine ᵈañ
facie ᵉſubſeq̃ntis. Zai. ᶠRe
cordata eſt ᵍ hieꝛlm ʰdierũ
ⁱafflictiõis ſue: ᵏ& ꝑuarica
tionis ˡeius ᵐdeſiderabiliũ
ſuoꝝ ⁿq̃ ᵒhabuerat ᵖa die⁹
ᵍantiq̃s ʳcũ caderet ˢppl⁹
ei⁹ ᵗin mãu ᵘhoſtili: ˣ & nõ
eſſet ʸauxiliator: ᶻ viderũt
eam ᵃhoſtes: & ᵇderiſerũt
ᶜſabbata ei⁹. Heth. ᵈPcẽm
ᵉpeccauit ᶠhieꝛlm ᵍpterea
ʰiſtabilis ⁱfacta ẽ. ᵏOẽs ˡq
glificabãt eã ᵐſpreuerũt illã:
ⁿqa ᵒvidẽt ᵖignominiã ei⁹.

Tex.heb.Thren.j.

אֲשֶׁר ᵖאֹתוֹ ᵗבָּבֶל ʰוְשִׁנָּה ᵘאֶת ᵐבְּגָדָי
ᵏכֻּלָּאוֹ ᵒוְאֹכֶל ᵖלֶחֶם ᵍלְפָנָיו ʳתָּמִיד ˢכָּל
ᵗיְמֵי ᵘחַיָּיו: ˣוְאַרְחַת ʸאַרְחַת ᶻתָּמִיד ᵃנִתְּנָה
ᵇלּוֹ ᶜמֵאֵת ᵈמֶלֶךְ ᵉבָּבֶל ᶠדְּבַר ᵍיוֹם ʰבְּיוֹמוֹ
ⁱעַד ʲיוֹם ᵏמוֹתוֹ ᵐכָּל ⁿיְמֵי ᵒחַיָּיו:

Cap.j.

ᵖאֵיכָה ᵒיָשְׁבָה ᶜבָדָד ᵈהָעִיר ᵉרַבָּתִי
ᶠעָם ᵍהָיְתָה ᵇכְּאַלְמָנָה ʰרַבָּתִי ᵏבַגּוֹיִם
ˡשָׂרָתִי ᵐבַּמְּדִינוֹת ⁿהָיְתָה ᵒלָמַס: ᵖבָּכוֹ
ᵍתִבְכֶּה ᶜבַּלָּיְלָה ᵈוְדִמְעָתָהּ ᵉעַל ᶠלֶחְיָהּ
ᵃאֵין ᵐלָהּ ᵉמְנַחֵם ᵍמִכָּל ᵇאֹהֲבֶיהָ ᶜכָּל
ᵈרֵעֶיהָ ᵇבָּגְדוּ ᵃבָהּ ᵍהָיוּ ᵉלָהּ ᶠלְאוֹיְבִים:
ᵍגָּלְתָה ʲיְהוּדָה ᵐמֹעֹנִי ᵒוּמֵרֹב ᵖעֲבֹדָה ᵍהִיא
ᵖיָשְׁבָה ᵇבַגּוֹיִם ᵏלֹא ᵐמָצְאָה ᵉמָנוֹחַ ᶜכָּל
ᵈרֹדְפֶיהָ ᵇהִשִּׂיגוּהָ ᵃבֵּין ᵍהַמְּצָרִים:
ᵈדַּרְכֵי ᵇצִיּוֹן ᵃאֲבֵלוֹת ᶜמִבְּלִי ᵇבָאֵי ᵃמוֹעֵד
ᶜכָּל ᵇשְׁעָרֶיהָ ᵃשׁוֹמֵמִין ᵐכֹּהֲנֶיהָ ⁿנֶאֱנָחִים
ᵒבְּתוּלֹתֶיהָ ᵖנוּגוֹת ᵍוְהִיא ᵉמַר ᶠלָהּ:
ᵍהָיוּ ᵇצָרֶיהָ ᵉלְרֹאשׁ ᵃאֹיְבֶיהָ ᵈשָׁלוּ ᶜכִּי
ᵇיְהוָה ᵃהוֹגָהּ ᵉעַל ᵈרֹב ᶜפְּשָׁעֶיהָ ᵍעוֹלָלֶיהָ
ᵇהָלְכוּ ᵃשְׁבִי ᶜלִפְנֵי ᵈצָר: ᵉוַיֵּצֵא ᶠמִן ᵍבַּת
ᵖצִיּוֹן ᵍכָּל ᵉהֲדָרָהּ ᵈהָיוּ ᶜשָׂרֶיהָ ᵇכְּאַיָּלִים
ᵉלֹא ᵈמָצְאוּ ᶜמִרְעֶה ᵇוַיֵּלְכוּ ᵃבְּלֹא ᶜכֹחַ
ᵇלִפְנֵי ᵃרוֹדֵף: ᵍזָכְרָה ᵉירוּשָׁלַ ᵈם ᶜיְמֵי
ᵇעָנְיָהּ ᵃוּמְרוּדֶיהָ ᵉכֹּל ᵈמַחֲמֻדֶּיהָ ᶜאֲשֶׁר
ᵇהָיוּ ᵃמִימֵי ᵍקֶדֶם ᵈבִּנְפֹל ᵉעַמָּהּ ᶜבְּיַד
ᵇצָר ᵃוְאֵין ᵈעֹזֵר ᵉלָהּ ᶜרָאוּהָ ᵇצָרִים
ᵃשָׂחֲקוּ ᵍעַל ᵉמִשְׁבַּתָּהּ: ᵈחֵטְא ᶜחָטְאָה
ᵉירוּשָׁלַ ᵈם ᶜעַל ᵇכֵּן ᵃלְנִידָה ᶠהָיְתָה
ᵇכָּל ᵃמְכַבְּדֶיהָ ᵈהֵזִילוּהָ ᶜכִּי ᵇרָאוּ ᵃעֶרְוָתָהּ

Pagnin. Pagnini. Tigurina. heb. Ter. heb. Thren. j. Trãsla. B. Vie. Trãs. Gre. lxx. cũ iter. latina.

נַם הִיא נֶאֶנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃ — ipsa aũt gemẽs & cõuersa est retrorsum. Teth.

טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ — Sordes eius in pedib eius: nec recordata ẽ finis sui.

וַתֵּרֶד פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ — Deposita ẽ vehemẽter: nõ habens cõsolatorẽ.

רְאֵה יְהוָה אֶת עָנְיִי כִּי הִגְדִּיל — Vide dñe afflictionem meã: quoniã erectus est inimicus. Ioth.

אוֹיֵב יָדוֹ פָּרַשׂ צַר עַל כָּל — Manũ suã misit hostis ad oĩa

מַחֲמַדֶּיהָ כִּי רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ — desiderabilia eius: quia vidit gentes

מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא יָבֹאוּ בּוֹ — sanctuariũ suum: de quibus precepas ne intrarẽt in ecclesiam tuã. Caph.

כָּל עַמָּהּ נֶאֱנָחִים מְבַקְשִׁים לֶחֶם — Oĩs pplus eius gemẽs: et querens panem. Dederunt

נָתְנוּ מַחֲמוּדֵיהֶם בְּאֹכֶל לְהָשִׁיב נָפֶשׁ — pretiosa quecq pro cibo: ad refocillandum animam. Vide dñe

רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה׃ — & considera quoniã facta sum vilis. Lamech.

לוֹא אֲלֵיכֶם כָּל עֹבְרֵי דֶרֶךְ הַבִּיטוּ — O vos omnes qui transitis per viam: attendite

וּרְאוּ אִם יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי — & videte si est dolor sicut dolor meus. ∞∞∞∞∞

אֲשֶׁר עוֹלַל לִי יְהוָה הוֹנָה — Quoniam vindemiauit me vt locutus est dñs

בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ מִמָּרוֹם שָׁלַח — in die furoris sui. Mem.

אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ — De excelso misit ∞∞∞∞ ignem in ossibus meis

רֶשֶׁת לְרַגְלָי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר — & erudiunt me. Expandit

נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה׃ — rete pedibus meis: conuertit me retrorsum. ∞∞

נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ יִשְׂתָּרְגוּ — Posuit me desolatã tota die merore cõfectã. Nũ.

עָלוּ עַל צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי — Vigilauit iugũ iniqtatũ mearũ in manu eius cõuoluta sunt & ipposite collo

נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא אוּכַל — meo. Infirmata ẽ virtus mea: dedit me dñs in manu de qua non potero

קוּם׃ סָלָה כָּל אַבִּירַי אֲדֹנָי — surgere. Samech. Abstulit oĩs magnificos meos

בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר — dñs de medio mei: vocauit aduersum me tps vt

בְּחוּרָי גַּת דָּרַךְ יְהוָה לִבְתוּלַת — cõtereret electos meos. Torcular calcauit dñs

בַּת יְהוּדָה׃ עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָה — virgini filie iuda. Ain.

עֵינִי עֵינִי יָרְדָה מַיִם כִּי רָחַק — Idcirco ego plorans: & oculus meus deducens

מִמֶּנִּי מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ — aquas: qa longe factus ẽ a me cõsolator conuertẽs aiam meã. Facti sunt

בָנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃ — filii mei perditi quoniã inualuit inimicus. Phe.

פָּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם — Expandit sion manus suas: nõ est qui consoletur

לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו — eam. Mandauit dñs ad uersum iacob in circuitu

צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלַם לְנִדָּה׃ — eius hostes eius. Facta est hierusalẽ ꝗsi polluta mẽ

צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִיהוּ — struis inter eos. Sade. Iustus est dñs: qa os eius

מָרִיתִי שִׁמְעוּ נָא כָל עַמִּים — exacerbaui. audite ĩ vniuersi ppli & videte dolorẽ meũ. vir-

וְרְאוּ מַכְאוֹבִי בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרָי — gines mee & iuuenes mei abierunt in captiuitatẽ.

הָלְכוּ בַּשֶּׁבִי׃ קָרָאתִי לַמְאֹהָבַי הֵמָּה — Coph. Vocaui amatores meos: ipi aũt

רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וְזִקְנַי — decepũt me. Sacerdotes mei & seniores mei

τ ipa gemens τ cõuersa est retrorsum. Teth καὶ γε αὐτὴ στενάζουσα καὶ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τήθ. Immũditia eius ad pedes eius: nõ recordata ẽ nouissimoꝝ Ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸ ποδῶν αὐτῆς, οὐκ ἐμνήσθη ἐσχατα eius: τ deduxit immensa. nõ est consolans ἀυτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑπερογκα. οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλ-

cam. vide dñe humilitatẽ meã: qz magnificatus ἀυτήν. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύνθη ẽ inimicꝰ. Joth. Manũ suam extendit tribulãs θη ὁ ἐχθρός. Ιὼθ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξεπέτασεν ὁ θλίβων ad oĩa desideria eius: vidit n. gẽtes ingres ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς, εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσελ sas in sanctuariũ suũ ꝗ pceperat nõ intrare e- θόντα εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἃ ἐνετείλω μὴ εἰσελθεῖν αὐ- as in ecclesiam tuam. Chaph. Oĩs pplꝰ eius gemẽ τὰ εἰς ἐκκλησίαν σου. Χάφ. Πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατα tes quercutes panẽ. vederũt desideria e- στενάζοντες ζητοῦντες ἄρτον. ἔδωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐ tus i cibo ad reducẽdũ aiaz: vide dñe τ respi- τῆς ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχήν, ἴδε κύριε καὶ ἐπί- ce qz facta ẽ inhonorata. Lamed. Ad vos βλεψον ὅτι ἐγενήθην ἠτιμωμένη. Λάμεδ. Οἱ πρὸς ὑμᾶς oĩes ꝑ transitis viam: quertimini τ videte πάντες ὁδὸν παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε si est dolor sicut dolor meꝰ: ꝗ factꝰ est. loquutus in me εἰ ἔστιν ἄλγος ὡς ἄλγος μου, ὁ ἐγενήθη. φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ humiliauit me dñs in die ire furoris eiꝰ. Mem. ἐταπείνωσέν με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Μὴμ. De excelso suo misit ignẽ in ossibꝰ meis: τ Ἐξ ὑψους αὐτοῦ ἀπέστειλεν πῦρ ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ deduxit illum: expandit rete pedibꝰ meis: κατήγαγεν αὐτό, διεπέτασεν δίκτυον τοῖς ποσίν μου, cõuertit me retrorsuꝫ:dedit me desolatam ἀπέστρεψέν με εἰς τὰ ὀπίσω, ἔδωκέν με ἠφανισμένην tota die dolentem. Hun. Vigilauit sup ὅλην τὴν ἡμέραν ὀδυνωμένην. Νοὺν. Ἐγρηγορήθη ἐπὶ impietates meas in manibꝰ meis cõuolute sunt. ascẽ τὰς ἀσεβήματά μου ἐν χερσίν μου συνεπλάκησαν. ἀνέ- derũt sup collum meũ: infirmata ẽ virtus mea: qz βησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου, ἀσθένησεν ἡ ἰσχύς μου, ὅτι dedit dñs in manibꝰ meis dolores:nõ potero stare. ἔδωκεν κύριος ἐν χερσίν μου ὀδύνας, οὐ δυνήσομαι στῆναι. Samech. Abstulit oĩs fortes meos dñs de me Σαμέχ. Ἐξῆρεν πάντας τοὺς ἰσχυρούς μου ὁ κύριος ἐκ μέ dio mei: vocauit ꝫ me tps vt cõtereret electum σου μου, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρίψαι ἐκλεκτόν meũ: torcular calcauit dñs virgini filie iuda. μου, ληνὸν ἐπάτησεν κύριος παρθένῳ θυγατρὶ ἰούδα. Ain. Jn hijs ego ploro: oculus meus dedu- Αἶν. Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω, ὀφθαλμός μου κατήγα- xit aquã: qz elõgatus est a me cõsolans me:con- γεν ὕδωρ, ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ἐπι- uertens aiam meã: facti sunt filij mei desolati: στρέφων ψυχήν μου, ἐγένοντο οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι inualuit inimicus. Phe. Expandit sion manus ἐκραταιώθη ὁ ἐχθρός. Φέ. Διεπέτασεν σιὼν χεῖρας suas: nõ est ꝗ consoletur eã. mandauit dñs ἀυτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν ἀυτήν. ἐνετείλατο κύριος Iacob in circuitu eiꝰ tribulantes eum. facta ẽ hie τῷ Ἰακὼβ κύκλῳ αὐτοῦ θλίβοντες αὐτόν. ἐγενήθη Ἰε- rusalem in separatas inter eos. Sade. ρουσαλὴμ εἰς ἀποκαθημένην ἀναμέσον αὐτῶν. Σαδέ. Justus est dñs: qz os eius exacerbaui. Δίκαιός ἐστιν κύριος, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπίκρανα. audite ũ vniuersi ppli τ videte dolorẽ meũ. vir- ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοὶ καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου. παρ gines mee τ iuuenes mei abierunt in captiuita- θένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλω- te. Coph. Vocaui amatores meos: ipi aũt σία. Κώφ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ deceperunt me. sacerdotes mei τ seniores mei παρελογίσαντό με· οἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου

in ciuitate defecerūt: q̄ ſſerūt cibū ſibi vt
ἐν τῇ πόλει ἐξέλιπον, ὅτι ἐλέγοσαν βρῶσιν αὐτοῖς ἵνα
cōfocillarent aias ſuas. Res. Vide dñe q̄m tribu
ἐπιστρέψωσιν ψυχὰς αὐτῶν. Ρης. Ἰδὲ κύριε ὅτι θλίβο
lor: venter me⁹ cōturbat⁹ ē ꝛ cor meū ſubuerſū ē in
μαι, ἡ κοιλία μου ἐταράχθη καὶ ἡ καρδία μου ἐστράφη ἐν
me: amaricano amaricauit. foris filius orba
ἐμοί, ὅτι παραπικραίνουσα παρεπικραναν. ἔξωθεν ἀπέκτει
uit me gladius ſicut mors in domo. Sin. Audi=
νέν με μάχαιρα ὡσεὶ θάνατος ἐν οἴκῳ. Σὶν. Ακού=
te ī: q̄ igemiſco ego: nō eſt q̄ conſoletur me.
σατε δή, ὅτι στενάζω ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με.
oēs inimici mei audierūt mala mea ꝛ letati
πάντες οἱ ἐχθροί μου ἤκουσαν τὰ κακά μου καὶ ἐχάρη=
ſunt: q̄ tu feciſti: adduxiſti diem: vocaſti
σαν, ὅτι σὺ ἐποίησας, ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας
tps: factū eſt ſimiles mihi Thau. Ingrediat oē ma=
καιρόν, ἐθήνετο ὅμοιοί μοι. Θαύ. Εἰσέλθοι πᾶσα ἡ κα
lum eox aſi faciem tuā: vindemia eos
κία αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν σου, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς ὃν
quēadmodū vindemiaueſt me p oibus peccatis
τρόπον ἐπεφύλλισάν μοι περὶ πάντων τῶν ἁμαρτημά
meis: q̄ multi gemitus mei ꝛ cor meū
των μου, ὅτι πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου
cōtristatur.
λυπεῖται. Aleph Ca. 2.
Αλέφ.

A Quomō obſcurauit ira ſua dñs filiam
Πῶς ἐγνόφωσεν ὀργὴ αὐτοῦ κύριος τὴν θυγατέ=
ſion: ꝓiecit de celo in trā gliam iſrael
ρα σιών. κατέῤῥιψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξαμα Ἰσραὴλ
ꝛ nō ē recordat⁹ ſcabelli pedū ſuox in die
καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὑποποδίου ποδῶν αὐτοῦ ἐν ἡμέ
ire furoris ei⁹. Beth. Precipitauit dñs nō
ρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Βήθ. Κατεπόντισεν κύριος οὐ
parcēs: omnia ſpecioſa iacob deſtruxit in fu
φεισάμενος, πάντα τὰ ὡραῖα Ἰακὼβ καθεῖλεν ἐν θυ=
rore ſuo munitiones filie iuda. agglu
μῷ αὐτοῦ τὰ ἐχυρώματα τῆς θυγατρὸς Ἰούδα. ἐκάλλυ
tinauit ī trā. poluit regem eius ꝛ pnci=
νεν εἰς τὴν γῆν. ἐβεβήλωσεν βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχον
pes eius. Gimel. Cōfregit in ira furoris ſui oē
τας αὐτῆς. Γίμελ. Συνέκλασεν ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ πᾶν
cornu iſrael. auertit retrorſum dexterā ſuā a
κέρας Ἰσραὴλ. ἀπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω δεξιὰν αὐτοῦ ἀπὸ
facie inimici: ꝛ ſuccendit iacob q̄ſi ignis flamā:
προσώπου ἐχθροῦ, καὶ ἀνῆψεν Ἰακὼβ ὡς πῦρ φλόγα, καὶ
deuorauit oia q̄ in gyro. Deleth. Tetendit ar
κατέφαγεν πάντα τὰ κύκλῳ. Δάλεθ. Ἐνέτεινεν τὸ
cū ſuū q̄ſi inimic⁹: firmauit dexterā ſuā q̄ſi aduerſarius
τόξον αὐτοῦ ὡς ἐχθρός, ἑτοίμασεν δεξιὰν αὐτοῦ ὡς ὑπεναντίος
ꝛ occidit omnia deſideria oculox
καὶ ἀπέκτεινεν πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν
meox ī tabernaculis filie
μου ἐν σκηνώμασιν θυγατρὸς σιών, ἐξέχεεν ὡς πῦρ τὸν θυ
ſion: effudit q̄ſi ignē fu
μὸν αὐτοῦ. He. Ἔθηκεν κύριος ὡς ἐχθρός· κατέπιεν
rorē ſuū. He. Fact⁹ ē dñs q̄ſi inimic⁹. ꝓcipitauit
Ἰσραήλ, κατεπόντισεν πάσας τὰς βάρεις αὐτοῦ·
B ſion: ꝓcipitauit omnes turres eius.
διέφθειρεν τὰ ἐχυρώματα αὐτοῦ, καὶ ἐπλήθυνεν τῇ θυγατρὶ
C diſſipauit munitiones eius: ꝛ replcuit filie
Ἰούδα ταπεινούμενον καὶ ταπεινουμένην. Ουαύ. Καὶ διεπέτα=
iuda humiliatum ꝛ humiliatam. Vau. Et expandit
σεν ὡς ἄμπελον τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, διέφθειρεν ἑορτὴν αὐτοῦ, ἐπελάθετο
q̄ſi vineam tabernaculū ſuū: diſſipauit feſtiuitatē ſuā oblit⁹ eſt
κύριος σάββατον καὶ ἑορτήν, καὶ παρώξυνεν ἐμβρι
dñs q̄ fecit in ſion feſtiuitatē ꝛ ſabbati: ꝛ irritauit indi=
μήσει ὀργῆς αὐτοῦ βασιλέα καὶ ἱερέα. Ζάϊν. Ἀπώσατο κύ=
gnatione ire ſue regem ꝛ ſacerdotē. Zain. Repulit dñs al
ριος θυσιαστήριον αὐτοῦ, ἀπετίναξεν ἁγίασμα αὐτοῦ, συνέτριψεν ἐν χειρὶ ἐχ=
tare ſuū: eiecit ſcificationē ſuā: cōtriuit in manu int=
θρῶν τοῦ τεῖχος βαρέων αὐτῆς, φωνὴν ἔδωκεν ἐν οἴκῳ κυ ὡς ἐν ἡμέρᾳ
micī murū turriū eius: vocem dedit ī domo dñi ſic in die

"in vrbe° cōſumpti ſunt:
ᵖquia⁹queſierūt⁽ʳ⁾ cibū⁽ˢ⁾ ſibi
ᵗ vt reſocilarent ˣanimas
ſuas. Res.ʳ Vide domine
ᵃqm̄ ᵇtribulor:ᶜ conturba
tus ē ᵈventer me⁹.ᶠ Subuer
ſum eſt⁸ cor meū ʰ in me=
metipa ⁱqm̄ ᵏamaritudine
plena ſum.ˡ Foris" īterfi
cit°gladi⁹:& ᵖdomi⁹mors
ſimilis eſt. Sin.ʳ Audierūt
"qaˢingemiſco"ego:&ᵗnō
eſtᵘq cōſoletur me.ᵃ Oēs
ᵇinimici mei ᶜ audierūtᵈma
lum meū:ᵉ letati ſunt⁽ᶠ⁾qm̄
ᵍtuʰfeciſti.ⁱ Adduxiſtiᵏdiē
cōſolatōis:ˡ& ſiantᵐ ſimi
mei. Thau.° Ingrediatur
ᵖoēmeᵍmalū eoxʳcorā te:
ˢ& vindemiaᵗeos" ſicutᵘvi
demiaſtiᵛ me ʷppterˣ oēs
ʸinquitates meas.ᶻ Multi
ᵃenīᵇgenitus meiᶜ& cōr
meūᵈmerens. 2. Aleph.
QVomodoᵇobtexitca
ligineᶜ in furore ſuo
ᵈdominusᵉfiliāᶠſion:ᵍpro
iecit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰde celo in ⁱterram⁽ʲ⁾ incly=
tam"ᵏiſrael: ∞∞∞∞∞∞∞
ˡ& nō"eſt recordatusᵐſca
belliⁿpedū ſuorūᵒi die⁽ᵖ⁾fu
roris ſui. Beth.ᵍPrecipita
uitʳdñsˢnecᵗpepercitᵘoia
ᵛſpecioſaʷiacobˣ deſtruxit
ʸin furore ſuoᶻmunitiōes
ᵃvirginisᵇiuda: &ᶜ deiecit
ᵈin terrā: ᵉpolluit ᶠregnū
ᵍet pricipes eius. Gimel.
ʰCōfregitⁱ in iraʲfuroris
ſui ᵏ omneˡ cornuᵐ iſrael:
ⁿauertitᵒretrorſumᵖdexte
ram ſuāᵠa facieʳinimiciˢ&
ſuccēditᵗin iacobᵘq̄ſi ignē
ᵛflāmeʷdeuorātisˣin gyro.
Deleth. ʸTetenditᶻ arcū
ſuū ᵃq̄ſi inimic⁹:ᵇ firmauit
ᶜdexterā ſuāᵈ q̄ſi hoſtis:ᵉ&
occiditᶠoīe qđᵍ pulchrū
eratʰviſuⁱ in tabernaculo
ʲfilieᵏfiō:ˡ effuditᵐq̄ſi ignē
ⁿindignationē ſuā. He.° Fa
ctᵖ ē ᵠdñsʳvelut inimicˢ ᵗp
cipitauitᵘ iſrl':ᵛ pcipitauit
ʷoiaˣmenia ei⁹:ʸdiſſipauit
ᶻmunitiones eius &reple
uit ᵃin filiaᵇiudaᶜ hūiliatū
ᵈ& hūiliatā. Vau.ᵉ Et diſſi
pauitᶠquaſi hortūᵍ tento
riū ſuū:ʰdemolitus eſtⁱta
bernaculū ſuū.ʲ Obliuiōi
tradidit⁽ᵏ⁾dominusˡ in ſion
ᵐfeſtinantē" & ſabbatum:
ᵒ& in opprobrium &ᵖ in
indignationē ᵠ furoris ſui
ʳregē& ſacerdotē. Zain.
ˢRepulitᵗdñsᵘaltare ſuum
ᵛmaledixitʷſanctificationi
ſue : ˣtradidit ʸin manu
ᶻinimici ᵃ muros⁽ᵇ⁾ turriū
eius.ᶜ Vocemᵈ dederūtᵉ in
domoᶠdominiᵍſicūt in die

בְּעִיר נָוְעוּ כִּי נִכְּשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ
וְיָשִׁיבוּ אֶת נַפְשָׁם רְאֵה יְהוָה
כִּי צַר לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ
לִבִּי בְקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ
שִׁכְּלָה חָרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת
שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם
לִי כָּל אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ
כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם
קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָּמֹנִי תָּבֹא כָל
רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר
עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל פְּשָׁעָי כִּי
רַבּוֹת אַנְחֹתַי וְלִבִּי דַוָּי׃

אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ
אֲדֹנָי אֶת בַּת צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ
מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל
וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃
בָּלַע אֲדֹנָי וְלֹא חָמַל אֶת כָּל
נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ
מִבְצְרֵי בַּת יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ
חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ נָדַע
בָּחֳרִי אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הִשִּׁיב
אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר
בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה
סָבִיב דָּרְכּוֹ כָּאוֹיֵב
נָצַב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהַרֹג כֹּל
מַחֲמַדֵּי עֵין בְּאֹהֶל בַּת צִיּוֹן
שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ הָיָה אֹיֵב
כָּאוֹיֵב בָּלַע יִשְׂרָאֵל בָּלַע כָּל
אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב
בַּת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה׃
וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מוֹעֲדוֹ
שָׁכַח יְהוָה בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת
וַיִּנְאַץ בְּזַעַם אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן׃
זָנַח אֲדֹנָי מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ
הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ
קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית יְהוָה כְּיוֹם

Pītiua.heb

בְּעִיר
יָגַע
הַבָּר
Cap.ij.
בָּצַר
שׁוּר
חֶרֶב
בָּנָה
בָּצַר
צוּר
חָמַד
חָמַס
עָלַל
בַּת דָּוָה
עִיר
שָׁלַךְ
אָרַר
מָעֶה
נָוֶה
רוּעַ
רָעָה
כְּמוֹ
אָנָה
חָמַס
סָכַךְ
יָצַד
נָאַץ
זָנַח מִזְבֵּחַ
אָנַב
חָמָה

Pritiua.heb. Tex.heb. Thren.ij.

[a]מוֹעֵד׃ [b]חָשַׁב [c]יְהוָה [d]לְהַשְׁחִית [e]שַׁחַת חָמָה
[f]חוֹמַת [g]בַּת [h]צִיּוֹן [i]נָטָה קָו [k]לֹא [l]הֵשִׁיב [m]קֶרֶה שׁוּב
[n]יָדוֹ [o]מְבַלַּע [p]וַיֶּאֱבֶל [q]חֵל [r]וְחוֹמָה [s]אָבֶל
[t]יִחְדָּו [u]אֻמְלָלוּ׃ [v]טָבְעוּ [w]בָּאָרֶץ
[x]שְׁעָרֶיהָ [y]אִבַּד [z]וְשִׁבַּר [a]בְּרִיחֶיהָ [b]בָּרַח
[c]מַלְכָּהּ [d]וְשָׂרֶיהָ [e]בַּגּוֹיִם [f]אֵין [g]תּוֹרָה [h]שׁוּר יָרָה
[i]גַּם [k]נְבִיאֶיהָ [l]לֹא [m]מָצְאוּ [n]חָזוֹן [o]נָבְאָה חָזוֹן
[p]מֵיְהוָה׃ [q]יֵשְׁבוּ [r]לָאָרֶץ [s]יִדְמּוּ [t]דֹּמִם
[u]זִקְנֵי [v]בַת [w]צִיּוֹן [x]הֶעֱלוּ [y]עָפָר [z]עַל [a]עָלָה
[b]רֹאשָׁם [c]חָגְרוּ [d]שַׂקִּים [e]הוֹרִידוּ [f]יָרֵד
[g]לָאָרֶץ [h]רֹאשָׁן [i]בְּתוּלֹת [k]יְרוּשָׁלִָם׃ [l]בָּאָל
[m]כָּלוּ [n]בַדְּמָעוֹת [o]עֵינַי [p]חָמַרְמְרוּ [q]כָּלָה
[r]מֵעַי [s]נִשְׁפַּךְ [t]לָאָרֶץ [u]כְּבֹדִי [v]עַל [w]מַעֲה שָׁפַךְ
[x]שֶׁבֶר [y]בַּת [z]עַמִּי [a]בַּעֲטֹף [b]עוֹלֵל [c]עָלָל
[d]וְיוֹנֵק [e]בִּרְחֹבוֹת [f]קִרְיָה׃ [g]לְאִמֹּתָם [h]יָנֵק כָּרָה
[i]יֹאמְרוּ [k]אַיֵּה [l]דָגָן [m]וְיָיִן [n]בְּהִתְעַטְּפָם [o]אִם אֲשֶׁר
[p]כֶּחָלָל [q]בִּרְחֹבוֹת [r]עִיר [s]בְּהִשְׁתַּפֵּךְ [t]עָמָּם
[u]נַפְשָׁם [k]אֶל [l]חֵיק [m]אִמָּתָם׃
[n]מָה [o]אֵעִידֵךְ [p]מָה [q]אֲדַמֶּה [r]לָךְ [s]עֲדֵךְ חָמָה
[t]הַבַּת [u]יְרוּשָׁלִַם [v]מָה [w]אַשְׁוֶה [x]לָךְ [y]אֲשֶׁוֶה
[z]וְאֲנַחֲמֵךְ [a]בְּתוּלַת [b]בַּת [c]צִיּוֹן [d]כִּי [e]נֶחָם
[f]גָּדוֹל [g]כַּיָּם [h]שִׁבְרֵךְ [i]מִי [k]יִרְפָּא [l]לָךְ [m]נָגַל
[n]נְבִיאַיִךְ [o]חָזוּ [p]לָךְ [q]שָׁוְא [r]וְתִפֶל [s]רַבָּא חָזָה
[t]וְלֹא [u]גָלוּ [v]עַל [w]עֲוֹנֵךְ [x]לְהָשִׁיב [y]גְּלָה שׁוּב
[z]שִׁבוּתֵךְ [a]וַיֶּחֱזוּ [b]לָךְ [c]מַשְׂאוֹת [d]שָׁוְא [e]שָׁבָה נָשָׂא
[f]וּמַדּוּחִים׃ [g]סָפְקוּ [h]עָלַיִךְ [i]כַּפַּיִם [k]נָגַח
[l]כָּל [m]עֹבְרֵי [n]דֶּרֶךְ [o]שָׂרְקוּ [p]וַיָּנִעוּ [q]נוּעַ
[r]רֹאשָׁם [s]עַל [t]בַּת [u]יְרוּשָׁלִָם
[v]הֲזֹאת [w]הָעִיר [x]שֶׁיֹּאמְרוּ [y]כְּלִילַת [z]אֲסַף כָּלָל
[a]יְפִי [b]מָשׂוֹשׂ [c]לְכָל [d]הָאָרֶץ׃ [e]שׂוֹשׂ
[f]פָּצוּ [g]עָלַיִךְ [h]פִּיהֶם [i]כָּל [k]אוֹיְבַיִךְ [l]פָּצָה פֶּה
[m]שָׂרְקוּ [n]וַיַּחֲרְקוּ [o]שֵׁן [p]אָמְרוּ [q]בִּלַּעְנוּ [r]טָרַף
[s]אַךְ [t]זֶה [u]הַיּוֹם [v]שֶׁקִּוִּינֵהוּ [w]מָצָאנוּ [x]רָוִינוּ׃
[y]רָאִינוּ׃ [z]עָשָׂה [a]יְהוָה [b]אֲשֶׁר [c]זָמַם [d]בִּצַּע
[e]אִמְרָתוֹ [f]אֲשֶׁר [g]צִוָּה
[h]מִימֵי [i]קֶדֶם [k]הָרַס [l]וְלֹא [m]חָמָל [n]יוֹם

Trãsla.B.Hie.

[a]solẽni. Heth. [b]Cogitauit [c]dominus [d]dissipare ooo [e]murũ [f]filie [g]sion: [h]tetẽdit [i]funiculũ suũ & [k]nõ [l]auertit [m]manũ suã a perditiõe. [n]Luxatq; [o]antemurale: & [p]murus pariter [q]dissipat est. Teth. [r]Defixe sunt [s]in terra [t]porte ei?: [u]perdidit & contriuit [v]vectes eius: [w]regẽ eius & [x]pricipes ei? [y]in gentib?. [z]Non est [a]lex: & [b]prophete eius [c]nõ [d]inuenerunt [e]visionem ooo [f]a dño. Ioth. [g]Sederunt [h]in terra: [i]conticuerunt [k]senes [l]filie [m]sion: [n]cõsperserunt [o]cinere ooooooooo [p]capita sua: [q]accincti sunt [r]cilitiis. [s]Abiecerũt [t]i terra [u]capita sua [v]virgines [w]hierusalem. Caph. ooo [x]Defecerũt [y]pre lachrymis [z]oculi mei [a]cõturbata sũt [b]viscera mea. [c]Effusum est [d]in terra [e]iecur meũ [f]sup [g]contritionẽ [h]filie [i]populi mei: [k]cũ deficeret [l]puulus & lactẽs [m]i plateis [n]oppidi. Lamech. [o]Matribus suis [p]dixerunt [q]vbi est [r]triticũ & vinum: [s]cum deficerẽt [t]quasi vulnerati in plateis [u]ciuitatis? [v]cum exalarent [w]animas suas [x]in [y]sinu [z]matrum suarum. Mem. [a]Cui [b]comparabo te: vel [c]cui [d]assimilabo [e]te ooooo [f]filia [g]hierusalem? [h]Cui [i]exequabo [k]te ooooooooo & consolabor te [l]virgo [m]filia [n]sion. ooooooooooo [o]Magna est [p]eni [q]velut mare [r]cõtritio tua: [s]qs [t]medebitur [u]tui? Nũ. [v]Prophete tui [w]viderũt [x]tibi [y]falsa & stulta: [z]nec [a]aperiebãt [b]iniquitatem tuam [c]vt ooooo [d]te ad pniam [e]puocarent. [f]Viderũt aũt [g]tibi [h]assũptiones [i]falsas & [k]electiões. Samech. [l]Plauserũt [m]sup te [n]manib? [o]oes [p]trãseuntes [q]viã [r]sibilauerũt & [s]mouerunt [t]capita sua [u]super [v]filiam [w]hierusalem: ooooo [x]heccine est [y]vrbs [z]dicentes [a]perfecti ooooooooooo [b]decoris [c]gaudium [d]vniuerse [e]terre? Phe. ooooo [f]Aperuerunt [g]super te [h]os suũ [i]omnes [k]inimici tui: [l]sibilauerũt & fremuerũt [m]dentibus suis: & [n]dixerũt [o]deuorabim?. [p]En ista est [q]dies quã expectabam?: [r]inuenim? [s]vidimus. Ain. [t]Fecit [u]dominus [v]que ooo [w]cogitauit: [x]cõpleuit [y]sermonẽ suũ [z]quẽ [a]p̃ceperat [b]a diebus [c]antiqs. [d]Destruxit & [e]non pepercit: ooo

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

festiuitat. Heth. Cogitauit dño dissipare murũ
ἑορτῆς. ηθ. Ἐλογίσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραι τεῖχος
filie sion, tetendit mensurã: nõ auertit manũ su
θυγατρὸς σιών. ἐξέτεινεν μέτρον, οὐκ ἀπέστρεψεν χεῖρα αὐ
am a conculcatione: & luxit ante=
τοῦ ἀπὸ καταπατήματος, καὶ ἐπόνθησεν τὸ προτεί
murale & murus vnanimiter infirmat̃e. Teth. In
χισμα καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἠσθένησεν. Τηθ. Ενε
fixe sunt in trã porte eius. pdidit & cõtri=
πάγησαν εἰς γῆν πύλαι αὐτῆς, ἀπώλεσεν καὶ συνέ=
uit vectes eius regem eius & principes
τριψεν μοχλοὺς αὐτῆς βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας
eius in gentib?: nõ est lex & pphete e=
αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὐκ ἔστιν νόμος καί γε προφῆται αὐ
tus nõ videt visionẽ a dño. Joth. Sederũt in
τῆς οὐκ εἶδον ὅρασιν παρὰ κυρίου. Ιώθ. Ἐκάθισαν εἰς
trã: cõticuerũt seniores filie sion: ascendere
τὴν γῆν, ἐσιώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς σιών, ἀνεβί
fecerũt puluerẽ sup caput eor: accincti sunt
βασαν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, περιεζώσαντο
cilitijs: vedurerunt in trã principes virgines in
σάκκους, κατήγαγον εἰς γῆν ἀρχηγοὺς παρθένους ἐν
hierusalem. Chaph. Defecerũt in lachrimis ocu=
ἱερουσαλήμ. Χαφ. Ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλ=
li mei: cõturbatũ ẽ cor meũ: effusa ẽ in tra glo
μοί μου, ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δό
ria mea sup cõtritione filie ppli mei cũ
ξα μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐν
deficiat puul? & lactans in plateis ciui
τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πό=
tatis. Lamed. Matribus suis dixerũt: vbi tri
λεως. Λάμεδ. Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπαν, ποῦ σῖ
ticũ & vinũ cũ deficerẽt ipi q̃si vulnerati
τος καὶ οἶνος ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡς τραυματίας
in plateis ciuitatis: cũ effunderẽt aias suas
ἐν πλατείαις πόλεως, ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν
in sinum matrũ suaꝝ. Mem. Quid testificabor tibi
εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν. Μήμ. Τί μαρτυρήσω σοι
aut q̃d assimilabo tibi filia hierusalem? q̃s saluabit te
ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ ἱερουσαλήμ; τίς σώσει σε
virgo filia sion? q̃ magnificatũ ẽ poculũ cõtri
παρθένος θυγάτηρ σιών; ὅτι ἐμεγαλύνθη ὡσεὶ θάλασσα συν
tionis tue: q̃s medebit tibi? Hun. Prophete tui
τριβῆς σου, τίς ἰάσεταί σε; Νοὺν. Προφῆταί σου
viderũt tibi falsa & imprudẽtiã: & nõ detexe
εἶδόσάν σοι μάταια καὶ ἀφροσύνην, καὶ οὐκ ἀπεκάλυ
rũt sup iniq̃tatẽ tuã ad reuertendũ captiuitatem
ψαν ἐπὶ τὴν ἀδικίαν σου τοῦ ἀποστρέψαι αἰχμαλωσί=
tuã: & viderũt assumptiões vanas & eiectiones.
αν σου, καὶ εἶδοσαν λήμματα μάταια καὶ ἐξώσματα.
Samech. Plauserũt sup te man? oes tran=
Σαμέχ. Ἐκρότησαν ἐπὶ σοὶ χεῖρας πάντες οἱ πα=
seuntes viã: sibilauerũt & mouerunt ca=
ραπορευόμενοι ὁδόν, ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφα
put suũ sup filiam hierusalem. Si hec ci=
λὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα ἱερουσαλήμ, εἰ αὕτη ἡ πό
uitas dicent corona glie: letitia vniuerse terre.
λις ἐροῦσιν στέφανος δόξης, εὐφροσύνη πάσης τῆς γῆς.
Phe. Aperuerũt sup te os suum oes inimici
Φέ. Διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί
tui: sibilauerũt & fremuerũt dentib?: dixerũt deuorauis=
σου, ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὀδόντας, εἶπαν καταπίο
mꝰ eam: verũtñ hec dies quã expectabam? inue=
μεν αὐτήν, πλὴν αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν προσεδοκῶμεν· εὕρα=
nim? eam: vidim?. Ain. Fecit dño q̃ cogita
μεν αὐτήν, εἴδομεν. Αἶν. Ἐποίησεν κύριος ἃ ἐνεθυ=
uit: compleuit verba sua q̃ p̃cepit a die=
μήθη, συνετέλεσεν ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμε
bus antiquis: destruxit & non pepercit:
ρῶν ἀρχαίων, καθεῖλεν καὶ οὐκ ἐφείσατο, ooooooo

ooooooooooooooooooooooo ooo καιοο καιοο καιοο καιοο καιοο καιοο

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ letificauit ſup te ſimicũ: exaltauit cornu tribulantis te. καὶ ἐυφρανεν ἐπὶ σὲ ἐχθρόν, ὕψωσεν κέρας θλίβοντός σε.
Sade. Clamauit cor eoꝝ ad dñm: muri filie Σαδή. Ε βόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, τεῖχη θυγατρὸς ſion deducãt ꝗſi torrens lachrymas die ac nocte: σιὼν κατάγαγέτω ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός,
ne des lotionẽ tibi: neꝙ taceat pupilla ocu= μὴ δῶς ἔκνιψιν σεαυτῇ, μὴ δὲ σιωπησάτω κόρη ὀφθαλ
li tui: Coph: Surge ad meditandũ in nocte in prin= μοῦ σου. Καφ. Ανάστηθι ἀδολεχῆσαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρ=
cipio cuſtodie effunde ꝗſi aquã cor tuũ ante χὰς φυλακῆς ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι
faciem dñi: leua ad eũ manꝰ tuas p ani προσώπου κυρίου, ἆρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου περὶ ψυ
mabꝰ puerorꝫ tuorꝫ ꝙdeficiunt fame a principio om= χῶν νηπίων σου τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἀπ' ἀρχῆς πα=
nium cõpitorꝫ. Res. Vide dñe τ reſpice cui vide σῶν ἐξόδων. Ρής. Ἰδὲ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπε
G miſti ita: ſi comedẽt mulieres fructũ ventris φύλλισας οὕτως, εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας
coꝝ. occidentur pruli lactantes mãmas. ſi occi= αὐτῶν. φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστούς. εἰ ἀπο
des in ſanctuario dñi ſacerdotẽ τ ꝓphetam: Sin. κτενεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερέα καὶ προφήτην; Σίν.
Dormierunt in trã viaꝝ pueruluſ τ ſenex. Εκοιμήθησαν εἰς γῆν ἐξόδων παιδάριον καὶ πρεσβύτης.
virgines mee τ iuuenes mei abierunt in captiui= παρθένοί μου καὶ νεανίσκοί μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμα=
tate: in gladio: in fame interfeciſti in die ire λωσίᾳ, ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας ἐν ἡμέρᾳ ὀρ=
tue coꝛtiſti: non pepciſti. Tau. Vocaſti γῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω. Θαύ. Εκάλεσας
ꝗſi diem feſtum tatis trãſmigtiõis mee in circuitu: τ nõ ὡσεὶ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fuit in die ire dñi ſaluatus τ vere= ἐῤῥύετο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀνασωζόμενος καὶ κατα=
licus ſic obtinui τ multiplicaui inimicos meos λελειμμένος ὡς ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου
omnes: Aleph. πάντας. Αλεφ. Ca.3.

A Θ Go vir videns paupertatẽ in virga furoris e= Ἐγὼ ἀνὴρ ἐβλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐ
ius: ſup me aſſumpſit me: deduxit in tenebras τ τοῦ, ἐπ' ἐμὲ προσέλαβέν με, ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ
nõ lucẽ: verſitũ in me vertit manũ ſuã tota die. οὐ φῶς, πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέ
Beth. Inueterauit carnes meas: τ pellis mea ραν. Βήθ. Ἐπαλαίωσεν σάρκας μου, καὶ δέρμα μου
oſſa mea ꝓtriuit. edificauit ꝫ me τ cir= ὀστέα μου συνέτριψεν. ἀνῳκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ ἐκύ=
cũdedit caput meũ τ laborauit: in tenebroſis collo κλωσεν κεφαλήν μου καὶ ἐμόχθησα, ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθι
cauit me ꝗſi mortuos ſeculi. Gimel. Edificauit cõ σέν με ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Γίμελ. Ἀνῳκοδόμησεν κα
tra me τ non egrediar aggrauauit eos ꝓpe meũ. τ τ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκόν μου. καὶ
B qz vociferabor τ clamabo: obturauit orationem γε ὅτι κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξεν προσευχήν
Oſee.2 meã. edificauit vias meas obturauit: ſemitas meas μου. ἀνῳκοδόμησεν ὁδούς μου ἐνέφραξεν, τρίβους μου
cõturbauit. Daleth. Vrſus inſidians ipe mihi ꝗſi ἐταράξεν. Δάλεθ. Αρκος ἐνεδρεύουσα αὐτός μοι ὡς
leo in abſcõditis. perſequẽs ꝫ recedentẽ τ ſeda= λέων ἐν κρυφαίοις. κατεδίωξεν ἀφεσκότα καὶ κατέ=
uit me. poſuit me deſolatam. tetendit arcũ ſu= παυσέν με. ἔθετό με ἠφανισμένην· ἐνέτεινεν τόξον αὐ
um τ firmauit me ꝗſi ſignũ ad ſagittã. He. Indu= τοῦ καὶ ἐστήλωσέν με ὡς σκοπὸς εἰς βέλος. Η. Εισήγα
xit renes meos ſagittas pharetre ſue. factꝰ ſum ri= γεν τοὺς νεφροὺς μου εἰοὺς φαρέτρας αὐτοῦ. ἐγενήθην γέ=
ſus omni ppło: pſalmus coꝝ tota die. λως παντὶ λαῷ, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν.

Trãlla.B.Hie.

ſet letificauitᵉ ſup teᵇ inimi cũ & exaltauitᵏ cornu tribulantis tui tuorũ. Sade. ᵐClamauit ⁿ cor eoꝝ ᵒ ad ᵖ dñm: ſup ᵍ muros ʳ filieˢ ſion. ᵗ Deduc ᵘ ꝗſi torrentẽ ˣ lachrymas per ʸ die ᶻ & noctẽ: ᵃ nõ ᵇ des ᶜ requiẽ ᵈ tibi: ᵉ neꝙ ᶠ taceat ᵍ pupilla ʰ oculi tui. Coph. ⁱ Cõſurge ᵏ laude ˡ in nocte ᵐ in principio ⁿ vigiliarũ: ᵒ effunde ᵖ ſicut aquaꝫ ᵍ cor tuũ ʳ ante ˢ conſpectũ ᵗ dñi. ᵘ Leua ˣ ad eũ ʸ manus tuas ᶻ pro ᵃ aia ᵇ paruulorũ tuorꝫ ᶜ quiᵈ fameᵉ pereũtᶠ in capi te ᵍ oim ʰ compitorũ. Res ᵇ Vide ⁱ dñe & ᵏ cõſidera ˡ quẽ ᵐ vindemiaris ⁿ ita. ᵒ Ergo ne ᵖ comedent ᵍ mulieres ʳ fructũ ſuũ: ˢ paruulos ᵗ ad menſurã ᵘ palme? ᵛ Si ʷ occi ditur ˣ in ſanctuario ʸ dñi ᶻ ſacerdos ᵃ & propheta? Sin. ᵇ Iacuerũtᶜ in terra ᵈ fo ris ᵉ puerᶠ & ſenex: ᵍ vir= gines mee ʰ & iuuenes mei ⁱ ceciderũt ᵏ in gladio. ˡ In= terfeciſti ᵐ in die ⁿ furoris tui: ᵒ percuſſiſti ᵖ nec ᵍ miſer tus es. Thau. ʳ Vocaſti ˢ ꝗſi ad diem ᵗ ſolẽnem: ᵘ qui ter rerent me ˣ de circuitu: ʸ & nõ ᶻ fuit ᵃ in die ᵇ furoris ᶜ dñi ᵈ qui effugeret ᵉ & relinqre tur. ᶠ Quos ᵍ educauiˢ ʰ & nu triui: ⁱ inimicus meus ᵏ con ſumpſit eos. ʒ. Aleph.

Θ Go ᵇ vir ᶜ videns ᵈ pau= pertatẽ meã: ᵉ in vir= ga ᶠ idignatõis ei? Aleph. ᵍ Me minauit ʰ & ⁱ adduxit in ᵏ tenebris ˡ & nõ in ᵐ lucẽ. Aleph. ⁿ Tantũ ᵒ in me ᵖ ver tit: & ᵍ cõuertit ʳ manũ ſuã ˢ tota ᵗ die. Beth. ᵘ Vetuſtatẽ fecitᵛ pellẽ meã & ʷ carnem meã: ˣ cõtriuitʸ oſſa mea. Beth. ᵇ Edificauitᶜ in gyro meo: ᵈ & circũdedit me ᵉ fel le ᶠ & labore. Beth. ᵍ In te= nebroſis ʰ collocauit me ⁱ ꝗ ſi mortuos ᵏ ſẽpiternos. Gi= mel. ˡ Circũedificauit ᵐ ad uerſũ me ⁿ vt nõ ᵒ egrediar ᵖ aggrauauit ᵍ ꝓpe meũ. Gimel. ʳ Sed & ˢ cũ ᵗ clama= uero ᵘ & cũ rogauero: ᵛ ex= cluſit ʷ oꝛonẽ meã. Gimel. ˣ Concluſit ʸ vias m ᶻ ᵃ la= pidib ᵇ ꝗdris: ᶜ ſemitas me as ᵈ ſubuertit. Deleth. ᵉ Vr= ſus ᶠ inſidiãs factᵛ ᵍ eſt ʰ mihi ⁱ leo ᵏ in abſcõdito. Deleth. ˡ Semitas meas ᵐ ſubuertit ⁿ & confregit me: ᵒ poſuit meᵖ deſolatã. Deleth. ᵍ Te tẽdit ʳ arcũ ſuũ ˢ & poſuit meᵗ ꝗſi ſignũ ᵘ ad ſagittam. Heᵛ Miſitʷ ˣ reniʸ ᶻ meis ᵃ ſi lias ᵇ pharetre ſue. Heᵇ. Fa ctus ſũ ᶜ in ᵈ deriſũ ᵉ oiᶠ ppło meo ᵍ cãticũ eoꝝ ʰ tota ⁱ die.

Tex.he.Thren.iij.Pritiua.heb

וַיִּשְׁמַח אֹיֵב עָלַיִךְ הֵרִים קֶרֶן צָרָיִךְ׃ צָעַק לִבָּם אֶל אֲדֹנָי חוֹמַת
בַּת צִיּוֹן הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמָם
וָלָיְלָה אַל תִּתְּנִי פּוּגַת לָךְ אַל
תִּדֹם בַּת עֵינֵךְ׃ קוּמִי רֹנִּי
בַלַּיְלָה לְרֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת שִׁפְכִי
כַּמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי שְׂאִי
אֵלָיו כַּפַּיִךְ עַל נֶפֶשׁ עוֹלָלַיִךְ
הָעֲטוּפִים בְּרָעָב בְּרֹאשׁ כָּל
חוּצוֹת׃ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה לְמִי
עוֹלַלְתָּ כֹּה אִם תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם עֹלְלֵי טִפֻּחִים אִם יֵהָרֵג
בְּמִקְדַּשׁ אֲדֹנָי כֹּהֵן וְנָבִיא׃
שָׁכְבוּ לָאָרֶץ חוּצוֹת נַעַר וְזָקֵן
בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי נָפְלוּ בֶחָרֶב הָרַגְתָּ
בְּיוֹם אַפֶּךָ טָבַחְתָּ לֹא חָמַלְתָּ׃
תִּקְרָא כְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרַי
מִסָּבִיב וְלֹא הָיָה בְיוֹם אַף יְהוָה
פָּלִיט וְשָׂרִיד אֲשֶׁר טִפַּחְתִּי וְרִבִּיתִי
אֹיְבִי כִלָּם׃

אָנִי הַגֶּבֶר רָאָה עֳנִי בְּשֵׁבֶט
עֶבְרָתוֹ׃ אֹתִי נָהַג וַיֹּלֶךְ חֹשֶׁךְ וְלֹא
אוֹר׃ אַךְ בִּי יָשׁוּב יַהֲפֹךְ יָדוֹ
כָּל הַיּוֹם׃ בִּלָּה בְשָׂרִי וְעוֹרִי שִׁבַּר
עַצְמֹתָי׃ בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף רֹאשׁ
וְתַלָּאָה׃ בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי
כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ גָּדַר בַּעֲדִי וְלֹא
אֵצֵא הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי׃ גַּם כִּי
אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ שָׁתַם תְּפִלָּתִי׃
גָּדַר דְּרָכַי בְּגָזִית נְתִיבֹתַי עִוָּה׃
דֹּב אֹרֵב הוּא לִי אֲרִיה בְּמִסְתָּרִים׃
דְּרָכַי סוֹרֵר וַיְפַשְּׁחֵנִי שָׂמַנִי
שׁוֹמֵם׃ דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וַיַּצִּיבֵנִי
כַּמַּטָּרָא לַחֵץ׃ הֱבִיא בְנִלְיָתִי
בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ׃ הָיִיתִי שְׂחֹק
לְכָל עַמִּי נְגִינָתָם כָּל הַיּוֹם׃

t

Pstima.heb. Ter.heb. Thren.iij. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

הִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוָנִי לַעֲנָה: שָׂבַע
וַיַּגְרֵס בֶּחָצָץ שִׁנָּי הִכְפִישַׁנִי בָּאֵפֶר: רָוָה גָּרַס כָּפַשׁ
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה: זָנַח שָׁלַם נָשָׁה
וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מִיהוָה: נָצַח תִּקְוָה
זְכֹר עָנְיִי וּמְרוּדִי לַעֲנָה וְרֹאשׁ: זָכַר עָפָר
תִּזְכּוֹר וְתָשׁוֹחַ עָלַי נַפְשִׁי זֹאת אָז שׁוּחַ
אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל: שׁוּב יָחַל
חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא תַמּוּ
חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַחֲמֶיךָ: כָּלָה
רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ: חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ: טוֹב יְהוָה רָנַן אָמַן
לְקַוָּיו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב קָוָה דָּרַשׁ
וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה: יָחַל יָשַׁע
טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בִּנְעוּרָיו: נָשָׂא עָלַל
יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו: נָצַר דָּמַם
יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה: נָתַן קָוָה
יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה: כָּבָה לֶחִי שָׂבַע זָנַח
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי: כִּי שָׁלַם
אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו: כִּי נָשָׁה
לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיְגֶה בְּנֵי אִישׁ: לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אַסִּירֵי אָרֶץ: אָסַר
לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גֶּבֶר נֶגֶד פְּנֵי כָּפַשׁ שְׁבָטִם
עֶלְיוֹן: לְעִוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי רָוָה עָלָה
לְאֵרָאֶה: מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי אֲדֹנָי רוּב רָבַב
לֹא צִוָּה: מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא פִּה יָצָא
הָרָעוֹת וְהַטּוֹב: מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם רוּעַ אוּן
חַי גֶּבֶר עַל חַטָּאָיו: נָחְפְּשָׂה חָפַשׂ
דְּרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה עַד יְהוָה: תָּאַר שׁוּב
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל
בַּשָּׁמָיִם: נַחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ מָרָה
אַתָּה לֹא סָלָחְתָּ: סָכוֹתָה בָּאַף נָאַף סָבַךְ
וַתִּרְדְּפֵנוּ הָרַגְתָּ לֹא חָמָלְתָּ: רָדַף
סָכוֹתָה בָּעָנָן לָךְ מֵעֲבֹר תְּפִלָּה: פָּלַל
סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב סָחָה שׁוּם
הָעַמִּים: פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל פָּצָה פָּה

He. Replenit me amaritudinibus: inebriauit me absinthio. Vau. Confregit ad nũerũ dentes meos: cibauit me cinere. Vau. Et repulsa est anima mea: oblita sum bonoꝝ. Vaũ. Et dixi periit finis meus & spes mea a dño. Zain. Recordare paupertatis & trãsgressionis mee. Zaĩ Memoria mẽor ero: & tabescet in me aia mea. Zain. Hec recolens in corde meo: ideo spabo. Heth. Misericordie dñi quia nõ sumus cõsumpti: quia nõ defecerũt miserationes eius. Heth. Noui diluculo: multa ẽ fides tua. Heth. Pars mea dñs: dixit aia mea ppterea expectabo cũ. Teth. Bonus est dñs sperãtibus in eũ aie que renti illũ. Teth. Bonũ est pstolari cũ silẽtio saluta re dñi. Teth. Bonũ est vi ro cum portauerit iugũ ab adolescẽtia sua. Ioth. Sedebit solitari & tacebit: quia leuauit se fr se. Ioth Ponet ĩ puluere os suũ: si forte sit spes. Ioth. Dabit pcutiẽti se maxillã saturabitur opprobriis. Caph Quia nõ repellet in sẽpiternũ dñs Caph. Quia si abiecit & miserebitur: fm mltitudinẽ mia rũ suaꝝ. Caph Nõ eĩ hũiliauit ex corde suo: & abiecit filios hoiũ. Lamech Vt ptereret sub pedib⁹ suis oẽs vinctos ẽ. Lamech. Vt declinaret iudiciũ viri i cõspectu vult⁹ altissimi. Lamech. Vt puerteret hoiem i iudicio suo dñs ignorauit. Mẽ. Quis ẽ iste qui dixit vt fieret dño non iubente. Mẽ. Ex ore altissimi nõ egredientur: nec mala nec bona. Mem. Quid murmurauit hõ viuẽs: vir pro pctis suis. Num. Scrutemur vias nras & ẽram & reuertamur ad dñm. Num. Leuem⁹ cor da nra cũ manib⁹ ad deũ in celos. Num. Nos iniq egim⁹ & ad iracũdiã puocauim⁹: idcirco tu inexorabilis es. Samech. Operuisti in furore & pcussisti occidisti nec pepcisti. Samech. Opposuisti nubẽ tibi: ne trãseat oratio. Samech. Eradicationẽ & abiectionẽ posuisti me in medio pplox. Phe. Aperuerũt sup nos os suũ oes

saturauit me amaritudie: inebriauit me felle. Vau. ἐχόρτασέν με πικρίας, ἐμέθυσέν με χολῆς. Οὐαύ. Ἔκλασε λίθῳ ὀδόντας μου. ἐτέφρωσέν με στοδόν, Ἐξέβαλεν ψυχήν μου ἀπὸ εἰρήνης ψυχή μου. ἐπελαθόμην ἀγαθῶν καὶ ἀπωσάτο ἐξ εἰρήνης ψυχή μου. ἐπελαθόμην ἀγαθῶν καὶ εἶπα, ἀπώλετο τὸ νῖκός μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ κυρίου. Ζαΐν. Ἐμνήσθην ἀπὸ τῆς ἀφορμῆς μου, καὶ ἐκ τῆς ἀποστολῆς μου ἀπὸ κυρίου. Ζαΐν. Ἐμνήσθην ἀπὸ τῆς ἀφορμῆς μου, καὶ ἐκ τῆς ἀποστολῆς μου ἀπὸ ὠγμοῦ μου πικρίας μου καὶ χολῆς μου, μνησθήσομαι καὶ meditabitur in me anima mea. hanc ponã in καταδολεχίσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. ταύτην τάξω εἰς corde meo ꝓpterea sustinebo. Heth Miseri καρδίαν μου διὰ τοῦτο ὑπομενῶ, Ηθ. Τὰ ἐλέη cordie dñi: qr nõ sunt cõsumpte: qrũ non defecerũ τοῦ κυρίου, ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον οἱ miserationes eius. nona in diluculo. multa fi ἐλεημοσύναι αὐτοῦ. τὰ καινὰ ἐν τῷ πρωΐ. πολλὴ ἡ πί des tua. pars mea dñs dixit aia mea: ꝓpt σις σου. τὸ μέρος μου κύριος εἶπεν ἡ ψυχή μου, διὰ hoc expectabo eũ. Teth. Bonus dñs exꝑ τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. Τηθ. Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπο ctantib⁹ eũ aĩa q̃ q̃ret illũ: bonũ t suffi μένουσιν αὐτὸν ψυχὴ ἡ ζητήσει αὐτόν. ἀγαθὸν καὶ ὑπο nebit t quiescet ad salutare dñi. bonũ vi μενεῖ καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. ἀγαθὸν ἀν ro eũ ꝓportauerit iugũ i adolescẽtia sua. Ioth. Sedebit δρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ. Ιωθ. Καθίσει solitarie t tacebit: qr leuauit sup se. ponet in καταμόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. θήσει ἐν puluere os suum: si forte sit spes. dabit pcu κονιορτῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴ ποτε ἔνι ἐλπίς. δώσει τῷ παί tienti se maxillam saturabitur ..... opprobrijs. Chaph. οντι αὐτοῦ σιαγόνα χορτασθήσεται ἐνειδισμῶν. Χαφ. qr non in eternũ repellet dñs. qr humili ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπωσεται κύριος. ὅτι ταπει ans miserebitur scdm mltitudinẽ mic fue. nõ reꝝ νώσας ὀιχτειρήσει κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους αὐτοῦ. οὐκ ἀπε põdit ex corde suo: t humiliauit filios vi κρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀν ri. Lamed. Ad humiliandũ sub pedib⁹ δρός. Λαμεδ. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας ei⁹ omnes vinctos fre: vt declinet iudiciũ vi αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς, τοῦ ἐκκλίναι κρίσιν ἀν ri ante faciem altissimi. ad pdẽnandũ homi ρὸς κατέναντι προσώπου ὑψίστου. καταδικάσαι ἄνῤῥω nẽ in iudicãdo ipm dñs non dixit. Men. Quis που ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν κύριος οὐκ εἶπεν. Μημ. Τίς iste: dixit t factũ ẽ. dñs non mandauit. De ore οὗτος, εἶπεν καὶ ἐγένετο. κύριος οὐκ ἐνετείλατο. ἐκ στόμα altissimi nõ egredientur mala t ſcm. ꝺd mur τος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν. τί γογ murabit hõ viuẽs vir ꝓ peccato suo. γύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Hun. Scrutata ẽ via nra: t inuestigata ẽ t reuerta Νουν. Ἐξερευνήσωμεν ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἠτασώμεθα καὶ ἐπιστρέψω mur vsq ad dñm. assumamus corda nra ad excel μεν ἕως κυρίου. ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψη sum in manib⁹ nris in celo. peccauimus: inique λὸν ἐπὶ χειρῶν ἡμῶν ἐν οὐρανῷ. ἡμαρτήσαμεν, ἠσεβή egim⁹: t ad iracũdiã puocauim⁹: tu nõ es placat. Samech. καμεν, καὶ παρεπικράναμεν, καὶ οὐκ ἐλάσθης. Σάμεχ. Operuisti furore t pscut⁹ es nos. occidisti Ἐπεσκίασας θυμῷ καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς. ἀπέκτεινας t non pepcisti. ptexisti nubem tibi ꝓpter ora καὶ οὐκ ἐφείσω. ἐπεσκέπασας τεφέλην σεαυτῷ ἕνεκεν προ tionẽ. claudere ocios me t eiecti eẽ posuisti nos in medio σευχῆς. καμμύσαι με καὶ ἀπωσθῆναι ἔθηκας ἡμᾶς ἐν μέσῳ pplox. Phe. Aperuerũt sup nos os suũ οἱ τῶν λαῶν. Φη. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς στόμα αὐτῶν πάντες

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

inimici nr̄i: timor ⁊ stupor factꝰ ē nobis elatio ⁊
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, φόβος καὶ θάμβος ἐφύπνωσεν ἡμῖν ἐ πᾶσις καὶ
cōtritio. emissiones aq̄ę deducet oculus meus sup
συντριβή· ἀφέσεις ὑδάτων κατάξει ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὴν
cōtritione filie ppli mei. Ain. Oculus
σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου. Ain. Ὁ ὀφθαλ
F meus absorpt⁹ ē ⁊ nō tacebo eo qꝺ nō cēt reqes
μός μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκνυψιν
donec respiciat ⁊ videat dñs de celo: oculus meꝰ
ἕως οὗ διακύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ὀφθαλμός μου
racemat in aiam meā p̄ cunctis filiabus
ἐποιφυλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχήν μου παρὰ πάσας θυγατέρας
vrbis. Sade. Venantes venati sūt me q̄si auem
πόλεως. Σαδή. Θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον
inimici mei gratis. mortificauerūt in lacu vitā meā: ⁊
οἱ ἐχθροί μου δωρεάν· ἐφαγάτωσαν ἐν λάκκῳ ζωήν μου, καὶ
posuerūt lapidē sup me: supfusa est aqua sup caput
ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί, ὑπερίσχυθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν
meū: dixi reprobꝰ sum. Coph. Inuocaui nomē
μου, εἶπα ἀπώσμαι. Κώφ. Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά
tuū dñe de lacu infimo: vocē meā audiuisti ne
σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνῆς μου ἤκουσας μὴ
abscondas aureꝰ tuas ad depcationē meā: i auriti⁹ meū
κρύψῃς τὰ ὦτά μου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου
appropiq̄sti i die q̄ inuocaui te: dixisti mihi ne time
ἤγγισας ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπεκαλεσάμην σε, εἶπας μοι μὴ φο-
βοῦ. Res. Iudicasti dñe causas aie mee:
βοῦ. Ρής. Ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου,
redemisti vitā meā: vidisti turbatiōes meas: iudicasti
ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου, εἶδες τὰς ταραχάς μου, ἔκρινας
G iudicia meū: vidisti oēm vitionem eoꝝ ⁊ om
τὴν κρίσιν μου, εἶδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν καὶ πᾶν
nes cogitationes eoꝝ aduersū me. Sin. Iudisti
τὰς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐπ' ἐμοί. Σίν. Ἤκουσας
opprobria eoꝝ oēs cogitationes eoꝝ
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν
cōtra me. labia insurgentium mihi ⁊ meditatiōes eoꝝ
κατ' ἐμοῦ· χείλη ἐπανισταμένων μοι καὶ μελέτας αὐτῶν
cōtra me tota die. sessionem eoꝝ ⁊
κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν. καθέδραν αὐτῶν καὶ
resurrectiōes eoꝝ respice ego psalmꝰ eoꝝ. Thau.
ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐγώ ψαλμὸς αὐτῶν. Ταυ.
Reddes eis retributionē dñe secūm ope-
Ἀνταπόδωσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔρ-
ra manuū suaꝝ. reddes eis ptectionem
γα τῶν χειρῶν αὐτῶν· ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπεραπωσι-
cordis mei laborē: tu eos psequeris in ira
μὸν καρδίας μου μόχθον, σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ
⁊ cōsumes eos de sub celo dñe. Zlcph.
καὶ ἐξεξαλώσεις αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ κε'. Αλέφ.
C.4. A Πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον ἀλλοιωθήσεται τὸ
argentū bonū. effusi sunt lapides sci ab initio oim
ἀργύριον τὸ ἀγαθόν· ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἀπ' ἀρχῆς πασῶν
viarum. Beth. Filij sion inclyti elevati in auro:
ἐξόδων. Βήθ. Υἱοὶ σιὼν οἱ τίμιοι ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ,
quō reputati sunt in vasa testea opa manuū figu
πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κερα-
li. Gimel. Et dracones nudauerūt māmas
μέως. Γίμελ. Καίγε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς
lactauerūt catulos suos filie ppli mei in icu
ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς ἀνί
rabile q̄si struthio in deserto. Daleth. Zlchesit lin-
ατον ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ. Δάλεθ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσ
gua lactentis ad guttur eius in siti. par-
σα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψει. πή-
uuli petierūt panē: frangēs nō est eis.
σια ἤτησαν ἄρτον, ὁ διακλῶν οὐκ ἔστιν αὐτοῖς. Η.
Comedentes delitias interierunt in vijs
Οἱ ἔδοντες τὰς τρυφὰς ἠφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξό-
nutriti in croceis ąplexati sunt
δοις οἱ τιθηνούμενοι ἐπὶ κόκκῳ περιελάβοντο σσσσ

Trāsla.B.Hie.

'inimici. Phe Formido'& laqueus'' facta est'' nobis
ᵒvaticinatio ᵖ & contritio.
Phe.ᑫ Diuisiones'aquaꝝ
ᵘdeduxit' oculus meꝰ: 'in
ˣcōtritione'filie'ppli mei.
Ain. ᵃ Oculus meus'ᵇafflī
ctus est'ᶜnecᵒ tacuit:'ᵈeo qꝺ
nō esset'reqes. Ain. ᵉ Do-
necᵇrespiceret' & videret
ᵏdñs'de celis. Aī.ˡᵐ Oculꝰ
meus''depdatus est'ᵒaiam
meā'in cūctis'ᑫfiliabus'vr
bis mee. Sade.ᵉ Venatiōe
'ceperūt me''q̄si aueˢ iimi
ci mei'gratis. Sade.'Lapsa
est'ᵗ in lacu'ᵘvita mea :ˣ & po
suerūt ᵛlapideˣ sup me. Sa
de.'Inūdauerūtᵉ aque'ᵒsup
'caput meū :ᵏ dixi 'perii.
Coph.ˡᵐ Inuocauiⁿ nomē
tuū'ᵒdñe:ᵖde lacuᑫ nouissi-
mo. Coph.'ʳ Vocē meā''au
disti:'ˢne''auertasᵗ aurē tuā
ᵘa singultu meo &'ᵛclamo
ribus. Coph.ʷ Appropin
quasti'ˣ i die qñ'ʸvocaui te:
ᶻdixisti:ᵃ ne' timeas. Res.
ᵇIudicasti'ᶜdñe'causasᵈaie
mee:'ᵉredēptor'ᶠvite mee.
Res.ᵍ Vidisti'ʰdñe'ⁱiniqta-
tē illoꝝ aduersū me:ʲindi
ca'ᵏiudiciū meū. Resˡ Vidi
sti'ᵒēm''furorē'ᵖvniuersas
'cogitationes eoꝝ'aduer
sum me. Sin.ᑫ Audisti'ʳop
probriū eorū'ˢ dñe :ᵗ oēs
'cogitatiōes'ᵘaduersū me.
Sin.ᵛ Labia'ʷinsurgētiū mi
hi' & meditationes eorū:
ˣaduersum me'tota''' die.
Si.'' Sessionē eoꝝ'ʸ & resur
rectionē eorū'ᶻ vide :ᵃ ego
sum'ᵇpsalmus coꝝ. Thau.
ᶜ Reddes'ᵈeis''viceˣdñe:'ᵉiu-
xta opera'ᶠ manuū suarū.
Thau.ᵍ Dabisʰ eis'ⁱ scutū
ʲcordis'ᵏlaborē tuū. Thau.
ˡ Perseqrisᵐ in furore :'ⁿ &
cōteres eosᵒ sub'ᵖ celis''ᑫdo
mine. 4. Aleph.

Q Vomodoᵇ obscuratū
estᶜ aurū:ᵈ mutatus ē
ᵉcolor'ᶠoptimꝰ:ᵍ dispsi sūt
ʰlapides'ⁱsctūarii'ʲin capite
'oim''ᵏplateaˣ. Beth.ˡ Filiᵐ
ⁿsiōᵒ iclyti &'ᵖamictiᑫ auro
prio:ʳ quō'ˢreputati sūt''ᵗin
vasaᵘ testea:ᵛ opus'ʷmanuū
ˣfiguli! Gimel.ʸ Sed &ᶻ la-
mieᵃ nudauerūtᵇ māmam
'lactauerūtᶜ catulos suos.
ᵈFilia'ᵉpopli mei ᶠcrudelis:
'ᵍsi struthio''ʰi deserto. De
leth.ⁱ Adhesitʲ ligua'ᵏlactē
tis'ˡad' palatū eius 'ᵐin siti:
ⁿparuuli ᵒpetierūᵖ'ᑫ panē: &
ʳnō erat'ˢ qui frāgeret'ᵗ eis.
He.ᵘ Qui vescebātur ᵛvo
luptuoseʷ interierunt ˣoo
'ʸin vijs ᶻq nutriebātur ᵃ in
'ᵇcroceis ᶜ amplexati sunt

Ter.he.Thren.iiij.Pūtiua.heb

'אֹיְבֵינוּ: כִּפַּח ׀ וָפַחַת ״הָיָה ״לָנוּ
°הַשֹּׁאת ׳וְהַשָּׁבֶר: ᑫפָּלְגֵי מַיִם ׳תֵּרַד
׳עֵינִי ״עַל שֶׁבֶר ׳בַּת ׳עַמִּי: ׳עֵינִי ᵇנִגְרָה
׳וְלֹא ׳תִדְמֶה ׳מֵאֵין ׳הֲפוּגוֹת: ׳עַד
ᵇיַשְׁקִיף ׳וְיִרְא ׳יְהוָה ׳מִשָּׁמָיִם: ״עֵינִי
״עוֹלְלָה ׳לְנַפְשִׁי ׳מִכֹּל ׳בְּנוֹת ׳עִירִי:
׳צוֹד ׳צָדוּנִי ״כַּצִּפּוֹר ׳אֹיְבַי ׳חִנָּם:
׳צָמְתוּ ׳בַּבּוֹר ׳חַיַּי ׳וַיִּדּוּ ׳אֶבֶן ׳בִּי:
׳צָפוּ ׳מַיִם ׳עַל ׳רֹאשִׁי ׳אָמַרְתִּי ׳נִגְזָרְתִּי:
״קָרָאתִי ״שִׁמְךָ ׳יְהוָה ׳מִבּוֹר ׳תַּחְתִּיּוֹת:
׳קוֹלִי ״שָׁמַעְתָּ ׳אַל ״תַּעְלֵם ׳אָזְנְךָ
׳לְרַוְחָתִי ׳לְשַׁוְעָתִי: ׳קָרַבְתָּ ׳בְּיוֹם
׳אֶקְרָאֶךָּ ׳אָמַרְתָּ ׳אַל ׳תִּירָא: ׳רַבְתָּ
׳אֲדֹנָי ׳רִיבֵי ׳נַפְשִׁי ׳גָּאַלְתָּ ״חַיָּי:
״רָאִיתָה ׳יְהוָה ׳עַוָּתָתִי ׳שָׁפְטָה ׳מִשְׁפָּטִי:
״רָאִיתָה ׳כָל ״נִקְמָתָם ׳כָּל ׳מַחְשְׁבֹתָם
׳לִי: ״שָׁמַעְתָּ ׳חֶרְפָּתָם ׳יְהוָה ׳כָּל
׳מַחְשְׁבֹתָם ׳עָלָי: ׳שִׂפְתֵי ׳קָמַי
׳וְהֶגְיוֹנָם ״עָלַי ׳כָּל ״הַיּוֹם: ״שִׁבְתָּם
׳וְקִימָתָם ׳הַבִּיטָה ׳אֲנִי ׳מַנְגִּינָתָם:
״תָּשִׁיב ׳לָהֶם ״גְּמוֹל ׳יְהוָה ׳כְּמַעֲשֵׂה
׳יְדֵיהֶם: ״תִּתֵּן ׳לָהֶם ׳מְגִנַּת ׳לֵב
׳תַּאֲלָתֶךָ ׳לָהֶם: ׳תִּרְדֹּף ׳בְּאַף
׳וְתַשְׁמִידֵם ׳מִתַּחַת ׳שְׁמֵי ״יְהוָה:
״אֵיכָה ׳יֹועַם ׳זָהָב
׳יְשֻׁנָא ׳הַכֶּתֶם ׳הַטּוֹב ׳תִּשְׁתַּפַּכְנָה
׳אַבְנֵי ׳קֹדֶשׁ ׳בְּרֹאשׁ ׳כָּל ״חֻצוֹת:
״בְּנֵי ׳צִיּוֹן ׳הַיְקָרִים ׳הַמְסֻלָּאִים
׳בַּפָּז ״אֵיכָה ׳נֶחְשְׁבוּ ״לְנִבְלֵי ׳חֶרֶשׂ
׳מַעֲשֵׂה ׳יְדֵי ׳יוֹצֵר: ׳גַּם ׳תַּנִּין
׳חָלְצוּ ׳שַׁד ׳הֵינִיקוּ ׳גּוּרֵיהֶן ׳בַּת
׳עַמִּי ׳לְאַכְזָר ׳כְּיַעֲנִים ״בַּמִּדְבָּר:
׳דָּבַק ׳לְשׁוֹן ׳יוֹנֵק ׳אֶל ׳חִכּוֹ ׳בַּצָּמָא
״עוֹלָלִים ׳שָׁאֲלוּ ׳לֶחֶם ׳פֹּרֵשׂ ׳אֵין ׳לָהֶם:
׳הָאֹכְלִים ׳לְמַעֲדַנִּים ׳נָשַׁמּוּ
׳בַּחוּצוֹת ׳הָאֲמֻנִים ׳עָלֵי ׳תּוֹלַע ׳חִבְקוּ

אֲשְׁפַּתּוֹת׃ מ וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת עַמִּי מ נָדָל
מ מַחַטַּאת סְדֹם הַהֲפוּכָה כְּמוֹ רָגַע מ הָפְכָה
וְלֹא חָלוּ בָהּ יָדָיִם׃ זָכוּ נְזִירֶיהָ חוּל זָהָב
מ מִשָּׁלֶג צָחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם נֶזֶר צָפִּיר
מ מִפְּנִינִים סַפִּיר גִּזְרָתָם׃ חָשַׁךְ כָּפָּנִים סָפָר
מ מִשְׁחוֹר תָּאַר לֹא נִכָּרוּ בַּחוּצוֹת עָשַׁר
צָפַד עוֹרָם עַל עַצְמָם יָבֵשׁ
הָיָה כָּעֵץ׃ טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי חָרֶב
מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזְבוּ תָּמוּךְ זוב
מְדֻקָּרִים מִתְנוּבַת שָׂדָי׃ יְדֵי רָחַם נוב
נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן שָׁדַד נָשָׁה
הָיוּ לְבָרוֹת לְמוֹ נְשָׁבָר בַּת עַמִּי׃ בָּרָה
כִּלָּה יְהוָה אֶת חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן חָרָה
אַפּוֹ וַיַּצֶּת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל אָכַל
יִסְּדֹתֶיהָ׃ מ לֹא הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי אָמַן
מ אֶרֶץ וְכֹל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר בּוא צור
וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ מַחֲטַאות אִיב
נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים נָבָא
בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים׃ נָעוּ עִוְרִים נוּץ
מ נִגֹּאֲלוּ בַּדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ מ יִגְאֲלוּ יָכֹל
יִגְעוּ בִּלְבוּשֵׁיהֶם׃ סוּרוּ טָמֵא נָגַע בָּשַׂשׂ
קְרָאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ אַל תִּנָּעוּ
כִּי נָצוּ גַם נָעוּ אָמְרוּ בַּגּוֹיִם נָצָה
לֹא יוֹסִפוּ לָגוּר׃ פְּנֵי יְהוָה חָסַף פָּנָה
חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי נָבַט
כֹּהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃
עוֹדֵינָה תִּכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל כָּלָה
עָזְרָתֵנוּ הֶבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צָפָה
אֶל גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ׃ צָדוּ צְעָדֵינוּ יָשַׁע צוד
מִלֶּכֶת בְּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ יָלַל קָצִין
מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי בָא קִצֵּנוּ׃ קָלִים יום בוא
הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמַיִם עַל קָלַל הָיָה
הָרָרִים דִּלָּקָנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃ דִּבֵּר
רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד אָף מָשַׁח
בְּשַׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ לְבַד שָׁחַת
נִחְיֶה בַּגּוֹיִם׃ שִׁישִׂי וְשִׂמְחִי צֵל חָיָה
שׁוּשׁ

stercora. Vau. Et maior effecta est iniquitas filie populi mei pctō fodomor q̃ subuersa ē in mōmeto & nō ceperūt in ea man⁹. Zam. Cāduliores nazarei eius sup niue: nitidiores lacte: rubicundiores ebore antiquo saphyro pulchriores. Heth De nigrata est super carbones facies eorum & non sunt cogniti in plateis. Adhesit cutis eorū ossibus: aruit & facta ē q̃si lignū. Teth. Melius fuit occisis gladio q̃ interfectis fame: qm̃ isti extabuerūt cōsumpti asterilitate terre. Ioth. Manus mulierum misericordiū coxerunt filios suos: ∞ facti sunt cibus earū in cōtritione filie ppli mei. Caph. Cōpleuit dñs furorem suū: effudit iram indignatiōis sue. Et succendit ignē in sion: & deuorauit fundamēta eius. Lamech. Nō crediderūt reges tre & vniuersi habitatores orbis qm̃ igrederetur hostis & inimic⁹ per portas hierm. Mē. Propt pcta pphetarū ei⁹ & iniqtates sacerdotū ei⁹: q effuderūt in medio ei⁹ sanguinē iustorū. Nun. Errauerūt ceci in plateis polluti sūt sanguie. Cū q̃ nō possent intrare tenuerūt lacinias suas. Samech. Recedite polluti clamauerūt eis: recedite abite noli tāgere. Iurgati quippe sūt: & cōmoti dixerūt inter gentes nō addet vltra vt hitet i eis. Phe. Facies dñi diuisit eos; nō addet vt respiciat eos. Facies sacerdotū nō erubuerūt neq̃ senū miserti sunt. Ain. Cū adhuc subsisterem defecerūt oculi nr̃i ad auxiliū nr̃m vanū cū respicerem⁹ attenti ad gentē q̃ saluare nos non poterat. Sade. Lubricauerūt vestigia nra in itinere platearū nr̃arū: appropinquit finis nr̃: cōpleti sunt dies nr̃i: q venit finis nr̃. Coph. Velociores fuerūt pscutores nr̃i aqlis celi: supmōtes pscuti sūt nos in deserto insidiati sūt nobis. Res. Spūs oris nr̃i xp̃s dñs captus est in peccatis nr̃is: cui dixim⁹ in vmbra tua viuemus in gentibus. Sin. Gaude & letare

stercora. Vau. Et magnificata iniqtas filie populi mei quoniam fodomorum ἀποκρίας. Ουαύ. Καὶ ἐμεγαλύνθη ἀνομία θυγατρὸς λαοῦ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατεσταμμένης ὡς οὐ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατεσταμμένης ὡσ

solicitudo t non laborauerūt in ea manus. Zain. πὲρ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ἐν αὐτῇ χεῖρες. Ζάϊν. Emundati sunt nazarei eius super niuem splenduerūt: Ἐκαθαρίσθησαν ναζαραῖοι αὐτῆς, ὑπὲρ χιόνα ἔλαμψαν, sup lac coagulati sūt. sup lapide sapphiro ὑπὲρ γάλα ἐτυρώθησαν. ὑπὲρ λίθου σαμπφείρου τὸ succtilo eor. Heth. Obscurauit sup fuligine ἀπώσασμα αὐτῶν. Ηθ. Εσκότασεν ὑπὲρ ἀσβόλην species eor nō sunt cogniti in viis. adhe τὸ εἶδος αὐτῶν οὐκ ἐπεγνώσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις. ἐσά sit pellis eor ad ossa eor: aruerunt: facta γη δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγενήθη sunt sicut lignū. Teth. Boni fuerūt interfecti gla- σαν ὥσπερ ξύλον. Τηθ. Καλοὶ ἦσαν τραυματίαι ῥομ Judi. dio magis q̃ interfecti fame abierunt cōsoli φαίας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκεκεντη- 7.c. 4.Re. 6.f. a frugibus agror. Joth. Manus mulier μθοι ἀπὸ γενημάτων ἀγρῶν. Ιώθ. Χεῖρες γυναικῶν οἰ mium coxerunt filios suos: facti sunt in κτειρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς cibum eis in cōtritione filie ppli βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ mei. Chaph. Compleuit dñs furorē suū: effudit ira in mou. Χάφ. Συνετέλεσε κς θυμὸν αὐτ, ἐξέχεε θυμὸν ὀρ dignatiōis sue: t succēdit ignē in sion t deuorauit γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγε τὰ fūdamēta eius. Lamed. Non crediderūt reges θεμέλια αὐτῆς. Λάμεδ. Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς tre oēs habitantes orbem: qm̃ igredie γῆς πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύ tur hostis t tribulans p portas hierusalem. σεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ. Mem. Ex pctis pphetar⁹ eius iniqtas sacdotū e- Μήμ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικία ἱερέων αὐ- tus q effundūt sanguinē iustū in medio eius. Nun. Ἐσα. tῆς τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Νοὺν. 51.c. Cōmoti sunt vigilantes eius in viis: polluti Ἐσαλεύθησαν οἱ ἐγρήγοροι αὐτῆς ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἐμολύν sunt in sanguie cū nō possent illi tetigerūt θησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἥψαντο ἐν vestimenta sua. Samech. Recedite ab immūditijs: voca δυμάτων αὐτῶν. Σάμεχ. Ἀπόστητε ἀκαθάρτων, καλέ te eos: recedite: recedite: nō tangatis: q succēti sunt σατε αὐτούς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνήφθησαν t cōmoti sunt: dicite in gētibus non addent καὶ γε ἐσαλεύθησαν, εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ προσθῶ habitare. Phe. Facies dñi pars eor. σιν τοῦ παροικεῖν. Φή. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν. nō addet respicere eis: faciem sacerdotū nō acce οὐ προσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς, πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλα. perūt: senū nō sūt miseti. Ain. Adhuc exhitib⁹ nob defecerūt ocu βον, πρεσβύτας οὐκ ἠλέησαν. Αἶν. Ετι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφ li nr̃i in auxiliū nr̃m vana cū respiceremus nos. respe θαλμοὶ ἡμῶν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μάταια ἀπροσκοπευόντων ἡμῶν. ἀπρο ximus in gētē nō saluātē. Sade. Venati sunt paruos nr̃os οκοπευσάμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον. Σαδή. Εθηρεύσαν τὸ μικρούς ἡμῶν ne irent in plateis nr̃is. appropinquāuit tps nr̃m: τ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν. ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, completi sunt dies nr̃i: adest finis noster. Coph. Ve ἐπλληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, πάρεστι τὸ πέρας ἡμῶν. Κώφ. Κοῦ locs fuerunt psequētes nos sup aglas celi: sup mōtes φοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων succēti sunt. in deserto insidiati sunt nobis. Res. Spūs facies ἐξήφθησαν. ἐν ἐρήμῳ ἐνήδρευσαν ἡμᾶς. Ρής. Πνεῦμα προσώπου nr̃e christ⁹ dñs captus est in corruptiōib⁹ nr̃is. cui dixim⁹ ἡμῶν χριστὸς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν. οὗ εἴπαμεν in ūbra ei⁹ viuemus in gētib⁹. Sin. Gaude t letare ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Σίν. χαῖρε καὶ εὐφραίνου

filia idumee ꝙ habitas in tra hus. ét
θύγατερ Ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν· καὶ
ad te pueniet poculꝫ dñi ⁊ iebriaberis
γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται τὸ ποτήριον κυρίου καὶ μεθυσθήσῃ
⁊ effundes. Thau. Defecit iniqtas tua filia
καὶ ἀσωχιεῖς. Θαῦ. Ἐξέλιπεν ἡ ἀνομία σου θύγα=
sion: nō addet vltra trãsmigre te. visitauit
τερ σιών, οὐ προσθήσει ἔτι ἀποικίσαι σε· ἐπεσκέψα=
iniqtates tuas filia edom discooperuit sup im=
ἀνομίας σου θύγατερ Ἐδὼμ ἀπεκάλυψεν ἐπὶ τὰς ἀσε=
pietate ⁊ tuas.
βείας σου.

Oratio hieremie.
Προσευχὴ Ἱερεμίου.

A Recordare dñe qđ factũ est nobis: respice ⁊
Μνήσθητι κύριε ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν, ἐπίβλεψον καὶ
vide opprobriũ nr̃m. hereditas nr̃a uersa est alie
ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν· κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλ
nis: dom⁹ nr̃e extraneis: pupilli facti sum⁹ nr̃i est
λοτρίοις, οἶκοι ἡμῶν ξένοις, ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν οὐχ ὑπάρ
pater: mr̃es nr̃e q̃si vidue. aquã nr̃am in
χει πατήρ, μητέρες ἡμῶν ὡς χῆραι. ὕδωρ ἡμῶν ἐν
argento bibimus: ligna nr̃a pretio venerũt sup
ἀργυρίῳ ἐπίομεν, ξύλα ἡμῶν ἐναλλάγματι ἦλθεν ἐπὶ
collũ nr̃m pſecutiões passi sum⁹ laborauim⁹ non dat
τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐδιώχθημεν ἐκοπιάσαμεν οὐκ ἀνε=
mus: egyptus dedit manũ assur ad sacietatem
θήσεται, Αἰγυπτίους ἐδώκαμεν χεῖρα ἀσσυρίοις πλησμο=
pat̃es nr̃i peccauerũt ⁊ nõ sunt:
σύνην ἄρτων. οἱ πατέρες ἡμῶν ἥμαρτον καὶ οὐκ ὑπάρχουσιν
B nos iniqtates eor̃ sustinuim⁹. serui dñã
nos, ἡμεῖς τὰς ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέχομεν. δοῦλοι ἐκυ
ri sunt nr̃i: redimens non est de manu eo=
ριεύσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐ
rum: in animabus nr̃is afferemus panẽ nr̃m a
τῶν, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ
facie gladij deserti. pellis nr̃a q̃si cli=
προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐρήμου· τὸ δέρμα ἡμῶν ὡς κλί
banus exuste sunt a facie tẽpestatũ fa
βανος συνεπάδησαν ἀπὸ προσώπου καυμάτων λι
mis. mulieres in sion hũiliauerũt: virgines in
μοῦ· γυναῖκας ἐν σιὼν ἐτείνωσαν, παρθένους ἐν
C ciuitatib⁹ iuda pncipes in manibus eor̃ suspensi
πόλεσιν Ἰούδα ἄρχοντες ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐκρεμάθη=
sunt: senatores nõ sũt glificati. electi lectum
σαν, πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάσθησαν· ἐκλεκτοὶ κλαυ=
assumpserũt: ⁊ iuuenes in ligno infirmati sũt. ⁊
θμὸν ἀνέλαβον, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἠσθένησαν· καὶ
senes a porta cessauerũt electi ex psal=
πρεσβῦται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλ
mis eor̃ cessauerũt: defecit gaudiũ cordis no
μῶν αὐτῶν κατέπαυσαν, κατέλυσεν χαρὰ καρδίας ἡ=
stri: uersꝫ ẽ in luctum chor⁹ nr̃i. cecidit corona
μῶν, ἐστράφη εἰς πένθος χορὸς ἡμῶν· ἔπεσεν ὁ στέφανος τῆς
capitis nr̃i: ve nobis
D qa peccauim⁹. ꝓpterea
κεφαλῆς ἡμῶν, οὐαὶ δὴ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν· πρὸ τού=
factũ ẽ dolorosũ cor nr̃m: ideo ptenebra
του ἐθλίβη ὀδυνηρὰ καρδία ἡμῶν, πρὸ τούτου ἐσκό τα
tisũt oculi nr̃i sup mõtẽ sion qz diſperiit: vul=
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπ᾽ ὄρος σιὼν ὅτι ἠφανίσθη, ἀλώ
pes ptrãsiefti in ea- tu aũt dñe in
πεκες διῆλθον ἐν αὐτῇ· σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα κατοι=
bis: thron⁹ tu⁹ in gñatiõnẽ ⁊ gñationẽ: q̃re in victoriã
κήσεις, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ἵνατί εἰς τέλος
oblituisceri nr̃i: derelinques nos in longitudinẽ die=
ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμε
rũ: cõuerte nos ad te dñe ⁊ conuertemur.
ρῶν, ἐπίστρεψον ἡμᾶς πρὸς σὲ κύριε καὶ ἐπιστραφησόμεθα.
⁊ renoua dies nr̃os sicut ante. dd repel=
καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. τί ἀπωθοῦ
lens repulisti nos: iratus es ꝙ nos vsq; nimis.
μθος ἀπώσω ἡμᾶς, ὠργίσθης ἐφ᾽ ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

ᵛfilia[r] edom [r]que habitas
ᵍin terra[b] hus. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏAd te [r] quoq; [r]peruenies
ᵐcalix :ⁿ inebriaberis ꝏ
ᵒatq; nudaberis. Thau.
ᵖCopleta est ᵍ iniqtas tua
[r]filia[n]sion:[r] nō[n]addet vltra
ᵏvt transmigret te.[r] Visita
uit[r]iniqtatẽ tuã [n]filia[b] edō
[c]discooperiet[c]petã tua.

Oratio Hieremie. ϛ.

BEcordare[b] dñe[c] qd[n] ac
cidit[c] nobis:[r] intue=
re[n] & respice [r] opprobriũ
nr̃z.[k] Hereditas nr̃a [r]versa
est[m]ad alienos[n] dom⁹ nr̃e
[c]ad extraneos.[r] Pupilli fa
ctⁱ[r] sumus[r] absq; ꝏꝏꝏ
[n]patre:[r] matres nostre[n] q̃si
vidue.[k] Aquam nostram
[r]pecunia[r] bibimus:[k] ligna
nostra[b] precio ꝏꝏꝏꝏ
[c]cõparauim⁹.[c] Ceruicib⁹
nostris[r] minabamur: ꝏꝏ
[g]lassis[b] non [r]dabatur re=
quies.[r] Egypto ꝏꝏꝏ
[m]dedimus[n] manũ &[c] assy
riis:[p] vt saturemur[q] pane.
[r]Patres nostri[n] peccauer=
runt[r]& non sunt:[n] & nos
[k]iniqtates eorũ [r]portaui=
mus.[r] Seruⁱ[d]dñati sunt ꝏ
[b]nr̃i:[b] nō fuit[c] q redimeret
[c]de manu eorũ.[r] In aiabus
nr̃is [g] afferebamus[b] panẽ
nobis:[r]a facie[b] gladii in[r]de
serto.[m] Pellis nr̃a[n] q̃si cli=
banus[c] exusta est:[r]a facie
[q]tẽpestatũ[r] famis.[p] Mulie=
res[r]in sion[n]hũiliauerũt &
[k]virgies[r] i ciuitatib⁹[r]iuda.
[n]Principes[b] nr̃m[r] suspẽsi
sunt:[p] facies[r] senũ[r] nō[n] eru
buerũt.[b] Adolescentibus
impudice[r]abusi sũt[r]& puе
ri[m]in ligno[n] corruerunt.
[c]Senes[q]defecerũt[p]de por
tis:[r]iuuenes ꝏꝏꝏꝏꝏ
[c]de choro psallentiũ.[r] De
fecit[n] gaudiũ[k] cordis nr̃i:
[r]versus est[r]in luctum[n] cho
rus noster.[b] Cecidit[c] coro
na[n] capitis nr̃i:[c] ve[q] nobis
[b]qa[r]peccauimus.[k] Propte
rea[n] mestũ factũ[m] est [c]cor
nostrũ:[p] ideo[c] cõtenebrati
sunt[n] oculi nr̃i. [c] Propter
[n]montẽ[k] sion [r]qa diſpiit:
[r]vulpes[q] ambulauerũt[n] in
eo.[c] Tu aũt[c] dñe[c] in eternũ
[r]pmanebis[q] soliũ tuũ[b] in
generationẽ[r]& gñationẽ.
[k]Quare[r]in ppetuũ[m] obli=
uisceris nr̃i:[n] derelinques
nos[c] in lõgitudiné[p] dierũ.
[q]Cõuerte nos[r] dñe[c] ad te
[r]& cõuertemur:[n] innoua
[k]dies nr̃os[r] sicut a pricipio.
[r]Sed[b] pticiẽs[c] repulisti nos
[b]irat⁹ es[c] cõtra nos[q] vehẽ
mẽter. Explicũt threni.i.
lamẽtationes Hieremie.

Tex. Gre. cū iter. lati.

BARUCH.
BAPOYX.

Ca. 1.

Et hec verba libri
Αἱ οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλί-
q scripsit baruch filio
ου οὓς ἔγραψεν βαρουχ υἱὸς
nerie filij maasie filij sedechie fi-
νηρίου υἱοῦ μαασαίου υἱοῦ σεδεκίου υἱ-
lij asadij filij helchie in babylone
οῦ ἀσωδίου υἱοῦ χελκίου ἐν βαβυλῶνι
in anno quinto septima
ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἑβδόμη τοῦ
mēsis in tpe q ceperūt chal-
μηνὸς ἐν τῷ χρῷ ᾧ ἔλαβον οἱ χαλ-
dei hierusalem τ incenderūt eam
δαῖοι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν
in igne: τ legit baruch verba
ἐν πυρί. καὶ ἀνέγνω βαροῦχ τοὺς λόγους
libri huius in aurib⁹ iechonie filij
τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὠσὶν ἰεχονίου υἱοῦ
ioachim regis iuda: τ in aurib⁹ om
ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ὠσὶν παν
nis ppli venientiū ad li-
τὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἐρχομένων πρὸς τὴν βί-
brū: τ in aurib⁹ potētiū τ fi-
βλον, καὶ ἐν ὠσὶν τῶν δυνατῶν καὶ υἱ
liox regum. τ in aurib⁹ senio-
ῶν τῶν βασιλέων. καὶ ἐν ὠσὶν τῶν πρεσ
rum: τ in aurib⁹ omnis ppli
βυτέρων, καὶ ἐν ὠσὶν παντὸς τοῦ λαοῦ
a paruo vsq; ad magnū eox oīum
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν πάντων τῶν
habitantiū in babylone ad flu
κατοικούντων ἐν βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ ποτα
mē sud. τ fleuerūt: τ ieiunauerūt: τ
μοῦ σούδ. καὶ ἔκλαιον, καὶ ἐνήστευον, καὶ
orabāt oīnoc i ospectu dñi. τ ogrega
προσηύχοντο ἐνώπιον κυρίου. καὶ συνήγα
rūt argentū sicut vnusquisq; potuit manus:
γον ἀργύριον καθὰ ἑκάστου ἠδύνατο ἡ χείρ,
τ miserūt ad hierusalem ad toa-
καὶ ἀπέστειλαν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἰωα-
chī filiū helchie filij salom sacdotē:
κεὶμ υἱὸν χελκίου υἱοῦ σαλὼμ τὸν ἱερέα,
τ ad sacdotes τ ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppli q inuenti sūt cum eo in hieru-
λαὸν τοὺς εὑρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν ἱερου-
salem. cū acciperet ipse vasa do-
σαλήμ. ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν τὰ σκεύη οἴ-
mus dñi q ablata fuerāt de tēplo vt redu-
κου κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ ναοῦ ἀποστρέ
ceret in trā iuda decima
ψαι εἰς γῆν ἰούδα τῇ δεκάτῃ τοῦ
sluan: vasa argētea q fecit sedechias
σιουαν, σκεύη ἀργυρᾶ ἃ ἐποίησεν σεδεκίας
filiꝰ iosie rex iuda post trāsmi-
υἱὸς ἰωσία· βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἀπο
grauit nabuchodonosor rex babylo-
κίσαι ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶ
nis iechonīā τ principes τ
νος τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
vinctos τ potētes τ
τοὺς δεσμώτας καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τὸν
ppli tre a hierusalem τ idu-
λαὸν τῆς γῆς ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ ἔδω
xit eos in babylonem. τ ait
κεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. Καὶ εἶπεν

Trāsla. B. Die.

Incipit prefatio in librum Baruch.

LIber iste qui baruch nomine pre-notatur in hebreo canone non ha betur: sed tantū in vulgata editione: si-militer & epistola hieremie. Propter no ticiam autē legentiū hic scripta sunt: quia multa de christo nouissimisq; tem poribus indicant.

Incipit Baruch propheta. Capᵉ. 1.

T hec verba libri que scri-psit baruch filius nerie filii maasie filii sedechie filii se-dei filii helchie in babylonia in anno qnto & in septimo die mensis: in tempore quo ceperunt chaldei hierusalē & succenderunt eam igni. Et legit baruch verba libri huius ad aures iechonie filii ioachim regis iu da: & ad aures vniuersi populi venientis ad librū: & ad aures potentū filiorū re gum & ad aures presbyterorū & ad au res populi a minimo vsq; ad maximū eorum omniū habitantium in babylo nia ad flumen sodi. Qui audientes plo rabant & ieiunabant & orabant in con spectu dñi. Et collegerūt pecuniam sm q potuit vniuscuiusq; manus. Et mise runt in hierusalē ad ioachim filium hel chie filii salon sacerdotē & ad reliquos sacerdotes & ad omnē populum qui in uenti sunt cum eo in hierusalē cum ac ciperent vasa templi dñi que ablata fue rant de templo reuocare in terrā iuda decima die mensi siban: vasa argentea que fecit sedechias filius iosie rex iuda postea quā cepisset nabuchodonosor rex babylonis iechoniam: & principes & cunctos potentes & populum terre ab hierusalē & duxit eos vinctos in ba-bylonē. Et dixerunt. Ecce misimus ad vos pecunias de quib⁹ emite holocau stomata & thus & facite māna: & offer te pro peccato ad aram dñi dei nostri. Et orate pro vita nabuchodonosor re gis babylonis: & pro vita balthasar filii eius vt sint dies eorum sicut dies celi su per terram: & vt det dñs virtutē nobis: & illuminet oculos nostros: vt viuam⁹ sub vmbra nabuchodosor regis baby lonis: & sub vmbra balthasar filii eius: et seruiamus eis multis diebus & inue niamus gratiam in conspectu eorum. Et pro nobis ipsis orate ad dominū de um nostrū: quia peccauimus dño deo nostro & non est auersus furor eius a nobis vsq; in hūc diem. Et legite librū istum quem misimus ad vos recitari in templo domini in die solemni: & in die oportuno. Et dicetis. Domino deo no-stro iusticia: nobis autē confusio faciei nostre sicut est dies hec omni iuda & ha bitantibus in hierusalē regibus nostris & principibus nostris & sacerdotibus nostris & pphetis nostris & patribus nostris. Peccauimus ante dominū deū nostrum: & non credidimus diffidētes in eum: & non fuimus subiectibiles illi & non audiuimus vocem domini dei nostri: vt ambularemus in mandatis eius que dedit nobis. A die qua eduxit patres nostros de terra egypti: vsq; ad

Baruch. Cap. i.

ecce missimus ad uos argētū & ἰδοὺ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς ἀργύριον καὶ
emite argento holocaustomata ἀγοράσατε τοῦ ἀργυρίου ὁλοκαυτώματα
τ p peccato τ thus. τ fa- καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ λίβανον. καὶ ποι
cite māna τ afferte sup al- ήσατε μάννα καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυ
tare dñi dei nri τ ora σιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ προ
te pro vita nabuchodonosor σεύξασθε περὶ τῆς ζωῆς ναβουχοδονόσωρ
regis babylonis τ in vita bal- βασιλέως βαβυλῶνος καὶ εἰς ζωὴν βαλ
tasar filii eius. vt sint dies eo- τάσαρ υἱοῦ αὐτοῦ. ἵνα ὦσιν αἱ ἡμέραι αὐ
rum sicē dies celi sup trā: τῶν ὡς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
τ dabit dñs fortitudinē nobis τ illuminabit καὶ δώσει κύριος ἰσχὺν ἡμῖν καὶ φωτίσει
oculos nros. τ viuemus sub τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. καὶ ζησόμεθα ὑπὸ
fibra nabuchodonosor regis ba- τὴν σκιὰν ναβουχοδονόσωρ βασιλέως βα
bylonis τ sub vmbra baltasar βυλῶνος καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλτάσαρ
filiⁱ eius: τ seruiemus illis υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δουλεύσομεν αὐτοῖς ἡ-
die⁹ multis: τ inueniemus gram i conspe μέρας πολλάς, καὶ εὑρήσομεν χάριν ἐναντί
ctu illox. τ orate p nobis ad ον αὐτῶν. καὶ προσεύξασθε περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm deū nrm: q peccauimus κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν τῷ
dño deo nro: τ nō est auersus κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀπέστρεπται
furor. τ ira eius a nobis vsq; in di- ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέ
em istam. τ legetis libri ρας ταύτης. καὶ ἀναγνώσεσθε τὸ βιβλίον
hunc quē missimus ad vos: vt recī- τοῦτο ὃ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἐξαγο-
tarētis in domo dñi in diebus festiuitatū τ ρεῦσαι ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέραις ἑορτῆς καὶ
in diebus tpis. τ dicetis dño ἐν ἡμέραις καιροῦ. καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ
deo nro iusticia. nobis aūt confusio θεῷ ἡμῶν δικαιοσύνη. ἡμῖν δὲ καὶ αἰσχύνη τῶν
facierum sīc die hec. homini iu- προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἀνθρώπῳ Ἰού
da τ habitantib⁹ hierusalem. τ δα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλήμ. καὶ
regibus nris. τ principi- τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἄρχου
bus nris. τ sacerdotib⁹ nris: τ σιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, καὶ
pphetis nris. τ patri- τοῖς προφήταις ἡμῶν, καὶ τοῖς πατρά-
bus nris: cox q peccauim⁹ coram σιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου
dño deo nro: τ nō credidimus ei. τ nō audiuimus τ οὐκ ἐπειθήσαμεν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν
vocē dñi dei nri ambulare τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
i preceptis ei⁹ q dedit ante fa- τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρό
ciem nram. a die q eduxit σωπον ἡμῶν. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγεν
dño patres nros de terra egy- κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς Αἰγύ-
pti τ vsq; ad diē hāc fulim⁹ πτου τ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἠμεθσ

incredulī ad dñm deū nfm. τ
ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν. καὶ
leues eram ad nō audiēdū vo
ἐχεθλάζομεν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cē ei⁹: τ adhesersit in nos ma
νῆς αὐτοῦ· καὶ ἐκολλήθη εἰς ἡμᾶς τὰ κα
la τ maledictio quā cōstituit dñs moy
κὰ καὶ ἡ ἀρὰ ἣν συνέταξε κύριος τῷ μω
si puo suo in die q̄ deduxit do
υσῆ παιδὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἡ ἐξήγαγεν κύ-
min⁹ patres nros de terra egypti:
ριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,
vt daret nobis terrā fluētē lac τ mel
δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
sicut dies hec: τ nō audiuim⁹
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
A voce dñi dei nri ſm oia
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας
verba pphetar̄ q̄s misit
τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ὧν ἀπέστει-
ad nos. τ ambulauim⁹ vnusq̄sq̄ in
λεν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ὡχόμεθα ἕκαστος ἐν
sensu cordis sui mali ope-
διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργά-
rari dijs aljs facere mala
ζεσθαι θεοῖς ἑτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ
ante oculos dñi dei nostri.
κατὸφθαλμοὺς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. C.2.

ET statuit dñs verbū suū q̄d
Καὶ ἔστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν
loquut⁹ est ad nos τ ad iudices
ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικασ-
nros q̄ iudicauerūt israel. τ
τὰς ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραήλ· καὶ
ad reges nros τ ad
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
principes nros τ ad hoiem isra-
ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνθρωπον Ἰσρα-
el τ iuda vt adduceret sup nos mala
ηλ καὶ Ἰούδα τοῦ ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ
B magna q̄ nō sunt facta sub om-
μεγάλα ἃ οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω παν-
ni celo sicut factū est in hierusalē
τὸς τοῦ οὐρανοῦ καθὰ ἐποιήθη ἐν Ἱερουσαλὴμ
sm scripta in lege moysi
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ
comedere nos hoiem carnes filij
τοῦ φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ
sui hoiem carnes filie sue:
αὐτοῦ ἄνθρωπον σάρκας θυγατρὸς αὐτοῦ.
τ dedit eos mīapia oīb⁹
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρίους πάσαις
regnis q̄ circuitu nro in
ταῖς βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς
oppiebriā τ in inuīā in oīb⁹
ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἄβατον ἐν πᾶσι τοῖς
pplis q̄ circuitu nro quo dispersit e-
λαοῖς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν οὗ διεσκόρπισεν αὐ
C os dñs illic. τ facti sunt subt⁹
τοὺς κύριος ἐκεῖ. καὶ ἐφωνήθησαν ὑποκάτω
τ nō supra: q̄a peccauim⁹ dño
καὶ οὐκ ἐπάνω, ὅτι ἡμάρτομεν κυρίῳ τῷ
deo nro ad nō audiēdū vocē
θεῷ ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ ἀκούσειν τῆς φωνῆς
ei⁹. dño deo nro iusticia: nobis
αὐτοῦ· τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ἡμῖν
āt τ patrib⁹ nris cōfusio
δὲ καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἡ αἰσχύνη τῶν
facie sicut dies hec q̄ locut⁹ est
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἃ ἐλάλησεν
dñs sup nos oia mala ista
κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα

diem hanc eramus incredibiles ad do-
minū deum nostrum: & dissipati recef
simus ne audiremus vocem ipsius. Et
adheserunt nobis multa mala & male-
dictiones que constituit dñs moysi ser
uo suo: qui eduxit patres nros de terra
egypti dare nobis terram fluentem lac
et mel sicut hodierna die. Et non au-
diuimus vocem dñi dei nostri sm oīa
verba prophetarū quos misit ad nos:
& ad iudices nostros: & abiuimus vnus
quisq̄ in sensum cordis nostri maligni:
operari dijs alienis facientes mala an-
te oculos domini dei nostri 2.

PROpter quod statuit dominus deus
noster verbum suū: quod locutus
est ad nos: & ad iudices nostros qui iudi
cauerunt in hierusalem: & ad reges no
stros & ad principes nostros & ad oēm
israel & iuda vt adduceret dñs sup nos
mala magna que non sunt facta sub ce
lo quemadmodū facta sunt in hierusa
lem sm que scripta sunt in lege moysi:
vt manducarethomo carnes filii sui: &
carnes filie sue. Et dedit eos sub manu
regum omniū qui sunt in circuitu no
stro in improperium & in desolatio-
nem & in omnibus populis in quibus
nos dispersit dñs. Et facti sum⁹ subtus
& nō supra: quia peccauimus domino
deo nostro nō obaudiendo voci ipsius.
Domino deo nostro iusticia: nobis au-
tem & patribus nostris confusio facie:
sicut est dies hec. Quia locutus est do-
minus super nos omnia mala hec que
venerunt super nos: & non fumus de-
precati faciem domini dei nostri: vt re-
uerteremur vnusquisq̄ nostrum a vijs
nostris pessimis. Et vigilauit dominus
in malis & adduxit ea super nos: quia
iustus est dominus in omnibus opibus
suis que mandauit nobis: & non audi-
uimus vocem ipsius vt iremus in pre-
ceptis domini que dedit ante faciē no-
stram. Et nunc domine deus israel qui
eduxisti populum tuū de terra egypti
in manu valida: & in signis & in prodi-
gijs: in virtute tua magna & in brachio
excelso: & fecisti tibi nomen sicut est di
es iste: peccauimus: impie egimus: ini-
que gessimus domine deus noster: in
oīb⁹ iusticijs tuis. Auertatur ira tua
a nobis: quia derelicti sumus pauci in-
ter gentes vbi dispersisti nos. Exaudi
domine preces nostras & orationes no
stras & educ nos propter te: & da nobis
inuenire gratiam ante faciem eorum
qui nos abduxerunt: vt sciat omnis ter
ra quia tu es dñs deus noster: & quia
nomen tuū inuocatum est sup israel:
& super genus ipsius. Respice domine
de domo sancta tua in nos: & inclina au
rem tuam & exaudi nos. Aperi oculos
tuos & vide: quia non mortui qui sunt
in inferno: quorum spiritus acceptus
est a visceribus suis: dabunt honorē &
iusticationē dño: sed anima que tristis
est super magnitudinē mali: & incedit
curua & infirma: & oculi deficientes:
& anima esuriens dat tibi gloriam & iu
sticiam domino: quia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

venerūt sup nos τ nō deprecati sum⁹ fa-
ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τὸ πρόσω-
cie dñi vt reuerteremur vnusq̄sq̄ a
που κυρίου τοῦ ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ
cogitationib⁹ cordis nri ma
τῶν ἐνθυμάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονη
li: τ vigilauit dñs sup malis.
ρᾶς, καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ἐπὶ τοῖς κακοῖς·
τ induxit dñs sup nos: q̄ iust⁹
καὶ ἐπήγαγεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς· ὅτι δίκαιος
dñs in oīb⁹ opīb⁹ suis q̄ pre
ὁ κύριος ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἃ ἐνε-
cepit nobis. τ nō audiuim⁹ vo
τείλατο ἡμῖν. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φω-
cē ei⁹ vt ābularem⁹ in preceptis do
νῆς αὐτοῦ πορεύεσθαι τοῖς προσάγμασιν κυ
mini q̄ dedit ante faciē nr̄am.
ρίου οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν.
τ nūc dñe deus israel q̄ eduxisti
καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἐξήγαγες
pplm tuū de terra egypti in manu
τὸν λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ
forti τ in signis τ in portētis τ
κραταιᾷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν καὶ
in virtute magna τ in brachio excel
ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψη-
so. τ fecisti tibi nomē sicut di-
λῷ. καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέ-
es hec peccauim⁹: impie egim⁹ · iniq̄
ρα αὕτη ἡμάρτομεν, ἠσεβήσαμεν ἠδικη-
fecim⁹ dñe deus nr̄ sup oīb⁹
σαμεν κύριε θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
iustificationib⁹ tuis: auertat̄ ira
δικαιώμασίν σου, ἀποστραφήτω ὁ θυμός
tu⁹ a nobis: q̄ derelicti sumus pauci
σου ἀφ' ἡμῶν, ὅτι καταλελείμμεθα ὀλίγοι
in gētib⁹ vbi dispersisti nos illuc.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ διεσκόρπισας ἡμᾶς ἐκεῖ.
exaudi dñe oronē nr̄am
ἐπάκουσον κύριε τῆς προσευχῆς ἡμῶν
τ deprecationē nr̄as τ libera nos
καὶ τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς
ppter te: τ da nobis gr̄am ante
ἕνεκέν σου, καὶ δὸς ἡμῖν χάριν κατὰ
faciē trāsmigrare faciēs nos. vt
πρόσωπον τῶν ἀποικισάντων ἡμᾶς. ἵνα
sciat omis terra q̄ tu es dñs deus
γνῶ πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ εἶ κύριος θεὸς
noster: q̄ nomē tuū inuocatū est sup is-
ἡμῶν, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ Ἰσ-
rael τ sup gen⁹ ei⁹. dñe respice
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ. κύριε κάτιδὲ
de domo sancta tua: τ cogita in
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου, καὶ ἐννόησον εἰς
nos: inclina dñe aurē tuā τ audi τ aperi
ἡμᾶς· κλίνον κε' οὓς σου· καὶ ἄκουσον καὶ ἄνοι
dñe oculos tuos: τ vide q̄ nō
ξον κε' τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε ὅτι οὐχ οἱ
mortui in iferno q̄s assumpt⁹ è ipsis
τεθνηκότες ἐν τῷ ἅδῃ ὧν ἐλήφθη τὸ πνεῦμα
eor̄ a viscerib⁹ suis. da
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν. δώσουσι
būt gl̄iam τ iustificationē dño. sed ani
σιν δόξαν καὶ δικαίωμα τῷ κυρίῳ. ἀλλ' ἡ ψυ
ma tristis sup magnitudie q̄ vadit
χὴ ἡ λυπουμένη ἐπὶ τὸ μέγεθος ὃ βαδίζει
curua τ infirma τ oculi
κύπτον καὶ ἀσθενοῦν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ
deficientes τ aīa esuriēs. da-
ἐκλείποντες καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πεινῶσα. δώ-
būt tibi gl̄iam τ iustitiā dñe. q̄a
σουσίν σοι δόξαν καὶ δικαιοσύνην κύριε. ὅτι

nō sup iustificationes patrū nrox τ
οὐκ ἐπὶ τὰ δικαιώματα τῶν πρόων ἡμῶν καὶ
regū nrox nos fundi=
τῶν βασιλέων ἡμῶν ἡμεῖς καταβάλλο=
mꝰ miam nfam ante faciē tuā
μθα τὸν ἔλεον ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου
dñe deꝰ noster.qꝛ immisisti furorē tuū
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν.ὅτι ἐπήκας τὸν θυμόν σου
τ irā tuā in nos sicut loqu
καὶ τὴν ὀργήν σου ἐις ἡμᾶς καθάπερ ἐλά=
tus es in manu puox tuox pro
λησας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προ
phetarꝫ dicēs: sic dixit dñs: inclinate
φητῶν λέγων,οὕτως εἶπεν κύριος,κλίνατε
legē vfam τ opamini re=
τὸν νόμιον ὑμῶν καὶ ἐργάσαθε τῷ βασι=
gi babylonis: τ sedete sup
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καθίσατε ἐπὶ τῆς
terrā ḡm dedi patribꝰ vris. τ si
γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν.καὶ ἐὰν
nō audieritis vocē dñi operari
μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσαθαι
regi babylonis: defectionē faciā
τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος,ἐκλείψιν ποιήσω
de ciuitate iuda τ deforis hierusalē:
ἐκ πόλεως ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλήμ,
vocē letitie τ vocē gaudij
φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης
vocē sponi τ vocē sponꝭ: τ erit
φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης,καὶ ἔσαι
ois terra in inuiā ab inhabitātibꝰ.
πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβαρον ἀπὸ ἐνοικούντων.
τ nō audiuimꝰ vocē tuā vt opera
καὶ οὐκ ἠκούσαμθα τῆς φωνῆς σου ἐργάσα
remur regi babylonis. τ statuisti
σθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος · καὶ ἔστησας
verba tua q loquutꝰ es in manibꝰ
τοὺς λόγους σου οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶν
puox tuox pphetarꝫ vt trāsferrē
τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν τ ἐξενεχ
tur ossa regū nrox τ ossa
θῆναι τὰ ὀστᾶ βασιλέων ἡμῶν καὶ τὰ ὀστᾶ
patrū nrox de loco eox. τ
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τ τόπου αὐτῶν.καὶ
ecce sunt ꝓiecta calori di=
ἰδοὺ εἰσὶν ἐκκερριμμένα τῷ καύματι τῆς ἡμέ
ei τ glaciei noctis. τ mor=
ρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός.καὶ ἀπε=
tui sunt in doloribꝰ malis in fame τ
θάνοσαν ἐν πόνοις πονηροῖς ἐν λιμῷ καὶ
in gladio τ in emissione. τ posuisti
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν ἀπωλείᾳ.καὶ ἔθηκας τὸν
domū tuā vbi inuocatū est nomē tuū
οἶκόν σου οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου
in ea sicut dicꝰ hec ppt malicīā do
ἐπ' αὐτῷ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν οἴ
mꝰ israel τ domꝰ iuda. τ fecisti
κου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. καὶ ἐποίησας
in nos dñe deꝰ noster sm oēm
εἰς ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν
equitatē tuā: τ sm oēm misera
ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ πάντα οἰκτιρ=
tionē tuā magnā: sicut loquutꝰ es in ma=
μόν σου τὸν μέγαν,καθὰ ἐλάλησας ἐν χεί
nu fui tui moysi in die ꝓcipiē
ρὶ παιδός σου μωυσῆ ἐν ἡμέρᾳ ἐντειλα
te te ei scribere legē tuā co=
μθέου σου αὐτῷ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναν
rā filijs israel dicēs: sī nō audieritis
τίον υἱῶν ἰσραὴλ λέγων,ἐὰν μὴ ἀκούσητε
vocē meā. pfecto turba magna
τῆς φωνῆς μου.ἦμὴν ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη

non sm iustícias patrum nostrorum
nos fundimus preces: & petimus míse
ricordiam ante conspectum tuum do=
mine deus noster: sed qua mísisti íram
tuam & furorem tuum super nos: sicut
locutus es in manu puerorum tuorū
prophetarū dicens. Sic dicit domín⁹.
Inclinate humerum vestrū & cerucem
vestrā; & opera facite regi babylonis:
et sedebitis in terra quā dedi patribus
vestris. Quod sí non feceritis nec audie
ritis vocem domini dei vestri operari
regi babylonie: defectionē vestram fa=
ciam de ciuitatibus iuda: & a foris hie=
rusalem: & auferam a vobís vocem io=
cunditatis & vocem gaudíi: & vocem
sponsi & vocem sponte: & erit oís terra
sine vestigio ab inhabitantibus eam. Et
non audierunt vocē tuā vt operarētur
regi babylonis: & statuísti verba tua q̄
locutus es in manibus puerorū tuorū
prophetarū: vt trāsferrētur ossa regū
nostrorū: & ossa patrū nostroꝝ de loco
suo. Et ecce proiecta sunt in calore so=
lis & in gelu noctis & mortuí sunt in
doloribꝰ pessimis: in fame & in gladío
& in emissione. Et posuísti templū in
quo ínuocatū est nomen tuū in ipso sí=
cut hec dies propter ínquitatē domus
ísrael & domus iuda. Et fecisti in nobis
dñe deus noster: sm omnē bonitatem
tuam & sm omnē misérationē tuā illā
magnā: sicut locutus es in manu pueri
tuí moysi in die qua precepísti ei scríbe
re legem tuā coram filíis ísrael dicens.
Sí non audieritis vocem meā: multitu
do hec magna cōuertetur in mínimā
gentem quoniā eos dispergā: quia scio
q̄ me non audiet populus. Populus est
enī dura ceruice. Et cōuertetur ad cor
suum ín terra captiuitatís sue: & scient
qa ego sum dñs deus eorū: & dabo eis
cor & itelligēt: & aures & audiēt: & lau
dabunt me ín terra captíuitatis sue: &
memores erunt nomínis mei. Et auer
tent se a dorso suo duro: & a malignita
tibus suís: quía reminíscentur viam pa
trum suorum qui peccauerunt ín me.
Et reuocabo íllos in terram quā iurauí
patribus eorū abraam ísaac & iacob: &
dominabūtur eiꝰ. Et multiplícabo eos
& non mínorabūtur. Et statuā íllís testa
mentū alterū sempiternū: vt sím íllis
ín deū & ipsi erunt míhi ín populū. Et nō
mouebo amplíus populum meū filios
ísrael a terra quam dedí eis.

ꝛ. ET nunc dñe oípotens deus ísrael
anima in angustíis & spūs anxíus
clamat ad te. Audi dñe & míserere qa
deus es misericors: & míserere nostrí
quía peccauimꝰ ante te. Quía tu sedes
in sempiternū: & nos peribimꝰ in eternū.
Dñe oípotens deus ísrael audi nūc ora
tionem mortuorū ísrael: & filiorū ípso
rum qui peccauerūt ante te: & non au=
dierunt vocem dñi dei suí: & agglutina
ta sunt nobis mala. Noli meminísse ínI
quitatís patrū nostroꝝ: sed memento
manus tue & nominis tui ín tempore
ísto: quía tu es dñe deus

multa hec reuertet in quā in
ἡ πολλὴ αὕτη ἀποστρέψει εἰς μικρὰν ἐν
gentib⁹ quo dispergā eos illuc.qꝛ
γοῖς ἔθνεσιν οὗ διεσπερῶ αὐτοὺς ἐκεῖ.ὅτι
cognoui q̄ nō audiēt me.qꝛ ppls
ἔγνων ὅτι οὐ μὴ ἀκούσωσίν μου.ὅτι λαὸς
dure ceruicis est. τ cōuertent
σκληροτράχηλός ἐστιν. καὶ ἐπιστρέψουσιν
ad cor suū in terra trāsmigratiōis e=
ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐν γῇ ἀποικισμοῦ αὐ
rū: τ scīēt qꝛ ego dñs deꝰ eo
τῶν,καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐ
rū: τ dabo eis cor: τ aures
τῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν καὶ ὦτα
audiētes τ laudabūt me in terra trāsmi=
ἀκούοντα καὶ αἰνέσουσίν με ἐν γῇ ἀποικισ
gratiōis sue. τ recordabunt nominis
μοῦ αὐτῶν. καὶ μνησθήσονται τ ὀνόματός
mei: τ auertēt se a dorso suo
μου, καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ νώτου αὐτῶν
duro τ a malignitatibꝰ rꝝ
τ σκληροῦ καὶ ἀπὸ πονηριῶν πραγμάτων
suꝝ. qꝛ reminiscar vie pa=
αὐτῶν.ὅτι μνησθήσομαι τῆς ὁδοῦ τῶν πα
trū suox q̄ peccant coꝝ
τέρων αὐτῶν τῶν ἁμαρτανόντων ἐναντι=
dño. τ reducā illos in terrā
κυρίου: καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quā iurauí patribꝰ suis ubra=
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν τῷ ἀβρα
am τ ysaac τ iacob: τ dñabū
ὰμ καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακώβ,καὶ κυριευ
tur eiꝰ. τ multiplicabo eos τ nō
σουσιν αὐτῆς. καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς καὶ οὐ
minorabunt. τ statuā eis testamētū
μὴ σμικρυνθῶσιν·καὶ στήσω αὐτοῖς διαθήκην
eternū vt sim ego illis in deū: τ
αἰώνιον τοῦ εἶναί με αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ
ipi erūt mihi in pplm. τ nō mouebo
αὐτοί ἔσονταί μοι εἰς λαόν· καὶ οὐ κινήσω
vltra pplm meū israel a trā quā
ἔτι τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς
dedi eis.
ἔδωκα αὐτοῖς.

Ca.ꝛ.

O Dñe oīpotens deꝰ israel:
Κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
aīa in angustiis τ ispūs anxi⁹ clama
ψυχὴ ἐν στενοῖς καὶ πνεῦμα ἀκηδιῶν κέκρα
mit ad te: audi dñe τ miserere: qꝛ
γεν πρὸς σέ,ἄκουσον κύριε καὶ ἐλέησον,ὅτι
deꝰ misericors es τ miserere: q: peccam
θεὸς ἐλεημόνων εἶ καὶ ἐλέησον, ὅτι ἡμάρτο=
musꝰ coꝝ te: qꝛ tu sedes ineternū
μεν ἐναντίον σου,ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶ
nū: τ nos pereūtes in seculū.
να,καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα.
dñe oīpotens deꝰ israel:
κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
audi īā orationē mortuo=
ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνηκό=
rū israel: τ filiorū eox q̄ peccant
των ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν τῶν ἁμαρτανόντων
coꝝ te q nō audierūt vocē do
ἐναντίον σου οἳ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυ
mini dei sui: τ adhesērūt nobis
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν,καὶ ἐκολλήθη ἡμῖν τὰ
mala. ne memineris iniq̄tatū patrū nrox:
κακά·μὴ μνησθῇς ἀδικιῶν πατέρων ἡμῶν,
sed memētō manꝰ tue τ nominis
ἀλλὰ μνήσθητι χειρός σου καὶ ὀνόματός
tui in tpe hoc. qꝛ tu dñs deus
σου ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ.ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς

noſter ꝛ laudabim⁹ te dñe. qr ꝓpt ἡμῶν καὶ αἰνέσομέν σε κύριε. ὅτι διά hoc dediſti timorē tuū in cor= ρούτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ καρ= dib⁹ nr̄is vt inuocem⁹ nomē tuū διαις ἡμῶν τ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά σου ꝛ laudem⁹ te in trāſmigratiōe nr̄a: qr καὶ αἰνέσωμεν σε ἐν τῇ ἀποικία ἡμῶν, ὅτι auertim⁹ ſup cor nr̄m oēm ἀπεστρέψαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν πᾶσαν B iniq̄tatē patrū nr̄oꝝ q peccauerūt ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἡμαρτηκότων coram te. ecce nos hodie in ἐναντίον σου. ἰδοὺ ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ trāſmigratiōe nr̄a quo diſpoſiſti nos illic ἀποικία ἡμῶν οὗ διεσπείρας ἡμᾶς ἐκεῖ in improperiū ꝛ in maledictionē ꝛ in debi εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς ὄφλη tū ſm oēs iniq̄tates pa= σιν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας τῶν πατέ= trū nr̄oꝝ q receſſerūt a dño deo ρων ἡμῶν οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ nr̄i. audi iſrael mādata vite: auri⁹ p ἡμῶν. ἄκουε ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωτί= cipite vt ſciatis prudētiā. q̄d eſt iſrael qr σασθε γνῶναι φρόνησιν. τί ἐστιν ἰσραὴλ ὅτι in terra inimicoꝝ es: inueteraſti in fra gtie ἐν γῇ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῇ ἀλ na: coīquinat⁹ es cū mortuis. reputa= λοτρίᾳ, συνεμιάνθης τοῖς νεκροῖς. προσελο= tus es cū his q in iferno: dereliqſti γίσθης μετὰ τῶν εἰς ᾅδου, ἐγκατέλιπες C fontē ſapiētie. via dei. ſi τὴν πηγὴν τῆς σοφίας τῇ ὁδῷ τοῦ θεοῦ. εἰ ambulaſſes habitaſſes in pace ſempi= ἐπορεύθης κατῴκισας ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα. diſce vbi eſt prudētia vbi eſt fortitudo. μάθε ποῦ ἐστιν φρόνησις ποῦ ἐστιν ἰσχύς. vbi eſt intellect⁹ vt ſcias ſimul. vbi ποῦ ἐστιν σύνεσις τοῦ γνῶναι ἅμα. ποῦ eſt lōgeuitas ꝛ vita. vbi eſt lumē ἐστιν μακροβίωσις καὶ ζωή. ποῦ ἐστιν φῶς oculoꝝ ꝛ pax. q̄s inuenit locū ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη. τίς εὗρεν τὸν τόπον ei⁹: ꝛ q̄s intrauit in theſauros αὐτῆς, καὶ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς eius: vbi ſunt ꝓncipes gētiū ꝛ αὐτῆς, ποῦ εἰσιν οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ dñantes beſtijs q̄ ſup terrā: οἱ κυριεύοντες τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, in anib⁹ celi illudētes: ꝛ οἱ ἐν τοῖς ὀρνίοις τοῦ οὐρανοῦ ἐμπαίζοντες, καὶ D argētū theſaurizātes ꝛ aur̄ cui τὸ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσίον ᾧ cōfidūt hoīes ꝛ nō eſt finis ἐπεποίθεισαν ἄνθρωποι καὶ οὐκ ἔστιν τέλος acquirēdis eoꝝ. qr argētū fabri τῆς κτήσεως αὐτῶν. ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τε= cātes: ꝛ ſolliciti ꝛ nō eſt inuē κτεύοντες, καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ tio operū illoꝝ. exterminati ſūt εὕρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν. ἠφανίσθησαν ꝛ ad infero deſcēderūt ꝛ alij ſurre= καὶ εἰς ᾅδου κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀνέ= xerūt ꝓ illis. iumtores viderūt lumē ꝛ νεύσαν ἀντ' αὐτῶν. νεώτεροι εἶδον φῶς καὶ habitauerūt ſup terrā: viā aūt ſcīētie κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης nō cognouerūt: neq̄ intellexerūt ſemitas ei⁹: οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς, neq̄ ſuſceperūt eā. filij eoꝝ a οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς. υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ

noſter: & laudabimus te dñe: quia pro= pter hoc dediſti timorem tuū in cordi bus nr̄is: & vt inuocemus nomen tuū & laudemus te in captiuitate nr̄a: quia cōuertimur ab iniq̄tate patrū noſtroꝝ qui peccauerūt ante te. Et ecce nos in captiuitate nr̄a ſumus hodie quo nos diſperſiſti in ꝓperiū & in maledictū & in peccatū ſm oēs iniq̄tates patrum noſtrorū q diſceſſerūt a te dñe deus nr̄. Audi iſrael mādata vite: auribus pcipe vt ſcias prudentiā. Quid eſt iſrael q̄ in terra inimicorū es. Inueteraſti in terra aliena: coinquinatus es cū mortuis. De= putatus es cū deſcendētib⁹ in infernū: dereliqſti fontē ſapiētie. Nā ſi in via dei ambulaſſes habitaſſes vtiq̄ in pace ſup terrā. Diſce vbi ſit prudētia vbi ſit virtus vbi ſit intellectus: vt ſcias ſimul vbi ſit longiturnitas vite & victus: vbi ſit lumē oculorū & pax. Quis inuenit locū ei⁹. Et quis intrauit in theſauros eius? Vbi ſunt principes gentiū & qui dñantur ſup beſtias q̄ ſunt ſup terrā. Qui in aui bus celi ludūt: q argentū theſaurizāt & aurū in quo cōfidūt hoīes: & nō ē finis acq̄ſitionis eorū. Qui argentū fabricāt & ſollicīti ſunt nec ē inuētio operū illo rū. Exterminati ſunt & ad inferos deſcē derūt. & alii loco eoꝝ exſurrexerūt. Iu uenes viderūt lumē & habitauerūt ſup terrā. Viā aūt diſcipline ignorauerūt ne q̄ intellexerūt ſemitas ei⁹: neq̄ filii eoꝝ ſuſceperūt eam. A facie ipſorū longe facta eſt. Non ē audita in terra chanaā: neq̄ viſa eſt in themā. Filii quoq̄ agar qui exquiſierūt prudentiā que de terra eſt: negociatores terre & theman: & fa= bulatores & exquiſitores prudentie & intelligētie: viā aūt ſapiētie neſcierūt: neq̄ cōmemorati ſunt ſemitas eius. O iſrael q̄ magna eſt domus dei: & ingēs locus poſſeſſionis ei⁹. Magnus eſt & nō habet finē: excelſus & īmenſus. Ibi fue runt gigātes noīati: illi qui ab initio fue runt ſtatura magna ſcientes bellū. Nō hos elegit dñs: neq̄ viā diſcipline inue nerunt: ꝓpterea perierūt. Et q̄m non habuerūt ſapientiā interierūt ꝓpter ſuā inſipientiā. Quis aſcēdit in celū & acce pit eam & eduxit eā de nubibus? Quis tranſfretauit mare & inuenit illā & attu lit illā ſup aurū electū? Non eſt q poſſit ſcire vias eius: neq̄ qui exqrat ſemitas eius. Sed qui ſcit vniuerſa nouit eam: & adinuenit eā prudentia ſua. Qui prepa rauit terrā in eterno tpe: & repleuit eā bipedibus & q̄drupedibus. Qui emit= tit lumē & vadit: & vocauit illud: & obe dit illi in tremore. Stelle aūt dederunt lumen in cuſtodiis ſuis: & letate ſunt. Vocate ſunt & dixerunt. Adſumus. Et luxerunt ei cum iocunditate: qui fecit illas. Hic eſt deus noſter & eſtimabitur alius aduerſum eum. Hic adinuenit omnē viam diſcipline: & tradidit illam iacob puero ſuo: & iſrael dilecto ſuo. Poſt hec in terris viſus eſt & cum homi bus conuerſatus eſt. 4.

via ipoꝝ lōge factiſſūt. neq̄ au τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐφυπήσαν. οὐδὲ ἠ= dita eſt in chanaā neq̄ viſa ē in themā. κούσθη ἐν χαναὰν οὐδὲ ὤφθη ἐν θαιμάν. neq̄ filij agar exquirētes prudentiā q̄ οὔτε υἱοὶ ἄγαρ ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν οἱ ſup terrā: mercatores merā ꝛ the ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς μερὰν καὶ θαι= mā ꝛ fabulatores ꝛ examinatores μὰν καὶ οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς prudētie. viā aūt ſapiētie nō cognouerūt neq̄ συνέσεως. ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ recordati ſunt ſemitas ei⁹. o iſrael ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς. ὦ ἰσραὴλ quā magna dom⁹ dei: ꝛ ꝓlix⁹ lo= ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιμήκης ὁ τό cus poſſeſſionis ei⁹: magn⁹ ꝛ nō hꝫt πος τῆς κτήσεως αὐτοῦ, μέγας καὶ οὐκ ἔχει finē. excelſus ꝛ imēſus: ibi fue τελευτήν. ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος, ἐκεῖ ἐγενή= runt gigātes nominati ab initio θησαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς exītes magni ſciētes bellū. ἡμερῶται ἐυμεγέθεις ἐπιστάμενοι πόλεμον. nō hos elegit de⁹: neq̄ viā ſcien= οὐ τούτους ἐξελέξατο ὁ θεὸς, οὐδὲ ὁδὸν ἐπιστή tie dedit illis: ꝛ perierūt eo qđ μης ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἀπώλοντο διὰ τὸ nō hērēt prudētiā. perierūt ꝓpt teme μὴ ἔχειν φρόνησιν. ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀβου= ritatē eoꝝ. q̄s aſcēdit in celū ꝛ acce λίαν αὐτῶν. τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλα pit eā? ꝛ deduxit eā de βεν αὐτήν; καὶ κατεβίβασεν αὐτὴν ἐκ τῶν nubib⁹? q̄s trāſtuit trā mare ꝛ νεφελῶν; τίς διέβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ inuenit eā: ꝛ afferet eā auro ele= εὗρεν αὐτήν, καὶ οἴσει αὐτὴν χρυσίου ἐκ= cto? nō eſt cognoſcēs viā ei⁹: λεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς, neq̄ q̄cōſiderer ſemitā ei⁹: ſed οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς, ἀλλ' ὁ ſciēs oīa cognoſcit eā: adinuenit εἰδὼς τὰ πάντα γινώσκει αὐτὴν, ἐξεῦρεν eā prudētia ſua. q̄ ꝓparauit αὐτὴν τῇ συνέσει αὐτοῦ. ὁ κατασκευάσας τὴν terrā in eternū ꝓpter ipleuit eā iumē γῆν εἰς αἰῶνα χρόνον ἐνέπλησεν αὐτὴν κτή nis q̄drupedib⁹. q̄ mittit lumē νων τετραπόδων. ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς ꝛ ibit. vocauit illud: ꝛ obediuit καὶ πορεύσεται. ἐκάλεσεν αὐτό, καὶ ὑπήκου illi timore. at ſtelle ſplēduerūt in σεν αὐτῷ τρόμῳ. οἱ δὲ ἀστέρες ἔλαμψαν ἐν cuſtodijs ſuis ꝛ letate ſunt. ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ ηὐφράνθησαν. vocauit eos ꝛ dixerūt adſum⁹. ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπαν πάρεσμεν. ſplēduerūt cū letitia ei q̄ fecit ἔλαμψαν μετ' εὐφροσύνης τῷ ποιήσαντι illos. hic de⁹ nr̄ nō reputabit̄ αὐτούς. οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ λογισθήσεται ali⁹ aduerſus eſt. inuenit oēm viā ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν ſciētie: ꝛ dedit eā iacob ſer= ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰακὼβ τῷ παι uo ſuo ꝛ iſrael dilecto ſuo. δὶ αὐτοῦ καὶ ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτ. poſt hoc in terra viſus ē ꝛ iter μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς hoīes cōuerſatus eſt. ἀνθρώποις συνανεστράφη. C.4.

Tex.gre.cū inter.latina.

Hec liber ꝓcepton
Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσαγμάτων τ̄ dei: ⁊ lex exiſtēs in eternū. θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα. oēs tenentes eā in vitā: at πάντες δὶ κρατοῦντες αὐτὴν εἰς ζωήν, οἱ δὲ derelinquētes eā morient. κα- καταλείποντες αὐτὴν ἀποθανοῦνται. ἐπι- uertere iacob ⁊ apprehēde eā. am- στράφου Ἰακὼβ καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς. δὸ- bula ad ſplēdorē coꝝ lūi- δυσον πρὸς τὴν λαμψιν κατέναντι τ̄ φω ne eiꝰ. nc oes alteri glām tuā τὸς αὐτῆς. μὴ δῶς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου ⁊ q̄ ſunt vtilia tibi gēti aliene. bea καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνει ἀλλοτρίῳ. μα ti ſumꝰ iſrael: q̄ placita deo πάριοί ἐσμεν Ἰσραήλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ nobis cognita ſunt. cōfidite ꝑpſe meꝰ me- ἡμῖν γνωστά ἐστιν. θαρσεῖτε λαοί μου μνη moziale iſrael. venūdati eſtis gētibꝰ nō μόσυνον Ἰσραήλ. ἐπράθητε τοῖς ἔθνεσιν οὐκ in ꝑditionē. ꝑpꝙ aūt ad iracūdiā ꝓuocaſtis vos εἰς ἀπώλειαν. διὰ δὲ τὸ παροργίσαι ὑμᾶς deꝰ traditi eſtis aduerſarijs. τὸν θεὸν παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις. exacerbaſtis eīm eū q̄ fecit vos: ſa παρωξύνατε γὰρ τὸν ποιήσαντα ὑμᾶς, θύ criſicāres demonijs ⁊ nō deo. obliti eſtis σαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπελάθεσθε aūt eū q̄ genuit vos deū eternū: cō δὲ τὸν φύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυ- triſtaſtis aūt ⁊ eā q̄ nutriuit vos hie πήσατε δὲ καὶ τὴν ἐκθρέψασαν ὑμᾶς Ie- ruſalē: vidit eīꝫ aduenientē vobis ρουσαλήμ, εἶδεν γὰρ τὴν ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ira a deo ⁊ dixit :audite ὀργὴν παρὰ τ̄ θεοῦ καὶ εἶπεν, ἀκούσατε cōfines ſion: induxit mihi deꝰ lu- οἱ πάροικοι σιών, ἐπήγαγέ μοι ὁ θεὸς πό- ctū magnū. vidi eīꝫ captiuitatē θος μέγα. εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν filioꝝ meoꝝ ⁊ filiaꝝ. quā induxit e- υἱῶν μου καὶ θυγατέρων ἣν ἐπήγαγε αὐ- is eternꝰ: nutriui eīꝫ illos cū luctu τοῖς ὁ αἰώνιος, ἔθρεψα γὰρ αὐτοὺς μετ' εὐ- dūitate: dimiſi aūt illos cū φροσύνης, ἐξαπέστειλα δὲ αὐτοὺς μετὰ fletu ⁊ luctu. nemo ſupgau- κλαυθμοῦ καὶ πένθους. μηδεὶς ἐπιχαι- deat mihi vidue ⁊ derelicte a ρέτω μοι τῇ χήρᾳ καὶ καταλελειμμένῃ ὑπὸ multis. deſolata ſū ꝑpꝫ peccata πολλῶν. ἠρημώθην διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν filiorū meoꝝ q̄ declinauerūt a lege dei: in- τέκνων μου διότι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ, δι ſtificatiōes aūt ſuas nō cognouerūt: neq; ābu- καιώματα δὲ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐπο lauerūt vias mādatoꝝ dei. neq; ſemi- ρεύθησαν ὁδοῖς ἐντολῶν θεοῦ, οὐδὲ τρί- tis diſcipline in iuſticia ei⁹ aſcēde βοις παιδίας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπέβη rūt. veniāt cōfines ſion ⁊ σαν. ἐλθέτωσαν αἱ πάροικοι σιὼν καὶ memorate captiuitatē filioꝝ meoꝝ μνήσθητε τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου ⁊ filiaꝝ quā induxiſti illis καὶ τῶν θυγατέρων ἣν ἐπήγαγες αὐτοῖς eternꝰ. induxit eīꝫ gētem ſup eos de lō ὁ αἰώνιος. ἐπήγαγε γὰρ ἔθνος ἐπ' αὐτοὺς μα ge gētē ipudētē ⁊ alterī⁹ lingue. q̄ πρόθεν ἔθνος ἀναιδὲς καὶ ἀλλόγλωσσον. ὅτι

Trāſla.B.Iero.

Hic liber mandatorū dei: & lex que eſt in eternū. Oēs qui tenent ea: peruenīēt ad vitā: qui aūt dereliquerūt eam in mortē. Conuertere iacob & ap prehende eā: ambula per viā ad ſplen- dorē eius cōtra lumen eius. Ne tradas alterī gloriā tuā & dignitatem tuā genti aliene. Beati ſumus iſrael: quia que deo placēt manifeſta ſūt nobis. Animeqor eſto popul⁹ dei memorabilis iſrael. Ve nundati eſtis gentibus: nō in ꝑditionē: ſed ꝑpter quod in ira dei ad iracundiā prouocaſtis dominū: traditiq; eſtis ad- uerſariis. Exacerbaſtis eīm eū qui fecit vos deum eternū īmolantes demoniis & non deo. Obliti eīm eſtis eius qui nu triuit vos: & cōtriſtatis nutricem veſtrā hieruſalē. Vidit eni iracundiā a deo ve- nientē vobis: & dixit. Audite confines ſion. Adduxit enim mihi deus luctum magnū. Vidi enim captiuitatē populi mei filiorū meorū: & filiarū quā ſuper- duxit illis eternus. Nutrui enim illos cum iocūditate: dimiſi autē illos cum fletu & luctu. Nemo gaudeat ſuper me viduam & deſolatā: a multis derelicta ſum ꝑpter peccata filiorū meorū: quia declinauerūt a lege dei. Iuſticias autē ipſius neſcierūt: nec ambulauerūt per vias mādatorū dei: neq; p ſemitas veri- tatis eius cū iuſticia igreſſi ſunt. Veniāt cōfines ſion: & memorētur captiuitatē filiorū & filiarum mearū: quā ſupduxit illis eternus. Adduxit ei ſup illos gentē de longinquo: gentē īmprobā & alteri us lingue: qui nō ſunt reuerīti ſenē: ne- q; puerorū miſerti ſunt. Et adduxerunt dilectos vidue: & a filiis ynicā deſolaue runt. Ego aūt qd poſſum adiuuare vos? Qui enim adduxit ſup vos mala: ipſe vos eripiet de manib⁹ inimicorū vr̄oꝝ. Ambulate filii ambulate: ego enī dere licta ſum ſola. Exui me ſtola pacis: īdui autē me ſacco obſecrationis: & clama- bo ad altiſſimū in dieb⁹ meis. Aiequio- res eſtote filii: clamate ad dn̄m & eripi et vos de manu principū inimicorum. Ego enim ſperaui in eternū ſalutē ve- ſtrā: & venit mihi gaudiū a ſancto ſup miſericordia: que veniet vobis ab eter no ſalutari noſtro. Emiſi enim vos cuꝫ luctu & ploratu: reducet autem vos mi hi dn̄s cū gaudio & iocunditate in ſem piternū. Sicut enim viderūt vicine ſion captiuitatē veſtrā a deo: ſic videbunt & in celeritate ſalutē veſtram in deo que ſupueniet vobis cum honore magno et ſplendore eterno. Filii pacienter ſu- ſtinete iram que ſupueniet vobis. Per ſecutus eſt enim te inimicus tuus: ſed cito videbitis perditionē ipſius: & ſuper ceruices ipſius aſcendes. Delicati mei ambulauerunt vias aſperas. ducti ſunt enim vt grex direptus ab inimicis. Ani mequiores eſtote filii & proclamate ad dominum. Erit enim memoria veſtra ab eo qui duxit vos. Sicut enī fuit ſen- ſus veſter vt erraretis a deo: decies tan tum iterū cōuertentes requiretis eum. Qui enim induxit vobis mala: ipſe rur ſum adducet vobis ſempiternam ꝯꝯꝯ

Baruch.Cap. iiii.

nō erubuerūt ſenē neq; pueri miſti οὐκ ἠσχύνθησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον ηλι- ſunt: ⁊ abduxerūt dilectos ησαν, καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς vidue ⁊ a filiab⁹ vnicā deſo- χήρας καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τὴν μόνην ἠρή lauerūt: ego aūt qd poſſū ſū adiuare vos? μωσαν, ἐγὼ δὲ τί δύνασθαι βοηθῆσαι ὑμῖν; ὁ nā q̄ induxit vobis mala: eripiet vos γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακά, ἐξελεῖται ὑμᾶς de manu inimicoꝝ vr̄oꝝ. ambulate filij am ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε τέκνα βα bulate ego aūt relicta ſum deſta. exui δίζετε ἐγὼ δὲ κατελείφθην ἔρημος. ἐξεδυσά me ſtola pacis: indui me aūt ſac μην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ σάκ co deprecatiōis mee: clamabo ad eter κον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν αἰῶ nū in dieb⁹ meis. cōfidite filij νιον ἐν ταῖς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα clamate ad deū: ⁊ eripiet vos βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς de potētatu de manu inimicoꝝ. ego eīꝫ iā ἐκ δυνασείας ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἤδη ſperaui in eterno ſalutē vſam: ἤλπισα ἐπὶ τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, ⁊ venit mihi gaudiū a ſancto ſup καὶ ἦλθέν μοι χαρὰ παρὰ τ̄ ἁγίου ἐπὶ τῇ miſericordia q̄ veniet vobis velociꝰ ab ἐλεημοσύνῃ ἣ ἥξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τ̄ eterno ſaluatore nr̄o: emiſi eīꝫ vos q̄ αἰωνίου σῶ ἡμῶν. ἐξέπεμψα γὰρ ὑμᾶς με luctu ⁊ fletu: reddet aūt τὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ, ἀποδώσει δὲ mihi deꝰ vos cū gaudio ⁊ leti μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐ- tia in eternū. ſicut enī nūc vide φροσύνης εἰς τὸν αἰῶνα. ὡσπερ γὰρ νῦν ἑωρά rūt vicinje ſiō vſam capti κασιν αἱ πάροικοι σιὼν τὴν ὑμετέραν αἰχ uitatē: ſic videbūt velociter q̄ μαλωσίαν, οὕτως ὀφονται ἐν τάχει τὴν a deo vr̄o ſalutē: q̄ ſupueniet παρὰ τ̄ θεοῦ ὑμῶν σωτηρίαν, ἣ ἐπελεύσει vobis cū gl̄a magna ⁊ ſplendo- ται ὑμῖν μετὰ δόξης μεγάλης καὶ λαμπρότη re eterno. filij pacienter ſuſtinete τος τοῦ αἰωνίου. τέκνα μακροθυμήσατε τὴν a deo ſuperueniētē vobis irā: q̄ecu πᾶσαν τ̄ θεοῦ ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ὀργήν, κατε tus ē eīꝫ te inimicꝰ tu⁹: ⁊ videbis ei⁹ δίωξεν γάρ σε ὁ ἐχθρός σου, καὶ ὄψει αὐτοῦ ꝑditionē velociter: ⁊ ſup col- τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχή- la eoꝝ aſcēdes. delicati mei ābu λους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. οἱ τρυφεροί μου ἐπο lauerūt vias aſperas: ſublati ſūt ſicut grex ρεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἥρθησαν ὡς ποίμ direptꝰ ab inimicis. cōfidite νιον ἥρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν. θαρσήσατε filij ⁊ clamate ad deū. erit eīꝫ τέκνα καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν. ἔσαι γὰρ vſa ab inducēte: memoria: ſicut eīꝫ ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεία, ὥσπερ γὰρ fuit cogitatio vſa vt erraretis ἐβούλετο ἡ διάνοια ὑμῶν εἰς τὸ πλανηθῆναι vos a deo: decuplate cōuer ὑμᾶς ἀπὸ τ̄ θεοῦ, δεκαπλασιάσατε ἐπι- ſi q̄rere eū. nā q̄ induxit στρέψαντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν vobis mala inducet vobis eternā ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον

lentiã cū salute vra. cõ=
ἐυφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν·θάρ
de hierlz: cõsolabit te q nominauit te.
σει ἰλὴμ, παρακαλέσει σε ὀνομάσας σε.
miseri te affligẽtes t sup gaudẽ=
δίλαιοι οἱ σε καλώσαντες καὶ ἐπιχαρέν
tes tua ruina. misere ciuitates q̃b⁹
τες τὴ σῆ πτώσει. δίλαιαι αἱ πόλεις αἷς
seruierit filij tui. misera q̃ filĩ=
ἐδούλευσαν τὰ τέκνα σου. δίλαια ἡ δέξα
cepit filios tuos. sicut cū gaudiũ ẽ sup
μένη τοὺς υἱούς σου· ὥσπερ γὰρ ἐχάρη ἐπὶ
tua ruina t letata ẽ in ca=
τῇ σῇ πτώσει καὶ ἐυφράνθη ἐπὶ τῷ πτώματι
su tuo: sic cõtristabit in sua
τί σου, οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἐαυτῆς
desolatiõe. t amputabo ei⁹ exultationẽ
ἐρημίᾳ. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλίαμα
multitudinis t superbia ei⁹
τῆς πολυοχλίας, καὶ τὸ γαυρίαμα αὐτῆς
erit in luctũ. igitq cũ superuenĩet il=
ἔσται εἰς πένθος. πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται αὐ
li ab eterno in dies lõgos:
τῇ παρὰ τοῦ αἰωνίου εἰς ἡμέρας μακράς,
t habitabit a demonijs mul
καὶ κατοικηθήσεται ὑπὸ δαιμονίων χρόνον πολύ
titudine tẽporis. circũspice ad orientẽ
εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς σκόπευε· περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
hierusalẽ: t vide letitiã
ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τὴν εὐφροσύνην τὴν
a deo tibi venĩtẽ. ecce veni=
παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην. ἰδοὺ ἔρχον
unt filij tui quos misisti venĩt cõ=
ται υἱοί σου οὓς ἐξαπέστειλας ἔρχονται συ
gregati ab oriẽte vsq ad occidẽtẽ
ναγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν τῷ
verbo sancti gaudẽtes dei
ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ
gloria.
δόξῃ.

Ca. 5.

Θ Xue te hierlz stola luct⁹
Ἔκδυσαι ἰλὴμ τὴν στολὴν τοῦ πένθους
t vexatiõis tue t induere
καὶ τῆς κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν
decore q̃ a deo glie in
εὐπρέπειαν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δόξης εἰς
eternũ. amplectere diplodẽ q̃
τὸν αἰῶνα. περίβαλου τὴν δισπλοΐδα τῆς
a deo iustitie. ipone mi
παρὰ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης· ἐπίθου τὴν μί=
trã sup caput tuũ glie
τραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου τῆς δόξης τοῦ
eterne. nã de⁹ ostẽdet q̃ sub celo om
αἰωνίου· ὁ γὰρ θεὸς δείξει τῇ ὑπ' οὐρανὸν πά
ni tuũ splendorẽ: vocabit̃ enĩ
σῃ τὴν σὴν λαμπρότητα, κληθήσεται γάρ
tuũ nomẽ a deo in eternũ:
σου τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα,
pax iustitie t glia pietatis.
εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα θεοσεβείας.
surge hierusalẽ: t sta in excel
ἀνάστηθι ἱερουσαλήμ, καὶ στῆθι ἐπὶ τοῦ ὑψη
so t circũspice ad orientẽ
λοῦ καὶ περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
t vide tuos cõgregatos filios a so
καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ δυ=
lis occasũ vsq ad ortũ verbo
σμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τοῦ
sancti gaudẽtes dei memoria. exierũt
ἁγίου χαίροντας τῇ τοῦ θεοῦ μνείᾳ. ἐξῆλθον
enĩ a te pedestres ducti ab inimicis:
γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἀγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν,

iocunditatem cum salute vestra. Ani=
mequior esto hierusalem. Exhortatur
enim te qui te nominauit. Nocentes
peribunt qui te vexauerunt: & qui gra
tulati sunt in tui ruina punientur. Ciui
tates quibus seruierunt filii tui punien
tur & q̃ accepit filios tuos. Sicut enĩ ga
uisa est in tua ruina: & letata est in casu
tuo: sic cõtristabitur in sua desolatione.
Et amputabitur exultatio multitudi=
nis eius: & gaudimoniũ eius erit in lu
ctum. Ignis enĩ superueniet ei ab eter
no in longiturnis diebus: & habitabi=
tur a demonijs in multitudine tẽporis.
Circumspice hierusalem ad orientem:
& vide iocunditatem a deo tibi venien
tem. Ecce enim veniunt filii tui quos
dimisisti dispersos: veniunt collecti ab
oriente vsq ad occidentẽ: in verbo san
cto gaudentes in honorem dei. 5.

Θ Xue te hierusalem stola luctus &
vexationis tue: & induc te decore
& honore que a deo tibi est sempiter=
na gloria. Circũdabit te deus diploide
iustucie: & imponet mitram capiti tuo
honoris eterni. Deus enĩ ostendet splẽ
dorem suum in te qui sub celo est. No
minabitur enim tibi nomen tuũ a deo
in sempiternum: pax iustitie & honor
pietatis. Exurge hierusalẽ & sta in ex=
celso & circumspice ad orientem & vide
collectos filios tuos ab oriente sole vs
q̃ ad occidentẽ: in verbo sancti gau=
dentes dei memoria. Exierunt enim
abs te pedibus ducti ab inimicis: addu
cet autẽ illos dñs ad te portatos in ho=
norem sicut filios regni. Constituit enĩ
deus humiliare omnẽ montem excel
sum & rupes perennes & conualles
replere in equalitate terre: vt ambulet
israel dil'genter in honorẽ dei. Obum
brauerunt autem silue & omne lignũ
suauitatis israel mandato dei. Adducet
enim deus israel cum iocunditate in lu
mine maiestatis sue & cum miseri cor=
dia & iustitia que ex ipso est.
Incipit exẽplum epistole ciusdẽ quã mi
sit hieremias ad abductos captiuos in
babyloniã a rege babyloniorũ: vt annũ
ciaret illis sm qđ p̃ceptũ ẽ illi a deo. 6.

P Ropter peccata que peccastis ante
deum abducemini babyloniam ca
ptiui a nabuchodonosor rege baby=
loniorũ. Ingressi itaq̃ in babylonem
eritis ibi annis plurimis & tẽporibus
longis vsq̃ ad generationes septem:
post hoc autem educam vos inde cum
pace. Nunc autem videbitis in babylo
nia deos aureos & argẽteos & lapideos
& ligneos in humeris portari ostentã=
tes metum gentibus. Videte ergo ne
& vos similes efficiamini factis alienis
& metuatis: & metus vos capiat in ip=
sis. Visa itaq̃ turba de retro & ab an=
te: adorantes dicite in cordibus vestris.
Te oportet adorari domine. Angelus
autem meus vobiscum est. Ipse autem
exquiram animas vestras. Nam ligna
ipsorum polita a fabro: ipsa etiam in=
aurata & inargentata falsa sunt

adducit ãt illos de⁹ ad te subla
εἰσάγει δὲ αὐτοὺς ὁ θεὸς πρός σε αἴρομέ=
tos cũ glia sicut filios regni. cõstitu=
νους μετὰ δόξης ὡς υἱοὺς βασιλείας· συνί=
tuit enĩ de⁹ humiliari oẽm mõtẽ
στησεν γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος
excelsum t luttora pennia t cõualles
ὑψηλὸν καὶ πέτρας ἀενάους καὶ φάραγγας
repleri in coeq̃tionẽ terre: vt
πληροῦσθαι εἰς ὁμαλισμὸν τῆς γῆς, ἵνα
ambulet israel secure dei glo
βαδίσῃ ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τοῦ θεοῦ δό=
ria: exultauerũt ãt t sylue t oẽ
ξῃ, ἐσκίρτησαν δὲ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ πᾶν
ligniũ suauitatis israel mãdato
ξύλον εὐωδίας τῷ ἰσραὴλ προστάγματι τοῦ
dei: adducet enĩ pp̃s israel cũ leti
θεοῦ, ἀγήσεται γὰρ ὁ λαὸς ἰσραὴλ μετ' εὐ=
tia lumine glie ei⁹ cũ
φροσύνης τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν
misericordia t iustitia q̃ ab ipo
ἐλεημοσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ.

EPISTOLA.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Θ Xẽplũ epistole quã misit
Αντίγραφον ἐπιστολῆς ἣς ἀπέστειλεν
hieremias ad adducẽdos in ba
ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἀχθησομένους εἰς βα
bylonẽ a rege babyloni
βυλῶνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλω=
os. vt annũciaret illis sicut precepti ẽ
νίων· ἀναγγεῖλαι αὐτοῖς καθότι ἐπετάγη
illi a deo. ppt peccata que
αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς
peccastis corã deo: adducemini
ἡμαρτήκατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἀχθήσεσθε
in babyloniã captiui a nabu=
εἰς βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ ναβου=
chodonosor rege babyloniorũ.
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί
ingressi igit in babylonẽ: erunt
ων. εἰσελθόντες οὖν εἰς βαβυλῶνα, ἔσεσθε
illic ãnis plurib⁹ t ipse longũ vsq ad
ἐκεῖ ἔτη πολλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἕως
gnationes septẽ: post ãt hoc educã vos in
γενεῶν ἑπτά, μετὰ δὲ τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐν
de cũ pace. nunc ãt videbitis in ba=
κεῖθεν μετ' εἰρήνης. νυνὶ δὲ ὄψεσθε ἐν βα
bylone deos argẽteos t aureos t li
βυλῶνι θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυ
gneos in humeris subiatos ostẽdentes me
λίνους ἐπ' ὤμοις αἰρομένους δεικνύοντας φό
tũ gẽtib⁹. timete igit ne t
βον τοῖς ἔθνεσιν. ἐνλαβήσητε οὖν μὴ καὶ
vos assimilari alienigenis aut
ὑμεῖς ἀφομοιωθέντες τοῖς ἀλλοφύλοις ἀφ
milemini: t timor vos capiat in ipsis
ομοιωθῆτε, καὶ φόβος ὑμᾶς λάβῃ ἐπ' αὐτοῖς
videtes turbã ante t post eos
ἰδόντας ὄχλον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν αὐτῶν
adorãtes ea. dicite tã in mẽte
προσκυνοῦντας αὐτά, εἴπατε δὲ τῇ διανοίᾳ
te oportet adorare dñe.
σὲ δεῖ προσκυνεῖν δέσποτα. ὁ γὰρ ἄγγε=
lus meus vobiscũ est: ipe q̃ exq̃rens
λος μου μεθ' ὑμῶν ἐστιν, αὐτὸς τε ἐκζητῶν
aias vras: lingua enĩ eor est
τὰς ψυχὰς ὑμῶν, γλῶσσα γὰρ αὐτῶν ἐστιν
polita a fabro ipa q̃ de=
κατεσκευασμένη ὑπὸ τέκτονος αὐτά τε πε=
aurata t deargẽtata: falsa ãt sunt
ρίχρυσα καὶ περιάργυρα, ψευδῆ δέ ἐστιν

τ nō possunt loqui: τ sicut virgi
καὶ οὐ δύναται λαλεῖν, καὶ ὥσπερ παρθέ
ni amāti ornatū accipientes aur fa=
νω φιλοκόσμω λαμβάνοντες χρυσίον κα
bricāt coronas sup capita
ταskευάζουσιν στεφάνους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
deor suor: est āt τ qñ subtrahē
τῶν θεῶν αὐτῶν, ἐστι δὲ καὶ ὅτε ὑφαιρούμε
res sacerdotes a diis suis aurū
νοι οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν χρυσί=
τ argentū in se ipos expen=
ον καὶ ἀργύριον εἰς ἑαυτοὺς καταναλώσου
dēt. dabūt āt ex eis τ his q̄ sub
σι. δώσουσι δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ ταῖς ἐπὶ
tecto meretricib⁹: ornāt q̄s eos
τοῦ τέγους πόρναις, κοσμοῦσί τε αὐτοὺς
q̄si hoies vestimētis deos argē=
ὡς ἀνθρώπους τοῖς ἐνδύμασι θεοὺς ἀργυ=
teos τ aureos τ ligneos: hi āt nō
ροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυλίνους, οὗτοι δὲ οὐ
liberāt a rubigie τ tineis cir
διασῴζονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων πε=
clamictis illis vestimēto purpu
ριβεβλημένων αὐτῶν ἱματισμὸν πορφυ=
reo. extergētes facie ipor
ροῦν. ἐκμάσοντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν
ppt q̄ ex domo pulueꝛē q̄ est pluri
διὰ τὸν ἐκ τῆς οἰκίας κονιορτὸν ὃς ἐστι πολὺ
m⁹ sup eos: τ sceptrū habet vt ho.
ινο supꝛ eos: τ sceptrū habet vt ho.
ἐπ' αὐτούς, καὶ σκῆπτρον ἔχει ὡσεὶ ἄρ
ino iudex regiōis: q̄ in se pec
χοντος χώρας, ὃς τὸν εἰς αὐτὸν ἁ=
cantē nō iterfecit. habet āt gladio=
μαρτάνοντα οὐκ ἀνελεῖ. ἔχει δὲ ἐγχειρί=
lū in dextera τ securim: se āt de bel
διον ἐν δεξιᾷ καὶ πέλεκυν, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πο
lo τ latronib⁹ nō liberabit: vnde no=
λέμου καὶ λῃστῶν οὐκ ἐξελεῖται, ὅθεν γνῶρι
ti sunt nō exītes dei: ne igit timueritis
μοί εἰσιν οὐκ ὄντες θεοί, μὴ οὖν φοβηθῆτε
eos. sicut enī vas hois cōfra=
αὐτούς. ὥσπερ γὰρ σκεῦος ἀνθρώπου συντρι
ctū inutile fit: tales sunt
βὲν ἀχρεῖον γίνεται, τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν
dii eoꝝ: cōstitutis illis in
οἱ θεοὶ αὐτῶν, καθιδρυμένων αὐτῶν ἐν τοῖς
domib⁹: oculi eoꝝ plēi sunt pu
οἴκοις, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πλήρεις εἰσὶ κο
lueris a pedib⁹ introeun
πρίου ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν εἰσπορευομέ
tiū. τ sicut alicui q̄ offendit regē:
νων. καὶ ὥσπερ τινὶ ἠδικηκότι βασιλέα,
circūsepta sunt atria: sicut ad
περιπεφραγμένα εἰσὶν αἱ αὐλαί, ὡς ἐπὶ
mortē adducto: domos eoꝝ
θανάτῳ ἀπηγμένῳ, τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀ=
munīūt sacerdotes ianuis q̄s τ clau=
χυροῦσιν οἱ ἱερεῖς θυρώμασί τε καὶ κλεί
stris τ seris: vt a latrōib⁹ nō spo
θροις καὶ μοχλοῖς, ὅπως ὑπὸ λῃστῶν μὴ συ
lient: lucernas accēdūt τ plures q̄m
λήσωσι, λύχνους καίουσι καὶ πλείους ἢ
sibi ipis q̄rū nullā possunt
ἑαυτοῖς ὧν οὐδένα δύνανται ἰδεῖν, ἔστι μὲν
videre est q̄dē
ὥσπερ δοκὸς τῶν ἐκ τῆς οἰκίας, τὰς δὲ καρ
sicut trabs ex domo: at coꝝ
δίας αὐτῶν φασὶν ἐκλήχεσθαι τῶν ἀπὸ
da eoꝝ dicūt clingi q̄ de
γῆς ἑρπετῶν κατεσθόντων αὐτούς τε καὶ
terra serpentib⁹ comedentib⁹ eos q̄s τ
ἐσθῆτα αὐτῶν οὐκ αἰσθάνονται, μεμε
vestimēta eoꝝ nō sentiūt: nigri

et non possunt loqui. Et sicut virgini amanti ornamēta: ita accepto auro fa
bricata sunt. Coronas certe aureas ha
bent super capita sua dii illorum: vnde
subtrahunt sacerdotes ab eis aurum &
argentum: & erogant illud in semetip=
sis. Dant autem & ex ipso prostitutis:
& meretrices ornant: & iterum cūm re
ceperint illud a meretricibus: ornant
deos suos. Hi autem non liberantur ab
erugine & tinea. Opertis autem illis ve
ste purpurea extergent faciem ipsorū
propter puluerem domus qui est pluri
mus inter eos. Sceptrum autem habet
vt homo sicut iudex regionis: qui in se
peccantem non interficit. Habet etiam
in manu gladium & securim: se autem
de bello & a latronibus non liberat.
Vnde vobis notum sit quia non sunt
dii. Non ergo reuereamini eos. Sicut
enim vas hominis confractum inutile
efficitur: tales sunt & dii illorum. Con=
stitutis illis in domo: oculi eorum pleni
sunt puluere a pedibus introeuntium:
& sicut alicui qui regem offendit circū
septe sunt ianue: aut sicut ad sepulchrū
adductum mortuum: ita tutant sacer=
dotes ostia clausuris & seris ne a latroni
bus expolientur. Lucernas accendunt
illis & quidem multas ex quibus nullā
videre possunt. Sunt autē sicut trabes
in domo. Corda vero eorū dicunt elin
gere serpentes qui de terra sunt: dum
comedunt eos & vestimentum ipsorū
et non sentiunt. Nigre fiunt facies eo=
rum a fumo qui in domo fit. Supra cor
pus eorum & supra caput eorū volant
noctue & hirundines & aues etiam si=
militer & catte. Vnde sciatis quia non
sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurū
etiam quod habēt ad specimen: nisi ali
quis exterserit eruginem: non fulge=
bunt. Neq̄ enim dum cōflarentur sen
tiebant. Ex omni precio empta sunt in
quibus spiritus nō est in ipsis. Sine pe
dibus in humeris portantur: ostentan
tes ignobilitatē suam hominibus. Con
fundantur etiam qui colunt ea. Propte
rea si ceciderint in terram: a semetipsis
non consurgunt: neq̄ si quis eum sta=
uerit rectum per semetipsum stabit:
sed sicut mortuis humeri illis apponē
tur. Hostias illorū vendunt sacerdotes
ipsorum & abutuntur: similiter & mu=
lieres eorum decerpētes neq̄ infirmo
neq̄ mendicanti aliquid impartiunt:
de sacrificiis eorum fete & menstruate
contingunt. Scientes itaq̄ ex his quia
non sunt dii: ne timeatis eos. Vyde enī
vocantur dii: q̄a mulieres apponūt diis
argēteis & aureis & ligneis & in domib⁹
eorum sacerdotes sedent habentes tu
nicas scissas & capita & barbam rasam:
quorum capita nuda sunt. Rugiunt
autem clamantes contra deos suos si=
cut in cena mortui. Vestimenta eorū
auferunt sacerdotes: & vestiunt vxores
suas & filios suos. Neq̄ si quid mali pa
tiuntur ab aliquo: neq̄ si quid boni po
terunt

facti sunt in facie eoꝝ a fu=
λάνωσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ κα
mo q̄ ex domo sup eoꝝ
νοῦ τοῦ ἐκ τῆς οἰκίας. ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν
τ sup caput volāt noctue
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφίπτανται νυκτερίδες
hirūdines τ aues: similiter āt τ
χελιδόνες καὶ τὰ ὄρνεα, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ
catti. vnde cognoscetis q̄ nō sunt dii: ne
γάλουροι. ὅθεν γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, μὴ
igit timueritis eos. nā aur q̄d cir
οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. τὸ γὰρ χρυσίον ὃ τε
cūiacet ad pulchritudinē: nisi q̄s exterserit
κειται εἰς κάλλος, ἐὰν μή τις ἐκμάξῃ τὸν
eruginē nō fulgebit: neq̄ cū
ἰὸν οὐ μὴ στίλψωσιν, οὐδὲ γὰρ ὅτε ἐχωνεύον
flantē sentiebāt: ex oī p̄cio empta
το ἠσθάνοντο, ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα
sunt in q̄b⁹ nō est spūs: sine pedib⁹
εἰσὶν ἐνοῖς οὐκ ἔστι πνεῦμα, ἄνευ ποδῶν
in humeris portant ostēdentes eo=
ἐπ' ὤμοις φέρονται ἐνδεικνύμενοι τὴν ἑαυ
rū ignominiā hoib⁹: cōfundunt
τῶν ἀτιμίαν τοῖς ἀνθρώποις, αἰσχύνονται
āt τ colētes eos: ppt q̄d ne
δὲ καὶ οἱ θεραπεύοντες αὐτά, διὰ τὸ μὴ
forte sup terrā cadat ipse surge=
ποτε ἐπὶ τὴν γῆν πεσὸν δι' αὐτῶν ἀνίσα
re neq̄ si q̄s eū recti stāuerit: p
σαι μήτε ἑαυτὸν ὀρθὸν στήσῃ, δὲ
se ipm mouebit: neq̄ si inclinat⁹ fuerit nō
ἑαυτοῦ κινηθήσεται, μήτε ἐὰν κλιθῇ οὐκ
dirigēt. sed sicut mortuis do=
μὴ ὀρθωθῇ. ἀλλ' ὥσπερ νεκροῖς τὰ δῶ
na ipis apponūt: at ho=
ρα αὐτοῖς παρατιθέασι. τὰς δὲ θυσί=
stias illoꝝ vēdentes sacerdotes eis abu
ας αὐτῶν ἀποδιδόμενοι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν κα
tunt. similiter āt τ mulieres
πηλοῦσι. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ab eis cōdientes: nihil mēdico neq̄
ἀπ' αὐτῶν παρισχεύουσαι, οὐδὲν πτωχῷ οὐδὲ
impotēti distribuūt: sacrificia eoꝝ
ἀδυνάτῳ μεταδιδόασι, τῶν θυσιῶν αὐτῶν
mēstruata τ finone tāgunt. cognoscite
ἀποκαθημένη καὶ λόγῳ ἀποδοκιμάζομαι. γνῶτε
igit ex his q̄ nō sunt dii: ne timue
οὖν ἀπὸ τούτων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ μὴ φοβη
ritis eos: vnde nec vocarētur dii q̄
θῆτε αὐτούς, πόθεν γὰρ κληθείησαν θεοὶ ὅτι
mulieres apponūt diis argēteis τ
γυναῖκες παρατιθέασι θεοῖς ἀργυροῖς καὶ
aureis τ ligneis: in domib⁹ eoꝝ
χρυσοῖς καὶ ξυλίνοις, ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν
sacerdotes sedēt hītes tunicas
οἱ ἱερεῖς καθίζουσιν ἔχοντες τοὺς χιτῶνας
scissas τ capita τ bar
διερραγότας καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πώ
bas rasas: quoꝝ capitū discooper
γωνας, ἐξυρημένους ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀκάλυ=
ta sunt, rugiebāt clamātes incōspectu
πτοί εἰσιν. ὠρυῶντο δὲ βοῶντες ἐναντίον
deoꝝ suoꝝ sicut q̄dā in cena
τῶν θεῶν αὐτῶν ὥσπερ τινες ἐν περιδείπνῳ
mortui: a vestimēto eoꝝ auferē
νεκροῦ, ἀπὸ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν ἀφελό=
tes sacerdotes: induūt vxores su
μενοι οἱ ἱερεῖς, ἐνδύουσι τὰς γυναῖκας αὐ
as τ filios. neq̄ si mali q̄d pas=
τῶν καὶ τὰ παιδία. οὔτε ἐὰν κακόν τι πάθω
sint ab aliq̄ neq̄ si boni: poterūt
σιν ὑπό τινος οὔτε ἐὰν ἀγαθόν, δύνησονται

Ter.gre.cū inter.lati.

retribuere: neq; cōstituere regem ἀπαποδοῦναι, οὔτε καταστῆσαι βασιλέα possunt: neq; auferre. similit ne= δύνασθαι, οὔτε ἀφελεῖσθαι. ὡσαύτως οὐ= δε diuitias neq; ea possunt τε πλοῦτον οὔτε χαλκὸν δυμὴ δύνωνται dare. si qs illis votū vouens non διδόναι. ἐάν τις αὐτοῖς εὐχὴν εὐξάμενος μὴ reddiderit non requirent. de morte ἀποδῶ δυ μὴ ἐπιζητήσωσιν. ἐκ θανάτου hoiem non liberabūt. neq; minorē ἄνθρωπον δυ μὴ ῥύσωνται. οὔτε κτῆνα a forti eripient. hoiem ce= ἀπὸ ἰσχυροῦ δυ μὴ ἐξέλωνται. ἄνθρωπον tu cum ad vtilitē non restituent: in neces φλον εἰς ὅρασιν δυ μὴ ἀποδώσουσιν, ἐν ἐνδεί sitate hoiem exūtē non liberabūt: vidue χει ἄνθρωπον ὄντα δυ μὴ ἐξέλωνται, χήραν non miserebunt neq; orphano benefacient δυ μὴ ἐλεήσωσιν οὔτε ὀρφανῷ εὐποιήσωσι q a mōte lapidib⁹ assimilati sunt τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους λίθοις ὡμοιωμένοι εἰσὶν ligned τ aurea τ ar τὰ ξύλινα καὶ τὰ περίχρυσα καὶ τὰ πόλυ gētea. at colentes ea confun= άργυρα. οἱ δὲ θεραπεύοντες αὐτὰ καταισχυν dentur. quō ergo existimādū ē aut vocādi ē= θήσονται. πῶς οὖν νομισέον ἢ καλητέον αὐ= os esse deos: adhuc̄ τ ipsi τοὺς ὑπάρχειν θεούς; ἔτι δὲ καὶ αὐτῶν chaldeis inhonorātib⁹ ea. q cum τῶν χαλδαίων ἀτιμαζόντων αὐτά. οἱ ὅταν viderit mutū nō potentē loqui: esse= ἴδωσιν ἐνεὸν μὴ δυνάμενον λαλῆσαι, προσ= rentes belum petūt loqui q̄si σεγκαλοῦντες τὸν βῆλον ἀξιοῦσι φωνῆσαι ὡς potente exūte illo esse. τ nō possūt δυνατοῦ ὄντος αὐτ ἔσεσθαι. καὶ οὐ δύνανται ipi intelligētes relinquere ea: sen αὐτοὶ νοήσαντες καταλιπεῖν αὐτά, ἅτι sum .n. nō habent. at mulieres cir σθησιν γὰρ οὐκ ἔχουσιν· αἱ δὲ γυναῖκες πε cundate funib⁹: in vijs sedent ριθέσθαι χοινίκι, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκάθηνται succendētes fumares. cū aūt aliq̄ ex θυμιῶσαι τὸ πίτυρα. ὅτ' ἂν δέ τις αὐτῶν attracta ab aliquo ptrāseūti= ἐπιλαβόμενος ὑπό τινος τῶν παραπορευ um dormierit q̄ pxime erpzōbrat: q οἰκίων κοιμηθῇ τὴν πλησίον διεβάλλει, ὅτι nō digna ē hita sic̄ τ ipa: neq; funis οὐκ ἐξίωται ὥσπερ καὶ αὐτή, οὐδὲ τὸ χοινὶς ipi⁹ dirupt⁹ ē. oia q̄ fiūt in il= ον αὐτῆς διερρέγη. πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐ lis sunt mēdacia. quō igit existimādū ē aut τοῖς ἐστι ψευδῆ. πῶς οὖν νομισέον ἢ vocandū deos illos esse: καλητέον ὡσε θεοὺς αὐτοὺς ὑπάρχειν; a fabris τ aurificibus fabri ὑπὸ τεκτόνων καὶ χρυσοχόων κατα= cata sunt: nihil aliud erunt σκευασμένα εἰσίν, οὐδὲν ἄλλο μὴ φάσκειν q̄ volent artifices ipa esse. ip ἢ βούλονται οἱ τεχνῆται αὐτὰ φύεσθαι. αὐ si q fabricantes ea non e= τοί τε οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ οὐ μὴ γέ runt multi ipis: quō tā debent νωνται πολυχρόνιοι, πῶς γε δὴ μέλλει

Trāsla.B.Hie.

retribuere: neq; regem cōstituere pos= sunt neq; auferre. Similiter neq; dare diuitias possunt neq; malum retribue re. Si quis illis votū vouerit & non red diderit: neq; hoc requirunt. Hominem a morte non liberant: neq; infirmum a potentiori eripiunt. Hominem cecum ad visum non restituunt: de necessitate hominem non libe abunt. Vidue non miserebuntur neq; orphanis benefa= cient. Lapidibus de monte similes sunt dii illorum ligned & lapidei & aurei & argentei. Qui autem colunt ea cōfun= dentur. Quomodo ergo estimandum est aut dicēdum illos esse deos? Adhuc enim ipsis chaldeis nō honorantibus ea: qui cum audierint mutū non posse loqui: offerunt illud ad bel: postulātes ab eo loqui quasi possint sentire qui non habent motum. Et ipsi cum intel lexerint: relinquēt ea. Sensum enim nō habent ipsi dii illorum. Mulieres autē circundate funibus in vijs sedent suc= cendentes ossa olnarum. Cum autem aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo tran seunte dormierit: cum eo: proxime sue exprobrat q ea non sit digna habita si cut ipsa neq; funis eius diruptus sit. Omnia autem que illis fiunt falsa sunt. Quomodo estimandum aut dicendū est illos esse deos? A fabris autem & au rificibus facta sunt. Nihil aliud erunt ni si id quod volunt esse sacerdotes. Auri fices etiam ipsi qui ea faciunt non sunt multi tēporis Numquid ergo possunt ea que fabricata sunt ab ipsis esse dii? Reliquerunt aūt falsa & opprobrium postea futuris. Nam cum superuenerit illis prelium & mala: cogitant sacerdo tes vbi se abscondant cum illis. Quo= modo ergo sentiri debeant quoniā dii sunt qui nec de bello se liberant: neq; de malis se eripiunt? Nam cū sint lignea & inaurata & inargentata: scietur post ea: quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹ & regibus que manifesta sunt: quia nō sunt dii sed opera manuum hominum & nullum opus dei cum illis. Vnde ergo notum est quia nō sunt dii: sed ope ra manuū hominū & nullum dei opus in ipsis est. Regem regioni non suscitāt neq; pluuiam hominibus dabunt. Iudi cium quoq; nō discernent: neq; regio= nes liberabunt ab iniuria: quia nihil possunt sicut cornicule inter medium celi & terre. Etenim cum incenderit ignis in domum deorum ligneorū & argen= teorum & aureorum: sacerdotes quidē ipsorum fugient & liberabūtur: ipsi ve ro sicut trabes in medio comburentur. Regi autem & bello nō resistent. Quo modo ergo estimandum est aut recipiē dum: quia dii sunt? Non a furibus neq; a latronibus se liberabunt dii lignei & lapidei & inaurati & inargentati: quib⁹ iniqui fortiores sunt. Aurū & argentū et vestimentum quo operti sunt aufe= rent illis & abibūt: nec sibi auxilium fe rent. Itaq; melius est esse regem osten tantem virtutem suam: aut vas in

Baruch.vi.

ab ipsis fabricata esse dij? τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευασθέντα εἶναι θεοί; relinq̄unt .n. falsa τ opprobria futu κατέλιπον γὰρ ψευδῆ καὶ ὀνείδη τοῖς ἐπι rio. qū .n. venerit sup ea bel γινομένοις. ὅτ' ἂν γὰρ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὰ πό lum τ mala: cogitant ad sacerdos λεμος καὶ κακά, βουλεύονται πρὸς αὐτοὺς sacerdotes vbi simul abscōdēt cū illis. οἱ ἱερεῖς ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν· quō ergo nō est sentire q: nō sunt dij ποῦ οὖν οὐκ ἔστιν ἀσθέσθαι ὅτι οὐκ εἰσὶν θε q neq; saluant semetipos de bello: οἱ· οἱ οὔτε σῴζουσιν αὐτοὺς ἐκ πολέμου, neq; de malis: exūta lignea τ οὔτε ἐκ κακῶν, ὑπάρχοντα ξύλινα καὶ aurea τ argentea. cognosce= περίχρυσα καὶ πόλυαργυρα· γνωσθήσε= tur post hec q: sunt mēdacia ται μετὰ ταῦτα ὅτι ἔστιν ψευδῆ τοῖς gentib⁹ oibus: τ regibus manifesta ἔθνεσι πᾶσι, τοῖς τε βασιλεῦσι φανερὰ erūt q: nō sunt dij: sed opera manu ἔσαι ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, ἀλλὰ ἔργα χει= um hoium τ nullū dei opus in ρῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδὲν θεοῦ ἔργον ἐν illis est. cui ergo cognoscēdū ē q: αὐτοῖς ἐστιν· τίνι οὖν γνωστὸν ἔσται ὅτι nō sunt dij. regem .n. regnōis nō οὐκ εἰσὶν θεοί· βασιλέα γὰρ χώρας οὐ μὴ suscitabunt neq; pluuiā hoibus ἀναστήσωσιν οὔτε ὑετὸν ἀνθρώποις οὐ μὴ dabunt iudiciūq; non iudicabūt cor δώσωσιν κρίσιν τε οὐ μὴ κρίνωσιν αὐτῶν neq; liberabūt iniuriam ipotentes οὔτε μὴ ῥύσωνται ἀδίκημα· ἀδύνατοι erūtes. sicut .n. cornicule i medium ὄντες· ὥσπερ γὰρ κορῶναι ἀναμέσον celi τ tre: τ .n. cum τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ ὅταν ceciderit⁹ domū deor⁹ ligneor⁹ aut aurco πίσῃ εἰς οἰκίαν θεῶν ξυλίνων ἢ πε= rum aut argenteor⁹ ignis: equidē χρύσων ἢ πολυαργύρων πῦρ, οἱ μὲν sacdotes eor⁹ fugient τ saluabun= ἱερεῖς αὐτῶν φεύξονται καὶ διασωθήσον= tur: ipsi āt sicut trabes medij cōbu= ται, αὐτοὶ δὲ ὥσπερ δοκοὶ μέσοι κατα rentur. regi āt τ hostib⁹ καυθήσονται· βασιλεῖ δὲ καὶ πολεμίοις non resistent. quōigit existimādū ē aut δυ μὴ ἀντισῶσιν· πῶς οὖν νομισέον ἢ recipiēdū q: sunt dij: neq; a furi δεκτέον ὅτι εἰσὶν θεοί, οὔτε ἀπὸ κλε bus neq; a latronib⁹ saluabūt dei πτῶν οὔτε ἀπὸ λῃστῶν ἐυ μὴ διασωθῶσι θεοί lignei τ deargētati τ deaurati. q̄ ξύλινοι καὶ πολυάργυροι καὶ περίχρυσοι· ὧν οἱ fortes auferentes aurū τ argentū ἰσχύοντες πολυελούθητον χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον τ vestimentū circūpositum eis: καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν πολυτελῆ ὄντα αὐτοῖς, abibunt hostes: neq; sibi ipis ἀπελεύσονται ἔχοντες, οὔτε ἑαυτοῖς δυ μὴ auxiliabunt: ita vt melī⁹ sit regem osē βοηθήσωσιν, ὥστε κρεῖσσον εἶναι βασιλέα ἐπι dere suam fortitudies aut vas in δεικνύμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρίαν ἢ σκεῦος ἐν

dom⁹ vtile in q̄ vtetur possidens
οἰκία χρήσιμον ἐφ᾽ ᾧ χρήσεται ὁ κεκτημένος
q̄ falsi dii: aut porta in domo q̄ seruat
ἢ ψευδεῖς θεοί, ἢ καὶ θύρα ἐν οἰκίᾳ διασώζου-
q̄ in ea exstitia q̄ falsi dii: t
σα τὰ ἐν αὐτῇ ὄντα ἢ ὀψευδεῖς θεοί, καὶ
lignea colūna in regiõe. q̄ falsī
ξύλινος στύλος ἐν βασιλείοις. ἢ οἱ ψευδεῖς
dei. sol quidē .n. t luna t stelle exsi
θεοί. ἥλιος μὲν γὰρ καὶ σελήνη καὶ ἄστρα ὄν-
tes splendide t misse ad vtilitates
τες σφενδικὰ τ ἀπεσταλμένα εἰσὶ χρείας
obedientes sūt. similiter t fulgur cum
εὐηκοά εἰσιν. ὡσαύτως καὶ ἀστραπὴ ὅταν
apparuerit pspicuū est. at ipe spūs
ἐπιφανῇ ἐνοπτός ἐστι· τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα
in oī regione spirat. t nubib⁹ cum
ἐν πάσῃ χώρᾳ πνεῖ· καὶ νεφέλαις ὅταν
ipatū fuerit a deo ābulare in totū
ἐπιταγὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πορεύεσθαι ἐφ᾽ ὅλην
orbem pficiunt qđ ipatū ē.
τὴν οἰκουμένην συντελοῦσι· τὸ ταχθέν· τὸ
at ignis emissus desup desolare mōtes
δὲ πῦρ ἐξαποσταλὲν ἄνωθεν ἐξερημῶσαι ὄρη
t silluas. facit qđ p̄ceptū est. hec
καὶ δρυμούς· ποιεῖ τὸ συνταχθέν· ταῦ-
aūt neq̄ spēbus neq̄ virtutī
τα δὲ οὐ δὲ ταῖς ἰδέαις οὐδὲ ταῖς δυνά-
bus suis assimilata sunt. vnde neq̄
μεσιν αὐτῶν ἀφωμοιωμένα εἰσίν· ὅθεν ὄντε
existimādū neq̄ vocādū esse illos de
νομιστέον ὄντε καλητέον ὑπάρχειν αὐτοὺς θε-
os. nō potētib⁹ exhibē ipis neq̄ iudiciū
οὺς· οὐ δυνατῶν ὄντων αὐτῶν ἐντὸς κρίσιν
iudicare neq̄ bñfacere hoīb⁹. scientes
κρίναι οὔτε εὖ ποιῆσαι ἀνθρώποις· γινόντες
igit qz nō sunt dii. ne timueritis eos:
ἴσον ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς,
neq̄ .n. regibus maledicent
οὔτε γὰρ βασιλεῦσιν οὐ μὴ καταράσωνται

domo vtile in quo gloriatur q possidet
illud: vel ostium in domo qđ custodit q̄
in pace sunt: q̄ falsi dii. Sol quidē & lu-
na ac sydera cum sint splendida & emis
sa ad vtilitates obaudiunt: similiter &
fulgur cum apparuerit perspicuū est.
Idipsum autem & spīritus in omni re-
gione spirat & nubes: quibus cum im-
peratum fuerit a deo perambulare in
vniuersum orbem: perficiunt quod im
peratum est eis. Ignis etiam missus de
super vt consumat montes & siluas fa
cit quod preceptum est ei. Hec autem
neq̄ speciebus neq̄ virtutibus vni eo-
rum similia sunt. Vnde neq̄ estimandū
est: neq̄ dicendum illos esse deos: quā
do non possunt neq̄ iudicium iudica-
re neq̄ facere homīnibus. Scientes ita
q̄ quia non sunt dii: ne ergo timueri-
tis eos. Neq̄ enim regibus maledicent
neq̄ benedicent. Signa enī in celo gen
tibus non ostendunt neq̄ vt sol luce-
bunt: neq̄ illuminabūt vt luna. Bestie
meliores sunt illis q̄ possūt fugere sub
tectū: ac prodesse sibi. Nullo itaq̄ mo-
do nobis est manifestū quia sunt dii: p
pter qđ ne timeatis eos. Nam sicut in
cucumerario formīdo nihil custodit: ita
sunt dii illorū ligneī & argentei & mau
rati. Eodē modo & in horto spina alba:
supra quam ois auis sedet. Similiter &
mortuo proiecto in tenebris simles
sunt dii illorū ligneī & inaurati & inar-
gentati. A purpura quoq̄ & muricē: q̄
supra illos teneāt; scietis itaq̄ quia nō
sunt dii. Ipsi etiā postremo comedūtur:
et erit opprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simula-
chra: nam erit longe ab opprobriis.
Explicit liber Baruch.

neq̄ bñdicent. signa q̄ in gētib⁹
οὔτε μὴν εὐλογήσωσι· σημεῖά τε ἐν ἔθνεσιν
in celo nō ostident neq̄ sicut sol
ἐν οὐρανῷ οὐ μὴ δείξωσιν οὔτε ὡς ὁ ἥλιος οὐ
lucebunt neq̄ illuminabūt q̄si luna.
λάμψωσιν οὔτε φωτιοῦσιν ὡς ἡ σελήνη· τὰ
bestie sunt meliores illis q̄ possunt effugi-
θηρία ἐστὶν κρείσσονα αὐτῶν ἃ δύνανται ἐκφεύ-
entes in ptectōes sibi ipīs p̄desse. scīm
γοντα εἰς σκέπην ἑαυτὰ ὠφελῆσαι κατ᾽ οὐ-
nullū igit modū est nobis manifestū: qz sūt
δένα οὖν τρόπον ἐστὶν ἡμῖν φανερόν, ὅτι εἰ
dii. ppt qđ ne timeatis eos. sicut
σὶ θεοί· διὸ μὴ φοβηθῆτε αὐτούς· ὥσπερ
.n. in cucumerario terriculamētū nihil custo
γὰρ ἐν σικυλάτῳ πρόβασκάνιον οὐδὲν φυ-
diens: sic dii eor̄ sunt ligneī:
λάσσον, οὕτως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ ξύλινοι,
t inaurati t inargentati. eodē mo
καὶ περίχρυσοι καὶ περιάργυροι· ἀλλὰ τρό
do: t in horto spina sup̄ q̄ os auis
πον, καὶ ἡ ἐν κήπῳ ῥάμνος ἐφ᾽ ἧς πᾶν ὄρνεον
sedet. similiē āt t mortuo p̄iecto in
ἐπικάθηται. ὡσαύτως δὲ καὶ νεκρὸν ἐρριμμένῳ
tenebris assimilant dii eor̄ ligneī t
σκότει ἀφομοιοῦσι οἱ θεοὶ αὐτῶν ξύλινοι καὶ
inaurati: t inargentati. a q̄
περίχρυσοι, καὶ περιάργυροι· ἀπὸ τῆς
purpura t splendore sup̄ illos
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς
putrefacto scietis q̄ nō sunt dii:
σηπομένης γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί,
ipa q̄ ex postremo comedent t erit oppro
αὐτὰ τὲ ὑστέρου βρωθήσονται καὶ ἔσται ὄνει-
brīū in regiōe. melior ergo homo in
δος ἐν τῇ χώρᾳ. κρείσσων οὖν ἄνθρωπος δί-
stus non hns idola: erit .n. longe
καιος οὐκ ἔχων εἴδωλα, ἔσται γὰρ μακρὰν
ab opprobrio.
ἀπὸ ὀνειδισμοῦ.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

Zechiel propheta cum ioachin rege iuda captiuus ductus est in babylonem: ibiq̄ his qui cum eo captiui fuerant prophetauit penitentibus q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersariis tradidissent: & viderent adhuc vrbem hie rosolymā stare quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem etatis sue anno & captiuitatis quinto: exorsus est ad captiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in chaldea hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo eius nec satis disertus nec ad modum rusticus est: sed ex vtroq̄ medie t̄perat⁹. Sacerdos & ipse fuit sicut hieremi-as. Principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed & vulgata eius editio non multum distat ab he-braico. Vnde satis miror quid causē extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habemus interpretes: in aliis eadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igitur & hunc iuxta translationē nostram quoniā per cola scriptus & cōmata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si autē amici mei: & hunc subsannauerint: dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereor ne illud eis eueniat quod grece significātius dicitur vt vocentur fagolidori: quod est manducantes senecias.

Explicit prologus.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla.B.Hie. Tex.he.Ezechi.j. Pritiua.heb

EZECHIEL.

EZEKIHΛ. Ca.1.

Et factũ ẽ in tricesimo anno quarto
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει τετάρ
mense quinta mẽsis: ⁊ ego erã in
τῳ μηνὶ πέμπτῃ μηνός, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν
medio captiuitatis sup fluui
μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποτα
um chobar: ⁊ aperti sunt cell: ⁊ vidi visiones
μοῦ τοῦ χοβάρ, καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις
dei quinta mẽsis. hic annus quint⁹ capti
θεοῦ πέμπτῃ τοῦ μηνός. οὗτο δὲ ἔτος τὸ πέμπτον τῆς αἰχμα
uitatis regis ioachi. ⁊ factũ ẽ verbũ dñi
λωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακεῖμ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad ezechiel filiũ buzi sacẽdotẽ i tra chaldeox sup
πρὸς ἰεζεκιὴλ τὸν υἱὸν βουζὴ τὸν ἱερέα ἐν γῇ χαλδαίων ἐπὶ
flumen chobar. ⁊ facta ẽ sup me manꝰ dñi ⁊
τοῦ ποταμοῦ τὸν χοβάρ. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ
vidi: ⁊ ecce spũs aufers ẽbat ab aq̃lone ⁊
εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαίρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ
nubes magna in eo ⁊ splendor circuitu ei⁹ ⁊ ignis
νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ
fulgurans. ⁊ in medio eius q̃si visio electri
ἐξαστράπτον. καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἠλέκτρου
in medio ignis ⁊ splendor ei⁹: ⁊ in me
ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν μέ
dio q̃si similitudo q̃ttuor aialiũ.
σῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων. καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐ
⁊ hec visio eorũ: similitudo hois in eis.
τῶν ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς. καὶ τέσσαρα πρό
⁊ quattuor facies vni: ⁊ q̃ttuor ale vni. ⁊
σωπα τῷ ἑνί, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί. καὶ τὰ
crura eox recta: ⁊ pedes eox: ⁊
σκέλη αὐτῶν ὀρθά, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
scintille q̃si fulgurans cramẽtũ. ⁊ leues penne
σπινθῆρες ὡς ἐξαστράπτων χαλκός. καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυ
eox: ⁊ manus hois sub pen
γες αὐτῶν, καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ
nis eox in q̃ttuor ptib⁹ eox: ⁊ facies
γων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα
eox ⁊ penne eox quattuor ptiũcte alte
αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐχόμεναι ἑτέ
ra alteri. ⁊ ale eox nõ reuertebant
ρα τῆς ἑτέρας. καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν οὐκ ἐπεστρέφοντο
q̃n ambularẽt ipa: vnũqdq̃ ante faciem
ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου
suam gradiebant. ⁊ similitudo facies eox: fa
αὐτῶν ἐπορεύοντο. καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, πρό
cies hois ⁊ facies leonis a dextris quat
σωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέ
tuor: ⁊ facies vituli a sinistris quattuor
σσαρσιν, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρ
⁊ facies aqle quattuor. ⁊ ale
σιν, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσιν. καὶ αἱ πτέρυγες
eox extente desup quattuor vniuscuiq; due cõ
αὐτῶν ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν ἑκάστῳ δύο συ
iuncte ad inuicẽ. ⁊ due tegebant super
νεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας. καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω
corpus eox: ⁊ vnũqdq̃ corã facie sua
τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐ
gradiebat. q̃cq̃ erat spũs ambulans ambula
τοῦ ἐπορεύετο. οὗ ἂν ᾖ τὸ πνεῦμα πορευόμενον ἐπορεύον
bãt ⁊ nõ reuertebãt. ⁊ in medio aialiũ visio q̃si car
το καὶ οὐκ ἐπεστρέφοντο. καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις ὡς ἀν
bonũ ignis ardentiũ: q̃si aspect⁹ lampadaꝝ discurren
θράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφο
tium in medio aialiũ ⁊ splẽdor ignis: ⁊ de
μένων ἀναμέσον τῶν ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρός, καὶ ἐκ
igne egrediebatur q̃si fulgur. ⁊ aialia curre
τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ὡς ἀστραπή. καὶ τὰ ζῶα ἔτρε
bãt ⁊ reuertebãt q̃si species fulguris.
χον καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βελέκ. ∞∞∞∞∞∞∞

Incipit Ezechiel ppheta.
Capitulum. 1.

Factũ est in tricesimo anno: in q̃rto
mense quinta mẽsis: cũ essem in medio captiuorũ iuxta fluuiũ chobar aperti sunt cell & vidi visiones dei. In qnta mensis ipse est annus ∞ quintus transmigrationis regis ioachim: factũ est verbũ domini ad ezechielem filium ∞∞∞∞∞ buzi sacerdotẽ in terra chaldeorũ iuxta fluuiũ chobar. Et facta est sup eũ ibi manus dñi. Et vidi: & ecce ventus turbinis veniebat ab aq̃lone: & nubes magna & ignis inuoluens: et splendor in circuitu eius: & de medio eius quasi species electri: id est de medio ignis. Et ex medio ei⁹ similitudo q̃ttuor aialiũ: & hic aspectus eorũ. Similitudo hominis in eis. Et quattuor facies vni: & quattuor penne vni. Et pedes eorum ∞∞∞∞ pedes recti: & planta pedis eorũ quasi planta pedis vituli: & scintille q̃si aspectus eris cãdentis. Et manus hominis sub pennis eorum in ∞ quattuor partibus: & facies & pennas ∞∞∞∞∞∞∞ per quattuor partes habebant: iuncteq; erant ∞ penne corũ alterius ad alterũ. Non reuertebãtur cũ incederẽt: sed vnũ qdq; ante faciẽ suã gradiebatur. Similitudo aũt vultus eox: facies hois & facies leonis a dextris ipsorũ q̃ttuor: facies aũt bouis a sinistris ipsorum quattuor: & facies aqle ipsorũ q̃ttuor: & facies eorũ: & pẽne eorũ extente desup. Due pẽne singulorũ iũgebãtur: & due tegebant corpora eorũ. Et vnũquodq; eorũ coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spũs: illuc gradiebantur nec reuertebãtur cũ ambularent. Et similitudo aialiũ & aspectus eorũ q̃si carbonũ ignis ardentiũ & quasi aspectus lãpadarũ. Hec erat visio discurrẽs in medio aialiũ: splẽdor ignis & de igne fulgur egrediẽs. Et aialia ibãt & reuertebãtur i similitudinẽ fulguris corruscantis.

Cap.j.

Pritiua.heb. Tex.heb.Ezechi.j. | Trãsla.B.Mie. | Trãſl.Gre.lxx.cũiter.latina.

וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפָן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן עַל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם וְגַבֵּיהֶם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ וּבַעֲמָדָם יַעֲמֹדוּ
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה
דְּקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ
כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ
שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶם׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם
רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמָלָה כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה
כַּנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה
כַּנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת
כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין
חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה
מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

Cunq; aſpicerem animalia: apparuit rota vna ſup terrã iuxta animalia: habens quattuor facies. Et aſpectus rotarũ & opus earum quaſi viſio maris: et vna ſimilitudo ipſarum quattuor: et aſpectus earum et opera quaſi ſit rota in medio rote. Per quattuor partes earũ euntes ibãt et non reuertebantur cũ ambularent. Statura quoq; erat rotis & altitudo et horribilis aſpectus: et totũ corp oculis plenũ in circuitu ipſarũ ꝗtuor. Cunq; ambularẽt animalia ambulabãt pariter & rote iuxta ea. & cũ eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul & rote. Quocunq; ibat ſpiritus: illuc eunte ſpũ & rote pariter eleuabantur ſequẽtes eum. Spiritus enim vite erat in rotis. Cum euntibus ibãt: & cum ſtantibus ſtabant: & cum eleuatis a terra: pariter eleuabantur & rote ſequentes ea: quia ſpiritus vite erat in rotis. Et ſimilitudo ſuper capita animaliũ firmamenti ꝗſi aſpectus cryſtalli horribilis: & extenti ſup capita eorũ de ſup. Sub firmamẽto autẽ penne eorum recte alterius ad alterum. Vnũquodq; duab; alis velabat corpus ſuum: & alterum ſimiliter velabatur. Et audiebam ſonum alarum quaſi ſonũ aquarũ multarũ: ꝗſi ſonũ ſublimis dei. Cum ambularẽt quaſi ſon erat multitudinis vt ſonus caſtrorũ. Cũq; ſtarẽt dimittebãtur pẽne eor. Nam cũ ſiçret vox ſup firmamẽto qđ erat ſup caput eorũ ſtabant & ſubmittebãt alas ſuas. Et ſup firmamentũ qđ erat iminẽs capiti eorum ꝗſi aſpectus lapidis ſapphiri: ſimilitudo throni & ſup ſimilitudinẽ throni ſimilitudo ꝗſi aſpectus hois deſup. Et vidi ꝗſi ſpeciẽ electri velut aſpectũ ignis intriſecus per circuitum ei: a lumbis eius & deſuper: & a lũbis eius vſq; deorſum vidi quaſi ſpecies

τ vidi: τ ecce rota vna ſup frã adiacens animalia ἰδοὺ τροχὸς ἓις ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώων malib quattuor. τ aſpect rotar τ factio eaꝝ ἁſi ſpecies tharſis. τ ſimilitudo in quattuor: αὐτῶν ὡς ἰδος θαρσεῖς. καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν, τ opus eaꝝ erat ſicut eſſet rota in rota in καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν ἦν τροχὸς ἐν τροχῷ ἐπὶ quattuor ptes eor ãbulabant. nõ reuertebant cũ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο. οὐκ ἐπεστρέφοντο ἐν ambularent ipa τ vorſa eor τ altitudo erat τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ καὶ δ' οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ ὕψος ἦν eis. τ vidi ea τ vorſa eor plena ocu= αὐτοῖς. καὶ εἶδον αὐτὰ καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφ= lis i circuitu quattuor. τ cũ ambularẽt θαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν. καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ alialia ãbulabãt rote cõiuncte ipſis: τ cũ eleua= ζῶα ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί= rent alialia de ſra eleuabãt rote. vbicũq; erat nu ρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐξήροντο οἱ τροχοί. οὗ ἂν ἦν πνεῦ= bes illic ſpũs ambulabat: ambulabant μα ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο τὰ alialia τ rote τ eleuabãt cũ illis: qz ſpũs ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ ἐξαίροντο σὺν αὐτοῖς· διότι πνεῦμα vite in rotis: cũ ãbularent ipa ambula ζωῆς ἐν τοῖς τροχοῖς, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύ bant. τ cũ ſtarent ipſa ſtabant τ cũ οντο. καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἑστήκεισαν καὶ ἐν eleuarent ipa a ſra: eleuabant cũ e= τῷ ἐξαίρεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξαίροντο σὺν αὐ= is qz ſpũs vite erat in rotis: τ ſimilitudo τοῖς· ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, καὶ ὁμοίωμα ſup caput alialiũ ãſi firmamẽtũ ãſi viſio cry= ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν ζώων ὡσεὶ στερέωμα ὡς ὅρασις κρυ= ſtalli extentum ſup alas eor de= σάλλου ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπά= ſup τ ſub firmamento alie eor νωθεν καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν extenſe. volantes altera alteri vnicuiq; ἐκτεταμέναι. πετόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἑκάσῳ due tegentes corpora eor. τ audiui δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν. καὶ ἤκουον vocẽ alaꝝ ipor cũ ãbularent. ipa τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ãſi vocẽ aque multe: ãſi vocẽ oloquẽtis cũ ambu ὡς φωνὴν ὕδατος πολλοῦ, ὡς φωνὴν ἱκανοῦ ἐν τῷ πορεύ larẽt ipa. vox vbi ãſi vox caſtrorum. εσθαι αὐτά· φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς· τ cũ ſtarẽt ipa ceſſabant alc eo καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐ= rum. τ ecce vox de ſup firmamento exiſte τῶν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος ὄντος ſup caput eor: cũ ſtarẽt ipa remittebãt ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ alc eor. τ ſuper firmamẽto exi= πτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπερᾶνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄν te ſup caput eor ãſi viſio lapidis ſapphiri ντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου ſimilitudo throni ſup eum: τ ſup ſimilitudinẽ ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος throni ſimilitudo ãſi ſpecies hois de ſup: τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν, τ vidi ãſi aſpectũ electri ãſi aſpectũ ignis intrin καὶ εἶδον ὡς ὄψιν ἠλέκτρου ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσω ſec eius i circuitu: a viſione lumbi τ viſq; deor θεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κά ſum vidi ãſi viſionẽ τω εἶδον ὡς ὅρασιν ooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ignis ꝛ splendor eius i circuitu:ũ ſſi viſio arcus: πυρὸς καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ, ὡς ὅρασις τόξου, ꝙñ fuerit i nube in die pluuie. ſic ſtatio ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ. οὕτως ἡ σάσις τοῦ ſplendoris i circuitu hec viſio ſilitudo glie φέγγους κυκλόθεν αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης domini. κυρίου.

Ca. 2.

A ΘΚαὶ εἶδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἤκουσα φωνὴν λαλοῦντος πρός με. ꝛ dixit ad me: fili hoie: ſta ſup pedes tuos ꝛ loquar ad te. ꝛ venit ad me ſpꝰs ꝛ aſſumpſit me ꝛ eleuauit me ꝛ ſtatuit me ſup pedes meos: ꝛ audiebã eum loquentem ad me. ꝛ dixit ad me: fili hominis: mittã ego te ad filios irritantes me. qui irritauerunt me ipi ꝛ patres eor̃ preuaricati ſũt in me vſq; in hodiernũ diem: ꝛ filij dura facie ꝛ duro corde. ego mittã te ad eos: ꝛ dices ad eos: hec dicit dñs dñs: ſi forte audiant aut timeant: qꝛ dom⁹ irritans eſt. ꝛ cognoſcent: qꝛ ꝓpheta erit in medio eor̃. ne timeas eos: ꝛ vultus eor̃ ne formides: qꝛ domus exaſperãs eſt. ꝛ loqueris verba mea eis ſi forte audiant aut timeant: qꝛ dom⁹ irritans eſt. ꝛ tu fili hominis, ne timeas eos: ne formides a facie eor̃. qꝛ infantes: ꝛ cõgregabuntur ꝙ teſi circuitu: ꝛ in medio ſcorpionũ tu habitas. verba eor̃ ne timeas: ne formides a facie eor̃ ne formides: qꝛ domus exaſperãs eſt. ꝛ loqueris verba mea eis ſi forte audiant aut timeant: qꝛ dom⁹ irritans eſt. ꝛ tu fili hominis, aperi os tuũ ꝛ comede ꝙ ego do tibi. ꝛ vidi ꝛ ecce manus extenſa ad me: ꝛ in ea capitulũ libri: expandit illud coram me. ꝛ in eo ſcriptũ erat in eo lamẽtatio ꝛ carmẽ ꝛ ve.

Ca.3.

A ΘΚαὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, κατάφαγε ὃ ἐὰν εὕρῃς: cõede capitulũ hoc. ꝛ vade ὅτι ἂν εὕρῃς, φάγε τὴν κεφαλίδα ταύτην. καὶ πορεύθητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραήλ.

Trãsla.B.Hie.

ignis splendentis in circuitu velut aſpectũ arcus cum fuerit in nube in die pluuie: hic erat aſpectus ſplendoris per gyrum. 2.

Hec viſio ſimilitudinis gloríe dñi. Et vidi & cecidi in facẽ meam: & audiui vocem loquẽtis. Et dixit ad me. Fili hominis ſta ſuper pedes tuos: & loquar tecũ. Et ingreſſus eſt in me ſpũs: poſtq; locutus eſt mihi: & ſtatuit me ſu pra pedes meos. Et audiui loquentem ad me & dicentem. Fili hominis mitto ego te ad filios iſrael: ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me. Patres eorũ preuaricati ſunt pactũ meum vſq; ad diem hanc: & filii dura facie & indomabili corde ſũt ad quos ego mitto te. Et dices ad eos. Hec dicit dñs deus ſi forte vel ipſi audiant: & ſi forte quieſcant: quoniam domus exaſperans eſt: & ſcient qa ꝓpheta fuerit in medio eorũ. Tu ergo fili homis ne timeas eos: neq; ſermones eorum metuas: quoniam increduli & ſubuerſores ſunt tecum: & cum ſcorpionibus habitas. Verba eorum ne timeas: & vultus eorũ ne formides qa domus exaſperãs eſt. Loqueris ergo verba mea ad eos ſi forte audiant & quieſcant quoniam irritatores ſunt. Tu autem fili hominis audi quecunq; loquar tibi: & noli eſſe exaſperans ſicut domus exaſperatrix eſt. Aperi os tuũ & comede quecunq; ego do tibi. Et vidi & ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber: & expandit illum coram me qui erat ſcriptus intus & foris: & ſcripte erant in eo lamentationes & carmẽ & ve.

3.

ΘT dixit ad me. Fili hominis quodcũq; inueneris comede. Comede volumẽ iſtud: & vadens loquere ad filios iſrael.

Tex.he.Ezechi.ij.iij.Pũtiua.heb

אֵשׁ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב וּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת
אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן
מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב
הוּא מַרְאֵה דְמוּת
כְּבוֹד יְהוָה וָאֵרֶא וָאֶפֹּל עַל פָּנַי
וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלָי
בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר
אִתָּךְ וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֵלַי וַתַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלָי וָאֶשְׁמַע
אֹתוֹ מְדַבֵּר אֵלָי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
שְׁלַחְתִּיךָ אֹנִי אֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶל גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ בִי
הֵמָּה וַאֲבוֹתָם פָּשְׁעוּ בִי עַד עֶצֶם
הַיּוֹם הַזֶּה וְהַבָּנִים קְשֵׁי פָנִים
וְחִזְקֵי לֵבָב אֲנִי שֹׁלֵחַ אֹתְךָ אֲלֵיהֶם
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי
בֵּית מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה
בְּתוֹכָם וְאַתָּה בֶּן אָדָם אַל תִּירָא
מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא כִּי
סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל עַקְרַבִּים
אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא
וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחַת כִּי בֵּית מְרִי
הֵמָּה וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם
יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵּית מְרִי
הֵמָּה וְאַתָּה בֶן אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר
אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל תְּהִי מֹרִי
כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִיךָ וְאֹכֵל אֵת
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֵרֶא וְהִנֵּה
יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בָהּ מְגִלַּת
סֵפֶר וַיִּפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא
כְתוּבָה פָּנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ
קִינִים וְהֶגֶה וָוֵי

Cap.iij.

וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת
אֲשֶׁר תִּמְצָא אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת הַמְּגִלָּה
הַזֹּאת וְלֵךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל

Pūtina.heb. Tex.heb.Ezechi.iij. Trāsla.B.Hie. Trāſl.Gre.lxx.cū iter.latina.

וְאֶפְתַּח אֶת־פִּי וַיַּאֲכִלֵנִי אֶת־הַמְּגִלָּה פַּתַּח פֶּה
הַזֹּאת׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם בִּטְנְךָ תַאֲכֵל אָכַל
וּמֵעֶיךָ תְמַלֵּא אֶת־הַמְּגִלָּה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֹכְלָה מָלֵא
וַתְּהִי בְּפִי כִּדְבַשׁ לְמָתוֹק׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם לֵךְ בֹּא אֶל־בֵּית סְתַם
יִשְׂרָאֵל וְדִבַּרְתָּ בִדְבָרַי אֲלֵיהֶם׃ כִּי בוא
לֹא אֶל־עַם עֲמֻקֵי שָׂפָה וּכְבֵדֵי לָשׁוֹן לָשׁוֹן
אַתָּה שָׁלוּחַ אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ לֹא שָׁלַח
אֶל־עַמִּים רַבִּים עֲמֻקֵי שָׂפָה וּכְבֵדֵי רַבַּב
לָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם שָׁמַע
אִם לֹא אֲלֵיהֶם שְׁלַחְתִּיךָ הֵמָּה
יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וּבֵית יִשְׂרָאֵל לֹא
יֹאבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי כִּי אֵינָם אֹבִים אָבָה
לִשְׁמֹעַ אֵלַי כִּי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
חֲזֵקֵי מֵצַח וְקִשֵׁי לֵב הֵמָּה׃ הִנֵּה נָתַתִּי קָשָׁה
אֶת פָּנֶיךָ חֲזָקִים לְעֻמַּת פְּנֵיהֶם פָּנֶה
וְאֶת מִצְחֲךָ חָזָק לְעֻמַּת מִצְחָם׃
כְּשָׁמִיר חָזָק מִצֹּר נָתַתִּי מִצְחָךְ שָׁמִר צור
לֹא תִירָא אוֹתָם וְלֹא תֵחַת מִפְּנֵיהֶם נָתַן יָרֵא
כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אֵת חָתַת
אָדָם אֵת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר מָרַר אָמַר
אֵלֶיךָ קַח בִּלְבָבְךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע שְׁמַע לָקַח
וְלֵךְ בֹּא אֶל הַגּוֹלָה אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ יָלַל נָלָה
וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם שָׁמַע
יֶחְדָּלוּ וְתִשָּׂאֵנִי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרַי נָשָׂא
קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה נָדַל בָּרַךְ
מִמְּקוֹמוֹ׃ וְקוֹל כַּנְפֵי הַחַיּוֹת מַשִּׁיקוֹת קוּם
אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ וְקוֹל הָאוֹפַנִּים חָיָה נָשַׁק
לְעֻמָּתָם וְקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל׃ וְרוּחַ אִישׁ אָפַן
נְשָׂאַתְנִי וַתִּקָּחֵנִי וָאֵלֵךְ מָר בַּחֲמַת נָדַל
רוּחִי וְיַד יְהוָה עָלַי חָזָקָה׃ וָאָבוֹא לָקַח
אֶל הַגּוֹלָה תֵּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים אֶל בוא
נָהָר כְּבָר וָאֵשֵׁב הֵמָּה יוֹשְׁבִים שָׁם נָלָה
וָאֵשֵׁב שָׁם שִׁבְעַת יָמִים מַשְׁמִים יָשַׁב
יוֹם שָׁמַם

Et aperui os meum: & cibauit me volumine illo. Et dixit ad me. Fili hominis venter tuus comedet: & viscera tua complebūtur volumine isto quod ego do tibi. Et comedi illud & factum est in ore meo sicut mel dulce. Et dixit ad me. Fili hominis vade ad domum israel: & loqueris verba mea ad eos. Non ad populū profundi sermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum israel: neq; ad populos multos profundi sermonis & ignote lingue quorū non possis audire sermones. Et si ad illos mittereris ipsi audirent te. Domus autem israel nolunt audire te: quia nolunt audire me. Omnis quippe domus israel attrita fronte est & duro corde. Ecce dedi faciem tuam valentiorē faciebus eorum: & frontem tuam duriorem frontibus eorum vt adamantē & vt silicē dedi faciem tuam. Ne timeas eos neq; metuas a facie eorum: quia domus exasperans est. Et dixit ad me. Fili hominis: oēs sermones meos quos ego loquor ad te: assume in corde tuo & auribus tuis audi & vade: ingredere ad trāsmigrationē ad filios populi tui: & loqris ad eos: & dices eis. Hec dicit dominus deus: si forte audiant & quiescant. Et assumpsit me spīritus: & audiui post me vocē cōmotionis magne: benedicta gloria dñi de loco suo: & vocē alarum animalium percutiētiū altera ad alterā: & vocē rotarū sequentiū alia: & vocē cōmotionis magne. Spūs quoq; leuauit me & assumpsit me: & abii amarus in idignatiōe spūs mei. Manus enī dñi erat mecū cōfortās me. Et vēi ad trāsmigrationē ad aceruū nonarū frugū ad eos habitabāt iuxta flumen chobar: & sedi vbi illi sedebāt & mansi ibi septē diebus merēs

και ηνοιξεν το στομα μου, και ἐψωμισέν με τὸν κεφαλίδα illo. et ait ad me: fili hois: os δα ταυτην· και ειπεν προς με, υιε ανθρωπου, το στομα tuū comedet: et venter tuus implebitur capti σου φαγεται, και η κοιλια σου πλησθησεται της κεφα tulo isto: qđ datū est ad te. et comedi illud: λιδος ταυτης, της δεδομενης εις σε· και εφαγον αυτην, Apo. et factū est in ore meo sic mel dulce. et di 10.b. και εγενετο εν τω στοματι μου ως μελι γλυκαζον· και ει xit ad me: fili hominis: vade ingredere ad do πεν προς με, υιε ανθρωπου, βαδισε εισελθε προς τον οι mū israel: et loquere verba mea ad e κον του ισραηλ, και λαλησον τους λογους μου προς αυ os: qz nō ad pplm pfūdi labij: et grauis lingue: τους, διοτι ου προς λαον βαθυχειλον, και βαρυγλωσσον tu mitteris ad domū israel: neq; ad σὺ εξαποστελλη προς τον οικον του ισραηλ, ουδε προς pplos multos alteri⁹ voci aut alteri⁹ lingue: neq; gra λαους πολλους αλλοφωνους η αλλογλωσσους, ουδε σι ues lingua eorū audiret sermones: et si βαρεις τη γλωσση οντας ων ακουσι τους λογους, και ει ad tales mitterem te: illi audirent te. προς τοιουτους εξαποστειλαι σε, ουτοι αν εισηκουσαι σου. at domꝰ israel non volent audire te: ὁ δε οικος του ισραηλ ουμη θελησωσιν εισακουσαι σου, qz nō volunt audire me: qz ois domꝰ isra διοτι ου βουλονται εισακουσαι σου, οτι πας οικος ισρα el cōtentiosi sunt et duri corde. et ecce dedi ηλ φιλεγκοι εισιν και σκληροκαρδιοι· και ιδου δεδω faciem tuā potētes contra facie και το προσωπον σου δυναγον κατεναντι των προσω co eox: et victoriā tuā roborabo contra πων αυτων, και το νικος σου κατισχυσω κατεναντι victoriā eox: et erit semp fortior petra. νικους αυτων, και εσαι σκληροτερος κρατος πετρας. ne timeas ab eis: neq; formides a facie μη φοβηθης απ' αυτων, μηδε πλοηθης απο προσωπου eox: qz domꝰ irritans est. et dixit ad αυτων, διοτι οικος παραπικραινων εστιν. και ειπεν προς me fili hois: omnes sermones qs locut⁹ sum με υιε ανθρωπου, παντας τους λογους ους λελαλημα tecum: assume in cor tuū: et auribꝰ μετα σου, λαβε εις την καρδιαν σου, και τοις ωσιν tuis audi: et vade ingredere in captiuitatem ad σου ακουε, και βαδισε εισελθε εις την αιχμαλωσιαν προς filios pplī tui: et loquere ad eos: τους υιους του λαου σου, και λαλησεις προς αυτους, et dices ad eos. hec dicit dñs dñs: si forte audi και ερεις προς αυτους· ταδε λεγει κς, εαν αρα ακουσω ant si forte desicant: et assumpsit me spūs et audiui post σιν εαν αρα ινδωσιν, και ανελαβεν με πνα και ηκουσα κα me vocē cōmotiōis magne: benedicta glo τοπισθεν μου φωνην σεισμου μεγαλου ευλογημενη η δό ria dñi de loco suo: et audiui vocem ala ξα κυριου εκ του τοπου αυτου, και ηκουσα φωνην πτε rum alterū: percutientium altera ad alterā. ρυγων των ζωων, πτερυσσομενων ετερα προς την ετεραν. et vor rotarū hereō eis: et vor cōmo και φωνη των τροχων εχομενη αυτων, και φωνη του σει tiōis magne. et spūs eleuauit me et suscepit σμου μεγαλου· και το πνευμα εξηρεν με και ανελαβεν me: et abij sublimis i ipetu spūs mei. et με, και επορευθην μετεωρος ορμη του πνευματος μου· και manꝰ dñi facta est sup me fortis. et intrauī ad χειρ κυριου ην επ' εμε κραταια· και εισηλθον εις την captiuitatem sublimis: et circuiui hitantes αιχμαλωσιαν μετεωρος, και περιηλθον τους κατοικουν ad fluuium chobar ḋerāt ibi. τας επι του ποταμου του χοβαρ τους οντας εκει. et sedi ibi septē diebꝰ: conuersans και εκαθισα εκει επτα ημερας, αναστρεφομενος

in medio eor. ⁊ factū ē post septē dies: ⁊
ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ
facti ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs:
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, σκο
latore dedi te domui israel: ⁊ audies de ore
πὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στό=
meo verbū: ⁊ minaberis eis a me: cū
ματός μου λόγον, καὶ ἀπειλήσῃ αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, ἐν
dicero ego tibi morte morieris: ⁊ non
τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ οὐ δι
phibuisti eis neq; locutus eo vt phibeas
εἶλω αὐτῷ οὐδὲ ἐλάλησας τοῦ διαστεῖλαι τῷ
impio: vt reuertatur a via sua impia
ἀνόμῳ, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ ἀδίκων
vt viuat ipe. impius ille in iniqtate sua mo=
τοῦ ζῆσαι αὐτόν· ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀπο
rietur: ⁊ sanguinē eius de manu tua requiram.
θανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω.
⁊ tu si phibueris impio: ⁊ nō reuersus fuerit ab
καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ
iniqtate sua ⁊ via sua impia: in=
τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀδίκου ὁ ἄνο=
quī ille in iniqtate sua morietur: ⁊ tu
μος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν
aiam tuā liberabis: ⁊ si conuersus fuerit iustus a
ψυχήν σου ῥύσῃ, καὶ ἐὰν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπὸ
iustitia sua: ⁊ faciet delictum:
τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀνόμημα,
⁊ dabo tormentū in facie eius: ipe mo=
καὶ δώσω τὸν βέσαγον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπο
rietur: qz nō phibuisti eū.
θανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ· καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
suis morietur: qz non erūt in memoria iustitie
αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσι αἱ δικαιοσύ
ei quā fecit. ⁊ sanguinē eius de manu
ναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν· καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός
tua requiram. Si aūt si phibueris iusti vt nō pecet:
σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃ τῷ δικαίῳ μὴ ἁμαρτεῖν,
⁊ ipe nō peccauerit iustus vita viuet: qz phibuisti e=
καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ ὁ δίκαιος ζωῇ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐ
um: ⁊ tu tuam aiam liberabis. ⁊ facta ē ibi sup
τῷ, καὶ σὺ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ· καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἐπ'
me manꝰ dñi: ⁊ dixit ad me: surge ⁊ egredere in
ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν πρός με, ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε εἰς
campū: ⁊ ibi loquetur ad te: ⁊ surrexi ⁊
τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαληθήσεταί πρός σε, καὶ ἀνέστην καὶ
abij in campū. ⁊ ecce ibi gla dñi sta=
ἀπῆλθον εἰς τὸ πεδίον· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου ἑστη
bat quasi gloria quā vidi sup fluuium cho=
κὼς καθὼς ἡ δόξα ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χο
bar. ⁊ cadō in faciem meā. ⁊ venit ad me spīs
βάρ· καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦ
tus ⁊ statuit me sup pedes meos: ⁊ locutꝰ est ad me
μα καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἐλάλησεν πρός με
⁊ dixit mihi: ingredere ⁊ includere in medio
καὶ εἶπέν μοι, εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ
domꝰ tue: ⁊ tu fili hoīs: ecce data sunt sup te
οἴκου σου· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ δέδονται ἐπὶ σὲ
vincula: ⁊ ligabunt te in eis: ⁊ nō egredieris
δεσμοί, καὶ δήσουσίν σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ
medio eor. ⁊ linguā tuā colligabo gutu
μέσου αὐτῶν· καὶ τὴν γλῶσσάν σου συνδήσω τῷ λάρυγ
ri tuo: ⁊ eris mutus: ⁊ nō eris illis in vi
γί σου, καὶ ἀποκωφωθήσῃ, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα
obiurgantē: qz domꝰ exasperās est. ⁊ cū locu
ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν· καὶ ἐν τῷ λα
fuero ego ad te: aperiam os tuū ⁊ dices ad eos: hec
λεῖν με πρός σέ, ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε
dicit dñs dñs: q audit audiat: ⁊ q ircredulꝰ ē ircredu
λέγει κύριος κς, ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω
lꝰ sit: qz domꝰ exasperans est.
τω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Ca.4.

Pin medio eor. ᵍ Cum aūt ʳptransissentˢ septēᵗ ᶜdies:
ᵘfactum estʳ verbumʳ doꝫ
míniᵗ ad meᵉ dicēs.ᵇ Fili
ᶜhominis ᵇ speculatorem
ᶜdedi teᵉ domuiᵍ israel: ꝏ
ᵇ& audiesˢ de ore meoᵏ ver
bumᵗ & annunciabisᵐ eis
ᵘex me.ᶜ Si dicente meᵇ ad
īpium: ᵍ morteᶜ morieris
ᵘnonᵗ annūciaueriṣ ei: ᵘnec
ꝓ ᵇlocutus fueris ʳvt auer
tatur ᵏa via sua ᵇimpiaᶜ &
viuat: ᵖ ipse ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜīpiusʳ in iniqtate suaᵉ mo
rietur: ᵍ sanguinē aūt eius
ᵗde māu tuaᵏ requirā.ᵐ Si
autē ᵗtuᵘ annūciaueris ᶜim
pio: ʳ& illeᵈ nō ᵍ fuerit con
uersusʳ ab īpietate suaᵘ & a
via suaᵗ impia: ᵘ ipse quidē
ᵏ in īpietate suaᵗ morietur:
ᵗtu aūtᵏ aiam tuāᵇ liberasti.
Sedᶜ & si cōuersus ᵇ iustus
ᶜa iusticia sua fuerit: ʳ & fe=
ceritᵘ iniqtatē: ᵇ ponā ᵗ of=
fendiculū ᵏ corā eo.ᵗ Ipse
ᵐ morietur ᵘ qaᵒ nōᵖ annū
ciasti ei.ᵍ In pctō suo ʳ mo
rietur: ᵘ & nōᵗ erunt in me
moria ᵘ iusticie eius ᶜqs ʳ fe=
cit: ᵗ sanguinē vero eius ᵏ de
manu tua ᵇ requirā. ᵒ Si aūt
ᶜtuᵗ annūciaueris ʳ iusto ᵍ vt
nōᵇ peccetᵗ iustus: ᵏ & ille
ᵗnōᵐ peccauerit: ᵘ viuens
ᵒ viuet: ᵖ qaᵍ annūciasti ei:
ʳ & tuᵗ animā tuāᵘ liberasti
ᵗEt factaᵉ estʳ supᵐ manꝰ
usᵇ dñi: ᶜ & dixitᵒ ad me.
ᶜSurgēsʳ egredereᵍ inᵇ cā=
pū: ʳ & ibi ᵏ loqrᵗ tecū.ᵐ Et
surgens ᵘ egressus sumᵒ in
ᵗ cāpū: ᵍ & eccoʳ ibiᵉ gloria
ᶜdominiᵘ stabatᵗ quasi glo
riaʳ quamᵗ vidi ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ iuxtaᵇ fluuiū ᶜ chobar: ᵒ &
cecidiʳ inᵗ facieᶜ meā. ᵍ Et in
gressus estᵇ in meᵗ spūs: ᵏ &
statuit meᵗ supᵐ pedes me
os: ᵘ & locutᵍ estᵒ mihi: ᵖ &
dixitᵍ ad me.ᵗ Ingredere
& ᵘ includereᵗ i medioᵘ do=
mus tue.ʳ Et tuʳ filiᵗ hoīs
ᵉ eccoᵇ data suntᶜ super te
ᵐ vincula: ᵗ & ligabunt te
ᵗin eis: ᵍ & nōᵇ egredieris
ᵗIn medio corū: ᵏ & linguā
tuāᵗ adherere faciam ᵘ pala
to tuo: ᵒ & eris mutus ᵇ nec
ᵘ quasi virʳ obiurgans: ᵘ qa
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏ domusʳ exasperans ᵗ est.
ᵉ Cum aūt locutus fuero
ᵇ tibi: ᶜ aperiā ʳ os tuū ᵗ & di=
ces ᵍ ad eos. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ Hecᵗ dicitᵏ dominusᵗ deꝰ.
ᵐ Quiᵉ audit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘ audiat: ᵒ & qui quiescit
ᵖ quiescat: ᵍ quiaʳ domus
ᵉ exasperansʳ est. 4.

Tex.heb.Ezechi.iij.Pritiua.he

וְאַתָּה בֶּן־אָדָם הִנֵּה נָתְנוּ עָלֶיךָ עֲבֹתִים וְאָסְרוּךָ בָּהֶם וְלֹא תֵצֵא בְתוֹכָם׃ וְלְשׁוֹנְךָ
אַדְבִּיק אֶל חִכֶּךָ וְנָאַלְמְתָּ וְלֹא תִהְיֶה לָהֶם לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי
בֵּית מְרִי הֵמָּה וְנִדַּבֵּרִי אִתָּךְ אֶפְתַּח אֶת־פִּיךָ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַשֹּׁמֵעַ יִשְׁמָע וְהֶחָדֵל יֶחְדָּל כִּי בֵּית
מְרִי הֵמָּה׃

4.

Prima.heb. Tex.he.Ezechi.iiij. Trāſl.B.Hie. Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.

Cap. iiij.

ואתה בן אדם קח לך לבנה
לבנה נתן
ונתתה אותה לפניך וחקות עליה
צור בנה חבק
עיר את ירושלם׃ ונתתה עליה
מצור ובנית עליה דיק ושפכת
צור בנה
עליה סוללה ונתתה עליה מחנות
סלל חנה
ושים עליה כרים סביב׃ ואתה קח
שום כר
לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר
סגנב חבת
ברזל בינך ובין העיר והכינתה את
כון
פניך אליה והיתה במצור וצרת
הכה
עליה אות היא לבית ישראל׃
צור
ואתה שכב על צדך השמאלי
צדד שמל
ושמת את עון בית ישראל עליו
שום
מספר הימים אשר תשכב עליו
סכר יום
תשא את עונם׃ ואני נתתי לך את
שכב נשא
שני עונם למספר ימים שלש
נתן שנה
מאות ותשעים יום ונשאת את
מאה
עון בית ישראל׃ וכלית את אלה
כלה
ושכבת שנית צדך הימני שנית
שנה
ונשאת את עון בית יהודה ארבעים רבע
יום יום לשנה יום לשנה נתתיו
לך׃ ואל מצור ירושלם תכין פניך
כון פנה
וזרעך חשופה ונבאת עליה׃ והנה
חשף
נתתי עליך עבותים ולא תהפך
נתן עבת
מצדך אל צדך עד כלותך ימי
הפך כלה
מצורך׃ ואתה קח לך חטין ושערים
יום צור
ופול ועדשים ודחן וכסמים ונתתה
לקח חטה
כסם
אותם בכלי אחד ועשית אותם לך
נתן כלה
ללחם מספר הימים אשר אתה
עשה
שכב על צדך שלש מאות ותשעים
מאה
יום תאכלנו׃ ומאכלך אשר
אכל
תאכלנו במשקול עשרים שקל
שקל
ליום מעת עד עת תאכלנו׃ ומים
יום
במשורה תשתה ששית ההין
שור שתה
מעת עד עת תשתה׃ ועוגת שערים
שש
תאכלנה והיא בגללי צאת האדם
צוא
תעגנה לעיניהם׃ ויאמר יהוה כה
עוג אמר

ET tu fili hoīs: ſume tibi laterem
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον,
& pones illū ante faciem tuam: & ſcribes
καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις
in eo ciuitatē hieruſalem: & dabis ꝓ eam
ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
obſidionē. & edificabis eā ꝓpugnacula: &
πολιορκίαν. καὶ οἰκοδομήσεις αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ
circumpones ꝓ eam vallū: & dabis ꝓ eam
παρεμβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
caſtra: & ordinabis arietes ī circuitu. &
παρεμβολάς, καὶ τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλῳ. καὶ
tu ſume tibi ſartaginē ferream: & pones ei
σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτῷ
murū ferreum inter te & inter
τοῖχον σιδηροῦν ἀναμέσον σου καὶ ἀναμέσον τῆς
ciuitatē: ꝓparabis faciem tuā ad eā
πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐ
am: & erit in obſidione: & circundabis
τήν, καὶ ἔσῃ ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις
eam: ſignū eſt hoc domui iſrael. & tu
αὐτήν, σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ σὺ
dormies ſup latus tuū ſiniſtrū: & pones
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις
iniq̄tates iſrael ſup eo ſcām numerū die
τὰς ἀδικίας τοῦ ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡ
rum q̄b̄ dormies ſup illud: & aſſumes iniq̄tates
μερῶν ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας
eoꝝ: & ego dedi tibi duas q̄ſdragintā eoꝝ ī
αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς
numerū dieꝝ trecentoꝝ nonaginta: & aſſumes ini
ἀριθμὸν ἡμερῶν τριακοσίων ἐνενήκοντα, καὶ λήψῃ τὰς ἀ
q̄tates dom̄ iſrael. & ꝓplebis hec: &
δικίας τοῦ οἴκου ἰσραήλ. καὶ συντελέσεις ταῦτα, καὶ
dormies ſup latus tuū dextrū: & aſſumes
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς
iniq̄tates dom̄ iuda q̄draginta dieb̄: diem
ἀδικίας τοῦ οἴκου ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν
ī annū poſui tibi. & ad obſidionē hieru
εἰς ἐνιαυτὸν τέθηκά σοι. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν ἱερου
ſalem parabis faciem tuā: & bra
σαλὴμ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βρα
chiū tuū roborabis: & ꝓphetabis ſup eam.
χίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν.
& ego ecce dedi ſup te vincula: & ne quiescas
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμούς, καὶ μὴ σχάσῃς
a latere tuo in latus tuū: donec cōple
ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως ἂν συν
antur dies obſidionis tue. & tu ſume
τελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου. καὶ σὺ λάβε
tibi triticū & ordeū: & fabam & lentem &
σεαυτῷ πυρὸν καὶ κριθάς, καὶ κύαμον καὶ φακὸν καὶ
milium & ſiliginē: imm̄ittes ea in vas vnū ficti
κέγχρον καὶ ὄλυραν, ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ὀστρά
le: & facies ea tibi in panes. & ſcām
κινον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς ἄρτους. καὶ κατὰ
numerū dieꝝ q̄b̄ tu dormis ſup latus tuū
ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἃς σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου
trecentis nonaginta dieb̄ cōedes ea: & ci
τριακοσίους ἐνενήκοντα ἡμέρας φάγεσαι αὐτά, καὶ τὸ βρῶ
bus tu q̄ veſceris in pōdere viginti ſi los in die
μά σου ὃ φάγεσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν
a tpe vſq̄ ad tpm comedes ea: & aquā in menſura
ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ
bibes ſextā ptē hyn: a tpe vſq̄ ad tpm bibes
πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ὑν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι
illā: q̄ſi ſubcinericiū ordeaceū comedes ea. in ſimo
αὐτό, ὡς ἐγκρυφίαν κριθίνην φάγεσαι αὐτά. ἐν βολβίτοις
ſtercoris humani abſcōdes ea ante oculos eo
κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμούς αὐ
rum. hec dicit dñs deus iſrael:
τῶν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ,

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

ſic comedēt filij iſael immūda inter gētes
οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ισραηλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in ꝺa eijciam eos: dixi nequaꝙ vñe deus
εἰς ἃ ἐκβαλῶ αὐτούς, εἶπα μηδαμῶς κύριε ὁ θεὸς του
iſrael. ſi ala mea nó eſt polluta & immunditia
Ισραηλ· εἰ ἡ ψυχή μου οὐ μεμίανται ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ
morticinū captū a beſtijs nō comedi a natiuitate mea
θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἕως ἡνίκα μου
vſq; nūc: neq; ingreſſa eſt in os meū ois caro
ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας
pphana. & dixit ad me: ecce dedi tibi ſimum
βέβηλον· καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ δέδωκά σοι βόλβιτα
boū: pro ſtercoribꝰ humanis: & facies
βοῶν, ἀντὶ τῶν βολβίτων ἀνθρωπίνων, καὶ ποιήσεις τοὺς
panes in eis. & dixit dñs ad me: fili hoīs
ἄρτους ἐπ' αὐτῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου
ecce ego cōtero firmamētū panis in hieruſalem:
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν ἱερουσαλήμ,
& comedent panē in pōdere & ſollicitudine: & aquā in mē
καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐν φροντίδι, καὶ ὕδωρ ἐν μέ
ſura & in interitu bibent: vt idigētes fiant pa-
τρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται, ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρ-
ne & aqua. & interibit homo & frater
του καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς
eius: & cōtabeſcent in iniquitatibꝰ ſuis.
αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Ca.v.

Θ Et tu fili hoīs: ſume tibi gladium
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν
acutū magiſtꝙ nouacula tōſoris poſſidebis eā tibi. &
ὀξεῖαν ὑπὲρ ξυρὸν κουρέως κτήσῃ αὐτὴν σεαυτῷ· καὶ
induces eā ſup caput tuū & ſup bar-
ἐπάξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγω
bā tuā. & ſumes ſtaterā pōderi & diuides eos.
νά σου· καὶ λήψῃ ζυγὸν σταθμίων καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ
ḡrū ptē in igne combures in media ciuitate ſcōm
τέταρτον ἐν πυρὶ κατακαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ
cōpletionē dieꝝ cōcluſionis. & ſumes
τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψῃ
ḡrū ptem & cōbures eā in medio ciuis: &
τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ
ḡrū partē concides in gladio i circuitu eius: &
τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
ḡrū ptē diſperges vēto. & gladiū nu-
τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνι· καὶ μάχαιραν ἐκ
dabo poſt eos. aſſumes inde paucos in nūero:
κενώσω ὀπίσω αὐτῶν. λήψῃ ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ,
& circūligabis eos pallio tuo. & ex his
καὶ συμπεριλήψῃ αὐτοὺς τῷ ἀναβολῇ σου· καὶ ἐκ τού-
tolles adhuc & piſces eos in medio
των λήψῃ ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ
ignis & cōbures eos in igne: ex ea egre-
πυρὸς καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ-
diet ignis: & dices omni domui iſrael. hec dicit
σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ισραηλ· τάδε λέγει
dñs dñs: iſta hieruſalem. in medio gētiū po
ἀδωναϊ κύριος, αὕτη ἱερουσαλήμ· ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ
ſui eam: & i circuitu eius regiones: & dices:
θηκα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ
iuſtificatiōes meas iniquo ex gētib⁹: & legitimis
δικαιώματά μου τῷ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά
meis regionū q̄ in circuitu eius: q; iuſtificatiōes
μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, ὅτι τὰ δικαιώματά
meas repulerūt: & in legitimis meis nō ambulaue
μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθη-
rūt in eis. ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ꝓ eo q̄
σαν ἐν αὐτοῖς. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ἀνθ' ὧν ἡ
ocaſio vſa ex gētib⁹ q̄ i circuitu vſo: & in legi
ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο
timis meis nō ambulaſtis: & iuſtificatiōes meas nō
μίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ
feciſtis. ſed neq; ſcōm iudicia
ἐποιήσατε. ἀλλ' ὑπὲρ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ccc

Trāſla.B.Hie.

comedent filij iſrael panem ſuum pollutum cco
inter gentes ad quas eiciam eos. Et dixi cccccc
A.a.a. dñe deus. Ecce anima mea non ccccc
eſt polluta: & morticinū & laceratū a beſtiis non
comedi ab infantia mea vſq; nunc: & non eſt in
greſſa os meū ois caro immunda. Et dixit ad me.
Ecce dedi tibi ſimū boū pro ſtercoribus cccccc
humanis: & facies panē tuum in eo. ccccccccc
Et dixit ad me. Fili ho
minis ecce conteram co
baculū panis in hieruſa
lē: & comedēt panē ſuū
in pōdere & in ſollicitu
dine: & aquā in mēſura
& in angultia bibent: vt
deficientibus pane cccc
& aq̄ cotruat vnuſqſq;
ad frēm ſuū & cōtabeſcat
in iniqtatibus ſuis. 5.
Θ Tu fili hominis co
ſume tibi gladium
acutū radētem pilos: &
aſſumes eum & duces
per caput tuum cccco
et per barbā tuā: & aſſu
mes tibi ſtaterā ponde-
ris: & diuides eos. Tertiā
partem igni combures
in medio ciuitatis iuxta
cōpletionē dierū obſidio
nis: & aſſumes tertiā par
tem: & concides gladio
in circuitu eī: tertiā ve
ro aliā diſperges ventū:
& gladium nudabo poſt
eos. Et ſumes inde cccc
paruū numerū & ligabis
eos i ſūmitate pallii tui.
Et ex eis rurſus tolles:
& proiicies eos in cccco
medio ignis: & combu-
res eos igni & ccccccc
ex eis egredietur ignis
in omnem domum cccc
iſrael. Hec dicit domi-
nus deus. Iſta eſt cccccc
hieruſalem. In medio
gentium poſui eam: co
& in circuitu eius terras.
Et contempſit ccccccccc
iudicia mea vt plus eſſet
impia q̄ gentes: & ccc
p̄cepta mea vltra q̄ ter-
re q̄ in circuitu eius ſunt.
Iudicia enī mea nec
rūt & in p̄ceptis meis
non ambulauerūt. Id-
circo hec dicit dñs deus.
Quia ſuperaſtis gentes
que cccccccccccccccc
in circuitu vō ſūt: et in
p̄ceptis meis nō ambula
ſtis: et iudicia mea non
feciſtis: et iuxta iudicia

Tex.heb.Ezechi.v.

יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא
גּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם וָאֹמַר
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא
מְטֻמְּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי
מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי
בָּשָׂר פִּגּוּל וָאֹמַר אֵלַי רְאֵה נְתַתִּי
לְךָ אֶת צֹפְעִי הַבָּקָר תַּחַת גְּלֵלִי
הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם
וָאֹמַר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר
מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ לֶחֶם
נִמְשָׁקָל וּבְדָאגָה וּמַיִם נִמְשׁוֹרָה
וּנְשַׁמֵּמוֹן יִשְׁתּוּ לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם
וּמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ
וְאַתָּה בֶּן אָדָם
בַּעֲוֹנָם׃ Cap.v.
קַח לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים
תִּקָּחֶנָּה לָךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ
וְעַל זְקַנֶּךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל
וְחִלַּקְתָּם׃ שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר
בְּתוֹךְ הָעִיר כִּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר
וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַחֶרֶב
סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תִּזְרֶה לָרוּחַ
וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם
מְעַט בְּמִסְפָּר וְצַרְתָּ אֹתָם בְּכְנָפֶיךָ׃
וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ
מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת
יְרוּשָׁלִַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ
וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת׃ וַתָּמֶר אֶת
מִשְׁפָּטַי לִרְשָׁעָה מִן הַגּוֹיִם וְאֶת
חֻקּוֹתַי מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ
כִּי אֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְחֻקּוֹתַי לֹא
הָלְכוּ בָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן הֲמֹנְכֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לֹא הֲלַכְתֶּם
וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי

Pītiua.he

Pītiua.heb. Ter.he.Ezechi.vj. Trāſl.B.Hie. Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.

הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃
gentiū que in circuitu vro ſunt nō eſtis operati.

לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ
Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te

וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים
& ipſe ego faciā in me dio tui iudicia

לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃ וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר
in oculis gentium: & fa ciam in te que

לֹא עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר לֹא אֶעֱשֶׂה
non feci & quibus ſimi lia vltra non faciam

כְּמוֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל תּוֹעֲבֹתַיִךְ׃ לָכֵן
propter omnes abomi nationes tuas. Ideo

אָבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים
patres comedent filios in medio tui: & filii

יֹאכְלוּ אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים
comedent patres ſuos. Et faciam in te iudicia

וְזֵרִיתִי אֶת כָּל שְׁאֵרִיתֵךְ לְכָל רוּחַ׃
et vētilabo vniuerſas re liqas tuas in oēm ventū.

לָכֵן חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם
Idcirco viuo ego dicit dominus deus nisi

לֹא יַעַן מִקְדָּשַׁי טִמֵּאת כָּל גִּלּוּלַיִךְ וּבְכָל תּוֹעֲבֹתַיִךְ וְגַם אֲנִי
pro eo q̄ ſanctū meum violaſti in omnibus offensionibus tuis et cunctis abominationibus tuis: ego quoq; confrin gā & non parcet oculus meus & nō miſerebor.

אֶגְרַע וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְגַם אֲנִי לֹא
Tertia pars tui peſte mo rietur & fame conſume tur in medio tui: & tertia

אֶחְמוֹל׃ שְׁלִשִׁתַיִךְ בַּדֶּבֶר יִכְלוּ בְתוֹכֵךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
pars tui in gladio cadet in circuitu tuo. Tertiā vero partē tuam in oēm

בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתַיִךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
ventū diſpergā: & gladiū euaginabo poſt eos. Et cōplebo furorē meū: & requeſcere faciā idignatio

לְכָל רוּחַ אָזָרֶה וְאָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ וְכִלָּה אַפִּי וְהִנַּחְתִּי חֲמָתִי
nē meā in eis: & conſola bor. Et ſciēt qa ego dñs locut? ſum in zelo meo:

בָּם וְהִנָּחֲמְתִּי וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
cū ipleuero oēm idigna tione meā in eis. Et dabo

דִּבַּרְתִּי בְקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָּם׃
te in deſertū & in oppro briū gentibus q̄ in circui tu tuo ſunt in cōſpectu

וְאַתָּנֵךְ לְחָרְבָּה וּלְחֶרְפָּה בַּגּוֹיִם
oīs pretereūtis. Et eris opprobriū & blaſphe miа exēplū & ſtupor in

אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַיִךְ לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃
gētibus q̄ in circuitu tuo

וְהָיְתָה חֶרְפָּה וּנְדוּפָה מוּסָר וּמְשֹׁמָּה
ſunt cū fecero in te iudi cia in furore & in idigna tiōe & in increpationib?

לַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַיִךְ כִּי אֲנִי יְהוָה
ire: ego dñs locutus ſū q̄ miſero fagittas fa miſ peſſimas in eis q̄ erūt

דִּבַּרְתִּי׃ בְּשַׁלְחִי אֶת חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים
mortifere: & q̄s mittam vt diſperdam vos. Et fa mē cōgregabo ſup vos.

הַמָּה לְמַשְׁחִית אֲשֶׁר אֶשְׁלַח לְשַׁחֶתְכֶם
& cōtetā in vobis bacu lum panis: & immittam

וְרָעָב אֹסִף עֲלֵיכֶם וְשִׁבַּרְתִּי לָכֶם מַטֵּה לָחֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי
in vos famem & beſtias peſſimas vſq; ad interni tionē. Et peſtilētia & san guis tranſibūt per te: &

עֲלֵיכֶם רָעָב וְחַיָּה רָעָה וְשִׁכְּלֵךְ
gladiū inducam ſup te. Ego dñs locut? ſum. 6.

וְדֶבֶר וָדָם יַעֲבֹרוּ בָךְ וְחֶרֶב אָבִיא
Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens.

עָלַיִךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃
Fili hominis pone faciē tuam ad montes iſrael:

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
& prophetabis ad eos & dices. Montes iſrael

Cap. vj.

בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
וְהִנָּבֵא אֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל

gentiū que in circuitu vro ſunt nō eſtis operati. Ideo hec dicit dñs deus: Ecce ego ad te: & faci am in medio tui iudicia in ſpectu gentiū & faciam in te q̄ nō feci: & nō faciam ſimilia eis vltra propter omnes abomi nationes tuas. Ideo pfes comedēt filios in medio tui: & filij comedēt patres: & faciam in te iudicia: & diſpergam omnes reliquos tuos in oēm ventū. pterea viuo ego dicit dñs dñs. pfecto eo q̄ ſcla mea maculaſti in oībus offenſionibus tuis & in cūctis abominationib? tuis: & ego abſciam te: nō parcet me oculus & ego nō miſebor. quarta pars tui in morte expendet: & quarta pa tui in fame cōſumabitur in medio tui: & quarta pars tui in gladio cadent in circuitu tuo: & totā partē eius diſpergam in oēm ventū & gladiū euaginabo poſt eos. & complebitur furor meus: & ira mea in eis & conſolabor: & ſcient q ego dñs loquut? ſum in zelo meo: cū compleuero ego iram meā in eis. & ponam te in deſertū & filias tuas i circuitu tuo i ſpectu oīs pretereuntis: & eris blaſphemia gentibus & manifeſta erit: & deſolatio in gētibus ſenaſſi & diſlan ſcient, q ego dñs loquut? ſum in zelo meo: cū compleuero ego iram meā in eis. & ponam te in deſertū & filias tuas i circuitu tuo: & erunt in deſectione & mittam eos ad diſperdā vos. & fame cōgregabo ſup vos: & cōtetā in vobis bacu lum panis: & immittam in vos famem & beſtias peſſimas vſq; ad interni tionē. Et peſtilētia & ſan guis tranſibūt per te: & gladiū inducam ſup te. Ego dñs locut? ſum.

Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone faciē tuam ad montes iſrael: & prophetabis ad eos & dices. Montes iſrael

γετιῶν ἃ ἐ circuitu vro nō feciſtis. ρpterea hec ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν οὐ ποιήκατε· διὰ τοῦτο τάδε

dicit dñs dñs: ecce ego ad te: & faci= λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγώ ἐπὶ σέ, καὶ ποιή=

am in medio tui iudicia in ſpectu gentiū σω ἐν μέσῳ σου κρίμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν,

& faciam in te q̄ nō feci: & nō faciam ſimilia eis vltra σω ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι

ſcēm oēs abominatiōes tuas. ideo pfes πάσας τὰς βδελυγματίας σου. διὰ τοῦτο πατέρες

comedēt filios in medio tui: & filij comedēt φάγονται τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται

patres: & faciam in te iudicia: & diſpergam πατέρας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασκορπιῶ

omnes reliquos tuos in oēm ventū. p= πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον. διὰ

pterea viuo ego dicit dñs dñs. pfecto eo q̄ ſcla τοῦτο ζῶ ἐγώ λέγει κύριος, ἀμὴν ἀνθ' ὧν τὰ ἁγιά

mea maculaſti in oībus offenſionibus tuis & in μου ἐμίανας ἐν πᾶσιν τοῖς προσοχθίσμασίν σου καὶ ἐν

cūctis abominationib? tuis: & ego abſciam te: nō πᾶσιν τοῖς βδελυγμασίν σου, καὶ ἐγὼ ἀπόσομαί σε, οὐ

parcet me oculus & ego nō miſebor. quarta φείσεταί μου ὀφθαλμὸς καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλεήσω· τὸ τέταρ=

pars tui in morte expendet: & quarta pa tui τον σου ἐν θανάτῳ ἀναλωθήσεται, καὶ τὸ τέταρτόν σου

in fame cōſumabitur in medio tui: & quarta ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου, καὶ τὸ τέταρ=

pars tui in oēm ventū diſpergam eos: & quar τὸν σου εἰς πάντα ἄνεμον διασπερῶ αὐτούς, καὶ τὸ τέ=

ta pars tui in gladio cadent in circuitu tuo: & gladi= ταρτόν σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ μάχαι

um educā poſt eos. & complebitur fu= ραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυ

ror meus: & ira mea in eis & conſolabor: μός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ παρακληθήσο

& ſcient q ego dñs loquut? ſum in zelo μαι, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ

meo: cū compleuero ego iram meā in eis. & μου, ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς· καὶ

ponam te in deſertū & filias tuas i circuitu θήσομαί σε εἰς ἔρημον καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ

tuo i ſpectu oīs pretereuntis: & eris blaſphemia σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος, καὶ ἔσῃ βλασφημία

gentibus & manifeſta erit: & deſolatio in gētibus ſενασμὸς καὶ ὄνειδος ἔσαι, καὶ ἀφανισμὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν

i circuitu tuo: cū fecero ego in te iudicia in ira κύκλῳ σου, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ

& in furore & in vltione furoris. ego dñs locutus καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ. ἐγὼ κύριος λελάλη

ſū q̄ miſero ego ſagittas meas famis κα ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ

ſup eos: & erunt in defectionē & mittam eos ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν καὶ ἀποστελῶ αὐ

vt diſperdā vos. & famē cōgregabo ſup vos: & cō τὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς· καὶ λιμὸν συναξω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συν

tetā firmamētū panis tui. & emittam in te ſa= τρίψω σκῆπτρα ἄρτου σου. καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ λι=

gittas malas & cruciabo te: & mors μόν, καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμορήσομαί σε, καὶ θάνατος

& ſanguis tranſibunt ſup te & gladiū inducā ſup καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σὲ καὶ μάχαιραν ἐπάξω ἐπὶ

te: ego dñs loquut? ſum. σέ, ἐγὼ κύριος λελάληκα.

Ca. 6.

Et factū eſt verbū dñi ad me dicens: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, Υἱὲ ἀν

fili hominis firma faciem tuā ad mōtes iſra= θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ισρα=

el: & pphetiza ad eos & dices: mōtes iſrael ηλ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτά, καὶ ἐρεῖς, τὰ ὄρη Ισραὴλ

καὶ

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

audite verbū dñi dñi. hec dicit dñs do=
ἀκούσατε λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύ
min⁹ montib⁹ ⁊ collibus ⁊ rupib⁹
ριος τοῖς ὄρεσιν. καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς νάπαις
⁊ vallibus. ecce ego induco sup vos gladi=
καὶ ταῖς φάραγξιν ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ᾽ ὑμᾶς ῥομφαί=
um: ⁊ exterminabunt excelsa vſa: ⁊ cōteren
αν, καὶ ἐξολοθρευθήσεται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν, καὶ συντρι
tur altaria vſa: ⁊ delubra vſa: ⁊
βήσονται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ
deiciam vulneratos vſos in cōſpectu idolor⁹
καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων
B vſor⁹: ⁊ dabo cadauera filior⁹ iſrael ante
ὑμῶν, καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ κατὰ
faciem idolor⁹ ſuor⁹: ⁊ diſpergam oſſa
πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὀστᾶ
vſa: ⁊ circuitu altarium vſor⁹ eorum in cūctis habitatiōnib⁹ vr̄is.
ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν πάσαις ταῖς κατοικίαις
vſa: ciuitates deſerte erunt: ⁊ excelſa dele=
ὑμῶν·αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανι=
buntur: vt exterminēt altaria vſa: ⁊
σθήσεται, ὅπως ἐξολοθρευθῇ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ
cōfringentur ⁊ ceſſabunt idola vſa:
συντριβήσονται καὶ καταπαύσονται τὰ εἴδωλα ὑμῶν,
⁊ auferēt delubra vſa: ⁊ delebuntur opa
καὶ ἐξαρθῇ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθήσονται τὰ ἔργα
vſa: ⁊ cadent vulnerati in medio vſt: ⁊
ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ
ſcietis q⁹ ego dñs: ⁊ relinquam eſ
ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑπολείψομαι ἐν τῷ
fuerint ex vobis ſaluati ex gladio in ge=
C φυγεῖν ἐξ ὑμῶν ἀνασωζομένους ἐν ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθ
nibus: ⁊ in diſperſione vſa in regio
νεσιν, καὶ ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώ=
nib⁹: ⁊ recordabunt mei liberati ex vobis
ραις, καὶ μνησθήσονταί μου οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ ὑμῶν
in gentib⁹: quo captiui ducti ſunt ibi: iurgati
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ, ὁμώμοκα
cordi eor⁹ fornicanti recedenti a me:
τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐκπορνεύσασαν τὴν ἀποστᾶσαν ἀπ᾽ ἐμοῦ,
oculis eor⁹ fornicantib⁹ poſt eor
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς πορνεύουσιν ὀπίσω τῶν ἐπι
ditis eor⁹: ⁊ plangent ante faciem ſuam
θυμιάτων αὐτῶν, καὶ κόψονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν
pro malis q̄ fecerunt in oīb⁹ abominatiōib⁹
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν
ſuis: ⁊ ſcient q⁹ ego dñs nō in frūſtra locut⁹ ſū
αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος οὐκ εἰς ὠφελείαν λελάλη
vt faceret eis oīa mala iſta. hec dicit
κα τ ποιῆσαι αὐτοῖς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. τάδε λέγει
dñs: plaude manu ⁊ ſtrepe pede: ⁊ dic
D κύριος, κρότησον τῇ χειρὶ καὶ φόφησον τῷ ποδί, καὶ εἰπον
euge ſup oīb⁹ abominationib⁹ dom⁹ iſrael: in gladio
εὐγε ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν οἴκου ἰηλ, ἐν ῥομφαίᾳ
⁊ i fame ⁊ in morte cadent: q̄ longe in morte
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται, ὁ μακρὰν ἐν θανάτῳ
morietur: q̄ ꝑ ppe in gladio cadet: ⁊ relictus
τελευτήσει, ὁ δὲ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται, καὶ ὑπολειφ
⁊ circūdatus in fame morietur. ⁊ cōſuma
θεὶς καὶ ὁ περιεχόμενος ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται. καὶ συντελέ
bo tram meā ſup eos: ⁊ ſcietis q⁹ ego dñs eſ
σω τὴν ὀργήν μου ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς· ἐν
fuerit vulnerati vſt in medio idolor⁹ vſor⁹ i cir
τῷ εἶναι τὰς τραυματίας ὑμῶν ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κύ
cuitu altarium vſor⁹ ſup omnē collem excelſū ⁊
κλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν, ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ
in oībus ſūmitatib⁹ montiū: ⁊ ſub arboze vm=
ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων, καὶ ὑποκάτω δένδρου συ
broſa: ⁊ ſub oi quercu denſa: vbi dedēt illic
σκίου, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, οὗ ἔδωκαν ἐκεῖ
odor⁹ ſuauitatis oīb⁹ idolis eor⁹. ⁊ extendā
ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· καὶ ἐκχεῶ τὴν

Trāſla.B.Hie.

audite⁴ verbum⁵ domini
⁴dei.⁴Hec⁴dicit ∞∞∞∞∞∞
⁴dominus⁵deus⁶ montib⁹
⁵& collibus ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁶rupibus⁶& vallib⁹.⁸ Ecce
ego⁴inducam ∞∞∞∞∞∞
⁸ſup vos⁸ gladium⁹⁹⁹

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.vij. Trāſl.B.Hie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

יְדִי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה מִנָּתָן
וּמִשַּׁמָּה מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה בְּכֹל שִׁמְמַר
מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יָשַׁב
Cap. vij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי הָיָה
לֵאמֹר וְאַתָּה בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא
הַקֵּץ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ עַתָּה רָבָץ
הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת נָתָן
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ תָּעֵב חוס
וְלֹא אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל נָתַן
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
רָעָה אַחַת רָעָה הִנֵּה בָאָה קֵץ בָּא רוץ בוא
בָּא הַקֵּץ הִקִּיץ אֵלַיִךְ הִנֵּה בָּאָה קוץ
בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ צָפַר יָשַׁב
בָּא הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא קָרַב הִים
הֵד הָרִים עַתָּה מְקָרוֹב אֶשְׁפֹּךְ שָׁפַךְ
חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלִּיתִי אַפִּי בָּךְ יָתַם כָּלָה
וְשָׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא חוס
אֶחְמוֹל אֶתֵּן כְּדַרְכָּיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה מַכֶּה הִנֵּה הַיּוֹם הִנֵּה נָכָה
בָּאָה יָצְאָה הַצְּפִירָה צִץ הַמַּטֶּה בוא צִיץ
פָּרַח הַזָּדון הָחָמָס קָם לְמַטֵּה רֶשַׁע זוד קום
לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מֵהֲמֻתָּם הֵם נָהָה נָנַע
וְלֹא נֹהַ בָּהֶם בָּאָה הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם
הַקּוֹנֶה אַל יִשְׂמַח וְהַמּוֹכֵר אַל שָׂמַח
יִתְאַבֵּל כִּי חָרוֹן אַל כָּל הֲמוֹנָהּ כִּי אבל כָּבַר
הַמּוֹכֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד חָיָה
בַּחַיִּים חַיָּתָם כִּי חָזוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ שוב חָזָה
לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא חָיָה
יִתְחַזָּקוּ תָּקְעוּ בַּתָּקוֹעַ וְהָכִין הַכֹּל חָזַק תָּקַע
וְאֵין הוֹלֵךְ לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל כון הָלַךְ
כָּל הֲמוֹנָהּ הָחָרֵב בַּחוּץ וְהַדֶּבֶר לָחַם

manū meā sup eos: & faciā terrā eorū desolatā & destitutam a deserto deblata in omnibus habitationibus eorū: & scient quia ego dñs. 7. Et factus est termo domini ad me dicens. Et tu fili hominis: hec dicit dominus deus terre iſrael. Finis venit: venit quattuor finis sup quattuor plagas terre. Nunc finis super te: & immittam furorē meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. Et ponam contra te oēs abominatiōes tuas. Et nō parcet oculus meus sup te: & nō misereborr: sed vias tuas ponā sup te: & abominatiōes tue in medio tui erūt: & scietis quia ego dñs. Hec dicit dominus deus. Afflictio vna ecce venit. Finis venit: venit finis. Eugilauit aduersum te: ecce venit. Venit contritio sup te qui habitas in terra. Venit tēpus: prope est dies occisionis & non gloriē montium. Nunc de propinquo effundā iram meā sup te: & complebo furorē meū in te. Et iudicabo te secūm vias tuas: & imponam tibi oīa abominationes tuas. Et nō parcet oculus meus nec misereborr sed vias tuas imponam tibi: & abominationes tue in medio tui erūt: & scietis quia ego sum dñs percutiens. Ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Floruit virga germinauit sup bia: inimicitias surrexit in virga impietatis. Nō ex eis: & non ex populo: neq; ex sonitu eorū: & nō erit requies in eis. Venit tēpus appropinquauit dies. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: qa ira sup omnē populū eius: qa qui vendit: ad id qđ vendidit nō reuertetur: & adhuc in vitis vita eorū. Visio ei ad oēm multitudinē eius nō regredietur: & vir in iniquitate vite sue nō cōfortabitur. Canite tuba: ppārētur oēs & nō est qui vadat ad pliū. Ira eni mea sup vniuersū populum eius. Gladus foris: pestis

manū meā sup eos: τ ponā terrā in desolationē χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου δι' ἁλμάδα ἐκ πάσης τῆς hitatione eius: τ scietis qz ego dñs. κατοικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.7 Et factū est fmo dñi ad me dicēs: τ tu Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ A fili hoīs: hec dicit dns dns terre iſrael: υἱὲ ἀνθρώπου, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ, Infra, finis venit finis venit sup quattuor alas co. τέρας ἥκει τὸ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας tre venit finis nūc finis ad te: τ mittam τῆς γῆς ἥκει τὸ πέρας νῦν τὸ πέρας πρός σέ, καὶ ἀπο furorē meū ego in te: τ vlciscar te in Infra p.b. vijs tuis: τ dabo ē te oēs abomi τὰς ὁδούς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδε nationes tuas. nō parcet oculus meus sup te ne λύγματά σου. οὐ φείσεταί ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σὲ οὐ qz misereborr: qz vias tuas sup te dabo τ δι' ἐλεήσω, ὅτι τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω καὶ τὰ abominatiōes tue in medio tui erunt: τ scies qz βδελύγματά σου ἐν μέσῳ σου ἔσται, καὶ γνώσῃ ὅτι ego dñs. qz hec dicit adonai dñs: malitia vna ἐγὼ κύριος· ὅτι τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, κακία μία malitia ecce adest. finis venit venit finis surre κακία ἰδοὺ παρεστιν τὸ πέρας ἥκει ἥκει τὸ πέρας ἐξή xit aduersū te: ecce venit cōplicatio sup te habitantem γερθη πρός σέ, ἰδοὺ ἥκει πλοκὴ ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα trā: venit tps appropiquit dies nō cū turbatiō nec τὴν γῆν, ἥκει ὁ καιρὸς ἤγγικεν ἡ ἡμέρα οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ cū dolore nūc de ppinq effundā trā meā sup te μετ' ὠδίνων νῦν ἐγγύθεν ἐκχέω τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σὲ τ cōplebo furorē meū in te: τ iudicabo te in καὶ συντελέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ σοί, καὶ κρινῶ σε ἐν ταῖς vijs tuis: τ dabo sup te oēs abominatiōes ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά tuas. nō parcet oculus meus nec misereborr: fdm σου. οὐ φείσεταί ὁ ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω, κατὰ vias tuas sup te dabo: τ abominatiōes tue τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου in medio tui erunt: τ scies qz ego sum dñs C ἐν μέσῳ σου ἔσονται, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος perentiēs. ecce dies parit: ecce finis ὁ τύπτων. ἰδοὺ ἡμέρα τίκτει, ἰδοὺ τὸ πέρας venit. egressa ē cōplexio τ floruit virga: surrexit ἥκει· ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ καὶ ἤνθησεν ἡ ῥάβδος, ἐξανέστηκεν ἡ superbia τ cōteret fortitudinē iniq. τ nō est ptur ὕβρις καὶ συντρίψει σκήπτρον ἀνόμου. καὶ οὐ μετὰ θο bationē nec est festinatiō: τ non emptis sunt: ne ρύβου οὐ δὲ μετὰ σπουδῆς, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν ἐστιν, οὐ qz pulchritudo ei⟨s⟩. venit tps ecce dies: δὲ ὡραϊσμός ἐν αὐτοῖς· ἥκει ὁ καιρὸς ἰδοὺ ἡ ἡμέρα, ὁ q̄ emit nō letetur: τ q̄ vēdit nō lugeat: qz χρῶμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνείτω, ὅτι ira in oēm mltitudinē ei⟨us⟩. qz q̄ emit ad ὀργὴ ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς. διότι ὁ χρώμενος πρὸς vendentē nō reuertet: τ adhuc vita viuere ip τὸν πωλοῦντα μὴ ἐπιστρέψῃ, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐ sor: qz visio ad oēm mltitudinē eor nō regre τῶν, ὅτι ὅρασις ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀνα dietur: τ homo in oculis vite sue nō obκάμψει, καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐκρα tinebit, clangite in tuba τ iudicate om τήσει· σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι καὶ κρίνατε τὰ σύμ nia: τ nō est q̄ vadat ad plium: qz παντα, καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ira mea in oēm mltitudinē eor: gladius de fori ἡ ὀργή μου ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἡ ῥομφαία ἔξωθεν

∞∞∞

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ fames τ mors intrinsec⁹. ds in agro: in gladio καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν. ὁ ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ῥομφαί
morietur. eos ãt ds ciuitate fames τ mors con=
απελευτήσει· τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν
sumet τ salui erunt saluati ex eis: τ
τελέσει καὶ ἀπασωθήσονται οἱ ἀπασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ
erunt in mõtib⁹ ds colũba meditans. τ oẽs
ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς περιστερὰ μελετητή· καὶ πάντας
iterficiaz ẽ vnusquẽq; i iniqtatib⁹ suis. oẽs manus
ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ· πᾶσαι χεῖρες
dissoluentur: τ osa femora polluentur humore
ἐκλυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ·
Esai. 15.c. Soph. 1.d.
τ precingent cilitijs τ cooperiet eos formido.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος·
τ sup oẽs facies cõfusio sup eos: τ sup om
καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐπὶ πᾶ
ne caput caluicium. argẽtũ eoꝝ in pla=
σαν κεφαλὴν φαλακρωμα· τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλα
teis ꝓijcietur: τ aurum eoꝝ erit cõtemptui.
τείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐξουθενήσεται·
argentũ eoꝝ τ aurum eoꝝ: nõ poterit libe
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν, οὐ δυνήσεται ἐξε
rare eos in die furoris dñi. nec eoꝝ non
λέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ
saturabuntur τ uentres eoꝝ nõ iplebuntur: qz
ἐμπλησθῶσιν καὶ αἱ γαστέρες αὐτῶν οὐ πλησθήσονται, ὅτι
cruciatus iniqtatis eoꝝ fuit. electa mũdi in su=
βάσαγος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο· ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑ=
perbiam posuerũt ea τ imagines abominationũ
περηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων
fecerunt ex eis. ꝓpt hoc dedi ea illis
ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν· ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς
in imũdiciam. τ tradam ea in manus alie=
εἰς ἀκαθαρσίαν· καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλο=
noꝝ vt diripiant ea. τ pestilẽtib⁹ terre in pre
τρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτά· καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκυ
dã τ polluent ea. τ auertam faciem
λα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά· καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
mea ab eis τ polluẽt vsitationẽ meã. τ introi
μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπισκοπήν μου· καὶ εἰσε=
G bunt in ea sine custodia: τ cõtaminabunt ea
λεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
τ facient ꝓturbationẽ: qz terra plena iudicio sãgui
καὶ ποιήσουσιν φυρμόν, διότι ἡ γῆ πλήρης κρίσεως αἱμά
nũ τ ciuitas plena iniqtate. τ adducã malos gẽtiũ τ
των καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομίας· καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν καὶ
possidebũt domus eoꝝ. τ quertam fre=
κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύ
mitũ fortitudis eoꝝ: τ polluentur scta eoꝝ. ꝓ=
αγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσεται τὰ ἅγια αὐτῶν· ἔξε
pitatio veniet τ q̃ret pacẽ: τ nõ erit. vç sup vc
λασμὸς ἥξει καὶ ζητήσει εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται· οὐαὶ ἐπὶ οὐ
erit. τ nunci⁹ sup nũcium erit. τ q̃retur vi=
αὶ ἔσαι· καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσαι· καὶ ζητηθήσεται ὅ
sio ex ꝓpheta: τ lex peribit a sacẽdote: τ
ρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ
cõsilliũ ex seniorib⁹. rex lugebit: τ ꝓceps
βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων· ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων
induetur intertiũ: τ manus ꝓpũ terre dissol
ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πλαδα
uentur: scdm vtã eoꝝ faciam illis: τ
λυθήσονται, κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudicijs eoꝝ vlciscar eos: τ scient qz ego dñs.
κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ κς'.
Ca.8. A Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕκτῳ ἔτει τῷ ἕκτῳ ἐν τῷ ἕκτῳ μηνὶ πέμ
ΘΕ factũ ẽ in anno sexto in sexto mẽse quin=
ta mẽsis ego sedebam in domo mea: τ senio=
πτῃ τοῦ μηνός ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ οἱ πρεσβύ
res iuda sedebant coram me. τ facta est sup me
τεροι ἰούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ
man⁹ adonai dñi: τ vidi. τ ecce similitudo
χεὶρ ἀδωναὶ κυρίου, καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα ꝏ

Trãsla.B.Hie.

ᵖet fames ᶜ intrinsecus.
'Qui ᵍ in agro est ᵇ gladio
'morietur: ᵏ& qui 'i ciuita
te " pestilentia & ᵐ fame
ᵒdeuorabũtur: ᵖ& saluabũ
tur qui ᵠ fugerit ex eis. 'Et
erunt ˢ in 'montibus ᵘ quasi
colũbe ᵛ conualliũ 'omnes
'trepidi: ˣ vnusqsq; ʸ in ini=
quitate sua. ᶜOes ᵒ manus
ᶜ dissoluentur: ᶠ & omnia
ᵍ genua ᵇ fluent ᶠ aquis. ꝏ
ᵏ Et accingent se 'cilitiis:
ᵐ& operiet ᵘ eos ᵒ formido:
ᵖ& in ᵠ oĩ 'facie ᵍ cõfusio:
'& in vniuersis ᵘ capitibus
corũ 'caluitium. 'Argen=
tum corũ 'foris ˢ pucietur:
ᵇ& aurũ eorũ ᶜ in sterquili
niũ ᵖ erit. ᶜ Argentũ corũ
ᶠ& aurũ corũ ᵍ nõ ʰ valebit
'liberare eos ᵏ i die 'furoris
ᵐ dñi. ᵘ Animã suã ᵒ non ᵖ sa
turabũt: ᵠ& ventres corũ
'non ˢ iplebũtur: 'qa ᵘ scan
dalũ ᵛ iniqtatis corũ 'factũ
est: ˣ& ornamentũ ʸ monĩ=
liũ suorũ ᵇ in supbiã ᶜ posue
runt: ᵈ& imagines ᵉ abomi
nationũ suarũ & ᶠ simula=
chrorum ᵍ fecerũt ʰ ex eo.
'Propter hoc 'dedi ᵐ eis il=
lud ᵘ in imũdiciã: ᵒ& dabo
illud ᶠ in manus ᵠ alienorũ
ᶠ ad diripiendũ: ᵘ & impiis
'terre ᵒ i predã: ˣ & cõtami
nabũt illud. 'Et auertã 'fa
ciẽ meã ᵃ ab eis ᵇ & violabũt
ᵈ arcanũ meũ: ᶠ & intrroibũt
ᶠ in illud ᵍ emissarii ʰ & cõta=
minabũt illud. ᶠ Fac ᵏ cõclu
sionẽ: 'qm ᵐ terra ᵘ plena ẽ
ᵒ iudicio ᵖ sanguinũ ᵠ & ciui
tas ᶠ plena ᵉ iniqtate. 'Et ad
ducã ᵘ pessimos de ᶠ gẽtib⁹:
ᶠ & possidebũt ᵍ domos co
rũ. ʰ Et qescere faciã ᶜ sup
bĩã ᵖ potentiũ: ᶜ & possidẽ
bũt ᶠ sctuaria corũ. ᵍ Angu
stia ʰ supueniẽte ᶠ requirẽt
ᵏ pacẽ: ᶠ & nõ erit. ᵐ Cõtur
batio ᵘ sup ᵒ cõturbationẽ
ᵖ veniet: ᵠ& audit ᵓ sup ᵉ au
ditũ. ᵘ Et q̃rent ᵛ visionẽ ᶜ de
ꝓpheta: ᶠ& lex ᵍ pibit ʰ a sa=
cerdote: ᵏ& cõsiliũ ᵐ a senio
ribꝰ. ᶜ Rex ᶠ lugebit: ᵍ & prĩ
ceps ʰ inuetur ᵏ merore:
ᵐ& manus ᶠ ꝓpũ ᵐ terre ᵘ cõ
turbabũtur. ᵒ Secundũ viã
corũ ᵖ faciã ᵠ eis ᶠ & ĩm iudi=
ciũ corũ ᵘ iudicabo eos: ᶠ &
scient ᵘ quia ᶠ ego sum ᶠ do=
minus. 8.
ΘT factũ est ᵇ in anno
ᶜ sexto: ᵈ in sexto ꝏ
mẽse ᵉ in qnta ᶠ mẽsis: ᵍ ego
ᵈ sedebã ᶠ in domo mea: ʰ &
senes ᶠ iuda ᵐ sedebãt ᵘ corã
me. ᵒ Et cecidit ᵖ ibi ᵠ sup me
ᶠ manus ᵍ dñi ᶠ dei. ʰ Et vidi:
ᵏ& ecce ᶠ similitudo ꝏꝏ

Tex.he.Ezechi.viij. Pritiua.hel

וְהָרָעָב בְּתוֹכָהּ יָמוּת וַאֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יִפֹּל וְהַנִּמְלָט וְנִמְלְטוּ יֹאכְלֵנוּ וּפְלִיטֵיהֶם וְהָיוּ אֶל הָהָרִים כְּיוֹנֵי הַנְּחִילִים כֻּלָּם הֹמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ כָּל יְדֵי תֵרָפֶּינָה וְכָל בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מָיִם וְחָגְרוּ שַׂקִּים וְכִסְּתָה אוֹתָם פַּלָּצוּת וְעַל כָּל פָּנִים בּוּשָׁה וְעַל כָּל רָאשֵׁיהֶם קָרְחָה כֶּסֶף בַּחוּצוֹת יַשְׁלִיכוּ וְזָהָבָם לְנִדָּה יִהְיֶה כַּסְפָּם וְזָהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת יְהוָה נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבְּעוּ וּמֵעֵיהֶם לֹא יְמַלְאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה: וְצִבְיֵי עֶדְיוֹ לִגְאוֹן שָׂמָהוּ וְצַלְמֵי תועבתם שִׁקּוּצֵיהֶם עָשׂוּ בּוֹ עַל כֵּן נָתַתִּיו לָהֶם לְנִדָּה וּנְתַתִּיו בְּיַד הַזָּרִים לָבַז וְלִרְשַׁע הָאָרֶץ לְשָׁלָל וְחִלְּלוּהוּ וְהִסְנַתִּי פָנַי מֵהֶם וְחִלְּלוּ אֶת צְפוּנִי וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים וְחִלְּלוּהָ עֲשֵׂה הַרְתֹּק כִּי הָאָרֶץ מָלְאָה מִשְׁפַּט דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה חָמָס וְהֵבֵאתִי רָעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ אֶת בָּתֵּיהֶם וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן עַזִּים וְנֶחֱלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶם קֶפֶד בָּא וּבִקְשׁוּ שָׁלוֹם וְאֵין חָזוֹן מִנָּבִיא וְתוֹרָה תֹּאבַד מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים הַמֶּלֶךְ יִתְאַבֵּל וְנָשִׂיא יִלְבַּשׁ שַׁמָּה וִידֵי עַם הָאָרֶץ תְּבֻהַלְנָה כְּמִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה אֹתָם וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם אֲשָׁפְטֵם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה:

Cap. viij

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּשִּׁשִּׁי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזִקְנֵי יְהוּדָה יוֹשְׁבִים לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם יַד אֲדֹנָי יְהוִה וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְמוּת

Patina.heb.	Ter.heb.Ezechi.viij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
רָאָה	מַרְאֵה אֵשׁ מַרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה	quasi aspect⁹ ignis. Ab	virl. a lumbo eius: τ vsq; deorsũ ignis: τ
עָלָה	אֵשׁ וּמִמָּתְנָיו וּלְמַעְלָה כְּמַרְאֵה	aspectu lũbor eius & de	ἀνδρός. ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ
שָׁלַח	זֹהַר כְּעֵין הַחַשְׁמַלָה וַיִּשְׁלַח	orsum ignis: & a lũbis ei⁹	a lumbo eius: τ sup. eum ὡσὶ visio
נָשָׂא	תַּבְנִית יָד וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי	& sursum quasi aspectus	fulgoris: ὡσὶ spẽs electri. τ extendit similitu
רוּם	וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין	splendoris: vt visio eles	dinẽ manꝰ: τ assumpsit me in fimbria
בוא	הַשָּׁמַיִם וַתָּבֵא אֹתִי יְרוּשָׁלַמָה	ctri. Et emissa	μα χειρός, καὶ ἀνέλαβέν με ἐπὶ τοῦ κρασπέδου τῆς κο
	נֹכַח פֶּתַח שַׁעַר	similitudo man⁹ appre	ticis mei. τ assumpsit me spũs inter trã τ
	הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צָפוֹנָה אֲשֶׁר שָׁם	hendit me in cincinno capi	ρυφῆς μου. καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ
צָפַן	מוֹשַׁב סְמֶל הַקִּנְאָה הַמַּקְנֶאת וְהִנֵּה	tis mei: & eleuauit me	inter celum: τ adduxit me in hierusalem in
יָשַׁב	שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּמַּרְאֶה	spiritus inter terram &	ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
כָּבוֹד	אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּבִּקְעָה וָאֹמַר אֵלַי	celum: & adduxit me in	visione dei ad vestibula porte interioris
רָאָה אָמַר	בֶּן אָדָם שָׂא נָא עֵינֶיךָ דֶּרֶךְ צָפוֹנָה	hierusalem	ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας τῆς
נָשָׂא צָפַן	וָאֶשָּׂא עֵינַי דֶּרֶךְ צָפוֹנָה וְהִנֵּה	in visione dei iuxta ostiũ	respicientis ad aqlonẽ: vbi erat statua possidẽtis.
זָנַח	מִצָּפוֹן לְשַׁעַר הַמִּזְבֵּחַ סֶמֶל הַקִּנְאָה	interius qd respiciebat	βλέπουσης πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ ζηλη τοῦ κτωμένου.
בוא	הַזֶּה בַּבֹּאָהוֹ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם	ad aquilonem: vbi erat	τ ecce illic erat gllia dñi dei israel: secũm visio
רָאָה עָשָׂה תּוֹעֵבָה	הֲרָאָה אַתָּה מָה הֵם עֹשִׂים תּוֹעֵבוֹת	statutũ idolũ zeli ad pꝛ	κὰι ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὁρα
גָּדֹל	גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר בֵּית יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים	uocandũ emulationẽ. Et	σιν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶπεν πρός με· υἱὲ ἀνθρώ
פֶּה לְרַחֲקָה מִעַל מִקְדָּשִׁי וְעוֹד	וְתָשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת וַיָּבֵא	ecce ibi gloria dei israel	που, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν. καὶ
שׁוּב רָאָה	אֹתִי אֶל פֶּתַח הֶחָצֵר וָאֶרְאֶה	secundum visionem	ecce. ad aqlone sup portã ꝫ ad orientem
חוֹר	וְהִנֵּה חֹר אֶחָד בַּקִּיר וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן	quam videram in cam	ἰδοὺ ἐκεῖ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς τ
חָתַר	אָדָם חְתָר נָא בַּקִּיר וָאֶחְתָּר בַּקִּיר	po: & dixit ad me.	altaris imago zeli huius in introitu
רוּעַ תַּעֲב	וְהִנֵּה פֶּתַח אֶחָד וַיֹּאמֶר אֵלַי בּוֹא	Fili hois leua oculos tu	ἀνσιαστηρίου ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύε
עָשָׂה בוא	וּרְאֵה אֶת הַתּוֹעֵבוֹת הָרָעוֹת אֲשֶׁר	os ad viam aquilonis.	sῆ ipius ad orientem. τ dixit ad me: fili ho
כֹּל תַּבְנִית רֶמֶשׂ וּבְהֵמָה שֶׁקֶץ	עֹשִׂים פֹּה וָאָבוֹא וָאֶרְאֶה	Et leuaui oculos meos	ðai αὐτὴν πρὸς ἀνατολάς. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀν
גֶּלֶל תַּעֲב	וְהִנֵּה כָּל תַּבְנִית רֶמֶשׂ וּבְהֵמָה שֶׁקֶץ	ad viã aquilonis: & ecce	minis vidisti dñe isti facium iniquitates magnas
סָבִיב	וְכָל גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל מְחֻקֶּה	ab aquilone porte altaꝛ	θρώπου ὁράκας τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας
אִישׁ מִזְקְנֵי בֵית יִשְׂרָאֵל וְיַאזַנְיָהוּ	עַל הַקִּיר סָבִיב וְשִׁבְעִים	ris idolum zeli	ὧδε dom⁹ israel facunt hic vt recedant ipi
בֶּן שָׁפָן עֹמֵד בְּתוֹכָם עֹמְדִים	אִישׁ מִזְקְנֵי בֵית יִשְׂרָאֵל וְיַאזַנְיָהוּ	in ipso introitu. Et dixit	ἀς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχεσθαι αὐτοὺς
לִפְנֵיהֶם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ בְּיָדוֹ	בֶּן שָׁפָן עֹמֵד בְּתוֹכָם עֹמְדִים	ad me. Fili homis: putas	a sanctis meis: τ adhuc videbis iniquitates maiores.
וַעֲתַר עֲנַן הַקְּטֹרֶת עֹלֶה וַיֹּאמֶר אֵלַי	לִפְנֵיהֶם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ בְּיָדוֹ	ne vides tu quid isti fa	ἀπὸ τῶν ἁγίων μου, καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας.
הֲרָאִיתָ בֶּן אָדָם אֲשֶׁר זְקֵנֵי בֵית	וַעֲתַר עֲנַן הַקְּטֹרֶת עֹלֶה וַיֹּאמֶר אֵלַי	ciunt abominationes	τ introduxit me in vestibula atrij: τ vidi
יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים בַּחֹשֶׁךְ אִישׁ בְּחַדְרֵי	הֲרָאִיתָ בֶּן אָדָם אֲשֶׁר זְקֵנֵי בֵית	magnas quas domus	καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ
מַשְׂכִּיתוֹ כִּי אֹמְרִים אֵין יְהוָה רֹאֶה	יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים בַּחֹשֶׁךְ אִישׁ בְּחַדְרֵי	israel facit	τ ecce foramẽ vnũ in pariete. τ dixit ad me: fili
עָזַב יְהוָה אֶת הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר	מַשְׂכִּיתוֹ כִּי אֹמְרִים אֵין יְהוָה רֹאֶה	hic: vt procul recedã a	καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
	אֹתָנוּ עָזַב יְהוָה אֶת הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר	sctuario meo? Et adhuc	hois: fode in pariẽte: τ fodi in pa
		cõuersus videbis abomi	ἀνθρώπου, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοί
		nationes maiores. Et in	riete: τ ecce porta vna. τ dixit ad me: ingredere
		troduxit me ad ostium	χῷ, καὶ ἰδοὺ θύρα μία, καὶ εἶπεν πρός με, εἴσελθε
		atrii. Et vidi:	τ vide iniqtates malas ẽs illi faciunt hic:
		& ecce foramen vnũ in	καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε
		pariete. Et dixit ad me.	τ ingress sũ τ vidi. τ ecce ois similitudo repti
		Fili hois fode pariẽte.	δι, καὶ εἰσῆλθον καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπε
		Et cum fodissem pariẽte	τ iumẽti vane abominatione eo: τ vniuersa
		apparuit ostiũ vnũ. Et	τοῦ καὶ κτήνους μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ
		dixit ad me. Ingredere	idola dom⁹ israel depicta in pariete
		& vide abominationes	εἴδωλα οἴκου ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου
		pessimas quas	i circuitu p totũ: τ septuaginta viri ex senio
		isti faciunt. Et ingressus	κύκλῳ ὅλου. καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρε
		vidi:	σβυτέρων οἴκου ἰσραὴλ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς σαφὰν ἑστηκει
		& ecce ois similitudo re	ũ faciem eoꝝ: τ vnusqsq; thuribulũ su
		ptiliũ & aialiũ abomina	πρὸ πρόσωπου αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον αὐτ
		tio: & vniuersa idola do	um hẽbat in manu: τ vapor incensi
		mus israel depicta erant	τοῦ ἦιχεν ἐν τῇ χειρί, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος
		in pariete: in circuitu p	ascendebat. τ dixit ad me vidisti fili hois
		totũ. Et septuaginta	ἀνέβαινεν. καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου
		viri de senioribus dom⁹	ꝫ seniores dom⁹ israel faciunt in tene
		israel: & iechonias	α οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου ἰσραὴλ ποιοῦσιν ἐν σκό
		filius saphan stabat in	bris: vnusqsq; eoꝝ in cubiculo absc̃dito eoꝝ:
		medio eorum stantium	τει, ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν,
		ante picturas: & vnusqs	qz dixerũt: nõ videt dñs: dereliquit dom⁹
		ꝫ habebat thuribulũ in	ὅτι εἶπαν, οὐχ ὁρᾷ κύριος, ἐγκατελέλοιπεν κύρι
		manu sua: & vapor nebu	n⁹ trã. τ dixit
		le de thure consurgebat:	ος τὴν γῆν. καὶ εἶπεν
		& dixit ad me. Certe vi	
		des fili hois ꝫ seniores	
		domus israel faciũt in	
		tenebris: vnusqsq; in ab	
		scõdito cubilis sui. Dicũt	
		eni. Non videt domin⁹	
		nos. Dereliquit domin⁹	
		terram. Et dixit	

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad me: adhuc videbis iniquitates maiores ãs iſti faciunt.
πρός με, ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς οὗτοι ποιοῦσιν.
τ introduxit me in veſtibula porte dom⁹ dñi
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου
reſpicientis ad aqlonē: τ ecce illic mulieres ſe-
τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες κα
dentes plangẽtes thãmuz. τ dixit ad me: vidi
θήμεναι θρηνοῦσαι τὸν θαμμούζ· καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρα
ſti fili hoſis: τ adhuc videbis abominatiões maiores
κας υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα
his. τ introduxit me in atriũ dom⁹ dñi
τούτων· καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν
interius τ in veſtibulo templi dñi in-
ἐσωτέραν καὶ ἐπὶ τῶν πρόθυρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνα-
ter veſtibulũ: τ inter altare ĩſi ve-
μέσον τοῦ αἰλάμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς ἐ
gĩt τ quinq; viri. dorſa eor in tẽ
κατι καὶ πέντε ἄνδρες· τὰ ὀπίσθια αὐτῶν εἰς τὸν να
plũ dñi: τ facies eor contra ori
ον τοῦ κυρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι ἀνα
entem: & iſti adorant ad orientẽ ſolẽ.
τολῶν, καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν κατὰ ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ.
τ dixit ad me vidiſti fili hoſa: nũdd pau
καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ μικρὸν τῶ
pones iuda facere iniq̃tates ãs fecerunt hic
οἴκῳ Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε
ãr repleuerit terrã iniq̃tate: τ cõuerſi ſunt
διότι ἐπλησαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ
ad irritandũ me. τ ecce ipi extendunt ramum
παροργίσαι με· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπτύουσιν τὸ κλῆμα
ſẽ ſubſannãtes. τ ego faciam eis cũ furore.
ὡς μυκτηρίζοντες. καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ.
nõ parcet oculus meus neq; miſereb⁹. τ voca-
οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω· καὶ καλέ-
bunt in aurib⁹ meis voce magna: τ non exau-
σουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσα
diam eos.
κούσω αὐτῶν.

Ca.9.

ET clamauit in auribus meis voce magna di-
Καὶ ἀνεκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέ-
cens: Appropiquit vltio vrbis. τ vnuſquiſq; ha
γων· ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως· καὶ ἕκαστος εἰ-
buit vaſa exterminationis in manu ſua. τ
χεν τὰ σκεύη τῆς ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ
ecce ſex viri venebãt de via porte
ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς
excelſe reſpicientis ad aqlonẽ. τ vnuſquiſq; vas
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν· καὶ ἑκάστου σκεῦος
exterminationis in manu ei⁹. τ vir vn⁹ in medio
ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνὴρ εἷς ἐν μέσῳ
eor veſtitus veſte talari: τ zona ſapphiri ſup
αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ
lũbo eius. τ ingreſſi ſũt τ ſteterũt adherẽtes
τῆς ὀσφύος αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι
altari ereo. τ gla dei iſ-
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ· καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ Ἰσ
rael aſcendit de cherubim exĩs ſup eos in
ραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβεὶμ ἡ οὖσα ἐπ' αὐτῶν εἰς
ſub dio dom⁹. τ vocauit vir q̃ indu-
τὸ αἴθριον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδε-
tus erat veſte talari q̃ hãbit ſup lumbo eius
δυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν
zonã ſapphiri. τ dixit dñs ad eũ: tran-
ζώνην σαπφείρου· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, διέλ
ſi mediã ciuitatẽ τ mediã hieruſalem: τ
θε μέσην τὴν πόλιν καὶ μέσην τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ
da ſignũ ſup frontes virorũ
δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν
gementium
κατασεναζόντων

Trãſla.B.Hie.

ad me. Adhuc cõuerſus videbis abominationes maiores quas iſti faciunt. Et introduxit me per oſtium porte domus domini qd reſpiciebat ad aqlonẽ. Et ecce ibi mulieres ſedebant plangẽtes adonidem; & dixit ad me. Certe vidiſti fili hois. Adhuc cõuerſus videbis abominationes maiores his. Et introduxit me in atrium domũ domini interius. Et ecce in oſtio templi dñi inter vestibulum & altare quaſi viginti quinq; viri dorſa habentes cõtra templum domini: & facies ad orientem & adorabant ad ortum ſolis. Et dixit ad mẽ. Certe vidiſti fili hominis. Numquid leue eſt hoc domui iuda. vt facerent abominationes iſtas quas fecerunt hic: quia replentes terram iniquitate conuerſi ſunt ad irritandũ me. Et ecce applicant ramum ad nares ſuas. Ergo & ego faciã in furore: non parcet oculus meus nec miſerebor. & cum clamauerint ad aures meas voce magna nõ exaudiam eos.

9.

ET clamauit in auribus meis voce magna dicens. Appropinquerũt viſitationes vrbis: & vnuſquiſq; vas interfectionis habet in manu ſua. Et ecce ſex viri venebant de via porte ſuperioris que reſpicit ad aquilonem: & vnuſquiſq; vas interitus in manu eius. Vir quoq; vn⁹ in medio eorũ veſtitus erat lineis: & atramentariũ ſcriptoris ad renes ei⁹. Et ingreſſi ſũt: & ſteterũt iuxta altare ereũ. Et gloria dei iſrael aſſumpta eſt de cherub que erat ſuper eum ad limen domus. Et vocauit virũ qui indutus erat lineis: & atramentariũ ſcriptoris habebat in lũbis ſuis. Et dixit dñs ad eum. Tranſi per mediã ciuitatem in medio hieruſalem: & ſigna thau ſuper frontes virorum gementium

Tex.he.Ezechi.ix.

שוב אֵלַי עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת
עָשָׂה כּוֹא גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים׃ וַיָּבֵא
אתי אֵל פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה
צָפוֹן נָשָׂה אֲשֶׁר אֶל הַצָּפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים
בָּכָה תָּמַז יֹשְׁבוֹת מְבַכּוֹת אֶת הַתַּמּוּז׃ וַיֹּאמֶר
שוב אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן אָדָם עוֹד תָּשׁוּב
תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת מֵאֵלֶּה׃ וַיָּבֵא
פָּנָה אֹתִי אֶל חֲצַר בֵּית יְהוָה הַפְּנִימִית
הֵבֶל אֵלָם וְהִנֵּה פֶתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם
זָבַח וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
אִישׁ אֲחֹרֵיהֶם אֶל הֵיכַל יְהוָה
פָּנָה שָׁחָה וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִים
קֵדְמָה לַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ
לָקַל בֶּן אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה
עָשָׂה מֵעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
פֶּה כִּי מָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חָמָס
שׁוּב כַּעַס וַיָּשׁוּבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים
הִנֵּה זָמַר אֶת הַזְּמוֹרָה אֶל אַפָּם׃ וְגַם אֲנִי
עָשָׂה חוס אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא
חָמַל נָדַל אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
שָׁמַע וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם׃

Cap.ix.

קָרָא וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
בָּלָה לֵאמֹר קָרְבוּ פְּקֻדוֹת הָעִיר וְאִישׁ
בֶּלִי כְּלִי מַשְׁחִתּוֹ בְּיָדוֹ׃ וְהִנֵּה שֵׁשָׁה
בּוֹא עָלָה אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן
בֶּלָה אֲשֶׁר מָפְנָה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי
נָפַץ מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם
לָבַשׁ בַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו
בּוֹא עָמַד וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃
זָבַח כָּבַד וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל
עָלָה כָּרַב הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן
הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ
לָבַשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ
הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ
תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים

Pagnin. Vatic. Tex. heb. Ezechi. c. Trãsla. Ver. Trãsl. Gre. lxx. cũ interp. lati.

וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃ ס
תָּצֻנ עָשָׂה
ואל אלה אמר באזני
עִבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּחֹס
נָכָה חוס
עֵינֵיכֶם וְאַל תַּחְמֹלוּ זָקֵן בָּחוּר
חָמַל בָּחַר
וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית
בָּתַל נָשָׂה
וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו
שָׁחַת
אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ
נָגַשׁ קָדַשׁ
וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
חָלַל
לִפְנֵי הַבָּיִת וַיֹּאמֶר טַמְּאוּ
אֶת הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת
הַחֲלָלִים צְאוּ וְיָצְאוּ וְהַכּוּ בָּעִיר׃
יָצָא
וְיְהִי בְּהַכּוֹתָם וְנִשְׁאַר אָנִי וָאֶפֹּלָה
נָפַל שָׁאַר
עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי
נָפַל זָעַק
יְהוָה הַמַּשְׁחִית אַתָּה אֶת כָּל
שָׁחַת
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת חֲמָתֶךָ
יָחַם
עַל יְרוּשָׁלִָם וַיֹּאמֶר אֵלַי עָוֹן
בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בִּמְאֹד
גָּדַל
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר
מָלֵא
מָלְאָה מְטֵה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת
נָטַה
הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה וְלֹא יִרְאֶה וְגַם אֲנִי
לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל דַּרְכָּם
חוס חָמַל
רֹאשָׁם נָתַתִּי וְהִנֵּה הָאִישׁ לִבְשׁ
נָתַן
הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַקֶּמֶת בָּמָתְנָיו מַשִּׁיב
בַּד שוב
דְּבָר יֹאמַר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה
צִוִּיתָנִי׃
צָוָה

Cap. x.

וָאֵרֶא וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רָאָה רָקַע
רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה
סָפַר רָאָה
דְמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר
דָּמָה אָמַר
אֶל הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר
בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב
בּוֹא גָּלַל כְּרֻב
וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת
לַכְּרוּבִים וּזְרוֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא
זָרַק בּוֹא
לְעֵינָי׃ וְהַכְּרֻבִים עֹמְדִים מִימִין
יָמִין
הַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא
אֶת הֶחָצֵר הַפְּנִימִית וַיְרֹם כְּבוֹד
כָּבוֹד רוּם
יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת

& dolentiũ sup cunctis abominationib? q̃ fiunt in medio eius. Et illis dixit audiente me. Trãlite p ciuitatẽ sequẽtes eum: & pcutite. Non parcat oculus vester neq; miſemini. Senẽ adoleſcentulũ & virginẽ parulũ & mulieres interficite vſq; ad internitionem. Oẽm aũt sup quẽ videritis thau ne occidatis: & a sanctuario meo incipite. Ceperunt ergo a viris ſenioribus qui erant ante faciẽ domus. Et dixit ad eos. Contaminate domum & implete atria interfectis. Egredimini Et egreſſi sunt: & percutiebãt eos q erant in ciuitate. Et cede cõpleta: remãſi ego ruiq; sup faciẽ meã & clamãs aio. Heu. heu. heu. dñe deus! Ergo ne diſperdas omnes reliquias iſrael effundẽs furorem tuum sup hierusalẽ. Et dixit ad me. Iniquitas domus iſrael & iuda magna eſt nimis valde: & replera ẽ terra ſanguinibus: & ciuitas repleta ẽ auerſione. Dixerunt enĩ. Dereliqt dñs terram: & dñs non videt. Igitur & meus non parcet oculus neq; miſerebor. Vjam eorũ sup caput eorũ reddã. Et ecce vir qui erat indutus lineis qui habebat atramentarium in dorſo ſuo reſpondit verbũ dicens. Feci ſicut precepiſti mihi.

Et vidi: & ecce in firmamẽto qđ erat sup caput cherubim q̃ſi lapis ſapphirus: & q̃ſi ſpecies ſimilitudinis ſolii apparuit ſuper ea. Et dixit ad virũ qui indutus erat lineis & ait. Ingredere in medio rotarum q̃ sunt subtus cherubim: & eſſunde ſup ciuitatẽ. Ingreſſus ẽ in cõſpectu meo. Cherubim aũt ſtabant a dextris domus cum ingrederetur vir: & nubes impleuit atriũ interius. Et eleuata eſt gloria dñi deſuper cherub ad limen domus:

τ dolentiũ sup cunctis iniquitatib? ἀπὸ τῶν κατωδυνιῶν ἐπὶ πάσας ταῖς ἀνομίαις ταῖς γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ τούτοις εἶπεν ἀκούοντός me: ite in ciuitates post eũ τ pcutite μου, πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ κόπτετε τ non parcatis oculis vſtis: τ nõ miſereamini καὶ μὴ φείδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε ſenem τ iuuenẽ τ virginẽ τ pueros τ πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παρθένον καὶ γυναῖκα καὶ mulieres interficite ad delectionẽ: sup aũt oẽs sup quos eſt ſignum: ne appropiãt: τ a ſãctis meis οὓς ἐστὶ τὸ σημεῖον, μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου incipite. τ ceperũt a viris ſenioribus ἄρξασθε. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων q erant int in domo. τ dixit ad eos: cõtamina οἳ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἐμιάνατε istis domũ τ impleſtis vias mortuis τ egreſſi τὸν οἶκον καὶ ἐπλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν καὶ ἐκπορευόμενοι pcutite. τ factũ eſt cũ pcuterẽt ipſi: ἐπατάξατε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτούς, τ cado sup faciem meã: τ clamaui τ dixi: καὶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα καὶ εἶπα, heu me adonai dñe: deles tu reliquiꝰ ὀἴμοι ἀδωναὶ κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους iſrael. cũ infũdas furorem tuũ sup hierusalem. τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκχέαι τὸν θυμόν σου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. τ dixit ad me: iniqtas domꝰ iſrael τ iuda καὶ εἶπεν πρός με, ἀδικία τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα magnificata ẽ valde valde: q̃ repleta ẽ tra populis multis. τ ciuitas repleta ẽ iniqtate τ immunμεμεγάλυνται σφόδρα σφόδρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν. καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρditia. q̃ diuerſit: dereliquit dñs terrã nõ σίας· ὅτι εἶπαν, ἐγκαταλέλοιπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ videt dñs: τ nõ parcet oculus meꝰ ne ἑφορᾷ ὁ κύριος, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐ q̃ miſereboꝰ vias eoꝝ in capita eoꝝ q̃ dε μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δι. τ ecce vir indutus veſte talari τ δῶκα. καὶ ἰδοὺ ἀνήρ, ἐνδεδυκὼς τὸν ποδήρη καὶ accinctus zona lũbũ ſuum. τ reſpondit ἐζωσμένος τὴν ζώνην τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίνα dicẽs: feci ſicut mandaſti mihi. το λέγων, πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι. Ca. 10.

Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ ſuper caput cherubim: q̃ſi lapis ſapphiri ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβείμ, ὡς λίθος σαπφείρου ſimilitudo throni sup eum. τ dixit ad virũ ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα q erat indutus ſtola: ingredere in mediũ τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν, εἴσελθε εἰς τὸ μέσον rotarũ q̃ sub cherubim. τ impleτῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβείμ. καὶ πλῆple pugnos tuos carbonib? ignis de medio σον τὰς δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν cherubim. τ diſperge sup ciuitatẽ. τ χερουβείμ· καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ingreſſ? eſt i cõſpectu meo τ cherubim ſtabãt a εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου καὶ τὰ χερουβείμ εἱστήκει ἐκ dextris domꝰ cũ ingrederet vir. τ δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα· καὶ nubes impleuit atriũ interius. τ ἡ νεφέλη ἐπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν. καὶ eleuata ẽ gl̃ia dñi a cherubim. in ἀπῆρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβείμ· εἰς τὸ sub dio domus ὕπαιθρον τοῦ οἴκου

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ε repleuit domũ nubes τ atriũ repletũ ẽ
καὶ ἐπλησεν τὸν οἶκον ἡ νεφέλη καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ
splendore glie dñi. τ vox alaꝝ
φέγγους τῆς δόξης κυρίου. καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν
cherubim audiebat vsq ad atriũ exterꝰ ĩar vox
χερουβεὶμ ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας ὡς φω
ris olpotẽtis loquentis. τ factũ est cũ ꝓcepis
νὴ θεοῦ σαδδαὶ λαλοῦντος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντέλλε
set ipse viro q̃ indutus erat stola sanc
σθαι αὐτὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν ἁγί
ta dicẽs: sume ignẽ de medio rotaꝝ de me
αν λέγων, λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ τοῦ με
dio cherubim: τ intrauit τ stetit adherẽs
σου τῶν χερουβεὶμ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν
rote. τ extendit cherub manũ suam in me
τροχῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ χερουβ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέ
β diũ ignis exhĩtis in medio cherubim: τ
σου τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβεὶμ, καὶ
accepit τ dedit in manꝰ eiꝰ q̃ indutꝰ erat.
ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν
stolã sctã. τ accepit τ egressꝰ ẽ τ vidi che
στολὴν τὴν ἁγίαν. καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ εἶδον τὰ χε
rubim similitudinẽ manuũ hoim sub a
ρουβεὶμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτε
lis eoꝝ. τ vidi: τ ecce quattuor rote iuxta
ρύγων αὐτῶν. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρες τροχοὶ εἰσηκεισ
adherentes cherubim. rota vna iuxta cherub.
σαν ἐχόμενοι τῶν χερουβεὶμ· τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ
vnũ τ rota vna iuxta cherub vnũ. τ aspectꝰ
ἑνὸς καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ ἑνός. καὶ ἡ ὄψις τῶν
rotaꝝ q̃si visio lapidis carbũculi. τ aspectꝰ eoꝝ:
τροχῶν ὡς ὅρασις λίθου χρυσολίθου. καὶ ἡ θεωρία αὐτῶν
similitudo vna q̃tuoꝝ: quẽadmodũ cũ fuerit rota in
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὃν τρόπον ὅταν ᾖ ὁ τροχὸς ἐν
medio rote. cũ ambularẽt ipa: in quattuꝝ
μέσῳ τροχοῦ. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, εἰς τὰ τέσσα
or ptes eoꝝ gradiebant: nõ reuertebãt cũ ãbula
ρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε
rent ipa. q̃ in q̃ locũ dirigẽbãt caput suũ
σθαι αὐτά. τὶ εἰς ὃν ἂν τόπον ἐστράφη | ἐν ᾧ ἐστράφη ἡ μία
post illud ãbulabant: τ nõ reuertebãt cũ ambula
ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε
rent ipi. τ eis caput caꝝ τ dorsa eoꝝ
σθαι αὐτούς· καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν καὶ οἱ γῶτοι αὐ
tũ: τ manꝰ caꝝ ꝑ alę eaꝝ τ ro
τῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τρο
te plene ꝙ ẽrãt in circuitu quattuor ro
χοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τρο
tis eoꝝ. at rotis istis cognominatũ é volubiles
χοῖς αὐτῶν. τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐπεκλήθη γίλγιλ
audiẽte me. τ q̃tuoꝝ facies hẽbat vnusq̃q; ani
ἀκούοντός μου. καὶ τέσσαρα πρόσωπα ἓν ἕκαστον τῶν ζώ
malis. facies vna facies cherub: τ faci
ων· τὸ πρόσωπον τὸ ἓν πρόσωπον χερούβ, καὶ τὸ πρόσω
es secunda: facies hois: τ tertia fa
πον τὸ δεύτερον, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρό
cies leonis: τ quarta facies aqle. τ
σωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ· καὶ
eleuata sũt cherubim. hoc ał ał q̃ vidi iuxta fluuium
ἐπήρθη τὰ χερουβεὶμ. τοῦτο τὸ ζῷον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
chobar: τ cũ ambularẽt cherubim: ibant
τοῦ χοβάρ, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβεὶμ, ἐπορευ
rote: τ hę iuxta ea: τ cũ cle
οντο οἱ τροχοί, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
uarẽt cherubim alas suas vt exaltarẽt de
ρειν τὰ χερουβεὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς
terra: nõ reuertebãt rote eoꝝ: sed ipe iuxta illos. cũ
γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καὶ γε αὐτοὶ ἐπεχόμενα αὐτῶν. ἐν
starent ipa: stabãt τ cũ eleuabantur ipa: eleua
τῷ ἑστάναι αὐτά, ἐν τῷ ἑστάναι καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτά, ἐμετεω
bantur et eis: q̃ spũs vite erat in eis. τ egressa ẽ gla
ρίζοντο μετ' αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐξῆλθεν δόξα

Trãsla.B.Hie.

et repleta est domus nu
be. Et atrium repletũ
est splẽdore glo
rie domini: & sonitꝰ ala
rũ cherubim audiebatur
vsq; ad atrium exterꝰ
quasi vox dei omnipotẽtis
loquẽtis. Cũq; ꝓcepisset
viro qui indutus erat li
neis dicens:
sume ignem de medio
rotarum que sunt inter
cherubim: ingressus ille
stetit iuxta rotam.
Et extendit cherub ma
num de medio
cherubim ad ignẽ qui
inter
cherubum: & sumpsit &
dedit in manus eius qui in
dutus erat lineis qui ac
cipiẽs egressus est. Et ap
paruit in cherubim similitudo manuũ
cherubim sub
pẽnas eorũ. Et vidi: &
ecce quattuor rote iuxta
cherubim. Rota vna
iuxta cherub
vnum: & rota alia iuxta
cherub
vnũ. Species au tẽ rotarũ erat quasi visio lapidis
chrysolithi & aspectꝰ earum similitudo vna
quattuor: quasi si sit ro
ta
in medio rote. Cumq;
ambularẽt: in quattuor
ptes gradiebãtur: & nõ
reuertebãtur ambulates:
sed ad locũ ad quem ire
declinabat q̃ prima erat:
seqbantur & cetere: nec
reuertebantur. Et oñe
corpus earum & colla &
manus & penne
& circuli pleni erãt ocu
lis in circuitu
quattuor rotarum: & ro
tas
istas vocauit volubiles
audiẽte me. Quattuor
aũt facies habebat vnũ.
Facies vna facies cherub: & facies secunda fa
cies hois: & in tertio facies leonis: & in q̃rto facies aqle. Et eleuata sũt
cherubim: ipsus est animal quod videram
iuxta flumen chobar.
Cũq; ambularẽt cherubim: ibãt pariter & rote
iuxta ea: & cũ eleuarent
cherubim alas suas vt exaltarẽtur de terra: non
residebant rote sed
& ipse iuxta erant.
Stantibus illis stabãt: &
& cũ eleuatis eleuabãtur.
Spus enim vite erat in
eis. Et egressa est gloria

Text.be.Ezechi.c.

וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר
מָלְאָה אֶת נְגַהּ כְּבוֹד יְהוָה וְקוֹל כַּנְפֵי
הַכְּרֻבִים נִשְׁמַע עַד הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה
כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ בְּצֵאתוֹ
אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר
קַח אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל מִבֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים וְיָבֹא וְיַעֲמֹד אֶצֶל הָאוֹפָן׃
וישלח הַכְּרוּב אֶת יָדוֹ מִבֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חָפְנֵי לְבוּשׁ
הַבַּדִּים וַיִּקַּח וַיֵּצֵא׃ וַיַּרְא לַכְּרֻבִים
תַּבְנִית יַד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אוֹפַנִּים אֵצֶל
הַכְּרוּבִים אוֹפָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד וְאוֹפָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד וּמַרְאֵה הָאוֹפַנִּים כְּעֵין אֶבֶן
תַּרְשִׁישׁ׃ וּמַרְאֵיהֶם דְּמוּת אֶחָד
לְאַרְבַּעְתָּם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן
בְּתוֹךְ הָאוֹפָן בְּלֶכְתָּם אֶל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶם יִלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר פְּנֵה הָרֹאשׁ
אַחֲרָיו יִלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃ וְכָל
בְּשָׂרָם וְגַבֵּהֶם וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב
לְאַרְבַּעְתָּם אוֹפַנֵּיהֶם׃ לָאוֹפַנִּים
לָהֶם קֹרָא הַגַּלְגַּל בְּאָזְנָי׃ וְאַרְבָּעָה
פָּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב
וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי
אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר׃ וַיִּרְמוּ
הַכְּרֻבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי
בִּנְהַר כְּבָר׃ וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יִלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֵצְלָם וּבִנְשֹׂאת הַכְּרוּבִים
אֶת כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ
לֹא יִסַּבּוּ הָאוֹפַנִּים גַּם הֵם מֵאֲצָלָם׃
בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יָרוּמוּ אִתָּם
כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא כָּבוֹד

Pagnin. heb. Ter. heb. Ezechi. xj.

יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיַּעֲמֹד עַל הַכְּרוּב
הַכְּרוּבִים וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם וַאֲנִי
וַיֵּרוֹמּוּ מִן הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם וְהָאוֹפַנִּים
לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי וּכְבוֹד
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר וָאֵדַע כִּי כְרֻבִים
הֵמָּה אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאֶחָד וּדְמוּת יְדֵי
אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
הַמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל נְהַר
כְּבָר מַרְאֵיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל
עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ׃

Cap. xj.

וַתִּשָּׂאֵנִי אוֹתִי רוּחַ וַתָּבֵא אֹתִי אֶל
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי הַפּוֹנֶה
קָדִימָה וְהִנֵּה בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים
וְחֲמִשָּׁה אִישׁ וָאֵרֶא בְּתוֹכָם אֶת
יַאַזַנְיָה בֶן עַזּוּר וְאֶת פְּלַטְיָהוּ בֶן בְּנָיָהוּ
שָׂרֵי הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים חֹשְׁבֵים אָוֶן
וְיֹעֲצִים עֵצַת רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃
הָאֹמְרִים לֹא בְקָרוֹב בָּנוֹת בָּתִּים
הִיא הַסִּיר וַאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃ לָכֵן הִנָּבֵא
עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶן אָדָם׃ וַתִּפֹּל עָלַי
רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמַעֲלוֹת רוּחֲכֶם אֲנִי יָדַעְתִּיהָ׃
הִרְבֵּיתֶם חַלְלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת
וּמִלֵּאתֶם חוּצוֹתֶיהָ חָלָל׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
שַׂמְתֶּם בְּתוֹכָהּ הֵמָּה הַבָּשָׂר וְהִיא
הַסִּיר וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ׃ חֶרֶב
יְרֵאתֶם חֶרֶב אָבִיא עֲלֵיכֶם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתּוֹכָהּ
וְנָתַתִּי אֶתְכֶם בְּיַד זָרִים וְעָשִׂיתִי

Trãsla. B. Vie.

dñi a limine templi:
& stetit super
cherubim. Et eleuantia
cherubim alas suas: &
exaltata sũt a terra coram
me: & illis egredientibus:
rote q̃q; subsecute sunt.
Et stetit in introitu
porte domus dñi orien
talis: & gloria
dei israel erat super eos.
Ipsum est
animal quod vidi sub
deum
israel iuxta fluuiũ chobar: & intellexi qa cherubim essent. Quattuor
quattuor vultus vnius: &
& quattuor ale vni: & si
militudo manus
hois sub alis eorũ. Et
similitudo vultuũ eorum
ipsi vultus quos videram
iuxta fluuium
chobar: & intuitus eorũ
& impetus singulorum
ante faciem suã ingredi.

11.

ET eleuauit me spũs
& introduxit me ad
portam domus domini
orientalem que respicit
ad solis ortum. Et ecce
in introitu porte viginti quinq; viri: & vidi in
medio eorum
iechoniam filium azur
& pheltiã filiũ bananie
principes populi: dixit
ad me. Fili hominis
hi sunt viri qui cogitãt
iniquitatem:
& tractant consilium
pessimum in vrbe ista
dicentes. Nonne dudũ
edificate sunt domus:
hic est lebes: nos autẽ
carnes. Idcirco vaticinare de his: vaticinare fili
hominis: & irruit in me
spiritus dñi: & dixit ad
me. Loquere. Hec
dicit dñs. Sic locuti estis
domus israel
& cogitatiões cordis ve
stri ego noui.
Plurimos occidistis in
vrbe hac:
& implestis vias eius in
terfectis. Propterea hec
dicit dominus deus. In
terfecti vestri quos
posuistis in medio ei hi
sunt carnes: & hic est
lebes: & educam vos de
medio eius. Gladium
metuistis: & gladium in
ducam sup vos dicit
dominus deus: & eiciã
vos de medio eius.
Daboq; vos in manu ho
stium: & faciam

Trãs. Gre. lxx. cũ interp. lati.

dñi de subdio domꝰ: & ascẽdit sup
κυρίου ἀπὸ τοῦ ἀπορίου τοῦ οἴκου, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὰ
cherubim: & eleuauerũt cherubim alas
χερουβείμ, καὶ ἀπέλαβον τὰ χερουβεὶμ τὰς πτέρυγας
suas & eleuate sunt a terra coram me:
αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιόν μου,
cũ egrederẽt ipa. & rote herentes illis. &
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτά. καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. καὶ
steterũt in vestibulio porte domꝰ dñi q̃
ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς
in cõspectu. & gla dei israel erat sup eã desuper
ἀπεναντι. καὶ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω.
hoc aũal est qd vidi sub deo israel iuxta
τοῦτο τὸ ζῶόν ἐστιν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ
fluuium chobar: & cognoui q̃ cherubim sũt. ὅτι
ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χερουβείμ εἰσιν. πρόσ
or facies vni & ũltuor ale vni.
σαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί.
& similitudo manuũ hoim de sub alis
καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ-
eor: & similitudo facieꝝ eor. hꝫ
γων αὐτῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν προσώπων αὐτῶν. ταῦ
facies sũt ꝙs vidi sub gla dei
τα τὰ πρόσωπά ἐστιν ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ
israel: iuxta fluuium chobar: vsq;
Ἰσραὴλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, ἕως τῆς ὁρα-
ne eor. & ipa vnusquisq; ipꝝ scẽm faciem
σεως αὐτῶν. καὶ αὐτὰ ἕκαστον αὐτῶν κατὰ πρόσωπον
eor ambulabãt.
αὐτῶν ἐπορεύοντο. Ca. II.

ET assumpsit me spũs & adduxit me ad
Καὶ ἀπέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν
portam domꝰ dñi q̃ respicit orientem
πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν
ad. orientem. & ecce in vestibulio po:
κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύ-
te: ẽsũt viginti & duoq; viri: & vidi in medio eor.
λης ὡσεὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες, καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν.
iechoniã filiũ ezer & phaltiã filium bonaie.
ἰεχονίαν τὸν τοῦ ἔζερ καὶ φαλτίαν τὸν τοῦ βαναίου.
principes ppli. & dixit ad me: fili
τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hois hi viri cogitantes vana & cõ
ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βου
sultantes cõsiliũ malum in ciuitate ista: dicentes
λευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες
nõne nouiter edificate sunt domus: hec est le:
οὐχὶ πρόσφατος ᾠκοδόμηται αἱ οἰκίαι; αὕτη ἐστὶν ὁ λέ
bes: nos ãt carnes. Iccirco vaticinare fiꝫ e:
βης, ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα. διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐ
os fili hois. & irruit. sup me spũs dñi
τοὺς υἱὲ ἀνθρώπου. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρί
& dixit ad me: hec dicit dñs: sic dixi
ου καὶ εἶπεν πρός με, τάδε λέγει κύριος, οὕτως εἶπα
stis domꝰ israel: & cogitatiões spiritus ve
τε οἶκος Ἰσραήλ, καὶ τὰ διαβουλια τοῦ πνεύματος ὑ
stri ego scio. mltiplicastis mortuos vros in vr
μῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι. ἐπληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πό
be hac: & implestis vias eius vulneratis
λει ταύτῃ, καὶ ἐπεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν
ppterea hec dicit adonai dñs: mortuos vros
διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, τοὺς νεκροὺς ὑμῶν
qs posuistis in medio ei: hi sunt carnes:
οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί εἰσιν τὰ κρέα,
hec ãt est lebes. & vos educã de medio eius:
αὕτη δέ ἐστιν ὁ λέβης. καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς.
gladium metuistis: & gladium inducã sup vos dicit
ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς λέγει
adonai dñs. & educã vos de medio eius: & tra
ἀδωναὶ κύριος. καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ πα
dam vos in manus alienorum: & faciam
ραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω

in vobis iudicia in gladio cadetis: in finib⁹ ἐν ὑμῖν κρίματα ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖσθε, ἐπὶ τῶν ὁρίων
israel iudicabo vos. ⁊ scietis qz ego τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs. hec vobis nō erit in lebetem. ⁊ vos non eri⁊ κύριος. αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα. καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ ἦτε
tis in medio eī⁹ in carnes. in finib⁹ israel ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα. ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ
iudicabo vos: ⁊ scietis qz ego dñs: qñ in κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ὅτι ἐν
mandatis meis nō ambulastis ⁊ iudicia mea τοῖς ἐντολαῖς μου οὐκ ἐπορεύθητε καὶ τὰ κρίματά μου
nō fecistis: ⁊ sdm iudicia gentiū q̄ οὐκ ἐποιήσατε, καὶ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν
in circuitu vr̄o fecistis. ⁊ factū ē cū pphe κυκλόθεν ὑμῶν ἐποιήσατε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφη
tarem ego: ⁊ phaltias filī⁹ banaie mortuus ē. ⁊ τεύειν με, καὶ φαλτίας ὁ τοῦ βαναίου ἀπέθανεν. καὶ
cado in faciem meā: ⁊ clamaui voce magna πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγάλῃ
⁊ dixi: heu adonai dñe in cōsumatiōnē tu ⁊ εἶπον, ὀίμοι δέσποτα κύριε εἰς συντέλειαν σὺ
facis reliquos israel: ⁊ factū ē ver ποιεῖς τοὺς καταλοίπους τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένετο λό
bū dñi ad me dicēs: fili hois fratres tui γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ ἀδελφοί σου,
⁊ vir captiuitatis tue: ⁊ ois dom⁹ καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
israel cōsumata est db⁹ exeūt ipsis habitatores τοῦ Ἰσραὴλ συντετέλεσται οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατοικοῦν-
hierusalem: longe recessistis a dño. nobis τες Ἰερουσαλήμ, μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ κυρίου· ἡμῖν
data est ra in hereditatē. ꝓpterea dic hec dī δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν· διὰ τοῦτο εἶπον τάδε λέ
cit adonai dñs: qz repellam eos in gētes: γει ἀδωναὶ κύριος, ὅτι ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη,
⁊ dispergam eos in oēs trās. ⁊ ero καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἔσο-
ei⁹ in sanctificatiōes pauli in regionib⁹ ad μαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἐὰν
igrediēt illuc. ꝓpterea dic: hec dicit ado- εἰσέλθωσιν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἶπον, τάδε λέγει ἀδω-
nai dñs: ⁊ congregabo eos de gētib⁹: ⁊ re- ναὶ κύριος, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσ
dūcam eos. de regiōib⁹ q̄ dissipati sunt eos in δέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διεσπάρησαν αὐτοὺς ἐν
eis. ⁊ dabo eis terrā israel ⁊ in- αὐταῖς· καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰσε
gredient illuc ⁊ auferent oēs abominationes λεύσονται ἐκεῖ καὶ ἐξαροῦσιν πάντα τὰ βδελύγματα
eius ⁊ oēs iniquitates ei⁹. ⁊ dabo eis αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς, καὶ δώσω αὐ-
cor aliud: ⁊ spīm nouum dabo eis: ⁊ τοῖς καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς, καὶ
infra. auferam cor lapideū de carne eor̄ ἐκκαθαριῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν,
16. f. ⁊ dabo eis cor. carneū: vt in pre καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην, ὅπως ἐν τοῖς προ
ceptis meis ambulent: ⁊ iustificatiōes meas cu σάγμασίν μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυ-
stodiant: ⁊ faciam ea: ⁊ erunt mihi in popu λάσωνται, καὶ ποιῶσιν αὐτά, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λα-
lū: ⁊ ego ero illis in deū ⁊ in cor ὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν
abominationū eor̄ ⁊ iniquitatū eor̄ q̄m cor βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὡς ἡ καρ-
eor̄ ambulauit vias eor̄ in capita eo- δία αὐτῶν ἐπορεύετο τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐ
rū dedi dicit adonai dñs. ⁊ eleuauerūt che τῶν δέδωκα λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ ἐξῆραν τὰ χε
rubim alas suas: ρουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν,

in vobis iudicia. Gladio cadetis. In finibus israel iudicabo vos: & scietis quia ego dñs. Hec nō erit vobis in lebete & vos non eritis in medio eius in carnes. In finibus israel iudicabo vos: & scietis quia ego dñs: quia in preceptis meis non ambulastis: & iudicia mea non fecistis: sed iuxta iudicia gentiū que in circuitu vr̄o sunt: fecistis. Et factū est cum pphetarē: pheltias filio banaie mortuo est. Et cecidi in faciē meā: clamās voce magna. Et dixi. Heu heu heu. dñe deus consumationem tu facis reliquias israel. Et factum est verbum dñi ad me dicens. Fili hominis fratres tui fratres tui viri ppinqui tui: & omnis domus israel vniuersi quibus dixerūt habitatores hierusalem: longe recedite a domino: nobis data est terra in possessiōem: propterea hec dicit dominus deus. Quia longe feci cos in gentibus: & quia dispersi cos in terris: ero eis in sanctificationē modicam in terris ad quas venerunt: propterea loqre. Hec dicit dominus deus. Congregabo vos de populis: & adunabo de terris in quibus dispersi estis: dabo vobis humum israel: & ingredientur illuc: & auferent omnes offensiones eius de illa. Et dabo eis cor vnum: & spiritū nouum tribuam in visceribus eorum. Et auferam cor lapideum de carne eorū: & dabo eis cor carneum vt in preceptis meis ambulent: & iudicia mea custodiant faciantq; ea: & sint mihi in populū: & ego sim eis in deum. Quorum autem cor post offendicula & abominatiōes suas ambulat: horum viā in capite suo ponā: dicit dominus deus. Et eleuauerūt cherubim alas suas:

בָּכֶם שְׁפָטִים בַּחֶרֶב תִּפֹּולוּ עַל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה הָיֹא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
לְסִיר וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לִבְשָׂר
אֶל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחֻקַּי
לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם
וְכִמְשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם
עֲשִׂיתֶם וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי וּפְלַטְיָהוּ בֶן
בְּנָיָה מֵת וָאֶפֹּל עַל פָּנַי וָאֶזְעַק
קוֹל גָּדוֹל וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁאֵרִית
יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
בֶּן אָדָם אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה אֲשֶׁר אָמְרוּ
לָהֶם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם רַחֲקוּ מֵעַל
יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
לְמוֹרָשָׁה: לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה כִּי הַרְחֹקִתִּים בַּגּוֹיִם וְכִי
הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם
לְמִקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ
שָׁם: לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְאַסַּפְתִּי
אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם
בָּם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל:
וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת כָּל שִׁקּוּצֶיהָ
וְאֶת כָּל תּוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה: וְנָתַתִּי
לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן
בְּקִרְבָּם וְהֵסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן
מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר:
לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי
יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם
וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים: וְאֶל לֵב
שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xij. Trãſl.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי כָּבַד
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה וְיַעַל כְּבוֹד גָּלָה
יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל עָמַד
הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר וְרוּחַ
נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל בּוֹא
הַגּוֹלָה בַּמַּרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים גָּלָה רָאָה
וַיַּעַל מֵעָלַי הַמַּרְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי עָלָה
וְאֲדַבֵּר אֶל הַגּוֹלָה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה דִּבֶּר גָּלָה
אֲשֶׁר הֶרְאָנִי רָאָה

Cap.xij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם
בְּתוֹךְ בֵּית הַמְרִי אַתָּה יֹשֵׁב אֲשֶׁר מָרָה
עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ
וְאָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי
בֵּית מְרִי הֵם וְאַתָּה בֶּן אָדָם עֲשֵׂה
לְךָ כְלִי גוֹלָה וְגֹלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם כָּלָה
וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר קוּם
לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי בֵּית מְרִי רָאָה
הֵמָּה וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלִי גוֹלָה יוֹמָם יָצָא
לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָּעֶרֶב
לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גוֹלָה לְעֵינֵיהֶם
חְתֹר לְךָ בַּקִּיר וְהוֹצֵאתָ בּוֹ לְעֵינֵיהֶם
עַל כָּתֵף תִּשָּׂא בַּעֲלָטָה תּוֹצִיא פָּנֶיךָ נָשָׂא פָּנָה
תְּכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ כִּי רָאָה כָּסָה
מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ נָתַן
כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי כֵּלַי הוֹצֵאתִי כִּכְלִי עָשָׂה
גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חָתַרְתִּי לִי בַקִּיר צִוָּה
בַּכָּתֵף בַּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל כָּתֵף
נֶשֹׂאתִי לְעֵינֵיהֶם וַיְהִי דְבַר יְהוָה הָיָה
אֵלַי בַּבֹּקֶר לֵאמֹר בֶּן אָדָם הֲלֹא
אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמְרִי מָרָה
מַה אַתָּה עֹשֶׂה אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּשִׂיא הַמַּשָּׂא נָשָׂא
הַזֶּה בִּירוּשָׁלַם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֵמָּה נְתוֹכָם אֱמֹר אֲנִי
מוֹפְתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה עָשָׂה
לָהֶם בַּגּוֹלָה בַּשִּׁבְיָ יֵלְכוּ וְהַנְּשִׂיא גָּלָה שָׁבָה

& rote eius es: & gloria dei ſraël erat ſuper eos. Et aſcendit gloria dñi de medio ciuitatis: ſteteruꝫ ſuper montem qui eſt ad orientem vrbis; & ſpiritus leuauit me & adduxit me in chaldeam ad eos tranſmigrationē: in viſionem in ſpiritu dei. Et ſublata eſt a me viſio quam videram. Et locutus ſum ad tranſmigrationē omnia verba domini que oſtenderat mihi.

12. ET fact eſt ſermo dñi ad me dicēs. Fili hominis: in medio domus exaſperatis tu habitas: qui oculos habent ad videndum & non vidēt: & aures ad audiendū & non audiunt: quia domus exaſperans eſt. Tu ergo fili hominis fac tibi vaſa tranſmigrationis: & tranſmigrabis per dies corā eis. Tranſmigrabis aute de loco tuo ad locū alterū in cōſpectu eorū: ſi forte aſpiciāt: qa domus exaſperans eſt. Et efferes foras vaſa tua: qſi vaſa tranſmigrātis per dies in cōſpectu eorū. Tu aūt egredieris veſperi coram eis ſicut egredietur migrans ante oculos eorū. Perfode tibi pariete: & egredieris per eū in cōſpectu eorū. In humeris portaberis: in caligine efferēris. Faciē tuam velabis & nō videbis terrā: quia portētū dedi te domui iſrael. Feci ergo ſicut p̄cepat mihi dñs. Vaſa mea ptuli qſi vaſa tranſmigrātis per die: & veſpe pfodi mihi pariete manu: & in caligine egreſſus ſum: & in hūeris portatus in cōſpectu eorū. Et factus ē ſermo dñi mane ad me dicens. Fili hois: nūqd nō dixerūt ad te domus iſrael: domus exaſperās quid tu facis? Dic ad eos. Hec dicit dominus deus. Super ducem onus iſtud: qui eſt i hierusalē: & ſup oēm domū iſrael que eſt in medio eorū. Dic. Ego portentum veſtrum. Quomodo feci: ſic fiet illis. In trãſmigratione & i captiuitate ibūt. & dux

και οι τροχοι αυτων εχομενοι αυτων, και η δοξα του θεου ισραηλ υπερανω αυτων. και ανεβη η δοξα κυριου εκ μεσου της πολεως, και εστη επι του ορους ο ην κατεναντι της πολεως, και πνευμα ανελαβεν με και ηγαγεν με εις την χαλδαιων εις την αιχμαλωσιαν εν οραματι εν πνευματι θεου. και ανεβη απ' εμου η οραση ην ειδον, και ελαλησα προς την αιχμαλωσιαν παντας τους λογους κυριου ους εδειξεν μοι.

Ca.12.

ΚΑι εγενετο λογος κυριου προς με λεγων, υιε ανθρωπου εν μεσω των αδικιων αυτων συ κατοικεις, οιτινες οφθαλμους του βλεπειν και ου βλεπουσιν, και ωτα εχουσιν του ακουειν και ουκ ακουουσιν, διοτι οικος παραπικραινων εστιν. και συ υιε ανθρωπου ποιησον σεαυτω σκευη αιχμαλωσιας και αιχμαλωτευθησει ημερας ενωπιον αυτων. και αιχμαλωτευθησει εκ του τοπου σου εις τοπον ετερον ενωπιον αυτων, οπως ιδωσιν, διοτι οικος παραπικραινων εστιν. και εξοισεις τα σκευη σου σκευη αιχμαλωσιας ημερας κατ' οφθαλμους αυτων και συνελευσει εσπερας ενωπιον αυτων: ως εκπορευεται αιχμαλωτος ενωπιον αυτων. προδυ τοιχωρυχον εις τον τοιχον και εξοισεις δι' αυτου ενωπιον αυτων. επ' ωμου αρας εν σκοτει εξοισεις, το προσωπον σου συγκαλυψεις, και ου μη ιδης την γην. διοτι τερας δεδωκα σε τω οικω ισραηλ. και εποιησα ουτως καθα παντα προσταγματα προσεταξεν μοι. και εξηνεγκα σκευη ως σκευη αιχμαλωσιας ημερας, και εσπερας διωρυξα εμαυτω τοιχον τη χειρι και κεκρυμμενος εξηλθον επ' ωμου απεναντι εν οραματι εν πνευματι θεου. και εγενετο λογος κυριου προς με λεγων, υιε ανθρωπου ουκ ειπον προς σε οι υιοι ισραηλ: ουμ παροξυνουσα: τι συ ποιεις. ειπον προς αυτους, ταδε λεγει αδωναι κυριος τω αρχοντι και ουαι εν ιερουσαλημ και παντι οικω ισραηλ ο εισιν εν μεσω αυτων. ειπον οτι εγω τερατα ειμι υμιν. καθα εποιησα ουτως εσται αυτοις εν τη αιχμαλωσια και εν αιχμαλωσια πορευσονται. και ο αρχων

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

eox in medio eox suphumex portabit ⁊ absconditus
αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὤμων αἰρθήσεται καὶ κεκρυμμένος
egredietur p parietē: ⁊ pfodiet vt egrediat ip
ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχους, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν αὐ
se p eum: faciem suam cooperiet: vt nō
τὸν δι' αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ
videat oculo: ⁊ ipe terrā nō videbit. ⁊ exten
ὁραθῇ ὀφθαλμῷ, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται· καὶ ἐκτε
D dam rete meū sup eum: ⁊ cōprehendetur in
τάσω τὸ δίκτυόν μου ἐπ' αὐτόν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ
sagena mea. ⁊ adducā eū in babylonem in trā chal=
σαγήνῃ μου· καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλ
deoꝝ: ⁊ ipam nō videbit: ⁊ illic morietur. ⁊
δαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει· καὶ
omnes q circa eū auxiliatores eius: ⁊ om=
πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάν
nes auxiliantes ei et disseminābo in om
τας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πάν
nē ventū: ⁊ gladiū effundā post eos: ⁊ scient
τα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν ἐκχεῶ ἐπ' ἴσῳ αὐτῶν· καὶ γνώσον
qꝝ ego dñs eū dispersero ego eos in
ται, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς
gentib⁹ ⁊ disseminābo eos in regionib⁹. ⁊ relin=
ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις· καὶ ὑπολεί
quam ex eis viros numerō ex gladio: ⁊ ex fa
ψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λι=
me ⁊ ex morte: vt enarrent
μοῦ καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς
iniq̄tates eox in gētib⁹ q ingressi sūt illuc: scient
ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, γνώσον
qꝝ ego dñs. ⁊ factū ē verbū dñi ad me di
E ται ὅτι ἐγὼ κύριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ
cēs: panē tuū cū dolore comedes ⁊ aquā tuā cū
γων, τὸν ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φάγῃ καὶ τὸ ὕδωρ σου με
sollicitudine bibes. ⁊ dices ad popu
τὰ βασάνου καὶ ἀλύσεως πίεσαι· καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λα
lum terre: hec dicit adonai dñs hitantibus
ὸν τῆς γῆς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τοῖς κατοικοῦσιν
hierusalem sup terra israel. panes su=
ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ· τοὺς ἄρτους αὐ=
os cū egestate comedent: ⁊ aquā suam cū disse=
τῶν μετ' ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετὰ ἀφα
ptiōe bibent: vt desipiat terra cū plenitudi=
νισμοῦ πίονται, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ σὺν τῷ πληρώμα
ne eius in ipietate omniū hitantium in ea.
τι αὐτῆς ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ·
⁊ ciuitates eox q̄ habitantur: desolabuntur.
καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι, ἐξερημωθήσονται·
⁊ terra i dissipatiōes erit ⁊ cognoscetis: qꝝ ego dō
καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύ
minꝰ. ⁊ factū est verbū dñi ad me dicēs: fili hois
ριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
q̄ parabola ista vobis in terra israe=
που τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσρα
el dicentes: longe dies: perut oīs visio.
ηλ λέγοντες, μακρὰν αἱ ἡμέραι, ἀπώλοντο πᾶσα ὅρασις.
F ideo die ad eos: hec dicit adonai dñs:
διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος,
⁊ cōuertam parabolā istā. ⁊ nō vltra
καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην· καὶ οὐκ ἔτι οὐ
dicent parabolam istam domus israel:
μὴ εἰπώσιν τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος τοῦ Ἰσραήλ,
qꝝ loqueris ad eos dicēs: appropiāquēt dies ⁊
ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἤγγισαν αἱ ἡμέραι καὶ
ꝓphetie oīs visionis: qꝝ nō erit vltra oīs visio
πᾶς λόγος ὁράσεως, διότι οὐκ ἔσται ἔτι πᾶσα ὅρα=
falsa: ⁊ diuinans q̄ ad gētem in medio
σις ψευδὴς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ
filiox israel: qꝝ ego dñs loquar ver
G τῶν υἱῶν Ἰσραήλ; διότι ἐγὼ κύριος λαλήσω τοὺς λό=
ba mea ⁊ faciam ⁊ non plōgabo ampliꝰ. qꝝ in
γους μου καὶ ποιήσω καὶ οὐ μηκυνῶ ἔτι· διότι ἐν ταῖς

Trāsla.B.Vic.

ᵐqui estⁿ in medio eorum
ᵒinᵖ humeris⁹ portabitur:
ʳin caligine" egredietur.
ˢParietē pfodientʳ vt edu
cautʳ eū:ᵗfacies eius⁸ opie
turꝫ:ᵛvtʰ nōᶜ videatᶠ oculo
ᵍterram.ᵏ Et extendā ᵐre=
te meum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿsuper eum :ᵒ & capietur
ᵖin sagena meaᵠ & adducā
ʳeumⁿ in babylonē in ˢter=
ramⁿ chaldeorū: ᵗ& ipsam
ᵘnō videbit:ᵛ ibiqꝫʷ morie
turˣ: ʸ& oēsᶻ quiᵃ circa euꝫ
sūt,ᵇ Presidiū eiᶜᵈ & ᵉagmi
na eius⁽ dispergāᵍ in oem
ventū:ʰ& gladiūⁱ euagi=
nāboᵏ post eos.ˡ Et scient
ᵐquiaⁿ egoᵒ dñs :ᵖ qñ dis=
persero.ᵠillosʳ in gentibˢ:
ᵗ& dissemināueroᵘ eosᵛ in
terris.ʷ Et relinquam ∞
ˣex eis ʸ viros ᶻ paucos ᵃa
gladio &ᵇ fame ∞∞∞∞∞∞
ᶜ& pestilentia⁽ vtᵈ narrent
ᵉomnia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠscelera eorū ᵍin gentibus
ʰad quas ⁱ ingredientur :
ʲ& scientᵏ quiaˡ egoᵐ dñs.
ⁿEt factus estᵒ sermoᵖ dñi
ᵠad meʳ dicens.ˢ Filiᵗ hois
ᵘpanē tuūᵛ in cōturbatiōe
ʷcomedesʸ sed ˣ& aquā tuā
ʸin festinatiōeᶻ & merore
ᵃbibeᵇ & dicesᶜ ad ᵈ pplm
ᵉterre: ᶠhec ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍdicitʰ dñsⁱ deʲ ad eos quí
habitant in ᵏ hierusalem
ˡin ᵐterra ⁿ israel. ᵒ Panem
suum ᵖ in sollicitudine ∞
ᵠcomedent:ʳ & aquam suā
ˢin desolatiōeᵗ bibent:
ᵘvtᵛ desoletur ʷterra ˣa mul
titudine suaʸ ppter iniqta
tesᶻ oīmᵃ q habitantᵇ in ea:
ᶜ& ciuitatesᵈ q̄ nūc habitā
turᵉ desolate eruntᶠ terra=
qꝫᵍ deserta : ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰ& scietisⁱ quiaʲ egoᵏ dñs.
ˡEt factus estᵐ sermo ∞∞
ⁿdñi ᵒad meᵖ dicens.ᵠ Filiʳ
ˢhominisᵗ quod est ∞∞∞∞
ᵘprouerbiūᵛ istudʷ inˣ ter
raʸ israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻdicentiū:ᵃ in longū diffe
rentur ᵇdies ᶜ& peribitᵈ oīs
ᵉvisio.ᶠ Ideoᵍ dicʰ ad eos.
ⁱHecʲ dicitᵏ dominus ∞∞
ˡdeus.ᵐ Quiescere faciam
ⁿprouerbiū ᵒ istud :ᵖ neqꝫ
ᵠvulgo dicetur ʳ vltra ˢ in
israel.ᵗ Et ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘloqreᵛ ad eos qꝫ ˣ appro=
pinq̄uerit ʸdies:ᶻ & sermo
ᵃoīsᵇ visionis.ᶜ Nonᵈ enim
ᵉeritᶠ vltra ᵍoīs ʰ visio ⁱ cassa:
ʲneqꝫ diuinatio ᵏ ambigua
ˡin medioᵐ filiorū ⁿ israel.
ᵒ quaᵖ egoᵠ dñsʳ loquar &
ˢquodcūqꝫᵗ locutus fuᵘro
ᵛverbū ʷfiet.ˣ Non ʸ prolon
gabitur ᶻamplius :ᵃ sed ∞

Tex.heb.Ezechi.cij.Pritiua.heb

‴אֲשֶׁר ״בְּתוֹכָם ׳עַל ׳כָּתֵף ׳יִשָּׂא ׳בָּעֲלָטָה	שא
׳וְיָצָא ׳בַּקִּיר ״יַחְתְּרוּ ׳לְהוֹצִיא ׳בּוֹ	יצא ׳יתר
׳פָּנָיו ׳יְכַסֶּה ׳עַיִן ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳יִרְאֶה ׳לָעַיִן	פנה ׳כסה
״הוּא ׳אֶת ׳הָאָרֶץ ׳וּפֵרַשְׁתִּי ׳אֶת ״רִשְׁתִּי	ראה
״עָלָיו ׳וְנִתְפַּשׂ ׳בְּמְצוֹדָתִי ׳וְהֵבֵאתִי	תפש ׳צוד
׳אֹתוֹ ׳בָּבֶלָה ׳אֶרֶץ ׳כַּשְׂדִּים ׳וְאֹתָהּ ׳לֹא	בוא
׳יִרְאֶה ׳וְשָׁם ׳יָמוּת ׳וְכָל ״אֲשֶׁר ׳סְבִיבֹתָיו	מות
׳עֶזְרָה ׳וְכָל ״אֲנָפָיו ׳אֲזָרֶה ׳לְכָל ״רוּחַ	עזר ׳זרה
‴וְחֶרֶב ״אָרִיק ׳אַחֲרֵיהֶם ׳ וְיָדְעוּ ׳כִּי	ריק
׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳בַּהֲפִיצִי ״אֹתָם ׳בַּגּוֹיִם	פוץ
׳וְזֵרִיתִי ׳אֹתָם ׳בָּאֲרָצוֹת ׳ וְהוֹתַרְתִּי	זרה
׳מֵהֶם ׳אַנְשֵׁי ׳מִסְפָּר ׳מֵחֶרֶב ׳וּמֵרָעָב	מספר
׳וּמִדֶּבֶר ׳לְמַעַן ׳ יְסַפְּרוּ ׳אֶת ‴כָּל	
׳תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם ׳בַּגּוֹיִם ׳אֲשֶׁר ׳בָּאוּ ׳שָׁם	תעב ׳בוא
׳וְיָדְעוּ ׳כִּי ״אֲנִי ׳יְהוָה ׳וַיְהִי ׳דְּבַר ״יְהוָה	היה
״אֵלַי ׳לֵאמֹר ׳בֶּן ׳אָדָם ׳לְחֶמְךָ ״בְּרַעַשׁ	
׳תֹּאכֵל ׳וּמֵימֶיךָ ״בִּרְגָזָה ׳וּבִדְאָגָה	אכל
‴תִּשְׁתֶּה ׳וְאָמַרְתָּ ׳אֶל ׳עַם ׳הָאָרֶץ ׳כֹּה	שתה
׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ״יְהוָה ׳לִישְׁבֵי ׳יְרוּשָׁלַ ם	אמר ׳אדן
׳אֶל ׳אַדְמַת ׳יִשְׂרָאֵל ׳לַחְמָם ׳בְּדָאגָה	
׳יֹאכֵלוּ ׳וּמֵימֵיהֶם ׳בְּשַׁמָּמוֹן ׳יִשְׁתּוּ	
׳לְמַעַן ׳תִּשַּׁם ׳אַרְצָהּ ‴מִמְּלֹאָהּ ״בַּחֲמַס	שמם
׳כָּל ׳הַיֹּשְׁבִים ׳בָּהּ ׳וְהֶעָרִים ׳הַנּוֹשָׁבוֹת	עיר
׳תֶּחֱרַבְנָה ״וְהָאָרֶץ ׳ שְׁמָמָה ׳תִּהְיֶה	חרב ׳היה
׳וִידַעְתֶּם ׳כִּי ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳ וַיְהִי ׳דְבַר	
׳יְהוָה ״אֵלַי ׳לֵאמֹר ׳ בֶּן ״אָדָם ׳ מָה	
‴הַמָּשָׁל ״הַזֶּה ׳לָכֶם ׳עַל ׳אַדְמַת ׳יִשְׂרָאֵל	
׳לֵאמֹר ׳יֶאֱרְכוּ ״הַיָּמִים ׳ וְאָבַד ׳כָּל	אבד ״יום
׳חָזוֹן ׳לָכֵן ״אֱמֹר ׳אֲלֵיהֶם ׳כֹּה ׳אָמַר ׳אֲדֹנָי	חזה
׳יְהוָה ׳הִשְׁבַּתִּי ׳אֶת ׳הַמָּשָׁל ״הַזֶּה ‴וְלֹא	שבת
׳יִמְשְׁלוּ ׳אֹתוֹ ׳עוֹד ״בְּיִשְׂרָאֵל ׳ כִּי ׳אִם	משל
׳דַּבֵּר ״אֲלֵיהֶם ׳קָרְבוּ ׳הַיָּמִים ׳וּדְבַר ״כָּל	
׳חָזוֹן ׳כִּי ׳לֹא ׳יִהְיֶה ׳עוֹד ״כָּל ׳חֲזוֹן ׳שָׁוְא	
׳וּמְקֻסָּם ׳חָלָק ‴בְּתוֹךְ ״בֵּית ׳יִשְׂרָאֵל ׳כִּי	קסם
׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳אֲדַבֵּר ׳אֶת ׳אֲשֶׁר ״אֲדַבֵּר	דבר
׳דָּבָר ״וְיֵעָשֶׂה ׳לֹא ׳תִמָּשֵׁךְ ״עוֹד ׳כִּי	עשה ״משך

Pătiua.heb. Tex.he.Ezechi.xiij.

יוֹם מָרָה כִּימֵיכֶם ׀ בֵּית ׀ הַמֶּרִי ׀ אִדַּבְּרָה ׀ דָּבָר
וְעָשִׂיתִיו ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃ ס וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנֵּה
בֵּית יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים ׀ הַחֲזוֹן אֲשֶׁר
הוּא חֹזֶה ׀ לְיָמִים ׀ רַבִּים וְלְעִתִּים
רְחוֹקוֹת הוּא נִבָּא׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד
כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר אֲדַבֶּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ ס וַיְהִי
Cap. xiij. דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים
וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי עַל
הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים אֲשֶׁר הֹלְכִים
אַחַר רוּחָם וְלִבְלְתִּי רָאוּ נִשְׁעָלִים
בַּחֲרבוֹת נְבִיאַיִךְ יִשְׂרָאֵל הָיוּ׃ לֹא
עֲלִיתֶם בְּפִרְצוֹת וְתִגְדְּרוּ גָדֵר עַל
בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה בְּיוֹם
יְהוָה׃ חָזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כֹּזְבִ הַאֹמְרִים
נְאֻם יְהוָה וַיהוָה לֹא שְׁלָחָם וְיִחֲלוּ
לְקַיֵּם דָּבָר׃ הֲלוֹא מַחֲזֵה שָׁוְא
חֲזִיתֶם וּמִקְסֶם כָּזָב אֲמַרְתֶּם
וְאֹמְרִים נְאֻם יְהוָה וַאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן דַּבֶּרְכֶם
שָׁוְא וַחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיְתָה יָדִי אֶל
הַנְּבִיאִים הַחֹזִים שָׁוְא וְהַקֹּסְמִים
כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ וּבִכְתַב
בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ וְאֶל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
אֲדֹנָי יְהוִה׃ יַעַן וְיַעַן הִטְעוּ אֶת עַמִּי
לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא
בֹּנֶה חַיִץ וְהִנָּם טָחִים אֹתוֹ תָּפֵל׃
אֱמֹר אֶל טָחֵי תָּפֵל וְיִפֹּל יִהְיֶה גֶּשֶׁם
שׁוֹטֵף וְאַתֶּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ
תִּפֹּלְנָה וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקָּעֵנָה׃

Trāſl.B.Vie.

in diebus vrīs dom̄ exasperans loquar verbum. & faciam illud dicit dñs deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: ecce domus israel dicentium. Visio quam hic videt dies multos: & in tempora longa iste pphetat. Propterea dic ad eos. Hec dicit dñs deus. Non prolongabitur vltra oīs sermo meus. Verbū qd locutus fuero cōplebitur: dicit dñs deus.

13.

ET factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hoīs: vaticinare ad pphetas israel pphetas: & dices pphetātibus de corde suo. Audite verbū domini. Hec dicit dñs deus. Ve prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suū: & nihil vident. Quasi vulpes in deserto prophete tui israel erant: non ascēdistis ex aduerso nec oppositistis murū pro domo israel vt staretis in prelio in die dñi. Vident vana et diuināt mendacū dicētes ait dñs: cū dñs nō miserit eos: & pseuerauerūt cōfirmare pmonē. Nūquid non visionē cassam vidistis: & diuinatiōem mendacem locuti estis, et dicitis ait dominus: cum ego nō fim locut. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vana & vidistis mendaciū: ideo ecce ego ad vos ait domin deus: & erit manus mea super prophetas qui vidēt vana & diuinant mendacū. In cōsilio populi mei nō erūt: in scriptura domus israel non scribentur: nec in terra israel ingredientur: & scietis quia ego dominus deus. Eo q̄ deceperint populum meū dicētes: pax: pax: & nō est pax: & ipse edificabat pietē: illi aūt liniebāt eū luto absq; paleis. Dic ad eos q̄ liniūt absq; tēperatura: q̄ casurus sit. Erit ei imber inū dās & dabo lapides pgrandes & desuper irruētes: & ventū procelle dissipantē.

Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.

diebus vris dom̄ israel exasperans loquar
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν οἶκος ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων λαλή-
verbū & faciam dicit adonai dñs. & factū ἐ sermo
σω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος. καὶ ἐγένετο λό-
mio dñi ad me dicēs: fili hoīs ecce dom̄ israe-
γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ οἶκος ἰσρα-
el exasperans dicētes dicit: visio qnā-
ὴλ ὁ παραπικραίνων λέγοντες λέγουσιν, ὅρασις ἣν οὗ-
te videt: in dies multos & in tpa longa iste
τος ὁρᾷ, εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακροὺς οὗ-
pphetat. ppterea dic ad eos: hec di-
τος προφητεύει. διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέ-
cit adonai dñs. nō plōgabit vltra oēs sermones mei.qđ
γει κύριος. οὐ μακρυνῶ ἔτι πάντες οἱ λόγοι μου. οὓς
locut fuero loqr & faciam dicit adonai dñs.
ἐὰν λαλήσω λαλήσω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος. Ca.
ET factū est sermo dñi ad me dicēs: fili homi-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis: vaticinare sup pphetas israel
που, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ ἰσραὴλ τοὺς
q̄ pphetant: & dices pphetis pphetanti-
προφητεύοντας, καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύ-
bus de corde suo. & pphetabis & dices
ουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. καὶ προφητεύσεις καὶ ἐρεῖς
ad eos: audite verbū dñi. hec dicit adonai
πρὸς αὐτούς, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύριος
dñs. ve his q̄ pphetant de corde suo
κύριος. οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν τοῖς
ambulantib post spīm suum: & omni-
πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ τὰ καθό-
no nō vidēt. q̄si vulpes in debtis p-
λου μὴ βλέπουσιν. ὡς ἀλώπεκες ἐν τοῖς ἐρήμοις οἱ προ-
phete tui israel nō steterūt in firmamēto. & nō egre-
φῆταί σου ἰσραὴλ οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι. καὶ οὐ συνή-
gauerūt gregē sup domū israel. non surrexerūt ste
γαγον ποίμνιον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ. οὐκ ἀνέστησαν ὡς
in pīlio dicentes in die dñi. videntes mēda
ἐν πολέμῳ λέγοντες ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. βλέποντες ψευ-
cia: diuinantes vana. q̄ dicit dicit dñs: & q̄
δῆ, μαντευόμενοι μάταια. οἱ λέγοντες λέγει κύριος, καὶ
dñs nō misit eos: & ceperūt suscita-
κύριος οὐκ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀνασ-
re pmonē. nōne visionē falsā vidistis? & diuinatiōes va-
τῆσαι λόγον. οὐχ ὅρασιν ψευδῆ ἑωράκατε; καὶ μαντείας μα-
nas vtristis? & dicitis: dicit dñs: & ego nō loquut
ταίας εἰρήκατε; καὶ λέγετε, φησὶν κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλη-
sum. ideo dic hec dicit adonai dñs: qñ ver
σα. διὰ τοῦτο εἶπον τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν ἐλά-
ba vīa mēdacia: & diuinatiōes vre vane: ecce
λησε μάταια ψευδῆ, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιοι, διὰ τοῦτο
ego sup vos dicit adonai dñs. & extendā ma-
ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς λέγει κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖ
nū meā sup pphetas q̄ vidēt mēdacia: & q̄
ρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὁρῶντας ψευδῆ, καὶ τοὺς
loquuntur vana. in disciplina ppli mei nō
λαλοῦντας μάταια. ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ
erunt. nec i scriptura domus israel scribentur: &
ἔσονται. οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου ἰσραὴλ οὐ γραφήσονται, καὶ
in tērā israel nō intrabunt: & scient q̄
εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται διό-
ego adonai dñs. eoq̄ deceperūt ppl'm meū di
τι ἐγὼ κύριος. ἀνθ' ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου λέ
centes pax & nō erat pax & ille edificat parietē
γοντες εἰρήνη καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον
& ipī liniunt eū stulticia: cadet. dic
καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτὸν ἀφροσύνῃ, πεσεῖται. εἰπὲ
ad linientes eū: q̄ cadet & erit pluuia
πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν, ὅτι πεσεῖται καὶ ἔσαι ὑετὸς
inundās. & dabo lapides magnos in
κατακλύζων. καὶ δώσω λίθους μεγάλους εἰς τοὺς ἐν-
cturas eoꝝ & cādent. & spūs auferēs veniet
δεκτους αὐτῶν καὶ πεσοῦνται. καὶ πνεῦμα ἐξαίρον ἥξει

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ virſupeſt. τ ecce cecidit paries: τ nō, dicet ad vos vbi eſt litura vra quā linistis. propterea hec dicit adonai dñs: τ rūpā ſpīm auferēt cū furore: τ pluuia inundans in ira mea erit. τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ ῥήξω πνοὴν ξέαι- ρουσαν μετὰ θυμοῦ, καὶ ὑετὸς κατακλύζων ἐν ὀργῇ μου ἔσαι. τ lapides magnos in furore inducā in ſpm καὶ τοὺς λίθους τοὺς πετροβόλους ἐν θυμῷ ἐπάξω εἰς συν- mationē: τ ſuffodiam parietē quē linistis: τ τέλειαν, καὶ κατασκάψω τὸν τοῖχον ὃν ἠλείψατε, καὶ cadet. τ ponā eū ſup terā: τ reuelabūtur πεσεῖται· καὶ θήσω αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀποκαλυφθήσεται fundamēta ei⁹: τ cadet: τ cōſumemini cum τὰθεμέλια αὐτοῦ, καὶ πεσεῖται, καὶ συντελεσθήσεσθε μετ' ἐ- pretatiōb⁹: τ cognoſcetis q̄ ego dñs: τ cōple- λέγχων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ συντε bo furorē meū ſup parietē: τ ſup eos q̄ linie- λέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀλείφον unt illum τ cadet. τ dīt ad vos: nō eſt τας αὐτὸν καὶ πεσεῖται, καὶ εἶπον πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔστιν ὁ parties neq̄ q̄ linīunt cum pphete iſrael τοῖχος οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτὸν οἱ προφῆται τοῦ ἰσραὴλ pphetantes ſup hieruſalem. τ q̄ videt eam pa- οἱ προφητεύοντες ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁρῶντες αὐτὴν εἰ cem. τ nō eſt par dicit adonai dñs. τ tu fili ρήνη· καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ σὺ υἱὲ hois: firma faciem tuā ſup filias- ἀτενίσατον, σκλήρυνον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέ- ppīi tui q̄ pphetant de corde ſuo: ρας τοῦ λαοῦ σου τὰς προφητευούσας ἀπὸ καρδίας αὐ- τ pphetā ſup eas: τ dices. hec di- τῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτάς, καὶ ἐρεῖς· τάδε λέ- cit adonai dñs: ve his q̄ cōſuunt cerulca: γει ἀδωναὶ κύριος, οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφά- lia ſub oī cubito manus. τ q̄ faciunt ve- λαια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρός· καὶ ποιούσαις ἐπὶ- lamina ad cōē caput vniuerſe etatis. vt βόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας· τοῦ διαφ- puertāt animas. eie ſubuerſe ſunt pplī mei τ θεῖραι ψυχάς· αἱ ψυχαὶ διεῤῥάφησαν τοῦ λαοῦ μου καὶ eius ſaluabant: τ polluebātme ad pplm ψυχὰς πορισποιοῦντο, καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν meū pp̄ pugillū ordei τ pp̄ fragmēta panis μου ἕνεκεν δραχὰς κριθῶν καὶ ἕνεκεν κλασμάτων ἄρτων vt occiderēt eias q̄s nō oportebat mori. τ vt τοῦ ἀποκτεῖναι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν· καὶ τ ſaluarēt eias q̄s nō oportebat viuere. dū log- ποιήσασθαι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ζῆσαι· ἐν τῷ ἀπο- mini vos pplo craudienti vanos fermo- φεύγειν ὑμᾶς λαῷ εἰσακούοντι μάταια ἀποφεύ- nes. pptereā hec dicit adonai dñs: ecce ego γοντος. διὰτοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ſup cerulcalia vra ſup q̄ vos colligitis illic ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν ἐφ' οἷς ὑμεῖς συλλέγετε ἐκεῖ eias. τ dirumpā ea de brachijs vris. ψυχάς· καὶ διαῤῥήξω αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων ὑμῶν· τ dimittam eias q̄s vos puertitis ad καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς ἃ ὑμεῖς ἐξεθρέψατε τὰς ψυ mas eoꝝ in diſperſionem: τ dirumpā vela- χὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν, καὶ διαῤῥήξω τὰ ἐπιβό mina vra: τ liberabo pplm meū de manu vra. λαια ὑμῶν, καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν. τ non vltra erunt in manib⁹ vris in pgregationē. τ καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν εἰς συναφήν· καὶ cognoſcetis q̄ ego dñs. pro eo q̄d puertitis cor ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ἀνθ' ὧν διεστρέψατε καρ- iuſtū inq̄: τ ego nō puertebā cum. δίαν δικαίου ἀδίκως, κἀγὼ οὐ διέστρεφον αὐτὸν

Trāsla.B.Hie.

Siquidē ecce cecidit paries. Nunqd nō dicetur vobis: vbi ē litura quā liniſtis? Propterea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciā ſpiritū tēpeſtatū in indignatione mea & imber inundans in furore meo erit: & lapides grandes in ira in conſumptionē. Et deſtruā parietē quē liniſtis abſq̄ tēperamento: & adequabo eū terre & reuelabitur fundamē tū eius & cadet & cōſumetur in medio ei: & ſcietis q̄ ego ſum dñs. Et cōplebo indignationē meā in pariete & in his qui liniūt eū abſq̄ tēperamēto: dicamq̄ vobis. Non eſt paries: & nō ſunt qui liniunt eū. Prophetē iſrl q̄ pphetant ad hieruſalē & vident ei viſionē pacis: & non eſt pax ait dñs deus. Et tu fili hois pone faciē tuā contra filias populi tui que pphetant de corde ſuo: & vaticinare ſup eas: & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que conſuunt pulvillos ſub omni cubito manus: & faciunt cerui calia ſub capite vniuerſe ętatis ad capiendas animas: & cum caperēt aias populi mei: viuificabant aias eorū: & violabant me ad populum meum propter pugillum ordei & fragmen panis: vt interficerent animas que non moriuntur: & viuificēt animas que non viuunt: mentiētes populo meo credenti mēdacijs. Propterhoc dicit dñs deus. Ecce ego ad pulvillos vestros quib⁹ vos capitis animas volantes: & dirumpam eos de brachiis vestris: & dimittam animas: quas vos capitis animas ad volandū. Et dirumpam cerulcalia vestra: & liberabo populum meum de manu vra neq̄ erunt vltra in manibus vris ad ꝑdandū: & ſcietis qa ego dñs. Pro eo q̄ mereretis cor iuſtū mēdaciter quē ego nō contriſtaui:

Tex.heb.Ezechi.xiij.Pītīua.heb

וְהִנֵּה נָפַל הַקִּיר הֲלוֹא יֵאָמֵר
אֲלֵיכֶם אַיֵּה הַטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם:
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וּבְקַעְתִּי
רוּחַ סְעָרוֹת בַּחֲמָתִי וְגֶשֶׁם שֹׁטֵף
נְאָפַי יִהְיֶה וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ נֹחָתָה
לְכָלָה: וְהָרַסְתִּי אֶת הַקִּיר אֲשֶׁר
טַחְתֶּם תָּפֵל וְהִגַּעְתִּיהוּ אֶל הָאָרֶץ
וְנִגְלָה יְסוֹדוֹ וְנָפְלָה וְכִלִּיתֶם בְּתוֹכָהּ
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה: וְכִלֵּיתִי אֶת
חֲמָתִי בַּקִּיר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפֵל
וְאֹמַר לָכֶם אֵין הַקִּיר וְאֵין הַטָּחִים
אֹתוֹ: נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים אֶל
יְרוּשָׁלִַם וְהַחֹזִים לָהּ חֹזֶן שָׁלוֹם
וְאֵין שָׁלוֹם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וְאַתָּה
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל בְּנוֹת עַמֶּךָ
הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבָּן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶן:
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי
לִמְתֹפְרוֹת כְּסָתוֹת עַל כָּל אֲצִילֵי
יָדַי וְעֹשׂוֹת הַמַּטְפָּחוֹת עַל רֹאשׁ כָּל
קוֹמָה לָצוּד נְפָשׁוֹת הַנְּפָשׁוֹת
תְּצוֹדְדְנָה לְעַמִּי וּנְפָשׁוֹת לְכָנָה
תְּחַיֶּינָה: וְתְחַלְּלֻנָה אֹתִי אֶל עַמִּי
בְּשׁוּעָלִי שְׁעָרִים יְנַבְּלוּתִי לָהֶם
לְהָמִית נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְמוּתֶנָה
וּלְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְחַיֶּינָה
בְּכִזַּבְכֶם לְעַמִּי שֹׁמְעֵי כָזָב: לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל
כְּסָתוֹתֵיכֶן אֲשֶׁר אַתֶּן מְצֹדְדוֹת
שָׁם אֶת הַנְּפָשׁוֹת לְפָרְחוֹת וּפָרַעְתִּי
אֹתָם מֵעַל זְרוֹעֹתֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי אֶת
הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר אַתֶּם מְצֹדְדוֹת אֶת
נְפָשׁוֹת לְפָרְחוֹת: וְקָרַעְתִּי אֶת
מִטְפְּחֹתֵיכֶם וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי
מִיֶּדְכֶן וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בְּיֶדְכֶן לְמָצוֹדָה
וִידַעְתֶּן כִּי אֲנִי יְהוָה: יַעַן הַנְאוֹת לֵב
צַדִּיק שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הְנְאַבְתִּיו

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xiiij.

וּלְחַזֵּק יָדֵי מְרֵעֵי לְבִלְתִּי שׁוּב
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָ לַהֲחַיּוֹתוֹ לָכֵן שָׁוְא לֹא
תֶחֱזֶינָה וְקֶסֶם לֹא תִקְסֹמְנָה עוֹד
וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי מִיֶּדְכֶן וִידַעְתֶּן כִּי
אֲנִי יְהוָה׃

Cap.xiiij.

וַיָּבוֹא אֵלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
הֶעֱלוּ גִלּוּלֵיהֶם עַל לִבָּם וּמִכְשׁוֹל
עֲוֹנָם נָתְנוּ נֹכַח פְּנֵיהֶם הַאִדָּרֵשׁ
אִדָּרֵשׁ לָהֶם׃ לָכֵן דַּבֵּר אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ
אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֶת
גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים
נֹכַח פָּנָיו וּבָא אֶל הַנָּבִיא אֲנִי
יְהוָה נֶעֱנֵיתִי לוֹ בָּהּ בְּרֹב גִּלּוּלָיו׃
לְמַעַן תְּפֹשׂ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּלְבָבָם
אֲשֶׁר נָזֹרוּ מֵעָלַי בִּגְלוּלֵיהֶם כֻּלָּם׃
לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מֵעַל
גִּלּוּלֵיכֶם וּמֵעַל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם
הָשִׁיבוּ פְּנֵיכֶם׃ כִּי אִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּיִשְׂרָאֵל
וְיִנָּזֵר מֵאַחֲרַי וְיַעַל גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ
וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים נֹכַח פָּנָיו וּבָא
אֶל הַנָּבִיא לִדְרשׁ לוֹ בִּי אֲנִי יְהוָה
נַעֲנֶה לוֹ בִּי וְנָתַתִּי פָנַי בָּאִישׁ הַהוּא
וְהַשְׁמֹתִיהוּ לְאוֹת וְלִמְשָׁלִים
וְהִכְרַתִּיו מִתּוֹךְ עַמִּי וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה׃ וְהַנָּבִיא כִּי יִפָּתֶה וְדָבָר
דָּבָר אֲנִי יְהוָה פִּתִּיתִי אֶת הַנָּבִיא
הַהוּא וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלָיו וְהִשְׁמַדְתִּיו
מִתּוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם
כַּעֲוֹן הַדֹּרֵשׁ כַּעֲוֹן הַנָּבִיא יִהְיֶה׃
לְמַעַן לֹא יִתְעֶה עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל
מֵאַחֲרַי וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּכָל

Trāſl.B.Vie.

m et confortaſtis n manus
o impii p vt non q reuertere
tur r a via ſua s mala t & viue
ret : u propterea x vana y nō
z videbitis a & diuinationes
b non c diuinabitis d amplio:
e & eruam f populū meum
b de manu veſtra: g & ſcietis
k quia i ego m dominus.

. 14.

ET venerūt ad me c vi
ri d ſeniorum e iſrael:
g & ſederunt f coꝝ me. b Et
fact⁹ eſt h ſermo k dñi l ad me
m dicens . n Fili o hominis
p viri q iſti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r poſuerūt s immūdicias ſu
as t in u cordib⁹ ſuis: x & ſcan
dalū y iniqtatis ſue z ſtatue=
rūt a contra b facie ſuā. c Nū
qd interrogatus d rñdebo
e eis! f Propter hoc g loqre
b eis: i & dices k ad eos. l Hec
m dicit n dñs o deus. p Homo
q homo r de domo s iſrael t q
u poſuerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
v immūdicias ſuas w in x corde
ſuo: b & ſcandalū c iniqtatis
ſue b ſtatuerit c cōtra d facie
ſuā: g & venerit b ad l pphetā
interrogās per eum me:
k ego l dñs m rñdebo n ei p in
multitudine q immūdiciarū
ſuarū. r vt c capiatur u dom⁹
x iſrael y in corde ſuo : z quo
a receſſerūt b a me c in d cun=
ctis e idolis ſuis. f Propter
d ea d dic g ad h domū i iſrael. k Hec
l dicit m dñs n deus. o Cō
uertímini p & recedite q ab
r idolis vr̄is: s & ab t vniuer=
ſis u cōtaminatiōibus vr̄is
x auertite y facies veſtras .
z Quía a homo b hō c de do=
mo d iſrl e & de proſelytis
f quícunq; g aduena fuerit
h in iſrael: i ſi alienat⁹ fuerit
k a me: l & poſuerit m idola
ſua n in o corde ſuo: p & ſcan
dalū q iniqtatis ſue r ſtatue=
rit s cōtra t facie ſuā u & vene
rit x ad y pphetā: z vt interro
get a per eū b me: c ego d dñs
e rñdebo f ei g per me: h & po
nā i facie meā k ſup hominē
l illū : m & faciā eum n in exē
plū o & in puerbiū: p & diſ=
perdā eū q de medio r popli
mei s & ſcietis t qa u ego x dñs.
y Et z pphet⁹ a cū b errauerit
c & locutus fuerit d verbū:
e ego f dñs g decepi h pphetā
i illum. k Er extendā l manū
meā m ſup illū : n & delebo
eū o de medio p pplí mei q iſrl
r & portabit s iniqtatē ſuā.
t Iuxta iniqtatē u interro=
gātis: x ſic iniqtas y pphete
z erit: a vt b non c erret d vltra
e domus f iſrael ∞∞∞∞∞∞∞
g a me: b neq; i polluatur k in
vniuerſis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

τ vt cōfortetis manꝰ impii vt penitus nō querere-
καὶ τ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέ-
tur ipe a via ſua mala: τ viueret ipe:
ψαι ἀνὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν,
ppterea mēdacia nō videbitis τ diuinatiōes neq̄ diuina-
διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύ
bitis vltra. τ liberabo pplm meū de manu vſa: τ
σησθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ
ſcietis qz ego dñs.
γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Ca.14.

ET venerūt ad me viri de ſenioribus
Καὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τ
iſrael: τ ſederūt añ faciem meā. τ factꝰ eſt ſmo
ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου· καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicēs: fili hois: viri iſti poſuerūt
κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο
cogitatiōes ſuas in cordibꝰ ſuis τ tormētū
τὰ διαλογισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ τὸν πόλασιν
iniqtatū ſuaꝝ poſuerūt añ faciem coꝝ. ſi re-
τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ προσώπου αὐτῶν· εἰ ἀπο-
ſpondens reſpōdebo eis: ppterea loqre eis:
κριθήσομαι ἀποκριθῶ αὐτοῖς; διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς,
τ dices ad eos: hec dicit adonai dñs: homo
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἄνθρω
homo de domo iſrael: q poſuerit cogitationes
πος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ὃς ἂν θῇ τὰ διαλογισμὸς
ſuas in corde ſuo: τ tormētū iniqtati
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν πόλασιν τῆς ἀδικίας
ſue poſuerit añ faciem ſuā: τ venerit ad pphetam:
αὐτοῦ τάξει πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην,
ego dñs reſpondebo illi in illis in qb⁹ tenetur mēs
ἐγὼ κς ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν αὐτοῖς ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διά
ei: vt querterct domū iſrael ſcām
νοια αὐτ, ὅπως πλανιάσῃ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ κατὰ τὰς
corda coꝝ q̄ abalienata ſunt a me in co
καρδίας αὐτῶν τὰς ἀποτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐν
gitatiōib⁹ coꝝ. ppterea dic ad domū iſrael.
θυμήμασιν αὐτῶν. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν οἶκον τ ἰσραὴλ·
hec dicit adonai dñs: cōuertimini τ recedite
τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἐπιστράφητε καὶ ἐπιστρέψατε
ab adinuentionib⁹ vr̄is τ ab oībus ipicta
ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικι
tib⁹ vr̄is τ cōuertite facies vr̄as. qz hō homo
ῶν ὑμῶν καὶ συστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν· διότι ἄνὸς ἄνὸς
de domo iſrael τ de aduenis q peregri
ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυ
nantur in iſrael: q abalienatꝰ fuerit a me: τ
τευόντων ἐν τῷ ἰσραὴλ, ὃς ἂν ἀποτριωθῇ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
poſuerit cogitatiōes ſuas in corde ſuo: τ tor
θῆται τὰ ἐνθυμήματα αὐτ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτ, καὶ τὸν πό
mentū iniqtatis ſue poſuerit añ faciem ſuā: τ venerit
λασιν τῆς ἀδικίας αὐτ τάξει πρὸ προσώπου αὐτ, καὶ ἔλθῃ
ad pphetā vt interroget eū in me: ego dñs
πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ κς
reſpondebo ei in qb⁹ tenetur in ipis: τ obfirmabo
ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἐν αὐτοῖς, καὶ στηρίω
faciem meā ſup hoiez illum: τ ponam eū
τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' ὄνον ἐκεῖνον, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς
tū: τ in exterminiū: τ auferā eū de medio pplí mei: τ
μον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου, καὶ
gnoſcetis qz ego dñs. τ pphet⁹ ſi errauerit τ locut⁹ fue
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ καὶ λαλή
verbū: ego dñs errare feci pphetā illum. τ extēdā
λόγον, ἐγὼ κύριος πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον· καὶ ἐκτενῶ
manū meā ſup illū τ exterminabo illū de medio pplí mei iſra
χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου ἰσρα
τ accipiēt iniqtatē ſuam ſcām iniqtatē interrogātis.
καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀδίκημα τ ἐπερωτῶντος
ſimilit τ iniqtas pphete erit vt nō erret vl
ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τ προφήτου ἔσται ὅπως μὴ πλανῶνται
dom⁹ iſrael a me: τ vt nō polluantur adhuc oīb⁹
ὁ οἶκος τ ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν πᾶ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

delictis [illegible] filio: τ erunt mihi in ppłm. τ
τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ
ego ero illis in deũ dicit adonai dñs. τ fact⁹
ἐγώ εἰμι αὐτοῖς εἰς θεόν, λέγει κύριος. καὶ ἐγένε
est ſermo dñi [illegible] me dicẽs: fili hois: fra ḡcłq
το λόγος κυρίου πρὸς με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἐὰν
peccauerit mihi vt p̃uaricetur p̃uaricatione: τ extẽ
ἁμάρτη μοι τοῦ παραπτῶσθαί με παραπτώματι, καὶ ἐκτε
§.4.d. dã manũ meã ſup eã τ cõteram ſup eam firmamẽ
§.5.d. τῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτήν, καὶ συντρίψω ἐπ' αὐτὴν στήριγ
tũ panis: τ emittam ſup eam famẽ: τ auferã de
μα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμόν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ
ea hoiem τ iumẽtũ. τ ſi fuerit tres viri
αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες
B iſti in medio ei⁹: noe τ danel τ iob: iſti in
οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς καὶ Δανιὴλ καὶ Ἰώβ, οὗτοι ἐν
iuſticia ſua ſaluabũtur dicit adonai dñs. ſi
τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται λέγει κύριος. ἐὰν
τ beſtias malas induxero ſup trã τ puntam
καὶ θηρία πονηρὰ ἐπαγάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τιμωρήσομαι
eam: τ erit in deſolationẽ: τ nõ erit ptranſiẽs
αὐτήν, καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν, καὶ οὐκ ἔσται ὁ διοδεύων
a facie beſtiaꝝ: τ tres viri iſti
ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι
in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs: ſi filij eo⁹
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ υἱοὶ αὐ
rũ ↄ filiæ ſaluabuntur: ſed ipſi ſoli ſalua
τῶν καὶ θυγατέρες σωθήσονται, ἀλλὰ αὐτοὶ μόνοι σωθή
buntur: at trã erit in deſolationẽ: aut τ gladiũ ſi indu
σονται, ἡ δὲ γῆ ἔσται εἰς ὄλεθρον, ἢ καὶ ῥομφαίαν ἐὰν ἐπα
xero ſup trã illam τ dixero gladi⁹ trãſeat p
γάγω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ εἴπω ῥομφαία διελθέτω διὰ
trã. τ auferã ex ea hoiem τ iumẽtũ τ tres
τῆς γῆς. καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος καὶ τρεῖς
F viri iſti in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs.
ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος.
qꝝ neqꝫ liberabũt filios ſuos aut filias: ſed ipſi ſo
ὅτι οὐ μὴ ῥύσωνται υἱοὺς αὐτῶν ἢ θυγατέρας, ἀλλ' αὐτοὶ μό
li liberabũt. aut τ mortem ſi immiſero ſup
νοι σωθήσονται. ἢ καὶ θάνατον ἐὰν ἐπαποστείλω ἐπὶ τὴν
trã illam: τ effudero furorẽ meũ ſup eã in ſanguie
γῆν ἐκείνην, καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν αἵματι
ad exterminãdũ ex ea hoiem τ iumẽtũ: τ noe
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ ἐὰν
τ daniel τ iob in medio eius: viuo ego dicit ado
ὦσιν Δανιὴλ καὶ Ἰὼβ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύρ
nai dñs. ſi filios aut filias coꝝ liberabũt: qꝝ
ιος κύριος. ἐὰν υἱοὺς ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξέλωνται, ὅτι
ipſi in iuſticia ſua liberabũt alias ſu
αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσωνται τὰς ψυχὰς αὐ
as: hec dicit adonai dñs. ſi ãt τ ũttu
G τῶν, τάδε λέγει κύριος. ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσα
os vltiones meas malas gladiũ τ famẽ: τ
ρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς ῥομφαίαν καὶ λιμόν, καὶ
beſtias malas: τ mortem emiſero ſup hieruſalem
θηρία πονηρά, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ
ad exterminãdũ ex ea hoiem τ iumẽtũ. τ
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ
ecce ipſi vereſecti in ea ſaluati
ἰδοὺ αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασεσωσμένοι
ex ea. qui educent ex ea filios τ filia
ἐξ αὐτῆς. οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέ
os: ecce ipſi egredient ad vos: τ videbitis
ρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύονται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε
vias coꝝ: τ cogitatiões coꝝ: τ
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ
penitebit uos ſup mala q̃ induxi ſup hie
μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱε
ruſalem in oibus q̃ induxi ſup eam:
ρουσαλὴμ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν, ꝯ

Trãsla.B.Mie.

mpreuaricatiõnibus ſuis:
n ſed ſit o mihi p populũ q & ego r ſim s eis t in deum: u aſt
x dñs y exercituũ. ' Et factus eſt a ſermo b dñi c ad me d dicens. e Fili f hominis ꝯꝯ
g terra b cũ i peccauerit k mihi l vt preuaricetur m p̃uari cãs: n extendã o manũ meã
p ſup eam: q & cõterã r virgã
s panis t eius: u & immittã x in eam y famem ' & interficiã
a de ea b homine c & iumen tum. d Et ſi fuerint e tres ꝯ
f viri g iſti h in medio eius
noe k danel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
l & iob: m ipſi n iuſticia ſua
o liberabũt p animas ſuas: q ait r dñs exercituũ. Quod
& ſi s beſtias x peſſimas ꝯ
y induxero z ſuper terrã a vt vaſtent eam: b & fuerit ꝯ
c inuia e eo q̃ non ſit d per tranſiens e ꝓpter f beſtias:
g tres h viri i iſti ſi fuerint k in ea: l viuo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
m ego n dicit o dominus p de us: q quia neqꝫ r filios s nec
t filias u liberabũt: ſed x ipſi y ſoli z liberabuntur: ꝯꝯ
a terra autẽ b deſolabitur.
c Vel ſi d gladiũ e induxero
f ſuper g terram h illam: i & dixero j gladio: ꝯꝯꝯ
k tranſi l per terrã: m & in terfecero n de ea o hominẽ
p & iumentum: q & tres r vi
ri s iſti fuerint ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
t in medio eius: u viuo ego
v dicit w dñs x deus: y nõ
z liberabunt a filios b neqꝫ fi lias: c ſed d ipſi e ſoli ꝯꝯꝯ
f liberabuntur. g Si autẽ &
h peſtilẽtiã i immiſero j ſup
k terrã l illã: m & effudero n in dignationẽ meã o ſup eam
p in ſanguine: q vt auferam
r ex ea s hoiem t & iumentũ.
u & noe v daniel w & iob fue rint x in medio eius: y viuo
z ego a dicit b dñs c deus: d qa
e filiũ f & g filiã nõ h liberabũt: i ſed j ipſi k iuſticia ſua l libera
buntur m aĩas ſuas. n Q ñ o hec
p dicit q dominus r deus: s q
t & ſi u quattuor ꝯꝯꝯꝯꝯ
v iudicia mea w peſſima x gla dium y & famem z ac beſtias
a malas b & peſtilentiã c im miſero d in e hieruſalem ꝯ
f vt interficiam g de ea h ho minem i & pecus: j tamen
k relinq̃tur l in ea m ſaluatio
n educentium o filios ꝯꝯꝯ
p & filias. q Ecce ipſi r egre dientur s advos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
t & videbitis u viam eorum
v & w adinuctiones eorum: x & conſolabimini y ſuper
z malo a quod b induxi c in d hieruſalẽ e in f oibus g que
h importaui i ſuper eam:

Tex.he.Ezechi.xiiij.Pritiua.heb

מ פְּשַׁעִיהֶם מ וְהָיוּ לִי נ לְעָם ס וְאָנִי אֶהְיֶה
ע לָהֶם פ לֵאלֹהִים צ נְאֻם ק אֲדֹנָי ר יְהוִה׃
ש וַיְהִי ת דְּבַר יְהוָה א אֵלַי ב לֵאמֹר׃ ג בֶּן אָדָם
ד אֶרֶץ כִּי תֶחֱטָא לִי לִמְעֹל מַ עַל
ו וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיהָ וְשָׁבַרְתִּי לָהּ מַטֵּה
ז לֶחֶם וְהִשְׁלַחְתִּי בָהּ רָעָב וְהִכְרַתִּי
ח מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהָיוּ שְׁלֹשֶׁת
ט הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה נֹחַ דָּנִאֵל
י וְאִיּוֹב הֵמָּה צִדְקָתָם יַצִּילוּ נַפְשָׁם
כ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ לוּ חַיָּה רָעָה
ל אַעֲבִיר בָּאָרֶץ וְשִׁכְּלַתָּה וְהָיְתָה
שְׁמָמָה מִבְּלִי עוֹבֵר מִפְּנֵי הַחַיָּה׃
שלשת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּתוֹכָהּ חַי
אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם בָּנִים וְאִם
בָּנוֹת יַצִּילוּ הֵמָּה לְבַדָּם יִנָּצֵלוּ
וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה שְׁמָמָה׃ אוֹ חֶרֶב אָבִיא
עַל הָאָרֶץ הַהִיא וְאָמַרְתִּי חֶרֶב
תַּעֲבֹר בָּאָרֶץ וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם
וּבְהֵמָה׃ וּשְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
בְּתוֹכָהּ חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם בָּנִים
וּבָנוֹת יַצִּילוּ הֵמָּה לְבַדָּם יִנָּצֵלוּ
וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה שְׁמָמָה׃ וְאֶת עַלִילוֹתָם
וְנִחַמְתֶּם עַל הָרָעָה אֲשֶׁר הֵבֵאתִי עַל
יְרוּשָׁלַם אֵת כָּל אֲשֶׁר הֵבֵאתִי עָלֶיהָ׃

וְנִחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכָּם
וְאֶת עֲלִילוֹתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה:

Cap.xv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם מֶה הָיָה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ הַזְּמוֹרָה אֲשֶׁר הָיָה
בַּעֲצֵי הַיָּעַר: הֲיֻקַּח מִמֶּנּוּ עֵץ לַעֲשׂוֹת
לְמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מִמֶּנּוּ יָתֵד
לְתְלוֹת עָלָיו כָּל כְּלִי: הִנֵּה לְאֵשׁ
נִתַּן לְאָכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נֶחֱרָה הֲיִצְלַח לְמְלָאכָה:
הִנֵּה בְּהיוֹתוֹ תָמִים לֹא יֵעָשֶׂה
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְיֶחֱרָ
וְנַעֲשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה: לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בְּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָאֵשׁ לְאָכְלָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם:
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּהֶם מִהָּאֵשׁ יָצָאוּ
וְהָאֵשׁ תְּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּהֶם: וְנָתַתִּי
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה יַעַן מַעֲלוּ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:

Cap.xvj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִַם
אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ: וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדוֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית: וּמוֹלְדוֹתַיִךְ
בְּיוֹם הוֹלֶדֶת אוֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ
וּבַמַּיִם לֹא רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי יָרֹמָלַחַ
לֹא הָמְלַחְתְּ וְהָחְתֵּל לֹא הָתֻלְתְּ:
לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ
אַחַת מֵאֵלֶּה לְחֶמְלָה עָלַיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי
אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה נִבְעַל נַפְשֵׁךְ
בְּיוֹם הֻלַּדְתְּ אֹתָךְ: וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ

et consolabũtur vos cũ videritis viam eorum & adinuentiões eorum: & cognoscetis q̃ nõ frustra fecerim omnia que feci in ea: dñs deus. 15.

ET factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis qd fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum quę sunt inter ligna siluarũ? Num qd tolletur de ea lignũ vt fiat opus: aut fabricabitur de ea paxillus vt dependeat in eo qd cunq; vas? Ecce igni datũ est in escam: vtranq; partẽ eius consumpsit ignis: & medietas eius redacta est in fauillã. Nũqd vtile erit ad opus? Etiã cũ esset integrũ nõ erat aptũ ad opus: quãto magis cũ illud ignis deuorauerit & cõbusserit: nihil ex eo fiet opis. Propterea hec dicit dñs de. Quõ lignũ vitis inter ligna siluarũ quod dedi igni ad deuorandum: sic tradam habitatores hierusalem: & ponã faciẽ meam in eos. De igne egredietur: & ignis consumet eos. Et scietis quia ego dñs cum posuero faciem meã in eos: & dedero terrã inuiam & desolatam eo q̃ p̃uaricatores extiterint dicit dominus deus. 16.

ET factus est sermo domini ad me dicẽs. Fili hominis: notas fac hierusalem abominationes suas & dices. Hec dicit dñs hierusalem. Radix tua & generatio tua de terra chanaan: pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et q̃ndo nata es in die ortus tui non est precisus vmbilicus tuus: & aqua non es lota, in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pãnis. Non pepcit sup te oculus vt faceret tibi cõpassionem vnũ de his misertus tui. Sed proiecta es super faciem terre in abiectione anime tue: in die qua nata es. Transiens autem per te

τ consolabuntur vos qz videbitj vias eorũ & ἀπαρακαλέσουσιν ὑμᾶς ὅτι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τ cogitatiões eor: τ cognoscetis qz nõ frustra fecj oia ἕνεκεν ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει adonaj dñs.
κύριος. Ca.15.

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hois qd fiet lignũ vitis ex oĩbus ἀνθρώπου τί ἂν γένοιτο ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν
lignis sarmentoꝝ exstitũ in lignis syluę ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ-
si tollent de ea lignũ vt faciat in opus μοῦ εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἔργασίαν
si tollent ex ea paxillum suspendẽdũ sup eum εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν
oẽ vas. ecce igni datum ẽ in ꝓsũptionẽ annuã πᾶν σκεῦος· ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνι-
purgationẽ in ea. cõsumit ignis: τ deficit αυτὸν κάθαρσιν ἐπ' αὐτῆς· ἀπαλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει
in finẽ. nũqd vtile est ad opus? neq; adhuc illo ferẽ εἰς τέλος· μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄν
te integro nõ erit in opus nedũ si τ ignis τος ὁλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ
illud cõsũpserit in finẽ si fiet in opus. p- ἀναλώσῃ εἰς τέλος εἰ ποιηθήσεται εἰς ἐργασίαν· διὰ
pterea hec dicit adonaj dñs: quẽadmodũ lignũ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ὃν τρόπον τὸ ξύλον
vitis in lignis syluę: sic dedi il- τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως δέδωκα αὐ-
lud igni in ꝓsũptionẽ: sic dedi habitantes τὸ τῷ πυρὶ εἰς ἀνάλωσιν, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦν-
in hierusalem: τ dabo faciem meã in e- τας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐ-
os de igne egredient. τ ignis deuorabit e- τοὺς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται· καὶ πῦρ καταφάγεται αὐ-
os: τ scient qz ego dñs cũ firmauero ego τοὺς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ στηρίσαι μὲ τὸ
faciem meã in eos: τ dabo trã in deso- πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφα-
lationẽ ꝓ eo qđ deliquerunt delicto dicit ado νισμὸν ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι λέγει ἀδω-
naj dñs.
ναϊ κύριος. Ca.16.

ET factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs: fili homi Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis testificare hierusalem iniqtates suas τ που διαμάρτυραι τὴν ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ
dices. hec dicit adonaj dñs hierusalem: radix ἐρεῖς· τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος τῇ ἱερουσαλήμ, ἡ ῥίζα
tua τ gñatio tua de tra chanaan. pr tu σου καὶ ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου
amorreus τ mater tua chettea τ gñatio tua in ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χεττταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν
q̃ die nata es nõ cĩs p̃cisꝰ vmbilicus tuꝰ: τ in a- ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ὕ-
qua non es lota in salutem: neq; sale salita es: δατι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἠλίσθης,
τ fascijs non es fasciata: neq; ꝓpercit καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης, οὐ δὲ ἐφείσατο
sup te oculus meꝰ: vt facerem in te vnũ de ἐπί σοι ὁ ὀφθαλμός μου, τοῦ ποιῆσαι ἐπί σοι ἓν ἐκ
oĩbus iſtis vt paterẽt dd sup te. τ ꝓiecta τούτων τοῦ φεῖσαι τι ἐπί σοί. καὶ ἀπερρί-
es sup faciem campi prauitate aniꝰ φης ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυ-
me tue in q̃ die nata es. τ trãſlui sup te χῆς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης· καὶ διῆλθον ἐπὶ σὲ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ vidi te mixtam in sanguie tuo. τ dixi tibi: καὶ ἴδον σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματί σου· καὶ εἶπόν σοι, de sanguine tuo viue: dixi tibi: cũ sanguie tuo ἐκ τοῦ αἵματός σου ζῆσον, καὶ εἶπόν σοι, σὺν τῷ αἵματί σου vita multiplicare sicut oztus agri dedi te: τ ζωὴ πληθύνου καθὼς ἀνατολὴ τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε, καὶ multiplicata es τ magnificata es τ ingressa es iciuitates ciuita- ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλε- tũ: vbera tua recta sunt: τ pilus tuꝰ oztus est: tu ων, οἱ μαστοί σου ἀτωρώθησαν, καὶ θρὶξ σου ἀνέτειλεν, σὺ B ãtegras nuda: τ plena ignominia: τ trãsiui p te τ vi- δὴ δὲ γυμνή, καὶ ἀχημοῦσα, καὶ διῆλθον διὰ σοῦ καὶ εἶ- di te: τ ecce tps tuũ: τ tps eluertentiũ. τ δόν σε, καὶ ἰδοὺ ὁ καιρός σου, καὶ καιρὸς καταλυόντων· καὶ expandi alas meas sup te: τ operui ignomi- διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσ- miniam tuã: τ iuraui tibi. τ ingressꝰ sũ i testamẽto te- χημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι· καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ με- cũ dicit adonai dñs. τ facta es mihi: τ laui te τοῦ λέγειν κύριος κύριος· καὶ ἐγένου μοι, καὶ ἔλουσά σε in aqua: τ laui sanguiné tuũ a te. τ vnxi ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἤλειψά σε te tu oleo: τ indui te varijs: τ calciaui ἐλαίῳ, καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπεδή- te byacintho: τ circundedi te σά σε ὑακίνθου, καὶ ἐζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε subtilib⁹: τ ornaui te ornamẽto: τ circundedi τριχάσιλα, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα armillas circũ manꝰ tuas: τ torquẽ circũ col- φέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα περὶ τὸν τρά- lum tuũ: τ dedi inaurẽ circũ nasum tuũ: χηλόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου, τ rotulas sup aures tuas: τ coronã ghatio- καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὦτα σου, καὶ στέφανον καυχή- nis sup caput tuũ: τ ornata es auro: σεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ, τ argento. τ amictus tui byssino τ subti- καὶ ἀργυρίῳ· καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινα καὶ τρίχα- les τ versicolores: similiter mel τ oleũ comedisti: κες τ ποικίλα, σεμίδαλιν καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἔφαγες, τ facta es decora valde valde: τ directa es in re- καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα σφοδρῶς, καὶ κατηυθύνθης εἰς βα- gnum. τ exiuit tibi nomẽ in gentibꝰ i pulchritudie σιλείαν· καὶ ἐξῆλθέν σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει tua: q: cõpletum erat in decore pulchritudĩs ꝗm σου, διότι συντετέλεσμαι ὃν ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ ὥρᾳ ὅτητος ἧς posui sup te: dicit adonai dñs. τ hũisti fiduciã i pulchri- ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει κύριος κύριος· καὶ ἔπεποίθεις ἐν τῷ κάλ C tudie tua: τ fornicata es in nomine tuo: τ effudisti λει σου, καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας fornicationẽ tuã sup oẽm viatorem ipsi erat: τ tulisti τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα παροδὸν αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ ἔλαβες de vestibus tuis: τ fecisti tibi thola pcta: τ for- ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἐδώλα ῥακώλα, καὶ ἐξε- nicata es sup eis: τ non igredieris nec fiat. τ tulisti πόρνευσας ἐπ' αὐτά, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς οὐ δὲ μὴ γήνηται· καὶ ἔλαβες vasa ghationis tue ex argento meo τ ex auro meo ex τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου ἐξ qbꝰ dedi tibi: τ fecisti tibi imagies masculinas: τ fornicata ὧν ἔδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικάς, καὶ ἐξεπόρνευ- es in eis. τ tulisti vestimẽtũ tuũ varium: τ coope σας ἐν αὐταῖς· καὶ ἔλαβες τὸν ἱματισμόν σου τὸν ποικίλον, καὶ περιέ- ruisti eã: τ oleũ meũ τ thymiama meũ posuisti ante faciem βαλες αὐτά, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώ- eoꝝ: τ panes meos qs dedi tibi: similam τ mel που αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι τ oleũ: cibauit te: τ posuisti eã ante faciem eoꝝ in o- καὶ ἔλαιον, ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀ dore· similitati. τ factũ ẽ dicit adonai dñs: τ tulisti σμὴν εὐωδίας· καὶ ἐγένετο λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔλαβες τοὺς filios tuos τ filias tuas qs genuisti: τ imolasti eis υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς

Trãsla.B.Hie.

ꝰvidi te conculcari in sanguine tuo. ᶠEt dixi tibi cũ esses in sanguine tuo: ᵇviue. ᶜdixi inquã tibi in sanguine tuo: ᶠviue, ᵍMultiplicatã quasi germẽ agri ʰdedi te: ᶠ&multiplicata es: ᵐ&grandis effecta: ⁿ&ingressa es & puersti ad ᵒmundũ muliebrẽ. ᵖVbera tua ᶠintumuerũt: ᵍ&pilus tuꝰ germinauit ⁿ& eras ʰnuda ᶠ& cõfusione plena: ˢ&transiui ᵗp te ᵇ& vidi te: ᶜ&ecce ᵇtẽpus tuũ: ᶜtẽpus ᶠamatiũ. ᵍEt expandi ᵇami ctũ meũ ᶠsup te: ʰ&operui ᶠignominiã tuã. ᵐEt iurauiⁿ tibi ᵒ& ingressus sum ᵖpactũ ᵍtecũ ᶠait ᵃdñs ᵈde⁹. ᵘEt facta es ᶠmihi: ᶠ& lauí te ᶜaqua ᵃ& emũdaui ᵇsanguiné tuũ ᶜex te. ᵈEt vnxi te ᶜoleo ᶠ& vestiui te ᵍdisco loribus: ʰ&calciaui te ᶠbyacintho. ʲEt cinxi te ᶠbyssо: ᵐ&induí te ⁿsubtilibus: ᵒ&ornauí te ᵖornamẽto. ᵠEt dedí ᶠarmillas ᵍin ʰmanibꝰ tuis: ⁿ&torquẽ ᶠcirca ᶜcollũ tuũ: ᶠ&dedí ʲiaurẽ ᵇsup ᶜos tuũ: ᵒ&circulos ᶠauríbꝰ tuis ᵍ&coronã ʰdecoris ᶠin capite tuo. ʲEt ornata es ᶠauro ᵐ&argẽto ⁿ&vestita es ᵒbyssо ᵖ& polymito ᵠ& mᶠtis coloribꝰ. ᶠSimilã ᵍ& mel ʰ& oleũ ⁿcomedisti: ᶠ& decora facta es ᶠvehementer ʰnimis. ᵍEt ꝓfeciih ᵇ in regnũ: ᶜ&egressum ẽ ᶜ nomen tuũ ᶠin gentes ᵍpter ſpeciẽ tuã: ʰqa ꝓfecta ᶠeras ᶠin decore meo ᵐquẽ ⁿ po ſuerã ᵒsuper te: ᵖdicit ᵠ dñs ᶠde⁹. ʳEt habẽs fiduciã ᶠ in pulchritudine tua ⁿformicata es ᶠin ᶠnoie tuo: ᶠ& ex poſuiſti ᵇformicationẽ tuã ᶜomñi ᶠ trãſeunti: vt ei⁹ⁱ fieres. ᵍEt ſumẽs ʰ de veſtimẽtis meis ᶠfeciſti ᵏ tibi ᶠexcelſa hinc inde ᵐ cõſuta: ⁿ& formicata es ᵒsup eis: ſicut ᵖnõ eſt factũ: ᶠnec ᵍ futurũ eſt. ᶠEt tuliſti ⁿ vaſa ᶠdecoris tui ᶠde auro meo ᶠ& argento meo ᵍq ʰ dedí ᶠ tibi: ᵒ& feciſti ᶠ tibi ᶠ imagines ᵍ maſculinas: ʰ&formicata es ᶠi eis: ᵏ& ſumpſiſti ᵐ veſtimenta tua ⁿ multicoloria: ᵒ & operuiſti illas ᵖ Et oleũ meũ ᵍ& thymiama meũ ʳ poſuiſti ˢ coram eis: ᵗ & panẽ meũ ᵘ quẽ ᵛ dedi ᶠ tibi: ᵗ ſimilã ᵍ & oleũ ʰ& mel qbus ᶜ enutriui te ᵖ poſuiſti ᶜ i cõſpectu eorum ᶠ in odorẽ ᵍ ſuauitatis. ʰEt factũ eſt ᶠ ait ᵏ dñs ᶠ de⁹: ᵐ& tuliſti ⁿ filios tuos ᵖ & ᵠ filias tuas ᶠ quas ᵍ genera- ſti ᶜ mihi ⁿ & immolaſti

Tex.be.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

וְאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וָאֹמַר
לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ
חֲיִי׃ רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ
וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים
שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ
עֵרם וְעֶרְיָה׃ וָאֶעֱבָר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ
וְהִנֵּה עִתֵּךְ עֵת דֹּדִים וָאֶפְרֹשׂ
כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע
לָךְ וָאָבֹא בְּבְרִית אוֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה וַתִּהְיִי לִי׃ וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם
וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵּךְ בַּשָּׁמֶן׃
וָאַלְבִּשֵׁךְ רִקְמָה וָאֲנַעֲלֵךְ תָּחַשׁ
וָאֶחְבְּשֵׁךְ בַּשֵּׁשׁ וָאַכַסֵּךְ מֶשִׁי׃ וָאֶעְדֵּךְ
עֶדִי וָאָתֵן צְמִידִים עַל יָדָיִךְ
וְרָבִיד עַל גְּרוֹנֵךְ׃ וָאֶתֵּן נֶזֶם עַל
אַפֵּךְ וְעַגִילִים עַל אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת
תִּפְאֶרֶת נָתַתִּי בְרֹאשֵׁךְ׃ וַתְּעֲדִי זָהָב וָכֶסֶף
וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשִׁי וּמֶשִׁי וְרִקְמָה סֹלֶת
וּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן אֲכָלְתִי וַתִּיפִי בִּמְאֹד
מְאֹד וַתִּצְלְחִי לִמְלוּכָה׃ וַיֵּצֵא לָךְ
שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ כִּי כָלִיל הוּא
בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי עָלַיִךְ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְטְחִי בְיָפְיֵךְ וַתִּזְנִי
עַל שְׁמֵךְ וַתִּשְׁפְּכִי אֶת תַּזְנוּתַיִךְ עַל
כָּל עוֹבֵר לוֹ יִהְיֶה׃ וַתִּקְחִי מִבִּגְדַיִךְ
וַתַּעֲשִׂי לָךְ בָּמוֹת טְלֻאוֹת וַתִּזְנִי
עֲלֵיהֶם לֹא בָאוֹת וְלֹא יִהְיֶה׃
וַתִּקְחִי כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ מִזְּהָבִי וּמִכַּסְפִּי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וַתַּעֲשִׂי לָךְ צַלְמֵי
זָכָר וַתִּזְנִי בָם׃ וַתִּקְחִי אֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתֵךְ וַתְּכַסִּים וְשַׁמְנִי וּקְטָרְתִּי
נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם׃ וְלַחְמִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָךְ סֹלֶת וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ הֶאֱכַלְתִּיךְ
וַתְּתִּיהוּ לִפְנֵיהֶם לְרֵיחַ נִיחֹחַ וַיְהִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּקְחִי אֶת בָּנַיִךְ
וְאֶת בְּנֹתַיִךְ אֲשֶׁר יָלַדְתְּ לִי וַתִּזְבְּחִים

Pagnin. Vatic. Tex. heb. Ezechi. xvi. Trãsla. B. Hie. Trãs. Grec. lxx. cũ interp. lati.

לָהֶם ׀ לֶאֱכֹל ׀ הַמְעַט ׀ מִתַּזְנוּתָיִךְ׃ זָנָה
וַתִּשְׁחֲטִי אֶת־בָּנַי ׀ וַתִּתְּנִים ׀ בְּהַעֲבִיר שָׁחַט עָנַן
אוֹתָם ׀ לָהֶם׃ ׀ וְאֶת־ כָּל ׀ תּוֹעֲבֹתַיִךְ עָבַר אֶת
וְתַזְנֻתַיִךְ לֹא זָכַרְתִּי אֶת־יְמֵי נְעוּרַיִךְ יוֹם נָעַר
הָיִה עֵרֹם ׀ וְעֶרְיָה ׀ מִתְבּוֹסֶסֶת ׀ הָיִית׃ בּוּס הָיָה
וְהָיָה אַחֲרֵי כָּל־רָעָתֵךְ ׀ וַיהִי ׀ אֲהָהּ אֲהָהּ לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְנִי רוּעַ
לָךְ גֵּב ׀ וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה ׀ בְּכָל־רְחוֹב׃ בָּנָה עָשָׂה רוּם
אֶל ׀ כָּל־רֹאשׁ דָּרֶךְ ׀ בָּנִית רַמָּתֵךְ ׀ רָחַב בָּנָה
וַתְּתַעֲבִי אֶת־יָפְיֵךְ וַתְּפַשְּׁקִי אֶת־רַגְלַיִךְ תָּעַב יָפֶה
לְכָל ׀ עוֹבֵר ׀ וַתַּרְבִּי ׀ אֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃ פָּשַׁק עָבַר
וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גְּדֹלֵי רַבָּה זָנָה
בָּשָׂר וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנוּתֵךְ ׀ לְהַכְעִסֵנִי׃ כָּעַס
וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ נָטָה גָּרַע
וְאֶתֵּנֵךְ ׀ נֶפֶשׁ ׀ שׂנְאוֹתַיִךְ ׀ בְּנוֹת חָקַק
פְּלִשְׁתִּים ׀ הַנִּכְלָמוֹת ׀ מִדַּרְכֵּךְ זִמָּה׃ כָּלַם זָמַם
וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר מִבְּלִתִּי שָׂבְעַתְּ׃ זָנָה
וַתִּזְנִים ׀ גַּם־לֹא שָׂבַעַתְּ׃ וַתַּרְבִּי אֶת
תַּזְנוּתֵךְ אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה׃ כָּשְׂדִּי
וְגַם ׀ בְּזֹאת לֹא שָׂבַעַתְּ׃ מָה אֻמְלָה
לִבָּתֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה ׀ בַּעֲשׂוֹתֵךְ לָבַב עָשָׂה
אֶת ׀ כָּל ׀ אֵלֶּה ׀ מַעֲשֵׂה אִשָּׁה ׀ זוֹנָה אִישׁ
שֹׁלֶטֶת׃ ׀ בְּבִנְוֹתַיִךְ נִבְךְ ׀ בְּרֹאשׁ ׀ כָּל בָּנָה
דֶּרֶךְ וְרַמָּתֵךְ עָשִׂיתִי בְּכָל־רְחוֹב וְלֹא רוּם עָשָׂה
הָיִיתִי ׀ כְּזוֹנָה לְקַלֵּס אַתְּנָן׃ הָאִשָּׁה רָחַב הָיָה
הַמְנָאָפֶת ׀ תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת אִישׁ תָּנָה
נָאָף לָקַח
זָרִים׃ לְכָל־זֹנוֹת יִתְּנוּ נְדָה וְאַתְּ נָתַתְּ נָתַן
אֶת נְדָנַיִךְ לְכָל מְאַהֲבַיִךְ ׀ וַתְּשַׁחֲדִי אָהַב שָׁחַד
אוֹתָם לָבוֹא אֵלַיִךְ מִסָּבִיב בְּתַזְנוּתָיִךְ׃ אֶת סָבִב
וַיְהִי בָךְ הֶפֶךְ מִן הַנָּשִׁים בְּתַזְנוּתַיִךְ הָיָה נָשָׁה
וְאַחֲרַיִךְ ׀ לֹא ׀ זוֹנָה ׀ וּבְתִתֵּךְ ׀ אֶתְנָן
וְאֶתְנָן ׀ לֹא ׀ נִתַּן ׀ לָךְ ׀ וַתְּהִי ׀ לְהֶפֶךְ׃
לָכֵן ׀ זוֹנָה ׀ שִׁמְעִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ יַעַן הֻשַּׁפֵּךְ נְחֻשְׁתֵּךְ שָׁפַךְ
וַתִּגָּלֶה ׀ עֶרְוָתֵךְ ׀ בְּתַזְנוּתַיִךְ ׀ עַל גָּלָה עֶרְוָה
מְאַהֲבָיִךְ ׀ וְעַל ׀ כָּל ׀ גִּלּוּלֵי ׀ תּוֹעֲבֹתַיִךְ גִּלּוּל תּוֹעֵבָה

ꝛeis ꝛad deuorandũ.ꝛ Num qd parua ē ᵉfornicatio tua? ᵇ Immolasti ᵖ filios meos: ꝛ& dedisti illos ꝛ cõsecrans ᵇeis.ꝛ Et posti ᵏomnes ꝛabominationes tuas ꝯꝯꝯꝯ ᵐ& fornicatiões ⁿnõ ᵒes recordata ᵍdierũ ꝛadolescẽtię tuę: ᵒqñ eras ꝛnuda ᵘ& cõfusione plena: ꝛcõculcata ꝛi sanguie tuo. ᵈEt accidit ᵇpost ᶜomnẽ ᵐmalicią tuã: ꝛve ꝛve ᵍtibi: ᵇait ꝛdominus ᵏdeus. ꝛ Edificasti ꝯꝯꝯꝯ ᵐtibi ⁿ lupanar: ᵒ & fecisti ᵖtibi ᵍprostibulũ ꝛin cũctis ᵒplateis. ꝛ Ad ᵘoñe ꝛcaput ꝛvie ꝛedificasti ᵍfigmẽ ꝓstitutiõis tuę: ᵇ& abominabilẽ fecisti ᵒdecorẽ tuũ. ꝛEt dimisisti ᵍpedes tuos ᵇomñi ꝛtranseunti ᵏ& multiplicasti oẽs ᵐfornicatões tuas. ⁿEt fornicata es ᵒcũ ᵖfiliis ᵍ egypti ꝛvicinis tuis ᵘmagnaꝝ ꝛcarniũ ᵛ& multiplicasti ꝛ fornicationẽ tuam ꝛad irritandũ me. ᵈEcce ego ᵇextendam ꝛmanũ meã ᵒsup te: ꝛ & auferã ꝛiustificationẽ tuã. ᵍ Et dabo te ᵇ in aias ꝛ odientiũ te ᵏ filiarũ ꝛpalestinaꝝ ᵐque erubescũt in ⁿ via tua ᵒ scelerata. ꝛ Et fornicata es tu ᵍ in ꝛ filiis ᵒ assyriorũ: ꝛ eo ꝙ nedũ fueris ⁿ expleta. ᵡ Et post ꝗ ᵡ fornicata es ꝛ nec sic ᵃ es satiata : ᵇ & multiplicasti ᶜ fornicationẽ tuã ᶜ in ꝛ terra ᵍ chanaan cũ ᵇ chaldeis: ꝛ & ꝛ nec ᵏ sic ᵐ satiata es. In ⁿ q̃ ᵒ mundabo ᵖ cor tuũ: ᵍ ait ꝛ dñs ⁿ de? ꝛ cum facias ᵡ oia ꝛ hec ꝛ opa ᵃ mulieris ᵇ meretricis & ᶜ ꝓcacis: qa ᵖ fabricasti ꝛ lupanar tuũ ꝛ in capite ᵉ ois ᵇ vie: ᶠ & excelsũ tuũ ᵡ fecisti ꝛ in oi ᵐ platea. ⁿ Nec ᵒ facta es ᵖ q̃si meretrix fasti dio ᵍ augẽs ꝛ p̃ciũ: sed quasi ᵘ mulier ꝛ adultera q̃ ⁿ super ᵡ virũ suũ ꝛ inducit ᵃ alienos. ᵇ Oibus ᶜ meretricib? ᵈ dantur ꝛ mercedes: ꝛ tu aũt ᵍ dedisti ꝛ mercedes ᵏ cũctis ꝛ amatoribꝰ tuis ᵐ & dona donabas ⁿ eis: ᵒ vt intrarẽt ᵖ ad te ᵍ undiq ᵝ ꝛ ad fornicandũ te cũ: ᵉ Factũ ꝙ ᵉ in te ᵒ cõtra cõsuetudinẽ ꝛ mulierũ ꝛ in fornicatiõib? tuis: ᵉ & post te ᵒ nõ erit ᶜ fornicatio. ᵈ In eo ei ꝙ dedisti ᵉ mercedes: ꝛ & mercedes ᵍ nõ ᵈ accepisti ᵏ factũ est in ꝛ te ꝛ cõtrarium. ᵐ Propꝛea ⁿ meretrix ᶜ audi ᵖ verbum ᵍ dñi. ꝛ Hec ᵉ dicit ꝛ dñs ⁿ deus. ᵡ Quia ꝛ effusũ est ꝛ es tuũ: ᵉ & reuelata est ᵇ ignominia tua ᶜ i fornicationibus tuis ᵒ sup ᶜ amatores tuos : ꝛ & super ᵇ idola ꝛ abominationũ tuarum

in cõsũptionẽ: ῆσὶ pau fornicata sis τ iugulasti filios ἐις ἀναλωσιν, ὡς μικρὰ ἐξεπόρευσας καὶ ἔσφαξας τὰ τέκνα tuos: τ dedisti eos vt sctificares tu eos illis. hoc ꝓter oẽm fornicationẽ tuã: τ abominatiõ- τοῖς· ἔτο παρὰ πᾶσαν πορνείαν σου, καὶ τὰ βδελύγματα tuos: τ nõ es recordata diei infantie tue τά σου, καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νεοτήτός σου qñ eras nuda: τ ignominiosa: τ mixta in sanguine tuo τ vixisti. τ factũ ẽ post oẽs iniqtates ὀτειδία γυμνή, καὶ ἀχημονοῦσα, καὶ περιφυρομένη ἐν τῷ αἵματί σου καὶ ἔζησας· καὶ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας tuas: ve ve tibi dicit adonai dñs. τ edificasti tibi σου, οὐαὶ οὐαὶ σοι λέγει κύριος· καὶ ᾠκοδόμησας σεαυτῇ hitaculũ fornicatiõis: τ fecisti tibi pstitutionẽ i oi τὸ οἴκημα πορνικόν, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἕκθεμα ἐν πάσῃ platea: τ in pncipio ois vie edificasti πλατείᾳ, καὶ ἐπ' ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ᾠκοδόμησας τὴν fornicatiões tuas: τ destruxisti decorẽ tuũ. τ diuisisti πορνείαν σου, καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου. καὶ διήγαγες τὰ crura tua oi trãseunti: τ multiplicasti fornicationẽ σκέλη σου παντὶ παροδίτῃ, καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν tuã: τ fornicata es sup filios egypti vicinos σου, καὶ ἐξεπόρευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Αἰγύπτου τοὺς ὁμορροῦντας tibi magnaꝝ carnũ. τ multiplicit fornicata es σοι τοὺς μεγαλοσάρκους· καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρευσας vt ad iracundiã puocares me: τ ecce extẽdo manũ meã sup te: τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἰδοὺ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, τ auferã legitia tua: τ tradam te in aias odi- καὶ ἐξαρῶ τὰ νόμιμά σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μιentiũ te filias alienigenaꝝ q̃ dectauerũt a σούντων σε θυγατέρας ἀλλοφύλων τὰς ἐκκλινούσας ἀπὸ via tua. ipie egisti: τ fornicata es sup filios assῆς ὁδοῦ σου. ἠσέβησας, καὶ ἐξεπόρευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀσsur: τ neqꝝ sic satiata es. τ fornicata es ꝛ non σούρ, καὶ οὐδ' οὕτως ἐπλήσθης· καὶ ἐξεπόρευσας καὶ οὐκ es repleta: τ multiplicasti fornicatiões tuas ad trãcha ἐνεπλήσθης, καὶ ἐπλήθυνας τὰς πορνείας σου πρὸς γῆν χαnaan: τ ad chaldeos: τ neqꝝ in his repleta ναάν, καὶ εἰς τοὺς χαλδαίους, καὶ οὐδὲ ἐν τούτοις ἐνεπλήes. qd faciam cordi tuo dicit adonai dñs: cũ fece σθης. τί ποιήσω τῇ καρδίᾳ σου λέγει κύριος, ἐν τῷ ποιris tu hec ois opa mulieris meretricis ipuden ῆσαί σε ταῦτα πάντα ἔργα γυναικὸς πόρνης παρρησιtis: τ fornicata es triplicit in filiabus tuis ζομένης· καὶ ἐξεπόρευσας τριττῶς ἐν ταῖς θυγατράσιν σου qñ edificasti tu lupanar tuũ i pncipio ois vie: ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ, τ basim tuã fecisti in oi platea: τ nõ καὶ τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατείᾳ, καὶ οὐκ fuisti q̃si meretrix ꝓgregans mercedes: aut mulier adultera similis ἐθνῶν ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα, ἢ γυνὴ ἡ μοιχωμένη ὁμοία tibi a vro suo accipiens mercedes: τ oibus σοι ἡ παρὰ τῶν ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πᾶσιν q fornicabanꝰ cũ ea dans mercedes. τ tu dedi τοῖς ἐκπορνεύουσιν αὐτὴν προσδιδοῦσα μισθώματα· καὶ σὺ προσsti mercedes cũctis amatoribꝰ tuis: τ onerabas illos v δῶρα μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου, καὶ ἐφιέρτιζες αὐτοὺς τοῦ venirẽt ad te ꝓ circuitũ in fornicatione tua. τ factũ ẽ in te ꝓ ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διuersum ꝓter mulieres in fornicatiõe tua: τ post te nõ ἐναντίον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐ fornicabunꝰ: in eo .n. ꝙ das tu mercedes: τ mercedes πορνεύσουσιν, ἐν τῷ γὰρ προσδοῦναί σε μισθώματα, καὶ μισθώμαnõ fiũt date tibi: factũ ẽ in te ꝓ uersum. ꝓpꝛea meretrix audi τα μὴ δίδοσθαί σοι, γέγονεν ἐν σοὶ διεστραμμένον. διὰ τοῦτο πόρνη ἄκου verbũ dñi. hec dicit adonai dñs. qz effudisti ea tua κουε λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος· ἀνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκὸν σου et reuelabitur ignominia tua in fornicatiõe tua ad καὶ ἀπεκαλύφθη ἡ αἰσχύνη σου ἐπὶ τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς amatores tuos: τ in oẽs cogitationes iniqtatis tuas: ἐραστάς σου, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου,

τ in sanguinib⁹ filioꝝ tuoꝝ ꝙs dedisti eis. ideo καὶ ἐν τοῖς αἵμασί σου τῶν τέκνων σου ὧν δέδωκας αὐτοῖς· διὰ

ecce ego sup te cõgrego omnes amatores tuos ⁊ qb⁹ Τροιδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ συνάγω πάντας τοὺς ἐραστάς σου ἐν οἷς inuenes in eis: τ oēs ꝙs dilexisti cũ vniuersis ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας σὺν πᾶσιν ꝙs odisti. τ congregabo eos sup te in circuitu. τ reuela ὅις ἐμίσεις· καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν· καὶ ἀποκα

E labo malitias tuas ad eos: τ videbũt cũctas λύψω τὰς κακίας σου πρὸς αὐτούς, καὶ ὄψονται πᾶσαν τὴν ignominiã tuã: τ vlciscar te vltione adulteraꝝ: τ ἀχυίαν σου, καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδων, καὶ effundentiũ sanguinẽ. τ ponã te in sanguine furoꝝ ⁊ zel: ἐκχεουσῶν αἷμα· καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου, τ tradam te in manus eoꝝ: τ fustodient

καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσιν lupanar tuũ: τ destruent basim tuã: τ nuda τὸ πορνεῖόν σου, καὶ καθελοῦσιν τὴν βάσιν σου, καὶ ἐκδύ bunt te vestimẽtis tuis: τ tollent vasa gliatio σουσίν σε τὰ ἱμάτιά σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχή nis tuæ: τ dimittent te nudã: τ plenã ignominia: τ σεώς σου, καὶ ἀφήσουσίν σε γυμνήν, καὶ ἀχμαλωτοῦσαν, καὶ adducẽt sup te turbas: τ lapidabunt te in lapidib⁹: τ ἄξουσιν ἐπὶ σὲ ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσίν σε ἐν λίθοις, καὶ iugulabunt te in gladijs suis: τ succen

κατασφάξουσίν σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν, καὶ ἐμπρήσου- 4.Re. dent domos tuas in igne: τ facient in te vltiones σιν τοὺς οἴκους σου ἐν πυρί, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις coram multerib⁹ multis. τ auertam te a fornicatio ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν· καὶ ἀποστρέψω σε ἀπὸ πορνεί ne: τ mercedes non dabis vltra: τ dimittam as, καὶ μισθώματα οὐ μὴ προσδῶς οὐκέτι, καὶ ἐπαφήσω furoꝝ meũ sup te: τ auferet zelus meꝰ a te: τ τὸν θυμόν μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ requiescam: τ nõ follicit⁹ ero vltra: eoqꝺ nõ es recordata ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης

dei tuæ in die tue τ cõtribulabus me in oib⁹ τὴν ἡμέραν τῆς νεότητός σου καὶ ἐλύπησάς με ἐν πᾶσιν his. τ ecce ego vias tuas in caput tuũ dedi: τούτοις· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφαλήν σου δέδω

dicit adonai dñs. τ sic non feci scẽm omnẽ λα, λέγει κύριος. καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πᾶσαν impietatẽ tuã sup oibus iniquitatib⁹ tuis. hec τὴν ἀσέβειάν σου ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου· ταῦτά sunt oia ꝗcũq; dixeris ꝙ te in parabola dicentes: ἐστιν πάντα σαι ἐπον κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ λέγοντες, sicut mr: sic τ filia matris tue.tu es cui ꝙ reli καθὼς ἡ μήτηρ, οὕτως καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς μητρός σου· σὺ εἶ τῆς ἀπω quit vir suum τ filios suos: τ sorores σαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἀδελφὴ sorores tuæ ꝙ reliquerunt viros suos τ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἀπωσαμένων τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ filios suos: mr vra cethea: τ pr vr amor τὰ τέκνα αὐτῶν, ἡ μήτηρ ὑμῶν Χετταία, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀμορ reus: soror tua sentor samaria hec: τ

ραῖος, ἡ ἀδελφή σου ἡ πρεσβυτέρα σαμάρεια αὐτη, καὶ αἱ filie eius ꝙ habitãt a sinistris tuis: τ sorores θυγατέρες αὐτῆς αἱ κατοικοῦσαι ἐξ εὐωνύμων σου, καὶ ἡ ἀδελ tua iunior ꝙ habitat a dextris tuis: sodoma τ φή σου ἡ νεωτέρα ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα καὶ filie eius: τ neqꝫ sicut vias eoꝝ ambula αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύ sti: neqꝫ scẽm iniquitates eoꝝ egisti paulomin⁹: θης, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας καταμικρόν, : trãsgressa es eas in oibus vijs tuis: viuo καὶ ὑπερέκθεισαι αὐτὰς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου, ζῶ ego dicit adonai dñs. si fecit sodoma soror ἐγὼ λέγει κύριος. εἰ ἐποίησεν Σόδομα ἡ ἀδελ tua ipa: τ filie eius sicut feci φή σου αὐτή, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίη si tu τ filie tue.verũtñ hec σας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου· πλὴν τοῦτο τὸ

ⁿin sanguine filiorũ tuo= rum quos dedisti eis: ᵒ ecce ego congregabo oēs amatores tuos qb? cõmixta es: & omnes quos dilexisti ᵖ cuꝫ vniuersis quos odisti. Et congregabo eos super te vndiqꝫ & nuda bo ignominiã tuam coram eis: & videbunt oẽm turpitudinẽ tuam: & iudicabo te iudiciis adulterarũ effundentiũ sanguinẽ. Et dabo te in sanguinẽ furoris & zeli: & dabo te in manꝰ eoꝝ. Et destruẽt lupanar tuũ & demolientur pilibulũ tuũ. Et denudabũt te vestimẽtis tuis: & auferent vasa decoris tui: & derelinqtẽt te nudã plenãq; ignominia: & adducent sup te multitudinẽ. Et lapidabũt te lapidibꝰ & trucidabunt te gladijs suis. Et cõburẽt domos tuas igni & faciẽt in te iudicia in oculis multerum plurimarũ. Et desines fornicari: & mercedes vltra nõ dabis. Et requiescet indignatio mea in te: & auferetur zelus meꝰ a te & quiescã nec irascar amplius: eoꝝ nõ fueris recordata die qꝫ adolescẽtie tue: & puocasti me in oibꝰ his. Quappter & ego vias tuas in capite tuo dedi: dicit dominus deus: & non feci iuxta scelera tua in omnibus abominatiõibꝰ tuis. Ecce oīs qui dicit vulgo puerbiũ: i te assumet illud dicẽs. Sicut mater ita & filia eius. Filia mris tue es tu ꝙ piecit virũ suũ & filios suos & soror soroꝝ tuarũ ꝙ piecerunt viros suos & filios suos. Mater vra cethea: & pater vr amoreus. Et soror tua maior samaria ipsa & filie eius ꝙ habitãt ad sinistram tuã. Soror aũt tua minor te: que habitat a dextris tuis sodoma & filie eius. Sed nec in vijs earꝫ ambulasti neqꝫ fm scelera earum fecisti. Pauxillũ minus pene scelerationa fecisti illis: in oibus vijs tuis. Viuo ego dicit domin? deus: quia non fecit sodoma soror tua ipsa & filie eius: sicut fecisti tu & filie tue. Ecce hec fuit

Pñtiua.heb. Tex.heb.Ezechi.xvi. Trãsla.B.Mie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

עֹון סְדֹם אֲחוֹתֵךְ נְאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם וְשַׁלְוַת הַשְׁקֵט הָיָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ וְיָד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה וַתְּגְבַּהְנָה וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר אֹתָן כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי וְשֹׁמְרוֹן כַּחֲצִי חַטֹּאתַיִךְ לֹא חָטְאָה וַתַּרְבִּי אֶת תּוֹעֵבֹתַיִךְ מֵהֵנָּה וַתְּצַדְּקִי אֶת אַחוֹתַיִךְ בְּכָל תּוֹעֵבֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂית וַנַּם אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פָּלַלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ בְּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר הִתְעַבְתְּ מֵהֶן וְתִצְדַּקְנָה מִמֵּךְ וְנַם אַתְּ בּוֹשִׁי וְשָׂאִי כְלִמָּתֵךְ בְּצַדְּקָנָה אַחְיוֹתֵךְ וְשַׁבְתִּי שְׁבוּתָן אֶת שִׁבוּת סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת שִׁבוּת שֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְשִׁבוּת שְׁבִיתַיִךְ בְּתוֹכָהנָה לְמַעַן תִּשְׂאִי כְלִמָּתֵךְ וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית בֶּלֶם בְּנַחֲמֵךְ אֹתָן אֲחוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְשֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְאַתְּ וּבְנוֹתַיִךְ לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וּבְנוֹתַיִךְ תְּשֻׁבֶינָה לְקַדְמָתָן וְלוֹא הָיְתָה סְדֹם אֲחוֹתֵךְ לְשִׁמוּעָה בְּפִיךְ בְּיוֹם נְאוֹנֵיךְ בְּטֶרֶם תִּנָּלֶה רָעָתֵךְ כְּמוֹ עֵת חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַשֹּׁאטוֹת אוֹתָךְ מְסָבִיבוֹ אֶת זִמָּתֵךְ וְאֶת תּוֹעֵבֹתַיִךְ אַתְּ נְשָׂאתְ אֵם יְהוָה כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂיתִי אוֹתָךְ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהָפֵר בְּרִית וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם וְזָכַרְתְּ אֶת דְּרָכַיִךְ וְנִכְלַמְתְּ בְּקַחְתֵּךְ אֶת אֲחוֹתַיִךְ הַגְּדוֹלוֹת מִמֵּךְ אֶל הַקְּטַנּוֹת מִמֵּךְ וְנָתַתִּי אֹתָן לָךְ לִבָנוֹת וְלֹא מִבְּרִיתֵךְ וַהֲקִימוֹתִי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה לְמַעַן תִּזְכְּרִי וְנִבְשְׁתְּ וְלֹא יִהְיֶה

ſiniqtas ſodome ſororis tue: ſ ſuperbia ſaturitas panis & abūdantia & ociū ipſius & filiarū eius: & manū egeno & pauperi nō porrigebant: & eleuate ſunt & fecerūt abominationes coram me: & abſtuli eas ſicut vidiſti. Et ſamaria dimidium peccatorū tuorum non peccauit: ſed viciſti eas ſceleribus tuis & iuſtificaſti ſorores tuas in oībus abominatiōibus tuis q̄s opata es. Ergo & tu porta cōfuſionē tuā que viciſti ſorores tuas peccatis tuis ſceleratius agens ab eis: ſ iuſtificate ſunt eniz a te. Ergo & tu confundere & porta ignominiā tuā q̄ iuſtificaſti ſorores tuas. Et cōuertā reſtituēs eas cōuerſione ſodomorꝝ cū filiabus ſuis: & cōuerſione ſamarie & filiarꝝ eius. Et cōuertam reuerſionē tuā in medio earꝝ: vt portes ignominiā tuā: & cōfundaris in oīb q̄ feciſti conſolans eos. Et ſoror tua ſodoma & filie eius reuertētur ad antiqtatē ſuā: & ſamaria & filie eius reuertētur ad antiquatem ſuā: & tu & filie tue reuertimini ad antiqtatē veſtrā. Non fuit aūt ſodoma ſoror tua audita in ore tuo in die ſuperbie tue anteq̄ reuelaretur malicia tua ſicut hoc tpe in opprobriū filiarū ſyrie & cūctarū in circuitu tuo filiarū paleſtinarum que ambiūt te pergyrum. Scelus tuum & ignominiā tuam portaſti: ait dñs. Quia hec dicit dñs deus. Et faciā tibi ſicut deſpexiſti iuramentum vt irritum faceres pactum: & recordabor ego pacti mei tecum in diebꝰ adoleſcētie tue: & ſuſcitabo tibi pactū ſempiternū. Et recordaberis viarū tuarꝝ & cōfunderis cum receperis ſorores tuas te maiores cum minoribꝰ tuis. Et dabo eas tibi in filias: ſed non ex pacto tuo & ſuſcitabo ego pactum meum tecum. Et ſcies quia ego dñs: vt recorderis & cōfundaris & non ſit

iniqtas sodomor sororis tue superbia: τ in ἀνόμημα σοδόμων τῆς ἀδελφῆς σου ὑπερηφανία, καὶ ἐν saturitate panis. τ i abūdātiſo oclitiſo affluebāt ipa τ πλησμονῇ ἄρτων, καὶ ἐν εὐθηνίαις ἐσπατάλων αὐτὴ καὶ αἱ filie eius. hoc fuit in ipa τ filiabus θυγατέρες αὐτῆς. τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσ- eius: τ manū pauptis τ egeni nō aſſumebant σιν αὐτῆς, καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβά- Ezech. 16.f. τ ghabantur: τ fecerunt iniqtates i ſpe νοντο καὶ ἐμεγαλαύχουν, καὶ ἐποίησαν ἀνομήματα ἐνώπι ctu meo: τ abſtuli eas ſicut vidiſti. τ ſamarita ſcõ- ον μου, καὶ ἐξῆρα αὐτὰς καθὼς εἶδον. καὶ σαμάρεια κατὰ τὰς dimidia peccatoꝝ tuoꝝ nō peccauit: τ mltipliceſti ἡμίσεις τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας iniqtates tuas ſup eas: et iuſtificaſti ſorores τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς. καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς tuas i oībus iniqtatib tuis q̄s feciſti. τ tu ſup σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας. καὶ σὺ κό- miſai tm̃ βάσαγόν σου ἐν ἐφθειρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν peccatis tuis q̄b iniq egiſti ſup eas: τ iuſtifica- ταῖς ἁμαρτίαις σου αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ ἐδικαίω ſti eas ſup te. τ tu cõfundere τ ſuſcipe σας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν. καὶ σὺ αἰσχύνθητι καὶ λάβε τὴν ignominiā tuā: eo q̄ iuſtificaueri tu ſorores tuas: τ auer ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελφάς σου, καὶ ἀπο tam auerſiões eaꝝ auerſionē ſodomoꝝ τ στρέψω τὰς ἀποστροφὰς αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν σοδόμων καὶ filiaꝝ eius: τ auertā auerſionē ſama τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σαμα- rie τ filiaꝝ ſuaꝝ. τ auertam auerſio- ρείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστρο nē tuā in medio eaꝝ: vt portes tormēti tuſi: τ φὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ hēbꝫ ignominiā ex oībus q̄ feciſti cū tu ad tranquillā, puocates ἀτιμωθήσῃ ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσαι me. τ ſoror tua ſodoma: τ filie eius reſti- me. τ soroꝛ tua sodoma: τ filie eius reſti me. καὶ ἡ ἀδελφή σου σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀπο tuentur ſicut fuerit a pncipio: τ ſamaria: τ κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. καὶ σαμάρεια, καὶ filie eius reſtituentur ſicut erāt a pncipio αἱ θυγατέρες αὐτῆς κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. τ tu τ filie tue reſtituemini ſicut fuiſtis καὶ σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἦτε a pncipio: τ niſi fuiſſet ſodoma ſoror tua in auditū in ἀπ' ἀρχῆς, καὶ εἰ μὴν ἦν σοδόμα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ ore tuo in diebus ſuperbie tue anq̄ στόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπερηφανίας σου πρὸ τοῦ reuelarentur malitie tue: ſicut nūc opprobriū es ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὀνειδος εἶ tu filiaꝝ ſyrie: τ oium q̄ in circuitu tuo: τ fi- σὺ θυγατέρων συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ σου, καὶ θυ liaꝝ alienigenaꝝ circūdantiū te pgry ipie- γατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλῳ τὰς ἀσε tates tuas τ iniqtates tuas tu porta ipas dicit dñs. βείας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κόμισαι αὐτὰς λέγει κς. hec dicit adonai dñs: τ faciā in te ſicut feciſti τάδε λέγει ἀδωναῖ κς, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας ſi deſpexiſti maledictionē vt p̄terires teſtamēti meū: τ recor- σὶ ἐξουθένησας τὴν ἀρὰν τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου, καὶ μνησθή dabo ego teſtamēti mei q̄ tecum in diebꝰ adoleſcētie tue: σομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου, τ ſuſcitabo tibi teſtamētū ſēpiternū. τ recordaberis viaꝝ tuaꝝ καὶ ἀναστήσω σοι τὴν διαθήκην αἰώνιον. καὶ μνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου. τ deſpiciēris cū receperis tu ſorores tuas ſe- καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σὲ τὰς ἀδελφάς σου τὰς πρε niores te cū tuniorib te: τ dabo eas tibi i cō σβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου, καὶ δώσω αὐτὰς σοὶ εἰς ficatioñē τ nō ex teſtamēto tuo. τ ſuſcitabo ego teſtamētū meū t κοδομὴν καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου. καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μ cum: τ cognoſces q̄ ego dñs vt recorderis τ cōfundaris: τ n τὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγώ κς ἵνα μνησθῆς καὶ αἰσχυνθῆς, καὶ μ

ſit tibi vltra apire os a facie ignominie
ἢ σοι ἔτι ἀνοῖξαι τὸ στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας
me: cū ppicꝰ fuero ego tibi iurta oia
μου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη
ſti dicit adonai dñs.
σας λέγει ἀδωναῖ κύριος. Ca.17.

ET factꝰ eſt ſmo dñi ad me dicēs: fili hoīs: nar=
A Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, δι=
ra narrationē ⁊ dic parabolam ad domū iſr: ⁊ di
γησαι διήγημα καὶ εἰπὸν παραβολὴν πρὸς οἶκον Ἰηλ, καὶ ἐ
ces. hec dicit adonai dñs: aqla magna magnaꝝ alaꝝ
ρεῖς· τάδε λέγει ἀδωναΐκης, ὁ ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτέρυγος
longo mēbroꝝ ductu plena vngulis: q̄ hꝫ ductū
ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει πλήρης ὀνύχων, ὃς ἔχει τὸ ἥγημα
intrādi in libanū: ⁊ tulit electaꝝ ce=
εἰσελθεῖν εἰς τὸν Λίβανον, καὶ ἔλαβεν τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέ=
dri ſūmitates tenerītudinis amouit: autulit eas
δρου τὰ ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἐπεκύησεν, ἤνεγκεν αὐτὰς
in trā chanaā in ciuitatē muratam poſuit illas. ⁊
εἰς γῆν Χαναὰν εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά· καὶ
tulit de ſemine tre: ⁊ pdit illud in
ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ
compo ſemiabili vt acciperet radicatiōnē plātā i aqua multa
πεδίον σπόριμον λαβεῖν ῥίζωσιν φυτὸν ἐν ὕδατι πολλῷ
vt reſpiceꝛetur poſuit illud ⁊ ortum eſt ⁊ factū eſt in
ἐπιβλεπόμενον ἔπαξεν αὐτὸ καὶ ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς
B vitem ſufficiētē ⁊ pūāꝝ magnitudie vt appare=
ἄμπελον ἀδρεύουσαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει ὥστε ἐπιφαίνε=
ret ſarmēta eius ſup eam: ⁊ radices eiꝰ ſubter
σθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑπεκά
illā erāt. ⁊ factū ē in vitez ⁊ fecit ppa=
τω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν κλά
gines: ⁊ extendit ramos ſuos. ⁊ factaē ad
δους, καὶ ἐξέτεινεν τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς· καὶ ἐγένετο ἀε
la altera grādis magnaꝝ alaꝝ: ⁊ multis vngulīb⁹: ⁊
τὸς ἕτερος μέγας μεγαλοπτέρυγος, καὶ πολλοῖς ὄνυξιν, καὶ
ecce vitis hec implicata ad eam ⁊ radices
ἰδοὺ ἄμπελος αὐτὴ πεπλεκομένη ἐπ' αὐτὸν καὶ αἱ ῥίζαι
eius ad illū: ⁊ ramos ſuos extendit ei
αὐτῆς ἐπ' αὐτόν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξέτεινεν αὐτῷ
vt potaret eā cū gleba a plātatiōe ſua:
τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βώλῳ ἀπὸ τῆς φυτείας αὐτῆς,
in cāpo bono ſup aq̄ multa iſta ipinguaſ vt face
εἰς πεδίον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ οὕτω πιαίνεται τοῦ ποι
ret germina: ⁊ ferret fructū vt eſſet in vitē glā
ῆσαι βλαστούς, καὶ φέρειν καρπὸν τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον με
dem. ꝓpterea dic: hec dicit adonai dñs ſi dirige=
γάλην. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναΐκης, εἰ κατευ=
tur nōne radices teneritudinis ⁊ fructus illi⁹ cōpu
θυνεῖ οὐχὶ αἱ ῥίζαι τῆς ἁπαλότητος καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς σα=
C trefcet: ⁊ arefcent oīa q̄ ꝓficiuntur ex ea
πήσεται, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐ
⁊ nō in brachio magno: neq; in pplo multo vt e=
τῆς, καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ τοῦ ἐκ
euellat eam ex radicib⁹ eiꝰ: ⁊ ecce ipinguaſ. nūqd di
ῤιζῶσαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πιαίνεται· μὴ κα=
rigeſ? nōne cū cōtigerit eā vent⁹ vrens exſic=
τευθήσεται; οὐχὶ ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς ἀνέμου ὀργὴν καύσωνα ξηρα
cabit aridītate? cū gleba germis ſui areſ=
νθήσεται ξηρασίᾳ; σὺν τῷ βώλῳ τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθή
cet. ⁊ factū ē verbū dñi ad me dicēs: dic tū ad
σεται. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰπὸν δὴ πρὸς
domū exaſperantem: nō ſcitis q̄d ſunt iſta:
τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, οὐκ ἐπίσασθε τί ἐστιν ταῦ
dic eis: ecce venit rex babylonis
τα; εἰπὸν αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς Βαβυλῶνος
ſup hieruſalem ⁊ aſſumet regem eius: ⁊
ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ
ꝓncipes eius: ⁊ adducet eos ad ſemetiſm in
τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς
babyloneꝫ ⁊ tollet de ſemine
Βαβυλῶνα, καὶ λήψεται ἐκ τοῦ σπέρματος

ᵒtibi ᵖvltra ᵍapire ʳos ˢpre
ʳconfuſione tua: ∞∞∞∞∞
ᵘcum placatus ʳtibi ᵘfuero
ʳin omnibus ʳque' feciſti:
ᵍait ᵇdominus ᶜdeus. 17.

ET factus eſt ᵇ ſermo
ᶜdñi ᵇ ad me ᶜ dicens.
ʳFili ᵍ hoīs: ᵇ ꝓpone ʳenig=
ma ᵏ & narra ʳparabolā ᵐ ad
ⁿdomum ᵒ iſrael ᵖ & dices.
ᵍHec ʳdicit ᵒdominus ∞∞
ʳdeus. ⁿ Aquila ˢ grandis
ʳmagnarū ᵗalarum ∞∞∞
ᵘlongo ᵇ membrorum du
ctu ᶜplena ᵈ plumis & ∞∞
ᵉvarietate: ᵇvenit ʳ ad ᵏ liba
num: ˡ & tulit ∞∞∞∞∞∞
ᵐmedullam ᶜcedri. ᵍ Sūmi=
tatem ʳfrondium eius ∞∞
ᵒauulſit ˢ & trāſportauit eā
ᵘin ʳterrā ᵛchanaā: ʷ in vrbe
ˣnegociatorū ᵇ poſuit illā.
ᶜEt tulit ᵈ de ſemine ᶜ terre
ʳ & poſuit illud ᵍ in terra p
ᵇ ſemine: vt ˡ firmaret radi=
cem ᵏ ſup ˡ aqs ᵐ multas. In
ⁿ ſupficie ᵒ poſuit illud. ᵖ Cū
q; germinaſſet ʳ creuit ˢ in
vineā ᵗ latiorē: ᵘ hūili ᵛ ſtatu
ra: ʷ reſpicientibus ˣ ramis
eius ˡ ad eā: ᵃ & radices eius
ᵇ ſub illa ᶜ erant. ᵈ Facta eſt
ergo ᵉ vinea: ᶠ & fructifica=
uit in ᵍ palmites: ʰ & emiſit
ⁱ ꝓpagines. ᵏ Et facta ē ˡ aq
la ᵐ altera ⁿ grādis: ᵒ magnis
ᵖ alis: ᵍ multiſq; ʳ plumis.
ˢ Et ecce ᵗ vinea ᵘ iſta ᵛ quaſi
mittēs ʷ radices ſuas ˣ ad eā:
ʸ palmites ſuos ᶻ extendit
ᵃ adillā ᵇ vt irrigaret ᶜ eā ᵈ de
areolis ᵉ germinis ſui. ᶠ In
ᵍ terra ʰ bona ⁱ ſup ᵏ aquas
ˡ multas ᵐ plantata eſt ⁿ vt
faciat ᵒ frondes ᵖ & portet
ᵍ fructum: ʳ vt ſit ˢ in vineā
ᵗ grandem. ᵘ Dic. ᵛ Hec ∞∞
ʷ dicit ˣ dñs ʸ deus. Ergo ne
ᶻ proſperabitur? ᵃ Nonne
ᵇ radices eius ᶜ euellet: ᵈ &
ᵉ fructus eius ᶠ diſtringet:
ᵍ & ſiccabit ʰ oēs ⁱ palmites
ᵏ germinis eius & ˡ areſcet:
ᵐ & nō ⁿ in brachio ᵒ gran=
di ᵖ neq; in populo ᵍ multo
ʳ vt euelleret ˢ eā ᵗ radicitus.
ᵘ Ecce ᵛ plantata eſt: ∞∞∞∞
ʷ ergo ne proſperabitur?
ˣ Nōne ʸ cū tetigerit ᶻ eam
ᵃ ventus ᵇ vrens ᶜ ſiccabitur?
ᵈ in ᵉ areis ᶠ germis ſui ∞∞∞
ᵍ areſcet. ʰ Et factū eſt ⁱ ver
bū ᵏ dñi ˡ ad me ᵐ dicens. ∞
ⁿ Dic ᵒ ad domū ᵖ exaſperā=
tem. ᵍ Neſcitis ʳ quid ˢ iſta
ſignificēt? ᵗ dic. ᵘ Ecce ʷ veni
et ˣ rex ʸ babylonis in ᶻ hie
ruſalē: ᵃ & aſſumet ᵇ regē
ᶜ & ᵈ pricipes eiꝰ ᵉ & adducet
ᶠ eos ᵍ ad ſemetiſm ʰ in baby
lonē: ⁱ & tollet ᵏ de ſemine

Tex.heb.Ezechi.xvij.Pritiua.heb

לְךָ עוֹד פִּתְחוֹן פֶּה מִפְּנֵי כְּלִמָּתֵךְ
בְּנַכְּפְּרִי לָךְ לְכֹל אֲשֶׁר עָשִׂית נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה:
Cap. xvi וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם
חוֹד חִידָה וּמְשֹׁל מָשָׁל אֶל בֵּית
יִשְׂרָאֵל: וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל גְּדוֹל הַכְּנָפַיִם
אֹרֶךְ הָאֵבֶר מָלֵא הַנּוֹצָה אֲשֶׁר לוֹ
הַרְקָמָה בָּא אֶל הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת
צַמֶּרֶת הָאֶרֶז: אֶת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו
קָטַף וַיְבִאֵהוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן בְּעִיר
רְכֻלִים שָׂמוֹ: וַיִּקַּח מִזֶּרַע הָאָרֶץ
וַיִּתְּנֵהוּ בִּשְׂדֵה זָרַע קָח עַל מַיִם
רַבִּים צַפְצָפָה שָׂמוֹ: וַיִּצְמַח וַיְהִי
לְנֶפֶן סָרַחַת שִׁפְלַת קוֹמָה לְפָנוֹת
דָּלִיּוֹתָיו אֵלָיו וְשָׁרְשָׁיו תַּחְתָּיו יִהְיוּ
וַתְּהִי לְנֶפֶן וַתַּעַשׂ בַּדִּים וַתִּשְׁלַח
פֹּארוֹת: וַיְהִי נֶשֶׁר אֶחָד גָּדוֹל גְּדוֹל
כְּנָפַיִם וְרַב נוֹצָה וְהִנֵּה הַגֶּפֶן הַזֹּאת
כִּפְנָה שָׁרְשֶׁיהָ עָלָיו וְדָלִיּוֹתֶיהָ
שִׁלְּחָה לוֹ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָהּ מֵעֲרוּגוֹת
מַטָּעָהּ: אֶל שָׂדֶה טוֹב אֶל מַיִם רַבִּים
הִיא שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עָנָף וְלָשֵׂאת
פֶּרִי לִהְיוֹת לְגֶפֶן אַדֶּרֶת: אֱמֹר כֹּה
אֲמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲתִצְלָח הֲלוֹא אֶת
שָׁרְשֶׁיהָ יְנַתֵּק וְאֶת פִּרְיָהּ יְקוֹסֵס
וְיָבֵשׁ כָּל טַרְפֵי צִמְחָהּ תִּיבָשׁ וְלֹא
בִזְרוֹעַ גְּדוֹלָה וּבְעַם רָב לְמַשְּׂאוֹת
אוֹתָהּ מְשָׁרְשָׁיהָ: וְהִנֵּה שְׁתוּלָה
הֲתִצְלָח הֲלֹא מַעַת בָּהּ רוּחַ הַקָּדִים
תִּיבַשׁ עַל עֲרוּגוֹת צִמְחָהּ
תִּיבָשׁ: וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
אֱמָר נָא לְבֵית הַמְרִי הֲלֹא יְדַעְתָּם
מַה אֵלֶּה אֱמֹר הִנֵּה בָא מֶלֶךְ בָּבֶל
יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח אֶת מַלְכָּהּ וְאֶת שָׂרֶיהָ
וַיָּבֵא אִתָּם אֵלָיו בָּבֶלָה: וַיִּקַּח מִזֶּרַע

Pritua.heb. Tex.he.Ezechi.xvij.

הַמְלוּכָה וַיִּכְרֹת אִתּוֹ בְּרִית וַיָּבֵא אֹתוֹ בְּאָלָה וְאֶת אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח: לִהְיוֹת מַמְלָכָה שְׁפָלָה לִבְלְתִּי הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת בְּרִיתוֹ לְעָמְדָה: וְיִמְרָד בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם לָתֶת לוֹ סוּסִים וְעַם רָב הֲיִצְלַח הַיִמָּלֵט עֹשֵׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית וְנִמְלָט: חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ הַמַמְלִיךְ אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר הֵפֵר אֶת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְּתוֹךְ בָּבֶל יָמוּת: וְלֹא בְחַיִל גָּדוֹל וּבְקָהָל רָב יַעֲשֶׂה אִתּוֹ פַּרְעֹה בַּמִּלְחָמָה בְּשֹׁפֶךְ סוֹלְלָה וּבְבִנוֹת דֵּיק לְהַכְרִית נְפָשׁוֹת רַבּוֹת: וּבָזָה אָלָה לְהֵפֵר בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ וְכָל אֵלֶּה עָשָׂה לֹא יִמָּלֵט: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַי אָנִי אִם לֹא אָלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה וּבְרִיתִי אֲשֶׁר הֵפִר וְנָתַתִּיו בְּרֹאשׁוֹ: וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ בְּמְצוּדָתִי וַהֲבִיאוֹתִיהוּ בָּבֶלָה וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעַלוֹ אֲשֶׁר מָעַל בִּי: וְאֵת כָּל מִבְרְחָו בְּכָל אֲגַפָּיו בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל רוּחַ יָפֹצוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלָקַחְתִּי אֲנִי מִצַּמֶּרֶת הָאֶרֶז הָרָמָה וְנָתָתִי מֵרֹאשׁ יונקותיו רַךְ אֶקְטֹף וְשָׁתַלְתִּי אֲנִי עַל הַר נִבְהֹ וְתָלוּל: בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל אֶשְׁתֳּלֶנּוּ וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה פְּרִי וְהָיָה לְאֶרֶז אַדִּיר וְשָׁכְנוּ תַחְתָּיו כָּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף בְּצֵל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָה: וְיָדְעוּ כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַ הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לַח וְהִפְרַחְתִּי עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי:

Trâſl.B.Vic.

regni: ferietq; cū eo fedus & ab eo accipiet iuſiurandum. Sed & fortes terre tollet: vt ſit regnum humile & non eleuetur: ſed cuſtodiat pactū eius & ſeruet illud. Qui recedens ab eo mittet nuncios ad egyptum vt daret ſibi equos & populū multū. Numqd proſperabitur vel cōſequetur ſalutē qui fecit hec? Et q diſſoluit pactum nunqd effugiet? Viuo ego dicit dominus deus: qm in loco regis qui cōſtituit eum regem: cuius fecit irritum iuramentum & ſoluit pactū qd habebat cū eo in medio babylōis morietur. Et nō in exercitu grandi neq; in pplo multo faciet cōtra eum pharao prelio in iactu aggeris: & in extructione vallorū: vt interficiat aias multas. Spreuerat eni iuramētū vt ſolueret fedus: & ecce dedit manū ſuā & cū oīa hec fecerit nō effugiet. Propter ea hec dicit dñs deus. Viuo ego: quoniā iuramentum quod ſpreuit & fedus qđ preuaricatus eſt ponā in caput eius. Et expandā ſup eū rete meū: & cōprehendetur in ſagena mea & adducā eum in babylonem & iudicabo eum ibi preuaricatiōe qua deſpexit me: & oēs pfugi eius cū vniuerſo agmine ſuo gladio cadent. Reſidui autem in omnē ventum diſpergentur: & ſcietis qua ego dñs locut ſū. Hec dicit domin deus. Et ſumam ego de medulla cedri ſublimis: & ponam de vertice ramorū eius tenerū: & plantabo in montē excelſum & eminentē. In mōte ſublimi iſrael plantabo illud: & erūpet in germē & faciet fructū & erit in cedrum magnā. Et hitabūt ſub ea oēs volucres & vniuerſum volatile ſub vmbra frondiū eius nidificabit. Et ſcient oīa ligna regionis: qa ego dñs hūiliaui lignū ſublime: & exaltaui lignū hūile: & ſiccaui lignū viride & frōdere feci lignū aridū. Ego dñs locutus ſum & feci. 18.

Trâſl.Gre.lex.cū interp.latina.

regni: τ diſponet ad eum fedus: τ indu τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ εἰσάcet eū i maledictionē: τ duces terre tollet: vt ſit ξει αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς ἀνέλεται, τ ἡυέ-

in regem infirmū τ oīno non eleuetur: ſed θαι εἰς βασιλέα ἀσθενῆ τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ vt cuſtodiat teſtamētū eius τ ſtatuat illud: τ recedet φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἱστᾶν αὐτήν, καὶ ἀποστήσε-

ab eo vt mittam nuncios in egyptum vt ται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἀγγέλους εἰς Αἴγυπτον τοῦ vet illi equos τ pplm multū. ſi dirigetur ſi ſal δοῦναι αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολύν· εἰ κατευθυνεῖ εἰ σλα nabitur faciēs ptraria τ tranſgredies teſtamētū ſi ef σωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία καὶ πᾶς ἀβαίνων διαθήκην εἰ ἐν fugiet. viuo ego dicit adonai dñs: ſi nō in loco re- φεύξεται· ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βα gis q cōſtituit regem eū q ihonorauit maledictionē meā: σιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν ὃς ἠτίμωσεν τὴν ἀρά μου, τ trāſgreſſ teſtamētū meū cū eo: in medio babylonis καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ Βαβυλῶνος

morietur: τ nō in exercitu magno neq; in turba mul- τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ ta. faciet ait ē cū pharao plīū in iactu aggeris λῷ· ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίᾳ τ in extructiōe vallox vt auferat aias multas: τ καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοσάσεων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ ihonorauit iuramētū vt trāgrederet fedus. τ eccē de- ἠτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην· καὶ ἰδοὺ δέ dit manū eius: τ oīa hec fecit ipi nō δωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ ſaluabit: ppēa dic: hec dicit adonai dñs: viuo ego ſi σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἰπόν, τάδε λέγει κύριος, ζῶ ἐγὼ ἐὰν

iuramētū meū qđ ihonorauit: τ fedus meū τὸν ὅρκωμοσίαν μου ἣν ἠτίμωσεν, καὶ τὴν διαθήκην μου qđ trāſgreſſ ē: τ dabo illud in caput eius: τ exten qđ παρέβη, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐκτε dam ſup eū rete meū: τ capietur in ſage- τάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ παγίσ na eius: τ adducā eū in babylonē: τ iudicabo na eius: τ adducā eū in babylonē: τ iudicabo χη αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσο-

eū eo illic de iniſtate ei q iniq egit in me μαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἧς ἠδίκησεν ἐν ἐμοὶ in oībus pfugis eius: τ oēs electi e- ἐν πάσαις ταῖς φυγάσιν αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐ ti eū oībus aciebus ei: in gladio ca- τοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ, ἐν ῥομφαίᾳ πε dent. τ oēs reſiduos eox in oēm σοῦνται. καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς πάντα ventū diſperga: τ ſcietis qz ego dñs locut ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος λελά ſum. qz hec dicit adonai dñs: τ aſſumā ego de ele ληκα. ὅτι τάδε λέγει κύριος, καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπι cis cedri de vertice. τ dabo de capite ra- λέκτων τῆς κέδρου ἐκ κορυφῆς· καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς πα mox eius de corde vertice eius auferā: τ ραφυάδων αὐτῆς ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς ἀποτεμῶ, καὶ plantabo ſup mōtē excelſū. τ ſuſpendā illud i mōte καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ· καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει ſublimi iſrl: τ plantabo illud τ emittet germē τ fac μετεώρῳ Ἰηλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸ καὶ ἐξοίσει βλαστὸν καὶ πο et fructū τ erit in cedrū magnā: τ requieſcet ſu σει καρπόν καὶ ἔσαι εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ ἀναπαύσεται ὑπ

ea oīs auis τ oē volatile ſub vmbra ramo- κάτω αὐτῆ πᾶν ὄρνεον καὶ πᾶν πετηνὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κλάδ ei reſecet. τ rami ei reſtituentur: αὐτῆ ἀναπαύσεται· καὶ τὰ κλήματα αὐτῆ ἀποκατασταθήσεται, κ

ſcient oīa ligna campi: qz ego dñs humiliāui γνώσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλ excelſus: τ exaltāui lignū humile: τ arefaciēs lignū viride: τ ὑψηλόν, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινόν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρόν, καὶ

miare facies lignū aridū: ego dñs locut ſum τ faciam. θάλλων ξύλον ξηρόν, ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω. Ca.

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

Et factꝰ eſt ſermo dñi ad me dicēs: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis q̄ vobis parabola hec in tra iſrael.
που τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ·
dicentes: patres cōedeſt vuā acerbā ꝛ dentes
λέγοντες, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν
filioꝝ obſtupueſt: viuo ego dicit adonai dñs: ſi fuerit
τέκνων ὡμώδησαν; ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἐὰν ᾖ γένηται
vltra dicta parabola hec in iſrael: q̄ oēs
ἔτι λεγομένη παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτι πᾶσαι
aie mee ſunt. quēadmodū aia pris: ſic
αἱ ψυχαί μού εἰσιν· ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρός, οὕτως
ꝛ aia fili mee ſunt: ꝛ aia q̄ peccat:
καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ ἐμοί ἐστιν, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα,
ipa morietur. at homo q̄ erit iuſtus faciēs iudi
αὕτη ἀποθανεῖται. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ὁ ποιῶν κρί
ciū ꝛ iuſticiam ſup mōtes nō comedet: ꝛ ocu
μα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφ
los ſuos nō leuabit ad cogitationes dom⁹ iſra
θαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσρα
el: ꝛ vxorem proximi ſui nō cōtaminabit: ꝛ ad
ηλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιανῇ, καὶ πρὸς
mulierē in mēſtruis exiſtē nō accedet. ꝛ hoiem nō
γυναῖκα ἐν ἀφέδρῳ οὐσαν οὐ μὴ προσεγγίσῃ· καὶ ἄνθρωπον οὐ
opprimet: ꝛ pignꝰ debitoris red
μὴ καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδώ
det: ꝛ rapinā nō rapiet. panē ſuū eſurien
σει, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπάσεται· τὸν ἄρτον αὐτοῦ πεινῶν
ti dabit: ꝛ nudū operiet veſtimēto: argentū fu
τι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον, τὸ ἀργύριον αὐ
um ad vſurā nō dabit: ꝛ ſupabūdātiā nō accipiet:
τοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται,
ab iniq̄tate auertet manū ſuam: ꝛ iudiciū in
ἀπὸ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κρίμα δί
ſtum faciet inter virum ꝛ p̄ximum eius:
καιον ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ,
ꝛ in p̄ceptis meis ābulauit: ꝛ iu
καὶ ἐν τοῖς προσάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δι
ſtificatiões meas cuſtodiuit vt faceret eas: iuſtus
καιώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά, δίκαιος
hic eſt: vita viuet dicit adonai dñs. ꝛ ſi ge
ὅς οὗτός ἐστι, ζωῇ ζήσεται λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ ἐὰν γέν
nuerit filiū peſtilētē effundētē ſāguinē ꝛ facientē peccata:
ηται υἱὸν λοιμὸν ἐκχέοντα αἷμα καὶ ποιοῦντα ἁμαρτήμα
in vita pris ſui inſti nō ambula
τα, ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύ
uit ꝛ hec oia nō facientē: ſed ꝛ in mō
θη καὶ ταῦτα πάντα οὐ ποιοῦντα. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀ
tib⁹ comedit: ꝛ vxorē p̄rimi ſui pollu
ρέων ἔφαγεν, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμία
it: ꝛ egenū ꝛ paupem oppreſſit: ꝛ rapi
νεν, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσεν, καὶ ἅρ
nam rapuit. ꝛ pignus nō reddidit: ꝛ
παγμα ἥρπασεν. καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἀπέδωκεν, καὶ
in idola poſuit oculos ſuos: iniq̄tatē
εἰς τὰ εἴδωλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀνομίαν
fecit: cū vſura vedit: ꝛ ſupabūdātiā accepit.
ἐποίησεν, μετὰ τόκου ἔδωκεν, καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν.
hic vita nō vluct: oēs iniq̄tates has fecit
οὗτος ζωῇ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησεν
morte morietur: ſanguis eiꝰ ſup eū erit.
θανάτῳ ἀποθανεῖται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἔσται.
ſi aūt genuerit filiū ꝛ viderit oīa peccata
ἐὰν δὲ γεννήσῃ υἱὸν καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ
pris ſui q̄ fecit. ꝛ timuerit ꝛ non fecerit
πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ φοβηθῇ καὶ μὴ ποιήσῃ
ſcm hec: ſup mōtes nō comedit: ꝛ
κατὰ ταῦτα, ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ βέβρωκεν, καὶ τοὺς
oculos ſuos non poſuit in cogitatiōes dom⁹
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔθετο εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου
iſrael: ꝛ vxorem p̄rimi ſui
Ἰσραήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐκ

Trāſla.B.Hie.

Et factꝰ eſt[b] ſermo[c] do
mini [p]ad me ∞∞∞∞∞
[c]dicens. [r]Quid eſt q̄ inter
[b]vos [s]parabolā [t] vertitis in
prouerbium [m] iſtud [n] in
[o]terra [r]iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]dicētes. [r]Patres [s]comede
runt [t]vuā acerbā [n] & dētes
[x]filiorum [r] obſtupeſcunt.
[y] Viuo [e]ego [b]dicit [c] domin⁹
[b]deus [ſ]ſi [r]erit [t]vltra [g] vobis
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]parabola [h]hec i [t]puerbiū
[m]in iſrael. [n] Ecce [o] omnes
[p]anime [q]mee [r]ſunt. [s] vt ani
ma [t]patris: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]ita & anima [t]filii [r]mea [s]eſt.
[g] Anima [b] que peccauerit
[r]ipſa [p]morietur. [r] Et vir [r] ſi
[g]fuerit [b]iuſtus ∞∞∞∞∞∞∞
[t] & fecerit [x]iudicium [t] & iu
ſticiam: [m]in [n]montibus ∞
[o]non [p]comederit: [q] & ocu
los ſuos [r]nō [n]leuauerit [t]ad
[n]idola [t]domus [r] iſrael: [y] &
[g]vxorem [b]proximi ſui [c]nō
[o]violauerit: [r] & ad [t] mulie
rem [g]mēſtruatā [b]nō [t]acceſ
ſerit. [x] Et hoiem [t]nō [m]cōtri
ſtauerit: [n]pignus [o] debito
ri [p]reddiderit: per [q]vim [r]ni
hil [n]rapuerit: [r]panē ſuū [n]eſu
rienti [t]dederit: [r] & nudum
[y]operuerit [g]veſtimēto: [b]ad
vſurā [c]nō [o]cōmodauerit:
[r] & amplius [t]nō [g]acceperit:
[b]ab iniq̄tate [t]auerterit [x]ma
num ſuā: [t] & iudiciū [m] verū
[n]fecerit [o] iter [r] vlrū & [q] vlrū:
& [r]in p̄ceptis meis [s]ambu
lauerit [t] & iudicia mea [n]cu
ſtodierit [r]vt faciat [t]veritatē
hic [t] iuſtus [g] eſt. [b] Vita [c] vi
uet: [o] ait [r] dñs [t] deus. Quod
[g]ſi genuerit [b]filiū [t] latronē
[x]effundentē [t]ſanguinē: [m] &
fecerit [n]vnum [r]de iſtis [q] & ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]hec quidē [g]omnia [n]non
[x]facientē: [r]ſed [t]in [b]mōtibus
[r]comedentē [o] & [r]vxorē [p]x
imi ſui [g]pollūtē. [b]egenū
[t] & pauperē [x]cōtriſtantem
[m]rapiētē [t]rapinas: [n]pignꝰ
[o]non [p]reddentē: & [q] ad [r]ido
la [g] leuantem ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]oculos ſuos: [n]abominatio
nē [x] facientē: [r]ad vſurā [t]dā
tem [g] & amplius [b]accipientē
[r]nunqd viuet? [o] Non [r]viuet
[t]cū [r]vniuerſa [t]hec [b]deteſtā
da [x]fecerit: [t]morte [m]morie
tur. [n] Sanguis eius [o] in ipſo
[p]erit. [q] Quod ſi [r]genue
rit [g]filiū qui [t] vidēs [r]oīa
[t]peccata [b]p̄ris ſui [g] q̄ [b]fecit:
[r]timuerit [o] & non [r] fecerit
[t]ſimile eis: [g] ſup [b]montes
[r]non [x] comederit: [t] & ocu
los ſuos [m] non [n] leuauerit
[o]ad [p]ídola [q] domus [r] iſrael:
[g] & [r]vxorem [n] proximi ſui

Tex.heb.Ezechi.xviij.Prima.heb.

Cap.xviij

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: מַה לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת
הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹס�ר וְשִׁנֵּי
הַבָּנִים תִּקְהֶינָה: חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה אִם יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מְשֹׁל
הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל
הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב
וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת
הִיא תָמוּת וְאִישׁ כִּי יִהְיֶה צַדִּיק
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה: אֶל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי
בֵית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב:
וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבֹלְתּוֹ חוֹב יָשִׁיב
יָדוֹ וּמִשְׁפָּט אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין
אִישׁ לְאִישׁ: בְּחֻקֹּתַי יֵלֵךְ
וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק
הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעֹשֶׂה
אֶחָד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת כָּל
אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל הֶהָרִים
אָכַל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא: עָנִי
וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גָּזְלוֹת גָּזָל חֲבֹל
לֹא יָשִׁיב אֶל הַגִּלּוּלִים נָשָׂא
עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה: בְּנֶשֶׁךְ נָתַן
וְתַרְבִּית לָקַח וְחַי לֹא יִחְיֶה אֶת כָּל
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת
דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה: וְהִנֵּה הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא
אֶת כָּל חַטֹּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּרְא וְלֹא יַעֲשֶׂה כָּהֶן: עַל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל
גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.xviij.

לֹא טָמֵא׃ וְאִישׁ לֹא הוֹנָה חֲבֹל לֹא
חֲבָל וּגְזֵלָה לֹא גָזָל לַחְמוֹ לָרָעֵב
נָתָן וְעֵרֹם כִּסָּה בָגֶד׃ מַעֲנִי
הֵשִׁיב יָדוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקָח
מִשְׁפָּטַי עָשָׂה בְּחֻקּוֹתַי הָלָךְ הוּא
לֹא יָמוּת בַּעֲוֹן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה׃ אָבִיו
כִּי עָשַׁק עֹשֶׁק גָּזַל גָּזֵל אָח וַאֲשֶׁר
לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמָּיו וְהִנֵּה מֵת
בַּעֲוֹנוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם מַדּוּעַ לֹא נָשָׂא
הַבֵּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה עָשָׂה אֶת כָּל חֻקּוֹתַי שָׁמַר
וַיַּעַשׂ אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה׃ הַנֶּפֶשׁ
הַחַטֹּאת הִיא תָּמוּת בֵּן לֹא יִשָּׂא
בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן
הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה
וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה׃ וְהָרָשָׁע
כִּי יָשׁוּב מִכָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וְשָׁמַר אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל
פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ
בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה׃ הֲחָפֹץ
אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה׃ וּבְשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כְּכֹל
הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה
וְחָי כָּל צִדְקֹתָו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא
תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּם יָמוּת׃
וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ
נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲדַרְכִּי לֹא יִתָּכֵן
הֲלֹא דְרָכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ׃ בְּשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וָמֵת
עֲלֵיהֶם בַּעֲוֹלוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יָמוּת׃
וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא
אֶת נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ וַיַּרְא וַיָּשָׁב מִכָּל

Trãſl.B.Wie.

non violauerit: & virũ
nõ cõtriſtauerit: pignus
nõ retinuerit: & rapinã
non rapuerit: panẽ ſuũ
eſurienti dederit: & nudũ
operuerit veſtiméto: a
paupis iniuria auerterit
manũ ſuã: vſurã & ſup
abũdantiã nõ accepit: &
iudicia mea fecerit: & in
ꝓceptis meis ãbulauerit:
hic nõ morietur in iniq
tate patris ſui: ſed vita vi
uet. Pater eius qa calũnia
tus ẽ: & vim fecit fratri &
malũ opatus ẽ in medio
ppli ſui: ecce mortuus eſt
in iniqtate ſua. Et dicitis
ꝗre nõ portabit filius
iniqtatẽ pris. Videlz qa filius
iudiciũ & iuſticiã opat
eſt: oĩa precepta mea cu
ſtodiuit & fecit illa: viuet
vita. Anima
que peccauerit: ipſa mo
rietur. Filius nõ portabit
iniqtatẽ patris: & pater
non portabit iniqtatem
filii. Iuſticia iuſti ſuper
eum erit:
& impietas impii erit
ſuper eum.
Si aũt impius egerit penitẽ
tiã ab oĩbus pctis ſuis q̃
opatus ẽ: & cuſtodierit
oĩa ꝓcepta mea: & fece
rit iudiciũ & iuſticiã: vita
viuet & non morietur.
Oĩm iniqtatũ eius q̃s
opat ẽ nõ recordabor.
In iuſticia ſua quã operatus eſt viuet. Nunquid
volũtatis mee eſt mors
impĩ dicit dñs deus: &
nõ vt cõuertatur a vis
ſuis: & viuat? Si aũt auer
terit ſe iuſtus a iuſticia ſua:
& fecerit iniquitatẽ ſm
oĩa abominatiões quas
opari ſolet impius: numqd
viuet? Oĩnes iuſticie
eius quas fecerat non
recordabũtur. In ꝓuari
catione qua preuaricat
eſt & in pctõ ſuo qd pec
cauit: in ipſis morietur.
Et dixiſtis. Nõ eſt equa
via domini. Audite
ergo domus iſrael. Nũ
qd via mea nõ eſt equa: &
nõ magis vie vre praue
ſunt! Cũ enĩ auerterit ſe
iuſtus a iuſticia ſua: &
fecerit iniquitatẽ: morie
tur in eis. In iuſticia quã
operatus eſt morietur.
Et cũ auerterit ſe impi?
ab impietate ſua quam
opatus ẽ: & fecerit iudi
ciũ & iuſticiã: ipſe iam
ſuã viuificabit. Cõſiderãs
enĩ & auertẽs ſe ab oĩb?

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

nõ polluit: τ hoiez nõ oppſſit: τ pignus
οὐκ ἐμίαγεν, καὶ ἁρπαγὴν οὐχ ἥρπασεν, ἄρτον αὐτοῦ πεινῶντι ἔδωκεν,
nõ retinuit: τ rapinã nõ rapuit: panẽ ſu
οὐκ ἐνεχύρασεν, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἥρπασεν, γυμνὸν περιέβαλεν ἱμάτιον,
um eſurienti dedit: τ nudũ operuit veſtimẽto: τ
τοῦ πεινῶντι ἔδωκεν, καὶ γυμνὸν περιέβαλεν ἱμάτιον, καὶ
ab iniuria auertit manũ ſuã: vſurã τ ſup
ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον καὶ πλεο
abũdãtiã nõ accepit: iuſticiam fecit: τ in pce
ονασμὸν οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησεν, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis meis ãbulauit: nõ morietur in iniqtatibus
στάγμασίν μου ἐπορεύθη, οὐ τελευτήσει ἐν ταῖς ἀδικίαις τ
pris ſui: vita viuet. at pat ei? i tribulatiõe tribulauit: τ
πρὸς αὐτόν, ζωῇ ζήσεται, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐνθλίψει ἐθλίψεν, καὶ
rapinam raput: τ cõtraria fecit in medio popu
ἅρπαγμα ἥρπασεν, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λα
li ſui: τ mortu? eſt in iniqtate ſua. τ dicetis: ꝗre
οῦ αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἐρεῖτε, τί ὅτι
nõ portauit filius iniqtatẽ pris ſui? qz filius iudiciũ
οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πρὸς αὐτόν; ὅτι ὁ υἱὸς κρίμα
τ iuſticiam τ miaz fecit. oĩa legitia
καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος πεποίηκεν· πάντα τὰ νόμιμά
mea cuſtodiuit τ fecit ea: vita viuet. at ani
μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτά, ζωῇ ζήσεται. ἡ δὲ ψυ
ma q̃ peccat ipſa morietur: at filius nõ portabit
χὴ ἥτις ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθανεῖται, ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται
iniqtatẽ pris: τ pater nõ portabit iniqtatẽ
τὴν ἀδικίαν τοῦ πρός, καὶ ὁ πατὴρ οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν
filij. iuſticia iuſti ſup eũ erit: τ iniqtas iniq
τοῦ υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτῷ ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου
ſup eũ erit. τ iniqu? ſi puer? fuerit ex oĩbus iniq
ἐπ' αὐτῷ ἔσται· καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνο
tatib? ei? ꝗs fecit: τ cuſtodierit vniuerſa ꝓcepta
μιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν, καὶ φυλάξῃ πάσας τὰς ἐντολάς
mea: τ fecerit iudiciũ τ iuſticiam τ miam: vita viuet
μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζωῇ ζήσε
τ nõ morietur. oĩm delictoꝝ eius
ται καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· πάντα τὰ παραπτώματα αὐτοῦ
q̃cũq; fecit nõ recordabit ei. i iuſticia ſua q̃
ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται αὐτῷ· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἧς
fecit viuet. nũqd volũtate velim moztem iniq di
ποίησεν ζήσεται. μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου λέ
cit adonai dñs? ꝗnõ vt puertatur ille a via ſua
γει κύριος; ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς
mala τ viuat ille: τ cũ auerterit ſe iuſtus a
πονηρᾶς καὶ ζήσαι αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iuſticia ſua: vt faciat iniqtatẽ ſcõm oĩa iniqta
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀνο
tes q̃s fecit iniqu? ñ fecerit: nõ viuet. oĩa
μίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται· πᾶσαι
iuſticie ei? q̃s fecit nõ erũt i memoria. in de
αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν. ἐν τῷ πα
licto ei? qõ deliquit: τ in pctis
ραπτώματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσεν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
eius q̃ peccauit in ipis moztur. τ dixiſtis nõ
αὐτοῦ αἷς ἥμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται· καὶ εἴπατε οὐ
eſt recta via dñi. audite tã dom? iſra
κατευθύνει ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου. ἀκούσατε δὴ οἶκος Ἰσρα
el: nũqd via mea nõ eſt recta? nõne vie vre nõ ſunt re
ηλ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθύ
cte: cũ auerterit ſe iuſtus a iuſticia
νουσι, ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
ſua: τ fecerit delictum: τ moztur in eo: in
αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἐν
delicto qõ fecit: in eo moztur. τ cũ
τῷ παραπτώματι ᾧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται· καὶ ἐν
auerterit ſe iniqu? ab iniqtate ſua q̃m fecit:
τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ ἧς ἐποίησεν,
τ fecerit iudiciũ τ iuſticiam: hic aiam ſu
καὶ ποιῆσαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐ
am cuſtodiuit: τ vidit τ auertit ſe ab oĩbus
τοῦ ἐφύλαξεν, καὶ εἶδεν καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ πασῶν

Deut. 24.c.
4. Reg. 4.b.
2. Mach. 2.a.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ipietatib⁹ fuis ⁊ iq̄s fecit. vita viuet non morie-
τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν. ζωῇ ζήσεται οὐ μὴ ἀποθά-
tur. ⁊ dicunt dom⁹ ifrael: nō recta ē via
νει. καὶ λέγουσιν οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, οὐ κατορθοῖ ἡ ὁδὸς
mea: nūqd via mea nō ē recta dom⁹ ifrael: nōne via vīa nō
κυ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατορθοῖ οἶκος Ἰηλ, οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐ
est recta. ideirco vnūquēq; fcām viā fuā iudicabo vos do
κατορθοῖ. διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶ-
mꝰ ifrael ait adonai dñs. conuertimini ⁊ reuerti-
κος Ἰσραὴλ λέγει ἀδωναὶ κύριος. ἐπιστράφητε καὶ ἀποστρέ-
mini ab oībus impietatib⁹ vīis: ⁊ nō erunt
ψατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
vobis i tormentū iniquitatis. proicite a vobis oēs
ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας. ἀποῤῥίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πόσας
impietates vras: ⁊ fac te
πὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιήσατε
vobis cor nouū: ⁊ spīm nouū: ⁊ ūre
ἑαυτοῖς καρδίαν καινήν, καὶ πνεῦμα καινόν, καὶ ἵνατί
moriūr dom⁹ ifrael? ⁊ q nō volo mor
ἀποθνήσκειν οἶκος Ἰσραήλ; διότι οὐ βούλομαι τὸν θά-
tem morientis dicit adonai dñs. quer
νατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει ἀδωναὶ κύριος. ἐπιστρέ
timini igit ⁊ viuetis
ψατε οὖν καὶ ζήσετε. Ca.19.

Et tu accipe lamētū sup pncipes ifrael:
Καὶ σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντα τοῦ Ἰσραήλ,
⁊ dices: qd mater tua sup catulos in medio leo-
καὶ ἐρεῖς, Τί ἡ μήτηρ σου ἔσται σκύμνους ἐν μέσῳ λεόν-
nū facta est: in medio leonū multiplicauit catulos suos:
των ἐτιθήνει, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνεν σκύμνους αὐτῆς,
⁊ eruditt vn⁹ de catulis suis: leo fact⁹ est:
καὶ ἐπαιδεύθη ἓν τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
⁊ didicit rapere rapinas: homes cōedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν
⁊ audiert de eo gētes: ⁊ captus est in corrup
καὶ ἤκουσαν πρὸς αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ
tione eaꝝ: ⁊ adduxerūt eū in camo in frā egypti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς γῆν αἰγύπτου,
⁊ vidit q; ablata ē ab ea: ⁊ periit subtilita
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώλεσαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἡ ὑπόστα
tis eius: ⁊ tulit alium de catulis suis: leo
σις αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
nem cōstituit eum: ⁊ puersabat in medio leonū.
οντα ἔταξεν αὐτόν, καὶ συνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων.
leo fact⁹ ē: ⁊ didicit rapere rapinas: ⁊ ho-
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν-
mines comedit ⁊ pascebat in audatia sua: ⁊
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
ciuitates eoꝝ desertas fecit: ⁊ vastauit frā ⁊ plenitu
πόλεις αὐτῶν ἐξερήμωσεν, καὶ ἠφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλή
dinē eius a voce rugitus eius: ⁊ irruerūt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυόματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθεντο
sup eū gētes ⁊ circuita de regionib⁹ ⁊ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπέτασαν
sup eū rete sua: ⁊ in corruptiōe eoꝝ cap-
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συ-
tus est: ⁊ posuerūt eū in camo ⁊ in cauea: ⁊
νελήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ καὶ ἐν γαλεάγρᾳ, καὶ
adduxerūt eū ad regem babylonis: ⁊ intro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ εἰ-
duxerūt eū in carcerē: vt nō audiat vox
σήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ
eius vltra sup mōtes ifrael: mr tua q̄si vi-
αὐτοῦ ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̄si fos malogīnatꝰ i aqua plantatꝰ fru-
πελος, ὡς ἄνθος ῥοᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης ὁ καρ-
ctꝰ eius: ⁊ germē illi⁹ factꝰ est ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐθρέφετο ἐξ ὕδατος
multa: ⁊ facta ē ei virga fortitudīs in tribꝰ
πολλοῦ, καὶ ἐθρέφετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
ducum:
ἡγουμένων, ooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.B.Hie.

ᵒiniquitatib⁹ fuis ᵖq̄sᵍ ope
ratus est: ʳvita ˢviuet &ᵗ nō
ᵘmorietur. ˣEt dicūt ʸfilii
ᶻisrael: ᵃnon ooooooooo
ᵇest equaᶜvia ᵇdñi. ᶜNūqd
vie mee ᶜnon ᵍsunt eque
ʰdomus ⁱisrael: &ᵏnō ma-
gis ⁱvie vestre ˡpraue? ooo
ᵐIdcirco ⁿvnūquēq; ᵍiux-
ta vias suas ʳiudicabo ooo
ˢdomus ᵘisrael: ᵛait ʷdñs oo
ooooooooooooooooooo
ˣdeꝰ. ᵃCōuertímini ᵇ& agi
te penitētiā ᶜab oībus ᵈini
quitatib⁹ vīs: ᵉ& nō ᶠerit
ᵍvobis ʰin ruinā ⁱiniqtas.
ᵏProicite ˡa vobis ᵐomnes
ⁿiniquitates vestras oooo
ᵒin qbus ᵖpreuaricati estis
ᵍ& facite ʳvobis ooooooo
ˢcor ᵗnouū ᵘ& spīritū ᵛno-
uum. ʷEt quare ˣmoriemi
ni ʸdomus ᶻisrael? ᵃQuia
ᵇnolo ᶜmortem oooooooo
ᵈmorientis ᵉdicit ᶠdominꝰ
ᵍdeus. ʰReuertímini oo
ⁱ& viuite. 19.

Et tu ᵇassume ᶜplāctū
ᵈsuper ᵉprincipes oo
ᶠisrael: ᵍ& dices. ʰQuare
ⁱmater tua ᵏleena oooo
ˡinter ᵐleones ⁿcubauit.
ᵒIn medio ᵖleunculorum
ᵍenutriuit ʳcatulos suos.
ˢEt eduxit ᵗvnū ᵘde leucu-
lis suis: ᵛleo ʷfactus ē: ˣ& di
dicit ʸcape ᶻpredā ᵃhominē
qᵇ ᶜcomedere. ᵈEt audierūt
ᵉde eo ᵍgentes & nō absq;
ʰvulneribꝰ suis ⁱcepērūt eū
ᵏ& adduxerūt eū ˡin cathe
nis ᵐ in ⁿterrā ᵒegypti. Que
ᵖcū vidisset ᵍqm ʳinfirma-
ta est &ˢ periit ᵗexpectatio
eius ᵘtulit ᵛvnū ʷde leūculis
suis: ˣleonē ʸconstituit eū.
Quiᶻ incedebat ᵃinter ᵇleo
nes. Et ᶜfactꝰ est ᵈleo ᵉ& di-
dicit ᶠpredam ᵍcapere &oo
ʰhoes ⁱdeuorare. ʲDidicit
ᵏviduas facere: ˡ& ciuitates
carū in ᵐdesertū adduce
re: ⁿ& desolata est ᵒterra
ᵖ& plenitudo eius ᵠa voce
ʳrugitus illi⁹. ˢEt cōuene
rūt ᵗaduersus eum ᵘgētes
ᵛundiq; ʷde puīnciis: ˣ& ex
panderūt ʸsup eū ᶻrete suū.
ᵃIn vulneribꝰ eaꝝ ᵇcaptus
est: ᶜ& misit eū ᵈin caueā.
ᵉIn cathenis ᶠadduxerūt
eū ᵍin ʰad ⁱregē ʲbabylonis:
ᵏmisit eū ˡin carcerē
ᵐne ⁿaudiretur ᵒvox ei⁹ ᵖvl-
tra ᵠmōtes ʳisrl. ˢMater tua
ᵗq̄si vinea ᵘin sanguīe tuo
ᵛsup ʷa quā ˣplātata ē. ʸFru
ctus ei⁹ ᶻ& frondes ᵃei⁹ cre
uerūt ᵇex aqs ᶜmultis: ᵈ& fac
te sunt ᵉei ᶠvirge ᵍsolide
ʰin ⁱsceptra ʲdominantiū:

Tex.heb.Ezechi.xix.Pūctua.heb.

כְּפִשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ חַיֹּו יִהְיֶה לֹא
יָמוּת׃ וְאָמַרְתָּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא
יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי הֲדַרְכַי לֹא יִתָּכְנוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא
יִתָּכֵן לָכֵן אִישׁ כִּדְרָכָיו אֶשְׁפֹּט
אֶתְכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מִכָּל פִּשְׁעֵיכֶם
וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן׃
הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת כָּל פִּשְׁעֵיכֶם
אֲשֶׁר פְּשַׁעְתֶּם בָּם וְעֲשׂוּ לָכֶם
לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָמֻתוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי לֹא אֶחְפַּץ בְּמוֹת
הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָשִׁיבוּ
וִחְיוּ׃

Cap.xix.

וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ מַה אִמְּךָ לְבִיָּא
בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ כְּפִירִים
רִבְּתָה גּוּרֶיהָ וַתַּעַל אֶחָד מִגּוּרֶיהָ
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרֹף טֶרֶף אָדָם
אָכָל׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחִתָּם
נִתְפָּשׂ וַיְבִאֻהוּ בַּחַחִים אֶל אֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה אָבְדָה
תִּקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגּוּרֶיהָ כְּפִיר
שָׂמָתְהוּ׃ וַיִּתְהַלֶּךְ בְּתוֹךְ אֲרָיוֹת
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרֹף טֶרֶף
אָדָם אָכָל׃ וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם
חָרֵב וְיֹשֵׁם מְלֹא עָתָן
מִקּוֹל שַׁאֲגָתוֹ׃ וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם מִסָּבִיב
מְמְּדִינוֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם
בְּשַׁחִתָּם נִתְפָּשׂ׃ וַיִּתְּנֻהוּ בַּסּוּגָר
בַּחַחִים וַיְבִאֻהוּ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל
יְבִיאֻהוּ מְצֻדוֹת לְמַעַן לֹא יִשָּׁמַע
קוֹלוֹ עוֹד אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ אִמְּךָ
כַּגֶּפֶן בְּדָמְךָ עַל מַיִם שְׁתוּלָה פֹּרִיָּה
וַעֲנָפָהּ הָיְתָה מִמַּיִם רַבִּים וַיְהִי
לָהּ מַטּוֹת עֹז לְשִׁבְטֵי מֹשְׁלִים

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xx.

וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל בֵּין עֲבֹתִים וַיִּרְא גָּבַהּ
בְּגָבְהוֹ בְּרֹב דָּלִיּוֹתָיו וַתִּתַּשׁ בָּחְמָה דָּלָה
לָאָרֶץ הָשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים נָתַשׁ
הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ הִתְפָּרְקוּ וַיָּבֵשׁוּ יָבַשׁ פָּרָה
מַטֵּה עֻזֹּהּ אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְעַתָּה פָּרַק עֹז
שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וּבְצָמָא דִּבֶּר
וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פָּרְיָהּ יָצָא נֶדֶד
אֲכָלָה וְלֹא הָיָה בָהּ מַטֵּה עֹז שֵׁבֶט
לְמָשׁוֹל קִינָה הִיא וְתִהְיֶה לְקִינָה מָשָׁל קוֹן

Cap.xx.

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית הָיָה
בַּחֲמִשִּׁי בָּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ עָשַׂר בּוֹא
אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ אֶת
יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי וַיְהִי דְּבַר פָּנָה
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם דַּבֵּר
אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי
אַתֶּם בָּאִים חַי אָנִי אִם אִדָּרֵשׁ בּוֹא דָּרַשׁ
לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה לֹא הִתָּשְׁפֹּט שָׁפַט
הֲתִשְׁפֹּט אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן אָדָם אֶת תּוֹעֲבֹת תָּעַב
אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יָדַע
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בְּחָרִי
בְּיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית נָשָׂא
יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יָדַע
וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי
יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם יָצָא
אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת תּוּר זוּב
חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל צָבָה
הָאֲרָצוֹת וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ
שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וְגִלּוּלֵי שָׁקַץ
מִצְרַיִם אַל תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה גָּלַל
אֱלֹהֵיכֶם וַיַּמְרוּ בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ מָרָה
אֵלַי אִישׁ אֶת שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם אָבָה
לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם
לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי יָחַם
עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ כָּלָה

Trāſl.B.Vie.

et exaltata eſt ſtatura eius inter frondes. Et vidit altitudinē ſuā in multitudine palmitū ſuorū: & euulſa eſt in ira in terrā proiecta: & vētus vrens ſiccauit fructum eius: marcuerunt & arefacte ſunt virge roboris eius. Ignis comedit eam. Et nūc trāſplantata eſt in deſertū in terra inuia & ſitiēti: egreſſus eſt ignis de virga ramorū eius: qui fructus eius comedit: & nō fuit in ea virga fortis ſceptrū dñantiū. Plāctus ē & erit in planctū. 20.

ET factum eſt in anno ſeptimo: decimo in quinto decima mēſis: venerunt viri de ſenioribus iſrael vt interrogarent dñm: & federūt coram me. Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens. Fili hominis: loquere ad ſenioribus iſrael & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Nūquid ad interrogandū me vos venitis: viuo ego quia nō reſpondebo vobis: ait domin deus. Si iudicas eos: ſi iudicas fili hominis. Abominationes patrum eorum oſtende eis: & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. In die qua elegi iſrael: & leuaui manum meam pro ſtirpe domus iacob & apparui eis in terra egypti: & leuaui manū meā pro eis: dicens: ego dñs deus veſter. In die illa leuaui manū meam pro eis vt educerē eos de terra egypti in terram quā prouideram eis fluentem lacte & melle: que eſt egregia inter omnes terras. Et dixi ad eos. Vnuſquiſq; offenſiones oculorū ſuorum abiiciat: & idolis egypti nolite pollui. Ego dominus deus veſter. Et irritauerunt me: noluerunt me audire. Vnuſquiſq; abominationes oculorū ſuorū nō proiecit: nec idola egypti reliquerūt. Et dixi vt effunderē indignationē meā ſup eos & iplerē iram meā in eis in medio

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

καὶ ὑψώθη ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν κλάδων αὐτῆς, καὶ εἶδεν τὸ ὕψος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς, καὶ κατεάγη ἐν θυμῷ. ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύσων ἐξήρανεν τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς, ἐξεδικήθησαν καὶ ἐξηράνθησαν ἀπὸ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς. πῦρ ἀνέλωσεν αὐτήν. καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ διψώσῃ. καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτήν. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς εἰς παραβολὴν θρήνου ἐστίν, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον.

Ca.20.

ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνός. ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξέκλινεν ὁ λαός μου ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐμιάνθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς διαβουλίοις αὐτῶν ἐπορεύθησαν, καὶ ἐβδελύξαντο πάντες τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ τὰ εἴδωλα τῶν πατέρων αὐτῶν ἐπεθύμησαν, καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xx.

וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם
לְהוֹצִיאָם אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאוֹצִיאֵם
וָאוֹצִיאֵם אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאָבִא
אוֹתָם אֶל מִדְבַּר וָאוֹצִיאֵם
וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת חֻקַּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הוֹדִיעַ
הוֹדַעְתִּי אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם
וָחַי בָּהֶם וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם
לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינָם לָדַעַת
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם וַיַּמְרוּ בִי בֵּית יִשְׂרָאֵל
בַּמִּדְבָּר בְּחֻקַּי לֹא הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר
לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם
וְשַׁבְתִּי אֶת יָדִי וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם לְעֵינֵיהֶם
וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר
לְבִלְתִּי הָבִיא אֹתָם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת
יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקַּי לֹא הָלָכוּ
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
עַל כֵּן חָמְלָה עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם
וְלֹא עָשִׂיתִי אוֹתָם כָּלָה

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τοῦ ἔθνους αὐτῶν ἐν οἷς ἐγενήθησαν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐγενόμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἐν τῷ ποιῆσαι με ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν γῇ ᾗ προειλάμην αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα, κηρίον ἐστὶν πάσης τῆς γῆς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀποῤῥιψάτω, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αἰγύπτου μὴ μιανθήσεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀπέστησάν μου, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαί μου, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέῤῥιψαν καὶ τὰ εἴδωλα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπον. καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ

Exo. 10.b.11.c.

Exo. 14.d. C

D

A

B

tre egyptic ⁊ feci vt nomẽ meũ omnino
γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον βεβηλωθῇ
nõ violaret coram gentib⁹ q̃s ip̃i sunt inmedio ea
μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐ
rũ in q̃b⁹ cognit⁹ sũ ad eos coram eis vt educerẽ e=
τῶν ἐν οἷς ἐγνώσθην πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ
os de tra egypti. ⁊ duxi eos de tra egypti: ⁊
τοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ
adduxi eos in deſtũ: ⁊ dedi eis p̃ce=
ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προσά
pta mea: ⁊ iuſtificatiões meas notas fec illis: vt
ματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὡς ἂν
faciat ea homo ⁊ viuet in eis: ⁊ ſabba=
ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββα
ta mea dedi eis: vt eſſet in ſignũ inter
τά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον
me: ⁊ inter eos: vt ſcirent ip̃i: q⁹ ego
ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτοὺς, ὅτι ἐγὼ
dñs ſctificãs eos. ⁊ exacerbauerũt me dom⁹
κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς· καὶ παρεπίκραναί με ὁ οἶκος τ̃
iſrael in deſto.in p̃ceptis meis nõ ãbula=
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προσάγμασί μου οὐκ ἐπορεύ
uerũt: ⁊ iuſtificatiões meas ꝓtecerũt: q̃ faciet ea
θησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐτὰ
homo: ⁊ viuet in eis: ⁊ ſabbata mea viola=
ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβε
uerũt vehemẽt. ⁊ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ
βήλωσαν σφόδρα· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου
ſup eos in deſto vt cõſumerẽ eos: ⁊ feci
ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τ̃ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ ἐποί
vt nomẽ meũ omnino nõ violaret
ησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον βεβηλωθῇ
coram gẽtib⁹ q̃s tuduri eas ante oculos
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμούς
eor. ⁊ ego leuaui manũ meã ſup eos in deſ
αὐτῶν· καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή
to: omnino vt nõ itroducerẽ eos in trã q̃m de
μῳ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδω
di eis trã fluentẽ lacte ⁊ melle: fanus eſt vltra
κα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶν παρὰ
oẽm trã: eo q̃ iuſtificatiões meas repulerũt: ⁊
πᾶσαν τὴν γῆν, ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, καὶ
in p̃ceptis meis nõ ambulauerũt in eis:
ἐν τοῖς προσάγμασίν μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς,
⁊ ſabbata mea violabãt: ⁊ poſt cogi=
καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυ
tationes cordiũ ſuoꝝ ambulabãt: ⁊ pepcit e=
μημάτων τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ ἐφείσατο ὁ
is oculus meus ne delerem eos: ⁊ non
τῶν ὀφθαλμός μου τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι αὐτούς, καὶ οὐκ
feci eos in cõſumptionẽ in deſto. ⁊ dixi
ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ εἶπον
ad filios eoꝝ in ſolitudie: in legitimis pa=
πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πα
trũ vr̃oꝝ nõ ambuletis: ⁊ iuſtificatiões eoꝝ nõ cu=
τέρων ὑμῶν μὴ πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυ
ſtodiatis: ⁊ in cogitationibus eoꝝ nõ cõtiſcea=
λάξεσθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ συναγαμί
mini: ⁊ nõ polluamini.ego dñs deus vr̃: in p̃cep
γνυσθε, καὶ μὴ μιαίνεσθε. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τοῖς προ
tis meis ambulate: ⁊ iuſtificatiões meas cuſtodi=
σάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσε
te: ⁊ facite eas: ⁊ ſabbata mea ſctificate ea:
σθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάσετε αὐ=
⁊ erit in ſignũ inter me ⁊ inter vos:
τά, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν,
ſciatis q⁹ ego dñs deꝰ vr̃. ⁊ exacerbauerunt
τοῦ γινώσκειν ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ παρεπίκραναί
me: ⁊ filii eoꝝ in p̃ceptis meis nõ
με, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοῖς προσάγμασίν μου οὐκ
ambulauerũt: ⁊ iuſtificationes meas nõ cuſtodierunt
ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο

terre egypti. Et feci ᵇ ꝓpter ᶜ nomen meum: ꝏꝏꝏ
ᵇ vt nõ ᶜ violaretur ᶜ coram
ᵍ gentib⁹ ʰ in quarũ medio
ᶠ erant: & inter quas ᵐ ap=
parui ⁿ eis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖ vt educerem eos ᵍ de ter=
ra ᶠ egypti. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ Eieci ergo eos ᵗ de terra
ᵘ egypti ᶠ & eduxi eos ꝏꝏꝏ
ᶠ in ᵗ deſertum: ᵉ & dedi ᵇ eis
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵛ ꝓcepta mea: ᶜ & ᶠ iudicia
mea ᵍ oſtendi ʰ eis: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠ que ᵏ faciens ᵐ homo ⁿ vi=
uet ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ in eis. ᵖ Inſuper & ᶠ ſabba
ta mea ᵉ dedi ᶠ eis: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘ vt eſſet ᵛ ſignũ ᵗ inter me
ᵗ & eos: ᵃ & ſcient ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ q⁹ ᶜ ego ᵈ dñs ᵉ ſanctificans
eos. ᶠ Et irritauerunt ᵍ me
ʰ domus ᶠ iſrael ᵏ in deſerto:
ᶠ in preceptis meis ᵐ non
ⁿ ambulauerunt: ᵒ & ᵖ iudi=
cia mea ᵍ proiecerunt ᶠ que
ⁿ faciens ᵘ homo ˣ viuet ᵗ in
eis: ᵗ & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃ ſabbata mea ᵇ violauerũt
ᶜ vehemẽter. ᵈ Dixi ergo ᶜ vt
effunderẽ ᶠ furorẽ meũ ᵍ ſu
per eos ʰ in deſerto & ᶠ cõſu
merẽ eos. ᵏ Et feci ᶠ ꝓpter
ᵐ nomen meũ ⁿ ne ᵒ viola=
retur ᵖ corã ᵍ gentib⁹ de qui
bus ⁿ eieci eos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ in conſpectu earũ. ˣ Ego
ᵘ igitur ᶠ leuaui ᵗ manũ meã
ᵍ ſuper eos ᵇ in deſerto ᶜ ne
ᵛ inducerem ᶜ eos ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠ in ᵍ terrã ᵇ quam ᶠ dedi eis
ᵏ fluentem ᶠ lacte ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ & melle ⁿ precipuam ᵍ ter
rarum ᵖ omnium. ꝏꝏꝏꝏ
ᶠ quia ᵍ iudicia mea ᶠ piece
runt ⁿ & in ᶠ preceptis meis
ᶠ nõ ᵗ ambulauerũt: ᵇ & ᶜ ſab
bata mea ᶜ violauerũt. ᶠ Poſt
ᵍ idola ᶜ enim ᵇ cor eoꝝ ˣ gra
diebatur. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏ Et pepercit ᵗ oculus me⁹
ᵐ ſup eos ⁿ vt nõ interfice
rem eos: ᵒ nec ᵖ conſumpſi
ᵍ eos ᵉ in deſerto. ᶠ Dixi aũt
ⁿ ad ᶠ filios eorũ ᶠ in ſolitudi
ne. ᵗ In p̃ceptis ᵍ patrũ vr̃o
rum ᵇ nolite ᶜ incedere ᶠ nec
ᶜ iudicia eorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ cuſtodiatis: ᵗ nec ᵇ in idolis
eorum ᵏ polluamini. ꝏꝏꝏ
ᶠ Ego ᵐ dñs ⁿ deus veſter.
ᵒ In p̃ceptis meis ᵖ ambulate:
ᵍ & ᶜ iudicia mea ᵉ cuſtodite:
ᵗ & facite ⁿ ea: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ & ᵛ ſabbata mea ᵛ ſanctifi
cate: ᵍ vt ſit ᵇ ſignum ꝏꝏꝏ
ᶜ inter me ᵒ & vos: ᶠ & ſciatis
ᶠ quia ᵍ ego ᵇ dñs ᶠ deꝰ veſter.
ᵏ Et exacerbauerunt ᶠ me
ᵐ filii. & ⁿ in preceptis meis
ᵒ nõ ᵖ ambulauerũt: ᵍ & ᵛ iu
dicia mea ᵘ nõ ᵗ cuſtodierũt

אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאֹמַר לָמוֹ שִׁמְי
לִבְלֹתִי הָחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הֵמָּה בְּתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם
לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וָאָבִאֵם
אֶל הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת
חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אֹתָם
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי
בָּהֶם׃ וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם
לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיַּמְרוּ בִּי
בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֹּתַי לֹא
הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת
שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃
וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לִבְלְתִּי הֵחֵל
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים
לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי
לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי זָבַת חָלָב
וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת׃
יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי
לֹא הָלְכוּ בָהֶם וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ׃
וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא
עָשִׂיתִי אֹתָם כָּלָה בַּמִּדְבָּר׃ וָאֹמַר
אֶל בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקּוֹת אֲבוֹתֵיכֶם
אַל תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל
תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל תִּטַּמָּאוּ׃
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקַּי לֵכוּ
וְאֶת מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם׃
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהָיוּ לְאוֹת
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בִּי הַבָּנִים חֻקַּי
לֹא הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא שָׁמְרוּ

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xx.

לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם
הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּם בַּמִּדְבָּר וְהַשְׁבֹּתִי אֶת יָדִי
וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
לְעֵינֵיהֶם וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם
בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי
אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם וְגַם אֲנִי נָתַתִּי
לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים
לֹא יִחְיוּ בָהֶם וָאֲטַמֵּא אֹתָם
בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רֶחֶם
לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר
אֲנִי יְהוָה לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אֹתִי
אֲבוֹתֵיכֶם בְּמַעַל מַעַל בִּי
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת
יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָּל
גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם
אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם
וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיְסִכּוּ
שָׁם אֶת נְסָכֵיהֶם וָאֹמַר אֲלֵיהֶם
מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים
שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַדֶּרֶךְ
אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי
שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים וּבְשֵׂאת
מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ
אַתֶּם נִטְמָאִים לְכָל גִּלּוּלֵיכֶם
עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם

Trãsla.B.Vie.

vt facerent eam quæ cum fecerit homo & viuet in eis & sabbata mea polluerunt. Et dixi vt effunderem furorem meum super eos & implerem eos in deserto. Auerti autem manum meam: & feci propter nomen meum vt non violaretur coram gentibus de quibus eduxi eos in oculis eorum. Iterum leuaui manum meam in eos in solitudine vt dispergerem illos in gentibus: & ventilarem in terras: eo quod iudicia mea non fecissent: & præcepta mea reprobassent: & sabbata mea violassent: & post idola patrum suorum fuissent oculi eorum. Ergo & ego dedi eis præcepta non bona: & iudicia in quibus non viuent: & pollui eos in muneribus suis cum offerret omne quod aperit vulua propter delicta sua: & scient quia ego dns. Quãobrem loquere ad domum israel fili hominis: & dices ad eos. Hec dicit dns deus. Adhuc & hoc blasphemauerũt me patres vri cũ spreuissent me cõtemnẽtes: & induxissem eos in terrã quam leuaui manum meam vt darem eis. Viderunt omnem collem excelsum: & omne lignum nemorosum: & immolauerũt ibi victimas suas & dederũt ibi irritationem oblationis sue: & posuerũt ibi odorem suauitatis sue & libauerũt libationes suas. Et dixi ad eos. Quid est excelsum: ad quod ingredimini? Et vocatum est nomen eius excelsum vsq; ad hanc diem. Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dominus deus. Certe in via patrum vestrorum vos polluimini: & post offendicula eorum vos fornicamini: & in oblatione donorum vestrorum cum traducitis filios vestros per ignem: vos polluimini in oibus idolis vris vsq; hodie: & ego respondebo vobis domus israel. Viuo ego dicit dominus deus: quia

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

vt facerent eas ἃ ποιεῖ homo & viuet in eis τοῦ ποιῆσαι αὐτὰ ἃ ποιήσει ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς: & sabbata mea polluerunt: & viri vt τοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλωσαν, καὶ εἶπον τοῦ effunderẽ furorẽ meũ sup eos & vt cõsumarẽ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοῦ συντελέσαι τὴν tram meã in eos in deserto. & uerti manũ ὀργήν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐπέστρεψα τὴν χεῖρά meã eis: & feci ppter me vt nomẽ meũ μου αὐτοῖς, καὶ ἐποίησα ἕνεκεν ἐμοῦ ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ omnino non violaretur coram gẽtib' de q' edu παραπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ἀφ' ὧν ἐξήγα xi eos ante oculos eor: & leuaui manũ meã γον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου in eos in deserto vt dispergerem illos in ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς gentib': dissemināre eos in regionib': eo q' iustifi ἔθνεσιν, διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις, ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώ catões meas nõ fecerũt: & ppcepta mea repu ματά μου οὐκ ἐποίησαν, καὶ τὰ πρόσταγματά μου ἀπώ lerũt: & sabbata mea violauerũt: & post σαντο, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν cogitationes pfm suor fuerũt oculi ἐνθυμημάτων τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ eor. & ego dedi eis ppcepta nõ bona: & αὐτῶν· καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτοῖς πρόσταγματα οὐ καλά, καὶ iustificatiões in q' nõ viuẽt in eis: & polluã eos δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς, καὶ μιανῶ αὐτούς in dogmatib' suis cũ traducerem ego oẽs ape ἐν τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἐν τῷ διαπορεύεσθαί με πᾶν διά ries vulua vt deleam eos: vt sciant q: ego νοιγον μήτραν ὅπως ἀφανίσω αὐτούς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγώ dns. idcirco loquere ad domũ israel: fili κύριος· διὰ τοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ, υἱὲ hoĩs: & vices ad eos: hec dicit adonai dns: ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, vsq;ad hoc ad tracũdiã q̃uocaſt me patres vr̃i in ἕως τούτου παρώργησάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς delictis suis in q' delinquẽt in me. & παραπτώμασιν αὐτῶν ἐν οἷς παρέπεσον εἰς ἐμέ. καὶ introduxi eos in trã q̃ leuaui manũ meã vt εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ darem eã illis: & uidẽt oẽs colles excelsũ δοῦναι αὐτὴν αὐτοῖς, καὶ ἴδον πάντα βουνὸν ὑψηλὸν. & oẽ lignũ nemorosũ: & immolauerũt ibi victi καὶ πᾶν ξύλον κατάσκιον, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐ sas: & posuerũt ibi furorẽ muneꝝ suor: & posue τῶν, καὶ ἔταξαν ἐκεῖ ὀργὴν τῶν δώρων αὐτῶν, καὶ ἔτα runt ibi odorẽ suauitatis eor: & libauerũt ibi libamia ξαν ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας αὐτῶν, καὶ ἔσπεισαν ἐκεῖ σπονδὰς sua: & dixi ad eos: & q̃d est excelsũ q: αὐτῶν, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, καὶ τί ἐστιν ἀβαμὰ ὅτι vos intratis illuc: & vocauerunt nomẽ e ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ; καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐ ius excelsũ vsq; in hodiernũ diẽ. ppteres dic ad τοῦ ἀβαμὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς domũ israel: hec dicit adonai dns: si in τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, εἰ ἐν iniq̃tatib' pfum vestr vos polluimini: & τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ post abominationes eor vos fornicamini: ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ὑμεῖς ἐκπορνεύετε, & in ꝓmissis donor vestr: & in καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν δομάτων ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς separatiõib' vr̃is cũ traducit filios vestros in igne: ἀφορισμοῖς ὑμῶν ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρί, vos polluimini in oibus cogitatiõib' vr̃is vsq; in ὑμεῖς μιαίνεσθε ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς hodiernũ diem. & ego respondebo vobis dom' σήμερον ἡμέρας. καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν ὅτι οἶκος τοῦ israel. vino ego dicit adonai dns: si ἰσραήλ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ

respōdebo vobis: τ si ascendet in spīm ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ ἐὰν ἀναβαίνῃ ἐπὶ τὸ πνεῦμα vstm hoc: τ nō erit quēadmodū vos dicitis: ὑμῶν τοῦτο, καὶ οὐκ ἔσται ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε, erimus sic gētes τ sic tribus hre: vt fuia ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λα= inus ligntis τ lapidib⁹. ꝓptereā viuo ego dicit ado τρυΐνοις ξύλοις καὶ λίθοις. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδω nai dns: si nō in manu forti: τ in brachio excel ταί κύριος, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψη so: τ in furore effuso regnabo sup vos: τ λῶ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ educā vos de ꝓplis: τ suscipiam vos de ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν regiōib⁹ ꝙ dispersī estis in eis in manu for= χωρῶν οὐ διεσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς ἐν χειρὶ κρα= ti: τ in brachio excelso: τ in furore effuso: τ ταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ, καὶ adducā vos in desertū ꝓplōꝝ: τ ꝓtēdā iudicio ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι ad vos ibi facie ad faciem. quēadmodū πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον. ὃν τρόπον iudicio ꝓtēdi ad ꝓres vos in deserto hre egy= διεκρίθην πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γῆς αἰγυ pti: sic iudicabo vos: dicit adonai dns. τ trādūce πτου, οὕτως κρινῶ ὑμᾶς, λέγει κύριος. καὶ διά= faciā vos sub virga mea: τ inducā vos in nu ξω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθ mero: τ eligam ex vobis impios: τ rebel= μῷ, καὶ ἐκλέξω ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφεστη les: ꝙ de incolatu eoꝝ educā eos: κότας, διότι ἐκ τῆς παροικήσεως αὐτῶν ἐξάξω αὐτούς, τ in trā israel nō ingredient. τ sci= καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπι ent ꝙ ego dns: τ vos dom⁹ is= γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑμεῖς οἶκος τοῦ Ἰσρα= rael: hec dicit adonai dns: vnusquisq; adhuc ραήλ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἕκαστος τὰ ἐπιτη tiones suas auferte: τ post hec si vos δώματα αὐτοῦ ἐξάρατε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐὰν ὑμεῖς audieritis me: τ nomē meū sctū nō pol= ἐισακούσητέ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βε= luetis vltra in muneribꝰ vrīs: τ in ad= βηλώσητε ἔτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐπι inuentionibꝰ vrīs: ꝙ in monte meo sanc= τηδεύμασιν ὑμῶν, διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους μου τοῦ ἁγί cto in mōte excelso israel dicit adonai dns: ibi ου ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ Ἰσραὴλ λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἐκεῖ seruient mihi oēs dom⁹ israel in finē īn δουλεύσουσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ εἰς τέλος ἐπὶ τῆς tra. τ ibi suscipiam eos: τ ibi visita= γῆς. καὶ ἐκεῖ προσδέξομαι αὐτούς, καὶ ἐκεῖ ἐπισκέ= bo ꝓmitias vras: τ ꝓmitias φομαι τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν separationū vrāꝝ: in oibꝰ sctificationibꝰ vrīs: in ἀφορισμῶν ὑμῶν, ἐν πᾶσι τοῖς ἁγιάσμασιν ὑμῶν, ἐν odore suauitatis suscipiam vos: cū eduxero ego ὀσμὴ εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με vos de ꝓplis: τ suscepero vos de ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξεσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν regiōib⁹ in qbus dispersi estis in eis: τ sancti= χωρῶν ἐν αἷς διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἁγια= ficabor in vobis ante oculos ꝓplōꝝ: τ scie= G θήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν, καὶ ἐπι tis ꝙ ego dns. cū induxero ego γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με vos in trā israel: in quā ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς ἣν

non respondebo vobis: neqꝫ cogitatio mētis ve stre fiet dicentium. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Erimus sicut gentes & sicut cognationes terre: vt colamus ligna & lapides. Viuo ego dicit dns deus: quoniā in manu forti & in brachio ∞∞∞∞ extento & in furore effuso regnabo ∞∞∞∞∞∞∞∞ sup vos. Et educā vos de populis: ∞∞∞∞∞∞∞∞ & congregabo vos de terris in quibus ∞∞∞∞∞∞ dispersi estis. In manu valida & in brachio ∞∞ extento & in furore effuso regnabo sup vos & adducā vos in desertū populorum: & iudicabor ∞∞ vobiscū ibi facie ad faciem. Sicut ∞∞∞∞∞∞∞∞ iudicio cōtendi aduersus patres vestros in deserto terre egypti: sic iudicabo vos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ dicit dominus deus. Et subiiciam vos ∞∞∞∞∞∞ sceptro meo: & inducā vos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ in vinculis federis. Et eligam de vobis ∞∞∞∞∞∞ trāsgressores & impios: & de terra ∞∞∞∞∞∞∞∞ incolatus eorum educā eos: & in terram ∞∞∞∞ israel nō ingredientur: & scietis quia ego ∞∞∞∞ dominus. Et vos domus israel: hec dicit ∞∞ dominus deus. Singuli post idola vra ambulate: & seruite eis. Quod si & in hoc nō audieritis me: & nomen meū sanctum pollueritis vltra ∞∞∞∞ in muneribus vestris & in idolis vestris in monte sancto meo in monte excelso israel ait ∞∞∞∞ dns deus ibi seruiet mihi omnis domus ∞∞∞∞ israel: oēs in quib⁹ in terra in qua placebunt mihi. Et ibi querā primitias vestras: & ∞∞∞∞∞∞∞∞ initiū decimarū vestrarū in oibus sctificationibus vrīs. In odorē suauitatis suscipiā vos: cum eduxero vos de populis: & cōgregauero vos ∞∞∞∞∞ de terris in quas dispersi estis: ∞∞∞∞∞∞∞∞ & sanctificabor in vobis in oculis nationum. ∞∞ Et scietis quia ego dns cum adduxero vos ∞∞∞ ad terram israel: in terra pro qua ∞∞∞∞∞∞∞

הָיָה	אִדָּרֵשׁ לָכֶם׃ וְהַעֲלָה עַל רוּחֲכֶם הָיוֹ	
לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים		
נִהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת		
לְשָׁרֵת עֵץ וָאָבֶן׃ חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי		
זְרֹעַ יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ		
נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ		
עֲלֵיכֶם׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים		
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר		
נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ		
נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃ וְהֵבֵאתִי		
אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים וְנִשְׁפַּטְתִּי		
אִתְּכֶם שָׁם בְּפָנִים אֶל פָּנִים׃ כַּאֲשֶׁר		
נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַּר		
אֶרֶץ מִצְרָיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם		
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם		
תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם		
בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם		
הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מֵאֶרֶץ		
מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת		
יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי		
יְהוִה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר		
אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ		
וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי		
וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד		
בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי בְהַר		
קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם		
אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית		
יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֶם		
וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת		
רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃		
בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי		
אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם		
מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם		
וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃		
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוִה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם		
אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר		

Pūtiua.heb. Tex.heb. Ezechi. xxj. Trāsla. B. Hie. Trāſ. Gre. lxx. cū interp. lati.

נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ נָתַן
לַאֲבוֹתֵיכֶם׃ וּזְכַרְתֶּם שָׁם אֶת
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת כָּל עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עָלַל
נִטְמֵאתֶם בָּם וְנִקֹטְתֶם בְּפְנֵיכֶם טָמֵא קוּט
כְּכָל רָעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וִידַעְתֶּם פָּנֶה רוּץ
כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי אִתְּכֶם עָשָׂה
לְמַעַן שְׁמִי לֹא כְּדַרְכֵיכֶם הָרָעִים
וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית שָׁחַת
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים שׂוּם
פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל דָּרוֹם פָּנָה תֵּימָן
וְהִנָּבֵא אֶל יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ וְאָמַרְתָּ נָטַף נָבָא
לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית בְּךָ יָצַת
אֵשׁ וְאָכְלָה כָּל לַח בָּךְ וְכָל יָבֵשׁ לוּחַ
עֵץ יָבֵשׁ לֹא תִכְבֶּה לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת כָּנָה
וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה׃ צָרַב צָפַן
וְרָאוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה רָאָה
בְּעֹרַתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה׃ וַאֲמַר אָהָה
אֲדֹנָי יְהוִה הֲמָּה אֹמְרִים לִי
הֲלוֹא מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא׃ מָשָׁל

Cap. xxj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל יְרוּשָׁלִַם וְהַטֵּף אֶל מִקְדָּשִׁים קָדַשׁ
וְהִנָּבֵא אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ
לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מַתְעָרָהּ יָצָא
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע׃ יַעַן כָּרַת מִן
אֲשֶׁר הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע צָדַק
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל כָּל בָּשָׂר יָצָא
מִנֶּגֶב צָפוֹן׃ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי
יְהוָה הוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
לֹא תָשׁוּב עוֹד׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם שוּב
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּנְמֵרִירוּת אָנַח מָרַר
תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אָמַר
אֵלֶיךָ עַל מָה אַתָּה נֶאֱנָח וְאָמַרְתָּ

leuaui manū meā vt darem eam pribus vſis: ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τ recordabimini illic vias vras. τ adinuentionū vrar: qb polluti eſtis i eis: τ peccatis facies vras in oibus malitijs vſis ḡs cognoſcetis. qz ego dñs cū fecero ego ſic vobis: vt nomē meū nō violetur: nō ſcōm vias malas: neq; ſcōm adinuentiones vras corruptas dom israel dicit adonai dñs. τ fiat ad me dicēs: fili hois fir- maciem tuā ſup themā: τ reſpice ad austrū: τ pphetiza ſup ſaltū australe: τ dices ſilue auſtrali: audi ſimonē dñi: hec dicit dñs: ecce ego ſuccendo in te ignē: τ deuorabit in te oē lignū viride: τ oē lignū aridū: nō extinguet flāma ſuccenſa. τ ardebit in ea facies a meridie vſq; ad aquilonē: τ cognoſcet oīs caro: qz ego dñs ſuccendi illā: nō extinguet. τ dixi nequaq; dñe: ipse dicūt ad me: nōne parabola eſt q̄ dicitur hec:

λευαυι manū meā vt darem eam pribus vſis: ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τ recordabimini illic vias vras. τ adinuentionū vrar: qb polluti eſtis i eis: τ peccatis facies vras in oibus malitijs vſis ḡs cognoſce tis. qz ego dñs cū fecero ego ſic vobis: vt nomē meū nō violetur: nō ſcōm vias malas: neq; ſcōm adinuentiones vras corruptas dom israel dicit adonai dñs. τ fiat ad me dicēs: fili hois fir- maciem tuā ſup themā: τ reſpice ad auſtrū: τ pphetiza ſup ſaltū australe: τ dices ſilue auſtrali: audi ſimonē dñi: hec dicit dñs: ecce ego ſuccendo in te ignē: τ deuorabit in te oē lignū viride: τ oē lignū aridū: nō extinguet flāma ſuccenſa. τ ardebit in ea facies a meridie vſq; ad aquilonē: τ cognoſcet oīs caro: qz ego dñs ſuccendi illā: nō extinguet. τ dixi nequaq; dñe: ipse dicūt ad me: nōne parabola eſt q̄ dicitur hec:

Ca. 21.

ET factus eſt ſermo dñi ad me dicēs: fili hois vaticinare fili hois: τ fiat maciem tuā ſ hierusalem: τ aſpice ad ſanctuaria: τ pphetiza ſup terrā iſrael: τ dices terre iſrael: hec dicit adonai dñs: ecce ego ad te: τ educā gladiū meū de vagina ſua: τ exterminabo ex te iuſtū τ impiū. eo q̄ exterminabo ex te iuſtū τ impium: ſic egredietur gladius meus de vagina ſua ſup oēm carnē meridiē vſq; ad aquilonē: τ cognoſcet oīs caro qz ego dñs eduxi gladium meū de vagina ſua: τ nō reducam vltra. τ tu fili hois: ingemiſce in cōtritiōe lūborū: τ in amaritudinibus ingemiſce coram eis. Cunq; dixerint ad te: quare tu gemis? dices. quia auditus venit: τ tabescet oē cor: τ infirmabuntur oēs manus: τ pallescet oīs ſpūs: τ oēs genua fluent aq̄: ecce venit: τ fiet dicit dñs deus.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ προφητεύσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ σήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμάν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ ἁγία αὐτῶν τ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς τῇ γῇ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σέ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τῆς κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον. ἀνθ' ὧν ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον, οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα ἀφ' ἡλίου τοῦ ἑσπέρου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξεσπασα τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι. τ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάσεσεαξον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. τ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις; τ ἐρεῖς,

ιδιον αὐτῶν.

Ca. 21.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ προφητεύσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ σήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς τ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς τῇ γῇ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σέ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τῆς κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον. ἀνθ' ὧν ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον, οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα ἀφ' ἡλίου τοῦ ἑσπέρου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξεσπασα τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι. τ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάσεσεαξον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. τ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις; τ ἐρεῖς:

καὶ ἐρεῖς, ooo ooo ooo ooo ooo ooo καὶ ooo ooo ooo ooo

sup nuncio q: venit: ꝛ frāget omne ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ὅτι ἔρχεται, καὶ θραυσθήσεται πᾶσα cor: ꝛ dissoluentur vniuerse manꝰ: ꝛ exaiabit καρδία, καὶ παραλυθήσονται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκλύσει omnis caro: ꝛ ois spūs: ꝛ osa femora pollu= πᾶσα σάρξ, καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυν entur humore. ecce venit ꝛ erit dicit dñs deꝰ. θήσονται ὑγρασία. ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἔσται λέγει κύριος ὁ θεός. ꝛ factꝰ ē sermo dñi ad me dicēs: fili hois: pro= καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, προ pheta ꝛ dices: hec dicit adonai dns: dic gladi φήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, εἶπον ῥομ= C us gladius acuere: ꝛ trascere vt fugules iugulatiões. φαία ῥομφαία ὀξύνου, καὶ θυμάθητι ὅπως σφάξης σφάγια. acuere vt sis in splendorē: parat⁹ in desolationē ὀξύνου ὅπως ᾖς εἰς σίλβωσιν, ἑτοίμη εἰς παράλυσιν iugula: ptēne: repelle oē lignū. ꝛ dedit cū pa σφάξε, ἐξουθένει, ἀπόθου πᾶν ξύλον· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἑτοί ratū vt teneret manū eius. exacuꝰ ē gladius est para μην τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτῆς· ἐξήκονηται ῥομφαία ἐστὶν ἑτοί tus: vt daret ipm in manus interficientiū. clama μη, τοῦ δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκτεινόντων· ἀνάκρα vlula fili hois: q: hic factꝰ est in ppło meo: γε ὀλόλυξον υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου, hic in ductis ducibus ysrael: q ppchi αὐτὴ ἐν πᾶσιν τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ ἰσραήλ, οἱ παρο= tabāt apd me in gladiū facti sunt cū ppło. Idcirco κοῦντές μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ· διὰ τοῦτο plaude sup manū tuā: q: tustificat⁹ est. ꝛ ipd κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου, ὅτι δίκαιόν ἐστι· καὶ τί ſ ꝛ trib⁹ repulsa fuerit nō erit dicit adonaī dns. ꝛ τι καὶ φυλὴ ἀπωσθεῖσα οὐκ ἔσται λέγει ἀδωναῖ κύριος· καὶ tu fili hois: ppheta ꝛ plaude manū sup σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ manū: ꝛ duplica gladiū. tertius gladius: χεῖρα, καὶ διπλασίασον ῥομφαίαν· ἡ τρίτη ῥομφαία, interfectoꝝ est gladi⁹ interfectoꝝ magn⁹: ꝛ ob τραυματιῶν ἐστιν ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐκ stupescere faciēs eoꝝ vt frāgat coꝝ coꝝ: ꝛ multipli στήσεις αὐτοὺς ὅπως θραυσθῇ καρδία αὐτῶν, καὶ πληθυν cent infirmi. sup oēs portas coꝝ: ꝛ tra= θῶσιν οἱ ἀδυνοῦντες· ἐπὶ πᾶσαν πύλην αὐτῶν, καὶ πα diti sunt in iugulatiões gladij. bene acut⁹ fuit ραδέδονται εἰς σφάγια ῥομφαίας· εὖγε ὀξεῖα γέγονεν in occisionē: bene fuit in fulgorē: sic fulgur εἰς σφαγήν, εὖγε γέγονεν εἰς σίλβωσιν, ὡς ἀστραπὴ ptransit: acuere a dextris ꝛ a sinistris: q̄cūq; D διαπορεύου, ὀξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν faciēs tua excitetur: ꝛ ego ūt plaudā τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται, κἀγὼ δὲ κροτήσω manū mea ad manū meā: ꝛ remittam χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου, καὶ ἐπαφήσω τὸν furorē meū: ego dns locut⁹ sum. ꝛ factꝰ est sermo θυμόν μου, ἐγὼ κύριος λελάληκα. καὶ ἐγένετο λόγος dñi ad me dicēs: ꝛ tu fili hois: po= κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, διά= ne tibi duas vias: vt ingrediat gladius re= ταξον σεαυτῷ δύο ὁδούς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βα gis babylonis de regiōe vna egredientur σιλέως Βαβυλῶνος ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται αἱ duo ſperia: vt parent manū pungentē in initio δύο ἀρχαί, ἑτοιμάσαι χεῖρα κεντοῦσαν ἐπ' ἀρχῆς vie vniuscuiusq; ciuitati pūgentē ordinabis: vt in= ὁδοῦ ἑκάσης πόλεως κεντοῦσαν διατάξεις, τοῦ εἰ= B greditur gladius ad rabbat filioꝝ ammon: ꝛ ad σελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμῶν, καὶ ἐπὶ iudam: ꝛ ad hierusalem in obsidiōe: q: τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν πολιορκίᾳ, διότι habit rex babylonis in antiquā viam: στήσεται βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδόν, in initio duaꝝ viaꝝ.
ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ᵏPro'auditu:ᵐquia"venit °& tabescetᵖomneᵍcor ꝏ ʳ& dissoluētur ˢ vniuerse ʳmanus:ᵘ& infirmabitur ᵛoīsʳspūs:ʳ& ᵖcuncta ᵠge nuaᵇfluetʳaq̄.ᵇEcceˢvenit ʳ& fietᵗaitᵇdominusʳdeus. ᵏEt factus estʳsermo ꝏꝏ ᵐdomini "ad me °dicens. ᵖFiliᵍhominis:ʳpropheta °& dices.ʳ Hec" dicitˢ dns deus.ʳ Loquere.ʳ Gladius ᵠgladius ᵇexactus estᶜ & ᵈlimatus.ᶜ Vt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳcedatᵍvictimasᵇexactus est:ʳvtᵐ splendeat ꝏꝏꝏ limatus est.ᵘQui moues ᵍsceptrumʳfilii mei ꝏꝏ ᵛsuccidistiʳorbe"lignū.ˣEt dediʳeumʳad leuigandum ᵠvt teneaturᵇmanu.ᶜ Iste ᵉexactusᶜ gladius: ꝏꝏ ʳ& isteᵍlimatᵛestˣin manu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ ʳinterficientis.ᵐClama"& vlulaᵒ filiᵖhominis:ᵍquia ʳhicᵖfactꝰēʳin ppłoꝰ meo: "hic ˣin cunctis ʸ ducibus ᶻisrael'qui fugerant.ᶜGla dio traditiᵉsuntᶜcum ꝏ ʳppłoꝰ meo.ᵘIdcirco°plau de ʳsupᵖfemur:ʳqa"proba tus est:" & hocᵉcumᵍ sce= ptrumʳsubuerterit:&ᵒnō ʳeritᵘdicitˢdominusʳ deꝰ. ʸTu ergoᵃfili ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇhoīsᶜppheta:°& percute ᶜmanūʳadᵈmanū:ᵇ& dupli cetur'gladius: acᵏtriplice tur'gladiusᵐinterfectoꝝ. ⁿHic estᵉgladiᵖoccisionis ᵍmagneʳ q obstupescere °eosʳfacit & ˣcordeᵘtabe= scere:ʳ & multiplicatʳ ruī nas.ᵃIn°oībusᶜportis co= rumᵇdediᶜ cōturbationē ʳgladii acuti & ˢlimatiᵇad fulgēdū:ʳ amicti" ad cedē. ʳExacuere"vade"ᵐad dexte ram siue° ad siniſtram ꝏ ᵖquocunqꝫ ᵍfaciēi tue est ʳappetitus. Quinᵉ& ʳego "plaudāˣmanuʳadᵈmanū: ᵉ& implebo°indignationē meā.ᶜEgoᵇdnsᶜlocutᵉ sū. ʳEt factus estᵍ sermoᵇdñi ʳad me"dicens.ʳ Et tuᵐ fili "hominis°pone ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖtibiᵍduasʳvias:ᵉvt veniat ᵗgladius"regis ꝏꝏꝏꝏꝏ ˣbabylonis.ʸDe terraʸvna ᵉegredienturᵇambe. ꝏꝏ ᶜEt manuᵒ capiet cōfectu ram'ī capiteʳvieᵉciuitatis ᵇcōiiciet.ʳ Viamˣponesʳvt vēiatᵐgladiᵍ"adᵒrabbath ᵖfiliorumᵍ ammonʳ & ad ᵉiudamʳin hierusalem ꝏꝏ "munitissimā.ʸStetitᵏenim ᶻrexᵃbabylonisᵇin ꝏꝏꝏꝏ ᶜbiuioᶜ in capiteʳ duarum ᵍviarum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pagina.heb.	Text.heb.	Exechi.xxij.	Trāsla.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
ה	לִקְסָם קָסָם קִלְקְלוּ בַּחִצִּים שָׁאַל	ל	diuinationē querēs: cō miscēs sagittas. Interro gauit idola: exta consu luit. Ad dexterā ei? facta est diuinatio sup hieruſa lem: vt ponat arietes oo vt aperiat os in cede: vt eleuet vocem oooooooooo in vlulatu: vt ponat arie tes contra portas: oooo vt cōportet aggerē: vt edificet munitiões. Erit q̄ quaſi conſulens fruſtra oraculum in oculis corum: & ſabbatorum ocium immitans. Ipſe autē recordabitur iniqta tis ad capiēdū. Idcirco hec dicit dñs deus. Pro eo q̄ recordati eſtis iniqta tatis vr̄e & reuelaſtis p̄ua ricationes vr̄as: & appa ruerūt pctā vr̄a in oīb⁹ cogitatiōibus vr̄is. Pro eo inq̄ recordati eſtis: manu capiemini. Tu āt pphane ipie dux iſrael: cuius venit dies in tpe iniqtatis prefinita. Hec dicit dñs deus. Aufercidarim: tolle coronā. Nonne oooooooooooooo hec eſt que humilē ſub leuauit: & ſublimē hūlia uit: Iniquitatē iniqtatē iniqtatem ponā eaz. Et hoc non factū eſt donec veniret cui? eſt iudiciū: & tradam ei. Et tu fili hominis prophetа oooo & dic. Hec dicit dominus deus ad filios oooo ammon & ad oppro briū corū. Et dices. Mu cro: mucro euagina te ad occidendū: lima te vt interficias & fulgeas: cū tibi videretur vana & di uinarentur mendacia: vt dareris ſuper colla oooo vulnerator ipiorū quo rū veniet dies in tēpore iniqtatis prefinita. Reuertere ad vaginā tuā in loco in quo creatus es. In terra natiuitatis tue iudicabo te: & effundā ſup te indignationē meā. In igne furoris mei ſuf flabo in te. Daboq; oo in manus hoīm inſipien tiū & fabricantiū interi tum. Igni eris cibus. Sā guis tuus erit oooooooo in medio terre: & oblī uioni traderis: quia ego dominus locutus ſum.	διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν recordati eſtis iniqtatū vr̄aꝝ cū reuelarent ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ipietates vr̄e: vt viderēt pctā vr̄a in om nib⁹ iniqtatib⁹ vr̄is: & in oib⁹ admentionē ſais τὰς ἀνομίας ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμα bus vr̄is p eo q̄ recordati eſtis ī iſtis capiemini. μασιν ὑμῶν ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἁλώσεσθε. & tu pphane: iniq: dux iſrael: cui? venit καὶ σὺ βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ ἰσραήλ, οὗ ἥκει dies in tpe iniqtatis finis: hec dicit adonai do ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύ minꝰ: aufer cidarim: & repelle coronā ipa ριος, ἀφελοῦ τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόθου τὸν στέφανον αὐτὴ nō talis erit: humiliatū excelſum: & ſublena οὐ τοιαύτη ἔσαι, ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὕψω ſti hūmile. iniqtatē iniqtatē ponam eam: neq; ipa σας τὸ ταπεινόν. ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν, οὐδὲ αὐτὴ talis erit donec veniat cui? pcnit: & tradam ei. τοιαύτη ἔσαι ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐ & tu fili hois pphetа & dices: hec di τῷ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέ cit adonai dñs ad filios ammō: & ad γει ἀδωναῖ κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ πρὸς τὸν opprobriū eoꝝ: & dices: mucro mucro euagina ὀνειδισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ῥομφαία ῥομφαία ἐσπασμέ ad occiſiōes: & euaginatus ad cōſumptiōes: ſurge νη εἰς σφάγια, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου vt fulgeas in viſiōe tua vana: & in ὅπως στιλβῇς ἐν τῇ ὁράσει σου τὴ ματαία, καὶ ἐν τῷ diuinando tibi mēdacia: vt tradant te ſup col μαντεύεσθαί σε ψευδῆ, τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τρα la interfectoꝝ iniq̄ q̄ venit dies in tpe χήλους τραυματιῶν ἀνόμων ὧν ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ iniqtatꝭ finis. reuertere ad vaginā tuā in lo ἀδικίας πέρας. ἀπόστρεφε εἰς τὸν κουλεόν σου ἐν τῷ τό co iſto q̄ natus es in tra ppria tua iudicabo te: πῳ τούτῳ ᾧ γεγένησαι ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε, & effundā ſup te iram meā in igne tre mee: in καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σοὶ τὴν ὀργήν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, ἐμ fuſflabo in te: & tradam te in manus viroꝝ φυσήσω εἰς σέ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν barbaroꝝ fabricantiū corruptionē: igne eris ci βαρβάρων τεχνιτευόντων διαφθοράν, ἐν πυρὶ ἔσῃ κατά bus: ſanguis tuꝰ erit in medio tre tue. nō erit βρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσαι ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ μνη tui mēoria qz ego dñs locutꝰ ſum. τεσθῇ σου μνεῖα διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα.	Ca.22. A
ו	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר וְאַתָּה	Cap.xxij.	Et factū ē verbū dñi ad me dicens. Et tu	Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ
ז	בֶּן אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת עִיר		fili hominis nonne iudi cas ciuitatem	σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρίνεις τὴν πόλιν

sanguinū: τ ostende ei oēs iniqtatas τῶν αἱμάτων, καὶ παράδειξον αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομίας eius: τ dices: hec dicit dñs: ciuitas effundens αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ὦ πόλις ἐκχέουσα sanguinē i medio ei: vt veniat tps eius: τ ἔχουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ faciens cogitatiōes ꝑ semetipsaz: vt polluat semetipsaz ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαίνειν ἑαυτὴν in sanguinib⁹ tuis: q̄ effudisti. deliquisti: τ ἐν τοῖς αἵμασίν σου, οἷς ἐξέχεας· παρεπώλωσας, καὶ in cogitationib⁹ tuis q̄s fecisti polluta es: τ ap ἐν τοῖς ἐνθυμήμασίν σου οἷς ἐποίησας ἐμιαίνου, καὶ ꝓpiāre fecisti dies tuos: τ adduxisti tps anoz tuoz. σὺ ἤγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἦγαγες καιρὸν ἐτῶν σου. ꝓpterea dedi te in opprobriū gentib⁹: τ in διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ εἰς illusionē oībus regionib⁹ ꝓpropiāntib⁹ ad ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις ταῖς ἐγγιζούσαις πρός te. τ q̄ pcul dīstāt a te: τ illu σέ. καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαί dent te: τ clamabūt in te inpura nomiu ξονταί, σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπί σοι ἀκάθαρτος ἡ ὄνομα ta: τ multi in iniqtatib⁹ tuis.ecce du σή, καὶ πολλοὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου. ἰδοὺ οἱ ἀφηγού ces dom⁹ israel vnusquisq; ad cognatos ei⁹ ρχοι ὄμου Ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτ̄ συ xti sunt in te: vt effundāt sanguinē. pri τ ma νίφύρετο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· πατέρα καὶ μη tri maledicebāt in te: τ ad aduenam auerte Hiere sa. τίρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεστρέ bant in iniqtatib⁹ in te. pupilli τ viduā oppīmebāt C φοντο ἐν ἀθεσίαις ἐν σοί. ὀρφανοὶ καὶ χήραι κατεδυνάστευον inte: τ sctā mea sprenebāt τ sabbata mea polluebāt ἐν σοί, καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουδένουν καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν inte: viri latrōes fuerūt in te: vt effunderēt sāguinē i te. τ ἐν σοί, ἄνδρες λῃσταὶ ἦσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα ἐν σοί· καὶ in mōtib⁹ cōzedebāt in te: τ scelesta fiebāt i medio tui. verecū ἐπὶ τῶν ὀρέων κλοιον ἐν σοί, καὶ ἀτόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου· αἰσχύ dīspsio discooperuerūt in te: τ in imūditijs mēstruatam τν πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἀπεκαθήμην hūiauerūt in te vnusqsq; in vxorē ꝓximi sui ἐποίησαν ἐν σοί, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμόλυνεν, τ vnusqsq; nurum suā polluebat in iptetate: τ vnusqsq; soro καὶ ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτῆς ἐμίανεν ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελ rē suā filiam ptis sui: hūiliabāt in te: munera accipie φὴν αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐταπείνουν ἐν σοί, δῶρα ἐλάμβα bāt in te: vt effunderēt sāguinē. vsurā τ supabūdātiā accipiebant καὶ ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον inte: τ cōsumabo cōsumatione malitie tue q̄ in oppressio ἐν σοί, καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν καταδυνα nc: mei āt oblita es dicit adonai dñs. si aūt pcussero manū meā σείᾳ, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθου λέγει κύριος κύριος· ἐὰν δὲ πατάξω χειρά μου ad manū meā i qb⁹ cōsumata sunt q̄ fecisti: τ in sangui πρὸς χεῖρά μου ἐν οἷς συντετέλεσαι οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αί nib⁹ tuis factis in medio tui si sustinebit cor μασίν σου τοῖς γενομένοις ἐν μέσῳ σου εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία tuū si ꝓualebunt · man⁹ tue in diebus ꝗs ego facio σου εἰ κραταιώσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ in te: ego dñs locut⁹ sum τ faciam τ dispergam te in ἐν σοί, ἐγὼ κς ἐλάλησα καὶ ποιήσω, καὶ διασκορπίσω σε ἐν τοῖς gētib⁹: τ dissemiabo te in regionib⁹: τ deficiet imūditia ἔθνεσιν, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις, καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία tua ex te: τ hereditabo in te ante oculos gētiū: σου ἐκ σοῦ, καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἐθνῶν τ scietis q̄z ego dñs. τ fact⁹ ē fino dñt ad me dicēs: filī καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς· καὶ ἐγένετο λόγος κυ πρός με λέγων, υἱὲ hois: ecce facti sunt mihi dom⁹ israel cōmixta: om ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασίν μοι οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένος, πάν nes ere τ stāno τ ferro τ plūbo: in medio for τες χαλκῶ καὶ κασσιτέρῳ καὶ σιδήρῳ καὶ μολίβδῳ, ἐν μέσῳ κα mācis argenti cōmixti sunt. ꝓpterea dic: hec dicit μίνου ἀργυρίου ἀναμεμιγμένοι εἰσίν· διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει

"sanguinū:° & ostendes ei ᵍoēs' abominatiōes suas. ᵖEt dices.'Hec"dicit'dominus'deus.'Ciuitas ∞ ᵃeffundens'ᵇsanguinē'ᶜin medio sui°vt veniat'tpus eius:'& q̄ fecit'idola'cōtra semetipsam'vt pollueretur.ᵏIn sanguine tuo'qui ᵐa te effusus est"deliquistu °& in idolis tuis ᵖq̄ ᵍfecisti ʳpolluta es.ˢ Et appropin q̄re fecisti'dies tuos:"& adduxisti'tps'annorū tuoꝝ: ᵡpptereaᵇdedi teᶜopprobriū°gentib⁹:ᵈ& irrisionē ᵉvniuersis°terris' q̄ iuxta sunt'& q̄ pcul"a te.'Triūphabunt'"de te" fordida: °nobilis'ᵍgrādis'ʰinteritu. ʳEcce°principes'ᵗisrael' ſin guli'in brachio suo ∞∞ ᵛfuerūt'in te"ad°effundendum'ᵃsanguinē:°patrē'ᵇ& matrē'ᶜcōtumeliis affeceruntᵈ in te.ᵇ Aduenā'ᶜcalūniati sunt'ᵈin medio tui: 'pupillū"& viduā°contristaueritᵖapud te:ᵍsctūaria mea'ʳpreuistis°&'ˢsabbata mea"polluistis.ᵗ Viri'ᵘdetractores'ᵛfuerūt'ʷin te'ˣad 'effundendū°sanguinē: 'ᵃ& super'montes°comederūtⁿin te :'ᵇsceluspati sunt'ᶜin medio tui.'" Verecūdiora"patris°discoperuerunt'ᵖin te:ᵍ imundiciā ʳmēstruate°hūiliauerit'ˢin te." Et vnusqsq;'ᵗin vxorē 'ᵘproximi sui'ᵛopatus ē'ʷabominationē:ˣ& socer'ʸnurū suā'polluit'ᶻnepharie:ᵃfratet'ᵇsororē suā'filiā"patris sui"oppressit°in te.ᵖ Munera'ᵍacceperūt'ʳapud te°ad 'effundēdū"sāguinē:ˢ vsurā'ᵗ& supabundātiā'ᵘaccepisti:ᵛ& auare'ʷproximos tuos'ˣcalūniabaris :ʸ meiq̄ 'oblita es'ᶻdicit'ᵃdñs'ᵇdeus. ᶜEcce'ᵈcōplosi'ᵉmanꝰ meas ᶠsup"a uaritiā tuā°quāᵍ fecisti:ʰ& sup'sanguinē" qui effusus est "in medio tui. ˣNūqd sustinebit'ʸcor tuū: 'ant'ᶻpualebūt'ᵃman° tue'ᵇi diebᵇ°q̄s'ᶜego'ᵈfaciā'ᵉ tibi: ᵇEgo'ᵈdñs'ᵉ locut° sum'ᶠ& facia.ᵐ Et dispgā"te°i nationes:ᵖ& vētilabo te°in tras ʳ& dficere faciā°imūdiciā tuā'a te:" & possidebo'ˣ te 'ʸin cōspectu'ᶻgētiū:° & sci esᵇ q̄a'ᶜego°dñs.ᵈ Et factū'ᵉ 'verbū'ᶠdñi'ᵍad me'dicens. ʰFili' hoīs"ᵐversa est"ⁿ mihi °dom°ᵖisrl'ᵠi scoriā.ʳ Oēs isti°es'ˢ & stānū"& ferrū'& plumbū'ᵗin medio' formacis:ᵘ scoria ᵇargenti ᶜfacti sūt.ᵒPropterea'ᶜ hec'dicit

Pītiua.heb. Tex.he.Ezechi.xxij.

אדני יהוה יען היות סיגים לכם לכן הנני קבץ אתכם אל תוך	סיג
ירושלם: קבצת כסף ונחשת וברזל	נפח
ועפרת ובדיל אל תוך כור לפחת	עליו אש להנתיך כן אקבץ באפי	עתר קבץ
ונחמתי והנחתי אתכם: ונפחתי עליכם	יחם נתך
ונתכתם בתוכה: כהתוך כסף בתוך כור כן תתכו	
בתוכה וידעתם כי אני יהוה	
שפכתי חמתי עליכם: ויהי דבר	
יהוה אלי לאמר: בן אדם אמר	
לה את ארץ לא מטהרה היא לא	גשם
נשמה ביום זעם: קשר נביאיה	נביא
בתוכה כאדי שואנ טרף טרף	שאנ
נפש אכלו חסן ויקר יקחו	לקח
אלמנתיה הרבו בתוכה: כהניה	רבה
חמסו תורתי ויחללו קדשי בין	יחל
קדש לחול לא הבדילו ובין	בדל
הטמא לטהור לא הודיעו	טהר ידע
ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל	חלל
בתוכם: שריה בקרבה כזאבים	שור
טרפי טרף לשפך דם לאבד	
נפשות למען בצע בצע: ונביאיה	
טחו להם תפל חזים שוא וקסמים	טוח חזה
להם כזב אמרים כה אמר אדני	
יהוה ויהוה לא דבר: עם הארץ	
עשקו עשק ונזלו גזל ואביון	עני
הונו ואת הגר עשקו בלא משפט:	גור
ואבקש מהם איש נדר בפרץ	פרץ
נגדי לפני בעד הארץ לבלתי	פנה
שחתה ולא מצאתי: ואשפך עליהם	שפך
זעמי באש עברתי כליתים דרכם	כלה
בראשם נתתי נאם אדני יהוה:	תן
Cap. xxiij	
ויהי דבר יהוה אלי	הי
לאמר: בן אדם שתים נשים בנות	נשה בנה

Trāsl. B. Vic.

dominꝰ deus. ᵗ Eo qꝟ erſi ʳ eſtis ſ omes ᵐ in ſcoriam: ᵐ propterea ᵉ ecce ego ᵈ congregabo ᵍ vos ᵗ in ᵉ medio ʰ hieruſalē ᵐ cōgregatione ˣ argenti ᵗ & eris ᵇ & ſtāni ᵗ & ferri ᵉ & plumbi ᶜ in ᵒ medio ᶠ fornacis: ᶠ vt ſuccendam ᵍ in ea ᵇ ignē ᵗ ad cōflandū. ᵏ Sic ᵗ cōgregabo ᵐ in furo re meo ⁿ & i ira mea: ᵒ & re quieſcā. ᵖ Et cōflabo ᵍ vos ᶠ & congregabo ᵒ vos: ᶠ & ſuccendam ⁿ vos ooooooo ʳ in igne ᵛ furoris mei: ᵛ & cōflabimini ˢ in medio ei? ᵇ vt cōflatur ᶜ argentū ᵒ in medio ᶜ fornacis: ᶠ ſic ᵉ eritis ᵗ in medio eius. ᵗ Et ſcietis ˣ quia ᵗ ego ᵐ dñs: cuꝛ ⁿ effu derum ᵒ indignationē meā ᵖ ſup vos. ᵍ Et factū eſt ʳ ver bum ᵃ domini ᵗ ad me ⁿ dl- cens: ˣ Fili ᵛ hominis: ᵛ dic ᵃ ei- ᵇ Tu es ᶜ terra ᵈ immun da: & ᵉ non ooooooooooo ᵇ cōpluta ᵗ in die ᵏ furoris. ˡ Coniuratio ᵐ pphetarū ⁿ in medio eius. ᵒ Sicut leo ᵖ rugiens ᵍ rapiens ꝙ ᵗ prēdi ᵃ aias ᵗ deuorauerūt: ⁿ opes ˣ & precium ᵗ acceperunt: ᵗ viduas ei? ᵃ multiplicaue runt ᵇ in medio illius. ᶜ Sa- cerdotes ei? ᵈ contēpſerūt ᵉ legē meā ᶠ & polluerūt ᵍ ſā ctuaria mea. ᵇ Inter ᵗ ſāctū ᵏ & pphanū ⁿ nō ᵐ habueſt diſtantiā: ⁿ inter ᵒ pollutū ᵖ & mundū ᵍ nō ʳ intellexe- runt: ᵒ & a ſabbatis meis ᵗ auerterūt ⁿ oculos ſuos: ˣ & coinqnabar ʳ in medio eoꝝ. ᵗ Principes ei? ᵛ in me dio illius ᵇ quaſi lupi ᶜ rapiē tes ᵒ predā: ᶜ ad effundendū ʳ ſaguinē & ᵍ ad perdendas ᵇ aias: ᵗ & ᵏ auare ᵗ ſectādo lu cra. ᵐ Prophete autē eius ⁿ liniebāt ᵒ eos ᵖ abſq; tēpe ramēto ᵍ vidētes ʳ vana ᵍ & diuinātes ᵗ eis ⁿ mēdaciū ˣ di cētes: ʳ hec ᶜ dicit ᵈ dñs ᵇ de: ᶜ cum dñs ᵛ nō ᶜ ſit locutus. ᶠ Populi ᵍ terre ᵇ calūniabā tur ᶜ columniā ᵏ & rapiebāt ˡ violeter: ᵐ egenū ⁿ & pau perē ᵒ affligebāt: ᶠ & ᵍ adue nam ᶠ opprimebāt calūnia ⁿ abſq; ᶠ iudicio. ⁿ Et q̄ſiui ˣ de eis ʳ virū ˢ qui iterpone ret ᵃ ſepē: ᵇ & ſtaret ᶜ oppo ſit ᵛ ᵓtra me ᶜ p ᶠ fra ᵍ ne ᵇ diſ ſipārē eā ᵗ & nō ˣ inueni. ˡ Et effudi ᵐ ſup eos ⁿ idignatio nē meā: & ᵒ ī igne ᵖ ire mee ᵍ cōſumpſi eos. ʳ Viā eorū ᵍ in caput eorū ᵗ reddidi: ⁿ ait ᵗ dñs ᵍ deus. 23.

ET fact? eſt ᵇ ſmo ᶜ dñi ᵒ ad me ᶜ dicēs. ᶠ Fili ᵍ ho minis: ᵛ due ᵗ mulieres ᵏ filie

Trāſ. Gre. lect. cū interp. latina.

adonai dñs: ꝓ eo qꝺ facti eſtis oēs in ꝓmixtionē vnā: ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐγένεσθε πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν, idcirco ego recipiam vos in medio hieruſalem: διὰ τοῦτο ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ, ſicut recipitur argentū: ᵗ es: ᵗ ferrum: ᵗ καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος, καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ plumbū: ᵗ ſtannū in medio fornacis ad in- μόλυβδος, καὶ κασίτερος ἐν μέσῳ καμίνου τοῦ ἐκφυ- ſufflādū i eam ignē ad cōflandū: ſic recipiam σῆσαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι vos in ira mea: ᵗ in furore meo: ᵗ ꝓgregabo ᵗ req- ὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ συνάξω καὶ ἐπα eſcā ᵗ cōflabo vos: ᵗ inſufflabo ſup vos in φύσω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐκφυσήσω ἐφ' ὑμᾶς ἐν igne ire mee: ᵗ ꝓflabimini in medio eius: quē πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὃν admodū cōflatur argentū in medio fornacis: ſic τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως ꝓflabimini in medio eius: ᵗ ſcietis qꝛ ego dñs χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κῦ effudi furorē meū ſup vos. ᵗ factū ē ῥῆμᾶ dñi ad ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός me dicēs: fili hois: vic et: tu es terra nō rigata: με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ αὐτῇ, σὺ εἶ γῆ ἡ οὐ βρεχομένη, neq; pluuia facta ē in te in die ire: cuiꝰ duces οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ἧς οἱ ἀφηγούμενοι in medio eius: q̄ſi leones rugientes: rapientes rapi- ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἁρπάζοντες ἁρπα- nas: alias deuorantes in potentatib?: diuitias ᵗ γματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυναστείαις, πλοῦτον καὶ honores accipientes: ᵗ vidue tue multiplicate ſunt in τιμὰς λαμβάνοντες, καὶ αἱ χῆραί σου ἐπληθύνθησαν ἐν medio tui: ᵗ ſacerdotes eius ꝓfanerūt legem meā: ᵗ μέσῳ σου, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν τὸν νόμον μου, καὶ polluerūt ſancta mea: inter ſanctū ᵗ pphanū nō ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ diſtinxerūt: ᵗ inter mundū ᵗ immundū nō diſtin- διέστελλον, καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστελ xerūt: ᵗ a ſabbatis meis cooperiebant λον, καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου συνεκάλυπτον τοὺς oculos ſuos: ᵗ coinqnabar in medio eor. ᵗ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ principes ei? in medio eius: q̄ſi lupi rapientes οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἁρπάζοντες rapinas ad effūdēdū ſanguinē: ad pdendū alias ἁρπάγματα τοῦ ἐκχέαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς vt auaritia lucrarentur. ᵗ pphete eius ὅπως πλεονεξίαν πλεονεκτῶσιν· καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς linientes eos: cadent videntes vana diuinantes ἀλείφοντες αὐτούς, πεσοῦνται ὁρῶντες μάταια μαντευόμε- mēdacia dicentes: hec dicit adonai dñs: ᵗ dñs nō νοι ψευδῆ λέγοντες, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ κῦ οὐ locutus eſt. pplm pre opprimentes iniuſticia: ᵗ λελάληκεν· τὸν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικίαν, καὶ viripientes rapinas. pauperē ᵗ egenū oppimen- διαρπάζοντες ἁρπάγματα· πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύο tes: ᵗ ad aduenā nō reuertentes eſt iudicio: τες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος, ᵗ q̄rebam ex eis virū cōuerſantem recte: ᵗ ſtantē plenū καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἑστῶτα ὁλοκλη ſine meā faciem meā in tpe pre ne in finē dele- ρῶς πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεί rem eam: ᵗ nō inuenī: ᵗ effudi ſup eam furorē meū ψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτὴν τὸν θυμόν μου in igne ire mee ad cōſumendū eos: vias eor in ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελέσαι αὐτούς, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς capita eor vedi dicit adonai dñs. κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει ἀδωναὶ κύριος. Ca.23

ET fact? ē ῥmo dñi ad me dicēs: fili hois: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου due mulieres erant filie δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες οοο οοο οοο οοο οοο οοο οοο παῖ οοο

mitis vnī: τ fornicate sunt in egypto: i adolescētia
μητρὸς μιᾶς, καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν αἰγύπτῳ, ἐν τῇ νεότητι
sua fornicate sunt: illic ceciderūt vbera eaꝝ: τ illic
αὐτῶν ἐπόρνευσαν, ἐκεῖ ἔθεσαν οἱ μαστοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ
deuirginate sunt: τ nomīa eaꝝ. oolla sen-
ior ἐπαρθενεύθησαν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν· ὁλλὰ ἡ πρε-
or τ ooliba iunior soror eiꝰ: τ facte-
βυτέρα καὶ ὁλιβᾶ ἡ νεωτέρα ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ ἐγένοντό
sūt mihi: τ pepererūt filios τ filias: τ nomina
μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα
eaꝝ samaria oolla: τ hierusalem ooliba: τ
αὐτῶν σαμάρεια ἡ ὁλλά, καὶ ἱερουσαλὴμ ὁλιβά, καὶ
fornicata est oolla a me. τ ꝓfluxit ad
ἐξεπόρνευσεν ἡ ὁλλὰ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς
amatores suos ad assyrios appropiātes ſ
ἐραστὰς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς ἀσσυρίους τοὺς ἐγγίζοντας αὐ-
bi: vestitos hyacinthino: ꝓcipes: τ duces
τῇ, ἐν διεδυκότας ὑακίνθινα, ἡγουμένους, καὶ στρατηγούς
iuuenes electos oēs equites eqbitantes in
νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας ἱππεῖς ἐπαναβαίνοντας ἐφ'
equis: τ dedit fornicationē suā sup eos. sup ele
ἵπποις, καὶ ἔδωκεν τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτούς· ἐπὶ πᾶσι ἐκ-
ctos filios assyrioꝝ vniuersos: τ sup oēs ad ꝗs
λεκτοὺς υἱοὺς ἀσσυρίων πάντας, καὶ ἐπὶ πάντας ἐφ' οὓς
apposita ē. in oībus desideriis suis pollutā ē: τ
ἐπέθετο· ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο, καὶ
fornicationē suā ꝙ ex egypto nō reliquebat:
τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν,
ꝙ: cū ea dormiebāt in adolescētia eiꝰ: τ illi de-
B ἐτιμήσαν αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ διε-
uirginauerūt eam: τ effuderūt fornicationē suā sup
παρθένευσαν αὐτήν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ'
eam. ꝓptera tradidi eam in manꝰ amā
αὐτήν· διὰτοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐρα-
torū suoꝝ in manus filiorū assyrioꝝ ad ꝗs adūxit: ip-
στῶν αὐτῆς εἰς χεῖρας υἱῶν ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπεστάθετο, ἀν
si discooperuerīt verecūdiā eiꝰ: filios τ filias
τοὶ ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας
illius tulerīt: τ ipsam in gladio occiderunt. τ
αὐτῆς ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν· καὶ
facta ē locutio in mulieres: τ vltiones fecerunt
ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν
in ea: τ vidit soror eius ooliba: τ corru-
ἐν αὐτῇ, καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ ὁλιβά, καὶ διέφθει-
pit dilectū suū sup eam: τ fornicationē e-
ρεν τὴν ἐπιθύμησιν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτήν, καὶ τὴν πορνείαν αὐ-
ius sup fornicatiōēꝫ sororis sue inꝰplicauit
τῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλήθυνεν
sup filios assyrioꝝ. appositā ē ad duces: τ
ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀσσυρίων. ἐπέθετο ἡγουμένους, καὶ
magistratꝰ ꝓpe se. τ indutos speciosis eq-
στρατηγοὺς ἐγγὺς αὐτῆς· καὶ ἐν διεδυκότας ἑυπερφυᾶ ἱπ-
tes equitantes in equis: iuuenes electos
πεῖς ἱππαζομένους ἐφ' ἵππων, νεανίσκους ἐπιλέκτους
oēs. τ vidi ego ꝙ polluta est via vna duaꝝ: τ
πάντας· καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι μεμίαγται, ὁδὸς μία τῶν δύο, καὶ
C addidit ad fornicationē suā: τ vidit viros depi-
προσέθετο ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐζωγρα-
ctos in pariete imagies chaldeoꝝ depi-
φημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας χαλδαίων ἐζωγραφη-
ctas in coloribus in stilo accinctas: vartegate vestes
μένους ἐν χρώμασιν ἐν γραφίδι ἐζωσμένους, ποικίλματα
sup lūbos eoꝝ: τ tiare tincte sup capi-
ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ βαφὰς ἐπὶ τῶν κεφα-
ta eoꝝ: aſpectꝰ triplex oīm ſſilitudo filioꝝ babylonis chaldeoꝝ
λῶν αὐτῶν, ὄψις τριῶν πάντων ὁμοίωμα υἱῶν βαβυλῶνος χαλδαί-
tre patrie eoꝝ: τ delectata ē sup eos visione ocu
ων γῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτοὺς τῇ ὁράσει τῶν ὀφ
lorꝝ suoꝝ: τ misit nuncios ad eos in trā chaldeo
θαλμῶν αὐτῆς, καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν χαλδαί-
rū: τ venerūt ad eam filij babylonis ad cubile diuertentium:
ων, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλυόντων,

matris vnius fuerūt & fornicate sunt in egypto.
In adolescētia suaꝝ fornicate sunt. Ibi ſubacta ſūt vbera earū: & fracte ſūt māme pubertatis earū.
Noīa aūt earū ooliba maior: & ooliba soror eius.
Et habuī eas & pepererunt filios & filias. Porro earū noīa: samaria ooliba & hierusalem ooliba. Fornicata est igitur ſup me ooliba & insaniuit in amatores suos in affyrios ꝓpinquātes vestitos hyacintho ꝓcipes & magiſtratꝰ: iuuenes cupidinis: vniuersos eqtes & aſcēſores equorū: & dedit fornicatiōes suas ſup eos electos filios affyriorū vniuersos: & in oībus in quos insaniuit in imūdicitiis eorū polluta est. Insup & fornicationes suas ꝗs habuerat in egypto nō reliqt. Nam & illi dormierūt cū ea in adolescētia sua: & illi cōfregerūt vbera pubertatis eius & effuderūt fornicationē suā ſup eā. Propterea tradidi eā in manꝰ amatorū suoꝝ: in manus filiorū affur: ſup quorū insanuit libidine. Ipſi diſcooperuerūt ignominiā eius: filios & filias eius tulerūt & ipſam occiderūt gladio. Et facte sunt ꝓfamoſe mulieres & iudicia ꝓpetrauerūt in ea. Qđ cū vidiſſet ſoror eiꝰ ooliba: plusq̄ illa insaniuit libidine: & fornicatiōnē suā ſup fornicationē ſororis sue ad filios affyriorū ꝓbuit ipudēter: ducibus & magiſtratib ad se venientibus indutis veſte varia: eqtibus vectabātur eqs: & adoleſcētibus forma cūctis egregia & vidi q polluta eſſet via vna ambaꝝ: & auxit fornicationes suas. Cūq̄ vidiſſet viros depictos in pariete: imagines chaldeorū exp̄ſſas coloribꝰ & accīctos baltheis renes: & tyaras tinctas in capitibus corū: formā ducum oīum: ſilitudinē filiorū babylonis terreq̄ chaldeoꝝ in q̄ orti ſūt: inſaniuit ſup eos cōcupiſcētia oculorū suoꝝ: & emiſit nuncios ad eos in chaldeam. Cumq̄ veniſſent ad eam filii babylonis ad cubile mammarum:

אִם אַחַת הָיוּ וַתִּזְנֶינָה בְּמִצְרַיִם
בִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מֹעֲכוּ שְׁדֵיהֶן
וְשָׁם עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֵיהֶן וַיִּשְׁמוֹתָן
אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ
וַתְּהִיינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת
וְשֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלִַם
אָהֳלִיבָה וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעֲגַב
עַל מְאַהֲבֶיהָ אֶל אַשּׁוּר קְרוֹבִים
לְבוּשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וְסָגָנִים בַּחוּרֵי
חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים
וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִנְהַר בְּנֵי
אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכֹל אֲשֶׁר עָגְבָה בְּכָל
גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה וְאֶת תַּזְנוּתֶיהָ
מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אֹתָהּ שָׁכְבוּ
בִּנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עָשׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ
וַיִּשְׁפְּכוּ תַּזְנוּתָם עָלֶיהָ לָכֵן נָתַתִּיהָ
בְּיַד מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר
עָגְבָה עֲלֵיהֶם הַמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ
בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ הָרְגוּ
וַתְּהִי שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים
עָשׂוּ בָהּ וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה
שִׁחֲתָה מִמֶּנָּה עַגְבָתָהּ וְאֶת
תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֶי אֲחוֹתָהּ אֶל בְּנֵי
אַשּׁוּר עָגְבָה פַּחוֹת וְסָגָנִים קְרֹבִים
לִבְוּשֵׁי מְכֻלָּל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי
סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם וָאֵרֶא כִּי
נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן וַתּוֹסֶף
אֶל תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מַחְקֶה
עַל הַקִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּים חֲקֻקִים
בַּשָּׁשַׁר וַחֲגוֹרֵי אֵזוֹר בְּמַתְנֵיהֶם
סְרוּחֵי טְבוּלִים נִרְאֲשֵׁיהֶם מַרְאֵה
שָׁלִישִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי בָבֶל
כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם וַתַּעְגְּבֵם
עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה וַיָּבֹאוּ
אֵלֶיהָ בְּנֵי בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים

Pñtiua.heb.	Tex.he.Ezechi.xxiij.	Trãſl.B.Vie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
וַיִּטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא	עָלַיִךְ אָהֳלִיבָה וְנָפְשָׁה מֵהֶם	polluerunt eam in ſuis & polluta eſt ab eis & ſaturata eſt aia eius ab illis. Denudauit	καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐπὶ τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐμιάνθη ἐν αὐ
בָּם וַתִּקַּע נַפְשָׁהּ מֵהֶם וַתְּגַל	עָרְוָתָהּ וַתִּקַּע נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ	quoq; fornicatiões ſuas: & diſcooperuit ignominiam ſuã. Et receſſit aia	τοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀπε
תַּזְנוּתֶיהָ וַתִּגַל אֶת עֶרְוָתָהּ וַתִּקַּע	נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשִׁי	mea ab ea: ſicut receſſerat aia mea a ſorore ei. Multiplicauit eñ fornicationes ſuas recordans	καλυψεν τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψεν τὴν αἰσχύ
מֵעַל אֲחוֹתָהּ וַתִּרְבֶּה אֶת תַּזְנוּתֶיהָ	רַבָּה	dies adoleſcẽtie ſue qbus fornicata eſt in terra egypti: & iſanuit libidie ſup cõcubitũ eorũ qñ carnes	διὰ ταῦτα ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον
לִזְכֹּר אֶת יְמֵי נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר	עָשְׂתָה זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	ſunt vt carnes aſinorũ: & ſicut fluxus equorũ fluxus eorum. Et viſitauit ſcelus adoleſcẽtie tue: qñ ſubacta ſũt	recessit aia mea a ſorore ei & multipli
וַתַּעְגַּבָּה עַל	פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים	in egypto vbera tua & cõfracte ſunt mãme puertatis tue. Propterea ooliba hec dicit dñs deus. Ecce ego ſuſcitabo oẽs amatores tuos cõtra te de quibus ſatiata eſt anima tua: & cõgregabo eos aduerſum te in circuitu: filios babylonis & vniuerſos chaldeos nobiles tyranno ſq; & principes: oẽs filios aſſyriorũ iuuenes forma egregia: duces & magiſtratus vniuerſos principes principũ: & noiatos aſcẽſores equorũ. Et veniẽt ſuper te in ſtructi curru & rota multitudo populoꝝ. Lorica & clypeo & galea arma bũtur cõtra te vndiq;: & dabo coram eis iudiciũ: & iudicabunt te iudiciis ſuis. Et ponam zelum meũ in te quẽ exercent tecũ in furore. Naſum tuũ & aures tuas ꝑcidẽt: & q remãſerint gladio cõcident. Ipſi filios tuos & filias tuas capiẽt: & nouiſſimũ tuũ deuorabitur igni. Et denudabunt te veſtimentis tuis: & tollẽt vaſa glorie tue. Et reqeſcere faciã ſcelus tuũ de te: & fornicationẽ tuã de terra egypti: nec leuabis oculos tuos ad eos: & egypti nõ recordaberis amplius: quia hec dicit dominus deus. Ecce ego tradã te in manus eorum quos odiſti: in manus de quibus alienata eſt anima tua: & agent tecum in odio. Et tollent oñes labores tuos & dimittent te nudam & ignominia plenã	τὴν πορνείαν σου τοῦ ἀναμνῆσαι ἡμέρας νεότητός
תִּזְכֹּר פִּקְדִי אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ בַּעֲשׂוֹת	זִמָּם מִצְרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרַיִךְ׃		σου ἐν αἷς ἐπόρευσας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐπεθύμησας ἐπὶ τοὺς
לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	עָשָׂה הִנְנִי מֵעִיר אֶת מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ		χαλδαίους, ὧν αἱ σάρκες αὐτῶν ὡς σάρκες ὄνων, καὶ
מֵעוֹר אֶאֱהַב אֶת אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם	נָקַע וְהֵבֵאתִים עָלַיִךְ מִסָּבִיב׃		verenda equoꝝ verẽda eoꝝ: & viſitauit iniq
בְּנֵי בָבֶל וְכָל כַּשְׂדִּים פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וּקְוֹעַ	כָּל בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם חֲמֻדֵי		αἰδοῖαί ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν, καὶ ἐπεσκέψω τὴν ἀσε
וְכָל בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם כַּחוּרֵי חֶמֶד	פַּחוֹת וְסַגְנִים כֻּלָּם שָׁלִשִׁים		tatẽ adoleſcẽtie tue & fecit in egypto in diuer
וְקְרוּאִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם וּבָאוּ	עָלַיִךְ הֲצַן רֶכֶב וַגַּלְגַּל וּבְקָהָל		μίαν τῆς νεότητός σου ἃ ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατα
עָמִּים צִנָּה וּמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׁימוּ	עָלַיִךְ סָבִיב וְנָתַתִּי לְפָנֵיהֶם מִשְׁפָּט		sorto tuo: vbi vbera adoleſcẽtie tue ceciderũt. p
וְשָׁפְטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם וְנָתַתִּי	קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בַּחֲמָה אַפֵּךְ		λύματί σου, οὗ οἱ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον· διὰ
וְאָזְנַיִךְ יְסִירוּ וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל	תִּפּוֹל הַמָּה בָּנַיִךְ וּבְנֹתַיִךְ יִקָּחוּ		ptereа ooliba hec dicit adonai dñs: ecce ego ſuſci
וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל בָּאֵשׁ וְהִפְשִׁיטוּךְ	אֶת בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ׃		το οὗτο ὀολίβα τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξε
וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֵת זְנוּתֵךְ	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִשְׂאִי עֵינַיִךְ		to amatores tuos te a dñs receſſit aia
אֵלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃	כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה		γείρω τοὺς ἐρασάς σου ἐπὶ σὲ ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή
הִנְנִי נֹתֶנֵךְ בְּיַד אֲשֶׁר שָׂנֵאת	בְּיַד אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם׃		tua ab eis. & adducã eos ad te in circuitu
וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בִּשְׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל	יְגִיעֵךְ וְעָזְבוּךְ עֵרֹם וְעֶרְיָה		σου ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν τοὺς
			filios babylonis & omnes chaldeos phabud:
			υἱοὺς Βαβυλῶνος καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους φαβούδ,
			& ſude: & cude: & oẽs filios aſſyrio
			καὶ σουδέ, καὶ κουδέ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς ἀσυρί
			rũ cũ eis iuuenes electos duces: & ma
			ους μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐπιλέκτους ἡγουμένους, καὶ στρα
			giſtratos oẽs tribatas: & nominatos equitantes in
			τηγοὺς πάντας τριάτας, καὶ ὀνομαστοὺς ἱππεύοντας ἐφ' ἵ
			equis: & venient ſup te cuncti ab adione cũ armis
			ππων, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βορρᾶ μετ' ὅπλων
			& curribus & rotis & multitudine pplorũ: & thoraces
			καὶ ἁρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας
			& clypeos & galeas circũponẽt ẽ te: &
			καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας περιθήσονταί ἐπὶ σέ, καὶ
			mittent ſup te cuſtodiã i circuitu: & dabo ad̃ faciem
			βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ, καὶ δώσω πρὸ προσώ
			eoꝝ iudiciũ: & iudicabunt te in iudicijs eo
			που αὐτῶν κρίμα, καὶ δικάσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐ
			rũ: & dabo zelũ meũ in te: & facient te
			τῶν, καὶ δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοί, καὶ ποιήσουσιν μετὰ
			cũ in ira furoris. naſum tuũ & aures tuas
			σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ· τοὺς μυκτῆράς σου καὶ τὰ ὦτά σου
			auferent: & reliquos tuos in gladio deijci
			ἀφελοῦσιν, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ κατα
			ent ipi filios tuos: & filias
			βαλοῦσιν αὐτοί τοὺς υἱούς σου, καὶ τὰς θυγατέρας
			tollent: & reſiduos tuos deuorabit ignis:
			λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ,
			& denudabunt te veſtimento tuo: & aſſument vaſa
			καὶ ἐκδύσουσίν σε τὸν ἱματισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη
			gliationis tue: & auertam impietates tuas a
			τῆς καυχήσεώς σου, καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ
			te: & fornicationẽ tuã de terra egypti. & non
			σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ οὐ μὴ
			leuabis oculos tuos ad eos: & egypti non
			ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς, καὶ αἰγύπτου οὐ μὴ
			recordaberis ampli. qz hec dicit adonai dñs: ecce ego tra
			μνησθῇς ἔτι. διότι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πα
			do te in manꝰ eoꝝ qs odiſti: a dbꝰ receſſit aia tua
			ραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου
			ab eis. & agent in te in odio: & tollent om
			ἀπ' αὐτῶν. καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάν
			nes labores tuos: & eris nuda & ignominioſa:
			τας τοὺς πόνους σου, καὶ ἔσῃ γυμνὴ καὶ ἀχημοτοῦσα,

r reuelabitur pfusio fornicatiōis tue: r
καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη τῆς πορνείας σου, καὶ τῆς
iniqtatis tue: r fornicatio tua fecit tibi hec cū
ἀσεβείας σου, καὶ ἡ πορνεία σου ἐποίησέν σοι ταῦτα ἐν
fornicata fuerit post gētes: r pollueberis in
τῷ ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιάνου ἐν τοῖς
cogitationib⁹ eaꝝ in via sororis tue ābula-
ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύ-
sti: r dabo calicem ei⁹ in manꝰ tuas. hec
θης, καὶ δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. τάδε
dicit adonai dñs: calicem sororis tue
λέγει ἀδωναῖ κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου
bibes pfūdū r latum: erit in risum: sub-
πίεσαι τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ, ἔσαι εἰς γέλωτα, καὶ μυ
sanationē q̄ supabūdās vt pficiat ebrietaté: r vissolu
κτηρισμὸν τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην, καὶ ἐκλύ-
tōe repleberis. calicem pditionis: r calicem soro-
σεως πλησθήσῃ. ποτήριον ἀφανισμοῦ, καὶ ποτήριον ἀδελ-
ris tue samarie: r bibes illū: r exp̄mes feces: r
φῆς σου Σαμαρείας, καὶ πίεσαι αὐτό, καὶ ἐκκραγγιεῖς, καὶ τὰ
testas eius devorabis: r vbera tua lacerabis:
ὄστρακα αὐτοῦ καταφάξῃ, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς
r festiuitates tuas r neomenias tuas auferā: qr
καὶ τὰς ἑορτάς σου καὶ τὰς νουμηνίας σου ἀποστρέψω, διότι
ego locut⁹ sum dicit adonai dñs. ppt̄hoc hec di-
ἐγὼ λελάληκα λέγει ἀδωναῖ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέ
cit adonai dñs: qr oblita es mei r piecisti me
γει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου καὶ ἀπέρριψάς με
post corpus tuū: r tu accipe ip̄tetatez tuaz:
ὀπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου,
r fornicatiōnē tuā. r ait dñs ad me: fili ho-
καὶ τὴν πορνείαν σου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀν-
minis: ſ iudicabis oolam r oolibam: r annūcia
θρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν ὁλλὰν καὶ τὴν ὁλλιβάμ, καὶ ἀπαγ-
bis eis iniqtates eaꝝ: qr adulterabant: r san
γελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν, ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἱ-
guis manib⁹ eoꝝ: r defideriis suis adul
ματα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐμοι-
terabāt: r filios suos q̄s genuerāt mihi. trāsduxerāt eos
χῶντο, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι διήγαγον αὐτὰ
eis p ignē: donec r illa fecerūt mihi: polluebāt
αὐτοῖς διὰ πυρός, ἕως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι, ἐμίαινον τὰ
sctā mea in die illa: r sabbata mea pollue-
ἁγιά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβή-
bant: r cū iugularēt ip̄i filios suos ido-
λοις, καὶ τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώ-
lis eoꝝ: r ingredereūt ip̄i in sctā mea: in
λοις αὐτῶν, καὶ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἁγιά μου, ἐν τῇ
die illa polluebāt ea: r ecce sic faciebāt in me
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν αὐτά. καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέ-
dio domꝰ mee: r miserūt viris venié
σῳ τοῦ οἴκου μου, καὶ ἐπέμποντο τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἐρχο
tibus de longe q̄b⁹ nūcios mittebāt ad eos: r
μένοις μακρόθεν ὃς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτούς, καὶ
cū veniret ip̄i: lauari lauabaris: r stibio linebaris ocu
ἅμα τῷ ἔρχεσθαι αὐτούς, ἐνύοις ἐλούου, καὶ ἐκοσμίζου τοὺς ὀφ
los tuos: r ornabaris ornatu: sedebas i lecto stra-
θαλμούς σου, καὶ ἐκόσμου κόσμον, ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρω
to: r mensa ornata ante ip̄am: r
μένης, καὶ τράπεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ τὸ
thymiama meū: r oleum meū ponebas ante eos: r
θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθεις ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
letabant in eis: r vocē armonie resonabant
ἐφραίνοντο ἐν αὐτοῖς, καὶ φωνὴν ἁρμονίας ἀνεκρούοντο
ad viros ex multitudie hoim venientes ebrios
πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἥκοντας ὀινωμένους
ex deſto: r dabant armillas in manꝰ eoꝝ:
ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐδίδουν φέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν,
r coronā glationis in capita eoꝝ. r ve-
καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ εἶ-
rebāt: nō in his mechantur:
πον, οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσιν, ooooooooooooooo

"et reuelabitur °ignomi-
nia ᵖfornicationū tuarū.
ᑫScelus tuū ʳ& fornicatio-
nes tue ˢfecerūt ᵗhec ᵘtibi:
ᵛqa fornicata es ʷpost ˣgen
tes ʸinter ᶻq̄s ᵃpolluta es ᵇin
idolis eaꝝ. ᶜIn via ᵈsororis
tue ᵉambulasti: ᶠ& dabo ᵍca
licem eius ʰin manu tua.
ⁱHec ᵏdicit ˡdñs ᵐdeus. ⁿCa
licē ᵒsororis tue ᵖ bibes ᑫ p-
fundū ʳ& latū. ˢEris ᵗin de
risum ᵘ & in subsannatio-
nem que est ᵛcapacissima.
ʷEbrietate ˣ& dolore ʸ re-
pleberis: ᶻ calice ᵃ merori s
ᵇ & tristicie: ᶜ calice ᵈ ſororis
tue ᵉsamarie. ᶠ Et bibes ∞
ᵍillū ʰ& potabis vsq̄ ad fe
ces; ⁱ& ʲfragmēta ei⁹ ᵏ duo
rabis: ˡ& vbera tua ᵐ lacera
bis: ⁿqa ᵒego ᵖlocutus sum
ᑫait ʳ dñs ˢdeus. ᵗ Propte-
rea ᵘhec ᵛdicit ʷdominus ∞
ˣdeus. ʸ Quia ᶻ oblita es
ᵃmei ᵇ& profecisti ∞∞∞∞
ᶜme ᵈpost ᵉcorpus tuum:
ᶠtu ᵍquoq̄ ʰ porta ∞∞∞∞
ⁱscelus tuū ʲ& ᵏformicatio-
nes tuas. ˡEt ait ᵐdominus
ⁿad me dicens. ᵒFili ᵖhomi-
nis ᑫnūqd iudicas ʳoollam
ˢ& ᵗoolibam ᵘ& annūcias
ᵛeis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʷscelera earū: ˣqa ʸadulte-
rate sūt ᶻ& sanguis ᵃin ma
nibus earū: ᵇ & cū ᶜ idolis
suis ᵈformicate sūt. ᵉ Insup
ᶠ& ᵍfilios suos ʰqs ⁱgenuerūt
ʲmihi ᵏ obtulerunt ˡ eis ᵐad
deuorādū. Sed ⁿ& ᵒhoc ᵖ fe
cerūt ᑫ mihi. ʳ Polluerunt
ˢsanctuariū meum ᵗin die
ᵘilla: ᵛ& ʷsabbata mea ∞
ˣprophanauerūt. ʸ Cūq̄
immolarent ᶻ filios suos
ᵃidolis suis: ᵇ & ingredere
tur ᶜ sanctuarium meum
ᵈin die ᵉilla ᶠ vt pollueret
illud ᵍetiam ʰ hec ⁱ fecerunt
ʲin medio ᵏ domus mee.
ˡ Miserunt ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐad viros ⁿ venientes ᵒ de
longe ᵖad quos ∞∞∞∞∞∞
ᑫnuncius ʳmiserant. Itaq̄
ˢecce ᵗ venerunt ∞∞∞∞∞
ᵘqbus ᵛte lauisti: ʷ& ˣcircūli
nisti stibio ʸoculos tuos: ᶻ&
ornata es ᵃmundo mulie-
bri. ᵇ Sedisti ᶜin ᵈlecto ᵉpul-
cherrimo: ᶠmēsa ᵍornata ē
ʰante te. ⁱ Thymiama meū
ʲ& vnguentū meū ᵏposui
sti ˡ supra eā: ᵐ& voxⁿ multitu
dinis ᵒexultātis erat ᵖ in ea:
ᑫ& in ʳviris quⁱ de multi-
tudine ˢhoim ᵗadducebā
tur ᵘ& veniebāt ᵛde deserto:
ʷposuerūt ˣ armillas ʸ in ᶻma
nib⁹ eoꝝ: ᵃ& corōas ᵇ ſpco
sas ᶜ capitib⁹ eoꝝ. ᵈ Et dixi
ᵉ eiq̄ attrita ē ᶠ adulteriis.

ונגלה ערות זנוניך וחשפתך ותזנותיך
עשה אלה לך בזנותך אחרי גוים
על אשר נטמאת בגלוליהם
בדרך אחותך הלכת ונתתי כוסה
בידך כה אמר אדני יהוה
אחותך תשתי העמקה והרחבה
תהיה לצחק וללעג מרבה להכיל
שכרון ויגון תמלאי כוס שמה
ושממה כוס אחותך שמרון ושתית
אתה ומצית את חרשיה תנרמי
ושדיך תנתקי כי אני דברתי נאם
אדני יהוה לכן כה אמר אדני
יהוה יען שכחת אתי ותשליכי
אותי אחרי גוך ונם את שאי
זמתך ואת תזנותיך ויאמר יהוה
אלי בן אדם התשפוט את אהלה
ואת אהליבה והגד להן את
תועבותיהן כי נאפו ודם בידיהן
ואת גלוליהן נאפו ונם את בניהן
אשר ילדן לי העבירו להם לאכלה
עוד זאת עשו לי טמאו את
מקדשי ביום ההוא ואת שבתותי
חללו ובשחטם את בניהם
לגלוליהם ויבאו אל מקדשי
ביום ההוא לחללו והנה כה עשו
בתוך ביתי ואף כי תשלחנה
לאנשים באים ממרחק אשר
מלאך שלוח אליהם והנה באו
לאשר רחצת כחלת עיניך ועדית
עדי ושבת על מפה כבודה
ושלחן ערוך לפניה וקטרתי ושמני
שמת עליה וקול המון שלו בה
ואל אנשים מרב אדם מובאים
סובאים ממדבר ויתנו צמידים
אל ידיהן ועטרת תפארת על
ראשיהן ואמר לבלה נאופים

Pritiua.heb. Tex.be.Ezechi.xxiiij. Trãſl.B.Wie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

עַתָּה יְזָנָה תַזְנוּתֶיהָ וְהִיא: וַיָּבוֹא זָנָה בּוֹא
אֵלֶיהָ כְּבוֹא אֶל אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן אִישׁ
בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה אִשַּׁת
חַזְמָה: וַאֲנָשִׁים צַדִּיקִים הֵמָּה זָמַם צָרַק
יִשְׁפְּטוּ אוֹתָם מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת שָׁפַט
וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפֶת
הִנָּה וְדָם בְּיָדֵיהֶן: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶן קָהָל וְנָתֹן אֹתָן עָלָה
לְזַעֲוָה וְלָבַז: וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן
קָהָל וּבָרְאוּ אוֹתָן בַּחַרְבוֹתָם אוֹת
בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יַהַרְגוּ וּבָתֵּיהֶן בַּיִת
בָּאֵשׁ יִשְׂרֹפוּ: וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן שָׂרָךְ שָׂבַת
הָאָרֶץ וְנִוָּסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא יִסַּר
תַּעֲשֶׂינָה כִּמַּתְכֻּנְתֵּכֶנָה: וְנָתְנוּ זִמַּתְכֶנָה עָשָׂה
עֲלֵיכֶן וְחַטֹּאֵי גִלּוּלֵיכֶן תִּשָּׂאֶינָה נָשָׂא גָּלַל
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה:

Ca.xxiiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי הָיָה
בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי תְּשַׁע עָשָׂר
בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר: בֶּן אָדָם
כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם כָּתַב
הַיּוֹם הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל
יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
וּמְשֹׁל אֶל בֵּית הַמְרִי מָשָׁל וְאָמַרְתָּ מָרָה
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שְׁפֹת
הַסִּיר שְׁפֹת וְגַם יְצֹק בּוֹ מָיִם:
אֹסֶף נְתָחֶיהָ אֵלֶיהָ כָּל נֶתַח טוֹב
יָרֵךְ וְכָתֵף מִבְחַר עֲצָמִים מַלֵּא: בָּחַר
מִבְחַר הַצֹּאן לָקוֹחַ וְגַם דּוּר הָעֲצָמִים לַקַּח
תַּחְתֶּיהָ רַתֵּח רְתַּחְיהָ גַּם בַּשְּׁלוּ
עַצְמֶיהָ בְּתוֹכָהּ: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים סִיר אֲשֶׁר
חֶלְאָתָה בָהּ וְחֶלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה
מִמֶּנָּה לִנְתָחֶיהָ הוֹצִיאָהּ יָצָא
לֹא נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרָל: כִּי דָמָהּ בְּתוֹכָהּ גָּרָל
הָיָה עַל צְחִיחַ סֶלַע שְׁפָכַתְהוּ צָחַח שׁוּם
לֹא שְׁפָכַתְהוּ עַל הָאָרֶץ לְכַסּוֹת בָּסָה

Nũc fornicabitur in fornicatione ſua etiã hec: & ingreſſi ſunt ad eam: qũſi ad mulierẽ meretricem. ſic ingrediebãtur ad oolã & ad oolibã mulieres nepharias. Viri ergo iuſti ſunt: hi iudicabunt eas iudicio adulterarum & iudicio effundentiũ ſanguinem: quia adultere ſũt & ſanguis in manibus earũ. Hec enim dicit dñs deus. Adducam ad eas multitudinẽ & tradam eas in tumultũ & in rapinã: & lapidentur lapidibus populorum & cõfodiantur gladiis eorum. filios & filias earũ interficient & domus earum igne ſuccendent: & auferam ſcelus de terra: & diſcent omnes mulieres ne faciant ſm ſcelus earum. Et dabunt ſcelus veſtrũ ſuper vos: & peccata idolorũ veſtrorũ portabitis: & ſcietis quia ego dominus deus. 24.

ET factum eſt verbũ domini ad me in anno nono in menſe decimo: decima die mẽſis: dices, Fili hominis: ſcribe tibi nomen diei huius in q̃ cõfirmatus eſt rex babylonis aduerſus hieruſalem hodie & dices per puerbiũ ad domũ irritatricẽ pabolaz & loqris ad eos. Hec dicit dñs deus. Pone ollam: pone inquaz: & mitte in eam aquam. Congere fruſta eius in eam: oẽm partẽ bonã: & femur & armum electa & oſſibus plena. Pinguiſſimũ pecus aſſume cõpone quoq; ſtques oſſiuz ſub ea. Efferbuit coctio eius & diſcocta ſũt oſſa illius in medio eius. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati ſanguinum olle cui rubigo in ea eſt: rubigo eius non exiuit de ea. Per partes & per partes ſuas eiice eam. Non cecidit ſup eã ſors. Sanguis eius in medio eius eſt: ſuper limpidiſſimam petrã effudit illum. Non effudit illum ſup terram: vt poſſit operiri

τ opa meretricis hec: τ ipa fornicata eſt. τ igre διεβαινον προς αυτην, ουτως εισεπορευοντο προς γυ ingrediebant ad eam: quẽadmodũ ingrediunt ad mu lierẽ meretricẽ: ſic ingrediebant ad oolan: τ ad ναικα πορνην, ουτως εισεπορευοντο προς ολλαν, και προς ooliban mulieres iniquas: vt facerẽt iniqtatẽ. ολιβαν τας γυναικας τας ανομους, του ποιησαι ανομιαν. τ viri iuſti hi: τ vlciſcentur eas vltio και ανδρες δικαιοι ουτοι, και εκδικησουσιν αυτας εκδικη ne adulteraꝝ. τ iudicio effundunt ſanguinẽ: q; adul σει μοιχαλιδων και κρισει εκχεουσιν αιμα, οτι μοιχα tere ſunt τ ſanguis in manib⁹ eaꝝ. hec dicit ado λιδες εισιν και αιμα εν χερσιν αυτων. ταδε λεγει αδω naĩ dñs: adduc ad eas turbã: τ trade in eas ναι κυριος, αναγαγε επ' αυτας οχλον, και δος εν αυταις tumultũ τ direptionẽ: τ lapidentꝫ lapidib⁹ ταραχην και διαρπαγην, και λιθοβοληθητωσαν λιθοις turbaꝝ: τ confodiant eas in gladiis eo οχλων, και κατακεντηθωσαν αυτας εν τοις ξιφεσιν αυ rũ. filios eaꝝ: τ filias eaꝝ interficient: των. υιους αυτων, και θυγατερας αυτων αποκτενουσιν, τ domos eaꝝ incendent: τ auertam ipietatẽ και τους οικους αυτων εμπρησουσιν, και αποστρεψω ασεβει tẽ de ea: τ erudientur oẽs mulieres: αν εκ της γης, και παιδευθησονται πασαι αι γυναικες, τ non facient ſcẽm impietates eaꝝ: τ da και ουμη ποιησωσιν κατα τας ασεβειας αυτων, και δο bitur impietas vſa ſup vos: τ peccata θησεται ασεβεια υμων εφ' υμας, και τας αμαρτιας των cogitationũ vſaꝝ accipietis: τ ſcietis q; ενθυμηματων υμων λημψεσθε, και γνωσεσθε οτι ego dñs. εγω κυριος. Ca.24.

ET factũ eſt mo dñi ad me in anno no Και εγενετο λογος κυριου προς με εν τω ενατω τω enato: in mẽſe decimo: decima menſis dices: fili ετει, εν τω μηνι τω δεκατω, δεκατη του μηνος λεγων, υιε hois: ſcribe tibi nomẽ diei a ανθρωπου, γραψον σεαυτω το ονομα της ημερας απο της die hac: ex q̃ confirmat rex babylonis ημερας ταυτης, αφ' ης απηρεισατο βασιλευς βαβυλωνος ſup hieruſalem a die hodierna. τ dic ad επι ιερουσαλημ απο της ημερας της σημερον. και ειπον επι domũ exaſperantem parabolam τ dices τον οικον τον παραπικραινοντα παραβολην και ερεις ad eos: hec dicit adonai dñs: pone προς αυτους, ταδε λεγει αδωναι κυριος, επιθησον την lebetem pone: τ effunde in eũ aquã: τ immitte λεβητα επιθησον, και εκχεε εις αυτον υδωρ, και εμβαλλε in eum diuiſiones eius oẽm partem bo εις αυτον τα διχοτομηματα αυτης παν διχοτομημα κα nã: crus τ hũerũ carnibus ſcpata ab oſſib⁹ de λον, σκελος και ωμον εκσεσαρκισμενα απο των οσων εξ electis pecoꝛib⁹ aſſumptis. τ fuccende oſſa επιλελεκτων κτηνων ειλημμενων. και υποκαυε τα οσα ſub eis: ferbuit deferbuit: τ cocta ſũt oſſa ei υποκατω αυτων, εζεσεν εξεζεσεν και ηφθη τα οσα αυ us in medio eius. ꝓpterea hec dicit adonai των εν μεσω αυτης. δια τουτο ταδε λεγει αδωναι dñs: o ciuitas ſanguinũ: lebes in q̃ eſt rubigo in eo κυριος, ω πολις αιματων, λεβης εν ω εστιν ιος εν αυτω τ rubigo nõ eſt egreſſa ex ea ꝑ mẽbra ſua ptu και ο ιος ουκ εξηλθεν εξ αυτης κατα μελος αυτης εξενεγ lit: nõ cecidit ſup eam ſors: q; ſanguis eius in κεν, ουκ επεσεν επ' αυτην κληρος, οτι αιμα αυτης εν medio eiꝰ fuit: ſup leniſſimã petrã poſui illũ. μεσω αυτης εγενετο, επι λεοπετρειαν τεταχα αυτο. nõ effudi illũ ſup terrã vt operiret ουκ εκκεχυκα αυτο επι την γην του κατακαλυψαι o

sup illā frā vt ascenderet furor in vltionē: vt vlciscat
ἐπ' αὐτὸ γῆν τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικηθῆ
vedi sanguinē ei⁹ sup lipidissimā petrā ne ope
ναι δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λεοπετρίαν τοῦ μὴ κα
riret illā. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ve
λυφθαι αὐτό. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, οὐαὶ
ciuitas sanguinū: ego magnificabo ꝑplm: e mltipli
πόλις τῶν αἱμάτων, κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν λαόν, καὶ πλη
cabo ligna: t succendam ignē: vt tabescāt carnes:
θυνῶ τὰ ξύλα, καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῇ τὰ κρέα,
t minuat ius: t ossa concremabunt: t ilēt
καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμός, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται, καὶ σῇ
sup carbones suos. icensa ē vt exuratur: t
ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς. ἐξεψήθη ὅπως πρόσκαυθῇ, καὶ
calefiat t frigatur es ei⁹: t liq̄fiat medio
θερμανθῇ καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῇ ἐν μέσῳ
eius imūdicia eius: t deficiat rubigo eius: t hu
αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλείπῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ τὰ
miliabitur rubigo ei⁹: t non exibit ex ea multa
πληωθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολὺς
rubigo ei⁹: cōfundetur rubigo illi⁹: in imundi
ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, ἐν τῇ ἀκαθαρ
cia tua sceleꝰ. t ꝓ eo q̄ ꝓtaminata es tu t nō es emundata
σία σου ζῆμα· καὶ ἀνθ' ὧν ἐμιαίνου σὺ καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης
ab imūdicia tua: t qd erit si non fuerit mūdata
ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ τί ἔσαι ἐὰν οὐ μὴ καθαρισθῇς
vltra: donec impleam furorē meū in te. ego do
οὐκ ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί. ἐγὼ κύ
min⁹ locut⁹ sum: t veniet t faciam: nō differā neq; mise
ριος ἐλάλησα, καὶ ἥξει καὶ ποιήσω, οὐ διαστελῶ οὐδὲ μὴ ἐλε
rebor t non vēpcabil'ero. scōm vias tuas t scōm
ήσω καὶ οὐ μὴ παρακληθῶ· κατὰ τὰς ὁδούς σου καὶ κατὰ
adinuētiões tuas iudicabo te dicit adonai dñs. t fac⁹
τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐγώ
est sino dñi ad me dicēs: fili hoīs: ecce ego
ὁ λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ
aufero a te desiderabilia oculoꝝ tuoꝝ: in
λαμβάνω ἀπὸ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐν
acie non plangesneq; flebis neq; veniēt tibi
πληγῇ οὐ μὴ κόψῃ οὐδὲ μὴ κλαύσῃς οὐδὲ μὴ ἔλθῃ σοι
lachryme: gemes tacēs: gemitus sanguinis lumbi est:
δάκρυα, στενάξεις σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος ὀσφύος ἐστίν,
humanū luctū non facies. erunt crines tui colli
ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσῃ. ἔσαι ὁ τρίχωμά σου συμ
gati sup te: t calciamenta tua in pe
πεπλεγμένον ἐπὶ σέ, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς πο
dib⁹ tuis: t non cōsolaberis in labijs eoꝝ: t
σίν σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν χείλεσιν αὐτῶν, καὶ
panem virorꝝ non comedes. t locut⁹ sum ad pplm
ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς· καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν
mane: sicut p̄ceperat mihi. t mortua ē vxor
πρωΐ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι. καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή
mea vesperi: t feci mane quēadmodū p̄ceptū ē
μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα πρωΐ ὃν τρόπον ἐνετάγη
mihi. t dixit ad me ppl's: nō annūcias nobis
μοι. καὶ εἶπεν πρός με ὁ λαός, οὐκ ἀπαγγέλεις ἡμῖν
qd sunt hec q̄ tu facis? t dixi ad eos: ser
Τί ἐστι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς; καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, λό
mo dñi fact⁹ est ad me dicēs: vic ad vo
γος κυρίου ἐγένετο πρός με λέγων, εἰπὲ πρὸς τὸν οἶ
kos israel: hec dicit adonai dñs: ecce ego
κον τοῦ Ἰσραήλ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ꝓfanabo sanctū meū supbiā fortitudis vre desiderabile qd
βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθύμημά τι
oculoꝝ vroꝝ. t super db⁹ parcunt aie vre:
ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν,
t filij vri t filie vre qs reliquistis
καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν οὓς ἐγκατελείπετε
in gladio cadent: t facietis sicut
τε ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον
fec⁹: ab oze eoꝝ nō
πεποίηκα, κατὰ σώματος αὐτῶν οὐ ποιήσετε καὶ οὐ

pulueré: vt superinducere ré indignationē meā: & vindicta vlciscerer. Dedi sanguinē eius sup pertrā limpidissimā: ne operiretur. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati sanguinum cuius ego grandem faciam pyram Congere ossa que ignē succendā. Cōsumētur carnes: & coquatur vniuersa cōpositio: & ossa tabescēt. Pone quoq; eam sup prunas vacuā vt incalescat & liquefiat es ei⁹: & cōfletur in medio eius inquinamentū ei⁹: & cōsumatur rubigo ei⁹. Multo labore sudatū ē: & nō exiuit de ea nimia rubigo eius neq; p ignē. Immūdicia tua execrabilis: quia mūdare te volui & nō es mūdata a fordibus tuis. Sed nec mūdaberis prius: donec quiescere faciā indignationē meā in te. Ego dñs locutus sum. Veni & faciā: nō transeā: nec parcā nec placabor. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Iuxta vias tuas & iuxta adinuentiões tuas iudicabo te dicit dñs. Et factū est verbū dñi ad me dicens. Fili hominis: ecce ego tollo a te ∞∞∞∞∞∞∞∞ desiderabile oculorum tuorum in plaga: & non planges neq; plorabis: neq; fluent ∞∞∞∞∞∞∞∞ lachryme tue. Ingemisce tacens: mortuoꝝ luctū non facies. Corona tua circūligata sit tibi: & calciamēta tua erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis: nec cibos lugentium comedes. ∞∞ Locut⁹ sum ergo ad populū mane: & mortua ē vxor mea vespere. Feci q̄ mane sicut precepat mihi. Et dixit ad me populus. Quare nō indicas nobis qd ista significēt que tu facis? Et dixi ∞ ad eos. Sermo dñi factus est ad me ∞∞∞∞∞∞∞∞ dicens. Loquere domui israel. Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞ dicit dominus deus. Ecce ego polluam ∞∞∞∞∞ sanctuariū meū: supbiā iperii vri: & desiderabile oculorū vestrorū: & sup quo pauet aia vra: & filii vestri & filie vestre quas reliquistis gladio cadēt: & facietis sicut feci. Ora

עָלָיו עָפָר׃ לָהַעֲלוֹת חֵמָה לִנְקֹם
נָקָם נָתַתִּי אֶת דָּמָהּ עַל צְחִיחַ סָלַע
לְבִלְתִּי הֻכָּסוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם אֲנִי
אַגְדִּיל הַמְּדוּרָה׃ הַרְבֵּה הָעֲצִים
הַדְלֵק הָאֵשׁ הַתֵּם הַבָּשָׂר וְהַרְקַח
הַמִּרְקָחָה וְהָעֲצָמוֹת יֶחֱרוּ׃ וְהַעֲמִידָהּ
עַל נַחְלֵיהָ רֵקָה לְמַעַן תֶּחֱמָּה וְחָרָה
נְחשְׁתָּהּ וְנִתְכָּה בְתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ
תֻּתַּם חֶלְאָתָהּ׃ תַּאֲנִים הֶלְאָתָה וְלֹא
תֵצֵא מִמֶּנָּה רַבַּת חֶלְאָתָהּ בָּאֵשׁ
חֶלְאָתָהּ׃ בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן טִהַרְתִּיךְ
וְלֹא טָהַרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהָרִי
עוֹד עַד הֲנִיחִי אֶת חֲמָתִי בָּךְ׃ אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא
אֶפְרַע וְלֹא אָחוֹס וְלֹא אֶנָּחֵם
כִּדְרָכַיִךְ וּכְמַעַלְלוֹתַיִךְ שָׁפְטוּךְ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמֵּךְ
אֶת מַחְמַד עֵינַיִךְ נְגֹפָה וְלֹא
תִסְפֹּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא
דִּמְעָתֵךְ׃ הֵאָנֵק דָּמִים מֵתִים אֵבֶל לֹא
תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חָבוֹשׁ עָלֶיךָ וְנַעֲלֶיךָ
תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל
שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃
וְאֲדַבֵּר אֶל הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת אִשְׁתִּי
בָּעֶרֶב וָאַעַשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ
מַה אֵלֶּה לָנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה׃ וָאֹמַר
אֲלֵיהֶם דְּבַר יְהוָה הָיָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת
מִקְדָּשִׁי גְּאוֹן עֻזְּכֶם מַחְמַד עֵינֵיכֶם
וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וַעֲשִׂיתֶם
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שָׂפָם לֹא

תַּעֲשׂוּ׃ וְלֶחֶם֙ אֲנָשִׁ֣ים לֹ֣א תֹאכֵ֔לוּ וּפְאֵרֵיכֶ֥ם עַל־רָאשֵׁיכֶ֖ם וְנַעֲלֵיכֶ֣ם
תְּבַרְנְלֵיכֶ֣ם לֹ֣א תָסֻ֔פְדוּ וְלֹ֥א תִבְכּ֖וּ וְנִמַּקְתֶּ֣ם בַּעֲוֹנוֹתֵיכֶ֑ם וְנַהֲמֹתֶ֖ם
אִ֣ישׁ אֶל־אָחִ֔יו׃ וְהָיָ֥ה יְחֶזְקֵ֖אל לָכֶ֑ם לְמוֹפֵ֣ת כְּכֹ֤ל אֲשֶׁר־עָשָׂה֙ תַּעֲשׂ֔וּ
בְּבוֹאָ֖ה וִידַעְתֶּ֥ם כִּי־אֲנִ֖י אֲדֹנָ֥י יְהוִֹֽה׃ וְאַתָּ֣ה בֶן־אָדָ֗ם הֲלוֹא֩ בְּי֨וֹם
קַחְתִּ֜י מֵהֶ֣ם ׀ אֶת־מָעוֹז֣ מְשׂ֣וֹשׂ תִּפְאַרְתָּ֗ם אֶת־מַחְמַ֤ד עֵינֵיהֶם֙ וְאֵ֣ת
מַשָּׂ֣א נַפְשָׁ֔ם בְּנֵיהֶ֖ם וּבְנוֹתֵיהֶ֑ם׃ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא יָבוֹא֙ הַפָּלִ֣יט אֵלֶ֔יךָ
לְהַשְׁמִ֥יעַ אָזְנָֽיִם׃ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא יִפָּתַ֤ח פִּ֙יךָ֙ אֶת־הַפָּלִ֔יט וְתִדַּבֵּ֖ר וְלֹֽא־
תֵאָלֵ֣ם עוֹד֮ וְהָיִ֣יתָ לָהֶם֒ לְמוֹפֵ֔ת וְיָדְע֖וּ כִּֽי־אֲנִ֥י יְהוָֽה׃

Cap.xxv.

וַיְהִ֥י דְבַר־יְהוָ֖ה אֵלַ֣י לֵאמֹ֑ר׃ בֶּן־אָדָ֗ם שִׂ֤ים פָּנֶ֙יךָ֙ אֶל־בְּנֵ֣י עַמּ֔וֹן
וְהִנָּבֵ֖א עֲלֵיהֶֽם׃ וְאָמַרְתָּ֣ לִבְנֵ֣י עַמּ֗וֹן שִׁמְעוּ֙ דְּבַר־אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה כֹּ֥ה
אָמַ֖ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה יַ֣עַן אָמְרֵ֤ךְ הֶאָח֙ אֶל־מִקְדָּשִׁ֣י כִּֽי־נֶחֱלָ֔ל וְאֶל־אַדְמַ֥ת
יִשְׂרָאֵ֖ל כִּי־נָשַׁ֑מָּה וְאֶל־בֵּ֥ית יְהוּדָ֖ה כִּי־הָלְכ֥וּ בַגּוֹלָֽה׃ לָכֵן֙ הִנְנִ֣י
נְתָנֵ֔ךְ לִבְנֵ֥י קֶ֖דֶם לְמוֹרָשָׁ֑ה וְיִשְׁבְּנ֤וּ טִירוֹתֵיהֶם֙ בָּ֣ךְ נְתָנ֤וּ מְעוֹנוֹתָם֙
בָּ֣ךְ הֵ֔מָּה יֹאכְל֥וּ פִרְיֵ֖ךְ וְהֵ֣מָּה יִשְׁתּ֑וּ חֲלָבֵ֖ךְ׃ וְנָתַתִּ֣י אֶת־רַבָּ֗ה לִנְוֵה־
גְמַלִּים֙ וְאֶת־בְּנֵ֣י עַמּ֔וֹן לְמַרְבַּ֖ץ צֹ֑אן וִידַעְתֶּ֣ם כִּֽי־אֲנִ֔י יְהוָ֖ה כִּֽי־כֹ֣ה
אָמַ֣ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה יַ֣עַן מָחֲאֵ֤ךְ יָד֙ וְרָקַ֣עְךָ֔ בְּרַגְלֶ֖ךָ וַתִּשְׂמַ֣ח בְּכָל־
שָׁאטְךָ֔ בְּנֶ֖פֶשׁ אֶל־אַדְמַ֥ת יִשְׂרָאֵֽל׃ לָכֵן֙ הִנְנִ֣י נְטִיתִ֤י אֶת־יָדִי֙ עָלַ֔יִךְ
וּנְתַתִּ֖יךְ לָבַ֣ז לַגּוֹיִ֑ם וְהִכְרַתִּ֤יךְ מִן־הָעַמִּים֙ וְהַאֲבַדְתִּ֣יךְ מִן־הָאֲרָצוֹת֒
אַשְׁמִידֵ֔ךְ וְיָדַעַתְּ֖ כִּֽי־אֲנִ֥י יְהוָֽה׃

Trãsla.B.Vie.

amictu[r]nō[s]velabitis: [t] & cibos lugentiū[c]nō[b]comedetis. [c] Coronas habebitis[r]in[e]capitib? vr̃is:[b]& calciamenta [r]in pedib?.[t] Nō [s]plangetis[m]neq; [n]flebitis: [c]sed tabescetis[p]in iniquitatibus vestris:[q]& [r]vnusq; [q]gemet [t]ad [r]fratrem suū. [u]Eritq; [r]ezechiel [r]vobis ∞ [s]in portentū.[t] Iuxta oīa [b]que [c]fecit:[b]facietis: ∞∞ [c]cū venerit istud [r]& scietis [q]quia [b]ego [r]dñs [t]deus. ∞∞ [t]Et tu [m]fili [n]hominis [c]ecce [p]in die qua [q]tollam ∞∞ [r]ab eis [r]fortitudinē eorū & [u]gaudium [x]dignitatis: [r]& [r]desideriū [e]oculorū eorum [c]sup quo requiescūt [b]anime eorū: & [c]filios [r]& filias eorum: [e]in die ∞∞ [s]illa cum [r]venerit [x]fugiens [t]ad te [m]vt annunciet tibi: [c]in die inquam [b]illa [q]aperietur [r]os tuum ∞∞∞∞∞ [x]cum eo [r]qui fugit: [u]& loqueris [x]& non [r]silebis ∞ [r]vltra: [e]erisq; [b]eis [c]in portentum: [b]& scietis ∞∞∞ [c]quia [r]ego [e]dominus.

25.

[T] factus est [b]sermo [c]dñi [b]ad me: [c]dicens. [r]Fili [e]hois: [b]pone [e]faciē tuā [x]contra [t]filios [m]ammon: [n]& prophetabis [e]de eis: [b]& dices [q]filiis [r]ammon. ∞ [e]Audite [r]verbum [u]dñi [r]dei. [r]Hec [r]dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞ [e]dñs [b]deus. [c]Pro eo q̃ [b]dixisti [r]euge euge [r]super ∞ [e]sanctuariū meū: [b]qa [r]polluta est [x]& sup [t]terrā [m]israel: [n]q̃ desolata est: [p]& sup [q]domum [r]iuda [e]q̃ [r]ducti sunt [u]in captiuitatē: [r]idcir co [r]ecce ego [r]tradā te [e]filiis [b]oriētalib? [c]in hereditatē: [b]& collocabūt [c]caulas suas [r]in te: [e]& ponēt [b]in te [t]tentoria sua. [e]Ipsi [r]cōmedent [m]fruges tuas [n]& ipsi [e]bibent [u]lac tuum. [q]Daboq; [e]rabbath [r]in habitaculum [n]camelorum: [x]& [r]filios ∞ [r]ammon [e]in cubile [b]pecorum: [c]& scietis [b]quia [r]ego [r]dñs. [e]Quia [b]hec [r]dicit [x]dominus [t]deus. [m]Pro eo q̃ [n]plausisti [e]manu [p]& percussisti [q]pede: [r]& gauisa es [e]ex toto [r]affectu [r]sup [t]terram ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]israel. [e]Idcirco [b]ecce ego [c]extendam [c]manum meā [r]sup te: [e]& tradā te [b]in direptionē [t]gētiū [x]& interficiā te [r]de [m]populis [n]& perdam [e]de [p]terris & ∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]conterā: [r]& scietis [e]quia [r]ego [e]dominus. ∞∞∞∞∞∞

Trās.Gre.lxx.cū interp.lati.

δ solabimini: τ pane virος nō comedetis: τ
πεφακλιήσισθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε, καὶ αἱ
come vfe sup caput vrm. τ calciamenta
κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα
in pedib? vrīs. neq; plangetis neq; flebi-
ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, οὐ τεμὴ κόψησθε οὐτε μὴ κλαύση-
tis: τ cōsumemini in iniquitatib? vrīs: τ ἰδο-
τε, καὶ ἐντακήσεσθε ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑμῶν, καὶ πεσε-
labimini vnusq; fratrē suum: τ erit vobis ezechiel in portētū: τ scōm oia q̃cūq; fecit facie-
καλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσαι ὑμῖν ἰε-
tis: cū venerit hec cognoscetis qr ego dñs: τ
τε, ὅταν ἔλθη ταῦτα, ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ
tu fili hois nōne in die qñ ablulero
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν
fortitudinē eoꝝ ab eis: leuationē gllationis eo
ἰσχὺν αὐτῶν παρ' αὐτῶν τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐ-
rū: desiderabilia oculoꝝ eoꝝ: τ ele
τῶν, τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἔ-
nationē ale eoꝝ: filios eoꝝ τ filias
παρσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας
eoꝝ: in die illa veniet q̃ salu? fact? fuerit ad te:
αὐτῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ διασωζόμενος πρός σέ,
vt annunciet tibi in auribꝰ tuis: in die illa
τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτά σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
aperietur os tuū ad eū q̃ saluatus est: τ lo
διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν διασωζόμενον, καὶ λα-
loq̃ris: τ non reticebis vltra: τ eris eis in
λήσεις, καὶ οὐ μὴ κωφωθῇς ἔτι, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς
portēta τ cognoscent qr ego dñs.
τέρας καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.25.

[E]T factꝰ est sermo dñi ad me dicens: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis: obfirma faciem tuā ꝑ filios ammon
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν
τ ꝓphetā ad eos: τ vlcere filijs ammon:
καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἀμμῶν,
audite verbū adonai dñi. hec dicit adonai dñs
ἀκούσατε λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος
nꝰ: ꝓ eo q̃ dixisti euge euge sup scīa mea: qr̃ polluta sunt:
ος, ἀνθ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἁγιά μου, ὅτι ἐβεβηλώθη,
τ sup trā israel qr desolata ē: τ sup
καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ὅτι ἠφανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν
domū iuda qr abijt in captiuitate. idcirco
οἶκον τοῦ Ἰούδα ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ. διὰ τοῦ
ecce ego trado vos filijs cedem in
το ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδὲμ εἰς
hereditatem. τ firmabūt tentoria in ꝑcca
κατακληρονομίαν· καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν τῷ ἁμαρ-
to coꝝ in te: τ dabunt in te tabernacula
τίᾳ αὐτῶν ἐν σοί, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα
sua. ipi comedēt fructus tuos: τ ipi
αὐτῶν. αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρπούς σου, καὶ αὐτοὶ
bibent pinguedinē tuā: τ dabo ciuitates
πίονται τὴν πιότητά σου, καὶ δώσω τὴν πόλιν τοῦ
ammon in pascua camelorꝝ: τ filios ammon in pas
ἀμμῶν εἰς τομὰς καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν εἰς τὰ
cua ouium: τ scietis qr ego adonai do
μὰς προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἀδωναὶ κύ-
minꝰ. qr hec dicit dñs ꝓ eo q̃ plausisti manu
ριος· διότι τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρί
tua: τ ifonuisti pede tuo: τ gauisa es
σου, καὶ ἐφόφησας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπεχάρης τῇ ψυχῇ
tua sup trā israel. idcirco ecce ego extendā
σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν
manū meā in te: τ dabo te in direptionē in gē-
χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σὲ εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθ-
tib?: τ extermiabo te de ppīis: τ perdā te de
νεσιν, καὶ ἐξολεθρεύσω σε ἐκ τῶν φυλάων, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ
regiōib? ꝑditione: τ scies qr ego adonai
τῶν χωρῶν ἀπωλείᾳ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἀδωναΐ

dñs. hec dicit adonai dñs: pro eo qđ dixit moab κύριος· τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ὅτι εἶπεν μωὰβ
& seir: ecce sicut oēs gētes dom⁹ iuda: καὶ σηίρ, ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη ὁ οἶκος ἰούδα,
idcirco ecce ego disſoluam hūer moab de ciui διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ διαλύσω τὸν ὦμον μωὰβ ἀπὸ τῶ
tatib⁹ pmōtoriū eius electam trā domū bethieſimuth ſup πολεων ἀκροτηρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον βηθιεσιμουθ ἐπά
fōtem vrbis marittime filios orienti νω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας τοὺς υἱοὺς κέδεμ
ſup filios ammon vedi eos in hereditatem: ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν δέδωκα αὐτὴν εἰς κληρονομίαν,
vt non ſit memoria filioꝝ ammō in genti= ὅπως μὴ ᾖ μνεία τῶν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνε=
bus: & in moab faciam vltionem: & cognoſcent σιν, καὶ ἐν μωὰβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσον=
qꝫ ego dñs. hec dicit adonai dñs: pro eo qđ ται ὅτι ἐγὼ κύριος. τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν
fecit idumea in vlciſcendo eos vltionem ἐποίησεν ἡ ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν
in domū iuda: & mōꝫ retinuēt mali & vlti ſunt εἰς τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν καὶ ἐξεδίκη=
vltionē ab eis: ꝓpterea hec dicit adonai σαν δίκην ἀπ' αὐτῶν, διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ
dñs: & extendā manū meā ſup idumeam: κύριος, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν,
& exterminabo ex ea hoiem & pecus: & po= καὶ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ θήσο
nā eam deſertā: & de theman: & de ledan fugientes in μαι αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμάν, καὶ ἐκλεδὰν φεύγοντες ἐν
gladio cadent: & dabo vltionem meā ſup ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ
idumeam in manu ꝑpli mei iſrael: & facient τὴν ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου ἰσραηλ, καὶ ποιήσουσιν
in idumea iuxta iram meā: & iuxta furorē ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου, καὶ κατὰ τὸν θυμόν
meū: & cognoſcent vltionē meā dicit adonai μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει ἀδωναῖ
dñs. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: pro eo qđ dixerunt κύριος· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν
& feyr: ecce ſicut oēs gētes dom⁹ iuda: ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξανέσκε=
idcirco ecce ego diſſoluam hūer moab de ciui= σαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, τοῦ ἐξα
tatib⁹ pmōtoriū eius electam trā domū bethieſimuth ſup λεῶσαι ἀκροτηρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον βηθιεσιμουθ ἐπά
fōtem vrbis marittime filios orienti

Pxtiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xxvj.

וְהָרְסוּ מִגְדְּלֵיהָ וְסִתַּתִּי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אֹתָהּ לִצְחִיחַ סָלָע׃ מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה
לָבַז לַגּוֹיִם׃ וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֶּהֳרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים
בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל
וְעַם רָב׃ בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יִתֵּן נְתָנֵךְ עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ
סֹלְלָה וְהָקִים עָלַיִךְ צִנָּה׃ וּמָחִי
קָבָלוֹ יִתֵּן בְּחֹמוֹתַיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ
יִתֹּץ בְּחַרְבֹתָיו׃ מִשִּׁפְעַת סוּסָיו יְכַסֶּךָ
אֲבָקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וְרֶכֶב
תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ בְּשַׁעֲרֶיךָ
כִּמְבוֹאֵי עִיר מְבֻקָּעָה׃ בְּפָרָסוֹת
סוּסָיו יִרְמֹס אֶת כָּל חֻצוֹתַיִךְ עַמֵּךְ
בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצֵּבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ
תֵּרֵד׃ וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ
וְהָרְסוּ חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ
יִתֹּצוּ וַאֲבָנַיִךְ וְעֵצַיִךְ וַעֲפָרֵךְ
בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ׃ וְהִשְׁבַּתִּי הָמוֹן
שִׁירָיִךְ וְקוֹל נְבֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמַע
עוֹד׃ וְנָתַתִּיךְ לְצִחְיַח סָלַע מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד
כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר
הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ בָּאֲנָק חָלָל
בַּהֲרֹג הֶרֶג בְּתוֹכֵךְ בְּרַעֲשׁוֹ הָאֲיִים׃
וְיָרְדוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי
הַיָּם וְהִסִּירוּ אֶת מְעִילֵיהֶם וְאֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ
עַל הָאָרֶץ יֵשְׁבוּ וְחָרְדוּ לְרִגְעִים
וְשָׁמְמוּ עָלַיִךְ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה

Trãsla.B.Vie.

et destruent turres eius.
Et radã puluerẽ eius de ea: & dabo eam in limpidissimã petrã: siccatio sagenarũ erit in medio maris: quia ego locutus sum: ait dominus deus & erit in direptionẽ gentibus.
Ille quoq; ei q̃ sunt in agro gladio interficientur: & scient quia ego dominus.
Quia hec dicit dñs deus.
Ecce ego adducã ad tyrum nabuchodonosor regẽ babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu
populoq; magno.
Filias tuas q̃ fũt in agro gladio interficiet: & circũdabit te munitiõib?: & cõportabit aggerẽ in gyro.
Et eleuabit cõtra te clypeũ.
& vẽeas & arietes tẽpabit in muros tuos:
& turres tuas destruet ī armatura sua.
Inũdatiõe eq̃rũ eius opiet te puluis cori.
a fomitu eqtũ & rotarũ & currũ mouebũtur muri tui.
Cũ ingressus fuerit portas tuas q̃si per introitũ vrbis dissipate:
vngulis equoꝝ suoꝝ cõculcabit oms plateas tuas: pplm tuũ gladio cedet: & statue tue nobiles in terrã corruẽt.
Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruet muros tuos:
& domus tuas pclaras subuertẽt: & lapides tuos & ligna tua & puluerẽ tuũ in medio aquarũ ponẽt.
Et gescere faciam multitudinẽ cãticorũ tuoꝝ: & sonitꝰ cithararũ tuarũ nõ audietur amplius.
Et dabo te in limpidissimã petrã: siccatio sagenarũ eris: nec edificaberis vltra quia ego dñs locut? sum dñs deus.
Hec dicit dñs deus de tyro.
Nũqd nõ a sonitu ruine tue & gemitu interfecto rũ tuoꝝ cũ occisi fuerint in medio tui:
cõmouebũtur insule & descendẽt de sedibus suis oẽs principes maris:
& auferent exuuias suas: & vestimẽta sua varia abiiciẽt & in duẽtur stupore.
In terra sedebũt: & attoniti sup repentino casu tuo admirabũtur assumẽtes super te lamentũ

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

καὶ καθελοῦσιν τοὺς πύργους σου καὶ λικμήσω τὸν χοῦν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λεοπετρίαν, ἁγνμὸς σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ λελάληκα λέγει κύριος κύριος: καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
filie eius in agro gladio interficientur & scient quia ego dñs.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος: ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ τὸν ναβουχοδονοσορ βασιλέα βαβυλῶνος ἀπὸ βορρᾶ, βασιλεὺς βασιλέων ἐστίν, μετ' ἵππων καὶ ἁρμάτων καὶ ἱππέων καὶ συστάσεως ἐθνῶν πολλῶν σφόδρα, οὗτος τὰς θυγατέρας σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ δώσει ἐπὶ σὲ προφυλακήν, καὶ περιοικοδομήσει σε, καὶ περιβαλεῖ σοι τάφρον, καὶ περιοικοδομήσει ἐπὶ σὲ χάρακα κύκλῳ, καὶ ἀναστήσει ὅπλα καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ· ἀπέναντί σου τὰς πύλας σου ὡς ἐπαυρευόμενος εἰς πόλιν ἐκ πεδίου ἐν ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ κατασατήσουσιν πάσας
plateas tuas: pplm tuũ gladio interficiet: & statuas fortitudinis tue in terrã deducet: & depdabitur potentiã tuã: & spoliabit facultates tuas.
καὶ τὰς πλατείας σου, τὸν λαόν σου μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἰσχύος σου ἐπὶ τὴν γῆν καταξέει, καὶ προνομεύσει τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου,
& destruet muros tuos & domos tuas desiderabiles subuertet: & lapides tuos & ligna tua & puluerẽ tuũ in medio maris iniciet.
καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου καὶ τὰ ξύλα σου καὶ τὸν χοῦν σου ἐν μέσῳ θαλάσσης ἐμβαλεῖ· καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῆς
& destruet multitudinẽ cãticorũ tuoꝝ & vox psalteriorũ tuorũ nõ audiet ultra:
ᾠδῆς σου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι,
& dabo te ī limpidissimã petrã. siccatio sagenarũ eris: nõ edificaberis vltra quia ego locut? sum dicit dñs deus.
καὶ δώσω σε εἰς λεοπετρίαν· ἁγνμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς ἔτι, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῇ σῇ
Hec dicit dñs deus de tyro.
a voce ruine tue cũ gemuerit vulneratus tui & occisi fuerint in medio tui cõmouebunt insule:
ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας σου ἐν σφαγῇ μαχαιρᾶς ἐν μέσῳ σου σεισθήσονται αἱ νῆσοι, καὶ κατα
& descendent de sedibus suis oẽs principes maris: & auferent coronas suas: & vestimẽta sua varia
βήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφελοῦνται τὰς μίτρας αὐτῶν· καὶ τὰ ἱματισμὰ αὐτῶν τὰ ποικίλα
& in duẽtur stupore: sup terrã sedebũt & formidabũtur subito: & gement sup te: & assument sup te lamentũ
ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐπὶ γῆν καθεδοῦνται καὶ φοβηθήσονται ἐξαίφνης καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ, καὶ λήψονται ἐπὶ σὲ

e dicent tibi: quõ perijsti: & dissipata es in mari
καὶ ἐροῦσίν σοι, πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐν θαλάσσῃ
vrbs laudata? q̃ fuit fortis in mari ipa
ἡ πόλις ἡ ἐπαινετή; ἥτις ἐγένετο ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐτῆς,
e habitantes eam: q̃ dedit timorẽ sui oĩbus
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, οἳ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι
hitantib⁹ eam: & formidabunt insule a
τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἧ
die ruine tue: & turbabunt insule in
μέρας πτώσεώς σου, καὶ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ
mari ab exitu tuo. q̃ hec dicit dñs do
θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύ
min⁹: cum dedero te vrbẽ desolatam sic̃ ciuitates q̃ nõ
ριος, ὅταν δῶ σε πόλιν ἠρημωμένην ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ
habitabuntur: cũ reduxero ego sup te abyssum
κατοικηθησομένας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον
& cooperiet te aqua multa: & deducet te
καὶ κατακαλύψει σε ὕδωρ πολύ, καὶ καταβιβάσει σε
ad descendentes in fouea ad pplm̃ sempiternũ: & collocabo te i pfundis locis sic̃ solitudinẽ eternã cũ descen
κατοικιᾷ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ κατα
dentibus in fouea: vt nõ habiteris sup terrã viue:
βαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικηθῇς ἐπὶ γῆν ζωῆς,
pditionẽ te dabo: & nõ eris vltra: & requireris
ἀπώλειάν σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπαρξεις ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ
& nõ inueneris in eternũ dicit adonai dñs.
καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα λέγει κύριος κς'. Ca.27.

A ΚΑΙ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: & tu fili
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hois: assume sup for lamẽtũ: & dices for habitã
ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ σὸν θρῆνον, καὶ ἐρεῖς τῷ σόρ τῇ κατοι
ti in introitu maris emporio popu
κούσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης τῷ ἐμπορείῳ τῶν λα
lor⁹ ab insulis multis: hec dicit adonai dñs for:
ῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν, τάδε λέγει κύριος τῇ σόρ,
tu dixisti ego circundedi mihi decorẽ meũ in corde
σὺ εἶπας ἐγὼ περιτέθεικα ἐμαυτῇ κάλλος μου· ἐν καρδίᾳ
maris finimẽti tui: fili tui circũdederũt tibi decorẽ cedrus
θαλάσσης τὰ ὅριά σου, υἱοί σου περιέθηκάν σοι κάλλος κέδρος
ex sanir edificabũt: naues tabulas cupressi ex
ἐκ σανιρ ᾠκοδομηθήσεται, νῆες σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ
libano capte sunt: vt facerent tibi malos ad iegnos:
λιβάνου ἐλήφθησαν, τοῦ ποιῆσαί σε ἱστοὺς ἐλατίνους,
de basan fecerunt remos tuos:
ἐκ τῆς Βασανήτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σου, τὰ
tẽpla tua fecerunt ex ebore: domos sylueſtres
ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις
de insulis chetthim: byssus cũ varietate
ἀπὸ νήσων τῶν Χεττιείμ, βύσσος μετὰ ποικιλίας
de egypto facta ẽ tibi in stratu: vt circũdaret te
ἐξ Αἰγύπτου ἐγένετό σοι ἐν στρωμνῇ, τοῦ περιθέναί σοι
glia & operiret te: hyacinth⁹ & purpura ex
δόξαν καὶ περιβαλεῖν σε, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν
insulis elisse. & facta sunt opertoria tua. & pirin
νήσων Ἐλισαί· καὶ ἐγένοντο περιβόλαιά σου. καὶ οἱ ἄρ=
cipes tui hitantes sidonẽ & aradij fue
χοντές σου οἱ κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀράδιοι ἐγένοντο
rũt remiges tui. sapiẽtes tui sor q̃ erant in te:
οἱ κωπηλάται σου. οἱ σοφοί σου σὸρ οἱ ἦσαν ἐν σοί,
B ipsi gubernatores tui: senjores biblioꝝ: &
οὗτοι κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ
sapientes eor⁹ q̃ erant in te: ipi ꝓfortabãt
οἱ σοφοὶ αὐτῶν οἱ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν
ꝓsilitũ tuã: & oẽs naues maris & nauta earũ
βουλήν σου, καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ
remiges eaꝝ. facti sunt tibi in occidentẽ occi
οἱ κωπηλάται αὐτῶν. ἐγένοντό σοι ἐπὶ δυσμὰς δυ=
dentis perse: & lydi & libyes
σμῶν πέρσαι, καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες οοοο

Pagnin.	Trãsla. B. Mie.	Trãs. Gre. lxx. cũ interp. lati.
בְּחִילֵךְ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבָע תָּלוּ בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ הֲדָרֵךְ׃ בְּנֵי אַרְוָד	in exercitu tuo viri bellatores tui: clypeũ & galeã fuſpenderũt in te: filij aradij	erant in exercitu tuo viri bellatores tui peltas ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου ἄνδρες πολεμισταί σου πέλτας, galeas fuſpenderũt in te: iſti dederũt καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοί, οὗτοι ἔδωκαν τὴν
וְחֵילֵךְ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שֶׁלְטֵיהֶם תָּלוּ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃	fortitudo tua ſup muros tuos in circuitu: ſed & pygmei erãt in turribꝰ tuis pharetras ſuas ſuſpẽderũt in muris tuis p gyrum. Ipſi cõpleuerũt pulchritudinẽ tuã.	gloriam tuã: filij aradioꝝ: & fortitudo tua ſup muros tuos in circuitu. ſed & medi in turribꝰ tuis e- δόξαν σου, υἱοὶ ἀραδίων, καὶ ἡ δύναμίς σου ἐπὶ τῶν τει- χέων σου κύκλῳ. ἀλλὰ καὶ μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου ἦ- σαν φύλακες· τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν
תַּרְשִׁישׁ סֹחֲרֵתֵךְ מִרֹב כָּל הוֹן בֶּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעֹפֶרֶת נָתְנוּ בְּעַזְבוֹנַיִךְ׃	Carthaginẽſes negociatores tui a multitudie cũctarũ diuitiaꝝ: argẽto: ferro: ſtãno: plũboq repleuerũt nũdinas tuas.	ppugnacula tua: i circuitu iſti pfecerũt tuã decorẽ. cal- χηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους δυνάμεώς σου, ἀργύ- ριον καὶ χρυσίον καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον καὶ κασίτερον
יָוָן תֻּבַל וּמֶשֶׁךְ הֵמָּה רְכָלַיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ׃	Grecia & tubal & moſoch ipſi inſtitores tui: mãcipia & vaſa erea adduxerũt pplo tuo de domo thogorma	& plũbo dederũt foꝛũ tuũ. grecia vniuerſa καὶ μόλιβδον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου· Ἑλλὰς πᾶσα, καὶ τὰ παρατείνοντα αὐτῆς, ἐνεπορεύοντο ἐν σοὶ ἐν ψυ-
בֵּית תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפִרְדִּים נָתְנוּ עִזְבוֹנַיִךְ׃ בְּנֵי דְדָן רְכָלַיִךְ אִיִּים	eqs & eqtes & mulos ad duxerũt ad forũ tuũ. Filij dedan negociatores tui.	mabꝰ hoim: & vaſa erea dederũt mercature χαῖς ἀνθρώπων, καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἐμπορίαν
רַבִּים סְחֹרֶת יָדֵךְ קַרְנוֹת שֵׁן וְהוֹבָנִים הֵשִׁיבוּ אִשְׁכָּרֵךְ׃ אֲרָם	Inſule mite negotiatio manꝰtue Dẽtes eburneos & hebeninos mutauerũt in precio tuo. Syrus	tue de domo thergama equos & equites: & mulos σου ἐξ οἴκου θεργαμὰ ἵππους καὶ ἱππεῖς, καὶ ἡμιόνους dedeꝛt nũdinas tuas filij rhodioꝝ mercatores tui ab inſulis ἔδωκαν ἀγοράν σου υἱοὶ ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων
סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנַיִךְ׃	negociator tuꝰ. Propter multitudinẽ operũ tuorũ guttã & purpurã & ſcutulata & byſſum & ſericũ & chodchod pposuerũt	inſtiplicauerꝫ negotiationẽ tuã dentes elephantinos: & ἐπληθύναν τὴν ἐμπορίαν σου ὀδόντας ἐλεφαντίνους, καὶ
יְהוּדָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רְכָלַיִךְ בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנָּג וּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן וְצֳרִי נָתְנוּ כַּעֲרָבֵךְ׃	in mercatu tuo. Iuda & terra iſrael ipſi inſtitores tui in frumẽto primo bal ſamũ & mel & oleũ & reſinã pposuerũt in nundi- nis tuis. Damaſcenus ne-	hiſ q introducebant reddebas mercedes tuas homi- τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδου τοὺς μισθούς σου ἀνθρώ- νες negociatiõnẽ tuã a inſtitudie mercatus tui in πους ἐμπορίαν σου ἀπὸ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἐν
דַּן וְיָוָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ בַּרְזֶל עֲשׂוּת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ׃	gociator tuꝰ. in multitudi ne operũ tuorũ: in mul-	aphec ſtactẽ: & purpuram & byſſum & variae ἀφὴκ σαχσήν, καὶ πορφύραν καὶ βύσσον καὶ ποικίλμα-
הָיָה דְּדָן רַכָּלְתֵּךְ בִּגְדֵי חֲפֻשָּׁה לִרְכָבָה עֲרָב וְכָל נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה	titudine diuerſarũ opũ: in vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan &	res de tharſio: & raamoth & coddhod dederũt nũdi- τα ἐκ ταρσεῖς, καὶ ῥααμὼθ καὶ κοδχὸδ ἔδωκαν τὴν ἀγο-
נִשְׂאִים כָּרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים בָּהֶם סֹחֲרֵי יָדֵךְ בְּנֵי שְׁבָא וְרַעְמָה	grecia & mozel in nũdi- nis tuis ppoſuerũt ferrũ fabrefactũ ſtactem & ca	nas tuas tudas: & filij iſrael. iſti negociatores tui in ρὰν σου Ἰούδας, καὶ υἱοὶ Ἰσραήλ. οὗτοι ἔμποροί σου ἐν
הֵמָּה רָכְלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל בֹּשֶׂם וּבְכָל אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנַיִךְ׃ חָרָן	lamũ in negociatiõe tua. Dedan iſtitores tui in ta petib? ad ſedẽdũ. Arabia & vniuerſi principes cedar ipi negociatores manus tue cũ agnis & arieti	frumẽti pmercio: vnguẽtoꝝ & pmũ mel & oleum & σίτου πράσει, καὶ μύρων καὶ πρῶτον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ
וְכַנֶּה וְעֶדֶן רַכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד רַכְלְתֵּךְ׃ הֵמָּה רָכְלַיִךְ בְּמִכְלֹלִים	bus & hedis venerũt ad te negociatores tui. Vendi	reſinam dedeꝛt in nundinis tuis. damaſcus ne- ῥητίνην ἔδωκαν εἰς τὸν σύμμιγτόν σου· δαμασκὸς ἐμ-
בִּגְלוֹמֵי תְּכֵלֶת וְרִקְמָה וּגְנָזֵי בַרְמִים בַּחֲבָלִים חֲבֻשִׁים וַאֲרָזִים בְּמַרְכֻלְתֵּךְ׃	tores & ſaba & rema ipſi negociatores tui: cũ vni- uerſis primis aromatib? & lapide pcioſo & auro	gotiatio tua in mltitudie opeꝝ tuoꝝ ex mltitudie fortitudis πορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου ἐκ πλήθους δυνάμεώς
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ מַעַרְבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וַתִּכָּבְדִי מְאֹד בְּלֵב יַמִּים׃	qđ pposuerũt in mercatu tuo. Arã & chẽne & edẽ negociatores tui. Saba aſſur & chelmach vẽdi-	tue. oīs vinũ ex chelmon: & lanã lucidã de mile- σου. πάσης οἴνος ἐκ χελμών, καὶ ἔριον σίλβον ἐκ μιλή-
הוֹנֵךְ וְכָל מִקְנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ לֹא יִפֹּלוּ רַכְלַיִךְ בְּיוֹם מְפַלַּת חוֹמָה׃	tores tui: ipſi negociato res tui: multipharia in volucrib hyacithi & po lymito & gazarũ & pcio	to: dan & iauan & mooſil in nũdinis tuis. fer- του, δὰν καὶ ἰαουὰν καὶ μοόσιλ εἰς τὴν ἀγοράν σου. σί- rum operatum & rote in pmixtione tua δηρος ἐργασμένος καὶ τροχοὶ ἐν τῷ συμμίχτῳ σου
	fa & q obuolute & aſtricte erant funib: cedros ſcã hẽbãt i negociatõib tuis. naues maris principes tui in negociatiõe tua: & re-	ſunt dedan negociatores tui cũ iumẽtis electis ad εἰσὶν δαιδὰν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς currus: arabia & oẽs principes cedar. iſti ἅρματα, ἀραβία καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες κηδάρ. οὗτοι negociatores p manũ tuã camelos: & artetes: & ag- ἔμποροί διὰ χειρός σου καμήλους, καὶ κριούς, καὶ ἀμ- nos in qb negotiantur te negociatores tui ſaba: & νοὺς ἐν οἷς ἐμπορεύονταί σε οἱ ἔμποροί σου σαβά, καὶ ragma: tpi negotiatores tui cũ primis aromatib & ῥαγμά, αὐτοὶ ἔμποροί σου μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων καὶ
	pleta es & glũificata nimis	lapidib pcioſis q & aurum dederũt mercatũ tuũ. charan: & ch- λίθων τιμίων οἱ καὶ χρυσίον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου. χαράν, καὶ χα- naan & edan: iſti negociatores tui. ſaba & aſſur: & chalmad ναὰν καὶ ἀδὰν, οὗτοι ἔμποροί σου. σαβὰ καὶ ἀσσούρ, καὶ χαλμὰδ negociatores tui ferẽtes negotiatiõnẽ i mltifariã & volucrib hyacinthi: ἔμποροί σου φέροντες ἐμπορίαν ἐν μοχαλίμ καὶ γαλίμ ὑακίνθου, & polymita & theſauros electos colligatos in funib καὶ ποικιλίαν καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς καὶ αδελμὼθ ἐν χοινίοις & cypreſſine naues in eis. negotiatio tua in mltitudie καὶ κυπαρίσσινα πλοῖα ἐν αὐτοῖς· ἡ ἐμπορία σου ἐν τῷ πλήθ- cõmixtionũ tuaꝝ: & repletaces: & aggũuataces nimis τῶν συμμίχτων σου, καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα

in cordib⁹ maris. ἐν καρδίαις θαλασσῶν. ἐν ὕδατι πολλῷ ἤγαγόν σε οἱ κωπῆ
ges tui. spūs austri cōtriuit te in corde ma= λάς σου. πνεῦμα ⸗ νότου συνέτριψέν σε ἐν καρδίᾳ θα=
ris. potentie tue: ⁊ merces tua ⁊ cōmixti λάσσης· αἱ δυνάμεις σου, καὶ ὁμιλός σου καὶ οἱ σύμμικτοί
F tui: ⁊ remiges tui: ⁊ gubernatores tui ⁊ con= σου, καὶ οἱ κωπηλάται σου, καὶ οἱ κυβερνῆται σου καὶ οἱ σύμ
silliarij tui: ⁊ pmiscentes pmixtione tuā: ⁊ βουλοί σου, καὶ οἱ ἐπιμιγνύντες τὴν ἐπιμιξίαν σου, καὶ
oēs viri bellatores tui in te: ⁊ vniuersa πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί σου ἐπὶ σοί, καὶ πᾶσα ἡ
pgregatio tua in medio tui cadent in corde ma= συναγωγὴ σου ἐν μέσῳ σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ θαλάσ
ris. in die ruine tue ad vocē clamo σης· ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πτώσεώς σου πρὸς τὴν φωνὴν τῆς κραυ
ris tui gubernatores tui tiore timebunt: ⁊ descē γῆς σου οἱ κυβερνῆται σου φόβῳ φοβηθήσονται, καὶ κατα
dent a nauibus suis omnes remiges βήσονται ἀπὸ τῶν πλοίων αὐτῶν πάντες οἱ κωπηλάται
tui: ⁊ naute tui: ⁊ prete maris σου, καὶ οἱ ἐμβάται σου, καὶ οἱ πρωρεῖς τῆς θαλάσσης
sup tra stabunt: ⁊ eiulabunt sup te voce ἐπὶ τὴν γῆν στήσονται, καὶ ἀλαλάξουσιν ἐπὶ σὲ τὴν φωνὴν
suā: ⁊ clamabūt amare: ⁊ imponent trā sup αὐτῶν, καὶ κεκράξονται πικρόν, καὶ ἐπιθήσουσιν γῆν ἐπὶ
caput coy: ⁊ cinerē subterneut: ⁊ radent τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ σποδὸν ὑποστρώσονται, καὶ ξυρήσον
sup te calui⁹ um: ⁊ accingentur cilicio: ⁊ ται ἐπὶ σοὶ φαλάκρωμα, καὶ περιζώσονται σάκκον, καὶ
G plorabunt sup te in amaritudie anime: ⁊ planctū κλαύσονται ὑπὲρ σοῦ ἐν πικρασμῷ ψυχῆς, καὶ κοπετὸν
amar⁹ assument sup te ⁊ assument sup te filij,eo πικρὸν λήψονται ἐπὶ σὲ καὶ ἀναλήψονται ἐπὶ σὲ οἱ υἱοὶ αὐ
rū laimētū ⁊ plangēt planctu sor. ds sicut ty= τῶν θρῆνον καὶ θρηνήσουσιν θρῆνημα σόρ· τίς ὡσεὶ Τύ=
r⁹ q̄ cōticuit in medio maris: quātā fuge ρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης; πόσον τινα ἐν=
ris mercedē a mari: implestī gētes a multitu πίπλη μισθὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης; ἐν ἔθνεσιν ἐπλήσας ἐθνη ἀπὸ τοῦ πλή
die tue: ⁊ a cōmixtione tua ditasti om= θους σου, καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου ἐπλούτισας πάν
nes reges ⁊c. nūc ātrita es in mari in τας βασιλεῖς τῆς γῆς· νῦν δὲ συνετρίβης ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐν
pfūditate aq̄ cōmixtio tua ⁊ oīs cōgregatio tua βάθει ὕδατος ὁ σύμμικτός σου καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου
in medio tui. ccciderūt oēs remiges tui oēs ἐν μέσῳ σου. ἔπεσον πάντες οἱ κωπηλάται σου πάντες οἱ
habitantes insulas ptristabunt sup te: ⁊ re= κατοικοῦντες τὰς νήσους συγκάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ οἱ βα
ges eaꝝ stupore stupescent ⁊ flebit facti σιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται καὶ δακρύσει τὸ πρόσω
es coꝝ: negociatores a gētib⁹ sibilauerūt sup te: pditio πον αὐτῶν, ἐμπο[illegible] ἀπὸ ἐθνῶν ἐσύρισαν ἐπὶ σέ, ἀπώλεια
facta es ⁊ nō vltra eris in eternū. ἐγένου καὶ οὐκ ἔτι ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.28.

ℭT fact⁹ ē sermo dñi ad me vicens: ⁊ tu fili hoīs: dic Καὶ ἐγένετο λόγος κυ πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθ, εἰπὸν τῷ
pncipi tyri: hec dicit adonai dñs. p eo qꝺ exaltatū ē cor tuū: ἄρχοντι Τύρου, τάδε λέγει ἀδωναὶ κς· ἀνθ ὧν ὑψώθη ἡ καρδία σου,
⁊ dixisti de⁹ sum ego: hitationē dei hitani in corde ma= καὶ εἶπας θεὸς εἰμὶ ἐγώ, κατοικίαν θεοῦ κατῴκηκα ἐν καρδίᾳ θαλάσ
ris: tu āt es hō ⁊ nō de⁹: ⁊ dedisti cor tuū q̄si cor σης, σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός, καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρ
dei: nūqd sapiētior es tu daniele? sapietes nō erudierunt δίαν θεοῦ, μὴ σοφώτερος εἶ σὺ Δανιήλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν
te disciplina tua: nūqd i scientia tua aut in prudētia tua feci= σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν, μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου ἐποί
sti tibi fortitudinē: ⁊ acquisisti argētū ⁊ aurū in ησας ἑαυτῷ δύναμιν, καὶ περιεποιήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐν
thesauris tuis: aut i multa scientia tua ⁊ negotiatiōe tua τοῖς θησαυροῖς σου, ἢ ἐν τῇ πολλῇ ἐπιστήμῃ σου καὶ τῇ ἐμπορίᾳ σου

r in corde⁶ maris. ⁹ In aqs multis⁸ adduxerunt te oꝝ remiges ᵐ tui. ⁿ Ventus ᵒ auster ᵖ contriuit te. ooo ᵍ In corde ʳ maris⁸ duitie tue: ˢ & thesauri tui: & multiplex instrumentū tuū. ˣ Naute tui ʳ gubernatores tui ˢ tenebāt ᵗ suppellectilē tuā: ᵇ & pop⁹ tuo p̄erant: ᶜ viri q̄ꝫ ᵈ bellatores tui ᵉ q erāt ᶠ in te ᵍ cum vniuersa ʰ multitudine tua ⁱ q̄ est ᵏ in medio tui: ⁿ cadēt ᵒ i corde ᵖ maris ᵍ in die ʳ ruine tue. ˢ A sonitu ᵗ clamoris ᵘ gubernatorū tuoꝝ ˣ cōturbabūtur ʸ classes: ᶻ & descēdēt ᵃ de naub⁹ suis ᵇ oēs ᶜ q tenebant ᵈ remū. ᵉ Naute & ᶠ vniuersi ᵍ gubernatores ʰ maris ⁱ in ᵏ terra ˡ stabūt ᵐ & eiulabūt ⁿ sup te ᵒ voce magna ᵖ & clamabūt ᵍ amare. ʳ Et supiacīēt ˢ puluerē ᵘ capitibus suis: & ᵛ cinere ʳ cōsperg̃tur: ᵗ & radēt ᵘ sup te ᵇ calui⁹ tiū: ᶜ & accingētur ᵈ ciliciis. ᵉ Et plorabūt ʳ te ᵍ i amaritudine ʰ aie ⁱ ploratu ᵏ amariſſimo: ˡ & assumēt ᵐ sup te ⁿ carmē ᵒ lugubre: ᵖ & plāgēt ᵍ te. ʳ Que ē ˢ vt tyrus q̄ ᵗ obtumuit ᵘ in medio ˣ maris. Que ʸ i exitu ᶻ negociationū tuarū ᵃ de mari ᵇ iplesti ᶜ pp̄los ᵈ multos ᵉ & m̄ltitudine ᶠ diuitiarū tuarū ᵍ & pp̄lorū tuoꝝ ʰ ditasti ⁱ reges ᵏ terre. ˡ Nūc ᵐ cōtrita es ⁿ a mari: ᵒ in pfundis ᵖ aquarū ᵍ opes tue: ʳ & oīs ˢ multitudo tua q̄ erat ᵗ in medio tui ᵘ ceciderūt. ˣ Vniuersi ʸ hitatores ᶻ insularū ᵃ obstupuerūt ᵇ sup te: ᶜ & reges earū oēs ᵈ tēpestate pcussi ᵉ mutauerūt ᶠ vultus. ᵍ Negociatores ʰ populorū ⁱ sibilauerūt ᵏ sup te. ˡ Ad nihilū deducta ᵐ es: ᵒ & nō eris ᵖ vsq; in ᵍ perpetuum. 28.

ℭT factus est ᵇ sermo ᶜ dñi ᵈ ad me ᵉ dicens. ᶠ Fili ᵍ hominis: ʰ dic ⁱ principi ᵏ tyri. ˡ Hec ᵐ dicit ooooo ⁿ dñs ᵒ deus. ᵖ Eo q ᵍ eleuatū est ʳ cor tuū ˢ & dixisti: oooo ᵗ deus ᵘ ego sum: & in ˣ cathedra ʸ dei ᶻ sedi ooooooo ᵃ in corde ᵇ maris: ᶜ cum sis ᵈ homo ᵉ & nō ᶠ deus: ᵍ & dedisti ʰ cor tuum ⁱ quasi cor ᵏ dei. ˡ Ecce ᵐ sapientior es ⁿ tu ᵒ daniele: ᵖ omne ᵍ secretum ʳ non ˢ est absconditū a te. ᵗ In sapientia ᵘ & prudentia tua ˣ fecisti ʸ tibi ᶻ fortitudinē: ᵃ & acquisisti ᵇ aurū ᶜ & argētū ᵈ in thesauris tuis: ᵉ in multitudine ᶠ sapie tue & ᵍ in negociatione tua

Pritiua.heb.Text.he.Ezechi.xxviij.

הִרְבִּיתָ֙ חֵילֶ֔ךָ וַיִּגְבַּהּ֙ לִבְּךָ֔ בְּחֵילֶ֑ךָ רָנָ֣ה
לָכֵ֗ן כֹּ֤ה ׀ אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה יַ֖עַן
תִּתְּךָ֥ אֶת־לְבָבְךָ֖ כְּלֵ֣ב אֱלֹהִ֑ים לָכֵ֗ן
הִנְנִי֙ מֵבִ֣יא עָלֶ֔יךָ זָרִ֖ים עָרִיצֵ֣י
גּוֹיִ֑ם וְהֵרִ֙יקוּ֙ חַרְבוֹתָ֔ם עַל־יְפִ֖י
חָכְמָתֶ֑ךָ וְחִלְּלוּ֙ יִפְעָתֶ֔ךָ לַשַּׁ֖חַת
יוֹרִיד֔וּךָ וָמַתָּ֖ה מְמוֹתֵ֣י חָלָ֑ל בְּלֵ֖ב
יַמִּ֑ים הַאָמֹ֤ר תֹּאמַר֙ אֱלֹהִ֔ים אָ֖נִי
לִפְנֵ֣י הֹרְגֶ֑ךָ וְאַתָּ֥ה אָדָ֛ם וְלֹ֥א
אֵ֖ל בְּיַ֥ד מְחַלְלֶֽיךָ׃ מוֹתֵ֣י עֲרֵלִ֔ים
תָּמ֖וּת בְּיַ֣ד זָרִ֑ים כִּ֣י אֲנִ֤י דִבַּ֙רְתִּי֙
נְאֻם־אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה וַיְהִ֣י דְבַר־יְהוָ֔ה
אֵלַ֖י לֵאמֹ֑ר בֶּן־אָדָ֗ם שָׂ֚א קִינָ֣ה
עַל־מֶ֣לֶךְ צ֔וֹר וְאָמַרְתָּ֣ לּ֔וֹ כֹּ֥ה
אֲדֹנָ֖י יְהוִ֑ה אַתָּ֤ה חוֹתֵם֙ תַּכְנִ֔ית
מָלֵ֖א חָכְמָ֑ה וְכָלִ֖יל יֹ֔פִי בְּעֵדֶ֥ן בֵּ֖ן
אֱלֹהִ֑ים הָיִ֣יתָ כָּל־אֶ֔בֶן תָּפְכָ֖ךְ
מַסְּכָתֶ֑ךָ אָדֹם֙ פִּטְדָ֣ה וְיָהֲלֹ֔ם
תַּרְשִׁ֥ישׁ שֹׁ֖הַם וְיָשְׁפֵ֑ה סַפִּ֣יר
נֹ֔פֶךְ וּבָרְקַ֖ת וְזָהָ֑ב מְלֵאכֶ֥ת תֻּפֶּ֛יךָ
וּנְקָבֶ֖יךָ בְּךָ֣ בְּי֣וֹם הִבָּרְאֶ֔ךָ כּוֹנָנְתָּ֖ם
אַתְּ־כְּר֣וּב מָמְשַׁ֔ח הַסּוֹכֵ֑ךְ וּנְתַתִּ֖יךָ
בְּהַ֣ר קֹ֔דֶשׁ אֱלֹהִ֖ים הָיִ֑יתָ בְּת֥וֹךְ
אַבְנֵי־אֵ֖שׁ הִתְהַלָּ֥כְתָּ תָּמִ֖ים אַתָּ֑ה
בִּדְרָכֶ֙יךָ֙ מִיּ֣וֹם הִבָּרְאֶ֔ךָ עַ֥ד נִמְצְאָ֖ה
עַוְלָתָ֥ה בָּֽךְ׃ בְּרֹ֣ב רְכֻלָּתְךָ֔ מָלְא֥וּ
תוֹכְךָ֖ חָמָ֑ס וַתֶּחֱטָ֔א וָאֲחַלֶּלְךָ֙ מֵהַ֣ר
אֱלֹהִ֔ים וַאֲבַדְךָ֙ כְּר֣וּב הַסּוֹכֵ֔ךְ מִתּ֖וֹךְ
אַבְנֵי־אֵ֑שׁ נָבְהָ֥ לִבְּךָ֛ בְּיָפְיֶ֖ךָ
שִׁחַ֥תָּ חָכְמָתְךָ֖ עַל־יִפְעָתֶ֑ךָ עַל־אֶ֙רֶץ֙
הַשְׁלַכְתִּ֔יךָ לִפְנֵ֥י מְלָכִ֖ים נְתַתִּ֑יךָ
לְרַאוֹת־בָּ֖ךְ בְּכָל־עֲוֹנֶ֥יךָ בְּעַוֶּ֖ל
רְכֻלָּתֶ֑ךָ וְחִלַּלְתָּ֙ מִקְדָּשֶׁ֔יךָ וָאוֹצִ֞א
אֵ֤שׁ מִתּוֹכְךָ֙ הִ֣יא אֲכָלַ֔תְךָ וָאֶתְּנְךָ֥
לְאֵ֖פֶר עַל־הָאָ֑רֶץ לְעֵינֵ֖י כָּל־
רֹאֶ֥יךָ׃ כָּל־יוֹדְעֶ֙יךָ֙ בָּעַמִּ֔ים שָׁמְמ֖וּ

Trãſl.B.Vie.

multiplicaſti tibi fortitudíne & eleuatũ eſt cor tuũ in robore tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q eleuatũ eſt cor tuum ſicut cor dei: idcirco ecce ego adducam ſup te alienos robuſtiſſimos gentiũ. Et nudabũt gladios ſuos ſup pulchritudíne ſapie tue: & polluẽt decorẽ tuũ. Interficient & detrahẽt te: & moríeris in interitu occiſoꝝ in corde maris. Nunqd díces loqris: deus ego ſũ corã interficientibus te: cũ ſis homo & nõ deus: In manu occidentiũ te morte incircũciſoꝝ morieris in manu alienoꝝ: quia ego locutus ſum ait dominus deus. Et factus eſt ſermo domini ad me dícens. Fili hominis: leua planctum ∞∞∞ ſuper regem tyri: & díces ei. Hec dicit ∞∞∞ dominus deus. Tu ſignaculum ſimilitudinis: plen ſapia: pfectus de core: in delitis paradiſi dei fuiſti. Omnis lapis precioſus ∞∞∞∞∞∞∞ operimentum tuum: ſardius topazius & iaſpis chryſolith & onyx & beryllus: ſapphirus & ∞∞∞ carbũculus & ſmaragd. Aurũ opus decoris tui & foramina tua in die q̃ cõditus es prepata ſunt. Tu cherub extentus & protegens: & poſui te in monte ſancto dei. In medio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ lapidum ignitorum ambulaſti: perfectus ∞∞∞∞ in viis tuis a die cõditionís tue: donec inuẽta eſt iniqtas in te. In multitudine negociatiõis tue repleta ſunt interiora tua iniquitate: & peccaſti & eieci te de mõte dei: & pdidi te o cherub ptegens de medio lapidũ ignito rũ. Et eleuatũ eſt cor tuũ in decore tuo. Perdidiſti ſapiam tuã in decore tuo in terrã proieci te: ante faciem regum dedi te ∞ vt cernerẽt te. In multitudie iniqtatũ tuarꝝ & íniqtate negociatiõis tue polluiſti ſanctificationẽ tuã. Producã ergo ignẽ de medio tui q comedat te: & dabo te in cinerẽ ſup ſtrã in cõſpectu oĩm vidẽtiũ te. Oes q nouerint te in gentib: obſtupeſcẽt

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

multiplicaſti fortitudinẽ tuã: & eleuatũ ẽ cor tuũ in fortitudíne tua: ꝓpterea hec dicit adonai dñs: qr dedi cor meum ſicut cor dei; διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύς, ἐπειδὴ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ, ἀντὶ τούτου ecce ego adduco ſup te alienos peſtilẽtes de gẽtib: ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, & euaginabunt gladios ſuos ſup te ſup pulchritudíne ſcientie tue: ſternent pulchritudinẽ tuã in pdiçõe: & deducent te: & morieris morte vulnerati in corde maris. nũqd loquẽs dices: deꝰ ſum ego coram interficientibus te: tu aũt es homo & nõ deꝰ, in manu vulnerantiũ te: mortib incircũciſoꝝ morte alienoꝝ: qr ego locutꝰ ſum dicit adonai dñs. & factꝰ ẽ ſmo dñi ad me dicẽs: fili homínis: aſſume plãctũ ſup ꝓncipem tyri: & dic ei: hec dicit adonai dñs: tu es ſignaculũ ſimilitudínis plenus ſapia & corona decoris: in delitijs paradiſi dei fuiſti. oĩ lapide ꝓcioſo circũdatꝰ eſ: ſardio & topazio & ſmaragdo & carbũculo & ſapphiro & iaſpide: & argento & auro & electro & ligurio & achate: & amethyſto & chryſolitho & beryllo & onychio. & auro repleſti theſauros tuos & apothecas tuas in te. ex q̃ die ꝓdíces & ꝓparatus es cherub vnctus & protegens poſui te: in monte ſancto dei fuiſti. & habitante in tabernaculo. & poſui te in mõte ſctõ dei. factꝰ es in medio lapidũ ignitorum: ambulaſti in culat tui diebus tuis a q̃ die creatꝰ es donec inuẽte ſunt iniqtates in te: ab .n. multitudie negotiatiõis tue repleſti cellaria tua iniqtate: & peccaſti & vulneratus es a mõte dei: & adduxit te cherub obumbrãs de mediis lapidib ignitis. elatꝰ eſt cor tuũ in decore tuo. corrupta ẽ diſciplina tua ob multitudinẽ peccatoꝝ tuorꝝ.

ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, & euaginabunt gladios ſuos ſup te ſup pulchritudíne ſcientie tue: ſternent pulchritudinẽ tuã in pdiçõe: & deducent te: & morieris morte vulnerati in corde maris. nũqd loquẽs dices: deꝰ ſum ego coram interficientibus te: tu aũt es homo & nõ deꝰ, in manu vulnerantiũ te: mortib incircũciſoꝝ morte alienoꝝ: qr ego locutꝰ ſum dicit adonai dñs. & factꝰ ẽ ſmo dñi ad me dicẽs: fili homínis: aſſume plãctũ ſup ꝓncipem tyri: & dic ei: hec dicit adonai dñs: tu es ſignaculũ ſimilitudínis plenus ſapia & corona decoris: in delitijs paradiſi dei fuiſti. oĩ lapide ꝓcioſo circũdatꝰ eſ: ſardio & topazio & ſmaragdo & carbũculo & ſapphiro & iaſpide: & argento & auro & electro & ligurio & achate: & amethyſto & chryſolitho & beryllo & onychio. & auro repleſti theſauros tuos & apothecas tuas in te. ex q̃ die ꝓdíces & ꝓparatus es cherub vnctus & protegens poſui te: in monte ſancto dei fuiſti. & habitante in tabernaculo. & poſui te in mõte ſctõ dei. factꝰ es in medio lapidũ ignitorum: ambulaſti in culat tui diebus tuis a q̃ die creatꝰ es donec inuẽte ſunt iniqtates in te: ab .n. multitudie negotiatiõis tue repleſti cellaria tua iniqtate: & peccaſti & vulneratus es a mõte dei: & adduxit te cherub obumbrãs de mediis lapidib ignitis. elatꝰ eſt cor tuũ in decore tuo. corrupta ẽ diſciplina tua ob multitudinẽ peccatoꝝ tuorꝝ. & iniqtatẽ negotiatiõis tue: ꝓfanaſti ſancta tua & educã ignẽ de medio tui: hic deuorabit te & dabo te in cinerẽ ſup tram in cõſpectu oĩm videntiũ te. & oes

ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, & euaginabunt gladios ſuos ſup te ſup pulchritudíne ſcientie tue: ſternent pulchritudinẽ tuã in pdiçõe: & deducent te: & morieris morte vulnerati in corde maris. nũqd loquẽs dices: deꝰ ſum ego coram interficientibus te: tu aũt es homo & nõ deꝰ, in manu vulnerantiũ te: mortib incircũciſoꝝ morte alienoꝝ: qr ego locutꝰ ſum dicit adonai dñs. & factꝰ ẽ ſmo dñi ad me dicẽs: fili homínis: aſſume plãctũ ſup ꝓncipem tyri: & dic ei: hec dicit adonai dñs: tu es ſignaculũ ſimilitudínis plenus ſapia & corona decoris: in delitijs paradiſi dei fuiſti. oĩ lapide ꝓcioſo circũdatꝰ eſ: ſardio & topazio & ſmaragdo & carbũculo & ſapphiro & iaſpide: & argento & auro & electro & ligurio & achate: & amethyſto & chryſolitho & beryllo & onychio. & auro repleſti theſauros tuos & apothecas tuas in te. ex q̃ die ꝓdíces & ꝓparatus es cherub vnctus & protegens poſui te: in monte ſancto dei fuiſti. & habitante in tabernaculo. & poſui te in mõte ſctõ dei. factꝰ es in medio lapidũ ignitorum: ambulaſti in culat tui diebus tuis a q̃ die creatꝰ es donec inuẽte ſunt iniqtates in te: ab .n. multitudie negotiatiõis tue repleſti cellaria tua iniqtate: & peccaſti & vulneratus es a mõte dei: & adduxit te cherub obumbrãs de mediis lapidib ignitis. elatꝰ eſt cor tuũ in decore tuo. corrupta ẽ diſciplina tua ob multitudinẽ peccatoꝝ tuorꝝ. & iniqtatẽ negotiatiõis tue: ꝓfanaſti ſancta tua & educã ignẽ de medio tui: hic deuorabit te & dabo te in cinerẽ ſup tram in cõſpectu oĩm videntiũ te. & oes

sup te. ꝑditio facet eos: ⁊ nõ erit vltra in fecu
ἐπὶ σέ ἀπώλεια ἐμοῦ, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶ-
ium. ⁊ facet é mihi dñs ad me dicens: fili hois:
να. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
P affirma faciem tuã ꝓ sidone ⁊ ꝓphetа
στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ σιδῶνα καὶ προφήτευσον
sup eam ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce ego
ἐπ' αὐτὴν καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ad te sidon ⁊ glificabor in te: ⁊ scies q
ἐπὶ σὲ σιδῶν καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego sum dñs: cũ fecero ego in te iudicia: ⁊
ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ
sanctificabor in te: ⁊ emittam in te mortem:
ἁγιασθήσομαι ἐν σοί, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον,
⁊ sanguinẽ i plateis tuis: ⁊ corruent vulne-
καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετραυ-
rati in gladijs in te i circuitu tuo: ⁊
ματισμένοι ἐν μαχαίραις ἐν σοὶ κυκλόθεν σου, καὶ
scient q ego sum dñs. ⁊ nõ erunt vltra in
γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι ἐν τῷ
domo ifrael offendiculũ amaritudis ⁊ spina dolozis ab
οἴκῳ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύνης ἀπὸ
oibus q in circuitu eoꝝ q ꝓtumelia affecerit eos:
πασῶν τῶν κυκλόθεν αὐτῶν τῶν ἀτιμησάντων αὐτούς,
G ⁊ scient q ego sum adonai dñs. hec dicit
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι ἀδωναΐ κύριος· τάδε λέγει
adonai dñs: ⁊ ꝓgregabo domũ ifrael de gẽti
ἀδωναΐ κύριος, καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθ-
bus vbi dispsi sunt illic: ⁊ sanctificabor in e-
νῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐ-
is coram ꝓpꝛis ⁊ gentib⁹. ⁊ hitabunt
τοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ κατοικήσου
in tra sua quã dedi ſeruo meo iacob:
σιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ,
⁊ hitabunt in ea in spe: edifica-
καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτὴν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκι δομή-
bunt domos ⁊ plantabunt vineas habita
σουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ κατοικ-
bunt in spe: cũ fecero iudicia in oibus q
ήσουσιν ἐν ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρίματα ἐν πᾶσιν τοῖς
ꝓtumelia affecerit eos in circuitu eoꝝ. ⁊ scient
ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ γνώσον
q ego sum dñs deus eoꝝ ⁊ de⁹ pa-
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πα-
trum eoꝝ.
τέρων αὐτῶν. Ca.29.

A IN anno decimo in decimo mense vna
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ
mensis: factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: fili homi-
μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis obfirma faciem tuã sup pharaonẽ regẽ ae-
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ φαραὼ βασιλέα αἰ-
gypti: ⁊ ꝓphetа sup eũ: ⁊ sup egyptũ to-
γύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπ' αἰγυπτίους ὁ-
tam loquere ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce
λην λάλησον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἰδοὺ
ego ad te pharao rex egypti draconẽ
ἐγὼ ἐπὶ σὲ φαραὼ βασιλεῦ αἰγύπτου τὸν δράκοντα τὸν
magnũ sedentem in medio fluuiorꝝ tuorꝝ. di-
μέγαν τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν αὐτοῦ. τὸν λέ-
centẽ mea sunt flumina: ⁊ ego feci ea: ⁊
γοντα ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοί, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς, καὶ
ego dabo frenũ in maxillas tuas: ⁊ adglutina-
ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ προσκολλήσ-
bo pisces fluminis tui ad alas
σω τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου πρὸς ταῖς πτέρυγάς
tuas: ⁊ extrahãte de medio fluminis tui: ⁊
σου, καὶ ἀνάξω σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ
vniuersos pisces fluminis squãmis
πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ ταῖς λεπίσιν
tuis adglutinabo
σου προσκολλήσω.

ſuper te.[6] Nihil[b] factus es
[c]& non eris[b] in
perpetuũ.[m] Et factus eſt
[m]ſermo[o] dñi[f] ad me[q] dicẽs.
[r]Fili[a] hominis:[r] pone[u] fa-
ciem tuã[r] contra[r] ſydonẽ:
[s]& ꝓphetabis[s] de ea [b]& di
ces.[c] Hec[b] dicit[c] dominus
[r]deus.[6] Ecce ego[b] ad te[r] ſy-
don:[k] & glorificabor
[l]in medio tui.[m] Et ſcient
[n]quia[o] ego[o] dominus
[q]cuꝫ fecero[r] in ea[n] iudicia:
[r]& ſctificatus fuero[n] in ea.
[k]Et imittã[t] ei[r] peſtilentiam
[u]& ſanguinẽ [b] i plateis eiꝰ:
[c]et corruẽt.[o] interfecti[c] in
medio eius[r] gladio
[b]per circuitum:[t] & ſcient
[k]quia[t] ego[m] dominus.
[n]Et nõ[o] erit[p] vltra[q] domui
[r]iſrael[o] offendiculum
[r]amaritudis:[n] & ſpina[r] do
lorẽ inferẽs[r] vndiq;[p] p circ
uitũ eorũ[q] q aduerſantur
[b]eis :[c] & ſcient[b] quia[r] ego
[r]dominus[q] deus.[b] Hec[t] di-
cit[k] dominus[t] deus.
[m]Quando cõgregauero
[o]domũ[n] iſrael[q] de[r] populis
[n]in quibus[r] diſperſi ſunt
[k]ſanctificabor[r] in eis
[t]coram[m] gentibus:[b] & ha-
bitabunt[r] in[b] terra ſua
[r]quã[r] dedi[k] ſeruo meo[b] ia-
cob:[t] & habitabunt
[n]in ea[r] ſecuri.[m] Et edifica-
bũt[n] domos:[o] & plãtabũt
[r]vineas:[q] & habitabũt[r] cõ-
fidenter[o] cum fecero
[r]iudicia[n] in omnibus[r] qui
aduerſantur[r] eis
[s]per circuitum:[s] & ſcient
[b]quia[r] ego[o] dominus
[r]deus eorum. 29.

IN anno[b] decimo:[c] de-
cimo menſe[o] duodeci
ma die[r] mẽſis:[s] factum eſt
[b]verbum[t] domini[k] ad me
[t]dicẽs.[m] Fili[n] hominis[r] po
ne[b] faciem tuam[q] contra
[r]pharaonem[n] regem[t] egy
pti[u] & prophetabis[r] de eo:
[r]& de[t] egypto[n] vniuerſa[b] lo
quere[c] dices.
[b]Hec[c] dicit[t] dominus[t] deꝰ.
[b]Ecce ego[t] ad te
[k]pharao[t] rex[m] egypti[n] dra
co[o] magne:
[r]qui cubas[q] in medio[r] flu-
minum tuorum[o] &[r] dicis:
[n]me[q] ẽ[n] fluuii[r] & ego[r] feci
memetipſum.[o] Et ponã
[k]frenum[c] in maxillis tuis:
[b]& agglutinabo[c] piſces
[r]fluminũ tuorũ[n] ſquamis
tuis.[b] Et extrahã te
[t]de medio[k] fluminũ tuorꝝ:
[t]& [m]vniuerſi[n] piſces tui
[b]ſquãmis tuis[q] adherebũt.

Pritiua.heb.Ter.be.Ezechi.xxix.

וְנִטַּשְׁתִּיךָ֣ הַמִּדְבָּרָה אֹתְךָ֗ וְאֵת֙ כָּל־ דגה
דְּגַ֣ת יְאֹרֶ֔יךָ עַל־ פְּנֵ֥י הַשָּׂדֶ֖ה תִּפּ֑וֹל בנה נפל
לֹ֣א תֵאָסֵ֔ף וְלֹ֥א תִקָּבֵ֖ץ לְחַיַּ֣ת הָאָ֑רֶץ אסף קבץ
וּלְע֣וֹף ׀ הַשָּׁמַ֣יִם נְתַתִּ֗יךָ לְאָכְלָ֥ה חיה
וְיָדְע֣וּ כָל־ יֹשְׁבֵ֣י מִצְרַ֔יִם כִּ֥י אֲנִ֖י
יְהוָ֑ה יַ֣עַן הֱיוֹתָ֞ם מִשְׁעֶ֤נֶת קָנֶה֙ לְבֵ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל בְּתָפְשָׂ֥ם בְּךָ֖ בַּכַּ֥ף תִּרּ֑וֹץ וּבָקַעְתָּ֣ לָהֶ֗ם כָּל־ כָּתֵ֙ף֙ וְנִשְׁעַ֣ן עָלֶ֔יךָ תִּשָּׁבֵ֖ר וְהַעֲמַדְתָּ֥ לָהֶ֖ם כָּל־ מָתְנָֽיִם׃ לָכֵ֗ן כֹּ֤ה אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה הִנְנִ֥י מֵבִ֖יא עָלַ֣יִךְ חָ֑רֶב וְהִכְרַתִּ֤י מִמֵּךְ֙ אָדָ֣ם וּבְהֵמָ֔ה וְהָיְתָ֤ה אֶרֶץ־ מִצְרַ֙יִם֙ לִשְׁמָמָ֣ה וְחָרְבָּ֔ה וְיָדְע֣וּ כִּֽי־ אֲנִ֔י יְהוָ֖ה יַ֣עַן אָמַ֣ר יְאֹ֣ר לִ֔י וַאֲנִ֖י עָשִׂ֑יתִי לָכֵ֗ן הִנְנִ֤י אֵלֶ֙יךָ֙ וְאֶל־ יְאֹרֶ֔יךָ וְנָתַתִּ֤י אֶת־ אֶ֙רֶץ מִצְרַ֔יִם לְחָרְבוֹת֙ חָרֶ֣ב שְׁמָמָ֔ה מִמִּגְדֹּ֥ל סְוֵנֵ֖ה וְעַד־ גְּב֣וּל כּ֑וּשׁ לֹֽא־ תַעֲבָר־ בָּ֥הּ רֶֽגֶל־ אָדָ֖ם וְרֶ֣גֶל בְּהֵמָ֑ה לֹ֥א תַעֲבָ֖ר בָּ֥הּ וְלֹ֥א תֵשֵׁ֖ב אַרְבָּעִ֥ים שָׁנָ֑ה וְהֵפַצְתִּ֤י אֶת־ מִצְרַ֙יִם֙ בַּגּוֹיִ֔ם וְזֵרִיתִ֖ים בָּאֲרָצֽוֹת׃ כִּ֣י כֹ֤ה אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה מִקֵּ֖ץ אַרְבָּעִ֣ים שָׁנָ֑ה אֲקַבֵּ֤ץ אֶת־ מִצְרַ֙יִם֙ מִן־ הָעַמִּ֣ים אֲשֶׁר־ נָפֹ֔צוּ שָׁ֖מָּה וְשַׁבְתִּ֣י אֶת־ שְׁבוּת֮ מִצְרַ֒יִם֒ וְהֵשִׁבֹתִ֣י אֹתָ֗ם אֶ֚רֶץ פַּתְרוֹס֙ עַל־ אֶ֣רֶץ מְכוּרָתָ֔ם וְהָי֥וּ שָׁ֖ם מַמְלָכָ֥ה שְׁפָלָֽה׃ מִן־ הַמַּמְלָכוֹת֙ תִּהְיֶ֣ה שְׁפָלָ֔ה וְלֹֽא־ תִתְנַשֵּׂ֥א עוֹד֙ עַל־ הַגּוֹיִ֔ם וְהַמְעַטְתִּ֖ים לְבִלְתִּ֣י רְד֣וֹת בַּגּוֹיִֽם׃ וְלֹֽא־ יִהְיֶ֨ה עוֹד֙ לְבֵ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל לְמִבְטָ֖ח מַזְכִּ֣יר עָוֹ֑ן בְּפָנוֹתָ֖ם

Trãsl.B.Vie.

Et proiiciam te in desertum & omnes pisces fluminis tui. Super faciem terre cades. Non colligeris neq; cõgregaberis. Bestiis terre & volatilibus celi dedi te ad deuorandum. Et scient omnes habitatores egypti: quia ego dñs. Pro eo q̃ fuisti baculus arundineus domui israel quãdo apprehenderũt te manu: & confractus es & laceraſti omnem humerũ eorũ: & innitẽtibus eis supte cõminutus es & dissolui sti omnes renes eorum: propterea hec dicit dominus deus. Ecce ego adducam super te gladium: & interficiam de te hoiem & iumentũ. Et erit terra egypti in desertum & in solitudinẽ: & scient quia ego dñs. Pro eo q̃ dixerit: fluuius me? est. & ego feci eum: idcirco ecce ego ad te & ad flumina tua. Daboq̃ terrã egypti in solitudinẽ gladio dissipatam a turre syenes vsq; ad terminos ethiopie. Nõ pertrãsibit eam pes hominis: neq; pes iumenti gradietur in ea: & non habitabitur quadragita annis. Daboq̃ terram egypti in desertã in medio terrarũ desertarũ: & ciuitates eius in medio vrbiũ subuersarum: & erunt desolate quadraginta annis. Et dispergã egyptios in nationes: & ventilabo eos in terras. Quia hec dicit dñs deus: post finem quadraginta annorum congregabo egyptum de populis in quib⁹ dispersi fuerant: & reducam captiuitatem egypti: & collocabo eos in terram phatures in terram natiuitatis sue. Et erunt ibi in regnum humile: & inter cetera regna erit humillima. Et non eleuabitur vltra super nationes: & imminuã eos ne imperent gentibus: neq; erunt vltra domui israel confidentia: docentes iniquitatem vt fugiant &

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ ꝓponam te velociter: τ omnes pisces καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας
fluminis tui: sup faciem campi cades τοῦ ποταμοῦ σου, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πέσῃ
τ non ꝓgregaberis τ non colligeris. bestiis καὶ οὐ μὴ συναχθῇς καὶ οὐ μὴ προσαλῇς· τοῖς θηρίοις
terre τ volatilibꝰ celi dedi, te in de τῆς γῆς καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κα-
uorationẽ τ scient oẽs hitantes egy- τάβρωμα, καὶ γνώσονται πάντες οἰκατοικοῦντες Αἴγυ-
tum q̃ ego sum dñs. ꝓ eo q̃ fuisti virga arundi- πτον ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· ἀνθ' ὧν ἐφάνης ῥάβδος καλαμί-
nea domui israel: q̃ apphendeſt te manu sua νη τῷ οἴκῳ Ισραηλ, ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν
τ ꝓfregiſte eos: τ q̃ plausit sup eos oia καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα
manꝰ. τ q̃ requieuerunt sup te ꝓtritus eos: τ χείρ· καὶ ὅτε ἐπαγιστρώσαντο ἐπὶ σὲ συντρίβης, καὶ
ꝓfregiſti eoꝝ oẽm lumbũ. ꝓpterea hec di- συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν. διὰ τοῦτο τάδε
cit adonai dñs: ecce ego adduco sup te gladium γει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν
τ perdam hoies de te τ iumẽta: τ erit tra καὶ ἀπολῶ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ καὶ κτήνη, καὶ ἔσται γῆ
egypti ꝓditio τ deſtũ. τ scient q̃ ego dñs: eo q̃ dixeris tu flumina mea sunt: Αἰγύπτου ἀπώλεια καὶ ἔρημος. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰ-
μι κύριος, ἀντὶ τοῦ λέγειν σε οἱ ποταμοί ἐμοί εἰσιν,
τ ego feci illa. ideirco ecce ego ad καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί
te τ ad oia flumina tua: τ dabo σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω
trã egypti in deſtũ: gladium τ pdi- τὴν γῆν Αἰγύπτου εἰς ἔρημον, ῥομφαίαν καὶ ἀπω-
tionẽ a magdolo τ syene τ vsq; ad finios ethio- λείαν ἀπὸ μαγδόλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὁρίων Αἰθιο-
pũ. nõ trãsibit in eo pes hois: τ pes πων· οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ πούς ἀνθρώπου, καὶ πούς
iumẽti non ꝑgdiet i ea: τ nõ habitabitur qua κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσεται τεσ-
dragiuta annis. τ dabo terrã eiꝰ in pditio- σαράκοντα ἔτη. καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀπώ-
nem in medio deserte. τ ciuitates eius in λειαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημωθείσης· καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν
medio ciuitatũ desertarũ erunt desolatio quadra- μέσῳ πόλεων ἐρημωθήσονται ἔσονται ἀφανισμὸς τεσσαρά
ginta annis: τ dispergam egyptũ in gentibꝰ τ κοντα ἔτη, καὶ διασπερῶ Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
ventilabo eos in regiõibꝰ. hec dicit adonai λικμήσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις· τάδε λέγει ἀδωναὶ
dñs post quadraginta anos ꝑgregabo egyptios ex κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω Αἰγυπτίους ἀπὸ
gẽtibꝰ ꝑbi dispersi sunt illic: τ reducã τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποστρέψω τὴν
captiuitatem egyptioꝝ: τ collocabo eos in αἰχμαλωσίαν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν
tra bathoreos in tra vnde assumpti sunt: τ erit ꝑncipat⁹ γῇ Βαθωρῆς ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν, καὶ ἔσται ἀρχὴ
humilis illic vltra oẽs ꝑncipat⁹: τ erit humili ταπεινὴ ἐκεῖ παρὰ πάσας ἀρχάς, καὶ ἔσται ταπει-
ma ne exaltetur vltra sup gẽtes. pauciſſimos νωτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη. ὀλιγοστοὺς
eos faciam ne sint ꝑ plures in αὐτοὺς ποιήσω τοῦ μὴ ἔ[illegible]αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς
gentibꝰ: τ nõ erunt vltra domui israel in ꝑ ἔθνεσιν, καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ισραηλ εἰς ἐλ
recordantem iniqtatẽ vt
ποίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ

sequantur tpi post eos. ⁊ scient qz ego ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ
D sum adonai dñs. ⁊ factū ē in septimo ⁊ vicesimo εἰμι ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ
anno nona mēsis primi: factū ē verbū dñi ἔτει ἐνάτῳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicēs. fili hois nabuchodonosor rex πρός με λέγων. υἱὲ ἀνθρώπου, ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς
babylonis seruire fecit exercitū suū seruire fe= Βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δου=
tute magna ꝟ tyri. oē caput decaluatū: ⁊ λείαν μεγάλην ἐπὶ Τύρου. πᾶσα κεφαλὴ φαλακρά, καὶ
oīs humerus depilat. ⁊ merces nō fuit illi ⁊ πᾶς ὦμος μαδῶν. καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καὶ
exercitui eius sup tyro ppt seruitutē q̄ seruie= τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ Τύρον διὰ τὴν δουλείαν ἣν ἐδούλευ
runt ꝟ eam. ppterea hec dicit adonai dñs: σαν ἐπ' αὐτήν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος,
ecce do nabuchodonosor regi babylonis ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδονόσωρ βασιλεῖ Βαβυλῶνος
terrā egypti: ⁊ capiet multitudinē eius: ⁊ spo= τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυ
liabit spolia eius: ⁊ depdabitur depdationē λεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν
eius: ⁊ erit merces exercitui illius ꝑ multi= αὐτῆς, καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἀντὶ τῆς λει=
plicatio eius q̄ seruiuit ꝟ tyrū: ⁊ dedi τουργίας αὐτοῦ ἣν ἐδούλευσεν ἐπὶ Τύρον, καὶ δέδωκα
ei trā egypti. ꝑ hīs q̄bus laborauit mihi di= αὐτῷ τὴν γῆν Αἰγύπτου. ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατο ἐμοὶ λέ=
cit adonai dñs. hec dicit dñs: in die illa γει ἀδωναῖ κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί=
orietur cornu omni domui israel: ⁊ dabo νῃ ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, καὶ δώσω
tibi os apertum in medio eoꝝ. ⁊ scient qz σοι στόμα ἀνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι
ego sum dñs. ἐγώ εἰμι κύριος. Ca.30.

A Θ.Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis: vaticinare ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: o που, προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ὠ
o dies: qz iuxta dies dñi: ⁊ appropiāt dies ὦ ἡμέρα, ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ ἐγγίζει ἡμέρα
dñi dies nubis ⁊ tps gentiū erit: ⁊ veniet gladi= κυρίου ἡμέρα νεφέλης καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται, καὶ ἥξει μάχαι
us sup egyptios: ⁊ erit ꝓturbatio in ethiopia: ⁊ ca= ρα ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, καὶ πε
dent vulnerati in egypto: ⁊ capient σοῦνται τετραυματισμένοι ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ λήψονται τὸ
multitudinē eius: ⁊ concidunt fundamēta eius. per πλῆθος αὐτῆς, καὶ συμπεσεῖται τὰ θεμέλια αὐτῆς πέρ=
se ⁊ cretēses ⁊ lydi ⁊ libyes ⁊ ethiopes: ⁊ σαι καὶ Κρῆτες καὶ Λυδοὶ καὶ Λίβυες καὶ Αἰθίοπες, καὶ
oēs omixti: ⁊ ex filiis testamēti mei gla πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου μα
dio cadent cū eis. hec dicit adonai dñs: ⁊ χαίρᾳ πεσοῦνται μετ' αὐτῶν. τάδε λέγει ἀδωναῖ κς, καὶ
cōcident sustentacula egypti: ⁊ descendet πεσοῦνται τὰ ὑποστηρίγματα Αἰγύπτου, καὶ καταβήσεται
stumelia fortitudis eius a magdolo vsq; ad syenē: gladio ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς ἀπὸ Μαγδώλου ἕως Συήνης, μαχαί
cadent in ea dicit adonai dñs: ⁊ desolabitur in ρᾳ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ λέγει ἀδωναῖ κς, καὶ ἐρημωθήσεται ἐν
medio regionū desolatarū: ⁊ ciuitates eius in medio ur= μέσῳ χωρῶν ἠφανισμένων, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πό
biū desertarū erunt: ⁊ scient qz ego sum dñs qñ λεων ἠρημωμένων ἔσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὅταν
dedero ignē sup egyptū ⁊ cōtriti fuerit oēs q̄ auxiliant ei: δῶ πῦρ ἐπ' Αἰγυπτίους καὶ συντριβῶσιν πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ,
in die illa egredientur nuncij de facie mea tu sim ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἐκ προσώπου μου ἐν σκιμ

sequentur eos: ᵗ & scient ᵘquia ᵛego ʷdominus ˣdeꝰ. ᵗ Ex factū est ᵗ in vicesimo ᵘ& septimo ᵛanno ʷin pri= mo ˣin vna ʸmensis ᶻfactū est ᵃverbū ᵇdomini ꝯꝯꝯ ᶜad me ᵈdicens. ᵉFili ᶠhomi nis ᵍnabuchodonosor ꝯ ʰrex ⁱbabylonis ʲseruire fe cit ᵏexercitū suū ˡseruitute ᵐmagna ⁿaduersus ᵒtyrū. ᵖOmne ᵠcaput ʳdecaluatū ˢ& oīs ᵗhumerus ᵘdepilat ᵛ est. ʷEt merces ˣnō ʸest red dita ᶻei: ᵃneq; exercitui ei ᵇde tyro: ᶜpro ᵈseruitute ᵉqua ᶠseruiuit mihi ᵍaduer sus eā. ʰ Propterea ⁱ hec ʲdi cit ᵏdñs ˡdeus. ᵐ Ecce ego ⁿdabo ᵒnabuchodosor ꝯ ᵖregem ᵠbabylonis ʳin ter ra ˢegypti: ᵗ& accipiet ꝯ ᵘmultitudinē eius: ᵛ& dep dabitur ʷmanubias ei ˣ: ʸ& dirípiet ᶻspolia ei ᵃ: ᵇ& erit ᶜmerces ᵈexercitui illius: &ᵉ operi ᶠquo ᵍseruiuit ʰad uersus eā. ⁱ Dedi ʲ ei ᵏ terrā ˡegypti ᵐpro eo q ⁿ labora uerit ᵒmihi: ᵖait ᵠ dñs ʳ deꝰ. ˢ In die ᵗ illa ᵘ pullulabit ᵛ cor nu ʷ domui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˣ israel: ʸ& tibi ᶻ dabo ᵃ aper tum ᵇ os ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜ in medio eorū: ᵈ & scient ᵉ quia ᶠ ego ᵍ dñs. 30. Θ T factum est ʰ verbū ⁱ domini ad me ꝯꝯꝯ ʲ dicens. ᵏ Fili ˡ hominis ᵐ p= pheta ⁿ & dic. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵒ Hec ᵖ dicit ᵠ domn ʳ deus. ˢ Vlulate ᵗ ve ve ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵘ dies: ᵛ quia ʷ iuxta est ˣ dies: ʸ & appropinquabit ᶻ dies ᵃ domini ᵇ dies ᶜ nubis: ᵈ tem pus ᵉ gentium ᶠ erit . ꝯꝯꝯ ᵍ Et venet ʰ gladius ⁱ in egy ptum: ʲ & erit ᵏ pauor ꝯꝯꝯ ˡ in ethiopia ᵐ cū ceciderint ⁿ vulnerati ᵒ in egypto: & ᵖ ablata fuerit ᵠ multitudo illi ʳ & destructa ˢ fundamē ta eius. ᵗ Ethiopia ᵘ & libya ᵛ & lydi ʷ & omne reliquū ˣ vulgus: ʸ & cub ᶻ & filii ᵃ ter re ᵇ federis ᶜ cum eis ᵈ gladio ᵉ cadent. ᶠ Hec ᵍ dicit ʰ dñs: ⁱ & corruent ʲ fulcientes ᵏ egyptū: ˡ & destruetur ᵐ su pbia ⁿ imperii ei ᵒ. A turre ᵖ syenes ᵠ gladio ʳ cadent ˢ in ea : ᵗ ait ᵘ dñs exercituum. ᵛ Et dissipabuntur ʷ in me dio ˣ terrarum ʸ desolatar ᶻ : ᵃ & vrbes eius ᵇ in medio ᶜ ci uitatū ᵈ desertarū ᵉ erunt: ᶠ & scient ᵍ quia ʰ ego ⁱ dñs ʲ de= minus : ᵏ cū dedero ˡ ignē ᵐ in egypto: ⁿ & attriti fue rint ᵒ oēs ᵖ auxiliatores ei ᵠ. ʳ In die ˢ illa ᵗ egrediētur ᵘ nūcii ᵛ a facie mea ʷ in tririb ʸ

ᵍאַחֲרֵיהֶם ׀ וְיָדְעוּ ᵉכִּי ᵈאֲנִי ᶜאֲדֹנָי ᵇיְהוִה׃
ᵗוַיְהִי ׀ בְּעֶשְׂרִים ᵉוְשֶׁבַע ᵈשָׁנָה ᶜבָּרִאשׁוֹן
ᵒבְּאֶחָד ᵇלַחֹדֶשׁ ׀ ᵃהָיָה ᵍדְּבַר ᵇ יְהוָה
ᵃאֵלַי ᵇלֵאמֹר׃ ᵈבֶּן ᵉ אָדָם ᵍ נְבוּכַדְרֶאצַּר
ᵐמֶלֶךְ ᵖבָּבֶל ᵍהֶעֱבִיד ᵉאֶת ᵈחֵילוֹ ᶜעֲבֹדָה
ᵐגְּדֹלָה ᵉאֶל ᵈצֹר ׀ כָּל ᶜרֹאשׁ ᵇמְקֻרְחָה
ᵉוְכָל ᵐכָּתֵף ᵈמְרוּטָה ׀ וְשָׂכָר ᶜלֹא ᵇהָיָה
ᵃלּוֹ ᵉ וְלְחֵילוֹ ᵈ מִצֹּר ׀ ᵐעַל ᶜהָעֲבֹדָה
ᵉאֲשֶׁר ᵍ עָבַד ᵖ עָלֶיהָ׃ ᵈלָכֵן ᶜ כֹּה ᵇאָמַר
ᵐאֲדֹנָי ᵈיְהוִה ׀ הִנְנִי ᶜנֹתֵן ᵇלְנְבוּכַדְרֶאצַּר
ᵍמֶלֶךְ ᵖבָּבֶל ᵉאֶת ᵈאֶרֶץ ᶜמִצְרַיִם ׀ ᵇוְנָשָׂא
ᵍהֲמֹנָהּ ׀ וְשָׁלַל ᵉשְׁלָלָהּ ׀ וּבָזַז ᵐ בִּזָּה ׀
ᵐוְהָיְתָה ᵉשָּׂכָר ᵈלְחֵילוֹ׃ ᵍפְּעֻלָּתוֹ ᵉאֲשֶׁר
ᵐעָבַד ᵉבָּהּ ᵈנָתַתִּי ᶜלּוֹ ᵇאֶת־אֶרֶץ ᵍמִצְרַיִם
ᵐאֲשֶׁר ᵉעָשׂוּ ᵈלִי ׀ נְאֻם ᶜאֲדֹנָי ᵇיְהוִה׃
ᵍבַּיּוֹם ׀ ההוּא ᵉאַצְמִיחַ ᵈקֶרֶן ᵐ לְבֵית
ᵐיִשְׂרָאֵל ᵉוְלָךְ ᵍ אֶתֵּן ᵖ פִּתָּחוֹן ׀ פֶּה
ᵐבְּתוֹכָם ׀ וְיָדְעוּ ᵉכִּי ᵈאֲנִי ᶜיְהוָה׃
ᵍוַיְהִי ᵈדְּבַר ׀ יְהוָה ᵇאֵלַי
ᵉלֵאמֹר׃ ᵈבֶּן ᵉ אָדָם ᵍ הִנָּבֵא ׀ וְאָמַרְתָּ
ᵉכֹּה ᵈאָמַר ᵐ אֲדֹנָי ᵇ יְהוִה ׀ הֵילִילוּ ᶜהָהּ
ᵍלַיּוֹם ׀ כִּי ᵉקָרוֹב ׀ יוֹם ᵐ וְקָרוֹב ׀ יוֹם
ᵍלַיהוָה ׀ יוֹם ᵉעָנָן ᵍ עֵת ׀ גּוֹיִם ᵖ יִהְיֶה ׀
ᵍוּבָאָה ׀ חֶרֶב ᵉבְּמִצְרַיִם ᵈוְהָיְתָה ׀ חֲלָחֳלָה
ᵐבְּכוּשׁ ׀ בְּנָפְל ᵐ חָלָל ᵉ בְּמִצְרַיִם
ᵍוְלָקְחוּ ᵖ הֲמוֹנָהּ ᵈ וְנֶהֶרְסוּ ׀ יְסוֹדֹתֶיהָ׃
ᵍפּוּט ׀ וּלוּד ׀ וְכָל ׀ הָעֲרָב ׀ וְכוּב
ᵍוּבְנֵי ᵉאֶרֶץ ׀ הַבְּרִית ׀ ᵈ אִתָּם ׀ בַּחֶרֶב
ᵍיִפֹּלוּ׃ כֹּה ᵉאָמַר ׀ יְהוָה ׀ וְנָפְלוּ ׀ סֹמְכֵי
ᵐמִצְרַיִם ׀ וְיָרַד ׀ גְּאוֹן ׀ עֻזָּהּ ׀ מִמִּגְדֹּל
ᵍסְוֵנֵה ׀ בַּחֶרֶב ׀ יִפְּלוּ ׀ בָּהּ ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי
ᵍיְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ ׀ בְּתוֹךְ ׀ אַרְצוֹת ׀ נְשַׁמּוֹת ׀
ᵍוְעָרֶיהָ ׀ בְּתוֹךְ ׀ עָרִים ׀ נְחֻרְבוֹת ׀ תִּהְיֶינָה׃
ᵍוְיָדְעוּ ׀ כִּי ᵐ אֲנִי ᵉ יְהוָה ׀ בְּתִתִּי ׀ אֵשׁ
ᵍבְּמִצְרַיִם ׀ וְנִשְׁבְּרוּ ׀ כָּל ׀ עֹזְרֶיהָ׃ בַּיּוֹם
ᵍהַהוּא ׀ יֵצְאוּ ׀ מַלְאָכִים ׀ מִלְּפָנַי ׀ בַּצִּים

Cap.xx

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.exx.

לְהַחֲרִיד אֶת כּוּשׁ בָּטַח וְהָיְתָה חֶרֶד הַיָּה
חַלְחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הוֹל
הִנֵּה בָאָה וְכֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בּוֹא
וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד שֶׁבַח הָמָן
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְעַמּוֹ
אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת אֶרֶץ בוא
הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל רִיק
מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים
וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת נתן
הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַתִּי אֶרֶץ רוע שָׁמֵם
וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי אבד
גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף גלל שבת
וּנְשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד נשא היה
וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם נתן
וְהַשְׁמַתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ שמם
בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא עשה
וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוֹז מִצְרָיִם יחם עוז
וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמוֹן נֹא וְנָתַתִּי אֵשׁ כרת
בְּמִצְרָיִם חוֹל תָּחוֹל סִין וְנֹא
תִּהְיֶה לְהַבְקַע וְנֹף צָרֵי יוֹמָם היה בקע
בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בָּסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ צור בחר
וְהֵנָּה בַּשְּׁבִי תֵּלַכְנָה וּבַתְחַפְּנְחֵס נשבי
חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּנָשְׁבְּרִי שָׁם אֶת מטות חשך
מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא נשבת גאה
עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵּלַכְנָה עזז כסה
וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ עשה
כִּי אֲנִי יְהוָה בְּיִהְיוֹ חֲלָלִים בְּתוֹךְ חלל היה
עֶשְׂרִים בְּרַאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם
אֶת זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם זרע
שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא חֻבְּשָׁה לָתֵת נתן
רְפוּאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לַחְבְּשָׁה תפל
לְחָזְקָהּ לְתָפֹשׂ בַּחָרֶב לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעֹתָיו אֶת

Trāl.B.Vie.

ad conterendam ethiopie confidentiam: & erit pauor in eis in die egypti: quia abscȝ dubio veniet. Hec dicit dñs deus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Et cessare faciam multitudinem egypti in manu nabuchodonosor regis babylonis. Ipse & populus eius cū eo fortissimi gētiū adducētur ad dispergendā terrā: & euaginabunt gladios suos super egyptum: & implebunt terram interfectis: ∞∞∞∞
& faciam alueos fluminum aridos: & tradam terrā in manus pessimorum: & dissipabo terram & plenitudinē eius in manus alienorū. Ego dñs locutus sum. Hec dicit dñs deus. Et disperdā simulachra: & cessare faciam idola de memphi: & dux de terra egypti non erit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
amplius. Et dabo terrorem in terra egypti: ∞∞∞∞
& disperdam terram phatures: & dabo ignem ∞
in taphnis: & faciā iudicia mea in alexandria. ∞
Et effundā indignationē meā sup peluſiū rubur egypti: & iterficiā multitudinē alexandrie: & dabo ignē in egypto. Quasi parturiēs dolebit peluſium: & alexādria erit dissipata: & in mēphis angustie quotidiane. Iuuenes heliopolcos & bubasti gladio cadent: & ipse captiue ducentur. Et in taphnis nigrescet dies cū cōtriuero ibi sceptra egypti: & defecerit in ea superbia potentie eius. Ipsa nubes operiet: & filie aūt eius in cāptiuitatē ducētur. Et iudicia faciā in egypto: & scient ∞∞∞
quia ego dominus. & factum est in vndecimo anno: in primo mēse in septima mēsis factū est verbum dñi ad me dicens. Fili hominis: ∞∞∞∞
brachium pharaonis regis egypti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
cōfregi: & ecce nō ē obuolutū vt restitueretur ei sanitas: vt ligaretur pānis & fascireturlinteolis & recepto robore possit tenere gladiū. Propterea hec dicit dñs deus: ecce ego ad pharaonem regem egypti & commi
nuam eius brachium ∞

Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.

festinantes disperdere ethiopie spem: τ erit ταραχὴ ἐν αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ αἰγύπτου, ὅτι ἰδοὺ ἥκει. turbatio in eis in die egypti: qz ecce venit. hec dicit adonai dñs: τ pdam multitudinē egy- τάδε λέγει δεσπόζων κύριος, καὶ ἀπολῶ τὸ πλῆθος αἰγυ- ptioꝝ p manū nabuchodonosor regis babylo- πτίων διὰ χειρὸς ναβουχοδονόσορ βασιλέως βαβυλῶ nis ipꝰ τ ppli eius cū eo: pestilētes de νος αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, λοιμοὶ ἀπὸ gētibꝰ missi ad pdendam terrā. τ euaginabunt ἐθνῶν ἀπεσταλμένοι ἀπολέσαι τὴν γῆν· καὶ ἐκκενώσουσιν gladios suos sup egyptū: τ replebit πάντες τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπ' αἰγύπτου, καὶ πλησθήσε terra vulneratoꝝ: τ dabo fluuios eoꝝ γῆ τραυματιῶν, καὶ δώσω τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν desctos: τ tradam terrā in manu malox: τ ἐρήμους, καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ πονηρῶν, καὶ disperdā trā τ plenitudinē eius in manibꝰ alieno- ἀφανιῶ τὴν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐν χερσὶν ἀλλοτρί rū: ego dñs locutꝰ sum. qz hec dicit dñs deus: ων, ἐγὼ κύριος λελάληκα· ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, τ pdam abominatiões τ cessare faciam optimates καὶ ἀπολῶ βδελύγματα καὶ καταπαύσω μεγιστᾶνας zach de memphis τ pncipes de trā egypti: τ nō erūt ἀπὸ μέμφεως καὶ ἄρχοντας ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἔσον vltra. τ dabo terrorē in trā egypti: τ disperdā trā ἔτι· καὶ δώσω φόβον ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἀπολῶ γῆν bathures: τ dabo ignē sup tanen: τ faciam vltio Βαθουρῆς, καὶ δώσω πῦρ ἐπὶ Τανίν, καὶ ποιήσω ἐκδί nem in diospoli. τ effundā furorē meū sup sain κησιν ἐν διοσπόλει· καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπὶ σαὶν τὴν robur egypti: τ disperdā multitudinē mēphis: τ da ἰσχὺν αἰγύπτου, καὶ ἀπολῶ τὸ πλῆθος μέμφεως, καὶ δώ bo ignē sup egyptū: τ turbatōe turbabitur sais: σω πῦρ ἐπ' αἰγύπτου, καὶ ταραχῇ ταραχθήσεται σαΐς, τ in diospoli erit scissura: τ diffundent aque. καὶ ἐν διοσπόλει ἔσαι ἔκρηγμα, καὶ διαχυθήσεται ὕδατα. tuuenes heliopolis τ bubasti in gladio cadent νεανίσκοι ἡλιουπόλεως καὶ βουβάστου ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦν τ multeres in captiuitate ibunt: τ in ται, καὶ αἱ γυναῖκες ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορευσονται, καὶ ἐν taphnis cōtenebrescet dies: cū cōtriuero ego τάφναις συσκοτάσει ἡ ἡμέρα, ἐν τῷ συντρίψαι με ibi sceptra egypti: τ peribit ibi cōtumelia ἐκεῖ τὰ σκῆπτρα αἰγύπτου, καὶ ἀπολεῖται ἐκεῖ ὕβρις fortitudis eiꝰ: τ hanc nubes operiet: τ τῆς ἰσχύος αὐτῆς· καὶ ταύτην νεφέλη καλύψει, καὶ filie eius captiue ducentur: τ face- αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἰχμάλωτοι ἀχθήσονται, καὶ ποι am iudicia in egypto: τ scient qz ego sū do ήσω κρίματα ἐν αἰγύπτῳ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύ min⁹. τ factū est in vndecimo anno in primo ριος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ πρώτῳ mēse septima mensis: factū est verbū dñi ad me μηνὶ ἑβδόμῃ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με dicens: Fili hoīs brachia pharaōis re- λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου τοὺς βραχίονας φαραὼ βα gis egypti confregi: τ ecce nō ē obuolu- σιλέως αἰγύπτου συνέτριψα, καὶ ἰδοὺ ἐν κατεδέ tū vt darē ei sanitas: vt imponerē ei ἓν τοῦ δοθῆναι αὐτῷ ἴασιν, τοῦ ἐπιτεθῆναι αὐτῷ malagma: vt darē fortitudo ad captendū gladios. μάλαγμα, τοῦ δοθῆναι ἰσχὺν ἐπιλαβέσθαι μαχαίρας· pptereā hec dicit adonai dñs: ecce ego ad διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ pharaonē regem egypti: τ cōminuā bra- φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ συντρίψω τοὺς βρα chia eius
χίονας αὐτοῦ τοὺς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

fortia τ extenta τ confracta:
ἰσχυροὺς καὶ τοὺς τεταιδίους καὶ τοὺς συντριβομδίους,
τ deiectam gladiũ ei⁹ de manu eius:
καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτ,
G τ dissemiabo egyptũ in gentes: τ ventilabo eos
καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς
in regiões: τ cõfortabo brachia re-
εἰς τὰς χώρας, καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασι-
gis babylonis: τ dabo gladiũ meũ in
λέως βαβυλῶνος, καὶ δώσω τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν
manũ eius: τ inducet gladiũ sup egyptũ.=
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπάξει τὴν ῥομφαίαν ἐπ' Αἴγυπτον.
τ depredabitur ꝑdam ei⁹: τ spoliabit
καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ
spolia eius: τ cõfortabo brachia regis
σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως
babylonis. at brachia pharaõis cadent:
βαβυλῶνος· οἱ δὲ βραχίονες φαραὼ πεσοῦνται,
τ scient qz ego sum dñs: cũ dedero gla
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομ
dium meũ in manus regis babylonis: τ extẽ-
φαίαν μου εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐκτε
det eũ sup terrã egypti. τ dissemiabo egyptũ
νεῖ αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον
in gẽtes: τ ventilabo eos in regiões: τ sci-
εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας, καὶ γνώ-
ent qz ego sum dñs.
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Ca.31.

A Θ Factũ ẽ in vndecio anno in tertio mẽse vna
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ μιᾷ
mẽsis: factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois dic ad
μηνός, ἐγένετο ὁ λόγος κυ πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθ' ὑ εἶπε πρὸς
pharaonẽ regem egypti τ multitudini ei⁹: cui assimi
φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτ, τίνι ὡμοί
lasti teipm in celsitudie tua: ecce assur cupressus
ωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου; ἰδοὺ Ἀσσυρ κυπάρισσος
in libano pulcher ꝑpaginib⁹ τ densus in
ἐν τῷ λιβάνῳ καλὸς τοῖς παραφυάσιν καὶ πυκνὸς ἐν τῇ
umbra: τ excelsus magnitudie: τ in medio nubium
σκέπῃ, καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, καὶ εἰς μέσον νεφελῶν
factũ ẽ initiũ eius: aqua enutriuit illũ: abyssus
ἐγένετο ἀρχὴ αὐτοῦ, ὕδωρ ἐξέθρεψεν αὐτόν, ἄβυσσος
eleuauit eũ: flumina ei⁹ duxit in circuitu
ὕψωσεν αὐτόν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγεν κύκλῳ τῶν
plantaꝝ ei⁹. τ ꝓmixtiões ei⁹ emisit ad
φυτῶν αὐτοῦ· καὶ τὰ συσσέματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς
vniuersa ligna campi. ꝓpter hoc eleuata est
πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου· ἕνεκεν τούτου ὑψώθη ὁ
magnitudo ei⁹ vltra oia ligna campi: τ
μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ
mltiplicati sũt rami eius: τ exaltate sunt ꝑpagi
ἐπληθύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς, καὶ ὑψώθησαν αἱ παφα
nes eius ab aqua multa. cũ extẽdisset se: in
φυάδες αὐτ ἀφ' ὕδατος πολλοῦ. ἐν τῷ ἐκτείναι αὐτόν, ἐν
ꝑpaginibus ei⁹ nidificauerũt oia volatilia
ταῖς παφαφυάσιν αὐτ ἐνόσευσαν πάντα τὰ πετεινὰ τ
cęli: τ sub ramis ei⁹ genuerũt oẽs
οὐρανοῦ, καὶ ὑποκάτω τῶν κλάδων αὐτ ἐγέννησαν πάντα τὰ
bestie campi: in vmbra illi⁹ hitauit ois multitudo gẽ-
θηρία τ πεδίου, ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ κατῴκησεν πᾶν τὸ πλῆθος ἐθ=
tiũ. τ erat pulcher in celsitudie sua ꝑp mltitudinẽ ramoꝝ su-
νῶν· καὶ ἐγένετο καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐ
oꝝq; facte sunt radices ei⁹ in aq̃ multã τ cupressi mlte
τοῦ, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὕδωρ πολὺ καὶ κυπαρισσοι πολλοὶ
in paradiso dei: τ pin⁹ nõ similes ꝑpaginib⁹
ἐν τῷ παραδείσῳ τ θεοῦ, καὶ πίτυες οὐχ ὅμοιαι ταῖς παφαφυαι
ei⁹: τ abietes nõ fuerunt similes ramis eius. oẽ lignũ
σιν αὐτ, καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτ· πᾶν ξύλον
i paradiso dei nõ assimilatũ ẽi i pulchritudie ei⁹ ꝑp
ἐν τῷ παραδείσῳ τ θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτ διὰ τὸ
mltitudinẽ ramoꝝ ei⁹: pulchrũ feci eum in multitudie
πλῆθος τῶν κλάδων αὐτ, καλὸν ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν

Trãsla.B.Hie.

ᵇforte ᶜsed ᶠconfractum:
ᵉ& deiiciam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍgladium ᵃde manu eius:
ᵗ& dispergam ᵐ egyptum
ᵒin gentibus: ᵖ& ventilabo
eos ᵍin terris: ᶜ& cõforta=
bo ᵗbrachia ᵐregis ᵛbabylo
nis: ᵗdaboꝫ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃgladiũ meũ ᵇin manu ei⁹:
ᶜ& confringã ᶜ brachium
ᵗpharaonis ᵉ& gemẽt ᵇ ge
mitibus ᵗinterfecti ᵏcoram
facie eius: ᵗ& confortabo
ᵐbrachia ᶜregis ᵖ babylo=
nis: ᵍ& brachia ᵗpharaõis
ᵉconcident: ᵗ& scient ꝏ
ᵐquia ᵗego ᵒdñs: ᵗcuꝫ dede
roᵃ gladiũ meũ ᵇin manu
ᶜregis ᵇbabylonis: ᶜ& ex=
tenderit ᶠ eum ᵉ sup ᵇterrã
ᵗegypti: ᵏ& dispergã ᵐegy=
ptum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐin nationes: ᵒ& ventila=
boᵖ eos ᵍin terras: ꝏꝏꝏ
ᵗ& scient ᵉ quia ᶠ ego ᵘ do=
minus. 31.

Θ Tfactum estᵇinᵖan=
noᵇ vndecimo ꝏꝏ
ᶜtertio mense ᶠvnaᵍ mẽ=
sis: ᵇ factum est ᶠverbum
ᵏdomini ᵗad me ᵐ dicens.
ᵘFiliᵒhois: ᵖdicᶠ pharaoni
ᵍregiᶜegypti ᵘ& ᵏpplo ei⁹.
ᵗCui ᵃ similis factus es ᵇin
magnitudine tua? ᶜ Ecce
ᵛassur q̃siᶜ cedrus ᶠin liba=
noᵍpulcherʰramis ⁱ& fron
dibus ᵏnemorosus: ˡexcel
sus q̃sᵐ altitudineⁿ & inter
ᵒcondensas frondes eleua
tũᵖ est ᵍcacumẽ ei⁹. ᶠ Aque
ᵍnutrierũt illum: ᵗabyssus
ᵘexaltauit illũ. ᶠ Flumina
eius ᵗmanabãtᵃ in circuitu
ᵇradicũ ei⁹: ᶜ& ᵖriuos suos
ᶜemisit ᶠadᵍ vniuersa ʰligna
ᶠregionis. ᵏPropterea ᵐele
uata est ⁿaltitudo eius ᵒsup
omnia ᵖligna ᵍregionis: ᶠ&
multiplicata sunt ᵉarbusta
eius: ᵗ& eleuati sunt ᵘrami
eius ᵏpre aqs ᵗmultis. ᶠCuꝫ
q̃ extendisset vmbrã suã:
ᵉin ramis eius ᵇfecerũt ni=
dos ᶜ oia ᵖvolatilia ᶜcęli: ᶠ &
subᵉ frondib⁹ eius ᵇgenue
rũt ᵗ oẽs ᵏbestie ˡ saltuũ: ᵐ&
sub vmbraculo illi⁹ ⁿ habi
tabat cetus ᵖgentiũ ᵍ pluri
marũ. ᶠ Eratq̃ pulcherri=
mus ᵉin magnitudine sua:
& ᵗin dilatatiõe ᵘarbustoꝝ
suorũ. ᶠErat ᶜei ᵗradix illi⁹
ᵉiuxta ᵇaq̃s ᶜmltas. ᵖ Cedri
ᶜnõ ᶠfuerũt altiores illoᵉ in
paradiso ᵇdei. ᵗ Abietes ᵏnon
adeq̃uerũt ᵘ fũmitatẽ ei⁹:
ᵒ& platani ᵖnõ ᵍ fuerũt eq̃
ᶠfrondib⁹ illi⁹. ᵉ Oẽ ᶠ lignũ
ᵘpadisi ᵏdi ᵗnõ ᶜẽ assimilatũ
ᵉilli & ᵇpulchritudini eius:
q̃ ᶜspeciosum ᵇfeci eũ: &

Tex.be.Ezechi.xxxj.Prima.he

ᵒ הַחֻזָּקָה וְאֶת הַנִּשְׁבָּרֶת וְהִפַּלְתִּי אֶת ᵖ בַּגֵּ
ᵍ הַחֶרֶב מִיָּדוֹ וְהֵפַצְתִּי אֶת מִצְרַיִם ᵐ
ᵒ גּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת וְחִזַּקְתִּי
ᵉ אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת
ᵉ חַרְבִּי בְּיָדוֹ וְשִׁבַּרְתִּי אֶת זְרֹעוֹת
ᵍ פַּרְעֹה וְנָאַק נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו
וְהַחֲזַקְתִּי אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל
וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי חַרְבִּי בְּיַד
מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל אֶרֶץ
מִצְרָיִם : וְהֵפַצְתִּי אֶת מִצְרַיִם
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה:

Ca. xx

ל וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
בַּשְּׁלִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן אָדָם אֱמֹר
אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶל הֲמוֹנוֹ
אֶל מִי דָמִיתָ בְּגָדְלֶךָ: הִנֵּה אַשּׁוּר
אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יְפֵה עָנָף וְחֹרֶשׁ מֻצַּל

ב נְטַע

ה

ו

ז

ח

ט

י

יא

יב

יג

יד

טו

טז

יז

יח

וּנְבַהּ קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה
צַמַּרְתּוֹ : מַיִם נְדָלוּהוּ תְּהוֹם
רוֹמְמַתְהוּ אֶת נַהֲרֹתֶיהָ הוֹלֵךְ
סְבִיבוֹת מַטָּעָהּ וְאֶת תְּעָלֹתֶיהָ שִׁלְחָה
אֶל כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה: עַל כֵּן נִבְהָא
קוֹמָתוֹ מִכֹּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה וַתִּרְבֶּינָה
סַרְעַפֹּתָיו : וַתַּאֲרַכְנָה פְּארֹתָו
מִמַּיִם רַבִּים בְּשַׁלְחוֹ : בְּסַעֲפֹתָיו
קִנְנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת
פְּארֹתָיו יָלְדוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְנִצְלוּ
יָשְׁבוּ כָל גּוֹיִם רַבִּים: וַיִּיף בְּגָדְלוֹ
בְּאֹרֶךְ דָּלִיּוֹתָיו כִּי הָיָה שָׁרְשׁוֹ
אֶל מַיִם רַבִּים: אֲרָזִים לֹא עִמְּמוּהוּ
בְּנֵן אֱלֹהִים בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ
אֶל סַעֲפֹתָיו וְעַרְמֹנִים לֹא הָיוּ
כְּפֹארֹתָיו כָּל עֵץ בְּנֵן אֱלֹהִים לֹא
דָמָה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ : יָפָה עָשִׂיתִיו

עָשָׂה

bb

Pritiua.heb.Tex.heb.Ezechi.xxxi. Trãsla.B.Hie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

ג בְּרֹב דָּלִיּוֹתָיו וַיִּקְנְאֻהוּ כָּל עֲצֵי עֵדֶן אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים׃ לָכֵן
ד כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר נִבְהָתָ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ בֵּין עֲבוֹתִים וְרָם לִבּוֹ בְּגָבְהוֹ׃
ה וְאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ נִגְרַשְׁתּוֹ לו כִּרְשָׁעוֹ גֵּרַשְׁתִּהוּ׃
ו וְיִכְרְתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיִּטְּשֻׁהוּ עַל הֶהָרִים וּבְכָל נְאָיוֹת נָפְלוּ וַתִּשָּׁבַרְנָה פְּאֹרֹתָיו בְּכָל
ז אֲפִיקֵי הָאָרֶץ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃ עַל מַפַּלְתּוֹ
ח יִשְׁכְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל עֲנָפוֹ תִּהְיֶינָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃
ט עַל כֵּן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן גָּבְהֲךָ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ בֵּין עֲבוֹתִים וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּגָבְהוֹ
י וְאֶתְּנֵהוּ אֵל גּוֹיִם אֵל עֹשֵׂהוּ כִּרְשָׁעוֹ גֵּרַשְׁתִּהוּ׃
יא וְיִכְרְתֻהוּ זָר עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיִּטְּשֻׁהוּ כָּרוֹת עָלָיו עַל הֶהָרִים וּבְכָל נְאָיוֹת נָפְלוּ וַתִּשָּׁבַרְנָה כָּל
יב אֲפִיקֵי אַרְצוֹ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃ עַל מַפַּלְתּוֹ
יג יִשְׁכְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל עֲנָפוֹ תִּהְיֶינָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃
יד לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִגְבְּהוּ כָּל עֲצֵי מַיִם בְּקוֹמָתָם וְלֹא יִתְּנוּ אֶת צַמַּרְתָּם בֵּין עֲבוֹתִים וְלֹא יַעַמְדוּ אֵלֵיהֶם
כָּל שֹׁתֵי מָיִם כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ לַמָּוֶת אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי
טו אָדָם אֶל יוֹרְדֵי בוֹר׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאֹלָה הֶאֱבַלְתִּי כִּסֵּיתִי עָלָיו אֶת תְּהוֹם
וָאֶמְנַע נַהֲרוֹתֶיהָ וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים וְאַקְדִּיר עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה
טז נָבֵל לוֹ׃ מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי גּוֹיִם בְּהוֹרִדִי אֹתוֹ שְׁאֹלָה אֶת
יז יוֹרְדֵי בוֹר וְנֶחָמוּ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית כָּל עֲצֵי עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב לְבָנוֹן
יח כָּל שֹׁתֵי מָיִם וְנֶחָמוּ הֵם אֹתוֹ יֵרְדוּ שְׁאֹלָה אֶל חַלְלֵי חֶרֶב וְזְרוֹעַ יָשְׁבוּ
יט בְּצִלּוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם׃ אֶל מִי דָמִיתָ כֵּן הוֹרַדְתָּ בְּעֵצִי עֵדֶן אֶל אֶרֶץ
כ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב אֶת מֵתֵי חֶרֶב הוּא פַרְעֹה וְכָל הֲמוֹנֵהוּ
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

ג multis codenſiſq; frõdi
bus. Et emulata ſunt eũ
b oĩa ligna voluptatis que
erant in paradiſo dei.
Propterea hec dicit
minus deus. Pro eo q
ſublimatus eſt in altitu=
dine & dedit fũmitatẽ ſuã
virentẽ atq; condenſam:
& eleuatũ eſt cor eius in
altitudine ſua: tradidi eũ
in manus fortiſſimi gen
tiũ. Facies facies ei. Iux
ta ipietatẽ eius eieci eũ:
& ſuccident eũ alieni &
crudeliſſimi nationũ. Et
piicient eum ſup mõtes
& in cũctis cõuallib; cor
ruẽt rami ei: & cõfringẽ
tur arbuſta eius in vniuer
ſis rupib; terre: & rece=
dẽt de vmbraculo ei; oẽs
populi terre: & relin=
quẽt eum. In ruina eius
habitauerũt oĩa volati=
lia celi: & in
ramis eius fuerũt vniuer
ſe beſtie regionis. Quã
obrẽ non eleuabũtur in
altitudine ſua oĩa ligna
aquarũ: nec ponẽt ſub
limitatem ſuam inter
nemoroſa atq; frõdoſa:
nec ſtabunt
in ſublimitate ſua oĩa q̃
irrigantur aquis: qa oẽs
traditi ſunt in mortẽ ad
terram vitimã in medio
filioꝝ hoim ad eos qui
deſcendũt in lacũ. Hec
dicit dñs de. In die qñ
deſcendit ad inferos in=
duxi luctũ: operui eum.
abyſſo & prohibui
flumina eius: & coercui
aq̃s multas. Cõtriſtatus
eſt ſup eum libanus & &
omnia ligna agri
concuſſa ſunt. A ſonitu
rune eius commoui
gẽtes: cũ deducerẽ eum
ad infernum cum his
qui deſcẽdebãt in lacũ.
Et cõſolata ſunt in terra
infima oĩa ligna volu=
ptatis egregia atq; p̃cla=
ra libano; vniuerſa q̃
irrigãtur aqs. Nã & ipſi
cũ eo deſcendẽt ad infer
num ad interfectos gla=
dio & brachiũ vniuſcuiuſ
q; ſedebit ſup vmbracla
ei in medio nationũ ei.
Cui aſſimilat es o in cly
te atq; ſublimis iter ligna
voluptatis! Ecce deduct
es cũ ligniſ voluptatis
ad terrã vltimã. In me=
dio incircũciſorũ dormi
es cũ eiſ qui interfecti ſũt
gladio. Ipſe eſt pharao
& oĩs multitudo eius: di
cit dñs deus. 32.

ramoꝝ eius: & emulata ſũt eũ ligna paradi
κλάδων αὐτοῦ, καὶ ἐζήλωσεν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ παρα
ſi deliciaꝝ dei. ꝓpterea hec dicit
δείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο τάδε λέγει
adonai dñs: ꝓ eo qđ factꝰ eſt magnꝰ magnitudie: & dedi
ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ἐψώθη μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδω
ſti initiũ tuũ in mediũ nubiũ: & eleuatũ eſt cor
κας τὴν ἀρχήν σου εἰς μέσον νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρ
ſuũ in celſitudie ſua & tradidi eũ in
δία αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὕψει αὐτῆ καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς
manꝰ principis gẽtiũ: & fecit ꝑditionẽ e=
χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησεν τὴν ἀπώλειαν αὐ
ius ſcõm iꝑietatẽ egypti. & exterminauerũt eũ
τοῦ κατὰ τὴν ἀσεβείαν αἰγύπτου· καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν
alieni peſtilẽtes de gẽtib. & deſecerunt eũ a
ἀλλότριοι λοιμοὶ ἔκτοπος ἐθνῶν· καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἔκτοπος
mõtib in cũctis vallibus ceciderũt rami
τῶν ὀρέων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι
eius: & cõfracti ſunt ſtirpes eius in oi cam=
αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ σκέλεχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πε=
po terre: & deſcenderũt ab vmbraculo ei om=
δίῳ τῆς γῆς, καὶ κατέβησαν ἔκτοπος τῆς σκέπης αὐτ πάν
nes ꝑpli gentiũ. & ſtrauerũt eũ ſup rui=
τες οἱ λαοὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐδιάφρισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πῶ
nã eius reguieuerũt oĩa volatilia celi:
σιν αὐτοῦ ἀνεπαύσαν ꝓ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
& ſup truncos eius fuerũt vniuerſe beſtie
καὶ ἐπὶ τὰ σκέλεχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ
agri: vt nõ exaltent in magnitudie coꝝ oĩa
ἀγροῦ, ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα
ligna q̃ in aqua: & nõ vederũt initiũ
τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν
ſuum in mediũ nubiũ & nõ ſteterũt i ſublimitate ip=
αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔστησαν ἐν τῷ ὕψει αὐ=
ſoꝝ ad eũ oẽs bibentes aquã: oẽs da=
τῶν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδό
ti ſunt in mortẽ in frã ꝑfũditatis i medio filioꝝ hoim
θησαν εἰς θάνατον εἰς γῆν βάθους ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων
deſcẽdentes in foueã hec dicit adonai dñs. in
καταβαίνοντας εἰς βόθρον τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος· ἐν
q̃ die deſcendit ad iferos luxit eum abyſſus.
ᾗ ἡμέρᾳ κατέβη εἰς ᾅδου ἐπένθησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος.
& ꝓhibui flumina eius: & ꝓhibui multa
καὶ ἀπέσχισα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πλῆ=
dine aque: & obtenebrat ẽ ſup eum libanus. oĩa
θος ὕδατος, καὶ ἐσκότασεν ἐπ᾽ αὐτῷ ὁ λίβανος· πάντα τὰ
ligna campi ſup eũ ſoluta ſũt a voce rune
ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξελύθη, ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πλῶσε
eius. cõmote ſunt gẽtes qñ deducebã eum in in
ως αὐτοῦ. ἐσείσθησαν τὰ ἔθνη ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ἅ
ferni eũ deſcendentib in laccum & conſolabant
δου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον καὶ παρεκάλουν
eum in fra infima oĩa ligna deliciaꝝ &
αὐτὸν ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ
electa & pulcherria libani vniuerſa bibentia a
ἐκλεκτὰ καὶ τὰ καλλίστα τοῦ λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕ=
quã: & .n. & ipi deſcenderũt eũ eo in iferni in
δωρ, καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ᾽ αὐτοῦ εἰς ᾅδου ἐν τοῖς
vulneratis a gladio: & ſemen eius habi=
τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοι
tantes ſub ſibiaculo eius in medio vite eoꝝ perie=
κοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώ
runt. cui aſſimilat es i virtute & in glia & i magnitudie
λοντο· τίνι ὡμοιώθης ἐν δυνάμει καὶ ἐν δόξῃ καὶ ἐν μεγέθει
inter ligna deliciaꝝ: deſcende cũ ligniis
ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, καταβήθι μετὰ τῶν ξύλων τῆς
deliciaꝝ in frre ꝑfũdũ. in mediõ incircũciſoꝝ dormies cũ
τρυφῆς εἰς γῆς βάθος. ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων κοιμηθήσῃ μετὰ
vulneratis gladio ſic pharao & oĩs
τῶν τραυματιῶν μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ πᾶν τὸ
multitudo fortitudis eius dicit adonai dñs.
πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει ἀδωναὶ κύριος. Ca. 32.

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκά
mo mẽſe vna mẽſis: factũ ẽ verbũ dñi ad me
τῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicens: fili hoĩs aſſume lamẽtũ ſup pharaonẽ regem
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου λάβε θρῆνον ἐπὶ φαραὼ βασιλέα
egypti: & dices ei: leon gẽtiũ aſſimilat⁹ eris tu:
αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, λέοντι ἐθνῶν ὡμοιώθησας σύ,
& ẽſi draco q̃ in mari: & vẽtilabas cornu i flu
καὶ ὡς δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκταράττεις ἐν τοῖς πο
minib⁹ tuis: & cõturbabas aquã pedib⁹ tuis &
ταμοίς σου, καὶ ἐτάραττες ὕδωρ τοῖς ποσίν σου, καὶ
cõculcabas flumina tua: hec dicit dñs
κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου. τάδε λέγει κύριος
& extendã ſup te rete meũ in eccleſia
καὶ πλέξω ἐπὶ σὲ δίκτυόν μου ἐν ἐκκλησίᾳ
pplox vnion: & extraĥã te in hamo ⁊ ex=
λαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου καὶ ἐκ
tẽdã te ſup tra: campi replebuntur tui: & ſede=
τενῶ σε ἐπὶ τὴν γῆν, πεδία πλησθήσεταί σου, καὶ ἐπι
re faciã ſup te oia volatilia cẽli. & ſaturabo
πλήσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐμ=
rabo ex te oẽs beſtias
πλήσω ἐκ σοῦ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ δώσω τὰς
carnes tuas ſup mõtes: & replebo valles a
σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω φάραγγας ἀπὸ
ſanguine tuo: & irrigabitur terra a fluc=
τοῦ αἵματός σου, καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν πλη
cõtibus tuis a multitudie tua ſup mõtes
χωρημάτων σου ἀπὸ τοῦ πλήθους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων
valles implebo ex te: & cooperiam cũ
φάραγγας ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ, καὶ κατακαλύψω ἐν τῷ
extincti fueri⁹ tui cẽlũ & cõtenebreſcere factã ſtellas eius
σβεσθῆναί σε οὐρανὸν καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ,
ſolẽ in nube tegam: & luna nõ ſplendebit
B ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνη οὐ μὴ φάνῃ τὸ
Eſai. lumẽ ſuũ. oia q̃ ſplendent in cẽlo
13.d. φῶς αὐτῆς. πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ
Ioẽ. cõtenebreſcent ſup te: & dabo tenebras ſup terrã
2.c. σκοτάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν
Dñt. tuã dicit dñs dñs: & irritabo cor
34.c. σου λέγει κύριος κύριος· καὶ παραργίσω καρδίαν
populoꝝ pplox: cum induxero captiuitatẽ tuã in
πολλῶν λαῶν, ἡνίκα ἀναγάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς
gẽtes in terrã quã nõ cognouiſti. & cõturbabunt ſup
τὰ ἔθνη εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως· καὶ συγχύσουσιν ἐπὶ
te gẽtes multe: & reges eoꝝ ſtupore ſtu=
σὲ ἔθνη πολλά, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστήσονται ἔκστα
pescent. cũ extendero gladiũ meũ ſup facies
σιν. ἐν τῷ πετάσαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσω
eo⁹ eoꝝ expectantes ruinam tuam a die
πα αὐτῶν προσδεχόμενοι τὴν πτῶσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας
ruine tue. q̃ hec dicit dñs dñs: gla=
πτώσεώς σου· ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, ῥομ=
dius regis babylonis veniet tibi in gladijs gi=
φὶα βασιλέως βαβυλῶνος ἥξει σοι ἐν μαχαίραις γι
ganteis: & virtutem fortitudinẽ tuã. peſtilẽtes de gẽti⁹
γάντων, καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου. λοιμοὶ ἔσω ἐθνῶν
C cliet & perdent inimicũ egypti: & con
πάντες καὶ ἀπολοῦσιν τὴν ὕβριν αἰγύπτου, καὶ συν
teretur oia fortitudo eius: & perdã oia
τριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῆς, καὶ ἀπολῶ πάντα
iumẽta eius ab aqua multa: & non turba=
τὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ, καὶ οὐ μὴ ταρά=
bit illã pẽs hoĩs ultra: & vngula iumẽtoꝝ non
ξῃ αὐτὸ πούς ἀνθρώπου ἔτι, καὶ ὄνυξ κτηνῶν οὐ μὴ
calcabit eam. tũc deſcendi aque eoꝝ
καταπατήσῃ αὐτό. τότε ἡσυχάσω τὰ ὕδατα αὐτῶν

Trãſla.B.Hie.

Et factum eſt duode
cimo anno: in menſe duode
cimo in vna
menſis: factũ eſt verbũ
dñi ad me dicens.
Fili hoĩs: aſſume lamẽ
tum ſup pharaonẽ regẽ
egypti & dices ad eum.
Leon gentium
aſſimilat⁹ es: & draconi
qui eſt in mari. Et vẽti
bas cornu i flumib⁹ tuis:
& cõturbabas aq̃s pedi
bus tuis: & conculcabas
flumina eor. Propterea
hec dicit dñs deus. Ex=
pandã ſup te rete meum
in multitudine popl'orũ
multor: & extraĥa te in
ſagena mea: & piciam te
in terrã. Sup facie agri
abiciã te: & hitare faciã
ſup te omnia volatilia
cẽli & ſaturabo ſuper te
beſtias
vniuerſe terre. Et dabo
carnes tuas ſuper
montes: & implebo col
les tuos ſanie tua.
Et irrigabo terram feto
re ſanguinis tui ſuper
mõtes: & valles implẽ
bũtur ex te:
& operiam cũ extinctus
fueris celos. & nigreſcere
faciã ſtellas eius. Solẽ nu
be tegam:
& luna nõ dabit lumen
ſuum. Omnia luminaria
cẽli merere faciã ſuper
te: & dabo
tenebras ſuper terram
tuã dicit dominus deus.
Et irritabo cor populo
rũ multoꝝ: cũ induxero
cõtritione tuam in genti
bus ſup terras quas
neſcis: & ſtupeſcere faciã
ſuper te populos
multos. Et reges eorũ
horrore nimio formida=
bũt ſup te: cũ volare ce
perit gladius meus ſup fa
cies eorũ & obſtupeſcent
repente ſinguli pro ania
ſua in die ruine tue:
hec dicit dñs deus. Gla
dius regis babylonis ve
niet tibi: in gladijs fortiũ
deiciã multitudinẽ tuã.
Inexpugnabiles oẽs gẽ
tes he: & vaſtabũt ſuperbiã
egypti: & diſſipabitur
multitudo eius: & perdã
oia iumẽta eius que erãt
ſuper aquas plurimas:
& non conturbabit eas
pes hominis vltra: neq;
vngula iumentoꝝ
turbabit eas. Tunc pu=
riſſimas reddã aq̃s eorũ

Ter.be.Ezechi.xxxij.Patriua.hebr

La. xxx

וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
שָׁנָה בִּשְׁנֵי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל פַּרְעֹה מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כְּפִיר גּוֹיִם
נִדְמֵיתָ וְאַתָּה כַּתַּנִּים בַּיַּמִּים וַתִּנַּח
בְּנַהֲרֹתֶיךָ וְתִדְלַח מַיִם בְּרַגְלֶיךָ
וְתַרְפֵּס נַהֲרוֹתָם: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה וְהַרְשֹׁתִי עָלֶיךָ אֶת רִשְׁתִּי
בִּקְהַל עַמִּים רַבִּים וְהֶעֱלוּךָ בְּחַרְמִי:
וְנטַשְׁתִּיךָ בָאָרֶץ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה
אטִילֶךָּ וְהשְׁכַנְתִּי עָלֶיךָ כָּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וְהִשְׂבַּעְתִּי מִמְּךָ חַיַּת
כָּל הָאָרֶץ: וְנָתַתִּי אֶת בְּשָׂרְךָ עַל
הֶהָרִים וּמִלֵּאתִי הַגָּאיוֹת רָמוֹתָךְ:
וְהִשְׁקֵיתִי אֶרֶץ צָפְתְּךָ מִדָּמְךָ אֶל
הָרִים וַאֲפִקִים יִמָּלְאוּן מִמֶּךָּ:
וְכִסִּיתִי בְּכַבּוֹתְךָ שָׁמַיִם וְהִקְדַּרְתִּי
אֶת כּוֹכְבֵיהֶם שֶׁמֶשׁ בֶּעָנָן אֲכַסֶּנּוּ
וְיָרֵחַ לֹא יָאִיר אוֹרוֹ: כָּל מְאוֹרֵי אוֹר
בַּשָּׁמַיִם אַקְדִּירֵם עָלֶיךָ וְנָתַתִּי
חֹשֶׁךְ עַל אַרְצֶךָ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
וְהִכְעַסְתִּי לֵב עַמִּים רַבִּים בַּהֲבִיאִי
שִׁבְרְךָ בַּגּוֹיִם עַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר
לֹא יְדַעְתָּם: וְהִשְׁמוֹתִי עָלַיִךְ עַמִּים
רַבִּים וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂעֲרוּ עָלַיִךְ שַׂעַר
בְּעוֹפְפִי חַרְבִּי עַל פְּנֵיהֶם וְחָרְדוּ
לָרְגָעִים אִישׁ לְנַפְשׁוֹ בְּיוֹם
מַפַּלְתֶּךָ: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב
מֶלֶךְ בָּבֶל תָּבוֹאָךְ: בִּגְבוּרוֹת גִּבּוֹרִים
אַפִּיל הֲמוֹנֵךְ עָרִיצֵי גּוֹיִם כֻּלָּם
וְשָׁדְדוּ אֶת גְּאוֹן מִצְרַיִם וְנִשְׁמַד כָּל
הֲמוֹנָהּ: וְהַאֲבַדְתִּי אֶת כָּל בְּהֶמְתָּהּ
מֵעַל מַיִם רַבִּים וְלֹא תְדַלְחֵם
רֶגֶל אָדָם עוֹד וּפַרְסוֹת נְהֵמָה
לֹא תְדַלַּחְנָה: אָז אַשְׁקִיעַ מֵימֵיהֶם

Patrina.heb.Tex.heb.Ezechi.xxxij. Trãsla.B.Mie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.lati.

"וְנַהֲרוֹתָם כַּשְּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֶהֱלֵ
ᵇיְהוָה: נְתַתִּי ᵉאֶת אֶרֶץ ᶠמִצְרַיִם ᵍשְׁמָמָה
ʰוְנִשַּׁמָּה אֶרֶץ ⁱמְּלוֹאָהּ ᵏבְּהַכּוֹתִי ˡאֶת ᵐשׁוֹמְמֶיהָ
"כָּל ⁿוֹשְׁבֵי ᵒבָהּ ᵖוְיָדְעוּ ᵠכִּי ʳאֲנִי יְהוָה:
"קִינָה ˢהִיא וְקוֹנְנוּהָ ᵗבְּנוֹת ᵘהַגּוֹיִם
ᵛתְּקוֹנְנֶהָ אוֹתָהּ ʷעַל ˣמִצְרַיִם וְעַל כָּל
ʸהֲמוֹנָהּ תְּקוֹנַנְהָ אוֹתָהּ נְאֻם ᶻאֲדֹנָי
"יְהוִה: וַיְהִי ᵃבִּשְׁתֵּי ᵇעֶשְׂרֵה ᶜשָׁנָה
ᵈבַּחֲמִשָּׁה ᵉעָשָׂר ᶠלַחֹדֶשׁ ᵍהָיָה ʰדְּבַר
ⁱיְהוָה ʲאֵלַי ᵏלֵאמֹר: ˡבֶּן ᵐאָדָם ⁿהָהֵם ᵒעַל
ᵖהֲמוֹן ᵠמִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ ʳאוֹתָהּ וּבְנוֹת
ˢגּוֹיִם ᵗאַדִּרִים ᵘאֶל ᵛאֶרֶץ ʷתַּחְתִּיּוֹת
ˣאֶת יוֹרְדֵי בוֹר: ʸמִטֵּי ᶻנָעַמְתָּ ᵃרְדֵה
ᵇוְהִשְׁכְּבָה ᶜאֶת ᵈעֲרֵלִים: ᵉבְּתוֹךְ ᶠחֲלָלֵי
ᵍחֶרֶב יִפֹּלוּ ʰחֶרֶב ⁱנִתְּנָה ᵏמְשָׁכוּ ˡאוֹתָהּ
ᵐוְכָל ⁿהֲמוֹנֶיהָ: "יְדַבְּרוּ ᵒלוֹ ᵖאֵלֵי
ᵠגִּבּוֹרִים ʳמִתּוֹךְ ˢשְׁאוֹל ᵗאֶת ᵘעֹזְרָיו
ᵛיָרְדוּ ʷשָׁכְבוּ ˣהָעֲרֵלִים ʸחֲלָלֵי ᶻחָרֶב:
ᵃשָׁם ᵇאַשּׁוּר ᶜוְכָל ᵈקְהָלָהּ ᵉסְבִיבֹתָיו
ᶠקִבְרֹתָיו ᵍכֻּלָּם ʰחֲלָלִים ⁱהַנֹּפְלִים
ʲבַּחֶרֶב ᵏאֲשֶׁר ˡיָרְדוּ ᵐעֲרֵלִים ⁿאֶל
ᵒאֶרֶץ ᵖתַּחְתִּיּוֹת ᵠאֲשֶׁר ʳנָתְנוּ ˢחִתִּיתָם
ᵗבְּאֶרֶץ ᵘחַיִּים ᵛוַיִּשְׂאוּ ʷכְלִמָּתָם ˣאֶת
ʸיוֹרְדֵי ᶻבוֹר: ᵃבְּתוֹךְ ᵇחֲלָלִים ᶜנִתְּנוּ
ᵈמִשְׁכָּבָה ᵉלָהּ ᶠבְּכָל ᵍהֲמוֹנָהּ ʰסְבִיבֹתָיו
ⁱקִבְרֹתֶיהָ ʲכֻּלָּם ᵏעֲרֵלִים ˡחַלְלֵי ᵐחָרֶב
ⁿכִּי ᵒנִתַּן ᵖחִתִּיתָם ᵠבְּאֶרֶץ ʳחַיִּים ˢוַיִּשְׂאוּ
ᵗכְלִמָּתָם ᵘאֶת ᵛיוֹרְדֵי ʷבוֹר ˣבְּתוֹךְ
ʸחֲלָלִים ᶻנִתָּן: ᵃשָׁם ᵇמֶשֶׁךְ ᶜתֻּבַל
ᵈוְכָל ᵉהֲמוֹנָהּ ᶠסְבִיבֹתָיו ᵍקִבְרֹתֶיהָ

"& flumina eorum ˣquasi oleũ ʳadducam: ˢait ᵗdñs ᵛdeus ʷcũ dedero ˣterram ʸegypti ᶻdesolatam. ꝏ ᵃDeferetur autẽ ᵇterra ᶜa plenitudine ſua ᵈqñ pcuſſero ᵉoẽs ᶠhabitatores ᵍeiº ʰ& ſcient ⁱquia ʲego ᵏdñs. ˡPlanctus ᵐeſt ⁿ& plangent eum ᵒfilie ᵖgentium ꝏ ᵠſuper ʳegyptum ˢ& ſuper ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵗmultitudinẽ eius ᵘplangent ᵛeum: ʷait ˣdominus ʸdeus. ᶻEt factum eſt ᵃin duodecimo ᵇanno ꝏꝏ ᶜin quintadecima ᵈmẽſis: ᵉfactum eſt ᶠverbum ꝏ ᵍdñi ʰad me ⁱdicens. ʲFili ᵏhoĩs: ˡcane carmen lugubre ᵐſup ⁿmultitudinẽ ᵒegypti: ᵖ& detrahe eam ᵠipam ʳ& filias ˢgẽtium ᵗrobuſtarum; ᵘad ᵛterrã ʷvltimam ˣcũ hís ʸq deſcendũt in ᶻlacu. ᵃQuo ᵇpulchrior es? ᶜdeſcẽde ᵈ& dormi ᵉcũ ᶠin circũciſis. ᵍIn medio ʰiter fectoꝝ ⁱgladio ʲcadẽt. ᵏGladius ˡdat ᵐeſt. Et ⁿattraxerũt ᵒeam ᵖ& oẽs ᵠpopulos eiº. ʳLoqñtur ˢei ᵗpotẽtiſſimi ᵘrobuſtorũ ᵛde medio ʷinferni qui ˣcũ ʸauxiliatoribꝰ eius ᶻdeſcenderũt & ᵃdormierũt ᵇincircũciſi ᶜinterfectiꝝ ᵈgladio. ᵉIbi ᶠaſſur ᵍ& oĩs ʰmultitudo eius ⁱin circuitu illius ʲſepulchra eoꝝ ᵏoẽs ˡinterfecti & ᵐqui ceciderũt ⁿgladio ᵒquorũ ᵖdata ſunt ᵠſepulchra ꝏ ʳin nouiſſimis ˢlaci: ᵗ& facta eſt ᵘmultitudo eiº ᵛper gyrũ ʷſepulchri eiº ˣeius ʸinterfecti: ᶻcadẽteſqꝫ ᵃgladio ᵇqui ᶜdederãt quondã ᵈformidinẽ ſuã ᵉin terra ᶠviuentiũ. ᵍIbi ʰelam ⁱ& oĩs ʲmultitudo eius ᵏper gyrũ ˡſepulchri ſui. ᵐOẽs hi ⁿinterfecti ᵒruenteſqꝫ ᵖgladio ᵠq ʳdeſcẽderũt ˢincircũciſi ᵗad ᵘterram ᵛvltimã. ʷQui ˣpoſuerũt ʸterrorẽ ſuum ᶻin terra ᵃviuentiũ: ᵇ& portauerũt ᶜignominã ſuã ᵈcũ hís ᵉq deſcẽderũt ᶠin ᵍlacũ. ʰIn medio ⁱinterfectorũ ʲpoſuerũt ᵏcubile ˡeius ᵐin vniuerſis ⁿpplis eiº: ᵒin circuitu eius ᵖſepulchrũ illiº. ᵠOẽs hi ʳincircũciſi ˢinterfectiꝝ ᵗgladio. ᵘDederunt ᵛenĩ terrorẽ ſuũ ʷin terra ˣviuẽtium ʸ& portauerũt ᶻignomiã ſuã ᵃcũ hís ᵇq deſcendũt in ᶜlacũ. ᵈIn medio ᵉinterfectorũ ᶠpoſiti ſũt. ᵍIbi ʰmoſoch ⁱ& tubal ʲ& oĩs ᵏmultitudo eiº: ˡincircuitu eius ᵐſepulchra illiº.

τ flumina eoꝝ vt oleum fluent dicit dñs καὶ οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορεύσονται λέγει κύριος: cũ dedero egyptũ in ptitionẽ: τ deſolabit terra ριος, ὅταν δῶ αἰγυπτίους εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐρημωθῇ ἡ γῆ cũ plentudie eiº cũ diſſemiauero oẽs ha- σὺν τῷ πληρώσει αὐτῆς ὅταν διασπείρω πάντας τοὺς κα bitantes in ea. τ ſcient qꝛ ego ſum dñs. τοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. plãctus eſt τ plangent eum: τ filie θρῆνός ἐστιν καὶ θρηνήσουσιν αὐτόν, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν gentiũ plangent eũm ſup egyptũ τ ſup oẽm ἐθνῶν θρηνήσουσιν αὐτὸν ἐπ' αἰγυπτίους καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν fortitudiné eiº: plangent eã dicit dñs dñs. τ factũ ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὴν λέγει κς κύριος. καὶ ἐγένε eſt in duodecimo anno in quita τ decima mẽſe: το ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν πεντεκαιδεκάτῃ μηνός, fact⁹ eſt ſmo dñi ad me dicens: fili hois plan- ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου θρήνη ge ſup multitudiné egypti τ deducent eius σον ἐπὶ πλῆθος αἰγύπτου καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς filias gẽtes mortuas in pfunda tre τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκρὰς εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς ad eos q̃ deſcendunt in foueã ex aquoꝝ pul- πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς λάκκον ἐξ ὑδάτων εὐπρε chra deſcende τ dormies cũ incircũciſis in me πους καταβηθι καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ ἀπεριτμήτων ἐν μέ dio vulneratoꝝ gladio cadent eũ eo: τ σω τραυματιῶν μαχαίρας πεσοῦνται μετ' αὐτοῦ, καὶ dormiet eis fortitudo eiº: τ dicent tibi κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ λέξουσί σοι οἱ gigantes: in ptũdũ fouee q̃ melior es deſcende γίγαντες, εἰς βάθος λάκκου οὐ βελτίων εἶ καταβηθι τ dormi cum incircumciſis in medio καὶ κοιμήθητι μετὰ τῶν ἀπεριτμήτων ἐν μέσῳ τῶν vulneratoꝝ gladio: ibi aſſur τ eius ꝛgre τραυματιῶν μαχαίρας· ἐκεῖ Ασσουρ καὶ πᾶσα ἡ συ- gatio eiº in circuitu ſepulchri eius ꝓes ναγωγὴ αὐτοῦ κυκλόθεν τοῦ μνήματος αὐτοῦ· πάντες οἱ vulnerati q̃ ceciderũt gladio: q̃ dederũt τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, οἱ δόντες φό tiorẽ ſuum in tra vite. ibi elam τ eius βον αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς· ἐκεῖ Αἰλὰμ καὶ πᾶ fortitudo eius in circuitu monumenti e- σα ἡ δύναμις αὐτοῦ κυκλόθεν τοῦ μνήματος αὐ- tus. omnes vulnerati q̃ ceciderunt gladio τοῦ· πάντες οἱ τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαί dio: τ q̃ deſcenderunt incircumciſi in tre ρᾳ, καὶ οἱ καταβαίνοντες ἀπερίτμητοι εἰς γῆς βά- fũdũ q̃ dederũt timorẽ eoꝝ in tra vite. θος, οἱ δόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς· τ acceperũt tꝛmentũ ſuum cũ deſcenden- καὶ ἔλαβον τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαι tibus in foueam in medio vulneratoꝝ ibi dati νόντων εἰς βόθρον ἐν μέσῳ τραυματιῶν ἐκεῖ ἐδόθη ſunt moſoch τ thubal τ oĩs fortitudo eoꝝ in σαν μοσὸχ καὶ θοβὲλ καὶ πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῶν πε circuitu monumẽti eius. ρικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ· ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

oẽs vulnerati eius: oẽs incircumcisi
πάντες οἱ τραυματίαι αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι
vulnerati a gladio: q dederunt terrorẽ
τραυματίαι ἀπὸ μαχαίρας, οἱ δεδώκοτες τὸν φόβον
suum sup trã vite. τ nõ dormierũt cum gl=
αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ οὐκ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γι=
gantiũ q ceciderunt ab eruo: q descenderũt in
γάντων τῶν πεπτωκότων ἀπὸ αἰῶνος, οἱ κατέβησαν εἰς
infernũ i armis q̃ũ: vtebãt i bello: τ posuerũt gladios suos
ᾅδου ἐν ὅπλοις πολεμικοῖς, καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν G
sub capitibus suis: τ facte sunt iniq̃tates
ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι
eoꝝ in ossibꝫ eoꝝ: q̃ terruerunt gigan=
αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν, ὅτι ἐξεφοβήθησαν οἱ γίγαν=
tes in vita sua. τ tu in medio incircumciso=ꝝ con=
τες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ σὺ ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων συν
tereris: τ dormies cum vulneratis gla=
τριβήσῃ, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαί
dio. ibi edom τ reges eius: τ oẽs pncipes
ρα. ἐκεῖ ἐδὼμ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες ἄρχον B
pes assur q̃ dederũt fortitudinẽ eius in vulnus gla=
τες ασσουρ οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ εἰς τραῦμα μαχαί
dij. ibi cum vulneratis dormierunt cum descen=
ρας· ὗτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ κατα=
dentibus in fouea. ibi principes aqlonis om=
βαινόντων εἰς βόθρον. ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάν
nes duces assur: q̃ deducti sunt cum
τες οἱ σρατηγοὶ τοῦ ασσουρ, οἵτινες κατήχθησαν μετὰ
vulneratis cũ terrore suo. τ in fortitudie sua
τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν
confusi dormierunt incircumcisi cum vulnera=
αἰσχυνθέντες ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ τραυμα=
tis gladio. τ abstulerunt formidinẽ suam cũ
τιῶν μαχαίρας· καὶ ἀπηνέγκαν τὸν βάσανον αὐτῶν με
descendentibus in foueã. illos videbit rex
τὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον. ἐκείνους ὄψεται βασι
pharao: τ cõsolationẽ accipiẽt sup oẽm fortitudinẽ
λεὺς φαραὼ, καὶ παρακληθήσονται ἐπὶ πάσαν τὴν ἰσχὺν
eoꝝ vulneratꝰ gladio pharao τ oẽs exer
αὐτῶν τραυματίαι μαχαίρᾳ φαραὼ καὶ πᾶσα ἡ δύνα
citꝰ eius: dicit dñs dñs. q̃ dedi formi=
μις αὐτοῦ, λέγει κύριος κύριος· ὅτι δέδωκα τὸν φό
dinẽ eius sup trã vite. τ vomitet in medio incir
βον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπε
cumciso=ꝝ cum vulneratis gladio pharao τ oẽs
ριτμήτων μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας φαραὼ καὶ πᾶν
multitudo eius dicit dñs dñs.
τὸ πλῆθος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος. Ca.33.

ET factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου
loq̃re filijs ppli tui τ dices ad eos: tra sup quã
λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, γῆ ἐφ' ἣν
inducro gladiũ τ tulerit ppls terrẽ hoiez vnũ de
ἂν ἐπάγω ῥομφαίαν καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνδρα ἕνα ἐξ
suis τ dederit eum sibi i speculatorẽ: τ viderit gladiũ
αὐτῶν καὶ δώσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπόν, καὶ ἴδῃ τὴν ῥομφαί
venientẽ sup trã: τ cecinerit tuba: τ
αν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ
significauerit ppls: τ audierit audiens vocẽ tu=
σημανῇ τῷ λαῷ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τῆς φωνῆς τῆς σάλ
be τ nõ obsꝛuauerit: τ venerit gladius τ cõpḣẽ
πιγγος καὶ μὴ φυλάξηται, καὶ ἐπέλθῃ ῥομφαία καὶ κατα
derit eum: sanguis eiꝰ in capite eius erit:
λάβῃ αὐτόν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται,
q̃ vocẽ tube audiens non obseruа=
ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξα
uit se: sanguis eiꝰ sup eũ erit. τ ille q̃ custodiuit se:
το, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται· καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο,
B
aiam suã liberauit. τ speculator si viderit gladiũ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο· καὶ ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαί
venientẽ: τ nõ significauerit tuba: τ ppls nõ
αν ἐρχομένην, καὶ μὴ σημανῇ τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ

"Oẽs hi incircũcisi interfectiꝫ & cadẽtes gladio:
quia dederũt formidinẽ suã in tra viuentiũ: & nõ
dormiẽt cũ fortibꝰ cadẽtibusq̃ & incircũcisis q
descenderũt ad infernũ cũ armis suis. Et posuerunt gladios suos sub capitibus suis: & fuerunt iniquitates eorũ in ossibus eorum: quia terror fortiũ facti sunt in terra viuentiũ. Et tu ergo in medio incircũcisorũ cotereris: & dormies cum interfectis gladio. Ibi idumea & reges eius & oẽs duces eius qui dati sunt cum exercitu suo cum interfectis gladio: & qui cum incircumcisis dormierũt: & cũ his qui descendũt in lacũ. Ibi principes aqlonis oẽs & vniuersi venatores q dedu=cti sunt cũ interfectis: pauẽtes & in fua fortitudine cõfusi: quia dormierunt incircũcisi cũ iterfectis gladio & portauerũt cõfusionẽ suã cũ his qui descendũt in lacum. Vidit eos pharao & cõsolatꝰ ẽ sup vniuersa multitudie sua q interfecta ẽ gladio: pharao & ois exercitus eius: ait dñs deus: q dedi terrorem meũ in terra viuentium: & dormiũt in medio incircũcisorũ cum interfectis gladio. pharao & ois multitudo eius: ait dñs deus. 33.

ET factum est verbũ domini ad me dicens. Fili hominis: loquere ad filios populi tui & dices ad eos. Terra cum induxero gladiũ super eam gladiũ: & tulerit populus terre virũ vnũ de nouissimis suis: & cõstituerit eum sup se speculatorẽ: & ille videritꝰ gladiũ venientẽ super terram & cecinerit buccina & annunciauerit populo. Audiens autẽ si quis ille est audierit sonitũ buccine: & non obseruauerit: veneritꝫ gladius & tulerit eũ: sanguis ipsius sup caput eiꝰ erit. Sonũ buccine audiuit & non se obseruauit: sanguis eiꝰ in ipso erit. Si autꝰ se custodierit: animã suã saluabit. q si speculator viderit gladiũ venientẽ: & nõ insonuerit buccina: & ppls se non

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי Ca. xxxiij
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם דַּבֵּר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶרֶץ כִּי אָבִיא
עָלֶיהָ חֶרֶב וְלָקְחוּ עַם הָאָרֶץ אִישׁ
אֶחָד מִקְצֵיהֶם וְנָתְנוּ אֹתוֹ לָהֶם
לְצָפֶה: וְרָאָה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
עַל הָאָרֶץ וְתָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהִזְהִיר
אֶת הָעָם: וְשָׁמַע אֶת הַשֹּׁמֵעַ
קוֹל הַשּׁוֹפָר וְלֹא נִזְהָר וַתָּבוֹא חֶרֶב
וְתִקָּחֵהוּ דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ יִהְיֶה: אֶת
קוֹל הַשּׁוֹפָר שָׁמַע וְלֹא נִזְהָר דָּמוֹ
בּוֹ יִהְיֶה וְהוּא נִזְהָר נַפְשׁוֹ מִלָּט:
וְהַצָּפֶה כִּי יִרְאֶה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
וְלֹא תָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהָעָם לֹא

זָהָר נָתַן ׀ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם צָפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הוּא רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃ וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ לָשׁוּב מִמֶּנָּה וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְאַתָּה אֶת־נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אֲמַרְתֶּם לֵאמֹר כִּי פְשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ וּבָם אֲנַחְנוּ נְמַקִּים וְאֵיךְ נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם אֶחְפַּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בְּנֵי עַמֶּךָ צִדְקַת הַצַּדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם פִּשְׁעוֹ וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִכָּשֶׁל בָּהּ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעוֹ וְצַדִּיק לֹא יוּכַל לִחְיוֹת בָּהּ בְּיוֹם חַטֹּאתוֹ׃ בֶּאֱמָרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא בָּטַח עַל צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כָּל צִדְקֹתָיו לֹא תִזָּכַרְנָה וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר עָוָל בָּהּ בָּהּ יָמוּת׃ וּבֶאֱמָרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְשָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ חָבָל יָשִׁיב רָשָׁע גָּזֵלָה יָשַׁלֵּם בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים הָלַךְ לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לוֹ לֹא תִזָּכַרְנָה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה׃ וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמְּךָ לֹא יִתֵּכֶן דֶּרֶךְ יְהוָה וְהֵמָּה דַרְכָּם לֹא יִתֵּכֵן׃

custodierit: venerit gladius & tulerit de eis anima: ille quidē in iniqtate sua captus est: sanguinē autē eius de manu speculatoris requirā. Et tu fili hominis dedi te domui israel. Audies ergo ex ore meo sermonē: annunciabis eis ex me. Si me dicente ad impiū: impie morte morieris: nō fueris locutus vt custodiat impius a via sua. Ipse impius in iniqtate sua morietur: sanguinē aūt eius de manu tua requirā. Si aūt annunciante te ad impiū vt a vijs suis conuertatur: non fuerit conuersus a via sua: ipse in iniqtate sua morietur. Porro tu animā tuam liberasti. Tu ergo fili hominis dic ad domū israel. Sic locuti estis dicētes. Iniqtates nre & pcta nostra sup nos sunt: & in ipsis nos tabescimus. Quō ergo viuere poterimus? Dic ad eos. Viuo ego dicit dominus deus. Nolo mortē impij: sed vt conuertatur impius a via sua & viuat. Cōuertimini cōuertimini a vijs vrīs pessimis. Et quare moriemini domus israel? Tu itaq; fili hominis dic ad filios populi tui. Iustitia iusti nō liberabit eum in quacunq; die peccauerit: & impietas impij non nocebit ei in quacūq; die conuersus fuerit ab impietate sua. Et iustus nō poterit viuere in iustitia sua in quacūq; die peccauerit. Etiā si dixero iusto qp vita viuat: & cōfisus in iustitia sua fecerit iniquitatem: oēs iustitie ei? obliuioni tradentur: & in iniqtate sua quā operatus est in ipsa morietur. Si aūt dixero impio: morte morieris: & egerit penitētiā a pcto suo: fecerit iudiciū & iustitiā. Et pignus restituerit ille ipius: rapinā reddiderit: in mādatis vite ambulauerit: nec fecerit qcq; iniustū: vita viuet: & non morietur. Oia pcta eius q peccauit nō iputabūtur ei. Iudiciū & iustitiā fecit: vita viuet. Et dixerūt filij populi tui. Nō est equa ponderis via dñi & ipsorum via iniusta est.

σε custodierit: τ ἐὰν ἐλθοῦσα ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυ
φυλάξῃ, καὶ ἐπελθοῦσα ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυ
χήν, αὐτὴ διὰ τὴν ἀνομίαν ἐλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς
ve manu speculatoris requirā. τ tu fili hominis
ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου
speculatorē dedi te domui israel: τ audies ex
σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ
ore meo sermonē: τ annūciabis eis a me: cū
στόματός μου λόγον, καὶ ἀναγγελεῖς αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, ἐν τῷ
dicero ego peccatori morte morieris: τ non locutus δ.4.d.
εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ μὴ λαλή-
fueris vt custodiatur impius a via sua: ipe iniq-
σῃς τοῦ φυλάξαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς ὁ ἀσε-
quus iniqtate sua morietur: at sanguinē eius ex
βὴς ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς
manu tua requiram. tu āt si ꝓnunciaueris impio
χειρός σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν προαναγγείλῃς τῷ ἀσεβεῖ
viam suam vt cōuertatur ab ea: τ nō fuerit con-
τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ
a via sua: ille impietate sua morte
ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, οὗτος τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖ-
tur: τ tu aiam tuam liberabis. τ tu fili homi
ται, καὶ σὺ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξαιρήσῃ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
nis dic domui israel: sic locuti estis dicentes:
που εἶπον τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες, C
errores nri τ iniqtates nre sup nos sunt: τ in
αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' ἡμῖν εἰσιν, καὶ ἐν
ipsis nos tabescimus τ quō viuemus dic ei?
αὐταῖς ἡμεῖς τηκώμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα εἶπον αὐτοῖς;
viuo ego dicit dns dns: nō volo mortem
ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ
impij: quāt? vt conuertat impius a via sua? τ viuat
ἀσεβοῦς, ὡς ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῆναι δ.18.g.
ipe. cōuertimini cōuertimini a via vra
αὐτόν. ἀποστροφῇ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς
mala: τ ūre morte moriemini dom? israel. τ tu fili
πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραήλ. καὶ σὺ υἱὲ
hois dic ad filios ppli tui: iustitia
ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, δικαιοσύνη
iusti non liberabit eum: in q̄ die errauerit: τ
δικαίου οὐ μὴ ἐξέληται αὐτόν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ, καὶ
iniqtas impij: nō nocebit ei in q̄ die quer? fue
ἀνομίᾳ ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀποστρέ
rit ab iniqtate sua: τ iustus non poterit
ψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ δίκαιος οὐ μὴ δύνηται
saluari in die peccati eius: cū dixero ego
σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ
iusto vita viuet: τ ipe cōfidit in iustitia
δικαίῳ ζωῇ ζήσεται, καὶ οὗτος πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δικαιοσύ-
sua τ fecerit iniqtatē: oēs iustitie ei? non
νῃ αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ
memorabunt: in iniqtate sua quā fecit in ipa
μὴ ἀναμνησθῶσιν, τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ᾗ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ
morietur τ cū dixero ego impio morte morie
ἀποθανεῖται καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ ἀπο-
ris: τ quersus fuerit ab iniqtate sua: τ
θνήσῃ, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ D
fecerit iudiciū τ iustitiam: τ pignora restitue
ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχυράσματα ἀπο-
rit: τ rapinas reddiderit: in precepto vite
δῷ, καὶ ἁρπάγματα ἀποτίσῃ, ἐν προσάγματι ζωῆς
ambulauerit vt nō faciat iniustū: vita viuet τ
διαπορεύηται τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται καὶ
non morietur. oia peccata eius q peccauit
οὐ μὴ ἀποθάνῃ. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν
non memorabūt: q̄ iudiciū τ iustitiam fecit:
οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν, ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν,
in ipis viuet. τ dicent filij ppli tui: nō
ἐν αὐτοῖς ζήσεται. καὶ ἐροῦσιν υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, οὐκ
recta via dñi: τ hec via eor nō recta
εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα

cū reuerſ fuerit iuſt a iuſticia ſua:
ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
& fecerit iniq̃tates: morietur in eis. & cū
καὶ ποιήσῃ ἀνομίας, ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς. καὶ ἐν τῷ
18.19.B quer fuerit peccator ab iniq̃tate ſua: &
ἁποστρέψαι γὰρ ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ
E fecerit iudiciū & iuſticiam: in ipſo ꝑ viuet.
ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς ἀνὴρ ζήσεται.
& dirigite: nō recta via dñi: nonne viæ
καὶ εἴπατε, οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, ἔκασον ἐν ταῖς ὁδοῖς
ſuis iudicabo vos dom iſrael. & factū ē in duo-
αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δω-
decimo anno in decimo mẽſe quinta mẽſis
δεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς
captiuitatis nre: venit ſaluat ad me de hie-
αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν ὁ διασωθεὶς πρός με ἀπὸ ἱε-
ruſalem dicēs: capta ē ciuitas: & facta ē ſup me manꝰ
ρουσαλὴμ λέγων, ἐάλω ἡ πόλις, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ
dñi veſpere ante ꝙ venret ipe: & aperuit meꝰ os
κυρίου ἑσπέρας πρὶν ἐλθεῖν αὐτόν, καὶ ἤνοιξέν μου τὸ στό-
ꝙ venit ad me mane: & apertū os
μα ὡς ἦλθεν πρός με τοπρωΐ, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα
meū nō ſilui ꝺpli. & factū ē verbū dñi ad me
μου οὐ συνεχώθη ἔτι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicēs: fili hoīs hitantes deſertas
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ κατοικοῦντες τὰς ἐρημωθείσας
in tra iſrael loquētes dicunt. vñ erat abra-
ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ λέγοντες λέγουσιν· εἷς ἦν ἀβρα-
am & poſſedit terrā: & nos plures ſum: nobis da
ὰμ καὶ κατέσχεν τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμέν, ἡμῖν δό-
tꝫ eſt tra in poſſeſſionē: ꝓpterea dic eis hec
F δοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν, διὰ τοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς τά-
dicit dñs dñs: ſup ſanguinē comeditis: &
δε λέγει κύριος κύριος, ἐπὶ αἵματος φάγετε, καὶ τοὺς
oculos vros leuatis ad abominationes veſ-
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἄρατε εἰς τὰ βδελύγματα ὑμῶν,
& ſanguinē effūditis: & terrā hereditabitis:
καὶ αἷμα ἐκχέετε καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; καὶ ἔσ-
ſtis in gladio vrīs: feciſtis abominationē:
τε ἐν ταῖς ῥομφαίαις ὑμῶν, ἐποιήσατε βδελύγματα,
& vnuſqſq̃ vxorē ꝓximi ſui polluit:
καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμολύνα-
ſtis: & terrā hereditabitis? hec dicēs eis:
τε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; τάδε ἐρεῖς αὐτοῖς,
hec dicit dñs dñs. viuo ego ꝙfecto ꝙ in deſo
τάδε λέγει κύριος κύριος· ζῶ ἐγὼ ἡμὴν οἱ ἐν ταῖς ἐρη-
latis: gladijs cadent: & ꝙ in facie
μωμέναις, μαχαίραις πεσοῦνται, καὶ οἱ ἐπὶ προσώ-
campi: beſtijs agri dabuntur
που τοῦ πεδίου, τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται
in eſcam: & eoq̃ in muratis & qui
εἰς κατάβρωμα, καὶ τοὺς ἐν τετειχισμέναις καὶ τοὺς
in ſpeluncis: morte interficiam. & dabo
ἐν τοῖς σπηλαίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ. καὶ δώσω
trā deſertā: & peribit ſuꝑbia fortitudis e-
τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐ-
ius: & deſolabunt mōtes iſrael eoq̃ nō ſit
τῆς, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη ἰσραὴλ διὰ τὸ μὴ εἶναι
ꝓtranſiens: & cognoſcēt q ego ſum dñs. &
G διαπορευόμενον, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ
faciam terrā eoꝝ deſertā. & deſolabitur ꝓpꝫ
ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον. καὶ ἐρημωθήσεται διὰ
vniuerſas abominatiões ſuas q̃s fecerunt. &
πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. καὶ
tu fili hoīs filij ꝓpꝫ tui loquentes
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
de te iuxta muros & in oſtijs
περὶ σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσιν
domoꝝ: & loquuntur vnuſqſq̃
τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλοῦσιν ἕκαστος

"Cum enī" receſſerit iuſt ſa iuſticia ſua feceritq̃ iniquitates morietur in eis.
"Et cū receſſerit ipius ab ipietate ſua: feceritq̃ iudicium & iuſticiam: eo vīuet in eis. "Et dicitis.
"Non eſt recta via dñi. "Vnūquēq̃ iuxta vias ſuas iudicabo de vobis domus iſrael." Et factū eſt in duodecimo anno in decimo menſe: in quinta menſis
tranſmigrationis noſtre venit ad me qui fugerat de hieruſalem dicens.
"Vaſtata eſt ciuitas.
"Manus aūt dñi facta fuerat ad me veſpere anteq̃ venret qui fugerat: & aperiretq̃ os meū donec venret ad me mane: & aperto ore meo non
filiū amplius. "Et factū eſt verbum domini ad me dicēs: "Fili hois: qui habitat in ruinoſis his: ſuper humū iſrael loquentes
ſaunt. "Vnus erat abraā & hereditare poſſedit terram. "Nos aūt multi ſumus. nobis data eſt
terra in poſſeſſionem. Idcirco dices ad eos
"Hec dicit dominus deꝰ. Qui in ſanguine
comeditis oculos vros leuatis ad immūdicias vras & ſanguinē funditis: nūqd terrā hereditate poſſidebitis? "Stetiſtis in gladijs vris: feciſtis abominatiões: & vnuſqſq̃ vxorem proximi ſui polluit: & trā hereditate poſſidebitis? "Hec dices ad eos.
"Sic dicit dominus deus.
"Viuo ego: quia
qui in ruinoſis habitant gladio cadent: & qui in agro eſt: beſtiis tradetur
ad deuorādū: qui autē in preſidijs & ſpeluncis ſunt: peſte morientur.
Et dabo terram in
ſolitudinē & in deſertū: & ꝺficiet ſuꝑba fortitudo eius: & deſolabūtur mon
tes iſrael: eo ꝙ nullus ſit qui per eos tranſeat. Et
ſcient qa ego dñs: cū de
dero terrā eorū deſolatā & deſertā ꝓpter vniuerſas abominationes ſuas
quas operati ſunt. Et tu
fili hois: filii populi tui
qui loquūtur de te iuxta muros & in oſtijs domorū: & dicunt vnus

אֲבָל בָּשָׁא
לְלֹא פָּרָה
יָרַשׁ עָשָׂה
תָּעָב

וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּאתֶם
וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ כֹּה תֹאמַר אֶלֵהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַי אָנִי אִם
לֹא אֲשֶׁר נֹחֲרָבוֹת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ
וַאֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה לַחַיָּה נְתַתִּיו
לְאָכְלוֹ וַאֲשֶׁר בַּמְּצָדוֹת וּבַמְּעָרוֹת
בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ
שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה וְנִשְׁבַּת גְּאוֹן עֻזָּהּ
וְשָׁמְמוּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵין עֹבֵר
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת
הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה עַל כָּל
תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְאַתָּה בֶּן אָדָם
בְּנֵי עַמְּךָ הַמְדַבְּרִים בְּךָ אֵצֶל
הַקִּירוֹת וּבִפְתְחֵי הַבָּתִּים וְדִבֶּר אֶחָד

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.xxxiiij.

אֶת־ אַחַד־ אִישׁ־ אֶת־ אָחִיו׃ לֵאמֹר

בֹּאוּ־ נָא וְנִשְׁמְעוּ־ מֶה־ הַדָּבָר׀ הַיּוֹצֵא

בּוֹא יָצָא

כֹּאת יְהוָה וַיָּבֹאוּ׀ אֵלֶיךָ כְּמְבוֹא

בּוֹא

עָם וְיֵשְׁבוּ־ לְפָנֶיךָ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת

הָיָה

דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא־ יַעֲשׂוּ כִּי־ עֲגָבִים אֶת־ עֲשֹׂה

בְּפִיהֶם הֵמָּה עֹשִׂים אַחֲרֵי בִּצְעָם

פֶּה

לִבָּם הֹלֵךְ׃ וְהִנֵּךְ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים הֵגֶה שׁוּר

יְפֵה קוֹל וּמֵיטִב נָגֵן וְשֹׁמְעוּ

יָטַב

אֶת־ דְּבָרֶיךָ וְעֹשִׂים אֵינָם אֹתָם׃ עֲשֹׂה

וּבְבֹאָה הִנֵּה בָאָה וְיֵדְעוּ כִּי נָבִיא בּוֹא נָבָא

הָיָה בְתוֹכָם׃

C.xxxiiij. וַיְהִי דְבַר־ יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן

הָיָה

אָדָם הִנָּבֵא עַל־ רֹעֵי יִשְׂרָאֵל רְעָה

הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֶלְהֶם לָרֹעִים כֹּה

אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי רֹעֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אֹתָם הֲלוֹא הַצֹּאן

יִרְעוּ הָרֹעִים׃ אֶת־ הַחֵלֶב תֹּאכֵלוּ אָכַל

וְאֶת־ הַצֶּמֶר תִּלְבָּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבָּחוּ לָבַשׁ בָּרָא

הַצֹּאן לֹא תִרְעוּ׃ אֶת־ הַנַּחֲלוֹת לֹא רָעָה

חָלָה

חִזַּקְתֶּם וְאֶת־ הַחוֹלָה לֹא רְפָאתֶם חָלָה

וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא חִבַּשְׁתֶּם וְאֶת שָׁבַר

הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבְתֶּם וְאֶת־ הָאֹבֶדֶת תָּעָה שׁוּב

לֹא בִקַּשְׁתֶּם וּבְחָזְקָה רְדִיתֶם רָדָה

אֹתָם וּבְפָרֶךְ׃ וַתְּפוּצֶינָה מִבְּלִי פּוּץ

רֹעֶה וַתִּהְיֶינָה לְאָכְלָה לְכָל חַיַּת הָיָה

הַשָּׂדֶה וַתְּפוּצֶינָה׃ וַיִּשְׁגּוּ צֹאנִי שָׁגָה

בְּכָל הָהָרִים וְעַל כָּל גִּבְעָה רָמָה

וְעַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ נָפְצוּ צֹאנִי פָּנָה

וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ׃ לָכֵן רֹעִים דָּרַשׁ בָּקַשׁ

שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃ חַי אֲנִי נְאֻם

אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא יַעַן הָיוֹת הָיָה

צֹאנִי לָבַז וַתִּהְיֶינָה צֹאנִי לְאָכְלָה בָּזַז

לְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה מֵאֵין רֹעֶה

וְלֹא דָרְשׁוּ רֹעַי אֶת צֹאנִי וַיִּרְעוּ

הָרֹעִים אֹתָם וְאֶת צֹאנִי לֹא

רָעוּ׃ לָכֵן הָרֹעִים שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃

Trāſl.B.Vie.

ad alterū vir ad proximum ſuum loquentes: venite & audiamus quis ſit ſermo egrediens a dño. Et veniunt ad te quaſi ſi ingrediatur populus: & ſedent coram te populus meus: & audiūt ſermones tuos & non faciūt eos: qa in cantico ris ſui vertunt illos: & auaritiā ſuam ſequitur cor eorū: & es eis quaſi carmen muſicum quod ſuaui dulciq; ſono cani tur. Et audiunt verba tua & non faciunt ea ✠ cū venerit qđ predictū eſt ecce enim venit: tunc ſcient q̄ prophetes fuerit inter eos. 34.

ET factum eſt verbū dñi ad me dicēs: Fili hominis: ppheta de paſtoribus iſrael: ✠ propheta & dices paſtoribus: hec dicit dñs deus: qa pro eo q̄ facti ſunt greges mei in rapinā: & oues mee in deuorationē oīm beſtiarū agri & diſperſe ſūt. Errauerunt greges mei in cunctis mōtibus & in vniuerſo colle excelſo: & ſup omnē facie terre diſperſi ſūt greges mei: & non erat qui requireret. Nō erat inq̄ requireret. Propterea paſtores audite verbum dñi. Viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo q̄ facti ſunt greges mei in rapinā: & oues mee in deuorationē omniū beſtiarum agri: eo q̄ nō eſſet paſtor: neq; enim queſierūt paſtores gregē meū: ſed paſcebant paſtores ſemetipſos & greges meos non paſcebāt. Propterea paſtores audite verbū dñi.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

fratri ſuo & vnuſquiſq; proximo ſuo dicen tes: cōuentamus & audiamus q̄cedentia a dño. & veniunt ad te: quō cōuenit pplo: & ſedent coram te & audiunt verba tua: & non facient ea: qz imēdatiū in ore ſuo ipſi faciunt: & poſt fordes ſuas cor eoꝝ graditur: & es eis q̄ſi vox pſalterij dulciſono cōcinit: & audient tua verba: & non facient ea. & cum venerit: dicent ecce venit: & ſcient qz ppheta fuit in medio eoꝝ.

Ca.34.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραὴλ, προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος, ὦ ποιμένες Ἰσραήλ: μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, οὐ τὰ πρόβατα ποιμένες βόσκουσιν οἱ ποιμένες; ἰδοὺ τὸ γάλα κατεδίετε, καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ πρόβατον σφάζετε, καὶ τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε, τὸ κατενηνοὸς οὐκ ἐνισχύσατε, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε: καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ. καὶ διεσπάρησαν οἱ ποιμένες μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ ἐγενήθησαν εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ διεσπάρησαν οἱ ποιμένες μου ἐν πάσῃ ὀρεινῇ καὶ ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς διεσπάρησαν: καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ἀναζητῶν. διὰ τοῦτο ποιμένες ἀκούσατε λόγον κυρίου, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος: πλὴν ἀντὶ τοῦ θηρεῦσαι τὰ πρόβατά μου εἰς προνομήν, καὶ θηρεῦσαι τὰ ποίμνιά μου εἰς καταβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου, διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν οἱ ποιμένες τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, τὰ δὲ πρόβατά μου οὐκ ἐβοσκήσαντο. διὰ τοῦτο ποιμένες ἀκούσατε λόγον κυρίου.

ΘΕ factū eſt verbū dñi ad me dicēs: fili homi

Dicte 23.a.

pheta & die: hec dicit dñs dñs: o paſtores iſrael: nūqd paſcunt paſtores ſemetipſos: nōne oues paſcunt paſtores? ecce lac comeditis: & lanis operimini: & craſſum occiditis: & oues meas nō paſcitis: qđ infirmū fuit nō cōfortaſtis: & confractū nō alligaſtis: & errans nō reduxiſtis: & qđ periit non queſi

A

B

ſtis: & forte afflixiſtis labore. & diſperſe ſunt oues mee eo qđ nō erāt paſtores: & facte ſunt in deuorationē oib beſtijs agri: & diſperſe ſunt oues mee in oi mōte: & ſup oēm colem excelſus: & ſup faciem oīs tre diſperſe ſūt: & nō fuit requirens neq; requirēs. ꝓpterea paſtores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs dominus: pfecto ꝓ eo qđ facte ſunt oues mee in predam: & facti ſunt greges mei in deuoratione oib beſtijs campi: eo qđ nō eſſet paſtor: & non requirerunt paſtores oues meas: & pauerunt paſtores ſemetipſos: at oues mee nō paſte ſunt. ꝓpterea paſtores audite verbū dñi.

ἀκούσατε λόγον κυρίου.

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: τ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ
requiram oues meas ex manib⁹ eor: τ
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ
auertam eos ne pascant oues meas:
ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου,
τ non pascent vltra, pastores eos. τ liberabo
καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι
oues meas de ore eor: τ nō crūt
τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσον
ea vltra in deuorationē. qz hec dicit domi
ται αὐτοῖς ἔτι εἰς καταβρωμα. διότι τάδε λέγει κύρι
nꝰ dñs: ecce ego requiram oues meas τ visi
ος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπι
tabo eas: sicut qrit pastor gregem su=
σκέψομαι αὐτά, ὡσαύτως ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐ
um: die qñ fuerit caligo τ nubes in medio ouium
τοῦ, ἡμέρα ὅταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβά
suarū separatarū. sic requirā
των αὐτοῦ διακεχωρισμένων· οὕτως ἐκζητήσω τὰ
oues meas: τ eruam eas de oī lo=
πρόβατά μου, καὶ ἐξελάσω αὐτὰ ἐκ πάντος τό=
D co vbi dispersę sunt illic in die nebule τ caligi=
που οὗ διεσκόρπισαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου,
τ educam eos de gētib⁹: τ pgregabo eos de
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ
regionib⁹ τ inducā eos in trā suam: τ
τῶν χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ
pascam eos sup mōtes israel: τ in valli
βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φά=
bus τ in oī habitatione terre: in pastu bono pa
ραγξιν καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς, ἐννομῇ ἀγαθῇ βο
scam eos in mōte excelso israel: τ erunt ibi
σκήσω αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ Ἰηλ, καὶ ἔσονται ἐκεῖ
illa eoꝝ illic τ dormient illic: τ requiesc=
αὐλαὶ αὐτῶν ἐκεῖ καὶ κοιμηθήσονται ἐκεῖ, καὶ ἀναπαύ
cent in delitijs bonis. τ in pastu pingui pascentur
σονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ. καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται
sup mōtes israel. ego pascam oues meas:
ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραήλ. ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου,
τ ego requiescere faciā eas: hec dicit dñs dñs
καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, τάδε λέγει κύριος κύριος τὸ
qđ perierat requirā: τ qđ errauerat reducam: τ
ἀπολωλὸς ζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, καὶ
confractum alligabo: τ debilē con=
τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνι=
fortabo: τ forte custodiā. τ pascam illas cū
χύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ με
iudicio: τ vos oues mee. hec dicit
τὰ κρίματος καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου. τάδε λέγει
dñs dñs: ecce ego vndicabo inter ouem τ
κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ
ouem: arietes τ hircos: τ nōne satis vobis qz
προβάτου, κριῶν. καὶ τράγων, καὶ οὐχὶ ἱκανὸν ὑμῖν ὅτι
bonū pastū pascebatis: τ reliquias past⁹
τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς
vr̄i cōculcabatis pedib⁹ vr̄is: τ purissi=
ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθεσθη=
mā aquā bibebatis: τ reliquū pedib⁹
κὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ κατάλοιπον τοῖς ποσὶν
vr̄is turbabatis: τ oues mee cōculcatio
ὑμῶν ἐταράσσετε, καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ ποίμνια
nes pedū vr̄oꝝ pascebāt: τ turbatam
τα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον
aquā a pedib⁹ vr̄is bibebāt. ꝓpterea hec
ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον. διατοῦτο τά=
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
δε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον
ouem fortē τ infirmā: in ūt lateribus
προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀσθενοῦς, ἐπὶ δὲ ταῖς πλευραῖς
τ humeris vr̄is ipellebatis:
καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε,

Hec dicit dominus de⁹.
Ecce ego ipse super oēs
pastores: & requirā gre
gem meū de manu eorū
& cessare faciā: vt vltra
non pascant gregē meū:
nec pascāt amplius pa
stores semetipsos. Et li=
berabo gregem meū de
ore eorū: & nō erit vltra
eis in escam: quia hec
dicit dñs de⁹. Ecce ego
ipse requiram oues me
as & visitabo eas: oooo
sicut visitat pastor gre=
gem suū: in die qñ fuerit
in medio ouiū suarum
dissipatarū: sic visitabo
oues meas: & liberabo
eas de omnibus oooooo
locis in quibus dispersę
fuerant in die oooooooo
nubis & caliginis. Et
educam eas de populis:
& cōgregabo eas de ter
ris: & inducam eas oooo
in terram suam: & pa=
scam eas in montibus oo
israel in riuis & in cun=
ctis sedibus oooooooooo
terre. In pascuis vberri
mis pascam eas: oooooo
et in montibus excelsis
israel erunt pascue earū.
Ibi requiescent in her
bis virentibus: & in pa=
scuis pinguibus pasce=
tur super montes israel.
Ego pascā oues meas:
& ego eas accubare faciā
dicit dñs deus. Quod
perierat oooooooooooo
requiram: & quod abie
ctum erat reducam: ooo
& qd cōfractū fuerat alli
gabo & qd infirmū fue=
rat cōsolidabo: & quod
pingue & forte oooooo
custodiā: & pascam illas
in iudicio. Vos autem
greges mei: hec dicit
dñs deus. Ecce ego ooo
iudico iter pecus & pe=
cus: arietum oooooooo
et hyrcorū. Nonne sa=
tis vobis erat pascua ooo
bona depasci. Insup &
reliqas pascuas vr̄arū cō
culcastis pedibus vr̄is: &
cū purissimā aquā bibe
retis: reliquam pedibus
vestris turbastis. oooooo
Et oues mee his que cō
culcata pedibus vr̄is fue=
rant pascebātur: & q pe
des vr̄i turbauerāt hec bi
bebāt. Propterea hec di
cit dñs de ad vos. Ecce
ego ipse iudico inter pe
cus pingue & macilen=
tum. Pro eo q lateribus
& humeris ipingebatis:

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל
הָרֹעִים וְדָרַשְׁתִּי אֶת צֹאנִי מִיָּדָם
וְהִשְׁבַּתִּים מֵרְעוֹת צֹאן וְלֹא יִרְעוּ
עוֹד הָרוֹעִים אֶתְהֶם וְהִצַּלְתִּי צֹאנִי
מִפִּיהֶם וְלֹא תִהְיֶינָה לָהֶם לְאָכְלָה׃
כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
אֲנִי וְדָרַשְׁתִּי אֶת צֹאנִי וּבִקַּרְתִּים׃
כְּבִקֶּרֶת רֹעֶה עֶדְרוֹ בְּיוֹם הֱיוֹתוֹ
בְּתוֹךְ צֹאנוֹ נִפְרָשׁוֹת כֵּן אֲבַקֵּר
אֶת צֹאנִי וְהִצַּלְתִּי אֹתָם מִכָּל
הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר נָפְצוּ שָׁם בְּיוֹם
עָנָן וַעֲרָפֶל׃ וְהוֹצֵאתִים מִן הָעַמִּים
וְקִבַּצְתִּים מִן הָאֲרָצוֹת וַהֲבִיאתִים
אֶל אַדְמָתָם וְרָעִיתִים אֶל הָרֵי
יִשְׂרָאֵל בַּאֲפִיקִים וּבְכֹל מוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ בְּמִרְעֶה טוֹב אִרְעֵם אוֹתָם
וּבְהָרֵי מְרוֹם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נָוֶם
שָׁם תִּרְבַּצְנָה בְּנָוֶה טוֹב וּמִרְעֶה
שָׁמֵן תִּרְעֶינָה אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃
אֲנִי אֶרְעֶה צֹאנִי וַאֲנִי אַרְבִּיצֵם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ אֶת הָאֲבֵדֶת
אְבַקֵּשׁ וְאֶת הַנִּדַּחַת אֲשִׁיב
וְלַנִּשְׁבֶּרֶת אֶחְבֹּשׁ וְאֶת הַחוֹלָה
אְחַזֵּק וְאֶת הַשְּׁמֵנָה וְאֶת הַחֲזָקָה
אַשְׁמִיד אֶרְעֶנָּה בְּמִשְׁפָּט׃ וְאַתֶּנָה
צֹאנִי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
שֹׁפֵט בֵּין שֶׂה לְשֶׂה לָאֵילִים
וְלָעַתּוּדִים׃ הַמְעַט מִכֶּם הַמִּרְעָה
הַטּוֹב תִּרְעוּ וְיֶתֶר מִרְעֵיכֶם תִּרְמְסוּ
בְּרַגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַע מַיִם תִּשְׁתּוּ
וְאֶת הַנּוֹתָרִים בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְפְּשׁוּן׃
וְצֹאנִי מִרְמַס רַגְלֵיכֶם תִּרְעֶינָה
וּמִרְפַּשׂ רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתֶּינָה׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֲלֵיהֶם הִנְנִי אֲנִי
וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה בְרִיָּה וּבֵין שֶׂה
רָזֶה׃ יַעַן בְּצַד וּבְכָתֵף תָּהֲדֹפוּ

Prima.heb.Ter.he.Ezechi.xxxv. Trãſl.B.Hie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

וּנְבַרְכֵיכֶם תְּנַנְחוּ כָּל הַנַּחְלוֹת עַד נַּחֲלָה
'et cornibus vrīs ventila batis oīa infirma pecora donec diſpergerentur foras:
וַאֲשֶׁר הַפִּיצוֹתֶם אוֹתָנָה אֶל הַחוּצָה׃ פּוֹן אֵת
ſaluabo gregem meum & non erit vltra in rapinā: & iudicabo inter pecus & pecus.
וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לְשֶׂה׃ יְשַׁע הָיָה
Et ſuſcitabo ſuper eas paſtorem vnū qui paſcat eas: ſeruum meū dauid: ipſe paſcet eas: & ipſe erit eis in paſtorem. Ego autem dñs ero eis in deum: & ſeruus meus dauid princeps in medio eorum. Ego dñs locutus ſum.
וְרָעָה אוֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃ וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי
Et faciam cum eis pactum pacis: & ceſſare faciam beſtias peſſimas de terra: & qui habitāt in deſerto: & quiescent in ſaltibus:
דָּוִד נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ נָשָׂא
& ponā eos in circuitu collis mei benedictionē: & deducā imbrē in tempore ſuo: & pluuiæ benedictionis erunt.
וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה וְהִנַּחְתִּים וְהִרְבֵּיתִים וְנָתַתִּי אֶת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃ שָׁלֹם
Et dabit lignū ager fructū ſuum: & terra dabit germen ſuū: & erunt in terra ſua abſq; timore.
וּמִשְׁכָּנִי יִהְיֶה עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃ הָיָה לְעַם
Et ſcient quia ego dñs cū cōtriuero cathenas iugi eorū: & eruero eos de manu imperantiū ſibi.
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת מִקְדָּשִׁי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ קדשׁ
Et nō erūt vltra in rapinam in gentibus: neq; beſtie terre deuorabunt eos: ſed habitabūt cōfidēter abſq; vllo terrore.
הִנֵּה בָּאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אֲשֶׁר הַיּוֹם הַהוּא אֲמַרְתִּי׃ בוא
Et ſuſcitabo eis germen noīatum: & non erunt vltra iminuti fame in terra: neq; portabunt vltra opprobriū gentiū.
וְיָשַׁבְתֶּם לָבֶטַח כָּל אַתֶּם וְהַמָּה עַמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתֶּן
Et ſcient quia ego dñs deus eorū cū eis: & ipſi populus meus domus iſrael: dicit dñs deus. Vos autem
צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ רָעָה
greges mei greges paſcue mee homines eſtis: & ego dñs deus veſter: dicit dñs deus.

Ca.xxxv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הָיָה שום
Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens.
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל הַר שֵׂעִיר וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ נָבָא
Fili hois: pone faciē tuā aduerſum montē ſeir & prophetabis de eo & dices illi. Hec dicit dñs deus.
וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר שֵׂעִיר וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וְנָתַתִּיךָ שְׁמָמָה׃ נטה נָתַן
Ecce ego ad te mons ſeir & extendā manū meam ſup te: & dabo te deſolatum atq; deſertū.
וְמִשַּׁמָּה עָרֶיךָ חָרְבָה תֶּאֱשִׁים וְאַתָּה שָׁמֵם שום
Vrbes tuas demoliar & tu deſertus eris:
שְׁמָמָה תִּהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
& ſcies quia ego dominus:
יַעַן הָיוֹת לְךָ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּר עָלָם נגר
eo q̄ fueris inimic⁹ ſempiternus: & cōcluſeris

τ cornibꝰ vrīs ventilabatis: τ oĕ deficientia afflixerūt: donec erpulſiſſe eas foras: τ ſalvaboueas meas: τ non erit vltra in predam: τ iudicabo inter oues τ arietes: τ ſuſcitabo ſup eas paſtorē vnū: τ paſcet eas ſīc ſeruū meū dauid: ipſe paſcet eas: τ ipſe erit eis in deum: τ ſeruus meꝰ dauid in medio eaꝝ princeps. ego dñs locutꝰ ſum: τ diſponā eis teſtamētū pacis: τ diſperdā beſtias malas a terra: τ habitabunt in deſerto τ dormient in ſilvis: τ dabo eas in circuitu mōtis mei: τ dabo pluuiā in tpe ſuo pluuiā bñdictiōis: τ lignū q̄ in campo dabūt fructū ſuum: τ terra dabit fortitudinē ſuam: τ habitabunt in terra ſua in ſpe pacis: τ ſcient q̄ ego ſum dñs cū contriuero jugū eaꝝ: τ liberabo eas de manu eaꝝ q̄ ſeruire fecerunt eas: τ nō erunt vltra in preda gētibꝰ: τ beſtie terre nō vltra comedent eas: τ habitabunt in ſpe: τ nō erit q̄ exterreat eas: τ ſuſcitabo eis plantū pacis: τ nō vltra erunt pereuntes fame in terra: τ non portabunt āplius opprobriū gētiū. τ ſcient q̄ ego ſum dñs deus eaꝝ cū eis: τ vos oues mee τ oues paſcue mee homines eſtis: τ ego dñs deꝰ vr dicit dñs dñs.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηείρ, τ ꝓpheta ſup eos: τ dic illi: hec dicit dñs dñs: ecce ego ſup te mōs ſeir: τ extendam manū meā ſup te: τ dabo te in deſolationē τ deſertū τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἔρημον ſolaberi: τ vrbibus tuis deſolationē factā: τ μωθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ tu deſtus eris: τ ſcies q̄ ego ſum dñs: ꝓ eo q̄ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀντὶ τοῦ fueris inimicitia ſempiterna. τ aſſediſti θνεσθαι ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐνεκάθισας

domui ifrael in dolo in manu ſimicoꝝ gladio in
τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐν δόλῳ ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν
tpe iniquitatis extremitatis. ꝓpterea vtuo ego dicit dñs dñs:
καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐχάτων. διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγει κύριος κς,
B ſi qdē in ſanguie peccauit ⁊ ſanguis ꝑſequet te: ⁊ ſāguine
εἰ μὲν ἐν αἵματι ἥμαρτες καὶ αἵματι ἐκδικᾶξεταί σε, καὶ αἵματι
odiſti: ⁊ ſanguis ꝑſequet te. ⁊ dabo montē
ἐμίσησας, καὶ αἵματι ἐκδικᾶξεταί σε· καὶ δώσω τὸ ὄρος
ſeir in deſertū ⁊ deſolatum: ⁊ perdā ab eo
σηεὶρ εἰς ἔρημον καὶ ἐρημωθήσεται, καὶ ἐξολεθρεύσω ἀπ' αὐτοῦ
hoies ⁊ tumēta: ⁊ implebo vulneratoꝝ
ἀνθρώπους καὶ χθηνη, καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν
tuoꝝ . colles: valles tuos: ⁊ in cūbis
σου τοὺς βουνούς, καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι
campis tuis vulnerati gladio cadent
τοῖς πεδίοις σου τετρωματισμένοι μαχαίρᾳ πεσοῦν
C in te. ſolitudinē ſēpiternā ponā te: ⁊ ciuitates
ται ἐν σοί. ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις
tue non habitabuntur vtra: ⁊ ſcies q: ego ſum
σου οὐ μὴ κατοικηθήσονται ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
dñs: eo qđ dixeris tu due gētes ⁊ due regiōes
κύριος, διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι
mee erunt ⁊ hereditabo eas: ⁊ dñs eſt
ἐμαί ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ κύριος ἐστιν
ibi: ꝓpterea vtuo ego dicit dñs: ⁊ faciam tibi
ἐκεῖ. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω σοι
ſdm iuniciā tuā ⁊ ſdm zelū tuū quē feci-
κατὰ τὴν ἔχθραν σου καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίη-
iſti cū odio hēres tu eos. ⁊ notus eſticar tibi
σας ἐν τῷ μισῆσαί σε αὐτούς· καὶ γνωσθήσομαί σοι
D qū iudicabo te: ⁊ ſcies ⁊ q: ego ſum dñs. au-
ἐκεῖ ἐν κρινῶ σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· ἤκου-
diui voces blaſphemiaꝝ tuaꝝ q: dixiſti mōtes
σα τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι εἶπας τὰ ὄρη
iſrael deſti nabis dati ſunt in dēuoratiōnē. ⁊ magnifi-
ἰσραὴλ ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάβρωμα· καὶ ἐμεγα
ce locut' es ſup me ore tuo ⁊ vociferati eſti ſ
λορημήσατε ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματί σου καὶ ἐφθέγξασθε κα
me. verba vra ego audiui: hec dicit do
τ' ἐμοῦ· τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγὼ ἤκουσα, τάδε λέγει κύ
mina: in leticia oīs terre deſtā faciam te
ριος, ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
ſpiritū: ſicut gauiſus es hereditate dom' iſrael
αἰώνιον, καθὼς ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου ἰσραὴλ
q: diſſipata ē: ſic faciam te: in deſtū erit mōs
ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σε, εἰς ἔρημον ἔσται ὄρος
ſeir ⁊ oīs idumea conſumetur. ⁊ ſcies
σηείρ καὶ πᾶσα ἡ ἰδουμαία ἐξανηλωθήσεται. καὶ γνώ-
q: ego ſum dñs deus.
σῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός. Ca.36.

A GT tu fili hois: ꝓpheta ſup mōtes
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη
iſrael: ⁊ die mōtib' iſrael: audite verbū
ἰσραὴλ, καὶ εἶπον τοῖς ὄρεσιν ἰσραὴλ, ἀκούσατε λόγον
dñi: hec dicit dñs dñs: ꝓ eo qđ dixit inimi-
κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς
ſup vos euge ſolitudines ſempiterne in poſſeſſionē nobis facte
ὑμᾶς εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐγενή-
ſūt: ꝓpterea vaticinare ⁊ dic: hec dicit do-
θη, διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἶπον, τάδε λέγει κύ
mina' dñs: ꝓ eo qđ honoratꝰ eſt vos ab hīs q
ριος κύριος, ἀνθ' οὗ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν
circuitu vro: vt ſitis vos in poſſeſſionē
κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς
reliquis gentib': ⁊ aſcendiſtis loquela lingue ⁊
λοιποῖς ἔθνεσιν, καὶ ἀνέβητε λαλημα γλώσσης καὶ
opprobriū
ὀνειδισμὸς

oooooo

Prima.heb.Tex.he.Ezechi.xxxvj. Trāſl.B.Vie. Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

עַם׃ לָכֵן הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר
אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת אֶבֶק נָיְא
וְלֶחֳרָבוֹת הַשֹּׁמְמוֹת וְלֶעָרִים הַנֶּעֱזָבוֹת עִיר עֲזַב
אֲשֶׁר הָיוּ לָבַז וּלְלַעַג לִשְׁאֵרִית הַיָּה זֹּאת
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא בְּאֵשׁ קִנְאָתִי
דִּבַּרְתִּי עַל שְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וְעַל אֱדוֹם
כָּלָא אֲשֶׁר נָתְנוּ אֶת אַרְצִי לָהֶם
לְמוֹרָשָׁה בְּשִׂמְחַת כָּל לֵבָב בְּשָׁאט יֵרֵשׁ
נֶפֶשׁ לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבַז׃ לָכֵן נִבָּשׂ נָבָז
הִנָּבֵא עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ נָבָא
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּנִי בְקִנְאָתִי
וּבַחֲמָתִי דִּבַּרְתִּי יַעַן כְּלִמַּת גּוֹיִם עָתָם
נְשָׂאתֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי אִם לֹא הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לָכֶם סְבִיבוֹתֵיכֶם הֵמָּה כְּלִמָּתָם
יִשָּׂאוּ׃ וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עָנְפְּכֶם נָשָׂא
תִּתֵּנוּ וּפִרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל נָתַן פֶּרַח
כִּי קָרְבוּ לָבוֹא׃ כִּי הִנֵּנִי אֲלֵיכֶם
וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃ פָּנָה עָבַד
וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל בֵּית זָרַע רָבָה
יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה וְנוֹשְׁבוּ הֶעָרִים יָשַׁב עִיר
וְהֶחֳרָבוֹת תִּבָּנֶינָה׃ וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם בָּנָה
אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ וּפָרוּ וְהוֹשַׁבְתִּי
אֶתְכֶם כְּקֶדְמוֹתֵיכֶם וְהֵטַבְתִּי יָטַב
מֵרֵאשִׁתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת עַמִּי יָלַךְ
יִשְׂרָאֵל וְיָרְשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם הָיָה
וְלֹא תוֹסִף עוֹד לְשַׁכְּלָם׃ יָסַף
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמָרִים
לָכֶם אֶכֶלֶת אָדָם אַתְּ וּמְשַׁכֶּלֶת שָׁכַל
גּוֹיֵךְ הָיִית׃ לָכֵן אָדָם לֹא תֹאכְלִי
עוֹד וְגוֹיֵךְ לֹא תְשַׁכְּלִי עוֹד נְאֻם שָׁכַל
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְלֹא אַשְׁמִיעַ אֵלַיִךְ שָׁמַע

populi. ppterea mon-
tes israel audite verbum
domini dei. Hec dicit
dñs deus montib⁹ & collibus tor
rentibus vallibusq; & defertis: parietinis &
& vrbibus derelictis que depopulate sunt & ſubſannate a reliquis gentibus per circuitum.
Propterea hec dicit dominus deus. Quo-
niam in igne zeli mei locutus sum de reliquis
gentibus: & de idumea
vniuerſa que dederunt
terram meam ſibi
in hereditate cum gau-
dio & toto corde ex
animo: & eiecerūt eam
vt vaſtarent: idcirco
vaticinare ſuper humū
israel: & dices
montibus & collibus in
gib⁹ & vallibus.
Hec dicit dñs deus. Ec
ce ego in zelo meo
& in furore meo locutus
ſum: eo q; cōfuſionē gē
tium ſuſtinueritis. Idcir
co hec dicit dñs deus.
Ego leuaui manū meā
vt gentes
que in circuitu veſtro
ſunt ipſe confuſionē ſuā
portēt: vos aūt montes
iſrael ramos veſtros
germinetis: & fructū ve
ſtrū afferatis popło meo
iſrl: ppe ei ē vt veniat.
Quia ecce ego ad vos:
& cōuertar ad vos & ara
bimini & accipietis ſemē
tē. & multiplicabo in vo
bis hoies: oēm; domū
iſrael: & habitabūtur ci
uitates
& ruinoſa ſtaurabūtur.
& replebo vos
hoibus & iumētis & mul
tiplicabūtur & creſcēt. et
habitare vos facia ſicut a
principio: boniſq; dona-
bo maioribꝰ q; habuiſtis
ab initio: & ſcietis quia
ego dñs. Et adducā ſuper
vos hoies populū meū
iſrael & hereditate poſſi
debunt te. Et eris eis
in hereditatē: & non ad
des vltra vt abſq; eis ſis.
Hec dicit dñs de⁹. Pro
eo q; dicunt de
vobis deuoratrix homi
num es & ſuffocans
gentem tuā: propterea
homines non comedes
amplius: & gentē tuam
non necabis vltra: ait
dominus deus. Nec au
ditam faciam in te

gētibus: ppterea mōtes israel audite verbū dñi.
ἔθνεσιν, διὰ τοῦτο ὄρη Ἰσραὴλ ἀκούσατε λόγον κυρίου.
hec dicit dñs mōtib⁹ collibus
τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς
vallib⁹ torrentibus: vaſtis
φάραγξι καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ τοῖς ἐρημωθεῖσι καὶ
veſolatis: vrbibus derelictis
ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλειφθεῖσι
ctis: facte ſūt in p̄dam in cōculcationem
ναις, καὶ ἐγένοντο εἰς προνομὴν καὶ εἰς κατάπατημα
reliquis gētib⁹ in circuitu. ppterea hec
τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσιν πανταχόθεν. διὰ τοῦτο τάδε
dicit dñs dñs: pfecto i igne furoris mei loc-
λέγει κύριος κύριος, ἢ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλάλη-
tus ſum ſup reliq̄s gētes: & ſup idumeā om-
σα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν πᾶ-
nē: q; dederūt terrā meā ſibi in poſſeſſio-
σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάχε-
nē cum letitia: deſpicientes aīas vt ſubuerte
σιν μετ' εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφανί-
rent in p̄da: ppterea pphetā ſup terrā
σαι ἐν προνομῇ, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν
iſrael: & dic mōtib⁹ & collibus
τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς
& vallib⁹ & rupibus: hec dicit dñs:
καὶ ταῖς φάραγξι καὶ ταῖς νάπαις, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego in zelo meo & in furore meo locut⁹
ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλη-
ſum q; opprobrio tuo q̄ gētes ſtuleſt vobis.
σα ἀντὶ τοῦ ὀνειδισμοῦ σου ὃν ἔθνη ἤνεγκαν ὑμῖν.
ppterea hec dicit dñs dñs: ego leuabo ma-
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἀρῶ τὴν χεῖ-
nū meā ſup gētes q̄ in circuitu vſo: iſti ignomi
ρά μου ἐπὶ ἔθνη τὰ πανταχόθεν ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί-
niā ſuam capient: vt āt mōtes israel vuam:
αν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη Ἰσραὴλ τὴν σαφυλήν,
& fructū comedet pplo meo: q; ſperant
καὶ τὸν καρπὸν καταφάγεται λαός μου, ὅτι ἐλεύσονται
vt veniāt: q̄n ecce ego ad vos & reſpiciam ſup
τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑ-
vos: & arabimini & ſeminabimini: & multiplicabo ſup
μᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πληθυνῶ ἐφ'
vos hoies oēm domū iſrael in finē: & hita-
ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοι-
buntur ciuitates & deſerta edificabitur.
κισθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἐρημωθεῖσα οἰκοδομηθήσεται.
& multiplicabo ſup vos hoies & iumēta & multi
καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πληθυνθή-
plicabūt & creſcent: & hitare facia vos ſic in
σονται καὶ αὐξυθήσονται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν
principio vſo: & bñ faciam vobis ſicut ab initio
ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὸ ἔμπροσθεν
vſo: & ſcietis q; ego ſum dñs. & genera
ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ φυτεύ-
bo ſup vos hoies pro pplo meo iſrael: &
σω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ
hereditabunt vos: & eritis eis in poſſeſſio-
κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάχε-
nē: & non adderis vltra abſq; liberi fieri ab eis.
σιν, καὶ οὐ μὴ προσθῆτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν.
hec dicit dñs dñs: p eo q; dixeſt tibi tra deuo-
τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν ἔλεγόν σοι γῆ κατε-
rans hoies: & abſq; liberis a gente
σθίουσα ἀνθρώπους, καὶ ἀτεκνωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔθνους
tua fuiſti. ppterea hoies nō ampliꝰ comedes:
σου ἐγένου. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι,
& gentē tuā nō abſq; liberis facies vltra ait dñs do-
καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ-
minꝰ. & nō audietur ſup vos
ριος. καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ' ὑμᾶς

vltra ignominiā gētiū:ꝛ opprobriū ppli mō portabitis
ἔτι ἀτιμία ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμὸν λαῶν οὐ μὴ ἀνενέγκητε
vltra: ꝛ gens tua nō absq; liberis erit vltra: dicit dñs dñs.
ἔτι, καὶ ὁ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει κς̄ κς̄.
ꝛ factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs: dom⁹
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος
israel habitauit in terra sua ꝛ polluerunt eam
Ἰσραὴλ κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν
in via sua ꝛ immūditijs suis. ꝛ iux=
B ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν· καὶ κα=
ta immūditiā menstruate facta ē via co
τὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθημένης ἐγενήθη ἡ ὁδὸς αὐ
rū ait faciem meā: ꝛ effudi furorē meū sup
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ'
eos pro sanguie quē fuderūt sup terrā: ꝛ in
αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος ὃ ἔχεον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν
abominatiōib⁹ suis polluerūt eam. ꝛ dissemi=
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν· καὶ διέσπει
nauī eos in gētes: ꝛ ventilaui eos in regio
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώ
nes iuxta vīā eoꝝ ꝛ iuxta peccatū eo=
ρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ=
rū iudicaui eos: ꝛ ingressi sūt in gētes q̄ introie=
των ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ=
rūt illuc: ꝛ pfanauerūt nomē meū sanctū cū
θον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ
dicerent ip̄i ppli dñi: ip̄i ꝛ de terra e=
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, αὐτοὶ καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ,
ius egressi sunt: ꝛ peperci eis ppt nomē
τοῦ ἐξελαύθασιν, καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά
meū sctū q̄ pfanauerūt dom⁹ israel in genti
μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἔθνε=
bus q̄ ingressi sunt illuc. ꝛ propterea dic domui isra=
C σιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἶπον τῷ οἴκῳ Ἰσρα
el: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facio dom⁹
ὴλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος
israel: sed ppt nomē meū sanctū q̄ pphanastis
Ἰσραὴλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβηλώσατε
in gentib⁹ q̄ ingressi estis illuc: ꝛ sctificabo
τε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ
nomē meū magnū q̄ pphanatū ē in gētib⁹ q̄ ppha
ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε
nastis in medio eox: ꝛ scient gentes q̄
βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι
ego sum dñs dicit dñs dñs: cū sctificat⁹ fuero ego
ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in vobis ante oculos eox: ꝛ tollā vos de
ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ
gētib⁹: ꝛ cōgregabo vos de vniuersis terris: ꝛ
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ
inducā vos in terrā vīam: ꝛ aspgā sup vos aq̄m
εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ
mūdam: ꝛ mūdabimini ab immūditijs ve=
D καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ=
strīs ꝛ ab oībus idolis vīis mūdabo
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω
vos: ꝛ dabo vobis cor nouū ꝛ spīm no=
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν
uū dabo in vobis: ꝛ auferā cor lapi
δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί
deū de carne vīa: ꝛ dabo vobis cor carne
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί
um: ꝛ spīm meū dabo in vobis. ꝛ faci=
νην, καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν· καὶ ποιή=
am vt in iustificatiōib⁹ meis ābuletis: ꝛ
σω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ
iudicia mea custodiatis: ꝛ faciatis ea: ꝛ
κρίματά μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ
habitetis in terra ā dedi patri=
κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἣς ἔδωκα τοῖς πατρά=
bus vīs:
σιν ὑμῶν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ꝛamplius ꝛcōfusionē ꝛgen=
tiū: ᵇ& opprobriū ꝛpplorū
ᵃnequaq̄ portabis: ᵇ& gē
tem tuam ᵒnon ᵖ amittes
ᵍamplius: ꝛait ᵉ dñs ꝛ deus.
ᵘEt factū est ꝛverbum ∞∞
ꝛdomini ad me ᵉ dicens.
ᵇFili ꝛhominis: ᵒdomus ∞∞
ꝛisrael habitauerūt ᵍin ⁿhu
mo sua: ꝛ& polluerunt ∞∞
ᵏeam ꝛin vīis suis ᵐ& in stu
dijs suis. ⁿIuxta immundi
ciā ᵐēstruate ᵖfacta ē ᵍvia
eorū ꝛcoram me: ᵉ& effudi
ꝛindignationē meā ⁿsuper
eos ᵖ ꝛsanguie quē ᵉ fude
runt ᵇsup ꝛterrā. ᵛEt in ido
lis suis ꝛpolluerunt eam.
ꝛ& dispersi ᵍeos ᵇin gentes:
ꝛ& ventilati sūt ᵏ in terras.
ꝛIuxta vias eorū ᵐ & adin=
uentiones eorū ⁿ iudicaui
eos. ᵒ Et ingressi sunt ᵖad
ᵍgentes ad ꝛqs ˢintroierūt
ᵘ& polluerūt ꝛnomen ꝛsan
ctū meū: ᵃcū diceretur de
ᵇeis: ꝛpopulus ᵒdñi ꝛiste est
ꝛ& de terra ei ᵖegressi sūt.
ᵇ& peperci ᵏnomini ꝛsctō
meo ᵐqd ⁿpolluerat ᵒdom⁹
ᵖisrael ᵍin gentibus ad ꝛqs
ˢingressi sunt. ∞∞∞∞∞∞
ᵘ Idcirco ᵏdices ᵛdomui ꝛis=
rael: ᵃ hec ᵇdicit ∞∞∞∞∞∞
ᶜdominus ᵇdeus. ᶜ Non ꝛp
pter vos ᵍego ᵇfaciam ∞∞
ꝛdomus ᵘisrael: ꝛsed ⁿpro=
pter nomen ᵒsanctū meū
ᵖquod ᵈpolluistis ꝛin genti
bus ad ᵉquas ꝛintrastis. ∞∞
ᵏEt sanctificabo ˢ nomen
meum ᵃmagnum ∞∞∞∞∞
ᵇqd pollutū ᵉc inter gētes
ᵛqd ᵈ polluistis ꝛin medio
earū ᵍ vt sciant ᵇgentes ꝛqa
ᵏego ꝛdñs: ᵐait ⁿdñs exerci
tuum: ꝛcum sanctificatus
fuero ᵍin vobis ꝛ coram eis.
ᵉTollam quippe ꝛvos ᵘde
ᵏgentibus ꝛ& cōgregabo
ᵛvos ᵃde vniuersis ᵇterris:
ᶜ& adducam ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛvos ᶜin ꝛterram vestrā: ᵍ&
effundam ᵇsuper vos ∞∞
ꝛaquā ᵏmundā: ꝛ& munda
bimini ᵐ ab omnibus ∞∞
ⁿinquinamētis vīs: ᵒ& ab
vniuersis ᵖidolis vīs ᵍ mū
dabo ꝛvos: ᵃ& dabo ꝛvobis
ᵘcor ꝛnouum: ꝛ& spīritum
ᵛnouū ᵘponam ᵇ in medio
vestri. ᶜEt auferam ∞∞∞
ᶜcor ꝛlapideum ᵍ de carne
vestra ᵇ& dabo ꝛvobis ∞∞
ᵏcor ꝛ carneū: ᵐ& ⁿ spīritū
meū ᵒponā ᵖin medio vīi:
ᵍ& faciam ᵉvt ꝛin preceptis
meis ᵘambuletis: ∞∞∞∞∞
ᵏ& iudicia mea ᵛcustodiatis
ˢ& operimini ᵃ & habitabi
tis ᵇin terra ᶜquā ᵇdedi ᶜpa=
tribus vestris: ∞∞∞∞∞∞∞

עוד כלמת הגוים ׳ והרפת עמים
׳לא תשאי עוד ׳ ונוֹיך ׳לא תכשלי
עוד נאם אדני יהוה: ויהי דבר
יהוה ׳ אלי ׳ לאמר: ׳ בן ׳ אדם ׳ בית
׳ישראל ׳ישבים ׳על ׳אדמתם ׳ויטמאו
׳אותה ׳בדרכם ׳ובעלילתם ׳ כטמאת
׳ הנדה ׳היתה ׳דרכם ׳ לפני: ׳ ואשפך
׳חמתי ׳עליהם ׳על ׳הדם ׳אשר ׳שפכו
׳על ׳הארץ ׳ ובגלוליהם ׳ טמאוה:
׳ואפיץ ׳אתם ׳בגוים ׳ויזרו ׳בארצות
׳כדרכם ׳ וכעלילותם ׳ שפטתים:
׳ויבוא ׳אל ׳הגוים ׳אשר ׳באו ׳ שם
׳ויחללו ׳את ׳שם ׳קדשי ׳ באמר ׳להם
׳עם ׳יהוה ׳אלה ׳ומארצו ׳יצאו ׳ואחמל
׳על ׳שם ׳קדשי ׳ אשר ׳חללוהו ׳ בית
׳ישראל ׳ בגוים ׳ אשר ׳באו ׳ שמה:
׳לכן ׳אמר ׳לבית ׳ישראל ׳ כה ׳ אמר
׳אדני ׳יהוה ׳לא ׳למענכם ׳אני ׳עשה
׳בית ׳ישראל ׳כי ׳ אם ׳ לשם ׳ קדשי
׳אשר ׳חללתם ׳ בגוים ׳אשר ׳ באתם
׳שם: ׳וקדשתי ׳ את ׳ שמי ׳ הגדול
׳המחלל ׳בגוים ׳אשר ׳חללתם ׳בתוכם
׳וידעו ׳הגוים ׳כי ׳אני ׳יהוה ׳ נאם ׳אדני
׳יהוה ׳ בהקדשי ׳ בכם ׳ לעיניהם:
׳ולקחתי ׳אתכם ׳מן ׳הגוים ׳וקבצתי
׳אתכם ׳ מכל ׳ הארצות ׳ והבאתי
׳אתכם ׳אל ׳אדמתכם: ׳וזרקתי ׳עליכם
׳מים ׳ טהורים ׳ וטהרתם ׳ מכל
׳טמאותיכם ׳ומכל ׳גלוליכם ׳אטהר
׳אתכם: ׳ונתתי ׳לכם ׳לב ׳ חדש ׳ורוח
׳חדשה ׳ אתן ׳בקרבכם ׳ והסרתי
׳את ׳לב ׳האבן ׳מבשרכם ׳ונתתי ׳לכם
׳לב ׳בשר: ׳ואת ׳רוחי ׳אתן ׳בקרבכם
׳ועשיתי ׳ את ׳ אשר ׳בחקי ׳ תלכו
׳ומשפטי ׳תשמרו ׳ועשיתם: ׳וישבתם
׳בארץ ׳ אשר ׳ נתתי ׳ לאבתיכם

וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל הַדָּגָן וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה לָתֵת עוֹד חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃ וְזָכַרְתֶּם אֶת דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים וְנִקְטֹתֶם בְּפְנֵיכֶם עַל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם׃ לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה יוֹדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הֶעָרִים וְנִבְנוּ הֶחֳרָבוֹת׃ וְהָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלָּזוּ הַנְּשַׁמָּה הָיְתָה כְּגַן עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת וְהַנְּשַׁמּוֹת וְהַנֶּהֱרָסוֹת בְּצוּרוֹת יָשָׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן מָרְשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה הֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

C.xxxvij. הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הַתִּחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת

'& eritis[s] mihi [b]in populū
'& ego[b] ero[r] vobis
[m]in deū." Et ſaluabo[o] vos
[p]ex vniuerſis
[q]inquinamentis veſtris :
'& vocabo [r] frumentum
"& multiplicabo[s] illud: '&
non' imponā[e] vobis[b] famē
'& multiplicabo[t] fructum
[u]ligni[e] & genimina
[b]agri: 'vt 'non[m] portetis
[n]vltra
[c]opprobriū[p] famis[q] in gē-
tibus: '& recordabimini
[r]viarum veſtrarum[n] peſſi-
marum:[x] ſtudiorūq;
'non[e] bonorum:[b] & diſpli
cebunt[c] vobis
[c]inquitates veſtre[r] &[e] ſce-
lera veſtra.[b] Non
'propter vos[e] ego[r] facia3:
[m]ait[n] dñs[o] deus
[p]notū ſit[q] vobis.[r] Confun
dimini[e] & erubeſcite[t] ſup
viis veſtris[u] domus[x] iſrael.
[r]Hec[t] dicit[e] domin[o][b] deus.
[c]In die q̄[o] mūdauero[c] vos
[r]ex oībus[e] iniqtatib[o] vr̄is:
[b]& inhabitare fecero[x] vr-
bes[t] & inſtauratuero
[m]ruinoſa:[n] & terra[o] deſer-
ta[p] fuerit exculta
[r]que quondam[n] erat[t] deſo
lata[u] in oculis[x] omnis
[r]viatoris[s] dicent.[a] Terra
[b]illa[t] inculta: facta
[e]ſt[v] vt hortus[r] voluptatis:
[e]& ciuitates[b] deſerte &
[t]deſtructe[x] atq; ſuffoſſe
[t]munite
[m]federūt:[n] & ſcient[o] gētes
[p]quecūq;[q] derelicte fuerit
[r]in circuitu veſtro :[e] quia
[t]ego[n] dñs[r] edificaui
[r]diſſipata :[s] plātauiq;[e] in-
culta:[b] ego[c] dominus
[b]locutus ſum[c] & fecerim.
[f]Hec[e] dicit[n] dñs
[t]deus.[x] Adhuc in[t] hoc[m] in-
uenient me[n] domus
[o]iſrael[p] vt faciā[q] eis.[r] Mul-
tiplicabo[e] eos
[f]icut gregē[u] hominū[x] vt
gregem[r] ſanctū[s] vt gregē
[h]ieruſalem[b] in ſolemnita
tibus eius.[c] Sic[o] erunt
[c]iuitates[r] deſerte[e] plene
[b]gregibus[t] hominum eo
[e]& ſcient[t] quia[m] ego[n] do-
minus. 37.

Acta[a] eſt[b] ſup me[c] ma
nus[b] domini:[c] & edu-
xit me[c] in ſpū[e] dñi:[b] & di-
miſit me[t] in medio[e] cāpi[q]
erat[m] plenus[n] oſſibus:[o] &
circūduxit me[p] per ea eo
[q]in gyro. Erant autē[r] mul
ta[n] valde[e] ſuper[r] faciem eo
[s]campi:[b] ſiccaq;[c] vehemē-
ter:[o] & dixit
[c]ad me.[f] Fili[h] hominis:[b] pu
tas ne viuēt[t] oſſa

τ erities mihi in ppm: τ ego ero vobis in deū:
καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν,
τ ſaluabo vos ex vniuerſis immūditijs vr̄is: τ
καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ
vocabo tritice τ multiplicabo illud: τ nō dabo
καλέσω τὸν σῖτον καὶ πληθυνῶ αὐτόν, καὶ οὐ δώσω
ſup vos famē: τ multiplicabo fructū ligni τ
ἐφ' ὑμᾶς λιμόν, καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ
germina agri: vt non accipiatis vltra op-
τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνει-
probriū famis in gentib⁹: τ recordabimini viaꝝ
δισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς
vr̄aꝝ malaꝝ: τ ſtudioꝝ vr̄oꝝ nō
ὑμῶν τὰς πονηράς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ
bonoꝝ: τ abominatiōi hebimini aſi facies vr̄as in
ἀγαθά, καὶ προσωχθίεσθε κατὰ πρόσωπον ὑμῶν ἐν ταῖς
iniqtatib⁹ vr̄is: τ in abominatiōib⁹ vr̄is: nō ppr̄
ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς βδελύγμασιν ὑμῶν, οὐ δι'
vos ego facio dicit dñs dñs. notū eſt vobis: cō
ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος κύριος· γνωστὸν ἔσται ὑμῖν, αἰ
fūdimini: τ erubeſcite a viis vr̄is dom⁹ iſrael.
αἰσχύνθητε, καὶ ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσραήλ. G
hec dicit dñs dñs: in die q̄ mūdauero vos ex oībus
τάδε λέγει κύριος, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ καθαριῶ ὑμᾶς ἐκ πασῶν
iniqtatib⁹ vr̄is τ hitari fecero ciuitates: τ edifica-
ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκοδο-
buntur deſerta τ terra deſolata excolet
μηθήσονται ἔρημοι καὶ ἡ γῆ ἡ ἠφανισμένη ἐργασθήσε
eo qđ deſolata ante oculos om-
ται, ἀνθ' ὧν ὅτι ἠφανισμένη κατ' ὀφθαλμοὺς παρ'
nis tranſeuntis τ dicent: terra illa deſerta
πάντος παροδεύοντος καὶ ἐροῦσιν ἡ γῆ ἐκείνη ἡ ἠφανισμέ-
facta eſt vt hort⁹ voluptatis τ ciuitates deſerte τ
νη ἐγένετο ὡς κῆπος τρυφῆς καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι καὶ
deſolate τ ſuffoſſe: munite apparuerūt
ἠφανισμέναι καὶ κατεσκαμμέναι, ὀχυραὶ ἐφάνησαν F
τ ſcient gentes q̄cūq; derelinquentur i cir-
καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅσα ἂν καταλειφθῶσιν κύ-
cuitu vr̄o: q: ego dñs edificaui deſer-
κλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ κύριος ᾠκοδόμησα τὰς καθημέ-
tas: τ plantaui deſolatas: q: ego
νας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας, ὅτι ἐγὼ
dñs locut⁹ ſum τ feci. hec dicit dñs do-
κύριος ἐλάλησα καὶ ἐποίησα. τάδε λέγει κύριος κύ-
min⁹: adhuc hoc querar domui iſrael vt
ριος, ἔτι τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ
faciam eis: multiplicabo eos ſic̄ oues ho-
ποιῆσαι αὐτοῖς, πληθυνῶ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀν-
mines: vt oues ſanctas: vt oues hieruſa-
θρώπους, ὡς πρόβατα ἅγια, ὡς πρόβατα Ἱερουσα-
lem in ſolēnitatib⁹ ei⁹: ſic erūt ciuitates
λὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις
deſerte plene quibus hoīm: τ ſcient
ἔρημοι πλήρεις προβάτων ἀνθρώπων, καὶ γνώσονται
q: ego dñs.
ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.37.

Facta eſt ſup me man⁹ dñi: τ eduxit A
Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ ἐξήγαγέν
me in ſpiritū dñi: τ poſuit me in medio
με ἐν πνεύματι κυρίου, καὶ ἔθηκέν με ἐν μέσῳ τοῦ
campi: τ hic erat plen⁹ oſſibꝰ humanoꝝ: τ
πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστῶν ἀνθρωπίνων, καὶ
circūduxit me ſup ea p gyrum i circuitu: τ ecce
περιήγαγέν με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ
multa nimis ſup faciem campi arida
πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου ξηρὰ
vehemēt: τ dixit ad me: fili hoīs ſi
σφόδρα, καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου εἰ
viuent oſſa
ζήσεται τὰ ὀστᾶ
καὶ
καὶ

hec. τ dixi: dñe dñe tu noſti ea:
ταῦτα. καὶ εἶπα, κύριε κύριε σὺ ἐπίσασαι αὐτά,
τ dixit ad me: ꝓpheta ſup oſſa hec:
καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα,
τ dices eis: oſſa arida audite verbũ dñi
καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί
ou: hec dicit dñs dñe oſſib⁹ iſtis: ecce
ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ
ego adducã in vos ſpũ vite: τ dabo ſup vos
B ἐγὼ ὄισω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς
neruos τ inducã ſup vos carnes τ extẽdã ſup vos
νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς
pellem: τ dabo ſpũ meũ in vos τ viuetis:
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε,
τ cognoſcetj qz ego ſum dñs. τ ꝓphetaui
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ ἐιμι κύριος. καὶ προεφήτευσα
ſicut ꝑcepit mihi: τ facta ẽ vox cũ ego
καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με
ꝓphetarem τ ecce ꝑmotio: τ accedebãt
προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγοντο τὰ
oſſa ad os ad ſũcturam ſuam: τ vidi τ
ὀστᾶ πρὸς ἑαυτὰ πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ
ecce ſup ea nerui τ carnes oriebant: τ aſcende
ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι-
bãt ſup ea pelles deſup: τ ſpũs nõ erat in
νεν ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ'
eis. τ dixit ad me: ꝓpheta ſup ſpiri
αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ
tũ: ꝓpheta fili hoĩs τ dic ſpiri
μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ εἰπὲ τῷ πνεύμα-
tui: hec dicit dñs dño: ex quattuor ſpri
τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ
C tibus veni ſpũs τ inſuffla in mortuos
μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς
illos τ viuant. τ ꝓphetaui ſicut pre
τούτους καὶ ζησάτωσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνε
cepit mihi: τ ingreſſ⁹ ẽ in eos ſpũs τ vi-
τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζη
xerũt: τ ſteterũt in pedib⁹ ſuis ꝯgregatio
σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ
mlta vehemẽter nimis. τ locut⁹ eſt dñs ad me
πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με
dicẽs: fili hoĩs: oſſa hec oĩs dom⁹ iſra-
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσρα-
el ẽſt: τ ipſi dicunt arida facta ſunt oſſa nſa:
ηλ ἐστί; καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν,
ꝑiit ſpes nſa: abſciſſi ſum⁹. ꝓptereꝫ
ἀπώλοιτο ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦ
vaticinare τ dic: hec dicit dñs dñs:
προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ecce ego aperiã vĩa monumẽta τ reducã
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω
C vos ex monumẽtis vĩis: τ ĩtroducã vos in
ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
trã iſrael: τ cognoſcetis qz ego ſum dñs
τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
rie⁹: cũ aperuero ego ſepulchra vĩa vt edu-
ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα-
cam ego vos ex ſepulchris vĩis ꝓpl⁹ meũ:
γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν τὸν λαόν μου,
τ dabo ſpũ meũ in vos τ viuetis: τ po
καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θή-
nam vos ſup terrã vĩaz: τ cognoſcetis qz ego
σομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs locut⁹ ſum τ faciam dicit dñs deus: τ
κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ
fact⁹ ẽ ſermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili hoĩs
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

ᵏista. ˡEt dixi. ᵐDomine
ⁿdeus° tu ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖnoſti. ᑫ Et dixitʳ ad me.
ˢvaticinareᵗ de ∞∞∞∞∞∞∞
ᵘoſſib⁹ʸiſtis.ᶻEt dices'eis.
∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃOſſaᵇaridaᶜauditeᵈverbũ
ᵉdomini: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠhecᵍdicitʰdñsⁱdeusᵏoſſi-
ˡbusᵐhis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐEcceⁿego °intromittoᵖ
ᵖin vosᑫiſpiritũʳ& viuetis:
ˢ& daboᵗſup vosᵘneruos
ˣ& ſuccreſcere faciam ∞
ʸſup vos'carnes:ᶻ& ſupex
tendamᵇin vobísᶜcutem:
ᵈ& daboᵉ vobis ᶠſpiritum
ᵍ& viuetis:ʰ & ſcietisⁱ quia
ᵏego'dñs.ˡ& prophetaui
ᵐſicutⁿ preceperat mihi.
ᵖfactus eſt aũtᑫſonitusʳ p-
phetante me:ˢ & eccet cõ
motio.ᵘEt acceſſeritᵛ oſſa
ʷadˣoſſa: vnũqdqꝫ ad iun
cturã ſuã.ʸEt vidi:ᶻ& ecce
ᵃſuper eaᵇneruiᶜ& carnes
ᵈaſcenderũt:ᵉ & extẽta eſt
ᶠinᵍeisʰcutisⁱ deſuper: ∞∞
ᵏ& ſpiritũˡnõᵐhabebant.
ⁿEt dixitᵒad me:ᵖvaticina
reᑫad ʳſpiritũ:ˢvaticinare
ᵗfiliᵘhominis:ᵛ & dicesʷad
ˣſpiritum:ʸ hecᶻdicitᵃ dñs
ᵇdeus.ᶜA quattuor ∞∞∞∞
ᵈventisᵉvenᶠſpiritusᵍ&in
ſufflaʰ ſuper interfectos
ⁱiſtosʲ& reuniſcãt.ᵏEt p-
phetauiˡ ſicutᵐpreceperat
mihi.ⁿEt ingreſſus eſtᵒin
eaᵖſpũs:ᑫ & reuixerũt:ʳſte
teruntqꝫ ſupˢpedes ſuos
ᵗexercitusᵘ grãdisᵛ nimis
ʷvalde:ˣ& dixitʸad me:ᶻfili
ᵃhominis:ᵇ oſſa ∞∞∞∞∞∞
ᶜhecᵈvniuerſaᵉ domusᶠiſ
raelᵍeſt:ʰ ipſi ∞∞∞∞∞∞∞
ⁱdicunt:ʲaruerũtᵏoſſa no
ſtra:ˡ& perijt ∞∞∞∞∞∞∞
ᵐſpes nra:ᶰ& ᵒabſciſſi ſum⁹
ᵖproptereaᑫvaticinare ∞
ʳ& dicesˢad eos:ᵗhecᵘdicit
ᵛdominusʷdeus: ∞∞∞∞∞
ˣeccеʸegoᶻaperiamᵃ vĩmu
los veſtros: ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ& educamᶜvosᵈdeſepul-
chris vĩsᵉpopulus meus:
ᶠ& inducamᵍvosʰinⁱterrã
ʲiſrael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ& ſcietisˡ quaᵐegoⁿ do-
minusᵒcum aperuero ∞
ᵖſepulchra veſtra:ᑫ & edu-
xeroʳ vos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢde tumulis vĩsᵗ populе
meꝫ:ᵘ& dederoᵛſpũ meũ
ʷin vobis:ˣ & vixeritis ʸ&
requieſcereᶻvosᵃfaciãᵇ ſup
ᶜhumũ veſtrã:ᵈ et ſcietis
ᵉquaᶠegoᵍdñsʰlocutus ſũ
ⁱet feci:ʲaitᵏdominꝰdeus.
ˡEt factus eſtᵐ ſermo ∞∞
ⁿdominiᵒad meᵖdicẽs.ᑫ Et
tuʳfili ˢ hominis ∞∞∞∞∞

הָאֵלֶּה ׀ וְאָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה אַתָּ֖ה	
יָדָֽעְתָּ׃ ס וַיֹּ֨אמֶר אֵלַ֜י הִנָּבֵ֣א עַל	נָבָא
הָעֲצָמ֣וֹת הָאֵ֗לֶּה וְאָמַרְתָּ֤ אֲלֵיהֶם֙	
הָעֲצָמוֹת֙ הַיְבֵשׁוֹת֙ שִׁמְעוּ֙ דְּבַר־יְהוָ֔ה	
כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה לָעֲצָמ֥וֹת הָאֵ֖לֶּה	
הִנֵּ֥ה אֲנִ֛י מֵבִ֥יא בָכֶ֖ם ר֑וּחַ וִחְיִיתֶֽם׃	נָבָא
וְנָתַתִּ֤י עֲלֵיכֶם֙ גִּידִ֔ים וְהַעֲלֵיתִי	נָתַן עָלָה
עֲלֵיכֶ֥ם בָּשָׂ֖ר וְקָרַמְתִּ֣י עֲלֵיכֶ֑ם עוֹר	
וְנָתַתִּי֙ בָּכֶ֣ם ר֔וּחַ וִחְיִיתֶ֖ם וִידַעְתֶּ֣ם כִּי	
אֲנִ֥י יְהוָ֖ה וְנִבֵּ֣אתִי כַּאֲשֶׁ֑ר צִוִּיתִי	צָוָה
וַיְהִי֙ קוֹל֙ כְּהִנָּבְאִ֔י וְהִנֵּ֥ה רַעַשׁ	הָיָה נָבָא
וַתִּקְרְב֥וּ עֲצָמ֖וֹת עֶ֥צֶם אֶל־עַצְמֽוֹ׃	קָרַב
וְרָאִיתִי֙ וְהִנֵּ֣ה עֲלֵיהֶ֔ם גִּידִ֖ים וּבָשָׂ֑ר	רָאָה
עָלָ֣ה וַיִּקְרַ֤ם עֲלֵיהֶם֙ עוֹר֙ מִלְמַ֣עְלָ֔ה	קָרַם עָלָה
וְר֖וּחַ אֵ֣ין בָּהֶ֑ם וַיֹּ֨אמֶר֙ אֵלַ֔י הִנָּבֵ֖א	
אֶל־הָר֣וּחַ הִנָּבֵ֔א בֶּן־אָדָ֖ם וְאָמַרְתָּ֣ אֶל	
הָר֗וּחַ כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה מֵאַרְבַּ֥ע	רָבַע
רוּח֖וֹת בֹּ֣אִי ׀ הָר֣וּחַ וּפְחִ֔י בַּהֲרוּגִ֖ים	בּוֹא נָפַח חָיָה
הָאֵ֑לֶּה וְיִחְי֖וּ וְהִנַּבֵּ֣אתִי כַּאֲשֶׁ֔ר צִוָּנִ֖י	נָבָא
וַתָּבוֹא֙ בָּהֶ֣ם הָר֔וּחַ וַיִּחְי֖וּ וַיַּעַמְד֑וּ	עָמַד
עַל־רַגְלֵיהֶ֕ם חַ֥יִל גָּד֖וֹל מְאֹ֥ד מְאֹֽד׃	נֶגֶד
וַיֹּ֨אמֶר֙ אֵלַ֔י בֶּן־אָדָ֕ם הָעֲצָמ֥וֹת	
הָאֵ֖לֶּה כָּל־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֑ל הֵמָּה	
הִנֵּ֣ה אֹמְרִ֗ים יָבְשׁ֤וּ עַצְמוֹתֵ֙ינוּ֙ וְאָבְדָ֣ה	
תִקְוָתֵ֔נוּ נִגְזַ֥רְנוּ לָֽנוּ׃ לָכֵן֙ הִנָּבֵ֔א	קָוָה גָּזַר
וְאָמַרְתָּ֣ אֲלֵיהֶ֔ם כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה	
הִנֵּ֣ה אֲנִ֔י פֹּתֵ֖חַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶ֑ם	
וְהַעֲלֵיתִ֤י אֶתְכֶם֙ מִקִּבְרוֹתֵיכֶ֔ם עַמִּ֖י	עָלָה
וְהֵבֵאתִ֥י אֶתְכֶ֖ם אֶל־אַדְמַ֣ת יִשְׂרָאֵֽל׃	בּוֹא
וִידַעְתֶּ֣ם כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֔ה בְּפִתְחִ֖י	
אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶ֑ם וּבְהַעֲלוֹתִ֖י אֶתְכֶ֥ם	
מִקִּבְרוֹתֵיכֶ֖ם עַמִּֽי׃ וְנָתַתִּ֤י רוּחִי֙ בָּכֶ֔ם	נָתַן
וִחְיִיתֶ֑ם וְהִנַּחְתִּ֥י אֶתְכֶ֖ם עַל־אַדְמַתְכֶ֑ם	חָיָה נָחַת
וִידַעְתֶּ֣ם כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֔ה דִּבַּ֖רְתִּי	
וְעָשִׂ֑יתִי נְאֻם־יְהוָֽה׃ ס וַיְהִי֙ דְּבַר־	עָשָׂה דָּבָה
יְהוָ֔ה אֵלַ֖י לֵאמֹ֑ר וְאַתָּ֣ה בֶן־אָדָ֔ם	

מ קַח לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וְלָקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְקָרֵב

מא אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃ וַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ מַה אֵלֶּה לָךְ׃ דַּבֵּר

מב אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה

מג וְעָשִׂיתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃ וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם

בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃ וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ

מד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב

מה וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם׃ וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בָּהָרֵי

יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם

מו וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת׃ וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם

וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכָל פִּשְׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְהֶם מִכָּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם

אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם וְאָנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃

מז וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ

מח וְחֻקּוֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם׃ וְיָשְׁבוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב

אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ אֲבֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם

עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם

m sume tibi c lignum r vnū q & scribe r sup illud : s iude r & filiorum t israel v socijs eius. x Et tolle y lignum ꝯ a alterū b & scribe c sup illud b ioseph c lignum r effraim: s & cūcte b domus i israel s ſo ciorūq; eius. z Et adiunge illa n vnum o ad r alterum q ti bi r in lignum ꝯꝯꝯꝯꝯ o vnum: r & n erunt n in vnio nem r in manu tua. r Cum autem y dixerint s ad te b filii c populi tui d loquentes : e nōne r indicas g nobis b qd in h is k velis ! Loqueris ꝯ m ad eos. n Hec o ducit p dñs q deus. r Ecce ꝯꝯꝯꝯꝯ s ego r assumam k lignū r ioſeph y quod eſt ꝯꝯꝯꝯꝯ o in manu b effraim c & tri bus p israel q̄ sunt r ei adiūcte r & dabo g eas pariter y cum k ligno y iuda ꝯꝯꝯ m & facīa eas n i lignū o vnū: p & erūt q vnū r in manu ei?. c Erunt autem r ligna r sup u que r scripſeris ꝯꝯꝯꝯꝯ y in manu tua r in oculis eo rū: b & dices c ad eos. d Hec c dicit r dominus g deus. b Ec ce ! ego k assumam ꝯꝯꝯ m filios n israel o de medio p nationum q ad quas ꝯꝯꝯ r abierunt: r & cōgregabo n eos r vndiq; ꝯꝯꝯꝯꝯ r & adducam r eos q ad b hu mum suā. c Et faciam ꝯꝯꝯ v eos r in gentem r vnam q in terra b in montibus ꝯꝯꝯ r israel. k Et rex y vnus m erit n omnibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ o imperans: r & nō q erunt r vltra q due r gentes: ꝯꝯꝯ n nec r diuidentur r amplius y in duo n regna. ꝯꝯꝯꝯ c Neq; o polluentur r vltra r in idolis suis ꝯꝯꝯꝯꝯ q & abominatiōibus suis : b & cunctis ! inqtatib? suis. k et saluos ! eos k faciam m de vniuerſis n ſedibus suis q in quibus p peccauerunt: r & emūdabo o eos. r Et erunt n mihi k populus : r & ego y ero o eis b deus . ꝯꝯꝯꝯ c Et ſeru? meus q dauid r rex r super eos: s & paſtor b vn? ! erit k omniū eorū. ! In iu dicijs meis m ambulabūt: n et mādata mea o custodiēt r et facient t ea. r Et habita bunt q super r terram n quā k dedi r ſeruo meo ! iacob ꝯ r in qua b habitauerūt b pa tres vestri: r et habitabunt r super eam q ipſi b & filii eo rum ! et filii n filiorum eorū ! vſq; in m ſempiternū: n & dauid o ſeru? meus p priceps q eorū r in perpetuū. s Et p cipiam r illis n fedus s pacis:

assume tibi virgam vnā: & scribe sup eā λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν iudam & filios israel q appositi sunt ad e Ἰούδαν καὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς προστιθέντας πρὸς αὐ um: & virgā ſecundā assumes tibi: & scri τόν. καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψῃ σεαυτῷ, καὶ γράψ bes eam ioseph virgam ephraim & oēs ἕως αὐτὴν τῷ Ἰωσὴφ ῥάβδον Ἐφραὶμ καὶ πάντας τοὺς filios israel q appositi sūt ad eum: & cōſūges e υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς προστιθέντας πρὸς αὐτόν, καὶ συνάψεις αὐ as ad inuicem tibi in virgā vnā vt copules τὰς πρὸς ἀλλήλας σεαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δῆσαι eas: & erunt in manu tua: & erit q di αὐτάς, καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔσαι ὅταν λέ xerit ad te filij ppli tui loquentes nō idicabis γωσι πρὸς σὲ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λέγοντες οὐκ ἀπαγγε nobis q̄d sūt ista tibi? & dices ad eos: λεῖς ἡμῖν τί ἐστιν ταῦτά σοι; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, hec dicit dñs deus: ecce ego assumā tribū τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν ioseph q̄ p manū ephraim: & trib? israel Ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραὶμ, καὶ τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ adiacentes ad eā: & dabo eos sup τὰς προκειμένας πρὸς αὐτόν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ tribū iuda: & erunt in virgā vnā & τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν καὶ erunt vna in manu tuda: & erunt virge ἔσονται μία ἐν τῇ χειρὶ Ἰούδα, καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι in q̄b? tu scripſiſti in eis in manu tua coram ἐφ' αἷς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον eis & dices eis. hec dicit dñs de?: ecce αὐτῶν καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ego assumo oēm domū israel de medio gentiū ἐγὼ λαμβάνω πάντα ὄικον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν ad q̄s ingreſſi sūt illuc: & congregabo eos ab omni ὧν εἰσηλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ πα bus q̄ in circuitu eor: & inducā eos in των τῶν περικύκλω αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν trā israel. & dabo eos in gētē in terra γῆν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ mea in mōtib? israel: & princeps vn? erit oīm μου ἐν τοῖς ὄρεσιν Ἰσραήλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσαι πάντων illor in regem: & nō erunt vltra in duas τούτων εἰς βασιλέα, καὶ οὐκ ἔσονται δύο ἔτι εἰς δύο gētes neq; diuident q vltra in duo regna: vt nō ἔθνη, οὐ δὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκ ἔτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ polluant vltra in idolis suis & in offendicu μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς προσκόμμα lis suis: & in oibus iniqtatib? suis: & eruam σιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ἀσεβείαις αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι eos ab oibus iniqtatib? eor q̄b? peccauerūt in ea αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτοσαν ἐν αὐ is: & mundabo eos: & erunt mihi in ppm: & ego τοῖς, καὶ καθαριῶ αὐτούς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔ ro illis in deū. & ſeruus meus dauid priceps σομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ ὁ δοῦλός μου δαυὶδ ἄρχων in medio eor & erit paſtor vn? oīm illor: q: in ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἔσαι ποιμὴν εἷς πάντων τούτων, ὅτι ἐν ceptis meis ambulabūt: & tudicia τοῖς προσάγμασίν μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματα mea custodient & facient ea: & habitabunt μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά, καὶ κατοικήσουσιν in ra sua q̄uā dedi ſeruo meo iacob: vbi ha ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου ἰακώβ, οὗ κα bitauerūt illic patres eor: & habitabunt in ea τῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐ ip̄i & filij eor: & filij filior eor vſq; ἐ τῆς αὐτοί καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως sempiternū: & dauid ſeruus meus priceps eor in τοῦ αἰῶνος, καὶ δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν εἰς τὸν sēpiternū. & disponā eis teſtamētū pacis αἰῶνα. καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης

teſtamētū ſēpiternū erit cum eis: τ dabo eos διαθήκη αἰώνιος ἔσαι μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς τ multiplicabo eos: τ ponam ſancta mea in medio καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ eoꝝ in ppetuū: τ erit tabernaculū meū in e= αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσαι ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ to τ ero eis de⁹: τ ipi meus erunt τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται ppla: τ ſcient gētes qr ego ſum dñs q ſctifi λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά co eos cū fuerit ſancta mea in medio eoꝝ in ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς ppetuū. τὸν αἰῶνα.

Ca.38.

ET factꝰ eſt ſmo dñi ad me dicēs: fili ho= Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν= A minis firma faciem tuā ꝓ gog τ terrā θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν magog principem capitis moſoch τ thubal: τ vati= τοῦ μαγὼγ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ= cinare ſup eū τ dic: hec dicit dñs: φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἶπον, τάδε λέγει κύριος, ecce ego ſup te principem capitis moſoch τ thubal: τ ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ dreſſducā te: τ ponam frenū in maxillas πολιάξω σε, καὶ θήσομαί χαλινὸν εἰς τοὺς σιαγόνας tuas: τ cōgregabo te: τ oēm exercitū tuū: e= σου, καὶ συναξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵπ quos τ equites veſtitos ꝛ loricis vniuerſos: cō= πους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ= gregatio multa: pelte τ galee τ gla= ναγωγὴ πολλή, πέλτην καὶ περικεφαλαίαι καὶ μάχαι B dij: perſe τ ethiopes τ libyes oēs galeis ραι, περσαι καὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες πάντες περικε= τ peltis: gomer τ oēs q circa e= φαλαίας καὶ πέλτας, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ= um: dom⁹ thogarma ab extremo aqlonis τ om= τόν, οἶκος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν nes q circa eſt τ gētes mlte tecum. ppara= τες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά= re: ppara te: tu τ oīs cōgregatio ζητι, ἑτοίμασον σαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή tua q cōgregata ſūt tecum: τ eris mihi in cuſtodi= σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα am. a diebus pluribus ppabīris in nouiſſimo κήν. ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἑτοιμασθήσεσθαι καὶ ἐπ' ἐσχάτου dnoꝝ ueniet in trā q̄ auerſa eſt a gla ἐτῶν ἐλεύσεσθαι εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα dio cōgregatoꝝ a gētib⁹ multis ad terrā χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν iſrael q̄ facta ē deſerta oīs: τ ſic er gētib⁹ egreſ Ισραηλ, ἥτις ἐγένετο ἔρημος διὰ παντός, καὶ οὕτως ἐξ ἐθνῶν ἐξε= ſa eſt: τ habitāt in pace vniuerſi. τ aſcen= λήλυθεν καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες· καὶ ἀναβή deſ q̄ſi pluuia τ ventes q̄ſi nubes vt operiss terrā: σῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν, τ eris tu τ oēs q circa te τ gētes multe te καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ με cum. hec dicit dñs dñs: τ erit in die τὰ σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέ illa aſcendent verba in cor tuū ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου τ cogitabis cogitatiōes maias τ dices: aſcen= καὶ λογιεῖ λογισμοὺς πονηρούς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο= dam ad terrā abiectā: veniā ad deſcentes μαι ἐπὶ γῆν ἀπερριμμένην, ἥξω ἐπὶ κατασχάζοντας inquiete τ hitantes in pace oēs habi= ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι= tantes terrā in q̄ nō eſt murus neq; ve= κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐκ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχ= ctes: τ porte λοί, καὶ θύραι

ʳpactum ſempiternū ˢerit ᵇeis. ᶜEt fundabo eos ꝏꝏ ᵈet multiplicabo: ᶠ& dabo ᵍſanctificationem meam ʰin medio eorū ⁱin perpe tuū. ᵏEt erit ˡtabernaculū meum ᵐin eis: ⁿ& ero ᵒeis ᵖdeus: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵠ& ipſi ʳerunt ˢmihi ᵗpopu lus. ᵘEt ſcient ᵛgentes ˣga ʸego ᶻdñs ᵃſanctificator ᵇiſ ᶜrael: ᵈcum fuerit ꝏꝏꝏꝏ ᵉſctificatio mea ᶠin medio eorū ᵍin perpetuū. 38.

ET factus eſt ᵇ fermo ᶜdomini ᵈad me ꝏ ᵉdicens. ᶠFili ᵍ hois: ʰpone ⁱfaciē tuam ᵏcōtra ˡgog & ᵐterram ⁿmagog ᵒ princi= pem ᵖcapitis ᵍmoſoch ꝏ & thubal: ʳ & vaticinare ˢde eo ᵗ& dices. ᵘHec ᵛdicit ˣdominus ʸde ᶻ. ᵃEcce ego ᵇad te ᶜgog ᵈprincipem ꝏ ᵉcapitis ᶠ moſoch ᵍ & thu= bal. ʰEt circūagam te ꝏ ⁱ& ponam ᵏ frenū ˡ in ma= xillis tuis: ᵐ& educam ꝏ ⁿte ᵒ& ᵖ omnem ᵍexercitū tuum: ʳ equos ꝏꝏꝏꝏꝏ ˢ& equites ᵗ veſtitos ᵘ lori= cis ᵛ vniuerſos: ˣ multitudi= nē ʸ magnā ᶻ haſtā ᵃ & clypeū ᵇ arripientium & ᶜ gladium. ᵈ Perſe ᵉ ethiopes ᶠ & libyes ᵍ cum eis: ʰ omnes ⁱ ſcutati ᵏ et galeati. ˡ Gomer ᵐ & vni uerſa ⁿ agmina ei: ᵒ dom ᵖ thogorma ᵍ latera ʳ aqui= lonis ˢ & totū ᵗ robur eius: ᵘ populiq; ᵛ multi ˣ tecum. ʸ Prepara ᶻ & inſtrue ᵃ te: ꝏ ᵇ & oem ᶜ multitudinē tuā ᵈ que congregata eſt ᵉ ad te: ᶠ et eſto ᵍ eis ʰ in preceptū. ⁱ Poſt dies ʲ multos ꝏꝏꝏ ᵏ viſitaberis. ˡ In nouiſſi= mo ᵐ annorum ⁿ venies ꝏꝏ ᵒ ad ᵖ terrā que ᵍ reuerſa eſt ʳ a gladio & ˢ cōgregata eſt ᵗ de populis ᵘ multis ᵛ ad ˣ montes ʸ iſrael ꝏꝏꝏꝏꝏ ᶻ qui ᵃ fuerunt ᵇ deſerti ᶜ iu= giter. ᵈ Hec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉ de poplis ᶠ educta eſt: ᵍ & habitabūt in ea ʰ cōfidēter ⁱ vniuerſi. ʲ Aſcendēs autē ᵏ q̄ſi tēpeſtas ˡ venies; & ᵐ q̄ſi nubes ⁿ vt opias ᵒ terrā: ᵖ tu ᵍ & oīa ʳ agmina tua: ˢ & po puli ᵗ multi ᵘ tecum. ᵛ Hec ʷ dicit ˣ dominus ʸ deus. ꝏꝏ ᶻ In die ᵃ illa ᵇ aſcendent ᶜ ſermones ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈ ſup ᵉ cor tuū: ᶠ & cogitabis ᵍ cogitationem ʰ peſſimam ⁱ & dices. ʲ Aſcendā ᵏ ad ˡ ter ram ᵐ abſq; muro: ꝏꝏꝏ ⁿ veniā ad ᵒ quieſcētes ᵖ habi tantes q; ʳ ſecure Hi ˢ oēs ᵗ habitant ᵘ ſine ᵛ muro: ʷ ve ctes ˣ & porte ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

"אֵין לָהֶם׃ לְשַׁלָּל׃ וּלְבַז בַּז׃ בָּז
'לְהַשִּׁיב ״ יָדְךָ׃ עַל׃ חָרְבוֹת׃ נוֹשָׁבוֹת׃ שׁוּב׃ יָשָׁב
'וְאֶל׃ עַם׃ מְאֻסָּף׃ מִנּוֹיִם׃ עֹשֶׂה׃ מִקְנֶה׃ אָסַף׃ קָנָה
'וְקִנְיָן׃ יֹשְׁבֵי׃ עַל׃ טַבּוּר׃ הָאָרֶץ׃׃ שְׁבָא׃ טַבּוּר
"וּדְדָן׃ וְסֹחֲרֵי׃ תַרְשִׁישׁ׃ וְכָל׃ כְּפִירֶיהָ׃ כָּפִיר
"יֹאמְרוּ׃ לְךָ׃ ״הֲלְשַׁלָּל׃ שָׁלָל׃ אַתָּה׃ בָּא׃ אָמַר
"הֲלַבֵּז ״ בַּז׃ הַקְהַלְתְּךָ׃ קְהָלֶךָ׃ לִשְׁאֹת׃ קָהַל
'כֶּסֶף׃ וְזָהָב׃ ״ לָקַחַת׃ מִקְנֶה׃ וְקִנְיָן׃ נָשָׂא׃ לָקַח
'לִשְׁלָל׃׃ שָׁלָל׃ גָּדוֹל׃ לָכֵן׃ הִנָּבֵא׃ בֶּן׃ נָבָא׃ נָבָל
'אָדָם׃ וְאָמַרְתָּ׃ לְגוֹג׃ ״כֹּה׃ אָמַר׃ אֲדֹנָי׃
'יְהוִה׃ ״הֲלוֹא׃ בַּיּוֹם׃ הַהוּא׃ בְּשָׁבְתִּ׃ עַמִּי׃ יָשַׁב
'יִשְׂרָאֵל׃ לָבֶטַח׃ תֵּדָע׃ וּבָאתָ׃ מִמְּקוֹמְךָ׃ יָדַע׃ בּוֹא
'מִיַּרְכְתֵי׃ ״צָפוֹן ״ אַתָּה׃ וְעַמִּים׃ רַבִּים׃ קוּם׃׃ צָפוֹן
'אֹתָךְ׃ רֹכְבֵי׃ סוּסִים׃ כֻּלָּם׃ קָהָל׃ גָּדוֹל׃ רָכַב׃
'וְחַיִל׃ רַב׃ וְעֹלֵיתָ׃ עַל׃ עַמִּי׃ יִשְׂרָאֵל׃ עָלָה
'כֶּעָנָן׃ לְכַסּוֹת׃ הָאָרֶץ׃ ״ בְּאַחֲרִית׃ כָּסָה
'הַיָּמִים׃ תִּהְיֶה׃ וַהֲבִאוֹתִיךָ׃ עַל׃ אַרְצִי׃׃ יוֹם׃ הָיָה
"לְמַעַן׃ דַּעַת׃ הַגּוֹיִם׃ אֹתִי׃ בְּהִקָּדְשִׁי׃ יָדַע׃ בּוֹא
'בְךָ׃ לְעֵינֵיהֶם׃ נְאֻם׃ כֹּה׃ אָמַר׃ אֲדֹנָי׃ קָדַשׁ
'יְהוִה׃ ״הֲאַתָּה׃ הוּא׃ אֲשֶׁר׃ דִּבַּרְתִּי׃
'בְּיָמִים׃ קַדְמוֹנִים׃ בְּיַד׃ עֲבָדַי׃ נְבִיאֵי׃
'יִשְׂרָאֵל׃ ״ הַנִּבְּאִים׃ בַּיָּמִים׃ הָהֵם׃ נָבָא׃ יוֹם
'שָׁנִים׃ לְהָבִיא׃ אוֹתְךָ׃ עֲלֵיהֶם׃׃ וְהָיָה׃ שָׁנָה׃ בּוֹא
'בַּיּוֹם׃ הַהוּא׃ בְּיוֹם׃ בּוֹא׃ גוֹג׃ עַל׃ אֵת
'אַדְמַת׃ יִשְׂרָאֵל׃ נְאֻם׃ אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃
'תַּעֲלֶה׃ חֲמָתִי׃ בְּאַפִּי׃׃ וּבְקִנְאָתִי׃ בְּאֵשׁ׃ עָלָה׃ יָחַם
"עֵבְרָתִי׃ דִּבַּרְתִּי׃ אִם׃ לֹא׃ בַּיּוֹם׃ הַהוּא׃
'יִהְיֶה׃ רַעַשׁ׃ גָּדוֹל׃ עַל׃ אַדְמַת׃ יִשְׂרָאֵל׃ הָיָה׃ נָדַל
'וְרָעֲשׁוּ׃ מִפָּנַי׃ דְּגֵי׃ הַיָּם׃ וְעוֹף׃ הַשָּׁמַיִם׃ נָדַד׃ נָדָה
'וְחַיַּת׃ הַשָּׂדֶה׃ וְכָל׃ הָרֶמֶשׂ׃ הָרֹמֵשׂ׃ חָיָה
"עַל׃ הָאֲדָמָה׃ וְכָל׃ הָאָדָם׃ אֲשֶׁר׃ עַל׃
'פְּנֵי׃ הָאֲדָמָה׃ וְנֶהֶרְסוּ׃ הָהָרִים׃ וְנָפְלוּ׃ הָרַס
'הַמַּדְרֵגוֹת׃ וְכָל׃ חוֹמָה׃ לָאָרֶץ׃ תִּפּוֹל׃ חוֹמָה׃ נָפַל
'וְקָרָאתִי׃ עָלָיו׃ לְכָל׃ הָרַי׃ חֶרֶב׃ נְאֻם׃
"אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃ ׀ חֶרֶב׃ אִישׁ׃ בְּאָחִיו׃
'תִּהְיֶה׃ וְנִשְׁפַּטְתִּי׃ אִתּוֹ׃ בְּדֶבֶר׃ וּבְדָם׃ הָיָה׃ שָׁפַט

"non sunt eis. Vt diripi
as spolia & inuadas p̄dā
vt inferas manū tuā sup
eos qui deserti fuerāt &
postea restituti & sup populū q̄ est cōgregatus ex
gentibus qui possidere
cepit & esse hitator vm-
bilici terre. Saba & dedā
& negociatores tharsis
& oēs leones eius dicent
tibi. Nunqd ad sumēda
spolia tu venis? Ecce ad
diripiendā predā cōgre-
gasti multitudinē tuā: vt
tollas argentū & aurū: &
auferas supellectile atq;
substantiā: & diripias ma
nubias infinitas. Propte
rea vaticinare fili hois:
& dices ad gog. Hec dí-
cit dñs deus. Nunqd nō
in die illo cū habitauerit
ppls meus israel cōfidēter
scies? et venies de loco
tuo a lateribus aqlonis tu
& ppli multi tecū: ascē
sores equorū vniuersi:
cetus magn⁹ & exercit⁹
vehemēs: & ascendes su
per ppl'm meū israel q̄si
nubes vt opias terrā. In
nouissimis dieb⁹ eris: &
adducā te sup terrā meā:
vt sciant gentes me
cum sanctificatus fuero
in te in oculis eorum o
gog. Hec dicit dñs
deus. Tu ergo ille es de
quo locutus sum olim
in dieb⁹ antiqs in manu
seruorū meor⁹ pphetar⁹
israel: qui prophetaue-
runt in diebus illorum
tēporū vt adducerem te
super eos. Et erit olim
in die illa: in die aduen-
tus gog super olim
terram israel: ait dómi-
nus deus: olimolimolim
afcēdet indignatio mea
in furore meo & in zelo
meo. In igne ire mee
locut⁹ sum: qa in die illa
erit cōmotio magna su
per terram israel olim
& cōmouebūtur a facie
mea pisces maris & vo-
lucres celi & bestie agri
& oē reptile qđ mouet
tur sup humū: cunctiq;
homines qui sunt super
facie terre & subuerten
tur montes: & cadent o
sepes & oīs murus cor
ruet in terram. olimolim
Et conuocabo aduersus
eum in cunctis mōtibus
meis gladiū: ait dñs deus.
Gladius vniuscuiusq; in
frēm suū dirigetur. & iu
dicabo eū peste & sāguie

nō sunt eis ad predandū ꝑdam & spolianda spo
οὐκ εἰσὶν αὐτοῖς προνομεῦσαι προνομὴν καὶ σκυλεῦσαι σκῦ
lia: vt quertam manū meā in trā desertam: q̄ ha
λα, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου ἐις γῆν ἠρημωμένην, ἣ κα
bitata est a gētib⁹ multis q̄ fecerunt possessiones: &
τοικίσθη ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν πεποιηκότων κτήσεις, καὶ
hitantib⁹ sup vmbilicum tre. saba & dedan
οἰκοῦντων ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. σαβὰ καὶ δαιδὰν
& mercatores carthaginēses & oēs ville eor⁹ di
καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐε
cent tibi: in predam ad ꝑdandū tu venis &
ροῦσίν σοι, εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ καὶ
ad spoliandū spolia cōgregatiē cōgregationē tuā vt tollas ar
σκυλεῦσαι σκῦλα συναγωγὰς συναγωγήν σου λαβεῖν ἀρ
gentū & aurum: vt auferas possessionē vt spolies
γύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι κτῆσιν τοῦ σκυλεῦσ
spolia magna. ꝓpterea ꝓphēta fili hois
σαι σκῦλα μεγάλα. διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ
die gog: hec dicit dñs deus: nōne in
που, εἶπον τῷ γώγ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, οὐκ ἐν
die illa cū habitauerit ꝓplus me⁹ isra-
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου ἰσρα-
el in pace cōsurges & venies de loco tuo ab extrēo
ηλ ἐν εἰρήνῃ ἐγερθήσῃ καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου
aqlonis & gētes mlte tecum ascensores equor⁹
τοῦ βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβάται ἵππων
oēs congregatio magna & exercit⁹ multus: & ascē
πάντες συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή, καὶ ἀνα
des sup ꝓplm meū israel q̄si nubes vt operias trā.
βήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ὡς νεφέλη καλύψαι γῆν.
in extremo dies erit & adducā te sup terrā
ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔσαι καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν
meā vt sciant oēs gētes me cū sctificat⁹ fuero ego
μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in te in ꝓspectu eor⁹ hec dicit dñs dñs o gog:
ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν τάδε λέγει κύριος κύριος ὦ γώγ,
tu es de q̄ locut⁹ sum a⁹ dies ꝓtoxo p
σὺ εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν διὰ
manū seruor⁹ meor⁹ ꝓphetar⁹ israel q̄ pro-
χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ ἰσραὴλ οἱ προ-
phetauerūt in diebus illis & annis vt addu
φητεύσαντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀνα
cerem te sup eos: & erit in die illa in
γαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν
die qua venerit gog sup terrā israel dicit
ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἔλθῃ τῷ γώγ ἐπὶ τὴν γῆν ἰσραὴλ λέγει
dñs dñs: ascendet furor meus & zel⁹ me⁹
κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου καὶ ὁ ζῆλός μου
in igne ire mee locut⁹ sum. ꝓfecto in die illa
ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα. ἢ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
erit motio magna in trā israel: & pmo-
νῃ ἔσαι σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς ἰσραὴλ, καὶ σεί-
uebunt a facie mea pisces maris:
σονται ἀπὸ προσώπου μου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης,
& volucres celi & bestie cam
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πε-
pi & oia reptilia q̄ in terra: & om-
δίου καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάν
nes homines q̄ sup facie terre: & scin
τες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥα-
dent montes & cadent valles: & oīs
γήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶν
murus in terrā corruet: & vocabo ꝑ eū
τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται, καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν
oēm tiorē dicit dñs: gladi⁹ hois in
πάντα φόβον λέγει κύριος, μαχαίρα ἀνθρώπου ἐπὶ
fratrē suum erit & iudicabo eū morte: &
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσαι, καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ
sanguie.
αἵματι

τ pluuia inundante: τ lapidib⁹ grādib⁹: τ ignē τ
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
ſulphur pluā ſup eū: τ ſup omnes q̄ cū eo τ
θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
ſup gētes mltas cum eo: τ magnificabor τ
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
ſanctificabor τ glorificabor τ notus ero in cō
ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναν
ſpectu mltaꝝ gētiū τ ſcient q̄ ego dñs.
τίον πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.39.

A Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
dic: hec dicit dñs dñs: ecce ego ad te gog
εἶπον, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
principē capitis moſoch τ thubal τ cōgregabo te τ de-
ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβὰλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα-
ducā te τ aſcēdere faciā te a nouiſſio aqlonis τ edu
τάξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σε ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνά-
cā ſup mōtes iſrael: τ perdam arcū tuū de
ξω ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραὴλ, καὶ ἀσθενῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς
manu tua ſiniſtra: τ ſagittas tuas de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ
manu tua dextera: τ deijciam te ſup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mōtes iſrael: τ cades tu τ oēs q̄ circa te: τ
ὄρη ἰσραὴλ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ
gētes q̄ tecū dabuntur in mltitudinē ſuā oi
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ὀρνέων παντὶ
volatili τ oībus beſtijs campi dedi te
πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad deuorādū: ſup faciem campi cades: q̄ ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ
locut⁹ ſum dicit dñs dñs: τ mittam ignē in ma
B ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
gog τ habitabuntur inſule in pace: τ ſcient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης, καὶ γνώσον-
q̄ ego ſum dñs: τ nomē meū ſcīū notū fiet
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κς, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppli mei iſrael: τ nō polluetur no-
ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mē meū ſanctū vltra: τ ſcient gētes q̄ ego
μά μου τὸ ἅγιον οὐκ ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ
ſum dñs ſanctus in iſrael. ecce venit τ ſcies q̄ erit
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν ἰσραήλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γνώσῃ ὅτε ἔσται
dicit dñs: hec eſt dies in q̄ locut⁹ ſum: τ egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλησα, καὶ ἐξε-
dientur hitantes orbes iſrael: τ ſuccē
λεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις ἰσραήλ, καὶ καυ
dent in armis clypeis τ peltis τ contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυραιοῖς καὶ πέλταις καὶ κόντοις
τ arcubus τ ſagittis τ baculis manuū τ lan-
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγ-
ceis: τ ſuccendent in eis ignē ſeptē ānis: τ nō
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
aſſumēt ligna ex campo: neq; incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδ' οὐμὴ κόψωσιν
C de ſaltib⁹: ſed arma comburent igne:
ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλ' ἢ τὰ ὅπλα κατακαύσουσιν πυρί,
τ depdabuntur eos q̄ depdati ſunt eos: τ
καὶ προνομεύσουσιν τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
ſpoliabunt ſpoliantes eos: dicit dñs
σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
ompō. τ erit in die illa dabo gog
παντοκράτωρ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γὼγ
locū nomināt⁹ monumētū i iſrael: ſepulchrū
τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον ἐν ἰσραήλ, πολυάνδριον τῶν
aduenientiū ad mare. τ circumedifica-
ἐπελθόντων πρὸς τὴν θαλάσσην. καὶ πολυοικοδομήσου-
būt circuitū oris vallis: τ ſepelient
σιν τὸ πολυσόμιον τῆς φάραγγος, καὶ κατωρύξουσιν
ibi gog τ oēm mltitudinē eius
ἐκεῖ τὸν γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ

[v]et imbre[c] vehemēti[d] & la-
pidibus[e] immenſis. [c] Ignē
[b] & ſulphur[c] pluā[d] ſup eum
[e] & ſup[e] exercitū eī[c]: [f] & ſup
[g] populos[f] multos[m] q̄ ſunt
[n] cū eo. [o] Et magnificabor
[p] & ſanctificabor: [q] & not⁹
ero[r] in oculis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f] multarū[n] gentiū: [n] & ſcīēt
[g] quia[r] ego[o] dñs. 39.
TV autem[b] fili[c] homi-
nis[o] vaticinare ∞∞∞
[c] aduerſum[f] gog: [g] & dices.
[b] Hec[c] dicit[g] dñs[f] deus. ∞∞
[m] Ecce ego[n] ſuper te[o] gog
[p] pricipē[q] capitis[r] moſoch
[s] & thubal[t] & circūagam
te[u] & educam te ∞∞∞∞∞∞
[x] & aſcendere te facia[t] de la
teri[b] [v] aqlonis: [x] & adducā
te[b] ſup[c] montes[o] iſrael: [d] &
percutiam [f] arcum tuū [g] in
manu[b] ſiniſtra tua: [f] & ſa-
gittas tuas[b] de manu[t] dex
tera tua[m] deficiā: [n] ſup[c] mō
tes[p] iſrael[q] cades[r] tu: [s] & oia
[f] agmina tua[u] & populi tui
[x] qui ſunt[r] tecū. Feris: [t] aui
bus: [b] omniq; [c] volatili [p] &
beſtiis[c] terre [d] dedi te ∞∞∞
[e] ad deuorandum. [b] Super
[f] faciem[x] agri[t] cades: [m] quia
[n] ego[o] locutus ſum[p] aut[q] do
minus[r] deus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n] Et imittam[r] ignē[u] in ma
gog[x] & in his q̄ habitāt in
[f] inſulis[s] confidenter: [a] &
ſcient[b] quia[c] ego[o] dñs. [c] Et
[f] nomē[g] ſanctū meū[b] notū
faciā[f] in medio[k] popli mei
[f] iſrael: [m] & nō[n] polluā[p] no-
mē[q] ſanctū meū [r] amplius.
[s] & ſcient[f] gentes [n] q̄ [x] ego
[r] dominus[s] ſanctus ∞∞∞∞
[q] iſrael. [b] Ecce[c] venit[b] & fa-
ctum eſt[c] ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] dñs[s] de[q]. [b] Hec eſt[t] dies de
[x] qua[r] locutus ſum. ∞∞∞∞
[m] Et egredietur[n] habitato
res de[o] ciuitatib⁹[p] iſrael: [q] &
ſuccendēt[r] & cōburēt[n] ar-
ma[f] clypeū[u] & haſtas[x] arcū
[r] & ſagittas[s] & baculos[e] ma
nuū[b] & cōtos: [c] & ſuccen-
dent[b] ea[c] igni[f] ſeptem[g] an-
nis. [b] Et non[t] portabunt
[k] ligna[t] de[m] regioni[b]: [n] ne
q̄[p] ſuccendent[r] de ∞∞∞∞
[q] ſaltibus: [r] qm[n] arma[t] ſuc-
cendent[u] igni ∞∞∞∞∞∞∞∞
[x] & depdabūtur[r] eos q̄ bus
prede fuerāt: [s] & diripiēt
[c] vaſtatores ſuos: [p] ait[c] do-
minus[r] deus. [s] Et erit ∞∞∞
[b] in die[t] illa: [k] dabo[t] gog[m] lo
cum[n] nominatum ∞∞∞∞
[o] ſepulchrū[p] in iſrael: [q] val-
lem[r] viatoꝝ[x] ad orientem
[f] maris: que[u] obſtupeſcere
faciet[t] pretereuntes: ∞∞∞
[s] & ſepelient[b] ibi [o] gog: [c] &
[r] oēm[s] multitudinem eius:

וְנָשַׁם שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ
וְגָפְרִית אַמְטִיר עָלָיו וְעַל אֲגַפָּיו וְעַל
עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהִתְגַּדַּלְתִּי
וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא
עַל גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
וְתֻבָל׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ
וְהַעֲלִיתִיךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן וַהֲבִאוֹתִיךָ
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִכֵּיתִי קַשְׁתְּךָ מִיַּד
שְׂמֹאולֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל׃
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל
אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אִתָּךְ לְעַיִט
צִפּוֹר כָּל כָּנָף וְחַיַּת הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ
לְאָכְלָה׃ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל כִּי
אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת
שֵׁם קָדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא אֲחַל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי עוֹד
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה קָדוֹשׁ
בְּיִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה בָאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃
וְיָצְאוּ יֹשְׁבֵי עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבָעֲרוּ
וְהִשִּׂיקוּ בַּנֶּשֶׁק מָגֵן וְצִנָּה קֶשֶׁת
וְנֹחֲצִים וּבְמַקֵּל יָד וּבְרֹמַח וּבָעֲרוּ
בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וְלֹא יִשְׂאוּ
עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחְטְבוּ מִן
הַיְעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יְבַעֲרוּ אֵשׁ
וְשָׁלְלוּ אֶת שׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת
בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג מְקוֹם שָׁם
קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי הָעֹבְרִים קִדְמַת
הַיָּם וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת הָעֹבְרִים
וְקָבְרוּ שָׁם אֶת גּוֹג וְאֶת כָּל הֲמוֹנָה

Pri. hebraicum Textus Ezechielis xxxix.

וְקָרְאוּ־גֵיא הֲמוֹן־גּוֹג וּקְבָרוֹם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת־הָאָרֶץ
שִׁבְעָה חֳדָשִׁים׃ וְקָבְרוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּן
עֹבְרִים בָּאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת
הָעֹבְרִים אֶת־הַנּוֹתָרִים עַל־פְּנֵי
הָאָרֶץ לְטַהֲרָהּ מִקְצֵה שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים יַחְקֹרוּ׃ וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים
נָאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה
אֶצְלוֹ צִיּוֹן עַד־קָבְרוּ אֹתוֹ הַמְקַבְּרִים
אֶל־גֵּיא הֲמוֹן־גּוֹג׃ וְגַם שֵׁם עִיר
הָמוֹנָה וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה בֶן־אָדָם
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱמֹר לְצִפּוֹר
כָּל־כָּנָף וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ
וּבֹאוּ הֵאָסְפוּ מִסָּבִיב עַל זִבְחִי
אֲשֶׁר אֲנִי זֹבֵחַ לָכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר
וּשְׁתִיתֶם דָּם׃ בְּשַׂר גִּבּוֹרִים תֹּאכֵלוּ
וְדַם נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים
כָּרִים וְעַתּוּדִים פָּרִים מְרִיאֵי בָשָׁן
כֻּלָּם׃ וַאֲכַלְתֶּם חֵלֶב לְשָׂבְעָה
וּשְׁתִיתֶם דָּם לְשִׁכָּרוֹן מִזִּבְחִי
אֲשֶׁר זָבַחְתִּי לָכֶם׃ וְשְׂבַעְתֶּם עַל
שֻׁלְחָנִי סוּס וְרֹכֵב גִּבּוֹר וְכָל אִישׁ
מִלְחָמָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְנָתַתִּי אֶת
כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֶת
מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאֶת יָדִי
אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָהֶם׃ וְיָדְעוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם מִן
הַיּוֹם הַהוּא וְהָלְאָה׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם
כִּי בַעֲוֹנָם גָּלוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל
אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם
וָאֶתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיִּפְּלוּ כֻלָּם
כֶּלֶם׃ כְּטֻמְאָתָם וּכְפִשְׁעֵיהֶם עָשִׂיתִי
אֹתָם וָאַסְתֵּר פָּנַי מֵהֶם׃ לָכֵן כֹּה

Trāſl. B. Vic.

et vocabitur vallis multitudinis gog: & ſepelíet eos dom⁹ iſrael: vt mūdent terram ſepte mēſibus. Sepelíet autē ois populus terre: & erit eis noiata dies in qua glorificatus ſum: ait dominus deus. Et viros ingiter conſtituent ꝯ lustrātes terram: qui ſepeliant & requirant eos qui remanſerant ſuper faciem terre vt emundent eam. Poſt menſes autē ſepte querere incipiēt: & circuībūt peragrātes terrā. Cūq; viderint os hois: ſtatuet iuxta illud titulū: dōec ſepeliāt illud pollincto res in valle multitudinis gog. Nomen aūt ciuitatis amona: & mūdabunt terrā. Tu aūt fili homis: hec dicit dominus deꝰ. Dic omī volucri & vniuerſis auibus cunctiſq; beſtiis agri. Cōuenite: ꝓperate: cōcurrite vndiq; ad victimā meā quā ego immolo vobis: victimā grādem ſup montes iſrael: vt comedatis carnem ꝯ & bibatis ſāguinē. Carnes fortium comedetis: & ſanguinē principum terre bibetis: arietū & agnorū & hircorū tauroruq; & altiliū & pinguium omniū. Et comedetis adipē in ſaturitatem: & bibetis ſanguinem in ebrietatē: de victima ꝯ quā ego immolaui vobis: & ſaturabimini ſup mēſam meā de equo & equite forti & de vniuerſis viris bellatoribus: ait dns deus. Et ponam ꝯ gloriā meā in gentibus: & videbunt oēs gentes iudicium meū quod fecerim & manum meam quā poſuerim ſup eos. Et ſcient domus ꝯ iſrael quia ego dīs deꝰ eorum: a ꝯ die illa & deinceps. Et ſcient gentes ꝯ qm in iniqtate ſua capta ſit domus iſrael: & ꝯ reliq̄rit me: & abſcōderim faciē meā ab eis: & tradideri eos in manꝰ hoſtiū: & cecíderint in gladio vniuerſi. Iuxta imūdiciā eorū & ſcelera feci eis & abſcōdi faciē meā ab illis. Propterea hec

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

και καλεσουσιν τοτε το πολυανδριον γωγ, και κατωρυ
ξουσιν αυτους δικος ισραηλ, ινα καθαριωσῃ η γη εν επτα
μησιν: και θαψουσιν παντας ο λαος της γης, και
εσται αυτοις εις ονομαστον η ημερα εν ᾗ εδοξασθη λεγει
κυριος κυριος. και ανδρας διαπαντος διαστελουσιν
διερχομενους την γην θαψαι τους καταλελειμμενους
επι προσωπου της γης, καθαρισαι αυτους μετα την
επτα μηνας και ζητησουσιν, και ος διαπορευομενος
την γην και ιδων οστουν ανθρωπου, οικοδομησει παραυτο
σημειον, εως ου θαψουσιν αυτο οι θαπτοντες εις το πε
διον gog: και .n. nomē ciuitatis cem
πολεως: και καθαριωσει η γη. και συ υιε ανθρω
που ταδε λεγει κυριος κυριος, ειπον παντι ορνεω πε
τεινω και προς παντα τα θηρια του πεδιου, συναχθη
τε και ερχεσθε εκ παντων των περικυκλω επι την θυ
σιαν μου ην τεθυκα υμιν θυσιαν μεγαλην επι τα ορη ισ
ραηλ, και φαγεσθε κρεα και πιεσθε αιμα: κρεα γι
γαντων φαγεσθε, και αιμα αρχοντων της γης πιεσθε, κρι
των και αρνων και τραγων, και οι μοχοι εστεατωμενοι
ων: και κομεσθε αδιπε in ſaturitate: και bibetis san
παντες, και φαγεσθε σεαρ εις πλησμονην, και μεθυ
guinē ebrietate de ſacrificio meo ᾧ ſacrificaui vobis: ſa
σθησεσθε επι της τραπεζης μου. ιππον και ανα
turabimini de menſa mea. equum και αβρε
βατην και γιγαντα και παντα ανδρα πολεμιστην λε
gie dns: et dabo gl̄iā meā in vobis: και δωσω την δοξαν μου εν υμιν, και
bū oēs gētes iudiciū meū ᾧ feci: και
την κριση μου ην εποιησα, και την
manū meā quā induxi ſup eos: και ſcient dom⁹
χειρα μου ην επηγαγον επ αυτους, και γνωσονται οικος
iſrael: q⁹ ego ſum dns deus eoꝝ a die
ισραηλ, οτι εγω ειμι κυριος ο θεος αυτων απο της ημε
iſta και deinceps. και ſcient oēs gen
ρας ταυτης και επεκεινα. και γνωσονται παντα τα εθ
tes: q⁹ ꝓpter peccata ſua captiuati ſunt do
νη, οτι δια τας αμαρτιας αυτων ηχμαλωτευθησαν οι
mus iſrael: eo ᾧ ꝓuaricati ſūt in me: και auerti
κος ισραηλ, απ εμου ηθετησαν εις εμε, και απεστρεψα το
faciem meā ab eis: και tradidi eos in
προσωπον μου απ αυτων, και παρεδωκα αυτους εις
manꝰ inimicoꝝ eoꝝ: και cecidēt vniuerſi gla
χειρας των εχθρων αυτων, και επεσαν παντες μα
dio: ſcom̄ imunditias eoꝝ και iniqta
χαιρα, κατα τας ακαθαρσιας αυτων και τα ανομη
tes eoꝝ feci eis: και auerti faci
ματα αυτων εποιησα αυτοις, και απεστρεψα το προσω
em meā ab eis. ꝓpterea hec
πον μου απ αυτων. δια τουτο ταδε

et vocabitur tunc cemiterium gog: & ſepelí
και καλεσουσιν τοτε το πολυανδριον γωγ, και κατωρυ
ent eos dom⁹ iſrael: vt mūdetur terra & ſepte
ξουσιν αυτους δικος ισραηλ, ινα καθαριωσῃ η γη εν επτα
mēſib⁹: & ſepelient eos oīs ꝓpls terre:
μησιν: και κατωρυξωσιν αυτους παν ο λαος της γης, και
erit eis in noiatū ᾗ die glificar⁹ ſū dicit
εσται αυτοις εις ονομαστον η ημερα εν ᾗ εδοξασθην λεγει
dns dns. viros ſemper ſecernent
κυριος κυριος. και ανδρας διαπαντος διαστελουσιν
lustrantes terrā ad ſepeliēdū derelictos
διερχομενους την γην θαψαι τους καταλελειμμενους
a facie terre: vt emūdent illos poſt
επι προσωπου της γης, καθαρισαι αυτους μετα την
ſepte mēſes & requirent: & oīs pertranſiens
επτα μηνας και εκζητησουσιν, και πας ο διαπορευομενος
terrā & vidēs os hois: edificabit iuxta illud
την γην και ιδων οστουν ανθρωπου, οικοδομησει παραυτο
titulū: donec ſepeliant illud ſepelientes in cemi
σημειον, εως ου θαψουσιν αυτο οι θαπτοντες εις το πε
teriū gog: & .n. nomē ciuitatis cem
διον gog: και γαρ το ονομα της πολεως πο
λυανδριον του γωγ: και γαρ το ονομα της πολεως πο
terū: & mundabitur terra. & tu fili homi
λυανδριον, και καθαριωσεται η γη. και συ υιε ανθρω
nis hec dicit dns dns: dic omni aui vo
που ταδε λεγει κυριος κυριος, ειπον παντι ορνεω πε
lucri & ad oēs beſtias campi: cōgrega
τεινω και προς παντα τα θηρια του πεδιου, συναχθη
mini & venite ab oībus q̄ in circuitu
τε και ερχεσθε απο παντων των περικυκλω επι την θυ
ficiū meū qō ſacrificauī vobis ſacrificiū magnū ſup mōtes if
σιαν μου ην τεθυκα υμιν θυσιαν μεγαλην επι τα ορη ισ
rael: & comedetis carnes & bibetis ſāguinē. carnes gi
ραηλ, και φαγεσθε κρεα και πιεσθε αιμα: κρεα γι
gantū cōedetis: & ſāguinē pncipū terre bibetis: arie
γαντων φαγεσθε, και αιμα αρχοντων της γης πιεσθε, κρι
tes & vitulos & hircos: & uituli impinguati
ους και μοχους και τραγους, και οι μοχοι εστεατωμενοι
oēs: & cōedetis adipē in ſaturitatē: & bibetis ſan
παντες, και φαγεσθε στεαρ εις πλησμονην, και μεθυ
guinē ebrietatē de ſacrificio meo qō ſacrificauī vobis: & ſa
σθησεσθε επι της τραπεζης μου. ιππον και ανα
turabimini de menſa mea. equum & aſcē
βατην και γιγαντα και παντα ανδρα πολεμιστην λε
ſorē & gigantē & oēm virū bellatorē di
γει κυριος, και δωσω την δοξαν μου εν υμιν, και οψον
cit dns: & dabo gl̄iā meā in vobis: & vide
ται παντα τα εθνη την κρισιν μου ην εποιησα, και την
būt oēs gētes iudiciū meū qō feci: &
manū meā quā induxi ſup eos: & ſcient dom⁹
χειρα μου ην επηγαγον επ αυτους, και γνωσονται οικος
iſrael: q⁹ ego ſum dns deus eoꝝ a die
ισραηλ, οτι εγω ειμι κυριος ο θεος αυτων απο της ημε
iſta & deincepſ. & ſcient oēs gen
ρας ταυτης και επεκεινα. και γνωσονται παντα τα εθ
tes: q⁹ ꝓpter peccata ſua captiuati ſunt do
νη, οτι δια τας αμαρτιας αυτων ηχμαλωτευθησαν οι
mus iſrael: eo ᾧ ꝓuaricati ſūt in me: & auerti
κος ισραηλ, απ εμου ηθετησαν εις εμε, και απεστρεψα το
faciem meā ab eis: & tradidi eos in
προσωπον μου απ αυτων, και παρεδωκα αυτους εις
manꝰ inimicoꝝ eoꝝ: & cecidēt vniuerſi gla
χειρας των εχθρων αυτων, και επεσαν παντες μα
dio: ſcom̄ imunditias eoꝝ & iniqta
χαιρα, κατα τας ακαθαρσιας αυτων και τα ανομη
tes eoꝝ feci eis: & auerti faci
ματα αυτων εποιησα αυτοις, και απεστρεψα το προσω
em meā ab eis. ꝓpterea hec
πον μου απ αυτων. δια τουτο ταδε

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina.

dicit dñs dñs: nunc reducam captiuitatem in la-
λέγει κύριος κύριος, νῦν ἀναστρέψω αἰχμαλωσίαν ἐν ια-
cob ꝛ miserebor, domus israel: ꝛ zelabo ppl
κὼβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον ἰσραήλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ
nomē sanctū meū: ꝛ portabūt ignominiā suam
ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν
ꝛ iniustitiā quā iniuste egerūt cū habitauerint ip-
καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικεῖσθαι αὐ-
si in tra sua in pace: ꝛ non erit ex
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπ' εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκ-
terrēs: cū reduxero ego eos de gētib⁹ ꝛ.
φοβῶν, ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ
cōgregauero ego eos de regiōib⁹ gentiū. ꝛ
συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν. καὶ
sanctificabor in eis: in cōspectu gētiū: ꝛ scient
6.36(c) ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσον
qꝛ ego sum dñs deus eor: cū apparuero
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί
ego eis in gentib⁹: ꝛ cū cōgregauero ego eos
με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν τῷ συναξαί με αὐ-
eos sup trā eor: ꝛ non derelinquam vltra
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω ἔτι
ex eis quēpiā ibi: ꝛ non quertam vltra
αὐτῶν οὐδένα ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ ἔτι τὸ
faciem meā ab eis: eo qđ effudi furorē meū
πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, ἀνθ' οὗ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου
sup domū israel dicit dñs dñs.
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ λέγει κύριος κύριος. Ca.40.

A Et factū ē in quinto ꝛ vigesimo anno
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς
captiuitatis nr̄e in primo mēse decima mensis
αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς
in quarto decimo anno post ꝙ capta est
ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν
ciuitas in die illa facta ē sup me manꝰ dñi:
πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
ꝛ adduxit me in visione dei in trā israel: ꝛ posuit
καὶ ἤγαγέν με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς γῆν ἰσραήλ, καὶ ἔθηκέν
me in mōte excelso valde: ꝛ in eo ꝗsi edifi
με ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡς οἰκο-
catio ciuitatis e regiōe ꝛ introduxit me illuc. ꝛ
δομὴ πόλεως ἀπέναντι καὶ εἰσήγαγέν με ἐκεῖ. καὶ
ecce vir ꝛ visio ei⁹ erat ꝗsi visio eris
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ
splendētis: ꝛ in manu ei⁹ erat funiculus edifica
σίλβοντος, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδό-
tor ꝛ calamus mēsura: ꝛ ipe stabat in
μων καὶ κάλαμος μέτρον, καὶ αὐτὸς ἑστήκει ἐπὶ τῆς
porta. ꝛ dixit ad me vir. vidisti fili homi-
πύλης. καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἀνήρ. ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώ-
nis: in oculis tuis vide: ꝛ in auribꝰ tuis
που, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσίν σου
audi: ꝛ pone in cor tuū oīa ꝙcūq; ego
ἄκουε, καὶ τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ
ostēdo tibi: qz vt ostēdar tibi ingressꝰ es
δείκνυώ σοι, διότι ἕνεκα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσεληλύθας
huc. ꝛ oīa oīa ꝙcūq; tu vides domui isra-
ὧδε. καὶ δείξεις πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ ἰσρα-
el. ꝛ ecce murus extra domū p gyrū ꝛ
ήλ. καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ καὶ
in manu viri calamus mēsura cubitoꝝ sex i
ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν
cubito ꝛ palmi: ꝛ mensus ē ędificiū
πήχει καὶ παλαισῆς, καὶ διεμέτρησεν τὸ προτείχισμα
latitudinē eīdē calamo. ꝛ eīdē ca-
πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ· καὶ τὸ θεῖ ἴσον τῷ κα-
lamo lōgitudinē ꝛ eīdē calamo altitudinē: ꝛ in
λάμῳ τὸ μῆκος καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ ὕψος, καὶ εἰ
gressꝰ ē in portam respicientē ad orientē
σῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς
3 in septē gradib⁹.
ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.B.Hie.

dicit dñs deus. ꝛ Nunc reducam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xl.

וַיְמָדֵ֞ד אֶת־סַ֣ף הַשַּׁ֗עַר קָנֶ֤ה אֶחָד֙ רֹ֔חַב
וְאֶת־סַ֥ף אֶחָ֛ד קָנֶ֥ה אֶחָ֖ד רֹ֑חַב וְהַחֲצֵ֕
קָנֶ֥ה אֶחָ֖ד אֹ֣רֶךְ וְקָנֶ֑ה אֶחָד֙ רֹ֔חַב
וּבֵ֣ין הַֽחֲצֵרִ֔ים חָמֵ֥שׁ אַמּ֖וֹת וְסַ֣ף תא
הַשַּׁ֗עַר מֵאֵצֶל֙ אֻלָ֣ם הַשַּׁ֔עַר מִבַּ֖יִת
קָנֶ֥ה אֶחָ֖ד וַיְמָ֣ד אֶת־אֻלָ֣ם הַשַּׁ֑עַר
מִבַּ֖יִת קָנֶ֥ה אֶחָ֛ד וַיְמָ֥ד אֶת־אֻלָ֖ם
הַשַּׁ֥עַר שְׁמֹנֶ֖ה אַמּ֑וֹת וְאֵילָ֣ו שְׁתַּ֔יִם
אַמּ֖וֹת וְאֻלָ֥ם הַשַּׁ֖עַר מִבַּ֥יִת וְתָאֵי
הַשַּׁ֗עַר דֶּ֚רֶךְ הַקָּדִ֔ים שְׁלֹשָׁ֥ה מִפֹּ֖ה
וּשְׁלֹשָׁ֣ה מִפֹּ֑ה מִדָּ֥ה אַחַ֛ת לִשְׁלֹשָׁתָ֖ם
וּמִדָּ֣ה אַחַ֔ת לָאֵילִ֖ם מִפֹּ֣ה וּמִפֹּ֑ו
וַיְמָ֣ד אֶת־רֹ֣חַב פֶּ֣תַח הַשַּׁ֔עַר עֶשֶׂר
אַמּ֖וֹת אֹ֣רֶךְ הַשַּׁ֑עַר שְׁלֹ֥שׁ עֶשְׂרֵה שלש
אַמּ֖וֹת וּגְבוּל֙ לִפְנֵ֣י הַתָּאוֹת֔ אַמָּ֥ה נבל גנה
אַחַ֖ת וְאַמָּ֣ה אַחַ֑ת גְּבוּל֙ מִפֹּ֔ה
וְהַתָּ֕א שֵׁ֥שׁ אַמּ֖וֹת מִפֹּ֑ה וְשֵׁ֥שׁ אַמּ֖וֹת
מִפֹּ֥ה וּמִפֹּֽו׃ וַיְמָ֣ד אֶת־הַשַּׁ֔עַר מִגַּ֖ג הַתָּא
לְגַגּ֣וֹ רֹ֔חַב עֶשְׂרִ֖ים וַחֲמֵ֣שׁ אַמּ֑וֹת
פֶּ֣תַח נגד פֶּ֔תַח וַיַּ֥עַשׂ את אֵילִ֖ים עשה
שִׁשִּׁ֑ים וְאֵ֣לָּ֔ה אַמָּ֖ה וְאֵ֣ל אֵ֔יל הֶחָצֵ֖ר שׁשׁה
הַשַּׁ֥עַר סָבִ֖יב סָבִ֑יב וְעַל־פְּנֵ֣י הַשַּׁ֔עַר סֻבָּ֖ה סבב
הַיְאֹתִ֑ון עַ֚ל לִפְנֵ֣י אֻלָ֔ם הַשַּׁ֖עַר אית
הַפְּנִימִ֔י חֲמִשִּׁ֥ים אַמָּ֖ה וְחַלֹּנֹ֣ות חלל
אֲטֻמֹ֑ות אֶל־הַתָּאִ֖ים וְאֶל־אֵילֵיהֶ֣ם תא אל
לִפְנִימָ֔ה לַשַּׁ֖עַר סָבִ֣יב סָבִ֑יב וְכֵ֥ן
לָאֻלָמֹ֖ות וְחַלֹּנֹ֣ות סָבִ֔יב סָבִ֖יב
לִפְנִימָ֑ה וְאֶל־אַ֣יִל תְּמָרִ֔ים וַיְבִיאֵ֖נִי גבא
אֶל־הֶחָצֵ֣ר הַחִיצֹונָ֔ה וְהִנֵּ֥ה לשכות
וּרְצָפָ֖ה עָשׂ֣וּי לַחֲצֵ֑ר סָבִ֣יב סָבִ֔יב עשה
שְׁלֹשִׁ֖ים לִשְׁכֹ֥ות אֶל־הָרִצְפָּֽה׃
וְהָרִצְפָּ֣ה אֶל־כֶּ֣תֶף הַשְּׁעָרִ֔ים לְעֻמַּ֖ת
אֹ֣רֶךְ הַשְּׁעָרִ֑ים הָרִצְפָּ֖ה הַתַּחְתֹּונָֽה׃
וַיְמָ֣ד רֹ֔חַב מִלִּפְנֵ֖י הַשַּׁ֣עַר הַתַּחְתֹּונָ֑ה מד
לִפְנֵ֣י הֶחָצֵ֣ר הַפְּנִימִ֔י מִחֹ֖וץ מֵאָ֑ה
אַמָּ֣ה הַקָּדִ֔ים וְהַצָּפֹ֖ון וְהַשַּׁ֥עַר אֲשֶׁר צפן

Trāſl.B.Vie.

Et menſus eſt limē porte calamo vno latitudinem. i. limen vnū calamo vno in latitudine: & thalamū vno calamo in lōgū: & vno calamo in latū: & inter thalamos qnq; cubitos: & limen porte iuxta veſtibulum porte intrinſecus calamo vno. Et mēſus eſt veſtibulum porte octo cubitorū: & frontem eius duobus cubitis Veſtibulū autem porte erat intrinſecus. Porro thalami porte ad vnam orietalē. tres hinc & tres inde mēſura vna trium: & menſura vna frontiū extra ptē. Et mēſus eſt latitudinē limīs porte decem cubitorum: & longitudinem porte tredecim cubitorum: & ante thalamos cubiti vnius: & cubitus vnus funis vtrinq;. Thālami autem ſex cubitorum erant hinc & inde. Et menſus eſt portam a tecto thalami vſq; ad tectū eius: latitudinē viginti quinq; cubitorū: oſtium contra oſtium. Et fecit frontes per ſexaginta cubitos: & ad frontem atrium porte vndiq; per circuitū: & ante facie porte q̄ pertingebat vſq; ad facie veſtibuli porte interioris quinquaginta cubitos: & feneſtras obliquas in thalamis & in frontibus eoꝝ: que erant intra portā vndiq; per circuitū. Similiter aūt erāt & i veſtibulis feneſtre per gyrum intrinſecus & ante frontes pictura palmarum celata. Et eduxit me ad atriū exterius: & ecce gazophylacia & pauimētū ſtratum lapide in atrio per circuitum. Triginta gazophylacia in circuitu pauimēti: & pauimentū in fronte portaꝝ ſecundum longitudinē portarum erat inferius. Et menſus eſt latitudinē a facie porte inferioris vſq; ad frontē atrii iterū extrinſecus: centū cubitos ad orientē & aquilonem. Portam vero que

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

και μενσυς εστ θηεε σεχ σεχ elam porte eāle
και διεμέτρησεν το θιε ἐξ ἐξ το αἰλάμ της πύλης ἴσον
calamo latitudinē και altitudo eālis calamo και
καλάμω πλάτος, και το ὕψος ἴσον τῶ καλάμω και
eālis calamo longitudo και elam cubitoꝝ quinqꝫ:
ἴσον τῶ καλάμω μῆκος και το ἅις πηχέων πέντε,
και θηεε tertiū eāle calamo latitudie και
και το θιε το τρίτον ἴσον τῶ καλάμω πλάτος και
eāle calamo lōgitudie και elam porte intra
ἴσον τῶ καλάμω μῆκος και το ἔλ του πυλῶνος πλα
elam porte cubitoꝝ octo. και elam
σίον του αἰλάμ της πύλης πηχῶν ὀκτώ. και τα αἰλεῦ
cubitoꝝ duoꝝ: και elam porte intrinſecus και the
πηχῶν δύο, και το αἰλάμ της πύλης ἔσωθεν και το θε
porte a regione tres hinc. και tres inde: και
της πύλης κατέναντι τρεῖς ἔνθεν και τρεῖς ἔνθεν, και
meſura vna trib meſura vna elam hinc και hinc.
μέτρον ἓν τοῖς τρισὶ μέτρον ἓν τοῖς αἰλὰμ ἔνθεν και ἔνθεν.
και menſus eſt latitudinē introit porte cubi
και διεμέτρησεν το πλάτος της θύρας του πυλῶνος πη
toꝝ decem. και latitudinē porte cubitoꝝ
χῶν δέκα. και το εὖρος του πυλῶνος πηχῶν
tredecim. και cubit vn reductus in
δεκατριῶν. και πῆχυς εἷς ἐπισυναγόμενος κατὰ
conſpectu theim και cubiti vni finis hinc και
πρόσωπον τῶ θειμ και πήχεως εἷς ὅρος ἔνθεν και
inde. και thee cubitoꝝ ſex hinc και cubitoꝝ ſex in
ἔνθεν. και το θει πηχῶν ἓξ ἔνθεν και πηχῶν ἓξ ἔν
de: και menſus eſt porta a muro
θεν, και διεμέτρησε τὴν πύλην ἀπὸ του τείχους τ
thee ſex ad parietē thee latitudinē cubiti vigiti
θεε ἐπὶ τὸν τοῖχον του θεε πλάτος πήχεις εἴκοσι
quinq; hec porta ꝫ porta: και ſubdio
πέντε. αὕτη πύλη ἐπὶ πύλην, και το αἴθριον του
elam porte ſaragita cubiti και theim por
αἰλὰμ της πύλης ἑξήκοντα πήχεις και θειμ της πύ
te atrij και ſub dio porte extrinſec circuitū e
λης της αὐλῆς και το αἴθριον της πύλης ἔξωθεν κύκλῳ αι
lam porte interioris cubitoꝝ quinquagita: και feneſtre obl
λαι της πύλης ἔσωθεν πηχῶν πεντήκοντα, και θυρίδες κύ
cōdite ſup theim και ſup elam intra porta
κλαι ἐπὶ τὰ θειμ και ἐπὶ τὰ αἰλὰμ ἔσωθεν της πύ
tā atrij circuitū. και ſimiliter elam oth
λης της αὐλῆς κυκλόθεν. και ὡσαύτως της αἰλαμὰ
feneſtre i circuitu intrinſec. και ſup elam palme hic
θυρίδες κύκλῳ ἔσωθεν. και ἐπὶ τῶ αἰλὰμ φοίνικες ἐν
inde. και introduxit me in atriū interius:
θεν και ἔνθεν. και εἰσήγαγέ με εἰς την αὐλὴν την ἐσωτέραν,
και ecce thalami και columne atrii i circuitu
και ἰδοὺ παστοφόρια και πρόςυλα της αὐλῆς κύκλῳ
triginta thalami ni columnis: και portti
τριάκοντα παστοφόρια ἐν τοῖς πρόςυλοις, και αἱ πο
e ab auſtro portaꝝ ſedm lōgitudinē ianua
αὶ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ το μῆκος τῶν πυ
rū colume q̄ inferius. και menſus eſt
λῶν το περίσυλον το ὑποκάτω. και διεμέτρησεν το
latitudinē atrij a ſub dio porte
πλάτος της αὐλῆς ἀπὸ του αἰθρίου της πύλης της
exteriorꝫ vſq; interius ad ſub dio porte inte
ἐξωτέρας ἕως ἔσωθεν ἐπὶ το αἴθριον της πύλης ἐσω
rioris reſpicientis extra. cubiti centū aſpici
τέρας της βλεπούσης ἔξω. πήχεις ἑκατὸν της βλε
entis ad orientē. και duxit me ad aqlo
πούσης κατὰ ἀνατολάς. και ἤγαγέν με ἐπὶ βορ
nem. και ecce porta
ρᾶν. και ἰδοὺ πύλη

respiciens ad aqlonē atrio exterioꝝ t mēsus
βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτέρᾳ καὶ διεμέ=
est eam lōgitudinē eiꝰ t latitudinē. t thec
τρησεν αὐτὴν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος. καὶ τὸ θεὲ
tres hinc t tres inde. t eleu t elamoth
τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν. καὶ τὸ ἔλεῦ καὶ τὰ αἰλαμ=
t palmas eius. t factū est sēm mē=
μῶν καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς. καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέ=
suras porte respicientis ad orientem cubitoꝝ
τρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν
quiq̄ginta longitudo eiꝰ t cubitoꝝ vigiti quiq̄
πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ
latitudo eiꝰ t feneſtre eiꝰ t elamoth t palme
ἔυρος αὐτῆς καὶ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ οἱ φοίνικες
eius ſicut porta reſpicies ad orientem: t in
αὐτῆς καθὼς ἡ πύλη ἡ βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐν
ſeptē graduſ ascendebāt ad eā t elamoth
ἑπτὰ κλιμαξὶ ἦσαν ἀναβαίνοντες ἐπ' αὐτὴν καὶ τὰ αἰλαμμὼν
itriſce. t porta atrio interioꝝ reſpicientꝫ ad por
ἔσωθεν. καὶ πύλη τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ βλεπούσῃ ἐπὶ πύ=
tam aqlonis: ſicut porte reſpicientis ad ori
λην τὴν βορρᾶ, τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα
entē. t mensus eſt atriū a porta ad portā
τολάς. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην
cubitis cētum. t duxit me ad auſtrū t ecce porta
πήχεις ἑκατόν. καὶ ἤγαγέν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πύλη
reſpiciens ad auſtrū. t mensus eſt eā t thec t
βλέπουσα πρὸς νότον. καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν κὰ τὰ θεὲ καὶ
eleu t elamoth. t mēſure iſte t feneſtre
τὰ αἰλεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ αἱ θυρίδες
eiꝰ: t elamoth in circuitu ſicut feneſtre elam
αὐτῆς, καὶ τὰ αἰλαμμῶν κυκλόθεν καθὼς αἱ θυρίδες τ αἰλεμ,
cubitoꝝ quiq̄ginta longitudo eiꝰ: t cubitoꝝ vigiti qui
πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πηχῶν εἰκοσιπέν
q̄ latitudo eiꝰ: t ſeptē gradꝰ eiꝰ. t ela=
τε τὸ ἔυρος αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες αὐτῆς. καὶ αἰλαμ
moth itriſceꝰ t palme eius vna hinc t vna in
μῶν ἔσωθεν καὶ φοίνικες αὐτῆς ἓις ἔνθεν καὶ ἓις ἔν
de ſup eleu. t porta exregiōe porte
θεν ἐπὶ τὰ αἰλεῦ. καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς
atriꝫ interioris ad auſtrū: t mensus eſt
αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον, καὶ διεμέτρησεν τὴν
atriū a porta ad portam cubiti centū lati
αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην πήχεις ἑκατὸν τὸ ἔυ
tudo ad auſtrū. t introduxit me in atriū
ρος πρὸς νότον. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν
interius porte q̄ ad auſtrū t mensus eſt
ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν
portam ſcēm mensuras iſtas t thec: t
τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ τὰ θεέ, καὶ
eleu t elamoth ſcēm mēſuras iſtas t
τὰ αἰλεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ
feneſtre iptē: t elamoth in circuitu cubiti quinqua
θυρίδες αὐτῆ, καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω πήχεις πεντή=
ginta longitudo: t latitudo eiꝰ cubitoꝝ vigiti quinq̄.
κοντα τὸ μῆκος, καὶ ἔυρος αὐτῆς πηχῶν εἰκοσιπέντε.
t elamoth p gyrū lōgitudo vigiti quiq̄ cubitoꝝ t
καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω μῆκος εἰκοσιπέντε πηχέων καὶ
latitudo quiq̄ cubitoꝝ t elamoth eius ad atri
τὸ ἔυρος πέντε πηχέων καὶ αἰλαμμῶν αὐτῆ πρὸς τὴν αὐ
um exterius: palme eleu t in octo gradi
λὴν τὴν ἐξωτέραν, φοίνικες τῶ αἰλεῦ καὶ ἐν ὀκτὼ κλιμά
bus aſcendebā ad eam. t introduxit me in atri
κτῆσιν ἀναβαίνοντ ἐπ' αὐτὴν. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐ
um interius p viā orientalem: t mensus eſt
λὴν ἐσωτέραν ὁδῶ κατ' ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὴν
portā ſcēm mēſuras iſtas: t thec t e=
θύραν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ τὰ θεὲ καὶ τὰ αἰ=
leu t elamoth ſcēm mensuras iſtas: t
λεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ
feneſtre iptē t elamoth p circuitū
θυρίδες αὐτῆ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κύκλω

'reſpiciebat eviam vaquilo
nis atrii exterioris ∞∞∞
mensus eſt: tam in longi
tudine q̄ in latitudine: & thalamos eiꝰ tres hinc & tres inde: & frontē eius & veſtibulū eius fm mē=
suram porte prioris: ∞ quinquaginta cubitorū longitudinē eius: & lati=
tudinē viginti qnq̄ cubi
torū. Feneſtre aūt eius & veſtibulū & ſculpture fm mensurā porte q̄ reſpicie
bat ad orientē: & ſeptē graduū erat aſcēſus eiꝰ. Et veſtibulum ante ea:
& porta atrii ∞∞∞ ∞∞ interioris cōtra portam aquilonis & orientalē. Et mēſus eſt a porta vſq̄
ad portā centū cubitos. Et eduxit me ad viā auſtralē: & ecce porta q̄ re
ſpiciebat ad auſtrum. Et mensus eſt fronte eius & veſtibulū eius iuxta mēſu
ras ſupiores: & feneſtras eius & veſtibula in circui
tu ſicut feneſtras ceteras: quinq̄ginta cubitorum lōgitudine; & latitudine
viginti quinq̄ cubito=
rū: & in gradibus ſeptē aſcendebatur ad eā. Et veſtibulū ante fores eius:
et celate palme erāt vna hinc & altera ide in frō
te eius: & porta atrii interioris in via auſtralī. Et mēſus eſt a porta vſq̄
ad portā in via auſtralī centū cubitos. Et introduxit me in atrium ∞∞∞
interi? ad portā auſtralem: & mensus eſt ad ∞
portam iuxta mensuras ſupiores. ∞∞∞∞∞∞∞∞
thalamū eius & frontē eius & veſtibulū eiꝰ hiſdē
mensuris: & feneſtra eiꝰ & veſtibulo in circuitu
qnq̄ginta cubitos longi
tudinis & latitudinis viginti quinq̄ cubitos: & veſtibulum per gyrum ∞
lōgitudine viginta qnq̄ cubitorū: & latitudine
quinq̄ cubitorū. Et ve=
ſtibulum eius ad atrium exterius: & palmas eius in fronte: ∞∞∞∞∞∞∞∞
& octo graduꝫ erant q̄
bus aſcendebatur p eam. & introduxit me in atriū interi? per viā orientalē.
& mēſus ē porta fm mē
suras ſupiores thalamū eius & frontē eius & veſti
bulū eius ſicut ſupra: ∞∞∞
& feneſtras eius & veſti=
bulorū in circuitu: ∞∞∞

פְּנֵה חוץ	פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לְחֹצֶר הַחִיצוֹנָה	
תָּא	מִדָּד אָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ וְתָאָו שְׁלוֹשָׁה	
	מִפּוֹ וּשְׁלֹשָׁה מִפּוֹ וְאֵילוֹ וְאֵלְמָו	
מִדַּד	הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן	
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמִשִּׁים	
	וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְחַלּוֹנוֹ וְאֵילַמָּו	
	וְתָמְרָו כְּמִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו	
עָלָה מַעֲלָה	דֶּרֶךְ הַקָּדִים וְנַמַּעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ	
	בּוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְשַׁעַר לְחֹצֵר	
	הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים	
	וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר מֵאָה אַמָּה	
יָלַךְ דָּדַם	וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה שַׁעַר	
אָלַם	דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וּמָדַד אֵילוֹ וְאֵילַמָּו	
חָלַל	כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנִים לוֹ וְלְאֵילַמָּו	
סָבַב	סָבִיב כַּחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה	
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמִשִּׁים	
	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וַמַּעֲלוֹת שִׁבְעָה	
עָלָה פָּנָה	עֲלוֹתָו וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתְמָרִים	
	לוֹ אֶחָד מִפֹּו וְאֶחָד מִפֹּו אֶל אֵלּוֹ	
	וְשַׁעַר לְחֹצַר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם	
	וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם	
אָמָה בוא	מֵאָה אַמּוֹת וַיְבִיאֵנִי אֶל חֹצַר	
	הַפְּנִימִי נֶגֶד הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת	
	הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה	
תָּא	וְתָאָו וְאֵילוֹ וְאֵלְמָו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה	
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וְלְאֵלְמָו סָבִיב	
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב עֶשְׂרִים	
	וְחָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵלְמוֹת סָבִיב סָבִיב	
	אַחַת חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב	
	חָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵילַמָּו אֶל חֹצַר	
חוץ עָלָה	הַחִצוֹנָה וְתְמָרִים אֶל אֵילוֹ	
שָׁמַן בוא	וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנָה מַעֲלֵהוּ וַיְבִיאֵנִי אֶל	
פָּנָה קָדַם	הַחֹצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד	
מָדַד	אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְתָאָו	
	וְאֵילוֹ וְאֵלְמָו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה	
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וְלְאֵלְמָו סָבִיב	

Pătiua.heb.	Tex.he.Ezechi.xl.	Trăſl.B.Vie.	Trăſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	ᵃאֹרֶךְ ᵇחֲמִשִּׁים ᶜאַמָּה ᵈוְרֹחַב ᵉחֲמֵשׁ	ᵉlongitudineᶠquinq̃ginta	cubiti quinq̃gita lōgitudo ᵗ latitudo eiᵖ viginti
	ᶠוְעֶשְׂרִים ᵍאַמָּה ׀ וְאֵלְמֻו ʰלְחֹצֵר	ᵍcubitorū: ᶠ & latitudine	πήχεις πεντήκοντα ὁ μῆκος καὶ εὖρος αὐτῆς δικοσι
	ⁱהַחִיצוֹנָה ʲוְתֹמְרִים ᵏאֶל ˡאֵילָו ᵐמִפְּה	ʰviginti ⁱ qnq̃ʲ cubitorū.	δυοῦ πηχέων καὶ ἀιλαμωθ τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας,
	ⁿוּמִפֶּה ׀ ᵒוּשְׁמֹנֶה ᵖמַעֲלוֹת ᵠמַעֲלָו ׀ וַיְבִאֵנִי	ᵏ& vestibulū eius.i.ᶠ atrii	ᵗ palme elau hinc ᵗ inde. ᵗ octo gradibus
	ˢאֶל ׀ שַׁעַר ᵗהַצָּפוֹן ᵘוּמָדַד ᵛבַּמִּדּוֹת ʷצָפֹון	ˢexterioris⁸ & palme cela=	καὶ φοίνικες ἀιλαῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ὀκτὼ κλιμακῶν=
	ʸהָאֵלֶּה ׀ תָּאֹו ᶻאֵלָו ᵃוְאֵלְמֻו ᵇוְחַלֹונֹות ᶜלֹו ᵈאֵיל	te⁵ in⁶ fronte eius⁹ hinc ∞	ascendebāt ad id. ᵗ introduxit me in portam q̃
	ᵉסָבִיב ᶠסָבִיב ᵍאֹרֶךְ ʰחֲמִשִּׁים ⁱאַמָּה ׀ וְרֹחַב ʲחֲמֵשׁ ᵏוְעֶשְׂרִים ˡאַמָּה ׀ וְאֵילָו	⁶& inde:ᶠ & octo⁶ gradibus	σιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτήν. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς θύραν τὴν
	ᵐלְחֹצֵר ⁿהַחִיצוֹנָה ᵒוְתֹמְרִים ᵖאֶל ᵠאֵילָו ׀ ʳמִפֶּה	ⁿascensus eius: ᵗ & introdu	ad aqlonē. ᵗ mēsus est scōm mensuras istas.
	ˢוּמִפֶּה ׀ ᵗוּשְׁמֹנֶה ᵘמַעֲלוֹת ᵛמַעֲלָו ׀ וְלִשְׁבָּה ʷוּפִתְחֹה ˣבְּאֵילִים ʸהַשְּׁעָרִים	xit me⁸ ad⁹ portā que respi	πρὸς βορρᾶν. καὶ διεμέτρησεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα.
	ᶻשָׁם ׀ יִדְּיחוּ ᵃאֶת ᵇהָעֹלָה ׀ וּבָאלָם ᶜהַשַּׁעַר ᵈדּוֹחַ	ciebat ad⁽ᵐ⁾ aquilonem:⁽ⁿ⁾ &	ᵗ thee eiᵖ ᵗ elau: ᵗ elamoth ᵗ fe=
	ᵉשְׁנַיִם ᶠשֻׁלְחָנוֹת ᵍמִפֹּו ׀ וּשְׁנַיִם ʰשֻׁלְחָנוֹת ⁱלָהּ ʲמִפֹּו	mēsus est⁽ᵒ⁾ fm mēsuras⁽ᵖ⁾ su	καὶ τὰ θεὶ αὐτῆς καὶ τὰ ἀιλαῦ, καὶ τὰ ἀιλαμῶθ καὶ θυ
	ᵏלִשְׁחֹט ˡבָּהּ ׀ ᵐאֶת ⁿהָעֹלָה ׀ וְזֶבַח	periores⁽ᵠ⁾ thalamū eiᵖ ᵗ &	νεστρας eiᵖ p circuitū cubiti quinq̃ginta lōgitudo ᵗ
	ᵒוְשֻׁלְחָנוֹת ᵖעַל ᵠזֶה ׀ וְשֻׁלְחָנוֹת ʳעַל ˢזֶה ׀	frontē eius⁽ˢ⁾ & vestibulum	ρίδας αὐτῆς κύκλῳ πήχεις πεντήκοντα ὁ μῆκος καὶ
	ᵗלִשְׁחֹט ᵘבָּהֶם ׀ אֶת ᵛהָעֹלָה ׀ וְאֶת ʷהַזָּבַח	eius⁽ᵗ⁾ & fenestras⁽ᵘ⁾ eiᵖ pᵡ cir=	latitudo viginti quiq̃: ᵗ elau atrij exterio=
	ˣוְשֻׁלְחָנוֹת ʸלְמִדָּה ׀ ᶻלַמִּקְטֶרֶת ᵃוְשֻׁלְחָנוֹת ᵇלָתֵת	cuitū⁽ᵛ⁾ lōgitudine⁽ʷ⁾ qn qua	ἔνρος εἰκοσιπέντε, καὶ τὰ ἀλαῦ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέ=
	ᶜעַל ׀ הַכְּתֵפוֹת ᵈמִבַּיִת ׀ וְלַדְּלָתוֹת ᵉלִשְׁתֵּי ׀ הַהֵיכָל	ginta⁽ˣ⁾ cubitorū. ᶜ & latitu	ρας, καὶ φοίνικες ἀιλαῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ κλιμα=
	ᶠוּבַדְּלָתוֹת ᵍלִשְׁתֵּי ׀ דַּלְתֹות ʰלַהֵיכָל ⁱדֹּלְתַיִם ʲלַדֶּלֶת	dine⁽ʸ⁾ viginti⁽ᶻ⁾ qnq̃⁽ᵃ⁾ cubito	dus ᵗ thalami eiᵖ ᵗ fenestre e=
	ᵏדֹּלְתַיִם ˡלַדֶּלֶת ׀ ᵐוְשָׁבוּ ⁿבְּדַלְתֹות ᵒדֹּלְתַיִם ᵖלַדֶּלֶת	rū:⁽ᵇ⁾ & vestibulū eius respi	τῆρες καὶ τὰ φασοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρώματα αὐ=
	ᵠלִשְׁנֵי ׀ חַלְקֵי ʳהַמָּבֹוא ׀ שְׁנַיִם ˢשְׁנַיִם ׀ דַּלְתֹות	ciebat⁽ᶜ⁾ ad atriū⁽ᵈ⁾ exterius:	ius ᵗ clamma eius in porta secunda
	ᵗלַדֶּלֶת ׀ הָאֶחָת ᵘשְׁתֵּי ׀ דַּלְתֹות ᵛלַדֶּלֶת ׀ הַשֵּׁנִית	⁽ᵉ⁾ & celatura⁽ᶠ⁾ palmarū⁽ᵍ⁾ in	τῆς καὶ ἀιλαμμὰ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας
	ʷשְׁתֵּי ׀ דַּלְתֹות ˣלַשַּׁעַר ׀ הַפְּנִימִי ʸשְׁתַּיִם ׀ שֻׁלְחָנוֹת	⁽ʰ⁾ frōte eius⁽ⁱ⁾ hinc⁽ʲ⁾ & inde.	aḋuceᵖ vt iugulēt in ea q̃ p pctō
	ᶻמִפֹּו ׀ וּשְׁנַיִם ᵃשֻׁלְחָנוֹת ᵇמִפֹּו ׀ לְשַׁחֵט ᶜעֲלֵיהֶם ׀ ᵈהָעֹלָה	⁽ᵏ⁾ Et in octo⁽ˡ⁾ gradib⁽ᵐ⁾ ascē	ἐκρύσεις ὅπως σφάξωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας
	ᵉוְהַזָּבַח ׀ וְהָאָשָׁם ׀ ᶠוְאֶל ׀ הַכֹּתֶף	sus eius:⁽ⁿ⁾ & p singula⁽ᵒ⁾ ga=	ᵗ q̃ pro ignorātia. ᵗ ad latus riuuli holo=
	ᵍמְחוּצָה ׀ לְעוֹלֶה ׀ לְפֶתַח ׀ הַשַּׁעַר	zophylacia⁽ᵖ⁾ ostiū⁽ᵠ⁾ in frōti	καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας. καὶ κατὰ νότου ἓν ρύακος τῶν ὁλο
	ʳהַצְּפוֹנָה ˢשְׁנַיִם ᵗשֻׁלְחָנוֹת ᵘוְאֶל ׀ הַכֹּתֶף	bus⁽ʳ⁾ portarū: ᶠ ibi⁽ˢ⁾ lauabāt	caustomatū respicientis ad aqlonē due mēse,
	ᵛהָאַחֹרֶת ʷאֲשֶׁר ˣלְאֻלָם ʸהַשַּׁעַר ᶻשְׁנַיִם	⁽ᵗ⁾ holocaustū. ᶜ Et in vesti=	καυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν δύο τράπε
	ᵃשֻׁלְחָנוֹת ׀ ᵇאַרְבָּעָה ᶜשֻׁלְחָנוֹת ᵈמִפֶּה ׀ לְכֹתֶף	bulo⁽ᵘ⁾ porte⁽ᵛ⁾ due⁽ʷ⁾ mēse⁽ˣ⁾ hic	ad latus altey ᵗ elam porte due
	ᵉוְאַרְבָּעָה ᶠשֻׁלְחָנוֹת ᵍמִפֶּה ׀ לְכֹתֶף	⁽ʸ⁾ & due⁽ᶻ⁾ mēse:⁽ᵃ⁾ ide⁽ᵇ⁾ vt imo	ζαι κατὰ νότου ἑτέρου καὶ τῶ ἀιλαμ τῆς πύλης δύο
	ʰהַשַּׁעַר ⁱשְׁמֹנָה ʲשֻׁלְחָנוֹת ᵏאֲלֵיהֶם ˡהַעֲלָה	letur⁽ᶜ⁾ sup eas⁽ᵈ⁾ holocau=	mense ad orientē mense q̃ttuor hinc ᵗ
	ᵐוְטִבְחוּ ⁿשָׁם ׀	stū:⁽ᵉ⁾ & p pctō⁽ᶠ⁾ & p delicto.	τράπεζαι κατὰ ἀνατολὰς τράπεζαι τέσαρες ἔνθεν καὶ
	ᵒמִבְנֵה ׀ אֶחָד ᵖאֶל ׀ פֶּתַח ׀ הָאֹהֶל ׀ כְּמַעֲשֵׂה	⁽ᵍ⁾ Et ad⁽ʰ⁾ latus⁽ⁱ⁾ exterius⁽ʲ⁾ qđ	quattuor inde ad latus porte: sup eas iugula
	ᵠהַגִּלְעָד ׀ עָשָׂה ʳלִי ׀	ascendit⁽ᵏ⁾ ad ostiū⁽ˡ⁾ porte	τέσαρες ἔνθεν κατὰ νότου τῆς πύλης, ἐπ' αὐτὰ σφά=
	ˢוּבַחֲצֵר ׀ הַפְּנִימִית ׀ שְׁתֵּי ׀ לִשְׁכֹות	que pergit ad⁽ᵐ⁾ aquilonem	bunt hostias. ᵗ ereglone octo mense
	ᵗפֶּתַח ׀ הַשַּׁעַר ׀ הַצָּפוֹנָה ᵘוּפְנֵיהֶם ׀ דֶּרֶךְ	⁽ᵏ⁾ due⁽ⁿ⁾ mense. ᵇ Et ad⁽ᵒ⁾ latus	ξουσιν τὰ θύματα. καὶ κατέναντι τῶν ὀκτὼ τράπε
	ᵛהַדָּרוֹם ׀ אֶחָד ʷאֶל ׀ פֶּתַח ׀ שַׁעַר ˣהַקָּדִים	⁽ˡ⁾ alterum ante⁽ᵖ⁾ vestibu=	holocaustomatū lapidee excise cu=
	ʸפְּנֵי ׀ דֶּרֶךְ ᶻהַצָּפֹון ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֵלַי ׀ זֶה	lum⁽ᵠ⁾ porte⁽ʳ⁾ due ∞∞∞∞	ζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι πή=
	ᵃדֶּרֶךְ ׀ הַלִּשְׁכָּה ᵇאֲשֶׁר ᶜפְּנֵיהָ ׀ דֶּרֶךְ ׀ הַדָּרוֹם	⁽ᵐ⁾ menſe. ᵏ Quattuor⁽ˢ⁾ men=	bitu ᵗ dimidij latitudo ᵗ cubitoᵡ duoᵡ ᵗ
	ᵈלַכֹּהֲנִים ׀ שֹׁמְרֵי ׀ מִשְׁמֶרֶת ׀ הַבָּיִת	⁽ᵗ⁾ se hinc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	χεως καὶ ἡμίσους ὁ πλάτος καὶ πηχῶν δύο καὶ
	ᵉוְהַלִּשְׁכָּה ᶠאֲשֶׁר ᵍפְּנֵיהָ ׀ דֶּרֶךְ ׀ צָפֹון	⁽ᵘ⁾ & quattuor⁽ᵛ⁾ mense⁽ʷ⁾ inde	dimidij lōgitudo ᵗ cubiti altitudo. sup ea ponēt
		⁽ˣ⁾ per latera ∞∞∞∞∞∞∞∞	ἡμίσους ὁ μῆκος καὶ πήχεως ὁ ὕψος. ἐπ' αὐτὰ θύσου
		⁽ʸ⁾ porte⁽ᶻ⁾ octo⁽ᵃ⁾ mense erant	vasa in qb⁽ᵇ⁾ iugulabūt holocaustomata illic
		⁽ᵇ⁾ super quas ∞∞∞∞∞∞∞∞	σι τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐκεῖ
		⁽ᶜ⁾ imolabāt.⁽ᵈ⁾ Quattuor āt	ᵗ thymiamata. ᵗ palmi hēbūt labium vo
		⁽ᵈ⁾ mense⁽ᵉ⁾ ad holocaustū de	καὶ τὰ θυμιάματα. καὶ παλαισῆς ἑξουσιν κυμάτιον λε
		⁽ᵉ⁾ lapidib⁽ᶠ⁾ q̃dris extructe:	latum itrinsecus p circuitū ᵗ sup mensas de
		⁽ᶠ⁾ longitudine⁽ᵍ⁾ cubiti⁽ʰ⁾ vni⁽ⁱ⁾	λαξευμένον ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐπὶ ταῖς τραπέζαις ἐπά
		⁽ᵍ⁾ & dimidij: ⁽ʰ⁾ & latitudine	sup tecta vt ne periantur a pluuia ᵗ
		⁽ⁱ⁾ cubiti⁽ʲ⁾ vni⁽ᵏ⁾ & dimidij: ⁽ˡ⁾ &	νωθεν στέγας τοῦ καταικαλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ καὶ
		⁽ʲ⁾ altitudine⁽ᵐ⁾ cubiti⁽ⁿ⁾ vnius:	siccitate. ᵗ introduxit me in atriū inte
		⁽ᵏ⁾ sup quas⁽ᵒ⁾ ponent⁽ᵖ⁾ vasa	τῆς ξηρασίας. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσω
		⁽ˡ⁾ in quibus⁽ᵠ⁾ imolatur⁽ʳ⁾ ho=	rius. ᵗ ecce duo exedre in atrio interio
		locaustum⁽ˢ⁾ & victima. ∞	τέραν. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξαίδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω=
		⁽ᵐ⁾ Et labia earū⁽ᵗ⁾ palmi⁽ᵘ⁾ vni	ri vna ad austrū porte q̃ ad aqlonē
		us⁽ᵛ⁾ reflexa⁽ʷ⁾ intrinsecus ∞	τέρα μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν
		⁽ⁿ⁾ per circuitū. ⁽ˣ⁾ Super⁽ʸ⁾ mē=	ferens ad austrū. ᵗ vna ad austrū porte
		sas autem⁽ᶻ⁾ carnes ∞∞∞∞	φέρουσα κατὰ νότον. καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης
		⁽ᵒ⁾ oblatiōis.⁽ᵖ⁾ Et extra⁽ᵠ⁾ por	q̃ ad austrū respicientis ad aqlonē. ᵗ dixit
		tam⁽ʳ⁾ interiorem ∞∞∞∞	τῆς πρὸς νότον τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ εἶπεν
		⁽ᵠ⁾ gazophylacia⁽ˢ⁾ cantorū	ad me: exedra hec respiciens ad austrū
		⁽ᵗ⁾ in atrio⁽ᵘ⁾ iteriori⁽ᵛ⁾ qđ erat	πρός με, ἡ ἐξαίδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς
		⁽ˣ⁾ in⁽ʸ⁾ latere⁽ᶻ⁾ porte respicien	sacerdotibus custodientib⁽ᵠ⁾ custodias dom⁽ʳ⁾.
		tis ad⁽ᵃ⁾ aquilonē:⁽ᵇ⁾ & facies	ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου.
		corū cōtra⁽ᶜ⁾ viam⁽ᵈ⁾ australē	ᵗ exedra respiciens ad aqlonē
		⁽ᵉ⁾ vna⁽ᶠ⁾ ex⁽ᵍ⁾ latere⁽ʰ⁾ porte⁽ⁱ⁾ orie=	καὶ ἐξαίδρα ἡ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς ∞∞∞∞∞
		talis q̃⁽ʲ⁾ respiciebat ad⁽ᵏ⁾ viā	∞∞
		⁽ˡ⁾ aqlonis.⁽ᵐ⁾ Et dixit⁽ⁿ⁾ ad me.	∞∞∞∞∞καὶ∞∞
		⁽ᵒ⁾ Hoc est ⁽ᵖ⁾ gazophylaciū	∞∞
		⁽ᵠ⁾ qđ⁽ʳ⁾ respicit⁽ˢ⁾ viā⁽ᵗ⁾ meridia=	
		nā:⁽ᵘ⁾ sacerdotū⁽ᵛ⁾ q excubāt	
		in⁽ʷ⁾ custodiis⁽ˣ⁾ tēplī. Porro	
		⁽ʸ⁾ gazophylaciū⁽ᶻ⁾ quod⁽ᵃ⁾ re=	
		spicit ad⁽ᵇ⁾ viam⁽ᶜ⁾ aquilonis:	

Trãsla.grec.lxx.cũ inter.lati.

sacdotib⁹ custodientib⁹ custodiã altaris
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη=
illi sũt filij sadoch appropiãntes ex leui
ρίου ἐκεῖνοί εἰσιν υἱοὶ σαδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευὶ
ad dñm vt ministrent ei. ⁊ mensus est atri
πρὸς κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
us lõgitudie cubitor centũ ⁊ latitudie cubitor centũ sup
λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
ãttuor partes eius: ⁊ altare eregione
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τοῦ
dom⁹: ⁊ introduxit me in elam dom⁹. ⁊ mẽ
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἰλὰμ τοῦ οἴκου. καὶ διε
sus est illud elam cubitor quinq; latitudinẽ hinc:
μέτρησεν αὐτὸ τὸ αἰλὰμ πηχῶν πέντε πλάτος ἔνθεν,
⁊ cubitor quinq; inde: ⁊ latitudinẽ porte
καὶ πηχῶν πέντε ἐνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος
cubitor ãttuordecim. ⁊ latera porte e=
πηχῶν δεκατεσσάρων. καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αὐ
lam cubitor triũ hinc ⁊ inde: ⁊ lõgitudinẽ e=
λαμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αὐ
lam cubitor vigiti ⁊ latitudinẽ cubitor duodeci: ⁊ in
λαμ πηχῶν εἴκοσι καὶ εὖρος πηχῶν δυοκαίδεκα, καὶ ἐπὶ
decẽ gradibus ascendebãt ad eum. ⁊ colũne erãt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν. καὶ στύλοι ἦσαν
sup elam vna hinc ⁊ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ εἷς ἐντεῦθεν καὶ εἷς ἐντεῦθεν. Ca.41

A ΚΑΙ introduxit me ī tẽplũ: ⁊ mensus est elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἰλὰμ
cubitor sex latitudinẽ elam hinc: ⁊ latitudinẽ cubitor
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
sex inde. latitudo tabernacli latitudo porte cu=
ἓξ ἔνθεν. τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitor decẽ: ⁊ humeri porte cubitor quinq;
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ⁊ quinq; cubitor inde. ⁊ mensus est lõgitu=
ἔνθεν καὶ πέντε πηχέων ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ=
dinẽ eius cubitor quadraginta: ⁊ latitudinẽ cubitor
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ⁊ ingressus ẽ in atriũ interius: ⁊ mẽ
εἴκοσι. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ διε
sus est elam porte cubitor duor: ⁊ por
μέτρησεν τὸ αἰλὰμ τοῦ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ
tũ cubitor sex. ⁊ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἓξ, καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώμα
cubitor septẽ hinc. ⁊ mensus est lõgitudinẽ
τος πηχῶν ἑπτὰ ἐνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
ostior cubitor viginti: ⁊ latitudinẽ cubitor viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tẽpli. ⁊ dixit ad me hoc sanctũ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
sctõr: ⁊ mẽsus est parietẽ dom⁹ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη
tor sex ⁊ latitudinẽ laterũ cubitor quattuor i circ
χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
cuitu ⁊ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὸν ἐπὶ πλευρὸν τριάκον=
⁊ trib⁹: ⁊ spaciũ in pariete dom⁹ in
τα καὶ τριῶν, καὶ διάστημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus i circuitu vt eẽt inherentibus
τοῖς πλευροῖς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις
B ad videndũ: vt omnino nõ attingeret parietes
ὁρᾶν, ὅπως πταίσαν μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
dom⁹. ⁊ latitudinẽ superioris latex scõm
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ
additamẽtũ ex pariete ad superius i circuitu
πρόσθημα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ἀνωτέραν κύκλῳ
dom⁹: vt dilatet sursum
τοῦ οἴκου, ὅπως πλατύνῃ πταίσαν

∞∞∞

Prima.heb.Tex.heb.Ezechi.xli. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

וְכֵן ׀ הַתַּחְתּוֹנָה ׀ תַּעֲלֶה ׀ עַל ׀ הָעֶלְיוֹנָה
לְתֵיכוֹנָה׃ וְרָאִיתִי ׀ לַבַּיִת ׀ נִבְהָה סָבִיב תּוֹר־רֵאָה
סָבִיב ׀ מוֹסְדוֹת ׀ הַצְּלָעוֹת ׀ מְלוֹ יסד מָלֵא
הַקָּנֶה ׀ שֵׁשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ אַצִּילָה ׀ רֹחַב ׀ אָצֶל
הַקִּיר ׀ אֲשֶׁר ׀ לַצֶּלַע ׀ אֶל ׀ הַחוּץ חֲמֵשׁ
אַמּוֹת ׀ וַאֲשֶׁר ׀ מִנַּח ׀ בֵּית ׀ צְלָעוֹת ׀ נָוַח
אֲשֶׁר ׀ לַבָּיִת ׀ וּבֵין ׀ הַלְּשָׁכוֹת רֹחַב
עֶשְׂרִים ׀ אַמָּה ׀ סָבִיב ׀ לַבַּיִת ׀ סָבִיב
סָבִיב ׀ וּפֶתַח ׀ הַצֶּלַע ׀ לַמִּנַּח ׀ פֶּתַח ׀ אֶחָד
דֶּרֶךְ ׀ הַצָּפוֹן ׀ וָפֶתַח ׀ אֶחָד ׀ לַדָּרוֹם דָּרוֹם
וְרֹחַב ׀ מְקוֹם ׀ הַמִּנַּח ׀ חֲמֵשׁ ׀ אַמּוֹת קום אַמָּה
סָבִיב ׀ סָבִיב ׀ וְהַבִּנְיָן ׀ אֲשֶׁר ׀ אֶל ׀ פְּנֵי בָּנָה בָּנָה
הַגְּזֵרָה ׀ פְּאַת ׀ דֶּרֶךְ ׀ הַיָּם ׀ רֹחַב ׀ שִׁבְעִים פְּאָה
אַמָּה ׀ וְקִיר ׀ הַבִּנְיָן ׀ חֲמֵשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ רֹחַב
סָבִיב ׀ סָבִיב ׀ וְאָרְכּוֹ ׀ תִּשְׁעִים ׀ אַמָּה׃
וּמִדַּד ׀ אֶת ׀ הַבַּיִת ׀ אֹרֶךְ ׀ מֵאָה ׀ אַמָּה
וְהַגְּזֵרָה ׀ וְהַבִּנְיָה ׀ וְקִירוֹתֶיהָ ׀ אֹרֶךְ
מֵאָה ׀ אַמָּה׃ וְרֹחַב ׀ פְּנֵי ׀ הַבַּיִת ׀ וְהַגְּזֵרָה
לַקְּדִים ׀ מֵאָה ׀ אַמָּה ׀ וּמִדַּד ׀ אֹרֶךְ קֶדֶם
הַבִּנְיָן ׀ אֶל ׀ פְּנֵי ׀ הַגְּזֵרָה ׀ אֲשֶׁר ׀ עַל
אַחֲרֶיהָ ׀ וְאֵתוּקֶיהָ ׀ מִפֹּה ׀ וּמִפֹּה ׀ מֵאָה נָתַק פֵּה
אַמָּה ׀ וְהַהֵיכָל ׀ הַפְּנִימִי ׀ וְאֻלָמֵי הֵיכָל
הַחֲצֵר׃ הַסִּפִּים ׀ וְהַחַלּוֹנִים ׀ הָאֲטֻמוֹת סֻכַּךְ
וְהָאֻתִּיקִים ׀ סָבִיב ׀ לִשְׁלֹשְׁתָּם ׀ נֹגֶד
הַסַּף ׀ שְׁחִיף ׀ עֵץ ׀ סָבִיב סָבִיב ׀ וְהָאָרֶץ שְׁחַף
עַד ׀ הַחַלֹּנוֹת ׀ וְהַחַלֹּנוֹת ׀ מְכֻסּוֹת ׀ כְּסָה
עַל ׀ מֵעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ וְעַד ׀ הַבַּיִת ׀ הַפְּנִימִי
וְלַחוּץ ׀ וְאֶל ׀ כָּל ׀ הַקִּיר ׀ סָבִיב
סָבִיב ׀ בַּפְּנִימִי ׀ וּבַחִיצוֹן ׀ מִדּוֹת ׀ וְעָשׂוּי חוץ מַדַּד
כְּרוּבִים ׀ וְתִמֹרִים ׀ וְתִמָרָה ׀ בֵּין עָשָׂה כְּרִם
כְּרוּב ׀ לִכְרוּב ׀ וּשְׁנֵים ׀ פָּנִים ׀ לַכְּרוּב׃ שָׁנָה פָּנֶה
וּפְנֵי ׀ אָדָם ׀ אֶל ׀ הַתִּמָרָה ׀ מִפֹּה
וּפְנֵי ׀ כְּפִיר ׀ אֶל ׀ הַתִּמָרָה ׀ מִפֹּה כֶּפֶר
עָשׂוּי ׀ אֶל כָּל ׀ הַבַּיִת ׀ סָבִיב ׀ סָבִיב׃
מֵהָאָרֶץ ׀ עַד ׀ מֵעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ הַכְּרוּבִים
וְהַתְּמָרִים ׀ עֲשׂוּיִם ׀ וְקִיר ׀ הַהֵיכָל׃ הֵיכָל

[b]et sic de[c] inferioribꝫ [d]ascẽ debatur [c]ad [f]superioria: & [g]in mediũ. [h]Et vidi [i]in domo [k]altitudinẽ [l]p circuitũ [m]fundata [o]latera [p]admensuram - ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]calami [r]sex [s]cubitorũ [t]spacio: & [u]latitudinẽ per ∞∞ [x]parietem' lateris [b]forinsecus [c]quinq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [d]cubitorũ. [c] Et erat interior [e]domus in [b] lateribus [k]domus. [l] Et inter [m] gazophylacia [u]latitudinem ∞∞ [o]viginti [p]cubitorũ [q] in circuitu [r]domus [s]vndiq;: ∞∞ [u]& ostium [x] lateris [t] adoration=m: [v] ostium [a] vnũ ad [b]viam [c]aquilonis: [d]& ostũ [e]vnũ [f]ad viam [g]austral em: [h]& latitudinẽ [i]loci ad [k]oĩonem [l]quinq; [m] cubitorum [n]in circuitu. [o] Et edificiũ [p]quod erat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]separatũ versũq; ad [r] viã respicientẽ ad [s]mare [t] latitudinis [u]septuaginta [x]cubitorũ: [a] paries autẽ [b]edificii [c]q̃nq; [d]cubitorũ [e] latitudis [f]per circuitũ: [g]& lõgitudo eius [h]nonaginta [i]cubitoꝝ. [k] Et mẽsus est [l]dom? [m]lõgitudinẽ [n]centũ [o] cubitorũ: [p]& qđ sepatũ erat [q] edificiũ [r]& parietes ei? [s]longitudis [t]centũ [u]cubitorũ.' Latitudo aũt ante [x]faciẽ [b]domus: [c]& ei? qđ erat separatũ [d]cõtra orientẽ [e]centũ [f]cubitorũ. [g] Et mẽsus est [h] longitudinẽ [i]edificii [k]cõtra [l]faciem eius [m]qđ erat separatũ [n]ad [o]dorsum [p] hecthetas [q] ex vtraq; pte [r]cẽtũ [s]cubitorũ: [t]& tẽplũ [u]interius: [x]& vestibula [a]atrii [b]limina [c]& fenestras [d]obliq̃s: [e] hecthecas [f]in circuitu [g]p tres partes [h]cõtra vnius cuiusq; [i]limẽ [k]stratũq; [l]ligno [m]p gyrum [n]in circuitu. [o] Terra autẽ [p]vsq; ad [q]fenestras: [r]& fenestre [s]clause [t]sup [u]ostia & [x]vsq; ad [a]domũ [b]interiorem [c]& forinsecus: [d] & [e]omnẽ [f]parietem [g]in circuitu ∞∞ [h]intrinsecus [i]& forinsecus ad [k]mensurã: [l]& fabrefacta [m]cherubim [n]& palme: [o]& palma [p]inter ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]cherub & [r]cherub. [s] Duasq; [t]facies hẽbat [u] cherub. [x]Facie [a]hominis [b]iuxta [c]palmam [d]ex hac parte: ∞∞∞∞ [e]& facie [f]leonis [g]iuxta [h]palmam [i]ex alia parte ∞∞∞∞ [k]expressam. [l]Per [m]omnem [n]domum [o] in circuitu ∞∞ [p]de terra [q]vsq; ad [r]superiorem [s]portam: [t] cherubim [u]& palme [x]celate erant in [a]pariete ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

τ et ex inferioribꝫ: τ ascenderent ad superiora καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν, καὶ ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τὰ ὑπερῷα
τ ex medijs ad triſega τ thrael καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τριόροφα καὶ τὰ θραελ τοῦ
dom? altitudo i circuitu diſtãtiã latex cũlẽ calamo οἴκου ὕψος κυκλῳ διάσημα πλευρῶν ἴσον τῷ καλάμῳ
cubitoꝝ ſex diſtãtia. τ latitudinẽ parietis lateris πηχῶν ἓξ διάσημα. καὶ ἔυρος τοῦ τοίχου τῆς πλευρᾶς
foritce? cubitoꝝ quiq; τ reliqua in medio late= ἔξωθεν πηχῶν πέντε καὶ τὰ λοιπὰ ἀναμέσον τῶν πλευ
rũ dom? τ in medio exedrarꝫ latitudo cubitoꝝ ρῶν τοῦ οἴκου καὶ ἀναμέσον τῶν ἐξαιδρῶν ἔυρος πηχῶν
vigiti i circũferẽtia domui i circuitu. τ portę ἑικοσι γὼ περιφερὲς τῷ οἴκῳ κύκλῳ. καὶ αἱ θύραι τῶν
exedrarꝫ ad reliquũ portę vni? ἐξαιδρῶν ἐπὶ γὼ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς
ad aqlonẽ: τ oſtium vnũ ad auſtrũ: τ latitu πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ θύρα ἡ μία ἡ πρὸς νότον, καὶ γὼ ἔυ=
do loci reliqui cubitoꝝ quiq; latitu= ρος τοῦ τόπου τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πέντε πλά=
do i circuitu. τ ſeparãs ante faciem reli κο κυκλόθεν. καὶ γὼ διορίζον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπο
qui qđ ad mare: cubitoꝝ ſeptuagita latitu λοίπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, πηχῶν ἑβδομήκοντα πλα
do parietis diuidentis: τ cubitoꝝ quiq; τος τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος, καὶ πηχῶν πέντε γὼ
latitudo i circuitu: τ lõgitudo eius cubitoꝝ nonaginta: ἔυρος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν ἐνενήκοντα,
τ menſus eſt contra domũ lõgitudinẽ cubitoꝝ καὶ διεμέτρησεν κατέναντι τοῦ οἴκου μῆκος πηχῶν
centũ. τ reliqua τ ſeparãtia τ parie ἑκατὸν. καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διορίζοντα καὶ ὁ τοῖ
tes eius lõgitudinẽ cubitoꝝ cẽtũ: τ latitudinẽ χοι αὐτοῦ μῆκος πηχῶν ἑκατὸν, καὶ γὼ ἔυρος κατὰ
facie tẽpli τ reliqua contra πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι
cubitoꝝ centũ τ menſus eſt lõgitudinẽ ſeparan πηχῶν ἑκατὸν καὶ διεμέτρησεν γὼ μῆκος τοῦ διορίζον=
tia cõtra faciem reliquoꝝ q̃ erãt poſt ter= τος κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπολοίπων τῶν κατόπι=
gũ dom? illius τ reliqua q̃ hinc σθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα τὰ ἔνθεν
τ q̃ inde cubitoꝝ centũ lõgitudinẽ. τ tẽplũ τ an= καὶ τὰ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν μῆκος. καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ
gult τ clam exterius ſtrata ligno: τ γωνίαι καὶ γὼ αὐλάμ γὼ ἐξώτερον περιστυλίδια, καὶ αἱ
fenestre reticulate ad lucẽdũ q̃ i circuitu tri= θυρίδες διαπεφυσμέναι ὑποφαῦσιν τοῖς κύκλῳ τοῖς τρι
b? vt τ ſpiceret. τ dom? τ caq̃ prima σὶν ὥσε καὶ διακύπτειν. καὶ ὁ δόμος καὶ τὰ πλησίον
ſtrata ligno p circuitũ τ a paumẽto vſq; ad fene ἐξυλωμένα κύκλῳ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυ
ſtras: τ fenestre aperte tripliciter ad ſpi ρίδων, καὶ αἱ θυρίδες ἀνεῳγυῖαι τριῶς εἰς δια
ciendũ τ vſq; ad domũ interiorẽ τ κύπτειν καὶ ἕως τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτέρου καὶ τοῦ
exteriorẽ τ q̃ oẽm parietẽ i circuitu intrinſe? ἐξωτέρου καὶ ἐφ' ὅλον γὼ τοῖχον κύκλῳ γὼ ἔσωθεν
τ extrinſec? celata cherubim: τ palme τ ἐξωτερικὸν κεκρυμμένα χερουβείμ, καὶ φοίνικες
inter cherubim τ cherub duo facies ἀναμέσον χερουβείμ καὶ χερούβ δύο πρόσωπα τῷ
cherub facies hois ad palmã hinc τ fa= χερούβ πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς γὼ φοίνικα ἔνθεν καὶ πρό
ciem hois ad palmã inde celatus σωπον ἀνθρώπου πρὸς γὼ φοίνικα ἔνθεν διαγεγλυμ=
oſs paries i circuitu ex paumẽto vſq; μένος ὅλος ὁ τοῖχος κυκλόθεν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως
ad laquear cherubim τ palme celate φατνώματος χερουβείμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγραμ=
τ ſanctuariũ μένοι καὶ ἅγιον ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ templũ aperiebatur p̃ſtuor ãgulos p facie
καὶ ὁ ναὸς ἀνεῳγυσόμενος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον
ſctõr viſſo ſicut aſpect⁹ altaris ligneis ſubitor
τῶν ἁγίων ὁράσις ὡς ὄψις θυσιαστηρίου ξυλίνου, πηχῶν
trĩũ altitudo eius: τ cubitor duor longitudo τ
τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ πηχῶν δύο τὸ μῆκος, καὶ
latitudo cubitor duor. τ cornua hẽbat: τ baſis
τὸ ἔυρος πηχῶν δύο. καὶ κέρατα εἶχεν, καὶ ἡ βάσις
eius τ parietes ei⁹ ligneĩ: τ dixit ad me:
αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι, καὶ εἶπεν πρός με,
hec menſa d̃ aſi facies dñi: τ duo oſtia
αὕτη ἡ τράπεζα ἡ πρὸ προσώπου κυρίου, καὶ δύο θυ-
tẽplo: τ ſctõ duo oſtia duob⁹
ματα τῷ ναῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ δύο θυρώματα τοῖς δυσὶ
oſtijs q̃ vertebant duo oſtia vni τ duo
θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς δύο θυρώματα ἑνὶ καὶ δύο
oſtia porte ſecũde τ celatura in eis:
θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν,
τ oſtia tẽplo cherubim τ palme ſcõm
καὶ θυρώματα τῷ ναῷ χερουβεὶμ καὶ φοίνικες κατὰ τὴν
ſculpturã ſctõr τ ſcõm ligna ante faciem
γλυφὴν τῶν ἁγίων καὶ κατὰ τὰ ξύλα κατὰ πρόσωπον
clam foriſec⁹ τ feneſtre abſcõdite. τ menſus eſt
τοῦ αἰλὰμ ἔξωθεν καὶ θυρίδες κρυπταὶ· καὶ διεμέτρησεν
hinc τ inde in laquearia clam: τ late-
ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ὀρόφωτα τοῦ αἰλάμ, καὶ τὰ πλευ
ra - dom⁹ contuncta.
ρὰ τοῦ οἴκου ἐζυγωμένα. Ca. 42.

A Q Et eduxit me in atriũ exterius ad
Καὶ ἐξήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν κα
orientẽ contra portam q̃ ad aqlonẽ: τ
τὰ ἀνατολὰς κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
eduxit me: τ ecce credre quing- turia
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ ἐξαῖδραι πέντε ἐχόμεναι τοῦ
reliquum τ ppe ſeparatũ ad aqlonẽ:
ἀπολοίπου καὶ ἐχόμεναι τοῦ διορίζοντος πρὸς βορρᾶν,
cubitũ centũ lõgitudo ad aqlonẽ: τ latitudo cubitor
πηχῶν ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ ἔυρος πηχῶν
quinq̃ginta deſcripte ſicut porte
πεντήκοντα διαγεγραμμέναι ὃν τρόπον αἱ πύλαι
atrij frõtoris: τ ſicut columne
τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ὃν τρόπον αἱ περίστυλοι
atrij exteriorĩs p ordinẽ ꝯ facies
τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ στίχον ἀντιπρόσωποι
porticꝰ hinc: τ contra exedras deambula
σαὶ τριαναί, καὶ κατέναντι τῶν ἐξαιδρῶν περίπα-
tio cubitor decẽ latitudo per cubitos centũ lõgi
τος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆ-
tudo ad interiorẽ viã cubiti vni⁹. τ o-
κος εἰς τὴν ἐσωτέραν ὁδὸν πῆχυς ἑνός· καὶ τὰ θυ-
ſtia eor⁹ ad aqlonẽ: τ deambulatiões
ρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν, καὶ οἱ περίπατοι οἱ
cenaculor⁹ ſimilr. q̃ eminebãt colũne extra
ὑπερῴων ὡσαύτως ὅτι εἶχε τὸ περίστυλον ἔξωθεν
colũnas inferiores τ ſpaciũ ſic.
τοῖς στύλοις τοῖς κατωτέροις καὶ τὸ διάστημα οὕτως·
triplices erant τ colũnas nõ hẽbãt ſicut colũne
τριπλαῖ ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχον καθὼς οἱ στύλοι
B exedrar⁹. pptereа eminebãt ab his q̃ inferius
τῶν ἐξαιδρῶν· διὰ τοῦτο ἐξεῖχον ἀπὸ τῶν ὑποκάτω-
τ his q̃ in medio de tra τ limen extriſec⁹
θεν καὶ τῶν ἐν μέσῳ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ φλιὰ ἔξωθεν ὃν
ſicut exedre atrij exteriorĩs reſpicie-
τρόπον αἱ ἐξαίδραι τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας αἱ βλέπου
tes contra exedras q̃ ad aqlonẽ lõgitudo
σαι ἀπέναντι τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος
cubitor quinq̃ginta.
πηχῶν πεντήκοντα· ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Pritiua.heb.Tex.heb.Ezechi.xliij.

כִּי אֹרֶךְ הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר לְחָצֵר
הַחִצוֹנָה חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב עַל פְּנֵי
הַהֵיכָל מֵאָה אַמָּה וּמִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת הַהֵכָל
הָאֵלֶּה הַמָּבוֹא מֵהַקָּדִים בְּנֹאוֹ קֹדֶם
לְהֵנָּה מֵחָצֵר הַחִצֹנָה נֶגֶד נֶגֶד
חֵצֶר הַדֶּרֶךְ הַקְּדִים אֶל פְּנֵי הַגִּזְרָה
וְאֶל פְּנֵי הַבִּנְיָן לְשָׁכוֹת וְדֶרֶךְ גָּנָה
לִפְנֵיהֶם כְּמַרְאֵה הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר רָאָה
דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן כְּאָרְכָּן כֵּן רָחְבָּן וְכָל צֵדָן
מוֹצָאֵיהֶן וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן
וּכְפִתְחֵי הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
פֶּתַח בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ בְּפָנֵי הַגִּזְרָה
הַנִּגְנָה דֶּרֶךְ הַקְּדִים נְבוֹאָן וַיֹּאמֶר גַּנִּים קֹדֶם
אֵלַי לְשָׁכוֹת הַצָּפוֹן לְשָׁכוֹת הַדָּרוֹם אֲמַר צָפוֹן
אֲשֶׁר אֶל פְּנֵי הַגִּזְרָה הֵנָּה לְשָׁכוֹת
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יֹאכְלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֲכָל
אֲשֶׁר קְרוֹבִים לַיהוָה קָדְשֵׁי קָרֵב
הַקֳּדָשִׁים שָׁם יַנִּיחוּ קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים נוּחַ
וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם כִּי הַמָּקוֹם קוֹם
קָדוֹשׁ בְּבֹאָם הַכֹּהֲנִים וְלֹא יֵצְאוּ בוֹא
מִן הַקֹּדֶשׁ אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְשָׁם חוּץ
יַנִּיחוּ בְּגָדֵיהֶם אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָּהֶן יָתֵר שָׁרַת
כִּי קֹדֶשׁ הֵנָּה וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים
וְקָרְבוּ אֶל אֲשֶׁר לָעָם וְכִלָּה אֶת
מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְהוֹצִיאַנִי דֶּרֶךְ
הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים
וּמְדָדוֹ סָבִיב סָבִיב מְדַד רוּחַ הַקָּדִים
פָּתָה בְּרֹאשׁ הַמִּדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים
הַנִּגְנָה הַמִּדָּה סָבִיב מְדַד רוּחַ
הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּנִגְנָה
הַמִּדָּה סָבִיב אֶת רוּחַ הַדָּרוֹם מְדַד
חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּנִגְנָה הַמִּדָּה
סָבַב אֶל רוּחַ הַיָּם מְדַד חֲמֵשׁ
מֵאוֹת קָנִים בַּנִּגְנָה הַמִּדָּה לְאַרְבַּע
רוּחוֹת מִדָּהוּ הוֹמָה לוֹ סָבִיב סָבִיב
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרֹחַב חֲמֵשׁ

Trãsla.B.Mie.

quia longitudo erat gazophylaciorum atrii oo exterioris quinquaginta cubitorũ: & lõgitudo ante facie tẽpli centũ cubitorũ. Et erat subter gazophylacia hec itroitus ab oriente ingrediẽtiũ in ea de atrio exteriori in latitudine periboli atrii qđ erat cõtra viam orientalẽ in faciem edificii sepati. Et erant ante edificiũ gazophylacia: & via ante facie corũ iuxta similitudinẽ gazophylaciox q erant in via aquilonis. fm longitudinẽ eorũ: sic & latitudo eorum: & ois introitus eox & similitudines & ostia eorũ fm ostia gazophylaciox que erant in via respicite in notũ. Ostium in capite vie quavia erat ante vestibulũ sepatũ per viã orientalẽ ingredientibus. Et dixit ad me. Gazophylacia aquilonis & gazophylacia austri q sunt ante edificiũ separatũ: hec sunt gazophylacia facta: in qbus vescũtur sacerdotes qui appropinquãt ad dñm in sancta sctox. Ibi ponẽt sctã sanctox: & oblationẽ pro pcto & pro delicto. Locus enim sanct ẽ. Cũ aũt ingressi fuerint sacerdotes: non egredientur de sanctis in atrium exterius. Et ibi reponẽt vestimenta sua in quibus ministrant: oo quia sancta sunt: vestiẽturq vestimentis aliis oo & sic pcedent ad populum. Cumq complesset mẽsuras domus interioris eduxit me per viam porte que respiciebat ad viam orientalem: oooo & mẽsus est cã vndiq p circuitũ. Mensus est autẽ cõtra ventũ orientalẽ calamo mẽsure qngentos calamos i calamo mẽsure per circuitũ. Et mẽsus est cõtra ventũ aquilonis quingẽtos calamos: in calamo mẽsure per gyrũ. Et ad ventũ australẽ mẽsus est quingentos calamos: in calamo mẽsure p circuitũ. Et ad ventũ occidẽtalẽ mẽsus est qngẽtos calamos: i calamo mẽsure. Per qttuor vẽtos mẽsus ẽ murũ eius vndiq p circuitũ lõgitudinẽ qngentox cubitox: & latitudinẽ qngẽtox cubitox

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.lati.

quia lõgitudo exedrax respicientiũ in atriũ ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν
exterius cubitox quingẽtos & he sunt ἐξωτέραν πηχῶν πεντακοσίων καὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀντιπρόσωποι
cies his totũ cubitox centũ. & ostia exedrax istax itroitus q ad orientem vt ingrediãtur p eas ex atrio exteriori scom lumẽ hoc in pncipio deãbulatoriũ: & ad meridiem & ad faciem ad austri: & ad faciem reliqui: & ad faciem separantis: & exedre & deãbulatorii ad faces suas iurta mẽsuras exedrax q ad meridiẽ. scom lõgitudinẽ eax: & scom latitudinẽ eax: & scom oẽs exitus eax & itroitus: & scom ostiolaria eax: & scom ostia ipax exedrax q ad meridiẽ. scom ostia ab initio deambulatorii ad lumẽ spacij calami ad orientẽ vt iretur per ea. & dixit ad me: exedre ad aqlonẽ ad aqlonẽ respicientes ante faciem spacij exedre q ad austrũ erãtes ante faciem spatiorum sunt exedre sancti sanctox in qbus vescunt ibi sacerdotes appropiãntes ad dñm sctã sctox & ibi ponẽt sctã sanctox & oblationẽ pro ignorãtia & q pro ignorãtia. qz locus sctus est ad quem ingredientur illuc pter sacerdotes: & nõ egredientur ex sctis in atriũ exterius. vt omnino sciãt sint q offerunt. & nõ tangant quicquã ne vestimẽta eox in qbus ministrant in eis: qz sctã sunt: & induentur vestimẽtis aliis qñ tangant pplm. & complebit & mensuratio dom interioris: & eduxit me p viã porte respicientis ad orientẽ. & mẽsus est vndiq exemplar i circuitu in ordine. & stetit post tergũ ad aquilonẽ respiciẽtis ad orientem: & mensus est vndiq exemplar i circuitu in ordine quingẽtos in calamo mẽsure per circuitũ. Et mẽsus est cõtra ventũ aquilonis quingẽtos in calamo mẽsure per gyrũ. Et ad ventũ australẽ mensus est quingẽtos in calamo mẽsure. & cõuersus ẽ ad mare: & mensus est scom faciem aquilonis cubitox quingẽtos in calamo mensure. & cõuersus ẽ ad aquilonẽ: & mensus est scom faciem aquilonis cubitox quigentos in calamo mensure. & cõuersus ẽ ad austrũ & mensus est scom faciem austri quigentos in calamo mẽsure qttuor pres ei: & disposuit murũ eius in circuitũ: qngentos ad orientẽ. & quigẽtox cubitox latitudo

qz lõgitudo exedrax respicientiũ in atriũ
ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν
exterius cubitox quingẽtos & he sunt ὅτε-
τὴν ἐξωτέραν πηχῶν πεντακοσίων καὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀντιπρό-
cies his totũ cubitox centũ. & ostia exe-
σωποι ταύταις τὸ πᾶν πηχῶν ἑκατόν. καὶ αἱ θυραυτῶν ἐξαι-
drax istax itroitus q ad orientem vt ingredia-
δρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς τ πλατυρεύε-
tur p eas ex atrio exteriori scom lumẽ hoc
ται ἀπ αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ τὸ φῶς τ τὸ
in pncipio deãbulatorii: & ad meridiem & ad faciem
ἐν ἀρχῇ τ περιπάτου, καὶ κατὰ πρὸς νότον καὶ κατὰ πρόσω
austri: & ad faciem reliqui: & ad
που τ νότου, καὶ κατὰ πρόσωπον τ ἀπολοίπου, καὶ κατὰ
faciem separantis: & exedre & deãbulatorii ad
πρόσωπον τ διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξαίδραι καὶ ὁ περίπατος κα
faces suas iurta mẽsuras exedrax q ad
τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς
aqlonẽ. & scom lõgitudinẽ eax: & scom latitudinẽ eax:
βορρᾶν. καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν,
& scom oẽs exitus eax & itroitus: & scom
καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ εἰσόδους, καὶ κατὰ
ostiolaria eax: & scom ostia ipax exedrax
τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ θυρώματα αὐτῶν τῶν ἐξαιδρῶν
q ad meridiẽ. scom ostia ab initio deambulato-
τῶν πρὸς νότον. κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ ἀρχῆς τ περιπά-
rij ad lumẽ spacij calami ad orientẽ vt iretur
του ἐπὶ φῶς διαχώματος καλάμου κατὰ ἀνατολὰς τ πλατυ-
per ea. & dixit ad me: exedre ad aqlonẽ
ρεύεσθαι αὐτά. καὶ εἶπεν πρός με, αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς βορρᾶν
exedre q ad austrũ erãtes ante faciem spa-
καὶ αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς νότον ὄυσαι, κατὰ πρόσωπον τῶν διά-
tiorum sunt exedre sancti sanctox in qbꝫ vescunt
στηματων εἰσὶν αἱ ἐξαίδραι τ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐν αἷς ἐδίαιτῶν-
ibi sacerdotes appropiãntes ad dñm sctã sctox &
ται ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ
sacrificiũ & q pro ignorãtia. qz locus sctus est
τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἀγνοίας. διότι τόπος ἅγιός ἐστιν
nõ ingredietur illuc pter sacerdotes: & nõ egredi-
οὐκ εἰσελεύσεται ἐκεῖ πλὴν ἐξ τῶν ἱερέων, καὶ οὐκ ἐξελεύ-
entur ex sctis in atriũ exterius. vt om
σονται ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν. ὅπως δια
nino sciãt sint q offerunt. & nõ tangant
πανὸς ἅγιοι ὧσιν οἱ προσάγοντες. καὶ μὴ ἅψωνται τοῦ
vestimẽta eox in qbꝫ ministrant in eis: qz sctã
σολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἁγία
sunt: & induentur vestimẽtis aliis qñ tangant pplm. &
ἐστιν, καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ὅταν ἅπτωνται τ λαοῦ. καὶ συ
complebit & mensuratio dom interioris: & eduxit me p viã
τελέσει δὲ καὶ διαμέτρησις τ οἴκου ἔσωθεν, καὶ ἐξήγαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν
porte respicientis ad orientẽ. & mẽsus est vndiq
τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς. καὶ διεμέτρησεν τὸν κύ-
exemplar i circuitu in ordine. & stetit post tergũ ad
κλῳ πεντακοσίους πρὸς ἀπηλιώτην. καὶ ἔστη κατὰ νότου τῆς πύ-
aquilonẽ respiciẽtis ad orientem: & mensus est vndiq exem-
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὸν κύκλον τὸν
plar i circuitu in ordine quingẽtos in calamo mẽsu-
κύκλῳ πεντακοσίους ἐν διαταξει πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ μέτρῳ
re per circuitũ. Et mẽsus est cõtra ventũ aquilonis
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τοῦ
quingẽtos calamos: in calamo mẽsure per gyrũ. Et ad ventũ
maris cubitox quingẽtos in calamo mensure. & ad
θαλάσσης πηχῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τ μέτρου. καὶ ἐπέ-
australẽ mensus est quingentos calamos: in calamo
στρεψεν πρὸς βορρᾶν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τ βορρᾶ
mẽsure per circuitũ. Et ad ventũ occidẽtalẽ mensus est
bitox quigentos in calamo mensure. & cõuersus ẽ ad austrũ
χῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τ μέτρου. καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς νό-
quingẽtos in calamo mẽsure. & mensus est scom faciem austri quigentos in ca
του καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τ νότου πεντακοσίους ἐν τῷ κα
mo mẽsure qttuor pres ei: & disposuit murũ
μῳ τ μέτρου τὰ τέσσαρα μέρη αὐτ, καὶ διέταξεν περίβολον αὐ
p circuitũ: qngentos ad orientẽ. & quigẽtox cubitox latitu
κύκλῳ, πεντακοσίους πρὸς ἀπηλιώτας. καὶ πεντακοσίους πηχῶν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad vtuidendũ inter sctã τ inter ga= τοῦ διαστέλλειν ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον τ̃ προ murale in ordine dom⁹.
τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου.

Ca.43.

ΚΑΙ adduxit me ad portã q̃ ad orientem: τ Καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ eduxit me: τ ecce gl̃ia dei israel ventebat p ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν viã q̃ ad orientem: τ vox castrop q̃si vox ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τ̃ παρεμβολ̃ ὡς φω geminatiũ multop: τ ꝥra resplẽdebat q̃si ful= νὴ διαλαμπόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγ gur in gl̃ia p circuitũ: τ visio quã vidi sc̃dm visio= γος ἐν τ̃ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν εἶδον κατὰ τὴν ὅρα nẽ quã videra qñ ingrediebar vt vngerẽ ciuitatẽ: τ σιν ἣν εἶδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ visio currus quẽ vidi sc̃dm visionẽ quã vidi sup ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ εἶδον κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν εἶδον ἐπὶ fluuium chobar: τ cecidi in faciem meã: τ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ gl̃ia dñi ingressa ẽ in domũ p viã por= καὶ δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύ= te respicientis ad ortẽtem: τ assumpsit me λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με spũs τ introduxit me in atriũ interius: τ πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ ecce plena gl̃ia dñi dom⁹: τ steti τ ecce vox ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔστην καὶ ἰδοὺ φωνὴ de domo loquẽtis ad me. τ vir stabat iux ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με. καὶ ὁ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό ta me: τ dixit ad me: vidisti tu fili hois μενός μου, καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας σύ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν locum solij mei τ locũ vestigij pe= τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν πο= dũ meop: in q̃b⁹ habitabit nomẽ meũ in medio do= δῶν μου, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ mo⁹ israel in sẽpiternũ: τ non cõtaminabũt vltra dom⁹ κου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος israel nomẽ meũ sctũ: ipi τ duces eop in Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν fornicatiõe sua: τ in homicidijs ducum suop in medio τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φοναῖς τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ sui: q̃ ponerẽt ipi postes meos ẽ postib⁹ suis: αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν, τ limina mea herẽtia liminib⁹ eop: τ vnus erat ꝥ vnus erat τοῖχος proper me τ ipos. τ polluebant nomẽ meũ sanctũ in συνεγγύς μου καὶ αὐτῶν· καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν iniquitatib⁹ suis q̃s faciebãt: τ cõsumsi eos i furore meo τοῖς ἀνομίαις αὐτῶν αἷς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου τ in occisiõe. τ nũc abiciant fornicationẽ suã τ homi καὶ ἐν φόνῳ. καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τοὺς φό cidia ducum suop a me: τ habitabo in medio co νους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ rũ in eꝛnũ. τ tu fili hois oñde domui israel do τῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου δεῖξον τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τὸν οἶ mũ: τ cessabũt a petis suis: τ visionẽ e= κον, καὶ κοπάσουσιν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ ius τ dispositionẽ illi⁹: τ ipi accipient tormẽtũ suum τοῦ καὶ τὴν διάταξιν αὐτ̃, καὶ αὐτοὶ λήψονται τὴν κόλασιν αὐτῶν p oibus q̃ fecerunt. τ describes domũ τ p̃pa ὑπὲρ πάντων ὧν ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἔτοι rationẽ ei⁹: τ exitus eius: τ introit⁹ ei⁹: subsantiã μασίαν αὐτ̃, καὶ τὰς διεξόδους αὐτ̃, καὶ εἰσόδους αὐτ̃, τὴν ὑπόστασιν eius: τ oia precepta illi⁹ τ omnia legitia ei⁹: αὐτ̃, καὶ πάντα τὰ πρόσταγματα αὐτ̃ καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτ̃, τ omnes leges eius notas facies illis τ describes καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις coram eis: τ custodiant oẽs iustificatiões meas τ om ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φυλάξωνται πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πά nia precepta mea: τ faciant ea. τ descriptionẽ domꝰ ντα τὰ πρόσταγματά μου, καὶ ποιήσωσιν αὐτά. καὶ διαγραφὴν τοῦ οἴκου

Trãsla.B.Hie.

dĩuidentẽ inter sanctua riũ & vulgi locũ. 43.

ET duxit me ad portam ooooooooooooo que respiciebat ad viam orietalẽ. Et ecce gloria dei israel igrediebatur per viam orientalem: oo & vox erat ei quasi vox aquarũ multarũ: & tra splendebat a maiestate eius. Et vidi visionẽ oo fm speciem quam vidi ram ooooooooooo gquãdo venit vt dispergeret ciuitatẽ: & species oo fm aspectũ quẽ vidi rã iuxta fluuium chobar. Et cecidi sup faciẽ meã. Et maiestas dñi ingressa est tẽplum per viam porte que respiciebat ad oo orientẽ. Et eleuauit me spũs: & itroduxit me in atrium interius. Et ecce repleta erat gloria oo dñi domus. Et audiui loquentem ad me ooooo de domo: & vir qui stabat iuxta me. ooooooo Et dixit ad me. Fili hominis: locus ooo ooo ooo soli mei: & locus vestigiorũ pedũ meorũ: vbi habito in medio filiorũ israel in eternum: oooo & non polluet vltra domus israel nomen oooo sanctũ meũ: ipsi & reges eorũ in fornicationibus suis: & in ruinis regũ suorũ: & in excelsis: fabricati sunt limẽ suũ iuxta limẽ meũ: & postes suos iuxta postes meos & murus erat iter me & eos; & polluerũt nomẽ sanctũ meũ in abois suis q̃s fecerũt: ppter qd cõsũpsi eos in ira mea. Nũc ergo repellãt pcul fornicationẽ suã & ruinas regũ suorũ a me & habitabo in medio eop semp. Tu aũt fili hominis ostende domui israel ooooooooooo tẽplũ & cõfundantur ab iniqtatibus suis: & metiãtur fabricam: & erubescant ex omnibus oo que fecerũt. Figurã domus & fabricæ eius exitus oo & introit & oẽm descriptionẽ eius & vniuersa precepta eius: cunctũq ordinẽ eius & oẽs leges eius ostende eis: & scribe in oculis eop vt custodiant oẽs descriptiones eius & precepta illius oo & faciant ea. Ista est lex domus oooooooooooooo

Tex.he.Ezechi.xliij. Pũtiua.he

מֵאוֹת לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ לְחוֹל׃
וַיּוֹלִכֵנִי אֶל הַשַּׁעַר שַׁעַר Cap.xl
אֲשֶׁר פֹּנֶה דֶּרֶךְ הַקָּדִים׃ וְהִנֵּה כְּבוֹד
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים
וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ
הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ׃ וּכְמַרְאֶה הַמַּרְאֶה
אֲשֶׁר רָאִיתִי כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי
בְּבוֹאִי לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת
כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר
וָאֹפֶל אֶל פָּנָיו וכבוד יְהוָה בָּא אֶל
הַבַּיִת דֶּרֶךְ שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ
הַקָּדִים׃ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֶל
הֶחָצֵר הַפְּנִימִי וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה הַבָּיִת׃ וָאֶשְׁמַע מְדַבֵּר אֵלַי
מִן הַבַּיִת וְאִישׁ הַיָּה עֹמֵד אֶצְלִי׃
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת מְקוֹם
כִּסְאִי וְאֶת מְקוֹם כַּפּוֹת רַגְלַי אֲשֶׁר
אֶשְׁכֹּן שָׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם
וְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם
קָדְשִׁי הֵמָּה וּמַלְכֵיהֶם בִּזְנוּתָם
וּבְפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם בָּמוֹתָם׃ בְּתִתָּם
סִפָּם אֶת סִפִּי וּמְזוּזָתָם אֵצֶל מְזוּזָתִי
וְהַקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְּאוּ אֶת
שֵׁם קָדְשִׁי בְּתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
וָאֲכַל אֹתָם בְּאַפִּי׃ עַתָּה יִרְחֲקוּ
אֶת זְנוּתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי
וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ אַתָּה בֶן
אָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת
הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּמָדְדוּ
אֶת תָּכְנִית׃ וְאִם נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר
עָשׂוּ צוּרַת הַבַּיִת וְתָכוּנָתוֹ וּמוֹצָאָיו
וּמוֹבָאָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְאֶת כָּל
חֻקֹּתָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְכָל תּוֹרֹתָיו
הוֹדַע אֹתָם וּכְתֹב לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ
אֶת כָּל צוּרָתוֹ וְאֶת כָּל חֻקֹּתָיו
וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת

Pñtiua.heb.Tex.heb.Ezechi.xliij.	Trãsla.B.Hie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.lati.
עַל רֹאשׁ הָהָר כָּל גְּבֻלוֹ סָבִיב סָבִיב קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת׃ וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת הָאַמָּה וָטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה רֹחַב וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת גַּבֶל שָׁפָה הַאֶחָד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ׃ וּמֵחֵיק הָאָרֶץ עַד הָעַזָּרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְרֹחַב אַמָּה אֶחָת וּמֵהָעַזָּרָה הַקְּטַנָּה עַד הָעַזָּרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע גַּדַל רָבַע אַמּוֹת וְרֹחַב הָאַמָּה וְהַבִּרְאֵל אַרְבַּע אֹרֶה אַמּוֹת וּמֵהָאֲרִיאֵל וְלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת עֲלֵה אַרְבַּע וְהָאֲרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ אֶל רָבַע אַרְבַּעַת רִבְעֵיהוּ וְהָעַזָּרָה אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רֹחַב אֶל אַרְבַּעַת רִבְעֶיהָ וְהַגְּבוּל סָבִיב אַתָּה גָּבֶל חֲצִי הָאַמָּה וְהַחֵיק לָהּ אַמָּה סָבִיב חָצֵה וּמַעֲלֹתֶיהָ פְּנוֹת קָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֵלֶּה חֻקּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הֵעָשׂוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם׃ וְנָתַתָּה אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר מִזֶּרַע צָדוֹק הַקְּרֵבִים אֵלַי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה לְשָׁרְתֵנִי פַּר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע קַרְנֹתָיו וְאֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הָעַזָּרָה וְאֶל הַגְּבוּל סָבִיב וְחִטֵּאתָ אֹתוֹ וְכִפַּרְתָּהוּ וְלָקַחְתָּ אֶת הַפָּר הַחַטָּאת וְשָׂרַף נִמְפְקַד הַבַּיִת מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּקְרִיב שָׂעִיר עִזִּים תָּמִים לְחַטָּאת וְחִטְּאוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאוּ בַּפָּר׃ כְּגַלּוֹתְךָ מְחַטֵּא תַּקְרִיב פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים וְאַיִל מִן הַצֹּאן תְּמִימִם׃ וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אֹתָם עֹלָה לַיהוָה׃	in ſummitate montis. Oēs fines eius in circuitu ſanctum ſanctorum eſt. Hec eſt ergo lex domus. Iſte aũt mẽſure altaris in cubito veriſſimo: habebat cubitũ & palmũ. In ſinu eius erat cubitus: & cubitus in latitudine: & definitio eius vſq; ad labiũ eius in circuitu palmus vnuſ. Hec quoq; erat foſſa altaris. Et de ſinu terre vſq; ad crepidinẽ nouiſſimam duo cubiti: & latitudo cubiti vni: & a crepidine miore vſq; ad crepidinẽ maiorẽ ẽttuor cubiti: & latitudo cubiti vnius. Ipſe aũt ariel ẽttuor cubitorũ: & ab ariel vſq; ad ſurſum cornua ẽttuor. Et ariel duodecĩ cubitorũ in longitudine pduodecim cubitos latitudinis ẽdrangulũ eqs laterib. Et crepido quattuordecĩ cubitorũ longitudinis p ẽttuordecĩ cubitos latitudinis in ẽttuor angulis eius & corona in circuitu eius dimidii cubiti: & ſinus eius vnius cubiti p circuitũ. Gradus aũt eius verſi ad orientẽ. Et dixit ad me. Fili hòis: hec dicit dñs deus. Hi ſunt ritus altaris: in quacũq; die fuerit fabricatum vt offeratur ſup illud holocauſtum & effundatur ſanguis. Et dabis ſacerdotibus & leuitis qui de ſemine ſadoch: qui accedunt ad me: ait dñs deus vt offerãt mihi vitulum de armento pro pctõ. Et aſſumens de ſanguine eius pones ſup ẽttuor cornua eius & ſuper ẽttuor angulos crepidinis & ſuper coronã in circuitu & mũdabis illud & expiabis. Et tolles vitulum qui oblatꝰ fuerit p pctõ: & cõburetur eũ in ſepato loco domꝰ extra ſanctuariũ. Et in die ſecũdo offeres hircũ caprariũ ĩmaculatũ p pctõ: & expiabũt altare ſicut expiauerunt in vitulo. Cũq; cõpleueris expiãs illud offeres vitulum de armẽto ĩmmaculatũ: & arietẽ de grege imaculatũ: & offeres eos in conſpectu dñi. Et mittẽt ſacerdotes ſup eos ſal: & offerent eos in	in vertice mõtis. τ οἱ κύκλῳ ἔσονται ἅγιον ἁγίων. οὗτος ἐστὶν ὁ νόμος τοῦ οἴκου καὶ ταῦτα μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχεως καὶ παλαιστὴ αὐτοῦ καὶ μέτρον τὸ ὕψος κύκλῳ καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γίσος ἐπὶ τὸ χεῖλος κυκλόθεν σπιθαμῆς, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κυκλώματος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἱλαστήριον τὸ ὑποκάτωθεν πηχῶν δύο, καὶ τὸ εὖρος πήχεως μεγάλου ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ μικρὸν ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ μεῖζον πήχεις τέσσαρα, καὶ εὖρος πῆχυς εἷς· καὶ τὸ ἀριὴλ πήχεων τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριὴλ καὶ ὑπεράνω κέρατων πῆχυς εἷς· καὶ τὸ ἀριὴλ πήχεων δώδεκα τετράγωνον πρὸς τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον πήχεων δώδεκα τὸ μῆκος ἐπὶ πήχεις τεσσαρακαίδεκα τὸ μῆκος ἐπὶ πήχεις τεσσαρακαίδεκα ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γίσος αὐτοῦ κυκλούμενον αὐτῷ κυκλόθεν ἥμισυ πήχυος· καὶ κύκλῳ ἐπὶ κλωμα αὐτοῦ πῆχυς κυκλόθεν καὶ αἱ κλιμακτῆρες αὐτοῦ πρὸς ἀνατολάς· καὶ εἶπεν πρός με υἱὸς ἀνθρώπου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦτα τὰ προσάγματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ποιήσεως τοῦ ἀναφέρειν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώματα καὶ προχυθήσεται πρὸς ἄγους καὶ δώσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λευίταις τοῖς ἐκ σπέρματος σαδδοὺχ τοῖς ἐγγίζουσι πρός με λέγει κύριος ὁ θεός, τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας. καὶ λήψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ θήσουσιν ἐπὶ τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὰς τέσσαρα γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὸν κύκλῳ καὶ καθαρίσουσιν καὶ ἐξιλάσονται αὐτό· καὶ λήψονται τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας καὶ κατακαυθήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου ἔξωθεν τῶν ἁγίων. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήψῃ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καθότι ἐξιλάσονται ἐν τῷ μόσχῳ· καὶ ποιήσεις συντελέσαι τὸν ἐξιλασμόν, προσοίσει μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον καὶ κριὸν ἐκ τῶν προβάτων ἄμωμον καὶ προσοίσετε ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπ' αὐτὰ ἅλα, καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ

holocausta dño. septē vitulos hē
ολοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἑκά
dū pro peccato quottidie t vitulū ex bobꝫ: t
στον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθημέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ
arietē de ouibus imaculatū facient septē diebꝫ ἐ
κριὸν ἐκ προβάτων ἄμωμον ποιήσουσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ
explabunt altare t mundabūt illud: t im=
ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτὸ, καὶ πλη
plebunt manus eoꝝ: t consumabunt di=
ρώσουσιν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέ
es. t erit a die octauo t vltra.
ρας. καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα.
t facient sacerdotes sup altare holocau
καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ ὁλοκαυ
sta vra t q̄ salutis vre: t suscī
τώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ προσ
piam vos dicit dñs deus.
δέξομαι ὑμᾶς λέγει κύριος ὁ θεός. Ca. 44.

Et cōuertit me ad vīam porte
Καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
sanctuarii exterioris q̄ respicit ad orientem:
ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς,
t hec erat clausa. t dixit dñs ad me:
καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,
porta hec clausa erit nō aperietur. t nul
πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται, καὶ ἐν
lus trāsibit p eam: q; dñs deꝰ israel transibit
ἀνὴρ οὐκ ἐλεύσεται, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ εἰσελεύσε=
p eam t erit clausa: q; dux ipse
ται δι' αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη, ὅτι ὁ ἡγούμενος αὐτὸς
sedebit in ea vt cōedat panē coram dño
καθίσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐνώπιον τοῦ κυρίου
t p viā vestibuli porte ingredietꝫ: t
καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αἰλὰμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ
per viā eius egredietꝫ. t introduxit me p
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ εἰσήγαγέν με κα
viā porte q̄ ad aqlonē e regione
τὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν κατέναντι τοῦ
dom̄: t vidi t ecce plena gl̄ia dñi dom̄ dñi: t
οἴκου, καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κῡ ὁ οἶκος τοῦ κυρίου καὶ
cado in faciem meā. t dixit dñs ad me: fili
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ
hois pone sup cor tuū t vide oculis
ἀνθρώπου τάξαι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλ
tuis t auribꝰ tuis audi oia q̄cūq; ego ad te
μοῖς σου καὶ τοῖς ὠσίν σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ πρὸς σὲ
loqr: dom̄ oia p̄cepta dom̄ dñi: t sedi
λαλῶ, κατὰ πάντα τὰ πρόσταγματα οἴκου κυρίου, καὶ κα
dū oia iudicia eiꝰ: t pones cor
τὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τάξεις τὴν καρδίαν
tuū in vīā. dom̄ p oēs exitꝰ
αὐ σου εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους
cor in oibus sctis: t vices ad eraspe=
αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν παρα=
rantem ad domū israel: hec dicit dñs
πικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος
dñs: sufficiat vobis ab oibus iniquitatibꝰ vr̄is dom̄ is=
κύριος, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πασῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος ἰσ
rael: ne inducatis vos filios alienigenas icircūcisos
ραὴλ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμήτους
corde t incircumcisos carne: ut sint in san
καρδίᾳ καὶ ἀπεριτμήτους σαρκί, τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγί
ctis meis t pphanēt ea cū offertis vos panes
οις μου καὶ βεβηλοῦν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους
meos t adipē t sāguinē t p̄terijt testamētū meū i
μου καὶ στέαρ καὶ αἷμα καὶ παραβαίνετε τὴν διαθήκην μου ἐν
oibus iniquitatibꝰ vr̄is: t non custodistis p̄cep=
πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὰ πρόσ
ta sanctuarij mei: t ordinabatis vt nō fuaretis custodias
ταξιν ἁγιασμάτων μου, καὶ διετάσσετε τοῦ μὴ φυλάσσειν φυλακὰς
in oibus sctis meis vobis. p̄pterea hec dicit dñs: oīs fili?
πᾶσι τοῖς ἁγίοις μου ὑμῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, πᾶς υἱὸς

holocaustū dño. Septē
diebus facies ∞∞∞∞∞∞
hircū pro peccato quot
tidie: & vitulū de armēto
& arietē de pecoribus
immaculatos offerent.
Septem diebus expia=
bunt altare ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& mundabunt illud: &
implebunt manus eius.
Expletis aūt septē diebꝫ:
in die octaua & vltra ∞
facient sacerdotes super
altare ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
holocausta vestra: & q̄
pro pace offerūt: & pla
catus ero vobis: ait dō=
minus deus. 44.

Et conuertit me ad
viam porte ∞∞∞
sanctuarii exterioris q̄
respiciebat adꝰ orientē: &
erat clauſa. Et dixit dñs
ad me. Porta hec ∞∞∞∞
clauſa erit & non apē=
rietur: & vir non trāſiet
per eā: quīa dñs deus iſ=
rael ingreſſus eſt per eā:
erit ꝙ clauſa principi.
Princeps ipſe ∞∞∞∞∞∞∞
ſedebit in ea vt come=
dat panem coram dño.
Per viā porte veſtibuli
ingredietur: & per viā ei?
egredietur. Et adduxit
me per viā porte aqlonis
in cōſpectu domꝰ: & vi=
di: & ecce ipleuit gloria
dñi domū dñi. Et cecidi
in faciem meam. ∞∞∞
Et dixit ad me dñs. Fili
hominis: pone ∞∞∞∞∞∞
cor tuū & vide oculis tu
is: & auribus tuis audi ∞
omnia quę ego loquor
ad te: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
de vniuerſis cerimonis
dom̄ dñi & de cūctis le
gibus eius. Et pones cor
tuū in vīs tēpli per oēs
exitus ſanctuarii: & di=
ces ad exaſperitem me
domū iſrael. Hec dicit
dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
deus. Sufficiat vobis
omnia ſcelera veſtra ∞
domus iſrael: eo ꝙ indu
citis filios alienos ∞∞∞∞
incircūciſos corde & in=
circumciſos carne vt ſint
in ſanctuario meo: & pol
luant domum meam: &
offertis panes meos adi
pem & ſanguinem: ∞∞∞
& diſſoluitis pactū meū
in oibus ſceleribus vr̄is:
& nō ſeruaſtis precepta
ſanctuarii mei: ∞∞∞∞∞∞
& poſuiſtis cuſtodes ob
ſeruationū meaꝝ in ſctūa
rio meo vobiſmetipſis.
Hec dicit dñs deus: oīs

שֹׁלֵה לַיהוָה׃ שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה
שָׂעִיר חַטָּאת לַיּוֹם וּפַר בֶּן בָּקָר
וְאַיִל מִן הַצֹּאן תְּמִימִם יַעֲשׂוּ׃
שִׁבְעַת יָמִים יְכַפְּרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ
וְטִהֲרוּ אֹתוֹ וּמִלְאוּ יָדוֹ׃ וְיכַלּוּ אֶת
הַיָּמִים וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה
יַעֲשׂוּ הַכֹּהֲנִים עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת
עוֹלֹתֵיכֶם וְאֶת שַׁלְמֵיכֶם וְרָצִיתִי
אֶתְכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xliij

וַיָּשֶׁב אֹתִי דֶּרֶךְ שַׁעַר
הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפֹּנֶה קָדִים וְהוּא
סָגוּר׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה
סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא
בוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ
וְהָיָה סָגוּר׃ אֶת הַנָּשִׂיא נָשִׂיא הוּא
יֵשֵׁב בּוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה
מִדֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא וּמִדַּרְכּוֹ
יֵצֵאוּ וַיְבִיאֵנִי דֶּרֶךְ שַׁעַר הַצָּפוֹן אֶל
פְּנֵי הַבָּיִת וָאֵרֶא וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה וָאֶפֹּל אֶל פָּנָי׃
וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן אָדָם שִׂים
לִבְּךָ וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע
אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אִתָּךְ
לְכָל חֻקּוֹת בֵּית יְהוָה וּלְכָל תּוֹרֹתָיו
וְשַׂמְתָּ לִבְּךָ לְמָבוֹא הַבַּיִת בְּכָל
מוֹצָאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְאָמַרְתָּ אֶל מְרִי
אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה רַב לָכֶם מִכֹּל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ בַּהֲבִיאֲכֶם בְּנֵי נֵכָר
עָרְלֵי לֵב וְעָרְלֵי בָשָׂר לִהְיוֹת
בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ אֶת בֵּיתִי
בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת לַחְמִי חֵלֶב וָדָם
וְיָפְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם׃
וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמֶרֶת קָדָשַׁי
וַתְּשִׂימוּן לְשִׁמְרֵי מִשְׁמֶרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי
לָכֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כָּל בֶּן

Pñtiua.heb.Tex.he.Ezechi.xliiij.

נֵכַר׳ עֲרַל״לֵב ״וְעֲרַל ״בָּשָׂר ״לֹא ״יָבוֹא ״מוא
אֶל ״ מִקְדָּשִׁי ׳ לְכָל ״בֶּן ״ נֵכָר ״ אֲשֶׁר
׳ בְּתוֹךְ ״בְּנֵי ״יִשְׂרָאֵל ׃ ״ כִּי״אִם ״ הַלְוִיִּם
״אֲשֶׁר ״רָחֲקוּ ״ מֵעָלַי ׳ בְּתַעוֹת ״יִשְׂרָאֵל ״תָּעָה
״אֲשֶׁר ״תָּעוּ ״ מֵעָלַי ״אַחֲרֵי ״גִּלּוּלֵיהֶם ״נָּלַל
״וְנָשְׂאוּ״עֲוֹנָם׃ ״וְהָיוּ׳נְמִקְדָּשִׁי ״מְשָׁרְתִים ״הָיָה״שָׂרַת
״פְּקֻדוֹת״אֶל ״שַׁעֲרֵי ״הַבַּיִת ״וּמְשָׁרְתִים
״אֶת״ הַבַּיִת ׳הֵמָּה ׳יִשְׁחֲטוּ״אֶת ״הָעוֹלָה ״שָׁחַט״עָלָה
״וְאֶת ״הַזֶּבַח ׳ לָעָם ״ וְהֵמָּה ״ יַעַמְדוּ ״עָמַד
״לִפְנֵיהֶם ״לְשָׁרְתָם׃ ״יַעַן״אֲשֶׁר ״יְשָׁרְתוּ ״פָּנָה״שָׂרַת
״אוֹתָם״ לִפְנֵי׳ גִּלּוּלֵיהֶם ״וַיִּהְיוּ ׳ לְבֵית
״יִשְׂרָאֵל״ לְמִכְשׁוֹל״עָוֹן ״עַל״כֵּן נָשָׂאתִי ״כָּשַׁל
״יָדִי״עֲלֵיהֶם ׳נְאֻם״אֲדֹנָי׳יְהוִה ״וְנָשְׂאוּ
״עֲוֹנָם ׃ ״וְלֹא ״יִגְּשׁוּ ״ אֵלַי ׳ לְכַהֵן ״ לִי ״נָגַשׁ
״וְלִנְשֵׁת ״ עַל ״כָּל ״קָדָשַׁי ׳ אֶל ״קֹדֶשׁ
״הַקָּדָשִׁים״וְנָשְׂאוּ״כְלִמָּתָם׳וְתוֹעֲבוֹתָם ״עָנַב
״אֲשֶׁר ״עָשׂוּ ״ וְנָתַתִּי ׳ אֹתָם ׃ שֹׁמְרֵי ״עָשָׂה״נָתַן
״מִשְׁמֶרֶת״ הַבַּיִת ״לְכָל״עֲבֹדָתוֹ ״וּלְכֹל ״שָׂרַד
״אֲשֶׁר״יֵעָשֶׂה״בּוֹ׃וְהַכֹּהֲנִים״הַלְוִיִּם״בְּנֵי
״צָדוֹק ׳אֲשֶׁר ״שָׁמְרוּ ״ אֶת ״ מִשְׁמֶרֶת
״מִקְדָּשִׁי׳ בִּתְעוֹת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל״ מֵעָלַי״ קָדַשׁ
״הֵמָּה׳יִקְרְבוּ ׳אֵלַי״ לְשָׁרְתֵנִי ״ וְעָמְדוּ ״קָרַב
״לְפָנַי״ לְהַקְרִיב״לִי׳חֵלֶב ״וָדָם ״ נְאֻם
״אֲדֹנָי׳יְהוִה׃ ׳הֵמָּה׳יָבֹאוּ ״אֶל ״מִקְדָּשִׁי ׳בוא
״וְהֵמָּה״יִקְרְבוּ׳אֶל ״שֻׁלְחָנִי ״ לְשָׁרְתֵנִי
״וְשָׁמְרוּ׳אֶת ״מִשְׁמַרְתִּי׃ ׳וְהָיָה״ נְבוֹאָם
״אֶל ״ שַׁעֲרֵי״ הֶחָצֵר ״הַבְּנִימִית ׳ וּבִגְדֵי ״פָּנָה
״פִּשְׁתִּים׳יִלְבָּשׁוּ ״וְלֹא׳יַעֲלֶה ׳עֲלֵיהֶם ״לָבַשׁ״עָלָה
״צֶמֶר ״ בְּשָׁרְתָם ״ בְּשַׁעֲרֵי ״ הֶחָצֵר
״הַפְּנִימִית ׳ וּבַיְתָה ׃ ׳ פַּאֲרֵי ״ פִּשְׁתִּים
״וְהָיוּ׳עַל ״רֹאשָׁם ״וּמִכְנְסֵי ״פִּשְׁתִּים ״הָיָה״כָּנַס
״וְהָיוּ׳עַל ״מָתְנֵיהֶם ״לֹא׳יַחְגְּרוּ ״בַּזֵּעָה ״חָגַר
״וּבְצֵאתָם ״אֶל ״ הֶחָצֵר ׳ הַחִיצוֹנָה׳אֶל ״יָצָא׳חוץ
״הֶחָצֵר ״ הַחִיצוֹנָה׳אֶל ״הָעָם ״יִפְשְׁטוּ ״פָּשַׁט
״אֶת״בִּגְדֵיהֶם ״אֲשֶׁר׳הֵמָּה ״מְשָׁרְתִם ״שָׂרַת
״בָּם ״וְהִנִּיחוּ״אֹתָם ״בְּלִשְׁכֹת ״הַקֹּדֶשׁ ״נָחַח

Trāſl.B.Vie.

*alienigena 'incircūcisſus ᵐcorde" & icircūcisſus° carne ᵖnō ᵍ ingredietur ʳ sanctuariū meū ˢ'oīs" filiꝰ ˣalienus ʸqui ᶻ'in medio ᵃ filiorū ᵇ" iſrael. ᶜ Sed & ᶜ leuite ᵈq ᵉlonge receſſerūt ᶠa me 'in errore filiorum ᵍ iſrael: & ʰerrauerunt ⁱ" a me ° poſt ᵏidola ſua: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ˡ& portauerūt ᵐiniqtatem ſuā: ⁿerūt ᵒin ſctūario meo ᵖ" editui & ᵠianitores ʳ'portarum ˢ domus ᵗ & miniſtri ᵘ domus. ᵛ Ipſi ʷ' mactabunt ˣholocauſta ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʸ& ᶻ victimas ᵃ'populi: ᵇ" & ípſi ᶜ" ſtabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈ in cōſpectu eorū ᵉ' vt miniſtrent eis. ᶠ Pro eo ᵍ' q ʰ" miniſtrauerūt ⁱ illis ʲ" in cōſpectu ᵏ idolorū ſuorū: ˡ & facti ſunt ᵐ domui ⁿ iſrael ᵒ in offendiculū ᵖ iniqtatis: ᵠ idcirco ʳ'leuaui ˢ manū meā ᵗ ſup eos: ᵘ' ait ˣ dñs ʸ' deus: ᶻ" & portauerūt ᵃ" iniqtatē ſuā. ᵇ Et nō ᶜ appropinq̄bunt ᵈ ad me ᵉ' vt ſacerdotio fungātur ᶠ mihi: ᵍ neq; ʰ' accedēt ⁱ ad ʲ omē ᵏ' ſanctuariū meū ˡ iuxta ᵐ ſancta ⁿ ſctōꝝ: ᵒ ſed portabūt ᵖ confuſionē ſuā ᵠ & ſcelera ſua ʳ' q̄ ˢ fecerunt ᵗ Et dabo ᵘ' eos ᵛ ianitores ʷ domus: & ˣ" in omī ʸ miniſterio eius: ᶻ & vniuerſis ᵃ q̄ ᵇ' ſient ᶜ in eo. ᵈ Sacerdotes aūt ᵉ" leuite ᶠ' filii ᵍ' ſadoch ʰ' qui ⁱ custodierūt ʲ cerimonias ᵏ ſanctuarii mei ˡ' cum errarent ᵐ' filii ⁿ iſrael ᵒ a me: ∞∞∞ ᵖ' ipſi ᵠ" accedent ʳ' ad me ˢ" vt miniſtrēt mihi: ᵗ" & ſtabūt ᵘ in cōſpectu meo ᵛ vt offerāt ʷ mihi ˣ' adipē ʸ & ſanguinē ᶻ' ait ᵃ" dñs ᵇ' deus. ᶜ Ipſi ᵈ' in gredi ētur ᵉ ſactuariū meū: ᶠ & ipſi ᵍ accedent ʰ' ad men ſam meā ⁱ vt miniſtrēt mihi ʲ & cuſtodiāt ᵏ cerimonias meas. ˡ" Cūq; ingredietur ᵐ portas ⁿ atrii ᵒ interioris ᵖ veſtibus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵠ lineis ʳ' induentur: ˢ" nec ᵗ aſcendet ᵘ' ſup eos quicq̄ ᵛ laneum ʷ quādo miniſtrāt ˣ in portis ʸ atrii ∞∞∞∞∞∞ ᶻ interioris ᵃ & intrinſecus. ᵇ Vitte ᶜ linee ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵈ erunt ᵉ in ᶠ capitibus eorū: ᵍ & feminalia ʰ" linea ∞∞∞∞ ⁱ" erunt ʲ in ᵏ lūbis eorū: ˡ & nō ᵐ accingētur ⁿ in ſudore. ᵒ Cunq; egrediētur ᵖ atriū ᵠ exterius ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳ ad ˢ populum: ᵗ exuent ſe ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵘ veſtimentis ſuis ᵛ' in quibus ʷ miniſtrauerant: ˣ" & reponent ʸ" ea ᶻ in gazophylacio ᵃ ſanctuarii ∞∞∞

Trāſl.Gre.lēr.cū interp.latina.

alienigena incircūciſsus corde ꝛ incircūciſsus carne: ἀλλοφυὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nō ingredietur in ſctā mea ab olbus . alie ὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλ nigenis in medio vom⁹ iſrael: ſed leuite q̄ recef λοφυῶν ἐν μέσῳ οἴκου ἰσραὴλ, ἀλλ' οἱ λευῖται οἵτινες ἀφεί ſerunt a me cū errarent iſrael a me poſt λαγτο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ ὀπί cogitationes ſuas: ꝛ accipient iniqtatē ſu σω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐ am: ꝛ erunt in ſctis meis miniſtrantes oſtia τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρω ri) in portis vom⁹ ꝛ miniſtrantes in ροί ἐσὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ domo mea. iſti imolabūt holocauſta ꝛ οἴκω μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς victimas ppīo: ꝛ iſti ſtabunt ante ppīm θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ vt miniſtrent eis: ꝓ eo q̄ miniſtrabant eis aū fa λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προ ciem idolox ſuox: ꝛ factū ē domui iſrael σώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ in tormētū iniqtatis: ꝓpē hoc leuaui manū meā ſup εἰς πόλασιν ἀδικίας, ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' eos dicit dñs dñs: ꝛ accipiēt iniqtatē ſu αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐ am: ꝛ nō accedent ad me vt ſacdotio fūgāt mihi neq; τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδ offerant ad oia ſcta ſctōꝝ: ꝛ accipient προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται ignominiā ſuam in errore q̄ errauerunt. ꝛ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἣ ἐπλανήθησαν. καὶ ponā eos vt ſeruent cuſtodias vom⁹ in om τάξω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάσ nia opera eius: ꝛ in vniuerſa q̄cūq; fecerint ſac τὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν οἱ ἱε dotes leuite ꝛ filij ſadoc q̄ cuſtodieſt cuſtodias ρεῖς οἱ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν ſctōꝝ meox cū errarct vom⁹ iſrael a ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἀπ' ἐ me. iſti accedent ad me vt miniſtrēt mihi: μοῦ. οὗτοι προσάξουσι πρός με λειτουργεῖν μοι, ꝛ ſtabūt ante factem meā vt offerant mihi καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν ἐμοὶ adipē ꝛ ſanguinē dicit dñs dñs: iſti ingredientur στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται in ſancta mea: ꝛ iſti accedent ad εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς mēſam meam vt miniſtrent mihi: ꝛ obſerua τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά bunt cuſtodias meas: ꝛ erunt cū ingredié ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύε tur ipī in portas atrij exterioris: σθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, ſtolis lineis induentur: ꝛ nō induentur lanis cū στολὰς λινᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν miniſtrauerit ipī a porta atrij τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς interioris ꝛ cidares lineas hębūt in ca τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λινᾶς ἕξουσιν ἐπὶ τῶν κε pitib⁹ cox. ꝛ feminalia linea hębunt in ſū φαλῶν αὐτῶν. καὶ περισκέλη λινᾶ ἕξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσ bis eox: ꝛ nō accingent violenť cū egredientur φῦς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζώσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ipī in atriū exterius ad ppīm: exuēt ἐν τῇ αὐλῇ τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύ se ſtolis ſuis in q̄b⁹ miniſtrant in ea σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ is: ꝛ ponent eas in exedris ſctōꝝ: ταῖς, καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων,

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

e induentur stolis alijs: τ nõ sctificabũt ppłm καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσιν τὸν λαὸν in stolis suis: τ capita sua nõ radent ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσωσι F e comas suas nõ cõdebũt: operientes ope- καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ φιλώσουσι, καλύπτοντες κα rient capita sua: τ uinũ nõ bibent καλύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι Leui. 10.6 ois sacerdos cũ ingressũ fuerit ipł in atriũ πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν intrinsecus. τ viduã τ pphanatã nõ ac- τὴν ἐσωτέραν. καὶ χήραν καὶ βεβηλωμένην οὐ λή- cipient ipsi in uxores: sed virginẽ ex ψονται αὐτοῖς εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ domo israel. τ ſ fuerit uidua ex sacerdotib⁹ accipiẽt: οἴκου Ἰσραήλ· καὶ ἐὰν ᾖ χήρα ἐξ ἱερέων λήψονται, τ pphn meũ docebunt: inter sctũ τ pollutũ. καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσιν, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου. τ inter mundũ τ imũdum notũ facient eis. τ καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου γνωρίσουσιν αὐτοῖς· καὶ sup iudiciũ sãguinis ł̃t stabunt: τ iudiciũ in pre- ἐπὶ κρίσιν αἵματος αὐτοὶ στήσονται, καὶ κρίσιν ἐν τοῖς προ ceptis meis tustificabunt: τ in iudicijs meis in ceptis meis iustificabunt: τ legitia mea τ precepta mea in om- σάγμασί μου δικαιώσουσιν, καὶ ἐν τοῖς κρίμασίν μου κρι nibꝰ solẽnitatib⁹ meis custodient: τ sabbata mea νοῦσιν· καὶ τὰ νόμιμά μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἐν πά sctificabũt: τ ad aiam hois nõ ingredientur σαις ταῖς ἑορταῖς μου φυλάξονται, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάσωσιν, καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται ut polluant: sed sup patre τ matre τ filio τ filia τοῦ μιανθῆναι, ἀλλ' ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ υἱῷ καὶ θυγατρί τ sup fratre τ sup sorore sua q̃ nõ fuit uiro: καὶ ἐπὶ ἀδελφῷ καὶ ἐπὶ ἀδελφῇ αὐτοῦ ἣ οὐ γέγονεν ἀνδρί, cõminabit. τ postq̃ fuerit mũdat⁹ septẽ dies nu- μιανθήσεται. καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι ἑπτὰ ἡμέρας ἐξα merabis ei. τ q̃cũq; die igress⁹ fuerit in atriũ ριθμήσει αὐτῷ· καὶ ᾗ ἂν ἡμέρα εἰσπορεύηται εἰς τὴν αὐλὴν interius ut ministret in sctis: offeret τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις, προσοίσει placationẽ dicit dñs. τ erit eis hereditas ego ἱλασμόν, λέγει κύριος· καὶ ἔσται αὐτοῖς κληρονομία ἐγὼ dñs: ego dñs hereditas eis: τ possessio nõ dabitur κς, ἐγὼ κς κληρονομία αὐτοῖς, καὶ κατάσχεσις οὐ δοθήσεται eis in filijs israel: ego possessio eor. τ αὐτοῖς ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ἐγὼ κατάσχεσις αὐτῶν· καὶ sacrificia τ q̃ pro peccato τ q̃ pro ignorã- τὰς θυσίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοή tia τ ipł comedent: τ oẽm separationẽ in isra- σας καὶ αὐτοὶ φάγονται, καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ Ἰσρα el: ipłs erit: τ pmitie oim: τ pmo- el: ipsis erit: τ primitiæ omnium: τ primo- γηλ, αὐτοῖς ἔσται, καὶ αἱ ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὰ πρω genita omniũ: τ separatiões oẽs ex τότοκα πάντων, καὶ τὰ ἀφορίσματα πάντα ἐκ τῶν pmitijs vris: sacerdotib⁹ erũt. τ pmo- ἀπαρχῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσιν ἔσται· καὶ τὰ πρω genita vra dabitis sacdoti vt ponat bñdictio τοκωνήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θεῖναι εὐλογί- nes in domib⁹ vris: τ oẽ morticinũ τ captũ a be- nes in domibus: et omne morticinium & captum a bestiis ex ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶθηριάλω Ezo. u.d. Leui. u.b. stia ex oibus volatilib⁹ τ ex oibus iumẽtis ον ἐκ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν κτηνῶν uõ comedẽt sacerdotes. οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς. Ca.45.

A Et cũ mẽsi fueritis vos trã in here- Καὶ ἐν τῷ καταμετρεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κλερο ditate separabitis pmitias dño sanctas ve- νομίᾳ ἀφορεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἁγίαν ἀπὸ τῆς tra: lõgitudo vigiti q̃nq; milia τ latitudo γῆς, τὸ μῆκος εἰκοσιπέντε χιλιάδες, καὶ τὸ εὖρος decẽ milia: sctã erit δέκα χιλιάδες, ἅγιον ἔσται

Trãsla.B.Vie.

q& vestient se c vestimentis d aliis: t& nõ e sanctificabũt f populũ g in vestibus suis. h Caput autem suum i non c radent: c nec b comã d nutri- t: sed s tondentes oo b attondent k capita sua. l Et vinum m non n bibet ooooo o ois p sacerdos q qñ ingres- sus est r atrium s interius. u Et viduam x & repudiatã y non z accipient oooooooo b vxores: c sed s virgines d de semine ooooooooooooo e domus b israel. Sed l & vi- duam a que l fuerit oooooo m vidua n a sacerdote o accipiẽt: p & q populũ meũ r do cebũt qd sit e inter s sanctũ u & pollutũ: x & inter y mundum & z imundũ a ostendẽt eis. b Et cũ fuerit c cõtrouersia d stabũt e in f iudiciis meis g & iudicabũt. l Leges meas k & l p̃cepta mea m in oibus n solẽnitatib⁹ meis o custodient: p & q sabbata mea r sanctificabũt. s Et ad t mortuũ u homine x nõ y ingrediẽtur z ne polluãtur: a nisi c ad patrẽ b & matrẽ c & filiũ d & filiam & e fratrẽ b & sororẽ d que alterũ m virũ x nõ y habuerit: n in qbus z cõtamina buntur. o Et postq̃ p fuerit emũdat⁹: q septẽ r dies s numerabunt r ei: u et in die x introitus sui y in z sctũariũ a ad b atriũ c interiꝰ d vt ministret mihi e in sanctuario: f offeret g pro peccato suo: ait h dñs i deus. ooooooooo l Erit autẽ m eis n hereditas: o ego p hereditas eorum: oo q& possessionẽ r non s dabi tis t eis u in israel: ooooooo x ego eni y possessio corũ. z Victimã a & pro peccato b & pro delicto c in d i e come dent: & f omne g votum oo h in israel p ipsorũ l erit. k Et primitiua l omniũ oooo m primogenitorũ: o & oia p libamenta q ex omnibus r que offerũtur: s sacerdo tum u erunt. x Et primitiua y ciborum vestrorũ z dabi tis a sacerdoti: b vt reponat c bẽdictionẽ d domui tue. e Omne f morticiniũ g & ca ptum a bestiis h de i auibus k et de m pecoribus: n nõ o co medent p sacerdotes. 45.

Q Vnq; cepitis c terram diuidere sortito: oo d seꝑate e primitias f dño g sanctificatum h de ooooo i terra l longitudine n vigiti m quinq; milia: ooooooo q& latitudine r decẽ s milia. t Sanctificatum u erit ooooo

Tet.heb.Ezechi.xlv.Primua.heb.

קָדַשׁ	וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יְקַדְּשׁוּ	
גָּלַח שָׂלַח	אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם וּרְאשָׁם לֹא	
כָּסַם שָׂתָה	יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם	
פָּנָה	יְכַסְּמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ	
נָשַׂא לָקַח	כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל חָצֵר הַפְּנִימִית	
	וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם	
	לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע	
הָיָה	בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה	
לָקַח זָרָה	אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ וְאֶת עַמִּי יוֹרוּ	
חָמַר	בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר	
יָדַע רוּב	יוֹדִעֻם וְעַל רִיב הֵמָּה יַעַמְדוּ	
שָׁפַט יָרָה	לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטַי יִשְׁפְּטֻהוּ וְאֶת	
חָקַק עֵד	תּוֹרֹתַי וְאֶת חֻקּוֹתַי בְּכָל מוֹעֲדַי	
שָׁמַר קָדַשׁ	יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ וְאֶל	
מוּת בּוֹא	מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטַמְּאָה כִּי אִם	
	לְאָב וּלְאֵם וּלְבֵן וּלְבַת לְאָח וּלְאָחוֹת	
הָיָה טָמֵא	אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּאוּ	
סָפַר	וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ	
בּוֹא	לוֹ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל	
	הֶחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ	
קָרַב	יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה	
הָיָה	וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם	
נָתַן	וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל	
	אֲנִי אֲחֻזָּתָם וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת	
אָכַל	וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכֵלוּם וְכָל חֵרֶם	
הָיָה	בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה וְרֵאשִׁית כָּל	
כֹּל בָּרַר	בִּכּוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל	
רוּם	תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית	
עָרַס נָתַן	עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהָנִיחַ	
נָחַח	בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה	
	מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ	
	הַכֹּהֲנִים	

Cap.xlv.

נָפַל רוּם	וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ נַחֲלָה	
	תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן	
	הָאָרֶץ אָרְכָּךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף	
	אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרָה אֶלֶף קֹדֶשׁ הוּא	

Pătiua.heb.	Tex.he.Ezechi.xlv.	Trăſl.B.Vie.	Trăſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
בְּבָל גְּבוּלָהּ סָבִיב׃ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל	[a]in omi[f]termino eius[g]per circuitũ. Et[a]erit[b]ex omni	in oĩb?	finis eius i circuitu: τ erit ex hoc
הַמִּקְדָּשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת	parte[b]ſanctificatũ[c]quin=	ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσαι ἐκ τοῦ	
הַקָּנֶה חֲמֵשׁ בָּאַמָּה הַקֹּדֶשׁ	gentos[d]per quingentos:	ſctificatio quigentos	τ quigentos ꝺdrangulare
מִרְבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִגְרָשׁ	[e]quadrifariã[f]per circuitũ	τοῦ ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνον	
לוֹ סָבִיב׃ וּמִן הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוּד	[g]& quinq̃ginta[m]cubitis in	p circuitũ: τ cubitti	quinq̃ginta ſpaciũ eoꝓ : in cir=
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב	[m]ſuburbana[e]eius[p]p gyrũ.	κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάστημα αὐτῶν κυ=	
עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ	[q]Et a[r]mẽſura[o]iſta[s]menſu	cuitu. τ ex ipa cõmenſuratiõe menſurabis longi	
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים גְּבוּל מִן הָאָרֶץ הוּא	rabis[u]lõgitutudinẽ[t]vigin	κλόθεν. καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ	
לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה	ti[q]mq̃[s]miliũ:[a]& latitudi=	tudiné q̃mq̃ τ vigiti milia: τ latitudo decé mil	
הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת יְהוָה וְהָיָה לָהֶם	nem[b]decem[c]milium.[b] Et	κος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ ἔυρος δέκα χι	
מָקוֹם לַבָּתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃	in ipſo[c]erit[r]templum ∞	le in ipa erit ſanctuariũ ſctũ ſanc=	
וְהַמִּשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְעֶשְׂרֹת	[a]ſanctum q̃[b]ſanctorum:	τῶν ἁγίων ἡγία	
אֲלָפִים רֹחַב וְלִלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי	[t]ſactificatũ[u]de[c]terra[m]erit	crati de terra erit ſacẽdotib? miniſtran	
הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכוֹת׃	[n]ſacerdotibus [o]miniſtris	σμὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἔσαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουρ=	B
וְאֲחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים	[p]ſanctuarii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	tibus in ſctis: τ erit accedẽtib? ad minil=	
רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף	[r]qui accedunt[o]ad miniſte	γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσαι τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ	
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית	rium[u]domin.[x]Et erit[r]eis	ſtrãdũ dño: τ erit eis locus vna dom? sepa=	
יִשְׂרָאֵל׃ וְהַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת	[s]locus[a]in domos[b] & i ſan	γεῖν τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσαι αὐτοῖς τόπος εἰς οἴκους ἀφω=	
הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר לִפְנֵי תְרוּמַת	ctuariũ[c]ſanctitatis.[c] Vigi	rata ſctificationi cox viginti q̃nq̃ miliа lõgi=	
הַקֹּדֶשׁ וְלִפְנֵי אֲחֻזַּת הָעִיר אֶל פְּנֵי	ti[d]quinq̃[e]autẽ[f]milia[g]lon=	ρισθήσ τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ	
פְּאָה יָמָּה מִפְּאַת יָם וְיָמָּה	gitudinis[b]& decem ∞∞∞	tudo τ latitudo vigiti milia erit leuitis	
מִפְּאַת קָדְמָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמַּת	[i]milia[k]latitudinis[l]erunt	κος καὶ ἔυρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσαι τοῖς λευίταις τοῖς	
חֵלֶק לַנָּשִׂיא וְהָיָה לוֹ נְחָלָה לְיִשְׂרָאֵל	[m]leutis[n] qui miniſtrant	miniſtrãtibus domui dei ipis in poſſeſſio=	
וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת עַמִּי וְהָאָרֶץ	[o]domui.[p]Ipſi[q]poſſidebũt	λειτουργοῦσιν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατάχε=	
יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטֵיהֶם׃	[r]viginti[s]gazophylacia.	ſiné ciuitates vt hitent: τ poſſeſſionẽ ciui=	
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי	[t]Et poſſeſſionẽ[u]ciuitatis	σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατάχεσιν τῆς πό=	
יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד הָסִירוּ מֵעַל עַמָּי	[x]dabitis[r]quinq̃[s]milia co	tatis dabitis quiq̃ milia latitudinẽ: τ lõgitudinẽ	
וְצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ מִשְׁפָּטֶיכֶם	[u]latitudinis:[b]& longitudi=	λεως δώσετε πέντε χιλιάδας τὸ ἔυρος, καὶ τὸ μῆκος	
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת	nis[b]viginti[c]quinq̃[s]milia	vigiti quiq̃ milia quẽadmodũ ꝑmittit ſctõ=	
בַּת צֶדֶק יִהְיוּ לָכֶם וְהָאֵיפָה וְהַבַּת	[f]ſm[g]ſeparationem[b]ſan=	rũ omni domui iſrael erit τ principi ex hoc	
תִּכֵּן אֶחָד יִהְיֶה לַשֶּׂאת מַעֲשַׂר	ctuarii[t]omni[x]domui co	ων παντὶ οἴκῳ ἰσραὴλ ἔσαι καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ=	
הַחֹמֶר הַבַּת וַעֲשִׂירַת הַחֹמֶר הָאֵיפָה	[y]iſrael . [z] Principi quoq̃	τ ab hoc in ꝑmittas ſctõꝓ in	
אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ וְהַשֶּׁקֶל	[a]hinc[b]& inde ∞∞∞∞∞∞∞	του καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς	C
עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים	[c]in ſeparationẽ[d]ſanctuarii	poſſeſſionẽ ciuitatis cõtra faciem ꝑmittaꝓ	
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	[e]& i poſſeſſionẽ[f]ciuitatis	κατάχεσιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν	
	&[g]contra[h]faciẽ[i]ſeparatio	ſctõꝓ: cõtra faciem poſſeſſionis	
	nis[j]ſanctuarii.[k]& cõtra[l]fa	τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς καταχέσεως τῆς	
	ciẽ[m]poſſeſſionis[n]vrbis[o]a	vrbis q̃ ad mare τ ab his q̃ ad ma=	
	latere[p]maris vſq̃[q]ad mare	πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θά=	
	[r]& a latere[s]orientis vſq̃[t]	re ad orientẽ lõgitudo q̃ſi vna partiũ:	
	*ad orientẽ.[s] Lõgitudinis	λασσαν πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων,	
	aũt[u]iuxta[x]vnãq̃q̃[y]partẽ	a finis q ad mare: ad finios q	
	[z]a termino[a]occidẽtali vſ=	ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ	
	q̃[b]ad[c]terminũ[d]orientalẽ:	ad orientem terre: τ erit ei in poſſeſſionẽ	
	[e]de terra[f]erit[g]ei poſſeſſio	πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς κατάχεσιν	
	[h]in iſrael.[i] Et non[j]depo=	in iſrael: ✱ nõ impiument vltꝛ ꝑnci=	
	pulabũtur[k]vltra[l]principes	ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν οὐκέτι οἱ ἀφη=	
	[m]populum meuꝫ:[n]ſed ter	pes ꝑpũ meũ: τ terã hereditabunt	
	ram[o]dabũt[p]domui[q]iſrael	γουμένοι τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κατακληροδοτή=	
	[r]ſecundum tribus eorũ.	σουσιν οἶκος ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. Τάδε λέγει	
	[s]Hec[t]dicit[u]dñs[x]deus. ∞	vo? iſrael ſcõm tribus eox. hec dicit	
	[y]Sufficiat[z]vobis[a]principes	κύριος ὁ θεός· ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγούμενοι τοῦ ἰσρα=	
	[b]iſrael:[c]iniquitatẽ[d] & rapi	dñs deus ſufficiat vobis ꝑncipes iſra=	
	nas[e]intermittite:[f]& iudi=	ηλ, ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε, καὶ κρῖμα	D
	ciũ[g]&iuſticiã[h]facite.[i]Sepa	el: iniquitatẽ τ miſeriam auferte: τ iudiciũ	
	rate[j]confinia veſtra[k]a[l]po	τ iuſticiam facite ſeparate oppreſſiones	
	pulo meo:[m]ait[n]dominus	καὶ δικαιοσύνην ποιεῖτε ἐξάρατε τὰς καταδυναστείας	
	[o]deus.[p] Statera[q] iuſta[r]&	a ꝑplo meo dicit dñs deus. ſtatera iu=	
	ephi[s]iuſtum ∞∞∞∞∞∞∞	ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸν δί=	
	[t]& batus[u]iuſtus[x]erit[y]vo=	ſta τ menſura iuſta τ chenix iuſtus erit vobis	
	bis.[z] Ephi[a]& batus equa	καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσαι ὑμῖν	
	lia &[b]vnꝫ[c]mẽſure[d]erunt:	menſure: τ ✱ chenix ſimilr vnus erit ad	
	[e]vt capiat[f]decimã partem	τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσαι τοῦ	
	[g]chori[h]batus:[i]& decimã	accipiẽdũ. decima ꝑs gomoꝛ chenix τ decí=	
	partem[j]chori[k]ephi. ∞∞∞	λαβεῖν. τὸ δέκατον τοῦ γόμορ, χοῖνιξ καὶ δέ=	
	[l]Iuxta mẽſurã[m]chori[n]erit	ma ꝑs gomoꝛ ephi gomoꝛ ſit eq̃le. τ pὸ	Exo.
	equa[o]libratio eorũ. [p]Si=	κατον τοῦ γόμορ διφὶ τὸ γόμορ ἔσω ἴσον· καὶ τὸ σά	30.b
	clus aut[q]viginti[r]obolos	δως vigiti oboli q̃nq̃ ſicli. τ viginti quinq̃	Leui.
	habet.Porro[s]viginti[t]ſicli	θμιον εἴκοσι ὀβολοὶ πέντε σίκλοι· καὶ εἰκοσιπέν=	27.c.
	[u]& viginti[x]quinq̃[y]ſicli &	ſicli τ quindecim	nũ.3.6
	[z]quindecim ●●●●●●●●●●	τε σίκλοι καὶ πεντεκαιδέκα ∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ſicli mina erit vſa: τ hec ſũt primitie q̃s σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσαι ὑμῖν, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχὴ ἣν ſeparabitis ſextã ptẽ mẽſure ꝫ gomor ἀφοριεῖτε τὸ ἕκτον μέρος τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ γόμορ tritici. τ ſextã ptẽ ephi a cho τῶν πυρῶν· καὶ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ ὄιφι ἀπὸ τοῦ κό ro hordei τ ꝑceptum olei cotyla ρου τῶν κριθῶν καὶ τὸ πρόσαγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλη olei a decẽ cotylis: q: decẽ cotyle ſũt ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν, ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰσὶ gomor.τ ouem a ducẽtis ouibus ſepa σὶν γόμορ· καὶ πρόβατον ἀπὸ διακοσίων προβάτων ἀφαί ratio ex oibus familijs ſrael ſacrificia τ ho ρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν ἰσραὴλ θυσίας καὶ ὁλο locauſta ſalutis τ placare pro vobis. hec καυτώματα σωτηρίου καὶ ἐξιλάσαι περὶ ὑμῶν. τὰ dicit dñs de⁹. τ dabit oĩs ppls fre δὲ λέγει κύριος ὁ θεός· καὶ δώσει πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς principi ſrael pmittas has: τ ἀφηγουμένῳ τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἀπαρχὴν ταύτην, καὶ pptercа pincipi erũt holocauſta τ διὰ τοῦτο ἀφηγουμένῳ ἔσαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ ſacrificia τ libamina in ſolẽnitatib⁹ τ in αἱ θυσίαι καὶ αἱ σπονδαὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς neomenijs τ in ſabbatis τ in vniuerſis νεομηνίαις καὶ ἐν τοῖς σαββασιν καὶ ἐν πάσαις ταῖς ſolẽnitatib⁹ dom⁹ iſrael. ipe faciet q̃ p. pecca ἑορταῖς οἴκου ἰσραὴλ· αὐτὸς ποιήσει τὰ περὶ ἁμαρ to τ ſacrificiũ τ holocauſta τ τίας καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς ſalutis ad expiandũ p domo iſra τοῦ σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ οἴκου ἰσρα el hec dicit dñs de⁹: in primo mẽſe vna λ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ μιᾷ menſis acipietis vitulũ ex bob⁹ imaculatũ ad expi τοῦ μηνὸς λήψεσθε μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τοῦ ἐξιλά andũ ſctã: τ tollet ſacẽdos de ſanguic σαι τὰ ἅγια, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος vitulĩ: τ dabit ſup limina dom⁹ τ τοῦ μόσχου, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς τοῦ οἴκου καὶ ſup q̃ttuor angulos tẽpli: τ ſup ara τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστή re. τ ſup limina porte atrij iterio ριον· καὶ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσω ris: q̃ ſic facies in mẽſe ſeptimo vna τέρας, καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ mẽſis ab vnoq̃ ignorãte τ puulo τ ad ex τοῦ μηνὸς παρ' ἑκάστου ἀσυνέτου καὶ ἠπατημένου καὶ ἐξιλά piandã domũ τ in primo menſe q̃tadeci σασθαι τῶν ἴκον καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τεσσαρεσκαι ma mẽſis: erit vobis paſcha ſolẽnitas.ſeptẽ δεκάτη τοῦ μηνός, ἔσαι ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή. ἑπτὰ dieb⁹ azyma comedeti τ faciet princeps in ἡμέρας ἄζυμα ἐσθιεῖ καὶ ποιήσει ὁ ἀφηγούμενος ἐν illa die ꝑ ſe τ ꝑ vniuerſo popu ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ λα lo terre vitulũ ꝑ pcto̅ ſeptẽ dieb⁹ ſolẽni οὗ τῆς γῆς μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορ tatis faciet holocauſta dño ſeptẽ vitulos τῆς ποιήσει ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους τ ſeptẽ arietes imaculatos quotidie ſeptẽ diebus: καὶ ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας, τ ꝑ pcto̅ hedũ capraꝝ quotidie τ ſacri καὶ περὶ ἁμαρτίας ἔριφον αἰγῶν καθ' ἡμέραν καὶ θυ ficiũ τ coctionẽ vitulo: τ coctionẽ arieti σίαν καὶ πέμμα τῷ μόχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ faciet. τ oleo hin coctiont. τ in ποιήσει. καὶ ἐλαίου τοῦ ἵν τῷ πέμματι· καὶ ἐν ſeptio mẽſe quitadecima menſis τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ꝏ

ꝏꝏꝏ

Pītiua.heb. Tex.he.Ezechi.xlvj.

יום

בַּחַג יֵעָשֶׂה כָּאֵלֶּה שִׁבְעַת הַיָּמִים
כַּחַטָּאת כַּעֲלָה וְכַמִּנְחָה וְכַשָּׁמֶן׃

Cap.xlvj.

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
שַׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית הַפֹּנֶה קָדִים
יהיה סנור שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
ויום השבת יִפָּתֵחַ וְיוֹם הַחֹדֶשׁ
יִפָּתֵחַ׃ וּבָא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם
הַשַּׁעַר מִחוּץ וְעָמַד עַל מְזוּזַת הַשַּׁעַר
ועשו הַכֹּהֲנִים אֶת עוֹלָתוֹ וְאֶת
שְׁלָמָיו וְהִשְׁתַּחֲוָה עַל מִפְתַּן הַשַּׁעַר
ויצא וְהַשַּׁעַר לֹא יִסָּגֵר עַד הָעֶרֶב׃
וְהִשְׁתַּחֲווּ עַם הָאָרֶץ פֶּתַח הַשַּׁעַר
הַהוּא בַּשַּׁבָּתוֹת וּבֶחֳדָשִׁים לִפְנֵי
יהוה׃ וְהָעֹלָה אֲשֶׁר יַקְרִב הַנָּשִׂיא
לַיהוָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שִׁשָּׁה כְבָשִׂים
תְּמִימִם וְאַיִל תְּמִימִם׃ וּמִנְחָה אֵיפָה
לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מִנְחַת יָדוֹ
וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ
בֶּן בָּקָר תְּמִימִם וְשִׁשָּׁה כְבָשִׂים
וְאַיִל תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָה אֵיפָה
לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מִנְחָה וְלַכְּבָשִׂים
כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃
וּבְבוֹא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר
יָבוֹא וּבְדַרְכּוֹ יֵצֵא׃ וּבְבוֹא עַם הָאָרֶץ
לִפְנֵי יהוה בַּמּוֹעֲדִים הַבָּא דֶּרֶךְ
שַׁעַר צָפוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ
שַׁעַר נֶגֶב וְהַבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב
יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה לֹא יָשׁוּב
דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר בָּא בּוֹ כִּי נֹכַח
יֵצֵאוּ׃ וְהַנָּשִׂיא בְּתוֹכָם בְּבוֹאָם יָבוֹא
וּבְצֵאתָם יֵצֵאוּ׃ וּבָחַגִּים וּבַמּוֹעֲדִים
תִּהְיֶה הַמִּנְחָה אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה
לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מַתַּת יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין
לָאֵיפָה׃ וְכִי יַעֲשֶׂה הַנָּשִׂיא נְדָבָה
עֹלָה אוֹ שְׁלָמִים נְדָבָה לַיהוָה
וּפָתַח לוֹ אֶת הַשַּׁעַר הַפֹּנֶה קָדִים

קדם

Trāſl.B.Vie.

in ſolēnitate faciēt ſicut ſupradicta ſunt per ſeptē dies: tā pro pctō q̄s pro holocauſto & in ſacrificio & in oleo. 46.

Hec dicit dñs deus. Porta atrii interioris q̄ reſpicit ad orientē erit clauſa ſex diebus in quibus opus fit. ooooo Die aūt ſabbati aperietur. Sed & in die calēdaꝝ aperietur: & itrabit prīceps per viam veſtibuli porte deforis & ſtabit in limine porte. ooooo Et facient ſacerdotes holocauſtum eius & ooooo pacifica eius: & adorabit ſuper limen porte. & egredietur: porta aūt nō claudetur vſq; ad veſperā. Et adorabit popls terre ad oſtiū porte illi⁹ in ſabbatis & i calēdis coram dño. Holocauſtū autē hoc offeret prīceps dño die ſabbati ſex agnos imaculatos & arietē im maculatū & ſacrificiū ephi per arietē. In agnis autē ſacrificiū qđ dederit manus eius & olei hin p ſingula ephi. In die aūt calendarū vitulū de armēto imaculatū: & ſex agni & aries imaculati erūt: & ephi per vitulū: ephi quoq; per arietem faciet ſacrificiū. De agnis autē ſicut inuenerit manus eius oleī hin per ſingula ephi. Cūq; igreſſus eſt prīceps p viā veſtibuli porte ingrediatur: & per eandē viā exeat. Et cū intrabit ppls terre in cōſpectu dñi in ſolēnitatibus q ingreditur p porta aqlonis vt adoret egrediatur p viā porte meridiane. Porro q igreditur p viā porte meridiane: egrediatur p viā porte aqlonis. Nō reuertetur p viā porte p quā ingreſſus eſt ſed e regione illius egredietur. Prīceps aūt in medio eorū cū ingredientib⁹ ingredietur: & cū egredientib⁹ egredietur. Et in nūdinis & in ſolēnitatibus erit ſacrificiū ephi p vitulū & ephi p arietē. In agnis āt erit ſacrificiū ſic inuenerit manus eius: & in oleo hin p ſingula ephi. Cū aūt fecerit prīceps ſpōtaneū holocauſtū aut pacifica volūtaria dño: aperietur ei porta q reſpicit ad orientē

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

in ſolēnitate faciet ſcōm eadē ſeptē diebus: τ ſὲν τῇ ἑορτῇ ποιήσει κατὰ τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ καcut pro peccato: τ ſicut holocauſta: θὼς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα, τ ſicut ſacrificia: τ ſicut oleum. καὶ καθὼς αἱ θυσίαι, καὶ καθὼς τὸ ἔλαιον. Ca.46.

Hec dicit dñs deus: porta in atrio interioris reſpicientis ad orientē: erit clauſa Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πύλη ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἔσωθεν τῇ βλεπούσῃ κατὰ ἀνατολάς, ἔσαι κεκλεισμένη ſex diebus in qb⁹ operari licet: ī āt die ſabbato: ἓξ ἡμέρας τὰς ἐργασίμας, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἀνεῳγμένη ſabbatis aperietur. τ in die neomenie aperietur: τ intrabit prīceps p viā τῶν ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας ἀνοιχθήσεται: τ intrabit prīceps p viā θήσεται, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀρχηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν clam porte extrinſec⁹: τ ſtabit ſup veſtibu τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης ἔξωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρόθυla porte: τ facient ſacerdotes holocauſta ρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώeius τ q̄ ſalutis eius: τ adora- ματα αὐτοῦ καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, καὶ προσκυbit in veſtibulo porte τ egredietur: τ νήσει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης καὶ ἐξελεύσεται, καὶ porta nō claudet vſq; ad veſperā: τ adorabit ἡ πύλη οὐ μὴ κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας, καὶ προσκυνήσει ὁ ppls terre ad veſtibula porte illius in λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν ſabbatis τ in neomeniſs coram dño. τοῖς σάββασιν καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις ἐνώπιον κυρίου, holocauſta offeret prīceps dño τ holocauſta offeret princeps dño καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀρχηγούμενος τῷ κυρίῳ in die ſabbatoꝝ: ſex agnos imaculatos: τ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ arietē imaculatū: τ ſacrificiū coctionē arietib⁹ τ κριὸν ἄμωμον, καὶ θυσίαν πέμμα τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς agnis ſacrificiū bonū manꝰ eius τ oleo hin ἀμνοῖς θυσίαν δόμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἵν τῷ coctioni. τ in die neomenie vitulū imacu- πέμματι. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας μόχον ἄμωlatū: τ ſex agnos: τ arietē imaculatū erūt: τ coctio μον, καὶ ἓξ ἀμνοὺς, καὶ κριὸν ἄμωμον ἔσονται, καὶ πέμnē arieti τ coctionē vitulo erit ſacrificiū. τ ma- μα τῷ κριῷ καὶ πέμμα τῷ μόχῳ ἔσαι θυσία. καὶ τοῖς ἀμgnis ſicut poterit manꝰ eius τ oleo hin coctiō νοῖς καθὼς ἂν ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἵν τῷ πέμματ τ cū ingrediatur prīceps p viā eius καὶ ἐν τῷ εἰπορεύεσθαι τὸν ἡγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἀλὰμ τ porte ingredietur: τ p viā ei egredietur. τ cū πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐξελεύσεται. καὶ ὅτα intrauerit ppls terre coram dño in ſolēnitatib⁹ q ingred ἐισπορευήσεται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐνώπιον κυ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὁ εἰσπορεtur per viā q̄ porte q̄ ad aqlonē vt adoret egr ὁμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυνῆσαι ἐξελdiet p viā porte q̄ ad auſtrū. τ q̄ ingreditur θεῖν κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον. καὶ ὁ εἰσπορευόμεp viā porte q̄ ad auſtrū: egredietur p viā νος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν q̄ ad aqlonē. nō reuertet p portā q̄ ingreſſus ē: τ τὴν πρὸς βορρᾶν. οὐκ ἀναστρέψει κατὰ τὴν πύλην ἣν εἰσῆλθεν, ἐν eregione illi⁹ egredietur: τ prīceps eoꝝ in me- ἀλλ κατευθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται, καὶ ὁ ἀρχηγούμενος αὐτῶν ἐν μέeoꝝ cū ingredientur ipi ingredietur τ in ſolēnitat σῳ αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐν ταῖς ἑορτ τ in nundinis: erit ſacrificiū coctio vitulo τ c καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν, ἔσαι ἡ θυσία πέμμα τῷ μόχῳ καὶ πέμ ctio arieti: at agnis ſicut poterit manꝰ ei τ olei hin coctio τῷ κριῷ, τοῖς δὲ ἀμνοῖς καθὼς ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτ καὶ ἐλαίου ἵν τῷ πέμ ſi āt fecerit prīceps cōfeſſionē holocauſtū aut ſalut τι. ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀρχηγούμενος ὁμολογίαν ὁλοκαύτωμα ἢ σωτη dño: aperiet ei porta reſpicientē ad orient τῷ κυρίῳ, ἀνοίξει αὐτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ faciet holocaustũ suũ: τ salutis
καὶ ποιήσει τὸ ὁλοκάυτωμα αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου
quẽadmodũ faciebat in die sabbatoꝝ. τ egre
ὃν τρόπον ἐποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. καὶ ἐξε
dietur τ claudet' portas postq̃ egress' fuerit ip
λεύσεται καὶ κλείσ'τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ=
se. ꝯ agnũ anniculũ imaculatũ faciet holocau=
τόν. καὶ ἀμνὸν ἐνιαυσιαῖον ἄμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω
stũ dño: ꝯdie mane mane faciet illud.
μα τῷ κυρίῳ, καθ'ἡμέραν πρωὶ πρωὶ ποιήσει αὐτό.
τ sacrificiũ faciet sup eo mane mane sextã ptẽ mẽ
καὶ θυσίαν ποιήσει ἐπ'αὐτῷ τὸ πρωὶ πρωὶ τὸ ἕκτον τ μέ
sure τ olei tertiã ptẽ hin: ad miscendũ
τρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμίξαι τὸν
similam sacrificiũ dño: ꝑceptũ semper facie
σεμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσαγμα διαπαντὸς ποι
tis agnũ τ sacrificiũ τ oleum facie=
ήσητε τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήση
tis mane mane holocaustã semper. hec
τε πρωὶ πρωὶ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε
dicit dñe de'. si dederit princeps donũ uni de
λέγει κύριος ὁ θεός. ἐὰν δῶ ὁ ἀφηγούμενος δόμα ἑνὶ τῶν
filijs suis ex hereditate sua: hoc possef=
υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάχε=
sio filijs eius i hereditate. τ si dederit donũ
σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ἐὰν δῶ δόμα
uni seruoꝝ suoꝝ: τ erit ei vsq; ad ãnũ
ἑνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσαι αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ
remissionis: τ reddetur princip: ꝑter
τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴν
hereditatem filioꝝ eius ipi erit: τ nõ acci
τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ αὐτῷ ἔσαι καὶ οὐ μὴ λά
piet ꝓnceps er hereditate ppũ et oppri=
βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα=
mat eos de possessione sua here=
δυναστεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς καταχέσεως αὐτῶ κατα=
ditatem dabit filijs suis: vt nõ dispergatur
κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίζη
ꝑpls me' vnusq;q; a possessione sua: τ
ὁ λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς καταχέσεως αὐτοῦ, καὶ
adduxit me in viã q̃ cõtra tergũ porte
ἀπήγαγέν με εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατὰ νότου τῆς πύλης
in cred'am sctõꝝ sacerdotũ respicien=
εἰς τὴν ἐξώδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπου=
tem ad aquilonẽ. τ ecce locus illic separa
σαν πρὸς βορρᾶ. καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ
tus. τ dixit ad me: iste locus est vbi coquent
νος. καὶ εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψοῦσιν
illic sacerdotes q̃ ꝓ ignoãtia τ q̃ ꝓ peccato:
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,
τ coquẽt manna omnino vt nõ efferant in
καὶ ἑψοῦσιν τὸ μαγιὰ πᾶσαν πᾶσαν τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς
atriũ exterius ad sctificãdũ ꝑplm. τ jedu
τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. καὶ ἐξή
xit me in atriũ exterius: τ circũduxit
γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν
me ꝑ ãttuor partes atrij: τ ecce atrio=
με ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ=
um scõm latera atrij ꝑ quattuor latera
λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς
atrij atria parua lõgitudo cubitoꝝ quadragita τ
αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ
latitudo cubitoꝝ triginta mẽsura vna ipis quattu=
εὖρος πηχῶν τριάκοντα μέτρον ἓν τοῖς τέσσαρ=
or: τ exedre i circuitu
σιν, καὶ ἐξαίδραι κύκλῳ

Trãsla.B.Hie.

et faciet holocaustũ suũ
& pacifica sua
sicut fieri solet in die sab
bati: & egredietur
claudetur porta postq̃
exierit.
Et agnũ eiusdẽ anni im
maculatũ faciet holocau
stum quotidie dño. Sem
per mane faciet
illud: & faciet sacrificiũ
super eo catamane
mane: sextam partem
ephi: & de oleo
tertiam partem hin: vt
misceatur simile.
Sacrificium dño legiti
mũ: iuge atq; perpetuũ.
Faciet agnum & sacrifi
cium & oleum
oleum cata mane mane
holocaustũ sempiternũ.
Hec dicit dns deus. Si
dederit princeps
donum alicui de filiis
suis: hereditas eius
filiorũ suorũ erit: possi
debunt eam hereditarie.
Si aũt dederit legatũ de
hereditate sua vni
seruorũ suorũ erit illius
vsq; ad annũ remissiõis
& reuertetur ad princi=
pem. Hereditas aũt eius
filiis eius erit. Et nõ ac
cipiet princeps de heredi
tate populi per violẽtiã &
de possessione eorũ: sed
de possessione sua here=
ditatẽ dabit filiis suis vt
nõ dispergatur popul
me vnusq;q; a possessio
ne sua. Et introduxit me
per ingressum qui erat
ex latere porte in gazo
phylacia sanctuarii ad sa
cerdotes: q̃ respiciebant
ad aqlonẽ & erat ibi lo
cus vergẽs ad occidentẽ:
& dixit ad me. Iste est lo
cus vbi coquẽt sacerdo
tes ꝑ peccato & ꝑ delic=
to vbi coquent
sacrificium: vt non effe=
rant in atrium
exterius & sanctificetur
populus. Et eduxit me
in atrium exterius & cir
cunduxit me per
quattuor angulos atrii.
Et ecce atriolum erat
in angulo atrii: atriola
singula per angulos
atrii. In quattuor angu
lis atrii
atriola dispositа: quadra
ginta cubitorũ p longum
& triginta per latũ. Mẽ
sure vnius quattuor erãt.
Et paries per circuitum
ambiens

Tex.he.Ezechi.xlvj.Pãtiua.heb.

וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת שְׁלָמָיו
כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְיָצָא
וְסָגַר אֶת הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ׃ יצא
וְכֶבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תְּמִימִם תַּעֲשֶׂה עֹלָה תמיד עשה
לַיּוֹם לַיהוָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר תַּעֲשֶׂה עשה
אֹתוֹ׃ וּמִנְחָה תַּעֲשֶׂה עָלָיו בַּבֹּקֶר שש
בַּבֹּקֶר שִׁשִּׁית הַהִין לָרֹס אֶת הַסֹּלֶת רסס
מִנְחָה לַיהוָה חֻקּוֹת עוֹלָם תָּמִיד׃ תמד
יַעֲשׂוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת
הַשֶּׁמֶן בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר עוֹלַת תָּמִיד׃ תמיד
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כִּי יִתֵּן הַנְשִׂיא נשא
מַתָּנָה לְאִישׁ מִבָּנָיו נַחֲלָתוֹ הִיא נתן
לִבָנָיו תִּהְיֶה אֲחֻזָּתָם הִיא בְּנַחֲלָה׃ נחל
וְכִי יִתֵּן מַתָּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאַחַד
מֵעֲבָדָיו וְהָיְתָה לּוֹ עַד שְׁנַת הַדְּרוֹר שנה דרר
וְשָׁבַת לַנְשִׂיא אַךְ נַחֲלָתוֹ בָּנָיו לָהֶם שוב
תִּהְיֶה׃ וְלֹא יִקַּח הַנְשִׂיא מִנַּחֲלַת
הָעָם לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזָּתָם מאחז
יִנְחַל אֶת בָּנָיו מֵאֲחֻזָּתוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא נחל
יָפֻצוּ עַמִּי אִישׁ מֵאֲחֻזָּתוֹ׃ וַיְבִיאֵנִי פוץ
בַּמָּבוֹא אֲשֶׁר עַל יֶרֶךְ הַשַּׁעַר אֶל
הַלִּשְׁכוֹת הַקְּדֹשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים הַפְּנוֹת
צָפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם מָקוֹם בְּיַרְכָתָיִם קום
יָמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם
וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יאפו אֶת חטא
הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הַחָצֵר
הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם׃ וַיּוֹצִיאֵנִי קדש
אֶל הַחָצֵר הַחִיצוֹנָה וַיַּעַבְרֵנִי אֶל
אַרְבַּעַת מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה חָצֵר
נִמְקָצַע נִמְקָצַע הֶחָצֵר חָצֵר
הֶחָצֵר׃ בְּאַרְבַּעַת מִקְצַעַת הֶחָצֵר
חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים אֹרֶךְ
וּשְׁלֹשִׁים רָחְבָּ מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם
מְהֻקְצָעוֹת׃ וְטוּר סָבִיב בָּהֶם סָבִיב

Pătiua.heb. Tex.heb. Ezechi. xlvii. | Trăſla. B. Hie. | Trăſ. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

לְאַרְבַּעְתָּם וּמְבַשְּׁלוֹת עֲשׂוּי מִתָּחַת נָשַׁל עָשָׂה
הַטִּירוֹת סָבִיב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֶלֶה
בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם
מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת זֶבַח הָעָם׃ שָׂרַת

Cap. xlvii

וַיְשִׁיבֵנִי אֶל פֶּתַח שׁוב
הַבָּיִת וְהִנֵּה מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
מִפַּתַן הַבַּיִת קַדִּימָה כִּי הַבַּיִת כִּתֵן קָדַם
קֹדִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִכֶּתֶף נֶגֶב
הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיּוֹצִיאֵנִי זָנַח יָצָא
דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסֹבְבֵנִי דֶּרֶךְ צָפוֹן סָבִיב
חוּץ אֶל שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנָה כָּנָה
קֹדִים וְהִנֵּה מַיִם מְפַכִּים מִן הַכֶּתֶף כָּנָה
הַיְמָנִית׃ נָצָא הָאִישׁ קֶדְמָה וְקָו כָּוָה
נִדּוֹ וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי מָדַד עָבַר
בַּמַּיִם מֵי אַפְסִים׃ וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי
בַּמַּיִם מַיִם בִּרְכַּיִם וַיָּמָד אֶלֶף
וַיַּעֲבִרֵנִי מָתְנַיִם׃ וַיָּמָד אֶלֶף
נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר כִּי נָאוּ יכל נָאָה
הַמַּיִם מֵי שְׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא שחה
יַעֲבֹר׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִית בֶן עָבַר רָאָה
אָדָם וַיּוֹלִכֵנִי וַיְשִׁבֵנִי שְׂפַת הַנָּחַל׃ יָלַךְ שוב שָׂפָה
בְּשׁוּבִנִי וְהִנֵּה אֶל שְׂפַת הַנָּחַל
עֵץ רַב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אָמַר
הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה יָצָא גָּלַל
הַקַּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה וּבָאוּ בוא
הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוֹצָאִים וְנִרְפְּאוּ יָצָא רָפָא
הַמָּיִם׃ וְהָיָה כָּל נֶפֶשׁ הַיָּה אֲשֶׁר חיה
יִשְׁרֹץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם שָׁרַץ
נְחָלִים יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד דָּגָה
כִּי בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיֵרָפְאוּ בוא
וְחָי כֹּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל חיה
וְהָיָה יַעַמְדוּ עָלָיו דַּיָּגִים מֵעֵין נְגִי דָּנָה
וְעַד עֵין עֲנָלִים מִשְׁטוֹחַ לַחֲרָמִים שָׁטַח
יִהְיוּ לְמִינֵהוּ תִּהְיֶה דְגָתָם כִּדְגַת הַיָּם הָיָה
הַגְּדוֹל רַבָּה מְאֹד בְּצֵאתָו וּנְבָאיו נָבַל
וְלֹא יֵרָפְאוּ לְמֶלַח נִתָּנוּ עַל הַנָּחַל

quattuor atriola: & culine fabricate erãt subter porticus per gyrum: & dixit ad me. Hec est domus culinarũ in qua coquent ministri domus dñi victimas populi. 47.

ET conuertit me ad portam domus: & ecce aqua egrediebatur subter limen domus ad orientẽ. Facies enĩ domus respiciebat ad orientẽ. Aque aute descendebãt in latus dextrũ altaris: & eduxit me per viam porte aquilonis: & conuertit me ad viam foras portã exteriorem viam que respiciebat ad orientem. Et ecce aque redundantes a latere dextro cũ egrederetur vir ad orientẽ q habebat funiculũ in manu sua: & mẽsus est mille cubitos: & traduxit me per aquã vsq; ad talos. Rursumq; mẽsus est mille: & traduxit me p aquã vsq; ad genua. Et mẽsus est mille: & traduxit me p aquã vsq; ad renes. Et mẽsus est mille torrentẽ quẽ non potui pertransire: qm in tumuerant aque pfundi torrentis qui nõ potest transuadari: & dixit ad me: certe vidisti fili hois: & eduxit me: & cõuertit ad ripã torrẽtis. Cumq; me cõuertissem ecce in ripa torrẽtis ligna multa nimis ex vtraq; parte: & ait ad me Aque iste egrediũtur ad tumulos fabuli orientalis & descendunt ad plana deserti: in trabũt mare: & exibunt & sanabuntur aque. Et omnis anima viuens que serpit quocũq; venerit torrens viuet: & erunt pisces multi satis postq; venerint illuc aq iste. Et sanabuntur & viuẽt oĩa ad que venerit torrens: & stabunt super illa piscatores. Ab engadi vsq; ad engalim ficcatio sagenarũ erit. Pisces species erũt pisciũ ei? sicut pisces maris magni: multitudinis nimie. In littoribus aũt ei? & in paludibus non sanabũtur qa ĩ salinas dabũtur. Et sup torrẽtem

ἐπὶς τετταροι τ coquine facte subter
αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρία γεγονότα ὑποκάτ
exedris circuitu. τ dixit ad me ille dom
τωθεν τῶν ἐξαιδρῶν κύκλω. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι οἶκοι
coquarũ: vbi coqũt illic ministrantes
τῶν μαγειρίων, οὗ ἐφοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ
domui sacrificia ppli.
οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ. Ca. 47.

ET introduxit me ad vestibula dom: τ
Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ
ecce aqua egrediebat de sub dto do
ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴ
mo ad orientem: qz facies dom respi
κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε
ciebat ad orientem: τ aqua descendebat a
πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τ
dorso dom dextro ad meridiẽ altaris. τ edu
νώτου τοῦ οἴκου δ δεξιοῦ ἐπὶ νότον θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή
xit me p viam porte q ad aquilonẽ τ
γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
circũduxit me p viã extrinsec ad portam a
περιήγαγέν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς ἀν
trij respicientis ad orientẽ: τ ecce aqua
ατολῆς τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ
deducitur a latere dextro sicut crinis
καταφέρεται ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ καθὼς ἔξοδος
viri ex aduerso. τ mẽsura in manu eius. τ mẽ
ἀνδρὸς ἐξεναντίας. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ δι
sus est mille: τ trãsiuit in aqua aqua separa
μέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφαιρέσε
tionis: τ mẽsus est mille: τ ptrãsiuit aqua vsq; ad ge
ως, καὶ διεμέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως τῶν γονά
nua: τ mensus est mille τ trãsiit aqua vsq; ad lũbũ
των, καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως ὀσφύος
τ mensus est mille τ nõ potuit ptrãsire vltra qz
καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν ἔτι ὅτι
itumuerat aqua ĩpetu torrentis quã nõ ptransibunt.
ἐξύβριζεν τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῖζος χειμάρρου οὗ οὐ διαβήσονται.
τ dixit ad me: vidisti fili hois? τ duxit me τ
καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἤγαγέν με καὶ
cõuertit ad ripam fluminis. in quorsũ
ἐπέστρεψέ με ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῇ ἐπιστρο
nemea τ ecce in ripa fluminis arbo
φῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δένδρ
res multe valde hinc τ inde. τ dixit ad me: τ
δρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, καὶ τὸ
aqua hec q egreditur in galileam q ad
ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς
orientem τ q descendit in arabiam τ venit vsq;
ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἥξει ἕως
ad mare ad aquã exitus: τ sanabũt
ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἐκβολῆς, καὶ ὑγιάσει
aque: τ erit ois aia ialium bulié
τὰ ὕδατα, καὶ ἔσαι πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἑκεῖσε
tium sup oĩa sup q̃cũq; abierit illuc fluuius vi
των ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἂν ἀπελθῇ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζήσε
uet. τ erit illic piscis mult valde. qz venit illuc
ται. καὶ ἔσαι ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ
aqua hec: τ sanabit τ viuet oĩ sup q̃cũq; adue
ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπέλ
nerit fluuius illic viuet. τ stabunt illic piscatores τ
θῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς καὶ
engaddi vsq; ad engalim ficcatio sagenarũ erit iuxta e
ἐγαδδὶ ἕως ἐν ἀγαλείμ ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσαι κατ' αὐ
ius erit. τ pisces eius maris magni
τὴν ἔσαι καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
multitudo nimia valde. τ in exitu eius τ in
πλήθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ ἐκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν
cõuersione eius τ in ſupeleuatiõe eius: nõ
τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπεραίρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ
sanabunt in sal deditas sũt τ in flumine
ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δέδονται, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ascendet tu ripa ei⁹ hinc t inde oẽ
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignũ comestibile non veteraſcet sup eos neq;
ξύλον βρῶσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοὺς οὐδ' οὐ μὴ
deficiet fructus eius: renouatõis suę ꝑmitti=
ἐκλείπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς καινότητος αὐτοῦ πρωτο=
nabunt. q; aque eox ex ſctio ite
βολήσει· διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
egrediũt. t erit fructus eox in cibum: t ascẽ
ἐκπορεύονται· καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ ἀνά
sio eox ad ſanitatẽ. hec dicit dñs deus: hos
βασις αὐτῶν εἰς ὑγείαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
ſinitos poſſidebitis terre duodecĩ
τα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα
tribꝫ filiox ſrael: argũmẽtũ funiculi t he
φυλαῖς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, πρόδηλος σχοινίσματος καὶ κα
reditabit eã vnuſquiſq; ſicut frater eius:
τακληρονομήσεται αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in quã leuaui manũ meã vt darem patribꝫ eox. t
εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ
cadet terra hec vobis in poſſeſſionẽ. t iſti
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
ſinit terre q̃ ad aqlonẽ: q mari ma=
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno via ethaló ingreſſus ſedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν ἀπὸ λαβὼ τῆς εἰσόδου σεδάδα, ἀπὸ Βηρωθα
ſabarim: q̃ inter ſinitos damaſci t inter
σαβαρίμ, τὰ ἀνὰ μέσον ὁρίων Δαμασκοῦ καὶ ἀνὰ μέσον
ſinibꝫ emath atrta thicõ: q̃ ſunt ſup ſinibꝫ au=
ὁρίων ἁμαθ αὐλαὶ Τὴ εἴχων, αἳ εἰσὶν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
ranſitidis. ꝑ terminũ a mari ab
ραήτιδος· ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς
atrio enam ſinit damaſci. t q̃ ad aqlonẽ t
αὐλῆς τοῦ ἀνὰν ὅρια Δαραοκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
ſinit emath q̃ ad aqlonẽ q̃ ad orientẽ in=
τὰ ὅρια Ἀιμὰθ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολάς ἀπα=
ter auraniticũ: t inter damaſcũ t in=
μέσον τῆς Αὐρανίτιδος, καὶ ἀνὰ μέσον Δαμασκοῦ καὶ ἀπα
ter galaaditicũ: t inter terrã iſ=
μέσον τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γῆς τοῦ Ἰσ
rael. iordanis determinata i mare q̃ ad ori=
ραὴλ· Ἰορδάνης ὁριεῖ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarũ. hec q̃ ad orientẽ:: t hec q̃
τολὰς φοινίκων. ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ τῶν πα
ad auſtrũ t aphricũ: a themã t palmis: vſq; ad a=
πρὸς νότον καὶ λίβα, ἀπὸ θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quã marthoth cades extendẽs ad mare
τος μαριβὼθ καδὴς ἀπαρεκτεῖνον ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnũ. hec para auſter t aphric⁹ hec para
μεγάλην· τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λίψ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
maris magni determinat. vſq; ad cõtra itroitus
θαλάσσης τῆς μεγάλης ὁρίζει· ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath vſq; ad itroitũ eius. iſta ſunt q̃ ad mare
Ἀμὰθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ· ταῦτά ἐστιν τὰ πρὸς θάλασσαν
t diuidetis terrã hanc ipſis tribꝫ
καὶ διαμεριεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
iſrael. mittetis cam ſorte vobis t proſely=
Ἰσραήλ· βαλεῖτε αὐτὴν κλήρῳ ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύ
tis habitantibus in medio vſm: qui genne
τοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη=
rũt filios in medio vſi. t erunt vſi q̃ſ
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῖν ὡς
indigene in filijs iſrael vobiſcũ cõ=
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ὑμῶν φά=
dent in hereditate in medio tribũ iſra=
γονται ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσρα=
el t erunt in tribu aduenay: in quã aduc=
ὴλ καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτου, ἐν τοῖς προση
nis q̃ cũ eis ibi dabitis hereditatem c=
λύτοις τοῖς μετ' αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ
is dicit dñs deus.
τοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

Ca.48.

Trãlla.B.Hie.

⁰orietur ᵖin ᵍripis eius ʳex vtraq; parte ˢomne ∞∞∞ ᵗligni ᵘpomiferi. ˣ Non ʸdefluet ᶻfolijs ex eo: ᵇ& nõ ᶜdeficiet ᵈfructꝰ eius. ᵉ Per ſingulos menſes ᶠafferet primitiua: ᵍqa ʰaque eius ⁱde ᵏſanctuario ˡˡegredien tur. ᵐEt erunt ⁿfructꝰ eius ᵒin cibũ: ᵖ& folia eius ʳad medicinã. ˢHec ᵗdicit ᵘdñs ˣdeus. ʸHic eſt ᶻtermin⁹ in ᵃquo ᵇpoſſidebitis ᶜterrã ᵈin duodecim ∞∞∞∞∞∞ ᵉtribubus ᶠiſrael: quia ᵍio=ſeph duplicẽ ʰfuniculum habet. ⁱ Poſſidebitis autẽ ʲʲeã ᵏſinguli eque ˡvt frater ſuus: ſup ᵐquã ⁿleuaui ᵒma nũ meã ᵖvt darẽ ᵘpatrib⁹ vr̃is. ʳ Et cadet ˢterra ᵗhec ᵘvobis ᵛin poſſeſſionem. ʷHic eſt aũ ˣterminus ʸter re ᶻad plagã ᵃſeptẽtrionalẽ ᵇa ᶜmari ᵈmagno ᵉvia ᶠetha lon ᵍᵍ venientibus ∞∞∞∞ ʰſedada ⁱemath ʲberotha ᵏſabarim: ˡ que eſt ∞∞∞ ᵐinter ᵘterminũ ˣdamaſci ʸ& confiniũ ᶻemath ∞ ᵃdomus ᵇthicon ᶜque eſt ᵈiuxta ᵉterminum ᶠauram: ᵍ& erit ʰterminus ⁱa ᵏmari ˡvſq; ad ᵐatrum ⁿᵍenon ∞ ᵒterminus ᵖdamaſci: ᵠ& ab ʳaquilone ˢad aquilonem ᵗterminus ᵘemath: ᵛplaga ʷſeptentrionalis. ˣ Porro plaga ʸorietalis ᶻde medio ᵃaurã ᵇde medio ᶜdamaſci ᵈ& de medio ᵉgalaad: ᶠ& de medio ᵍterre ʰiſrael: ⁱior danis ʲʲdiſterminans ᵏᵏ ad ˡmare ᵐorietale ⁿmetiemi ni ᵒplagã ᵖorietalẽ. ᵠ Plaga autẽ ʳauſtralis ˢmeridiana ᵗa thamar ᵘvſq; ad ᵛaquas ʷcõtradictionis ˣcades: & ʸterrẽs ᶻvſq; ad ᵃmare ᵇma gnũ. ᶜ Et hec eſt ᵈplaga ᵉad meridiẽ ᶠᶠauſtralis. ᵍ Et pla ga ʰmaris ⁱmare ʲmagnũ ᵏa cõſinio ˡdirectũ ᵐdo=nec ⁿvenias ᵒemath: ᵖhec ẽ ᵠplaga ʳmaris. ˢ Et diuide=tis ᵗterram ᵘiſtam ∞∞∞∞∞ ᵛvobis ʷper tribus ˣiſrael: ʸ& ᶻmittetis ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵃcam ᵇin hereditatem ᶜᶜvo bis ᵈᵈ& aduenis ∞∞∞∞∞∞∞ ᵉqui acceſſerint ᶠad vos: ᵍqui genuerint ∞∞∞∞∞∞ ʰfilios ⁱin medio veſtrũ: ᵏ& erũt ˡvobis ᵐſicut indigene ⁿinter filios ᵒiſrael. ᵖ Vobiſ cum ᵠdiuidẽt ʳpoſſeſſionẽ ˢin medio ᵗtribuũ ᵘiſrael. ᵛ In tribu autem ∞∞∞∞ ʷquacũq; ˣfuerit aduena: ʸibi ᶻdabitis ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵃpoſſeſſionẽ illi: ᵇalt ᶜdo minus ᵈdeus.

48.

Tex.he.Ezechi.xlvij.Pũtiua.hc

יַעֲלֶה ׳ עַל ׳ שְׂפָתוֹ ׳ מִזֶּה ׳ וּמִזֶּה ׳ כָּל
עֵץ ׳ מַאֲכָל ׳ לֹא ׳ יִבּוֹל ׳ עָלֵהוּ ׳ וְלֹא
יִתֹּם ׳ פִּרְיוֹ ׳ לְחָדָשָׁיו ׳ יְבַכֵּר ׳ כִּי ׳ מֵימָיו
מִן ׳ הַמִּקְדָּשׁ ׳ הֵמָּה ׳ יֹצְאִים ׳ וְהָיָה
פִּרְיוֹ ׳ לְמַאֲכָל ׳ וְעָלֵהוּ ׳ לִתְרוּפָה ׃
כֹּה ׳ אָמַר ׳ אֲדֹנָי ׳ יְהוִה ׳ זֶה ׳ גְּבוּל ׳ אֲשֶׁר
תִּתְנַחֲלוּ ׳ אֶת ׳ הָאָרֶץ ׳ לִשְׁנֵי ׳ עָשָׂר
שִׁבְטֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ יוֹסֵף ׳ חֲבָלִים ׃
וְנָחַלְתֶּם ׳ אוֹתָהּ ׳ אִישׁ ׳ כְּאָחִיו ׳ אֲשֶׁר
נָשָׂאתִי ׳ אֶת ׳ יָדִי ׳ לָתֵת ׳ לַאֲבֹתֵיכֶם
וְנָפְלָה ׳ הָאָרֶץ ׳ הַזֹּאת ׳ לָכֶם ׳ בְּנַחֲלָה ׃
וְזֶה ׳ גְּבוּל ׳ הָאָרֶץ ׳ לִפְאַת ׳ צָפוֹנָה ׳ מִן
הַיָּם ׳ הַגָּדוֹל ׳ הַדֶּרֶךְ ׳ חֶתְלוֹן ׳ לְבוֹא
צְדָדָה ׃ חֲמַת ׳ בְּרוֹתָה ׳ סִבְרַיִם ׳ אֲשֶׁר
בֵּין ׳ גְּבוּל ׳ דַּמֶּשֶׂק ׳ וּבֵין ׳ גְּבוּל ׳ חֲמַת
חֲצַר ׳ הַתִּיכוֹן ׳ אֲשֶׁר ׳ אֶל ׳ גְּבוּל ׳ חוֹרָן ׃
וְהָיָה ׳ גְּבוּל ׳ מִן ׳ הַיָּם ׳ חֲצַר ׳ עֵינוֹן
גְּבוּל ׳ דַּמֶּשֶׂק ׳ וְצָפוֹנָה ׳ צָפוֹן ׳ וּגְבוּל
חֲמַת ׳ וְאֵת ׳ פְּאַת ׳ קָדִים ׃ וּפְאַת ׳ נֶגֶב ׳ תֵּימָנָה
מִתָּמָר ׳ עַד ׳ מֵי ׳ מְרִיבוֹת ׳ קָדֵשׁ ׳ נַחַלָה
אֶל ׳ הַיָּם ׳ הַגָּדוֹל ׳ וְאֵת ׳ פְּאַת ׳ תֵּימָנָה
נֶגְבָּה ׃ וּפְאַת ׳ יָם ׳ הַיָּם ׳ הַגָּדוֹל ׳ מִגְּבוּל
עַד ׳ נֹכַח ׳ לְבוֹא ׳ חֲמַת ׳ זֹאת ׳ פְּאַת
יָם ׃ וְחִלַּקְתֶּם ׳ אֶת ׳ הָאָרֶץ ׳ הַזֹּאת
לָכֶם ׳ לְשִׁבְטֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׃ וְהָיָה ׳ תַּפִּילוּ
אוֹתָהּ ׳ בְּנַחֲלָה ׳ לָכֶם ׳ וְלַגֵּרִים
הַגָּרִים ׳ בְּתוֹכָכֶם ׳ אֲשֶׁר ׳ הוֹלִידוּ
בָנִים ׳ בְּתוֹכָכֶם ׳ וְהָיוּ ׳ לָכֶם ׳ כְּאֶזְרָח
בִּבְנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ אִתָּכֶם ׳ יִפְּלוּ ׳ בְּנַחֲלָה
בְּתוֹךְ ׳ שִׁבְטֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׃ וְהָיָה ׳ בַּשֵּׁבֶט
אֲשֶׁר ׳ גֵּר ׳ הַגֵּר ׳ אִתּוֹ ׳ שָׁם ׳ תִּתְּנוּ
נַחֲלָתוֹ ׳ נְאֻם ׳ אֲדֹנָי ׳ יְהוִה ׃

Ca.xlviij. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים מִקְצֵה צָפוֹנָה אֶל יַד דֶּרֶךְ חֶתְלֹן לְבֹא חֲמָת חֲצַר עֵינָן גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק צָפוֹנָה אֶל יַד חֲמָת וְהָיוּ לוֹ פְּאַת קֶדֶם הַיָּם דָּן אֶחָד וְעַל גְּבוּל דָּן מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה אָשֵׁר אֶחָד וְעַל גְּבוּל אָשֵׁר מִפְּאַת קֶדֶמָה וְעַד פְּאַת יָמָּה נַפְתָּלִי אֶחָד וְעַל גְּבוּל נַפְתָּלִי מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה מְנַשֶּׁה אֶחָד וְעַל גְּבוּל מְנַשֶּׁה מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה אֶפְרַיִם אֶחָד וְעַל גְּבוּל אֶפְרַיִם מִפְּאַת קֶדֶם וְעַד פְּאַת יָמָּה רְאוּבֵן אֶחָד וְעַל גְּבוּל רְאוּבֵן מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה יְהוּדָה אֶחָד וְעַל גְּבוּל יְהוּדָה מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה תִּהְיֶה הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֹרֶךְ כְּאַחַד הַחֲלָקִים מִפְּאַת קְדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּתוֹכָהּ הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ לַיהוָה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב עֶשְׂרֶת אֲלָפִים וְלוֹ תִּהְיֶה תְרוּמַת הַמִּקְדָּשׁ לַכֹּהֲנִים צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב עֶשְׂרֶת אֲלָפִים וְקָדִימָה רֹחַב עֶשְׂרֶת אֲלָפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְהָיָה מִקְדַּשׁ יְהוָה בְּתוֹכוֹ לַכֹּהֲנִים הַמְקֻדָּשׁ מִבְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתִּי אֲשֶׁר לֹא תָעוּ בְּתַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר תָּעוּ הַלְוִיִּם וְהָיְתָה לָהֶם תְּרוּמָה תְּרוּמַת הָאָרֶץ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים אֶל גְּבוּל הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם לְעֻמַּת גְּבוּל הַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְרֹחַב עֶשְׂרֶת אֲלָפִים

Θ T hec nomina tribu um a finibus aquilonis iuxta viam ethalon pgentib emath atrium enon termínus damasci ab aquilone iuxta viam emath: & erit plaga orientalis mare: dan vna. Et a termino dan: a plaga orientali vſq; ad plagã maris aſer vna. Et ſup terminum aſer: a plaga orientali vſq; ad plagã maris: neptalim vna. Et ſup termínum neptalim: a plaga orientali vſq; ad plangã maris: manaſſe vna. a plaga orientali vſq; ad plagam maris: effraim vna. Et ſuper terminũ effraim: a plaga orientali vſq; ad plagã maris: ruben vna. Et ſuper terminum ruben: a plaga orientali vſq; ad plagã maris iuda vna. Et ſup terminum iuda: a plaga orientali vſq; ad plagam maris cruntprimitie quas ſeparabitis viginti quinq; milibus latitudinis & longitudinis: ſicuti ſingule partes a plaga orientali vſq; ad plagã maris. Et erit ſãctuariũ in médio eius. Primitie quas ſeparabitis domino: longitudo viginti quinq; milibus & latitudo decem milibus. Hec autem erunt primitie ſanctuarii ſacerdotum ad aquilonẽ viginti quinq; milia: & ad mare latitudinis decem milia. Sed ad orientem latitudinis decem milia: & ad meridiẽ lõgitudinis viginti quinq; milia. Et erit ſanctuarium dñi in medio eí. Sacerdotibus ſanctuariũ erit de filiis ſadoch: qui cuſtodierũt cerimonias meas: & non errauerũt cũ errarent filii iſrael: ſicut errauerunt & leuíte. Et erunt primitie de primitiis terre ſanctum ſanctorũ: iuxta termínũ leuitarũ. Sed & leuitis ſimiliter iuxta fines ſacerdotũ viginti quinq; milia longitudinis: & latitudinis decem milia. oo

Θ Et hec noia tribuũ. ab Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν· ἀπὸ τῆς initio qđ ad aqlonẽ ſcđm ptem deſcenſus ἀρχῆς τῆς πρὸς βορρᾶν κατὰ μέρος τῆς καταβάσεως diuidentis ad itroitũ emath atrij τοῦ πολιχίζοντος ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς ἡμαὰθ αὐλῆς τοῦ cnõ fmin damaſci ad aqlonẽ. iuxta ptẽ emath a ἀπὸ ὁρίου δαμασκοῦ πρὸς βορρᾶν· κατὰ μέρος ἡμαὰθ αὐ trij. t erũt eis ꝙ ad orientem vſq; ad ma λῆς καὶ ἔσαι αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως πρὸς θά re dan vna. t a fminis dan ꝙ ad λασσαν δὰν μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τοῦ δὰν τὰ πρὸς orientem vſq; ad mare aſer vna. t a ἀνατολὰς ἕως πρὸς θάλασσαν ἀσὴρ μία· καὶ ἀπὸ τῶν fminis aſer ab hiſ ꝙ ad orientẽ vſq; ad ea ꝙ ad ma ὁρίων ἀσὴρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θά re neptalim vna. t a fminis neptalim λασσαν, νεφθαλεὶμ μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων νεφθαλεὶμ ab oriente vſq; ad ea ꝙ ad mare manaſſe vna ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν μανασσὲ μία t a fminis manaſſe ab oriente vſq; ad ea ꝙ καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων μανασσὲ ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν ad mare ephraim vna. t a fminis ephraim πρὸς θάλασσαν, ἐφραὶμ μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐφραὶμ ab hiſ ꝙ ad orientẽ vſq; ad ea ꝙ ad mare ru ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ῥου ben vna. t a terminis ruben ab hiſ ꝙ ad βὴν μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ῥουβὴν ἀπὸ τῶν πρὸς orientem vſq; ad ea ꝙ ad mare iuda vna. t a ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰούδα μία, καὶ ἀπὸ fminis iuda ab hiſ ꝙ ad orientem ſdẽ ſit ini τῶν ὁρίων ἰούδα ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς μὲν ἔσ καρ tiũ ſeparatiõis quinq; t viginti milia latitudo: t χὴ τοῦ ἀφορισμοῦ· ε· καὶ· κ· χιλιάδες ἔυρος, καὶ lõgitudo ſicut vna partiũ ab hiſ ꝙ ad orien μῆκος καθὼς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατο tẽ t vſq; ad ea ꝙ ad mare. t erit ſanctũ in λὰς καὶ ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν· καὶ ἔσαι τὸ ἅγιον ἐν medio eóꝝ: pimitie ꝙs ſeparabũt duo lõgitudo. μέσῳ αὐτῶν, ἀπαρχὴ ἣν ἀφοριοῦσιν τῷ κυρίῳ μῆκος· ε t viginti milia t latitudo decẽ milia. t he καὶ· κ· χιλιάδες καὶ τὸ ἔυρος· ι· χιλιάδες· καὶ αὗ pimitie ſctificatiõis ſacerdotib ad αι ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῖς ἱερεῦσιν πρὸς aqlonẽ .xv. milia: t ad mare latitudo βορρᾶν· κ ε· χιλιάδες, καὶ πρὸς θάλασσαν τὸ ἔυρος decẽ milia: t ad orientem latitudo decẽ milia ι· χιλιάδες, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἔυρος· ι· χιλιά t ad meridiẽ .xv. milia: t mõs ſabu δες, καὶ πρὸς νότον· κ ε· χιλιάδες· καὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγι erit in medio eius ſacerdotib ſctificatis ον ἔσαι ἐν μέσῳ αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἡγιασμένοις filijs ſadoch cuſtodientib dom cuſto filiοις σαδοὺχ τοῖς φυλάσουσι τοῦ οἴκου τὰς φυλα dias ꝙ nõ errauerunt in errore filiop κὰς οἵτινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλανήσει υἱῶν iſrael quẽadmodũ errauerunt leuitæ. t erũt eis Ισραὴλ ὃν τρόπον ἐπλανήθησαν οἱ λευῖται· καὶ ἔσαι αὐτοῖς pimitie date ex pimitijs terre ſctũ ἡ ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς γῆς ἅγιον ſctõr a fminis leuitar: et leuitis ἁγίων ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν λευϊτῶν· τοῖς δὲ λευίταις ꝙ ſunt iuxta terminos ſacdotũ lõgitudo .xv. mi τὰ ἐχόμενα τῶν ὁρίων τῶν ἱερέων μῆκος κ ε· χιλιά lia: t latitudo decẽ milia: δες, καὶ ἔυρος· ι· χιλιάδες, oooooooooooooooo

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooo oo ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

οἰς longitudo.rs. milia: τ latitudo.ro. milia
ωᾶν ὁ μῆκος .κ̔έ. χιλιάδες, καὶ ἔυρος .κ̔. χιλιά
nō venūdabūt ex eo neq; mentientur neq;
δες. οὐ πραθήσεται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμετρηθήσεται οὐδὲ
auferentur primitie terre: q; sctiñ
ἀφαιρεθήσεται τὰ πρωτογεννήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν
est dño. at quiq; milia fepfina
ἐστι τῷ κυρίῳ. πρὸς δὲ .ἑ. χιλιάδας πρὸς πλησιασ
in latitudie in quiq; τ vigīti milib⁹:
ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς .ἑ. καὶ .κ̔. χιλιάσιν,
autemurale erit vrbi in domū τ in
προτείχισμα ἔσται τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς
spacium eius: τ erit ciuitas in medio eius.
διάσημα αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
τ iste mensure eius: ab hīs q̄ ad aqlo:
καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ=
nē dngēta τ ōttuor milia. τ ab hīs q̄ ad meridiē
ρᾶν .φ̔. καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον
dngēta ōttuor milia: τ ab hīs q̄ ad orientem
φ̔. τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
dngēta τ + milia: τ ab hīs q̄ ad mare
φ̔. καὶ .δ̔. χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ
ōttuor milia quingenta. τ erit
σαν τετρακισχιλίους πεντακοσίους. καὶ ἔσται
spatium ciuitati ad aqlonē .rso. τ ad meridiē
διάσημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν .σν̔. καὶ πρὸς νότον
rso. τ ad orientem rso. τ ad mare
σν̔, καὶ πρὸς ἀνατολὰς .σν̔, καὶ πρὸς θάλασσαν
rso. τ residuū lōgitudinis q̄s iuxta p̄=
σν̔. καὶ τὸ πλησιάζον τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀ=
C mittias fctōr .ro. milia ad mare.
φαιρέων τῶν ἁγίων. ἱ. χιλιάδες πρὸς θάλασσαν.
τ erunt p̄mitie sancti: τ erūt fru
καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσαι τὰ γενή
ges ei⁹ in panes his q̄ operant ciuitatē.
ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν.
at operanteꝫ ciuitatē opabūt eam ex oībus
οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν
tribub⁹ israel. oēs p̄mitie q̄q; τ .ro.
φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ .ἑ. καὶ .κ̔.
milia per quiq; τ vigīti milias q̄drangulare
χιλιάδες ἐπὶ .ἑ. καὶ .κ̔. χιλιάδας τετράγωνον
separabūt p̄mitie sctī a possessione
ἀφοριοῦνται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατασχέσε
ciuitatis. at residuū p̄ncipi ex hoc
ως τῆς πόλεως. τὸ δὲ πλησιάζον τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ
τ ex hoc ex p̄mitijs sancti: τ
του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ
in possessionē ciuitatis p̄ quiq; τ vigīti mi
εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως ἐπὶ .ἑ. καὶ .κ̔. χι
lia lōgitudo vsq; ad fmiños q̄ ad orientem τ
λιάδας μῆκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ
ad mare p̄ quiq; τ vigīti milia vsq; ad
πρὸς θάλασσαν ἐπὶ .ἑ. καὶ .κ̔. χιλιάδας ἕως τῶν
fmios q̄ ad mare iuxta partes
ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μερίδων τοῦ
p̄ncipis. τ erunt p̄mitie sanctoꝝ τ
ἀφηγουμένου. καὶ ἔσαι ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ
sctificatio dom⁹ in medio eius. τ a
ἁγίασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ παρὰ τῶν
leuitis a possessione ciuitatis in medio
λευι τῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ
p̄ncipis erit. inter termios iuda
τοῦ ἀφηγουμένου ἔσαι. ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἰούδα
τ inter fmios beniamin: p̄ncipi
καὶ ἀναμέσων τῶν ὁρίων Βενιαμείν, τῷ ἀφηγουμένῳ
erit. τ residuū tribuū ab hīs q̄ ad orien=
ἔσαι. καὶ τὸ πλησιάζον τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα=
tem vsq; ad ea q̄ ad mare:
τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, ωωωωωωωωωωωωωω

ωωωωωωωωωωωωω

יְמָה בְּנִימִן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל בְּנִימִן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
שִׁמְעוֹן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל שִׁמְעוֹן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
יִשָּׂשכָר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
זְבוּלֻן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
גָּד אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל
פְּאַת נֶגְבָּה תֵּימָנָה וְהָיָה גְּבוּל יָמִן
מִתָּמָר מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחַלָה
עַל הַיָּם הַגָּדוֹל׃ זֹאת הָאָרֶץ נָדָל
אֲשֶׁר תַּפִּילוּ לָכֶם לְמַנְחָלָה לְשִׁבְטֵי נָפָל
יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם תָּלָק
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאֵלֶה תּוֹצְאוֹת הָעִיר יָצָא
מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת צָפוֹן מָאָה
אֱלָפִים מִדָּה׃ וְשַׁעֲרֵי הָעִיר
עַל שְׁמוֹת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה צָפוֹנָה שַׁעַר שָׁלֹש
רְאוּבֵן אֶחָד שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד
שַׁעַר לֵוִי אֶחָד׃ וְאֶל פְּאַת קֶדְמָה חָמֵשׁ
חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֱלָפִים רָבַע
וְשָׁעֲרִים שְׁלוֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף
אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר
דָּן אֶחָד׃ וּפְאַת נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֱלָפִים מִדָּה וְשָׁעֲרִים
שְׁלוֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד
שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר זְבוּלֻן
אֶחָד׃ וּפְאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלוֹשָׁה
שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר
אֶחָד שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד׃ סָבִיב תָּסֵב
שְׁמֹנֶה עָשָׂר אָלֶף וְשֵׁם הָעִיר
מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃

occidentalē : benia min vna. Et cōtra terminu ab beniamin a plaga orien tali vſq; ad plagā occidē talē ſymeon vna. Et ſu per terminum ſymeonis a plaga orientali vſq; ad plagam occidentalē: iſachar vna. Et ſup ter minum iſachar a plaga orientali vſq; ad plagam maris: gad vna. Et ſup termi num gad ad plagam auſtri in meri diem. Et erit finis de thamar vſq; ad aquas cōtradictionis cadeſ: he reditas contra mare ma gnum. Hec eſt terra quam mittetis in ſortē tribubus iſrael: & he partitiones earum: ait dñs deus. Et hi egreſ ſus ciuitatis. A plaga ſeptentrionali quingentos quattuor milia mēſurabis: & por te ciuitatis nominibus tribuum iſ rael. Porte tres a ſeptentrio ne: porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioſeph vna: porta beniamī vna: porta dan vna. Et ad plagam meridianā quingentos & quattuor milia metie tis. Et porte tres: porta ſymeonis vna: porta iſachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagam occi dentalem quingentos & qttuor milia. Et porte tres. Porta gad vna; porta aſer vna: porta neptali vna. Per circuitum decē & octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

beniamin vna. τ a terminis beniamin ab βενιαμείμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμείν ἀπὸ hts q̄ ad orientem vſq; ad ea q̄ ad mare ſymeon τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν vna. τ a terminis ſymeon ab hts q̄ ad μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἀπὸ τῶν πρὸς orientem vſq; ad ea q̄ ad mare iſachar vna. τ ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσάχαρ μία. καὶ a finibus iſachar ab hts q̄ ad orientem vſq; ad ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰσάχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως ea q̄ ad mare zabulon vna. τ a fini τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλῶν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρί nibus zabulon ab hts q̄ ad orientē vſq; ad ea q̄ ων τῶν ζαβουλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν ad mare gad vna. τ a terminis gad πρὸς θάλασσαν γὰδ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων γὰδ vſq; ea q̄ ad aphricū. τ erūt finiū ei a thema ἕως τῶν πρὸς λίβα. καὶ ἔσαι τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ θαιμὰν τ aqua martboth cades hereditatis: vſq; ad ma καὶ ὕδατος μαριβώθ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα re magnū. hec terra quā tacietis in ſorte λάσσης τῆς μεγάλης. αὕτη ἡ γῆ ἣν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ tribub̄ iſrael. τ iſte diuiſiones eop τοῖς φυλαῖς ἰσραήλ. καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν dicit dñs dc̄. τ iſte exitus ciuita λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ ἔσται αἱ διεξοδοὶ τῆς πόλε tis q̄ ad aqlonē quattuor milia τ quingenti ως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ menſura. τ porte ciuitatis in nominib̄ tribuū μέτρῳ. καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως κατ' ὀνόμασιν φυλῶν iſrael: porte tres ad aqlonē. porta ru τοῦ ἰσραήλ, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν. πύλη ρουι ben vna: τ porta iuda vna. τ porta leui vna. βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία. καὶ πύλη λευὶ μία. τ q̄ ad orientem q̄ttuor milia τ q̄ ad mare καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ . φ'. καὶ πύ te tres. porta ioſeph vna: τ porta beniamin λαι τρεῖς. πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμεὶν vna: τ porta dan vna. τ q̄ ad auſtrū q̄ttuor μία, καὶ πύλη δὰν μία. καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα milia τ quīgēti meſura: porte tres. porta ſyme κισχίλιοι καὶ . φ'. μέτρῳ, πύλαι τρεῖς. πύλη συμε on vna: porta iſachar vna: τ porta zabulō vna. ὼν μία, πύλη ἰσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλῶν μία, τ q̄ ad mare q̄ttuor milia quingenti καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι meſura: porte tres. porta gad vna: τ porta μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη aſer vna. τ porta neptalim vna. circuit decē τ octo ἀσὴρ μία. καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία. κύκλωμα . ιη. milia τ nomē ciuitatis ex q̄ die χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἡμέρας fuerit exit nomē eius. ἔσται ὄνομα αὐτῆς.

Prologus.

Incipit Prologus ſancti Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielem prophetam iuxta ſeptuaginta interpretes domini ſaluatoris eccleſiæ non legũt: vtentes theodotionis editiõe. Et hoc cur acciderit: neſcio. Siue enim quia ſermo chaldaicus eſt & quibuſdam ꝓprietatibus a noſtro eloquio diſcrepat: noluerunt ſeptuaginta interpretes eaſdem linguæ lineas in tranſlatione ſeruare, ſiue ſub nomine eorũ a balio neſcio quo non ſatis chaldeã linguam ſciente editus eſt liber: ſiue aliud quid cauſæ extiterit ignorans: hoc vnum affirmare poſſum ꝙ multum a veritate diſcordet: & recto iudicio repudiatus ſit. Scilicẽt quippe Danielem maxime & Eſdram hebraicis quidem litteris ſed chaldeo ſermone conſcriptos: & vnam Hieremiæ periſcopen: ſob quoq; cũ arabica lingua plurimã habere ſocietatem. Deniq; & ego adoleſcẽtulus poſt Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius pi-
ſtrinum recluſiſſem: & multo ſudore multoq; tempore vix cepiſſem anhelantia ſtridentiaq; verba reſonare: & quaſi p cryptam ambulans tarum deſuper lumen aſpicerem impegi nouiſſime in Danielem. Et tanto tedio affectus ſum: vt deſperatione ſubita omnem laborem veterem voluerim cõtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud mihi crebrius ſua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus. Et vt verum fatear vſq; ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicum legere & intelligere q̃ ſonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis oſtenderem: quæ apud hebreos nec ſuſannæ habet hiſtoriam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconiſq; fabulas: quas nos (quia in toto orbe diſperſæ ſunt) veru antepoſito caſq; iugulante ſubiecimus: ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detruncaſſe. Audiui ego quendam de præceptoribus indecorum cũ ſuſannæ derideret hiſtoriam & a græco neſcio quo eam diceret eſſe confictam: illud opponere quod origeni quoq; africanus oppoſuit: etymologias has apo[illegible]r chymu chyſe & apo tu prynu pryſe de græco ſermone deſcendere. Cuius rei nos intelligentiam noſtris hanc poſſumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixiſſe eum ilico pereas. & a lentiſco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas, aut lentus id eſt flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud quid ad arboris nomẽ cõuenſens. Deinde tantum fuiſſe ocii tribus pueris cauillabatur: vt in camino eſtuãtis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæq; aſpiratiõnis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel ſacerdotum belis machinas deprehenſas quæ magis prudentia ſolertis viri q̃ prophetali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum diſcoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legiſſemus in toto veteri teſtamento quenq̃ ſanctorum grati uolaſſe corpore & in puncto horæ tanta terrarum ſpacia tranſiſſe. Cui cum quidam e noſtris ſatis adloquendum promptulus ezechielem adduxiſſet in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuiſſe tranſlatum: deriſit hominem: & ex ipſo uolumine demonſtrauit Ezechielem in ſpiritu ſe vidiſſe tranſpoſitum. Deniq; & apoſtolum noſtrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didiciſſet nõ fuiſſe auſum affirmare ſe raptum in corpore ſed dixiſſe ſiue in corpore ſiue extra corpus: neſcio: deus ſcit. His & talibus argumentis apochryphas in libro eccleſiæ fabulas arguebat. Super qua re lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: ſed inter eos qui hagiographa conſcripſerunt. In tres ſiquidem partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id eſt in quinq; & octo & in vndecim libros: de quo nõ eſt huius temporis differere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: teſtes ſunt methodius: euſebius: & appollinaris: qui multis verſuum milibus eius veſaniæ reſpondentes: neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Vnde obſecro vos o paula & euſtochium fundatis pro me ad dominum preces vt q̃diu in hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratum vobis: vtile eccleſiæ: dignum poſteris. Præſentium quippe iudiciis oblatrantium non ſatis moueor: qui in vtranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Trãſla. gre. lxx. cũ iter. latina.

DANIEL.

ΔΑΝΙΗΛ.

A

4. Re. 24. b.

Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακεὶμ βασιλεὺς Ἰούδα: venit nabuchodonoſor rex babyloniſ in hieruſalem: & obſidebat eam: & dedit dñs in manu eius ioachim regem iuda & partẽ vaſorũ domus dei: & aſportauit ea in terrã ſenaar domo dei ſui: & intulit in domũ theſauri dei ſui: & dixit rex aſphanez principi eunuchorũ ſuorũ: vt introduceret

Trãſla. B. Hie.

Incipit Daniel propheta. Capitulum. 1.

In anno tertio regni ioachim regis iuda venit nabuchodonoſor rex babylonis in hieruſalẽ & obſedit eam: & tradidit dominus in manu eius ioachim regem iude: & partẽ valorũ domus dei & aſportauit ea in terrã ſenaar in domũ dei ſui: & vaſa intulit in domum thezauri dei ſui. Et ait rex aſſenez principi eunuchorũ: vt introduceret

Tex. heb. Dani. j. Pũctiua. heb

Cap. j.

בִּשְׁנַת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל יְרוּשָׁלַ‍ִם וַיָּצַר עָלֶיהָ: וַיִּתֵּן
אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם
אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים
הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא

Patiua.heb.	Tex.hc.Dani.j.	Trãſl.B.Hie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן	מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן	de filiis israel & de semine regio: & de	ve filijs captiuitatis israel τ ve semine
הַפַּרְתְּמִים וְיִלְדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם	הַפַּרְתְּמִים וְיִלְדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם	tyrannorum pueros in quibus nulla eſſet	ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰχμαλωσίας ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρ
כָּל מאוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים	כָּל מאוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים	macula: decoros forma & eruditos	ματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φαρθμμεῖν παρὰ
בְּכָל חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַּעַת וּמְבִינֵי מַדָּע	בְּכָל חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַּעַת וּמְבִינֵי מַדָּע	omni sapientia: cautos ſcientia & doctos diſci	νες ᾧ μὴ ἐστ in εἰς οἷς μῶμος: τ pulchros
וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ	וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ	plina: & qui poſſent ſtare in palatio regis:	σχους οἷς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς πᾶς μῶμος, καὶ καλοὺς τῇ
וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן	וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן	vt doceret eos litras & linguã chaldeorũ. Et cõſtituit eis rex annonã per	aſpectu τ intelligentes in οἷ ſapia τ ſcientes
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת	לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת	ſingulos dies de cibis ſuis & vino vnde bibebat ipſe vt enutriti tribus	ὄψει καὶ συνιέντας ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γινώσκοντ
בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיַּיִן מִשְׁתָּיו וְלִנַּדְּלָם	בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיַּיִן מִשְׁתָּיו וְלִנַּדְּלָם	annis poſtea ſtarent	ϲιᾶν τ intelligẽtes prudẽtiã: τ ᾧ ἐστ robur
שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ	שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ	in conſpectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis iude: daniel ananias miſael & azarias. Et impoſuit eis ꝓpoſitus eunuchoꝝ	τας γνῶσιν καὶ διαϲτοουμθίους φρόνησιν, καὶ οἷς ἔστιν ἰσχὺς
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי	לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי		eis: vt ſtarẽt in domo ꝓſpectu regis: τ
יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל	יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל		αὐτοῖς, ἑϲάναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνάντιον τοῦ βασιλέως, καὶ
וְעַזַרְיָה וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים	וְעַזַרְיָה וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים	noia: daniel balthaſar: ananie: ſidrac: miſaeli: miſac: & azarie abdenago. Poſuit autẽ daniel in corde ſuo ne polluereꝰ de menſa regis: neq; de vino potꝰ eius: & rogauit eunuchoꝝ ne ꝓpoſitus ne contaminaretur. Dedit autem deus daniel gratiam & miſericordiã in cõſpectu principis eunuchoꝝ. Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dñm meum regem qui conſtituit vobis cibum & potum: qui ſi viderit vultus veſtros maciẽtiores pre ceteris adoleſcentibus coetus vris condẽnabitis caput meũ regi. Et dixit daniel ad malaſar quẽ conſtituerat princeps eunuchoru ſuper daniel ananiam miſaelem & azariã. Tenta nos ob ſecro ſeruos tuos diebus decem: & dentur nobis legumina ad veſcendũ: & aqua ad bibendũ & contemplare vultus noſtros & vultus puerorũ qui veſcuntur cibo regio: & ſicut videris: facies cum ſeruis tuis. Qui audito ſermone huiuſcemodi: tẽptauit eos diebus decem. Poſt dies aũt decẽ apparuerunt vultꝰ eoꝝ meliores	σιλέως καὶ ἐν τῷ οἴνῳ τοῦ πότου αὐτοῦ, ἠξίωσεν τὸν ꝓncipẽ eunuchoꝝ vt nõ cõtamiaret. τ dedit deus ἀρχιευνοῦχον ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τὸν daniel in miam τ miſationẽi ꝓſpectu ꝓncipis eunuchoꝝ. δανιὴλ εἰς ἔλεον καὶ οἰκτιρμὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιευνούχου. τ dixit princeps eunuchoꝝ daniell: timeo ego καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῷ δανιήλ, φοβοῦμαι ἐγὼ τὸν dñs meũ regem q cõſtituit cibũ vſm κύριόν μου τὸν βασιλέα τὸν ἐκτάξαντα τὴν βρῶσιν ὑμῶν τ potum vſm neq; videat facies vras καὶ τὴν πόσιν ὑμῶν μήποτε εἶδη τὰ πρόσωπα ὑμῶν tristes ꝓ pueros coetaneos vros: τ σκυθρωπὰ παρὰ τὰ παιδάρια τὰ συνήλια ὑμῶν, καὶ cõdemnetis caput meũ regi. τ dixit καταδικάσητε τὴν κεφαλήν μου τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν daniel ad malaſar quẽ cõſtituit ꝓncipe eunuchoꝝ ſup δανιὴλ πρὸς μολσὰρ ὃν κατέϲησεν ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐπὶ daniel τ ananiã τ azariã τ miſael: ſtenta obſecro δανιὴλ καὶ ἀνανίαν καὶ ἀζαρίαν καὶ μισαὴλ, πείρασον δὴ ſeruos tuos dies decẽ: τ dent nobis de τοὺς παῖδάς σου ἡμέρας δέκα, καὶ δότωσαν ἡμῖν ἀπὸ feminibus terre τ comedem: τ aquã ꝓbi- τῶν σπερμάτων τῆς γῆς καὶ φαγόμεθα, καὶ ὕδωρ πιό bem: τ appareant coram te vultus noſ μεθα, καὶ ὀφθήτωσαν ἐνώπιόν σου αἱ εἰδέαι ἡμῶν τ vultus puerox comedentiũ τ vultus puerox comedentiũ καὶ αἱ εἰδέαι τῶν παιδαρίων τῶν ἐσθιόντων τὴν menſam regis: τ ſicut videris fac τράπεζαν τοῦ βασιλέως, καὶ καθὼς ἐὰν ἴδῃς ποίη cũ ſeruis tuis. τ audiuit eum τ σον μετὰ τῶν παίδων σου. καὶ εἰσήκουσεν αὐτοῦ καὶ tentauit eos dies decẽ: τ poſt finem ἐπείρασεν αὐτοὺς ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ τὸ τέλος decẽ dierꝝ viſi ſunt vultꝰ eoꝝ boni τῶν δέκα ἡμερῶν ὡράθησαν αἱ εἰδέαι αὐτῶν ἀγαθαὶ καὶ
וְנֹאכְלָה הַזֵּרעִים וְנִשְׁתֶּה וְיִרְאוּ לְפָנֶיךָ	וְנֹאכְלָה הַזֵּרעִים וְנִשְׁתֶּה וְיִרְאוּ לְפָנֶיךָ		
מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים	מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים		
אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה	אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה		
עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר	עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר		
הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה וּמִקְצַת	הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה וּמִקְצַת		
יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב	יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

t fortes carnib⁹ sup oēs pueros
καὶ ἰσχυραὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ
comedētes mensam regis. t fuit ma-
ἐσθίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐφύετο μελ
lassar auferens prādiū coq t vinū po
σὰρ ἀναιρούμενος τὸ δεῖπνον αὐτῶν καὶ τὸν οἶνον τοῦ πό
cult coq. t dabat eis femina ūtuo-
ματος αὐτῶν. καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπέρματα τοῖς τέκνα
pueris. t dedit eis deus intellectū t
σιν παιδαρίοις. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ
prudētiā in oi litteratura t sapia. t daniel intel
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. καὶ δανιὴλ συ
lexit in oi visione t somnijs. t factū est post
νῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. καὶ ἐφύετο μετὰ τὸ
finē dieꝝ qs dixit rex vt introduceret ip-
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ-
os: introduxit eos princeps eunuchoꝝ i ꝓspectū na
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον να
buchodonosor: t locutus ē cū eis rex:
βουχοδονόσορ. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς,
t nō inuēti sunt ex oibus eis similes daniel t
καὶ οὐχ ηὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι δανιὴλ καὶ
ananie t misael t azarie. t steterūt i cōspectu
ἀνανίᾳ καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίᾳ· καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ
regis. t in omni verbo sapientie t scientie
βασιλέως. καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης
ꝙcūq ꝙsulti sunt ab eis rex: inuenit eos de-
ὅσα ἐζήτησεν παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, εὗρεν αὐτοὺς δε-
cuplicatos ꝑ oēs incātatores t
καπλασίονας παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς
magos exūtes in regno eius. t fuit
μάγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐφύετο
daniel vsq; ad annū pmū cyri regis.
δανιὴλ ἕως ἔτους α. κύρου τοῦ βασιλέως. Ca. 2.

IN anno secundo regni nabu-
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας ναβου-
chodonosor somniauit nabuchodonosor somniū t
χοδονόσορ ἐνυπνιάσθη ναβουχοδονόσορ ἐνύπνιον, καὶ
stupefacꝰ ē spūs eius: t somniū eius fuit ab
ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐφύετο ἀπ'
eo. t dixit rex vt vocarēt incantatores
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς
t magos t maleficos t chalde-
καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς φαρμακοὺς καὶ τοὺς χαλδαί
os: vt ānūciarēt regi somnia eius. t vene
ους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. καὶ ἦλ
rūt t steterūt in ꝓspectu regis. t dixit eis
θον καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
rex: somniaui t stupefactus ē spūs meus
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου τοῦ
vtscire somniū: t locuti sunt chaldei re-
γνῶναι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἐλάλησαν οἱ χαλδαῖοι τῷ βα
gi syriace t direꝝ: rex in secula viue.
σιλεῖ συριστὶ καὶ εἶπαν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι.
tu dic somniū seruis tuis. t cōiectura eius
σὺ εἶπον τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισίν σου. καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ
annūciabimus. t rūdit rex t dixit
ἀναγγελοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς
chaldeis: fmo a me recessit: si igit nō notū fecē
χαλδαίοις, ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. ἐὰν οὖν μὴ γνωρίσητέ
ritj mihi somniū t ꝓiectura eius: in interi
μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, εἰς ἀπώ-
tum eritis. t vom⁹ vfe diripientur. si aūt somniū
λειαν ἔσεσθε. καὶ οἱ δίκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. ἐὰν δὲ τὸ ἐνύ
um t cōiectura ei⁹ notā feceritj mihi: dona t
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ
munera t honorē multū accipietis a me. verūtū som
δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ' ἐμοῦ. πλὴν τὸ ἐνύ
nium t cōiectura eius ānūciate mihi. t rūderūt
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγείλατέ μοι. καὶ ἀπεκρίθη
secundo t direrūt: rex dicat somniū
σαν δεύτερον καὶ εἶπαν, ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον

Trāsla.B.Vie.

et corpulentiores pre
omnibus pueris
qui vescebantur cibo re
gio. Porro
malassar tollebat cibaria & vinum
potus eorum: dabatq; eis legumina.
Pueris autem his dedit
deus scientiam & disciplinam in omni
libro & sapietia: daneli autē intelligentiā omniū
visionū & somnioꝝ. Cōpletis itaq; die post qs
dixerat rex vt introduceretur.” Introduxit eos
prepositꝰ eunuchorū in cōspectu nabuchodonosor. “Cūq; eis locut⁹ fuisset rex nō sunt inuēti tales de vniuersis vt daniel
ananias misahel & azarias. Et steterūt in cōspectu regis: & oīe verbū
sapietie & intellectꝰ qd
scrutatus est ab eis rex:
inuenit in eis decuplum
sup cunctos ariolos &
magos qui erat in vniuerso regno eiꝰ. Fuit aūt
daniel vsq; ad annū primum cyri regis. 2.

IN anno secundo regni
nabuchodonosor: vidit
nabuchodonosor
somniū & cōterritus est
spūs eius: & somniū eius
fugit ab eo. “Precepit autem rex vt cōuocarētur
arioli & magi & malefici
& chaldei: vt indicarent
regi somnia sua. Qui cū
cum venissent fleterunt
corā rege: & dixit
ad eos rex. Vidi somnium: & mente confusus
ignoro” quid viderim.
Responderuntq;
chaldei regi syriace.
Rex
in sempiternū viue. Dic
somniū seruis tuis: cū
& interptationē eius in
dicabimꝰ. Et rñdens rex
ait chaldeis. Sermo recessit a me. Nisi
indicaueritis mihi somniū & cōiectura eius: peribitis vos: & domus vestre publicabuntur.
Si aūt somniū & cōiectura eius narraueritis: premia & dona & honorem
multū accipietis a me.
Somniū igitur & interpretationē eius indicate mihi. Rñderūt fdo atq; dixerunt. Rex sōniū

Tex.heb.Dani.ij. Pritina.he

וּבְרִיאֵי בָשָׂר מִן כָּל הַיְלָדִים
וְהָאֹכְלִים אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי
הַמְלַצַּר נֹשֵׂא אֶת פַּת בְּנָם וְיֵין
מִשְׁתִּיהֶם וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים׃
וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן
לָהֶם הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל
סֵפֶר וְחָכְמָה וְדָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן
וְחלמות׃ וּלְמִקְצָת הַיָּמִים אֲשֶׁר
אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהָבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר׃ וַיְדַבֵּר
אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם
כִּדְנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה
וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכָל דְּבַר חָכְמַת
בִּינָה אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ
וַיִּמְצָאֵם עֲשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל הַחַרְטֻמִּים
הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי
דָנִיֵּאל עַד שְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃
וּבַשְּׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת Cap. ij.
נְבוּכַדְנֶאצַּר חָלַם נְבוּכַדְנֶאצַּר
וְתִתְפָּעֶם רוּחוֹ וּשְׁנָתוֹ
נִהְיְתָה עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא
לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים
וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו
וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם
רוּחִי לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם׃ וַיְדַבְּרוּ
הַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא
לְעָלְמִין חֱיִי אֱמַר חֶלְמָא לְעַבְדָּיִךְ
וּפִשְׁרָא נְחַוֵּא׃ עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר
לְכַשְׂדָּאֵי מִלְּתָא מִנִּי אַזְדָּא הֵן לָא
תְּהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ כִּדְמִין
תִּתְעֲבְדוּן וּבָתֵּיכוֹן נְוָלִי תִּשְׂכוֹן׃
וְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְּנָן
וּנְבִזְבָה וִיקָר שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן
קֳדָמָי לְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַחֲוֹנִי׃
עָנוֹ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא

Pritiua.heb.	Tex.he.Dani.ij.	Trāsl.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
יֹאמַר לְעַבְדּוֹהִי וּפִשְׁרָה נְהֵחֲוֵה׃ עָנָה אֲמַר	יאמר לעבדוהי ופשרה נהחוה׃ ענה אמר	dicat seruis suis: & interptationē eius indicabim. Respondit rex & ait.	ferulis suis τ cōiecturā eius renūciabi= τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγεῖ= bim. τ respondit rex τ dixit chal λοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ Βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς χαλ deis: in veritate scio ego q̄ tps vos redimi= δαίοις, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγοράζε tis q̄ videtis q̄ discessit a me verbū. si τε κατὰ τί εἴδετε ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. ἐὰν igit somniū non renūciauerit mihi: scio q̄ verbū οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀναγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα mendax τ corruptū cōposuistis vt dicatis coram me: ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθεσθε εἰπεῖν ἐνώπιόν μου, donec tps pereat somniū meū dicite mihi: ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθη τὸ ἐνύπνιόν μου εἴπατέ μοι, τ sciam q̄ τ cōiecturā eius renūciabi= καὶ γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ tis mihi. respondērūt iterq̄ chaldei i cōspectu τέ μοι. ἀπεκρίθησαν πάλιν οἱ χαλδαῖοι ἐνώπιον τοῦ regis τ dicunt: nō est homo in βασιλέως καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς arida: q̄ possit verbū regis notū ξηρᾶς, ὅστις δυνήσηται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί= facere: q̄ nec rex magn⁹ τ princeps: verbū σαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα tale non interrogat icantatorē magū chaldeum: q̄ τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι sermo quē rex interrogat grauis: τ alius ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος nō est q̄ renūciet eum coram rege: οὐκ ἔστιν ὃς ἀναγγελεῖ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, q̄ nūl dij dñi nō est hītatio cū oi car ὅτι ἀλλ' ἢ θεοί ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρ ne. tūc rex in furore τ ira multa dixit: κός. τότε ὁ Βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ πολλῇ εἶπεν, pdere oēs sapientes babylonis. τ ἀπολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος. καὶ τὸ sententia egressa ē τ sapientes iterficiebant. τ q̄rebat δόγμα ἐξῆλθεν καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτείνοντο. καὶ ἐζήτει daniel τ amicos eius vt iterficeret. tūc dani= Δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀπολέσαι. τότε Δανιὴ el rādit cōsiliū τ sententiā arioch princi ηλ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ ἀριὼχ τῷ ἀρχιμα= cōq̄ regis: q̄ egress⁹ est vt iterficeret sapientes γείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς babylonis: τ interrogabat eū dicens: princeps Βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ λέγων, ἄρχων regis: p q̄ egressa est sententia ipius τοῦ βασιλέως, πρὸς τίνος ἐξῆλθεν ἡ γνώμη ἡ ἀπαιδὴς hec a facie regis? notū fecit āt ver αὕτη ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισεν δὲ τὸ ῥῆ bū arioch daniel: τ daniel ingress⁹ ē τ roga μα ἀριὼχ τῷ Δανιήλ, καὶ Δανιὴλ εἰσῆλθεν καὶ ἠξίω unt regem vt tps daret sibi: τ σεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῷ αὐτῷ, καὶ τὴν cōiecturā eius ānunciaret regi. τ ingress⁹ σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσῆλ el daniel in domū suam: τ ananie τ θεν Δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἀναγίᾳ καὶ misael τ azarie amicis suis ver= τῷ μισαὴλ καὶ τῷ Ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆ bū notū fecit τ miserationes q̄rebāt a deo μα ἐγνώρισεν καὶ οἰκτιρμοὺς ἐζήτουν παρὰ τοῦ θεοῦ cell sup mysterio hoc: vt non τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅπως ἂν μὴ perirent daniel τ amici eius cū reli= ἀπόλωνται Δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπι quis sapiētib⁹ babylonis. tunc daniell in visione loίπων σοφῶν Βαβυλῶνος. τότε Δανιὴλ ἐν ὁράματι

אֲמַר	יֹאמַר לְעַבְדּוֹהִי וּפִשְׁרָה נְהֵחֲוֵה׃ עָנָה אֲמַר	dicat seruis suis: & interptationē eius indicabim. Respondit rex & ait.	
יְצַב	מַלְכָּא וְאָמַר מִן יְצִיב יְדַע אֲנָה דִּי	Certe nouit tempus redimitis:	
	עִדָּנָא אַתּוּן זְבִנִין כָּל קֳבֵל דִּי	scientes q̄ recesserit a me sermo. Si ergo	
חֲזִיתוֹן דִּי אָזְדָא מִנִּי מִלְּתָא הֵן יַצִּיבָה	חזיתון די אזדא מני מלתא הן יציבה	somniū non indicaueri tis mihi: vna est de	
הִלְמָא לָא תְהוֹדְעִנָּנִי הַדָּה הִיא	הלמא לא תהודעינני הדה היא	vobis sentētia q̄ interp̄=	
דָּתְכוֹן וּמִלָּה כִּדְבָה וְשִׁחִיתָה	דתכון ומלה כדבה ושחיתה	tationē quoq̄ fallacē &	
הַזְמַנְתּוּן לְמֵאמַר קֳדָמַי עַד דִּי עִדָּנָא	הזמנתון למאמר קדמי עד די עדנא	deceptione plenā cōpo=	
יִשְׁתַּנֵּא לְהֵן חֶלְמָא אֲמָרוּ לִי וְאִנְדַּע	ישתנא להן חלמא אמרו לי ואנדע	fueritis: vt loq̄mini mihi	
דִּי כְּשׁוֹרָה תְּהַחֲוֻנַנִי עֲנוֹ כַשְׂדָּיֵא	די כשורה תהחוונני ענו כשדיא	donec tēpus p̄transeat.	
קֳדָם מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא אִיתַי אֱנָשׁ	קדם מלכא ואמרין לא איתי אנש	Sōnū itaq̄ dicite mihi	
עַל יְבַשְׁתָּא דִּי מַלְכָּא יוּכַל	על יבשתא די מלכא יוכל	vt sciā q̄ interp̄tationē	
לְהַחֲוָיָה כָּל קְבַל דִּי כָל מַלְכִּן רַב	להחויה כל קבל די כל מלכן רב	quoq̄ ei⁹ verā loq̄mini.	
וְשַׁלִּיט מִלָּה כְּדְנָה לָא שְׁאֵל לְכָל	ושליט מלה כדנה לא שאל לכל	Rūdentes ergo chaldei	
חַרְטֻם וְאָשַׁף וְכַשְׂדִּי וּמַלְכָּא דִּי	חרטם ואשף וכשדי ומלכא די	corā rege dixerūt. Non	
מַלְכָּא שְׁאֵל יַקִּירָה וְאַחֲרָן לָא	מלכא שאל יקירה ואחרן לא	est homo super terrā qui	
אִיתַי דִּי יְהַחֲוֵהּ קֳדָם מַלְכָּא לָהֵן	איתי די יהחוה קדם מלכא להן	sermonē tuū rex possit	
אֱלָהִין דִּי מְדָרְהוֹן עִם בִּשְׂרָא לָא	אלהין די מדרהון עם בשרא לא	implere: sed neq̄ regū	
אִיתוֹהִי כָּל קְבֵל דְּנָה מַלְכָּא בְּנַס	איתוהי כל קבל דנה מלכא בנס	quisq̄ magnus & potens verbū huius=	
וְקֶצֶף שַׂגִּיא וְאָמַר לְהוֹבָדָה לְכָל	וקצף שגיא ואמר להובדה לכל	cemodi sciscitatur ab oī	
חַכִּימֵי בָבֶל וְיִדְתָא נִפְּקַת וְחַכִּימַיָּא	חכימי בבל וידתא נפקת וחכימיא	ariolo & mago & chal=	
מִתְקַטְּלִין וּבָעוּ דָנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי	מתקטלין ובעו דניאל וחברוהי	deo. Sermo enim quē tu	
לְהִתְקַטָּלָה וּבֵאדַיִן דָּנִיֵּאל הֲתִיב	להתקטלה ובאדין דניאל התיב	queris rex grauis est: nec	
עֲטָא וּטְעֵם לְאַרְיוֹךְ רַב טַבָּחַיָּא דִּי	עטא וטעם לאריוך רב טבחיא די	repietur qui q̄ indicet	
מַלְכָּא דִּי נְפַק לְקַטָּלָא לְחַכִּימֵי	מלכא די נפק לקטלא לחכימי	illum in cōspectu regis:	
בָבֶל עָנָה וְאָמַר לְאַרְיוֹךְ שַׁלִּיטָא	בבל ענה ואמר לאריוך שליטא	exceptis dis quorū nō	
דִּי מַלְכָּא עַל מָה דָתָא מְרָחֲצָפָה	די מלכא על מה דתא מרחצפה	est cum hoibus cōuersa=	
מִן קֳדָם מַלְכָּא אֱדַיִן מִלְּתָא הוֹדַע	מן קדם מלכא אדין מלתא הודע	tio. Quo audito rex in	
אַרְיוֹךְ לְדָנִיֵּאל וְדָנִיֵּאל עַל וּבָעָה	אריוך לדניאל ודניאל על ובעה	furore & ira magna p̄cepit	
מִן מַלְכָּא דִּי זִמְנִן יִתֶּן לָה וּפִשְׁרָא	מן מלכא די זמנן יתן לה ופשרא	vt perirent omnes sa=	
לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא אֱדַיִן דָּנִיֵּאל	להחויה למלכא אדין דניאל	pientes babylonis. Et	
לְבַיְתֵהּ אֲזַל וְלַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל	לביתה אזל ולחנניה מישאל	egressa sententia sapiē	
וְעַזַרְיָה חַבְרוֹהִי מִלְּתָא הוֹדַע׃	ועזריה חברוהי מלתא הודע׃	tes interficiebātur: q̄re=	
וְרַחֲמִין לְמִבְעָא מִן קֳדָם אֱלָהּ שְׁמַיָּא	ורחמין למבעא מן קדם אלה שמיא	batur q̄ daniel & socii ei⁹	
עַל רָזָא דְנָה דִּי לָא יְהוֹבְדוּן	על רזא דנה די לא יהובדון	vt perirēt. Tunc daniel	
דָּנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי עִם שְׁאָר חַכִּימֵי	דניאל וחברוהי עם שאר חכימי	requisiuit de cōsilio	
בָבֶל אֱדַיִן לְדָנִיֵּאל בְּחָזְוָא דִּי	בבל אדין לדניאל בחזוא די	lege atq̄ sententia ab ari=	
חָזֵה	חזה	och principe militie regis: qui egressus fue=	
		rat ad interficiēdos sapiē	
		tes babylonis. Et inter	
		rogauit eum qui a rege	
		potestatē accepat. Quā	
		ob causam tam crudelis	
		sententia a facie regis	
		esset egressa. Cum ergo	
		rem idicasset arioch da	
		niel: daniel ingressus ro	
		gauit regem vt tēpus da	
		ret sibi ad solutionem	
		indicandam regi. Et in	
		gressus est domum suam: ananieq̄	
		& misaeli & azarie	
		sociis suis indi	
		cauit negocium: vt	
		q̄rerēt misericordiā	
		a facie dei celi super	
		sacramento isto: &	
		non perirent	
		daniel & socii eius: cū	
		ceteris sapientibus	
		babylonis. Tunc daniell	
		mysteriū per visionem	

Trāsla.grec.lxx.cū iter.latina.

noctis mysterū reuelatū est. τ benedixit deū
νυκτὸς τὸ μυστήριον ὡς ἀπεκαλύφθη· καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν
celi daniel. τ dixit: sit nomē dei be
τοῦ οὐρανοῦ Δανιήλ· καὶ εἶπεν, ἔστω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ
nedictū a seculo τ vsq; in seculū: q
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ
sapia τ intellectus τ fortitudo eius est τ ipe
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν καὶ αὐτὸς
mutat tpa τ annos. cōstituit reges τ trās
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ με
fert: dans sapiam sapiētib⁹ τ prudentiā: sci
θιστᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν, τοῖς εἰ
entib⁹ intellectū. ipe reuelat pfunda τ abscon
δόσιν σύνεσιν· αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
dita sciens q̄ in tenebris: τ lumen cū eo
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
est. tibi deꝰ pres meoꝝ cōfiteor τ lau
ἐστιν· σοί ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
do: q; sapiam τ virtutē vedisti mihi. τ nota fecisti
νῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι· καὶ ἐγνώρισάς
mihi q̄ rogauī a te. τ verbū regis
μοι ἃ ἠξιώσαμέν σου. καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέ
notū fecisti mihi. τ venit daniel ad arioch quē cō
ως ἐγνώρισάς μοι· καὶ ἦλθεν Δανιὴλ πρὸς Ἀριώχ ὃν κα
stituit rex vt perderet sapientes babylo:
τέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶ
nis τ dixit ei: sapientes babylonis ne per
νος καὶ εἶπεν αὐτῷ, τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος μὴ ἀπο
das: introduc me cōspectū regis: τ
λέσῃς, εἰσάγαγε δέ με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
cōfitebor regi annūciabo. tunc arioch in
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀνήγγελε. τότε Ἀριὼχ ἐν
festinatiōe introduxit daniel cōspectu regis
σπουδῇ εἰσήγαγεν τὸν Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
τ dixit ei: inuent vir ex filijs capti
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχ=
uitatis tudee: qui cōfitebit regi
μαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
annūciabit. τ rīdit rex τ dixit
λεῖ ἀναγγελεῖ. καὶ ἐπιγελάσας ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῷ
danieli cui⁹ nomē baltasar. ti potes mihi rensi
Δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα Βαλτασάρ· εἰ δύνασαί μοι ἀνα
dare somniū qd̄ vidi τ cōfessurā eius: τ
γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ
respondit danīel cora rege τ ait:
ἀπεκρίθη Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν,
mysteriū qd̄ rex interrogat: non est sapiētū
τὸ μυστήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν
magoꝝ icantatoꝝ aruspicū annūciare regi:
μάγων ἐπῳδῶν γαζαρηνῶν ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
sed est deꝰ in celo reuelans mysteria. τ
ἀλλ' ἔστιν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυστήρια. καὶ
nota fecit regi nabuchodonosor q̄ opz
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
fieri i nouissimis diebus. somniū tuū τ
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ
visiones capitis tui in cubili tuo
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
hoc est. tu rex cogitationes tue in cu=
τό ἐστιν. σὺ βασιλεῦ οἱ διαλογισμοί σου ἐπὶ τῆς κοί
bili tuo ascenderūt: qd̄ opz fieri post hec:
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
τ reuelans mysteria nota fecit tibi q̄ opz
καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι· ἃ δεῖ
fieri. τ mihi nō
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ

Trāsla.B.Hie.

ꝯnocteꝯ reuelatum est. Et
benedixitꝫ danielꝫ deū
ꝯdeū ꝯcelꝯ: & ꝯlocutus ꝯait.
ꝯSitꝯ nomenꝯ deiꝯ benedi=
ctum ꝯa
ꝯseculoꝯ & vsq; inꝯ seculū:
ꝯquiaꝯ sapientia
ꝫ& fortitudoꝫ eiusꝫ suntꝫ
ꝫ& ipseꝫ mutat
ꝫtēporaꝫ & etates. ꝫTransfe=
rtꝫ regna
ꝯatq; constituit: ꝯdatꝯ sa=
pientiam
ꝯsapiētibus: ꝯ & scientiam
ꝯintelligentibꝯ disciplinā.
ꝯIpseꝯ reuelatꝯ pfunda ꝯ&
abscondita: & ꝯnouit
ꝯin tenebris cōstituta: ꝯ&
luxꝯ cum eoꝯ est.
ꝯTibiꝯ deusꝯ patrū nostro
rūꝯ cōfiteor: teq; ꝯlaudo:
ꝯquiaꝯ sapientiāꝯ & fortitu
dinemꝯ dedisti
ꝯmihi: ꝯ& nuncꝯ ostendisti
mihiꝯ queꝯ rogauimusꝯ te:
ꝯquia ꝯsermonem ꝯ regis
ꝯaperuisti nobis. ꝯPost
ꝯhecꝯ danielꝯ ingressusꝯ ad
ꝯarioch ꝯquē ꝯcōstituerat
ꝯrexꝯ vt perderetꝯ sapien=
tesꝯ babylonis:
ꝯsicꝯ eiꝯ locutus est. ꝯ Sapiē
tesꝯ babylonisꝯ ne
ꝯperdas. ꝯIntroduc meꝯ in
cōspectuꝯ regis: ꝯ& solutio
nemꝯ regiꝯ narrabo. ꝯTūc
ꝯariochꝯ
ꝯfestinusꝯ introduxitꝯ da=
nielemꝯ ad
ꝯregem: ꝯ& ꝯdixitꝯ eiꝯ. ꝯIn=
uenꝯ
ꝯhominēꝯ de filusꝯ transmi
grationisꝯ judeꝯ qui
ꝯsolutionemꝯ regiꝯ annun
ciet. ꝯRespondit ꝯrex
ꝯ& dixitꝯ danieli ꝯ cuius
nomen eratꝯ balthasar.
ꝯPutas ne vereꝯ potes
ꝯmihi indicareꝯ somnium
ꝯqd̄ viditꝯ: ꝯ& interpretatio
nē ciusꝯ: Etꝯ rīdensꝯ danielꝯ
ꝯcoraꝯ regeꝯ ait. ꝯ Mysteriū
ꝯquodꝯ rexꝯ interrogat
ꝯsapientesꝯ magi & ꝯarioli
& ꝯaruspices
ꝯnequeūtꝯ indicareꝯ regi:
ꝯsedꝯ est
ꝯdeusꝯ in celoꝯ reuelāsꝯ my
steria qui ꝯ indicauit tibi
ꝯrexꝯ nabuchodonosorꝯ q̄
ꝯventura sunt
ꝯin nouissimisꝯ tēporibus.
ꝯSōnū tuūꝯ & visionesꝯ ca
pitis tuiꝯ inꝯ cubili tuoꝯ hu
iusmodi ꝯsunt. ꝯ Tuꝯ rex
ꝯcogitare cepistiꝯ inꝯ stra=
tu tuoꝯ quid
ꝯesset futurumꝯ postꝯ hec:
ꝯ& qui reuelatꝯ mysteria
ꝯostendit tibiꝯ queꝯ ventu
ra sunt. ꝯMihi quoq;

Tex.heb.Dani.ij. Pūtua.hel

לֵילְיָא רָזָא גְלִי אֱדַיִן דָּנִיֵּאל בְּרֵךְ
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא עָנָה וְאָמַר
לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן
עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא
וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא וְהוּא מְהַשְׁנֵא
עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא מְהַעְדֵּה מַלְכִין
וּמְהָקֵים מַלְכִין יְהַב חָכְמְתָא
לְחַכִּימִין וּמַנְדְּעָא לְיָדְעֵי בִינָה
הוּא גְלָא עַמִּיקָתָא וּטְמִירָתָא יָדַע
מָה בַּחְשׁוֹכָא וּנְהוֹרָה עִמֵּהּ שְׁרָא
לָךְ אֱלָהּ אֲבָהָתִי מְהוֹדֵא וּמְשַׁבַּח
אֲנָה דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא יְהַבְתְּ
לִי וְכֶעַן הוֹדַעְתַּנִי דִּי בְעֵינָא מִנָּךְ
דִּי מִלַּת מַלְכָּא הוֹדַעְתָּנָא כָּל קֳבֵל
דְּנָה דָּנִיֵּאל עַל אַרְיוֹךְ דִּי מַנִּי
לְהָבְדָה לְחַכִּימֵי בָבֶל אֲזַל
וְכֵן אֲמַר לֵהּ לְחַכִּימֵי בָבֶל אַל
תְּהוֹבֵד הַעֲלֵנִי קֳדָם מַלְכָּא וּפִשְׁרָא
לְמַלְכָּא אַחֲוֵא אֱדַיִן אַרְיוֹךְ
בְּהִתְבְּהָלָה הַנְעֵל לְדָנִיֵּאל קֳדָם
מַלְכָּא וְכֵן אֲמַר לֵהּ לְחַבְרַי דִּי הַשְׁכַּחַת
גֶּבֶר דִּי מִבְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד דִּי
פִשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעִנָּה מַלְכָּא
וְאָמַר לְדָנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר
הַאִיתַיִךְ כְּהַל לְהוֹדָעוּתַנִי חֶלְמָא
דִּי חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ עָנָה דָנִיֵּאל קֳדָם
מַלְכָּא וְאָמַר רָזָא דִּי מַלְכָּא שְׁאֵל
לָא חַכִּימִין אָשְׁפִּין חַרְטֻמִּין גְּזָרִין
יָכְלִין לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא נְדָם אִיתַי
אֱלָהּ בִּשְׁמַיָּא גְּלָא רָזִין וְהוֹדַע
לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מָה דִּי לֶהֱוֵא
בַּאֲחֲרִית יוֹמַיָּא חֶלְמָךְ וְחֶזְוֵי רֵאשָׁךְ
עַל מִשְׁכְּבָךְ הָנָה הוּא אַנְתָּה מַלְכָּא
רַעְיוֹנָיךְ עַל מִשְׁכְּבָךְ סְלִיקוּ מָה דִּי
לֶהֱוֵא אַחֲרֵי דְנָה וְגָלֵא רָזַיָּא
הוֹדְעָךְ מָה דִּי לֶהֱוֵא וַאֲנָה לָא

Pătua.heb.	Tex.be.Dani.ij.	Trăſl.B.Vie.	Trăſl.Gre.lex.cũ interp.latina
חָיֵה׃ בַּחָכְמָה דִּי אִיתַי בִּי מִן כָּל חַיַּיָא רָזָא		in ſapientia q̃ eſt in me plus q̃ in cũctis viuẽtib⁹: ſacramentum hoc reuelatum eſt: ſed vt	in ſapia erãte in me p̃ter oẽs viuẽtes ἐν σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
נָלֵה׃ דְנָה נְגְלִי לִי לָהֵן עַל דִּבְרַת דִּי		interp̃tatio regi manifeſta fieret: & cogitationes mentis tue ſcires. Tu rex videbas:	myſteriũ hoc reuelatum ẽ: ſed ideo vt cõtectura regi manifeſtaret: vt cogitatio
יְדַע׃ פְּשַׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעוּן וְרַעְיוֹנֵי			μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ τὴν
יְדַע׃ לִבָּךְ תִּנְדַּע וְאַנְתָּה מַלְכָּא חֲזֵה			σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ
יְהֵוֵה׃ הֲוֵית וְאִלּוּ צְלֵם חַד שַׂגִּיא צַלְמָא			μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
דְּכֵן רַב וְזִיוֵהּ יַתִּיר קָאֵם לְקָבְלָךְ וְחֵזְוֵהּ			ecce imago vna multa: imago illa magna. τ fa
יָתֵר קָיֵם׃			ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ ἀρσ
דְּחִיל הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁהּ דִּי דְהַב טָב חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף			cies ei⁹ eleuata ſtans a facie tua: τ
טוּב חָדָה׃			σοφὶς αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ
מְעוֹהִי וְיַרְכָתֵהּ דִּי נְחָשׁ׃ שָׁקוֹהִי			inſio eius terribilis. imago eiꝰ caput auri pu
עֲשָׂה שׁוּף׃			ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα
דִּי פַּרְזֶל רַגְלוֹהִי מִנְהוֹן דִּי פַרְזֶל			ri: man⁹ τ pectus τ brachia eius argẽ
מִן׃ וּמִנְהוֹן דִּי חַסַף׃ חֲזֵה הֲוֵית עַד דִּי			θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ
הִתְנְזֶרֶת אֶבֶן דִּי לָא בִידִין וּמְחַת צֶלֶם			tea venter τ femora erea: tibie ferree:
עַל רַגְלוֹהִי דִּי פַרְזְלָא וְחַסְפָּא וְנָהַשָׁא כַּסְפָּא			ροῦ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, αἱ κνῆμαι σιδηραῖ, οἱ
וְדַהֲבָא וְהָווּ כְעוּר מִן אִדְרֵי קַיִט			pedes pars q̃dẽ q̃dã ferrea pars ãt q̃dã fictilis: vide
וּנְשָׂאָה רוּחָא וְכָל אֲתַר לָא			πόδες μέρος μέν τι σιδηροῦν μέρος δέ τι ὀστράκινον, ἐθεώ
הִשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי מְחַת			bas donec abſciſus ẽ lapis ex mõte ſine manib⁹. τ pen
צֶלְמָא הֲוָת לְטוּר רַב וּמְלֵאת כָּל			ρεῖς ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν· καὶ ἐπά
אַרְעָא׃ דְנָה חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר			ſit imagini ſup pedes ferreos τ ficti
קֳדָמָךְ׃			ταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστρα
			les τ cõminuit eos oino. tunc pariter
			κίνους καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰσάπαξ. τότε ἐλεπτύνθη
			ſũt omnino teſta ferrũ eo argentũ
			σαν εἰσάπαξ τὸ ὄστρακον ὁ σίδηρος ὁ χαλκὸς ὁ ἄργυρος ὁ
			aurũ: τ facta ſunt quaſi puluis ab area eſtiua
			χρυσός, καὶ ἐθρύοντο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωος θερινῆς
			τ extulit ea multitudo venti: τ locus
			καὶ ἐξῆρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
			nõ ẽ inuẽt⁹ illis. τ lapis q̃ percuſſit imagine⁹ facta ẽ
			οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς· καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα ἐθρύβη
			in mõte magnũ: a impleuit oẽm terã: hoc eſt
			εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτό ἐστιν τὸ
			ſomniũ τ cõtectura eius dicem⁹ coram
			ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
			rege. tu rex rex regum: cui
			βασιλέως· σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς βασιλέων, ᾧ
			deus celi regnũ forte τ validum τ glo
			ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ἔντι
			ſum dedit in oi loco in q̃ habitant filii
			μον ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
			hoim beſtieq; agri τ volatilia celi dedit in
			ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
			manu tua τ cõſtituit te dñm oim. tu es
			τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων· σὺ εἶ ἡ
			caput aureum: τ poſt te ſurget regnum
			κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
			aliud min⁹ te q̃ eſt argentũ. τ regnũ tertiũ q̃
			ἑτέρα ἥττων σου ἡ ἐστιν ὁ ἄργυρος· καὶ βασιλεία τρίτη ἡ
			eſt ea q̃ dñabit omni terre. τ regnũ quar
			ἐστιν ὁ χαλκὸς ἡ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς· καὶ βασιλεία τε
			tum erit fortius q̃ ferrum. quẽadmodũ ferrũ
			τάρτη ἔσται ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος· ὃν τρόπον ὁ σίδηρος
			cõminuit τ domat oia: ſic cõminuet τ do
			λεπτύνει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λεπτυνεῖ καὶ δα
			mabit. τ q̃ vidiſti pedes τ digitos:
			μάσει. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
			partez q̃dẽ q̃dã teſtea partẽ ãt q̃dã ferream regnũ di
			μέρος μέν τι ὀστράκινον μέρος δέ τι σιδηροῦν βασιλεία δι
			uiſum erit τ a radice ferrea erit in eo
			ηρημένη ἔσται καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐ
			quẽadmodũ vidiſti ferrum mixtum teſte:
			τῇ ὃν τρόπον εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρά
			τ digiti pedũ pars q̃dẽ q̃dã ferrea:
			κῳ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
			pars ãt q̃dã teſtea pars q̃dã regni erit for
			μέρος δέ τι ὀστράκινον μέρος τι τῆσ βασιλείας ἔσαι ἰσχυ
			tis τ ex ea erit cõtritum.
			ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσαι συντριβόμενον.

qz vidiſti ferrum mixtum teſte: cōmixt
ὅτι εἶδες γὰρ σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμ
ernnt in femine hoim: ꝛ nō erunt
γεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: ſicut ferrū nō
προσκολλώμενα οὕτως μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miſcetur cum teſta. ꝛ in diebus
ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum illoꝝ ſuſcitabit deus celi regnū
βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι=
quod in eternū nō corrumpetur: ꝛ re=
λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βα
gnum eius pplo alteri nō relinquetur. cōminuet
σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται. λεπτυνεῖ
ꝛ ventilabit oīa regna: ꝛ hoc ſuſci=
καὶ ἀπομάξει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴ ἀναστή=
tabit in eternū. quēadmodū vidiſti qz de mōte
σεται εἰς τοὺς αἰῶνας· ἐν τρόπον εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abſciſ⁹ ē lapis ſine manib⁹: ꝛ cōminuit teſtam
ἐτμήθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον τὸν
ferrum ea argētū auꝝ: de⁹ magn⁹
σίδηρον τὸν χαλκοῦν τὸν ἄργυρον τὸν χρυσὸν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̄ oꝑz fieri poſt hec. ꝛ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ
verum formiſi ꝛ fidelis cōiectura eius. hic
ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ· τό=
rex nabuchodonoſor ceccidit in faciem
τε ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
ꝛ danielē adorauit: ꝛ munera ꝛ odo=
που καὶ τῷ δανιὴλ προσεκύνησεν, καὶ μάννα καὶ ἐυω=
res dīxit libare ei. ꝛ reſpondēs rex vi
δίας εἶπεν σπεῖσαι αὐτῷ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
pit danieł: in veritate de⁹ vr ipe eſt de⁹
πεν τῷ δανιήλ, ἐπ' ἀληθείας, ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστιν θεὸς
deoꝝ ꝛ dns dnoꝝ ꝛ rex regum:
θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
ꝛ reuelans mylteria: qz potuiſti reuelare
καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἠδυνήθης ἀποκαλύ=
myſteriū hoc. ꝛ magnificauit rex
ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο· καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
danieł: ꝛ dona magna ꝛ multa dedit ei:
τὸν δανιήλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
ꝛ conſtituit eū ſup oi ~ regione baby=
τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας βαβυ=
lonis ꝛ principem ſatrapaꝝ ſūp oēs ſapiētes
λῶνος καὶ ἄρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
babylonis. ꝛ danieł poſtulauit a re=
τῆς βαβυλῶνος· καὶ δανιὴλ ἠτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: ꝛ cōſtituit ſup opa regiōis baby
σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας βα=
lonis ſidrach miſac abdenago. ꝛ danieł erat
βυλῶνος τὸν σεδράχ μισὰκ ἀβδεναγῶ· καὶ δανιὴλ ἦν
in atrio regis.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. Ca. 3.

A Nabuchodonoſor rex fecit imaginē
Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
aureā altitudo ei⁹ cubitoꝝ ſexagita: latitudo eius
χρυσῆν· ὕψος αὐτῆς πηχέων ἑξήκοντα, ἔυρος αὐτῆς
cubitoꝝ ſex. ꝛ ſtatuit eam in campo dura
πηχέων ἓξ· καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ δεωρᾶ ꝏꝏ

ꝏꝏꝏ

Pītiua.heb. Ter.heb.Dani.iij. Trāsla.B.Hie. Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.

Pītiua.heb.	Ter.heb.Dani.iij.	Trāsla.B.Hie.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.
	[q] נְּמְדִינַת בָּבֶל׃ [r] וּנְבוּכַדְנֶצַּר [s] מַלְכָּא	[q]puincie[r]babylonif.Itaq̄ [s]nabuchodonosor [t] rex	in regione babylonis. τ misit vt cōgregarēt ἐν χώρᾳ Βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν
[t] שְׁלַח [u] לְמִכְנַשׁ [v] לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	[u]miſit [v]ad congregandos [v]fatrapas	cōſules τ magiſtratꝰ τ toparchas du= τοὺς ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγου=
[w] סִגְנַיָּא וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדָבְרַיָּא [x] פַּחֲה	[w]magiſtratus [x]& iudices : [y]duces &[z]tyrānos & [a]prefectos:[b]oñeſq̄[c]prin=	ces τ tyrannos τ q̄ ſub ptātibus: τ omnes μένους καὶ τυράννους καὶ τοὺς ὑπ' ἐξουσίαν, καὶ πάντας
[y] דְּתַבְרַיָּא [z] תִּפְתָּיֵא [a] וְכֹל [b] שִׁלְטֹנֵי	cipes [b]regionū[c]vt conuenirent [d]ad dedicationem [e]ſtatue	pncipes regionū: vt conuenirēt ad dedicationē τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἐγκαίνια
[c] מְדִינָתָא [d] לְמֵתָא [e] לַחֲנֻכַּת [f] צַלְמָא [g] אֲתָה	[m]quam [n] erexerat[o] nabu= chodonosor [p] rex.[q] Tunc	imaginis quā ſtatuit nabuchodonosor rex. τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.
[h] דִּי [i] הֲקֵים [j] נְבוּכַדְנֶצַּר [k] מַלְכָּא׃ [l] בֵּאדַיִן	[r]congregati ſunt [s]cōſules [t]fatrape	τ congregati ſunt cōſules toparche magiſtratꝰ duces
[m] מִתְכַּנְּשִׁין [n] אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא [o] סִגְנַיָּא	[u]magiſtratus [v]& iudices:[w]duces:&[x] tyrā= ni:&[y]optimates: [z]qui erant in poteſtatibus	καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμε=
[p] וּפַחֲוָתָא [q] אֲדַרְגָּזְרַיָּא [r] גְּדָבְרַיָּא [s] דְּתַבְרַיָּא	cōſtituti:[a]& vniuerſi[b]prin= cipes[c]regionū vt cōueni= rēt[d]ad dedicationē[e] ſtatue	tyranni magni in ptātibus: τ οἱς ἡγ= οἱ τύραννοι μεγάλοι ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντες οἱ ἄρχ=
[t] תִּפְתָּיֵא [u] וְכֹל [v] שִׁלְטֹנֵי [w] מְדִינָתָא	[f]quā[g]erexerat[h] nabucho= donosor[i]rex.[j] Stabāt aūt	cipes regionū ad dedicationē imaginis q̄m χοντες τῶν χωρῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἧς
[x] לְחֲנֻכַּת [y] צַלְמָא [z] דִּי [a] הֲקֵים [b] נְבוּכַדְנֶצַּר [c] מַלְכָּא	[k]in cōſpectu [l] ſtatue[m]quā [n]poſuerat[o]nabuchodono= ſor rex:[p] & preco[q]clama= bat[r]valenter . [s] Vobis[t]dī=	ſtatuit nabuchodonosor rex. τ ſtabant ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ εἱστήκεισαν
[d] וְקָאֲמִין [e] לְקֳבֵל [f] צַלְמָא	[u]populis:[v]tribubus:[w]& lin= guis.[x]in hora[y]qua[z]audie= ritis[a]fomtū[b]tube &[c]fiſtule	i cōſpectu imaginis q̄m ſtatuit nabuchodonosor. τ ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ
[g] דִּי [h] הֲקֵים [i] נְבוּכַדְנֶצַּר [j] מַלְכָּא׃ [k] וְכָרוֹזָא [l] קָרָא	&[d]cythare & [e]ſambuce & [f]pſalterij & [g]ſymphonie [h]& vniuerſi [i]generis[k]muſicorum:[l]ca=	pco clamabat i fortitudie:vobis dicit gētes ppli tribus κήρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύϊ, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ
[m] לְכֹן [n] אֲמַרִין [o] עַמְמַיָּא [p] אֻמַיָּא	dentes[m]adorate [n]ſtatuam[o]auream[p]quā[q]cō= ſtituit [r] nabuchodonosor	lingue: q̄cūq̄ hora audieritis vocē tube. γλῶσαι, ἣ ἂν ὥρα ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.
[q] דִּי [r] כָּל [s] קָל [t] קַרְנָא [u] מַשְׁרוֹקִיתָא [v] קֵיתָרוֹס	[r]rex.[s]Si quis aūt[t]nó[u]pro= ſtratus[v]adorauerit: [w]eadem hora[x]mittetur[y]in	fiſtule q̄ τ cithare ſambuce q̄ τ pſalte= σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτη=
[w] סַבְּכָא [x] פְּסַנְתֵּרִין [y] סוּמְפֹנְיָא [z] וְכֹל	[z]formacem[a]ignis [b]ardentis.[c] Poſt[d] hec igi= tur[e]ſtatim [f]vt[g]audierunt[h]omnes[i]po=	rij τ ſymphonie τ oīs generis muſicoꝝ: ca= ρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤχους μουσικῶν, πί=
[a] זְנֵי [b] זְמָרָא [c] תִּפְלִין [d] וְסַנְטְרִין	pulí[k]ſonitum[l]tube: [m]fiſtule &[n] cithare :[o] ſam= buce & [p]pſalterij: ſymphonie[q] &	dentes adorate imaginē auream quā ſtatuit na= πίπτοντες προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣ ἔστησεν να=
[e] כָּל [f] זְנֵי [g] זְמָרָא [h] נְפִלִין [i] כָּל	oīs[r]generis[s]muſicorū[t]ca= dentes[u]oñes[v]populi:[w]tri= bus[x]& ligue [y]adorauerūt	buchodonosor rex. τ q̄ nō cadens βουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ ὃς ἂν μὴ πεσὼν
[j] עַמְמַיָּא [k] אֻמַיָּא [l] וְלִשָּׁנַיָּא [m] וְסַנְדַּרְיָן	[z]ſtatuā[a]aureā[b]quā[c]conſti= tuerat[d]nabuchodonosor [e]rex.[f]Statimq̄[g]in ipſo[h]tē= pore[i]accendentes [j]viri[k]chaldei[l] accuſauerūt	adorauerit: cadē hora immittetur in fornacē προσκυνήσῃ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον
[n] לְצֶלֶם [o] דַּהֲבָא [p] דִּי [q] הֲקֵים [r] נְבוּכַדְנֶצַּר [s] מַלְכָּא׃	[m]iudeos:[n]dixerūtq̄[o]nabu= chodonosor [p]regi.[q]Rex[r]in eternum[s]vi= ue.[t] Tu [u]rex[v] poſuiſti[w] decretum:	ignis ardentē. τ factū eſt q̄n audierūt τοῦ πυρὸς τὴν καμινον· καὶ ἐγένετο ὅτε ἤκουσαν
[t] כָּל [u] דִּי [v] יִשְׁמַע [w] קַל [x] קַרְנָא [y] מַשְׁרוֹקִיתָא	[x]quí[y]audierit[z]ſonitum[a]tu= be[b]fiſtule & [c]cithare: [d]ſambuce & [e]pſalterii [f]& ſymphonie:	ppli voce tube fiſtule q̄ τ οἱ λαοὶ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος σύριγγός τε καὶ
[z] קֵיתָרוֹס [a] סַבְּכָא [b] פְּסַנְתֵּרִין [c] וְסוּמְפֹנְיָא	[g]& vniuerſi[h]generis[i]muſi= corū[j]pſternat ſe :[k]& ado= ret[l] ſtatuā[m]aureā.[n] Sí quis	cithare ſambuce q̄ τ pſalterij τ oīs φαλτηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤχους μουσι=
[d] כָּל [e] זְנֵי [f] זְמָרָא [g] יִפֹּל [h] וְיִסְגֻּד [i] לְצֶלֶם	autē[o]nō[p]cidens[q]adora= uerit:[r]mittatur[s]in[t]forna= cem[u]ignis[v]ardentis.	cōn καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ,
[j] דַּהֲבָא ׃ [k] וּמַן [l] דִּי [m] לָא [n] יִפֹּל [o] וְיִסְגֻּד		immittetur in fornacē ignis ardentē.
[p] יִתְרְמֵא [q] לְנוּא [r] אַתּוּן נוּרָא [s] יָקִדְתָּא׃		ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καομένην.

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

sunt viri iudei dā cōstituisti sup opa
εἰσὶν ἄνδρες Ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς
regiōis babylonis sidrach misac abdenago: vt
χώρας Βαβυλῶνος σεδρὰχ μισὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ ἄν-
ei illi nō obedierunt decreto tuo: t
δρες ἐκεῖνοι οὐχ ὑπήκουσαν τῷ δόγματί σου, καὶ τοῖς
deos tuos nō colunt: t imaginē aureā quā
θεοῖς σου οὐ λατρεύουσιν, καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν
statuit nō adorant. tunc nabuchodonosor in fu
ἔστησας οὐ προσκυνοῦσιν. Τότε ναβουχοδονόσωρ ἐν θυ
rore t ira dixit vt adducerēt sidrach misac t ab
μῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀγαγεῖν τὸν σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ-
denago. t adducti sūt i cōspectū regis: t res-
δεναγῶ. καὶ ἤχθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπε
pōdit nabuchodonosor t dixit eis: ſi vere ſi-
κρίθη ναβουχοδονόσωρ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ ἀληθῶς σε
drach misac t abdenago deos meos nō coli-
δρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύε
tis imaginē auream nō adoratis? nunc ergo ſi
τε καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ οὐ προσκυνεῖτε; νῦν οὖν ἔχε
te parati vt cum audieritis vocē tu-
τε ἑτοίμως ἵνα ὡς ἂν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
be fistule ꝙ t cithare sambuce ꝙ t ſalte-
πιγγος σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλ
rij t ſymphonie t oīs generis muſicoꝝ: ca-
τηρίου καὶσυμφωνίας καὶ παντὸς ἤθους μουσικῶν, πε
dentes adoretis imaginē quā feci. ſi aūt nō ado
σόντες προσκυνῆτε τῇ εἰκόνι ἣν ἐποίησα. ἐὰν δὲ μὴ προ
raueritis: eadē hora imittemini in formacē
σκυνήσητε, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν καμίνον
ignis ardentis. t dā eſt deus q̄ ſuſcipiet
τοῦ πυρὸς τὸν καιόμενον. καὶ τίς ἐστὶν θεὸς ὃς ἐξελεῖται
vos ex manibꝰ meis? t ſtulit ſidrach mi-
ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου; καὶ ἀποκριθεὶς σεδρὰχ μι-
ſac t abdenago dicentes regi nabuchodo-
σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ λέγοντες τῷ βασιλεῖ ναβουχοδο-
noſor: nō neceſſe hēmus nos de verbo
νόσωρ, οὐ χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ ῥήματος
iſto reſpōdere tibi: eſt n. deꝰ nr in celis
τούτου ἀποκριθῆναί σοι, ἔστιν γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς
cui nos ſeruimus: potens eripere nos ex
ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς
fornace ignis ardentis: t ex manibꝰ
καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν
tuis ter liberabit nos. t ſi nō: notū tibi
σου βασιλεῦ ῥύσεται ἡμᾶς. καὶ ἐὰν μή, γνωστὸν σοι
ſit rex: q̄ deos tuos nō colimus.
ἔσω βασιλεῦ, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν.
t imaginē auream quā ſtatuiſti nō adoramus.
καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησας οὐ προσκυνοῦμεν.
tunc nabuchodonoſor repletus ē furore: t aſpectus
Τότε ναβουχοδονόσωρ ἐπλήσθη θυμοῦ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ
C facies illius immutata eſt ſup ſidrach miſac t ab
προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώθη ἐπὶ σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ
denago. t dixit incendere fornacē ſeptuplum
δεναγῶ. καὶ εἶπεν ἐκκαῦσαι τὴν κάμινον ἑπταπλα
donec in finē ſuccendat. t viros fortes robore
σίως ἕως οὗ εἰς τέλος ἐκκαῇ. καὶ ἄνδρας ἰσχυροὺς ἰσχύι
dixit ligantes ſidrach miſac t abdena-
εἶπεν πεδήσαντας τὸν σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδενα
B go imittere in fornacē ignis
γῶ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν

Trāſla.B.Hie.

Sunt ergo[r] viri[s] iudei[c] qs
[b]conſtituiſti
[b]ſup[c]opera[r]regionis[g] ba-
bylonis[b]ſidrac
[i]miſac[k]& abdenago:[l] viri
[m]iſti[n] contemſerunt
[q]rex[r]decretum tuū.[e] Deos
tuos
[r]non[u]colunt:[x]& ſtatuam
[r]auream[s]quam
[e]rexiſti[b] non[c] adorant.
[o]Tunc[c]nabuchodonoſor
[r]in furore[e]& ira[b]precepit
[t] vt adducerentur [k] ſidrac
[i]miſac[m] & abdenago
[f] qui cōfeſtim[d]adducti ſūt
[t]in cōſpectu[e]regis:[r]pnū
ciāſq;[u] nabuchodonoſor
rex[t]ait[e]is.[s] Vere ne
[u]ſidrac[b]miſac[c]& abdena-
go[o]deos meos[c] non
[e]colitis[b]& ſtatuā[t]auream
[k]quam
[i]conſtitui[m]non[u]adoratis?
[o]Nunc[e]rgo ſi[q]eſtis
[r]parati:[t]quacunq;[e] hora
[u]audieritis[r] ſonitum
[r]tube[t]fiſtule[e]cithare[b]ſam-
buce &
[c]pſalterii[r]& ſymphonie:
[t]oiſq;[g] generis[e] muſicorū
[b]proſternite vos[k]& adora
te[x]ſtatuam[i]quam[m] feci:q
[u]ſi[o]non[p]a ſoraueritis[q]ea-
dem[r] hora
[t]mittemini[e]in[r] fornacem
[u]ignis[x] ardentis.
[r]Et quis[t]eſt[e]deus[b]qui[c]eri-
piet vos[o]de
[c]manu mea?[r] Reſpōdētes
[e]ſidrac[b]miſac[c]&abdenago
[k]dixerunt[i]regi[m]nabucho
donoſor.[u] Non
[o]oportet[r]nos[o]de[r]hac[e]re
[r]reſpōdere tibi.[u] Ecce enī
[t]deus noſter[r]quem
[e]colimus[c] poteſt[b]eripere
nos
[c]de[c]camino[e] ignis[b] arden
tis[r]& de[k] manibus tuis o
[i]rex[m] liberare. Quod[u] ſi
[o]noluerit:[r]notum[q] ſit
[t]tibi[u]rex:[r]quia[u]deos tuos
[x]non
[r]colimus:[t]& ſtatuam[r]au-
ream[c]quam[b]erexiſti[c]non
[r]adoramus.[e] Tunc[b] nabu
chodonoſor[t] repletus eſt
[x]furore:[t]& aſpect?[m]factei
illius[u] immutatus eſt[o]ſup
[p]ſidrac[q]miſac[c]& abdena-
go.[r]Et precepit
[u]vt ſuccenderetur[r]fornax
[t]ſeptuplum[e] q̄[b]ſuccendi
[c]conſueuerat:[r]& viris[t]for
tiſſimis
[r]de exercitu ſuo[k]iuſſit[i] vt
ligatis pedibus[m]ſidrac
[u]miſac[o]& abdenago[b]mit
teret eos[q]i fornace[r]ignis

Tex.he.Dani.iij.

אֵיתַי נְבִרִין יְהוּדָאִין דִּי מַנִּיתָ יַתְהוֹן
עַל עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל שַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ נְבִרַיָּא אִלֵּךְ לָא
שָׂמוּ עֲלַיִךְ מַלְכָּא טְעֵם לֵאלָהָיִךְ
לָא פָלְחִין וְלִצְלֶם דַּהֲבָא דִּי
הֲקֵימְתָּ לָא סָגְדִין אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר
בִּתְקָף וְחֵמָא אֲמַר לְהֵיתָיָה לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ נְבִרַיָּא
אֱלֵךְ הֵתָיוּ קֳדָם מַלְכָּא
נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר לְהוֹן הַצְדָא
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ לֵאלָהַי לָא
אִתַּיכוֹן פָּלְחִין וְלִצְלֶם דַּהֲבָא דִּי
הֲקֵימְתָּ לָא אִתַּיכוֹן
עִדְּנָא הָכָא דִּי תִשְׁמְעוּן קָל
קַרְנָא מַשְׂרוֹקִיתָא קִיתָרס שַׁבְּכָא
פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹנְיָה וְכָל זְנֵי זְמָרָא
תִּבְּלוֹן וְתִסְגְּדוּן לְצַלְמָא דִּי עֲבַדֵת
וְהֵן לָא תִסְגְּדוּן בָּהּ שַׁעֲתָא
תִּתְרְמוּן לְנוּאִתּוּן נוּרָא יְקִדְתָּא
וּמַן הוּא אֱלָהּ דִּי יְשֵׁיזְבִנְכוֹן מִן
יְדַי עְנוֹ שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ
וְאָמְרִין לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר לָא
חַשְׁחִין אֲנַחְנָא עַל דְּנָה פִּתְגָם
לְהַתְּבוֹתָךְ הֵן אִתַּי אֱלָהֲנָא דִּי
אֲנַחְנָא פָּלְחִין יְכִל לְשֵׁזָבוּתָנָא
מִן אַתּוּן נוּרָא יְקִדְתָּא וּמִן יְדָךְ
מַלְכָּא יְשֵׁיזֵב הֵן לָא יְדִיעַ לְהוֹא
לָךְ מַלְכָּא דִּי לֵאלָהָיִךְ לָא אִתַּנָא
פָּלְחִין וּלְצַלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵימְתָּ לָא
סָגְדִין אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר הִתְמְלִי
חֵמָא וְצֶלֶם אַנְפּוֹהִי יִשְׁתַּנִּי עַל
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ עְנָה וְאָמַר
לְמֶזַּא לְאַתּוּנָא חַד שִׁבְעָה עַל דִּי
חֱזָה לְמֶזְיֵהּ וּלְגִבְרִין גִּבָּרֵי חַיִל דִּי
בְּחִילָה אֲמַר לְכַפָּתָא לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ לְמֵרְמָא לְאַתּוּן נוּרָא

Pūtiua.heb.	Tex.heb.Dani.iij.	Trāſla.B.Hie.	Trāſla.Gre.lxx.cū interp.lati.
יַחַד׳אֱלָה	יַקִּידַתָּאוּ בְּאַדְּרִין גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתִּו	ardentis: Et cōfeſtim vi rī illi vincti cum brachis ſuis & tia ris & calciamentis & veſtibus miſſi ſunt in medū fornacis ignis ardentis. Nam iuſſio pregis vrgebat. Fornax aute ſucceſa erat nimis. Porro viros illos qui miſerant fidrac & abdenago interfecit flamma ignis. Viri autē hi tres id eſt fidrac miſac & abdenago ceciderunt in medio camini ignis ardentis colligati.	ardentem. tunc viri illi ligati ſunt cū καμινδίνῳ. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπεδήθησαν, σὺν
רַמָּה	וְלִבְּשֵׁיהוֹן וְרְמִיו לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא		ſarabalis ſuis & tiaris & ocreis & indumentis ſuis. & miſſi ſunt in medi ſi καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν · καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον
טַלַּל	יְקִדַתָּאוּ כָּל קֳבֵל דְּנָה מִן דִּי מְלַת		fornacis ignis ardētis q̄n verbū re gis p̄ualuit. & fornax incēſa ē ſupra mo dum ſeptupliciter. & tres illi ſidrach mi fac & abdenago ceciderūt in medio fornacis ignis ardentis colligati.
חֲצַף אֲתוּן	מַלְכָּא מַחְצַפָּה וְאַתּוּנָא אַזְדָּה יַתִּירָה		τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομδίνης ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βα λέως ὑπέρίσχυσε · καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερικπε ριοσοῦ ἑπτάπλασίως · καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σεδράχ μι σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ ἔπεσον ἐν μέσῳ τῆς καμίνου
מְזַה נְסַק	גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ דִּי הַכִּיקוּ לְשַׁדְרַךְ		τοῦ πυρὸς τῆς καιομδίνης πεπεδημδίοι
כְּכוֹל שָׁבַב	מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ כְּטַל רְמוֹן שְׁבִיבָא		
	דִּי נוּרָא וְגַבְרַיָּא אִלֵּךְ וְהַלְּכוּ		
	שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפַלוּ		
כְּפִת	לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יַקִּדַתָּא מְכַפְּתִין		

τ deambulabant in medio flāme lau dātes deū τ benedicentes dom̄ no. τ ſtans azarias orauit ſic. or. τ aperiens os ſuū in medio ignis dixit. benedictus es dñe deꝰ patrum noſtrorū: & laudabile & glorio ſum nomen tuū in ſecula: quia iuſtus es in omnibus que feciſti nobis: & vniuerſa opera tua vera: & vie tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera feciſti iuxta omnia que induxiſti ſuper nos & ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorū hieruſalem: quia in veritate & in iudicio induxiſti omnia hec propter peccata noſtra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obſeruauimus nec fecimus ſicut preceperas nobis vt bene nobis eſſet. Omnia ergo que induxiſti ſup nos: & vniuerſa que feciſti nobis in vero iudicio feciſti: & tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorū iniquorū & peſſimorū preuaricatorūq; & regi iniuſto & peſſimo vltra omne terram. Et nunc nō poſſumus aperire os. Confuſio & opprobriū facti ſumus ſeruis tuis: & his qui colebāt te. Ne q̄ſumus tradas nos in ppetuū ꝓpter nomē tuū: & ne diſſipes teſtamentū tuū: neq; auferas miſericordiā tuā a nobis ꝓpter abraā dilectū tuū & iſaac ſuū tuū & iſrael ſanctū tuū: qb⁹ locut⁹es polliceꝰ q multiplicares ſemen eoꝝ ſicut ſtellas celi: & ſicut arenā q̄ eſt in littore maris: qa dñe imminuti ſum⁹ pluſq; oēs gentes: ſumuſq; hūiles in vniuerſa terra hodie ꝓpter pctā nīa. Et nō eſt in tpe hoc princeps & dux & ꝓpheta: neq; holocauſtū neq; ſacrificiū neq; oblatio neq; incenſū neq; locus primitiarū coram te vt poſſim⁹ inuenire miam tuā: ſed in anīo cōtrito & ſpū humilitatis ſuſcipiamur. Sicut in holocauſto arietū & taurorū: & ſicut in milibus agnoꝝ pinguiū: ſic fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non eſt cōfuſio cōfidentibus in te. Et nūc ſeqmur te in toto corde & timem⁹ te & q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas nos: ſed fac nobiſcū

τ deambulabant in medio flāme laudantes deum & benedicentes domino. Stans autem azarias orauit ſic. Aperiensq; os ſuū in medio ignis ait. Benedictus es dñe deus patrum noſtrorū: & laudabile & glorioſum nomen tuū in ſecula: quia iuſtus es in omnibus que feciſti nobis: & vniuerſa opera tua vera: & vie tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera feciſti iuxta omnia que induxiſti ſuper nos & ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorū hieruſalem: quia in veritate & in iudicio induxiſti omnia hec ꝓpter peccata noſtra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obſeruauimus nec fecimus ſicut preceperas nobis vt bene nobis eſſet. Omnia ergo que induxiſti ſup nos & ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorū hieruſalem: quia in veritate & in iudicio induxiſti omnia hec ꝓpter peccata noſtra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obſeruauimus nec fecimus ſicut preceperas nobis vt bene nobis eſſet. Omnia ergo que induxiſti ſup nos: & vniuerſa que feciſti nobis in vero iudicio feciſti: & tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorū iniquorū & peſſimorū preuaricatorūq; & regi iniuſto & peſſimo vltra omne terram. Et nunc nō poſſumus aperire os. Confuſio & opprobriū facti ſumus ſeruis tuis: & his qui colebāt te. Ne q̄ſumus tradas nos in ppetuū ꝓpter nomē tuū: & ne diſſipes teſtamentū tuū: neq; auferas miſericordiā tuā a nobis ꝓpter abraā dilectū tuū & iſaac ſuū tuū & iſrael ſanctū tuū: qb⁹ locut⁹es polliceꝰ q multiplicares ſemen eoꝝ ſicut ſtellas celi: & ſicut arenā q̄ eſt in littore maris: qa dñe imminuti ſum⁹ pluſq; oēs gentes: ſumuſq; hūiles in vniuerſa terra hodie ꝓpter pctā nīa. Et nō eſt in tpe hoc princeps & dux & ꝓpheta: neq; holocauſtū neq; ſacrificiū neq; oblatio neq; incenſū neq; locus primitiarū coram te vt poſſim⁹ inuenire miam tuā: ſed in anīo cōtrito & ſpū humilitatis ſuſcipiamur. Sicut in holocauſto arietū & taurorū: & ſicut in milibus agnoꝝ pinguiū: ſic fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non eſt cōfuſio cōfidentibus in te. Et nūc ſeqmur te in toto corde & timem⁹ te & q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas nos: ſed fac nobiſcū

καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς ἔιπεν · ἐυλογητὸς εἶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν αἰνετὸν καὶ δεδοξασ μένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας · ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν, καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ καὶ εὐθεῖ αι αἱ ὁδοί σου, καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς, καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας, κατὰ πάντα ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ ἐπὶ πάσῃ τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ τῶν πατέρων ἡ μῶν Ἰερουσαλήμ · ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρί σει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἠνομήσαμεν ἀποστάντες ἀπὸ σοῦ · καὶ ἐν πᾶσιν ἐξημάρτομεν καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν · οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν ἵνα εὖ ἡμῖν ᾖ. καὶ πάντα ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν καὶ πάντα ὅσα ἐποίησας ἡμῖν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει ἐποίησας · καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίστων ἀποστατῶν καὶ βα σιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοῖξαι τὸ στόμα · αἰ

fuſio & opprobriū facti ſum⁹ ſeruis tuis & colentibus te. ne tradas nos in finē ꝓpter nomē tuū: & ne diſſipes teſtamentū tuū: & ne auferas miſericordiā tuā a nobis ꝓpter abraā dilectū tuū & iſaac ſeruū tuū & iſrael ſanctū tuū: cui locut⁹es es vt multiplicares ſemen eoꝝ ſicut ſtellas celi & ſicut arenā q̄ eſt in labium maris. qa dñe imminuti ſumus vltra oēs gētes: & ſumus hūiles hodie ꝓpter peccata nīa. & nō eſt in tpe hoc princeps & dux & ꝓpheta & holocauſtū neq; ſacrificiū neq; oblatio neq; incenſum neq; locus primitiarū coram te: qa nō inuenimus miam tuā: ſed in anīa contrita & ſpū humilitatis ſuſcipiamur. ſicut in holocauſtis arietū & taurorū & ſicut in milibus agnoꝝ pinguiū. ſic fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non eſt cōfuſio cōfidentibus in te. & nūc ſequmur te in toto corde: & timem⁹ te & q̄rimus faciē tuā: ne cōfundas nos: ſed fac nobiſcū

καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τοῖς δούλοις σου τ colentibus te. ne tradas καὶ τοῖς σεβομδίοις σε. μὴ δὴ παραδῷς nos in finē ꝓpter nomē tuū: & ne diſſi ημᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ μὴ διασκε pes teſtamētū tuū: & ne auferas δάσῃς τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀποστήσῃς τὸ miam tuā a nobis: ꝓpter abraam dile ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν, διὰ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπη ctum a te. & ꝓpter iſaac ſeruū tuū μένον ὑπὸ σοῦ · καὶ διὰ Ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου & iſrael ſeruū tuū cui locut⁹es es ad καὶ Ἰσραὴλ τὸν ἅγιόν σου οἷς ἐλάλησας πρὸς coꝝ dicēs: vt multiplicares ſemen coꝝ ſicut αὐτούς λέγων, πληθύναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὡς ſtellas celi & ſicē arenā q̄ ſunt in τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ labium maris. qa dñe imminuti χεῖλος τῆς θαλάσσης. ὅτι δίωσται ἐσμὲν ſumus vltra oēs gētes: & ſum⁹ hu ὑπὸ σοῦ · καὶ διὰ τὰς ἁμαρ miles in vniuerſa tra hodie ꝓpter pecca τίας ἡμῶν ἐσμὲν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρ ta nīa. & nō eſt in tpe illo pn τίας ἡμῶν · καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρ ceps & ꝓpheta & dux: neq; holo χων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος, οὐδὲ ὁλοκαύ cauſtū neq; ſacrificiū neq; oblatio neq; incen τωσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορὰ οὐδὲ θυμία ſum: nō locus vt primitias offeram⁹ coram te & μα, τοῦ τόπου τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ inueniam⁹ miaꝫ tuā: ſed in aīa contrita εὑρεῖν ἔλεός σου, ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμέν & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείη ſicut in holocauſtis arietū & taurorū μεν ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων & ſicut in milibus agnoꝝ pinguiū. ſic καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων · οὕτω fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu tuo ho τως γενέσθω ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σή die & impleat poſt te: qa nō μερον καὶ ἐκτελέσαι ὀπισθέν σου, ὅτι οὐκ eſt cōfuſio cōfidentib⁹ in te. & nūc ἔστιν αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί · καὶ νῦν ſequmur te in toto corde: & time ἐξακολουθοῦμέν σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ φοβού m⁹ te & q̄rimus facies tuā: ne μεθά σε καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου · μὴ cōfundas nos: ſed fac nobiſcū κατεμχύνῃς ἡμᾶς ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν

scom mānsuetudinē tuā: t scom mltitu
κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinē mie tue. t erue nos secū
θος τοῦ ἐλέους σου· καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κα=
dū mirabilia tua: t da glām
τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. t cōfundantur
ὀνόματί σου κύριε· καὶ ἐντραπείησαν
oēs q̄ ostendunt seruis tuis
πάντες οἱ ὑποδεικνύοντες τοῖς δούλοις σου
mala t confundantur ab oi
κακὰ καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης
potentia: t robur eor cōteratur.
δυνάμεως, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη·
t sciant qz tu es dñs deꝰ so=
καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό=
lus t gloriosus sup oēm orbē terrar. t nō
νος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οὐ
cessabāt q̄ minerant eos ministri
ἐλίμπανον οἱ ἐμβάλλοντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis succendētes fornacē naph
τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον ἀφ=
tha t pice t stuppa t malleolis
θᾳ καὶ πίσσᾳ καὶ στυππίῳ καὶ κληματίδα
t effundebat flāma sup fornacē
καὶ διαχεῖτο ἡ φλὸξ ὑπάνω τῆς καμίνου
in cubitos .xl. t erupit t incē
ἐπὶ πήχεις .μθ'. καὶ διῴδευσεν καὶ ἐνε=
dit q̄s reperit circa fornacē
πύρισεν οὓς εὗρεν περὶ τὴν κάμινον τῶν
chaldeor. at angelus dñi cōdescen
χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατε
dit cū his qui circa azariam in forna
βη ἅμα τοῖς περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κά=
cem: t exussit flāmā ignis
μινον, καὶ ἐξέκαυσεν τὴν φλόγα τοῦ πυ=
de fornace: t fecit
ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
mediū fornacis: q̄si spiritū roris
μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεῦμα δρόσου
sibilans t nō tetigit eos omni
διασυρίζον καὶ οὐχ ἥψατο οὐτῶν τὸ καθό=
no ignis t non cōtristauit neq̄ cōtur=
λου τὸ πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ ὠδυ=
bauit eos tunc tres q̄si ex uno
νόχλησεν αὐτούς τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabāt t bñdicebāt t glorifica
στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξα=
bāt deū in fornace dicētes. bñdi
ζον τὸν θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες· εὐλο
cus es dñe deus patrū nr̄oꝝ:
γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
t laudabilis t superexaltatus in se=
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ
cula: t benedictum nomē glo
ῶνας, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό
rie tue sctū t suplaudabile t sup
ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε
exaltatum in cūctis. bñdictus
ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογημένος
es in tēplo sctē glie tue t sup
εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερύ
laudabil t supgloriosꝰ in secula.
μνητος καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̄ intueris abyssos
εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους
sedens sup cherubim: t sup
καθήμενος ἐπὶ χερουβείμ, καὶ ὑπε=
laudabil t superexaltatus in
ρύμνητος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς
secula. benedictus es in throno glie
αἰῶνας· εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου δόξης

iuxta mansuetudinem tuam: & secun
dum multitudinem misericordie tue.
Et erue nos in mirabilibus tuis: & da
gloriam nomini tuo dñe: & confundā
tur omnes qui ostendunt seruis tuis
mala. Confundantur in omnipotētia
tua: & robur eorū conteratur: & sciant
quia tu es dominꝰ deus solus & glorio
sus sup orbem terrarum. Et non cessa
bant qui miserant eos ministri regis
succendere fornacem napta et stuppa
& pice & malleolis: & effundebatur flā
ma super fornacem cubitis quadragin
ta nouē: & erupit & incendit quos rep
perit iuxta fornacē de chaldeis. Ange
lus autem dñi descendit cum azaria &
sociis eius in fornacem. Et excussit flā
mā ignis de fornace: & fecit medium
fornacis quasi ventum roris flantem:
& non tetigit eos omnino ignis neq̄
contristauit nec quicq̄ molestie intu=
lit. Tunc hi tres quasi ex vno ore lau=
dabāt & glorificabant & benedicebāt
deum in fornace dicentes. Benedictus
es domine deus patrum nostrorum:
& laudabilis & gloriosus & superexalta
tus in secula. Et benedictum nomen
glorie tue sanctum & laudabile & sup
exaltatum in omnibus seculis. Benedi
ctus es in templo sancto glorie tue:
& superlaudabilis & supergloriosus in
secula. Benedictus es in throno regni
tui: & super laudabilis & superexalta=
tus in secula. Benedictus es qui intue
ris abyssos & sedes super cherubim: &
laudabilis & superexaltatus in secula.
Benedictus es in firmamento celi: &
laudabilis & gloriosus in secula. Bene
dicite omnia opera dñi domino: lauda
te & superexaltate eum in secula. Be=
nedicite angeli domini dño: laudate
& superexaltate eū in secula. Benedici
te celi domino: laudate &c. Benedicite
aque omnes que super celos sunt dño:
lauda. Benedicite omnes virtutes dñi
domino: lauda. Benedicite sol & luna
dño: lauda. Benedicite stelle celi
domino: laudate. Benedicite imber &
ros domino: lauda. Benedicite omnis
spiritus dei domino: lauda. Benedicite
ignis & estus domino: lauda. Benedi=
cite frigus & estas domino: laudate.
Benedicite glacies & nives dño: lauda.
Benedicite noctes & dies dño: laudate.
Benedicite lux & tenebres dño: lauda.
Benedicite fulgura & nubes domino:
laudate & superexaltate eum in secula.
Benedicat terra dominum: laudet &
superexaltet eum in secula. Benedicite
montes & colles domino: laudate &
superexaltate eum in secula. Benedi=
cite vniuersa germinantia in terra do
mino: laudate & superexaltate eum in
secula.

regni tui t laudabilis t
τῆς βασιλείας σου καὶ ὑπερύμνητος καὶ
supgloriosus in secula. benedi=
ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογη=
ctus es in firmamēto celi: t
μένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
suplaudabil t glificatus in
ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς
secula. benedicite oia opa do
αἰῶνας· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυ
mini dñm laudate t superexaltate
ρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑφερυ=φοῦτε
eum in secula. bñdicite ange
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε ἄγγε
li dñi dño: laudate t super
λοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπε=
exaltate eū in secula. bñdicite
ρυ=φοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖ
te celi dño: laudate t super=
τε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυ
altate eū in secula. bñdicite
φοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε
aque oēs q̄ sup celū
ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ
dñm: laudate t superexaltate e=
τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυφοῦτε αὐ=
um in secula. bñdicite oēs
τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε πᾶσαι
virtutes dñi dño: laudate t
αἱ δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
superexaltate eum in secula. bñdi
ὑπερυφοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλο
cite sol t luna dño: laudate
γεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖ
te t superexaltate eum. bñdicite stelle
τε καὶ ὑπερυφοῦτε αὐτὸν· εὐλογεῖτε ἄστρα
celi dño. lau. t sup. eū.
τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον· ὑμ. καὶ ὑπ. αὐ
in. bñdicite imber t
τὸν εἰς τοὺς· εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ
ros dñm lau. t sup. bñdicite
δρόσος τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ· εὐλογεῖτε
oēs spūs dño. lau. t sup.
πάντα τὰ πνεύματα τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite ignis t estus dñm lau.
εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον· ὑμ.
t sup. eū in secula. bñdicite
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε
frigus t estus dño. lau. t sup.
ψύχος καὶ καύσων τὸν κύριον· ὑμ. καὶ ὑπ.
eū in secula bñdicite rores t pru
αὐ· εἰς τοὺς αἰῶ· εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ νι=
ne dño. lau t sup. eū in secu.
φετοὶ τὸν κν'· ὑμ· καὶ ὑπ· αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ.
bñdicite noctes t dies dño lau.
εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον· ὑμ.
t sup. eū in secula. bñdicite luc t
καὶ ὑπ· αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ· εὐλογεῖτε φῶς καὶ
tenebre dño lau. t sup. eū in
σκότος τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· αὐτὸν· εἰς τοὺς·
bñdicite gelu frigus dño lau. t
εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψύχος τὸν κν'· ὑμ· καὶ
sup. bñdi. glacies t nives dño. lau.
ὑπ· εὐλο· πάχναι καὶ χιόνες τὸν κν'· ὑμ.
t sup. bene. fulgura t nubes dño.
καὶ ὑπ· εὐλο· ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κν'·
lau. t sup bñdicat terra dño. lau. t
ὑμ· καὶ ὑπ· εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κν'· ὑμ· καὶ
sup. bñ. montes t colles dño. lau. t sup.
ὑπ· εὐλο· ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κν'· ὑμ· καὶ ὑπ·
bñdicite. vniuersa germinātia terra dño.
εὐλογεῖ· πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κν'·

Pritiua.heb. Tex.heb.Dani.iij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

bñdicite fontes dño: laudate ꝛ ſuperexaltate eum in ſecula. bñdicite ma dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſecula. bñdicite cete ꝛ oia q̃ mouent̃ in aquis dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſe. benedicite oẽs volucres celi dño. lau. ꝛ ſup eũ in ſecula. bñdicite beſtie ꝛ oia pecora dño. lau. ꝛ ſup. bñdicite filij homi dño. lau. ꝛ ſup eũ in ſecula. benedicite iſrael dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſecula. benedicite ſa ꝛ ſup eũ in ſecula. benedicite ſe ẽdores dñi dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſecula. bñdicite ſerui dñi dño. lau. ꝛ ſup eũ in ſecula. bñdicite ſpũs ꝛ aie iuſtoꝝ dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſecula. bñdicite ſancti ꝛ humiles corde dño. lau ꝛ ſup. bñdicite anania azaria miſael dño. lau. ꝛ ſuperexaltate eũ in ſecula. qꝝ liberauit nos de inferno ꝛ ſaluauit nos de manu mortis. ꝛ liberauit nos de medio ardentis flamme. ꝛ de medio ignis eruit nos. cõfitemini dño quoniã bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. Benedicite omnes religioſi domino deo deorũ: laudate & cõfitemini ei quia in omnia ſecula miſericordia eius. Hucuſq; in hebreo non habetur: & que poſuimus de theodotionis editione tranſlata ſunt.

Benedicite fontes dño: laudate & ſup exaltate eũ in ſcła. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oia que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicte oẽs volucres celi domino: lauda. Benedicte oẽs beſtie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominũ do mino: lauda. Benedicat iſrael dñm: lau det & ſupexaltet eũ in ſecula. Benedite ſacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite ſerui dñi dño: lauda. Benedicite ſpiritus & anime iuſtorũ dño: lauda. Benedicite ſancti & humiles corde dño. Benedicite anania azaria miſael dño: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula. Qui eruit nos de inferno: & ſaluos fecit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. Benedicite omnes religioſi domino deo deorũ: laudate & cõfitemini ei quia in omnia ſecula miſericordia eius. Hucuſq; in hebreo non habetur: & que poſuimus de theodotionis editione tranſlata ſunt.

Benedicite fontes dño: laudate & ſup exaltate eũ in ſcła. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oia que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicte oẽs volucres celi domino: lauda. Benedicte oẽs beſtie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominũ do mino: lauda. Benedicat iſrael dñm: lau det & ſupexaltet eũ in ſecula. Benedite ſacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite ſerui dñi dño: lauda. Benedicite ſpiritus & anime iuſtorũ dño: lauda. Benedicite ſancti & humiles corde dño. Benedicite anania azaria miſael dño: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula. Qui eruit nos de inferno: & ſaluos fecit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. Benedicite omnes religioſi domino deo deorũ: laudate & cõfitemini ei quia in omnia ſecula miſericordia eius. Hucuſq; in hebreo non habetur: & que poſuimus de theodotionis editione tranſlata ſunt.

dño. lau. ꝛ ſup. eũ in ſecula. bñdicite ſpũs ꝛ aie iuſtoꝝ dño. lau. ꝛ ſup. bñdicite ſancti ꝛ humiles corde dño. lau ꝛ ſup. bñdicite anania azaria miſael dño. lau. ꝛ ſuperexaltate eũ in ſecula. qꝝ liberauit nos de inferno ꝛ ſaluauit nos de manu mortis. ꝛ liberauit nos de medio ardentis flamme. ꝛ de medio ignis eruit nos. cõfitemini dño quoniã bonus: quoniã in ſeculũ miſericordia eius. bñdicite oẽs colentes dñm deo deoꝝ. laudate ꝛ cõfitemini: qꝝ in omnia ſecula miſericordia eius.

'Tunc' nabuchodonoſor 'rex' obſtupuit' & ſurrexit 'propere' & ait' optimatibus ſuis. 'Nonne' tres 'viros 'miſimus' in medio 'ignis' cõpeditos. Qui' reſpondẽtes 'regi 'dixerũt. 'Vere' rex. 'Reſpõdit rex '& ait. 'Ecce' ego 'video' q̃ttuor 'viros 'ſolutos & 'ambulantes' in medio' ignis: '& 'nihil 'corruptionis' in eis 'eſt: 'et 'ſpecies' quarti 'ſimilis 'filio' dei. 'Tunc' accedit rex' nabuchodonoſor 'ad oſtũ' fornacis 'ignis' ardẽtis' & ait. 'Sidrac 'miſac' & abdenago' ſerui 'dei 'excelſi: 'egredimini' & venite.' Statimq; 'egreſſi ſunt' ſidrac' miſac' & abdenago' de' medio' ignis. 'Et congregati' ſatrape 'magiſtratus 'et 'iudices' & potentes' regis' contẽplabãtur 'viros 'illos: 'qm' nihil' poteſtatis habuiſſet 'ignis' in corporibus eoꝝ: & capillus 'capitis eoꝝ' nõ' eſſet adu ſtus: '& faraballa eorũ' nõ 'fuiſſent imutata: & odor 'ignis' nõ' trãſiſſet' in eos. Et' erumpẽs' nabuchodonoſor' ait.' Bñdictus' deus eorũ' ſidrac videlicet 'miſac' & abdenago' qui' miſit' angelũ ſuum' & eruit 'ſeruos ſuos' qui' credide runt' in eum: & verbum

'Tunc' nabuchodonoſor 'rex' obſtupuit' & ſurrexit 'propere' & ait' optimatibus ſuis. 'Nonne' tres 'viros 'miſimus' in medio 'ignis' cõpeditos. Qui' reſpondẽtes 'regi 'dixerũt. 'Vere' rex. 'Reſpõdit rex '& ait. 'Ecce' ego 'video' q̃ttuor 'viros 'ſolutos & 'ambulantes' in medio' ignis: '& 'nihil 'corruptionis' in eis 'eſt: 'et 'ſpecies' quarti 'ſimilis 'filio' dei. 'Tunc' accedit rex' nabuchodonoſor 'ad oſtũ' fornacis 'ignis' ardẽtis' & ait. 'Sidrac 'miſac' & abdenago' ſerui 'dei 'excelſi: 'egredimini' & venite.' Statimq; 'egreſſi ſunt' ſidrac' miſac' & abdenago' de' medio' ignis. 'Et congregati' ſatrape 'magiſtratus 'et 'iudices' & potentes' regis' contẽplabãtur 'viros 'illos: 'qm' nihil' poteſtatis habuiſſet 'ignis' in corporibus eoꝝ: & capillus 'capitis eoꝝ' nõ' eſſet adu ſtus: '& faraballa eorũ' nõ 'fuiſſent imutata: & odor 'ignis' nõ' trãſiſſet' in eos. Et' erumpẽs' nabuchodonoſor' ait.' Bñdictus' deus eorũ' ſidrac videlicet 'miſac' & abdenago' qui' miſit' angelũ ſuum' & eruit 'ſeruos ſuos' qui' credide runt' in eum: & verbum

ꝛ nabuchodonoſor audiuit laudantes eos ꝛ admirat' eſt: ꝛ ſurrexit in feſtinatiõe ꝛ ait optimatibus ſuis: nõne viros tres iniecimus in medio ignis compeditos: ꝛ directi regi: vere rex. ꝛ dixit rex: hic ego video viros ſolutos ꝛ ãbulantes in medio ignis. ꝛ corruptio nõ eſt in eis. ꝛ viſio quarti ſimilis filio dei. tunc acceſſit nabuchodonoſor ad oſtiũ fornacis ignis ardentis: ꝛ ait: ſidrach miſac & abdenago de medio ignis. ꝛ cõgregati ſatrape ꝛ magiſtrati ꝛ toparche ꝛ potentes regis. ꝛ cõtẽplabãt viros. qꝝ nõ dñatus eſt ignis corporis eoꝝ. ꝛ capillus capitis eoꝝ non eſt iſtãmatus: ꝛ ſarabala eorũ nõ fũt mutata: ꝛ odor ignis non fuit in eis. ꝛ adorauit in cõſpectu eoꝝ rex dñm. ꝛ rſidit nabuchodonoſor rex & dixit: bñdictus deus ſidrach miſac ꝛ abdenago: q̃ miſit angelũ ſuum ꝛ eruit ſeruos ſuos qꝝ cõfiderunt in eo. ꝛ verbũ

Καὶ ναβουχοδονόσωρ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν καὶ ἐθαύμασεν, καὶ ἐξανέστη ἐν ταπεινώσει, καὶ εἶπεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς ἐνεβάλομεν εἰς μέσον τοῦ πυρὸς πεπεδημένους, καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ, ἀληθῶς βασιλεῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὧδε ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρός. καὶ διαφθορὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἡ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία υἱῷ θεοῦ. τότε προσῆλθεν ναβουχοδονόσωρ πρὸς τὴν θύραν τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλθετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθον σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνάγονται οἱ σατράπαι καὶ μαγιστριανοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνάσται τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαρβάλα αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ θεῷ. καὶ ἀποκρίθη ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ, ὃς ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ τὸ ῥῆμα

אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר תַּמַּלְכָּא תְּוֵה וְקָם קוֹם
בָּהַל דְּבַר נְהִתְבְּהָלָה עֲנָה וְאֲמַר לְהַדְבְּרוֹהִי
הֲלָא גֻבְרִין תְּלָתָא רְמֵינָא לְגוֹא רַמָּה
נוּרָא מְכַפְּתִין עֲנִין וְאָמְרִין לְמַלְכָּא עֲנָה
יַצִּיבָא מַלְכָּא עֲנָה וְאָמַר הָא אֲנָה חָזֵה
חֲזֵה גֻבְרִין אַרְבְּעָה שְׁרַיִן מַהְלְכִין גְּוָא
נוּרָא וַחֲבָל לָא אִיתַי בְּהוֹן וְרֵוֵה
דִּי רְבִיעָיָא דָמֵה לְבַר אֱלָהִין
בֵּאדַיִן קְרֵב נְבוּכַדְנֶצַּר לְתֻרַע אַתּוּן
נוּרָא יְקִדְתָּא עֲנָה וְאָמַר שַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וְעַבְדְּנְגוֹ עַבְדּוֹהִי דִּי אֱלָהָא
עִלָּיָא פְּקוּ וְאֵתוּ בֵּאדַיִן נָפְקִין
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וְעַבְדְּנְגוֹ מִן נוּרָא
וְמִתְכַּנְשִׁין אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא
וּפַחֲוָתָא וְהַדְּבָרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגֻבְרַיָּא
אִלֵּךְ דִּי לָא שְׁלַט נוּרָא בְּגִשְׁמְהוֹן
וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא הִתְחַרַךְ
וְסַרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוֹ וּרְיַח נוּר לָא
עֲדַת בְּהוֹן עֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר
בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּי שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ
וְעַבְדְּנְגוֹ דִּי שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְשֵׁיזַב
לְעַבְדּוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עֲלוֹהִי וּמִלַּת

Trãsla. grec. ex cũ iter. latina.

regis imutauerũt & tradiderunt corpora sua ne seruirent & ne adorarẽt omnem deum excepto deo suo. Ame ergo positũ est hoc decretũ: vt oĩs pplus: tribus: & lingua quecunq; locuta fuerit blasphemiã cõtra deũ sidrach misac abdenago: in perditionẽ erunt. & dom⁹ eor in diuitijs erit vastata. & domus eius vastetur. Neq; enim est alius qui possit liberare sic. tunc rex promouit sidrach misac abdenago in prouincia babylonis. Nabuchodonosor rex omnibus populis gentibus & linguis qui habitãt in vniuersa terra: pax vobis multiplicetur. Signa & mirabilia que fecit apud me deus excellus. Placuit ergo mihi ꝓdicare eius signa: quia magna sunt & mirabilia eius: & fortia: & regnũ eius: quia regnũ sempiternũ: & potestas eius in generationem & generationem. 4.

Ego nabuchodonosor quietus eram in domo mea: & florẽs in palatio meo. Sõnũ vidi qđ pterruit me & cogitationes mee in stratu meo: & visiones capitis mei cõturbauerũt me. Et ꝓ me ꝓpositũ est decretũ: vt introducerẽtur in cõspectu meo cuncti sapientes babylonis: & vt solutionẽ sommi indicarẽt mihi. Tũc ingrediebãtur ariolí magi chadei & aruspices: & sommiũ narraui in cõspectu eorũ: & solutionẽ eius nõ indicauerũt mihi: donec collega in gręcus est in conspectu meo daniel: cui nomen balthasar sm nomẽ dei mei & habet spiritũ deorũ sctorũ in semetipso: & sommiũ corã ipso locuta sum. Balthasar princeps ariolorũ: qm̃ ego scio & spiritũ sanctorũ deorũ habeas in te: & oñe sacramentũ nõ est ipossibile tibi: visiões sõniorũ meorũ qs vidi: & solutionẽ earũ narra. Visio capitis mei in cubicło meo: videbã: & ecce arbor in medio terre: & altitudo eius nimia. Magna arbor & fortis: & ꝑceritas eius

Trãsla. B. Vie.

regis imutauerũt & tradiderunt corpora sua ne seruirent & ne adorarẽt omnem deum excepto deo suo. Ame ergo positũ est hoc decretũ: vt oĩs pplus: tribus: & lingua quecunq; locuta fuerit blasphemiã cõtra deũ sidrach misac & abdenago: disperẽt: & domus eius vastetur. Neq; enim est alius qui possit saluare. Tunc rex promouit sidrac misac & abdenago in prouincia babylonis. Nabuchodonosor rex omnibus populis gentibus & linguis qui habitãt in vniuersa terra: pax vobis multiplicetur. Signa & mirabilia que fecit apud me deus excellus. Placuit mihi ꝓdicare eius signa: quia magna sunt & mirabilia eius: qa fortia: & regnũ eius: quia regnũ sempiternũ: & potestas eius in generatiõe & generationem. 4.

Ego nabuchodonosor quietus eram in domo mea: & florẽs in palatio meo. Sõnũ vidi qđ pterruit me & cogitationes mee in stratu meo: & visiones capitis mei cõturbauerũt me. Et ꝓ me ꝓpositũ est decretũ: vt introducerẽtur in cõspectu meo cuncti sapientes babylonis: & vt solutionẽ sommi indicarẽt mihi. Tũc ingrediebãtur ariolí magi chadei & aruspices: & sommiũ narraui in cõspectu eorũ: & solutionẽ eius nõ indicauerũt mihi: donec collega in gręcus est in conspectu meo daniel: cui nomen balthasar sm nomẽ dei mei & habet spiritũ deorũ sctorũ in semetipso: & sommiũ corã ipso locuta sum. Balthasar princeps ariolorũ: qm̃ ego scio & spiritũ sanctorũ deorũ habeas in te: & oñe sacramentũ nõ est ipossibile tibi: visiões sõniorũ meorũ qs vidi: & solutionẽ earũ narra. Visio capitis mei in cubicło meo: videbã: & ecce arbor in medio terre: & altitudo eius nimia. Magna arbor & fortis: & ꝑceritas eius

Tex. heb. Dani. iiij. Pritiua. he

מַלְכָּא׳ שַׁנְיו׳ וְיַלְבּוּ׳ נְשְׁמְהִין׳ דִּי׳ לָא׳
יִפְלְחוּן׳ וְלָא׳ יִסְגְּדוּן׳ לְכָל׳ אֱלָהּ׳ לָהֵן׳
׳ לֶאֱלָהֲהוֹן׳ וּמְנִי׳ ״שִׂים״ טְעֵם׳ דִּי׳ כָּל׳
׳ עַם׳ אֻמָּה׳ וּלְשָׁן׳ דִּי׳ יֵאמַר׳ שְׁלָהּ׳ עַל׳
׳ אֱלָהֲהוֹן׳ דִּי׳ שַׁדְרַךְ׳ מֵישַׁךְ׳ וְעַבְדְּ׳ נְגוֹא׳
׳ הַדְּמִין׳ יִתְעֲבֵד׳ וּבַיְתֵהּ׳ נְוָלִי׳ יִשְׁתְּוֵה׳
׳ כָּל״ קֳבֵל׳ דִּי׳ לָא׳ אִיתַי׳ אֱלָהּ׳ אָחֳרָן׳
׳ דִּי׳ יָכוֹל״ לְהַצָּלָה׳ כְּדָנָה׃ ׳ בֱּאדַיִן׳
׳ מַלְכָּא׳ הַצְלַח׳ לְשַׁדְרַךְ׳ מֵישַׁךְ׳ וְעַבְדְּ׳
׳ נְגוֹ׳ בְּמְדִינַת׳ בָּבֶל׃ ׳ נְבוּכַדְנֶצַּר׳ מַלְכָּא׳
׳ לְכָל״ עַמְמַיָּא׳ אֻמַּיָּא״ וְלִשָׁנַיָּא״ דִּי׳
׳ דָּאיְרִין׳ כָּל׳ אַרְעָא׳ שְׁלֶמְכוֹן׳ יִשְׂגֵּא׃
׳ אָתַיָּא״ וְתִרְהַיָּא׳ דִּי׳ עֲבַד׳ עִמִּי׳ אֱלָהָא׳
׳ עִלָּיָא׳ שְׁפַר׳ קֳדָמַי׳ לְהַחֲוָיָה׃ ׳ אָתְוֹהִי׳
׳ כְּמָה׳ רַבְרְבִין׳ וְתִמְהוֹהִי׳ כְּמָה׳ תַּקִּיפִין׳
״מַלְכוּתֵהּ״ מַלְכוּת׳ עָלַם׳ ׳ וְשָׁלְטָנֵהּ׳
׳ עִם׳ דָּר׳ וְדָר׃

׳ אֲנָה׳ נְבוּכַדְנֶצַּר״ שְׁלֵהֵית׳ ׳ בְּבֵיתִי׳
׳ וְרַעֲנַן״ ׳ בְּהֵיכְלִי׃ ׳ חֶלֶם״ חֲזִית
׳ וִידַהֲלָנַנִי׳ ״וְהַרְהֹרִין״ עַל׳ מִשְׁכְּבִי׳
׳ וְחֶזְוֵי׳ רֵאשִׁי׳ יְבַהֲלָנַנִי׃ ׳ וּמְנִי׳ שִׂים
״טְעֵם״ לְהַנְעָלָה׳ ׳ קֳדָמַי׳ לְכָל׳ חַכִּימֵי
׳ בָבֶל׳ דִּי׳ פִשְׁרָא׳ חֶלְמָא׳ יְהוֹדְעֻנַנִי׃
׳ בֱּאדַיִן׳ עַלִּין׳ חַרְטֻמַּיָּא׳ אָשָׁפַיָּא׳
׳ כַּשְׂדָּיֵא״ וְגָזְרַיָּא׳ וְחֶלְמָא׳ אֲמַר״ אֲנָה׳
׳ קֳדָמֵיהוֹן׳ וּפִשְׁרֵהּ׳ לָא״ מְהוֹדְעִין׳ לִי׃
׳ וְעַד׳ אֲחֳרִין׳ עַל׳ קֳדָמַי׳ דָּנִיֵּאל׳ דִּי׳ שְׁמֵהּ
׳ בֵּלְטְשַׁאצַּר׳ כְּשׁוּם׳ אֱלָהִי׳ וְדִי׳ רוּחַ
׳ אֱלָהִין״ קַדִּישִׁין״ בֵּהּ׃ ׳ וְחֶלְמָא
׳ קֳדָמוֹהִי׳ אֲמַרֶת׃ ׳ בֵּלְטְשַׁאצַּר׳ רַב
׳ חַרְטֻמַּיָּא׃ ׳ דִּי׳ אֲנָה׳ יְדַעַת׳ דִּי׳ רוּחַ
׳ אֱלָהִין׳ קַדִּישִׁין׳ בָּךְ׃ ׳ וְכָל׳ רָז׳ לָא׳ אֲנַס
׳ לָךְ׃ ׳ חֶזְוֵי׳ חֶלְמִי׳ דִּי״ חֲזֵית״ וּפִשְׁרֵהּ
׳ אֲמַר׃ ׳ וְחֶזְוֵי׳ רֵאשִׁי׳ עַל׳ מִשְׁכְּבִי׳ חֲזֵה
׳ הֲוֵית׃ ׳ וְאִלּוּ׳ אִילָן׳ בְּגוֹ׳ אַרְעָא׳ וְרוּמֵהּ
׳ שַׂגִּיא׃ ׳ רְבָה׳ אִילָנָא׳ וְתַקִּף׃ ׳ וְרוּמֵהּ

Pritiua.heb. Tex.de.Dani.iiij. Trāſl.B.Hie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

יְמֵטָא׳ לִשְׁמַיָּא ׳וַחֲזוֹתֵהּ ׳ לְסוֹף ׳כָּל ׳עָמְמַיָּא׳ זְנָה
׳אַרְעָא׳עֲפַיֵּהּ׳שַׁפִּיר׳וְאִנְבֵהּ׳שַׂגִּיא ׳עִבָּא
׳וּמָזוֹן ׳לְכֹלָּא ׳בֵּהּ ׳תְּחֹתוֹהִי׳ תַּטְלֵל ׳זוּן׳טָלַל
׳חֵיוַת׳בָּרָא ׳וּבַעֲנָפוֹהִי׳יְדָרוֹן׳צִפְּרֵי ׳דּוּר׳חָיָה
׳שְׁמַיָּא ׳וּמִנֵּהּ׳יִתְזִין׳כָּל׳בִּשְׂרָא׳ חֲזֵה ׳זוּן
׳חֶזְוֵי׳בְּחֶזְוֵי׳רֵאשִׁי׳עַל׳מִשְׁכְּבִי׳וְאלוּ׳הֲוָה׳שָׁכַב
׳עִיר׳וְקַדִּישׁ׳מִן׳שְׁמַיָּא׳נָחַת׃ קָרָא ׳עוּד׳קָדַשׁ
׳גְּחֵיל׳וְכֵן׳אָמַר׳נְּדוּ׳אִילָנָא׳וְקַצְּצוּ׳נוּד׳קָצִין
׳עֲנָפוֹהִי׳אַתֵּרוּ׳עֲפַיֵּהּ׳וּבַדְּרוּ׳אִנְבֵהּ׳אֲבַב
׳תְּנֵד׳חַיְוָתָא׳מִן׳תְּחוֹתוֹהִי׳וְצִפְּרַיָּא׳נוּד׳חָיָה
׳מִן׳עֲנָפוֹהִי׃ בְּרֵם׳עִקַּר׳שָׁרְשׁוֹהִי
׳בְּאַרְעָא׳שְׁבָקוּ׳וּבְאֶסוּר׳דִּי׳פַרְזֶל׳אֵסָר
׳וּנְחָשׁ׳בְּדִתְאָא׳דִּי׳בָרָא׳וּטַל׳שְׁמַיָּא
׳יִצְטַבַּע׳וְעִם׳חֵיוְתָא׳חֶלְקֵהּ׳בְּעִשְׂבָּא׳צָבַע
׳אַרְעָא׃ לִבְבֵהּ׳מִן׳אֱנָשָׁא׳יְשַׁנּוֹן׳שָׁנָה
׳וְלִבַּב׳חֵיוָה׳יִתְיְהֵב׳לֵהּ׳וְשִׁבְעָה׳לִבָּב
׳עִדָּנִין׳יַחֲלְפוּן׳עֲלוֹהִי׃ בְּגִזְרַת׳עִירִין׳חֶלֶף׳עוּד
׳פִּתְגָמָא׳וּמֵאמַר׳קַדִּישִׁין׳שְׁאֵלְתָא׳אֵמַר
׳עַד׳דְּבַרְתָּ׳דִּי׳יִנְדְּעוּן׳חַיָּא׳דִּי׳שַׁלִּיט׳יָדַע
׳עִלָּיָא׳בְּמַלְכוּת׳אֱנָשָׁא׳וּלְמַן׳דִּי׳שָׁלַט
׳יְצִבָּא׳יְתִנֶנָּהּ׳וְשַׁפַּל׳אֲנָשִׁים׳יְקִים׳צָבָא׳יָתַן
׳עֲלַיְהּ׃ דְּנָה׳חֶלְמָא׳חֱזִית׳אַנְתָּה׳מַלְכָּא׳קוּם׳חָזָה
׳נְבוּכַדְנֶצַּר׳׳וְאַנְתָּה׳בֶּלְטְשַׁאצַּר
׳פְּשַׁרָא׳אֲמַר׳כָּל׳קֳבֵל׳דִּי׳כָּל׳חַכִּימֵי׳חָכָם
׳מַלְכוּתִי׳לָא׳יְכִלִין׳פְּשָׁרָא׳לְהוֹדָעֻתֵנִי׳יָדַע
׳וְאַנְתָּה׳כְּהַל׳דִּי׳רוּחַ׳אֱלָהִין׳קַדִּישִׁין
׳בָּךְ׃ ׳אֱדַיִן׳דָּנִיֵּאל׳דִּי׳שְׁמֵהּ
׳בֶּלְטְשַׁאצַּר׳אִשְׁתּוֹמַם׳כְּשָׁעָה׳חֲדָה׳שָׁמַם
׳וְרַעְיוֹנֹהִי׳יְבַהֲלֻנֵּהּ׳עֲנָה׳מַלְכָּא׳רָעָה׳בָּהַל
׳וְאָמַר׳בֶּלְטְשַׁאצַּר׳חֶלְמָא׳וּפִשְׁרָא
׳אַל׳יְבַהֶלְךָ׳עֲנֵה׳בֶּלְטְשַׁאצַּר׳וְאָמַר
׳מָרַאי׳חֶלְמָא׳לְשָׂנְאָיִךְ׳וּפִשְׁרֵהּ
׳לְעָרָיִךְ׃ אִילָנָא׳דִּי׳חָזֵית׳דִּי׳רְבָה׳עוֹר׳חָזָה
׳וּתְקֵף׳וְרוֹמֵהּ׳יִמְטֵא׳לִשְׁמַיָּא׳וְחָזוֹתֵהּ׳שְׁלִיט
׳לְכָל׳אַרְעָא׃ וְעִפְיֵהּ׳שַׁפִּיר׳וְאִנְבֵהּ׳יְשַׁנּוֹן
׳וּמָזוֹן׳לְכֹלָּא׳בֵּהּ׳תְּחֹתוֹהִי׳ שָׁנָא׳זוּן

‘cōtingēs’celū.’ Aſpect⁹ illi⁹ erat vſq⁹ad terminos ᵇvniuerſe ᵇterre.’ Folia eiꝰ ᵏpulcherrima: ’& fructus eius’’nimi⁹:’’ & eſca°vniuerſorū ᵖin ea. ᵍSubter eā ʳhītabant° aīalia & beſtie: ’’& in ramis eius ˣcōuerſabātur ʳvolucres’celi:°& ex ea° veſcebatur ᶜois ᴰ caro. ᶜVidebā in ᵍviſione ᵇcapitis mei ſup ᵏſtratū meū:’& ecce’’’vigil’’ & ſanctus° de ᶠcelo ᵍdeſcendit.ʳclamauit ˢfortiter ʳ& ſic ᵘait. ˢ Succidite ʳ arborē ’ & preſcidite ᵃramos eius: ᵇ excutite ᶜ folia eius° & diſpergite ᶜ fructus eiꝰ:ᶠ fugiant ᵍ beſtie q̄ ’ſubter eam ſunt:ʰ & volucres ’de’’’ramis eiꝰ,’’ Verū tamē°germē ᵖradicū eius ᵍin terra ʳfinite: ᵉ & alligetur vinculo’’ ferreo: ∞∞ ˣ& creo ʳin herbis’que ᵃ ſoris ſunt:ᵇ& rore ᶜcelī ∞∞ ᴰtingatur :ᵉ & cum ᶠ feris ᵍpars eius ᵇ in herba ∞∞ ’terre.ʰCor eius ’ab’’’humano’’ cōmutetur : ∞∞ ᶠ& cor ᵍ fere ʳdetur° ei :ᶠ & ſeptem ∞∞∞∞∞∞∞ ’’tempora’mutētur ʳ ſuper eum.’In ſententia° vigilū ᵇdecretū eſt ᶜ& ſermo ᴰ ſanctorum & ᵉpetitio ∞∞∞ ’donec’cognoſcant ᵍ viuētes:’quoniā’’’ domīabitur ’’excelſius° in regno ᵇ homīum:ᵍ& cuicunq̄ ∞∞∞ ’’voluerit ʳ dabit illud: ’’ & hūilimū ʳ hoiem ʳ cōſtituerit ʳ ſupeū. ª Hoc ᵇ ſomniū ᶜvidi ᴰ ego ∞∞∞∞∞ ᵉ nabuchodonoſor ᶠ rex. ᵍTu ergo ʰ balthaſar ∞∞ ’interp̄tationē ᵏ narra feſtinus:’ quia° oēs ᵖ ſapientes ᵍregni meī ʳ non ˢ queunt ’ſolutionē ’’edicere mihi, ʳTu autem ʳpotes:’ quia ª ſpiritus ᵇ deorū ᶜ ſanctorū ᴰ in te eſt. ᵉTunc ᶠdaniel ᵍcui ius nomen ∞∞∞∞∞ ’balthaſar cepit intra ſemetipſum tacitus ª cogitare ’quaſi’’’vna’hora:’’& cogitationes eius° cōturbabāt cū.ᵖ Rūdens aūt ᵍ rex ʳait.ˢ Balthaſar: ᵗ ſomniū ᵘ et interp̄tatio eiꝰ ʳ nō ʳ cōturbent te.’Rūdit ª balthaſar ᵇ& dixit. ᶜDñe miꝰ ſomniū ᶜ his qui te oderūt: ᶠ & interpretatio eius ª hoſtib⁹ tuis ſit. ᵇ Arborē ᶜ quā ᵏ vidiſti ’’’ſublimē’’ atq̄ robuſtā: ° cuiꝰ altitudo ᵖ ptingit ᵍ ad celū: ʳ & aſpect⁹ illi⁹ ᵉ in oēs ’terrā. ᵘ & ramꝰ eiꝰ ʳ pulcherrimi:’& fruct⁹ eiꝰ ’nimi⁹ ª & eſca ᵇ oīm ᶜ in ea: ᴰ ſubter eā

quenit vſq; ad celū: τ latitudo eius ad terminos terre: τ folia eius pulchra τ fructus eius multus: τ cibus oim in ea: τ ſubter eam habitabāt beſtie agreſtes τ in ramis eius hitabant aues celi: ex ea nutriebat ois caro. videbā in viſione noctis in cubili meo: τ ecce vigil τ ſanctus de celo deſcēdit τ clamauit in fortitudie τ ſic dixit: ſuccidite arborē τ euellite ramos eius: τ excutite folia eius τ diſpergite fructū eiꝰ: cōmoueant beſtie de ſubter eam τ aues de ramis eius. verūtñ germē radicū eiꝰ in terra finite in vinculo ferreo τ ereo: τ in herba q̄ foris τ in rore celi pnoctabit: τ cum beſtijs pars eius in herba terre. cor eius ab hoibus cōmutabit. τ cor beſtie dabitur ei. τ ſeptē tpa mutabunt ſup eum p decretum vigil τ mo τ verbū ſcīoꝝ interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q; dñs est altiſſimꝰ regni. τ cui videbit dabit illud: τ cōtemptū hoim elevabit ſup iēm. hoc ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: τ tu baltaſar cōiectrā vic: q; oēs ſapientes regni mei nō poſſunt cōiectrā eius manifestare mihi:tu āt daniel potes: q; ſpūs dei ſctūs in te. tunc daniel cui nomē baltaſar: ſtupefact⁹ ē q̄si hora vna: τ cogitationes eius cōturbabāt eū. τ rūdit rex τ ait: baltaſar ſomniū τ cōiectura ne cōturbet te. rūdit baltaſar τ dixit: dñe ſit ſomniū odiētib⁹ te: τ cōiectura eius inimicis tuis. arbor quā vidiſti magnificatā τ fortificatā cui⁹ altitudo puenit in celum τ latitudo eius ad terminos vniuerſe terre. folia eiꝰ floruda: τ fructus eiꝰ multus: τ cibus oibus in ea: ſubter eam

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

hitabant bestie agrestes.τ in ramis eius κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτ hitabant aues celi: tu es rex. κατεσκήνουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ. q: magnificat⁹ es τ inaluistī: τ magnitudo tua ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμε gnificata ē τ puenit ad celum: τ potestas tua in γαλύνθη καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς terminos terre. τ q: vidit rex vigilē τ τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς εἶρ καὶ ſctūs descendentem de celo τ dixit: euellite ἅγιον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν, ἐκτίλατε arborē τ corrūpite illā: uerūtū germē τε τὸ δένδρον καὶ διαφθείρατε αὐτό, πλὴν τὴν φυὴν radicū eius in terra ſinite: τ i vinculo fer= τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδή= reo τ ere τ in herba q̄foris τ in rore ce= ρῷ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ li pnoctabit: τ cum bestijs agrestib⁹ pars e= ραυοῦ αὐλισθήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ tus donec septē tp̄a mutentur ſup illā: hoc τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ' αὐτό, τοῦτο cōfectura eius rex. τ decretū altissimi est ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ. καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν q̄ puent ſup dñm meū regem: τ te ὃ ἔφθασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ Job, 42.b. Baſra. vf. erpellent ab hoibus τ cum bestijs agrestib⁹ ἐκβλήσουσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων erit hitatio tua. τ herba q̄si bouē ababunt ἔσαι ἡ κατοίκησίς σου. καὶ χόρτον ὡς βοῦν φωμιοῦ= te τ de rore celi hitatio tua erit τ σίν σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσῃ καὶ septē tp̄a mutabuntur in te donec scias: q: ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονταί ἐπί σε ἕως οὗ γνῷς, ὅτι dñetur altissimus regni hoim: τ cui κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ētiuz fuerit dabit tp̄m. τ q: dixit ſinite plā ἐὰν δόξῃ δοῦναι αὐτήν. καὶ ὅτι εἶπεν ἐάσατε τὸν φυ tā radicū arboris in terra: regnū tuū ὴν τῶν ῥιζῶν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου tibi manet er quo cognoueris ptātem celestem. σοὶ μένει ἀφ' ἧς ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον. ppterea rex cōſiliū meū placeat tibi: τ διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς peccata tua in elemosynis redime: τ iniq̄ ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδι tates tuas in misericordijs pauper. forsitā erit longani= κίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων. ἴσως ἔσαι μακρόθυ= mis delictis tuis. hec oia plene μος τοῖς παραπτώμασίν σου. ταῦτα πάντα ἐφθα runt ſup nabuchodonosor regem post duode= σεν ἐπὶ ναβουχοδονόσορ τὸν βασιλέα μετὰ δώδε= cim mēſes in aula regni eius in baby= κάμηνος. ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυ= lone deambulās. respōdit rex τ ait: nōne λῶνι περιπατῶν. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχ hec est babylon magna quā ego edificaui in αὕτη ἐστὶν βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς domū regni in robore fortitudis mee i honorē οἶκον βασιλείας ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν glie mee: adhuc sermone in ore re= τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βα= gis exīte: vox de celo facta est. tibi dicitur σιλέως ὄντος, φωνὴ ἀπ' οὐρανοῦ ἐγένετο. σοὶ λέγεται nabuchodonosor rex: regnū tuū transiit ναβουχοδονόσορ βασιλεῦ, ἡ βασιλεία σου ᾠχηθεν a te: τ ab hoibus te expellent: τ cū bestijs ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνῶν σε ἐκβλῶξουσιν, καὶ μετὰ θηρίων agrestib⁹ hitatio tua τ feno q̄si bouē ababunt te: τ septē ἀγρίων ἡ κατοίκησίς σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν φωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ tp̄a mutabuntur sup te: donec scias q⁹ dñetur excelsus καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπί σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος

Trāsla.B.Vie.

habitātes bestie agrī: & in ramis eius cōmorātes aues celi. Tu es rex q magnificatus es & inua luisti: & magnitudo tua creuit & puenit vsq; ad celū: & potestas tua i ter= minos vniuerse terre. Q d autē vidit rex vigilē & ſanctū descēdere de celo & dicere: succidite arbo= rē & dissipate illā: attn germē radicū eius in tra dimittite & vinciatur ferro & ere in herbis foris: & rore celi cōſperg atur: & cum feris sit pabulū eius do= nec septem tēpora mutentur sup eum. Hec est interp̄tatio sententie altissimi que peruenit super dñm meū regem. Eicient te ab hoībus & cū bestijs ferisq; erit habitatio tua: & fenum vt bos comedes: & rore celi infunderis. Septē quoq; tempora mutabuntur super te: donec scias q̄ dominetur excelsus

Tex.heb.Dani.iiij.

דור חָיָה תְּדוּר חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפּוֹהִי יִשְׁכְּנָן
שִׁבְן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא אַנְתְּה הוּא מַלְכָּא דִּי
רבב מְטָא רְבֵית וְתַקְפְּתָךְ וְרִבְוּתָךְ רְבַית וּמְטַת
לִשְׁמַיָּא וְשָׁלְטָנָךְ לְסוֹף אַרְעָא וְדִי
חזה מַלְכָּא עִיר וְקַדִּישׁ נְחַת מִן
שמע וְאָמַר נְדוּ אִילָנָא וְחַבְּלוּהִי
נרם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבִקוּ
אסר וּבְאָסוּר דִּי פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדֶתָא
צבע דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יְצְטְבַע וְעִם
חיה חֵיוַת בָּרָא חֶלְקֵהּ עַד דִּי שִׁבְעָה
חלף עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי דְּנָה פִּשְׁרָא
עלה מַלְכָּא וְגְזֵרַת עֲלָיָא דִּי מְטַת עַל
מרא מַלְכָּא וְלָךְ טַרְדִין מִן אֱנָשָׁא
דור וְעִם חֵיוַת בָּרָא לֶהֱוֵה מָדְרָךְ וְעִשְׂבָא
טעם כְּתוֹרִין לֶךְ יִטְעֲמוּן וּמְטַל שְׁמַיָּא
חלף לָךְ מִצְבְּעִין וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן
ידע עַלָּיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא
בקא בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצַבֵּא
נתן יְתַנֶּנָּהּ וְדִי אֲמַרוּ לְמִשְׁבַּק עִקַּר
שרשוהי דִּי אִילָנָא מַלְכוּתָךְ לָךְ
קום יַצִּיבָה כֵּן דִּי תִנְדַּע דִּי שָׁלְטָן שְׁמַיָּא
שפר חֲטָא לֶהֱוֵן מַלְכִּי יְשַׁפַּר עֲלָיִךְ וְחֲטָאַךְ
עוה חֲנָן בְּצִדְקָה פְרָק וַעֲוָיָתָךְ בְּמָחֲנָן עֲנִיִּין
עניה הֵן תְּהֲוֵא אַרְכָה לְשַׁלְוְתָךְ כְּלָא מְטָא
שלה עַל נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא לְקֵצָה יַרְחִין
קצה תְּרֵי עְשַׂר עַל הֵיכַל מַלְכוּתָא דִּי
חלך בָבֶל מְהַלֵּךְ הֲוָה עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר
רבב הֲלָא דָא הִיא בָבֶל רַבְתָּא דִּי אֲנָה
בנה בְנֵיתָהּ לְבֵית מַלְכוּ בְּתֻקֶף חִסְנִי
מלל וְלִיקָר הַדְרִי עוֹד מִלְּתָא בְּפֻם
מול מַלְכָּא קָל מִן שְׁמַיָּא נָפֵל לָךְ אָמְרִין
עדה נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא מַלְכוּתָא עָדַת מִנָּךְ
חיה וּמִן אֱנָשָׁא לָךְ טַרְדִין וְעִם חֵיוַת
דור בָּרָא מָדְרָךְ עִשְׂבָא כְתוֹרִין לָךְ
טעם יְטַעֲמוּן וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלָיִךְ
ידע עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא

Pritiua.heb.

Pñtiua.heb.	Tex.he.Dani.v.	Trãſl.B.Hie.	Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
צְבָא	"בְּמַלְכוּת ׳אֱנָשָׁא ׳ וּלְמַן ׳דִּי ׳ יְצִבֵא	"in regno׳hominum:׳&	regni hoim: τ cui videbit̃ dabit il=
נְתַן עַל	יתְנִנַּהּ׃ בַּהּ שְׁעָתָא ׳מִלְּתָא ׳סָפַת ׳עַל	cucunq; ᵒvoluerit ꝯꝯꝯ	τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δίδωσι αὐ=
סוף	׳נְבוּכַדְנֶצַּר ׳ וּמִן ׳ אֱנָשָׁא ׳ טְרִיד	ᵇdet illud.ᶜEadẽᶜhoraᵈfer	lud. eadẽ hora ſmo cõpletus eſt ſup nabuchodo
	וְעִשְׂבָּא ׳כְּתוֹרִין ׳אִכַל ׳וּמְטַל ׳שְׁמַיָּא	mo׳completus eſt׳ ſuper	τὴν· αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ λόγος συνετελέσθη ἐπὶ ναβουχοδο
	׳נְשְׁמֵהּ ׳ יִצְטַבַּע ׳ עַד ׳ דִּי ׳ שַׂעְרֵהּ	ᵍnabuchodonoſor:ʰ& ex	νόσορ. τ ab hoibus expulſ᷒ẽ: τ fenũ
רַבָּא	׳כְּנִשְׁרִין ׳רְבָה ׳ וְטִפְרוֹהִי ׳ כְּצִפָּרִין׃	׳hominibusᵏabiectus eſt:	νόσῳ· καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ χόρτον
קָצָה	׳וּלְקִצַּת ׳יוֹמַיָּא ׳אֲנָה ׳נְבוּכַדְנֶצַּר ׳עֵינַי	ˡ& fenum׳׳vt bosⁿcome=	vt bos cõedit: τ a rore celi coi=
יְדַע תּוּב	׳לִשְׁמַיָּא ׳נְטָלַת ׳וּמַנְדְּעִי ׳עֲלַי ׳׳יְתוּב	dit:ᵒ& roreᵖ celi ꝯꝯꝯꝯꝯ	σῶς βοῦς ἤσθιεν, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶ=
	׳׳וּלְעַלְיָא ׳בְּרִכַת ׳וּלְחַי ׳עָלְמָא ׳שַׁבְּחַת	ᵍcorpus eius׳infectum eſt	μα᾽ εἰ ἐβάφη, ἕως αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμε=
	׳וְהַדְּרַת ׳דִּי ״ שָׁלְטָנֵהּ ׳שָׁלְטַן ׳עָלַם	ᵉdonec׳׳capilli eius ꝯꝯꝯ	ficatt sunt τ vngues eiᵛ ꝗſi auium. τ poſt
דּוֹר דּוֹר	׳וּמַלְכוּתֵיהּ ׳עִם ׳דַּר ׳וְדַר׃ ׳וְכָל ׳דַּיָּרֵי	ˣin ſimilitudinẽ aquilarũ	γαλυνθησαν καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων· καὶ μετὰ τὸ
צְבָא	׳אַרְעָא ׳כְּלָא ׳חֲשִׁיבִין ׳וְכְמִצְבְיֵהּ	׳creſcerẽt:׳& vngues eius	fineᵐ dieᵐ: ego nabuchodonoſor ocu=
	׳עָבֵד ׳בְּחֵיל ״שְׁמַיָּא ״וְדַיָּרֵי ׳אַרְעָא	ᵗq̃ſi vngues׳׳ auiũ. Igitur	τέλος τῶν ἡμερῶν, ἐγὼ ναβουχοδονόσωρ τοὺς ὀφθαλ
	׳׳וְלָא ׳אִיתַי ׳דִּי ׳יְמַחֵא ׳בִּידֵהּ ״וְיֵאמַר	ᵇpoſt finẽᶜdierũᵈego ᵉna=	μούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἔβαλον, καὶ αἱ φρένες μου ἐπ᾽
מָחָא אֲמַר	׳לֵהּ מָה ׳ עֲבַדְתְּ׃ ׳ בַּהּ זִמְנָא ׳מַנְדְּעִי	buchodonoſorᵍocꝰ meos	me reuerſa eſt: τ altiſſimo bñdixi: τ
	׳יְתוּב ׳עֲלַי ׳וּלְיֵקַר ׳מַלְכוּתִי ׳ הַדְרִי	ʰad celũ׳leuaui:ᵏ& ſenſus	ἐμὲ ἐπεσράφησαν, καὶ τῷ ὑψίσῳ ἠυλόγησα, καὶ τῷ
	׳וְזִיוִי ׳יְתוּב ׳עֲלַי ׳וּלְי ״׳הַדְּרִי ״וְרַבְרְבָנַי	meusᵐredditus eſt׳ mihi:	viuẽtẽ in ſecula laudaui τ gñificaui: qz ptãs eiᵛ
זְוָה דְּבַר	׳יְבַעוֹן ׳וְעַל ׳מַלְכוּתִי ׳הַתְקִנַת ״וְרַבּוּ	״& altiſſimoᵒ bñdixi׃ᵖ&	ζῶντι εἰς τὸς αἰῶνας ἤνεσα καὶ ἐδόξασα, ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτ
רַבּ בָּעָה	׳יְתִירָא ״ הוֹסַפַת ׳לִי ׃ ׳ כְּעַן ׳ אֲנָה	vluentẽ inᵍ ſempiternum	ptãs ekna: τ regnũ eius in gñationẽ τ gñã
תַּקֵּן רַבַּב	׳נְבוּכַדְנֶצַּר ״מְשַׁבַּח ׳וּמְרוֹמֵם ׳וּמַהַדַּר	ʳlaudauiᵍ& glorificauí׃ʳqa	ἐξουσία αἰώνιος, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γε
יַתִּר יַסֵּף	׳לְמַלְכָּא ׳שְׁמַיָּא ׳דִּי ׳כָל ׳מַעֲבָדוֹהִי ׳קְשׁט	״potestas eiusᵏ ptãs׳ ſem=	νεὰν· τ οες hitantes terrã: q̃ſi nihil repu
שֹׁבַח רוּם	׳וְאָרְחָתֵהּ ״׳דִּין ״ וְדִי ״מְהַלְכִין ״בְּגָוָה	piterna:׳& regnũ eiusᵍ in	tant. καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, ὡς οὐδὲν λο=
הַדַּר עָבַד	׳יָכֵל ׳לְהַשְׁפָּלָה׃	ᵇgeneratiõeᶜ& gñatione:	γίσθησαν· καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῇ δυνάμει
יָכֵל שָׁפַל		ᵈ& oẽsᵉ habitatoresᶠterre	celi τ in hitatione fre: τ nõ eſt q̃re
Cap.v.	"בֵּלְשַׁאצַּר ׳מַלְכָּא ׳עֲבַד ״לְחֶם ׳רַב	apud eũᵍin nihilũʰreputa	τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀν
רַבּ	׳לְרַבְרְבָנוֹהִי ״ אֶלֶף ״ וְלָקֳבֵל ׳אַלְפָּא	ti sunt.ⁱ Iuxta volũtatẽ eī	ſiſtat manui eiᵛ: τ dicet ei qd feciſti?
	׳חַמְרָא ׳שָׁתֵה׃ ״בֵּלְשַׁאצַּר ״אֲמַר ״נְטַעַם	ſuã ᵏfacit tã ˡin virtutibus	τι ποιήσεις τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας;
חַמְרָא לְהֵיתָיָה ׳לְמָאנֵי ׳דַּהֲבָא	׳חַמְרָא ״ לְהֵיתָיָה ׳לְמָאנֵי ׳ דַּהֲבָא	ᵐᵐceli q̃ᵖ inⁿhabitatorí bus	co tpe mens mea reuerſa eſt ad me τ
אָתָא נָפַק	׳וְכַסְפָּא ״דִּי ׳הַנְפִּק ׳נְבוּכַדְנֶצַּר ׳אֲבוּהִי	ᵒterre:ᵖ& nõᵍ eſt ʳquiˢ reſi	αὐτῷ τῷ χαιρῷ αἱ φρένες μου ἐπεσράφησαν ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ
שָׁתָה	׳מִן ׳הֵיכְלָא ׳דִּי ׳בִּירוּשְׁלֶם ׳וְיִשְׁתּוֹן	ſtatᵗmanuí eiᵛᵘ& dicatᵛei:	ad honorẽ regni mei veni: τ forma mea
	׳בֵּהּ ׳מַלְכָּא ׳ וְרַבְרְבָנוֹהִי ׳ שְׁגַלְתֵּהּ	ʳq̃re׳ feciſti?ˢ In ipſoᵒtpe	εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἦλθον, καὶ ἡ μορφή μου
	׳וּלְחֵנָתֵהּ׃ ״בְּאֵדַיִן ״הֵיתָיו ״מָאנֵי ׳דַּהֲבָא	ᵖsensus meˣreuerſus ēᵒad	reuerſa eſt ad me: τ tyrãni mei τ optimates
מָחָא אֲמַר	׳דִּי ״הַנְפִּיקוּ ׳מִן ״הֵיכְלָא ׳דִּי ׳בֵית ׳אֱלָהָא	me:ᶜet ad honorẽʳ regni	ἐπέσρεψεν ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ οἱ τύραννοί μου καὶ οἱ μεγισάνες
	׳דִּי ׳בִירוּשְׁלֶם ׳וְאִשְׁתְּיוּ ׳בֵּהּ ׳מַלְכָּא	meiᵍdecorẽq̃ pueni:ᵇ& fi	mei q̃lierũt me τ in regnũ meũ cõfortat? ſũ:
	׳וְרַבְרְבָנוֹהִי ׳שְׁגַלְתֵּהּ ׳וּלְחֵנָתֵהּ׃ ׳אִשְׁתְּיוּ	gura mea ʳ reuerſa eſtᵗad	μου ἐζήτουν με καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἐκραταιώθην,
	׳חַמְרָא ׳ וְשַׁבְּחוּ ׳ לֵאלָהֵי ׳ דַּהֲבָא	me:ˡet׳׳optimates meiⁿ&	τ magnitudo ampliꝰ addita eſt mihi. nũc ergo ego
	״וְכַסְפָּא ״נְחָשָׁא ״פַּרְזְלָא ״אָעָא ״וְאַבְנָא׃	magiſtratus meiᵒ requiſie	καὶ μεγαλωσύνη πλουσιωτέρα προσετέθη μοι. νῦν οὖν ἐγὼ
		rũtˡme:ᵖet inᵍregno meo	nabuchodonoſor laudo τ ſuperalto τ gñifico re=
		ʳreſtitutᵍ ſum:ᵒet magni=	ναβουχοδονόσωρ αἰνῶ καὶ ὑπερυψῶ καὶ δοξάζω τὸν βα
		ficẽtiaᵗamplioꝛᵘaddita eſt	gem celi: qz oia opera eius vera:
		ˣmihi.ʸ Nunc igitur׳ ego	σιλέα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀληθινά,
		ᵃnabuchodonoſorᵇlaudo	τ ſemite eius iudicia: τ oẽs ambulã=
		ᶜet magnificoᵒ& glorifico	καὶ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, καὶ πάντας τοὺς πορευομέ
		ʳregᵉ׳celi:ᵍqaʰ oiaⁱ opa eiᵛ	τους ἐν ὑπερηφανίᾳ δύναται ταπεινῶσαι. Ca.ς.
		ˣvera:ˡ& oẽsˢ vie eius׳׳׳ iudi	
		cia:ᵐ& ᵒgradiẽtes ᵖ in ſuꝑ=	Baltaſar rex fecit cenam magnã
		biaᵍpoteſtʰ humiliare. ς.	Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν δεῖπνον μέγα τοῖς
		Baltaſarᵇ rexᶜfecitᶜ grã	optimatibᵇ viris milenariſis: τ coram mille
		deᵒ cõuiuiũᶠ optimati	μεγισάσιν ἀνδράσι χιλιάρχοις, καὶ ἔναντι τῶν χιλίων ὁ
		bus ſuis ᵍmille:ʰ& vnuſq;	vinũ. bibens baltaſar dixit in gulꝰ vini:
		q̃ ſm ſuã bibebat etatẽ.	οἶνος· πίνων Βαλτάσαρ εἶπεν ἐν τῷ γεύσει τοῦ οἴνου, ἵ
		ⁱPrecipit ergo iam temu	vt afferrenᵏ vaſa aurea τ argẽtea q̃ aſportauit na
		lentus:ᵍvt afferrenturʳva	εἰσενεγκεῖν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν Να
		ſaᵘ aurea ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	buchodonoſor pater eius de tẽplo qꝫ in hieru=
		ʳ& argẽtea:ᵘ q̃ ʳaſportauer	βουχοδονόσωρ ὁ πατὴρ αὐτ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν ἱερου=
		atˡ nabuchodonoſorˢ pa	ſalem. τ bibant in eis rex τ optima
		ter eius׳de׳ tẽplo׳qđ fuit	σαλήμ· καὶ πίετωσαν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγισά
		ᵖin hieruſalẽ:ᵍvt biberent	τες eiᵛ: τ cõcubine eiᵛ: τ cõcubini eius: τ
		ˡin eis ᵍrex ʰ & optimates	ιες αὐτ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτ, καὶ οἱ παράκοιτοι αὐτ, καὶ
		eius:ˡvxoresq; eius ꝯꝯꝯꝯ	allata sunt aurea vaſa τ argẽtea q̃ aſportauit ne
		ᵏ& concubine.ˡTunc׳׳׳ al=	κήνεχθησαν τὰ χρυσᾶ σκεύη καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ τ
		lata sunt׳׳vaſa׳ aurea ꝯꝯ	tẽplo dei qđ i hieruſalem: τ bibebãt in eis rex
		ᶠqueᵍ aſportauerat׳de׳tẽ	ναοῦ τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπινον ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς
		plo׳quod fuerat ꝯꝯꝯꝯꝯ	τ optimates eiᵛ: cõcubine eiᵛ τ cõcubi
		ˢin hieruſalem: ᵗ & bibe=	καὶ οἱ μεγισάνες αὐτ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτ καὶ οἱ παράκοι
		runtᵇin eisᶜrex ꝯꝯꝯꝯꝯ	ni eiᵛ bibebãt vinũ: τ laudauerũt deos aureos τ
		ᵈ& optimates eius:ᵉ vxo=	τοι αὐτ ἔπινον οἶνον, καὶ ἤνεσαν τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ τ
		resᶠ& cõcubieˡlliᵍ.ʰ Bibe	argẽteos τ ereos τ ferreos τ ligneou τ lapideos.
		bantᵇvinumˡ& laudabant	ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους.
		ᵏdeos ſuos ˡaureosᵐ& ar	
		genteos & ⁿereos ᵒferre=	
		osᵖ ligneoſq; ᵍ& lapideos.	

Infra. 7.d.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in eadē hora exierūt digiti manus hois:
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου,
τ scribebāt cōtra lampadem in superficie
καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κονίαμα
cie parietis dom' regis. τ rex
αμα τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ βα=
videbat articulos manus scri
σιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀστραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γρα=
bentis: tunc rex immutatus ē: τ cogitatiōes
φούσης. τότε ὁ βασιλεὺς ἠλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ
eius cōturbauerūt eum. τ cōpages lūbo=
αὐτοῦ συνετάραξαν αὐτόν. καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύ
rū eius soluebantē: τ genua ei' colliderban=
ος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκρότουν
tur. τ clamauit rex in fortitudie vt introduce=
το. καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύι τοῦ εἰσενεχθῆ=
rent magi τ chaldei τ aru
ναι τοὺς μάγους καὶ τοὺς χαλδαίους καὶ τοὺς ἀρ=
spices. τ dixit sapiētib' babylonis. quicūq; le=
ξαρηνεῖς· καὶ εἶπεν τοῖς σοφοῖς βαβυλῶνος· ὃς ἂν ἀνα=
gerit scripturā hanc τ cōiecturā eius
γνῷ τὴν γραφὴν ταύτην καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ=
notā fecerit mihi: purpura vestietur: τ tor=
τῆς γνώρισῃ μοι, πορφύραν ἐνδύσεται· καὶ ὁ μανιά=
ques aurea circa collum eius: τ tertius in
κης ἐκ χρυσοῦ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν
regno meo ībit. τ ingressi sunt oēs sapiē=
τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. καὶ εἰσεπορεύοντο πάντες σοφοὶ
tes regis: τ non potuerūt scripturā le=
τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἠδύναντο τὴν γραφὴν ἀνα=
gere neq; cōiecturā manifestare regi. τ
γνῶναι οὐδὲ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ· καὶ
rex baltasar cōturbat'ē: τ forma ei'
ὁ βασιλεὺς βαλτάσαρ ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ
immutata ē in eo. τ optimates eius cōturbati sunt.
ἠλλοιώθη ἐπ' αὐτῷ· καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ συνεταράχθησαν
τ regina ingressa e in domū cōuiuij: τ
τ· καὶ ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, καὶ
respōdit regina τ dixit: rex in etē
ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα καὶ εἶπεν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶ
nū viue: non cōturbent te cogitationes tue: τ
νας ζῆθι, μὴ ταρασσέτωσάν σε οἱ διαλογισμοί σου, καὶ ἡ
Esdr.3.c. iiii.b. forma tua nō mutetur: est vir in regno tuo
μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω, ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
in q̄ spūs dei sancti est: τ in diebus
ἐν ᾧ πνεῦμα θεοῦ τοῦ ἁγίου ἐστί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
patris tui vigilantia τ intellectus τ sapia et sapia
πατρός σου γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία ὡς σοφία
dei inuēta fuit in eo. τ rex nabuchodonosor
θεοῦ εὑρέθη ἐν αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
pf tuus principem incantatoꝝ magoꝝ chaldeoꝝ
ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν μάγων χαλδαίων
aruspicum cōstituit eum: q; spūs amplioꝝ
γαζαρηνῶν κατέστησεν αὐτόν, ὅτι πνεῦμα περισσὸν
in eo: τ prudētia τ intellectꝰ directa cognoscēs sōnia
ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις συγκρίνων ἐνυπνια
τ ānuncians occulta τ solues ligaturas va
καὶ ἀναγγέλλων κρυπτόμενα καὶ λύων συνδέσμους δα
niel: τ rex imposuit et nomen baltasar.
νιήλ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα βαλτάσαρ.
nūc ergo vocet τ cōiecturam eius annūciabit
νῦν οὖν καλεσάτω καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελ
tibi. tunc daniel introductꝰē coram rege:
σει. τότε δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
τ dixit rex daniel: tu es daniel de
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, σὺ εἶ δανιὴλ ὁ ἐκ τῶν
filijs captiuitatis iudee
υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας

Trāsla.B.Vie.

[a]In eadem hora [b]apparue
rūt [c]digiti [d]q̄si [e] manus [f]ho
minis [g]scribentis [h] contra
[i]candelabrum [k]in [l]supficie
[m]parietis [n]aule [o]regie.* E
rex [p]aspiciebat ∞∞∞∞∞∞∞
[q]articulos [r]manus [s]scribē
tis. [t]Tunc [u]facies [x]regis ∞
[y]cōmutata est: [z] & cogita=
tiones ei' [aa]cōturbabāt eū:
[bb] & cōpages [cc]renū eius [dd]sol
uebantur: [ee] & genua eius
[ff] ad se inuicē [gg] collideban=
tur. [hh]Exclamauit itaq; [ii]rex
[kk]fortiter [ll]vt introducerēt
[mm]magos [nn]chaldeos [oo] & aru
spices. Et [pp] loquēs [qq]rex [rr]ait
[ss]sapientibus [tt] babylonis.
[uu]Quicunq; [xx] legent [yy] scri=
pturam [zz]hanc: ∞∞∞∞∞∞
[aaa] & interptationē eius [bbb]ma
nifestā mihi fecerit: [ccc] pur=
pura [ddd] vestietur [eee] & torquē
[fff] aureū habebit [ggg] in [hhh] collo:
[iii] & tertius [jjj] in regno meo
erit. [kkk]Tunc ∞∞∞∞∞∞∞∞
[lll] ingressi [mmm] oēs [nnn] sapiētes [ooo] re
gis [ppp] non [qqq] potuerunt n c
[rrr] scriptura [sss] legere: [ttt] nec in
terptatione eius [uuu] indicare
[vvv] regi. [xxx] Vnde [yyy] rex [zzz] baltha=
sar ∞∞∞∞∞∞∞∞

Pătiua.heb.	Tex.he.Dani.v.	Trăſl.B.Vie.	Trăſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
דִּי הֵיתִי מַלְכָּא אַבִּי מִן יְהוּד ׀ וְשֻׁמְעַת אַתְּ	quē adduxerat pater meus rex de iudea: Audiui de te: quoniã spiritũ deorum habes: scientia intelligentiaq; ac sapientia ampliores inuẽte sunt in te. Et nũc introgressi sunt in cõſpectu meo ſapiẽtes magi vt ſcripturã hanc legerẽt: & interpẽtationẽ eius indicarẽt mihi: & nequerũt ſenſum huius ſermonis edicere. Porro ego audiui de te ꝙ poſſis obſcura interpretari: & ligata diſſoluere. Si ergo vales ſcripturam legere & interpretationem eius indicare mihi: purpura veſtieris: & torquem auream circa collũ tuũ habebis: & tertius in regno meo princeps eris. Ad quẽ reſpondens daniel: ait coram rege. Munera tua ſint tibi: & dona domus tue alteri da. ſcripturam autem legã tibi rex: & interpretationẽ eius oſtendã tibi. O rex: deus altiſſimus regnum & magnificentiã & honorem dedit nabuchodonoſor patri tuo: & ꝓpter magnificẽtiam quã dederat ei vniuerſi populi tribus & linguę tremebant & metuebant eum. Quos volebat interficiebat: quos volebat percutiebat: quos volebat exaltabat: & quos volebat hũiliabat. Cũ aũt eleuatũ eſt cor eius: & ſpũs illi ob firmatũ eſt ad ſupbiã: depoſitũ ẽ de ſolio regni ſui: & gloria eius ablata eſt: & a filiis hominum eiectus eſt. Sed & cor eius cum beſtiis poſitũ eſt: & cum onagris erat habitatio eius. Fenũ quoq; vt bos comedebat: & rore celi corpus eius infectũ eſt: donec cognoſceret ꝙ poteſtatem haberet altiſſimus in regno hominũ: & quẽcũq; voluerit ſuſcitabit ſupilliud. Tu quoq; filius eius balthaſar non humiliaſti cor tuũ cum ſcires hec omnia. ſed aduerſum dñatorem celi eleuatus es. Et vaſa domus eius allata ſunt coram te: & tu	quã adduxit rex pater meus? audiui de te ἧς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου; ἤκουσα περὶ σοῦ quia ſpũs dei ſcti in te & vigilantia & itelle ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἁγίου ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύνε ctus & ſapia abũdãs inuẽta eſt in te. & nũc ingreſſi ſũt σις καὶ σοφία περισσὴ εὑρέθη ἐν σοί· καὶ νῦν εἰσῆλθον i cõſpectu meo ſapiẽtes magi gazareni: vt ſcripturã hãc ἐνώπιόν μου σοφοὶ μάγοι γαζαρηνοί, ἵνα τὴν γραφὴν ταύ legant & cõiecturã eĩ notã faciant τὴν ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσίν mihi: & nõ potuerunt annunciare mihi. & ego audi μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαί μοι. κἀγὼ ἤκου ui de te qz poteſt cõiecturas cõiectare. nũc σα περὶ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρίναι. νῦν ergo ſi poteris ſcripturã hanc legere & ἂν ἐὰν δυνηθῇς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν cõiecturã eius notã facere mihi: purpurã indues: & σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ torques aurea erit ſup collum tuũ: & ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς ἔσαι ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ tertius in regno meo ipabis. tũc reſpondit da- τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. τότε ἀπεκρίθη δα niel & dixit i cõſpectu regis: dona tua niel καὶ εἶπεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου tibi ſint: & munus dom tue alteri da: σοὶ ἔσω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός, ego ãt ſcripturã legam regi: & ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν cõiecturã eĩ notã factã tibi rex. deꝰ altiſſimꝰ σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ. ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος regnum & magnificentiã & honorẽ & τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ gliam dedit nabuchodonoſor ꝑri tuo: τὴν δόξαν ἔδωκεν ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου, & de magnificentia quã dedit ei oẽs καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ πάντες ꝑri tribus lingue erãt trementes & timentes οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι eũ. ꝙs volebat ipe interficiebat: & ꝙs volebat αὐτόν. οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ἀνῄρει, καὶ οὓς ἐβούλετο ipe percutiebat: & ꝙs volebat ipe exaltabat: & ꝙs αὐτὸς ἔτυπτεν, καὶ οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ὕψου, καὶ οὓς volebat ipe hũiliabat. & cũ exaltatũ ẽ cor ἐβούλετο αὐτὸς ἐταπείνου. καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία eius & ſpũs eius cõfortatũ ẽ vt ſupbi- αὐτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ ὑπερηφα ret: deꝓſitũ ẽ a throno regni ſui: νευέσαι, κατηνέχθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐ- & honor ablatus ẽ ab eo. & ab hoibus τοῦ, καὶ ἡ τιμὴ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων expulſ ẽſt: & cor eius cum beſtiis datũ ẽ: ἐξεδιώχθη, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μετὰ τῶν θηρίων ἐδόθη, & cum onagris habitatio eius: & fenũ q̃ſi bouẽ καὶ μετὰ ὀνάγρων ἡ κατοικία αὐτοῦ, καὶ χόρτον ὡς βοῦν cibabãt eum. & de roze celi ἐψώμιζον αὐτόν. καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ corꝑ eius intinctũ ẽ: donec cognouit qz dñat altiſſimus σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οὗ ἔγνω ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος ὁ θ.ε.ι regni hoim: & cui viſũ fuerit dabit τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει illud. & tu filius eius baltaſar nõ humiliaſti illud. καὶ σὺ ὁ υἱὸς αὐτοῦ βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνω cor tuũ i cõſpectu dei. nõne oĩa αὐτήν. καὶ σὺ ὁ υἱὸς αὐτοῦ βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνω σας τὴν καρδίαν σου κατενώπιον τοῦ θεοῦ. οὐ πάντα hec noſti: & ꝙ dñm dẽ celi ταῦτα ἔγνως; καὶ ἐπὶ τὸν κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ exaltatũ ẽ. & vaſa domꝰ eius attuliſti co- ὑψώθης· καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἤνεγκας ἐνώ ram te: & tu πιόν σου, καὶ σὺ

דִּי הֵיתִי מַלְכָּא אַבִּי מִן יְהוּד וְשֻׁמְעַת אַתְּ			
עֲלַיִךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ			
וְשָׁכְלְתָנוּ וְחָכְמָה יַתִּירָה הִשְׁתְּכַחַת			
בָּךְ וּ וּבְעַן הָעֲלוּ קֳדָמַי חַכִּימַיָּא			
אָשְׁפַּיָּא דִּי כְתָבָה דְנָה יְקָרוּן וּפִשְׁרֵהּ			
לְהוֹדָעוּתַנִי וְלָא כָהֲלִין פְּשַׁר מִלְּתָא			
לְהַחֲוָיָה וְאֲנָה שְׁמַעַת עֲלָךְ דִּי			
תּוּכַל פְּשָׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין			
לְמִשְׁרֵי בְּעַן הֵן תּוּכַל כְּתָבָא			
לְמִקְרֵא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעֲתַנִי			
אַרְגְּוָנָא תִלְבַּשׁ וְהַמְנְכָא דִּי דְהַבָא			
עַל צַוְּארָךְ וְתַלְתָּא בְּמַלְכוּתָא			
תִּשְׁלַט וּ בְּאַדֵּין עָנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר			
קֳדָם מַלְכָּא מַתְנָתָךְ לָךְ לִהְוֵין			
וְנִבְזְבִיתָךְ לְאָחֳרָן הַב נְרֵם כְּתָבָא			
אֶקְרֵא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרָא אהודענֵהּ			
אַנְתָּה מַלְכָּא עִלָּיָא עִלָּהּ מַלְכוּתָא			
וּרְבוּתָא וִיקָרָא וְהַדְרָא יְהַב לָךְ			
לִנְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּךְ וּמִן רְבוּתָא דִּי			
יְהַב לֵהּ כָּל עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וּלְשָׁנַיָּא			
רְווּ זָאעִין וְדָחֲלִין מִן קֳדָמוֹהִי דִּי			
הָוָא צַבָּא הָוָה קְטֵל וְדִי הָוָה צַבָּא			
הָוָה מְחָא וְדִי הָוָה צַבָּא הָוָה מָרִים			
וְדִי הָוָא צָבָא הָוָה מַשְׁפֵּל וּכְדִי רָם			
לִבָּבֵהּ וְרוּחֵהּ תְּקִפַת לְהַזָּדָה הַנְחַת			
מִן כָּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ וְיַקָּרָה הֶעְדִּיו			
מִבְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבֵּהּ			
עִם חֵיוָתָא שָׁוִי וְעִם עֲרְדַיָּא מְדוֹרֵהּ			
עִשְׂבָּא כְתוֹרִין יְטַעֲמוּנֵהּ וּמִטַּל			
שְׁמַיָּא נְשְׁמֵהּ יִצְטַבַּע עַד דִּי יְדַע			
דִּי שַׁלִּיט אֱלָהָא עִלָּיָא בְּמַלְכוּת			
אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצַבֵּא יְהָקִים עֲלֵיהּ			
וְאַנְתְּ בַּרְהּ בַּלְשַׁאצַר לָא הַשְׁפֵּלְתְּ			
לִבָּךְ כָּל קֳבֵל דִּי כָל דְּנָה יְדַעְתָּ			
וְעַל מָרֵי שְׁמַיָּא הִתְרוֹמַמְתְּ וּלְמָאנַיָּא			
דִּי בַיְתֵהּ הַיְתִיו קֳדָמָיִךְ וְאַנְתְּ			

t optimates tui t concubine me t cōcu
καὶ οἱ μεγισᾶνες σου καὶ αἱ παλλακαί σου καὶ οἱ πω
bini tui vinū bibebatis in eis: t deos
κοιτοί σου οἶνον ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς, καὶ τοὺς θεοὺς
aureos t argenteos t ereos t fer
τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σι=
reos t igneos t lapideos: q nō vident t
δηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους, οἳ οὐ βλέπουσιν καὶ
nō audiunt t nō cognoscunt: laudasti. at deū cui
οὐκ ἀκούουσιν καὶ οὐ γινώσκουσιν, ἤνεσας. τὸν δὲ θεὸν ὃν
spiritus tu in manu sua t oēs vie tue: ip=
ἡ πνοή σου ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, αὐ
sum nō glificasti. idcirco a facie eius miss
τὸν οὐκ ἐδόξασας. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπε
sus est articulus manus scripturā hanc ordinauit:
σάλη ἀσράγαλος χειρὸς καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἔταξεν,
t hec scriptura ordinata, mane:thecel: phares:
καὶ αὕτη ἡ γραφὴ ἡ ἐντεταγμένη. μανή, θεκέλ, φαρές.
hec cōiectura verbi. mane mēsurauit
τοῦτο γὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὴ ἐμέτρησεν ὁ
deus regnum tuū t ipleuit illud. thecel.
θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. θεκέλ.
appēsus es statera t inuētus est posterior. phares: diuisus e
ἐζάθη ἐν ζυγῷ καὶ ηὑρέθη ὑστεροῦσα. φαρές, διήρηται
regnū tuū t datū e medis t persis. t
ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη μήδοις καὶ πέρσαις. καὶ
dixit balthasar: t induersus est danielē
εἶπεν βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν δανιὴλ
purpura: t torquē aureum circūposuerūt
πορφύραν, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθηκαν
circū collum eius. t pdicauit de eo
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἐκήρυξεν περὶ αὐτοῦ
esse est principens tertiū in regno suo.
εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
in eadē nocte interfect e balthasar rex chalde=
ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ χαλδαί=
us. t darius med accepit regnū
ος. καὶ δαρεῖος ὁ μῆδος παρέλαβεν τὴν βασιλείαν
etūs annos sexaginta duos.
ὢν ἐτῶν ἑξηκονταδύο. Ca.6.

A Θ placuit i ꝓspectu darij: t cōstituit sup
Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ
regnum satrapas centū vigiti: vt essent
τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι
ipi in toto regno suo: t sup eos
αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπάνω αὐ=
ordinarios tres: q erat daniel vn ex eis vt
τῶν ταχτικοὺς τρεῖς, ὧν ἦν δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν ἵν
redderent illis satrape rationē: vt
ἀποδιδόναι αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ
rex nō fatigaret. t erat daniel sup eos:
βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῆται. καὶ ἦν δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,
q spūs abundās erat in eo: t rex cō=
ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα=
stituit cūm sup of regno suo. t
τέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ οἱ
ordinarij t satrape q rebant occasionē inuentre
ταχτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν
cōtra danielē: t oēm occasionē t delictū
κατὰ δανιήλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παραπτώ=
t peccatum nō ineuer
μα καὶ ἁμπλάκημα οὐχ εὗρον

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pritiua.heb. Tex.heb.Dani.vj. Trãsla.B.Hie. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

עֲלוֹהִי׃ אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין אֱלָהּ
דִּי לָא נַהֲשַׁכַּח לְדָנִיאֵל דְּנָה כָּל עִלָּה
לָהֵן הַשְׁכְּחָנָא עָלוֹהִי גְּזֵרַת אֱלָהֲהּ׃
אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן
הַרְגְּשׁוּ עַל מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵיהּ
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אִתְיַעֲטוּ
כָּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סְגָנַיָּא
וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא
לְקַיָּמָה קְיָם מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֱסָר
דִּי כָל דִּי יִבְעֵה בָּעוּ מִן כָּל אֱלָהּ
וְאֱנָשׁ עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ
מַלְכָּא יִתְרְמֵא לְגוֹב אַרְיָוָתָא׃ כְּעַן
מַלְכָּא תְּקִים אֱסָרָא וְתִרְשֻׁם כְּתָבָא
דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה כְּדָת מָדַי וּפָרַס דִּי
לָא תֶעְדֵּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא
דָּרְיָוֶשׁ רְשֻׁם כְּתָבָא וְאֱסָרָא׃ וְדָנִיאֵל
כְּדִי יְדַע דִּי רְשִׁם כְּתָבָא עַל
לְבֵיתֵיהּ וְכַוִּין פִּתְחִין לֵהּ בְּעִלִּיתֵהּ
נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם וְזִמְנִין תְּלָתָא בְּיוֹמָא
הוּא בָּרֵךְ עַל בִּרְכּוֹהִי וּמְצַלֵּא וּמוֹדֵא
קֳדָם אֱלָהֵהּ כָּל קֳבֵל דִּי הֲוָא
עָבֵד מִן קַדְמַת דְּנָה׃ אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הַרְגְּשׁוּ וְהַשְׁכְּחוּ לְדָנִיאֵל
בָּעֵה וּמִתְחַנַּן קֳדָם אֱלָהֵהּ׃ בֵּאדַיִן
קְרִבוּ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא עַל אֱסַר
מַלְכָּא הֲלָא אֱסַר רְשַׁמְתְּ דִּי כָל
אֱנָשׁ דִּי יִבְעֵא מִן כָּל אֱלָהּ וְאֱנָשׁ
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא
יִתְרְמֵא לְגוֹב אַרְיָוָתָא עֲנָה מַלְכָּא
וְאָמַר יַצִּיבָא מִלְּתָא כְּדָת מָדַי
וּפָרַס דִּי לָא תֶעְדֵּא׃ בֵּאדַיִן עָנוֹ
וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי דָנִיאֵל
דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא
שָׂם עֲלֵיךָ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל אֱסָרָא
דִּי רְשַׁמְתָּ וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא
בָּעָא בָּעוּתֵהּ׃ אֱדַיִן מַלְכָּא כְּדִי

in eo.ⁿ Dixerunt ᵏ ergo ᵍ vi
riᵐ illi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ Nonᵍ inuenimus ᶠ danieli
ᵉ huicᶜ aliquāᵃ occasionem
ᵈ nisi forteᵉ in legeᵇ dei sui.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ Tunc ᵇ principes ᶜ & satrape
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ surripuerunt ᶠ regi: ᵉ & sic
ᵈ locuti sunt ᵐ ei. ∞∞∞∞∞∞
ᵐ Dariᵒ rex ᵖ in eternū ᵍ vi=
ue .ʳ Consilium ſuierunt
ᵐ omnes ʳ principes ᵘ regni
tui: ʳ magiſtratus ∞∞∞∞∞∞
ᶠ & ſatrape ᵗ ſenatores ˢ &
iudices: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ vtᶜ decretum ᵒ imperato=
rium ᵇ exeat ᵉ & ᶠ edictum:
ᵍ vtᵖ ois ᵠ petierit aliquā
ᵗ petitionē ᵐ a ⁿ qcūq; ⁿ deo
ᵒ & homine ᵖ vſq; ad ʳ tri=
ginta ᵍ dies ˢ niſi ᵗ a te ∞∞∞
ᵘ rex: ʳ mittatur ʳ in lacum
ˢ leonum. ᵗ Nunc itaq; ∞
ᵇ rex ᶜ confirma ᵖ sententiā:
ᶜ & ſcribe ᶠ decretum ∞∞∞
ᵍ vtᵖ nō ᵒ imutetur qd ᵈ statu
tum eſt a ˡ medis ᵐ & perſis:
ᵒ nec ᵖ preuaricari cuiq; li=
ceat. ᵍ Porro ᶜ rex ∞∞∞∞∞
ᵘ darius ᶜ proposuit ᶠ edictū
ᵗ & statuit. Quod ∞∞∞∞
ᵇ cum ᵃ daniel ᶜ cōperiſſet. i.
ᶜ cōſtitutā ᶠ legē: ᵉ ingreſſus
eſt ᵇ domū ſuā: ᵗ & feneſtris
ᵏ apertis ᵐ in cenaculo ſuo
ᵑ contra ᵒ hieruſalem ᵍ tri=
bus ᵖ temporibus ʳ in die
ᶜ flectebat ᵏ genua ſua ᶠ &
orabat: ˢ confitebaturq;
ᵃ coram ᵇ deo ſuo ᶜ ſicut &
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ ante ᵉ facere ᶜ conſueuerat.
ᵐ Viri ergo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵑ illi curioſius ᵒ inquirētes
ᵖ inuenerunt ᵍ danielem ∞
ᶜ orantem ᵉ & obſecrantē
ᵑ deum ſuum: & ∞∞∞∞∞∞
ᶜ accedētes ᵇ locuti ſunt ᵇ re
gi ᶜ ſuper ᵇ edicto. ∞∞∞∞∞
ᵏ Rex ᶠ nunquid non ᵇ con=
ſtituiſti ᶠ vt ᵏ omnis ∞∞∞∞
ᵏ homo ᶠ qui ᵐ rogaret ᵉ quē
qp̃ ⁿ de ᵖ diis ᵍ & hominibus
ᶜ vſq; ad ᵉ dies ᶜ triginta ᵘ ni=
ſi ᵗ te ᶜ rex: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢ mitteretur ᵃ in lacum ᵇ leo
nū. Ad quos ᶜ rñdens ᵇ rex
ᶜ ait. ᶜ Verus eſt ᵍ ſermo ᵇ iux
ta decretum ˡ medorum ∞
ᵏ atq; pſarū: ˡ qd ⁿ p̃uaricari
ᵐ non licet. ᵒ Tunc ᵖ rñden
tes ᵍ dixerūt ᶜ coram ᵉ rege.
ᵐ Daniel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ de ˢ filiis ᵉ captiuitatis ᶜ iu=
de ᵇ non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ curauit de lege tua ˡ & de
ᵇ edicto ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ quod ᵐ cōſtituiſti: ſed ᵒ tri=
bus ⁿ temporibus ᵖ per die
ᵍ orat ʳ obſecratione ſua.
Quod ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

cōtra eſt: qr fidelis erat. ᵗ dixerūt ordinarij: nō
κατ' αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν· καὶ εἶπαν οἱ ταχυγικοί, οὐχ
inuenient cōtra daniel occasionē: niſi in legitimis
εὑρήσωμεν κατὰ δανιὴλ πρόφασιν, ἐὰν μὴ ἐν νομίμοις
dei ſui. tunc ordinarij ᵗ ſatrape aſſite
θεοῦ αὐτοῦ. τότε οἱ ταχυγικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρε=
runt regi ᵗ dixerūt ei: vari rex
γησαν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, δαρεῖε βασιλεῦ
in eternū viue: ꝓfectum inierunt oēs q̄ in
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ
regno tuo magiſtratꝰ ᵗ toparche ᵗ ſa=
τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα=
trape ᵗ ſenatores vt ſtatueret ſtatutū regio ᵗ
τράπαι καὶ ὕπαροι τοῦ στῆσαι στάσιν βασιλικὴν καὶ
cōfortaret definitionē vt q̄cunq; petierit petitionē ab
ἐνισχύσαι ὁρισμὸν ὅπως ὃς ἐὰν αἰτήσηται αἴτημα παρὰ
omni deo ᵗ homine: vſq; ad dies triginta:
παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα,
niſi a te rex: mittetur in la=
ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκο
cū leonū. nūc ergo rex ſtatue definitionē
κον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν
ᵗ expone ſcripturā: vt nō imutetur decretū pſa=
καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα πέρ=
rum ᵗ medoꝝ. tunc rex darius precepit
σων καὶ μήδων. τότε ὁ βασιλεὺς δαρεῖος ἐπέταξεν
ſcribi decretū: ᵗ daniel q̄ cognouit qđ ſtatutū
γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ δανιὴλ γνοὺς ἔγνω ὅτι ἐνετά
eſt decretū: ingreſſꝰ eſt in domū ſuā: ᵗ feneſtre ap
γη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνεῳγμέ=
te ſpi in cenaculis ſuis contra hie
νας ἀνεῳγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι ἱε=
ruſalem: ᵗ tpib⁹ trib⁹ diei erat flectens
ρουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων
ſup genua ſua: ᵗ orans ᵗ cōfi
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο=
tens cōram deo ſuo: ſicut cra fact
μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν ποι
ens prius. tunc viri illi aſſiterunt ᵗ
ὢν ἔμπροσθεν. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ
inuenerūt daniel orantem ᵗ obſecrātē coram
εὗρον τὸν δανιὴλ αἰτούμενον καὶ δεόμενον ἔμπροσθεν τοῦ
deo ſuo. ᵗ accedentes dicūt regi:
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες λέγουσιν τῷ βασιλεῖ,
rex nōne definitionē poſuiſti vt oīs homo
βασιλεῦ οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος
q̄ petierit ab omni deo ᵗ hoie pe=
ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αἴ=
titionē vſq; ad dies triginta niſi a te rex:
τημα ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασι
mittetur in lacum leonū: ᵗ
λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ
dixit rex: verus ſmo: ᵗ decretū
εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα
medoꝝ ᵗ pſaꝝ nō tranſgbit. tūc reſpon
μήδων καὶ περσῶν οὐ παρελεύσεται. τότε ἀπεκρί
derūt ᵗ dicūt cora rege: daniel q̄
θησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δανιὴλ ὁ
de filiis captiuitatis iude: nō
ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας, οὐχ
eſt ſubiecꝰ decreto tuo: ᵗ tpib⁹ trib⁹
ὑπετάγη τῷ δόγματί σου, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς
diei petit a deo ſuo petitio=
ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὰ αἰτήμα=
nes ſuas. tunc rex
τα αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

vt audiuit verbū: multū ptristat⁹ē sup eo: ⁊ p=
ὡς ἤκουσεν τὸ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ πε
ponit cōtendit vt liberaret eum: ⁊ vsq; ad
ρὶ τοῦ δανιὴλ ἐγνωίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως
vesperā erat cōtendēs vt liberaret eum. tūc
ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν· τότε οἱ
viri illi dicunt regi: scito rex:
ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσιν τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ,
q; decretū medio ⁊ persis non transibit: q
ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παραλευσεῖται, ⁊
oēm diffinitionē ⁊ statutū q̄ rex statuet: nō opz im=
πᾶν ὁρισμὸν καὶ στάσιν ἣν ὁ βασιλεὺς στήσει, οὐ δεῖ πα
mutare. tunc rex dixit: ⁊ adduxerūt
ραλλάξαι· τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν
danel: ⁊ imiserūt eū in lacum leo
δανιήλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόν
nū. ⁊ dixit rex danel: deꝰ tuus cui
των. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, ὁ θεός σου ᾧ
tu seruis cōtinue ipe liberabit te. ⁊ attu=
σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε· καὶ ἤνεγ
lerūt lapidē vnū: ⁊ iposuerūt sup os lacꝰ:
κάν λίθον ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου,
⁊ obsignauit rex anulo suo:
καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ,
⁊ in anulo optimatū suoꝝ: vt nō
καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ
mutarēt reo in danel. ⁊ obiit rex
ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ δανιήλ· καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι=
in domū suam. ⁊ dormiuit icenatus: ⁊
λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ
ciboꝝ nō attulerūt ei: ⁊ somnꝰ recessit
ἐδίσματα οὐκ ἤσηνέγκαν αὐτῷ, καὶ ὕπνος ἀπῆλ=
ab eo. tūc rex surrexit mane in luce
θεν ἀπ' αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη πρωΐ ἐν τῷ φωτὶ
⁊ cū festinatiōe venit ad lacum leonū: ⁊
καὶ μετὰ σπουδῆς ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ
cū appropiāret ipe lacui danelē voce magna ⁊
ὡς ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ τῷ δανιὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ
forti clamauit: danel serue dei viuentis:
ἰσχυρᾷ ἐβόησεν, δανιὴλ ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ
deꝰ tuꝰ quē tu colis continue: ſi potuit libe
θεός σου ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, εἰ ἐδυνάθη ἐξε
rare te ex ore leonū? ⁊ dixit danel
λέσθαί σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; καὶ εἶπεν δανιὴλ
regi: rex in secula viue: deꝰ meꝰ
τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, ὁ θεός μου
misit angelum suum ⁊ obturauit ora
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξεν τὰ στόματα τῶν
leonū ⁊ nō nocuerūt mihi: qꝝ coram eo re
λεόντων καὶ οὐκ ἐλυμήναντό με, ὅτι κατέναντι αὐτοῦ εὐ
ctitudo inuēta ē in me: ⁊ coram te rex de=
δικία εὑρέθη ἐν ἐμοί, καὶ ἐνώπιόν σού βασιλεῦ πα
lictum nō feci. tunc rex mīlū gau=
ράπτωμα οὐκ ἐποίησα. τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἠγα=
sus ē sup eo: ⁊ danelē dixit educere ex
σθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν δανιὴλ εἶπεν ἀνενέγκαι ἐκ τοῦ
lacu. ⁊ eductꝰ ē danel ex lacu: ⁊ om
λάκκου. καὶ ἀνηνέχθη δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶ
nis corruptiō nō ē inuēta in eo: qꝝ credidit in
σα διαφθορὰ οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν ἐν
deo suo. ⁊ dixit rex: ⁊ adduxerūt
τῷ θεῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἤγαγον
viros accusantes danel: ⁊ in
τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβάλλοντας τὸν δανιήλ, καὶ εἰς
lacum leonum
τὸν λάκκον τῶν λεόντων

Trāsla.B.Vic.

verbum cum audisset
rex: satis cōtristatus est:
& p daniele posuit cor
vt liberaret eum: &
& vsq; ad occasum solis
laborabat
vt eueret illum. Virī autem illi intelligentes
regem: dixerūt ei. Scito
rex quia lex medorū at
q; persarū est: vt omne
decretum quod cōstitue
rit rex non liceat
imutari. Tunc rex precepit & adduxerunt
danielem: & miserunt
eum in lacum leonum.
Dixitq; rex daniēli. Deus tuus
quem colis semper: ipe
liberabit te. Allatusq; ē
lapis vnus & positus est
sup os laci quē obsignauit rex annulo suo
& annulo optimatū suorum: ne quid fieret
contra danielem. & abiit
rex
in domū suā & dormiuit
incenatꝰ: cibiq; nō sūpsit
allatꝰ coram eo: insup & sō=
nus recessit ab eo. Tunc
rex primo diluculo con
surgens
festinus ad lacum leonū
perrexit: appropinquāsq;
lacui: danielem
voce lachrymabili cla=
mauit:
& affatus est eum. Da=
niel serue
dei viuentis: deus tuus
cui tu seruis
semper: putasne valuit
te liberare
a leombus! Et daniel regi respondens
ait. Rex in eternum vi=
ue. Deus meus
misit angelum suum &
conclusit ora leonum:
& non nocuerunt mihi:
quia coram eo
iustitia inuēta est in me.
Sed & coram te
rex delictum non feci.
Tunc
vehementer rex gau=
sus est sup eo: & danielē
precepit educi de lacu.
Eductusq; est
daniel de lacu: & nulla
lesio inuenta est
in eo: quia credidit deo
suo. Iubente autem
rege adducti sunt viri illi qui accusauerunt
danielem & in lacū leo=
num

Tex.he.Dani.vi. Pūtua.he

וְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא תְּקַף טְעֵם וּכְתָבָא׃ כְּדִי שְׁמַע דָּנִיֵּאל דִּי יְהִיב כְּתָבָא וְאָסְרָא עֲלוֹהִי
וְעַל דָּנִיֵּאל שָׂם בַּל לְשֵׁיזָבוּתֵהּ וְעַד מַעֲלֵי שְׁמֵשָׁא הֲוָה מְשַׁתַּדַּר
לְהַצָּלוּתֵהּ׃ בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין לְמַלְכָּא רַדְנְשׁוּ עַל מַלְכָּא דִּי דָת לְמָדַי וּפָרָס דִּי כָל
אֱסָר וְקָיֶם דִּי מַלְכָּא יְהָקִים לָא לְהַשְׁנָיָה׃ בֵּאדַיִן מַלְכָּא אֲמַר וְהֵיתִיו לְדָנִיֵּאל וְרָמוֹ
לְגֻבָּא דִּי אַרְיָוָתָא עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל אֱלָהָךְ דִּי אַנְתְּ פָלַח לֵיהּ בְּתַדִּירָא הוּא
יְשֵׁיזְבִנָּךְ׃ וְהֵיתִית אֶבֶן חֲדָה וְשַׂמַת עַל פֻּם גֻּבָּא וְחָתְמָהּ מַלְכָּא בְּעִזְקְתָה
וּבְעִזְקַת רַבְרְבָנוֹהִי דִּי לָא תִשְׁנֵה צְבוּ דָּנִיֵּאל׃ אֱדַיִן אָזַל מַלְכָּא לְהֵיכְלֵהּ וּבָת טוֹת וְדַחֲוִין לָא
הֲנִעַל קֳדוֹהִי וְשְׁנָתֵהּ נְדַת עֲלוֹהִי׃ בֵּאדַיִן
מַלְכָּא נְשְׁתְּהַדְּרָא לְהֵיכְלֵהּ וְקוֹם בְּנָנָא
וּבְרָתְבַהְלָה לְגֻבָּא דִּי אַרְיָוָתָא
אָזַל׃ וּמְקָרְבָה לְגֻבָּא לְדָנִיֵּאל
בְּקַל עַצִיב זְעַק עָנָה מַלְכָּא
וְאָמַר לְדָנִיֵּאל עַבְדָּא
אֱלָהָא חַיָּא אֱלָהָךְ דִּי אַנְתְּ פָלַח
לֵיהּ בְּתַדִּירָא הַיְכָל לְשֵׁיזָבוּתָךְ
מִן אַרְיָוָתָא׃ אֱדַיִן דָּנִיֵּאל עִם מַלְכָּא
מַלֵּל מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אֱלָהִי
שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְסַגַּר פֻּם אַרְיָוָתָא
וְלָא חַבָּלוּנִי כָּל קֳבֵל דִּי קֳדָמוֹהִי
זְכוּ הִשְׁתְּכַחַת לִי וְאַף קֳדָמָיִךְ
מַלְכָּא חֲבוּלָה לָא עֲבַדְתִּ׃ בֵּאדַיִן
מַלְכָּא שַׂגִּיא טְאֵב עֲלוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל
אֲמַר לְהַנְסָקָה מִן גֻּבָּא וְהִסַּק
דָּנִיֵּאל מִן גֻּבָּא וְכָל חַבָּל לָא הִשְׁתְּכַח
בַּהּ דִּי הֵימִן בֵּאלָהֵהּ׃ וַאֲמַר
מַלְכָּא וְהֵיתִיו גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי אֲכַלוּ
קַרְצוֹהִי דִּי דָנִיֵּאל וְלָטוֹ אַרְיָוָתָא

Pritina.heb.

וְרַמּוֹ אֱמוֹן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא עֲשָׂה
מְטוֹ לְאַרְעִית נִבְּא עַד דִּי יְשֵׁלְטוּ מָטָא
נְהוֹן אַרְיָוָתָא וְכָל נִרְמֵיהוֹן הַדְּקוּ׃ דְּקַק
בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ כַּתַב לְכָל
עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָׁנַיָּא דִּי דָיְרִין דור
כָּל אַרְעָא שְׁלֵמְכוֹן יִשְׂגֵּא וּ מִן שָׂגָא
קֳדָמַי שִׂים טְעֵם דִּי כָּל שֵׁלְטַן שׁוּם
מַלְכוּתִי לָהֳוֹן זָיְעִין וְדָחֲלִין מִן הֲוָה זוּעַ
קֳדָם אֱלָהָה דִּי דָנִיֵּאל דִּי הוּא
אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵהּ קוּם
דִּי לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵהּ עַד סוֹפָא׃ חֲבַל שָׂזַב
מְשֵׁיזַב וּמַצִּיל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין נְצַל אוֹת
בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזַב
לְדָנִיֵּאל מִן יַד אַרְיָוָתָא׃ וְדָנִיֵּאל
דְּנָה רַצְלַח בְּמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ צְלַח
וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָיֵא׃

Cap. vij. בְּשַׁנַת חַדָא לְבַלְשַׁאצַר
מַלְכָּא בָּבֶל דָּנִיֵּאל חֶלֶם חֲזֵה וְחֶזְוֵי חֲזֵה
רֵאשֵׁהּ עַל מִשְׁכְּבֵהּ בֵּאדַיִן חֶלְמָא שָׂכַב
כְּתַב רֵאשׁ מִלִּין אֲמַר׃ עֲנֵה מְלַל
דָּנִיֵּאל וְאָמַר חֲזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוִי עִם הֲוָה
לֵילְיָא וַאֲרוּ אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא נְגַח
מְנִיחָן לְיַמָּא רַבָּא׃ וְאַרְבַּע חֵיְוָן נְגַח רָבָב
רַבְרְבָן סַלְקָן מִן יַמָּא שְׁנַיִן דָּא מָה רָבָב
מִן דָּא׃ קַדְמָיְתָא כְּאַרְיֵה וְנִפִּין דִּי שָׂגָה
נְשַׁר לָהּ חֲזֵה הֲוֵית עַד דִּי מְרִיטוּ הֲוָה
נִפַּיהּ וּנְטִילַת מִן אַרְעָא וְעַל רַגְלַיִן נָמַל
כֶּאֱנָשׁ הֲקִימַת וְלִבַּב אֱנָשׁ יְהִיב קוּם
וַאֲרוּ חֵיוָה אָחֳרִי תִנְיָנָה דְּמְיָה דָּמְיָה
לְדֻב וְלִשְׁטַר חַד הֲקִמַת וְתִלַת דוּב
עִלְעִין בְּפֻמָּהּ בֵּין שִׁנַיָּהּ וְכֵן אָמְרִין פֻּם שֵׁן
לָהּ קוּמִי אָכְלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא׃ בָּתַר שָׂגָא
דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וַאֲרוּ אָחֳרִי כְּנְמַר הֲוָה
וְלַהּ נִפִּין אַרְבַּע דִּי עוֹף עַל גַּבַּיהָ גַּב
וְאַרְבְּעָה רֵאשִׁין לְחֵיוְתָא וְשָׁלְטָן
יְהִיב לָהּ׃ בָּאתַר דְּנָה חָזֵה הֲוֵית

Trãsla.B.Die.

missi sũt: ipsi & filii & vxores eorum: & non peruenerũt vsq; ad paumentũ lacci donec arriperent eos leones: & ossa eorũ cõminuerũt. Tunc dari rex scripsit vniuersis populis: tribubus & linguis habitantibus in vniuersa terra. Pax vobis multiplicetur. A me cõstitutũ est decretũ: vt in vniuerso imperio & regno meo tremiscant & paueant deum danielis. Ipse est enim deus viuens & eternus in secula: & regnum eius non dissipabitur: & potestas eius vsq; in eternũ. Ipse liberator atq; saluator faciens signa & mirabilia in celo & in terra qui liberauit danielẽ de lacu leonũ. Porro daniel perseuerauit vsq; ad regnum darii regnumq; cyri perse.

7.

In no primo baltha. sar regis babylonis daniel somniũ vidit. Visio aũt capitis ei in cubili suo. Et somnium scribens breui sermone cõprehendit: sũmatimq; perstringens ait. Videbã in visione mea nocte: & ecce quattuor venti celi pugnabãt in mari magno: & quattuor bestie grandes ascẽdebant de mari diuerse inter se. Prima quasi leena: & alas habebat aquile. Aspiciebam donec euulse sunt ale eius & sublata est de terra: & super pedes quasi homo stetit: & cor hominis datum est ei. Et ecce bestia alia similis vrso: in parte stetit: & tres ordines erãt in ore eius & in dentibus eius: & sic dicebãt ei. Surge come de carnes plurimas. Post hec aspiciebam & ecce alia quasi pardus: & alas habebat quasi auis quattuor super se. Et quattuor capita erãt in bestia: & potestas data ẽ ei. Post hec aspiciebam

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

Emissi sunt ipi & filij eor & vxores eor: & non puenerũt ad paumẽtũ lacci: donec diuisti sunt eor leones & ossa eor cõminuerũt. tunc darius rex scripsit oibus pplis tribub linguis habitantib in omni terra. pax vobis multiplicet. a facie mea posita ẽ decretũ: vt in oi imperio regni mei sint trementes & timentes a facie dei vantelis: qm ipe est deꝰ viuẽs & pmanẽs in scla: & regnũ ei nõ corrumpet: & ptãs ei vsq; in finem. defendit: & liberat. & facit signa & portẽta in celo & in terra. qui liberauit daniel ex ore leonũ. & daniel pserauit ẽ in regno darij: & in regno cyri perse.

Ca. 7.

In prio anno baltasar regis chaldeor: daniel somniũ vidit: & visiones capitis eius in cubili suo: & somnium scripsit & summã verboꝝ dixit. ego daniel videbã in visione mea nocte: & ecce quatuor venti celi pugnabant in mare magnũ: & ãttuor bestie magne ascendentes de mari differentes adinuicẽ: prima ãttuor leena & ale eius ablate: aspiciebã donec pti eor ablate sunt: & sublata ẽ a terra: & in pedib hois stetit: & cor hois datũ ei. & ecce bestia secunda similis vrso: & in ore eius. & sic dicebãt ei. surge & comede carnes multas. post ipam aspiciebã & ecce alia bestia ãttuor pardalis: & ipi ale volucris sup eam: & ãttuor capita bestie: & potas data ẽ illi. post hoc aspiciebã:

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

τ ecce beſtia quarta terribil τ ſtupenda τ fortis vehemēt: τ dentes eius ferrei magni: cōedebat τ comminuēs. τ reliqua pedib⁹ ſuis fodiebat. καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἐκθάμβον καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ μεγάλοι, ἤσθιον καὶ συνέκοπτον. καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐκονκάλευεν.

C

τ ecce beſtia quarta terribil τ ſtupenda τ fortis vehemēt: τ dentes eius ferrei magni: cōedebat τ cōminuēs. τ reliqua pedib⁹ ſuis calcabat. τ ipa differēs valde alia oēs beſtias q̄ ante eam: τ cornua decē illi. cōſiderabā cornua eius: τ ecce cornu aliud parvulū aſcendit in medio eor̄ τ tria cornua ex eor̄ q̄ antecedebāt eam cradicata ſūt a facie eius. τ ecce oculi quaſi oculi hoīs in cornu iſto: τ os loquēs magna. aſpiciebā donec throni poſiti ſūt καὶ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἐκθάμβον καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα, καὶ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ μεγάλοι, ἤσθιον καὶ συνέκοπτον καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐκονκάλευεν, καὶ αὐτὸ διαφορον σφόδρα παρὰ πάντα τὰ θηρία τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ κέρατα δέκα αὐτῷ. προσεβλάστησεν ἄλλο κέρας μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπροσθε ἐξερριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ, καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα. ἐθεώρουν ἕως οὗ θρόνοι ἐτέθησαν καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ὡσεὶ χιὼν λευκόν. καὶ τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρόν. ὁ θρόνος αὐτοῦ φλὸξ πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον. ποταμὸς πυρὸς εἵλκεν ἐκπορευόμενος ἀπ' αὐτοῦ. χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ. καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. κριτήριον ἐκάθισεν, καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν. ἐθεώρουν τότε ἀπὸ φωνῆς τῶν λόγων τῶν μεγάλων ὧν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλάλει: ἕως ἀνῃρέθη τὸ θηρίον ἐκεῖνο καὶ ἀπωλέτο, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων μετεσχέθη ἡ ἀρχή, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως καιροῦ καὶ χρόνου. ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡσεὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος ἦν, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν παρῆν: καὶ οἱ παρεστηκότες προσήγαγον αὐτόν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία καὶ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ ἐδούλευον. ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται: καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται. ἐφρίσσουσιν πνεῦμά μου. ἐγὼ δανιὴλ ἐν τῇ ἕξει μου καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάρασσόν με, καὶ προσῆλθον ἑνὶ τῶν ἑστηκότων καὶ τὴν ἀκρίβειαν ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ μαθεῖν περὶ πάντων τούτων. καὶ εἶπεν μοι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν λόγων ἐγνώρισέν μοι.

Apo. 5.c.

D

E

Trāſla.B.Hie.

xin viſione rnoctis: & ecce beſtia quarta terribilis patq; mirabilis & fortis nimis. Dentes ferreos habebat magnos: comedens atq; cōminuēs: & reliq pedibus ſuis cōculcans. Diſſimilis aūt erat cetereis beſtiis q̄s videra ante eam: & habebat cornua decem. Conſiderabam cornua: & ecce cornu aliud parvulum ortum eſt de medio eorum: & tria de cornibus primis evulſa ſunt a facie eius. Et ecce oculi quaſi oculi hominis erant in cornu iſto: & os loquens ingentia. Aſpiciebam donec throni poſiti ſunt & antiquus dierum ſedit. Veſtimentū eius candidū q̄ſi nix: & capilli capitis eius quaſi lana munda. Thron⁹ eius flāme ignis: rote eius ignis acceſus: fluvius igneus rapidusq; egrediebatur a facie eius. Millia miliū miniſtrabāt ei: & decies centena milia aſſiſtebant ei. Iudicium ſedit: & libri aperti ſunt. Aſpiciebam propter vocem ſermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et vidi quoniam interfecta eſſet beſtia: & periſſet corpus eius: & traditū eſſet ad comburendum igni: aliarū quoq; beſtiarū ablata eſſet poteſtas: & tēpora vite cōſtituta eſſent eis uſq; ad tēpus & tēpus. Aſpiciebā ergo in viſione noctis: & ecce cum nubibus celi quaſi filius hominis venebat: & uſq; ad antiquum dierum peruenit: & in cōſpectu eius obtulerunt eū. Et dedit ei poteſtatē & honorem & regnū & oēs populi tribus & lingue ipſi ſeruient. poteſtas eius poteſtas eterna que non auferetur: & regnum eius quod non corrūpetur. Horrut ſpūs me. Ego daniel territ⁹ ſum in his: & viſiones capitis mei cōturbauerunt me. Acceſſi ad vnū de aſſiſtentib⁹: & veritatē querebā ab eo de oibus his. Qui dixit mihi interp̄tationē ſermonū; & docuit me.

Ter.he.Dani.vij.

Prītiua.heb

ᵃ בְּחֶזְוֵי ˡ לֵילְיָא ᵘ וְאָרוּ ᵗ חֵיוָה ᵖ רְבִיעָיָה
ᶜ דְּחִילָה ᵒ וְאֲמַתָּנִי ᶜ וְתַקִּיפָא ᵗ יַתִּירָא
ᵍ וְשִׁנַּיִן ᵖ דִּי ᵇ פַרְזֶל ˡ לַהּ ᵇ רָבְרְבָן ᵐ אָכְלָה
ᵐ וּמַדְקָה ᵗ וּשְׁאָרָא ᵖ בְּרַגְלֵיהּ ᵍ רָפְסָה
ᵗ וְהִיא ᵐ מְשַׁנְיָא ᵐ מִן ᵖ כָּל ᵗ חֵיוָתָא ᵈ דִּי ᵇ קֳדָמַיָּה
ᵍ וְקַרְנַיִן ᵖ עֲשַׂר ᶜ לַהּ ᵗ מִשְׁתַּכְּלִ ᶜ רְוִית
ᵇ בְּקַרְנַיָּא ᵍ וְאָלוּ ᵖ קֶרֶן ᵃ אָחֳרִי ᵗ זְעִירָה
ᵇ סְלֵקַת ᵐ בֵּינֵיהֶן ᵐ וּתְלָת ᵒ מִן ᵖ קַרְנַיָּא
ᵍ קַדְמָיְתָא ᵃ אִתְעֲקַרוּ ᵒ מִן ᵇ קֳדָמַיָּהּ ᵐ וְאָלוּ
ᵍ עֵינִין ᶜ כְּעֵינֵי ᶜ אֱנָשָׁא ᵇ בְּקַרְנָא ᵇ דָּא
ᶜ וּפֻם ᵒ מְמַלֵּל ᶜ רַבְרְבָן ׃ חֲזֵה ᵇ הֲוֵית ᵍ עַד
ᶜ דִּי ᵇ כָרְסָוָן ᶜ רְמִיו ᵗ וְעַתִּיק ᵐ יוֹמִין ᵐ יְתֵב
ᵒ לְבוּשֵׁהּ ᵖ כְּתַלְגָ ᵍ חִוַּר ᵗ וּשְׂעַר ᵍ רֵאשֵׁהּ
ᵒ כְּעַמַּר ᵐ נְקָא ᵍ כָּרְסְיֵהּ ᵍ שְׁבִבִין ᵈ דִּי ᵍ נוּר
ᵒ גַּלְגְּלוֹהִי ᶜ נוּר ᵒ דְּלֵק ׃ נְהַר ᵗ דִּי ᵍ נוּר
ᵍ נָגֵד ᵍ וְנָפֵק ᵐ מִן ᵏ קֳדָמוֹהִי ᵐ אַלְפִין ᵐ
ᵒ יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ ᵖ וְרִבּוֹ ᵍ רִבְוָן ׃ קֳדָמוֹהִי
ᵒ יְקוּמוּן ᵈ דִּינָא ᵐ יְתֵב ᵐ וְסִפְרִין ᵗ פְּתִיחוּ ׃
ᵗ חֲזֵה ᵃ הֲוֵית ᵇ בֵּאדַיִן ᶜ מִן ᵒ קֹל ᶜ מִלַּיָּא
ᵇ רַבְרְבָתָא ᵍ דִּי ᵇ קַרְנָא ᵐ מְמַלְלָה ᵃ חֲזֵה
ᵐ וַחֲזֵית ᵐ עַד ᵈ דִּי ᵒ קְטִילַת ᵒ חֵיוְתָא ᵗ וְהוֹבַד
ᵍ וְגִשְׁמַהּ ᵃ וִיהִיבַת ᶜ לִיקֵדַת ᵃ אֶשָׁא ׃
ᵍ וּשְׁאָר ᶜ חֵיוָתָא ᶜ הֶעְדִּיו ᵃ שָׁלְטָנְהוֹן
ᵍ וְאָרְכָה ᶜ בְּחַיִּין ᵒ יְהִיבַת ᶜ לְהוֹן ᶜ עַד ᵗ זִמְן
ᵇ וְעִדָּן ׃ חֲזֵה ᵃ הֲוֵית ᵇ בְּחֶזְוֵי ᵐ לֵילְיָא
ᵐ וְאָרוּ ᵒ עִם ᵖ עֲנָנֵי ᵍ שְׁמַיָּא ᶜ כְּבַר ᵃ אֱנָשׁ
ᶜ אֲתָה ᵒ הֲוָא ᶜ וְעַד ᶜ עַתִּיק ᵗ יוֹמַיָּא ᵐ מְטָה
ᵒ וְקֳדָמוֹהִי ᶜ הַקְרְבוּהִי ᵒ וְלֵהּ ᶜ יְהַב ᶜ שָׁלְטָן
ᵒ וִיקַר ᵒ וּמַלְכוּ ᶜ וְכָל ᵃ עַמְמַיָּא ᶜ אֻמַיָּא
ᵐ וּלְשַׁנַּיָּא ᵃ לֵהּ ᵒ יִפְלְחוּן ᵍ שָׁלְטָנֵהּ ᵍ שָׁלְטַן
ᵒ עָלַם ᵒ דִּי ᶜ לָא ᵒ יֶעְדֵּא ᵃ וּמַלְכוּתֵהּ
ᵒ דִּי ᶜ לָא ᵗ תִתְחַבַּל ׃ אִתְכְּרִית ᶜ רוּחִי ᵒ אֲנָא
ᶜ דָנִיֵאל ᶜ בְּגוֹ ᵍ נִדְנָה ᵗ וְחֶזְוֵי ᶜ רֵאשִׁי
ᶜ יְבַהֲלֻנִּי ׃ קְרֵבַת ᵐ עַל ᵐ חַד ᵐ מִן ᵏ קָאֲמַיָּא
ᵗ וְיַצִּיבָא ᵃ אֲבָעֵא ᶜ מִנֵּהּ ᵃ עַל ᶜ כָּל ᵗ דְּנָה
ᶜ וְאֲמַר ᶜ לִי ᶜ וּפַשַׁר ᵗ מִלַּיָּא ᵒ יְהוֹדַעֲנַנִי ׃

Pritua.heb. Ter.heb.Dani.vij. Trāsla.B.Hie. Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

אִלֵּין חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין חָיָה רַבָּה
אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִן אַרְבָּעָה קוּם
אַרְעָא׃ וְיִסַּבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי מְקַבֵּל שֵׁם
עִלָּיוֹנִין וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד עָלְמָא עָלְמָא עָלָה חָסַן
וְעַד עַלַם עָלְמַיָּא׃ אֱדַיִן צְבִית צָבָה
לְיַצָּבָא עַל חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי הֲוָת הֲוָה
שְׁנִיָא מִן כָּלְהֵין דְּהִילָה יַתִּירָה שָׁנָה דָּחַל
שִׁנַּיהּ דִּי בַרְזֶל וְטִפְרָיהּ דִּי נְחָשׁ יָתַר שֵׁן
אָכְלָה מַדָּקָה וְשָׁאַרָא בְּרַגְלֵיהּ דָּקַק
רְפָסָה׃ וְעַל קַרְנַיָּא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשַׁהּ
וְאָחֳרִי דִּי סְלֵקַת וּנְפָלוּ מִן קֳדָמֵיהּ
תְּלָת וְקַרְנָא דְנָן וְעֵינִין לָהּ וּפֻם פֶּה
מְמַלֶּל רַבְרְבָן וְחָזְוֵהּ רַב מִן חַבְרָתָהּ׃ מָלַל חֲזֵה
חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דְנָן עָבְדָא קְרָב הָוָה
עִם קַדִּישִׁין וְיָכְלָה לְהוֹן׃ עַד דִּי
אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא יְהַב עָתִיק דִּין
לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא טְמַן עֶלְיוֹן זְמַן עָלָה
וּמַלְכוּתָא הֲחַסְנוּ קַדִּישִׁין׃ בֵּן אֲמַר
חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ רְבִיעָיָה
תֶּהֱוֵא בְאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵה מִן כָּל שְׁנָה
מַלְכְוָתָא וְתֹאכֵל כָּל אַרְעָא וְתִדּוּשִׁנַּהּ אָכַל דּוּשׁ
וְתַדְקִנַּהּ׃ וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָא דַּקַּק
עֲשַׂר מַלְכִין יְקוּמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם קוּם
אַחֲרֵיהֶן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן קַדְמָיֵא
וּתְלָתָא מַלְכִין יְהַשְׁפִּל׃ וּמִלִּין לְצַד שֶׁפֶל מָלַל
עִלָּיָא וּמְלָל לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין עָלַה
וְיָבֵלָא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת זְמַן דָּת
וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד עִדָּן וְעִדָּנִין עִדָּן יָהַב
וּפְלַג עִדָּן׃ וְדִינָא יִתֵּב וְשָׁלְטָנֵהּ יָתַב
יְהַעְדּוֹן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה עַד עַד שְׁמַד
סוֹפָא׃ וּמַלְכוּתָא וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא אָבַד רָבַב
דִּי מַלְכוּת תְּחוֹת כָּל שְׁמַיָּא יְהִיבַת תַּחַת יָהַב
לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ קָדַשׁ
מַלְכוּת עָלַם וְכָל שָׁלְטָנַיָּא לָהּ
יְפַלְחוּן וְיִשְׁתַּמְעוּן׃ עַד כָּהּ סוֹפָא דִּי שָׁמַע
מִלְּתָא אֲנָא דָנִיֵאל שַׁנְיָא רַעְיוֹנַי מָלַל רָעָה

He quattuor bestie magne: quattuor sunt regna q̄ consurgent de terra. Suscipient autem regnum sancti dei altissimi & obtinebunt regnū vsq; in seculum & in seculum seculorū. Post hoc volui libenter discere de bestia quarta que erat diffimilis valde ab omnibus & terribilis nimis. Dentes & vngues eius ferrei: comedebat & comminuebat: & reliq̄ pedibus suis conculcabat. Et de cornibus decem q̄ habebat in capite & de illo qd ortū fuerat: ante qd cecidерāt tria cornua & de cornu illo qd habebat oculos & os loquens grandia: & maior erat ceteris. Aspiciebā & ecce cornu illud faciebat bellum cōtra aduersus sanctos: & prevalebat eis donec venit antiquus dierum: & iudiciū dedit sanctis excelsi: & tēpus aduenit: & regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta: regnum quartum erit in terra quod maior erit omnibus regnis & deuorabit vniuersam terram: & cōculcabit & cōminuet eam. Porro cornua decē ipsius regni decem reges erūt: & alius consurget post eos & ipse potētior erit prioribus: & tres reges humiliabit. Et sermones contra excelsum loquetur: & sanctos altissimi conteret. Et putabit q̄ possit mutare tēpora & leges: & tradētur in manu eius vsq; ad tps & tpa & dimidiū tēporis. Et iudicium sedebit vt auferatur potētia & cōteratur & dispereat vsq; in finē. regnū autē & potestas & magnitudo regni q̄ est subter omne celum detur populo sanctorū altissimi: cuius regnum regnū sempiternum est: & oēs reges seruient ei & obediēt. Hucusq; finis verbi. Ego daniel multum cogitationib⁹ meis

he bestie magne q̄ttuor. quattuor regna Ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα τὰ τέσαρα. Τέσαρες βασιλεῖαι ἀναστήσονται ἐπὶ τῆς γῆς, ἃι ἀρθήσονται καὶ παραλήμψονται τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου. καὶ κατέξουσιν αὐτὴν ἕως αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων, καὶ ἐζήτουν διηγέσθαι περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου ὅτι ἦν διάφορον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν πολλαχῶς, οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον καὶ συνθλῶν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κατεπάτει. καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ. καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβάντος καὶ ἐκπεσόντος πρὸ αὐτοῦ τριῶν. καὶ τοῦ κέρατος ἐκείνου οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ μείζων τῶν λοιπῶν. ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυεν πρὸς αὐτούς. ἕως οὗ ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρῖμα ἔδωκεν ἁγίοις ὑψίστου. καὶ ὁ καιρὸς ἔφασεν, καὶ τὴν βασιλείαν κατέσχον οἱ ἅγιοι. καὶ εἶπεν· τὸ θηρίον τὸ τέταρτον βασιλεία τετάρτη ἔσται ἐν τῇ γῇ ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμπατήσει αὐτὴν. καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτῆς δέκα βασιλεῖαι ἀναστήσονται, καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἀναστήσεται ἕτερος, ὃς ὑπερέξει πάντας τοὺς ἔμπροσθεν· καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. καὶ λόγους εἰς ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου καταπονήσει, καὶ ὑπονοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ νόμον· καὶ δοθήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν καὶ διαμερισμοῦ καιρῶν· καὶ ἐν κρίσει καθίσει· καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μεταστήσουσιν τοῦ ἀφανίσαι καὶ τοῦ ἀπολέσαι ἕως τέλους. καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγαλωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ δοθήσεται τῷ λαῷ τῶν ἁγίων ὑψίστου· βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσιν καὶ ὑπακούσονται. ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ δανιὴλ ἐθορυβοῦ οἱ διαλογισμοί μου

Lxx. c. 1.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

cōturbauerūt me: τ facies mea mutata é in me: τ
συνεταράσσύμε, καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη ἐπ' ἐμοί, καὶ
verbū in corde meo cōseruaui.
τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca.8.

IN ānotertio regni balthasar re=
A Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Βαλτάσαρ τοῦ βα=
gis visio apparuit ad me. ego daniel post vi=
σιλέως ὅρασις ὤφθη πρός με· ἐγὼ Δανιὴλ μετὰ τὴν ὄφ=
sum mihi principiū τ erā in susis castro qđ
θεῖσάν μοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἤμην ἐν σούσοις τῇ Βάρει, ἥ
est in regiōe elam. τ vidi in visione τ eram sup
ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ· καὶ εἶδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
portā aruy: τ leuaui oculos meos τ vidi:
πύλης ὑδάτ, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον,
τ ecce aries vn⁹ stans ad vbal: τ ipi cornua
καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἑστηκὼς πρὸ τοῦ ὕβαλ, καὶ αὐτῷ κέρατα
τ cornua excelsa: τ vnū excelsius altero. τ
καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά, καὶ ὁ εἷς ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου· καὶ ὁ
excelsi⁹ ascendebat extremis. τ vidi arietē cornupetētē
ὑψηλὸν ἀνέβαινεν ἐπ' ἐσχάτων· καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατίζοντ
ad mare τ aqlonē τ austrū: τ omnes be
τα κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα τὰ θη
stie nō stabunt i cōspectu eius: τ non erat liberans
ρία οὐ στήσονται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος
de manu ei⁹: τ fecit sēm voluntatē suam
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
τ magnificat⁹ē. τ ego eram intelligēs. τ ecce hirc⁹
καὶ ἐμεγαλύνθη· καὶ ἐγὼ ἤμην συνιῶν· καὶ ἰδοὺ τράγος
caprar⁹ veniebat ab occidēte sup faciem totī⁹ terre:
B αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς,
τ nō tangebat terrā: τ hirco cornu insi=
καὶ οὐκ ἦν ἁπτόμενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ κέρας ἐπὶ
gne inter oculos ei⁹. τ venit vsq ad arietē
σημεῖον ἀνάμεσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ
cornua habentē: quē vidi stantem ante vbal.
τοῦ ἔχοντος, οὗ εἶδον ἑστῶτα ἐνώπιον τοῦ ὕβαλ·
τ cucurrit ad eū in impetu fortitudinis ei⁹: τ vidi e=
καὶ ἔδραμεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁρμῇ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ εἶδον αὐ
um pcutentē vsq ad arietē: τ efferat⁹ē ē eū
τὸν φθάνοντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ ἐξηγριώθη πρὸς αὐτὸν
τ pcussit arietē τ contriuit vtraq;
καὶ ἔπαισεν τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ
cornua eius: τ nō erat fortitudo arieti vt staret co
κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ τοῦ σταθῆναι ἐνώ=
ram eo: τ pecit eū in terrā τ cōcul
πιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνε=
cauit eum: τ nō fuit liberans arietē de
πάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ
manu eius. τ hircus caprar⁹ magnificat⁹ē vsq;
C χειρὸς αὐτοῦ· καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
nimis τ cū pualeret ipe: cōtritus ē cor
σφόδρα καὶ ἐν τῷ ἰσχύσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέ=
nu eius magnū. τ ascēderūt alia cornua ꝗttuor
ρας αὐτοῦ τὸ μέγα· καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα
subter illud. in ꝗttuor ventos ce
ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρα=
li: τ ex vno eox egressū ē cornu vnū forte:
νοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθεν κέρας ἓν ἰσχυρόν,
τ magnificatū ē valde ad austrū τ ad orien
καὶ ἐμεγαλύνθη πολλὰ πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατο
tem τ ad occidētē. magnificatū ē vsq ad militiā
λὴν καὶ πρὸς τὴν δύσιν· ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμε
cēli τ cecidit in terrā de imi=
ως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ
litia cēli τ de stellis: τ cōculca=
νάμεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀστέρων, καὶ συνεπά=
uit eas τ vsq ad principē exercit⁹ magnificatū ē
τησεν αὐτὰ καὶ ἕως τοῦ ἀρχηστρατηγοῦ ἐμεγαλύνθη

Trāsla.B.Vie.

*cōturbabar: [b]& facies mea
[c]mutata est [b]in me: [c]verba
autē [f]in corde meo [g]con=
seruaui. 8.

HAnno [b] tertio [c] regni
[c]balthasar
[c]regis [f]visio [g] apparuit [b]mi
hi. [f]Ego [k]daniel
[l]post id [m] quod videram
[c]in principio [p] vidi
[q]in visione mea [r]cū essem
[u]in susis
[x]castro [y]quod est [z]in helam
[a]regione:
[b]vidi autē [c]in visione [e]esse
[p]me [r]super [g]portam
[v]vlai: [l]& leuaui [k]oculos me
os [l]& vidi. [m]Et ecce
[n]aries [o]vnus [p] stabat [q]ante
[r]paludem [n] habens
[r]cornua [x]excelsa: [z]& vnum
[z]excelsius [b]altero [c]atq; [p]suc
crescens.
[r]Postea [r]vidi [b]arietem [r]cor
nibus ventilantē contra
[x]occidentē [l]& cōtra aqlo=
nē [m]& cōtra meridiem: [n]&
oēs [s]bestie [p]nō poterāt [q]re
sistere [r]et [t]neq; [l]liberari [u]de
manu ei⁹: [r]fecitq; [r]sm vo
lūtatē suā [z]& magnificat⁹
est. [d]Et ego [e]intelligebam.
[r]Ecce aūt [r]hircus [r]caprarū
[s]veniebat [b]ab [c]occidēte [e]su
per [f]faciē [m]totius [n]terre: [o]&
nō [p]tāgebat [q]terrā. Porro
[r]hircus hēbat [s]cornu [t]insi=
gne [u]inter [x]oculos suos: [l]&
venit [z]vsq ad [a]arietē illum
[b]cornutū [c]quem [r]videram
[f]stantem [g]ante [b] portam:
[l]& cucurrit [k]ad eum [l]in im
petu [m] fortitudinis sue.
[n]Cūq [o]appropinquasset
[p]ppe [q]arietē: [r]efferat⁹ est
[s]in eum: [t]& percussit [u]arie
tem [x]& cōminuit [z]duo
[a]cornua eius: [b]& nō [c]pote
rat [c]aries [r]resistere
[e]ei. [f] Cumq; misisset eum
[l]in terrā [k]conculcauit: [m]
[l]& nemo quibat [n] liberare
[o]arietē [r]de manu ei⁹. [q]Hir
cus aūt [r]caprarū [s]magnus
factus est [t] nimis. [x]Cumq;
creuisset [r]fractū est [z]cornu
[a]magnū: [b]& orta sunt [m]
[c]quattuor cornua [x]subter
illud [r]per quattuor [g]vētos
[b]celi. [r]De [x]vno [a]autem [r]ex
eis [m] egressum est [m]m
[n]cornu [o]vnū [p]modicū: [q]&
factum est grande [m]m
[r]contra [r]meridiē [s]& cōtra
[x]orientē [z]& cōtra [z]fortitudi
nē. [a]Et magnificatū est [b]vsq
[c]ad fortitudinē [d]celi: [e]&
[e]iecit [f]de [b]fortitudine [z]& de
[b]stellis: [l]& cōculcauit eas.
[m]Et vsq ad [n]principē [o]for
titudinis [p]magnificatū est;

Tex.heb.Dani.viij. Pritiua.he

יְבַהֲלַנְנִי וְזִיו יִשְׁתַּנּוֹן עָלַי וּמִלְתָא
בְּלִבִּי נְטַרְתִּי׃

Cap. vi

בְּשַׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת בֵּלְשַׁאצַּר
הַמֶּלֶךְ חָזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִי דָּנִיֵּאל
אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה׃ וְאֶרְאֶה
בֶּחָזוֹן וַיְהִי בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן
הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעֵילָם הַמְּדִינָה
וְאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל אוּבַל
אוּלָי׃ וְאֶשָּׂא עֵינַי וְאֶרְאֶה וְהִנֵּה
אַיִל אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל׃ וְלוֹ
קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת
גְּבֹהָה מִן הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה עֹלָה
בָּאַחֲרֹנָה׃ רָאִיתִי אֶת הָאַיִל מְנַגֵּחַ
יָמָּה וְצָפוֹנָה וְנֶגְבָּה וְכָל חַיּוֹת לֹא
יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ
וְעָשָׂה כִרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃ וַאֲנִי הָיִיתִי
מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר הָעִזִּים בָּא מִן
הַמַּעֲרָב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֵין
נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין
עֵינָיו׃ וַיָּבֹא עַד הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם
אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל
וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ׃ וְרָאִיתִיו
מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו
וַיַּךְ אֶת הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי
קְרָנָיו וְלֹא הָיָה כֹחַ בָּאַיִל לַעֲמֹד
לְפָנָיו וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ
וְלֹא הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃ וְצְפִיר
הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד מְאֹד וּכְעָצְמוֹ
נִשְׁבְּרָה הַקֶּרֶן הַגְּדֹלָה וַתַּעֲלֶנָה
חָזוּת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ לְאַרְבַּע רוּחוֹת
הַשָּׁמַיִם׃ וּמִן הָאַחַת מֵהֶם יָצְאָה
קֶרֶן אַחַת מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל יֶתֶר
אֶל הַנֶּגֶב וְאֶל הַמִּזְרָח וְאֶל הַצֶּבִי׃

וַתִּגְדַּל עַד צְבָא הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל
אַרְצָה מִן הַצָּבָא וּמִן הַכּוֹכָבִים
וַתִּרְמְסֵם׃ וְעַד שַׂר הַצָּבָא הִגְדִּיל

Pritiua.heb.	Tex.he.Dani.viij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וּמִמֶּנּוּ הָרִים הַתָּמִיד וְהִשְׁלַךְ מְכוֹן רוֹם מִקְדָּשׁוֹ וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד כּוֹן קֶדֶשׁ בְּפִשַׁע וְתֻשְׁלַךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד קָדוֹשׁ מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לְפַלְמוֹנִי הַמְדַבֵּר עַד מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא מְרֻמָס וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ וַיְהִי בְּרָאתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל אֶת הֶחָזוֹן וָאֲבַקְשָׁה בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי כְּמַרְאֵה גָבֶר וָאֶשְׁמַע קוֹל אָדָם בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהָלָז אֶת הַמַּרְאֶה וַיָּבֹא אֶצֶל עָמְדִי וָאִבְהַלָה וָאֶפֹּל עַל פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן אָדָם כִּי לְעֶת קֵץ הֶחָזוֹן וְנִבְהֲרוֹ עִמִּי נִרְדְּמָתִי עַל פָּנַי אַרְצָה וַיִּגַּע כִּי וַיַּעֲמִדֵנִי עַל עָמְדִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזָּעַם כִּי לְמוֹעֵד קֵץ הָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ בַּעַל הַקְּרָנַיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה שֶׁבַע אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַמְלָכִיּוֹת מִגּוֹי יַעַמְדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ וְעָשָׂה כְרְצוֹנוֹ וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עַצְמִים וְעַם קְדֹשִׁים וְעַל שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ מִרְמָה בְיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר וּמַרְאֵה הָעֶרֶב הָאֲמוּר אֱמֶת הוּא וְהַנֶּעְלָם אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא	[9]& ab eo [r]tulit [9]iuge sacrificium: [r]& deiecit [u]locum [x]sanctificationis eius. [r]Robur autē [9]datū est [9]contra [b]iuge sacrificiū [c]ppter peccata: [v]& p̄sternetur [9]veritas [r]in terra: [b]& prosperabitur [9]& faciet. [t]Et audiui [x]vnū de [x]sanctis [m]loq̄ntē: [n]& dixit [o]vn [p]sctūs [q]alteri nescio cui [r]loquenti. [o]Vsq; quo [n]visio & [x]iuge sacrificiū [r]& peccatū [l]desolationis q̄ [9]facta est [b]& sanctuariū [r]& fortitudo [o]cōculcabitur. [c]Et dixit [r]ei. [8]Vsq; ad [b]vesperā & [t]mane dies [x]duo milia [r]trecēti: [n]& mūdabitur [o]sanctuariū. [l]Factū est aūt [q]cū videre [r]ego [9]daniel [n]visionē: [x]& q̄rere [r]intelligētiam [c]ecce [a]stetit [b]in conspectu meo [c]quasi species [o]viri. [c]Et audiui [r]vocem [9]viri [b]inter [r]vlai [x]& clamauit [t]& ait. [m]Gabriel oc [n]fac intelligere [o]istā [q]visionē. [r]Et venit: [8]& stetit [n]iuxta [r]vbi ego stabā. [n]Cumq; venisset: [x]paucis [r]corrui [n]in [a]faciē meā: [b]& ait [c]ad me. [o]Intellige [c]fili [r]homis [x]qm [b]in tpe [l]finis cōplebitur [c]visio. [t]Cūq; loqueretur [m]ad me [n]collapsus sum [o]ppus [q]in terram. [r]Et tetigit [9]me: [c]& statuit me [n]in [r]gradu meo. [r]Dixitq; mihi. [r]Ego [9]ostēdā tibi [c]q̄ [9]futura sunt [c]in nouissimo [r]maledictionis: [9]quonā habet [b]tēpus [t]finē suū. [x]Aries [t]quem [m]vidisti [9]habere [o]cornua: [b]rex [q]medorum est [r]atq; persarum. [9]Porro hircus caprarum: [n]rex [r]grecor̄ est: [r]& cornu [t]grande [9]quod erat [b]inter [c]oculos eius: [b]ipse est [c]rex [r]primus. [9]Quod autem fracto illo [b]surrexerunt oc [t]quattuor [x]pro eo: [t]quatuor [m]reges [n]de gente eius [o]consurgent: [b]sed non [q]in fortitudine eius. [r]Et post [9]regnum eor̄ [c]cum creuerint [n]iniquitates [r]cōsurget [r]rex [t]ipudens facie: [b]& intelligēs [c]ppositiōes: [b]& roborabitur [c]fortitudo ei?: [r]sed nō [9]in viribus suis: [b]& supra q̄ credi pōt vniuersa [t]vastabit: [x]& psperabitur [t]& faciet. [m]Et iterficiet [n]robustos [9]& populū [b]sctōrū [q]fm [r]volūtatē suā: [9]& dirigetur [r]dolus [n]in manu ei?: [x]& cor suū [t]magnificabitur [9]& in copia rerū oīm [9]occidet [b]plūros. [c]Et cōtra [b]principē [c]pricipū cōsurget: [b]& sine [b]manu cōteretur. [t]Et visio [t]vespere [m]& mane [n]q̄ [o]dicta est: [b]vera [q]est.	τ ppl tpm sacrificiū turbatū ē: τ [r]sctm desolabitur: καὶ ὁ λαὸς αὐτὸν θυσίαι ἐταράχθη, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται, τ factū est sup [9]sacrificiū peccatū: τ [b]plecta ē terrā καὶ ἐδικαίωσεν ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ ἐρρίφη χαμαὶ [t]iustitia: τ fecit τ [x]psperata ē. τ audiui vnū [n]ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἐποίησεν καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς [r]sctm loquentē: τ dixit: vn? [9]sctūs phelmoni loquenti: vsq; q̄ visio [t]habit sacrificiū ablatū τ ἁγίου λαλοῦντος, [x]καὶ εἶπεν, ἕως ἅγιος τῷ φελμουνὶ τῷ λαλοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις σήσεται ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα καὶ [9]peccatū q̄ desolatiōis q̄ datū est. τ [r]sanctū τ fortitudo ἡ ἁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα. καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἡ δύναμις cōculcabitur? τ dixit ei: vsq; ad [b]vesperā τ mane συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωΐ dies duo mille τ trecenti: τ mundabitur ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ [r]sctm. τ factū est cū videre ego visionē: τ q̄re ἅγιον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζήτουν [t]habam intelligētiā: τ ecce [r]stetit [9]ispectu meo q̄si visio virtοὺν σύνεσιν, καὶ ἰδοὺ ἕστη ἐνώπιόν μου ὡς ὅρασις ἀνδρός. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ [x]ulai. τ vocauit τ dixit: gabriel [t]facitelligere illum καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν, γαβριὴλ συνέτισον ἐκεῖνον visionē. τ venit τ stetit iuxta [t]stationē τὴν ὅρασιν. καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἐχομένα τῆς στάσεώς [9]mea: τ cū ventret ipe: [t]turbat? [n]ūs τ cado in μου, καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτόν, ἐθορυβήθην καὶ πίπτω ἐπὶ [9]faciem meā: τ dixit ad me, [t]itellige fili hois: πρόσωπόν μου, καὶ εἶπεν πρός με. σύνες υἱὲ ἀνθρώπου, [9]adhuc.n. in tpis finem visio. τ cū loq̄ret ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. καὶ ἐν τῷ λαλεῖν ipe mecū: cado in [9]faciem meā sup αὐτόν μετ' ἐμοῦ, πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν [r]rā: τ tetigit me τ statuit me sup pedes τ δι- γῆν, καὶ ἥψατό μου καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας καὶ εἶπεν: ecce ego nota facio tibi futura in extremis Infra 9.1. [t]ire: adhuc.n. in tpis finē. artes quæ vidisti hīs ὀργῆς, ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας. κριὸς ὃν εἶδες ἔχων τὰ [9]cornua: rex [p]sarum τ medor̄. τ hircus κέρατα, βασιλεὺς περσῶν καὶ μήδων. καὶ ὁ τράγος τῶν capraꝝ: rex [g]grecor̄. τ cornū magnū qđ erat ἀιγῶν, βασιλεὺς ἑλλήνων. καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα ὃ ἦν inter oculos eius: ipe est rex ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς [p]primus. τ contriti cui [9]stetēt q̄ttuor ὁ πρῶτος. καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἕστησαν τέσσαρα cornua de subtus: q̄ttuor reges de gente κέρατα ὑποκάτωθεν, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους eius cōsurgent τ nō in fortitudie ei?. τ in arte αὐτοῦ ἀναστήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ ἐπ' ἐσχά- mis regni eor̄ cōpletis peccatis: τῶν τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτι- cōsurget rex ipudēs facie: τ [t]itel- ῶν, ἀναστήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συν- ligēs [9]plemata: τ forte robur eius: τ nō τιῶν [p]πλήματα, καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ οὐκ in robore eius. τ mirabilia corrūpet τ [p]sperabit ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ θαυμαστὰ διαφθερεῖ καὶ κατευθυ- bit τ factet: τ iterficiet [f]ortes τ pplm sctm: τ νεῖ καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς καὶ λαὸν ἅγιον, καὶ iugū supplicij dirigetur: dolus in manu ei? ὁ ζυγὸς τοῦ πλοίου κατευθυνεῖ, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ- ius τ in corde eius magnificabit: τ do- τοῦ καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δό- lo iterficiet multos: τ in pditione multor̄ λῳ διαφθερεῖ πολλούς, καὶ ἐπὶ ἀπωλείᾳ πολλῶν stabit: τ q̄ū ona manu cōteret. τ visio σταθήσεται, καὶ ὡς ὰὲ χειρὶ συντρίψει. καὶ ἡ ὅρασις vespere τ mane q̄ dicta est: vera est. τῆς ἑσπέρας καὶ τῆς πρωΐας τῆς ῥηθείσης, ἀληθής ἐστι.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ tu signa visionē: qz in dies multos.
καὶ σὺ σφράγισον τὴν ὅρασιν, ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς.
τ ego danīel ' vomiui τ clangui dies: τ
καὶ ἐγὼ Δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμαλακίσθην ἡμέρας, καὶ
surrexi τ factebā opera regis: τ admira
ἀνέστην καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθαύμα
bar visiōē: τ nō erat itelligēs.
ζον τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν. Ca.9.

IN primo anno sub dario filio assue=
Ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου τοῦ υἱοῦ ἀσουή=
ri de semine medoꝝ: q regnauit sup
ρου ἀπὸ τοῦ σπέρματος Μήδων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐπὶ
regnum chaldeoꝝ: in ānō uno regni
τὴν βασιλείαν Χαλδαίων, ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας
eius: ego danīel intellexi in libris nume
αὐτοῦ, ἐγὼ Δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθ=
rū ānoꝝ de quo fact' ē sermo dñi ad hieremiā
μὸν τῶν ἐτῶν περὶ οὗ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν
1.Esdr. 1.a. Hiere. 25.c. 29.c. pphetam vt' ipleretur desolatio hie=
τὸν προφήτην εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐρημώσεως τῆς ἱε=
rusalem septuagīta ānis. τ dedi faciem
ρουσαλὴμ ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἔδωκα τὸ πρόσωπόν
meā ad dñm deū vt ꝙrerem oratiōnē τ
μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἐκζητῆσαι προσευχὴν καὶ
deprecatiōnē i ieiunijs τ sacco τ cinere. τ ora=
δέησιν ἐν νηστείαις καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ. καὶ προ=
ui ad dñm deū meū: τ confessus sum τ
σηυξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ ἐξομολογησάμην καὶ
1.Esd. 10. dixi. dne deus magne τ terribilis custodiens
εἶπα· κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ φυλάσσων
testamētū tuū τ miam diligentibꝰ te τ
τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσίν σε καὶ τοῖς
custodientibꝰ mādata tua. peccauimꝰ: iqtatē fecimꝰ:
φυλάσσουσιν τὰς ἐντολάς σου· ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν,
ipie egimꝰ. τ recessimꝰ: τ declinauimꝰ a
ἠσεβήσαμεν· καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν
mādatis tuis τ a iudicijs tuis. τ nō audi
ἐντολῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου· καὶ οὐκ ἐσήκ=
B uimus seruos tuos pphetas: q loqbant
κούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν
in nomine tuo ad reges nros τ pnī=
ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἀρ=
cipes nros τ patres nros τ ad oēm
χοντας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppm tre. tibi dne iusticia τ nobis cōfusio
λαὸν τῆς γῆς. σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τ
facies sicut dies hec. viro iuda τ hitā
πρόσωπος ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἀνδρὶ Ἰούδα καὶ τοῖς ἐνοι
tibus hierusalem τ oi israel his q ppe τ
κοῦσιν Ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐγγὺς καὶ
his q longe in omni terra vbi dissemināsti eos
τοῖς μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ οὗ διέσπειρας αὐτοὺς
illic in ꝓuaricatiōne eoꝝ q ꝓuaricati sūt i te dne. nobis
ἐκεῖ ἐν ἀθεσίᾳ αὐτῶν ἣ ἠθέτησαν ἐν σοί κύριε· ἡμῖν ἡ
cōfusio facies τ regibus nris τ
αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ
pncipibꝰ nris τ pribus nris: qui
τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ὅτινες
peccauimꝰ tibi. dño deo nro miserationes τ
ἡμάρτομέν σοι· τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ
ppiatiões: qz recessimꝰ a dño τ nō audiui=
οἱ ἱλασμοί, ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου καὶ οὐκ ἐισηκού
mus vocē dñi nri vt ambularemꝰ
σαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι τοῖς
legitimis eius q dedit ante faciem nram i manibꝰ
νομίμοις αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ
suoꝝ suoꝝ pphetaꝝ. τ ois israel ꝓuari=
τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παρέ
cati sunt legē tuā: τ declinauerūt ne audirēt
βησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς
vocē tuā: τ venit sup nos maledictio τ iuramētū
φωνῆς σου, καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὅρκος

Trāsla.B.Hie.

Tu ergo visionē signa:
qa posit multos dies erit.
Et ego daniel langui & egrotaui per dies. ∞∞∞
Cumq surrexissem faciebam opera regis ∞∞∞∞
& stupebā ad visionē & nō erat q interptaretur.

IN anno primo 9.
darii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
filii assueri de semine medorum qui ∞∞∞∞∞∞∞∞
imperauit super regnū
chaldeorum anno ∞∞∞
vno regni eius. Ego daniel intellexi ∞∞∞∞∞∞∞
in libris numerum annorum de quo ∞∞∞∞∞∞
est sermo dñi ad hieremiam prophetam ∞∞∞∞
vt cōplerentur desolationis hierusalē septuaginta ānis. Et posui faciem meam ad dominum ∞∞∞
deum meum rogare & deprecari ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in ieunijs sacco & cinere: & orauī ad dominum deū meū: & cōfessus sū:
& dixi. Obsecro domine deus magne & terribilis
custodiens pactum ∞∞∞
& miam diligentibus te
& custodiētibus mādata tua: peccauimus miqtatē fecimus: ipie egimus: &
recessimus & declinauimus a mādatis tuis ac iudiciis. Non obediuimus
seruis tuis pphetis qui locuti sunt in noie tuo regibus nīs: principibus nostris: patribus nostris:
oiq populo terre. Tibi
dñe iustitia: nobis autē
confusio faciei ∞∞∞∞∞∞
sicut est hodie viro iuda
& habitatoribus ∞∞∞∞
hierusalē & omni israel
his qui prope sunt ∞∞∞
& his qui procul in vniuersis terris ∞∞∞∞∞∞∞∞
ad quas eiecisti eos propter iniqtates eoꝝ in qb
peccauerunt in te dñe.
Nobis cōfusio faciei: regibus nīs: principib nīs
& patribus nīs qui peccauerunt. Tibi autē dño
deo nostro misericordia
& ppitiatio: quia recessimus a te: & non ∞∞∞∞∞
audiuim vocē dñi dei
nostri vt ambularemus
in lege eius quaꝫ posuit
nobis per ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
seruos suos pphetas: & omis israel preuaricati sunt
legem tuā: & declinauerunt ne audirēt vocē tuā:
& fullauit sup nos male
dictio & detestatio que

Tet.heb.Dani.ix.

וְאַתָּה סְתֹם הַחֲזוֹן כִּי לְיָמִים רַבִּים׃
וַאֲנִי דָּנִיֵּאל נֶהְיֵיתִי וְנֶחְלֵתִי יָמִים
וָאָקוּם וָאֶעֱשֶׂה אֶת מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ
וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל הַמַּרְאֶה וְאֵין מֵבִין׃
בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ
בֶּן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדַי אֲשֶׁר
הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים׃ בִּשְׁנַת
אַחַת לְמָלְכוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל בִּינֹתִי
בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָה הַנָּבִיא
לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלִַם שִׁבְעִים
שָׁנָה׃ וָאֶתְּנָה אֶת פָּנַי אֶל אֲדֹנָי
הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר׃ וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה
אֱלֹהָי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה אָנָּה אֲדֹנָי
הָאֵל הַנָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃
חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ
וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ וְלֹא
שָׁמַעְנוּ אֶל עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
דִּבְּרוּ בְשִׁמְךָ אֶל מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ
וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל עַם הָאָרֶץ׃ לְךָ
אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים
כַּיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִישְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּרֹבִים
וְהָרְחֹקִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
הִדַּחְתָּם שָׁם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ
בָךְ׃ יְהוָה לָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים לְמַלְכֵינוּ
לְשָׂרֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ
לָךְ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים
וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ׃ וְלֹא
שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת
בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד
עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃ וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ
אֶת תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקֹלֶךָ
וַתִּתַּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה וְהַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר

Pritua.heb

יום חֲזֵה חֲלָה
קום עֲשֵׂה
אך עָמַם
רָאָה בִּין
Cap.ix.
שנה
מלך
בוש בָּנָה
עזה רָשַׁע
שפט
נבא
שור
נבא
גזל יָרֵא
ברת צָוָה
יום
נגע

Pñtiua.heb. Tex.be.Dani.xi. Trãſl.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Pñtiua.heb.	Tex.be.Dani.xi.	Trãſl.B.Vie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדּ הָאֱלֹהִים כְּתַב	כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדּ הָאֱלֹהִים	p scripta est q in libro r moysi	qs scriptū est in lege moysi ſeruꝰ dei: q peccauimus ei: t ſtatuit ſmones ſuos qs locutꝰ eſt
כִּי חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא שָׂמְנוּ אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר קום	כִּי חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא שָׂמְנוּ אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר	s quia t peccauimus u ei. Et ſtatuit p ſermones ſuos q qs	ὁτι ἡμάρτομεν αὐτῷ, καὶ ἔϛησεν τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν
דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	r locutus eſt s ſuper nos t & ſuper u principes nr̃os p qui	sup nos t sup iudices nr̃os q iudicauerũt nos vt inducerẽt sup nos mala magna: q̃lia nō fuerũt sub
שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר בּוא רוּץ	שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר	v iudicauerũt nos: x vt ſup inducerẽt y in nos z magnũ	γαγεῖν ἐφ ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, ὅια οὐ γέγονεν ὑποκάτω
לֹא נֶעֱשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם כְּמַעֲשֵׂה	לֹא נֶעֱשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם כְּמַעֲשֵׂה	a malũ b quale c nunq̃ d fuit e ſub f omni g celo: h fm q i factũ eſt j in hieruſalem: k ſicut	omni celo ἐπὶ ϖαντὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰ γεγονότα ἐν ἱερουσαλήμ, κατὰ
אֲשֶׁר נֶעֱשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם כַּאֲשֶׁר	אֲשֶׁר נֶעֱשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם כַּאֲשֶׁר	l ſcriptũ eſt m in lege n moyſi. o Omne p malum h hoc i venit j ſuper nos. k Et	cut ſcriptum eſt in lege moyſi. οἷα κακὰ ἦλθεν ἐφ ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τοῦ ϖροσώϖου κυ
כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה כָּתוּב	כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה כָּתוּב	l non j rogauimus m facie tuã o dñe d de q nr̃ r vt te	ni dei nr̃i: vt recederem q ab iniqtatib r nr̃is t
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת בּוא חָלָה	הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת	uerterem s ab iniqtatib t nr̃is: u & cogitaremus s ve	ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἵνα ϖοιησῶμεν ἀϖὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν καὶ
פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ בָּנָה	פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ	ritatẽ tuã. v Et vigilauit w dñs x ſup y malicia: z & addu	intelligeremus in omni veritate. t vigilauit dñs
וְלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל שָׁכַד	וְלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל	xit eam a ſup nos. b Iuſtus c dñs d de q noſter e in f oĩbus	τοῦ συνιέναι ἐν ϖάσῃ ἀληθείᾳ. καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ὁ
הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה בּוא צָדַק	הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה	g suis h que i fecit. j Non enĩ k audiuimus l vo	de nr̃ sup malitiã: t adduxit ea sup nos:
אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה	אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה	cem eius. m Et nunc n dñe deus nr̃ o qui eduxiſti	θεὸς ἡμῶν ἐϖὶ τὴν κακίαν, καὶ ἐϖήγαγεν αὐτὰ ἐφ ἡμᾶς,
וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ וַתָּה אֲדֹנָי קול	וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ וַתָּה אֲדֹנָי	p populum tuum q de terra r egypti s in manu	ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐϖὶ ϖάσαις τοῖς
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ יצא	אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ	t forti: u & feciſti v tibi w nomẽ x fm die y hanc: z peccauimus: a iniqtatẽ fe	ἔργοις αὐτοῦ ἃ ἐϖοίησεν, καὶ οὐκ ἐισηκούσαμεν τῆς
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ עָשָׂה	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ	cim b dñe c in oĩm d iuſticiã tuã. e Auertatur f obſecro	ϕωνῆς αὐτοῦ. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς ἐξήγαγες τὸν
לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ	לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ	g ira tua h & furor tu i a ci	ϖρωτότοκον σου ἐκ γῆς αἰγύϖτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐϖοίη
אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ שוב	אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ	uitate tua k hierusalem & a l monte m ſancto tuo. n Pro	σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἠνομή
וְחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ	וְחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ	ϖter o ꝑcãm ϖ nr̃am q & iniq	σαμεν ἠδικήσαμεν, κύριε ἐν ϖάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀϖο
וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל	וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל	tates r patrũ nr̃oꝝ s hie	στραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου ἀϖὸ τῆς ϖόλεώς
סְבִיבוֹתֵינוּ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל	סְבִיבוֹתֵינוּ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל	ruſalẽ t & populus tu u in opprobriũ ſunt v oĩbus p	tua hierusalem mõte ſcto tuo: q peccauim r in
תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מקל חנן	תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל	w circuitũ nr̃m. x Nũc ergo y exaudi z deus nr̃ a orõnem	σου ἱερουσαλὴμ ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμάρτωμεν ἐν ταῖς
מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אור קדש	מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן	b ſerui tui: c & d ꝑces ei? e &	iuſtitiis nr̃is r ꝑcm nr̃oꝝ hierusalem: r ϖρῶ
אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ	אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ	f oſtende g facie tuã h ſup i ſan	τιν ἀδικίαις ἡμῶν καὶ ϖρῶν ἡμῶν ἱερουσαλήμ, καὶ ὁ λαός σου
וּרְאֵה שִׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ	וּרְאֵה שִׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ	ctuariũ tuũ j qđ deſertũ eſt. k Propter temetipſum l in	in opprobriũ factꝰ eſt in oĩbus q i circuitu nr̃o.
עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים	עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים	clina m deus meus n aurẽ tuã o & audi: p aperi q oculos tu	εἰς ὀνειδισμὸν ἐγένετο ἐν ϖᾶσι τοῖς ϖερικύκλῳ ἡμῶν.
תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲדֹנָי	תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֲדֹנָי	os r & vide s deſolationẽ nr̃o	τ νῦν ἐϖάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς ϖροσευχῆς τ̃ δ̃ου
שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה	שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה	ſtram t & ciuitatẽ u ſup quã v inuocatũ eſt w nomẽ tuũ.	ui tui t ϖεϖαῖσεως eius: t ὀϖτάνδου ϖρόσωϖόν
אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ	אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ	x Neq̃ y eni z in a iuſtificatio	λου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐϖίφανον τὸ ϖρόσωϖόν
וְעַל עַמֶּךָ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי	וְעַל עַמֶּךָ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי	nibus nr̃is b ꝓsternimus c preces d ante facie tuã: e ſed	tuã ſup ſanctuariũ tuũ deſtũ ꝓpt te dñe. indi
וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי לִפְנֵי	וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי לִפְנֵי	f in g miſationib h tuis i mul	σου ἐϖὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκέν σου κύριε· κλί
יְהוָה אֱלֹהַי עַל הַר קֹדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָי	יְהוָה אֱלֹהַי עַל הַר קֹדֶשׁ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָי	tis. k Exaudi l dñe: m placare	να δε? με? αὐτε τὰ. t audi: aperi οϲu
עוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּתְּחִלָּה	עוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּתְּחִלָּה	n domine: o attende ϖ & fac. q Ne r moreris s pro	νον ὁ θεός μου τὸ ὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλ
		ꝑ temetipſum t deus me? u quia v nomẽ tuũ w in	μούς σου καὶ ἴδε τὴν ἀφανισμὸν ἡμῶν καὶ τῆς ϖόλεώς σου,
		nocatũ eſt x ſup y ciuitatẽ z & a ꝓpl'm tuũ. b Cũq; ad	ſup quã inocatũ eſt nomẽ tuũ ſup eam: q nõ in
		huc c loq̃r d & orarẽ e & cõ	ἐφ ἧς ἐϖικέκληϖαι τὸ ὄνομά σου ἐϖ' αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐϖὶ
		fiterer f ꝑcãm meã g & ꝑcãm	tuſticiis nr̃is nos ꝓſcimus miſationẽ no
		h ꝓpli mei i iſrael j vt ꝓſterne	τὰϊς δικαιοσύναις ἡμῶν ἡμεῖς ῥιϖτοῦμεν τὸν οἰκτιρμὸν ἡ
		rẽ k ꝑces meas l in cõſpectu	ſtrã i cõſpectu tuo: ſed in miſationes tuas mul
		m dei mei: n ꝓ o mõte p ſcto	μῶν ἐνώϖιόν σου, ἀλλ' ἐϖὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου τοὺς ϖολ
		q dei mei. r Adhuc s me t lo	tas dñe: exaudi dñe: ꝓplacare dñe: attẽde do
		quẽte u in orõne mea ecce	λοὺς κύριε, ἐισάκουσον κύριε, ἱλάσθητι κύριε, ϖρόσχες κύ
		v vir w gabriel x quem y vide	mine: fac t ne tardaueris ꝓpt te dñe de? me?.
		ram z in viſione aaaaaaaa	ριε, ϖοίησον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκέν σου κύριε ὁ θεός μου,
			q? nomẽ tuũ inuocatũ ẽ ſup ciuitatẽ tuã t ſup
			ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐϖικέκληϖαι ἐϖὶ τὴν ϖόλιν σου καὶ ἐϖὶ
			ꝓplm tuũ. t adhuc me loquẽte t orante t
			τὸν λαόν σου. καὶ ἔτι μου λαλοῦντος καὶ ϖροσευχομένου καὶ
			confitente ꝑcata mea t ꝑcata ꝓpli
			ἐξαγορεύοντος τὰς ἁμαρτίας μου καὶ τὰς ἁμαρτίας τ̃ λαοῦ
			mei iſrl: t ꝓiciente miam meã coꝝ dño deo meo
			μου ἱκλ', καὶ ῥιϖτοῦντος τὸν ἔλεόν μου ἐναντίον κυ' τ̃ θεοῦ μου
			ſup mõte ſancta dei mei: t adhuc me loquẽte in
			ἐϖὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον τ̃ θεοῦ μου, καὶ ἔτι μου λαλοῦντος ἐν τῇ
			oratione: t ecce vir gabriel quẽ vidi in ꝓncipio
			ϖροσευχῇ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ γαβριὴλ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀρχῇ οο

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

volans: τ tetigit me ὥσεὶ hora sacrificij vespti
ϖετόμενος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερι
nj: τ erudituit me τ locut⁹ est mecũ τ di
νῆς, καὶ συνέτισέν με καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ εἶ=
pit: dantel nũc egress⁹ ſũ vt ꝓberem itelligẽtiã.in ꝓ
ϖεν, δανιὴλ νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σύνεσιν. ἐν ἀρ
cipio deꝓcationũ tuarũ egress⁹ é fmo: τ ego veni vt
χῆ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ
ennũciare tibi q⁹ vir desideriorũ es tu: τ aĩaduerte
ἀναγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐνθυμήτι
in verbo τ itelligẽ in vtione. septuaginta
ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἑβδομήκοντα
hebdomades concise sunt sup ꝓplin tuã τ sup
ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ
ciuitatẽ scãm. vt cõsumetur peccatum: τ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ
ad signandũ peccata τ ad delendũ iniqtates:
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι πᾶς ἀνομίας,
τ ad ꝓpiciandũ ꝓpr iniquitatẽ: τ ad ducẽdũ iustitiã
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ
eternã: τ ad signandũ vtiõẽ τ ꝓphetã:
νην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ ϖροφητείαν,
τ ad vngẽdũ sanctũ sctõꝝ. τ cognoſces τ itelliges ab
καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀϖὸ
exitu ꝓmõis vt iterũ
ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ἱε
rusalem vsq; ad xꝓm ducẽ: hebdomades
ρουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά·
τ hebdomades sexaginta due rursus edificabit
καὶ ἑβδομάδες ἑξηκοντα δύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται
platea τ mur⁹ in angustia tꝑm: τ post
ϖλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων, καὶ με
hebdomadas sexaginta ꝓtinus:
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκοντατέσσαρας καὶ ἐξολοθρευθήσεται,
tacto τ iudiciũ nõ est in eo. at ciuitatẽ τ
χρίσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. τὸν δὲ ϖόλιν καὶ
sanctũ dissipabit cũ duce venturo τ
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ
succidentur sicut in diluuio τ vsq; ad finẽ bel
ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους ϖο=
li concisũ ordinabit desolatiõib⁹ τ cõsum=
λέμου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυναμώ=
bit testamẽtũ multis hebdomada vna: τ in dimidio
σει διαθήκην ϖολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει
hebdomade auferẽ sacrificiũ τ libamẽ. τ in
τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται θυσία καὶ σπονδή· καὶ ἐπὶ τὸ
téplo abominatio desolationũ erit. τ vsq; ad cõsum=
ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἕως· καὶ ἕως συντελεί
mationẽ ꝑfecti ꝓfumatio dabit sup desolation⁹
ας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Cap. 10.
A
In anno tertio cyri regis ꝑsarum: verbũ
Ἐν ἔτει τρίτῳ κύρου βασιλέως ϖερσῶν, λόγος
reuelatũ est danieli cui⁹ nomẽ vocatũ ẽ balta=
ἀϖεκαλύφθη τῷ δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα ἐπεκλήθη βαλτά=
sar: τ verum verbũ: τ fortitudo magna τ itelle
σαρ, καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνε
ctus dat⁹ ẽ ei in vtione. in diebus illis
σις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὀπτασίᾳ· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ego danlel eram lugens tres hebdomadas dier⁹: pa=
ἐγὼ δανιὴλ ἤμην ϖενθῶν τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἄρ=
nẽ desiderior nõ comedi: τ caro τ vinũ nõ intra
τον ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον, καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ ἐσῆλ
uit in os meũ: τ vnguẽto nõ vnctus sũ vsq; ad
θεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἄλειμμα οὐκ ἠλειψάμην ἕως
plenitudinẽ triũ hebdomadaꝝ dier⁹. τ in die vi
πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων ἡμερῶν· καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑνὶ
gesima τ qrta mẽsis ꝓmi: τ ego eram iuxta
καὶ τεσσαρακοστῇ τοῦ μηνὸς τοῦ ϖρώτου, καὶ ἐγὼ ἦμην ἐχόμενος
fluuiũ magnũ ipe est tigris: τ leuaui ocu=
τοῦ ϖοταμοῦ τοῦ μεγάλου αὐτός ἐστιν Τίγρις, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ
los meos τ vidi: τ ecce vir vnus indutus lineis:
μούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδεῖν,

Dan. 9.b.

Trãsla.B.Vie.

a principio cito b volans
b tetigit c me c in tempore
a sacrificii b vespertini & do
cuit me & locut⁹ est mihi.
m dixitq; " Daniel ° nunc
p egressus sũ q vt docerẽte &
r intelligeres. s Ab exordio
r pcũ tuar q" egress⁹ ẽ fmo.
r Ego ãt vẽi vt dicarẽ tibi;
b qa vir desideriorũ es. Tu
aũt r aiaduerte s fmonẽ: & t
intellige b visionẽ. c Septua
gita x hebdomades l abbre
uiate sũt m" sup" ppm tuũ:
c & sup b vrbẽ q sanctã tuã r vt
cõsumetur o ꝓuaricatio c &
finẽ accipiat" peccatũ: r &
deleatur r iniqtas: r & addu
catur n iustitia b sempiterna:
c & ipleatur o visio c & ꝓphe
tia r & vngatur s sctꝰ sctõꝝ.
r Scito ergo k & aiaduerte
l ab m exitu n fmõis o vt iterũ
p edificetur q hier r vsq; ad
x xꝓm r ducẽ: m hebdomades
x septẽ: r & hebdomades l se
xaginta u due erũt. Et b rur
sum c edificabitur d platea
c & n. uri i angustia tẽpo
rũ. b Et post m ebdomades
k sexaginta l duas m occide=
tur n xps: o & nõ erit e ei o po
pulus q cũ negaturus est.
q Et r ciuitatẽ r & sanctuariũ
s dissipabit r popl's cũ n duce
x venturo r & finis ei o vasti
tas: s & post b finẽ belli b sta=
tuta c desolatio. r Cõfirma=
bit aũt s pactũ b multis l heb
domada x una: l & in dimi=
dio m hebdomadis n deficiet
o hostia r & sacrificiũ: q & erit
q in r tẽplo o abominatio c de
solationis: n & vsq; ad c cõ=
sumationẽ r & finem l pse=
uerabit n desolatio. 10.
In anno b tertio regni c cy
ri d regis c persarum:
r verbum g reuelatũ est b da
nieli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
l cognometo m balthasar:
n & o verbum n verum ∞∞∞
r & fortitudo q magna: r in
tellexitq; r fmonẽ. n Intelli
gẽtia enĩ est opus r in visio
ne. 2 In die b illis b ego c da
niel c lugebam r trium g heb
domadarum ∞∞∞∞∞∞∞
h diebus: l panẽ k desiderabi
lem l nõ m comedi: n & caro
o & vinũ p nõ q n introierũt in
r os meũ. Sed n neq; vnguẽ
to r vnctus sum n donec c cõ
plerẽtur r triũ l hebdomada
rum m dies. b Die aũt c vicesi
ma d & quarta c mensis ∞
r primi b eram l iuxta l fluuiũ
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
m magnum n qui est o tigris:
r & leuaui l oculos meos ∞
o & vidi. l Et ecce n vir r vnus
r vestitus l lineis: ∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.Dani.x.

בְּתְחִלַּ֣ה	°בַּתְחִלָּה °מֵעַף °נִישַׁף °נִנְּעַ֖ אֵלַ֑י °נְבִיאַת
מִנְחַ֥ת	°מִנְחַת °עֶרֶב וְנִיבָן °וַיְדַבֵּר עִמִּי ‴וַיֹּאמֶר
דָּנִיֵּ֔אל	"דָּנִיֵּאל °עַתָּה °יָצָאתִי °לְהַשְׂכִּילֵךְ °בִּינָה:
בִּתְחִלַּ֥ת	°בִּתְחִלַּת °תַּחֲנוּנֶיךָ °יָצָא °דָּבָר °וַאֲנִי
בָּ֣אתִי	°בָּאתִי " לְהַגִּיד °כִּי °חֲמוּדוֹת °אָתָּה °וּבִין
בַּדָּבָ֖ר	°בַּדָּבָר °וְהָבֵן °בַּמַּרְאָה: °שָׁבֻעִים °שִׁבְעִים
נֶחְתַּךְ	°נֶחְתַּךְ ‴ עַל °עַמֶּךָ °וְעַל ° עִיר ° קָדְשֶׁךָ
לְכַלֵּ֣א	°לְכַלֵּא °הַפֶּשַׁע °וּלְהָתֵם °חַטֹּאת °וּלְכַפֵּר
עָוֹן֙	°עָוֹן °וּלְהָבִיא ° צֶדֶק °עוֹלָמִים °וְלַחְתֹּם
הַחָזֹ֖ון	°הַחָזוֹן °וְנָבִיא °וְלִמְשֹׁחַ °קֹדֶשׁ °קָדָשִׁים:
שָׁכַל	°שָׁכַל ‴ °יָצָא °וְתֵדַע °וְתַשְׂכֵּל °מִן ‴ מֹצָא °דָּבָר °לְהָשִׁיב
שׁוּב	°שׁוּב °וְלִבְנוֹת °יְרוּשָׁלִַם °עַד °מָשִׁיחַ °נָגִיד
מָשִׁ֥יחַ	°מָשִׁיחַ °נָגִיד °שָׁבֻעִים ° שִׁבְעָה ° וְשִׁשִּׁים
שָׁנָה	°שָׁנָה °בָּנָה °וְשִׁנַּיִם °תָּשׁוּב °וְנִבְנְתָה °רְחוֹב °וְחָרוּץ
רָחַב	°רָחַב °תָּבֵן °וּבָצוֹק °הָעִתִּים: ° וְאַחֲרֵי ° הַשָּׁבֻעִים
כָּרַת	‴כָּרַת °שִׁשִּׁים °וּשְׁנַיִם °יִכָּרֵת °מָשִׁיחַ °וְאֵין °לוֹ
שָׁחַת	°שָׁחַת °וְהָעִיר ° וְהַקֹּדֶשׁ °יַשְׁחִית ° עַם °נָגִיד
נוֹאֲלָם	°הַבָּא °וְקִצּוֹ °בַּשֶּׁטֶף °וְעַד °קֵץ °מִלְחָמָה
נֶגֶר	°נֶהֱרָצַת ° שֹׁמֵמוֹת: ° וְהִנְבִּיר ° בְּרִית
בְּרִית	°לָרַבִּים °שָׁבוּעַ °אֶחָד °וְחֲצִי ° הַשָּׁבוּעַ
שָׁבַע	°יַשְׁבִּית ° זֶבַח ° וּמִנְחָה ° וְעַל ° כְּנַף
שִׁקּוּצִים	°שִׁקּוּצִים °מְשֹׁמֵם °וְעַד °כָּלָה °וְנֶחֱרָצָה
תָּתַךְ	°תָּתַךְ °עַל °שֹׁמֵם:

Cap.x.

שָׁנָה	°בִּשְׁנַת °שָׁלֹשׁ °לְכוֹרֶשׁ °מֶלֶךְ ° פָּרַס
נִגְלָה	°דָּבָר ° נִגְלָה " לְדָנִיֵּאל ' אֲשֶׁר ˣ נִקְרָא
בֶּלְטְשַׁאצַּר	°שְׁמוֹ ‴בֶּלְטְשַׁאצַּר ˣ וְאֱמֶת ° הַדָּבָר
נָדֹל	°וְצָבָא °נָדוֹל °וּבִין °אֶת °הַדָּבָר " וּבִינָה
רְאֵה	°לוֹ °בַּמַּרְאָה: °בַּיָּמִים °הָהֵם °אֲנִי °דָּנִיֵּאל
הָיָה	°הָיִיתִי ° מִתְאַבֵּל ° שְׁלֹשָׁה ° שָׁבֻעִים
	°יָמִים: °לֶחֶם °חֲמוּדוֹת °לֹא ‴אָכָלְתִּי °וּבָשָׂר
בּוֹא	°וְיַיִן °לֹא °בָּא °אֶל °פִּי °וְסוּךְ °לֹא °סָכְתִּי
עַד	ˣ עַד °מְלֹאת °שְׁלֹשֶׁת °שָׁבֻעִים ° יָמִים:
נָשָׂא	°וְיוֹם ° עֶשְׂרִים ° וְאַרְבָּעָה ° לַחֹדֶשׁ
	' הָרִאשׁוֹן °וְאֲנִי °הָיִיתִי °עַל °יַד °הַנָּהָר
נָשָׂא	‴הַגָּדוֹל °הוּא °חִדֶּקֶל: °וָאֶשָּׂא °אֶת °עֵינַי
רָאָה	°וָאֵרֶא °וְהִנֵּה °אִישׁ °אֶחָד °לָבוּשׁ °בַּדִּים

Pūtiua.heb.	Tex.be.Dani.c.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בֶּתֶם אוּפָז׃ וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק		& renes eius accincti ſauro obrizo: & corpus eius quaſi chryſolith: & facies eius velut ſpecies fulguris: & oculi eius vt lāpas ardens: & brachia eius: & que deorſum ſunt vſq; ad pedes ſpecies eris cādētis: & vox ſmonis eius vt vox multitudinis. Vidi aūt ego daniel ſolus viſionē. Porro viri qui erant mecum non viderunt ſed terror nimius irruit ſuper eos: & fugerunt in abſconditum. Ego autem relict ſolus vidi viſionē grandem hanc: & non remāſit in me fortitudo: ſed & ſpēs mea imutata eſt in me: & emarcui: nec habui qc ꝗ virium. Et audiui vocem ſermonum eius: & audiens iacebam & cōſternatus ſuper facie meā: & vultus me? herebat terre. Et ecce manus tetigit me: & erexit me ſup genua mea & ſup articulos manuū meaꝝ. Et dixit ad me. Daniel vir deſideriorꝝ: intellige verba ꝗ ego loquor ad te: & ſta in gradu tuo. Nunc eni miſſus ſum ad te. Cuncq; dixiſſet mihi ſermonem iſtum: ſteti tremens & ait ad me. Noli metuere daniel: quia ex die primo quo poſuiſti cor tuum ad intelligendūm vt te affligeres in conſpectu dei tui: exaudita ſūt verba tua: & ego veni pter ſermōes tuos. Princeps autē regni perſarū reſtitit mihi viginti & vno die?: & ecce michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum: & ego remanſi ibi iuxta regem perſarum. Veni autem vt docerem te que ventura ſunt populo tuo in nouiſſimis diebus: qm adhuc viſio in dies. Cuncq; loqueretur mihi huiuſcemodi verbis deieci vultum meū ad terrā & tacui. Et ecce ſimilitudo filij homis tetigit labia mea: & aperiēs os meū locutus ſum: & dixi ad eū q ſtabat cōtra me. Dñe mi in viſione tua	τ lumbi eius ꝑcincti in auro ophaz: τ ὁ δὲ σφὺς αὐτοῦ πεφυραμένη ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ τὸ corp? eius ꝗſi tharſis: τ facies eius ꝗſi σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ viſio fulguris: τ oculi eius ꝗſi lampa- ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπά- des ignis: τ brachia eius τ crura ꝗſi δες πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ viſio eris fulgentis: τ vox ſmonis eius ὅρασις χαλκοῦ σίλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ ꝗſi vox turbe. τ vidi ego daniel ſolus viſio ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ μόνος τὴν ὀπτα nē: τ viri ꝙ mecum: nō videſt viſio- σίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ, οὐκ εἶδον τὴν ὀπτα- nē: ſed extaſis magna incidit ſup eos. σίαν, ἀλλ' ἡ ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς. τ fugerūt in tioze. τ ego relictus ſum ſolus: τ vi- καὶ ἔφυγον ἐν φόβῳ. καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ εἶ di viſionē magnā hanc: τ nō ē reli- δον τὴν ὀπτασίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ οὐχ ὑπε- cta in me fortitudo: τ gꝛia mea cōuerſa ē in corrup λείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ ἡ δόξα μου ἐστράφη εἰς διαφθο tionē: τ nō tenui robur: τ auditui vocē ράν, καὶ οὐκ ἐκράτησα ἰσχύος, καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν ſmonis eius. τ cū audirē ego vocē ver τῶν λόγων αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τὴν φωνὴν ῥη- bor eius: eram cōpunctus τ facies μάτων αὐτοῦ, ἤμην κατανενυγμένος καὶ τὸ πρόσωπόν mea ſup terrā: τ ecce man? tangens me τ ere- μου ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἥψατό μου καὶ ἤγει xit me ſup genua mea τ articulos manuū meaꝝ. ρέν με ἐπὶ τὰ γόνατά μου καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου. τ dixit ad me: daniel vir deſideriorꝝ intellige in καὶ εἶπεν πρός με, δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν σύνες ἐν verbis: ꝗ ego loquor ad te τ ſta in ſta τοῖς λόγοις, οἷς ἐγὼ λαλῶ πρός σε καὶ στῆθι ἐπὶ τῇ στά- tione tua: qz nunc miſſus ſum ad te: τ cū loꝗ- σει σου, ὅτι νῦν ἀπεστάλην πρός σε, καὶ ἐν τῷ λα- retur ipe ad me verbū hoc: ſurrexi tremens. λῆσαι αὐτὸν πρός με τὸν λόγον τοῦτον, ἀνέστην ἔντρομος. τ dixit ad me: ne timeas daniel: qz a καὶ εἶπεν πρός με, μὴ φοβοῦ δανιήλ, ὅτι ἀπὸ τῆς te primo ꝙ dediſti cor tuū vt itel ἡμέρας τῆς πρώτης ἧς ἔδωκας τὴν καρδίαν σου τοῦ συ ligeret: τ vt affligeret i cōſpectu dñi dei tui: exau νιέναι καὶ κακωθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἠκού dita ſunt verba tua: τ ego veni in ſmōib? tuis δησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐν τοῖς λόγοις σου τ princeps regni pſarū ſtetit ex aduerſo, καὶ ὁ ἄρχων τῆς βασιλείας περσῶν ἐστήκει ἐξεναντίας mei viginti τ vna die. τ ecce michael vn? μου εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν. καὶ ἰδοὺ μιχαὴλ εἷς τῶν principū ꝓmor venit ad adiuuādū me: τ ego ἀρχόντων τῶν πρώτων ἦλθεν βοηθῆσαί μοι, καὶ αὐτὸν reliqui ibi cū principe regis pſarū: κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως περσῶν, τ veni docere te ꝗcūq; occurrent ꝓpꝛo tuo καὶ ἦλθον συνετίσαί σε ὅσα ἀπαντήσει τῷ λαῷ σου in nouiſſimis diebus: qz adhuc viſio in dies. ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ἔτι ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας. τ cū loꝗrer ipe mecū ſcōm verba καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ κατὰ τοὺς λόγους hec: vedi faciem meā ſup terrā τ τούτους, ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ cōpūct? ſum. τ ecce ꝗſi ſimilitudo filij hois tetis κατενύγην. καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοίωσις υἱοῦ ἀνθρώπου ἥψα- git labia mea: τ aperui os meū τ locu- το τῶν χειλέων μου, καὶ ἤνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλά t? ſum τ dixi ad ſtantē coram me: dñe λησα καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐναντίον ἐμοῦ, κύριε in viſione tua ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου	

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

quersa sūt interiora mea i me: τ nō hūeſt fortitudinē: τ quō ἐσράφη τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἴσχυν ἰσχύν, καὶ πῶς potero ſeruus tu⁹ dñe loqui cū dño meo hyκήσομαι ὁ παῖς σου κε̄ λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου hoc. τ ego ex nūc nō ſtabit i me fortitudo: τούτου. καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ σκήσιζαι ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, τ alitus nō ẽ relictus in me. τ addidit τ tetκαὶ πνοὴ οὐχ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί. καὶ πρόσ ἐθετο καὶ ἥψα git me ẽſſi viſio hois τ cōfortauit me: τ dixit mihi: τό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου καὶ ἐνίσχυσέν με, καὶ εἶπέν μοι, 8.9.i. ne timeas vir deſideriox: pax tibi vtiſſ age τ ꝓfortare. μὴ φοβοῦ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε. τ cū loq̄rer ipe mecū ꝓfortat⁹ ſū τ dixi: loqua καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτόν μετ' ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα, λαλεί tur dñs me⁹: q̄ cōfortaſti me. τ dixit mihi: ſi ſcis: τω κύριός μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με: καὶ εἶπέν μοι, εἰ οἶδας. q̄re veni ad te: τ nūc reuertar vt p̄lι ἵνατί ἦλθον πρὸς σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο⸗ τ cū pncipe pſæ. τ ego egreſſ⁹ ſum λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος περσῶν. καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην τ pnceps grecor̄ veniebat. verūtn̄ ānūciabo tibi qđ καὶ ὁ ἄρχων τῶν ἑλλήνων ἤρχετο. ἀλλ' ἢ ἀναγγελῶ σοι τὸ cōtinuū eſt in ſcriptura veritatis: τ nō eſt vn⁹ q̄ adiu⸗ ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ἀντεχό tor ſit mecum de hoc: niſi michael pnceps veſ. μενος μετ' ἐμοῦ πρὸ τούτου, ἀλλ' ἢ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

Ca.11 A ☩ Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ ego in ano pmo cyri ſteti in fortitudiez τ robur. τ nūc veritatē annūciabo tibi. ecce adhuc tres κράτος. καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς reges ſurgent in pſide: τ quartus ditabi βασιλεῖς ἀνασήσονται ἐν περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου tur diuitijs magnis ſup oēs. τ poſq̄ inualue τήσει πλούτοι μέγαν ὑπὲρ πάντας. καὶ μετὰ τὸ κρατῆ rit ipe diuitijs ſuis: ꝯſurget in oia te⸗ σαι αὐτὸν τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐπανασήσεζαι πάσας βα gna grecor̄. τ cōſurget rex potēs τ dñs σιλείας ἑλλήνων. καὶ ἀνασήσεζαι βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ bit ptātis multe: τ faciet ſcām volūtatē ſuā. ριεύσει κυρίας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτ̄. τ cū ſteterit regnum eius cōteret τ diuide καὶ ὡς ἂν στῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεζαι καὶ διαιρε⸗ tur in ąttuor ventos celi. τ nō in θήσεζαι εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τ̄ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ εἰς cetrema eius neq̄ ſcām ptātē eius: q̄ dñatus τὰ ἔσχατα αὐτ̄. οὐδὲ κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευσα eſt. q̄ lacerabit regnum eī⁹ τ aliis p⸗ σεν. ὅτι ἐκτιλήσεζαι ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἐκ⸗ ter iſtos dabit. τ cōfortabit rex au⸗ τοὺς τούτων δοθήσεζαι. καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰό⸗ ſtri: τ vn⁹ pncipū eius p̄ualebit ſup cū τ του, καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύσει ἐπ' αὐτὸν καὶ dñabit dñatiōis multe in ptāte ſua: τ poſt κυριεύσει κυρίαν πολλὴν ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ, καὶ μετὰ ānos ei⁹ cōmiſcebunt. τ filia regis τὰ ἔτη αὐτ̄ συμμιγήσονται. καὶ ἡ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ auſtri ꝯrabit ad regem aqlonis vt faciat νότου εἰσελεύσεζαι πρὸς βασιλέα τοῦ βορρᾶ τοῦ ποιῆσαι federa cū eo τ nō obtinebit fortitudinē brachij: τ συνθήκας μετ' αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ nō ſtabit ſemen eius. τ tradetur ipa τ οὐ σταθήσεζαι τὸ σπέρμα αὐτ̄. καὶ παραδοθήσεζαι αὐτὴ καὶ οἱ ferentes eā: τ adoleſcēs τ cōfortans eam in φέροντες αὐτήν, καὶ ὁ νεανίς καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς tpib⁹. τ ſurget ex ſtore radicis eius B χρόνοις. καὶ ἀνασήσεζαι ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς in pparatione ſua: τ veniet ad exer ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δυ⸗ citū: τ ꝯrabit in munitiones re⸗ ναμιν, καὶ εἰσελεύσεζαι εἰς τὰ ὑποσκηρίγματα τοῦ βασι⸗ gis aqlonis: τ faciet in eis τ p̄ualebit. λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς καὶ κατισχύσει.

D.

Trāſla.B.Hie.

ꝯdiſſolute ſunt⁸compages mee ꝯ& nihil in me⁸ remā ſit ꝯ viriū. ᵐEt quō⁹ poterit ᵒ ſeruus⁹ dñi mei ꝯloquī ∞ ⁸cum ꝯ domino meo ꝯ? Nī⸗ hil enīm⁸ in me⁸ remanſit ꝯvirium: ſed⁸ & alitus me⁹ intercluditur. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇRurſum ergo ꝯtetigit⁸ me ꝯq̄ſi viſio ᵐ hois: ⁿ& cōfor⸗ tauit me ᵒ & dixit. ᵖNoli⁹ q ti mere ꝯ vir⁸ deſideriorum: ꝯpax ⁿ tibi: ᵏ confortare ꝯ & eſto robuſtus. ᵓCūq; loq̄⸗ retur ⁸ mecū ᵇ cōualui ᵇ & di xi. ᶜ Loq̄re ᵖ dñe mi: ᶜ quia ꝯ confortaſti me. ᵍ Et ait. ᵇNunquid ſcis ꝯ quare ∞ ᵏ venerim ꝯ ad te ꝯ? ᵐEt nunc ⁿ reuertar ᵒ vt prelier ∞∞∞ ᵖ aduerſum ⁹ principē ꝯ per ſaꝛ. ᵍ Cum enī ꝯ egrederer ⁿ appuit ꝯ priceps ꝯ grecorū ꝯ venies. ᵍ Verūtn̄ ⁿ annūcia bo ᶜ tibi ᶜ qđ exp̄ſſum eſt ⁱn ſcꝛiptura ᵍ veritatis: ᵇ & ne mō eſt ᵏ adiutor ꝯ meus ᵐ in oīb⁹ n his ᵒ niſi ᵍ michael ꝯ princeps veſter. ii.

☩ Go aūt ᵇa ᶜ primo ᶜ an no ᵒ darii ᶜ medi ꝯ ſtabā ᵍ vt confortaretur ∞∞∞∞ ᵇ & roboraretur: ᵏ et nunc ꝯ veritatē ᵐ annūciabo ⁿ tibi. ᵒ Eccē ꝯ adhuc ᵍ tres ꝯ reges ᵍ ſtabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱn pſide: ⁿ & quartus ꝯ dita bitur ꝯ opibus ꝯ nimis ∞∞∞ ⁿ ſup oēs: ᵇ et cū inualuerit ꝯ diuitijs ſuis ᵒ concitabit ꝯ oēs ꝯ aduerſus ᵍ regnū ᵇ gre cie. ꝯ Surget vero ᵏ rex ꝯ for⸗ tis: ᵐ et dñabitur ⁿ poteſta te ᵒ multa: ꝯ et faciet ᵍ qđ pla cuerit ei: ꝯ & cū ſteterit ᵇ cō teretur ꝯ regnū eius ᵍ & diui detur ꝯ in quattuor ꝯ vētos ꝯ celi: ᵍ ſed non ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ in poſteros ei⁹ ᶜ neq̄ ᵖ in potentiā illius ᶜ qua ꝯ dñat⁹ eſt. ᵇ Lacerabitur ᵍ enī ꝯ re⸗ gnū eius ᵏ etiam externos ꝯ exceptis ᵐ his: ⁿ et cōforta bitur ᵒ rex ᵖ auſtri: ᵍ & de ꝯ prī cipibus ei⁹ ⁿ p̄ualebit ꝯ ſup eū. ⁿ Et dñabitur ꝯ ditiōe. ꝯ Multa enī ꝯ dñatio eius. ᵍ Et poſt finē ᵇ annoꝝ ᶜ fede rabitur. ᵒ Filiaꝝ ᶜ regis ꝯ au ſtrī ᵍ veniet ᵇ ad ꝯ regem ∞∞∞ ᵏ aquilonis ꝯ facere ᵐ amici⸗ ciam: ⁿ & non ᵒ obtinebit ᵖ fortitudinē ᵍ brachii: ꝯ nec. ⁿ ſtabit ꝯ ſemen eius. ⁿ et tra detur ipſa: ꝯ et q adduxerī eam ꝯ adoleſcētes eius ᵃ et q cōfortabāt eā ᵇ i tpib⁹. ᶜ Et ſtabit ᵒ de germine ᶜ radicū ei⁹ ꝯ plātatio: ᵍ & veniet ᵇ cū ꝯ exercitu: ᵏ & ingredietur ꝯ puinciā ᵐ regis ⁿ aqlōis: ᵒ et abutetur ᵖ eis ᵍ & obtinebit,

Tex.he.Dani.xi.

הַבָּא׳ צוּר	נֶהְפָּכוּ ׳ צִירַי ׳ עָלַי ׳ וְלֹא ׳ עָצַרְתִּי ׳ כֹּחַ׃	
בּוֹחַ׳ יָכֹל	׳וְהֵיךְ ״יוּכַל ׳ עֶבֶד ׳ אֲדֹנִי ׳ זֶה ׳ לְדַבֵּר	
׳עִמֶּד	׳עִם׳אֲדֹנִי׳זֶה ׳וַאֲנִי ׳מֵעַתָּה׳לֹא׳יַעֲמֹד	
שָׁאַר	׳בִּי ׳כֹחַ ׳ וְנִשְׁמָה ׳לֹא׳נִשְׁאֲרָה ׳בִּי׃	
נָגַע ׳רָאָה	׳וְיֹסֶף׳וַיִּגַּע׳בִּי׳כְּמַרְאֵה ״אָדָם ״וַיְחַזְּקֵנִי׃	
׳חָזַק׳יָרֵא	׳וַ״אֹמַר ׳אַל ׳תִּירָא ׳אִישׁ ׳חֲמֻדוֹת	
׳שָׁלֹם	׳שָׁלוֹם ״לָךְ ׳חֲזַק ׳וְחֲזַק ׳וּבְדַבְּרוֹ ׳עִמִּי	
	׳וַתְּחַזְּקֵנִי ׳וָאֹמְרָה ׳יְדַבֵּר ׳אֲדֹנִי ׳כִּי	
	׳חִזַּקְתָּנִי ׃ ׳וַיֹּאמֶר ׳הֲיָדַעְתָּ ׳לָמָּה	
״בוא ״ שוב	׳בָּאתִי׳אֵלֶיךָ ״וְעַתָּה״אָשׁוּב ׳לְהִלָּחֵם	
׳לָחַם׳שׂוּר	׳עִם׳שַׂר׳פָּרַס ׳וַאֲנִי׳יוֹצֵא ״וְהִנֵּה׳שַׂר	
׳יָצָא׳בּוא	׳יָוָן׳בָּא׃׳אֲבָל׳אַגִּיד ׳לְךָ״אֶת ׳הָרָשׁוּם	
׳נֶגֶד׳רָשַׁם	׳בִּכְתָב״אֱמֶת ׳וְאֵין׳אֶחָד ׳מִתְחַזֵּק׳עִמִּי	
׳שׂוּר	״עַל ״אֵלֶּה ׳כִּי׳אִם ׳מִיכָאֵל ׳שַׂרְכֶם ׃	
Cap.xi.	׳וַאֲנִי ׳בִּשְׁנַת ׳אַחַת	
׳עָנָה׳חָזַק	׳לְדָרְיָוֶשׁ ׳הַמָּדִי ׳עָמַדְתִּי ׳לְמַחֲזִיק	
׳רָבַע׳עָשַׂר	׳וּלְמָעוֹז׳לוֹ׃׳וְעַתָּה ׳אֱמֶת ״אַגִּיד ״לָךְ	
׳עִיר	׳הִנֵּה׳עוֹד׳שְׁלֹשָׁה ׳מְלָכִים ׳עֹמְדִים	
׳נָבַר	׳אֶת׳מַלְכוּת׳יָוָן׃׳וְעָמַד׳מֶלֶךְ ׳גִּבּוֹר	
׳רָצָה	״וּמָשַׁל ״מֶמְשָׁל ׳רָב׳וְעָשָׂה ׳כִּרְצֹנוֹ׃	
״שָׁבַר״חָצָה	׳וּכְעָמְדוֹ ׳תִּשָּׁבֵר ׳מַלְכוּתוֹ ״וְתֵחַץ	
	׳לְאַרְבַּע ׳רוּחוֹת ׳הַשָּׁמָיִם ׳וְלֹא	
	׳לְאַחֲרִיתוֹ׳וְלֹא׳כְּמֶשְׁלוֹ׳אֲשֶׁר׳מָשָׁל	
״תָּשׁ׳בְּדַד	׳כִּי׳תִנָּתֵשׁ׳מַלְכוּתוֹ ׳וְלַאֲחֵרִים׳מִלְּבַד	
״חָזַק׳שׂוּר	״אֵלֶּה׃״וְיֶחֱזַק ״מֶלֶךְ׳הַנֶּגֶב׳וּמִן׳שָׂרָיו	
	׳וְיֶחֱזַק ׳עָלָיו ״וּמָשָׁל ׃ ׳מֶמְשָׁל ׳רַב	
׳חָבַר	׳מֶמְשַׁלְתּוֹ׃׳וּלְקֵץ ׳שָׁנִים ׳יִתְחַבָּרוּ	
״בוא	׳וּבַת ׳מֶלֶךְ ׳הַנֶּגֶב ׳תָּבוֹא ׳אֶל ׳מֶלֶךְ	
׳צָפַן׳עָשָׂה	׳הַצָּפוֹן׳לַעֲשׂוֹת ״מֵישָׁרִים״וְלֹא׳תַעְצֹר	
״יָשַׁר״עָצַר	׳כֹּחַ׳הַזְּרֹעַ׳וְלֹא׳יַעֲמֹד׃׳וְזַרְעוֹ ״וְתִנָּתֵן	
׳כּוֹחַ׳עָמַד	׳הִיא ׳וּמְבִיאֶיהָ ׃׳וְהַיַּלְדָּה ׳וּמַחֲזִקָהּ	
״נָתַן׳בּוא	׳בָּעִתִּים ׃׳וְעָמַד ׳מִנֵּצַר ׳שָׁרְשָׁיהָ	
׳כּוֹן׳בּוֹא	׳בְּנוֹ ׳וְיָבֹא ׳אֶל׳הַחַיִל׳וְיָבֹא׃׳בְּמָעוֹז	
׳עָזַז׳חָזַק	״מֶלֶךְ ״הַצָּפוֹן׳וְעָשָׂה ׳בָּהֶם ׳וְהֶחֱזִיק׃

Pātiua.heb. Tex.heb.Dani.xij. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

וְגַם אֶלֹהֵיהֶם עִם נְסִכֵיהֶם עִם כְּלֵי כְלָה
חֶמְדָּתָם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְׁבִי יָבִא שָׁנָה עָמֵד
מִצְרַיִם וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ צָפוֹן
וּבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְשָׁב אַל אַדְמָתוֹ
וּבָנָו יִתְגָּרוּ וְאָסְפוּ הָמוֹן חֲיָלִים רַבִּים וּבוֹא
יָבוֹא וְשָׁטַף וְעָבַר וְיָשׁב וְיִתְגָּרָה עַל מָעֻזּוֹ
וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיָצָא וְנִלְחַם
עִמּוֹ עִם מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן
רַב וְנִתַּן הָהָמוֹן בְּיָדוֹ וְנִשָּׂא הֶהָמוֹן
וְרוֹם לִבּוֹ וְהִפִּיל רִבֹּאות וְלֹא יָעֹז
וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רַב
מִן הָרִאשׁוֹן וּלְקֵץ הָעִתִּים שָׁנִים
יָבוֹא בוֹא בְּחַיִל גָּדוֹל וּבִרְכוּשׁ
רַב וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים יַעַמְדוּ
עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָּרִיצֵי עַמְּךָ
יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ וְיָבֹא
מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְשִׁפַּךְ סֹלְלָה וְלָכַד
עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת הַנֶּגֶב לֹא
יַעַמְדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד
וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד
לְפָנָיו וַיַּעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה
בְיָדוֹ וְיָשֵׂם פָּנָיו לָבוֹא תָּקֵף
כָּל מַלְכוּתוֹ וִישָׁרִים עִמּוֹ וְעָשָׂה
וּבַת הַנָּשִׁים יִתֶּן לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ
וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא לוֹ תִהְיֶה וַיָּשֹׁב
פָּנָיו לָאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית
קָצִין חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִלְתִּי חֶרְפָּתוֹ
יָשִׁיב לוֹ וְיָשֹׁב פָּנָיו לְמָעוֹזֵי
אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא
וְעָמַד עַל כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הָדָר
מַלְכוּת וּבְיָמִים אֲחָדִים יִשָּׁבֵר וְלֹא
נְאַפַּיִם וְלֹא בְמִלְחָמָה וְעָמַד עַל
כַּנּוֹ נִבְזֶה וְלֹא נָתְנוּ עָלָיו הוֹד
מַלְכוּת וּבָא בַּשַּׁלְוָה וְהֶחֱזִיק מַלְכוּת
בַּחֲלַקְלַקּוֹת וּזְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף יִשָּׁטְפוּ

'Insuper &ᵉ deos eorum
'&ᵉᵗ sculptilia:ˣ vasa quoq;
'preciosa ᵉauri &'argenti
ᵇcaptiua ᶜducet iᵐ egyptū.
'Ipseᵉ preualebit ᵇaduer-
sus regē 'aqlonis.ᵇ Et itra
bit 'in regnūᵐ rexᵉ austri:
ᵒ&reuertetur ᵖad ᵍterram
suā.' Filii aūt eiᵒ ᵖuocabū
tur ᵉ& cōgregabūtᵘ multi
tudinēᵉ exercituū' plimo-
rū.' Et veniet ᵉpperās ᵇ&
inundās:ᵇ& reuertetur ᵉ&
cōcitabitur & cōgredietur
'cū ᵉrobore eius.ᵇ Et puo
catᵛ rexᵉ austri' egredietur
ᵐ& pugnabitᵒ aduersus ᵖre
gem ᵍaqlonis:' & prepara
bitᵉ multitudinēᵉ nimiāᵘ&
dabitur ʳmultitudoᵛ in ma
nus eiᵒ:' & capietᵉ multitu
dinem ᵇ& exaltabitur ᶜcor
eius:ᵇ& deliciet ᶜmulta mi
lia:' sed nonᵍ preualebit.
ᵇ Conuertetur enim ' rex
ᵏaquilonis ' & preparabit
ᵐmultitudinēᵘ multo ma
iorē°q ᵖprius.ᵍ Et in fine
ᵍtēporꝝ 'annorūq ᵉveniet
'pperās ᵘcū exercitu ˣma-
guo ᵛ& opibus ʸnimis.ᵃ In
tpibus ᵇillis ᶜmulti ᵈcōtur-
gēt ᵉaduersus ᶠregē ᵍaustri.
ᵇ Filii quoq; 'purificatorū
ʰpopuli tui 'extollētur ᵐvt
ipleāt ᵘvisionē° & corruēt
ᵖ Et veniet ᵍrex ʳaquilonis
ˢ& cōportabit ᵗaggerem
ᵘ& capietᵛ vrbes ʷmunitiſſi
mas ˣ& brachia ʸaustri ᶻnō
ᵃsustinebūt.ᵇ Et cōsurgēt
ᶜelecti eius ᵈad resistendū:
'& nō erit ᵉfortitudo:' & fa
ciet ᶠveniēs ᵍsup eū ʰiuxta
placitū suū:ᵘ & nō erit °q
ſtet ᵖcōtra faciē eiᵒ:ᵍ& sta-
bit ʳin terra ˢinclyta ᵗ& cō-
sumet ᵘin manu eiᵒ:ˣ& po
net ʸfaciē suā: & ᶻveniet ad
ᵃtenēdū ᵇvniuersū ᶜregnū
eiᵒ:ᵇ& recta ᵈfaciet ᵉcū eo:
ᶠ& filiāᵍ feminarū ʰdabit ⁱoi
ʲvt euertat illū ʰ& nō ᵘsta-
bitᵉ nec ᶠilliᵍ erit:' & cōuer
tetᵉ faciē suā ᶠad insulas ᵘ&
capiet ˣmultas:' & cessare
faciet ʸprincipē ᶻopprobrii
sui:& ᵃopprobriū eius ᵇcō
uertetur ᶜin eū: ᵍ& cōuer-
tetᵇ faciē suā ᶜad iperiū ᵈter
re sue:' & impiget ʰ& eor
ruet ᵘ& nō ᵛ inuenietur:ᵖ&
stabit ᵍin ʳloco eiᵒ ˢvilissimꝰ
& ᵗindignᵒ decore ᵘregio:
ᵛ& in ʷpaucis ˣdiebᵒ cōtere
tur ʸnō ᶻi furore ᵃnec ᵇin ꝑ-
lio.ᶜ Et stabit ᵈi ᵉloco eiᵒ ᶠde
spectᵒ:ᵉ& nō ᵍtribuetur ʰei
ⁱhonor ʲregiᵒ.ᶠ Et veniet
ᵍclam ʳ& obtinebit ˢregnū
ᵗi fraudulētia.ᵘ Et brachia
ᵛpugnātis ʷexpugnabūtur

τ deos eoꝝ cum cōflatilibᵒ eoꝝ: οἱ γα
καὶ γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, πᾶν σκ
desiderabile eoꝝ argenti τ auri cū captiuitate
ος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσία
ducet in egyptum. τ ipe stabit sup regem aqlo
ὁδιεῖ εἰς αἰγυπτίους. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βορ
nis: τ intrabit in regnum regis austr
ρᾶ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ νότου
τ reuertetur ad ꝑ terrā suā. τ filij eius ꝯgregabūt turb
καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συναχθήσονται ὄχλο
exercituū multoꝝ: τ veniet ventens τ inundans
δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύ
τ ptransibit τ sedebit τ aggredietur
ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσπλακήσεται
vsq; ad robur eius. τ irritabitur rex austri
ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. καὶ ἀγριανθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ νότου
τ egrediet τ pugnabit cū rege aqlonis
καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ
τ statuet turbā multā: τ tradetur turba in manu eius
καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτ
τ capiet turbā τ exaltabit cor eius: τ deiciet
καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτ, καὶ κατα
miliarta τ nō ꝑualebit. τ reuertet rex
λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντιχύσει. καὶ ἐπιστρέψει ὁ βασιλεὺς τ
aqlonis:τ adducet turbā multā supra ꝓtorē: τ in fine
βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τὸν πρότερον, καὶ εἰς τὸ τέλο
tpm veniet itroit ⁱ in virtute magna τ in substā
τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται εἰσοδίᾳ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν ὑπαρξ
multa. τ in tpib⁹ illis multi insurgent ꝯ
πολλά. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ β
gem austri. τ filij ꝓditōrū ꝑpli tui extollent
σιλέα τ νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται
stabūt visionē τ infirmabunt. τ veniet rex aqlonis
σῆσαι ὅρασιν καὶ ἀσθενήσουσιν. καὶ εἰσελεύσεται βασιλεὺς τ βορρᾶ
τ effūdit aggerem: τ capiet vrbes munitas. τ ' bra
καὶ ἐκχεῖ πρόχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ὀχυράς. καὶ οἱ βρα
chia regis austri nō stabunt. τ cōsurgent ele-
χίονες τ βασιλέως τ νότου οὐ στήσονται. καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλε
ctī eiᵒ: τ nō erit robur ad stādū. τ faciet veniens aduer
κτοί αὐτ, καὶ οὐκ ἔσαι ἰσχὺς τ σῆναι. καὶ ποιήσει ὁ ἐπιπορευόμενος κ
eum scdm voluntatē suā. τ nō erit stans ꝫ faciem ei
αὐτὸν κατὰ θέλημα αὐτ. καὶ οὐκ ἔσται ἑστὼς κατὰ πρόσωπον αὐτ
τ stabit in terra iclyta τ cōsumabit ' in manu eius
καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτ
τ ponet faciem suā vt veniat in fortitudie cōis regni
καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτ ἐισελθεῖν ἐν ἰσχύϊ πάσης τῆς βασιλεί
' et' τ recta ofa ' cū eo faciet. τ filiam
ας αὐτ καὶ εὐθείᾳ πάντα μετ' αὐτ ποιήσει. καὶ θυγατέρα τῶ
mulieꝝ dabit ei vt corrūpat eam: τ nō ꝑmanebit
γυναικῶν δώσει αὐτῷ τ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνη κ
nō illi erit. τ ꝯuertet faciem suā in insulas
οὐκ αὐτῷ ἔσαι. καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰς τὰς νήσους κ
capiet multas. τ cessare faciet ꝓncipes opprobrij sui
συλλήψεται πολλάς. καὶ καταπαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐ
' τ opprobriū eiᵒ cōuertet ei: τ cōuertet faciem
καὶ ὁ ὀνειδισμὸς αὐτ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπ
suā ad fortitudinē terre suē τ ifirmabit ' τ cadet τ n
αὐτ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτ, καὶ ἀσθενήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐ
inuenietᵏ. τ surget de radice eius plāta regni in
εὑρεθήσεται. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτ φυτὸν βασιλείας
ꝑparationē eius transferens faciens gliam regni.
τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ μεταβιβάζων πρόσωπον δόξαν βασιλείας
in diebus illis cōterctur: τ nō in facie
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν προσώπῳ
in prelio stabit in ꝑpatōe eius spernet: τ
ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ ἐξουδενωθῇ, καὶ
dedit sup eū gliam regni: τ veniet in abūdātia τ
ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ καὶ
tinebit regnum in blanditijs: τ brachia
τιχύσει βασιλείας ἐν ὀλιγοημασιν, καὶ βραχίονες τοῦ
undantis devoluentur
τακλύζοντος καταπυλισθήσονται οοοο

a facie eius τ cōterentur. τ dux fede
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ συντριβήσονται· καὶ ἡγούμενος δια
ris: τ a cōmixtionib⁹ erga eū facient dolū
θήκης, καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον
τ ascendet . τ ꝓualebit sup eū in pauca gēte: τ
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ
in abūdātia τ in plurib⁹ regiōib⁹ ueniet. τ faciet q̄ nō
ἐν εὐθηνίᾳ καὶ ἐν πλείοσι χώραις ἥξει· καὶ ποιήσει ἃ οὐκ
fecerunt pres eius: τ pres pres
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ
ei⁹ ꝓdam τ spolia τ substātiā eis dispersa
ρων αὐτοῦ προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ ὑπαρξιν αὐτοῖς διασκορ
get: τ sup egyptū cogitabit. cogitatiōes suas vsq; ad tps.
πιεῖ, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς αὐτοῦ ἕως καιροῦ·
τ suscitabit fortitudo ei⁹ τ cor ei⁹ in re
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ βασι
gem austri in virtute magna· τ rex
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
austri inibit bellum τ in virtute magna τ fortī
νότου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ
valde: τ nō stabūt. q̄ cogitabūt cōtra eū cogita
σφόδρα, καὶ οὐ στήσονται· ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ
tiōes: τ cōdent necessaria eius τ conterent e
μοὺς, καὶ φάγονται τὰ ὀψώνια αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ
um. τ exercitus dissoluet: τ cadent vulnerati
τόν· καὶ δυνάμεις κατακλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί
multi. τ vtriq; reges corda eor
αι πολλοί· καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν
in malum. τ in mensa vna mēdacia loquētur
εἰς πονηρίαν· καὶ ἐπὶ τραπέζης μιᾶς ψευδῆ λαλήσουσιν
τ nō dirigetur: q̄ finis in tps: τ reuertet in
καὶ οὐ κατευθυνεῖ, ὅτι πέρας εἰς καιρόν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς
terrā suā in substātia multa: τ cor ei⁹ aduersꝰ
τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ
testamētū sctū. τ faciet τ reuertet in trā su
διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ
am: τ in tps reuertetur τ veniet in austro τ nō
τοῦ, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ
erit: sicut prima τ vltima. τ venient . q̄ in eo
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη· καὶ εἰσελεύσονται οἱ ἐν αὐτῷ
τ egredientes exul⁹ τ hūiliabunt. τ re
καὶ οἱ ἐκπορευόμενοι ἐκτοί, καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ ἐπι
uertet τ indignabit sup testamētū sctū. τ faciet τ
στρέψει καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ
reuertet τ intelliget . q̄ derelinquentes testamē
ἐπιστρέψει καὶ σύνεσιν ἕξει ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας διαθή
tū sctū. τ brachia ex eo surgent. τ pollu
κην ἁγίαν· καὶ βραχίονες ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται· καὶ βεβη
ent sanctuariū imperū. τ trāsferent
λώσουσιν τὸ ἁγίασμα τῆς δυνάσείας· καὶ μεταστήσουσιν
ppīnū sacrificiū: τ dabunt abominatione desolatam
τὸν ἐνδελεχισμόν, καὶ δώσουσιν βδέλυγμα ἐφανισμένον
τ iq̄ agētes in testamētū inducent in lubricitatib⁹: τ
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπαξουσιν ἐν ὀλισθήμασιν, καὶ
ppls cognoscētes deū suum: ꝓualebunt faci
λαὸς γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσιν καὶ ποιή
ent. τ intelligētes ppli intelligent in multa:
σουσιν· καὶ οἱ συνετοὶ τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά,
β τ infirmabūt in gladio τ in flāma τ in captiuita
καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω
te τ in direptiōe plex. τ cū infirmati fuerit ipi adiu
σίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν· καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτοὺς βοη
uabunt auxilio paruo: τ adiuuent ad eos multi in lu
θήσονται βοηθείαν μικρὰν, καὶ προσθήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι
bricitatib⁹: τ ab stelligētib⁹ ifirmabunt: vt igne ꝓbēt ipi τ
σθήμασιν, καὶ ἐκ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσιν, τοῦ πυρῶσαι αὐτοὺς καὶ
eligantur τ reuelentur vsq; ad tps fine: q̄ adhuc tps
ἐκλείξασθαι καὶ ἀποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς καιρόν
τ faciet scām uolūtatē suā: τ rex exaltabit τ magni
καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑψωθήσεται καὶ μεγα
ficabit sup oēm deū τ sup deū deoꝝ τ loquet supba
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ θεὸν τῶν θεῶν καὶ λαλήσει ὑπερογκα

'a facie eius[a] & cōterētur.
[b]Insuper &[c]dux [b] federis.
[c]Et post[t] amicitias[g] cum
eo[b] faciet[t] dolum: ∞∞∞∞∞
[k]& ascendet[t] & superabit
[m]in modico[n] populo: &
[o]abundātes[p] & vberes[q] vr-
bes[r] ingredietur.[o] Et faciet
[s]q̄[n]nō[s] fecerūt[r] patres ei⁹:
[s]& patres[a] patrū eius.[b] Ra
pinas[c] & predā[p] & diuitias
eor[x][c] dissipabit:[g] & cōtra
[b] firmissimas[k] cogitatiōes
[s] inibit:[t] & hoc[s] vsq; ad[m] tē
pus.[n] Et cōcitabitur[o] for
titudo eius[r] & cor eius[q] ad
uersum[r] regē[g] austri[t] in ex
ercitu[n] magno.[r] Et rex[r] au
stri[t] puocabitur[g] ad bellū
[c] multis[b] auxiliis[p] & fortib⁹
[c] nimis:[g] & non[b] stabunt:
[t] quia[k] inibunt ∞∞∞∞∞∞
[t] aduersus eū[m] cōsilia.[n] Et
comedentes[o] panē cū eo
[q] cōterēt illū:[r] exercitus q̄
ei⁹[n] opprimetur:[t] & cadet
[n] interfecti[t] plurimi.[r] Duo
rum quoq; regum ∞∞∞
[g] cor eor[t] vt male faciant:
[t] & ad[o] mēsam[r] vnā[t] mēda-
ciū[n] loquētur[t] & nō[t] profi
cient:[k] quia[t] adhuc[m] finis
[n] in aliud tēpus.[o] Et reuer
tetur in[p] terrā suā[q] cū opi-
bus[r] multis:[n] & cor ei⁹[t] ad
uersum[n] testamētū[t] sanctū
[t] & faciet[t] & reuertetur[n] in
terrā suā.[b] Statuto tpe[c] re-
uertetur[o] & veniet[t] ad au-
strū:[t] & nō[g] erit[b] prior[t] sic
nouissimū.[k] Et veniēt[t] sup
eū[m] trieres & [n] romani[o] &
pcutietur[p] & reuertetur.
[q] Et indignabitur[r] cōtra[q] te
stamētū[r] sctūarii[n] & faciet
[k] reuertetur q̄:[r] & cogitabit
[t] aduersum eos[q] q derelinq̄
rūt[b] testamentū[r] sctūarii.
[o] Et brachia[r] ex eo[t] stabūt
[q] & polluēt[b] sctūariū[t] forti
tudinis:[k] & auferēt[t] iuge sa
crificiū:[m] & dabūt[n] abomi
nationē in[o] desolationem.
[p] Et ipios[i] testamētū[t] simu
labūt[n] fraudulēter.[r] Ppls
aūt[n] scīēs[r] deū suū[t] obtine
bit[t] & faciet.[n] Et docti in
[b] ppl'o[c] docebūt[b] pl'imos:
[t] & ruēt[t] in gladio[q] & in flā-
ma:[b] & in captiuitate[t] & in
rapina[k] dierū.[m] Cūq; cor
ruerit[n] subleuabūtur[o] au-
xilio[c] paulo:[p] & applicabū
tur[b] eis[r] pl'imi[e] fraudulēter.
[t] Et de[n] eruditis[r] ruēt:[t] vt
ꝓflētur[n] & eligātur[b] & deal
bētur[c] vsq; ad[t] tps[c] pfinitū:
[t] qa[g] adhuc aliud[b] tps erit.
[t] Et faciet[k] iuxta uolūtatē
suam[t] rex[m] & leuabitur[n] &
magnificabitur[o] [q] aduersꝰ
[p] oēm[q] deū:[r] & aduersꝰ[e] deū
[t] deoꝝ[n] loq̄tur[t] magnifica:

נְגִיד נִרְתַּת
חֹבֵר עָשָׂה
רָמָה
שָׁמַן פְּחָז
בּוֹא בָּזַז
רָכֻשׁ בָּזַר
בָּצַר חָשַׁב
עוֹר נוֹחַ
גְּדֵל
נָגַף לָחַם
עָצַם עָמַד
חָשַׁב
עָשַׁר שָׁטַף
רַבַּב שָׁנָה
רוֹעַ
דֶּבֶר צָלַח
רֵעַד שׁוּב
גְּדֵל
בִּין
עָמַד קָדַשׁ
עָזַר סוּר
תָּמִד שָׁקַץ
שָׁמֵם רָשַׁע
חָנֵף חָזַק
עָשָׂה שָׂכַל
רַבִּים כָּשַׁל
שָׁנָה בָּזַז
יוֹם כָּשַׁל
עָזַר לָוָה
צָבָא
יָעַד רָצָה
רוֹם גָּדַל
אֵיל דִּבֵּר
פָּלָא

מִלְפָנָיו וְיִשְׁבֹּר וְגַם נָגִיד בְּרִית
וּמִן הִתְחַבְּרוּת אֵלָיו יַעֲשֶׂה מִרְמָה
וְעָלָה וְעָצַם מְעַט גּוֹי׃ בְּשַׁלְוָה
וּבְמִשְׁמַנֵּי מְדִינָה יָבוֹא וְעָשָׂה אֲשֶׁר
לֹא עָשׂוּ אֲבֹתָיו וַאֲבוֹת אֲבֹתָיו בִּזָּה
וְשָׁלָל וּרְכוּשׁ לָהֶם יְזַמֵּר וְעַל
מִבְצָרִים יְחַשֵּׁב מַחְשְׁבֹתָיו וְעַד
עֵת וְיַעַר כֹּחוֹ וְלִבּוֹ עַל מֶלֶךְ
הַנֶּגֶב בְּחַיִל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנֶּגֶב
יִתְגָּרֶה לַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גָּדוֹל וְעָצוּם
עַד מְאֹד וְלֹא יַעֲמֹד כִּי יְחַשְּׁבוּ
עָלָיו מַחְשָׁבוֹת וְאֹכְלֵי פַּת בָּנָו
יְשִׁבְּרוּהוּ וְחֵילוֹ יִשְׁטוֹף וְנָפְלוּ
חֲלָלִים רַבִּים וְשִׁנֵּיהֶם הַמְּלָכִים
לִבָּם לְמָרַע וְעַל שֻׁלְחָן אֶחָד כָּזָב
יְדַבְּרוּ וְלֹא תִצְלָח כִּי עוֹד קֵץ
לַמּוֹעֵד וְיָשׁוּב אַרְצוֹ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל
וְלִבּוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
לְאַרְצוֹ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנֶּגֶב
וְלֹא תִהְיֶה כָּרִאשֹׁנָה וְכָאַחֲרוֹנָה
וּבָאוּ בוֹ צִיִּים כִּתִּים וְנָכְאָה וְשָׁב
וְזָעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
וְיָבִן עַל עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ וּזְרֹעִים
מֵמֶנּוּ יַעֲמְדוּ וְחִלְּלוּ הַמִּקְדַּשׁ הַמָּעוֹז
וְהֵסִירוּ הַתָּמִיד וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ
מְשֹׁמֵם וּמַרְשִׁיעֵי בְּרִית יַחֲנִיף
בַּחֲלָקוֹת וְעַם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יֶחֱזְקוּ
וְעָשׂוּ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים
וְנִכְשְׁלוּ בְּחֶרֶב וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה
יָמִים וּבְהִכָּשְׁלָם יֵעָזְרוּ עֵזֶר מְעָט
וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם רַבִּים בַּחֲלַקְלַקּוֹת
וּמִן הַמַּשְׂכִּילִים יִכָּשְׁלוּ לְצָרוֹף
בָּהֶם וּלְבָרֵר וְלַלְבֵּן עַד עֵת קֵץ
כִּי עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְעָשָׂה כִּרְצֹנוֹ
הַמֶּלֶךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְגַּדֵּל עַל כָּל
אֵל וְעַל אֵל אֵלִים יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת

Pstiua.beb. Tex.beb.Dani.xij. Trą̄sla.B.Vie. Trą̄sla.gre.lxx.cū iter.latina.

וְהִצְלִיחַ עַד כָּלָה זָעַם כִּי נֶחֳרָצָה צָלַח עָשָׂה
נֶעֱשָׂתָה׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא
יָבִין וְעַל חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל בִּן נָשָׂא
אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדָּל׃ אֵלָה
וְלֵאלוֹהַּ מָעֻזִּים עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד עֹזִּכוֹן
וְלֵאלוֹהַּ אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּהוּ אֲבֹתָיו יְכַבֵּד כָּבֵד
יְכַבֵּד בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה
וּבַחֲמֻדוֹת׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים בָּצַר
עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַכִּיר יַרְבֶּה כָּבוֹד נֵכֶר רַבָּה
וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וְאַדְמָה מְשֹׁל רָבָב
יְחַלֵּק בֹּצַע׃ וְנִשְׂעַת כֵּן יִתְנַגַּח חֹלֶק מָחַר
עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׁתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ נֶגַח שָׂעַר
הַצָּפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וּבַאֳנִיּוֹת צָפוֹן אֳנִיָּה
רַבּוֹת וּבָא בָּאַרְצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ בּוֹא
וּבָא בָּאָרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ צְבִי כָּשַׁל
וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב מָלַט
וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ שָׁלַח
בָּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה הָיָה
לְפַלִּיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב כָּלַט כָּמַן
וְהַכֶּסֶף וְכֹל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
וְלוּבִים וְכֻשִׁים נִמְצְעָדָיו׃ וְשִׁמְעוֹת צָעַד
יְבַהֲלֻהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיֵצֵא בָּהַל זָרַח
בְּחֵמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים חָרַם שָׁמַד
רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין נָטַע
יַמִּים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד
קִצּוֹ וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃

Cap.xij. וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל עָמַד
הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ שׂוּר נָדַל
וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה הָיָה צוּר
מֵהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת הַהִיא וּבָעֵת
הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב מָלַט מָצָא
בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר
יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה חַיָּה קוּץ
לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּלִים שָׂכַל עוֹלָם
יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי זָהַר רָקַע
הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃ צָדַק כָּכָב

[r] & dirigetur: donec [c] compleatur [b] ira cūdia. [c] Perpetrata [c] quippe [c] [e] definitio. [r] Et [d] deū [o] patrū suorū [n] non [p] reputabit: [t] & erit in [m] concupiscētijs [n] feminaꝝ: [r] nec [p] quenq̄ [q] deorū [c] curabit: [r] qa [n] aduersus [z] vniuersa [r] cō surget. [r] Deū aūt [g] maozim [o] in [r] loco suo [o] venerabitur [r] & deum [r] quē [g] ignorauerunt [r] patres eius ∞∞∞∞∞ [k] colet [t] auro [m] & argēto [n] & lapide [c] precioso ∞∞∞∞∞ [r] rebusq̄ pcijosis. [q] Et faciet [r] vt muniat [g] maozim [r] cum [n] deo [r] alieno [r] quē [c] cognouit: & [s] multiplicabit [b] gloriā: [c] & dabit eis potestatē [r] in multis: [c] & terram [r] diuidet [g] gratuito. [b] Et in tpe [r] prefinito [k] preliabitur [t] aduersus eū [m] rex [n] austri: [n] & q̄si tēpestas veniet [c] cōtra illū [r] rex [q] aqlonis [r] in curribus [s] & in eqtibus [t] & in classe [n] magna: [r] & igredietur [r] terras: [t] & conteret [s] & pertransiet. [b] Et introibit [c] in terram [c] gloriosam: [c] & multi [r] corruet. [g] He aūt solꝰ [b] saluabūtur [r] de manu eiꝰ [k] edom [t] & moab [m] & principiū [n] filiorū [c] ammon. [f] Et mittet [q] manū suam [r] in terras: [s] & terra [r] egypti [n] non [p] effugiet. [t] Et dominabitur [g] thesaurorum [b] auri [c] & argēti [s] & in omnibus [c] pcijosis egypti. ∞∞∞ [g] Per libyā quoq̄ [b] & ethiopiam [r] transibit: [k] & fama [t] turbabit eū [m] ab oriente [n] & ab aqlone: [c] & veniet [p] in multitudine [q] magna [r] vt cōterat [s] & interficiat ∞∞∞ [r] plurimos. [b] Et figet [r] tabernaculū suū [r] apethno [t] iter duo [g] maria [b] sup montē [c] in clytū & [c] sanctū: [c] & veniet [r] vsq̄ ad [g] fūmitatē eius: [b] & nemo [r] auxiliabitur [t] ei. 12. [q] N tēpore autem [b] illo [c] consurget [c] michael [r] prīceps [r] magnus [g] q stat [b] pro [r] filijs [k] populi tui ∞∞ [t] & veniet [m] tps quale [r] non [q] fuit [r] ab eo ex quo [c] gētes [r] esse ceperunt [r] vsq̄ ad [n] tē pus [r] illud. [r] Et in tempore [t] illo [s] saluabitur [b] ppls tuꝰ: [c] ois [c] q inuētus fuerit [r] scriptus [r] in libro. [s] Et multi [b] de his qui dormiūt in [r] terre [k] puluere: [t] euigilabunt: [m] alii [n] in vitā [c] eternam: [p] alii [q] in opprobriū [r] vt videant [s] sēp. [c] Qui aūt docti fuerit [n] fulgebūt [r] q̄si splēdor [r] firmamēti: [t] & q ad iustitiam erudiūt [g] multos: [b] q̄si stelle [r] in ppetuas [c] eternitates.

[r] & dirigetur donec cōpleatur ira: in .n. cōsu [k] [a] [t] [u] [n] [t] [e] [l] [e] [s] [θ] [n] μήχρις ὁυ συντελεσθῇ ὀργή, εἰς γὰρ συν= mationē fit. [r] sup oēs deos pfm suo= τέλειαν γένεσθαι· καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐ rū nō itelliget. [r] in cōcupiscētiā feminaꝝ: [r] sup τοῦ ὁυ συνήσει· καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ oēm deū nō itelliget qz sup oēs magnificabi= πάντα θεὸν ὁυ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε= tur. [r] deū maozim in loco suo glificabit. [r] θαι· καὶ θεὸν μαωζεὶν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει· καὶ deū q̄m nō glificauerit pfcs ei⁹ glificabit in argē θεὸν ὃν ὁυκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτ̄ δοξάσει ἐν ἀργυ to [r] auro [r] lapide pcioso [r] in cōcupiscentijs: [r] ρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ faciet munitionib⁹ ciuitatū cū deo alieno ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πόλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο= quē cognouerit: [r] multiplicabit gliaꝝ [r] suūjciet τρίου ὃν ἐὰν ἐπιγνῷ, καὶ πληθυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά eis multos: [r] terrā diuidet in donis. [r] in ξει αὐτοῖς πολλοὺς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις· καὶ ἐν tpis fine confliget cum rege καιροῦ πέρατι συνκερατισθήσεται μετὰ τοῦ βασιλέως austri: [r] cōgregabit ꝫ cum rex τοῦ νότου, καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ aqlonis in curribꝰ [r] in eqtibus [r] in nauib⁹ mul βορρᾶ ἐν ἅρμασιν καὶ ἐν ἱππεῦσιν καὶ ἐν ναυσὶ πολ tis: [r] ingredietur in terrā [r] conteret: [r] λαῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν καὶ συντρίψει· καὶ pertransibit. [r] ingredietur in terrā opti παραπορεύσεται· καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τοῦ σα= mā [r] multi infirmabunt: [r] isti saluabuntur βεῖ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσιν, καὶ οὗτοι διασωθήσονται de manu eius edom [r] moab [r] principiꝰ filiorꝰ ammō: ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδὼμ καὶ μωὰβ καὶ ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών, [r] extendet manū suam sup terrā: [r] trā egy καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ γῆ αἰγύ pti nō erit in saluteꝫ. [r] habit in absco πτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν· καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο ditis aurī [r] argenti [r] in oībus κρύφοις τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐν πᾶσιν desiderabilib⁹ egypti [r] libū [r] ethiopū in ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου καὶ λιβύων καὶ αἰθιόπων ἐν τοῖς munitionib⁹ eoꝝ. [r] auditus turbabūt eū ex oriē ὀχυρώμασιν αὐτῶν· καὶ ἀκοαὶ ταραξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνα te [r] ab aqlone. [r] veniet in furore multo vt dele τολῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ· καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα nat [r] anathematizet multos: [r] figet [t] taberna νίσαι καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, καὶ πήξει τὴν σκη culū tuū aphadno inter maria sup mōtē sa= νὴν αὐτ̄ ἀφαδ πῶ ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν ἐπ' ὄρος σα bi sctū. [r] veniet vsq̄ ad fūmitatē eius: [r] nō erit βεῖ ἅγιον· καὶ ἥξει ἕως τῆς ἄκρας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσαι ꝺ liberet eum. ὁ ῥυόμενος αὐτόν.

Ca.12.

Et in tpe illo cōsurget michael pnceps Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων magnꝰ ꝺ stetit sup filios ppli tui. [r] erit tps ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἔσαι καιρὸς tribulatiōis: q̄lis nō fuit ex ꝺ facta est gēs in terra: θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγόνασι ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς, vsq̄ ad tps illud. [r] in tpe illo saluabit po ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα plus tuꝰ ois: ꝺ inuētus fuerit scriptus in libro: [r] mul ὸς σου πᾶς, ὁ εὑρεθεὶς γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, καὶ πολ ti dormientium ex tre puluere exurgent hi λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι in vitā eternā: [r] hi in opprobriū tcōfussionē eternā. εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον, [r] itelligētes fulgebunt q̄si splendor firmamenti καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος [r] a iustis multis q̄si stelle in scla [r] vsq̄ καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτ

τ tu vanielclaude ῥήμασι τ signa
καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ
libzum vsq; ad tps cōsummatiōis donec doceant mul=
βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσιν πολ=
ti τ multiplicēt scientia. τ vidi ego daniel: τ
λοὶ καὶ πλανυθῆ ἡ γνῶσις· καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ
ecce duo alij steterant. vn⁹ hinc labij
ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν· εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους
fluminis: τ vn⁹ inde labij flumi=
τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποτα
nis. τ dixi viro induto lineis q
μοῦ· καὶ εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὸ βαδδεῖν ὃς
C erat sup aquā fluminis: vsq;quo fi=
ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἕως πότε τὸ πέ
nis eor⁹ q̄ dixisti mirabiliū? τ audiui vi⁹
ρας ὧν εἶπας τῶν θαυμασίων; καὶ ἤκουσα τοῦ ἀνδρὸς
indutum lineis⁹ q erat sup aquā
τοῦ ἐνδεδυμένου τὸ βαδδεῖν ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδα=
fluminis. τ eleuauit dexterā suā τ
τος τοῦ ποταμοῦ· καὶ ὕψωσεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν
sinistrā suam in celum: τ iurauit viuēti
ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι τὸν
i seculū: q: in tps τ, tps dimidiū tpis: cū
αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν καὶ καιροὺς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ
ipleta fuerit dispersio manⁿ ppli
συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου,
cognoscēt oīa ista. τ ego audiui τ nō intel
γνώσονται πάντα ταῦτα· καὶ ἐγὼ ἤκουσα καὶ οὐ συνῆ
ligi. τ dixi: dñe qd extrema hor⁹? τ dixit
κα· καὶ εἶπα, κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν,
vent daniel: q: clausi τ signati
δεῦρο δανιήλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι
sermōes vsq; ad tps finē eligentur τ dealbabunt
οἱ λόγοι ἕως καιροῦ πέρας ἐκλεγῶσιν καὶ ἐκλευκανθῶσιν
D τ igne,pbabūt multi: τ iniq agent iniqui τ nō intel
καὶ πυρωθῶσιν πολλοί, καὶ ἀνομήσωσιν ἄνομοι καὶ οὐ συνή
ligent omnes iniq τ intelligētes intelligent. τ o
σουσιν πάντες ἄνομοι καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσιν· καὶ ἀπὸ
tps mutationis cōmunitatis :τ vt data fuerit abo
καιροῦ παραλλάξεως τ ἐνδελιχισμοῦ, καὶ τ δοῦναι βδέ
miatio desolatiōis dies mille ducenti nonaginta. bea
λυγμα ἐρημώσεως ἡμέραι χίλιαι διακόσιαι ἐνενήκοντα· μα
tus q expectat τ puenit in dies mille tre=
κάριος ὑπομένων καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τρια
centos triginta quinq. τ tu daniel vade in cō=
κοσίας τριακονταπέντε· καὶ σὺ δανιὴλ δεῦρο εἰς ἀνα=
plemētū cōsummationis. τ requiescēs τ surges in
πλήρωσιν συντελείας· καὶ ἀναπαύσῃ καὶ ἀναστήσῃ εἰς
sorte tua in cōsummatiōe dier⁹.
τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.

Ca. 13.

Et erat vir habitās in babylone:
A Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι,
τ nomē ei ioachim. τ acce.
καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωακείμ· καὶ ἔλα
pit vxorem cui nomē susanna filia hel=
βεν γυναῖκα ᾗ ὄνομα σωσάννα θυγάτηρ χελ
chie: pulchrā valde τ timentem dom
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ
nū. τ parētes ei⁹ tulit: τ docuerūt
ριον· καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam suam secm legem moysi:
τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ,
τ erat ioachim diues valde τ erat ip
καὶ ἦν ἰωακείμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ
si hortus vicinus domui eius.
τῷ παράδεισος γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
τ ad eū cōgregabāt iudei eo qđ
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ ἰουδαῖοι διὰ τὸ
esset ip̄e honorabilior oīb⁹. τ vesti=
εἶναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων· καὶ ἀπε

"Tu autem daniel claude
ᵇsermones: & signa cooo
ᵃlibrū vsq; ad ᵐtepus" sta
tutū. ᵖ Plurimi° pertransi
būt: ᵍ& multiplex erit ʳscie
tia. ˢ Et vidi ᵗ ego ᵘ daniel:
ˣ& ecce quasi ʸduo ᶻalii ᵃsta
bant ᵇvnus cooocooooo
ᶜhinc ᵈsup ripā ᵇfluminis:
ᵉ& alius ᶠinde cooocooooo
ᵍex altera ʰripa ᵇfluminis.
ⁱEt dixit ᵏviro q erat ˡindu
tus ᵐlineis: qui stabat ⁿsu
per ᵇaquas ᵍfluminis. oo
ᵖ Vsq;quo ʳfinis horū ˢmi=
rabilium? ᵗ Et audiui cooo
ᵘvirū qui ᵛindutus erat ᵇli=
neis ᶜqui stabat ᵈsuper coo
ᵉaquas ᶠfluminis: ᵍ cū ele=
uasset ᵇdextrā ʰ& sinistram
suam ⁱin celū ᵐ & iurasset
ⁿper viuentē in° eternum:
ᵖqa ᵍin tps & ʳtpa ˢ& dimi=
diū tpis. ᵗ Et cū cōpleta fue
rit ᵘdispersio ᵛmanus ʷppli
ˣsancti: ʸ cōplebūtur ᶻ vni=
uersa ᵃhec. ᵇ Et ego ᶜaudiui
ᵈ& non ᵉintellexi. ᶠ Et dixi.
ᵍDomine mi ʰquid erit ⁱpost
ᵐhec. ⁿ Et ait. cooocooooo
° Vade ᵖdaniel: ᵍ quia ʳclau
si sunt ˢ signatiq; coooooo
ᵗsermones: ᵘ vsq; ad ᵛpresi
nitū ʷtempus. ˣ Eligentur
ʸ& dealbabuntur ᶻ & quasi
ignis,pbabūtur ᵃmulti. ᵇ Et
impie ᶜagent ᵈ ipii ᵉneq; ᶠin
telligent ᵍ omnes ʰimpii.
ⁱ Porro docti ʲintelligent:
ᵏ& a tpe cum ˡablatū fuc=
rit ᵐiuge sacrificiū ⁿ & posi
ta fuerit ᵒ abominatio in
ᵖdesolationē: ᵠ dies ʳ mille
ˢducenti ᵗnonaginta. ᵘ Bea
tus ᵛq expectat ʷ & puenit
vsq; ad dies ˣmille ʸ trecen
tos ᶻ triginta ᵃ quinq. ᵇ Tu
autem daniel cooocooooo
ᶜvade ᵈad prefinitū: ᵉ& re=
qescs ᶠ & stabis ᵍin sorte
tua ʰ in fine ⁱ dierum.

Hucusq; danielē i hebraico volumie le
gim⁹: & ceteraq; sequūtur vsq; ad finē
libri: de theodotiōis editōe trāslata sūt.

ET erat vir habitās in babylōe: 15.
et nomē ei⁹ ioachi: & accepit vxo
rem noīe susannā filiā helchie pulchrā
nimis & timētē deū. Parētes eiⁿ illi⁹ cū
essent iusti erudierunt filiā suā ⁊m legē
moysi. Erat aūt ioachim dues valde: &
erat ei pomeriū vicinū domui sue: & ad
ipm cōfluebāt iudei: eo q̄ eēt honorabi
lior oīm. Et cōstituti sūt duo senes iudi=
ces in illo anno: de qbus locut⁹ ē dñs: qa
egressa est iniq̄tās de babylōe a seniori
bus iudicib⁹ q videbātur regere ppl'm.
Isti frequētabant domū ioachim & ve=
niebant ad eum oēs qui habebant iudi
cia. Cum autē populus reuertisset per
meridē ingrediebatur susanna: & deā=
bulabat in pomerio viri sui. Et videbāt

gnati sunt duo seniores ex ppło iudi
δεύχθησαν δύο πρεσβύτεροι ἐκ τ λαοῦ κρι
ces in anno illo. de qb⁹ locut⁹ ē
ται ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ περὶ ὧν ἐλάλησεν
dns. qr egressa ē iniquitas ex baby=
ὁ δεσπότης. ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ βαβυ=
lone a senioribus iudicib⁹ q videbāt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἱ ἐδόκουν
gubernare ppl'm: isti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσεκαρτέρουν
in domo ioachim τ veniebāt ad eo
ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰωακείμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ
os oēs litigātes. τ factū ē
τοὺς πάντας οἱ κρινόμενοι· καὶ ἐγένετο
qñ recedebat ppls medio die:
ἡνίκα ἀπέτρεχεν ὁ λαὸς μέσον ἡμέρας,
ingrediebat susanna τ deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri sui. τ videbā
τῷ παραδείσῳ τ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ ἐθεώρουν

eam duo senio-
ἀυτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ
gredientẽ ⁊ deambulantẽ. ⁊ facti sũt
πορευομένην καὶ περιπατοῦσαν. καὶ ἐθύμουν
in cõcupiscẽtia ei⁹: ⁊ puerterũt
τὸν ἐν ἐπιθυμίᾳ ἀυτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
sua sensũ. ⁊ declinauerũt ocu-
ἑαυτῶν νοῦν. καὶ ἐξέκλιναν τοὺς ὀφθαλ-
los suos vt nõ respicerẽt in ce
μοὺς ἀυτῶν τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τὸν οὐρα
lũ: neq; recordarent̃ iudicio⁹
νόν, μηδὲ μνημονεύειν κριμάτων δικαίων.
⁊ erãt ambo cõpuncti circa
ἦσαν ἀμφότεροι κατανενυγμένοι περὶ
eã. ⁊ nõ ãnũciauerũt adinuicẽ
ἀυτῆς. καὶ οὐκ ἀπήγγειλαν ἀλλήλοις τὴν
dolorẽ suũ: qr erubescebãt annũciare
ὀδύνην ἀυτῶν, ὅτι ἠχύνοντο ἀπαγγεῖλαι
cõcupiscẽtã suã: q⁹ volebãt cõmisce
τὴν ἐπιθυμίαν ἀυτῶν, ὅτι ἤθελον συγχύσ-
ri ei. ⁊ obseruabãt diligẽter
θαι ἀυτῇ. καὶ παρετηροῦσαν φιλοτίμως
quotidie videre illã. ⁊ dixerũt alter
καθημέραν ὁρᾶν ἀυτήν. καὶ εἶπαν ἕτερος
alteri. eam⁹ in domũ: q⁹
τῷ ἑτέρῳ. πορευθῶμεν δὴ εἰς οἶκον, ὅτι
prãdij hora est. ⁊ egressi discesse-
ἀρίστου ὥρα ἐστίν. καὶ ἐξελθόντες διεχωρίσθη
rũt adinuicẽ: ⁊ reuersi vene
σαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀναβάμψαντες ἦλ-
rũt inidipsum. ⁊ scisitãtes adinuicẽ
θον ἐπὶ τὸ αὐτὸ. καὶ ἀνεταζοντες ἀλλήλους
causam cõfessi sunt adinuicẽ cõcu
τὴν αἰτίαν ὡμολόγησαν ἀλλήλοις τὴν ἐπι
piscentiã suã. ⁊ sic cõsilio cõstituerũt
θυμίαν αὐτῶν. καὶ τότε κοινῇ συνεταξάσθην
tẽpꝰ q̃ tẽpm possint inuenire solã.
καιρὸν ὅτε αὐτὴν δυνήσονται εὑρεῖν μόνην.
⁊ factũ est cũ obseruarẽt tẽpꝰ di
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παρατηρεῖν αὐτοὺς ἡμέ
em aptũ: igressa est susanna sicut
ραν ἐνθεον, εἰσῆλθεν ἡ σωσάννα καθὼς
heri ⁊ tertia die cũ duab⁹ solis
χθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας μετὰ δύο μόνων
puellis: ⁊ desiderauit lauari in
κορασίων, καὶ ἐπεθύμησεν λούσασθαι ἐν
horto q⁹ estus erat. ⁊ nõ erat
τῷ παραδείσῳ ὅτι καῦμα ἦν. καὶ οὐκ ἦν
vll⁹ ibi: pterq; duo seniores ab-
οὐδεὶς ἐκεῖ, πλὴν δύο πρεσβύτεροι ἐγκε
scõditi ⁊ obseruãtes eã. ⁊
κρυμμένοι καὶ παρατηροῦντες αὐτήν. καὶ
dixit puellis suis: afferte mi
εἶπεν τοῖς κορασίοις αὐτῆς, ἐνέγκατε δή
mihi oleũ ⁊ smigma: ⁊ ostia
μοι ἔλαιον καὶ σμίγμα, καὶ τὰς θύρας τοῦ
horti claudite vt lauer.
παραδείσου κλείσατε ὅπως λούσωμαι.
⁊ fecerũt sicut dixit: ⁊ clausẽ-
καὶ ἐποίησαν καθὼς εἶπεν, καὶ ἀπέκλει
rũt ostia horti: ⁊ egres
σαν τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, καὶ ἐξῆλ
se sunt p obliq̃s portas vt afferrẽt q̃
θον κατὰ τὰς πλαγίας θύρας ἐνέγκαι τὰ προ
cepta eis. ⁊ nõ viderũt semo
στεταγμένα αὐταῖς. καὶ οὐκ εἶδον τοὺς πρεσ
tes: q⁹ erãt abscõditi. ⁊ factũ ẽ
βυτέρους, ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι. καὶ ἐγένετο
vt egressę sũt puelle: surrexerũt duo
ὡς ἐξῆλθον τὰ κοράσια, ἀνέστησαν οἱ δύο
seniores ⁊ accurrerũt ei: ⁊ dixe
πρεσβύτεροι καὶ ἐπέδραμον ἀυτῇ, καὶ εἶ-

eam senes quotidie ingredientes & de
ambulantem et exarserunt in concu-
piscentiam eius. Et euerterunt sensum
suum: et declinauerunt oculos suos vt
non viderent celum: neq; recordaren-
tur iudicorum iustorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius: nec indica
uerunt sibi vicissim dolorem suũ. Eru-
bescebant enim indicare sibi cõcupiscẽ
tiam suam volentes cõcũbere cum ea.
Et obseruabant quotidie sollicitius vi-
dere eam. Dixitq; alter ad alterum:
eamus domum: quia hora prandii est.
Et egressi recesserunt a se. Cumq; reuer
tissent venerunt in vnum: & scisitan-
tes adinuicem causam: confessi sunt cõ
cupiscentiam suam. Et tunc in cõmu
ne statuerunt tempus: quando eas pos
sent inuenire solam. Factum est autẽ
cum obseruarent diem aptum: ingres-
sa est aliquãdo sicut heri & nudiustert⁹
cum duabus solis puellis: voluitq; laua
ri in pomerio. Estus quippe erat &
non erat ibi quisq̃ preter duos senes
absconditos: & contemplantes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi ole-
um & smigmata: & ostia pomerii clau-
dite vt lauer. Et fecerunt sicut prece-
perat: clauseruntq; ostia pomerii: &
egresse sunt per posticum vt afferrẽt q̃
iusserat. Nesciebantq; senes ius esse
absconditos. Cum autem essent egre
sse puelle: surrexerũt duo senes & accur
rerunt ad eam & dixerunt. Ecce ostia
pomerii clausa sunt: & nemo nos videt
& in concupiscencia tui sumus. Quã-
obrem assentire nobis: & cõmisce no
biscum. Quod si nolueris dicemus cõ
tra te testimonium: q⁹ fuerit tecum iuue
nis & ob hanc causam emiseris puellas
a te. Ingemuit susanna & ait. Angu-
stie sunt mihi vndiq;. Si enim hoc ege-
ro mors mihi est: si autem non egero:
non effugiam manus vestras. Sed me
lius est mihi absq; opere incidere in ma
nus hominum q̃ peccare in conspectu
domini. Et exclamauit voce magna su
sanna: exclamauerunt autem & senes
aduersus eã. Et cucurrit vnus ad ostia
pomerii: & aperuit. Cum ergo audis-
sent clamorem famuli domus in pome
rio: irruerunt per posticum vt viderent
quid nam esset. Postq; autem senes lo
cuti sunt: erubuerunt serui vehemen-
ter: quia nunq; dictus fuerat sermo hu
iusce modi de susanna. Et facta est dies
crastina. Cumq; venisset populus ad ioa
chim virum eius: venerunt & duo pres-
byteri pleni iniqua cogitatione aduer-
sus susannam vt interficerent eam. Et
dixerunt coram populo. Mittite ad su
sannam filiam helchie vxorem ioachiz
Et statim miserunt. Et venit cum pa-
rentibus & filiis & vniuersis cognatis su
is. Porro susanna erat delicata nimis
& pulchra facie. At iniqui illi iusserũt
vt discooperiretur: erat enim cooper-
ta: vt vel sic satiarentur decore eius.

rũt. ecce hostia horti clau
σαν. ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ παραδείσου κλε-
sa sunt ⁊ nemo videt nos: ⁊ in cõ
κλεισται καὶ οὐδεὶς θεωρεῖ ἡμᾶς, καὶ ἐν ἐπιθυ
piscẽtia tui sum⁹: ideo cõcubie nobiscũ ⁊
μίᾳ σου ἐσμέν, διὸ συγκατάθου ἡμῖν καὶ
esto nobiscũ. alioqn testificabimur cõtra
ἔσο μεθ' ἡμῶν. εἰδέμὴ καταμαρτυρήσομέν σοι
te: q⁹ erat tecum iuuenis: ⁊ ppter
σου, ὅτι ἦν μετὰ σοῦ νεανίσκος, καὶ διὰ τοῦ
emisisti puellas a te. ⁊ 8.12.
τὸ ἐξαπέστειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ. καὶ 8.13.
ingemuit susanna ⁊ ait. Angustie mihi
ἀνεστέναξεν σωσάννα καὶ εἶπεν. στενά μοι
vndiq;. sine eis hoc fecero: mors
πάντοθεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο πράξω, θάνατός
mihi est. sine nõ fecero: nõ effugiã
μοί ἐστιν. ἐὰν μὴ πράξω, οὐκ ἐκφεύξομαι
man⁹ vras. eligibile⁹ mihi est nõ fa-
τὰς χεῖρας ὑμῶν. αἱρετόν μοί ἐστιν μὴ πρᾶ
cientẽ incidere in man⁹ vras: q̃
ξασαι ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, ἢ
peccare iõspectu dñi. ⁊ exclamauit
ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
voce magna susanna. clamauerũt aũt ⁊
φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα. ἐβόησαν δὲ καὶ οἱ
duo seniores aduersus eã: ⁊
δύο πρεσβύτεροι κατέναντι ἀυτῆς, καὶ
currẽs vn⁹ aperuit portas hor-
δραμὼν ὁ εἷς ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ πα-
ti. vt aũ audierũt clamorẽ in
ραδείσου. ὡς δὲ ἤκουσαν τὴν κραυγὴν ἐν
horto q⁹ ex domo: insilie
τῷ παραδείσῳ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας, εἰσεπή-
rũt q⁹ obliquã portã vt viderẽt q̃d
δησαν διὰ τῆς πλαγίας θύρας εἰδεῖν τί
q̃d accideret ei. q̃ aũ dixerũt
τὸ συμβεβηκὸς ἀυτῇ. ἡνίκα δὲ εἶπον οἱ
seniores verba sua: erubue-
πρεσβύτεροι τοὺς λόγους ἀυτῶν, κατῃσχύν
rũt serui valde: q⁹ vnquã nõ
θησαν οἱ δοῦλοι σφόδρα, ὅτι πώποτε οὐκ
dict⁹ ẽ simo talis de susanna. ⁊
ἐρρέθη λόγος τοιοῦτος περὶ σωσάννης. καὶ
factũ ẽ die crastina vt cõuenit ppls
ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ὡς συνῆλθεν ὁ λαὸς
ad vir⁹ ei⁹ ioachim: venerũt
πρὸς τὸν ἄνδρα ἀυτῆς Ἰωακείμ, ἦλθον οἱ
duo seniores pleni iniqua
δύο πρεσβύτεροι πλήρεις τῆς ἀνόμου
cogitatiõe ptra susannã vt interficerẽt
ἐννοίας κατὰ σωσάννης τοῦ θανατῶσαι
eam. ⁊ dixerũt. coram popu
ἀυτήν. καὶ εἶπαν ἔμπροσθεν τοῦ λα-
lo. mittite ad susannã filiã
οῦ. ἀποστείλατε ἐπὶ σωσάνναν θυγατέ
am helchie q̃ est vxor ioachim. illi aũ
ρα χελκίου ἥ ἐστιν γυνὴ Ἰωακείμ. οἱ δὲ
miserũt. ⁊ venit ipa ⁊ parẽtes e-
ἀπέστειλαν. καὶ ἦλθεν ἀυτὴ καὶ οἱ γονεῖς ἀυ
ius ⁊ filij ei⁹ ⁊ oẽs co
τῆς καὶ τὰ τέκνα ἀυτῆς καὶ πάντες οἱ συγ
gnati ei⁹. at susanna erat delicata
γενεῖς ἀυτῆς. ἡ δὲ σωσάννα ἦν τρυφερὰ
valde ⁊ pulchra specie. at iniqui
σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἴδει. οἱ δὲ παράνο
iusserũt discooperiri eã: erat
μοι ἐκέλευσαν ἀνακαλυφθῆναι ἀυτήν, ἦν
enim cooperta: vt satia-
γὰρ κατακεκαλυμμένη, ὅπως ἐμπλη-
rentur pulchritudine eius.
σθῶσιν τοῦ κάλλους ἀυτῆς.

flebant ãt ꝙ ab ea ⁊ oẽs vide
ἔκλαιον δὲ οἱ παρ' αὐτῆς καὶ πάντες οἱ εἰδόν
tes eam. surgentes ãt duo presbyte
τες αὐτήν. ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρεσβύτε
ri in medio ppli posuerũt manꝰ sup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa ãt siens respexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε
in celũ. qꝛ erat cor eius
ψεν εἰς τὸν οὐρανόν. ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτῆς
cõfidens in dño. dixerũt ãt se
πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ. εἶπαν δὲ οἱ πρε
niores. deambulantibꝰ nobis in
σβύτεροι. περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto vsq; hanc egressa est hec cũ duabꝰ
παραδείσῳ μόνων, εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis. ⁊ clausit ostia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ
horti: ⁊ vocauit ancil
παραδείσου, καὶ ἀπέλυσεν τὰς παιδί
las. ⁊ venit ad eã iuuenis ꝺ erat ab
σκας. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐγ
scondito ⁊ cõcubuit cũ ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἀνέπεσεν μετ' αὐτῆς. ἡμεῖς
ãt existẽtes in angulo horti vi
δόντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου ἐπι
dentes iniquitatẽ cucurrimꝰ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἔδραμοι δὲ ἐπ' αὐτούς.
⁊ videntes cõmixtos eos: illum
καὶ ἰδόντες συγγινομένους αὐτούς, ἐκείνου
ꝺẽ quidem potuimꝰ cõprehendere quia
μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς φωλέσαι δὲ
robustior nos ⁊ aperiens
ῥώμαλεώτερος ἦν ἡμῶν καὶ ἀνοίξας
ostia exiluit. hanc ãt ap
τὰς θύρας ἐξεπήδησεν. ταύτης δὲ ἐπι
prehendentes interrogauimꝰ qꝺ erat iuuenis:
λαβόμενοι ἐπηρωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
⁊ nõ voluit nunciare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. ταῦ
tẽ testificamur. ⁊ credidit eis
τα μαρτυρούμεν. καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
Mat. 18.b. multitudo ꝙ essẽt seniorũꝰ ppli ⁊ iudi
συναγωγὴ ὡς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ κρι
cibus: ⁊ ꝺẽnauerũt eam vt morerẽt. excla
τὰς, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν. ἀνε
mauit ãt voce magna fusanna ⁊ dixit.
βόησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα καὶ εἶπεν. ὁ
ꝺeꝰ eterne ⁊ abscõditorũ cognitor ꝙ scis
θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ οἶδας τὰ
oia ãtq; fiant ea. tu scis
πάντα πρὶν γένεσεως αὐτῶν. σὺ ἐπίστασαι
qꝛ mẽdacẽ ꝺe me tulerũt testimoniũ: ⁊ ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
moꝛior nõ faciẽs ꝺe qꝝ illi ma
ἀποθνήσκω μὴ ποιήσασα μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπο
lignati sunt cõtra me. ⁊ exaudiuit deꝰ
ιγνάτισαν κατ' ἐμοῦ. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς
vocẽ eius. ⁊ adducta ea vt peri
τῆς φωνῆς αὐτῆς. καὶ ἀναγομένης αὐτῆς ἀπο
ret: suscitauit deus spm̃ sctm̃
κτεῖναι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
pueri iuniozis cui nomẽ ꝺaniel: ⁊
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα ᾽δανιήλ, καὶ
clamauit voce magna. mũdus ego a
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
sanguine huius. uersus est ãt ois popu
αἵματος τούτης. ἐπεστράφη δὲ πᾶς ὁ λα
lꝰ ad eũ ⁊ ꝺixerũt. qꝺ sermo iste
ὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν. τίς ὁ λόγος οὗ
quẽ tu locuꝰ es? ille ãt stãs in medio
τος ὃν σὺ λελάληκας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur sui: & omnes qui nouerãt eam. Consurgentes autẽ duo presbyteri in medio populi: posuerunt manus suas super caput eius. Que flens suspexit ad celũ. Erat enim cor eius fiduciam habens in dño. Et dixerunt presbyteri. Cum deambularemus in pomerio soli: egressa est hec cũ duabus puellis: & clausit ostia pomerii & dimisit a se puellas. Venitq; ad eam adolescens qui erat abscõditus & cõcubuit cũ ea. Porro nos cum essemus in angulo pomerii videntes iniquitatẽ: cucurrimus ad eos: & vidimus eos pariter cõmisceri. Et illum quidem non quiuimus cõprehendere: quia fortior nobis erat: & aperto ostio exiluit. Hanc autem cum apprehẽdissem?: interrogauimus quis nam esset adolescens: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sumus. Credi tulerunt multitudo quasi senibus & iudicibus populi. Et condemnauerũt eam ad mortem. Exclamauit autẽ voce magna susanna: & dixit. Deus eterne qui abscõditorũ es cognitor: qui nosti oia antequã fiant: tu scis quoniã falsum testimonium tulerunt contra me: & ecce morior: cum nihil horum fecerim que isti maliciose composuerũt aduersum me. Exaudiuit autem dñs vocẽ eius. Cumq; duceretur ad mortem: suscitauit dominus spiritum pueri iunioris cuius nomen daniel: & exclamauit voce magna. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus ois populus ad eum dixit. Quis est ille sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum ait. Sic fatui filii israel non iudicantes neq; quod verum est cognoscentes condemnastis filiam israel? Reuertimini ad iudicium: quia falsum testimonium locuti sunt aduersus eam. Reuertitur ergo populus cum festinatione & dixerunt ei senes. Veni & sede in medio nostrum: & indica nobis: quia tibi deus dedit honorẽ senectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos ab inuicẽ procul & diiudicabo eos. Cum ergo diuisi essent alter ab altero: vocauit vnum de eis & dixit ad eum. Inuetefate dierũ malorũ: nunc venerũt peccata tua que operabaris prius: iudicans iudicia iniusta: innocẽtes opprimens: & dimittens noxios dicente dño: innocentẽ & iustũ non interficies. Nunc ergo si vidisti eã: dic sub qua arbore videris eos colloqntes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit autẽ daniel. Recte mentitus es in caput tuũ. Ecce eni angelus dei accepta sniã ab eo scindet te medium. Et amoto eo iussit venire aliũ & dixit ei. Semẽ chanaan & non iuda species decepit te: & concupiscentia subuertit cor tuum. Sic facieba tis filiabus israel: & ille timentes loquebantur vobis: sed nõ filia iuda sustinuit iniquitatẽ vestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi. Qui ait. Sub prino. Dixit autem ei daniel. Recte mentitus es et tu in caput tuũ. Manet eni angelus

eos dixit. sic fatui filij israel
αὐτῶν εἶπεν. οὕτως μωροὶ υἱοὶ ἰσραὴλ
nõ iudicãtes neq; certũ cognoscẽ
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνῶν
tes condẽnastis filiã israel: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα ἰσραὴλ, ἀνα
timini ad iudiciũ: falsa enĩ iste
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
testificati sunt cõtra eã. ⁊ reuersus est ois
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς. καὶ ἀνέστρεψεν πᾶς
ppls cũ festinatiõe. ⁊ dixerũt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς. καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
seniores. veni sede in medio no
πρεσβύτεροι. δεῦρο δὴ κάθισον ἐν μέσῳ ἡ
strũ ⁊ annũcia nobis qꝛ tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorẽ senectutis. ⁊ dixit ad eos
ὁ θεὸς τὸ πρεσβυτέριον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os daniel. separate illos ab inui
τοὺς ᾽δανιήλ. διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή
cem peni ⁊ diiudicabo eos. vt ãt
λων μακρὰν καὶ ἀναστρέψω αὐτούς. ὡς δὲ
separati sunt vnꝰ ab vno: voca
διεχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε
uit vnũ eoꝝ ⁊ dixit ei. inueter
σεν γὰρ ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ. πεπα
rate diez malox: nũc venerũt
λαιωμένε ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
peccata tua q̃ faciebas prius
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
iudicãs iudicia iniusta: ⁊ ꝺẽ innocẽtes
κρίνων κρίσεις ἀδίκους, καὶ τοὺς μὲν ἀθῴους
condẽnãs. dimittẽs ãt noxios:
κατακρίνων. ἀπολύων δὲ τοὺς αἰτίους,
dicẽte dño innocẽtẽ ⁊ iustũ
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῷον καὶ δίκαιον
nõ interficies. nũc ergo hãc si vi
οὐκ ἀποκτενεῖς. νῦν οὖν ταύτην εἶπερ εἶ
disti: dic sub q̃ arbore vidisti eos cõ
δες, εἶπον ὑπὸ τί ᾽δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι
uersantes admiscẽ: at ille dixit. sub schino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν. ὑπὸ χίνον,
dixit ãt daniel. recte mẽtiꝰ es in
εἶπεν δὲ ᾽δανιήλ. ὀρθῶς ἐψεύσω εἰς τὴν
tuũ caput: iã enĩ angelꝰ
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
ꝺei accipiẽs sentẽciã a ꝺeo scindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τοῦ θεοῦ χίσει
te mediũ. ⁊ amouẽs eum iussit
σε μέσον. καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adducere alterꝫ: ⁊ dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
semen chanaan ⁊ nõ iuda pulchri
σπέρμα χαναὰν καὶ οὐχὶ ἰούδα τὸ κάλ
tudo decepit te ⁊ concupiscẽtia peruertit
λος ἐξηπάτησέν σε καὶ ἐπιθυμία διέστρε
cor tuũ. sic faciẽbatis filia
ψεν τὴν καρδίαν σου. οὕτως ἐποιεῖτε θυγα
bus israel: ⁊ ille timentes loque
τράσιν ἰσραὴλ, καὶ ἐκεῖναι φοβούμεναι ὡμί
bant vobis. sed nõ filia iuda sustinu
λουν ὑμῖν. ἀλλ' οὐ θυγάτηρ ἰούδα ὑπέμει
it iniquitatẽ vestram. nũc ergo dic mihi sub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγε μοι ὑπὸ
q̃ arbore deprehẽdisti eos quersantes
τί ᾽δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
admiscẽ. ille ãt dixit sub prino. dixit ãt
ἀλλήλοις. ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον. εἶπεν δὲ
ei ꝺaniel: recte mẽtiꝰ es ⁊ tu in
αὐτῷ ᾽δανιήλ, ὀρθῶς ἐψεύσω καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet .n. angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

dei gladium habēs vt fecet te medius θεοῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον, vt interficiat vos. τ exclamauit ὅπως ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν ois synagoga voce magna τ bene πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἠυλό dixerūt deo q̄ saluat sperā= γησαν τῷ θεῷ τῷ σῴζοντι τοὺς ἐλπίζον= tes in eū. τ surrexerūt in duos τας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἀνέστησαν ἐπὶ τοὺς δύο seniores: q̄ cōstituerat eos da πρεσβυτέρους, ὅτι συνέστησεν αὐτοὺς δα niel ex ore suo falsū testimo νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδομαρτυ nisi dixisse: τ fecerūt eis sicut ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον malignari sunt ꝓximo vt facerēt secū ἐπονηρεύσαντο τῷ πλησίον ποιῆσαι κα dm̄ legē moysi: τ interfecerūt e= τὰ τὸν νόμον μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ os: τ saluat⁹ ē sāguis innoxi⁹ in die τούς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa. helchias āt τ vxor ei⁹ lau= ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἤνε= dauerūt deū sup filia sua si σαν τὸν θεὸν πρὸ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω sanna cū ioachim viro suo σάννης μετὰ ἰωακείμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τ cognatis oībus: q̄ nō est inuēta cognatis omnibus: quia non est inuenta καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη in ea turpis res. τ daniel fact⁹ ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἐγένε est magn⁹ in cōspectu ppli a die γο μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ= illa τ vltra. τ rex ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς astyages apposit⁹ est ad pres suos: ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πρώς αὐτ, τ accepit cyr⁹ pres re= καὶ παρέλαβεν κύρος ὁ πέρσης τὴν βα= gnū eius. σιλείαν αὐτοῦ. Ca.14.

ET erat daniel cōuiua re= Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιώτης τοῦ βασι gis τ gliosus sup oēs ami λέως καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί= cos ei⁹. τ erat idolū babylo= λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τοῖς βαβυλω nios qui nomē bel: τ impēdebant in il= νίοις ᾧ ὄνομα βηλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ lud singulis dieb⁹ similē artabe τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι duodecim: τ oues quadraginta τ δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ vini metretes sex. τ rex colebat οἴνου μετρηταὶ ἕξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο illud: τ ibat p singulos dies ado αὐτό, καὶ ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην ἡμέραν προ rare illud. daniel āt adorabat dm̄ σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ θεῷ suū. τ dixit illi rex: q̄re αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί nō adoras bel? ille āt dixit: q̄ nō οὐ προσκυνεῖς τῷ βηλ; ὁ δὲ εἶπεν. ὅτι οὐ colo idola manufacta: sed σέβομαι εἴδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν viuētē dm̄ q̄ creauit celū τ ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν terrā τ hēntem oīs carnis potestatē. τ γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυρίαν. καὶ dixit illi rex: nō videt tibi bel εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βηλ

'dei gladium habens vt fecet te medius & interficiat vos. Exclamauit itaq̄ om nis cetus voce magna: et benedixerūt deum qui saluat sperantes in se. Et cō surrexerunt aduersus duos presbyte= ros. Conuicerat enī eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Fece= runtq̄ eis sicut male egerant aduersus proximam: vt facerent secundum legē moysi: & interfecerunt eos. Et saluatus est sanguis innoxi⁹ in die illa. Helchias autem & vxor eius laudauerunt deum pro filia sua susanna cum ioachim mari to eius & cognatis omnibus: quia non est inuenta in ea res turpis. Daniel au= tem factus est magnus in conspectu po puli a die illa & deinceps. Et rex astya ges appositus est ad patres suos: & susce pit cyrus perses regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

Erat autem daniel conuiua regis & honoratus super omnes amicos eius. Erat quoq̄ idolum apud babylo= nios nomine bel: & impendebantur in eo per dies singulos simile artabe duo= decim: et oues quadraginta: vinique am= phore sex. Rex quoq̄ colebat eum: & ibat per singulos dies adorare eum: por ro daniel adorabat deum suum. Dixit= q̄ ei rex. Quare non adoras bel. Qui respondens: ait ei. Quia non colo ido la manufacta sed viuentem deum qui creauit celum & terram & habet pote= statem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Non videtur tibi esse bel uluens deus. An non vides quanta comedat & bibat quotidie? Et ait daniel arridens. Ne erres rex. Iste est enim intrinsecus luteus: forinsecus ereus: neq̄ comedit aliquando. Et iratus rex vocauit sacer= dotes eius & ait eis. Nisi dixeritis mihi quis est iste qui comedat impensas has: morieminī. Si autem ostenderitis quo nā bel comedat hec: morietur daniel: quia blasphemauit in bel. Et dixit da niel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt autem sacerdotes bel septuaginta exce ptis vxoribus & paruulis & filiis. Et ve nit rex cum daniele in templum belis. Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: & tu rex pone escas & vinum mis e: & claude ostiū & signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma ne nisi inueneris omnia comesta a bel: morte morietur: vel daniel qui menti tus est aduersum nos. Confidebant au= tem quia fecerant submensa abscondi tum introitum: & per illum ingrediebā= tur semp & deuorabant ea. Factum est igitur postq̄ egressi sunt illi: & rex po= suit cibos ante bel: precepit daniel pue ris suis & attulerunt cinerē & cribrauit per totum templū coram rege: & egres si clauserunt ostium: & signantes anu lo regis: abierunt. Sacerdotes autem ingressi sunt nocte iuxta consuetudinē suam & vxores & filii eorum: & comede runt omnia & biberunt. Surrexit autē rex primo diluculo: & daniel cū eo: & ait rex. Salua ne sunt oooooooooooooo

esse viuēs dei⁹: an nō vides quanta cōedit per εἶναι ζῶν θεός; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ' singlos dies? τ ait daniel ridens: κάστην ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας, ne erres rex. iste .n. intr⁹ sec⁹ qđ μὴ πλανῶ βασιλεῦ. οὗτος γὰρ ἔσωθεν μέν est luteꝰ: extrinsec⁹ āt eos: τ nō cōedit ἐστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βέβρω neq̄ bibit aliq̄n. τ iratus κεν οὐδέ ποτε πέπωκεν πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ rex: vocauit sacdotes eius: βασιλεύς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, τ ait illis: nisi dixeritis mihi q̄s καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ εἴπητέ μοι τίς comedēs ipensam hanc mane, ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθα mini: si āt ostenderitis q̄ bel co νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα medit ea morietur daniel: q̄ blas τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιὴλ, ὅτι ἐβλα phemauit in bel. τ dixit daniel σφήμησεν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ regi: fiat scm verbū tuū. τῷ βασιλεῖ, γενέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου, τ erant sacerdotes bel septuaginta si καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βὴλ ἑβδομήκοντα χω ne mulierib⁹ τ filijs. τ venit rex ρὶς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι= cum daniel in domū bel: τ di λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ rext sacdotes: ecce nos recedim⁹ foras: πον οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀποστρέχομεν ἔξω, tu āt rex appone escas: τ σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, κὰιτ vinū miscens pone: τ claude ostiū οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ostiū ꝺinū κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν τ signa in anulo tuo. τ ve τ σφράγισον ἐν τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐλ ni es mane: si nō inueneris oīa comesta θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὕρῃς πάντα βεβρωμένα a bel: moriemur: vel daniel q̄ mē ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ titus ē aduersū nos. ipi āt despiciebāt q̄ δόμενος κατ' ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι fecerant sub mensa abscō= πεποιήκεισαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κεκρυμ= ditū itroitū τ p ipsum ingrediebant sē μένην εἴσοδον καὶ δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο δι' p τ destruebāt ea. τ factū ē vt egressi λου καὶ ἀνήλουν αὐτά. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθο sunt illi: τ rex apposuit σαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ escas bel: τ pcepit daniel βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέταξεν δανιὴλ τοῖς pueris suis τ attulerūt cinerē τ stra παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα uerūt totū templū i cōspectu regis. τέσπασαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ ꝙ exeuntes clauser̄t portas τ ως. καὶ ἐξελθόντες ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ signauerunt in anulo regis ἐσφράγισαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως τ abierunt. at sacdotes ingressi sunt nocte καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα scm̄ psuetudinē suā τ vxores τ ifi κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ lij eor⁹: τ cōederunt oīa τ egressi sūt. κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον τ mane cū rex τ danie= καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρωῒ καὶ δανιὴ el cū eo. τ ait rex: salua λ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῴζοι αἱ

signacula daniel. ille ãt dixit salua rex
σφραγίδες δανιηλ· ὁ δὲ εἶπεν σῶοι βασι-
t facti ẽ statim ut apustet portas tri
λεῦ· καὶ ἤνοιγεν ἅμα τῷ ἀνοῖξαι τὰς θύρας ἐπι
picẽ rex in mẽsam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν
damauit voce magna. magn⁹ es ds: t
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ· μέγας εἶ βηλ, καὶ
nō est apud te dol⁹ ḟ̄: t ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδεὶς, καὶ ἐγέ-
sit daniel t tenuit regẽ
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederet ipe intro: t dixit. vide
τοῦ μὴ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἔσω, καὶ εἶπεν· ἴδε
pauimentũ t cognosce cui⁹ vestigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
t dixit rex. video vestigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ὁρῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
t mulieꝝ t infantiũ. t irat⁹
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ὀργισθεὶς
rex ific: apprehẽdit sacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
t vxores t filios eoꝝ. t
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ
ostẽderũt ei abscõdita ostiola p q̃
ἔδειξεν αὐτῷ τὰς κρυπτὰς θυρίδας δι' ὧν
ingrediebant t cõsumebãt q̃ in
εἰσεπορεύοντο καὶ κατεδαπάνουν τὰ ἐπὶ
mẽsã t occidit illos rex:
τῆ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς ὁ βα
t dedit bel draconi
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βηλ ἔκδοτον δα
niel: t subuertit eũ t tẽplũ eius.
νιήλ, καὶ κατέσφεψεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτ.

ERAT draco magn⁹ in loco
Καὶ ἦν δράκων μέγας ἐν τῷ τόπῳ
t colebãt eũ babylonij. t di-
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ βαβυλώνιοι· καὶ εἶ-
xit rex daniel. nũqd t hic
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ· μὴ καὶ τοῦτον
dices q⁹ ere⁹ est: ecce vuit t comedit
ἐρεῖς ὅτι χαλκοῦς ἐστιν; ἰδοὺ ζῇ καὶ ἐσθίει
t bibit. nõ potes dicere q⁹ nõ est
καὶ πίνει. οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
iste deus viuẽs: t adora eũ: t
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, καὶ
dixit daniel. dñm
εἶπεν δανιήλ· κυρίῳ τῷ θεῷ μου προσκυ-
deũ meũ adora-
νῶ· ⁹ τι οὗτός ἐστιν θεὸς ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
bo: q⁹ iste est de⁹ viuẽs. tu ãt rex
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκον
da mihi potestatẽ: t interfẽã draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκον
nẽ absq̃ gladio t virga: t dixit
τὰ ἄνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
rex. do tibi. t accepit daniel
βασιλεύς· δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picẽ t adipẽ t pilos: t coxit imid
πίσσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἥψησεν ἐπὶ
ipm: t fecit massas: t dixit in
τὸ αὐτό, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: t dirupt⁹ est draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκ,
t dixit. ecce culture vre. t fa
καὶ εἶπεν· ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν. καὶ ἐγέ-
ctũ ẽ vt audierũt babylonij indignati sũt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ βαβυλώνιοι ἠγανάκτησαν
valde: t cõuersi sunt in regẽ t
λίαν, καὶ συνεσράφησαν ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ
dixerũt. iude⁹ factus est rex: bel
εἶπον· ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βηλ
destruxit: t draconẽ interfecit
κατέστασεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
t sacerdotes occidit. t dixerũt venit
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. καὶ εἶπαν ἐλθὸν

signacula daniel. Qui respondit. Salua rex. Statimq̃ cum aperuisset ostium intuitus rex mensam exclamauit voce magna. Magn⁹ es bel & nõ est apud te dolus quisq̃. Et risit daniel. Et tenuit regem ne ingrederetur intro & dixit. Ecce pauimentum: animaduerte cuius vestigia sunt hec. Et dixit rex. Video vestigia viroꝝ & mulierum & infantium. Et iratus est rex. Tunc apprehẽdit rex sacerdotes & vxores & filios eorum: & ostenderunt ei abscondita ostiola per que ingrediebantur & consumebant que erant super mensam. Occidit ergo illos rex: & tradidit bel in potestatẽ daniélis: qui subuertit eũ & templũ eius. Et erat draco magnus in loco illo: & colebant eum babylonii. Et dixit rex daniel. Ecce nunc non potes dicere: quia iste non sit deus viuens. Adora ergo eũ. Dixitq̃ daniel regi. Dominum deum meum adoro: quia ipse est deus viuens. Iste autem non est deus viuens. Tu autem rex da mihi potestatem & interficiam draconem absq̃ gladio & fuste: & ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem & adipem & pillos: & coxit pariter: fecitq̃ massas & dedit in os draconis & diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce quem colebatis. Quod cum audissent babylonii indignati sunt vehementer: & congregati aduersum regem dixerũt. Iudeus fact⁹ est rex. Bel destruxit: draconem interfecit: & sacerdotes occidit. Et dixerunt cum venissent ad regẽ. Trade nobis danielem: alioquin interficiemus te & domum tuam. Vidit ergo rex q⁹ irruerent in eum vehementer: & necessitate compulsus tradidit eis danielem. Qui miserũt eum in lacum leonũ: & erat ibi diebus sex. Porro in lacu erãt leones septem & dabantur eis duo corpora quotidie & due oues: & tunc non data sunt eis: vt deuorarent danielem. Erat autem abacuc propheta in iudea: & ipse coxerat pulmẽtum & intriuerat panes in alueolo & ibat in campum vt ferret messoribus. Dixitq̃ angelus domini ad abacuc. Fer prãdium quod habes in babylonem danieli qui est in lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine babylonẽ non vidi: & lacum nescio. Et apprehendit eum angelus dñi in vertice eius: & portauit eum capillo capitis sui: posuitq̃ eum in babylonem super lacum in impetu spiritus sui. Et clamauit abacuc dicens. Daniel serue dei: tolle prandium quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus: & non dereliquisti diligentes te. Surgens daniel comedit. Porro angelus domini restituit abacuc confestim in loco suo. Venit ergo rex die septimo vt lugeret danielem: & venit ad lacum & introspexit: & ecce daniel sedẽs in medio leonum: & exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es dñe deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonũ. Porro illos qui perditionis eius causa fuerant: intromisit in lacũ & deuorati sunt in momento coram eo.

Explicit Daniel ꝓpheta.

tes ad regẽ. trade nobis
τες πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielẽ: alioquin interficiem⁹ te t do
δανιήλ, εἰδὲ μή ἀποκτενοῦμέν σε καὶ τὸν οἶ-
mũ tuũ: t vidit rex qꝝ vrget
κόν σου, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπικίνδυνός
eũ vehemẽter. t coact⁹ tradidit
ἐστιν σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielẽ. illi ãt miserũt eũ in
αὐτοῖς τὸν δανιήλ· οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacũ leonũ. t fuit ibi diebꝰ sex:
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἓξ.
erãt ãt in lacu septẽ leones: t dabã
ἦσαν δὲ ἐν τῷ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδί-
tur eis in die duo corpora t duo
δοτο αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tũc ãt nõ data sũt eis vt deuo
πρόβατα, τότε δὲ οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα-
rarẽt danielẽ. t habacuc ꝓpheta
φάγωσιν τὸν δανιήλ. καὶ Ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: t ipe coxerat pulmẽtũ t
ἦν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἥψησεν ἔψεμα καὶ
cõtriuit panes in peluim: t ibat in
ἐνέθρυψεν ἄρτους εἰς σκάφην, καὶ ἐπορεύετο εἰς
cãpum ferre messoribꝰ: t dixit
τὸ πεδίον ἀπενέγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angel⁹ dñi habacuc. affer prãdiũ
ἄγγελος κυρίου τῷ Ἀμβακούμ· ἀπένεγκον τὸ ἄ-
dilũ qd habes in babylonẽ danieli in
ριστον ὃ ἔχεις εἰς Βαβυλῶνα τῷ δανιήλ εἰς
lacũ leonũ: t dixit habacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντ, καὶ εἶπεν Ἀμβακούμ·
dñe babylonẽ nõ vidi: t lacũ nõ
κε Βαβυλῶνα οὐχ ἑώρακα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
scio vbi est. t apprehẽdit angel⁹
γινώσκω που ἐστιν· καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄγγελος
dñi vertice ei⁹ t portãs coma
κυ τῆς κορυφῆς αὐτ, καὶ βαστάσ τῆς κώμης
capitis ei⁹: posuit illũ in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτ, ἔθηκεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶ
nẽ sup lacu in impetu spũs
να ἐπάνω τ λάκκου ἐν τῷ ῥοίζῳ τ πνεύματ⁰
sui: t clamauit abacuc dicẽs. daniel
αὐτ, καὶ ἐβόησεν Ἀμβακοὺμ λέγων· δανιὴλ
daniel accipe prãdiũ qd misit tibi de⁹:
δανιὴλ λάβε τὸ ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θ̄ς,
t dixit daniel. recordat⁹ es cũ mei de⁹ t
καὶ εἶπεν δανιήλ· ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θ̄ς καὶ
nõ dereliqsti exquirẽtes te. t
οὐκ ἐγκατέλειπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε· καὶ
surgẽs daniel comedit. at angel⁹ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγεν· ὁ δὲ ἄγγελος τ θεοῦ
restituit abacuc cõfestim
ἀπεκατέστησεν τ Ἀμβακοὺμ παραχρῆμα
in locũ suũ. at rex venit die
εἰς τὸν αὐτ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῇ ἡμε
septima vt lugeret danielẽ: t ve
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιήλ, καὶ ἦλ
nit ad lacũ t introspexit: t ecce i
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
daniel sedẽs: t exclamãs rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι-
voce magna dixit. magn⁹ es dñe de⁹
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· μέγας εἶ κε ὁ θεὸς
danielis. t nõ est alius ꝑter te: t
τ δανιήλ· καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σου, καὶ
extraxit eũ. at auctores ꝑditio
ἀνέσασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλεί
nis ei⁹ immisit in lacũ: t deuora
ας αὐτ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε-
ti sunt statim coram eo.
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτ.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

On idem ordo est duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Vnde secundum id quod ibi legitur: hic quoq; dispositi sunt. Osee cōmaticus est: & quasi per sententias loquens. Iohel planus in principiis: in fine obscurior: & vsq; ad malachiam habent singuli proprietates suas: quē esdram scribā legisq; doctorē hebrei autumāt. Et quia longū est nunc de oībus dicere: hoc tantū vos o paula & eustochiū admonitas. scire volo: vnū librū esse duodecim prophetarū: & osee synchron non esaie: malachiā vero aggei & zacharie fuisse tēporib⁹. In quib⁹ antē tēp⁹ nō p̄fertur in titulo: sub illis eos regib⁹ pphetasse sub q̄bus & hi q̄ ante eos habent titulos pphetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he sub quibus significationibus nominū: ad quas tribus p prophetas sermo dñi dirigatur. Quotiensc̄unq; ad decē tribus tenditur prophetia: sub his nominibus designatur. i. effraim: samaria: israel: ioseph: iezrahel: bethel: bethauen: & interdum iacob. Quādo autē ad duas loquitur trib⁹ sub his nominibus sermo profertur: idest iuda hierusalē: beniamin: domus dauid: & interdū iacob. Aliquotiēs israel ad totas duodecim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his quattuor versibus: qui in capite sunt p̄notati. Pleriq; em̄ dicunt q̄ ab esdra scriba in omnib⁹ prophetis sic fuerit titulatū: vt prescripto vniuscuiusq; nomine pphetia cui⁹ sit sequēs noscatur: Ipse est autē esdras qui vltimus prophetarum malachie nomine scribitur. Alii vero dicunt q̄ ab ipsis prophetis per spiritum sanctum vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librum Osee prophete.

TEmporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboaz filii iohe regis. Osee filius beeri ad prophetiā dicendā: spiritusancto repletus est. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboā rex israel dñm derelinquentes vt historie regū & palipomenō indicant: etiā israhel idolatrie crimen imperio ac potestate sua admittere coegerūt Propter quod deus ad osee hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariā siue fornicationū & fac filios fornicatiōis Fornicariā itaq; non elocati corporis meretricem: sed gentilem deū ignorantē appellat: que dei creatoris sui amore contēpto: simulachrorum se subiecit desideriis. Sed cū dei precepto propheta in hāc re paruisset: cōceptū ex ea filiū iezrahel p̄cepit nominare: deo pollicente post breue tēpus sanguinem iezrahel in domo iehu vindicare. Cuius promissionis hec causa est: iehu per helyseum in regem unctus ad defendendū sanguinem naboth: cuius iezrahel quoq; tunc tēporis metropolis erat: quem iezabel acab regis israel vxor interemerat: sicut regum historia exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi sanguinis causam omnem memorati domum defecisset: hoc pacto dominum dereliquisse inuenitur: cuius proniore hieroboam qui lectione comprehēsus est: originis sue facta imitante: ac cōtra dei precepta & religionem cum populo israel agēte: sanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus significatur. Hinc factum est vt ira dei in populo israel per denunciationes prophete processura diceretur: domui autem iude misericordia. lectione cōprehensa. ob hoc p̄missa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis que tā pater eius q̄ ceteri reges cōfecrauerant: tēplū dei purgasse & purificasse. mōstratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

OSee crebro nominat effraim: samariā: ioseph: iezrael: & vxorem fornicariā: & fornicationis filios: & adulterā cubiculo clausam mariti multo tempore federe viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Osee.j.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
יום בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
יחזקיה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם
בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ תְּחִלַּת דִּבֶּר
יהוה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים
וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ
מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר
בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
יזרעאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת
דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי
מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד

Trāl.B.Bie.

Incipit liber Osee prophete. Cap. 1.

VErbum domini qd factum est ad osee filiū beeri in diebus ozie ioatham achaz ezechie regū iuda & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Principiū loquendi domino in osee. Et dixit dñs ad osee. Vade fume tibi vxorem fornicationum: & filios fornicatiōis: quia fornicans fornicabitur terra a dño. Et abiit & accepit gomer filiam debelaim: & cōcepit & peperit ei filium. Et dixit dominus ad eū. Voca nomen eius iezrahel. Quoniam adhuc modicū: & visitabo sanguinē iezrahel super domū iehu: & quiescere faciam regnum domus israel. Et in illa die conteram arcum israel: in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc & peperit

Trāl.Gre.lxx.cū interp.latina.

OSEE.
ΩΣΗΕ. Ca.1.

Verbū dñi qd factū ē ad osee filiū
Ογος κυρίου ὃς ἐγένηθη πρὸς ὡσηὲ τὸν τοῦ
beeri in diebꝰ ozie: ioatham: achaz:
λ Βεηρὶ ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ ἰωάθαν, ἄχαζ,
ezechie regum iuda. τ in diebus
ἐζεκίου βασιλέων ἰούδα. καὶ ἐν ἡμέραις
hieroboā filij ioas regis israel: principiū ver
ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως τοῦ ἰσραηλ, ἀρχὴ λό-
bi dñi ad osee. τ dixit dñs ad osee: va-
γου κυρίου πρὸς ὡσηέ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς ὡσηέ, βά-
de tolle tibi vxorē fornicatiōis τ filios fornica
διζε λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορ-
tiōis: quia fornicās fornicabit terra a deo.
νείας· ὅτι πορνεύουσα ἐκπορεύσεται γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
τ abiit τ accepit gomer filiam debe
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὴν γόμερ θυγατέρα δεβ-
laim. τ concepit τ peperit filiū. τ dixit domi
λαείμ. καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν ὁ κύ-
nus ad eū: voca nomē eius hieſdrael.
ριος πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραήλ·
qz adhuc modicū τ vlciscar sanguinē israel sup
ὅτι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ
domū iuda: τ quiescere faciā regnū dom⁹ is-
τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου ἰσ-
rael. τ erit in illa die: τ cōteram ar-
ραήλ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ τό-
cū israel in valle iezrael: τ cōcepit
ξον τοῦ ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἰεζραήλ, καὶ συνέλα-
adhuc τ peperit
βεν ἔτι καὶ ἔτεκεν

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

filiam τ dixit ei: voca nomẽ ei⁹ abſq; misericordia qr nequaq; addã vltra oblige domũ iſ= rael: ſed aduerſans aduerſabor eis: at filiop̃ iuda miſebor: τ ſaluabo eos in dño deo ſuo: non ſaluabo eos in arcu neq; in gladio: ne q; in bello: neq; in equis: neq; in equitib⁹. τ ablactauit eã q̃ abſq; mia. τ cõcepit τ peperit filiũ. τ dixit dñs: voca nomẽ eius nõ ppls me⁹: qr vos nõ ppls me⁹: τ ego nõ ſum vf τ erit numer⁹ filioꝝ iſrael ſic̃ arena ma ris q̃ nõ menſurabit neq; numerabit. τ erit in loco vbi dicẽtur eis nõ ppls me⁹ vos: vocabũt filij dei viuẽtis: τ cõgregabunt filij iu da τ filij iſrael ſimul. τ ponent ſibi caput vnũ. τ aſcendã de terra q̃m magn⁹ dies iezrael.

Ca. 2.

Dicite fratrib⁹ vr̃ſo ppls me⁹: τ iudicate matrẽ vr̃am iudicate: qm̃ ipſa nõ vxor mea τ ego nõ vir eius. τ auferat fornicationẽ ei⁹ a facie mea: τ adul= teriũ eius de medio vberũ ſuor̃: ne forte expoliẽ eam nudã τ ſtatuam eam vt die natiuitatis ſue: τ ponã eam vt deſertã τ ſtatuã eã velut terrã inuiã τ interficiã eã ſiti: τ filios illi⁹ nõ miſerebor: qr filij fornicatiõis ſũt: τεκνα αὐτῆς ὁτι πορνεία ἐγεν= qr fornicata eſt mf eop̃: cõfuſa eſt q̃ peperit ei= ὅτι ἐξεπορνευσεν ἡ μητηρ αὐτῶν, κατησχυνθη ἡ τεκουσα αὐ os: qr dixit: vadam poſt amatores meos τῶν, ὅτι εἶπεν, πορευσομαι ὀπισω τῶν ἐραστῶν μου τῶν q̃dant mihi panes meos τ aquã meã τ veſtimẽ διδόντων μοι τους ἄρτους μου και τὸ ὕδωρ μου και τὰ ἱμά ta mea τ liteamia mea τ oleũ meũ τ oia q̃cũq; τια μου και τὰ ὁθόνιά μου και τὸ ἔλαιόν μου και παντα ὅσα mihi ſuenerũt. ꝓpterea ecce ego ſepiã viã tuã ſpinis τ ſepiam eã maceria: τ ſemitã ſuã nõ inueniet. τ ꝓſequetur amatores ſuos. τ non apprehendet illos. τ q̃ret illos μοι καθηκει. διὰ τουτο ἰδου ἐγω φραξω τὴν ὁδὸν αὐτῆς in ſudibus: τ obſtruam vias illi⁹. τ ἐν σκέλωſιν, και φραγησομαι τὰς ὁδους αὐτῆς. και τὴν ſemitã ſuã nõ inueniet. τ ꝓſequetur amatores τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ ἑυρη. και καταδιώξεται τους ἐραστὰς ſuos. τ non apprehendet illos. τ q̃ret illos αὐτῆς. και οὐ μὴ καταλάβη αὐτους. και ζητήσει αὐτους τ nõ inuenet. τ dicet: vadam τ reuertar ad και οὐ μὴ ἑυρη. και ἐρεῖ, πορευσομαι και ἐπιστρέψω πρὸς virũ meũ ꝓrem: qr bon⁹ mihi erat tũc q̃ nũc τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον, ὅτι καλὸς μοι ἦν τότε ἢ νῦν eſt. τ ipſa nõ cognouit qr ego dedi ei ἐστί. και αὐτὴ οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδωκα αὐτῇ

Trãſla. B. Hie.

filiã.[q] Et dixit[r] ei.[e] Voca [r]nomen eius[u] abſq; [s]miſericordia:[r] qui[a] non [t]addam[u] vltra[c] miſereri [c]domui [r]iſrael: [g] ſed [n] obli= tione[t] obliuiſcar[k] eorum. [l] Et[m] domui[n] iuda[o] miſere= bor:[p] & ſaluabo eos [q] in domino[r] deo ſuo: [e] & [t] non ſaluabo eos: [u] in arcu[x] & gladio[r] & in bel lo & in equis [c] & in equitib⁹.[h] Et ablacta uit[e] eaz q̃ erat[c] abſq;[s] mia. [l] Et cõcepit[g] & peperit[h] fi= liũ. [l] Et dixit.[k] voca[l] nomẽ eius[m] hõ[n] ppls meus:[o] qa [r] vos[q] nõ[r] ppls me⁹[e] & ego [t] non[u] ero[r] veſter. [r] Et erit [s] numerus[a] filiorum [c] iſrael[c] quaſi arena[b] maris [c] que[r] ſine[s] menſura eſt [b] et non [t] numerabitur.[k] Et erit[l] in loco[m] vbi [c] dicetur[e] eis:[r] non[q] popu= lus meus[r] vos:[e] dicetur [c] eis[n] filii[s] dei[l] viuentis.[s] Et congregabũtur[a] filii[b] iuda [c] & filii[n] iſrael[c] pariter:[r] & ponent[g] ſibimet[b] caput [c] vnum:[k] & aſcendent[l] de [m] terra:[n] quia[o] magnus [c] dies[q] iezrael. 2.

Dicite[b] fratribus vr̃is [c] populus me⁹[e] & ſo= rori vr̃e[c] miam cõſecuta. [l] Iudicate[g] matrẽ vr̃am[b] iu dicate:[l] qm̃[k] ipſa[l] nõ[m] vxor mea[n] & ego[o] non[p] vir eius. [q] Auferat[r] fornicationes ſu= as[q] a facie ſua:[r] & adulteria ſua[n] de medio[r] vberũ ſuo= rũ:[l] ne forte[r] expoliẽ eam [n] nudã [b] & ſtatuã eam[c] ſm die[n] natiuitatis ſue.[c] Et po nam eã[r] q̃ſi ſolitudinẽ:[s] & ſtatuã eã[b] velut terrã inuiã [k] & interficiã eã ſiti:[m] & [n] fi= liorũ illi⁹[o] nõ[r] miſerebor: [q] qm̃[r] filii[n] fornicationum [r] ſunt:[n] qa[r] fornicata ẽ[r] ma ter eorum.[l] Confuſa eſt[r] q̃ cõcepit eos:[b] quia[c] dixit. [e] Vadam[r] poſt[l] amatores meos[s] qui dant[b] panes mi hi:[l] & aquas meas & [k] lanã meã:[l] & linũ meũ[m] oleum meum[n] & potũ meũ.[o] Pro pter hoc[r] ecce ego[q] ſepiã [s] viã tuã[r] ſpinis[s] & ſepiam [r] eas maceria.[l] Et ſemitas ſuas[s] nõ[b] inueniet.[c] & ſeq= tur[c] amatores ſuos[r] & nõ [s] apprehẽdet[b] eos:[l] & que ret eos[k] & non[l] inueniet. [m] Et dicet.[n] Vadam[o] & re= uertar[p] ad[q] virum meum [r] priorẽ:[s] quia[r] bene mihi [n] erat[r] tunc[r] magis q̃ nũc. [l] Et hec[n] neſciunt:[r] qa[o] ego [r] dedi[r] ei

Tex. heb. Oſee. ij. Latina. heb.

בַּת ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לוֹ ״ קְרָא ׳ שְׁמָהּ ״ לֹא
רֻחָמָה ׳ כִּי־לֹא ״ אוֹסִיף ״ עוֹד ׳ אַרְחֵם ״ אֶת־ יחף רחם
בֵּית ׳ יִשְׂרָאֵל ״ כִּי ״ נָשֹׂא ׳ אֶשָּׂא ׳ לָהֶם׃ ישע
וְאֶת־ ״ בֵּית ״ יְהוּדָה ״ אַרְחֵם ״ וְהוֹשַׁעְתִּים ׳ לחם
בַּיהוָה ׳ אֱלֹהֵיהֶם ״ וְלֹא ׳ אוֹשִׁיעֵם גמל
בְּקֶשֶׁת ׳ וּבְחֶרֶב ׳ וּבְמִלְחָמָה ׳ בְּסוּסִים
וּבְפָרָשִׁים׃ וַתִּגְמֹל ׳ אֶת־לֹא ׳ רֻחָמָה
וַתַּהַר ״ וַתֵּלֶד ״ בֵּן׃ וַיֹּאמֶר ׳ קְרָא ׳ שְׁמוֹ
״ לֹא־עַמִּי ״ כִּי ״ אַתֶּם ״ לֹא ׳ עַמִּי ״ וַאֲנִי
״ לֹא־אֶהְיֶה ״ לָכֶם׃ ׳ וְהָיָה ׳ מִסְפַּר ״ בְּנֵי הרה סבר
״ יִשְׂרָאֵל ׳ כְּחוֹל ״ הַיָּם ׳ אֲשֶׁר ׳ לֹא ״ יִמַּד ימד
וְלֹא ׳ יִסָּפֵר ׳ וְהָיָה ׳ בִּמְקוֹם ״ אֲשֶׁר סום
״ יֵאָמֶר ׳ לָהֶם ׳ לֹא ״ עַמִּי ׳ אַתֶּם ״ יֵאָמֶר אמר
״ לָהֶם ״ בְּנֵי־אֵל ״ חָי׃ וְנִקְבְּצוּ ״ בְּנֵי ״ יְהוּדָה קבץ
״ וּבְנֵי ״ יִשְׂרָאֵל ״ יַחְדָּו ׳ וְשָׂמוּ ״ לָהֶם ״ רֹאשׁ שום
״ אֶחָד ״ וְעָלוּ ׳ מִן ״ הָאָרֶץ ״ כִּי ״ גָדוֹל עלה גדל
יוֹם ״ יִזְרְעֶאל׃ פ ב ij.
״ אִמְרוּ ״ לְאֲחֵיכֶם ׳ עַמִּי ״ וְלַאֲחוֹתֵיכֶם Ca רוב
רֻחָמָה׃ ״ רִיבוּ ״ בְּאִמְּכֶם ״ רִיבוּ ׳ כִּי־הִיא
״ לֹא ״ אִשְׁתִּי ״ וַאֲנִי ״ לֹא ״ אִישָׁהּ אישׁ
וְתָסַר ׳ זְנוּנֶיהָ ״ מִפָּנֶיהָ ׳ וְנַאֲפוּפֶיהָ סור זנה
״ מִבֵּין ״ שָׁדֶיהָ׃ פֶּן־אַפְשִׁיטֶנָּה ׳ עֲרֻמָּה שוד
וְהִצַּגְתִּיהָ ׳ כְּיוֹם ״ הִוָּלְדָהּ ׳ וְשַׂמְתִּיהָ יצג ילד
כַּמִּדְבָּר ״ וְשַׁתִּיהָ ״ כְּאֶרֶץ ״ צִיָּה ׳ וְהֲמִתִּיהָ שום דבר
בַּצָּמָא׃ ״ וְאֶת ״ בָּנֶיהָ ׳ לֹא ״ אֲרַחֵם ״ כִּי רחם אמם
בְנֵי ״ זְנוּנִים ׳ הֵמָּה׃ ״ כִּי ״ זָנְתָה ׳ אִמָּם הרה בוש
הֹבִישָׁה ׳ הוֹרָתָם ״ כִּי ׳ אָמְרָה ״ אֵלְכָה ילך אהב
אַחֲרֵי ׳ מְאַהֲבַי ״ נֹתְנֵי ״ לַחְמִי ׳ וּמֵימַי
צַמְרִי ׳ וּפִשְׁתִּי ״ שִׁמְנִי ״ וְשִׁקּוּיָי׃ ״ לָכֵן שתה
הִנְנִי ״ שָׂךְ ״ אֶת ״ דַּרְכֵּךְ ״ בַּסִּירִים שוך
״ וְגָדַרְתִּי ׳ אֶת ״ גְּדֵרָהּ ׳ וּנְתִיבֹתֶיהָ ״ לֹא נתב
תִמְצָא׃ ׳ וְרָדְפָה ״ אֶת ״ מְאַהֲבֶיהָ ׳ וְלֹא
תַשִּׂיג ״ אֹתָם ׳ וּבִקְשָׁתַם ״ וְלֹא־תִמְצָא נשג מצא
״ וְאָמְרָה ״ אֵלְכָה ׳ וְאָשׁוּבָה ״ אֶל ״ אִישִׁי שוב
הָרִאשׁוֹן ״ כִּי ׳ טוֹב ״ לִי ׳ אָז ׳ מֵעַתָּה׃ עתה
״ וְהִיא ״ לֹא ״ יָדְעָה ״ כִּי ״ אָנֹכִי ׳ נָתַתִּי ״ לָהּ

Pritiua.heb.	Tex.heb.Osee.ij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina
יֵרֵשׁ צֹאנָר	הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהִיצְהָר וְכֶסֶף	frumentum & vinum & oleum: & argentum	frumētū τ vinū τ oleū τ argentū multiplī
רָבָה עָשָׂה	הִרְבֵּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לַבָּעַל לָכֵן	multiplicaui ei & aurū q̄ fecerunt baal. Idcirco	cauī ei. hec ät argētea τ aurea fecit baal.
שׁוּב	אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי דְגָנִי בְּעִתּוֹ וְתִירוֹשִׁי	cōuertar & sumā frumē	ppterea reuertar τ tollam tritic̄ meū i tpe
נָעַל עֲדִי	בְּמוֹעֲדוֹ וְהַצַּלְתִּי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי	tum meum in tempore	dιὰ τοῦτο ἐπιστρέψω καὶ κομιοῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ' ὥραν
כָּסָה עֶרְוָה	לְכַסּוֹת אֶת עֶרְוָתָהּ וְעַתָּה אֲנַלֶּהָּ אֶת	suo: & vinū meū in tpe suo: & liberabo	suo: τ vinū meū i tpe suo: τ auferā
נֶבָל	נַבְלוּתָהּ לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ וְאִישׁ לֹא	lanā meā & linū meū que	αὐτοῦ· καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ
נִצַּל יָד	יַצִּילֶנָּה מִיָּדִי וְהִשְׁבַּתִּי כָּל מְשׂוֹשָׂהּ	opiebāt ignominiā eius.	ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν αἰσχύ-
שׁוּשׁ	חַגָּהּ חָדְשָׁהּ וְשַׁבַּתָּהּ וְכֹל מוֹעֲדָהּ׃	Et nūc reuelabo stulticiā	νην αὐτῆς. καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆς ἐνώ-
חָגַג	וְהִשְׁמַתִּי גַּפְנָהּ וּתְאֵנָתָהּ אֲשֶׁר	eius in oculis amatorum	πιον τῶν ἐρασῶν αὐτῆς, καὶ μηδεὶς ἐξελεῖται αὐτὴν ἐκ
שֵׁם	אָמְרָה אֶתְנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נָתְנוּ	eius: & vir nō eruet eā	manu mea: τ auertam oēs letitias eius
תְּנָה	לִי מְאַהֲבָי וְשֹׂמָתִים לְיַעַר וַאֲכָלַתְּם	de manu mea. Et cessare	χειρός μου, καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς
חַיַּת יוֹם	חַיַּת הַשָּׂדֶה וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי	facia omē gaudiū eius:	solēnitatēs eius: τ neomenias eius τ sabbata e-
קָטַר עֲדָה	הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תְּקַטֵּיר לָהֶם וַתַּעַד	vinea eius & ficū eius. De	ορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νεομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐ
הָלַךְ אָחַר	נִזְמָהּ וְחָלְיָתָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מְאַהֲבֶיהָ	quibus dixit. Mercedes	τοῦ· τ cūctas festiuitates eius. τ uīspdā vineā
אָהַב	וְאוֹתִי שָׁכְחָה נְאֻם יְהוָה לָכֵן הִנֵּה	he mee sunt q̄s dederūt	τῆς, καὶ πάσας τὰς παρηγύρεις αὐτῆς. καὶ ἀφανιῶ ἄμπελον
פָּתָה הָלַךְ	אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהוֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר	mihi amatores mei. Et	αὐτῆς καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς, ὅσα εἶπεν μισθωτά μού ἐστιν αὖ
דִּבֵּר	וְדִבַּרְתִּי עַל לִבָּהּ וְנָתַתִּי לָהּ אֶת	ponā eā in saltū: & come	q̄s dederūt mihi amatores mei. τ ponam ea in testimo
נָתַן	כְּרָמֶיהָ מִשָּׁם וְאֶת עֵמֶק עָכוֹר לְפֶתַח	det eā bestia agri. Et visi	τα, ἃ ἔδωκάν μοιοἱ ἐρασταί μου. καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύ
תִּקְוָה עָנָה	תִּקְוָה וְעָנְתָה שָׁמָּה כִּימֵי נְעוּרֶיהָ	tabo sup eā dies baalim	νιν· τ comedent ea volucres celi τ
יוֹם עָלָה	וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃	quibus accēdebat incēsū:	ρια, καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ
עָנָה אָמַר	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה תִּקְרְאִי	& ornabatur inaure sua	θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐ
בַּעַל	אִישִׁי וְלֹא תִקְרְאִי לִי עוֹד בַּעֲלִי׃	& monili suo & ibat post	τὴν τὰς ἡμέρας τῶν Βααλείμ, ἐν αἷς ἐπίθυεν αὐτοῖς, καὶ πορ
סוּר	וְהַסִרוֹתִי אֶת שְׁמוֹת הַבְּעָלִים	amatores suos: & mei ob	εύετο ὀπίσω τῶν ἐρασῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο λέγει
פֶּה זָכַר	מִפִּיהָ וְלֹא יִזָּכְרוּ עוֹד בִּשְׁמָם׃	liuiscebatur dicit dñs.	κύριος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ ἄξω αὐτὴν
בְּרִית	וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם	Propter hoc ecce ego	ἣν δεῖται· τ loquar ad cor eius: τ dabo
חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם עוֹף הַשָּׁמַיִם וּרֶמֶשׂ	lactabo eā & ducā eam in	ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ δώσω	
לֶחֶם	הָאֲדָמָה וָקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה	solitudinē. Et loquar ad	αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν κοιλάδα ἀχώρ ἵνα
שָׁכַב	אַשְׁבִּיר מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים	cor eius: & dabo ei	ἀνοίξαι συνέσιν αὐτῆς. καὶ ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς
עֶלֶם	לָבֶטַח׃ וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם	vinitores eis ex codē lo	ἡμέρας τῆς νεότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβά-
שָׁפַט	וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט	co: & vallē achor ad ape	σεως αὐτῆς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ
וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃ וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי	riendā spem. Et canet ibi	γει κύριος, καλέσει με ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλέσει με ἔτι	
אָמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְהוָה׃ וְהָיָה	iuxta dies iuuētutis sue	baalim. τ auferā noia baalim ex ore	
בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יְהוָה אֶעֱנֶה	& iuxta dies ascensionis	βααλείμ· καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλείμ ἐκ στόματος	
אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ׃	sue de terra egypti.	eius: τ non recordabūt ultra nominū eor- τ οὐ	
וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶה אֶת הַדָּגָן וְאֶת הַתִּירוֹשׁ	Et erit in die illo ait do	αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν ἔτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν· καὶ κα	
וְאֶת הַיִּצְהָר וְהֵם יַעֲנוּ אֶת יִזְרְעֶאל׃	minus: vocabit me non	ποῦ θήσομαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς	
	vir mea: & non vocabit	γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν	
	me vltra baali.	τῆς γῆς· καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω	
	Et auferā nomina baa-	ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι· καὶ μνη	
	lim de ore eius: & nō	σεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ μνησεύσομαί σε	
	recordabitur vltra	ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ οἰκ	
	noīs eorū. Et percutiā	τ sponsabo te mihi in fide: τ scies q̄	
	cum eis fedus in die illa	χαὶ μνησεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι	
	cum bestia agri & cum	ἐγώ. τ erit in illa die dicit dñs: exaudiam	
	volucre celi: & cum	ος· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἐπακούσομαι	
	reptilico terre. Et arcū	τῷ οὐρανῷ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῇ γῇ, καὶ ἡ γῆ ἐπακούσε	
	& gladiū & bellum	τῷ σίτῳ καὶ τῷ οἴνῳ καὶ τῷ ἐλαίῳ· καὶ αὐτὰ ἐπακούσεται τῷ	
	cōteram de terra: & dor		
	mire eos faciam		
	fiduciaiter. Et spōsabo		
	te mihi in sempiternum:		
	& sponsabo te mihi in		
	iusticia & iudicio		
	& in misericordia & mise		
	rationib. Et spōsabo te		
	mihi in fide: & scies qua		
	ego dñs. Et erit		
	in die illa exaudiā dicit		
	dominus: & exaudiam		
	celos: & illi exaudient		
	terram:		
	& terra exaudiet tritic̄		
	et vinum		
	& oleum: et hec exau-		
	dient iezrahel.		

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

ꝛ ſemiabo eā mihi ſup terrā ꝛ diligam
καὶ σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀγαπήσω τὴν
10.9.b nō dilectam: ꝛ dicā nō pplo meo pplo meo es tu:
1.Pe. 1.d. οὐκ ἠγαπημένην, καὶ ἐρῶ τῷ οὐ λαῷ μου λαός μου εἶ σύ,
ꝛ ipe dicet dñs deꝰ meꝰ es tu.
καὶ αὐτὸς ἐρεῖ κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ. Ca.3.

Θ Et dixit dñs ad me adhuc vade ꝛ dilige
A Καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἔτι πορεύθητι καὶ ἀγάπησον
mulierē diligentē mala ꝛ adulteram: ſi-
γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ καὶ μοιχαλίδα, κα-
cut diligit dñs filios iſrael: ipi at reſpiciūt
θὼς ἀγαπᾷ κύριος τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, αὐτοὶ δὲ ἀποβλέπουσι
ad deos alienos: ꝛ amant coctiōes
πρὸς τοὺς θεοὺς τῆς ἀλλοτρίους, καὶ φιλοῦσιν πέμματα
eā vinaceis. ꝛ conduri eā mihi quin
B μετὰ σαφίδων· καὶ ἐμισθωσάμην αὐτὴν ἐμαυτῷ πεντεκαί-
deci argēteis: ꝛ gomor ordei: ꝛ nebel vini. ꝛ dixi
δεκα ἀργυρίοις, καὶ γόμορ κριθῆς, καὶ νεβὶλ οἴνου. καὶ εἶπον
ad eam: dies multos ſedebis apud me: nō fornica
πρὸς αὐτήν, ἡμέρας πολλὰς καθίσῃ ἐπ' ἐμοί, οὐ μὴ πορνεύ-
beris: neq; eris viro: ꝛ ego apd te. qz dieb⁹ ſe-
σῃς, οὐδὲ μὴ ἔσῃ ἀνδρί, καὶ ἐγὼ ἔσομαι σοί. διότι ἡμέρας πο-
debūt multis filij iſrael: nō erūte rege: neq; prin
C λλὰς καθήσονται υἱοὶ ἰσραήλ, οὐκ ὄντες βασιλέως, οὐδὲ ἄρ-
cipe: neq; erūte ſacrificio: neq; erūte altari: neq; ſa-
χοντος, οὐδὲ θύσης θυσίας, οὐδὲ ἔστιν θυσιαστηρίου, οὐδὲ ἱερα-
dotio neq; manifeſtatiōe. ꝛ poſt hec reuerteṅt filij
τείας οὐδὲ δηλώσεως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν υἱοὶ
D iſrael ꝛ querent dñm deū ſuum: ꝛ dauid
ἰσραὴλ καὶ ζητήσουσιν κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ δαυὶδ
regem ſuū: ꝛ ſtupebunt in dño ꝛ in
τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ
bonto eius in nouiſſimo dies.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Ca.4.

H Audite verbū dñi filij iſrael: qz iudiciū
A Ἀκούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ ἰσραήλ, ὅτι κρίσις
dño ad habitantes terrā: qz nō eſt
τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἔστιν
veritas neq; mia neq; ſcientia dei ſup trā. maledictio
ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρὰ
ꝛ mēdaciū: homicidiū ꝛ furtū ꝛ adulteriū effuſum eſt ſup
καὶ ψεῦδος, φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία ἐκκέχυται ἐπὶ
terrā: ꝛ ſagnine ſanguie miſcent. ideo luge-
τῆς γῆς, καὶ αἵματι ἅψεται αἱμάτων μίσγουσιν. διὰ τοῦτο πέν-
bit ꝛa eſ oibus q̄ habitant eā: eſ
θησει ἡ γῆ σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, σὺν τοῖς
beſtijs agri ꝛ cū volatilib⁹ celi.
θηρίοις τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.
ꝛ piſces maris deficient: vt nullꝰ ne-
καὶ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, ὅπως μηθεὶς μὴ-
q̄ iudicet neq; arguat q̄ſq̄. at pplo meo ēſt ſacdos cui
τε δικάσῃ μήτε ἐλέγχῃ μηθείς· ὁ δὲ λαός μου ὡς ἱερεὺς ἀν-
ꝛtradicēſ: ꝛ ſirmabit q̄ die ſirmabit ꝛ pplēta
B τιλεγόμενος, καὶ ἀδυνατήσει ἡμέρας ἀδυνάτῳ καὶ προφήτης
tecum. nocti aſſimilaui mſm tuā: aſſimilat⁹ ē
μετὰ σοῦ. νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου, ὡμοιώθη ὁ
pplo meo ēſt nō hūs ſciam. qz ſciam repuliſti.
Eſai. 50. λαός μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν, ὅτι ἐπίγνωσιν ἀπώσω.
ꝛ repellā te ꝛ ego ne ſacerdotio fūgaris mihi. oblita
κἀγὼ ἀποδιώσομαί σε καγὼ τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι· ἐπελά-
es legis dei tui: obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ ꝛ ego ſcām
θου νόμου θεοῦ σου, ἐπιλάθομαι τέκνων σου κἀγὼ κατὰ
multitudinē eoꝝ ſic peccauerūt mihi. gliā eoꝝ
τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἥμαρτόν μοι· τὴν δόξαν αὐτῶν
in ignominiā pomā. peccata pplī mei comedent.
εἰς ἀτιμίαν θήσομαι. ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται.
ꝛ in iniqtatib⁹ eoꝝ accipiēt aias eoꝝ.
καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
ꝛ erit ſicut pplꝰ: ſic ꝛ ſacerdos. ꝛ viſi-
καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαός, οὕτως καὶ ὁ ἱερεύς· καὶ ἐκδική-
car ſup eū
σω ἐπ' αὐτὸν τὰς

Trāſla.B.Hie.

Et ſeminabo eam mihi
in terra: & miſerebor
eius que fuit abſq; miſia.
Et dicā non pplo meo:
pplūs meꝰ es tu: & ipſe dicet: deus meus es tu. 3.

Θ T dixit dñs ad me.
Adhuc vade & dilige mulierem dilectā
amico & adulteram: ſicut diligit dñs filios iſrael: & ipſi reſpiciunt ad deos alienos: & diligunt vinacia vuarum. Et fodi eam mihi quindecim argenteis: & choro ordei & dimidio choro ordei: & dixi ad eam. Dies multos ſedebis: non fornicaberis: & nō eris viro: ſed & ego expectabo te. Quia dies multos ſedebūt filii iſrael ſine rege & ſine principe & ſine ſacrificio & ſine altari & ſine ephot & ſine thraphi. Et poſt hec reuertentur filii iſrael: & querent dñm deum ſuum & dauid regē ſuū: & pauebūt ad dominum & ad bonū eius in nouiſſimo dierum. 4.

H Audite verbum dñi filij iſrael: qa iudiciū dño cum habitatoribus terre. Non eſt enī veritas & nō eſt mia: & non eſt ſcientia dei in terra. Maledictū & mendaciū & homicidiū & furtū & adulterū inundauerunt: & ſanguis ſanguinē tetigit. Propter hoc lugebit tra: & infirmabitur omis qui habitat in ea. In beſtia agri & i volucre celi: ſed & piſces maris cōgregabūtur. Verūtn vnuſq; nō iudicet & nō arguatur vir. Ppls enī tui ſicut hi q cōtradicūt ſacerdoti: & corruet hodie & corruet etiā ppheta tecū. Nocte tacere feci matrē tuā. Cōticuit ppls meus: eo q nō habuerit ſciētiā: qa tu ſciaz repuliſti: repellā te ne ſacerdotio fūgaris mihi. Et oblita es legis dei tui: obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ & ego. Secundū multitudinē eoꝝ ſic peccauerūt mihi: gloriā eorū in ignominiam cōmutabo. Peccata ppli mei comedēt: & ad iniqtatē eoꝝ ſublevabūt aias eoꝝ. Et erit ſicut populus: ſic ſacerdos. Et viſitabo ſup eum

Tex.heb.Oſec.iij.iiij.Pritiua.he

וְזָרַעְתִּיהָ֥ לִי֙ בָּאָ֔רֶץ וְרִחַמְתִּי֙ אֶת־לֹ֣א
רֻחָמָ֔ה וְאָמַרְתִּי֙ ל֣וֹא עַמִּ֔י עַמִּ֖י
אָ֣תָּה וְה֑וּא יֹאמַ֖ר אֱלֹהָֽי׃

וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֵלַ֔י ע֚וֹד לֵ֔ךְ
אֱהַ֖ב אִשָּׁ֣ה אֹהֶ֑בֶת רֵ֥עַ וּמְנָאָ֖פֶת
כְּאַהֲבַ֣ת יְהוָ֔ה אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל וְהֵ֣ם
פֹּנִ֣ים אֶל־אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים וְאֹהֲבֵ֖י
אֲשִׁישֵׁ֣י עֲנָבִ֑ים ׃ וָאֲכַרֶ֣הָ לִּ֔י
בַּחֲמִשָּׁ֥ה עָשָׂ֖ר כֶּ֑סֶף וְחֹ֣מֶר שְׂעֹרִ֔ים
וְלֶ֥תֶךְ שְׂעֹרִ֖ים ׃ וָאֹמַ֣ר אֵלֶ֔יהָ יָמִ֥ים
רַבִּ֖ים תֵּשְׁבִ֣י לִ֑י לֹ֥א תִזְנִ֖י וְלֹ֣א תִהְיִ֔י
לְאִ֖ישׁ וְגַם־אֲנִ֥י אֵלַ֖יִךְ ׃ כִּ֣י יָמִ֤ים
רַבִּים֙ יֵשְׁב֣וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֔ל אֵ֣ין מֶ֔לֶךְ
וְאֵ֣ין שַׂ֔ר וְאֵ֥ין זֶ֖בַח וְאֵ֣ין מַצֵּבָ֑ה וְאֵ֥ין
אֵפ֖וֹד וּתְרָפִֽים ׃ אַחַ֗ר יָשׁ֤וּבוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל֙ וּבִקְשׁ֣וּ אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיהֶ֔ם
וְאֶת־דָּוִ֥יד מַלְכָּ֖ם וּפָחֲד֣וּ אֶל־יְהוָ֔ה
וְאֶל־טוּבוֹ֖ בְּאַחֲרִ֥ית הַיָּמִֽים׃

שִׁמְע֥וּ דְבַר־יְהוָ֖ה בְּנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל כִּי־רִ֤יב לַֽיהוָה֙ עִם־יֹשְׁבֵ֣י
הָאָ֔רֶץ כִּ֣י אֵ֤ין אֱמֶת֙ וְאֵ֣ין חֶ֔סֶד וְאֵ֥ין
דַּ֖עַת אֱלֹהִ֥ים בָּאָֽרֶץ׃ אָלֹ֣ה וְכַחֵ֔שׁ
וְרָצֹ֥חַ וְגָנֹ֖ב וְנָאֹ֑ף פָּרָ֣צוּ וְדָמִ֔ים
בְּדָמִ֖ים נָגָֽעוּ׃ עַל־כֵּ֥ן תֶּאֱבַ֖ל הָאָ֑רֶץ
וְאֻמְלַ֣ל כָּל־יוֹשֵׁ֗ב בַּֽחַיַּת֙ הַשָּׂדֶ֔ה
וּבְע֥וֹף הַשָּׁמַ֖יִם וְגַם־דְּגֵ֥י הַיָּ֖ם יֵאָסֵֽפוּ׃
אַךְ־אִ֥ישׁ אַל־יָרֵ֖ב וְאַל־יוֹכַ֣ח אִ֑ישׁ
וְעַמְּךָ֖ כְּמָרִיבֵ֥י כֹהֵֽן׃ וְכָשַׁלְתָּ֤ הַיּוֹם֙
וְכָשַׁל־גַּם־נָבִ֣יא עִמָּ֔ךְ לָ֖יְלָה וְדָמִ֥יתִי
אִמֵּֽךְ׃ נִדְמ֥וּ עַמִּ֖י מִבְּלִ֣י דָ֑עַת כִּי
אַתָּ֤ה דַּ֙עַת֙ מָאַ֔סְתָּ וְאֶמְאָסְךָ֖
כַּהֵ֣ן לִ֑י וְתִשְׁכַּ֤ח תּוֹרַת֙ אֱלֹהֶ֔יךָ
אֶשְׁכַּ֥ח בָּנֶ֖יךָ גַּם־אָ֥נִי כָּרֶ֖גֶם כֹּהֲנֵ֥ךְ
לִ֛י כְּרָבָ֖ם כֵּ֣ן חָטְא֑וּ כְּבוֹדָ֖ם בְּקָלוֹן֙ אָמִֽירוּ׃ חַטַּ֣את
עַמִּ֔י יֹאכֵ֖לוּ וְאֶל־עֲוֹנָ֥ם יִשְׂא֖וּ נַפְשָֽׁם׃
וְהָיָ֥ה כָעָ֖ם כַּכֹּהֵ֑ן וּפָקַדְתִּ֤י עָלָיו

Cap.iij.

Cap.iiij.

ii

Prima.heb. Tet.heb.Osee.v. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

דרכיו ומעלליו אשיבלו ואכלו עלל שוב
ולא ישבעו הזנו ולא יפרצו כי שבע זנה
את יהוה עזבו לשמר זנות יין פרץ
ותירוש יקח לב עמי בעצו ישאל ירש לחת
ומקלו יגיד לו כי רוח זנונים שאל נגד
התעה ויזנו מתחת אלהיהם על תעה
ראשי ההרים יזבחו ועל הגבעות זבח
יקטרו תחת אלון ולבנה ואלה כי טוב צלה על כן תזנינה בנתיכם צל זנה
וכלותיכם תנאפנה לא אפקוד על כלל נאף
בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם עם הזנות
יפרדו ועם הקדשות יזבחו ועם פרד זבח
לא יבין ילבט ואם זנה אתה בין לוט
ישראל אל יאשם יהודה ואל תבאו הגלגל ואל תעלו בית בוא עלה
און ואל תשבעו חי יהוה כי כפרה שבע
סררה סרר ישראל עתה ירעם ירעה
יהוה ככבש ברחב חבור עצבים רחב חבר
אפרים חבר לו כר סבאם חזנה נתן סוד
זנה יהב
הזנו אהבו הבו קלון מגניה׃ קלה גנן
צרר רוח אתה בכנפיה ויבשו גוש
ממזבחותם׃ שמעו זאת
Cap.v.
הכהנים והקשיבו בית ישראל קשב
ובית המלך האזינו כי לכם אזן
כי פח הייתם למצפה משפט פוח
ורשת פרושה על תבור׃ ושחטה היה צפה
שטים העמיקו ואני מוסר לכלם׃ פרש שטה
אני ידעתי אפרים וישראל לא עמק יטר
נטמא ישראל עתה הזנית אפרים כחד
נטמא ישראל לא יתנו מעלליהם עלל
לשוב אל אלהיהם כי רוח זנונים בקרבם
ואת יהוה לא ידעו׃ ועונה
נאון ישראל בפניו וישראל ואפרים נאה
יכשלו בעונם כשל גם יהודה כשל
עמם׃ בצאנם ובבקרם ילכו לבקש

vias eius & cogitationes eius reddā ei. Et comedent & nō saturabūtur. fornicati sunt & nō cessauerūt: qm dñm dereliq̄runt in non custodiēdo. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. Populus meus in ligno suo interrogauit & bacu lus eius annunciauit ei. Spūs eni fornicationū decepit eos: & fornicati sunt a deo suo. Sup capi ta montiū sacrificabant: & sup colles accendebāt thymiama subt q̄rcū & popl'm & terebinthū qa bona erat vmbra eius. Ideo fornicabūtur filie vē: & sponse vē adultere erūt. Nō visitabo sup filias vās cū fuerint fornicate: & sup spōsas vās cū adulterauerint: qm ipsi cū meretricibus cōuersabātur: & cū effeminatis sacrificabāt. Et populus nō intelligens vapulabit. Si fornicaris tu israel: nō delinquat saltē iuda. Et nolite īgredi in galgala & nō ascenderis in bethauē neq; iuraueritis: viuit dñs. Q̄m sicut vacca lasciuiēs declinauit israel. Nunc pascet eos dñs q̄si agnū in latitudine. Particeps idolorū efraim: dimitte eū. Separatū est cōuiuiū eorū fornicatio fornicati sunt: dilexerūt afferre ignominiā protectores ei. Liganit eū spūs in alis suis: & cōfundētur a sacrificiis suis. Audite hoc sacerdotes: & attendite domus israel: & dom regis auscultate: quia vobis iudiciū. Q̄m laqueus facti estis speculatiom: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in pfundū: et ego eruditor oīm eorū. Ego scio effraim: & israel nō est absc̄ditus a me. Quia nūc fornicatus ē effraim: cōtaminat est israel. Non dabūt cogitationes suas vt reuertantur ad deū suū: qa spīritus fornicationū in medio eorū: & dñm nō cognouerūt. Et rñdebit arrogātia israel in facie ei? & israel & effraim ruēt in iniqtate sua. Ruet etiā iudas cum eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum

vias eius. τ cogitatiōes illius reddam ei.
ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβούλια αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ.
τ comedēt τ non implebunt. fornicati sūt τ nō
καὶ φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐμὴ
diligent: qz dñm dereliq̄rūt vt nō custodirēt.
κατευθυνῶσιν, διότι γυναῖκον κατέλιπον τοῦ μὴ φυλάξαι.
fornicatiōes τ vinū τ ebrietatē suscepit cor ppli mei.
πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐξέλαβε καρδία λαοῦ μου.
in symbolis cor interrogabāt: τ in virgis suis ānūciabāt
ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ
bant ei. spū fornicatiōis seducti sunt: τ fornicati
γελλον αὐτῷ. πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐπόρ
cati sunt a deo suo. sup vertices mōtiū
νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων
sacrificabāt. τ sup colles īmolabāt subter querc
ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
τ pplīm τ arboꝛē vmbrosam: qz bonū umbraculū.
καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη.
pptерea fornicabunt filie vre. τ sponsꝛe
διὰτοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑ
stre mechabunt. τ non visitabo sup filias
μῶν μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέ
vras cum fornicate fuerit: τ sup sponsas
ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας
vras cū adulterauerit: qm ipe cum mere
ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ
tricib' cōmiscebant. τ cū initiatis īmolabāt.
νῶν συναπεφύροντο. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον.
τ ppls nō intelligēs adherebat cū meretrice. tu ut
καὶ ὁ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. σὺ δὲ
israel ne ignores: τ iuda ne igrediamini in galgala: τ
Ισραηλ μὴ ἀγνόει, καὶ Ιουδα μὴ εἰσπορεύου εἰς γαλγαλα, καὶ
ne ascendatis in domū iduam: τ ne iuretis viuit dñs.
μὴ ἀναβαίνετε εἰς τὸν οἶκον ὧν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος.
qm sic vacca aslle petulca insaniuit israel. nūc
ὅτι ὡς δάμαλις παροξυνθεῖσα παροξύνθη Ισραηλ. νῦν
pascet eos dñs sicut agnū in spacioso. particeps idolor
νεμεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων
ephraī: posuit sibi scandala: τ amauit chananeos:
Εφραιμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἠρέτισεν Χαναναίους,
fornicātes fornicati sunt τ dilexerūt ignominiā cr fre
πορευόντες ἐξεπόρευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυγ
mitu cor. turbo spūs in es in alis eius
ματος αὐτῶν. συσροφὴ πνεύματος συλίει ἐν πτέρυξιν αὐτῆς
τ cōfundentur ex altaribus suis.
καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.5.
Audite hec sacdotes. τ attendite dom ifrl: τ
Ἀκούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς. καὶ πρόσχετε οἶκος Ισ καὶ
dom regis auribꝰ pcipite: qz ad vos est iudiciū.
οἶκος βασιλέως ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστιν τὸ κρῖμα
speculatiōi nāq; laqueꝰ facti estis. τ sicut rete expansus
τῇ σκοπιᾷ ὅτι παγὶς ἐγένησθε. καὶ ὡς δίκτυον ἐκπεταμέ
sup thabor q rapiūt venatiōes: timuerūt. ego
νον ἐπὶ τὸ Ταβώρ οἱ ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατέσπηξαν. ἐγὼ
ait eruditor vr. ego cognoui ephraī: τ israel nō
δὲ παιδευτὴς ὑμῶν. ἐγὼ ἔγνων τὸν Ἐφραίμ, καὶ Ισραὴλ οὐκ
recessit a me: qz nūc fornicatus est ephraīm: τ
ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, διότι νῦν ἐξεπόρνευσεν Ἐφραίμ, καὶ
inquinat' est israel: τ nō dederūt cogitatiōes suas: vt reu
ἐμιάνθη Ισραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβούλια αὐτῶν, τοῦ ἐπι
tertāt ad deū suū: qz spūs fornicatiōis est in me
στρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ
dio eor: at dñm nō cognouerūt. τ humiliabit
σῳ αὐτῶν, τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν. καὶ ταπεινωθή
tur iniuria israēl in facie eius. τ israēl τ ephraī
σεται ἡ ὕβρις τοῦ Ισραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ Ισραὴλ καὶ Ἐφραὶμ
infirmabunt in iniqtatib' suis: τ infirmabit τ
ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀσθενήσει καὶ
iudas cū eis. cū ouibus τ vitulis ibunt
Ιούδας μετ' αὐτῶν. μετὰ προβάτων καὶ μόχων πορεύ
vt q̄rant
σονται ζητῆσαι τὸν ooooooooooooooooooooooooo

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.

dñs: ⁊ nō inuenīet eū declinauit .n. ab illis: qz κύριον, καὶ οὐ μὴ εὑρωσιν αὐτὸν ἐκκέκλικεν γὰρ ἐξ αὐτῶν, ὅτι

dñm dereliquerūt: ⁊ filii alieni nati

τὸν κύριον ἐγκατέλιπον, καὶ τέκνα ἀλλότρια ἐγενήθη-

sūt. nūc deuorabit eos rubigo ⁊ cleros eo

σαν· νῦν φάγεται αὐτοὺς ἡ ἐρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐ-

rū clangite tuba sup colles: sona-

τῶν· σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἀχήσα-

te sup excelſis: pdicate in domo iſrāl ītā mēte eccidit

τε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὧν ἐξέπ-

C bentamin. ephraim in dēſolatione fact⁹ eſt in die⁹ cōre

πτωκεν. ἐφραὶμ εἰς ἀφανισμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγ-

ptōis: i tribub⁹ iſrael oſtēdi fidelia: facti ſūt pn

χου, ἐν ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ ἔδειξα πίστιν, ἐγένοντο οἱ ἄρ-

cipes iuda: q̄ſi tranſferētes fīnes: ſup eos effundā

χοντες Ἰούδα, ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ

ſīc aquā ipetū meū. oppreſſit ephraī

ὡς ὕδωρ τὸν θυμόν μου. κατεδυνάστευσεν ἐφραὶμ τὸν

aduerſariū ſuū: ⁊ conculcauit iudiciū: qz cepit

ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν κρῖμα, ὅτι ἤρξατο

abire poſt vana: ⁊ ego q̄ſi cōtūrbatio

πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ

ephraī: ⁊ q̄ſi ſtimulus domui iuda. ⁊ vidit

D τῷ ἐφραίμ, καὶ ὡς κέντρον τῷ οἴκῳ Ἰούδα· καὶ εἶδεν

ephraim infirmitatē ſuā: ⁊ iudas dolorē ſuū: ⁊

ἐφραὶμ τὴν νόσον αὐτοῦ, καὶ Ἰούδας τὴν ὀδύνην αὐτ-, καὶ

abiit ephraī ad aſſyrios. ⁊ miſit lega-

ἐπορεύθη ἐφραὶμ πρὸς Ἀσσυρίους· καὶ ἀπέστειλεν πρέσ-

tos ad regē iarib: ⁊ ipe nō potuit libe-

βεις πρὸς βασιλέα ἰαρείμ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδυνάσθη διά-

rare vos: ⁊ nec ceſſare faciet a vobis dolorē: qz

σῶσαι ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνην, ὅτι

ego q̄ſi pārhēra ephraī: ⁊ q̄ſi leo domui iuda. ⁊

ἐγὼ ὡς πάνθηρ τῷ ἐφραὶμ, καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ Ἰούδα· καὶ

ego rapiam ⁊ vadam: ⁊ tollam: ⁊ nō erit q̄ſ

ἐγὼ ἁρπάσομαι καὶ πορεύσομαι, καὶ λήμψομαι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ

eruat. tbo ⁊ reuertar in locum meū:

ἐξαιρούμενος· πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου,

donec diſpereant ⁊ q̄rant faciem m[illegible].

ἕως οὗ ἀφανισθήσονται καὶ ζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου·

Ca.6. IN tribulatione ſua manicabūt ad me dicentes:

A Εν τῇ θλίψει αὐτῶν ὀρθριοῦσιν πρός με λέγοντες,

eamus ⁊ reuertamur ad dñm deū nr̄m: qz

πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι

ipe raput ⁊ ſanabit nos: pcutiet ⁊ turbabit

αὐτὸς ἥρπασεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ μετώσει

nos ⁊ ſanos faciet nos poſt duos dies: in die

ἡμᾶς καὶ ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

tertia reſurgemus ⁊ viuem⁹ coꝝ eo.

τρίτῃ ἀναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ·

B ⁊ ſciemus ⁊ pſeq̄mur vt cognoſcam⁹ dñm:

καὶ γνωσόμεθα καὶ διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον,

q̄ſi mane parū inuenient⁹ eſt. ⁊ veniet q̄ſi pluuia no

ὡς ὄρθρου ἑτοίμως εὑρήσωμεν αὐτόν· καὶ ἥξει ὡς ὑετὸς ἡ

bis tp̄anea ⁊ ſerotina terre. q̄d tibi faciam ephraim:

μὴ πρώϊμος καὶ ὄψιμος τῇ γῇ· τί σοι ποιήσω ἐφραίμ;

q̄d tibi faciā iuda: at mia vra q̄ſi nubes matuti

τί σοι ποιήσω Ἰούδα; τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊ-

na ⁊ q̄ſi ros matutin⁹ ptrāſiens. ꝓpterea ſuccidi

νὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ πορευομένη· διὰ τοῦτο ἀπεθέρι-

C vfos ꝓphetas: occidi eos in verbo o-

σα ὑμῶν τοὺς προφήτας, ἀπέκτεινα αὐτοὺς ἐν ῥήματι στό-

ris mei. ⁊ iudicia tua q̄ſi lux egrediet: qz

ματός μου· καὶ τὸ κρίμά σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, διότι

mias volo ⁊ nō ſacrificiū. ⁊ ſcientiam dei magis q̄ holo

ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ μᾶλλον ἢ ὁλο-

cauſta. ipi aūt ſunt ſic hō ꝓuaricans teſta-

καυτώματα· αὐτοὶ δὲ ἔξεισιν ὡς ἄνθρωπος παραβαίνων διαθή-

mētū. ibi cōtēpſerūt me. galaad ciuitas q̄ operaū

κην· ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου. γαλαὰδ πόλις ἐργαζομένη

D vana cōturbans aquā. ⁊ fortitudo tua viri

μάταια ταράσσουσα ὕδωρ· καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς ὡσ

Trāſla.B.Hie.

dominum: & nō inuenīet: Ablatus eſt ab eis.

In dño preuaricati ſunt: qa filios alienos genuerūt. Nunc deuorabit eos

menſis cū partibus ſuis.

Clangite buccina in gabaa tuba in rama. ooooo

Vulate in berhauē: poſt tergum tuum beniamin.

Effraim in deſolatione

erit. In die correptiōis

in tribus iſrael oſtendi fidem. Facti ſunt

principes iuda quaſi affu

mētes terminū: ſup eos

effundā quaſi aquā iram

meā.' Calūniā patiens eſt

effraim fractus iudicio:

quoniam cepit ooooooo

abire poſt ſordes.' Et

ego quaſi tinea effraim:

& quaſi putredo domui

iuda.' Et vidit effraim oo

languorē ſuū: & iudas

vinculum ſuum.' Et abiit

effraim ad aſſur: & miſit

ad regem

vltorem: & ipſe non po

terit ſanare vos: ooooooo

nec ſoluere poterit a vo

bis vinculū. Quoniā ego

quaſi leena effraim: et

quaſi catulus leonis domus iuda.' Ego ego capiam & vadam: ooooooo

tollā: & nō eſt qui eruat.

Vadens reuertar oooooo

ad locum meum: donec

deficiatis oooooooooooo

& q̄ratis facie meā. 6.

IN tribulatione ſua oo

mane conſurgent ad

me. Venite & reuertamur ad dñm: qa ipſe cepit & ſanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos poſt duos dies:

die tertia ſuſcitabit nos:

& viuem⁹ in cōſpectu ei⁹:

ſciemus ſeq̄murq; vt cognoſcam⁹ dñm. Quaſi diluculū parat⁹ eſt egreſſus eius: & veniet q̄ſi imber nobis tēporaneus & ſerotin⁹ terre. Quid facia tibi effraim: qd facia tibi iuda! Miſericordia vra q̄ſi nubes matutina: & q̄ſi ros mane ptrāſiēs. Propter hoc dolaui in pphetis: & occidi eos in verbis oris mei & iudicia tua q̄ſi lux egredietur. Quia miam volui & nō ſacrificiū: & ſcientiā dei plus q̄ holocauſtū. Ipſi aūt ſicut adā trāgreſſi ſunt pactū: ibi preuaricati ſunt in me. Galaad ciuitas operātiū idolū ſupplātata ſanguine: & quaſi fauces viroꝝ

Tex.he.Oſee.vj. Prima.heb

אֶת יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ חָלַץ מֵהֶם׃
בַּיהוָה בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ
עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ אֶת חֶלְקֵיהֶם׃
תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגִּבְעָה חֲצֹצְרָה בָּרָמָה
הָרִיעוּ בֵּית אָוֶן אַחֲרֶיךָ בִּנְיָמִן׃
אֶפְרַיִם לְשַׁמָּה תִּהְיֶה בְּיוֹם תּוֹכָחָה
בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדַעְתִּי נֶאֱמָנָה׃ הָיוּ
שָׂרֵי יְהוּדָה כְּמַסִּיגֵי גְבוּל עֲלֵיהֶם
אֶשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם עֶבְרָתִי׃ עָשׁוּק
אֶפְרַיִם רְצוּץ מִשְׁפָּט כִּי הוֹאִיל
הָלַךְ אַחֲרֵי צָו׃ וַאֲנִי כָּעָשׁ לְאֶפְרַיִם
וּכְרָקָב לְבֵית יְהוּדָה׃ וַיַּרְא אֶפְרַיִם
אֶת חָלְיוֹ וִיהוּדָה אֶת מְזֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
אֶפְרַיִם אֶל אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל מֶלֶךְ
יָרֵב וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפֹּא לָכֶם
וְלֹא יִגֶהּ מִכֶּם מַזּוֹר׃ כִּי אָנֹכִי
כְּשַׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכִכְפִיר לְבֵית
יְהוּדָה אֲנִי אֲנִי אֶטְרֹף וְאֵלֵךְ
אֶשָּׂא וְאֵין מַצִּיל׃ אֵלֵךְ אָשׁוּבָה
אֶל מְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר יֶאְשְׁמוּ
וּבְקַשׁוּ פָנָי בַּצַּר לָהֶם

Cap.vi.

יְשַׁחֲרֻנְנִי׃ לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְהוָה
כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וְיַחְבְּשֵׁנוּ׃
יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו׃ וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה
לָדַעַת אֶת יְהוָה כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ
וְיָבוֹא כַגֶּשֶׁם לָנוּ כְּמַלְקוֹשׁ יוֹרֶה
אָרְצֵךְ׃ מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ אֶפְרַיִם מָה
אֶעֱשֶׂה לָךְ יְהוּדָה וַחַסְדְּכֶם כַּעֲנַן
בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ׃ עַל כֵּן
חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים הָרַגְתִּים בְּאִמְרֵי
פִי וּמִשְׁפָּטֶיךָ אוֹר יֵצֵא׃ כִּי חֶסֶד
חָפַצְתִּי וְלֹא זֶבַח וְדַעַת אֱלֹהִים
מֵעֹלוֹת׃ וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית
שָׁם בָּגְדוּ בִי׃ גִּלְעָד קִרְיַת פֹּעֲלֵי
אָוֶן עֲקֻבָּה מִדָּם׃ וּכְחַכֵּי אִישׁ

Pñtiua.heb. Tex.heb.Osee.vij. Trãsla.B.Hie. Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

וְגְדוּדִים חָבֵר כֹּהֲנִים דֶּרֶךְ יִרְצְחוּ
שְׁכֶמָה כִּי זִמָּה עָשׂוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה שָׁם זְנוּת
לְאֶפְרַיִם נִטְמָא יִשְׂרָאֵל נִפְגַּם יְהוּדָה
גַּם אַתָּה קָצִיר שָׁת לָךְ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי
Cap. vij.
כְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֲוֹן
אֶפְרַיִם וְרָעוֹת שֹׁמְרוֹן כִּי פָעֲלוּ שֶׁקֶר
וְגַנָּב יָבֹא פָּשַׁט גְּדוּד בַּחוּץ וּבַל
וְלֹא יֹאמְרוּ בְּלִבָּם כָּל רָעָתָם זָכַרְתִּי
עַתָּה סְבָבוּם מַעֲלִילֵיהֶם נֶגֶד פָּנַי
הָיוּ בָּרָעָתָם יְשַׂמְּחוּ מֶלֶךְ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם
שָׂרִים כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר
בּוֹעֲרָה מֵאֹפֶה יִשְׁבּוֹת מֵעִיר
מִלּוּשׁ בָּצַק עַד חֻמְצָתוֹ יוֹם מַלְכֵּנוּ
הֵחֱלוּ שָׂרִים חֲמַת יַיִן מָשַׁךְ יָדוֹ
אֶת לוֹצְצִים כִּי קָרְבוּ כַּתַּנּוּר לִבָּם
כָּאֲרָבָם כָּל הַלֵּילָה יָשֵׁן אֶפְרַיִם
בֹּקֶר הוּא בָּעֵר כְּאֵשׁ לֶהָבָה כָּלָּם
יָחַמּוּ כַּתַּנּוּר וְאָכְלוּ אֶת שֹׁפְטֵיהֶם
כָּל מַלְכֵיהֶם נָפָלוּ אֵין קֹרֵא בָהֶם
אֶלְיו אֶפְרַיִם בָּעַמִּים הוּא יִתְבּוֹלָל
אֶפְרַיִם הָיָה עוּגָה בְּלִי הֲפוּכָה
אָכְלוּ זָרִים כֹּחוֹ וְהוּא לֹא יָדָע גַּם
שֵׂיבָה זָרְקָה בּוֹ וְהוּא לֹא יָדָע
וְעָנָה גְאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְלֹא
שָׁבוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא
בְּכָל זֹאת וַיְהִי אֶפְרַיִם
כְּיוֹנָה פוֹתָה אֵין לֵב מִצְרַיִם קָרָאוּ
אַשּׁוּר הָלָכוּ כַּאֲשֶׁר יִלְכוּ אֶפְרוֹשׁ
עֲלֵיהֶם רִשְׁתִּי בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם
אוֹרִידֵם כְּאִסְרִם מְשֻׁמַּע לַעֲדָתָם
אוֹי לָהֶם כִּי נָדְדוּ מִמֶּנִּי שֹׁד
לָהֶם כִּי פָשְׁעוּ בִי וְאָנֹכִי אֶפְדֵּם
וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים וְלֹא
יְזָעֲקוּ אֵלַי בְּלִבָּם כִּי יְיַלִּילוּ
עַל מִשְׁכְּבוֹתָם עַל דָּגָן וְתִירוֹשׁ

latronũ participes facerdotũ in via interficientiũ pergentes de sychen: qa scelopati sũt. In domo israel vidi horrendũ: ibi fornicationes ∞∞∞∞∞∞∞ effraim: cõtaminat est israel. Sed & iuda pone messem tibi: cũ quertero captiuitatẽ ppli mei. 7. Qvm sanare vellem israel: reuelata est ∞ iniqtas effraim: & malicia samarie: qa opati sũt mẽdaciũ. Et fur ingressus est spolias latrũculus foris. Et ne forte dicant in cordib suis oẽm malicia eorũ me recordatũ. Nunc circũdederũt eos aduertiões sue coram facie mea facte sunt. 8 In malicia sua letificauerunt regẽ: & in mẽdaciis suis principes. 9 Oẽs adulterãtes qsi cliban succẽsus a coquẽte. Quieuit panis lulũ cuitas a cõmixtione fermẽti: donec fermẽtaretur totũ. 10 Dies regis nostri: ceperũt principes furere a vino. 11 Extendit manũ suã cũ illusoribꝰ: qa applicauerũt qsi cliban cor suũ cũ insidiaretur eis. 12 Tota nocte dormiuit coquẽs eos: mane ipse succẽsus quasi ignis flãme. 13 Oẽs calefacti sũt qsi cliban & deuorauerũt iudices suos. 14 Oẽs reges eorũ ceciderũt: nõ est q clamet in eis ad me. 15 Effraim in pplis ipse cõmiscebatur. 16 Effraim factꝰ est subcinericiꝰ panis: q nõ reuersatur. 17 Comederũt alieni robur eius: & ipse nescíuit. Sed & cani effusi sunt in eo: & ipse ignorauit. 18 Et hũliabitur superbia israel in facie eiꝰ. 19 Nec reuersi sunt ad dñm deũ suũ: & non qsierũt eũ in oib his. 20 Et factꝰ est effraim qsi colũba seducta nõ habẽs cor. 21 Egyptũ inuocabãt: ad assyrios abierũt. 22 Et cũ pfecti fuerit: expãdã sup eos rete meũ: & qsi volucrẽ celi detrahã eos. 23 Cedã eos fm auditionẽ cetus eoꝝ. 24 Ve eis: qm recesserũt a me. 25 Vastabũtur: qa preuaricati sunt in me. Ego redemi eos: & ipsi locuti sunt cõtra me mẽdacia. 26 Et non clamauerũt ad me in corde suo sed vlulabant ∞∞ in cubilibus suis. Super triticum & vinum ∞∞∞

πειρᾶτου. ἐκρυψαν ἱερεῖς ὁδόν, ἐφόνευσαν σίκιμα, ὅτι ἀνομίαν ἐποίησαν ἐν τῷ οἴκῳ ἰσραηλ. ἴδον φρικώδη ἐκεῖ πορνείαν ἐφραίμ, ἐμιάνθη ἰσραὴλ καὶ ἰούδας, ἄρχουσιν τρυγᾶν σεαυτῷ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου.

Ca.7.

ΟΤαν ἰαμαρὲ ἐγὼ ἰσραήλ, καὶ ἀπεκαλύφθη ἁμαρτίας ἐφραίμ, καὶ πονηρίαι σαμαρείας, ὅτι ἐποίησαν κρίμα, καὶ εἰσῆλθεν κλέπτης, ἐκδιδύσκων λῃστὴς ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ· ὅπως συνάδωσιν ὡς ἄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθη· νῦν ἐκύκλωσεν αὐτοὺς ἐνώπιον προσώπου μου ἐγένοντο, ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν εὐφράναν βασιλέα, καὶ ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν ἄρχοντας· πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος καυσούμενος εἰς πέψιν ἐπὶ τῆς καυσήρης φλογός· ἀπὸ φυρά-σεως ζύμης ἕως τοῦ ζυμωθῆναι ὅλον· ἡμέραι τῶν βασιλέων ἡμῶν· ἠρξαντο ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου· ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ μετὰ λοιμῶν, διότι ἀνεκαύθησαν ὡς κλίβανος αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐν τῷ κατακοιτίζεσθαι αὐτούς ὅλην τὴν νύκτα. ὕπνου ἐφραὶμ ἐνεπλήσθη. πρωὶ ἐκαύθησαν ὡς πυρὸς φλογῆς πάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβανος. καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς αὐτῶν, πάντες οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἔπεσον, καὶ οὐκ ἔστι ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρός με ἐφραὶμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συναναμίγνυτο ἐφραίμ· ἐγένετο ἐφραὶμ ἐγκρυφίας οὐ μετασρεφόμενος· καὶ ἔφαγον ἀλλότριοι ἰσχὺν αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω, καὶ πολιαὶ ἐπανθοῦσιν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω· καὶ ταπεινωθήσεται ὕβρις τοῦ ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν ἐν πᾶσι τούτοις· καὶ ἦν ἐφραὶμ ὡς περιστερὰ ἄνους οὐκ ἔχουσα καρδίαν. αἰγυπτίους ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς ἀσσυρίους ἐπορεύθησαν· καθὼς ἂν πορευθῶσιν, περιβαλῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸ δίκτυόν μου, ὡς πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταξῶ αὐτούς· παιδεύσω αὐτοὺς ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν· οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ· ἐλεεινοὶ εἰσιν ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ· ἐγὼ ἐλυτρωσάμην αὐτούς αὐτοὶ δὲ ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ· καὶ οὐκ ἐβόησαν πρός με ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν· ἐπὶ σίτῳ

Trāſ.gre.lex.cū inter.lati.

cōcidebant eruditi ſunt in me. cōfortaui
κατετέμνοντο ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia eoꝝ: ⁊ ꝯ me cogitauerūt mala: cōuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά, ἐπε=
ſi ſunt in vanū: facti ſūt q̄ſi arcus extentus. ca=
στράφησαν εἰς τὸ κενόν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον. ce=
dent in gladio pncipes eoꝝ ppt̄ imperitiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
linguę eoꝝ. iſta ſubſannatio eoꝝ in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν. οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου.
Ca.8. IN ſuum eoꝝ q̄ſi tra: q̄ſi aqla ſup domū domi
A Εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ; ὡς ἀετὸς ἐπὶ οἶκον κυρί=
ni: p eo q̄ trāſgreſſi ſunt teſtamētū meū ⁊ ꝯ legem
ου, ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meā ipſe egeſt. me clamabunt de⁹ cognouim⁹ te: q̄ ſi=
μου ἀνεβήσαμεν. ἐμὲ κεκράξονται ὁ θεὸς ἐγνώκαμέν σε, ὅτι ἰσ
rael ꝓiecit bona. iimicū pſequuti ſunt. ſemetipſo
ραὴλ ἀπεῤῥίφατο ἀγαθά. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. ἑαυτοῖς
regnauerūt ⁊ nō p me pncipes extiterūt ⁊ nō idcirco eſt mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἤρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι
argentū ſuū ⁊ aurum ſuū fecerūt ſibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυ=
idola: vt diſpereant. proiicę vi
τοῖς εἰδώλοις, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν. ἀπόῤῥιψαι τὸν μό
B tulli tuū ſamaria: cōcitat⁹ eſt furor me⁹ in eos.
σχον σου σαμάρεια, ὡῤῥάγη ὁ θυμός μου εἰς αὐτούς.
vſq̄ quo non poterūt emūdari. in iſrael: ⁊
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ ἰσραήλ; καὶ
hoc artifex fecit ⁊ nō de⁹ eſt. q̄ ſeducens
ἀπὸ τέκτων ποίησεν καὶ οὐ θεὸς ἐστιν. διότι πλανῶν
erat vitul⁹ tu⁹ ſamaria: q̄ corrupta vēto ſeminaueſt: ⁊
ἦν ὁ μόσχος σου σαμάρεια, ὅτι ἀνεμόφθορα ἔσπειραν, καὶ
ſuuerſio eoꝝ ſuſcipiet eā. manipul⁹ nō hūs
καταστροφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. δράγμα οὐκ ἔχον
C vires vt faciat farinā: ſi ⁊ fecerit alieni come
ἰσχὺν ποιῆσαι ἄλευρα, ἐὰν καὶ ποιήσῃ ἀλλότριοι κατα
dent eā. abſorpt⁹ ē iſrael: nūc facti ſūt in
φάγονται αὐτά. κατεπόθη ἰσραήλ, νῦν ἐγένοντο ἐν τοῖς
gēt⁹ q̄ſi vas inutile. q̄ ipſi aſcenderūt ad aſſy
ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον. ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς ἀσσυ
rios, germinauit p ſemetipſo ephraī: munera dilexit: ꝓpte
ρίους. ἀνέθαλεν καθ' ἑαυτὸν ἐφραίμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea tradentur gēti⁹. nūc ſuſcipiam e:
τοῦτο παραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν. νῦν εἰσδέξομαι αὐ=
os. ⁊ deſcent pax vt vngāt regem ⁊
τούς. καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
D ꝓncipem: q̄ multiplicauit ephraī altaria in pec=
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήθυνεν ἐφραὶμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ
cata ⁊ facta ſūt ei altaria delicta. ſcri
τίας καὶ ἐγένοντο αὐτῷ θυσιαστήρια ἐπ' ἁμαρτίᾳ. γρά=
bā eius multitudinē: ligitima eius in aliena reputa
φω αὐτοῦ πλῆθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί
ta ſunt altaria dilecta: q̄ ſi immolauerit ho
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἠγαπημένα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ
ſtias: ⁊ cōederit carnes: dūs nō ſuſcipiet eas.
σίαν, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά.
nūc recordabit iniquitatis eoꝝ: ⁊ vlciſcet ꝓcta
τὴν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί
eoꝝ ſpī in egyptū cōuerſi ſunt. in aſſyrijs imū
ας αὐτῶν. αὐτοὶ εἰς Αἴγυπτον ἐπέστρεψαν. ἐν Ἀσσυρίοις ἀκά
da cōdent. obliu⁹ eſt iſrael ei⁹q̄ fecit il=
θαρτα φάγονται. ἀπελάθετο ἰσραὴλ τὸν ποιήσαντα αὐ=
li: ⁊ edificauerūt delubra. ⁊ iudas multiplicauit ci=
τόν, καὶ ᾠκοδόμησαν τεμένη. καὶ ἰούδας ἐπλήθυνεν πό=
bes muratas. ⁊ mittam ignē in ciui
λεις τετειχισμένας. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πό
tates eius ⁊ deuorabit fūdamēta illius.
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ca.9.
A Μὴ χαῖρε Ἰηλ μηδὲ εὐφραίνου καθὼς οἱ λαοί. ὅτι ἐπό
Nē gaudeas iſrl neq; leteris ſicut ppli. q̄ for=
nicat⁹ es a deo tuo: dilexiſti munera ſup oēm
ρευσας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάπησας δόματα ἐπὶ πάσαν

Trāſla.B.Hie.

ruminabāt & receſſerūt a me. Et ego erudiui eos
et cōfortaui brachia eoꝝ:
& in me cogitauerūt mala:
litiā: reuerſi ſunt vt eſſent
abſq; iugo: facti ſūt q̄ſi
arcus doloſus. Cadēt in
gladio pncipes eorū a fu
rore ligue ſue. iſta ſubſā
natio eoꝝ in tra egypti. 8
IN gutture tuo ſit tu=
ba q̄ſi aqla ſup domū
dñi: p eo q̄ tranſgreſſi
ſunt fedus meū: & legē
meā puaricati ſunt. Me
uocabūt deus me⁹ & co
gnouimus te iſrael. Pro
iecit iſrl bonū: inimicus
perſequetur eū. Ipſi re
gnauerunt & nō ex me:
principes extiterūt & nō
cognoui. Aurū ſuū &
argentū ſuū fecerūt ſibi
idola: vt iterirēt. Pro
iect⁹ eſt vitulus tu⁹ ſama
ria. Iratus eſt furor me⁹
in eis. Vſq; quo nō po=
terūt emūdari: quia ex
iſrael: & ipſe eſt. Artifex
fecit illū: & nō eſt deus:
quoniā in aranearum te
las erit vitulus ſamarie:
qa ventū ſeminabūt &
turbinē metēt. Culmus
ſtans nō eſt in eo germē:
nō faciet farinā. Qd & ſi
fecerit: aliени comedent
eas: deuoratus eſt iſrael.
Nunc factus eſt in natio
nibus q̄ſi vas immundū:
quia ipſi aſcenderūt ad
aſſur. Onager ſolitariꝰ
ſibi effraim. Munera de
derūt amatoribꝰ ſuis: ſed
& cū mercede cōduxerūt
nationes. Nūc cōgrega
bo eos et quieſcēt paulis
per ab onere regis & pri
cipū. Quia multiplicauit
effraim altaria ad peccā
dū: facte ſūt ei are i deli
ctū. Scribā ei multiplices
leges meas: q̄ velut aliene
cōputate ſunt. Hoſtias
offerēt: immolabūt, car
nes & comedent: & dñs
nō ſuſcipiet eas. Nūc re
cordabitur iniqtatis eoꝝ
& viſitabit pctā eoꝝ.
In egyptū cōuertētur.
Et oblitus eſt iſrael factoris
ſui: & edificauit delubra:
& iudas multiplicauit vr
bes munitas.
Et mittā ignē in ciuita
tes eius: & deuorabit eo
des illius. 9.
OLI letari
iſrael: noli exultare
ſicut populi qa fornica=
tus es a deo tuo. Dilexiſti
mercedem ſup omnes

Tex.he.Oſee.viij.it.Patriua.he

יִתְנַדָּרוּ יָסוֹרוּ בִי׃ וַאֲנִי יִסַּרְתִּי
חִזַּקְתִּי זְרוֹעֹתָם וְאֶלַי יְחַשְּׁבוּ רָע׃
יָשׁוּבוּ לֹא עַל הָיוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה
יִפְּלוּ בַחֶרֶב שָׂרֵיהֶם מִזַּעַם לְשׁוֹנָם
זוֹ לַעַג בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
אֶל חִכְּךָ שֹׁפָר כַּנֶּשֶׁר עַל בֵּית
יְהוָה יַעַן עָבְרוּ בְרִיתִי וְעַל תּוֹרָתִי
פָּשָׁעוּ׃ לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ
יִשְׂרָאֵל׃ זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב
יִרְדְּפוּ׃ הֵם הִמְלִיכוּ וְלֹא מֶּנִּי
הֵשִׂירוּ וְלֹא יָדַעְתִּי כַּסְפָּם וּזְהָבָם
עָשׂוּ לָהֶם עֲצַבִּים לְמַעַן יִכָּרֵת׃ זָנַח
עֶגְלֵךְ שֹׁמְרוֹן חָרָה אַפִּי בָּם עַד
מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיוֹן׃ כִּי מִיִּשְׂרָאֵל
וְהוּא חָרַשׁ עָשָׂהוּ וְלֹא אֱלֹהִים
הוּא כִּי שְׁבָבִים יִהְיֶה עֵגֶל שֹׁמְרוֹן׃
כִּי רוּחַ יִזְרָעוּ וְסוּפָתָה יִקְצֹרוּ קָמֶה
אֵין לוֹ צֶמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה קֶמַח אוּלַי
יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ׃ נִבְלַע יִשְׂרָאֵל
עַתָּה הָיוּ בַגּוֹיִם כִּכְלִי אֵין חָפֵץ
בּוֹ כִּי הֵמָּה עָלוּ אַשּׁוּר פֶּרֶא בּוֹדֵד
לוֹ אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים׃ גַּם כִּי
יִתְּנוּ בַגּוֹיִם עַתָּה אֲקַבְּצֵם וַיָּחֵלּוּ
מְּעַט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ שָׂרִים׃ כִּי הִרְבָּה
אֶפְרַיִם מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא הָיוּ לוֹ
מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא אֹתָם׃ אֶכְתָּב לוֹ רִבּוֹ
תוֹרָתִי כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ׃ זִבְחֵי הַבְהֲבַי
יִזְבָּחוּ בָשָׂר וְיֹאכֵלוּ יְהוָה לֹא
רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד
חֲטֹאתָם הֵמָּה מִצְרַיִם יָשׁוּבוּ׃ וַיִּשְׁכַּח
יִשְׂרָאֵל אֶת עֹשֵׂהוּ וַיִּבֶן הֵיכָלוֹת
וִיהוּדָה הִרְבָּה עָרִים בְּצֻרוֹת
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו וְאָכְלָה
אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ אַל תִּשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ
מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל

Pritina.heb. Ter.heb.Osee.ix. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

נרנות דגן ׀ גרן ויקב לא ורעם	רעה	areas tritici. Area & torcular non pascet eos: oo & vinum mentietur eis.	areā tritici area ⁊ torcular nō cognouit eos: ⁊ vinū ἄλω σίτου. ἄλως καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτούς, καὶ ὁ οἶνος mentitū est illis. nō hitauerūt in tra dñi: hitaut e-
ותירוש ימחש בה׃ לא ישבו בארץ	ישב כחש	Non habitabūt in terra domini. Reuersus est ef fraim in egyptum oooooo & in assyrus pollutū comedit. Non libabunt oo	ἐψεύσατο αὐτοῖς· οὐ κατῴκησαν ἐν γῇ τοῦ κυ, κατῴκησεν δὲ phrai in egyptū: ⁊ in assyrus immūda comedent nō
יהוה ׀ ושב אפרים את מצרים	שוב		φραὶμ εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἰς Ἀσσυρίους ἀκάθαρτα φάγονται. οὐκ
ובאשור טמא יאכלו׃ לא יסכו	אכל נסך		libauerūt dño vinū ⁊ nō placuerūt ei ḡlā eius ex
ליהוה יין ולא יערבו לו זבחיהם	ערב	dño vinū & non placebunt ei. Sacrificia eorū	ἐσπείσαντο τῷ κῷ οἶνον καὶ οὐχ ἡδυναν αὐτῷ ὡς ἄρτος πέν
כלחם אונים להם כל אוכליו		quasi panis lugentium. Oēs qui comedent eum	ctus eis. oēs ḡ māducent ea ꝓtaminabūt qz
יטמאו כי לחמם לנפשם לא יבא	טמא בוא	cōtaminabūtur: qz panis eorū aīe ipsorū: non	θους αὐτοῖς· πάντες οἱ ἐσθίοντες αὐτὰ μιανθήσονται διότι
בית יהוה׃ ומה תעשו ליום מועד	עשה יעד	intrabunt in domū dñi. Quid facietis in die	panes aīas cor nō intrabunt in domū
ליום חג יהוה׃ כי הנה הלכו משד	שד	nī in die festiuitatis dñi: Ecce enim ꝓfecti sunt a	ἄρτοι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ
מצרים תקבצם מף תקברם מחמד	קבר חמר קמש	vastitate. Egyptus cōgregabit eos: mēphis sepe-	dñi: dd facietis in die cōuentus: ⁊ in die solēnitatis
לכסף קמוש ירשם חוח	ירש בוא	liet eos. Desiderabile argentū eorū vrtica heredi	κυ, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς
באהליהם׃ באו ימי הפקדה באו	ידש בוא	tabit; lapa in tabernacu-	dñi: ideo ecce ibunt de miseria egy-
ימי השלם ידעו ישראל אויל	יום אול	lis eor. Venerūt dies vi	κυ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορεύσονται ἐκ ταλαιπωρίας Αἰγύ
הנביא משגע איש הרוח על רב	נבא שגע	sitationis: venerūt dies retributionis. Scitote	pti ⁊ suscipiet eos mēphis: ⁊ sepelīet eos mache-
עונך ורבה משטמה׃ צפה אפרים	רבב שטם	Israel stultū ꝓpheta: īn fanū virū spūalem. Pro	λου καὶ ἐκδέξεται αὐτοὺς μεμφίς, καὶ θάψει αὐτοὺς μαχ-
עם אלהי נביא פח יקוש על כל	פוח יקש	pter multitudinē iniqta- tis tuc: & multitudinem	mas. argentū eor interit hereditabit. ⁊ spine
דרכיו משטמה בבית אלהיו׃		amētie. Speculator effra im cū deo meo: ꝓpheta	μαὶ σὸν. ὁ ἀργύριον αὐτῶν ὄλεθρος κληρονομήσει· καὶ ἄκανθαι
העמיקו שחתו כימי הגבעה יזכור	עמק זכר	laqus ruine facta est sup oēs vias ei. Infania in	in tabernaculis eor. venerūt dies vltionis
עונם יפקד חטאתם׃	פקד	domo dei ei. Profunde peccauerūt sicut in dieb gabaa. Recordabitur iniquitatis eorū: & visitabit	ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν· ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδικήσε
כענבים במדבר מצאתי ישראל כנכורה	כבר ענב	pcta eorū. Quasi vuas in deserto inueni israel:	venerūt dies retributionis tuc ⁊ affligetur
בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם	ראה	qsi prima poma ficulnee in cacumine ei vidi pres	ὡς ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου καὶ κακωθήσεται
המה באו בעל פעור וינזרו לבשת	נזר	eorū. Ipsi aūt intrauerūt ad beelphegor & abalie-	israel: sicut ꝓpheta infatuus q habet spū
ויהיו שקוצים כאהבם׃ אפרים	קוץ יהה	nati sunt in cōfusione: & facti sunt abominabiles	ἰσραήλ, ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ πεπλανημένος ὁ πνευματοφό-
כעוף יתעופף כבודם מלדה ומבטן	עוף כבד ילד הרה	sicut ea q dilexerūt. Effrai q̄si auis anolauit. Gloria	pre multitudie iniquitatū tuaꝝ: multiplicata ē amētia
ומהריון׃ כי אם ינדלו את בניהם	נדל	eorū a partu: & ab vtero & a cōceptu. Quod & si	ρος ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου, ἐπλεονέκτει μανία.
ושכלתים מאדם כי גם אוי		enutrierit filios suos absq liberis eos faciā in hoi	tenebre ephrai post deū. ꝓpheta laqueꝰ tortuosꝰ sup om
להם בשוריי מהם׃ אפרים	בשר	bus. Sed & ve eis cū re- ceffero ab eis. Effraim	οκότος ἐφραὶμ μετὰ θεόν· προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πά
כאשר ראיתי לצר שתולה בנוה	ראה שתל	vidi tyrus erat funda ta in pulchritudine. oo	nes vias eius. insania in domo dei ꝑfiderūt. ὡσ-
ואפרים להוציא אל הרג בניו׃	יצא	Et effraim educet ad in terfectore filios suos. oo	σὰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· μανία ἐν οἴκῳ θεοῦ κατέπηξαν· ἐφ
תן להם יהוה מה תתן תן להם	נתן	Da eis domīe. Quid da bis eis! Da eis oooooooo	rupti sūt fēm dies collis. recordabit iniqta
רחם משכיל ושדים צמקים׃ כל	שכל שד	vulua sine liberis & vbe ra arentia. Omnes oooo	θάρησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ· μνησθήσεται ἀδικί
רעתם בגלגל כי שם שנאתים	רוע	nequitie eorū in galgal: quia exosos habui eos.	tis ,eoꝝ: vlciscet peccata eoꝝ. ſē vnam in ded
על רוע מעלליהם מביתי אגרשם	עלל גרש	Propter malicia aduinē tionū eoꝝ: de domo mea	ας αὐτῶν, ἐκδικήσει ἁμαρτίας αὐτῶν· ὡς σαφυλὴν ἐν ἐρή
לא אוסיף אהבתם כל שריהם	יסף שור	eiciā eos. Nō addā vt diligā eos. Oēs principes	to iuent israel: ſē ficū in ficu tēporanea vidi pa
סוררים׃ הכה אפרים שרשם		eoꝝ recedēte. Percussus est effraim: radix eorum	μῶ εὗρον τὸν Ἰσραήλ, ὡς σῦκον ἐν συκῇ πρωΐμον εἶδον πα
יבש פרי בלי יעשון גם כי	חבר נכה פרה עשה	exiccata est. Fructū ne quaq̄ facient. Qd & si	tres eoꝝ. ipi igressi sūt ad beelphegor: ⁊
			τέρας αὐτῶν, αὐτοὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν Βεελφεγώρ, καὶ
			abalienati sunt in cfusione. ⁊ facti sūt abominabiles
			ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην· καὶ ἐβδελυγμένοι
			ſē dilecti. ephrai q̄si anno ertēsa est. glia e-
			ὡς οἱ ἀγαπητοί. ἐφραὶμ ὡς ὄρνεον ἐξέπτετο δόξα αὐ
			ius ex partu ⁊ doloꝝ ⁊ ex cōceptionib: qz
			τῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ ἐκ συλλήψεων, διότι
			si ⁊ nutrierint filios suos sine filijs erunt in
			ἐὰν καὶ ἐκθρέψωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐν
			hoibus: qz ⁊ ve eis est: caro mea exe-
			ἀνθρώποις, διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐστιν, ἡ σάρξ μου ἐξά
			lo ephrai. sicut vidi in captione ꝑbuit
			των ἐφραὶμ, ὃν τρόπον εἶδον εἰς θήραν παρέσησεν
			filios suos. vt educeret ad interfectionē fili-
			τὰ τέκνα αὐτῶν· τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀπωκείνησιν τὰ τέ
			os suos. da eis dñe. dd vabis eis: va
			κνα αὐτῶν· δός αὐτοῖς κύριε. τί δώσεις αὐτοῖς; δός
			eis vuluā sine filijs ⁊ vbera grētia. oēs
			αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηρούς. πᾶσαι
			neqtie eoꝝ: in galgalis: qz ibi odi
			αἱ κακίαι αὐτῶν, ἐν γαλγάλοις, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα
			eos. ꝓpt malitias adinuentionū eoꝝ: de
			αὐτούς· διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ἐκ
			domo mea eiciā eos: ⁊ non addam vt
			τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ προσθῶ τοῦ
			diligam eos. oēs ꝓncipes eoꝝ inobe
			ἀγαπῆσαι αὐτούς· πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπει-
			dientes. voluit ephrai. radices suas arefecit:
			θοῦντες. ἐτάκησεν ἐφραὶμ· τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξήρανεν,
			fructū neq̄q̄ vltra feret. qz si
			καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ ἐνέγκῃ. διότι ἐὰν oooooooo

genuerint interficiã defiderabilia vteri eoꝝ.
φονήσωσιν ἀποκτενῶ τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν.
repellet eos deus: qꝛ nõ audierũt eũ: ⁊
ἀπωθεῖται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
erunt vagi in gẽtib⁹.
ἔσονται πλανηταὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Ca. 10.

A Vitis frondosa israel. fructꝰ eiꝰ
Ἄμπελος ἐκλήματοῦσα Ἰσραήλ· ὁ καρπὸς αὐ-
abundãs fcõꝫ multitudinẽ fructũ fuoꝝ multiplica
τῆς εὐθηνῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυ
uit altaria turta bona terre eoꝝ. edifica-
νε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ὠκοδό
uit titulos diuiſit corda fua: nũc pertbunt
μησεν στήλας ἐμέρισεν καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφανισθή-
ipe fuffodiet altaria eoꝝ. affligẽ
σονται, αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, ταλαι
tur tituli eoꝝ. qꝛ nũc dicẽt nõ eſt
πωρήσουσιν αἱ στῆλαι αὐτῶν· διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστιν
rex nobis. qꝛ nõ timuim⁹ dñm: qꝛ rex
βασιλεὺς ἡμῖν· ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα-
qd faciet nobis loquẽs verba oc̃aſiõẽ men
σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα προφάσεις ψευ
daces. diſponet teſtamẽtũ. oriet̃ur ſic̃ gramen iudiciũ
δεῖς· διαθήσεται διαθήκην· ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωσις κρίμα
ſup ſcrũ agri apud vtiuſq; dom⁹ iduatis morabũ
ἐπὶ ἐρήμου ἀγροῦ καὶ ἐπὶ τῷ μόχθῳ τοῦ οἴκου ὧν παροικη
B tur q̃ habitant ſamarĩ. qꝛ luxit ppl̃s
σουσιν οἱ κατοικοῦντες Σαμαρίας· ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς
eius ſup eũ ſicut irritauerũt illũ: gaude-
αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καθότι παρεπίκραναν αὐτόν, ἐσιχά-
bunt ſup ꝙdã eius: qꝛ trãſlata eſt ab eo:
νουσιν ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπῳκίσθη ἀπ' αὐτοῦ,
⁊ ipm in aſſyrios ꝙrentes attulerũt munera
καὶ αὐτὸν εἰς Ἀσσυρίους δῶσαντες ἀπήνεγκαν ξένια τῷ
regi tarib: in dono ephraim ſuſcipiet. cõfunde-
βασιλεῖ Ἰαρίβ, ἐν δόλῳ τι ἐφραὶμ δέξεται. αἰσχυνήσε
tur iſrael in conſilio ſuo. ꝓcul ſamaria
ται Ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ· ἀπὸ βαλε Σαμάρεια
regem ſuũ ſicut cremiũ ſup faciem aque.
βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος.
C ⁊ auferentur altaria idolat: peccata iſrael.
καὶ ἐξολοθρευθήσονται βωμοὶ Ἀνάν, ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραήλ·
Luce, 23. Apo. 6. d. ſpine ⁊ tribuli aſcendent ſup altaria
ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια
eoꝝ. ⁊ dicent mõtib⁹ operite nos: ⁊
αὐτῶν· καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς
collib⁹ cadite ſup nos. ex q̃ colles peccaũt ſi
βουνοῖς πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· ἀρχὴ εἰ βουνοὶ ἡμάρτετε Ἰσ
rael. ibi ſtetit nõ cõpbendat eos in colle bel
ραὴλ ἐκεῖ ἔστη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βουνῷ πό
lũ: ſup filios iniq̃tatis venit vt corripiat eos:
λεμος, ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας ἦλθεν τοῦ παιδεῦσαι λα-
⁊ cõgregabuntur ppli ſup illos cũ corripti
τοὺς, καὶ συναχθήσονται λαοὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ παιδεύε
fuerint ꝓpt in duab⁹ iniq̃tatib⁹ ſuis. ephraī vitu
σθαι αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν. ἐφραὶμ δά-
la docta diligere cõtẽtionẽ: ego ãt ventã
μαλις δεδιδαγμένη ἀγαπᾶν τετῖκος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι
ſup pulchritudinẽ colli eius. ſup ponã ephraī:
D ἐπὶ τὸ κάλλιστον τοῦ τραχήλου αὐτῆς· ἐπιβήσω ἐφραὶμ,
⁊ rapiet̃ iudam: irroborabit ſibi iacob
καὶ διαρασιωθήσομαι Ἰούδαν, ἐνισχύσει αὐτῷ Ἰακώβ
ſeminate vobis in iuſticia. vindemiate fructũ vi-
Hiere. 4. a. σπείρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην· τρυγήσατε καρπὸν ζω-
te illuminate vobis lumẽ ſcientie. querite do-
ῆς φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως· ἐκζητήσατε τὸν κύ
minũ. donec veniãt vobis fruges iuſticie. qd factiſtis
ριον. ἕως τοῦ ἐλθεῖν ὑμῖν καρπὸν δικαιοσύνης· τί παρεσιωπήσατε
iniq̃tates ⁊ iniq̃tates eius. videmiaſtis cõdiſtis fructũ
τὰς ἀσεβείας καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς· ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν
mẽdacẽ: qꝛ ſperaſti in curribꝰ tuis i multitudie fortitudie tue:
ψεῦδη, ὅτι ἐλπίσας ἐν τοῖς ἅρμασίν σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου,

genuerint ᵉ interficiam
ᶠamantiſſima ᵍvteri eorũ.
ʰAbiiciet eos ⁱdeus meus:
ᵏquia ˡnõ ᵐaudierũt ⁿeum:
ᵒ& erunt ᵖvagi ᵍin nationi
bus. 10.
Vltis ʳfrondoſa ˢiſrael:
ᵗfructus ᵘadeꝛjtus eſt
ᵛei. ʷSecundũ multitudinẽ
ˣfructus ſui ʸmultiplicauit
ᶻaltaria: ᵃiuxta vbertatem
ᵇterre ſue. ᶜexuberauit ᵈſi
mulachris. ᵉ Diuiſum eſt
ᶠcor eoꝝ: ᵍnũc ʰinteribũt.
ⁱIpſe ʲconfringet ᵏſimula-
chra eoꝝ: ˡdepopulabitur
ᵐaras eorũ. ⁿ Quia ᵒnũc ᵖdi
cent: ᵠnon eſt ʳrex ˢnobis.
ᵗ Non ᵘcnĩ ᵛtimem ʷdñm.
ˣ Et rex ʸqd ᶻfaciet ᵃnobis!
ᵇ Loquimini ᶜverba ᵈviſio-
mis ᵉinutilis: & ᶠferietis oꝝ
ᵍfedus cũ mẽdacio: ʰ& ger
minabit ⁱquaſi amaritudo
ʲudicĩ ᵏſup ˡſulcos ᵐagri.
ⁿ Vaccas ᵒbethauẽ ᵖcolluerit
ᵠhitatores ʳſamarie. ˢQuia
ᵗluxit ᵘſup eum ᵛppl̃s eiꝰ:
ʷ& editui ei ˣq ʸſup eũ ᶻexul
tauerũt ᵃin ᵇgloria eiꝰ: ᶜqa
ᵈmigrauit ᵉab eo. ᶠSiquidẽ
& ᵍipſe ʰin aſſur ⁱdelatus ẽ
ʲmunus ᵏregi ˡvltori. ᵐCõ-
fuſio ⁿ ephraim ooooooooo
ᵒcapiet: ᵖ& cõfundetur ᵠiſ-
rael ʳin volũtate ſua. ˢTrã
ſire ſcit ᵗſamaria ᵘregem
ſuũ ᵛſi ſpumã ʷ ſup ˣfacie
ʸaque. ᶻ Et diſpergẽtur ᵃex
celſa ᵇidoli ᶜpeccatũ ᵈiſrael.
ᵉ Lapa ᶠ& tribulus ᵍaſcen-
det ʰſuper ⁱaras eorum. oo
ʲ Et dicent ᵏmontibus ˡope
rite nos: ᵐ& collibus ooo
ⁿcadite ᵒ ᵖſup nos. ᵠ Ex die-
bus ʳgabaa ˢpeccaũt oooo
ᵗiſrael. ᵘ Ibi ᵛſteterũt. ʷNon
ˣcõprehendet eos ooooo
ʸin gabaa ᶻſpliũ ᵃſup ᵇfilios
ᶜiniq̃tatis. ᵈ Iuxta deſideriũ
meũ ᵉcorripiã eoſ. ᶠ Cõgre
gabũtur ᵍ ſup eos ʰ populi
ⁱcũ corripiẽtur ʲppter du
as ᵏiniq̃tates ſuas. ˡ Effraī
ᵐ vitula ⁿ docta ᵒ diligere
ᵖtriturã ᵠ& ego ooooooo
ʳtrãſiui ˢ ſup ᵗpulchritudi-
nẽ ᵘcolli eiꝰ. ᵛ Aſcendã ſup
ʷ effraim. ˣ Arabit ʸ iudas:
ᶻconfringet ᵃ ſibi ᵇ fulcos
ᶜiacob. ᵈ Seminate ᵉ vobis
ᶠin iuſticia & ᵍmetite oooo
ʰin ore ⁱmĩe: ʲinnouate ᵏvo
bis ˡ ᵐnouale. ⁿ Tẽpus autẽ
ᵒrequ rẽdi ᵖdñm: cum ᵠve
nerit ʳqui docebit ˢvos oo
ᵗiuſticiã. ᵘ Araſtis ᵛ impieta
tem: ʷiniquitatem oooooo
ˣmeſſuiſtis ʸcomediſtis ᶻfru
gem ᵃmendacii. ᵇQuia oo
ᶜcõfiſus es ᵈ in viis tuis & ᵉin
multitudine ᶠfortiũ tuoꝝ.

ילדון והמתי מחמדי בטנם׃ ימאסם
אלהי כי לא שמעו לו והיו
נדדים בגוים׃ Cap. x.
גפן בוקק ישראל פרי ישוה
לו כרב לפריו הרבה למזבחות
כטוב לארצו היטיבו מצבות׃ חלק
לבם עתה יאשמו הוא יערף
מזבחותם ישדד מצבותם׃ כי עתה
יאמרו אין מלך לנו כי לא יראנו
את יהוה והמלך מה יעשה לנו׃
דברו דברים אלות שוא כרת
ברית ופרח כראש משפט על
תלמי שדי׃ לעגלות בית און ינורו
שכן שמרון כי אבל עליו עמו
וכמריו עליו ילילו על כבודו כי
גלה ממנו׃ גם אותו לאשור יובל
מנחה למלך ירב בשנה אפרים
יקח ויבוש ישראל מעצתו׃ נדמה
שמרון מלכה כקצף על כני מים׃
ונשמדו במות און חטאת ישראל
קוץ ודרדר יעלה על מזבחותם
ואמרו להרים כסונו והגבעות
נפלו עלינו׃ מימי הגבעה חטאת
ישראל שם עמדו לא תשיגם
בגבעה מלחמה על בני עולה׃ באותי
ואסרם ויאספו עליהם עמים
באסרם לשתי עונתם׃ ואפרים
עגלה מלמדה אוהבתי לדוש ואני
עברתי על טוב צוארה ארכיב
אפרים יחרוש יהודה ישדד לו
יעקב׃ זרעו לכם לצדקה קצרו
לפי חסד נירו לכם ניר ועת
לדרש את יהוה עד יבוא ויורה
צדק לכם׃ הרשתם רשע עולתה
קצרתם אכלתם פרי כחש כי
בטחת בדרכך בגבורי׃

וְקָאם שָׁאון בְּעַמֶּךָ וְכָל מִבְצָרֶיךָ יוּשַׁד כְּשׁוֹד שַׁלְמָן בֵּית אַרְבֵאל
בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית אֵל מִפְּנֵי
רָעַת רַעַתְכֶם

Cap.xi.

בַּשַּׁחַר נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם
קָרָאתִי לִבְנִי קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הֵמָּה זָבְחוּ לַבְּעָלִים וְלַפְּסִילִים יְקַטֵּרוּן
וְאָנֹכִי תִּרְגַּלְתִּי לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל זְרוֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ לָהֶם רָפָאתִים
בַּחֲבָלֵי אָדָם בְּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה וָאֶהְיֶה לָהֶם כְּמָרִימֵי עֹל עַל לְחֵיהֶם
וְאַט אֵלָיו אוֹכִיל לֹא יָשׁוּב אֶל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר הוּא מַלְכּוֹ כִּי מֵאֲנוּ
לָשׁוּב וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו וְכִלְּתָה בַדָּיו וְאָכְלָה מִמְּעֻצוֹתֵיהֶם וְעַמִּי
תְלוּאִים לְמְשׁוּבָתִי וְאֶל עַל יְקָרְאֻהוּ יַחַד לֹא יְרוֹמֵם אֵיךְ אֶתְּנְךָ
אֶפְרַיִם אֲמַגֶּנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתְּנְךָ כְּאַדְמָה אֲשִׂימֶךָ כִּצְבָאִים
נֶהְפַּךְ עָלַי לִבִּי יַחַד נִכְמְרוּ נִיחוּמָי לֹא
אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת אֶפְרַיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר אַחֲרֵי יְהוָה יֵלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי
הוּא יִשְׁאַג וְיַחְרְדוּ בָנִים מִיָּם יַחְרְדוּ כְצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה
מֵאַרְצָם אשור וְהוֹשַׁבְתִּים עַל בָּתֵּיהֶם נְאֻם יְהוָה סַבַּנִי בְכַחַשׁ
אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם
קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן

Cap.xij.

אֶפְרַיִם רָעָה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל הַיּוֹם כָּזָב וְשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם
אַשּׁוּר יִכְרֹתוּ וְשֶׁמֶן מִצְרַיִם יוּבָל

cõſurget tumultꝰ in populo tuo: & oēs munitiones tue vaſtabũtur: ſicut vaſtatus eſt ſalmana a domo eiꝰ q vindicauit baal: in die prelii matre ſup filios allisa. Sic fecit vobis bethel a facie malitie nequitiarum veſtrarum.

11.

Sicut mane tranſit: pertrãſit rex iſrael, quia puer iſrael & dilexi eum: & ex egypto vocaui filiũ meũ. Vocauerunt eos ſicut abierunt a facie eorum: baalim immolabant: & ſimulachris ſacrificabãt. Et ego ẽſi nutricius effraim portabã eos in brachiis meis: & neſcierunt qꝓ curarẽ eos. In funiculis adam traham eos in vinculis charitatis. Et ero cis quaſi exaltãs iugũ ſup maxillas eoꝝ: & declinaui ad eum vt veſceretur. Nõ reuertetur in terrã egypti & aſſur ipſe rex eius: quoniã noluerunt cõuerti. Cepit gladius in ciuitatibus eius: & cõſumet electos eius: & comedet capita eorum. Et populus meus pẽdebit ad reditũ meũ. Iugum aũt imponetur eis ſimul: qd nõ auferetur. Quõ dabo te effraim: protegam te iſrael! Quõ dabo te ſicut adama: ponam te vt ſeboi. Conuerſum eſt in me cor meũ: pariter cõturbata eſt plenitudo mea. Non faciã furorem ire mee. Non cõuertar vt diſperdã effraim: quia deus ego & non homo. In medio tui ſanctus & non ingrediar ciuitatẽ. Poſt dñm ambulabunt. Quaſi leo rugiet: quia ipſe rugiet & formidabunt filii maris. Et quaſi auolabũt quaſi auis ex egypto: & quaſi colũba de terra aſſyriorũ: & collocabo eos in domibus ſuis dicit dñs. Circundedit me

τ cõſurget pditio in pplo tuo τ oia
καὶ ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ
murata tua pibunt. ſic pcepit ſalmana
πεφραγμένα σου διαρπάσεται. ὡς ἄρχων σάλμανα
de domo hieroboã in diebus belli mſem ſup
ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
filios alliſerunt. ſic faciam vobis dom iſrael
τέκνοις καθάφισαν. οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ
a facie malop vrop.
ἀπὸ προσώπου κακῶν ὑμῶν.

Ca.11.

Mane piectus eo rex iſrael qz puer
Πρωΐ ἀπερρίφη βασιλεὺς ἰσραὴλ ὅτι νήπιος
iſrael: τ ego dilexi eũ τ ex egypto vocaui
ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ αἰγύπτου μετεκα-
filios eius. ſicut vocauit eos:
λέσαμεν τὰ τέκνα αὐτοῦ. καθὼς μετεκαλεσάμεν αὐτά,
ita abierũt a facie mea. ipi baal
οὕτως ᾤχοντο ἐκ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βαὰλ
imolabãt τ idolis adolebãt. τ ego colligaui
ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. καὶ ἐγὼ συνεπόδισα
ephraim: ſuſcepi eũ ſup brachiũ: nõ cogno
τὸν ἐφραίμ, ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerũt qz ſanaui eos. in coꝛruptiõe hoꝝ extendi e-
σαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
os in vinculis charitatis mee. τ ero illis q̃ſi
τοῖς ἐνδεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς
dãs alapã hoi ſup maxillas ei. τ reſpiciã
διαστέλλων ἄνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέ
ad eũ pualens ei. hitauit ephraim
ψομαι πρὸς αὐτὸν δυναίωθος αὐτῷ. κατῴκησεν ἐφραὶμ
in egypto: τ aſſur ipe rex eius. qz nõ
ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀσσυὴρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cõuerti. τ infirmat gladi in ciui
ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ ἀσθένησεν ῥομφαία ἐν ταῖς πό-
tatib eius: τ requieuit in manib illi:
λεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
τ comedẽt de cogitatiõib ſuis: τ ppls ei
καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός αὐ-
ſuſpenſus ex incolatu ſuo. τ dc
τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὁ θεὸς
ſup honorata eius trahetur τ nõ exaltabit eos.
ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτούς.

δ 9

dd tibi faciam ephrai: protegam te iſrael dd tibi fa
τί σοι ποιήσω ἐφραίμ, ὑπερασπιῶ σε ἰσραὴλ τί σοι ποι
ciã: ſic adamã ponã te τ ſic ſeboim cõuerſũ eſt
ήσω, ὡς ἀδαμὰν θήσομαί σε καὶ ὡς σεβοεὶμ μετεστράφη
cor meũ in idẽ. cõturbata ẽ penitẽtia mea:
ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ αὐτό. διεταράχθη ἡ μετάμελεία μου,
non faciã iuxta irã furoꝛis mei. non vere
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα-
liquam vt deleat ephrai: iquã deꝰ ego
ταλείπω τοῦ ἐξαλειφθῆναι τὸν ἐφραίμ, διότι ὁ θεὸς ἐγώ
ſum τ nõ homo in te ſctus: τ nõ ingrediar
εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος. καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatẽ. poſt dñm ambulabo ſicut leo rugiet:
εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι ὡς λέων ἐρεύξεται,
qz ipe rugiet τ ſtupebunt filij maris: τ vent
ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ ἥξου-
ent q̃ſi aues ex egypto τ q̃ſi columbe ex tra aſſyrio
σιν ὡς ὄρνεα ἐξ αἰγύπτου, καὶ ὡς πτερυγωταὶ ἐκ γῆς ἀσσυρί
rũ. τ reſtituam eos in domos ſuas dr
ων. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ-
it dns. circũdedit me in mẽdacio ephrai: τ in ipie
γει κύριος. ἐκύκλωσέν με ἐν ψεύδει ἐφραίμ, καὶ ἐν ἀσε-
tate dom iſrael τ iudas. nũc cognouit eos deus:
βείᾳ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ἰούδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεός,
τ ppls ſctus vocabitur dei.
καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ.

Ca.12.

Circũdedit me ephraim: malus ſpũs ꝓſequit eſtum
Περιεκύκλωσέν με ἐφραὶμ, πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καυσῶνα ὅ-
tota die: inania τ vana multiplicauit: τ teſtamẽtũ cũ
λην τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπλήθυνεν, καὶ διαθήκην μετὰ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

assyriis pepigit ꝛ oleũ in egrpto mercabat: ꝛ
ἀσσυρίοις διέθετο καὶ ἔλαιον εἰς Αἴγυπτον ἐνεπορεύετο, καὶ
iudiciũ dñi cũ iuda. vt vlciscat iacob
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς Ἰούδαν. τοῦ ἐκδικῆσαι τὸν Ἰακὼβ
iuxta vias eius. ꝛ iuxta adinuentiones
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα
eius reddet ei. in vtero supplantauit
αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν τὸν
gen.25 c. fratrẽ suũ. ꝛ in labore suo p̃ualuit ad deũ:
ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν,
hos.12 f. B ꝛ p̃fortat' ẽ cũ angelo ꝛ potuit. fleuerunt ꝛ
καὶ ἴσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἐδυνάσθη. ἔκλαυσαν καὶ
deprecati sũt mihi i domo iudicij inuenẽt me ibi vicissim ad e
ἐδεήθησάν μου ἐν τῷ οἴκῳ κρίσεως εὑρόν με ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐ
os. at dñs de⁹ oliph erit memoriale e
τούς. ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐ
ius: ꝛ tu in deo tuo cõuerteris. misz ꝛ iudiciũ cu-
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις. ἔλεος καὶ κρίμα φυ-
stodi ꝛ appropiã ad deũ tuũ semp. chanaã in ma
λάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς θεόν σου διαπαντός. χαναὰν ἐν χει
nu ei⁹ statera iudicialis oppimere p potẽtiã dilexit: ꝛ di
ρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας καταδυναστεύειν ἠγάπησεν, καὶ εἶ
cit ephraĩ verũtñ diues effect⁹ sũ: inuent rectũ mihi.
πεν Ἐφραὶμ πλὴν πεπλούτηκα, εὕρηκα ἀναψυχὴν ἐμαυτῷ
C oẽs labore eius nõ inuenient ei ppt iniquitates
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑρεθήσονται αὐτῷ διὰ ἀδικίας
quã⁹ peccauit. ego ãt dñs de⁹ tu⁹ eduxi te de tra
ἃς ἥμαρτεν. ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεὸς σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς
egrpti: adhuc habitare faciã te in tabernaculis sic in die solẽt
Αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ
tatis: ꝛ loquar ad pphetas. ꝛ ego visiões multi
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας. καὶ ἐγὼ ὁράσεις ἐπλη
plicaui ꝛ in manu pphetaꝝ assimilat⁹ sũ si nõ galgala
θυνα καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὁμοιώθην εἰ μὴ γαλγάλα
est: nũdũ ꝛ falsũ erãt in galgala pncipes immolã-
ἐστιν, ἆρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγὰλ ἄρχοντες θυσιά-
tes ꝛ altaria eoꝝ sũt sicut tumuli sup desertũ
ζοντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον
agri. ꝛ recessit iacob in cãpum syrie: ꝛ
D ἀγροῦ. καὶ ἀνεχώρησεν Ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ
seruiuit israel in vxore. ꝛ in vxore custodiuit:
gen.28 a. ἐδούλευσεν Ἰσραὴλ ἐν γυναικί. καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξα-
ꝛ in pphetã eduxit dñs israel de egrpto:
το ἀλλ' ἢ προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου,
ꝛ in pphetã seruat⁹ ẽ. ꝛ ad iracundiã puocauit me ephraĩ
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη. καὶ παρωργισέν με Ἐφραὶμ
in amaritudinib⁹ suis ꝛ sanguis ei⁹ sup eũ
ἐν τοῖς παραπικραμοῖς αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν
effundet. opprobriũ illi retribuet dñs.
ἐκχυθήσεται. ὀνειδισμὸν αὐτῷ ἀνταποδώσει κς'. Ca. 13.

A ΤΑυτα verbũ ephraim: iustificatiões accepit ip
Κατὰ τὸν λόγον Ἐφραὶμ, δικαιώματα ἔλαβεν αὐ-
se in israel. ꝛ posuit baal ꝛ mortuus ẽ. ꝛ
τὸς ἐν Ἰσραήλ. καὶ ἔθετο τῇ Βαὰλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
nũc apposuit vt peccaret. ꝛ fecerunt sibi
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν. καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
cõflatilia ex argento suo: sẽm imaginẽ idolor⁹
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων
opa artificũ cõflata eis. ipi dicũt
ἔργα τεκτόνων συγκεχωνευμένα αὐτοῖς. αὐτοὶ λέγουσι
imolate hoies: vituli vefecerunt. idcirco
σιν θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐκλελοίπασιν. διὰ τοῦτο
erunt ẽsi nubes matutina ꝛ sic ros matutin⁹ ptrãsiẽs
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωινὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ διερχο-
ꝛ sicut puluis exsufflatus ab area: ꝛ sicut
μένη καὶ ὡσεὶ ἀχὴν ἀπορυσωμένη ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ
vapor a loculis⁹. ego ãt dñs de⁹ tu⁹ ego eduxi
B ἀτμὶς ἐκ τοῦ καπνοδόκου. ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα
exod. 13. b. te de tra egrpti: ꝛ deũ p̃ter me
γόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ θεὸν χωρὶς ἐμοῦ οὐ οὐ

Trãsla. B. Hie.

assyriis[o] initit:[p] & oleum [q]in egyptum[r] ferebat. ∞
[e] Iudicium ergo[t] dñi[u] cum [x]iuda:[r] & visitatio ∞∞∞∞
[s]sup[t] iacob.[b] Iuxta vias ei⁹ &[c] iuxta adinuẽtiones ei⁹
[v]reddet[c] ei.[r] In vtero[g] sup=
plantauit[t] fratrẽ suũ:[x] & in
fortitudine sua[t] directus ẽ
[m]cũ[u] angelo.[o] Et inualuit
[x]ad[q] angelũ[r] & cõfortatus
est.[g] Fleuit[t] & rogauit[u] eũ:
in[t] bethel[r] iuenit eũ:[x] & ibi
[u]locut⁹ ẽ[t] nobiscũ.[c] Et dñs
[v]deus[c] exercituũ[r] domin⁹
[g]memoriale eius .[b] Et tu
[t]ad deum tuũ[x] cõuerteris.
[t] Misericordiã[m] & iudiciũ
[u]custodi:[r] & spera[t] in[q] deo
tuo[r] semper ∞∞∞∞∞∞∞∞
[n] Chanaan[r] in manu eius
[u]statera[x] dolosa[r] calũniam
[z]dilexit.[a] Et dixit[b] effraim.
[c] Veruntñ[b] diues effectus
sum[c] inueni[r] idolũ[g] mihi.
[b] Oẽs[t] labores mei[x] non
[t]inuenient[m] mihi[u] iniqtatẽ
[c]quam[r] peccaui.[q] Et ego
[r]dominus[s] deus tuus[t] ex
terra[u] egypti.[x] Adhuc ∞
[r]sedere te faciã[t] in taberna
culis:[z] sicut in diebus[b] festi
nitatis.[c] Et locut⁹ sum[b] su
p[c] pphetas[r] &[g] ego[v] visionẽ
[b]multiplicaui:[t] & in manu
[x] pphetarũ[t] assimilat⁹ sum.
[m] Si[u] galaad[r] idolũ:[p] ergo
[q]frustra[r] erant[e] in galgal
[r]bobus[u] imolãtes.[t] Nam &
[r]altaria eorũ[q] quasi acerui
[e]super[b] sulcos[c] agri.[o] Fugit
[c]iacob in[r] regionem ∞∞∞
[s]syrie :[b] & seruiuit[t] israel
[x]in vxorem:[t] & in vxorem
[m]seruauit.[u] In pphetã au
tem[c] eduxit[o] dominus ∞
[r]israel[t] de egypto:[u] & in p
pheta[x] seruatus est. ∞∞∞
[r] Ad iracundiã me[r] puoca
uit[t] effraim in[z] amaritudi
nib⁹ suis:[b] & sãguis ei⁹[c] sup
eũ[v] vẽiet:[c] & opprobriũ ei⁹
[r]restituet[g] ei[b] dñs suus. 13.
ΤΟquẽte[b] effraim[c] hor
ror[o] inuasit[r] israel:[s] &
deliquit[b] in baal ∞∞∞∞∞∞
[t] & mortu⁹ est.[x] Et nũc ad
diderũt[m] ad peccandũ:[u] fe
cerũtq;[o] sibi[b] cõflatile[q] de
argento suo[r] q;si similitudi
nem[u] idolorum.[t] Factura
[u]artificũ[r] totum est.[r] His
[t]ipsi[s] dicunt.[b] Immolate
[c]hoies[o] vitulos[c] adorãtes.
[r] Idcirco[g] erunt[b] q;si nubes
[t]matutina:[x] & sic ros [t]ma-
tutinus[m] preteriẽs.[u] Sicut
puluis[o] turbine raptus[b] ex
area :[q] & sicut fumus[r] de
fumario.[e] Ego autem[t] do
minus[u] deus tu⁹[r] ex terra
[r]egypti:[t] & deũ[u] absq; me

Tex. heb. Osee. xiij. Pritua. heb

אַשּׁוּר יִרְעֶה רוּחַ וְרֹעֶה קָדִים יוֹמָם וְכָזָב יַרְבֶּה וְשֹׁד יָרִיב לִיהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד
עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו כְּמַעֲלָלָיו יָשִׁיב לוֹ בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאוֹנוֹ
שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ וַיּוּכָל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן לוֹ בֵּית אֵל
יִמְצָאֶנּוּ וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יְהוָה זִכְרוֹ וְאַתָּה
בֶּאלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט שְׁמֹר וְקַוֵּה אֶל אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד
כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה לָעֲשֹׁק אָהֵב וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי
מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל יְגִיעַי לֹא יִמְצְאוּ לִי עָוֹן אֲשֶׁר חֵטְא וְאָנֹכִי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד אוֹשִׁיבְךָ בָּאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד
וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן הִרְבֵּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה אִם
נִלְעָד אָוֶן אַךְ שָׁוְא הָיוּ גַּלְגַּל שְׁוָרִים זָבָחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים
עַל תַּלְמֵי שָׂדָי וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה
שָׁמָר וּבְנָבִיא הֶעֱלָה יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר
הִכְעִיס אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדֹנָיו
כַּדְּנָר אֶפְרַיִם רִתַּת
נָשָׂא הוּא בְיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם בַּבַּעַל וַיָּמֹת וְעַתָּה יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ
לָהֶם מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כְּתַבוּנִם עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים כֻּלֹּה לָהֶם
הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים יִשָּׁקוּן לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן בֹּקֶר וְכַטַּל
מַשְׁכִּים הֹלֵךְ כְּמֹץ יִסְעַר מִגֹּרֶן וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי

Cap. xiij.

לֹא תֵדַע וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי: אֲנִי יָדַע יֵשׁוּעַ
יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת: דְּבִר לָאֵב
כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבְּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם רוּם שֶׁבַע
לִבָּם עַל כֵּן שְׁכֵחוּנִי: וָאֶהְיֶה
לָהֶם כְּמוֹ שָׁחַל אֶתְמֹר עַל דֶּרֶךְ
אָשׁוּר: אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע פֶּגֶשׁ דוב
סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא שֶׁכֶל טָרַע
חַיַּת הַשָּׂדֶה תְּבַקְּעֵם: שִׁחֶתְךָ טֹרֶף בָּנָא
יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְעֶזְרֶךָ: אֵהִי
מַלְכְּךָ אֲפוֹא וְיוֹשִׁעֲךָ בְּכָל עָרֶיךָ אֵפֹה יֵשַׁע
וְשׁוֹפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תְּנָה עִיר שָׁפַט
לִי מֶלֶךְ וְשָׂרִים: אֶתֵּן לְךָ מֶלֶךְ נָתַן שׁוּר
בְּאַפִּי וָאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי: צְרוֹר צָרַר
עֲוֹן אֶפְרַיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ: חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יְבוֹאוּ לוֹ הוּא בֵּן יָלַד כּוֹא
לֹא חָכָם כִּי שֶׁת לֹא יַעֲמֹד נִמְשַׁךְ עֶמֶד שֶׁבֶר
בָּנִים: מִיַּד שְׁאוֹל אֶפְדֵּם מִמָּוֶת אֶגְאָלֵם אֵהִי דְבָרֶיךָ מָוֶת בֶּן דֶּבֶר אַיֵּה
אֵהִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם יִסָּתֵר סָתַר
מֵעֵינָי: כִּי הוּא בֵּין אַחִים
יַפְרִיא יָבֹא קָדִים רוּחַ יְהוָה פּוֹרֶה כּוא
מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבֹשׁ מְקוֹרוֹ וְיֶחֱרַב עֶמֶד שֶׁבֶר
מַעְיָנוֹ הוּא יְשִׁסֶּה אוֹצַר כְּלִי עֵץ שֶׁסֶה
כָּלִי חֶמְדָּה:
Cap. xiiij. תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה אֱלֹהֶיהָ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ עוֹלֶיהָ טָרַף נָפַל
יְרֻטָּשׁוּ וְהָרְיוֹתֶיהָ יְבֻקָּעוּ: שׁוּבָה דָּרַשׁ
יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ: קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים לָקַח
וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וְנְשַׁלְּמָה נָשָׂא שָׁלַם
פָּרִים שְׂפָתֵינוּ: אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב רָכַב
וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה אָמַר עָשָׂה
יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם: יָתֹם
אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה נָדַב שׁוּב

nescies: & saluator non est preter me. Ego cognouite in deserto: in terra solitudinis. Iuxta pascua sua adipleti sunt: & saturati sūt. Et eleuauerit cor suū & obliti sunt mei. Et ego ero eis quasi leena sicut pardus in via assyriorū. Occurrā eis qsi vrsa raptis catulis & dirūpam interiora aperiā eorū. Et cōsumā eos ibi qsi leo: bestia agri scindet eos. Perditio tua Israel: tantūmodo in me auxilium tuum. Vbi est rex tuus. Maxime nunc saluet te in oibus vrbibus tuis. Et iudices tuos de quibus dixisti: da mihi regem & principes. dabo tibi regem in furore meo: & auferā in indignatiōe mea. Colligata est iniqtas ephraim: absconditū peccatū eius. Dolores parturiētis venient ei. Ipse filius non sapiens. Nūc enim nō stabit in cōtritione filiorū. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. ero mors tua o mors: morsus tuus ero inferne. Cōsolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipse inter fratres diuidet. Adducet ventum dominus de deserto ascēdentē: & siccabit venas eius & desolabit fontem eius: ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis.

14. Pereat samaria: quōniam ad amaritudinē cōcitauit deū suū. In gladio pereant: paruuli eorum elidantur: & fetę eius scindantur. Conuertere israel ad dominū deum tuum: quoniam corruisti in iniqtate tua. Tollite vobiscum verba & conuertimini ad dominum & dicite ei. Omnē auferę iniqtatē & accipe bonū & reddemus vitulos labiorum nostrorum. Assur non saluabit nos. Sup equū non ascendemus: nec dicemus vltra dii nostri opera manuū nrāz: qa eius q in te est miserebaris pupilli. Sanabo cōtriones eorū diligam eos spontanee:

nō cognoscebat saluator: nō est absq me. ego
ὐ γνώση, καὶ σώζων οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ ὁ
te in solitudine in terra inhabitabili scām pascua
νων σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀοικήτῳ κατὰ τὰς νομάς
& repleti sunt in saturitate & exaltata sunt
καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονήν καὶ ὑψώθησαν ἡ
da cor: ppt hec obliti sunt mei. & ego
αι αὐτῶν, ἕνεκα τούτων ἐπελαθόντό μου. καὶ ἐγ
is qsi pāthera & sic pardus: p vīa
τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς παρδαλις, κατὰ τὴν ὁδὸν
ri occurram eis sicut vrsa indigēs cibo: &
ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἄπορουμένη, κὰ
pī cōclusionē cordis eor. & deuorabunt
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν· καὶ καταφάγον
ibi catuli syluę: bestie agri distrumpēt eo
ἐκεῖ σκύμνοι δρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διαφθείρει αὐτ
corruptiōi tuę israel qs auxiliabit: vbi rex
διαφθορᾷ σου Ισραηλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλ
ilet & saluū faciat te in cūctis vrbibus
σκήτω, καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί
tuis dicet te quē dixisti da mihi regem & principe
κριτάτω σε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχον
dedi tibi regem in ira mea: & sūi in fur
ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔχον ἐν τῷ θυ
gregatio iniqtatis ephraim: abscōditū pecū
συναγωγὴ ἀδικίας ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτ
dolores qsi parturiētis venient ei. ipse filiꝰ
ὠδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ· οὗτος οὐ
sapiens: q nūc nō sustinebit in pritiōe fi
φρόνιμος, διότι νῦν οὐ μὴ ὑποσχῇ ἐν συντριβῇ τ
manu inferni liberabo eos de morte redimam
χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι αὐτοὺς ἐκ θανάτου λυτρώσ
eos. vbi causa tua mors: ubi aculeus tuꝰ iferi
τοῖς. ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδ
latio abscōdita ē ab oculis meis: q ipse
κλησις κέκρυπται ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς
fratres diuidet: adducet ventū vrentē dñs
ἀδελφῶν διιχνεῖ, ἐπάξει ἄνεμον καύσωνα κύρ
verto sup eos siccabit venas eius: de
ἐρήμου ἐπ' αὐτούς, ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξ
fontes illius. ipse arefaciet frā ei
τὰς πηγὰς αὐτοῦ. οὗτος καταξηράνει τὴν γῆν αὐ
oia vasa desiderabilia.
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά.

Disperdetur samaria: qm rebellauit cōtr
Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀντέστη πρὸ
um in gladio cadent: & lactantes
τῆς· ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ ὑποτίτθια αὐ
dentur: & in vtero habentes ex eis di
φισθήσεται, καὶ αἱ ἐγγαστρίδυσαι ἔχουσαι αὐτῶν διαρ
cōuertere israel ad dñm deꝰ
ται. ἐπίστρεψον Ισραηλ πρὸς κύριον τὸν θεόν
qz infirmate es in iniqtatib tuis. tollite
διότι ἠσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. λάβετε μ
simones: reuertimini ad dñm: dicite ei:
λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτ
nō tollatis iniqtatē: & assumatis bona & r
μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀ
fructū labioꝝ nroꝝ. & assur non
σωμεθα καρπὸν χειλέων ἡμῶν· καὶ Ασσουρ μ
nos: sup equū nō ascendemus: neq̄ vltra
ἡμᾶς, ἐφ' ἵππων οὐκ ἀναβησώμεθα, οὐκ ἔτι οὐ
mo dij nri opib manuū nroꝝ: q in
μῶν θεοὶ ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὃς ἐ
ris pupilli. sanabo bitatiōes eoꝝ
εἰς ὀρφανόν. ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀ
eos manifeste
αὐτοὺς ὁμολογουμένως

qz querti frã med ob eis. ero ẽĩ ros
ἔτι ἀπέστρεψα ὀργὴν μου ἀπ' αὐτῶν. ὅσομαι ὡς δρόσος τῷ
israel. florebit vt liliũ ↄ mittet radices suas. ẽĩ
Ἰσραήλ. ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. ὡς
libani. ibunt rami eius. ↄ erit ẽĩ oliua
D λίβανος πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἐλαία
fructifera. ↄ odor illi⁹ ẽĩ libani. cõuertent
κατάκαρπος. καὶ ἡ ὀσφρησία αὐτῆ ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψου⸗
ↄ sedebunt sub umbra ei⁹ viuent. ↄ cõfor
σιν καὶ καθιοῦνται ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῆ ζήσονται. καὶ σκε⸗
tabunt frumẽto ↄ florebunt ẽĩ vinea. memoria
πασθήσονται σῖτω καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος. τὸ μνημόσυ
le eius ẽĩ vinũ libani. ephraĩ qd vltra ↄ idolis?
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραὶμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;
ego humiliabo eũ ↄ ego pforabo illum: ego
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν, ἐγὼ
sic tamq̃ cooperiẽs er me fructꝰ tuꝰ inuẽt⁹ẽ. do
ὡς ἄρκευθος πάντοθεν ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρήθη. τίς
Hiere. 9. sapiẽs ↄ intelliget hec? ↄ intelligẽs ↄ cognoscet
σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται
ea? qz recte vie dñi: ↄ iusti ambu⸗
αὐτά; ὅτι εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ⸗
labũt in eis. at impĩ infirmabũt in eis.
σονται ἐν αὐταῖς· οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.

[quia] auersus est furor
meus ab eis. [P] Ero quasi
ros israeli: germinabit sicut lilium: & erumpet ∞
radix ei⁹ vt libani. Ibũt
rami eius: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& erit quasi oliua gloria
ei⁹: & odor ei⁹ vt libani.
Conuertẽtur sedentes in
umbra ei⁹: viuẽt tritico.
Et germinabũt quasi vi⸗
nea: memoriale ei⁹ sicut
vinũ libani. Effraim qd
mihi vltra idola? Ego
exaudiam & dirigã eum
ego vt abietem ∞∞∞∞∞∞
virentem: ex me fructus
eius inuentus est. Quis
sapiẽs & intelliget ista?
intelligens & sciet hec?
Quia recte vie domi⸗
ni & iusti ambulabunt in
eis: preuaricatores vero
corruent in eis.

Explicit Osee ꝓpheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Anctus iohel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine effraim ad decẽ tribus cõ⸗
fertur vaticiniũ: que vel samaria vel israel sepe memorantur: sic in hunc prophetã omne quod di⸗
citur ad tribũ iuda & ad hierusalẽ pertinere credendũ est: & nullã omnino israelis. i. decẽ tribuum
in hoc fieri mentionẽ. Tempora quoq; quibus prophetauit eadẽ debemus accipere que in osee le⸗
gimus: in diebus ozie: ionathan: & achaz: & ezechie: regũ iuda: & in diebus hieroboam filii ioas
regis israel. Porro factã esse sermonem dñi ad meritum eius refertur cui fit: nõ ad conditionẽ eius
qui fieri dicitur: vt alibi legimus. Dominus factus est mihi in saluteꝫ. Auditus enim in scripturis san⸗
ctis nõ est ille qui ad aures sonat: sed q in corde percipitur: iuxta illud quod dñs loqtur. Qui habet
aures audiendi audiat. Quod autẽ dicitur hebraice haazinu: grece enotisasthe: latine sonat aur⸗
bus percipite: proprie nõ aure sed corde pcipitur. Qui sancti sunt & celestes audiunt spũaliter:
qui autẽ habitant in terra appellanturq; terreni: auribus percipiũt. Vbicũq; autem hec duo verba
iuncta ponuntur: non ad simplicem tantũ verborũ sonũ: sed ad reconditã quoq; dictorũ intelligentiã pertinere intelligendum
est. In genesi lamech loquitur ad vxores suas ada & sella. Audite verba mea vxores lamech: auribus percipite sermones meos.
Quia virũ occidi in vulnus meũ: & iuuenem in liuore meum. Et esaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item alius prologus in eundem.

N hoc propheta ideirco nec reges nec tempora sunt prenotata: quia eisdem temporibus ac regibus quibus
osee prophetauerat & ipse prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec sumuntur principia: &
tres sunt argumentorũ partes: ex quibus incipere solet omnis orator. Aut enim dociles: aut beniuolos: aut
attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis sumens principiũ: eosq; qui audi⸗
turi erant volens ad penitentiã prouocare: reddit attentos admirans futurũ malum: vt considerantes ventu⸗
re cladis asperitatẽ: ocius arriperent penitentiã. Iohel interpretatur incipiẽs: aut domini discensus. Fatuel ve⸗
ro aut latitudo aut ostiũ dei. Tropologice hoc est q q ostiũ dei & scias habuerit aptã: recte incipit ꝓphetare.

Incipit argumentum in eundem.

Ohel filius fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptã: et post
reuersionẽ prioris populi effusum iri spiritũ sanctũ super seruos dei et ancillas. i. super centum viginti credentes ho⸗
mines: et effusũ iri in cenaculo syon. Qui centus viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim et per incrementa sur⸗
gentes: quindecim graduũ numerũ efficiunt: qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum.

IOEL.

ΙΩΗΛ. Ca.1.

Incipit Iohel propheta. Capitulum. 1.

Verbũ dñi qđ factũ ẽ ad iocl filiũ bathuel.
λ Ὁ λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς Ἰωὴλ τὸν τοῦ Βαθουήλ
audite hec seues: ↄ auribꝰ p
ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα⸗
A cipite oẽs hitantes trã: si facta sũt talia in
σθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ ἐγένοντο τοιαῦτα ἐν
vrũ diebꝰ vris: aut i diebus pr̃im vroꝝ
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
ꝓ ijs: filijs vris narrate: ↄ filij vri
διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν

Verbum domini qđ
factum est ad iohel
filiũ fatuel. Audite hec
seues ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& auribus percipite oẽs
habitatores tre si factũ
est istud in diebus vestris:
aut in diebꝰ patrũ vroꝝ.
Super hoc filijs vris nar⸗
rate: & filii vestri ∞∞∞∞∞

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל
בֶּן פְּתוּאֵל׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים
וְהַאֲזִינוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֲהָיְתָה
זֹּאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃
עַל זֹאת לִבְנֵיכֶם סַפֵּרוּ וּבְנֵיכֶם

Pxtiua.heb.	Tex.heb.Joel.j.	Trãſl.B.Wie.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
	לִבְנֵיהֶם ׀ וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃ יֶתֶר	filiis ſuis:ᵇ& filiſ eorũ ᶜgenerationiᵈalteri.ᵉReſidũ	filiſs ſuis: τ filiſ eoꝝ in gñationẽ al τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ἑτεάνετέ terã. reſidua eruce comedit locuſta: τ
יֶרֶק	הַנָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה	ᵇeruce ᶜcomeditᵈ locuſta:	ραν· τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἡ ἀκρίς, καὶ
חָסַל גּוֹן	אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל	&ᵍ reſiduum ʰ locuſte ꝏ	reſidua locuſte comedit brucho: τ
עָשָׂר נָבָה	הָחָסִיל׃ הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ	ᵐcomeditᵒ bruchus:ᵖ& reſiduumᵠ bruchiʳ comedit	τὰ κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος κατέφαγεν ὁ βροῦχος, καὶ
	וְהֵילִילוּ כָּל שֹׁתֵי יָיִן עַל עָסִיס	ˢrubigo.ᵗExpergiſcimini	reſidua bruchi comedit rubigo.
יַלְלוּ שָׁתָה	כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם׃ כִּי גוֹי עָלָה עַל אַרְצִי	ᵘebrii:ˣ flete ꝏꝏꝏꝏꝏ	τὰ κατάλοιπα τοῦ βρούχου κατέφαγεν ἡ ἐρυσίβη. καὶ
עָסַס כָּרֶת	עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי	ʸ&vlulateᶻ oẽsᵃqui bibitis	reſipiſcite ꝯ ebriꝯ eſtis ex vino vꝝ: plorate τ
פֶּה עָצָם	אַרְיֵה וּמְתַלְעוֹת לָבִיא לוֹ׃ שָׂם	ᵇvinũ ᶜinᵈdulcedine:ᵉqm̃	ἐκνήφατε οἱ μεθύοντες ἐξ οἴνου αὐτῶν, κλαύσατε καὶ
סַבָּר אֲרֵה	תְּלָעֶיהָ לָנָא	ᶠperiitᵍab ore vr̃o. ʰGens	plangite oẽs ꝯ bibitis vinũ in ebꝛietate: qꝛ ablatũ
נָתַן לְשַׁמָּה גַּפְנִי וּתְאֵנָתִי לְקַצָּפָה חָשׂף	שׁוֹם שָׁמֵם	ⁱeni ᵏascendet ˡsupᵐterrã	θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες τὸν οἶνον εἰς μέθην, ὅτι ἐξῆρ
חָשְׂפָהּ וְהִשְׁלִיכוּ שָׂרִיגֶיהָ׃	שְׁלַהֶבֶת לָבָן	meã ⁿfortis°& inumerabi	est de ore vꝝ: qꝛ gẽs ascẽdit sup frã meã fo
אֵלִי כְּבְתוּלָה חֲגֹרַת שָׂק עַל בַּעַל	שָׂרַף יֶלֶל	lis.ᵍDentes eiꝰ vtʳ dentes	ῥτις ἐκ σώματος ὑμῶν, ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυ
נְעוּרֶיהָ׃ הַכְּרֹת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית	בֶּתַח עֵגֶר	ᵖleonis:ʳ& molaresˢeius	tis τ inumerabilis. dentes eius dentes leonis: τ
יְהוָה אָבְלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה׃	בָּרַת	vt catuliᵘ leonís. ᵛ Poſuit	ρὸν καὶ ἀνάριθμητον. οἱ ὀδόντες αὐτῆ ὀδόντες λέοντος, καὶ αἱ
שָׁדַד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שָׁדַד	עָרַר	ʷvineã meãᵃ in deſertũ:ᵇ&	molares eiꝰ vt catuli leõis. poſuit vineam meã in diſſi
דָּגָן הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אָמְלַל יִצְהָר׃	יָבֵשׁ יָרַשׁ	ficum meã ᶜdecorticauit.	μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου. ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
הֹבִישׁוּ אִכָּרִים הֵילִילוּ כֹּרְמִים	צַהַר	ᵛNudansᶜ ſpoliauit eã ʷ&	patione: τ ficus meas in ꝓfractionẽ. ſcrutãs ſcrutatus
עַל חִטָּה וְעַל שְׂעֹרָה כִּי אָבַד		piecit:ᵍalbi facti ſuntʰ ra	νισμόν, καὶ τὰς συκᾶς μου εἰς κλασμόν. ἐρευνῶν ἐξηρεύνη
קְצִיר שָׂדֶה׃ הַגֶּפֶן הֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה	יִבֵּשׁ	miⁱ eius.ʲPlangeᵏ q̃ſi virgo	σεν αὐτὴν καὶ ἐξερίζωσεν, ἐλεύκανεν τὰ κλήματα αὐτῆς. θρή
אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם תָּמָר וְתַפּוּחַ	רִמּוֹן תַּפּוּחַ	ˡaccinctaᵐ ſaccoⁿ ſupᵒ virũ	ge ad me ſup virginẽ ꝑcinctam ciliciꝺ ſup
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבְשׁוּ כִּי הוֹבִישׁ		ᵖpubertatis ſue.ᵍ Periitʳ ſa	νησον πρός με ὑπὲρ παρθένον περιεζωσιδύην σάκκον ἐπὶ
שָׂשׂוֹן מִבְּנֵי אָדָם׃ חִגְרוּ וְסִפְדוּ	שׂוּשׂ	crificiũˢ & libatioᵗ de do	νύμφην ἀνδρὸς αὐτῆς τὸν παρθενικόν. ἐξῆρται θυσία καὶ σπονδὴ
כֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ	זָבַח	moᵘ dñi:ᵛluxerũtʷ ſacerdo	ἀπὸ οἴκου κυρίου τὸν παρθενικόν. ἐξῆρται θυσία καὶ σπονδὴ
בֹּאוּ לִינוּ בַּשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי	בּוֹא לִין	tesˣ ministriʸ domini. ꝏ	de domo dñi: lugete ſacdotes miniſtri dñi:
כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה	מָנַע	ᶻDepopulata ẽᵃ regio:ᵇ lu	ἐξ οἴκου κυρίου. πενθεῖτε ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ τ κυρίου,
וָנֶסֶךְ׃ קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה		xitᶜ humusᵈ qm̃ᵉ deuaſtatũ	qm̃ deſolati ſunt campi. lugeat ſra: qm̃ aſſlt
אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית		eſtᵇ triticũ.ᶜConfuſum eſt	ὅτι ἐταλαιπωρήθησαν πεδία. πενθείτω ἡ γῆ, ὅτι ἐτα
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל יְהוָה׃		ᵍvinũ &ʰ clanguitⁱ oleuz.	λαιπωρήθη σῖτος. ἐξήραυθη οἶνος, ὀλιγώθη ἔλαιον, ἐξή
אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה	בָּרַב	ʲCõfuſi ſuntᵏ agricoleˡ vlu	ραναν γεωργοί· θρηνεῖτε κτήματα ὑπὲρ πυροῦ καὶ κρι
וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃ הֲלוֹא נֶגֶד	שָׁבַד בּוֹא	lauerunt ᵐvinitores ꝏꝏ	θῆς, ὅτι ἀπόλωλεν τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ· ἡ ἄμπελος ἐξήρα
עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ		ⁿsuperᵒ frumento'& ᵖ or	νθη: τ ficus iminute ſũt. malũ g̃natũ τ palma τ malũ τ
שִׂמְחָה וָגִיל עֲבָשׁוּ פְּרֻדוֹת תַּחַת		deo:ᵠ quiaʳ periit ꝏꝏꝏ	θη, καὶ αἱ συκαῖ ὠλιγώθησαν· ῥοὰ καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλα καὶ
מְגָרְפוֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֲצָרוֹת נֶהֶרְסוּ	נֶרֶף שָׁמֵם	ˢmeſſisᵗ agri.ᵘVineaᵛ con	οια ligna agri arefacta ſũt: qm̃ ꝓfudeſt gaudiũ filiꝯ
מַטְמֹנוֹת כִּי הוֹבִישׁ דָּגָן׃ הוֹי נֶהֱמָה	הָרַס נוּד	fuſa eſtʷ & ficus ꝏꝏꝏꝏꝏ	πάντα τὰ ξύλα τ ἀγροῦ ἐξηράνθη, ὅτι ἤχυναν χαρὰν υἱοὶ
בְּהֵמָה נָבְכוּ עֲדָרֵי בָקָר כִּי אֵין	יָבַשׁ אָנַח	ˣclanguitʸ. ᶻMalogranatũ	hoim. accingimini τ plãgite: ſacdotes lamẽtamini ꝯ
מִרְעֶה לָהֶם גַּם עֲדָרֵי הַצֹּאן	בּוּז עָרָה	ᵃ& ᵇpalmaᶜ& malum ꝏꝏ	ἀνθρώπων. πολιάσασθε καὶ κόπτεσθε, οἱ ἱερεῖς θρηνεῖτε οἱ
נֶאְשָׁמוּ אֵלֶיךָ יְהוָה אָקְרָא כִּי אֵשׁ	אָשַׁם מָרָא	ᵈ& omñiaᵉ ligna ᶠagri ᵍaruē	ministratio altari: igredimini: dormite in
		runt:ʰquaⁱ confuſum eſt	λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, εἰσέλθετε, ὑπνώσατε ἐν
		ᵏgaudiũˡ a filiisᵐ hominũ.	ſaccis miniſtrantes deo. qꝛ defecit de domo dei
		ⁿAccingite vosᵒ & plangi	σάκκοις λειτουργοῦντες θεῷ· ὅτι ἀπέσχηκεν ἐξ οἴκου θεοῦ
		teᵖ ſacerdotes:ᵠvlulateʳ mi	vr̃i ſacrificiũ τ libatio. ſetificate ſetunũ: p̃dicate cu
		niſtriˢ altaris. ꝏꝏꝏꝏꝏ	ἡμῶν θυσία καὶ σπονδή· ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύξατε ἐκ
		ᵗIngrediminiᵘ: cubateᵛ in	ratione. ꝯgregate ſenioꝛes oẽs hitan
		ſaccoʷ miniſtriˣ deiʸ mei: ꝏ	ραπείαν· συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντες οἰκητο
		ᶻquoniã ᵃ interlitᵇ de do	ρας τῆς γῆς εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ κεκράξατε
		moᶜ deiˢ veſtriᵈ ſacrificium	ad vñm vehemẽt. hei mihi hei mihi hei mihi dic: qm̃ iux
		ᵉ& libatio. ᶠ Sanctificate	πρὸς κύριον ἐκτενῶς· οἴμοι οἴμοι οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγ
		ᵍieiuniũ:ʰ& vocateⁱ cetũ:	γὺς ἡμέρα κυρίου· καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαιπωρί
		ʲcõgregateᵏ ſenesˡ oẽsᵐ ha	veniet. nõne ante oculos vꝝ alimenta.
		bitatoresⁿ terre inᵒ domũ	ας ἥξει· οὐχὶ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν βρώματα.
		ᵖdominiᵠ deiʳ veſtri:ˢ& cla	ſublata ſũtᵗ domo dei vr̃i leticia ᵘ gaudiũ. ſaltaue
		mateᵛ ad ʷdominum ꝏꝏ	ἐξήρθη ἐξ οἴκου θεοῦ ἡμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά· ἐσκίρτη
		ˣA.a.a.ʸdieiᶻ: ᵃquiaᵇ prope	σαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν. ἐφανίσθησαν θη
		eſtᶜ dies ᵈdominí: ꝏꝏꝏ	σαυροί, κατεσκάφησαν ληνοί, ὅτι ἐξήρανθη σῖτος· τί ἀντι
		ᵉ& quaſi vaſtitasᶠ a potẽte	ponem nobis? fleuerunt armẽta boũ: qꝛ nõ
		ᵍveniet.ʰ Numqd nõⁱ corã	θήσομεν ἑαυτοῖς; ἐκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐκ
		ʲoculis veſtrisᵏ alimẽtaˡ pe	erant paſcua eis. τ greges ouiũ
		rieruntᵐ de domoⁿ dei noſtri	ὑπῆρχεν νομὴ αὐτοῖς· καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
		ᵒleticiaᵖ & exultatio.ᵠCõ	διεσπάρησαν. ad te dñe clamabo: qm̃ ignis
		putruerũtʳ iumentaˢ in ꝏ	ἐφανίσθησαν· πρός σε κύριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ ꝏꝏ
		ᵗstercore ſuo: ᵘ demolita	
		ſuntᵛ horrea:ʷ diſſipate ſũt	
		ˣapotheceˢ:ᶻqm̃ ʸcõfuſum	
		eſtᵃ triticum.ᵇQuidᶜ inge	
		muitᵈ aial:ᵉ mugierũtᶠ gre	
		gesᵍ armenti.ʰQuiaⁱ non	
		eſtʲ paſcuaᵏ eis. Sedˡ &ᵐ gre	
		gesⁿ pecorum ꝏꝏꝏꝏꝏ	
		ᵒdiſperierunt.ᵖAd teᵠ dñe	
		ʳclamaboˢ quiaᵗ ignis ꝏ	

Trās.grc.lxx.cū inter.lati.

cōsumpsit speciosa deserti. ⁊ flāma succendit om-
ἀνήλωσεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. καὶ φλὸξ κατέκαυσεν πάν-
nia ligna agri. ⁊ sumēta campi suspexe-
τα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ. καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλε-
runt ad te: qñ arefacte sūt emissiones aquaꝝ: ⁊ ignis
ψαν πρός σε, ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ
deuorauit q̄ speciosa deserti.
κατέφαγεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. Ca.2.

A Infra. co. Ante tuba in sion: p̄dicate in
Σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι ἐν σιών, κηρύξατε ἐν
mōte scō meo: ⁊ conturbentur oēs hitan
ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συνταραχθήτωσαν πάντες οἱ κατοι-
tes trā: qñ adest dies dñi. qñ iuxta
κοῦντες τὴν γῆν, ὅτι παρέσται ἡμέρα κυρίου. ὅτι ἐγγὺς
dies tenebraꝝ ⁊ caligīnis: dies nubis ⁊ nebule:
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
sic mane fundet sup mōtes ppls mult⁹ ⁊ fortis.
ὡς ὄρθρος κυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὺς καὶ ἰσχυρός.
similis ei nō fuit a seculo: ⁊ post eū nō
ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ
erit vsq; ad ānos gñatiōis gñatiōnū. ante
ἔσται ἕως ἐτῶν γενεᾶς γενεῶν. ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀνα-
eū ignis cōsumēs: ⁊ post eū succensa flāma: sic paradisus
λίσκον, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἀποκαύμενον φλόξ, ὡς παράδει-
voluptatis terra ante facies eius: ⁊
σος τρυφῆς ἡ γῆ ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ
posteriora illius sicut campi desolationis: ⁊ salua-
τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ὡσεὶ πεδία ἀφανισμοῦ, καὶ ἀνασω-
tus nō erit ei. sicut visio equoꝝ aspect⁹ eoꝝ.
ζόμενος οὐκ ἔσται αὐτῷ. ὡς ὅρασις ἵππων ἡ ὄψις αὐτῶν.
⁊ sicut equites sic psequentur: sicut vox q̄drigaꝝ
καὶ ὡς ἱππεῖς οὕτως καταδιώξονται, ὡς φωνὴ ἁρμάτων
3 sup vertices mōtiū exilient: ⁊ sicut vox flamme
ἐπὶ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς
ignis deuorātis stipulā: ⁊ sicut pp̄ls multus ⁊
πυρὸς κατεσθιούσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολλὺς καὶ
fortis p̄paratus ad p̄liū. a facie ei⁹
ἰσχυρὸς τάσσεται παράταξιν εἰς πόλεμον. ἀπὸ προσώπου αὐ-
cōterent pp̄li: ois vultus sicut ustio
τοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυ-
olle: sicut pugnatores discurrent: ⁊ sicut viri
μα χύτρας, ὡς μαχηταὶ διαδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες
bellatores ascendent sup muros. ⁊ vnusq̄sq; in
πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη. καὶ ἕκαστος ἐν τῇ
via sua ambulabit: ⁊ nō declinabūt a semitis su
ὁδῷ αὐτοῦ πορεύσεται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν, τὰς τρίβους αὐ-
is. ⁊ vnusq̄sq; a fratre suo nō recedet: ag-
τῶν. καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφέξεται, κα
grauati in armis suis ibunt: in
ταβαρυνόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύσονται, ἐν τοῖς
iaculis cadent: ⁊ nō cōsument. vrbē
6 βέλεσιν πεσοῦνται. καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν, τῆς πόλεως
apphendent: ⁊ sup muros discurrent. sup do-
ἐπιλήψονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχίων διαδραμοῦνται. ἐπὶ τὰς οἰκί-
mos ascendent: ⁊ p fenestras intrabūt sic fures. ali-
ας ἀναβήσονται, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. πρὸ
facies ei⁹ cōtremet terra ⁊ cōmouebit⁹ celū. sol
προσώπου αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός. καὶ
⁊ luna cōtenebrabunt. ⁊ stelle mittēt i occasū lumē suum.
ὁ ἥλιος καὶ σελήνη συσκοτάσουσιν. καὶ τὰ ἄστρα οὐ σουσιν φέγγος αὐτῶν.
⁊ dñs dabit vocē suam ante faciem fortitudis sue. q̄ multa
καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι πολ-
sunt nimis castra ei⁹: q̄n fortia opera sermonū illi⁹. q̄
λή ἐστιν σφόδρα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. διό
magna dies dñi: magna ⁊ illustris nimis: ⁊ q̄s erit
τι μεγάλη ἡ ἡμέρα κυρίου, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται
sufficiēs ei⁹ ⁊ nūc dicit dñs cōuertimini ad me toto cor-
ἱκανὸς αὐτῇ; καὶ νῦν λέγει κύριος ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρ-
de vro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite
δίας ὑμῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ καὶ κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε
corda vra ⁊ nō vestimēta vra: ⁊ cōuertimini ad
τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς

Trāsla.B.Hie.

comedit speciosa deserti:
& flamma succendit oo
omnia ligna regionis.
Sed & bestie agri quasi
area sitiēs imbrē suspexe-
runt ad te: qm exiccati
sunt fontes aquarū: &
ignis deuorauit speciosa
deserti. 2.

A Ante tuba in sion:
vlulate in mōte san
cto meo. Conturbentur
oēs habitatores terre: qa
venit dies dñi: qa
est dies tenebrarū & cali
ginis: nubis & turbi
nis. Quasi mane expan
sum sup montes popul⁹
multus & fortis. Similis
ei non fuit a principio:
& post eum non erit vs
q; in annos generatiōis
& gnationis. Ante faciē
eius ignis vorās & post eū
exurens flāma. Quasi
hortus voluptatis tra co-
ram eo: & post eum solitu
do deserti: oooooooooo
neq; est qui effugiat eū.
Quasi aspectus equoꝝ
aspectus eorū: q̄si eqtes
sic currēt. Sicut sonitus
quadrigarū sup capita
montium exilient: oooo
sicut sonit flāme ignis
deuorātis stipulā: velut
ppls fortis prepatus ad
preliū. A facie eius cru
ciabūtur populi: oēs vul
tus redigētur in ollam.
Sicut fortes currēt: qua
si viri bellatores oooooo
ascendent murum. Viri
in viis suis gradientur:
& nō declinabūt a semi
tis suis. Vnusq; fratrē
suū nō coartabit: singu
li in calle suo ambulabūt.
Sed & per fenestras ca-
dent: & nō demolietur.
Vrbem ingredietur: in
muro current. Domos
cōscendēt: per fenestras
intrabūt quasi fur. oooo
A facie eius cōtremuit
terra: moti sunt celi. oo
Sol & luna obtenebra
ti sunt: & stelle retraxe-
runt splendorē suū. Et
dñs dedit vocē suā ante
faciē exercitus sui: quia
multa sunt nimis castra
eius: qa fortia & facientia
verbū eius. Magnus enī
dies dñi & terribilis val
de. Et qs sustinebit eum?
Nūc ergo dicit dñs. Cō
uertimini ad me in toto
corde vro: in ieiunio & i
fletu & i plāctu: & scidite
corda vra & nō vestimē
ta vra. Et cōuertimini ad

Tex.heb.Joel..ij. Patina.heb

אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לָהֲטָה
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה: נַם בַּהֲמוֹת שָׂדֶה
תַּעֲרוֹג אֵלַיִךְ כִּי יָבְשׁוּ אַפִּיקֵי מָיִם
וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר:

Cap.ij.

תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן
וְתָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי בָא יוֹם יְהוָה כִּי קָרוֹב:
יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל
כְּשַׁחַר פָּרוּשׂ עַל הָרִים עַם רַב
וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן הָעוֹלָם
וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסִף עַד שְׁנֵי דוֹר
דּוֹר: לְפָנָיו אֵכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו
תְּלַהֵט לֶהָבָה כְּגַן עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו
וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם פְּלֵיטָה
לֹא הָיְתָה לוֹ: כְּמַרְאֵה סוּסִים
מַרְאֵהוּ וְכַפָּרָשִׁים כֵּן יְרוּצוּן: כְּקוֹל
מַרְכָּבוֹת עַל רָאשֵׁי הָהָרִים יְרַקֵּדוּן
כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קַשׁ כְּעַם
עָצוּם עֲרוּךְ מִלְחָמָה: מִפָּנָיו יָחִילוּ
עַמִּים כָּל פָּנִים קִבְּצוּ כַּפָּאר:
כִּגִּבּוֹרִים יְרוּצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה
יַעֲלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן
וְלֹא יְעַבְטוּן אָרְחוֹתָם: וְאִישׁ אָחִיו
לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן
וּבַעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא יִבָּצֵעוּ:
בָּעִיר יָשֹׁקּוּ בַּחוֹמָה יְרוּצוּן בַּבָּתִּים
יַעֲלוּ בָּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב:
לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ רָעֲשׁוּ שָׁמָיִם
שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ
נָגְהָם: וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ
כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה
דְבָרוֹ כִּי גָדוֹל יוֹם יְהוָה וְנוֹרָא
מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ: וְגַם עַתָּה נְאֻם
יְהוָה שׁוּבוּ עָדַי בְּכָל לְבַבְכֶם
וּבְבֶכִי וּבְמִסְפֵּד: וְקִרְעוּ
לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל

Pătiua.heb.	Ter.heb.Joel.íj.	Trãſla.B.Vie.	Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina.
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא	חָנַן	dñm deum veſtrũ: quia benign⁹ & miſicors eſt	dñs deũ vſm: qz miſicors t miſrator eſt. κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶν.
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל	רעע שוב	patiens & multe miſeri cordie & preſtabilis ſup	patiens t multe mie t penitens ſup
הָרָעָה׃ מִי יֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחָם		malicia. Quis ſcit ſi cõuertatur & ignoſcat	μακρόθυμος καὶ πολυέλεως καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς
וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ	שאר	& relinq̃t poſt ſe benedi ctionẽ Sacrificiũ & liba	malitiis. qs nouit ſi reuertet t penitebit eũ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ תִּקְעוּ שׁוֹפָר	שפר	men dño deo vro. Cani te tuba	κακίας. τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει αὐτὸς
צִיּוֹן קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃		in ſion: ſanctificate ieiu nium: vocate cetum: co	t dimittet poſt ſe bñdictionẽ t ſacrificiũ t
אִסְפוּ עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְצוּ זְקֵנִים		gregate pplm: factifi cate eccleſiã: coadunate	καὶ ὑπολείψεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ
אִסְפוּ עוֹלְלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא	עלל שׁוד	ſenes: congregate parꝝ uulos & ſuggẽtes vbera.	libamen dño deo vro. clangite tuba in
חָתָן מֵחִדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃ בֵּין	כלל	Egrediatur ſponſus de cubili ſuo: & ſponſa de	σιὼν σάλπισατε σάλπιγγι ἐν
הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים	אלם זבח	thalamo ſuo. Inter veſti bulũ & altare plorabunt	sion. ſctificate ieiunĩ. pdicate curationẽ: cõgre
מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה	ברה שׁרת	ſacerdotes miniſtri dñi & dicent. Parce dñe pce	γατε σωτηρίαν· ἁγιάσατε νηστείαν· κηρύξατε θεραπείαν, συνα
עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה	נתן	pplo tuo: & ne des he reditatẽ tuã in opprobriũ	γάγετε λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ
לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָּעַמִּים	אמר	vt dñentur eis nationes. Quare dicũt in populis	τέρους· συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστούς, ἐξελθέ
אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ	קנא	vbi eſt deus eor: Zelat eſt dñs ſup terrã ſuam:	τω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τ
וַיַּחְמֹל עַל עַמּוֹ׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר	חמל עֵנֶת	& pepercit populo ſuo. Et reſpõdit dñs & dixit	thalamo ſuo. inter crepidinẽ t altare
לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת הַדָּגָן		populo ſuo. Ecce ego mittã vobis frumẽtum	πασοῦ αὐτῆς· ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος καὶ τ θυσιαστηρίου
וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ	ירשׁ צהר	& vinum & oleum: & replebimini in	plorabũt ſacdotes miniſtrantes dño t dicent.
וְלֹא אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה	עטן	eis: & non dabo vos vl tra opprobrium	κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσιν·
בַּגּוֹיִם׃ וְאֶת הַצְפוֹנִי אַרְחִיק	צפן רחק	in gentibus. Et eũ qui ab aqlone eſt pcul faciã	parce dñe pplo tuo. t ne des hereditã
מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה		a vobis: & expellam eũ in terram inuiam &	φείσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου· καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο
וּשְׁמָמָה אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי	פנה	deſertam. Faciem eiꝰ contra mare orientale:	μίαν σου εἰς ὀνειδισμὸν τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὅπως
וְסוֹפוֹ אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְעָלָה		& extremũ eius vſq ad mare nouiſſimum. Et	μὴ εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν.
בָאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל	עלה בּאשׁ	aſcendet fetor eius & aſcẽ det putredo eiꝰ: qa ſup	t zelauit dñs terrã ſuã t pepcit
לַעֲשׂוֹת׃ אַל תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי	עשׂה ירא	be egit. Noli timere terra: exulta & letare: qm	καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ
וּשְׂמָחִי כִּי הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל		magnifi cauit dñs vt faceret. No lite timere baiaba regiõis:	pplo suo. t respõdit dñs t dixit pplo
תִּירְאוּ בַהֲמוֹת שָׂדָי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת	שׂדה	qa germinauerũt ſpecio ſa deſerti: quia lignum	λαοῦ αὐτοῦ· καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ
מִדְבָּר כִּי עֵץ נָשָׂא פִּרְיוֹ תְּאֵנָה	נוה דּבר	attulit fructũ ſuũ: ficus & vinea dederũt virtutẽ	suo: ecce ego mitto vobis frumẽtũ t
וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם׃ וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ	גפן	ſuam. Et filij ſion exulta te & letamini in dño deo	αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σῖτον καὶ τὸν
וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי נָתַן לָכֶם		vestro: quia dedit vobis doctorẽ iuſticie: & deſcẽ dere faciet ad vos	vinũ t oleum: t iplebimini eis: t nõ
אֶת הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם	ירה ירד	imbrẽ matutinũ & ſero tinum ſicut in principio.	οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ δώ
גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן׃		Et implebũtur aree frumento: & redundabunt	dabo vos vltra in opprobriũ in gẽtibus: t
וּמָלְאוּ הַגָּרָנוֹת בָּר וְהַשִּׂיקוּ	שׂוּם	torcularia vino & oleo. Et reddam vobis annos quos comedit locuſta: bruchus: & rubigo: & eruca fortitudo mea magna quam miſi in vos. Et comedetis veſcẽtes	δώσω ὑμᾶς οὐκ ἔτι εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ
הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃ וְשִׁלַּמְתִּי			eũ q ab aqlone repellã a vobis. t expellã eũ in
לָכֶם אֶת הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה	שׁנה אכל		τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς
הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל	ילק חסל גזם		ἐρᾶ sine aq: t dispdã faciem eius in
אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי בָּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל			γῆν ἄυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν
			mare primũ: t posteriora eiꝰ in
			θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν
			mare nouiſſimũ. t aſcendet putredo eius
			θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτ
			t aſcendet ſonit illius. qm magnificauit
			καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ. ὅτι ἐμεγάλυνεν τὰ
			opa eiꝰ. pfide terra: gaude t letare. qz ma
			ἔργα αὐτ. θάρσει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου. ὅτι ἐμε
			gnificauit dñs vt faceret. cõfidite iumẽta cã
			γάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε
			pi: qm germinauerũt campi ſolitudinis: qz lignũ
			δίου. ὅτι βεβλάστηκεν πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον
			attulit fructũ ſuũ: vinea t ficus dederũt fortitudinẽ
			ἤνεγκεν καρπὸν αὐτοῦ, ἄμπελος καὶ συκῆ ἔδωκαν ἰσχὺν
			ſuam. t filij ſion gaudete t letamini in
			αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ
			dño deo vro: qm dedit vobis eſcas
			κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, διότι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα
			in iuſticiam t pluet vobis ibrẽ ſpaneũ t ſerotinũ ſi
			εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον κα
			cut antea: t replebunt aree trittico: t red
			θὼς ἔμπροσθεν· καὶ πλησθήσονται οἱ ἅλωνες σίτου, καὶ ὑπε
			dabunt torcularia vino t oleo: t reddam
			ρεκχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ ἀποτίσω
			vobis p annis q̃b cõedit locuſta t bru
			ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν ὧν κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς καὶ ὁ βρού
			chꝰ t eruca t rubigo: fortitudo mea ma
			χος καὶ ἡ κάμπη καὶ ἡ ἐρυσίβη, ἡ δύναμίς μου ἡ με
			gna quã miſi in vos. t comedetis comeſtiõe
			γάλη ἣν ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς. καὶ φάγεσθε βρώσει

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

ⁿ saturabimini ⁿ laudabitis nomẽ dñi dei
καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
vri q̄ fecit vobiscum mirabilia: ⁿ non cõfun
ὑμῶν ὃς ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν θαυμάσια, καὶ οὐ μὴ καταισ
det ppls me⁹ in eternū. ⁿ scietis q̄ in me
χυνθῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐν μέ
dio israel sum ego. ⁿ dixit dñs de⁹ vr̄:
σῳ τοῦ ἰσραὴλ εἰμὶ ἐγώ· καὶ ἔσται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
ⁿ non est p̄ter me: ⁿ non cõfundet nō
καὶ οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθήσεται οὐκ
G vltra ois ppls me⁹ in eternū. ⁿ erit post hec
ἔτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσται μετὰ τοῦτο
Actus. 2.g. effundã de spũ meo sup oẽm carnẽ:
τα ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
ⁿ pphetabunt filij vr̄i ⁿ filie vr̄e:
καὶ προφητεύσουσιν υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
ⁿ seniores vr̄i: somnia somniabunt: ⁿ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν, ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ
iuuenes vr̄i visiones videbũt: ⁿ sup ser
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὀφθήσονται, καί γε ἐπὶ τοὺς δού
uos ⁿ sup ancillas in diebus illis effũ
λους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ
dã de spũ meo: ⁿ dabo ꝑdigia in
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ δώσω τέρατα ἐν
celo ⁿ sup terrã sanguinẽ ⁿ ignẽ ⁿ vaporẽ
τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
fumi. sol cõuertetur in tenebras ⁿ lu
καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελή
na in sanguinẽ ant̄ veniat dies dñi magnus
νη εἰς αἷμα πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
ⁿ illustris. ⁿ erit ois dẽus ꝙcunq̄ inuocauerit nomẽ
καὶ ἐπιφανῆ· καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
dñi: salu⁹ erit: q̄ in monte sion ⁿ in hierusalem
κυρίου, σωθήσεται, ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
erit saluatus sicut dixit dñs: ⁿ annunci
ἔσται ἀνασωζόμενος καθότι εἶπεν ὁ κύριος, καὶ εὐαγγελι
ans q̄s dñs vocauit.
ζόμενος οὓς ὁ κύριος προσκέκληται. Ca.3,

Q Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ
A tpe illo: q̄n cõuertero captiuitatem iu
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰού
da ⁿ hierusalem: cõgregabo oẽs gẽtes ⁿ de
δα καὶ τὴν ἱερουσαλήμ, συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κα
ducã eas in vallem iosaphat. ⁿ disceptabo
ταξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ· καὶ διακρινῶ αὐ
cũ eis ibi ꝑ pplo meo ⁿ heredi
τοῖς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κλη
tate mea israel: q̄s dispersi in gẽtib⁹: ⁿ
ρονομίας μου Ἰσραήλ, οὓς διέσπειρα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
terrã meã diuiserunt ⁿ sup pplm meũ miser
τὴν γῆν μου κατεδιείλαντο καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβα
runt sortes: ⁿ pueros vnderũt meretricib⁹: ⁿ
λον κλήρους, καὶ τὰ παιδάρια ἔδωκαν πόρναις, καὶ τὰ
puellas vendebãt ꝑ vino ⁿ bibebãt. ⁿ q̄dã q̄d mihi
κοράσια ἐπώλουν ἀντὶ οἴνου καὶ ἔπινον. καί γε τί ἐμοὶ
ⁿ vobis tyrus ⁿ sidon ⁿ ois galilea alienige
καὶ ὑμῖν Τύρος καὶ Σιδὼν καὶ πᾶσα γαλιλαία ἀλλοφυ
nar: nũq̄d retributionẽ vos retribuitis mihi: aut irã i
λων; μὴ ἀνταπόδομα ὑμεῖς ἀνταποδίδοτέ μοι, ἢ μῆνιν
B corde retinet⁹ vos mihi: velociter ⁿ cito reddam
κακεῖτε ὑμεῖς ἐμοί; ὀξέως καὶ ταχέως ἀνταποδώσω τὸ
retributionẽ vr̄az in capitib⁹ vr̄is. ꝑ eo q̄ argẽtũ
ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν· ἀνθ' ὧν τὸ ἀργύριόν
meũ ⁿ aurũ meũ tulistis: ⁿ electa mea
μου καὶ τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπίλεκτά μου
ⁿ bona intulistis in templa vr̄a. filios
καὶ τὰ καλὰ εἰσενήνκατε εἰς τοὺς ναοὺς ὑμῶν· τοὺς υἱοὺς
iuda ⁿ filios hierusalem vendidistis filijs
Ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς ἱερουσαλὴμ ἀπέδοσθε τοῖς υἱοῖς
grecoꝝ: vt eẽ̃seretis ex finib⁹ suis.
τῶν ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ꝯ

Trãsla.B.Hie.

et⁹ saturabimini: ⁿ & laudabitis ⁿ nomen⁹ domini ꝯ
ⁿ dei vestri⁹ qui ⁿ fecit ⁿ mirabilia ⁿ vobiscum. ꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ Et nō ⁿ cõfundetur ⁿ pp̄s meus ⁹ in sempiternū: ⁿ &
scietis ⁿ qa ⁹ in medio ⁿ israel
ⁿ ego sum. ⁹ Et ego ⁿ dñs ꝯ
⁹ deus vr̄: ⁹ & nō est ⁹ ap̄li⁹:
ⁿ & nō ⁹ cõfundetur ⁿ pp̄lus
meus ⁹ in eternū. ⁿ Et erit
⁹ post ⁿ hec ⁿ effundam ꝯ
⁹ spiritū meum ⁿ sup ⁿ oẽm
⁹ carnẽ: ⁿ & pphetabũt ⁿ filii
vr̄i ⁹ & filie vr̄e. ⁿ Senes vr̄i
ⁿ somnia ⁹ somniabunt: &
ⁿ iuuenes vestri ⁹ visiones
⁹ videbunt. ⁹ Sed & ⁿ super
⁹ seruos ⁿ & ⁹ ancillas ⁿ in die
bus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ illis ⁹ effundam ⁿ spiritum
meum: ⁹ & dabo ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ ꝑdigia ⁿ in celo ⁹ & in ter
ra ⁿ sanguinem ⁿ & ignem
⁹ & vaporẽ ⁿ fumi. ⁿ Sol ⁹ con
uertetur ⁿ in tenebras: ꝯꝯ
⁹ & luna ⁹ in sanguinẽ: ⁹ an
teꝑ ⁿ veniat ⁹ dies ⁿ dñi ꝯꝯ
⁹ magn⁹ & horribilis. ⁹ Et
erit ⁿ omnis ⁿ qui ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ innocauerit ⁿ nomen ⁿ dñi
ⁿ salu⁹ erit: ⁹ quia ⁿ in mon
tem ⁿ sion ⁹ & in hierusalem
ⁿ erit ⁿ saluatio ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ sicut ⁿ dixit ⁹ dominus: ⁹ &
in residuis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ quos ⁿ dominus ⁹ vocauerit. 3.

Q Via ⁹ ecce ⁿ in diebus
ⁿ illis ⁿ & i tẽpore ⁿ illo:
ⁿ cum ⁹ conuertero ⁿ captiui
tatem ⁹ iuda ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ & hierusalem ⁹ cõgrega
bo ⁹ omnes ⁿ gentes ꝯꝯꝯ
⁹ & deducam eos ⁿ in ⁹ vallẽ
ⁿ iosaphat: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
⁹ & disceptabo ⁿ cũ eis ⁿ ibi
ⁿ sup ⁹ pplo meo ⁿ & heredi
tate mea ⁿ israel ⁹ q̄s ⁿ dispersi
serunt ⁿ in nationibus: ⁹ &
ⁿ terrã meã ⁿ diuiserũt: ⁹ & su
per ⁿ pplm meũ ⁹ miserunt
⁹ sortẽ. ⁹ Et ⁹ posuerũt ⁹ pue
rũ ⁹ i ꝑstibulo: ⁿ & puellã ⁹ vẽ
diderũt ⁿ pro vino ⁹ vt bibe
rẽt. ⁿ Verũ ⁿ q̄d ⁹ mihi & ⁿ vo
bis ⁿ tyrus ⁿ & ⁹ sydon ⁿ & ois
⁹ terminus ⁿ palestinorum:
ⁿ Nunquid vltionem ⁹ vos
ⁿ reddetis ⁿ mihi? ⁹ Et si ꝯ
ⁿ vlciscimini ⁹ vos ⁹ contra
me: ⁹ cito ⁹ velociter ⁹ reddã
ⁿ vicissitudinẽ vobis ⁹ sup
caput vestrũ. ⁹ Argentum
ⁿ eũ meũ ⁿ & aurũ ⁿ tulistis:
ⁿ & desiderabilia mea &
⁹ pulcherrima ⁿ intulistis ⁿ in
delubra vr̄a. ⁹ Et filios ⁿ iu
da ⁿ & filios ⁹ hierusalẽ ⁿ ven
didistis ⁿ filiis ⁹ grecorum ꝯ
ⁿ vt ⁹ lõge faceretis eos ⁹ de
⁹ finibus ⁿ suis. ꝯꝯꝯꝯꝯ

Tex.heb.Joel..iij. Pātiua.he

וְשַׁבְתֶּם וִהַלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא
וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לָעוֹלָם: וִידַעְתֶּם
כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי
לָעוֹלָם: וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת
רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְנֵיכֶם
וּבְנֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחְלֹמוּן
בַּחוּרֵיכֶם חֶזְיֹנוֹת יִרְאוּ: וְגַם עַל
הָעֲבָדִים וְעַל הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים
הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי: וְנָתַתִּי
מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ
וְתִמְרוֹת עָשָׁן הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ
וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר
יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְּהַר
צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ͏ִם תִּהְיֶה פְלֵיטָה
כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים
אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא:

Cap iiij.

כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא
אֲשֶׁר אָשׁוּב אֶת שְׁבוּת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָ͏ִם: וְקִבַּצְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם
וְהוֹרַדְתִּים אֶל עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט
וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל עַמִּי וְנַחֲלָתִי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת
אַרְצִי חָלָקוּ: וְאֶל עַמִּי יַדּוּ גּוֹרָל
וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ
בַּיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ: וְגַם מָה אַתֶּם לִי
צֹר וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת
הֲגְמוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עָלָי וְאִם
גְּמַלְתֶּם אַתֶּם עָלַי קַלְמְהֵרָה אָשִׁיב
גְּמוּלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: אֲשֶׁר כַּסְפִּי
וְזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי הַטּוֹבִים
הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵכֶם: וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים
לְמַעַן הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם:

Cap iiij

Pritiua.heb.	Tet.heb.Joel.iij.	Trãsla.B.Hie.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
עור מקום	הִנְנִי ׀ מְעִירָם ׀ מִן ׀ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר	Ecce ego fuscitabo eos de loco in quo	ecce ego fuscito eos de loco vbi vendidistis
שוב	מְכַרְתֶּם ׀ אֹתָם ׀ שָׁמָּה ׀ וַהֲשִׁבֹתִי	vendidistis eos: & conuertam	ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἀπέδοσθε
	גְמוּלְכֶם ׀ בְּרֹאשְׁכֶם ׀ וּמְכַרְתִּי ׀ אֶת	retributionē vestrā in caput vestrum. Et vendam	εἰς τὸν τόπον ἐκεῖ· καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς
	בְּנֵיכֶם ׀ וְאֶת ׀ בְּנֹתֵיכֶם ׀ בְּיַד בְּנֵי ׀ יְהוּדָה	filios vros & filias vras	κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἀποδώσομαι τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς
	וּמָכְרוּם ׀ לִשְׁבָאִים ׀ אֶל ׀ גּוֹי ׀ רָחוֹק	in manibus filiorū iuda: et venundabunt eos	filias vras in manus filiorū iuda. τ venūdabunt
	כִּי ׀ יְהוָה ׀ דִּבֶּר ׃ קִרְאוּ ׀ זֹאת ׀ בַּגּוֹיִם	saboeis genti longinque: quia dñs locut est.	υγατέρας ὑμῶν εἰς χεῖρας υἱῶν ἰούδα. καὶ ἀποδώσουσι
	קַדְּשׁוּ ׀ מִלְחָמָה ׀ הָעִירוּ ׀ הַגִּבּוֹרִים	Clamate hec in gētibus: sanctificate bellum:	εοὺς εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς ἔθνος μακράν, ὅτι ὁ κύ
יָחֵם ׀ גֶּבֶר	יִגְּשׁוּ ׀ יַעֲלוּ ׀ כֹּל ׀ אַנְשֵׁי ׀ הַמִּלְחָמָה ׃	fuscitate robustos.	ριος ἐλάλησεν. κηρύξατε ταῦτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἁγιάσα
נגש עָלָה	כְּתוּתוּ ׀ אִתֵּיכֶם ׀ לַחֲרָבוֹת ׀ וּמַזְמֵרֹתֵיכֶם	Ascendant: accedant omnes viri bellatores:	τε bellum: fuscitate pugnatores: adducite
כָּתַת אֶת	לִרְמָחִים ׀ הַחַלָּשׁ ׀ יֹאמַר ׀ גִּבּוֹר	Concidite aratra vra in gladios: & ligones vros	τε ὡλεμον, ἐξεγείρατε τοὺς μαχητάς, προσαγάγετε
זָמַר אָמַר	אֲנִי ׃ עוּשׁוּ ׀ וּבֹאוּ ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב	in lanceas. Infirmus dicat: quia ego fortis sum.	τ ascendite oēs viri bellatores: concidite
בּוֹא סָבַב	וְנִקָּבְצוּ ׀ שָׁמָּה ׀ הַנְחֵת ׀ יְהוָה ׀ גִּבּוֹרֶיךָ ׃	Erumpite & venite oēs gentes de circuitu & cōgregamini. Ibi	καὶ ἀναβαίνετε πάντες ἄνδρες πολεμισαί, συγκόψα
קָבַץ נָחַת	יֵעוֹרְרוּ ׀ וְיַעֲלוּ ׀ הַגּוֹיִם ׀ אֶל ׀ עֵמֶק	oc cūbere faciet dñs robustos tuos. Consurgāt &	τε ἀροτρα ὑμῶν εἰς ῥομφαίας, καὶ τὰ δρέπανα ὑμῶν
עור עָלָה	יְהוֹשָׁפָט ׀ כִּי ׀ שָׁם ׀ אֵשֵׁב ׀ לִשְׁפֹּט	ascendāt gentes in vallē iosaphat: quia ibi sedebo	in lanceas· nō fortis dicat pualeo ego: cōgregamini τ
יָשַׁב	אֶת ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב ׀ שִׁלְחוּ ׀ מַגָּל	vt iudicem oēs gētes i circuitu. emittite	εἰσρομάσρας· ὁ ἀδύνατος λεγέτω ἰσχύω ἐγώ, συναθροίζεσθε καὶ
כִּי ׀ בָשַׁל ׀ קָצִיר ׀ בֹּאוּ ׀ רְדוּ ׀ כִּי ׀ מָלְאָה	falces qm adest vindemia: introite calcate: qm plenū torcular: redundant	intrate oēs gētes p circuitū τ cōgregamini illuc:	ἐισπορεύεσθε πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν καὶ συνάχθητε ἐκεῖ,
יָרַד קָצַר	הַגַּת ׀ הַשִּׁיקוּ ׀ הַיְקָבִים ׀ כִּי ׀ רַבָּה	torcula τειτε, quoti plenus ē lanus.	māsuet fit pugnator. cōsurgant τ ascendant
שוב	רָעָתָם ׃ הֲמוֹנִים ׀ הֲמוֹנִים ׀ בְּעֵמֶק	redundant torcula: qm multiplicata sunt	πρὸς ἐσω πολεμισής· ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω
רֶדֶת הַיָּם	הֶחָרוּץ ׀ כִּי ׀ קָרוֹב ׀ יוֹם ׀ יְהוָה ׀ בְּעֵמֶק	malicia eorū. Populi populi in valle	gētes in vallē iosaphat: qz ibi sedebo
חֶבְרוֹן קָבַב	הֶחָרוּץ ׃ שֶׁמֶשׁ ׀ וְיָרֵחַ ׀ קָדָרוּ ׀ וְכוֹכָבִים	cōcisionis: quia iuxta est dies domini in valle	σαι τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα ἰωσαφάτ, ὅτι ἐκεῖ καθί
נכב	אָסְפוּ ׀ נְגָהָם ׃ וַיהוָה ׀ מִצִּיּוֹן ׀ יִשְׁאָג	concisionis. Sol & luna obtenebrati sūt: &	σομαι vt iudicem oēs gētes i circuitu. emittite
שָׁאַג	וּמִירוּשָׁלִַם ׀ יִתֵּן ׀ קוֹלוֹ ׀ וְרָעֲשׁוּ ׀ שָׁמַיִם	stelle retraxerūt splendorem suū. Et dñs de sion rugiet: & de hierusalem dabit	τοῦ διακρίναι πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν. ἐξαποστείλατε
נָתַן	וְאֶרֶץ ׀ וַיהוָה ׀ מַחְסֶה ׀ לְעַמּוֹ ׀ וּמָעוֹז	vocē suā. Et mouebūtur celi & terra: & dñs spes	falces qm adest vindemia: introite calcate: qm plenū torcular: redundant torcula
מַחְסֶה עֹז	לִבְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׃ וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה	populi sui: & fortitudo filiorū israel. Et scietis	τειτε, διότι πλήρης ὁ ληνός· ὑπερεκχείται τὰ ὑπολή
	אֱלֹהֵיכֶם ׀ שֹׁכֵן ׀ בְּצִיּוֹן ׀ הַר ׀ קָדְשִׁי	quia ego dominus deus vester habitās in sion in mōte sancto meo.	νια, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ αὐτῶν. ἦχοι ἠκούσθησαν ἐν
	וְהָיְתָה ׀ יְרוּשָׁלִַם ׀ קֹדֶשׁ ׀ וְזָרִים ׀ לֹא	Et erit hierusalē sancta & alieni non	valle iudicij qz iuxta dies dñi in
הָיָה	יַעַבְרוּ ׀ בָהּ ׀ עוֹד ׃ וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא	transibūt p eā amplius. Et erit in die illa	τῇ κοιλάδι τῆς δίκης ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ
עָבַר	יִטְּפוּ ׀ הֶהָרִים ׀ עָסִיס ׀ וְהַגְּבָעוֹת ׀ תֵּלַכְנָה	stillabūt mōtes dulcedinē: & colles fluent lacte. Et p	valle iudicij. sol τ luna obtenebrabūt:
נָזַל אָפִיק	חָלָב ׀ וְכָל ׀ אֲפִיקֵי ׀ יְהוּדָה ׀ יֵלְכוּ ׀ מָיִם	oēs rīuos iuda ibūt aq: & fōs de domo dñi egredietur: & irrigabit torrentē spinarū. Egyptus in	κοιλάδι τῆς δίκης· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσιν,
מַעְיָן מָקֹר יָצָא	וּמַעְיָן ׀ מִבֵּית ׀ יְהוָה ׀ יֵצֵא ׀ וְהִשְׁקָה ׀ אֶת	desolatione erit: & idumea in desertū pditiōis:	τ stelle occidere facient splendorē suū. at dñs de
עֵין שָׁקָה	נַחַל ׀ הַשִּׁטִּים ׃ מִצְרַיִם ׀ לִשְׁמָמָה	pro eo q iniq egerint in filios iuda: & effuderint	καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν τὸ φέγγος αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐκ
	תְּהִיֶה ׀ וֶאֱדוֹם ׀ לְמִדְבַּר ׀ שְׁמָמָה ׀ תִּהְיֶה	sanguinē innocentē in terra sua. Et iudea in eternū habitabitur & hierusalē in generationē & ge	sion clamabit τ ex hierusalem dabit vocē suam:
הָיָה דְּבַר	מֵחֲמַס ׀ בְּנֵי ׀ יְהוּדָה ׀ אֲשֶׁר ׀ שָׁפְכוּ ׀ דָּם	nerationē. Et mundabo sanguinem eorum quos non mundauerā: & dñs cōmorabitur in sion.	σιὼν ἀκουσθήσεται καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐ
נָקִי אֵבֶר	נָקִיא ׀ נְאֵרָצָם ׃ וַיהוּדָה ׀ לְעוֹלָם ׀ תֵּשֵׁב	Explicit Iohel ppheta.	am: τ mouebit celū τ terra: at dñs p
יָרוּשָׁלִַם ׀ לְדוֹד ׀ וָדוֹר ׃ וְנִקֵּיתִי ׀ דָּמָם			τοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί
לֹא ׀ נִקֵּיתִי ׀ וַיהוָה ׀ שֹׁכֵן ׀ בְּצִיּוֹן ׃			cet ppho suo: τ cōfortabit filios israel τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχύσει τοῖς υἱοῖς ἰσρα
			el. τ scietis qz ego dñs deus vr habitans
			ἀλ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατασκη
			in sion mōte scto meo. τ erit hierusalem sancta:
			νῶν ἐν σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσαι ἱερουσαλὴμ ἁγία,
			τ alienigene nō transibunt p eam ampli. τ erit in
			καὶ ἀλλοφυεῖς οὐ διελεύσονται δι' αὐτῆς ἔτι. καὶ ἔσαι ἐν
			die illa. stillabunt mōtes dulcedinē: τ
			τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ
			colles fluēt lacte: τ oēs emissiones iuda
			οἱ βουνοὶ ῥυήσονται γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις ἰούδα
			fluent aquis. τ fons de domo dñi egredietur:
			ῥυήσονται ὕδατα, καὶ πηγὴ ἐξ οἴκου κυρίου ἐξελεύσεται,
			τ irrigabit torrentem funiculoꝝ egyptꝰ in perdi
			καὶ ποτιεῖ τὸν χειμάρρουν τῶν χοινίων. αἴγυπτος εἰς ἀφανι
			tionē erit. τ idumea in cāpū desolatiōis ex iniquitatiꝰ
			σμὸν ἔσαι. καὶ ἡ ἰδουμαία εἰς πεδίον ἀφανισμοῦ ἐξ ἀδικιῶν
			filioꝝ iuda. p eo qꝫ effuderūt sanguinē iustū in terra sua.
			υἱῶν ἰούδα. ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
			at iudea in eternū habitabit: τ hieruſa
			ἡ δὲ ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατοικηθήσεται, καὶ ἱερουσα
			lem in ghatiōes τ ghationē: τ vlciscar sanguinē eoꝝ:
			λὴμ εἰς γενεὰς καὶ γενεάν, καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα αὐτῶν,
			τ nō mūdabo: τ dñs habitabit in sion.
			καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσω, καὶ κύριος κατασκηνώσει ἐν σιών.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

Zias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo: vt in historia libri secundi paralipomenon ostenditur sacerdotale officiū presumere conatus est. Ob eam rem terremotū in templo dei exortū constat: cuius etiā zaharias propheta meminit. Ante huncitaq; terremotus amos propheta tēporibus predicti regis: & tēporibus hieroboā filii ioas regis israel: in eas gentes que lectione cōprehense sunt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idē propheta in sequentibus ait. Super tribus impietatibus: & super quattuor non conuertam eum: tertio peccatorū indulgentia; deū dare posse significat: quem quarto eadē peccata admittentibus: nec penitentiā nec indulgentiā daturum annunciat. Nā per ignis similitudinē quem in predictas gentes immitendus predixit: grauē atq; irreuocabilē dei iram ad euersionem earūdem ciuitatum processuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

Mos propheta pastor & rusticus & ruborum mora distringens: paucis verbis explicari nō potest. Quis enim digne exprimat tria & quatuor scelera damasci: gaze: tyri: idumee filiorū ammon: moab: & septimo octauoq; gradu iude & israel? Hic loquitur ad vaccas pinques que sunt in monte samarie: et ruituram domū maiorem minoremq; testatur. Ipe cernit fictorem locuste: & stante dñm super murū litum: vel adamantinū: & vncinum pomorū: atrahentē supplicia peccatoribus: & famem in terra: non famem panis: neq; sitim aque: sed audiendi verbū dñi. nō dixit verba sed verbū. Amos vero interpretatur onustus. Hic amos spiritualī gratia plenus: prophetauit inter ceteros pphetas. Nō enim solus ipe erat pphetes sed etiā alii. Et quippe nō poterat prophetes esse: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit per singulos dies erudiens & docens in ecclesia. In veritate enim vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est predicans in ecclesia secundū qd scriptum est. Ascende in mōtem excelsum tu qui euangelizas syon: exalta vocem tuā qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Ic amos propheta & pastor nō fuit pater esaie prophete: quāq; & ille propheta extiterit. Nam aliis literis ille: aliis iste apud hebreos scribitur: que differentia litterarū apud latinos non habetur: & ille fortis vel robustus: hic vero auulsus interpretatur: quia loqtur contra decē tribus: que per idolatria; a cultu dei & a regno dauid erant auulse. Fuit autē cognatio eius ex oppido thecue quod sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecorū in latitudine cāporū qui sunt proximi oppido thecue in quibus humo arida atq; arenosa nihil omnino frugū gignitur sed yberrimis pascuis abūdant: & ideo cūcta sunt plena pastoribus: & sterilitas terre cōpensatur pecorū multitudine: ex hoc nūero pastorū fuit amos iperit⁹ sermone: sed plen⁹ scientia. Prophetauit autē eisdem tēporibus quibus iohel: naū: ionas osee: esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare anteq; esaias. Maxime autem contra decem tribus locutus est: pauca de duabus interserens. Hunc ablatū de numero pastorū misit dominus: vt in samaria prophetaret: quem amasias sacerdos frequenter plagis afflixit: tandem filius eius ozias vecte p tēpora trāsfixit. Post hec seminu⁹ in terram suam erectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultusq; est cum patribus suis.

Explicit prologus.

Trāſ.grc.lxx.cū inter.lati.

AMMOS.

AMMΩΣ. Cap. i.

Sermōes amos q facti sunt i accarpi ex thecue:

A λ Ογοι ἀμμώς οἱ ἐγένοντο ἐν ἀκκαρπι ἐξ θεκουε,

qs vidit sup hierusalem: in diebus ozie regis iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel ante duos annos terremotus.

ὃς εἶδεν ὑπὲρ ἱερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζί βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ.

& dixit dñs de sion loquetur: & de hierusalem dabit vocē suā: & luxerūt speciosa pastorū: & exiccat⁹ est vertex carmeli.

Hiere. 11.f. Johe. 3.c.

καὶ εἶπεν κύριος ἐκ σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπένθησαν ὦ νομαὶ τῶν ποιμένων: & exiccat⁹ é vertex carmeli. & dixit domin⁹ sup tribus ipietatib⁹ damasci: & sup quattuor. nō cōuertam eum: eo qō serrauerūt in plaustris ferreis in vtero hītes in galaad: & cōtriuerūt in domū azahel: & deuorabit domos benadab.

καὶ ἐξηράνθη ἡ κορυφὴ τοῦ καρμήλου. καὶ εἶπεν κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν. διὰ τὸ διαπρίσασθαι αὐτὸν, ἐν ταῖς ἀμάξαις τῶν σιδηρῶν τοὺς ἐν γαλαὰδ ἐχούσας ἐν γαστρὶ ἐγκύους: & deuorabit fundamēta filii ader: & cōteram vectes damasci: & disperdam hītantes ex campo idolum: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dñs.

B πρίσαι πρίοσιν σιδηροῖς τοὺς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἐν γαλαὰδ: καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς οἶκον ἀζαὴλ, καὶ κατα φάγεται θεμέλια υἱοῦ ἄδερ, καὶ συντρίψω μοχλοὺς δαμασκοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου εἰδὼλου, καὶ κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδὰν, καὶ ἀχμαλωτιδήσεται λαὸς συρίας ἐπικλητος λέγει κύριος. Hec dicit dñs sup trib⁹ ipietatib⁹ gaze: & sup γάζης, καὶ ἐπὶ ταῖς

Trāſla.B.W.ie.

Incipit Amos propheta.

Capitulum. i.

UErba amos qui fuit in pastoribus thecue: que vidit super israel in diebus ozie regis iuda: & in diebus Hieroboam filii ioas regis israel: ante duos annos terremotus. & dixit. Domin⁹ de sion rugiet & de hierusalem dabit vocē suā. Et luxerūt speciosa pastorū: & exiccat⁹ est vertex carmeli. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus damasci & super quattuor non cōuertā eum: eo q⁹ triturauerūt in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignem in domū azahel: & deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci: & disperdā habitatorem de cāpo idoli: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dñs. Hec dicit domin⁹. Super tribus sceleribus gaze & super

Tex.heb.Amos.j.Pītima.

דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר הָיָה בַּנֹּקְדִים Cap.
מִתְקוֹעַ אֲשֶׁר חָזָה עַל יִשְׂרָאֵל
בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִימֵי
יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שְׁנָתַיִם לִפְנֵי הָרַעַשׁ: וַיֹּאמַר יְהוָה
מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן
קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וְיָבֵשׁ
רֹאשׁ הַכַּרְמֶל: כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל דּוּשָׁם בַּמֹּחֲרֻצוֹת
הַבַּרְזֶל אֶת הַגִּלְעָד: וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ
בֵּית חֲזָאֵל וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
בֶּן הֲדַד: וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיחַ דַּמֶּשֶׂק
וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת אָוֶן וְתֹמֵךְ
שֵׁבֶט מִבֵּית עֵדֶן וְגָלוּ עַם אֲרָם
קִירָה אָמַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה
עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל

Pritina heb. Ter heb. Amos. ij.

אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל רַגְלוֹתָם רבע שוב
גָּלוּת שְׁלֵמָה לְהַסְגִּיר לֶאֱדוֹם׃ גלה סגר
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת עַזָּה וְאָכְלָה חמה
אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאַשְׁדּוֹד כרת ישב
וְתֹמֵךְ שֵׁבֶט מֵאַשְׁקְלוֹן וַהֲשִׁיבוֹתִי שוב
יָדִי עַל עֶקְרוֹן וְאָבְדוּ שְׁאֵרִית
פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃ כה
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי צר
וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל
הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה לֶאֱדוֹם וְלֹא
זָכְרוּ בְּרִית אַחִים׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ ברת
בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ׃
כה אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי
אֱדוֹם וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל רָדְפּוֹ בַחֶרֶב אָחִיו וְשִׁחֵת רַחֲמָו טרף
וַיִּטְרֹף עַד נֶצַח עֶבְרָתוֹ שָׁמְרָה וְכַעַסוֹ טמא
נָצַח וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּתֵימָן וְאָכְלָה ימן
אַרְמְנוֹת בָּצְרָה׃ כה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי בְנֵי עַמּוֹן וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל בְּקָעָם הָרוֹת הרה
הַגִּלְעָד לְמַעַן הַרְחִיב אֶת גְּבוּלָם׃ רחב גבל
וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת רַבָּה וְאָכְלָה יצת חמה
אַרְמְנוֹתֶיהָ בְּתְרוּעָה בְּיוֹם מַלְחָמָה רוע לחם
בְּסַעַר בְּיוֹם סוּפָה׃ וְהָלַךְ מַלְכָּם סער
בַּגּוֹלָה הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה׃ גלה שור

Cap. ij.

כה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי מוֹאָב וְעַל אַרְבָּעָה רבע
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל שָׂרְפּוֹ עַצְמוֹת שוב
מֶלֶךְ אֱדוֹם לַשִּׂיד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ שוד
בְּמוֹאָב וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת הַקְּרִיוֹת
וּמֵת בְּשָׁאוֹן מוֹאָב בְּתְרוּעָה בְּקוֹל מות שאה
שׁוֹפָר׃ וְהִכְרַתִּי שׁוֹפֵט מִקִּרְבָּהּ וְכָל רוע שפר
שָׂרֶיהָ אֶהֱרֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה׃ כה ברת
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי הרג
יְהוּדָה וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל מָאָסָם אֶת תּוֹרַת יְהוָה וְחֻקָּיו חקק

Trāsla. B. Hie.

quattuor non conuertam eū: eo q̄ transtulerit captiuitatē pfectā vt cōcluderet eam in idumea.
Et mittā ignem in murum gaze: & deuorabit edes eius: & disperdam habitatorem de azoto: & tenētem sceptrum de ascalone: & conuertam manū meā super acharon: & peribunt reliqui philistinorum dicit dñs deus. Hec dicit dominus. Super tribus fceleribus tyri & super quattuor non cōuertam eum: eo q̄ cōcluserint captiuitatē pfectā in idumea: & nō sint recordati federis fratrum. Et mittam ignem in murū tyri: & deuorabit edes eius. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus edom & super quattuor non cōuertam eum: eo q̄ pfecutus fit in gladio fratrē suū & violauerit mīa eius: & tenuerit vltra furorē suū & indignationē suā seruauerit vsq; in finem. Mittā ignē in themā & deuorabit edes bosre. Hec dicit dñs. Super tribus sceleribus filiorū ammō & super quattuor nō cōuertā eum: eo q̄ diffecuerit pregnates galaad ad dilatandum terminum suum. Et succendā ignē in muro rabbath. & deuorabit edes eius in vlulatu in die belli: & in turbine in die cōmotionis. Et ibit melchom in captiuitatē: ipse & principes eius simul: dicit dñs.

2.

Hec dicit dñs. Super tribus sceleribus moab & super quattuor non conuertā eum: eo q̄ incenderit ossa regis idumee vsq; ad cinerem. Et mittam ignē in moab: & deuorabit edes carioth: & morietur in sonitu moab in clangore tube: & disperdā iudicē de medio eius & omnes principes eius interficiā cum eo dicit dñs. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus iuda & super quattuor non conuertam eum: eo q̄ abiecerit legē domini: & mandata eius

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

quattuor nō cōuertam eos eo q̄ captiuauerunt ipi captiuitatē salomon vt cōcluderet in idumeam. & mittam ignē in muros gaze: & deuorabit fundamēta ei. & disp dam habitatorē de azoto. & auferet tribū ex ascalone: & reuertas ve manū meā sup accaronē: & peribūt reliqui alienigenaꝝ dicit dñs. Hec dicit dñs: sup tribus ipietatib tyri & sup quattuor. nō cōuertam eā: eo q̄ cōcluserūt captiuitatem salomon in idumeā. & nō recordati sūt testamēti fratrū: & mittam ignē in muros tyri: & deuorabit fundamēta ei. Hec dicit dñs: sup tribū ipietatib idumee & sup quattuor. nō cōuertam eos eo q̄ psequut est in gladio fratrē suū: & violauit vulua in terra: & raputt in testimoniū hodie fratrē suū: & ipetū suū seruauit in ptēttionē. & mittam ignē in theman: & deuorabit fundamēta ei. hec dicit dñs sup tribū ipietatib filioꝝ amō & sup quattuor. nō cōuertam eos: eo q̄ diffecabāt ventre hūtes ex galaaditis: vt dilatarēt terminos suos. & succēdā ignē in muros rabba. & deuorabit fundamēta ei cū clamore in die belli: & mouebit in die cōsumatiōis eius: & ibit rex eoꝝ in captiuitate sacerdotes & principes eoꝝ in idipm dicit dñs.

Ca. 2.

Hec dicit dñs sup tribus ipietatib moab & sup quattuor: nō cōuertam eū. eo q̄ cōbusserunt ossa regis idumee in cinerē: & mittam ignē in moab. & deuorabit fundamēta vrbiū: & morietur in ipotentia moab: cū voce & clamore tube. & disperdam iudicē ex ea: & occidam principes eius interficiā cū eo dicit dñs. hec dicit dñs. sup tribus ipietatib filioꝝ iuda & sup quattuor: nō conuertā eū. eo q̄ abiecerit ipi legem dñi: & precepta

C

ei⁹ nō cuſtodierūt: τ decepерūt eos va-
τα αὐτ ὁυκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλάνησαν αὐτοὺς τὰ μά-
na eoꝝ q̄ fecerunt: q̄ ſecuti ſunt pfas eo
ſμα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν, εἰς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐ
rū poſt ea. τ mittam ignē in iudā: τ
τῶν ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ
deuorabit fundamēta hieruſalem. hec dicit dñs:
καταφάγεται τὰ θεμέλια ἱερουσαλήμ. τάδε λέγει κύριος,
ſup tribus ipietatiꝫ iſrael τ ſup q̄ttuor.
ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσαρ
non couertam eꝫ eo qꝺ vendideſt argē
σιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο ἀργυ
to mendici τ paupere p calciamentꝫ cōculcantem
ριον πτωχὸν καὶ πένητα ἀνθ' ὑποδημάτων καταπατοῦν
ſup puluerē terre. τ pugnis peuſſebāt capite
τα ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς. καὶ ἐκκλίνουσιν εἰς κεφαλὴν
mēdici: τ viā humiliū declinauerūt: τ filiꝰ τ pa-
πτωχοῦ, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πα-
ter ingreſſi ſunt ad eandē ancillam: vt
τὴρ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως
violarent nomē dei mei: τ veſtimēta
βεβηλώσωσιν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια
eoꝝ ligantes iuxtꝫ oēm altare: τ vinū exactorū bibe
ἀχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπι
bāt in domo dei ſui: ego autē abſtuli amorreū
νον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἦρα τὸν ἀμορραῖ
a facie eoꝝ. ſicut altitudo cedri altitudo e-
ον ἐκ προσώπου αὐτῶν· καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐ
ius: τ fortis erat vt quercꝰ: τ abſtuli fructū eiꝰ
του, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρυς, καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐ-
deſup: τ radices eiꝰ ſubter. τ
τοῦ ἐπάνωθεν, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν· καὶ
ego eduxi vos de terra egypti: τ circumduxi
ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον
vos in deſerto q̄draginta annis: vt poſſideretis
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακληρο
tis amorreū: τ accepi de filiis vrīs in ꝓphetas:
νομῆσαι τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν
in ꝓphetas: τ de iuuentibus vrīs in ſanctificatos:
εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἁγιασμούς,
nūqd nō ſunt hec filij iſrael dicit dñs: vos aūt
μὴ τι οὐκ ἔστιν ταῦτα υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος, ὑμεῖς δὲ
potabatis ſanctificatos meos vino: τ ꝓphe-
ἐποτίζετε τοὺς ἁγιασμούς μου οἶνον, καὶ τοῖς προφή
tis mandabatis dicētes: nō ꝓphetetis. ꝓph
ταις ἐνετέλλεσθε λέγοντες, οὐ μὴ προφητεύσητε· διὰ
ea ecce ego deuoluā ſubter vos: ſicut de
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον κυ
uolut currus plenus ſtipula: τ periit fuga
λίεται ἅμαξα ἐγέμουσα καλάμης, καὶ ἀπολεῖται φυγὴ
a curſore. τ fortis nō obtinebit virtu
ἐκ δρομέως· καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύ-
tē ſuā: τ pugnator non ſaluabit aiam ſu-
ος αὐτοῦ, καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
am: τ ſagittator non ſubſiſtet: τ velox pedi
τοῦ, καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ ὑποστῇ, καὶ ὁ ὀξὺς τοῖς πο-
bꝰ ſuis non ſaluabit: neq; eques ſaluabit
σὶν αὐτοῦ οὐ μὴ σωθῇ, οὐδὲ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
aiam ſuam: τ inuenier aiam ſuam in
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
potentatibꝰ nudus fugiet in die illa dicit
δυνασείαις. ὁ γυμνὸς φεύξεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
dñs.
νας λέγει κύριος. Ca.ʒ.

A

8.1.b.

Audite verbū hoc qꝺ locutꝰ eſt do
Ακούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύ-
minꝰ ſup vos domꝰ iſrael: τ ꝓ oēm tri
ριος ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ κατὰ πάσης φυ
bus q̄ eduxit de terra
λῆς ἧς ἀνήγαγεν ἐκ γῆς

ᵏnō ˡcuſtodierīt.ᵐ Decepe
rūt eni eos ⁿidola ſua ᵒpoſt
que ᵖabierant ᑫpatres eo-
rum. ʳEt mittam ꝏꝏꝏꝏ
ˢignē ᵗin iudam: ᵘ& deuo-
rabit ᵛedes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷhieruſalē. ˣHec ʸdicit ᶻdo-
minus. ᵃSuper ꝏꝏꝏꝏ
ᵇtribus ᶜſceleribus ᵈiſrael:
ᵉ& ſup ᶠquattuor ꝏꝏꝏ
ᵍnō ʰcōuertā eum ⁱpro eo
qꝺ ʲvendiderit ᵏ argento
ˡinſtum ᵐ& paupere ⁿpro
ᵒcalciamentis. ꝏꝏꝏꝏ
ᵖQui cōterūt ᑫſuper ʳpul
uerem ˢterre ᵗcapita ꝏꝏ
ᵘpauperum: ᵛ& viam ʷhu-
milium ˣdeclinat. ʸEt filiꝰ
ᶻac pater eius ᵃierunt ᵇad
ᶜpuellam: ᵈvt violarent ꝏ
ᵉnome ᶠſanctū meū: ᵍ& ſu
per ʰveſtimētis ⁱ pignora-
tis ʲaccubuerūt ᵏiuxta ˡoē
ᵐaltare: ⁿ& vinū ᵒdānatorū
ᵖbibebant in ᑫdomo ʳdei
ſui. ˢEgo autem ꝏꝏꝏꝏ
ᵗexterminaui ᵘammorreū
ᵛa facie eorum: ꝏꝏꝏꝏ
ʷcuius altitudo ˣcedrorū
ʸaltitudo ᶻerat: ᵃ& fortis ᵇipſe
ᶜquaſi quercus. ᵈEt con-
triui ᵉfructum eius ᶠdeſup:
ᵍ& radices eius ʰſubter.
ⁱEgo ſum qui ʲaſcendere
ᵏvos ˡfeci ᵐde terra ⁿegypti:
ᵒ& duxi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖvos ᑫin deſertum ʳquadra
ginta ˢannis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗvt poſſideretis ᵘterrā ᵛam
morei: ʷ& ſuſcitaui ꝏꝏ
ˣde filiis vrīs ʸin ꝓphetas:
ᶻ& de iuuentibus veſtris ꝏ
ᵃnazareos. ᵇNunquid ᶜnō
ᵈita eſt ᵉfiliꝰ ᶠiſrael ꝏꝏꝏꝏ
ᵍdicit ʰdominus? ⁱEt propi
nabatis ʲnazareis ꝏꝏꝏꝏ
ᵏvinū ˡ& ᵐprophetis: ⁿman
dabatis ᵒdicentes: ꝏꝏꝏꝏ
ᵖne ᑫꝓphetetis. ʳEcce ˢego
ᵗſtridebo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘſubter vos: ᵛ ſicut ʷſtridet
ˣplauſtrum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸonuſtum ᶻfeno. ᵃEt peri-
bit ᵇfuga ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜa veloce: ᵈ& fortis ᵉnōꝰ ob
tinebit ᶠvirtutē ſuā: ᵍ& ro-
buſtus ʰnō ⁱſaluabit ʲanimā
ſuam. ᵏEt tenens ˡarcum
ᵐnon ⁿſtabit: ᵒ& velox ᵖpe
dibus ſuis ᑫnō ʳſaluabitur.
ˢEt aſcenſor ᵗequi ᵘnō ᵛſal
uabit ʷanimā ſuā: ˣ& robu
ſtus ʸcorde ᶻinter fortes ᵃnu
dus ᵇeffugiet ᶜin ꝏꝏꝏꝏ
ᵈilla ᵉdie: ᶠdicit ᵍdominus.

ʒ.

Audite ᶜverbum ᶜquod
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜlocutus eſt ᶜdñs ᵍ ſup vos
ʰfilii ⁱiſrael: ᵏſuper ꝏꝏꝏ
ˡomnē ᵐcognationē ⁿ quā
ᵒeduxi ᵖde terra ꝏꝏꝏꝏ

ˡלֹא ᵏשָׁמְרוּ ᵐוְיִתְעֻם ⁿמִבֵּיהֶם ᵒאֲשֶׁר
ᵖהָלְכוּ ᑫאֲבוֹתָם ʳאַחֲרֵיהֶם: ˢוְשִׁלַּחְתִּי
ᵗאֵשׁ ᵘבִּיהוּדָה ᵛוְאָכְלָה ʷאַרְמְנוֹת
ˣיְרוּשָׁלִָם: ʸכֹּה ᶻאָמַר יְהוָה ᵃעַל
ᵇשְׁלֹשָׁה ᶜפִּשְׁעֵי ᵈיִשְׂרָאֵל ᵉוְעַל ᶠאַרְבָּעָה
ᵍלֹא ʰאֲשִׁיבֶנּוּ ⁱעַל ʲמְכָרָם ᵏבַּכֶּסֶף
ˡצַדִּיק ᵐוְאֶבְיוֹן ⁿבַּעֲבוּר ᵒנַעֲלָיִם:
ᵖהַשֹּׁאֲפִים ᑫעַל ʳעֲפַר ˢאֶרֶץ ᵗרָאשׁ
ᵘדַּלִּים ᵛוְדֶרֶךְ ʷעֲנָוִים ˣיַטּוּ ʸוְאִישׁ
ᶻוְאָבִיו ᵃיֵלְכוּ ᵇאֶל ᶜהַנַּעֲרָה ᵈלְמַעַן ᵉחַלֵּל
ᶠאֶת ᵍשֵׁם ʰקָדְשִׁי: ⁱוְעַל ʲבְּגָדִים ᵏחֲבֻלִים
ˡיַטּוּ ᵐאֵצֶל ⁿכָּל ᵒמִזְבֵּחַ ᵖעַל ᑫבִּגְדֵי ʳעֲבוֹטִים
ˢיִשְׁתּוּ ᵗבֵּית ᵘאֱלֹהֵיהֶם: ᵛוַאֲנִכִי
ʷהִשְׁמַּדְתִּי ˣאֶת ʸהָאֱמֹרִי ᶻמִפְּנֵיהֶם
ᵃאֲשֶׁר ᵇכְּגֹבַהּ ᶜאֲרָזִים ᵈגָּבְהוֹ ᵉוְחָסֹן ᶠהוּא
ᵍכָּאַלּוֹנִים ʰוְאַשְׁמִיד ⁱפִּרְיוֹ ʲמִמַּעַל
ᵏוְשָׁרְשָׁיו ˡמִתָּחַת: ᵐוְאָנֹכִי ⁿהֶעֱלֵיתִי
ᵒאֶתְכֶם ᵖמֵאֶרֶץ ᑫמִצְרַיִם ʳוְאוֹלֵךְ
ˢאֶתְכֶם ᵗבַּמִּדְבָּר ᵘאַרְבָּעִים ᵛשָׁנָה
ʷלָרֶשֶׁת ˣאֶת ʸאֶרֶץ ᶻהָאֱמֹרִי: ᵃוַאָקִים
ᵇמִבְּנֵיכֶם ᶜלִנְבִיאִים ᵈוּמִבַּחוּרֵיכֶם
ᵉלִנְזִרִים הַאַף ᶠאֵין ᵍזֹאת ʰבְּנֵי ⁱיִשְׂרָאֵל
ʲנְאֻם יְהוָה: ᵏוַתַּשְׁקוּ ˡאֶת ᵐהַנְּזִרִים
ⁿיַיִן ᵒוְעַל ᵖהַנְּבִיאִים ᑫצִוִּיתֶם ʳלֵאמֹר
ˢלֹא ᵗתִנָּבְאוּ: ᵘהִנֵּה ᵛאָנֹכִי ʷמֵעִיק
ˣתַּחְתֵּיכֶם ʸכַּאֲשֶׁר ᶻתָּעִיק ᵃהָעֲגָלָה
ᵇהַמְלֵאָה ᶜלָהּ ᵈעָמִיר: ᵉוְאָבַד ᶠמָנוֹס
ᵍמִקָּל ʰוְחָזָק ⁱלֹא ʲיְאַמֵּץ ᵏכֹּחוֹ ˡוְגִבּוֹר
ᵐלֹא ⁿיְמַלֵּט ᵒנַפְשׁוֹ: ᵖוְתֹפֵשׂ ᑫהַקָּשֶׁת
ʳלֹא ˢיַעֲמֹד ᵗוְקַל ᵘבְּרַגְלָיו ᵛלֹא ʷיְמַלֵּט
ˣוְרֹכֵב ʸהַסּוּס ᶻלֹא ᵃיְמַלֵּט ᵇנַפְשׁוֹ: ᶜוְאַמִּיץ
ᵈלִבּוֹ ᵉבַּגִּבּוֹרִים ᶠעָרוֹם ᵍיָנוּס ʰבַּיּוֹם
ⁱהַהוּא ʲנְאֻם יְהוָה:

ᵏשִׁמְעוּ ˡאֶת ᵐהַדָּבָר ⁿהַזֶּה ᵒאֲשֶׁר
ᵖדִּבֶּר יְהוָה ᑫעֲלֵיכֶם ʳבְּנֵי ˢיִשְׂרָאֵל ᵗעַל
ᵘכָּל ᵛהַמִּשְׁפָּחָה ʷאֲשֶׁר ˣהֶעֱלֵיתִי ʸמֵאֶרֶץ

Pritiua.heb.Tex.heb.Amos.iij.

מִצְרַיִם לֵאמֹר הַקְּבְצוּ עַל הָרֵי שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ
וְעֲשֻׁקִים בְּקִרְבָּהּ׃ וְלֹא יָדְעוּ נְאֻם יְהוָה אֲשֶׁר יוֹצִיאוּ אוֹצָר חָמָס
וָשֹׁד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צַר וְסָבִיב הָאָרֶץ
וְהוֹרִיד מִמֵּךְ עֻזֵּךְ וְנָבְזּוּ אַרְמְנוֹתָיִךְ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה
מִפִּי הָאַרְיֵה שְׁתֵּי כְרָעַיִם אוֹ בְדַל אָזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בְּפֵאַת מִטָּה וּבְדִמֶּשֶׂק׃ שִׁמְעוּ וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת׃ כִּי בְּיוֹם פָּקְדִי פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל
עָלָיו וּפָקַדְתִּי עַל מִזְבְּחוֹת בֵּית אֵל וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ
לָאָרֶץ׃ וְהִכֵּיתִי בֵּית הַחֹרֶף עַל בֵּית הַקַּיִץ וְאָבְדוּ בָּתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ
בָּתִּים רַבִּים נְאֻם יְהוָה׃

Trãſl.B.Vie.

egypti dicens: Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. Nunqd ambulabūt duo pariter: niſi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in ſaltu: niſi habuerit predā? Nū quid dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo: niſi aliqd apphenderit? Num quid cadet auis in laqueū terre abſq; aucupe? Nū quid auferetur laqueo de terra antequ qd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate & populus non expauescet? Si erit malū in ciuitate quod dñs non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dñs deus locutus eſt: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in edib⁹ terre egypti: & dicite. Congregamini ſuper mōtes ſamarie & videte insaniās multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et nescierūt facere rectū: dicit dñs. thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus ſuis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūietur tra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dñs. Quō ſi eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: ſic eruentur filij iſrael qui habitant in ſamaria in plaga lectuli & in damasci grabato. Audite & contestamini in domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū viſitare cepero peccatorū iniquitatēs iſrael ſuper eum viſitabo: & ſuper altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemale cum domo eſtiua: & peribūt domus eburnee: & diſſipabuntur edes multe dicit dominus.

4.

Trãſl.Gre.lxx.cū interp.latina

εγυπτι λέγων, πλὴν ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν φυλῶν
terre: iccirco vlciſcar ſup vos oia pecca
τῆς γῆς, διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς πάσας τὰς ἁμαρ
ta vſq. ſi ābulabunt duo in idipm ſine
τίας ὑμῶν. εἰ πορεύσονται δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καθόλου ἐὰν
nō notā fecerit ſibi ipſis? ſi rugiet leo de ſaltu
μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτοῖς; εἰ ἐρεύξεται λέων ἐκ τοῦ δρυ
ſuo quē venari nō ſcient? ſi dabit catulus vo-
μοῦ αὐτοῦ ὃν θηρᾶν οὐκ εἰδῶσιν; εἰ δώσει σκύμνος φω
cē ſuam ex cubili ſuo ſine raptu-
νὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ καθόλου ἐὰν μὴ ἁρπά
rit aliqd? ſi cadet auis in terrā abſq; aucupe? ſi
σηται; εἰ πεσεῖται ὄρνεον ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ ἰξευτοῦ; εἰ
ſtatuet laqueū in terra ſine eo qđ apphēdat aliqd? ſi kla-
σαθήσεται παγὶς ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ τοῦ συλλαβεῖν τι; εἰ φω
mabit tuba in ciuitate & ppls nō expauescet? ſi
νήσει σάλπιγξ ἐν πόλει καὶ λαὸς οὐ πτοηθήσεται; εἰ
erit malū in ciuitate qđ dñs nō fecit? quia nō
ἔσται κακία ἐν πόλει ἣν κύριος οὐκ ἐποίησεν; ὅτι οὐ
faciet dñs rem: niſi reuelauerit eruditio
μὴ ποιήσῃ κύριος πρᾶγμα, ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ παιδεί
nē ad ſeruos ſuos ad pphetas. leo
αν πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς προφήτας· λέ
rugiet: & ds nō timebit? dñs loquu-
ων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται; κύριος ἐλάλη
eſt: & ds non pphetabit? annūciate regi-
σεν, καὶ τίς οὐ μὴ προφητεύσῃ; ἀπαγγείλατε χώ
nib⁹ in aſſyriis & in regiōib⁹ in tra egypti:
ραις ἐν ἀσυρίοις καὶ ἐπὶ ταῖς χώραις ἐν γῇ αἰγύπτου
& dicite: cōgregamini in mōtē ſamarie & vi-
καὶ εἴπατε, συνάχθητε εἰς τὸ ὄρος σαμαρείας καὶ ἴδ
te mirabilia multa in medio ei⁹: & oppreſſio
τε θαυμασὰ πολλὰ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ καταδυναστεί
in ea. & nō cognouit q̄ ſūt in ea dicit dñs: th
ἐν αὐτῇ. καὶ οὐκ ἔγνω ἃ ἔσιν ἐν αὐτῇ λέγει κύριος, οἱ
ſaurizantes iniq̄tates & miſeriam in regi-
σαυρίζοντες ἀδικίας καὶ ταλαιπωρίαν ἐν ταῖς χώ
nib⁹ ſuis. ꝓpter hoc hec dicit dñs de⁹: n
ρας αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, τ
rua & i circuitu terra tua deſerta erit. & detrahe
ρος καὶ κυκλόθεν ἡ γῆ σου ἐρημωθήσεται. καὶ καταξ
de te fortitudinē tuā: & diripient regiones tu
ἐκ σοῦ τὴν ἰσχύν σου, καὶ ἁρπαγήσονται αἱ χῶραί σου
hec dicit dñs: ſicut auellet paſtor de or
τάδε λέγει κύριος, ὃν τρόπον ἐκπαύσει ποιμὴν ἐκ σε
leonis duo crura aut extremū auricule: ſic
ματος τοῦ λέοντος δύο σκέλη ἢ λοβὸν ὠτίου, οὕτω
euellentur filij iſrael q̄ hitant in ſamaria
ἐκπαυθήσονται υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν σαμαρείᾳ
contra tribū & in damaſco. ſacēdotes audite
κατέναντι φυλῆς καὶ ἐν δαμασκῷ. ἱερεῖς ἀκούσατε
& cōteſtamini domui iacob: dicit dñs
καὶ ἐπιμαρτύραθε τῷ οἴκῳ ἰακώβ, λέγει κύριος ὁ
us omps: qz in die cū vlciſcar ip
ὸς ὁ παντοκράτωρ, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ἐκδικῶ ἀφ
tates iſrael: ſup eū vlciſcar ſup altar
βείας τοῦ ἰσραὴλ, ἐπ' αὐτὸν ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ θυσια
bethel. & ſuffodientur cornua al
στήρια βαιθήλ. καὶ κατασκαφήσεται τὰ κέρατα τοῦ
taris & cadent ſup terrā. cōfundā & i
σιαστηρίου καὶ πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν. συγχέω καὶ π
cuna domū pinatā ſup domū eſtiu-
τάξω τὸν οἶκον τὸν θερίπτερον ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινὸ
& peribunt dom⁹ eburnee: & adiſcient d
καὶ ἀπολοῦνται οἶκοι ἐλεφάντινοι, καὶ προσθήσονται
m⁹ alie & multe dicit dñs.
κοι ἕτεροι καὶ πολλοὶ λέγει κύριος.

Ca.

Job. 6.a.

Psal. 45.

Deñ. 19.c.

A Audite verbũ istud: vacce ba-
Ακούσατε τὸν λόγον τοῦτον, δαμάλεις τῆς Βα-
san q̃ estis in monte samarie q̃ opprimitis
σὰν αἱ οὖσαι ἐν τῷ ὄρει σαμαρείας αἱ καταδυναστεύου-
mendicos t conculcatis pauperes. dicen-
σαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πτωχούς. αἱ λέγου-
tes dñis vris date nobis vt bibam⁹.
σαι τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐνέγκατε ἡμῖν ὅπως πίωμεν.
iurat dñs ℣ sanctos suos: qñ ecce dies
ὀμνύει κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, διότι ἰδοὺ ἡμέραι
ueniunt sup uos. & tollent uos in armis. t
ἔρχονται ἐφ' ὑμᾶς. καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις. καὶ
eos q̃ uobiscũ in lebetes negociatores pestilẽtes. t effere-
τοὺς μεθ' ὑμῶν εἰς λέβητας ἔμποροι λοιμοί. καὶ ἐξενε-
mini nudi cõtra inuicẽ. t pugnemini sup
χθήσεσθε γυμνοὶ κατέναντι ἀλλήλων. καὶ ῥιφήσεσθε ἐπὶ
montẽ rammã dicit dñs de⁹. uenite ad be
τὸ ὄρος τὸ ῥαμὰθ λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσπλεύσατε εἰς βαι
thel t impie egistis t in galgala: t multiplicastis
θὴλ καὶ ἠσεβήσατε καὶ εἰς γαλγαλά, καὶ ἐπληθύνατε
ut ipie ageretis. t attulistis in mane sacrificiũ vrm in
τοῦ ἀσεβῆσαι. καὶ ἠνέγκατε εἰς πρωὶ θυσίαν ὑμῶν εἰς
tridnum decimas vras. t legerunt
τὴν τριημερίαν τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν. καὶ ἀνέγνωσαν
foris legẽ t iuocauerũt cõfessionẽ. annũciate
B ἔξω νόμον καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίαν. ἀπαγγείλατε
qñ ista otulerũt filij israel dicit dñs. t ego
ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος. κἀγὼ
dabo uobis stridorẽ dentiũ in oibus ciui-
δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πό-
tatib⁹ vris: t indigẽtiã panũ in locis vris:
λεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν τοῖς τόποις ὑμῶν,
t nõ reuersi estis ad me dicit dñs. t ablui
καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. καὶ ἀφεῖλον
ex uobis pluuiã nõ tres menses uindemie. t
ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ. καὶ
pluã sup ciuitatẽ vnã: sup ãt ciuitatẽ vnã nõ pluã. po
βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω. μερὶς
vna pluetur t pars sup quã nõ pluã arescet. t
μία βραχήσεται καὶ μερὶς ἐφ' ἣν οὐ βρέξω ξηρανθήσεται. καὶ
cõgregabũt due t tres ciuitates in ciuitatẽ vnã
συναθροισθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ
bibere aquã t nõ satiabunt: t neq; sic reuer
πιεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν, καὶ οὐ δ' οὕτως ἐπε-
C sti estis ad me dicit dñs. exussi uos in cõ-
στρέψατε πρός με λέγει κύριος. ἐπύρωσα ὑμᾶς ἐν πυ-
bustiõe t in ictericia. multiplicastis hortos t uineas
ρώσει καὶ ἐν ἰκτέρῳ. ἐπληθύνατε κήπους καὶ ἀμπε-
D t ficeta t oliueta. hos deuorauit
λῶνας καὶ συκῶνας καὶ ἐλαιῶνας. τούτους κατέφα-
eruca. t neq; sic reuersi estis ad me di-
γεν ἡ κάμπη. καὶ οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε πρός με λέ-
cit dñs. misi in uos mortem in uia egyp-
γει κύριος. ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ Αἰγύ-
ti: occidi in gladio iuuenes vros cũ
πτου, ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν μετ'
captiuitate equoꝝ vroꝝ: t adduxi in igne
τὰ αἰχμαλωσίας ἵππων ὑμῶν, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ
castra vra in ira vra: t neq; sic
τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν, καὶ οὐδ' οὕτως
reuersi estis ad me dicit dñs. subuerti uos
ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. κατέστρεψα ὑμᾶς
sicut subuertit dñs sodomã t gomorrã: t fa-
D καθὼς κατέστρεψε κύριος Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ ἐγε-
cti estis sic torris raptus ab incendio: t nõ
νήθητε ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἀπὸ καύσεως, καὶ οὐκ
redistis

Deñ. 19.c. ἐπεστρέψατε

H Vdite verbum hoc
שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת
vacce ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת
pingues: q̃ estis in mon
דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים הָאֹמְרוֹת
te famarie: q̃ calũniã faci
tis egenis & cõfringitis
לַאדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה וְנִשְׁבַּע
pauperes. Que dicitis
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים
dominus vestris: afferte
בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנָשָׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת
& bibemus. Iurauit ꝯ
וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת דוּגָה וּפִרְצִים
dominus deus in sancto
תֵּצֶאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה
suo: quia ecce dies ꝯꝯꝯ
הַהַרְמוֹנָה נְאֻם יְהוָה הָבוֹא בֵּית אֵל
venient super vos & le
וּפִשְׁעוּ הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפַשֵּׁעַ
uabunt vos in contis: ꝯ
וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת
& reliquias vras in ollis
יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְקַטֵּר מֵחָמֵץ
feruẽtibus. Et per aper
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ
turas exibitis altera cõ
כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם
tra alteram: & piiciemini
אֲדֹנָי יְהוִה וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
in armon dicit domin⁹.
נְקִיון שִׁנַּיִם בְּכָל עָרֵיכֶם וְחֹסֶר
Venite ad bethel: ꝯꝯꝯ
לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם
& ipie agite: ad galgalã
עָדַי נְאֻם יְהוָה הָעוֹד אֲנִי מַעְנִי
& multiplicate preuarica
אֶתְכֶם לְהַשְׁבִּית אִישׁ אֶת אֲשֶׁר
tionem. Et offerte mane
victimas vestras tribus
die decimas vras. Et
sacrificate de fermento
laudem: & vocate volũ
tarias oblationes & an
nunciate. Sic enim uo
luistis filij israel dicit ꝯ
dominus deus. Vnde & ego dedi vobis ꝯꝯꝯꝯꝯ
stuporẽ dentiũ in cũctis vrbibus vris: & indigen
tiã panũ in oibus locis vestris: & nõ estis reuersi
ad me dicit dñs. Ego quoq; prohibui ꝯꝯꝯ
a vobis imbrem cũ ad huc tres ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
menses supereſſent vsq;
ad messem: & pluui super
vnã ciuitatẽ: & super al
teram ciuitatẽ non plui.
Pars vna cõpluta est: &
pars super quam ꝯꝯꝯ
non pluit arui. Et venie
runt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
due & tres ciuitates ad
vnam ciuitatem ꝯꝯꝯ
vt biberent aquã & nõ
sunt satiate: & non ꝯꝯꝯ
rediistis ad me dicit dñs.
Percussi vos ꝯꝯꝯꝯꝯ
in vento vrẽte: & in au
rugine multitudinẽ hor
torũ vrorũ & vinearũ vra
rũ: oliueta vra & ficeta ve
stra comedit eruca: & nõ
rediistis ad me dicit dñs.
Misi in vos mortẽ in via
egypti: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
percussi in gladio iuue
nes vros vsq; ad captiui
tatẽ equorũ vestroꝝ: &
ascendere feci putredinẽ
castrorũ vrorũ in nares
vestras: et nõ rediistis ad
me dicit dñs. Subuerti
vos sicut subuertit deus
sodomã & gomorrã: &
facti estis quasi torris. ꝯ
raptus ab incendio: & non rediistis ꝯꝯꝯꝯ

Cap.i

Pritiua.heb. Tex.heb.Amos.v.

עֲדֵי נֹאם יְהוָה: לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לְךָ עֲשֹׂה
יִשְׂרָאֵל עֵקֶב זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ
הָכֹן לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל: כִּי כן
הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד יצר ברא
לְאָדָם מַה שֵּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה עגד שוח
וְדֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי עוף במה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ:

Cap.v. שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל: קין
נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת נפל יסף בתל
יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָהּ: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה קום
הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה שאר
וְהַיֹּצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּרְשׁוּנִי וִחְיוּ: וְאַל חיה
תִּדְרְשׁוּ בֵּית אֵל וְהַגִּלְגָּל לֹא תַעְבֹרוּ דרש בוא
וּבְאֵר שָׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל עבר
גָּלֹה יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן: גלה היה
דִּרְשׁוּ אֶת יְהוָה וִחְיוּ פֶּן יִצְלַח צלח
כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף וְאָכְלָה וְאֵין מְכַבֶּה כבה
לְבֵית אֵל: הַהֹפְכִים לְלַעֲנָה מִשְׁפָּט שפט
וּצְדָקָה לָאָרֶץ הִנִּיחוּ: עֹשֵׂה כִימָה נוח
וְכְסִיל וְהֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וְיוֹם כסל
לָיְלָה חָשִׁיךְ הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם חשך בוא
וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שפך
שְׁמוֹ: הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל עָז וְשֹׁד בלג
עַל מִבְצָר יָבֹא: שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר עזז
מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יִתְעָבוּ: לָכֵן יכח
יַעַן בּוֹשַׂסְכֶם עַל דָּל וּמַשְׂאַת בַּר תמם
תִּקָּחוּ מִמֶּנּוּ בָּתֵּי גָזִית בָּנִיתֶם נשא
וְלֹא תֵשְׁבוּ בָם כַּרְמֵי חֶמֶד נָטַעְתֶּם בנה
וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם: כִּי יָדַעְתִּי שתה
רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וַעֲצֻמִים חַטֹּאתֵיכֶם רבב
צֹרְרֵי צַדִּיק לֹקְחֵי כֹפֶר וְאֶבְיוֹנִים צדק
בַּשַּׁעַר הִטּוּ: לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל נָצַח נטה

Trásl.B.Vie.

ad me dicit dñs. Quia propter hec faciam tibi Iſrael. Poſtq̃ autem hec fecero tibi ∞∞∞∞∞∞∞∞ preparare in occurſum dei tui Iſrael. Quia ∞∞ ecce formãs montes & creans ventũ & anũcians homini eloquiũ ſuũ: faciens matutinã nebulam & gradiens ſup excelſa terre: dominus deus ∞ exercituum nomẽ eius.

5.

Vdite verbum iſtud quod ego ∞∞∞∞∞∞ leuo ſuper vos planctũ. Domus Iſrael: ∞∞∞∞∞∞ cecidit: & non adiſciet vt reſurgat. Virgo ∞∞∞ Iſrael proiecta eſt in terram ſuam: non eſt ∞∞∞∞ qui ſuſcitet eam: quia hec dicit dominꝰ deus. Vrbs de qua egrediebãtur mille relinquẽtur in ea centũ: & de qua egrediebãtur centũ relinquẽtur in ea decẽ in domo Iſrael: qa hec dicit dñs domui Iſrael. Querite me & viuetis: & nolite ∞ querere bethel. In galgalã nolite intrare: & in berſabee non trãſibitis: quia galgala ∞∞∞∞∞∞ captiua ducetur: & bethel erit inutilis. ∞∞∞ Querite dñm & viuite: ne forte cõburatur ∞∞ vt ignis domus ioſeph & deuorabit: & nõ erit qui extinguat bethel: q cõuertitis in abſynthium iudiciũ: & iuſticiã in terra relinqtis: facientẽ arcturũ & orionẽ & cõuertentẽ in mane tenebras & diem in nocte mutantem. Qui vocat aquas maris & effundit eas ſuper faciẽ terre: dominus nomen eſt eius. Qui arridet vaſtitatẽ ſup robuſtũ & depopulationẽ ſup potentẽ affert. Odio habuerũt corripientẽ in porta: & loquentẽ pfecte abominati ſunt. Idcirco pro eo q diripiebatis pauperẽ & predã electã tollebatis ab eo: domo qdro lapide edificabitis & non hitabitis in eis. Vineas plãtabitis amatiſſimas: & nõ bibetis vinũ earũ: qa cognoui multa ſcelera vra & fortia pctã vra. Hoſtes iuſti accipientes munus: & paupes deprimẽtes i porta. Ideo prudens in tempore ∞∞∞

Trásl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ad me dicit dñs. ppterea ſic faciam tibi iſra
πρός με λέγει κύριος. διὰ τοῦτο οὕτως ποιήσω σοι Ἰσρα
el. verũtñ qz ſic faciam tibi pparare ad iuoc
ήλ. πλὴν ὅτι οὕτως ποιήσω σοι ἑτοιμάζου τοῦ ἐπικα
cãdũ vest tuã iſrael: qz dñs confirmãs toni-
λεῖσθαι τὸν θεόν σου Ἰσραήλ, διότι κύριος ἐστερεῶν βρον
truã z creans ſpm z annuncians in hoies
τὴν καὶ κτίζων πνεῦμα καὶ ἀπαγγέλλων εἰς ἀνθρώπους
chriſtũ ſuũ facies mane z nebulã: z aſcen-
τὸν χριστὸν αὐτοῦ ποιῶν ἕωθεν καὶ ὁμίχλην, καὶ ἐπιβαί-
des ſup excelſa terre dñs deꝰ: omps
νων ἐπὶ τὰ ὑψη τῆς γῆς κύριος ὁθεός, παντοκράτω
nomẽ illi.
ὄνομα αὐτῷ. Ca. 5.

Audite verbũ dñi qd̃ ego aſſumo ſup
Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ' ὑ
vos plãctũ: domꝰ iſrael cecidit: nõ ãpliꝰ adꝺ
μᾶς θρῆνον, οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι οὐ μὴ προ
ciat reſurgere. virgo iſrael piecta ẽ in terrã ſu-
στεθῇ ἀναστῆναι. παρθένος Ἰσραὴλ ἐσφαλὴ ἐπὶ τῆς γῆς αὐ-
am: nõ eſt q ſuſcitet eam. qz hec dicit dñs deꝰ:
του, οὐκ ἔστιν ὁ ἀνιστῶν αὐτήν. διότι τάδε λέγει κς ὁ θεός, πό
vrbs ex q egrediebant mille relinquent centũ.
λις ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατόν
z ex q egrediebant centũ: relinquent decẽ
καὶ ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο ἑκατόν, ὑπολειφθήσονται δέκα
domui iſrael. qz hec dicit dñs ſup domũ
τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον
iſrael: q̃rite me z viuetis: z nõ q̃ratis
τοῦ Ἰσραήλ, ἐκζητήσατέ με καὶ ζήσετε, καὶ μὴ ἐκζητεῖτε
bethel. z in galgala nõ ingrediamini: z in puꝛ
Βαιθήλ. καὶ εἰς γαλγαλὰ μὴ εἰσπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέ
um iuramẽti nõ tranſeatis: qz galgala captiua-
αρ τοῦ ὅρκου μὴ διαβαίνετε, διότι γαλγαλὰ αἰχμαλω
ta captiuabit: z bethel nõ exi-
τευομένη αἰχμαλωτισθήσεται, καὶ Βαιθὴλ οὐχ ὑπαρ
ſtens. q̃rite dñm z viuite: vt nõ ſuc-
χουσα. ἐκζητήσατε τὸν κύριον καὶ ζήσατε, ὅπως μὴ ἀνά
cẽdat vt ignis domꝰ ioſeph z deuoret eã. z
λάμψῃ ὡς πῦρ οἶκος Ἰωσὴφ καὶ καταφάγῃ αὐτόν· καὶ
nõ erit extinguẽs domui iſrael. facies in erceſſũ in
οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. ὁ ποιῶν εἰς ὕψος κρί
dictũ z iuſticiam in terrã: facies oſa z fabris
μα καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν, ὁ ποιῶν πάντα καὶ κατα-
cans: z querã in mane ũbrã: z diem in no-
σκευάζων, καὶ ζητῶ εἰς πρωὶ σκιάν, καὶ ἡμέραν εἰς νύ-
ctẽ obſcurãs: vocans aquã maris
κτα σκοτάζων, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης
z effundẽs illã ſup faciem tre: dñs deꝰ
καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, κύριος ὁθεὸς
omps nomẽ illi. ſuſciians cõtritionẽ ſup
παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ. ὁ διεγείρων συντριμμὸν ἐπὶ
robur: z miſeriam ſup munitionẽ inducẽs. odio hñt
ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων. μισοῦ-
rũt in portis corripientẽ: z ſermonẽ ſcirũ abomina
σαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα, καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύ-
ti ſunt. ideirco de ſup exãs pugnis pcutiebat mẽdicũ. z
ξαντο. διὰ τοῦτο ὅτι ὧδε κατεκονδύλιζεν πτωχόν· καὶ
dona electa ſuſcepiſtis ab eo. domos politas edifi-
δῶρα ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ' αὐτοῦ. οἴκους ξεστοὺς ᾠκο-
caſtis: z nõ hitabitis in eis: vineas
δομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσετε ἐν αὐτοῖς, ἀμπελῶ
deſiderabiles plantaſtis. z non bibetis vinũ
νας ἐπιθυμητοὺς ἐφυτεύσατε· καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνο
eaꝝ: qz cognoui multas ipietates vras: z fo
αὐτῶν, ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυ
tia peccata vra: cõculcãtes iuſtum ac
ραὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν, καταπατοῦντες δίκαιον λαμ
pientes commutationẽs: z paupere in portis declina
βάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητα ἐν πύλαις ἐκκλίνο
tes. ideirco itelligẽs in the
τες. διὰ τοῦτο ὁ συνιῶν ἐν καιρῷ

illo tacebit: qz tps malũ est. querite
ἐκείνῳ σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσατε
bonũ z nõ malum: vt viuatis z erit
τι τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσητε καὶ ἔσαι
vobiscũ dñs. sic dixit dñs de⁹ ompe:
μεθ' ὑμῶν κς. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
sicut dixeri: odio hũimus mala: z dile
ὃν τρόπον εἶπαν, μεμισήκαμεν τὰ πονηρά, καὶ ἠγα-
gimus bona: z restituetur in portis iudi
πήσαμεν τὰ καλά, καὶ ἀποκατασταθήσεται ἐν πύλαις κρί-
cũ: vt miserat dñs de⁹ ompe
μα, ὅπως ἐλεήσῃ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς
reliquias ioseph. ꝓpterea hec dicit dñs
καταλοίπους ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
de⁹ ompe: in oibus plateis plãctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
z in oibus vijs dicet ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. καλ
bitur agricola in luctũ z in plãctũ z in sci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς εἰ-
entes lamẽtũ: z in oibus vijs planctus: qz
δότας θρῆνον, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, διότι
ventũ ꝑ mediũ tui pibit dñs. ve q̃ desi
ἐλεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ
derãtis die dñi: vtqd ipa dies: z
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἵνατί αὐτὴ ἡ ἡμέρα, καὶ
hec est tenebre z nõ lux: quẽadmodũ si qs fugiat
αὕτη ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, ὃν τρόπον ἐάν τις φύγῃ
a facie leonis z occurrat ei vrs⁹: z
ἀπὸ προσώπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
insiliat in domũ z cõfirmat manũ in
εἰσπηδήσῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσηται τὰς χεῖρας αὐ-
os sup mur⁹: z mordeat eũ serp̃s. nõne tene
τοῦ ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. σκό-
bre dies dñi z nõ lux: z caligo nõ splẽ
τος ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
dor? obscur? odi plecti festiuitates vras: z non
φέγγος; μεμίσηκα ἀπώσασθαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cõuentibus vris. qz si offule
ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ
ritis mihi holocausta z sacrificiũ vrm: nõ suscipi-
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίαν ὑμῶν, οὐ προσδέ-
am: z salutaria apparitiõis vre nõ respiciã.
ξομαι, καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο
auser a me sonitũ carminũ tuor⁹ z psalmũ or
μαι μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ
ganor⁹ tuor⁹ nõ audiã. z voluatur q̃si aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι. καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iudicij. z iustitia q̃si torrens fortis.
κρίμα. καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος. μὴ σφά
gia z sacrificia ꝺdraginta ãnis obtulistis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶ
mꝰ israel: z portastis tabernaculũ moloch
κος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ
z sydꝰ dei vri rompha. figuras eo-
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ. τοὺς τύπους αὐ-
rũ q̃s fecistis in eis. z migrare faciã vos vl-
τῶν οὓς ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ
tra damasci dicit dñs: de⁹ omps no
κεινα Δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο
me illi.
μα αὐτῷ.

Ca.6.

Ve spernentib⁹ sion: z cõ
Οὐαὶ τοῖς ἐξουδενοῦσιν σιών, καὶ τοῖς πε-
fidentib⁹ in monte samarie. vindemiant pnci
ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας. ἀπετρύγησα ἀρ-
pat⁹ gẽtiũ. z ingressã ad eos dom⁹ israel.
χὰς ἐθνῶν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς οἶκος τοῦ Ἰσραήλ.
transite oẽs z videte z peragrate inde in
διάβητε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: z descendite in geth philistiim
ἐμμὰθ ῥαβά, καὶ καταβητε εἰς γὲθ ἀλλοφύλων τὰς

"jllo°tacebit:ᵖ quia⁹ tem=
pus' malum" est. ∞∞∞∞∞
'Querite" bonum' & nõ
'malum' vt"viuatis: ∞∞∞
ᵇ& eritᵒdñsᶜ deus 'exerci=
tuum⁸ vobiscum ∞∞∞∞∞
ᵇsicut'dixistis.ᵏOdite'ma
lum" & diligite ∞∞∞∞∞
"bonum:°& cõstituite⁹in
porta⁹ iudicium' si forte
ᵖmisereatur'dñs"deus'ex
ercituum'reliquis ∞∞∞
'ioseph. ª Propterea⁵ hec
'dicit°dominus'deus ∞∞
'exercituũ⁸dñator.ᵇIn oĩ
bus'plateis"planctus: ∞∞
'& in cunctis q̃"foris sunt
"dicetur°ve ve.ᵖ Et voca=
bũt⁹agricolã'ad"luctũ:'&
"ad'planctũ eos' qui sciũt
'plangere.'Et in oibus"vi
neis erit⁵ plãctus:'qa°per
transibo'in medio tui 'di=
cit⁸ dñs.ᵛ Ve'desiderantib⁹
'diem"domini.ᵛ Ad quid
"eam°vobis?⁹ Dies ∞∞∞∞
'domini⁸ ista' tenebre" &
non' lux.' Quomodo si
'fugiat²vir⁵ a facie ᶜleonis
ᵈ& occurrat ei'vrsus: ∞∞
'& ingrediatur⁹domũ:ᵇ&
innitatur manu sua⁵ sup
'parietẽ:ᵐ& mordeat eũ ꝺ
"coluber.°Nunqd nõ⁹ te=
nebre⁶dies'dñi'& nõ'lux:
"& caligo:'& nõ'splendor
'in ea?ʲ Odi &ᵇ plecti'festi=
uitates vestras:ᵇ& non ∞
'capiam odoré'cetuũ ve=
strorꝝ.ᵍQuodᵇsi'obtuleri
tis' mihi'holocaustomata
ᵐ& munera vra"nõ° suscí
piam:ᵖ& vota⁹pinguũ ve
strorꝝ'nõ°respiciã.' Auser
"a me'tumultũ'carminũ
tuorũ' & cantica" lyre tue
ᵖnon'audiã.ᵇEt reuelabi=
tur'quasi aqua'iudicium:
ᵍ& iustitia⁵ quasi torrens
'fortis.ᵏ Nunquid hostias
'& sacrificium ᵐ obtulistis
"mihi°in deserto⁶ q̃dragin
ta⁹annis'dom?°israel?' Et
portastis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣtabernaculum⁹ moloch
deo'vrõ:'&ᵇimaginẽ ído=
lorũ vrorꝝ:'sydus° dei vri
rẽphã:figurasᶜq̃s'fecistis
ᵉvobis adorare eas.ᵇEt mi
grare'vos faciã⁸trãs'dama
scũ:ᵐdicit"dñs°de⁹ᵖexer=
cituũ⁹ nomen eius. 6.
Ve vobis⁵ qui opulen
ti estis'in sion & ∞
ᵇconfiditis'in monte'sa=
marie:ᵍoptimates ∞∞∞∞
ᵇcapita'ppforũ:ᵏingrediẽ
tes põpatice"domũ"israel.
°Transite in'calãne⁹& vi=
dete:' & ite⁸ ide in'emath
"magnã:' & descendite in
'geth'palestinorum:& ad

Pritiua.heb.Ter.heb.Amos.vij.

הַטּוֹבִים מִן הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם מַלְגְּ
רַב גְּבוּלָם מִגְּבוּלְכֶם הַמַּדִּים לְיוֹם נְגַל נָדָה
רָע וַתַּגִּישׁוּן שֶׁבֶת חָמָס הַשֹּׁכְבִים רוע נגשׁ
עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסָרוּחִים עַל עַרְשׂוֹתָם עָטָה סָרַח
וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ כָּר
מְרַבְּקֵי הַפְּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל רָבַק פָּה
כְּדָוִיד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר כלה שור
הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שֶׁתָה זָרַק
שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֶׁבֶר מָשַׁח חָלָה
יוֹסֵף לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים גָּלָה
וְסָר מִרְזַח סְרוּחִים נִשְׁבַּע אֲדֹנָי סור רָזַח
יְהוָה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי שָׁבַע
צְבָאוֹת מְתָאֵב אֲנִכִי אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב תָּאַב גָּאָה
וְאַרְמְנוֹתָיו שָׂנֵאתִי וְהִסְגַּרְתִּי עִיר סְגֵר
וּמְלוֹאָהּ וְהָיָה אִם יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה מָלָא יָתַר
אֲנָשִׁים בַּבַּיִת אֶחָד וָמֵתוּ וְנָשְׂאוּ מות
דּוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עַצְמִים סָרַף יָצָא
מִן הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי
הַבַּיִת עוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אֶפֶס
וְאָמַר הַס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם זָכַר
יְהוָה כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה צָוָה נָכָה
הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטֹן גָּדַל רָסַס
בְּקָעִים הֲיִרוּצוּן בַּסֶּלַע סוּסִים רוץ בָּקַע
אִם יַחְרֹשׁ בַּבָּקָרִים כִּי הֲפַכְתֶּם חָרַשׁ
לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לַלַּעֲנָה שָׁבַת דָּבָה
הַשְּׂמֵחִים לְלֹא דָבָר הָאֹמְרִים
הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם
כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל קום
נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי
וְלָחֲצוּ אֶתְכֶם מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל
הָעֲרָבָה

כֹּה הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה יוֹצֵר גֹּבַי
גֹּבַת עֵלוֹת הַלָּקֶשׁ וְהִנֵּה לֶקֶשׁ
אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ וְהָיָה אִם כָּלָה
לֶאֱכוֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהוִה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב קום

Cap. vij.

Trāl.B.Vie.

optima quoq; regna horum si ooooooooooooo latior terminus eox termino vro est. Qui separati estis in die malū. Et appropinqtis folio uniqtatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis in stratis vris. Qui comeditis agnū de grege: & vitulos de medio armenti: q canitis ad vocē psalterii. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. bibētes vinum in phialis & optimo vnguēto delibuti: & nihil patiebātur sup contritione ioseph. Quapropter nūc migrabūt in capite trāsmigrantiū: et auferetur factio lasciuiētiū. Iurauit dñs deus in aia sua: dicit dominus deus exercituū. Detestor ego superbiam iacob: & domos eius odi: & tradam ciuitatem ooooooo cum habitatoribus suis. Quod si reliq fuerint de cem viri in domo vna & ipsi morietur. Et tollet eum ppinquus sup & cōburet eum vt efferat ossa de domo: & dicet ei qui in penetralibus ooooooo dom? est. Numqd adhuc est penes te. Et rīdebit. Finis est. Et dicet ei. Tace & nō recorderis nois dñi. Quia ecce dominus mandauit: & percutiet domū maiorem ruinis: & domum minorem scissionibus. Numqd curretere queūt in petris equi aut arari potest in bubalis. Qm conuertistis in amaritudinē iudiciū: & fructū iusticie in absinthiū: qui letamini in nihili: qui dicitis. ooooo Nunqd nō in fortitudine nra assumpsimus nobis cornua. Ecce eni suscitabo sup vos domus israel dicit dñs deus exercituum gentem: ooooooooo & cōteret vos ab introitu eniath vsq; ad torrentem deserti. 7. Hec ostēdit mihi dñs deus. Et ecce fictor locuste in principio germinantium serotini imbris: & ecce serotinus oo post tonsionē regis. Et factū est cum cōsumasset comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob

Trāl.Gre.lex.cū interp.latina.

optimos de regnis istis: qñ plures κρατίσας ἐκ τῶν βασιλείων τούτων, ἐπεὶ πλείονα sunt termini eox finimis vris ozantes in diἐστὶν τὰ ὅρια αὐτῶν τῶν ὁρίων ἡμῶν οἱ εὐχόμενοι εἰς ἡμέem. & illi appropiantes & attingentes sabbata ραν. κἀκεῖνοι ἐγγίζοντες καὶ ἐφαπτόμενοι σαββάτων falsa. dormientes in lectis eburneis: & ψευδῶν. οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ lasciuientes in stratis suis. & κατασπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν. καὶ cōcedentes hedos ex gregibus: & vitulos ex armē ἐσθίοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοσχάρια ἐκ βουκο tis lactantes. plaudētes ad vocē λίων γαλαθηνά. οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν organon: sicut stantes putauerūt: & nō sicut fugiὀργάνων, ὡς ἑστηκότα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγοντε. bibentes defecatū vinū & pmis vnτε. οἱ πίνοντες μὲν διυλισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύguēti vncti: & nō patiebāt̄ ꝯtritio ρα χριόμενοι, καὶ οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τὴν συντριne ioseph. ꝓpterea nūc captiui erunt βὴν τοῦ ἰωσήφ. διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔσονται ab initio potentū. & auferēt hinnitus eq ἀπ' ἀρχῆς δυνατῶν. καὶ ἐξαρθήσεται χρεμετισμὸς ἵπ ex ephraim. qz iurauit dñs ꝑ semetipm: qñ πων ἐξ ἐφραΐμ. ὅτι ὤμοσεν κύριος καθ' ἑαυτοῦ, διὸ abominor ego oēm superbiā iacob: & τι βδελλύσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν ἰακώβ, καὶ regiones ei odio hūt. auferā ciuitatē cū oib τὰς χώρας αὐτοῦ μεμίσηκα. ἐξαρῶ πόλιν σὺν πᾶσιν q in ea. & erit si relicti fuerit viri in do τοῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἔσται ἐὰν ὑπολειφθῶσιν ἄνδρες ἐν οἰmo vna & morientur & relinquent relikία μιᾷ καὶ ἀποθανοῦνται καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κα qui. & capient domestici eox & cogent τάλοιποι. καὶ λήψονται οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν καὶ βαστάβιvt efferant ossa de domo. & dicet σουσιν τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ οἴκου. καὶ ἐρεῖ τοῖς ῶντας τοῦ ἐξενέγκαι τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ οἴκου. καὶ ἐρεῖ τοῖς ꝓsidentib dom?: si adhuc est apō te? & προσηκόσιν τῆς οἰκίας, εἰ ἔτι ὑπάρχει παρὰ σοί; καὶ dicet nō adhuc. & dicet: tacea: nō nois aut dñm. ἐρεῖ οὐκ ἔτι. καὶ ἐρεῖ, σιγάτω, οὐμὴ ὀνόμασε κύριον. qz ecce dñs mādabit & percutiet domū ὅτι ἰδοὺ κύριος ἐντελεῖται καὶ πατάξει τὸν οἶκον τὸν magnā cōfractionib: & domū paruā fracturis. μέγαν θλάσμασιν, καὶ τὸν οἶκον τὸν μικρὸν ῥήγμασιν. si psequēt in petris equi: si tacebunt εἰ διώξονται ἐν πέτραις ἵπποι, εἰ σιγήσουσιν in feminis equi. qñ cōuerterūt in furorē iudiciū: & ἐν θηλείαις ἵπποι. ὅτι ἐξέστρεψαν εἰς θυμὸν κρῖμα, καὶ fructū iusticie in amaritudinē q letantur in καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν οἱ εὐφραινόμενοι ἐπ' nullo verbo. q dicunt: qz nō in fortitudine οὐδενὶ ῥήματι. οἱ λέγοντες, διότι οὐκ ἐν τῇ ἰσχύι ἡμῶν hūm? cornua: qz ecce ego suscitabo sup vos domū ἔκομψε κέρα, διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπεγερῶ ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τ israel gētē & cōterent vos: ne ingrediamini Ἰσραὴλ ἔθνος καὶ ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς, τοῦ μὴ εἰσελθεῖν in emath & vsq; ad torrentē occidētis. εἰς ἁιμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου τῶν δυσμῶν. Ca.7.

Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος. καὶ ἰδοὺ ἐπαγωγὴ locustaꝝ veniente matutino tpe. & ecce bruchus in gos ἀκρίδων ἐρχομένης ἑωθινῆς. καὶ ἰδοὺ βροῦχος εἷς γῶ regem. & erit si cōsumauerit comeν τὸν βασιλέα. καὶ ἔσται ἐὰν συντελέσῃ τοῦ κατα dere herbam terre: & dixi dñe ꝓpiφαγεῖν τὸν χόρτον τῆς γῆς, καὶ εἶπα κύριε ἵλεως esto: qs suscitabit iacob: γενοῦ, τίς ἀναστήσει τὸν ἰακώβ,

Trāſ.grec.lxx.cū inter.lati.

q; parum⁹ eſt. pſalmage dñe ſup hoc: τ
διότι ὀλιγοστός ἐστιν · μετανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο, καὶ
hoc nō erit dictū dño: ſic oſtēdit mihi dñs:
τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος · οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος,
τ vocauit iudiciū in igne dñs τ comedit
καὶ ἐκάλεσεν τὴν δίκην ἐν πυρὶ κύριος καὶ κατέφαγεν
abyſſum multā: τ comedit partē.
τὴν ἄβυσσον τὴν πολλήν, καὶ κατέφαγεν τὴν μερίδα.
B τ dixi: dñe deus quieſce: q̄s ſuſcitabit ia=
καὶ εἶπα, κύριος ὁ θεὸς κόπασον, τίς ἀναστήσει τὸν ἰα=
cob: q; paulus eſt: pſalmage dñe ſup hoc.
κὼβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν, μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ.
τ hoc nō erit dictū dño. ſic oſtēdit
καὶ τοῦτο οὐ μὴ γένηται λέγει κύριος · οὕτως ἔδειξέν
mihi dñs: τ ecce dñs ſtans ſup murū adaman
μοι κύριος, καὶ ἰδοὺ κύριος ἑστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαν
tinū: τ in manu eius adamas. τ dixit do=
τίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας · καὶ εἶπεν κύ=
mino⁹ ad me: q̄d tu vides amos? τ dixi: adaman
ριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἀμώς; καὶ εἶπα, ἀδάμαν
tem. τ dixit ad me: ecce ego ꝑpono adamantem
τα. καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ ἐγὼ ἐντάσω ἀδάμαντα
infra. in medio ꝑpli mei iſrael. non vltra adiiciā pre
5. ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραήλ. οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ πα
terire eum: τ delebuntur ære riſus.
ρελθεῖν αὐτόν, καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος.
τ feſtinitates iſrael deſolabunt: τ cōſurgā
τ ἑορταὶ τοῦ ἰσραὴλ ἐρημωθήσονται, καὶ ἀναστήσο
ſup domū hieroboā in gladio. τ miſit
μαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐξαποστεῖ
amaſias ſacerdos in bethel ad hieroboā regē
λεν ἀμασίας ὁ ἱερεὺς εἰς Βαιθὴλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασι=
iſrael dicens: ꝓiuratōes facit ō te am
λέα ἰσραὴλ λέγων, συσσοφὰς ποιεῖται κατὰ σοῦ ἀμ
mos in medio domus iſrael: non poterit terra ſuſ
μὼς ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἰσραήλ, οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ οὐδὲ
C terre oēs ſermones eius. q; hec di=
γῆαι πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ · διότι τάδε λέ=
cit amos: in gladio morietur hieroboam: at iſ
γει ἀμώς, ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει ἱεροβοάμ, ὁ δὲ ἰσ
rael captiuus tranſ. τ dixit amaſias ad
ραὴλ ἀιχμάλωτος ἀχθήσεται. καὶ εἶπεν ἀμασίας πρὸς
amos vidēs vade tibi fugie in terrā iuda:
ἀμὼς ὁρᾷς; ὕπαγε φεῦγε σεαυτὸν εἰς γῆν ἰούδα,
τ illuc deſcende τ ibi ꝓphetabis: in āt bethel
καὶ ἐκεῖ κατάβηθι καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, εἰς δὲ βαιθὴλ
non vltra adiicies ꝓphetare: q; ꝓceptū eſt
οὐκέτι μὴ προσθῇς τοῦ προφητεῦσαι, ὅτι ἅγασμά ἐστι
regis. τ rūdit āmos τ dixit ad ama
βασιλέως. καὶ ἀπεκρίθη ἀμὼς καὶ εἶπεν πρὸς ἀμα
ſiam: nō eram ꝓpheta neq; filius ꝓphete: ſed
σίαν, οὐκ ἤμην προφήτης οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλὰ
capſari⁹ eram vellicāns ſycomoros: τ aſſumpſit me dō
αἰπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀνέλαβέν με κύ=
D minꝰ ex oībus. τ dixit dñs ad me: va
ριος ἐκ τῶν προβάτων. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βάδε
de τ ꝓphetizabis ſup domū iſrael: τ nūc
δίζε καὶ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραήλ, καὶ νῦν
audi verbū dñi. tu dicis: nō ꝓphetabis ſup
ἄκουε λόγον κυρίου · σὺ λέγεις, οὐ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν
iſrael: τ nō turbabis ſup domū ia=
ἰσραήλ, καὶ οὐ μὴ ὀχλαγωγήσεις ἐπὶ τὸν οἶκον ἰα=
cob. ꝓpterea hec dicit dñs: vxor tua in
κώβ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ γυνή σου ἐν
ciuitate fornicabit:
τῇ πόλει πορνεύσει,

Trāſla.B.Hie.

[6]quia[b]paruul⁹[c]eſt[d] Miſer
tus eſt[e] dñs [m] ſuper[n] hoc.
[o]Non[p]erit[q] dicit[r]domin⁹.
[o]Hec [s]oſtendit mihi ꝯ
[u]dominus[s]deus.[r] Et ecce
[s]vocabat[t]iudiciū ꝯꝯꝯ
[b]adignē[c] dominus[o]deus:
[s]& deuorauit[g]abyſſum ꝯ
[b]multā:[s] & comedit ſimul
[s]partem.[m]Et dixi. ꝯꝯꝯ
[n]Dñe[c]deus[p]quieſce[q] obſce
cro.[r] Quis[s]ſuſcitabit[t] ia=
cob:[u]qa[x]paruulus[s]eſt?[y] Mi
ſert[y] eſt[d]dñs[b]ſup[c] hoc. Sed
[b]et[n]iſtud[d]nō[c]erit[r]dicit[g]do
minus[h]deus. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[h]Hec[k] oſtendit mihi.[l] Et
ecce[m]dñs[n]ſtans[o]ſuper ꝯ
[l]murū[q]lītū[r]& in manu ei⁹
[g]trulla cemētarij.[t]Et dixit
[u]dominus[s]ad me.[r] Quid
[s]tu[u]vides[b]amos? ꝯꝯꝯꝯ
[c]Et dixi.[o] Trullam cemē=
tarij.[c]Et dixit[r] dñs.[g] Ecce
ego[b]ponam[r]trullā[k]in me
dio[s]populi mei[m]iſrael. ꝯ
[n]Non[s]adiciā[p]vltra[q]ſuper
inducere[r]eū. [o]& demolie
tur[f]excelſa[n]idoli:[t]& ſanctu
ficationes[r] iſrael ꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]deſolabūtur:[a] & cōſurgā
[b]ſup[c] domum[o] hieroboā
[s]in gladio.[t]Et miſit[g]ama=
ſias[k]ſacerdos[s]bethel ꝯꝯ
[t]ad[m]hiero[o]ī[n]regē[o]iſrael
[p]dicens.[q] Rebellauit ꝯꝯ
[r]cōtra te[a]amos[s] in medio
[u]domus[s]iſrael. ꝯꝯꝯꝯꝯ
[r]Non[s]poterit[t]terra[b]inſtiā
nere[b]vniuerſos ꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]ſermones eius.[o]Hec[r]ecī
[b]dicit[t]amos.[k]In gladio ꝯ
[s]morietur[m]hieroboā:[n] &
iſrael[r]captiuus migrauit
[q]de[r]terra[s]ſua.[o] Et dixit
[t]amaſias[n] ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[x]amos:[r] Qui vides[s]grade
re:[t]fuge[c]in[o] terram ꝯꝯ
[s]iuda[t]& comede[u]ibi[n]pane
[l]& [x]prophetabis[s] ibi: ꝯ
[l]& in[t]bethel[m] nō[n]adiicies
[o]vltra[r] vt prophetes: ꝯꝯ
[q]quia[r] ſanctificatio[o]regis
[r]eſt:[n]& domus[s]regni ꝯꝯ
[r]eſt.[s] Reſpondit q; [a] amos
[b]& dixit[c]ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[o]amaſiam.[c]Non[r]ſum[p]p=
pheta:[b]& nō[s]ſum[t]filius ꝯ
[x]pphete:[m]ſed[n]armētari⁹
[c]ego ſum[r]vellicans ꝯꝯꝯ
[q]ſycomoros.[r]Et tulit me
[o]dñs[r] cum ſequerer ꝯꝯ
[n]gregē.[x] Et dixit[s]dñs[t]ad
me.[o] Vade[b]propheta[c] ad
[o]populū meū[c]iſrael.[r] Et
nunc[q]audi[b] verbum[s]dñi.
[b]Tu[s]dicis:[m]nō[n]propheta
bis[o]ſuper[p]iſrael: ꝯꝯꝯꝯ
[q]& nō[r]ſtillabis[o]ſup[s]domū
[n]idoli.[x] Propter hoc[r] hec
[s]dicit[t]dñs.[b] Vxor tua[c]in ci
uitate[o]fornicabitur: ꝯꝯ

Tex.heb.Amos.vij.Prima.heb

כִּי־קָטֹן הוּא׃ נִחַם יְהוָה עַל־זֹאת
לֹא תִהְיֶה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה הֶרְאַנִי
אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה קֹרֵא לָרִב
בָּאֵשׁ אֲדֹנָי יְהוִה וַתֹּאכַל אֶת־תְּהוֹם
רַבָּה וְאָכְלָה אֶת הַחֵלֶק׃ וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהוִה חֲדַל נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב
כִּי־קָטֹן הוּא׃ נִחַם יְהוָה עַל־זֹאת
גַּם־הִיא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה הֶרְאַנִי וְהִנֵּה אֲדֹנָי נִצָּב עַל
חוֹמַת אָנָךְ וְאָנָךְ בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי מַה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס
וָאֹמַר אָנָךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִנְנִי
שָׂם אָנָךְ בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ׃ וְנָשַׁמּוּ
בָּמוֹת יִשְׂחָק וּמִקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל
יֶחֱרָבוּ וְקַמְתִּי עַל בֵּית יָרָבְעָם
בֶּחָרֶב׃ וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָה כֹהֵן בֵּית אֵל
אֶל יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
קָשַׁר עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית יִשְׂרָאֵל
לֹא תוּכַל הָאָרֶץ לְהָכִיל אֶת כָּל
דְּבָרָיו׃ כִּי כֹה אָמַר עָמוֹס בַּחֶרֶב
יָמוּת יָרָבְעָם וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה
מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָה אֶל
עָמוֹס חֹזֶה לֵךְ בְּרַח לְךָ אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה וֶאֱכָל שָׁם לֶחֶם וְשָׁם תִּנָּבֵא׃
וּבֵית אֵל לֹא תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא
כִּי מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ הוּא וּבֵית מַמְלָכָה
הוּא׃ וַיַּעַן עָמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל
אֲמַצְיָה לֹא נָבִיא אָנֹכִי וְלֹא בֶן
נָבִיא אָנֹכִי כִּי בוֹקֵר אָנֹכִי וּבוֹלֵס
שִׁקְמִים׃ וַיִּקָּחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי
הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה לֵךְ הִנָּבֵא אֶל
עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
אַתָּה אֹמֵר לֹא תִנָּבֵא עַל יִשְׂרָאֵל
וְלֹא תַטִּיף עַל בֵּית יִשְׂחָק׃ לָכֵן כֹּה

וּבָנֶ֙יךָ֙ וּבְנֹתֶ֔יךָ בַּחֶ֖רֶב יִפֹּ֑לוּ וְאַדְמָתְךָ֙ בְּבַ֣ת חָלֶ֔ק
בַּחֶ֖בֶל תְּחַלֵּ֑ק וְאַתָּ֞ה עַל־אֲדָמָ֣ה טְמֵאָ֗ה תָּמ֙וּת֙ וְיִשְׂרָאֵ֥ל גָּלֹ֛ה יִגְלֶ֖ה מֵעַ֥ל אַדְמָתֽוֹ׃

Cap. viij.

כֹּ֚ה הֶרְאַ֣נִי אֲדֹנָ֔י יְהוִ֖ה וְהִנֵּ֣ה כְלוּב֙ קָ֔יִץ וַיֹּ֖אמֶר מָ֣ה אַתָּ֣ה רֹאֶ֑ה
וָאֹמַ֕ר כְּלוּב֙ קָ֔יִץ וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י בָּ֥א הַקֵּ֖ץ עַל־עַמִּ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל
לֹֽא־אוֹסִ֥יף עוֹד֙ עֲבֹ֣ר ל֔וֹ׃ וְהֵילִ֥ילוּ שִׁירוֹת֙ הֵיכָ֣ל בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא נְאֻ֖ם
אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה רַ֚ב הַפֶּ֣גֶר בְּכָל־מָק֔וֹם הַשְׁלֵ֖ךְ בַּהַסְתֵּ֑ר שִׁמְעוּ־זֹ֙את֙
הַשֹּׁאֲפִ֣ים אֶבְיוֹן֙ וְלַשְׁבִּ֣ית עֲנִיֵּ֣י אֶ֔רֶץ לֵאמֹֽר׃ מָתַ֤י יַעֲבֹר֙ הַחֹ֔דֶשׁ
וְנִשְׁבִּ֖ירָה שֵׁ֑בֶר וְהַשַּׁבָּ֗ת וְנִפְתְּחָ֤ה בָר֙ לְהַקְטִ֣ין אֵיפָ֔ה וְלַהֲגְדִּ֥יל
שֶׁ֖קֶל וְלַעֲוֹת֥ מֹאזְנֵי־מִרְמָ֑ה׃ לִקְנ֤וֹת בַּכֶּ֙סֶף֙ דַּלִּ֔ים וְאֶבְי֖וֹן בַּעֲב֣וּר
נַעֲלָ֑יִם וּמַפַּ֥ל בָּ֖ר נַשְׁבִּֽיר׃ נִשְׁבַּ֤ע יְהוָה֙ בִּגְא֣וֹן יַעֲקֹ֔ב אִם־
אִשְׁכַּ֥ח לָנֶ֖צַח כָּל־מַעֲשֵׂיהֶֽם׃ הַעַל־זֹ֙את֙ לֹ֣א תִרְגַּ֣ז הָאָ֔רֶץ וְאָבַ֖ל כָּל־
יוֹשֵׁ֣ב בָּ֑הּ וְעָלְתָ֤ה כָאֹר֙ כֻּלָּ֔הּ וְנִגְרְשָׁ֖ה וְנִגְרְעָ֥ה כִיאוֹר־מִצְרָֽיִם׃
וְהָיָ֣ה בַיּ֣וֹם הַה֔וּא נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה וְהֵבֵ֤אתִי שֶׁ֙מֶשׁ֙ בַּצָּהֳרַ֔יִם
וְהַחְשַׁכְתִּ֥י לָאָ֖רֶץ בְּי֥וֹם אֽוֹר׃ וְהָפַכְתִּ֤י חַגֵּיכֶם֙ לְאֵבֶ֔ל וְכָל־
שִׁירֵיכֶ֖ם לְקִינָ֑ה וְהַעֲלֵיתִ֤י עַל־כָּל־מָתְנַ֙יִם֙ שָׂ֔ק וְעַל־כָּל־רֹ֖אשׁ
קָרְחָ֑ה וְשַׂמְתִּ֣יהָ כְאֵבֶל־יָ֔חִיד וְאַחֲרִיתָ֖הּ כְּי֥וֹם מָֽר׃ הִנֵּ֤ה יָמִים֙
בָּאִ֔ים נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה וְהִשְׁלַחְתִּ֤י רָעָב֙ בָּאָ֔רֶץ לֹ֥א רָעָ֖ב לַלֶּ֣חֶם
וְלֹא־צָמָ֣א לַמַּ֔יִם כִּ֖י אִם־לִשְׁמֹ֥עַ אֶת־דִּבְרֵ֖י יְהוָֽה׃ וְנָעוּ֙ מַ֣יִם עַד־יָ֔ם
וּמִצָּפוֹן֙ וְעַד־מִזְרָ֔ח יְשׁוֹטְט֖וּ לְבַקֵּ֣שׁ אֶת־דְּבַ֣ר יְהוָ֑ה וְלֹ֥א יִמְצָאֽוּ׃

'et filii tui' & filie tue 'in gladio' cadent: '& humus tua' funiculo' metietur. "Et tu" in 'polluta' terra 'morieris: '& israel' captiuus migrabit ∞∞∞∞∞ 'de' terra sua. 8.

'Hec' ostendit mihi' dominus' deus. 'Ecce 'vncinus' pomorū. 'Et dixit. 'Quid' tu' vides ∞∞∞ "amos?" Et dixi. 'Vncinū 'pomorum. 'Et' dixit ∞ 'dñs" ad me. 'Venit" finis 'sup' populū meū' israel. 'Non' adiiciā' vltra vt' pertranseam' eū. 'Et stridebūt 'cardines' tēpli' in die' illa 'dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "dominus" deus. 'Multi 'morietur: 'in omni' loco 'proiicietur' silentiū." Audite 'hoc' qui conteritis 'pauperē:' & deficere facitis "egenos' fre: 'dicētes. 'Quādo' transibit' mēsis '& venūdabim?' merces: '& sabbatū: '& aperiemus "frumentū:" vt immínuamus' mēsurā' & augeam? 'siclū: '& supponam?' stateras' dolosas' vt possideamus' in argento' egenos: '& pauperes' pro' calciamentis: & quisq; as' frumenti' vendamus.' Iurauit' dñs' in superbiā' iacob: 'si' oblitus fuero vsq; "ad finē" omnia' opera eorū. 'Nunqd sup' isto' nō' cōmouebitur' terra:" & luget' omis' habitator' ei? 'Et ascēdet' quasi fluuius' vniuersus:' & eiicietur' & defluet' quasi riuus' egypti. 'Et erit' in die' illa' dicit "dñs" deus' occidet ∞∞∞ 'sol' meridie:' & tenebrescere faciam' terram ∞∞∞ 'in die" luminis. 'Et cōuertam' festiuitates vras' in luctum: 'a' & oia' cantica vra 'in planctū. 'Et inducam 'sup' omne' dorsum vrm 'facciū: '& sup' oīe' caput "caluiciū." Et ponā eam 'quasi luctum' vnigeniti: 'a' & nouissima eius' quasi diem' amarū. 'Ecce" dies 'veniūt' dicit' dñs:' & emittam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'famem' in terrā: 'non' famem' panis' neq; ∞∞∞∞ 'sitim' aque' sed' audiendi "verbum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'dñi. 'Et cōmouebūtur' a mari' vsq; ad' mare: '& ab aquilone" vsq; ad' oriente 'circumbunt' querentes ∞ 'verbum' dñi:' & nō 'inuenient.' In die' illa ∞∞∞

τ filij tui τ filie tue captiue duce
καὶ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου αἰχμάλωτοι ἀχθή
τ terra tua funiculo mensurabitur. τ tu in
ται· καὶ ἡ γῆ σου σχοινίῳ καταμετρηθήσεται· καὶ σὺ ἐν
immūda morieris. at israel captiuus
ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις· ὁ δὲ ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀ
cetur de terra sua.
θήσεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ca

Sic ostēdit mihi dñs. τ ecce vas au
Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος· καὶ ἰδοὺ ἄγγος ὀπ
pis. τ dixit dñs: qd tu vides amos? τ
ρινοῦ· καὶ εἶπεν κύριος, τί σὺ βλέπεις ἀμμῶς; καὶ
xi: vas aucupis. τ dixit dñs ad me: venit
πα, ἄγγος ὀπορινοῦ· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἥκει
finis sup pplm meū israel: nō adijciā vltra
πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, οὐ προσθήσω ἔτι
vt ptranseam eū. τ vlulabunt laquearia
τοῦ παρελθεῖν αὐτόν· καὶ ὀλολύξει τὰ φατνώματα τ
tēpli in illa die dicit dñs. multi planctus
ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος· πολὺς ὁ κοπετός
in oi loco proiciā silentiū. audite hec
ἐν παντὶ τόπῳ ῥίψω σιωπήν· ἀκούσατε δὴ ταῦτα
qui cōteritis pauperē. τ deficere facitis a fra me
οἱ ἐκτρίβοντες πένητα· καὶ καταλύοντες ἀπὸ γῆς πέν
dicū. dicentes qñ transibit mensis τ cō
χέν· οἱ λέγοντες πότε διελεύσεται ὁ μὴν καὶ συ
gregabim?: τ sabbata τ aperiem frumentū
ναξωμεν; καὶ τὰ σάββατα καὶ ἀνοίξωμεν θησαυρόν; τοῦ
ad faciēdā pua mēsuram. τ ad magnificādā sta
ποιῆσαι μικρὸν τὸ μέτρον· καὶ τοῦ μεγαλύναι στα
ram τ faciēdū statera iniqua. ad possidēdū argento
θμὸν καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον· τ κτᾶσθαι ἀργυρίου
mendicos: τ humiles p calciamentis: τ ab
πτωχούς, καὶ ταπεινὸν ἀπὸ ὑποδημάτων, καὶ ἀπὸ
oi appositiōe negociabimur. iurat dñs p
πάσης παραθέσεως ἐμπορευσώμεθα· ὀμνύει κύριος κα
superbiam iacob: si oblituī tradent in victoriā oia
θύπερηφανίαν ἰακώβ, εἰ ἐπιλησθήσεται εἰς νῖκος πάντα
opera eoꝝ: τ sup hīa nō turbabit terra?
τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται ἡ γῆ;
τ lugebit oia hitans in ea. τ ascendet
καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ ἀναβήσεται
q̄si flumen cōsumatio: τ descendet q̄si fluui
ὡς ποταμὸς ἡ συντέλεια, καὶ καταβήσεται ὡς ποτα
egypti. τ erit in illa die dicit dñs:
μὸς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος,
occidet sol meridiē: τ cōtenebrescet in
δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ συσκοτάσει ἐν
die luminis. τ cōuertam festiuitates vras in lu
ἡμέρᾳ φωτός· καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πέν
ctū: τ oia carmīa vra in lamētatiōes: τ inducā
θος, καὶ πάσας ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρῆνους, καὶ ἀναβι
sup oēm lumbū saccum. τ sup omne ca
βάσω ἐπὶ πᾶσαν ὀσφῦν σάκκον· καὶ ἐπὶ πᾶσαν κε
put caluiciū. τ ponam eū q̄si luctū vnic
φαλὴν φαλάκρωμα· καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγα
ti: τ eos q̄ cū eo q̄si die dolozis. ecce
πητοῦ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης. ἰδοὺ
dies veniūt dicit dñs: τ emittam famē
ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν
in terrā: nō famē panū. neq; famē aque:
ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν ἄρτων· οὐδὲ λιμὸν ὕδατος,
sed famē audiendi verbū dñi: τ cōmouebunt
ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου, καὶ σαλευθήσε
aque vsq; ad mare: τ ab aq̄lone vsq; ad orie
ται ὕδατα ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀνατο
tem circuibunt querētes verbū dñi: τ nō
λῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες λόγον κυρίου, καὶ οὐ
inuenīēt: in die illa
μὴ εὑρωσιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

deficient virgineo pulchre: τ adoleſcētes in
ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαί, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν
ſiti q̄ iurant p̄ ꝓpitiationē ſamarie: τ
δίψει οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἰλασμοῦ σαμαρείας, καὶ
dicēteo: viuit deus tu⁹ dan τ de⁹ tu⁹ berſabee.
λέγοντες, ζῇ ὁ θεός σου δὰν καὶ ὁ θεός σου βηρσαβεέ·
τ cadent τ nō reſurgent vltra.
καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν οὐκ ἔτι. Ca.9.

A Vidi dñm ſtantē ſup altare τ
Εἶδον τὸν κύριον ἐφεστῶτα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
dixit: pcute ꝓpitiatonū: τ cōmouebūt
εἶπεν, πάταξον τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ
veſtibula. τ diſſeca in capita eōm.
προθύλαια, καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων·
τ reliquos eoꝝ in gladio inter
καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπο-
ficiam. τ non fugiet ex eis fugiēs: neq;
κτενῶ· καὶ οὐ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, οὐδὲ μὴ
ſaluabit ex eis ſaluatus. ſi defodiant in in
διασωθῇ ἐξ αὐτῶν διασῳζόμενος. ἐὰν καταρυγῶσιν εἰς ἅ-
fernū: inde manꝰ mea extrahet eos. ſi aſcē
δου, ἐκεῖθεν ἡ χείρ μου ἀναπαάσω αὐτούς· ἐὰν ἀνα-
derint in celum: inde deducā eos. ſi
βῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖθεν καταξω αὐτούς· ἐὰν
abſcōdit ſe erit in vertice carmeli: inde
κατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρμήλου, ἐκεῖθεν
ſcrutabor τ accipiā eos. ſi merſi fuerint ex
ἐξερευνήσω καὶ λήψομαι αὐτούς· ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ
oculis meis in fundamēta maris: ibi mā
B ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ θεμέλια τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐν-
dabo draconi: τ mordebit eos. τ ſi abie
τελοῦμαι τῷ δράκοντι, καὶ δήξεται αὐτούς· καὶ ἐὰν πο-
rint in captiuitate aīe facient inimicoꝝ ſuo
ρευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐ-
rū: ibi mandabo gladio τ occidet eo-
τῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-
os. τ firmabo oculos meos ſup eos in ma
τούς· καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς κα
la τ nō in bona: τ dñs deus ompō
κὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
q̄ tangit terrā τ ꝓmouet eā. τ luge-
ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτήν· καὶ πεν-
bunt oēs hitantes eā. τ aſcen-
θήσουσιν πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν· καὶ ἀναβήσ-
det ſicut fluuius egypti. q̄ edificat in celō
σεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου· ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρα-
aſcenſionē: τ repromiſſionē in terra fundans:
νὸν ἀνάβασιν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπὶ γῆς θεμελιῶν,
q̄ vocat aquā maris: τ effundēs e-
ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐ-
am ſup faciem terre dñs nomē illi. nōne vt
τὸ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ. οὐχ ὡς
filij ethiopū mihi erit dom⁹ iſrael dicit dñs? nōne
υἱοὶ αἰθιόπων ἐμοὶ ἔσεσθε οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ
iſrael eduxi ex egypto τ alienigenas ex
ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ
cappadocia τ ſyros ex fouea? ecce oculi
καππαδοκίας καὶ τοὺς σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφ-
li dñi ſup regnū peccans: τ
θαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλόν, καὶ
auferā illud a facie terre: verūtāmē nō in
D ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν οὐ ὅτι οὐκ εἰς
finē auferā domū iacob dicit dñs. q̄
τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος. διό-
ecce ego mando τ oſtendo in oīb⁹
τι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ δείκνυω ἐν πᾶσι τοῖς
gētib⁹ domū iſrael. ſicut cū cribra
ἔθνεσι τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ. ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶ
tur in cribro τ nō cadet granū ſup terrā.
τις ἐν τῷ λικμητῷ καὶ οὐ πέσεται σύγγεμμα ἐπὶ τὴν γῆν.
in gladio morientur
ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσιν

deficient virgines pulchre & adoleſcentes
in ſiti: qui iurāt in delicto ſamarie: et dicūt. Viuit deus tuus
dan: & viuit via
berſabee. Et cadent & non reſurgēt vltra. 9.

Vidi dñm ſtantē ſup altare. Et dixit. Percute cardinē & cōmoueantur
ſuperliminaria. Auaricia eōm in capite eōm & nouiſſimum eorū in gladio interficiā. Non erit fuga
eis: & qui fugerit
ex eis nō ſaluabitur. Si deſcenderint vſq; ad infernū: inde manus mea educet eos: & ſi aſcenderint vſq; ad celū: inde detrahā eos. Et ſi abſcondi ti fuerint in vertice carmeli: inde ſcrutans
auferam eos: & ſi celauerint ſe ab oculis meis
in profundo maris: ibi mandabo
ſerpēti & mordebit eos.
Et ſi abierint in captiuitatem coram inimicis ſuis
ibi mandabo gladio
& occidet eos. Et ponā oculos meos ſup eos in malum & nō in bonum.
Et dñs deus exercituū
qui tangit terrā & tabeſcit: & lugebunt omnes habitātes in ea. Et aſcendet ſicut riuus omnis:
& defluet ſicut fluuius egypti. Qui edificat
in celo aſcenſionē ſuam:
vt faſciculū ſuū ſup terra fundauit. Qui vocat
aquas maris, & effundit eas ſup faciē terre. Dñs
nomen eius. Nunqd nō
vt filii ethiopū vos eſtis
mihi filii iſrael
ait dominus? Nunqd nō
iſrael aſcendere feci
de terra egypti & paleſtinos de cappadocia
& ſyrios de cyrene? Ecce
oculi domini
dei ſuper regnū peccās
& conteram
illud a facie terre. Verūtamen conterens
non conteram domum
iacob
dicit domin⁹. Ecce eni
mundabo ego
& cōcutiam in omnibus
gentibus domum
iſrael ſicut concutitur
in cribro:
& nō cadet lapillus ſup
trā. In gladio morietur

Tex.heb.Amos.ix.

תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלֹת הַיָּפוֹת וְהַבְּחוּרִים
בַּצָּמָא הַנִּשְׁבָּעִים בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן
וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהֶיךָ דָּן וְחַי דֶּרֶךְ
בְּאֵרְשֶׁבַע וְנָפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ עוֹד:
רָאִיתִי אֶת
אֲדֹנָי נִצָּב עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הַךְ
הַכַּפְתּוֹר וְיִרְעֲשׁוּ הַסִּפִּים וּבְצָעֵם
כֻּלָּם וְאַחֲרִיתָם בַּחֶרֶב
אֶהֱרֹג לֹא יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא יִמָּלֵט
לָהֶם פָּלִיט: אִם יַחְתְּרוּ בִשְׁאוֹל
מִשָּׁם יָדִי תִּקָּחֵם וְאִם יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם
מִשָּׁם אוֹרִידֵם: וְאִם יֶחְבְּאוּ
בְּרֹאשׁ הַכַּרְמֶל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׂ
וְלָקַחְתִּים וְאִם יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי
בְּקַרְקַע הַיָּם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת
הַנָּחָשׁ וְנִשְּׁכָם: וְאִם יֵלְכוּ בַשְּׁבִי לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת הַחֶרֶב
וְהָרְגָתַם וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְרָעָה
וְלֹא לְטוֹבָה: וַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְתָמוֹג וְאָבְלוּ כָּל
יוֹשְׁבֵי בָהּ וְעָלְתָה כַיְאוֹר כֻּלָּהּ
וְשָׁקְעָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם: הַבּוֹנֶה
בַּשָּׁמַיִם מַעֲלֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ
יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם
עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ: הֲלוֹא
כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה הֲלֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלִיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּים מִכַּפְתּוֹר
וַאֲרָם מִקִּיר: הִנֵּה עֵינֵי אֲדֹנָי
יְהוִה בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה וְהִשְׁמַדְתִּי
אוֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפֶס כִּי
לֹא הַשְׁמֵיד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה
וְהִנְעַתִּי בְּכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנּוֹעַ בַּנָּחָל
וְלֹא יִפּוֹל צְרוֹר אָרְצָה בַּחֲרֵב יָמוּתוּ

Pñtiua.heb. Ter.heb.Abdias.j. Trãsla.B.Hie. Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

כל חטאי עמי האמרים לא תגיש נגש
ותקדים בעדינו הרעה׃ ביום ההוא אקדם קדם רוץ
אקים את סכת דויד הנפלת קום סכך
ונדרתי את פרציהן והרסתיו
אקים ובניתיה כימי עולם׃ למען בנה יום
ירשו את שארית אדום וכל עלם ירש
הגוים אשר נקרא שמי עליהם נקרא
נאם יהוה עשה זאת׃ הנה ימים יום
באים נאם יהוה ונגש חורש בוא חרש
בקוצר ודרך ענבים במשך יפיע
ההרים עסיס נטף עסס
וכל הגבעות תתמוגגנה׃ ונשבתי מוג שוב
את שבות עמי ישראל ובנו ערים בנה
ונשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו עיר שתה
את יינם ועשו גנות ואכלו את
פריהם׃ ונטעתים על אדמתם ולא נתש
ינתשו עוד מעל אדמתם אשר
נתתי להם אמר יהוה אלהיך׃ נתן

Pcões pctõres populi mei q dicũt: nõ apropinq̃bit & non veniet super nos malum. In die illa ꝯ suscitabo tabernaculum dauid quod cecidit ꝯ & reedificabo aperturas murorũ eius: & ea q̃ corruerãt instaurabo: & reedificabo eũ sicut in die bus antiquis: vt possideant reliquias idumee & oẽs nationes: eo ꝙ inuocatum sit nomen meũ sup eos dicit dñs faciẽs hec. Ecce dies ꝯꝯꝯꝯꝯ venient dicit dñs & cõprehẽdet arator ꝯꝯꝯꝯ messorẽ: & calcator uue mittentẽ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ semẽ. Et stillabũt montes dulcedinem: ꝯꝯꝯ tes dulcedinem & oẽs colles culti erunt. Et conuertam ꝯꝯꝯꝯ captiuitatẽ populi mei israel & edificabũt ciuitates desertas: & inhabitabũt & plantabũt vineas: et bibẽt vinũ earũ: & facient hortos & comedẽt fructus eorũ. Et plantabo eos sup humũ suã: & nõ euellam eos vltra de terra sua quam ꝯꝯꝯꝯ dedi eis: dicit dominus deus.

Explicit Amos ppheta.

οἷς peccatores ῥ̃ppli mei: dicẽtes nõ appropiq̃bit πάντες οἱ ἁμαρτωλοί τ λαοῦ μου, οἱ λέγοντες οὐ μὴ ἐγγίσῃ sup nos mala: in die illa suscitabo tabernaculũ ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακά, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν dauid qõ cecidit: τ suscitabo q̃ ceciderunt Dictum is.c. Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀναστήσω τὰ πεπτωκότα ex eis: τ ea euersa eor suscitabo. τ ἐξ εἰς· τ αὐτῶν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῶν ἀναστήσω. καὶ reedificabo eũ sicut dies seculi. ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος. vt requirant reliquie hoim. ὅπως ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων. τ oẽs gẽtes sup ꝙs inuocatũ ẽ nomẽ καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά meũ sup eos dicit dñs faciens hec. μου ἐπ' αὐτούς λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα. ecce dies ventũ dicit dñs. τ cõprehendet ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ καταλήψεται tritura vindemiã. τ matureſcet uua in τρυγητὸν· καὶ πεπάσεται ἡ σταφυλὴ ἐν τῷ femine: τ stillabunt montes dulcedinẽ. τ ἀπορῶ, καὶ ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν· καὶ Joh. 3.d. oẽs colles cõfiti erunt: τ cõuertam πάντες οἱ βουνοὶ σύμφυτοι ἔσονται, καὶ ἀποστρέψω captiuitatem ppli mei israel: τ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ οἱ edificabunt ciuitates desertas: τ inhabitabunt κοδομήσουσιν πόλεις τὰς ἠφανισμένας, καὶ κατοικήσουσιν, plantabunt vineas: τ bibent vinũ eor. τ facient hortos: τ comedẽt fructus eor. τ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ πίονται τὸν οἶνον αὐτῶν. καὶ ποιήσουσιν κήπους, καὶ φάγονται τὸν καρπὸν eis eor. τ plantabo eos in terraco αὐτῶν. καὶ καταφυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐ rũ: τ non euellent vltra ex terra sua τῶν, καὶ οὐ μὴ ἐκσπασθῶσιν οὐκ ἔτι ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν quã dedi eis dicit dñs deus. ἧς ἔδωκα αὐτοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

INCIPIT PROLOGVS IN ABDIAM PROPHETAM.

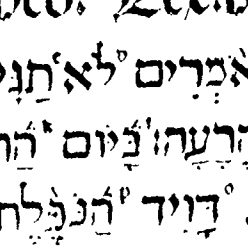

Acob patriarcha habuit fratrem esau: q ob rubore corporis sui edõ hebrea lingua appellatus est: quod latine sanguineus dicitur. Is memoratũ fratrem suum: qui israel nomen acceperat: graui odio cõmotꝰ interimere conatꝰ est. Qua de causa oẽs qui populũ israel id est filios patriarche iacob p̃dicti esau odiũ imitati persecuti sunt: esau & edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorũ per cyrum regẽ persarũ nutu dei reuocatus in hierusalẽ ab alio regno grauiter afflictꝰ atq; oppressus est: ideo hoc regnũ quod more esau predictum populũ persecutũ est: per denũciationẽ abdie prophete increpatur: quod non dei indignatione: sed sua virtute populũ superatum gloriabatur. De quo regno olim p dauid in psalmo centesimo trigesimo sexto dictũ est. Memorare dñe filiorum edõ in die hierusalẽ. Nã reliqua lectione cõprehensa: futurum in gentes iudiciũ ob causas lectione cõprehensas: regnũq; dei in populo israel significatur. Hebrei hũc dicũt esse: qui sub rege samarie achab & impiissima iezabel: pauit centuꝫ prophetas in specubus: qui non curuauerunt genu ante baal & de septẽ milib⁹ erat quos helias arguitur ignorasse. Sepulchrũ quoq; eius vsq; hodie cũ mausoleo helisei ꝓphete & baptiste iohannis: in sebaste veneration habetur: que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex antipatri filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit augustã. Hic igitur qui centũ ꝓphetas pauerat: accepit gratiã prophetalem & de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruũ g regem pauerat: nũc in toto orbe christũ pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam meruit passionis: sic hic de seruitutis dei cũ paulo apostolo noie gloriatur: qa abdias seruus dñi in nro sonat eloqo.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

ABdias qui interpretatur seruus domini personat contra edom: sanguineũ terrenũq; fratrem fratris quoq; iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum.

Incipit Abdias ꝓpheta.

Cap.j.

חזון עבדיה כה אמר אדני יהוה חזה שמע
לאדום שמועה שמענו מאת יהוה
וציר בגוים שלח קומו ונקומה קום
עליה למלחמה׃ הנה קטן נתתיך נתן
בגוים בזוי אתה מאד׃ זדון לבך זדה זור
השיאך שכני בחגוי סלע מרום גשא רום

Capitulum. j.

Visio abdie. Hec dicit dñs deus idumee: auditũ audiui a dño τ nũciationẽ Ὅρασις ἀβδιοῦ· τάδε λέγει κς ὁ θεὸς τῇ ἰδου maia, ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου καὶ ἄγγελον emisit in gẽtes: surgite τ cõsurgamus ꝙ cũ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ ἔθνη, ἀνάστητε καὶ ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτὴν in ꝓlio: ecce paruũ dedi te in gẽtib⁹. tho εἰς πόλεμον, ἰδοὺ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἀτι nozatus tu valde. superbia cordis tui ele μωμένος σὺ σφόδρα. ἡ ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐπῆ uauit te: habitantem in foraminib⁹ petrax exaltãtẽ ρέι σε, κατασκηνοῦντα ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν πετρῶν ὑψοῦντα

Trās.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Vte. | Tex.heb.Abdias.j. | Pūtiua.hel

hitaculū tuū dicentē in corde tuo: ḋs me de-
κατοικίαν σου λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς με κα-
ducet in terrā? si eraltat⁹ fueris vt aqla: τ in-
τάξει ἐπὶ τὴν γῆν; ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός, καὶ ἀνα-
ter ſydera poſueris nidū tuū: inde detrahā te di-
μέσον τῶν ἄστρων θήσῃς νοσσιάν σου, ἐκεῖθεν καταξω σε λέ-
cit dñs. ſi fures itroiſſent ad te vt latrōes nocte:
γει κύριος· εἰ κλέπται εἰσῆλθον πρὸς σὲ ἢ λῃσαι νυκτός,
B vbi ptect⁹ cēs: nōne furati eēnt ſufficiētia ſibi?
ποῦ ἂν ἀπερρίφης, οὐκ ἂν ἔκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς;
plere. 49.d. τ ſi vindemiatores itroiſſent ad te: nōne reliqſſent
καὶ εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθον πρὸς σέ, οὐκ ἂν ὑπελείποντο
racemū? quō ſcrutat⁹ ē eſau: τ tephenſa
τὸ ἐπιφυλλίδα; πῶς ἐξερευνήθη Ησαῦ, καὶ κατελείφ
ſunt ei⁹ abſcōdita? vſq ad ſ̄mnos emiſerūt
θη αὐτοῦ τὰ ἀποκρυμμένα; ἕως τῶν ὁρίων ἐξαπέστειλάν
te. oēs viri teſtamēti tui reſtiterūt tibi. p
σε. πάντες ἄνδρες τῆς διαθήκης σου ἀντέστησάν σοι. ἠ
ualuerūt aduerſū te viri pacifici tui poſuer⁹ inſidias
δυνήθησαν πρὸς σὲ ἄνδρες εἰρηνικοί σου ἔθηκαν ἔνεδρα
C ſubter te: nō eſt ſapia in eis: in illa die
ὑποκάτω σου, οὐκ ἔστιν σύνεσις ἐν αὐτοῖς, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dñs: pdam ſapientes ex idumea τ intelligētiā
λέγει κύριος, ἀπολῶ σοφοὺς ἐκ τῆς Ιδουμαίας καὶ σύνεσιν
de mōte eſau. τ pauebūt bellatores tui de themā:
ἐξ ὄρους Ησαῦ· καὶ φοβηθήσονται οἱ πολεμισταί σου ἐκ Θεμάν,
Plal. 19.c. i.Reg. 6. ut auferat homo de mōte eſau ppt interfectionē
ἵνα ἀπολῃται ἄνθρωπος ἐξ ὄρους Ησαῦ διὰ τὴν σφαγὴν
τ iniquitatem aduersū fratrem tuū iacob. operiet te
καὶ τὴν ἀσέβειαν κατὰ ἀδελφοῦ σου Ιακώβ. καλύψει σε
cōfuſio: τ auferetur in eternū. ex q̄ die reſtituiſti eō
αἰσχύνη, καὶ ἐξαρθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξ
tra in die captiuātis alienigenæ fortitudine
D τας, τότε ἐν ἡμέρᾳ αἰχμαλωτευόντων ἀλλοφύλων δύναμιν
ei⁹: τ alieni ingreſſi ſūt portas ei⁹. τ ſup hieru
αὐτοῦ, καὶ ἀλλότριοι εἰσῆλθον εἰς πύλας αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ Ιερου
ſalem miſerūt ſortes. τ vos eratis q̄ſi vn⁹ ex eis.
σαλὴμ ἔβαλον κλήρους· καὶ ὑμεῖς ἦτε ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν·
τ nō deſpicias die fratris tui in die alienor:
καὶ μὴ ἐπίδῃς ἡμέραν ἀδελφοῦ σου ἐν ἡμέρᾳ ἀλλοτρίων,
τ nō leteris ſup filios iuda in die pditionis
καὶ μὴ ἐπιχαρῇς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ιούδα ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας
eorū: τ nō magna loquaris in die anguſtie eo-
αὐτῶν, καὶ μὴ μεγαλορημονήσῃς ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως αὐ-
rū. neq; ingrediaris i portas pplor⁹ i die labor⁹ co
τῶν· μὴ δὲ εἰσέλθῃς εἰς πύλας λαῶν ἐν ἡμέρᾳ πόνων αὐ-
rū. τ ne deſpicias τ tu cōgregationē eor⁹ in die
τῶν· καὶ μὴ ἐπίδῃς καὶ σὺ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἐν ἡμέ
E pditiōis ei⁹: neq; apponeris ad fortitudinē eor⁹ in
ρᾳ ὀλέθρου αὐτῶν, μὴ δὲ συντεθῇς ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν
die pditionis eor⁹: neq; ſtabis in egreſſibus
ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, μὴ ὀφθῇς ἐπὶ τὰς διεκβολὰς
eor⁹: vt pdas q ſaluent ex eis. neq; cōclu-
αὐτῶν, ἐξολοθρεῦσαι ἀνασωζομένους ἐξ αὐτῶν· μὴ δὲ συγκλεί-
des fugientes ex eis in die tribulatiōis: q
κλείσης τοὺς φεύγοντας ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, διότι
iuxta dies dñi ſup oēs gētes. ſicut feci
ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη· ὃν τρόπον ἐποίη
ſti ſic erit tibi. retributio tua reddet
σας οὕτως ἔσαι σοι· τὸ ἀνταπόδομά σου ἀνταποδο
in caput tuū. q; quēadmodū bibiſti ſup
F θήσεται εἰς κεφαλήν σου. διότι ὃν τρόπον ἔπιες ἐπὶ τὸ
mōtē ſcīm meū: bibēt oēs gētes vinū. bibent
ὄρος τὸ ἅγιόν μου, πίονται πάντα τὰ ἔθνη οἶνον· πίονται
τ abſorbentur: τ erūt ſicut nō exiſtentes.
καὶ καταποθήσονται, καὶ ἔσονται καθὼς οὐχ ὑπάρχοντες.
in ſāt mōte ſion erit ſaluatio τ erit ſcīm. τ poſſide
ἐν δὲ τῷ ὄρει Σιὼν ἔσαι ἡ σωτηρία καὶ ἔσαι ἅγιον· καὶ κατα-
bit domus iacob eos q poſſederunt
κληρονομήσει ὁ οἶκος Ιακὼβ τοὺς κατακληρονομήσαντας
ſe: τ erit dom⁹ iacob ignis τ dom⁹ ioſeph
αὐτούς, καὶ ἔσαι ὁ οἶκος Ιακὼβ πῦρ καὶ ὁ οἶκος Ιωσὴφ

ſolīū tuū. Qui dicis[m] in
corde tuo [n]quis[o] detrahet
me in[p] terrā?[q] Si[r] exaltatus
fueris[s] vt aquila: [t]& ſi[u] iter
[x]ſydera[y] poſueris[z] nidū tuū
[a]inde[b] detraham te ∞∞∞
[c]dicit[b] dñs. [c] Si[d] fures[e] intro
iſſent[b] ad te: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]ſi[g] latrones per[f] noctem:
[m]quomodo [n] cōticuiſſes!
[o]Nōne[p] furati eſſent[q] ſuffi
cientia ſibi?[r] Si[s] vindemia
tores[t] introiſſent[u] ad te[t] nū
quid ſaltem[v] racemū[r] reli
quiſſent[u] tibi? [s]Quomō
[b]ſcrutati ſunt[c] eſau![p] Inue
ſtigauerūt[c] abſcōdita ei⁹.
[r]Vſq ad[s] terminū[b] emiſe-
runt te:[t] oēs[k] viri[t] foederis
tui[m] illuſerunt tibi.[n] Inua-
luerunt[v] aduerſum te[p] viri
[q]pacis tue.[r] Qui comedūt
tecū:[n] ponēt[v] inſidias[u] ſub
ter te.[x] Non eſt[r] prudētia
[y]in eo. [a] Nunqd nō[b] in die
[c]illa[d] dicit[c] dñs:[f] perdam[g] ſa
pientes[y] de idumea[f] & pru
dentiā[a] de mōte[e] eſau.[m] Et
timebūt[n] fortes tui[a] a[o] me-
ridie:[p] vt[q] intereat[r] vir[n] de
monte[e] eſau.[n] Propter in-
terfectionē & [x] ppter iniq
tatem in[r] fratrē tuū[t] iacob[b]
[o]operiet te[b] cōfuſio:[c] & pe
ribis[m] in eternū.[c] In die cū
[f]ſtares[g] aduerſus eū: [b] qñ
[c]capiebāt[k] alieni[t] exercitū
eius:[m] & extranei [n]ingredie
bātur[o] portas eius:[p] & ſup
[q]hierusalē[r] mittebāt[g] ſortē:
[n]tu[t] quoq; eras[x] q̄ſi vnus
[r]ex eis.[s] Et non[g] deſpicies
[b]in die[c] fratris tui: [b] in die
[c]peregrinationis eius.[f] Et
nō[g] letaberis[b] ſup filios[t] iu
da[x] in die[t] pditionis eor⁹:
[m]& nō[n] magnificabis[o] os
tuū[p] ī die[q] anguſtie.[r] Neq;
[s]ingredieris[t] portā[n] popli
mei[x] in die[r] ruine eor⁹:[s] ne
q;[o] deſpicies[b] &[c] tu[n] in ma-
lis ei⁹[x] in die[r] vaſtitatis illi⁹.
[g]Et nō[b] emitteris[s] aduerſ⁹
exercitū ei⁹[x] in die[r] vaſtita
tis illius:[m] neq;[n] ſtabis[o] in
[r]extitib⁹[q] vt interficias[g] eos
qui fugerīt.[r] Et nō[n] cōclu-
des[s] reliq̄s ei⁹[r] in die[s] tribu
latiōis:[g] q̄m[b] iuxta eſt[c] dies
[d]dñi[s] ſup[t] oēs[g] gentes.[b] Si-
cut[c] feciſti:[b] fiet[r] tibi:[m] retri
butionē tuā[n] cōuertam[o] in
caput tuū.[g] Quō[b] ei[r] bibi
ſti[g] ſup[s] montē[n] ſcīm meū
[g]bibēt[t] oēs[g] gētes[s] iugiter:
[b]& bibēt:[c] & abſorbebūt:
[d]& erūt[c] q̄ſi nō[r] ſit.[g] Et i mō
te[n] ſió[o] erit[r] ſaluatio[t] & erit
[m]ſcīs.[n] Et poſſidebit[o] do-
mus[s] iacob[b] eos q ſe poſſe
derāt.[g] Et erit[t] dom⁹[u] iacob
[x]ignis:[r] & domus [s]ioſeph

יְעָבְתָּו׃ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי יוֹרִדֵנִי
אֶרֶץ׃ אִם תַּגְבִּיהַ כַּנָּשֶׁר וְאִם בֵּין
כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידֶךָ
נְאֻם יְהוָה׃ אִם גַּנָּבִים בָּאוּ לָךְ
אִם שׁוֹדְדֵי לַיְלָה אֵיךְ נִדְמֵיתָה
הֲלֹא יְגַנְּבוּ דַּיָּם אִם בֹּצְרִים בָּאוּ
לָךְ הֲלֹא יַשְׁאִירוּ עֹלֲלוֹת אֵיךְ
נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו נִבְעוּ מַצְפֻּנָיו עַד
הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ כָּל אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ
הִשִּׁיאוּךָ וְיָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ
לַחְמְךָ יָשִׂימוּ מָזוֹר תַּחְתֶּיךָ אֵין
תְּבוּנָה בּוֹ הֲלֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם
יְהוָה וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם
וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו וְחַתּוּ גִבּוֹרַיִךְ
לְמַעַן יִכָּרֵת אִישׁ מֵהַר עֵשָׂו
מִקָּטֶל׃ מֵחָמָס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ
בּוּשָׁה וְנִכְרַתְתָּ לְעוֹלָם׃ בְּיוֹם עָמְדְךָ
מִנֶּגֶד בְּיוֹם שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ
וְנָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרָו וְעַל יְרוּשָׁלַם
יַדּוּ גוֹרָל גַּם אַתָּה כְּאַחַד מֵהֶם׃ וְאַל
תֵּרֶא בְיוֹם אָחִיךָ בְּיוֹם נָכְרוֹ וְאַל
תִּשְׂמַח לִבְנֵי יְהוּדָה בְּיוֹם אׇבְדָם וְאַל
תַּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה׃ אַל תָּבוֹא
בְּשַׁעַר עַמִּי בְּיוֹם אֵידָם אַל תֵּרֶא
גַּם אַתָּה בְרָעָתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאַל
תְּשַׁלַּחְנָה בְּחֵילוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ׃ וְאַל
תַּעֲמֹד עַל הַפֶּרֶק לְהַכְרִית אֶת
פְּלִיטָיו וְאַל תַּסְגֵּר שְׂרִידָיו בְּיוֹם
צָרָה׃ כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה עַל כָּל הַגּוֹיִם
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ יֵעָשֶׂה לָךְ גְּמוּלֶךָ
יָשׁוּב בְּרֹאשְׁךָ כִּי כַּאֲשֶׁר שָׁתִיתָ
עַל הַר קָדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָּל הַגּוֹיִם
תָּמִיד וְשָׁתוּ וְלָעוּ וְהָיוּ כְּלוֹא הָיוּ׃
וּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלֵיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ
וְיָרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת מוֹרָשֵׁיהֶם׃
וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף

Pūtua.heb.	Ter.heb.Abdias.j.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
לֵיהוָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וּדְלָקוּ בָהֶם	flamma: & domus esau stipula. Et succēdētur in eis & deuorabunt eos: & nō erunt reliquie domus esau: qz dñs locut? est. Et hereditabūt hi q ad austrū sunt montē esau: & qui in cāpestri b? philistiim: & possidebunt regionē effraim & regionē samarie. Et beniamin possidebit galaad: & trāsmigratio exercitus hui? filiorum israel oīa loca chananeoꝝ vsq; ad sarepta: & trāsmigratio hierusalē q̄ in bosphoro est possidebit ciuitates austri. Et ascendēt saluatores in montē sion iudicare montem esau: & erit dño regnum. Explicit Abdias ꝓpheta.	flāma. at domus esau stipula. ⁊ succendent in eum: ⁊ deuorabunt eos: ⁊ nō erit frumēta rio domui esau. qz dns locut? est. ⁊ possidebunt q in austro mōtē esau. ⁊ q in cāpestri: alienigenas. ⁊ possidebunt mōtē ephraim. ⁊ campū samarie ⁊ beniamin. ⁊ galaad: ⁊ trāsmigrātio principū filijs israel era chananeoꝝ vsq; ad sarepta: ⁊ trāsmigratio hierusalem vsq; ad euphrata. ⁊ possidebunt austrū. ⁊ ascendent saluatores in mōte sion: vt puniāt mōtē esau: ⁊ erit dño regnū.	φλόξ. ὁ δὲ ὄικος ἡσαῦ καλάμη. καὶ ἐκκαυθήσονται εἰς αὐτόν, καὶ καταφάγονται αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσαι πυροφόρι οἴκῳ ἡσαῦ. ὅτι κύριος ἐλάλησεν. καὶ κατακληρονομήσουσιν οἱ ἐν ναγέβ τὸ ὄρος τὸ ἡσαῦ. καὶ οἱ ἐν τῇ σεφηλά, τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ κατακληρονομήσουσι τὸ ὄρος τοῦ ἐφραίμ. καὶ τὸ πεδίον σεμαρείας καὶ βενιαμίν. καὶ γαλααδ: ⁊ τὴν λαλααδ, καὶ τῆς μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τῶν χαναίων ἕως σαρεπτῶν ⁊ μετοικεσία ἱερουσαλὴμ ἕως εὐφράθα. καὶ κληρονομήσουσιν τὸ ἀγέβ. καὶ ἀναβήσονται σωζόμενοι ἐξ ὄρους σιών, τοῦ ἐκδικῆσαι τὸ ὄρος τὸ ἡσαῦ, καὶ ἔσαι τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία.

INCIPIT PROLOGVS IN IONAM PROPHETAM.

Anctum Ionam hebreí affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sareptane quē helias prophe ta mortuū suscitauit: matre postea dicēte ad eum. Nunc cognoui: quia vir dei es tu: & verbū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipm puerū sic vocauit amathi. Amathi enim in nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo ꝙ verū helias locutus est: ille qui suscitatus est: filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate colūba nascitur: quia ionas colūbam sonat. In condēnationem aūt israel ionas ad gentes mittitur: q niniue agēte penitentiā illius malitia perseuerant. Temporib? quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto cū populo suo in samaria idolis sacrificabat ionam prophetā fuisse: quartus liber regū indicat. Is cū prophetia illuminātē peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā cōsecuturos videret ne falsa predicare videretur: ad denunciandū interitū eiusdem ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraā de impietate sodomorū locutus est: clamor sodomorū & gomorreorū peruenit ad me. Ita & de niniue dicitur. eo ꝙ ascenderit clamor malicie ei? ad deū. Et qua sentētia dei de sodomis facta: minime reuocata est: ita & ionas aduersum niniuē prolatā sententiā reuocari nolebat: diuine dispensationis ignarus qui salutē hominū ad se conuertentiū magis vult q̄ interitū. Hoc illi acciderat qđ & sancto heliseo qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ignorauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas putabat humanum aliquid passus: dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam.

Explicit prologus:
Incipit argumentum.

IOnas columba pulcherrima naufragio suo passionem domini prefigurans mundum ad penitentiam reuocat: & sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

IONAS.

Cap.j.				IΩNAΣ.	Ca.i.
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי	Incipit Ionas propheta: Capitulum. i.	ET factum est verbū dñi ad ionam filiū amathi dicēs. Surge & vade in niniuē ciuitatē grandem & predica in ea: quia ascendit malicia eius coram me. Et surrexit ionas vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et descendit ioppen & inuenit nauē euntē in tharsis. Et dedit naulum eius & descēdit in eam vt iret cum eis in tharsis a facie domini. Domin? autem misit ventum magnū in mare: & facta est tempestas magna in mari: & nauis periclitabatur conteri. Et timuerūt naute & clamauerunt viri ad deum suum: & miserūt vasa que erant in naui in mare: vt alleuiaretur ab eis. Et ionas descendit ad interiora naus:	καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωνᾶν τὸν τοῦ αμαθι λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέβη κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρός με. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς τοῦ φυγεῖν εἰς θαρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου, καὶ κατέβη εἰς ἰόππην καὶ ηὗρεν πλοῖον βαδίζον εἰς θαρσεῖς, καὶ ἔδωκεν τὸν ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτό, τοῦ πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς θαρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου. καὶ κύριος ἐξήγειρεν πνεῦμα εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν διαλυθῆναι. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἀνεβόων ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν. ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου,
נְדֹל עֲלֵה					
רֹעַ פָּנֶה					
קוּם					
מָצָא אָנָה					
בּוֹא נָתַן					
קוּל					
עָבַר					
יָרֵא					
כָּלָה					
קָלַל					
סָפַן					

τ vormiebat. τ stertebat. τ accessit ad eū
καὶ ἐκάθευδεν· καὶ ἔρεγχεν· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ
pre dux. τ dixit ei: qd tu stertis? surge: in-
προρεύς· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, ἐπι
uoca deū tuū: vt saluet de⁹ nos τ nō
κάλουν τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ
pereamus. τ dixit vnusquisq; ad proximū
μὴ ἀπολλώμεθα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
suum: venite mittam⁹ sortes: τ sciam⁹ cuius
αὐτοῦ, δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος
causa malū hoc est nobis. τ misit sortes: τ cecidit
ἕνεκα ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπε
dit sors sup ionā: τ dixerūt ad eū: indi-
σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἀνάγ
ca nobis cui⁹ causa malū hoc nobis: q⁹ tuū
γειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν; τί σου
opus est. τ vnde venis. τ cr̄ q̄ regiōe.
ἡ ἐργασία ἐστίν· καὶ πόθεν ἔρχῃ· καὶ ἐκ ποίας χώρας·
τ er q̄ pplo tu es. τ dixit ad eos: fer-
καὶ ἐκ ποίου λαοῦ σύ ἐι· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, δοῦ
mus dñī ego sum: τ desī celī τ
λος κυρίου ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
terre ego colo: q̄ fecit mare τ
γῆς ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
aridā. τ timuerūt viri timore magno: τ di
ξηράν· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶ
xerūt ad eū: qd hoc fecisti? q⁹ cognouerūt
παν πρὸς αὐτόν, τί τοῦτο ἐποίησας; διότι ἔγνωσαν
viri q⁹ a facie dñī erat fugiēs q⁹ nun-
οἱ ἄνδρες ὅτι ἀπὸ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπή
ciauit eis. τ dixerūt ad eū: qd tibi faciem⁹
γγειλεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, τί σοι ποιήσω
τ desecit mare a nobis: q⁹ mare ibat
μὴ καὶ κοπάσῃ ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ἐπὶ γὰρ θάλασσαν ἐπο
tur vtiq; ⁊ fluctuabat magis fluctū. τ dixit ionas
ρεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον κλύδωνα· καὶ εἶπεν Ἰωνᾶς
ad eos: tollite me τ mittite in mare:
πρὸς αὐτούς, ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν,
τ desecet mare a vobis: q⁹ nouī ego: q⁹
καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν, διότι ἔγνωκα ἐγώ, ὅτι
ppt me fluct⁹ ille magn⁹ ē vos est· τ conabā
δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστίν· καὶ ἔπαρεβι
tur vtiq; vt reuerterent ad terrā. τ nō po
άζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἠδύ
tuerūt q⁹ mare ibat τ ⁊surgebat magis
ναντο ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον
ē eos. τ clamauerūt ad dñm τ dixerūt: ne-
ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, μη
quaq̄ dñe ne pereamus ppt̄ aiam
δαμῶς κύριε μὴ ἀπολλοίμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
hois huius, τ ne des sup nos sanguinē iustū.
ἀνθρώπου τούτου· καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον·
q⁹ tu dñe sicut voluisti fecisti. τ tule
ὅτι σὺ κύριε ὃν τρόπον ἐβούλου πεποίηκας· καὶ ἔλα
runt ionā τ miserūt eū in mare. τ
βον τὸν Ἰωνᾶν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
stetit a fluctibus sua. τ timuerunt viri ti
ἔστη ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φό
more magno dñm: τ immolauerūt hostias dño
βῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ
τ vouerūt vota.
καὶ ηὔξαντο εὐχάς. Ca.2.

Præcepit dñs cete magno: τ de-
Καὶ προσέταξεν κύριος κήτει μεγάλῳ, καὶ κα-
uorauit Ionam. τ fuit Ionas in ventre ce-
τέπιεν τὸν Ἰωνᾶν· καὶ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κή-
ti tribus diebꝫ
τους τρεῖς ἡμέρας

'& dormiebat ᵍsopore gra
ui. ʰEt accessit ⁱad eum ꝯ
ᵏgubernator ˡˡˡ & dixit ˡˡ ei.
ᵐQuid ⁱtu ᵍ sopore depri-
meris? ʳ Surge ⁿ inuoca ⁿ de
um tuum: ˢsi forte ꝯꝯꝯ
ʳrecogitet ᵗdeus ᵘde nobis
ᵇ& non ᶜpereamus. ꝯꝯꝯ
ᴰEt dixit ᶜvir ᶠad ᵍ collegā
suū. ʰ Venite ᶠ & mittamus
ᵏfortes: ˡ & sciamus ᵐ quā-
re ᵒhoc ⁿ malum sit ꝯꝯꝯꝯ
ᵖnobis. ᵠEt miserunt ᶠ sor-
tes: ᵉ & cecidit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠsors ⁿ super ʳ ionam. ᶠ Et di
xerunt ᵗ ad eum. ꝯꝯꝯꝯ
ᵘ Indica ᶜ nobis ᶜ cuius cau-
sa ᶠ malum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ istud sit ʰ nobis: ᶠ quod est
ᵏopus tuum: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ q̄ ᵒ terra tua: ˡ & quo ᵐ va-
dis: ᵖ vel ᵠ ex quo ʳ popl'o es
ᵒtu? ˢ Et dixit ⁿ ad eos. ˣ He-
breus ᵗ ego sum: ꝯꝯꝯꝯ
ʸ & ᶻ dñm ᵇ deum ᶜ celi ᵈ ego
ᵉtimeo: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠqui ᵍ fecit ᵗ mare ʰ & ⁱ aridam.
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐEt timuerunt ⁿ viri ᵒ timo
re ᵖ magno: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠ et dixerunt ʳ ad eū. ˢ Quid
ᵗhoc ᵘ fecisti? ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛCognouerunt ʷ enim ˣ viri
ʸ q⁹ a facie ᶻ dñi ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃ fugeret: ᵇ quia ᶜ indicaue-
rat ᵈ eis ionas: ᵉ & dixerunt
ᶠ ad eū. ᵍ Quid ʰ faciemus
ⁱtibi: ᵏ & cessabit ˡ mare ᵐ a
nobis? ⁿ Quia ᵒ mare ᵖ ibat
ᵠ & intumescebat sup eos.
ʳ Et dixit ˢ ad eos. ᵗ Tollite
me ᵘ & mittite ᵛ in ʷ mare:
ˣ & cessabit ʸ mare ᶻ a vobis.
ᵃ Scio ᵇ enim ᶜ ego: ᵈ quoniā
ᵉ ppter me ᶠ tepestas ᵍ hec
ʰ grandis venit ⁱ super vos.
ᵏ Et remigabant ˡ viri ᵐ vt
reuerterentur ⁿ ad ꝯꝯꝯꝯ
ᵒ aridam ᵖ & non ᵠ valebāt:
ʳ quia ˢ mare ᵗ ibat ꝯꝯꝯꝯ
ᵘ & intumescebat ᵛ sup eos.
ʷ Et clamauerūt ˣ ad ʸ dñm
ᶻ & dixerunt. ᵃ Quesumus
ᵇ dñe ᶜ ne ᵈ pereamus ꝯꝯꝯꝯ
ᵉ in anima ᶠ viri ᵍ illius. ʰ &
ne ⁱ des ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʲ super nos ᵏ sanguinem ˡ in
nocentem: ᵐ quia ⁿ tu ᵒ dñe
ᵖ sicut ᵠ voluisti ʳ fecisti. ˢ Et
tulerunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ ionā ᵘ & miserunt ᵛ in ʷ ma-
re: ˣ & stetit ʸ mare ꝯꝯꝯꝯ
ᶻ a feruore suo. ᵃ Et timue
runt ᵇ viri ᶜ timore ꝯꝯꝯꝯ
ᵈ magno ᵉ dñm: ᶠ & immo-
lauerunt ᵍ hostias ʰ domīo:
ⁱ & vouerunt ʲ vota. 2.
ᵏ T ˡ preparauit ᵐ domi
nus ⁿ piscem ᵒ grandē
ᵖ vt deglutiret ᵠ ionam. ʳ Et
erat ˢ ionas ᵗ in ventre ᵘ pi-
scis ᵛ tribus ʷ diebus ꝯꝯꝯ

וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם׃ וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב
הַחֹבֵל וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ נִרְדָּם
קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוּלַי
יִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאבֵד׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לְכוּ וְנַפִּילָה
גּוֹרָלוֹת וְנֵדְעָה בְּשֶׁלְמִי הָרָעָה
הַזֹּאת לָנוּ וַיַּפִּלוּ גּוֹרָלוֹת וַיִּפֹּל
הַגּוֹרָל עַל יוֹנָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי הָרָעָה
הַזֹּאת לָנוּ מַה מְּלַאכְתְּךָ וּמֵאַיִן
תָּבוֹא מַה אַרְצֶךָ וְאֵי מִזֶּה עַם
אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי
וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא
אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַיָּם וְאֶת הַיַּבָּשָׁה׃
וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה
וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה זֹּאת עָשִׂיתָ כִּי
יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא
בֹרֵחַ כִּי הִגִּיד לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
מַה נַּעֲשֶׂה לָּךְ וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעָלֵינוּ
כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שָׂאוּנִי וְהַטִּילוּנִי אֶל הַיָּם וְיִשְׁתֹּק
הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדֵעַ אָנִי כִּי
בְשֶׁלִּי הַסַּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם׃
וַיְהַתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל
הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכֹלוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ
וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל יְהוָה
וַיֹּאמְרוּ אָנָּה יְהוָה אַל נָא נֹאבְדָה
בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאַל תִּתֵּן
עָלֵינוּ דָּם נָקִי כִּי אַתָּה יְהוָה
כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת
יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם
מִזַּעְפּוֹ׃ וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה
גְדוֹלָה אֶת יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ זֶבַח לַיהוָה
וַיִּדְּרוּ נְדָרִים׃

Cap.ij.

וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת יוֹנָה
וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים

Pritiua.heb.Tex.heb.Jonas.iij.

וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת: וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה: וַיֹּאמֶר
קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי צוּר עָנָה
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי: שָׁאַל
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים שָׁלַךְ נָזַל
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָבַר עָבַר
וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל נָבַשׁ
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ: אֲפָפוּנִי מַיִם עַד נֶפֶשׁ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי סוּף חָבוּשׁ חָתַם חָבַשׁ
לִרְאשִׁי: לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל עָלָה
מִשַּׁחַת חַיַּי יְהוָה אֱלֹהָי: בְּהִתְעַטֵּף חָיָה
עָלַי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא נוּא
אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ: פָּלַל
מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ: עָזַב
וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לְךָ אֲשֶׁר יָרָה זָבַח
נָדַרְתִּי אֲשַׁלְּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה: שָׁלַם יָשַׁע
וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה אָפַר קוּא
אֶל הַיַּבָּשָׁה:

Cap.iij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה שֵׁנִית
לֵאמֹר: קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר הָלַהּ
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה נָדַל קָרָא
אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ: וַיָּקָם יוֹנָה קוּם
וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה
הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ הָיָה
שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיָּחֶל יוֹנָה בָּא לָבוֹא יוֹם חָלַל
בָּעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא הָלַהּ קָרָא
וַיֹּאמַר עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה נָבַץ
נֶהְפָּכַת: וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה הָפַךְ אָמַן
בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ לָבַשׁ
שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם: וַיִּנַּע נָגַע
הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינְוֵה וַיָּקָם קוּם
וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס כָּסָה
שַׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר: וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר זָעַק
בְּנִינְוֵה מִפְּשַׁם הַמֶּלֶךְ וּגְדָלָיו

Trāſl.B.Vie.

& tribus noctibus. Et orauit ionas ad ꝺ̄m ſuum de ventre piſcis. Et dixit. Clamaui de tribulatione mea ad ꝺ̄m & exaudiuit me. De ventre inferi clamaui & exaudiſti vocem meā. Et piecifti me in pfundū in corde maris: & flumen circūdedit me. Oēs gurgites tui & fluctus tui: ſup me tranſierūt. Et ego dixi. Abiectus ſum a cōſpectu oculorū tuorū. Verunthi rurſus videō templū ſanctū tuum. Circūdederūt me aque vſq ad animam: abyſſus vallauit me: pelagus opuit caput meū. Ad extrema montiū deſcendi: terre vectes cōcluſerunt me in eternū: & ſubleuabis de corruptione vitā meā ꝺ̄ne deus meus. cuꝫ anguſtiaretur in me ia mea ꝺn̄i recordatus ſum: vt veniat ad te oratio mea ad tēplū ſanctū tuū. Qui cuſtodiūt vanitates fruſtra miam ſuam derelinquūt. Ego autē in voce laudis immolabo tibi: quecunq̄ voui reddam pro ſalute domino. Et dixit dominus piſci. Et euomuit ionam in aridam. 3.

ET factū eſt verbum ꝺn̄i ad ionā ſecūdo dicens. Surge & vade in niniuen ciuitatem magnam & predica in ea predicationem quaꝫ ego loquor ad te. Et ſurrexit ionas & abiit in niniuen iuxta verbū domini. Et niniue erat ciuitas magna: itinere trium dierum. Et cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vnius: & clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies: & niniue ſubuertetur. Et crediderunt viri niniuite in deo: & predicauerunt ieiunium: & veſtiti ſunt ſaccis a maiore vſq ad minorē. Et peruenit verbum ad regem niniue. Et ſurrexit de ſolio ſuo & abiecit veſtimētū ſuū a ſe: & indutus eſt ſacco & ſedit in cinere: & clamauit & dixit in niniue ex ore regis & principum eius

Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

τ trib noctib. τ orauit ionas ad ꝺn̄m
καὶ τριῶν νυκτῶν. καὶ προσηύξατο ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν
ꝺn̄ū ſuū de ventre ceti τ dixit: clamaui
θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν, ἐβόησα
i tribulattōe mea ad ꝺn̄m ꝺn̄ū meū τ exaudiuit me. ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ ἐπήκουσέν μου.
de ventre inferni audiſti vocē meā. piecifti me in ἐκ κοιλίας ᾅδου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέρριψάς με εἰς
pfūdū cordis maris: τ flumina circūdederūt me: βάθος καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με,
oēs eleuationes tue τ fluctus tui ſup me trā- πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλ-
ſierūt. τ ego dixi abiect ſum ex oculis tuis: pfecto ad θον. κἀγὼ εἶπον ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἆρα προσ-
dam vt videam teplū ſctū tuū. circūfuſa θήσω τοῦ ἐπιβλέψαι τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύ-
eſt mihi aq vſq ad aiam: abyſſus vallauit me: ſtrauit θη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με, ἕδυ
caput meū in ſciſſuras mōtiū: deſcendi in terrā cui ve ἡ κεφαλή μου εἰς χισμὰς ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν ἧς οἱ μο-
ctes eius retinacula ſempiterna: τ aſcendat de corruptiōe χλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι. καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ
vita mea ꝺn̄e ꝺe meus: cū deficeret a me ani ζωή μου κύριε θεέ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυ-
ma mea: ꝺn̄i memorat ſum: τ veniat ad te ora χήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἐλθοί πρός σε ἡ προ-
tio mea ad tēplū ſctū tuū: q cuſtodiūt vana σευχή μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, φυλασσόμενοι ματαια
τ mēdacia: miam ſuā relinquēt. ego aūt cū vo- καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκαταλίπωσι. ἐγὼ δὲ μετὰ φω-
ce laudis τ cōfeſſionis immolabo tibi: ꝙcūq; voui νῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ηὐξάμην
reddam tibi in ſalutare meū ꝺn̄o. τ præ- ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ. καὶ προσ-
cēpit ceto τ eiecit ionā ſup aridā. τάγη τῷ κήτει καὶ ἐξέβαλεν τὸν ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

ET factꝰ eſt ſmo ꝺn̄i ad ionā ſecundo Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωνᾶν ἐκ δευτέρου
dicēs: ſurge τ vade in niniuē ciuitatē λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν
magnā: τ p̄dica in ea ſcām p̄dicationē pri- μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ ἔμπρο-
rē: quā ego locut ſum ad te. τ ſurrexit ionas τ abi- σθέν, ὃ ἐγὼ λελάληκα πρὸς σέ. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς καὶ ἐπο-
it in niniuē ſicut locutꝰ eſt ꝺn̄s. at niniue ciuitas ρεύθη εἰς νινευὶ κατὰ τὰ λαλήσαντα κύριος. ἡ δὲ νινευὶ πόλις
magna ꝺeo ꝝſil itineris vie dieꝝ trīū. τ ce- μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν. καὶ ἤρ-
pit ionas ingredi in ciuitatē ꝝſi itine- ξατο ἰωνᾶς τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορεί-
re diei vnī. τ p̄dicauit τ dixit. τ adhuc tres αν ἡμέρας μιᾶς. καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν. καὶ ἔτι τρεῖς
dies: τ niniue ſubuertet. τ crediderūt ἡμέραι, καὶ νινευὶ καταστραφήσεται. καὶ ἐπίστευσαν οἱ
viri niniue ꝺeo: τ p̄dicauerūt ieiunīū: τ veſtiti ἄνδρες νινευὶ τῷθεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύ-
ſunt ſaccis a magno eoꝝ τ vſq ad puū eo σαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν καὶ ἕως μικροῦ αὐ-
rū. τ appropiāuit ſmo ad regem ni- τῶν. καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νι-
niue. τ ſurrexit de throno ſuo: τ abſtu- νευί. καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιεί-
lit ſtolam ſuam a ſeipō: τ induit ſe λατο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο
ſacco τ ſedit in cinere. τ p̄dicauit ē in σάκκον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδοῦ. καὶ ἐκηρύχθη ἐν τῇ
niniue a rege τ ab oībus νινευὶ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων τῶν
magnatibꝰ eius μεγιστάνων αὐτοῦ

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

dicens. hoies τ fumẽta τ boues τ oues λέγων. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρό
D nõ guſtent: neq; paſcant: τ aquã nõ βατα μὴ γευσάσθωσαν, μὴ βοσκησάσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ bibant: τ cooperiant ſaccis hoies τ πιέτωσαν, καὶ περιβεβλήσθωσαν σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ fumẽta. τ clamauerũt ad deũ vehemẽt. τ reuer=
κτήνη· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἐκτενῶς· καὶ ἐπι=
B Ioel. ſus ẽ vnuſqſq; de via ſua mala: τ c. 2. ſtρεψεν ἕκαστος ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ τῆς
midtate q̃ in manib⁹ eor̃ dicentes: qs ſcit ſipe ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν λέγοντες, τίς οἶδεν εἰ με
nitẽtiã aget de⁹ τ reuertet ab ira furoris ſui τανοήσει ὁ θεὸς καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ
τ non pereamus? τ vidit deus opa καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα; καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα
eor̃: q̃m reuerſi ſunt a vijs ſuis αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν
malis: τ egit penitẽtiã de⁹ ſup malitia quã locu πονηρῶν, καὶ μετενόησεν ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἣν ἐλάλη
C ſit vt faceret eis τ nõ fecit. σεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐποίησεν. Ca. iij.

A ☩ Cõtriſtat⁹ ẽ ionas triſticia grãdi: τ cõfuſus ☩ Καὶ ἐλυπήθη Ἰωνᾶς λύπην μεγάλην, καὶ συνεχύ
eſt. τ orauit ad dñm τ dix̃t: o dñe. nõne θη. καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, ὦ κύριε. οὐχ
iſti ſermones mei ſunt adhuc cũ me in terra mea. οὗτοί οἱ λόγοι μου εἰσὶν ἔτι ὄντες μου ἐν τῇ γῇ μου.
ppterea p̃cui fugere in tharſis: q̃ cognoui διὰ τοῦτο προέφθασα φυγεῖν εἰς θαρσεῖς, διότι ἔγνων
q̃ miſericors τ miſerator patiens τ mltę mie ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων μακρόθυμος καὶ πολυέλ
τ agens penitẽtiã ſup malitijs. τ nũc dñe ps. 85. ως καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις· καὶ νῦν δέ
intimatoꝛ dñe tolle aiam meã a me. q̃ bonũ Jonā. 4. σποτα κύριε λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι κρεῖσ=
mori me magis q̃m viuere. τ dixit dñs ad Ia 1. Re. 19. τόν μοι τὸ ἀποθανεῖν με μᾶλλον ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰω
nã: ſi vehemẽt cõtriſtat⁹ ẽ tu. τ egreſſ⁹ ẽ ionas ex νάν, εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνᾶς ἐκ τῆς
B ciuitate τ ſedit ꝑ orientẽ τ fecit ſibi πόλεως καὶ ἐκάθισεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐποίησεν ἑαυ
tabernaculũ. τ ſedit ſub eo i ſkia. donec τῷ σκηνήν· καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς ἐν σκιᾷ· ἕως
videret q̃d erit ciuitati. τ p̃cepit dñs ἂν ἀπίδῃ τί ἔσται τῇ πόλει· καὶ προσέταξεν κύριος
deus cucurbite: τ aſcendit ſup caput ione: ὁ θεὸς κολοκύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς Ἰωνᾶ, τοῦ
vt obũbraret eũ: τ ꝓtegeret cũ o ma σκιάζειν αὐτῷ, καὶ σκεπάζειν αὐγὴν ἀπὸ τῶν κα=
lis ſuis. τ letat⁹ ẽ ionas ſup cucurbita gaudio κῶν αὐτοῦ· καὶ ἐχάρη Ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρὰν
C magno. τ p̃cepit de⁹ vermi matutino ie=ra= μεγάλην· καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς σκώληκι ἑωθινῇ ἐπαύ
ſtinũ. τ percuſſit cucurbitã τ arefacta ẽ: τ ριον· καὶ ἐπάταξεν τὴν κολόκυνθαν καὶ ἐξηράνθη. καὶ
facꝛ ẽ cũ oriret ſol: τ p̃cepit ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ προσέταξε
de⁹ ſpiritui ardoris vrenti: τ percuſſit θεὸς πνεύματι καύσωνος συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν
ſol ſup caput ione: τ anguſtiabat ſe τ re= ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἰωνᾶ, καὶ ἐλιγοψύχει καὶ ἀπε
linq̃bat aĩa ſua. τ dixit: bonũ mihi mo λείπετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, καλόν μοι τὸ ἀπο
ri q̃m viuere. τ dixit dñs ad ionã: ſi valde θανεῖν ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰωνᾶν, εἰ σφόδρα
cõtriſtat⁹ es tu ſup cucurbitã: τ ait: val= λελύπησαι σὺ ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ; καὶ εἶπεν· σφό=
de cõtriſtat⁹ ſum ego vſq; ad mortẽ. τ dixit dñs. δρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν ὁ κύρι
tu pepcuſti ſup
os. σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς

Trãſla. B. Wie.

°dicens. P Homines q & iu menta & r boues ∞∞∞∞∞ s & pecora t non u guſtent x quicq̃ y nec z paſcantur: ∞ a & aquam b non c bibant: d & operiantur e ſaccis ∞ f homies g & iumẽta h & cla ment i ad k deum ∞∞∞∞∞ l in fortitudine: m & cõuer tatur n vir o a via ſua p mala q & ab r iniqtate o que eſt t in manibus eorum. u Quis x ſcit ſi y cõuertatur z & igno ſcat a deus: b & reuertatur c a furore d ire ſue: e & non f peribimus? g Et vidit ∞∞ h deus k opera eorũ: l quia m cõuerſi ſunt ∞∞∞∞∞ n de via ſua o mala: p & miſer tus eſt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ r ſuper s malicia t quã u locu tus fuerat v vt faceret w eis: x & non y fecit. 4.

Θ T afflictus eſt c Ionas d afflictione e magna f & iratus eſt g & orauit h ad i dñm i & dixit. m Obſecro n dñe: o numqd nõ p hoc eſt q vbũ meũ cũ r adhuc s eſſe t in u terra mea. v Propter hoc w poccupaui x vt fugerẽ y in turſis. z Scio a enĩ b quia c tu d deus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ e clemes f & miſericors es: g patiẽs h & multe i miſera tionis: k & ignoſcens l fur m malicia. n Et nũc o dñe p tol le q queſo r aiam meã a me: s q̃m melior ẽ t mihi mors v q̃ vita. w Et dixit x dñs. y Pu taſne z bene a ira ſceris ∞∞∞ b tu? c Et egreſſus eſt d Ionas e de f ciuitate: g & ſedit ∞∞ h contra orientẽ i ciuitatis. k Et fecit l ſibimet m vmbra culum n ibi: o & ſedebat p ſub terillud q in vmbra r donec s videret t qd accideret u ciuitati. v Et p parauit w dñs x de y hederam z & aſcendit a fup caput b ione c vt eſſet ∞∞∞ d vmbra e ſup f caput eius g & h ꝓtegeret i eũ. j Laborauerat enĩ. k Et letatus eſt l Io=nas m ſuper n hedera o leticia p magna. q Et parauit r deus s vermem t aſcenſu ∞∞∞∞ u diluculi v in craſtinũ. w Et percuſſit x hederam ∞∞∞ y & exaruit. z Et a cũ ortus fuiſſet b ſol c precipit ∞∞∞∞ d deus e vẽto calido & f vrẽ g ti h & percuſſit ∞∞∞∞∞∞∞ i ſol j ſuper k caput l ione: m & eſtuabat. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ n Et petiuit o anime ſue p vt moreretur. q Et dixit. ∞ r Melius eſt s mihi mori t q̃ vi uere. u Et dixit v deus ∞ w ad x Ionã. y Putaſne z bene a iraſceris b tu c ſuper ∞∞∞∞

Ter. heb. Jonas. iiij. Pritua.

לֵאמֹר׃ הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר
וְהַצֹּאן אַל יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל יִרְעוּ
וּמַיִם אַל יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים
בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן הֶחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי
יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב
מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים
עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לָהֶם
וְלֹא עָשָׂה׃

Cap. iiij.

וַיֵּרַע אֶל יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר
לוֹ׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה
יְהוָה הֲלוֹא זֶה דְבָרִי עַד הֱיוֹתִי עַל
אַדְמָתִי עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל
חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד
וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְהוָה קַח
נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי
מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה
לָךְ׃ וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב
מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה
וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
מַה יִהְיֶה בָּעִיר׃ וַיְמַן יְהוָה אֱלֹהִים
קִיקָיוֹן וַיַּעַל מֵעַל לְיוֹנָה לִהְיוֹת
צֵל עַל רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה
גְדוֹלָה׃ וַיְמַן הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת
הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ אֶת הַקִּיקָיוֹן
וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ
הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף
וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר
טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל יוֹנָה הַהֵיטֵב חָרָה לְךָ עַל

Pritiua.heb.	Tex.heb.Miche.j.	Trāſl.B.Hie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
הַקִּיקָיוֹן ׀ וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה לִי	עַד מָוֶת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חַסְתָּ	hederam.Et dixit.Bene iraſcor vſq ad mortē. Et dixit dominus.Tu doles super hederam in qua non laboraſti neq; feciſti vt creſceret que ſub vna nocte nata eſt:& ſub vna nocte perijt.& ego non parcam ninue ciuitati magne: in qua ſunt pluſq̄ centum viginti milia hominū qui nō ſciunt quid ſit inter dexteram & ſiniſtrā ſuā & iumenta multa.	cucurbitæ pro q̄ nō laboraſti ſup ea neq; ἡ κολοκύνθης ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐπ' αὐτῇ οὐδὲ enutriſti eam. q̄ ſub nocte nata ἐ τ ſub nocte periſt: ἐξέθρεψας αὐτήν. ἣ ὑπὸ νύκτα ἐγένηθη καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώ
חוס עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ	בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבֶן לַיְלָה הָיָה		ego āt nō parcā ſup nínive ciuitate λετο, ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ νινευὶ τῆς πόλεως
בְּנֵה וְאֹבֵד לַיְלָה אָבָד׃ וַאֲנִי לֹא אָחוּס	חוס עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר		magna in q̄ hitant plures q̄ duodeci decé τῆς μεγάλης ἐν ᾗ κατοικοῦσιν πλείους ἢ δώδεκα μυ
גדל יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשִּׁתִּים עֶשְׂרֵה	רבה רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין		milia virorū: qui nō cognouerint dexterā ſuā ne ριάδες ἀνδρῶν, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν οὐ
רבב יְמִינוֹ לְשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה׃	יָמִין		q̄ ſiniſtrā ἐ iumēta multa. δὲ ἀριστερὰν καὶ κτήνη πολλά.

INCIPIT PROLOGVS IN MICHEAM PROPHETAM.

EMporibus ioathe & achaz & ezechie regū iuda: micheā prophetam ob hanc prophetiā ſpiritu ſancto repletū fuiſſe lectio ipſa demonſtrat. Sed de ſupradicto numero regū ioathā & ezechiam deo ob religionē placuiſſe: hiſtoria libri quarti regū: & ſecūdi paralipomenō indicat. Achaz vero relicto deo: idola famarie quibus etiā filios ſuos in ſacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluiſſe conſtat. Quāobrem deus ſamariā que reges iſrl' & iuda ſimulachrorū ſuperſtitione fefellerat increpās indignationē ſuam in eam proceſſurā cōminatus eſt. Populo ēt iſrael preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallaci ſuaſione ad colenda idola impulerant verbis ſequentibus captiuitatem & interitum aſſuturum denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MIcheas demoraſthi coheres xp̄i vaſtationem annunciat furie latronis & obſidionem ponit contra eam: quia maxillam percuſſerit iudicis iſrael.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas ꝓpheta.
Capitulum i.

Cap.j.				
	דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה	UErbum dñi quod factū eſt ad micheam moraſthitem in diebus ioathā: achaz & ezechie regum iuda: quod vidit ſuper ſamariam & hieruſalē. Audite populi omnes: & attendat terra & plenitudo eius: & ſit dñs deus vobis in teſtem: dñs in templo ſancto ſuo. Quia ecce dñs egredietur de loco ſuo: & deſcendet & calcabit ſup excelſa terre. Et conſumentur montes ſubtus eum: & valles ſcindentur ſicut cera a facie ignis: ſicut aque que decurrūt in preceps. In ſcelere iacob omne iſtud: & in peccatis domus iſrael. Quod ſcelus iacob? Nonne ſamaria? Et que excelſa iude. Nonne hieruſalē? Et ponam ſamariā in acerūm lapidū in agro cū plantatur vinea: & detrahā in vallē lapides eius. Et fundamēta eius reuelabo: & oīa ſculptilia eius cōcidētur. Et oēs mercedes eius cōburētur igne & oīa idola eius ponā in pditionē: quia de mercedib? meretricis cōgregata ſunt:	& iuda ſimulachrorū ſuperſtitione fefellerat increpās indignationē ſuam in eam proceſſurā cōminatus eſt. Populo ēt iſrael preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallaci ſuaſione ad colenda idola impulerant verbis ſequentibus captiuitatem & interitum aſſuturum denunciauit.
יוֹם	אֲדֹנָי בָּכֶם לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל			
	קָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ			
יום	וְיָרַד וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ׃ וְנָמַסּוּ			
בָּמָה מָסַס	הֶהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ			
בְּקַע	כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם מְגֹרָים			
דנג בָּנָה	בְּמוֹרָד׃ בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כֹּל זֹאת			
נגר יָרַד	וּבְחַטֹּאת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי פֶשַׁע			
ש	יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָמוֹת			
	יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וְשַׂמְתִּי			
שום	שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם			
עמע	וְהִגַּרְתִּי לַנָּי אַבְנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה׃			
גוא	וְכָל פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ			
גלה פסל	יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים			
תנה	שְׁמָמָה כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה			
שום שרף	וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה תָּשׁוּב׃			
תנה זנה				

Capitulum i.

UErbum dñi quod factū eſt ad micheam moraſthitem in diebus ioathā: achaz & ezechie regum iuda: quod vidit ſuper ſamariam & hieruſalē. Audite populi omnes: attendat terra & plenitudo eius: & ſit dñs deus vobis in teſtem: dñs in templo ſancto ſuo. Quia ecce dñs egredietur de loco ſuo: & deſcendet & calcabit ſup excelſa terre. Et conſumentur montes ſubtus eum: & valles ſcindentur ſicut cera a facie ignis: & ſicut aque que decurrūt in preceps. In ſcelere iacob omne iſtud: & in peccatis domus iſrael. Quod ſcelus iacob? Nonne ſamaria? Et que excelſa iude. Nonne hieruſalē? Et ponam ſamariā in acerūm lapidū in agro cū plantatur vinea: & detrahā in vallē lapides eius. Et fundamēta eius reuelabo: & oīa ſculptilia eius cōcidētur. Et oēs mercedes eius cōburētur igne & oīa idola eius ponā in pditionē: quia de mercedib? meretricis cōgregata ſunt:

MICHEAS
ΜΙΧΑΙΑΣ. Ca.i.

Et factū ē verbū dñi ad micheam mo

Αἱ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μιχαίαν τὸν μω
raſchitē in dieb? ioathā & achaz & ezechie
ραδίτην ἐν ἡμέραις ἰωάθαμ καὶ ἄχαζ καὶ ἐζεκ
regū iuda: de q̄b? vidit de ſamaria & de
ου βασιλέων ἰούδα, ὑπὲρ ὧν εἶδεν περὶ σαμαρείας καὶ περὶ
hieruſalem. audite ppli oēs ſimones: attendat
ἱερουσαλήμ. ἀκούσατε λαοὶ πάντες λόγους, προσεχέτω
terra & oēs q̄ in ea: & erit dñs deus in vobis in teſti
ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῇ, καὶ ἔσαι κς ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν εἰς μαρ
monū dñs ex domo ſcā ſua. q̄ ecce dñs egredit
τύριον κς ἐξ οἴκου ἁγίου αὐτ. ὅτι ἰδοὺ κύριος ἐκπορεύε
de loco ſuo: & deſcendet & aſcendet ſup
ἐκ τ τόπου αὐτ, καὶ καταβήσεται καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὰ
excelſa terre: & ꝯmouebunt mōtes ſubter eū: &
ὑψη τῆς γῆς, καὶ σαλευθήσεται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐτ, καὶ
valles tabeſcent ſicut tabeſcit cera a facie
καὶ κοιλάδες τακήσονται ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώ
ignis: & ſicut aque ꝓfluent in deſcēſu:
που πυρός, καὶ ὡς ὕδωρ καταφερόμενον ἐν καταβά
ꝓpt impietatē iacob oīa hec: & ꝓpt pecca
σει. διὰ ἀσέβειαν ἰακὼβ πάντα ταῦτα, καὶ διὰ ἁμαρ
tum dom? iſrael. q̄ impietas iacob: nōne in ſama
τίαν οἴκου ἰσραήλ. τίς ἀσέβεια ἰακώβ, οὐχὶ σὺ σαμα
ria: & q̄ peccatū dom? iuda: nōne hieruſalem?
ρεία; καὶ τίς ἡ ἁμαρτία οἴκου ἰούδα, οὐχὶ ἱερουσαλήμ
& ponā ſamariā in pomoꝝ cuſtodiā agri. & in
καὶ θήσομαι σαμάρειαν εἰς ὀπωροφυλάκιον ἀγροῦ. καὶ εἰ
plātationē vince: & detrahā in vallē lapides
φυτείαν ἀμπελῶνος, καὶ καταασάσω εἰς χάος τὰς λίθο
eius & fundamēta eius reuelabo. & cuncta ſcul
αὐτῆς καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω. καὶ πάντα τὰ γ
ptilia eius euertent: & oēs mercedes eius
γλυφὰ αὐτῆς κατασκάψουσιν, καὶ πάντα τὰ μισθώματα
cōburent igni: & cuncta idola eius ponā
τῆς ἐμπρήσουσιν πυρί, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῆς θήσομ
in pditionē: q̄ ex mercedib? fornicatiōis cōgregauit
εἰς ἀφανισμόν, ὅτι ἐκ μισθωμάτων πορνείας συνήγαγ

Trãſla. Gre. lex. cũ interp̃. lati.

e ex mercedib⁹ fornicarie deſtruxit. ꝓpt hoc
κὰι ἐκ μισθωμάτων πόρνης κατέσρεψεν· ἕνεκεν τούτου
planget ⁊ lugebit: ibit diſcalciata ⁊ nu-
κόψεται κὰι θρηνήσει, πορεύσεται ἀνυπόδητος κὰι γυμ-
da ſicut draconum: ⁊ luctũ ſili-
νὴ ποιήσεται κατὰ τοὺς δράκοντας, κὰι πένθος ὡς θυ-
ham ſirenarũ: q⁹ obtuſit plaga eius: q⁹
γατέρων σειρήνων, ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς, ὅτι
venit uſq⁹ ad iudã. tetigit uſq⁹ ad portã ꝑpli mei hieru-
ἦλθεν ἕως Ἰούδα. κὰι ἥψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἐν Ἰερου-
ſalem. q̃ in geth nõ magnificemini: ⁊ q̃ in bachim nõ
σαλήμ. οἱ ἐν γὲθ μὴ μεγαλύνεσθε, κὰι οἱ ἐν Βακεῖν μὴ
D redificetis. de domo uerſũ terrã aſpergite.
ἀνοικοδομεῖτε. ἐξ οἴκου κατάγελωτα γῆν κατάπασσε
uerſum uẽm habitanꝫ bene cui
δε. κατάγελωτα ὑμῖν κατοικοῦσας καλῶς πό-
tates eius: nõ egredietur habitatrix ſenaan. plangite
λεις αὐτῆς, οὐκ ἐξῆλθεν κατοικοῦσα σαανάν. κόψασθε
domũ q̃ eſt iuxta eã. accipiet ex uobis plagã uolucris.
οἶκον ἐχόμενον αὐτῆς. λάβοι ἐξ ὑμῶν πληγὴν ὀδύνης.
ſa cepit in bona q̃habitat in dolorib⁹: q⁹ de-
τὶς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦσιν ἐν ὀδύναις, ὅτι κα-
ſcẽderũt mala a dño in portas hieruſalem.
τέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἐπὶ πύλαις Ἰερουσαλήμ.
ſonitꝰ curruũ ⁊ equitantium bitano. lachis
ϕόρος ἁρμάτων καὶ ἱππευόντων κατοικοῦσα· λαχὶς
principa peccati eſt filie ſion. q⁹ in te in-
ἀρχηγὸς ἁμαρτίας ἐστὶν τῇ θυγατρὶ Σιών· ὅτι ἐν σοὶ εὑ-
uẽte ſunt iniquitates iſrael: ideo dabit emiſſa-
ρέθησαν ἀνομίαι Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο δώσει ἐξαποστει-
ria uſq⁹ ad hereditatẽ geth. domos uanas frustra
λοιδίους ἕως κληρονομίας γὲθ· οἴκους ματαίους εἰς κενὸν
fecerũt regibus iſrael donec heredes addu-
ἐζήλωσαν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ ἕως τῶν κληρονόμους ἀγα-
cant tibi bitano lachis hereditatẽ tuã uſq⁹ ad odo-
γωσίν σοι κατοικοῦσα λαχὶς κληρονομίαν σου. ἕως ὀδο-
lam ueniet gloria filie iſrael. decaluare ⁊ tõdere
λαμήξει δόξα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ξύρασθαι καὶ κεῖραι ἐπὶ
ſup filios delicatos tuos. dilata calu-
τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου· πλάτυνον τὴν ξύρη-
tiẽ tuã ſicut aquila: q⁹ captiui ducti ſunt ex te.
σίν σου ὡς γύπας, ὅτι ᾐχμαλωτίσθησαν ἀπὸ σοῦ. Ca. 2.

A Ecogitant cogitãtes labore ⁊ operãtes mala
Ἐφρόντισαν λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ
in cubilib⁹ ſuis. ⁊ ſimul cũ die cõſummabãt ea,
ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν· καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐ-
q⁹ nõ leuauerũt dñm manus ſuas.
τά· διότι οὐκ ἦραν χεῖρας πρὸς τὸν κύριον τὰς χεῖρας αὐτῶν·
⁊ deſiderabãt agros: ⁊ diripiebãt pupillos: ⁊ uo-
καὶ ἐπεθύμουν ἀγρούς, καὶ ἥρπαζον ὀρφανούς, καὶ οἴ-
mos oppũebant: ⁊ diripiebãt uirũ ⁊ domũ
κους κατεδυνάστευον· καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον
eius uiꝝ ⁊ hereditatẽ eius. ꝓpterea
αὐτοῦ ἄνδρα καὶ τὸν κληρονομίαν αὐτοῦ· διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: ecce ego cogito ſup tribũ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν
iſtam mala de qb⁹ nõ auferetis colla ueſ-
ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἄρητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν,
tra: non ambuletis erecti: q⁹ tps malũ eſt. in
καὶ οὐ μὴ πορευθῆτε ὀρθοί, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν· ἐν
die illa. ſumetur ſup uos parabola ⁊ plã
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ληφθήσεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρη-
getur planctꝰ in cantico dicẽtiũ: miſeria ꝛ uaſta-
νηθήσεται θρῆνος ἐν μέλει λεγόντων, ταλαιπωρίᾳ ἐτα-
tiõe ſumus, ꝓpter ꝓpli mei demẽſa eſt funiculo: ⁊ nõ
B λαιπωρήσαμεν· μερὶς λαοῦ κατεμετρήθη χοινίῳ, καὶ οὐκ
erat q̃ phiberet eã ut uerteret illũ. agri nr̃i
ἦν ὁ κωλύων ἀντὶ τοῦ ἀποστρέψαι αὐτό· οἱ ἀγροὶ ἡμῶν
diuiſi ſunt. ꝓpt hoc nõ erit mittens funiculũ in
διεμερίσθησαν· διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ὁ βάλλων χοινίον ἐν
hereditate in eccleſia dñi. ne flete
κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου. μὴ δακρύετε

Trãſla. B. Vic.

cet uſq⁹ ad⁰ merçedẽ ᶜ me-
retricis ᶠ reuertẽtur. ᵍ Sup
ʰ hoc ⁱ plangam ᵏ & ululabo
ˡ uadam ᵐ ſpoliatus ∞∞∞
ⁿ & nudus. ᵒ Faciã ᵖ planctũ
ᵍ uelut draconũ: ʳ & luctũ
ˢ quaſi ſtruthionũ: ᵗ qa ᵘ de-
ſperata eſt ᶠ plaga eius: ∞
ˣ qua ᵘ uenit ᵛ uſq⁹ ad ʸ iudã:
ᶻ tetigit ᶠ portam ∞∞∞∞∞
ᵍ populi mei ʰ uſq⁹ ad ⁱ hie-
ruſalẽ. ᵏ In geth ˡ nolite ᵐ an
nunciare: ⁿ lachrymis ᵒ ne
ᵖ ploretis. ᵍ In domo ʳ pul-
ueris ˢ puluere uos ᵗ cõſper
gite: & ᵘ trãſite ᵛ uobis ʷ ha
bitatio ˣ pulchra: ʸ confuſa
ᶻ ignominia. ᶠ Nõ ᵍ eſt egreſ
ſa ʰ que habitat in ⁱ exitu.
ᵍ Planctũ ʰ domus ⁱ uicina
ᵏ accipiet ˡ ex uobis q̃ ᵐ ſtetit
ſibimet: ⁿ qa ᵒ infirmata eſt
ᵖ in bonũ ᵍ q̃ habitat i ʳ ama
ritudinibus. ᵍ Quia ʳ deſcẽ
dit ˢ malũ ᵗ a ᵘ dño ᵛ in portã
ʷ hieruſalẽ: ˣ tumultꝰ ʸ q̃dri
gę ᶻ ſuporis ᵃ habitanti ᵇ la
chis. ᵍ Principium ∞∞∞∞∞
ʰ peccati ⁱ eſt ʲ filie ᵏ ſion: ˡ qa
ᵐ in te ⁿ inuenta ſunt ∞∞∞
ᵒ ſcelera ᵍ iſrael. ʳ Propter-
ea ˢ dabit ᵗ emiſſarios ∞∞∞
ᵘ ſup ᵛ hereditatẽ ʷ geth: ˣ do
mos ʸ mẽdacii ᶻ in deceptio
nem ᵃ regibus ᵍ iſrael. ʳ Ad
huc ˢ heredem ᵍ adducam
ᵗ tibi q̃ ᵘ habitas ᵛ in ʷ mareſa:
ˣ uſq⁹ ad ʸ odollam ∞∞∞∞
ᶻ ueniet ᵃ gloria ᵇ iſrael. ᵍ De
caluare ʳ & tondere ∞∞∞
ˢ fi ᵗ filios ᵘ delicatũ tuã-
rum: ˣ dilata ʸ caluitiũ tuũ
ᶻ ſicut aquila: ᵃ qm̃ ᵇ captum
ducti ſunt ᶜ ex te. 2.

C Eᵈ qui cogitatis ᵉ inĩ-
quie ᶠ & operamini ᵍ malũ
ʰ in ⁱ cubilibus vr̃is. ʲ In lu-
ce ᵏ matutina ˡ faciũt illud:
ᵐ qm̃ ⁿ cõtra deũ ᵒ eſt ᵖ ma-
corum. ᵍ Et cõcupierunt
ʳ agros ˢ & violẽter tulerũt
ᵗ & ᵘ rapuerũt ᵛ domos ʷ & ˣ
calũniabantur ʸ virũ ᶻ & do
mui eius: ᵃ virũ ᵇ & hereditа
tẽ eius. ᵍ Idcirco ʰ hec ⁱ dicit
ʲ dñs. ᵏ Ecce ego ˡ cogito ᵐ ſu
per ⁿ familiã ᵒ iſtam ᵖ malũ
ᵍ unde ʳ nõ ˢ auferetis ᵗ colla
veſtra: ᵘ & nõ ˣ ambulabitis
ʸ ſuperbi: ᶻ qm̃ ᵃ tẽpus ᵇ peſſi-
mũ ᶜ eſt. ᵍ In die ʰ illa ⁱ ſume-
tur ʲ ſup vos ᵏ parabola ˡ & ᵐ
cantabitur ⁿ canticũ cũ ſua
uitate ᵒ dicentiũ. ᵖ Depopu
lata ᵍ ʳ ſ vaſtati ſumꝰ. ᵍ Pars
ᵗ ᵘ ꝓpli mei ᵛ cõmutata eſt.
ʷ Quõ ˣ recedis ʸ a me ᶻ cui
reuertatur qui ᵃ regiones
noſtras ᵇ diuidat. ᵍ Propter
hoc ʰ nõ ⁱ erit ʲ tibi ᵏ mittens
ˡ funiculum ᵐ ſortis ⁿ in ce-
tu ᵒ dñi. ᵖ Ne ᵍ loquamini

Tex. heb. Siche. ij. Pritua. he

וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה יְשׁוּבוּ׃ עַל זֹאת
אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלֵל
וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה כְּמִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
כְּבָנוֹת יַעֲנָה׃ כִּי אֲנוּשָׁה כְּכוֹתֶיהָ
כִּי־בָאָה עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
עַמִּי עַד יְרוּשָׁלִַם׃ בְּגַת אַל תַּגִּידוּ
בְכוֹ אַל תִּבְכּוּ בֵּית לְעָפְרָה עָפָר
רְתִפַּלְשָׁתִי׃ עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
שָׁפִיר עֶרְיָה בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה
יוֹשֶׁבֶת צַאנָן מִסְפֵּד בֵּית הָאֵצֶל
יִקַּח מִכֶּם עָמְדָתוֹ׃ כִּי חָלָה לְטוֹב
יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי יָרַד רָעָה מֵאֵת יְהוָה
לְשַׁעַר יְרוּשָׁלִַם׃ רֶתֶם הַמֶּרְכָּבָה
לָרֶכֶשׁ יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ רֵאשִׁית
חַטָּאת הִיא לְבַת צִיּוֹן כִּי־בָךְ נִמְצְאוּ
פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן תִּתְּנִי שִׁלֻּחִים
עַל כּוּרְתֹּת בַּת אַכְזִיב לַאֲכַזָּב
לְמֹרַשָּׁה יוֹשֵׁב לָךְ מָרֵשָׁה עַד עֲדֻלָּם
יָבֹא כָּבוֹד יִשְׂרָאֵל׃ קָרְחִי וְגֹזִי
עַל בְּנֵי תַעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ
כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ׃

הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם בָּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ
כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם׃ וְחָמְדוּ שְׂדוֹת
וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר
וּבֵיתוֹ וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ
מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תֵלְכוּ
רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם הַהוּא
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהֲנֹהֲנִי נֶהְיָה
אָכֹר שָׂדוֹד נָשַׁדְנוּ חֵלֶק עַמִּי
יְמִיד אֵיךְ יְמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יַחֲלֹק׃ לָכֵן לֹא יִהְיֶה לָךְ מַשְׁלִיךְ
חֶבֶל גּוֹרָל בִּקְהַל יְהוָה׃ אַל תַּטִּיפוּ

Cap ij.

Pritina.heb. Tex.heb.Miche.iij. Trāſl.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

יַטִּיפוּן לֹא יַטִּיפוּ לָאֵלֶּה לֹא יִסַּג נְסָג
כְּלִמּוֹת׃ הָאָמוּר בֵּית יַעֲקֹב הִקָּצַר אָמֵר
רוּחַ יְהוָה אִם אֵלֶּה מַעֲלָלָיו הֲלוֹא יָלַל
דְּבָרַי יֵיטִיבוּ עִם הַיָּשָׁר הוֹלֵךְ׃ הֲלֹךְ תְּמַל
וְאֶתְמוֹל עַמִּי לְאוֹיֵב יָקוּמוּ אֵיב קוּם
מִמּוּל שַׁלְמָה אֶדֶר תַּפְשִׁיטוּן פָּשַׁט
מֵעִבְרִים בֶּטַח שׁוֹבֵי מִלְחָמָה׃ נָשִׁי לֶחֶם נָשָׂה
עַמִּי תְנָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ מֵעַל גָּרַשׁ עָנֹג
עֲלִילָתָהּ תְּקַחוּ הֲדָרִי לְעוֹלָם׃ קוּמוּ לָקַח עָלַם
וּלְכוּ כִּי לֹא זֹאת הַמְּנוּחָה בַּעֲבוּר יָלַךְ נוּחַ
טָמְאָה תַּחְבֹּל וְחַבֶּל נִמְרָץ׃ לוּ חָבַל עֶבֶר חֶבֶל
אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וְשֶׁקֶר כִּזֵּב אַטִּף אֲטַף
לְךָ לַיִן וְלִשְׁכָר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם
הַזֶּה׃ אָסֹף יַעֲקֹב כֻּלְּךָ קַבֵּץ אָסַף
קַבֵּץ אֲקַבֶּצְךָ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל יָחַד קָבַץ
אֲשִׁימֶנּוּ כְּצֹאן בְּצָרָה כְּעֶדְרָ שׁוּם
בְּתוֹךְ הַדְּבִרוֹ תְּהִימֶנָה מֵאָדָם׃ עֹלָה דִּבֵּר הֵם
הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וַיַּעַבְרוּ פָּרַץ עָבַר
שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם
לִפְנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם׃

Cap.iij.

וָאֹמַר שִׁמְעוּ נָא רָאשֵׁי אָמַר
יַעֲקֹב וְקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא קָצִין
לָכֶם לָדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט׃ שֹׂנְאֵי טוֹב יָדַע שָׁפָט
וְאֹהֲבֵי רָעָה גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם רוּעַ
וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם׃ וַאֲשֶׁר אָכְלוּ
שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם הִפְשִׁיטוּ פָּשַׁט
וְאֶת עַצְמוֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפִרְשׁוּ
כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת׃
אָז יִזְעֲקוּ אֶל יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אֶתְכֶם זָעַק עָנָה
וְיַסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת הַהִיא כַּאֲשֶׁר סָתַר פָּנָה
הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל רוּעַ עָלַל
הַנְּבִיאִים הַמַּתְעִים אֶת עַמִּי הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם נָבָא תָּעָה
וַאֲשֶׁר לֹא יִתֵּן עַל פִּיהֶם וְקִדְּשׁוּ נָתַן פֶּה
עָלָיו מִלְחָמָה׃ לָכֵן לַיִל לָכֶם מֵחָזוֹן חָזָה
וְחֹשֶׁךְ לָכֶם מִקֶּסֶם וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ בוֹא
לִפְנֵיהֶם וְיהוָה בְּרֹאשָׁם׃

וָאֹמַר שִׁמְעוּ נָא רָאשֵׁי

Loquētes. ᵍ Non ʰ ſtillabit ⁱ ſup iſtos: ʰʰ nō ⁿ cōprehen det ᵒ cōfuſio ᵖ dicit ᵍ domus ʳ iacob. ˢ Nunqd abbreuia tus eſt ᵗ ſpūs ᵘ dñi: ˣ aut ᵗ ta les ſunt ᵗ cogitatiōes eius? ᵃ Nōne ᵇ verba mea ᶜ bona ſunt ᵈ cū eo ᶜ qui recte ᵉ gra ditur? ᵍ Et ecōtrario ᵇ ppls me ˣ in aduerſariū ᵏ cōſur rexit. ˡ Deſuper ᵐ tunicam ⁿ pallū ᵒ ſuſtuliſtis: & eos ᵖ qui tranſibāt ᵍ ſimpliciter ʳ cōuertiſtis in ˢ bellū. ᵗ Mu lieres ᵘ populi mei ᵛ eieciſtis ʳ de domo ˢ delitiarū ſuaꝝ: ᵃ a ᵇ paruulis earū ᶜ tuliſtis ᵈ laudē meā ᵉ in perpetuū. ᶠ Surgite ᵍ & ite: ʰ qa ⁱ nō ha betis ᵏ hic ˡ requiem. ᵐ Pro pter ⁿ imūdiciā eius ᵒ corrū petur ᵖ putredie ᵍ peſſima. ʳ Vtinā non eſſem ˢ vir ᵗ ha bens ᵘ ſpiritū: ˣ & mēdaciū potius ʸ loqrer. ᶻ Stillabo ᵃ tibi ᵇ in vinū ᶜ & in ebrieta tē: ᵈ & erit ſup quē ᵉ ſtillatur ᶠ ppls ᵍ iſte. ʰ Cōgregatione ⁱ cōgregabo ᵏ iacob ˡ totum te: in vnū ᵐ cōducā ⁿ reliqas ᵖ iſrael. ᵍ Pariter ʳ ponā illū ˢ ūſi gregē ᵗ in ouili: ᵘ ūſi pe cus ˣ in medio ʸ caularum. ᶻ Tumultuabūtur ᵃ a multi tudine ᵇ hoim. ᶜ Aſcendet cnī ᵈ pandēs iter ᵉ ante eos. ᶠ Diuidet ᵍ & tranſibūt ʰ por tā: ⁱ & egrediēt ᵏ ur ˡ p eā. ᵐ Et tranſibit ⁿ rex eorū ᵒ corā eis: ᵖ & dñs ᵍ in capite eorꝝ.

Θ T ᵃ dixi. ᵇ Audite ʒ. ᶜ principes ∞∞∞∞∞ ᵈ iacob ᵉ & duces ᶠ domus ᵍ iſrael. ʰ Nunquid non ∞ ⁱ vīm eſt ᵏ ſcire ˡ iudiciū? ᵐ q odio habetis ⁿ bonum ∞ ᵒ & diligitis ᵖ malū ᵠ qui vio lēter tollitis ʳ pelles eorū ˢ deſup eis: ᵗ & carnē eorū ᵘ deſup ˣ oſſib ʸ eorū. ᶻ Qui ᵃ comederūt ᵇ carnē ᶜ popli mei: ᵈ & pellē eorū ᵉ deſup ᶠ excoriauerunt: ᵍ & ʰ oſſa eorū ⁱ cōfregerūt ᵏ & concī derūt ˡ ſicut ᵐ in lebete: ⁿ & ūſi carnē ᵒ in medio ᵖ olle. ᵠ Tunc ʳ clamabūt ˢ ad ᵗ dñm ᵘ & non ˣ exaudiet ʸ eos: ∞ ᶻ & abſcondet ᵃ faciē ſuā ᵇ ab eis ᶜ in tēpore ᵈ illo: ᵉ ſicut ᶠ neqter egerūt ᵍ adinuētio nib ʰ ſuis. ⁱ Hec ᵏ dicit ˡ dñs ᵐ ſuper ⁿ prophetas ᵒ qui ſe ducūt ᵖ populum meum: ᵠ qui mordent ʳ dentibus ſuis ˢ & predicāt ᵗ pacem. ᵘ et ſiqs ˣ nō ʸ dederit ᶻ in ore eorū quippiā: ᵃ ſanctificāt ᵇ ſup eū ᶜ plīū. ᵈ Propterea ᵉ nox ᶠ vobis ᵍ p viſioe erit: ʰ & tenebre ⁱ vobis ᵏ p diui nation ˡ ⁿ Et occūbet ᵐ ſol

lachrymis: neqꝫ plorent ſup his. nōabijciet ἀκρυσιν, μὴ δὲ ἀκρυέτωσαν ἐπὶ τούτοις. οὐκ ἀπω
opprobria q̄ dicit dom⁹ iacob. ꝓuocauit ſpūs σεται ὀνείδη ὀλέγων οἶκος ἰακὼβ παροργίσειν τὸ πνεῦμα
dñi: ſi he adinuentiones ei⁹ ſunt: nōne ſimōes μα κυ, εἰ ταῦτα ἐπιτηδεύματα αὐτ ἐστιν, οὐχὶ οἱ λόγοι
ei⁹ bonꝫ cum eo ⁊ recti ābulauerūt: ⁊ prius αὐτ καλοὶ μετ᾽αὐτ καὶ ὀρθοὶ πεπόρευνται; καὶ ἐμαρόδιε
ppls me⁹ reſtitit in inimicitiā cōtra pacē eius. ὁ λαός μου κατέστη εἰς ἔχθραν κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτ.
pellē ei⁹ excoriauerūt vt auferrent ſpem cō τὴν δορὰν αὐτοῦ ἐξέδηραν τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπίδα συν
tritionē belli. duces ppli mei ꝑficientur τριμμὸν πολέμου. ἡγούμενοι λαοῦ μου ἐκτριφήσονται
de domib⁹ delitiaꝝ ſuaꝝ. ꝓpt malas adinuētio ἐκ τῶν οἴκων τρυφῆς αὐτῶν. διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύ
nes ſuas eiecti ſunt. ꝓpinq̄te mōti⁹ eternis: fur ματα αὐτῶν ἐξώθησαν. ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις, ἀνά
ge ⁊ ambula: qꝫ nō eſt tibi ipi requies ꝓ ge καὶ πορεύου, ὅτι οὐκ ἔστιν σοι αὐτῇ ἀναπαυσις ἕνε
pter immundiciam. corrupti eſtis corruptiōe: fugiſtis ne κεν ἀκαθαρσίας. διεφθάρητε φθορᾷ, κατεδιώχθητε οὐ
mine ꝑſequente. ſpūs ſtatuit mendaciū. ſtillauit tibi δενὸς διώκοντος. πνεῦμα ἔστησεν ψευδές. ἐξάλαξέν σοι
in vinū ⁊ in ebrietatē. ⁊ erit tibi de ſtilla εἰς οἶνον καὶ εἰς μέθυσμα. καὶ ἔσαι σοι ἐκ τῆς σαγόνος τοῦ
ppli huius. cōgregat⁹ cōgregabit iacob. cū λαοῦ τούτου. συναγόμενος συναχθήσεται ἰακὼβ. σὺν
oībus ſuſciptēs ſuſcipiam ſ̄pos reliquos πᾶσιν ἐκδεχόμενος δέξομαι αὐτοὺς τοὺς καταλοίπους
dom⁹ iſrael: in idipm ponam auer τοῦ οἴκου ἰσραήλ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ θήσομαι τὴν ἀπω
ſionē eoꝝ: ſicut oues i tribulatiōe q̄ſi gregē in me σροφὴν αὐτῶν, ὡς πρόβατα ἐν θλίψει ὡς ποίμνιον ἐν μέ
dio cubilis ſui. exilient ex hoībus. aſcende p σῳ κοίτης αὐτοῦ. ἐξαλοῦνται ἐξ ἀνθρώπων. ἀνάβητε διὰ τῆς
diuiſionē aī faciem eoꝝ. diuiſerūt ⁊ ptranſiēt por διακοπῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν. διέκοψαν καὶ διῆλθον πυ
tā ⁊ egreſſi ſūt p eam: ⁊ eriuit rex eoꝝ aī λην καὶ ἐξῆλθον δι᾽αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ
faciem eoꝝ: ⁊ dñs dux erit eoꝝ. προσώπου αὐτῶν, καὶ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν. Ca.ʒ.

Θ dicet: audite tā ꝓncipes ⁊ Καὶ ἐρεῖ, ἀκούσατε δὴ ἀρχαὶ τοῦ ἰακὼβ καὶ οἱ
reliqui dom⁹ iſrael. nōne vobis eſt ſcire κατάλοιποι οἴκου ἰσραήλ. οὐχ ὑμῖν ἐστιν τοῦ γνῶναι τὸ
iudiciū: exoſi bona ⁊ querētes mala: diri κρῖμα; μισοῦντες τὰ καλὰ καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρά, ἁρ
pientes pelles eoꝝ ab eis: ⁊ carnes πάζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ᾽αὐτῶν, καὶ τὰς σάρκας
eoꝝ ab oſſib⁹ eoꝝ. ſicut deuorauerūt eoꝝ. ſicut deuorauerūt τῶν ἀπὸ τῶν ὀστῶν αὐτῶν. ὃν τρόπον κατέφαγον τὰς
carnes ꝓpli mei: ⁊ pelles eoꝝ excoria σάρκας τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν ἐξέδη
uerūt ab eis: ⁊ oſſa eoꝝ cōfregerūt: ⁊ diui ραν ἀπ᾽αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν συνέτριψαν, καὶ ἐμέ
ſerūt ſicut carnes in lebetē ⁊ ſicut carnē in ollam: ſic ρισαν ὡς σάρκας εἰς λέβητα καὶ ὡς κρέας εἰς χύτραν, οὕτω
clamabunt ad dñm: ⁊ ꝓ exaudiet eos. τως κεκράξονται πρὸς τὸν κύριον, καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐτ
⁊ auertet faciem ſuam ab eis in tēpo τῶν. καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ ἀπ᾽αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ
re illo eoꝝ ꝙ ipſe egerunt in adinuentionib⁹ ἐκείνῳ ἀνθ᾽ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
ſuis. hec dicit dñs ſup ꝓphetas q̄ ſeducunt αὐτῶν. τάδε λέγει κς ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλανῶντας
ꝓpli mei ⁊ q̄ mordent in dentib⁹ ſuis: ⁊ q̄ꝓ τὸν λαόν μου τοὺς δάκνοντας ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν, καὶ κη
dicant ſup eos pacem: ⁊ nō ꝑbuerit in ore eoꝝ: ρύσσοντας ἐπ᾽αὐτῶν εἰρήνην, καὶ οὐκ ἐδόθη εἰς τὸ στόμα αὐτῶν
uerit ſup cū ꝓpliū. ꝓpterea nox vobis erit de viſione ⁊ σαι ἐπ᾽αὐτὸν πόλεμον. διὰ τοῦτο νὺξ ὑμῖν ἔσται ἐξ ὁράσεως καὶ

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

vobis sunt ex diuinatione.τ occidet sol sup pro-
ὑμῖν ἐστιν ἐκ μαντείας · καὶ δύσεται ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς προ-
phetas: τ cōtenebrescet sup eos dies: τ cōfundē
φήτας, καὶ συσκοτάσει ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρα, καὶ καταισχυν-
tur q̄ vident somnia: τ cōfundentur ario-
θήσονται οἱ ὁρῶντες τὰ ἐνύπνια, καὶ καταισχυνθήσονται οἱ μάν-
li: τ maledicent eis oēs. qz nō est
τεις, καὶ καταράσονται αὐτῶν πάντες · διότι οὐκ ἔστιν
q̄ exaudiat eos: nisi ego ipleuero fortitudinē i spū
ὁ ἐπακούων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὺν ἐν πνεύματι
dñi τ iudicij τ potentiā: vt annunciē ia-
κυρίου καὶ κρῖμα καὶ δυναστείαν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ια-
cob ipietates suas: τ israel peccata sua.
κὼβ ἀσεβείας αὐτ̄, καὶ τῷ ἰσραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ.
audite ītā hec uuces dom⁹ iacob: τ reli-
ese.11.f Soph. 3.d. ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἡγούμενοι οἴκου ἰακὼβ, καὶ οἱ κατά-
qui dom⁹ israel. q̄ abominamini iudiciū τ oīa
λοιποὶ οἴκου ἰσραὴλ · οἱ βδελυσσόμενοι κρῖμα καὶ πᾶσαν
recta puertitis: q̄ hitatis sion i sanguinib⁹:
τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες, οἱ οἰκοδομοῦντες σιὼν ἐν αἵμασιν,
τ hierusalem in iqtatib⁹. uuces eī⁹ cū muneribꝰ
καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις · οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων
iudicaueſt: τ sacdotes eius cū mercede rūderunt:
Micheu.f. ἔκριναν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἀπεκρίναντο,
τ pphete eius cū argento diuinabant: τ sup
καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο, καὶ ἐπὶ
dñm requiescebant dicentes: nōne dñs in nobis
τὸν κύριον ἐπαναπαύονται λέγοντες, οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν
est: non uenīet sup nos mala. iccirco ppt uos sion
ἐστιν, οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά. διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς σιὼν
q̄si ager arabitur τ hierusalem ut pomor⁹ custo
ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται καὶ ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλά-
dia erit: τ mōs dom⁹ in locū saltus.
κιον ἔσαι, καὶ ὄρος τοῦ οἴκου εἰς τόπον δρυμοῦ. Ca.4.
A Θ Et erit in nouissimo dier⁹ manifestus mons
Καὶ ἔσαι ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμφανὲς ὄρος
esai. 2.a. dom⁹ dñi: pparat⁹ sup uerticē mōtiū: τ elc-
οἴκου κυρίου, ἕτοιμον ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων, καὶ με-
tabitur sup colles: τ festinabunt
τεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ σπεύσουσιν
ad eū ppli: τ ibunt gētes multe τ dicent
πρὸς αὐτὸ λαοί, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν,
venite ascendam⁹ ad mōtē dñi τ ad domū
δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς ὄρος κυρίου καὶ εἰς οἶκον τοῦ
dei iacob: τ oñdent nobis vīā suā. τ am-
θεοῦ ἰακώβ, καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ · καὶ πο-
B bulabim⁹ in semitis eius: qz de sion exibit
ρευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ, ὅτι ἐκ σιὼν ἐξελεύ-
lex: τ verbū dñi de hierusalem. τ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter pplos multos: τ arguet gētes fortes vsq; i lōginquū:
ἀναμέσον λαῶν πολλῶν, καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως μακρόν,
τ concident gladios suos in aratra τ
καὶ κατακόψουσιν τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ
hastas suas i falces: τ nō vltra tollet gens
δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἄρῃ ἔθνος
ℨ gētē gladiū τ neq; discent vltra belligerare: τ
ἐπ' ἔθνος ῥομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, καὶ
requiescet vnusq; sub vite sua: τ vnusq;
ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτ̄, καὶ ἕκαστος
sub ficu sua: τ nō erit q̄ exterreat q: os
ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκφοβῶν ὅτι τὸ στό-
dñi oipotentis locutū est. hec. qz oēs
μα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησεν ταῦτα. ὅτι πάν-
ppli ibunt vnusq; vīā suaz: nos āt
τες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ
ibimus in noie dñi dei nr̄i in etnū τ
πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
vltra. in die illa dicit dñs: cōgregabo eā
ἐπέκεινα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, συνάξω τὴν
q̄ cōtrita est τ q̄ electa est: suscipiam:
συντετριμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, καὶ καὶ

Trāsla.B.Vie.

P sup⁹ pphetas: r & obtene
brabitur⁸ super eos⁵ dies.
u Et cōfundētur⁴ q vidēt vi
siōē: v & cōfūdētur⁴ diuini.
a Et operiēt⁵ oēs⁶ vultus su
os: c qa⁷ nō est⁸ responsum
b del.⁹ Verūtamen⁴ ego¹ re
pletus sum ᵐ fortitudine
o spiritus ᵖ dñi⁹ iudicio ʳ &
virtute: s vt annūciem ꝏ
t iacob⁴ scelus suū⁵ & israel
r peccatum suum. ꝏꝏ
s Audite ᵇ hoc ᶜ principes
ᵇ domus ᶜ iacob: ꝏꝏꝏ
ʳ & iudices⁶ domus⁸ israel:
t qui abominamini ꝏꝏꝏ
ᵃ iudicium¹ & ᵐ omnia⁴ re-
cta⁵ peruertitis. ꝏꝏꝏꝏ
P Qui edificatis⁹ sion ʳ in
sanguinib⁹: ⁿ & hierusalē
t in iniqtate. u Principes ei⁹
x in muneribꝰ iudicabāt⁸ &
sacerdotes eius⁴ in merce
de⁵ docebant. c Et ᵖphete
ei⁹ in pecunia⁶ diuinabāt:
r & sup⁸ dñm ᵇ reſqescebāt
t dicētes. a Nunqd non¹ dñs
ᵐ in medio nr̄m? ⁿ Nūquid
o veniet ᵖ sup nos ᵍ mala?
r Propter hoc⁸ causa vestrī
t sion q̄si⁹ ager⁶ arabitur:
r & hierusalē quasi⁴ acerus
lapidū⁹ erit: b & mōs⁵ tēpli
ᵛ in excelsa⁶ siluarū. 4.
Θ T erit⁵ in nouissimo
c dierum: ᵇ erit⁵ mons
d domus⁸ dñi⁹ parat⁹ ⁱⁿ ver
tice⁴ montiū: ⁱ & sublimis-
ᵐ sup colles. ᵒ Et fluent⁸ ad
eum⁹ populi: ꝏꝏꝏꝏꝏ
r & ᵖperabūt⁸ gentes⁶ mul
te⁵ & dicēt. ⁶ Venite⁶ ascen
damus⁴ ad⁵ montē⁶ dñi⁷ c et
ad⁸ domum⁹ dei¹ iacob. ꝏ
e Et docebit nos⁸ de vīs su
is: ⁱ & ibim⁹ ⁿ in semitis ei⁹.
ⁱ Quia ᵐ de sīō ⁿ egredietur
o lex: ᵖ & verbum⁹ domini
r de hierusalem. s Et iudica
bit⁴ inter⁵ populos ꝏꝏꝏ
x multos⁶ & corripiet⁸ gen
tes⁹ fortes¹ vsq; in ꝏꝏꝏ
⁶ longinquū. ᵇ Et cōcident
⁶ gladios suos⁶ in vomeres
⁸ & hastas suas⁹ in ligones.
ⁱ Non¹ sumet ꝏꝏꝏꝏꝏ
⁶ gens ᵐ aduersus⁵ gentem
⁸ gladiū: ᵖ & non⁹ discent
r vltra⁸ belligerare. ⁶ Et se-
debit⁵ vir⁶ subtus ꝏꝏꝏ
r vineā suā⁸ & subtus⁹ ficū
suā: ᵇ & nō erit⁶ qui deter-
reat: ᵇ quia⁶ os⁴ dñi⁵ exerci
tuū⁹ locutū est: ⁴ quia⁵ oēs
⁴ populi ᵐ ambulabūt⁵ vnus
quisq; ⁶ in nomine⁹ dei suī.
⁹ nos autē ⁶ ambulabimus
⁵ in nomine⁹ dei nostri ꝏ
⁶ in eternum⁶ & vltra. ⁶ In
die⁵ illa⁹ dicit⁶ dominus: ꝏ
ᵇ cōgregabo⁶ claudicantē:
⁶ & eā quā eiecerā⁵ colligā:

Tex.heb.4biche.iiij.Prīma.h

ׄעַל֙ הַנְּבִיאִ֔ים וְקָדַ֥ר עֲלֵיהֶ֖ם הַיּ֑וֹם׃
ׅוּבֹ֣שׁוּ הַֽחֹזִ֗ים וְחָפְרוּ֙ הַקְּסָמִ֔ים
ׄוְעָטוּ֙ עַל־שָׂפָ֔ם כֻּלָּ֖ם כִּ֣י אֵ֥ין מַעֲנֶ֖ה
אֱלֹהִֽים׃ וְאוּלָ֗ם אָנֹכִי֙ מָלֵ֣אתִי כֹ֔חַ אֶת־
רוּחַ֙ יְהוָ֔ה וּמִשְׁפָּ֖ט וּגְבוּרָ֑ה לְהַגִּ֤יד
לְיַעֲקֹב֙ פִּשְׁעוֹ֔ וּלְיִשְׂרָאֵ֖ל חַטָּאתֹֽו׃
שִׁמְעוּ־נָ֣א זֹ֔את רָאשֵׁ֖י בֵּ֣ית יַעֲקֹ֑ב
וְקָצִינֵ֣י בֵֽית־יִשְׂרָאֵ֗ל הַמְתַעֲבִים֙
מִשְׁפָּ֔ט וְאֶת־כָּל־הַיְשָׁרָ֖ה יְעַקְּשֽׁוּ׃
בֹּנֶ֥ה צִיּ֛וֹן בַּדָּמִ֖ים וִירוּשָׁלִַ֥ם בְּעַוְלָֽה׃
רָאשֶׁ֙יהָ֙ בְּשֹׁ֣חַד יִשְׁפֹּ֔טוּ וְכֹהֲנֶ֖יהָ
בִּמְחִיר֣וֹ יוֹרֻ֑ וּנְבִיאֶ֖יהָ בַּכֶּ֥סֶף יְקַסֵּ֛מוּ
וְעַל־יְהוָ֥ה יִשָּׁעֲנ֖וּ לֵאמֹ֑ר הֲלוֹא־יְהוָ֥ה
בְּקִרְבֵּ֖נוּ לֹא־תָבֹ֥א עָלֵ֖ינוּ רָעָֽה׃
לָכֵ֗ן בִּגְלַלְכֶ֛ם צִיּ֥וֹן שָׂדֶ֖ה תֵּחָרֵ֑שׁ
וִירוּשָׁלַ֙͏ִם֙ עִיִּ֣ין תִּהְיֶ֔ה וְהַ֖ר הַבַּ֥יִת
לְבָמ֥וֹת יָֽעַר׃ Cap.
וְהָיָ֗ה בְּאַחֲרִית֙ הַיָּמִ֔ים יִהְיֶ֗ה הַ֚ר בֵּ֣ית
יְהוָ֔ה נָכ֖וֹן בְּרֹ֣אשׁ הֶהָרִ֑ים וְנִשָּׂ֖א
מִגְּבָעֹ֑ות וְנָהֲרוּ֙ אֵלָ֔יו עַמִּֽים׃
וְהָלְכ֥וּ גֹויִ֖ם רַבִּ֑ים וְאָמְר֗וּ לְכ֤וּ וְנַעֲלֶה֙
אֶל־הַ֣ר יְהוָ֔ה וְאֶל־בֵּ֖ית אֱלֹהֵ֣י יַעֲקֹ֑ב
וְיֹרֵ֙נוּ֙ מִדְּרָכָ֔יו וְנֵלְכָ֖ה בְּאֹרְחֹתָ֑יו
כִּֽי־מִצִּיּ֥וֹן תֵּצֵ֖א תֹּורָ֑ה וּדְבַר־יְהוָ֥ה
מִירוּשָׁלִָֽם׃ וְשָׁפַ֣ט בֵּ֔ין עַמִּ֖ים
רַבִּ֑ים וְהֹכִ֣יחַ לְגֹויִ֔ם עַצְמִ֖ים עַד
רָחֹ֑וק וְכִתְּתוּ֙ חַרְבֹתֵיהֶ֔ם לְאִתִּ֖ים
וְחַנִיתֹתֵיהֶ֖ם לְמַזְמֵרֹ֑ות לֹא־יִשָּׂא֩
גֹ֨וי אֶל־גֹּ֜וי חֶ֗רֶב וְלֹא־יִלְמְד֥וּן
עֹ֖וד מִלְחָמָֽה׃ וְיָשְׁב֣וּ אִ֔ישׁ תַּ֖חַת
גַּפְנֹ֑ו וְתַ֖חַת תְּאֵנָתֹ֑ו וְאֵ֥ין מַחֲרִֽיד
כִּֽי־פִ֥י יְהוָ֖ה צְבָאֹֽות דִּבֵּֽר׃ כִּ֣י כָל־
הָעַמִּ֗ים יֵלְכ֤וּ אִישׁ֙ בְּשֵׁ֣ם אֱלֹהָ֔יו
וַאֲנַ֣חְנוּ נֵלֵ֔ךְ בְּשֵׁ֖ם יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֑ינוּ
לְעֹלָ֖ם וָעֶֽד׃ בַּיֹּ֣ום הַה֗וּא נְאֻם־יְהוָ֔ה
אֹסְפָ֥ה הַצֹּלֵעָ֖ה וְהַנִּדָּחָ֑ה וַאֲקַבְּצָ֖ה

וְאֲשֶׁר הֵרֵעֹתִי וְשָׁמַתִּי אֶת לַצְלָעָה רוּעַ שׁוֹם
לִשְׁאֵרִית וְהַנֶּהְלָאָה לְנוֹי עָצוּם הֲלֹאֵה עָצֹם
וּמָלַךְ יְהוָה עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם וְאַתָּה מִגְדַּל נְדֶל
עֵדֶר עָפֶל בַּת צִיּוֹן עָדַיִךְ תֵּאתָה אָתָה בּוֹא
וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה מַמְלֶכֶת מָשָׁל מָלָךְ
לָבַת יְרוּשָׁלִַם עַתָּה לָמָּה תָרִיעִי רוּעַ
הֶרַע חַמָּלֵךְ אֵין בָּךְ אִם יוֹעַצֵךְ אָבַד הֵעָה יָעַץ
כִּי הֶחֱזִיקָךְ חִיל כַּיּוֹלֵדָה חוּלִי וְנוּחִי חָתַק חוּל
בַּת צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי עַתָּה תֵּצְאִי יָלַל יָצָא
מַקְרִיָה וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד כָּרָה בּוֹא
בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם יִגְאָלֵךְ יְהוָה נָצַל גָּאַל
מִכַּף אוֹיָבַיִךְ וְעַתָּה נֶאֱסְפוּ עָלַיִךְ אָסַף
גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֶּחֱנַף וְתַחֲז רָבַב חָנַף
נִצְיוֹן עֵינֵינוּ וְתֶחֱזֶינָה לְאֹ יָדְעוּ חָזָה
מַחְשְׁבוֹת יְהוָה וְלֹא הֵבִינוּ עֲצָתוֹ חָשַׁב בִּין
כִּי קִבְּצָם כָּעֲמִיר גֹּרֶן קוּמִי וְדוֹשִׁי דּוּשׁ
בַּת צִיּוֹן כִּי קַרְנֵךְ אָשִׂים בַּרְזֶל שׁוּם
וּפַרְסָתַיִךְ אָשִׂים נְחוּשָׁה וְהִדַּקְתְּ עַמִּים רַבִּים נָחַשׁ דָּקַק
וְהַחֲרַמְתִּי לַיהוָה בִּצְעָם וְחֵילָם לַאדוֹן כָּל הָאָרֶץ חָרַם אֲדֹן

Cap.v.

עַתָּה תִּתְגֹּדְדִי בַּת גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט צוּר שׁוּם
יַכּוּ עַל הַלְחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל נָכָה לֶחִי
וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמֵּךְ לִי הָיָה מִן
יֹצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל מָשַׁל יָצָא
וּמֹצָאתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם לָכֵן יוֹם עוֹלָם
יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה יָלְדָה וְיֶתֶר נָתַן יָלַד
אֶחָיו יָשׁוּבוּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב
וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוָה בִּגְאוֹן שֵׁם עָזַז גָּאָה
יְהוָה אֱלֹהָיו וְיָשָׁבוּ כִּי עַתָּה
יִגְדַּל עַד אַפְסֵי אָרֶץ וְהָיָה זֶה גָּדַל
שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וְהַקֵּמְנוּ עָלָיו דָּרַךְ קוּם
שִׁבְעָה רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם הֵרֹעַ נָסַךְ

quā afflixeram. Et ponam claudicantem in reliquias: & eā q̄ labo rauerat in gentē robustā. Et regnabit dñs sup eos in monte sion ex hoc nūc & vsq; in eternum. Et tu turris gregis nebulosa filia ſiō vsq; ad te veniet: & veniet potestas prima regnū filie hierusalem. Nunc quare merore cōtraberis? Nūqd rex nō est tibi: aut cō siliarius tuus periit: quia cōprehendit te dolor ſicut parturientē? Dole & fatage filia ſion q̄ſi parturiēs: qa nūc egredieris de ciuitate: & habitabis in regione: & venies vsq; ad babylonē. Ibi liberaberis: ibi redimet te dñs de mānu imicorū tuorū. Et nūc cōgregate ſūt ſup te gētes multe: q̄ dicūt lapidetur: & aſpiciat in ſion oculus nr̄. Ipſi autē nō cognouerūt cogitationes dñi: & nō intellexerūt cōſiliū ei?: quia cōgregauit eos quaſi fenū aree. Surge & tritura filia ſion: quia cornu tuū ponā ferreū: & vngulas tuas ponā ereas. Et cōminues populos multos: & interficies domio rapinas eorū: & fortitudinē eorū dño vniuerſe terre.

Nunc vaſtaberis filia latronis. Obſidionē poſuerūt ſup nos. In virga percutient maxillā iudicis ſiſrael. Et tu bethleem effrata parvulus es in milibus iuda. Ex te mihi egredietur qui ſit dominator in iſrael: & egreſſus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos vsq; ad tps in quo parturiēs pariet. Et reliquie fratrū eius cōuertētur ad filios iſrael. Et ſtabit & paſcet in fortitudine dñi in ſublimitate nois dñi dei ſui. Et cōuertētur quia nūc magnificabitur vsq; ad terminos terre. Et erit iſte pax aſſyrijs cum venerit in terrā nr̄am: & qñ calcauerit in domibus nr̄is. Et ſuſcitabimus ſup eum ſeptem paſtores & octo primates hōmines.

τ ἃς repulerā. τ ponā cōtritam in καὶ οὺς ἀπωσάμην. καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς reliquias. τ repulſam in gētē fortē. τ re πολείμμα. καὶ τὴν ἀπερριμμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βα gnabit dñs ſup eos in mōte ſion: ex nūc τ σιλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ vsq; in ſeculū. τ tu turris gregis ſqualidi filia ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ σὺ πύργος ποιμνίου ἀχλυώδους θυγα ſion: ad te veniet: τ ingredietur principat? primus re= τηρσιών· ἐπὶ σὲ ἥξει, καὶ εἰσελεύσεται ἀρχὴ ἡ πρώτη βα gnum de babylone filie hierusalem: τ nūc σιλεία ἐκ Βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ ἰερουσαλήμ, καὶ νῦν quare cognouiſti mala: nūqd rex nō erat i te? aut cōſiliū ἵνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν σοί; ἢ ἡ βουλὴ tuū periit: qz obtinuerūt te dolores parturiē σου ἀπώλετο, ὅτι κατεκράτησάν σου ὠδῖνες τικτού= tis? dole τ vitiſ rage filia ſion q̄ſi parturiēs. qz σης; δούνει καὶ ἀνδρίζου θυγάτηρ σιὼν ὡς ἡ τίκτουσα· διότι nūc egredieris de ciuitate: τ habitabis in campo τ νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, καὶ κατοικήσεις ἐν πεδίῳ καὶ venies vsq; ad babylonē. inde liberabit te: τ inde redi= ἥξεις ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε, καὶ ἐκεῖθεν λυτρώ= met te dñs de mānu inimicoꝝ tuoꝝ. τ σεταί σε κύριος ὁ θεός σου ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ nūc congregate ſūt ſup te gētes multe dicentes: exultabim? νῦν συνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ λέγοντες, ἐπιχαρούμε τ videant in ſion oculi nr̄i: ipſi aūt nō θα, καὶ εἰδέτωσαν ἐπὶ σιὼν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, αὐτοὶ δὲ οὐκ cognouerūt cogitatiōes dñi: τ nō intellexerūt cōſi= ἔγνωσαν τοὺς λογισμοὺς κυρίου, καὶ οὐ συνῆκαν τὴν βουλὴ eius: qz cōgregauit eos vt manipulos aree. λὴ αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωνος. ſurge τ mole eos filia ſion: qz cor= ἀνάστηθι καὶ ἄλεσον αὐτοὺς θυγάτηρ σιών, ὅτι τὰ κέρα nua tua ponā ferrea: τ vngulas tuas ponā τά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὁπλάς σου θήσο= creas: τ minues pplos multos: τ cōſe μαι χαλκᾶς, καὶ παταξεῖς λαοὺς πολλούς, καὶ ἀνα crabis dño infinitudinē eoꝝ: τ robur eoꝝ θήσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν dño vniuerſe terre. τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς.

Ca.5.

Nunc obſtruetur filia obſtructiōe. angustiā Νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφράγμῳ· συνοχὴν poſuit ſup nos. in virga percutient ſup maxillā ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς· ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα tribus iſrael. τ tu dom bethlem τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ· καὶ σὺ οἶκος τοῦ βηθλεέμ τοῦ ephrata minima es vt ſis in milibus iuda. ex te ἐυφραθὰ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ mihi egredietur vt ſit in principem in iſrael: τ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ egreſſus eius ab initio ex diebus ſeculi. propterea da= αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος· διὰ τοῦτο δώ bit eos vsq; ad tps partientis pariet: τ reliqui σει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοι fratrū eoꝝ reuertent ad ποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς filios iſrael: τ ſtabit τ paſcet in fortitudie dñi υἱοὺς ἰσραήλ, καὶ στήσεται καὶ ποιμανεῖ ἐν ἰσχύι κυρίου, τ in glia nois dñi dei ſui καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν erunt: qz nūc magnificabit vsq; ad ēminos terre. ὑπαρξουσιν, ὅτι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων γῆς· τ hec erit pax: qñ aſſyrius venerit ſup καὶ αὕτη ἔσται ἡ εἰρήνη, ὅταν ὁ ἀσσύριος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν terrā nr̄am: τ cū aſcenderit ſup regionē nr̄am: τ γῆν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, καὶ conſurgent ſup eā ſeptē paſtores τ octo mōſus ἐπεγερθήσονται ἐπ' αὐτὴν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ ἀνήγμα hoim.

τα ἀνθρώπων.

Trāl.gre.lex.cū inter.lati.

Trāsla.B.Vie.

Ter.heb.Biche.vj.Pritiua.he

τ pascent asur in gladio: τ terrā ne
καὶ ποιμανοῦσιν τὴν Ἀσσυρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ νε
brod in fouea eius: τ liberabit de asur: cum
βρῶδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ Ἀσσυρ, ὅταν
venerit sup trā vram: τ cum ascēderit sup finios vros:
ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν;
erūt reliquum iacob in medio pplox multox q̄si
ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ Ἰακὼβ ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς
ros a dño cadens: τ q̄si agni sup gra-
δρόσος παρὰ κυρίου τι ἐπάγουσα, καὶ ὡς ἄρνες ἐπ' ἄγρο-
mē: vt nō cōgregef q̄sq̄ neq; subsistat filijs hoim.
σιν, ὅτως μὴ συναχθῇ μηδεὶς μηδὲ ὑποστῇ ἐν υἱοῖς ἀνθρώ-
τ erūt reliquie iacob in gētibus
πων· καὶ ἔσαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in medio pplox mltox: q̄si leo in iumētis in saltu
ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ
τ q̄si catul' leonis i gregibus pecox. quēadmodū cū
καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων· ὃν τρόπον ὅταν
prāsterit τ uindex raptat τ nō sit q̄ eruat: elevabit
ὑψωθήτω καὶ θλασείλας ὀρθρισάτω καὶ μὴ ὑπερόμβρος, ὑψωθήσε
tur manꝰ tua sup eos q̄ tribulant te: τ oēs
ται ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, καὶ πάντες οἱ
inimici tui pdentur. τ erit in illa die
ἐχθροί σου ἐξολοθρευθήσονται· καὶ ἔσαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dño: interficiam equos tuos de medio
λέγει κύριος, ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου
tui: τ disperdā currus tuos: τ fulnerā
σου, καὶ ἀπολῶ τὰ ἅρματά σου, καὶ ἐξολοθρεύσω πόλεις
dutates terre tue: τ auferā oēs munitiones
πόλεις τῆς γῆς σου, καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρώματά
tuas: τ auferam uenefica de manib⁹ tuis:
σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου,
τ diuinatores nō erunt tibi: τ disperdam
καὶ ἀποφθεγγόμενοι οὐκ ἔσονταί σοι, καὶ ἐξολοθρεύσω
sculptilia tua τ statuas tuas de medio tui. τ
τὰ γλυπτά σου καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου. καὶ
nō vltra adorabis opa manuū tuaꝝ. τ
οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου· καὶ
succidā lucos tuos de medio tui τ demolia ciui
ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀφανιῶ πόλεις σό
tates tuas τ faciam in ira τ in furore vltionē in
λεις σου καὶ ποιήσω ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ἐκ δίκησιν ἐν
gentib⁹ p̄ea q̄s nō audierunt.
τοῖς ἔθνεσιν ἀνθ' ὧν οὐκ εἰσήκουσαν.

Ca.6.

Audite tā q̄ dño dixit: surge iudicare
Ακούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος εἶπεν, ἀνάστηθι κρίθητι
apud mōtes: τ audiant colles vocē tuā: audi
πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου, ἀκού
te ppli iudicij dñi τ valles fundamēta
σατε λαοὶ τὴν κρίσιν κυρίου καὶ φάραγγες θεμέλια τῆς
terre: q̄ iudicij dño aduersꝰ ppli suum: τ cū
γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ με
israel iudicabitur. ppe me⁹ qd feci
τὰ τοῦ Ἰσραὴλ διαλεχθήσεται. λαός μου τί ἐποίησά σε
tibi aut q̄ molestꝰ fui tibi? responde mihi q̄ eduxi
σοι ἢ τί παρηνόχλησά σοι; ἀπόκριθητί μοι ὅτι ἀνήγα-
te de terra egypti τ de domo seruitutis redemi
γόν σε ἐξ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρω-
te: misi ań faciem tuā moysen τ
σάμην σε, ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου Μωυσῆν καὶ
aaron τ mariam. ppe me⁹ recordare rogo. qd cogi
Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ. λαός μου μνήσθητι δέομαι. τί ἐβου
tauit aduersꝰ te balac rex moab? τ qd ei
λεύσατο κατὰ σοῦ Βαλὰκ βασιλεὺς Μωάβ; καὶ τί ἀπο-
rndit balaam filꝰ beor: de sethim vsq; ad
κρίθη αὐτῷ Βαλαὰμ υἱὸς Βεὼρ ἀπὸ τῆς Σαιτὶμ ἕως
galgal: vt cognosceret iusticia dñi.
τοῦ Γαλγάλ; ὅπως γνωσθῇ ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου.
in q̄ apphendam dñm: suscipiam deū
ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ

Et pascent terram assur
in gladio & in
terram nemroth in lan
ceis eiꝰ. Et liberabit ab
assur cum venerit in
terrā nostrā & cū calcaue
rit in finibꝰ nr̄is. Et erūt
reliquie iacob in medio
populorum multorum
quasi ros a domino: &
quasi stille super her-
bam que non expectat virū: & nō pre
stolatur filios hominū.
Et erunt reliquie iacob
in gentibus in medio
populorū multorū q̄si
leo in iumentis siluarū:
& q̄si catulꝰ leonis in gre
gibus pecorū. Qui cuz
trāsierit & cōculcauerit
& ceperit: nō estꝰ q eruat.
Et exaltabitur manꝰ tua
sup hostes tuos: & oēs
inimici tui interibūt. Et
erit in die illa dicit dñs:
auferā equos tuos de me
dio tui: & disperdā quā-
drigas tuas. Et perdā ci
uitates terre tue: & destruā
oēs munitiones tuas. Et
auferā maleficia de manu
tua: & diuinationes non
erūt in te. Et pire facia
sculptilia tua & statuas
tuas de medio tui: & non
adorabis vltra opa ma-
nuum tuarum: & euellam lucos de me
dio tui: & conteram
ciuitates tuas & faciā in
furore & indignatiōe vlti
one in oībus gentibus
que non audierunt. 6.
Vdite que
dñs loquitur. Surge cō
tende iudicio aduersum
montes: & audiēt colles
vocem tuam. Audiant
montes iudicium dñi &
fortia fundamēta terre: quia
iudicium domini cum
populo suo: & cū israel
diiudicabitur. Ppe me⁹
qd feci tibi: aut qd mo
lestus fui tibi? Rnde mihi.
Quia eduxi te de terra
egypti: & de domo
seruientiū liberaui te: &
misi ante faciem tuam
moysen & aaron & ma
riā. Pōpule me⁹ memen
to qſo qd cogitauerit cō
tra te balach rex moab:
& qd rnderit ei balaam
filius beor de sethim
vsq; ad galgalam: vt co-
gnosceres iusticias dñi.
Quid dignū offerā do
mino: curuabo genu deo

תִּרְעֶה אֶת אֶרֶץ אַשּׁוּר בַּחֶרֶב וְאֶת
אֶרֶץ נִמְרוֹד בְּפִתְחֶיהָ וְהִצִּיל
מֵאַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ
בִּנְבוּלֵינוּ: וְהָיְתָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב
עַמִּים רַבִּים כְּטַל מֵאֵת יְהוָה
וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא
יְקַוֶּה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם:
וְהָיְתָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב
עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בַּבְהֵמוֹת יַעַר
וְכִכְפִיר בְּעֶדְרֵי צֹאן אֲשֶׁר אִם עָבַר
וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל תָּרֹם יָדְךָ
עַל צָרֶיךָ וְכָל אֹיְבֶיךָ יִכָּרֵתוּ: וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה וְהִכְרַתִּי סוּסַיִךְ
מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתָיִךְ:
וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְהָרַסְתִּי כָּל
מִבְצָרֶיךָ: וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ
וּמְעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ לָךְ: וְהִכְרַתִּי
פְסִילֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְלֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ:
וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁרֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי
עָרֶיךָ: וְעָשִׂיתִי בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם
אֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמָעוּ:

שִׁמְעוּ נָא אֵת אֲשֶׁר
יְהוָה אֱמֹר קוּם רִיב אֶת הָרִים
וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ: שִׁמְעוּ
הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים
מוֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם
עַמּוֹ וְעִם יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח: עַמִּי מֶה
עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֲלְאִתִיךָ עֲנֵה בִי:
כִּי הֶעֱלִתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וָאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת
מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם: עַמִּי זְכָר נָא
מָה יָעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה
אֹתוֹ בִלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשִּׁטִּים
עַד הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יְהוָה:
בַּמֶּה אֲקַדֵּם יְהוָה אִכַּף לֵאלֹהֵי

Cap.

ˈסַּרוֹם ˈהָאֲקַדְּמֹנוֹ ˈבְּעוֹלוֹת ˈבַּעֲגָלִים ˈעֲלֵה
ˈבְּנֵי שָׁנָה ׃ ˈהֵירָצֶה ˈיְהוָה ˈבְּאַלְפֵי ˈרָצָה
ˈאֵילִים ˈנְּחָלִי ˈשֶׁמֶן ˈהַאֶתֵּן ˈנָתַן
ˈבְּכוֹרִי ˈפִּשְׁעִי ˈפְּרִי ˈבִּטְנִי ˈחַטַּאת ˈנַפְשִׁי ˈבֶּרֶה
ˈנַפְשִׁי׃ ˈהִנִּיד ˈלְךָ ˈאָדָם ˈמַה ˈטּוֹב ˈוּמָה ˈנָגֵד
ˈיְהוָה ˈ דוֹרֵשׁ ˈמִמְּךָ ˈכִּי ˈאִם ˈעֲשׂוֹת ˈדָּרַשׁ ˈמִן
ˈמִשְׁפָּט ˈוְאַהֲבַת ˈחֶסֶד ˈוְהַצְנֵעַ ˈלֶכֶת ˈעֲשׂה ˈשַׁפֵּט
ˈעִם ˈאֱלֹהֶיךָ׃ ˈקוֹל ˈיְהוָה ˈלָעִיר ˈיִקְרָא ˈצָעַק ˈיֶלֶד
ˈוְתוּשִׁיָּה ˈיִרְאֶה ˈשְׁמֶךָ ˈשִׁמְעוּ ˈמַטֶּה ˈקְרָא
ˈוּמִי ˈיְעִדָהּ׃ ˈעוֹד ˈהָאֵשׁ ˈבֵּית ˈרָשָׁע ˈיֶשַׁע ˈאִישׁ
ˈאוֹצְרוֹת ˈרֶשַׁע ˈוְאֵיפַת ˈרָזוֹן ˈזְעוּמָה׃ ˈאָצַר ˈרָזֶה
ˈהַאזְכֶּה ˈבְּמֹאזְנֵי ˈרָשַׁע ˈוּבְכִיס ˈאַבְנֵי ˈזְדֹם ˈזָכָה
ˈמִרְמָה׃ ˈאֲשֶׁר ˈעָשִׁירֶיהָ ˈמָלְאוּ ˈחָמָס ˈאָזֶן ˈרָמָה
ˈוְיוֹשְׁבֶיהָ ˈ דִּבְּרוּ ˈשֶׁקֶר ˈ וּלְשׁוֹנָם ˈעָשׁוּר
ˈרְמִיָּה ˈבְּפִיהֶם׃ ˈוְגַם ˈאֲנִי ˈהֶחֱלֵיתִי ˈלָשׁוֹן
ˈהַכּוֹתֵךְ ˈ הַשֹּׁמֵם ˈעַל ˈחַטֹּאתֵךְ ׃ ˈחָלָה ˈנָכָה
ˈאַתָּה ˈ תֹּאכַל ˈוְלֹא ˈתִּשְׂבָּע ˈוְיִשְׁחֲךָ ˈשָׂבַע ˈשָׁמַם ˈאָכַל
ˈבְּקִרְבֶּךָ ˈוְתִסְגְּ ˈוְלֹא ˈתַּפְלִיט ˈוַאֲשֶׁר ˈשָׂחָה
ˈתְּפַלֵּט ˈלַחֶרֶב ˈאֶתֵּן ׃ ˈאַתָּה ˈתִּזְרַע ˈנָסַג ˈפָּלַט
ˈלַשְּׁמָמָה ˈוְיִשְׁבָּיו ˈלִשְׂרֵקָה ˈוְחָרְפַּת ˈנָתַן ˈזָרַע
ˈעַמִּי ˈתִּשָּׂאוּ׃ ˈאַלְלַי ˈלִי ˈשָׁמֵם ˈנָשָׂא

Cap.vij.

ˈכִּי ˈהָיִיתִי ˈכְּאָסְפֵי ˈקַיִץ ˈנְּעָלוֹת ˈהָיָה ˈקוּץ
ˈבְּצִיר ˈאֵין ˈאֶשְׁכֹּל ˈלֶאֱכוֹל ˈבְּכוּרָה ˈבָּצַר ˈשִׂכֵּל
ˈאוֹתָה ˈנַפְשִׁי ˈאָבַד ˈחָסִיד ˈמִן ˈהָאָרֶץ ˈאָכַל ˈבָּצַר
ˈוְיָשָׁר ˈבָּאָדָם ˈאָיִן ˈ כֶּלֶם ˈ לְדָמִים ˈאָוָה ˈחָסֶד
ˈיְאָרְבוּ ˈאִישׁ ˈאֶת ˈאָחִיהוּ ˈיְצוֹדוּ ˈחֵרֶם׃
ˈעַל ˈרַע ˈכַּפַּיִם ˈלְהֵיטִיב ˈהַשַּׂר ˈשׁוֹאֵל ˈאָבַד ˈצוֹד
ˈוְהַשֹּׁפֵט ˈבַּשִּׁלּוּם ˈוְהַגָּדוֹל ˈדֹּבֵר ˈרוֹעַ ˈיָטַב
ˈהַוַּת ˈנַפְשׁוֹ ˈהוּא ˈוְעַבְתָּמוֹ׃ ˈטוֹבָם ˈשׁוּר ˈשָׂאֵל
ˈמֵחַ ˈיָשָׁר ˈמִמְּסוּכָה ˈיוֹם ˈמַצָּפֶיךָ ˈשָׁלֵם ˈדִּבֵּר
ˈפְּקֻדָּתְךָ ˈבָּאָה ˈעַתָּה ˈתִּהְיֶה ˈמְבוּכָתָם׃ ˈהָיָה ˈעָבַת
ˈבּוּא ˈהָיָה
ˈנוּךְ

excelſo.ᵏ Nunqd offerā ei holocauſtomata & ᵐvitulos"anniculos?ᵖ Nūquid placari poteſtᵍ dñsʳ in milibus"arietū: anᵗ in multis milibus"hircoᵡ pinguiū? ʳNūqd dabo ᵗ primogeniti mei ᵖ ſcelere meo & ᵇfructū ᶜvētri: meiᵖ ᵖpetō ᶜaie mee?ᶠ Indicabo ᵉtibi o ᵇhō qd ſit* bonū ᵗ& qd ᵐdñs "reqratᵉa te.ᵖ Vtiqᵗ facere ᵉiudiciū ᵗ & diligere" miſericordiāʳ & ſollicitū ᵗ ābulare ᵉ cum* deo tuo.ᵇ Vox ᶜdñi ᵉad ciuitatē ᶜ clamat: ᶠ& ſalus eritᵉ timētibᵇ nomen eius. ᵍAudite ᵏ tribus ᵍet qs ᵐ approbabit illud? ᵉAdhuc ᵒ ignis inᵖ domo ᵍimpiiʳ theſauri ᵍ iniqtatis ᶠ& mēſura" minor: ʳire plena. ᶠNunqd iuſtificabo ᵒ ſtateraᵉ ipiāᵇ & ſacelliᶜ pondera ᵒ dolofa? Inʳ qbus ᶠ diuites eius ᵍ repleti ſunt ᵇ iniqtate: ᶠ & habitātes in eaᵏ loquebāturʳ mēdaciū" & lingua eorū" fraudulenta ᵒ in ore eorum. ᵖ Et ᵍ ego ergo ᶠ cepiᵉ ᵖ cutere te: ʳ perditione" ſuper ᵡ petīs tuis. ᶠ Tu ᵍ comedes ᵉ & nō ᵇ ſaturaberis ᶜ & humiliatio tua ∞∞∞ ᵇ in medio tui. ᶜ Et apprehendes ᶠ & nō ᵉ ſaluabis: ᵖ & quos ᶠ ſaluaueris ᵏ in gladiū ᶠ dabo. ᵐ Tu ᵉ ſeminabis ∞ ᶜ & non ᵖ metes: ᵍ tu ᶠ calcabis ᵉ oliuam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠ & non ᵉ vngeris ᵡ oleo: ᶠ & muſtum: ᶠ & non ∞∞∞∞∞∞ ᵉ bibes ᵇ vinū: ᶜ & cuſtodiſti ᵇ precepta ᶜ amri ∞∞∞∞∞ ᶠ & oc ᵉ opus ᵇ domⁱ ᶠ achab: ᵡ & ambulaſti ∞∞∞∞∞∞∞ ᶠ in voluptatibus eorum: ᵐ vt ᵉ darem ᵒ te ∞∞∞∞∞ ᵖ in pditionē: ᵍ & habitātes in eaʳ in ſibilū: ᵉ & opprobriū ᵗ ppli mei ᵉ portabis.

ᵇE ᵐihi: 7.

ᶜqa ᵉfactus ſum ᶠ ſicut qui colligit inᶠ autūno ᵍ racemos ᵇ vindemie. ᶠ Nō eſt ᵏ botrus ᶠ ad comedēdum: ᵐ ᵖcoqs ficus ᵉ deſiderauit ᶜ aia mea. ᵖ Periit ᵍ ſctūsʳ de ᵉ terra: ᶠ & rectᵖ ᵉ in hoibus ᵡ nō eſt. ʳ Oēs ᶠ in ſanguine ᵉ inſidiantur: ᵇ vir ᵒ fratrem ſuū ad ᶠ mortem ᶜ venatur. ᵖ Malū ᶠ manuū ſuaᵡ dicūt ᵏ bonū. ᶠ Princeps ᵐ poſtulat: ᵉ & iudex ᵒ in reddendo eſt. ᵖ Et magnᵍ locutus eſt ᶠ deſiderīū ᵉ aie ſue: ᵉ & conturbauerūt eā. Quiᵡ optimus ī eis eſt ʳ q̄ſi paliurus: & qᶠ rectus q̄ſi ſpina ᵉ de ſepe. ᵇ Dies ᶜ ſpeculatōis tue: ᵇ viſitatio tua ᶜ venit. ᶠ Nūc ᵉ eritᵇ vaſtitas eorum. ∞

meū excelſū. ſi apphendam eū in holocauſtis in
μου ὑψίσου. εἰ καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὁλοκαυτώμασιν ἐν
vitulis anniculis: ſi ſuſcipiet dñs in milibᵍ arie
μόχοις ἐνιαυσιαίοις, εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσιν κρι
tū aut i decē milibᵍ capraᵡ pinguiū ſi decēro pinogētia mea p
ῶν ἢ ἐν μυριάσιν χιμάρων πιότητος; δῶ πρωτότοκά μου ὑπὲρ
peccato meo fructū ventris mei p ipietate aie
ἁμαρτίας μου καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἀσεβείας ψυχῆς
mee.annūciatū ē tibi homo: qd bonū aut qd dñs queritᵗ
μου. ἀπηγγέλησοί ἄνθρωπος, τί καλόν ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ
a te? niſi vt facias iudiciū ᵗ diligas miſeri
παρὰ σοῦ; ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεος
ᵗ paratus ſis vt ambules* cum deo tuo? vox
καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ τοῦ θεοῦ σου; φω
dñi ciuitati clamabit: ᵗ ſaluabit timentes
νὴ κυρίου πόλει ἐπικληθήσεται, καὶ σώσει φοβουμένους
nomē eius. audi trib⁹: ᵗ dñs ornabit ciuitatē
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἄκουε φυλή, καὶ τίς κοσμήσει πόλιν;
nūqd ignis ᵗ dom⁹ iniq theſaurizāſ theſauros iniquos
μὴ πῦρ καὶ δίκης ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς ἀνόμους
ᵗ cū iniuria iniq: ſi iuſtificabit in ſtatera
καὶ μετὰ ὕβρεως ἄδικα; εἰ δικαιωθήσεται ἐν ζυγῷ
iniquus. ᵗ in ſacculo pōdera doli de dñ⁹ diuitias
ἄνομος· καὶ ἐν μαρσύπῳ σάθμια δόλου ἐξ ὧν τὸν πλοῦτον
ipietatis impleuerūt. hitantes eū locuti ſunt
ἀσεβείας ἐνέπλησαν· καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλάλησαν
mēdacia: ᵗ lingua eoꝝ exaltata ē i ore eoꝝ. ᵗ
ψευδῆ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· καὶ
ego cruciaui te ꝑditione ꝓpt peccata tua. tu
ἐγὼ ἔβασάνισά σε ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. σὺ
comedes ᵗ non ſaturaberis: ᵗ ejiciam te in temet
φάγεσαι καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇς, καὶ ἐκβολά σε εἰς σεαυ
ipam. ᵗ apphendes ᵗ non ſaluabis: ᵗ ſi ſuſcep
τὸν. καὶ καταλήψῃ καὶ οὐ μὴ διασώσεις, καὶ ὅσους ἐὰν δια
uaueris in gladiū tradentur. tu ſeminabis. ᵗ nō
σώσῃς εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσονται· σὺ σπερεῖς· καὶ οὐκ
meteꝝ. tu ꝑmes oleū: ᵗ non vngeris oleo.
ἀμήσῃς· σὺ πιέσεις ἔλαιον, καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃ ἐλαίῳ·
ᵗ vinū ᵗ non bibes. ᵗ diſſipabunt legitia ꝑpli
καὶ οἶνον καὶ οὐ μὴ πίεσαι· καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ
mei: ᵗ opa dom⁹ achab: ᵗ ābulauiſtis
μου, καὶ πάντα τὰ ἔργα οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐπορεύθητε
in cōſiliis eoꝝ: vt traderē te in pditio
ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν, ὅπως παραδῶ σε εἰς ἀφανι
nem: ᵗ hitantes eam in ſibilū: ᵗ
σμόν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν εἰ συριγμῷ, καὶ
opprobria ꝑpli eoꝝ accipietis.
ὀνείδη λαῶν λήψεσθε.

Ca.7.

Vᴱ mihi qᵗ factᵉ ſū ſic̄ q̄ cōgregat ſtipulam in meſſe:
Οἴμοι ὅτι ἐγενήθην ὡς συνάγων καλάμην ἐν ἀμητῷ,
ᵗ ſic̄ racemos in vindemia. cū nō ſit bo
καὶ ὡς ἐπιφυλίδας ἐν τρυγητῷ· οὐχ ὑπάρχοντος βό
trus ad cōedēdū ꝓmitiua. ve mihi aia: qᵗ periit
τρυος τοῦ φαγεῖν πρωτόγονα· ὄιμοι ψυχή, ὅτι ἀπώλο
reuerens de terra: ᵗ corrigēs in hoibus
λεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις
nō eſt: oēs in ſanguines iudicātes: vnuſqſq
οὐχ ὑπάρχει, πάντες εἰς αἵματα δικάζοντες, ἕκαστος τὸν
primū ſuū tribulant tribulatiōe: in malū
πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλίψει, ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς
manus ſuas parantes. ꝓnceps poſtulat ᵗ iudex
χεῖρας αὐτῶν ἑτοιμάζοντες· ὁ ἄρχων αἰτεῖ καὶ ὁ κριτής,
pacifica verba locutᵍ eſt: deſiderii ſui aie ſue
εἰρηνικοὺς λόγους ἐλάλησεν, καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ
eſt: ᵗ ego auferam bona eoꝝ q̄ſi tinea ſcō
ἐστίν, καὶ ἐγὼ ἐξελοῦμαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὡς σῆς ἐκτρώ
dēs ᵗ ambulās ſup regulā. ve vltiones tue
γων καὶ βαδίζων ἐπὶ κανόνος. οὐαὶ ἐκδικήσεις σου
veneſt .nūc erunt fletus eoꝝ.
ἥκασιν· νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞ καὶ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

nō credatis in amicis neq; ſperetis in ductibus:
μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις μηδὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις,
ab ea q̄ dormit cubat tecū cane vt nō credas aliq̄d et.
καὶ ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τὰ στόματά σου μὴ ἀναπέσῃ τι ἀυ
q̄ fili⁹ ꝓtumeliā facit pri. filia ſurget
τῇ· διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα· θυγάτηρ ἐπαναστήσεται
B aduerſ⁹ matrem ſuam: nur⁹ ꝫ ſocrum ſuam.
ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς·
Mat. 10.c. inimici oēs virt q̄ in domo ei⁹: ego aūt ad
ἐχθροὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν
dñm meū aſpiciam. expectabo in deū ſalu
κύριόν μου ἐπιβλέψομαι· ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ σω=
tari meo. exaudiet me de⁹ me⁹. ne inſultes mihi
τῆρί μου. εἰσακούσεταί μου ὁ θεός μου· μὴ ἐπιχαίρει μοι ἡ
inimica mea: q̄ cecidi ꝛ reſurgam: q̄ ſi ſede
ἐχθρά μου, ὅτι πέπτωκα καὶ ἀναστήσομαι, διότι ἐὰν καθί
ro in tenebris: dñs illūminabit me. trā dñi ſuſtinebo
σω ἐν τῷ σκότει, κύριος φωτιεῖ μοι. ὀργὴν κυρίου ὑποίσω
q̄ peccauī ei donec iuſtificet ipe cauſas meā.
ὅτι ἥμαρτον αὐτῷ ἕως τοῦ δικαιῶσαι αὐτὸν τὴν δίκην μου.
faciet iudiciū meū: educet me in lucē: videbo iuſti
ποιήσει τὸ κρῖμά μου, ἐξάξει με εἰς τὸ φῶς, ὄψομαι τὴν δι
ciam ei⁹. ꝛ videbit inimica mea: ꝛ operiet
καιοσύνην αὐτοῦ· καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου, καὶ περιβαλεῖται
cōfuſione dicēs ad me: vbi dñs de⁹ tu⁹? oculi
αἰσχύνην λέγουσα πρός με, ποῦ κύριος ὁ θεός σου; οἱ ὀφθαλμοί
C mei videbūt eam: nūc erit in conculcatione ſicut lutū
μου ὄψονται αὐτήν, νῦν ἔσται εἰς καταπάτημα ὡς πηλὸς
in vīs tuis. dies iniure lateris tui: ꝛ
ἐν ταῖς ὁδοῖς σου. ἡμέραι ἀλοιφῆς πλίνθου ἐξάλειψίς σου, καὶ
depellet legitima tua illa. ꝛ vrbes tue veni
ἀποστρέψει τὸ μιαρὰ ἡμέρα ἐκείνη· καὶ αἱ πόλεις σου ἕξου
ent i cōclusionem ꝛ in vaſtitatē aſſyrios: ꝛ
σι εἰς συμπέρασμα καὶ εἰς διαμερισμὸν ἀσυρίων, καὶ αἱ
ciuitates tue munite in vaſtitatē. a tyro vſq; ad
πόλεις σου αἰσχυραὶ εἰς διαμερισμόν· ἀπὸ τύρου ἕως τοῦ
flumen: ꝛ a mari vſq; ad mare: ꝛ a mōte
ποταμοῦ, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ὄρους
vſq; ad mōtē: ꝛ erit ſra in diſſipatione cū eis hiſtantibus
ἕως ὄρους, καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν μετ' αὐτῶν κατοικούν
ea ꝓpe fructū adinuentionū eoꝝ. paſcet
των αὐτὴν διὰ τὸν καρπὸν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν· ποιμανεῖ
pplm tuū in virga tua oues hereditatis tue hitan=
λαόν σου ἐν ῥάβδῳ σου πρόβατα κληρονομίας σου κατα=
tes ꝓſemetipſas in ſaltu in medio carmeli paſ
σκηνοῦντας καθ' ἑαυτοὺς ἐν δρυμῷ ἐν μέσῳ καρμήλου νε
centur baſanitin ꝛ galaaditin ſicut dies
D μήσονται τὴν βασανίτιν καὶ τὴν γαλααδίτιν καθὼς αἱ ἡμέ
ſeculi. ꝛ ſicut dies egreſſionis tue de tra egypti
ραι τοῦ αἰῶνος· καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σου ἐξ γῆς αἰγύπτου
oſtēdā eis mirabilia. videbūt gētes: ꝛ cōfundent in oi
ὀφθήσομαι αὐτοῖς θαυμασιά· ὄψονται ἔθνη, καὶ αἰσχυνθήσονται ἐν πάσῃ
fortitudie, ſua ponent manus ſup os ſuū. aures eo=
ἰσχύι αὐτῶν· ἐπιθήσουσιν χεῖρας ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν· τὰ ὦτα αὐ=
rū obſurdeſcent. lingēt pulueꝝ ſicē ſerpētes q̄ trahūt trā. tur
τῶν ἀποκωφωθήσονται. λείξουσι χοῦν ὡς ὄφεις σύροντες γῆν· συγ
babunt in claſura ſua: ſup vīo deo nro formida
χυθήσονται ἐν συγκλεισμῷ αὐτῶν, ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἐκπήσουσι
būt ꝛ timebūt a te. q̄ de⁹ ſicut tu? auferēs iniquitates
καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ σοῦ· τίς θεὸς ὡσπερ σύ; ἐξαίρων ἀδικίας
ꝛ tranſcendēs ipietates hiſ q̄ reliquiſunt hereditatis ei⁹.
καὶ περβαίνων ἀσεβείας τοῖς καταλοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ·
nō cōſtituit in teſtimoniū iram ſuam. q̄ volens miam eſt: ipe
οὐ συνέχει εἰς μαρτύριον ὀργὴν αὐτοῦ· ὅτι θελητὴς ἐλέους ἐστίν, αὐτὸς
rediret ꝛ miſerebit nr̄i. demerget iniquitates nr̄as:
ἐπιστρέψει καὶ οἰκτιρήσει ἡμᾶς· κατακλύσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν,
ꝛ ꝓiciēt in ꝓfundū maris oīa peccata
καὶ ἀποῤῥιφήσονται εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πάσαι αἱ ἁμαρτίαι
nr̄a. dabit veritatē iacob: miam abraam: ſicut iurauit
ἡμῶν. δώσει ἀλήθειαν τῷ ἰακώβ, ἔλεος τῷ ἀβραάμ, καθότι ὤμοσεν
ꝓtribus nr̄is iurta dies ꝓcos.
τοῖς πατράσιν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν.

Trāſla.B.Hie.

Nolite credere amico: &
nolite confidere
in duce: ab ea q̄ dormit
in ſinu tuo: cuſtodi clau
ſtra oris tui: qa filius cō
tumeliā facit patri: & filia
conſurget aduerſus ma
trē ſuā: nurus aduerſus
ſocrū ſuā: & inimici hois
domeſtici ei. Ego aūt ad
dñm aſpiciā: expectabo
deū ſaluatorē meū. Au
diet me de me. Ne lete
ris inimica mea ſup me:
qa cecidi. Cōſurgā. Cū
ſedero in tenebris: dñs
lux mea eſt. Iram dñi
portabo: quoniā peccā
ui ei: donec cauſam meā
iudicet: & faciat iudiciū
meū. Educet me in lucē:
videbo iuſticiā eius. Et
aſpiciet inimica mea & opi
etur cōfuſione q̄ dicit ad
me. Vbi eſt dñs deus tu?
Oculi mei videbunt in
eam. Nūc erit in cōcul
catione vt lutū platearū.
Dies vt edificētur ma
ceric tue. In die illa longe
fiet lex. In die illa & vſ=
q; ad te veniet
aſſur & vſq; ad ciuitates
munitas: & a ciuitatibus
munitis vſq; ad flumē:
& ad mare de mari: &
ad montē de monte. Et
terra erit in deſolationē
ꝓpter habitatores ſuos: &
ꝓpter fructū cogitatio=
nū eorū. Paſce pplm tuū
in virga tua: gregē here
ditatis tue habitantes ſo
los i ſaltu. In medio car
meli paſcentur baſan &
galaad ſicut dies antiq̄s:
fin diem egreſſionis tue
de terra egypti oſtendā
ei mirabilia. Videbūt gē
tes & cōfundē
ſup oi
fortitudine ſua ponent
manū ſup os: aures eo
ſurde erūt. Lingent pul
uerē ſicut ſerpētes: velut
reptilia terre ptur babū
tur de edibus ſuis. Dñm
deū nr̄m deſiderabūt: &
timebūt te. Quis deus
ſimilis tui q̄ aufers iniq=
tatē: & tranſſers peccatū
reliquiarū hereditatis tue?
Non imittet vltra furo
rem ſuū: qm̄ volens miaꝝ
eſt. Reuertetur & miſe
rebitur nr̄i. Deponet ini
quitates nr̄as: & ꝓiciet in
ꝓfundū maris oīa pcta
nr̄a. Dabis veritatē iacob
miſericordiā abraā: que
iuraſti patrib nr̄is a
diebus antiquis.

Explicit micheas ꝓpheta.

Tex.heb.Hiche.vij.Pātima.h

אֶל תִּבְטְחוּ בְּרֵעַ אַל תִּבְטְחוּ בְּאַלּוּף מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֵךְ שְׁמֹר פִּתְחֵי
פִּיךָ: כִּי בֵן מְנַבֵּל אָב בַּת קָמָה כַלָּה בִּחֲמֹתָהּ אֹיְבֵי אִישׁ אַנְשֵׁי
בֵיתוֹ: וַאֲנִי בַּיהוָה אֲצַפֶּה אוֹחִילָה לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי:
תִּשְׂמְחִי אֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קַמְתִּי כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי:
יְהוָה אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד אֲשֶׁר יָרִיב רִיבִי וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי
לָאוֹר אֶרְאֶה צִדְקָתוֹ: וְתִרְאֶ אֹיַבְתִּי וְתְכַסֶּהָ בוּשָׁה הָאֹמֶרֶת אֵלַי
אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֵינַי תִּרְאֶינָהּ עַתָּה תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּטִיט חֻצוֹת:
יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק חֹק: יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנִּי
אַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וּלְמִנִּי מָצוֹר וְעַד נָהָר וְיָם מִיָּם וְהָר הָר: וְהָיְתָה
הָאָרֶץ לְשַׁמָּה עַל יוֹשְׁבֶיהָ מִפְּרִי מַעַלְלֵיהֶם: רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ צֹאן
נַחֲלָתֶךָ שֹׁכְנִי לְבָדָד יַעַר בְּתוֹךְ כַּרְמֶל יִרְעוּ בָשָׁן וְגִלְעָד כִּימֵי עוֹלָם:
כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת: יִרְאוּ גוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל
גְּבוּרָתָם יָשִׂימוּ יָד עַל פֶּה אָזְנֵיהֶם תֶּחֱרָשְׁנָה: יְלַחֲכוּ עָפָר כַּנָּחָשׁ
כְּזֹחֲלֵי אֶרֶץ יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ וְיִרְאוּ
מִמֶּךָּ: מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא
הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ
וְתַשְׁלִיךְ מִצְלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN NAVM PROPHETAM.

Naum prophetam ante aduentū regis assyrio rum qui populum israel captiuum in suam re gionē transtulerat fuisse hebreoꝝ traditio cō firmat. Siquidē in fine huius lectionis predi cti regis aduentū: idem propheta annuncia re monstratur. Sed cum habitatores niniue iona interitū ciuitatis p̄dicante: ne diuina ira denunciatū interitū sustinerent: peccatoꝝ & impietatis p̄nitaꝝ egissent: accepta dei mīa: grauioribus se criminibus implicue runt. Qua de causa memoratus propheta spū sancto plenus: iudiciū dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscēs dominus est &c. Iam enim decem tribus ab assyriis ducte fue rāt i captiuitatē sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuen visio cer nitur. Nec erat parua consolatio: tā his qui iā assyriis seruiebāt quā reliquis qui sub ezechia de tribu iudaꝫ & beniamin ab eisdē hostibus obsidebantur: vt audirēt assyrios quoqꝫ a chaldeis eē capiendos: sicut in sequētibus libri huius demōstrabitur. Sci endum q̄ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autē hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cosmos ab ornatu nomen accepit. Et qdquid nunc aduersum ni niuem dicitur: de mūdo figuraliter predicari sentiamus. Quā ob causam & assumptio quā septuaginta interp̄tes dicunt apd hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo q̄ eam aduersus quā p̄phetatur premat: nec sinat eleuare cervicem. Simulqꝫ hoc attendendū: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel pō dus p̄phete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & prisilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod pro phetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionē. De consumatio ne itaqꝫ mundi secundū anagogen consolationē sctōꝝ p̄phe tia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi p̄terentia & caduca contēnat: & p̄parent se ad iudicii diem. Vbi vltor aduer sum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Naum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

Pūtiua.heb. Ter.heb. Naum.j. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Cap.j.

מַשָּׂא נִינְוֵה סֵפֶר חֲזוֹן נַחוּם

נָשָׂא מַשָּׂא הָאֶלְקֹשִׁי אֵל קַנּוֹא וְנֹקֵם יְהוָה

קַנָּא נֹקֵם יְהוָה וּבַעַל חֵמָה נֹקֵם יְהוָה

נָטֹר לְצָרָיו וְנוֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו יְהוָה

אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדוֹל כֹּחַ וְנַקֵּה לֹא

נְדַל יְנַקֶּה יְהוָה בְּסוּפָה וּבְשַׂעֲרָה דַרְכּוֹ

נְקֶה וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו נוֹשֵׂר יַם וַיַּבְּשֵׁהוּ

נָעַר וְכָל הַנְּהָרוֹת הֶחֱרִיב אָמְלָל בָּשָׁן

חָרַב וְכַרְמֶל וּפֶרַח לְבָנוֹן אָמְלָל

הָרִים רָעֲשׁוּ מִמֶּנּוּ וְהַגְּבָעוֹת הִתְמוֹגָגוּ

מוג וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפָּנָיו וְתֵבֵל וְכָל

נָשָׂא פָּנִים מִי יַעֲמֹד לְפָנֵי זַעְמוֹ מִי יָקוּם

עָמַד מִי יָשׁוּב בָּהֳ לְפָנָיו זַעְמוֹ וּמִי יָקוּם

קוּם חֲרוֹן אַפּוֹ חָמָתוֹ נִתְּכָה כָאֵשׁ

חָרָה נִתַּץ צוּר וְהַצֻּרִים נִתְּצוּ מִמֶּנּוּ טוֹב

טוב יְהוָה לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ

עזז צוּר חוֹסֵי בוֹ: וּבְשֶׁטֶף עֹבֵר כָּלָה יַעֲשֶׂה

עָשָׂה מְקוֹמָהּ וְאֹיְבָיו יְרַדֵּף חֹשֶׁךְ

רָדַף תְּחַשְּׁבוּן אֶל יְהוָה כָּלָה הוּא עֹשֶׂה

חָשַׁב לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה כִּי עַד

סִירִים סְבֻכִים וְכִסְבָאָם סְבוּאִים

סֹבֵא אֻכְלוּ כְּקַשׁ יָבֵשׁ מָלֵא מְמֻכָּר יָצָא

יָצָא חֹשֵׁב עַל יְהוָה רָעָה יוֹעֵץ בְּלִיָּעַל

רוּץ בָּל

Incipit Naum prpheta. Capitulum. j.

ONus niniue. liber visionis nau helchefei. De emulator & vlciscēs dñs: vlciscēs dñs & habēs furorē: vlciscēs dñs in hostes suos & irascēs ipse inimicis suis. Dñs patiens & magnus fortitudine: & mundans non faciet inocentē. Dñs in tepestate & turbine vie eius & nebule puluis pedū eius. Increpās mare & exiccās illud: & omnia flumina ad desertū deducēs. Infirmatus est basan & carmelus: & flos libani elāguit. Montes cōmoti sunt ab eo: & colles desolate sunt. Et cōtremuit terra a facie eius: & orbis & oēs habitātes in eo. Ante faciē indignationis eius qs stabit: & qs resistet in ira furoris eius. Indignatio eius effusa ē vt ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bonus dñs & cōfortās in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio ptē reūte cōsumationem faciet loci eius: & inimicos eius psequētur tenebre. Quid cogitatis ptra dñm? Consumationē ipse faciet: nō cōsurget duplex tribulatio: qa sicut spine iuicē cōplectūtur: sic cōuiuiū eoꝝ pariter potātiū Consumetur ḡsi stipula ariditate plena. Ex te exibit cogitās cōtra dominū malicia: mēte ptractans preuaricationem.

NAVM.

NAOYM. Ca.i.

Ἀρχὴ λήμματος νινευὶ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλκεσαῖου. θεὸς ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος μετὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτῷ, καὶ ἐκλείπων τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. μακροθυμῶν κύριος καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ ἀθῳῶν οὐκ ἀθῳώσει, κύριος ἐν σεισμῷ καὶ ἐν καταιγίδι ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. καὶ νεφέλη κονιορτὸς τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ καταπονῶν θάλασσαν καὶ ξηραίνων αὐτήν. καὶ πάντας τοὺς ποταμοὺς ἐρημώσει. ἐξελύθη ὁ Βασὰν καὶ ὁ Κάρμηλος, καὶ ἡ ἄνθος Λιβάνου ἐξέλιπεν. τὰ ὄρη ἐσείσθησαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλεύθησαν, καὶ ἄρη ἀλήθη γῆ καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. ἀπὸ προσώπου ὀργῆς αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται. καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ; ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἐτάκη ὡς ἀρχὰς, καὶ πέτραι διερύβησαν ἀπ' αὐτοῦ. χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ γινώσκων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐν κατακλυσμῷ παρόδου συντέλειαν ποιήσει τοῖς ἐξεγειρομένοις καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διώξεται σκότος. τί λογίζεσθε ἐπὶ κύριον; συντέλειαν αὐτὸς ποιήσει, οὐκ ἐκδικήσει δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν θλίψει. ὡς ἐὰν διαπλακῶσιν ἄκανθαι καὶ ὡς μεθυσθῶσιν ὡς πότον πεπωκότες, κατεδήσονται ὡς καλάμη ξηρὰ πλήρης. ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρὰ βουλευόμενος ἀναρτία, ꝯ

hec dicit dñs regnans aquis multis: τ sic τάδε λέγει κύριος καταρχῶν ὑδάτων πολλῶν, καὶ οὕτω
diuident. τ audiet tu nō audietur ămplꝰ. τ διασκεδάσουσι. καὶ ἡ ἀκοή σου οὐκ ἐνακουσθήσεται ἔτι. καὶ
nūc cōteram virgā eius a te τ vincula τὴν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ καὶ τοὺς δεσμούς
tua dirumpā. τ pcipiet ve te dñs: nō feminabi σου διαρρήξω. καὶ ἐντελεῖται περὶ σοῦ κύριος, οὐ σπαρήσε
tur ămplꝰ ex noie tuo: ex domo dñi dei tui dispердā ται ἔτι ἐξ ὀνόματός σου, ἐξ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξολοθρεύ
sculptile τ cōflatile: ponā sepulchrū tuū q; veloces. σω γλυπτὸν καὶ χωνευτόν, θήσομαι τάφον σου, ὅτι ὀκεῖς.
ecce sup mōtes pedes tui euangelizantis: τ annun ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες σου εὐαγγελιζομένου, καὶ ἀπαγ-
cianti pacē. celebra tua festiuitates tuas: red γέλλοντος εἰρήνην· ἑόρταζε Ἰούδα τὰς ἑορτάς σου, ἀπό-
de vota tua: q; nō vltra apponēt vt pertrā δος τὰς εὐχάς σου, ὅτι οὐκ ἔτι μὴ προσθήσωσι τοῦ διελ
seat in vētilatē. cōpletū ē: cōsumatū est: ascendit θεῖν εἰς παλαίωσιν· συντετέλεσαι, ἀνέβη ἐμ
flatus tu⁹ faciem tuā: eruens de tribulatiōe. φυσῶν ἐκ προσώπου σου, ἐξαιρούμενος ἐκ θλίψεως. Ca. 2.

O Dispérgere vīa: tene fūdā: virilit age: roborare ὁ διασκεδάσων ὁδόν, κράτησον ὀσφύν, ἀνδρίσαι ἰσχυ-
vehemēt: qui auertit dñs ꝓtumchā iacob. sicut σρόδρα, διότι ἐπιστρέφει κύριος τὴν ὕβριν Ἰακώβ· καθὼς
cōtumeliā israel. q; euacuantes euacuauerūt e- τὴν ὕβριν τοῦ Ἰσραήλ, διότι ἐκκενοῦντες ἐξέκενωσαν αὐ-
os τ ꝓpagines eoꝝ demolti sūt. arma potē- τοὺς καὶ τὰ κλήματα αὐτῶν διέφθειραν· ὅπλα δυνατῶν
tiū eius ex hoīibus vīros fortes illudentes in ας αὐτοῦ ἐξ ἀνθρώπων ἄνδρας δυνατοὺς ἐμπαί-
ignē. habēbit currū coꝝ in die ꝓparatiōis eo- ζοντας ἐν
rū. τ equites coꝝ tumultuabunt. in crucib⁹ πυρί· ἔσται τὸν ἅρμα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἑτοιμασίας αὐ-
B tūr. τ dissipātes dissipauerūt plateas. in tā τοῦ. καὶ διασκεδάσουσιν διεσκορπισμένοι ἐν ταῖς
cōfundent currus τ collidentur in συχυθήσεται τὰ ἅρματα καὶ συμπλακήσονται ἐν ταῖς
plateis. aspect⁹ coꝝ q;si lampades ignis τ q;si πλατείαις· ὅρασις αὐτῶν ὡς λαμπάδες πυρὸς καὶ ὡ-
fulgura discurrentia. τ memorabūt optimates eo ἀστραπαὶ διατρέχουσαι· καὶ μνησθήσονται οἱ μεγιστᾶνες αὐ
rū τ fugient in diebus: τ infirmabunt in itꝰ τῶν καὶ φεύξονται ἐν ἡμέραις, καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τῇ πο-
nere suo. τ festinabunt ad muros: τ ꝓparabunt ρείᾳ αὐτῶν· καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ἑτοιμάσου-
ppugnacula sua. porte ciuitatū apte σιν τὰς προφυλακὰς αὐτῶν· πύλαι τῶν πόλεων διηνοίχθη-
sūt: τ regalia ceciderūt. τ subtilantia reuelata σαν, καὶ τὰ βασίλεια διέπεσεν· καὶ ἡ ὑποστασις ἀπεκα-
sūt, καὶ τὰ βασίλεια διέπεσεν· καὶ ἡ ὑποστασις ἀπεκα- λύφθη
est: τ ita ascendebat. τ ancille eius ducebāt. C ὑφθη, καὶ οὕτω ἀνέβαινεν· καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο,
sicut columbe loquentes in cordibus suis. τ nūtiuc fiēt pt καθὼς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν καρδίαις αὐτῶν· καὶ νῦν ἔσται ὡς ὅ-
tas quasi aquaꝝ aque eī: τ ipi fugientes nō stetērt. τα ὕδατος ὕδατος αὐτῆς· καὶ αὐτοὶ φεύγοντες οὐκ ἔστησαν
nō erat q; respiceret. diripiebāt argentū: diripiebāt aurū: τ οὐκ ἦν ὁ ἐπιβλέπων· διήρπαζον τὸ ἀργύριον, διήρπαζον τὸ χρυσίον, καὶ
nō erat finis: ornamēti ei⁹. aggrauata sunt sup oīa vasa οὐκ ἦν πέρας τῷ κόσμῳ αὐτῆς· βεβάρυνται ὑπὲρ πάντα σκεύη τὰ
cupiscētie sue. pauīo: τ crenitio: τ ebullitio: ἐπιθυμήματα αὐτῆς· ἔκστασις, καὶ ἀνατιναγμός, καὶ ἐνβασμός,
τ cordis cōfractio: τ dissoluto genuū. τ dolorez sup oēm καρδίας θραυσμός, καὶ ὑπολυσις γονάτων· καὶ ὠδὶς ἐπὶ πᾶσαν
ilūā. τ facies oīm in ea ꝺmixta est. vbi est ὀσφῦν· καὶ τὰ πρόσωπα πάντων ἀφώσκαυμα χύτρας· ποῦ ἐστιν ὁ
habitaculū leonū τ pascua catulo leonū: q; κατοικητήριον τῶν λεόντων καὶ ἡ νομὴ τῶν σκύμνων τοῦ
ubi ambulauit leo vt ingrederet illuc catulꝰ leonis: τ nō est q; ἐπορεύθη λέων τοῦ εἰσελθεῖν ἐκεῖ σκύμνος λέοντος, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ
terreat. leo rapuit sufficiēta catulis suis: ἐκφοβῶν. λέων ἥρπασεν τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμνοις αὐτοῦ ccc ccc

ꝺHec dicit dominus. Si perfecti fuerint & ita cco plures: sic quoq; attondetur & pertransibit. Afflixi te & nō affligā te vltra: et nūc cōteram virgā eius de dorso tuo & vincula tua dirūpam: & precipiet tue dñs. Nō seminābitur ex noie tuo amplius. De domo dei tui interficiā. Sculptile & cōflatile ponā sepulchrū tuū: quia inhonorat⁹es. Ecce sup montes pedes euangelizantis & annūciantis cco pacem. Celebra iuda festiuitates tuas & redde cco vota tua: quia non adiiciet vltra vt pertranseat in te belial: vniuersus interiit. 2.

HAscendit qui dispgat coram te: q; custodiat obsidionē. Cotemplare viā: cōforta lubos: robora virtute valde. quia ficut reddit dñs superbiā iacob. sicut supbiā israel: quia vastatores dissipauerūt eos & ppagines eorū corruperūt. Clypeus fortium eius ignitus: vir exercitus in cocineis. Igne habene currus in die ꝓparatiōis eius: & agitatores cōturbati sunt. In tumentib⁹ coturbati sunt q; ligne colligate sunt in plateis. Aspectus eorū q;si lapades: q;si fulgura discurrentia. Recordabitur fortiū suoꝝ: nutabūt in tumentib⁹ suis. Velociter ascendet muros eius: & ꝓparabitur vmbraculū. Porte fluminū aperte sunt. & palud solliū diruta. Et miles captiuus adductꝰ est: & ancille eius minābitur gemētes vt columbe: mactātes in cordibus suis. Et minue quasi piscina aquarū eius: ipsi vero fugerūt. State state & no est qui reuertatur. Diripite argentū: diripite aurū: & nō est finis diuitiarū ex oibus vasis desiderabilibus. Dissipata & scissa & dilacerata est cor tabescens & dissolutio, genuloꝝ & defectio in cunctis renibus: & facies omniū sicut nigredo olle. Vbi est habitaculū leonū & pascua catuloꝝ leonum? Ad quam iuit leo vt ingrederetur illuc catulus leonis? & nō est qui exteret. Leo cepit sufficienter catulis suis:

כֹּה אָמַר יְהוָה אִם שְׁלֵמִים וְכֵן
רַבִּים וְכֵן נָגֹזוּ וְעָבַר וְעִנִּתִךְ לֹא
אֶעֱנֶךָּ עוֹד: וְעַתָּה אֶשְׁבֹּר מֹטֵהוּ
מֵעָלֶיךָ וּמוֹסְרוֹתַיִךְ אֲנַתֵּק: וְצִוָּה
עָלַיִךְ יְהוָה לֹא יִזָּרַע מִשִּׁמְךָ עוֹד
מִבֵּית אֱלֹהֶיךָ אַכְרִית פֶּסֶל וּמַסֵּכָה
אָשִׂים קִבְרְךָ כִּי קַלּוֹתָ: הִנֵּה עַל
הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ
שָׁלוֹם חֳגִי יְהוּדָה חַגָּיִךְ שַׁלְּמִי
נְדָרָיִךְ כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לַעֲבוֹר
בָּךְ בְּלִיַּעַל כֻּלֹּה נִכְרַת:
עֹלֶה מְפֵיצַ עַל פָּנָיִךְ נְצוֹר
מְצוּרָה צְפֵה דָרֶךְ חַזֵּק מָתְנַיִם אַמֵּץ
כֹּחַ מְאֹד: כִּי שָׁב יְהוָה אֶת גְּאוֹן
יַעֲקֹב כִּגְאוֹן יִשְׂרָאֵל כִּי בַקָּקִים
בִּקְקִים וְזַמְּרֵיהֶם שִׁחֵתוּ: מָגֵן
גִּבּוֹרָיו מְאָדָם אַנְשֵׁי חֵיל מִתְלָעִים
בְּאֵשׁ כִּלֵּית מֶרְכָּב בְּיוֹם הֵכִינוּ
וּבְרַהִים יְרֹעָלוּ: בָּרְחֹבוֹת יִתְהוֹלְלוּ
הַמֶּרְכָּבוֹת יִשְׁתַּקְשְׁקוּן בָּרְחֹבוֹת יִרְאֵיהֶן
כַּלַּפִּידִים בָּזְרָקִים יְרוּצָצוּ: יִזְכֹּר
אֲדִירָיו יִכָּשְׁלוּ בַּהֲלִיכוֹתָם יְמַהֲרוּ
חוֹמָתָהּ וְהֻכַן הַסֹּכֵךְ: שַׁעֲרֵי נְהָרוֹת
נִפְתָּחוּ וְהֵהֵיכָל נָמוֹג: וְרָצַב גָּלְתָה
הָעֲלָתָה וְאַמְהוֹתֶיהָ מְנַהֲגוֹת כְּקוֹל
יוֹנִים מִתְפַּפְּקוֹת עַל לִבְבֵהֶן: וְנִינְוֵה
כִּבְרֵכַת מַיִם יָמֶיהָ וְהֵמָּה
נָסִים עָמְדוּ עֲמֹדוּ וְאֵין מַפְנֶה: בְּזוּ
כֶסֶף בְּזוּ זָהָב וְאֵין קֵצֶה לַתְּכוּנָה
כָּבֵד מִכָּל כְּלִי חֶמְדָּה: בּוּקָה וּמְבוּקָה
וּמְבֻלְקָה וְלֵב נָמֵס וּפֶקֶ בִּרְכַּיִם
וְחַלְחָלָה כָּל מָתְנַיִם וּפְנֵי כֻלָּם
קִבְּצוּ כְּאֹרוֹר: אַיֵּה מְעוֹן אֲרָיוֹת
וּמִרְעֵה הוּא לַגְּפִירִים אֲשֶׁר הָלַךְ
אַרְיֵה לָבִיא שָׁם נוֹר אַרְיֵה וְאֵין
מַחֲרִיד אַרְיֵה טֶרֶף נְדֵי נְרוֹתָיו

Prima.heb.Tex.heb.Naum.iij.

וּמַחֲנַק ללבאתיו ויכלא טרף חָנָק לָלָא
חריו ומעונתיו טרפה׃ הנני אליך חָרָיו
נאם יהוה צבאות ובערתי בעשן רֶכְבָּהּ בָּעָשָׁן
וכפיריך תאכל חרב אָכַל
והכרתי מארץ טרפך ולא ישמע כָּרֵת שָׁמַע
עוד קול מלאכיה׃ לָאָה

Cap.iij. הוי עיר דמים כלה משׁ פֶּרֶק
מלאה לא ימיש טרף וקול שוט מוּשׁ
וקול רעש אופן וסוס דהר אָפָן
ומרכבה מרקדה׃ פרש מעלה ולהב רָכַב רָכַד
חרב וברק חנית ורב חלל וכבד עָלָה
פגר ואין קצה ילנויה ונכשלו חָנָה
בנויתם׃ מרב זנוני זונה טובת נוֹ
חן בעלת כשפים המכרת גוים זָנָה
בזנוניה ומשפחות בכשפיה׃ הנני שָׁפָחוּת
אליך נאם יהוה צבאות ונליתי גָּלָה
שוליך על פניך והראיתי גוים פָּנָה רָאָה
מערך ומכלות קלונך׃ והשלכתי עָרָה כָּלָה
עליך שקצים ונבלתיך ושמתיך כָּלָה שָׁלָה
כראי׃ והיה כל ראיך ידוד ממך שׁוּד רָאָה
ואמר שדדה נינוה מי ינוד לה נוֹ
מאין אבקש מנחמים לך׃ התיטבי נוד
נכון נָחָם
נעא אמון היושבה ביאורים מים יָם
סביב לה אשר חיל ים מים סָבִיב
חומתה׃ כוש עצמה וכצרים ואין חֹמָה
קצה פוט ולובים היו בעזרתך׃ הָיָה
גם היא לגלה הלכה בשבי גם שָׁבָה
עלליה ירטשו בראש כל חוצות רָטַשׁ
ועל נכבדיה ידו גורל וכל גדוליה כָּבֵד יָדַד
רתקו בזקים׃ גם את תשכרי תהי נָגַר נָדַל
גם את תבקשי מעוז מפני אויב׃ זָקַק שָׁכַר
נעלמה גם את תבקשי מעוז מפניך תהי עָלַם
כל מבצריך תאנים עם בכורים אם ינועו ונפלו על פי אוכל׃ עָזַז אָיַב
הנה עמך נשים בקרבך לאויביך פתוח נָצַר נָבַר
שערי ארצך אכלה אש בריחיך׃ מי מצור נוּעַ פֶּה
אָכַל נָשָׁה
פָּתַח
נָתַשׁ
כָּבֵד יָדַד
נָגַר נָדַל
זָקַק שָׁכַר
הָיָה עָלַם
עָזַז אָיַב
נָצַר נָבַר
נוּעַ פֶּה
אָכַל נָשָׁה
פָּתַח
נָתַשׁ
נָחַץ צוּר

Trāſl.B.Vie.

m et necauit n leenis ſuis. o Et impleuit p preda ooooo o ſpeluncas ſuas: r & cubile ſuū s rapina. t Ecce ego u ad te v dicit w dñs x exercituū: y & ſuccendā z vſq; ad a fumum b quadrigas tuas: c & leūcu los tuos d comedet e gladi f. g Et extermiabo h de terra i predā tuā: k & nō l audietur m vltra n vox o nunciorum tuorum. 5.

U E b ciuitas c ſanguinū d vniuerſa e mēdacii f di laceratione g plena. h Non i recedet a te k rapina. l Vox m flagelli n & vox o impetus p rote q & equi r frementis s & q drige t furēt is & u equi tis v aſcendentis w & micātis x gladii y & fulgurāt is z haſte a & multitudinis b iterfecte c & grauis d ruine: e nec e ſt f finis g cadauerum. h Et cor ruent i in corpibus ſuis m p pter multitudinē n fornica tionū o meretrīcis p ſpecio ſe & q grate & r habētis s ma leficia: t q̄ vendidit u gētes v in fornicationib⁹ ſuis w & familias x in maleficiis ſuis. y Ecce ego z ad te a dicit b dñs c exercituum: d & reuelabo e pudēda tua f in g facie tua: h & oſtendā i in gentib⁹ k mu ditatē tuā l & regnis m igno mīnā tuā. n Et p plicā q ſup te r abominatiōes s & cōtu melis te afficiā: t & ponā te u in exēplū. v Et erit w ois x qui viderit te y refiliet z a te: a & dicet. b Vaſtata eſt c nini ue. d Quis e cōmouebit ſup te caput? f Vnde g querā h cō ſolatorē i tibi? k Nūqd me lior es l alexandria m pp̄ſoꝝ n q̄ habitat o in fluminibus? p Aq̄ q in circuitu r ei? s cui? t duitie u mare: v aque w muri eius: x ethiopia y fortitudo eius: z & egypt?: a & nō eſt b finis. c Africa d & libyes e fue rūt f in auxilio tuo: ſed g & h ipſa i in trāſmigratiōe k du cta l in captiuitatē. m Par uuli eius n eliſi ſunt o in capi te p oim q viarū: r & ſup s in cly tos eius t miſerūt u ſorte: v & oēs w optimates ei? x cōfixi ſunt y in cōpedibus. z Et a tu ergo b inebriaberis & c eris d deſpecta: e & f q̄res g tu h au xiliū i ab inimico. k O mnes l munitōes tue ſicut m ficus n cū o groſſis ſuis: p ſi q cōcuſ ſe fuerint r cadēt s in t os u co medētis. v Ecce w pp̄s tu x: y mulieres z in medio tui. a Inimicis tuis ad aptionē b pādetur c porte d tre tue: e deuorabit f ignis g vectes tuos. h Aquā i pp̄ obſidionē

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

τ ſuffocauit leonib⁹ ſuis: τ ſplenit venatiōe ne- καὶ ἀπέπνιξεν τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἔπλησεν θήρας τοσ dum ſuū τ habitaculū ſuum rapina. ecce σιὰν αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἁρπαγῆς. ἰδοὺ ego ad te dicit dñs omp̄s: τ ſuccendā in ἐγὼ ἐπί σὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν fumo multitudinē tuā. τ leones tuos comedet καπνῷ πλήθος σου· καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται gladius: τ auferam de terra p:edā tuā: τ μάχαιρα, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν θήραν σου, καὶ non audient vltra opera tua. οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι τὰ ἔργα σου. Ca.ʒ.

Oω ciuitas ſanguinū tota mendax iniquitate plena: πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδὴς ἀδικίας πλήρης, nō cōtrectabit venatio. vox flagellor τ vox cmotiōis οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα· φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ rotay: equi ſſequentis τ currus ferventis: τροχῶν, ἵππου διώκοντος καὶ ἅρματος ἀναβράσσοντος, equitis aſcendentis: ſplendentis gladij: τ fulgu ἱππέως ἐπιβαίνοντος, στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαρα rātium armoꝝ: τ inſtitudio vulneratoꝝ: τ grauis τῶν ὅπλων, καὶ πλήθους τραυματιῶν, καὶ βαρείας ruine: τ nō erit finis gētibus eiꝰ τ πτώσεως, καὶ οὐκ ἔσται πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς· καὶ ifirmabunt in corporib⁹ eoꝝ a multitudie fornī ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀπὸ πλήθους πορ catiōis. τ meretrīx ſpecioſa τ grata duc malefico- νείας· καὶ πόρνη καλὴ καὶ εὐχαρὴς ἡγουμένη φαρμά rū: q̄ vendit gētes in fornicatiōe ſua: τ tribus in κων, ἡ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ φυλὰς ἐν veneficijs ſuis. ecce ego ad te ducit dñs oꝝ τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπί σὲ λέγει κύριος παν potens: τ diſcooperiā poſteriora tua ſup faciem τοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσω- tuā: τ oſtendam gētib⁹ turpitudinē tuā: τ re- που σου, καὶ δείξω ἔθνεσιν τὴν ἀκημοσύνην σου, καὶ βασ gnis ignominiā tuā. τ piſcam ſup te abominatione λείαις τὴν ἀτιμίαν σου· καὶ ἐπιῤῥίψω ἐπὶ σὲ βδελυγμὸν ſcēm inuidentes tuas: τ ponā te in exemplū. κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγ τ erit ois videns te deſcendet a te. τ μα· καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ· καὶ dicet: miſera vinitue ds gemet eā: vnde querā conſo- ἐρεῖ, δειλαία νινευΐ τίς γενάξεται αὐτήν; πόθεν ζητήσω παρα latione illi: apta chordā ps vnnīō q̄ hitat κλησιν αὐτῇ, ἁρμοσον χορδὴν μερὶς ἀμμῶν κατοικοῦσα in fluminibus aqua circuitu eiꝰ: cuiꝰ ꝓncipiū mare τ ἐν ποταμοῖς, ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα καὶ aqua muri eius: ethiopia fortitudo eiꝰ τ carpasus. ὕδωρ τὸ τεῖχος αὐτῆς, αἰθιοπία ἰσχὺς αὐτῆς καὶ ἄιγυπτος· τ nō eſt finis fugę tuę. τ libes facti ſūt auxiliatores καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου, καὶ λίβυες ἐβοήθουν βοηθοὶ eius: τ ipa in captiuitate ibit captiua: αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσεται αἰχμάλωτος, τ parulos illiꝰ allident in ꝓcipijs viaꝝ καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχὰς τῶν ὁδῶν eius: τ ſup oēs inclyta eius mittēt ſortes. αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσιν κλήρους· τ oēs optimates eiꝰ alligabunt compedib⁹: τ καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις, καὶ tu inebriaberis τ eris deſpecta: τ tu queres σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ παρεωραμένη, καὶ σὺ ζητήσεις tibi vt ſies ex inimicis. oēs munitiōes tue vt fi- σεαυτῇ ἵνα γένῃ ἐξ ἐχθρῶν· πάντα ὀχυρώματά σου ὡς συ cus habēs groſſos: ſi cōmote fuerit cadent in os κῆ ἔχουσαι ὀλίνθους, ἐὰν σαλευθῶσιν πεσοῦνται εἰς στόμα comedētis. ecce pp̄s tuꝰ q̄ſi mulieres in te fe- ἔδοντος. ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοὶ τοῖς ἐχ micie tuis. aperte aperientur porte tre tue ροῖς σου. ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου τ comedet ignis vectes tuos. aqua obſidiōi καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλούς σου. ὕδωρ πολιορκί

Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

haurī tibi. obtine munitiones
ἐπίασαι σεαυτῇ· κατακράτησον τῶν ὀχυρωμάτων
tuas: igredere in lutū: & cōculeare in palea. ob
σου, ἔμβηθι εἰς πηλόν, καὶ συμπατήθητι ἐν ἀχύροις· κα=
tine sup latere: tbi comedet te ignis:
τακράτησον ὑπὲρ πλίνθου, ἐκεῖ καταφάγεταί σε πῦρ,
ꝑsperdet te gladi⁹: cōmedet te q̄si locusta:
ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία, καταφάγεταί σε ὡς ἀκρὶς,
& aggranaberis q̄si bruchus: inꝛsplicare vt bruchus. mlti
καὶ βαρυνθήσῃ ὡς βροῦχος, πληθύνθητι ὡς ὁ βρούχος· ἐπλή
plicasti negotiatiões tuas sic stellas celi. & bru=
θυνας τὰς ἐμπορίας σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ· καὶ βρού
chꝰ ipetū fecit & expānsus est. cōmixtus tu⁹ sicut locusta a=
χος ὥρμησεν καὶ ἐξεπετάσθη· ὁ σύμμιχτός σου ὡς ἀκρὶς ἐπι
scendens tu sepe in die frigoris. sol ortus est
βεβηκυῖα ἐπὶ φραγμοῦ ἐν ἡμέρᾳ πάγου· ἥλιος ἀνέτειλεν
& ablulit & nō cognouit locum eius. ve illis.
καὶ ἀφείλετο καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς· οὐαὶ αὐτοῖς,
dormitauerūt pastores tui: rex assyrius cōsopiuit
ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς ἀσσύριος ἐκοίμησεν
fortes tuos: abiit ꝑplꝰ tuus sup mōtes & nō
τοὺς δυνάστας σου, ἀπῆρεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ
erat q̄ suscipieret: & nō est sanitas cōtritiōis tue.
ἦν ὁ ἐκδεχόμενος, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις τῆς συντριβῆς σου·
inualuit plaga tua. oēs q̄ audiūt
ἐφλεγμαίνει ἡ πληγή σου. πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν
nunciū tuū plaudent manib⁹ sup te: q⁹ sup
ἀγγελίαν σου κροτήσουσιν χεῖρας ἐπὶ σέ, διότι ἐπὶ
quē nō intrauit malitia tua semper.
τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός· ooooooooo

Trāsla.B.Vie.

"hauri ᵗtibi: ᵗextrue ᵉmuni
tiões tuas. ᵉ Intra ᵇin lutū
ᶜ& calca: subigens ᶜ tene
ᶠlaterem. ᵉ Ibi ooooooooo
ᵇcomedet te ᵍignis: ᵏ peri=
bis ˡgladio: ᵐdeuorabit te
"vt bruchus. ᵒCōgregare
ergo ᵖvt bruchus: ᵍmulti
plicare ᶠvt locusta. ᵉ Plures
fecisti ᵗ negociatiões tuas
"q̄s stelle sint ᶜceli. ᶠBruchꝰ
ˢexpansus est ᵉ& auolauit.
ᵇCustodes tui ᶜq̄si locuste:
ᵖ& parulī tuī ᶠquasi locu
ste ˡlocustarū: ᶠq̄ cōsidēt ᵉin
sepib⁹ ᵖī die ᵗ frigoris. ᵏSol
ˢortus est ᵐ & auolauerūt:
ⁿ& nō ᵉ cognit⁹ ᵖlocus ea
rū ᵍvbi fuerīt. ᶠDormitaue
rūt ⁿpastores tui ᶠrex "assur
ᵏsepelīētur ᶠprincipes tui.
ˢLatitauit ᵉpplꝰ tuꝰ ᵇin ᶜnō
tibus: ᵖ& nō est ᶜ q cōgre=
get. ᶠNō est ᵏobscura ᵇcōtri
tio tua: ᶠpessīma est ᵏplaga
tua. ᶠ Oēs ᵐ qui audierunt
"auditionē tuā: ᵖcōpserūt
ᶠmanū ᵍsup te: ᶠqa ⁿsup ˢquē
"nō ᵗrāsiit ᶠmalicia tua ˢsp:
Explicit Naum ꝑpheta.

Ter.heb.Naum.iij.Pītiua..he

א	"שֹׁאבִי לָךְ חֲזֵקִי מִבְצָרַיִךְ בֹּאִי בַטִּיט
ק לָבֵן	וְרִמְסִי בַּחֹמֶר הַחֲזִיקִי מַלְבֵּן׃ שָׁם
כָּרַת כל	תֹּאכְלֵךְ אֵשׁ תַּכְרִיתֵךְ חָרֶב "תֹּאכֵל
ד רָבָה	"כַּיְלָק הִתְכַּבְּדִי כַּיְלָק הִתְכַּבְּדִי כָּאַרְבֶּה׃
ה כָּבַד	הִרְבֵּית רְכָלַיִךְ "מִכּוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
ף זָזַר	יֶלֶק פָּשַׁט וְיָעֹף׃ מְנִזָּרַיִךְ כָּאַרְבֶּה
ה	וְטַפְסְרַיִךְ כְּגֹב גֻּבַי חֲנוּנִים
ר	בַּגְּדֵרוֹת "בְּיוֹם קָרָה שֶׁמֶשׁ זָרְחָה
ע קוּם	"וְנוֹדַד "וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמוֹ אֵיפוֹ׃ נָמוּ
נוּם רָעָה	רֹעַיִךְ מֶלֶךְ "אַשּׁוּר יָשְׁנוּ אַדִּירֶיךָ
כּ אֲדַר	נָפְשׁוּ עַמֶּךָ עַל הָרִים "וְאֵין מְקַבֵּץ׃
ש קֶבֶץ	אֵין כֶּהָה לְשִׁבְרֶךָ נַחְלָה מַכָּתֵךְ כָּל
ה נָכָה	"שֹׁמְעֵי שִׁמְעֲךָ תָּקְעוּ כַף עָלֶיךָ כִּי
עַיִן תָּמִיד	"עַל מִי "לֹא עָבְרָה רָעָתְךָ תָּמִיד׃

INCIPIT PROLOGVS IN ABACVC PROPHETAM.

Vattuor prophete in duodecim ꝑphetarum volumine continentur: e quibus tres in prin=cipio masa. i. pondus titulū habent: naum ab'a cuc & malachias. Porro zacharias in medio et circa finē duos huiuscemodi posuit titulos: e quibus vnus est: onus verbi domini in terra adrach & damasci requiei ei⁹. Alter in fine sic onus verbi dñi sup israel. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus est. De zacharia & malachia: si vita comes fuerit dis feretur. Nunc abacuc habemus in manibus qui vel ex eo quod amabilis deo est vocatur amplexatio: vel q⁹ in certamen & luctā (et vt ita dicā) amplexū cum deo cōgreditur: amplexātis. i. luctā tis sortitus est nomen. Nullus enim tam audaci voce ausus est deū ad disceptationē iusticie ꝓuocare: & dicere ei. Cur in rebus humanis & mundi istius pompa tanta rerū verletur iniquitas. Vociferabor ad te vim patiens & nō saluabis. Quare ostendisti mihi iniquitatē & laborē videre? Lacerata est lex: & non peruenit vsq⁹ ad finē iudiciū: quia impius preualet aduersum iustum: ideo egreditur iudicium peruersum. Vides q̄s temeraria vox sit et quodāmodo blasphemātis: creatorē suum ad iudiciū prouocare: & vas fragile aduersus figulum cur tale vel tale factū sit disputare? Necnon & hoc aīaduertendū q⁹ assumptio vel pondus que grauia iam esse diximus: ꝓphete visio est & aduersum mō=tani dogma peruersum intelligit quod videt: nec vt amens loquitur: nec more insanientiū feminarū dat sine mente sonum. Vnde & apls iubet vt si ꝓphetantibus alius alii fuerit reuelatū: taceant qui prius loquebātur. Et statim nō est inquit dissensionis deus sed pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet: & aliis locū dat ad loquendū: posse et loqui & tacere cū velit. Qui iam in extasi. i. inuitus loquitur: nec tacere nec loqui in sua ptāte habet. Illud quoq⁹ disce quia semel a me violenter exigis vt quasi quosdā gradus & scalas ad altiora nitēti: historiā tibi interpreter: ꝓphetiā esse circa babylonē & nabuchodonosor regem chaldeorū: vt quō prior ꝓpheta naum quē abacuc sequitur vaticiniū habuit cōtra niniuem & assyrios qui vastauerunt decē tribus que vocātur israel: ita abacuc ꝓphetiā habeat aduersus babylonē & nabuchodonosor: a quibus iudas & hierusalē templūq⁹ subuersa sunt. Et vt scias eo tēpore fuisse abacuc quo iam duc tribus que vocabantur iuda ducte erant in captiuitate: dum cl docere te poterit: ad quē in lacū leonū abacuc cum prandio mittitur: quanq̄s apud hebreos hec ipsa nō legatur historia. Igitur siue quis recipiat scripturā illam: siue nō recipiat: vtrūq⁹ pro nobis est. Aut enī recipit: & iam post factā rem liber abacuc texitur: aut nō recipit: & quasi ꝓpheta scribit que ventura cognouit. Interim sm litteras causatur aduersum deū propheta: cur nabuchodonosor templū dei vastet & iudā: cur hic rusalē quondā vrbs dñi destruatur: quare clamet populus & nō audiatur: vociferetur ad dñm oppressus a chaldeis: & non saluetur: quare etiā ipse ꝓpheta vel populus ex cui⁹ persona loqtur ad hoc vixerit: & hucusq⁹ perductus sit: vt iniquitatē hostiū & suū laborē viderit: cur iniusticia p̄ualeat aduersum se. Et hec dicit pre mentis angustia nescius aurū in igne conflari. Et tres pueros de camino ignis puriores exisse q̄s intrauerant. Sed & hoc generaliter accipere possumus q⁹ ex persona humane impatientie loquatur vt in querulam vocē & plenā doloris erumpat dicens. Quare respicis contēptores: & taces cōculcante impio iustiorē se? Hec aūt loquitur: nescius iudicia dei inuestigabilia. & profundū diuitiarū sapientie & scientie eius: q⁹ non ita videat deus vt videt homo. Homo tantū presentia respicit: deus futura & eterna cognoscit. Et quō si egrotans & estuans febribus aquā frigidam postulet: & dicat ad medicū: vim patior: cruciōr: vror: exanimor. vsq⁹quo medice clamabo & nō exaudies? & respondeat ei sapientissimus & clementissimus medicus: scio quo tēpore dare debeā quod postulas: nō misereor modo: quia misericordia ista crudelitas est: & volūtas tua contra te petit: ita & deus noster sciens clementie sue pondera atq⁹ mensuras interdum nō exaudit clamantē: vt eum probet & magis ꝓuocet cum ad rogandū: & quasi igne excoctū iustiorē & puriorē faciat. Quod intelligens apostolus sm id quod misericordiā cōsecutus est a dño ait. Sed nō deficimus. Et scit q⁹ qui perseuerauerit vsq⁹ in finē hic saluꝰerit: & glorīatur i labore & dolore. Et cum hieremia dicit. Tribulationē & miseriam inuocabo: & quo modo alius inuocat deum: sic sanctus vir & bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationem & miseriā inuenire desiderat.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAbacuc luctator fortis & rigidus stat sup custodiā suā: & figit gradum sup munitionē: vt christum in cruce contemplet̄ & dicat. Operuit celos gloria eius: & laudis ei⁹ plena est terra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: ibi abscondita est fortitudo eius.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Abacuc.i. Trāſl.B.Hie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Cap.i.

הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה חֲבַקּוּק הַנָּבִיא׃
עַד אָנָה יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע
אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס וְלֹא תוֹשִׁיעַ׃
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט וְשֹׁד
וְחָמָס לְנֶגְדִּי וַיְהִי רִיב וּמָדוֹן יִשָּׂא׃ עַל כֵּן תָּפוּג תּוֹרָה וְלֹא יֵצֵא
לָנֶצַח מִשְׁפָּט כִּי רָשָׁע מַכְתִּיר
אֶת הַצַּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט
מְעֻקָּל׃ רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְהִתְמַהּוּ
תְמָהוּ כִּי פֹעֵל פֹּעַל בִּימֵיכֶם לֹא
תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר׃ כִּי הִנְנִי מֵקִים
אֶת הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר
הַהֹלֵךְ לְמֶרְחֲבֵי אֶרֶץ לָרֶשֶׁת
כְּשֻׁכְנוֹת לֹא לוֹ אֵימ וְנוֹרָא הוּא
מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וְשִׂאתוֹ יֵצֵא׃ וְקַלּוּ
מִנְּמֵרִים סוּסָיו וְחַדּוּ מִזְאֵבֵי עֶרֶב
וּפָשׁוּ פָּרָשָׁיו וּפָרָשָׁיו מֵרָחוֹק
יְבֹאוּ יָעֻפוּ כְּנֶשֶׁר חָשׁ לֶאֱכוֹל׃
כֻּלָּה לְחָמָס יָבוֹא נִמְשַׂת פְּנֵיהֶם
וַיֶּאֱסֹף כַּחוֹל שֶׁבִי׃ וְהוּא
בַּקְּדִימָה וְיֶאְשָׁם כֹּחוֹ אֱלֹהוֹ׃
בַּמְּלָכִים יִתְקַלָּס וְרוֹזְנִים מִשְׂחָק
לוֹ הוּא לְכָל מִבְצָר וְיִשְׂחָק וְיִצְבֹּר
עָפָר וְילְכְּדָהּ׃ אָז חָלַף רוּחַ וְיַעֲבֹר
וְאָשַׁם זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוֹ׃
אַתָּה מִקֶּדֶם יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי לֹא
נָמוּת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ וְצוּר
לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל עָמָל לֹא
תוֹכַל לָמָּה תַבִּיט בֹּגְדִים תַּחֲרִישׁ
בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ׃ וְתַעֲשֶׂה
אָדָם כִּדְגֵי הַיָּם כְּרֶמֶשׂ לֹא מֹשֵׁל
בּוֹ׃ כֻּלּוֹ בְּחַכָּה הֶעֱלָה יְנַדְּהוּ בַּחֲרָמוֹ
וַיֶּאַסְפֵהוּ בְּמִכְמַרְתּוֹ עַל כֵּן יִשְׂמַח
וְיָגִיל׃ עַל כֵּן יְזַבַּח לְחֶרְמוֹ וִיקַטֵּר
לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֶמָּה שָׁמֵן חֶלְקוֹ
וּמַאֲכָלוֹ בְרִיא׃

Incipit Abacuc ꝓpheta. Capitulum. i.

ONus quod vidit abacuc propheta. ∞∞∞
Vsq quo dñe clamabo & non exaudies. ∞∞∞∞
Vociferabor ad te vim patiens & non saluabis?
Quare ostendisti mihi iniquitatē & laborē: videre predā & iniustitiā cōtra me? Et factū est iudiciū & cōtradictio potētior.
Propter hoc lacerata est lex: & nō peruenit vsq ad finē iudiciū: qa impius ꝑualet aduersus iustū: ꝓpterea egredietur iudiciū puersum.
Aspicite in gentibus & videte & āmiramini & obstupescite: quia opus factū est in diebus vris: qd nemo credet cui narrabitur.
Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentē amarā & velocē ābulantē super latitudinē tre vt possideat tabernacula nō sua.
Horribilis & terribilis ē ex semetipsa iudiciū & onus ei egredietur.
Leuiores pardis equi eius: & velociores lupis vespertinis: & diffundētur equites eius. Eqtes nāq ei de longe veniet: volabūt ꝗsi aqla festinans ad comedendū.
Oēs ad predā veniēt: facies corū vētus vrens.
Et cōgregabit ꝗsi arenā captiuitatē.
& ipse de regibus triūpha bit: & tyranni ridiculi eius erūt.
Ipse sup oēm munitionē ridebit & cōportabit aggerē & capiet eā.
Tunc mutabitur spūs et pertrāsibit & corruet. Hec est fortitudo ei deo suo.
Nunqd nō a principio dñe deus meus & non moriemur: Dñe in iudiciū posuisti eū: & forte vt corriperes fundasti eū.
Mundi sunt oculi tui ne videas malū: & respicere ad iniqtatē nō poteris.
Quare nō respicis sup iniq agētes: et taces deuorante impio iustiorē se.
Et facis hoies ꝗsi pisces maris: & ꝗsi reptile nō habēs principem.
Totum in hamo sublеuauit: traxit illud in sagena sua: & cōgregauit in rete suū. Super hoc letabitur & exultabit: ꝓpterea immolabit sagene sue & sacrificabit reti suo.
Quia in ipsis incrassata est pars eius: o

AMBACVC.

AMBAKOYK. Ca.i.

Assumptio quā vidit ambacuc ꝓpheta. vsq quo dñe clamabo & non exaudies, vociferabor ad te vim patiēs & nō saluabis? ἈΜΒΑΚΟΥΚ.

Ὄνημα ὃ εἶδεν Ἀμβακοὺκ ὁ προφήτης· ἕως τοῦ κυρίε κεκράξομαι καὶ οὐκ εἰσακούσῃ· βοήσομαι πρός σε ἀδικούμενος καὶ οὐ σώσῃς; ἵνα τί μοι ὤφθης κόπους καὶ πόνους; ἐπιβλέψαι εἰς παλαίωσίαν καὶ ἀσέβειάν μου γέγονε κρίσις, καὶ ὁ κριτὴς λαμβάνει· διὰ τοῦτο διεσκέδασαι νόμος, καὶ οὐ διεξαγέγεται εἰς τέλος κρῖμα, ὅτι ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον, διὰ τοῦτο ἐξελεύσεται τὸ κρῖμα διεστραμμένον. ἔμβλεψατε εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐπιβλέψατε καὶ θαυμάσατε θαυμάσια καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται. διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς Χαλδαίους τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ ταχὺ τὸ πορευόμενον ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατακληρονομῆσαι σκηνώματα οὐκ αὐτῆς· φοβερὸς καὶ ἐπιφανής ἐστιν, ἐξ αὐτοῦ τὸ κρῖμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς Ἀραβίας· ἐξιππάσονται οἱ ἵπποι αὐτοῦ καὶ ἐξ μακρόθεν ἥξουσιν μακρόθεν, καὶ πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν· συντέλειαν εἰς ἀσεβεῖς ἥξει ἀνθεστηκότας πρόσωπον αὐτῶν ἐξεναντίας· καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίαν, καὶ αὐτὸς ἐν βασιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτῷ, καὶ αὐτὸς εἰς πᾶν ἐχύρωμα ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρατήσει αὐτό· τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται καὶ πλημμελήσει, ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ μου, οὗτος ἡ ἰσχύς μου ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρῖμα αὐτὸν ἔταξας καὶ ἔπλασέν με τοῦ ἐλέγχειν παιδείαν μετέταξας αὐτὸν καὶ ἔπλασέν με τοῦ ἐλέγχειν παιδείαν· καθαρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὁρᾶν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέπειν κόπον· ἵνα τί ἐπιβλέπεις ἐπὶ καταφρονοῦντας, σιωπήσεις ἡνίκα κατέπιεν ἀσεβὴς τὸν δίκαιον, καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνθρώπους ὡς τὰ ἀκρόδρυα τῆς θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἑρπετὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον· συντέλειαν πᾶσιν ἀγκίστρῳ ἀνέσπασεν καὶ ἕλκυσεν αὐτὸν ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ καὶ συνήγαγεν αὐτὸν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ· ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται καὶ χαρήσεται, ἕνεκεν τούτου θυμιάσει τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ· ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐ

t esce eius electe. ꝓpterea iacet re-
καὶ τὰ βρώματα αὐτοῦ ἐκλεκτά· διὰ τοῦτο βαλεῖ ἀμε-
te suũ: t semper interficere gẽtes nõ pe-
φείδεται ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ διὰ παντὸς ἀποκτείνει ἔθνη οὐ φεί-
cet.
σεται.

Ca.2

Sper custodia mea stabo t ascendam
Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐμβιβάσομαι
sup petrã: t cõtemplabor vt videã qd loqua-
ἐπὶ πέτραν, καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλή-
tur in me: t qd respondeã ad correptionẽ mea. t
σει ἐν ἐμοί, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἔλεγχόν μου. καὶ
respõdens dixit dñs ad me: scribe visionẽ manifeste
ἀποκριθεὶς εἶπεν κύριος πρός με, γράψον ὅρασιν σαφῶς
in burã vt currat q legit ea: q adhuc
ἐπὶ πυξίον ὅπως διώκῃ ὁ ἀναγινώσκων αὐτά, διότι ἔτι ὅ-
visio in tpe: t ortetur in finem t nõ in va
ραμα εἰς καιρόν, καὶ ἀνατελεῖ εἰς πέρας καὶ οὐκ εἰς κε-
cuũ. si defecerit: fstine eum: q veniẽs veniet
νόν· ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτόν, ὅτι ἐρχόμενος ἥξει
t nõ tardabit. si retraxerit se: nõ cõplacebit ei
καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ· ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυ-
mea in eo. at tustus ex fide mea viuet: at
χή μου ἐν αὐτῷ· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται, ὁδὲ
arrogans t cõtemptor vir supbus nihil pdu
ἀλαζὼν καὶ παραβάτης ἀνὴρ ὑπερήφανος οὐκ εὐοδωθήσεται
cet: dilatauit ĩferno aiam suã: t
ᾅδῃ· ἐπλάτυνεν καθὼς ὁ θάνατος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ
ipe q̃si mors: t non adimplebit. Et cõgrega
οὗτος ὡς θάνατος οὐκ ἐμπλησθήσεται καὶ συνάξει
bit ad se oẽs gẽtes t adipiet ad se oẽs
πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ προσδέξεται πρὸς αὐτὸν πάν-
populos. Numqd nõ oẽs isti
τας τοὺς λαούς· οὐχὶ τοῦτα πάντα παραβολὴν κατ' αὐ-
cũ sument t ꝓpositionẽ ad narrationẽ ei: t di-
τοῦ λήψονται καὶ προβλήματα εἰς διήγησιν αὐτοῦ, καὶ ἐροῦ-
cet: ve q multiplicat ibi q nõ sunt sua: vsq q
σιν, οὐαὶ ὁ πληθύνων οὐκ ἔστιν αὐτῷ· ἕως τί
t aggrauãs densum luti sũ se. q sus-
καὶ βαρύνων πυκνὸν ἀφέαυτοῦ· ὅτι ἐξαί-
bito cõsurgent mordentes eũ: t vigilabunt
φνης ἐξαναστήσονται δάκνοντες αὐτόν, καὶ ἐγερθήσονται
exactores tui: t eris in rapinã ei. q tu
ἐπίβουλοί σου, καὶ ἔσῃ εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς· διότι σὺ
spoliasti gẽtes multas: spoliabunt te oẽs
ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, σκυλεύσουσίν σε πάντες οἱ
reliqui ꝓpli ꝓpter sanguinẽ hoĩm t iniqta-
καταλελειμμένοι λαοὶ διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβή-
tem terre t ciuitatis t omn habitantiũ eam:
ματα γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν,
ve q multiplicat auaritiã malã domui sue: vt
ὦ ὁ πλεονεξίαν πονηρὰν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, τοῦ
ponat in excelsũ nidũ suũ. vt eruatur de ma-
τάξαι εἰς ὕψος νοσσιὰν αὐτοῦ· τοῦ ἐκπαλαῖσαι ἐκ χει-
nu malop. cogitauit cõfusionẽ domui tue. cõtumpsiſti
ρὸς κακῶν. ἐβουλεύσω αἰσχύνην τῷ οἴκῳ σου. συνετρίφη
ꝓplos multos: t peccauit aĩa tua. ꝓpter q̃ la-
λαοὺς πολλούς, καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχή σου· διότι λί-
pis er pariete clamabit: t scarabeꝰ de ligno loquet
θος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται
ea. ve q edificat ciuitatẽ in sanguinib⁹ t ꝑparat
αὐτά. οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασιν καὶ ἑτοιμάζων
vrbem in iniqtatib⁹: nõne hec sunt a dño ꝙ omni-
πόλιν ἐν ἀδικίαις, οὐ ταῦτά ἐστιν παρὰ κυρίου παντο-
potente: t defecerũt ꝓpli mũdi in igne t gẽtes
κράτορος; καὶ ἐξέλιπον λαοὶ πολλοὶ ἐν πυρὶ καὶ ἔθνη
multe t coanguſtiate sunt. qr ꝙreplebitur fra: vt cogno
πολλὰ καὶ ὀλιγοψύχησαν· ὅτι πλησθήσεται γῆ, τοῦ γνῶ-
scãt gliã dñi. q̃si aquã ad operiendũ maria. ve q po
ναι τὴν δόξαν κυρίου· ὡς ὕδωρ κατακαλύψαι θαλάσσας. ὁ πο-
tat ꝓximũ suũ subuertisq̃ turbida t inebrians:
τίζων γὰρ πλησίον αὐτοῦ ἀναστρέφων θολερὰν καὶ μεθύσκων,

'& cibus eius' electꝰ. Pro
pter hoc ergo ᵇ expandit
ᵇ sagenã suã: & semp' inter
ficere' gentes''' nõ' cessat
Svper custodiam 2.
meam' stabo: ∞∞∞
ᵛ & figã gradũ' sup' muni-
tione. ᵍ Et contẽplabor' vt
videam' qd' dicatur' mihi:
''' & quid '' respõdeam ° ad
' arguentẽ me. ᵍ Et respon
dit mihi' domin' & dixit.
'Scribe'' visum' & explana
eum' sup' tabulas: ' vt ∞
ᵇ percurrat' qui legerit' eũ.
'Quia' adhuc' visus' peul:
'& apparebit' in finẽ: ' & nõ
''' mentietur. '' Si' morã fece
rit' expecta' illũ: ' quia' ve
niẽs' veniet & '' nõ' tarda-
bit. ' Ecce q' incredulus ẽ:
' nõ' erit recta' aia eius' in
semetipso. ' Iustus aũt' in
fide sua' viuet. ᵇ Et' quõ
' vinũ potantẽ ' decipit:
sic erit''' vir'' supbus' & nõ
ᵇ decorabitur. ᵍ Qui' dilata
uit' q̃si infernus' aĩam suã:
'' & ipe' q̃si mors: ' & non
' adimpletur. ' Et cõgrega
uit' ad se' oẽs' gẽtes: ' & co
acernauit' ad se' oẽs ᵇ po-
pulos. ' Numqd nõ' oẽs' isti
''' sup eũ' parabola' sumẽt:
ᵍ & loquelam ' enigmatũ
' eius? ' Et dicetur. ' Ve ei
'' qui multiplicat' nõ' sua.
' Vsq q ᵇ & aggrauat' cõ-
tra se' densum luti sũ? ' Nun
quid nõ' repẽte' cõsurget
' q mordeãt te? ' Et suscita
bũtur' lacerãtes te: & eris
''' in rapinã '' eis. ' Quia' tu
' spoliasti' gentes' multas:
' spoliabunt te '' omnes
qui' reliq fuerint de' popu
lis: ' ꝓpter sanguinẽ' hoĩs
ᵇ & iniqtate' tre: ' ciuitatis
' & oĩs' habitantiũ' in ea. ᵇ Ve
' qui congregat' auaricia
' mali''' domui sue '' vt sit' i
excelso' nidus eius: & ' libe
rari se putat' de manu' ma
li. ' Cogitasti' cõfusionem
' domui tue: ' cõcidisti' po
pulos' multos' & peccauit
' aĩa tua. ᵇ Quia' lapis' de
pariete' clamabit' & ' lignũ
qd inter iũcturas edificio
rũ est' rñdebit. ' Ve q''' edi
ficat'' ciuitatẽ '' in sanguini
bus' & preparat' vrbẽ ' in
iniqtate. ' Nunqd nõ sunt
' hec'' a' dño' exercituum?
' Laborabũt ei' populi' in
multo' igni: ' & gentes' in
' vacuũ & ' deficiẽt. ᵇ Quia
' replebitur' fra' vt cogno
scãt'' gliam' dñi: ' q̃si aque
' operientes' mare. ' Ve'' qui
potũ dat' amico suo' mit-
tẽs' fel suum' et' inebriãs:

Cap.ij.

Pritiua.beb.Tex.heb.Abacuc.iij.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹתָי עַל שִׁגְיֹנֹת תְּפִלָּה לְחַבַּקּוּק הַנָּבִיא

Cap.iij.

עַל שְׁגִיוֹנוֹת׃ יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר׃ אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מֵהַר פָּארָן סֶלָה כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃ וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה קְרָנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזּוֹ׃ לְפָנָיו יֵלֶךְ דָּבֶר וְיֵצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו׃ עָמַד וַיְמֹדֵד אָרֶץ רָאָה וַיְתַר גּוֹיִם וַיִּתְפֹּצְצוּ הָרְרֵי עַד שָׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ׃ תַּחַת אָוֶן רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן׃ הֲנָהָרִים חָרָה יְהוָה אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה׃ עָרְיָה תָעוּר קַשְׁתֶּךָ שִׁבְעוֹת מַטּוֹת אֲמָר סֶלָה נְהָרוֹת תְּבַקַּע אָרֶץ׃ רָאוּךָ יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדָיו נָשָׂא שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה

Trāſl.B.Vie.

c vt aſpiciat nuditatē eius.
d Repletus es ooooooooo
e ignominia p gloria. f Bi be tu quoq; & cōſopire.
g Circūdabit te calix dex tere dñi; h & vomit ignominie ſup gloriā tuam.
i Quia inqtas libani operiet te: k & vaſtitas anialiū deterrebit eos: l de ſanguinibus hois: m & iniqtate tre & ciuitatis: n & oim habitantiū in ea. o Quid pdeſt ſculptile: q a ſculpſit illud fictor ſuꝰ: r cōflatile & imaginem falſam: ſ quia ſperauit in figmento fictor eius vt faceret mulachra muta. t Ve qui dicit ligno expergiſcere: u ſurge lapidi tacenti. Nūquid ipe docere poterit? x Ecce iſte cooptus eſt auro & argento: y & oīs ſpūs nō eſt in viſceribus eius. z Dñs aūt in tēplo ſancto ſuo: a ſileat a facie eius oīs terra.

a Oratio b abacuc c pphete d pro b ignorantiis. e Omine audiui audi tionē tuam: & ooooo timui. f Dñe opus tuum g in medio annorum ooo h viuifica illud. i In medio annorū notū facies: k cū iratus fueris l miē m recordaberis. n Deus ab austro veniet: o et ſanctus de mōte p pharan. q Operuit ooooo r celos gloria eius: s & laudis eius plena eſt t terra. oo u Splēdor eius v vt lux erit: x cornua y in manib⁹ eius. z Ibi abſcōdita eſt a fortitudo eius: b ante faciē eiꝰ ibit c mors. d Egredietur e diabolus f ante pedes eiꝰ. g Stetit & mensus eſt terram. h Aſpexit & diſſoluit gentes: i & cōtriti ſunt k mōtes l ſecli. m Incuruati ſūt n colles o mundi: ab p itineribus q eternitatis eius. r Pro ini qtate vidi tentoria ethiopie: s turbabuntur t pelles u terre madiā. x Nunqd in fluminib⁹ iratus es dñe? y aut in fluminibus furor tuus vel in mare indignatio tua? z Qui aſcendis ſuper equos tuos & q drige tue ſaluatio. a Suſcitās ſu ſcitabis arcū tuū: b iuramēta tribus que c locutus es. d Fluuios e ſcindes f terre: g viderunt te & h doluerunt i mōtes: k gurges aquarū l tranſiit. m Dedit abyſſus n voce ſuā: o altitudo q manꝰ ſuas r leuauit. s Sol & t luna u ſteterūt in x hītaculo ſuo:

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

ὡς ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὰ αἰσχύνη αὐτῶν, πλησμονὴ ἀτιμίας ἐξ δόξης πίε, καὶ διασαλεύθητι, ἐκύκλωσέν σε ποτήριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνήχθη ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν σου: ὅτι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε, καὶ τὰ θηρία βεστίαι τερρεbit te ppt sanguinē hoim & λαιμαργία θηρίων ἐθαύμασέ σε διὰ ματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι ἐγλυψαν αὐτό, ἔπλασεν αὐτὸ χώνευμα φαντασίαν ψευδῆ. ὅτι πέποιθεν ὁ ποιήσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἴδωλα κωφά. οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἔκνηψον, ἐγέρθητι, καὶ τῷ λίθῳ ἐκλυθήτω, καὶ αὐτός ἐστιν φαντασία καὶ ἔστιν ἔλασμα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. C.ȝ

Oratio ambacuc pphete cū cantico. dñe audiui auditū tuū & timui: dñe cōſideraui opa tua: & obſtupui. i medio duoꝝ aialiū cognoſceris cū adpropiq̄uerit tāi cognoſceris: cū aderit tps demō ſtraberis. cū cōturbata fuerit aia mea: in miſericordiā recordaberis. de⁹ ab auſtro veniet & ſcīus de mōte pharan. Diapſalma. Operuit celos virtus eius: & laude eiꝰ plena eſt tra: & ſplendor eiꝰ q̄ſi lux erit: cornua in manib⁹ eiꝰ: & poſuit dilectione robuſta fortitudis ſue. ante facies eius ibit verbū: & egredietur in pedibus eius. iuxta pedes eiꝰ erit & mota eſt terra: aſpexit & diſſolui fecit gētes: & mōtes ptriti ſunt ptolētia: tabu eſt colles ſeculi: itinera ſēpiterna eiꝰ. p labore vidi tabernacula ethiopū: turbabunt & tabernacula

ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔθηκεν ἀγάπην ἰσχυρὰν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, καὶ ἐξελεύσεται εἰς κάμπους. ἕστηκα πεδία ἐμοῦ ἔστιν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ, κατενόησεν καὶ διέστειλεν ἔθνη. καὶ διέρρηξαν ὄρη αἰώνια, ἐτάκησαν βουνοὶ τοῦ αἰῶνος, αἱ ὁδοὶ αἰώνιαι αὐτοῦ, ἀντὶ πόνων εἶδον σκηνὰς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκηνώματα τῆς γῆς Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε, ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου; ἢ ἐν θαλάσσῃ ἡ ὁρμή σου; ὅτι ἀναβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία, ἐντείνας ἐντενεῖς τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰς σκῆπτρας λέγει κύριος. Διάψαλμα. Ποταμοὺς σχίσει τὴν γῆν. ἰδόντα σε, καὶ συνελάβοσαν λαοί. ὕδατος πορεία ἐγένετο ἐν τῇ ἀβύσσῳ τὴν φωνὴν αὐτῆς ὕδατα ἐπῆρεν τὰ ὕψη αὐτῆς. ὑψώθη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς. ooooooooo

Trāſl.gre.lex.cū inter.lati.

in luce iacula tua ibunt: τ in ſplēdore coru
ἐν φωτὶ αἱ βολίδες σου πορεύσονται, καὶ ἐν φέγγι ἀστρα
ſcatiōis armor tuor: in ꝓminatiōe iminues terrā
πῆς τῶν ὅπλων σου, ἐν ἀπειλῇ ἐλαπώσεις τὴν γῆν
τ in furore obſtupefacies gētes.egreſſ⁹ es in ſalute ppli
καὶ ἐν ὀργῇ καταξεις ἔθνη. ἐξῆλθες ἐπὶ σωτηρία τοῦ λαοῦ
tui vt ſalvares chriſtos tuos. miſiſti in caput
σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. ἔπειμψας εἰς κεφαλὴν
impior mortem: ſuſcitaſti vincula vſq ad collum
ἀσεβῶν θάνατον, ἤγειρας δεσμοὺς ἕως τοῦ τραχήλου
in finem: obſtruxiſti in ſtupore capita po-
εἰς τὸ τέλος, συνέρισας ἐν θάμβει τὰς κεφαλὰς τῶν δυ-
tentiū ꝓmouebuntur in ea aperiēt frenos ſuos
νατῶν σαλευθήσονται ἐν αὐτῇ ἀνοίξουσι τοὺς ἡνίας αὐτῶν
ſic cōdens pauperē in abſcondito. τ ſupduxiſti in
ὡς τρώγων πλουτὸν ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ὑπερήγαγες ἐπὶ
mari equos tuos cōturbantes aquas
θαλάσσης τοὺς ἵππους σου συνταράσοντας ὕδατα
multas, cuſtodiui τ crtimuit venter me⁹ a voce
πολλά. ἐφύλαξα καὶ ἐφοβήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς
oratiōis labior⁹ meor: τ igreſſ⁹ē tremor in
προσευχῆς τῶν χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος ἐπὶ
ossa mea.τ ſubter me cōturbata ē fortitudo mea
τῶν ὀστέων μου. καὶ ὑποκάτω μου συνεταράχθη ἰσχύς μου
requieſcam in die tribulatiōis mee: vt aſcēdā
καταπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ τῆς θλίψεώς μου, τοῦ ἀναβῆ-
ad ꝑplm pegrinatiōis mee: qū ſcius non
ναι πρὸς τὸν λαὸν τῆς παροικίας μου, ὅτι συκῆ οὐ μὴ
afferet fructū: τ in vineis non erūt
παράδῳ τὸν καρπόν, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσαι
germia: mētietur opus oliue: a campi
φυτά, ψεύσεται τὸ ἔργον τῆς ἐλαίας, καὶ τὰ πεδία
nō facient eſcas. defecerūt: eo qđ cōederūt o-
οὐ ποιήσουσι βρώματα. ἐξέλιπον, διότι ἔφαγον πρό-
ues: τ nō ſunt boues in ꝓſepibus. ego aūt
βατα, καὶ οὐκ εἰσὶν βόες ἐν ταῖς φάτναις. ἐγὼ δὲ
in dño exultabo: gaudebo ſup deo
ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλιάσομαι, εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ
ſalutari meo. dño deꝰ fortitudo mea: τ ponet
τῷ σωτῆρί μου. κύριος ὁ θεὸς ἰσχύς μου, καὶ θήσει τοὺς
pedes meos i cōſummationē: τ ſup excelſa imponet
πόδας μου εἰς συντέλειαν, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιθήσει
me vt vincā in cātico eius.
με τοῦ νικῆσαι ἐν ᾠδῇ αὐτοῦ.

Trāſla.B.Ie.

ſ in luce ſagittarū tuarum
ibūt ī ſplendore fulgurā
tis haſte tue. In fremitu
cōculcabis terram & coo
in furore obſtupefacies
gentes. Egreſſus es in
ſalutē populi tui: in ſalu
tē cuꝰ xp̄o tuo. Percuſſi
ſti caput de domo ipii:
denudaſti fundamentū
eius vſq ad collū ſemp.
Maledixiſti ſceptris eius
capiti bellatorū eius ve-
nientibus vt turbo ad diſp
gendū me. Exultatio eo-
rū ſicut eius qui deuorat
pauperē in abſcondito.
Viā feciſti in mari equis
tuis: in luto aquarū mul
tarū. Audiui & cōturba-
tus eſt venter meus: a vo
ce contremuerunt labia
mea. Ingrediatur putre
do in oſſibꝰ meis: & ſubt̄
me ſcateat. Vt requieſcā
in die tribulationis mee: vt
aſcendā ad populū accin
ctum noſtrū. Ficus nō
non florebit: & non erit
germen in vineis. coo
Mentietur opus oliue:
& arua non coo xx coo
afferent cibum. Abſcin
detur de ouili pecus: coo
& nō erit armentū in p̄-
ſepibus. Ego aūt in dño
gaudebo: exultabo in
deo Ieſu meo. cooccoo
Deus domin⁹ fortitudo
mea: & ponet pedes me
os quaſi ceruorū. Et ſup
excelſa mea deducet me
victor in pſalmis canen
tem.

Explicit abacuc ꝓpheta.

Tex.heb.Abacuc.iij.Pritma.bel

לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרַק
חֲנִיתֶךָ׃ בְּזַעַם תִּצְעַד אָרֶץ
בְּאַף תָּדוּשׁ גּוֹיִם׃ יָצָאתָ לִישַׁע
עַמֶּךָ לִישַׁע אֶת מְשִׁיחֶךָ מָחַצְתָּ
רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע עֶרוֹת יְסוֹד
עַד צַוָּאר סֶלָה׃ נָקַבְתָּ בְמַטָּיו
רֹאשׁ פְּרָזָו יִסְעֲרוּ לְהַפִּיצֵנִי
עֲלִיצָתָם כְּמוֹ לֶאֱכֹל עָנִי
בַּמִּסְתָּר׃ דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ
חֹמֶר מַיִם רַבִּים׃ שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז
בִּטְנִי לְקוֹל צָלְלוּ שְׂפָתַי
יָבֹא רָקָב בַּעֲצָמַי וְתַחְתַּי אֶרְגָּז
אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה לַעֲלוֹת
לְעַם יְגוּדֵנוּ׃ כִּי תְאֵנָה לֹא
תִפְרָח וְאֵין יְבוּל בַּגְּפָנִים
כִּחַשׁ מַעֲשֵׂה זַיִת וּשְׁדֵמוֹת לֹא
עָשָׂה אֹכֶל גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן
וְאֵין בָּקָר בָּרְפָתָיִם׃ וַאֲנִי בַּיהוָה
אָעֲלוֹזָה אָגִילָה בֵּאלֹהֵי יִשְׁעִי׃
יְהוִה אֲדֹנָי חֵילִי וְיָשֵׂם רַגְלַי
כָּאַיָּלוֹת עַל בָּמוֹתַי יַדְרִכֵנִי
לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתָי׃

INCIPIT PROLOGVS IN Sophoniam prophetam.

Radūt hebrei cuiuſcūq; ꝓphete pr̄aut au⁹ po
natur in titulo iꝑos quoq; prophetas fuiſſe.
Vnde & amos vnū de duodecim ꝓphetis: q
dixit: non ſum ꝓpheta nec filius prophete: ſed
paſtor capraꝝ vellicans ſycomoros: patris
nomē in titulo non habere. Hoc ſi verū eſt: ſo
phonias ꝓpheta: qui nomie: vt ita dicā: pphe
tico & gloriosa maiorꝝ ſuorꝝ ſtirpe generatus eſt. Habuit enim
patrē chuſi: auū godoliam: pauum amariam: attauum ezechi-
am: & talem quadrigam ipſe velut extremus auriga cōpleuit.
Nomen ſophonie: alii ſpeculā: alii archanū dñi tranſtulerunt.
Siue igit̄ ſpecula: ſiue abſconditū dñi interpretetur: vtrumq;
ꝓphete conuenit: Dicitur.n. ad ezechielem. Fili hominis ſpecu
latorē te poſui domui iſrael. Iſte ergo ꝓpheta q erat in ſpecula
& in ſublimibus cōſtitutus: & nouerat myſteria dñi: filius erat
chuſi: q interpretatur hūilitas. Habebat quoq; auum godoliā:
q dicitur magnitudo dñi: & pauū amariam: q & ipſe vertitur in
ſermonē dñi: atauum ezechiam: qui ſonat fortitudo domini.
De fortitudine itaq; dñi: natꝰ eſt ſermo domini: & de ſermone
domini nata eſt magnitudo dñi: de magnitudine dñi nata eſt
hūilitas: vt cū puenerit aliquis ad perfectū: dicat: quia nō ſum
dignus vocari apoſtolus. Et illud in pſalmis. Dñe non eſt exal-
tatū cor meū neq; elati ſunt oculi mei. Ioſiam regē iude cuius
temporibus ſophonias ꝓpheta ſſe inuenitur: deo ꝑ oībus re-
gibus iude placuiſſe hiſtoria quarti libri regū & ſecundi para
lipomenon demonſtrat. Ioſias ſimulachra q̄ pater ſuus amon
vel auus manaſſes in templo dei colloc̄auerat deiecta cōminu
iſſe mōſtratur. In quibus etiā ſerpentē ereū a moyſe factū cui
errori inductus ppl's ſuperſtitione idoloꝝ detēt⁹ adminiſtrat. Idē
cuſtodiſſe paſcha & intermiſſū tp̄ibus multis ſolus celebraſſe
monſtratur. Ideo deus ꝑ prophetam tp̄ibus memorati regis
que puentura erant oſtendens: gentibus qdē lectione compre
henſis affuturꝝ iudicium: populo vero iſrael ſalutem: & ciuitati
hieruſalem reſtaurationem: tunc temporis tribuendam textu
lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

SOphonias ſpeculator & arcanorū dei cogniſtor: audit cla-
morem a porta piſciū. & ciulatum a ſecunda: & cōtritionē
a collib⁹. Indicit quoq; vlulatū habitatorib⁹ pile: qa cōticuit ois
ppl's chanaan: diſperierūt vniuerſi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל צְפַנְיָה
בֶּן כּוּשִׁי בֶּן גְּדַלְיָה בֶּן אֲמַרְיָה בֶּן
חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יום
יְהוּדָה׃ אָסֹף אָסֵף כֹּל מֵעַל פְּנֵי פנה
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ אָסֵף אָדָם
וּבְהֵמָה אָסֵף עוף הַשָּׁמַיִם וְדְגֵי תנה
הַיָּם וְהַמִּכְשֹׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים כשל
וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי כרת
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ וְנָטִיתִי יָדִי עַל נטה
יְהוּדָה וְעַל כֹּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם
וְהִכְרַתִּי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת מקום
שְׁאָר הַבַּעַל אֶת שֵׁם הַכְּמָרִים עִם
הַכֹּהֲנִים׃ וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל הַגַּגוֹת שחה
לִצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים
הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים שבע
בְּמַלְכָּם׃ וְאֶת הַנְסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה סוג
וַאֲשֶׁר לֹא בִקְשׁוּ אֶת יְהוָה וְלֹא
דְרָשֻׁהוּ הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי דנה
קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי הֵכִין יְהוָה זֶבַח כון
הִקְדִּישׁ קָרָאיו׃ וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח קדש
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי שור
הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְבֻשִׁים מַלְבּוּשׁ לבש
נָכְרִי׃ וּפָקַדְתִּי עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל דלג
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית פתן מלא
אֲדֹנֵיהֶם חָמָס וּמִרְמָה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם רמה
הַהוּא נְאֻם יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר
הַדָּגִים וְיִלֵּלָה מִן הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר שנה
גְּדוֹל מִן הַגְּבָעוֹת׃ הֵילִילוּ יוֹשְׁבֵי ילל
הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל עַם כְּנַעַן כתת דמה
נִכְרְתוּ כָּל נְטוּלֵי כָסֶף׃ וְהָיָה בָּעֵת כרת נטל
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלִַם בַּנֵּרוֹת חפשׂ נור
וּפָקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים
עַל שְׁמָרֵיהֶם הָאֹמְרִים בְּלִבָּם
לֹא יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא יָרֵעַ׃ וְהָיָה יטב רוע
חֵילָם לְמִשֹּׁסָה וּבָתֵּיהֶם לְשַׁמָּמָה בית שסס

Incipit Sophonias prophe-
ta. Capitulum. j.

Verbum dñi quod factũ est ad sophoniã filiũ chusi filii godolie filii gomorie filii exechie in diebus iosie filii ammõ regis iuda.

Defectione deficiat a facie terre dicit dñs: deficiat homo et iumẽta: deficiam volatilia celi et pisces maris: et infirmabũtur impij: et auferã iniqs a facie

& disperdam homines a facie terre dicit dñs. Et extendam manum meã sup iudam & sup oes q hitant hierusalem: et auferã de loco hoc nomia baal: et nomina sacdotũ cum sacdotib⁹: et eos q adorant sup tecta militiam celi: et eos q iurant p dñm: et q iurant p regem suum: et eos q declinant a dño: et eos q nõ querunt dñm: et nõ adhe-

Ἰησοῦ υἱοῦ γοδολίου υἱοῦ γαμαρίου τοῦ ἐζεχίε ἐν ἡμέραις ἰωσία υἱοῦ ἀμμὼν βασιλέως ἰούδα. ἐκλιπέτω ἐκλειπέτω ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς λέγει κύριος· ἐκλιπέτω ἄνθρωπος καὶ κτήνη, ἐκλειπέτω τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης, καὶ ἀσεβήσουσιν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ ἐξαρῶ τοὺς ἀνόμους ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς λέγει κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξαρῶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα τῆς Βαάλ, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐπὶ τὰ δώματα τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ ὀμνύοντας κατὰ βασιλέως αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ τοὺς μὴ ζητοῦντας τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἀνερευνῶντας αὐτόν. φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ· ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου, ὅτι ἡτοίμασεν κύριος τὴν θυσίαν αὐτοῦ, ἡγίασεν τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἐν ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς τοὺς ἐπὶ τὰ πρόθυρα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς πληροῦντας τὸν οἶκον κυρίου θεοῦ αὐτῶν ἀσεβείας, καὶ δόλου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος· φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης ἀπωκευτούντων, καὶ ὀλολυγμὸς ἐκ τῆς δευτέρας, καὶ συντριμμὸς μέγας ἀπὸ βουνῶν. θρηνήσατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακεκαμμένην· ὅτι ὡμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς χανααάν, ἐξολοθρεύθησαν πάντες οἱ ἐστηριμμένοι ἀργυρίῳ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐξερευνήσω τὴν ἱερουσαλὴμ μετὰ λύχνου, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τοῖς φυλάγμασιν αὐτῶν, τοὺς λέγοντας ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· οὐ μὴ ἀγαθοποιήσει κύριος οὐδὲ μὴ κακώσει. καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγήν, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν. καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ οὐ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς, καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ οὐ μὴ πίωσιν τὸν οἶνον αὐτῶν. ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη ἐγγὺς καὶ ταχὺ σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ ἐπίκλητος δυνατὸς ἐκεῖ. ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα θλίψεως καὶ στενοχωρίας, ἡμέρα συντριβῆς καὶ ἀφανισμοῦ, ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης, ἡμέρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ ἐπὶ τοὺς πύργους τοὺς ὑψηλούς. καὶ θλίψω τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πορεύσονται ὡσεὶ τυφλοί, ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτον· καὶ ἐκχυθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ χοῦς, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ὡσεὶ κόπρος. καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ μὴ δυνήσηται ῥύσασθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ ἐν πυρὶ ζήλους αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει πάσης τῆς κατοικίας τῆς γῆς.

SOPHONIAS.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ. Ca.j.

Verbũ dñi qđ factũ ẽ ad sophoniã filiũ

Ὁ λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς σοφονίαν τὸν τοῦ

rent eũ. timete a facie dñi dei q: iuxta dies dñi: q: ꝓparauit dñs victimã suam: sctificauit vocatos suos: et erit in die hostie dñi. et vlciscar sup ꝓncipes: et sup domũ regis: et sup oẽs q induti sunt indumentis alienis. et vlciscar sup oẽs manifeste q in vestibulis in illa die: q cõplent domũ dñi dei sui ipse sunt: et volo. et erit in illa die dicit dominus: vox clamoris de porta cõpungentiũ: et vlulatus a secunda: et cõtritio magna a collib⁹. plangite q habitatis conci-

τὸν μὴ ζητοῦντας τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἀνερευνῶντας ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν, τοὺς λέγοντας ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν

Zimoo
ς.c.

Trál.gre.lxx.cū inter.lati.

e edificabunt domos: e non hitabunt. e κὰι οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, κὰι οὐ μὴ κατοικήσωσι· κὰι plantabunt vineas: e non bibẽt vi- καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, κὰι οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶ- nũ eaꝝ. qz iuxta dies dñi magnus e iuxta τὸν αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη κὰι ἐγγὺς e velox nimis. vox diei dñi amara e tri- κὰι ταχεῖα σφόδρα. φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ κὰι σκλη ra posita est fortis dies ire dies illa: dies ρὰ τέτακται δυνατὴ ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα tribulatiõis e neceſſitatis: dies miſerie e pditionis: θλίψεως κὰι ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας κὰι ἀφανισμοῦ, dies tenebraꝝ e caliginis: dies nubis e nebule: di- ἡμέρα σκότους κὰι γνόφου, ἡμέρα νεφέλης κὰι ὁμίχλης, ἡμέ es tube e clamoris: ſup ciuitates munitas e ρα σάλπιγγος κὰι κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς κὰι ſup angulos excelſos. e tribulabo hoies ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς. κὰι ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους e ambulabũt vt ceci: q dño peccauerũt: e κὰι πορεύσονται ὡς τυφλοὶ ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτον, κὰι effundet ſanguinẽ eoꝝ ſic̃ puluerẽ e carnes eoꝝ ἐκχεῖται τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν κὰι τὰς σάρκας αὐτῶν ſic̃ ſtercora boũ. argẽtũ eoꝝ e aurũ eoꝝ ὡς βόλβιτα. τὸ ἀργύριον αὐτῶν κὰι τὸ χρυσίον αὐτῶν non poterit eruere eos in die ire dñi. e οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου. κὰι in igne zeli ei⁹ cõſumetur ois terra: qz ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ κατανα λωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ· διό cõſumationẽ e feſtinationẽ faciet ſup oẽs τι συντέλειαν κὰι σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς habitantes terrã.
κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ca.ꝛ.

Congregamini e colligamini gens inerudita Συνάχθητε κὰι συνάχθητε τὸ ἔθνος τὸ ἀναίσχυν- ante̅ ſitis vos ſic̃ hos ꝓtranſiens τον πρὸ τοῦ τεχθῆναι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον die: ante̅ veniat ſup vos ira dñi: ante̅ ἡμέρα, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου, πρὸ τοῦ rruat ſup vos dies ire furoris dñi. querite ἐπιστρέψαι ἐπ' ὑμᾶς ἡμέρα ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ζητήσατε dñm omes mites terre. iudiciũ operamini e iuſtit τὸν κύριον πάντες ταπεινοὶ γῆς. καὶ μαὶ ἐργάσεσθε καὶ δι- ciam ꝓtegãt: e rũdete ea: vt ꝓte κρισιν προσκυνήσατε, κὰι ἀποκρίνεσθε αὐτά, ὅπως σκε- gamini in die ire dñi: qz gaza direpta παθῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου, διότι γάζα διαρπασθήσε erit: e aſcalon in deſolatione: e azotus meridie ἔσαι, κὰι ἀσκαλὼν εἰς ἀφανισμόν, κὰι ἄζωτος μεσημβρί piſcẽtur: e accaron eradicabit. ve q hi ας ἐκριφήσεται, κὰι ἀκκαρὼν ἐκριζωθήσεται. οὐαὶ οἱ κα tatis funiculũ maris aduene cretẽſib: τοικοῦντες τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης παροίκοι κρητῶν, verbũ dñi ſup vos canaam tra allophylox. e λόγος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς χαναὰν γῆ ἀλλοφύλων· κὰι perdam vos de hitatione. e erit creta paſcua ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας. κὰι ἔσαι κρήτη νομὴ paſtox e ouile ouium. e erit funiculus ποιμένων κὰι μάνδρα προβάτων· κὰι ἔσαι τὸ σχοίνισμα maris ipſq reliqui ſunt d domo iuda: ſup tpos τῆς θαλάσσης τοῖς καταλοίποις οἴκου ἰούδα, ἐπ' αὐτοὺς paſcent in domib⁹ aſcalonis: veſpere diuertent νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις ἀσκαλῶνος, ἐν δείλῃ κατα λύσου a facie filiox iuda. qz viſitat e- σιν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰούδα. ὅτι ἐπισκέψεται αὐ- os dñs deus eox: e auertet captiui- τοὺς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, κὰι ἀποστρέψει τὴν αἰχμα- tatẽ eox. audiui opprobriũ moab e cõmelia λωσίαν αὐτῶν. ἤκουσα ὀνειδισμὸν μωὰβ κὰι ὀνειδισμὸν filiox ammon: in qb⁹ exprobrauerũt ꝓpho meo e magnifi υἱῶν ἀμμών, ἐν οἷς ὠνείδισαν τὸν λαόν μου κὰι ἐμεγα- cati ſunt ſup ẽmios meos.
λύνατο ἐπὶ τὰ ὅριά μου.

Trãſla.B.Hie.

Et edificabũt domos & non habitabũt: & plãta bũt vineas: & nõ bibent vinũ earũ. Iuxta eſt dies dñi magnus: iuxta eſt & velox nimis. Vox dici dñi amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa: dies tribulatiõis & anguſtie: dies calamitatis & miſerie: dies tenebrarũ & caliginis: dies nebule & turbinis: dies tube & clangoris ſup ciuitates munitas & ſup angulos excelſos. Et tribulabo homines: & ambulabũt vt ceci: qa dño peccauerunt. Et effundetur ſanguis eorũ ſicut humus: & corpora eox ſicut ſtercora. Sed & argentũ eox & aurũ eorũ nõ poterit liberare eos in die ire dñi. Inigne zeli ei deuorabitur ois terra: qa cõſumptionẽ cũ feſtinatione faciet cunctis habitantibus terram. ꝛ.

Congregamini congregamini gens nõ amabilis: priuſq̃ pariat iuſſio quaſi puluerẽ trãſeunte diem: ante̅ veniat ſup vos ira furoris dñi: ante̅ veniat ſup vos dies indignationis dñi. Querite dominũ omnes manſueti terre: quia iudiciũ eius eſtis operati: querite iuſtus: querite manſuetũ: ſi quo abſcõdamini in die furoris dñi. quia gaza deſtructa erit: & aſcalon in deſertũ. Azotum in meridie eicient: & acharon eradicabitur. Ve qui habitatis funiculum maris: gens pditorum. Verbũ dñi ſup vos chanaan terra philiſtinorum & diſperdã te vt nõ ſit inhabitator. Et erit funiculus maris reques paſtorũ & caule pecorum. Et erit funiculus ei q̃ remãſerit de domo iuda. Ibi paſcentur in domib⁹ aſcalonis ad veſperam requieſcent: qa viſitabit eos dñs deꝰ corũ: & auertet captiuitatẽ eorũ. Audiui opprobriũ moab & blaſphemias filiorũ ammon: que exprobrauerũt ꝓpho meo: & magnificati ſunt ſup termios eox.

Tex.heb.Sopho.ij.Pritiua.heb

וּבָנוּ בָתִּים וְלֹא יֵשֵׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים
וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם׃ קָרוֹב יוֹם יְהוָה
הַנָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר מְאֹד קוֹל יוֹם
יְהוָה מַר צָרַח שָׁם גִּבּוֹר׃ יוֹם עֶבְרָה
הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם
שֹׁאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה
יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה
עַל הֶעָרִים הַבְצֻרוֹת וְעַל הַפִּנּוֹת
הַגְּבֹהוֹת׃ וְהַצַּרְתִּי לָאָדָם וְהָלְכוּ
כַעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַּךְ דָּמָם
כֶּעָפָר וּלְחֻמָּם כַּגְּלָלִים׃ גַּם כַּסְפָּם
גַּם זְהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם
עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֵּאָכֵל כָּל
הָאָרֶץ כִּי כָלָה אַךְ נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה
אֵת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ
הַגּוֹי לֹא נִכְסָף׃ בְּטֶרֶם לֶדֶת חק
כְּמֹץ עָבַר יוֹם בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא
עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא
יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף יְהוָה׃ בַּקְּשׁוּ
אֶת יְהוָה כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ
עָנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְהוָה׃
כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִּהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן
לְשַׁמָּמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגֹרָשׁוּהָ
וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃ הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל
הַיָּם גּוֹי כְּרֵתִים דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם
כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ
מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם
נְוֹת כְּרֹת רֹעִים וְנִדְרוֹת צֹאן׃
וְהָיָה הַחֶבֶל לִשְׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה
עֲלֵיהֶם יִרְעוּן בָּתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב
יִרְבָּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְשָׁב שְׁבוּתָם׃ שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב
וְגִדּוּפֵי בְנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אֶת עַמִּי וַיְגְדִּילוּ עַל גְּבוּלָם׃

Cap.iij.

הַשַּׁשׁ הַסָּף
יָלַד חָקַק
בּוּא
חָרַת
עָנָה
שָׁפַּי
עָנָהן סָתַר
עָזַז הָיָה
גָּרַשׁ
עָבַר
אָבַד
יָשַׁב הָיָה
גָּוֹה בָּרָה
בָּעָה
רָעָה בַּיִת
רָנַן פָּשַׁד
שׁוּב שָׁבָה
נָדַל גָּדַל

לכן חי אני נאם יהוה צבאות אלהי
ישראל כי מואב כסדם תהיה ובני
עמון כעמרה ממשק חרול ומכרה
מלח ושממה עד עולם שארית עמי
יבזום ויתר גוי ינחלום זאת להם
תחת גאונם כי חרפו ויגדלו על עם
יהוה צבאות נורא יהוה עליהם
כי רזה את כל אלהי הארץ
וישתחוו לו איש ממקומו כל איי
הגוים גם אתם כושים חללי חרבי
המה ויט ידו על צפון ויאבד את
אשור וישם את נינוה לשממה
ציה כמדבר ורבצו בתוכה עדרים
כל חיתו גוי גם קאת גם קפוד
בכפתריה ילינו קול ישורר
בחלון חרב בספ כי ארזה ערהו
זאת העיר העליזה היושבת לבטח
האמרה בלבבה אני ואפסי עוד
איך היתה לשמה מרבץ לחיה כל
עבר עליה ישרק יניע ידו:

Cap.iij.

הוי מראה ונגאלה
העיר היונה: לא שמעה בקול לא
לקחה מוסר ביהוה לא בטחה ואל
אלהיה לא קרבה: שריה בקרבה
אריות שאגים שפטיה זאבי
ערב לא גרמו לבקר: נביאיה
פחזים אנשי בגדות כהניה חללו
קדש חמסו תורה: יהוה צדיק
בקרבה לא יעשה עולה בבקר בבקר
משפטו יתן לאור לא
נעדר ולא יודע עול בשת: הכרתי
גוים נשמו פנותם החרבתי
חוצותם מבלי עבר נצדו עריהם
מבלי איש מאין יושב: אמרתי
אך תיראי אותי תקחי מוסר
ולא יכרת משנה כל אשה פקדתי

Propterea viuo ego dicit dñs exercituū deus israel: quia moab sicut sodoma erit & filii ammon sicut gomorra: possessio urticarum & acerui salis & desertū usq; in eternū. reliquie populi mei diripiēt eos: & residui gētis mee possidebūt illos: hoc eis euenit pro superbia sua: quia blasphemauerunt & magnificati sunt sup̄ pp̄lm dñi exercituū. Horribilis dñs sup eos: & attenuabit omnes deos terre. Et adorabūt eū viri de loco suo: oēs insule gentiū. Sed & vos ethiopes: interfecti gladio meo eritis. Et extendet manū suā sup aquilonē & perdet assur. Et ponet speciosam solitudinē & inuiū: & usq; deserti. Et accubabūt in medio ei greges oēs bestie gentiū & onocrotalus & hericius in liminibus eius morabūtur. Vox cantātis in fenestra: coruus in supliminari: quā attenuabo robur eius. Hec est ciuitas gloriosa habitans in cōfidētia: que dicebat in corde suo. ego sum & extra me nō est alia. āpli: quō facta est in desertū cubile bestie! Omis qui transit per eaz sibilabit: & mouebit manū suam.

Vę pnocatrix & redēpta ciuitas columba. Non audiuit vocē & nō suscepit disciplinam. In dño non est confisa: ad deū suū nō appropiquit. Principes eius in medio eius q̄si leones rugiētes. Iudices eius lupi vespere: nō relinquebant in mane. Prophete eius vesani: viri infideles. Sacerdotes eius polluerunt sanctū: iniuste egerunt contra legē. Dñs iustus in medio eius nō faciet iniquitatem. Mane mane iudiciū suū dabit in luce: & non abscōdetur. Nesciuit autē iniqui cōfusionē. Dissipaui gētes & dissipati sūt anguli earū. desertas feci vias eoz dum nō est q̄ transeat. Desolate sūt ciuitates eoz nō remanēte viro neq; vllo hitatore. Dixi: attn timebis me: suscipies disciplinā. Et nō pibit habitaculū eius: propter oīa in quibus visitaui

propterea viuo ego dicit dñs exercituū deus israel: ὅτι τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς τοῦ Ισραηλ: ὅτι moab sicut sodoma erit & filii ammon sicut gomorra: καὶ δαμασκὸς ἐκλελειμμένη καὶ ὡς ἡμωνία ἁλὸς & dissipata in sempiternū: & q̄ relicti fuerit propter καὶ ἠφανισμένη εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ mei diripient eos: & reliqui gētis mee hereditabunt eos hoc eis pro cōtumelia sua: μου διαρπάσουσιν αὐτούς, καὶ οἱ κατάλοιποι ἔθνους μου κληρονομήσουσιν αὐτούς τοῦτο αὐτοῖς ἀντὶ τῆς ὕβρεως αὐτῶν, ὅτι ὠνείδισαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν ἐπὶ τὸν κύριον τῶν virtutū. manifestē erit dñs sup eos: & disperdet δυνάμεων. ἐπιφανὴς ἔσται κύριος ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐξολοθρεύσει omnes deos gētiū &c. & adorabunt θεοὺς πάντας τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. καὶ προσκυνήσουσιν singuli de loco suo. oēs insule gentiū: & vos ethiopes vulnerati gladio meo αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. πᾶσαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν, καὶ ὑμεῖς αἰθιοπες τραυματίαι ῥομφαίας μου eritis & extendet manū suā sup aquilonē. & perdet ἔσεσθε καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ βορρᾶν. καὶ ἀπολεῖ assyriū: & ponet ninuē in desolationē sine aq̄ sitī. τὸν ἀσσύριον, καὶ θήσει τὴν νινευὶ εἰς ἀφανισμὸν ἄνυδρον ὡς desertā. & pascent in medio ei greges & oēs ἔρημον. καὶ νεμήσονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ποίμνια καὶ πάντα bestie terre: & leones & ericij in pseptibus τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ λέοντες καὶ ἐχῖνοι ἐν τοῖς φατνώμασιν eius cubabunt: & bestie clamabūt in fo- αὐτῆς κοιταθήσονται, καὶ θηρία φωνήσει ἐν τοῖς θλῖ- ueis suis: & corui in portis eius: q̄ ῥύγμασιν αὐτῆς, καὶ κόρακες ἐν τοῖς πύλωσιν αὐτῆς, ὅτι cedrus coronatio eius. hec ciuitas malis dedita: q̄ hi κέδρος ὁ ἀνάστεμμα αὐτῆς. αὕτη ἡ πόλις ἡ φαυλίστρια, ἡ κα- tat in spe: dicens in corde suo: ego τοικοῦσα ἐπ' ἐλπίδι, λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτῆς, ἐγὼ sum & nō est post me vltra alia. quō facta ē in desola- εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμὲ ἔτι ἄλλη. πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανι- tionē pascua bestiaꝝ: oīs q̄ ptransit eā sibilabit & σμὸν νομὴ θηρίων, πᾶς ὁ διαπορευόμενος αὐτὴν συριεῖ καὶ mouebit manū suas. κινήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Cap.iij.

Vę illustris & redempta ciuitas: colūba. Οὐαὶ ἡ ἐπιφανὴς καὶ ἀπολελυτρωμένη πόλις, ἡ περι- ba: nō audiuit vocē neq; suscepit disciplinā: in ἐσε.... ριστερά, οὐκ ἤκουσε φωνῆς οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν, ἐπὶ τῷ Mich 3.b. dño nō confisa: & ad deū suū nō appropiquit. pn- θεῷ οὐκ ἐπεποίθει, καὶ πρὸς τὸν θεὸν αὐτῆς οὐκ ἤγγισεν. οἱ ἄρ- cipes eius in ea velut leones rugientes. iudices ei χοντες αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὡς λέοντες ὠρυόμενοι. οἱ κριταὶ αὐτῆς sic lupi arabie: nō dimittebant in mane p- ὡς λύκοι τῆς ἀραβίας, οὐχ ὑπελείποντο εἰς τὸ πρωΐ, οἱ προ- phete ei portantes spīm: viri cōtemptores. sacer- φῆται αὐτῆς πνευματοφόροι, ἄνδρες καταφρονηταί. οἱ ἱε- tes ei polluūt sctā: & ipse egūt in legez. ρεῖς αὐτῆς βεβηλοῦσι τὰ ἅγια, καὶ ἀσεβοῦσιν εἰς τὸν νόμον. at dñs iustus in medio eius: & nō faciet iniquitatez: mane ὁ δὲ κς̄ δίκαιος ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ οὐμὴ ποιήσει ἄδικον, πρωΐ mane iudiciū suū dabit in luce & nō abscōdit se: & nō scit ini- πρωΐ κρίμα αὐτοῦ δώσει εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἐκρύφη, καὶ οὐκ οἶδεν ἀδι- tatē in corruptiōe demisi superbos: dissipati sunt ; an- κίαν ἐν διαφθορᾷ κατέστασα ὑπερηφάνους, ἠφανίσθησαν γω- gulī eoꝝ: destruxi vias eoꝝ penitus ne trāse- νίαι αὐτῶν, ἐξερήμωσα τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τὸ παραπαν τοῦ μὴ διοδεύ- ant. defecerūt ciuitates eoꝝ: eo q̄ nihil subsisteret: neq; hi- ειν. ἐξέλιπον αἱ πόλεις αὐτῶν, διὰ τὸ μηδὲν ὑπάρχειν, μὴ δι κα- taret. dixi verūtn timebitis me: & suscipietis disciplinā. & nō τοικεῖν. εἶπα πλὴν φοβηθήσεσθέ μι, καὶ δέξεσθε παιδείαν. καὶ οὐ peribitis de oculis eius oībus q̄b vitus sum sup̄ μὴ ἐξολοθρευθῆτε ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῆς πάντα ὅσα ἐξεδίκησα ἐπ' αὐτ

לכן	ᵍPropterea
חי אני	ʳviuo ego
נאם יהוה צבאות	ˢdicit dñs exercituū
אלהי ישראל	ᵗdeus israel:
כי מואב כסדם תהיה	ᵘquia moab sicut sodoma erit
ובני עמון כעמרה	ˣ& filii ammon sicut gomorra:
ממשק חרול ומכרה	ʸpossessio urticarum & acerui
מלח ושממה עד עולם	ᶻsalis & desertū usq; in
שארית עמי יבזום	ᵃeternū. reliquie populi
ויתר גוי ינחלום:	ᵇmei diripiēt eos: & resi-
זאת להם תחת גאונם	duī gētis mee possidebūt
כי חרפו ויגדלו על עם	illos: hoc eis euenit pro
יהוה צבאות	ᶜsuperbia sua: quia blasphe
נורא יהוה עליהם	mauerunt & magnificati
כי רזה את כל אלהי הארץ	sunt sup̄ pp̄lm dñi exer
וישתחוו לו איש ממקומו כל איי	cituū. Horribilis dñs sup
הגוים	eos: & attenuabit omnes
גם אתם כושים חללי חרבי	ᵈdeos ᵉtre. Et adorabūt
המה ויט ידו על צפון ויאבד את	ᶠeū viri de loco suo: oēs
אשור וישם את נינוה לשממה	insule gentiū. Sed & vos
ציה כמדבר ורבצו בתוכה עדרים	ethiopes: interfecti gla
כל חיתו גוי גם קאת גם קפוד	dio meo eritis. Et exten
בכפתריה ילינו קול ישורר	det manū suā sup aqlonē
בחלון חרב בספ כי ארזה ערהו	& perdet assur. Et po
זאת העיר העליזה	net speciosam solitudi
היושבת לבטח	nē & inuiū: & usq; deser
האמרה בלבבה אני ואפסי עוד	tū. Et accubabūt in medio
איך היתה לשמה מרבץ לחיה כל	ei greges oēs bestie gē
עבר עליה ישרק יניע ידו:	tiū & onocrotalus & he
	ricius in liminibus eius
	morabūtur. Vox cantā-
	tis in fenestra: coruus in
	supliminari: qm attenua
	bo robur eius. Hec est ci
	uitas gloriosa habitans in
	cōfidētia: q̄ dicebat in cor
	de suo. ego sum & extra
	me nō est alia. āpli: quō
	facta est in desertū cubi
	le bestie! Omis qui transit
	per eaz sibilabit: & mo
	uebit manū suam.

הוי	ʒ.
מראה ונגאלה	Vę pnocatrix & redēpta
העיר היונה:	ciuitas columba.
לא שמעה בקול	Non audiuit vocē & nō
לא לקחה מוסר	suscepit disciplinam. In
ביהוה לא בטחה	dño non est confisa:
אל אלהיה לא קרבה:	ad deū suū nō appropinq̄-
שריה בקרבה	uit. Principes eius in me
אריות שאגים	dio eius q̄si leones rugiē
שפטיה זאבי ערב	tes. Iudices eius lupi
לא גרמו לבקר:	vespere: nō relinq̄bant
נביאיה פחזים	in mane. Prophete eius
אנשי בגדות	vesani: viri infideles. Sa
כהניה חללו קדש	cerdotes eius polluerunt
חמסו תורה:	sanctū: iniuste egerunt
יהוה צדיק	contra legē. Dñs iustus
בקרבה לא יעשה עולה	in medio eius nō faciet
בבקר בבקר	iniquitatem. Mane
משפטו יתן לאור לא	mane iudiciū suū dabit
נעדר ולא יודע עול בשת:	in luce: & non
הכרתי גוים נשמו פנותם	abscōdetur. Nesciuit autē
החרבתי חוצותם	iniquꝰ cōfusionē. Disp-
מבלי עבר נצדו עריהם	didi gētes & dissipati sūt
מבלי איש מאין יושב:	anguli earū. desertas fe
אמרתי	ci vias eoꝝ dum nō est
אך תיראי אותי תקחי מוסר	q̄ transeat. Desolate sūt ci
ולא יכרת משנה כל אשה	uitates eoꝝ nō remanēte
פקדתי	viro neq; vllo hitatore.
	Dixi: attn timebis me:
	suscipies disciplinā. Et
	nō pibit habitaculū ei
	propter oīa in quibus visitaui

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

ꝑparare cōſurge diluculo: corrupt⁹ ē ois racemus eor.
ἑτοιμάζου ὄρθριζε, διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπισυναγωγή αὐτῶν.
ꝓpterea expecta me dicit dñs in die resurrectiōis
διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με λέγει κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἀναστάσεώς
mee in testimoniū. q̄: iudiciū meū in congregatiōe
μου εἰς μαρτύριον. ὅτι τὸ κρῖμά μου εἰς συναγωγὰς
gentiū vt suscipiam regeꝝ: vt effundā sup eos
ἐθνῶν τοῦ εἰσδέξασθαι βασιλεῖς, τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐ
os iram meā oēm irā furoris mei: q̄
τοὺς τὴν ὀργήν μου πᾶσαν ὀργὴν θυμοῦ μου, διό-
in igne zeli mei cōsumētur ois terra: q̄
τι ἐν πυρὶ ζήλου μου κατανα λωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διό-
tunc conuertam sup pplos linguam in electionē e-
τι τότε μετα στρέψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς γενεὰν αὐ-
ius: vt inuocent oēs nomē dñi: ꝛvt serui
τῆς, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα κυρίου, τοῦ δου-
ant et sub iugo vno. ve finibus fluminū e-
λεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα. ἐκ περάτων ποταμῶν αἰ-
thiopie suscipiā dispersiōs meos: afferēt
θιοπίας ὑποδέξομαι τοὺς διεσπαρμένους μου, ἴσουσι
victimas mihi in die illa. non confunderis
θυσιάματα ἐμοὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οὐ μὴ καταισχυνθῇς
ex oibus adinuentionib⁹ tuis q̄b⁹ ipie egisti in
ἐκ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων σου ὧν ἠσέβησας εἰς
me. q̄ tūc auferā a te detractiones
ἐμέ. ὅτι τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα
cōtumelie tue: ꝛ vltra non adijcies vt glorieris
τῆς ὕβρεώς σου, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ προσθῇς μεγαλαυχῆ-
sup montē sanctū meū: ꝛ relinquam in te
σαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ ὑπολείψομαι ἐν σοὶ
pplm mānsuetū ꝛ humilem. ꝛ timebunt nomē
λαὸν πρᾶον καὶ ταπεινόν. καὶ φοβηθήσονται τὸ ὄνομα
dñi reliqui israel: ꝛ nō facient iniq
κυρίου οἱ κατάλοιποι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ οὐ ποιήσουσιν ἀδι-
tatē ꝛ nō loquent vana: ꝛ non inuenet in o
κίαν καὶ οὐ λαλήσουσιν μάταια, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν τῷ σ-
re eor lingua dolosa: q̄n ipi pascent ꝛ
στόματι αὐτῶν γλῶσσα δολία, ὅτι αὐτοὶ νεμήσονται καὶ
accubabunt: ꝛ nō erit q̄ exterreat eos. gaude
κοιτασθήσονται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. χαῖρε
filia sion: pdica hierusalem: exulta ꝛ le
θύγατερ σιών, κήρυσσε Ἰερουσαλήμ, εὐφραίνου καὶ κα
lectare ex toto corde tuo filia hierusa-
τατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου θύγατερ Ἰερουσα-
lem: abstulit dñs iniquitates tuas: redemit
λήμ, περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωται
te de manu inimicor tuor rex israel. in medio tui:
σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου βασιλεὺς Ἰσραήλ· ἐν μέσῳ σου,
nō videbis malū vltra. in
οὐ φοβηθήσῃ κακὰ οὐκ ἔτι· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ κς̄ τῇ Ἰερ̄ῡμ,
die illo dicet dñs hierū:
θάρσει σιών, μὴ παρεθῶσαν αἱ χεῖρές σου, κύριος ὁ θεός
cōfide syon: nō dissoluantur manꝰ tue: dñs de⁹
σου δυνατὸς ἐν σοὶ σῶσαί σε, ἐπάξει ἐπὶ σὲ εὐφροσύνην, καὶ καὶ
tuus fortis in te saluabit te: adducet sup te letitiam: ꝛ ino
ἡσυχάσει ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ, καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοὶ ἐν τέρψει
labit te in charitate sua: ꝛ letabit in te, i delectatiōe
ὡσεὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, καὶ συνάξω τοὺς διεσκορπισμένους. οὐαὶ ἔλαβεν
festiui die solēnitatis: ꝛ congregabo dispersos. ve q̄ accepit
ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, καὶ συνάξω τοὺς διεσκορπισμένους. οὐαὶ ἔλαβεν
sup eā opprobriū: ecce ego facio in te ꝑpl̄m te in tpe
ἐπ' αὐτὴν ὀνειδισμόν, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἕνεκά σου ἐν τῷ καιρῷ
illo ꝛ saluabo afflictam ꝛ repulsam suscipiam:
ἐκείνῳ καὶ σώσω τὴν ἐκπεπτωκυῖαν καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι,
ꝛ ponam eos in gliam ꝛ nobilatos in oi terra: ꝛ cō
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα καὶ ὀνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κα
fundent in tpe illo q̄n bene vobis fecero: ꝛ
ταισχυνθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω, καὶ
in tpe cū suscepero vos: q̄ dabo vos nominatos ꝛ
ἐν τῷ καιρῷ ὅταν εἰσδέχωμαι ὑμᾶς, διότι δώσω ὑμᾶς ὀνομαστοὺς καὶ
in gliam cūctis ꝑplis terre: cū cōuertero ego
εἰς καύχημα πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν
captiuitatē vras coram vobis dicit dñs.
αἰχμαλωσίαν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν λέγει κύριος.

Trāſla.B.Hie.

mea. Verūtñ diluculo surgentes corruperunt oēs cogitationes suas. Quapropter expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurū: qa iudiciū meū vt cōgregē gentes: & colligā regna. Et effūdā sup eos indignationē meā oēm iram furoris mei. In igne zeli mei deuorabitur ois terra. Quia tunc reddā pplis labiū electū: vt inuocēt oēs nomē dñi & ſeruāt et humero vno. Vltra flumina ethiopie: inde supplices mei filii dispersorū meoꝝ deferent munus mihi. In die illa non cōfunderis sup cunctis adinuētionib⁹ tuis: qbus peccata es in me. Quia tunc auferam de medio tui magniloquos sup bie tue: & nō adicies exaltari ampli⁹ in mōte sctō meo. Et reliquā in medio tui pplm pauperē & egenum & sperabūt in nomine dñi. Reliqe israel nō facient iniquitatē: nec loquētur mēdaciū: & nō inuenietur in ore eoꝝ lingua dolosa. Q̄m ipsi pascētur & accubabūt & non erit qui exterreat. Lauda filia sion: iubila israel. Letare & exulta in oī corde filia hierusalē. Abstulit dñs iudiciū tuum: auertit inimicos tuos. Rex israel dñs in medio tui: nō timebis malum vltra. In die illa dicētur hierusalem. Noli time re sion: non dissoluātur manus tue. Dominus deꝰ tuꝰ in medio tui fortis: ipse saluabit. Gaudebit sup te in leticia: silebit in dilectione tua: & exultabit sup te in laude. Nugas qui a lege recesserāt cōgregabo: qa ex te erāt vt nō vltra habeas super eis opprobriū. Ecce ego interficiā oēs qui afflixerūt te in tpe illo: & saluabo claudicantē: & eā q̄ eiecta fuerat cōgregabo. & ponā eos in laude & in nomē in oī terra cōfusionis eorum: in tpe illo quo adducā vos: & in tpe quo cōgregabo vos. Dabo enim vos in nomen & in laude oibus popls terre cum cōuertero captiuitatem vestrā coram oculis vrīs dicit dñs.

Explicit Sophonias propheta.

Tex.heb.Sopho.iij.Pritma.hel

כֹּל שְׁחַת עֲלִילוֹתָם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִי כִּי אָז אַסִּיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי גַאֲוָתֵךְ וְלֹא
תוֹסִיפִי לְגָבְהָה עוֹד בַּר קָדְשִׁי: וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
בְּשֵׁם יְהוָה: שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא
יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי הֵמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד: רָנִּי בַת
צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי בְּכָל לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם: הֵסִיר יְהוָה
מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָעָה עוֹד:
בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל יִרָפוּ יָדָיִךְ: יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ
יָשִׂישׂ עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל עָלַיִךְ בְּרִנָּה: נוּגֵי מִמּוֹעֵד אֲסַפְתִּי
מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ חֶרְפָּה: הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת כָּל מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא
וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלָעָה וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל
הָאָרֶץ בָּשְׁתָם: בָּעֵת הַהִיא אֲבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן
אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם
לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה:

INCIPIT PROLOGVS IN AGGEVM PROPHETAM.

Ieremias ppheta ob causam periurii sedechie regis vt historia libri secūdi Paralipomenon indicat: qui fidē pmissam nabuchodonosor regi chaldeorū non seruauerat: populū israel refert cum memorato rege hierusalem: expugnata hierusalem captiuū in babylonē fuisse perductū. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis seruiendo et effusione sanguinis innocentum se grauiter impiasset volens deus generationē vniuersam eiusdem populi ob causas memoratas penitus deperire: septuaginta annorū captiuitatē eundē populū in regno chaldeorū statuit sustinere: hac rōne: vt cōpleto numero annorū: nouus populus a memoratis peccatis imunis ad renouationē hierusalē peueniret. Sexagesimo itaq; secundo anno: regno chaldeorū subuerso: cui adhuc octo anni restabant ad regnādū: quod etiā sexta visio danielis ostendit cum ppter causam sacrilegii: quod in eadē visione cōtinetur: fuisse extinctū: dariꝰ qui medus imperabat: vt septima visio danielis ostendit: mēoratꝰ in regno successit. Cuius primo anno regni: vt decima visio danielis manifestat: daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuertionis que per hieremiā fuerat promissa: orans tam pro se q̄; pro populo eandē pmissionē a deo postulabat impleri: cui p gabrielē archangelū in eadē visione iuxta preces eiusdē vniuersa cōpleta esse: deus dixit. Nam moriente supradicto dario rege medorū: & succedente in regno cyro rege persarū: pmisso ne dei cōpleta per eundē regē populūq; israel in hierusalē reductum: historia secundi libri paralipomenon & initiū esdre pphete confirmāt. Cumq; a populo israel & a senioribus templū dei edificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnante dario rege persarū qui memorato cyro successerat: vicine gentes ciuitatis hierusalē: vt idē esdras refert restaurationē templi & ciuitatis resistendo impedire ceperunt. Qua ratione deterritus populus israel: reparationē supradicti tēpli dñi: necdū iuxta promissionē cōcessam esse credebat. Propter quod in secūdo anno regni memorati darii regis persarū aggeus ppheta a deo missus ad zorobabel qui de tribu erat iuda: qui potestatē regni suscepturus erat: & iesum filiū iosedech summū sacerdotē ammonet: vt credant cōpleto numero annorū tempus restaurationis hierusalē aduenisse. Hoc etiā addito: ne incredulitatē populi velint imitari: de quo deus per eum dixit. Populus hic dicit. Non dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Oīa autē que textu huius ppheticē cōtinētur: reuersionē populi: edificationē templi: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: & interitū regnorum gentium exterarum significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

AGgeus festiuus & letus: qui semināuit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructū templū reedificat: deūq; patrē inducit loquentē. Adhuc vnum modicū est: & ego cōmouebo celum & terram: mare & aridam: & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Pītiua.heb. Tex.heb.Aggeus.j. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Cap.j.

בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא אֶל זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת בֹּא עֵת בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת וַיְהִי דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר הָעֵת לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא מְעָט אָכוֹל וְאֵין לְשָׂבְעָה שָׁתוֹ וְאֵין לְשָׂכְרָה לִבּוֹשׁ וְאֵין לְחֹם וְהַמִּשְׂתַּכֵּר מִשְׂתַּכֵּר אֶל צְרוֹר נָקוּב כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם עֲלוּ הָהָר וְהָבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת וְאֶרְצֶה בּוֹ וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה

Incipit Aggeus ppheta.
Capitulum. 1.

IN anno secundo darii regis in mēse sexto in die vna mensis: factū est verbum dñi in manu aggei pphete ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda: & ad iesum filium iosedech sacerdotē magnum dicens. Hec ait dñs exercituum dicens. Populus iste dicit. Nondum venit tēpus domus dñi edificande. Et factum est verbū dñi in manu aggei prophete dicens. Nunqd tēpus vobis est: vt habitetis in domibus laqueatis: & domus ista deserta. Et nunc hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra super vias vestras. Seminastis multū & intulistis parū. Comedistis & non estis satiati. Bibistis & nō estis inebriati. Operuistis vos & nō estis calefacti. Et qui mercedes cōgregauit mittit eas in sacculū ptusū. Hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra sup vias vestras. Ascendite in montē: parate ligna: & edificate domum: & acceptabilis mihi erit: & glificabor dicit dñs.

AGGEVS.
ΑΓΓΑΙΑΣ. Ca.1.

Ἐν ἔτει δευτέρῳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων λέγων, ὁ λαὸς οὗτος λέγουσιν, οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ καιρὸς ὑμῖν ἐστὶ τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις καιναῖς· καὶ οὗτος ὁ οἶκος ἔρημος; καὶ νῦν τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, ἀναβητε εἰς τὸ ὄρος καὶ κόψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι εἶπεν κύριος.

In secundo anno sub dario re ge in mēse sexto vna mensis: factū est verbū dñi in manu aggei pphete dicens: dic ad zorobabel filiū salathiel de tribu iuda: & ad iesum filiū iosedec sacēdotē magnū dicens: hec dicit dñs exercituū dicens: populus iste dicunt: nō venit tps edificandi domū dñi. & factū ē verbū dñi in manu aggei pphete dicēs: si tps vobis est vt habitetis i domib⁹ cōplacebo in ea & glorificabor dixit dñs.

respexistis in multa: ⁊ facta sūt pauca. ⁊ intu
ἐπεβλέψατε εἰς πολλά, καὶ ἐγένετο ὀλίγα. καὶ εἰσή
illis in domū: ⁊ exsufflauit illud. quā obrē
νέγκατε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐξεφύσησα αὐτό. διὰ τοῦτο
dicit dñs exercituū. p eo qđ dom⁹ mea des
λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. ἀνθ' ὧν ὁ οἶκός μου ἔρη
ta est: vos at festinatis vnusquisq; domū suam:
μός ἐστιν, ὑμεῖς δὲ διώκετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
pter hoc abstinebit celū a rore: ⁊ terra sub
διὰ τοῦτο ἀνέξει οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου, καὶ ἡ γῆ ὑπο
trahet germina sua: ⁊ inducā gladiū sup
στελεῖται τὰ ἐκφόρια αὐτῆς, καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ
terrā: ⁊ sup mōtes. ⁊ sup triticū: ⁊ sup
τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη. καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ ἐπὶ
vinū: ⁊ sup oleum: ⁊ sup holera:
τὸν οἶνον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ=
⁊ sup tumēta: ⁊ sup oēs labo
πους, καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πό
res manuū eox. ⁊ audiuit zorobabel filiꝰ
νους τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ ἤκουσε ζοροβάβελ ὁ τ
salathiel. ⁊ iesus filius iosedec sacēdos magnꝰ:
σαλαθιὴλ. καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας,
⁊ oēs reliqui ppli voce dñi
καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρί
dei sui: ⁊ verba aggei pphete si=
ου τ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τ προφήτου κα
cut precepit eī dñs deꝰ eox ad eos:
θότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐ=
⁊ timuerunt a facie dñi: ⁊ ve
τούς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου. καὶ εἶ
nit aggeus nunciꝰ dñi in nuncio dñi:
πεν ἀγγαίας ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν ἀγγέλοις τοῦ κυρίου,
dic pplo: ego sum vobiscū dicit dñs. ⁊
εἶπον τῷ λαῷ, ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος. καὶ
suscitauit dñs spīm zorobabel filij salathi=
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλα=
el de tribu iudę: ⁊ spīm iesu filij iose
θιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ ἰωσε
dec sacerdotis magni: ⁊ spīm re=
δὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα πάν τ κα
liquor ppli: ⁊ ingressi sūt ⁊ faciebāt opa
ταλοίπων τ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθοσαν καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα
in domo dñi exercituū dei sui.
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ca.2.

QVarta ⁊ vicesima mensis sexti
Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου
in secundo anno sub dario rege:
ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως, τῷ
septimo mēse vna ⁊ vigesima mensis: factū est ver
ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐγένετο λό
bū dñi in manu aggei pphete dicēs: dic
γος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
tā ad zorobabel filiū salathiel dē tribu
πον δὴ πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς
iuda: ⁊ ad iesum filiū iosedec sacēdotē
ἰούδα, καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα
magnū: ⁊ ad oēs reliquos
τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ
ppli dicens: dū ex vobis vidit domū istam in glo
λαοῦ λέγων, τίς ἐξ ὑμῶν εἶδε τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δό
ria sua q̄ ante: ⁊ quō vos videtis ipam
ξῃ αὐτοῦ τὴν ἔμπροσθεν, καὶ πῶς ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν
nūc sicut nō existentē i cōspectu vro? ⁊ nūc cōfortare
νῦν καθὼς οὐχ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κατίσχυε

∞∞∞

Pritiua.heb.	Tex.heb.Aggeus.ij.	Trãſl.B.Vle.	Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
זְרֻבָּבֶל	זְרֻבָּבֶל נְאֻם יְהוָה וְחֶזְקִ֣י יְהוֹשֻׁעַ בִּן	zorobabel dicit dñs: & confortare iesu fili	zorobabel dicit dñs: τ cõfortare iesu fili
יְהוֹצָדָק	יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְחִזְקִי כָל עַם	iosedech sacerdos magne: & cõfortare ois populus	iosedec sacerdos magnus: τ cõfortetur ois ppls
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי אֲנִי	terre dicit dñs exercituũ: & facite: quoniã	terre dicit dñs exercituũ. τ facite: qm̃. vobiscũ
עֲשֹׂה	אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ אֵת	ego vobiscum sum dicit dominus exercituũ. cõ	ἐγὼ ὑμῶν λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. καὶ ποιεῖτε διότι μεθ' ὑμῶν
יָצָא	הַדָּבָר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם	Verbũ quod pepigi vobiscũ cum egrederemini	sum dicit dñs exercituũ: verbũ qđ pepigi vo
מִמִּצְרַיִם	מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם	de terra egypti: & spũs meus erit in medio vĩm:	εἰμὶ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, τὸ ῥῆμα ὃ διεθέμην πρὸς ὑ
אַל	אַל תִּירָאוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה	Nolite timere: quia hec dicit dominus	biscũ cũ egrederemini vos de tra egypti: τ spũs
יִרְא	צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וְאָנִי	exercituũ. Adhuc vnũ modicum est: & ego	ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ τὸ πνεῦμά
רָעַשׁ	מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ	commouebo celum &	με ἕστηκεν ἐν μέσῳ ὑμῶν. θαρσεῖτε, διότι τάδε λέ
רָעַשׁ	וְאֶת הַיָּם וְאֶת הַחָרָבָה׃ וְרָעַשְׁתִּי	terram & mare & aridã. τ cõmo	γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω τὸν οὐρα
בּוֹא	אֶת כָּל הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל	uebo oẽs gentes. Et venet desideratus cunctis	νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. καὶ συσ
הַגּוֹיִם	הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה	gentibus. Et implebo domũ istã	σείσω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἥξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν
כָּבוֹד	כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף	gloria dicit dñs exercituũ. Meũ est argentum	ἐθνῶν, καὶ πλήσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης λέγει κύριος τῶν
נְאֻם	וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל	& meũ est aurũ dicit dominus exercituũ. Magna	δυνάμεων. ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον λέγει κύ
גָּדַל	יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן	erit gloria domus istius nouissime pluſq̃	ριος τῶν δυνάμεων, διότι μεγάλη ἔσαι ἡ δόξα τοῦ οἴκου
הָרִאשׁוֹן	הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם	prime dicit dominus ex erciuum. Et in loco isto dabo pa	ἐκείνου τοῦ ἐσχάτου ὑπὲρ τὴν πρώτην λέγει κύριος τῶν δυνά
נָתַן	הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם	cem dicit dñs exercituum. In vi	μεων, καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην λέγει κύ
שָׁלַם	יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה	ceſima & quarta noni menſis in anno ſe	ριος τῶν δυνάμεων. τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τῷ ἐνάτῳ μη
	לְתִשְׁעִי בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ	cundo darii regis factũ eſt verbum dñi ad	νὶ ἔτει δευτέρῳ ἐπὶ δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
נָבִא	הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא	aggeum prophetam di	aggeũ ῥηθεὶς λέγων·
לֵאמֹר	לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	cens. Hec dicit dñs exercituum.	τάδε λέγει κύριος τῶν
שְׁאַל	שְׁאַל נָא אֶת הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה	Interroga facerdotes legem	δυνάμεων, ἐπερώτησον τοὺς ἱερεῖς νόμον λέγων,
יָרָה	לֵאמֹר׃ הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ	dicens. Si tulerit homo	ἐὰν λάβῃ ἄνθρωπος κρέας ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου
נָשָׂא	בִּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע בְּכַנְפּוֹ אֶל הַלֶּחֶם	carnẽ ſanctificatam in ora veſtimẽti ſui: & te	αὐτοῦ, καὶ ἅψηται τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου
וְאֶל הַנָּזִיד וְאֶל הַיַּיִן וְאֶל שֶׁמֶן	וְאֶל כָּל מַאֲכָל הִיקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ	tigerit de ſũmitate ei pa	aut coctionẽ: aut vinũ: aut oleũ: aut oẽm cibũ
נָזַד	הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃ וַיֹּאמֶר חַגַּי	nem aut pulmentũ: aut	ἢ ἐψέματος, ἢ οἴνου, ἢ ἐλαίου, ἢ παντὸς βρώματος
אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה	אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה	vinũ: aut oleum: aut	ἢ ἁγιασθήσεται. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν,
טָמֵא	הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ	oẽm cibũ: munqd	οὐ. καὶ εἶπεν ὁ ἀγγαῖος ἐὰν ἅψηται μεμιαμμένος ἐπὶ ψυ
טְמֵאָה׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן הָעָם הַזֶּה	טְמֵאָה׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן הָעָם הַזֶּה	ſactificabitur: Rñdentes	χῇ ἀπὸ πάντων τούτων εἰ μιανθήσεται. καὶ ἀπεκρί
כֵּן	וְכֵן הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם יְהוָה וְכֵן	aũt ſacerdotes dixerũt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in	θησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν, μιανθήσεται. καὶ ἀπεκρίθη
כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	anima ex omnibus his: munqd contaminabitur? Et rñdit aggeus & dixit. Sic pplus iſte: & ſic gens iſta ante faciẽ	aggeus καὶ εἶπεν, οὕτως ὁ λαὸς οὗτος καὶ οὕτως τὸ
עֲשֵׂה	שָׁם טָמֵא הוּא׃ וַעֲתָה שִׂימוּ נָא	meã dicit dñs: & ſic oẽ opus manũ eorũ: & oia	ἔθνος τοῦτο ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος, καὶ οὕτως
שׂוּם	לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה	que obtulerũt ibi: cõtaminata erunt. Et nũc ponite corda vra a die hac & ſupra:	οἷα ὁπὰ manuũ suaꝝ. τ ἐὰν προσφέρωσιν
עָלָה	מְטֶרֶם שׂוּם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל	ante ponerẽt lapis ſuper lapidẽ in templo dñi cum accederetis ad aceruum	ἐκεῖ μιανθήσεται. ἕνεκεν τῶν λημμάτων αὐτῶν τῶν ὀρθρι
הֵכַל	יְהוָה׃ מִהְיוֹתָם בָּא אֶל עֶרְמַת		νῶν ὀλοθρεύσουσι ἀπὸ προσώπου ποιημάτων αὐτῶν, καὶ
הָיָה עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִים גֶּפֶן		ὀδυνήσονται ἀπὸ προσώπου πληγῶν αὐτῶν, καὶ
			ἐμισεῖτε τοὺς ἐν πύραις ἐλέγχοντας. καὶ νῦν θέσθε
			ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ὑπε
			ράνω πρὸ τοῦ θεῖναι λίθον ἐπὶ λίθον ἐν τῷ ναῷ κυρίου·
			ἐ ἐρατίς ἡνίκα ἐμπίπτετε εἰς κυψέλην κριθῆς

viginti sata: ⁊ factaſſũt ordei decẽ sata. ⁊ igre-
ἴκοσι σάτα, καὶ ἐλήλυθα πρὸς δέκα σάτα. καὶ ἐστε-
diebamini in torcular vt hauriretis quinquaginta am-
φορεύσατε εἰς ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεντήκοντα με-
phoras: ⁊ facta ſũt viginti. percuſſi vos in ſterilitate:
τρητὰς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι. ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορίᾳ,
⁊ in corruptiõe aeris: ⁊ in grãdine: oĩa opa
καὶ ἐν ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ, πάντα τὰ ἔργα τῶν
manuũ vraꝝ: ⁊ nõ reuerſi eſtis ad me dicit do-
χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύ-
min⁹. ponite ĩ corda vra a die
ριος. τάξατε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας
iſta ⁊ vltra: a quarta ⁊ viceſima
ταύτης καὶ ἐπέκεινα, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος
noui menſis. a die q̃ fundatũ eſt tẽplũ do
τ ἐνάτου μηνός. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυ
mini: ponite in corditb⁹ vris: ſi vltra cognoſcet
ρίου, θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰ ἔτι ἐπιγνωσθή-
ſup terrã area. ⁊ ſi adhuc vinea ⁊ ficus
σεται ἐπὶ γῆς ἄλωξ. καὶ εἰ ἔτι ἄμπελος καὶ αἱ συκαῖ
⁊ malogñata ⁊ . . ligna oliue q̃ nõ ferunt fru
καὶ αἱ ῥοαὶ καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρ
ctum: a die hac benedicã. ⁊ factũ é
πόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης εὐλογήσω. καὶ ἐγένετο
verbũ dñi ſecundo ad aggeũ pphetã q̃r
λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαῖαν τὸν προφήτην τε
ta ⁊ viceſima menſis dicẽs. dic ad zoro-
τράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων. εἶπον πρὸς ζορο-
babel filiũ ſalathiel: de tribu iuda: ecce ego
βαβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἰδοὺ ἐγὼ
mouebo celum ⁊ terrã ⁊ mare ⁊
σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
aridã: ⁊ ſubuertam thronos regum: ⁊
τὴν ξηράν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, καὶ
ſubuertam currus ⁊ aſcenſores: ⁊ deſcendent
καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, καὶ καταβήσον
equi ⁊ aſcenſores eoꝝ vnuſquiſq; in gladio
ται ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ
ad fratẽ ſuum. in die illa dicit do
πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ-
min⁹ exercituũ aſſumã te zorobabel filiũ
ριος τῶν δυνάμεων λήμψομαί σε ζοροβάβελ τὸν τοῦ
ſalathiel ſeruũ meũ dicit dñs: ⁊ ponam
σαλαθιὴλ τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος, καὶ θήσομαί
te q̃ſi ſignaculũ: q⁹ te elegi dicit dñs
σε ὡς σφραγῖδα, ὅτι σὲ ᾑρέτικα λέγει κύριος τῶν
exercituum.
δυνάμεων.

b viginti modios ⁊ fieret
b decem: & ⁊ intraretis ⁊ ad
b torcular ⁊ vt exprimere-
tis ⁊ quinquagita ⁊ lagenas
⁊ & flebant ᵐ viginti. ⁿ Per-
cuſſi ᵒ vos ᵖ vento vrente
q & aurugine ⁊ & grandine
ˢ oĩa ᵘ opera ˣ manũ vrarũ:
ʸ & nõ fuit ᶻ in vobis qui re
uerteretur ᵃ ad me ᵇ dicit
ᶜ dñs. ᵈ Ponite ᵉ corda vra
ᵍ ex ʰ die ⁱ iſta ᵏ & in futurum
ˡ a die ᵐ viceſima ⁿ & quarta
ᵒ noui menſis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖ a q ᵈ die ʳ qua ˢ fundamenta
iacta ſunt ᵗ templi ᵘ domini
ˣ ponite ſup ʸ cor vrm. ᶻ Nũ
qd iam ᵃ ſemẽ ᵇ in germine
eſt ᶜ ? Et adhuc ᵈ vinea ᵉ & fi
cus ᶠ & malogranatũ ᵍ & li-
gnum ʰ oliue ⁱ nõ ᵏ floruit.
ˡ Ex ᵐ die ⁿ iſta ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒ bñdicã. ᵖ & factũ eſt ᵍ ver-
bũ ʳ dñi ˢ ſecũdo ᵗ ad ᵘ aggeũ
ˣ in viceſima ʸ & quarta ᶻ mẽ
ſis ᵃ dicens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ Loquere ᶜ ad ᵈ zorobabel
ᵉ ducem ᶠ iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ dicens: ʰ Ego ⁱ mouebo
ᵏ celum pariter ∞∞∞∞∞∞∞
ˡ & ᵐ terram: ⁿ & ſubuertã
ᵒ ſolium ᵖ regnorum ∞∞∞∞
ᵍ & conteram ʳ fortitudinẽ
ˢ regni ᵗ gentium. ∞∞∞∞∞
ᵘ Et ſubuertã ˣ quadrigã ʸ &
aſcenſoreꝫ eius: ᶻ & deſcen
dent ᵃ equi ᵇ & aſcenſores
eoꝝ: ᶜ vir ᵈ in gladio ᵉ fratris
ſui. ᶠ In die ᵍ illa ʰ dicit ⁱ dñs
ᵏ exercituum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ aſſumã te ᵐ zorobabel ⁿ fi
li ᵒ ſalathiel ᵖ ſeruẽ meus ∞
ᵍ dicit ʳ dñs ˢ et ponam te
ᵗ quaſi ſignaculũ: ᵘ quia ∞
ˣ te ʸ elegi ᶻ dicit ᵃ dñs ᵇ exer-
cituum.
Explicit aggeus ꝓpheta.

עֶשְׂרִים ׀ וְהָיְתָה ׀ עֶשְׂרָה ׀ בָּא ׀ אֶל
הַיֶּקֶב ׀ לַחְשׂף חֲמִשִּׁים ׀ פּוּרָה ׀ וְהָיְתָה
עֶשְׂרִים ׀ הִכֵּיתִי ׀ אֶתְכֶם ׀ בַּשְּׁדָפוֹן
וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד ׀ אֵת ׀ כָּל ׀ מַעֲשֵׂה ׀ יְדֵיכֶם
וְאֵין ׀ אִתְּכֶם ׀ אֲלֵי ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ שִׂימוּ
נָא ׀ לְבַבְכֶם ׀ מִן ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ וּמַעְלָה
מִיּוֹם ׀ עֶשְׂרִים ׀ וְאַרְבָּעָה ׀ לַתְּשִׁיעִי
לְמִן ׀ הַיּוֹם ׀ אֲשֶׁר ׀ יֻסַּד ׀ הֵיכַל ׀ יְהוָה
שִׂימוּ ׀ לְבַבְכֶם ׀ הֲעוֹד ׀ הַזֶּרַע ׀ בַּמְּגוּרָה
וְעַד ׀ הַגֶּפֶן ׀ וְהַתְּאֵנָה ׀ וְהָרִמּוֹן ׀ וְעֵץ
הַזַּיִת ׀ לֹא ׀ נָשָׂא ׀ מִן ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀
אֲבָרֵךְ ׀ וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ שֵׁנִית ׀ אֶל ׀ חַגַּי
בְּעֶשְׂרִים ׀ וְאַרְבָּעָה ׀ לַחֹדֶשׁ ׀ לֵאמֹר׃
אֱמֹר ׀ אֶל ׀ זְרֻבָּבֶל ׀ פַּחַת ׀ יְהוּדָה
לֵאמֹר ׀ אֲנִי ׀ מַרְעִישׁ ׀ אֶת ׀ הַשָּׁמַיִם
וְאֶת ׀ הָאָרֶץ ׀ וְהָפַכְתִּי ׀ כִּסֵּא ׀ מַמְלָכוֹת
וְהִשְׁמַדְתִּי ׀ חֹזֶק ׀ מַמְלְכוֹת ׀ הַגּוֹיִם
וְהָפַכְתִּי ׀ מֶרְכָּבָה ׀ וְרֹכְבֶיהָ ׀ וְיָרְדוּ
סוּסִים ׀ וְרֹכְבֵיהֶם ׀ אִישׁ ׀ בְּחֶרֶב ׀ אָחִיו
בַּיּוֹם ׀ הַהוּא ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת
אֶקָּחֲךָ ׀ זְרֻבָּבֶל ׀ בֶּן ׀ שְׁאַלְתִּיאֵל ׀ עַבְדִּי
נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ וְשַׂמְתִּיךָ ׀ כַּחוֹתָם ׀ כִּי
בְךָ ׀ בָחַרְתִּי ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׃

INCIPIT PROLOGVS IN zachariam prophetam.

Ecundo anno darii regis medoꝝ aggeum & zachariam ꝓphetaſſe:lectiones eorundẽ declarant.Sed hac de cauſa ꝛgeus zacharie in ordine ꝓphetaꝝ ꝓlatus ꝛ videtur:q̃ cum duobus menſibus vt p̃dic rũ lectiones oſtẽdunt in ꝓphetia p̃ceſſiſſe inuenitur:& ad reparationẽ templi p̃cepto dei populũ animaſſe:vt eſdras refert dicens.In ſecundo anno darii regis ꝓfatum ꝓphetauerũt aggeus & zacharias filius addo ꝓphete ſup iude os q erant in iuda & hieruſalem:ſup iſrael in noĩe dei iſrael ſup eos.tũc ſurrexerũt zorobabel filiꝰ ſalathiel:& ieſꝰ filiꝰ ioſedech et principes eius:inchoauerũtq̃ edificare domũ dei q̃ eſt in hieruſalem.Quibus cũ adeſſent ꝓphete exhortatione ſua adiuuerunt eos.Nam & populũ iſrael ab imitatione paternoꝝ delictoꝝ:ꝓ ſuam ãmonitionẽ idem ꝓpheta cupiens reuocare: verbis lectione cõprehenſis vſus eſt. Vidi nocte & ecce vir aſcenderat ſuper equũ rubeũ & c. Vidit ꝓpheta virum equo rubeo ſedentem & ſtantem in medio myrteti vmbroſi.cuius viſionis hec ſolutio eſt. Vir aſcendens equũ rubeũ:licet angelus intelligatur tñ quia p̃dicti coloris equũ cõſcendere viſus eſt: vidictã ſanguinis in eam gentẽ ſignificat afferendã:q̃ populũ iſrael in captiuitatẽ redegerat.Nam & eſaias ꝓpheta ꝓ ruborem veſtimentoꝝ inter gentes vindictam cum ſanguine a deo ꝓferẽdã demonſtrans:his verbis vſus eſt dicens.Quis eſt iſte q venit de edom:tinctis veſtibus de boſra:&c.Stantẽ vero in medio myrteti vmbrantis q̃ dixit: leticiam populo affuturã ꝓ myrteti ſignificationẽ voluit deſignari.Eius ligni moyſes in leuitico cũ faceret mentionẽ ait.Accipietis die ꝓma fructꝰ ligni ſpecioſi:vt leticiã populi ꝓ bene olentis ligni ſpecioſi vmbraculũ demõſtraret.Sed hãc viſionẽ q̃ liberationẽ ꝓpli & vindictã de aduerſariis affuturam demõſtrat:ob hoc noctu ꝓpheta ſe vidiſſe memorauit:qa populũ iſrael in ꝓria liberatiõe de terra egypti: noctu diſceſſiſſe cõſtabat.Cuiꝰ exẽpli qa ꝓ̃s populꝰ aliquã pte in ſe retinere videbatur:liberatio eiuſdẽ ac reditus captiuitatis de terra chaldeoꝝ ꝓ noctem ꝓphete eſt reuelata.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Acharias memor dñi ſui: multiplex in ꝓphetia : ieſum cum veſtibus ſordidis:& lampadem oculoꝝ ſeptem cã delabruꝫq̃ aureum cum totidem lucernis quot oculis :duas quoq̃ oliuas a ſiniſtris lampadis cernit:& a dextris.& poſt equos ruſſos:varios:albos:& diſſipatas quadrigas ex effraij: & equum de hieruſalem pauperẽ regem vaticinatur:& p̃dicit regem ſedentem ſuper pullum aſine filiũ ſubiugalis.

Explicit argumentum

Pitiua.heb. Tex.heb.zacha.j. Trãſl.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ZACHARIAS. ΖΑΧΑΡΙΑΣ. Ca.j.

Cap.j.

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה
בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃
קָצַף יְהוָה עַל אֲבוֹתֵיכֶם קָצֶף׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְאָשׁוּב אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת׃ אַל תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
קָרְאוּ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים
וּמֵעַלִילֵיכֶם הָרָעִים וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃
אֲבוֹתֵיכֶם אַיֵּה הֵם וְהַנְּבִאִים
הַלְעוֹלָם יִחְיוּ אַךְ דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא
הִשִּׂיגוּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ
כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת
לָנוּ כִּדְרָכֵינוּ וּכְמַעַלְלֵינוּ כֵּן עָשָׂה
אִתָּנוּ׃ בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
לְעַשְׁתִּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ
שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה בֶּן בֶּרֶכְיָהוּ
בֶּן עִדּוֹא הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ רָאִיתִי
הַלַּיְלָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס
אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
אֲשֶׁר בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים
אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים וּלְבָנִים׃ וָאֹמַר מָה
אֵלֶּה אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֲךָ מַה הֵמָּה
אֵלֶּה׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין
הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח
יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת
מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
וַיֹּאמְרוּ הִתְהַלַּכְנוּ בָאָרֶץ וְהִנֵּה כָּל

Incipit zacharias pphe-
ta. Capitulum. j.
IN mense octauo in
anno secundo ∞∞∞∞
darii factum est verbum
domini ad zacharíam
filiũ barachie filii addo
pphetã dicẽs: fra-
tres vestros iracundia. ∞∞∞∞
Et dices ad eos. Hec di
cit dominus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
exercituum. Cõuertimi
ni ad me ait dominus ∞
exercituum: et cõuertar
ad vos dicit dñs ∞∞∞∞
exercituum. Ne fitis ſi
cut patres vestri: ad quos
clamabant pphete prio
res ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicentes. Hec dicit dñs
exercituum: ∞∞∞∞∞∞∞
cõuertimini de vis vris
malis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& de cogitationibus vris
pessimis: & nõ audierũt
neq; attenderunt ad me
dicit dñs. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Patres vestri vbi sunt &
prophete? ∞∞∞∞∞∞∞∞
Numquid in sempiternũ
viuet? Verũtamen verba
mea & legitima mea que
mandaui seruis meis pp
phetis: nunqd nõ cõpre
henderũt patres vros? Et
cõuersi sunt & dixerunt.
Sicut cogitauit dñs ex-
ercituũ facere nobis fm
vias nras: & fm adinuen
tiones nras fecit nobis.
In die vicesima & ũta
vndecimi mensis ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sabath in anno secun-
do darii: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
factum est verbũ dñi ad
zachariã filiũ barachie
filii addo pphetã dicẽs.
Vidi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
pernoctem: & ecce vir
ascendẽs super equum
ruffum & ipse stabat in
ter myrteta ∞∞∞∞∞∞∞∞
que erant in profundo:
& post eum equi ∞∞∞∞
ruffi varii & albi. Et dixi
Qui sunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
isti dñe mi? Et dixit ad
me angelus ∞∞∞∞∞∞∞∞
qui loquebatur in me.
Ego ostendã tibi qd sint
hec. Et respondit vir q
stabat inter ∞∞∞∞∞∞∞∞
myrteta & dixit. Isti sũt
quos misit ∞∞∞∞∞∞∞∞
dñs vt perambulent ter
ram. Et responderunt
angelo domini qui sta-
bat inter myrteta: ∞∞∞∞
& dixerũt. Perambulaui
mus terram; & ecce ois

ΕΝ τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δα
ρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν
υἱὸν Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ὡρ
git dñs ∞ pfes vros ira
γίσθη κύριος πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ὀργὴν μεγάλην.
et dices ad eos: hec dicit dñs exercitu
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμε-
um: et cõuertimini ad me dicit dñs virtutum:
μεων, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
et cõuertar ad vos dicit dñs virtu-
καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος τῶν δυνάμε-
tũ. et nolite fieri sicut pres vri: q̃s argue-
ων. καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλε-
runt eos pphete q̃ prius fuerãt dicẽtes. hec di-
σαν αὐτοῖς οἱ προφῆται οἱ ἔμπροσθεν λέγοντες. τάδε λέ
cit dñs virtutũ: cõuertimini a vis
γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν
vris malis: et ab adinuentionibus vris
ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν
malis: et nõ attendebãt ut audirent me di-
τῶν πονηρῶν, καὶ οὐ προσέχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέ
cit dñs. pfes vri vbi sunt et pphete:
γει κύριος. οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσὶ καὶ οἱ προφῆται,
nũqd in eternũ viuent? verũtñ sermões meos et legi-
μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσονται; πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ νό
tima mea suscepistis: q̃dq̃ ego scripsi in spũ
μιμά μου ἐδέξασθε, ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην ἐν πνεύματί
meo seruis meis pphetis: q̃ cõprehendebãt
μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἳ κατέλαβον τοὺς
pres vros. et reuersi sunt et direxerũt: sicut pro-
πατέρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν, καθὼς πα
parauit dñs virtutum facere sẽm
ρατέταχται κύριος τῶν δυνάμεων ποιῆσαι κατὰ τὰς
vias nras et sẽm adinuentiones nras: sic
ὁδοὺς ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν, οὕτως
fecit nobis. quarta et vicesima in vndecimo
ἐποίησεν ἡμῖν. τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ
mẽse: iste mẽsis sabat: in secundo anno sub da
μηνί, οὗτος ὁ μὴν σάββατ, ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δα
rio: factũ e verbũ dñi ad zachariã filiũ
ρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ
barachie filii addo pphetã dicẽs: vidi p no-
Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ἑώρακα τὴν νυ
ctẽ: et ecce vir ascendens sup equũ ruffum: et iste
κτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἵππον πυρρόν, καὶ οὗτος
stabat inter mõtes ymbrosos: et post
εἱστήκει ἀναμέσον τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ὀπίσω
eũ equi ruffi et albi et varij. et dixi: q̃d isti
αὐτοῦ ἵπποι πυρροὶ καὶ λευκοὶ καὶ ποικίλοι· καὶ εἶπα, τίνων
dñe: et dixit ad me angelus q̃ loq̃batur in me:
τοι κύριε; καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί,
ego tibi ostẽdã q̃d sunt hec. et rũdit vir q̃ stabat
ἐγώ σοι δείξω τί ἐστι ταῦτα. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἑφεστη
inter mõtes et dixit ad me: isti sũt
κὼς ἀναμέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπε πρός με, οὗτοί εἰ
q̃s misit dñs vt circuirent
σιν οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν.
et responderunt angelo dñi q̃ stabat in-
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἑφεστῶτι ἀνα
ter montes et dixerũt: circuiuimus terrã:
μέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπαν, περιῳδεύκαμεν τὴν γῆν,
et ecce omis
καὶ ἰδοὺ πᾶσα

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ſtra hitatur & deſcit & vidit angelus
ἐγὼ κατοικιῶ καὶ κατευχάσει· καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος
dñi & dixit: dñe virtutũ: vſq; q̃ non
κυρίου καὶ εἶπε, κύριε τῶν δυνάμεων, ἕως τίνος οὐ μὴ
miſereberis hieruſalem: & vrbiũ iuda q̃b⁹ ira
ἐλεήσεις τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἃις ἐθυ
tus es: iſte ſeptuageſim⁹ an⁹. & vidit dñs
μώθης, τοῦτο ἑβδομηκονταετές· καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ
angelo q̃ loquebat̃ in me. verba bona: ſmões
ἀγγέλῳ τῷ λαλοῦντι ἐν ἐμοί. ῥήματα καλά, λόγους
cõſolatorios. & dixit ad me angelus q̃ loq̃bat̃
παρακλητικούς· καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
in me: clama dicẽs. hec dicit dñs om̃ipo:
ἐν ἐμοί, ἀνάκραγε λέγων· τάδε λέγει κύριος παντοκρά
zelaui hieruſalem & ſion zelo magno:
τωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν,
& ira magna ego iraſcor ſup gẽtes q̃ ſupi-
καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συνε-
poſite ſunt paꝛuꝰ ego q̃dẽ iratꝰ ſum modicũ: ipſi vero ſup
πιθέμενα αὐτῶν ἐγὼ μὲν ὠργίσθην ὀλίγα, αὐτοὶ δὲ συ
poſiti ſunt in malũ. ꝓpterea hec dicit dñs:
νεπέδεντο εἰς κακά. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
reuertar ad hieruſalem in miſ: & domꝰ mea
ἐπιστρέψω ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν οἰκτιρμῷ, καὶ ὁ οἶκός μου
inſtaurabit̃ in ea dicit dñs virtutum:
ἀνοικοδομηθήσεται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
& menſura extendet̃ ſup hieruſalem. adhuc clama di-
καὶ μέτρον ἐκταθήσεται ἐπὶ ἱερουσαλήμ. ἔτι ἀνάκραγε λέ
cens: hec dicit dñs virtutũ: adhuc
γων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι
diffundent̃ ciuitates in bona: & miſebit̃ do-
διασκεδασθήσονται πόλεις ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἐλεήσει κύ-
minꝰ adhuc ſion: & eligetadhuc hieruſalem.
ριος ἔτι τὴν σιών, καὶ ἐκλέξεται ἔτι τὴν ἱερουσαλήμ.

Infra. 3.3.4.5 8.19.a

& leuaui oculos meos & vidi: & ecce quattu
καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσα
or cornua: & dixi ad angelũ q̃ loq̃bat̃
ρα κέρατα· καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
in me. q̃d ſunt hec dñe? & dixit ad me: hec
ἐν ἐμοί, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ εἶπε πρός με, ταῦτα τὰ
cornua q̃ diſperſerunt iudam & iſrael
κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν Ἰούδαν καὶ τὸν Ἰσραὴλ
& hieruſalem. & oſtendit mihi dñs quattuor fa
καὶ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδειξέ μοι κύριος τέσσαρας τέ
bros. & dixi: q̃d iſti veniunt facere: & ait
κτονας. καὶ εἶπα, τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι, καὶ εἶ-
ad me dicẽs: hec cornua q̃ diſperſe-
πε πρός με λέγων, ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπί
runt iudam & iſrael cõfregerũt: & nul-
σαντα τὸν Ἰούδαν καὶ τὸν Ἰσραὴλ κατῆξαν, καὶ οὐ-
lus eoꝝ leuauit caput: & egreſſi ſũt iſti vt exacuerẽt
δεὶς αὐτῶν ἦρε κεφαλήν, καὶ ἐξῆλθον οὗτοι τοῦ ὀξύναι
eã in manibus ſuis q̃ſtuor cornua gẽtes ſunt
αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ τέσσαρα κέρατα ἔθνη εἰσὶν
q̃ eleuant cornu ſup terrã dñi vt diſpergerẽt.
ἐπαιρόμενα κέρας ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου τοῦ διασκορπί
eam.
σαι αὐτήν.

C. 2.

A ſtra.5 8.19.a

& leuaui oculos meos & vidi: & ecce vir & in manu eius funiculus geometri-
Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σχοινίον γεωμετρι-
cꝰ. & dixi ad eũ: q̃ vadis? & dixit ad
κόν. καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν, ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε πρός
me: vt dimetiar hieruſalem: & videã
με, τοῦ διαμετρῆσαι τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἰδεῖν τὴν
quãta latitudo eius eſt: & quanta lõgitudo.
πλάτος αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ μῆκος.

Trãsla.B.Hie.

nũ terꝛa habitatur & quie-
ſcit. Et reſpõdit angelus
dñi et dixit. Dñe exer-
cituum vſq; quo
tu non miſereberis hie
ruſalem
& vrbium iuda quibus
iratus es? Iſte iam
ſeptuageſimus annus
eſt. Et reſpondit dñs
angelo qui loquebatur
in me verba bona
verba cõſolatoria. Et di
xit ad me
angelus qui loquebatur
in me. Clama dicens. hec dicit dñs exercitu-
um. Zelatus ſum
hierusalem & ſion zelo
magno:
& ira magna ego iraſ-
cor ſup gentes
opulentas: quia ego ira
tus ſum
paruꝰ: ipſi vero adiuue
runt in malũ. Propterea
hec dicit dñs. Reuertar
ad hierusalem
in miſericordiis: & domꝰ
mea edificabitur ea: ait
dñs exercituũ: & perpẽ
diculũ extẽdetur ſup hie
ruſalẽ. Adhuc clama dicens. Hec dicit dominus
exercituum. Adhuc affluet ciuitates mee bonis.
& conſolabitur adhuc
dñs ſion: & eliget
adhuc hieruſalẽ. Et le-
uaui oculos meos
& vidi: & ecce quattuor
cornua. Et dixi
ad angelũ qui loq̃batur
in me. Quid ſunt hec?
& dixit ad me. Hec ſunt
cornua que
ventilauerunt iudam &
iſrael
& hieruſalẽ. Et oſtendit
mihi dñs quattuor
fabros. Et dixi. Quid
iſti veniunt
facere? Qui ait dicens:
hec ſunt
cornua que ventilaue-
runt iudam per ſingulos
viros: & nemo eorũ le-
uauit caput ſuũ. Et vene
runt iſti deterrere ea: vt
deiiciant cornua
gentium que leuauerũt
cornu ſuper terram
iuda vt diſpergerent eã.

2.

Et leuaui oculos meos & vidi. Et ecce
vir: & in manu eius funi
culus mẽlorum. Et dixi.
Quo tu vadis? Et dixit
ad me. Vt metiar hierꝛ
& videã q̃ta ſit lõgitudo
ei?: & q̃ta ſit latitudo ei?.

Ter.heb.zacha.ij.

הָאָרֶץ יֹשֶׁבֶת וְשֹׁקֶטֶת׃ וַיַּעַן מַלְאַךְ
יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד מָתַי
אַתָּה לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה
שִׁבְעִים שָׁנָה׃ וַיַּעַן יְהוָה אֶת
הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי דְּבָרִים טוֹבִים
דְּבָרִים נִחֻמִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי קְרָא לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת קִנֵּאתִי
לִירוּשָׁלַ͏ִם וּלְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה׃
וְקֶצֶף גָּדוֹל אֲנִי קָצוּף עַל הַגּוֹיִם
הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר אֲנִי קָצַפְתִּי
מְעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לְרָעָה׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַ͏ִם
בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְקָוֶה יִנָּטֶה עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם׃
עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת עוֹד תְּפֻצֶּינָה עָרַי מִטּוֹב
וְנִחַם יְהוָה עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר
עוֹד בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ וָאֶשָּׂא אֶת עֵינַי
וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע קְרָנוֹת׃ וָאֹמַר
אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה
וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר
זֵרוּ אֶת יְהוּדָה יִשְׂרָאֵל
וִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּרְאֵנִי יְהוָה אַרְבָּעָה
חָרָשִׁים׃ וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָּאִים
לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר אֵלֶּה
הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זֵרוּ אֶת יְהוּדָה נְפִי
אִישׁ לֹא נָשָׂא רֹאשׁוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה
לְהַחֲרִיד אוֹתָם לְיַדּוֹת אֶת קַרְנוֹת
הַגּוֹיִם הַנֹּשְׂאִים קֶרֶן אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה לְזָרוֹתָהּ׃

Cap.ij.

וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ וּבְיָדוֹ
חֶבֶל מִדָּה׃ וָאֹמַר אָנָה אַתָּה הוֹלֵךְ
וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם
לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָהּ וְכַמָּה אָרְכָּהּ׃

Prima.heb.

ן
רחם
עיר
נגל
ן
שוב
בנה
ראה
לאג
זנה
רבע
בוא
עשה
פה
בוא
חרד את
יחה
בנה
פרן
Cap.ij.
חרד בלב
אמה
נפה

Pritua.heb. Tex.heb.zacha.iij.

וְהִנֵּה מַלְאַךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא וּמַלְאָךְ אַחֵר יֹצֵא לִקְרָאתוֹ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם
מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ׃ וַאֲנִי
אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ׃ הוֹי
הוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה
כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה׃ הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי
יֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל
הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ
בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ׃ כִּי הִנְנִי
מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי׃ רָנִּי
וְשִׂמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ
נְאֻם יְהוָה׃ וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם
וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ׃ וְנָחַל יְהוָה
אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ הַס כָּל
בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְעוֹן
קָדְשׁוֹ׃

Cap. iiij.

וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד
עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן
וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלָ͏ִם
הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ וִיהוֹשֻׁעַ
הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים
וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר
הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו

Trāſl.B.Vie.

'Et ecce angelus qui loquebatur in me egredie batur: & angelus egredie batur in occurſum eius: & dixit ad eum. Curre: loquere ad puerū iſtū dicens. Abſq; muro habitabitur hieruſalem ꝓ multitudine hoium & iumētoꝝ in medio eiꝰ. Et ego ero ei dicit dñs murus ignis ꝯꝯꝯꝯꝯ in circuitu: & in gloria ero in medio eius. O. o. fugite de terra aquilonis dicit dñs: ꝯꝯꝯꝯꝯ quoniā in quatuor ventos celi diſperſi ꝯꝯꝯꝯꝯ vos dicit dominus. O ſion fuge ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ que habitas apud filiam babylonis: qa hec dicit dñs exercituum. Poſt gloriā miſit me ad gentes que ſpoliauerūt vos. Qui enim tetigerit ꝯꝯ vos: tangit pupillā oculi ſui. Quia ecce ego ꝯꝯ leuo manum meam ſup eos: & erunt prede ꝯꝯꝯ his qui ſeruiebant ſibi: & cognoſcetis qa dñs exercituum miſit me. Lauda & letare filia ꝯꝯ ſion: quia ecce ego venio & habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabūtur gentes multe ad ꝯꝯ dominū in die illa: & erunt mihi in populum. Et habitabo in medio tui; & ſcies quia dominꝰ exercituū miſit me ad te. Et poſſidebit dñs ꝯꝯꝯ iudam partem ſuam in terra ſanctificata: ꝯꝯꝯꝯ & eliget adhuc hieruſalē. Sileat omnis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ caro a facie domini: qa conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. 3.

Et oſtendit mihi dñs ieſum ſacerdotē magnū ſtantē corā angelo dñi: & ſathan ſtabat a dextris eius vt aduerſaretur ei. Et dixit dñs ad ſathā. Increpet dñs in te ſathan: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & increpet in te dñs qui elegit hieruſalem. ꝯꝯꝯ Nunqd nō iſte torris erutus de igne? Et ieſus erat indutus veſtib⁹ ſordidis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & ſtabat ante faciem angeli. Qui reſpōdit: & ait ad eos qui ſtabāt coram ſe dicens. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Auferte veſtimenta ſordida ab eo.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

και ecce angelus ꝺ loqbat in me ſtabat: και alius ἀγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἐιςἡκει, καὶ ἕτερος angelus egrediebat in occurſum ei. και ait ἄγγελος ἐξεπορευέτο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ· καὶ εἶπεν ad eū: curre και loquere ad adoleſcētē illū διὰ πρὸς αὐτόν, δράμε καὶ λάλησον πρὸς νεανίαν ἐκεῖνον λέ ces: frugifera hītabitur hieruſalem a multi γων· κατάκαρπος κατοικηθήσεται ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πλή tudie hoim ⁊ iumētoꝝ ꝺ in medio . και ego ero θους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τῶν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐγὼ ἔσο illi dicit dñs murus ignis i circuitu. και in μαι αὐτῇ λέγει κύριος τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν. καὶ εἰς gliam ero in medio eius. o o fugite de terra δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς. ὦ ὦ φεύγετε ἀπὸ γῆς aqlonis dicit dñs: qz de quattuor ventis βορρᾶ λέγει κύριος, ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τῶν celi cōgregabo vos dicit dñs: in ſion ſaluamini οὐρανοῦ συνάξω ὑμᾶς λέγει κύριος, εἰς σιὼν σωσώθητε ꝺ hitatis filiam babylonis. qz hec dicit κατοικοῦντες θυγατέρα βαβυλῶνος. ὅτι τάδε λέγει dñs omps: poſt gliam miſit me κύριος παντοκράτωρ, ὀπίσω δόξης ἐξαπέσταλκέν με ad gētes ꝺ ſpoliauerūt vos: qz ꝺ tangit ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ σκυλεύσαντα ὑμᾶς, ὅτι ὁ ἁπτόμενος vos ꝺ tangens puptillā oculi eius: qz ὑμῶν ὡς ὁ ἁπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ὅτι ecce ego infero manū meā ſup eos: και erunt Luce. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται 10.a. prede his ꝺ ſeruierant eis: και cognoſcetis qz σκῦλα τοῖς δουλεύσασιν αὐτοῖς, καὶ γνώσεσθε ὅτι dñs omps miſit me. letare και gau κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέν με. τέρπου καὶ εὐ de filia ſion: qz ecce ego venio και habi φραίνου θύγατερ σιών, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατα tabo in medio tui dicit dñs. και cōfugient σκηνώσω ἐν μέσῳ σου λέγει κύριος. καὶ καταφεύξονται gētes multe ad dñm in die illa: και erūt ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔσον et in pplm: και hitabo in medio tui: και ται αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, καὶ ſcies qm dñs omps miſit me ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέ με ad te. και poſſidebit dñs iudam πρός σε· καὶ κατακληρονομήσει κύριος τὸν ἰούδαν τὴν partem ſuam: ſup terrā ſctām: και eliget adhuc μερίδα αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἁγίαν, καὶ ἐρεῖται ἔτι hieruſalem. timeat omis caro a facie τὴν ἱερουσαλήμ. ἐυλαβείσθω πᾶσα σὰρξ ἀπὸ προσώ dñi: qz ſurrexit de nubibus ſctis ſuis. που κυρίου, ὅτι ἐξεγήγερται ἐκ νεφελῶν ἁγίων αὐτ. Ca. 3

Et oſtendit mihi dñs ieſum ſacdotē magnū Καὶ ἔδειξέν μοι κύριος ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ſtātē añ faciem angeli dñi. και diabolus ἑστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου. καὶ ὁ διάβολος ſtabat a dextris eius vt aduerſaret ei. και dixit εἰστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ· καὶ εἶπεν dñs ad diabolū: increpet dñs in te diabo κύριος πρὸς τὸν διάβολον, ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ διάβο le: και increpet dñs in te ꝺ elegit hieru λε, καὶ ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν ἱερου ſalem. nōne iſte torris erutus de igne? και σαλήμ. οὐχὶ οὗτος δᾳλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; καὶ ieſus erat indutus veſtib⁹ ſordidis. και ſtabat añ ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια ῥυπαρά. καὶ ἐιστήκει πρὸ faciem angeli: και rndit και ait ad προσώπου τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε πρὸς eos ꝺ ſtabāt añ faciem ſuam dicēs: auferte τοὺς ἑστηκότας πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγων, ἀφέλετε veſtimēta ſordida ab eo. τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ καὶ ὁ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trās.grc.lxx.cū inter.lati.

B
C
D
A
B

τ dixit ad eū: ecce abstuli iḋtates tuas
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἐξῆλόμην τὰς ἀδικίας σου
τ induite eū vestimenta. τ dixit: ponite τ
καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη· καὶ εἶπεν, ἐπίθετε καὶ
cidarim mūdam sup caput eius. τ circū=
κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ περιέ
posuerūt cidarī mūdā sup caput eius: τ
θηκαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
circumdederūt eū vestimentis: τ angelus dñi sta=
περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια, καὶ ἄγγελος κυρίου εἱστή=
bat: τ protestabatur angelus dñi ad iesum
κει, καὶ διεμαρτύρετο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς ἰησοῦν
dicēs. hec dicit dñs omīpotens: si in
λέγων· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐὰν ἐν ταῖς
viis meis ābulaueris τ pceptā mea custodieris:
ὁδοῖς μου πορεύσῃ καὶ τὰ προσάγματά μου φυλάξῃς,
tu quoq; iudicabis domū meā: τ tu custodies atriū
σὺ διακρινεῖς τὸν οἶκόν μου, καὶ σὺ φυλάξεις τὴν αὐλὴν
meū τ dabo tibi ḋ cōuersentur in medio stan
μου καὶ δώσω σοι ἀναστρεφομένους ἀναμέσον τῶν ἑστη=
tiū istoꝝ. audi iã iesu sacēdos magne tu τ
κότων τούτων. ἄκουε δὴ ἰησοῦ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας σὺ καὶ
primi tui ḋ sedent ad faciem tuā: qz
οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου, ὅτι
viri portētoꝝ spectatores sūt: qz ecce ego adduco ser
ἄνδρες τερατοσκόποι εἰσίν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦ
uū meū orientē: qz lapis quē dedi ante fa=
λόν μου ἀνατολήν, ὅτι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώ
cem iesu sup lapidē vnū septē oculi sunt.
που ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλμοί εἰσιν.
ecce ego fodio foueā dicit dñs omīpo:
ἰδοὺ ἐγὼ ὀρύσσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ,
τ cōtrectabo oēm iḋtatē terre illius
καὶ ψηλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης
in die vna. in die illa dicit dñs omīpo:
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντο
cōuocabit vnusq; proximū suū sub=
κράτωρ, συγκαλέσεται ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑπο
ter vitem τ subter ficū.
κάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς. Ca. 4.

A
Θ Et reuersus ē angelus q̄ loq̄bat in me τ
Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ
suscitauit me sicut cum suscitatur homo
ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγείρεται ἄνθρωπος
de somno suo. τ dixit ad me: q̄d tu vi=
ἐξ ὕπνου αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρός με, τί σὺ βλέ
des? τ dixi: vidi: τ ecce candelabrū au=
πεις; καὶ εἶπα, ἑώρακα, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυ=
reū totū: τ lampas sup illud: τ septē
σῆ ὅλη, καὶ ὁ λαμπαδίον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ
lucerne sup illud. τ septē fusoria lucernaꝝ
λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς· καὶ ἑπτὰ ἐπαρυσρίδες τοῖς
septē lucernis q̄ sup illud: τ due olive
ἑπτὰ λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς, καὶ δύο ἐλαῖαι
sup illud: vna a dextris lampadis et:
ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκδεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐ=
τ vna a sinistris. τ iterrogaui τ di=
τῆς, καὶ μία ἐξευωνύμων. καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶ=
xi ad angelū q̄ loq̄batur in me di=
πα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέ=
cens: q̄d sunt hec dñe? τ respondit ange=
γων, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγε=
lus q̄ loq̄bat in me τ dixit ad me: nō cogno
λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπε πρός με, οὐ γινώσ
scis q̄d sunt hec? τ dixi: nō dñe. τ respō
κεις τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, οὐχὶ κύριε. καὶ ἀπε
dit: τ dixit ad me dicēs: iste sino do=
κρίθη, καὶ εἶπε πρός με λέγων, οὗτος ὁ λόγος κυ=
mini ad zorobabel dicēs:
ρίου πρὸς ζοροβάβελ λέγων, καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ

Trāsla.B.Hie.

'Et dixit' ad eum. ᵍ Ecce
ᵇabstuli 'a te ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏiniquitatem tuam:' & in
dui'te ⁿmutatoriis: ∞∞∞
°& dixit.ᵖ Ponite'ᵍcidarim
'mundā'ˢup' caput eius.
"Et posuerūt 'cidarim' su
per' caput eius 'mūdam:
ᵇ& induerūt eum' vestib'.
°Et angelus' dñi' stabat:
ᵍet cōtestabatur' angelus
'domini' iesum' dicens. ∞
ᵐHec"dicit°dñs ᵖexercitu
um.ᑫ Si' in viis meis ∞∞∞
ᵃambulaueris'&' custodiā
meā' custodieris: ᵃ tu' quo
qᵇ' iudicabis ᵒ domū meā:
'&' custodies ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰatria mea: ' & daboᵏ tibi
'ambulantes'" de" his ∞∞
"qui nunc hic" assistunt.
ᵖ Audi' iesus ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍsacerdos' magne:" tu' &
amici tui' qui habitant ∞
'corā te:' qa' viri' porten=
dētes° sunt.' Ecce' enim ∞
'ego ᵍ adducā' ferū meū
ᵏorientem:' quia" ecce ∞
"lapis° quem' dedi' coram
'iesu: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍsuper' lapidē" vnū' septē
'oculi sunt. Et' ecce ego ∞
ᵃcelabo ᵇ sculpturam eius
'ait° dñs' exercituum ∞∞∞
'et auferam' iniquitatem
ᵇterre' illius' in die ∞∞∞∞
'vna.' In die" illa° dicit' do
minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᑫexercituum' vocabit' vir
'amicum suum ∞∞∞∞∞∞∞
ˣsubter' vineam' & ' subter
ᵇficum. 4.

Θ Et' reuersus est' ange
lus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'qui loq̄batur' in me' &
suscitauit me' q̄si virū' qui
ᵇsuscitatur' de somno suo.
ᵏEt dixit' ad me.' Quid
"tu° vides?' Et dixi.ᑫ Vidi
'& ecce ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉcandelabrū' aureum" to
tum:' & lampas eius' sup
'caput ipsius:' & septē' lu=
cerne eius' super illud: ∞
°& septē' infusoria' lucer
nis' que erant' super ∞∞∞
'caput eius: ' & due' olive
"super illud:" vna ∞∞∞∞∞
°a dextris' lāpadis' & vna
'a° sinistris eius. ∞∞∞∞∞
'Et respondi:" & aio' ad
'angelū' qui loquebatur
ᵉin me' dicēs. ' Quid sunt
'hec' dñe mi?' Et respōdit
'angelus' qui loq̄batur' in
me: ' & dixit' ad me. ' Num=
quid nescis" qd' sunt' hec?
ᑫEt dixi.' Non ∞∞∞∞∞∞∞
ᵉdñe mi.' Et respondit" &
ait' ad me' dicens. ∞∞∞∞
'Hoc est' verbum' domini
'ad° zorobabel' dicens.

Tex.heb.zacha.iiij. Pūtua.heb.

ᵇעֲבַר	וַיֹּאמֶר אֶל־יֵ֙הֵ֙ה הֵעֲבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ
ˡלְבַשׁ ᵐחָלָץ	עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ ᵐ אוֹתְךָ מַחֲלָצוֹת ׃
ᵖשׂוּם ᵒצָנִיף	וָאֹמַר יָשִׂימוּ ᵒצָנִיף טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ
ᵍטָהֳר	וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל רֹאשׁוֹ
	וַיַּלְבְּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד ׃
	וַיָּעֵד מַלְאַךְ יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר ׃
	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם בִּדְרָכַי
ᵏלֵךְ שָׁמַר	תֵּלֵךְ וְאִם אֶת מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם
ᵈדּוֹן	אַתָּה תָּדִין אֶת בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר
ᵍנָתַן הָלַךְ	אֶת חֲצֵרַי וְנָתַתִּי לְךָ מַהֲלְכִים בֵּין
	הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה׃ שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ
ᵍגָּדוֹל ᵍרֵעַ	הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים
ᵍיָפֶת	לְפָנֶיךָ כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי
ᵍבּוֹא	הִנְנִי מֵבִיא אֶת עַבְדִּי צֶמַח כִּי הִנֵּה
ᵍנָתַן	הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
	עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנְנִי
ᵉפָּתַח	מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
ᵍמוּשׁ	וּמָשְׁתִּי אֶת עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִיא בְּיוֹם
	אֶחָד׃ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה
ᵍקָרָא	צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל
	תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה׃
ᵉשׁוּב	וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ
Cap. iiij.	הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר
ᶜעוּר	יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה
ᵍיָשֵׁן	אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה
ᵉנוּר	מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל רֹאשָׁהּ
ᵉנוּר	וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה
ᶜיֵצֶק	וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל
ᵉשָׂנָה	רֹאשָׁהּ׃ וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד
ᵉיָמִין	מִימִין וְהָאֶחָד עַל שְׂמֹאלָהּ ׃
ᶜעָנָה לָאַד	וְאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר
	בִּי לֵאמֹר מֶה אֵלֶּה אֲדֹנִי ׃ וַיַּעַן
	הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא
	יָדַעְתָּ מֶה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא
	אֲדֹנִי׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר
	זֶה דְּבַר יְהוָה אֶל זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר

Pritua..heb.Ter.heb.zacha.v.

לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת מִי אַתָּה הַר הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישׁוֹר וְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ יְדֵי זְרֻבָּבֶל יִסְּדוּ הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ כִּי מִי בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת וְשָׂמְחוּ וְרָאוּ אֶת הָאֶבֶן הַבְּדִיל בְּיַד זְרֻבָּבֶל שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הַמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁנֵי הַזֵּיתִים עַל יְמִין הַמְּנוֹרָה וְעַל שְׂמֹאולָהּ׃ וָאַעַן שֵׁנִית וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁתֵּי שִׁבֳּלֵי הַזֵּיתִים אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב הַמְרִיקִים מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ מַה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃

Cap. v.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מַה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר אַמּוֹת׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ כִּי כָל הַגֹּנֵב מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה וְכָל הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה׃ הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגַּנָּב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְלָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכִלָּתוּ אֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו׃ וַיֵּצֵא הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה הַיּוֹצֵאת הַזֹּאת׃

Trãsla.B.Vie.

Non in exercitu nec in robore: sed & in spiritu meo dicit dñs exercituũ. Quis tu mons magne coram zorobabel in planum? Et educet lapidem primarium: & exequabit gratiã gratie eius. Et factũ est verbũ dñi ad me dicens. Manus zorobabel fundauerunt domũ istã: & manus eius perficient eã: et scies quia dñs exercituum misit me ad vos. Quis enim despexit dies paruos: & letabuntur & videbũt lapidem stanneum in manu zorobabel. Septẽ isti oculi domini qui discurrunt in vniuersam terram. Et respondi & dixi ad eũ. Quid sunt due olive iste ad dexterã candelabri & ad siniſtram eius? & respondi secundo & dixi ad eum. Quid sunt due spice oliuarum que sunt iuxta due rostra aurea in qb sunt suffusoria ex auro. Et ait ad me dicens. Nunquid nescis quid sunt hec? & dixi. Non dñe mi. Et dixit. Isti sunt duo filii olei q assistunt dominatori vniuerse terre.

Cap. v.

Et cõuersus sum: & leuaui oculos meos & vidi: & ecce volumen volans. Et dixit ad me. Quid tu vides: & dixi. Ecce ego video volumẽ volans: longitudo eius viginti cubitorũ: & latitudo eius decẽ cubitorũ: & dixit ad me. Hec est maledictio que egreditur sup facie terre: qa omis fur sicut ibi scriptũ est iudicabitur: & omis iurans ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud dicit dñs exercituum: & veniet ad domum furis & ad domũ iurantis in noie meo mẽdaciter: & cõmorabitur in medio domus eius & cõsumet eã: & lignа eius & lapides eius. Et egressus ẽ ãgelus q loqbatur in me: & dixit ad me. Leua oculos tuos & vide: qd est hoc qd egreditur.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

nõ in fortitudie magna neq in robore: sed in spũ meo dicit dñs omipo. qs es tu mõs magne ou ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ, ἀλλ' ἐν πνεύματί mou λέγει κύριος παντοκράτωρ. τίς εἶ σὺ ὁ ὄρος ὁ μέγα añ faciem zorobabel et corriges: et educã πρὸ προσώπου ζοροβάβελ εὐθύνων; καὶ ἐξοίσω τὸν lapidẽ hereditatis eẽlitatẽ gre gratiam eius. λίθον τῆς κληρονομίας ἰσότητα χάριτος χάριτα αὐτῆς. et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs. manus zoro καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων. αἱ χεῖρες ζορο babel fundauerũt domũ istã: et manus eius βάβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ cõplebunt eã: et scies qm dñs omnis ἐπιτελέσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιγνώσῃ διότι κύριος παν= potens misit me ad te: qz qs despexit κράτωρ ἐξαπέσταλκέν με πρός σε, διότι τίς ἐξουδένω= dies puos: et letabuntur et videbũt lapi σεν ἡμέρας μικράς, καὶ χαρήσονται καὶ ὄψονται τὸν λί dẽ stãneũ in manu zorobabel. Septẽ isti θον τὸν κασσιτέρινον ἐν χειρὶ ζοροβάβελ. ἑπτὰ οὗτοι oculi dñi sunt respicientes sup oẽm ὀφθαλμοὶ κυρίου εἰσὶν οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν terrã: et rndit: et dixi ad eũ. qd τὴν γῆν, καὶ ἀπεκρίθην, καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί αἱ duo olive q a dextris candelabri et a siniſtris: δύο ἐλαῖαι αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων; et interrogaui secundo et dixi ad eũ. qd καὶ ἐπηρώτησα ἐκ δευτέρου καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί duo rami oliuar q in manib duar aurear q infundunt δύο κλάδοι τῶν ἐλαιῶν οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δυοῖν aureã q infundunt et δύο μυξοτήρων τῶν χρυσῶν τῶν ἐπισχόντων καὶ retrahunt suffusoria aurea: et ἐπαγαγόντων τὰς ἐπαρυσρίδας τὰς χρυσᾶς, καὶ dixit ad me nõ scis qd sunt hec? et dixi. εἶπεν πρός με, οὐκ οἶδας τί ἐστιν ταῦτα; καὶ εἶπον. neq dñe: et ait. isti sunt duo filii οὐχί κύριε, καὶ εἶπεν. οὗτοί εἰσιν οἱ δύο υἱοὶ τῆς piguedis q astiterunt dño oĩs terre. ποιότητος οἱ παρεστήκασιν κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. c.5.

Et conuersus sum et leuaui oculos meos et Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ vidi: et ecce falx volans: et dixit ad εἶδον, καὶ ἰδοὺ δρέπανον πετώμενον, καὶ εἶπεν πρός me. qd tu vides: et dixi. ego video falcem volan= με. τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπον. ἐγὼ ὁρῶ δρέπανον πετώ= tem. lõgitudis cubitor vigiti: et latitudis cubitor μενον. μήκους πηχέων εἴκοσι, καὶ πλάτους πηχέων decẽ: et dixit ad me. hec maledictio q egreditur δέκα, καὶ εἶπεν πρός με. αὕτη ἡ ἀρὰ ἡ ἐκπορευομέ= sup facie oĩs terre: qz oĩs fur νη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, διότι πᾶς ὁ κλέ= et hoc vsq ad mortẽ puniet: et oĩs πτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται. καὶ πᾶς piurus ex hoc vsq ad mortẽ cruciabit: et ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται, καὶ educã illud dicit dñs omipo: et ingre ἐξοίσω αὐτὸ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσε= dietur in domũ furis et in domũ λεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ iurantis in noie meo in mẽdacio: et rediscet ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψευδεῖ, καὶ καταλύσει in medio domus eius: et cõsumet eam: et ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν, καὶ τὰ ligna eius: et lapides eius. et egressus ẽ an ξύλα αὐτοῦ, καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ἄγ gelus q loqbat in me: et dixit ad me. suspi= γελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν πρός με. ἀνά= ce oculis tuis et vide qd ẽ qd egre= βλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τί τὸ ἐκπο= ditur hoc: ρευόμενον τοῦτο,

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

τ dixit: qd eſt? τ dixit: hec menſura
καὶ εἶπα, τί ἐστιν; καὶ εἶπεν, τοῦτο τὸ μέτρον τὸ
q̄ egreditur. τ dixit. hec eſt iniqtas eoꝝ
ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδικία αὐτῶν
in oi terra. τ ecce talentū plumbi eleua=
ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβδου ἐξαιρό
tum: τ ecce mulier vna ſedebat in medio mē
μενον, καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκαθήτο ἐν μέσῳ τοῦ με=
ſure. τ dixit: hec eſt iniqtas eoꝝ. τ pie=
τρου. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία αὐτῶν. καὶ ἔρρι
cit eam in medii menſure τ precit
ψεν αὐτὴν εἰς μέσον τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν
lapidē plūbi in os eius. τ leuaui
λίθον τοῦ μολίβδου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἦρα
oculos meos τ vidi: τ ecce due mulie
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖ=
res egredientes: τ ſpūs in alis ea=
κες ἐκπορευόμεναι, καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐ=
rū: τ ipe hębāt alas ſicut alas
τῶν, καὶ αὗται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἔτω
pe: τ eleuauerūt mēſurā inter terrā τ
πος, καὶ ἀνέλαβον τὸ μέτρον ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ
celum. τ dixi ad angelū q̄ loq̄bat
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν=
in me: quo iſte deferunt mēſuram?
τα ἐν ἐμοί, ποῦ αὗται ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον;
τ dixit ad me: vt edificent ei domū in tra
καὶ εἶπεν πρός με, ἀποδομῆσαι αὐτῇ οἰκίαν ἐν γῇ
babylonis: τ ꝓparent: τ ponent cā ibi
βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμάσαι, καὶ θήσουσιν αὐτὸ ἐκεῖ
ſup ꝓparatione ſuam.
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ. Ca.6.

A ΚΑΙ cōuerſ⁹ ſum τ leuaui oculos meos
Καὶ ἐπεστράφην καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τ vidi: τ ecce ḡnuo: curꝰ egredientes
καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἅρματα ἐκπορευόμενα
de medio duoꝝ mōtiū: τ mōtes erāt mōtes eret:
ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκᾶ,
τ in curru pmo equi rufi: τ in
καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροί, καὶ ἐν
curru ſecūdo equi nigri: τ in
τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλανες, καὶ ἐν τῷ
curru tertio equi albi: τ in curru
ἅρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοί, καὶ ἐν τῷ ἅρμα=
quarto equi varij τ mixti colores. τ
τι τῷ τετάρτῳ ἵπποι ποικίλοι καὶ φαροί, καὶ
rndi τ dixi ad angelū q̄ loq̄bat
ἀποκρίθην καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν
in me: qd ſunt hec dñe? τ reſpondit
τα ἐν ἐμοί, τί ἐστιν ταῦτα κύριε; καὶ ἀποκρίθη ὁ
angelus q̄ loq̄bat in me: τ dixit: hec ſunt
B ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν, ταῦτά ἐστιν οἱ
quattuor venti celi: q̄ egrediunt vt aſſi=
τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἐκπορεύονται παρα=
ſtant dño ois terre. in q̄ erant equi
στῆναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. ἐν ᾧ ἦσαν ἵπποι
nigri: egrediebant ſup terrā aq̄lonis. τ albi:
μέλανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν βορρᾶ. καὶ οἱ λευκοί,
egrediebant poſt eos. τ varij exi=
ἐξεπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν. καὶ οἱ ποικίλοι ἐξεπο=
bant ſup terrā auſtri. τ mixticolores egrediebāt τ
ρεύοντο ἐπὶ γῆν νότου. καὶ φαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ
inſpiciebant vt circuirent terrā. τ dixit:
ἐπέβλεπον τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ite τ circuite terrā. τ circui=
πορεύεσθε καὶ περιοδεύσατε τὴν γῆν. καὶ περιώδευ
uit terrā: τ clamauit τ locut⁹ eſt
σαν τὴν γῆν, καὶ ἀνεβόησεν καὶ ἐλάλησεν

C

καὶ

Trāſla.B.Hie.

et dixi.ᵇ Quid nā ᶜeſt:ᵈ& alt.ᵉHec eſtᶠamphora ꝏ
ᵍegredies:ʰ & dixit.ⁱ Hic eſtᵏoculus eorūˡin vniuer
ſaᵐterra.ⁿEt ecceᵒtalentū ᵖplumbiᑫportabatur: ꝏ
ʳ& ecceˢmulierᵗvnaᵘſedēs ᵛin medio ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷamphore:ˣ& dixit.ʸ Hec eſtᶻimpietas. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃEt profecitᵇeamᶜinᵈmedioᵉamphore: ꝏꝏꝏꝏ
ᶠ& miſitᵍmaſſamʰplumbeamⁱinˡosᵐeius. ꝏꝏꝏ
ⁿEt leuauiᵒoculos meos ᵖ& vidi:ᑫ& eccerdue ˢꝏ
ᵗmulieresᵘegredientes:ᵛ& ſpiritusʷin alisˣearum: ꝏ
ʸet habebantᶻalasᵃquaſi alasᵇmiluí ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜEt leuauerutᵈamphoꝛam ᵉinterᶠterram ꝏꝏ
ᵍetʰcelum.ⁱEt dixiᵏadˡangelum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐquiˣloquebatur ʸin me. ᶻQuoᵃiſteᵇdeferunt ꝏꝏ
ᶜamphoram?ᵈ& dixitᵉad me.ᶠVt edificeturᵍei ꝏꝏ
ʰdomusⁱinterraᵏſennaar: ˡ& ſtabilitaturᵐ& ponaturⁿ
ibi ᵒ ſuperᵖbaſem ſuam.

6.

ET cōuerſus ſum:ᵇ& leuaui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜoculos meosᵈ& vidi:ᵉ& eccefquattuorᵍquadrige
ʰegredientesⁱdeˡmedioᵐduorumⁿmontium: ꝏꝏꝏ
ᵒ& montes:ᵖmōtesᑫerei.
ʳIn quadriga ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢprimaᵗequiᵘrufi:ᵛin qua
driga ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʷſecundaˣequiʸnigri:ᶻin
quadriga ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃtertiaᵇequiᶜalbi: ꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈ& in quadrigaᵉfortaᶠequi
ᵍvarii & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰfortes.ⁱEt reſpondi:ᵏ& di
xiˡmᵐadⁿangelum ꝏꝏꝏꝏ
ᵒquiᵖloquebatur ᑫin me.
ʳQuid ſuntˢhecᵗdñe mi?
ᵘ& reſponditᵛangelusʷ& ait ˣadˢme.ʸIſti ſunt ꝏꝏ
ᶻquattuorᵃventiᵇceliᶜquí egrediuntur ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈvtᵉſtentᶠcoramᵍdominatore ʰomnísⁱterre. ꝏꝏꝏ
ᵏIn quaˡeratᵐequíⁿnigrí ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒegrediēturᵖínᑫterram ʳaquilonis:ˢ& albí ꝏꝏꝏ
ᵗegreſſi ſuntᵘpoſt eos:ᵛ& variiʷegreſſi ſunt ꝏꝏꝏ
ˣadʸterrāᶻauſtrí.ᵃ Quí autem erant ᵇ robuſtiſſimí:
ᶜexierunt ᵈ & querebant
ᵉire &ᶠdiſcurrere ᵍ p oēm
ʰterrāⁱ& dixit.ᵏ Ite &ˡperambulate ᵐ terram: ꝏꝏꝏ
ⁿ& perābulauerūtᵒtrā.ᵖ& vocauitᑫme:ʳ& locutˢ eſt

Tex.heb.zacha.vj. Pītiua.heb.

וָאֹמַר מַה הִוא וָאֹמֶר זֹאת הָאֵיפָה
הַיּוֹצֵאת וָאֹמֶר זֹאת עֵינָם בְּכָל
הָאָרֶץ וְהִנֵּה כִּכַּר עוֹפֶרֶת נְשֵׂאת
אִישׁ נָשָׂב וְזֹאת אִשָּׁה אַחַת יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ
הָאֵיפָה וָאֹמַר זֹאת הָרִשְׁעָה
וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ אֶל תּוֹךְ הָאֵיפָה
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת אֶבֶן הָעוֹפֶרֶת אֶל פִּיהָ
וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה שְׁתַּיִם
נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְרוּחַ בְּכַנְפֵיהֶם
וְלָהֵנָּה כְנָפַיִם כִּכַנְפֵי הַחֲסִידָה
וַתִּשֶּׂנָה אֶת הָאֵיפָה בֵּין הָאָרֶץ
וּבֵין הַשָּׁמָיִם וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אָנָה הֵמָּה מוֹלִכוֹת אֶת
הָאֵיפָה וַיֹּאמֶר אֵלַי לִבְנוֹת לָהּ
בַּיִת בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וְהֻכַן וְהֻנִּיחָה
שָׁם עַל מְכֻנָתָהּ

Cap.vj.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא
עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע מֶרְכָּבוֹת
יוֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הָהָרִים
וְהָהָרִים הָרֵי נְחֹשֶׁת נַּמֶּרְכָּבָה
הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים וְהַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים וְהַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים
וְהַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים
אֲמֻצִּים וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה אֲדֹנִי
וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה
אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹצְאוֹת
מֵהִתְיַצֵּב עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר בָּהֶם הַסּוּסִים הַשְּׁחֹרִים
יוֹצְאִים אֶל אֶרֶץ צָפוֹן וְהַלְּבָנִים
יָצְאוּ אַחֲרֵיהֶם וְהַבְּרֻדִּים יָצְאוּ
אֶל אֶרֶץ הַתֵּימָן וְהָאֲמֻצִּים יָצְאוּ
וַיְבַקְּשׁוּ לָלֶכֶת לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
וַיֹּאמֶר לְכוּ הִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ
וַיִּתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ וַיִּזְעַק אֹתִי וַיְדַבֵּר

אֵלַי לֵאמֹר רְאֵה הַיֹּצְאִים
אֶל אֶרֶץ צָפוֹן הֵנִיחוּ אֶת רוּחִי בְּאֶרֶץ צָפוֹן וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר
לָקוֹחַ מֵאֵת הַגּוֹלָה מֵהֶלְדַּי וּמֵאֵת טוֹבִיָּה וּמֵאֵת יְדַעְיָה וּבָאתָ אַתָּה בַּיּוֹם הַהוּא
בֵּית יֹאשִׁיָּהוּ בֶן צְפַנְיָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִבָּבֶל
וְלָקַחְתָּ כֶסֶף וְזָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטָרוֹת
וְשַׂמְתָּ רֹאשׁ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר
הִנֵּה אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח וּבָנָה אֶת הֵיכַל יְהוָה
וְהוּא יִבְנֶה אֶת הֵיכַל יְהוָה וְהוּא יִשָּׂא הוֹד וְיָשַׁב וּמָשַׁל עַל כִּסְאוֹ וְהָיָה כֹהֵן עַל כִּסְאוֹ
וְעֲצַת שָׁלוֹם תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם
וְהָעֲטָרוֹת תִּהְיֶה לְחֵלֶם וּלְטוֹבִיָּה וּלְיִדַעְיָה וּלְחֵן בֶּן צְפַנְיָה לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְהוָה
וּרְחֹקִים יָבֹאוּ וּבָנוּ בְּהֵיכַל יְהוָה
וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּן בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

Cap. vij.
וַיְהִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ הָיָה דְבַר יְהוָה
אֶל זְכַרְיָה בְּאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
הַתִּשְׁעִי בְּכִסְלֵו וַיִּשְׁלַח בֵּית אֵל
שַׂרְאֶצֶר וְרֶגֶם מֶלֶךְ וַאֲנָשָׁיו לְחַלּוֹת
אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ לֵאמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר לְבֵית יְהוָה צְבָאוֹת וְאֶל
הַנְּבִיאִים לֵאמֹר הַאֶבְכֶּה בַּחֹדֶשׁ
הַחֲמִשִּׁי הִנָּזֵר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי זֶה
כַּמָּה שָׁנִים׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֵלַי לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל כָּל עַם
הָאָרֶץ וְאֶל הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר כִּי
צַמְתֶּם וְסָפוֹד בַּחֲמִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי וְזֶה
שִׁבְעִים שָׁנָה

ad me dicens. Ecce qui egrediuntur ooooooooooo in terrā aquilonis requescere fecerūt spiritū meū in terra aglonis. Et factū est verbū dñi ad me dicens. Sume a transmigratione ab oldai oo & a tobia & ab idaia: & venies ooooooooooooooo tu in die illa & intrabis in domum ooooooooooo iosie filii sophonie qui venerunt de babylone: & sumes aurū & argentum: & facies coronas & pones in capite iesu filii iosedech ooooooooo sacerdotis magni: & loqueris ad eum dicens. oo Hec ait dominus exercituum dicens. ooooooooo Ecce vir oriens nomen eius. Et subter eum ooooo orietur & edificabit tēplum domino: & ipse oo extruet templum dño: & ipse portabit ooooooo gloriā & sedebit & dñabitur sup solio suo & erit sacerdos sup solio suo: & consilium pacis erit inter illos duos. Et corone erunt oooooooooooo helem & tobie & idaie & hen filio oooooooooooo sophonie memoriale in templo dñi. oooooooooo Et qui pcul sunt venient & edificabūt in templo dñi: & scietis quia dñs exercituū misit me ad vos. Erit autem hoc: si auditu audieritis oooo voces domini dei vestri.

7.

Et factum est in anno quarto ooooooo darii regis factū est verbum domini ooooooooo ad zachariam in quarta mensis oooooooooooo noni qui est casleu. Et miserunt ad domum dei saraſar & rogomelech & viri qui erant cū eis ad precandū faciem dñi vt dicerent sacerdotibus oo domus domini exercituum & oooooooooooooo pphetis loquētes. Nūquid flendum est mihi in qnto mēse: vel sanctificare me debeo sicut feci iam multis annis! Et factū est verbū dñi exercituū ad me dicens. Loqre ad omnem populum terre & ad sacerdotes dicens. Cum oooooooooo ieiunaretis & plāgeretis in qnto & septio p hos

ad me dicēs: ecce q egrediuntur sup terrā aqlonis: redescere fecerūt furorē meū sup terrā aqlonis. Et facies ēmo dñi ad me dicēs: accipe de captiuitate a principib⁹ & ab vtili bus eius: & ab his q cognouerūt eā: & ingrediens in die illa in domū iosie sophonie q venit de babylone: & accipies argētū & aurum: & facies coronas & impones sup caput iesu filij iosedec sacerdotis magni. & dices ad eū: hec dicit dñs ombs. ecce vir: oriens nomē eius: & subter eū oriet̄ur & edificabit domū dñi: & ipe edificabit templū dño: & ipe portabit gloriā & sedebit & dñabit̄ur sup throno suo: & erit sacerdos a dextris ei⁹: & cōsilium pacificū erit inter vtrūq⁹: at corona erit expectantib⁹ & vtilibus eius & his q cognouerūt eā: & in gratiā filijs sophonie memoriale in templo dñi: & q longe ab ierūt, & edificabunt in domo dñi: & scietis q dñs omps misit me ad vos. & erit si audientes audieritis vocem dñi dei vri.

Ca.7.

Et factū est in quarto anno sub dario rege: factū est ēmo dñi ad zachariā quarta mensis noni q est chasleu. & misit in bethel: saraſar & rogom rex & viri ei⁹ vt pcarentur dñs oēs & sacdotes q in domo dñi oipotentis & ad phetas dices: ingressa est huc quinto mense sctificatio iuxta qđ fecerūt iam plurib⁹ ānis. & factū est ēmo dñi ad me dicēs: dic oi pplo tre & sacerdotes dicēs: si ieiunaueritis aut plāxeritis in quintis aut in septimis & ecce

ooooo ooooooooooo oooooooooo ooooooo ooooooo ooooooo

ooooo ooooooooooo oooooooooo ooooooo ooooooo ooooooo

Trāſl.gre.lxx.cū inter.lati.

septuaginta annis:nūqd ieiunīū ieiunaſtis mihi? τ ſi ἑβδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείαν νενηστεύκατέ μοι; καὶ ἐὰν
cōederiti aut biberitis:nōne vos cōeditis τ vos bibitis? φάγητε ἢ πίητε, οὐχ ὑμεῖς ἐσθίετε καὶ ὑμεῖς πίνετε;
nōne iſta verba mea ſunt q̄ locutus ē dñs in manib⁹ οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μού εἰσιν οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσὶ
pphetaꝝ q̄ aū fuerūt q̄n erat hieruſalem habi τῶν προφητῶν τῶν ἐμπροσθεν ὅτε ἦν ἱερουσαλὴμ κατοι
C tata τ abundāns τ ciuitates eiꝰ i circuitu τ κουμένη καὶ εὐθηνοῦσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ
mōtana τ cāpeſtris hitabat: τ factꝰ ē ſmo do= ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατῴκητο; καὶ ἐγένετο λόγος κυ=
minꝰ ad zachariā dicēs: hec dicit dñs omnī= ρίου πρὸς ζαχαρίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος παν=
potens dicēs: iudiciū iuſtū iudicate: τ miam τ τοκράτωρ λέγων, κρῖμα δίκαιον κρίνατε, καὶ ἔλεος καὶ
miſſatione facite vnuſq̄ſq; ad fratrē ſuū: τ vi οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χή
duā τ pupillū τ aduenā τ pauperē nō oppima= ραν καὶ ὀρφανὸν καὶ πρόσκλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυ
tis. τ malitie vnuſq̄ſq; fratris ſui ne νασεύητε. καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ
Ezo. ii. memineritis in cordib⁹ vr̄is. τ noluerūt μνησικακεῖτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ ἀπείθησαν
attendere τ vederūt dorſum cōtemnēs: τ τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφρονοῦντα, καὶ
D aures ſuas aggrauarūt ne audirent: τ cor τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν, καὶ τὴν καρ
ſuum poſuerūt inobedīēs ne audirent legē δίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ ὑπακούειν τοῦ νόμου
meā τ verba q̄ miſit dñs omnīs μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκρά
in ſpū ſuo in manib⁹ pphetaꝝ τωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶν τῶν προφητῶν τῶν
q̄ aū fuerūt. τ facta ē ira magna a dño om ἔμπροσθεν. καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ κυρίου παν
nipotente. τ erit ſicut dixi τ nō audie= τοκράτορος. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εἶπον καὶ οὐκ εἰσήκου
runt eū: ſic clamabunt τ non exaudiam e= σαν αὐτοῦ, οὕτως κεκράξονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐ
os dicit dñs omnīs. τ eiſciam eos τῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς
in oēs gētes q̄s nō cognouerūt: τ tra deſolata erit εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται
poſt eos a pambulante τ ꝑ reuertente: ὀπίσω ὅπισθεν αὐτῶν ἐκ διοδεύοντος καὶ ἐξ ἀναστρέφοντος,
ꝛ poſuerūt terrā electā in deſolationē. καὶ ἔταξαν τὴν γῆν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν. Ca.8.
A ΚΑΙ factꝰ eſt ſmo dñi oipotentis dicēs: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων,
hec dicit dñs omnīs: zelat⁹ ſum hieru τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερου=
ſalem τ ſion zelo magno τ furore magno ze= σαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐζή
lat⁹ ſum eam. hec dicit dñs omnīs: reuer λωκα αὐτήν. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐπι=
tuſſum ad ſion τ habitabo in medio hieruſa= στρέψαι ἐπὶ σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσα=
lem: τ vocabit hieruſalem ciuitas vera: τ λὴμ, καὶ κληθήσεται ἱερουσαλὴμ πόλις ἀληθινή, καὶ τὸ
mōs dñi omnipotentis mōs ſcīſs. hec dicit ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἅγιον. τάδε λέγει
dñs omnīs: adhuc ſedebunt ſeniores τ κύριος παντοκράτωρ, ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ
anus in platēis hieruſalem vnuſ= πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις ἱερουσαλὴμ ἕκα=
q̄ſq; virgam ſuam hñs in manu ſua pre ſτος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ
mitudie dierū: τ platee ciuitatis reple πλήθους ἡμερῶν, καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλη=
buntur
θήσονται

Trāſla.B.Hie.

septuaginta annis annos nun qd ieiunīū ieiunaſtis mihi? Et cuꝰ comediſtis & bibiſtis nunquid nōꝰ vo bis comediſtis & vobiſ= metipſis bibiſtis? Numqd non hec ſunt verba mea que locutus eſt dñs ꝯ in manu pphetarū prio rum cum adhuc ꝯꝯꝯꝯ hieruſalē habitaretur & eſſet opulēta: & ipſa & vr bes in circuitu eius: & ad auſtrū & in cāpeſtribus habitaretur. Et factū eſt verbū dñi ad zachariā dicens. Hec ait dñs ex ercituum dicens. ꝯꝯꝯ Iudiciū verū iudicate: & miſericordiā & miſera tiones facite vnuſqſq; cū fratre ſuo. Et viduam ꝯ & pupillū & aduenam & pauperē nolite calūniari: & malū vir fratri ſuo nō cogitet in corde ſuo. ꝯ Et noluerunt attendere & auerterūt ſcapulā re cēdētes: & aures ſuas ag grauauerūt ne audirent: & cor ſuum poſuerūt vt adamantē ne audirēt le gem & verba que miſit dñs exercituum ꝯꝯꝯꝯ in ſpiritu ſuo ſancto per manū pphetarū priorꝝ. Et facta eſt indignatio magna a dño exercituū. Et factum eſt ſicut locu tus eſt & non audierunt: ſic clamabūt & non exaudiam dicit dominus exercituum. Et diſperſi eos per omnia regna ꝯ que neſciūt: & terra deſolata eſt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ab eis: eo q̄ non eſſet trā ſiens & reuertens: & poſuerunt terram deſiderabilem in deſertum. 8. ET factum eſt verbū domini exercituuꝫ ad me dicens. Hec dicit dominus exercituum. Zelatus ſum ſion zelo magno: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & indignatione magna zelatus ſum eam. Hec dicit dñs exercituū. Re uerſus ſum ad ſion & ha bitabo in medio hieruſa lē. Et vocabitur hierlm ciuitas veritatis: & mōs dñi exercituum: mons ſanctificatus. Hec dicit dñs exercituum. ꝯꝯꝯ Adhuc habitabūt ſenes & anus in plateis ꝯꝯꝯ hieruſalē & viri baculus in manu eius pre multi tudine dierū. Et platee ciuitatis complebuntur

Tex.heb.zacha.viij.Pritiua.heb

Cap. viij.

Pritiua..heb.Tex.heb.zacha.viij. Trãsla.B.Hie.

ילדים וילדות משחקים ברחבתיה׃ פ שחק
כה אמר יהוה צבאות כי
יפלא בעיני שארית העם הזה גם
בימים ההם נם בעיני יפלא
נאם יהוה צבאות ׃ כה אמר
יהוה צבאות הנני מושיע את פ ישע
עמי מארץ מזרח ומארץ מבוא זרח בוא
והשכנתי ובאתי אתם ושכנו בוא
בתוך ירושלם והיו לי לעם היה
ואני אהיה להם לאלהים באמת
ובצדקה׃ כה אמר יהוה צבאות חזק יום
תחזקנה ידיכם השמעים בימים חזק יום
האלה את הדברים האלה
מפי הנביאים אשר ביום יסד יסד הי נבא
בית יהוה צבאות ההיכל להבנות׃ הכל הנה
כי לפני הימים ההם שכר
האדם לא נהיה ושכר הבהמה היה
ואין נתנה וליוצא ולבא אין שלום צאן בוא
כל האדם את רעהו׃ ועתה לא כימים שלם
הראשנים אני לשארית העם
הזה נאם יהוה צבאות ׃ כי זרע
השלום הגפן תתן פריה והארץ נתן פרה
תתן את יבולה והשמים יתנו נוב נתן
טל והנחלתי את שארית טל נחל
העם הזה את כל אלה ׃ והיה
כאשר הייתם קללה בגוים היה
בית יהוה ובית ישראל כן
אושיע אתכם והייתם ברכה ישע
אל תיראו תחזקנה ידיכם ׃ כי ירא
כה אמר יהוה צבאות כאשר
זממתי להרע לכם בהקציף רוע קצף
אבתיכם אתי אמר יהוה שוב
צבאות ולא נחמתי ׃ כן שבתי
זממתי בימים האלה להיטיב יום יטב
את ירושלם ואת בית יהוה

infantibus:ᵍ& puellisʰ lu
dentibus ⁱin plateis eius.
ᵐHecⁿ dicitᵒ dominus ᵖ ex
ercituũ.ᵍSi videbitur ∞∞∞
ʳdifficileˢ in oculisᵗ reliqa
rumᵘ populiˣ huius ∞∞∞
ʸin dieb? ᶻillis:ᵃnunqd ᵇin
oculis meis ᶜ difficile erit
ᵈdicitᵉ dominusᶠ exercitu
umᵍ:ᵍHecʰ dicit ∞∞∞∞∞
ⁱdominus ᵏ exercituum.
ˡEcce ego ᵐ saluabo ∞∞∞
ᶜpopulũ meumᵖ de terra
ᵍorientisʳ & de terraˢ occa
susᵗ solis:ᵘ & adducãˣ eos:
ʸ& habitabunt ∞∞∞∞∞
ᶻin medio ᵃhierusalem:ᵇ& ∞
eruntᶜ mihiᵈ in populum
ᵉ& egoᶠ eroᵍ eisʰ in deum
ⁱin veritate ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ& in iustícia.ˡ Hecᵐ dicit
ⁿdominus ᵒ exercituum.
ᵖConfortẽturᵍ manus ve
streʳ quiˢ auditisᵗ in ∞∞∞
ᵘhisᵛ dieb? ˣsermõesʸ istos
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻper os ᵃprophetarũ :ᵇ in
dieᶜ quoᵈ fundata est ∞∞∞
ᵉdomusᶠ dñiᵍ exercituum:
ʰvtⁱ templũ ᵏ edificaretur.
ˡSiquidemᵐ anteⁿ dies° il
los ᵖmerces ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍhominumʳ nõˢ erat:ᵗnec
ᵘmerces ˣ iumentorũ erat
ʸnecᶻ introcunti necᵃ ex
euntiᵇ erat ᶜ pax ∞∞∞∞∞∞∞
ᵈpreᵉ tribulatiõe:ᶠ& dimi
siᵍ omnes ʰ homines ∞∞∞
ⁱvnũ quẽqᵏ ˡ cõtra pximũ
suũ.ᵐNunc aũtⁿ nõᵒ iuxta
dies° priores ᵖ ego faciam
ᵍreliquiísʳ populí ∞∞∞∞∞
ˢhuiusᵗ dicitᵘ dominusᵛ ex
ercituum:ʷsedˣ semen ∞
ʸpacis erit.ᶻ Vineaᵃ dabit
ᵇfructum suum: ᶜ& terra
ᵈdabitᵉ germen suum.ᶠEt
ᵍcelᵍ ʰdabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱrorem suum:ᵏ& possidere
faciam ˡreliquias ∞∞∞∞
ᵐpopuliⁿ huiusᵒ vniuersa
ᵖhec.ᵍ Et erit ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳsicutˢ eratisᵗ maledictio
ᵘin gentibus ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛdomusʷ iudaˣ & domus
ʸisrael:ᶻsic ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃsaluaboᵇ vosᶜ& eritisᵈ be
nedictio. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉNolite ᶠtimere.ᵍConfor
tenturʰ manus yre:ⁱ quia
ʲhecᵏ dicitˡ dñsᵐ exercituũ.
ⁿSicut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒcogitaui ᵖ vt afflígerem
ᵍvosʳ cũ ad iracundíã puo
cassentˢ patres vestrí me:
ᵗdicitᵘ dñs ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛ& nõʷ sum misertus :ˣ sic
ʸconuersus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻcogitaui ᵃ in diebusᵇ istís
ᶜvt benefaciam ∞∞∞∞∞∞∞
ᵈdomuiᵉ iudaᶠ & ᵍhierusa
lem . ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

pueris τ puellis ludentibᵍ in plateis
παιδαρίων καὶ κορασίων παιζόντων ἐν ταῖς πλατείαις
eius. hec dicit dñs ompẽs: si
αὐτῆς ; τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, εἰ
ipossibile erit coram reliquis ppli hu-
ἀδυνατήσει ἐνώπιον τῶν καταλοίπων τοῦ λαοῦ τοῦ
ius in diebᵍ illis: nũqd τ coram me
του ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις , μὴ καὶ ἐνώπιον ἐμοῦ
ipossibile erit dicit dñs ompẽs? hec dicit
ἀδυνατήσει λέγει κύριος παντοκράτωρ; τάδε λέγει
dñs ompẽs: ecce ego saluabo ppli
κύριος παντοκράτωρ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασώσω τὸν λαόν
meũ de tra orientis τ de terra occidẽtis:τ ad
μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν,καὶ εἰ-
ducã eos τ hitabunt in mediõ hieruſa-
σάξω αὐτοὺς καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν μέσῳ ἱερουσα-
lem: τ erunt mihi in ppli: τ ego ero eis
λήμ , καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν , καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐ-
in deũ in veritate τ in iuſticia. hec di-
τοῖς εἰς θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ . τάδε λέ-
cit dñs ompẽs: confortentur manus
γει κύριος παντοκράτωρ, κατισχύετωσαν αἱ χεῖρες
vre q̃ auditis in diebᵍ his ſmo
ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λό
nes illos ex ore pphetaꝝ: ex q̃ die
γους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν, ἀφ᾽ ἧς ἡμέ-
fundata eſt dom? dñi oipotentis τ
ρας τεθεμελίωται ὁ οἶκος κυρίου παντοκράτορος καὶ ὁ
tẽpli ex q̃ edificatũ eſt. q̃ aũ dies illos
ναὸς ἀφ᾽ οὗ ᾠκοδόμηται. διότι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων
merces hoim nõ erit in lucrũ: τ merces
ὁ μισθὸς τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἔσται εἰς ὄνησιν, καὶ ὁ μισθὸς
iumẽtoꝝ nõ ſubſiſtet. τ egredienti τ
τῶν κτηνῶν οὐχ ὑπαρξει. καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ
ingredienti non erit pax ꝑ tribulatiõe. τ
εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔσται εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως . καὶ
emittam oẽs hoies vnũ quẽqᵏ ad :
ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον ἐπὶ τὸν
primũ ſuum. τ nũc nõ iurta dies q̃ aũ
πλησίον αὐτοῦ . καὶ νῦν οὐ κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμ-
fuerunt ego facio reliquis ppli huius
προσθεν ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου
dicit dñs ompẽs: ſed mõſtrabo pacẽ. vi-
λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀλλὰ δείξω εἰρήνην . ἄμ-
nea dabit fructũ ſuum: τ terra dabit
πελος δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς , καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ
germina ſua: τ celum dabit rorem ſu
βλαστήματα αὐτῆς , καὶ ὁ οὐρανὸς δώσει τὸν δρόσον αὐ
um: τ poſſidere faciam reliquiꝝ popu
τοῦ , καὶ κατακληρονομήσω τοῖς καταλοίποις τοῦ λα
li mei oia hec. τ erit ſicut eratis in ma
οῦ μου πάντα ταῦτα . καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἦτε ἐν κα
ledictiõe gentibᵍ vom? iuda τ dom? iſrael.
τάρα τοῖς ἔθνεσιν ὁ οἶκος Ἰούδα καὶ ὁ οἶκος Ἰσραήλ.
ſic ſaluabo vos: τ eritis in bñdictiõe. cõfidite
οὕτως διασώσω ὑμᾶς,καὶ ἔσεσθε ἐν εὐλογίᾳ. θαρσεῖτε
τ cõfortamini in manibᵍ vſis: q̃ hec dicit
καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν , διότι τάδε λέγει
dñs ompẽs. ſicut cogitaui vt afflígerẽ
κύριος παντοκράτωρ.ὃν τρόπον διενοήθην τοῦ κακῶσαι
vos cum pvocaſſẽt ad irã me pres vri dicit
ὑμᾶς ἐν τῷ παροργίσαι με τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγει
dñs ompẽs. τ nõ me penituit. ſic parat
κύριος παντοκράτωρ. καὶ οὐ μετενόησα . οὕτως πάλιν
ſum τ cogitaui in diebus iſtis:
τέταγμαι καὶ διανοοῦμαι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ,
vt bene facerem hieruſalem τ domui iuda:
τοῦ καλῶς ποιῆσαι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν οἶκον Ἰούδα,

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina. Trásla.B.Hie. Ter.heb.zacha.ix. Prãtiua.heb

cõfidite: iſti ſunt ſmões q̃s feciſtis. loq̃mini
λαρσεῖτε, οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐποιήσατε· λαλεῖτε
veritatẽ vnuſq̃ſq; ad ꝓximũ ſuum: ⁊ iudiciũ pa
ἀλήθειαν ἑκάστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ κρῖμα εἰ=
cificũ ⁊ iuſtum iudicate in portis vẽſtis. ⁊
ρηνικὸν κρίνατε ἐν ταῖς πύλαις ὑμῶν· καὶ
Ephe. vnuſq̃ſq; malũ ꝓximi ſui nõ cogitetis in
4.b. ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν
cordibus vẽſtis: ⁊ iuramẽtũ mẽdax nõ diligatis:
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε,
q̃ hec oĩa odi dicit dñs omꝑ.
ὅτι ταῦτα πάντα ἐμίσησα λέγει κύριος παντοκρά=
⁊ factꝰ eſt ſmo dñi oipotentis ad me
τωρ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος πρός με
dicens: hec dicit dñs omꝑ: ieiunĩ quar
λέγων, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, νηστεία καὶ
tum: ⁊ ieiunĩ quintũ: ⁊ ieiunĩ ſeptimũ ⁊
τάρτη, καὶ νηστεία πέμπτη, καὶ νηστεία ἑβδόμη καὶ
ieiunĩ decimũ erunt domui iuda in gaudiũ ⁊ in
D νηστεία δικαίαν ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς
letitiã ⁊ in feſtiuitates bonas. ⁊ letabimini
εὐφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθάς· καὶ εὐφραθήσεσθε
⁊ veritatẽ ⁊ pacem diligite. hec dicit
καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε· τάδε λέγει
dñs omꝑ: adhuc venient ꝓpli multi ⁊ ha=
κύριος παντοκράτωρ, ἔτι ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ κα
bitantes ciuitates multas. ⁊ congregabunt q̃ habi
τοικοῦντες πόλεις πολλάς· καὶ συνελεύσονται κατοι
tant ciuitates in vnã ciuitatẽ dicentes: eamus
κοῦντες πόλεις εἰς μίαν πόλιν λέγοντες, πορευθῶμεν
vt deꝓcemur faciem dñi: ⁊ q̃ramus fa=
δεηθῆναι τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρό=
ciem dñi oipotentis: vadam ⁊ ego.
σωπον κυρίου παντοκράτορος, πορεύσομαι καὶ ἐγώ·
⁊ venient ꝓpli multi ⁊ gẽtes multe et querãt
καὶ ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ
faciem dñi oipotentis in hierusalem. ⁊
πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ
vt deꝓcentur faciem dñi. hec dicit do
τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸ πρόσωπον κυρίου. τάδε λέγει κύ
minꝰ omꝑ: in diebꝰ illis ſi apꝑ
ριος παντοκράτωρ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἴσῃ
henderint decẽ viri de oĩbus linguis gẽtiũ.
λάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἐθνῶν.
⁊ tenuerint fimbriam vniꝰ hois iudei
καὶ ἐπιλάβωνται τοῦ κρασπέδου ἑνὸς ἀνδρὸς Ἰουδαίου
dicẽtes: ibimus tecum: q̃ audiuimꝰ q̃ꝺ
λέγοντες, πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, ὅτι ἀκηκόαμεν ὅτι
deus vobiſcũ eſt.
ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστιν. Ca.9.

H Assumptio verbi dñi in terra ſedrach ⁊ damaſci
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ σεδράχ καὶ Δαμα=
ſacrificiũ eius: q̃ dñs reſpicit hoĩes ⁊
σκοῦ θυσία αὐτοῦ, ὅτι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ
oẽs tribus iſrael. ⁊ emath in finib⁹
πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ Ἐμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις
eius: tyrus ⁊ ſidon: q̃n ſapiẽtes fuerũt nimis:
αὐτῆς, Τύρος καὶ Σιδών, ὅτι κατεφρόνησαν σφόδρα,
⁊ edificauit tyrus munitionẽ ſibi ⁊ theſaurizauit
καὶ ᾠκοδόμησεν Τύρος ὀχύρωμα ἑαυτῇ καὶ ἐθησαύρισεν
argentũ q̃ſi puluerẽ: ⁊ cõgregauit aurũ vt lutũ
ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς πηλὸν
plateaꝝ. ꝓpterea dñs poſſidebit eam ⁊ ꝑcutiẽ
ὁδῶν. διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ πατά
et in mari fortitudinẽ ei⁹ ⁊ ipa in igne cõſu
ξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν πυρὶ κατα
mabitur: videbit aſcalon
καυθήσεται, ὄψεται Ἀσκαλὼν

C

A

'Nolite nimere. Hec ſunt
ergo verba: quẽ
facietis. Loquimini ve
ritatem vnuſquiſq; cum
proximo ſuo. Veritatẽ
& iudiciũ pacis iudicate
in portis veſtris: & vnuſ
quiſq; malum contra
amicum ſuum ne cogi=
tetis in cordibus veſtris:
& iuramentum mendax
ne diligatis. Oia enim
hec ſunt que odi dicit
dominus.
Et factum eſt verbũ do=
mini exercituum ad me
dicens. Hec dicit dñs
exercituum.
Ieiunium quarti: & ie=
iunium quinti:
& ieiunium ſeptimi: & ie
iunium decimi
erit domui iude in gau=
dium & in leticiam
& in ſolẽnitates preclа=
ras. Veritatẽ tantũ & pa=
cem diligite. Hec dicit
dñs exercituum.
Vſq; quo veniant popu
li & habitent
in ciuitatibus multis &
vadant habitatores vnus
ad alterum dicẽtes. Ea
mus &
deprecemur faciem do
mini & queramus
dominũ exercituũ. Va
dam etiam ego.
Et venient populi mul
ti: & gentes robuſte
ad querendũ dñm exer
cituũ in hieruſalem:
& deprecandam faciem
domini. Hec dicit
dñs exercituum. In die
bus illis in
quibus apprehendent
decem homines
ex omnibus linguis gẽ
tium & apprehendent
fimbriam viri iudei dicẽ
tes: ibimus
vobiſcum. Audiuimus
eni qm deus vobiſcũ eſt.

9.

ONus verbi domini
in terra adrach & damaſci requiei eius:
qua dñi eſt oculus ho=
minis & ommũ tribuũ
iſrael. Emath quoq; in
terminis eius &
tyrus & ſydõ. Aſſumpſe
rũt quippe ſibi ſapientiã
valde. Et edificaut tyrus
munitionẽ ſuã: & coacer
uauit argentũ q̃ſi humũ:
& aurũ vt lutũ plateaꝝ.
Ecce dñs poſſidebit eã
& ꝑcutiet in mari fortitu
dinẽ ei⁹ & hec igni deuo
rabitur. Videbit aſcalon

אַל תִּירָאוּ׃ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר		
תַּעֲשׂוּ דַּבְּרוּ אֱמֶת אִישׁ אֶת		עשה
רֵעֵהוּ אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ		פט שָׁלֵם
בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ וְאִישׁ אֶת רָעַת		רע
רֵעֵהוּ אַל תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם		שב
וּשְׁבֻעַת שֶׁקֶר אַל תֶּאֱהָבוּ כִּי אֶת		אהב
כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי נְאֻם יְהוָה׃		
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי		היה
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		בע חָמֵשׁ
צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי		שר
וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי		הי שוש
יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה		עד שָׁלֵם
וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם		
אֹהֲבוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		וא
עַד אֲשֶׁר יָבֹאוּ עַמִּים וְיוֹשְׁבֵי		יר רבה
עָרִים רַבּוֹת׃ וְהָלְכוּ יוֹשְׁבֵי אַחַת		לך
אֶל אַחַת לֵאמֹר נֵלְכָה הָלוֹךְ		
לְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה וּלְבַקֵּשׁ		לה פָּנֶה
אֵת יְהוָה צְבָאוֹת גַּם אֲנִי׃		
וּבָאוּ עַמִּים רַבִּים וְגוֹיִם עֲצוּמִים		וא נָבַב
לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת בִּירוּשָׁלִַם		צם
וּלְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר		
יְהוָה צְבָאוֹת בַּיָּמִים הָהֵמָּה		ום
אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים		חק
מִכֹּל לְשׁנוֹת הַגּוֹיִם וְהֶחֱזִיקוּ		
בִּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי לֵאמֹר נֵלְכָה		דה
עִמָּכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ אֱלֹהִים עִמָּכֶם׃		
מַשָּׂא דְּבַר יְהוָה	Cap. ix.	שא
בְּאֶרֶץ חַדְרָךְ וְדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ		חת
כִּי לַיהוָה עֵין אָדָם וְכֹל שִׁבְטֵי		
יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם חֲמָת תִּגְבָּל בָּהּ		כל
צֹר וְצִידוֹן כִּי חָכְמָה מְאֹד׃ וַתִּבֶן		תה
צֹר מָצוֹר לָהּ וַתִּצְבָּר כֶּסֶף כֶּעָפָר		צור צָבָר
וְחָרוּץ כְּטִיט חוּצוֹת׃ הִנֵּה אֲדֹנָי		רץ
יוֹרִישֶׁנָּה וְהַכָּה בַיָּם חֵילָהּ וְהִיא		יבש נָהָר
בָּאֵשׁ תֻּאָכֵל׃ תֵּרֶא אַשְׁקְלוֹן		אכל רָאָה

Pñtiua.heb. Tex.heb.zacha.ix.

וְתִירָא עַזָּה וְתָחִיל מְאֹד וְעֶקְרוֹן כִּי הוֹבִישׁ מִבְטָחָהּ וְאָבַד מֶלֶךְ
מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן
פְּלִשְׁתִּים וְהַסִרֹתִי דָמָיו מִפִּיו וְשִׁקּוּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם
הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאַלּוף בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי וְחָנִיתִי
לְבֵיתִי מִצָּבָא מִעֹבֵר וּמִשָּׁב וְלֹא יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׂ כִּי עַתָּה
רָאִיתִי בְעֵינָי גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה מַלְכֵּךְ
יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת
וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה
וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם וְעַד יָם וּמִנָּהָר וְעַד אַפְסֵי אָרֶץ גַּם
אַתְּ בִּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ שׁוּבוּ לִבְצָרוֹן
אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ כִּי דָרַכְתִּי לִי
יְהוּדָה קָשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן
וְשַׂמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר וַיהוָה עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי
יְהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם
וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ הָמוּ כְּמוֹ יַיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק
כְּזָוִיוֹת מִזְבֵּחַ וַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשִׁיעֵם כְּצֹאן עַמּוֹ
כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל אַדְמָתוֹ כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ דָּגָן
בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב בְּתוּלוֹת׃

Trāſl.B.Wie.

et timebit: & gaza & dolebit nimis: & accharon: quoniā cōfusa ſpes eius. Et peribit rex de gaza & aſcalon non habitabitur: & ſedebit ſeparator in azoto: & diſperdam ſuperbiam philiſtinorū: & auferam ſanguinē eius de ore eius: & abominatiōes eius de medio dentiū eius: & relinqtur etiā ipſe deo noſtro: & erit quaſi dux in iuda: & accharō quaſi iebuſeus. & circundabo domū meā ex his q militant mihi: euntes & reuertentes: & nō tranſibit ſuper eos vltra exactor: qa nunc vidi in oculis meis. Exulta ſatis filia ſion: iubila filia hieruſalē. Ecce rex tuus veniet tibi iuſtus & ſaluator ipſe pauper: & aſcendēs ſup aſinā & ſuper pullū filium aſine. Et diſperdam quadrigā ex effraim & equum de hieruſalē & diſſipabitur arcus belli. Et loquetur pacem gentibus: & poteſtas eius a mari vſq; ad mare: & a fluminibus vſq; ad fines terre. Tu quoq; in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu in quo nō eſt aqua: cōuertímini ad munitionē vincti ſpes. Hodie quoq; annūciās duplicia reddā tibi: quoniā extendi mihi iudam quaſi arcū: impleui effraim. Et ſuſcitabo filios tuos ſion ſup filios tuos grecia: & ponā te q̄ſi gladiū fortiū. & dñs ſuper eos videbitur: & exibit vt fulgur iaculū eius. Et dñs deus in tuba canet: & vadet in turbine auſtri. Dñs exercituum proteget eos: & deuorabūt & ſubiicíet lapidib funde. Et bibētes inebriabūtur q̄ſi a vino: & replebūtur vt phiale: & quaſi cornua altaris. Et ſaluabit eos dñs deus corū in die illa vt gregem populi ſui quia lapides ſancti eleuabūtur ſuper terrā eius. Quid eni bonū eius eſt: & quid pulchrū eius niſi frumentū electorū: & vinum germinans virgines: 10.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ timebit: τ gaza τ dolebit nimis: καὶ φοβηθήσεται, καὶ γάζα καὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα, τ accaron: qñ cōfusa eſt de ſpe ſua. τ καὶ ἀκκαρών, ὅτι κατηχύνθη ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς· καὶ peribit rex de gaza: τ aſcalon nō habitabit. τ ἀπολεῖται βασιλεὺς ἐκ γάζης, καὶ ἀσκαλὼν οὐ μὴ κατοικηθῇ. τ alienigene habitabūt in azoto. τ dextoκηθῇ· καὶ ἀλλογενεῖς κατοικήσουσιν ἐν ἀζώτῳ. καὶ κατα struā iturā alienigenaꝝ. τ auferā ſanguinē eoꝝ de oθελῶ αἷμα ἀλλοφύλων· καὶ ἐξαρῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ στό re illoꝝ: τ abominatiōes eoꝝ de medio dētiū ματος αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου ὀδόν eoꝝ. τ manebunt τ iſti deo nſo: των αὐτῶν. καὶ ὑπολειφθήσονται καὶ οὗτοι τῷ θεῷ ἡμῶν, τ erunt vt tribunus in iuda: τ accaron ſic ie καὶ ἔσονται ὡς χιλίαρχος ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἀκκαρὼν ὡς ὁ Ἰε buſeus. τ ſubſtituā domui mee elevationē: βουσαῖος· καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀνάστημα τοῦ, ne ptranſeat neq; reuertat ullus. τ non μὴ διαπορεύεσθαι μηδὲ ἀνακάμπτειν μηδένα· καὶ οὐ μὴ ſupuentat ſup eos vltra ullus abigēs eos: qz ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς οὐκ ἔτι οὐδεὶς ἐξελαύνων αὐτούς, διό nunc vidi in oculis meis. gaude vehemēt τι νῦν ἑώρακα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· χαῖρε σφόδρα filia ſion: ꝑdica filia hieruſalem: ecce rex θύγατερ σιών, κήρυσσε θύγατερ ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ ὁ βα tuus venit tibi iuſtus τ ſaluās: ipe māſue σιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σῴζων, αὐτὸς πρᾶ tus τ aſcendens ſup ſublugalem τ pulli eqñi nouū: τ ος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον, καὶ diſperdet q̄drigas ex ephraim: τ equū de ἐξολοθρεύσει ἅρματα ἐξ Ἐφραίμ, καὶ ἵππον ἐξ hieruſalem. τ diſperdet arcū pugnāti: τ miſitu ἱερουσαλήμ· καὶ ἐξολεθρεύσει τόξον πολεμιῶν, καὶ πλῆ dinē τ pacem ex gētib: τ dñabit ab aqnis θος καὶ εἰρήνην ἐξ ἐθνῶν, καὶ κατάρξει ἀπὸ τῶν ὑδάτων vſq; admare τ flumina eritus terre. τ tu i ſan ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν διεκβολὰς γῆς· καὶ σὺ ἐν αἵ gule teſtamēti emiſiſti vinctos tuos de lacu q̄ nō ματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ habet aquā: ſedebitis in munitione vincti cō ἔχοντος ὕδωρ, καθήσεσθε ἐν ὀχυρώματι δέσμιοι τῆς συ gregatiōis: τ p vna die pegrinatiōis tue duplicia ναγωγῆς, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ reddam tibi: qñ tetendi te tuda mihi. ἀνταποδώσω σοι, διότι ἐνέτεινά σε Ἰούδα ἐμαυτῷ. arcū ipleui ephraim: τ ſuſcitabo filios τόξον ἔπλησα τὸν Ἐφραίμ, καὶ κατεξεγερῶ τὰ τέκνα tuos ſion ſup filios grecoꝝ. τ attrectabo σου σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν ἑλλήνων· καὶ ψηλαφή te q̄ſi gladiū pugnatoris. τ dñs de ſup eos σωσε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ· καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς apparebit τ egredietur ſicut fulgur ſagitta ei. τ ὀφθήσεται καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς αὐτοῦ· καὶ dñs deus in tuba clanget. τ ibit in cō κύριος ὁ θεὸς ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ· καὶ πορεύσεται ἐν σά motiõe miax ſuax. dñs omipo pteget e= λῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ· κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐ os. τ cōſument eos τ obruent e= τῶν· καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐ os in lapidib funde: τ bibent ſanguinē eoꝝ τοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται τὸ αἷμα αὐτῶν ſic vinū: τ implebunt phiales eoꝝ ſic altaris. ὡς οἶνον, καὶ πλήσουσιν τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς θυσιαστη τ ſaluabit eos dñs de in die illa: ſic ρίου· καὶ σώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς oues pplm ſuum: qz lapides ſcti volunt ſup πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι λίθοι ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ terrā ei. qz ſi qd pulchū illi τ ſi qd bonū eius: fru= τῆς γῆς αὐτ. διότι εἴ τι καλὸν αὐτ καὶ εἴ τι ἀγαθὸν αὐτ, σῖ mentū inuenib: τ vinū bonū odorē ad virgines. τος νεανίσκοις, καὶ οἶνος εὐφραίνων εἰς παρθένους. C. 10.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Petite pluuiã a dño opportunã: matutinã
Αἰτεῖσθε ὑετὸν παρὰ κυρίου καθ' ὥραν, πρώϊμον
τ serotinã. dñs fecit phantasias τ pluuiã
καὶ ὄψιμον· κύριος ἐποίησεν φαντασίας καὶ ὑετὸν
ihyemalem dabit eis: vnicuiq herbam in agro.
χειμέριον δώσει αὐτοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ.
qñ hi q loquebantur locutꝫ sunt labores: τ vini
διότι οἱ λαλοῦντες ἐμάταια ἐλάλησαν πόνους, καὶ οἱ μάν
ni visiões falsas: τ ifomnia falsa loq̃bant: va
τεις ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν, μά
ne cõsolabant. ideo sublati sũt sic oues τ
ταια παρεκάλουν· διὰ τοῦτο ἐξέπεσαν ὡς πρόβατα καὶ
afflicti sunt: q̃ non erat sanitas. sup pastores
ἐκακώθησαν, ὅτι οὐκ ἦν ἴασις. ἐπὶ τοὺς ποιμένας
cõcitat est furor me⁹: τ sup agnos visitabo.
παρωξύνθη ὁ θυμός μου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀμνοὺς ἐπισκέψο
τ visitabit dñs de⁹ omps
μαι· καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ
gregem suum domũ iuda. τ ponet eam sic
ποίμνιον αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα. καὶ θήσει αὐτὸν ὡς
equũ decoris sui in plio. τ ex ipo rec-
ἵππον εὐπρεπῆ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ. καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπέ
perit eis: τ ex ipo posuit arcũ in furore: τ
βλεψεν αὐτοῖς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξεν τόξον ἐν θυμῷ, καὶ
ex ipo egrediet ois exactor in idipm. τ
ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ ἐξελαύνων ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ
erunt q̃si bellatores cõculcantes lutũ in vijs in
ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν
plio: τ bellabunt: q̃ dñs cũ eis. τ
πολέμῳ, καὶ παραταξονται, διότι κύριος μετ' αὐτῶν. καὶ
confundent ascensores equor⁹: τ confortabo
καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵππων, καὶ κατισχύσω τὸν
domũ iuda: τ domũ ioseph saluabo: τ hitare faciã
οἶκον Ἰούδα, καὶ τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ
eos q̃ diferi eos. τ erunt quẽ
αὐτοὺς ὅτι ἠγάπησα αὐτούς· καὶ ἔσονται ὃν
admodũ q̃n nõ eos abiecerã: q̃ ego dñs
τρόπον ὅτε οὐκ αὐτοὺς ἀπέρριψα, διότι ἐγὼ κύριος
deus eor⁹ exaudiam eos: τ erunt q̃si pugna
ὁ θεὸς αὐτῶν ἐπακούσομαι αὐτούς, καὶ ἔσονται ὡς μα-
tores ephrai. τ letabitur cor eor⁹
χηταὶ τῷ Ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν
q̃si in vino: τ filij eorũ videbũt τ letabuntur:
ὡς ἐν οἴνῳ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ χαρήσονται,
τ gaudebit cor eor⁹ in dño. signa
καὶ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. σή
bo eos: τ suscipiã eos: q̃ redimã
μανῶ αὐτούς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτούς, διότι λυτρώσο-
eos τ multiplicabunt sicut erant multi:
μαι αὐτοὺς καὶ πληθυνθήσονται καθότι ἦσαν πολλοί,
τ seminabo eos in pplis: τ q̃ de longe recordabunt
καὶ σπερῶ αὐτούς, ἐν λαοῖς, καὶ οἱ μακρὰν μνησθήσονται
mei τ enutrient filios suos: τ cõuertent:
μου καὶ ἐκθρέψουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν,
τ cõuertam eos de tra egypti: τ de assyrijs
καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐξ ἀσσυρίων
suscipiam illos: τ in galaaditen τ in li
εἰσδέξομαι αὐτούς, καὶ εἰς τὴν γαλααδῖτιν καὶ εἰς τὸν Λί
banũ introducã eos: τ nõ relinquet ex eis
βανον εἰσάξω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐ
dẽ. τ pertransibunt in mari angusto: τ percutient
δὲ εἷς. καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν
in mari fluctus: τ siccabunt oia pfunda
ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη πο
fluuiorũ: τ cõfundet ois superbia assyrioꝝ. τ
ταμῶν, καὶ καταισχυνθήσεται πᾶσα ἡ ὕβρις ἀσσυρίων· καὶ
sceptrũ egypti tolletur: τ cõfortabo e-
σκῆπτρον Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, καὶ κατισχύσω αὐ-
os in dño deo suo τ in nõe eius gbã
τοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καυ
buntur dicit dñs.
χήσονται λέγει κύριος. Ca.ii.

Trãsla.B.Hie.

Petite[b] a domino[c] plu
uiam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]in tempore[c] serotino: &
[d]dominus[e] faciet[b] niues ∞
[d]& pluuiam[e] imbris: & [d]da
bit[m] eis[n] singulis ∞∞∞∞∞∞
[o]herbam[p] in agro. [q]Quia
[r]simulacra [s] locuta sunt
[r]inutile: [s]& diuini [r]viderũt
[r]mendaciũ: & sõniatores
[b]locuti sunt [e]frustra: & [c]va
ne[o] cõsolabãtur. [c] Idcirco
[c]adducti sũt [b]q̃si [r]grex: [e]af
fligẽtur [r]quia [m] non est eis
[n]pastor. [o] Super[p] pastores
[q]iratus est [r]furor meus: ∞
[o]& super[r] hircos[q] visitabo.
[r]Quia[r] visitauit ∞∞∞∞∞∞
[s]dominus[e] exercituũ[c] gre
gem suum[c] domum ∞∞∞
[d]iuda: [q]& posuit[b] eos[r] qua
si equum[e] glorie sue ∞∞∞
[r]in bello. [m] Ex ipso[n] angu-
lus: [o] ex ipso ∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]paxillus: [q] ex ipso[r] arcus
[e]prelij: & [r]ex ipso ∞∞∞∞∞
[n]egredietur [e] ois[r] exactor
[s]simul. [e]Et erũt[b] q̃si fortes
[c]conculcantes[o] lutum[r] via
rum[r] in prelio. ∞∞∞∞∞∞
[c]Et bellabunt: [b]quia[d] dñs
[e]cum eis: [r]& confundẽtur
[m]ascensores[n] equorũ. [o]Et
confortabo[q] domum ∞∞
[r]iuda: [o]& [d]domum[n] ioseph
[s]saluabo. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]Et conuertam eos [s]quia
[e]miserebor eor⁹. [b]& erunt
[c]sicut fuerũt qñ [o]nõ [c]pro
iecerã eos. [g]Ego[r] eni[b] dñs
[d]deus eorũ: [h]& exaudiam
eos. [l]Et erunt[m] q̃si fortes
[n]effraim: [o]& letabitur[p] cor
eorũ[q] quasi [r]vino. ∞∞∞
[s]Et filij eorũ[r] videbunt[n]&
letabuntur: & [s] exultabit
[r]cor eorũ[d] in dño. [g] Sibila-
bo[b] eis[c] & cõgregabo illos
[o]quia[r] redemi eos. [l]Et mul
tiplicabo eos [s] sicut ante
[b]fuerant multiplicati: [l] &
seminabo eos [s] in populis.
[l]Et de longe[m] recordabũ
tur mei: [n]& viuẽt[o] cũ[p] filijs
suis[q] & reuertẽtur. [r]Et re-
ducã eos[s] de terra[r] egypti:
[n]et de assyriis[s] cõgregabo
eos. [r]Et ad [d]terrã[g] galaad
[b]& libani[c] adducaꝫ eos: [o]&
nõ[c] inuenietur[r] eis locus.
[s]Et transiet[b] in maris [l]fre-
to: [s]& percutiet[l] in mari
[m]fluctus: [n]& confundẽtur
[o]oia[p] pfunda[q] fluminis: [r]&
humiliabitur[n] superbia [s] as-
sur: [n]& sceptrum [s] egypti
[l]recedet. [g] Cõfortabo eos
[o]in dño: [b]& in nomine ei⁹
[c]ambulabunt [o] dicit [r] do-
minus. ii.

Tex.heb.zacha.x.

Cap.x.

שַׁאֲלוּ מֵיְהוָה מָטָר
בְּעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים
וּמְטַר נֶשֶׁם יִתֵּן לָהֶם לְאִישׁ
עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ
אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וַחֲלֹמוֹת
הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן עַל
כֵּן נָסְעוּ כְמוֹ צֹאן יַעֲנוּ כִּי אֵין
רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי
וְעַל הַעַתּוּדִים אֶפְקוֹד כִּי פָקַד
יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֲדָרוֹ אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּסוֹ הוֹדוֹ
בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ יָתֵד
מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה מִמֶּנּוּ
יֵצְאוּ כָל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו: וְהָיוּ נִבּוֹרִים
בּוֹסִים בִּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה
וְנִלְחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ
רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ
וְהוֹשְׁבוֹתִים כִּי רִחַמְתִּים וְהָיוּ
כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְּגִבּוֹר
אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמוֹ יָיִן
וּבְנֵיהֶם יִרְאוּ וְשָׂמֵחוּ יָגֵל לִבָּם
בַּיהוָה: אֶשְׁרְקָה לָהֶם וְאֶקְבְּצֵם
כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ:
וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים
יִזְכְּרוּנִי וְחָיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ:
וְהֲשִׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר
אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וּלְבָנוֹן
אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר
בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים
וְהָבְישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד
גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם
יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמוֹ
יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Pũctua.heb.

Pritiua.heb. Tex.heb.zacha.ix.

Cap.xi.

פְּתַח לְבָנוֹן דְּלָתֶיךָ
וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאֲרָזֶיךָ׃ הֵילֵל בְּרוֹשׁ אֲבֵל יַעַר
כִּי נָפַל אֶרֶז אֲשֶׁר אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ הֵילִילוּ אַלוֹנֵי בָשָׁן כִּי
יָרַד יַעַר הַבָּצוּר׃ קוֹל יִלֶלֶת רֹעִים כִּי שֻׁדַּד נְאוֹן
כְּפִר נָאָה קוֹל שַׁאֲנַת כְּפִירִים כִּי שֻׁדַּד גְּאוֹן
הַיַּרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי
רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׃ אֲשֶׁר קוֹנֵיהֶן
יַהַרְגֵן וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶן יֹאמַר בָּרוּךְ יְהוָה וְאָעְשָׁר
וְרֹעֵיהֶן לֹא יַחְמֹל עֲלֵיהֶן׃ כִּי לֹא
אֹסִיף עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא
אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְּתוּ אֶת הָאָרֶץ
וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאֶרְעֶה אֶת הַצֹּאן
צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן
וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וְלָאֶחָד קָרָאתִי
חֹבְלִים וָאֶרְעֶה אֶת הַצֹּאן׃
וָאַכְחֵד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים
בְּיֶרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי
גַּם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי׃
וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם הַמֵּתָה
תָּמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת
תֹּאכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רְעוּתָהּ׃
וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֲנַדֵּעַ
אֹתוֹ לְהָפִיר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר
כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר
בַּיּוֹם הַהוּא וְיָדְעוּ כֵן עֲנִיֵּי
הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר
יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם
טוֹב בְּעֵינֵיכֶם הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם
לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי
שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי

Trāſl.B.Vie.

Peri libane portas tuas: & comedet ignis cedros tuas. Vlula abies quia cecidit cedrus: quia magnifici vaſtati ſunt. Vlulate quercus baſan: quoniam ſucciſus eſt ſaltus munitus. Vox vlulatus paſtorū: quia vaſtata eſt magnificētia eorū. Vox rugitus leonum: quoniam vaſtata eſt ſuperbia Iordanis. Hec dicit dñs deus meus. Paſce pecora occiſionis que qui poſſederant occidebant & non dolebant: & vendebant ea dicētes. Benedictus dominus diuites facti ſumus: et paſtores eorū nō parcebant eis: & ego non parcam vltra ſuper habitantes terram dicit dñs. Ecce ego tradam homines: vnuſquiſq; in manu proximi ſui & in manu regis ſui: & concident terram & non eruam de manu eorum: & paſcam pecus occiſionis ꝓpter hoc pauperes gregis. & aſſumpſi mihi duas virgas: vnam vocauit decorē: & alterā vocauit funiculum: & pauit gregem: & ſuccidi tres paſtores in menſe vno & contracta eſt anima mea in eis. Siquidem & ania eorum variauit in me: & dixi. Non paſcā vos: Quod moritur moriatur: & quod ſuccidit ſuccidatur & reliq deuorēt vnuſquiſq; carnem proximi ſui: & tuli virgam meā que vocabatur decor: & abſcidi eam vt irritum facerē fedus meum: quod percuſſi cum oibus populis & in irritū deductū eſt in die illa: & cognouerunt ſic pauperes gregis qui cuſtodiunt mihi: quia verbum dñi eſt: & dixi ad eos. Si bonū eſt in oculis veſtris afferte mercedē meā: & ſi non: quieſcite. Et appenderunt mercedē meā triginta argenteos. Et dixit dominus ad me.

Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

Διάνοιξον ὁ λίβανος τὰς θύρας σου, καὶ κατα-
Peri libane portas tuas: & come-
dat ignis cedros tuas. vlulet pin: qz
φαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου. ὀλολυξάτω πίτυς, διό-
cecidit cedrus: qz miſerī facti ſunt optima
τι πέπτωκεν κέδρος, διότι ἐταλαιπωρήθησαν μεγισ-
tes. vlulate querc baſanitidis: qz ſuccid
τες. ὀλολύξατε δρυῖς τῆς Βασανίτιδος, ὅτι κατε-
eſt ſaltus cōſitus. vox lugentiū paſtor:
πτώσθη ὁ δρυμὸς ὁ σύμφυτος. φωνὴ θρηνούντων ποιμένων,
qm̄ mira facta eſt magnificentia eor. vox rugie
ὅτι τεταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν. φωνὴ ὠρυο-
tiū leonū: qz mir factus eſt fremitus
μένων λεόντων, ὅτι τεταλαιπώρηκεν τὸ φρύαγμα τοῦ
iordanis. hec dicit dñs omps: paſce
Ἰορδάνου. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ποίμαινε
oues occiſionis: q̄s q̄ poſſederūt iterficiebāt: t
τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς, ἃ οἱ κτησάμενοι ἔσφαζον, καὶ
nō agebāt pñiam. t q̄ vendebant eas dicebāt: bn
οὐ μετεμελοῦντο. καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, εὐ-
dictus dñs: diuites facti ſumus. t paſtores ea
λογητὸς κύριος, πεπλουτήκαμεν. καὶ οἱ ποιμένες αὐ-
rū nō patiebāt ſcā ſup eis: ideo nō parcam
τῶν οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς, διὰ τοῦτο οὐ φείσομαι
vltra ſup habitantes terrā dicit dñs.
ἔτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος.
t ecce ego trado homines: vnuſquiſq; in
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς
manū primi ſui t in manū regis
χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως
eius: t concident terrā t non eruam
αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσιν τὴν γῆν καὶ οὐ μὴ ἐξέλωμαι
de manu eor: t paſcam oues occiſionis
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς
in chananitide. t aſſumā mihi duas vir-
εἰς τὴν χαναανίτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβ-
gas: vnā vocaui decorē: t alterā voca
δους, τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλε-
ui funiculū. t paſcam oues t auferā
σα σχοίνισμα. καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα καὶ ἐξαρῶ τοὺς
tres paſtores in menſe vno: t ingraueſcet ania
τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνί, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή
mea ſup eos: t .n. aie eor rugiebāt
μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρύοντο
ſup me. t dixi: nō paſcam eos. qđ moriat
ἐπ' ἐμέ, καὶ εἶπα, οὐ ποιμανῶ αὐτούς. τὸ ἀποθνῆσκον
moriat: t qđ deficit deficiat. t rel
ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλειπέτω. καὶ τὰ κα-
qui deuorent vnuſquiſq; carnes pri-
τάλοιπα κατεδιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλη-
mi ſui. t aſſumā virgā meā pulchrā:
σίον αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλήν,
t pticiam eā vt diſſipem teſtamentū meū qđ
καὶ ἀποῤῥίψω αὐτὴν διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν
diſpoſui ad oēs ppłos: t diſſipabit
διεθέμην πρὸς πάντας τοὺς λαούς, καὶ διασκεδασθήσε
in die illa. t cognoſcēt chananei o-
ται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ γνώσονται οἱ χαναναῖοι τὰ πρό-
ues q̄ cuſtodiuntur mihi: qz verbū dñi eſt. t
βατα φυλασσόμενά μοι, διότι λόγος κυρίου ἐστίν. καὶ
dicā ad eos: ſi bonū ē ſpectu vſo eſt: date
ἐρῶ πρὸς αὐτούς, εἰ καλόν ἐστιν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστιν, δότε
mercedē meā aut deſiſtite t ſtatuerūt
τὸν μισθόν μου ἢ ἀπείσασθε. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν
meā triginta argēteos. t dixit dñs ad me:
μου τριάκοντα ἀργυρίους. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,

ⲟⲟⲟ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

depone eos in cōflatoriū: ⁊ recogita ſi pbatū
καθὲς αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν
eſt: ſicut pbatus ſum ꝑ eis. ⁊ tuli
ἐστιν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον
triginta argenteos: ⁊ miſi eos in
τοὺς τριάκοντα ἀργυρίους, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν
domū dñi in cōflatorium: ⁊ abiect vir-
δῆκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀπέρριψα τὴν ῥάβ
gā meā ſecundā q̄ appellat̄ funiculꝰ vt
δον μου τὴν δευτέραν τὴν καλουμένην τὸ ἁρμόσιμα τοῦ
diſſipare teſtamētū qđ inter iudā ⁊ in-
διασκεδάσαι τὴν καταχίσιν τὴν ἀναμέσον Ἰούδα καὶ ἀνα
ter iſrael: ⁊ dixit dñs ad me: ⁊ adhuc ſume
μέσον Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καὶ ἔτι λάβε
tibi vaſa paſtoralia paſtoris imperiti: qz ecce
σεαυτῷ σκεύη ποιμενικὰ ποιμένος ἀσυνέτου, διότι ἰδοὺ
ſuſcitabo paſtorē ſup terrā: q̄ derelictā non
ἐξεγερῶ ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, ὃς τὸ ἐκλεῖπον οὐ μὴ
viſitet: ⁊ diſperſum nō requirat: ⁊
ἐπισκέψηται, καὶ τὸ ἐσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσῃ, καὶ τὸ
fractum non ſanet: ⁊ integrū non
συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσηται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ
virgat: ⁊ carnes electoꝝ devorabit: ⁊
κατευθύνῃ, καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται, καὶ
talos eoꝝ puerter. ve q̄ paſcitis
τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκσπάσει. ὦ οἱ ποιμαίνοντες
vana ⁊ q̄ dereliquiſtis oues: gladi-
τὰ μάταια καὶ ἐγκαταλελοιπότες τὰ πρόβατα, μάχαι
us ſup brachiū ei⁹ ⁊ ſup oculū eius
ρα ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
dextrū: brachiū eius ſiccatū ſiccabitur:
τὸν δεξιόν, ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηρανόμενος ξηρανθήσεται,
⁊ oculus eius dexter excecatus excecа-
καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυ-
bitur.
φλωθήσεται. Ca.12.

A ASſumptio verbi dñi ſup iſrael. dicit do-
Ἦ. Λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ λέγει κύ-
§.d. minꝰ: extendēs celū ⁊ fundans terā ⁊ fingēs
Infra ριος, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσ-
c.9. ſpīm hois in eo. ecce ego pono hie-
Infra σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν Ἰ-
14.d. ruſalem: ſūſuperliminaria q̄ monēs oīs pplꝰ circ
ρουσαλήμ, ὡς πρόθυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κυ
cuitu: ⁊ in iudea erit obſidio ſup hieruſalem.
κλῳ, καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔσται πολιορκία ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.
⁊ erit in die illo: ponam hieruſalem lapidē
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, θήσομαι τὴν Ἰερουσαλὴμ λίθον
q̄ conculcāt̄ cūctis gentibꝰ. oēs q̄ calcat
κατασκατούμενον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. πᾶς ὁ καταπα-
eā: illudens illudet: ⁊ congregabuntur
τῶν αὐτήν, ἐμπαίζων ἐμπαιχθήσεται, καὶ ἐπισυναχθήσεται
ſup eā oēs gētes ⁊c. in die illa di-
B ἐπ' αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ
cit dñs omīs: percutiam oēm equū in
γει κύριος παντοκράτωρ, πατάξω πάντα ἵππον ἐν
ſuporē ⁊ aſcenſorē eius in amentia:
ἐκστάσει, καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει,
ſup ād̄ domū iuda aperiā oculos meos:
ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον Ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου,
⁊ oēs equos pplorꝝ percutiam in cec
καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατάξω ἐν ἀχλύ-
itate: ⁊ dicent tribuni iuda in cor-
στυφλώσει, καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι Ἰούδα ἐν ταῖς καρ
dibus ſuis: iuenta mꝰ nobis q̄ habitant hie-
δίαις αὐτῶν, εὑρήσωμεν ἡμῖν τοὺς κατοικοῦντας Ἰε-
ruſalem in dño omnipotēte deo eoꝝ. in die
ρουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέ
C illa ponā tribunos iuda: ſic tortē
ρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους Ἰούδα, ὡς δαλὸν

Trāsla.B.Hie.

mProlice illud nad statua-
rium. oDecorum ꝏꝏꝏꝏ
qprecium rquo sappreciа
tus ſum tab eis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
uEt tuli vtriginta wargente
os: &proiecī ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ
xillos in ydomo zdñi aad sta
tuarium. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
bEt precidi cvirgā meam
dsecundā q̄ appellabatur
efuniculus: fvt diſſoluerē
ggermanitatem ꝏꝏꝏꝏ
hinter iiudam &kiſrael. lEt
dixit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
mdominus nad me. oAdhuc
psume qtibi rvaſa ꝏꝏꝏ
spaſtoris tſtulti. uQuia vec
ce wego xſuſcitabo ꝏꝏ
ypaſtorē zi terra: aquī dere
licta bnon cviſitabit: ꝏꝏ
ddiſperſum enon fqueret
g& contritum ꝏꝏꝏꝏ
hnon ianabit: &id jquod
kſtat lnon emutriet: ꝏꝏ
m& carnes npinguīm ocome
det: p& vngulas eorum ꝏ
qdiſſoluet. r O spaſtor &
tidolum: u derelinquens
vgregem. wGladius xſuper
ybrachium eius: z& ſup
aoculū bdextrū eius. cBra
chiū eius dariditate eſicca-
bitur: f& oculus gdexter ei⁹
htenebreſcens iobſcurabi
tur. 12.

ONus verbi domini
ſup iſrael. Dixit dominus extendens ꝏꝏꝏ
celum & fundans terrā: & fingens ſpiritum ꝏ
homis in eo. Ecce ego ponam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
hierusalem superlimina re crapule omnibus ꝏꝏ
populis in circuitu: ſed & iuda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
erit in obſidione cōtra hierusalem. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Et erit in die illa: ponā ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
hierusalē lapidem onerис cunctis ꝏꝏꝏꝏꝏ
populis. Oēs qui leuа
bunt eū cōcisione lacera
buntur: & colligētur ad-
uersus eā oia regna ter-
re. In die illa dicit dñs.
Percutiam omnem ꝏꝏꝏ
equū in ſuporem: & ꝏ
aſcenſorē eius in amentiā.
Et ſuper domum iuda
aperiam oculos meos:
& omnē equū populoꝝ
percutiam cecitate. ꝏꝏ
Et dicent duces iudē in
corde ſuo: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
cōfortētur mihi habita
tores hierusalē in dño
exercituū deo eorum.
In die illa ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ponā duces iuda ſicut
canthinum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Tex.heb.zacha.xij. Pātiua.heb

עוֹלַ֣ה יְצַר	ג הַשְׁלִיכֵ֥הוּ ׀ אֶל־ הַיּוֹצֵר֮ יְקַר֣	
	אֲשֶׁר֒ יָקַ֣רְתִּי מֵעֲלֵיהֶם֒	
לְבָנָה	וָאֶקַּ֣ח שְׁלֹשִׁ֗ים הַכֶּ֙סֶף֙ וָאַשְׁלִ֣יךְ	
	אֹתוֹ֙ בֵּ֣ית יְהוָ֔ה אֶל־ הַיּוֹצֵֽר׃	
דַּעַת שֵׁנִי	ד וָאֶגְדַּ֣ע אֶת־ מַקְלִ֗י הַשֵּׁנִי֙ אֶת־	
אַחְוָה	הַחֲבָלִ֔ים לְהָפֵ֖ר אֶת־ הָאַחֽוָה	
	בֵּ֥ין יְהוּדָ֖ה וּבֵ֥ין יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר	
בָּלָה	ה יְהוָ֗ה אֵלַ֙י֙ עוֹד֙ קַ֣ח לְךָ֔ כְּלִי־	
רֹעֶה אִוֶּלֶת	רֹ֖עֶה אִוֶּ֑לֶת כִּ֣י הִנֵּ֗ה אֲנִי֙ מֵקִ֣ים	
פָּקַד רֹעֶה בָּאָרֶץ	רֹ֣עֶה בָּאָ֔רֶץ הַנִּכְחָדוֹת֙ לֹ֣א יִפְקֹ֔ד	
שָׁבַר הַנַּעַר	וְהַנַּ֖עַר לֹ֣א יְבַקֵּ֑שׁ וְהַנִּשְׁבֶּ֣רֶת	
נָצָא לֹא יְכַלְכֵּל	לֹ֣א יִרְפָּ֔א הַנִּצָּבָ֖ה לֹ֣א יְכַלְכֵּ֑ל	
בָּשָׂר הַבְּרִיאָה אָכַל וּפַרְסֵיהֶן	וּבְשַׂ֣ר הַבְּרִיאָ֔ה יֹאכַ֖ל וּפַרְסֵיהֶ֣ן	
פָּרַק עָזְבִי הָאֱלִיל	יְפָרֵ֑ק הוֹי֙ רֹעִ֣י הָאֱלִ֔יל עֹזְבִ֖י	
חֶרֶב עַל זְרוֹעוֹ וְעַל	הַצֹּ֔אן חֶ֥רֶב עַל־ זְרֹע֖וֹ וְעַל	
עַיִן יְמִינוֹ זְרוֹעַ יָבוֹשׁ תִּיבָשׁ	עֵ֣ין יְמִינ֔וֹ זְרֹע֥וֹ יָבֹ֖שׁ תִּיבָ֑שׁ	
עַיִן יְמִינוֹ כָּהֹה תִּכְהֶֽה׃	וְעֵ֥ין יְמִינ֖וֹ כָּהֹ֥ה תִּכְהֶֽה׃	
Cap.xij.	יב מַשָּׂ֣א דְּבַר־ יְהוָ֔ה	
מַשָּׂא	עַל־ יִשְׂרָאֵ֑ל נְאֻם֙ יְהוָ֔ה נוֹטֵ֖ה	
נָטָה	שָׁמַ֥יִם וְיֹסֵ֖ד אֶ֣רֶץ וְיֹצֵ֣ר רוּחַ	
שׁוּם	אָדָ֔ם בְּקִרְבּֽוֹ׃ הִנֵּ֗ה אָנֹכִי֙ שָׂם	
	אֶת־ יְרוּשָׁלַ֤יִם סַף־ רַ֙עַל֙ לְכָל־	
סָבִיב	הָעַמִּ֔ים סָבִ֖יב וְגַם־ עַל־ יְהוּדָ֣ה	
הָיָה צוּר	יִהְיֶ֔ה בַּמָּצ֖וֹר עַל־ יְרוּשָׁלִָֽם׃	
שׁוּם	וְהָיָ֣ה בַיּ֣וֹם הַה֔וּא אָשִׂ֕ים אֶת־	
עָמַס	יְרוּשָׁלַ֖ם אֶ֣בֶן מַעֲמָסָ֑ה לְכָל־	
שָׂרַט	הָעַמִּ֔ים כָּל־עֹמְסֶ֖יהָ שָׂרוֹט יִשָּׂרֵ֣טוּ	
אָסַף	וְנֶאֶסְפ֥וּ עָלֶ֖יהָ כֹּ֣ל גּוֹיֵ֑י הָאָֽרֶץ׃	
נָגַה	בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא נְאֻם֙ יְהוָ֔ה אַכֶּ֖ה כָּל־	
סוּס	סוּס֙ בַּתִּמָּהֹ֔ון וְרֹכְבֹ֖ו בַּשִּׁגָּעֹ֑ון	
פָּקַח	וְעַל־ בֵּ֣ית יְהוּדָה֮ אֶפְקַ֣ח אֶת־ עֵינַי֒	
	וְכָל־ סוּס֙ הָעַמִּ֔ים אַכֶּ֖ה בַּעִוָּרֹֽון׃	
	וְאָמְר֣וּ אַלְפֵ֣י יְהוּדָ֔ה נִלְבָּ֖ם	
	אַמְצָה־לִּ֣י יֹשְׁבֵי־יְרוּשָׁלִַ֔ם בַּיהוָ֥ה	
	צְבָאֹ֖ות אֱלֹהֵיהֶֽם׃ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא	
שׂוּם כִּיּוֹר	אָשִׂ֞ים אֶת־ אַלְפֵ֣י יְהוּדָ֗ה כְּכִיּ֙וֹר֙	

Pritiua.heb.Tex.heb.zacha.xiij. Trãſl.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אֵשׁ בָּעֲצִים וְכִלַּפִּיד אֵשׁ בָּעֳמִיר וְאָכְלוּ עַל יָמִין וְעַל שְׂמֹאול
אֶת כָּל הָעַמִּים סָבִיב וְיָשְׁבָה
יְרוּשָׁלַם עוֹד תַּחְתֶּיהָ וְיָרוּשָׁלִַם׃
וְהוֹשִׁיעַ יְהוָה אֶת אָהֳלֵי יְהוּדָה
בָּרִאשֹׁנָה לְמַעַן לֹא תִגְדַּל
תִּפְאֶרֶת בֵּית דָּוִיד וְתִפְאֶרֶת יֹשְׁבִי
יְרוּשָׁלַם עַל יְהוּדָה׃ בַּיּוֹם
הַהוּא יָגֵן יְהוָה בְּעַד יוֹשֵׁב
יְרוּשָׁלַם וְהָיָה הַנִּכְשָׁל בָּהֶם
בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָוִיד וּבֵית דָּוִיד
כֵּאלֹהִים כְּמַלְאַךְ יְהוָה לִפְנֵיהֶם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אְבַקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
אֶת כָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל
יְרוּשָׁלִַם׃ וְשָׁפַכְתִּי עַל בֵּית
דָּוִיד וְעַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם רוּחַ
חֵן וְתַחֲנוּנִים וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֵת
אֲשֶׁר דָּקָרוּ וְסָפְדוּ עָלָיו כְּמִסְפֵּד
עַל הַיָּחִיד וְהָמֵר עָלָיו כְּהָמֵר
עַל הַבְּכוֹר׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִגְדַּל
הַמִּסְפֵּד בִּירוּשָׁלַם כְּמִסְפַּד
הֲדַדְרִמּוֹן בְּבִקְעַת מְגִדּוֹן׃ וְסָפְדָה
הָאָרֶץ מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָד
מִשְׁפַּחַת בֵּית דָּוִיד לְבַד וְנִשֵׁיהֶם
מִשְׁפַּחַת בֵּית נָתָן לְבָד
וְנִשֵׁיהֶם לְבָד׃ מִשְׁפַּחַת בֵּית
לֵוִי לְבָד וְנִשֵׁיהֶם לְבָד מִשְׁפַּחַת
הַשִּׁמְעִי לְבָד וְנִשֵׁיהֶם לְבָד׃ כָּל
הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת מִשְׁפָּחַת
מִשְׁפָּחַת לְבָד וְנִשֵׁיהֶם לְבָד׃

Cap. xiij.

בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
מָקוֹר נִפְתָּח לְבֵית דָּוִיד וּלְיוֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַם לְחַטָּאת וּלְנִדָּה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
אַכְרִית אֶת שְׁמוֹת הָעֲצַבִּים מִן
הָאָרֶץ וְלֹא יִזָּכְרוּ עוֹד וְגַם אֶת

ignis in lignis: & ſicut facies ignis in feno: & deuorabunt ad dexteram & ad ſiniſtram populos in circuitu. Et habitabitur hieruſalē rurſus in loco ſuo in hieruſalem: & ſaluabit dñs tabernacula iuda ſicut in principio: vt nō magnifice glorietur domus dauid & gloria habitantium hieruſalē contra iudam. In die illa proteget dñs habitatores hieruſalem. Et erit qui offenderit ex eis in die illa dñi dauid: & domus dauid quaſi dei: ſicut angelus dñi in conſpectu eorū. Et erit in die illa: querā conterere omnes gentes que veniunt contra hieruſalez: & effundam ſuper domum dauid & ſuper habitatores hieruſalē ſpiritum gratie & precū. Et aſpicient ad me quē confixerūt: & plangent eum planctu quaſi ſup vnigenitū: & dolebunt ſup eum vt dolere ſolet in morte primogeniti. In die illa magnus erit planctus in hieruſalē ſicut planctus adremon in campo magedon. Et plangent terre familie & familie ſeorſum. Familie dom̄ dauid ſeorſum & mulieres eorū ſeorſum. Familie dom̄ nathan ſeorſum: & mulieres eorum ſeorſum. Familie domus leui ſeorſū: & mulieres eorum ſeorſum. Familie ſemei ſeorſum: & mulieres corū ſeorſum. Omñs familie relique: familie & familie ſeorſum: & mulieres eorū ſeorſum. 13.

IN die illa erit fons patens domui dauid & habitantibus in hieruſalē: in ablutionē pctōris & mēſtruate. Et erit in die illa dicit dñs exercituum: diſperdam nomina idolorum de terra: & nō memorabūtur vltra. Et pſeudo

ignis in lignis: τ ſic̄ facem ignis in ſtipula: πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ,
τ deuorabunt a dextris τ a ſiniſtris oēs καὶ καταφάγονται ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων πάντας
pplos p circuitū. τ habitabit hieruſalem adhuc i τοὺς λαοὺς κυκλόθεν· καὶ κατοικήσει ἱερουσαλὴμ ἔτι κα
ſemetipm. τ ſaluabit dñs tabernacula iuda ſi- θ' ἑαυτήν. καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰούδα κα-
cut a principio: vt nō magnificet gla dom̄ θὼς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνηται καύχημα οἴκου
dauid. τ elationes habitantiū in hieruſalem δαυίδ. καὶ ἐπαρσεῖς τῶν κατοικούντων ἐν ἱερουσαλὴμ
ſup iudā. τ erit in die illa p̄teget ἐπὶ τὸν ἰούδαν. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ
dñs ſup habitantes hieruſalem. τ erit q̄ κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσαι ὁ
infirm̄ fuerit i eis in illa die: q̄ſi dom̄ dauid: ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς ὁ οἶκος δαυίδ,
τ dom̄ dauid q̄ſi dom̄ dei: τ angelus καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ὡς ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ
dñi i cōſpectu eor̄. τ erit in die illa que- κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητή-
rā auferre oēs gētes q̄ veniūt ſ hie σω τοῦ ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα ἐπὶ ἱε-
ruſalem. τ effundā ſup dom̄ dauid τ ſup ρουσαλήμ. καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπὶ
hitantes hieruſalem ſpīm gratie τ τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ
mie. τ aſpicient ad me p eo q̄d inſulta- οἰκτιρμοῦ· καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχή-
uerūt. τ plangent ſup ſe plāctū q̄ſi ſup ge- σαντο· καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοὺς κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγα
nitū: τ dolebunt dolore q̄ſi ſup p̄mogenito. in λεκτῷ· καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ· ἐν Joh
die illa magnus erit plāctus in hieru- τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερου- 19.
ſalem: ſic̄ planctus malogranati i cāpo ſuccifor: σαλήμ, ὡς κοπετὸς ῥοῶν ἐν πεδίῳ ἐκκοπτομένων.
τ planget terra p tribus tribus. tribus do τ planget terra κατὰ φυλὰς φυλάς. φυλὴ οἴ-
m̄ dauid ſeorſum: τ mulieres eor̄ ſe- κου δαυὶδ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κα-
orſum. trib̄ dom̄ nathā ſeorſum: τ mulie- θ' ἑαυτάς· φυλὴ οἴκου νάθαν καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖ-
res eor̄ ſeorſum: trib̄ dom̄ leui ſeorſum: τ κες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς, φυλὴ οἴκου λευὶ καθ' ἑαυτήν, καὶ
mulieres eor̄ ſeorſum. trib̄ ſymeon ſeorſum: αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ συμεὼν καθ' ἑαυ-
τ mulieres eor̄ ſeorſum. oēs tri- τήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· πᾶσαι αἱ φυ
bus relique trib̄ tribus ſeorſum: τ mu- λαὶ αἱ ὑπολελειμμέναι φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυ
lieres eor̄ ſeorſum. ναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. Ca. 13.

IN die illa erit oīs loc̄ patens ἘΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς ὁ τόπος διαφοιγό-
in domo dauid τ hītantibus hieru- μενος ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερου-
ſalem: τ in tranſmutatione τ in aſperſione. σαλήμ, καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ καὶ ἐν τῇ ῥαντίσει.
τ erit in die illa dicit dñs ſabaoth: diſ καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαὼθ, ἐξο-
p̄dā noīa idolor̄ de terra: τ λοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
nō erit vltra cor̄ memoria: τ pſeudo οὐκ ἔσαι ἔτι αὐτῶν μνεῖα, καὶ τοὺς ψευδο

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

pphetas τ ſpm̄ imūdā auferā de terra.
προφήτας καὶ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς.
τ erit ſi pphetauerit homo vltra: τ dicet ad
καὶ ἔσται ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι, καὶ ἐρεῖ πρὸς
eū pf ſetus τ mf ei⁹ q genuerūt
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες
eum. nō vines :qm̄ mēdacia locut⁹ es in noīe dn̄i
αὐτόν· οὐ ζήσῃ, ὅτι ψευδῆ λελάληκας ἐπ' ὀνόματι κυρίου
τ cōpedient eū pf ei⁹ τ mf e=
B καὶ συμπεδήσουσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
ius q genuerūt eū: cū pphetauerit ipe. τ
τοῦ οἱ γεννήσαντες αὐτόν, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν. καὶ
erit in die illa cōfundentur pphete
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυνθήσονται οἱ προφῆται
vnuſqſq ex viſione ſua cū pphetauerit ipe: τ
ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτ ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν, καὶ
induet pelle cilicina p eo qđ mentit⁹ eſt. τ dicet nō
ἐνδύσεται δέρριν τριχίνην ἀνθ' ὧν ἐψεύσατο· καὶ ἐρεῖ, οὐκ
C ſum ppheta ego: q̄ homo genuit me a iuuē=
εἰμὶ προφήτης ἐγώ, ὅτι ἄνθρωπος ἐφύτευσέ με ἐκ νεότη
tute mea. τ dicā ad eū: qđ plage iſte in me
τός μου· καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτόν, τί αἱ πληγαὶ αὗται ἀναμέ
C dio manuū tuaꝝ τ dicet: qđ⁹ pcuſſ⁹ ſum in domo
σον τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ, ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τ
dilecti mei. gladius cōſurge ſup paſtorē
ἀγαπητοῦ μου. ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τὸν ποιμένα
meū τ ſup virū ciuem meū: dicit dn̄s omp̄s.
Mat. 26.d. Mar. 14.c. μου καὶ ἐπ' ἄνδρα πολίτην μου, λέγει κύριος παῖσον τὸν
pcute paſtorē τ diſpergantur
ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ
oues: τ tnducā manū meā ſup paſto=
πρόβατα, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμέ=
res. τ erit in die illa dicit dn̄s: due p=
D νας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, τὰ δύο μέρ
tes peribunt τ deficient: at tertia relinque=
η ἐξολοθρευθήσεται καὶ ἐκλείψει, τὸ δὲ τρίτον ὑπολειφθή
tur in ea. τ tradaā tertiū p ignem: τ vrā
σεται ἐν αὐτῇ. καὶ διέξω τὸ τρίτον διὰ πυρός, καὶ πυ
D ros ſic vritur argentū: τ pbo e=
ρώσω αὐτοὺς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, καὶ δοκιμῶ αὐ
os ſicut pbatur aurum. ipe inuocabit
τοὺς ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον. αὐτὸς ἐπικαλέσεται
nomē meū: τ ego exaudiam eū: τ dicā: pp̄ls
τὸ ὄνομά μου, κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, καὶ ἐρῶ, λαός
me⁹ ille eſt. τ ipe dicet: dn̄s de⁹ me⁹ tu.
μου οὗτός ἐστιν· καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, κύριος ὁ θεός μου σύ. c.14.
A Ecce dies veniunt dn̄i: τ diuiden=
Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται τοῦ κυρίου, καὶ διαμερι=
tur ſpolia tua in te: τ cōgregabo om=
σθήσεται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί, καὶ ἐπισυνάξω πάν
nes gētes ſup hieruſalem in preliū. τ capie
τα τὰ ἔθνη ἐπὶ ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον· καὶ ἁλω
tur ciuitas: τ diripient̄ dom⁹: τ
σθήσεται ἡ πόλις, καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι, κ
A mulieres pollucntur: τ egredietur media ps
αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται, καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἥμισυ τῆς
ciuitatis in captiuitate. at reliqui ppli
πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ. οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ
mei nō peribunt de ciuitate: τ egre
μου οὐ μὴ ἐξολοθρευθῶσιν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐξε=
dietur dn̄s τ pliabitur in gētib⁹. illis
λεύσεται κύριος καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις
ſicut dies cōmiſſionis eius in die belli.
καθὼς ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
τ ſtabunt pedes eius in die illa
καὶ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ſup mōtē oliuaꝝ q̄ cōtra hieruſa=
ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ κατέναντι ἱερουσα=
lem ad orientē. τ ſcindetur mōs
λὴμ κατὰ ἀνατολῶν. καὶ χισθήσεται τὸ ὄρος τῶν
oliuaꝝ: media ps eius
ἐλαιῶν, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞

Trāſla.B.Hie.

pphetas⁸ & ᵇſpiritū ⁱim=
mundum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏaufferam ⁱde ᵐᵐ terra. " Et
erit⁹ cum⁹ prophetauerit
ᵖquiſpiam⁹ vltra: ʳ dicent
ˢei pater eius" & mater ei⁹
ˣqui genuerūt eum. ʳ Non
ᵛiues: ᵘqa ᵇ mēdaciū ᶜ locu
tus es ᵖ in noie ᶜ dn̄i. ʳ Et cōſſ
gent eū⁸ pater eius⁹ & mē
eius⁴ genitores eius⁴ cū p=
phetauerit. ⁱ Et erit ᵐᵐ i die
"illa ᵖ cōfundētur ᵖ pphete
ᵍ vnuſqſq ʳ ex viſione ſua
⁹ cum pphetauerint: ʳ nec
"operientur ᵛ pallio ∞∞∞
ʳ laccino ˢ vt ᵘ mentiantur.
ᵇ Sed dicet: ᶜ non ∞∞∞∞∞
ᶜ i m ᵇ propheta. ʳ Homo
ᵍ agricola ⁱ ego ſum: ᵏ qm̄
ⁱ adā ᵐᵐ exēplū meū " a bado
leſcentia mea. ᵒ Et dicetur
ᵖ ei. ᵍ Quid ſunt ʳ plage ᵉ iſte
ᵗ in medio " manuū tuarū?
ˢ Et dicet. ʳ His ᵗ plagatus
ſum in ᵘ domo eo ᵡ ᵇ qui dí
ligebant me. ᶜ Framea ᵒ ſu=
ſcitare ᶜ ſup ᵖ paſtorē meū:
ᵍ & ſup ʰ vīrū ⁱ coherentē mi
hi ᵏ dicit ˡ dn̄s ᵐ exercituum.
" Percute ᵖ paſtorē ᵍ & diſp
gētur ʳ oues. " Et cōuertā
ˢ manū meā " ad ᵗ paruulos.
ʳ Et erunt ᵗ in omni ᵘ terra
ᵇ dicit ᶜ dn̄s: ᵒ partes ˢ due in
ca ᵍ diſpergentur & ∞∞∞∞
ʰ deficient: ⁱ & tertia pars
ᵏ reliquetur ⁱ in ea. ∞∞∞∞
ᵐᵐ Et ducam ᵒ tertiam par=
tem ᵖ per ignem: ∞∞∞∞∞
ᵍ & vram eos ʳ ſicut vritur
ˢ argentum: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛ & ꝑbabo eos ˣ ſicut ꝑba=
tur ⁱ aurum. ᵃ Ipſe ∞∞∞∞
ᵇ vocabit ᶜ nomen meū: " &
ego ᶜ exaudiam ʳ eum. Et
ᵍ dicam: ᵇ populus meus
ᵗ es: ᵏ & ipſe ˡ dicet: ∞∞∞∞∞
ˡ dn̄s ᵐ deus meus. 14.

Ecce ᵇ dies ᵖ dn̄i ᶜ veniet
dicit dn̄s: ᶜ & diuiden
tur ʳ ſpolia tua ᵍ in medio
tui. ᵇ Et cōgregabo ᵏ omēs
ˡ gentes ᵐ ad ⁿ hieruſalē ᵒ in
prelium: ᵖ & capietur ∞∞
ᵍ ciuitas: ʳ & vaſtabūtur ᵍ do
mus: ˢ & mulieres ∞∞∞∞∞
ᵘ violabūtur. ˣ Et egredie
tur ʳ media pars ˢ ciuitatis
ᵃ in captiuitatē: ᵇ & reliquū
ᶜ populi ᵖ nō ᶜ auferetur ʳ ex
ᵍ vrbe. ᵖ Et egredietur ˡ dn̄s
ˣ & ꝑliabitur ᶜ cōtra gentes
ᵐ illas " ſicut ᵒ preliat ᵖ eſt ᵖ in
die ᵍ certaminis. ʳ Et ſtabūt
ᵒ pedes eius ˢ in die " illa ˣ ſup
montem ʳ oliuarum ∞∞∞
ˢ qui eſt ᵃ contra ᶜ hieruſalē
ᵇ ad orientem. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ Et ſcindetur ᶠ mōs ᵍ oliua
rum ʰ ex media parte ſui

Text.heb.zacha.xiiij. Pritiua.heb.

הַנְּבִיאִים	נָבָא
אֶעֱבִיר	עָבַר
הָאָרֶץ׃ וְהָיָה	
אִישׁ עוֹד	
יִלְּדִיו לֹא תִחְיֶה כִּי שֶׁקֶר דִּבַּרְתָּ	חָיָה
בְּשֵׁם יְהוָה וּדְקָרֻהוּ אֲבִיהוּ וְאִמּוֹ	
יֹלְדָיו בְּהִנָּבְאוֹ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	
יֵבוֹשׁוּ הַנְּבִיאִים אִישׁ מֵחֶזְיֹנוֹ	בּוֹשׁ חָזָה
בְּהִנָּבְאֹתוֹ וְלֹא יִלְבְּשׁוּ אַדֶּרֶת	לָבַשׁ
שֵׂעָר לְמַעַן כַּחֵשׁ׃ וְאָמַר לֹא נָבִיא	
אָנֹכִי אִישׁ עֹבֵד אֲדָמָה אָנֹכִי כִּי	
אָדָם הִקְנָנִי מִנְּעוּרָי׃ וְאָמַר אֵלָיו	קָנָה נָעַר
מָה הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה בֵּין יָדֶיךָ	מָכָה
וְאָמַר אֲשֶׁר הֻכֵּיתִי בֵּית מְאַהֲבָי׃	
חֶרֶב עוּרִי עַל רֹעִי וְעַל גֶּבֶר עֲמִיתִי	רָעָה עָמִית
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת הַךְ אֶת הָרֹעֶה	נָכָה
וְתִפּוֹצֶיןָ הַצֹּאן וַהֲשִׁבֹתִי יָדִי	פּוּץ שׁוּב
עַל הַצְּעָרִים׃ וְהָיָה בְּכָל הָאָרֶץ	
נְאֻם יְהוָה פִּי שְׁנַיִם בָּהּ יִכָּרֵתוּ	פֶּה שָׁנָה
יִגְוָעוּ וְהַשְּׁלִישִׁית יִוָּתֵר בָּהּ׃	כָּרַת גָּוַע
וְהֵבֵאתִי אֶת הַשְּׁלִישִׁת בָּאֵשׁ	שָׁלַשׁ יָתַר
וּצְרַפְתִּים כִּצְרֹף אֶת הַכָּסֶף	בּוֹא
וּבְחַנְתִּים כְּבְחֹן אֶת הַזָּהָב הוּא	
יִקְרָא בִשְׁמִי וַאֲנִי אֶעֱנֶה אוֹתוֹ	קָרָא עָנָה
אָמַרְתִּי עַמִּי הוּא וְהוּא יֹאמַר	אָמַר
יְהוָה אֱלֹהָי׃	
הִנֵּה יוֹם בָּא לַיהוָה וְחָלַק שְׁלָלֵךְ	Cap.xiiij. בּוֹא
בְּקִרְבֵּךְ׃ וְאָסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם	
אֶל יְרוּשָׁלַם לַמִּלְחָמָה וְנִלְכְּדָה	לָחַם לָכַד
הָעִיר וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים וְהַנָּשִׁים	שָׁסַס בַּיִת
תְּשַׁגַּלְנָה וְיָצָא חֲצִי הָעִיר גָּלוּת	שָׁגַל חֲצִי גָּלָה
וְיֶתֶר הָעָם לֹא יִכָּרֵת מִן הָעִיר׃	כָּרַת
וְיָצָא יְהוָה וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם	
כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב׃ וְעָמְדוּ	פָּנָה
רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים	קָבַע
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלַם מִקֶּדֶם	
וְנִבְקַע הַר הַזֵּיתִים מֵחֶצְיוֹ	

Vulgata. heb. Tex. heb. zacha. xiiij.

מִזְרָחָה וְיָמָּה גֵּיא גְּדוֹלָה מְאֹד וְגָרַח חֲצִי הָהָר צָפוֹנָה וְחֲצִיו מוּשׁ
וְגָשׁ חֲצַי הָהָר צְפוֹנָה וְחֲצִיו נוּס נֶגֶב
נְגְבָּה: וְנַסְתֶּם גֵּיא הָרַי כִּי יִגַּיעַ גֵּיא
הָרִים אֶל אָצַל וְנַסְתֶּם גֵּיא
כַּאֲשֶׁר נַסְתֶּם מִפְּנֵי הָרַעַשׁ
בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבָא
יְהוָה אֱלֹהַי כָּל קְדֹשִׁים עִמָּךְ:
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יִהְיֶה
אוֹר יְקָרוֹת וְקִפָּאוֹן וְהָיָה יוֹם
אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיהוָה לֹא
יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב
יִהְיֶה אוֹר: וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יֵצְאוּ מַיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַם
חֶצְיָם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי וְחֶצְיָם
אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן בַּקַּיִץ וּבֶחֹרֶף
יִהְיֶה: וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל
כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יִסּוֹב כָּל
הָאָרֶץ כָּעֲרָבָה מִגֶּבַע לִרְמוֹן נֶגֶב
יְרוּשָׁלַם וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַּחְתֶּיהָ רום
לְמִשְׁעַר בִּנְיָמִן עַד מְקוֹם שַׁעַר קום
הָרִאשׁוֹן עַד שַׁעַר הַפִּנּוֹת בָּנָה
וּמִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ: גבל
וְיָשְׁבוּ בָהּ וְחֵרֶם לֹא יִהְיֶה עוֹד
וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלַם לָבֶטַח וְזֹאת
תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִנּוֹף יְהוָה נוף
אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל
יְרוּשָׁלַם הָמַק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֹמֵד מקק
עַל רַגְלָיו וְעֵינָיו תִּמַּקְנָה בְּנִקְבֵיהֶן חור
וּלְשׁוֹנוֹ תִּמַּק בְּפִיהֶם: וְהָיָה בַּיּוֹם פה
הַהוּא תְּהִיֶה מְהוּמַת יְהוָה רַבָּה היה רב
בָּהֶם וְהֶחֱזִיקוּ אִישׁ יַד רֵעֵהוּ
וְעָלְתָה יָדוֹ עַל יַד רֵעֵהוּ: וְגַם עלה
יְהוּדָה תִּלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם וְאָסַף לחם
חֵיל כָּל הַגּוֹיִם סָבִיב זָהָב וְכֶסֶף
וּבְגָדִים לָרֹב מְאֹד: וְכֵן תִּהְיֶה מַגֵּפַת

Trāſl. B. Die.

ad orientē & ad occidentē prupto grandi valde. Et ſepabitur mediū montis ad aquilonē: & mediū eius ad meridiem. Et fugietis ad vallē mōtium eorū: qm cōiungetur vallis montiū vſq; ad proximū. Et fugietis ſicut fugiſtis a facie terremotus in diebus ozie regis iuda. Et veniet dns deus meus & omnes ſancti cum eo. Et erit in die illa non erit lux: ſed frigus & gelu. Et erit dies vna que nota eſt domino: non dies neq; nox: & in tempore veſperi erit lux. Et erit in die illa exibunt aque viue de hieruſalem. Medium earum ad mare orientale: & medium earum ad mare nouiſſimum. In eſtate & in hyeme erūt: & erit dns rex ſuper omnem terram. In die illa erit dns vnus: & erit nomē eius vnū. Et reuertetur omnis terra vſq; ad deſertū de colle remmon ad auſtrum hieruſalē. Et exaltabitur & habitabitur in loco ſuo a porta beniamin vſq; ad locum porte prioris & vſq; ad portam anguloꝝ: & a turre ananahel vſq; ad torcularia regis. Et habitabunt in ea: & anathema non erit amplius. Sed ſedebit hieruſalem ſecura: & hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pugnauerūt aduerſus hierusalem. Tabeſcet caro vniuſcuiuſq; ſtantis ſup pedes ſuos: & oculi eius cōtabeſcent in foramine ſuis & lingua eoꝝ contabeſcet in ore ſuo. In die illa erit tumultus domini magnus in eis: & apprehēdet vir manum proximi ſui. Sed & iudas pugnabit aduerſus hieruſalē & cōgregabūtur diuitie oīum gentiū in circuitu: aurū & argentū & veſtes multe ſatis. Et ſic erit ruina

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

ad orientē: τ media ps illi ad mare πρὸς ἀναπολάς, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν
vorago magna nimis: τ inclinabit media ps mōtis ad χάος μέγα σφόδρα, καὶ κλινεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους πρὸς
aquilonē: τ media ps eius ad auſtrū: τ obturabit βορρᾶν, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς νότον, καὶ ἐμφράγησε
vallis mōtiū meoꝝ τ adiūget vallis καὶ ἡ κοιλὰς τῶν ὀρέων μου καὶ συναφεῖται ἡ φάραγξ 1.M
montiū vſq; ad aſael. τ obturabit ſicut ob- 16.
turata ē a facie fremoris in diebus ozie re τῶν ὀρέων ἕως ἀσακλ. καὶ ἐμφραγήσεται ὃν τρόπον ἐνε
gis iuda. τ veniet dns deus me τ oēs φράγη ἀπὸ προσώπου τοῦ σεισμοῦ ἐν ἡμέραις ὀζίου βα
ſanctī eius cum eo. σιλέως Ἰούδα. καὶ ἥξει κύριος ὁ θεός μου καὶ πάν-
erit in die illa non τες οἱ ἅγιοι μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ
erit lux: ſed frigus τ gelu erit in vna die. ἔσαι φῶς, ἀλλ' ἢ ψῦχος καὶ πάγετος ἔσαι ἐν μιᾷ ἡμέ
τ dies illa nota dño: neq; dies neq; ρα· καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, οὔτε ἡμέρα οὔτε
nox: τ ad veſpam erit lux: τ erit in die νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσαι φῶς, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa egredietur aqua viua de hieſm. media ps eius ἐκείνη ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἰλημ· τὸ ἥμισυ αὐτοῦ
in mare priū τ media ps eius in εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν
mare nouiſſimū: in eſtate τ in vere ſic erit. θάλασσαν τὴν ἐσχάτην, ἐν θέρει καὶ ἐν ἔαρι οὕτως ἔσαι.
τ erit dns in regē ſup oēm terrā: in καὶ ἔσαι κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐν
die illa erit dns vn: τ nomē eius vnū τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι κύριος εἷς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν
circuiēs oēm terrā τ deſertū a gabaō ἐκυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὴν ἔρημον ἀπὸ γαβαὼ
vſq; remmō ad auſtrū hieruſalem. rama ät in ἕως ῥεμμῶν κατὰ νότον Ἰερουσαλήμ· ῥαμὰ δὲ ἐπὶ
loco pmanebit a porta beniamin vſq; ad lo- τοῦ τόπου μενεῖ ἀπὸ τῆς πύλης Βενιαμὶν ἕως τοῦ τό
cum porte primc: τ vſq; ad portā που τῆς πύλης τῆς πρώτης, καὶ ἕως τῆς πύλης τῶν
angulorꝝ: τ vſq; ad turrim anamcel: vſq; ad torcu- γωνιῶν, καὶ ἕως τοῦ πύργου ἀναμεήλ, ἕως τῶν ὑπο-
laria regis: τ hitabunt in ea: τ ληνίων τοῦ βασιλέως, καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ
anathemanō erit vltra. τ hitabit hieruſalem cō- ἀνάθεμα οὐκ ἔσαι ἔτι. καὶ κατοικήσει Ἰερουσαλὴμ πε
fidens. τ hec erit ruina q̄ percutiet dns om- ποιθώς. καὶ αὕτη ἔσαι ἡ πληγὴ ἣ κόψει κύριος πάν-
nes ppłos: q̄s militauerunt in hieruſalem. τας τοὺς λαούς, ὅσοι ἐστρατεύσαντο ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.
tabeſcent carnes eoꝝ ſtantiū ſup pe- τακήσονται αἱ σάρκες αὐτῶν ἑστηκότων ἐπὶ τῶν πο-
des ſuos. τ oculi eoꝝ defluent de δῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρυήσονται ἐκ τῶν
foraminib eoꝝ: τ lingua eoꝝ tabeſcet in ἐπῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν τακήσεται ἐν τῷ
ore eoꝝ: τ erit in die illa ſupor dñi στόματι αὐτῶν, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις κυρί-
magnus ſup eos. τ apphendent vnuſqſq; ma ου μεγάλη ἐπ' αὐτούς· καὶ ἐπιλήψονται ἕκαστος τῆς χει-
nū primi ſui. τ adiacebit manꝰ ρὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ· καὶ συμπλακήσεται ἡ χεὶρ
eius ad manū primi ſui. τ iu αὐτοῦ πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ· καὶ Ἰού-
das pugnabit in hieruſalem. τ cōgregabit δας πολεμήσει ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ συναχθεὶ τὴν
robur oīm ppłoꝝ p circuitū aurum τ ἰσχὺν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν χρυσίον καὶ
argentū τ veſtem in mltitudine valde. τ ἀργύριον καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα· καὶ
hec erit ruina αὕτη ἔσαι ἡ πληγὴ τῶν

equox ꝛ mulox ꝛ camelox ꝛ aſinox:
ἵππων καὶ τῶν ἡμιόνων καὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων,
ꝛ oim tumētox q̄ ſunt in caſtris
καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων ἐν ταῖς παρεμβολαῖς
illis iuxta ruinā hanc. ꝛ erit
ταύταις ἐκείναις κατὰ τὴν πληγὴν ταύτην. καὶ ἔσαι
ḡcliq̄ vereſcti fuērunt de cūctis gētib⁹ q̄ vene=
πᾶσοι οἱ καταλειφθέντες ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐλθόν=
rint: ꝑ hieruſalem: ꝛ aſcendent p̄nos ſinguloſ
των ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτὸν
vt adorent regem dīm vēſ oipotentē:
τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ θεῷ παντοκρά=
ꝛ vt celebrent feſtiuitatē tabernaculox.
τορι, καὶ τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας.
ꝛ erit ḡcliq̄ nō aſcenderit de oībus
καὶ ἔσαι ὅσοι ἐὰν μὴ ἀναβῶσιν ἐκ πάντων τῶν τῆς
terre in hieruſalem vt adorent regem do
γῆς εἰς Ἰερουσαλὴμ τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυ
minū vēſ oipotentem: ꝛ iſti illis apponent
ρίῳ θεῷ παντοκράτορι, καὶ οὗτοι ἐκείναις προσεθήσον=
ſi nō fuerit trib⁹ egypti nō aſcēderit ḡcliq̄ venerit illuc:
ται. ἐὰν δὲ φυλὴ αἰγύπτου μὴ ἀναβῇ μηδὲ ἔλθῃ ἐκεῖ,
ꝛ ſup hos erit ruina q̄ pcutiet dīs oim
καὶ ἐπὶ τούτους ἔσαι ἡ πληγὴ ἣ πατάξει κύριος πάν
nes gētes ḡcliq̄ nō aſcēderit vt celebrēt
τα τὰ ἔθνα ὅσα ἂν μὴ ἀναβῇ τοῦ ἑορτάσαι τὴν
feſtiuitatē ſcenophegie. hoc erit peccatū e=
ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας. αὕτη ἔσαι ἡ ἁμαρτία αἰ=
gypti: ꝛ peccatū oim gentiū ḡcliq̄
γυπτίου, καὶ ἡ ἁμαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐὰν
nō aſcenderit celebrare feſtiuitatē ſcenophegie.
μὴ ἀναβῶσιν ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγί=
in die illa erit qđ ſup frenū
ας. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι τὸ ἐπὶ τοῦ χαλινοῦ
equi ſanctū dño oipotenti. ꝛ erūt
τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ἔσον
lebetes in domo dīi ſic phiale aſi
ται οἱ λέβητες ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ
facie altaris. ꝛ erit oīs lebes in
προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ ἔσαι πᾶς λέβης ἐν
hieruſalem ꝛ in iuda ſanctus dño om=
Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ ἅγιος τῷ κυρίῳ παν
nipotenti. ꝛ venēt oēs q̄ immolant ꝛ
τοκράτορι· καὶ ἥξουσιν πάντες οἱ θυσιάζοντες καὶ
ſument ex eis: ꝛ coquent in illis ꝛ nō
λήψονται ἐξ αὐτῶν, καὶ ἑψήσουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ οὐκ
erit vltra chanane⁹ in domo dīi oipotentis
ἔσαι ἔτι Χαναναῖος ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκρά=
in die illa.
τορος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

ᵍequi & ʰmuli & ⁱcameli
ᵏ& aſini ˡ& omnium ꝯ
ᵐiumentorum ⁿque ᵒfue=
rint ᵖin caſtris ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᑫillis ʳſicut ruina ˢhec. ᵗEt
ᵘomnes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣqui reliqui fuerint ʸde vni
uerſis ᶻgentibus ᵃque vene
runt ᵇcontra ᶜhieruſalem:
ᵈaſcendēt ᵉab ᶠanno ᵍin an
nū ʰvt adorent ⁱregē ᵏdīm
ˡexercituum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ& celebrēt ⁿfeſtiuitatē ᵒta
bernaculorū. ᵖEt erit ᑫqui
ʳnon ˢaſcenderit ᵗde ᵘfami
ˣlijs ʸterre ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻad ᵃhieruſalēm ᵇvt adorēt
ᶜregem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈdominū ᵉexercituū: ᶠnō
ᵍerit ʰſuper eos ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱimber. Quod ᵏ& ˡſi ᵐfami=
lia ⁿegypti ᵒnon ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖaſcenderit ᑫ& non ʳvene
rit: ˢnec ᵗſuper eos ꝯꝯꝯ
ᵘerit. Sed ˣerit ʸruina ᶻqua
ᵃpercutiet ᵇdīs omnes ꝯ
ᶜgentes ᵈque ᵉnon ᶠaſcen=
derint ᵍad celebrandam ꝯ
ʰfeſtiuitatē ⁱtabernaculo=
rum. ᵏHoc ˡerit ᵐ peccatū
ⁿegypti ᵒ& hoc ᵖpeccatum
ᑫomnium ʳgentium ˢque
ᵗnon ᵘ aſcenderint ˣad ce=
lebrandā ʸfeſtiuitatē ᶻtaber
naculorū. ᵃIn die ᵇilla ᶜerit
ᵈquod ᵉſuper ᶠfrenum ꝯ
ᵍequi eſt ʰſanctū ⁱdomino:
ᵏ& erunt ˡlebetes ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐin domo ⁿdomini ᵒ quaſi
phiale ᵖcoram ᑫaltari. ꝯ
ʳEt erit ˢomnis ᵗlebes ᵘin
hieruſalem ˣ& in iuda ꝯ
ʸſanctificatus ᶻdīo ᵃexerci
tuum. ᵇEt veniēt ᶜomnes
ᵈimmolātes ᵉ& ſument ᶠex
eis: ᵍ& coquent ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰin eis. ⁱEt ᵏnon ˡerit ᵐmer=
cator ⁿvltra ᵒin domo ꝯ
ᵖdīi ᑫexercituū ʳin die ˢillo.

Explicit Zacharias
propheta.

חֲמֹר וְכָל־ ᵍהַבְּהֵמָה ᵖהַסּוּס ᵒהָרֶכֶשׁ ᶰהַגָּמָל ᵐוְהַחֲמוֹר ˡוְכָל
הַבְּהֵמָה ᵏאֲשֶׁר ʲיִהְיֶה ⁱבַּמַּחֲנוֹת ʰהָאֵלֶּה ᵍכַּמַּגֵּפָה ᶠהַזֹּאת׃ ᵉוְהָיָה ᵈכָּל־
הַנּוֹתָר ᶜמִכָּל־הַגּוֹיִם ᵇהַבָּאִים ᵃעַל־
יְרוּשָׁלִַם ᶻוְעָלוּ ᵘמִדֵּי ᵗשָׁנָה ˢבְּשָׁנָה ʳלְהִשְׁתַּחֲוֹת ᵠלְמֶלֶךְ ᵖיְהוָה ᵒצְבָאוֹת
ᶰוְלָחֹג ᵐאֶת־ ˡחַג ᵏהַסֻּכּוֹת׃ ʲוְהָיָה ⁱאֲשֶׁר
לֹא ʰיַעֲלֶה ᵍמִשְׁפְּחוֹת ᶠהָאָרֶץ
אֶל־ יְרוּשָׁלִַם ᵉלְהִשְׁתַּחֲוֹת ᵈלְמֶלֶךְ
ᶜיְהוָה ᵇצְבָאוֹת ᵃוְלֹא ᶻעֲלֵיהֶם ᵘיִהְיֶה
ᵗהַגָּשֶׁם׃ ˢוְאִם־ מִשְׁפַּחַת ʳמִצְרַיִם ᵠלֹא
ᵖתַעֲלֶה ᵒוְלֹא ᶰבָאָה ᵐוְלֹא ˡעֲלֵיהֶם
ᵏתִּהְיֶה ʲהַמַּגֵּפָה ⁱאֲשֶׁר ʰיִנֹּף ᵍיְהוָה
ᶠאֶת ᵉהַגּוֹיִם ᵈאֲשֶׁר ᶜלֹא ᵇיַעֲלוּ ᵃלָחֹג
ᶻאֶת ᵘחַג ᵗהַסֻּכּוֹת׃ ˢזֹאת ʳתִּהְיֶה ᵠחַטַּאת
ᵖמִצְרַיִם ᵒוְחַטַּאת ᶰכָּל ᵐהַגּוֹיִם ˡאֲשֶׁר
לֹא ᵏיַעֲלוּ ʲלָחֹג ⁱאֶת ʰחַג ᵍהַסֻּכּוֹת׃
ᶠבַּיּוֹם ᵉהַהוּא ᵈיִהְיֶה ᶜעַל ᵇמְצִלוֹת
ᵃהַסּוּס ᶻקֹדֶשׁ ᵘלַיהוָה ᵗוְהָיָה ˢהַסִּירוֹת
ʳבְּבֵית ᵠיְהוָה ᵖכַּמִּזְרָקִים ᵒלִפְנֵי ᶰהַמִּזְבֵּחַ׃
ᵐוְהָיָה ˡכָל ᵏסִיר ʲבִּירוּשָׁלִַם ⁱוּבִיהוּדָה
ʰקֹדֶשׁ ᵍלַיהוָה ᶠצְבָאוֹת ᵉוּבָאוּ ᵈכָּל
הַזֹּבְחִים ᶜוְלָקְחוּ ᵇמֵהֶם ᵃוּבִשְּׁלוּ
ᶻבָהֶם ᵘולֹא ᵗיִהְיֶה ˢכְנַעֲנִי ʳעוֹד ᵠבְּבֵית
ᵖיְהוָה ᵒצְבָאוֹת ᶰבַּיּוֹם ᵐההוּא׃

INCIPIT PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHETAM.

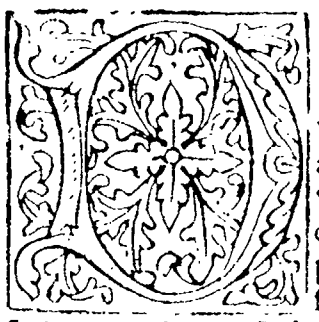

EVs per moyſen populo iſrael precepe rat ſacerdotes tabernaculi ſui omni cor porali vitio liberos: hoſtias omni vitio vacuas ſibi offerre. Quibus legem ſuā ad regendum populum ob hoc dederat vt per ſacrificiorum oblationē internū cii dei & hominū facti: populum prece ptis celeſtibus facerent obedire. Vnde ſacerdotes angelos dei eſſe: hoc in loco ſcriptura teſtatur. Sed qua tanti muneris gratiam contēnen=tes: ſupradictus populus ac ſacerdotes ſacrificia vitio deturpa=ta: ipſi criminibus ac impietatibus maculati deo offerre ceperūt. Ideo per malachiam prophetam deus populū ſuum iſrael in=crepans ait. Dilexi vos dicit dominus. Et dixiſtis. In quo dilexi ſti nos? Nonne frater erat eſau iacob dicit dominus: & dilexi iacob: eſau autem odio habui? Eſau autem fratrem iacob non iniqua aut ſpontanea voluntate odio habitum a deo: vel ſine meriti gratia iacob dilectum manifeſtū eſt: cum ſm preſcien=tiam ſuam eſau quidem effuſionem fraterni ſanguinis concu=piſcere: iacob aute in ſui cognitione obſeruandi legem deſide rare cognoſceret. Cuius rei gratia: ſupradicto vſus eſt exemplo dicens. Dilexi iacob: eſau autem odio habui. Quāuis ex operi bus memoratorū: quorū liber geneſeos meminit: in quo vnuſ quiſq; eorum futurus erat propoſito manifeſte cōſtaret vt ſcri ptum eſt. Creuerunt pueri: & erat eſau homo agreſtis ſciens ve nari: iacob autem homo ſimplex manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione comprehenſa ſunt preuaricationē populi iſrael in obſeruandis ſacrificiis dei: increpationēq; in eundem q deos alienos coluerunt: ſignificant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MAlachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de abiectione iſrael & vocatione gentium. Non eſt mihi ait vo luntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus non ſuſci piam de manu veſtra. Ab ortu enim ſolis vſq; ad occaſum ma gnum eſt nomen meum in gentibus: & in omni loco ſacrifica tur & offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Pagnin. Vatta. Hebr. Text. heb. Malach. j. Trãsla. B. Vie. Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. lati.

Cap. j.

משא דבר יהוה אל ישראל ביד מלאכי ׀ אתכם
אמר יהוה ואמרתם במה
אהבתנו הלוא אח עשו ליעקב
נאם יהוה ואהב את יעקב ׀
ואת עשו שנאתי ואשים את
הריו שממה ואת נחלתו לתנות
מדבר ׀ כי תאמר אדום רשׁשנו
ונשוב ונבנה חרבות כה אמר
יהוה צבאות המה יבנו ואני
אהרס וקראו להם גבול רשׁעה
והעם אשר זעם יהוה עד
עולם ועיניכם תראינה ואתם
תאמרו ינדל יהוה מעל לגבול
ישׂראל ׀ בן יכבד אב ועבד
אדניו ואם אב אני איה כבודי
ואם אדנים אני איה מוראי
אמר יהוה צבאות לכם הכהנים
בוזי שמי ואמרתם במה בזינו
את שמך מנאים על מזבחי
לחם מנאל ואמרתם במה
נאלנוך באמרכם שלחן יהוה
נבזה הוא וכי תגשון עור
לזבח אין רע וכי תגישו פסח
וחלה אין רע הקריבהו נא
הלפחתך ׀ הירצך ׀ או ׀ הישׂא
פנים כי אמר יהוה צבאות
ועתה חלו נא פני אל ויחננו ׀ מידכם
היתה זאת מכם פנים ישׂא
אמר יהוה צבאות ׀ מי גם בכם
ויסגר דלתים ולא ׀ תאירו
מזבחי חנם ׀ אין לי חפץ בכם
אמר יהוה צבאות ׀ ומנחה לא
ארצה מידכם ׀ כי ממזרח שמש
ועד מבואו גדול שמי בגוים

Incipit Malachias pphe ta. Capitulum. j.

ONus verbi domini ad israel in manu malachie. Dile xi vos dicit dominus. Et dixi stis. In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus? Et dilexi iacob. Esau autez odio habui. Et posui montes eius in solitudi nez: & hereditatẽ eius in dracones defti. Quod si dixerit idumea: destru cti sumus: sed reuertẽtes edificabimus que destru cta sunt: hec dicit dominus exercituũ. Isti edifi cabũt & ego destruã. Et vocabuntur termini im pietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi ve stri videbunt & vos dicetis. Magnificetur dominus super terminũ israel. Filius honorat patrem: & seruus dñm suũ. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? & si dñs ego sum: vbi est timor me? dicit dominus exercitu um ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomẽ me um. Et dixistis. In quo despeximus nomen tuũ? Offertis sup altare meũ panem pollutum. Et di citis. In quo pollumus te? In eo qđ dicitis mensa domini co despecta est. Si offera tis cecum ad immolandũ: nonne malũ est? Et si offeratis claudũ & languidũ: nõne malũ est? Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si fuscepерit faciem tuam dicit dominus exercituũ. Et nũc deprecamini vultũ dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factus est hoc: si quõ fuscipiet facies vestra dicit dñs exercituũ. Quis in vobis qui claudat ostia: & nõ incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nõ fuscipiã de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnũ est nomẽ meũ in gẽtib?

MALACHIAS ΟΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΟΣ.

Assũptio verbi dñi sup israel in manu angeli eius. dilexi vos dñs λ ῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἐν χει ρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ· ἠγάπησα ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἠγάπησας ἡμᾶς; οὐκ ἀδελ φὸς ἦν ησαῦ τ̃ ἰακὼβ λέγει κυριος; καὶ ἠγάπησα τὸν ιακ. 1.9 iacob at esau odio hũt: & posui montes eius in ἰακώβ, τὸν δὲ ησαῦ ἐμίσησα, καὶ ἔταξα τὰ ὄρια αὐτ̃ εἰς desolationẽ: & hereditatem eius in domos des ἀφανισμόν, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτ̃ εἰς δ̃ώματα ἐρή ti. qz dicet idumea subuersa est. & reuertamur: μου. διότι ἐρεῖ ἡ ἰδουμαία κατέσταλται. καὶ ἐπιστρέψω & reedificemus deserta: hec dicit domi μεθ, καὶ ἀνοικοδομήσωμεθ ἠρημωμένα, τάδε λέγει κύρι nꝰ omps. tpi edificabunt: & ego destruã. ος παντοκράτωρ. αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι, κἀγὼ καταστρέ & vocabunt eis fines impietatis: & pple ψω. καὶ ἐπικληθήσεται αὐτοῖς ὅρια ἀνομίας, καὶ λαὸς sup quẽ ppauit est dñs vsq; in eternũ. & oculi ἐφ̃ὸν τεταπται κύριος ἕως αἰῶνος. καὶ οἱ ὀφθαλ vestri videbũt & vos dicetis magnificat dñs μοί ὑμῶν ὄψονται καὶ ὑμεῖς ἐρεῖτε ἐμεγαλύνθη κύριος sup fines israel. filius glorificat patrem: & ὑπεράνω τῶν ὁρίων ἰσραὴλ. υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ seruus dñm suũ: & si pr sum ego: vbi est δοῦλος τὸν κύ̃ αὐτοῦ, καὶ εἰ πατὴρ εἰμὶ ἐγώ, ποῦ ἐστιν glia mea? & si dñs sum ego: vbi est timor meus τιμή μου; καὶ εἰ κύριός εἰμι ἐγώ, ποῦ ἐστιν ὁ φόβος μου dicit dñs omps? vos sacerdotes q̃ despicitis λέγει κύριος παντοκράτωρ; ὑμεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ φαυλίζον nomẽ meũ: & dixistis in quo despeximus τες τὸ ὄνομά μου, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐφαυλίσαμεν nomẽ tuũ: offerentes ad altare meũ pa τὸ ὄνομά σου, προσάγοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριόν μου ἄρ nes pollutos: & dixistis in q̃ polluimus τους ἡλισγημένους, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἡλισγήσαμεν te: in eo qđ dicitis vos mensa dñi est polluta σε, ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς τράπεζα κυρίου ἡλισγημένη est: & imposita despexistis: qz si offe ἐστί, καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδενώσατε, διότι ἐὰν προ ratis cecum in sacrificiũ: nõ malũ? & si offe σαγάγητε τυφλὸν εἰς θυσίαν, οὐ κακόν; καὶ ἐὰν προ ratis claudũ aut languidũ: nõne malũ? offer σαγάγητε χωλὸν ἢ ἄρρωστον, οὐ κακόν; προσάγα tam illud duci tuo: si suscipiet te: γε δὴ αὐτὸ τῷ ἡγουμένῳ σου, εἰ προσδέξεταί σε si accipiet faciem tuã dicit dñs omps. εἰ λήψεται πρόσωπόν σου λέγει κύριος παντοκράτωρ. & nũc deprecamini faciem dei vri: & καὶ νῦν ἐξιλάσκεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ rogate eũ: in manib vris facta sunt hec: si suscи δεήθητε αὐτοῦ, ἐν χερσὶν ὑμῶν γέγονε ταῦτα, εἰ λήψο piã et vobis faciet vras dicit dñs omps. μαι ἐξ ὑμῶν πρόσωπα ὑμῶν λέγει κύριος παντοκρά qz & in vobis claudentur. hostia & nõ τωρ. διότι καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι καὶ οὐκ succendet altare meũ gratis. nõ est mihi volũ ἀναφθεῖται τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν. οὐκ ἔστι μοι θέλη tas in vobis: dicit dñs omps. & sacrificiũ nõ μα ἐν ὑμῖν, λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, διότι ἀπὸ ἀνατο suscipiam de manib vris: qz ab or- λῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, τὸ ὄνομά μου δεδόξασται tu solis vsq; ad occasum: nomẽ meũ glificatũ est ἐν τοῖς ἔθνεσι, in gẽtib?

Trãsla. gre. lxx. cũ iter. latina.

Trãsla. B. Hie. Tex. heb. Malach. ij. Pũctua. heb.

in oi loco incensum offeretur nomini
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί
meo. t sacrificiũ mũdũ: qz magnũ nomẽ meũ in
μου. καὶ θυσία καθαρά, ὅτι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς
gentib⁹ dicit dñs omnꝑs. vos at cõtamina-
ἔθνεσι λέγει κύριος παντοκράτωρ. ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε
tis illud in eo qđ dicitis vos: mensa dñi polluta
τὸ αὐτὸ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, τράπεζαι κυρίου ἥλισκται
est. t q̃ supponũt despecti sunt cibi
μβύη ἐστίν. καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδενωται βρώματα
eius: t dixistis ecce ex afflictione sunt. t exsuf
αὐτοῦ, καὶ εἴπατε ἰδοὺ ἐκκακοπαθείας ἐστίν. καὶ ἐξεφυ
flastis ea dicit dñs omnꝑs: t inferе-
σήσατε αὐτὰ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσηνέ
batis rapinas t claudã t debilia:
γετε τὰ ἁρπάγματα καὶ τὰ χωλὰ καὶ ἐνοχλούμενα,
t offerebatis in sacrificiũ: ſ ſuſcipiam ea de
καὶ εἰσηνέγκατε εἰς θυσίαν, εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν
manib⁹ vris dicit dñs omnꝑs. t maledict⁹
χειρῶν ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐπικατά
homo q̃ erat potens t fuit in gre
ρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἦν δυνατὸς καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῷ πο
ge suo masculũ t votũ eius ſup eo. t imolat
μνίῳ αὐτοῦ ἄρσεν καὶ ηὐχὴ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. καὶ θύει
debile dño. qz rex magn⁹ ego ſum dr
διεφθαρμένον κυρίῳ. ὅτι βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι λέ
cit dñs omnꝑs: t nomẽ meũ illustre
γει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανές
est in gentibus.
ἐστιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

C. 2.

A Καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς ὦ ἱερεῖς, ἐὰν μὴ
Et nũc mandatũ hoc ad vos o sacẽdotes: ſi nõ
audieritis t ſi nõ posueritis in cor vrm: vt
ἀκούσητε καὶ ἐὰν μὴ θῆτε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ
detis gllam nomini meo dicit dñs omnꝑs:
δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκρά
mittam ſup vos maledictionẽ: t maledicam
τωρ, ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικατάρ
bñdictioni vre: t maledicam ꝙ ei: nõ
σομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ καταρῶμαι αὐτήν, ὅτι οὐκ
erit in vobis: qz vos nõ ponitis in cor vrm.
ἔστιν ἐν ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν.
ecce ego ſeparo a vobis hũer: t diſpdã vẽtriculũ ſup
ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὦμον, καὶ σκορπιῶ ἔντερον ἐπὶ
facies vras: vẽtriculũ ſolẽnitatũ vrarũ: t ſuſcipiã
τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ἔντερον ἑορτῶν ὑμῶν, καὶ λήψομαι
vos in idipm: t cognoſcetis qz ego miſi
ὑμᾶς εἰς τὸ αὐτό, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐξαπέσταλ
ad vos mãdatũ hoc: vt eſſet teſtamẽ
κα πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν ταύτην, τοῦ εἶναι τὴν διαθή-
tũ meũ ad leuitas dicit dñs omnꝑs.
κην μου πρὸς τοὺς λευίτας λέγει κύριος παντοκράτωρ.
teſtamẽtũ meũ fuit cũ eo vite t pacis: t de
B ἡ διαθήκη μου ἦν μετ' αὐτῆς τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἔ
di ei vt timore timeret me: t a facie no-
δωκα αὐτῷ φόβῳ φοβεῖσθαί με, καὶ ἀπὸ προσώπου ὀνό-
minis mei formidaret ipe. lex veritatis fuit in ore
ματός μου ἐφοβήθη αὐτόν. νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόμα-
eius. t iniqtas nõ ẽuẽta ẽ labijs ei⁹. in pa-
τι αὐτῆ· καὶ ἀδικία οὐχ εὑρέθη ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῆ· ἐν εἰρή-
ce dirigens ambulauit mecũ. t multos auertit
νη κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ· καὶ πολλοὺς ἀπέστρε-
ab iniqtate: qm labia ſacẽdotis cuſtodient ſciam:
ψεν ἀπὸ ἀδικίας, ὅτι χείλη ἱερέως φυλάξεται γνῶσιν,
t legẽ requirent ex ore eius: qz ange
καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγε-
lus dñi oipotentis eſt.
λος κυρίου παντοκράτορός ἐστιν. ὑμεῖς δὲ ἐξεκλίνατε ἐκ
vos at declinaſtis de
τῆς ὁδοῦ· καὶ ἠσθενήσατε πολλοὺς ἐν νόμῳ, διεφθείρατε τὴν

Exod. 16. b. Deut. 18. b.

Amos 5. f.

Leui. 26. b. Deut. 28. b.

Malach. 1. b.

Deut. 33. b.

Ose. 4. f. 10. f.

Trãsla. B. Hie. Tex. heb. Malach. ij. Pũctua. heb.

וְנִבְזֶה מָקוֹם מְקֻטָּר מִנְחָה לִשְׁמִי
ומִנְחָה טְהוֹרָה כִּי גָדוֹל שְׁמִי
בַּגּוֹיִם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
וְאַתֶּם מְחַלְּלִים אֹתוֹ בְּאָמְרָכֶם
שֻׁלְחַן יְהוָה מְגֹאָל הוּא
וְנִיבוֹ נִבְזֶה אָכְלוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם הִנֵּה מַתְלָאָה
וְהִפַּחְתֶּם אֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וְהֲבֵאתֶם גָּזוּל אֶת הַפִּסֵּחַ וְאֶת
הַחֹלָה וְהֲבֵאתֶם אֶת הַמִּנְחָה
הַאֶרְצֶה אוֹתָהּ מִיֶּדְכֶם אָמַר
יְהוָה׃ וְאָרוּר נוֹכֵל וְיֵשׁ בְּעֶדְרוֹ
זָכָר וְנֹדֵר וְזוֹבֵחַ מְשְׁחָת לַאדֹנָי
כִּי מֶלֶךְ גָּדוֹל אֲנִי אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וְשְׁמִי נוֹרָא בַּגּוֹיִם׃

Cap. ij.

וְעַתָּה אֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת
הַכֹּהֲנִים׃ אִם לֹא תִשְׁמְעוּ וְאִם
לֹא תָשִׂימוּ עַל לֵב לָתֵת כָּבוֹד
לִשְׁמִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשִׁלַּחְתִּי
בָכֶם אֶת הַמְאֵרָה וְאָרוֹתִי אֶת
בִּרְכוֹתֵיכֶם וְגַם אֲרוֹתִיהָ כִּי אֵינְכֶם
שָׂמִים עַל לֵב הִנֵּנִי גֹעֵר לָכֶם
אֶת הַזֶּרַע וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל
פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם וְנָשָׂא
אֶתְכֶם אֵלָיו׃ וִידַעְתֶּם כִּי שִׁלַּחְתִּי
אֲלֵיכֶם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִהְיוֹת
בְּרִיתִי אֶת לֵוִי אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
וְהַשָּׁלוֹם וָאֶתְּנֵם לוֹ מוֹרָא וַיִּרְאֵנִי
וּמִפְּנֵי שְׁמִי נֶחְתַּת הוּא׃ תּוֹרַת
אֱמֶת הָיְתָה בְּפִיהוּ וְעַוְלָה לֹא
נִמְצָא בִּשְׂפָתָיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר
הָלַךְ אִתִּי וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן׃
כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה
יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מַלְאַךְ יְהוָה
צְבָאוֹת הוּא׃ וְאַתֶּם סַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ
הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה שִׁחַתֶּם

בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּרִית
וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים וְשִׁפָּלִים וְשִׁפָּלִים
לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכָי
וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה׃ הֲלוֹא פָּנָה
אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלוֹא אֵל
אֶחָד בְּרָאָנוּ מַדּוּעַ נִבְגַּד אִישׁ בָּגַד
בְּאָחִיו לְחַלֵּל בְּרִית אֲבֹתֵינוּ׃
בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה עָשָׂה
בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלִַם כִּי חִלֵּל
יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב
וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר׃ יַכְרֵת יְהוָה כָּרַת
לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה עָשָׂה
מַאֲהֲלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַיהוָה נָגַשׁ
צְבָאוֹת׃ זֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ שָׁנָה
כַּסּוֹת דִּמְעָה אֶת מִזְבַּח יְהוָה בְּכִי כָּסָה
וַאֲנָקָה מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה בָּכָה
וְלָקַחַת רָצוֹן מִיֶּדְכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם רָצָה
עַל מָה עַל כִּי יְהוָה הֵעִיד בֵּינְךָ יָעַד
וּבֵין אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה אִישׁ בָּגַד
בָּהּ וְהִיא חֲבֶרְתְּךָ וְאֵשֶׁת
בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא אֶחָד עָשָׂה וּשְׁאָר רוּחַ נִבְקַשׁ
וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם
וּבְאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אַל יִבְגֹּד׃ כִּי שָׂנֵא
שִׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכִסָּה חָמָס עַל לְבוּשׁוֹ
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְנִשְׁמַרְתֶּם
בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ׃ הוֹנַעְתֶּם יְהוָה
בְּדִבְרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם בַּמָּה הוֹנָעְנוּ
בֶּאֱמָרְכֶם כָּל עֹשֵׂה רָע טוֹב בְּעֵינֵי רָצָה
יְהוָה וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט׃

Cap.iij.

הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה דֶרֶךְ לְפָנָי
וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר
תְּבַקְשׁוּ מַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר
אַתֶּם מְבַקְשִׁים הִנֵּה בָּא אָמַר

pactũ leui dicit dñs exercituum. Propter quòd & ego dedi vos cõtemptibiles & humiles omnibus populis: sicut non seruastis vias meas: & accepistis facie in lege. Nunquid non pater vnus omniũ nostrum? Nunquid non deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisq; uestrũ fratrẽ suũ: violans pactũ patrũ nrorũ? Transgressus est iuda: & abominatio facta est in israel & in hierusalẽ: quia cõtaminauit iudas sanctificationẽ dñi quam dilexit: & habuit filiam dei alieni. Disperdet dñs virum qui fecerit hoc: magistrum & discipulum de tabernaculo iacob: & offerentẽ munus dño exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis lachrymis altare dñi fletu & mugitu: ita vt non respiciã vltra ad sacrificiũ: nec accipiã placabile qd de manu vra. Et dixistis. Quã ob causã? Quia dñs testificatus est inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu despexisti. Et hec pticeps tua & vxor federis tui. Nõne vnus fecit: & reliquum eius est? Et quid vnus querit nisi semen dei? Custodite ergo spiritũ vestrum: & vxorem adolescentie tue noli despicere. Cum odio habueris caz dimitte: dicit dñs deus israel. Operiet autẽ iniquitas vestimẽtum eius: dicit dñs exercituum. Custodite spiritũ vrm: & nolite despicere. Laborare fecistis dñm in sermonib⁹ vris. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Omnis qui facit malũ bonus est in cõspectu dñi & talis ei placet. Aut certe vbi est deus iudicii? 3.

Ecce ego mitto angelũ meũ & parabit viã ante faciẽ meã. Et statim veniet ad templũ suũ dñator quẽ vos qritis: & angelus testamẽti

testamẽtũ leui dixit dñs omnipotẽs. Et ego dedi vos cõtemptibiles & dissolutos in omnes gẽtes: quia eo qđ vos nõ custodistis vias meas: sed accepiebatis pſonam in lege. Nõne pr vn⁹ om̃ vnus creauit vos? quare reliquistis vnusquisq; fratrẽ suũ vt polluereti testamẽtũ pris vestr? derelict⁹ est iudas: & abominatio facta ẽ in israel & in hierusalem. quia cõtaminauit iudas sancta dñi in qđ⁹ dilexit: & studuit in deos alienos. dispersẽt dñs hoiem q̃ facit hec donec respondeat dño hoiem q̃ facit hec donec offerat sacrificiũ dño otipotenti. Et hec q̃ode rsit sacrificiũ dño otipotenti. Et hec q̃ operiebatis lachrymis altare domini in planctu & gemitu q̃ laborib⁹: adhuc digniũ respicere in sacrificiũ aut suscipe acceptabile de manib⁹ vestris. Et dixistis ppter qđ? quia dñs testificat⁹ est inter te & vxorem adolescẽtie tue q̃m re liquisti. Et hec pticeps tua & vxor testamẽti tui. & nõ alius fecit & reliquiæ spũs sui. Et vnus? qđ aliud nisi semen q̃rit de⁹: custodite in spũ vro: & vxorem adolescẽtie tue ne derelinquas. sed si odio hũerit: dimittit dicit dñs deus israel. operiet iniquitas suã vestimẽtũ eius dicit dñs omnipotẽs. Et custodite in spũ vro & nõ derelinquatis q̃ pnocastis deũ in finõib⁹ vris: & dixistis: in q̃ pnocauimus eũ: in eo qđ dicitis vos: omnis qui facit malum: bonus cõspectu dñi & in his placet: aut vbi est deus iudicii: & in his cõplacuit: & vbi est deus iustitiæ?

Cap.3.

Ecce ego mitto angelũ meũ q̃ pparabit viã ante faciem meã: & subito veniet in templũ suum dñs quẽ vos q̃ritis: & angelus testamẽti

τῆς διαθήκης

Trās.gre.lxx.cū inter.lati. Trãlla.B.Vie. Tex.heb.Balach.iij. Patrua.heb.

quēvos vultis: ecce venit dicit dñs ompō. ὃν ὑμεῖς θέλετε, ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκρά-
τ dꝫ sustinebit diē introit⁹ eius: aut dꝫ τωρ· καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ, ἢ τίς
sustinebit in visione eius: qꝫ ipe igre- ὑποστήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς ἐστορ-
ditur ąſi ignis cōflatorij τ ąſi herba lauantiū. τ ρυτὸς ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πόα πλυτόντων· καὶ
sedebit cōflans τ emundās: sicut argentū. τ καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων, ὥσπερ τὸ ἀργύριον· καὶ
emūdabit filios leui τ effundet eos: sicut καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς λευὶ καὶ ἐκχεεῖ αὐτούς, ὥσπερ τὸ
aurum τ sicut argentū. erunt dño offere- χρυσίον καὶ ὡς ἄργυρίον· ἔσονται τῷ κυρίῳ προσά-
tes sacrificiū in iustitia. τ placebit deo sacrificiū in γοντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ· καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ θυσία Ἰου-
da τ sacrificiū hierusalem: sicut dies seculi: δα καὶ θυσία Ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος,
τ sicut anni pristini. τ accedam ad vos καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν· καὶ προσέξω πρὸς ὑμᾶς
in iudicio τ ero testis velox sup venefi- ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμα-
cos: τ sup adulteros. τ sup eos q̄ iurant in no κούς, καὶ ἐπὶ τοὺς μοιχούς· καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνό-
mine meo in mēdacio. τ sup eos q̄ fraudant mer- ματί μου ἐπὶ ψευδεῖ· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μι-
cedē mercenarij: τ q̄ oppīmūt⁹ p potentiā viduas: τ q̄ pe- σθὸν μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κοι-
cutiūt pupillos: τ q̄ peruertunt iudiciū ad- νοῦντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν πρό-
uene: τ q̄ nō timent me dicit dñs omni σηλύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν-
potēs. ąſi ego dñs deus vr τ nō sū mutat⁹: τοκράτωρ· διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι,
τ vos filij iacob nō recessistis a peccatis καὶ ὑμεῖς υἱοὶ Ἰακὼβ οὐκ ἀπέκλιτε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι-
pfm vfor. declinastis a legitimis ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν· ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων
meis: τ nō custodistis. reuertimini ad me: τ re- μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε· ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι-
uertar ad vos dicit dñs ompō. τ στραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ
dixistis in q̄ reuertemur: ſi supplantabit homo deū: εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πλέπτει ἄνθρωπος θεόν;
qꝫ vos supplantatis me: τ dixistis in q̄ supplāta- διότι ὑμεῖς πλέπτετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπλέπτη-
uimus te? qꝫ decime τ p̄mitte vobis σαμέν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ' ὑ
ciū sunt. τ respicientes vos respicitis: μῶν εἰσιν· καὶ ἀπαβλέποντες ὑμεῖς ἀπαβλέπε-
τ me vos supplantatis. ann⁹ implet⁹ est. τ τε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πλέπτετε· ὁ ἔτος συντελεῖται· καὶ
intulistis oēs fructus in thesauros: εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς,
τ raptina in domib⁹ vr̄is. reuertimini iā in τ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν· ἐπιστρέψατε δὴ ἐν
hoc dicit dñs ompō. ſi nō aperiā vo τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑ-
bis cataractas celi τ effundā vobis μῖν τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν
benedictionē meā vsq̄ ad sufficiat: τ dispergā εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι, καὶ διασελῶ
vobis cibū: τ non disperdā fructū ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρω τὸν καρπὸν τῆς
re vr̄e. τ non sterilis erit vitis vr̄a vinea in γῆς ὑμῶν· καὶ οὐ μὴ ἀδεήσῃ ὑμῶν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ
agro dicit dñs ompō. τ beatos dicent ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ μακαριοῦσιν
uos oēs gētes: qꝫ eritis mihi vos ąſi ter volūtaria ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι ἔσεσθέ μοι ὑμεῖς ὡς γῆ θελητὴ

ᶠquēᵍvosʰvultis.ⁱEcceʲvenit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵏdicitˡdñsᵐexercituū.ⁿ Et quisᵒpoterit cogitare ꝏ ᵖdiemᵠaduentus eius?ʳEt quisˢstabit ᵗad vidēdū eū? ᵘIpseᵛeniᵂquasi ignisˣcō flans:ʸ& quasi herba ꝏꝏ ᶻfulonū.ᵃ Et sedebitᵇconflansᶜ& emundans ꝏꝏꝏ ᵈargentum :ᵉ& purgabit ᶠfiliosᵍleui.ʰEt colabit ꝏꝏ ⁱeosʲquasi aurūᵏ& quasi argentum:ˡ& eruntᵐdño ⁿofferentesᵒsacrificia ᵖin iustitia.ᵠ Et placebit ꝏꝏꝏ ʳdominoˢsacrificiūᵗiuda ᵘ& hierusalem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵛsicut diesʷseculiˣ& sicut annisʸantiqui. ꝏꝏꝏꝏꝏ ᶻEt accedāᵃad vosᵇin iudi cio:ᶜ& ero ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈtestisᵉveloxᶠmaleficisᵍ& adulteris ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʰ& periurís:ⁱ& quí calum niantur ʲmercedem ꝏꝏꝏ ᵏmercēnarí & humiliant ˡviduasᵐ& pupillos:ⁿ& op primūtᵒ peregrinū:ᵖnec ᵠtímuerúntʳmeˢdícitᵗdñs ᵘexercituum.ᵛ Ego"enim ˣdñs &ʸnōᶻmutor:ᵃ& vos ᵇfiliiᶜiacobᵈnonᵉclís con sumpti.ᶠ A diebus enim ᵍpatrū vestrorʰⁱrecessistís ʲa legitimís meís ᵏ& non ˡcustodistís.ᵐ Reuertímini ⁿad me"& reuertar ꝏꝏꝏ ᵒad vosᵖdícitᵠdominʳexercituum: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˢEt dixistis:ᵗin quo"reuertemur!ᵛSi affigit ꝏꝏꝏ ʷhomoˣdeum:ʸ quiaᶻvos ᵃconfigitís ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇme!ᶜ Et díxístis.ᵈ In quo ᵉconfigimus te.In ꝏꝏꝏ ᶠdecimis ᵍ& in primítiis. Et ʰin penuríaⁱvos ꝏꝏꝏ ʲmaledictí estis :ᵏ& me ˡvosᵐconfigitís ꝏꝏꝏꝏꝏ ⁿgensᵒtota.ᵖ Inferteᵠoēm ʳdecímam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˢinᵗhorreumᵘ& sitᵛcibus ʷin domo mea: ꝏꝏꝏꝏꝏ ˣ& probate meʸsuper hoc ᶻdicítᵃdominus. ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇSiᵏ non"aperuero°vobis ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏꝏ ᶜcataractasᵈceli"& effu- dero ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉvobisᵏbenedictioneᵍvsqꝫ ᶠadᵍabundantiā.ʰEt increpabo"pro vobisᵏdeuoran tem:ˡ& non"corrumpet ᵐfructūⁿterre vestre:ᵒ nec ᵖerít ſterilis ꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ ᵠvínea"in agro°dícitᵖdo- minus ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ʳexercituum.ˢ Et beatos ᵗvosᵘdícent ᵛomnes ꝏꝏꝏ ʷgentes.ˣ Eritísʸenísᶻvos ᵃterra ᵇdesíderabilis ꝏꝏꝏ

אֲשֶׁר אַתֶּם חֵפְצִים הִנֵּה בָּא
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִי מְכַלְכֵּל כַּלְכֵּל
אֶת יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הָעֹמֵד בְּהֵרָאוֹתוֹ רָאָה
כִּי הוּא כְּאֵשׁ מְצָרֵף וּכְבֹרִית בֹּרִית
מְכַבְּסִים וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף טָהַר
וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִקַּק
אֹתָם כַּזָּהָב וְכַכֶּסֶף וְהָיוּ לַיהוָה הָיָה
מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה וְעָרְבָה נָגַשׁ
לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם עוֹלָם
כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת שָׁנָה
וְקָרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לַמִּשְׁפָּט וְהָיִיתִי עֵד מָהַר
עֵד מְמַהֵר בַּמְכַשְּׁפִים וּבַמְנָאֲפִים בָּגַד
וּבַנִּשְׁבָּעִים לַשֶּׁקֶר וְנֹעְשְׁקֵי שְׂכַר נָכְרִי
שָׂכִיר אַלְמָנָה וְיָתוֹם וּמַטֵּי גֵּר יָתוֹם
וְלֹא יְרֵאוּנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת גּוּר
כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם
בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם לְמִימֵי
אֲבֹתֵיכֶם סַרְתֶּם מֵחֻקַּי וְלֹא
שְׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה נָשׁוּב הֵיקִבַּע
הֲיִקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קְבָעִים קָבַע
אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנוּךָ
הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה בַּמְאֵרָה אַתֶּם שֹׁר רוּם
נֹאָרִים וְאֹתִי אַתֶּם קְבָעִים רבע
הַגּוֹי כֻּלּוֹ הָבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר
אֶל בֵּית הָאוֹצָר וִיהִי טֶרֶף בְּבֵיתִי יָצַר טָרַף
וּבְחָנוּנִי נָא בָּזֹאת אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם
אֶת אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם וַהֲדִיקֹתִי
לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי וְנָעַרְתִּי
לָכֶם בַּאכֵל וְלֹא יַשְׁחִת לָכֶם
אֶת פְּרִי הָאֲדָמָה וְלֹא תְשַׁכֵּל לָכֶם הגפן
בַּשָּׂדֶה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וְאִשְּׁרוּ אֶתְכֶם כָּל
הַגּוֹיִם כִּי תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֵפֶץ

ᶜאָמַר ᵒיְהוָה ᶠצְבָאוֹת׃ ᵍחָזְקוּ ᵉעָלַי
ᵇדִּבְרֵיכֶם׳אָמַר ᵏיְהוָה ׳וַאֲמַרְתֶּם ᵐמָה
ⁿנִדַּבַּרְנוּ ᵒעָלֶיךָ׃ ᵖאֲמַרְתֶּם׳שָׁוְא ׳עָבַד ᵠדִּבֵּר
ᵗאֱלֹהִים ׳וּמַה ᵘבָּצַע ׳כִּי ׳שָׁמַרְנוּ
ᵛמִשְׁמַרְתּוֹ ׳וְכִי׳הָלַכְנוּ ׳קְדֹרָנִית ᵂמִפְּנֵי ᵡשָׁמַר ᵞפָּנָה
ᶜיְהוָה ׳צְבָאוֹת׃ ᵍוְעַתָּה ᵒאֲנַחְנוּ
ᶠמְאַשְּׁרִים ׳זֵדִים ׳גַּם ᵐנִבְנוּ ᵘעֹשֵׂי ׳אֲשֶׁר׳זוד
ᵒרִשְׁעָה ׳גַּם ᵖבָּחֲנוּ׳אֱלֹהִים ׳וַיְמַלֵּטוּ ᵐבָּנָה ᵘעָשָׂה
ᵍאָז ᵉנִדְּברוּ ᵡיִרְאֵי ׳יְהוָה ׳אִישׁ ᵘאֶל ᵗמֵרֵעֵהוּ
ᵇוַיַּקְשֵׁב ᵒיְהוָה ׳וַיִּשְׁמָע ᶜקָשׁב׳שָׁמַע
׳וַיִּכָּתֵב ᵍסֵפֶר ᵖזִכָּרוֹן ׳לְפָנָיו ׳לְיִרְאֵי ׳כָּתַב
ᵐיְהוָה ᵐוּלְחֹשְׁבֵי ᵘשְׁמוֹ׃ ᵒוְהָיוּ ᵖלִי ᵗהָיָה
ᵍאָמַר ׳יְהוָה ᶠצְבָאוֹת ׳לַיּוֹם ᵘאֲשֶׁר
ˣאֲנִי ׳עֹשֶׂה ׳סְגֻלָּה ׳וְחָמַלְתִּי ᵒעֲלֵיהֶם
ᶜכַּאֲשֶׁר ᵒיַחְמֹל ᶜאִישׁ ׳עַל ᵍבְּנוֹ ᵒחָמַל
ᵇהָעֹבֵד׳אֹתוֹ׳וְשַׁבְתֶּם ׳וּרְאִיתֶם ᵐבֵּין ᵘשׁוּב׳רָאָה
ᵇצַדִּיק ᵒלְרָשָׁע ᵖבֵּין ᵍעֹבֵד ׳אֱלֹהִים
ᵉלַאֲשֶׁר׳לֹא ᵘעֲבָדוֹ׃

ᶜכִּי׳הִנֵּה ᵇהַיּוֹם׳בָּא ᵒבֹּעֵר׳כַּתַּנּוּר ׳וְהָיוּ Cap. iiij.
ᵍכָל ᵇזֵדִים׳וְכָל ᵘעֹשֵׂה ׳רִשְׁעָה ᵐקַשׁ ᵇיָּבוּא׳יוֹם
ᵘוְלִהַט ᵒאֹתָם ᵖהַיּוֹם׳הַבָּא ׳אָמַר׳יְהוָה ׳הָיָה׳זוד
ᵗצְבָאוֹת ᵘאֲשֶׁר ᵡלֹא ׳יַעֲזֹב ׳לָהֶם ׳עֵזָב
ᵉשֹׁרֶשׁ ᵇוְעָנָף׃ ᶜוְזָרְחָה ᵒלָכֶם ׳יִרְאֵי ׳רַפָּא
ᵛשֶׁמֶשׁ ᵇצְדָקָה׳וּמַרְפֵּא׳בִּכְנָפֶיהָ ׳וְיָצָאתֶם ᵐפּוּשׁ׳בָּקָר
ᵖוַעֲסוֹתֶם׳רְשָׁעִים׳כִּי׳יִהְיוּ׳אֵפֶר׳תַּחַת ᵖעָסַס
ᵘכַּפּוֹת׳רַגְלֵיכֶם׳בַּיּוֹם׳אֲשֶׁר׳אֲנִי׳עֹשֶׂה ׳כָּף
ᵍאָמַר׳יְהוָה׳צְבָאוֹת׃ ᵉזִכְרוּ׳תּוֹרַת׳מֹשֶׁה ᵇיָרֵה
ᵘעַבְדִּי ׳אֲשֶׁר ᵐצִוִּיתִי׳אֹתוֹ ᵒבְּחֹרֵב ᵐצִוָּה
ᵖעַל ᵒכָּל ׳יִשְׂרָאֵל ᵉחֻקִּים ׳וּמִשְׁפָּטִים׃ ᵖחֻקָּה׳שָׁפָט
ᵘהִנֵּה ᵃאָנֹכִי ׳שֹׁלֵחַ ׳לָכֶם ᵒאֵת ׳אֵלִיָּה
ᶜהַנָּבִיא ᵒלִפְנֵי׳בּוֹא׳יוֹם׳יְהוָה ᵒהַגָּדוֹל ᵍנָבָא׳נָבִיא
׳וְהַנּוֹרָא׃ ׳וְהֵשִׁיב׳לֵב ᵐאָבוֹת ᵘעַל ᵒבָּנִים ᵇנִדַּל׳יָרֵא
ᵖוְלֵב ᵒבָּנִים ׳עַל ᵉאֲבוֹתָם ׳פֶּן ᵒאָבוֹא ᵇבּוֹא
ᵘוְהִכֵּיתִי ׳אֶת׳הָאָרֶץ ׳חֵרֶם׃ ᵃנָכָה

הנה אנכי

ᶜdicit ᵒdñs ᶠexercituum.
ᵍInualuerunt ᵉsuper me
ᵇverba veſtra׳dicit ᵏdomi
nus.׳Et dixiſtis.ᵐ Quid
ⁿlocuti ſumus ᵒcontra
te?ᵖ Dixiſtis.ᵠ Vanus eſt
qui׳ſeruit״deo.ˢ Et quod
ᵘemolumētum:׳quia׳cu
ſtoduimus׳precepta ei?
ᵛ& quia׳ambulauimᵐ triſ
tes׳coram׳domino׳exer
cituū.ᵂ Ergo nunc ∞∞∞
׳beatos dicimus׳arrogā
tes.׳Siquidē ᵐedificati ſūt
״facientes׳impietates:ᵖ&
ᵠtentauerunt׳deū״& ſalui
facti ſunt.ˢ Tunc״ locuti
ſunt׳timentes׳dominum
׳vnuſquiſq; ״cū׳proximo ſuo.
ᶜEt attendit׳dñs׳& audi
uit:׳& ſcriptᵐ eſtᵍliber׳mo
numenti׳coram eo׳timē
tibus׳dñm ᵐ& cogitanti
bus״nomen eius.ᵒ Et erūt
ᵖmihi ᵠait׳dñs״ exercituū
ˢin die״ qua ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣego׳facio in ׳peculium:
ᵘ& parcam׳eis ∞∞∞∞∞∞
ᶜſicut׳parcit׳vir״ filio ſuo
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇſeruienti׳ſibi.״ Et cōuer
temini׳& videbitis quid ſit
ᵐinter״iuſtū׳ & impiū: &
ᵖinter״ſeruientem׳deo ∞
ᵍ& non״ſeruientem eī.

4.

ΘCceᵉeniᵇdiesᶜveniet
ᵛſuccēſaᶜquaſi cami
nus:׳& erunt׳oēsᵇ ſuper
bi׳& omnesᵉfaciētes׳im
pietatem:ᵐ ſtipula.ⁿ Et in
flāmabit eosᵛdiesᵠ veniēs
ˢdicit״ dñs׳ exercituum:
״que ˣ non ׳ derelinquet
ᵘeis״radicem׳ & germen.
ᶜEt orietur״vobis׳timen
tibus׳nomē meū:״ ſolᵇ iu
ſticie:׳& ſanitasᵏ in pēnis
eius.׳ Et egrediemini ᵐ&
ſalietisⁿ ſicut vitulus de״ar
mento:׳& calcabitisᵠ im
pios׳cū״fuerunt׳cinis״ſub
ᵏplanta׳ pedum veſtrorū:
ᵍin die״ quaᵇ ego׳facio ∞∞
ᵛdicit׳dñs׳exercituū.״ Me
mentoteᵇ legis׳moyſi ∞∞
ᵏſeruí mei׳quāᵐ mandaui
ⁿei״in oreb ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖad״omnē׳ iſrael:״ precep
ta׳& iudicia. ∞∞∞∞∞∞
״Ecce׳ego׳mittam׳vobis
ᵇheliam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
׳prophetam״anteᵖ׳ ve
niat׳dies״domini״magni
׳& horribilis.ᵏ Et cōuertet
ˡcor״patrū״ad״filios ∞∞
ᵖ& corᵠ filiorū׳ ad״patres
eorum:׳ne forte״veniam
ˢ& percutiam׳terrā״ ana
themate.

Explicit Malachias
propheta.

dicit dñs omp̄s. ingrauaſtis ſup me in
λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐβαρύνατε ἐπ'ἐμὲ ἐν τοῖς
verbis vſis dicit dñs. ׳ dixiſtis in ᵠ oblocuti
λόγοις ὑμῶν λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι κατελα
ſumus ᵖ te? dixiſtis vanus ᵠ ſeruit deo:
λήσαμεν κατὰ σοῦ; εἴπατε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ,
׳ qd ãpli׳ q׳ cuſtodiuim׳ mandata eius:
καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ,
׳ q׳ ãbulauim׳ ſupplices ai faciem dñi oi
καὶ ὅτι ἐπορεύθημεν ἱκετεῦσαι πρὸ προσώπου κυρίου παν
potentis. ׳ nūc nos beatos dicim׳ alienos:
τοκράτορος· καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους,
׳ reedificant oēs ᵠ faciunt iniqua: ׳ reſti
καὶ ἀνοικοδομοῦνται ποιοῦντες ἄνομα, καὶ ἀντέ
terũt deo ׳ ſalui facti ſũt. hec oblocuti ſunt ᵠ ui
στησαν θεῷ καὶ ἐσώθησαν· ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο
ment dñm vnuſqſq׳ ad primū ſuum. ׳
βούμενοι τὸν κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ
attendit dñs ׳ audiuit: ׳ ſcripſit libũ
προσέσχεν κύριος καὶ εἰσήκουσεν, καὶ ἐγράφη βιβλίον
monumẽti i cõſpectu ſuo his ᵠ timent dñm
μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον
׳ ᵠ reuerentur nomen eius. ׳ erunt mihi dī
καὶ ἐυλαβουμένοις τὸν ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔσονταί μοι λέ
cit dñs omp̄s in die ᵠ ego facio in ac
γει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς πε
ſtionem. ׳ eligam eos ſicut eligit ho
ριποίησιν· καὶ αἱρετιῶ αὐτοὺς ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄν
mo filiũ ſuum ᵠ ſeruit ei. ׳ cõuer
θρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ· καὶ ἐπι
temini ׳ videbitis: ᵠ ſit inter iuſtum
στραφήσεσθε καὶ ὄψεσθε, τί ἂν εἴη ἀναμέσον δικαίου
׳ iniuſtũ: ׳ inter ſeruientẽ deo ׳
καὶ ἀδίκου, καὶ ἀναμέσον τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τ
nõ ſeruientem ei.
μὴ δουλεύοντος αὐτῷ.

Ca.4.

Θ Ecce ecce dies venit ardens ſīc cliban⁹
Διότι ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος
׳ cõburet eos: ׳ erunt oēs alienigene ׳
καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται πάντες ἀλλόφυλοι καὶ
vniuerſi ᵠ faciunt iniqua ſtipula: ׳ ſuccēdet eos
πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα καλάμη, καὶ ἀνάψει αὐτοὺς ἡ
dies veniēs dicit dñs virtutũ. ׳ non reli
ἡμέρα ἐρχομένη λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ οὐ μὴ ὑπο
quet ei׳ eis radix neq; ramꝰ. vobis ãt ᵠ timetis
λειφθῇ αὐτῶν ῥίζα οὐδὲ κλῆμα. ὑμῖν δὲ τοῖς φοβουμένοις
nomẽ meũ oriet׳ sol iuſticie ׳ ſanitas in
τὸ ὄνομά μου ἀνατελεῖ ἥλιος δικαιοσύνης καὶ ἴασις ἐν ταῖς
pēnis eius. ׳ egredicmini ׳ ſalietis ſicut vituli
πτέρυξιν αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεσθε καὶ σκιρτήσετε ὡς μοχ
de viculis relaxati: cōculcabitis iniq̄s. ׳
ρια ἐκ δεσμῶν ἀπειμένα, καὶ καταπατήσετε ἀνόμους· καὶ
erunt cinis ſub pedib⁹ vſis in die ᵠ
ἔσονται στοὰ ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ
ego facio dicit dñs omp̄s. mementote legis
ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος παντοκράτωρ· μνήσθητε τοῦ νόμου
moyſis ſeruí mei: ſicut p̄cepi ei in o
τ μωυσέως τ δούλου μου, καθότι ἐνετειλάμην αὐτῷ ἐν ὀ
reb ad oēm iſrael p̄cepta ׳ iudicia. ecce
ρηβ πρὸς πάντα ἰσραὴλ προσάγματα καὶ κρίματα. ἰδοὺ
ego mitto vobis heliam ꝓphetã aſiꝫ veniat
ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν ἠλίαν τὸν προφήτην πρὶν ἐλθεῖν
dies dñi magna ׳ illuſtris. ᵠ cõuertet
ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ· ὃς ἀποκατασ
cor pris ad filiũ: ׳ cor hois
τήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου
ad primũ ſuũ: ne forte veniēs ꝑcutiã terã penit⁹:
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἄρδην.

Incipit prologus beati hieronimi presybteri in libros Machabeorum.

MAchabeorũ libri duo prenotant prelia inter hebreorum duces gentẽq; persarum: pugnam quoq; sabbatorum: & nobiles machabei ducis triumphos: ex cuius nomine et libri fidez sunt nuncupati. Hec quoq; historia continet etiam inclyta illa gesta machabeorum fratrum qui sub antiocho rege: pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dum diuersis suppliciis vrgerẽtur: non solum non fleuit: sed & gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

MAchabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum: tamẽ ab ecclesia inter diuinorum volumina annotantur historias: notant aũt prelia inter hebreorum duces gẽtesq; persarũ: pugnã quoq; sabbatorũ & nobiles machabei triumphos: fedus quoq; amicitiarũ cum romanorũ ducibus atq; legationũ. Machabei septem fratres ab vna matre machabea nomine geniti custodientes legem: patris traditionẽ: non mãducantes carnẽ porcinam: ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cũ matre sua: atq; sepulti cũ magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus.

Tex. Grc. cũ iter. lati.

MACCABEORVM PRIMVS. ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΓΡΩΤΟΣ.

ET factũ est postquã percussit alexãder philippi macedo qui prim9 regnauit in grecia egressus de terra cethim: darium regẽ persarum & medorũ: & percussit eum: & regnauit pro eo prim9 in grecia: & cõstituit prelia multa: & obtinuit munitiones. & interfecit reges terre. & pertransiuit fines terre: & accepit spolia multitudinis gentiũ: & siluit terra in conspectu eius. & congregauit exercitũ fortẽ nimis: & exaltata est & eleuata cor eius: & obtinuit regiões gentiũ & tyrannos: & facti sunt illi in tributum. & postea decidit in lectum & cognouit quia moreretur. & vocauit pueros suos nobiles qui educati erant a iuuentute sua: & diuisit illis regnum suum cum adhuc viueret. & regnauit alexander annis duodecim: & mortuus est. & obtinuerunt pueri eius regnum vnusquisq; in loco suo: & imposuerunt oẽs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. & exiit ex eis radix peccati: antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses: & regnauit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui: & suasserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentum cũ gentibus que circa nos sunt: qa ex quo recessimus ab eis: inuenerunt nos multa mala: & bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem: vt facerent iusticiã gentium: & edificauerunt gymnasiũ in hyerosolimis secundum leges nationum: & fecerunt sibi preputia: & recesserunt a testamẽto sancto: & iuncti sunt nationibus: & venundati sunt vt facerẽt malũ. & paratũ est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. & intrauit in egyptũ in multitudine graui in curribus & elephãtis & equitibus: & copiosa nauiũ multitudine. & constituit bellũ aduersus ptolemeum regem egypti:

Trãsla. B. Hie.

Incipit liber primus. Machabeorum. Ca. 1.

ET FACTVM EST POSTquã percussit alexãder philippi macedo qui prim9 regnauit in grecia egressus de terra cethim: darium regẽ persarum & medorũ: constituit prelia multa & obtinuit omniũ munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit ysq; ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutẽ & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius: & obtinuit regiões gentium et tyrannos: & facti sunt illi in tributum. Et posti hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erãt nutriti a iuuentute sua: & dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: & mortuus est. Et obtinuerunt pueri eius regnum vnusquisq; in loco suo: & imposuerunt oẽs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati: antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses: & regnauit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui: & suasserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentum cũ gentibus que circa nos sunt: qa ex quo recessimus ab eis: inuenerunt nos mala multa: & bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem: vt facerent iusticiã gentium: et edificauerunt gymnasiũ in hyerosolimis secundum leges nationum: & fecerunt sibi preputia: et recesserunt a testamẽto sancto: & iuncti sunt nationibus: & venundati sunt vt facerẽt malũ. Et paratũ est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptũ in multitudine graui in curribus & elephãtis & equitibus: & copiosa nauiũ multitudine. Et constituit bellũ aduersus ptolemeum regem egypti:

Maccabeo. i. Cap. i.

os ãnos multos. & multiplicauerũt mala in terra. & exiuit ex eis radix peccatrix antioch9 illustris: filius antiochi regis: q fuit obses in roma. & regnauit in anno centesimo & tricesimo & septimo regni grecorum. In diebus illis exierũt de israel filij iniqui: & suaserunt multis dicẽtes. eamus & disponam9 testamentum cum gẽtibus q circa nos sunt: qa ex quo recessim9 ab eis: inuenerũt nos mala multa. & placuit sermo in oculis eorum. & pati sunt de populo: & iuerũt quidã ad regẽ. & dedit eis potestatẽ facere iusticiã gẽtium. & edificauerũt gymnasiũ in hierosolymis sm leges gẽtiũ. & fecerũt sibi ꝓputia & recesserũt a testamẽto sancto. & iuncti sunt gẽtibus & venditi sunt vt facerẽt malũ. & paratũ est regnum coram antiocho. & cepit regnare antiochus. & ꝓposuerũt sibi oẽs diademata postq; mortuus est ille: & filij eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccatrix antioch9 illustris: filius antiochi regis: q fuit obses in roma. & regnauit in anno centesimo & tricesimo & septimo regni grecorum. In diebus illis exierũt de israel filij iniqui: & suasserunt multis dicẽtes. eamus & disponam9 testamentum cum gẽtibus q i circuitu nr̃m. qa exquo recessim9 ab eis: inuenerũt nos mala multa. & placuit sermo in oculis eorum. & pati sunt quidã de populo: & iuerũt ad regẽ. & dedit eis potestatẽ facere iusticiã gẽtium. & edificauerũt gymnasiũ in hierosolymis sm leges gẽtiũ. & fecerũt sibi ꝓputia & recesserũt a testamẽto sancto. & iuncti sunt gẽtibus & venditi sunt vt facerẽt malũ. & paratũ est regnum coram antiocho. & cepit regnare antiochus. & ꝓposuerũt sibi oẽs diademata postq; mortuus est ille: & filij eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccatrix antioch9 illustris: filius antiochi regis: q fuit obses in roma. & regnauit in anno centesimo & tricesimo & septimo regni grecorum. In diebus illis exierũt de israel filij iniqui: & suasserunt multis dicẽtes. eamus & disponam9 testamentum cum gẽtibus q i circuitu nr̃m. qa exquo recessim9 ab eis: inuenerũt nos mala multa. & placuit sermo in oculis eorum. & pati sunt quidã de populo: & iuerũt ad regẽ. & dedit eis potestatẽ facere iusticiã gẽtiũ

bellũ cõtra ptolemeũ regẽ egy= πόλεμον πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα αἰγύ
pti. τ verit⁹ est ptolemeꝰ a fa= πτου. καὶ ἐνετράπη πτολεμαῖος ἀπὸ προ
cie ei⁹ τ fugit. τ ceciderũt vulne σώπου αὐτοῦ καὶ ἔφυγε. καὶ ἔπεσον τραυ
rati multi: τ ceperũt vr matίαι πολλοί, καὶ κατελάβοντο τὰς πό
bes munitas in terra egypti. τ λεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ
accepit spolia egypti: τ re= ἔλαβε τὰ σκύλα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπε
uertus ẽ antiochus postq̃ percussit egy= στρεψεν ἀντίοχος μετὰ τὸ παταξαι αἰγυ
ptũ in cẽtesimo τ quadragesimo τ πτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ
tertio anno. τ ascẽdit in israel τ hie τριτῳ ἔτει. καὶ ἀνέβη ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἰε
rosolymã in turba grauí: τ intrauit in ροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
sanctuariũ in superbia: τ accepit τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἔλαβε
altare aureũ: τ cãdelabrũ luminis: τ oĩa vasa τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυ=
χνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκευη
eius: τ mẽsam ꝓpositiõis: αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως,
τ libatoria τ phialas: τ καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας, καὶ
mortariola aurea: τ ve= τὰς θυίσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ κατα
lum: τ coronas: τ oĩna πέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσ
mẽti aureũ qđ in facie μον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τ
tẽpli. τ cõminuit cĩa: τ accepit ναοῦ. καὶ ἐλέπισε πάντα, καὶ ἔλαβε
argentũ τ aurũ τ vasa τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τα σκεύη
desiderabilia. τ accepit thesau τὰ ἐπιθυμητά. καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυ
ros absc̃ditos q̃s inuenit. τ acci ρους τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε. καὶ λα
piẽs oĩa abijt in terrã suã. βὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
τ fecit hoim cedẽ: τ locut⁹ est καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν
superbiã magnã. τ fuit lu= ὑπερηφανίαν μεγάλην. καὶ ἐγένετο πέν
ct⁹ magn⁹ in israel in oĩ loco θος μέγα ἐπὶ ἰσραηλ ἐν παντὶ τόπῳ
eoꝝ. τ gemuerũt principes τ se= αὐτῶν. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρε
niores: virgines τ pueri infir= σβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠσθέ
mati sũt: τ pulchritudo mulierũ mu νησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλ
tata est. oĩs spõsus accepit luctũ. λοιώθη. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον.
sedẽs in thalamo fuit in luctu. τ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει. καὶ
cõmota ẽ terra sup habitãtes e= ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐ
am. τ oĩa domos iacob induerũt τήν. καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰακὼβ ἐνεδύσαν
cõfusionẽ. post duos ãnos diex mi= τὸ αἰσχύνην. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπο
sit rex ꝓncipẽ tribu= στείλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογί=
ti in vrbes iuda. τ venit in ας εἰς τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ ἦλθεν εἰς

Et constituit bellum aduersus ptole= meum regem egypti: & veritus est pto meus a facie eius & fugit: & cecide= runt vulnerati multi. Et comprehen dit ciuitates munitas in terra egypti: & accepit spolia terre egypti. Et conuer tit antiochus postq̃ percussit egyptus in centesimo & quadragesimo & tertio anno: & ascendit ad israel: & ascendit hierosolymam in multitudine grau. Et intrauit in sanctificationem cum su perbia: & accepit altare aureum: & can= delabrum luminis: & vniuersa vasa ei⁹: & mensas prepositionis & libatoria & phialas: & mortariola aurea: & velus & coronas & ornamentum aureus quod in facie templi erat: & cõminuit omnia: Et accepit argentum & aurũ & vasa cõ cupiscibilia: et accepit thesauros occul tos quos inuenit: & sublatis oĩbus abiit in terram suam. Et fecit cedẽ hominũ: & locutus est in superbia magna. Et fa= ctus est planctus magnus in israel: & in omni loco eorum. Et ingemuerũt pri cipes & seniores: & iuuenes & virgines infirmati sunt: & speciositas mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentus: & que sedebant in thoro ma ritali lugebant: et cõmota est terra sup habitantes in ea: et vniuersa domus ia cob induit confussionem. Et post duos annos dierum misit rex principem tri= butorum in ciuitates iuda: & venit hie= rusalem cum turba magna. Et locutus est ad eos verba pacifica in dolo: & cre= diderunt ei. Et irruit super ciuitates re pente: et percussit eam plaga magna: & perdidit populum multus ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: & succẽdit eam igni. Et destruxit domos eius & muros ei⁹ in circuitu: & captiuas duxerũt mu= lieres & natos: & pecora possederunt. Et edificauerunt ciuitates dauid muro magno & firmo & turribus firmis: et fa cta est illis in arcem. Et posuerunt illic gentem peccatricem viros iniquos: et conualuerunt in ea. Et posuerũt arma et escas: et congregauerunt spolia hie= rusalem & reposuerũt illic: & facti sunt in laqueum magnum. Et factũ est hoc ad insidias sanctificationi: & in diabolũ malum israel: et effuderunt sangui= nem innocentem per circuitũ sanctifi= cationis: & contaminauerunt sanctifi= cationem. Et fugerũt habitatores hie= rusalem propter eos: & facta est habita tio exterorum: Et facta est extera semi ni suo: & nati eius reliquerunt eam. Sã= ctificatio ei⁹ desolata est sicut solitudo: dies festi eius conuersi sunt in luctum: sabbata eius in opprobrium: honores eius in nihilum. Secundum gloriam ei⁹ multiplicata est ignominia eius: et su= blimitas eius conuersa est in luctum. Et scripsit rex antioch⁹ omni regno suo: vt esset omnis populus vnus: et reli= querunt vnusquisq̃

hierusalẽ in turba grauí: τ locut⁹ ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐλάλη
est eis verba pacifica in dolo: σεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ,
τ crediderũt ei. τ irruit καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ. καὶ ἐπέπεσεν
sup ciuitatẽ subito. τ percussit ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα. καὶ ἐπάταξεν
eã plaga magna. τ pdidit αὐτὴν πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπώλεσε
pplũ multũ de israel. τ accepit λαὸν πολὺν ἐξ ἰσραηλ. καὶ ἔλαβε τὰ
spolia vrbis: τ cõbussit il= σκύλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐ
lã igni: τ destruxit domos il= τὴν πυρί, καὶ καθεῖλε τοὺς οἴκους αὐ
lius τ muros illi⁹ in circuitu. τ ca= τῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κυκλῳ. καὶ ἠχ
ptiuauerũt mulieres τ fi= μαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέ
lios: τ iumẽta possederũt. τ κνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν. καὶ
edificauerunt vrbẽ dauid muro ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν δαυὶδ τείχει
magno τ forti turrib⁹ munitũ: μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ πύργοις ὀχυροῖς,
τ fuit illis in arcẽ. τ posuẽ καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν. καὶ ἔθη=
rũt illic gẽtẽ peccatricẽ: viros in= καν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλόν, ἄνδρας πα
quos: τ cõualuerũt in illis: τ ρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ. καὶ
posuerunt arma τ escas: τ cõgre ἔθεντο ὅπλα καὶ τροφήν, καὶ συ=
gãtes spolia hierusalẽ repo ναγαγόντες τὰ σκύλα ἱερουσαλὴμ ἐγέ
suerũt illic. τ facti sũt in magnũ la= νετο ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο εἰς μεγάλην πα
queũ. τ fuit in insidias sanc= γίδα. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγια
tuario: τ in calũniatorẽ malũ σματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
israel semp. τ effuderũt sanguinẽ ἰσραηλ διαπαντός. καὶ ἐξέχεαν αἷμα
innocẽtẽ circuitu sanctuarij: τ pollu ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμι=
erũt sanctuariũ. τ fugerũt habi ἀνναν τὸ ἅγίασμα. καὶ ἔφυγον οἱ κα=
tatores hierusalẽ ppt eos: τ facta τοικοι ἱερουσαλὴμ διὰ αὐτούς, καὶ ἐγέ
est habitatio exteroꝝ. τ facta est ex= νετο κατοικία ἀλλοτρίων. καὶ ἐγένετο ἀλ
tera gẽrationib⁹ suis: τ λοτρία γενεαῖς υἱοῖς ἀυτῆς, καὶ τὰ
filij sui reliquerũt eã. fan= τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν. τὸ ἁγί
ctuariũ illi⁹ desolatũ ẽ vt crem⁹. σασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος. αἱ ἑορ
sta ei⁹ versa sunt in luctũ. sab= ται αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος. τὰ σάβ
bata ei⁹ in ignominiã. honor ei⁹ βατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμόν. ἡ τιμὴ αὐτῆς
in vilipẽdium: iuxta gliã ei⁹ fu= εἰς ἐξουδένωσιν, κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐγε
it ignominia ei⁹. τ altitudo ei⁹ νήθη ἀτιμιασμὸς αὐτῆς. καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
versa est in luctũ. τ scripsit rex ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
omni regno suo vt essent om λεὺς πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάν
nes in pplũ vnũ: τ relinqueret ꝯ= τας εἰς λαὸν ἕνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκασον

leges suas. τ cõsenserũt oẽs τὰ νόμιμα αὐτοῦ. καὶ ἐπεδέξαντο πάντα
gẽtes fm sinonẽ regis. τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.
τ multi ab israel cõsenserũt sui καὶ πολλοὶ ἀπ' ἰσραὴλ εὐδόκησαν τῷ λα
tui cꝰ. τ sacrificauerũt idolis: τ τρεῖς αὐτοῦ. καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ
polluerũt sabbatũ. τ mi= ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. καὶ ἀπέ=
F sit rex libros in manu nĩ στειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγ
cios in hierusalẽ τ vibes in= γέλων εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰού
da vt irẽt post leges alienoꝝ δα πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων
terre: τ phiberẽt holocausta τ τῆς γῆς, καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificiũ τ libamẽ ex sanctuario: θυσίαν καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος,
τ coinquinarẽt sabbata τ festa: τ καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτάς, καὶ
polluerẽt sanctuariũ τ sanctos: edificarẽt μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι
aras τ lucos: τ idola: τ sacrificarẽt βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν
porcina τ pecora cõmunia: τ relinquerẽt ὑείαν καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς
filios suos incircũcisos: abominarẽt υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους; βδελύξαι τὰς
alas suas in oi immundo τ ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ
G coinquinatione. ita vt obliuiscerẽt legis: βεβηλῶσαι. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου,
τ imutarẽt oẽs iustificationes. καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.
τ q̃ non faceret iuxta verbũ καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ
regis morerẽt. iuxta oĩa βασιλέως ἀποθανεῖται. κατὰ πάντας
verba hec scripsit oi τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πᾶσι τῇ
regno suo. τ fecit princi βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐπισκό=
pes, sup ẽm pplm: τ precẽ= πους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐνετεί
pit vibꝫ iuda sacrificare per λατο πᾶσιν πόλεσιν Ἰούδα θυσιάζειν κα
vibẽ τ vibẽ. τ cõgregati sunt τὰ πόλιν καὶ πόλιν. καὶ συνηθροίσθησαν
de pplo ad eos multi. ois ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί. πᾶς
q̃ dereliquerat legẽ. τ fecerũt ὃ ἐγκαταλιπὼν τὸν νόμον. καὶ ἐποίησαν
mala in terra: τ posuerũt israel in κακὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν
A abditis in omni refugio ipoꝝ. κρύφοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.
τ quinta τ decima die dñasleu καὶ πέντε καὶ δεκάτῃ ἡμέρα χασελεῦ
quinto τ q̃dragesimo τ cẽtesi τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατο
mo anno edificauerũt abominationẽ deso= στῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώ
lationis sup altare. τ in vibi σεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν πόλε
bꝰ iuda incircuitu edificauerunt aras: σιν Ἰούδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς,
τ in ianuis domoꝝ. τ in καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν. καὶ ἐν
plateis thura icẽdebãt. τ libros ταῖς πλατείαις ἐθυμίων. καὶ τὰ βιβλία

legẽ suam: & consenserunt omnes gen tes secundũ verbum regis antiochi. Et multi ex israel consenserũt ei: & sacrifi cauerũt idolis & coinquauerunt sabba tũ. Et misit rex antiochus libros p ma nꝰ nunciorũ in hierusalẽ: & in oẽs ciui= tates iude vt sequerẽtur leges gentiuꝫ terre: & phiberent holocausta & sacrifi cia: & placationes fieri in tẽplo dei: & p hiberent celebrari sabbatũ & dies solẽ nes. Et iussit coinquari sancta et sanctũ templũ israel. Et iussit edificari aras & tẽpla & idola: & immolari carnes suillas & pecora cõmunia: & relinq̃re filios su os incircuncisos: & coinquinari aĩas eo rũ in oibus immũdiciis & abominatio nibus: ita vt obliuiscerẽtur legẽ & imu tarẽt oẽs iustificationes dei. Et quicuq̃ nõ fecissent secundũ verbũ regis antio chi: morerẽtur. Secundũ oĩa verba hec scripsit omni regno suo: & ꝓposuit pri cipes populo q̃ hec fieri cogerẽt. Et ius serũt ciuitatibus iude sacrificare. Et cõ gregati sunt multi de pplo ad eos q̃ de= reliquerãt legẽ dñi: & fecerũt mala sup terrã: & effugauerũt pplm israel in abdi tis & in asconditis fugitiuorũ locis. Die quintadecima mẽsis casleu: anno 145 & q̃dra gessimo & cẽtesimo ãno: edificauit rex antioch⁹ abominandũ idolũ desolatio nis sup altare dei: & p vniuersas ciuita= tes iude in circuitu edificauerũt aras & ante ianuas domorũ: & in plateis incen debant thura & sacrificabãt. Et libros legis dei cõbusserunt igni scidẽtes eos: & apud quẽcunq̃ inueniebãtur libri te stamẽti dñi: & quicũq̃ obseruabat legẽ dñi secũdũ edictũ regis: trucidabãt eũ. In virtute sua faciebãt hec pplo israel q̃ inueniebatur in omni mẽse in ciuitati= bus. Et quinta et vicesima die mẽsis sa crificabãt sup arã que erat cõtra altare: & mulieres q̃ circuncidebãt filios suos trucidabãtur secundũ iussum regis an= tiochi. Et suspẽdebant pueros a ceruí cibus p vniuersas domos corũ: & eos q̃ circuncidebãt illos trucidabũt. Et mul ti de populo israꝫ diffinierunt apud se: vt nõ mãducarẽt immũda: et elegerũt ma gis mori q̃ tibis coinquari immũdis: & noluerũt infringere legẽ dei sanctaꝫ & trucidati sunt: & facta est ira magna sup populũ israel valde. Ca. 2.

IN diebus illis surrexit matathias fi lius iohãnis filii symeonis sacerdos ex filiis ioarim ab hierusalẽ: & consedit in monte modin. Et habebat filios qn= q̃: iohannã: qui cognominabatur gad dis: & simonem: qui cognominabatur thasi: & iudam: q̃ vocabatur machabeꝰ: & eleazarũ: qui cognominabatur aba= rõ: & ionatham: qui cognominabatur apphus. Hi viderunt mala que fiebant in populo iuda et in hierusalem. Et dí= xit matathias. Vemihi. Vt quid natus sum videre cõtritionem populi mei & contritionem ciuitatis sancte: & sedere illic cum datur in manibus inimicorũ? Sancta in manu extraneorũ facta sũt: templum eius sicut homo ignobilis. Vasa glorie eius captiua abducta sunt:

legis q̃s inuenerũt cõbusserũt igne scinden= τ νόμου ἃ εὗρον ἐνεπύρισαν πυρὶ κατασχί
tes. τ vbi inueniebãt apud aliquẽ σαντες. καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι
liber testamẽti: τ sic⁹ ac⁹sedebat βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ
legi edicto regis occidebãt νόμῳ τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτουν
illũ in virtute sua. faciebãt sic israel αὐτὸν ἐν ἰσχύι αὐτῶν. ἐποίουν οὕτω τῷ Ἰσρὴλ
inuẽtis in omni mẽse τ mẽse in εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν
vrbibꝰ τ q̃nta et vicesima mẽ ταῖς πόλεσι καὶ πεμπτῇ καὶ εἰκάδι τοῦ μη
sis sacrificabãt sup arã q̃ erat in νὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν ὃς ἦν ἐπὶ
altari. τ mulieres q̃s circũ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περι
cideruntfilios suos occiderũt τετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν
iuxta iussum: τ suspẽderunt ifantes κατὰ πρόσταγμα, καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη
ex collis eoꝝ τ domos ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν καὶ τοὺς οἴκους
eoꝝ τ eos q̃ circũciderãt illos. αὐτῶν καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτούς.
τ multi in israel fortificati sunt τ καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ
offirmati in se vt nõ comederẽt cõmũia. ὠχυρώσαν ἐν αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινά.
τ elegerũt mori vt nõ polluerẽ καὶ ἐπεδέξαντο ἀποθανεῖν ἵνα μὴ μιανθῶ
tur cibis τ ne inquinarẽt testa σι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθή
mẽtũ sanctũ: τ mortui sunt. τ fuit ira κην ἁγίαν. καὶ ἀπέθανον. καὶ ἐγένετο ὀργὴ
magna sup israel valde. μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα. Ca. 2.

IN dieb⁹ illis: surrexit mat= ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη ματ=
tathias filꝰ ioannis filij symeõ sacerdos ταθίας ἰωάννου τοῦ συμεὼν ἱερεὺς τῶν
filioꝝ ioarib de hierusalẽ: τ se= υἱῶν Ἰωαρὶβ ἀπὸ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκά=
dit in modin. τ ei filij q̃nq̃: θισεν ἐν μωδείν. καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε,
ioannes cognominatꝰ gaddis: simon Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Ἰαδδίς, σίμων
vocatꝰ thasi: iudas voca ὁ καλούμενος θασί, Ἰούδας ὁ καλου=
tus machabeꝰ: eleazar⁹ voca= μενος μακκαβαῖος, ἐλεάζαρ ὁ καλούμε=
tus auarã: ionathas vocatꝰ sup= νος ἀυαράν, Ἰωνάθας ὁ καλούμενος σαπ=
phus. τ vidit blasphemias q̃ fie φοῦς. καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γι
bãt in iuda τ hierlm: τ dixit. νομένας ἐν Ἰούδᾳ καὶ Ἰλημ, καὶ εἶπεν.
hei mihi: vt q̃d hoc natꝰ sum videre cõtri οἴ μοι, ἵνατί τοῦτο ἐγενήθην ἰδεῖν τὸ σύν
tionẽ ppli mei: τ cõtri= τριμμα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ συν
tionẽ vibis sancte: τ se= τριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ κα
dere ibi cũ dat⁹ ea in manu θίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ
inimicoꝝ: sanctuariũ in manu alienoꝝ. ἐχθρῶν; τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων.
factũ ẽ tẽplũ ei⁹ vt vir ignobilis. ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος. τὰ
vasa glie captiua abducta sũt. σκεύη τῆς δόξης αὐχμάλωτα ἀπηχθη.

trucidati sunt infantes ei9 in pla
ἀπεκτάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλα
teis ei9. pueri ei9 in gla
τείαις αὐτῆς· οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομ=
dio inimici. que gēs nō hereditā
φαίᾳ ἐχθρῶν· ποῖον ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμη
uit regnū t nō obtinuit spo
σε βασιλείαν καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκυ
lia ei9. ois ornat9 ei9 ablat9 é.
λων αὐτῆς· πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφῃρέθη.
pro libera facta est in seruā t
ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγένετο εἰς δούλην. καὶ
ecce sancta nr̄a t pulchritudo nr̄a
ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
t glia nr̄a desolata est: t cōtamina=
καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλω
uerūt ea gētes. vt qđ nobis vltra viuere?
σαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. ἵνα τί ἡμῖν ἔτι ζῆν;
t scidit mattathias t filij ei9
καὶ διέρρηξε ματταθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ
vestes suas: t induerūt
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο=
saccos. t plorauerūt valde.
το σάκκους· καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
t venerūt q̄ a rege
καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ
cogentes rebellionē in
καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς
modin vrbē vt sacrificarēt. t
πολιν τὴν πόλιν ἵνα θυσιάσωσι· καὶ
multi de israel ad eos accef
πολλοὶ ἀπὸ ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσ
serūt. t mattathias t filij eius
ἦλθον· καὶ ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
cōgregati sūt. t respōderunt q̄ a
συνήχθησαν· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ
rege. t dixerūt mattathie:
τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπαν τῷ ματτα
dicētes. princeps t gl̄iosus t
θίᾳ, λέγοντες· ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ
magn9 es in vrbe hac: t cor=
μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐση
roborat9 in filijs t fratrib9. nūc ace
ριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς· νῦν πρό
de prim9 t fac prece
σελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσταγ
ptū regis: vt fecerūt om=
μα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάν
nes gētes t viri iuda t
τα τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες ἰούδα καὶ
relicti in hierusalē. t
οἱ καταλειφθέντες ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ
eris tu t dom9 tua amicor̄ re=
ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βα
gis. t tu t filij tui glificabi=
σιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθή
mini argēto t auro t mune=
σεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἀποσο
rib9 multis. t respondit mattathi
λαῖς πολλαῖς· καὶ ἀπεκρίθη ματταθί=
as t dixit voce magna. si oēs
ας καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ· εἰ πάντα τὰ
gētes q̄ in familia regni regis
ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέ
obedīūt ei: vt recedāt q̄libet a
ως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ
seruitute patrū suor̄: t cōsenserūt
λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἠρέτισαν
p̄ceptis ei9: et ego t filij mei
τὸ ἐντολαῖς αὐτοῦ, κἀγὼ καὶ οἱ υἱοί μου
t fratres mei ambulabim9 in te=
καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν δια

trucidati sunt senēs eius in plateis: et iu
uenes eius ceciderūt in gladio inimico=
rum. Que gens non hereditauit regnū
eius: et non obtinuit spolia eius. Om=
nis cōpositio eius ablata est. Que erat
libera facta est ancilla. Et ecce sancta no
stra: & pulchritudo nr̄a: & claritas no=
stra desolata est: & coinquinauerunt eā
gētes. Quo ergo nobis adhuc viuere?
Et scidit vestimenta sua matathias & fi
lii eius & operuerunt se ciliciis: & plan=
xerunt valde: & venerunt illuc qui missi
erant a rege antiocho: vt cogerent eos
qui confugerant in ciuitatem modin
immolare & accendere thura: & a lege
dei discedere. Et multi de populo israel
consentientes accesserunt ad eos: sed
matathias & filii eius constanter stete=
runt: & respondentes qui missi erāt ab
antiocho: dixerunt matathie. Princeps
et clarissimus et magnus es in hac ciui
tate: & ornatus filiis & fratribus. Ergo
accede prior et fac iussum regis sicut fe
cerunt omnes gentes & viri iuda: & qui
remanserunt in hierusalem. Et eris tu
& filii tui inter amicos regis: & amplifi=
catus auro et argento & muneribꝰ mul
tis. Et respondit matathias & dixit ma=
gna voce. Et si omnes gentes regi ātio
cho obediunt: vt discedant vnusquisqꝫ
a seruitute legis patrū suorum: & con=
sentiant mandatis eius: ego & filii mei
& fratres mei obediemus legi patrum
nostrorum. Propitiꝰ sit nobis deus: nō
est nobis vtile relinquere legem & iusti
cias dei. Non audiemus verba regis an
tiochi: nec sacrificabimus trasgredien=
tes legis nostre mandata: vt eamus alte
ra via. Et vt cessauit loquī verba hec:
accessit quidam iudeus in omniꝰ ocu
lis sacrificare idolis super aram in ciui=
tate modin secundum iussum regis. Et
vidit matathias & doluit: & contremue
runt renes eius. Et accensus est furor
eius secundum iudiciuꝫ legis: & insiliēs
trucidauit eum super aram. Sed & virū
quem rex antiochus miserat qui coge
bat immolare: occidit in ipso tempore
& aram destruxit: et zelatus est legē si=
cut fecit phinees zābri filio salomi. Et
exclamauit matathias voce magna in
ciuitate dicens. Omnis qui zelum ha=
bet legis statuens testamentum exeat
post me. Et fugit ipse & filii eius in mon
tes: & reliquerunt quecunqꝫ habebant
in ciuitate. Tunc descenderunt multi
querentes iudicium & iusticiaꝫ in deser
tum: & sederūt ibi ipsi & filii eius: & mu
lieres eorum & pecora eorum: quoniā
inundauerunt super eos mala. Et renū
ciatum est viris regis & exercitui q̄ erāt
in hierusalem ciuitate dauid: quoniam
discessissent viri quidam qui dissīpaue=
runt mandatum regis in loca occulta
in deserto: et abissent post illos multi.
Et statim prexerunt ad eos & constitue
runt aduersus eos prelium in die sabba
torū: et dixerūt ad eos. Resistitis & nūc
adhuc?

stamēto patrū nr̄oꝝ. ppitiꝰ nobis relin
θήκην πατέρων ἡμῶν· ἵλεως ἡμῖν κατάλι
quere legē t iusticias. Fmonē
πεῖν νόμον καὶ δικαιώματα· λόγον τοῦ
regis nō audiem9 vt p̄tereamꝰ
βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα παρελθεῖν B
Fultatē nr̄am dextra vel sinistra.
τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.
t vt cessauit loq̄ verba hec:
καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τοὺ
accessit vir iudeꝰ in ocu
τους, προσῆλθεν ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλ
lis oim sacrificare in ara
μοῖς πάντων θυσιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
in modin fm iussum regis:
ἐν μωδεὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέ
t vidit mattathias t zelauit t
ως, καὶ εἶδε ματταθίας καὶ ἐζήλωσε καὶ
cōtremuerūt renes ei9: t ptulit
ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε
furorē fm iudiciū. t currēs ingula
θυμὸν κατὰ τὸ κρῖμα. καὶ δραμὼν ἔσφα
uit eū sup aram. t vim
ξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν· καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ
regis cogentē sacrificare occi=
βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέ=
dit in tpe illo. t a=
κτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὸν βω
ram destruxit: t zelauit legē: sicut
μὸν καθεῖλε, καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ, καθὼς
fecit phinees zābri filio salō.
ἐποίησε φινεὲς τῷ ζαμβρὶ υἱῷ σαλώμ.
t clamauit mattathias in vrbe vo=
καὶ ἀνέκραξε ματταθίας ἐν τῇ πόλει φω
ce magna dicēs. ois q̄ zelat legē
νῇ μεγάλῃ λέγων· πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ
t statuit testamētū: exeat post me.
καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου·
t fugerūt ipe t filij ei9 in
καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς
mōtes: t reliquerūt q̄ habāt in
τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν
vrbe. tūc descēderūt multi que
τῇ πόλει. τότε κατέβησαν πολλοὶ ζη= Mac. 2
rētes iusticiā t iudiciū in b.
τοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρῖμα εἰς τὴν
desertū sedere illuc: ipi t filij
ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ
eor̄ t vxores eor̄ t iumē
αὐτῶν καὶ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτή=
ta eor̄: qm̄ multiplicata sūt sup eos
νη αὐτῶν, ὅτι ἐπληθύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ
mala. t nūciatū é viris
κακά. καὶ ἀνηγγέλη τοῖς ἀνδράσι τοῦ
regis t exercitui9 q̄ erāt D
βασιλέως καὶ ταῖς δυνάμεσιν αἱ ἦσαν
in hierusalē vrbe dauid: qm̄ descēde
ἐν ἱερουσαλὴμ πόλει δαυίδ, ὅτι κατέ=
rūt viri: q̄ dissipauerunt
βησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν
mādatū regis in occul
ἐντολὴν τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς κρυ
ta in deserto. t cucurrerūt post
φους ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἔδραμον ὀπίσω
eos multi: t deprehēdētes eos
αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς
castrametati sūt cōtra illos. t cōstituerūt
παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς· καὶ συνεστήσαντο
aduersus eos p̄lium in die sab=
πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batoꝝ. t dixerūt ad eos. vsq̄ nūc
βάτων. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· ἕως τοῦ νῦν

egressi facite iuxta simonẽ regis & viuetis. & dixerũt nõ exibim⁹: neq; faciem⁹ verbũ regis vt polluam⁹ diẽ sabbatorum. & acceleraverũt contra eos ꝓlũ: & nõ respõderũt lapidẽ in eos: neq; lapidẽ excusserũt in eos: neq; oppilaverũt occulta dicẽtes: moriamur oẽs in simplicitate nr̃a. testis est sup nos celũ & terra ꝙ iniuste pditis nos. & intulerunt illis bellũ sabbatis: & mortui sunt ipsi & vxores eorum & filii eorum & pecora eorũ: vsq; ad mille animas hominum. & cognouit matathias & amici eius: & luctum habuerũt super eos valde. & dixit vir proximo suo. Si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt: & non pugnauerimus aduersus gentes pro animabus nostris & iustificationibus nostris: citius disperdent nos a terra. & cogitauerunt in die illa dicentes. Omnis homo quicũq; venerit ad nos in bello die sabbatorum: pugnem⁹ aduersus eum: & non moriemur omnes sicut mortui sũt fratres nostri in occultis. Tunc congregata est ad eos synagoga iudeorum fortis viribus ex israel: oĩs voluntarius in lege: & omnes qui fugiebant a malis additi sunt ad eos: & facti sunt illis ad firmamentum. & collegerunt exercitum: & percusserunt peccatores in ira sua: & viros iniquos in indignatione sua: & ceteri fugerũt ad nationes vt euaderẽt. & circuuit matathias & amici eius: & destruxerũt aras: et circundederũt pueros incircũcisos quotquot inuenerunt in finib⁹ israel in fortitudine. & persecuti sunt filios superbie: & prosperatum est opus in manib⁹ eorum. & obtinuerunt legem de manibus gentium: & de manibus regum: & non dederunt cornu peccatori. & approp̃inquauerũt dies matathie moriẽdi & dixit filiis suis. Nunc cõfortata est superbia & castigatio & tempus euersionis & ira indignationis. Nunc ergo filii emulatores estote legis: & date animas vestras pro testamento patrum: & mementote operum patrum que fecerunt in generationibus suis: & accipietis gloriam magnã & nomen eternũ. Abraã nonne in tentatione inuent⁹ est fidelis: & reputatum est ei ad iusticiam? Ioseph in tempore angustie sue custodiuit mãdatum: & factus est dominus egypti. Phinees pater noster zelando zelũ dei accepit testamentum sacerdotii eterni. Iesus dum impleuit verbum factus est dux in israel. Caleph duz testificatur in ecclesia accepit hereditatem. Dauid in sua misericordia consecutus est sedem regni in secula. Helias dum zelat zelũ legis: receptus est in celum. Ananias & azarias & misael credẽtes liberati sunt de flãma. Daniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonum. & ita cogitate per generationem & generationem: quia omnes

fugerũt in gẽtes vt liberarẽt. & circuidit mattathias & amici illi⁹: & destruxerũt aras illor̃. & circuidit pueros incircũcisos quos inuenerũt i terminis israel in fortitudie & persecuti sunt filios superbie. & prosperatum est opus in manu eor̃. & obtinuerũt legẽ de manu gẽtiũ & de manu regũ. & nõ dederũt cornu peccatori. & approp̃inquauerũt dies mattathie vt moreret̃: & dixit filiis suis. nunc firmata ẽ super vos superbia & castigatio & tps cõfusionis & ira indignatiõis. & nunc filii zelate legẽ: & date animas vras pro testamẽto patrũ vr̃or̃ & mementote operum patrũ nr̃or̃ que fecerũt in generationib⁹ eor̃. & accipite gloriam magnã & nomẽ eternũ. abraã nõne in tentatione inuent⁹ ẽ fidelis: & reputatũ ẽ ei ad iusticiã: ioseph in tpe ãgustie sue custodiuit pceptũ: & factus est dñus egypti. phinees pater noster in zelãdo zelũ: accepit testamẽti sacerdotij sẽpiterni. iesus in adimplẽdo sermonẽ factꝰ est iudex in ira dei. caleph in testificãdo in ecclesia accepit terre hereditatẽ. dauid in misericordia sua possedit sedẽ regni ꝑpetui. elias dũ zelat zelũ legis receptꝰ est vsq; ad celũ. ananias azarias misael credẽtes liberati sunt de flãma. daniel in simplicitate sua liberatꝰ ẽ de ore leonũ. & sic cogitate per generationẽ & generationẽ: quia oẽs

E F

gen.22.c. Deu.35 f. Nu.25 c. Iosue.1.d. Nu.14 Dan.6 c.

sperantes in ipm: nõ infirmabũ=
ὁι ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν, οὐκ ἀσθενήσου
tur. τ a verbis viri peccato
σι. καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτω=
ris ne timeatis: da gl̃ia ei⁹
λοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ
in sterc⁹ τ in vermes. hodie
εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας. σήμερον
extollet̃ τ cras nõ inuenie⁹:
ὑψωθήσεται καὶ ἄυριον οὐ μὴ εὑρεθῇ,
da cõuersus est in puluerẽ suũ:
ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς γὴν χοῦν αὐτοῦ,
τ cogitatio ei⁹ perijt.
καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.
τ vos filij cõfortamini τ viri
καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύσατε καὶ ἀνδρί
estote in lege: da in ipa gl̃ia
ζεσθε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ δό=
cabimini. τ ecce symeõ fra
ξασθήσεσθε. καὶ ἰδοὺ συμεὼν ὁ ἀδελ=
ter vester: scio q̃ vir cõsilij est:
φὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν,
eum audite oẽs dies. ip=
αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας. αὐ
se vobis erit in patrẽ: τ iudas
τὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα, καὶ ἰούδας
maccabeus ipe fortis potentia a iu
μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς δυνάμει ἐκ νε
uẽtute sua: hic vobis erit priceps exer
ότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται ἄρχων στρα
citꝰ: τ bellabit̃ belli ppli nr̃i.
τιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.
τ vos adducetis ad vos oẽs
καὶ ὑμεῖς προσάξετε πρὸς ὑμᾶς πάντας
factores legis: τ vltionẽ
τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδίκησιν τ
ppli vri. retribuite retributionẽ
λαοῦ ὑμῶν. ἀνταπόδοτε ἀνταπόδομα
gẽtiꝫ. τ attẽdite in precẽ=
τοῖς ἔθνεσι. καὶ προσέχετε εἰς τὰ πρόσ
pta legis. τ bñdixit eos.
ταγματα τοῦ νόμου. καὶ ἐυλόγησεν αὐτούς.
τ appositꝰ est ad patres suos:
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ̃,
τ mortuus est in sexto τ quadrage
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ τεσαρα=
simo τ cẽtesimo anno. τ sepelierũt eũ
κοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. καὶ ἔθαψαν αὐ
filij eius in sepulturis patrũ suoꝝ
τὸν οἱ υἱοὶ αὐτ̃ ἐν ταφοις πατέρων αὐτ̃
in modin: τ luxerũt eũ oĩs isra
ἐν μωδεὶν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσρα
el luctu magno.
ηλ κοπετὸν μέγαν. Ca. 3.

ET surrexit iudas vocat⁹
Καὶ ἀνέστη ἰούδας ὁ καλούμενος
maccabꝰ filiꝰ ei⁹ pro eo: τ
μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
adiuuabãt eũ oẽs fratres eius:
ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτ̃,
τ oẽs q̃ adhesẽrãt patri
καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ
ei⁹: τ prelia bant preliũ isra
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον ἰσρα
el cũ letitia. τ dilatauit gl̃iam
ηλ μετ' εὐφροσύνης. καὶ ἐπλάτυνε δόξαν
ppli sui. τ induit thoracẽ vt
τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς
gigas: τ sumcinxit se armis bel
γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκευὴ τὰ πο
licis sui⁹. prelia cõstituit pro
λεμικὰ αὐτοῦ. πολέμους συνεστήσατο σκε

qui sperant in eum non infirmantur.
Et a verbis viri peccatoris ne timueri=
tis: quia gloria eius sterc⁹ & vermis est.
Hodie extollitur et cras non inuenie=
tur: quia conuersus est in terram suaz:
et cogitatio eius perijt. Vos ergo filii
confortamini & viriliter agite in lege:
quia cum feceritis que vobis precepta
sunt in lege a domino deo vr̃o: in ipsa
glorioſi eritis. Et ecce simon frater ve
ster scio q̃ vir consilii est. Ipsum audi=
te sẽper: & ipse erit vobis pater. Et iu=
das machabeus fortis viribus a iuuẽtu=
te sua: sit vobis princeps militie: & ipse
aget bellũ populi. Et adducetis ad vos
omnes factores legis: & vindicate vin=
dictam populi vestri. Retribuite retribu
tionem in gentibus: et intendite in pre
ceptum legis. Et benedixit eos: et appo
situs est ad patres suos. Et defunctus est
anno cẽtesimo quadragesimo sexto: &
sepultus est a filiis suis in sepulchris pa
trum suorum in modin: & planxerunt
eum omnis israel planctu magno.

Capitulum tertium.

ET surrexit iudas q vocabatur ma=
chabeus filius eius pro eo: & adiu
uabant eum omnes fratres eius: & vni
uersi qui se coniunxerant patri eius: &
preliabantur prelium israel cuz leticia:
& dilatauit gloriã populo suo: & induit
se loricam sicut gigas: & succinxit se ar
ma bellica sua in preliis: & protegebat
castra gladio suo. Similis factus est leo=
ni in operibus suis: & sicut catulus leo=
nis rugiens in venatione. Et persecut⁹
est iniquos perscrutans eos: & qui con
turbant populum suum: eos succedit
flãmis & repulsi sunt inimici eius pre ti
more eius. Et omnes operarii iniquita
tis conturbati sunt: & directa est salus in
manu eius. Et exacerbabat reges mul=
tos: & letificabat iacob in operib⁹ suis:
& in seculum memoria eius in benedi=
ctione. Et perambulabat ciuitates iuda
& perdidit impios ex eis: et auertit iraz
ab israel. Et nominat⁹ est vsq; ad nouis
simum terre: & congregauit pereũtes
et cõgregauit apollonius gentes: et a
samaria virtutem multam & magnam
ad bellandum contra israel. Et cogno=
uit iudas & exiit obuiaz illi: & percussit
& occidit illum: & ceciderunt vulnerati
multi: & reliqui fugerũt: & accepit spo=
lia eorum et gladium apollonii abstu=
lit iudas: et erat pugnans in eo omnib⁹
diebus: et audiuit seron princeps exer=
citus syrie q̃ congregauit iudas cõgre=
gationem fidelium & ecclesiam secuz:
et ait. Faciam mihi nomen & glorifica=
bor in regno: et debellabo iudã & eos
qui cum ipso sunt qui spernebant ver
bum regis: & preparauit se & ascende=
runt cum eo castra impiorum fortes au
xiliarii: vt facerent vindictam in filios
israel: &

tegẽs castra in gladio. τ similis
πάζων πᾶς ἐμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὅμοι
fact⁹ ẽ leoni in operib⁹ suis: τ vt
ώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς
catul⁹ leõis ruẽs in venatione. τ pſecu=
σκύμνος ἐρευγόμενος ἐις θήραν. καὶ ἐδίω=
t⁹ ẽ iniquos scrutãs. τ turbã
ξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν. καὶ τοὺς παράσον
tes pplm suũ succẽdit. τ cõpul
τας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε. καὶ συνε=
si sunt iniqui a timore ei⁹.
σάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτ̃.
τ oẽs operarij iniq̃tatis cõtur
καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνε
bati sunt. τ prosperata ẽ salua tio in
ταράχθησαν. καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν
manu eius. Et exacerbauit reges
χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς
multos: τ letificauit iacob in
πολλούς, καὶ εὔφρανε τὸν ἰακὼβ ἐν τοῖς
operib⁹ suis: τ vsq; in seculũ memo
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τὸ μνη=
ria ei⁹ in bñdictionẽ. τ pãbulauit
μόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν. καὶ διῆλθεν
in ciuitatib⁹ iuda: τ delcuit im=
ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀσε
pios de ea. τ auertit irã ab
βεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ
isrel. τ nominat⁹ ẽ vsq; ad nouissimũ
ἰσραήλ. καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς
terre: τ cõgreganit pereũtes.
γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλυμένους. καὶ συ
greganit appollon⁹ gẽtes: τ a sama=
νήγαγεν ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ σαμα
ria exercitũ magnũ vt pugnaret
ρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι
cõtra israel. τ cognouit iudas τ exiuit
πρὸς ἰσραήλ. καὶ ἔγνω ἰούδας καὶ ἐξῆλθεν
in occursuz ei. τ percussit eũ
εἰς συνάντησιν αὐτῶ. καὶ ἐπάταξεν αὐ
τ occidit. τ ceciderũt vul
τὸν καὶ ἀπέκτεινε. καὶ ἔπεσον τραυ=
nerati multi: τ reliqui fuge
ματίαι πολλοί, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυ
rũt. τ accepit spolia eoꝝ: τ
γον. καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὴν
gladiũ apollonij accepit iudas:
μάχαιραν ἀπολλωνίου ἔλαβεν ἰούδας,
τ fuit pugnãs eũ eo oẽs di=
καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέ
es. τ audiuit serõ princeps exer
ρας. καὶ ἤκουσε σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυ
cit⁹ syrie q̃ cõgreganit iudas cõgre
ναμεως συρίας ὅτι ἤθροισεν ἰούδας ἄθροι
gationẽ: τ ecclesiã fideliũ secũ τ
σμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μεθ' αὐτοῦ καὶ
exeuntiũ in belliũ. τ dixit.
ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον. καὶ εἶπε.
faciã mihi nomẽ τ glorificabor
ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα καὶ δοξασθήσομαι
in regno: τ debellabo illũ
ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν ἰού=
dã τ eos q̃ cũ eo: τ sper
δαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδε
nãtes verbũ regis. τ addi
νοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. καὶ πρὸ
dit: τ ascẽderũt cũ eo castra
σέθετο, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβο=
impioꝝ fortia ad adiuuãdũ eũ vt fa=
λὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ ποιή
ceret vltionẽ in filijs israel. τ
σαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ

appropiquauerſit vſq; ad aſcēſum bethorō. τ ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως βαιθωρῶν. καὶ
exiuit iudas in occurſum ei eſt ἐξῆλθεν ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῷ ὀλι
paucis. vt ut viderūt exercitū venie γοστός· ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχο
te in occurſum eius: dixerūt μένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπον τῷ
iuda. qd poterim⁹ pauci exītes pu ἰούδα. τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πο
gnare cōtra multitudinē tantā fortē. τ λεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν· καὶ
C nos fatigati ſumus ieiuni exītes hodie. ἡμεῖς ἐκλελυμένα ἀσιτοῦντες σήμερον.
τ dixit iudas. facile eſt concluſ καὶ εἶπεν ἰούδας· εὐκοπόν ἐστι συγκλεῖ
di multos in manib⁹ paucoꝝ τ σαι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων, καὶ
nō eſt differēta in cōſpectu celi ſalua οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ σώ
re in multis vel i paucis. qm nō in ζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις· ὅτι οὐκ ἐν
multitudie potētie victoria belli eſt: πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν,
ſed a celo fortitudo. ipi veniūt ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς. αὐτοὶ ἔρχον
cōtra nos multitudie cōtumacie τ ini ται πρὸς ἡμᾶς πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνο
quitatis vt diſpdāt nos τ mulieres μίας τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας
nr̄as τ filios nr̄os vt ſpo ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τοῦ σκυλεῦ
liēt nos. nos āt pugnam⁹ pro σαι ἡμᾶς· ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ
animab⁹ nr̄is τ legib⁹ nr̄is. τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.
D τ ipe cōfringet eos ante fa καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώ
ciē nr̄am. vos āt nō timeatis ab που ἡμῶν· ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐ
eis. poſtq̄ āt ceſſauit loqui irruit in τῶν· ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν ἐνήλατο εἰς
eos ſubito: τ cōtrit⁹ eſt ſerō τ cos ſubito: τ cōtrit⁹ eſt ſerō τ
exercit⁹ ei⁹ corā eo. τ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ
pſecuti ſūt eos in deſcenſu bethorō ἐδίωκον αὐτοὺς ἐν τῇ καταβάσει βαιθωρῶν
vſq; ad cāpū. τ ceciderūt ab eis ἕως τοῦ πεδίου· καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν
q̄ſi viri octingēti. at reliq̄ fuge ὡς ἄνδρες ὀκτακόσιοι. οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυ
rūt in terrā phyliſtiim. τ incepit timor γον εἰς γῆν φυλιστιείμ. καὶ ἤρξατο φόβος
iuda a fratrib⁹ ei⁹ τ formido ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἡ πτόη
incidere ⁊ in gētes q̄ in circuitu eo ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κυκλῳ αὐ
rū: τ appropinq̄uit vſq; ad regē τῶν, καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ
nomē eius: τ de prelijs ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων
iude narrabat oīs gēs. cū āt audiuit ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος. ὡς δὲ ἤκουσεν
antiochus rex ſimones hos: ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοὺ
irat⁹ eſt furore. τ miſit τ τους, ὠργίσθη θυμῷ. καὶ ἀπέστειλε καὶ
cōgregauit exercitus oēs re συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βα
gni ſui caſtra fortia val λείας αὐτοῦ παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφό

appropinquauerūt vſq; ad bethorō: et exiuit iudas obuiam illis cum paucis. Vt autem viderunt exercitum venientem ſibi obuiam: dixerunt iude. Quomodo poterimus pauci pugnare contra multitudinem hanc tantam & tam fortem: et nos fatigati ſum⁹ ieiunio hodie: et ait iudas. Facile eſt concludi multos in manu paucoꝝ: & non eſt differentia in conſpectu dei celi liberare in multis et in paucis: quoniā non in multitudine exercitus victoria belli: ſed de celo fortitudo eſt. Ipſi veniunt ad nos in multitudine contumaci & ſuperbia: vt diſperdant nos et vxores noſtras & filios noſtros: et vt ſpolient nos. Nos vero pugnabimus pro animabus noſtris & legibus noſtris: & ipſe dominus conteret eos ante faciem noſtraꝝ. Vos autem ne timueritis eos. Vt ceſſauit autem loqui: inſiluit in eos ſubito. Et contritus eſt ſeron & exercitus eius in conſpectu ipſius: & perſecutus eſt eos in deſcenſu bethoron vſq; in campum: et ceciderunt ex eis octingenti viri: reliqui autem fugerunt in terram phyliſtim. Et cecidit timor iude ac fratrum ei⁹: & formido ſuper omnes gentes in circuitu eorum: & peruenit ad regem nomē eius: & de preliis iude narrabāt omnes gentes. Vt audiuit autem rex antioch⁹ ſermones iſtos iratus eſt animo: & miſit et congregauit exercitum vniuerſi regni ſui caſtra fortia valde: et aperuit erarium ſuum: & dedit ſtipendia exercitui in annum: et mādauit illis vt eſſent parati ad omnia: & vidit q̄ defecit pecunia de theſauris ſuis: & tributa regionis modica propter diſſenſionem et plagā quam fecit in terra: vt tolleret legitima que erant a primis diebus: et timuit ne non haberet et ſemel & bis in ſumptus & donaria que dederat ante larga manu: & abundauerat ſuper reges qui ante eum fuerant: & conſternatus erat animo valde: & cogitauit ire in perfidē et accipere tributa regionum et cōgregare argentum multum: & reliquit lyſiam hominem nobilem de genere regali ſup negocia regia a flumie euphrate vſq; ad flumen egypti: & vt nutriret antiochum filium ſuum donec rediret: et tradidit ei medium exercitum et elephantos: et mandauit ei de omnib⁹ que volebat: & de inhabitantibus iudeam & hieruſalem: et vt mitteret ad eos exercitum ad conterendam & extirpādam virtutem iſrael et reliquias hieruſalem: et auferendam memoriam eorū de loco: et vt conſtitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum: et ſorte diſtribueret terram eoꝝ rum: & rex aſſumpſit partem exercitus reſiduī: et exiuit ab antiochia ciuitate regni ſui anno centeſimo & quadrageſimoſeptimo: & tranſfretauit euphratē

de: τ aperuit gazophylaciū ſuū τ ὅρα. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτοῦ καὶ
dedit ſtipendia exercitib⁹ ſuis in ἔδωκεν ὀψώνια ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ εἰς
annū. τ iuſſit eis in an ἐνιαυτόν. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἶναι
nū eſſe paratos ad oēz neceſſitatē. τ ἕτοιμους εἰς πᾶσαν χρείαν. καὶ
vidit q̄ defecit pecunia de εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν
theſauris. τ tributoꝝ collectores regiōis θησαυρῶν· καὶ οἱ φορολόγοι τῆς χώρας
pauci. ꝓpter diſſenſionē τ plagā ὀλίγοι· χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς
quā fecit in terra: vt tolleret ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὰ
lege q̄ erat a diebꝫ primis. νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.
τ timuit ne nō haberet vt ſemel τ καὶ ἐυλαβήθη μὴ οὐκ ἔχε ὡς ἅπαξ καὶ
bis ad expēſas τ dona q̄ δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ
dederat ante larga manu. τ ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί. καὶ
abūdauerat ſup reges ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς
ꝓces liberali manu: τ cōſternat⁹ erat πρώτους δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἠπορεῖτο τῇ
anima ſua valde. τ cogitauit ire ψυχῇ αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐβουλεύσατο ἐπ' πο
in pſidē τ accipere ρευθῆναι εἰς τὴν περσίδα καὶ λαβεῖν τὰς
tributa regionū: τ cōgregare pecu φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργυ
niā multā. τ relict lyſiā hoiem no ρίου πολύ· καὶ κατέλιπε λυσίαν ἄνδρα ἔν
bilē τ de genere regali: ſup δοξον καὶ ἀπὸ φύλων τῆς βασιλείας, ἐπὶ
negocia regis a τῶν πραγμάτων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ
flumio euphrate: vſq; ad terminos egy ποταμοῦ εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων αἰγύπ
pti: τ vt nutriret antiochū filiū ſuū του, καὶ τρέφειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
q̄uſq; rediret ipe. τ tradi ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν. καὶ παραδῶ
dit ei dimidiū exercituſ τ κεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ
elephātos. τ iuſſit ei de τοὺς ἐλέφαντας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ πε
oibus q̄ volebat. τ de ρὶ πάντων ὧν ἐβούλετο. καὶ περὶ τῶν
inhabitātib⁹ iudeā τ hieruſlm. vt κατοικούντων τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱλημ· ἀπο
mitteret cōtra eos exercitū vt cōtereret. τ στεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν τοῦ ἐκτρίψαι καὶ
deleret fortitudinē iſrl. τ reliqui ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμ
as hieruſlm: τ tolleret memoriā eoꝝ μα ἱλημ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
de loco: τ cōſtitueret filios alieni ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ κατοικῆσαι υἱοὺς ἀλλο
genas in oīb⁹ terminis eoꝝ. τ ſorte γενεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ κατα
diſtribuere terrā illoꝝ. τ rex κληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ὁ βασι
accepit dimidiū exerci λεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμε
tuſ reliquſ. τ pfect⁹ eſt ab ων τὰς καταλειφθείσας. καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ
antiochia ab vrbe regni ſui. ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτοῦ.

anno septimo τ q̄dragesimo τ
ἔτους ἑβδόμου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ
centesimo. τ trāsiuit euphratē flu
ἑκατοστοῦ· καὶ διεπέρασε τὸν εὐφράτην πο
uiū τ perābulabat superiores regio
ταμὸν καὶ διεπορεύετο πρὸς ἐπάνω χώ=
nes. τ elegit lysias ptolemeū filiū
ρας. καὶ ἐπέλεξε λυσίαν πτολεμαῖον τὸν
dorimenis τ nicanorē τ gorgiā. vi=
δορυμένους καὶ νικάνορα καὶ γοργίαν· ἄν=
ros potētes ex amicis regis
δρας δυναστὰς τῶν φίλων τοῦ βασιλέ
τ misit cū eis q̄dragi
ως· καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τεσσαράκον
ta milia viroꝝ τ septē milia
τα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίαν
equitū: vt irēt in terrā iuda τ disp
ἵππον, τ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα καὶ κα=
derēt eā iuxta verbū re
ταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τ βασι
gis. τ pfecti sunt cū oi exercitu
λέως· καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
suo τ venerūt. τ castrametati sunt pro=
αὐτῶν καὶ ἦλθον· καὶ παρενέβαλον πλη
pe emmaū in terra cāpestri. τ
σίον ἐμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ· καὶ
audierūt mercatores regionis nomē
ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα
illoꝝ. τ acceperūt argentū τ aurꝝ
αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον
multū valde τ pueros. τ venerūt in
πολὺ σφόδρα καὶ παῖδας· καὶ ἦλθον εἰς
castra vt acciperēt filios isrl
τὴν παρεμβολὴν τ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς ἸΗΛ
in fuos. τ additi sunt ad eos
εἰς παῖδας· καὶ προσεφυήθησαν πρὸς αὐτοὺς
exercitꝰ syrie τ terre alienigenarū. τ
δύναμις συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων· καὶ
vidit iudas τ fratres eiꝰ: qñ
εἶδεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι
multiplicata sūt mala: τ exercitꝰ ca=
ἐπληύνθη τὰ κακά, καὶ αἱ δυνάμεις πα
strametatꝰ in terminis eoꝝ. τ
ρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν· καὶ
cognouerūt verba regis
ἐπέγνωσαν τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως
q̄ p̄cepit facere pplo in pdi
οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀ=
ctionē τ cōsumationē. τ dixit vnus
πώλειαν καὶ συντέλειαν· καὶ εἶπεν ἕκα
disp ad primū suū: erigam⁹
στος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἀναστήσωμεν
delectionē ppli nri. τ pugne
τὴν καθαίρεσιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν· καὶ πολε
mus pro pplo nro τ sīn
μήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγί
ctis. τ cōgregata ē synagoga vt essent pa=
ων· καὶ ἡτοιμάσθη ἡ συναγωγὴ τοῦ εἶναι ἑτοί
ti in bellū: τ vt orarent
μους εἰς πόλεμον, καὶ τοῦ προσεύξασθαι
τ peterēt miaz τ miserationes. τ hic
καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς· καὶ Ἱε=
rusalē erat inhabitata vt deserta. nō erat
ρουσαλὴμ ἦν οἰκητὸς ὡς ἔρημος· οὐκ ἦν
intrās τ exiens de
ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ
natis eius. τ sanctū cō
τῶν ἐννημάτων αὐτῆς· καὶ τὸ ἁγίασμα κα
culatū: τ filij alienigenarū in ar=
τεπατημένον, καὶ υἱοὶ ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἄκ=
ce habitatio in gētib⁹. τ ablatꝰ ē
ρᾳ κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐξήρθη

flumen et perambulabat superiores re
giones: et elegit lysias ptolemeum filiū
dorimin: & nicanorem & gorgiam vi=
ros potētes ex amicis regis: & misit cū
eis quadrāginta milia virorum & septē
milia equitum: vt venirēt in terram iu=
da et disperderent eam secundum ver=
bum regis. et processerunt vt irent cuz
vniuersa virtute sua: et venerūt et appli
cuerunt ammauz in terra campestri: &
audierunt mercatores regionum no=
men eorum: & acceperunt argentuz &
aurum multum valde: et pueros: et ve=
nerunt in castra vt acciperent filios isrl
in seruos: et additi sunt ad eos exercitꝰ
syrie et terre alienigenarum: et vidit iu
das et fratres eius: qa multiplicata sunt
mala: & exercitus applicabat ad fines
eorum: et cognouerūt verba regis que
mandauit populo facere in interitu3 &
consumationem. & dixerunt vnusquis
q̄ ad proximum suum: erigamus deie
ctionem populi nostri et pugnemus p
populo nostro et sanctis nostris: & cō=
gregatus est conuentus: vt essent para
ti in prelium: et vt orarent & peterent
misericordia3 et miserationes: & hieru
salem non habitabatur: sed erat sicut
desertum. Non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius: sanctū cō
culcabatur: et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium. Et
ablata ē voluptas a iacob: & defecit ibi
tibia & cithara. Et congregati sunt &
venerunt in maspha contra hierusalē:
quia locꝰ orationis erat in maspha an=
te in israel. Et ieiunauerunt illa die: &
induerunt se ciliciis: & cinerem imposue
runt capiti suo: et dissuerunt vestimen=
ta sua. Et expanderunt libros legis de
quibus scrutabantur gentes similitudi
nem simulachroruz suorum: & attule=
runt ornamenta sacerdotalia: & primi=
tias & decimas: & suscitauerunt nazare
os qui impleuerant dies: et clamaue=
rūt voce magna in celū dicētes. Quid
faciemus istis: & quo eos ducemus. Et
sancta tua conculcata sunt: & contami=
nata sunt: & sacerdotes tui facti sunt in
luctum & in humilitatem: et ecce natio
nes conuenerunt aduersum nos vt nos
disperdant. Tu scis que cogitant in nos
quomodo poterimus subsistere ante fa
ciem eorum nisi tu deꝰ adiuues nos. Et
tubis exclamauerunt voce magna. Et
post hec constituit iudas duces populi:
tribunos & centuriones: & pentacon=
tarchos & decuriones. Et dixit his qui
edificabant domos: & sponsabant vxo
res: & plantabant vineas & formidolo
sis: vt redirent vnusquisq; in domuz su
am secundum legem. Et mouerunt ca
stra & collocauerunt ad austrum amma
um: & ait iudas. Accingimini & estote
filii potētes: & estote parati in mane: vt
pugnetis aduersus nationes has q̄ con
uenerunt disperdere nos.

delectatio de iacob. τ defecit tibia τ
τέρψις ἐξ ἰακώβ· καὶ ἐξέλιπεν αὐλὸς καὶ
cithara. τ cōgregati sunt τ venerūt in
κιθάρα· καὶ συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν εἰς
maspha cōtra hierlm. qñ locꝰ
μασπφὰ κατέναντι ἱλημ· ὅτι τόπος
orationis in maspha ante in
προσευχῆς εἰς μασπφὰ ἀπέναντι τῶ
israel. τ ieiunauerūt in die illo
ἰσραήλ· καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τ. induerūt saccos τ ſcinerē
καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν
sup capita ipoꝝ. τ sciderūt
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· καὶ διέρρηξαν τὰ
vestimēta sua. τ expanderūt libꝰ
ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλί
legis de q̄b⁹ scrutabant gētes
ον τ νόμου περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τοῦ
inscribere in ipis similitudines
ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν τὰ ὁμοιώματα τῶν
idoloꝝ suoꝝ. τ attulerūt vestes
εἰδώλων αὐτῶν· καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια
sacerdotij: τ primitias τ
τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογεννήματα καὶ
decimas. τ suscitauerūt nazareos
τὰς δεκάτας· καὶ ἤγειραν τοὺς ναζηραίους
q̄ impleuerūt dies. τ clamauerūt
οἱ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας· καὶ ἐβόησαν
voce in celū dicētes. q̄d facie
φωνῇ εἰς τὸν οὐρανὸν λέγοντες· τί ποιή
mus his τ quo eos duce
σωμεν τούτοις καὶ ποῦ αὐτοὺς ἀπαγά=
mus: τ sancta tua cōculcata sunt:
γωμεν, καὶ τὰ ἅγιά σου κατεπατήθη,
τ cōtaminata sūt. τ sacerdotes tui i lu
καὶ βεβηλώθη· καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πέν
ctu τ humilitate. τ ecce gētes
θει καὶ ταπεινώσει· καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη
cōuenerūt cōtra nos vt disperdāt nos. tu
συνῆχται ἐφ' ἡμᾶς τ ἐξᾶραι ἡμᾶς· σὺ
scis q̄ cogitāt cōtra nos. q̄mō pote
οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ' ἡμᾶς· πῶς δυνη=
rim⁹ subsistere ante faciē eo=
σόμεθα ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον αὐ
rū: si nō tu adiuues nos? τ exclama=
τῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν· καὶ ἐσάλπι
uerūt tubis τ clamauerūt voce
σαν ταῖς σάλπιγξι καὶ ἐβόησαν φωνῇ
magna. τ post hoc cōstituit iudas
μεγάλῃ· καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν ἰούδας
duces ppli tribunos τ cē=
ἡγουμένους τ λαοῦ χιλιάρχους καὶ ἑκα
turiones τ pētacontarchos τ de
τοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δε
curiones. τ dixerūt edificātib⁹
κάρχους· καὶ εἶπαν τοῖς οἰκοδομοῦσιν
domos τ sponsātib⁹ vxores τ plā
οἰκίας καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας καὶ φυ
tātib⁹ vineas τ timidis: reuer
τεύουσιν ἀμπελῶνας καὶ δειλοῖς, ἀπο=
ti vnusquisq; in domū suā sīm le
στρέφειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νό
gē. τ recesserūt castra. τ castra=
μον· καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολή· καὶ παρε
metati sūt sīm meridiē emmaū. τ di=
νεβάλοσαν κατὰ νότον ἐμμαούμ. καὶ εἶ=
xit iudas accingimini τ estote in
πεν ἰούδας περιζώσασθε καὶ γίνεσθε εἰς
filios potētes: τ estote pati in
υἱοὺς δυναστούς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τὸ
mane vt pugnem⁹ cōtra gētes ipas
πρωὶ τ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις

Deut. 20.b. Jud. 17.a.

cōgregatas aduersus nos vt disperdat nos t
ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ
sancta nra: qñ melius nos mo=
τὰ ἅγια ἡμῶν, ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀπο=
ri in bello: q̄ videre mala
θανεῖν ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν τὰ κακὰ
gētis nre t sctōr. sicut ãt fuerit
τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων· ὡς δ' ἂν ἡ
A volūtas i celo: sic faciat.
θέλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτω ποιήσει. Ca. 4.
Cum assumpsit gorgias quinq̄
Καὶ παρελάβε γοργίας πεντακι
milia virorū t mille eqtes ele
χιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλε=
ctos: t mouerunt castra nocte: vt
κτούς, καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτός, ὡς
applicarēt ad castra
τε ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν
iudeorū t perterēt eos subito: t
Ἰουδαίων καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω, καὶ οἱ
filij quidē erāt illi duces. t audi
υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῷ ὁδηγοί. καὶ ἤκου=
uit Iudas: t p̄fect⁹ est ipe t potētes
σεν Ἰούδας, καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ
ad pcutiēdū exercitū regis q̄ ī
Exo. 14. g. κατάξαι τὴν δύναμιν τ̄ βασιλέως τὴν ἐν
emmaus. adhuc exercit⁹ dispersi
Ἐμμαοὺμ· ἔτι δὲ αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέ=
erāt a castris. t venit
ναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἦλθε
gorgias in castra iuda nocte:
γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτός,
t nullū inuenit: t q̄rebat illos in mōti
καὶ οὐδένα εὗρε, καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρε
bus: qui dixit fugiūt hi a nobis. t
σιν, ὅτι εἶπε φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν. καὶ
B Infra. 9.b. simul cū die vnius ē iudas in cāpo cū
ἅμα ἡμέρᾳ ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ μετὰ
trib⁹ milib⁹ virorū. nec tegumēta
τριχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν καλύμματα καὶ
gladius nō habebāt sicut volebāt. t
μάχαιραν οὐκ εἶχον καθὼς ἠβούλοντο. καὶ
viderūt castra gētis fortia lorica
εἶδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρα
ta: t eqtatū circuemtē ipa: t
κισμένην, καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτήν, καὶ
hi docti bello. t dixit iudas
οὗτοι δεδαγμένοι πολέμου. καὶ εἶπεν Ἰούδας
viris q̄ secū. nō timea
τοῖς ἀνδράσι τοῖς μεθ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖ=
tis multitudinē eoꝝ: t impetū eo=
σθε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὄμημα αὐ=
rū ne timueritis. memētote q̄mō liberati
τῶν μὴ δειλωθῆτε· μνήσθητε ὡς ἐσώθη=
sunt patres nr̄i in mari rubro:
σαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ,
q̄n psecut⁹ ē eos pharao in exercitu.
ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς φαραὼ ἐν δυνάμει.
t nunc clamem⁹ in celū si mise
καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανόν εἰ ἐλεή=
rebit nr̄m: t recordabit testamēti pa=
σει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πα=
trū t cōfringet castra
τέρων, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν
hec ante faciē nr̄am hodie.
ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.
t cognoscēt oēs gētes q̄ est
καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη ὅτι ἔστιν
redimēs t saluās israel.
ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.
t eleuauerūt alienigene oculos
καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς

sancta nostra: quoniam melius est nos
mori in bello q̄ videre mala gentis no
stre & sanctorum. Sicut autē fuerit vo=
luntas in celo: sic fiat.

Capitulum quartum.

Cum assūpsit gorgias quinq̄ milia vi
Τ assūpsit gorgias quinq̄ milia vi
rorum: et mille equites electos: &
rorum: et mille equites electos: &
mouerūt castra nocte vt applicarēt ad
castra iudeorum: & percuterent eos su
bito. Et filii qui erāt ex arce: erant illis
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse
& potentes percutere virtutem exerci
tuum regis: qui erant in ammaum. Ad
huc enim dispersus erat exercitus a ca=
stris. Et venit gorgias in castra iude no
ctu: & neminē inuenit: & querebat eos
in montibus: quoniaꝝ dixit fugiunt hi
a nobis. Et cum dies factus esset appa=
ruit iudas in campo cum tribus milib⁹
viroruꝝ tantum: qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et viderunt castra
gentium valida: & loricatos et equita=
tus in circuitu eorum: & hi docti ad pre
lium. Et ait iudas viris qui secum erāt.
Ne timueritis multitudinem eorum: &
impetuꝝ eorum ne formidetis. Memē
tote qualiter salui facti sunt patres no=
stri in mari rubro: cum sequeretur eos
pharao cum exercitu multo. Et nunc
clamemus in celum & miserebitur no=
stri dominus: & memor erit testamenti
patrum nostrorum & conteret exerci=
tum istum ante faciem nostram hodie:
& scient omnes gentes quia est deus q̄
redimat et liberet israel. Et eleuauerūt
alienigene oculos suos: & viderunt eos
venientes ex aduerso. Et exierūt de ca
stris in prelium & tuba cecinerunt hi q̄
erant cum iuda: & congressi sunt: & cō
trite sunt gentes & fugerunt in campū.
Nouissimi autem ceciderūt in gladio:
& persecuti sunt eos vsq̄ gezeron: &
vsq̄ in campos idumee et azoti & iam
nie: & ceciderunt ex illis vsq̄ tria milia
virorum. Et reuersus est iudas & exerci
tus eius sequens eum. Dixitq̄ ad popu
lum. Non cōcupiscatis spolia: quia bel
lum contra nos est: & gorgias & exerci
tus eius prope nos in montib⁹. Sed sta=
te nunc contra inimicos nostros & ex
pugnate eos: et sumetis postea spolia se
curi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce
apparuit pars quedam prospiciens de
monte. Et vidit gorgias q̄ in fugam cō
uersi sunt sui: & succensa sunt castra. Fu
mus enim qui videbatur declarabat qđ
factuꝝ est. Quibus illi conspectis timu
erunt valde aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratuꝝ ad pre
lium: et fugerunt omnes in campo alie
nigenarum: & iudas reuersus est ad spo
lia castrorū. Et acceperūt aurū multuꝝ:
et argentū: & hyacinthū: & purpurā ma
rinā: & opes magnas. Et conuersi hym=
num canebant & benedicebant deum
in celum quoniam bonus est: quoniaꝝ
in seculū misericordia eius. Et facta est
sal⁹ magna in israel in die illa. Quicūq̄
autē alienigenarū euaserūt venerūt: &
nūciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderāt.

suos: t viderunt eos venientes ex ad=
ἀυτῶν, καὶ εἶδον ἀνῳοὺς ἐρχομένους ἐξ ἐναν
uerso. t exierūt de castris
τίας. καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς
ad prelium. t tuba cecinerunt q̄ iuxta iu=
εἰς πόλεμον· καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰού=
dā t cōgressi sunt. t cōtrite sunt gētes:
δα καὶ συνῆψαν. καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη,
t fugerūt in planiciē. at vltimi
καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον. οἱ δὲ ἔσχατοι
oēs ceciderunt in gladio. t psecuti sūt
πάντες ἔπεσον ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐδίωξαν
eos vsq̄ ad assaremoth t vsq̄ ad cam
αὐτοὺς ἕως ἀσαρημὼθ καὶ ἕως τῶν πε
pos idumee t azoti t iam=
δίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμ=
nias. t ceciderūt ex eis ad viros tria
νείας· καὶ ἔπεσον αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρι
milia. t reuersus est iudas t exer
χιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύ
citꝰ a psequēdo post eos.
ναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὀπίσω αὐτῶν.
t dixit ad pplm. nolite cōcu
καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμή=
piscatis spolia: qñ bellū ex ad
σητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξ ἐναν=
uerso nostri: t gorgias t exercit⁹ in
τίας ἡμῶν, καὶ γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν
mōte prope nos. sed state nunc con
τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ στῆτε νῦν ἐναν
tra inimicos nros: t expugna
τίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμή=
te eos. t post hec accipite
σατε αὐτούς· καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε
spolia cū securitate. adhuc cōplen
τὰ σκῦλα μετὰ παῤῥησίας. ἔτι πληροῦν
te iuda hec apparuit pspēdā pspiciēs
τος Ἰούδα ταῦτα ὤφθη μέρος τι ἐκκύπτον
de mōte. t vidit q̄ cōuersi sūt i fugā:
ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ εἶδεν ὅτι τετρόπωνται,
t cōburunt castra. nā
καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολήν· ὁ γὰρ
sum⁹ q̄ videbat demōstrabat qđ factū erat.
καπνὸς θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγονός. οἱ
at hec cōspiciētes timuerunt valde.
δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλώθησαν σφόδρα·
aspiciētes ãt t iuda castra
συνιδόντες δὲ καὶ τὴν Ἰούδα παρεμβολὴν
in planicie pata in pūm: fuge
ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν, ἔφυ
runt oēs in terrā alienigenaꝝ. t iudas
γον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ Ἰούδας
reuersus est ad spolū castro
ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλίαν τῆς παρεμβο
rum. t acceperūt aurū multū t argētum
λῆς· καὶ ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον
t hyacinthuꝝ t purpurā marinā t
καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν θαλασσίαν καὶ
diuitias magnas. t reuersi laudabāt
πλοῦτον μέγαν. καὶ ἐποίησαν ὑμνοῦν
t bñdicebāt in celum: qñ bonuꝝ: qñ in
καὶ εὐλόγουν εἰς οὐρανόν, ὅτι καλόν, ὅτι εἰς
seculuꝝ mia ei⁹. t facta ē salvatio
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη σωτηρία
magna in israel in die illa. q̄cūq̄
μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅσοι
ãt alienigenaꝝ saluati sunt veniē
δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησάν παρα=
tes nuntiauerūt lysie om
γενηθέντες ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάν=
nia q̄ acciderant.
τα τὰ συμβεβηκότα. ooooooooooooo

ille ãt audiens cõfusus ẽ t deficiebat. qñ nõ ὁ δὲ ἀκούσας συνέχύθη καὶ ἠθύμει. ὅτι οὐχ
ḡlia voluit talia facta sunt in Israel. ὅια ἤθελε γενέσθαι τὰ ἐγεγόνει τῷ Ἰσραήλ.
t nõ ḡlia cepit ei rex καὶ οὐχ ὅια ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς
eneuerũt. t in sequẽti anno cõgre ἐξέβη. καὶ ἐν τῷ ἐρχομένῳ ἐνιαυτῷ συνελό
gauit viros electos sexaginta mi χησεν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιά
lia t quinq; milia equũ vt debel δας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον ὥστε ἐκπο
laret eos. t venerũt in idumeã: λεμῆσαι αὐτούς. καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδουμαίαν,
t castrametati sunt in bethsoris. t occur καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις. καὶ συνήν
rit eis iudas cũ decẽ milib⁹ / vi τησεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀν
ror⁹: t vidit castra fortia. t δρῶν. καὶ εἶδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυράν. καὶ
orauit t dixit. bñdict⁹ es saluator προσηύξαο καὶ εἶπεν. εὐλογητὸς εἶ ὁ σωτὴρ
Israel q cõtriuisti impetũ potẽtis in Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὅρμημα τῶ δυνάστου ἐν
manu serui tui dauid: t tradidisti χειρὶ τοῦ δούλου σου Δαυίδ, καὶ παρέδωκας
castra alienigenaꝝ in manu τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρας
ionathe filij saul t ferẽtis arma Ἰωνάθου υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη
ei⁹. cõclude exercitũ hũc αὐτοῦ. συγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην
in manu ppli tui Israel. t cõfundant ἐν χειρὶ λαοῦ σου Ἰηλ. καὶ αἰσχυνθήτωσαν
in exercitu t equitatu suo. da ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῷ ἵππῳ αὐτῶν. δὸς
eis timorẽ: t liqfac audaciã fortitudinis e αὐτοῖς δειλίαν, καὶ τῆξον θράσος ἰσχύος αὐ
or⁹ t cõmoueant cõtritione sua. τῶν καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.
deisce illos gladio diligẽtiũ te: καταβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε,
t laudẽt te oẽs sciẽtes καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ
nomẽ tuũ in hymnis. t cõgressi sunt admiui ὄνομά σου ἐν ὕμνοις. καὶ συνέβαλον ἀλλή
cẽ. t cecidẽrũt de castris lysie λοις. καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίου
ad quinq; milia viror⁹. t ceciderũt ex εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας. καὶ ἔπεσον ἐξ
aduerso eor⁹. vides ãt lysias factã ἐναντίας αὐτῶν. ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν φυγὴν
fugã sui exercit⁹: exercit⁹ ãt inde τροπὴν τῆς αὐτοῦ συντάξεως, τῆς δὲ Ἰουδαϊ
factã audaciã: t q̃mõ pati sint vel κῆς γεγενημένον θάρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοί εἰσιν ἢ
viuere vel mori generose: ꝓfect⁹ est in antio ζῆν ἢ τεθνηκέναι γενναίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντι
chiã: t elegit milites: t multiplicãs ὀχείαν, καὶ ἐξενολόγει, καὶ πλεονάσας τὸν
factũ exercitũ cogitabat iterꝝ fa στρατευθέντα στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν γυμνα
ctũ venire in iudeã. σθέντα παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
dixit ãt iudas t fratres ei⁹. ecce εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἰδοὺ
cõtriti sunt inimici nr̃i: ascẽdam⁹ ad συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν κα
purgãdũ sancta t renouare. t cõgregata θαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι. καὶ συνήχ
sũt castra oia: t ascẽderũt in θη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς

Quibus ille auditis: consternatus animo deficiebat: ꝙ non qualia voluit: talia contigerunt in Israel: & qualia mandauit rex: Et sequenti anno congregauit lysias virorum electorum sexaginta milia: et equitum quinq; milia: vt debellaret eos: Et venerunt in iudeam: & castra posuerunt in bethoron: & occurrit illis iudas cum decem milibus viris: & viderunt exercitum fortem: et orauit & dixit. Benedictus es saluator Israel q contriuisti impetum potẽtis in manu serui tui dauid: & tradidisti castra alieni genarũ in manu ionathe filii saul et armigeri eius. Conclude exercitũ istum in manu populi tui Israel: & confundatur in exercitu suo & equitibus. Da illis formidinem & tabefac audaciam virtutis eorũ: & cõmoueantur contritione sua. Deice illos gladio diligentium te: & collaudent te omnes qui nouerunt nomẽ tuum in hymnis. Et cõmiserunt prelium: & ceciderunt de exercitu lysie q̃nq; milia virorum. Videns autem lysias fugam suorũ: & iudeorum audaciam: & ꝙ parati sunt aut viuere aut mori fortiter: abiit antiochiã & elegit milites: vt multiplicati rursus venirent in iudeam. Dixit autem iudas et fratres eius. Ecce cõtriti sunt inimici nostri: ascẽdamus nũc mundare sancta et renouare. Et cõgregatus est omnis exercitus: & ascenderunt in montem syon. Et viderunt sctificationem desertam: et altare prophanatum: & portas exustas: et in atriis virgulta nata sicut in saltu vel in montib⁹ et pastophoria diruta. Et sciderunt vestimenta sua: et planxerũt plãctu magno et imposuerunt cinerẽ super caput suũ: et ceciderunt in faciem super terram: & exclamauerunt tubis signorum: et clamauerunt in celum. Tunc ordinauit iudas viros vt pugnarẽt aduersus eos q erant in arce: donec emundarẽt sancta. Et elegit sacerdotes sine macula volũtatẽ habentes in lege dei: et mũdauerũt sancta: & tulerunt lapides contaminationis in locum immundum. Et cogitauit de altari holocaustorum quod prophanatum erat: quid de eo faceret. Et incidit illi consilium bonum vt destrueret illud: ne forte illis esset in opprobrium: quia contaminauerunt illud gentes & demoliti sunt illud. Et reposuerũt lapides in monte domus in loco apto: quoadusq; veniret propheta & responderet de eis. Et acceperunt lapides integros secundum legem: et edificauerũt altare nouum secundum illud quod fuit prius: & edificauerunt sancta: & que intra domum erant intrinsecus: & edem & atria sanctificauerunt. Et fecerunt vasa sancta noua: & intulerunt candelabrum & altare incensorum: & mensam in templum. Et incensum posuerunt super altare: & accenderunt lucernas q̃ super candelabrum erant: & lucebant in templo. Et posuerunt super mensam panes et appenderunt velamina:

μὸν τὴν ἔρημωσιν. καὶ εἶδον τὸ ἁγίασμα ἠρημωμένον
t altare cõtaminatũ: t por καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύ
tas cõbustas. t in aulis plãtas λας κατακεκαυμένας. καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυ
natas vt in syluã vel vt in aliq̃ mõ τὰ πεφυκότα ὡς ἐν δρυμῶ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέ
tis. t pastophoria diruta. t scide ων. καὶ τὰ παστοφόρια καθῃρημένα. καὶ διέρρη
rũt vestimẽta sua: t plãcerũt plan ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπε 1. B
ctu magno. t imposuerũt cinerẽ sup ca τὸν μέγαν. καὶ ἔπεθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κε 7. f.
put suũ. t ceciderũt in faciẽ φαλὴν αὐτῶν. καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον 1. B
sup terrã. t exclamauerũt tubis ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγ 14. l
signor⁹. t clamauerũt in celũ. ξι τῶν σημασιῶν. καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.
tunc cepit iudas viris oppugnare τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσι πολεμεῖν
cos q̃ in arce ꝙd purgaret sancta. t τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἕως καθαρίσωσι τὰ ἅγια. καὶ
elegit sacerdotes sine macula libẽtes i lege: ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμου,
t mũdauerũt sancta: t tulerũt la καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τοὺς λί
pides cõtaminatiõis i locũ immũdũ. θους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.
t cogitauerũt de altari καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς
holocausti cõtaminato ꝙd illi ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβηλωμένου τί αὐτῷ
facerẽt. t incidit illis cõsiliũ bo ποιήσωσι. καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγα
nũ: vt destrueret illud ne esset illis in θή, καθελεῖν αὐτὸ μήτε ᾖ ὀνείδη αὐτοῖς εἰς
opprobriũ: ꝙa cõtaminauerũt gẽtes illud. t destru ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτό. καὶ καθεῖ
xerunt altare: t reposuerunt lapides λον τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους
in mõte dom⁹ in loco apto: ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ,
ꝙadusq; veniret ꝓpheta ad resꝑ μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην τοῦ ἀπο
põdẽdum de eis. t acceperũt lapides κριθῆναι περὶ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον λίθους
integros ꝑm legẽ. t edificauer ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον. καὶ ᾠκοδόμη
runt altare nouum ꝑm pri σαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότε
us. t edificauerunt sancta t q̃ intra ρον. καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς
domũ: t atria sctificauerũt. t fece τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς ἡγίασαν. καὶ ἐποί
rũt vasa sancta noua. t intule ησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινά. καὶ εἰσήνεγ
rũt cãdelabrũ t altare καν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν
holocaustor⁹ t incẽsor⁹ t ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν
mẽsam in tẽplũ. t incẽderunt sup τράπεζαν εἰς τὸν ναόν. καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ
altare: t accẽderunt lucernas τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξήναψαν τοὺς λύχνους
q̃ in cãdelabro t illuxerũt in τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐφάνοσαν ἐν
tẽplo. t iposuerunt sup mẽsam τῷ ναῷ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν
panes. t extẽderunt velamina ἄρτους. καὶ ἐξεπέτασαν τὰ κατασταθέντα

τ perfecerunt oia opa q̄ fece=
καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίη=
rūt. τ mane ſurrexerūt pmaluce quinta
σαν. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωὶ τῇ τεσσαρα=
τ viceſima mēſis noni. hic
καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐννάτου. οὗτος ὁ
mēſis chaſleu octaui τ quadrageſimi
μὴν χασελεῦ ὄγδοον καὶ τεσσαρακοστοῦ
τ cēteſimi anni. τ obtulerūt ſacrificiū ſe
καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους. καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κα
cūdū legē ſup altare holocau=
τὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυ
ſtoꝝ nouū qđ fecerūt. ſm
τωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν. κατὰ τὸν
tps ſm die in q̄ cōtaminauerūt
καιρὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν
illud gētes: i illa renouatū eſt in cāticis
αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς
τ citharis τ cinyris τ in cymbalis.
καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.
τ ceciderūt oīs ppls ſup faciē
καὶ ἔπεσον πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον
τ adorauerūt τ būdixerunt in ce=
καὶ προσεκύνησαν καὶ ηὐλόγησαν εἰς οὐρα
lū et q̄ proſperauit eis. τ fecerunt
νὸν τὸν εὐοδώσαντα αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν
dedicatiōē altaris dieb⁹
τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας
octo. τ obtulerūt holocauſta cū
ὀκτώ. καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα με
letitia. τ ſacrificauerūt ſacrificiū ſaluatiōis
τ' εὐφροσύνης. καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου
τ laudis. τ ornauerūt qđ ſm
καὶ αἰνέσεως. καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ
faciē tēpli coronis aureis τ
πρόσωπον τ' ναοῦ στεφάνοις χρυσοῖς καὶ
ſcutulis. τ dedicauerūt portas
A ἀσπιδίσκαις. καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας.
τ paſtophoria τ tamias poſuerūt eis. τ
καὶ τὰ παστοφόρια καὶ ἐθύρωσαν αὐτά. καὶ
fuit letitia magna in pplo val=
ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφό
de. τ auerſum eſt opprobriū gētiū. τ ſta
δρα. καὶ ἀπεστράφη ὀνειδισμὸς ἐθνῶν. καὶ ἔστη
tuit iudas τ fratres eius τ om=
σεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶ
nis eccleſia iſrael: vt agant di=
σα ἐκκλησία ἰσραήλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέ=
es dedicatiōis altaris in tē=
ρας ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν χρό
poribꝰ eoꝝ anniſ ſm anniſ p dies
νοις αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατὰ ἐνιαυτὸν ἡμέρας
octo a quinta τ vigeſima mē
ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μη
ſis chaſleu cū letitia τ gau
νὸς χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χα=
dio. τ edificauerūt in tpe illo
ρᾶς. καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
mōtē ſiō in circuitu murꝺ altos τ tur=
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν τείχη ὑψηλὰ καὶ πύρ
res fortes: ne forte aduenientes
γους ἰσχυρούς, μήποτε παραγενηθέντα τὰ
gētes cōculcarēt eos: vt fecerunt
B ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτά, ὡς ἐποίησαν
pri⁹. τ collocauerūt illic exercitū
τὸ πρότερον. καὶ ἐστάξαν ἐκεῖ δύναμιν τη
vt tuarēt illuꝫ. τ mūierunt illuꝫ adcuſtodiēdā
ρεῖν αὐτό. καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν
bethſurā vt haberet ppls munitionē cō
Βαιθσοὺραν τοῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κα
tra faciē idumee.
τὰ πρόσωπον τῆς ἰδουμαίας. Ca.5.

et conſumauerunt omnia opera que fe
cerant. Et ante matutinum ſurrexerūt
quinta & viceſima die menſis noui: hoc
eſt menſis caſleu centeſimiquadrageſi=
mooctaui anni: & obtulerunt ſacrificiuꝫ
ſecundum legem ſuper altare holocau
ſtorum nouum quod fecerunt. Secun=
dum tēpus & ſecundum diē in qua con
taminauerunt illud gentes: in ipa reno
uatum eſt in canticis & citharis & cyna
ris & cymbalis. Et cecidit omnis popu
lus in faciē: & adorauerunt & benedixe
runt in celum eum qui proſperauit eis.
Et fecerunt dedicationē altaris diebus
octo: & obtulerunt holocauſta cum le=
tīcia: & ſalutaria laudis. Et ornauerunt
faciē templi coronis aureis & ſcutulis:
& dedicauerunt portas & paſtophoria:
& impoſuerunt eis ianuas. Et facta eſt
letīcia in populo magna valde: & auer=
ſum eſt opprobrium gentium. Et ſta=
tuit iudas & fratres eius: & vniuerſa ec=
cleſia iſrael: vt agatur dies dedicationis
altaris in tēporibus ſuis ab anno in an=
num per dies octo: a quinta & viceſima
die menſis caſleu cum letīcia & gaudio.
Et edificauerunt in tempore illo mon=
tē ſion: & per circuitum muros altos &
turres firmas: ne quando venirēt gētes
& conculcarent eum ſicut antea fece=
runt: et collocauit illic exercitum vt ſer
uarent eum: & munuit euꝫ ad cuſtodiē
dum bethſurā: vt haberet populus mū
nitionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

ET factum eſt vt audierunt gentes
in circuitu: quia edificatum eſt al=
tare et ſanctuariū ſicut priꝰ: irate ſunt
valde et cogitabāt tollere genus iacob:
qui erant inter eos: & ceperunt occide=
re de populo & pſequi. Et debellabat
iudas filios eſau in idumea: et eos q erāt
in arabathane: quia circūſedebāt iſrae
lītas: & percuſſit eos plaga magna. Et
recordatus eſt maliciam filiorum bean:
qui erant populo in laqueū & in ſcanda=
luꝫ inſidiantes ei in via: et concluſi ſunt
ab eo in turribus: & applicuit ad eos: &
anathematizauit eos: & incēdit turres
eorū igni cuꝫ omnibus qui in eis erāt.
et tranſiuit ad filios ammon: & inuenit
manum fortem & populum copioſuꝫ:
& timotheum ducem ipſoruꝫ: et comi
ſit cum eis prelia multa: & contriti ſunt
in conſpectu eorum: & percuſſit eos: &
cepit gazer ciuitatem et filias eius: & re
uerſus eſt in iudeaꝫ. Et congregate ſūt
gētes que ſunt in galaad aduerſus iſrae
lītas qui erant in finibus eorum: vt tol
lerent eos: & fugerunt in dathemā mu
nitionem: & miſerant litteras ad iudaꝫ
& fratres eius dicentes. Cōgregate ſūt
aduerſum nos gentes per circuitum: vt
nos auferant & parant venire & occu=
pare munitionem in quam confugim⁹
& timotheus eſt dux exercitus eoruꝫ.
Nunc ergo veni & eripe nos de mani=
bus eorum quia cecidit multitudo de
nobis. Et omnes fratres noſtri qui erāt
in locis tubin interfecti ſūt: & captiuas
duxerūt vxores eorū & natos & ſpolia:

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ὡς ἤκουσαν τὰ ἔθνη κυ=
circuitu qđ edificatū eſt altare. τ de
κλόθεν ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐνε
dicatū ē ſanctuariū ſicut priꝰ: τ
καινίσθη τὸ ἁγίασμα ὡς τὸ πρότερον, καὶ
irate ſunt valde τ cogitauerunt
ὠργίσθησαν σφόδρα καὶ ἐβουλεύσαντο τοῦ
tollere genꝰ iacob q̄ erāt in medio eo
ἆραι τὸ ἔθνος ἰακὼβ τοὺς ὄντας ἐν μέσῳ αὐ
rū. τ ceperūt occidere in pplo τ
τῶν. καὶ ἤρξαντο τοῦ θανατοῦν ἐν τῷ λαῷ καὶ
auferre. τ bellabat iudas cōtra
ἐξαίρειν. καὶ ἐπολέμει ἰούδας πρὸς τοὺς
filios eſau in idumea arabattinē
υἱοὺς ἠσαὺ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ τὴν ἀκραβαττίνην
q̄a circūſedebāt iſrael. τ pcuſſit
ὅτι περιεκάθηντο τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν
eos plaga magna. τ cōpreſſit e=
αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην. καὶ συνέσχεν αὐ
os: τ accepit ſpolia eoꝝ. τ rece=
τούς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ ἐμνή
dat⁹ ē malitie filioꝝ bcā. q̄ fuerūt pplo
σθη τῆς κακίας υἱῶν βαιάν· οἳ ἦσαν τῷ λαῷ
in laqueū τ in ſcādalū in inſi
εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῷ ἐνε=
diādo eos in vijs: τ cōcluſi
δρεύειν αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ διεκλείσθη
ſunt ab eo in turribꝰ. τ caſtra=
σαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς πύργους. καὶ παρε
metat⁹ eſt cōtra eos: τ anathematizauit il=
νέβαλεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐ=
los. τ cōbuſſit turres eoꝝ in
τοὺς καὶ ἐνεπύρισε τοὺς πύργους αὐτῆς ἐν
igne cū oīb⁹ q̄ ibi erāt. τ trāſiuit
πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι. καὶ διεπέρασεν
ad filios ammō. τ inuenit manū fo=
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμών. καὶ εὗρε χεῖρα κρα
tē τ pplꝰ multū τ timotheū ducē
ταιὰν καὶ λαὸν πολὺν καὶ τιμόθεον ἡγούμε
illoꝝ. τ cōmiſit cōtra eos plia
νον αὐτῶν. καὶ συνῆψε πρὸς αὐτοὺς πολέμους
multa. τ cōtriti ſunt ante faciē
πολλούς. καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου
illi⁹ τ pcuſſit eos. τ cepit
αὐτῶν καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. καὶ προκατελά
gazer τ filias eius. τ
βετο τὴν γαζὴρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ
reuerſus eſt in iudeā. τ cōgregate
ἀνέστρεψεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἐπεσυνήχ=
ſunt gētes in galaad cōtra iſra=
θησαν τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ γαλαὰδ ἐπὶ τὸν ἰσρα
el q̄ erāt in finib⁹ eoꝝ vt tollerēt
ηλ τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τοῦ ἐξᾶραι
eos. τ fugerūt in dathema arcē.
αὐτούς. καὶ ἔφυγον εἰς δαθεμὰ τὸ ὀχύρωμα.
τ miſerūt litteras ad iudā τ
καὶ ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς ἰούδαν καὶ
fratres eius dicētes. cōgregate
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ λέγοντες· ἐπεσυνηγμένα
ſunt cōtra nos gētes q̄ in circuitu nr̄o vt tol=
ἐστιν ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν τοῦ ἐξᾶ
lāt nos. τ parāt venire τ capc=
ραι ἡμᾶς. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ προκα
re munitionē in q̄ cōfugi=
ταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα εἰς ὃ κατέφυγο
mꝰ. τ timotheꝰ dux eſt caſtroꝝ
μεν. καὶ τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς
eoꝝ. nūcigit veniēs libera nos de manu
αὐτῶν. νῦν οὖν ἐλθὼν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
eoꝝ: q̄m cecidit de nobis multitudo τ
αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος καὶ

oēs fratres nſi exſtites in locis
πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς
tubin interfecti ſunt. ⁊ captiuauerūt
τοῦ βίου τεθνάτωσαν. καὶ ἠχμαλώτευσαν
mulieres eor⁹ ⁊ filios eor⁹
τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
⁊ ſupellectilē. ⁊ peremerūt illic fere
καὶ τὴν ἀποσκευήν. καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς
mille milliare viro⁹. adhuc epiſto
μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν. ἔτι αἱ ἐπιστο
le legebant ⁊ ecce nūcij alij
λαὶ ἀνεγινώσκοντο. καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι
venerūt de galilea cōciſſis
παρεγένοντο ἐκ τῆς γαλιλαίας διερρηχότες
veſtib⁹ nunciātes iuxta verba
τὰ ἱμάτια ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα
hec dicētes: cōueniſſe cōtra
ταῦτα λέγοντες, ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐ
eos de ptolemaide ⁊ tyro ⁊ ſidone
τοὺς ἐκ πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ σιδῶνος
⁊ oēm galilēā alienigenā⁹ vt con
καὶ πᾶσαν γαλιλαίαν ἀλλοφύλων τοῦ ἐξα
ſumāt nos. vt ⁊t audiuit iudas ⁊
ναλῶσαι ἡμᾶς. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ ὁ
ppls ſimones hos: cōgregata eſt ec
λαὸς τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκ
cleſia magna ad cogitandū ꝺd faciāt
κλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσω
fratrib⁹ ſuis exūtib⁹ in tribu
ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλί
latiōe ⁊ ꝺoppugnabāt ab illis. ⁊ dixit
ψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν. καὶ εἶπεν
iudas ſimoni fratri ſuo. elige
Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπίλεξον
tibi viros ⁊ vade ⁊ libera
σεαυτῷ ἄνδρας καὶ πορεύου καὶ ῥῦσαι τοὺς
fratres tuos ꝺ in galilea: ego aūt
ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ἐγὼ δὲ
⁊ ionathan frater me⁹ ibimus
καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα
in galaaditim: ⁊ reliquit ioſe
εἰς τὴν γαλααδῖτιν, καὶ κατέλιπεν Ἰώση
phū filiū zacharie ⁊ azariā duces
φον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους
ppli cū reliquis exerci
τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνά
tus in iudea in cuſtodiā: ⁊ precc
μεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν, καὶ ἐνετεί
pit eis dicēs precipite ppło huic:
λατο αὐτοῖς λέγων. προσκεῖτε τοῦ λαοῦ τούτῳ,
⁊ nō cōmittatis bellū cōtra gētes ꝺad
καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως
reuertamur nos. ⁊ diſtributi ſunt ſimo
τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς. καὶ ἐμερίσθησαν σίμω
ni viri tres mille vt irēt ad
νι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν
galileā: iude aūt viri octo mille
γαλιλαίαν, Ἰούδα δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι
in galaaditim. ⁊ pfect⁹ eſt ſimō in
εἰς τὴν γαλααδῖτιν. καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς
galileā: ⁊ cōmiſit p̄lia mul
τὴν γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολ
ta cōtra gētes: ⁊ cōtrite ſunt gētes
λοὺς πρὸς τὰ ἔθνη. καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη
a facie ei⁹. ⁊ pſecut⁹ eſt eos vſq; ad
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως
portas ptolemaidis. ⁊ ceciderūt de
τῶν πυλῶν Πτολεμαΐδος. καὶ ἔπεσον ἐκ
gētib⁹ ad tria milia viro⁹. ⁊ acceperūt
τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρ. καὶ ἔλαβον
ſpolia eor⁹. ⁊ aſſumpſerūt eos de
τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ

& peremerunt illic fere mille viros. Et
adhuc epiſtole legebantur. Et ecce alii
nuncij venerunt de galilea conciſſis tu
nicis nunciantes: ſecundum verba hec:
dicentes conueniſſe aduerſum ſe: a pto
lomaide & tyro & ſidone: & repleta eſt
omnis galilea alienigenis vt nos conſu
mant. Vt audiuit autem iudas & popu
lus ſermones iſtos: cōuenit eccleſia ma
gna cogitare quid facerēt fratrib⁹ ſuis
qui in tribulatione erant: & expugna
bantur ab eis. Dixitq; iudas ſimōi fra
tri ſuo. Elige tibi viros: & vade et libera
fratres tuos in galilea. Ego autem & fra
ter meus ionathas ibimus in galaadi
tim. Et reliquit ioſephum filium zacha
rie: & azariam duces populi cū reſiduo
exercitu in iudea ad cuſtodiam: & pre
cepit illis dicēs. Preeſtote populo huic:
& nolite bellum cōmittere aduerſum
gentes donec reuertamur. Et data ſūt
ſimoni virorū tria milia vt iret i galileā:
iude antem octo milia in galaaditim: et
abiit ſimon in galileam; & cōmiſit p̄
lia multa cum gentibus: et cōtrite ſunt
gentes a facie eius: & perſecutus eſt eos
vſq; ad portam ptolemaidis. Et ceciꝺe
runt de gentibus fere tria milia virorū:
& accepit ſpolia eorum. Et aſſumpſit
eos qui erant in galilea: & in arbatis cū
vxoribus & natis: et omnibus que erāt
illis: & adduxit in iudeam cum letitia
magna. Et iudas machabeus & iona
thas frater eius tranſierunt iordanem:
& abierunt viam trium dierum in deſer
tū. Et occurrerunt eis nabuthei & ſuſ
ceperunt eos pacifice: et narrauerūt eis
omnia que acciderant fratribus eorū
in galaaditide: & quia multi ex eis com
prehenſi ſunt in baraſa & abofor: & in
alimis: & in caſphor: et mageth: & car
naim. He omnes ciuitates mūite et ma
gne. Sed et in ceteris ciuitatibus galaa
ditidistenentur comprehenſi: et in cra
ſtinum conſtituerunt admouere exer
citum ciuitatibus his: et comprehende
re & tollere eos in vna die. Et conuertit
iudas & exercitus eius viam in deſertū
bozor repente: & occupauit ciuitatem
& occidit omnem maſculum in ore gla
dij: et accepit omnia ſpolia eorum: &
ſuccendit eam igni: et ſurrexerunt in
de nocte et ibant vſq; ad munitionem.
Et factum eſt diluculo cum eleuaſſent
oculos ſuos: et ecce populus multus cu
ius non erat numerus: portātes ſcalas
et machinas vt comprehenderent mu
nitionem et expugnarent eos. Et vidit
iudas quia cepit bellum: et clamor bel
li aſcendit ad celum ſicut tuba: et clamor
magnus de ciuitate: et dixit exercitui
ſuo. Pugnate hodie pro fratribus ve
ſtris. Et venit tribus ordiniб⁹ poſt eos:
& exclamauerunt tubis et clamauerūt
in oratione: et cognouerunt

galilea ⁊ in arbattis cū mu
τῆς γαλιλαίας καὶ ἐν Ἀρβάτοις σὺν ταῖς γυ
lieribꝰ ⁊ filijs: ⁊ oia q̄ erāt eꝫ
ναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐ
is. ⁊ duxerūt in iudeā cū leti
τοῖς. καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφρο
tia magna. ⁊ iudas maccabeꝰ ⁊
σύνης μεγάλης. καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος καὶ
ionathā frater eiꝰ: trāſierunt iorda
Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, διέβησαν τὸν Ἰορδά
nē: ⁊ abierunt viā trium dierū in
νην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν
ſolitudine. ⁊ occurrerunt nabateis:
τῇ ἐρήμῳ. καὶ συνήντησαν τοῖς Ναβαταίοις,
⁊ obuiā fuere illis pacifice: ⁊ enar
καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγή
rauerūt illis oia q̄ cōtigerāt
σαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβάντα τοῖς
fratribꝰ eor⁹ in galaaditide: ⁊ q̄
ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ Γαλααδίτιδι, καὶ ὅτι
multi de eis cōprehēſi ſunt in
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς
boſora. ⁊ boſor in alimis chaſcor ma
Βοσόρρα. καὶ Βοσὸρ ἐν Ἀλέμοις Χασκὼρ μα
ged ⁊ carnaim. oēs vrbes he
γεδ καὶ Καρναΐν. πᾶσαι αἱ πόλεις ἄνται
fortes ⁊ magne. ⁊ in reliqs vr
ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι. καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πό
bib⁹ galaaditidis ſunt cōprehēſi.
λεσι τῆς Γαλααδίτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι
in craſtinū conſtituit caſtra ponere cōtra
εἰς ἄυριον τάσσεσθαι παρεμβαλεῖν ἐπὶ
munitiones ⁊ cōprehēdere ⁊ tol
τὰ ὀχυρώματα καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶ
lere oēs hos in die vna. ⁊ con
ραι πάντας τούτους ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ ἀπέ
uertit iudas ⁊ caſtra eius viā
στρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὁδὸν
in deſerti in boſora repēte. ⁊ ce
εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βοσόρρα ἄφνω. καὶ κατε
pit vrbē: ⁊ occidit oē maſ
λάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρ
culinū in ore gladij. ⁊ cepit om
σενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἔλαβε πάν
nia ſpolia eor⁹: ⁊ cōbuſſit eā ig
τα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne: ⁊ diſceſſit illinc nocte: ⁊ ibat
ρί, καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτός, καὶ ἐπορεύε
tāq; ad munitionē: ⁊ factū eſt diluculū. ⁊
το ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐγένετο ἑωθινόν. καὶ
eleuauerūt oculos ſuos: ⁊ ecce ppłs
ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ cuiꝰ nō erat nūerꝰ: portātes ſcalas
πολὺς οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός, αἴροντες κλίμακας
⁊ machinas ad capiēdū munitionē.
καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα.
⁊ oppugnabāt eos. ⁊ vidit iudas ꝙ
καὶ ἐπολέμουν αὐτούς. καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι
inceptū ē pl̄ū. ⁊ clamor vrbis
ἤρκται ὁ πόλεμος. καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως
aſcēdit vſq; ad celū tubis ⁊ voce
ἀνέβη ἕως τοῦ οὐρανοῦ, σάλπιγξι καὶ φωνῇ
magna. ⁊ dixit viris exerci
μεγάλῃ. καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμε
tus. pugnate hodie pro fratri
ως. πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελ
bus vr̄is. ⁊ exiit in tribus ordiniб⁹
φῶν ὑμῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς
poſt eos. ⁊ clanxerūt tu
ἐξόπισθεν αὐτῶν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλ
bis. ⁊ clamauerūt i oratione. ⁊ cognouit
πιγξι. καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ. καὶ ἐπέγνω

exercit⁹ timothei ꝙ maccabe⁹ ἡ παρεμβολὴ τιμοθέου ὅτι μακκαβαῖος est: ⁊ fugerūt a facie illi⁹. ⁊ plus ἐστί, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτ̄. καὶ ἐπλή sūt illos plaga magna. ⁊ ceciderūt ex πωσεν αὐτ̄ς πληγὴ μεγάλη. καὶ ἔπεσον ἐξ eis in illo die ad octo milia αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους viroꝝ. ⁊ declinauit ad maspha: ⁊ op ἀνδρας. καὶ ἐπεκλινεν εἰς μασφά, καὶ ἐπο pugnauit eā: ⁊ cepit eā: λέμησεν αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν, ⁊ occidit oēs masculū ei⁹. ⁊ acce καὶ ἀπεκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτης. καὶ ἔλα pit spolia ei⁹: ⁊ cōbussit eā ig βε τὰ σκῦλα αὐτης, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ ne. illinc abiit. ⁊ accepit ρί. ἐκεῖθεν ἀπῆρε. καὶ προκατελάβετο τὴν chaspho maceī boso: ⁊ reliq̄s vi χασφών, μακεδ βοσορ καὶ τὰς λοιπὰς πό bes galaaditidis. post ā verba λεις τῆς γαλααδίτιδος. μετὰ δὲ τὰ ῥήμα hec cōgregauit timothe⁹ ca τα ταῦτα συνηγαγε τιμόθεος παρεμβο stra alia: ⁊ castrametat⁹ est cōtra fa στρα ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσω cie⁹ raphō vltra torrētē. ⁊ mi πον ῥαφὼν ἐκ δευτέρου τ̄ χειμάρρου. καὶ ἀπε sit iudas ad cōsiderandū ca στειλεν ἰούδας κατασκοπεῦσαι τὴν παρεμ stra. ⁊ renūciauerūt ei dicētes. cōgre βολήν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες. ἐπι gate sunt ad eos oēs gētes συνηγμέναι εἰσὶ πρὸς αὐτους πάντα τὰ ἔθνη q̄ in circuitu nr̄o: exercit⁹ mult⁹ valde. τὰ κύκλῳ ἡμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα. ⁊ arabes cōduxit in auxiliū illis. καὶ ἄραβας μεμίσθωται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς ⁊ castrametant trans torrentē καὶ παρεμβάλλουσι πέραν τ̄ χειμάρρου parati venire ad te in bellū. ⁊ a ἕτοιμοι ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πόλεμον. καὶ ἐπο bijt iudas in occursum illor. ⁊ di ρεύθη ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ εἶ xit timothe⁹ principib⁹ exercitus πε τιμοθέος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως F eius. si appīquerit iudas ⁊ castra αὐτ̄. ἐν τῷ ἐγγίζειν ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβο eius ad torrentē aque: si λὴν αὐτ̄ ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ̄ ὕδατος, ἐὰν Nu. 20 c. trāsierit ad nos prior: nō poterim⁹ διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα sustinere ei⁹. qm̄ potens poterit ὑποστῆναι αὐτόν. ὅτι δυνάμθος δυνήσεται aduersū nos. si aūt timuerit ⁊ posuerit ca πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν δὲ δειλωθῇ καὶ παρεμβά stra vltra fluuiū: trāsibimus λη πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν ad eū ⁊ poterim⁹ cōtra illū. vt πρὸς αὐτὸν καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. ὡς aūt appīquit iudas ad torrentē δὲ ἤγγισεν ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ̄ aque: statuit scribas ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ ppli in torrēte: ⁊ p̄cepit λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάρρου, καὶ ἐνετείλατο eis dicēs. nō dimittatis oēm hoiem αὐτοῖς λέγων. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον castrametari: sed veniāt oēs παρεμβαλεῖν, ἀλλ' ἐρχέσθωσαν πάντες ad bellū. ⁊ trāsiuit cōtra eos εἰς τὸν πόλεμον. καὶ διεπέρασεν ἐπ' αὐτοὺς

castra timothei quia machabeus est: & refugerūt a facie eius: & percusserūt eos plaga magna: & ceciderunt ex eis ī die illa fere octo milia virorū. Et diuertit iudas in maspha: et expugnauit & cepit eam: et occidit omnem masculum eius: & sumpsit spolia eius et succendit eam igni. Inde perrexit & cepit casbō: & mageth & bosor: et reliquas ciuitates galaaditidis. Post hec autem verba cōgregauit timotheus exercitum alium: & castra posuit cōtra raphan trans torrentem. Et misit iudas speculari exercitum: et nunciauerunt ei dicētes: quia conuenerunt ad eum omnes gentes q̄ in circuitu nostro sunt: et exercit⁹ multus nimis. Et arabas cōduxerunt in auxilium sibi et castra posuerunt trās torrentem: parati ad te venire in prelium: & abiit iudas obuiam illis. Et ait timotheus principibus exercitus sui. Cum appropinquauerit iudas et exercit⁹ ei⁹ ad torrentem aque: si transierit ad nos prior: non poterimus sustinere eum: quia potens poterit aduersum nos. Si vero timuerit trāsire & posuerit castra extra flumen: trasfretemus ad eos: & poterimus aduersus illum. Vt autem appropinquauit iudas ad torrentem aque: statuit scribas populi secus torrentem: et mādauit eis dicens. Neminem hominum reliquerītis: sed veniant omnes in prelium: & transfretauit ad illos prior: & omnis populus post eū: & contrite sūt omnes gentes a facie eorum: et protulerunt arma sua: & fugerunt ad phanū quod erat in carnaim. Et occupauit ipsam ciuitatem: & phanum succēdit igni cum omnibus que erant in ipso. Et oppressa est carnaim: & non potuit sustinere contra faciem iude. Et congregauit iudas vniuersos israelitas qui erant in galaaditide a minimo vsq; ad maximū: & vxores eorum: & natos et exercitum magnum valde: vt venirent in terram iude. Et venerunt vsq; ad ephrō: & hec ciuitas magna in ingressu posita munita valde. Et non erat declinare ab ea dextera vel sinistra: sed per medium iter erat: & incluserunt se qui erant in ciuitate: & obstruxerunt portas lapidibus: & misit ad eos iudas verbis pacificis dicens. Transeamus per terram vestram vt eamus in terram nostram: & nemo vobis nocebit: tantum pedibus transibimus: & nolebant eis aperire. Et precepit iudas predicari in castris: vt applicarent vnusquisq; in quo erat loco: & applicuerunt se viri virtutis: & oppugnauit ciuitatem illam tota die & tota nocte: E tradita est ciuitas in manu ei⁹. Et peremerunt omnem masculum in ore gladii: & eradicauit eam: & accepit spolia eius & transiuit per totam ciuitatem super interfectos. Et transgressi sunt iordanem in campo magno cōtra faciē bethsan. & erat

πριος: ⁊ ois ppls ei⁹ post eū. πρότερος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ̄ ὀπισθεν αὐτ̄. ⁊ cōtriteſſūt ūte faciē ei⁹ oēs καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτ̄ πάν gētes: ⁊ piecerūt arma sua ⁊ τα τὰ ἔθνη, καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ fugerūt in luci in carnain. ⁊ ce ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν καρναΐν. καὶ προ perūt vrbē ⁊ lucū suc κατελάβοντο τὴν πόλιν καὶ τὸ τέμενος ἐνε cēderūt in igne cū oib⁹ q̄ in il πύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐ lo. ⁊ oppressa est carnain: ⁊ nō potuē τῷ. καὶ ἐτροπώθη ἡ καρναΐν, καὶ οὐκ ἐδύ runt vltra sustinere cōtra faciē iu ναντο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον ἰού de. ⁊ cōgregauit iudas oēm israel q̄ δα. καὶ ἀνήγαγεν ἰούδας πάντα ἰσραὴλ τους in galaaditide a paruo vsq; ad ma ἐν τῇ γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά gnū ⁊ mulieres eor̄. ⁊ filios λου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα eor̄. ⁊ sarcinas castra ma αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν παρεμβολὴν με gna valde: vt venirēt i terrā iuda. ⁊ γάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ venerūt vsq; ad ephrō. ⁊ hec vrbs ma ἦλθόν ἕως ἐφρών. καὶ αὕτη ἡ πόλις με gna in itroitu munita valde. γάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ὀχυρὰ σφόδρα. nō erat declinare ab ea ad dextrā vel sini οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀρισε strā. sed p mediū ei⁹ ire. ραν. ἀλλ' ἢ διαμέσου αὐτῆς πορεύεσθαι. ⁊ incluserūt eos q̄ de ciuita καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλε te. ⁊ obstruxerūt portas lapidib⁹ ⁊ ως. καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις. καὶ misit ad eos iudas sermonib⁹ pa ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἰούδας λόγοις εἰρη cificis dicēs. transibo p terrā tuā νικοῖς λέγων. διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου vt abeam⁹ in terrā ūram. ⁊ τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν. καὶ nullus malefaciet vobis: sed pedibus οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ transibim⁹. ⁊ nō voluerūt apire πορεύσομεθα. καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι ei: ⁊ iussit iudas p̄dicare in αὐτῷ, καὶ ἐπέταξεν ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ castris vt castra poneret vnusq;sq; in παρεμβολῇ τ̄ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ q̄ est loco. ⁊ castrametati sūt iri ἐστι τόπῳ καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς exercit⁹: ⁊ oppugnauerūt vrbē totā δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην die illa ⁊ tota nocte. ⁊ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ tradita est vrbs in manib⁹ ei⁹. ⁊ παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. καὶ occidit oēm masculū in ore gla ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομ dii: ⁊ eradicauit eā. ⁊ acce φαίας, καὶ ἐξερρίζωσεν αὐτήν. καὶ ἔλα pit spolia ei⁹. ⁊ trāsiuit p βε τὰ σκῦλα αὐτῆς. καὶ διῆλθε διὰ τῆς ciuitatē sup occisos. ⁊ πόλεως. ἐπάνω τῶν ἀπεκταμένων. καὶ transierūt iordanē in campū διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον magnū cōtra faciē bethsan. ⁊ erat τὸ μέγα κατὰ προσώπου βαισάν. καὶ ἦν

iudas cōgregās extremos τ ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐκατίζοντας καὶ
adhortās pplm per totā ταραπαλῶν γὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν
viā: donec venit in terrā iuda. τ ascēde ὁδὸν, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἀνέβη
rūt in mōte siō in letitia τ gau σαν εἰς ὄρος σιὼν ἐν εὐφροσύνη καὶ χα
dio. τ adduxerūt holocausta: ḡa nō ρᾶ. καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ
cecidit de eis vll⁹ donec reuersi ἔπεσεν ἐξ αὐτῶν οὐθεὶς ἕως τοῦ ἐπιστρέ
sunt in pace. τ in dieb⁹ illis erat ψαι ἐν εἰρήνη. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν
iudas τ ionathas in galaad: τ si ἰούδας καὶ ἰωνάθαν ἐν τῇ γαλαάδ, καὶ σί
mō frater eius in galilea cōtra μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ κατὰ
faciē ptolemaidis: audiuit ioseph πρόσωπον πτολεμαΐδος, ἤκουσεν ἰωσὴφ ὁ
filius zacharie τ azarias ꝓcipes exer τοῦ ζαχαρίου καὶ ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυ
citus facinora τ prelia νάμεως τῶν ἀνδραγαθιῶν καὶ τῶν πολέμου
q̄lia fecerāt: τ dixerūt. faciam⁹ τ ὅια ἐποίησαν, καὶ εἶπαν. ποιήσωμεν καὶ
ipsi nobis nomē. τ eam⁹ ad pu αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα. καὶ πορευθῶμεν πο
gnādū cōtra gētes q̄ circuitu nos. λεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κυκλω ἡμῶν.
τ preceperūt his q̄ de exercitu καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως
q̄ cū illis. τ abierūt in iam τῆς μετ' αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ ἰάμ
niā. τ exiuit gorgias de ciuitate νιαν. καὶ ἐξῆλθε γοργίας ἐκ τῆς πόλεως
τ viri ei⁹ in occursum eis τ ἀνδρες αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς
in bellū. τ fugat⁹ est ioseph⁹ τ εἰς πόλεμον. καὶ ἐτροπώθη ἰώσηφος καὶ
azarias τ pcutionē sunt passi vsq; ad terminos ἀζαρίας καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς
iudee. τ ceciderūt in die illo ἰουδαίας. καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
de pplo israel ad duo milie viros ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας
τ facta est fuga magna in pplo isra καὶ ἐγενήθη τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ ἰσρα
el: q̄n nō audierūt iudā τ fra ηλ, ὅτι οὐκ ἤκουσαν ἰούδα καὶ τῶν ἀδελ
tres suos putātes fortiter se facere. ipi au φῶν αὐτοῦ διόμθοι ἀνδραγαθῆσαι. αὐτοὶ δὲ
nō erāt de semine virox οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν
illox dⁱb⁹ data est salus israel p manū ἐκείνων οἷς ἐδόθη σωτηρία ἰσραὴλ διὰ χειρὸς
eox. τ vir iudas τ fratres ei⁹ αὐτῶν. καὶ ὁ ἀνὴρ ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
glificati sunt valde coꝝ oi tim ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς ἔθ
τ gētiū oīū vbi audiebat nomē νους καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων οὗ ἠκούετο τὸ ὄνομα
eox. τ cōcurrerūt ad eos fausta eox. τ συνήγοντο πρὸς αὐτοὺς εὐφη
dicētes. τ exiit iudas τ fra μοῦντες. καὶ ἐξῆλθεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελ
tres ei⁹: τ oppugnabāt filios esau φοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς ησαῦ
in terra q̄ ad meridiē. τ pcussit ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον. καὶ ἐπάταξε τὴν
chebrō τ filias ei⁹. τ de χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ κα

iudas congregans extremos & exhor tabatur populum per totam viam do nec venirent in terram iuda: & ascende runt in monten sion cum letitia & gau dio: et obtulerunt holocausta: q̄ nemo ex eis cecidisset donec reuerteretur in pace. Et in diebus quibus erat Iudas & Ionathas in terra galaad: & simon fra ter eius in galilea contra faciem ptole maidis audiuit ioseph⁹ zacharie filiꝰ: & azarias priceps virtutis res bene ge stas: & prelia que facta sunt & dixit. Fa ciamus & ipsi nobis nomen & eam⁹ pu gnare aduersus gentes que in circuitu nostro sunt: & precepit his qui erant in exercitu suo: & abierunt iamniaz: & exi uit gorgias de ciuitate: & viri eius obui am illis in pugnam. Et fugati sunt ioseph⁹ et azarias vsq; in fines iudee: & ce ciderunt illa die de populo israel ad duo milia viri. Et facta est plaga magna in populo: quia nō audierunt iudaz & fra tres eius: existimantes fortiter se factu ros. Ipsi autem non erant de semine vi rorum illorum: per quos salus facta est in israel. Et viri iuda magnificati sunt valde in conspectu omnis israel & gen tium omnium: vbi audiebatur nomen eorū: & conuenerunt ad eos fausta ac clamantes: & exiuit iudas & fratres eiꝰ & expugnabant filios esau in terra que ad austrum est: & percussit chebron & filias eius: & mures eius & turres eiꝰ suc cendit igni in circuitu: et mouit castra vt iret in terram alienigenarum: & per ambulabat samariam. In die illa cecí derunt sacerdotes in bello dum volunt fortiter facere: dum sine consilio exeūt in prelium. Et declinauit iudas in azo tum in terram alienigenarum: et diruit aras eorum: & spolia deorum suorum succendit igni: et cepit spolia ciuitatuz: et reuersus est in terram iuda.

Capitulum sextum.

ΘT rex antiochus perambulauit su periores regiones. Et audiuit esse ciuitatem elimaidem in persida nobilis simam & copiosam in argento & auro: templumq; in ea locuples valde: & illic velamina aurea & lorice & scuta: que re liquit alexander philippi rex macedo q regnauit primus in grecia. Et venit & querebat capere ciuitatem et depreda ri eam et non potuit: quoniam inno tuit sermo his qui erant in ciuitate. Et insurrexerunt in prelium & fugit inde: & abiit cuz tristicia magna: & reuersus est babyloniam. Et venit qui nunciaret ei in persida: quia fugata fūt castra que erāt in terra iuda et quia abiit lysias cū virtute forti in primis: et fugatus est a facie iudeorum: & inualuerunt armis & viribus et spoliis multis que ceperunt de castris que exciderunt: & quia diru erunt abominationem quam edifica uerant super altare quod erat in hieru salem:

struxit munitionē ei⁹. τ tur θεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς. καὶ τοὺς πύρ res ei⁹ cōbussit i circuitu. τ ꝓfect⁹ ἐ γους αὐτῆς ἐνέπρησε κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε
vt iret in terrā alienigenaz. τ γοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ
ambulabat samariā. in die il διεπορεύετο τὴν σαμάρειαν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ
la ceciderūt sacerdotes vbili volēte κείνῃ ἔπεσον ἱερεῖς πόλεων βουλομένου
illo fortiter facere dū ipe egre αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτὸν ἐξελ
dit in bellū sine cōsilio. τ declina θεῖν εἰς πόλεμον ἀβουλεύτως. καὶ ἐξέκλι
uit iudas in azotū terrā alienigenaz. νεν ἰούδας εἰς ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων.
τ destruxit aras eoꝝ: τ καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
sculptilia deoꝝ illoꝝ succēdit γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε
igne. τ spoliauit spolia vrbi πυρί. καὶ ἐσκύλευσε τὰ σκῦλα τῶν πόλε
um. τ reuersus est in terrā iuda. ων. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἰούδα. C.6.

ΘT rex antioch⁹ pambula Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος διεπορεύ
bat superiores regiones. τ audiuit ꝙ εσο τὰς ἐπάνω χώρας. καὶ ἤκουσεν ὅτι
est in elymis in pside ciuitas glio ἔστιν ἐν ἐλύμαις ἐν τῇ περσίδι πόλις ἔνδο
sa diuitijs argēto τ auro: τ ξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ τὸ
tēplū q̄ in ea opulētū valde: τ illic ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλούσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ
vestamina aurea τ lozice τ ar καλύμματα χρυσᾶ καὶ θώρακες καὶ ὅ
ma q̄ reliquit illic alexāder filiꝰ phi πλα ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ ἀλέξανδρος ὁ φι
lippi rex macedo. q̄ regna λίππου βασιλεὺς ὁ μακεδών. ὃς ἐβασί
uit prim⁹ in grecis. τ venit τ λευσε πρῶτος ἐν τοῖς ἕλλησι. καὶ ἦλθε καὶ
q̄rebat capere ciuitatē τ depre ἐζήτει καταλαβέσθαι τὴν πόλιν καὶ προνο
dari eā: τ nō potuit. q̄n cogni μεῦσαι αὐτήν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη. ὅτι ἐγνώ
t⁹ est ꝙ sino his q̄ de ciuitate. τ insurre σθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἀνέστη A
xerūt cōtra eū in bellū: τ fugit τ ꝓfect⁹ σαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε καὶ ἀπῆ
est illic cū tristitia magna vt reuerte ρεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποστρέ
ret in babyloniē. τ venit nūcians ψαι εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλων
q̄dā ei in pside: ꝙ fugata τοῖς αὐτῷ εἰς τὴν περσίδα, ὅτι τετροπωμένων
erāt castra q̄ fuerāt in ησαν αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς
terrā iuda. τ iuit lysias cū exercitu γῆν ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη λυσίας δυνάμει
forti in ꝑmis: τ fugat⁹ est a ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἀπὸ
facie eox. τ inualuerūt armis προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις
τ exercitu τ spoliis multis q̄ cepe καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷς ἔλα
rūt a castris q̄ exciderūt. βον ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ὧν ἐξέκοψαν.
τ diruerūt abominationē q̄ edificauit καὶ διεφθείρατο τὸ βδέλυγμα ὃ ᾠκοδόμησεν
in altari quod in hierusalē. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἱερουσαλήμ.

τ ſanctuariſi ſicut pri⁹ circumde
καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλω
derūt muris altis: τ bethſu=
σαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν Βαιθσού=
rā ciuitatē ſuā. τ factū eſt vt audiut
ραν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐθύμωσεν ὡς ἤκουσεν ὁ
rex ſimones iſtos: expaut
βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐθαμβήθη
τ cōmotus ē valde. τ cecidit in
καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
B lectū: τ incidit in infirmitatē pre
κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν, ἀπὸ τῆς
triſtitia: qñ nō eſt factū ei ſicut cogita
λύπης, ὅτι οὐκ ἐθύμωσεν αὐτῷ καθὼς ἐνεθυ=
uerat. τ ſunt illic dies plures. qñ re=
μεῖτο. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους· ὅτι ἀνε
nouata eſt in eo triſticia magna. τ arbi
καινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη. καὶ ἔλο=
trat⁹ eſt q⁹ morīē. τ vocauit om=
γίσατο ὅτι ἀποθνήσκει. καὶ ἐκάλεσε πάν
nes amicos ſuos: τ dixit ad e=
τας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os. recedit ſomn⁹ ab ocu
τούς· ἀφίσταται ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλ=
lis meis: τ corrui corde pre
μῶν μου, καὶ ἐμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
ſollicitudine. τ dixi corde vſq; ad quā
τῆς μερίμνης· καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ ἕως τί
tribulationē veni τ fluctū magnū
τος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου
in q̄ nūc ſum. qñ q̄b⁹ τ dilectus
ἐν ᾧ νῦν εἰμί. ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος
fui in dōno meo. nūc ergō recordor
ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου. νῦν δὲ μιμνήσκο
malor⁹ q̄ feci in hieruſa=
μαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσα=
C lē. τ accepi oīa vaſa au=
λήμ· καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea τ argētea q̄ mi ea. τ mi=
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ ἐν αὐτῇ. καὶ ἐξα=
ſi auferre habitātes iuda
πέστειλα ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰούδα
ſine cauſa. cognou q⁹ cauſa hoc⁹ inciderūt
δικαίως· ἔγνων ὅτι χάριν τούτων ἦλθεν
me mala hec. τ eccē perco tri=
με τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύ
ſtitia magna in terra aliena. τ vocauit
πῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ· καὶ ἐκάλεσε
philippū vnū amicō⁹ ſuo⁹: τ cōſti
Φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κα=
tuit eū ſup oē regnū
τέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας
ſuā. τ dedit ei diadema: τ
αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ
veſtē ſuā τ anulū vt addu
τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸ δακτύλιον ἵνα ἀγα
ceret antiochū filiū ſuū: τ nutri=
γεῖν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέ=
ret eū vt regnaret. τ mortu⁹ eſt
ψαι αὐτὸν τοῦ βασιλεύειν. καὶ ἀπεθάνεν
illic antioch⁹ rex anno nōge
ἐκεῖ ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἔτους ἐνενήκον
τ q̄drageſimo τ centeſimo. τ cognouit
καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ ἔπεγνω
D lyſias q⁹ mortu⁹ eſt rex: τ cōſti=
λυσίας ὅτι τεθνήκει ὁ βασιλεύς, καὶ κατε
tuit vt regnaret antioch⁹ filiū ei⁹
στησε βασιλεύειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
pro eo: quē nutriuit puerū. τ vocauit
ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξεθρεψε νεώτερον· καὶ ἐκάλεσε
nomē ei⁹ eupator. τ q̄ de ar=
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ· καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄ=

& ſanctificationem ſicut prius circumde
derunt muris excelſis: ſed & bethſuram
ciuitatem ſuam. Et factum eſt vt audi=
uit rex ſermōes iſtos: expauit & cōmo
tus eſt valde: & decidit in lectum et inci=
dit in languorem pre triſticia: quia non
eſt factum ſicut cogitabat. Et erat illic p
dies multos: quia renouata eſt in eo tri
ſticia magna: & arbitratus eſt ſe mori.
Et vocauit omnes amicos ſuos et dixit
illis. Receſſit ſomnus ab oculis meis: &
cōcidi & corrui corde pre ſollicitudine.
Et dixi in corde meo. In quantā tribu=
lationem deueni: & in quos fluctus tri=
ſticie in qua nunc ſum qui iocund⁹ erā:
& dilectus in poteſtate mea. Nunc vero
reminiſcor malorum que feci in hieru=
ſalem: vnde et abſtuli omnia ſpolia au=
rea & argentea que erāt in ea: & miſi au
ferre habitantes iudeam ſine cauſa. Co
gnoui ergo quia propterea inuenerūt
me mala iſta: et ecce pereo triſticia ma=
gna in terra aliena. Et vocauit philippū
vnum de amicis ſuis: & prepoſuit eum
ſuper vniuerſum regnum ſuum. Et de
dit ei diadema: & ſtolam ſuam et annu=
lum: vt adduceret antiochum filiū ſuū
& nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹
eſt illic antiochus rex anno centeſimo
quadrageſimo nono. Et cognouit ly=
ſias quoniam mortuus eſt rex: & con=
ſtituit regnare antiochum filium eius
quem nutriuit adoleſcentē: & vocauit
nomen eius eupatorem. Et hi qui erāt
in arce concluſerāt iſrael in circuitu ſan
ctorum: & querebant eis mala ſemper
ad firmamentus gentium: & cogitauit
iudas diſperdere eos: & conuocauit vni
uerſum populum vt obſiderent eos.
Et conuenerunt ſimul: & obſederunt
eos anno cēteſimoquinquageſimo: &
fecerunt baliſtas & machinas. Et exie=
runt quidam ex eis qui obſidebantur:
et adiunxerūt ſe illis aliqui impii ex iſrl
et abierunt ad regem et dixerūt. Quo=
uſq; non facis iudicium & vindicas fra=
tres noſtros. Nos decreuimus ſeruire
patri tuo: & ambulare in preceptis ei⁹
& obſequi edictis eius & filii populi no
ſtri propter hec alienabant ſe a nobis.
Et quicunq; inueniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates noſtre
diripiebantur. Et non ad nos tantum
extenderunt manum ſed in omnes fi=
nes noſtros. Et ecce applicuerūt hodie
ad arcem in hieruſalem occupare eam:
& munitiōnem in bethſurā munierūt.
Et niſi preueneris eos velocius: maio=
ra q̄ hec facient: & non poteris obtine
re eos. Et iratus eſt rex vt hec audiuit:
et conuocauit omnes amicos ſuos &
principes exercitus ſui et eos qui ſuper
equites erant. Sed et de regnis aliis &
de inſulis maritimis venerunt ad eum
exercitus conducticius: & erat nume=
rus exercitus eius centum milia peditū:
& viginti milia equitum: & elephanti
triginta duo docti ad prelium. Et ve=
nerunt

ce erāt cōcludētes iſrael i cir
κρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύ=
cuitu ſanctor⁹ τ querētes mala ſē=
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ζητοῦντες τὰ κακὰ δι'
per τ firmamētū gētiū. τ cogita=
αὐτοῦ καὶ σκήρωμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐλογίσα=
uit iudas diſpdere eos. τ cōgrega
το Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκλησία=
uit vniuerſū pplm vt obſideret in
σε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ'
eos. τ cōgregati ſunt ſimul. τ obſede=
αὐτούς· καὶ συνήχθησαν ἅμα. καὶ περιεκά
runt in eos anno q̄nquageſimo τ cen
θισαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκα
teſimo. τ fecer cōtra eos baliſtas
τοστοῦ· καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βελοστάσεις
τ machinas. τ exierūt de eis de
καὶ μηχανάς. καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ
loco obſeſſo: τ adhęſerūt eis q̄dā
συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινες
ex impiis de iſrl. τ abierūt ad
τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰηλ· καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς
regē τ dixerūt. vſq; q̄ nō fa=
τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε οὐ ποιή=
cies iudiciū: τ vlciſceris fratres nr̄os.
σῃ κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν.
nos decreuim⁹ fuīre patri tuo
ἡμεῖς ἐυδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πρί σου
τ ambulare in his q̄ ab eo dicebant⁹ τ
καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ
obedire p̄ceptis ei⁹: qñ
πακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ· ὅτι
q̄ ſunt ppli hui⁹ cauſa hui⁹ aliena
οἱ τοῦ λαοῦ τούτου χάριν τούτου ἀλλοτρι
bant a nobis. nec q̄ inueniebant⁹ ex no
ώθησαν ἀφ' ἡμῶν. πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡ
bis occidebant: τ poſſeſſiones nr̄e
μῶν ἐθανατοῦντο, καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν
diripiebant. τ nō cōtra nos ſolū extēderūt
διηρπάζοντο· καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν
manū: ſed τ cōtra oēs terminos no
χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐ
ſtros. τ eccē caſtramentati ſunt hodie
τῶν. καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον
cōtra arcē hieruſalē vt ca=
ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἱερουσαλήμ, τοῦ καταλα
piāt illā τ ſanctū: τ beth
βέσθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν Βαιθ
ſurā munierūt. τ ſi nō p̄ueue
σούραν ὠχύρωσαν· καὶ ἐὰν μὴ προκαταλά
ris eos velocius: maiora hīs fa=
βῃς αὐτοὺς διατάχους, μείζονα τούτων ποι
cient: τ nō poteris obtinere eos.
ήσουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ κατασχεῖν αὐτῶν.
τ irat⁹ eſt rex: q̄n audiuit. τ cō
καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεύς, ὅτε ἤκουσε· καὶ συ
greganit oēs amicos ſuos p̄cipes
νήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ ἄρχοντας
exercit⁹ ſui. τ eos q̄ ſup eqtes.
δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἱππέων· καὶ
a regib⁹ alijs τ ab inſulis ma
ἀπὸ βασιλέων ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θα=
ris venerūt ad eū exercit⁹ cōdu=
λασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθω=
cticij. τ erat nūerus exercitus ei⁹
τοί. καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ
centū milia peditū: τ viginti mi
ἑκατὸν χιλιάδες τῶν πεζῶν, καὶ εἴκοσι χι
lia equitū. τ elephātes duo τ
λιάδες ἱππων· καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ
triginta docti ad bellū. τ venerūt
τριάκοντα εἰδότες πόλεμον· καὶ ἦλθοσαν

per idumeā: τ applicuerunt
διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν
ad bethsurā. τ pugnauerunt ad di=
ἐπὶ Βαιθσούραν·καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέ
es multos: τ fecerunt machinas: τ
ρας πολλάς, καὶ ἐποίησαν μηχανάς, καὶ
exierunt τ cōbusserunt eas in igne: τ
ἐξῆλθον καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρί, καὶ
pugnauerunt fortiter. τ recessit in=
ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. καὶ ἀπῆρεν Ἰού=
das ab arce: τ mouit castra in
δας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς
bethzacharia cōtra castra
Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς
regis. τ surrexit rex
τοῦ βασιλέως. καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τὸ
mane: τ cōcitauit exercitū in impe
πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμῇ
tu eius cōtra viā bethzacharia.
ματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία.
τ diuisi sunt exercit⁹ in pre
καὶ διεσκεδάσθησαν αἱ δυνάμεις τὸν πό=
liū: τ cecinerūt tubis. τ
λεμον, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. καὶ
elephātis ostēderūt sanguinē vue τ
τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σαφυλῆς καὶ
morū: vt acuerent eos in preliū.
μόρων τοῦ παρασῆσαι αὐτοὺς εἰς πόλεμον.
τ diuiserūt bestias in phalanges. τ
καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας. καὶ
statuerūt cuilibet elephāti mille vi
παρέστησαν ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄν
ros loricatos in loricis cōcatenatis: τ
δρας τεθωρακισμένους ἐν ἁλυσιδωτοῖς, καὶ
galee eree in capi
περικεφαλαῖαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κε=
tibus eor⁹: τ quīgēti equites or=
φαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακόσιοι ἵππους δια
dināti: cuilibet bestie electi. hi
τεταγμένη, ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι. οὗτοι
ante ꝑs vbi erat bestia erāt: τ q̄cūq̄
πρὸ καιροῦ οὗ ἐὰν ᾖ τὸ θηρίον ἦσαν, καὶ οὗ ἐὰν
ibat: ibāt simul: nō discedebāt
ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσαντο
ab eo. τ turres lignee sup ipos
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
munite ꝓtegētes, in qualibet bestia acci
ὀχυροῖ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου ἕζω
cte sup ea machinis: & sup q̄libet
σμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου
viri duo τ triginta pugnan=
ἄνδρες δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦν=
tes in eis: τ ind⁹ ei⁹. τ
τες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ ἰνδὸς αὐτοῦ. καὶ τὴν
residuū hinc τ inde cōstituerūt in
ἐπίλοιπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ
duas ꝑtes castrorū cōtinētes
δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς κατασείοντες
τ obturati in vallib⁹. vt
καὶ καταφρασσόμενοι ἐν ταῖς φάραγξιν. ὡς
ā fulsit sol in aureos cly=
δὲ ἔλαμψεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς ἀσπί
peos resplēduerūt, mōtes ab eis: τ resplē
δας ἔλαμψαν τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν, καὶ κα=
duerūt vt lāpades ignis. τ extēsa
πυγάζειν ὡς λαμπάδες πυρός. καὶ ἐξετά=
fuit ꝑs quedā castrorū regis
θη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέ
ad altos mōtes: τ alia ad
ως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ
humilia. τ ibāt caute τ ordina
ταπεινά. καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγ

per idumeam et applicuerūt ad bethsu
ram et pugnauerunt dies multos: & fe=
cerunt machinas: & exierunt & succēde
runt eas igni: & pugnauerunt viriliter.
Et recessit iudas ab arce et mouit castra
ad bethzacharan contra castra regis: &
surrexit rex ante lucē: & cōcitauit exer
citus in impetum contra viam bethza=
charam. Et comparauerunt se exercī=
tus in prelium: & tubis cecinerunt. Et
elephantis ostenderunt sanguinē vue
et mori ad acuendos eos in prelium. Et
diuiserunt bestias per legiones: et astite
runt singulis elephantis mille viri in lo=
ricis concatenatis: & galee eree in capi=
tibus eorum: & quingenti equites ordi
nati vnicuiq̄ bestie electi erant. Hi ante
tempus vbicunq̄ erat bestia ibi erāt: &
quocunq̄ ibat: ibant & non discede=
bant ab ea. Sed & turres lignee sup eos
firme protegentes: super singulas be=
stias & super eas machine. Et super sin
gulas viri virtutis trigintaduo qui pu=
gnabant desuper: & intus magister be=
stie. Et residuum equitatū hinc: & in=
de statuit in duas partes: tubis exercitū
cōmouere et perurgere constipatos in
legionibus eius. Et vt refulsit sol in cli
peos aureos & ereos: resplenduerunt
montes ab eis: & resplenduerunt sicut
lāpades ignis. Et distincta est pars exer
citus regis per montes excelsos: & alia
per loca humilia: & ibant caute et ordi=
nate. Et cōmouebantur omnes inha=
bitantes terram a voce multitudinis eo
rum: & incessu turbe & collisione armo
rum: erat enim exercitus magnus val=
de et fortis. Et appropiauit iudas &
exercitus eius in prelium: & ceciderūt
de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit
eleazar filius saura vnam de bestiis lori
catam loricis regis: & erat eminens su=
per ceteras bestias. Et visum est ei q̄
in ea esset rex & dedit se: vt liberaret po
pulum suum & acquireret sibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et sinistris. Et cadebant ab eo hucsatq̄
illuc: & iuit sub pedes elephantis & sup
posuit se ei: & occidit eum & cecidit in
terram super ipsum: & mortuus est illic.
Et videntes virtutem regis & impetus
exercitus eius: diuerterunt se ab eis.
Castra autem regis ascenderunt con=
tra eos in hierusalem: & applicuerunt
castra regis ad iudeam & montem sion.
Et fecit pacem cum his qui erant in be
thsura: & exierunt de ciuitate: quia
non erant eis ibi alimenta concluſis:
quia sabbata erant terre. Et compre=
hendit rex bethsuram: & constituit ibi
custodiam seruare eam: & conuertit ca
stra ad locum sanctificationis dies mul=
tos. Et statuit illic balistas & machi=
nas: & ignis iacula & tormenta ad la=
pides iactādos & spicula & scorpios ad
mittendas sagittas & fundibula. Fece=
runt autem & ipsi machinas

te. τ cōmouebant oēs audiē=
μῶς. καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούον
tes vocē multitudinis eor⁹ τ incessum
τες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας
multitudinis τ collisionē armor⁹.
τ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων.
erat enī exercit⁹ magn⁹ valde τ
ἦν γὰρ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα καὶ
fortis τ appropīquauit iudas τ castra
ἰσχυρά. καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβο
illi⁹ in plīm. τ ceciderūt ab
λὴ αὐτῆ εἰς παράταξιν. καὶ ἔπεσον ἀπὸ
exercitu regis sexcēti
τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἑξακόσιοι
viri. τ vidit eleazar⁹ filī⁹ saurā vnā
ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἐλεάζαρος αὐαρὰν ἓν τῶν
de bestiis loricatā loricis regalib⁹:
θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς,
τ erat supemīnēs oēs bestias. τ visū
καὶ ἦν ὑπεράγον πάντα τὰ θηρία. καὶ ὤφ=
est ꝙ in illa est rex: τ de
θη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔδω
dit se vt liberaret pplm sūm τ
κεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ
acqreret sibi nomē eternū. τ ir=
περιποιήσαι ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. καὶ ἔπε
rut in eā audacter in medīū pha=
δραμεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φά=
lāgis: τ interfeciebat a dextra τ sinistra τ
λαγγος, καὶ ἐθανάτου δεξιᾶ καὶ εὐώνυμα καὶ
sūsū sunt ab eo hinc τ hinc: τ subijt
ἐχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ εἰσέδυ
sub elephātē: τ supposuit se ei: τ
ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπεθηκεν αὐτῷ, καὶ
occidit eū: τ cecidit in terrā
ἀνεῖλεν αὐτόν. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
sup ipm: τ mortu⁹ est illic. τ viderūt
ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ εἶδον
fortitudinē regni τ impetū
τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὅρμημα τῶν
exercituū: τ declinauerūt ab eis. q̄ ā
δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ
de castris regis ascē
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀνέ=
derūt in occursum eor⁹ in hierusa=
βαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς ἱερουσα
lē. τ castrametat⁹ est rex cōtra
λήμ. καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν
iudeā τ in mōtē siō: τ fe=
Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος σιών, καὶ ἐποίη=
cit pacē cū his q̄ de bethsūra. τ
σεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκ Βαιθσούρων. καὶ
exierūt de ciuitate: q̄m nō erāt eis
ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς
illic alimēta ꝙa cōclusi erāt in ea:
ἐκεῖ διατροφὴ τοῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ,
q̄ sabbatū erat in terra. τ cepit
ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ. καὶ κατελάβετο
rex bethsūrā: τ cōsti=
ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσούραν, καὶ ἔστα
tuit ibi custodiā ad seruandū eā. τ posuit
ξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν. καὶ πα
castra cōtra sanctuariū dieb⁹ multis.
νέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλάς.
τ statuit illic balistas τ machi
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοσάσεις καὶ μηχα=
nas τ iacula ignis τ tormēta ad iactiēdos lapides: τ
νὰς καὶ πυροβόλα καὶ λιθοβόλα, καὶ σκορ
scorpiōes ad iaciēda iacula τ fun
πίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφεν
das. τ fecerunt τ ipi machinas
δόνας. καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς

cōtra machinas illoꝝ: ⁊ pugnauerūt
πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν
dies multos. cibi ãt nō erãt in
ἡμέρας πολλάς, βρώματα δ' οὐκ ἦν ἐν τοῖς
vasis: qa septimꝰ ann⁹ erat. ⁊ q
ἀγγείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι. καὶ οἱ
liberati fuerãt in iudea de
ἀνασωζόμενοι ἐκ τῆς Ἰουδαίας ἀπὸ τῶν
gẽtib⁹ comederãt reliqas repo
ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς περι
sitionis⁹ ⁊ relicti fuerunt in sanctis
θέσεως· καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις
viri pauci: qñ obtinuerat eos fa
ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λι
mes. ⁊ dispersi sunt vnusqsq; in lo=
μὸς· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τό=
cū suū. ⁊ audiunt lysias ꝙ philipp⁹
πον αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε Λυσίας ὅτι Φίλιππος
quẽ cōstituit rex antioch⁹ adhuc vi
ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος ἔτι ζῶν
uẽte illo nutrire antiochū filiū suū
τος αὐτὸ ἐκθρέψαι ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
vt regnaret ille: reuersus est a
εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτόν, ἀπέστρεψεν ἀπὸ
pside ⁊ media: ⁊ exercit⁹
τῆς Περσίδος καὶ Μηδίας, καὶ αἱ δυνάμεις
ꝙ fuerãt regis cū illo: ⁊
αἱ πορευθεῖσαι τοῦ βασιλέως μετ' αὐτοῦ, καὶ
ꝙ querit assumere cū nego
ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν μετὰ τῶν πραγμά
cijs. ⁊ festinauerunt ⁊ stimulabãt ex
των. καὶ κατέσευσον καὶ ἐπενύσοντο ἀπὸ τῆς
arce: vt irẽt ⁊ dicerẽt ad re
ἄκρας, τοῦ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν βα
gẽ ⁊ duces exercit⁹ ⁊
σιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
viros. defecim⁹ in dies: ⁊
τοὺς ἄνδρας· ἐλλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ
cib⁹ nobis pauc⁹: ⁊ loc⁹ sup qẽ castra
τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος οὗ παρεμ
pōnim⁹ est munit⁹: ⁊ incūbunt nobis
βάλλομεν ἐστὶν ὀχυρός, καὶ ἐπίκεινται ἡμῖν
negocia regni. nunc igit̃ dem⁹ dextras
τὰ τῆς βασιλείας· νῦν οὖν δῶμεν δεξιὰς
hoīb⁹ his: ⁊ faciam⁹ cū
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ'
illis pacẽ ⁊ cū oi gẽte
τ' αὐτῶν εἰρήνην καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους
eoꝝ: ⁊ cōstituam⁹ illis vt ambulẽt
αὐτῶν, καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τοῦ πορεύεσθαι
in legitimis suis: vt p⁹. ꝓpter
τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τὸ πρότερον· χάριν
eīs legitima, sua quc expulsim⁹:
διὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ὧν ἐξεσχεδάσαμεν,
irati sunt ⁊ fecerunt hec oia. ⁊
ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα· καὶ
placuit mo in cōspectu regis ⁊
ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principū: ⁊ misit ad eos
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ
pacẽ facere. ⁊ suscepерunt. ⁊ iurauit eis
ρηνεῦσαι· καὶ ἐπεδέξαντο· καὶ ὤμοσεν αὐ=
rex ⁊ principes. post hec
τοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις
exierunt de munitione. ⁊ rex
ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὀχυρώματος· καὶ ὁ βασιλεὺς
intrauit in mōte siō: ⁊ vidit munitio
εἰσῆλθεν εἰς ὄρος σιών, καὶ εἶδε τὸ ὀχύρω
nẽ loci: ⁊ rupit ⁊ iuramẽtum qđ
μα ὃ τόπου, καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν
iurauit: ⁊ ꝓcepit ⁊ destruxit mu=
ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλε τὸ τεῖ=

aduersus machinas eorum: & pugnaue
runt dies multos. Esce autem non erãt
in ciuitate: eo ꝙ septimus annus esset.
et qui remanserant in iudea de gentib⁹
consumpserant reliquias corum q̃ re=
posite fuerant. Et remanserunt in san=
ctis viris pauci: quoniam obtinuerat
eos fames: & dispersi sunt vnusquisq; in
locum suum. Et audiuit lysias ꝙ phi=
lippus quem cōstituerat rex antiochus
cū adhuc viueret vt nutriret antiochum
filium suum & regnaret: reuersus est a
perside & media et exercitus qui abie=
rat cum ipso: & quia querebat suscipe=
re regni negocia. Et festinauit ire & di=
cere ad regem et ducem exercitus. De=
ficimus cotidie & esca nobis modica
est: & locus quem obsidemus est muni=
tus: & incumbit nobis ordinare de re=
gno. Nūc itaq; demus dextras homini
bus istis: & faciamus cum illis pacem &
cum omni gente eorum: & constituam⁹
illis vt ambulent in legitimis suis sicut
prius. Propter legitima enim ipsorum
que despeximus irati sunt: & fecerunt
omnia hec. Et placuit sermo in conspe
ctu regis & principū: & misit ad eos pa
cem facere & ceperunt illam: & iurauit
illis rex & principes: & exierunt de mu
nitione. Et intrauit rex montem siō &
vidit munitionem loci: & rupit citi⁹ iu=
ramentum quod iurauit: & mādauit de
struere murum in gyro. Et discessit fe=
stinanter & reuersus est antiochiam: &
inuenit philippum dominantem ciui=
tati: & pugnauit aduersus eum & occu
pauit ciuitatem.

Capitulum septimum.

Anno cētesimo quinquagesimo &
primo exiit demetrius seleuci filiꝰ
ab vrbe roma: & ascendit cum paucis vi
ris in ciuitatem maritimam: & regnauit
illic. Et factum est vt ingressus est domū
regni patrum suorum comprehendit
exercitus antiochum & lysiam: vt adduc
cerent eos ad eum: & res ei innotuit &
ait. Nolite mihi ostendere faciem eorū.
Et occidit eos exercitus. Et sedit deme
trius super sedem regni sui: & venerunt
ad eum, viri iniqui & impii ex Israel: & al
cimus dux eorum qui volebat fieri sa=
cerdos. Et accusauerunt populū apud
regem dicentes. Perdidit iudas et fra=
tres eius amicos tuos & nos dispersit
de terra nostra. Nunc ergo mitte virum
cui credis: vt eat & videat exterminiū
omne quod fecit nobis in regionibus
regis: & puniat omnes amicos ei⁹ & ad
iutores eorum. Et elegit rex amicis
suis bacchidem qui dominabatur trans
flumem magnum in regno & fidelem
regi: & misit eum vt videret extermi=
nium quod fecit iudas. Sed & alcimum
impium constituit in sacerdotium: & mā
dauit ei facere vltionem in filios israel.
Et surrexerunt & venerunt cum exer=
citu magno in terram iuda: & miserūt
nuncios: & locuti sunt ad iudam &

rū inducium. ⁊ abiit cū festinatiōe ⁊
χος κυκλόθεν· καὶ ἀπῆρε κατὰ πρόσωπον, καὶ
reuersus est in antiochiã. ⁊ inuenit philip
ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν· καὶ εὗρε Φίλιπ
pū dominãtē vrbis ⁊ pugnauit
πον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε
cōtra illū. ⁊ occupauit ciuitatē vi.
πρὸς αὐτόν· καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βίᾳ.

C. 7. Anno vno ⁊ quinquagesimo cētesimo
G Ἔτους ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ ἑκατοστοῦ
exiuit demetri⁹ filiꝰ seleuci ex roma: ⁊
ἐξῆλθε Δημήτριος ὁ τοῦ Σελεύκου ἐκ Ῥώμης, καὶ
ascẽdit cū viris paucis in ciuitatē ma=
ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα
ritimam: ⁊ regnauit illic. ⁊
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ· καὶ
factũ est postq̃ intrauit in domũ re=
ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασι=
gni patrũ suoꝝ: cōprehẽderunt exercit⁹
λείας τῶν πατέρων αὐτοῦ, συνέλαβον αἱ δυνάμεις
antiochũ ⁊ lysiã vt adducerẽt eos
τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Λυσίαν ἄγειν αὐτοὺς
ei. ⁊ cognita ẽ ei res. ⁊ di
αὐτῷ· καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα· καὶ εἶ
xit: ne mihi ostẽdatis facies eoꝝ.
πεν, μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.
⁊ occiderunt eos exercit⁹. ⁊ se=
καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις· καὶ ἐκά
dit demetri⁹ in sede regni sui.
θισε Δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.
⁊ venerũt ad eum oēs viri iniqui
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι
⁊ impij de israel: ⁊ alcim⁹ dux erat
καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ, καὶ Ἄλκιμος ἡγεῖτο
eoꝝ volẽs esse sacerdos. ⁊ accusaue=
αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν· καὶ κατηγόρη
runt ꝓpm apud regẽ dicẽtes:
σαν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες,
pdidit iudas ⁊ fratres ei⁹ om=
ἀπώλεσεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάν
nes amicos nos: ⁊ nos dispersit
τας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισαν
de terra nra. nunc igit̃ mitte vi
ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν. νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄν=
rũ aũ credis: ⁊ vadẽs videat
δρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω
destructionẽ oẽm quã fecit no
τὴν ἐξολόθρευσιν πᾶσαν ἣν ἐποίησεν ἡ=
bis ⁊ regiõi regis: ⁊ puniat
μῖν καὶ χώρα τοῦ βασιλέως, καὶ κολασά
eos ⁊ oẽs adiuto=
τω αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦν=
res eoꝝ. ⁊ elegit rex
τας αὐτοῖς. καὶ ἐπελέξεν ὁ βασιλεὺς τὸν
bacchidẽ amicũ regis do
Βακχίδην τὸν φίλον τοῦ βασιλέως κυ
minãtẽ trãs flumẽ ⁊
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
magnũ in regno ⁊ fidelẽ re=
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βα
gi: ⁊ misit cũ ⁊ alcimum
σιλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκιμον τὸν
impiũ: ⁊ statuit illi sacerdotiũ: ⁊
ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ
precepit ei vt faceret vltionẽ in
ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν
filijs israel. ⁊ abierunt: ⁊ venerũt cũ
τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἦλθον μι
potẽtia multa in terrã iuda. ⁊
τὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· καὶ
misit nũcios ad iudã ⁊
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς

fratres eiꝰ verbis pacificis cū do
ἀδελφοὺς αὐτ̄ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δό
lo. ꝛ nō intēderūt ſimonibꝰ eoꝝ: viderūt
λου. καὶ οὐ προσέχον τοῖς λόγοις αὐτῶν, εἶδον
eis q venerūt cū exercitu multo: ꝛ
ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ
cōgregati ſunt ad alcimū ꝛ bacchi=
ἐπισυνήχθησαν πρὸς ἄλκιμον καὶ βακχί
dē ſynagoga ſcribaꝝ ad q̄rēdū iu=
δην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δί
ſta. ꝛ primi aſſidei erāt in filiꝭ
καια. καὶ πρῶτοι οἱ ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς
iſrael: ꝛ querebāt ab illis pacē.
ἰσραήλ, καὶ ἐζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.
dixerūt .n. hō ſacerdos de ſemine aa
εἶπαν γὰρ ἀνὸς ἱερεὺς ἐκ τ̄ σπέρματος ἀα
rō venit cū exercitibꝰ: ꝛ nō iuria
ρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδική
affliciet nos. ꝛ locutꝰ eſt cū eis verba
σει ἡμᾶς. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν λόγους
pacifica. ꝛ iurauit eis dicēs. nō
εἰρηνικούς. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς λέγων. οὐκ
querem⁹ vobis mala ꝛ amicis no
ἐκζητήσωμεν ὑμῖν κακὰ καὶ τοῖς φίλοις ἡ
ſtris. ꝛ credidērūt ei ꝛ acceperūt
μῶν. καὶ ἐνεπίσευσαν αὐτῷ καὶ συνέλαβον
ex eis ſexagita viros: ꝛ occidit
ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν
eos in die vna ſm ſmōes q̄s
αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς
ſcripſit. carnes ſanctoꝝ tuoꝝ ꝛ ſāguinē eo
ἔγραψε. σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐ
rū effuderūt in circuitu hierl̄. ꝛ nō erat cis
τῶν ἐξέχεαν κύκλῳ ἱλῆμ. καὶ οὐκ ἦν αὐ
ſepeliēs ꝛ incubuit eis
τοῖς ὁ θάπτων καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ
timoꝝ ꝛ tremoꝝ in oēs pplm:
φόβος καὶ ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαόν,
qm dixerūt: nō eſt in eis veritas . ꝛ
ὅτι εἶπαν, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
iudiciū. trāſgreſſi ſunt enī cōſtitutū ꝛ
κρίσις. παρέβησαν γὰρ τὴν ϛάσιν καὶ τὸν
iuſiurādū q̄ iurauerūt. ꝛ receſſit bacchides
ὅρκον ὃν ὤμοσαν. καὶ ἀπῆρε βακχίδης
a hierl̄m: ꝛ caſtrametatꝰ eſt in be=
ἀπὸ ἱερουσαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν βη
zeth: ꝛ miſit ꝛ cōprehēdit multos
ζαίθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς
de hiſ q̄ cū eo q̄ ad ſe fugerāt viris
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτ̄ ἀνομολησάντων ἀνδρῶν
ꝛ q̄ſdā ex pplo. ꝛ mactauit eos in
καὶ τινὰς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς
puteū magnū: ꝛ cōmiſit regio
τὸ φρέαρ τὸ μέγα, καὶ κατέϛησε τὴν χώ=
nē alcimo: ꝛ reliqt cū eo exer
ραν τῷ ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δυ
citū vt auxiliarēt ei. ꝛ abiit bac=
ναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ. καὶ ἀπῆλθε βακ
chides ad regē: ꝛ ſatagebat
χίδης πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠγωνίσατο
alcimꝰ circa p̄incipatū ſacerdotij. ꝛ con
ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. καὶ συν
gregati ſūt ad cū oēs turbā=
ήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ταράσσον
tes pplm illum: ꝛ obtinuerūt
τες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν
terrā iuda: ꝛ fecerūt plagā magnā
γῆν ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην
in hierl̄m. ꝛ vidit iudas oē ma=
ἐν ἱλῆμ. καὶ εἶδεν ἰούδας πᾶσαν τὴν κα
lū q̄ fecit alcimꝰ ꝛ q̄ cū eo,
κίαν ἣν ἐποίησεν ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτ̄

ad fratres eius verbis pacificis in dolo:
non intenderunt ſermonibus eorum.
Viderunt enim quia venerunt cū exer
citu magno: et conuenerunt ad alcimū
et bacchidē congregatio ſcribarum re
quirere que iuſta ſunt. Et primi aſſidei
qui erant in filiis iſrael et exquirebant
ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo ſa
cerdos de ſemine aaron venit: non de=
cipiet nos. Et locutus eſt cum eis verba
pacifica: et iurauit illis dicens. Non infe
remus vobis malum neq; amicis vr̄is.
Et crediderunt ei: & comprehendit ex
eis ſexaginta viros: & occidit eos in vna
die ſecundum verbum quod ſcriptum
eſt. Carnes ſanctorum tuorū & ſangui=
nem ipſorum effuderunt in circuitu hie
ruſalem: & non erat qui ſepeliret: et in
cubuit timor & tremor in omnem po=
pulum quia dixerunt. Non eſt veritas &
iudicium in eis. Tranſgreſſi ſunt enim
conſtitutum: & iuſiurandum quod iura
uerunt. Et mouit bacchides caſtra ab
hieruſalem: & applicuit in bethzecha:
& miſit & comprehendit multos ex eis
qui a ſe refugerant: et quoſdam de po=
pulo mactauit & in puteum magnum
proiecit. Et cōmiſit regionem alcimo:
& reliquit cum eo auxilium in aduto=
rium ipſi. Et abiit bacchides ad regem:
et ſatis agebat alcimus pro principa=
tu ſacerdotii ſui. Et conuenerunt ad eū
omnes qui perturbabant populum ſuū
et obtinuerunt terram iuda: & fecerūt
plagam magnam in iſrael. Et vidit iudas
omnia mala que fecit alcimus: & qui
cum eo erant filiis iſrael multo pluſq̄
gentes: & exiit in oēs fines iudee in cir
cuitu: & fecit vindictam in viros deſer=
tores: & ceſſauerūt vltra exire in regio=
nem. Vidit autem alcimus q̄ preua=
luit iudas & qui cum eo erant: & cogno
uit quia nō poteſt ſuſtinere eos: & egreſ
ſus eſt ad regem & acuſauit eos multis
criminibus. Et miſit rex nicanorē vnū
ex principibus ſuis nobilioribus q̄ erat
inimicitias exercens contra iſrael: &
mandauit ei euertere populum. Et ve=
nit nicanor in hieruſalem cum exerci=
tu magno: & miſit ad iudā & ad fratres
eius verbis pacificis cum dolo dicens.
Non ſit pugna inter me et vos. Veniaꝫ
cum viris paucis vt videam facies ve=
ſtras cum pace. Et venit ad iudam et ſa=
lutauerunt ſe inuicē pacifice: & hoſtes
parati erant rapere iudam. Et innotuit
ſermo inde quoniam cum dolo vene=
rat ad eum & cōterritus eſt ab eo: & am
plius noluit videre faciem eius. Et co=
gnouit nicanor quoniam denudatum
eſt conſilium eius: & exiuit obuiam iu=
de in pugnam iuxta capharſalama. Et
ceciderunt de nicanoris exercitu fere
quinq̄ milia viri: & fugerunt in ciuitatē
dauid. Et poſt hec verba aſcendit nica=
nor in montem ſion: & exierunt de ſa=
cerdotibus populi ſalutare eum in pa=
ce et demonſtrare ei holocauſtomata
que offerebantur pro rege. Et irridēs
ſprexit

in filiis iſrael pluſq̄ gētes. ꝛ exiit
ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ὑπερ τὰ ἔθνη. καὶ ἐξῆλθεν
in oēs terminos iudee in
εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας κυ=
circuitu: ꝛ fecit vltionē in vi
κλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀν
ris defertoribꝰ. ꝛ ceſſaue=
δράσι τοῖς ἀνομολήσασι. καὶ ἀνεσάλη=
rūt ab eisdo in regionē: vt ūt
σαν τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, ὡς δὲ
vidit alcimꝰ q̄ ꝓualuit iudas ꝛ q̄
εἶδεν ἄλκιμος ὅτι ἐνίσχυσεν ἰούδας καὶ οἱ
cū eo: ꝛ cognouit q̄ nō poteſt ſuſtine=
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι οὐ δύναται ὑποσ̄η
re eos: ꝛ reuerſus eſt ad regē
ναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα
ꝛ accuſauit eos maloꝝ. ꝛ mi=
καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά. καὶ ἀπέ=
ſit rex nicanorē vnū ex princi
στειλεν ὁ βασιλεὺς νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόν
pū ei⁹ nobiliorū: ꝛ odio habēte ꝛ
των αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ
inimicū iſrael. ꝛ ꝑcepit
ἐχθραίνοντα τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο
ei delere pplm. ꝛ venit nicanor in
αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν. καὶ ἦλθε νικάνωρ εἰς
hieruſalē cū exercitu multo: ꝛ miſit
ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστει
ad iudā ꝛ fratres eiꝰ q̄
λε πρὸς ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ̄ μετὰ
dolo verbis pacificis dicēs. nō ſit bel
δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων. μὴ ἔστω μά
lū inter me ꝛ vos. veniā cū vi=
χη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, ἥξω ἐν ἀν=
ris paucis: vt vfas videā fa=
δράσιν ὀλίγοις, ἵνα ὑμῶν ἴδω τὰ πρό=
cies cū pace: ꝛ venit ad iudā:
σωπα μετ' εἰρήνης. καὶ ἦλθε πρὸς ἰούδαν,
ꝛ ſalutauerūt ſe admicē pacifice: ꝛ
καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς. καὶ οἱ
hoſtes erāt pati rapere iu=
πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἁρπάσαι τὸν ἰού
dā. ꝛ innotuit ſmo inde: q̄
δαν. καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ ἰούδα, ὅτι
cū dolo venit ad eū. ꝛ timuit 1.mac.
μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη 14.b.
ab eo: ꝛ nō voluit vltra videre
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ
faciē ei⁹. ꝛ cognouit nicanor: q̄
πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἔγνω νικάνωρ, ὅτι
reuelatū eſt cōſiliū ſuū: ꝛ exiuit
ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν
in occurſum iude iuxta capharſala E
εἰς συνάντησιν τῷ ἰούδα κατὰ καφαρσα
ma. ꝛ ceciderunt de parte nicanoris fere
λαμά. καὶ ἔπεσον τῶν παρὰ νικάνορος ὡσεὶ
quingēti viri ꝛ fugerūt in ci=
πεντακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πό
uitatē dauid. ꝛ poſt verba hec
λιν δαυίδ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους
aſcēdit nicanor in mōtē ſiō. ꝛ exierunt
ἀνέβη νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος σιών. καὶ ἐξῆλθον
de ſacerdotibꝰ ex ſanctis ꝛ a
ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν
ſenioribꝰ populi vt ſalutarēt eū
πρεσβυτέρων τ̄ λαοῦ ἀσπασάσθαι αὐτὸν
pacifice: ꝛ demonſtrarēt ei holocau=
εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτω
ſtū q̄s offerebat pro rege
σιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τ̄ βασιλέως
ꝛ ſubſānauit eos: ꝛ deriſit
καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν

eos: τ polluit eos τ locutus est ἀυτῶν, καὶ ἐμίαγεν ἀυχοὺς καὶ ἐλάλησεν superbe: τ iurauit cū furore vi-ὑπερηφάνως, καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ λέ- ces. si nō tradit⁹ fuerit iudas τ ca-γων. ἐὰν μὴ παραδοθῇ ἰούδας καὶ ἡ παρεμ stra ei⁹ in man⁹ meas nūc: τ erit βολὴ ἀυτοῦ εἰς χεῖράς μου τὸ νῦν, καὶ ἔσαι F si rediero in pace: cōburā domū ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον hāc. τ erunt cū furore magno. τ τοῦτον. καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου. καὶ intrauerūt sacerdotes: τ steterūt ante fa-εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρό- cie altaris τ templi: τ plora σωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυ uerūt τ dixerūt tu elegisti domū hāc σαν καὶ εἶπον. σὺ ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦ- vt inuocaret nomē tuū in ea: τον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἀυτοῦ, 4.Re. vt esset dom⁹ oromo τ obsecrationis pp̄lo 19.g. εἶναι οἶκον προσευχῆς. καὶ δεήσεως τῷ λαῷ tuo. fac vindictā in hoie hoc σου. ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ τ in castris ei⁹: τ cadāt καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ ἀυτοῦ, καὶ πεσέτω in gladio. recordare blasphemiaꝝ σαν ἐν ῥομφαίᾳ. μνήσθητι τῶν δυσφημιῶν eoꝝ: τ nō des eis mānsionē. τ exi-ἀυτῶν, καὶ μὴ δῷς ἀνχοῖς μονήν. καὶ ἐξῆλ uit nicanor de hierusalē. τ castrametat⁹ θε νικάνωρ ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβαλ- est in bethoro. τ occurrit ei exer λεν ἐν βαιθωρῶν. καὶ συνήντησεν ἀυτῷ δύ citⁱ⁹ syrie. τ iudas castra posuit ναμις συρίας. καὶ ἰούδας παρενέβαλεν in adasa cū trib⁹ milib⁹ viroꝝ. τ ora ἐν ἀδασᾷ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι. καὶ προ uit iudas τ dixit: ꝙ a re-σηύξατο ἰούδας καὶ εἶπεν, οἱ παρὰ τοῦ βα ge ꝙ cū blasphemauerūt: exiit ange-σιλέως ὅτε ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγε lus tuꝰ: τ percussit in eis cētū octo λός σου, καὶ ἐπάταξεν ἐν ἀυτοῖς ἑκατὸν ὀγ gintaquinq; milia. sic cōtere 1.Mac. δοήκοντα πέντε χιλιάδας. οὕτω συντρῖψον 15.g. exercitū hūc cotidiē nobis τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν hodie. τ cognoscāt reliqui: ꝙ σήμερον. καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι malē locuti sint cōtra sancta tua. τ κακῶς ἐλάλησαν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου. καὶ iudica eū ꝓ⁹ nequitiā ei⁹. τ κρῖνον ἀυτὸν κατὰ τὴν κακίαν ἀυτοῦ. καὶ cōcuerūt exercit⁹ in prelio A συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ tertiadecima mēsis adar. τ cōtri-τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἄδαρ. καὶ συνε ta sunt castra nicanoris: τ cecidit τρίβη ἡ παρεμβολὴ νικάνορος, καὶ ἔπεσεν ipe prim⁹ in prelio. vt aūt vidit ἀυτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ. ὡς δὲ εἶδεν exercit⁹ ei⁹ ꝙ mortu⁹ est nicanor: ἡ παρεμβολὴ ἀυτοῦ ὅτι τέθνηκε νικάνωρ, proiscētes arma sua fugerūt. τ ῥί-ψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον. καὶ κα cuti sunt eos via diei vnⁱ⁹ τε-τέλιωκον ἀυτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἕως adasa vsq; quo veniat ad gazera. τ eccī-ἀδασᾶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γαζηρα. καὶ ἐσάλ nerūt post eos tubis πισαν ὀπίσω ἀυτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν

eos et polluit: & locutus est superbe & iurauit cuꝫ ira dicens. Nisi traditus fue rit iudas & exercitus ei⁹ in man⁹ meas: continuo cum regressus fuero in pace succendam domum istā. Et exiit cum ira magna. Et intrauerunt sacerdotes & steterūt ante faciem altaris templi: & flentes dixerunt. Tu domine elegisti domum istam ad inuocandum nomen tuum in ea: vt esset domus orationis & obsecrationis populo tuo. Fac vindictam in hominem isto: & exercitu eius & cadāt in gladio. Memēto blasphemiaꝝ eorum: et ne dederis eis vt permaneāt. Et exiit nicanor ab hierusalē & castra applicuit ad bethoron: & occurrit illi exercit⁹ syrie. Et iudas applicuit in adar sa cum tribus milib⁹ viris. Et orauit iu das et dixit. Qui missi erant a rege assy nacherib: domine ꝙ blasphemauerūt te: exiit angelus & percussit ex eis cen tumoctogintaquinq; milia: sic contere exercitum istū in conspectu nostro ho die: & sciant ceteri quia male locut⁹ est super sancta tua: & iudica illum secun dum malicia ꝫ illius. Et cōmiserūt exer citus prelium tertiadecima die mensis adar: & contrita sunt castra nicanoris: et cecidit ipse primus in prelio. Vt autē vidit exercitus eius quia cecidisset ni canor: proiecerūt arma sua et fugerūt: & persecuti sunt eos via ꝫ vnius diei ad adazer vsq; quo veniatur in gazara: & tubis cecinerunt post eos cum significationibus. Et exierunt de omnibus castellis iudee in circuitu: & ventilabāt eos cornibus & comertebantur iterum ad eos. Et ceciderunt omnes gladio: & non est relictus ex eis nec vnus. Et acce perunt spolia eorum in predam. Et ca put Nicanoris amputauerunt: et dex teram eius quam extenderat superbe: & attulerunt et suspenderunt cōtra hie rusalem. Et letatus est populus valde & egerunt diem illam ꝫ in letitia magna. Et constituit agi omnibus annis diem istā tertiadecima die mensis adar. Et siluit terra iuda dies paucos.

Capitulum octauum.

ΚΑΙ ἤκουσεν ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν ῥω manoꝝ ꝙ sint potētes fortitudie: τ ipi ac-μαίων ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύι, καὶ αὐτοὶ εὐ quiescāt in oīb⁹ pp̄ositis il-δοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις αὐ- bi: τ dum q; accesserit ad eos sta-τοῖς, καὶ ὅσοι ἂν προσέλθωσιν αὐτοῖς ἑως tuit ꝑcta amicitiā: τ ꝙ sint potēte-τοῦτο φιλίαν, καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ sim viriby⁹ τ narrauerūt ei p̄lia ἰσχύι. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους illoꝝ τ virtutes bonas q̄s fecerūt αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν in galatia: τ ꝙ obtinuerūt ἐν τοῖς γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν eos: τ duxerūt eos sub tributū: τ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον, καὶ q̄ fecerūt in ꝓuincia hispanie: vt ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ ἱσπανίας, τοῦ κατα obtinerēt metalla argēti τ κρατῆσαι τῶν μετάλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ auri q̄ ibi illic. τ obtinuerūt locū χρυσίου τοῦ ἐκεῖ. καὶ κατεκράτησαν τοῦ τόπου oēm cōsilio suo τ patiētia. παντὸς τῇ βουλῇ ἀυτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ. τ loc⁹ erat lōge distās ab illis καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' ἀυτῶν valde τ a regib⁹ q̄ venerāt σφόδρα καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων cōtra eos ab extremo terre q̄d cōtrine ἐπ' ἀυτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως συνέτρι rūt eos. τ passerūt in eis plagā ψαν ἀυτούς. καὶ ἐπάταξαν ἐν ἀυτοῖς πληγὴν magnā. τ reliqui dāt eis μεγάλην. καὶ οἱ ἐπίλοιποι δίδασιν ἀυτοῖς tributū q̄libet anno: τ philippū τ φόρον κατ' ἐνιαυτόν, καὶ τὸν φίλιππον καὶ perſea ceteoꝝ regē τ eos q̄ in τὸν περσέα κιτιέων βασιλέα καὶ τοὺς ἐπη sunt exercitū cōtra eos cōmiserūt eos bello: μένους ἐπ' ἀυτοὺς συνέτριψαν αὐτοὺς πολέμῳ,

signoꝝ. τ exierūt de oīb⁹ vi-σημασιῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κω cis iudee in circuitu: τ pscequebant μῶν τῆς ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων eos: τ cōuertebant hi ad eos: ἀυτούς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τούτους, τ ceciderūt oēs gladio τ nō relc καὶ ἔπεσον πάντες ῥομφαίᾳ καὶ οὐ κα- ei⁹ est ex illis vllus. τ acceperūt τελείφθη ἐξ ἀυτῶν οὐδὲ εἷς. καὶ ἔλαβον τὰ spolia τ predā: τ caput σκῦλα καὶ τὴν προνομήν, καὶ τὴν κεφαλὴν nicanoris āputauerūt τ dextrā ei⁹ quā νικάνορος ἀφεῖλον καὶ τὴν δεξιὰν ἀυτοῦ ἣν extēdit superbe. τ tulerūt: τ ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως. καὶ ἤνεγκαν, καὶ suspenderūt cōtra hierūn. τ leta ἐξέτειναν παρὰ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐυ- t⁹ est ppl̄s valde: τ egerūt di-φράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέ- em illā die leticie magne. ραν ἐκείνην ἡμέραν εὐφροσύνης μεγάλης. τ statuerūt vt agerēt singulis ānis di-καὶ ἔστησαν τοῦ ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέ- em hāc tertiadecima adar. ραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ ἄδαρ. τ siluit terra iuda diebus pau καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἰούδα ἡμέρας ὀλί- cos.

γας.

Ca.8.

Et audiuit iudas nomē ro-
manoꝝ ꝙ sint potētes fortitudie: τ ipi ac-
quiescāt in oīb⁹ ꝓpositis il-
bi: τ dum q; accesserit ad eos sta-
tuit ꝑcta amicitiā: τ ꝙ sint potēte-
sim viriby⁹ τ narrauerūt ei p̄lia
virtutes bonas q̄s fecerūt
eis: τ quia obtinuerūt eos et duxe-
runt sub tributum: & q̄ta fecerunt in
regione hispanie: et ꝙ in potestatem ac
degerunt metalla argenti et auri q̄ illic
sunt: et possederunt omnem locum cō
silio suo & patientia: locaq; que longe
erant valde ab eis: & reges qui superue
nerant eis ab extremis terre contrine-
runt: & percusserūt eos plaga magna.
Ceteri autem dant eis tributum omni-
bus annis: & philippum persen ceteo-
rum regem & ceteros qui aduersus eos
arma tulerant contriuerunt in bello:

τ obtinuerũt eos: τ antiochũ
καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἀντίοχον τὸν
magnũ regẽ asie q̃ iuit
μέγαν βασιλέα τῆς ἀσίας τὸν πορευόμε-
cõtra eos in pugnã habẽs centũ
να ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν
viginti elephãtos τ ecstatũ τ currus
εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα
τ exercitũ multũ valde. τ cõtrimo
καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα. καὶ συνετρί-
ẽst ab eis: τ acceperũt cũ viuũ. τ
βη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἄνδρα ζῶντα. καὶ
statuerũt eis dare cũ τ
ἔγνωσαν αὐτοῖς δοῦναι αὐτόντε καὶ τοὺς
q̃ regnarẽt post cũ tributũ magnũ: da-
βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, δο-
re obsides τ distinctionẽ τ regionẽ
ῦναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν καὶ χώραν τὴν
Indicã τ mediã τ lydiã: τ de
Ἰνδικὴν καὶ μηδίαν καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπὸ
optimis regionũ⁹ eor̃. τ accipien
τῶν καλλίστων χωρῶν αὐτῶν. καὶ λαβόν-
tes illos ab eo dederũt eis cuius
τες αὐτοὺς παρ' αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτοὺς βασι-
ni regi. τ q̃ q̃ ex hella
λεῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἑλλά-
de decreuerũt ire τ tollere eos
δος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτούς.
τ immotuit ẽmo eis: τ miserũt
καὶ ἐγνώσθη λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν
cõtra illos ducẽ vnũ: τ pugnauerũt
ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν
cõtra eos. τ ceciderũt de eis vulne-
πρὸς αὐτούς. καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυ-
rati multi. τ captiuauerũt mul-
ματίαι πολλοί. καὶ ἠχμαλώτευσαν πολ-
tos mulieres eor̃ τ filios
λοὺς τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
eor̃: τ diripuerũt eos τ obti-
αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτοὺς καὶ κατε-
nuerũt terrã eor̃: τ destruxerũt
κράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ
arces eor̃: τ diripuerũt e-
ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐ-
os: τ seruos fecerũt eos vsq̃ in
τοὺς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς
diẽ hãc. τ reliqua re-
ἡμέρας ταύτης. καὶ τὰς ἐπιλοίπους βα-
gna: τ insulas q̃ vnq̃ restite-
σιλείας, καὶ τὰς νήσους ὅσοι ποτὲ ἀντέσ-
rãt eis: destruxerũt τ i seruitutẽ redegerũt
τησαν εἰς αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν
eos. cũ ãt amicis suis τ q̃
αὐτούς. μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν
accesserãt eis cõseruauerũt e-
ἐπαγαπανομένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐ-
is amicitiã: τ obtinuerũt re-
τοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασι-
gna q̃ prope τ q̃ lõge. τ q̃cũq̃
λειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν. καὶ ὅσοι
audierũt nomẽ eor̃ timebãt ab
ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐ-
eis. q̃s ãt velint adiuuare τ vt re
τῶν. ὅσους δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βα-
gnẽt regnãt. q̃s ãt velit
σιλεύειν βασιλεύουσιν. οὓς δ' ἂν βούλων
deturbãt. τ exaltati sunt valde. τ
ται, μετεωρίζωσι. καὶ ὑψώθησαν σφόδρα. καὶ
in oĩb⁹ his nõ imposuit sibi vll⁹ eor̃
ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπέθετο οὐδεὶς αὐτῶν
diadema: τ nõ vestierũt purpurã:
διάδημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν,

et obtinuerunt eos: et antiochũ ma-
gnum regem asie qui eis pugnam in
tulerat habens centũviginti elephan
tes et equitatum: et currus et exerci-
tum magnum valde contritũ ab eis:
& quia ceperunt eũ vivum & statue-
runt ei vt daret ipse & qui regnarent
postipsum tributum magnum & da
ret obsides et constitutum: et regio-
nem indorũ & medos et lydos de op
timis regionibus eorum: & acceptas
eas ab eis dederunt eumeni regi et
quia q erant apud helladam voluerũt
ire & tollere eos: & innotuit sermo
his et miserunt ad eos ducem vnum:
et pugnauerunt contra illos: & cecide
runt ex eis multi et captiuas duxerũt
vxores eorum & filios & diripuerũt
eos & terram eorum possederunt: &
destruxerunt muros eorum: & in ser-
uitutem illos redegerunt vsq̃ in hũc
diem: & residua regna et insulas que
aliquando restiterant illis extermina
uerunt & in potestatem redegerunt
Cum amicis autem suis & qui in pĩs
requiem habebant conseruauerunt
amicitiam: & obtinuerunt regna que
erant proxima & que erant longe: qa
quicunq̃ audiebant nomen eorum
timebant eos. Quibus vero vellent
auxilio esse vt regnarent: regnabãt.
Quos autem vellent: regno deturba
bant: & exaltati sunt valde. Et in oĩ-
bus istis nemo portabat diadema:
nec induebatur purpura vt magnifi
caretur in ea. Et quia curiam fecerũt
sibi: & cotidie consulebant trecen-
tos viginti consiliũ agentes sẽper de
multitudine vt que digna sunt gerãt.
Et cõmittunt vni homini magistra-
tum suum per singulos annos domi
nari vnius q̃ terre sue: & omnes o-
dunt vnũ & non est invidia nec̃q̃ zel⁹
inter eos: & elegit iudas eupolemum
filium iohãnis filii iacob: & iasonẽ fi-
liũ eleazari: & misit eos romam con-
stituere cum illis amicitiam & societa
tẽ & vt auferrent ab eis iugum greco
rum: quia viderunt q̃ in seruitutem
premerent regnum israel. Et abierũt
romam viam multam valde: & intro
ierunt curiam & dixerunt. Iudas ma-
chabeus & fratres eius: & populus iu
deorum miserunt nos ad vos statue-
re vobiscum societatem & pacem: &
conscribere nos socios & amicos ve-
stros: & placuit sermo in conspectu
eorum: & hoc rescriptus est quod re
scripserunt in tabulis ereis: & miserũt
in hierusalez vt esset apud eos ibi me
moriale pacis et societatis. Bene sit
romanis & genti iudeorum in mari
& in terra ineternum gladiusq̃ & ho
stis procul sit ab eis. Quod si instete
rit bellum romanis prius aut õmni-
bus sociis eorum in omni dominatio
ne eorum: auxilium feret gens iudeo
rum prout tempus dictauerit corde
pleno: & preliantibus nõ dabũt nec̃q̃

vt magnificarent in ea. et curiã
ὥστε ἀνδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ. καὶ βουλευτὴ-
fecerũt sibi: τ cotidie cõsu-
ριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβου-
lebãt trecẽti τ viginti cõsultan-
λεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευό-
tes semper de multitudine: vt
μενοι διαπαντὸς πρὸ τοῦ πλήθους, τοῦ
gubernẽt eos. τ credũt vni ho-
εὐκοσμεῖν αὐτούς. καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀν-
mini: vt iperet eis p̃ singulos ãnos: τ do
θρώπῳ, ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ κυ
minet tot⁹ terre eor̃. τ oẽs
ριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν. καὶ πάντες
audiũt vnũ. τ nõ est invidia neq̃
ἀκούουσι τοῦ ἑνός. καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὐδὲ
zel⁹ in illis. τ elegit iudas
ζῆλος ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπελέξεν Ἰούδας τὸν
eupolemũ filiũ ioannis filij accos τ ia
Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τοῦ ἀκκὼς καὶ Ἰα-
sonẽ filiũ eleazari: τ misit eos
σονα υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ad romã ad cõstituẽdũ cũ illis amicitiã τ socie-
εἰς ῥώμην στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμ-
tatẽ: τ vt auferrẽt iugũ ab eis.
μαχίαν, καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν.
qñ viderũt regnũ grecor̃ in
ὅτι εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν ἑλλήνων κα-
tritũ redigẽtes israel seruitio. τ
τατρυφῶσαν δουλείαν. καὶ
abierũt ad romã. τ via multa
ἐπορεύθησαν εἰς ῥώμην. καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ
valde. τ intrauerũt in senatũ:
σφόδρα. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον,
τ respõderũt τ dixerũt. iudas mac
καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον. Ἰούδας ὁ μακ
cabe⁹ τ fratres ei⁹ τ multitudo
καβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος
iudeor̃ miserunt nos ad vos.
τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς.
ad statuẽdũ vobiscũ societatẽ τ pacẽ
στῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην
τ ad cõscribẽdũ nos socios τ ami
καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φί-
cos vros. τ placuit ẽmo corã e-
λους ὑμῶν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐ-
is: τ hoc rescriptũ epistole
τῶν, καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quã rescripsit in tabulis ereis. τ
ἣν ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις χαλκαῖς. καὶ
misit in hierusalẽ vt esset apud
ἀπέστειλεν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐ-
eos illic memoriale pacis τ societa
τοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμα-
tis. bene sit romanis τ gẽti
χίας. καλῶς ἤνεσται ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει
iudeor̃ in mari τ in terra
Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς
in seculũ. τ gladi⁹ τ hostis pro
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μα
cul sit ab eis. si ãt institerit bellũ
κρυνθείη ἀπ' αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐνστῇ πόλεμος
in roma prius vel oĩb⁹ socijs
ἐν ῥώμῃ πρότερα ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eor̃ in oi ditione eor̃: auxilij feret
αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρίᾳ αὐτῶν, συμμαχήσει
gẽs iudeor̃: vt tp̃s dicta
τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπο
uerit eis corde pleno. τ
γραφῇ αὐτοῖς καρδίᾳ πληρεῖ. καὶ τοῖς
preliãtib⁹ nõ dabũt: nec̃q̃
πολεμοῦσιν οὐ δώσουσι, οὐδὲ

subministrabūt triticū arma argētum naues
ἐφαρκέσουσι σῖτον ὅπλα ἀργύριον πλοῖα
vt visum ē romanis. ꝛ custodiēt man
ὡς ἔδοξε ῥωμαίοις·καὶ φυλάξονται τὰ φυ=
data eoꝝ nihil accipiētes. sm
λάγματα αὐτῶν οὐδὲν λαβόντες·κατὰ τὰ
eadē ät si gēti iudeoꝝ contigerit pri=
αὐτὰ δὲ ἐὰν ἔθνει ἰουδαίων συμβῇ πρότε=
us bellū: auxiliū ferēt romani
ρους πόλεμος, συμμαχήσουσι οἱ ῥωμαῖοι
ex aio vt eis opportunitas di
ἐκ ψυχῆς ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπο=
cauerit. ꝛ adiuuantiꝫ nō dabit
γραφῇ·καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν οὐ δοθήσεται
tritici arma argētum naues vt placuit rome:
σῖτος ὅπλα ἀργύριον πλοῖα ὡς ἔδοξε ῥώμῃ,
ꝛ custodiēt mādata hec ꝛ
καὶ φυλάξονται τὰ φυλάγματα ταῦτα καὶ
nō cū dolo. sm mones hos
οὐ μετὰ δόλου. κατὰ τοὺς λόγους τούτους
statuerūt romani cū ppło iudeoꝝ. si
ἔστησαν ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν ἰουδαίων. ἐὰν
ät post verba hec cōsiliū habuerit
δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται
hi ꝛ hꝫ addere vel detrahere: fa
οὗτοι καὶ οὗτοι προσθῆναι ἢ ἀφελεῖν, ποιή=
ciēt ad libitū coꝝ. ꝛ qđ addide
σονται ἐξ ἀρέσεως αὐτῶν·καὶ ὃ ἐὰν προσθῶ
rint vel dēpserint erit ratū. ꝛ de ma
σιν ἢ ἀφελῶσιν ἔσται κύρια·καὶ περὶ τῶν κα
lis ꝯ rex demetri? facit
κῶν ὧν ὁ βασιλεὺς δημήτριος συντελεῖται
cōtra eos: scripsim? et dicētes. ob
εἰς αὐτούς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες· δια
qđ aggrauasti iugū tuū sup amicos
τί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους
nros socios iudeos. si igit
ἡμῶν τοὺς συμμάχους ἰουδαίους. ἐὰν οὖν
vltra adierint cōtra te: faciem? eis
ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσωμεν αὐτοῖς
iudiciū. ꝛ oppugnabim? te per ma
τὴν κρίσιν·καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θα
re ꝛ per terrā.
λάσσης καὶ διὰ τῆς ἠπείρου. Ca.9.

ΚΑΙ ἀπέστειλε demetri? ꝙ fecit
Καὶ ἀπέστειλε δημήτριος ὅτι ἐστάθησε
nicanor ꝛ exercit? eiꝰ bellū:
νικάνωρ καὶ δύναμις αὐτοῦ πόλεμον,
ꝛ addidit bacchidē ꝛ al=
καὶ προσέθετο τὸν βακχίδην καὶ τὸν ἄλ=
cimū mittere in terrā in
κιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν ἰού
da. ꝛ dextrū cornu cū eis. ꝛ
δα. καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. καὶ
abierūt viā q̄ in galgala: ꝛ
ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς γάλγαλα, καὶ
castrametati sūt in mesaloth q̄ in arbe=
παρενέβαλον ἐπὶ μεσαλὼθ τὴν ἐν ἀρβή=
lis. ꝛ acceperūt eā: ꝛ pere
λοις. καὶ προκατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἀπώ
merunt alios hoīm multos. ꝛ
λεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς· καὶ
mēse primo anni secundi ꝛ
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ δευτέρου καὶ
quinagesimi ꝛ cētesimi castrametati sūt ad
πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ
hierusalē. ꝛ surrexerūt ꝛ abierunt
ἱερουσαλήμ·καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν
in bereā cū viginti milib? virop ꝛ
εἰς βερέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ
duob? milib? equitū. ꝛ iudas posuerat
δισχιλίοις ἱππεῦσι. καὶ ἰούδας ἦν παρεμβε=

subminístrabunt triticum arma pecu=
niam naues sicut placuit romanis: & cu
stodient mandata eorum nihil ab eis ac
cipientes. Similiter autem & si genti iu=
deorum prius acciderit bellum: adiuua
bunt romani ex animo prout eis tēpus
permíserit: & adiuuātibus non dabitur
triticum arma pecunia naues: sicut pla=
cuit romanis & custodient mandata eo
rum absq; dolo. Secundum hec verba
constituerunt romani populo iudeorū
q; si post hec verba hi aut illi addere aut
demere ad hec aliquid voluerint: faciēt
ex proposito suo & quecūq; addiderit
vel dēpserint rata erunt. Sed et de malis
que demetri? rex fecit in eos scripsim?
ei dicentes. Quare grauasti iugum tuū
super amicos nostros & socios iudeos.
Si ergo iterum adierint nos aduersum
te: faciemus illis iudicium & pugnabi=
mus tecum mari terraq;. Ca.9.

INterea vt audiuit demetrius ga ce=
cidit nicanor & exercit? eius in pre=
lio apposuit bacchidem & alcimum rur
sum mittere in iudeam & dextrum cor=
nu cum illis. Et abierunt viam que du=
cit in galgala: et castra posuerunt in ma
saloth q̄ est in arbellis & occupauerunt
eam: & peremerunt animas hominum
multas. In mēse primo anni centesimi
& quinquagesimi & secūdi applicuerūt
exercitum ad hierusalem: & surrexerūt
et abierunt in berea viginti milia viro=
rum: & duo milia equitum. Et iudas po
suerat castra in laisa: et tria milia virí ele
cti cum eo. Et viderunt multitudinem
exercitus: quia multi sunt & timuerunt
valde: & multi subtraxerūt se de castris:
& non remanserunt ex eis nisi octīgen
ti viri. Et vidit iudas ꝙ defluxit exerci=
tus suus et bellum perurgebat eum: &
cōfractus est corde quia nō habebat tē
pus cōgregādi eos: & dissolutus est. Et
dixit his qui residui erant. Surgamus &
eamus ad aduersarios nostros: si poterí
m? pugnare aduersus eos: et auertebāt
eum dicentes. Non poterimus: sed libe
remus animas nostras modo: & reuer=
tamur ad fratres nostros: & tunc pugna
bimus aduersus eos. Nos autem pauci
sumus. Et ait iudas. Absit istam rem fa=
cere: vt fugiamus ab eis. Et si appropia
uit tempus nostrum: moriamur in vír=
tute propter fratres nostros: & non in=
feramus crimē glorie nostre: et mouit
exercitus de castris: & steterunt illis ob
uiam. Et diuisi sunt equites in duas par=
tes: et fundibularii & sagittarii preibant
exercitum et primi certaminis omnes
potentes. Bacchides autez erat in dex
tro cornu: & proximauit legio ex dua
bus partibus & clamabant tubis. Excla
mauerunt autem & hi qui erant ex par
te iude etiam ipsi: & cōmota est terra a
voce exercitus: & cōmissum est preli
um a mane vsq; ad vesperam. Et vidit
iudas ꝙ firmior est pars exercitus bac=
chidis in dextris: & conuenerunt cum
ipso omnes constantes corde: & con=
trita est dextera pars ab eis ooooooooo

castra in eleasa. ꝛ tres mille viri
βλησὲν ἐν ἐλεάσα· καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες
electi cū eo. ꝛ viderunt multitudiem
ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδον τὸ πλῆθος τῶν
exercitus qñ multi sunt: ꝛ timuerunt
δυνάμεων ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν
valde. ꝛ subtraxerunt se multi de
σφόδρα· καὶ ἐξερρύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς
castris. nō relicti sunt ex eis
παρεμβολῆς· οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν
nisi octingēti viri. ꝛ vidit iudas
ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἰούδας
qꝺ defluerēt castra sua: ꝛ bel
ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πό=
lū affligebat eū: ꝛ cōfract? est cor
λεμος ἐθλίβεν αὐτόν, καὶ συνετρίβη τῇ καρ
de qñ nō habuit tp̄s vt cōgregaret. eos.
δίᾳ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.
ꝛ dissolut? ē. ꝛ dixit relictis.
καὶ ἐξελύθη·καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν.
surgam? ꝛ ascēdam? ad cōtra
ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντί
rios nros. si fōrte ꝓterim? debellare e=
οὺς ἡμῶν. ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐ
os. ꝛ auertēbāt eū dicētes. nō
τούς·καὶ ἀπέστρεφαν αὐτὸν λέγοντες. οὐ μὴ
poterim? sed liberem? nr̄as ani
δυνώμεθα ἀλλ' ἢ σώζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυ
mas nūc reuertere. ꝛ fratres nr̄i
χὰς τὸ νῦν ἐπιστρέψον. καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
defluxerunt. ꝛ pugnabim? cōtra eos.
ἀπερρύησαν·καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτούς.
nos ät pauci. ꝛ dixit iudas. nō mihi sit
ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι·καὶ εἶπεν ἰούδας· μὴ μοι γέ=
res hec: facere vt fugiam? ab e=
νοιτο πρᾶγμα τοῦτο, ποιῆσαι φυγεῖν ἀπ' αὐ
is. ꝛ appropiquauit tp̄s nr̄m ꝛ morīa
τῶν·καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν καὶ ἀποθάνω
mur fortiter ꝓpter fratres nr̄os. ꝛ
μεθα ἀνδρεία χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· καὶ
nō relinquam? crimē glie nr̄e. ꝛ
μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν· καὶ
mouit exercit? de castris.
ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς·
ꝛ steterūt in occursum eis. ꝛ diui=
καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς· καὶ ἐμερί
sus ē equitat? i duas ptes. ꝛ fundibularii ꝛ
σθη ἡ ἵππος δύο μέρη·καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ
sagittarii p̄ibāt exercitui. ꝛ
οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως·καὶ οἱ
primi certatores oēs potētes. bacchides ät
πρωτοστάται πάντες οἱ δυνατοί. βακχίδης δὲ
erat i dextro cornu. ꝛ appropiquauit phalāx
ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι·καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ
a duab? ptib? ꝛ cecinerūt tubis:
ἀπὸ τῶν δύο μερῶν καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγξι
ꝛ cecinerūt q̄ apte iude ꝛ ipsi
ξι, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ ἰούδα καὶ αὐτοί
tubis: ꝛ cōmota est terra a
ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς
voce exercitus. ꝛ fuit preli=
φωνῆς τῶν παρεμβολῶν·καὶ ἐγένετο ὁ πόλε
um cōmissum a mane vsq; ad vesperā.
μος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας.
ꝛ vidit iudas ꝙ bacchides ꝛ firma
καὶ εἶδεν ἰούδας ὅτι βακχίδης καὶ ὁ στερέ
mētū exercit? in dextris. ꝛ
ωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς· καὶ
cōuenerūt cū eo oēs animosi cor=
συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὐψυχοι τῇ καρ
de: ꝛ cōfractū est dextrū cornu ab ipīis
δίᾳ καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν

1.4.b.

τ pſecuti ſũt poſt eos vſq; ad azoti mõtẽ.
καὶ ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν ἕως ἀζώτου ὄρους.
τ q in ſiniſtro cornu viderũt q̃ cõtri=
καὶ οἱ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος εἶδον ὅτι συνε
tũ eſt dextrũ cornu: τ reuerſi ſũt fu
τρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπεστράφησαν κατὰ
pedes iude τ eoꝝ cũ eo a
πόδας Ἰούδου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν
tergo: τ ingrauatũ ẽ preliũ: τ ceci=
ὄπισθεν, καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπε
derũt vulnerati multi ex hiſ τ ex
σον τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ
hiſ. τ iudas cecidit: τ reliqui fuge
τούτων. καὶ Ἰούδας ἔπεσε, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυ
rũt. τ tulerũt ionathã τ ſimõ iudã
γον. καὶ ἦραν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων Ἰούδαν τὸν
fratrẽ ſuũ: τ ſepelierũt eũ in ſe=
ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τά
pultura patrũ ei⁹ in modin. τ luxe=
φῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεΐν. καὶ ἐκλαυ
rũt eũ τ plãxerũt eũ oĩs iſrael
σαν αὐτὸν καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ
plãctu magno. τ ploranerũt dies mul=
κοπετὸν μέγαν. καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολ'
tos τ dixerũt. quõmõ cecidit potẽs ſaluũ
λὰς καὶ εἶπαν. πῶς ἔπεσε δυνατὸς σῴζων
iſrael. τ reliqua ſermonũ in=
τὸν Ἰσραὴλ. καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων Ἰού=
de τ bellor⁹ τ facinor⁹
δα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθη=
q̃ fecit τ magnitudinis eor⁹
μάτων ὧν ἐποίησε καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτῶν
nõ ſunt ſcripta. multa enĩ erãt valde. τ
οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα. καὶ
factũ eſt poſt mortẽ iude: emerſerũt
ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰούδα, ἐξέκυψαν
iniqui in oĩb⁹ terminis iſrael. τ
οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραὴλ. καὶ
exorti ſunt oẽs operãtes iniqta
ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικί
tẽ. in dieb⁹ illis facta ẽ fames
αν. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγενήθη λιμὸς
magna valde. τ rebellauit regio eĩ
μέγας σφόδρα. καὶ ἀνωμόλησεν ἡ χώρα με
ipſa. τ elegit bacchides im=
τ' αὐτῶν. καὶ ἐξέλεξε Βακχίδης τοὺς ἀσε=
pios viros: τ cõſtituit eos dños
βεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους
regionis. τ exq̃rebãt τ ſcrutabãt
τῆς χώρας. καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς
amicos iude. τ duxerũt eos ad bacch
φίλους Ἰούδα. καὶ ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς Βακχί=
dẽ: τ vidicabat in illos: τ illudebat eos.
δην, καὶ ἐξεδίκα αὐτούς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.
τ facta ẽ tribulatio magna in iſrael: q̃
καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις
nõ eſt facta aqua die nõ eſt viſus pphẽta
οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης
eis: τ cõgregati ſunt oẽs amici
αὐτοῖς. καὶ ἠθροίσθησαν πάντες οἱ φίλοι
iude τ dixerũt ionathe. ex quo fra
Ἰούδα καὶ εἶπον τῷ Ἰωνάθαν. ἀφ' οὗ ὁ ἀδελ
ter tuꝰ iudas mortuꝰ eſt: τ vir ſimi=
φός σου Ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοι=
lis ei nõ eſt ad exeũdũ cõtra inimicos
ος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθρούς
τ bacchidẽ. τ in inimicos
καὶ Βακχίδην. καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ
gẽtis nře. nũc igit te elegim⁹ hoꝰ=
ἔθνους ἡμῶν. νῦν οὖν σε ἠρετισάμεθα σήμε=
die vt ſis pꝰ eo nobis in principẽ
ρον τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα

& perſecutus eſt eos vſq; ad montẽ azo
ti. Et qui in ſiniſtro cornu erant vide=
runt q̃ contritum eſt dextrum cornu:
& ſecuti ſunt poſt iudam & eos qui cuꝫ
ipſo erant a tergo. Et ingrauatũ eſt pre
lium & ceciderunt vulnerati multi ex
hiſ et ex illis. Et iudas cecidit: & ceteri
fugerunt. Et ionathas & ſimõ tulerũt
iudam fratrem ſuum: & ſepelierunt eũ
in ſepulchro patrum ſuorum in ciuita=
te modin. Et fleuerunt eum omnis po=
pulus iſrael planctu magno: & lugebãt
dies multos et dixerunt. Quómodo ce
cidit potens qui ſaluum faciebat popu
lum iſrael. Et cetera verba bellorum iu
de & virtutum quas fecit: & magnitudi
nis eius non ſunt deſcripta. Multa enĩ
erant valde. Et factum eſt poſt obitum
iude emerſerunt iniqui in omnibus fi=
nibus iſrael: & exorti ſunt omnes qui
operabãtur iniquitatem. In dieb⁹ illis
facta eſt fames magna valde: & tradidit
ſe bacchidi omnis regio eorum cũ ipſis:
Et elegit bacchides viros impios & con
ſtituit eos dominos regionis: & exquire
bant & perſcrutabantur amicos iude: &
adducebant eos ad bacchidem: & vin=
dicabat in illos & illudebat. Et facta eſt
tribulatio magna in iſrael: qualis non
fuit ex die qua non eſt viſus propheta
in iſrael: et congregati ſunt omnes ami
ci iude: & dixerunt ionathe. Exquo fra
ter tuus iudas defunctus eſt: vir ſimilis
ei non eſt qui exeat contra inimicos no
ſtros bacchidem & eos qui inimici ſunt
gentis noſtre. Nunc itaq; te hodie elegi
mus eſſe pro eo nobis in principem &
ducem ad bellandum bellum noſtrum.
Et ſuſcepit ionathas tempore illo prin
cipatuꝫ: & ſurrexit loco iude fratris ſui:
& cognouit bacchides: & querebat euꝫ
occidere: & cognouit ionathas & ſimõ
frater eius et omnes qui cum eo erant:
& fugerunt in deſertum thecue: & cõſe
derũt ad aquam lacus aſphar: & cogno
uit bacchides: & die ſabbatorum venit
ipſe et omnis exercitus eius trãs iorda=
nem: & ionathas miſit fratrem ſuum du
cem populi: & rogauit nabutheos ami=
cos ſuos vt cõmodarent illis apparatũ
ſuum qui erat copioſus: & exierunt filii
iambri ex madaba: & comprehẽderũt
iohannẽ et omnia que habebat: & abie
runt habentes ea. Poſt hec verba renũ
ciatum eſt ionathe et ſimoni fratri eius:
quia filii iambri faciũt nuptias magnas
& ducunt ſponſaꝫ ex madaba filiã vni⁹
de magnis principibus chanaan cũ am
bitione magna: & recordati ſunt ſan=
guinis iohãnis fratris ſui: & aſcenderũt
& abſconderunt ſe ſub tegumento mõ
tis: & eleuauerunt oculos ſuos & vide=
runt et ecce tumultus et aparatus mul=
tus: et ſponſus proceſſit et amici eius &
fratres eius obuiam illis cum tympanis
& muſicis & armis multis: et ſurrexerũt
ad eos ex inſidiis: & occiderunt eos:
& ceciderunt vulnerati multi: & reſi=
dui fugerunt in montes: & acceperũt
omnia ſpolia eorum: & conuerſe ſunt
nuptie in luctum; & vox muſicorum

τ ducẽ vt pugnẽ pugnã
καὶ ἡγούμενον τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον
nſam. τ ſuſcepit ionathã in tpe
ἡμῶν. καὶ ἐπεδέξατο Ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ
illo ducatũ: τ ſurrexit pro iuda
ἐκείνῳ τὴν ἡγησιν, καὶ ἀνέστη ἀντὶ Ἰούδα τοῦ
fratre ſuo. τ cognouit bacchides τ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἔγνω Βακχίδης καὶ
q̃rebat eũ occidere: τ cognouit ionathas
ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν
τ ſimõ frater ei⁹ τ omnes q̃
καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ
eũ eo: τ fugerũt in deſertũ thecue.
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
τ caſtrametati ſunt ad aquã lac⁹ aſ=
καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου ἀσ
phar. τ cognouit bacchides die ſab.
φάρ. καὶ ἔγνω Βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batoꝝ: τ venit ipe τ tot⁹ exer
βάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στρα=
citꝰ ei⁹ vltra iordanẽ. τ nũ=
τευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἀπε=
ſit fratrẽ ſuũ ducẽ tur
στειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τῆς ὄχ=
be. τ rogauit nabateos ami
λου. καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναβαταίους φί=
cos ei⁹ vt comẽdarẽt illis appara
λους αὐτοῦ παραθεῖναι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευ
tũ eoꝝ multũ. τ exierũt filii iambri
ὴν αὐτῶν τὴν πολλήν. καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμβρὶ
de medaba: τ cõprehẽderũt ioannẽ τ
ἐκ μηδαβά, καὶ συνέλαβον Ἰωάννην καὶ
oĩa q̃ habuit τ abierũt hẽnteo.
πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.
poſt ãt ẽmonco hoa renũciauẽ
μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπηγγεί=
rũt ionathe τ ſimoni fratri ei⁹
λαν Ἰωνάθαν καὶ Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐ
tuo: q̃ filii iambri faciũt nuptias
τοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἀμβρὶ ποιοῦσι γάμον
magnas: τ ducũt ſponſam ex ma
μέγαν, καὶ ἄγουσι νύμφην ἐκ μη
badaba filiã vni⁹ magnor⁹ pri
βαδάβ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων ἀρ
cipũ chanaã cũ ambitione ma
χόντων Χαναὰν μετὰ παραπομπῆς με
gna. τ recordati ſunt ioannis fratris
γάλης. καὶ ἐμνήσθησαν Ἰωάννου τοῦ ἀδελφοῦ
ſui: τ aſcenderũt τ abſcõdũt ſunt ſub
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑποκάτω
tegumẽto mõtis. τ ſeuauerũt oculos
σκέπην τοῦ ὄρους. καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ſuos τ viderũt. τ ecce tumult⁹ τ appa
αὐτῶν καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ θροῦς καὶ ἀπο=
ratꝰ mult⁹ τ ſpõſus exijt τ
σκευὴ πολλή. καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ
amici eiꝰ τ fratres eiꝰ in occurſum
φίλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς συνάντη
eor⁹ cũ tympanis τ muſicis
σιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν
τ armis multis. τ ſurrexerũt in
καὶ ὅπλων πολλῶν. καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐ
os de inſidijs: τ occiderunt e=
τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os. τ ceciderũt vulnerati multi: τ
τοὺς. καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί, καὶ οἱ
reliqui fugerũt in mõtẽ: τ acceperũt
ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔλαβον
oĩa ſpolia eor⁹. τ cõuerſe ſunt
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ μετεστράφη
nuptie in luctũ: τ vox muſicor⁹
γάμος εἰς πένθος, καὶ φωνὴ μουσικῶν

ipoꝝ in luctū ꝛ vindicauerūt vindi
αὐτῶν εἰς θρῆνον καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδί
cū sanguinis fratris sui: ꝛ reuer
κησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρε
sūt in ora iordanis. ꝛ audiuit
ψαν εἰς τὸ ὅρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤκουσε
E bacchideꝫ. ꝛ venit die sabba
βακχίδης· καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
toꝝ vsq; ad ripas iordanis cū exer
των ἕως τῶν χειμαρρίδων τοῦ Ἰορδάνου ἐν δυ
citu multo. ꝛ dixit ionathas
ναμει πολλῇ· καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν
ꝟ.4.b. nāmꝰ multa: & ait ionathas
sinis: surgam⁹ nūc ꝛ pugnem⁹ pro
αὐτῷ, ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ
aiab⁹ nr̄ꝝ. nō enī est hodie vt
τῶν ψυχῶν ἡμῶν· οὐ γάρ ἐστι σήμερον ὡς
heri ꝛ nudiꝰtertiꝰ. ecce enī bel=
ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἰδοὺ γὰρ πόλε=
lū est aduersū nr̄m ꝛ post nos.
μος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ὄπισθεν ἡμῶν.
at aqua iordanis hinc ꝛ hinc ꝛ pa
τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕ=
lus ꝛ syluꝰ: nō est locus ad declinādū:
λος καὶ δρυμός, οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ἐκκλῖναι,
nūc igit̄ clamate in celū vt
νῦν οὖν κεκράξατε εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως
liberemini de manu inimicoꝝ. ꝛ cōmissus est
ῥυσωθῆτε χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ συνῆψεν ὁ
preliū. ꝛ extēdit ionathas manū
πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα
sua vt penetret bacchidē. ꝛ declinauit
αὐτοῦ παταξαι τὸν βακχίδην· καὶ ἐξέκλινεν
ab eo in retrō. ꝛ insiluit to=
ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἐνεπήδησεν Ἰω
nathas ꝛ q̄ erāt cū eo in iordanē ꝛ
νάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ
F trānauerūt ad vlteriorē ptē. ꝛ nō trā=
διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν· καὶ οὐ διέ=
sierūt ad eos iordanē. ꝛ cecide=
βησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην· καὶ διέπε=
runt a bacchidis pre die illa ad
σον ἀπὸ βακχίδου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
mille viroꝝ. ꝛ reuersus ē in hierūm.
χιλίους ἄνδρας· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἰερ.
ꝛ edificauit vrbes munitas in iu=
καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις ἐχυρὰς ἐν τῇ Ἰου=
dea ꝛ munitionē q̄ in iericho ꝛ
δαίᾳ καὶ τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἰερειχὼ καὶ τὴν
bethel. ꝛ thānasō pharathoni ꝛ
Βαιθήλ· καὶ τὴν θαμνασὰ φαραθωνὶ καὶ τὴν
tephō in muris excelsis ꝛ portis ꝛ
τεφὼ ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ
vectib⁹. ꝛ posuerūt custodiā in eis vt
μοχλοῖς· καὶ ἔθεντο φρουρὰν ἐν αὐτοῖς τοῦ
inimicitias exercerēt i isr̄l. ꝛ munīuit vi=
ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ὠχύρωσε τὴν πό=
bē q̄ in bethsura ꝛ gazarā ꝛ ar=
λιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ καὶ γαζαρὰ καὶ τὴν ἄκ=
cē. ⁊ ꝛ posuit in eis exercit⁹ ꝛ
κραν· καὶ ἔθετο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ
apparat⁹ escaꝝ: ꝛ accepit
παρασκευὰς βρωμάτων, καὶ ἔλαβε τοὺς
filioꝰ ducū regiōis obsides.
υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὁμήρους.
ꝛ posuit eos in arce in hierusa=
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσα=
lē in custodia. ꝛ in āno tertio ꝛ quin
λὴμ ἐν φυλακῇ· καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεν
quagesimo ꝛ cētesimo mēse secūdo:
τηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
precepit alcim⁹ destruere mur̄
ἐπέταξεν ἀλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος

ipsorum in lamentum: & vindicauerūt
vindictam sanguinis fratris sui: & reuer
si sunt ad ripam iordanis: & audiuit bac
chides & venit die sabbatorum vsq; ad
oram iordanis in virtute magna: & di=
xit ad suos ionathas. Surgamus et pu=
gnemus contra inimicos nostros. Nō
est enim hodie sicut heri et nudiustertius: ecce enim bellus ex aduerso: aqua
vero iordanis hinc & inde & ripe et pa=
ludes & salt⁹: & nō est locus diuertēdi.
Nunc ergo clamate in celum: vt libere
mini de manu inimicorum vestrorum:
& cōmissum est bellum: & extendit io=
nathas manum suam percutere bacchi
dem: & diuertit ab eo retro: & dissiliit io
nathas: & qui cum eo erānt in iordanē:
& transnatauerunt ad eos iordanes: &
ceciderunt de pte bacchidis die illa mil
le viri: & reuersi sunt in hierusalem: &
edificauerūt ciuitates munitas in iudea
munitionem que erat in hiericho: et in
ammaum: et in bethoron: & bethel: &
thamnatha: & phara: & thopo muris ex
celsis: & portis et seris: & posuit custo=
diam in eis: vt inimicitias exercerēt in
israel: & munuit ciuitatem bethsuram
& gazaram & arcem: & posuit in eis au
xilia & apparatum escarum: & accepit
filios principum regionis obsides: & po
suit eos in arce in hierusalem in custo=
diam. Et anno centesimo quinquagesi
motertio mense secundo precepit alci
mus destruí muros domus sancte inte
riores: & destrui opera prophetarum.
Et cepit destruere. In tempore illo per
cussus est alcimus: & impedita sunt opa
illius: & occlusum est os eius: & dissolu
tus est paralysi: nec vltra potuit loq ver
bum & mandare de domo sua. Et mor
tuus est alcimus in tempore illo cū tor
mento magno. Et vidit bacchides quo
niam mortuus est alcimus: & reuersus
est ad reges: & siluit terra annis duob⁹.
Et cogitauerunt omnes iniqui dicen=
tes. Ecce ionathas & qui cum eo sunt in
silentio habitant confidenter. Nunc er
go adducamus bacchidem: & compre
hendet eos omnes vna nocte. Et abie=
runt: & consilium ei dederunt. Et surre
xit vt veniret cū exercitu multo. Et mi
sit occulte epistolas sociis suis qui erāt
in iudea: vt comprehēderent ionathas:
& eos qui cum eo erant: sed non potue
runt: quia innotuit eis consilium eorū.
Et apprehendit de viris regionis q prin
cipes erāt militie quinquaginta viros
& occidit eos. Et secessit ionathas & si=
mon: & qui cum eo erāt in bethbessem
que est in deserto: & extruxit diruta ei⁹
& firmauerunt eam. Et cognouit bac=
chides & congregauit vniuersam mul=
titudinem suam: & his qui de iudea erāt
denunciauit. Et venit & castra posuit de
super bethbessē et oppugnauit eā dies
multos & fecit machinas. Et reliquit io
natas simonem fratres suū in ciuitate:

aule sanctoꝝ iteriorisꝫ: ꝛ
τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ
destruxit opa prophetaꝝ. ꝛ ince
καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν· καὶ ἐνή
pit destruere. in tp̄e illo
ξαντο τοῦ καθαιρεῖν· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
paussus est alcim⁹ ꝛ impedita sunt ope
ἐπαλήγη ἄλκιμος καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔρ=
ra illi⁹. ꝛ occlusum est os ei⁹.
γα αὐτοῦ· καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ·
ꝛ dissolut⁹ est: ꝛ nō potuit vltra lo=
καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἠδύναντο ἔτι λα
qui sīmonē ꝛ mādare de
λῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ
domo sua. ꝛ mortu⁹ est alcim⁹ in tēpo
οἴκου αὐτοῦ· καὶ ἀπέθανεν ἄλκιμος ἐν τῷ καιρῷ
re illo cū tormēto magno. ꝛ
ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης· καὶ
vidit bacchides q̄ mortu⁹ est alcim⁹:
εἶδε βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν ἄλκιμος,
ꝛ reuersus est ad regē. ꝛ si=
καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἡσύ
luit terra inda ānos duos. ꝛ cogitaue=
χασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο. καὶ ἐβουλεύ=
rūt oēs iniqui dicētes: ecce
σαντο πάντες οἱ ἄνομοι λέγοντες, ἰδοὺ
ionathas ꝛ q̄ apd illū in silētio ha
Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κα
bitāt cōfidētes: nūc igit̄ ducam⁹
τοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξωμεν τὸν
bacchidē: ꝛ cōprehēdet eos om=
βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάν
nes in nocte vna. ꝛ cūtos cōsul=
τας ἐν νυκτὶ μιᾷ· καὶ πορευθέντες συνε=
nerūt ei. ꝛ q̄sīt vt veniret
βουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν
cū exercitu multo. ꝛ misit
μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἀπέστειλεν
epistolas occulte oib⁹ sociis
ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις
ei⁹ q̄ in iudea: vt cōpre
αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλά
hēdāt ionathā ꝛ eos q̄ cū eo.
βωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.
ꝛ nō potuerūt: q̄a innotuit illis
καὶ οὐκ ἐδυνάσθη, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ
cōsilii eoꝝ. ꝛ apprehēderūt de
βουλὴ αὐτῶν· καὶ συνελάβοντο ἐκ τῶν
viris regiōis pncipū
ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς
malicie q̄nquaginta viros: ꝛ occide
κακίας πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέ=
runt eos. ꝛ secessit ionathas
κτειναν αὐτούς· καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν
ꝛ simō ꝛ q̄ cū eo in bethbe
καὶ σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβα
sem q̄ in deserto. ꝛ edificauit q̄ de
σὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ᾠκοδόμησε τὰ κα
structa erāt ei⁹. ꝛ firmauit eā ꝛ
θῃρημένα αὐτῆς· καὶ ἐστερέωσεν αὐτήν· καὶ
cognouit bacchides ꝛ cōgregauit oēm
ἔγνω βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ
multitudinē sua. ꝛ his q̄ erāt de iudea denū
πλῆθος αὐτοῦ· καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρ=
ciauit. ꝛ veniēs posuit castra sup beth=
ήγγειλε· καὶ ἐλθὼν πᾶς ἐνέβαλεν ἐπὶ Βαιθ
basem ꝛ oppugnauit eā dies mul=
βασὶ καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολ=
tos. ꝛ fecit machinas. ꝛ reliqt io
λάς· καὶ ἐποίησε μηχανάς· καὶ ἀπέλιπεν Ἰω
nathas simonē fratrē suū in ciuitate.
νάθαν σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει

τ exiuit in regionē. τ venit nūerans. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν· καὶ ἦλθεν ἀριθμῶν.
τ pcussit odomira τ fratres καὶ ἐπάταξεν ὀδομηρὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius τ filios phasiro in taber αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς φασιρὼν ἐν τῷ σκη=
naculo ipox. τ incepit pcutere: τ νώματι αὐτῶν· καὶ ἐξήρξατο τύπτειν, καὶ
ascēdit cū exercitu. τ simon ἀνέβαινεν ἐν ταῖς δυνάμεσι. καὶ σίμων
τ q cū eo exierūt de uibe: καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως,
τ cōbusserunt machinas. τ pugna καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς· καὶ ἐπολε=
uerūt cōtra bacchidē τ cōtritus μησαν πρὸς τὸν Βακχίδην καὶ συνετρί=
est ab eis. τ afflixerūt eū valde: βη ὑπ' αὐτῶν· καὶ ἔθλιβον αὐτὸν σφόδρα,
qñ fuit cōsiliū ei⁹ τ exit⁹ e= ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐ=
ius van⁹. τ irati sūt furore vi= τοῦ κενή· καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀν=
ri tuida q cōsiluerūt δράσι τοῖς Ἰούδαις τοῖς συμβουλεύσασιν
ei venire in regionē. τ occide αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν· καὶ ἀπέ=
rūt ex eis multos. τ cogita κτειναν ἐξ αὐτῶν πολλούς· καὶ ἐβουλεύ=
uit vt veniret in terrā eox. τ σατο τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ
cognouit ionathas: τ misit ad e= ἐπέγνω Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐ=
um legatos vt cōponerēt cū illo, τὸν πρεσβεις τοῦ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν
pacē τ redderet illis capti εἰρήνην καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχ=
uos. τ accepit libēter τ fecit μαλωσίαν· καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐποίησε
iuxta verba ei⁹. τ iurauit ei κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ· καὶ ὤμοσεν αὐ=
nō ēsitur ei malū⁹ τῷ μὴ ἐπενεγκεῖν αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς
dieb⁹ vite sue. τ reddidit ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἀπέδωκεν
ei captiuitatē quā pdatus αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευ=
erat prius de terra iuda. τ reuer σε τὸ πρότερον ἐκ γῆς Ἰούδα· καὶ ἀπῳχετ=
sus abiit in terrā suā. τ nō ησεν ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ οὐ
addidit vltra venire ad terminos eox. προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.
τ cessauit gladi⁹ ex israel. τ καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ Ἰσραήλ· καὶ
habitauit ionathas in machmas. τ cepit ᾤκησεν Ἰωνάθαν ἐν μαχμάς· καὶ ἤρξα=
ionathas iudicare pplm. τ exterm⁹ το Ἰωνάθαν κρίνειν τὸν λαόν· καὶ ἠφάνι=
nauit ipios de israel. σε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ. C. 10.

ET in anno sexagesimo τ centesimo: Καὶ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ,
ascēdit alexāder filius antiochi no= ἀνέβη ἀλέξανδρος ὁ τοῦ ἀντιόχου ὁ ἐπι
bilis τ occupauit ptolemaidā. φανής· καὶ κατελάβετο Πτολεμαΐδα.
τ suscepērūt eū: τ regnauit καὶ ἐπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν
illic. τ audiuit demetri⁹ rex ἐκεῖ. καὶ ἤκουσε δημήτριος ὁ βασιλεὺς
τ cōgregauit exercit⁹ multos valde. καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα.

& exiuit in regionem: & venit cum numero & percussit odarē & fratres eius: & filios phaseron in tabernaculis ipsorum: & cepit cedere & crescere in virtutibus. Simon vero: & qui cum ipso erant exierunt de ciuitate & succenderunt machinas: & pugnauerunt contra bacchidem: & contritus est ab eis. Et afflixerunt eum valde: quoniam consilium eius & cōgressus eius erat inanis. Et iratus contra viros iniquos qui ei consilium dederant vt veniret in regionem ipsorū: multos ex eis occidit. Ipse autem cogitauit cum reliquis abire in regionem suam. Et cognouit ionathas & misit ad eum legatos componere pacem cum ipso: & reddere ei captiuitatem. Et libenter accepit: & fecit secundum verba eius: iurauit se nihil facturum ei mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatem quaz prius erat predatus de terra iuda. Et conuersus abiit in terraz suā: & non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex isrl'. Et habitauit ionathas in machinas: & cepit ionathas ibi iudicare populum: & exterminauit impios ex isrl'.

Capitulum decimum.

ET anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus est nobilis: & occupauit ptolemaidā: & receperit eum & regnauit illic. Et audiuit demetrius rex & congregauit exercitū copiosum valde: & exiuit obuiam illi in prelium. Et misit demetrius epistolam ad ionatham verbis pacificis vt magnificaret eum. Dixit enim. Anticipemus facere pacem cum eo priusq̄ faciat cum alexandro aduersus nos. Recordabitur enim omniū malorum que fecimus in eum: & in fratres eius & in gentem eius. Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitū: & fabricare arma: & esse ipsum sociū eius: & obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem: & legit epistolas in auditu omnis populi: & eorum qui in arce erant. Et timuerūt timore magno: quoniam audierūt q̄ dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et traditi sūt ionathe obsides: & reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalem: & cepit edificare & innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opera vt extruerent muros & montez sion in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: & ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitionibus quas bacchides edificauerat: & reliqt vnusquisque locum & abut in terram suam: tantum in bethsura remanserūt aliqui ex his qui reliquerant legem & precepta dei. Erat enim hoc eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa que promisit demetrius ionathe & narrauerit ei ꝓlia & virtutes

τ exiit in occursum ei in bel καὶ ἐξῆλθεν εἰς συάντησιν αὐτῷ εἰς πό=
li. τ misit demetri⁹ ad io λεμον· καὶ ἀπέστειλε δημήτριος πρὸς Ἰω
nathā epistolas verbis pacificis: vt νάθαν ἐπιστολὰς λόγοις εἰρηνικοῖς, ὡς τε
magnificaret eū. dixit enī: ꝓcuncia μεγαλύναι αὐτόν. εἶπε γάρ, προφθάσω
m⁹ pacē ponere cū eis: ātēq̄ ἡμᾶς ποιῆσαι εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτῶν, πρὶν
ponat ipe cū alexādro cōtra nos. θεῖναι αὐτὸν μετ' Ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν.
recordabit enī oim malox q̄ μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν ὧν
fecim⁹ cōtra ipm⁹ τ in ἐποιήσαμεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς
fratres ei⁹ τ cōtra gētē ei⁹. ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.
τ dedit ei potestatē cōgregādi exer καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυ
cit⁹ τ ꝓparandi arma: τ vt ναμεις καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶ
esset ipe soci⁹ ei⁹. τ obsiναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ. καὶ τοὺς ὁμη
des q̄ i arce dixit vt redderent ei. ρα τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐ
τ venit ionathas in hierlm. τ τῷ· καὶ ἦλθεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ
legit epistolas in aures oīs ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς
ppli τ cox q̄ de arce. τ timu= τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας. καὶ ἐφοβήθη
erūt timore magno q̄n audierūt q̄ de= σαν φόβον μέγαν ὅτε ἤκουσαν ὅτι ἔδω
dit ei rex potestatē cōgregādi κεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν συναγαγεῖν
exercit⁹. τ tradiderūt q̄ de arce τὴν δύναμιν αὐτοῦ. καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
ionathe obsides. τ reddidit e= Ἰωνάθαν τοὺς ὁμήρους· καὶ ἀπέδωκεν αὐ=
os parentib⁹ eox. τ habitauit io= τοὺς πρὸς τοὺς γονεῦσιν αὐτῶν. καὶ ᾤκησεν Ἰω=
nathas in hierusalē. τ cepit edificare νάθαν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν
τ innouare ciuitatē. τ dixit ad καὶ καινίζειν τὴν πόλιν· καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
facientes opa vt edificarēt muros τ ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ
mōtē sion in circuitu ex lapidib⁹ q̄dratis τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων
in munitionē. τ fecerūt sic: τ fu εἰς ὀχύρωσιν· καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἔ=
gerūt alienigene q̄ erāt in munitioni φυγον οἱ ἀλλοφυλεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμα
b⁹ q̄s edificauit bacchides. τ reli= σιν οἷς ᾠκοδόμησε Βακχίδης. καὶ κατέλι
quit q̄liber locū suū: τ abiit πεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
in terrā suā. ceteri in bethsuris εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. πλὴν ἐν Βαιθσούροις
relicti sūt q̄dā ex his q̄ dereliq̄rāt ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων
legē. τ ꝓcepta: erat enī eis τὸν νόμον· καὶ τὰ προστάγματα, ἦν γὰρ αὐτοῖς
refugiū. τ audiuit alexāder φυγαδευτήριον. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ
rex promissa q̄ misit βασιλεὺς τὰς ἐπαγγελίας ὅσας ἀπέστει
demetri⁹ ionathe. τ narrauerūt λε δημήτριος τῷ Ἰωνάθαν· καὶ διηγήσαντο
ei ꝓlia τ facinora αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας

ꝗ fecit ipe ⁊ fratres ei⁹: ⁊
ας ἐποίησεν αὐτὸς καὶ διαδελφοὶ αὐτ, καὶ τὰς
labores ꝗs habuerūt. ⁊ dixit: nūꝺ inueniem⁹
κόπους οὓς ἔσχοσαν. καὶ εἶπε, μὴ εὑρήσομεν
B viꝝ talé vnū: ⁊ nūc facie⁹ eū
ἄνδρα τοιοῦτον ἕνα; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐ=
amicū ⁊ sociū nr̄m. ⁊ scripsit
τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν. καὶ ἔγραψεν
epistolas ⁊ misit ei iuxta
ἐπιστολας καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς
verba hec dicēs. rex alexan
λόγους τούτους λέγων. βασιλεὺς ἀλέξαν
der fratri ionathe gaudere. audi
δρος τῷ ἀδελφῷ ἰωνάθαν χαίρειν. ἀκη
mus de te ꝙ vir potēs fortitudie
κόαμεν περὶ σοῦ ὅτι ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ
⁊ aptus es vt sis nobis amic⁹.
καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῖν φίλος.
⁊ nūc costituim⁹ te hodie sūmū sa
καὶ νῦν καθεσάκαμεν σε σήμερον ἀρχιε
cerdotē gētis tue: ⁊ amicū regis
ρέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέ⁹
vocari. ⁊ misit ei pur
ως καλεῖσθαι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορ
puram ⁊ coronā aureā. ⁊ vt sapias
φύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν. καὶ φρονεῖν
ꝗ nra sīt ⁊ vt serues amicitiā erga nos.
τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.
⁊ induit se ionathas sanctā vestē
καὶ ἐνεδύσαρο ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν
septimo mēse anno sexagesimo ⁊ cētesimo
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ
in festo scenophegie: ⁊ cōgreganit exer
ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυ=
cit⁹. ⁊ preparauit arma mul=
ναμεις. καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολ=
ta. ⁊ audiuit demetri⁹ sermones
λά. καὶ ἤκουσε δημήτριος τοὺς λόγους
hos: ⁊ tristat⁹ est ⁊ dixit. qd hoc
τούτους, καὶ ἐλυπήθη καὶ εἶπε. τί τοῦ
C facim⁹ qz pcēnit nos
το ἐποιήσαμεν ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ
alexāder vt amicitiā cōsumeret cū
ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταφέσαι πρὸς
iudeis in munimē. scribā eis ⁊
ἰουδαίοις εἰς σημεῖωμα. γράψω αὐτοῖς κἀ
ego verba exhortatonis ⁊ altitudis ⁊
γὼ λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ
donoꝝ. vt sint mecū in auxi
δοματων. ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοή
liū. ⁊ misit epistolā eis iuxta
θειαν. καὶ ἐπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς
verba hec. rex demetri⁹
λόγους τούτους. βασιλεὺς δημήτριος τῷ
gēti iudeoꝝ gaudere. qm cōseruastis
ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ συνετηρήσατε
ad nos pacta: ⁊ pmansi
τε τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμεί=
stis in amicitia nr̄a ⁊ nō accessi=
νατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν καὶ οὐ προσεχωρή=
stis ad inimicos nros audiuim⁹ ⁊
σατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἠκούσαμεν καὶ
gauisi sum⁹. ⁊ nūc pseuerate adhuc
ἐχάρημεν. καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ
cōseruare erga nos fidē. ⁊ retri=
συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν. καὶ ἀντα=
buem⁹ vobis bona: ꝙ hīs ꝗ facitis
ποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, ἀνθ᾽ ὧν ποιεῖτε
nobiscū. ⁊ remittem⁹ vobis remissiōes
μεθ᾽ ἡμῶν. καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα
multas: ⁊ dabim⁹ vobis dona. ⁊
πολλά, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα. καὶ

quas ipse fecit & fratres ei⁹: & labores
quos laborauerunt. Et ait. Nunquid in
ueniemus aliquem virum talē? Et nūc
faciemus eum amicum & socium nr̄m.
Et scripsit epistolam et misit ei secundū
hec verba dicens. Rex alexander fratri
ionathe salutem. Audiuimus de te ꝙ
vir potens ſis viribus: & aptus es vt ſis
amicus noſter. Et nunc conſtituimus
te hodie ſūmum ſacerdotem gētis tue:
vt amicus voceris regis. Et miſit ei pur
puram & coronam auream: vt que no=
ſtra ſunt ſentias nobiſcū: & conſerues
amicicias ad nos. Et induit ſe ionathas
ſtolam ſanctam ſeptimo mēſe anno cē
teſimo ſexageſimo in die ſolēni ſceno=
phegie. Et congregauit exercitum &
fecit arma copioſa. Et audiuit demetri⁹
verba iſta: & contriſtatus eſt nimis: et
ait. Quid hoc fecimus ꝙ preoccupa=
uit nos alexander apprehendere ami=
citiam iudeorum ad munimen ſui. Scri
bam & ego illis verba deprecatoria &
dignitates & dona: vt ſint mecum in ad
iutoriū. Et ſcripſit eis in hec verba. Rex
demetrius genti iudeorum ſalutē. Quo
niam ſeruaſtis ad nos pactum: & man=
ſiſtis in amicitia noſtra: & non acceſſi=
ſtis ad inimicos noſtros: audiuimus et
gauiſi ſumus. Et nunc perſeuerate ad=
huc conſeruare ad nos fidē & retribue
mus vobis bona pro his que feciſtis no
biſcum: & remittemus vobis preſtatio
nes multas: & dabimus vobis donatio=
nes. Et nunc abſoluo vos & omnes iu=
deos a tributis & precia ſalis indulgeo:
& coronas remitto: & tertias ſeminis &
dimidiam partem fruct⁹ ligni quod eſt
portionis mee relinquo vobis ex ho=
dierno die & deinceps: ne accipiatur a
terra iuda et a tribus ciuitatib⁹ q̄ addite
ſūt illi ex ſamaria & a galilea ex hodier
na die: & in totum tempus. Et hieruſa=
lem ſit ſancta & libera cuꝫ finibus ſuis:
& decime & tributa ipſius ſint. Remit=
to etiam poteſtatem arcis que eſt in hie
ruſalem: & do eam sūmo ſacerdoti: vt
conſtituat in ea viros quoſcunq; ipſe
elegerit qui cuſtodiant eam. Et omne⁊
animam iudeoruꝫ que captiua eſt a ter
ra iuda in omni regno meo relinquo li
beram gratis vt omnes a tributis ſoluā
tur etiam pecorum ſuorum. Et omnes
dies ſolēnes & ſabbata & neomenie: &
dies decreti: & tres dies ante diem ſolē=
nem: & tres dies poſt diem ſolennem:
ſint omnes immunitatis et remiſſio=
nis omnibus iudeis qui ſunt in regno
meo. Et nemo habebit poteſtatem age
re aliquid & inquere negocia aduerſus
aliquem illorum in omni cauſa. Et vt
aſcribantur ex iudeis in exercitu regis
ad triginta milia virorum. Et dabun=
tur illis copie vt oportet omnibus exer
citibus regis et ex eis ordinabuntur
qui ſint in munitionibus regis

nūc abſoluo vos: ⁊ remitto vobis om=
νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι ὑμῖν πάν
nes iudeos a tributis ⁊
τας τοὺς ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς
precio ſalis: ⁊ de coronis:
τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων,
⁊ pro tertiapte ſeminis: ⁊ pro
καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ
dimidia pte fruct⁹ ligni ꝙ
τοῦ ἡμίσους τοῦ καρπου τοῦ ξυλίνου τοῦ
inclibit mihi accipere: dimitto a die
ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς
hodierna ⁊ deinceps accipere de
σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ
terra iuda: ⁊ de trib⁹ ciuitatib⁹
τῆς γῆς ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νόμων
additis illi ex ſama=
τῶν προστιθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς σαμα
ria ⁊ galilea: ⁊ ex ho
ρείτιδος καὶ γαλιλαίας, καὶ ἀπὸ τῆς σή
dierna die ⁊ in ſempiternū tpꝰ.
μερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
⁊ hierlim ſit ſancta ⁊ liberā ⁊
καὶ ἱερουσαλὴμ ἁγία ἔστω καὶ ἀφημένη καὶ
fines ei⁹. ⁊ decime ⁊ tributa.
τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ δεκάται καὶ τὰ τέλη.
remitto ⁊ poteſtatē arcis ꝙ eſt
ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς
in hierlim: ⁊ do pncipi ſacerdotū
ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt cōſtituat in ea viros ꝗs
ἕως ἂν καταστήσῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρας οὓς
cūq; elegerit ipe ad cuſtodiēdū ip=
ἂν ἐκλέξηται αὐτὸς τοῦ φυλάσσειν αὐ=
ſam. ⁊ oēm aiam iudeoꝝ
τήν. καὶ πᾶσαν ψυχὴν ἰουδαίων τὴν
captiuatā a terra iuda in
αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς ἰούδα εἰς
omni regno meo remitto libe=
πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέ=
rā gratis. ⁊ oēs remittāt
ραν δωρεάν. καὶ πάντες ἀφιέτωσαν
tributa ⁊ iumēta ſuoꝝ. ⁊ om=
τοὺς φόρους καὶ κτηνῶν αὐτῶν. καὶ πά
nia feſta ⁊ ſabbata ⁊ neo=
σαι ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νου=
menie: ⁊ dies decreti: ⁊
μηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδεγμέναι, καὶ
tres dies ante feſtū ⁊ tres di=
τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέ
es poſt feſtū: ſint oēs di=
ρας μεθ᾽ ἑορτήν, ἔσωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέ
es immunitatis ⁊ remiſſiōis oib⁹ iu
ρας ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς ἰου
deis ꝗ ſunt in regno meo. ⁊
δαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ
nō hēbit poteſtatē vll⁹ agere ⁊ ſa=
οὐχ ἕξει ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ πα
tigare aliquē eoꝝ de oī re
ρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πράγ
⁊ aſcribant ex iudeis
ματος. καὶ προγραφήτωσαν τῶν ἰουδαίων
in exercit⁹ regis ad trigin
εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως εἰς τριάκον
ta milia virorꝝ. ⁊ dabunt⁊ eis
τα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ δοθήσεται αὐτοῖς
milera vt oportet oīb⁹ exercitū=
ξένια ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμε
b⁹ regis. ⁊ ordinabunt⁊ ex
σι τοῦ βασιλέως. καὶ καταχθήσεται ἐξ
eis in munitionib⁹ regis
αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τοῦ βασιλέως

L

magnis. τ ex his cõstitue=
χοῖς μεγάλοις· καὶ ἐκ τούτων καταςαθήσε
tur sup negocia regni exĩtia
ται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐσῶν
ad fidẽ. τ q̃ sup ea τ pncipes
εἰς πίςιν· καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες
sint de ipis: τ ambulẽt
ἔσωσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ πορευέσθωσαν τοῖς
in legib⁹ suis: sicut τ precepit rex
νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσέταξεν ὁ βα
in tra iuda. τ tres ciuitates
σιλεὺς ἐν γῇ Ἰούδα· καὶ τοὺς τρεῖς νομους
additas iudee ex re=
τοὺς προσεθέντας τῇ Ἰουδαία ἀπὸ τῆς χω=
gione samarie: addat iudee ad
ρας σαμαρείας, προσεθήτω τῇ Ἰουδαία πρὸς
cõputationẽ vt sint sub vno: vt nõ obe=
τὸ λογισθῆναι τὸ ἡνέσθαι ἐφ' ἑνα, τὸ μὴ ὑπα
diãt alij potestat⁹ nisi sũmi sa=
κούσαι ἄλλης ἐξουσίας, ἀλλ' ἢ τοῦ ἀρχιερέ=
cerdotis. ptolemaida τ terminos
ως. τὴν Πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυροῦσαν,
ei⁹ dedi dono sanctis q̃ in
αὐτῇ δέδωκα δόμα τοῖς ἁγίοις, τοῖς ἐν
hierlm in necessariis sumptib⁹
Ἱερ̃λημ εἰς τὴν προσκαθήκουσαν δαπάνην
sanctis. et ego do singulis ãnis q̃n
τοῖς ἁγίοις· κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δε
decem milia sicloꝝ argẽti de
κατρέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ
rõnib⁹ regis a lo
τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τό=
cis attinẽtib⁹. τ οἵ q̃ reliquũ ἐ
πων τῶν ἀνηκόντων. καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον
q̃ nõ reddiderãt de negocijs: vt
ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς
in primis annis: ex hĩc dabũt
ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δώσου
in opa dom⁹. τ sup hec
σιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου. καὶ ἐπὶ τούτοις
q̃nq̃ mille sicloꝝ argẽti q̃ acci
πεντακισχιλίους σίκλους ἀργυρίου οὓς ἀνε
piebãt de negocijs vt in pri=
λάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν ὡς ἐν τοῖς πρώ
mis annis sancti de rõne singulis
τοις ἔτεσι τοῦ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου κατ' ἐνι
annis. τ hec remittunt q̃ pti=
αυτὸν καὶ ταῦτα ἀφίεται διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ
nẽt ea ad sacerdotes q̃ ministrãt. τ
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι· καὶ ὅσοι ἐὰν
q̃cũq̃
fugerint in tẽplũ q̃ in hierosolimis τ
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι· καὶ ὅσοι ἐὰν
in oib⁹ finib⁹ ei⁹: debẽtes rega=
φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ
lia τ oĩ negocijs: dimittant.
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ὀφείλοντες βασι=
λικὰ καὶ πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύσθωσαν.
τ vniuersa q̃ sũt eis in regno
καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ
meo. τ vt edificent τ renouen=
μου· καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι καὶ τοῦ ἐπικαινισθῆ=
tur opa sanctuq̃. τ sumpt⁹ dabĩ=
ναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων. καὶ ἡ δαπάνη δοθή=
tur de rõne regis: τ vt extruã
σεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἰκοδο
tur muri hierlm τ munãt in
μηθῆναι τὰ τείχη Ἱερ̃λημ καὶ ὀχυρῶσαι κυ
circuitu. τ sumpt⁹ dabit de rõne
κλόθεν· καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου
regis: τ vt cõstruant muri
τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη
q̃ in iudea. vt ãt audiuit ionathas τ
τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν καὶ

magni. Et ex his cõstituentur sup ne=
gocia regni que aguntur ex fide: & pri
cipes sint ex eis: & ãbulent in legib⁹ su
is: sicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̃ addite sunt iudee ex re
gione samarie: cũ iudea reputentur vt
sint sub vno: & non obediãt aliene po=
testati: nisi sũmo sacerdoti: ptolemaida
& cõfines eius quas dedi donũ sanctis
q̃ sunt in hierusalẽ ad necessarios sum
ptus sanctorum: & ego dabo singulis
annis quindecim milia siclorum argen
ti de rationibus regis que me contin=
gunt: & omne quod reliquum fuerit
quod non reddiderant qui super ne
gocia erant annis prioribus ex hoc da
bunt in opa domus. Et sup hec quiq;
milia siclorũ argenti q̃ accipiebãt de sã=
ctorũ rõne p singulos annos: & hec
ad sacerdotes pertineãt qui ministerio
fungũtur. Et q̃cunq; cõfugerit in tẽplũ
quod est hierosolymis & in oĩb⁹ finib⁹
eius: obnoxii regi in oĩ negocio dimit
tantur: & vniuersa q̃ sunt ī regno meo
libera habeant. Et ad edificanda vel re=
staurãda opera sanctorũ sumpt⁹ dabũ
tur de rõne regis: & ad extruendos mu
ros in hierlm: & cõmuniẽdos in circui
tu: sumpt⁹ dabũtur de rõne regis: & ad
cõstruẽdos muros in iudea. Vt audiuit
ionathas & popul⁹ sermones istos
non crediderunt eis nec receperũt eos
quia recordati sũt malicie magne quã
fecerat in israel & tribulauerat eos val
de. Et cõplacuit eis in alexandrũ: quia
ipse fuerat eis princeps sermonum pa
cis: & ipsi auxilium ferebant omnibus
diebus. Et congregauit rex alexander
exercitum magnum: & admouit castra
contra demetrium. Et commiserunt
prelium duo reges & fugit exercit⁹ de
metrii: & insecutus est eum alexander:
& incubuit super eos. Et inualuit pre=
lium nimis donec occidit sol. et cecidit
demetrius in die illa. Et misit alexãder
ad ptolemeum regem egypti legatos se
cundũ hec verba dicens. Quoniam re
gressus sum in regnum meum & sedi i
sede patrum meorum & obtinui prin
cipatum: & contrixi demetrium: & pos
sedi regionem nostram & commisi pu
gnam cum eo & contritus est ipse & ca
stra eius a nobis: & sedemus in sede re=
gni eius: et nunc statuamus adinuicez
amicitiã: & da mihi filiam tuam vxo=
rem & ego ero gener tuus: & dabo ti=
bi dona: & ipsi dignitatem. Et respon=
dit rex ptolemeus dicens. Felix dies in
qua reuersus es ad terram patrum tu=
orum & sedisti in sede regni eorum.
Et nunc faciam tibi quod scripsisti:
sed occurre mihi ptolemaidam: vt vi=
deamus inuicem nos et sponde=
am tibi sicut

ppls finiones istos: nõ credide=
ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίσευ=
runt illis neq; receperũt eos: q̃ recor=
σαν αὐτοῖς οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπε=
dati sunt malicie magne quã
μνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης ἧς
fecit in israel: τ tribulauit eos
ἐποίησεν ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐθλιψεν αὐτοὺς
valde. τ cõplacuit in alexãdro:
σφόδρα· καὶ εὐδόκησεν ἐν Ἀλεξάνδρῳ,
q̃n ipe sit eis princeps finiõñ
ὅτι αὐτὸς ἐθνεν αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων
pacificoꝝ: τ auxiliũ ferebãt ipi oĩb⁹
εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας
diẽb⁹. τ cõgregauit alexan=
τὰς ἡμέρας· καὶ συνήγαγεν Ἀλέξαν
der rex exercit⁹ magnos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ
castrametat⁹ est contra demetriũ. τ
παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίου· καὶ
cõmiserũt preliũ duo reges: τ
συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς· καὶ
fugit exercit⁹ alexãdri. τ
ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ Ἀλεξάνδρου· καὶ
prsecut⁹ est eũ demetri⁹: τ ꝓualuit
ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Δημήτριος, καὶ ἴσχυσεν
cõtra eos. τ fortificauit prelia val=
ἐπ' αὐτούς· καὶ ἐστερέωσε τὸν πόλεμον σφό
de donec occidit sol. τ cecidit de=
δρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος· καὶ ἔπεσεν ὁ Δη=
metri⁹ in die illo. τ misit
μήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἀπέστειλεν
alexãder ad ptolemeũ regẽ
Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα
egypti legatos sm verba
Αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους
hec dicẽs. q̃n regressus sũ in trã
τούτους λέγων· ἐπεὶ ἀνέστρεφα εἰς γῆν
regni mei: τ sedi in thronis
βασιλείας μου, καὶ ἐκαθισα ἐπὶ θρόνων
patrũ meoꝝ τ obtinui principatũ: τ
πατέρων μου καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ
cõtrui demetriũ: τ obtinui
συνέτριψα τὸν Δημήτριον, καὶ ἐπεκράτησα
regionẽ nr̃am: τ cõmisi cõtra eũ
τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν
pugnã: τ cõtrit⁹ est ipe τ ca=
μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς καὶ ἡ παρεμ=
stra ei⁹ a nobis: τ sedim⁹ in
βολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ
sede regni ei⁹: τ nũc statuam⁹
θρόνου βασιλείας αὐτοῦ, καὶ νῦν στήσωμεν
inter nos amicitiã. τ nũc da mihi
πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν. καὶ νῦν δός μοι τὴν
filiã tuã in vxorẽ. τ gener
θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμ=
ero tibi τ dabo tibi dona τ
βρεύσω σοι καὶ δώσω σοι δόματα καὶ
ipi signa tc. τ respõdit ptolem⁹
αὐτῇ ἄξια σου· καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ
rex dicẽs. bona dies in q̃ reuer
βασιλεὺς λέγων· ἀγαθὴ ἡμέρα ἐν ᾗ ἀνέ=
sus es ad terrã patrũ tuoꝝ τ sede=
στρεψας εἰς γῆν πατέρων σου καὶ ἐκάθι=
sti in sedib⁹ regni eoꝝ. τ nũc
σας ἐπὶ θρόνων βασιλείας αὐτῶν. καὶ νῦν
facia tibi q̃ scripsisti. sed occurre
ποιήσω σοι ἃ ἔγραψας. ἀλλὰ ἀπάντησον
in ptolemaidẽ: vt videim⁹ nos in
εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλή=
inicẽ: τ ero socer tibi sicut
λους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς

dixisti. ⁊ exiuit ptolemeꝰ de egyp
Εἶρηκας· καὶ ἐξῆλθε Πτολεμαῖος ἐξ Αἰγύ=
to ipe ⁊ cleopatra filia e=
πτου αὐτὸς καὶ Κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐ
ius. ⁊ venefi in ptolemaidē ano ſe
τοῦ. καὶ ἦλθον εἰς Πτολεμαΐδα ἔτους δυ
cundo ⁊ ſexageſimo ⁊ centeſimo. ⁊ occur
τέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ ἀπαν
rit ei alexander rex: ⁊
τησεν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς, καὶ
dedit ei cleopatram filiā
ἔδωκε Κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα
ſuā: ⁊ fecit nuptias eius in
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε γάμον αὐτῆς ἐν
ptolemaide: ſicut reges in gla
Πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ
magna. ⁊ ſcripſit rex alexā
μεγάλῃ. καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξαν
der ionathe: vt veniret i occurſum ei.
δρος Ἰωνάθῃ, ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ.
⁊ abiit ei gla in ptolemai
καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς Πτολεμαΐ=
dē: ⁊ occurrit duob⁹ regib⁹.
δα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι.
⁊ dedit eis argentū ⁊ aurū
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον
⁊ amicis eoꝝ ⁊ dona multa:
καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά,
⁊ inuenit gram coꝝ eis. ⁊ cō=
καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἐπι
uenerūt aduersus eū viri peſtilēres de
συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ
iſrael viri iniqui ad interpellādū
Ἰσραὴλ ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν
aduersꝰ eū: ⁊ nō inīedit eis rex.
κατ' αὐτοῦ, καὶ οὐ προσεῖχεν αὐτοῖς ὁ βα=
⁊ iuſſit rex: ⁊
σιλεύς· καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ
expoliare ionathā veſtib⁹ ſuis: ⁊
ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
induerūt eū purpura. ⁊ fecerūt
ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν. καὶ ἐποίησαν
ita. ⁊ ſeꝯ ſedere eū rex
οὕτως· καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
ſecum: ⁊ dixit principib⁹ ſu
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐ
is. exite eū eo in mediū
τοῦ· ἐξέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς
ciuitatis: ⁊ ꝓdicate vt nullꝰ iter=
πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα ἐντυγ
pellet aduersꝰ eū de vllo nego=
χάνειν κατ' αὐτοῦ πρὶ μηδενὸς πρά=
cio. ⁊ nullus ei molestꝰ ſit
γματος· καὶ μηδεὶς αὐτῷ παρενοχλείτω
de oi rōne ⁊ factū eſt vt viderūt
περὶ παντὸς λόγου· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον
q̄ interpellabāt gloriā ei⁹ ꝙt
οἱ ἐντυγχάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς
ꝓdicauerat ⁊ opperti eſt pur
ἐκήρυξαν καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορ
pura: ⁊ fugerūt oēs. ⁊ glificauit
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες. καὶ ἐδόξασεν
eū rex: ⁊ ſcripſit eū
αὐτὸν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν
iter primos amicos: ⁊ poſuit eū in=
τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν σρα
tē ⁊ participē principat⁹. ⁊ reuerſus eſt io=
τηγὸν καὶ μεριδάρχην· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰω
nathas in hierlm eū pace ⁊
νάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ
letitia. ⁊ in āno quito ⁊ ſexageſimo
εὐφροσύνης· καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ

dixiſti. Et exiuit ptolemeus de egy
pto ipſe & cleopatra filia eius: & ve=
nit ptolemaidā anno centeſimo ſexa=
geſimo ſecundo. Et occurrit ei alexan
der rex. Et dedit ei cleopatrā filiam ſu=
am: & fecit nuptias eius ptolemaide: ſi
cut reges in magna gloria. Et ſcripſit
alexander rex ionathe: vt veniret ob=
uiam ſibi. Et abiit cuꝫ gloria ptolemaí
dam: & occurrit ibi duobus regibus: &
dedit illis argentum multum & aurum
& dona: & inuenit gratiam in conſpe=
ctu eorū. Et cōuenerūt aduerſus eū vi
ri peſtilentes ex iſrael viri iniqui iter
pellantes aduerſus eū: & non intēdit
ad eos rex. Et iuſſit ſpoliari ionatham
veſtibus ſuis & indui eum purpura. Et
ita fecerunt. Et collocauit eū rex ſede
re ſecū. Dixitq̄ principibus ſuis. Exite
cū eo in mediū ciuitatis: & predicet vt
nemo aduerſus euꝫ interpellet de vllo
negocio nec quiſq̄ ei moleſtꝰ ſit de vl
la rōne. Et factū eſt vt viderunt qui iter
pellabant gloriaꝫ eius q̄ predicabātur
& opertū eum purpura: fugerunt om=
nes. Et magnificauit euꝫ rex & ſcripſit
eum inter primos amicos & poſuit eū
ducem & participē principatus. Et re=
uerſus eſt ionathas in hierlꝫ cū pace &
letitia. In āno centeſimo ſexageſimo qu
to venit demetriꝰ filiꝰ demetrii a creta i
terram patrum ſuorum. Et audiuit ale
xander rex & contriſtatus eſt valde: &
reuerſus eſt antiochiā. Et cōſtituit de=
metrius rex apollonium ducē qui ꝑe
erat cele ſyrie & congregauit exercitū
magnum & acceſſit ad iamniam & mi=
ſit ad ionatham ſummum ſacerdotem
dicens. Tu ſolus reſiſtis nobis. Ego au
tem factus ſum in deriſum & in oppro
briū: propterea quia tu poteſtatem ad
uerſuꝫ nos exerces in montibus. Nūc
ergo ſi confidis in virtutibus tuis deſ=
cende ad nos in campum & compare=
mus illic inuicem: quia mecum eſt vir
tus bellorum. Interroga & diſce quis
ſum ego & ceteri qui auxilio ſunt mi=
hi: qui & dicunt quia non pōt ſtare pes
veſtre ante faciem noſtram quia bis in
fugam conuerſi ſunt patres tui in ter=
rā ſuā. Et nūc quō poteris ſuſtinere e=
quitatum & exercitum tantum in cam
po vbi non eſt lapis neq̄ ſaxum neq̄ lo
cus fugiendi. Vt audiuit autem iona=
thas ſermones apolloni: motus eſt a=
nimo. Et elegit decem milia virorum:
& exiit ab hieruſalem: & occurrit ei ſi
mon frater eius in adiutorium. Et ap=
plicuerunt caſtra in ioppen. Et exclu=
cluſitleum a ciuitate quia cuſtodia apol
lonii ioppe erat & oppugnauit eam. Et
exterriti qui erant in ciuitate aperuerūt
ei: & obtinuit ionathas ioppē. Et audi
uit apollonius: & admouit tria mi=
lia equitum

⁊ centeſimo venit demetriꝰ filiꝰ deme
καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε Δημήτριος ὁ υἱὸς Δημη
trij de creta in terrā pa
τρίου ἐκ Κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέ
trum ſuoꝝ. ⁊ audiuit alexāder rex:
ρων αὐτοῦ· καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βα
⁊ triſtatus ē valde. ⁊ reuerſus
σιλεύς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα. καὶ ἀπέστρε
eſt in antiochiā. ⁊ cōſtituit de=
ψεν εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ κατέστησε Δη=
metrius Apollonū q̄ erat ſup celē
μήτριος Ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ Κοίλης
ſyrie. ⁊ cōgregauit exercitū magnū:
Συρίας· καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην,
⁊ poſuit caſtra in iamnia. ⁊ mi=
καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰαμνείᾳ· καὶ ἀπέστει
ſit ad ionathā ſūmū ſacerdotē dicēs
λε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα λέγων.
tu ſolus⁹ extolleris cōtra nos: ego aūt
σὺ μονώπαρος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ
factꝰ ſuꝫ in derīſum ⁊ in oppro
ἐξουδενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ εἰς ὀνειδι=
briū ꝓpter te. ⁊ eo qꝛ tē exerces aduerſꝰ nos
σμὸν διὰ σέ. καὶ διατί ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς
in mōtib⁹ nſīs: igit ſi cōfidis in
ἐν τοῖς ὄρεσι. νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ
exercitib⁹ tuis: deſcēde ad nos
ταῖς δυνάμεσί σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς
in campū: ⁊ cōparemur adiuicē
εἰς τὸ πεδίον. καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς
illic. q̄ mecū eſt exercitus vi=
ἐκεῖ. ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐστι δύναμις τῶν πό
briū. interroga ⁊ diſce q̄s ſum ⁊
λεων. ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ
ceteri auxiliātes nobis. ⁊ di=
οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγουσι
cunt: nō eſt vobis ſtatio pedis cōtra
σιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ
faciē nr̄am. q̄ bis cōuerſi ſūt in fugā
πρόσωπον ἡμῶν. ὅτι δὶς ἐστρατώθησαν οἱ
patres tui in terra ſua. ⁊ nūc nō
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ νῦν οὐ
poteris ſuſtinere eq̄tatū. ⁊ exercitū
δυνήσῃ ὑποσῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν
talē in cāpo: vbi nō eſt lapis
τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, οὗπου οὐκ ἔστι λίθος
neq̄ ſaxū eſt neq̄ locus fugiendi.
οὐδὲ κάχλαξ οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν.
vt audiuit ionathas ſermones apol=
ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν τῶν λόγων Ἀπολ
lonii: motꝰ eſt nīo. ⁊ elegit
λωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ· καὶ ἐπελέξε
decē milia virox: et exiuit de
δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ
hierlm. et occurrit ei ſi
Ἱερουσαλήμ· καὶ συνήντησεν αὐτῷ Σί=
mon frater eiꝰ in adiutorū. e=
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐ=
ius et caſtra poſuit in ioppen. et
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην. καὶ
excluſerūt eū a ciuitate: qꝛ
ἀπέκλεισαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι
cuſtodia apollonii in ioppe. et ſop
φρουρὰ Ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ. καὶ ἐπο
pugnauerūt eā: et exterriti aperue
λέμησαν αὐτήν, καὶ φοβηθέντες ἤνοι=
runt q̄ de ciuitate. et obtinuit iona
ξαν ἐκ τῆς πόλεως· καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνα=
thas ioppen. et audiuit apollonꝰ.
θαν Ἰόππης· καὶ ἤκουσεν Ἀπολλώνιος·
et admouit tria milia eqtū
καὶ παρενέβαλε τρισχιλίαν ἵππον. οο

τ exercitū multū. τ abiit ☞ in azo= & exercitum multum. Et abiit azotum
χὰι δύναμιν πολλήν. καὶ ἐπορεύθη εἰς ἄζω tanꝫ̄ iter faciens: & statim exiit in cam
τον ὡς διοδεύων. καὶ ἅμα πρόσω εἰς τὸ πε= pum eò ꝙ haberet multitudinem equi
δίον· ἦν γὰρ ἵππος εἰς πολὺ πλῆθος ἵππου καὶ tum & confideret in eis. Et infecutus ē
ἐπεποιθέναι ἐπ' αὐτήν. καὶ κατεδίωξεν ὀπί eum ionathas in azotum & commiſe=
σω αὐτοῦ εἰς ἄζωτον. καὶ συνῆψαν αἱ πα= runt prelium. Et reliquit apollonius in
τάξεις ἐκεῖ εἰς πόλεμον. καὶ ἀπε castris mille equites poſt eos occulte:
λιπεν ἀπολλώνιος χιλίαν ἵππον κρυπτῶς & cognouit ionathas quoniam inſidie
ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι ſunt poſt ſe: & circuierunt caſtra e=
ἔστιν ἔνεδρον κατόπισθεν αὐτοῦ. καὶ ἐκύκλω ius: & ieecerunt iacula in populū a ma
σαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ. καὶ ἐξέ ne vſq; ad veſperam. Populus autē ſta
χεαν τὰ βέλη εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρω bat ſicut preceperat ionathas & labo=
ἰθεν ἕως δείλης. ὁ δὲ λαὸς ἐξηκόει καθὼς rauerunt equi eorum. Et eiecit ſimon
ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκαταίασαν οἱ ἵπ= exercitum ſuum & commiſit contra le
ποι αὐτῶν. καὶ ἔκλινε σίμων τὴν δύ gionem. Equites enim fatigati erant.
ναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν φάλαγ Et contriti ſunt ab eo & fugerunt. Et
γα· ἦν γὰρ ἵππος ἐξελύθη, καὶ συνετρίβη qui diſperſi ſunt per campum fugerūt
ſunt ab eo: τ fugerūt. τ eqtes in azotum: & intrauerunt in bethagon
σαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ἡ ἵππος idolum ſuum vt ibi ſe liberarēt. Et ſuc
διεσπάρη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς cendit ionathas azotum & ciuitates q̄
ἄζωτον· καὶ εἰσῆλθον εἰς βηθδαγὼν τὸ εἴ erant in circuitu eius: & accepit ſpolia
δωλεῖον αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. καὶ ἐνεπύρι eorum: & templum dagon & oēs qui
σεν Ἰωνάθας ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς fugerunt in illud ſuccendit igni. Et fue
περικύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν· runt qui ceciderunt gladio cum his q̄
καὶ τὸν οἶκον δαγὼν καὶ τοὺς συμφυγόντας ſuccenſi ſunt fere octo milia virorum.
ἐκεῖ ἐνεπύρισεν πυρί. καὶ ἐκείνων ἔπεσαν Et mouit inde ionathas caſtra: & appli
μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρισθεῖσιν ὡσεὶ ὀκτακισχίλιοι. καὶ ἀνέστη cuit ea aſcalonē & exierunt de ciuitate
ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ obuiam illi in magna gloria. Et reuer=
ἀσκάλωνα. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως ſus eſt ionathas in hieruſalem cum ſu=
εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγάλῃ. is habentibus ſpolia multa. Et factū
καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερου eſt vt audiuit alexander rex fermones
σαλήμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦ iſtos: addidit adhuc glorificare iona=
λα πολλά. καὶ ἐθώρησεν ὡς ἤκουσεν Ἀλέξαν thā. Et miſit ei fibulam aureā: ſicut cō
δρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ ſuetudo eſt dari cognatis regum. Et de
προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέ dit ei accharon & omnes fines eius in
στειλεν αὐτῷ πόρπην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ poſſeſſionem. Capi.xi.

δίδοσθαι τοῖς συγγενέσι τῶν βασιλέων. καὶ

ΕΤ rex egypti congregauit exerci
tum ſicut arenā que eſt circa orā
maris & naues multas: & querebat ob
tinere regnum alexandri dolo & adde
re illud regno ſuo. Et exiit in ſyriam
verbis pacificis: & aperiebantur ei ciui
tates & occurrebant ei quia mandaue
rat alexander rex exire ei obuiam eo
ꝙ ſocer ſuus eſſet. Cum autem introi=
ret ciuitatem ptolemeus ponebat cu=
ſtodias militum in ſingulis ciuitatibus
Et cum appropiauit azoto oſtenderūt
ei templum dagon ſuccenſum igni: &
azotū & cetera ei⁹ demolita & corpora
piecta: & eorum qui ceſi erant in bello
tumulos quos fecerant ſecus viam. Et
narrauerunt regi quia hec fecit iona=
thas: vt inuidiam facerent ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas regi in ioppē
cum gloria: & inuicem ſe ſalutauerunt
& dormierunt illic. Et abiit ionathas
cum rege vſq; ad fluuium qui vocaba=
tur eleutherus. & reuerſus eſt in hieru=
ſalem. Rex autem ptolemeus obtinuit
dominium ciuitatum vſq; ſeleuciā ma
ritimam et cogitabat in alexandrum
conſilia mala. Et miſit legatos ad de=
metrium dicens. Veni componamus
inter nos pactum & dabo tibi filiā me
am quam habet alexander:

dedit ei accaron τ eis
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ fines ei⁹ in poſſeſſionē.
ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν. Ca.ii.

ΕΤ rex egypti cōgreguit
Καὶ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἤθροισεν exercit⁹ multos ſicut arena q̄ circa
δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ maris: τ naues mul
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ πλοῖα πολ tas. τ q̄ſiuit obtinere re=
λά. καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασι gnū alexandri dolo: τ addere il=
λείας Ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθῆναι αὐ= lud regno ſuo. τ exiit in ſyri Infra.
τὴν τῇ τῶν βασιλείων αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς Συρί am verbis pacificis. τ aperiebāt ei q̄ de 12.a.
αν λόγοις εἰρηνικοῖς· καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ ciuitatib⁹: τ occurrebāt ei: q̄n mādatū
τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐνετείλατο erat alexandri regis obuiare ei
Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς συναντᾶν αὐτῷ quia ipſe ſocer ſui⁹ eſſet. vt abiit itroiuit
διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι. ὡς δὲ εἰσεπορεύε in ciuitates ptolemaidis: ponebat
το εἰς τὰς πόλεις Πτολεμαΐδος, ἀπέταττε custodiā i ſingulis ciuitatib⁹ vt
τὰς δυνάμεις, φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. ὡς exercitus i cuſtodiā i ſingulis ciuitatib⁹ vt
δὲ ἤγγισεν εἰς Ἄζωτον, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱε= abiit appꝓpiauit inazoti; oſtenderūt ei tē
πὸν Δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ Ἄζωτον καὶ dē ſi⁹ dagon ſuccenſum: τ azoti τ
τὰ περίπολα αὐτῆς καθῃρημένα, καὶ τὰ σώ ſuburbia ei⁹ deſtructa: τ cor
ματα ἐρριμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους pora piecta: τ cōbuſtos
ἃς κόβυσσεν ἐν τῷ πολέμῳ· ἐποίησαν mata ſerrimiꝺ̄a, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους q̄s cōbuſſit in bello. fecerāt
γὰρ θυμωνίας αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ· καὶ διη ſuos ſuccenſos igni in bello. fecerāt
γήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνά cūs tumulos coꝝ in via oi⁹. τ nar
θας εἰς τὸ ψογῆσαι αὐτόν. καὶ ἐσίγησεν ὁ rauerūt regi q̄ fecit iona=
βασιλεύς. καὶ συνήντησεν Ἰωναθᾶν τῷ βα thas ad vituperādū ei⁹. τ tacuit
σιλεῖ εἰς Ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ ἠσπά rex. τ occurrit ionathas re= ꝫ.10.
σαντο ἀλλήλους καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ. καὶ gi in ioppe cū gla. τ ſalu=
ἀπῆλθεν Ἰωνάθας σὺν τῷ βασιλεῖ ἕως ταμοῦ tauerūt ſe inicē τ dormierūt illic. τ ꝫ.1.ꝙ
τοῦ καλουμένου Ἐλευθέρου, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς abiit ionathas cū rege
Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ βασι ptolemeꝰ obtinuit dñium ciuitatū
λεὺς Πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς maritime vſq; ad ſelenciā mariti
παραλίας ἕως Σελευκείας τῆς παραθαλασ mā. τ cogitabat de alexādro con
σίας, καὶ διελογίζετο περὶ Ἀλεξάνδρου λο ſilia mala. τ miſit lega
γισμοὺς πονηρούς. καὶ ἀπέστειλε πρέσ tos ad demetriū regē di=
βεις πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα λέ cēs. veni cōponam⁹ iter nos pa=
γων. δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς δι ctum: τ dabo tibi filiā
αθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα mea quā hꝫ alexander:
μου ἣν ἔχει Ἀλέξανδρος,

τ regnabis in regno pris
καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πρός
tui. penitet eū q̄ dedi ei
σου. μεταμεμέλημαι ἰαρ δοὺς αὐτῷ τὴν
B filiā meā. q̄siuit eū occidere me:
θυγατέρα μου. ἐζήτησε ἰαρ ἀποκτεῖναί με,
τ vituperauit eū: q̄ desiderabat
καὶ ἐβλασφήμησεν αὐτόν, χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι
ipe regnū illi⁹. τ auferens
αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἀφελόμενος
ab eo filiā: dedit ipsi deme=
αὐτῷ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτῷ τῷ δημη=
trio: τ alienat⁹ est ab alexandro. τ apparuit
τρίῳ, καὶ ἠλλιώθη τοῦ ἀλεξάνδρου. καὶ ἐφάνη
inimicitia illoꝝ. τ iuauit ptolemeꝰ in
ἡ ἔχθρα αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθε πτολεμαῖος εἰς
antiochiā: τ ipsoſuit duo diademata
Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα
circū caput eiꝰ: diadema asie τ e=
περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τό τῆς ἀσίας καὶ αἰ=
gypti. alexander asū rex erat in ci
γύπτου. ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν κι=
licia in ipsis illis: q̄ rebella
λικίᾳ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπε
bāt q̄ de locis illis. τ audi
σάλουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. καὶ ἤκου
uit alexander: τ venit cōtra eū in bel=
σε ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν πολε=
lum. τ eduxit ptolemeus: τ occur
μῶ. καὶ ἐξήγαγε πτολεμαῖος, καὶ ἀπήντη=
rit ei in manu fortī: τ fugauit
σεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο
eū. τ fugit alexander in arabi=
αὐτόν. καὶ ἔφυγεν ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἀραβί
am: vt ꝓtegeret ipe ibi. at rex
αν, ἵνα σκεπασθῇ ἐκεῖ. ὁ δὲ βασι=
ptolemeus exaltat⁹ est. τ abstulit zabdi=
λεὺς πτολεμαῖος ὑψώθη. καὶ ἀφεῖλε ζαβδί
el arabs caput alexandri: τ
ηλ ὁ ἄραψ τὴν κεφαλὴν ἀλεξάνδρου, καὶ
misit ptolemeo. τ rex
ἀπέστειλε τῷ πτολεμαίῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς
ptolemeꝰ mortuꝰ est die tertio. τ
πτολεμαῖος ἀπέθανε τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ
exēs in munitionib⁹ suis occisi sunt
ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτῶν ἀπώλοντο
ab his q̄ in munitionib⁹. τ regna
ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐβασίλευ=
uit demetrius āno septuo τ sexagesimo
σε δημήτριος ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑξηκοστοῦ
τ cētesimo. in die⁹ illis cōgre=
καὶ ἑκατοστοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνή=
gauit ionathas eos q̄ de iudea: vt expu
γαγεν ἰωνάθαν τοὺς ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἵνα ἐκπο
gnaret arcē q̄ in hierlm. τ
λεμήσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
fecit cōtra eā machinas multas. τ
ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. καὶ
abierunt q̄dā odio hītes gentē illoꝝ
ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐ=
rum viri iniqui ad regem:
τῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα,
τ nūciauerunt ei ꝙ ionathas obsi
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι ἰωνάθαν πεπολιόρκη
det arcē. τ audiēs iratus est. vt asū
κεν τὴν ἄκραν. καὶ ἀκούσας ὠργίσθη. ὡς δὲ
audiuit: statī ut⁹ fecisset venit in ptole
ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς πτολε
maidē. τ scripsit ionathe: vt nō obside=
μαΐδα. καὶ ἔγραψεν ἰωνάθαν, ἵνα μὴ πολιορκη=
ret. τ vt occurreret ipse ei vt
θῇ. καὶ ἵνα ἀπαντήσαι αὐτὸν αὐτῷ συμ

&regnabis in regno patris tui. Penitet
eū me ꝙ dederim illis filiā meā. Que
siuit eū me occidere. Et vituperauit
eum ꝓpterea ꝙ cōcupierat regnū eiꝰ.
Et abstulit filiā suā & dedit eam deme
trio & alienauit se ab alexandro: & ma
nifestate sūt inimicicie eius. Et itrauit
ptolemeus antiochiā & imposuit duo
diademata capiti suo egypti & asie.
Alexander aūt rex erat in cilicia illis tē
poribus: quia rebellabāt q̄ erant in lo
cis illis. Et audiuit alexāder: & venit ad
eū in bellū. Et ꝓduxit ptolomeus rex
exercitū: & occurrit ei in manu valida:
& fugauit eū. Et fugit alexander in ara
biā: vt ibi ꝓtegeretur. Rex aūt ptole=
meus exaltatus est & absstulit zabdihel
arabs caput alexandri: & misit ptole=
meo. Et rex ptolemeus mortuꝰ est in
die tertia: & q̄ erant in munitionibꝰ pe
rierūt ab his q̄ erant intra castra. Et re
gnauit demetrius anno cētesimo sep=
tuagesimo septimo. In diebus illis cō
gregauit Ionathas eos q̄ erant i iudea
vt expugnarent arcē q̄ est in hierlm: &
fecerūt cōtra eā machinas multas. Et
abierunt quidā q̄ oderant gentē suā vi
ri iniqui ad regē demetriū: & renuncia
nerunt ei ꝙ ionathas obsideret arcem.
Et vt audiuit iratꝰ est: & statī venit pto
lemaidā: & scripsit Ionathe ne obside
ret arcem: sed occurreret sibi ad collo
quū festinato. Vt audiut aūt ionathas
iussit obsidere. Et elegit de senioribus
israel & de sacerdotibus: & dedit se pe
riculo. Et accepit aurum & argentū &
vestem & alia enxenia multa: & abiit ad
regem & ptolemaidā: & inuenit gr̄am
in conspectu eius. Et interpellabāt ad
uersus eum quidā iniqui ex gente sua.
Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui āte
eum fuerant. Et exaltauit eū in cōspe=
ctu oim amicorū suorum: & statuit ei
principatū sacerdotii: & quecūnq̄ alia
habuit prius preciosa: & fecit eum pri
cipem amicorum. Et postulauit iona=
thas a rege vt tīmunē faceret iudeam &
tres toparchias, i. samariā & confines
eius & promisit ei talenta trecenta. Et
consensit rex & scripsit ionathe epistо
las de his omnibus hunc modum con
tinēntes. Rex demetrius fratri ionathe
salutem & genti iudeorū. Exemplū
epistole quā scripsimus lastheni parē=
ti nostro de vobis misim⁹ ad vos vt sci=
retis. Rex demetrius lastheni parenti
salutem. Genti iudeorum amicis no=
stris & conseruantibus que iusta sunt
apud nos decreuimus benefacere pro
pter benignitatē ipsorū quā erga nos
hñt. Statuim⁹ ergo illis omnes fines
iudee & tres ciuitates lydam & rama=
the que addite sunt iudee ex samaria
& omnes confines earum sequē=
stranti omnibus sacrificantibus in hie=
rosolymis ꝓ his que ab eis prius acci=
piebat rex

cōuenirēt in ptolemaide cito. vt
μίσγειν εἰς πτολεμαΐδα τὴν ταχίστην. ὡς
audiuit audiuit ionathas: iussit obside=
δὲ ἤκουσεν ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθῆ=
re. τ elegit ex presbyterio israel
σαι. καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων ἰσρα=
τ sacerdotib⁹. τ dedit se peri=
καὶ τῶν ἱερέων. καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῷ κιν=
culo. τ accipiēs argentū τ aurū τ
δύνῳ. καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
vestē τ alia munuscula plura: iuuit
ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, ἐπορεύ=
ad regē in ptolemaidē. τ iue
θη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πτολεμαΐδα. καὶ ἔυ
nit gratiā cora eo. τ interpellabāt cōtra
ρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐνετύγχανον κατ'
eū q̄dā iniqui ex gēte. τ fe=
αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους. καὶ ἐποίη
cit illi rex sicut fecerūt ei
σεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ
q̄ ante eū: τ exaltauit eū cora
οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάν
bus amicis eius: τ statuit ei princi
των τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
patū sacerdotij τ q̄cū q̄alia habuit precioſa pri
χιερωσύνην καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια πρό
us: τ fecit eū ex primis amī
τερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φί=
cis esse principē τ rogauit ionathas re
λων ἡγεῖσθαι. καὶ ἠξίωσεν ἰωνάθαν τὸν βασι
gē vt faceret iudeā īmunē tributoꝝ
λέα ποιῆσαι τὴν ἰουδαίαν ἀφορολόγητον
τ tres toparchias τ samari
καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας καὶ τὴν σαμαρεί
tin: τ ꝓmisit ei talēta trecē
τιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ τάλαντα τρια=
ta. τ cōsensit rex: τ scrip
κόσια. καὶ ἐυδόκησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγρα=
sit ionathe epras de oibus his
ψε τῷ ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τού
habentes modū hīc. rex de=
των ἔχουσας τὸν τρόπον τοῦτον. βασιλεὺς δη
metriꝰ ionathe fratri gaudere. τ gē=
μητρίος ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν καὶ ἔθ
ti iudeoꝝ. exemplū epistole
νει ἰουδαίων. τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā scripsim⁹ aastheni cognato nro
ἧς ἐγράψαμεν ἀασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν
de vobis: scripsim⁹ τ ad vos vt
περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅπως
videatis. rex demetrius aastheni
εἰδῆτε. βασιλεὺς δημήτριος ἀασθένει τῷ
parēti gaudere. gēti iudeoꝝ ami
πατρὶ χαίρειν. τῷ ἔθνει τῶν ἰουδαίων φί=
cis nris τ cōseruantib⁹ erga nos in
λοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δί=
sta decreuimus bñfacere: ꝓpter
καια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ
illoꝝ beniuolētiā erga nos. statuim⁹ ipsi
αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἐσάκαμεν αὐτοῖς
fines iudee tres nomos
τὰ τέρια τῆς ἰουδαίας τοὺς τρεῖς νόμους
apherema τ lyddan τ rathami addite
ἀφαίρεμα καὶ λύδδαν καὶ ῥαθαμὶν προσετέ
sunt iudee a samaritide. τ
θησαν τῇ ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς σαμαρείτιδος καὶ
oia attinētia ad ipos omnes sa
πάντα τὰ συγκρούοντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυ
crificantes in hierlm. ꝓ regali=
σιάζουσιν εἰς ἱεροσόλυμα. ἀντὶ τῶν βασι=
bus q̄ accipiebat rex ab ipsis
λικῶν ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν

p:ib9 p singulos ānos de fructi
ὸ πρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν γενημά=
bus terre ⁊ de fructibus arboꝝ. ⁊
των τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων. καὶ τὰ
alia ptinētia ad nos ex nūc decī
ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τοῦ νῦν τῶν δέκα
marū ⁊ tributoꝝ ptinētiū ad nos: ⁊
τῶν καὶ τῶν φόρων τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ
salis sbagna: ⁊ ptinētes ad nos
τὰς τῶν ἁλῶν λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν
coronas: oīa cōcedem9 eis. ⁊
στεφάνους, πάντα ἐπαρκέσομεν αὐτοῖς. καὶ
nō erit irritū ḡquā hoꝝ a nūc vsq; i
οὐκ ἀθετηθήσεται οὐδὲν τούτων ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς
oē tps. nūc ergo curate
τὸν ἅπαντα χρόνον. νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τοῦ
facere hoꝝ exēplū. ⁊ detur io
ποιῆσαι τὸν τῶν ἀντίγραφον. καὶ δοθήτω Ἰωνά
nathe ⁊ ponat in mōte sctō in loco
θαν καὶ τεθείτω ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ
vtili celebri. ⁊ vidit demetrius
ἐπιτηδείῳ ἐπισημῳ. καὶ εἶδεν δημήτριος ὁ
rex q̄ siluit terra coꝝ eo
βασιλεὺς ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ
⁊ nihil ei restitit: ⁊ dimisit om
καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀνθέστηκεν, καὶ ἀπέλυσε πά
nes exercitus suos vnūsquīq; in ptib9
σας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον
locū p̄ter pegrinos exercit9 quos colle
τόπον πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων ὧν ἐξέπο
git ab insulis gētiū. ⁊ ini
λόγησεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν. καὶ ἦσαν
micī fuerūt ei oēs exercitus q̄ a
πάντων αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ
p̄silv9. tryphō erat coꝝ q̄ ab alexan
τῶν πρώων. Τρύφων δὲ ἦν τῶν παρ' Ἀλεξάν
dro p̄ius. ⁊ vidit q̄ oēs
δρου τὸ πρότερον. καὶ εἶδεν ὅτι πᾶσαι αἱ
exercitus murmurāt cōtra demetriū. ⁊
δυνάμεις καταγογγύζουσι τοῦ δημητρίου. καὶ
iuit ad simalcue arabē q̄ nu
ἐπορεύθη πρὸς σιμάλκουε τὸν Ἄραβα τὸν ἐκ=
triebat antiochū filiū ale
τρεφε τὸν ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ τοῦ Ἀλε
xandri: ⁊ assidebat ei vt tra
ξάνδρου, καὶ προσκάθευεν αὐτῷ ὅπως πα
deret eū ipi: vt regnaret q̄
ραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ
p̄re eius. ⁊ nūciauit ei quāta
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα
fecit demetrius ⁊ inimicitiā q̄a
συνετέλεσε δημήτριος καὶ τὴν ἔχθραν ἣν
p̄sequunt eū exercitus ei9. ⁊
ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. καὶ
mānsit illic dieb9 multis. ⁊ mi
ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. καὶ ἀπέστει
sit ionathas epistolas ad demetriū
λεν Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς πρὸς δημήτριον τὸν
rege vt eiceret eos q̄ de arce ex
βασιλέα ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ
hierlm ⁊ q̄ in munitionib9:
ἱερουσαλὴμ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν,
erāt em oppugnātes israel. ⁊ mi
ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἀπέ
sit demetrius ad ionathā dicēs. nō
στειλε δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν λέγων. οὐ
mi hec faciā tibi ⁊ gēti tue:
μόνον ταῦτα ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου,
sed gl̄ia illustrabo te ⁊ gētē tuā: si
ἀλλὰ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν
opportunitatē habuero. nūc ergo recte facies
ἐυκαιρίας τύχω. νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις

per singulos annos: & pro fructi=
bus terre & pomorum. Et alia que
ad nos pertinebāt decimarū & tributo
rū ex hoc tp̄e remittim9 eis: & areas
salinarū & coronas q̄ nobis deferebā
tur oīa ip̄is cōced imus. & nihil horū ir
ritū erit ex hoc & in omne tp̄s. Nūc er
go curate facere horū exemplū: & de
tur ionathe & ponatur in mōte sctō &
in loco celebri. Et vidēs demetrius rex
q̄ siluit terra in cōspectu suo & nihil ei
resistit: dimisit totū exercitū suū vnū=
quēq; in locū suū excepto peregrino
exercitu quē traxit ab insulis gentiū.
& inimici erant ei oēs exercitus patrū
eius. Tryphon aūt erat quidā partū a
lexandri prius: & vidit q̄m oīs exerci=
t9 murmurauit cōtra demetriū & iuit
ad emalchuel arabē qui nutriebat an=
tiochū filiū alexādri: & assidebat ei vt
traderet eū ip̄i vt regnaret in loco pa=
tris sui. Et enūciauit ei quāta fecit de=
metrius & inimicitias exercituū ei9 ad
uersus illū. Et mansit ibi dieb9 multis
Et misit ionathas ad demetriū regē vt
ejiceret eos q̄ in arce erant in hierlm:
& q̄ in presidiis erant quia ipugnabāt
israel. Et misit demetrius ad ionathā
dicēs. Non hoc tm̄ facīā tibi & gēti tue:
sed gloria illustrabo te & gentē tuā cū
fuerit opportunū. Nunc ergo recte fe
ceris si miseris in auxiliu9 mihi viros:
quia discessit oīs exercit9 meus. Et mi
sit ei ionathas tria milia virorū fortiū
antiochiā. Et venerunt ad regem & de
lectatus est rex in aduentu eorū. Et cō
uenerunt qui erant de ciuitate: centū
viginti milia virorū & volebant inter
ficere regem. Et fugit rex in aulā: & oc
cupauerūt qui erant de ciuitate itine=
ra ciuitatis & ceperunt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos in auxiliū: & cōuene
runt oēs simul ad eum. Et dispersi sunt
omnes per ciuitatē: & occiderūt in illa
die centum milia hominū. Et succen=
derunt ciuitatem & ceperūt spolia mul
ta in illa die. & liberauerunt regē. Et
viderunt qui erant de ciuitate q̄ obti=
nuissent iudei ciuitatē sicut volebant:
& infirmati sunt mente sua & clamaue
runt ad regem cum precibus dicētes.
Da nobis dexteras: & cessent iudei op
pugnare nos & ciuitatem. Et proie=
cerunt arma sua & fecerunt pacem.
Et glorificati sunt iudei in conspectu
regis & in conspectu omnium qui e=
rant in regno eius: & nominati sunt in
regno. Et regressi sunt in hierusalem.
habentes spolia multa. Et sedit deme=
trius rex in sede regni sui: & siluit ter=
ra in conspectu eius. Et mentitus est
omnia quecunq; dixit. & abalienauit
se a ionatha & non retribuit ei secū=
dum beneficia que sibi tribuerat:

misit̄s ad me viros q̄ auxilient:
ἀπόστειλας μοι ἄνδρας οἱ συμμαχήσουσιν,
qui discesserūt oēs exercitus mei.
ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου.
⁊ misit ionathas viros tres mil=
καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν ἄνδρας τρισχιλί
le potētes fortitudine ei in ātiochiā.
ους δυναμοὺς ἰσχύι αὐτῷ εἰς ἀντιόχειαν.
⁊ venerūt ad regē: ⁊ letatus
καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εὐφράν
est rex in aduētu illoꝝ. ⁊
θη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. καὶ
cōuenerūt q̄ de ciuitate in me
ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς μέ
diū vrbis ad viroꝝ centū vigīti mi
σον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυ
lia: ⁊ volebāt interficere re=
ριάδας, καὶ ἠβούλοντο ἀνελεῖν τὸν βασι
gem. ⁊ fugit rex in aulam.
λέα. καὶ ἔφυγεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλήν.
⁊ occupauerūt q̄ de ciuitate
καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς
itinera vrbis: ⁊ ceperūt pugna=
ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο πολε=
re. ⁊ vocauit rex iu=
μεῖν. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰου
deos in auxiliū: ⁊ cōuenerunt
δαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν
ad eū oēs simul. ⁊ dispersi
πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα. καὶ διεσπάρη=
sunt in ciuitate. ⁊ occiderūt in ea
σαν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πό
die illa ad centum milia:
λει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας ἑκα,
⁊ succenderūt ciuitatē: ⁊ ceperūt
καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἔλαβοσαν
spolia multa in illa die: ⁊ libe
σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐσω
rauerūt regē. ⁊ viderūt q̄ de
σαν τὸν βασιλέα. καὶ εἶδον οἱ ἀπὸ τῆς
ciuitate q̄ obtinuerūt iudei
πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰουδαῖοι
ciuitatē sicut volebāt: ⁊ infirmati sūt
τῆς πόλεως ὡς ἠβούλοντο, καὶ ἠσθένησαν
mentib9 suis: ⁊ clamauerūt ad
ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
regē cū precib9 dicētes.
τὸν βασιλέα μετὰ δεήσεως λέγοντες.
da nobis dextras ⁊ cessent
δὸς ἡμῖν δεξιάς καὶ παυσάσθωσαν οἱ Ἰου
dei oppugnare nos ⁊ ciuitatē.
δαῖοι πολεμοῦντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.
⁊ p̄iecerūt arma: ⁊ fecerūt pa=
καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρή
cē. ⁊ glorificati sūt iudei coꝝ
νην. καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον
rege ⁊ coꝝ oīb9 q̄
τοῦ βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν
in regno eius: ⁊ regressi sūt in
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς
hierlm hītes spolia multa. ⁊
ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά. καὶ
sedit demetrius rex in se
ἐκάθισε δημήτριος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρό
de regni sui: ⁊ siluit
νου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἡσύχασεν
terra i cōspectu ei9. ⁊ mētitus est oīa
ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐψεύσαντο πάντα
q̄cūq; dixit. ⁊ abalienat9 est ab ionatha ⁊
ὅσα εἶπεν. καὶ ἠλλοτριώθη τῷ Ἰωνάθαν καὶ
nō retribuit secūdū bñficia q̄
οὐκ ἀνταπέδωκεν κατὰ τὰς εὐνοίας ἃς

retribuit sibi: τ vexabat eū val
ἀντ᾽ ἀπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἐβλάβεν αὐτὸν σφό
de. post aūt hec reuersus est tryphō τ
δρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε τρύφων καὶ
antiochus eū eo puer iunior:
ἀντίοχος μετ᾽ αὐτοῦ παιδάριον νεώτερον,
τ regnauit τ iposuit sibi diadema. τ
καὶ ἐβασίλευσε καὶ ἐπέθετο διάδημα. καὶ
cōgregati sūt ad eū oēs exer
ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυ
citus quos dispersérat demetri⁹: τ
νάμεις ἃς ἀπεσκορπίσει δημήτριος, καὶ
pugnauerūt cōtra eū: τ fugit τ fuga
ἐπολέμησαν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτρο
tus est. τ accepit tryphon bestias τ ob
πώθη. καὶ ἔλαβε τρύφων τὰ θηρία καὶ κα
tinuit antiochiā. τ scripsit an
τεκράτησεν ἀντιοχείας. καὶ ἔγραψεν ἀν
tiochus iunior ionathe dicēs. cōstituo tibi
τίοχος ὁ νεώτερος ἰωνάθη λέγων. ἵστημί σοι
sacerdotii principatū: τ cōstituo te sup
τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ
quattuor ciuitates: τ vt sis tu ex a
τῶν τεσσάρων νόμων, καὶ εἶναί σε τῶν φί
micis regis. τ misit ei
λων τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ
vasa aurea τ ministeriū: τ dedit ei
χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
potestatē bibēdi in aureis vasis: τ vt esset
ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι
i purpura τ vt haberet fibulā aureā: τ
ἐν πορφύρᾳ καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν, καὶ
simonē fratrē eius cōstituit du
σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησε στρα
cem ab ascensu tyri vsq; ad
τηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τύρου ἕως τῶν
fines egypti. τ exut ionathas τ pā
ὁρίων αἰγύπτου. καὶ ἐξῆλθεν ἰωνάθαν καὶ δι
bulabat trans flumen τ in
επορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν ταῖς
vrbib⁹. τ cōgregati sunt ad eū oēs
πόλεσι. καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι
exercitus syrie in auxiliū. τ
αἱ δυνάμεις συρίας εἰς συμμαχίαν. καὶ
venit in ascalonē: τ occurrerūt ei
ἦλθεν εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ
ciuitate honorifice. τ abiit
ὀτ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inde in gazā τ cōcluserūt se q̄ de
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλεισαν οἱ ἀπὸ
gaza: τ obsedit circū eā τ
γάζης, καὶ περιεκάθισεν πρὸς αὐτὴν καὶ
succendit suburbana ei⁹ igne. τ
ἐνεπύρισε τὰ περίπολια αὐτῆς πυρί. καὶ
prędatus est eas. τ rogauerūt q̄ de
ἐκυλεύσεν αὐτάς. καὶ ἠξίωσαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: τ dedit eis dextras.
γάζης ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιάς.
τ accepit filios principū eo
καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ
rū in obsides: τ misit eos
τῶν εἰς ὅμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in hierūm. τ pābulauit regionē vsq; ad dama
εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως δαμα
scū. τ audiuit ionathas q̄ aderāt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν ἰωνάθαν ὅτι παρῆσαν οἱ
principes demetrii in cades q̄ est in ga
ἄρχοντες δημητρίου εἰς κάδης τὴν ἐν τῇ γα
lilea cū exercitu multo: volētes
λιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remouere eū a regione. τ occurrit
μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

& vexabat eum ualde. Post hec aūt re
uersus est tryphon & antiochus cū eo
puer adolescens & regnauit & imposu
it sibi diadema. Et cōgregati sunt ad
eum oēs exercitus quos dispersérat de
metrius. & pugnauerūt cōtra eū & fu
git & terga vertit. Et accepit tryphon
bestias & obtinuit antiochiā. Et scrip
sit antiochus adolescēs ionathe ducēs.
Cōstituo tibi sacerdotiū & cōstituo te
super quattuor ciuitates vt sis de ami
cis regis. Et misit illi vasa aurea in mi
nisteriū: & dedit ei potestatē bibendi in
auro & esse in purpura & habere fibu
lam aureā. Et simonē fratrē eius cōsti
tuit ducē a terminis tyri vsq; ad fines
egypti. Et exiit ionathas & perābula
bat trans flumē ciuitates & cōgregat⁹
est ad eū ois exercitus syrie in auxiliū
Et venit ascalonē: & ocurrerūt ei ho
norifice de ciuitate. Et abiit inde gazā
& cōcluserūt se qui erant gaze: & obse
dit eā: & succendit q̄ erant i circuitu ci
uitatis & predat⁹ est eā. Et rogauerunt
gazenses ionathā & dedit illis dexterā
& accepit filios corū obsides: & misit il
los in hierūm: & perābulauit in regio
nē vsq; ad damascum. Et audiuit iona
thas q̄ preuaricati sunt principes de
metrii in cades q̄ est in galilea cū exer
citu multo volentes eū remouere a ne
gocio regni & occurrit illis: fratrē au
tem suū simonē reliquit intra puin
ciam. Et applicuit simon ad bethsurā
& expugnabat eā diebus multis & cō
clusit eos. Et postulauerunt ab eo dex
teras accipere: & dedit illis. Et eiecit
eos inde & cepit ciuitatem & posuit
in ea presidium. Et ionathas & castra
eius applicuerunt ad aquā genezar: &
ante lucem vigilauerunt in campo a
zor. Et ecce castra alienigenarum oc
currebant in campo: & tendebant ei
insidias in montibus: ipe autem oc
curit ex aduerso. Insidie vero exurre
xerunt de locis suis & cōmiserunt pre
lium. Et fugerunt qui erant ex per
te ionathe omnes & nemo relict⁹ est
eis nisi mathathias filius absolomi: &
iudas filius calphi princeps militie exer
citus. Et scidit ionathas vestimēta sua
& posuit terrā in capite suo & orauit.
Et reuersus est ionathas ad eos in pre
lium & conuertit eos in fugam & pu
gnauerunt. Et viderunt qui fugiebāt
partis illius: & reuersi sunt ad eum & i
sequebantur cum eo omnes vsq; cā
des ad castra sua et peruenerunt vsq;
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i die
illa tria milia virorum: et reuersus est
ionathas in hierusalem.

Capitulum.xij.

ΚΑΤ vidit ionathas quia tempus eū
iuuat & elegit viros & misit eos ro
mam statuere et renouare cum eis a
micitiam. Et ad spartiatas et ad alia lo
ca misit epistolas

εις: at fratrē ei⁹ simonē reli
ἀυτοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα κατέ
quit in regione. τ posuit castra simon
λιπε τὴν χώρα. καὶ παρενέβαλε σίμων
in bethsura: τ expugnabat eā die
ἐπὶ βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέ
bus multis: τ cōclusit eā. τ
ρας πολλάς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν. καὶ
postulauerūt ei⁹ dextras accipere: τ de
ἠξίωσαν αὐτὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδω
dit eis τ eiecit eos inde. τ
κεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. καὶ
cepit ciuitatē τ posuit in ea
κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ ἔθετο ἐπ᾽ αὐτὴν
presidiū. τ ionathas τ castra ei⁹
φρουράν. καὶ ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ
applicuerūt ad aquā gennesar τ
παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ γεννησάρ. καὶ
surrexerūt mane in cāpo uasor. τ
ὠρθρισαν τὸ πρωὶ εἰς τὸ πεδίον νασώρ. καὶ
ecce castra alienigenarū occurrebāt ei
ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐ
in cāpo. τ eiecerūt insidias
τῷ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον
cōtra eū in mōtib⁹. ipi aūt occurre
ἐπ᾽ αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν. αὐτοὶ δὲ ἀπήντη
rūt ex aduerso. at insidie exurrexeſt
σαν ἐξεναντίας. τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν
de locis suis τ cōmiserūt preli
ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν καὶ συνῆψαν πόλε
um. τ fugerūt q̄ a ionatha oēs
μον. καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ ἰωνάθου πάντες.
nemo relictus est ab eis preterq̄ ma
οὐδ᾽ εἷς κατελείφθη ἀπ᾽ αὐτῶν πλὴν ματ
thathias filij⁹ absalomi τ iudas filij⁹
θαθίας ὁ τοῦ ἀφαλώμου καὶ ἰούδας ὁ τ
chalphi principes militie exer
χαλφὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνά
citus⁹ τ scidit ionathas vestimēta sua
μεων. καὶ διέρρηξεν ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐ
τ iposuit terrā sup caput
τοῦ, καὶ ἐπέθηκε γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
suū τ orauit. τ reuersus ē
αὐτοῦ. καὶ προσηύξατο. καὶ ὑπέστρεψε
ad eos in prelio: τ fugauit
πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο
illos τ fugerūt. τ viderūt fugien
αὐτοὺς καὶ ἔφυγον. καὶ εἶδον οἱ φυγόν
tes ab eo τ reuersi sūt ad e
τες παρ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς αὐ
um τ persecuti sūt eū eo vsq; ad cades
τὸν καὶ ἐδίωκον μετ᾽ αὐτοῦ ἕως κάδης
vsq; ad castra eorū: τ castra
ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρε
posuerūt ibi. τ ceciderūt de alie
ρενέβαλον ἐκεῖ. καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλ
nigenis in die illa ad vi
λοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄν
ros tres mille. τ reuersus est iona
δρας τρισχιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνά
thas in hierūm
θαν εἰς ἱερουσαλήμ. Cā. 12.

ΚΑΙ vidit ionathas q̄ tps esset in
Καὶ εἶδεν ἰωνάθαν ὅτι ὁ καιρὸς αὐτῷ συ
uat: τ elegit viros: τ misit
νεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν
ad romā ad statuēdū τ renouandū erga
εἰς ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς
eos amicitiā: τ ad spartiatas τ
αὐτοὺς φιλίαν, καὶ πρὸς σπαρτιάτας καὶ
loca alia misit epistolas
τόπους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς

ſm hec. t abierūt in romā: t ingreſſi ſūt in ſenatū t dixerūt. Iohanathas ſummꝰ ſacerdos et gens iudeorū miſerūt nos: vt renouarem⁹ amiciciā & ſocietatē ſcdm̄ priſtinū. Et dederūt illis epiſtolas ad ipſos p loca vt deducerent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc eſt exemplū epiſtolarū quas ſcripſit Iohanathas ſpartiatis. Iohanathas ſummus ſacerdos: & ſeniores gētis & ſacerdotes & reliquus populꝰ iudeorū ſpartiatis fratribꝰ ſalutē. Iāpridē miſſe erant epiſtole ad oniā ſūmū ſacerdotē a dario q regnabat apud vos: qm̄ eſtis fres nr̄i: ſicut ſcriptū cōtinet qđ ſubiectū ē. Et ſuſcepit onias virū q miſſus fuerat cū honore: & accepit epiſtolas in qbꝰ ſignificabatur de ſocietate & de amicicia. Nos em̄ cū nullo horū indigerem⁹ hñtes ſctōs libros q ſunt in manibꝰ nr̄os: maluim⁹ mittere ad vos renouare fraternitatē & amiciciā: ne forte alienι efficiamur a vobis. Multa enim tp̄a trāſierūt ex quo miſiſtis ad nos. Nos ergo in oi tp̄e ſine intermiſſione in diebus ſolennibus & ceteris qbus oportet: memores ſum⁹ veſtri in ſacrificiis q̄ offerimus & in obſeruationibꝰ ſicut fas eſt & decet meminiſſe fratrum.

Letamur itaq̄ de gloria vr̄a. Nos aūt circūdederūt multe tribulatiōes & multa prelia: & ipugnauerunt nos reges q ſunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ ergo vobis moleſti eſſe neq̄ ceteris ſociis & amicis nr̄is in his preliis. Habuim⁹ em̄ de celo auxiliū & liberati ſum⁹ nos. & humiliati ſunt inimici noſtri: Elegim⁹ itaq̄ neumeniū antiochi filiū & antipatrem iaſonis filiū: & miſimus ad romanos renouare cū eis amiciciā & ſocietatem priſtinā. Mandauim⁹ itaq̄ eis vt veniant etiā ad vos & ſalutent vos: & reddant vobis epiſtolas noſtras de innouatione fraternitatis noſtre. Et nunc bene facietis reſpōdētes nobis ad hec: & hoc reſcriptū epiſtolarum quod miſit onias. Rex ſpartiatarū onias iona the ſacerdoti magno ſalutē. Inuentū eſt in ſcriptura de ſpartiatis et iudeis: qm̄ ſunt fratres et quia ſunt de genere abraam. Et nunc exquo hec cognouimus benefacitis ſcribētes nobis de pace veſtra. Sed et nos reſcripſim⁹ vobis. Pecora nr̄a et poſſeſſiones nr̄e veſtre ſunt: et veſtre noſtre. Mandauim⁹ itaq̄ hec nunciari vobis. Et audiuit iohanathas qm̄ regreſſi ſunt principes demetrii cum exercitu multo: ſupra q̄s prius pugnare aduerſus eum: et exiit ab hieruſalem et occurrit eis in amathite regione. Non enim dederat eis ſpacium vt ingrederentur regionem eius. Et miſit ſpeculatores in caſtra eorum: et reuerſi renunciauerunt q̄ conſtituunt ſuperuenire illic nocte. Cum occidiſſet autem ſol precepit iohanathas ſuis vigilare & eſſe in armis

ꝯꝯꝯ

vt parati eſſēt ad pugnā p totā nocte. ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον ὅλην τὴν νύκτα· τ
posuit custodes i circuitu castro καὶ ἐξέβαλε προφυλακὰς κύκλῳ τῆς παρεμ
rum. τ audierūt aduersarij ꝙ parā βολῆς· καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι ὅτι ἡ τοί
tus eēt Ionathas τ ꝙſi eo ad bel μας αι Ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλε
lum: τ timuerūt τ formidauerūt i corde μον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἐπτήξαν τῇ καρδίᾳ
ſuo. τ accēderūt pyras in ca αὐτῶν· καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς ἐν τῇ παρεμ
ſtris ſuis. Ionathas aūt τ ꝙſi eo nō βολῇ αὐτῶν· Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ οὐκ
cognouerūt vſq; ad mane. videbāt enī luminaria ἔγνωσαν ἕως πρωΐ· ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα
ardētia. ⁊ pſeuer' eūt Ionathas poſt καυσθέντα· καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω
eos: τ nō cōprehēdit eos. trāſierūt αὐτῶν, καὶ οὐ κατέλαβεν αὐτούς. διέβησαν
enī eleutherū fluuiū. τ declinauit Io τὸν ἐλεύθερον ποταμόν· καὶ ἐξέκλινεν Ἰω
nathas ad arabes vocatos ναθὰν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς καλουμένους
zabadeos τ peuſſit eos: τ acce ζαβδαίους καὶ ἐπάταξεν αὐτούς, καὶ ἔλα
pit ſpolia eoꝝ τ monēs caſtra uenit βε τὰ σκῦλα αὐτῶν καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν
in damaſcū τ pambulauit oēm regio εἰς Δαμασκὸν καὶ διώδευσεν πάσην τὴν χώ
nē. τ ſimō exiit τ uenit vſq; ad ρα· καὶ Σίμων ἐξῆλθε καὶ διώδευσεν ἕως
aſcalonē τ principes munitionū. ἀσκάλωνος καὶ τὰ πλησίον ὀχυρώματα·
τ declinauit in ioppen τ occupa τ ἐξέκλινεν εἰς Ἰώππην καὶ προκατελά
uit eā. audiuit enī ꝙ uolunt mihi βετο αὐτήν· ἤκουσε γὰρ ὅτι βούλονταί μοι τὸ ὀχυ
tione tradere hīs ꝙſūt a pte demetrij. ρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου·
τ poſuit illic cuſtodiā vt cuſtodirēt καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ὅπως φυλάσσωσιν
eā. τ reuerſus eſt Ionathas τ cōgrega αὐτήν· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν καὶ ἐξεκκλη
uit ſenio:es ppli. τ ꝙ co σίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ· καὶ ἐβού
gitauit cū eis edificare ⁊ mu λευσαντο μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυ
nitiones in iudea: τ exaltare ρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ προυφῶσαι τὰ
muros hierlm: ⁊ exaltare altitudinē magnā τείχη Ἱερουσαλήμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα
inter ⁊ arcē τ ciuitatē ad ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ
ſeparandū eā a ciuitate vt eēt ipa διαχωρίζειν αὐτὴν τῆς πόλεως ἵνα ᾖ αὐτὴ κα
ſingulariter. vt neꝙ emāt neꝙ ven θ' ἑαυτὴν μήτε ἀγοράζωσι μήτε πω
dant. τ cōuenerūt vt edificarēt λῶσι· καὶ συνήχθησαν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν
ciuitatē τ applicuit muro turrē πόλιν, καὶ ἤγγισε τοῦ τείχους τοῦ χειμάρ
tis ꝙ a ſubſolano τ edificauerūt eā ῥου τοῦ ἐξ ἀπηλιώτου καὶ ἐπωκοδόμησαν τὸ
ꝙ vocāt chaphenatha. τ ſimō edifica καλούμενον Χαφεναθά· καὶ Σίμων ὠκοδόμη
uit adida in ſephela: τ munuit σεν τὰ ἐπιδόμα ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε
portas τ ſeras. τ ꝰſtituit tryphon re πύλας καὶ μοχλούς· καὶ ἐζήτησε τρύφων βα
gnare aſie τ apponere ſibi dia σιλεῦσαι τῆς Ἀσίας καὶ περιθέσθαι τὸ διά

paratos ad pugnam tota nocte. Et po ſuit cuſtodes per circuitū caſtrorū. Et audierunt aduerſarii ꝙ paratus eſt Ionathas cū ſuis in bello & timuerunt & formidauerunt in corde ſuo: & accenderūt focos in caſtris ſuis. Ionathas aūt & q cum eo erant non cognouerunt vſq; mane. Videbant aūt luminaria ardentia: & ſecutus es eos Ionathas: & non cōprehendit eos. Tranſierūt enī flumē eleutherū. Et diuertit Ionathas ad arabes qui vocabantur zabadei: & percuſſit eos & accepit ſpolia eorum. Et inſixit & venit damaſcum: & pērambulabat oēm regionem illam. Simon aūt exiit & vēnit vſq; aſcalonem & ad proxima preſidia: & declinauit in ioppen: & occupauit eā. Audiuit enim ꝙ vellent p̄ſidium tradere partib⁹ demetrii: & poſuit ibi cuſtodes vt cuſtodirent eaꝫ. Et reuerſus eſt Ionathas & conuocauit ſeniores populi: & cogitauit cum eis edificare preſidia in iudea: & edificare muros in hieruſalem et exaltare altitudine magna inter medium arcis & ciuitatis: vt ſepararet eaꝫ a ciuitate vt eſſet ipſa ſingulariter & neq; emant neq; vendant. Et conuenerunt vt edificarent ciuitatem: & cecidit murus qui erāt ſup torrētem ab ortu ſolis: & reparauit eū qui vocatur caphetheta. Et ſimon edificauit adiada in ſephela: et muniuit eā et impoſuit portas et ſeras. Et cogitauit tryphon regnare aſie: et aſſumere diadema et extendere manum in antiochum regem: timens ne forte nō permitteret eū Ionathas: ſed pugnaret aduerſus eum querebat cōprehendere eū et occidere. Et exurgens abiit in bethſan: et exiit Ionathas obuiam cum quadraginta milibus virorum electorum in prelium: et venit bethſan. Et vidit tryphon quia venit Ionathas cum exercitu multo: vt extenderet in eum manus: et timuit. Et excepit eum cum honore et commendauit eum omnibus amicis ſuis et dedit ei munera. Et precepit exercitibus ſuis vt obedirent ei ſicut ſibi. Et dixit Ionathe. Vt quid vexaſti vniuerſum populum cum belluꝫ nobis non ſit. Et nunc remitte eos in domos ſuas. Elige aūt tibi viros paucos qui tecum ſint: et veni mecum ptolemaida: et tradam eam tibi: et reliqua preſidia et exercitum: et vniuerſos prepoſitos negocii: et conuerſus abibo. Propterea enim veni. Et credidit ei: et fecit ſicut dixit: et dimiſit exercitum et abierunt in terram iuda. Retinuit autem ſecum tria milia virorum ex quibus remiſit in galileam duo milia: mille autem venerunt cum eo. Vt autem intrauit ptolemaidam ionathas: clauſerunt portas ciuitatis ptolemenſes: et comprehenderunt eum et omnes qui cum eo intrauerunt: gladio interfecerunt. Et miſit tryphon exercitum et equites in galileam et in campum magnum.

dema τ extēdere manū in antiochū ὅλμα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρα ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν
regē: τ timuit ne forte nō ſineret βασιλέα, καὶ ἐυλαβήθη μήποτε οὐκ ἐάσῃ
eū Ionathas τ ne forte pugnaret aduerſꝰ αὐτὸν Ἰωνάθαν καὶ μήποτε πολεμήσῃ πρὸς
eū. τ ḡrebat vtiq; ad cōprehēdendū e αὐτόν· καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐ
um vt ꝑderet τ exurgēs venit in τὸν τοῦ ἀπολέσαι· καὶ ἀναστὰς ἦλθεν εἰς
bethſan. τ exiuit Ionathas in occur βαιθσάν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντη
ſum ei⁹ eū quadragīta milib⁹ vi σιν αὐτοῦ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀν
rorū electis in preliū τ δρῶν ἐπιλελεγμένων εἰς παράταξιν καὶ
venit in bethſan. τ vidit tryphon ꝙ ἦλθεν εἰς βαιθσάν· καὶ εἶδε τρύφων ὅτι
adeſt eū exercitu multo: τ extē παρεστὶ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖ
dere manū cōtra eū timuit. τ ſuſce ναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἐυλαβήθη· καὶ ἐπεδέ
pit eū ghoſe τ cōmendauit eū oi ξατο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέκρινεν αὐτὸν τοῖς
bus amicis eiꝰ τ dedit ei munē φίλοις αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα
ra. τ p̄cepit amicis ſuis obedi καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ ὑπακού
re ei ſicut ipſi. τ dixit Ionathe σειν αὐτῷ ὡς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν τῷ Ἰωνάθαν
vt dd vexaſti vniuerſum pplm hunc eū bel ἵνατί ἐκόπους πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πό
lum nō ſit nobis. τ nūc remitte λεμον μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν· καὶ νῦν ἀπό
te eos in domos ſuas. eli στειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ἔκλε
ge aūt tibi viros paucos ꝙ ξαι δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους οἵτινές
ſint tecuꝫ. τ veni mecuꝫ i ἔσονται μετὰ σοῦ· καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς
ptolemaidē. et tradā tibi eā πτολεμαΐδα· καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν
et reliquas munitiones et exer καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ πᾶς ὁ δυνά
citus reliquos et vniuerſos p̄poſi μεις πὰς λοιπὰς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
tos negocioꝝ. et cōuerſus abi τῶν χρειῶν· καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσο
bo: huiꝰ eīn gr̄a adſiꝫ et cre μαι, τούτου γὰρ χάριν παρεγενόμην· καὶ ἐμ
didēs ei fecit ſicut dixit: et πιστεύσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ
miſit exercitꝰ: et abierunt in ἐξαπέστειλε πὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς
terrā iuda. reliqt autē ſecum viros, γῆν Ἰούδα· κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας
tres mille. ḡruꝫ duo mille dimiſit in gali τριχιλίους· ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ γαλι
lea. mille aūt venerunt cū eo. vt autē itra λαίᾳ· χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ. ὡς δὲ εἰσ
uit Ionathas in ptolemaidē: clauſe ῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς πτολεμαΐδα, ἀπέκλει
runt ptolemēſes portas: et cōp̄hēde σαν οἱ πτολεμαεῖς πὰς πύλας, καὶ συνέλα
runt euꝫ: et oēs ingreſſos cum βον αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς εἰσελθόντας με
eo iterfecerūt in gladio. et mi τ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἀπέ
ſit tryphon exercitꝰ et eqtatum in στειλε τρύφων δυνάμεις· καὶ ἵππον εἰς
terrā galileā et cāpum magnum. γῆν γαλιλαίαν καὶ τὸ πεδίον τὸ μέγα.

vt pderent oēs q̄ apte iona
γοῦ ἐκπολέσαι πάντας τοὺς παρὰ ἰωνά-
the. t cognouerūt q̄ cōphensus est t pe-
θου. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι συνελήφθη καὶ ἀπό-
riit t q̄si eo: t horiari sūt seip
λωλεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρεκάλεσαν ἑαυ
sos t iuerūt cōuersi pati
τοὺς καὶ ἐπορεύοντο συνεσραμμένοι ἕτοιμοι
in preliū. t viderūt q̄ sequebant q̄
εἰς πόλεμον. καὶ εἶδον οἱ διώκοντες ὅτι
de ala eis est: t reuersi sunt
παρὰ ψυχῆς αὐτοῖς ἐστι, καὶ ἐπέστρεψαν
t venerūt oēs in terrā iuda. t luxe-
καὶ ἦλθον πάντες εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἐπέν
runt ionathā t eos q̄ cū eo t
θησαν γὰρ ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
timuerūt valde: t luxerūt oēs
ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπτέθησαν πᾶς
israel luctū magnū. t q̄sierūt oēs
Ἰσραὴλ πένθος μέγα. καὶ ἐζήτησαν πάντα
gētes q̄ in circuitu eor̄ cōterere eos.
τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτούς.
dixerūt enī: nō habēt pncipē t adiu-
εἶπαν γάρ, οὐκ ἔχουσιν ἄρχοντα καὶ βοη
uantē. nūc igit oppugnabim⁹ eos. t
θοῦντα. νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτούς. καὶ
delebim⁹ de hoīb⁹ memoriā eor̄.
ἐξαρῶμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

C.15 Et audiuit simō. q̄ cōgregauit try
Καὶ ἤκουσε σίμων ὅτι συνήγαγε τρύ
phon exercitū multū vt veniret i terrā iuda
φων δύναμιν πολλὴν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα
t attereret eā: t vidit pplm q̄
καὶ ἐκτρίψαι αὐτήν, καὶ εἶδεν τὸν λαὸν ὅτι
est tremens t formidās: t ascēdit in
ἐστιν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς
hierlim: t cōgregauit pplm t adhortat⁹
Ἰερουσαλήμ, καὶ ἤθροισε τὸν λαὸν καὶ παρεκάλε
est eos q̄ t dixit eis. ipsi scitis
σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐτοὶ οἴδατε
quāta ego t fratres mei. t dom⁹
ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ
patris mei fecim⁹ p legib⁹
πατρός μου ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων
t scīis: t plia t
καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς
ānstias q̄s vidim⁹. hui⁹ gr̄a peri
στενοχωρίας ἃς εἴδομεν. τούτου χάριν ἀπω
erūt fratres mei oēs pter israel.
λοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τοῦ Ἰσρ.
t relict⁹ sum ego sol⁹. t nūc nō mihi
καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος. καὶ νῦν μή μοι
fiat parcere mee nīc in oi
γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ
tpe tribulatiōis. nō enī sum melior
καιρῷ θλίψεως. οὐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν
fratrib⁹ meis. verūm vindicabo p gen-
ἀδελφῶν μου. πλὴν ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθ-
te mea t p scīis t p
νους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν
vxorib⁹ t filiis vr̄is: q̄ cōgrega
γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅτι συνήχ
te sunt oēs gētes cōterere nos ilīmi-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἔχ-
citie gr̄a. t accensus est spūs
θρας χάριν. καὶ ἀνεζωπυρήσε τὸ πνεῦμα τοῦ
ppli simul vt audiuit sermōes hos.
λαοῦ ἅμα τοῦ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων.
t rñderūt voce magna dicētes.
καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες.
tu es nr̄ dux p iuda t io
σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ ἰούδου καὶ ἰω

vt perderēt omnes socios ionathe. At
illi cum cognouissent quia comprehē
sus est ionathas et periit & omnes qui
cum eo erant: hortati sunt semetipos
& exierunt parati in prelium. Et viden
tes hi qui insecuti fuerant quia pro ani
ma res est illis: reuersi sunt. illi autē
venerunt omnes cum pace in terram
iuda. Et planxerunt ionathā & eos qui
cum ipso erant valde. Et luxit israel lu-
ctu magno. Et quęsierunt omnes gen
tes que erant in circuitu eorum conte
rere eos. Dixerunt enī. Non habent pri
cipem & adiuuantē: nūc ergo expugne
mus illos. & tollamus de hoīb⁹ me-
moriam eorum: Cap. xiij.

Et audiuit simon q̄ congregauit
tryphon exercitū copiosum vt ve
niret in terram iuda: & attereret eā: vi
dens quia in tremore populus est & in
timore: ascēdit hierusalem & congre
gauit populum & adhortās dixit. Vos
scitis quanta ego & fratres mei & do-
mus patris mei fecimus pro legibus &
p sanctis prelia: & angustias quales vi-
dimus. Horum gratia perierūt fratres
mei omnes propter israel: & relict⁹ sum
ego solus. Et nunc non mihi contin-
gat parcere anime mee in omni tēpo-
re tribulationis. Non enī melior sū fra
tribus meis. Vindicabo itaq̄ gentē me
am & sanctā: natos quoq̄ nostros: &
vxores quia congregate sunt vniuerse
gentes conterere nos inimicitie gratia
Et accensus est spiritus populi simul vt
audiuit sermones istos & respondert
voce magna dicētes. Tu es dux noster
loco iude & ionathe fratris tui. Pugna
prelium nostrum & omnia quecūq̄ dí
xeris nobis faciemus. Et congregans
omnes viros bellatores accelerauit cō
sūmare vniuersos muros hierusalē: &
munivit ęaz in gyro. Et misit ionathā
filium absolomi: & cum eo exercitum
nouum in ioppen & eiectis his q̄ erant
in arce remansit illic ipse. Et mouit try
phon a ptolemaida cum exercitu mul
to vt veniret in terraz iuda: & ionathas
cum eo in custodia. Simon autē appli-
cuit in addus cōtra faciem campi. Et vt
cognouit tryphon quia surrexit simō
loco fratris sui ionathe & quia cōmissu
rus esset cum eo prelium: misit ad eum
legatos dicens. Pro argento quod de
bebat frater tuus ionathas in ratione
regis propter negocia que habuit de-
tinuimus eum. Et nunc mitte argenti
talenta centum & duos filios eius ob-
sides vt non dimissus fugiat a nobis &
remittemus eum. Et cognouit simon
quia cum dolo loqueretur secum. Iussit
tamen dari argentum & pueros: ne
inimicitiam magnam sumeret ad po-
pulum israel dicentem quia non mi-
sit ei argentum & pueros: propterea pe
riit. Et misit pueros & centum talenta.
Et mentitus est & nō dimisit ionathā.
Et post hec venit tryphon intra regio
nem: vt contereret eam: & gyrauerūt
per viam que ducit ador. Et simon
& castra eius ambulabant in oēm locū

natha fratrib⁹ tuis. pugna
ναθου τῶν ἀδελφῶν σου. πολέμησον
prelium nr̄m. t oia q̄cūq̄ di
τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴ-
xeris nobis faciem⁹. t cōgreganit oēs
πῃς ἡμῖν ποιήσομεν. καὶ συνήγαγε πάντας
viros bellatores: t accelerauit
τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς, καὶ ἐτάχυνε
cōsūmare muros hierlim t munivit
τοῦ τελέσαι τὰ τείχη ἐν Ἰερ. καὶ ὠχύρωσεν
eā circūcirca. t misit ionathan
αὐτὴν κυκλόθεν. καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν τὸν
filiū absalomi t cū eo exercitū sufficiē
τοῦ Ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἱκα-
tem in ioppē. t eiecit eos q̄ erāt in
νὴν εἰς Ἰόππην. καὶ ἐξέβαλε τοὺς ὄντας ἐν
ea: t mānsit illic in ea. t pfect⁹ est
αὐτῇ, καὶ ἐμεῖνεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ. καὶ ἰδοὺ ἦρε
tryphon de ptolemaide cū exerci
τρύφων ἀπὸ Πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμε
tu multo vt iniret in terrā iuda. t
ως πολλῆς εἰσελθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ
ionathas cū eo in custodia. simon aūt ca-
Ἰωνάθαν μετ' αὐτοῦ ἐν φυλακῇ. Σίμων δὲ πα
straueras⁹ cū i adulis cōtra faciē
ρενέβαλεν ἐν Ἀδιδοῖς κατὰ πρόσωπον τοῦ
cāpi. t cognouit tryphon q̄ surrexit si-
πεδίου. καὶ ἐπέγνω τρύφων ὅτι ἀνέστη Σί-
mon p ionatha fratre suo: t
μων ἀντὶ Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
q̄ cōmittere cū eo futur⁹ eēt plū: t
ὅτι συνάψειν αὐτῷ μέλλει πόλεμον, καὶ
misit ad eū legatos dicēs.
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις λέγων.
p argēto qđ debebat ionathas
περὶ τοῦ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν Ἰωνάθαν ὁ
frater tu⁹ in rōne regis ppt̄ habuit
ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν διὰ ἃς εἶχε
negocia detinuim⁹ eū. t nūc mit-
χρείας συνέχομεν αὐτόν. καὶ νῦν ἀπόστει-
te argēti talēta centū t duos
λον ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν καὶ δύο τῶν
ex filijs ei⁹ obsides: vt nō dimissus rece-
υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀποστα
dat a nobis: t dimittem⁹ eū. t
τήσῃ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν. καὶ
cognouit simō q̄ dolo loquunt⁹ ad e-
ἔγνω Σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐ
um: t mittit argēti: duos
τόν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον, καὶ τοὺς δύο
pueros. t ne inimicitiā sūscret ma
παιδάρια. καὶ μήποτε ἔχθραν ἄρῃ με
gnā ad. pplm dicētes: q̄ non
γάλην πρὸς τὸν λαὸν λέγοντες ὅτι οὐκ
misi ei argentū t pue-
ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παι
ros t perit t misit pue-
δάρια καὶ ἀπώλετο. καὶ ἀπέστειλε τὰ παι
ros t centū talēta. t mē-
δάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ διε-
titus est t nō dimisit ionathan. t
ψεύσατο καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν Ἰωνάθαν. καὶ
post hec venit tryphon vt ingre-
μετὰ ταῦτα ἦλθε τρύφων τοῦ ἐμβα-
deret in regionē t cōtereret
τεῦσαι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκτρίψαι
eā. t circūdedit viā q̄ in a-
αὐτήν. καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄδω
dora. t simon t castra ei⁹
ρα. καὶ Σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ
cōtra veniebāt ei in oēm locū
ἀντιπαρῆγεν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον

quoclqs ibat. at (in arce
οὗ ἂν ἐπορεύετο. οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας
mittebāt ad tryphonē legatos
ἀπέστελλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς
D t q vigerēt eū vt veniret ad se
καὶ καταπαύσοντας αὐτὸν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐ
p deserū t mitteret eis
τοὺς διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἀποστεῖλαι αὐτοῖς
alimonias.t parat tryphō oēm
τροφάς· καὶ ἡτοίμασε τρυφὼν πᾶσαν τὴν
ēqtatū sibi vt veniret. t in nocte illa fuit
ἵππον αὐτοῦ ἐλαθεῖν· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
nix multa valde: t nō venit ppe
χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν
nivē. t abijt t venit in galaa
χιόνα· καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γαλαα
ditim vt ād appropiquant baschama: occidit
δίτιν. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ βασκαμά, ἀπέκτει
ionathā t sepultū ē illic. t reduxit
νε τὸν ἰωνάθαν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ· καὶ ἐπέστρε
tryphō t abijt in terrā suā.
φε τρύφων καὶ ἀπῆρεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ·
t misit simō: t accepit ossa
καὶ ἀπέστειλε σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ
ionathe fratris sui. t sepelierūt eū
ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
in modū ciuitatē patrū eius. t plā
ἐν μωδεὶν πόλει πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἐκό
xerūt eū oīs israel plāctu magno:
ψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν,
t luxerūt eū dies multos. t
καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς. καὶ
edificauit simō sup sepulchrū patris
ᾠκοδόμησε σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς
sui t fratrū suoꝝ t exaltauit
αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν
illud visu lapide polito a poste-
αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξεστῷ ἐκ τῶν ὀπισ
riorib⁹ t anteriorib⁹: t statuit sup ea
θεν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ
septē pyramides: vnā cōtra
ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς
vnā patri t matri t quat
μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσ
tuor fratrib⁹. his fecit ma-
σαρσιν ἀδελφοῖς· καὶ ταύταις ἐποίησε μη
chinamēta circūponēs columnas magnas t
χανήματα περιθεὶς στύλους μεγάλους καὶ
fecit sup columnas arma
ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας
in nomē eternū t apud arma
εἰς ὄνομα αἰώνιον καὶ παρὰ πᾶς πανοπλί
naugia sculpta: vt videren
αις πλοῖα ἐγγεγλυμμένα εἰς τὸ θεάσα-
tur ab oīb⁹ naugijs⁹ p ma
σθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλα
re. hoc sepulchrū qđ fecit in modū
σσαν· οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν μωδεὶν
vsq; ad diē hūc. at tryphō ibat
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὁ δὲ τρύφων ἐπορεύε
fraude cū antiocho rege ado
το δόλῳ μετὰ ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νέου
lescēte: t occidit eū: t regna
τέρου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευ
uit p eo: t circūposuit sibi diadema
σεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς
asie: t fecit plagā magnā in
ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terra. t edificauit simō munitio-
τῆς γῆς· καὶ ᾠκοδόμησε σίμων παρεμβολὰς
nes iudee t muniūt turrib⁹
τὰ τῆς ἰουδαίας καὶ περιετείχισε πύργοις

quocūq; ibant. Qui autē in arce erāt: miserunt ad tryphonē legatos vt festi naret venire per desertum & mitteret illis alimonias. Et parauit tryphon omnem equitatum: vt veniret illa nocte. Erat enim nix multa valdē & non venit in galaaditim. Et cum appropinquasset baschaman occidit ionathan & filios eius illic. Et conuertit tryphon & abiit in terram suam. Et misit simon & accepit ossa ionathe fratris sui & sepelivit ea in modin ciuitate patrum eius. Et planxerunt eum omnis israel planctu magno: & luxerunt eum dies multos. Et edificauit simō super sepulchrū patris sui & fratrum suorum edificium altum visu: lapide polito retro & ante: & statuit septem pyramidas vnam contra vnam: patri & matri: & quattuor fratribus. Et his circumposuit columnas magnas & super colūnas arma: ad memoriam eternam: & iuxta arma naues sculptas: que viderentur ab hominib⁹ nauigantibus mare. Hoc est sepulchrū quod fecit in modin vsq; in hunc diem. Tryphon autem cum iter faceret cum iuuenculo rege adolescēte dolo occidit eum & regnauit loco eius. Et imposuit sibi diadema asie: & fecit plagā magnam in terra. Et edificauit simon presidia iudee muniens ea turribus excelsis & muris magnis: & portis & seris: & disposuit alimenta in munitionibus. Et elegit simon viros: & misit ad demetriū regem vt faceret remissionem regioni: quia actus omnes tryphonis per direptionem fuerant gesti. Et demetrius rex ad verba ista respondit ei: & scripsit epistolam talem. Rex demetrius: simoni summo sacerdoti & amico regum & senioribus et genti iudeorum salutem: Coronam auream: & bahen quam misistis suscepimus: et parati sumus facere vobiscum pacem magnam: & scribere prepositis regis remittere vobis q̄ indulsimus. Quecūq; enim constituimus vobis constant. Munitiones quas edificastis vobis sint. Remittimus quoq; ignorātias & peccata vsq; in hodiernum diem: & coronam quam debebatis. Et si quid aliud erat tributarium in hierusalem: iam non sit tributarium. Et si qui ex vobis apti sunt conscribi inter nostros: conscribantur: et sit inter nos pax. Anno cētesimo septuagesimo ablatum est iugum gentium ab israel. Et cepit populus israel scribere in tabulis & gestis publicis: anno primo sub simone sūmo sacerdote magno duce & principe iudeorum. In diebus illis applicuit simon ad gazan: & circumdedit eas castris: & fecit machinas & applicuit ad ciuitatē: & percussit turrem vnam et cōprehendit eam: & qui eruperant erāt intra machinā & ciuitatem: & factus est motus magnus in ciuitate: et ascenderunt qui erant in

ctellis t muris magnis t turribꝰ
ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις καὶ πύργοις
t portis t seris. t posuit alimēta
καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς· καὶ ἔθετο βρώματα
in munitionibꝰ. t elegit simō viros
ἐν ταῖς ὀχυρώμασι· καὶ ἐπελέξατο σίμων ἄνδρ'
t misit ad demetriū regē
καὶ ἀπέστειλε πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα
vt faceret remissionē regioni. qm oēs
τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ· ὅτι πάσαι αἱ
actꝰ tryphonis erāt rapine. t mi
πράξεις τρύφωνος ἦσαν ἁρπαγαί· καὶ ἀπέ
sit ei demetriꝰ rex iuxta
στειλεν αὐτῷ δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ
simonis hoc. t respōdit ei: t
τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ
scripsit ei epistolā talē. rex
ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην· βασιλεὺς
demetriꝰ simoni principi sacerdotū t amico rē-
δημήτριος σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασι
gū t senioribꝰ t gēti iudeoꝝ
λέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει ἰουδαίων
gaudere. coronā auream t
χαίρειν· τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν
bajulum q̄ misistis accepimꝰ. t
βαΐνην ἃ ἀπεστείλατε πεκομίσμεθα. καὶ
pati sumꝰ facere vobiscū pacē magnā
ἑτοιμοί ἐσμεν τοιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην
t scribere ijs q̄ sup negocia vt remit
καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφιέ
tāt vobis remissiones. t q̄ statuimꝰ erga
ναι ὑμῖν ἀφέματα. καὶ ὅσα ἐστήκαμεν πρὸς
vos cōstant. t munitiones q̄s edifi
ὑμᾶς ἔστηκεν. καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδο
casti vobis sint. remittimꝰ ātigno
μήκατε ὑμῖν ἔστω· ἀφίεμεν δὲ ἄγνο
rantias t peccata vsq; in hodier
ήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἕως τῆς σήμε
nū diē. t coronā quā debebatis
ρον ἡμέρας· καὶ τὸν στέφανον ὃν ὠφείλετε
t siqd aliud tributarij erat i hierl̄: nō ūpli⁹
καὶ εἴτι ἄλλο ἐτελωνεῖτο τὸ ἐν ἱερῇ, μηκέτι
sit tributarijs. t si q̄ apti ex vobis
τελωνείσθω· καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν
cōscribi inter eos q̄ circa nos cōscribantur
γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐγγραφέσθω
tur: t sit inter nos pax.
σαν, καὶ γινέσθω ἀναμέσον ἡμῶν εἰρήνη.
anno septuagesimo t cētesimo ablatū ē iugū
ἔτους ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἤρθη ὁ ζυγὸς
gentū ab israel. t cepit ppls
τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ ἰσραὴλ. καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς
israel scribere in cōscriptionib⁹ t
ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ
cōmutationib⁹ anno primo sub simo-
συναλλάγμασιν ἔτους πρώτου ἐπὶ σίμωνος
ne principe sacerdotū magno t duce t prīci
νος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγου
pe iudeoꝝ. in dieb⁹ illis ca-
μένου ἰουδαίων. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα
strametat⁹ ē ad gazā t circumdedit eā
ρενέβαλεν ἐπὶ γάζαν καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν
castris. t fecit machinam t
παρεμβολαῖς· καὶ ἐποίησεν ἑλέπολιν καὶ
applicuit ad ciuitatē: t percussit turrē
προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον
vnā t cōprehēdit. t eruperunt q̄ in
ἕνα καὶ κατελάβετο· καὶ ἐξήλλοντο οἱ ἐν τῇ
machina in vrbē. t factꝰ est motꝰ
ἑλεπόλει εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἐγένετο κίνημα
magnꝰ i ciuitate. t ascenderūt q̄ in
μέγα ἐν τῇ πόλει· καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ

ciuitate cū vxorib⁹ ⁊ filijs
πόλει σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις
supra mu rum scissis tunicis suis: & clamauerunt
ἐπὶ τὸ τεῖχος διῤῥηχότες τὰ ἱμάτια
suis. ⁊ clamauerūt voce magna postulā
αὐτῶν. καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ αἰτούμε=
tes simonē dextras eis dare. ⁊
νοι σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι. καὶ
dixerūt. nō nobis vtaris sm malitias
εἶπαν. μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρί=
nras: sed sm miam tuā. ⁊
ας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου. καὶ
flexꝰ est eis simō. ⁊ nō debella=
συνελύθη αὐτοῖς σίμων. καὶ οὐκ ἐπολέμη=
uit eos. ⁊ eiecit eos de
σεν αὐτούς. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
ciuitate ⁊ emūdauit edes in qb⁹
πόλεως καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας ἐν αἷς
fuerāt simulachra. ⁊ sic intrauit in eā
ἦν τὰ εἴδωλα. καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐ
laudās ⁊ benedicēs. ⁊ eiecit ex ea
τὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν. καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐ
oēm immundiciā: ⁊ collocauit
τῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν
illic viros q̄ legē faciūt.
ἐκεῖ ἄνδρας οἵτινες τὸν νόμον ποιοῦσιν.
⁊ muniūt eā ⁊ edifica
καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμη=
uit sibi in ipa habitatiōnē: q̄ ātē erāt in
σεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν. οἱ δὲ ἐκ τῆς
arce in hierūn phibebant egre=
ἄκρας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύε
di ⁊ ingredi in regionē.
σθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν.
⁊ emere ⁊ vēdere. ⁊ esurierūt
καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν. καὶ ἐπείνασαν
valde: ⁊ perierūt ex illis multi
σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ
fame. ⁊ clamauerūt ad simonē dextras
λιμῷ. καὶ ἐβόησαν πρὸς σίμωνα δεξιὰς
accipere. ⁊ dedit eis ⁊ eiecit
λαβεῖν. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν
eos illinc ⁊ mūdauit arcē
αὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν
a cōtaminatiōnib⁹: ⁊ intrauit in eā
ἀπὸ τῶν μιασμάτων, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν
tertia ⁊ vicesima secūdi mēsis anno
τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους
vno ⁊ septuagesimo ⁊ centesimo cū
ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ
laude ⁊ ramis ⁊ in cinyris ⁊ in
αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κιννύραις καὶ ἐν
cymbalis. ⁊ in nablis ⁊ in hymnis ⁊
κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ
in cānticis: q̄ cōtrit⁹ est inimic⁹ magn⁹ ex
ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ
israel. ⁊ cōstituit singulis ānis vt agerēt
ἰσραήλ. καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τὸ ἄγειν
diē hāc cū letitia. ⁊ mu
τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης. καὶ προ
nijt mōtē templi q̄ prope
σωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν
arcē: ⁊ habitabat illic ipe ⁊ q̄ cū eo
ἄκραν, καὶ ὤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ αὐτόν.
⁊ vidit simō ioannē filiū suū q̄
καὶ εἶδεν σίμων ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅτι
vir est: ⁊ posuit eū ducē
ἀνὴρ ἐστί, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν
virtutū vniuersar: ⁊ habitabat i gazaris.
δυνάμεων πασῶν, καὶ ὤκει ἐν γαζάροις.

C.14 ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη=

ciuitate cum vxoribꝰ et filiis supra mu
rum scissis tunicis suis: & clamauerunt
voce magna postulantes a simone dex
tras sibi dari: et dixerunt. No nobis red
das secundum malicias nostras: sed se=
cundum misericordias tuas & seruem⁹
tibi. Et flexꝰ simon nō debellauit eos:
eiecit tamen eos de ciuitate & emunda
uit edes in quibus fuerāt simulachra: &
tunc intrauit in eam cum hymnis be=
nedicens dominum: & iecta ab ea om
ni immundicia collocauit in ea viros q̄
legē facerent: & muniuit eam: & fecit
sibi habitationem. Qui autem erant in
arce hierusalem prohibebantur egre=
di et ingredi regionem: & emere ac vē=
dere & esurierunt valde: et multi ex eis
fame perierunt: et clamauerunt ad si=
monem: vt dextras acciperent et dedit
illis: & eiecit eos inde & mundauit arcē
a contaminationibus: & intrauerunt
in eam tertia & vicesima die secundi mē
sis anno centesimo septuagesimo pri=
mo cum laude: & ramis palmarū: & ci
tharis: & cinaris: & cymbalis: & nablis
& hymnis: et canticis: quia contritus est
inimicus magnus ex israel: & constituit
vt omnibus annis agerentur dies hi cū
letitia: et muniuit montem templi: qui
erat secus arcem et habitauit ibi ipse et
qui cum eo erant. Et vidit simon iohan
nem filiū suum q̄ fortis prelii vir esset
& posuit eum ducem virtutum vniuer
sarum: & habitauit in gazaris.

Capitulum decimum quartum

ANno centesimo septuagesimo se
cundo congregauit rex demetrius
exercitum suum: & abiit in mediam ad
contrahenda sibi auxilia: vt expugna=
ret tryphonem. Et audiuit arsaces rex
persidis & medie quia intrauit demetri
us confines suos: & misit vnum de pri
cipibus suis vt comprehenderet eū vi=
uum: & adduceret eum ad se. Et abiit &
percussit castra demetrii: & comprehē=
dit eum: & duxit eum ad arsacem: et po
suit eum in custodiam. Et siluit omnis
terra iuda omnibus diebus simonis &
quesiuit bona genti sue: et placuit illis
potestas eius: & gloria eius omnib⁹ die
bus. Et cuꝫ omni gloria sua accepit iop
pen in portum: et fecit introitum in in
sulis maris. Et dilatauit fines gentis sue
et obtinuit regionem. Et congregauit
captiuitatem multam & dominatus est
gazare: et bethsure: et arci: et abstulit
immundicias ex ea: & non erat qui re=
sisteret ei. Et vnusquisq̄ colebat terrā
suam cum pace: et terra iuda dabat fru
ctus suos: et ligna camporum fructum
suum. Seniores in plateis sedebant om
nes: et de bonis terre tractabant: et iu=
uenes induebant se gloriā et stolas bel=
li. Et ciuitatib⁹ tribuebat alimonias: et
constituebat eas vt essent vasa munitio
nis quoadusq̄ nominatum est nomen
glorie eius vsq̄ ad extremum torre. Fe
cit pacē super terram: et letatus est isr̄l
letitia magna: et sedit vnusquisq̄ sub

mo ⁊ centesimo cōgregauit demetrꝰ
ποστῷ καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε δημήτριος ὁ
rex exercit⁹ suos: ⁊ q=
βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπο
buit in mediā ad cōtrahendū auxi
ρεύθη εἰς μηδίαν τοῦ ἐπισπάσασθαι βοή
lia sibi: vt expugnaret tryphonē.
θειαν αὐτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν τρύφωνα.
⁊ audiuit arsaces rex
καὶ ἤκουσεν ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς
persie ⁊ medie q̄ venit demē=
περσίδος καὶ μηδίας, ὅτι ἦλθε δημήτρι=
trꝰ in fines suos: ⁊ misit vnū
ος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν
principū suoꝝ vt cōprehenderet eū vnū.
ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.
⁊ abijt ⁊ percussit castra
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβο=
demetrij: ⁊ cōprehēdit eū ⁊ du=
λὴν δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἤγα
xit eū ad arsacē: ⁊ posuit eū in
γεν αὐτὸν πρὸς ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν
custodia. ⁊ siluit terra oib⁹
φυλακῇ. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς
diebꝰ simonis. ⁊ quesiuit bona
ἡμέρας σίμωνος. καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ
genti sue: ⁊ placuit illis potestas
ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία
eiꝰ ⁊ gloria eiꝰ oib⁹ die=
αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέ
bꝰ. ⁊ cū oi glia sua acce
ρας. καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλα
pit ioppē in portū. ⁊ fecit in
βε τὴν ἰόππην εἰς λιμένα. καὶ ἐποίησεν εἴ
troitū in insulis maris. ⁊ dilata
σοδον ταῖς νήσοις τῆς θαλάσσης. καὶ ἐπλά=
uit fines gēti sue ⁊ obtinuit
τυνε τὰ ὅρια τῷ ἔθνει αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε
regionē. ⁊ cōgregauit captiuitatē
τῆς χώρας. καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν
multā ⁊ dñatus est gazare ⁊ beth=
πολλὴν καὶ ἐκυρίευσε γαζάρων καὶ βαιθ=
sure ⁊ arcis. ⁊ abstulit imū=
σουρων καὶ τῆς ἄκρας. καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκα
dicias ex ea: ⁊ nō erat resi=
θαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιστή=
stēs ei. ⁊ erāt colētes terrā ip=
σων αὐτῷ. καὶ πᾶσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐ
sam cū pace. ⁊ terra ātē dabat
τῶν μετ' εἰρήνης. καὶ ἡ γῆ δὲ ἐδίδου τὸν
fructū suos ⁊ ligna cāpoꝝ
καρπὸν αὐτῶν. πρεσβύτεροι ἐν
fructū sui. seniores in
τοῖς καρπὸν αὐτῶν. πρεσβύτεροι ἐν ταῖς
plateis sedebāt. oēs de bonis
πλατείαις ἐκάθηντο. πάντες περὶ ἀγαθῶν
cōsultabāt i cōsil: ⁊ iuuenes induerūt
συνεβουλεύοντο, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο
gloriā ⁊ stolas belli. ciuitatib⁹
δόξαν καὶ στολὰς πολέμου. ταῖς πόλεσιν
tribuebat alimonias. ⁊ cōstituit eas
ἐχορήγησε βρώματα. καὶ ἔταξεν αὐτὰς
in vasis munitionis vsq̄quo nomi=
ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως ἕως ὅτου ὠνομά
natū ē nomē glie eiꝰ vsq̄ad extremū
σθη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου
terre. fecit pacē sup
τῆς γῆς, ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς
terrā: ⁊ letatꝰ est isr̄l letitia
γῆς, καὶ εὐφράνθη Ἰσραὴλ εὐφροσύνην
magna. ⁊ sedit vnusq̄sq̄ sub
μεγάλην. καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν

vite - sua τ sicu sua. τ nō
ἄμωτελον αὐτ̄ καὶ τὴν συνεῶν αὐτ̄. καὶ οὐκ
erat exterrēo eos. τ defecit impu
ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. καὶ ἐξέλιπε πολε-
gnās eos sup terrā. τ reges
μῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ βασιλεῖς
cōtriti sunt in dieb⁹ illis. τ
συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ
cōfirmauit oēs hūiles pp̄i
ἐκράτησε πάντας τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ
sui. legē exquisiuit: τ abstulit oēm
αὐτ̄. τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα
iniquū τ malū. sancta glificauit: τ
ἄνομον καὶ πονηρόν. τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ
multiplicauit vasa
ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων. καὶ ἤκουσαν
ſctōꝝ. τ audierūt
ἐν ῥώμῃ ὅτι ἀπέθανεν Ἰωνάθαν καὶ ἕως πα-
in roma ꝙ defunct⁹ eēt ionathas τ vsq; i spar-
ρὰ τ tristati sunt valde. vt aūt audierūt
tis: τ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ὡς δὲ ἤκουσαν
ꝙ simon frater ei⁹ sacr⁹ est pro il-
ὅτι σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐ-
lo sūm⁹ sacerdos: τ obtinet regionē
τοῦ ἀρχιερεύς, καὶ ἐπεκράτει τῆς χώρας
τ ciuitates ꝙ in ea: scripserūt ad
καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ, ἔγραψαν πρὸς
eū tabulis ereis vt renouarēt
αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι
erga eū amicitiā τ societatē
πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν
quā cōstituerūt eū iuda τ ionatha
ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς
fratrib⁹ ei⁹. τ lecte sunt coā
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον
ecclesia in hierlm. τ hoc
τοῦ τῆς ἐκκλησίας ἐν Ἱερ̄μ. καὶ τοῦτο τὸ
D exēplū epistolaꝝ ꝙs mi-
ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστει-
sit spartiate. spartiatarū pncipes
λαν οἱ σπαρτιάται. σπαρτιατῶν ἄρχοντες
τ ciuitas: simoni sacerdoti magno τ
καὶ ἡ πόλις, σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς
seniorib⁹ τ sacerdotib⁹ τ reli
πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοι-
quo pplo iudeoꝝ fratrib⁹ gaudere.
πῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν
legati missi ad po-
οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆ-
pulū nr̄m nūciauerūt nobis de glo
μον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δό-
ria vra τ honore. τ gaudiū sum⁹ in
ξης ὑμῶν καὶ τιμῆς. καὶ ἐυφράνθημεν ἐπὶ τῇ
introitu eoꝝ: τ rescripsim⁹ ꝙ ab ip-
ἐφόδῳ αὐτῶν, καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐ-
sis dicta sunt in cōciliꝭ pplī
τῶν εἰρημένα ἐν ταῖς βουλαῖς τοῦ δήμου
sic. numen⁹ antiochꝰ τ antipater
οὕτως. νουμήνιος ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρος
iasonis legati iudeoꝝ venerūt
Ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων ἦλθοσαν
ad nos ad renouādū erga nos
πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς
amicitiā. τ placuit pplo excipere
φιλίαν. καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι
viros gliose τ vt ponerēt
τοὺς ἄνδρας ἐνδόξως καὶ τοῦ θεῖναι τὸ
exēplū - simonis illoꝝ. in patē
ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς ἀπο-
tibus pplo libris: vt mēmo
δεδιγμένοις τῷ δήμῳ βιβλίοις, εἰς μνημό-
riā hēret pplo spartiatarū.
συνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν σπαρτιατῶν. τὸ
aūt exēplū hoꝝ scripserūt simoni
δὲ ἀντίγραφον τούτων ἔγραψαν σίμωνι τῷ

vite sua: & sub ficulnea sua: & non erat
qui eos terreret. Defecit impugnans
eos super terram: reges contriti sunt in
diebus illis. Et confirmauit omnes hu
miles populi sui: & legem exquisiuit: &
abstulit omnem iniquum & malum.
Sancta glorificauit: & multiplicauit va
sa sanctorum. Et auditum est rome.
quia defunctus esset ionathas & vsq; in
spartiatas: & contristati sunt valde. Vt
audierunt autem ꝙ simon frater eius
factus esset sūmus sacerdos loco eius:
& ipse obtineret omnem regionem &
ciuitates in ea: scripserunt ad eum tabu
lis ereis: vt renouarent amicitias & so-
cietatem quam fecerat cum iuda & cū
ionatha fratribus eius: & lecte sunt in
cōspectu ecclesie in hierusalem. Et hoc
exemplum epistolarum quas spartiate
miserunt. Spartianorum principes &
ciuitates: simoni sacerdoti magno & se
nioribus & sacerdotibus: & reliquo po
pulo iudeorum fratribus salutem. Le
gati qui missi sunt ad populum nostrū
nunciauerunt nobis de vestra gloria &
honore & leticia: & gaudisi fuimus in in-
troitu eorum. Et scripsimus que ab eis
erant dicta in concilis populi sic. Nu
menius antiochi: & antipater iasonis fi
lius legati iudeorum venerunt ad nos
renouantes nobiscum amicitiam pri-
stinam. Et placuit populo excipere vi
ros glorioſe: & ponere exemplum ser-
monum eorum in segregatis populi li-
bris: vt sit ad memoriam populo spar-
tiatarum. Exemplum autem horum
scripsimus simoni magno sacerdoti.
Post hec autem misit simon numeniū
romam habentem clypeum aureum ma
gnum pondo minarum mille ad statuē
dam cum eis societatem. Cum autem
audisset populus romanus sermones
istos dixerunt. Quam gratiarum act o
nem reddemus simoni & filiis eius. Re
stituit enim ipse fratres suos & expu-
gnauit inimicos israel ab eis: & statue-
runt ei libertatem: & descripserunt in
tabulis ereis: & posuerunt in titulis in
monte sion. Et hoc est exemplum scri
pture. Octauadecima die mensis elul
ano cētesimoseptuagesimosecundo an
no tertio sub simone sacerdote magno
in asſaramelin conuentu magno sacer
dotum & populi & principū & gētis &
seniorū regiōis: nota facta sunt hec. qm̄
frequēter facta sunt p̄lia in regiōe nr̄a.
Simon aūt mattathie filius ex filiis ia-
rib & fratres eius dederūt se periculo: & re
stiterūt aduersariis gētis sue vt starēt sā
cta ipsorū & lex: & glia magna glifica-
uerūt gētē suā. Et cōgregauit ionathas
gētē suā: & fact⁹ est illis sacerdos magn⁹
& appositus est ad pp̄lm suū: et voluerūt
inimici eorū calcare sancta: & atterere
regionē ipsorū & extēdere man⁹ in san
cta sanctorū. Tūc restitit simō & pugna
uit p gēte sua & erogauit pecūias mul-
tas: & armauit viros virtutis gētis sue:
& dedit illis stipēdia & muniuit ciuitates
iudee & bethsurā q̄ erat in finib⁹ iudee
vbi erant arma hostiū antea: & posuit

principi sacerdotū. post hec misit simon
ἀρχιερεῖ. μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε σίμων τὸν
numeniū in romā habētē clypeū au-
νουμήνιον εἰς ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυ
reū magnū pōdo minaꝝ mille ad sta
σῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στή-
tuēdā cū eis societatē. vt aūt audi
σαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν. ὡς δὲ ἤκου
uit pplꝰ simones istos dixerūt. quā
σεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων εἶπαν. τίνα
gram reddem⁹ simoni τ filiis
χάριν ἀποδώσομεν σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς
ei⁹. firmauit enī ipe τ fratres ei⁹
αὐτ̄. ἐστήρισε γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
τ dom⁹ patrie ei⁹. τ expugnauerūt
καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτ̄. καὶ ἐπολέμησαν
inimicos isr̄l ab eis: τ statuerūt
τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν
ei libertatē. τ descripserūt in tabulis
αὐτῷ ἐλευθερίαν. καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις
ereis: τ posuerūt i collīnis in mōte si-
χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλαις ἐν ὄρει Σι-
on. τ hoc exēplū scrē
ών. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γρα-
pture. decima octaua elul: anno secūdo
φῆς. ὀκτωκαιδεκάτη Ἐλουλ, ἔτους δευτέρου
τ septuagesimo. τ cētesimo: τ hic
καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο
tertiꝰ ann⁹: sub simone pncipe sacerdotū i
τρίτον ἔτος, ἐπὶ σίμωνος ἀρχιερέως ἐν
saramel: in cōuentu magno sacer-
σαραμέλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης ἱερέ-
dotū τ pplī τ principū gētis τ
ων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν
seniorū regiōis innotuit nobis:
πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνωρίσθη ἡμῖν,
qm̄ frequēter facta sunt p̄lia in
ἐπεὶ πολλάκις ἐθνήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ
regiōe. simon aūt mattathie filiꝰ filii
χώρᾳ. σίμων δὲ ὁ ματταθίου ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν
oriū iarib τ fratres ei⁹ dederūt se ip
ὧν ἰαρίβ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ̄ ἔδωκαν ἑαυ-
sos piculo: τ restiterūt aduersa
τοὺς τῷ κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναν
riis gētis sue: vt starent sancta ip
τίοις τ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐ
sorū τ lex. τ glia magna glorificauerūt
τῶν καὶ ὁ νόμος. καὶ δόξη μεγάλη ἐδόξασαν τὸ
gētē suā. τ cōgregauit ionathas gētē sū-
ἔθνος αὐτῶν. καὶ ἤθροισε Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐ-
am. τ fact⁹ est eis pncipe sacerdotū: τ appo
τῶν. καὶ ἐγένηθη αὐτοῖς ἀρχιερεύς, καὶ προσε
sitꝰ ē ad pplꝰ suū. τ voluerūt inimi
τέθη πρὸς τ λαὸν αὐτ̄. καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχ
ci eoꝝ ascēdere in regionē eo
θροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐ
rū vt cōtererēt regionē illoꝝ τ extēde
τῶν τ ἐκτρίψαι τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἐκτεῖ
rēt man⁹ in sancta eoꝝ. tūc surrexit si
ναι χεῖρ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν. τότε ἀνέστη σί
mon τ pugnauit pro gēte sua. τ
μων καὶ ἐπολέμησε πρὸ τ ἔθνους αὐτ̄. καὶ
expēdit pecunias multas ex suis. τ
ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτ̄. καὶ
armauit viros exercitꝰ gē
ὡπλοδότησε τοὺς ἀνδρὰς τῆς δυνάμεως τ ἔθ
tis sue: τ dedit eis stipēdia. τ mu
νους αὐτ̄, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια. καὶ ὠ
nijt ciuitates iudee τ beth-
χύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίᾳ καὶ τὴν Βαιθ
suran q̄ in finib⁹ iudee: vbi erāt
σουραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, οὗ ἦν
arma hostiū pri⁹. τ posuit
τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων πρότερον. καὶ ἔθετο

D.

illic presidiũ viros iudeos. τ ioppen
ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρ̃ ἰουδαίους, καὶ ἰόπ̃πην
munum q̃ in mari: τ ga
ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν γα
zara q̃ in finib⁹ azoti in q̃ habitabãt
ζαρὰ τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀζώτ̃ ἐν ᾗ ᾠκοῦσαν
hostes pp⁹ illic. τ collocauit
οἱ πολέμιοι τὸ πρότερον ἐκεῖ· καὶ κατῴκισεν
illic iudeos. τ q̃cũq̃ apta erãt ad
ἐκεῖ ἰουδαίους· καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν πρὸς
hoc correptionẽ posuit in eis. τ
τὴν γυ̃των ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν αὐτοῖς· καὶ
vidit ppls fidẽ simonis τ
εἶδεν ὁ λαὸς τὴν πίστιν τοῦ σίμωνος καὶ τὴν
gliam quã cogitabat facere gẽti
δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο ποιῆσαι τῷ ἔθνει
sue: τ posuerũt eũ ducẽ suũ
αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν
τ pncipẽ sacerdotũq̃ ipẽ fecit
καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ αὐτὸν πεποιηκέναι
oia hec. τ iusticiã τ
πάντα ταῦτα· καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
fidẽ quã cõseruauit gẽti sue. τ
πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ· καὶ
q̃siũt oĩ modo exaltare ppl̃s
ἐζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
suũ. τ in dieb⁹ eĩ⁹ psperatũ ẽ
αὐτ̃· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐοδώθη
in manib⁹ eĩ⁹: vt tollerent gẽtes
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτ̃, τοῦ ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη
de regione ipõr τ q̃ sunt in ciuitate
ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει
dauid q̃ in hierlm. q̃ fecerũt sibi
δαυὶδ τοὺς ἐν ἱερ̃λημ· οἳ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
arcẽ de q̃ egrediebant τ cõtaminabãt in
ἄκραν ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο καὶ ἐμίαινον κύ-
circuitu sanctor̃ τ faciebãt plagã ma-
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐποίουν πληγὴν μεγά
gnã in cõstitate. τ collocauit in ea
λην ἐν τῇ ἁγνείᾳ, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ
viros iudeos: τ muniuit eã
ἄνδρας ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν
ad tutam̃tũ regionis τ ciuita
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλε
tis. τ exaltauit muros hierlm. τ
ως· καὶ ὕψωσε τὰ τείχη ἱερουσαλήμ· καὶ ὁ
rex demetri⁹ statuit ei sũ-
βασιλεὺς δημήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
mũ sacerdotiũ hm oia. τ fecit ei
χιερωσύνην κατὰ πάντα· καὶ ἐποίησεν αὐ
tum ex amicis suis: τ glificauit eũ glia
τὸν τῶν φίλων αὐτ̃, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ
magna. auditũ ẽ eĩ⁹ q̃ appellant
μεγάλῃ· ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται οἱ
iudei a romanis amici τ so-
ἰουδαῖοι ἀπὸ ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμα-
ciꝰ. τ q̃ occurrerũt legatio
χοι. καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβύταις
simonis gliose. τ q̃ pcuserunt in
σίμωνος ἐνδόξως. καὶ ὅτι εὐδόκησαν οἱ ἰου
dei τ sacrdotes esse eor̃ simo
δαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι αὐτῶν σίμω
nẽ ducẽ τ sũmũ sacerdotẽ in sculũ
να ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα
donec resurgat pphẽa fidelis τ vt
ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστὸν καὶ τοῦ
sit sup eos dux. τ vt curasit
εἶναι ἐπ' αὐτὸν στρατηγόν. καὶ ὅπως μέλῃ
ei de sanctis cõstituere q̃ eũ
αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθίσαι δι' αὐτοῦ
sup opa eor̃ τ sup regionẽ
ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας

illic presidiũ viros iudeos. Et ioppẽ mu
niuit q̃ erat ad mare: & gazarã q̃ est in
finibus azoti: in qua hostes antea habi
tabant: & collocauit illic iudeos & que
cunq; apta erant ad correptionem eo-
rum posuit in eis: & vidit populus aptũ
simonis & gloriam quam cogitabat fa-
cere genti sue: & posuerunt eum duce
suum & principem sacerdotum: eo q̃
ipse fecerit hec omnia: & iusticiam &
dem quam conseruauit genti sue: & ex
quisiuit omni modo exaltare populu
suum: & in diebus eius prosperatum est
in manibus eius vt tollerentur gentes
de regione ipsorum: & qui in ciuitate
dauid erant in hierusalem in arce de q̃
procedebant & contaminabant omnia
que in circuitu sanctorum sunt: & infe
rebant plagam magnã castitati: & col-
locauit in ea viros iudeos ad tutamentũ
regionis & ciuitatis: & exaltauit muros
in hierusalem. Et rex demetrius sta-
tuit illi sũmum sacerdotium: secundu
hec fecit eum amicum suum: et glorifi-
cauit eum gloria magna. Audiuit enim
q̃ appellati sunt iudei a romanis ami-
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
legatos simonis gloriose: & quia iudei
& sacerdotes eorum consenserunt eius
esse ducem suum: & sũmum sacerdotẽ
in eternum donec surgat propheta fi-
delis & vt sit super eos dux: & vt cura-
esset illi pro sanctis: & vt constituerent
prepositos super opera eorum & super
regionem: & super arma & super presi-
dia: & cura sit illi de sanctis: & vt audia-
tur ab omnibus: & scribantur in nomi
ne eius omnes conscriptiones in regio
ne: & vt operiatur purpura & auro: &
ne liceat vlli ex pplo et ex sacerdotib⁹
irritum facere aliquid horum: & contra
dicere his que ab eo dicuntur: aut con-
uocare conuentum in regione sine ipso
& vestiri purpura et vti fibula aurea: q
autem fecerit extra hec: aut irritum fe-
cerit aliquid horum: reus erit. Et cõ-
placuit omni populo statuere simonem
et facere secundum verba ista: & susce-
pit simon: & placuit ei vt summo sacer
dotio fungeretur: & esset dux et prin-
ceps gentis iudeorum & sacerdotum: &
preesset omnibus: & scripturam istam
dixerũt ponere in tabulis ereis: & pone
re eas in peribolo sanctorum in loco ce
lebri. Exemplum autem eorum pone
re in erario: vt habeat simõ et filii eius.

Capitulum decimum quintum.

ETmisit rex antiochus filius deme
trii epistolas ab insulis maris simo
ni sacerdoti: & principi gẽtis iudeorũ
& vniuerse genti: & erant continentes
hunc modum. Rex antiochus simo-
ni sacerdoti magno et genti iudeorum
salutem. Quoniam quidam pestilen-
tes obtinuerunt regnum patrum no-
strorum: volo autem vendicare regnum
et restituere illud sicut erat antea: & ele
cta feci multitudinem exercitus: & fe
ci naues bellicas. ooooooooooooooooo

τ sup arma τ sup munitio
καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρω-
nes: τ vt cura sit ei de
μάτων, καὶ ὅπως μέλῃ αὐτῷ περὶ τῶν
sanctis. τ vt audiat ab oĩb⁹
ἁγίων. καὶ ὅπως ἀκούηται ὑπὸ πάντων
τ vt scribant in noie eius
καὶ ὅπως γραφήσωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτ̃
oẽs cõscriptiones in regiõe. τ vt
πασαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ· καὶ ὅπως
operiat purpura τ auro ferat.
περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορῇ·
τ nõ licebit vlli ex pplo τ sacer
καὶ οὐκ ἐξέσται οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱε-
dotib⁹ irritũ facere aliquid horũ τ cõtradicere
ρέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν
ab eo dicẽtib⁹ τ cõuoca-
τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ῥηθησομένοις καὶ ἐπισυ̃ρέ-
re cõuentũ in regiõe sine ipo. τ
ναι συ̃ροφὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτ̃· καὶ
vestiri purpura τ infibulari
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορποῦ-
ri fibula aurea. q̃ ãt pter hec
σθαι πόρπην χρυσῆν· ὃς δ' ἂν παρὰ ταῦ-
fecerit aut irritũ fecerit q̃cũq; hor̃ re⁹
τα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τί τούτων ἔνοχος
crit. τ placuit oĩ ppl̃o statuere si-
ἔσται· καὶ εὐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θέσθαι σί-
monẽ facere ẽm verba ista.
μωνι ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.
τ suscepit simon τ placuit esse sũ
καὶ ἐπεδέξατο σίμων καὶ εὐδόκησεν ἀρχι
mũ sacerdotẽ τ esse ducẽ τ pncipẽ gẽ
ερατεύειν καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης
tis iudeor̃. τ sacerdotũ τ pẽsse
τῶν ἰουδαίων· καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστατῆ
oĩb⁹. τ scripturã istã dixerũt
σαι πάντων· καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν
poni in tabulis ereis: τ statuere il-
θέσθαι ἐν πλαξὶν χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐ-
las in pibolo sctõr̃ in loco cele-
τὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπι-
bri. at exẽpla ear̃ poni in
σήμῳ· τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θέσθαι ἐν τῷ
erario: vt hẽat simon τ filii ei⁹.
γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ̃

C.

ETmisit antioch⁹ fili⁹ de-
Καὶ ἀπέστειλεν ἀντίοχος υἱὸς δη-
metrii regis epistolas ab
μητρίου τοῦ βασιλέως, ἐπιστολὰς ἀπὸ
insulis maris simoni sacerdoti τ
τῶν νήσων τῆς θαλάσσης σίμωνι ἱερεῖ καὶ
pncipi gẽtis iudeor̃. τ vniuerse gẽti.
ἐθνάρχῃ τῶν ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει·
τ erãt cõtinẽtes modũ hũic.
καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον.
rex antioch⁹ simoni sacerdoti magno
βασιλεὺς ἀντίοχος σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ
τ pncipi gẽtis τ gẽti iudeor̃ gaudere. quo-
καὶ ἐθνάρχῃ καὶ ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν· ἐπεὶ
niã viri pestilẽtes obtinuerũt re-
δή ἄνδρες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βα-
gnũ patrũ nr̃or̃: volo ãt
σιλείας τῶν πατέρων ἡμῶν, βούλομαι δὲ
vẽdicare regnũ: vt
ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως
restituã illud vt erat prius.
ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν πρότερον,
collegi ãt multitudinẽ exercitũ: τ
ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων, καὶ
parani naues bellicas.
κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά. ooooo

volo ãt procedere p regionẽ:
βούλομαι δὲ ἐκβῆναι κατὰ τὴν χώραν,
vt vlciſcar eos q̃ corruperũt
ὅπως μετέλθω τοὺς καταφθαρκότας τὴν χω
regionẽ nr̃am ⁊ q̃ deſolauerũt ciuitates
ραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠρημωκότας πόλεις πολ
multas in regno. nũc ergo ſtatuo tibi om
λὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ· νῦν οὖν ἵστημί σοι πάν
nes oblationes q̃s remiſerũt tibi q̃ ãte me
τα τὰ ἀφαιρέματα ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ
reges. ⁊ q̃cũq; alia dona remiſerũt
βασιλεῖς· καὶ ὅσα ἄλλα ἀφέματα ἀφῆκάν
tibi ⁊ pmiſerũt tibi facere percuſſurã p
σοι καὶ ἐπιτρέψαν σοι ποιῆσαι κόμμα ἰδί
priũ numiſma regioni tue. hierlin ãt ⁊ ſcia
ον νόμισμα τῇ χώρᾳ σου· ἱλαρὰ δὲ καὶ τὰ ἅγια
eſſe libera. ⁊ oĩa arma q̃ fa
εἶναι ἐλεύθερα· καὶ πάντα τὰ ὁπλα ὅσα κα
bricaſti ⁊ munitiones q̃s cõſtruxi
τεσκεύακας καὶ τὰ ἐχυρώματα ἃ ᾠκοδόμη
ſti q̃s obtines: manebũt tibi. ⁊ oĕ debi
σας ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι· καὶ πᾶν ὀφεί
tũ regiũ ⁊ q̃ futura ſũt regia:
λημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά,
ex nũc ⁊ in oĕ tpũ re
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀ
mittant tibi. cũ ãt cõſtituerũt re;
φείσθωσοι· ὡς δ' ἂν κατασκώσωμεν τὴν βα
gnũ ĩnſum: glificabim⁹ te ⁊ gẽtẽ
σιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος
tuã ⁊ tẽplũ gla magna. vt mani
σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ· ὡς τε φα
feſta ſiat gla vẽa i vniuerſa
νερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ
terra. ãno. q̃rto ⁊ ſeptuageſimo
τῇ γῇ. ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
⁊ cẽteſimo exijt antioch⁹ in tra
καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν
patrũ ſuos: ⁊ cõuenerũt ad eũ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν
oẽs exercit⁹: ita vt paucꝰ cẽnt
πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι
eũ tryphone. ⁊ placuit⁹ eũ antiochus
σὺν τρύφωνι. καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀντίοχος
rex. ⁊ venit in doriã fugiẽs
ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς δῶρα φεύγων
p mare. ſciebat.n. q̃ cõgregata
ἐπὶ τῆς θαλάσσης. εἶδε γὰρ ὅτι ἐπισυνῆ
erãt in eũ mala. ⁊ reliquerũt e
χθαι ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά· καὶ ἀφῆκαν αὐ
um exercit⁹ ⁊ applicuit exercitũ antio
τὸν αἱ δυνάμεις καὶ παρενέβαλεν ἀντίο
ch⁹ ſup doriã. ⁊ eũ eo duodecĩ decẽ mi
χος ἐπὶ δῶρα· καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριά
lia virorũ belligeratorũ ⁊ octo milia eq
δες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκτακισχιλίους ἱπ
tũ. ⁊ circuiuit ciuitatẽ ⁊ naues
πους· καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
a mari cõgreguit: ⁊ vexabat
ἀπὸ θαλάσσης συνῆψε, καὶ ἔθλιβε τὴν
ciuitatẽ a terra ⁊ mari.
πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης.
⁊ nõ ſinebat vllũ egredi ⁊
καὶ οὐκ ἐίασεν οὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ
ingredi. ⁊ venit numeniꝰ ⁊
εἰσπορεύεσθαι. καὶ ἦλθε νουμήνιος καὶ
q̃ eũ eo ex roma habẽtes epiſto
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐκ ῥώμης ἔχοντες ἐπιστο
las regib⁹ ⁊ regionib⁹: in
λὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν
q̃b⁹ ſcripta erãt hec. lucꝰ cõſul
αἷς ἐγέγραπτο τάδε. λεύκιος ὕπατος

Volo autem procedere per regionem:
vt vlciſcar in eos qui corruperunt re
gionem noſtram: & qui deſolauerunt
ciuitates multas in regno meo. Nunc
ergo ſtatuo tibi omnes oblatiões quas
remiſerunt tibi ante me omnes reges:
& quecunq; alia dona remiſerunt tibi:
& permitto tibi facere percuſſuraz; pro
prii numiſmatis in regione tua. Hieru
ſalem autem ſanctam eſſe et liberam: &
omnia arma que fabricata ſunt et pre
ſidia que conſtruxiſti que tenes mane
ant tibi: & omne debitum regis: & quę
futura ſunt regi ex hoc & in totum tẽ
pus remittuntur tibi. Cum autem obti
nuerimus regnum noſtrum: glorifica
bimus te & gentem tuam et templum
gloria magna: ita vt manifeſtetur glo
ria veſtra in vniuerſa terra. Anno cen
teſimo ſeptuageſimo quarto exiit ãtio
chus in terram patrum ſuorum: & con
uenerunt ad eum omnes exercitus: ita
vt pauci relicti eſſent cum tryphone.
Et inſecutus eſt eum antiochus rex: &
venit doram fugiens per maritimam.
Sciebat enim q̃ congregata ſunt mala
in eum: et reliquit eum exercitus. Et ap
plicuit antiochus ſuper doraz cum cen
tum viginti milibus virorum belligera
torum: & octo milibus equitum. Et cir
cuiuit ciuitatem: & naues a mari acceſ
ſerunt: & vexabant ciuitatem a terra &
mari et neminem ſinebant ingredi vel
egredi. Venit autem numenius et qui
cum eo fuerant ab vrbe roma haben
tes epiſtolas regibus & regionibus ſcri
ptas: in quibus continebantur hec. Lu
cius conſul romanorum: ptolemeo re
gi ſalutem. Legati iudeorum venerũt
ad nos amici noſtri: renouantes priſti
nam amicitiam et ſocietatem: miſſi a ſi
mone principe ſacerdotum et populo
iudeorum. Attulerunt autem et cly
peum aureum miarum mille. Placuit
itaq; nobis ſcribere regibus & regiom
bus vt nõ inferãt illis mala: neq; impu
gnent eos: & ciuitates eorum & regio
nes eorum: et vt non ferant auxilium
pugnantibus aduerſus eos. Viſum au
tem eſt nobis accipere ab eis clypeum.
ſi qui ergo peſtilẽtes fugerint de regio
ne ipſorum ad vos: tradite eos ſimoni
principi ſacerdotum: vt vindicet in eos
ſecundum legem ſuam. Hec eadem
ſcripta ſunt demetrio regi: & attalo: &
arabe. et arſaci: & in omnes regiones &
ſampſame: & ſpartanis: delo: & mido:
& ſitione: & carie: & ſamum: & pam
philiaz: & lyciam: & alicarnaſum: &
rhodum: & faſelida: & choo: & ſiden:
& arado: & gortynam: & gnidum: &
cyprum: & cyrenen. Exemplum au
tem eorum ſcripſerunt ſimoni principi
ſacerdotũ et populo iudeorum. An
tiochus autem rex applicuit caſtra in
dorazſecundo: admouens ei ſẽper ma
nus: & machinas faciens & concluſit
tryphonem ne procederet. Et miſit ad

cum ſimon

romanoꝝ ptolemeo regi ſalutem:
ῥωμαίων πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν, οἱ
legati iudeoꝝ venerũt ad
πρεσβευταὶ τῶν ἰουδαίων ἦλθον πρὸς ἡ
nos amici nr̃i ⁊ ſocij renouã
μᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι ἀνανεού
tes q̃ ab initio amicitiã ⁊ ſocieta
μενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμα
tẽ: miſſi a ſimone
χίαν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ σίμωνος τοῦ
principe ſacerdotũ ⁊ pplo iudeoꝝ.
ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν ἰουδαίων.
attulerũt ãt clypeũ aureũ mnaꝝ
ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν
quingẽtoꝝ miliũ. placuit igit nobis ſcribere
πεντακοσίων. ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι
regib⁹ ⁊ regionib⁹: vt
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως
nõ querãt eis mala. ⁊ ne im
μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακά· καὶ μὴ πο
pugnẽt eos ⁊ ciuitates eo
λεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ
rũ ⁊ regionẽ eoꝝ: ⁊ vt nõ
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
aurilient ipugnãtib⁹ eos.
συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν αὐτούς.
viſũ ẽ ãt nobis accipe clypeũ ab
ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα πα
eis. ſi q̃ ergo peſtilẽtes fuge
ρ' αὐτῶν. εἴτινες οὖν λοιμοὶ διαφεύ
rũt de regione illoꝝ ad vos:
γασιν ἐκ τῆς χώρας ἐκείνων πρὸς ὑμᾶς,
tradite eos ſimoni pncipi ſacerdotũ:
παράδοτε αὐτοὺς σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt vindicet in eos ſm legẽ
ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον
ſuã. ⁊ hec ſcripſit demetrio
αὐτῶν· καὶ ταῦτα ἔγραψε δημήτριος τῷ
regi ⁊ attalo ⁊ aratẽ ⁊ ar
βασιλεῖ καὶ ἀτταλῳ καὶ ἀράθῃ καὶ ἀρ
ſace ⁊ in oẽs regiões ⁊
σάκῃ καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας καὶ
ſampſame ⁊ ſpartiatis: ⁊ in de
σαμψάμῃ καὶ σπαρτιάταις, καὶ εἰς δῆ
lũ ⁊ in myndum ⁊ in ſicionem ⁊
λον καὶ εἰς μύνδον καὶ εἰς σικιῶνα καὶ
in caridem ⁊ in ſamũ ⁊
εἰς τὴν καρίδα καὶ εἰς σάμον καὶ τὴν
pãphiliam. ⁊ in lyciam ⁊ in
παμφιλίαν. καὶ εἰς τὴν λυκίαν καὶ εἰς
alicarnaſſum ⁊ in co ⁊ in ſiden
ἁλικαρνασσὸν καὶ εἰς κῶ καὶ εἰς σίδην
⁊ in aradon ⁊ in phaſelidem ⁊
καὶ εἰς ἄραδον καὶ εἰς φασηλίδα καὶ
in gortynam ⁊ gnidũ ⁊ cyprum ⁊
εἰς γόρτυναν καὶ κνίδον καὶ κύπρον καὶ
cyrenen. ⁊ exẽplũ eaꝝ ſcri
κυρήνην· τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔ
pſerũt ſimoni pncipi ſacerdotũ. ãtioch⁹
γραψαν σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ. ἀντίο
ãt rex caſtra applicuit in do
δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ δῶ
rã ⁊ ſecũdo: admouẽs ſem
ρα ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαν
per ei manꝰ ⁊ machinas fa
τὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποι
ciẽs. ⁊ cõcluſit tryphonẽ
ούμενος· καὶ συνέκλεισε τὸν τρύφωνα
ne pcederet. Et miſit ad
ingredi ⁊ egredi
τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.
⁊ miſit ei ſimon
καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ σίμων

duo millia viroꝝ electoꝝ vt auxiliarent
δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι
ei ꝛ argēti ꝛ auꝝ ꝛ vasa
αὐτῷ καὶ ἀσημύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη
copiosa. ꝛ nō voluit ea accipe.
ἱκανά. καὶ οὐκ ἠβούλετο αὐτὰ δέξασθαι
sed rupit oīa q̄ pepigit cū eo
ἀλλ' ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τὸ
prius: ꝛ alienat⁹ est ab eo. ꝛ mi=
πρότερον, καὶ ἀλλοτριοῦτο αὐτῶ. καὶ ἀπέ=
sit ad eū athenobiū vnū de amicis
στειλε πρὸς αὐτὸν ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων
suis colloquiuꝝ eū ipo dicēs. vos
αὐτοῦ κοινολογησόμενον αὐτῷ λέγων. ὑμεῖς
obtinetis ioppen ꝛ gazarā.
κατακρατεῖτε τῆς ἰόππης καὶ γαζάρων
ꝛ arcē q̄ in hierlm ciuitates
καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ πόλεις
regni mei. fines eaꝝ deſola
τῆς βασιλείας μου. τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώ=
stis ꝛ fecistis plagā magnā sup
σατε καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terrā. ꝛ dnāti estis locoꝝ multoꝝ
τῆς γῆς. καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν
in regno meo. nūc ergo tradite
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. νῦν οὖν παράδοτε τὰς
ciuitates ꝗs occupastis ꝛ tributa
πόλεις ἃς κατελάβεσθε καὶ τοὺς φόρους
locoꝝ in q̄bꝰ dnāti estis
τῶν τόπων ὧν κατεκυριεύσατε τῶν ὁρίων
q̄ sunt extra iudeā. si aūt nō: date
τῶν ἐκτὸς τῆς ἰουδαίας. εἰ δὲ μή, δότε
pro eis quingēta talenta argēti
ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου
ꝛ exterminiū q̄ exterminastis: ꝛ
καὶ τῆς καταφθορᾶς ἧς κατεφθάρκατε, καὶ
tributoꝝ locoꝝ alia talēta
τῶν φόρων τῶν τόπων ἄλλα τάλαντα
quingēta. si aūt nō: aduenēres expu=
πεντακόσια. εἰ δὲ μή, πᾶς ἀφυσίδιος ἐκ πο
gnabim⁹ vos. ꝛ venit athenobi⁹ ami
λεμήσομέν ὑμᾶς. καὶ ἦλθεν ἀθηνόβιος φί=
cus regis in hierusalē: ꝛ vi
λος τοῦ βασιλέως εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ εἶ
dit gl'iam simonis ꝛ gbacū eī
δεν τὴν δόξαν σίμωνος καὶ κυλικεῖον μετὰ
vasis aureis ꝛ argēteis ꝛ appa
χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων καὶ πάρα'
ratū copiosū: ꝛ obstupuit. ꝛ nūciauit
σασιν ἱκανήν, καὶ ἐξέστη. καὶ ἀπήγγειλεν
ei verba regis. ꝛ respō=
αὐτῷ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπο=
dēs simō dixit ei. neq̄ terrā alie=
κριθεὶς σίμων εἶπεν αὐτῷ. οὔτε γῆν ἀλλο
nā ipsi⁹ neq̄ aliena detinu=
τρίαν εἰληφαμεν οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατή'
mus. sed hereditatē patrū
καμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nr̄oꝝ. ab aūt inimicis nr̄is iniuste in q̄dā
ἡμῶν. ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἐν τινι
tpe possessa est. nos ꝛo opportunitatē ha
καιρῷ κατεκρατήθη. ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχον
bētes vēdicam⁹ hereditatē patrū
τες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας τῶν πρώ'
nr̄oꝝ. de aūt ioppe ꝛ gazara q̄ expo
ἡμῶν. περὶ δὲ ἰόππης καὶ γαζάρων ὧν ἀπέ=
stulas: he faciebāt in pplo plagā ma
στειλας: ἃ ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν με
gnā ꝛ in regiōe nr̄a. hoꝝ dabi=
γάλην καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν. τούτων δώσο
m⁹ talēta cētū. ꝛ nō respōdit
μεν τάλαντα ἑκατόν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη

duo milia virorum electorum in auxi=
lium: & argentum & aurum et vasa co=
piosa: & noluit ea accipere sed rupit om
nia que pactus est cum eo antea: & alie
nauit se ab eo: & misit ad eum athenobi
um vnum de amicis suis: vt tractaret cū
ipso dicens. Vos tenetis ioppen & ga=
zaram: & arcem que est in hierusalez ci
uitates regni mei: fines earuz desolastis
et fecistis plagā magnā in terra: et domi
nati estis per loca multa in regno meo.
Nunc ergo tradite ciuitates quas occu
pastis: et tributa locorum in quibus do
minati estis extra fines iudee. Sin autez
date pro illis quingenta talenta argen=
ti: et exterminii quod exterminastis: &
tributorum ciuitatum: alia talenta qn=
genta. Sin autem veniemus et expugna
bimus vos. Et venit athenobius amic⁹
regis in hierusalem & vidit gloriam si=
monis: & claritatem in auro & argen=
to: & apparatū copiosum & obstupuit:
& retulit ei verba regis. Et respondit
ei simon: et dixit ei. Neq̄ alienam ter
ram sumpsimus: neq̄ alienam detine=
mus: sed hereditatem patrum nostro=
rum: que iniuste ab inimicis nostris ali
quo tempore possessa est. Nos vero tē=
pus habentes vendicamus hereditatez
patrum nostrorum. Nā de ioppe & ga=
zara: que expostulas: ipsi faciebant in
populo plagam magnā & in regione
nostra: horum damus talenta centum.
Et non respondit ei athenobi⁹ verbū.
Reuersus autem cum ira ad regem re=
nunciauit ei verba ista: & gloriam simo
nis & vniuersa que vidit: & iratus est rex
ira magna. Tryphon autem fugit naui
in orthosaida. Et constituit rex cende=
beum ducem maritimum et exercituꝝ
peditum & equitum dedit illi. Et man=
dauit illi mouere castra contra faciem iu
dee: & mandauit ei edificare cedronē:
& obstruere portas ciuitatis: & debella
re populum. Rex autez persequebatur
tryphonem. Et peruenit cendebeus iā=
niam: & cepit irritare plebem: & cōcul
care iudeam & captiuare populum & in
terficere: & edificare cedronem. Et col
locauit: illic eqtes & exercitū: vt egres=
si perambularent viam iudee sicut con
stituit ei rex.

Capitulū decimū sextum.

ET ascendit ioānes de gazaris & nū
ciauit simoni patri suo que fecit cē
debeus in populo ipsorum. Et vocauit
simon duos filios suos seniores iudam
et ioannē: & ait illis. Ego et fratres mei
& domus patris mei expugnauim⁹ ho=
stes israel a badolescentia vsq̄ in hunc
diem: & prosperatum est in manib⁹ no
stris liberare israel aliquoties. Nunc
autem senui: sed estote loco meo & fra
tris mei: & egressi pugnate pro gente
nostra. Auxilium vero de celo vobiscuꝝ
sit. Et elegit de regione viginti milia

ei verbū. reuersus ē aūt eī ira ad
αὐτῷ λόγον. ἀπέστρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς
regē: ꝛ renūciauit ei
τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τοὺς
verba ista ꝛ gl̄ā simonis ꝛ
λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν σίμωνος καὶ
vniuersa q̄ vidit: ꝛ iratꝰ est rex
πάντα ὅσα εἶδεν, καὶ ὠργίσθη ὁ βασι=
ira magna. tryphō aūt ascēdēs
λεὺς ὀργὴν μεγάλην. τρύφων δὲ ἐμβὰς
in naue fugit in orthosiada. ꝛ cō
εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς ὀρθωσιάδα. καὶ κα
stituit rex cēdebeū in
τέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν κενδεβαῖον ἐπὶ
ducē maritime: ꝛ exercitꝰ pe=
στρατηγὸν τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις πε
destres ꝛ equestres dedit ei. ꝛ mā
ζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ ἐνε=
dauit ei castrametari cōtra fa=
τείλατο αὐτῷ παρεμβαλεῖν κατὰ πρόσω
ciē iudee. ꝛ mādauit ei edi=
πον τῆς ἰουδαίας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκο
ficare cedron ꝛ munire
δομῆσαι τὴν κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς
portas: ꝛ vt debellet ppl̄m. at
πύλας, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν. ὁ δὲ
rex psequebat tryphonē. ꝛ pue=
βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν τρύφωνα. καὶ πάρε
nit cēdebeꝰ in iamniam. ꝛ cepit
γενήθη κενδεβαῖος εἰς ἰάμνειαν. καὶ ἤρξατο
irritare plebē ꝛ intrare in
παροξύνειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς
iudeā ꝛ captinare po
τὴν ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λα
pulū ꝛ interficere. ꝛ edificauit ce=
όν καὶ φονεύειν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν κε=
dron: ꝛ collocauit illic eqtes ꝛ exercitꝰ
δρών, καὶ ἔταξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις
vt egressi pambularēt vias
ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδοὺς τῆς
iudee sicut cōstituit ei rex.
ἰουδαίας καθὰ συνέταξεν αὐτῷ βασιλεύς.

C.16.

ET ascēdit ioānes de gazaris: ꝛ
Καὶ ἀνέβη ἰωάννης ἐκ γαζάρων, καὶ
nūciauit simoni patri suo q̄ facie=
ἀπήγγειλε σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετε'
bat cēdebeꝰ. ꝛ vocauit simon
λεῖ κενδεβαῖος. καὶ ἐκάλεσε σίμων τοὺς
duos filios suos seniores iudam
δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδαν
ꝛ ioānem ꝛ ait eis. ego ꝛ fra
καὶ ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei ꝛ domꝰ patris mei expugnaui
φοί μου καὶ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμή=
mꝰ hostes israel ab adoles=
σαμεν τοὺς πολεμίους ἰσραὴλ ἀπὸ νεότη
cētia vsq̄ i hodiernū diē. ꝛ prspatū ē in
τος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ εὐοδώθη ἐν
manibꝰ nr̄is liberare israel plu
ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν ἸΗΛ πολεο
ries. nūc aūt senui. ꝛ vos aūt in
νάκις. νῦν δὲ γεγήρακα. καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ
nia sufficiētes estis i ānis. estote pro
ἐλεεῖν ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι. γίνεσθε ἀντ' ἐ
me ꝛ fratre meo: ꝛ egressi pu=
μοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερ
gnate pro gēte nr̄a. at de
μαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. ἡ δὲ ἐκ
celo auxiliū sit vobiscū. ꝛ
τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια μετ' ὑμῶν. καὶ
elegit de regione viginti milia
ἐπελέξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας

virop belligeratop τ equites: τ profectiq; ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθη
sunt ad cendebeū: τ dormierūt in σαν ἐπὶ τὸν κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν
modin. τ surgentes mane abierūt μωδεΐν· καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ ἐπορεύοντο
in cāpū. τ ecce exercit9 mult9 in εἰς τὸ πεδίον καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς
obuiā eis pedestris τ eqtes. τ συνάντησιν αὐτοῖς πεζικὴ καὶ ἱππεῖς· καὶ
torrēs erat in ipos. τ admouit χειμάρρους ἦν ἀνὰ μέσον αὐτῶν· καὶ παρενε
castra cōtra faciē eop ipe τ po βαλεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ αὐτὸς καὶ ὁ λα
pul9 ei9. τ vidit ppl9 trepidātē ad trās ὸς αὐτοῦ· καὶ εἶδεν τὸν λαὸν διλοῦμενον διαπε
fretādū torrentē: τ trāsfretauit pri ρᾶσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶ
m9. τ viderūt eū viri τ trāsfe τος· καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες καὶ διεπέρα
rūt post eū. τ diuisit pplm τ σαν κατόπισθεν αὐτοῦ· καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ
eqtes in medio peditū. at eq ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν· ἡ δὲ ἵπ
tatus aduersariop mult9 valde. τ πος τῶν ὑπεναντίων πολὺ σφόδρα· καὶ
cecinit tubis. τ puers9 ifugā ἐσάλπισε ταῖς σάλπιγξι· καὶ ἔτρωσωσὴν
cendebe9 τ castra ei9. τ cecide κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ· καὶ ἔπε
rūt ex eis vulnerati mult. at re σον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί· οἱ δὲ κα
siduī fugerūt in munitionē. tūc ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα· τότε
vulnerat9 est iudas frater ioannis: ioā τραυματίσθη ἰούδας ὁ ἀδελφὸς ἰωάννου, ἰω
nes āt insecut9 est eos donec venit in ce ἀννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἦλθεν εἰς κε
dron quā edificauit. τ fugerūt vsq; ad δρὼν ἣν ᾠκοδόμησε· καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς
turres q̄ in agro azoti. τ succē πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ ἀζώτου· καὶ ἐνεπυ
dit eā in igne: τ ceciderūt ex eis ρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν
ad viros duomille. τ reuersus est in trā εἰς ἄνδρας δισχιλίους· καὶ ἀπέστρεψεν εἰς γῆν
iuda sī pace. τ ptolemeꝰ filꝰ abu ἰούδα μετ' εἰρήνης· καὶ πτολεμαῖος ὁ τοῦ ἀβου
bi erat cōstitutꝰ dux in cāpo βοὺ ἦν καθεσταλμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον
hiericho. τ habebat argentū τ aur9 mul ἱερειχώ· καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πο
tū: erat.n gener sūmi sacerdotis. τ exaltatus ē λύ, ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ὑψώθη
cor ei9: τ voluit obtinere ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἠβουλήθη καταπρατῆσαι
regionē. τ volebat dolo aduersus simonē τῆς χώρας. καὶ ἐβούλετο δόλῳ κατὰ σίμωνος
τ filios ei9 tollere eos. simon āt erat καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς· σίμων δὲ ἦν
pambulās ciuitates q̄ in regiōe τ solliti ἐφοδεύων τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φρον
tudinē gerēs de cura eap9. τ descēdit τίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν· καὶ κατέβη
in hiericho ipe τ mattathias τ iudas εἰς ἱερειχὼ αὐτὸς καὶ ματταθίας καὶ ἰούδας
filij ei9 anno septimo τ septuagesimo οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
τ cētesimo in mēse vndecimo: hic mēsis sa καὶ ἑκατοστοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν σα
bat. τ suscepit eos filꝰ abubi in βάτ· καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τοῦ ἀβουβου εἰς

virorum belligeratorum & equites: & profecti sunt ad cendebeum & dormierunt in modin. Et surrexerunt mane & abierunt in campum. Et ecce exercitus copiosus in obuiam illis: peditum & equitum: & fluuius torrens erant inter medium ipsorum. Et admouit castra contra faciē eorum ipse & populus eius: & vidit populum trepidantē ad trāsfretandum torrentem & transfretauit primus. Et viderunt eum viri: & trāsierunt post eum. Et diuisit populum & eqtes in medio peditū. Erat autem equitatus aduersariorū copiosus nimis. Et exclamauerunt sacris tubis: & in fugam cōuersus est cēdebeus & castra eius: & cecíderunt ex eis multi vulnerati: residui autem in munitionem fugerunt. Tunc vulneratꝰ est iudas frater ioannis. Ioannes autē insecutus est eos donec venit cedronē quam edificauit: & fugerūt vsq; ad turres q̄ erāt in agris azoti: & succēdit eas igni. Et ceciderūt ex illis duo milia virorum: & reuersus est in iudeam in pace. Et ptolemeus filius abobi cōstitutus erat dux in cāpo hiericho & habebat argentū & aurum multū. Erat em̄ gener sūmi sacerdotis. Et exaltatus est cor eius: & volebat obtinere regionem & cogitabat dolum aduersum simonem et filios eius vt tolleret eos. Simon aūt perambulās ciuitates que erāt in regione iudee: & sollicitudinē gerēs earū descendit in hiericho ipe & matathias filius eius & iudas: anno cētesimo septuagesimoseptimo: mense vndecimo. Hic est mensis sabath. Et susceptꝰ eos filius abobi in munitiunculam que vocatur doch: cū dolo quā edificauit: & fecit eis conuiuiū magnū: & abscōdit illic viros. Et cū inebriatus esset simon & filii eius: surrexit ptolemeus cū suis & sumpserū arma sua: et intrauerūt in conuiuiū et occiderūt eū et duos filios eiꝰ: & quosdā pueros eiꝰ. Et fecit deceptionē magnā in israel: et reddidit mala pro bonis. Et scripsit hec ptolemeus: et misit regi vt mitteret ei exercitū in auxiliū: et traderet ei regionē et ciuitates eorū et tributa. Et misit alios in gazam tollere ioannem: et tribunis misit epistolas vt venirent ad se: et daret eis argentum et aurum et dona. Et alios misit occupare hierusalem et montem templi. Et precurrens quidam nunciauit ioanni in gazara quia periit pater eius et fratres eius: et quia misit te quoq; interfecī. Vt audiuit autem vehementer expauit: et comprehendit viros qui venerant perdere eum: et occidit eos. Cognouit em̄ quia querebant perdere eum. Et cetera sermonum ioannis et bellorum eius et bonarum virtutum quibus fortiter gessit: et edificii murorum quos extruxit et rerum gestarum eius: ecce hec scripta sunt in libro dierum sacerdotii eius: ex quo factꝰ est princeps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus
Machabeorum.

munitiunculā vocatā doc eū do
λὸν χυρωμάτιον τὸ καλούμενον δὼκ μετὰ δό
lo q̄ edificauit. τ fecit eis cōmunū λου ὃ ᾠκοδόμησε· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον
magnū: τ abscōdit illic viros. τ cū μέγαν, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας· καὶ ὅτε
inebriatꝰ cēt simon τ filij ei9: surrexit pto ἐμεθύσθη σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέστη πτο
leme9 τ sui: τ sumpserūt λεμαῖος καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔλαβοσαν τὰ
arma sua τ irruerūt in simonē ὅπλα αὐτῶν καὶ ἐπεισῆλθοσαν τῷ σίμωνι
in cōmunio: τ occiderūt eū εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν
τ duos filios ei9 et q̄dā ex puc καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ καί τινας τῶν παι
ris ei9. τ fecit deceptionē magnā: δαρίων αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἀφεσίαν μεγάλην
τ reddidit mala pro bonis. τ scri καὶ ἀπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. καὶ ἔγρα
psit hec ptolemeꝰ: τ misit ψε ταῦτα πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ
regi vt mitteret ei exercitū βασιλεῖ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις
in auxiliū τ traderet regionē ei εἰς βοήθειαν καὶ παραδῷ τὴν χώραν αὐτῷ
τ ciuitates. τ misit alios in καὶ τὰς πόλεις· καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρους εἰς
gazarā tollere ioannem. τ tribu γαζαρα ἆραι τὸν ἰωάννην· καὶ τοῖς χιλιάρ
nis misit epistolas vt venirēt χοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι
ad se: vt daret eis argētū τ πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ
aurū τ dona. τ alios misit χρυσίον καὶ δόματα· καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε
occupare hierl̄m τ mōtē καταλαβέσθαι τὴν ἱλημ̄ καὶ τὸ ὄρος τοῦ
tēpli. τ p̄currēs q̄dā nūciauit ἱεροῦ· καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλε
ioanni in gazara q̄ pūt pater ἰωάννῃ εἰς γαζαρα ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ
ei9 τ fratres ei9: τ q̄a misit αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπέστειλ
τ te interficere. τ audiēs expauit ε καὶ σὲ ἀποκτεῖναι· καὶ ἀκούσας ἐξέστη
vehemēter: τ cōprehēdit viros q̄ σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς
venerāt pdere eū τ occidit ἐληλύθοτας ἀπολέσαι αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν
eos. cognouit em̄ q̄ q̄rebāt eū pde αὐτούς· ἐπέγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν ἀπο
re. τ cetera simonis ioānis λέσαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάννου
τ bellop ei9 τ facino καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγα
rū ei9 q̄ fortiter gessit: τ edifi θιῶν αὐτοῦ ὧν ἠνδραγάθησε, καὶ τῆς οἰκοδο
cij murop q̄s extruxit: τ μῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, καὶ τῶν
gestop ei9. ecce hec scripta sunt πράξεων αὐτοῦ· ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libris dieꝝ pncipat9 sacerdotij ei9: ἐπὶ βιβλίων ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ,
exq̄ fact9 est pnceps sacerdotū post pa ἀφ' οὗ ἐβασιλεύθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ
trē suum. ρα αὐτοῦ.

Finis maccabeop primi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων πρώτης.

MACCABEORVM secundus.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ δευτέρον.

Incipit liber secũdus machabeorũ.

Fratrib? q̃ sunt p egyptũ iudeis gaudere: fratres q̃ sũt hierosolymis iudei: & qui in regione iudee pacẽ bonã. & bona faciat vobis de?. & memierit testamẽti sui: qd ad abrahã & isaac & iacob fuos fuos fideles sui. & det vobis cor omib? ad colendũ eũ & faciẽdũ ei? volũtates corde magno & aia volẽte. & adaperiat cor vr̃m in lege sua & in p̃ceptis: & faciat pacẽ. & exaudiat vr̃as oones. & reconciliet vobis: & nõ vos deseratin tp̃e malo. & nũc hic sum? orãtes pro vobis. regnãte demetrio anno cẽtesimo sexagesimo nono: nos iudei scripsim? vobis in tribulatiõe & in ipetu q̃ supuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason & q̃ eũ a sancta terra & regno. & succenderũt portã & effuderũt sanguinẽ innocentem. & orauim? dñm: & exaudit? sum?. & obtulim? sacrificia & similaginẽ: & accendim? lucernas & proposuim? panes. & nũc vt agatis dies scenophegie chaseleu mẽsis. anno cẽtesimo octogesimo & octauo: q̃ sũt in ierusalẽ & q̃ in iudea & hierũ & q̃ in iudea & senatus & iudas aristobulo magistro ptolemei regis: q̃ est ãt de stirpe christox sacerdotũ gñe & q̃ sũt in egypto iudeis: salutem & sanitatẽ. Deo magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: vt pote qui aduersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perfide eos q̃ pugnauerũt cõtra nos & sanctã ciuitatẽ. Nam cum in perside esset dux ipse & cũ ipso immensus exercitus: cecidit in tẽplo nanee: consilio deceptus sacerdotũ nanee. Etenim cum ea habitaturus venit ad locũ antiochus & amici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomine. Cumq̃ proposuissent eas sacerdotes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antioch? apertoq̃ occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt membratiz & capitibus amputatis foras proiecerunt. Per omnia benedictus deus q̃ tradidit impios. Futuri igitur quinta & vicesima die mensis casleu purificationem templi: necessarium duxim? significare vobis: vt et vos quoq̃ agatis diẽ scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & altari obtulit sacrificia. Naz cum in persidem ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc cultores dei erant: acceptũ ignem de altari occulte absconderũt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem pretetissent anni multi: & placuit deo vt mitteretur neemias a rege persidis: nepotes sacerdotum illorum qui absconderant missit ad requirendum ignem: & sicut narrauerunt nobis non inuenerũt

ΤΟῖς ἀδελφοῖς τοῖς κατ' egyptũ iudeis gaudere: fratres q̃ sũt hierosolymis iudei & qui in regione iudea: & pacem bonam. Benefaciat vobis deus & memineritestamenti sui quod locutus est ad abraam & isaac & iacob seruorum suorum fidelium: & det vobis cor omnib? vt colatis eum: & faciatis eius voluntatem corde magno & animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua & in preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi at orationes vestras: & reconcilietur vobis: nec vos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Regnante demetrio anno centesimo sexagesimonono: nos iudei scripsim? vobis in tribulatione & impetu qui superuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason a sancta terra & a regno. Portã succenderunt & effuderunt sanguinez innocentem. Et orauimus ad dominũ & exauditi sumus: et obtulimus sacrificium & similaginem: & accendimus lucernas & proposuimus panes. Et nunc frequẽtate dies scenophegie mẽsis casleu. Anno centesimo octogesimo octauo: populus qui est hierosolymis & in iudea senatusq̃: & iudas aristobolo magistro ptolemei regis qui est de genere christorum sacerdotũ: & his qui in egypto sunt iudeis: salutem & sanitatẽ. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: vt pote qui aduersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perfide eos q̃ pugnauerunt cõtra nos & sanctã ciuitatẽ. Nam cum in perside esset dux ipse & cũ ipso immensus exercitus: cecidit in tẽplo nanee: consilio deceptus sacerdotũ nanee. Etenim cum ea habitaturus venit ad locũ antiochus & amici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomine. Cumq̃ proposuissent eas sacerdotes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antioch? apertoq̃ occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt membratiz & capitibus amputatis foras proiecerunt. Per omnia benedictus deus q̃ tradidit impios. Futuri igitur quinta & vicesima die mensis casleu purificationem templi: necessarium duxim? significare vobis: vt et vos quoq̃ agatis diẽ scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & altari obtulit sacrificia. Naz cum in persidem ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc cultores dei erant: acceptũ ignem de altari occulte absconderũt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem pretetissent anni multi: & placuit deo vt mitteretur neemias a rege persidis: nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit ad requirendum ignem: & sicut narrauerunt nobis non inuenerũt

ΑΔΕΛΦΟΙΣ τοῖς κατ' egyptũ iudeis salutẽ dicũt fratres qui sunt in hierosolymis iudei: & qui in regione iudea: & pacem bonam. Benefaciat vobis deus & memineritestamenti sui quod locutus est ad abraam & isaac & iacob seruorum suorum fidelium: & det vobis cor omnib? vt colatis eum: & faciatis eius voluntatem corde magno & animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua & in preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi at orationes vestras: & reconcilietur vobis: nec vos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Regnante demetrio anno centesimo sexagesimonono: nos iudei scripsim? vobis in tribulatione & impetu qui superuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason a sancta terra & a regno. Portã succenderunt & effuderunt sanguinez innocentem. Et orauimus ad dominũ & exauditi sumus: et obtulimus sacrificium & similaginem: & accendimus lucernas & proposuimus panes. Et nunc frequẽtate dies scenophegie mẽsis casleu. Anno centesimo octogesimo octauo: populus qui est hierosolymis & in iudea senatusq̃: & iudas aristobulo magistro ptolemei regis qui est de genere christorum sacerdotũ: & his qui in egypto sunt iudeis: salutem & sanitatẽ. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: vt pote qui aduersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perfide eos q̃ pugnauerunt cõtra nos & sanctã ciuitatẽ. Nam cum in perside esset dux ipse & cũ ipso immensus exercitus: cecidit in tẽplo nanee: consilio deceptus sacerdotũ nanee. Etenim cum ea habitaturus venit ad locũ antiochus & amici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomine. Cumq̃ proposuissent eas sacerdotes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antioch? apertoq̃ occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt membratiz & capitibus amputatis foras proiecerunt. Per omnia benedictus deus q̃ tradidit impios. Futuri igitur quinta & vicesima die mensis casleu purificationem templi: necessarium duxim? significare vobis: vt et vos quoq̃ agatis diẽ scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & altari obtulit sacrificia. Naz cum in persidem ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc cultores dei erant: acceptũ ignem de altari occulte absconderũt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem pretetissent anni multi: & placuit deo vt mitteretur neemias a rege persidis: nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit ad requirendum ignem: & sicut narrauerunt nobis non inuenerũt

gnifice gras agim? ei: vt potestra regale εὐχαριστοῦμεν αὐτῶν, ὡς ἂν πρὸς βασ dimicãtes. ipe cũ ebullire fecit σιλέα παρατασσόμενοι. αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε eos q̃ pugnauerũt in sancta ciuitate. τοὺς παραταξαμένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει. in pfida existẽs cũ dux τ εἰς τὴν περσίδα ἡγούμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ circa ipm irresistibilis apparẽs esse exer ἡ περὶ αὐτὸν ἀνυπόστατος δοκοῦσα εἶναι δύ cit?: pauci sunt in nanee tẽplo ναμις, κατεκόπησαν ἐν τῷ τῆς ναναίας ἱερῷ deceptione vtẽtib? ijs q̃ circa παραλογισμῷ χρησαμένων τῶν περὶ τὴν nanẽã sacerdotib?. tãquã. n. sim? hitatur? cũ ea ad ναναίαν ἱερέων. ὡς γὰρ συνοικήσων αὐτῇ πα venit ih̃ loci ipeq̃ antioch? & q̃ ρεγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ,τε ἀντίοχος καὶ οἱ cũ eo amici: vt acciperẽt pecu σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τ λαβεῖν τὰ χρήμα nias in dotis rõne. & cũ ꝓposuissẽt eas τα εἰς φερνῆς λόγον. καὶ προθέντων αὐτὰ τῶν sacerdotes nanei: et ille ingressus esset cũ ἱερέων τ ναναίου, κἀκείνου προσελθόντος μι paucis intra ambitũ fani clau τ ὀλίγων εἰς τὸν περίβολον τ τεμένους, συγ dẽtes tẽplũ postꝫ ĩtrant antioch?: κλείσαντες τὸ ἱερὸν ὡς εἰσῆλθεν ἀντίοχος, aperiẽtes laquearia occultũ, por ἀνοίξαντες τὴν τ φατνώματος κρυπτὴν θύ tã: mittẽtes lapides lapidauerũt ραν, βάλλοντες πέτρους συνεχεράτνωσαν ducẽ: & mẽbra facientes & τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ πρὸς capita auferẽtes his q̃ extra erãt precerũt. κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρεῤῥιφαν. per oia bñdict? noster deus q̃ tradi κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ θεὸς ὃς ἔδω dit impios. futuri agere in κε τοὺς ἀσεβήσαντας. μέλλοντες ἄγειν ἐν chaseleu q̃nta & vigesima purifica τῷ χασελεῦ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρι tionẽ tẽpli necessariũ duxim? significare σμὸν τ ἱεροῦ δέον ἡγησάμεθα δηλῶσαι vobis vt & ipi agatis tãq̃ scenophegie ὑμῖν ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε ὡς σκηνοπηγίας & ignis. q̃n neemias postꝫ edificauit καὶ τ πυρὸς ὁ τε νεεμίας οἰκοδομήσας τὸ, τε tẽplũ & altare: obtulit sacrificiũ. ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίαν. & cũ q̃n in pfidẽ ducti sũt nri καὶ γὰρ ὅτε εἰς τὴν περσικὴν ἠχμαλωτίσθησαν οἱ patres: q̃ tũc erãt pũi sacerdotes acci πατέρες, οἱ τότε εὐσεβεῖς ἱερεῖς λαβόν pientes ab igne altaris occulte: τες ἀπὸ τ πυρὸς τ θυσιαστηρίου λαθραίως, absconderũt in cõcauitate putei ordinẽ κατέκρυψαν ἐν κοιλώματι φρέατος τάξιν habẽtis siccũ. in q̃ tutati sunt ita vt ἔχοντος ἄνυδρον. ἐν ᾧ κατισφαλίσαντο ὡς οib? ignot? esset loc?. ꝓte οὐδεὶς ἐπίστατο τὸν τόπον. ꝓτε rea vos ãt annis multis q̃n visum ẽ deo: θέντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν ὅτε ἔδοξε τῷ θεῷ, missus neemias a rege ἀποσταλεὶς νεεμίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως nepotes sacerdotũ τῆς περσίδος τοὺς ἐκγόνους τῶν ἱερέων q̃ abscõderunt misit ad τῶν ἀποκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ ignẽ. vt narrauerũt nobis nõ inuenisse πῦρ. ὡς διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρηκέναι

ignē: sed aquā crassam. iussit eos
πῦρ, ἀλλὰ ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσεν αὐτοὺς
hauriētes ferre. vt ās oblata fūt
ἀνενεγκάντας φέρειν. ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ
sacrificia: iussit sacerdotes neemi
τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς νεεμί-
as aspergere aqua ipāq; ligna t
ας ἐπιῤῥαίνειν τῷ ὕδατι τότε ξύλα καὶ
q̄ erāt supposita. vt ās facti est t té-
τὰ ἐπικείμενα. ὡς δὲ ἐγένετο καὶ χρό-
p⁹ trāsiit qū sol refulsit pu-
νος διῆλθεν· ὅτε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότε-
ras nubilus essa accēsa ē pyra magna.
ρον ἐπινεφὴς ὢν ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη.
adeo vt mirarent oēs. oīoné ās
ὥστε θαυμάσαι πάντας. προσεύχην δὲ
fecerūt sacerdotes cōsumato
ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς
sacrificio t sacerdotes t oēs indoin
θυσίας εἴτε ἱερεὺς καὶ πάντες καταρχο
te ionatha: ac reliqs respōdēnt⁹
μένου Ἰωνάθου, τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιφωνούν-
vt neemias. erat ās oratio mo-
των ὡς Νεεμίου· ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τοῦτο τρό-
dū habēs hīc. dñe dñe de⁹
πον ἔχουσα τοιοῦτον· κύριε κύριε ὁ θεὸς ὁ
oīm creator terribilis t fortis t
πάντων κτίστης· φοβερὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ
iust⁹ t misericors sol⁹ rex t
δίκαιος καὶ ἐλεήμων ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ
bon⁹ sol⁹ ptās: sol⁹ iust⁹
χρηστὸς ὁ μόνος χορηγός, ὁ μόνος δίκαιος
t opūs t etern⁹: liberās
καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ ῥύστης Ἰσρα-
israēl ab t-
ηλ ἐκ παντὸς κακοῦ· ὁ ποιήσας
patres electos: t sanctificasti e-
τοὺς πατέρας ἐκλεκτούς· καὶ ἁγιάσας αὐ-
os: accipe sacrificiū pro oi
τούς, πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς
pplo tuo isr̄: t custodi par-
τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ καὶ διαφύλαξον τὴν με-
tē tuā t sanctifica: cōgrega
ρίδα σου καὶ κατάνυξον, ἐπισυνάγαγε τὴν
dispsionē nr̄am. libera eos q̄ ser
διασποράν ἡμῶν· ἐλευθέρωσον τοὺς δουλεύ-
uiūt in gētib⁹ cōtēptos t
οντας ἐν τοῖς ἔθνεσι τοὺς ἐξουθενημένους καὶ
abomīatōe habitos respice. t sciāt gētes
βδελυκτοὺς ἔστηθι· καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη
q̄ tu es de⁹ nr̄. afflige op-
ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν· βασάνισον τοὺς κα-
primētes t cōtumelijs afficiētes i sup
ταδυναστεύοντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπε-
bia. plāta pplm tuū in
ρηφανίᾳ· κατάφυτευσον τὸν λαόν σου ὡς
loco sancto tuo sicut dixit moy
τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου καθὼς εἶπε μωυ-
ses. at sacerdotes psallebāt hymnos.
σῆς. οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπῳδοῦν τοὺς ὕμνους.
postq̄ ās cōsūptū ē sacrificiū: t
καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ
reliqua aq̄: neemias ius-
τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ Νεεμίας ἐκέ-
sit lapides maiores pfundi. vt ās
λευσε λίθους μείζονας καταχεῖν. ὡς δὲ
hoc factū ē flāma accēsa est. at ab
τοῦτο ἐγένετο φλὸξ ἀνήφθη· τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ
altari relucēte lumie cōsum
θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐξά-
pta est. vt ās manifesta facta est res
πτη. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο τὸ πρᾶγ-

ignem sed aquam crassam. Et iussit eos
haurire & afferre sibi: et sacrificia q̄ im
posita erāt iussit sacerdos neemias asp-
gi ipsa aqua & ligna et que erant suppo
sita. Vtq; hoc factum est et tempus
affuit quo sol refulsit qui prius erat in
nubilo: accensus est ignis magnus ita
vt omnes mirarentur. Orationem au-
tem faciebant omnes sacerdotes dum
consumaretur sacrificium ionatha in
choante ceteris autem respondentib⁹.
Et neemie erat oratio hunc habēs mo
dum. Domine deus omnium creator
terribilis & fortis iustus & misericors q
solus es bonus rex: solus prestans solus
iustus & omnipotens & eternus: qui li-
beras israel de omni malo: qui fecisti pa
tres electos & sanctificasti eos: accipe sa
crificium pro vniuerso populo tuo isra
el: & custodi partem tuam & sanctifica.
Congrega dispersionem nostram: libe
ra eos qui seruiunt gentibus & contem
ptos & abominatos respice vt sciant gē
tes quia tu es deus noster. Afflige op-
primentes nos: & contumeliā facientes
in superbia. Constitue populum tuum
in loco sancto tuo: sicut dixit moyses.
Sacerdotes autem psallebant hymnos
vsq; quo consumptum esset sacrificiū.
Cum autem consumptum esset sacrifi
cium: ex residua aqua neemias iussit la-
pides maiores perfundi. Quod vt fa-
ctum est: ex eis flāma accensa est: sed ex
lumine quod refulsit ab altari consump
ta est. Vt vero manifestata est res nun
ciatum est regi persarum: q̄ in loco in
quo ignem absconderant hi qui trans
lati fuerant sacerdotes aqua apparuit:
de qua neemias & qui cum eo erāt pu-
rificauerunt sacrificia. Considerans au
tem rex & rem diligenter examinans:
fecit ei templum vt probaret quod fa-
ctum erat. Et cum probasset sacerdoti
b⁹ donauit multa bona: & alia atq; alia
munera: & accipiens manu sua tribue-
bat eis. Appellauit autem neemias hūc
locum nephthar: qd interpretatur pu-
rificatio. Vocatur autem apud plures
nephi. Ca.2.

INuenitur autem in descriptionib⁹
hieremie pphete q̄ iussit eos igne⁹
accipere qui transmigrabātur vt signi-
ficatum est: & vt mandauit transmigra
tis. Et dedit illis legem ne obliuisce-
rentur precepta domini: & vt non exer
rarent mentib⁹ videtes simulachra au
rea & argentea & ornamenta eorum.
Et alia huiusmodi dicēs hortabatur ne
legē āmouerent a corde suo. Erat au-
tem in ipsa scriptura quomodo taber-
naculum & arcam iussit propheta diui-
no responso ad se facto comitari secum
vsq; quo exiit in montem: in quo moy
ses ascendit & vidit dei hereditatem. Et
veniens ibi hieremias inuenit locū spe
lunce: & tabernaculum & arcam & alta
re incensi intulit illuc & ostium obstru-
xit. Et accesserunt quidam simul qui
sequebātur vt notarent sibi locū: & nō
potuerūt inuenire. Vt aūt cognouit hie
remias culpans illos dixit q̄ ignotus

τ renūciatū ē regi per-
μα· καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν περ
sar. q̄ in loco vbi ignē absco-
σῶν ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ πῦρ ἀπε-
derūt q̄ trāslati fuerāt sacerdotes: aq̄
κρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ
apparuit ex qua t neemias pu
ἐφάνη ἀφ' οὗ καὶ οἱ περὶ τὸν νεεμίαν ἠγ
rificauit sacrificiū. circūsēptēs ās
νισαν τὰ τῆς θυσίας· περιφράξας δὲ ὁ
rex templū fecit vt probaret
βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε δοκιμάσας τὸ
rem. t q̄b⁹ gratificabat rex
πρᾶγμα· καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεύς
multa diuersa accipiebat t da-
πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδί-
bat. appellauit ās neemias
δου· προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν νεεμίαν
hoc nephthar⁹ interpretat purificatio. vo
τοῦτο νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός· κα
cat ās apud multos nephthar.
λεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς νέφθαρ. 2.

IInuenit ās in descriptionib⁹
Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς
hieremias pphta q̄ iussit de
Ἱερεμίας ὁ προφήτης ὅτι ἐκέλευσε τοῦ
igne accipe eos q̄ trāsmigrabāt vt si-
πυρὸς λαβεῖν τοὺς μεταβαινομένους ὡς σε
gnificatū ē. t vt mādauit trāsmi
σημαντόμενον· καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μετα-
gratis pphta dās eis
βαινομένοις ὁ προφήτης δοὺς αὐτοῖς τὸν
legē: vt nō obliuiscant pcepto-
νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμά-
rū dñi: t vt nō aberra-
των τοῦ κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανη-
rēt mēnib⁹ videtes simula
θῶσι ταῖς διανοίαις βλέποντες ἀγάλ-
chra aurea t argētea t q̄b⁹ orna
ματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν πρὸ-
ta ornamētis. t alia huiusmodi dicēs:
σθεν κόσμον, καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων,
hortabat ne amouerēt legē a
παρεκάλει μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπὸ
corde suo. erat ās in scriptura
τῆς καρδίας αὐτῶν. ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ
quō tabnaculi t arcā ins-
ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευ-
sit pphta diuino respōso facto
σεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ γενηθέντος
se comitari: vsq̄ exiuit in
αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς
mōtē vbi moyses ascēdens vidit
τὸ ὄρος οὗ ὁ μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο
dei hereditatē. t veniēs hic
τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν. καὶ ἐλθὼν ὁ ἱε
remias inuenit domū spelūce t tabna
ρεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη καὶ τὴν σκη
culū t arcā t altare
νὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον
incēsi intulit illuc. t
τοῦ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ. καὶ
ostiū obstruxit. t accedentes q̄
τὴν θύραν ἐνέφραξε. καὶ προελθόντες τι
dā q̄ simul sequebant vt nota-
νὲς τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπισημ
rent viā: t nō potuerūt
ἀναθαι τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
inuenire. vt ās hieremias cognouit: cul-
εὑρεῖν. ὡς δὲ ὁ ἱερεμίας ἔγνω, μεμφά
pās eos dixit: q̄ t ignotus
μενος αὐτοῖς εἶπεν, ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ

locus erit donec cōgreget de cōgre
τόπος ἔσαι ἕως ἂν συναγάγη ὁ θεὸς ἐπι-
gationē ppli ꝛ mia fiat. ꝛ
συναγωγὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἔλεος γένηται. καὶ
tlic dñs ostēdet hec. ꝛ appare
τότε ὁ κύριος ἀναδείξει ταῦτα. καὶ ὀφθήσε
bit gla dñi ꝛ nubes: sicut ꝛ in moy
ται ἡ δόξα τοῦ κυ καὶ ἡ νεφέλη, ὡς καὶ ἐπὶ μω
se manifestabat: sicut ꝛ salomon petiit
υσῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ σολομὼν ἠξίωσεν
vt loc⁹ sctificaret maxime. mani-
ἵνα ὁ τόπος καθαγιασθῇ μεγάλως. θεσα
festabat ãt ꝛ vt sapiam habēs obtulit sa-
φεῖτο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυ
crificiū dedicationis ꝛ cōsumationis
σίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ
tēpli. sicut ꝛ moyses orauit ad
ἱεροῦ. καθὼς καὶ μωυσῆς προσηύξατο πρὸς
dñm: ꝛ descēdit ignis de celo ꝛ
κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
holocaustū cōsumpsit: sic ꝛ salo
τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτω καὶ σολο
mon orauit. ꝛ descēdens ignis cōsū-
μὼν προσηύξατο. καὶ κατα βὰν ὁ πῦρ ἀνή-
psit holocausta. ꝛ dixit moyses
λωσε τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ εἶπε μωυσῆς
eo ꝙ nō est comestū qđ erat ꝙ peccato
διὰ τὸ μὴ βεβρῶσθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας
cōsūptū ẽ. simlr ꝛ salomon octo
ἀνηλώθη. ὡσαύτως καὶ ὁ σολομὼν τὰς ὀκτὼ
dies celebrauit. narrabant ãt ꝛ in dieri
ἡμέρας ἠγαγε. ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνα
ptionib⁹ ꝛ in cōmentarijs q̄
γραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς
fm necessitā eadē. ꝛ vt cō-
κατὰ τὸν νεεμίαν τὰ αὐτά. καὶ ὡς κατα-
struēs bibliothecā cōgregauit ea q̄
βαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ
de regib⁹: ꝛ pphetar ꝛ ea q̄
περὶ τῶν βασιλέων, καὶ προφητῶν καὶ τὰ
dauid ꝛ epistolas regū de
τοῦ δαυὶδ καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ
donariis. simlr ãt ꝛ iudas q̄
ἀναθεμάτων. ὡσαύτως δὲ καὶ ἰούδας τὰ
accidērūt ꝙ factū bellū
διασεσωκότα διὰ τὸν γεγονότα πόλεμον
nobis cōgregauit oia: ꝛ sunt apud
ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἔστι παρ' ἡ
nos. q̄rīt itaq; necessitatē habuerītis: eos q̄ ꝙ
μῖν. ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, τοὺς ἀπο-
ferant vobis mittite. futuri
κομιοῦντας ὑμῖν ἀποστέλλετε. μέλλοντες
igit agere purificationē scripsim⁹ vobis.
οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν.
bene igit facietis agētes di-
καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέ-
es. at de⁹ q̄ liberauit oēm pplm
ρας. ὁ δὲ θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν
suū: ꝛ reddidit hereditatē oib⁹
αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν πᾶσι
ꝛ regnū: ꝛ sacerdotiū: ꝛ
καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν
sctificationē: sicut ꝓmisit in
ἁγιασμόν, καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ
lege: speram⁹ ẽm in deo ꝙ
νόμου, ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ θεῷ ὅτι
cito nr̄i miserebit: ꝛ cōgregabit de
ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυναξει ἐκ
sub celo in sanctū locū.
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον.
liberauit ẽm nos de magnis malis: ꝛ
ἐξεῖλατο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ

erit locus donec congreget deus con-
gregationem populi: & propitius fiat.
Et tunc dominus ostendet hec: & appa
rebit maiestas domini: & nubes erit si-
cut & moysi manifestabatur: & sicut cū
salomon petiit vt locus sanctificaretur
magno deo manifestabat hec. Magni-
fice etenim sapientiam tractabat: & vt
sapientiam habens: obtulit sacrificium
dedicationis & consumationis templi.
Sicut & moyses orabat ad dominum:
& descendit ignis de celo: & cōsumpsit
holocaustum sicut & salomon orauit: &
descendit ignis de celo: & consumpsit
holocaustum: & dixit moyses eo ꝙ nō
sit comestum quod erat pro peccato cō
sumptum est. Similiter & salomon octo
diebus celebrauit dedicationem. Infe-
rebantur autē in descriptionibus & cō
mentariis necnon hec eadem: & quali-
ter construens bibliothecam congre-
gauit de regionibus libros: & propheta
rum & dauid & epistolas regum de do
nariis. Similiter autem & iudas ea que
dicderat per bellum quod nobis acci-
derat congregauit omnia & sunt apud
nos. Si ergo desideratis hec: mittite q
perferant vobis. Acturi itaq; purifica-
tionem scripsimus vobis. Bene ergo fa
cietis: si egeritis hos dies. Deus aute qui
liberauit populum suum & reddidit he
reditatem omnibus: & regnum & sacer
dotium & sanctificationem sicut promi
sit in lege: speramus ꝙ cito nostri mise
rebitur: & congregabit de sub celo in
locum sanctum. Eripuit enim nos de
magnis periculis & locū purgauit. De
iuda vero machabeo & fratrib⁹ eius: &
de templi magni purificatione & de are
dedicatione: sed & de preliis que perti
nēt ad antiochum nobilem: & filiū eius
eupatorem: & de illuminationibus que
de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis
fortiter fecerūt ita vt vniuersam regio
nem cū pauci essent vindicarent: & bar
baram multitudinē fugarent: & famo
sissimum in toto orbe templum recu-
perarent & ciuitatem liberarent: vt le-
ges que abolite erant restituerentur do
mino cum omni tranquillitate pro-
pitio facto illis. Item ꝙ ab iasone cyre-
neo quinq; libris comprehensa tenta-
uim⁹ nos vno volumine breuiare. Cō-
siderantes enim multitudinem libro-
rum & difficultatem volentibus aggre
di narrationes historiarū propter mul-
titudinem rerum curauimus volentib⁹
quidē legere vt esset animi oblectatio
studiosis vero vt facili⁹ possint memo-
rie cōmendare: omnibus autem legen-
tibus vtilitas conferatur. Et nobis qui
dem ipsis qui hoc opus breuiandi cau-
sa suscepimus: non facilem laborem
immo vero negocium plenū vigiliarū
& sudoris assumpsimus. Sicut hi qui
preparant conuiuium: & querunt alio
rum voluntati parere: propter multo-
rum gratiam: libenter laborem sustine
mus: veritatem quidem de singulis au-
toribus concedentes: ipsi autem secun
dū datā formā breuitati studētes. Sicut

loci purgauit. ea ãt q̄ ad iudā
τὸν τόπον ἐκάθαρισε. τὰ δὲ κατὰ τὸν ἰούδαν
maccabeū ꝛ hui⁹ fratres:
τὸν μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφούς,
ꝛ tēpli magni purificatio
καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγάλου καθαρισ-
nē: ꝛ are dedicationē: itē 3.Reg. 8.a.
μόν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμὸν, ἔτι
ꝙ cōtra antiochū nobilē ꝛ
τε τοὺς πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ καὶ τὸν
hui⁹ filiū eupatorē ꝓlia: ꝛ de
τούτου υἱὸν εὐπάτορα πολέμους, καὶ τὰς ἐξ
celo factas illūinationes his q̄ ꝙ
οὐρανοῦ φωμθὰς ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τ
iudaismo strenue fecerūt ita
ἰουδαισμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασι ὡς
vt totā regionē pauci exūtes popula
τε τὴν ὅλην χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλα-
rent: ꝛ barbarā multitudinē pcēqrent: ꝛ
τεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν, καὶ
celebre ꝙ totū vniuersum tēplū
τὸ περίβωτον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν
restaurarēt: ꝛ ciuitatē libera-
ἀνοικοδομεῖσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶ-
rēt: ꝛ q̄ future erāt dissolui le-
σαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νό-
ges erigerēt: dño cū oi
μους ἐπανορθῶσαι, τ κυρίου μετὰ πάσης
trāquillitate ꝓpitio facto
εἰς: ꝛ ia
ἐπιεικείας ἵλεω γενομένου αὐτοῖς, ὑπὸ Ἰά-
sone cyreneo declarata in qn
σωνος τ κυρηναίου διδηλωμένα διὰ πέν-
ꝙ libris: tētabim⁹ in vno volumi
τε βιβλίων, πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντάγ
ne abbreuiare. cōsiderantes eū effu-
μασος ἐπιτεμεῖν. συνορῶντες γὰρ τὸ χυ-
sionē nūerox ꝛ exūtē difficultatē
μα τῶν ἀριθμῶν καὶ τὴν οὖσαν δυχέρειαν
volentib⁹ circūuoluere hist⁹
τοῖς θέλουσιν εἰσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱσο
rie narrationes ꝓpt multitudinē materie:
ρίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,
curauim⁹ his q̄dē q̄ volunt lege
ἐφροντίσαμθ τοῖς μὲν βουλομένοις ἀνα
re oblectationē· ipis ãt studio
γινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρο
sis ad in memoria accipiendū faci
νοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκο
litatē: oib⁹ ãt legētib⁹ vtili
πίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφε
tatē: ꝛ nobis q̄dē q̄ labo-
λείαν, καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπα-
rē assumpsim⁹ abreuiationis nō fa
θείαν ἐπιδεδεγμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐρα
cile: sudoris ãt ꝛ vigilie nego
δον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγ
cium. sicut illi q̄ parat cōui
μα. καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμ-
uium ꝛ q̄rit oim vtilita
πόσιον καὶ ζητοῦντι τὴν πάντων λυσι-
tē nō facile: tamē ꝓpt
τέλειαν οὐκ εὐχερές, ὅμως διὰ τὴν τῶν
multoꝝ gr̄am: libēter labo-
πολλῶν εὐχαρίσταν, ἡδέως τὴν κακοπα-
rē sustinebim⁹. ipaz q̄dē diligentiā de
θείαν ὑποίσομθ. τῷ μὲν διακριβοῦν περὶ
singulis historiographo cōceden-
ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαν-
tes: ipm ãt pscrutari figu-
τες, τῷ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμ
ras epitomes omittētes. sicut
μοῖς τῆς ἐπιτομῆς ἀφορῶντες. καθάπερ

cū noue dom⁹ architecto ꝺ vniuerſa
ἰαρ ῥῖς καινῆς ὀικίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης
ſtructura curandū: at inurere τῇ
καταβολῆς φροντιστέον, τῶ ꝺὲ ἐγκαίειν καὶ
pingere aggrediēti apta
ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια
ad ornatū exq̄rēda ſunt: ſic eſtimo τ
πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, οὕτω ꝺοκῶ καὶ
in nobis. ꝑm q̄ꝺē pambulare τ vtā
ἐπὶ ἡμῖν. τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περίπα
facere ſimonū τ curioſum eſſe
τον ποιεῖσθαι λόγων καὶ πολυπραγμονεῖν
in his q̄ ſūt ꝑmptes: hiſtorie autori
ἐν ῥῖς κατὰ μέρος, τῶ τῆς ἱσορίας ἀρχιγέτη
cōgruere: at breuitatē dictionis ſecta=
καθήκειν, τὸ ꝺὲ σύντομον τῆς λέξεως μεταδιώ
ri: τ curioſitatē negotij
κειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας
omittere: abbreuiationē facié
παραιτεῖσθαι, τῶ τὴν μετάφρασιν ποιου
ti cōcedendū. hinc ergo incipia=
μθω συγχωρητέον. ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμε=
m⁹ narrationē predictis tan=
θα τῆς ꝺιηγήσεως ῥῖς προειρημθοις ῥοσοῦ
tū adiūgentes. ſtultū cū ante
τον ἐπιζευξαντες. ἔυηθες· ἰαρ τὸ μὲν πρὸ τῆς
hiſtoriā effluere: ῖꝑꝛꝛ ἀπ hiſtoriā abbre
ἱσορίας πλεονάζειν, τὴν ꝺὲ ἱσορίαν ἐπι=
uiare.
τεμεῖν. Ca.ȝ.

Olim ſancta ciuitas habitarēt cū
Πῆς ἁγίας πόλεως κατοικουμθης με
oi pace: τ leges q̄ opti
τὰ πάσης Ciρήνης, καὶ τῶν νόμων ὅτι κάλ
me cuſtodirent: ꝓpt onie pōti
λισὰ συντηρουμθων, ꝺιὰ τὴν ὁσίου τ ἀρχι
ficis pietatē τ malop odiū: acci
ερέως ἐυσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, συ
debat τ ῖꝓos reges honorare
νέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν
locū: τ tēplū numeriꝫ
τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποσολαῖς πᾶς
optimis illuſtrare: ita vt τ ſeleuc⁹
κρατίσαις ꝺοξάζειν, ὡς τε καὶ σέλευκον τὸν
aſie rex ſuppeditaret ex pro
τῆς ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰꝺί
priis redditib⁹ oēs ad miniſte=
ων προσοδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουρ
ria ſacrificiop ptinētes ſump
γείας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα ꝺαπανή
tus. ſimon āt q̄ꝺā de bēiamin tri=
ματα. σίμων δέ τις ἐκ τῆς βενιαμὶν φυ=
bu ꝓpoſit⁹ tēpli cōſtitut⁹: cōtē
λῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμθος, ꝺιη=
dit cū ꝓncipe ſacerdotū de ca q̄ in vi=
νέχθη τῶ ἀρχιερεῖ πρὸ τῆς κατὰ τὴν πό=
be edilitate. τ vincere oniam nō
λιν ἀγορανομίας· καὶ νικῆσαι τὸν ὀνίαν μὴ
potēs: venit ad apollonū filiū thraſei:
ꝺυνάμθος, ἦλθε πρὸς ἀπολλώνιον θρασαίου,
q̄ in illo tp̄e celes ſyrie·
τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κοίλης συρίας
τ phenicie dux. τ nūciauit de
καὶ φοινίκης στρατηγόν· καὶ προσήγγειλε περὶ
pecuniis ineſtabilib⁹: plenū eē in hie
τῶν χρημάτων ἀμυθήτων, γέμειν τὸ ἐν ἱε=
roſolymis erariū: adeo ꝙ multitudo
ροσολύμοις γάζοφυλάκιον, ὡς τε τὸ πλῆθος
diuerſop inūmerabilia eēt. τ nō ꝓt
τῶν ꝺιαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ προ
neret ea ad ſacrificiop rōnē:
σήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον,

Trāsla.B.Viero.

enim noue domus architecto devni=
uerſa ſtructura curandum eſt: et ve=
ro qui pingere curat que apta ſunt ad
ornatum: exquirenda ſunt: ita eſti=
mandum eſt & in nobis. Etenim in=
tellectum colligere & ordinare ſermo=
nem: & curioſius partes ſingulas quaſ=
q̄ diſquirere hiſtorie congruit autori:
breuitatez vero dictionis ſectari: & exe
cutiones rerum vitare breuianti conce
dendum eſt. Hinc ergo narrationem
incipiemus de prefatione tātuz dixiſſe
ſufficiat. Stultū etenim eſt ante hiſtoriā
effluere: in ipſa autē hiſtoria ſuccingi.

Capitulum tertium

IGitur cū ſancta ciuitas habitaretur
in omni pace: leges aūt adhuc opti
me cuſtodirentur propter onie pontifi=
cis diſpoſitionem & pietatem: & ani=
mos odio habetes mala: fiebat vt & ipſi
reges & principes locum fūmo honoſ=
re dignum ducerent: & templum maxi
mis muneribus illuſtrarent: ita vt ſeleu
cus aſie rex de redditibus ſuis preſtaret
omnes ſumptus ad miniſterium ſacrifi
ciorum pertinentes. Simon autem de
tribu beniamin prepoſitus templi con
ſtitutus: contendebat obſiſtēte ſibi pri=
cipe ſacerdotum iniquum aliquid in ci
uitate moliri. Sed cum vincere omnia
non poſſet venit ad appollonium thar
ſee filium qui illo tempore erat dux ce=
le ſyrie & phenicis: & nunciauit ei pecu
niis inumerabilibus plenum eſſe era=
rium hieroſolymis: & cōmunes copias
immenſas eſſe que non pertinent ad ra
tionem ſacrificiorum: eſſe autem poſ=
ſibile ſub poteſtate regis cadere vniuer
ſa. Cumq̄ retuliſſet ad regem apolloni⁹
de pecuniis que delate erant: ille accitū
heliodorum qui erat ſuper negocia ei⁹
miſit cum madatis vt predictam pecu=
niam tranſportaret. Statimq̄ heliodo
rus iter eſt agreſſus: ſpecie quidem qua
ſi per celeſſyriam & phenicē ciuitates eſ
ſet peragratur⁹ reuera autez regis pro
poſitum prefecturus. Sed cuz veniſſet
hieroſolymaz & benigne a ſūmo ſacer
dote ciuitate eſſet exceptus narrauit
de dato indicio pecuniarum & cuius rei
gratia adeſſet aperuit. Interrogabat
autem ſi vere hec ita eſſent. Tunc ſūm⁹
ſacerdos oſtendit depoſita eſſe hec &
victualia viduarū & pupillorum: quedā
vero eſſe hircani tobie viri valde emi=
nentis: in his que detulerat impius ſi=
mon. vniuerſa autē argenti talenta eſſe
quadrigenta: & auri ducēta: decipi vero
eos qui credidiſſent loco & templo qđ
per vniuerſum mundum honoratur ꝓ
ſuiſ veneratiōe & ſanctitate oīno impoſ
ſibile eſſe. At ille pro his que habebat
in mandatis a rege: dicebat omni gene
re regi ea eſſe deferenda. Conſtituta au
tem die intrabat de his heliodorus ordi
naturus. Non modica vero per vniuer
ſaz ciuitatē erat trepidatio. Sacerdotes
autem ante altare cum ſtolis ſacerdota
libus ſactauerunt ſe: & inuocabāt de ce
lo eū qui de depoſitis legē poſuit: vt his
qui depoſuerant ea ſalua cuſtodiret.

Maccabeo.ii.Cap.iii

eſſe āt poſſibile ſub regis po
εἶναι ꝺὲ ꝺυνατὸν ὑπὸ τὴν τ βασιλέως ἐξ
teſtatē cadere hec. collocut⁹ āt apol=
ουσίαν ποιεῖν ταῦτα. συμμίξας ꝺὲ ὁ ἀπολ
loni⁹ cū rege: de nūciatio
λώνιος τῶ βασιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων
ei pecuniis manifeſtauit. ille āt eli=
αὐτῶ χρημάτων ἐνεφάνισεν. ὁ ꝺὲ προχειρι
gēs heliodor⁹ q̄ ſup nego=
σάμθρος ἡλιόꝺωρον τὸν ἐπὶ τῶν χρημά=
cia: miſit dās mādata: pre=
των, ἀπέστειλε ꝺοὺς ἐντολάς, τὴν τῶν προ
dicta⁹ pecuniaꝫ aſportatonē face=
θεισημθέντων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα=
re. ſtatim āt heliodor⁹ fecit
σθαι. εὐθέως ꝺὲ ὁ ἡλιόꝺωρος ἐποιεῖτο τὴν
iter: ipa q̄ꝺē ſpecie q̄ſi q̄ p ce=
πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ κοί
lē ſyrie τ phenicē ciuitates p̄agratur⁹:
λην συρίας καὶ φοινίκην πόλεις ἐφοδεύειν,
re āt regis ꝓpoſitū
τῶ πράγματι ꝺὲ τὴν τ βασιλέως προάιρεσιν
ꝑfectur⁹. cū veniſſet āt in hieruſalē:
ἐποιτελεῖν. παραγενηθεὶς ꝺὲ εἰς ἱεροσόλυμα,
τ benigne a ſūmo ſacerdote vr̄bis
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τ ἀρχιερέως τῆς πόλε
ſuſcept⁹ cēt: ꝓpoſuit de facto
ως ἀπωδηχθείς, ἀνέθετο περὶ τ γεγονότος
inditio: τ cui⁹ gr̄a adeꝛat oſtē
ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν παρεσι ꝺιεσά
dit. interrogabat āt ſi reuera hec
φησεν. ἐπυνθάνετο ꝺὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις παῦ
ſic ſe haberēt. at ſūmo ſacer
τα οὕτως ἔχοντα τυγχάνει. τοῦ ꝺὲ ἀρχιερέ
dote oſtēdente ꝺepoſita eſſe viduaꝫ
ως ὑποꝺεἰξαντος παραθήκας εἶναι χηρῶν
τ orphanoꝝ: q̄ꝺā āt τ hircani filij to=
καὶ ὀρφανῶν, τινὰ ꝺὲ καὶ ἀρκανοῦ τοῦ τωβί
bie valde viri in excellēcia poſiti:
ου σφόꝺρα ἀνꝺρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμθου,
nō vt calūniar⁹ fuerat impi⁹ ſimon.
οὐχ ὡς ꝺιαβάλλων ἦν ὁ ꝺυσεβὴς σίμων· τὰ
at vniuerſa argēti q̄drigēta talēta:
ꝺὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα,
auri āt ducēta. inuria affici ꝺo eos q̄ cre
χρυσίου ꝺὲ ꝺιακόσια· ἀꝺικεῖσθαι ꝺὲ τοὺς πε
ꝺidiſſent loci ſcitatt τ
ποιεῦκότας τὴν τ τόπου ἁγιωσύνη καὶ τοῦ
honorati ꝑ vniuerſū mūꝺū.
τετιμημθου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον·
tēpli veneratiōi τ integritati: oīno
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλία, παντελῶς
difficile eſſe. at heliodor⁹ ꝓpt q̄ habuit re
ἀμήχανον εἶναι. ὁ ꝺὲ ἡλιόꝺωρος ꝺιὰς εἶχε βα
gia mādata: oīno dicebat in re
σιλικὰς ἐντολάς, πάντως ἔλεγεν εἶς τὸ βα
giſi referēda hec eſſe. cōſtitues
σιλικὸν ἀναληπτέα ταῦτα εἶναι. ταξάμθος
āt ꝺiē intrabat de his cōſi=
ꝺὲ ἡμέραν εἰσιεῖ τὴν περὶ τούτων ἐποίσκε
liū ordinatur⁹. fuit āt nō modica in oi
ψιν οἰκονομήσων. ἦν ꝺὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην
ciuitate trepidatio. at ſacerdotes āte alta
τὴν πόλιν ἀγωνία. οἱ ꝺὲ ἱερεῖς πρὸ τ θυσι
re in ſacerdotalib⁹ ſtolis tactā=
αστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαν
tes ſeipos: inuocabāt in celū eū q̄
τες ἑαυτούς, ἐπεκαλοῦντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν
de depoſito legē tulit: his q̄
περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα, τοῖς πα
depoſuerūt hec ſalua cuſtodire.
ρακαταθεμθοις ταῦτα σῶα ꝺιαφυλάξαι·

erat ãt vidēte fūmi sacerdotis vultū vul
ἦν δὲ ὁρῶντα τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἰδέαν τι
nerari mēte.. nā aspect? t
τρώσχεσθαι τὴν διάνοιαν. ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ
coloris immutatio: declarabat eā q̄
τῆς χρόας μεταλλαγμάτιον, ἐνέφαινε τὴν
in anima turbationē. circūfusa erat enī circa
κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν. περιεκέχυτο γὰρ πρός
virum formido q̄dā t horror corporis.
τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος.
pque manifest? efficiebat aspicētiū
δι' ὧν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ
in corde exist̄s dolor. alij ãt de
κατὰ καρδίαν ἐνεστὼς ἄλγος. οἱ δὲ ἐκ τῶν
domiū gregati exiliebāt ad popula
οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδη-
rē supplicationē: q̄a futur? erat in tē-
μον ἱκετείαν, διὰ τὸ μέλλειν εἰς καταφρό
ptū venire loc?. succincte
πτιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον. ὑπεζωμέναι
ãt sub mānis mulieres cilitijs
δὲ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους
p vias cōfluebāt. at iuue-
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπλήθυον. αἱ δὲ κατὰ
se virgines: alie q̄dē cōcurrebāt
κλεῖσοι τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον
ad ianuas: alie vo ad muros: q̄-
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τι
dā ãt p fenestras aspiciebāt. vniuerse
νὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων διέκυπτον. πᾶσαι
ãt protēdentes man? in celū:
δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν,
faciebāt deprecatiōes, miserari ãt erat
ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν. ἐλεεῖν δὲ ἦν τὸν τ
multitudinis cōmixte ruinā: t ma
πλήθους παμμιγῆ πρόσωσιν, τὴν τε μέ
gni agonizātis p̄cipis sacerdotū expectationē.
γάλου ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.
hi q̄dē ita q̄ inuocabāt oipotentē dñz
οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ κν'
credita hijs q̄ crediderūt salua
τὰ πεπιστευμένα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα
seruare cū oi securitate.
διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὁ
at heliodor? q̄d decreuerat p̄ficiebat. ibi
δὲ ἡλιόδωρος τὸ διεγνωσμένον ἐπετέλει. αὐ
ãt eo cū satellitib? ad
τόθι δὲ αὐτὸ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ
erariū. iā presente: spūm
γαζοφυλάκιον ἤδη παρόντος, ὁ τῶν πάν-
t oīs potestatis princeps. ostentū
καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν
magnā fecit. adeo vt oēs q̄ ausi
μεγάλην ἐποίησεν. ὥς τε πάντας τοὺς κατα
fuerāt, cōuenire admirātes
τολμήσαντας συνελθεῖν καταπλαγέντας
dei virtutē: in dissolutionē t timorē
τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν
cōuerterent. apparuit n. q̄dā equ? cū eis terri
τραπῆναι. ὤφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φο
bilē habēs sessorē: t optimo opi-
βερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστη σκε-
mēto adornat?. iuvenc? ãt cū impetu cō
πῇ διακεκοσμημένος. φερόμενος δὲ ῥύδην ἐνέ
cussit in heliodor? p̄ores vngulas.
σεισε τῷ ἡλιοδώρῳ τοὺς ἐμπροσθίους ὁπλάς
ipe ãt sessor videbat aurea ar
ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανο
ma habere. alij ãt duo apparuerūt
πλίαν ἔχων. ἕτεροι δὲ δύο προεφάνησαν
ei iuuenes robore q̄dē decori: opti-
αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ὑπερτεῖς, καλ

Iam vero qū videret fūmi sacerdotis vultum: mēte vulnerabatur. Facies em̄ & color imutatus: declarabat internus animi dolorem. Circunfusa enim erat mestícia quedam viro: & horror corporis: per quem manifestus aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur. Alii etiam congregati de domibus confluebant publica supplicatione obsecrantes: pro eo qm̄ cōtēptū locus esset venturus. Accincteq; mulieres cilicijs pectus p plateas cōfluebāt sed & virgines quę conclusę erant: procurrebant ad oniam: alie autem ad muros: quedam vero per fenestras aspiciebant: vniuersę autem protendentes manus in celum deprecabantur. Erat enim misera cōmixte multitudinis & magni sacerdotis in agone constituti expectatio. Et hi quidem inuocabant omnipotentem deum: vt credita sibi his qui crediderāt cum omni integritate conseruarentur. Heliodorus autem quod decreuerat p ficiebat eodem loco ipse cū satellitib? circa erarium presens. Sed spiritus omnipotentis dei magnā fecit sue ostēsionis euidentiam: ita vt omnes qui ausi fuerant parere ei: ruentes dei virtute in dissolutiones & formidinem conuerterentur. Apparuit enim illis quidā equ? terribilem habens sessorē optimis ope rimentis adornat?: iscq; cum impetu heliodoro priores calces elisit. Qui autē ei sedebat videbatur arma habere aurea. Alii etiam apparuerunt duo iuuenes virtute decori: optimi gloria speciosq; amictu qui circunsteterunt eum & extraq; parte flagellabant: sine intermissione multis plagis verberantes. Subito autē heliodorus concidit in terram: cunq; multa caligine circunfusū rapuerunt atq; in sella gestatoria positum eiecerunt. Et is qui cum multis cursoribus & satellitibus predictum ingressus est erarium: portabatur nullo sibi auxilium ferente manifesta dei cognita virtute. Et ille quidam per diuinā virtutem iacebat mutus atq; omni spe & salute priuatus. Hi autem dominum benedicebant quia magnificabat locū suum: & templum quod pauloante timore ac tumultu erat plenum: apparēte omnipotente domino: gaudio & letícia impletum est. Tunc vero ex amicis heliodori quidam rogabant confestim oniam vt inuocaret altissimum vt vitam donaret ei: qui in supremo spiritu erat constitutus. Considerans autem sūmus sacerdos: ne forte rex suspicaretur malíciam aliquam ex iudeis circa heliodorum consummatam: obtulit pro salute viri hostiam salutarem. Cunq; sūmus sacerdos exoraret: iidem iuuenes eisdem vestibus amicti astantes heliodoro dixerunt. Onie sacerdoti gracias age: nam propter eum tibi dominus vitam donauit. Tu autem adeo flagellatus: nuncia omnibus magnalia dei & potestatem. Et his dictis non comparuerūt. Heliodor? autē hostia deo oblata: & votis magnis promissis eq; viuere

mi ãt gra: speciosi ãt amictu. declarabat em̄ hoc ipsum. Et ipse quidem orabat. Sacerdotes ex aduerso altaris circa sedem illam stantes: deum rogabant. Et illum quidem qui dederat ut ea quę tradita fuerant custodirentur: his qui tradiderant integra seruarentur. Omnes autem qui aderant: ad dei potentiam timebant. Et ille quidem per diuinam virtutem mutus: & omni spe & salute priuatus. Hi autem dominum benedicebant: qui magnificauerat suum locum. Et paulo antequam teneret ipse suum locum. Et paulo ante timore & tumultu plenum: deum omnipotentem apparente: gaudio & letitia impletum est. Statim ãt quidam de heliodori amicis rogabant Oniam vt inuocaret altissimum: & vitam ei donaret ei q̄ omnino in vltimo spiritu constitut? erat. In suspitione ãt fact? princeps ne forte opinione rex hęret: ne forte aliquid circa heliodorum a rege grauius moliretur: obtulit hostiam salutarem. Et dum victimam offerent sacerdotes: iuuenes itez apparuerūt heliodoro in eisdē vestib? amicti: & stantes dixerūt: multas onie principi sacerdotū gratias habe. ppt. n. q̄ tibi donauit vitam. Tu ãt de celo flagellat? nūcia omnibus magnalia dei potestatem. hec ãt cū dixissent disparētes facti sunt. at heliodor? sacrificio oblato votis deo

cōcessit: τ onie gras agēs
περιποιήσαντι, καὶ τὸν ὐίαν ἀποδιξάμενος
redijt cū exercitu ad regē. testaba
ἀνεφαρτέθυσε πρὸς τὸν βασιλέα. ἐξεμαρ
tur āt oib⁹ q̄ erat sub visu cōspica
τύρει δὲ πᾶσιν ἅπερ ἦν ὑπ' ὄψιν τεθεα-
tus opa maximi dei. at rege
μένος ἔργα τ μεγίστου θεοῦ· τοῦ δὲ βασιλέως
interrogāte heliodor⁹ q̄s
ἐπερωτήσαντος τὸν ἡλιόδωρον ποῖός τις
esset apt⁹ adhuc semel vt mitteret in
εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διαπεμφθῆναι εἰς
hierosolyma: dixit. si quē habes hostē
ἱεροσόλυμα, ἔφησεν. εἴ τινα ἔχεις πολέμιον
vel rem insidiatorē: mitte eū illuc,
ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτ" ἐκεῖ.
τ flagellatū eū recipies. si tamē
καὶ μεμασιγωμένον αὐχὸν προσδέξη. ἐάν περ
τ emanserit: coq⁹ in loco vere
καὶ περισωθῇ, διὰ τὸ πῆρ̄ τὸν τόπον ἀληθῶς
sit quedā dei potētia. ipe enī q̄ habita
εἶναί τινα θεοῦ δύναμιν. αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν κατοι
nonē celestē habet: visitator est τ adu
κίαν ἐπουράνιον ἔχων, ἐπισκοπῆς ἐστὶ καὶ βοη
to: illi⁹ loci. τ venien-
θὸς ἐκείνου τ τόπου. καὶ τοὺς παραβαίνο-
tes ad maleficiū penitꝰ pdit: τ res
νους ἐπὶ κακώσει τυπτῶν ἀπολύει· καὶ τὰ
q̄dē de heliodoro τ era-
μὲν κατὰ τὸν ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοφυλα-
rij custodia sic trāsacte sunt.
κίου τήρησιν οὕτως ἔχώρησεν. C.4.

HO dē predictus simon pecunia
rū τ patrie delator fact⁹:
τῶν καὶ τῆς πατρίδος ἐνδείκτης γεγονώς,
male loquebat de onia. tāq̄ ipe esset
ἐκακολόγει τὸν ἐνίαν. ὡς αὐτός τε εἴη τὸν
q̄ heliodor⁹ instiganit: τ malor⁹ arti
ἡλιόδωρον ἐπισυστατικώς, καὶ τῶν κακῶν δη
fex extitisset. τ būfactorē
μιουργὸς καθεστηκώς. καὶ τὸν εὐεργέτην τῆς
ciuitatis τ defensorē sue gētis τ emu
πόλεως καὶ τὸν κηδεμόνα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ζη
latorē legis: insidiatorē re-
λωτὴν τῶν νόμων, ἐπίβουλον τῶν πραγμά-
rū audebat dicere. sed cū inimicitia ad tā-
των ἐτόλμα λέγειν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπὶ τοσοῦ
tū procederet: vt τ q̄ quēdā exhis q̄
τον προβαινούσης, ὥς τε καὶ διά τινος τῶν
a simone ꝓbati erāt homicidia
ὑπὸ τοῦ σίμωνος διαδοκιμασμένων φόνους
fierēt. videns onias difficultatē
συντελεῖσθαι. συνορῶν δὸνίας τὸ χαλεπὸν
cōtentionis τ apollonij insanire
τῆς φιλονικείας καὶ ἀπολλωνίου μαίνεσθαι
vt pote celes syrie τ phenicie ducē
ὡς τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης στρατηγὸν
augentē malitiā simonis: ad
συναύξοντα τὴν κακίαν τ σίμωνος, ὡς τὸν
regē se cōtulit: nō fact⁹ ci-
βασιλέα διεκομίσθη, οὐ γινόμενος τῶν πο
uisi accusator. sed vtilitatē ꝑublice τ
λιτῶν κατήγορος. τὸ δὲ σύμφορον κοινῇ καὶ
priuati vniuerse multitudini cōsiderās.
κατ' ἰδίαν παντὶ τῷ πλήθει σκοπῶν·
videbat enī sine regali ꝓuidētia ipossibile
ἑώρα γὰρ ἄνευ βασιλικῆς προνοίας ἀδύνα
esse cōsequi pacē vltra res:
τον εἶναι τυχεῖν εἰρήνης ἔτι τὰ πράγμα
τ simonē cessationē nō acceptu
τα, καὶ τὸν σίμωνα παῦλαν οὐλησόμενο/

illi concessit et onie gratias agens: re-
cepto exercitu repedabat ad regē. Te-
stabatur autē omnibus ea que sub ocu
lis suis viderat opera magna dei. Cum
autem rex interrogasset heliodorū qs
esset aptus adhuc semel hierosolymam
mitti: ait. Si quem habes hostem aut
regni tui insidiatorem: mitte illuc &
flagellatum eum recipies: si tamen eua
serit eo ꝙ in loco sit vere dei quedam
virtus. Nam ipse qui habet in celis ha-
bitationem visitator & adiutor est loci
illius: & venientes ad malefaciendum
percutit ac perdit. Igitur de heliodoro
& erarii custodia ita res se habet.

Capitulum quartum.

SImon autem predictus pecuniarū
et patrie delator: male loquebatur
de onia tanq̄ ipse heliodorum instigas
set ad hec: & ipse fuisset inventor malo
rum: prouisorenq̄ ciuitatis ac defenso
rem gentis sue: & emulatorez legis dei
audebat insidiatorem regni dicere. Sed
cum inimicitie intantum procederēt:
vt etiam per quosdam simonis ne-
cessarios homicidia fierent: considerās
onias periculum cōtentionis: & appol-
lonium insanire vt pote ducem celessy
rie & phenicis ad augendam malitiam
simonis: ad regem se contulit: non vt ci
uium accusator: sed communem vtilita-
tem apud semetipsum vniuerse multi-
tudinis considerans. Videbat enim si-
ne regali prouidentia impossibile esse
pacem rebus dari: nec simonem posse
cessare a stulticia sua. Sed post seleuci vi
te excessum cū suscepisset regnum an
tiochus qui nobilis appellabatur: am-
biebat iason frater onie sūmum sacer-
dotiuz: adito rege promittens ei argen
ti talenta trecenta sexaginta: & ex red-
itibus aliis talēta octoginta. Super hoc
promittebat: & alia centum quinqua-
ginta: si potestati ei⁹ concederetur gym
nasium & ephebiam sibi cōstituere: &
eos qui in hierosolymis erāt antioche
nos scribere. Quod cum rex annuisset
& obtinuisset principatuz: statim ad gē
tilem ritum contribules suos transfer-
re cepit & amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constitu
ta: per ioannem patrez eupolemi: qui
apud romanos de amicitia & societate
functus est legatione legitima ciuium
iura destituēs praua instituta sanciebat.
Et enim ausus est sub ipsa arce gymna
siū constituere: & optimos quosq̄ ephe
borum in lupanaribus ponere. Erat
autem hoc non initium sed incremen
tum quoddam & profectus gentilis &
alienigene conuersationis: propter im
pii & non sacerdotis iasonis nefarium
& inauditum scelus ita vt sacerdotes iā
nō circa altaris officia diditi essent: sed
contēpto templo & sacrificiis neglectis
festinarent participes fieri: palestre &
prebitionis eius iniuste: & in exercitiis
disci: & patrios qdē honores nihil hēn
tes grecas glias optimas arbitrabātur.

stultitie. cū cōmutasset āt vitā se-
τῆς ἀνοίας. μεταλλάξαντος δὲ τὸν βίον σε
leuc⁹: τ suscepisset regnū
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασιλείαν
antioch⁹ q̄ cognominat⁹ est nobilis:
ἀντιόχου τ προσαγορευθέντος ἐπιφανοῦς,
ambuit iason frater onie sūmū
ὑπενόθευσεν ἰάσων ὁ ἀδελφὸς ὀνίου τὴν ἀρ-
sacerdotiū: promittēs regi
χιερωσύνην, ἐπαγγειλάμενος τῷ βασιλεῖ
ppt cōsecutionē argēti talēta trecenta sexaginta
δι' ἑντεύξεως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
supra trecēta: τ redit⁹ cuiusdā
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδου τινὸς
alij talēta octoginta. ad āt hec
ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα. πρὸς δὲ τού-
ꝓmittebat τ alia cōstitutu
τοις ὑπισχνεῖτο καὶ ἕτερα διαγράφειν
quinquaginta ad cētū: si cōce-
πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐὰν ἐπι-
dat ꝙ potestatē ei⁹ gymnasiū
χωρηθῇ διὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, γυμνάσιον
τ ephebiā sibi cōstituere τ in
καὶ ἐφηβίαν αὐτῷ συστήσασθαι καὶ τοὺς ἐν
hierosolymis ātiochēes scribere: cū an-
ἱεροσολύμοις ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι. ἐπινεύ
nuisset āt rex τ ꝑncipatū ob-
σαντος δὲ τ βασιλέως καὶ τῆς ἀρχῆς κρα
tinuisset: statī ad grecū ritū
τήσας, εὐθέως ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν χαραχθῆ
cōtribules trāstulit: τ q̄ posita erāt
ρα τοὺς ὁμοφύλους μετῆγε,, καὶ τὰ κείμενα
iudeis mūnera regia ꝙ ioan
τοῖς ἰουδαίοις φιλάνθρωπα βασιλικὰ διὰ ἰωάν
nē patrē eupolemi: q̄ fecit
νου τοῦ πατρὸς εὐπολέμου, τοῦ ποιησαμέ
legationē pro amicitia τ societa-
νου τὴν πρέσβειαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα
te apud romanos: amonit. τ
χίας πρὸς τοὺς ῥωμαίους, παρώσαγο. καὶ
q̄dē legitimas soluēs polittias:
τὰς μὲν νομίμους καταλύων πολιτείας,
praua instituta inouabat. spōte enī
παρανόμους θεσμοὺς ἐκαίνιζεν. ἀσμένως γὰρ
sub ipam arcē gymnasiū edifica-
ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυ
uit: τ optimos ephebor⁹ substi
σε, καὶ τοὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑπο-
tuēs: sub velum duxit. erat āt sic occa
τάσσων, ὑπὸ πέτασον ἤγαγε. ἦν δ' οὕτως ἀκ-
sio q̄dā gētilitatis: τ ꝓfect⁹ alienigene
μὴ τις ἑλληνισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυ
conuersationis ppt impii τ nō ſſimi sa
λισμοῦ διὰ τὴν τ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιε
cerdotis iasonis eminēs scel⁹:
ρέως ἰάσωνος ὑπερβάλλουσαν ἀναγωγίαν,
ita vt nō vltra circa altaris mini
ὡς τε μηκέτι περὶ τὰς τ θυσιαστηρίου λει-
steria ꝓpti essent sacerdotes. sed
τουργείας προθύμους εἶναι τοὺς ἱερεῖς. ἀλλὰ
ipz q̄dē tēpla cōtēnentes τ sacrifi
τ μὲν νεὼ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσι-
cia negligētes: festinabāt ꝑticipes eē q̄ in
ῶν ἀμελοῦντες, ἐσπευδον μετέχειν τῆς ἐν
palestra iniuste exhibitiōis. ꝑost
παλαίστρα παρανόμου χορηγίας. μετὰ τὴν
disci ꝓuocationē. τ q̄dē patrios
τοῦ δίσκου πρόκλησιν. καὶ τὰς μὲν πατρώους
honores in nihilo ponētes: sed gre-
τιμὰς ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ ἑλλη
cas glias optimas arbitrātes
νικὰς δόξας καλλίστας ἡγούμενοι κατ

gre τ gra habuit eos grauc infor
ων καὶ χάριν ἔχεν αὐτοὺς χαλεπὴ περί=
tumiū. τ q̄m emulabant mores τ oi
σασις· καὶ ὧν ἐζήλουν τὰς ἀγωγὰς καὶ κα
no volebāt similes esse: hos ho=
θ' ἅπαν ἤθελον ἐξομοιοῦσθαι, τούτους πολε=
stes τ punitores habuerūt. ipie agere. n. cōtra
μίους καὶ τιμωρητὰς ἴσχον· ἀσεβεῖν γὰρ εἰς
diuinas leges nō facile sed τ hec
τοὺς θείους νόμους οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ παῦ
sequēs tps declarabit. cū celebraret
τα ὁ ἀκόλουθος καιρὸς δηλώσει. ἀγομδίου
ūt q̄nquēnalis agon in tyro τ
δὲ πενταετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν τύρῳ καὶ τ
rex adesset: misit iason
βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν ἰάσων ὁ
scelest⁹ sacrot⁹ pīratores vt ab hierosolymis an
μιαρὸς θεωροὺς ὡς ἀπὸ ἱεροσολύμων ἀν
tiochēses portātes argēti drach=
τιοχέας παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχ
mas trecētas in hercules sacri
μὰς τριακοσίας εἰς τὴν τ ἡρακλέους θυσί
ficiū: ἃς τ postulauerūt ἵνα ἀσποτάσωνται ne
αν, ἃς καὶ ἠξίωσαν οἱ παρακομίσαντες μὴ
expēderent in sacrificio. ꝓpter ūt portā
χρῆσθαι πρὸς θυσίαν. ἕνεκα δὲ τῶν παρα
res in triremiū fabrica
κομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρεων κατα=
tiones. missō ūt in egyptū apol=
σκευάς. ἀποσταλέντος δὲ εἰς αἴγυπτον ἀπολ
lonio filio menesthei ꝓpt primates
λωνίου τ μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλήσια
philometoris regis: suspicās
τοῦ φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν
antioch⁹ alienū esse sinꝝ factū
ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὐτ γεγο
esse reꝝ: ꝓpte securita=
νέναι πραγμάτων, τῆς καθ' αὑτὸν ἀσφαλεί
tis curā habuit. vnde in ioppen ve=
ας ἐφρόντισεν. ὅθεν εἰς ἰόππην παραγε=
nies ꝓfect⁹ est in hierosolyma. magni
νόμενος ἀπῆντησεν εἰς ἱεροσόλυμα. μεγα=
fice ūt a iasone τ ciui=
λομερῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἰάσωνος καὶ τῆς πό=
tate accept⁹: cū facib⁹ τ epula
λεως ἀποδεχθείς. μετὰ δ' αὐθουχίας καὶ βο
tionib⁹ susceptꝰ ē. postea sic in phenicia
ῶν εἰσεδέχθη. εἶθ' οὕτως εἰς τὴν φοινίκην
cū exercitu abiit. post ūt triēnij tē=
κατεσκαφοπεδήσεν. μετὰ δὲ τριετῆ χρό
pus misit iason menelaū pre
νον ἀπέστειλε ἰάσων μενέλαον τὸν τοῦ πρό
dicti⁊ simonis fratrē: portā=
σημαινομδίου σίμωνος ἀδελφόν, παρακο=
tē pecunias regi: τ de
μίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
negocijs necessarijs cōmonitiones
πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμοὺς
factuꝝ. ille ūt cōmēdat⁹ regi τ
τελέσοντα. ὁ δὲ συσθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ
magnificās cū a facie potesta
δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσί
tis: in semetipꝫ retorsit ssimū sacerdo
ας, εἰς ἑαυτὸν κατηύτησε τὴν ἀρχιερωσύ
tiū superās iasonē talētis ar
νην. ὑπερβαλὼν τὸν ἰάσωνα τάλαντα ἀρ
gēti trecētis. cū cepisset ūt regia
γυρίου τριακόσια. λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς
mādata venit: eqdē ssimo sacerdotio
ἐντολὰς παρεγένετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης
nihil dignū ferēs: furores ūt crudelis tyrā=
οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὠμοῦ τυράν

Quarum gracia periculosa eos conten
tio habebat: & eorum institutis emula=
bantur: ac per omnia his consimiles eē
cupiebant: quos hostes & peremptores
habuerant. In leges enim diuinas ipie
agere impune non cedit: sed hoc tps se=
quēs declarabit. Cū aūt quinquēnalis
agō tyro celebraretur & rex p̄sens esset
misit iasō facinorosus ab hierosolymis
viros peccatores portantes argenti di=
drachmas trecentas in sacrificium her
culis: quas postulauerunt hi qui aspor=
tauerant: ne in sacrificijs erogarētur qa
non oporteret: sed in alios sumpt⁹ eas
deputari. Sed hec oblata sunt quidem
ab eo qui miserat in sacrificium hercu
lis: propter presentes autē date sunt in
fabricā nauiū triremiū. Misso āt in egy=
ptū apollonio nesthei filio propter pri=
mates ptolemei philometoris regis: cū
cognouisset antioch⁹ alienū se a nego
ciis regni effectum propriis vtilitatib⁹
consulēs: profectus inde venit ioppen
& inde hierosolymam. Et magnifice ab
iasone & ciuitate susceptus cum facula
rū luminibus & laudibus ingressus est:
& inde in phenicem exercitum conuer
tit. Et post triennū tps misit iason me=
nelaum supradicti simonis fratrez por
tantem pecunias regi; & de negocijs
necessaris respōsa perlaturum. At ille
cōmēdatus regi cū magnificasset facie
potestatis eius: in semetipm retorsit sū
mū sacerdotiū: supponens iasoni talen
ta argenti trecenta. Acceptisq; a rege
mandatis venit nihil quidem habēs di=
gnū sacerdotio: animos vero crudelis
tyranni: & fere belue iraz gerēs. Et iason
quidē qui proprium fratrē captiuauc=
rat: ipse deceptus profugus in amani=
tem expulsus est regione. Menelaus āt
principatū quidem obtinuit: de pecu=
niis vero regi pmissis nihil agebat: cuz
exactionem faceret sostratus qui arci
erat prepositus. Nam ad hunc exactio
vectigalium pertinebat: quā ab causam
vtricz ad regem sunt euocati. Et mene
laus amotus est a sacerdotio succeden=
te lysimacho fratre suo: sostratus autez
prelatus est cypriis. Et cum hec ageren
tur contigit tharsenses & mallotas se=
ditionem mouere: eo q̄ antiochi regis
concubine dono essent dati. Festinan
ter itaq; rex vēit sedare illos relicto suf
fecto vno ex comitib⁹ suis andronico.
Ratus autem menelaus accepisse se tē=
pus opportunum: aurea quedam vasa
sae templo furat⁹ donauit andronico:
& alia vendiderat tyro & per vicinas ci
uitates. Quod cum certissime co=
gnouisset onias arguebat eum ipse in
loco tuto se continens antiochie secus
daphnem. Vnde menelaus accedens
ad andronicuz: rogabat vt oniaz inter
ficeret: Qui cum veniisset ad onias: &
datis dextris cum iureiurando: q̄uis
esset ei suspectus suasisset de asilo pro=
cedere: statim eum peremit non veri=
tus iusticiam. Ob quam causam non
solum iudei: sed etiam alie quoq; natio
nes indignabantur & moleste ferebant

ni τ fere barbare iper⁹ habēs. τ
νου καὶ θηρὸς βαρβάρου ὁρμὰς ἔχων· καὶ ὁ
ἀδελφὸν ἰάσων ἀ ꝓpriū fratrē circū
μὲν ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑποτοθεύ=
uenerat: circūuent⁹ ab alio ꝓfugus in
σας, ὑποτοθευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν
ammanitē regionē expulsus est. at menela
ἀμμανίτιν χώραν συνήλασε. ὁ δὲ μενέλα
us ipm q̄dē ꝓcipatū obtinuit: sed de pmis
ος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπαγ
sis regi pecunijs nihil
γελμάτων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν
cū dispōebat. facietē āt exactionē
ἐυτάττει. ποιοῦμδίου δὲ τὴν ἀπαίτησιν
sostrato arcis p̄posito:
σωστράτου τοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου,
ad hūc cui erat vectigaliū exactio:
πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις,
obq̄ causam ipi duo a rege no=
δι' ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τ βασιλέως πρὸ
cati sunt: τ q̄dē menela⁹ reli=
σεκλήθησαν, καὶ ὁ μὲν μενέλαος ἀφέλι=
quit sūmi sacerdotij succedēte lysimachū
πε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον λυσίμαχον
suū fratrē: sostrat⁹ āt crateteē
τὸν ἑαυτ ἀδελφόν, σώστρατος δὲ κράτητα
ens q̄ sup cyprios. cū talia āt cōstitue=
τὸν ἐπὶ τῶν κυπρίων. τοιούτων δὲ συνεση=
rent: cōtigit tarsenses τ mallotas dis
κότων, συνέβη ταρσεῖς καὶ μαλλώτας sa
cordes eē: ꝓptereā q̄ ātiochidi cōcubine re=
σιάζειν, διὰ τὸ ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τ βα
gis in dono darent. festināter itaq; rex
σιλέως ἐν δωρεᾷ δίδοσθαι. θᾶττον οὖν ὁ βα
venit sedare reos: relin
σιλεὺς ἦκε κατασβέσαι τὰ πράγματα, κατα
quēs sufficit ādronicū cui⁹ q̄ in di
λιπὼν τὸν διαδεχόμενον ἀνδρόνικον τῶν ἐν ἀξι
gnitate positi erāt. rat⁹ āt menela⁹
ώματι κειμένων. νομίσας δὲ ὁ μενέλαος
accepisse opportunitatē bonā: aurea vasa q̄dā
εὐληφέναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα
tēpli furat⁹ donauit
τῶν τοῦ ἱεροῦ νοσφησάμενος ἐχαρίσατο τῷ
andronico: τ alia vēdiderat
ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς
inq; tyro τ ijs q̄ i circuitu ciuitatib⁹. τ cū ma
εἴς τε τύρον καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις· καὶ σα
nifeste cognouisset onias: arguebat rece=
φῶς ἐπεγνωκὼς ὁ ὀνίας, ἀπήλεγχεν ἀπο=
dens in tuto loci: in daphne
κεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ δάφνης
q̄ ad antiochiā posita ē. vnde mene
τῆς πρὸς ἀντιόχειαν κειμένης. ὅθεν ὁ μενέ
la⁹ accipiēs fecrēti andronicū hortaba=
λαος λαβὼν ἰδίᾳ τὸν ἀνδρόνικον παρεκά
tur interficere oniam. ille āt ve=
λει χειρώσασθαι τὸν ὀνίαν. ὁ δὲ παρα
niēs ad oniam; τ ꝓsuasus cū
γενόμενος ἐπὶ τὸν ὀνίαν καὶ πεισθεὶς ἐπὶ
dolo τ accept⁹ (cū iuramētis: dās dextrā
δόλῳ καὶ δεξιασθεὶς μεθ' ὅρκων, δοὺς δεξιὰν
q̄q; in suspitione posit⁹: ꝓsuasit de
καίπερ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τ
asylo ꝓcedere. quē τ statim cō
ἀσύλου προελθεῖν. ὃν καὶ παραχρῆμα κα
cīsit nō verit⁹ iusticiā: ob q̄
τέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον. διὴν
causam nō solū iudei: multi āt τ
αἰτίαν οὐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
alias gētiū indignabant τ moleste ferebāt
ἄλλων ἐθνῶν ἐδυσχέραινον καὶ ἐδυσφόρουν

ob viri iniustā necē. at re=
ἐπὶ τῷ τ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ· οὗ δὲ βασι
ge regresso ex cilicie
λέως ἐπαναβεβηκότος ἀπὸ τῶν κατὰ κιλικίαν
locis: occurrerūt ciuitatis iudei
τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν ἰουδαῖοι
simulsceľ abominātib? τ grecis:
συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν ἑλλήνων,
ppter q̄ sine causa onias interfectus fue
ὑπὲρ τ παρὰ λόγον τὸν ὀνίαν ἀποκτονεῖ=
rat. ex animo igit antioch? tristat?
ται. ἐμψυχικῶς οὖν ὁ ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς
τ versus in miam: τ lachrymās ob
καὶ τραπεὶς εἰς ἔλεον, καὶ δακρύσας διὰ
mortui sobrietatē τ mul=
τὴν τ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολ
tā modestiā: τ incēsus furore: sta=
λὴν εὐταξίαν, καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, πα
tim andronici purpurā aufe=
ραχρῆμα τὴν τ ἀνδρονίκου πορφύραν περι
rens τ vestes scindēs: cir=
ελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιρρήξας, πε
cūducens per totā ciuitatē in ipō
ριαγαγὼν καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν
loco vbi in oniā impietatē cōmiserat: illic
τόπον οὗπερ τὸν ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ
homicidā vita pluauit. dño cō=
τὸν μιαιφόνον ἀπεκδύσασθαι· τ κυρίου τὴν ἀξί
dignā ei penā retribuēte. factis ūt
αν αὐτῷ κόλασιν ἀποδόντος. ἡνοιδίων δὲ
multis sacrilegijs p ciuitatē
πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν
a lysimacho: cū menelaī
ὑπὸ τ λυσιμάχου, μετὰ τῆς τοῦ μενελάου
consilio. τ diuulgata extra fama: cō=
γνώμης· καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπὶ
gregatā ē multitudo aduersus lysimachū.
συνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν λυσίμαχον.
vasis aureis ūa multis exportatis.
χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγμένων.
excitatis ūt turbis τ ira
ἐπεγειρομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ ταῖς ὀρ=
replenta: armās lysi=
γαῖς διεμπεπλεσμένων, καθοπλίσας ὁ λυσί
mach? ad tres mille incepit vti manib?
μαχος πρὸς τρισχιλίους κατήρξατο χειρῶν
iniquis duce quodā aurano pro
ἀδίκων προηγησαμένου τινὸς αὐράνου πρε=
uecto etate: nihil ūt min? τ
σβυτικὸς τὴν ἡλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῇ
mēte. itelligētes ūt τ conatū
δὲ ἀνοίᾳ συνιδόντες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τ
lysimachi: arripiētes alij quidē la=
λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πε=
pa: alij duos fustes validos: quidā ūt ex adia
τρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς πα
cente cinere oppressos mixtim: pro
ρακειμένης σποδοῦ δράσσοντες φύρδην, ἔνε
iecerūt in lysimachū. obquā
τίναττον εἰς τοὺς περὶ τὸν λυσίμαχον. δι' ἣν
causam multos quidē eoꝝ vulneratos
αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας
fecerūt: alios duos τ pstrauerūt: oēs
ἐποίησαν, τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον, πάντας
duos in fugā cōpulerūt. ipm ūt sacrile
δὲ εἰς φυγὴν συνήλασαν. αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυ
gū ppe erariū interfecerūt.
λον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.
de ūt his istabat iudiciū aduersus me
περὶ δὲ τούτων ἐνέστη κρίσις πρὸς τὸν με
nelaū. cū venisset ūt rex
νέλαον. καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως

de nece tanti viri iniusta. Sed regressus
regem de cilitie locis adierunt iudei apd
antiochiam simul et greci: conquerentes
de iniqua nece ome. Contristat? ita
est animo antiochus propter oniam: &
flexus ad misericordiam lachrymas fu
dit: recordatus defuncti sobrietatem &
modestiam. Accensisq; animis andro
cum purpura exutum per totam ciuita
tem iubet circūduci: & in eodem loco
in quo in oniaꝫ impietatem cōmiserat
sacrilegum vita priuari: domino illi con
dignam retribuente penam. Multis
autem sacrilegiis in tēplo a lysimacho
cōmissis menelai cōsilio & diuulgata fa
ma: cōgregata est multitudo aduersum
lysimachum multo iam auro exporta=
to. Turbis autem insurgentibus & ani
mis ira repletis: lysimachus armatis fe=
re tribus milibus iniquis manib? vti ce
pit: duce quodam tyrāno etate pariter
& dementia prouecto. Sed vt intellexe
rūt conatum lysimachi: alii lapides: alii
fustes validos arripuere: quidaꝫ vero ci
nerem in lysimachum iecere. Et mul
ti quidem vulnerati: quidam autem &
prostrati: omnes vero in fugam cōuer
si sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus
erarium interfecerunt. De his ergo ce=
pit iudicium aduersus menelaum agi=
tari. Et cum venisset rex tyrum: adipm
negocium detulerunt missi tres viri a
senioribus. Et cum superaretur mene=
laus: promisit ptolemeo multas pecu=
nias dare ad suadendum regi. Itaq; pto
lemeus in quodam atrio positum quasi
refrigerandi gracia regem adiit & dedu
xit a sententia: & menelaum quidē vni
uerse malicie reum criminib? absoluit:
miseros autem qui etiam si apud scy=
thas causam dixissent: innocentes iudi
carentur: hos morte dānauit. Cito er
go iniustam penam dederunt: qui pro
ciuitate & populo & sacris vasis causam
prosecuti sunt. Quamobreꝫ tyrii quo
qꝫ indignati erga sepulturam eorum li=
beralissimi extiterunt. Menelaus autē
propter eorum qui in potētia erant ava
ricia permanebat in potestate: crescens
in malicia ad insidias ciuium.

Capitulum quintum.

Eodem tempore antiochus secun
dam profectionem parauit in egy
ptum. Contigit autem per vniuer=
sam hierosolymorum ciuitatem videri
dieb? quadraginta per aera equites dis
currentes auratas stolas habentes & ha
stas: quasi cohortes armatas: & cursus
equorum per ordines digestos & con=
gressiones fieri comminus & scutorum
motus & galeatorum multitudinē gla=
diis districtis & telorum iactus & aureo
rum armorum splendorem: omniscꝫ
generis loricarum. Quapropter om=
nes rogabant in bonum monstra con
uerti. Sed cum

ad tyū: ad ipm iudicium retu=
εἰς τύρον, ἐπ' αὐτοῦ τὴν διαυλογίαν ἐπο
lerūt missi tres viri
ήσαντο. οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες
a senatu. ū δὲ δὸ supatus
ὑπὸ τῆς γερουσίας. ἤδη δὲ λελυμιθύκει
menela? ꝑmisit pecunias mul
ὁ μενέλαος ἐπηγγείλατο. χρήματα ἱκα=
tas ptolemeo dorymenis ad
νὰ τῷ πτολεμαίῳ τῷ δωρυμένους πρὸς
suadendū regi. vnde accipi=
τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα. ὅθεν ἀποτλα=
ens ptolemeꝰ in quodā atrio tāꝙ
βὼν ὁ πτολεμαῖος εἴς τι περίπατον ὡς
refrigeranti se regē a sinia mutauit. τ
ἀναψύξαντα τὸν βασιλέα. μετέθηκε. καὶ
ipm qdē vniuerse malicie reū mene=
τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον μενέ=
laū absolut crimnibus:
λαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημάτων, τοῖς
at miseros: qui τ si apud scy=
δὲ παλαιτώροις, οἵτινες εἰ καὶ ἐπὶ οἰκεί
thas causā dixissēt: absoluti essent innocē=
θων ἔλεγον, ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνω
tes: hos morte dānauit. cito
στοι, τούτοις θάνατον ἐπέκρινε. ταχέως
ergo mutata penā passi sunt: pro
οὖν τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον, ὑπὲρ
ciuitate τ populo τ sacris va=
πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευ
sis causaꝫ pſecuti. ob q̄ causam τ
ῶν προαγορεύσαντες. δι' ἣν αἰτίαν καὶ
tyrij rem abominati q̄ ad
τύριοι μισοπονηρήσαντες τὰ πρὸς τὴν
sepulturā eoꝝ magnifice suppedi=
κηδείαν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς ἐχορήγη=
tauerūt. at menela? ꝑpe pote
σαν. ὁ δὲ μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρα=
tum quarūā: mānit in
τούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς
principatu crescēs malitia: magn?
ἀρχῆς ἐπαυξόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν
ciuiū insidiator cōstitut?.
πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς. Ca. 5.

Circa ūt tpa hoc secun=
Περὶ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέ=
dā ꝓfectionē antioch? in egyptū ꝓfect?
ραν ἐποιεῖτο ὁ ἀντίοχος εἰς αἴγυπτον ἐπορεύε
est. cōtigit ūt ꝑ vniuersā ciuitatē fere in die
το. συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν χεδὸν ἐφ' ἡ
bus quadraginta: videri in ae=
μέρας τεσσαράκοντα, φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέ
re currētes ephes auratas stolas
ρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς
habētes: τ hastis admodū cohortis ar=
ἔχοντας, καὶ λόγχας ἀσπιδηφόρων ἐξωπλισμέ
matos: τ gladioꝝ eductiones: τ cursus
νους, καὶ μαχαιρῶν ἀσπασμούς, καὶ χλας
equoꝝ ꝑ ordinē digestos: τ cōgressiones
ἵππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς
factas: τ incursiones vtroq; p: τ
γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ
scutoꝝ motus: τ spiculoꝝ multitudinē.
ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη,
τ teloꝝ iactꝰ: τ aureoꝝ ornamēt oꝝ
καὶ βελῶν βολάς, καὶ χρυσῶν κόσμων
splēdores: τ omis generis loricas.
ἐκλάμψεις, καὶ παντοίους θωρακισμούς.
ꝓbabilē oēs rogabāt in bonū ostēn=
διὸ πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπι=
tum fieri. cū factꝰ cēt ūt
φάνειαν γενέσθαι. γνωμθης δὲ

rumor falsus: tãq; cõmutasset antio
λαλιᾶς ψευδοῦς, ὡς μετηλλαχότος ἀντι
chus vitã: assumẽs iason nõ
ὄχου γὰρ βίον, παραλάβων ὁ ἰάσων οὐκ
pauciores mille: repẽte in
ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ fecit impetũ. ipis ũt ad
πόλιν συνετελέσαντο ἐπιθέσιν. τῶν δὲ ἐπὶ
murũ cõpulsis ꝛ ad vltimũ iã
τῶν τειχῶν συνελασθέντων καὶ τέλος ἤδη
apprehẽsa ciuitate: menelaꝰ
καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ μενέλαος
in arcẽ fugit. at iason
εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. ὁ δὲ ἰάσων
faciebat cedes ciuiũ ꝓpriorũ
ἐπαισχύνων τοὺς φαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων
īmisericorditer: nõ cogitãs
ἀφειδῶς, οὐ συννοῶν τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
ꝓsperitatẽ infortunii esse maximũ. ar
εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην. δο
bitrãs ũt hostiũ ꝛ nõ ciuiũ trophea
κῶν δὲ πολεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια
diruere. versũ ꝓcipatũ nõ obti
καταβάλλεσθαι. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκρά
nuit. at finẽ insidiarũ pudorẽ
τησε. τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην
accipiẽs: ꝓfugꝰ iterũ in
λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν ἀμμανῖτιν
abiit. demũq; igit malã reuersiõẽ cõse
παρῆλθε. πέρας οὖν κακῆς ἀναῤῥοφῆς ἔτυ
cuꝰ ẽ inclusus apd aretã ara
χεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς ἀρέταν τὸν τῶν ἀρά
bum tyrãnũ: ciuitatẽ ex ciuitate fugiẽs
βων τύραννον, πάλιν ἐκ πόλεως φεύγων
ꝓsecutionẽ passus alr oĩb?: odio habitus vt
διωκόμενος ὑπὸ πάντων, συγουίδιος ὡς
legũ trãsgressor: ꝛ execrabilis
τῶν νόμων ἀσεβοσάτης, καὶ βδελυκτόμενος
vt patrie ꝛ ciuiũ hostis: in
ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς
egyptũ extrusus est. ꝛ vt puluis pa
Αἴγυπτον ἐξεβράσθη. καὶ ὡσεὶ χνοὺς τῆς πα
trie peregrin?: peregre periit
τρίδος ἀσεβεξενώσας, ἐπὶ ξένης ἀπωλέτο
ad lacedemonios delat?: ꝗsi ob
πρὸς λακεδαιμονίους ἀναχθείς, ὡς διὰ τὴν
cognationẽ affectur?: ꝓfectionẽ. ꝛ q̃ multitudinẽ
συγγένειαν τευξόμενος σκέπης. καὶ ὁ πλῆθος
insepultoꝝ abiecerat: illamẽtar? facꝰ est: ꝛ se
ἀτάφων ἐκρίψας, ἀπενθήτως ἐφονεύθη, καὶ κη
pultura nulla necꝫ patrio sepul
δείας οὐδ' ἧστινοσοῦν οὔτε πατρώου τά
chro ꝓcipaut. ꝗsi immisissent ãt re
φου μετέσχεν. πρὸς πεσόντων δὲ τῶν βασι
gũ: pro his q̃ facta erãt putauit rebella
λέα, περὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀσεβε
turã ꝛ indeã. vnde ꝓfect? ex egypto
στεῖν τὴν ἰουδαίαν. ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ αἰγύπτου
efferat? mo: cepit q̃dẽ ciui
τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἔλαβε τὴν μὲν πό
tatẽ armis: ꝛ iussit mili
λιν δορυάλωτον, καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώ
bus iterficere crudeliter occurrentes:
ταις κατὰ πόλεμον ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας,
ꝛ in domos ascendẽtes truci
καὶ τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασ
dare. fiebãt ũt iuuenũ ꝛ senio
φάζειν. ἐγίνοντο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
cedes: virorꝫ ꝙ ꝛ mulierꝫ ꝛ
ἀναιρέσεις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ
natorꝫ exterminiũ: virginũq; ꝛ puerorꝫ
τέκνων ἀφανισμός, παρθένων τε καὶ νηπίων

falsus rumor exisset: tanq; vita excessi
set antiochus: assumptis iason non mi
nus mille viris aggressus est ciuitatẽ re
pente. & ciuibus ad murum conuolan
tibus ad vltimum apprehensa ciuitate
menelaus fugit in arcẽ. iason vero nõ
parcebat in cede ciuibus suis: nec co
gitabat prosperitatem aduersuꝫ cogna
tos malum esse maximus: arbitrãs ho
stium & non ciuium se trophea captu
rum. Et principatum quidem non ob
tinuit: finem vero insidiarum suarũ cõ
fusionẽ accepit & profugus iterũ abiit
in ammaniten. Adultimum in exitium
sui conclusus ab areta arabum tyranno
fugiens de ciuitate in ciuitatem: omni
bus odiosus vt refuga legum: & execra
bilis vt patrie & ciuiũ hostis: in egyptũ
extrusus est: & qui multos de patria
sua expulerat peregre perit lacedemo
nas profect? quasi pro cognatione ibi
refugium habiturus: et qui insepultos
multos abiecerat: ipse & illamentatus
& insepultus abicitur: sepultura neq;
peregrina vsus neq; patrio sepulchro p
ticipans. Hisitaq; gestis suspicatus est
rex societates desertures iudeos: & ob
hoc profectus ex egypto efferatis ani
mis ciuitatem quidem armis cepit. ius
sit autem militibus interficere: nec par
cere occurrentibus: & per domos asce
dentes trucidare. Fiebant ergo cedes iu
uenum ac seniorum: mulierum & na
torum exterminia: virginũq; & paruu
lorum neces. Erant autem toto triduo
octoginta milia interfecti quadraginta
milia vincti: non minus autem venun
dati. Sed nec ista sufficiũt. Ausus est etiã
intrare templum vniuersa terra sancti?
menelao ductore qui legum & patrie
fuit proditor. Et scelestis manibus su
mes sancta vasa que ab aliis regib? & ci
uitatib? erãt posita ad ornatũ loci & glo
riã: cõtrectabat idigne & cõtaminabat.
Ita alienat? mente antiochus nõ consi
derabat q̃ propter peccata habitantiũ
ciuitatem modicum deus fuerat iratus:
propter quod & accidit circa locum dis
pectio. Alioquin nisi contigisset eos nil'
tis peccatis esse inuolutos: sicut helio
dor? qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandum erarium: etiam hic statim
aduenies flagellatus & repulsus vtiq;
fuisset ab audacia. Verum non propter
locum gentem: sed propter gentem lo
cum deus elegit. Ideoq; & ipse loc? par
ticeps factus est populi malorũ: postea
autem fiet socius bonorum: & qui dere
lictus in ira dei omnipotentis est: iterũ
in magni domini reconciliatione cum
suma gloria exaltabitur. Igitur antio
chus mille & octingentis ablatis de tẽ
plo talentis velociter antiochia⁹ regres
sus est existimans se pre superbia terrã
ad naugandum: pelagus vero ad iter
agendum deducturum propter men
tis elationem.

truciclatões. octo ãt decẽ milia in oĩb?
σφαγαί. ὀκτὼ δὲ μυριάδες ἐν ταῖς πάσαις
dieb? trib? interfecta sunt. quattuor
ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν. τέσσαρες
q̃dẽ in manus captiuitate. nõ min? χο
μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς. οὐχ ἧττον δὲ τῶν
ingulatis vẽdit sunt. nõ contenꝫ ãt
ἐσφαγμένων ἐπράθησαν. οὐκ ἀρκεῖ δὲ
hiis ausus est in vniuerse
σούτοις κατετόλμησεν εἰς τὸ πάσης τῆς
terre sanctissimũ tẽplũ intrare: du
γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσελθεῖν, ὁδη
ctorẽ habẽs menelaũ: ꝛ lea
γὸν ἔχων τὸν μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νό
gũ ꝛ patrie ꝓditorẽ fa
μων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγο
ctũ: ꝛ scelestis manib? sanc
νότα, καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ
ta sumẽs: ꝛ q̃ ab aliis re
σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων βα
gib? ꝓposita erãt ad augmẽtũ ꝛ glo
σιλέων ἀνατεθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ δό
riã loci ꝛ honorẽ: ꝓfa
ξαν τοῦ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βε
nis manib? cõtractãs. ꝛ elemẽtis
βήλοις χερσὶ συσσύρων. καὶ ἐμετεωρί
est mẽte antioch?: nõ vi
ζετο τὴν διάνοιαν ὁ ἀντίοχος, οὐ συνο
dẽs q̃ ꝓpt peccata ciui
ρῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πό
tatẽ habitantiũ irat? fuit breui- do
λιν ὀλίγον οἰκούντων ἀποῤῥησις βραχέως ὁ δε
mini. quãobrẽ fuit circa locũ dispe
σπότης. διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον πα
ctio. si ãt nõ cõtigisset inuolutos
ῥάρασις. εἰ δὲ μὴ συνέβαινε προσενεχ
esse multis peccatis: sicut
θῆναι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ
heliodor? missus a seleuco
ὁ ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ σελεύκου
rege ad visitationẽ era
ꝛ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γαζο
rij: hic aduenies statim
φυλακίου, οὗτος προαχθεὶς ταῖς μάστιξι καὶ
flagellat? repulsus fuisset ab audacia. verũ nõ
μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ θράσους. ἀλλ' οὐ
ꝓpter locũ gẽtẽ: sed ꝓpt gẽtẽ
διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν
locũ dñs elegit. ideoq; ꝛ ipe lo
τόπον ὁ κύριος ἐξελέξατο. διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τό
ci? particeps fact? gẽtis malorꝫ
πος συμμεταλαχὼν τῶν τ' ἐθνους δυστυχημά
q̃ euenerũt: postea bñficiorꝫ soci? fuit.
των ὕστερον εὐεργετημάτων ἐκοινώνη
ꝛ q̃ relictus fuit in oĩpotẽti
σε. καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἐν τῇ παντοκράτο
tis ira: iterꝫ in magni do
ρος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῷ τοῦ μεγάλου δε
mini reconciliatione cũ omni gl'ia
σπότου καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης
exaltat? est. igit' antioch? octingẽta
ἐπαωρθώθη. ὁ γοῦν ἀντίοχος ὀκτακόσια
milia auferẽs ex
πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ
tẽplo talẽta: velociter in antiochiã
ἱεροῦ τάλαντα, θᾶττον εἰς ἀντιόχειαν
putat: existimãs pre superbia
ἐχωρίσθη, διόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας
ipam q̃dẽ terrã nauigabilẽ ꝛ mare am
τὴν μὲν γῆν πλοτὴν καὶ τὸ πέλαγος πο
bulabile factum ꝓpt elationẽ
ρευτὸν θεῖσθαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς

cordis. reliquit aūt ꝛ ꝓpositos ad
καρδίας. κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισκάτας τοῦ
affligēdā gētē. in qdē hierosolymis philip=
κακοῦν τὸ ἔθνος. ἐν μὲν ἱεροσολύμοις φίλιπ=
pum: tpo qdē gñe phrygē: at moꝛe bar=
πον, τὸ μὲν ἔθνος φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρ
baꝛioꝛē hūanū ꝙ illis cōstituit. in aūt
βαρώτερον ἔχοντα τὴν κατασκαφήν. ἐν δὲ
garizi andronicū. ad aūt hēc menela
γαριζὶν ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τούτοις μενέλα=
um: q̄ pessime alios supbiebat
ον, ὃς χείρισα τῶν ἄλλων ὑπερήρχε τοῖς
in ciues: inimicā aūt cōtra ciues
πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας
iudeos habēs mētionē. misit aūt
Ἰουδαίους ἔχων διάθεσιν. ἔπεμψε δὲ τὸν
odiosū pncipē apollonū cū exercitu.
μυσάρχην ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος.
viginti mille aūt sup: a duo mille: preci=
δισμυρίους δὲ πρὸς τοῖς δισχιλίοις, προστά=
pies q̄ erāt i ciuitate occ̄s interficere:
ξας τὸ ἐν ἡλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς
at mulieres ꝛ iuuenes vēdere. hic aūt
δὲ γυναῖκας καὶ νεωτέρους πωλεῖν. οὗτος δὲ
veniens in hierosolymā: ꝛ pa
παραγενόμενος εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν εἰρη
ciſicū se simulās: q̄sq̄ vsq; ad sanctū di=
νικὸν ὑποκρινόμενος, ἕως ἐπέχενεως τῆς ἁγίας ἡμέ
em sabbati. ꝛ accipies ocio=
ρας τοῦ σαββάτου. καὶ λαβὼν ἀργοῦν=
sos iudeos: his q̄ erāt sub se vt arma
τας τοὺς Ἰουδαίους, τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἔχουσι
rent̄ precepit: ꝛ egressos om=
σίαν παρήγγειλε, καὶ τοὺς ἐξελθόντας πάν
nes ad , spectandā trāsfodit. ꝛ
τας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνέξεκέντησε. καὶ
in cuitatē cū armis discur=
ἐν τῇ πόλει σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδρα=
rēs: ingentē pauſit multitudinē. iudas aūt
μών, ἱκανὰ κατέτρωσε πλῆθη. Ἰούδας δὲ
maccabeꝰ decimꝰ fuit ꝛ
ὁ μακκαβαῖος δέκατος που ἦν θεὸς καὶ
receděs in mōtib⁹ ferax more
ἀναχωρήσας ἐν τοῖς ὄρεσι θηρίων τρόπον
vinebat cū his q̄ erāt sec̄i: ꝛ fe=
διέζη σὺν τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὴν χορ
bāt cibo vesc̄ētes: pseuerabāt vt
τῶν τροφὴν σιτούμενοι, διετέλουν πρὸς
nō participarēt ex iquinatione.
τὸ μὴ μεταχεῖν τοῦ μολυσμοῦ. Ca. 6.

POST nō multū aūt tps mi=
Μετὰ δὲ οὐκ χρόνον ἐξαπέστει
sit rex senē athenīēsē: cōpelle=
λεν ὁ βασιλεὺς γέροντα ἀθηναῖον, ἀναγκά=
re iudeos vt trāsgrederent̄ a
ζειν τοὺς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν
paternis legib⁹: ꝛ dei legib⁹ nō
πατρώων νόμων, καὶ τοῖς τοῦ θεοῦ νόμοις μὴ
gubernarent̄: cōtaminare aūt ꝛ qđ erat i hieroso
πολιτεύεσθαι, μολύναι δὲ καὶ τὸν ἐν ἱεροσο
lymis tēplū: ꝛ cognominare iouis olym=
λύμοις νεών, καὶ προσονομάσαι διὸς ὀλυμ=
pij: ꝛ qđ in garizim: prout erāt
πίου, καὶ τὸν ἐν γαριζὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ
loci habitātes: iouis hospitalis. difficile aūt
τὸν τόπον οἰκοῦντες, διὸς ξενίου. χαλεπὴ δὲ
ꝛ graue erat turbis ꝓcepti
καὶ δυσχερὴς ἦν τοῖς ὄχλοις ἡ ἐπίστασις τῆς
nec̄tic. nā tēpli luxuria ꝛ comes
κακίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώ=
sationib⁹ a gētib⁹ ipleti erat scortō
μων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπλήρωτο ῥαθυ=

Reliquit autem prepositos ad affligen
dam gentem: hierosolymis quidem phi
lippum genere phrygem moribus cru
deliorem eo ipso a quo constitutus est:
in garizim autem andronicum & me=
nelaum qui grauius q̄ ceteri īminebāt
ciuibus. Cumq̄ appositus esset contra
iudeos: misit odiosum principem apol
lonium cum exercitu viginti & duo bus
milibus: precipiens ei omnes perfecte
etatis interficere: mulieres ac iuuenes
vendere. Qui cum veniſſet hierosoly=
mam: pacem simulans quieuit vsq; ad
diem sanctū sabbati: & tunc feriatis iu
deis arma capere sus precepit. Omnes
q̄; simul qui ad spectaculū procesſerāt
trucidauit: & ciuitatem cum armatis dis
currens ingentem multitudinem pere
mit. Iudas autem machabeus qui deci
mus fuerat: secesſerat in desertū locū:
ibiq; inter feras vitam in montibus cū
suis agebat: & feni cibo vescētes demo
rabantur: ne participes essent coinqui
nationis.

Capitulum Sextum.

SEd non post multum temporis mi
sit rex senex quendam antiochenū
qui compelleret iudeos vt se trasferrēt
a patriis & dei legibus: cōtaminare etiā
quod in hierosolymis erat templum &
cognominare iouis olympi: & in gari=
zim: prout erant hi qui locum inhabita
bant iouis hospitalis. Pessima autem &
vniuersis gratis erat malorū incursio.
Nam tēplum luxuria & cōmessationib⁹
erat plenū: & scortantiū cum meretrici
bus: sacratisq; edibus mulieres se vltro
ingerebāt: intro ferentes ea que non li
cebant. Altare etiā plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Neq; autē
sabbata custodiebantur: neq; dies fole
nes patrii seruabantur: nec simpliciter
se quisq; iudeū confitebatur. Ducebā
tur autem cum amara necessitate in die
natalis regis ad sacrificia. & cum liberi
sacra celebrarentur cogebātur: hedera
coronati libero circuire. Decretum aūt
exiit in proximas ciuitates gentilium
suggerentib⁹ ptolemeis: vt parimodo
& ipsi aduersus iudeos agerent vt sacri
ficarent: eos autem qui nollent transire
ad instituta gentiliū interficerent. Erat
ergo videre miseriam. Due enim mulie
res delate sunt natos suos circūcidisse:
quas ad vbera infantibus suspensis cum
publice per ciuitatem circumduxissent:
per muros precipitauerunt. Alii vero
ad proximas coeuntes speluncas & la
tenter sabbati diem celebrantes: cum in
dicati essent philippo: flāmis succensi
sunt: eo q̄ verebantur propter religio=
nem & obseruantiam: manu sibimet au
xilium ferre. Obsecro autem eos qui
hūc librum lecturi sunt ne abhorrescāt
propter aduersos casus: sed reputēt ea
que acciderunt non ad interitus sed ad
correptionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non sinere pecca
toribus ex sentētia agere: sed statim vl
tiones adhibere: magni beneficii est in=
dicium. Non enim sicut in ∞∞∞∞∞∞∞

tib⁹ cū meretricib⁹: ꝛ in sacris
μούντων μετ' ἑταίρων, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
porticib⁹ cū mulieribꝰ sese miscēb⁹: ꝓtera
περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι
etiā q̄ nō decebat intro ferētib⁹.
δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον φερόντων. ὁ
at altare ꝓhibitis
δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀποδιεσαλμένοις ἀπὸ
legib⁹ illicitis plenū erat. erat
τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο. οὐκ
aūt neq; sabbatū custodire: neq; patrias
δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρώους
solēnitates fuare: neq; simplr iu=
ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς Ἰου
deū cōfiteri esse. ducebant aūt cū
δαῖον ὁμολογεῖν εἶναι. ἤγοντο δὲ μετὰ
amara necessitate ad q̄ singulis mēsib⁹
πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τοῦ
regis natalē die ad sacrifi=
βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνι
cia. cū esset aūt bacchanalior festū: coge=
σμόν. γινομένης δὲ διονυσίων ἑορτῆς, ἠνάγ
bant hederas habētes pōpā agere li
κάζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ δι
bero. decretū aūt exiit in vici=
ονύσῳ. ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀγυ
nas ciuitates grecas ptolemeo sug=
γείνου πόλεις ἑλληνίδας τῷ πτολεμαίου ὑπο
gerēte eādē cōsuetudinē aduersus iu=
θεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν Ἰου
deos: agere ꝛ sacrificare: eos aūt q̄ nō
δαίων, ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν, τοὺς δὲ μὴ
vellēt trāsire ad gre=
προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ ἕλλη
cos rit⁹: iugulare. erat ergo videre pe=
νικά, κατασφάζειν. ἦν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐνε
ssentē miseriā. due enī mulieres
σώσαν πάλαι πορίαν. δύο γὰρ γυναῖκες
delate sunt q̄ circumciderāt filios. ha=
ἀνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα· οὗ
bētes aūt ex vberib⁹ suspēdentes na=
των δὲ ἐκ τῶν μαζῶν κρεμάσαντες τὰ βρέ
tos: ꝛ publice circūducētes eos
φη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν
p ciuitatē. a muro p̄cipitauerūt. alii
πόλιν, κατὰ τοῦ τείχους ἐκρήμνισαν· ἕτε
vo proxime cōcurrētes ad spe
ροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ σω
lūcas: vt latēter celebrarēt sabbatū: in
λαια, λελανθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μη
dicati philippo succēsi sunt:
νυθέντες τῷ φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν,
eo q̄ verebātur auxiliari sibimet
διὰ τὸ εὐλαβῶς ἔχειν βοηθεῖσαι ἑαυτοῖς
per gliam colendissime diei.
κατὰ τὴν δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.
hortor itaq; legētes
παραπαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ
hūc librū: ne abhorrescāt ꝓpter
δὲ τῇ βίβλῳ, μὴ συγκλεῖσθαι διὰ τὰς
calamitates: reputēt aūt supplicia nō
συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ
ad interitū: sed ad correptionē ge
πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γέ
neris nr̄i esse. ꝛ cū nō multū tē=
νους ἡμῶν εἶναι. καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρό
pus sinere peccātes: sed statim
νον ἐᾶσαι τοὺς δυσσεβοῦντας, ἀλλ' εὐθέως
vindicare supplicijs: magni benefi=
περιστῆσαι ἐπιτιμίοις, μεγάλης εὐεργεσί
cij indiciū est. nō enī sicut ꝛ in
ας σημεῖόν ἐστιν. οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν

aliis gētib⁹: expectat patiēs do=
ἄλλων ἐθνῶν, ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ δε=
minꝰ vsq; quo ꝺdueniat eos
σπότης μέχρι οὗ καταντήσαντος ἀυτοὺς
ad plenitudinē peccatoꝝ punire: sic
πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσαι, οὕτω
ꝛ in nobis iudicauit esse. vt nō ad finē
καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι· ἵνα μὴ πρὸς τέλος
peruenientib⁹ nr̄is peccatis: postea
ἐφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν, ὕστερον
nos vlciscat. q̄ obrē nunq̄ ꝺdē mise
ἡμᾶς ἐκδίκᾳ· διόπερ οὐδέποτε μὲν γὰρ ἔλε
cordiā a nobis amouet. corripiēs ār cū cala
ον ἀφ' ἡμῶν ἀφίσησι· παιδεύων δὲ μετὰ συμ
mitate: nō derelinquit suū ppl̄z.
φορᾶς, οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.
vex ad cōmonitionē hec nobis dicta sint.
πλὴν ἕως ὑπομνήσεως ταῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω.
per pauca ār veniēdū est ad narrationē. elea
δ' ὀλίγων δὲ ἐλευτέον ἐπὶ τὴν διήγησιν. ἐλε
zar⁹ ꝺdā ex primorib⁹ scribis
αζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων
vir lā ꝓuect⁹ etate ꝛ
ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν
aspectu facieī pulcherrim⁹: hiās
πρόσοψιν ꝛ προσώπου κάλλιστος, ἀνοχανὼν
cōpellebaꝫ māducare porcinā carnē. ille ār cū
ἠναγκάζετο φαγεῖν ὑείου κρέας, ὁ δὲ τὸν με=
gloria morte magis q̄ cū o=
τ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μυ
ꝺio vitā cōplectēs: spōte ad
σους βίον ἀναδεξάμενος, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ
supplicij ꝓgibat. expuēs ār fm quē
τύμπανον προσῆγε. προσθύσας δὲ καθὸν
oportebat modū accedere sustinē=
ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑπομένον
tes puniri: q̄ nō licebat gustare ꝓp̄
τας μύεσθαι, ὧν οὐ θέμις γεύσασθαι διὰ
vite amorē. q̄ ār ad
τὴν πρὸς τὸ ζῆν φιλοσοργίαν. οἱ δὲ πρὸς τῷ
scelestū sacrificiū pati erāt: ob
παρανόμῳ πλαγχνισμῷ τεταγμένοι, διὰ
eā q̄ā ꝓuisis tēporib⁹ cū hoīe
τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα
notici ā: tollētes cū securū hoī
γνῶσιν, ἀσπολαβόντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν πα
tabant: afferentē carnes ꝺb⁹ licitū erat ei
ρεκάλουν, ἐνέγκαντα κρέα οἷς καθήκον αὐτῷ
vti ab eo paratas: simu
χρᾶσθαι διαὐτῆ παρασκευαθέντα, ὑπο=
lare ār tāq̄ comedentē q̄ a re=
κριθῆναι δ' ὡς ἐδήσοντα τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέ
ge iusse erāt: de ijs q̄ ex sacrificio car
ως προστεταγμένα, τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρε
nib⁹. vt hoc faciēs liberaret a morte.
ῶν. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου.
ꝛ ob veterē erga eos amicitiā
καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν
asseqūret benignitatē. ille ār cogitatione vrbanā re
τύχη φιλανίας. ὁ δὲ λογισμὸν ἀξιον ἀνα
cipiēs ꝛ dignā etate ꝛ
λαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ
senectutis eminētia: ꝛ acq̄sita ꝛ illu
γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπιστήμου καὶ ἐπι
stri canitie: ꝛ a puericia opti=
φανοῦς πολιᾶς, καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλί
ma educatione: maxime ār sancta ꝛ
στης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ
a deo cōdita legis latione: cōsequēter respō=
θεοκτίστου νομοθεσίας, ἀκολούθως ἀπεφή
dit: cito ꝺicēs vt se p̄mitteret ad
ναιο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν

infernū. nō enī nr̄a etate ꝺignū est
ᾅδην. οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν
fingere: vt multi adolescētū arbi=
ὑποκριθῆναι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπο=
trātes elcazar nonagenariū trāsfi=
λαβόντες ἐλεάζαρον τὸν ἐννενηκονταετῆ μετα
se in alienigenas legē: ꝛ ipi ꝓpt
βεβηκέναι εἰς ἀλλοφυλισμόν, καὶ αὐτοὶ διὰ
meā simulationē ꝛ ob modicū ꝛ
τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ
momētaneū viuere: decipiant⁹ ꝓpter me: ꝛ execratōez
ἀκαριαῖον ζῆν, παραπλανῶσι δι' ἐμέ, καὶ μῦσος
ꝛ maculā senectutis cōquirā.
καὶ κηλίδα τοῦ γήρως καταγήσωμαι.
si enī ꝛ ad ꝓsens eripi=
εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦ=
ar hoīm supplicio: sed
μαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλα
oīpotentis manꝰ: neq; viu⁹
τὰς τοῦ παντοκράτορος χεῖρας, οὔτε ζῶν
neq; defunct⁹ effugiā. q̄ obrē viri
οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι. διόπερ ἀν=
liter ꝺdē nūc cōmutās vitā:
δρείως μὲν νῦν διαλλάξας τὸν βίον, τοῦ
certe senectute dign⁹ apparebo: at adolescētib⁹
μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι, τοῖς δὲ νέοις
exēplū gnōsiꝫ reliquero: ad
ὑπόδειγμα γενναῖον καταλελοιπώς, εἰς
ꝓpte ꝛ generose pro gra=
τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμ
uib⁹ ꝛ sanctis legib⁹ moriēdū.
νῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀποθνῄσκειν.
tāta ꝫ ꝺicēs ad supplicij cōfe=
τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον εὐθέ
stum venit. at ductorib⁹ erga eū
ως ἦλθε. τῶν δὲ ἀγόντων πρὸς αὐτὸν τὴν μι
paul⁹ ante benuolētiā in inimicitiā
κρῷ πρότερον ἐμβριθεστέραν εἰς δυσμένειαν ἀπο
cōuertētib⁹: ob ꝓdicta verba: vt
γόντων, διὰ τὴν τῶν προειρημένων λόγων, ὡς
ipi existimabāt arrogātiā esse. futur⁹
αὐτοὶ ὑπελάμβανον ἀποίησιν εἶναι. μέλλων
ār plagis mori: gemēs di=
δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶ
xit. dño sanctā sciam habēti ma
πε. τῷ κῷ τῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φα
nifestū est: q̄ cū possim liberari a mor
νερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τὸ θα=
te: duros sustineo in corpore dolo=
νάτου, σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ σῶμα ἀλγη
res flagellat⁹: ꝫm aūt ꝫ dulcē
δόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως
ꝓpt ei⁹ timorē hec patior. ꝛ hic
διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω. καὶ οὕτως
igit hoc modo migrauit: nō solū
οὖν τοῦτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐμόνον
iuuenib⁹: sed ꝛ plurimis gētis
τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείοσις τοῦ ἔθνους
suā morte exēplū gnōsitatis
τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γναιότητος
ꝛ memorīā vtutis relinquēs.
καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών. Ca. 7.

ONtigit ār ꝛ septē fratres cū
Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ
matre cōprehēsos cogi a
τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ
rege: ex illicitis porcinis carnib⁹
τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν
tāgere: flagris ꝛ taureis cruciatos.
ἁφάπτεσθαι, μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.
vn⁹ ār ipor⁹ fact⁹ pīn⁹ cōcionator: sic ait.
εἷς δὲ αὐτῶν ἡγούμενος προήγορος, οὕτως ἔφη.

ād futur? eo interrogare τ discere a nobis? τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν ἡμῶν; parati eīm mori ſum?: poti? q̄ trāſgre ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμεν, ἢ παραβαί di patrias leges. irat? ät fa= νειν τοὺς πατρικοὺς νόμους· ἔκθυμος δὲ γε et? rex: iuſſit· ſartagines τ νόμθος ὁ βασιλεύς, προσέταξε τήγανα καὶ ollas eneas ſuccendere. illis ät cōfeſtim ſic λέβητας ἐκπυροῦν· τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκ cenſis: illi q̄ fuerat coꝛ p̄m? locutꝰ πυρωθέντων, τὸν θυόμθον αὐτῶν προήγορον, iuſſit linguā amputare: τ excoriari= προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθή= B tes extremas ptes abſcindere: reliq̄s fratrib? σαντας ἀκροτηριάζειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τ matre iſpicientib?. inutilē ät eſſ καὶ τῆς μᾶς συνορώντων. ἄχρηστον δὲ αὐτὸν in oīb? factū: iuſſit pyre ad Deut. xi.f. οἷς ὅλοις θυόμθον, ἐκέλευσε τῇ πυρᾷ προ mouere: ſpirātē τ ſartagine torrere: at va σάγειν, ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν. τῆς δὲ ἀτ pore ad multā ſedilitāte ex ſartagine: ad μίδος ἐφικανὸν διαδιδούσης τ τηγάνου, ἀλ lunicē ſe hortabant eſſ matre generoſe λήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ θυναίως mori: dicētes ſic. dñs deus τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως. ὁ κύριος ὁ θεὸς aſpicit τ veritatib? in nobis cōſola= ἐφορᾷ καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐφ' ἡμῖν παρακα tur. quēadmodū p̄ in facie pte λεῖται· καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀν ſtās cāticū declarauit moyſes τιμαρτυρούσης ὠδῆς διεσάφησε μωυσῆς dicēs: τ in ſeruis ſuis cōſolabi= C λέγων, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακλη tur. moꝛtuo ät p̄mo ad mo θήσεσθαι· μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πρώτου τὸν τρό dū hīc: ſeciūdū deducebāt ad tudi= πον τοῦτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸ ἐμπαιγ briū. τ capitis pellē cū ca= μόν· καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ pillis abſtrahētes iterrogabāt: ſi mādūcabis ät q̄ περισύραντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὶν τ puniatur coꝛp? p mēbra. ille ät reſ= τιμωρηθῆναι τὸ σῶμα κατὰ μέλος· ὁ δὲ ἀπο pōdens patria voce: dixit nō. κριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ, προσεῖπεν οὕτως· quā obrē τ hīc ſequēs accepit tormētū: ὃ δὲ καὶ οὗτος τὴν ἑξῆς ἔλαβε βάσανον, vt p̄im?. in vltimo ꝺoſpī exīs di= ὡς ὁ πρῶτος· ἐν ἐσχάτῃ δὲ πνοῇ θυόμθος εἶ= xit. tu q̄dē ſceleſte: ex p̄ſenti nos πε· σὺ μὲν ἀλάστωρ, ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς vita abiſcis. at mīſdi rex ζῆν ἀπολύεις· ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς D defunctos nos pro ſuis legib?: ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων, in eternā reſurrectionē vite nos ſuſcita= εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστή= bit. poſt ät hīc terti? illudebaꝫ: τ σει· μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ linguā poſtulat? cito protulit: τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλε, τ man? audacter extēdit: τ καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσῶς προέτεινε, καὶ generoſe dixit. a celo hec poſſe θυναίως εἶπεν· ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτη= di: τ ꝓpt eī? leges deſpicio μαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑπερορῶ hec. τ ab eo hec iterꝝ ſpero E ταῦτα· καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω

Quid queris & qd vis diſcere a nobis? Parati ſumus mori magis q̄ patrias dei leges preuaricari. Iratus itaq̄ rex iuſſit ſartagines & ollas eneas ſuccendi: qui bus ſtatim ſuccenſis: iuſſit ei qui prior fuerat locutus amputari linguam & cu te capitis abſtracta ſūmas quoq̄ man? & pedes ei precidi: ceteris eius fratrib? & matre inſpicientibus. Et cum iaꝫ per omnia inutilis factus eſſet iuſſit ignem admoueri: & adhuc ſpirantem torreri in ſartagine: in qua cum diu cruciare= tur: ceteri vna cum matre inuicē ſe hor tabantur mori fortiter dicentes. Domi nus deus aſpicit veritatem & conſola bitur in nobis: quēadmodum in prote ſtatione cantici declarauit moyſes. Et in ſeruis ſuis conſolabitur. Mortuo ita q̄ illo primo hoc modo: ſequentem de ducebant ad illudendum: & cute capitis eius cū capillis abſtracta: interrogabāt ſi manducaret priuſ q̄ toto corpore p membra ſingula puniretur. At ille reſ pondens patria voce dixit. Non facia ꝫ. Propter quod & iſte ſequenti loco pri= mi tormenta ſuſcepit: & in vltimo ſpiri tu conſtitutus ſic ait. Tu quidem ſcele= ſtiſſime in preſenti vita nos perdis: ſed rex mundi defunctos nos pro ſuis legi bus eterne vite reſurrectiōe ſuſcitabit. Poſt hunc tertius illuditur: & linguam poſtulatus cito protulit & manus cōſta ter extendit: & cum fiducia ait. E celo iſta poſſideo: ſed propter dei leges nūc hec ipſa deſpicio: quoniam ab ipſo me ea recepturum ſpero. Ita vt rex & qui cum ipſo erant mirarentur adoleſcen= tis animū: q̄ tanq̄ nihil duceret cruciа= tus. Et hoc ita defuncto: quartum vexa bant ſimiliter torquentes. Et cum iam eſſet ad mortem ſic ait. Potius eſt ab ho minibus morti datos ſpem expectare a deo: iterum ab ipſo reſuſcitandos. Ti bi enim reſurrectio ad vitam non erit. Et cuꝫ admouiſſent quintum vexabāt eum. At ille reſpiciens in eum dixit. Po teſtatem inter homines habens: cuꝫ fis corruptibilis facis quodvis. Noli autē putare genus noſtrum a deo eſſe dereli ctum. Tu autem patienter ſuſtine & vi= debis magnam poteſtatem ipſius quali ter te & ſemen tuū torquebit. Poſt hūc ducebāt ſextum: et is mori incipiēs ſic ait. Noli fruſtra errare. Nos enim pro= pter nos metipſos hoc patimur pecca= tes in deū noſtruꝫ & digna āmiratione facta ſunt in nobis. Tu autem ne exiſti mes tibi īpune futurū quod cōtra deū pugnare tentaueris. Supra moduꝫ aūt mater mirabilis & bonorum memoria digna q̄ pereuntes ſeptē filios ſub vni? diei tēpore cōſpicies: bono aio ferebat propter ſpē quā in deo habebat: ſingu los illorū hortabatur voce patria forti ter repleta ſapia: & femīee cogitatiōi maſculinū animū inſerēs dixit ad eos. Neſcio qualiter in vtero meo apparui= ſtis. Neq̄ enim ego ſpūm & vitam dona ui vobis & vitā: & ſingulorū mēbra nō ego ipa cōpegi. Sed enim mundi crea= tor qui formauit hominis natiuitatem

receptuꝝ. ita vt ipe rex τ κομίσεσθαι. ὥς τε αὐχὸν τὸν βασιλέα καὶ q̄ eī eo mirarent adoleſ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσεσθαι τὴν τ νεανί céns aiam: q̄ in nihilo dolores σκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας ponebat. τ hoc ät defuncto: ἐτίθετο. καὶ τοῦτο δὲ μεταλλάξαντος, τὸν quartū eodē mō vexabāt torquē τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον αἰκιζόμε= tes. τ cū eſſet ad mortē ſic νοι. καὶ θυόμθος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως ait. eligibile ē cōmutantē q̄ ab hoi= ἔφη. αἱρετὸν μεταλλάσσοντα τὰς ἀπ' ἀνθρώ b?: q̄ ſūt a deo expectare ſpes: πων, τὰς ὑπὸ τ θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπί= iterꝝ reſuſcitādos eē ab eo. tibi δας, πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. σοὶ namq̄ reſurrectio ad vitā nō erit. cōſe μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. ἐχο= quēter ät quintū admonētes ve μένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ἀκι xabāt. ille ät ad eū aſpicies dixit: poteſta ζον. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν εἶπεν, ἐξουσί té in hoib? habēs corruptibilis eī ſis: q̄ vis αν ἐν ἀνθρώποις, ἔχων φθαρτὸς ὤν, ὃ θέλεις facio. nō putes ät gen? nr̄m a ποιεῖς. μὴ δόκει δὲ τὸ θνος ἡμῶν ὑπὸ τ deo derelictū eſſe. tu ät ſuſtine: τ θεοῦ καταλελεῖφθαι. σὺ δὲ καρτέρει, καὶ vide magnā ei? poteſtatē: q̄mō te θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ τ ſemē tuū torquebit. poſt hoc hūc καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ. μετὰ δὲ τοῦτο ducebāt ſextū. τ futur? mori ἦγον τὸν ἕκτον· καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν dixit. nō erres fruſtra. nos eīm ꝓpt nos ἔφη· μὴ πλανῶ μάτην. ἡμεῖς γὰρ δι' ἑαυ= ipos hec patimur: peccātes in τοὺς ταῦτα πάσχομεν, ἁμαρτάνοντες. εἰς nr̄m deū. digna eīm admiratione facta τὸν ἑαυτῶν θεὸν· ἄξια γὰρ θαυμασμοῦ γέ= ſūt. tu ät ne exiſtimes ipunitū fore: γονε. σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι, cōtra deū pugnare conat?. ſupra modū θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας. ὑπεραγόντως ät mater mirabilis τ memoria bona digna: δὲ ἡ μήτηρ θαυμασὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία, q̄ pereūtes filios ſeptē cōſpi= ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶ= cies vni? ſub tēpore diei: bono aio σα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐψύχως ferebat ꝓpt in dño ſpes. quēlibet ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ κυρίῳ ἐλπίδας. ἕκαστον ät coꝛ hortabaꝫ patria voce ge δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ θυ nerosa repleta prudētia: τ fe= ναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆ mineā cogitationē maſculino aio excitās: di λυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέ cēs ad eos. nō ſcio q̄mō in γουσα πρὸς αὐτούς. οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν meo apparuiſtis vtero: neq̄ ego ſpūm ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐ δὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα τ vitā vobis donaui: τ καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν cuiuſq̄ cōglutinationē nō ego cōpegi. ἑκάστου στοιχείωσιν οὐκ ἐγώ, διεῤῥυθμισα. igit mūdi cōditoꝛ q̄ forma τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης ὁ πλά uit hois natiuitatē σας ἀνθρώπου φύσιν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

τ olm inuenit gñationẽ:τ ſpũm
καὶ πάντων ἐξυρῶν ἥνεσιν,καὶ τὸ πνεῦμα
τ vitã vobis iterũ dat cũ
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδίδωσι μετ'
mia: vt nũc deſpicitis vos ꝓpt eius
ἐλέους,ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτ
leges. at antioch⁹ arbitrãs cõtẽ
νόμους. ὁ δὲ ἀντίοχος διόμθος καταφρονεῖ
ni τ cõmmeliorã deſpicies vocẽ:
θαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμθος φωνήν,
adhuc imitore ſuꝑſtite: nõ ſolũ ꝑ verba
ἔτι τ νεοτέρου περιόντος,οὐ μόνον διὰ λόγων
faciebat adhortationẽ: ſed τ ꝑ ju
ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅρ
ramẽta affirmabat:ſimꝫ ditatuꝝ τ bea=
κων ἐπίσοι, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαρι=
tũ effectuꝝ trãſlatũ a pa
σὸν ποιήσειν μεταθέμθον ἀπὸ τῶν πα=
trijs: τ amicũ habituꝝ τ neceſſaria ꝓbitu=
τρίων, καὶ φίλον ἕξειν καὶ χρείας ἐμπει=
rũ. at adoleſcẽte nequaq̃ attendẽ=
σεύσειν. τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέ=
te: aduocãs rex
χοντος,προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν
matrẽ hortabat vt eſſet adoleſcẽtis
μητέρα παραινεῖ ῥυέσθαι τοῦ μειρακίου
cõſiliatrix in ſalutẽ.multis ãt illo ad=
σύμβουλον ἐπὶ σῴα.πολλὰ δὲ αὐτ πα
hortãte: ꝓmiſit ſuaſurã filio.
ραινέσαντος,ἐπεδέξατο πείσειν τὸν υἱόν.
inclinata ãt ad cũ: deridẽs
προκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν
crudelẽ tyrãnũ ſic dixit patria
ὠμοτύραννον οὕτως ἔφησε τῇ πατρώᾳ
voce. fili miſere mei q̃ in vtero porta
φωνῇ. υἱὲ ἐλέησόν με τὴν ἐν γαστρὶ περιενέγ
ui te mẽſes nouẽ τ lac dedi tibi
κασάν σε μῆνας ἐννέα καὶ θηλάσασάν σε
ãnos tres: τ alui te τ du=
ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασάν σε καὶ ἀγαγοῦ
ri in etatẽ iſtam: τ moleſtias
σαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφο
educatiõis ſuſtinui.peto te nate: reſpicientẽ
ρήσασαν. ἀξιῶ σε τέκνον, ἀναβλέψαντα
ad cẽlũ τ terrã τ q̃ ſũt in e=
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐ=
is oia videntẽ: cognoſcere ꝙ nõ ex
τοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι οὐκ ἐξ
exñtib⁹ fecit ipa deus: τ
ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεός, καὶ τὸ τῶν
hoim gen⁹ ita fit. ne timeas
ἀνθρώπων γένος οὕτω γίνεται.μὴ φοβηθῇς
carnificẽ iſtũ: ſed fratrib⁹
τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν
dign⁹ fact⁹: ſuſcipe mortẽ: vt
ἄξιος γενόμενος, ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα
in mia cũ fratrib⁹ tuis reci
ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομί=
piã te,adhuc ãt hac ceſſante ado
σωμαί σε.ἔτι δὲ ταύτης καταλῆγούσης ὀνε
leſcẽs ait: quẽ expectatis:nõ obedio
δίσας εἶπε,τίνα μένετε; οὐκ ὑπακούω τοῦ
precepto regis: at prece=
προστάγματος τ βασιλέως,τ δὲ προσάγμα
pto obedio legis date pa
τος ἀκούω τ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πα
tri⁹ nr̃is ꝙ moyſem. tu τὸ om=
τράσιν ἡμῶν διὰ μωυσέως. σὺ δὲ πα'
nis malitie inuẽtor fact⁹ es in he
σης κακίας εὑρετὴς γενόμθος εἰς τοὺς ἑβ=
breos: nõ effugies man⁹ dei.
ραίους,οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τ θεοῦ.

quicq̃ omnium inuenit originem &
ſpiritum vobis iterum cum miſericor=
dia reddet & vitam: ſicut nunc voſmet
ipos deſpicitis propter leges eius. An=
tiochus autem contẽni ſe arbitratus ſi=
mul & exprobrantis voce deſpecta: cũ
adhuc adoleſcentior ſupereſſet:non ſo
lum verbis hortabatur:ſed & cum iura
mento affirmabat diuitem ſe & beatuꝫ
facturum & tranſlatum a patriis legib⁹
amicum habiturum: & res neceſſarias
ei prebiturum.Sed ad hec cum adoleſ=
cens nequaq̃ inclinaretur:vocauit rex
matrem & ſuadebat ei vt adoleſcenti fie
ret in ſalutem.Cum autem multis eam
verbis eſſet hortatus promiſit ſuaſuraꝫ
ſe filio ſuo.Itaq̃ inclinata ad illum irri=
dens crudelem tyrannum:ait patria vo
ce.Fili mi miſerere mei que te in vtero
nouem menſib⁹ portaui & lac triẽnio
dedi & alui:& in etatem iſtam perduxi.
Peto nate vt aſpicias ad celum & terrã
& ad omnia que in eis ſunt:& intelligas
quia ex nihilo fecit illa deus & hominũ
genus:ita fiet vt non timeas carnificeꝫ
iſtum:ſed dignus fratribus tuis effectus
particeps ſuſcipe mortem: vt in illa mi
ſeratione cum fratribus tuis te recipiã.
Cum hec illa adhuc diceret: ait adoleſ=
cens.Quem ſuſtinetis? Nõ obedio pre
cepto regis:ſed precepto legis que da=
ta eſt nobis per moyſem. Tu vero qui
inuentor omnis malicie factus es in he
breos:non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis noſtris hec patimur.
Et ſi nobis propter increpationẽ & cor
reptionem dominus deus noſter modi
cum iratus eſt:ſed iterum reconciliabi
tur ſeruis ſuis.Tu autẽ o ſceleſte & om=
nium hominum flagitioſiſſime noli fru
ſtra extolli vanis ſpebus in ſeruos eius
inflãmatus.Nondum enim omnipotẽ
tis dei & omnia inſpicientis iudiciũ effu
giſti.Nam fratres mei modico nunc do
lore ſuſtentato ſub teſtamento eterne
vite effecti ſunt: tu vero iudicio dei iu=
ſtas ſuperbie tue penas exolues. Ego
autem ſicut & fratres mei animã & cor=
pus meum trado pro patriis legibus in
uocans deum maturius genti noſtre ꝙ
pitium fieri:teq̃ cum tormentis & ver
beribus confiteri ꝙ ipſe eſt deus ſolus.
In me vero & in fratribus meis deſinet
omnipotentis ira que ſuper omne ge=
nus noſtrum iuſte ſuperducta eſt.Tunc
rex accenſus ira:in hunc ſuper omnes
crudelius deſeuit:indigne ferens ſe de=
riſum.Et hic itaq̃ mundus obiit ꝙ om=
nia in domino confidens. Nouiſſime
autẽ poſt filios & mater conſumpta eſt.
Igitur de ſacrificiis & de nimiis crude=
litatibus ſatis dictum eſt.

Capitulum octauum.

IVdas vero machabeus:& qui cum
illo erant introibant latenter in ca=
ſtella:et conuocantes cognatos & ami=
cos: & eos qui permanſerant in iudaiſ=
mo aſſumentes: eduxerunt ad ſe ꝏ

nos cũ ꝓpt nra pec̃ pati=
ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πά=
mur. ſi ãt cauſa increpatiõis τ correptio
σχομθ.εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδεί
nis vtiẽs dñs cõtra nos parũ irat⁹ eſt:
ας ὁ ζῶν κύριος ὑμῶν βραχέως ἐπώργισαι,
τ iterũ reconciliabit ſuis ſer
καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτ δοῦ
uis. tu ãt o ſceleſte τ olim hoim
λοις.σὺ δὲ ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων
flagitioſiſſime nõ fruſtra extollaris: ſre=
μιαφώτατε μὴ μάτην μετεωρίζου, φρυατ=
mẽs incertis expectatiõib⁹ ptra ccle
τόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανί
ſtes ſuos cleuãs manũ. nõdũ cñ
ους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα.οὔπω γὰρ
oipotẽtis inſpectoris dei iudi
τὴν τ παντοκράτορος ἐπόψιον θεοῦ κρί=
ciũ effugiſti. naz nũc noſtri
σιν ἐκπέφευγας. οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι
fratres ꝙ breuẽ ſuſtinuerũt laborẽ:
ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον,
eterne vite ſub teſtamẽto dei ceciderũt
ἀενναόου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην θεοῦ πεπτώκα
tu xpo dei iudicio iuſtas pe
σι.σὺ δὲ τῇ τ θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό
nas ſuperbie feres. ego ãt ſi=
σιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ. ἐγὼ δὲ κα
cut fratres τ corp⁹ τ aiam
θάπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
trado pro patriis legib⁹: imo
προσδίδωμι πρὸς τῶν πατρώων νόμων,ἐπι
cano deũ ꝓpitiũ cito gẽti
καλούμενος τὸν θεὸν ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει
fieri. τ te cũ queſtionib⁹ τ xpc=
θεὸς ἔσιν.ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
ceſſare oipotentis irã
σῆσαι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν
ſup oẽ nr̃m gen⁹ iuſte ſup
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπηγ
ductã. irat⁹ ãt fact⁹ rex: in
μένην.ἔκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεύς,τοὺ
hſic ſup alios peſſime inuect⁹
τω παρὰ τοὺς ἄλλους χείρίσως ἀπηνέ=
eſt: amare ferẽs ob ſubſãtionẽ.
σε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.
τ hic igit mũde obiit omni
καὶ οὗτος οὖν καιρῷ μετήλλαξε παντε
no in dño cõfidẽs. nouiſſima
λῶς ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποιθώς. ἐσχά=
ãt filios mater mortua eſt. q̃
τη δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε. τὰ
igit circa ſacrificia τ
μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀπλαγχνισμοὺς καὶ τὰς
eminentes crudelitates hucuſq̃ de=
ὑπερβαλλούσας αἰκίας ἐπιγοσοῦν δι=
clarata ſunt.
δηλώθω.

Ca. 8.

IVdas ãt maccabe⁹ τ q̃ cũ
Ἰούδας δὲ ὁ μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν
eo: intrãtes latẽter in
αὐτῷ, παρεισπορευόμενοι λεληθότως εἰς
caſtella hortabant cogna=
τὰς κώμας προσεκαλοῦντο τοὺς συγγε=
tos: τ q̃ ꝓmanſerãt in iu=
νεῖς, καὶ τοὺς μεμφηκότας ἐν τῷ ἰου=
daiſmo aſſumẽtes: cõgregauerũt
δαϊσμῷ προσλαβόμενοι, συνήγαγον ꝏ

sex mille. τ inuocabāt dñm
ἑξακισχιλίους· καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον
vt aspiceret ab eis afflictis
ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπονούμενον
ppl'm: miserēt ātq τ tēplū ab
λαόν, διαῤῥῆναι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν
impijs hoib' cōtaminati: miserēt
ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα, ἐλεῆσαι
ātq τ exterminate ciuitatis τ q̄ fu=
δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλ
tura erat solo equata fieri: τ clamā
λουσαν ἰσότιμον γίνεσθαι, καὶ τῶν κατα
tē ad se sanguinē audiret:
βοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι,
memorareť ātq τ innocentiū in
μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νη
santiū iniquā pditionē: τ ue
πίων παρανόμου ἀπωλείας, καὶ περὶ τῶν
sactis cōtra nomē ei' blasphemijs:
βλασφημιῶν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημιῶν,
τ scelestos abominareť. fact' ātq macca
καὶ μισοπονηρῆσαι. θυμούμενος δὲ ὁ μακκαβαῖ
be' in cōgregatiōe intolerabilis iā gēti
ος ἐν συσήματι, ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνε
b' efficiebať ira dñi in mitiga
σιν ἐγίνετο τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου εἰς ἔλεον
versa. ciuitates ātq τ castella inspe=
τραπείσης· πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσ=
rate venēs succedebat. τ op=
δοκήτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα· καὶ τὰς ἐπι
portuna loca occupās: nō pau
καίρους τόπους ἀπολαμβάνων, οὐκ ὀλί=
cos hostiū in fugā vertēs: maxime
γους τῶν πολεμίων τροπούμενος, μάλιστα
noctes ad huiuscemodi insidias
τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς
aduttricēs accipiebat. τ fama q̄dā
συνεργοὺς ἐλάμβανε· καὶ λαλιὰ τις τῆς
fortitudinis ei' diffundebať vbiq. vi=
ἀναδρίας αὐτοῦ διεχεῖτο παντα χῆ· συνο'
dēs ātq pilipp' paulatim ad pfe
δῶν δὲ ὁ φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς πρόκο
ctū venīētē vir: frequenti' ātq
πὴν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, θυμικώτερον δὲ
in pperitatib' ꝓcedentē: ad pto
ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς πό
lemeū celes syrie τ phenicie du=
λεμαῖον τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης στρα
cē scripsit vt auxiliū ferret re=
τηγὸν ἔγραψεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βα
gis negotijs. ille ātq cito assu=
σιλέως πραγμασιν· ὁ δὲ ταχέως ποιεῖ
mēs nicanorē patrocli ex
σθαι πεποιημένος νικάνορα τὸν τοῦ πατρόκλου τῶν
primorib' amicis misit subdēs oige=
πρώτων φίλων ἀπέστειλεν ὑποταξας πάμ
nos gentes nō pauciores viginti milib':
πολλων ἐθνη οὐκ ἐλάττους τῶν εἰκοσιμυρίων,
vt omne indeos deleret gen'.
τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων ἐξᾶραι γένος·
adiūxit ātq ei τ gorgiā viꝝ du
συνέτασσε δὲ αὐτῷ καὶ γοργίαν ἄνδρα στρα
cē τ in bellicis vsib' expītīā
τηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν
hēntē. cōstituit ātq nicanor tributū
ἔχοντα. διεσήμανε δὲ ὁ νικάνωρ τὸν φόρον
regi romanis exhis talēto
τῷ βασιλεῖ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα παλάν=
4. Re. rū duoꝝ milīū ex indeoꝝ capti
19.g. τῶν δισχιλίων ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων αἰχ
15.e. Infra. uitate vt suppleret. statim ātq in
μαλωσίας ἐκπληρώσειν. εὐθέως δὲ εἰς

sex milia viros. Et inuocabant dominū
vt respiceret in populum qui ab omni=
bus calcabatur: & misereretur tēplo qđ
cōtaminabatur ab impijs. Misereretur
etiam exterminio ciuitat' quę esset illi
co complananda: & vocem sanguinis
ad se clamantis audiret: memoraretur
quoꝝ iniquissimas mortes parulorū
innocentium: & blasphemias nōmini
suo illatas: & indignaretur super his.
At machabeus congregata multitudi=
ne intolerabilis gentibus efficiebatur.
Ira enim domini in misericordiam cō
uersa est. Et superueniens castellis & ci=
uitatibus improuisus succendebat eas:
& opportuna loca occupans non pau=
cas hostium strages dabat. Maxime au
tem noctib' ad huiuscemodi excursus
ferebatur: & fama virtutis ei' vbiq dif
fundebatur. Videns autem philippus
paulatim virum ad profectum veni=
re: ac frequentius res ei cedere prospe=
re: ad ptolemeum ducem celessyrie
& phenicis scripsit: vt auxiliū ferret re
gis negocijs. At ille velociter misit Ni
canorem patrocli de primoribus ami=
cum datis ei de permixtis gentibus ar
matis non minus viginti milib': vt vni
uersum iudeorum genus deleret adiun
cto ei & gorgia viro militari: & in belli=
cis rebus experientissimo. Constituit
autem nicanor regi vt tributum quod
romanis erat dandum duo milia talen=
torum de captiuitate iudeorum supple
ret. Statimq; ad maritimas ciuitates mi
sit conuocans ad coemptionem iudai
corum mancipiorum: promittens se no
naginta mancipia talento distracturū:
non respiciens ad vindictam que eum
ab omnipotente esset consecutura. Iu
das autem vbi comperit: indicauit his
qui secum erant iudeis nicanoris aduē
tum. Ex quibus quidam formidantes
& non credentes dei iusticie in fugā ver
tebantur: alii vero si qui de his supere=
rant veniebant simulq; dominū depre
cabantur vt eriperet eos de impio ni=
canore qui eos priusq̄ in comminus veni
ret vendiderat. Et si non propter eos
propter testamentum tamen quod erat
ad patres eorum: & propter inuocatio
nem sancti et magnifici nominis ei' fu
per ipsos. Conuocatis autem macha
beus septem milibus qui cum ipso erāt:
rogabat ne hostibus reconciliarentur:
neq; metuerēt iniquę venientium ad
uersum se hostium multitudinem: sed
fortiter contenderent ante oculos ha
bentes cōtumeliam que loco sancto ab
his iniuste esset illata: itēq; ludibrio ha
bite ciuitatis iniuriam: adhuc etiam ve
terum institutа conuulsa. Nam illi qui
dem armis confidunt ait simul & auda
cia: nos autem in omnipotēte domino
qui potest & venientes aduersum nos:
& vniuersum mundum vno nutu delere
confidimus. Ammonuit autem eos
& de auxiliis dei que factа sunt erga pa
rentes: & q̄ sub senacherib centū octo
gintaquinq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

maritimas ciuitates misit
τὰς παραθαλασσίους πόλεις ἀπέστειλε
pnocans ad emptionē iudeoꝝ cor
προκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν ἰουδαίων σω
poꝝ: ꝓmittens nonaginta corpora
μάτων, ὑπισχνούμενος ἐννενηκοντα σώματα
talēto traditurꝝ. nō expe=
παλάντου παραχωρήσειν. οὐ προσδεχόμε
ctās q̄ ab oipotente futura
νος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλου
erat sequi cōtra se vltionē.
σαν παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ δίκην. τῶ
at inde cōperti fuit de nicano
δὲ ἰούδα προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ νικάνο
ris aduētu. τ cū declarasset his q̄ cū eo
ρος ἐφόδου. καὶ μεταδόντος τοῖς σὺν αὐ=
aduentū exercit': q̄ for
τῷ τὴν παρουσίαν τ στρατοπέδου, ὁτι δι
midabāt τ nō credebāt dei
λανδροῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τ θεοῦ
iusticie: in fugā cōuertebāt sese: τ alio rece
δίκην, διεδίδρασκον ἑαυτούς, καὶ ἐξετόπι=
debāt. alij vero relicta oia
ζον. οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάντα ἐπω
vēde
βᾶτ simul ātq dñm deprecabāt vt eripet
λουν. ὁμοῦ δὲ τὸν κύριον ἱκέτευσαν ῥύσασθαι
eos q̄ ab impio nicanore antеq̄ cō=
τοὺς ὑπὸ τ δυσσεβοῦς νικάνορος πρὶν συν
grederent vēditi erāt: τ si nō ꝓpt ipos
τυχεῖν πεπραμένους, καὶ εἰ μὴ δι' αὐτοὺς
saltē ꝓpt q̄ erāt ad patres eoꝝ pa=
ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πατρᾶς αὐτῶν διαθή
cta: τ ꝓpter sup ipos inuocatiōnē
κας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπωνκλήσεως
venerādi τ magnifici nominis ei=
τ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐ
ius. cōgregās ātq maccabe' eos q̄ circa
τοῦ· συναγαγὼν δὲ ὁ μακκαβαῖος τοὺς περὶ
ipm erāt nūero sex mille ho=
αὐτὸν ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους πα
minū: ne absterrerent hosti=
ρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοῖς πολεμί=
les: neq; metuerēt iniuste ve=
οις, μηδὲ ὑπολαβεῖν τὴν τῶν ἀδίκως πα
nientiū aduersum se gentiū multitudi
ραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπληθεί
nē. pugnarēt ātq generose ātē ocu=
αν. ἀγωνίσασθαι δὲ ἀνδρείως πρὸ ὀφθαλ=
los recipiētes iniuste in sctum
μῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον
locū facta ab illis cōtumeliā
τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν
τ illuse ciuitatis iniu
καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαιγμένης πόλεως αἰκισ
riā. adhuc ātq ꝓteriti instituti disso
μόν. ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κα
lutionē. illi namq armis cōfidūt
τάλυσιν. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν
simul τ audacia ait. nos ātq in
ἅμα καὶ τόλμαις ἔφησεν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῶ
oipotente deo q̄ potest τ venīē
παντοκράτορι θεῶ δυναμένω καὶ τοὺς ἐρχο
tes aduersū nos τ vniuersū mūdū in vno
μένους ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ
nutu delere cōfidim'. enar
νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν· προσανα
rās ātq eis τ erga ꝓge=
λεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ τῶν προ
nitores facta auxilia: τ q̄ sint sub
γόνων ὑμῶν ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ
sennacherim centū octoginta quinq;
σεννακχηρὶμ τὸν ἑκατὸν ὀγδοηκοντα πέντε

milia ḣmō pierūt. ꝛ qb in ba
χιλιάδων ὡς ἀπωλόντο· καὶ τὴν ἐν τῇ Ba
bylonia aduersus galatas preliū
βυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς γαλάτας πεῖρα
fuit. vt oēs ad rē
ξιν ἤνυσθην· ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρεί
venerūt octo milia cū macedonib⁹ quat
αν ἦλθον ὀκτακισχίλιοι σὺν μακεδόσι τε
tuor mille. macedonib⁹ hesitāti=
τρακισχιλίοις· τῶν μακεδόνων ἀσθενούμε
bus: octo mille duodeci decē milia
νων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τὰς δώδεκα μυριάδας
perierūt ob factū ipis a ce
ἀπώλεσαν διὰ τὴν ἦνυσθην αὐτοῖς ἀπὸ οὐ
lo auxiliū. ꝛ vtilitatē multā acce
ρανοῦ βοήθειαν· καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλα
perūt. ppt q audaces eos cōstitu=
βον· ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς αὐτοὺς παρασκη=
ens ꝛ patos pro . legib⁹ ꝛ
σας καὶ ἑτοίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς
patria mori q̄dripartitū exer
πατρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερέστι γὰρ
citū fecit: cōstituēs ꝛ fratres
τευμα ἐποίησε, τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
suos duces vtriusq ordinis:
αὐτοῦ προσηγουμένους ἑκατέρας τάξεως,
simonē ꝛ iosephū ꝛ ionathan: subij=
σίμωνα καὶ ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν, ὑποτά
ciēs vnicuiq mille supra quingē
ξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσί
tos.adhuc āt ꝛ eleazarū cū legisset
οις. ἔτι δὲ καὶ ἐλεάζαρον παραναγνοὺς τὴν
sacrū librū: ꝛ dedisset signū dei ad
ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα θεοῦ βο
tutorij: primi ordinis ipe dux
ηθείας, τῆς πρώτης τοίρας αὐτὸς προηγού=
cōmisit cū nicanore.facto āt il=
μενος συνέβαλε τῷ νικάνορι· γενομένου δὲ αὐ
lis oipotente adiutore: interfece
τοῖς τῷ παντοκράτορος συμμάχου, κατέσ=
rūt ex hostib⁹ supra nouē mille:
φαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλί
vulneratos āt ꝛ mēbris muti.
ους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀνάπη
los maiorē partē nicanoris exerci
ρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τοῦ νικάνορος στρατι
tus fecerūt. oēs āt fugerē coegerūt.
ᾶς ἐποίησαν· πάντας δὲ φυγεῖν ἠνάγκασαν.
at pecunias illoꝝ q̄ venerūt ad
τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενομένων ἐπὶ τὸν
emptionē ipoꝝ acceperūt. psequētes āt
ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον· συνδιώξαντες δὲ
eos diu: cessauerūt ab hora con
αὐτοὺς ἐφ' ἱκανόν, ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγ
clusi. erat.n. dies āte sabbatū:ob quā cau
κλεισθέντες· ἦν γὰρ ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου, δι' ἣν αἰ=
sam nō diu perstiterūt insequentes
τίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν καταδιώκοντες
illos. arma colligētes ꝛ eoꝝ ꝛ
αὐτούς. συλλογισάντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ
spolia exuētes inimicoꝝ in
σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων πρὸ τοῦ
sabbato erāt. vehemēter bñdicētes
σαββάτου ἐγίνοντο· περισσῶς εὐλογοῦντες
ꝛ cōfitentes dño q̄ seruauit
καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κῷ τῷ διασώσαντι
in diē hāc initiū mie ifūl=
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἀρχὴν ἐλέους σαξαν
lātis eis. post ult sabbatū debi
τος αὐτοῖς· μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισ
libus ꝛ viduis ꝛ orphanis diui=
μένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ ὀρφανοῖς μερί=

milia perierunt:& de prelio quod eis ad
uersus galatas fuit i babylonia vt om=
nes vbi ad rem ventum est macedoni=
bus socijs hesitātibus ipsi sex milia so
li peremerūt centum viginti milia p
pter auxilium illis datum de celo: & be=
neficia pro his plurima consecuti sunt.
His verbis cōstantes effecti sunt:& pro
legibus et patria mori parati. Consti=
tuit itaq; fratres suos duces vtriq; ordi
ni simonem & iosephum& ionathan su
biectis vnicuiq; millenis & quingente=
nis:ad hoc etiam ab esdra lecto illis san
cto libro & dato signo adiutorij dei: in
prima acie ipse dux cōmisit cum nica=
nore.Et facto sibi adiutore omnipoten
te interfecerunt super nouem milia ho
minum: maiorem autem partem exer
citus nicanoris vulneribus debilem fa=
ctum fugere compulerunt. Pecu=
nias vero eorum qui ad emptionem
ipsorum venerant sublatis ipsos vsq;q
persecuti sūt:sed reuersi sūt hora cō=
clusi. Nam erat ante sabbatum:quam
ob causam non perseuerauerunt inse=
quentes. Arma autem ipsorum & spo=
lia congregantes: sabbatum agebant
benedicentes dominum: qui liberauit
eos in isto die:misericordie initium stil
lans in eos.Post sabbatum vero debili=
bus & orphanis & viduis diuisērūt spo
lia:& residua ipsi cum suis habuere.His
itaq; gestis & cōmuniter ab omnib⁹ fa
cta obsecratione: misericordem do=
minum postulabant vt in finem seruis
suis reconciliaretur. Et ex his qui cum
timotheo & bacchide erant cōtra se cō
tendentes super viginti milia interfece
rūt: & munitiōes excelsas obtinuerūt:
& plures predas diuiserunt equam por
tionem debilibus pupillis & viduis: sed
& senioribus facientes. Et cum arma eo
rum diligenter collegissent: omnia com
posuerunt in locis opportunis. Residua
vero spolia hierosolymam detulerunt:
& philarches qui cum timotheo erat in
terfecerunt virum sceleste qui in mul
tis iudeos afflixerat. Et cum epinicia
agerent in hierosolymis eos qui sacras
ianuas incenderunt:id est callisthenem
cum in quoddam domicilium refugis
sent incenderūt:digna eis mercede pro
impietatibus suis reddita. Facinorosis=
simus autem nicanor qui mille nego=
ciantes ad iudeorum venditionem ad=
duxerat:humiliatus auxilio domini ab
his quos nullos existimauerat deposi=
ta veste glorie per mediterranea fugiēs
solus venit antiochiam:sūmam infelici
tatem de interitu sui exercitus consecu
tus. Et qui promiserat romanis se tri
butum restituere de captiuitate hiero=
solymorum:predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos et ob ipsum
inuulnerabiles esse: eo q̄ sequerentur
leges a ipso constitutas.

Capitulum nonum.

dētes de spolijs: residua ipī
σαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ αὐτοῖ
ꝛ pueri partiti sunt. hec āt cū gesti
καὶ τὰ παιδία ἐμερίσαντο. ταῦτα δὲ διαπρά
sent ꝛ cōmunē obsecrationē facientes:
ξάμενοι καὶ κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι, τὸν
mificordē dñz postulabāt i finē reconcilia
ἐλεήμονα κῦν' ἥξιουν εἰς τέλος καταλλαγῆ=
ri suis suis ꝛ eos q̄ circa timotheū
ναι τοῖς αὐτῶν δούλοις καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον
ꝛ bacchidē cōfirmati supra
καὶ βακχίδην συνερείσαντες ὑπὲρ τοὺς
viginti milia ipoꝝ interfecerūt:ꝛ munitionū
διαμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων
excelsaꝝ valde cōpotes facti sūt. ꝛ spo
ὑψηλῶν ἐυ μάλα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο· καὶ λα'
lia plura diuiserūt: equales portiōe se
φυρα πλείονα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους αὐτῆς
ꝛ debilib⁹ ꝛ orphanis ꝛ viduis
καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις
adhuc āt ꝛ seniorib⁹ facientes. arma
ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιησαντες· ὅπλο
colligētes āt illoꝝ: diligenter oia
λογήσαντες δὲ αὐτούς, ἐπιμελῶς πάντα
cōposuerūt in opportunis locis.
συνέθηκαν εἰς τοὺς ἐπικαίρους τόπους· τὰ
at residua spolia= tulerūt in hieroso
δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς ἱεροσό'
lyma. at philarchē q̄ circa timothe
λυμα· τὸν δὲ φιλάρχην τὸν περὶ τὸν τιμόθε
um iterfecerūt sceleste virū ꝛ q̄ i multis
ον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ
iudeos afflixerat. epinicia
τοὺς ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα. ἐπινίκια
ꝛo agētes in patria: q̄ succēderat
δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὸν ἐμπρήσαντα
sacras ianuas callisthenē icēderūt
τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας καλλισθένην ὑφῆψαν
in vnā domūculā pfugientē: ꝛ dignā
εἰς ἓν χωρίδιον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον τῆς
impietate . mūlit mercedē. at impien
δυσεβείας ἐκομίσατο μισθόν. ὁ δὲ τρισαλι
tissim⁹ nicanor q̄ mille mercatores ad
τήριος νικάνωρ ὁ τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ
vēditionē iudeoꝝ duxerat: humilia
τὴν πρᾶσιν τῶν ἰουδαίων ἀγαγὼν, πεπονθὼ
tus ab his q̄ apd̄ se . reputati fuerāt infi
θεὶς ὑπὸ τῶν καθ' αὑτὸν νομιζομένων ἐλαχί'
mi esse: dñi auxilio gloriam depo
στων εἶναι, τὴν τοῦ κῦ βοήθειαν τὴν δοξικὴν ἀπο
nēs veste q̄ mediterraneā fugitiui
θέμενος ἐδῆ τὰ διὰ τῆς μεσογείου δρασπέτου
modo solitarius se faciēs: venit anti
τρόπον ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἦκεν ἀντιό'
chiā sup oia pīperat⁹ in exer
χειαν ὑπὲρ ἅπαν εὐημερηκὼς ἐπὶ τῇ τοῦ στρα
cit⁹ interitu. ꝛ q̄ romanis pmisse
τοῦ διαφθορᾷ· καὶ ὁ τοῖς ῥωμαίοις ἀναδέξάμε
rat tributū de eoꝝ q̄ in hierosolymis capti
νος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις αἰχ'
uitate restituturū: nūciauit
μαλωσίας κατορθώσεσθαι, κατήγγελεν
protectorē habere dēū in=
ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς ἰου=
deos: ꝛ ppt̄ . mortū hūc inuul
δαίους, καὶ διὰ τοῦτο τρόπον τοῦτον ἀτρω'
nerabiles esse iudeos: q̄ secu=
τους εἶναι τοὺς ἰουδαίους, διὰ τὸ ἀκο'
ti sint ab eo cōstitu=
λουθεῖν οἷς ὑπ' αὐτοῦ προστεταγμέ'
tas leges.
νοις νόμοις.

A Ὄντα ἄτ τῶν περὶ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
antioch⁹ reuersus inhoneste ex ipsa q̄ circa
ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκόσμως ἐκ τῶν περὶ
persida locis. intrauerat enī in eā q̄
τὴν περσίδα τόπων. εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν
dicitur pspolis: t tētauit
λεγομένην περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν
sacra spoliare t ciuitatē obtinere. q̄ obrē
ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν πόλιν συνέχειν. διὸ δὴ
multitudine cōcurrēte ad armor⁹
τῶν πληθῶν ὁρμησάντων ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλ
auxiliū: fugati sunt. t cōtigit χῦν in fu
βοήθειαν, ἐτράπησαν. καὶ συνέβη τρόπων
gam antiochū ab indigenis: tur
θέντα γὰρ ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀχρὴ
pem reditū facere: exītū ātē illi
μονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι. ὄντι δὲ αὐτῶ
2. para. 16.c. in ecbatanis cōperta sūt q̄ erga nicano
κατ' ἐκβάτανα προσέπεσε τὰ κατὰ νικάνο
rē t timotheū gesta sunt. ela
ρα καὶ γοῦς περὶ τιμόθεον γεγονότα. ἐπαρ
tus ātē ira arbitrabat⁹ t cop⁹ q̄ fugauc
θεὶς δὲ τῶ θυμῶ ὤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγα
B rant se malignitatē in iudeos
κότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς ἰουδαίους
retorsurū. ideo q̄ iussit aurigā
ἐνατρεῖσασθαι. διὸ συνέταξε τὸν ἁρματηλά
incessanter agitantē expedire
την ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύσαι τὴν
iter. ex celo iā iudicio vigēte
πορείαν· τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἤδη κρίσεως συνούσης
eū. sic enī superbe dixit. cernite
αὐτῶ. οὕτω γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε, πολυάν
riū iudeor⁹ hierosolymā facā ve
δριον ἰουδαίων ἱεροσόλυμα ποιήσω πάρα
niens illuc. at opīs dīa de⁹
δοξος ἐκεῖ. ὁ δὲ παγκράτωρ κύριος ὁ θς
isr̄l: percussit eū insanabili t inuī
τ ἰσραὴλ, ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτω καὶ ἀοράτ
bili plaga. statī ātē vt ipe finiuit
τω πληγῆ ἄρτι. δὲ αὐτ καταλήξαντος τὸν
simonē: appr⁹ehēdit eū inedicabilis visce
λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχ
rū dolor t amara iternor⁹ tormē
νων ἀλγηδὼν καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσα
ta: valde iuste eū q̄ multis t no
νοι, πάνυ δικαίως τὸν πολλαῖς καὶ ξενιζού
nis calamitatib⁹ alior⁹ viscera torse
σαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασα
rat. ille ātē neq̄q̄ a tactātia cessa
νίσαντα. οὐδ' οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἐλή
bat. adhuc ātē t supbia replet⁹
φη. ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἔσω πλήρω
C erat: ignē spirās furore in iu
το, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς ἰου
deos: t p̄cipiēs festinare iter.
δαίους, καὶ κελεύων ἐπισύνειν τὴν πορείαν.
cōtigit ātē t cadere eū de cur
συνέβη δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τ ἅρμα
ru q̄ ferebat ipetu: t graui casu
τος φερομένου ῥοίζω, καὶ δυσχερεῖ πτώματι
cadenti oia mēbra corporis
περιπεσόντι πάντα τὰ μέλη τ σώματος
vexari. ille ātē q̄ nup sibi videbat
ἀπορρεῖσθαι. οὐδ' ἄχρι δοκῶν τοῖς τῆς
maris fluctib⁹ iperare ꝓpter eā q̄ supra
θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν διὰ τὴν ὑπὲρ
hoies arrogātiā: t statera mōtiū
ἄνθρ ἀλαζονίαν, καὶ πλάσιγγι τὰ τῶν ὀρέων
arbitrat⁹ altitudines appēderet: terra cr̄is in
ὑψώματα ὕψη ζήσειν, κατὰ γῆν ὑμώμενος ἐν

Odem tempore antiochus inho
neste reuertebatur de perside. In
trauerat enim in eam que dicitur perse
polis & tentauit expoliare templū: & ci
uitatem opprimere: sed multitudine ad
arma concurrēte: infugam versi sunt:
& ita contigit vt antiochus post fugam
turpiter rediret. Et cum veniſſet circa
egbathanam recognouit que erga nica
norem & timotheum gesta sunt. Elat⁹
autem in ira: arbitrabatur se iniuriam
illorum qui se fugauerant posse in iu
deos retorq̄re: ideoq̄ iussit agitari cur
rum suum sine intermissione agēs iter:
celesti eum iudicio perurgente: eo q̄ ita
superbe locutus est se venturum hiero
solymā: & congeriem sepulchri iudeo
rum eam facturum. Sed qui vniuersa
conspicit dñs deus israel percussit eum
insanabili & inuisibili plaga. Vt enim fi
nuit huncipsum sermonem apprehen
dit eum dolor dirus viscerum & ama
ra internorum tormenta. Et quidem
satis iuste: quippe q̄ multis & nouis cru
ciatibus aliorum torserat viscera: licet
ille nullo modo a sua malicia cessaret.
Superhoc aūt superbia repletus ignes
spirans animo in iudeos: & precipiens
accelerari negocium: contigit illum im
petu cuntem de curru cadere: & grau
corporis collisione membra vexari.
Isq̄ qui sibi videbatur etiam fluctibus
maris imperare: supra humanum mo
dum superbia repletus: & montium alti
tudines in statera appendere: nunc hu
miliatus ad terram in gestatorio porta
batur: manifestam dei virtutes in semet
ipso contestans: ita vt de corpore impi
vermes scaturirent: ac viuentes in dolo
ribus carnes eius effluerent: odore etiā
illius & fetore exercitus grauaretur. Et
qui paulo ante sidera celi contingere se
arbitrabatur: cum nemo poterat pro
pter intolerantiā fetoris portare. Hinc
igitur cepit ex graui superbia deductus:
ad agnitionem sui venire diuina āmo
nitus plaga: per momenta singula do
loribus suis augmenta capientibus. Et
cum nec ipse iam fetorem suum ferre
posset: ita ait. Iustum est subditum esse
deo: & mortalem nō paria deo sentire.
Orabat autem hic sceleſtus dominum
a quo non esset misericordiam conse
cuturus: & ciuitatem ad quam festinās
veniebat: vt eaz ad solum deduceret ac
sepulchrum congestorum faceret: nūc
optat liberam reddere & iudeos quos
nec sepultura quidem se dignos habitu
rum: sed auibus ac feris diripiendos tra
diturum: & cum paruulis exterminatu
rum dixerat: equales nunc athenien si
bus facturum pollicetur: templum etiā
sanctum quod prius expoliauerat: opti
mis donis ornaturū & sancta vasa mul
tiplicaturum: & pertinētes ad sacrificia
sumptus de reditibus suis prestaturuz:
super hec & iudeum se futurum: & oēm
locum terre perambulaturum: & pre
dicaturum dei potestatem. Sed non ces
santibus: doloribus superuenerat enim
in eum iustum dei iudicium: desperans

gestatorio portabat: manifestā dei om
φορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τ θεοῦ πᾶ
nib⁹ potentiā demostrās. ita vt τ
σιν τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος. ὡς τε καὶ
de corpore impi vermes
ἐκ τ σώματος τοῦ δυσεβοῦς σκώληκας
scaturirēt. t viuētis in doloril⁹ t tormē
ἀναζεῖν. καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγη
tis: carnes eī⁹ caderēt. pre
δόσι, τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν. ὑπὸ
ātē odore eī⁹: ois exerci
δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ, πᾶν τὸ στρατόπε
tus grauarer ob putredinē t esū q̄ pa
δον βαρύνεσθαι τὴν σαπρίαν. καὶ τὸν μι
ulo ante celestia sidera cōtige
κρῶ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτε
re videbat portare nemo pote
σθαι δοκοῦντα παρακομίζειν οὐδεὶς ἐδύνα
rat ob fetoris insolabilē grauitatē. hic
το διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. ἐνταῦθα
igit cepit a multa superbia desinere
οὖν ἤρξατο τὸ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν
vulnerat⁹: t in agnitionē venire
τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι
diuino flagell⁹o: p momētū augmētat⁹ in
θεία μάστιγι, κατὰ στιγμὴν ἐπιτεινόμενος ταῖς
doloril⁹, t neq̄ odoré sibi po
ἀλγηδόσι. καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ δυ
tens ferre hec ait. iustū est
νάμενος ἀνέχεσθαι ταῦτ' ἔφη. δίκαιον
subdi deo: t nō mortalē existē
ὑποτάσσεσθαι τῶ θεῶ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα
pari deo sapere. orabat ātē sceleſt⁹ ad
ἰσόθεα φρονεῖν. ἠύχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς
eū q̄ nō iā eī⁹ misitur⁹ erat dñm sic
τὸν οὐκέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα δεσπότην οὕτω
dicēs. ipam q̄dē sanctā ciuitatē ad quā festinās
λέγων· τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν ἣν σπεύδων
veniebat solo equatū vt faceret t cemī
ποιεῖν ἰσόπεδον ποιῆσαι καὶ πο
terū edificaret: liberā facturū
λυάνδριον οἰκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖ
rū: at iudeos: quos decreuerat neq̄
ξαι, τοὺς δὲ ἰουδαίους, οὓς διεγνώκει μηδὲ
sepultura dignaturū: auib⁹ θηριόδοτος ātē eū
ταφῆς ἀξιώσειν, οἰωνοβρώτους δὲ σὺν τοῖς
paruulis ꝓiectur⁹ feris: oēs eos
νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας αὐτοὺς
equales athenīēsib⁹ factur⁹. q̄ ātē prius
ἴσους ἀθηναίοις ποιήσειν. ὃν δὲ πρότερον
spoliauerat sanctū tēplū: optimis do
ἐσκύλευσεν ἅγιον νεών, καλλίστοις ἀναθή
nis ornaturū. t sancta vasa mul
μασιν κοσμήσειν. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πο
toplura oia restituturū: at
λυπλάσια πάντα ἀποδώσειν, τὰς δὲ
pertinētes ad sacrificia sum
ἐπιβαλλούσας πρὸς τὰς θυσίας προσό
ptus ex ꝓpriis reditib⁹ ꝓstaturū.
δους ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων χορηγήσειν.
sup ātē hec t iudeū futurū: t
πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ
oēm locū habitabilē pambulaturū
πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεσθαι κα
ciantē dei potestatē. nequa
ταγγέλλοντα τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. οὐδα
quā ātē cessantib⁹ doloril⁹: superuene
μῶς δὲ λωγόντων τῶν πόνων, ἐπελελυ
rat eī⁹ in eū iustū dei iudi
θει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ θεοῦ κρί
cū: de se desperans:
σις. τὰ καθ' αὐτὸν ἀπελπίσας, ∞∞∞

scripsit ad iudeos subscri=
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἰουδαίους τὴν ὑπογεγραμ
ptā epistolā deprecatiōis ordinē habentē:
μένην ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν,
cōtinentē āt sic bonis inde=
περιέχουσαν δὲ οὕτως. τοῖς χρηστοῖς ἰουδαί
is ciuib⁹ multū gaudere t vale=
οις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαί
re t esse felices rex t dux
νειν καὶ εὖ πράττειν βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς
antioch⁹. si valetis t filij t
ἀντίοχος. εἰ ἔρρωσθε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ
pria: ex sentētia est vobis in celo
ἴδια, κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν. εἰς οὐρανὸν τὴν
spem habēs vīm honoris t benivo
ἐλπίδα ἔχων ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοι=
lētie recordat⁹ sū benigne. reuersus de
αν ἀνεμνήσθην φιλοστόργως. ἐπανάγων ἐκ
persie locis: t inci=
τῶν περὶ τὴν περσίδα τόπων, καὶ περιστε
dēs in infirmitatē grauitatē habētē: necessariū
σὼν ἀσθενείαν δυσχέριαν ἔχουσι, ἀναγκαῖον
duxi curā habere cōmunis oim secu
ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ἀσ
ritatis: nō desperās de me
φαλείας, οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ=
ipo: sed habēs multā spē effugiē=
τόν, ἀλλ' ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύξα=
di infirmitatē. cōsiderās ād q t pater
σθαι τὴν ἀσθένειαν. θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ
quib⁹ tēporib⁹ ad supiora loca duxit
καθ' οὓς καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἐστρα
exercitū: ostēdit cū q̄ succedisset⁹ erat: vt
τεύσατο: ἐπέδειξε γὰρ διαδεχόμενον, ὅπως
si q̄d p̄ter opinionē accideret vel t nūciare
ἐάν τι παράδοξον ἀπο βαίνει, ἢ καὶ πραγ γε
tur q̄d difficile: scientes idigene
λεῖ τι δυσχερές, εἰδότες οἱ κατὰ τὴν χώραν
cui relicte erāt res: nō turba=
ὡς καταλέλειπται τὰ πράγματα, μὴ ἐπιτα
rent. ad ād hec cōsiderās ad
ράσσωνται. πρὸς δὲ τούτοις κατανοῶν τοὺς πα
lacētes potētes t vicinos re=
ρακειμένους δυνάστας καὶ γειτνιῶντας βασι
gno tēporib⁹ attendētes t expectā=
λείαις τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδο=
tes q̄d eueniturꝰ est: designaui
κῶντας τὸ ἀποβησόμενον, ἀνεδείξα τὸν
filiū antiochū regē. quē sepe recur
υἱὸν ἀντίοχον βασιλέα. ὃν πολλάκις ἀνατρέ
rēs in supiora regna: apd pluri=
χων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας, τοῖς πλεί
mos vsꝰ deponebā t cōmēdabā.
στοις ὑμῶν παρακατετιθέμην καὶ συνίσων.
scripsi ād eū subscripta.
γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.
hortor igit vos t peto: memores
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους
beneficiorꝰ cōmunit t p̄uatim: vt vnusq⁹q⁹
τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον
conseruet exātem amicitiā erga me t
συντηρεῖν τὴν ὑπάρχουσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν
filiū. certꝰ sum cū eū benigne t iu
υἱόν. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς καὶ φι
mane sequentē mea ꝓpositū
λανθρώπως παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ προαιρέσει
obsecutuꝰ vobis .ille igit homi
συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν. ὁ μὲν οὖν ἀνδρο
cida t blasphem⁹ pessime passus:
φόνος καὶ βλασφημος τὰ χείρισα παθών,
vt alios tractauit: in pegrina tra i mōtib⁹
ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπιξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν

scripsit ad iudeos in hunc modum de=
precationis epistolam hec continētem.
Optimis ciuibus iudeis: plurimam salu
tem & bene valere: & esse felices: rex &
princeps antiochus. Si bene valetis &
filii vestri: & ex sentētia vobis cūcta sūt:
maximas agimus gratias. Et ego in in
firmitate constitutus: vestri autem me=
mor benigne reuersus de pōtis locis:
& in infirmitate graui apprehensus: ne
cessarium duxi pro comuni vtilitate cu
ram habere: nō desperans memetipm:
sed spem multam habens effugiendi in
firmitatem. Respiciens autem q̄ & pā=
ter meus quibus temporibus in locis
superioribus ducebat exercitum osten
dit qui post se susciperet principatum:
vt si quid contrarium accideret: aut dif
ficile nunciaretur: scientes hi qui in re=
gionibus erant cui esset relictꝰ sūma de
relicta non turbarentur. ad hec consi=
derans de proximo potentes quosq̄ &
vicinos temporibus insidiantes & eue=
tum expectantes: designaui filiuꝰ meū
antiochum regem: quem sepe recurrēs
in superiora regna multis vestrum cō=
mendabam: & scripsi ad eum que subie
cta sunt. Oro itaq̄ vos & peto memo=
res beneficiorum publice & priuatim vt
vnusquisq⁹ conseruet fidem ad me & ad
filium meum. Confido enim eum mo=
deste & humane acturum & sequentem
propositum meum: & cōmunes vobis
fore. Igitur homicida & blasphem⁹ pes
sime percussus: & vt ipse alios tractaue
rat: peregre in montibus miserabili obi
tu vita functus est. Transferebat autem
corpus philippus collactaneus eius qui
metuens filium antiochi: ad ptolemeū
philometorem in egyptum abiit.

Capitulum decimum.

Machabeus autem & qui cū eo erāt
domino se protegente templuꝰ q
diem et ciuitatem recepit: aras autez q̄s
alienigene per plateas extruxerant: ite
q̄ delubra demolit⁹ est. Et purgato tē=
plo aliud altare fecerunt: & de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium: & incensum & lu=
cernas & panes propositiōis posuerūt.
Quibus gestis rogabant dominū pro
strati in terram: ne amplius talibus ma
lis inciderent. Sed & si quando peccas=
sent vt ab ipso mitius corriperentur: &
non barbaris ac blasphemis hominib⁹
traderentur. Qua die autem templum
ab alienigenis pollutum fuerat: contī=
git eadem die purificationem fieri vice
sima & quinta mensis qui fuit casleu.
Et cum letitia diebus octo egerunt in
moduni tabernaculoruꝰ: recordantes
q̄ ante modicum temporis diem solen
nem tabernaculorum in montibus &
in speluncis more bestiarum egerant:
propter q̄d thyrsos & ramos virides &
palmas preferebant ei: qui prosperaut
mundare locum suum. Et decreuerunt
cōmuni precepto et decreto vniuerse
gentī iudeorum omnibus annis agere
dies istos. Et antiochi quidem

misero obitu cōmutauit vitā. porta=
διοπτίσω μόρῳ κατέστρεψε τὸν βίον. παρεκο
bat āt corp⁹ philipp⁹ collactane⁹
μίζετο δὲ τὸ σῶμα φίλιππος ὁ σύντροφος
eius. q̄ t metuēs filiū antiochi:
αὐτοῦ καὶ διευλαβηθεὶς τὸν υἱὸν ἀντιόχου,
ad ptolemeū philometorē in egy=
πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλομήτορα εἰς αἴγυ=
ptū abijt.
πτον ἀπεκομίσθη.

Ca. 10.

Machabe⁹ āt t q̄ cū eo dño
Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τ κῦ'
ducēte eos: ipm q̄dē tēplū recupauerūt
προάγοντος αὐτούς, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο
t vrbē: at in foro a=
καὶ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βω=
ras ab alienigenis stru=
μοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διῳκημιουργήμε=
ctas: adhuc āt t delubra demolitū sūt. t
νους, ἔτι δὲ καὶ τὰ τεμένη καθεῖλοσαν. καὶ
tēplū purgātes: aliud altare
τὸν νεὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον
fecerūt. t incēdentes lapides: t ignē
ἐποίησαν. καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ
ex his accipiētes obtulerūt sacrificiū post
ἐκ τούτων λαβόντες ἀνήνεγκαν θυσίαν με=
biēniū tps: t incēsuꝫ t lucernas:
τὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους,
t panū ꝓpositionē fecerūt. hec
καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιήσαντο. ταῦ
ād cū fecissent: rogauerūt dñm ꝓcidē
τα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν κν' πεσόν=
tes sup vētrē: ne āpli⁹ inciderēt in
τες ἐπὶ πρόσωπα, μηκέτι περιπεσεῖν τοιού
hec mala: sed si q̄n t peccauerint:
τοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε καὶ ἁμάρτωσιν,
ab eo cū benignitate corriperent: t
ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ
nō blasphemis t barbaris gēti⁹ tra=
μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι πα=
derent. in q̄ ād die tēplū ab alien
ραδίδοσθαι. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὀνεὼς ὑπὸ ἀλλο
genis pollutū est: cōtigit in eadē
φύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν
die purificationē fieri tēpli:
ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ
quinta t vicesima mēsis: q̄ est chaseleu.
πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ὃς ἐστι χασελεῦ.
t cū letitia egerūt dies octo tabna
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἄγων ἡμέρας ὀκτὼ σκηνο
culoꝝ modo: memores q̄ ante mo
παίων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μι=
dicū tēporis in tabnaculoꝝ festo: in
κροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτήν, ἐν τοῖς
mōtib⁹ t in spelūcis ferarū more
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς πετραίοις θηρίων τρόπον
fuerāt solitarij. q̄ obtēt thyrsos t ra=
ἦσαν μεμονωμένοι. διὸ θύρσους καὶ κλά
mos pulchros ītē et palmas habētes:
δους ὡραίους ἔτι δὲ φοίνικας ἔχοντες,
hymnos referebāt ei q̄ ꝓsperauit mūda
ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθα
ri sibi loci. decreue=
ρισθῆναι τὸν ἑαυτοῦ τόπον. ἐδογμάτι=
rūt āt cū cōmuni precepto t
σαν δὲ μετὰ κοινοῦ προσάγματος καὶ
decreto vniuerse iudeoꝝ
ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν ἰουδαίων
genti singulis ānis agere hos di=
ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν τὰς δὶ τὰς ἡμέ
es. t q̄dē antiochi
ρας. καὶ τὰ μὲν τοῦ ἀντιόχου τοῦ

appellatus est nobilis obit?
προσαγορευόμενος ἐπιφανοῦς τελευτῆς
ta fe habuit.nūc ātē.a q̄ de eupatore
οὕτως εἶχε.νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
antiocho filio āt impij gesta sūt decla
ἀντίοχον υἱὸν δὲ τὸν ἀσεβοῦς ψυσίδμα δηλώ
rabim?: ea abscīdātes cōtinua
σομεν αὐτά, συντέμνοντες τὰ συνεχόντα
bellow mala. hic cū cū suscepis
τῶν πολέμων κακά. οὗτος γὰρ παραλα
set regnū: designant sup nego
βὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέῳξεν ἐπὶ τῶν πρᾶγ
cia lysiā quēdā. celeo āt syrie τ
μάτων λυσίαν τινά. κοίλης δὲ συρίας καὶ
phenicie ducē primariū. ptoleme?
φοινίκης στρατηγὸν πρώταρχον. πτολεμαῖος
cū vocat? macer iudicā cōser
ὁ καλούμενος μάκρων τὸ δίκαιον συντη
uare cligēs erga iudeos ppē
ρεῖν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὴν
factā in eos iniuriā: tēdabat res erga
γεγονυῖαν εἰς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς
illos pacifice agere. vnde accusa
αὐτοὺς εἰρηνικῶς διάγειν. ὧν κατηγορού
tus ab amicis apd eupatorē
μενος ὑπὸ τῶν φίλων πρὸς τὸν εὐπάτορα,
D τ proditor fuscipies audiēs: eo q̄
καὶ προδότης παρὰ πάντας τ ἄλλους, διὰ τὸν
cyprū sibi credita a ptolemeo re
κύπρον ἐμπιστευθέντα ὑπὸ τοῦ φιλομήτορος
deseruisset: τ ad antiochū nobilē
ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ
trānsisset: nec nobili? potest tē gnose
ἀναχωρῆσαι, μήτ' εὐγνώμ τὴν ἐξουσίαν ἐξευ
administrāte. venenū sibi ipm reliqt
μενίσας, φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε
vitā. gorgias āt cū esset dux
τὸν βίον. γοργίας δὲ ψυσίδμος στρατηγὸς τῶν
locop: aduersus accipiebat: assidue cōtra
τόπων, ἐξενοτρόφει, καὶ πᾶς ἐκ τῆς πρὸς
iudeos bellū gerebat. simul vo cū
τοὺς Ἰουδαίους ἐπολεμοτρόφει. ὁμοῦ δὲ τοῦ
hoc τ idumei cōpotes opportuna
τω καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων
munitionū exītes: exercebāt inde
ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύμναζον τοὺς Ἰουδαί
os: τ fugatos a hierosoly
ους, καὶ τοὺς φυγαδευθέντας ἀπὸ Ἱεροσολύ
mis suscipiētes debellare tēta
μων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπε
bat. q̄ āt circa maccabeū facien
χείρουν. οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ποιησά
tes · orationē: τ obītes deū
μενοι λιτανείαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν θεὸν
aduitorē eis esse: cōtra idu
σύμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι, ἐπὶ τὰ τῶν Ἰδου
meos munitiones ipetū fecerūt. q̄b' τ insi
μαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν. οἷς καὶ προσ
stētes fortiter: cōpotes factū sūt
βαλόντες ἐυρρώστως, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο
locop: oēs q̄ q̄ in muro
τῶν τόπων, πάντας τε τοὺς ἐπὶ τῷ τείχει
pugnabāt vtri sunt. interemerūt āt
μαχομένους ἡμῶν. κατέσφαζον δὲ τοὺς
occurrētes: interfecerūt xx mō mul?
ἐμπεσόντας, ἀνεῖλον δὲ οὐχ ἧττον τῶν δύο
ti milib?. cū fugissent āt nō mul?
μυρίων. συμφυγόντων δὲ οὐκ ἐλάττων τῶν ἐν
nouē milib? in duas turres fortes val
ννακισχιλίων εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐυμά
de: τ ita q̄ ad obsidionē habē
λα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον

qui appellatus est nobilis vite excessus
ita se habuit. Nunc autē de eupatore an
tiochi impii filio q̄ gesta sunt narrabi
mꝰ: breuiātes mala q̄ in bellis gesta sūt.
Hic enim fuscepto regno constituit su
per negocia regni lysiam quendaꝫ phe
nicis & syrie militie principem. Nam
ptolemeꝰ qui dicebatur macer: iustū te
nax erga iudeos esse constituit: & pre
cipue propter iniquitatē que facta erat
in eos & pacifice agere cum eis. Sed ob
hoc accusatus ab amicis apud eupato
rem cum frequenter proditor audiret
eo q̄ cyprum creditam sibi a philome
tore deseruisset & ad antiochum nobi
lem translatus: etiam ab eo recessisset:
veneno vitam finiuit. Gorgias autem
cum esset dux locorum: assumptis adue
nis frequenter iudeos debellabat. Iu
dei vero qui tenebant opportunas mu
nitiones fugatos ab hierosolymis susci
piebant: & bellare tentabant. Hi vero
qui erant cum machabeo per oratiōes
dominum rogātes vt esset sibi adiutor:
impetū fecerunt in munitiones idume
orum multaq̄ vi insistentes loca obti
nuerunt: occurrentes interemerunt: &
omnes simul non minus vigintiquin
q̄ milibus trucidauerunt. Quidam au
tem cū confugissent in duas turres val
de munitas: omnem apparatum ad re
pugnandum habentes: machabeus ad
eorum expugnationem relicto simone
& iosepho: itemq̄ zacheo eisq̄ qui cuꝫ
ipsis erant satis multis: ipse ad eas, que
amplius perurgebant pugnas conuer
sus est. Hi vero qui cū simone erant cu
p ditate ducti a quibusdā qui in turribꝰ
erant suasi sunt pecunia & septuaginta
milibus didrachmis acceptis dimiserūt
quosdam effugere. Cum autemꝫ macha
beo nunciatum esset quod factum est
principibus populi congregatis: accu
sant q̄ pecunia fratres vendidissent ad
uersariis eorum dimissis. Hos igitur p
ditores factos interfecit: & confestim
duas turres occupauit. Armis autē ac
manibus omnia prospere agēdo in dua
bus munitionibus plusq̄ viginti milia
peremit. Et timotheus q prius a iudeis
fuerat superatus cōuocato exercitu pe
regrine multitudinis & congregato eq
tatu asiano aduenit quasi armis iudeā
capturus. Machabeus autem & qui cū
ipso erant appropinquante illo depre
cabantur dominum: caput terra aspe
gētes: lumboscꝫ cilitiis precincti: ad al
taris crepidinem prouoluti: vt sibi pro
pitius: inimicis autem eorum esset ini
micus: & aduersariis aduersaretur: sicut
lex dicit. Et ita post orationem sumptis
armis longius de ciuitate procedentes
& proximi hostibus effecti resederūt.
Primo autem solis ortu vtriq̄ commi
serunt: isti quidem victorie & prosperi
tatis sponsorem cum virtute dominuꝫ
habentes:

tes: maccabeꝰ ad vrgentes locos
τας, ὁ μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους
relinquēs simonē τ iosephū: adhuc āt τ
ἀπολιπὼν σίμωνα καὶ ἰώσηφον, ἔτι δὲ καὶ
zachēū τ q̄ cū eo multos ad
ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς
hoc obsidionē: ipe secessit. q̄
τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη. οἱ
āt circa simonē pecunie auidi a
δὲ περὶ τὸν σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ
q̄busdā q̄ in turribꝰ erāt persuasi sunt argē
τινων τῶν ἐν τοῖς πυργοις ἐπείσθησαν ἀργυ
to. septies āt decē milia drachmaꝝ accipiē
ρίου. ἑπτάκις δὲ μυριάδας δραχμὰς λαβόν
tes: dimiserūt quosdā diffugere. cū nūcia
τες, εἶτα σάν τινας διαρρυῆναι. προσαγγελ
tū esset āt maccabeo de eo q̄ factū ē.
θέντος δὲ τῷ μακκαβαίῳ περὶ τοῦ γεγονότος,
congregās principes ppli: accusa
συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ, κατη
uit q̄ pecunia vēdidissent fra
γόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τοὺς ἀδελ
tres: aduersarios cōtra eos dimit
φούς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπολύ
tentes. hos q̄dē igit ,ditores factos
σαντες. τοὺς μὲν οὖν προδότας ψυσιδίους
interfecit: τ cōfestim duas tur
ἀπέκτεινε, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύρ
res occupauit. at armis omni
γους κατελάβετο. τοῖς δὲ ὅπλοις πάσαν
no in manibꝰ ꝓsperatꝰ: peremit in
πα ἐν ταῖς χερσὶν εὐδοκίμως, ἀπώλεσεν ἐν
duabꝰ munitionibꝰ plusq̄ viginti
τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυ
mille. timotheꝰ āt q̄ ꝓus supat? fuit a
ρίων. τιμόθεος δὲ πρότερον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν
iudeis: cōgregās pegrinos exercit? mul
Ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις πάμ
tos: τ q̄ asie crāt eq
πλήθεις, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἡψυσιδίους ἵπ
tes cōgregās nō paucos: affuit q̄si
πους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς
armis capturꝰ iudeā. q̄ āt
δορυάλωτον λήψόμενος τὴν Ἰουδαίαν. οἱ δὲ
circa maccabeū appropinquāte eo
περὶ τὸν μακκαβαῖον συνεγγίζοντος αὐτοῦ
ad supplicatōq̄ deū: terra capita aspe
πρὸς ἱκετείαν τοῦ θεοῦ, γῆν τὰς κεφαλὰς κατα
gentes τ lūbos cinctis cingē
πάσαντες καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώσαν
tes: ad cātū q̄ est e regione altaris crepi
τες, ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κρη
dinē procidētes: rogabāt ꝓpitū eis
πῖδα προπεσόντες, ἵλεων αὐτοῖς
factū: inimicū esse inimicis suis:
ψυσόμενον, ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
τ aduersari aduersantibꝰ: sicut
καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικειμένοις, καθὼς
lex declarat. cū fuissent āt post ora
ὁ νόμος διασαφεῖ. ψυσάμενοι δὲ ἀπὸ τῆς δεή
tionē: assumētes arma: ꝓcesserūt ab
σεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆλθον ἀπὸ
vrbe nimiū. appropinquātes āt
τῆς πόλεως ἐπιπλεῖον. συνεγγίσαντες δὲ
inimicis: in se ipis fuerūt. nup āt
τοῖς πολεμίοις, ἐφ' ἑαυτῶν ἦσαν. ἅρτι δὲ
solis ortu diffuso: cōmiserūt vtri
τῆς ἀναλάμψεως διαχεομένης, προσέβαλον ἕκα
q̄. isti q̄dē spōsorē habētes ꝓsperitatis τ vi
τεροι. οἱ μὲν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νί
ctorie cū virtute: in dīs refugiū:
κης μετ' ἀρετῆς, τὴν ἐπὶ τὸν κύ' καταφυγήν,

illi ãt ducẽ certaminis cõstituẽtes
οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ταξάμενοι τὸν
animũ. cũ esset ãt vehemẽs pugna: appa
θυμόν. φοβερᾶς δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφά
ruerũt aduersarijs de celo in eis
νησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφίπ
aureos frenos habẽtib⁹ viri q̃nq; deco
ποις χρυσοχαλίνων ἄνδρες πέντε διαπρε
ri: τ duces iudeor̃ duo:
πεῖς, καὶ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων οἱ δύο,
τ ꝑ maccabeũ accipiẽtes mediũ: τ
καὶ τὸν μακκαβαῖον λαβόντες μέσον, καὶ
cooperiẽtes ij⁹ q̃ supra eos armis:
σκεπάζοντες ταῖς ἐπ' αὐτῶν πανοπλίαις,
inulneratũ suabãt. cõtra ãt aduersa
ἄτρωτον διεφύλαττον. εἰς δὲ τοὺς ὑπεναν
rios tela τ fulmina iacie
τίους τοξεύματα καὶ κεραυνοὺς ἐξερρίπτο
bãt. quãobr̃e ꝓfusi cecitate intercidebant
του. διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ διεκόπτοντο
turbatiõe repleti. interfecti
ταραχῆς πεπληρωμένοι. κατεσφάγη
sunt ãt viginti mille supra q̃ngen
σαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακο
tos: eq̃tes ãt sexcẽti. ipe ãt
σίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι. ἀνὴρ δὲ ὁ
timothe⁹ cõfugit in gazarã dictã
Τιμόθεος συνέφυγε εἰς γάζαρα λεγόμενον
presidiũ valde munitũ: ꝑsidente
ὀχύρωμα ἐυμάλα φρούριον, σχετηγοῦντος
illic cherea. q̃ ãt circa maccabeũ libẽ
ἐκεῖ Χαιρέου. οἱ δὲ πρὸς τὸν μακκαβαῖον ἄστ
teo obsederũt ꝑsidiũ dies
μενοι περιεκάθησαν τὸ φρούριον ἡμέρας
quatuor τ vigili. q̃ ãt unus firmitate
τέσσαρας καὶ εἴκοσι. οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρυμνότη
loci cõfisi: valde blasphe
τι τ τόπου πεποιθότες, ὑπερέκαιγον ἐβλασ
mabãt: τ finones nefandos iactabãt. illu
φήμουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προίεντο. ὑπο
cescẽte ãt q̃nta τ vigesima
φαινούσης δὲ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς
die: iuuenes ex his q̃ circa maccabeũ
ἡμέρας, νεανίαι τῶν περὶ τὸν μακκαβαῖον
accẽsi animis ꝑpt blasphem
παροξυνθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ τὰς βλασφημί
as: accedẽtes muro: viriliter
ας, προσβαλόντες τῷ τείχει, ἀρρενωδῶς
τ efferato aio cũq; occurrebat ferie
καὶ θυριώδει θυμῷ τὸν ἐμπίπτοντα ἔκοπ
bãt. alij ãt similiter ascẽdentes in
τον. ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ
circũflexiõe aduersus eos q̃ int⁹ iacẽdebãt
περιπατασμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον ἐπίμπρων
turres. τ ꝑgressi incẽdentes vi
τοὺς πύργους. καὶ πυρὰς ἀνάπτοντες ζῶν
nos blasphemos cõbusserũt. alij ãt
τας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον. οἱ δὲ πὰς
portas fregerũt. intromittẽtes ãt reli
πύλας διέκοπτον. εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοι
quos ceteris occupauerũt ciuitatẽ.
πὴν ταξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν.
τ timotheũ occultatũ in q̃dã
καὶ τὸν τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἔν τινι
lacu iugulauerũt: τ hui⁹ fra
λάκκῳ κατέσφαξαν, καὶ τὸν τούτου ἀδελ
trẽ cherea τ apollophanẽ. hec
φὸν Χαιρέαν καὶ τὸν ἀπολλοφάνη. ταῦτα
ãt cũ gessissent: cũ hymnis τ cõfessioni
δὲ διαπραξάμενοι, μεθ' ὕμνων καὶ ἐξομολο
bus benedicebãt dño q̃ magnifice
γήσεων εὐλόγουν τῷ κυρίῳ τῷ μεγάλως

illi autem ducem belli animũ habebãt.
Sed cum vehemẽs pugna esset appa
ruerunt aduersarijs de celo viri quinq;
in equis frenis aureis decori ducatum
iudeis prestãtes. ex quibus duo macha
beum medium habentes armis suis cir
cumseptum incolumẽ conseruabant:
in aduersarios autem tela & fulmina ia
ciebant: exquo & cecitate confusi & re
pleti perturbatione cadebãt: interfecti
sunt autem viginti milia quingenti &
equites sexcenti. Timotheus vero con
fugit in gazaran presidium munitũ cui
preerat chereas. Machabe⁹ autem & q
cum eo erant letantes obsederunt pre
sidiũ diebus quattuor. At hi q int⁹ erãt
loci firmitate confisi supra modum ma
ledicebant: & sermones nephandos ia
ctabant. Sed cum dies quinta illucesce
ret: viginti iuuenes ex his qui cum ma
chabeo erant accẽsi animis ꝑpter blas
phemiam viriliter accesserunt ad murũ
& feroci animo incedentes: ascende
bant sed & alii similiter ascendentes tur
res: portasq; succendere aggressi sunt:
atq; ipsos maledicos vinos cõcremare.
Per continuum autem biduum: presi
dio vastato timotheum occultantem se
in quodam repertum loco peremerũt:
& fratrem illius chereã & apollophanẽ
occiderunt. Quibus gestis in hymnis
& confessionibus benedicebant domi
num qui magna fecit in israel: & victo
riam dedit illis.

Capitulum vndecimum.

Sed parũo post tempore lysias pro
curator regis & propinquus ac ne
gociorum prepositus grauiter ferẽs de
his que acciderant: congregatis octogi
ta milibus & equitatu vniuerso venie
bat aduersum iudeos existimans se ciui
tatẽ quidem captam gentibus habita
culum facturum: templumq; vero in pecu
nie questum sicut cetera delubra gẽtiũ
habiturum: & per singulos annos vena
le sacerdotium: nullq; recogitans dei po
testatem: sed mente effrenatus in multi
tudine peditum & in millibus equitum
& in octogínta elephantis confidebat.
Ingressus autem iudeam & appropiãs
bethsure q̃ erat in angusto loco ab hie
rosolyma interuallo quinq; stadiorum
illud presidium expugnabat. Vt autem
machabeus & qui cum eo erant: cogno
uerunt expugnari presidia cum fletu
& lachrymis rogabant dominũ: & om
nis turba simul: vt bonum angelũ mit
teret ad salutem israel. Et ipse primus
machabeus sumptis armis ceteros ex
hortatus est simul secum periculum su
bire & ferre auxilium fratrib⁹ suis. Cũ
q; pariter prompto animo procederẽt
hierosolymis: apparuit precedens eos
eques in veste candida: armis aureis ha
stam vibrans. Tunc omnes simul bene
dixerunt misericordem dominum: &
conualuerunt animis: non solũ homi
nes sed & bestias ferocissimas & muros
ferreos parati penetrare. Ibant igitur

benefaciebat israel. τ victoriã ip
ἐυεργετοῦντι τὸν Ἰσραήλ. καὶ τὸ νῖκος ἀπο
sis dederat.
δοῦντι.

Ca. ii.

Post paruũ ãt oino tpe ly
Μετ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον λυ
sias procurator regis τ cognat⁹
σίας ἐπίτροπος τ βασιλέως καὶ συγγενὴς
τ sup negocia: valde grauiter fe
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέ
rẽs ob ea q̃ facta sunt cõgregatis circa
ρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι συναθροίσας πρὸ
octo decẽ milia τ eq̃tatũ odm
τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν
venit aduersũ iudeos: existimãs
παρεβάλετο ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, λογιζόμενος
q̃dã ciuitatẽ grecis habitaculũ factum:
τὴν μὲν πόλιν Ἑλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,
at tẽplũ in pecunie questũ sicut cetera
τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον καθὼς τὰ λοιπὰ
gẽtiũ delubra. venale ãt singulis ãnis
τῶν ἐθνῶν τεμένη. πρατὴν δὲ κατ' ἔτος τὴν
summi sacerdotij factum. nequaq;
ἀρχιερωσύνην ποιήσειν. οὐδαμῶς ἐπιλο
rans dei potestatẽ. extrahẽte
γιζόμενος τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. ꝑφρενω
facẽ ãt decẽ miliarijs peditũ τ
μένος δὲ πᾶς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ
milib⁹ equitũ. τ ele
πᾶς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλέ
phãtis octoginta. ingressus in iu
φασι τοῖς ὀγδοήκοντα. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰου
dea τ appropinq̃ns bethsure: q̃ erat
δαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσούρῳ, ὄντι
q̃dã forte castellũ: distabat ãt a hieroso
μὲν εὐρυχῶ χωρίῳ, ἀπεχοντι δὲ ἱεροσο
lymis ꝙs stadia q̃nq; hoc affli
λύμων ὡσεὶ σταδίους πέντε τοῦτο ἐπολι
xit. vt ãt cognouerũt q̃ circa mac
ὁρκει. ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν μακ
cabeũ obsidere sua presi
καβαῖον πολιορκοῦντα αὐτῶν τὰ ὀχυρώ
dia: cũ suspiriis τ lachrymis supplicabãt
ματα, μετ' ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον
dño: bonũ ange
σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν κύριον, ἀγαθὸν ἄγγε
lũ mittere ad liberatiõẽ israel.
λον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.
ipe ãt ꝑmus maccabe⁹ assumẽs
αὐτὸς δὲ πρῶτος ὁ μακκαβαῖος ἀναλαβὼν
arma cohortat⁹ est alios: vt simꝫ
τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα
cũ ipo pclitantes auxiliarent fra
αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀ
tribꝰ suis. parit ãt τ ꝑmpte irruc
δελφοῖς αὐτῶν. ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξώρ
rũt. ibidẽ ãt circa hierosolyma
μησαν. αὐτόθι δὲ πρὸς τοῖς ἱεροσολύμοις
exũtib⁹ apparuit ꝑcedens eos eques
ὄντων ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιπ
in alba veste armatura aurea
πος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι παφοπλίαν χρυσῆν
vibrãs. simꝫ ãt oẽs benedixerũt
κραδαίνων. ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν
misericordẽ dei. τ cõualuerũt
τὸν ἐλεήμονα θεὸν. καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς
animis: nõ solũ hoies bestias q̃ntã
ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους θήρας δὲ
ferocissimas τ ferreos muros fe
τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τι
rire exũtes parati: ibãt
τρώσκειν ἕτοιμοι, προσῆγον ὁμοῦ

in dispositione a celo adiutorē habē=
ἐν διαθέσει τὸν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχον
tes misericordiā illoꝝ duo. more leo
τες ἐλεήσαντος αὐτοὺς τοῦ κυρίου. λεοντι
nes ãt irruētes in hostes:
δὸν δὲ ἐντιναξάντες εἰς τοὺς πολεμίους,
prostrauerūt ex eis vndecim mi
lia peditum & equitum mille sexcētos:
κατέστρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυ
cē milia: equites ãt sexcētos supra mil=
ρίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς τοῖς χιλί
le. at vniuersos coegerūt fugere.
οις· τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φυγεῖν· οἱ
plures ãt eoꝝ vulnerati: nudi
πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι, γυμνοί
euaserūt. ⁊ ipe ãt lysias turpiter
διεσώθησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λυσίας αἰσχρῶς
fugiēs liberatꝰ é. nō insensatꝰ ãt existēs
φεύγων ἐλευθερώθη. οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων
intra se reputās factā circa
πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ
se diminutionē: ⁊ intelligēs inuictos
αὐτὸν λαὸς ὤμεν, καὶ συνιδὼν ἀνικήτους
esse hebreos: oiposēte
εἶναι τοὺς Ἑβραίους, τοῦ παντοδυνάμου
deo auxiliāte eos: mit=
θεοῦ συμμαχοῦντος τοῖς Ἰουδαίοις, πρασαφοσεί
tens plusiꝰ cōsentire in oib⁹
λας ἔπεισε συλλυέσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
iustis: ⁊ obiectē ⁊ regē plus
δικαίοις, καὶ διότι καὶ τὸν βασιλέα πεί
simꝰ amicū eis cogere esse.
σειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν ἤμελλεν.
annuit ãt maccabeꝰ in oib⁹
ἐπένευσε δὲ ὁ μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν
q̄b⁹ lysias hortabaꝰ vtilitatis
οἷς ὁ λυσίας παρεκάλει τοῦ συμφέροντος
curā habēs. q̄cūq; ãt maccabeꝰ tradi
φροντίζων. ὅσα γὰρ ὁ μακκαβαῖος ἐπέ=
dit lysie ꝑ scripta de iu=
δωκε τῷ λυσίᾳ διὰ γραμμάτων περὶ τῶν Ἰου
deis: cōcessit rex. fuerūtq; in
δαίων, συνεχώρησεν ὁ βασιλεύς· ἦσαν γὰρ
scripte iudeis epistole:
αἱ γεγραμμέναι τοῖς Ἰουδαίοις ἐπιστολαί,
a quib⁹ lysia cōfinctes modū
παρὰ μὲν λυσίου περιέχουσαι τὸν τρόπον
hūc. lysias mītutum iudeoꝝ gau=
τοῦτον. λυσίας τῷ πλήθει τῶν Ἰουδαίων χαί
dere. ioannes ⁊ absalon missi
ρειν. Ἰωάννης καὶ Ἀβεσαλὼμ οἱ πεμφθέντες
a vobis tradēres subscripti
παρ' ὑμῶν ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον
respōsum: rogabāt ꝑ eos q̄ ꝑ illud signifi
χρηματισμόν, ἠξίουν περὶ τῶν δι' αὐτοῦ σημαι
cabātur. quecūq; igit oportebat regi perfer=
νομένων. ὅσα μὲν οὖν ἔδει τῷ βασιλεῖ προσε
ri significari. q̄ ãt fuerūt possibilia cōcef
νεχθῆναι διεσάφησα. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συ
sit. si igit̄ seruaueritis ad
νεχώρησεν· ἐὰν οὖν μὲν συντηρήσητε τὴν εἰς
negocia benuolētiā: ⁊ in reliquis tēta=
τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν πει
bo causa bonoꝝ esse. pro
ράσομαι παραίτιος ἀγαθῶν ἡμελλεν ὑπάρ
ãt hiq̄ fm ꝓtem iussi his q̄b⁹
δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐντεταλμαι τούτοις τε
⁊ q̄ sunt a me: colloqui vos. vale
καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ, διαλεχθῆναι ὑμῖν. ἔρρω
te. anno cētesimo quadragesimo octauo:
σθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου,
tonis corinthij vicesima quarta. at re=
δίου κορινθίου εἰκάδι τετάρτη. ἡ δὲ τοῦ βα

prompti de celo habentes adiutorem
& misserantem super eos dominū. Leo
num autem more impetu irruentes in
hostes prostrauerūt ex eis vndecim mi
lia peditum & equitum mille sexcētos:
vniuersos autem in fugam verterunt:
plures autem ex eis vulnerati nudi eua
serunt. Sed & ipse lysias turpiter fugiēs
euasit: & quia non insensatus erat: secū
ipse reputans factam erga se diminutio
nem: & intelligens inuictos esse hebre
os: omnipotentis dei auxilio nitentes:
misit ad eos promisitq; se consensurū
omnibus que nūsta sunt & regem com
pulsurum amicum fieri. Annuit autē
machabeus precibus lysie in omnibus
vtilitati consulens. Et quecūq; macha=
beus scripsit lysie de iudeis: ea rex con=
cessit. Nam erāt scripte iudeis epistole:
a lysia siquidem hunc modum conti=
nentes. Lysias populo iudeorum salu=
tem. Ioannes & abessalon qui missi fue
rant a vobis tradentes scripta postula=
bant: vt ea que per illos significabātur
implerem. Quecunq; igitur regi potue
runt perferri: exposui: & que res permi
tebat: consensi. Si igitur in negociis fi=
dem conseruaueritis: & deinceps bono
rum vobis causam esse tentabo: de ce
teris autem per singula verba manda=
ui & istis & his qui a me missi sunt col=
loqui vobiscum. Bene valete. Anno cē
tesimo q̄dragesimo octauo mensis dios
cori die vicesima & quarta. Regis autē
epistola ista continebat. Rex antiochus
lysie fratri salutem. Patre nostro inter
deos translato nos volentes eos q sunt
in regno nostro sine tumultu agere: &
rebus suis adhibere diligentiam: audi=
uimus iudeos non cōsensisse patri meo
vt transferrentur ad ritum grecorum:
sed tenere velle suum institutum: ac pro
pterea postulare a nobis concedi sibi
legitima sua. Volentes igitur hāc quo=
q̄ gentem quietam esse: statuentes iu=
dicauimus templum restitui illis vt age
rent secundum suorum maiorum con=
suetudinem. Bene igitur feceris: si mise
ris ad eos & dexteram dederis vt cogni
ta nostra voluntate bono animo sint:
& vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iu
deos vero regis epistola talis erat. Rex
antiochus senatui iudeorum & ceteris
iudeis salutem. Si valetis sic est vt vo=
lumus sed & ipsi bene valemus. Adiit
nos menelaus dicens velle vos desceñ
dere ad vestros qui sunt apud nos. His
igitur qui cōmeant vsq; ad diem tricesi
mum mensis xandici: damus dextras
securitatis: vt iudaicis vtantur cibis &
legibus suis sicut & prius: & nemo eo=
rum vllo modo molestiam patiatur de
his que per ignorantiam gesta sunt.
Misimus autem & menelaum qui vos
alloquatur. Valete. Anno centesimo
quadragesimo octauo xandici mensis
quintadecima die. Miserunt autem
etiā romani epistolaꝫ ita se habentem.

gis epistola cōtinebat sic.
σιλεὺς ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ λυσίᾳ χαί
rex antiochꝰ fratri lysie gau=
dere. patre nro in deos transla
ρειν. τ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μετασά
to: volētes eos q̄ ex regno
ντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας
sine tumultu sint esse ad
ἀπαράχους ὄντας ἡμεῖς πρὸς τὴν τῶν
ppria curā: audiētes inde=
ἰδίων ἐπιμέλειαν, ἀκηκοότες τοὺς Ἰουδαί
os nō cōsentētes patris in
ους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὰ
greca trāslatiōi: sed filii mo
ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγω
rem tenere postulātes cōcedi
γὴν αἱρετίζοντας ἀξιοῦντας συγχωρηθῆναι
sibi legitima. volētes igit̄ ⁊ hāc
αὐτοῖς τὰ νόμιμα· αἱρούμενοι οὖν καὶ τοῦτο
gentē extra turbationē esse: iudicam⁹
τὸ ἔθνος ἐκτὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν
et tēplū ipis restitui: ⁊
τό, τε ἱερὸν αὐτοῖς ἀποκαταστᾶναι, καὶ
vt viuāt sm eos q̄ sub maiorib⁹
πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων
suis mores. bñ igit̄ facies mit=
αὐτῶν ἔθη. εὖ οὖν ποιήσεις ἀπεμ=φάν
tens ad eos ⁊ dās dextras. vt
μενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δοὺς δεξιάς· ὅπως
cognoscētes nram voluntatē: bono
γνόντες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὐθυ=
animo sint: ⁊ libēter vertēt ad
μοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς
ppria patrationē. ad eos
τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. πρὸς δὲ τὸ
gentē regis epistola talis
ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύτη
erat. rex antiochꝰ senatui
ἦν. βασιλεὺς ἀντίοχος τῇ γερουσίᾳ
iudeoꝝ ⁊ alys iudeis
τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις
gaudere. si valetis: erit vt volum⁹.
χαίρειν. εἰ ἔρρωσθε, εἴη ἂν ὡς βουλόμεθα.
⁊ ipi ãt valem⁹. significauit nobis
καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. ἐνεφάνισεν ἡμῖν
menelaꝰ velle discedentes vos
ὁ μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς
venire ad ppria. discen
γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις· τοῖς κατα=
dentib⁹ itaq; vsq; ad trigesimā diē xāthi
πορευομένοις οὖν μέχρι τριακάδος ξανθι
ci erit dextra cū securitate: vt vtā
κοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀσφαλείας, χρῆ
tur iudei suis sum=
σθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δια=
ptib⁹ ⁊ legib⁹ sicut ⁊ prius.
τρίβαις καὶ νόμοις καθὰ καὶ πρότερον.
⁊ nemo eoꝝ sm vllū modū
καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον πα
lestiam patiet̄ de his q̄ ignorāta fuerit. mit
ρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων. πέ
tit ãt ⁊ menelaū hortan=
μπει δὲ καὶ τὸν μενέλαον παρακαλῶν
tes vos. valete. anno cētesimo
ὑμᾶς. ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo: xanthici dieta
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πέντε
⁊ decima. miserūt ãt ⁊ romani
καὶ δεκάτῃ. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖοι
ad eos epistolā habentē sic.
οἱ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως·

quintꝰ mẽmini: titus mãlius: lega=
κόϊντος μέμμιος, τίτος μάνλιος, πρεσβύ=
ti romanoꝝ: ppło iudeoꝝ gau
τοι ῥωμαίων, τῷ δήμῳ τῶν ἰουδαίων χαί
dere. de ijs q̃ lysias cognatꝰ re=
ρειν. ὑπὲρ ὧν λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βα
gis cõcessit vobis: ⁊ nos cõ
σιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συ
sentim⁹. q̃ ãt iudicauit referendũ esse
νευδοκοῦμεν. ἃ δὲ ἔκρινε προσανενεχθῆναι
rege: mittite aliquẽ cõfestim
τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα ταχέως ἵνα καὶ
consideratꝝ de his vt exponam⁹ sicut
ἐπισκεφθὲν περὶ τούτων ἐξηγησώμεθα ὡς
cõgruit vobis. nos cñ accedim⁹ ad
καθήκει ὑμῖν. ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς
antiochiã: ideoꝝ festinate: ⁊ mittite
ἀντιόχειαν, διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατε
aliqꝫ vt ⁊ nos cognoscam⁹ cui⁹
τινας ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας
estis sentẽtie. valete. anno cẽtesimo
ἐστὲ γνώμης. ὑγιαίνετε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo xanthici q̃nta ⁊
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ξανθικοῦ πεντεκαι
decima.
δεκάτη. Ca.12.

Factis ãt pactionib⁹ his: ipe
Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ
dē lysias pgebat ad regē.
μὲν λυσίας ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα.
at iudei circa agriculturã ꝟsaba
οἱ δὲ ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνον
tur. cuꝫ ãt q̃ in locis ducũ timo
το. τῶν δὲ κατὰ τόπων στρατηγῶν τιμό
thē⁹ ⁊ apollonij filꝰ gẽnei: item
θεος καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοῦ γενναίου, ἔτι
hieronym⁹ ⁊ demophon: vltra ãt hos
δὲ ἱερώνυμος καὶ δημοφῶν, πρὸς δὲ τού
nicanor cypriarches: nõ sinebãt e=
τοις νικάνωρ ὁ κυπριάρχης, οὐκ ἐῶν ἀυ
os q̃escere ⁊ silentiũ age
τοὺς ἡσυχίαν ἄ=
re. ioppite ãt tale ꝓpetrue
γειν. ἰοππίται δὲ τηλικοῦτον συνετελε=
rãt flagitiũ: rogãtes
σαντο δυσσέβημα, παρακαλέσαντες
eos q̃ cũ ipis habitabãt iudeos vt
τοὺς σὺν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἰουδαίους ἐμ
ascẽderẽt in paratas ab ipis sca=
βῆναι εἰς τὰ παρασκευασθέντα ὑπ' αὐτῶν σκα
phas cũ vxorib⁹ ⁊ filijs quasi nulla
φη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὡς μηδεμιᾶς
ſtãte cũ eis inimicitia. ex
ἐνεδρώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας. κατὰ
ãt cõmune ciuitatis decretũ ⁊
δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ
his acquiescẽtib⁹ tãq̃ pacẽ agere vo
τούτων ἐπιδεξαμένων ὡς ἂν εἰρηνεύειν θε
lentib⁹ ⁊ nihil suspectũ habẽtib⁹: in al
λόντων καὶ μηδὲν ὑποπτον ἐχόντων, ἐπα
tũ ductos eos submerserũt cũ ccnt nõ
ναχθέντας αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ
min⁹ ducẽtis. cognoscẽs ãt
ἐλαττον τῶν διακοσίων. μεταλαβὼν δὲ
iudas factã in suã gentẽ
ἰούδας τὴν γεγονυῖαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
crudelitatẽ: p:ecipiẽs his q̃ circa se
ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐ
hominib⁹ ⁊ inuocãs in
τὸν ἀνδράσι καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δί
ſtã iudicẽ deũ: veniẽs aduersus
καιον κριτὴν θεόν, παραγενόμενος ἐπὶ τοὺς

Quintꝰ memnij & titus manilius lega
ti romanorum populo iudeorum salu⁹
tem. De his que lysias cognatꝰ regis cõ
cessit vobis: & nos concessimus: de qui
bus autem ad regem iudicauit referen
dum: confestim aliquem mittite diligen
tius inter vos conferentes: vt decerna=
mus sicut congruit vobis. Nos enim
antiochiam accedimus. Ideoq; festi=
nate rescribere vt nos quoq; sciam⁹ cu
ius estis voluntatis. Bene valete. Anno
centesimo quadragesimo octauo quin
tadecima die mensis xandici.

Capitulum duodecimum.

His factis pactionibus lysias perge=
bat ad regem: iudei autem agricul
ture operam dabant. Sed hi qui resede
derant timotheus & appollonius gen=
nei filius: sed et hieronym⁹ & demophõ
superbus & nicanor cypriarches non
sinebant eos in silentio agere & quie=
te. Ioppite vero tale quoddam flagitiũ
perpetrarunt: rogauerunt iudeos cum
quibus habitabant: ascendere scaphas
quas parauerant cum vxoribus & filiis
quasi nullis inimicitiis inter eos subia=
centibus. Secundum cõmune itaq; de
cretum ciuitatis: & ipsis acquiescentib⁹
pacisq; causa nihil suspectum haben=
tibus: cum in altum processissent sub=
merserunt non minus ducentos. Quã
crudelitatem iudas in sue gentis homi
nes factam vt cognouit: precepit viris
qui erant cum ipso: & inuocato iusto iu
dice deo: venit aduersus interfectores
fratrũ & portum quidem nocte succe=
dit scaphas exussit: eos autem qui ab ig
ne refugerant: gladio peremit. Et cum
hec ita egisset: discessit quasi iterum re=
uersurus et vniuersos ioppitas eradica
turus: sed cum cognouisset & eos qui
erant iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secũ iudeis: iamnitis quoq;
nocte superuenit: & portum cum nau
bus succendit: ita vt lumem ignis appa
reret hierosolymis ab stadiis ducentis
quadraginta. Inde cuꝫ iam abissent no
uem stadiis & iter facerẽt ad timotheũ:
cõmiserunt cum eo arabes quinq; mi=
lia viri & equites quingenti. Cũq; pu=
gna valida fieret & auxilio dei prospere
cessisset: residui arabes victi petebant a
iudã dextras sibi dari: promittentes se
pascua daturos: & in ceteris profutu=
ros. Iudas autem arbitratꝰ vere in mul
tis eos vtiles promisit pacem: dextrisq;
acceptis discessere ad tabernacula sua.
Aggressus est autem & ciuitatem quã=
dam firmam⁹ pontibus murisq; circun
septam que a turbis habitabatur gen=
tium promiscuarum: cui nomẽ caspin
Hi vero qui intus erãt confidentes in
stabilitate murorum & apparatu alimo
niarum remissius agebant: maledictis la
cessentes iudam & blasphemantes & lo
quentes

homicidas fratrũ: ipꝫ q̃dẽ por
μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμὲ
tã noctu succẽdit. ⁊ scaphas cõbus
να νύκτωρ ἐνέπρησε. καὶ τὰ σκάφη κα
sit: eos ãt q̃ illuc cõfugerunt
τέφλεξε, τοὺς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας
trãsfodit. ipa ãt villa cõclu=
ἐξεκέντησε. τοῦ δὲ χωρίου συγκλεισθέν
sa: recessit ãsi iterꝫ vẽtur⁹ ⁊
τος, ἀνέλυσε ὡς πάλιν ἥξων καὶ τὸ
vniuersam ioppitaꝝ crádicatur⁹ gen
σύμπαν τῶν ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευ
tem. cũ cognouisset ãt ⁊ eos q̃ in iamnia
μα. μεταλαβὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν ἰαμνείᾳ
eodẽ facere volẽtes: mo
τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βουλομένους τρό=
do habitãtib⁹ apõ se iudeis ⁊
που τοῖς παροικοῦσιν ἰουδαίοις καὶ τοῖς
iamnitis nocte supuenies: succẽdit
ἰαμνείταις νυκτὸς ἐπιβαλών, ὑφῆψε τὸν
portũ cũ naub⁹. ita vt apparerẽt
λιμένα σὺν τῷ στόλῳ. ὡς τε φαίνεσθαι
splẽdores ignis in hieroso
τὰς αὐγὰς τοῦ φέγγους εἰς τὰ ἱεροσό
lymis stadia cũ cẽt ducẽta q̃dragi
λυμα σταδίων ὄντων διακοσίων τεσσα=
ta. inde ãt abesstes sta=
ράκοντα. ἐκεῖθεν δὲ ἀποστάσαντες στα=
dijs nouẽ: faciemb⁹ iter cõtra
δίους ἐννέα, ποιούμενοι τὴν πορείαν ἐπὶ
timothei: superuenerũt arabes in cũ
τὸν τιμόθεον, προσέβαλον ἄραβες αὐτῷ
nõ pauciores q̃nquemilib⁹: eq=
οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ=
tes ãt quingẽti. facta ãt vali
πεῖς δὲ πεντακόσιοι. γενομένης δὲ κρα
da pugna ⁊ his q̃ circa tudã
τερᾶς μάχης καὶ τῶν περὶ τὸν ἰούδαν
ob id q̃ a deo auxiliũ prof=
διὰ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ βοήθειαν ἐυημε
peratis: victi pastoralesara
ρησάντων, ἐλαττονωθέντες οἱ νομάδες ἄρα
bes petebãt dare iudã dextrã eis:
βες ἠξίουν δοῦναι τὸν ἰούδαν δεξιὰν αὐτοῖς,
promittẽtes ⁊ pascua daturos ⁊
ὑπισχνούμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ
in ceteris pfuturos eis. iu=
ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτούς. ἰού
das ãt arbitratꝰ q̃ vere in multis
δας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς
eos vtiles: cõcessit pacẽ
αὐτοὺς χρησίμους, ἐπεχώρησεν εἰρήνην
actuꝫ erga eos. ⁊ accipiẽs dex
ἄξειν πρὸς αὐτούς. καὶ λαβόντες δεξι
tras: in tabernacula discesserũt. aggres
ὰς, εἰς τὰς σκηνὰς ἐχωρήθησαν. ἐπε=
sus ẽ ãt ⁊ in quãdã ciuitatẽ pote
βαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυροῦν
munitã ⁊ muris circũsceptã ⁊
ὀχυραν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ
mixtis gẽtib⁹ habitatã: no
πανμιγέσιν ἔθνεσι κατοικουμένην, ὄνο=
mẽ ãt caspin. q̃ xo int⁹ cõtẽ
μα δὲ κάσπιν. οἱ δ' ἔνδον πεποιθότες τῇ
in muros stabilitate: ⁊ ali
τῶν τειχέων ἐρυμνότητι, πάντε τῶν βρω
monias apparatu: remissius vtebant:
μάτων παρασκεύῃ, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο,
iudã cõtiis lacessẽtes ⁊
τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν λοιδοροῦντες καὶ
adhuc blasphemãtes ⁊ loquẽtes
προσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες

Bofue. 6.c.

q̃ nõ fas. q̃ ãt circa iudam inuocato magno mundi principe qui sine arietibus & machinis: temporibus iesu precipitauit hiericho: irruit ferociter muris & capta ciuitate per domini voluntatem innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacens stagnum stadiorum duorum latitudinis sanguine interfectorũ fluere videretur. Inde discesserũt stadia septingenta quinquaginta & venerũt in characa ad eos: qui dicuntur tibianei iudeos: & timotheum quidem in illis locis non comprehenderunt: nullo q̃ negocio perfecto regressus est: relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheus autem & sosipater qui erant duces cum machabeo peremerunt a timotheo relictos in presidio decem milia viros. At machabeus ordinatis circum se ex milibus & constitutis per cohortes: aduersus timotheum processit habentem secum centum viginti milia peditum equitũq̃ duo milia quingentos. Cognito autem inde aduentu timotheus premisit mulieres & filios & reliquum apparatum in presidium quod carnion dicitur. Erat em̃ inexpugnabile & accessu difficile propter locorum angustias. Cũq̃ cohors inde prima apparuisset: timor hostibus incussus est ex presentia dei qui vniuersa conspicit: & in fugam versi sunt alius ab alio ita vt magis a suis deicerentur: & gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Judas autem vehementer instabat puniens prophanos & prostrauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vero timotheus incidit in partes dosithei & sosipatris & multis precibus postulabat vt viu? dimitteretur: eo q̃ multorum ex iudeis parentes haberet ac fratres quos morte ei? decipi eueniret. Et cum fide? dediſſet restituturũ se eos secundum constitutu?: illesum eum dimiserunt propter fratrum salutem. Iudas autem regressus est a carnion interfectis vigintiquinq; millibus. Post horum fugam & necem: moult exercitum ad effron ciuitatem munitã in qua multitudo diuersarum gentium habitabat: & robusti iuuenes pro muris consistentes fortiter repugnabant. Iu hac autem machine multe: & telorum erat apparatus. Sed cum omnipotentem inuocassent: qui potestate sua vires hostium confringit: ceperunt ciuitatẽ: & ex eis qui intus erant vigintiquinq; milia prostrauerunt. Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hierosolymis sexcentis stadiis aberat. Contestantibus autem his qui apud scythopolitas erãt iudeis q̃ benigne ab eis haberentur: & temporib? infelicitatis q̃ modeste secu? egerint: gratias agentes eis: & exhortati etiam de cetero erga

fugã versi sunt. alius alio lar?.

ita vt sepe a ꝓpria ledarentur. & gladios mucronib? trãsfige

renſ. faciebat ãt ꝓcessionẽ intẽtionẽ

dositheũ & sosipatrẽ: postulabat ei

multis adulationib? vt dimitteret viuũ se.

eo q̃ plurũ ꝑdẽ parẽtes alios ãt fratres haberet. & hos decapi cõtingebat. ei firmasset ãt ipe ꝓ pluribus definitionẽ restituturũ hostium eos illesos: dimiserũt ei ꝓpter

fratrũ salutẽ. egrediẽs ãt in carnion & atergateũ: iugulauit

inſtrumẽtoꝝ & telorũ multi apparatus erãt. inuocãtes ãt ꝑ nostros ꝺ̃m̃ auxiliatorẽ. ipe ãt ꝑ semetipsum

munitã. in q̃ omnigenarum gentium multitudo habitabãt. iuuenes ãt robusti ante muros & bellabãt. & hostium vires: ceperũt ciuitatẽ

subditã. ꝓstrauerũt ãt ex his q̃ intus in

decẽ miliaria duo quinq; milia. abeuntes ãt inde: ꝓfecti sunt in scythas ciuitatẽ. distantẽ a hierosolymis stadiis sexcẽtis. testantib? ãt q̃ illic erãt iudeis: quã scythopolite habuerũt erga eos benivolẽtã: & in

aduersitatis tẽpor?ib? benigne occurrerũt: gratias agẽtes & hortantes etiã in reliqua erga

genus benignos esse: venerūt in
ἔθνος εὐμενεῖς εἶναι, παρεφυλάξαν εἰς
hierosolymā hebdomadaꝝ festo
ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς
exīte ꝓpinquo. post ām dictā
ἐγγίζουσης. μετὰ δὲ τὴν λεγομένην
pētecosten: irruerunt cōtra gorgiā
πεντηκοστήν, ὥρμησαν ἐπὶ γοργίαν τὸν
idumee ducē. exierūt ām cū
τῆς Ἰδουμαίας στρατηγόν. ἐξῆλθον δὲ μετ'
pedituꝫ tribꝫ milibꝫ: equitibꝫ ām quadri
τοὺς πεζῶν τρισχιλίων, ἱππέων δὲ τετρα
gentis. cōtra hūc ām pugnātes
κοσίων. πρὸς τοῦτον δὲ παραταξαμένους
cōtigit cadere paucos de iude
συνέβη πεσεῖν ὀλίγους ἐκ τῶν Ἰουδαί
is. dositheꝫ ām ꝺdā de hisꝺ bacenoris
ων. Δωσίθεος δέ τις τῶν τοῦ Βακήνορος
eques vir ⁊ fortis apprehēdit
ἵππαρχος ἀνὴρ καὶ καρτερὸς εἶχεν τοῦ
gorgiā: ⁊ tenēs chlamyde:
γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος,
duxit eā fortiter. ⁊ cū vellet . sce
ἦλθ' αὐτὸν ἐρώσως. καὶ βουλομένου τὸν κα
lestū capere virū: equitū quo
τάραντον λαβεῖν ζωγρίαν, τῶν ἱππέων τι
dā thracēstū inuecto in eū ⁊
νὸς θρακῶν ἐπενεχθέντος αὐτῷ καὶ τὸν
humeꝝ amputāte: fugit gorgias in mare
ὦμον καθελόντος, διέφυγε γοργίας εἰς μαρι
sa. his ām ꝺcis circa hesdrā diutius
σά. τῶν δὲ περὶ τὸν ἔσδρην ἐπὶ πλεῖ
pugnantibꝫ: ⁊ fatigatis exītibꝫ: inuo
ον μαχομένων, καὶ κατακόπων ὄντων, ἐπι
cans iudas dñm adiuto=
καλεσάμενος ὁ Ἰούδας τὸν κύριον σύμμα
rem apparere ⁊ ducē belli:
χον φανῆναι καὶ προηγεῖσθαι τοῦ πολέμου,
incipiēs patria voce cū hym
καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὴν μετ' ὕμ
nis clamorē: aggressus inſperate eos ꝺ
νων κραυγήν, ἐνσείσας ἀπροσδοκήτως τοῖς
circa gorgiā: fugā eoꝝ fecit.
περὶ τὸν γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσα=
iudas ām colligēs exercitū: venit
το. Ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦκεν
in odollā ciuitatē. at ſeptima die ſup
εἰς Ὀδολλάμ πόλιν. τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπι
meniēte: fm cōſuetudinē purificati
βαλλούσης, κατὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες
ibidē ſabbatū egerūt. at ſequēti
ἐτέλεσαν τὸ σάββατον. τῇ δὲ ἐχομένῃ
venerūt ꝺcis circa iudā quo tpe
ἦλθον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν καθ' ὃν χρόνον τὸ
neceſſitas fuit: corpora ꝓſtra
τῆς χρείας ἐγεγόνει. τὰ σώματα τῶν προ=
toꝝ tollere: ⁊ cū
τετλωκότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν
cognatis reponere in pater
συγγενῶν ἐποκατασῆσαι εἰς τοὺς πατρώ
nis ſepulchris. inuenerūt ām vniuſcuiuſq; mortuoꝝ
ους τάφους. εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνηκότων
ſub tunicis ſacra eoꝝ ꝺ de iā=
ὑπὸ τοὺς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἐπὸ Ἰαμ
nia idoloꝝ: a ꝺbꝫ lex ꝓhibet
νείας εἰδώλων, ἀφ' ὧν ὁ νόμος ἀπείργει τοὺς
iudeos. at oibꝫ manifeſtū fuit ob
Ἰουδαίους. τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ
hanc cauſam hos corruiſſe.
τὴν δὲ τὴν αἰτίαν τοὺς δὲ πεπτωκέναι.
oēs itaq; benedicētes opa iu=
πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τοῦ δικαιο=

genus ſuum benignos eſſe: venerunt
hieroſolymam die ſolenni ſeptimanarum inſtante. Et poſt pentecoſten abierunt contra gorgiam prepoſitum idumee. Exiuit autem cum peditibus tribus milibus et equitibus quadringentis. Quibus congreſſis ꝺtigit paucos ruere iudeorum. Doſitheus vero quidā de bacenoris eques vir fortis gorgiaꝫ tenebat: & cum vellet illuꝫ capere virū: eques quidaꝫ de thracibus irruit in eū: humerūq; eius amputauit: atq; ita gorgias effugit in mareſa. At illis qui cum eſdrin erant diutius pugnantibus & fatigatis: inuocauit iudas dominum adiutorem & ducem belli fieri: incipiens voce patria & cum hymnis clamorem extollens fugam gorgie militibus inculſit. Iudas autem collecto exercitu venit in ciuitatem odollam. Et cum ſeptima dies ſuperueniret: ſecundum conſuetudinem purificati in eodem loco ſabbatum egerunt. Et ſequenti die venit cū ſuis iudas vt corpora proſtratorum tolleret: & cum parentibus poneret in ſepulchris paternis. Inuenerunt autem ſub tunicis interfectorum de donariis idolorum que apud iamniam fuerunt: a quibus lex prohibet iudeos. Omnibus ergo manifeſtum factuꝫ eſt ob hāc cauſam eos corruiſſe. Omnes itaq; benedixerunt iuſtum iudicium domini q occulta fecerat manifeſta. Atq; ita ad preces conuerſi rogauerunt vt id quod factum erat delictum obliuioni tradere tur. At vero fortiſſimus iudas hortabatur populum conſeruare ſe ſine peccato ſub oculis videntes que facta ſunt pro peccatis eorum qui proſtrati ſunt. Et facta collatione: duodecim milia drachmas argenti miſit hieroſolymaꝫ offerri pro peccatis mortuorum ſacrificium: bene & religioſe de reſurrectione cogitans. Niſi enim eos qui ceciderāt reſurrecturos ſperaret: ſuperfluum videretur & vanum orare pro mortuis. Et quia conſiderabat q hi qui cum pietate dormitioneꝫ acceperant: optimaꝫ haberent repoſitam gratiam. Sancta ergo & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis ſoluantur.

Capitulum decimum. tertium.

ANno centeſimo quadrageſimo nono cognouit iudas antiochum eupatorem venire cum multitudine aduerſus iudeam: & cum eo lyſiaꝫ procuratoreꝫ & prepoſitum negociorum ſe cum habentem peditum centum decē milia: & equituꝫ quinq; milia: & elephātes vigintiduos: currus cum falcibꝫ trecentos. Commiſcuit autemꝫ ſe illis & menelaus: & cum multa fallacia deprecabatur antiochum non pro patrie ſalute: ſed ſperans ſe conſtitui in principatuꝫ. Sed rex regum ſuſcitauit animos antiochi in peccatorem: & ſuggerente lyſia

ſti dñi ꝺ occulta manifeſta fu=
κρίνουκῦ' τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποι
cit: ad ſupplicatōeꝫ cōuerſi ſunt: rogā=
οῦντος, εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαντ=
tes factū delictū oīno dele=
τες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφ
ri. at gñoſus iudas hortat' eſt
θῆναι. ὁ δὲ γενναῖος Ἰούδας παρεκάλεσε τὸ
multitudinē cōſeruare ſe ſine peccato
πλῆθος συντηρεῖν ἀυτοὺς ἀναμαρτήτους
eſſe: ſub oculis videtes q facta erāt ob
εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα διὰ
proſtratoꝝ peccatū. fa=
τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιη=
ciēs q ꝓparationes ſumptuoꝝ colle
σάμενός τε κατασκευάσματα κατ' ἀνδραλο
ctionē ad argēti drachmas duomille: mi=
γίαν εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπέ
ſit in hieroſolymā ad offerēdū pro
στειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ
peccato ſacrificiū: valde bene ⁊ vrbane
ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀξίως
faciēs: de reſurrectione cogitās.
πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.
niſi eīs q ceciderant reſurrecturos ſpe Deut.
εἰ μὴ γὰρ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστήναι προ 7.ꝺ.
raſſet: ſuperfluū ⁊ vanū pro mortuis
σεδόκα, περισσὸν καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν
orare. deide cōſiderās his q cū picta
εὔχεσθαι. εἶτ' ἐμβλέπων τοῖς μετ' εὐσεβεί
te obdormierāt optimā repoſitā gra=
ας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χάρι
tiā: ſcā ⁊ pia cōſideratio. vnde ꝓ
τιν, ὁσία καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια. ὅθεν περὶ
mortuis ꝓpitiationē fecit:
τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο,
vt a peccato ſoluerētur.
τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι. Ca. 13.

ANno ⁊ ꝺragēſimo ⁊ cē
Τῷ δὲ ἑνενηκοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκα
teſimo anno cōperti eſt iu=
τοστῷ ἔτει προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰού
de: antiochū eupatorē veni=
δαν, ἀντίοχον τὸν εὐπάτορα παραγίνε=
re cū multitudinibꝫ aduerſus iudeā:
σθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν,
⁊ cū eo lyſiā ꝓcuratorē
καὶ σὺν αὐτῷ λυσίαν τὸν ἐπίτροπον
et ſup negocia: vniuſquēq; habē
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχον=
tem exercitū grecū peditū decēmiliaria
τα δύναμιν ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας
vndecī: ⁊ eqtes ꝺcinq; mille
ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους
trecētos: ⁊ elephātes viginti duos:
τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο,
currus ām falcatos trecētos.
ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.
comiſcuit ſe ām illis ⁊ menela?: ⁊
συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ μενέλαος, καὶ
hortabat' cū multa ironia
παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν
antiochū: nō ꝓ ſalute pa=
ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρί
trie: exiſtimās ām in ꝓncipatu cōſtitu=
δος, οἰόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατα=
tum iri. at rex re=
σταθήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασι
gū ſuſcitauit animā antiochi
λέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀντιόχου
in peccatorē: ⁊ lyſia
ἐπὶ τὸν ἁλιτήριον, καὶ λυσίου

ostendēte hunc causam malox esse
ὑποδείξαγος τοῦτον αἴτιον τῶν κακῶν εἶ
oīm: iussit vt cōsuetudo ē in
nai πάντων, προσέταξεν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν
loco necare ducētes in
τῷ τόπῳ προσαπολέσαι ἀγαγόντας εἰς
bereā. est ātm loco turris qnq=
βέροιαν. ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντή
ginta cubitox plena cinere. hec ātm in
κοντα πηχῶν πλήρης τοῦτο. οὗτος δὲ ὁρ
strumētū hēbat rotundū vndiq; preceps
γανον εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀπόκρημ
in cinerē. hic sacrilegu
νον εἰς τὴν ἀπόδον. ἐν ταύθα γὰρ ἱερασυλίας
reū: vel ꝛ quorūdā aliox mālox sīmitatē
ἔνοχον, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν
factū: oēs ,ppellit in mor
πεποιημένον, ἅπαντας προσωθοῦσιν εἰς ὅλε
tem. tali fato ꝓuaricatorē cōtigit
θρον. τοιούτῳ μόρῳ γὰρ παράνομον συνέβη θα
mori: neq; terrā affectum menelaū: val
νεῖν, μὴ δὲ τῆς γῆς τυχόντα μενέλαον, πά
de iuste. qū eū ꝓpetrant multa
νυ δικαίως. ἐπεὶ περ συνετελέσαρο πολλὰ
circa arā delicta: cui? ignis
περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ
sanct? erat ꝛ cinis: in cinere mortē
ἁγνὸν ἦν καὶ ἡ στοδός, ἐν στοδῷ γὰρ θάναρον
tulit. at supbia rex
ἐκόμισαρο. τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς
efferat? esse incipiebat: pessima eox q̄
βεβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείριστα τῶν
sub patre suo facta fuerūt ostēsū?
ἐπὶ τοῦ πρὸς αὐτοῦ γεγονότων ἐνδιεξόδιος
iudeis. cognoscēs ātm iudas hec:
τοῖς ἰουδαίοις. μεταλαβὼν δὲ ἰούδας παῦ
precepit multitudīm p diē ꝛ no
τα, παρηγγειλε τῷ πλήθει δι' ἡμέρας καὶ νυ
ctē inuocare dñm: ſi qū ꝛ alios
κτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν κν', εἴ ποτε καὶ ἄλλο
ꝛ nūc: adiuuare eos q̄ lege ꝛ pa=
τε καὶ νῦν, ἐπιβοηθεῖν τοῖς τ' νόμου καὶ περὶ
tria ꝛ tēplo sancto primūdi erāt. ꝛ
δος καὶ ἱεροῦ ἁγίου στρεῖσθαι μέλλουσι. καὶ
q̄ nup paululū respiraucrat ppīn nō
τὸν ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
sinere blasphemis gēnib? subdi=
ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρί=
tos fieri. oīb? ātm idē facietī=
ους γενέσθαι. πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάν
bus simꝰ ꝛ pcentib? misericor
των ὁμοῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμο=
dē dñm cū fletu ꝛ lamentis ꝛ pro
να κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ προ
stratione p dies tres assidue:
στάσεως ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως,
hortat? eos iudas iussit
παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ ἰούδας ἐκέλευσε
venire. per se ātm cū senio
παραγίνεσθαι. καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσ
rib? exūs: cogitauit ꝓsequā irru
βυτέροις ᾠκόμησε, ἐβουλεύσαρο πρὶν εἰσ
eret regis exercit? in
βαλεῖν τ' βασιλέως τὸ στράτευμα εἰς τὴν
iudeā ꝛ fierēt ciuitatis cōpo
ἰουδαίαν καὶ φθάσαι τῆς πόλεως ἐγκρα=
tes: egressos iudicare negocia
τεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγματα τῇ
dñi auxilio. dans ātm ꝓcuratione
τ κυρίου βοηθεία. δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν
creatori missū: hortat? eos q̄
τῷ κτίστῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς
cū eo: generose dimicare vsqad mor
σὺν αὐτῷ, ἀνδρείως ἀγωνίσασθαι μέχρι θα
tem pro legib? tēplo ciuitate patria
νάτου περὶ νόμων ἱεροῦ πόλεως πατρίδος
republica. circa ātm modū fecit
πολιτείας. περὶ δὲ μοδλὶν ἐποιήσατο τὴν
exercitū. reddens ātm his q̄ circa se
στρατοπεδείαν. ἀναδοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν
signū dei victorie: cū iuuenib? optimis
σύνθεμα θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων
electis admonēs noctu ad re
κεκριμένων ἐπιβαλὼν νύκτωρ ἐπὶ τὴν βα
giā aulā castra: interfecit
σιλικὴν αὐλὴν τὴν παρεμβολήν, ἀνεῖλεν
ad viros duo mille. ꝛ maximū
εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ τὸν πρωτεύοντα
elephātox cū ea q̄ in domo turba
τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατ' οἰκείαν ὄχλῳ
cōposuit. ꝛ in fine castra
συνέθηκε. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν
metu ꝛ turbatione cōpleuerūt ꝛ regres
δέους καὶ ταραχῆς ἔπαυσαν, καὶ ἐξέλυ=
si sunt ,ſperati. illucescēte ātm nā
σαν εὐημερούντες. ὑποφαινούσης δὲ ἤδη
die hoc factū fuerat: ob adiumā
τῆς ἡμέρας τοῦτ' ἐγεγόνει, διὰ τὴν ἐπαρή
tem cū dñi ,ptectionē. at rex
γουσαν αὐτῷ τοῦ κυρίου σκέπην. ὁ δὲ βα
cū accepisset gustū indeox
σιλεὺς εἰληφὼς γεῦμα τῆς τῶν ἰουδαίων
audacie: tentabat p cōpendia
εὐχολμίας, κατεπείρασε διὰ μεθόδων τοὺς
loca. ꝛ ad bethsura ꝓsidiū muni
τόπους. καὶ ἐπὶ βαιθσοῦρα φρούριον ὀχυ=
tū indeox accessit. fugabaꝰ. offen
ρὸν τῶν ἰουδαίων προσῆλθ. ἐτροπούτο. προ
debat. minorabaꝰ. his ātq; int? iudas
σέκρουεν. ἠλαττονοῦτο. τοῖς δ' ἔνδον ἰούδας
necessaria misit. nūciauit ātm
τὰ δέοντα προσέπεμψε. προσήγγειλε δὲ
mysteria hostib? rhodoc? ex
τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις ῥόδοκος ἐκ τῆς
iudaico exercitu. reqsit? est ātm ꝛ cōpre
ἰουδαϊκῆς ταξέως. ἀνεζητήθη δὲ καὶ κατε
hēsus ē ꝛ cōclusus est. seclūdo locut? est
λήφθη καὶ κατεκλείσθη. ἐξεύτρολόγησεν ὁ
rex his q̄ in bethsuris. dextrā de=
βασιλεὺς τοῖς ἐν βαιθσούροις. δεξιὰν ἔδω
dit. accepit. abiit. cōmisit cū
κεν. ἔλαβεν. ἀπῆλθ. προσέβαλε τοῖς περὶ
iuda. minoꝛ fuit. cognouit re
τὸν ἰούδαν. ἡττῶν ἐφύγο. μετέλαβεν ἀπο
bellasse philippū in antiochia. q̄
νενοῆσθαι τὸν φίλιππον ἐν ἀντιοχείᾳ τὸν
relict? erat sup negocia. cō=
ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων. συ
fusus est. indeos rogauit: sub
νεχύθη. τοὺς ἰουδαίους παρεκάλεσεν, ὑπο=
dit? ē: ꝛ iurauit in oīb? iustis.
τάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις.
recōciliat? ē ꝛ sacrificiū obtulit. honorauit
συνελύθη καὶ θυσίαν προσήγαγεν. ἐτίμησε τ'
tēplū ꝛ locū humane tractauit ꝛ
νεών, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε καὶ τὸν
maccabeū amplexat? ē. relict du
μακκαβαῖον ἀπεδέξαρο. κατέλιπε στρατη
cē a ptolemaide vsqad gerrenos pin=
γὸν ἀπὸ πτολεμαΐδος ἕως τῶν γερρηνῶν ἡγε
cipē. venit in ptolemaidē. grauī
μονίδην. ἦλθεν εἰς πτολεμαΐδα. ἐδυσφό
ter ferebāt p pactis ptolemēses.
ρουν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν οἱ πτολεμαεῖς.

indignabant. n. p eo q̄ voluerāt irrita facere
ἐδίναζον γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν
federa. accessit ad tri=
τὰς διαλύσεις. προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆ
bunal lysiæ. defendit possibiliter.
μα λυσίας. ἀπελογίσατο ἐνδεχομένως.
persuasit. sedauit. benignos fe=
συνέπεισε. κατεπράυνεν. εὐμενεῖς ἐποίη=
cit. regressus ē in antiochiā. sic
σεν. ἀνέζευξεν εἰς ἀντιόχειαν. οὕτω τὰ
regis p fectio ⁊ reuer
τοῦ βασιλέως τῆς ἐξόδου καὶ τῆς ἀνα=
sio cōtigerūt.
ζυγῆς ἐχώρησε.

Ca. 14.

POst ā triēnij tpo̅ inno=
Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπε
tuit iude: demetriū filiū
σε γοῦς πρὸς τὸν ἰούδαν, δημήτριον τὸν
seleuci p esq̄ in tripoli por
τοῦ σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ τρίπολιν λι
tū nauigantē cū multitudie fo=
μένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυ
ti ⁊ classe: obtinuisse regionē
ρᾶς καὶ στόλου, κεκρατηκέναι τῆς χώρας
postq̄ occidit antiochū ⁊ hip=
ἐπαγελόμενον ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου
procuratorē lysiā. alcim⁹ ā q̄dā
ἐπίτροπον λυσίαν. ἄλκιμος δέ τις
qui fuerat sūm⁹ sacerdos: volūtarie ā cōin
προ-μνήμενος ἀρχιερεύς, ἑκουσίως δὲ με=
quinat⁹ in segregatiōis tēporib⁹:
μολυσμένος ἐν γοῖς τῆς ἀμιξίας χρόνοις,
cognoscēs q̄ ēm quēlibet modū nō
συννοήσας ὅτι καθ' ὁντινα οὖν τρόπον οὐκ
est ei salus: neq̄ ad sctū
ἔστιν αὐτῶ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον
altare vltra accessus: venit ad
θυσιαστήριον ἔτι πρόσοδος, ἦκε πρὸς τὸν
regē demetriū q̄rti ano ⁊ di=
βασιλέα δημήτριον ὡς πρώτου καὶ πεν
quagesimo ⁊ cētesimo anno: offerēs
τηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους, προσάγων
ei coronā aurea ⁊ palmā: vltra
αὐτῶ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς
ā hec ex legitimis ramis
δὲ τούτοις τῶν νομιζομένων θαλῶν τοῦ
tēpli. ⁊ die illo silentiū
ἱεροῦ. καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν
habuit. opportunitatē ā sūmēs ꝓprie demē
ἔσχε. καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοί=
tie auxiliatrice: vocatus ad cōsiliū
ας συνεργόν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον
a demetrio ⁊ interrogat⁹ in
ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ ἐπερωτηθεὶς ἐν
qua dispositiōe ⁊ cōsilio pstaret
τίνι διαθέσει καὶ βουλῆ καθεστήκασιν οἱ
iudei: ad hec dixit. q̄ dicunt
Ἰουδαῖοι, πρὸς ταῦτα ἔφη. οἱ λεγόμενοι
ex iudeis asidei: q̄b⁹ preest iu=
τῶν Ἰουδαίων ἀσιδαῖοι, ὧν ἡγεῖται Ἰού
das maccabeꝰ: bella nutriūt ⁊
δας ὁ μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ
seditiōes mouēt: nō sinētes regnū
στασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
quietē assequi. vnde defraudat⁹
ἡσυχάζειν τυχεῖν. ὅθεν ἀφελόμενος τὴν
maiorū glām: dico ā sūmo sa=
προγονικὴν δόξαν, λέγω δὲ τὴν ἀρχιερω
cerdotio: huc nūc veni: ꝑmū q̄dē
σύνην, δεῦρο νῦν ἐλήλυθα, πρῶτον μὲν
pro his q̄ ptinēt ad regē legitime
ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως

indignantes ne forte fedus irrūperent. Tunc ascendit lysias tribunal & expo=
suit rationē & populum sedauit. regres
sus q̄ est antiochiaz: & hoc modo regis
profectio & reditus processit.

Capitulum decimū quartū.

SEd post triennii tempus cognouit
iudas & qui cum eo erāt: demetriū
seleuci cum multitudine valida & naui
bus perportum tripolis ascendisse ad lo
ca opportuna & tenuisse regiōes aduer
sus antiochum & eius ducem lysiaz. Al
cimus autem quidā qui summus sacer
dos fuerat: sed voluntarie coinquinat⁹
est temporibus cōmixtionis cōsiderās
nullo modo sibi esse salutem neq̄ acces
sum ad altare: venit ad regem demetriū
centesimo quinquagesimo anno offe=
rens ei coronam auream & palmam su
per hec & thalos qui tēpli esse videbā=
tur. Et ipsa quidem die siluit. Tempus
autem opportunum demētie sue nact⁹
conuocatus a demetrio ad consiliuz &
interrogatus quibus rebus & consiliis
iudei niterentur: respondit. Ipsi qui di=
cuntur asidei iudeorum quibus preest
iudas machabeus: bella nutriunt & se=
ditiones mouent: nec patiuntur regnū
esse quietum. Nam & ego defraudatus
parentum gloria: dico autem summo sa
cerdotio huc veni: primo quidem vtili=
tatibus regis fidem seruans: secundo au
tem etiam ciubus consulens. Nam illo
rum prauitate vniuersum genus no=
strū non minime vexatur. Sed oro his
singulis o rex cognitis & regioni & ge=
neri secundum humanitatez tuam pro
mulgatam omnibus prospice. Nam q̄z
diu superest iudas impossibile est pacem
esse negociis. Talibus autem ab hoc di
ctis & ceteri amici hostiliter se habētes
aduersus iudam: inflāmauerunt deme=
trium. Qui statim nicanorem preposi=
tum elephantorum ducem misit in iu=
deam: datis mandatis vt ipsum quidem
iudam caperet viuum: eos vero qui cuz
illo erant dispergeret. et constitueret al
cimum maximi templi summum sacer
dotem. Tunc gentes que de iudea fuge
rant iudam: gregatim se nicanori mis=
cebant: miserias & clades iudeorum ps
peritates rerum suarum existimantes.
Audito itaq̄ iudei nicanoris aduentu
et conuentu nationum: conspersi ter=
ra rogabant eum qui populum suum
constituit: ineternum custodiret: quiq̄
suam portionem signis euidentib⁹ pro
tegit. Imperante autem duce statim in
de mouerunt: conueneruntq̄ ad castel
lum dessau. Simon vero frater iude cō
miserat cum nicanore: sed cōterrit⁹ est
repentino aduentu aduersariorum: ni=
canor tamen audiens virtutem comitū
iude & animi magnitudinem: quā pro
patrie certaminibus habebant: sangui
ne iudicium

sapiēs: secūdo ā ⁊ ꝓpriis ciuib⁹
φρονῶν, δεύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν
negocians. nā predicto=
χολαζόμενος. τῶ μὲν γὰρ τῶν προειρημέ=
rū stultitia vniuersum nr̄m gen⁹ nό
νων ἀλογισία τὸ σύμπαν ἡμῶν ἔθνος οὐ
parū vexat. singula ā hoꝝ cogno
μικρῶς ἀλγηδεῖ. ἕκαστα δὲ τούτων ἐπε=
scēs tu rex: ⁊ regioni
γνωκὼς σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας
⁊ obsesso generi nr̄o pros
καὶ τοῦ περιῤῥαιθέντος ἔθνους ἡμῶν πρό=
spice: ēm q̄ habes erga oēs ob=
νοιαν, καθ' ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας ἐυερ
uiā clementiā. quādiu n.
γέτημον φιλανθρωπίαν. ἄχρι γὰρ
iudas supest: ipossibile ē pacē cōse
Ἰούδας περίεστιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυ=
qui negocia. talib⁹ ā di=
χεῖν τὰ πράγματα. τοιούτων δὲ ῥηθέν=
ctis ab hoc: cito ceteri amī
των ὑπὸ τούτου, θᾶττον οἱ λοιποὶ φίλ=
ci hostiliter se habētes aduersus in=
λοι δυσμενῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν Ἰού
dā inflamauerūt demetriū. ad=
δαν προσεπύρωσαν τὸν δημήτριον. πρό
uocās ā statim inicanorē q̄
σκαλεσάμενος δὲ εὐθέως νικάνορα τὸν γε
erat elephātor̄ pfect⁹: ⁊ ducē desti=
νόμενον ἐλεφανταρχην, καὶ στρατηγὸν ἀνα
gnās iudee: misit dans epistо
δείξας τῆς Ἰουδαίας, ἐξαπέστειλε δοὺς ἐπισο
las: ipm q̄dē iudā occidere
λάς, αὐτὸν μὲν τὸν Ἰούδαν ἐπαγελεῖσθαι,
qui ā cū ipo dispergere: cōstitue=
τοὺς δὲ σὺν αὐτῶ σκορπίσαι, καταστή=
re ā alcimū sūmū sacerdotē maxim⁹
σαι δὲ ἄλκιμον ἀρχιερέα τοῦ μεγίστου
tēpli. q̄ autē ex iudea fuge=
ἱεροῦ. τὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰουδαίας πεφυγα=
rant iudā gētes cōmiscebāt se gre
δυκότα τὸν Ἰούδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγε
gatim nicanori: iudeoꝝ aduer
ληδὸν τῶ νικάνορι, πτὰς τῶν Ἰουδαίων ἀτυ
sitates ⁊ clades ꝓprias ꝓsperitates exi
χίας καὶ συμφορὰς ἰδίας εὐημερίας δια
stimātes fore. audiētes ho
κοῦντες ἔσεσθαι. ἀκούσαντες δὲ τὴν τοῦ
nicanoris aduētū ⁊ cōuentū
νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν
nationū: cōsperſi terra rogabāt
ἐθνῶν, καταπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον
eū q̄ vsq̄ in seculū cōstituerat sūm
τὸν ἄχρις αἰῶνος συστήσαντα τὸν ἑαυτοῦ
ꝓprium: sēp ā eū ostēto ꝓtegen=
λαόν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβα
tem suā portionē. impe=
νόμενον τῆς ἑαυτοῦ μερίδος. προστά=
rāte ā duce: illinc statim
ξαντος δὲ τοῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν εὐθέως
mouēs cōmiscet se ipis ad castellū
ἀναζεύξας συμμίσγει ἀυτοῖς ἐπὶ κώμην
dessau. simō ā frater iude cōmi
δεσσαού. σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα συμ
serat prelio eū nicanore: paululū ā
βεβληκὼς ἦν τῶ νικάνορι, βραχέως δὲ
ob repētinā hostiū apparitōez
τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν
errauit. uerūtā audiēs nicanor quā
ἐπίπαικώς. ὅμως δὲ ἀκούων ὁ νικάνωρ ἦν
hēbant q̄ circa iudā fortitudinē:
εἶχον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν ἀνδραγαθίαν,

τ in pro patria certaminib⁹ καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν
p̄spitate: metuebat iudicii p ἐυτυχίαν, ὑπευλαβεῖτο τὴν κρίσιν δι=
sanguinē facere. quāobrē misit αἱμάτων ποιήσασθαι. διόπερ ἔπεμψε
D posidonii τ theodotii τ matthiā vt ποσιδώνιον καὶ θεόδοτον καὶ ματθίαν, ἵνα
darēt τ acciperēt dextras. cōgiose ūt fa= δοῦναι καὶ λαβεῖν δεξιάς. πλείονος δὲ χρό
cta de his cōsultatione: τ μθήκης περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τοῦ
duce cū multitudine cōmunicāte: ἡγεμόνος τοῖς πλήθεσιν ἀνακοινωσαμένου,
τ cū videret cōcors sententia: annu καὶ φανείσης ὁμοφρόνου γνώμης, ἔστε=
erūt pactis. cōstituerūt ūt di= ρεν τοῖς συνθήκαις. ἐτάξαντο δὲ ἡμέ
em in q̄ secreto venirēt in vnū. ραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό.
τ accessit ab vnoquoq; sella. posuerūt καὶ προσῆλθε παρ' ἑκάστου δίφρακες ἔθεσαν
sellas. disposuit iudas armatos para= δίφρους. διέταξεν ἰούδας ἐνόπλους ἑτοί
tos in opportunis locis: ne forte μους ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μήποτε
ab hostib⁹ repēte malefici ἐκ τῶν πολεμίων αἰφνιδίως κακουργία
E fieret. cōgrua fecerūt. collo γένηται. τὴν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κοινω=
quiū. morabatur nicanor in hierosoly νίαν. διέτριβεν ὁ νικάνωρ ἐν ἱεροσολύ=
mis: τ fecit nihil absurdū. at μοις, καὶ ἔπραττεν οὐδὲν ἄτοπον. τοὺς δὲ
cōgregatos gregarias turbas dimi= συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυ=
sit: τ hēbat iudam semp σε, καὶ εἶχε τὸν ἰούδαν διαπαντὸς
in cōspectu. examino viro incli ἐν προσώπῳ. ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσε
nat⁹ fuit. hortat⁹ est ūt si ducere vxorē τ κέκλιτο. παρεκάλεσε δὲ αὐτὸν γῆμαι καὶ
filios gignere. vxorē duxit. quiē. παιδοποιήσασθαι. ἔγημεν. ἐυσχήμονος.
cōmunē duxit vitā. at alienū cognoscēs ἐκοινώνησε βίου. ὁ δὲ ἄλλοτριος συνιδὼν
cā q̄nter illos inuicē benīuolētiā τ fa= τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς ψυχι
ctas cōuentiōes: venit accipiēs ad de κὰς συνθήκας, ἦλθε λαβὼν πρὸς τὸν δη
metriū: τ dicebat nicanorē altera μήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν νικάνορα ἀλλότρια
sapere de negocijs. nā insi φρονεῖν περὶ τῶν πραγμάτων. τὸν γὰρ ἐπὶ
diatorē regni ei⁹ iudā succes βουλον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἰούδαν διά
sorē designauit. at rex irat⁹ δοχον ἀνέδειξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐθυμοῦ
fact⁹ τ scelesti calū χθυμένος καὶ ταῖς τοῦ πανωθηρου διά
nijs irritatus: scripsit nicanori di= βολαῖς ἐρεθισθείς, ἔγραψε νικάνορι φέρ
cēs: pro q̄dē pactis grauiter κων, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως
ferre. iubēs ūt maccabeū vin= φέρειν. κελεύων δὲ τὸν μακκαβαῖον δέσ
ctū mittere in antiochiā. cito. μιον ἐξαποστέλλειν εἰς ἀντιόχειαν ταχέως.
notificatis ūt his nicanori cōfi προστεσόντων δὲ τούτων τῷ νικάνορι συνε
sus erat τ grauiter ferebat: si pa χύνετο καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ δὲ

facere metuebat. Quāobrem premisit posidonum & theodotium & matthiā: & vt darent dextras atq; acciperent. Et cum diu de his consiliū ageretur & ipse dux ad multitudinem retulisset: omnū vna fuit sentētia amicitiis annuere. Ita q; diem constituerūt qua secreto inter se agerent & singulis selle prolate sunt & posite. Precepit autem iudas armatos esse locis opportūis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur. Et congruum colloquium fecerūt. Morabatur autem nicanor hierosolymis: nihilq; inique agebat: gregesq; turbaruꝫ que congregate fuerant dimisit. Habebat autem iudam semper charū ex animo: & erat viro inclinatus. Rogauitq; eum ducere vxoreꝫ: filiosq; procreare. Nuptias fecit: qete egit: cōmūiterq; viuebant. Alcimus autem videns charitatem illorum ad inuicem & conuentiones venit ad demetrium & dicebat nicanoreꝫ rebus alienis assentire. Iudamq; regni insidiatorem successorem sibi destinasse: taq; rex exasperatus & pessimis huius criminationibus irritat⁹ ferī psit nicanori dicens: grauiter quidem se ferre de amicitie conuentione: iubere tamen machabeum citius vinctum mittere antiochiam. Quibus cognitis nicanor consternabatur & grauiter ferebat: si ea que conuenerant irrita faceret: nihil lesus a viro: sed quia regi resistere nō poterat: opportunitatē obseruabat qua preceptuꝫ perficeret. At machabeus videns secum austerius agere nicanorem: et consuetum occursum ferocius exhibentem: intelligens non ex bono esse austeritatem illaꝫ: paucis suorum congregatis occultauit se a nicanore. Quod cum ille cognouit fortiter se a viro preuentum venit ad maximum & sanctissimum templum: & sacerdotibus solitas hostias offerentibus: iussit sibi tradi virum: quibus cum iuramento dicentibus nescire se vbi esset: q̄ querebatur: extendens manum ad templū iurauit dicens. Nisi iudam mihi vinctū tradideritis: istud dei phanum in planiciem deducam & altare effodiam: & tēplum hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abiit. Sacerdotes autem protendentes manus in celum inuocabāt eum qui semp propugnator esset gentis ipsorum hec dicentes. Tu domine vniuersorum qui nullius indiges: voluisti templum habitationis tue fieri in nobis. Et nunc sancte sanctorum omniuꝫ domine conserua inviolatum impollutam domum istam que nuperrimundata est. Raziasautem quidam de senioribus ab hierosolymis delatus est nicanori: vir amator ciuitatis & bene audiens: qui pro affectu pater iudeorum appellabatur. Hic multis temporibus cōtinentie propositus tenuit in iudaismo corpusq; & animam

cta irrita faceret. si nihil vir male σαλμένα ἀθετήσει. μηδὲν τ' ἀνδρὸς ἠδικη
fecisset. qui ūt regi resistere κότος. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιστρατήγειν
nō erat: opportunitatē obseruabat strategēte hoc οὐκ ἦν, ἐυκαίρου ἐτήρει στρατηγήματι τοῦ
perficere. at maccabe⁹ auste ποιῆσαι. ὁ δὲ μακκαβαῖος αὐστηρό
rius agentē cognoscēs meanore erga τερον διεξάγοντα συνιδὼν τὸν νικάνορα πρὸς
se: τ cōsuetū occursum durio αὐτόν, καὶ τὴν εἰθισμένην ἀπαντησιν ἀγροι
rem habentē: itelligēs nō ex κοτέραν ἐχηκότα, νοήσας οὐκ ἀπὸ τοῦ
optimo austeritatē esse: cōgregās βελτίσου τὴν αὐστηρίαν εἶναι, συστρέψας
nō paucos eos circa se: abscēditius οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτόν, συνεκρύβη
est a nicanore. cognoscēs ūt ali⁹ ψ τον τὸν νικάνορα. συγγενοῦς δὲ ὁ ἕτερος ὅτι
generose a viro astuta pūcur⁹ cēt: ve= γενναίως ὑπὸ τ' ἀνδρὸς ἐστρατήγηται, πα
niēs ad maximū τ sanctū tēplū: ραβοήσας ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ ἅγιον ἱερόν,
sacerdotib⁹ decētes victimas offerē τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσα
tib⁹: iussit tradere viū. γόντων, ἐκέλευσε παραδιδόναι τὸν ἄνδρα.
his ūt cū iuramētis dicentib⁹ nō scire τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν
vbi est q̄querē: extēdēs που ποτ' ἐστὶν ὁ ζητούμενος, προτείνας τὴν
dxtrā in tēplū: iurauit hec. Si nō δεξιὰν εἰς τὸν νεὼ, ὤμοσε ταῦτα. Ἐὰν μὴ
vinctū mihi iudā tradideritis: hoc δεσμιόν μοι τὸν ἰούδαν παραδῶτε, τόν δὲ
dēsmiū mihi iudā tradideritis: θεοῦ φανὸν πλανῆτιν ποιήσω. καὶ
altare effodiā: τ tēplū hic θυσιαστήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐνταῦ
libero illustre erigā. tot θα τῷ διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀναστήσω. τοσαῦ
ūt dicēs abiit. at sacerdotes p τα δὲ εἰπὼν ἀπῆλθεν. οἱ δὲ ἱερεῖς προ
tendētes man⁹ in celū: inuo τείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπε
cabāt eū q̄ semp ppugnator fuit καλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπερμαχον τοῦ
gētis nr̄e: hec dicētes. tu dñe ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες. σὺ κύριε τῶν
vniuersoꝝ nō indiges existēs: placti tēplū ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, εὐδόκησας ναὸν
tue habitatiōis in nobis fieri: τ nūc τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι. καὶ νῦν
sancte ois sanctitatis dñe: serua in ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ κύριε, διατήρησον εἰς
secula inpollutā hāc nup mun αἰῶνας ἀμίαντον τόνδε τὸν προσφάτως κεκα
datā domū. razis ūt q̄dā de hiero θαρισμένον οἶκον. ῥαζὶς δέ τις τῶν ἀπὸ ἱερο
solymitanis p̄sbyteris: delat⁹ est nicano σολύμων πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ νικάνο
ri: vir amator ciuitatis τ valde bene ρι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς
audiēs: τ fm benīuolētiā pater iu= ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν ἔυνοιαν πατὴρ τῶν ἰου
deoꝝ appellatus. fuit etiā in δαίων προσαγορευόμενος. ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἐμ
riorib⁹ tēporib⁹ cōtinētie iudicij se= προσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰσενη
rēs in iudaismo: τ corp⁹ τ aiam νεγμένος ἰουδαισμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν

pro iudaisimo tradide=
ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημέ=
rat cũ oĩ pscuerãtia. volens
νος μετὰ πάσης ἐκτενείας. βουλόμενος
ãt nicanor manifestã facere quã hẽbat erga
δὲ νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι ἣν εἶχε πρὸς
iudeos malinolẽtiã: misit mi=
τοὺς ἰουδαίους δυσμένειαν, ἀπέστειλε στρα
lites supra quingẽtos vt cõpre
τιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλα
hẽderẽt eũ. putabat enĩ illũ cõprehẽdẽ=
βεῖν αὐτόν. ἐδόξε γὰρ ἐκεῖνον συλλαβών,
his factum cladẽ. at
τοὺς ἐργάσεσθαι συμφοράν. τῶν δὲ
mltitudinib⁹ futuris turrẽ occupa=
πληθῶν μελλόντων τὸν πύργον κατάλα=
re: & gulicã ianuã. aggrediẽ
βέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιάζομέ
tib⁹: & iubentib⁹ ignẽ admouere
νων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν καὶ
portas incẽdere: cõprehẽsus fa
τὰς θύρας ὑφάπτειν, περικαλήπτος γε
ctus suppositit sibi gladiũ: gene
νόμενος ὑπεθήκεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος, εὐγε=
rose volẽs mori: potiꝰq pecca=
νῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἢπερ τοῖς ἀλίτη
toríb⁹ subdit⁹ fieri: & ppria
ρίοις ὑποχείριος φωρᾶσθαι, καὶ τῆς ἰδίας
nobilitate indigne cõtumeliã pati. at pla=
εὐφυείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι. τὴν δὲ πλη
gã nõ recte dirigẽs ob ago=
γὴν μὴ κατευθυχθήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶ
nis festinationẽ: & turbis intra
νος ταχυδρόμην, καὶ τῶν ὄχλων εἴσω τῶν
ostia irrũpentib⁹: recurrẽs
θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν
strẽnue ad mur̃: ꝓcipitauit
θρασέως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεκρήμνισεν
se viriliter in turbas. his
ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους. τῶν
ãt velociter retrocedẽtib⁹ facta dum
δὲ ταχέως ἀναστοχασάντων θρασυμύθου δια
sione: venit ꝓ mediũ in la=
σήμαχος, ἦλθε κατὰ μέσον εἰς τὸν κενεῶ
tus. adhuc ãt vnus existẽs & inimĩ
να. ἔτι δὲ ἔμπνους ὑπάρχων καὶ πε=
micus animo: surgẽs decur
πυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερο
rẽte fœtis more sanguine: & grauí
μένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυ=
bus plagis exãtib⁹: cursu
σχερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τοὺς
turbas ptrãsiẽs: & stãs in quadã pe=
ὄχλους διελθών, καὶ στὰς ἐπί τινος πέ=
tra ꝓrupt⁹: penit⁹ exãguis iã
τρας ἀπερρωγυίας, παντελῶς ἔξαιμος ἤδη
fact⁹: ꝓferens intestina & accipiẽs
θυόμενος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν
vtrisq; manib⁹: ꝓiecit sup
ἑκατέραις ταῖς χερσίν, ἐνέστησε τοῖς ὄχ
turbas. & inuocans dñatorẽ
λοις. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπόζοντα
vite & spũs: hoc ei
τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ταῦτα αὐτῷ
itẽ reddere: hoc modo mor
πάλιν ἀποδοῦναι, τὸν δὲ τρόπον με
tuus est.
τήλλαξεν. Ca. 15.

Nicanor cũ cõperisset

Ὁ δὲ νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς πε
iudã exãtẽ in samarie
ρὶ τὸν ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ σαμάρει

tradere contentus pro perseuerantia.
Volens autẽ nicanor manifestare odiũ
quod habebat in iudeos: misit milites
quingentos vt eum comprehenderẽt.
Putabat enim si illũ decepisset: sese cla=
dem iudeis maximam illaturum. Tur=
bis autem irruere in domum eius & ia
nuas disrumpere: atq; ignem admoue
re cupientibus: cum iam comprehen=
deretur gladio se petiit: eligens nobili=
ter mori potius q̃ subditus fieri pecca=
toribus: & contra natales suos indignis
iniuriis agi. Sed cum per festinationem
non certo ictu plagam dedisset: & tur=
be inter ostia irrumperent: recurrens
audacter ad murum: precipitauit semet
ipsum viriliter in turbas: quibus veloci
ter locus dantibus casui eius: venit per
mediam cerulcem. Et cum ad huc spira
ret accensus animo surrexit: & cum
sanguis eius magno fluxu deflueret: &
grauissimis vulneríb⁹ esset saucius: cur
su turbam pertransit et stans supra q̃n
dam petram preruptam & iam exãguis
effect⁹: cõplexus intestina sua vtrisq;
manibus profecit super turbas inuo=
cans dominatorem vite ac spiritus: vt
hec illi iterum redderet atq; ita vita de
functus est.

Capitulum decimum quintum.

Nicanor autem vt comperit iudam
esse in locis samarie: cogitauit cuꝫ
omni impetu die sabbati committere
bellum. Iudeis vero qui illum per neces
sitatem sequebantur dicentibus: ne ita
ferociter et barbare feceris: sed honorẽ
tribue diei sanctificatiõis & honora eũ
qui vniuersa conspicit. At ille infelix in
terrogauit si est potẽs in celo qui impe
rauit agi diem sabbatorum: & respon=
dentibus illis: est domin⁹ vinus ipse in
celo potens qui iussit agi septimaꝫ diẽ.
At ille ait. Et ego potens sum super ter
ram qui impero sumi arma & negocia
regis impleri. Tamen non obtinuit vt
consilium perficeret. Et nicanor quidẽ
cum summa superbia erectus cogita=
uerat cõmune tropheum statuere de iu
da. Machabeus autem sẽper confide=
bat cum omni spe auxiliuꝫ sibi a domi
no affuturũ: & hortabatur suos ne for
midarent ad aduentum nationum sed
in mente haberent adiutoria sibi facta
de celo: & nunc sperarent ab omnipotẽ
te sibi affuturam victoriam. Et allocu
tus eos de lege & prophetis: ammonẽs
etiã certamina que fecerant prius: ꝓm
ptiores constituit eos. Et ita animis co
rum erectis simul ostendebat gentium
fallaciam: & iuramentorum preuarica=
tionem. Singulos autem illorum ar=
mauit non clypei & haste munitione sꝫ
sermonibus optimis

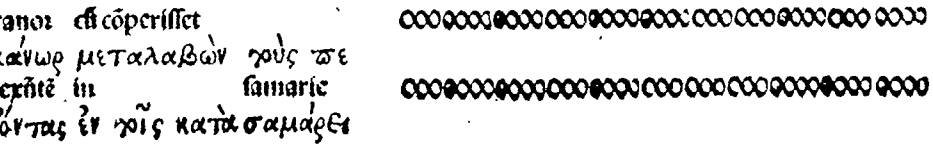

locis: cogitauit quie=
αν τόποις, ἐβουλεύσαντο τὴν τῆς κατα=παύ
tis die cũ oĩ inmitiõe in
σεως ἡμέρα μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐ
ipos irruere. at ob necessitatẽ sequẽ
τοῖς ἐπιβαλεῖν. τῶν δὲ κατ' ἀνάγκην συνε
tib⁹ cũ iudeis dicentib⁹: nequa
πομένων αὐτῷ ἰουδαίων λεγόντων, μηδα=
q̃ sic ferociter & barbare per
μῶς οὕτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἀποστε
eas: gliam ãt tribue honorate
σης, δόξαν δὲ ἀπονέμεσον τῇ προτετιμημένῃ
ab oia cõspiciẽte cũ sanctitate di=
ὑπὸ τὰ πάντα ἐφορῶντος μετὰ ἁγιότητος ἡμέ
ci. at scelestissim⁹ interrogauit: si est in
ρα. ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν
celo ꝓceps q̃ imperauit agere
οὐρανῷ δυνάστης ὁ προστεταχὼς ἄγειν τὴν
sabbatoꝝ diẽ. illis ãt respõden
τῶν σαββάτων ἡμέραν. τῶν δὲ ἀποφηνα
tib⁹: est dñs vinẽs ipe in celo
μένων, ἔστιν ὁ κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ
potẽs q̃ iussit agere septimã
δυνάστης ὁ κελεύσας ἄγειν τὴν ἑβδόμα
diẽ. at ali⁹ ego inqt ꝓceps sup
δα. ὁ δὲ ἕτερος κἀγώφησι δυνάστης ἐπὶ
terrã. q̃ impero sumere arma &
τῆς γῆς. ὁ προστάσσων αἴρειν ὅπλα καὶ τὰς
regia negocia cõficere: tamẽ nõ ob
βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως οὐ κα
timuit ꝓficere miserib⁹ suis cõsi
τέσχεν ἐπιτελέσαι τὸ χέτλιον αὐτοῦ βου
liis. & idem nicanor cũ oĩ iacũ
λημα. καὶ ὁ μὲν νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλα
tia superbiẽs decreuerat cõmune
ζονείας ὑφαυχενῶν διεγνώκει κοινὸν τῶν
de iuda statuere tropheũ.
περὶ τὸν ἰούδαν συστήσασθαι τρόπαιον.
at maccabe⁹ erat semp cõfi
ὁ δὲ μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπτως πεποι
dẽs: cũ oi spe auxiliũ
θώς, μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως
cõsecutum a dño. & hortaba
τευξεσθαι παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ παρεκά
tur cos q̃ cũ eo nõ formidare gẽ
λει τοὺς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾶν τὴν τῶν ἐθ
tiũ aduẽtũ: hẽntes ãt in mẽte pus fa=
νῶν ἔφοδον, ἔχοντας δὲ κατὰ νοῦν τὰ προ
cta ipis de celo adiutoria:
γεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοηθήματα,
& nlic sperare ab oi
καὶ τὰ νῦν προσδοκᾶν τὴν παρὰ τοῦ παν
potẽte futurã eis victoriã. & cõsul
νικράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην. καὶ παρα
tans cũ eis ex lege &
μυθούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν
prophetis: cõmonẽs ãt eos &
προφητῶν, προσυπομνήσας δὲ αὐτοὺς καὶ
certamina q̃ cõfecerãt: ꝓm
τοὺς ἀγῶνας οὓς ἦσαν ἐκτετελεκότες, προ
ptiores eos cõstituit. & ani
θυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε. καὶ τοῖς θυ=
mis excitãs eos: admonebat simul
μοῖς διεγείρας αὐτούς, παρηγγείλεν ἅμα
ostendẽs gentiũ fallaciã &
παρεπιδεικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀθεσίαν καὶ
iuramẽtoꝝ trãsgressionẽ. quẽlibet ãt eoꝝ
τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν. ἕκαστον δὲ αὐτῶν
armãs nõ clypeoꝝ & hastaꝝ
καθοπλίσας οὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν
munitione: sed in bonis fidẽb⁹
ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις

C

adhortatione. τ cũ exposuisset somniũ
παράκλησιν. καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον
dignũ fide: maxime vniuersos letificauit.erat
ἀξιόπιστον, ὑφ' ὅτι πάντας ἔυφραινεν. ἦν
ãt hui? visio talis. oniã q
δὲ ἡ τούτου θεωρία τοιάδε. ὀνίαν τὸν πρό-
erat sũm? sacerdos vir honestũ τ bonũ:
μενον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν,
verendũ q̃dẽ aspectu: modestũ ãt
αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πραὺν δὲ
moribꝰ: τ eloquiũ emittẽtem decen
τὸν τρόπον, καὶ λαλιὰν προϊέμενον πρεπόν
ter. τ q̃ a puero exercuerat oĩa
τως. καὶ ἐκ παιδὸς ἐκ μελετητικότα πάντα
virtutiũ ppria: hĩc man?
τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, τοῦτον τὰς χεῖρας
protẽdentẽ orare pro oĩ
προτείναντα κατεύχεσθαι τῶ παντὶ τῶν
iudeoꝝ cetu. deinde sic apparuisse
Ἰουδαίων συνήματι. εἶτ' οὕτως ἐπιφανῆ-
ve vix canitie τ gl'ia prestãte:
ναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα,
mirabilẽ ãt q̃ndã τ magnificẽtissi
θαυμασὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπῆ σε-
mã esse circa illũ eminẽtiã. respõ
πτὴν εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν. ἀπο-
dentẽ χo oniã dixisse. fratrũ
κριθέντα δὲ τὸν ὀνίαν εἰπεῖν. ὁ φιλάδελ-
amatoꝝ hic est q̃ multũ orat
φος οὗτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος
pro pplo τ sancta ciuitate hie
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱε-
remias dei prophẽta. extendentẽ
ρεμίας ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης. προτείναντα
ãt hieremiã dextrã tradere
δὲ τὸν Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῶ
iude gladiũ aureũ: cũ daret ãt locu
Ἰούδα ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ προσ
tũ esse hec. accipe sanctũ gladiũ
φωνῆσαι τάδε. λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαί
mun? a deo: p quẽ frãgas
αν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, δι' ἧς θραύσης
aduersarios. exhortati
τοὺς ὑπεναντίους. παρακληθέντες δὲ τοῖς
iude ĩmonib? valde bonis τ poten=
Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμέ-
tib? ad virtutẽ incitare τ ãias inue
νοις ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι καὶ ψυχὰς νέ
nũ viriles facere: statuerũt nõ castrame
ων ἐπανδρῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύε
tari: generose ãt inuehi: τ cũ
σθαι, γναίως δὲ ἀμφέρεσθαι, καὶ μετὰ
omni virilitate cõgredi̇tes: iudicare
πάσης ἀνανδρίας ἐμπλακέντες, κρῖναι τὰ
negocia: coq τ ciuitas τ sctã
πράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια
τ templũ periclitarent. erat eñ pro vro
καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν. ἦν γὰρ ὁ περὶ γυ-
rib? τ filijs item et fratrib? τ ppi
ναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγ
quis in minori parte positũ eis pcu
γενῶν ἐν ἥττονι μέρει κείμενος αὐτοῖς κίνδυ
lum.maxim? χo τ prim? pro san=
νος. μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ κατὰ
ctificato tẽplo timor. erat ãt τ in
γιασμένου ναοῦ φόβος. ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῆ
ciuitate detẽtis nõ mediocris solli
πόλει κατειλημμένοις οὐ παρεργος ἀγω
citudo: turbãte in subbitali cõgres
νία, ταραττομένης τῆς ἐκ ὑπαίθρω προσ
su. τ oib? tã sperantib?
βολῆς. καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν

D

E

8.8.d. 4.Re. 19.g. Eccl. 48.d.

F

& exhortationibus exposito digno fi=
de somnio:per quod vniuersos letifica
uit. Erat autẽ huiusmodi visus. Onias
qui fuerat sũmus sacerdos virum bo=
num et benignũ verecundum visu:mo
destum moribus:& eloquio decorum:
& qui a puero in virtutibus exercitatus
sit manus protendentes:orare pro om
ni populo iudeorum:post hoc apparuis
se et alium virum etate & gloria mirabi
lem:et magni decoris habitudinem cir
ca illum. Respondentem vero oniam
dixisse. Hic est fratrum amator & po=
puli israel:hic est qui multum orat pro
populo et vniuersa sancta ciuitate hie=
remias propheta dei. Extendisse au=
tem hieremiam dextram & dedisse iu=
de gladium aureum dicentem. Accipe
sanctum gladium munus a deo:in quo
deicies aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaq; inde sermonib? bonis
valde de quibus extolli posset impetus
& animi iuuenum confortari:statuerũt
dimicare & confligere fortiter vt virt?
de negocijs iudicaret:eo q̃ ciuitas sctã
& templum periclitarentur. Erat enim
pro vxoribus & filiis:itemq; pro fratri
bus & cognatis minor sollicitudo: ma=
ximus vero & primus pro sanctitate ti
mor erat templi:sed & eos qui in ciuita
te erant non minima sollicitudo habe
bat pro his qui congressuri erant:& iã
cum omnes sperarent iudicium futurũ
hostesq; adessent atq; exercitus esset
ordinat?: bestie equitesq; opportuno
loco compositi considerans machabe
us aduentum multitudinis & apparatũ
varium armorum ac ferocitatẽ bestia
rum extendens manus in celum: pro=
digia facientem dominum inuocauit:
qui non secundum armorum poten=
tiam:sed prout ipsi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem inuocans hoc
modo. Tu domine qui misisti angelũ
tuum sub ezechia rege iuda:& interfeci
sti de castris sennacherib centum octo=
gintaquinq; milia: & nunc dominator
celorum mitte angelum tuum bonum
ante nos in timore & tremore magni=
tudinis brachii tui vt metuant qui cuꝫ
blasphemia veniunt aduersus sanctuꝫ
populum tuum. Et hic quidem ita per
orauit. Nicanor autem & qui cum ipso
erant cum tubis & cãticis admouebãt.
Iudas vero & qui cum eo erant inuoca
to deo per orationes cõgressi sunt:ma
nu quidem pugnantes:sed et dominũ
cordibus orantes prostrauerunt nõ mi
nus trigintaquinq; milia:presentia dei
magnifice delectati. Cumq; cessassent &
cum gaudio redirent:cognouerunt ni
canorem ruisse cum armis suis. Facto
itaq; clamore & perturbatione fuscita=
ta:patria voce omnipotentem domi=
num benedicebant.

fiunꝫ iudicijs. τ iã se miscentib?
ἐσομένην κρίσιν. καὶ ἤδη συμμιξάντων
hostib? τ exercitu ordina
τῶν πολεμίων καὶ τῆς στρατιᾶς ἐνταγεί-
to: τ bestijs in parte opportu
σης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος ἐυκαι-
na cõstitutis: atq; eqtatu
ρον ἀποκατασταθέντων, τῆς τε ἱππου
pcorum dispositio: cognoscẽs mac
κατὰ πέρας τεταγμένης, συνιδὼν ὁ μακ
cabeꝰ multitudinis ptentiã τ
καβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ
armoꝝ varietã apparatũ:
τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν,
ipetumq; bestiaꝝ ferocitatẽ: extẽdens
τήν τε τῶν θηρίων ἀγριότητα, ἀνατείνας
manꝰ in celũ: inuocauit
τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπεκαλέσα-
prodigia facientẽ dñm: sciẽs q̃
το τὸν τεραστοποιὸν κύριον, γινώσκων ὅτι
nõ est p arma: sicut ãt in ipo iudica
οὐκ ἔστι δι' ὅπλων, καθὼς δὲ ἐν αὐτῶ κρι-
tũ fuerit dignis tribuit victoriã.
θῆ τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην.
dixit ãt inuocãs hoc mo=
ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόνδε τὸν τρό-
do. tu dñe misisti ange
πον. σὺ δέσποτα ἀπέστειλας τὸν ἄγγε
lũ tuũ sub ezechia rege
λόν σου ἐπὶ ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς
iudee: τ interfecit de castris
Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
sẽnacherib ad cẽtum octoginta
σενναχηρείμ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε
milia. τ nũc pnceps celoꝝ:
χιλιάδας. καὶ νῦν δύναίσα τῶν οὐρανῶν,
mitte angelũ bonũ ante
ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν
nos ad timorẽ τ tremorẽ.magnitudie bra
ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον. μεγέθει βρα-
chij tui pterreãtur q̃ cũ bla=
χίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλα
sphemia veniunt aduersus sanctũ tuũ
σφημίας παραγινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου
pplm.τ hic q̃dẽ in his finiuit. q̃ χo
λαόν. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις ἔληξεν. οἱ δὲ
circa nicanorẽ cũ tubis τ
περὶ τὸν νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ
canticis precedebãt. q̃ ãt circa iu=
πατιόνων προσῆγον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰού-
dam cũ inuocatione τ votis cõgres
δαν μετ' ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέ-
si sunt cũ hostib?: τ q̃dẽ ma=
μιξαν τοῖς πολεμίοις, καὶ ταῖς μὲν χερ
nib? pugnãtes: sed cordib?
σὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς
deũ orãtes: prostrauerũt nõ min?
τὸν θεὸν εὐχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον
decẽ milliaria tribꝰ τ q̃nq; millib?:
μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων, τῆ
dei maxime letati presen
τοῦ θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφα-
tia. cessantes ãt a necessitate: τ
νείᾳ. χαιρόμενοι δ' ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ
cum gaudio recedẽtes: cognouerũt
μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν
ruisse nicanorẽ cũ arma
προπεπτωκότα νικάνορα σὺν τῆ πανο-
tura. facto ãt clamore τ pturba
πλίᾳ. χομένης δὲ κραυγῆς καὶ παρα=
tione:benedicebãt pncipẽ patria voce.
χῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάσην τῆ πατρίῳ φωνῆ

τ precepit pomniꝰ corpore τ ani
καὶ προσέταξεν ὁ καθάσαν σώματι καὶ ψυ
mo prim⁹ pugnato: p:o ciuib⁹
χῆ προταγωνισὴς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ὁ τὴν
etatis benīuolētiã erga cõtribules
τῆς ἡλικίας ἔυνοιαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
conferuãs: nicanoris caput
διαφυλάξας, τὴν τοῦ νικάνορος κεφαλὴν
abscindẽtes τ manũ cũ hĩero:
ἀποτεμόντας καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ
ferre in hierosolyma. aduemẽs
φέρειν εἰς ἱεροσόλυμα. παραγενόμενος
ãt illuc: τ cõuocãs cõtribules:
δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλέσας τοὺς ὁμοεθνεῖς
τ sacerdotes: ante altare stãs
καὶ τοὺς ἱερεῖς, πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου στή=
accersiit eos q̃ de arce.
σας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.
τ ostẽdẽs sceleſti nicano=
καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τοῦ μιαροῦ νικάνο=
ris caput τ manũ blaſphe=
ρος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφή=
mi: quã extendẽs cõtra ſanctã omni
μου, ἣν ἐξέτεινας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ παν
potẽtis domũ ghat⁹ fuerat: τ
τοκράτορος δῆκον ἐμεγαλαύχησε, καὶ τὴν
linguã impĩj nicanoris abſcin
γλῶσσαν τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος ἐκτε=
dẽs: dixit particulatim ſe datuꝝ aui=
μῶν, ἔφη κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέ
bus: at premia demẽtie cõtra
οις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναν
tẽpliꝰ ſuſpẽdere. at oẽs
τι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι. οἱ δὲ πάντες
in celſi bñdixerũt illuſtri
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ
dño: dicẽtes. benedict⁹ q̃ ſerua=
κύριον, λέγοντες. εὐλογητὸς ὁ διατηρή=
uit ſuũ loc̃ĩ icõtaminatũ. ſuſpẽ
σας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον. ἐξέδη
dit ãt nicanoris imaginẽ ex
σε δὲ τὴν τοῦ νικάνορος προτομὴν ἐκ
arce: manifeſtũ oĩb⁹ τ cui=
τῆς ἄκρας, ἐπίδηλον πᾶσι καὶ φανε=
dẽs dñi auxilij ſignũ.
ρὸν τῆς τοῦ κυρίου βοηθείας σημεῖον.
decreuerũt ãt oẽs cũ cõmuni
ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ

Precepit autẽ iudas qui per omnia cor
pore & animo mori pro ciuibus para=
tus erat: caput nicanoris & manum cũ
humero abſciſſam hieroſolymam per
ferri. Quo cum peruenĩſſet conuoca
tis cõtribulib⁹ & ſacerdotib⁹ ad altare:
accerſiit & eos qui in arce erãt. Et oſtẽ
ſo capite nicanoris & manu nepharia
quam extenderat contra domum ſan=
ctam omnipotentis dei magnifice glo=
riatus eſt. Linguam etiam impĩi nica
noris preciſam iuſſit particulatim aui=
bus dari: manum autem dementis con
tra templum ſuſpendi. Omnes igitur
celi benedixerunt dominum dicentes:
benedictus qui locum ſuum incontami
natum ſeruauit. Suſpendit autem ni=
canoris caput in ſumma arce vt euidẽs
eſſet & manifeſtum ſignum auxilii dei.
Itaq̃ omnes cõmuni conſilio decreue
runt nullo modo diem iſtum abſq̃ cele
britate preterire: habere autem celebri
tatem tertiadecima die menſis adar q̃
dicitur voce ſyriaca pridie mardochei
die. Igitur his erga nicanorem geſtis:
& exillis temporibus ab hebreis ciuita
te poſſeſſa: ego quoq̃ in his faciam fi=
nem ſermonis. Et ſiquidem bene &
vt hiſtorie competit: hoc & ipſe velim:
ſi autem minus digne: concedenduꝫ eſt
mihi. Sicut enim vinum ſemp bibere
aut ſemp aquam contrarium eſt: alter
nis autem vti delectabile: ita legentib⁹
ſi ſemp exactus ſit ſermo: non erit gra=
tus hic ergo erit conſumatus.

Explicit ſecundus liber
Machabeorum.

decreto nequaquã ſinere incole=
ψηφίσμασος μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπράσ=
bre hunc diẽ: habere ãt
μασον τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, ἔχειν δὲ
inſignẽ tertiãdecimã duo=
ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δω=
decimi mẽſis: adar dicit ſyria=
δεκάτου μηνός, ἄδαρ λέγεται τῇ συρια
ca voce: ante vnã diẽ mardo=
κῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδο=
chei diei. ita igit̃ erga nicano
χαϊκῆς ἡμέρας. τῶν οὖν κατὰ νικάνο=
rem cõtingentib⁹ ſic: τ ab illis
ρα, χωρησάντων οὕτω, καὶ ἀπ' ἐκείνων
tẽporib⁹ poſſeſſa ciuitate
τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως
ab hebreis: τ ipe hic 1.M
ὑπὸ τῶν ἑβραίων, καὶ αὐτὸς ἀυτόθι τὸν .7.B
finoné finiã. τ ſi q̃dẽ bene
λόγον καταπαύσω. καὶ εἰ μὲν καλῶς
τ vt cõpetit hiſtorie: hoc τ
καὶ εὐθέιας τῆ συντάξει, τοῦτο καὶ
ipe volui. ſi ãt exiliter τ imo=
αὐτὸς ἤθελον. εἰ δὲ ἐυτελῶς καὶ με=
dice: hoc attingibile fuit milꝺ. ſicut
τρίως, τοῦτο ἐφικτὸν ἦν μοι. καθάπερ
eſt vinũ ſolꝰ bibere: ſimiliter
γὰρ ὄινον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως
ãt τ aquã rurſus cõtrariũ: quo ãt
δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον, ὃν δὲ
modo vinũ aque mixtũ dulce
τρόπον ὄινος ὕδατι συγκραθεὶς ἡδύτητα
τ delectabile gſtam pficit:
καὶ ἐπιτέρπειν τὴν χάριν ἀποτελεῖ,
ita τ preparatio ſmo
οὕτω καὶ ὁ τῆς κατασκευῆς τοῦ λό=
nis delectat audit⁹ legen=
γου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχα=
tiũ hiſtoriã. hic ãt erit
νόντων τῇ συντάξει. ἐντεῦθεν δὲ ἔσαι
finis.
ἡ τελευτή.

finis maccabeoꝝ ſecundi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων δευτέρας.

INCIPIT TERTIVS LIBER MACCABEORVM: QVI IN LATINO NON HABETVR.

At philopator ꝫ referentibus
δὲ φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀπαγομιδέντων
discens factū abipo possessor
μαθὼν τὴν ἡμιδίνην τῶν ὑπ' αὐτ̄ χραγυμδίων
locor abstractione ab antiocho: denum=
τότων ἀφαίρεσιν ὑπὸ ἀντιόχου, παραγγεί
cias oib⁹ exercitib⁹ pedestrib⁹ ꝯ
λας ταῖς πάσαις δυνάμεσι πεζικαῖς τε
ꝫ cāstrib⁹ finis: ꝫ sororē arsinoē secū accipi=
καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀρσινόην συμπα=
ens: extinit vsq; ad ea ꝙ fin raphiā loca: vbi
ραλαβών, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ ραφίαν τόπων, ὅπου
castrametati fuerāt ꝙ circa antiochū. theodot⁹ āt ꝙdā cōple=
παρεμβεβληκότες οἱ πρὸ ἀντίοχον. θεόδοτος δέ τις ἐκπλη
re insidias cogitās: assumēs ex suppos
ρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν δανοηθείς, παραλαβὼν τῶν προυπο=
tis sibi armis ptolemaicis optima: cōtulit se
τεταγμένων αὐτῷ ὅπλων πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, δεκομίδη
nocte in ptolemei tabernaculū: tāq; sol⁹ interfector⁹ eū:
νυκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ πτολεμαίου σκηνήν, ὡς μόνος κτενῶν αὐτόν,
ꝫ in hoc dissolutur⁹ bellū. hunc āt ducēs dosithe=
καὶ ἐν τούτῳ δαλύσαι τὸν πόλεμον. τοῦτον δὲ δαγαγὼν δοσιθε
us filⁱ drimyli dict⁹: genere inde⁹: postea āt cōmu=
ος ὁ δριμύλου λεγόμενος, τὸ μὲν γένος ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβα=
nis legitima ꝫ a patrijs sanctionib⁹ alien⁹ fact⁹:
λὼν τὰ νόμιμα καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπηλλοτριωμένος,
ignobilē quēdā reclinauit in tabernaculo: quē cōtigit terre
ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη νομίσαι τὸν
illⁱ supplicū. facto āt forti pcto ꝫ rebus
ἐκείνου κόλασιν. ἡμιδίνης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμά=
magis bñ succedentib⁹ antiocho: valde arsinoe obambu
των μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ ἀρσινόη ἐπιτορευ
lans exerat⁹ hortabat: cū miseria ꝫ lachrymis
σαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ δάκρυων καὶ δακρύων τοὺς
capillos soluta: vt auxiliarent⁹ sibi pris ꝫ filijs ꝫ vxo
πλοκάμους λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτῇ τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ γυ
rib⁹ audacter: promittēs se daturā victorib⁹ cuilibet duas
ναιξὶ θαρραλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο
minas auri. ꝫ sic cōtigit aduersarios in manū pu
μνᾶς χρυσίου. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομί
gna perūt: multos āt ꝫ captiuos cōprehen=
αις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δορυαλώτους συλληφθῆ=
sos esse. cōpos fact⁹ āt insidiar⁹ iudicant ꝓpin=
ναι. καταχρησάμενος δὲ τῇ ἐπιβουλῇ ἔκρινε τὰς πλησί=
quas ciuitates aduenies hortari. faciēs āt hoc: ꝫ
ον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι. ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ
delubris dona tribuēs: bono cē animo subdi=
τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀσπονείμας, εὐπαρασκεύους τοὺς ὑποστρατιώ
tos fecit. at iudeis mittentib⁹ ad eū ex
τους κατέστησε. τῶν δὲ ἰουδαίων διαπεμφαμένων πρὸς αὐτὸν ἀπὸ
senatu ꝫ senior⁹ salutaturos eū ꝫ
τῆς γερουσίας καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν καὶ
munera portaturos ꝫ pro his q̄ cōtigerant cōgratulaturos: cōtigit
ξένια κομιοῦντας καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη
magis ei in animo fedare vt citissime ad eos veni=
μᾶλλον αὐτῷ προθυμηθῆναι ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγε=
ret. properans āt ad hierosolyma: ꝫ sacrificās maximo deo:
σθαι. διακομιδεὶς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ θεῷ,
ꝫ gr̄as reddēs: ꝫ eos q̄ deinde aliq̄d loco faciēs: ꝫ
καὶ χαριτας ἀποδιδούς, καὶ τῶν ἐξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ
tā veniēs in locū: ꝫ diligētia ꝫ deco
δὴ παραβυόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ εὐπρε
re stupefact⁹: mirar⁹ āt ꝫ tēpli optimā institutionē: co
πείᾳ καταπλαγείς, θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ εὐταξίαν, ἐνε
gitauit decernere in tēplū intrare. his āt dicentib⁹
θυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν. τῶν δὲ εἰπόντων
nō licere fieri hoc q̄a neq; his q̄ ex gēte licet
μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μὴ δὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι
intrare neq; oib⁹ sacerdotib⁹: sed soli ꝓposito
εἰσιέναι μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προηγουμένῳ
omniū ītimo sacerdoti: ꝫ hoc in anno semel. ille āt nequaq̄ ꝑsua
πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τοῦτο κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπει
debat. īpāq; lege spreta: nullaten⁹ cessabat ꝓfer
θεγ. τοῦτε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπελείπετο προφε
re scīpm: oportere intrare dicēs. ꝫ si illi fraudati sūt hoc
ρόμενος ἑαυτόν, δεῖν εἰσελθεῖν λέγων. καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐσέρηνται τοῦ
honore: me nō oportet. ꝫ interrogabat: ob quā causam intrā=
της τῆς τιμῆς, ἐμὲ οὐ δεῖ. καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν εἰσερ=
tem ipm in oē sanctū null⁹ phibuit ꝑsentiū.
χόμενον αὐτὸν εἰς πᾶν τέμενος οὐθείς, ἐκώλυσε τῶν παρόντων.
ꝫ qdā imprudēter dixit male ipm hoc mōstrosum cē. sa=
καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς αὐτὸ τοῦτο τερατεύεσθαι. γινομέ
cto āt indt hoc ꝓpt aliquā cām: nōne oino ingressu=
νου δὲ φησι τούτου. διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελευ
rum cē ꝫ volentib⁹ eis ꝫ nō? at sacerdotib⁹ i oib⁹
σεσθαι καὶ θελόντων αὐτῶν καὶ μή; τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις
vestib⁹ ꝓcidentib⁹: ꝫ orantib⁹ maximū desi au=
ταῖς ἐσθήσεσι προσιεσόντων, καὶ δεομένων τοῦ μεγίστου θεοῦ βοη
xiliari instāti necessitati: ꝫ ipetū male irruētis
θεῖν τῇ ἐφεσώσῃ ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου
cōprimere: clamore cū lachrymis tēplū implentib⁹: q̄
μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, οἱ
in ciuitate relicti crāt: turbati exiliūt: occur
κατὰ τὴν πόλιν ἀπολειπόμενοι, ταραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδη
tū qd existimātes factū. ꝫ incluse virgines in cubi
λόν τι θέμενοι τὸ γινόμενον. αἵτε κατακλεισθεῖσαι παρθένοι ἐν θαλά
culis cū matrib⁹: egresse sunt ꝫ reddiderūt puluere co
μοις σὺν ταῖς τεκούσαις, ἐξώρμησαν καὶ ἀπέδωκαν κόνιν ταῖς κο
mas spargētes: gemitusq; ꝫ suspirijs plateas implebāt.
μαις πασσόμεναι, γόους τε καὶ στεναγμῶν τὰς πλατείας ἐνεπίμπλα.
alie āt ꝫ nuper sepulte ad oēs nūc ordi
αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐξαλμθέσαι τοὺς πρὸς ἅπαντας νῦν διατε=
natos ꝫ decentē pudorē relinquētes: cursū
ταγμένους καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αἰδῶ παραλείπουσαι, δρόμον
inordinatū in ciuitate cōfecerūt. at infantes ex filijs ipe q̄
ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνίσαντο. τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων αἵτε
preter hos matres ꝫ nutrices deserētes aliter atq; aliter:
πρὸς τούτοις μῆτρες καὶ τιθηνοὶ παραλιποῦσαι ἄλλως καὶ ἄλλως,
alie q̄dē p domos: alie āt p vias irreuocabili in cui
αἱμὲν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιτρεπτῶς εἰς τὸ πα
nētissimo tēplo cōgregabant. varia āt erat in hoc cōgrega
νυστέρτατον ἱερὸν ἠθροίζοντο. ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλε=
tor⁹ oratio pro his q̄ iniuste ab illo tētabant.
γόντων ἡ δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοίκως ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρουμένοις.
cīq; his ex cunb⁹ audētes nō ferebāt: deniq;
σύντε τούτοις οἱ τῶν πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο, τέλεον
co instāte ꝫ ꝓpositum cōplere cogitāte.
αὐτοῦ ἐπικειμένου καὶ τὸ τῆς προθέσεως ἐκπλῆξον διανοουμένου.
clamātes āt: impetū ad arma facere ꝫ viriliꝫ
φωνήσαντες δέ, τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι καὶ θαρραλέ
ter pro patria lege mori: multā fecerunt in lo
ως ὑπὲρ τοῦ πατρώου νόμου τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τό
co exasperationē. vix q; a semib⁹ ꝫ presbyte
πῳ ταραχήν. μόλις τε ὑπό τε τῶν γηραιῶν καὶ τῶν πρεσβυ=
ris cohibiti: ad cundē orationis affuerūt sta
τέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δεήσεως παρῆσαν στά
tū. ꝫ qdā turba vt pri⁹ in his versabāt orās.
σιν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἔμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δεόμενον.
at q̄ circa regē senior⁹: multipliciter tētabant
οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν
superbū ei⁹ animū cohercere a proposito cōsilio. indura
ἀγέρωχον αὐτοῦ νοῦν ἐξισάνειν τῆς ἐντεθυμημένης βουλῆς. θρασυν
tus āt ꝫ oia pretermittēs: adhuc ꝫ impetū faciebat fi=
θεὶς δὲ καὶ πάντα παραπέμπας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο τε
nē impositum se existimās predicto hec igit ꝫ q̄ circa eū exti
λος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προθεσμηθέντι. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὄν
stebāt videtes: cōcrepuerunt vt eū nūtis inuocarēt
τες θεωροῦντες, ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέροις ἐπικαλεῖσθαι

eñ q̄ oẽm potestatẽ habet: presentib⁹ auxiliari nõ despi
ὢν πᾶν κράτος ἔχοντα, τοῖς παροῦσιν ἐπαμῦναι μὴ παρι
cientẽ iniquã ⁊ superbã facin⁹. ex ãt dẽsissima
δόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν. ἐκ δὲ τῆς συγκυτάσεως
qs ⁊ laboriosa turbaꝝ cõgregata exclamatiõe: incõpabilisq; dã
τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀνείκαστός τις
fuit vox. videri eñ erat nõ solũ hoies: sed ⁊ mu
ἦν βοᾶν δοκεῖν παρ' ἦν μὴ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τεί
ros ⁊ oẽ solũ resonare: ecu tã oib⁹ tñc
χη καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν πάντων τότε
morte cõmutãtib⁹ pro loci cõtaminatione.
θάνατον ἀλλασσομένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.
⁊ dicebãt vnanimiter. dñe dñe rex celoꝝ ⁊
καὶ εἶπον ὁμοθυμαδόν. κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν καὶ
domine ois creature: sancte in sanctis: monarcha: omni=
δέσποτα πάσης κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παν=
potẽs: intẽde nobis oppressis ab impio ⁊
τοκράτωρ, πρόσχες ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ
profano audacia ⁊ fortitudine superbiente. tu eñ q̄ creasti
βεβήλου θράσει καὶ δένει περφρονημένου. σὺ γὰρ κτίσας τὰ
ois ⁊ oim dominãs princeps iust⁹ es. ⁊ eos q̄ cũ
πάντα καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάστης δίκαιος εἶ. καὶ τοὺς ὑβ
cõtumelia ⁊ superbia aliq̄d agũt indicas. tu illos q̄ prius impie
ρει καὶ ἀγερωχίᾳ τί πράσσοντας κρίνεις. σὺ τοὺς ἔμπροσθεν ἀδικί
tatẽ fecerũt: inter qs ⁊ gigãtes fuerũt robore ⁊ audacia cõfidẽ
αν ποιήσαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ῥώμῃ καὶ θράσει πεποι
tes: interemisti: supinducẽs eis immẽsam aquã. tu sup=
θότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. σὺ τοὺς ὑπε
hiã operãtes sodomitas manifestos in iniqui
ρηφανίαν ἐργαζομένους σοδομίτας δηλονότι ταῖς κακί=
tatib⁹ factos: igne ⁊ sulphure cõbussisti: exẽplum
αις ἡνιμένους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς
venturis cõstituẽs. tu audacẽ pharaonẽ q̄ seruitute op
ἐπιγινομένοις κατέστησας. σὺ τὸν θρασὺν φαραὼ καταδούλω=
pressĕrat pplm tuũ sanctũ israel: variis ⁊ multis
σάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς
tentãs supplicijs: notã fecisti potẽtiã. in q̄b⁹ notifica
δοκιμάσας τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν δυναστείαν. ἐφ' οἷς ἐγνώρι=
sti magnã tuã fortitudinẽ. ⁊ psequentẽ eñ cũ curribꝰ ⁊
σας τὸ μέγα σου κράτος. καὶ ἐπιδιώξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ
turbaꝝ multitudie: infidasti pfundo maris. eos ãt q̄ crediderũt
ὄχλων πληθει, ἐπεκλυσας βαθεῖ θαλάσσης, τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαν
in te omni creature imperãti: saluos reduxi=
τας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους διεκόμι
sti. q̄ ⁊ cognoscẽtes opa tue mañ: laudauerũt te omni
σας. οἱ καὶ συνιδόντες ἔργα σῆς χειρός, ἤνεσάν σε τὸν παγ
potentẽ. tu rex q̄ creasti infinitã ⁊ immẽsam terrã:
κράτορα. σὺ βασιλεῦ κτίσας τὴν ἀπέραντον καὶ ἀμέτρητον γῆν,
elegisti ciuitatẽ hãc: ⁊ sanctificasti locũ hñc in no
ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς ὄνο
mẽ tibi oim minime idigẽti. ⁊ glificasti apparitione
μά σοι τῶν τῶν ἁπάντων ἀπρόσιτε. καὶ παρεδόξασας ἐπιφανείᾳ
magnifica: cõmẽdationẽ facies ei⁹ ad gẽtã ma=
μεγαλοπρεπῶς, σύσσημον ποιησάμενος αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ με=
gni ⁊ venerabilis nominis tui. ⁊ amãs domũ israel:
γάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου. καὶ ἀγαπῶν τὸν δῆμον ἰσραήλ,
pollicit⁹ es q̄ si essent nr̃m aduersitas: ⁊ cõprehẽderet
ἐπηγγείλω δὴ ὅτι ἐὰν γένωνται ἡμῶν ἀπορροφή, καὶ καταλάβῃ
nos afflictio: ⁊ venientes in locũ hñc orarem⁹: exau
ἡμᾶς συνοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, σὺ
dires oratiõe nr̃am. ⁊ nr̃c fidelis es ⁊ verax.
σακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν. καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός. ἐπεὶ δὲ
sepe oppressis patrib⁹ nr̃is auxiliat⁹ es ipse in
πολεοναίκις θλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ
humilitate: ⁊ liberasti eos ex magnis malis: eccc ãt nr̃c
ταπεινώσει, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν, ἰδοὺ δὲ νῦν
sancte rex: ob multa ⁊ magna nr̃a peccata
ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας
oppugnamur: ⁊ subiecti sum⁹ inimicis nr̃is ⁊ conteni=
καταπονούμεθα, καὶ ὑπεταγημεν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν καὶ παρει=
mur in imbecillitatib⁹. in ãt nr̃a ruina audax ⁊
μεθα ἐν ἀδυναμίαις. ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ καταπτώσει ὁ θρασὺς καὶ
profan⁹ hic studet iniuria afficere in terra dẽsigna=
βέβηλος οὗτος ἐπιπολύει καθυβρίσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδειγ
tum nomini gñe tue sancti locĩ. nã habitaculũ
μένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον. τὸ μὲν γὰρ οἰκητήριόν
tuũ celi celi incõprehẽsibile hominib⁹ est. sed q̄m pba
σου οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ εὐδό
sti gñam tuã in pplo tuo israel: sanctificasti locũ
κησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου ἰσραήλ, ἡγίασας τὸν τόπον
hñc. nõ vlciscaris nos in hoc insidiãtia: neq; pnias
τοῦτον. μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μὴ δὲ εὐσύνης
nos in pollutione. vt nõ gloriẽt iniqui in furore
ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει. ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ
suo: neq; exultẽt in superbia lingue
αὐτῶν, μὴ δὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσσης
sue dicẽtes. nos calcauim⁹ domũ sanctã
αὐτῶν λέγοντες. ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν οἶκον τοῦ ἁγι=
cationis: sicut calcant dom⁹ abominationũ.
ασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ οἶκοι τῶν προσοχθισμάτων.
dele peccata nr̃a: ⁊ disperge erro
ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἁμπλακ=
res nr̃os: ⁊ ostẽde miam tuã in tẽpore hoc.
κίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.
cito preoccupẽt miserationes tue: ⁊ da laudes in
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ δὸς αἴνεσιν ἐν
ore procidentiũ ⁊ confracto⁊ animab⁹:
στόματι τῶν καταπεπτωκότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχάς,
faciẽs nobis pacẽ. hic olm visitator deus ⁊ ante
ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην. ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης θεὸς καὶ πρὸ
oẽs sancꝰ in sanctis exaudiẽs iustã orationẽ:
πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, τὸν
cõtumelia ⁊ audacia valde elatũ flagellauit eũ: hinc ⁊
ὕβρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάστιξεν αὐτόν, ἔνθεν καὶ
inde vibrãs eũ vt arundinẽ a vẽto: adeoꝙ in so=
ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥς τε κατ' ἐδά=
lo inutilẽ adhuc ⁊ mẽbris solutũ: neq; lo=
φους ἄπρακτον ἔτι καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μὴ δὲ φωνῆ
qui posse iusto implicatũ iudicio. vnde et amici
σαι δύνασθαι δικαία περιπεπλεγμένον κρίσει. ὅθεν οἵτε φίλοι
⁊ corporis custodes celerẽ intuẽtes cõprehendentẽ eũ
καὶ οἱ σωματοφύλακες ὀξείαν ἰδόντες τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν
castigatõez: timẽtes ne ⁊ vitã desereret: cito eũ eduxe=
εὐθύναν, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸ ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυ
rũt maximo percussi timore. in tpe ãt poltea
σαν ὑπερβάλλοντι κατεπεπληγμένοι φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligẽs sciẽs: nequaq̄ in penitentiã venit improperat⁹.
ἀναλεξάμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μεταμέλειαν ἦλθεν ἐπιτιμηθείς.
cũ minis ãt acerbis recessit. pcedens vo in egy=
μετ' ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς ἀνέλυσεν. διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν αἴγυ=
ptũ: ⁊ malitiã augẽs: perq; pcedẽnstratos
πτον, καὶ τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων, διάτε τῶν προαποδιδειγμένων
coadiutores ⁊ socios aboi iusto remotos: nõ so
συμπόνων καὶ ἑταίρων τοῦ παγκάλου δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό
lũ in infinitis libidinib⁹ pseuerauit: sed ⁊ ad tã
νον παῖς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηκεόθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cõmẽ
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συτί
daret: ⁊ multi amicoꝝ intẽdentes in regis
σασθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
ppositũ: ctiã ipi seqrentẽ illi⁹ voluntatẽ. ppositi publice
πρόθεσιν, καὶ αὐτοὺς ἕτοιμους εἶναι τῇ ἐκείνου θελήσει. προέθετο δημοσίᾳ
cõtra gentẽ tradere vitupiũ. in ea q̄ fm au=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι φόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν αὐ
lam turre colũnã erigẽs: inscripsit scripturã: nullũ cor q̄
λὴν πύργου στήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν, μηδένα τῶν
nõ sacrificarẽt in sctã eoꝝ ingredi: oẽs ãt iu=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in pplis scriptionẽ ⁊ seruilẽ dispositionẽ duci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ δικετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cõtradicentes vi tractos vita priuare: ipososq; def=
δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους τῆς ζῆν μεταλῆσαι, τοὺς τε κατα
criptos signari ⁊ p ignẽ in corpore insigni
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασημο

dionysii hederefolio: quos t ſegregare in prec̄otrac=
διονύσου κισσοφύλλου, οὓς καὶ καταχωρίσαι εἰς τὴν προσυνεσαλμέ
tū libertatē. vt āt nō cui⁹ inſenſus appareret: ſub=
νην ἀυθεντίαν. ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχθόμενος φαίνηται, ὑπὲ
ſcripſit. ſi āt dppīa ex illis voluerint intereos q ſa=
γραφεν. ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τὰς τε
eris initiati ſint verſari: hos eīſdē cives alexā=
λεταὶς μεμυημένοις ἀνασρέφεσθαι, τούτους ἰσοπολίτας ἀλεξαν=
drinis eſſe. aliq dđē igit in ciuitatē ciuitatis pieta=
δρεῦσιν εἶναι. ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως εὐσε=
teo ſcalas abominati: facilitер ſe ipſos dederūt: tāq̄ma
βείας ἐπιβάθρας συγκύπτοντες, εὐχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς με
gne cuiuſdā pticipaturi glie ob futurā cū re=
γάλης τινὸς κοινωνήσοντες εὐκλείας ὑπὸ τῆς ἐσομένης τῷ βα=
ge cōmunicationē. at plurimi gnōſa aīa pualuerūt: t
σιλεῖ συναναστροφῆς. οἱ δὲ πλεῖστοι ἡμαυσία ψυχὴ ἐνίσχυσαν, καὶ
nō receſſerūt a pietate. et pecunias pro vita cōmutā
οὐ διέσησαν τῆς εὐσεβείας. τάτε χρήματα περὶ τοῦ ζῆν ἀντικα
teo intrepide: tentabāt ſe ipſos liberare ab aſſeri
ταλαιπόμενοι ἀδίκως, ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἀπο
ptionib⁹: ſperātes q̄ pſeueraſſet auxiliū ſe cōſecuturos. t
γραφῶν, εὐέλπιδές τε καθεισήκεισαν ἀντιλήψεως τεύξεσθαι. καὶ
eos q̄ receſſerāt ab ipſis abominabant: t tāq̄ hoſtes
τοὺς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους τ
gētis iudicabāt: t cōmuni cōuerſatione t vtilitate priabāt.
ἔθνους ἔκριναν, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροφῆς καὶ εὐχρηςίας ἐξέρουν.
q̄ t cū cōperiſſet impi⁹: adeo trat⁹ eſt: vt
ὰ καὶ μεταλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐχόλωσεν, ὥστε
nō ſolū in alexādriā indignarēt: ſed t ijs q̄ in regio
οὐ μόνον κατ' ἀλεξάνδρειαν διεργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώ
ne gran⁹ aduerſarēt: t iuberet accelerātes cōgre
ρα βαρυτέρως ἐναγτιωθῆναι, καὶ προσάξαι ασεύσαντας συναγα
gare oēs in idē: t peſſima nece vita priare.
γεῖν πάντας ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ χειρίσω μόρῳ τοῦ ζῆν μεταλῆσαι.
his āt diſpoſitis fama inimica diuulgabāt cōtra
τούτων δὲ οἰκονομουμένων φήμη δυσμενὴς ἐξηχεῖτο κατὰ τοῦ
gentē hoīb⁹ cōcordib⁹ ad malefaciendū: occaſione data
ἥνους ἀνθρώποις συμφρονοῦσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δοθείσης
ad cōſtitutōes: tāq̄ a legib⁹ eos pībentib⁹. at in
εἰς διάθεσιν, ὡς ἂν ἀπὸ τῶν νομίμων αὐτοὺς κωλυόντων. οἱ δὲ ἰου
dei q̄dē erga reges be ſuolentiā t fidē inmutabilē
δαῖοι, τὴν μὲν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔυνοιαν καὶ πίσιν ἀδιάστροφον
fuerūt ſeruātes. colētes āt deū t in hui⁹ lege
ἦσαν διαφυλάσσοντες. σεβόμενοι δὲ τὸν θεὸν καὶ τῷ τούτου νόμῳ
republicā gerētes: ſeparatōes facēbāt in aliq̄s t ſubuerſiones.
πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποίουν ἔπι τινων καὶ καταστροφάς.
obq̄ cauſam aliq⁹ odioſi videbant. at iuſticie opatio
δὴν αἰτίαν ἐνίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνοντο. τῇ δὲ τῶν δικαίων ἐυπρα
ne ornātes cōuerſatione: oīb⁹ hoīb⁹ pbati extite=
ξία κοσμοῦντες τὴν συναναστροφήν, ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμοι καθέστη
runt. ipām q̄dē igit de glie in oibus vulgatā modeſtiaz
κεισαν. τὴν μὲν οὖν περὶ τὴν ἡσυχίαν ἐυπραξίαν οἱ
alienigene nequaq̄ cōnumerauerūt. at de adorationib⁹
ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διηριθμήσαντο. τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων
t morib⁹ diſſenſionē diuulgabāt: dicētes neq̄ regi neq̄
καὶ τροφῶν διάσασιν ἐβούλευον, φάσκοντες μήτε τῷ βασιλεῖ μήτε
exercitib⁹ amicos homines eſſe: odioſos
ταῖς δυνάμεσιν ὁμοπαθοῦντας τοὺς ἀνθρώπους γίνεσθαι, δυσμενεῖς
āt eſſe t maxime negocijs aduerſantes. t nō quo
δὲ εἶναι καὶ μεγάλα τοῖς πράγμασιν ἐναντιουμένους. καὶ οὐ τῶ τυ=
nis diffamauerūt vitupio. q̄ āt in ciuitate greci nihil le=
χόντι περιῆψαν φόγω. οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ἕλληνες οὐδὲν ἠδικη=
ſi: turbationē inſperatā circa hoies videtes: t
μένοι, παραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τοὺς ἀνθρώπους θεωροῦντες, καὶ
cōcurſus ſubitos factos: auxiliari q̄dē nō poterāt. tyran
συνδρομὰς ἀπροσκόπους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔδυνον. τυραν
nica cū erat oppreſſio. cōſolabant āt t grauiter ferebāt: caſti=
νικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις. παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, μεταπε
ra q̄ hec exiſtimabāt. nō cū ſic contēnet ta=
σεῖσθαί τε ταῦτα ὑπελάμβανον. μὴ γὰρ οὕτω παροραθήσεσθαι τη
le cōſtitutū q̄ nō ignorauerit. iā āt t q̄dā vicini q̄ t
λικοῦτο σύνημα μηδὲν ἠγνοηκώς. ἤδη δέ καί τινες γείτονές τε καὶ

amici t q̄ cōuerſabant: ſecrete q̄dā attrahētes: ſi=
φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι, μυσικῶς τινας ἐπισπώμενοι, πὶ
dē dabāt ꝓpiegere: t oē biligēs admittere ad auri
σεις ἐδίδουν συναισθέσθαι, καὶ πᾶν ἐυγενὲς προσίεσθαι πρὸς ἀντί=
liū. ille q̄dē igit in ꝓſenti ꝓſperitate exultās:
λημψιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν ἐυημερίᾳ γεγαυρωμένος,
t nō videns maxime dei fortitudinē: exiſtimās āt cōti=
καὶ οὐκαθορῶν τὸ τοῦ μεγίσου θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διηνε
nue in eodē ꝓſeuerare cōſilio: ſcripſit cōtra eos epiſtolā hāc.
κῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαμένειν βουλῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιστολὴν τήν
rex ptolemeꝰ philopator in egypto t in
δε. Βασιλεὺς πτολεμαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' ἄγυπτον καὶ κατὰ
loco vnde⁹ t milit⁹ gaudere t valere. valeo
τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἔρρωμαι
āt t ego ipe t res mee. in aſiam fa=
δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. τῆς εἰς τὴν ἀσίαν ἡνο=
ceſſa nobis expeditione: q̄ ſcitis t ipi: deoꝝ inuiſibili
μένης ἡμῖν ἐπιστρατείας, ἧς ἴσε καὶ αὐτοί, τῇ τῶν θεῶν ἀπροσπάτω
auxilio fm rōnē ad finē ducta: putauim⁹ nō vi
συμμαχίᾳ κατὰ λόγον ἐπὶ τέλος ἀχθείσης, ἡγησάμεθα μὴ βία
lācee: benignitate āt t multa humanitate idulgēter tractare ha
δόρατος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανίᾳ τιθηνήσασθαι τὰ κα
bitantes celē ſyriā t phenicē gētes: bñfacere q̄ libēter.
τοικοῦντα κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην ἔθνη, εὐποιῆσαί τε ἀσμένως.
t hiq̄ in ciuitatib⁹ tēplis tributēres redit⁹ munice:
καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀπονείμαντες προσόδους πλείσας,
venim⁹ t in hierosolyma: aſcēdentes honorare tēplū
προσήχθημεν καὶ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν
ſceleſtos t nūq̄ ceſſantiū ab amētia. Illi āt Nbo q̄dē
τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε λήγοντων τῆς ἀνοίας. οἱ δὲ λόγω μὲν
nſam libēter ſuſcipiētes ꝓſentiā: at re falſo:
τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως,
volentiū⁹ nobis intrare in tēplū eoꝝ: t occēti=
προθυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπε
bus t pulcherrimis donis honorare: inphijs adducti anti
σι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι, τύφοις φερόμενοι παλαιο
quis ꝓhibuerūt nos abingreſſu: cū inferiores cēſent nīo roboze:
τέροις ἔθεσαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, λειποψύχησαν τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς,
ob q̄d habem⁹ erga oēs hoies amicitiā. at ſuā in
δὴν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλίαν. τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡ=
nos intimicitiā manifeſtā ſtatuētes: tāq̄ ſoli gētiū pirate re
μᾶς δυσμένειαν ἐκδηλον καθιστάντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βα=
ges t ſuos bñfactores cernicē tollētes: nihil legitimū
σιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑφαυχενοῦντες, οὐδὲν γνήσιον
volūt ferre. nos āt hoc ſtultitia adducti:
βούλονται φέρειν. ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες,
t cū victoria aduenientes: t in egyptū cū⁹ gē
καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἐθ
tib⁹ humanit occurrētes: vt decebat fecim⁹. in āt
νεσιν φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν. ἐν δὲ
his erga hoies ciuilē nationis cū eis oblitionē maloꝝ oīb⁹ notū
τούτοις πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασιν γνωρί=
cātes: obꝫ ſocietatē. t creditas cū ſimplici=
ζοντες, διατὴν συμμαχίαν. καὶ τὰ πεπισευμένα μετὰ ἀπλότη
tate ipis a pricipio infinitas res amittēs — mutare:
τος αὐτοῖς ἀρχηθεν μυρία πράγματα πολμήσαντες ἐξαλλοιῶσαι,
t participes ſemp ſacerdotij cōſtituere voluim⁹: t iure diuina
καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι ἐβουλήθημεν, καὶ πολιτεί
tis eos alexādrinos dignari. illi āt cōtrariū ſperātes:
ας αὐτοὺς ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι. οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκδεχόμενοι,
t ingenita malignitate honeſtū repellētes: ſemp āt in
καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, φανερῶς δὲ εἰς τὸ
malū pnt: nō ſolū reſpuerūt inhonorata poli=
φαῦλον ἐκνεύοντες, οὐ μόνον ἀπεστρέφαντο τὴν ἀτίμητον πολιτεί
tiā: ſed t abominant verboꝝ t tacte in ipis paucos
αν, ἀλλὰ καὶ βδελυσσόμενοι λόγῳ τε καὶ σιγῇ τοὺς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους
erga nos legitime diſpoſitos: ſemp ſuſpicātes ob inſa
πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, πᾶσι ἑκάστοτε ὑφορώμενοι διὰ τῆς δυσ
matā vitā cito nos diſſipatiros officia
κλείας τὴς ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ κατορθώ
recta. obq̄ t cōſecutis optime ꝓſuaſi: hos in omnib⁹
ματα. διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι, τούτους κατὰ πάντα

dissentire a nobis modis: τ ꝓuidētes ne forte subito po=
δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοούμενοι μήποτε αἰφνιδίου με=
stea tumultu instāte nobis impios hos ad ter
τέρωτα παραχῆς ἐνεστώσης ἡμῖν τοὺς δυσεβεῖς τούτους κατὰ νώ
gus ꝑditores τ barbaros habeam⁹ hostes: iussi=
του προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους, προστεταχα=
mus simul vt notificata erit epistola hec: eadē hora habitā
μεν ἅμα τῷ προστεθεῖν τὴν ἐπιστολὴν τήνδε, ἀυθωρὶ τοὺς ἐννεμω=
tes cū vxoribꝫ τ filijs cū cōmunelia τ supplicijs mit=
μένους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀπο=
tere ad nos in vinculis ferreis vndiq; cōclu
στεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐν δισμοῖς σιδηροῖς πάνυθεν κατακεκλεισ=
sos: ad inedicabilē τ ignominiosā decentē inimicis cedē.
μένους, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλεᾶ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.
his cū sīmul punitis; putam⁹ in futurū tem
τούτων ἀρδόμου κολασθέντων, θεμελίωθεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρό
pus pfecte nobis res in bono statu τ optima dispositiōe
νον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσαθείᾳ καὶ βελτίσῃ διαθέσει
constituū iri. ꝺcūq; ãt ꝓterierit aliquē indecoꝝ a se=
κατασταθήσεσθαι. οὐδὲ ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν ἰουδαίων ἀπὸ γήρως
ne vsq; ad pueꝝ vsq; ad lactētes: turpissimis tormētis pu=
οὖ μέχρι νηπίου μέχρι τῶν ὑπομασίων, αἰσχίσαις βασάνοις ἀπο
nict cū tota domo. nūciarē ãt ꝙ voluerit: obid
τυμπανισθήσεται παντοίᾳ. μηνύειν δὲ τὸν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν
substātiā incidētis in penā accipiet: etiā de re=
οὐσίαν τ ἐμπίπτοντος ὑπὸ τὴν εὐθύναν λήψεται, καὶ ἐκ τοῦ βασι
gali pecunia drachmas duomille: τ libertate coronabi=
λικοῦ ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας στεφανωθή
lis. cui ãt locꝰ vbicūq; deprehēsus fuerit cino occultaꝝ in
σεται. πᾶς δὲ τόπος οὗ ἐὰν φωραθῇ τὸ σύνολον σκεπαζόμενος ἰου
deꝰ: inaccessibilis τ igne cōbustꝰ fiat: τ toti mortali nature
δαῖος, ἄβατος καὶ πυριφλεγὴς γινέσθω, καὶ πάσῃ θνητῇ φύσει
penit⁹ inutilis apparebit in sēpiternū tp̄s. τ ꝺcē epi=
κατὰ πᾶν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον. καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπι
stole tyrus sic scripꝰ erat. cino ãt vbi innotuit hic
στολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο. πάντη δὲ ὅπου προστεταγμένε τοῦ=
iussus: populare cōstitutū est gētibꝰ cōiuncti cū
το τὸ πρόσταγμα, δημοτελὴς συνίστατο τοῖς ἔθνεσιν εὐωχία μετὰ
iubilationibꝰ τ gaudio. tanꝫ inueterata eis diu
ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς. ὡσὰν τῆς προκατεσκηρωμένης ἀυτοῖς πα=
in mēte: cū audacia nūc demōstrata inimicitia.
λαι κατὰ διάνοιαν, μετὰ παῤῥησίας νῦν ἐκφαινομένης ἀπεχθείας.
at iudeis · incessabilis luctꝰ fuit τ lugubris cū lachry
τοῖς δὲ ἰουδαίοις ἄληκτον πένθος ἦν καὶ παγίδυρος μετὰ δακρύ=
mis clamor cū gemitibꝰ: inflāmato vndiq; ipoꝝ corde ge
ων βοὴ συναγομένοις, πεπυρωμένης πάνυθεν αὐτῶν τῆς καρδίας ὀλο
mētū inspectā subito eis illatā pui
φυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν ὀλεθρί
tē. que lex: vel vrbs: vel ꝺs oio habitabilis locꝰ: vel q̄ vie
αν. τίς νόμος, ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον οἰκητὸς τόπος, ἢ τίνες ἀγυι
plācitu τ lucꝫ sup eos nō implebant: sic cū cū
αὶ κοπετοῦ καὶ γόων ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἐμπιπλῶντο; οὕτω γὰρ μετὰ
acerba τ inuite ala ab his q̄ p ciuitatē ducibꝰ vna
πικρᾶς καὶ ἀνοίκτου ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν στρατηγῶν ὁμοι=
nuiter expellebant: vt ad externa supplicia etiā
θυμαδὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καὶ
aliqꝫ inimicoꝝ: accipiētes ante oculos cōmunē miki
τινας τῶν ἐχθρῶν, λαμβάνοντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἕλε
cordiā: τ cōsiderātes incertū vite statū: ploraret eo=
ον, καὶ λογιζομένους τὴν ἄδηλον τοῦ βίου καταστροφήν, δακρύειν ἀυ=
rū infelicē expulsionē. ꝑibat cū sensū inhumido comitic
τῶν τὴν τρισάθλιον ἐξαποστολήν. ἦγετο γὰρ γηραιῶν πλῆθος πολιᾶ
cooperto⁹ ex senectute tarditate pedū incuruoꝝ puer
πεπυκασμένων τὴν ἐκ τοῦ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων ἀνα
sionis ipetu violēte oī pudore absq; ad velocē abuten=
στροφῆς ὁρμὴ βιαίας ἀπάσης αἰδοῦς ἄνευ πρὸς ὀξεῖαν καταχρω
tū itinerationē. q̄ ãt nup ad vite cōmunionē cōiugalē intraue=
μένων πορείαν. αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπελη
rāt thalamū puelle: pro letitia suscipiētes luctꝰ: τ pul
θυῖαι πασὸν νεάνιδες, ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ κό
uere vinguētatā mixtā habētes cesariē: aperte ãt ducte:
νει τὴν μυροβραχῆ πεφυρμένας κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι,
plāctū ꝓ hymeneis vnanimiter incipiebāt: tanꝫ lacerate vera
θρῆνον ἀνθ' ὑμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς ἐσπαραγμέναι σκυλ=
tionibꝰ alienigenis. vincte ãt populares vsq; ad in naue imif
μοῖς ἀλλοεθνέσι. δεσμίαι δὲ δημόσιαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμ
sionē trahebant cū violētia. ipēq; hanc cōiuges laqueis loco coro=
βολῆς εἵλκον μετὰ βίας. οἵτε τούτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ στέφε
nan ꝓ fm cernices implicati cū florida iuuentili eta=
ων τοὺς αὐχένας περιπεπλεγμένοι μετὰ ἀκμαίας νεανικῆς ἡλικί
te: pro cōiunio τ adolescentili ocio reliquos
ας, ἀντὶ εὐωχίας καὶ νεωτερικῆς ῥαθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν
nuptiaꝝ dies in luctibꝰ trāsegerūt: ad pedes iā mortē viden
γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τὸν ἅδην ὁρῶν=
tes positā. abducebant ãt feraꝝ more tracti vinculoꝝ fer=
τες κείμενον. κατήχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσ=
reoꝝ necessitatibꝰ. hi ꝺdē trāstris nauib⁹ affixi
μοις ἀνάγκαις. οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλωμένοι τοὺς
collis: illi ãt fm pedes insolubilibꝰ cōstricti pedicis:
τραχήλους, οἱ δὲ τοὺς πόδας ἀρήκτοις κατισφαλισμένοι πέδαις,
itē τ desuper dēsa tabula imposita. vt vndi
ἔτι καὶ τῷ καθύπερθεν πυκνῷ σανιδώματι διακειμένω. ὅπως πάν
q̄ obtenebrati oculis: vitā insidiatoꝝ in omni
τοθεν ἐσκοτισμένοι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ
nauigatione acciperēt. his ãt ad dictū nauigiū
τῷ κατάπλῳ λαμβάνωσι. τούτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην χεδίαν
actis τ nauigatione traiecta: sicut fuit sanci=
ἀχθέντων καὶ τ παράπλου περανθέντος, καθὼς ἦν διατεταγμέ=
tum a rege: iussit eos in ante ciuitatē hippo
νον τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν αὐτοὺς ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἱππο
dromo castra figere ingēti existēte mēsura: τ ad
δρόμῳ παρεμβαλεῖν ἀπλέτῳ καθεσῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς
manifestū opprobriū valde opportuno existēte oīb⁹ ꝙ
παραδιγματισμὸν ἄγαν εὐκαιροτάτῳ καθεσῶτι πᾶσι τοῖς κα
gētibꝰ in ciuitatē: τ ab his ad regionē
πατορευομένοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν
proficiscentibꝰ ad pegrinationē. vt neq; exercitui ei⁹ cō=
στελλομένοις πρὸς ἐκδημίαν. πρὸς τὸ μὴ δὲ ταῖς δυνάμεσιν αὐτ̄ κοι
mūicatiōe: neq; oino dignarēt muris. posq̄ ãt hoc fac
νωνεῖν, μὴ δὲ τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων. ὡς δὲ τοῦτο ἐγε
tū est: audiēs ciuitatis cōtribules clam egredientes
νήθη, ἀκούσας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομένους
frequētius lugere ignominiosā fratrū miseriā:
πυκνότερον ἀποδύρεσθαι τὴν ἀκλεᾶ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,
iratus iussit τ his simul codē modo diligēter
διοργισθεὶς προσέταξε καὶ τούτοις ὁμοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελῶς
sicut illis facere: nō diminutis fm vtilē modū illo
ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειπομένοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκεί
rū supplicio: describi ãt oē gen⁹ ex nomine. nō eīn
νων τιμωρίας, ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξ ὀνόματος. οὐ γὰρ
ante paulo demonstratā opez laboriosam ser
τὴν ἔμπροσθεν βραχὺ προδηλωθεῖσαν τῶν ἔργων κατάπονον λα
uitutē: eos ãt denūciatis tormētis ad finē dele
τρείαν, στρεβλωθέντας δὲ παραγγελθείσας αἰκίαις τὸ τέλος ἀφανί
re vni⁹ sub tēpus dicī. facta est ꝺdē igit̄ hoc
σαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τούτων
descriptio cū acerba festinatiōe τ ambitiosa assessio
ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρί
ne ab ortu solis vsq; ad occasū: inexpeditū accipiēs
ας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, ἀνήνυτον λαμβάνουσα τὸ
finē ad dies quadraginta. maxime ãt τ cōmune rei
τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα. μεγάλως δὲ καὶ διηνεκῶς ὁ βασι
gaudio repletꝰ: cōmixta in oibꝰ ido=
λεὺς χαρᾶ πεπληρωμένος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν ἐνδώ=
neis cōstituēs errāte vltra veritatē mēte τ pro
λων συνισάμενος πεπλανημένη πόῤῥω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βε
fano ore: ipa ꝺdē inuita τ nō potētia eis
βήλω σώματι, τὰ μὲν κωφὰ καὶ μηδυνάμενα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ χεῖ
riliari laudās: in ãt maximū deū nō decētia loquēs. posit
γειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν. μετὰ
ãt predictū tēporis internallū nūciauerūt fari=
δὲ τὸ προειρημένον τ χρόνου διάσημα προσηνέγκαντο οἱ γραμμα=
bc regi: nō vltra posse indecoꝝ descriptionē
τεῖς τῷ βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν ἰουδαίων ἀπογραφὴν

fieri ꝓpter immēsam eoꝝ mltitudinē: quā essent in
ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πληθύν, καίπερ ὄντων κατὰ
regione plures adhuc: hi qdē in domib⁹ adhuc exi-
τὴν χώραν τῶν πλειόνων ἔτι, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεσηκό-
tes: hi āt in loco: tāq̄ ipossibile existēte oib⁹ in egy-
των, τῶν δὲ κατὰ τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπ' ἀλ-
pto ducib⁹. minante āt ipis duri⁹ tāq̄ domi
γυπίου στρατηγοῖς. ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον ὡς διδώρο
corruptis ad machinatōes fuge: cōtigit manifeste ipm circa
κοπημένοις εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς αὐτὸν περὶ
hoc parumse dicēdb⁹ cū demōstratiōe: τ chartā iā
τοῦτ' πειθῆναι λεγόντων μετὰ ἀποδείξεως, καὶ τὴν χαρτηρίαν ἤδη
τ scriptorios calamos in qb⁹ vtebant defecisse. hoc āt
καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους ἐν οἷς ἐχρῶντο ἐκλελοιπέναι. τοῦτο δὲ
erat opatio auxiliātis iudeis e celo ꝓpitētie imu
ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βοηθοῦντος τοῖς ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνι-
etc. tūc vocans hermonē ꝓpositū elephātoꝝ
κήτου. τότε προσκαλεσάμενος ἑρμωνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων
cure: grauī plen⁹ ira τ idignatōe oīno inuertibi
ἐπιμελεία, βαρεία μεμεσωμένος ὀργῇ καὶ χολωκατὰ πᾶν ἀμετάθε
lis: iussit in sequēti die abūdantib⁹ pugnis thu
τος, ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν δαφιλέσι δράκεσι λι
ris τ vino multo puro oēs elephātos pota-
βανωτοῦ καὶ οἴνῳ πολλοῖ ἀκράτῳ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτί-
re: qⁱ erāt numero qngenti. τ efferatos poculi
σαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους. καὶ ἀγριωθέντας τῇ τοῦ πώματος
nimia subministratiōe: adducere ad occursum mortis indeo-
ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, εἰσαγαγεῖν πρὸς συνάντησιν τοῦ μέρους τῶν ἰουδαί-
rū. ille qdē hec iubēs: versus est ad cōmunē cōgregās
ων. ὁ μὲν τάδε προστάσσων, ἐτρέπετο πρὸς τὴν εὐωχίαν συναγαγὼν
maxime ex amicis τ exercitu odiose habātes cōtra
τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς
iudeos. at elephātoꝝ ꝓpositꝰ preceptū apte hermō
τοὺς ἰουδαίους. ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὸ προσαγὲν. ἀραρότως ἑρμων
adiplebat. atq; ad hec ministri ad vesperā exeūtes
συνετέλει. οἵτε πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες
miserūt ligabāt man⁹: τ reliq̄ machina
τὰς τῶν παλαιπώρων ἐδέσμευον χεῖρας, τὴν τε λοιπὴν ἐμηχανῶν
bant circa eos securitatē: nocturnū existimātes sūm acceptura gē
τὸ περὶ αὐτοὺς ἀσφαλείαν, ἔννυχον δ' ἐξαντες ὁμοῦ λήψεσθαι τὸ φῦ
tem termini mortis. q̄ āt oi ꝓtectione destituti videbant esse
λον πέρας τῆς ἐλευθερίας. οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶ
gētib⁹ iudei: ꝓpe vndiq; oppimentē eos
ναι τοῖς ἔθνεσιν ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς
cū vinculis necessitatē: oipotentē dñm τ eis potē
μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην, τὸν παντοκράτορα κύριον καὶ πάσης δυνά-
tie dominantē: mifice deū eoꝝ τ patrē: incessabili
μεως δυνασεύοντα, ἐλεήμονα θεὸν αὐτῶν καὶ πρᾶ, δυσκατάπαυστῳ
voce oēs cū lachrymis inuocauerūt: orātes quod cōtra se
βοᾶν πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο, δεόμενοι τὴν κατ' αὐτῶν
cōuertere cōsiliū iupiū: τ liberare eos cū magni-
μεταστρέψαι βουλὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλο-
fica apparitione ab ea q̄ erat ad pdeū in ꝓpinq̄ morte. hoc qdē
μεροῦς ἐπιφανείας ἐκ τῆς παρὰ πόδας ἐνεχίμω μέρου. τοῦτον μὲν
atidue supplicatio ascēdit in celū. at hermō immites
ἐκτενῶς ἡ λιτανία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν. ὁ δὲ ἑρμῶν τοὺς ἀνηλεεῖς
elephātos potās repletos vini albidāti
ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς
subministratōe τ ilare saturatos: mane ad
χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου μεμεσωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν
aulā affuit: de his nūciare regi.
αὐλὴν παρῆν, τὰ περὶ τούτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.
at a seculi ipe creatione bonā in nocte τ die
ὁ δὲ ἀπ' αἰῶνος χρόνου κτίσμα καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ
cōcessam ab eo q̄ gratificat oīb⁹ q̄ ipe vult
ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ χαριζομένου πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ
somni ptem misit ad regē. τ dulcissimo τ pfūdo cōpre
ὕπνου μέρος ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἡδίστῳ καὶ βαθεῖ κατε
hensus ē opatione dñi: iniquo qdē ꝓposito valde frau
χέθη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ δεσπότου, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ δεσ
dat⁹: at ab irrenocabili cogitatōe maxime decept⁹. at
φαλμένος, τοῦ δὲ ἀμεταθέτου λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος. οἱ δὲ

iudei ꝓfestinatā hora fugientes: sanctū laudabāt
ἰουδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἔπαινον
deū suū. τ iter⁹ orabāt facile: demōstrare magnipotē-
θεὸν αὐτῶν. καὶ πάλιν ἡξίουν τὸν ἐπικαταλλακτον, δεῖξαι μεγαλο-
tis ei⁹ man⁹ potestatē gentib⁹ supbis. media exīte āt
δυνοῦς αὐτοῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις. μεσούσης δὲ
tā decima hora ferme: q̄ ad excitandū cōsiliū⁹ erat: subi-
ἤδη δεκάτης ὥρας χεδόν, ὁ πρὸς πᾶς κλήσεσι τεταγμένος, ἀφρό-
to vocatos vidēs: pupugit accedens regē. τ vix
ως τοὺς κλητοὺς ἰδών, ἔνυξε προσελθὼν τὸν βασιλέα. καὶ μόλις
excitāt: nūciauit cōmuni ipa tā ptrite:
διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμπτώσεως καιρὸν ἤδη παρατρέχον
de his finemē faciens. quē rex repu-
τα, τὸν περὶ τούτων λόγον ποιούμενος. ὃν ὁ βασιλεὺς λογισά-
tās τ versus in cōmuni: iussit eos q̄ venīāt
μενος καὶ τραπεὶς εἰς τὸν τόπον, ἐκέλευσε τοὺς παραγεγονότ'
in comunitū coā accūbere se. quo τ facto: hor
εἰς τὴν συμπτωσίαν ἀντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτ. οὐ καὶ ψωμιδίου, πα
tabāt in cōuiuiū dedēres ſeipos: ꝓsentē cōmuni summe.
ρηνέι εἰς εὐωχίαν δόντας ἑαυτούς, τὸ παρὸν τῆς συμπτώσεως ἑστιῶντι
celebrātes in letitia cōsummere ptem. tōge āt pro
γεραιρομένους εἰς εὐφροσύνην καταθέσθαι μέρος. ἐπιπλεῖον δὲ προ
cedente cōuiuio: hermonē accersens rex:
βαινούσης τῆς ὁμιλίας, τὸν ἑρμωνα μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεύς,
cū acerba cōminatōe interroganit: quā ob causam ꝓmissi sint
μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας ἐάθησαν
iudei ꝓsentem die supuinere. ipo āt nūciāte
οἱ ἰουδαῖοι τὴν περιοῦσαν ἡμέραν περιβεβιωκότες. ὁ δὲ ὑποδείξαν
nocte iussionē ad finē ꝓduxisse: τ amicis ei⁹
τος νυκτὸς τὸ προσαγὲν ἐπὶ τέλος ἄγηοχέναι, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ
testimoniū pibentib⁹: crudelitatē pcorē phalaridis habēs oīrit:
πρασμαρτυρησάντων, τὴν ὠμότητα χείρονα φαλάριδος ἐχηκώς ἔφη,
hodierno somno grām habere eos. sine dilatione āt ad
τῷ τῆς σήμερον ὕπνῳ χάριν ἔχειν αὐτούς. ἀνυπερθέτως δὲ εἰς τὴν
ventu⁹ die similter prepara elephātos
ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τοὺς ἐλέφαντας
ad scelestos iudeos ꝓnitem. cū dixisset āt rex:
ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων ἰουδαίων ἀφανισμόν. ὁ δὲ πάσης
vltrq̄ oēs cū gaudio ꝓsentes simul' collau
λεώς, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ὁμοῦ συναι
dātes: in ꝓpriā domū vnusq̄sq̄ reuersi sūt. τ nō tā
νέσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαστος ἀνέλυσε. καὶ οὐχ οὕτως
in somno cōsumpserūt ipa nocte: q̄ in
ὡς ὕπνον κατεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτός, ὡς εἰς τὸ
oīmodas excogitādo miseris exitūs ipsos.
πανοῦργους μηχανᾶσθαι τοῖς παλαιπώροις δοκοῦσιν ἐμπαιγμούς.
dudū āt gall⁹ cānauerat mautin⁹: τ bestias cū armasset her
ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραγεν ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλισμένος ὁ ἐρ
mō in magno porteu expectabat: q̄ āt ꝓ cuitatē mltitudo
μων ἐν τῷ μεγάλῳ περισυλῳ διεκίνει, τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήθη,
cōgregata erat ad miserandū spectaculū expectās aurorā
συνήθροιστο πρὸς τὴν οἰκτροτάτην θεωρίαν προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν
cū auiditate. at iudei in indimissibili animo suspēsi ipe:
μετὰ πόνου δῆς. οἱ δὲ ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχολυκούμενοι χρόνον
mltilachryma supplicatiōe i cāticis lucmosis tendēres man⁹ in
πολυδάκρυοι ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρ εἰς τὸν
celū orabāt maxime deū: itē eis auxiliari breui. nōdū
οὐνὸν ἐδέοντο τ μεγίστου θῦ, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως. οὕτω
ārt solis radij spargebant: τ rege amicos excipien-
δὲ ἡλίου βολαὶ κατεπείρονο, καὶ τ βασιλέως τοὺς φίλους ἐκδεχομέ
te: hermō adstās: vocabat ad exitū ostendens volū
νου, ὁ ἑρμῆ παρασὰς, ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον ὑποδεικνύων τὸ πρό-
tatē regis in ꝓpin esse. ille āt cū ꝓcepisset
θυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι. τῶν δὲ ἀποδεξαμένου
τ obstupuisset in iniquo critu: oīno ignorā
καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῇ παρανόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πᾶν ἀγνω
tia detent⁹ querebat: q̄ causa ob⁹ hoc il-
σία κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' οὗ τοῦτο ἀν-
li cū festinatiōe cōfecti est. hoc āt erat opatio eiecto
τῷ μετὰ σπουδῆς τετέλεσται. τοῦτο δὲ ἦν ἡ ἐνέργεια τοῦ πάν
rū dominātis dei: eoꝝ q̄ pri⁹ illi excogitata fuerāt oblitionē
τα διασοτεύοντος θεοῦ, τῶν πρὶν αὐτῷ μεμηχανευμένων λήθην

in mēte ponētis. nūciauit hermō τ oēs ami
κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος. ὑπῳδέγγυεν ὁ ἔρμων καὶ πάντες οἱ φί=
ci: feras τ exercit⁹ patos esse rex fm tuā
λοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοιμάσθαι βασιλεῖ κατὰ τὴν σὴν
instās ꝓpositū. ille ūt in dictis repleꝝ grauī ira: eo ꝙ
ἐχθρὴν πρόθεσιν. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ
circa hec ꝓuidētia dei displīs fuisset ois ei⁹ cogitat⁹: intu=
περὶ τούτων προνοίαν θεοῦ διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτῷ τὸ νόημα, ἐνατενί=
ens cū minis dixit. ἡτις parētes affuerūt aut filiox filij:
σας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ὅσοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι,
hunc bestijs ferocib⁹ pauerūt abūdantē cibū ꝓ irreprehē=
τὴν δὲ θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν δαψιλῆ θοίνην ἀντὶ τῶν ἀνεγκλή=
sibilib⁹ mihi τ maiorib⁹ meis· preferētib⁹ cōtinuā firmā fi=
των ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀποδιδεγμένων ὁλοχερῆ βεβαίαν πί=
dē eminēter indeis. ὧν sīdē nō ob similē educatiōis amorē
στιν ἐξόχως Ἰουδαίων. καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας σοργὴν
τ necessitatis: vita ꝓ his ꝓuare deberes. sic hermō inspera
καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐξερήνης. οὕτως ὁ ἔρμων ἀπροσυ=
tam piculosam sustinuit cōminationē. τ aspectu τ vul
κήτου ἐπικίνδυνον ὑπηνέγκεν ἀπειλήν. καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῷ προσώ
tu turbat⁹ est. vnusquisq; ūt amicox cū tristitia erubescebāt: cō
πῳ συνεσαλήνευ. καθεὶς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρέων, τοὺς συ
gregatos dimisērit quēlibet ad ꝓprīa negocia. ipi⁹ q̄ iu
νηθροισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀχολίαν. οἵ τε Ἰουδαῖοι
dei ea q̄ a rege audiētes: illustre bell⁹ dīm
δαῖοι τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ θεὸν κύριον
regē regū laudabāt: τ hanc opē ab eo cōse
βασιλέα τῶν βασιλέων ἤνουν, καὶ τῆς δὲ τῆς βοηθείας αὐτοῦ τετευ
cuti. fm ūt has leges rex cōstitūēs rursus
χότες. κατὰ δὲ τούτους τοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συσκαμένος πάλιν
conuiuiū: ad letitiā. verti hortabat. at hermo
τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην τραπῆναι παρεκάλει. τὸν δὲ ἕρμω=
nē aduocās cū minis dixit. quotiēs tibi oportet de
να προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. πόσακις σοι δεῖ περὶ
his ipis imperare infelicissime? elephātos adhuc τ nūc
τούτων αὐτῶν προστάττειν ἀθλιώτατε; τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν
arma in crastinū ad iudeox pugnē. at
καθοπλίσον εἰς τὴν αὔριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν. οἱ δὲ
simul discūbentes cognati icōstantē mentē ei⁹ admirātes: ꝓpter
συναγακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀσαθῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προ
lerūt hec. rex: vsq; quo tāq; insensatos nos ten=
εφέρον τὰ δὲ. βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διατεθειρά=
tas: iubēs iā tertio cos delere: τ ite
ζεις, προστάσσων ἤδη τρίτον αὐτοὺς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν
rebus ex mutatione reuocās atc sanctā: quox gra
πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύων τὰ σοὶ δεδογμένα; ὧν χαρὶν ἡ
ciuitas ob expectatōez tumultuāb. τ adaucta cōuersiomb⁹: iā
πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ὀχλεῖ. καὶ πλησθύνουσα συγχοφαῖς, ἤδη
τ periculū sepe dirupi. vnde in oīb⁹ phala=
καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρραδῆναι. ὅθεν ὁ κατὰ πάντα φάλα=
ris rex impleꝝ insciti⁹: τ factas ad cōsi=
ρις βασιλεὺς ἐμπλησθεὶς ἀλογισίας, καὶ τὰς γινομένας πρὸς ἐπι=
derationē iudeox in ipo mutationes atc nihili esti
σκοπὴν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς παρ' οὐδὲν ἡ=
mās: nō iniciatū firmiter iusiurādū determinās: hos q̄dē sine
γούμενος, ἀτελέσαντον βεβαίως ὅρκον ὁρισάμενος, τοὺς μὲν ἀνυπερ
dilatione missuꝝ in iferū in genib⁹ τ pedib⁹ ferarū punitos: ꝺn
θέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι καὶ ποσὶ θηρίων ἡκισμένους, ἐπι
cētē exercitū ūt cōtra iudeā solo equatā igne τ hasta po=
στρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἰσόπεδον πυρὶ καὶ δόρατι θήσειν
situꝝ velociter: τ inaccessibilē illox nobis tēplū igne ꝓstratū velo
θαι διατάχους, καὶ τὸν ἄβατον αὐτῶν ἡμῖν ναὸν πυρὶ πρηνέα τά=
citate pficientiū illic sacrificia in oē tp̄s cōstitu
χειν τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίας εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον κατασκή
tuꝝ. tūc leti discedētes amici τ cognati cū
σειν. τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ
fide: dispositū erit exercit⁹ in opportunissimis locis
πίστεως, διέταξον τὰς δυνάμεις, ἐπὶ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους
ciuitatis ad obseruatōez. at elephātox ꝓposit⁹ feras ferme vt sic
τῆς πόλεως πρὸς τήρησιν. οἱ δὲ ἐλεφάντας χῆς τὰ θηρία σχεδὸν ὡς εἰ
dicā in opus insanū adducēs: odoratissimis poculis vino
πεῖν εἰς κατάσημα μανιώδης ἀγνοχώς, ἐυωδεστάτοις πώμασιν οἴνω

thure cōmixto horribiliter patas ꝓparationib⁹ circa aurorā:
λελιβανωμένῳ φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς περὶ τὴν ἑῴαν,
ciuitate iā multitudinib⁹ innumerabilib⁹ in hippodromo ple
τῆς πόλεως ἤδη πληθέσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τὸ ἱπποδρόμου κα=
na: intrās ad aulā ad cōstitutū: incitauit
τασκευὴν εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον, ὦρυε
regē. ille ūt ira graui implēs impiā mentē: omni
τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ὀργῇ βαρεῖα γεμίσας δυσεβῆ φρένα, πάντι τῷ
mole cū feris exiuit: volēs immiti corde τ
βαρεῖ σὺν τοῖς θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώτῳ καρδίᾳ καὶ
pupillis oculox aspicere laboriosā τ miserā pre
κόραις ὀφθαλμῶν θεάσασθαι τὴν ἐπίπονον καὶ παλαίπωρον τῶν προ
dictox sibuci ssionē. iā γὸ elephātox egredientib⁹ circa por
σεσημασμένων κατασροφήν. ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ τοῦ
tā τ subsequētis armati exercit⁹: et multitudinis iti=
λην καὶ τῆς συνεπομένης ἐνόπλου δυνάμεως, τῆς τε πλήθους πο
neris pulueré videres: τ horrisonū tumultū audiētes in
ρείας κονιορτὸν ὁρῶντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκούσαντες οἱ Ἰουδ=
dei: vltimū vite momētū ipis illud existimātes esse finē
δαῖοι, ὑσάτην βίου ῥοπὴν αὐτοῖς ἐκείνην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς
miserrime expectatiōis: ad miseratōez τ lucē versi: osculaban
ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς δίκτυον καὶ γόνυ τραπέντες, κατεφί=
tur se ad inimicē cōpliciti cognatis in col=
λουν ἀλλήλους περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν ἐπὶ τοὺς τραχή
la ꝓcumbētes: parētes filijs τ matres puellis. alie ūt
λους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μῆτρες νεανίσιν. ἕτεραι δὲ
nupgenitos ad vbera habētes infantes vltimū fugētes lac. at
νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τελευταῖον ἕλκοντα γάλα. οὐ
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμπροσθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ἐξ οὗ
lo cognoscētes: ꝓnōos vnaniter ꝓsciētes se ipos τ in
ραφοῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ πή
fantes amonētes ab vberib⁹: clamauerūt voce magna valde:
πια χωρίσαντες τῶν μαστῶν, ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
vniuersi principi supplicātes: misereri cū apparitiōe
τὸν τῆς ἀποστάσης δυνάστην ἱκετεύοντες, δίκτυρεῖραι μετὰ ἐπιφανείας
eox iā ad portas mortis cōstitutox. eleazar⁹ ūt q̄dā vir
αὐτοὺς ἤδη πρὸς πύλαις ᾅδου καθεστῶτας. ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ
insignis eox q̄ ex regione sacerdotū: i senectute etatē
ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων, ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν
iā sortitū⁹: τ oi q̄ fm vitā virtute ornat⁹: cos q
ἤδη λελογχώς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς
circa se cōprimēs seniores ab inuocādo sancti deū:
περὶ αὐτὸν κατασείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον θν',
orauit hec. rex magnipotēs: altissime: opēs dē:
προσηύξατο τάδε. βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ θε',
oēm gubernās in misericordijs creatūrā: inspice in abraam
τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν δικτίρμοις κτίσιν, ἔπιδε ἐπὶ Ἀβραὰμ
semē: in sanctificati filios iacob: partis sanctificate tue po
σπέρμα, ἐπὶ ἡγιασμένου τέκνα Ἰακώβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λα
pulū i pegrina tra pegrinū iuste penitē pater. tu pharaonē abūdantē
ὸν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον πέρ. σὺ φαραὼ πλησθύοντα
currib⁹ olim egypti hui⁹ pincipē sublatū imiti anda
ἅρμασι τὸ πρὶν αἰγύπτου ταύτης δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνοίκτῳ θρα
cia τ lingua magniloqua: cū supbo exercitu mari vin=
σὶ καὶ γλώσσῃ μεγαλορρήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ παγοβρό
ctos perdidisti: lucē ostēdens mie israel generi. tu. im
χους ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφανὰς ἐλέους Ἰσραὴλ γένει. σὺ γὸν ἀνα
mēsis exercitū⁹ superbientē senacherib grauē assyriox re=
ριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα σεναχηρείμ βαρὺν ἀσσυρίων βασι
gē: lanceā oēm subditā iā accipiētē terrā: τ ela=
λέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρι
tum cōtra sctām tuā ciuitatē: grauis loquentē supbia τ au=
θέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θρα
dacia: tu dñe fregisti. manifestā demōstrās gētib⁹ multis tuā
σει, σὺ δέσποτα ἔθραυσας. ἔκδηλον δικιεῖς ἔθνεσι πολλῆς τὸ σὸν
potentiā. tu in babylonia tres socios igni ani
κράτος. σὺ τοὺς κατὰ τὴν βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυ
mā volūtarie tradētes vt nō seruirēt vanis: igni
χὴν αὐθαιρέτους διδόντας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διάπυ
ri rorefaciēs caminū: liberasti vsq; ad capillū illesos:
ρον δρόσισας κάμινον, ἐρρύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα

olbus immittēs aduersarijs. tu calūnijs inuidie leo=
πᾶσιν ἐπιστέμψας τοῖς ὑπεναντίοις. σὺ γὰρ διαβολαῖς φθόνου λέου
nib⁹ in terra pfecti feris cibū daniele ad lucē reduxisti icolumē.
σι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἅσινῆ.
et in ingri educati in vētre ceti tonā liquescentē iccssant: ille=
τόντε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους ἰωνᾶν ἥκομενον ἀφειδῶς, ἀπὸ
sim olb⁹ familiarib⁹ demōstrasti pf. t nūc maloꝝ detestator. mificoꝝ.
μαγον πᾶσιν οἰκείοις ἀνέδειξας τὸν. καὶ νῦν μισύβρι. πολυέλεε.
oīm pfector. cito appare his q ex israel genere:
τῶν ὅλων σκεδασά. τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς ἀπὸ ἰσραὴλ ῥίζους,
ab ātē abominatis scelestis gētib⁹ afflictis. si ātē impietatib⁹
ὑπὸ δὲ βδελυγμάτων ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. εἰ δὲ ἀσεβείας
fm pegrinatiōnē vita nr̄a cōstricta ē liberās nos de ini
κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχ=
micoꝝ manu: vt volueris dñe perde nos. nō va
θρῶν χειρός, ὡς προαιρῇ δέσποτα ἀπόλεσον ἡμᾶς μόνω. μὴ τοῖς μα
nis vanā sapientes benedicāt in dilectoꝝ
ταίοις δὲ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων
a te pditione dicētes: neq; de⁹ illoꝝ liberauit eos. tu ātē
σου ἀπωλείαν λέγοντες, οὐ δὲ ὁ θεὸς αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. σὺ δὲ
oēm fortitudinē t potētiā habēs oēm sēpiterne: nūc pspice. mise
ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυνασείαν ἔχων ἅπασαν αἰώνιε, νῦν ἐπίδε. ἐλέη
rere nr̄i q p iniuriā iniquoꝝ iniustā e vita sūmouemur ad
σον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὑβριν ἀνόμων ἀλόγισον ἐκ τ ζῆν μεθισχομένους ἐν
insidiatoꝝ mortē. admirent ātē gētes tuā virtutē inuictā hodie
ἐπιβουλῶν τρόπω. πῆξάτω δὲ ἔθνη σὴν, δύναμιν ἀνίκητον σήμερον
venerāde: potētiā habēs in. saluatōe iacob generis. orat te oēs
ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σῴᾳ ἰακὼβ ῥίζους. ἱκετεύει σε ὁ πᾶν
multitudo infantū t hoꝝ parētes cū lachrymis. demōstrē
πλῆθος τῶν νηπίων. καὶ οἱ γούτων γονεῖς μετὰ δακρύων. διχθήτω
olbus gētib⁹ q nobiscū es dñe: t nō auertisti fa=
πᾶσιν ἔθνεσιν ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ κύριε, καὶ οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσω=
cie tuā a nobis. sed sicut dixisti: q neq; in terra inimicoꝝ
πόν σου ἀφ' ἡμῶν. ἀλλὰ καθὼς εἶπας, ὅτι οὐδ' ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν
suoꝝ exūtes cōtēplisti eos: sic adimple dñe. at cleazaro
αὐτῶν ὄντων ὑπερεῖδες αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον κε'. τ δὲ ἐλεαζάρου
desinēte iā ab oratione: rex cū feris t om=
λογήσαντος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ πᾶσιν
ni exercit⁹ honore fm hippodromū aderat.
τὶ τῷ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆλθ.
t aspicientes iudei: valde in celū exclamauerūt: ἀδο vt t
καὶ θεωρήσαντες οἱ ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ
adiacētes cōualles simphonātes continuū luctū
τοὺς παρακειμένους ἀυλῶνας συνηχήσαντας ἀκατάσχετον οἰμωγὴν
facerēt cū vniuerso exercitu. tūc gloriōs. opꝰ
ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ. τότε ὁ μεγαλόδοξος. παντοκράτωρ
t verax de⁹: ostendēs sanctā suā facie: aperuit ce=
καὶ ἀληθινὸς θεός, ἐπιφανὲς τὸ ἅγιον αὐτοῦ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρα
li portas. a db⁹ inclyti duo terribiles aspectu angeli descēde
νοῦ πύλας. ἐξ ὧν δισσοφανεῖς δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβη
rūt manifesti oīb⁹ pīerē indeis. t restiterūt. t exer
σαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς ἰουδαίοις. καὶ ἀντέστησαν. καὶ τὴν δύνα
citū hostilū replenerūt turbatione t timore: t immobilib⁹
μιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίᾳ, καὶ ἀκινήτους
ligauerūt pedicis. t horrēdo etiā regis corp⁹ factū est:
ἔδησαν πέδαις. καὶ ὑπόφρικον καὶ τὸ τ βασιλέως σῶμα ἐγένηθη,
t oblitio audaciā ei⁹ grauē cepit. t cōuersa est
καὶ λήθη τὸ θράσος αὐτοῦ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε. καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θη
rias aduersus cōsequētes armatos exercit⁹. t cōculcabāt il=
ρία ἐπὶ τοὺς συνεπομένους ἐνόπλους δυνάμεις. καὶ κατεπάτουν ἀυ=
los t interficiebāt. t cōuersa est regis ira in miam t
τοὺς καὶ ὠλόθρευον. καὶ μετεστράφη τ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς ὀικτον καὶ
lachrymas pro iis q pri⁹ a se excogitata fuerāt. audiēs enī
δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανημένων. ἀκούσας γὰρ

clamorē: t vidēs pnos. oēs in pditionē: la=
τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δα
crymās cū ira amicis minabāt dicēs. rege abutimi=
κρύσας μετ' ὀργῆς τοῖς φίλοις διηπειλεῖτο λέγων. παραβασιλεύ
ni: t tyrānos trāsgressi ei⁹ in crudelitate. t me⁹ ipīn vim
ετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι. καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν
bñfactorē conamini a principatu tā t aia submouere
ἐνεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τοῦ πνεύματος μεθιστᾶν

clam machinātes q nō expediūt regno. q̄s eos q obti
λάθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλείᾳ. τίς τοὺς κρα
nuerūt nfe in fide regionis munitiones: domo reino
τήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα, τῆς οἰκίας ἐκτὸς
uens vndiq; iniuste cōgreganit hucusq; eos q a principio beniuolētia erga
κήσας ἕκαστον ἀλόγως ἤθροισεν ἐνθάδε, τίς τοὺς ἐξ ἀρχῆς εὐνοίᾳ πρὸς
nos in olb⁹ supant oēs gētes: t q laborio
ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χει=
sissima sepe hoīm suscepērūt picula: sic
ρίστους πολεμίοις ἀνθρώπων ἐπιδιδεγμένους κινδύνους, οὕτως
iniqs implicuit supplicijs: solutte. dissolutte iniusta vin
ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις; λύσατε. ἐκλύσατε ἄδικα δε=
cula. ad ppria cū pace dimittite: ante facta
σμά. εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα
cuitantes. dimittite filios oipotētis cele=
παραιτησάμενοι. ἀπολύσατε τοὺς υἱοὺς τ παντοκράτορος ἐπουρα
stis dei viuētis. q a nr̄is vsq; nūc maioꝝ incolumē
νίου θεοῦ ζῶντος. ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τ νῦν προγόνων ἀπαράσπα
cū glia stabit exhibet nr̄is negocijs. ille
στον μετὰ δόξης εὐσεβείαν παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν. ὁ
qdē igit hec dixit. ipi ātē in indiuisibili tpe soluti: sanctū saluatorē
μὲν οὖν ταῦτα ἔλεξεν. οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον σῶ
deū suū: bñdicebāt: nup morte cruciātes. postea rex
ρεὸν αὐτῶν εὐλόγουν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφευγότες. εἶτα ὁ βασι
in ciuitatē reuersus: pfectū rediturū accer=
λεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγείς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλε=
sens: iussit vina q t reliqua ad cōuiuiū necessaria
σάμενος ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς εὐωχίαν ἐπιτήδεια.
iudeis pbere ad dies septē: iudicās eos in quo loco
τοῖς ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, κρίνας αὐτοὺς ἐν ᾧ τόπῳ
putauerāt mortē suscipere: in hoc in letitiā omni so=
ἔδοξαν τὸν ὄλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σω
teria celebrare. tūc q pri⁹ cōtumelijs affectū erāt t ppe mortē: pori⁹ ātē
τήρια ἄγειν. τότε οἱ πρὶν ἐπονειδίστοι καὶ πλησίον ἅδου, μᾶλλον δ' ἐν
in ipa ambulauerāt: pro acerba t lugubri morte: cōtinuā
ἐπ' αὐτῷ βεβηκότες, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσαιάκτου μόρου, κώμων
salutare cōstituētes: ad mortē ipīs t sepulturā deputa
σωτήριον συστησάμενοι, τὸν εἰς πᾶσιν αὐτοῖς καὶ τάφον ἡτοιμασμέ
tū loci tentoriis diuersū plenū gaudio. finien=
νον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς. καταλήξαν
tes ūt luctū gemitosū cantū: resumpserūt cantū patriū: saluatorē
τες δὲ θρήνου παγόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ὠδὴν πάτριον, τὸν σῶ
t miraculoꝝ factorē laudātes deū. luctū q oēm t gemitū repēl
καὶ τεραστίων αἰτοῦντες θεόν. ὀιμωγήν τε πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπω
lentes: choreas cōstituerūt lentie pacifice signū. eodēmō
σάμενοι, χορεὺς συνίσαντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον. ὡσαύτως
ātē et rex p his sympotis magnū cōgregās: incest=
δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτων συμποσίου βαρὺ συναγαγών, ἀσέλ=
santer in celsi cōfitebat magnifice pro inopina
γειστως εἰς οὐρανὸν ἀνθομολογεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῇ παραδό
ta facta ei saluatione. q q pri⁹ in pditionē t anxiē esset
ξῳ γνώσει αὐτῷ σωτηρία. δὴ τε πρὶν εἰς ὄλεθρον καὶ διωνοβρόχους
eos futuros existimabāt: t cū gaudio descripserāt: gemme
αὐτοὺς ἐσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραφόμενοι, κατεσείε
rūt pudorē in seipīs induti: t inflāmata audacia
σαν αἰχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλλόμενοι, καὶ τὴν πυρίπνουν τόλμαν
inglorie extincti. et iudei sicut pdixim⁹ cōstituentes
ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι. ὅτι τ ἰουδαῖοι καθὼς προειρήκαμεν συστησάμενοι
predictū chorū: cū cōuiuio in gratiaꝝ actionib⁹ letis t
τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' εὐχῆς ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ
psalmis trāsigebāt. t cōmunē statuentes de his legē: in om=
ψαλμοῖς δῆγον. καὶ κοινὸν ὁρισαμένοι περὶ τούτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶ=
ni habitatione sua in gñatiōes pdictos dies agere
σαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς ἡμέρας τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν
decreuerūt hilares: nō por⁹ causa t gule: saluatiōis χο p
ἔσησαν εὐφροσύνους, οὐ πόρου χάριν καὶ λυχνείας, σῴας δὲ τῆς δι᾽
dei facte ipīs. adierūt ātē regē: dimissionē su=
θεὸν γνωμθέντες αὐτοῖς. ἐντυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὖ=
am ad ppria petentes. descripsit ātē eos a quīta
τῶν εἰς τὰ ἴδια αὐτομένοι. ἀπογράφονται δὲ αὐτοὺς ἀπὸ πέμπτης
t vicesima pachō: vsq; ad quartā epiph ad dies qua
καὶ εἰκάδος τ παχών, ἕως τῆς τετάρτης τ ἐπιφ ἐπὶ ἡμέρας τεσ

draginta. cōstituīt ãt eox pditionē a dnta
σαράκοντα. συνίσαντα δὲ αὐτῶν τὴν ὁλοσχερῆ ἀπώλειαν ἀπὸ τεσσαρακοστῆς τοῦ
epiph vsq; ad septimã: dieb⁹ trib⁹. in qb⁹ τ gḡlose ostēn=
ἐπιφανείας ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν. ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφα=
dens iniam suã oim pceps: incolumes eos liberauit
νας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ὁλων δυνάστης, ἀσφαλεῖς αὐτοὺς ἐρρύσατο
vnaniniter. comessabant ãt oib⁹ ab rege necessarijs donati: vsq;
ὁμοθυμαδόν. ἐνωχοῦντο δὲ πανθ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως χορηγούμενοι, μέ=
ad quartã decimã. in q̄ τ colloquiũ fecerũt de
χρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης. ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ
liberatione sua. collaudãs q̄s eos rex: scri=
τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν. συναινέσας τε αὐτοὺς ὁ βασιλεύς, ἔγρα
psit eis subscriptã epistolã ad in ciuitate
ψεν αὐτοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κατὰ πόλιν
duces magnanimiter instantiã habentẽ. rex ptole=
στρατηγοὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐντευξίαν ἔχουσαν. βασιλεὺς πτολε
meus philopator q̄ sunt in egypto ducib⁹ τ oib⁹ pre
μαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τε
positis sup negocia gaudere τ valere. valẽ⁹ ãt τ
ταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἐρρώμεθα δὲ καὶ
nos τ filij nri: pperãte nobis magno dep
αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύναντος ἡμῖν τὰ μεγάλου θεοῦ τὰ
negocia sicut volum⁹. ex amicis q̄dã malox morũ frequẽ
πράγματα καθὼς προαιρούμεθα. τῶν φίλων τινὲς κακοηθείᾳ πυκνό=
tius nobis adstãtes: ppuaserũt nobis ad eos q̄ sub
τερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν
regno indeos cōtinctos in cōgregatiõez puniẽdũ no=
βασιλείαν Ἰουδαίους συναθροίσαντας σύσημα κολάσασθαι ξενιζού
uis rebellatox supplicijs. pretẽdentes nũquã bonũ statũ habituras nras
σαις ἀπροσδοκήτοις τιμωρίαις. προφερόμενοι μήποτε εὐσταθήσειν ἡμῶν
res: ob q̄ habẽt hi cōtra os gẽtes inimicitiã:
τὰ πράγματα, δι' ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν,
donec pficiat hoc. q̄ τ vinctos adducẽtes eos
μέχρις ἂν συντελεσθῇ τοῦτο. οἱ καὶ δεσμίους καταγαγόντες αὐτοὺς
cum afflictionib⁹ tãq; mãcipia: potius ãt tãq; politores: sine vl=
μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἀνευ πά
lo discrimine τ inq̄sitione: conati sunt occidere: lege scri=
σης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως, ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου σκυ=
pturã ferociorẽ induti crudelitatẽ. nos vo pro his
θρωπικοῦ ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις
acerbis cōminantes: iuxta q̄ habem⁹ erga oes hoies
σκληρότερον διατεθείημεν, καθήκον ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώ
benignitatẽ vir vitã eis cōdonantes: τ celestẽ deũ co=
πους εἰκότα, μόγις τὸν αὐτοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον θεὸν ἐγ
gnoscẽtes fortiter ptegentẽ iudeos: vt patrẽ pro
νωκότες ἀσφαλῶς ὑπερμαχοῦντα τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ
filijs semp pugnare: et amicitie ob quã habẽt erga
υἱῶν διαπαντὸς συμμαχοῦντα, τήν τε τοῦ φίλου δ' ἴσην ἔχουσι πρὸς
nos firmam τ maiores nros benivolẽtiã recolẽtes: in=
ἡμᾶς βεβαίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δι=
ite dimittimus oes iuxta quẽcũq; causẽ modũ. τ insti=
καίως ἀπολελύκαμεν πάσης καθόντινοῦν αἰτίας τρόπον. καὶ προσ
mus cuilibet oia in ppria cõuertere: in oi lo
τετάχαμεν ἑκάστῳ πάντα εἰς τὰ ἴδια ἐπισρέφειν, ἐν παντὶ τό=
co nullo eis oino ledẽte: neq; iniuriarũ de
πῳ μηθενὸς αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ὀνειδίζειν τε
factis pter rõnem. scitote eñ q̄ cõtra hos si
περὶ τῶν γεγονότων παρὰ λόγον. γινώσκετε ἡμᾶς ὅτι κατὰ τούτων ἐάν
q̄d machinemur malũ: vel offendam⁹ eos oino: nõ
τι κακοτεχνάζωμεν πονηρόν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς σύνολον, οὐκ
holez sed oia principẽ potẽtie deũ altissimũ aduersan=
ἄνδρες ἀλλὰ τὸν πάσης διασώζοντα δυνάμεως θεὸν ὕψιστον ἀντικείμε
tes nobis ad ꝓtionẽ rex in oib⁹ ineuitabiliter semp
νον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφεύκτως διατελοῦ
habebim⁹. valete. accipiẽtes ãt epistolã hãc: nõ festinaue
μεν. ἔρρωσθε. λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδα
rũt statim fieri circa recessum: sed regẽ oraue=
σαν εὐθέως γενέσθαι περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσμεῖνα
rũt: eos q̄ de genere iudeox sanctũ deũ vltro trãsgres
σαν, τοὺς ἐκ τῶν φύλων τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον θεὸν αὐθαιρέτως παρα

si fuerãt τ dei legẽ: cõsecj ꝓ eos debitã pn
βεβηκότας καὶ τὸν θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δ' αὐτῶν τῆς ὀφειλομένης κο
nitionẽ: asserẽtes vẽtris causa diuina trãsgressos
λάσεως, προφερόμενοι τοὺς γαστρὸς ἕνεκεν τὰ θεῖα παραβεβηκότας
preceptа: nũquã beniuolos fore neq; regis pre=
πρόσταγματα, μηδ' ἔποτε εὐνοήσειν μηδὲ τοῖς τοῦ βασιλέως προσ=
ceptis. ille ãt vex eos dicere pcipiẽs τ collau=
τάγμασιν. ὁ δὲ τἀληθὲς αὐτοὺς λέγειν παρελάμβανος καὶ συναυ=
dãs: dedit eis facultatẽ oim: vt q̄ transferãt
ξάνων, ἔδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβηκότας
dei legẽ occiderẽt in oi q̄ sub ditio=
τοῦ θεοῦ τὸν νόμον ἐξολοθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλεί=
ne sua loco eñ audacia citra oẽm regalẽ potestatẽ vel
αν αὐτοῦ τόπον μετὰ παρησίας ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας ἢ
visitationẽ. tñc beneꝑcẽtes ei: vt decẽs erat: hox
ἐπισκέψεως. τότε καταφημήσαντες αὐτόν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τοῦ
sacerdotes τ ois multitudo inclamãtes alleluia: eñ gau
ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλουΐα, μετὰ χα=
dio recesserũt. sic ãt diuulgatẽ ex pollutis cõcubẽ
ρᾶς ἀνέλυσαν. οὕτω δὲ τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιασμένων ὁμοεθνῆ
in via puniebãt: τ dñ exprobationib⁹ interficiebãt.
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκόλαζον, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.
illa ãt die occiderũt supra trecẽtos viros: τ ege
ἐκείνη δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνῄρηντο ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, καὶ ἦγα
rũt letitiã eñ gaudio ꝓfanos perimẽtes. ipi
λλίασιν εὐφροσύνην μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβήλους χειρωσάμενοι. αὐτοὶ
gitur q̄ vsq; ad mortẽ deũ habuerãt: integrã salutatiõis fruitionẽ
δὲ οἱ μέχρι θανάτου τὸν θεὸν ἐχηκότες, πάντελῆ σῳρίας ἀπόλαυσιν
accipiẽtes: recesserũt ex ciuitate oimodis odorãtissimis florib⁹
εἰληφότες, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις εὐωδεστάτοις ἄνθεσι
coronati eñ letitia τ clamore: i laudib⁹ τ dulcib⁹
κατεστεμμένοι μετ' εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν ᾄσμασι καὶ ψαλμοῖς καὶ
hymnis gr̃as agẽtes deo patrũ suox sancto saluatori tri=
ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῶν πατρῴων αὐτῶν ἁγίῳ σωτῆρι τοῦ Ἰσρα
el. eñ venissent ãt in ptolemaidẽ vocatã ob
ηλ. παρατυχόντες δὲ εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τοῦ
loci ꝓprietatẽ rosiferã: in q̄ expectauit eos classis fm cõmu
τόπου ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσέμεινεν αὐτοὺς σόλος κατὰ κοι=
ne eox cõsiliũ dies septẽ: illic fecerũt cõmuniõ saluta're:
νὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτά, ἐκεῖ ἐποίησαν τὸ κοινὸν σωτήριον. τῷ
rege suppeditãte eis abũde q̄ ad recessũ om=
βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς εὐτυχῶς τὰ πρὸς τὴν ἀφιξιν πάν
nia vnicuiq; vsq; ꝓpriã domũ. delati ãt eñ
τα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκείαν. καταχθέντες δὲ μετ'
pace in decẽtib⁹ gr̃ax actionib⁹: eodẽmõ et illic
εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ
statuerũt τ has agere dies ad pegrina=
ἔστησαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παροι=
tionis eox ꝑs letas. q̄s τ cõsecrãtes in colli
κίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους. ἃς καὶ ἀνιερώσαντες ἐν σή=
na: in cõmuni loco votũ cõfirmantes:
λῃ, κατὰ τὸν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες,
recesserũt illesi. liberi. iocũdi. q̄ ꝑ terrã τ mare
ἀνέλυσαν ἀσινεῖς. ἐλεύθεροι. ὑπερχαρεῖς. διὰτε γῆς καὶ θαλάσσης
τ fluminũ saluati regis tussu q̄libet in
καὶ ποταμοῦ ἀναστρόφοντες τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιταγῇ ἕκαστος εἰς τὴν
ꝓpriã. τ maiorẽ q̄ prius in inimicos potestatẽ habẽtes
ἰδίαν. καὶ πλείονα ἢ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐκτησάμενοι
eñ gl̃ia τ timore: oino a nullo exanimi a
μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειόμενοι τῶν
substãtijs. τ oia. oes attulerũt ex deserti
ὑπαρχόντων. καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπο=
ptione. ita vt habẽtes aliq̄d eñ timore maximo restituerẽt
γραφῆς. ὥστε τοὺς ἔχοντάς τι μετὰ φόβου μεγίστου ἀποδοῦναι
eis: magnalia maximo deo facitẽ ꝓfecte
αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγίστου θεοῦ ποιήσαντος τελείως
pro liberatione eox. benedict⁹ liberator israel in sempterna
ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. εὐλογητὸς ὁ ῥύστης Ἰσραὴλ εἰς τοὺς ἀεὶ
tẽpora. amen.
χρόνους. ἀμήν.

Finis
τέλος.

Explicit quarta et vltima pars totius veteris testamẽti he-

braico grecoq; et latino idiomate nunc primũ impressa in hac preclarissima Complutensi vniuersitate. De mandato ac sumptibus Reuerendissimi in christo patris & domini:domini. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sancte Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepisco pi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impres sore Magistri. Anno Domini Millesimo quingẽtesimo decimo septimo. mẽsis Iulii die decimo.

Que in hoc volumine continentur hec sunt.

Esaias. Hieremias. Threni. Baruch. Ezechiel. Daniel. Osee. Iohel. Amos. Abdias. Ionas. Micheas. Naum. Abachuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Machabeorum primus. Machabeorum secundus. Machabeorum tertius.

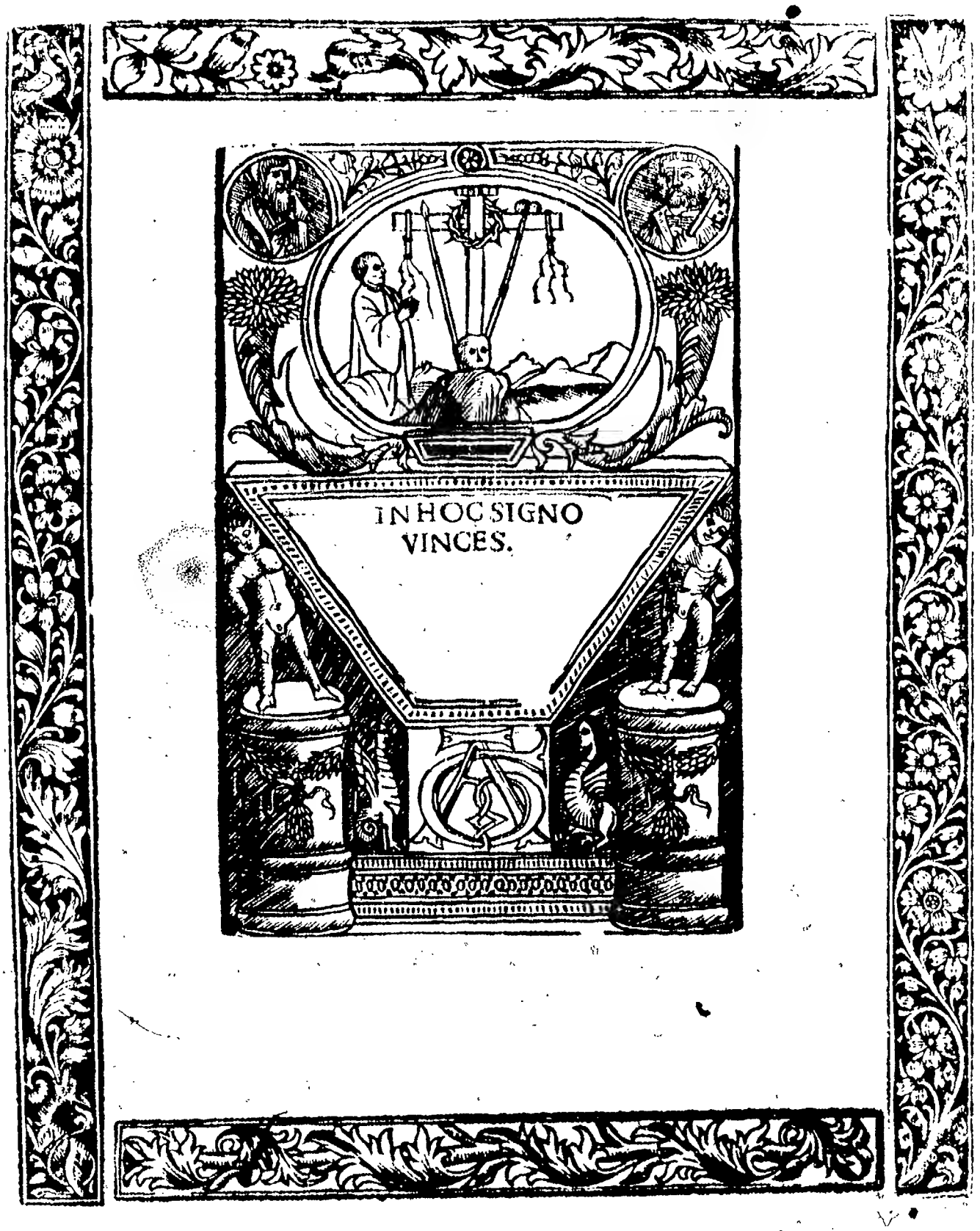

Esaias.

Capi. 1. d. πλυθύνετε pro πληθύνητε. ca. 1. g. σιτευτού p συτείου. ca. 2. b. θησαυρῶν pro θησαυρῶι. ca. 3. b. ψηχὴν p ψυχὴν. ca. 9. c. ἔσι pro ἔτι. ca. 14. c. διότι pro διότι. ca. 21. a. ἀνηγγέλει pro ἀνηγγέλη. & τὸ pro τοῦ. ca. 22. c. ἔργαφας p ἔγραφας. ca. 27. d. ἀσωλόμθοι. bis pro ἀσωλλόμθοι. ca. 30. c. ἐξαρεῖς pro ἐξαρεῖς. & ἀσὸ καθημθένης pro ἀσωκαθημθένης. ca. 30. e. λειπλὰ pro λειπὰ. ca. 34. a. κεκροὶ pro τεκροὶ. ca. 35. a. ἐξαγθήσι pro ἐξαγθήσεται. ca. 36. d. σαμιᾶ p σομνᾶ. ca. 37. d. ἀπέβνι pro ἐπέβνι. ca. 38. b. ἔτι p ἔτι. ca. 40. d. ἐλογισθήσονται p λογισθήσονται. ca. 40. e. ἀνηγγέλει pro ἀνηγγέλη. ca. 42. b. ἐκ οἴκου pro ἐξ οἴκου. a. 44. b. συνάχθησαν pro συνηχθησαν. ca. 45. b. ἐγγυσάτωσαν p ἐγγισάτωσαν. ca. 46. c. ἄρουσι p ἄιρουσι. ca. 47. d. ἀσρολόγοι p ἀσρολόγοι. ca. 49. a. τὰ supfluit. ca. 49. e. ἀλ' ἐγὼ p ἀλλ' ἐγὼ. ca. 94. g. σκρίσιν p κρίσιν. ca. 52. f. σεύτλιον p σεῦτλον. ca. 52. d. ἀνηγγέλει p ἀνηγγέλη. ca. 54. a. ἀρησε ρὰ p ἀρισερὰ. ca. 54. c. θυμωθήσεσθε p θυμωθήσεσθαι. & μετασήσεσθε p μετασήσεσθαι. ca. 59. b. μεσοῦτβρία p μεσημβρία. ca. 60. c. ωαραξύαν pro ωαραξύαν. ca. 61. d. ἔγονα p ἔκγονα. ca. 63. a. ιαρος p ὅυτος. ca. 63. c. ὧν p τῶι. ca. 65. a. ωιλαίοις p ωιηλαίοις.

Hieremias.

Capi. 1. a. ἱερουλαλὴμ pro ἱερουσαλὴμ. ca. 3. b. ἀπηναιχάντησας p ἀπεινηχύντησας. ca. 3. b. ὑλὸν p ὑλὸν. ca. 3. c. ἐικεῖνω p ἐκεῖνω. ca. 4. d. ταλαιποροῦμθ p ταλαιπωροῦμεν. ca. 4. f. ὤρημος pro ἔρημος. ca. 5. c. ωαντοκράτορ p ωαντοκράτωρ. ca. 5. c. ἡμᾶς p ὑμᾶς. ca. 5. f. ὑμῶν p ἡμῶν. ca. 6. e. κινάμωμον p κινάμωμον. & ἀντοῦ p ἀυτ. ca. 7. b. ωεωοίηετε p ωεωοίθατε bis. ca. 7. g. ωετηνοῖς pro ωετεινοῖς. ca. 8. a. ὁσᾶ τὰ p τὰ ὁσᾶ. & ὀπίσονται pro ὀφθήσονται. ca. 9. b. ωεωοίθετε pro ωεωοίθατε. ca. 9. c. ωετηνῶν pro ωετεινῶν. ca. 9. e. τὰ ῆ pro τάλ. & δ'άιρια pro δ'άιφυα. ca. 12. c. ὠνειδισμοῦ pro ὀνειδισμοῦ. ca. 13. b. γνωσώμεθα pro γνωσόμεθα. ca. 14. c. ὧν pro ὃ ὧν. & μαντίας pro μαντείας. ca. 15. a. ωρωσόπου pro ωροσώπου. & ωετηνὰ pro ωετεινὰ. & ἐξικίου pro ἐζεκίου. ca. 16. a. λεγῶν pro λέγον. & ὑᾶν pro υἱῶν. & ωετηνοῖς pro ωετεινοῖς. ca. 16. b. νυμφίουου pro νυμφίου. ca. 17. a. ἄνθεωωος pro ἄνθρωωοι. & σημήσει pro σημείσει. ca. 17. b. βάλει pro βάλλει. ca. 18. c. δαπορευόμθοι pro διαπορευόμενοι. ca. 20. d. εἶσι pro ἐσι. ca. 21. a. ὑμῶν pro ἡμῶν. ca. 22. d. ωῶσει pro ωῶσαι. ca. 23. a. ωῶ ηθήσονται pro ωῶ οηθήσονται. ca. 27. a. λέγωι pro λέγον. & βωβυλῶνος pro βαβυλῶνος. & σεσεκίαν pro σεδεκίαν. ca. 28. a. τῶς pro τῶν. ca. 30. d. ἀντοῦ pro ἀυτοῦ. ca. 31. a. πέρροσιν pro πόρρωσει. ca. 31. b. πιπάσουσι pro ωεωάσουσι. ca. 30. d. καθεδεῖται pro καθεδεῖται. ca. 36. b. νερίου p νηρίου. ca. 36. c. λέγους p λόγους. ca. 36. g. νερίου p νηρίου. & ἐπαγετῶ p παγετῶ. ca. 39. d. προρεύου p ωορεύου. ca. 42. c. οἰκήσωιδ p οἰκήσωμεν. ca. 44. c. ἐπισκεφάμην p ἐπεσκεφάμην. ca. 44. d. ωοιήσωμεν p ωοιήσομεν. ca. 44. g. ἐγκλείπωσιν p ἐκλείπωσιν. ca. 49. b. ωαραωορευόμεννος p ωαραωορευόμενος. ca. 49. c. δύνοται p δύωται. ca. 49. g. ωῶήσω p ωῶήσω. ca. 50. c. ωούσατε p ωοιήσατε. ca. 51. c. δύκ p δύ. & ἀιχυνθήσεται p ἀισχυνθήσεται.

Threni hieremie.

Capi. 3. a. συνέςριφεν p συνέτριφεν. ca. 4. f. μου p σου. ca. 5. b. χειρσὶν pro χερσὶν.

Baruch.

Ca. 1. a. ἀυγύριον p ἀργύριον. & ἁματίας p ἁμαρτίας. & δουλεύσωμεν p δουλεύσομεν. & φωτίσαι p φωτίσει. ca. 1. b. ἑυρίσωμεν pro ἑυρίσομεν. ca. 6. g. σικυκλάτω pro σικυηλάτω.

Ezechiel.

Capi. 1. f. πορεύθαι p ωορεύεθαι. ca. 3. b. σου p μου. ca. 3. f. ἀωοίησεν pro ἐωοίησεν. ca. 4. a. πλίνθον p πλίνθον. & ωαριβαλεῖς p ωεριβαλεῖς. ca. 4. b. τέθηκα pro τέθεικα. ca. 8. c. θυσιασηρίου pro θυσιασηρίου. & δυτοι ωοιοῦσιν ὧδε pro δυτοι ωοιοῦσιν ὧδε. ca. 12. c. ἀπώλολεν pro ἀωόλωλεν. & ἔιπε pro εἰωέ. ca. 13. a. ωρο ἃς. & συρραφὴν pro συρροφὴν. ca. 17. b. ωολοῖς pro ωολλοῖς. ca. 18. c. ῆ pro ἢ. ca. 20. a. ωρεσβυτέρους pro ωρεσβυτέρους. ca. 20. d. ωαρώργησαν pro ωαρώργισαν. ca. 22. f. ὑλὸν pro ὑλὸν. ca. 23. c. χρόμασιν p χρώμασιν. ca. 25. a. ἐβεβυλώθη pro ἐβεβυλώθη. ca. 27. a. δικοδομηθήσηται pro δικοδομηθήσεται. ca. 32. c. ωεωῶηκότες pro ωεωῶκότες. ca. 33. c. τηκώμεθα p τηκόμεθα. ca. 33. c. ωὸς pro ωρὸς. ca. 36. b. ἑυφροσύσης pro ἑυφροσύνης. ca. 36. c. ἀυξυθήσονται pro ἀξηθήσονται. ca. 37. g. ωροσωχθιεῖτε pro ωροσοχθιεῖτε. ca. 37. f. ωροσκόμμασιν pro ωροσκόμμασιν. ca. 39. c. κατωρύξουσι pro καταρύξουσι ter. ca. 40. d. εἰκοσιωέντε p εἰκοσιωέντε. qnqes. ca. 40. e. κλιμακ

Esaias.

Cap. 1. b. in margine inquibusdam libris. נָהָה pro נָחָה

Cap. 6. d. in margine. בִּין pro בִּין

Cap. 10. d. in margine. נָשַׂד pro נָשַׂר

Et in eodem. e. בָּחוֹל pro בָּחוֹל

Cap. 11. b. יְשַׁחִיתוּ pro יְשַׁחִיתוּ

Cap. 13. c. בְּעֶבְרַת pro בְּעֶבְרַת

Hieremias.

Cap. 3. g. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Cap. 5. f. וְלֹא יַעֲרָתָהוּ vbi deficit colum.

Cap. 9. f. רְעוּתָה pro רְעוּתָה

Cap. 14. c. מִתְנַבְּאִים pro מִתְנַבְּאִים

Cap. 16. c. וַעֲבַדְתֶּם pro וַעֲבַדְתֶּם

Cap. 18. d. וְיִהְיוּ pro וְיִהְיוּ

Cap. 20. b. לְשַׂחוֹק pro לְשַׂחוֹק

Cap. 26. c. in quibusdam libris. הָעָם pro הָעָם

Ca. 29. d. נְבוּכַדְרָאצַר pro נְבוּכַדְרָאצַר

Cap. 30. b. מֵאַיִן pro מֵאַיִן

Cap. 31. b. in margine. נָגַד pro נָגַד

Cap. 32. c. וְהָנֵךְ pro וְהָנֵךְ

Cap. 34. c. לְנַפְּשָׁם pro לְנַפְּשָׁם

Cap. 36. d. in margine. קָרָא pro קָרָא

Cap. 50. f. in margine. שָׁבָה pro שָׁבָה

Ezechiel.

Cap. 6. d. יְהוָה pro יְהוָה

Cap. 7. d. יִתְאַבַּל pro יִתְאַבַּל

Et in eodē. f. in margine. נָשָׂה pro נָשָׂה

Cap. 10. c. in margine. נָב pro נָב

Cap. 14. d. עַמִּי pro עַמִּי

Cap. 17. a. דְּבַר pro דַּבַּר

Cap. 26. c. בְּנִי pro בְּנִי

Cap. 27. b. וְלוּד pro וְלוּד

Cap. 30. f. לְתַפֵּשׂ pro לְתַפֵּשׂ

Cap. 31. f. קִבְרָתָה pro קִבְרָתָה

Cap. 34. d. מוֹשְׁבֵי pro מוֹשְׁבֵי

Cap. 37. c. תִּקְוָתֵנוּ pro תִּקְוָתֵנוּ

Et in eodē.g.in margine. שַׁלַּם pro שַׁמְלַ

Caꝑ.48.a. יִד pro יַד

Daniells.

Caꝑ.2.f. אַנְתָה pro אַתְּה

Et in eodem.g. תְּקוֹם pro תְּקוּם

Caꝑ.3.g. וּשְׁעַר pro וְשַׁעַר

Caꝑ.4.e מְצַבְעִין pro מְצַבְּעִין

Et in eodem.g. כְּתוּרִין pro כְּתוּרְיו

Caꝑ.5.c.in margine. שַׁנָא pro שַׁנָּא

Caꝑ.7.a. וּלְשַׁטַר pro וְלִשְׁטַר

Et in eodem.d. שַׁלְטַנָה pro שַׁלְטָנָה

Caꝑ.11.e. בַּחַלַקוֹת pro בַּחֲלַקוֹת

Osee.

Caꝑ.9.b. בָּאוּ pro בָּאוֹ

Ioel.

Caꝑ.2.f.in margine. נָדַל pro נָדַל

Amos.

Caꝑ.7.b. וְנַשַׁמוּ pro וְנִשַּׁמּוּ

Caꝑ.8.a. כְּלוּב pro כְּלוֹב

Ionas.

Caꝑ.4.d.in margine. בָּנָה pro בָּנַח

Abachuc.

Caꝑ.2.c.in margine. רום pro דום

Et in eodem.d. הַס pro הַסּ

Zacharías.

Caꝑ.7.b.in margine. שָׁבַע pro שָׁבַע

Caꝑ.8.c.in margine. הַיָה pro הַיָּה

Caꝑ.10.b.in margine. נָנַשׁ pro נָגַשׁ

τῆρσιν pro κλιμαχτῆρσιν. ca. 40.f. κλιματῆρες pro κλιμαχτῆρες. ca. 40.g. νότου pro νώτου. bis. & ἐξαίδρα ꝑ ἐξέδρα. ter. & idē error iterū bis. ca. 41 b. ἐξαιδρῶν ꝑ ἐξεδρῶν bis. ca. 42. a. b. c. d. ἐξαῖδραι ꝑ ἐξέδραι. terdecies. ca. 42. c. εἰσιλευσεῖται ꝑ εἰσελεύσεται. ca. 43. d. ἱλασκόν pro ἱλαστήριον. ca. 44. c. βεβυλεῦν ꝑ βεβηλοῦν. ca. 44. c. πάτα ꝑ πάντα. ca. 44. e. ἐξαίδραις ꝑ ἐξέδραις. ca. 45. d. πέντε καὶ δέκα ꝑ πεντεκαίδεκα. ca. 45. f. τῶν ꝑ τὸν. ca. 46. f. ἐξαῖδραν pro ἐξέδραν. ca. 46. g. ἐξαίδραι ꝑ ἐξέδραι. & ἐξαίδρῶν pro ἐξεδρῶν. ca. 47. a. κλήτους pro κλίτους. ca. 47. c. ἕκατος ꝑ ἕκασος. ca. 48. b. ἀπλανήθησαν ꝑ ἐπλανήθησαν. ca. 48. d. πεντακόσιοι ꝑ πεντακόσιοι.

Daniel.

Ca. 3. c. βαλέως ꝑ βασιλέως. ca. 3. c. δοῦλοίς σου ꝑ δούλοις σου. ca 7. d. ἐθεώρων ꝑ ἐθεώρουν. ca. 7. c. βασιλεῖαι ꝑ βεσιλεῖς. ca. 8. c. ἀρχησρατηγοῦ ꝑ ἀρχισρατήγου. ca. 8. d. ἐυοδώθη ꝑ ἐυωδώθη. & ἐκεῖνον pro ἐκεῖνον. ca. 9. d. ἡμάρτωμθ ꝑ ἡμάρτωθ. ca. 9. g. συνσέλεια ꝑ συντέλεια. ca. 11. a. βασιλὲς pro βασιλεῖς. ca. 13. c. εἰσεπίδησαν ꝑ εἰσεπώδησαν. ca. 13. g. ἐκπεπιδηκέναι ꝑ ἐκπεπωδηκέναι.

Osee.

Ca. 2. a. τέκτνα ꝑ τέκνα. bis. ca. 2. b. ἡ pro ἢ. ca. 4. a. ἀκροῦ ꝑ ἀγροῦ. ca. 6. a. ἀνασησῶμεθα ꝑ ἀνασησόμεθα. & ζησώμεθα ꝑ ζησόμεθα. & γνωσώμεθα ꝑ γνωσόμεθα. & διώξωιθ ꝑ διώξομθ. ca. 6. b. ἐυρύσωιθ pro ἐυρίσομθ. ca. 7. b. ἔφρασαν pro ἔυφρανταν. ca. 8. b. ποίησεν pro ἐποίησεν. ca. 8. d. ἀπελάθητο ꝑ ἐπιλέθερ. & ἀυτοῦ pro ἀυτοῦ. ca. 9. a. ἀσυρίοις pro ἀσυρίους. ca. 9. c. ἐν ἀνθρώπων ꝑ ἐν ἀνθρώποις. ca. 13. c. ὁμοιώθην ꝑ ὡμοιώθην. ca. 14. b. ἀναβησόμεθα ꝑ ἀναβησόμεθα. ca. 14. d. ποικάζουσα ꝑ πυκάζουσα.

Ioel.

Ca. 1. c. ὀλιγώθη pro ὠλιγώθη. & ὑμῶν pro ὑμῶι. ca. 2. a. πολλὺς bis ꝑ πολὺς.

Ammos.

Ca. 7. a. ἐπωγονὴ pro ἐπιγονὴ.

Abdías.

Ca. 1. c. μεγαλορημονήσης pro μεγαλλορρημονήσης. ca. 1. f. τῆ pro γῆ.

Ionas.

Ca. 1. a. θαλάσσαν pro θάλασσαν. ca. 4. b. συσκιάξει pro συσκιάζειν.

Micheas.

Ca. 3. c. ἐξέδηραν pro ἐξέδειραν bis. ca. 6. a. ἐξ pro ἐκ. ca. 7. a. ἀπωλόλει pro ἀπόλωλεν. ca. 7. b. ποιήσει pro ποιήσει. ca. 7. d. ἐξ pro ἐκ.

Naum.

Ca. 1. d. ὀκεῖς pro ὧκεῖς. Abacuc.

Ca. 2. a. ὀυχὶ pro οὐχὶ. Sophonías.

Ca. 1. c. ἐξολοθρεύθησαν ꝑ ἐξωλοθρεύθησαν. Aggeus.

Ca. 1. a. τὸν pro τῶν. & ἰγγαίου pro ἀγγαίου. ca. 2. b. ἰγγαίᾳ pro ἀγγαίᾳ. ca. 2. c. ἰούσα pro ἰούδα. Zacharías.

Ca. 1. a. δυνάμτεμεων pro δυνάμεων. ca. 1. d. ἰρετιῦ bis pro ἀιρετιῦ. ca. 9. c. ἐξολεθρεύσει pro ἐξολοθρεύσει. Malachias.

Ca 3. b. ἰωκὼβ pro ἰακὼβ. ca. 3. d. τὸν pro τὸ.

Errores tranſlationís latine interlinearís.

Eſaías.

Ca. 1. a. ieruſalem ꝑ hierusalem. ca. 1. d. oratione ꝑ orationem. ca. 1. g. vocaueris ꝑ vocaberis. & ſtuppe ꝑ ſtupe. ca. 2. a. contũndent ꝑ contundẽt. ca. 3. d. ānulos ꝑ anulos. ca. 4. a. opprobium ꝑ opprobriũ. ca. 5. a. eo ꝑ ea. ca. 5. b. aſcendet ꝑ aſcendent. ca. 7. b. intelligitis ꝑ intelligetis. ca. 7. d a multum facere lac ꝑ eoꝝ multum faciet lac. ca. 8. d. requiret ꝑ requirent. & videre ꝑ videret. ca. 9. a. habitat ꝑ habitatis. ca. 9. c. eſt ꝑ adhuc. ca. 9. d. adſiniſtrā ꝑ aſſiniſtris. ca. 9. a. poſitui ꝑ poſitũ eſt. ca. 9. b. p̄ciat⁹ ꝑ p̄rīcipat⁹. ca. 10. a. quā ꝑ quē. ca. 10. d. fugiet ꝑ fugiat. & deeſt. et. bis. ca. 10 g. vocem tuam ꝑ voce tua. ca. 11. a. terra ꝑ terram. ca. 11. b. foramen pro foramine. ca. 11. d. ita vt tranſire eum ꝑ ita vt tranſiret ipſe. ca. 13. a. applaudite ꝑ aduocate. ca. 12. c. irricatus ꝑ irritatus. ca. 14. c. deſcendentium ꝑ deſcentibus. ca. 15. a. nobis ipſis ꝑ vobis ipſis. ca, 17. c. flliorum ꝑ filiorũ. ca. 17. d. tempeſtatis impellentis ꝑ tempeſtate impellente. ca. 19. a. quod ꝑ quam. ca. 19. b. ſeminatū ꝑ quod ſeminatur. & a ventis pro vanū. & deputatum ꝑ fiſſile. & cerulciam ad decipiendum ꝑ cerulciam ſolū. & anſmas ꝑ animabus. ca. 21. c. diei ꝑ diem. ca. 21. d. multtudinem ꝑ multitudinem. ca. 22. a. ciuitaa ꝑ ciuitas. ca. 22. d. bibant ꝑ biberent. ca. 22. f. ſtolam tuam ꝑ ſtola tua. & diſſoluetur ꝑ diſſoluetur. ca. 23. a. gentium ꝑ gẽtium. ca. 23. d. comedere bibere impleri ꝑ vt comederent biberent im-

plerentur.ca.24.b.ſgrediantur ꝑ ingrediantur.ca.25.a.cĩ uitates pro ciuitates.ca.27.a.forte ꝑ fortem. & ſecundum eum ꝑ cõtra eam.ca.27.c.habitans ꝑ quod habitatur.& ſu pereſt non.ca.27.d. perierunt ꝑ pereunt.bis.ca.29.b.ſup ꝑ aduerſus.& iplebũtur ꝑ implebuntur.ca.30.e.mẽſtruata ꝑ mẽſtruate.ca.30.f.ſue ꝑ tue.ca.32.c.accingimini ꝑ accin gite.& dom ꝑ domus.ca.33.d. non dirumpentur ꝑ diſrum pentur. ca.33.c.pro fundam vocem ꝑ pro fundam vocem habentem.ca.35.b.venit ꝑ veniet.& torrens ꝑ vallis.ca.35 c.ſupeſt non.ca.36.a.deficit iã.bis.ca.37.d multitudinẽ pro multitudini.ca.38.a.ezechiam ꝑ ezechias.ca.38.b.gradus ꝑ gradib9.ca.38.d.abſtuſtulit ꝑ abſtulit.ca.39.d.qui ꝑ que. bis. & deeſt iam.ca.40.d.deeſt aut. & quadrupedia ꝑ qua= drupeda.ca.40.e.non ꝑ nonne.ca.41.b.ea ꝑ eam.bis.& eã am ꝑ ea.bis.& mouebitur ꝑ mouebuntur.ca.41.d.iſrael ꝑ iſrael.ca.41.f.principiot ꝑ principio.ca.42.a.de vinculos ꝑ de vinculis. ca.43.c.educi ꝑ eduxit. ca.44.a.ſabaoth ꝑ ſaboth.ca.44.c.cinuatur ꝑ incuruatur.& ne ꝑ vt.& cõbu ſerunt ꝑ combuſit. & el ꝑ eum.ca.44.d.facens ꝑ faciens. ca.45.b.eius ꝑ eſus.ca.45.c.deeſt.et.ca. 45.d. diuſit pro terminauit.ca.47.a. terram pro terram. ca.49.a. antten dite pro attendite.& deeſt.et.ca.49.c.abominatur pro abõ minatiõi habetur. & aduinaui pro aduinu.ca.49.d. dicen tem pro dicens.ca.49.e.habitatribus pro habitatoribus.ca 50.b.tenebra pro tenebris.& renuam pro renuo. ca.52.c. ſabaotb pro ſabaoth. ca.53.a. gloriam tuã pro gloria tua. ca.57.b. habiturus pro habebit.ca.58.a. dereliquens pro derelinquens.ca.58.d.irriguus pro ebrius.ca.59.a.doloꝛẽ pro cedem.ca.59.b.venzilatum pro vrinum. & facta eſt eis tenebra pro facte ſunt eis tenebre.ca.59.c.peperimus pro concepim9.& iuſticiam quaſi loricam pro iuſtitia quaſi lo rica.ca.60.a. gephath pro gephar. ca.61.c. ſc ctur pro ſcie= tur.ca.61.d. veſtimentum ſalutis & tunicam pro veſtimen to ſalutis & tunica. & mitran pro mitram. ca.53. virtutes pro virtutum. & reprobrantes pro reprõbantes. ca.55.d. nõ pro nos.ca.64.b.ſedentis pro menſtruate.ca.65.a.ince ſant pro adolent incẽſum.& demonis pro demonus.ca. 65 b.illud pro illũ.ca.66.b.que pro quas.ca.66.d.etus pro ei9.

Hieremias.

Caꝑ.1.b. iuuenis pro iunior. bis. & deeſt ad. ca.1.c.facere pro vt facerẽ.& conuocabo pro conuoco.& quicunq; pro quecũq;. & precipero pro precepero.& eeos pro eos.ca.1. d.liberare pro vt liberem.& dicit pro dixit. ca.2.f. n pro m. ca.3.a.poſtrata pro proſtrata.& deſerta pro deſerta.ca.3.b ecce pro ecce.ca.3.c.hec omnia pro his omnibus.ca.3.d.ab pro a.ca.3.c.reuerſus pro reuerſa.ca.4.c.dominus pro dõ= mine.ca.4.g.ſtibio pro honore.ca.5.b.iurant pro iurabãt ca.5.d. adducã ꝑ adduco. ca.5.f.traſgredietur pro tranſgre dietur. & veſtrum pro noſtrum.ca.5.g.traſgreſſi pro tranſ greſſi.ca.6.a.aquolone pro aquilone.ca.6.c. ecce pro ecce. & cinnamomũ pro cinamomum.ca.7.b.nulla vtilitas pro nulla vtilitas vobis.& incenſatis pro adoletis incenſum. ca. 7.f.os pro eos. & ſua pro ſuas.ca.8.a.monmortẽ pro mor tem.ca.8.c.a pro et.ca.8.e.conſpetu pro conſpectu. ca.9.a deeſt in. ca.9.b. defecerunt pro receſſerunt. ca.9.e. ea pro eo.& aquam pro aqua.ca.10.a. tolluntur pro tollentur.& ti bi pro tẽ. & inſcendent pro incendent. ca.10.b. hyacinthũ & purpuram pro hyacintho & purpura. ca.11.b. colligatio pro conuratio. ca.15.c.veſtre pro veſtro. & eleuamini pro eleuamini.& contenebreſcant pro contenebreſcat.& ocu= lin pro oculi.ca.14. c.ſeductiones pro electiones.ca.15.a.cũ eis pro ad eos.ca.18.c.aut pro vt.& ſybillum pro ſibilum.ca 18.d.audiemus pro audiamus.& acceperunt pro aggreſſi= ſunt. ca.19.a.omnis audientis pro omni audiente. ca.19.d vt dem ciuitatem iſtã pro vt detur ciuitas iſta.ca.20.d. for= tium pro fortiorum. ca.21.a. vobis pro nobis. ca.21.d. oio pro omnia.ca.22.f.qui pro que.ca.23.b.& pro ea. ca.25.c. ipſi pro ipſi. ca.23.g. homiui pro homini. ca.25.c. didam pro dedãt & ihemam pro themam.ca.27.a. st pro et.& ve nerunt pro veniunt. & moad prõ moab. ca.27.d.pricipes pro principes.& hierſalem prõ hieruſalẽ. ca.28.c.eos pro eas.ca.29.g.preuaricat pro preuaricationem.ca.30.b.gen tibus bl pro gentibus.ca.31.a.ſaluũ pro.ſaluũ fecit.& ad pro ab.ca.31.f.deſtruerẽ ꝑ vt deſtruerẽ. ca.32.c.argenti ꝑ argento.ca.33.duo cognationes elegit pro dne cognatio nes quas elegit.ca.34.c.rectũ pro rectũ. & proximũ ſuũ pro proximi ſui. ca.36. d. nerii pro nerie. & omne pro omnes.ca.36.e.ſedebet pro ſedebat. & quod pro quibus ca.37.c. hieremias pro hieremiã. ca. 38.b. abdemalech pro abdemelech.ca.39.b.ſupeſt que. ca.42.c. quã ꝑ quẽ ea.43.d.egyti pro egypti. ca.44.b. terrã pro terra. ca. 44.d.a te pro te.ca.44.g.agypti pro egypti. ca.48.g conſcenderit pro qui conſcenderit.ca.49.a.ſicut ꝑ ſũt. ca.49.b.periit ꝑ periit.ca.49.d.le pro leo.ca.51.c. cor= ruptũ pro corrupte.ca.51.e. neqꝫ nõ pro nõ.& aiam pro aiam.ca.52.a. edificauerũt pro edificauerunt.

Threni hieremie.

Ca.1.f.ſeparatã pro menſtruatã. ca.3.b.ſagittã pro ſagit tã.ca.4.a.magnificata pro magnificata eſt.ca.4.b.ira ꝑ irã.& conſoli pro conſolli.ca.4.c.eis pro eos.

Baruch.

Ca.1.1.contra pro et.& filius pro filii.ca.2.b. facta pro fa cta.& qui ꝑ que.ca.3.a.auguſtiis pro angũſtiis. & eternũ nũ pro eternũ.ca.3.d.infero pro inferos. & conſideret ꝑ conſideret.& eos pro eas. & illos pro illas. ca.5.a. qui ꝑ que. & eterne pro eterni.ca.6.a.timete ꝑ cauete. & inter fecit pro interficiet. & edrpus pro corp9. ca.6.f. in dom9 pro in domo. & ſpendide pro ſplẽdide.

Ezechiel.

Ca.1.c.corũ pro earũ.ca.2.c.timeãt ant pro timeãt.ca.3. f.loquetur pro dicetur.ca.4.b. ſue pro tue. ca.4.c. iſael pro iſrael.ca.7.f. mea pro meã.ca.9.b.miſereamini pro miſeremini.ca.10.b.corũ pro earũ. ca.12.c. profodiet ꝑ perfodiet.ca.15.a.faciat pro faciãt. & ſuſpendant pro vt ſuſpendãt.ca.16.f.abũdantiis pro abundantiis. & igno miã pro ignominiã.ca.17.b. appareret pro apparerent. ca.17.c.ceuellat pro euellat.ca.17.d.mittã ꝑ mittat.ca.18 a.pignũ pro pignus.ca.19.a.facta eſt pro nata eſt. ca.19. c.factus pro factũ.ca.20.e.poſuerũ pro poſuerũt.& ſuauí tutis pro ſuauitatis.ca.20.f.ſancto pro ſancto.ca.21.c.aſi niſtris pro aſiniſtris. ca.21.d. vt ſtateat virgã pro vt ſcate re faciat virgã.ca.21.f.hũmile pro humile.ca.22.a.que ꝑ quos.ca.23.c.carũ ꝑ corũ.ca.23.e. deeſt et. ca.23.f. corũ ꝑ carũ.& venirent ꝑ venirẽt.ca.24.c.ſcelus ꝑ feruor.& incenſa eſt ꝑ decocta ſũt.ca.26.a.deeſt in prepoſitio. ca. 27.d.princices ꝑ principes. ca.29.b. egytũ ꝑ egyptũ. ca.29.c.ſpe ꝑ ſpẽ.ca.31.c.deſcenderũt ꝑ deſcenderũt. & ſteſterũt ꝑ ſteterũt.& hoim ꝑ hoim.ca.32.d.ex aquarũ ꝑ ex aquis.ca.32.e. gladio dio ꝑ gladio. ca.33.a. dederit ꝑ dederint.ca.33.b.populí ꝑ populus.ca.35.b. colles valles tuos ꝑ colles & valles tuas.ca.36.g. iniquetatibus ꝑ iní= quitatibus.& ſaciã ꝑ faciã.ca.37.b.ſpritibus ꝑ ſpiritibus ca.39.d.ſeceruẽt ꝑ ſecernẽt.ca.40.a.& equalẽ ꝑ et thei equalẽ.ca.40.b.equale ꝑ equalẽ.ca.40.c.ni ꝑ in.& colũ ne ꝑ columna.ca.40.e.duo ꝑ due.ca.40.g. auſtrũ ꝑ la= tus.bis.ca.41.c.circultũ ꝑ circuitũ.& duo ꝑ due.& facie ꝑ facies.ca.43.d.duo ꝑ duorũ.ca.45.c. imprimẽt ꝑ op primẽt.& vltta ꝑ vltra.ca.45.f.acipietis ꝑ accipietis. ca. 45.f.qne ꝑ et.ca.46.c.viã que porte ꝑ viã porte.ca.46 f.coqnẽt ꝑ coquũt.rer.ca.47.a,quã ꝑ quẽ.ca.47.b.qui ꝑ que.& bulientiũ ꝑ bũlientiũ.ca.47.c. argumentũ ꝑ additamentũ.ca.47.d.hec pars ꝑ hãc partẽ bis. ca.48. b.mentiẽtur ꝑ metiẽtur.ca.48.d.iſte ꝑ iſti.& que ꝑ qui

Daniel.

Ca.2.b.qr nisi p nisi.ca.2.c.conconstituit p constituit.ca.2.e.manifestaret p manifestarem.& cōminuti p comminuta.& eres p area.ca.2.f.conmixt p commixti.ca.2.g.constituit pro constituit. & babybylonis p babylonis. ca.3.b.ardentis p ardenti.ca.3.d.angnorum pro agnorum.& impleat p impleatur.ca.3.e.stuppa pro stupa.& maleolis pro malleolis.ca.3.f.benedicitete p benedicite. & deest omnis.ca.3.g.ssimilis pro similis.ca.4.b.fructu p fructus.& ea pro eo.ca.4.c.conturbat p conturbet.ca.5.f.cun pro cum.ca.5.f.igneos pro ligneos.ca.6.c.astiterunt p obseruauerunt ca.7.d.deest.et.ca.7.e.alterius ascendentis & excutientis pro de altero ascendenti & excutienti. & regna pro reges.ca.10.d.alitus p halitus.ca.11.d.statuant pro vt statuant.ca 11.e.deest et.ca.11.g.terram p terra.ca.15.a.videbam p videbant.ca.13.g.vocanit pro vocauit.& inocentem p innocentē & interficis p interficies.ca.14.a.intrsecus p intrilecus & comedit p comedet.ca.14.b.ipsam p ipsum.& inspices pro inspiciens.& vel pro bel.ca.14.g.duo pro duc.

Osee.

Ca.2.a.qui p que.ca.4.a.saguine p sanguinem.ca.5.a.nā q̄s p nanq̄.ca.5.d.epraim p ephraim.ca.6.a.reuertamur p reuertamur.ca.6.b.quic pro quid.ca.7.b.cōmixtione pro commixtione.ca.7.c. quosi p quasi. & flamme pro flāma ca.8.a.semet ipsis p sibi met ipsis.ca.8.d.ligtima p legitima.ca.9.b.eius pro eorum.ca.9.c.nntrierint p nutrierint.

Ioel.

Ca.1.a proiis pro super hec.& brucho pro bruchus.ca.1.d.superest que.ca.iii.b.adducite pro accedite.

Amos.

Ca.5.a.adisciat p adiciet.ca.5.d.conmutationes pro commutationes.ca.5.g.salutaris p salutare.ca.6.c.hinnitas pro hinnitus.& semep ipsum p semet ipsum.ca.8.c.meridiei p meridie.

Abdias.

Ca.1.b.perscrutatus est p inuestigatus est.ca.1.f.absorbentur pro absorbebuntur.

Ionas.

Ca.4.c.factus pro factum.ca.4.a.constritatus est pro constritatus es.

Micheas.

Ca.1.c.sirenarum pro sirenum.& asq̄ p absq̄.ca.3.d.hitatis p edificatis.ca.5.b.erunt p erit.ca.6.d.sybilū p sibilum ca.7.b.deo salutari pro dño saluatore.ca.7.c.semet ipsas pro semet ipsos.

Naum.

Ca.3.a.maleficorū pro maleficiorū.

Abachuc.

Ca.2.a.sustine pro expecta.ca.2.c.cogitasti p cogitasti.ca.2.d.formauerunt pro formauerūt.& apidi pro lapidi.& sculptili pro sculptile.ca.3.a.erit pro stetit.& apropinquauerit pro appropinquauerint.

Sophonias.

Ca.2.c.aceruus pro aceruus.

Ageus.

Ca.1.c.exsuflaui pro exufflaui.ca.1.d.precepit pro misit.ca.2.c.arguentes pro arguebant.& facta pro facte.ca.2.d.ordes pro ordei.

Zacharias.

Ca.1.d.difundētur p diffundētur.ca.4.d.duo p due.ca.7.a probetas pro prophetas.& ii pro in.ca.8.c.vnusquiq̄ pro vunsquiq̄.ca.9.b.sup veniat pro supueniet.ca.10.a.pluui am si nyemalē pro pluuiā hyemalem.ca.12.b.semet ipsum pro semet ipam.ca.13.b.con pro cū.

Malachias.

Ca.1.a.dominus pro dicit.ca.1.b.meor pro meus.ca.1.c.offeretur pro offertur.

Errores translationis Beati hieronymi.

Esaias.

Capi.7.c.fruiectis pro fructetis.ca.14.g.extēte pro extēta.ca.16.c.videmiā pro vindemiā.ca.17.a.emarsceset p emarceset.ca17.c.sicur pro sicut.ca.18.a.papiri pro papyri.ca.37.e.erradicationē pro eradicationē.ca.37.g.augelus pro angelus.ca.38.a.tuis pro tui.ca.39.a.eis pro eis.ca.39.d.aaudi pro audi.ca.84.d.madata pro mandata.ca.54.hyuni pro hinni.ca.26.d.elegite pro eligite.

Hieremias.

In prologo.nōnulli pro nōnulla.ca.6.e.loginqua pro longinqua.ca.9.f.morticiuū pro morticiniū.ca.11.b.terra pro terra.ca.15.a.famen pro famem.ca.16.a.qui pro que.ca.17.d.habitores pro habitatores.ca.19.a.fuper p sup.ca.23.a.aquas pro quas.ca.26.b.loquetē pro loquētem.ca.26.c.heremiā pro hieremiā.ca.28.c.tathenā pro catenā.ca.19.e.fecerint pro fecerint.ca.33.d.semem pro semen.ca.40.a.cathenis pro catenis bis.ca.41.a.vestistibus pro vestibus.ca.42.c.ingrediatur pro ingrediantur ca.48.g.pupule pro popule.ca.49.e.mnia pro menia.ca.49.g.cam pro eam.ca.51.a.no pro nō.ca.52.e.basibus pro basibus.

Threni hieremie.

Capi.1.g.refocilarēt pro refocillarēt.ca.2.c.turriū pro turriū.ca.4.b.saphyro pro sapphiro.

Ezechiel.

Ca.2.a.igressus pro ingressus.ca.3.c.tranmigrationē p transmigrationē.ca.6.b.scientis pro scietis.ca.6.d.viuersis pro vniuersis.ca.18.a.aceruā p acerbā.ca.19.a.cathenis pro catenis bis.ca.23.c.tyaras pro tiaras.ca.23.f.nūcius pro nuncios.ca.29.a.dices prodicēs.& squamis pro squāmis.ca.30.e.rubur pro robur.ca.31.d.codensis pro cōdensis.ca.31.g.multitndo pro multitudo.ca.33.d.fili pro filii.ca.34.e.hyrcorū pro hircorū.ca.38.b.ethiopes p ethiopes.ca.40.b.orietalē pro orietalē.ca.40.c.secundum pro secundū.ca.41.b.superioria pro superiora.ca.44.b.suffiiat pro sufficiant.ca.45.a.longitutudinem pro longitudinē.

Daniel.

Capi.1.a.nabuhcodonosor pro nabuchodonosor.ca.1.b.anaie p ananie.ca.3.e.sepexaltate p supexaltate ca.3.f.tenebres pro tenebre.ca.4.a.chadei pro chaldei.ca.5.g.numerabit p numerauit.ca.6.f.annulo pro anulo bis.ca.10.d.alitus pro halitus.ca.11.d.vilisimus pro vilissim⁹.ca.13.f.dimissit p dimisit.

Osee.

Ca.4.c.ascenderis pro ascendetis.ca.13.c.dirsumpā pro disrumpam.

Ioel.

Ca.3.a.sydon pro sidon.

Ammos.

In prologo.zaharias pro zacharias.ca.1.d.pregnates p pregnātes.ca.9.b.vt pro et.ca.9.d.apropinquabit pro appropinquabit.

Abdias.

Ca.1.e.misit pro misit.

Ionas.

Ca.4.b.proptegeret pro protegeret

Micheas.

In prologo spiritufacto pro spiritusancto.ca.3.d.resquiescebāt pro requiescebāt.

Naū.

Ca.1.b.desolate pro desolati.

Abacuc.

In prologo.nabuchodosor pro nabuchodonosor.ca.2.b.consurget pro consurgēt.ca.2.d.inquitas p iniquitas.

Aggeus.

Ca,2.c.manū p manuū.

Zacharias.

Ca.9.a.sydon pro sidon.

Finis quarte partis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud.
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Hamqz instrumentum vetus hebdoas innuit.octo.
Ter noua signatur.ter quinqz receptat vtrunqz.

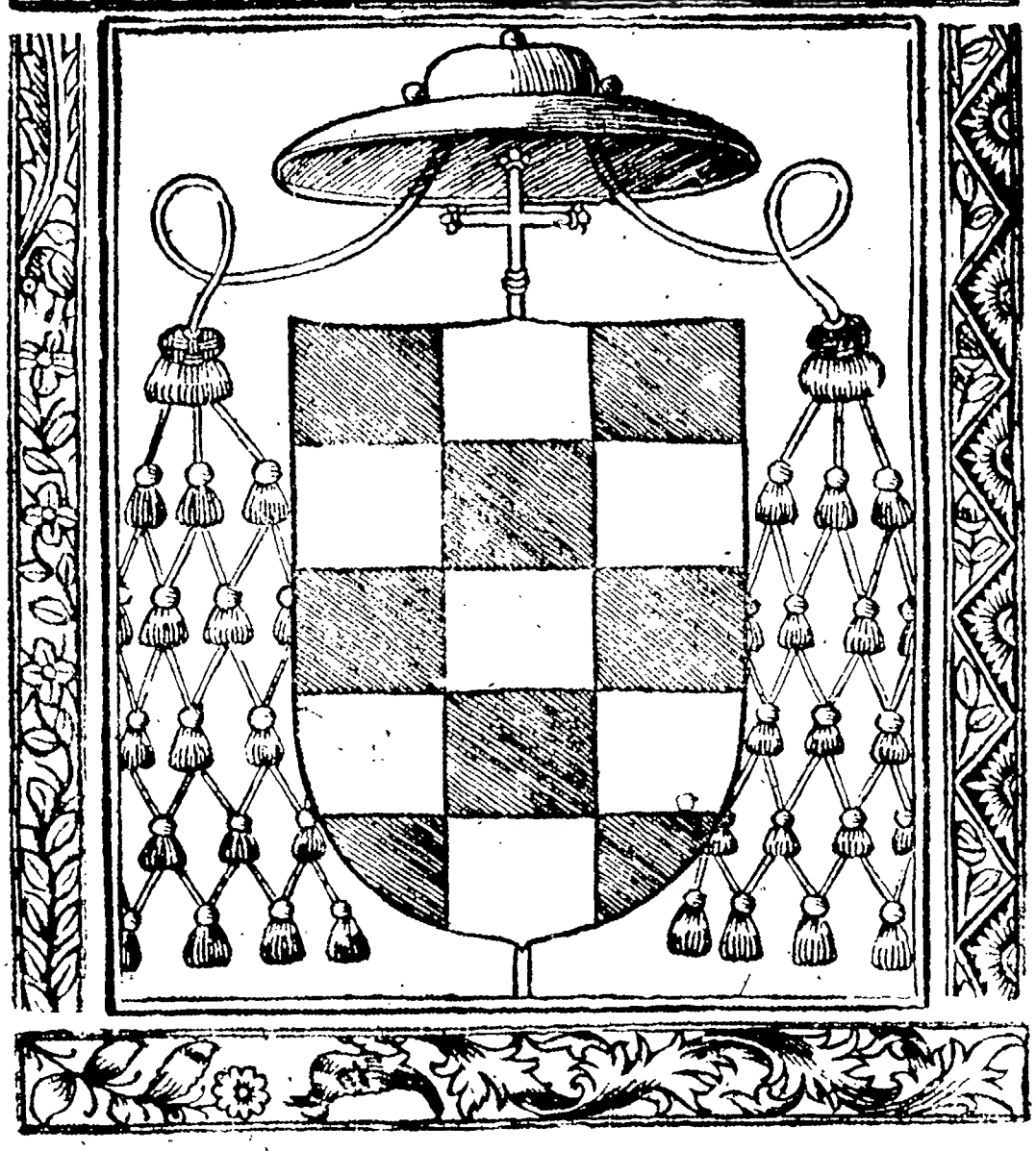

Nouum testamentum
grece ⁊ latine in academia complutensi nouiter impressum.

Quale vero sigillatim ⁊ per ordinem in toto ope continẽtur:hic studiose lector oculis tuis subijciuntur. Primũ oiz tibi occurret epla Eusebij pãphili ad carpianũ de cõcordia quattuor euãgeliorũ. Sequitur deinceps prologus hieronymi ad damasiuz pappã ⁊ alij eiusdez doctoris prologi. Post hec succedũt quattuor euãgelia greco sermõe cũ latina bti hieronymi trãslatõe ex opposito. Deide sequũtur duo greci tractatus.alter de peregrinatiõe bti Pauli:⁊ euthalij diaconi alter de tpib⁹ pdicatiõis:⁊ martyrio eiusdẽ. Succedũt postea hypotheses siue argumẽta theodorii doctoris greci eminentissimi in epl'as bti pauli: ⁊ in epl'as canonicas: ⁊ itẽ argmta alia in easdẽ alterius doctoris greci innominati. Post hec sequũtur epl'e ipse bti Pauli:cũ reliqs noui testi opibus:oia cũ interpretatione latina eiusdẽ beati hieronymi e regiõe. Deide subiungitur vocabulariũ grecũ cõtinẽs oẽs dictiões totius noui testamenti ⁊ insuper sapientie ⁊ ecclesiastici grece ⁊ latine cũ breuissima quadã in initio ad grecas litteras introductiõe. Postremo loco libri claudunt interpretatiões oim totius noui testamenti vocabulorum que tam grecam quã hebraicã ⁊ chaldaicam sortita sunt etymologiã ab initio matthei vsqz ad finẽ Apocalypsis.

Πρὸς τοὺς ἐντευξομένους.

Ινα μὴ θαυμάσῃς ὦ σπουδαῖε φιλόλογε μὴ λέσχης πρὸς ἡμᾶς ἀηδῶς ἐι ἐν παρούσῃ τῆς μέας διαθήκης γραικοτυπώσει ἑτεροτρόπως ἢ ἐν τῆς παλαιᾶς τὰ στοιχεῖα μόνα ἄνευ τῶν πνευμάτων καὶ τῶν τόνων ἐντετυπωμένα ἐξεδόθη, προύργου μεμονίκαμεν τὴν τοῦ πράγματος τούτου αἰτίαν πᾶσιν κατὰ τὰ πρῶτα ἐμπεφανίσθαι. ἔστι δὲ καὶ τοιαύτη. τοὺς ἀρχαιοτάτους τῶν ἑλλήνων χωρὶς τούτων ἐν τοῖς χαρακτῆρσι κορυφῶν γράφειν εἰθισμένους, σαφέστερόν ἐστιν ἢ πολλῶν δεῖσθαι μαρτυριῶν. καὶ γὰρ δηλοῖ τοῦτο φανερῶς παλαιά τινα κοὐκ ὀλίγα τῶν ἀντιγράφων, διὸν καλλιμάχου ποιήματα καὶ τὰ σιβύλλης ἔτη, καὶ τὰ παλαιωμένα ἐν τῇ πόλει λίθων γλυφαὶ μόνοις ἁπλῶς γράμμασιν ἐγκεχαραγμέναι. ὥστε πάντως εἶναι πρόδηλον, ῥᾳδίσκων τούτων καὶ κεραιῶν ὑπερθέσεις ἐν τῇ πρώτῃ ἐκείνῃ τῆς γλώττης ἑλληνικῆς γενεσιουργία μὴ ἐπιμερονομένας, μήτε πρὸς ὁλόκληρον τῆς αὐτῆς φωνῆς τελειότητα πάνταχόθεν συντετακυίας. ἐπειδὴ δὲ καὶ πᾶσαν τὴν μέαν διαθήκην τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου καὶ τῆς πρὸς ἑβραίους ἐπιστολῆς δεόντων, ἑλληνικῇ ἀπ ἀρχῆς διαλέκτῳ ὥσπερ καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐχρηματίσθη, συγγεγράφθαι πάντες ὁμολογοῦσιν, ἔδοξε καὶ ἡμῖν ἀρχαίαν ἐν αὐτῇ τῆς αὐτῆς γλώττης παλαιότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν ὁσίως διατηρεῖν, καὶ τὴν βίβλον ἄνευ ὁπωσοῦν ἐλαχίστων προσθηκῶν, ἀρχαίων γραφῶν δίκην ἐκδιδόναι. ὡς μὴ φαμῶμεν πρᾶγμα ὄντως διὰ τοι ἱερὸν καὶ διαλεσιμης μεγαλοφροσύνης πλῆρες κατ ἄλλοτρίας αὐτῶν προσεπιβεβλημένας καὶ μέας ἐργασίας ἁπαξαπλοῦν καινοτομῆσαι. πρὸς δὲ τούτοις εἰ ταληθὲς λεκτέον ἐστί, ἡ τῶν πνευμάτων καὶ τόνων ἔμδεια τοῖς ὁσονδήποτε ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς λόγοις γεγυμνασμένοις οὐδὲν πρόσκομμα ἐποιφέροιεν ἂν. λέγω δὲ πρὸς τὴν εἰλικρινῆ τῶν λεγομένων ἔμποιαν ἀναφέρων, οὐ μὴν ἀλλὰ ἵνα μήτις ἀπορήσῃ ἐν ποίᾳ τῶν συλλαβῶν προσήκει τὸν τόνον ἐφαρμόζειν, ἁπλῆ μόνον ἔν ταῖς πολυσυλλάβοις λέξεσι κεραία προσηρτήθη. οὐ μέντοι τόνος αὐτῇ ἑλληνικὸς ὑπολαβέσθω, ἀλλὰ γραμμὴ ὀρθὴ καὶ σημεῖον ὑφοῦ ἀπευθύνοι τὰν ὁ φιλομαθής, ὥστε μὴ διαμαρτάνειν ποτὲ ἐν τῇ ἐκφορᾷ καὶ εὐρυθμίᾳ τῶν λέξεων. ἐν δὲ τῆς ἀρχαίας διαθήκης ἑλληνικῇ ἐκδόσει ὅτι αὐτὴ μετάφρασις πάντῃσον ἀλλ οὐ πρωτοποίητος σύνταξις οὐκ ἔδοξέ τι ἐκ τῆς κοινῆς ἐν τῷ γράφειν συνηθείας ἢ ἀφαιρεῖν ἢ ἐναλλάξαι. ἐπειδὴ δὲ οὐ τοῖς πολυμαθέσι μόνον ἀλλ ἅπασι καθόλου τοῖς περὶ τὴν ἁγίαν γραφὴν σχολάζουσι συντελεῖν ἡ βίβλος αὕτη πεφιλοτίμηται, ἑφ ἑκάστῃ τῶν λέξεων γραμματικὰ διαρωμαϊκὰ κατὰ στοιχεῖον ἐπετέθη, ἃ ἐπιδεικνύει τὴν ἀμφοτέρων πρὸς τὰς ἑτέρας καταντικρὺ κειμένας ἐπάλληλον σύγκρισιν. ὅπως οὐ δεμὴ πρὸς τὸ σφάλλεσθαι ἐμπόδιμον τοῖς μαθητιῶσι καὶ μήπω εἰς ἄκρον τῶν ἑλληνικῶν ἀφιγμένοις. ἔτι δὲ ἐπείπερ ἐγχωροῦσιν ἐνιοτελέξεις ἑλληνικαὶ πολυσχιδεῖς δοκοῦσαι ἔχειν καὶ ἀμφιβόλους καὶ ἄλλας τινὰς διχογνώμονας σημασίας, διὰ σπουδῆς ἡμῖν ἐγένετο σημειοῦν καὶ τοῦτο, ὑποκειμένην τι γνῶναι καὶ τῷ γράμματι διὸ ὑπὲρ τὴν ἑλληνικὴν καθεστηκότι λέξιν. καὶ ἵνα παύσωμεν προοιμιάζοντες, κἀκεῖνο τὸν φιλομαθῆ μὴ λανθανέτω, οὐ φαῦλα ἡμᾶς οὐδὲ τυχόντα ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἐμπυπώσει ἐσχηκέναι ἀμφίγραφα, ἀλλ ἀρχαιότατα καὶ καθόσον οἱόντε ἦν ἐπηνορθωμένα. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν παλαιότητα ὄντως ἀξιόπιστα, ὥστε μὴ πείθεσθαι αὐτοῖς, πρὸς δυσκόλου εἶναι τοῦ παράπαν καὶ βεβήλου. ἃ δὴ καὶ αὐτὰ ὁ ἁγιώτατος ἐν χριστῷ πατὴρ καὶ κύριος ἡμῶν ὁ μέγιστος ἀρχιερεὺς λέων δέκατος τῇ ὁρμῇ ταύτῃ συλλαμβάνειν προθυμούμενος, ἐκ τῆς ἀποστολικῆς βιβλιοθήκης ἀγόμενα, ἔπεμψε πρὸς αἰδεσιμώτατον κύριον τῆς ἱσπανίας καρδινάλιον, δν χορηγοῦντος καὶ κελεύσαντος τὸ παρὸν βιβλίον ἐτυπώσαμεν. ὑμεῖς δὲ οἱ τῆς παιδείας ἐρῶντες θεῖον τοῦτο καὶ ἱερουργεῖον ἐντετυπωμένον μετὰ πάσης προθυμίας δέχεσθε, καὶ τοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν μιμηταὶ φανῆναι καὶ τοῖς ἔργοις γενέσθαι σπουδάζετε, ἴστε ὅτι οὐδεμία ὑμῖν ἔτι πρόφασις λοιπὴ τὸ μὴ τῇ θείᾳ γραφῇ συνομιλεῖν, οὐκέτι ἀντίγραφα διεφθαρμένα, οὐ μεταφράσεις ὑπόπτως ἔχουσαι, οὐκ ἀπορίαν τῆς ἀπογράφου φράσε

ωςἀπορεῖτε.Τὸ θέλημα μόμομΤὸ ὑμέτερομ καὶπροθυμίαμ ωροσλεχόμεθα.ἧς μὴ ὑπολειωούσης,ἁμαμτιρρήτως ἔσται ὅυτως.Τῆς γὰρ γλυκύτητος Τῶμ θείωμ λό γωμ γευσάμεμοι,Τὰς λοιωὰς Τῶμ ἐωιστημῶμ μακρὰμ χαίρειμ ἐάσετε.ἐυτυχεῖ τε,καὶ Τὸμ καιμουργισμὸμ Τῆς ἡμετέρας ἐργολαβίας μὴ ἐκφαυλίσητε.

Precedens Greca prefatiuncula in latinum versa.

Ad Lectorem.

E mireris aut vitio vertas o studiose lector q in hac noui testamenti greca editione a liter ꝯ in veteri nude tantum littere sine vllis aut spirituum aut tonorum notis impres se publicentur: operepretium visum est huius tibi rei rationem assignare. Ea enim hu iusmodi est. Antiquissimos grecos absq; hisce fastigijs litterarum scriptitasse notius est: ꝯ vt sit multis argumẽtis comprobandum. Docent enim id aperte antiqua non pauca exemplaria: vt Callimachi poemata: nec non ⁊ Sibyllina carmina: ac preterea etiaz marmo rea monumenta vetustissima que rome adhuc visuntur nudis soluz characteribus incisa. Vt liquido constet huiusmodi virgularum apicũq; suprascriptiones non in illa primeua grece lingue origine fu isse excogitatas: nec ad eius integritatem vsquequaq; pertinuisse. Cum igitur vniuersum nouum testa mentum preter Euangelium Matthei ⁊ epistolaz ad Hebreos grece primum sicut a spiritu sancto dictatum est: scriptum esse constet: visum est priscam in eo lingue illius vetustatem maiestatẽq; in tactam retinere: ac opus ipsum pretermissis etiam ipsis quibusuis minimis appendiculis ercussum ad imaginem antiquarum scripturarum publicare. Ne rei tam sancte authoritati ac veneraude maiestati adiectitijs nouitijsq; rebus detrimentuz afferri videretur. Accedit q si verum fateri volu mus: hic spirituum tonorumq; defectus nullum prorsus impedimentum ad rectam intelligentiaz afferre valet his qui aliquantum in greca eruditione promouerunt. Ceterum ne alicui dubium ali quod possit occurrere in qua videlicet syllaba accentum oporteat collocari: simplex tantum apex i po lysyllabis dictionibus adiectus est: ⁊ is quidẽ nõ tanꝯ grecus accentus: sed tanꝯ notula signumq; quo dirigi possit lector ne in prolatione modulatione ve dictionum aliquando labatur. In veteris autem testamenti editione greca cum ea solũ translatio sit non originalis textus: non fuit consilium quicꝯ ex vulgari scribendi modo tollere aut immutare. Et q nõ doctis solum: sed omnibus in vni uersum sacrarũ litterarũ studiosis hoc opere cõsulendũ est: apposite sunt dictioni cuiq; litterule lati ne ordine alphabeti indicantes que dictio dictioni e regione respondeat: ne sit nouitijs ⁊ nondũ ad huc in grecis litteris prouectis errandi locus. Rursus cũ nonnulle dictiones grece multiplices si ue equiuocas aut alias ambiguas significationes aliqñ habere videantur: libuit hoc etiã annotare pũcto suppositio litterule latine supra dictionez grecam collocate. Et vt prefatiũcule tandez huic mo dus imponatur: illud lectorẽ nõ lateat: nõ quenis exemplaria impressioni huic archetypa fuisse: sz anti quissima emẽdatissimaq;: ac tante preterea vetustatis: vt fidem eis abrogare nefas videatur. Que sctissimus in xpo pr ⁊ dns nr Leo decimus pontifex maximus huic instituto fauere cupiẽs ex aplica bibliotheca educta misit ad Reuerendissimũ dnm Cardinalẽ hispanie: de cuius authoritate ⁊ mãda to hoc opus imprimi fecimus. Vos aũt litteraruz studiosi hoc diuinũ opus nouiter excussum alacri animo suscipite: et si christi Opt. Max. sectatores videri vultis ⁊ esse: nil iam restat qd causemini quominus sacrã scriptũrã adeatis. Nõ mendosa exemplaria: non suspecte translationes: non ino pia textus originalis: solum animus ⁊ propensio vestra expectatur. Que si non defuerit: fiet procul dubio vt litterarum diuinarum suauitatẽ degustantes reliqua studia omnia contemnatis. Valete ⁊ om nia boni consulite.

Εὐσέβιος καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.
μιμούμενος μὲν ὁ ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηνοχὼς, τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὑσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως. ἵνα δὲ σωζομένων καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν διὶ ὅλου σώματός τε καὶ εἱρμοῦ, εἰλέσθαι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελίου τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠμέχθησαν, φιλαλήθως εἰπεῖν ἐκ τοῦ προηρημένου ἁρμὸς εἰληφὼς ἀφορμὰς, καθ ἑτέραν μέθοδον καινὰς δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχαράξασοι τοὺς ὑποτεταγμένους. ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμὸς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, ματθαῖος, μάρκος, λουκᾶς, ἰωάννης. ὁ δεύτερος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς. ματθαῖος, μάρκος, λουκᾶς. ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς. ματθαῖος, λουκᾶς ἰωάννης. ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς. ματθαῖος, μάρκος, ἰωάννης. ὁ πέμπτος ἐν ᾧ οἱ δύο. ματθαῖος, λουκᾶς. ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο. ματθαῖος, μάρκος. ὁ ἕβδομος ἐν ᾧ οἱ δύο. ματθαῖος, ἰωάννης. ὁ ὄγδοος ἐν ᾧ οἱ δύο. μάρκος. λουκᾶς. ὁ ἔνατος ἐν ᾧ οἱ δύο. λουκᾶς, ἰωάννης. ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περίτιμων ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων καινῶν ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις ἔστιν ἥδε. ἐφ ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων, ἀριθμός τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου καὶ ἕκτου, καὶ καθεξῆς προιὼν διόλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων. καθέκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις πρόκειται διὰ τοῦ λαχᾶ, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα καινῶν κείμενος ἀριθμὸς τυγχάνει. εἰ μὲν ἄλφα, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ. εἰ δὲ βῆτα, ἐν τῷ δευτέρῳ. καὶ οὕτως μέχρι τῶν δέκα. εἰ δὲ ἁμαρτύρηται ἔν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποῖον δήποτε βουληθείης ἐπιστῆναι τινι ὧν βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν καὶ τοὺς οἰκείους ἑκάστου τόπους εὑρεῖν ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠμέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τὲ αὐτὸν ἔμδον ἐν τῷ καινῷ ὃν ἡ τοῦ λαχᾶ ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴση μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ καινοῦ ὑπογραφῶν ἐπόσοι τὲ καὶ τίνες περὶ οὗ ζητεῖς εἰρήκασιν. ἐπιστήσας τὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ καινῷ ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας δὲ αὐτοὺς ἔμδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς εὑρήσεις. ἔρρωσο ἐν κυρίῳ.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Damasum pappam in quattuor euangelistas.

Eatissimo pappe Damaso Hieronymꝰ. Nouuꝫ opꝰ me facere cogis ex veteri: vt post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa quasi quidam arbiter sedeaꝫ: & qua inter se variant: que sint illa que cum greca consentiãt veritate decernam. Pius labor: sed periculosa presumptio: iudicare de ceteris ipsũ ab omnibus iudicandum: senis mutare linguã & canescentem mundum ad initia retrahere parvulorum. Quis enim doctus pariter vel indoctus: cum in manus volumen assumpserit: & a saliua quam semel imbibit viderit discrepare quod lectitat: non statim erumpat in vocem me falsariuꝫ me clamans esse sacrilegum: qui audeaꝫ aliquid in veteribus libris addere mutare corrigere. Aduersus quam inuidiam duplex causa me consolatur: quod & tu qui summus sacerdos es fieri iubes: & verum non esse quod variat etiam maledicorum testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda: respondeant quibus tot sunt exẽplaria pene quot codices. Sin autem veritas est querenda de pluribus: cur nõ ad grecam originem reuertentes ea que vel a viciosis interpretibus male edita: vel a presumptoribus imperitis emẽdata peruersius: vel a librarijs dormitantibus aut addita sunt aut mutata: corrigimus. Neqꝫ vero ego de veteri disputo testamento: quod a septuaginta senioribus in grecam linguam versum tertio gradu ad nos vsqꝫ peruenit. Non quero quid aq̃la: quid symmachus sapiant: quare theodotiõ inter nouos & veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio: quam apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento: quod grecum esse non dubium est: excepto apostolo mattheo: qui primus in iudea euangeliũ christi hebraicis litteris edidit. Hoc certe cũ in nostro sermone discordat & diuersos riuulorum tramites ducit: vno de fonte querendus est. Pretermitto eos codices quos a luciãno & hesitio nuncupatos paucorum hominum asserunt peruersa contẽtio: quibus vtiqꝫ nec in veteri instrumento post septuaginta interpretes emendare quid licuit: nec in nouo profuit emẽdasse: cum multarum gentium linguis scriptura ante trãslata doceat falsa esse que addita sunt. Igitur hec pia prefatiuncula pollicetur quattuor tantum euangelia: quorum ordo est iste. Matthæus. Marcus. Lucas. Johãnes codicum grecorum emendata collatione sed veterum: que nẽ multuꝫ a lectionis latine cõsuetudine discreparent: ita calamo imperauimus vt his tantum que sensũ videbantur mutare correctis: reliqua manere pateremur vt fuerant. Canones quoqꝫ quos Eusebius cesariensis epus alexandrinuꝫ secutus Ammonium in decem numeros ordinauit: sicut in greco habẽtur expressimus. Quod si quis de curiosis voluerit nosse que in euangelijs vt eadem vel vicina vel sola sint: eorum distinctione cognoscet. Magnus si quidem hic in nostris codicibus error inoleuit: duꝫ quod in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio qua minus putauerint addiderunt: vel dum eundem sensum alius aliter expressit: ille qui vnum e quattuor primum legerat: ad eius exemplaꝫ ceteros quoqꝫ estimauerit emendandos. Vnde accidit vt apud nos mirta sint oia & in Marco plura luce atqꝫ matthei. Rursuꝫ in matthæo plura iohannis & marci: & in ceteris reliquorum que in alijs propria sunt inueniantur. Cum itaqꝫ canones legeris qui subiecti sũt: confusionis errore sublato: & similia omnium scies: & singulis sua queqꝫ restitues. In canone primo cõcordãt quattuor: matthæus marcus lucas iohannes. In secundo tres matthæus marcus lucas. In tertio tres: matthæus lucas iohãnes. In quarto tres matthæus marcus iohãnes. In quinto duo: matthæus lucas. In sexto duo: matthæꝰ marcus. In septimo duo: matthæus iohannes. In octauo duo: lucas marcꝰ. In nono duo: Lucas iohãnes. In decimo: propria vnusquisqꝫ que non habẽtur in alijs ediderũt. Singulis vero euãgelijs ab vno incipiens vsqꝫ ad finem librorũ dispar numerus accrescit. Hic nigro colore prescriptus sub se habet alium ex minio discolorem numerum qui ad deccꝫ vsqꝫ procedẽs indicat prior numerus in quo sit canone reqrendus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit: statim ex subiecto numero doceberis: & recurrens ad principia in quibus canonum est distincta congeries: eodemqꝫ statim canone ex titulo frontis inuento: illum quem querebas numerum eiusdem euangelij qui & ipse ex inscriptione signatur inuenies: atque e vicino ceteroruꝫ tramitibus in

ſpectis:quos numeros e regione habeant ad notabis: ꝛ cuꝫ ſcieris:recurres advolumia ſingulorum:ꝛ ſine mora repertis numeris quos ante ſignaueras reperies ꝛ loca in quibus vel eadem vel vicina direrunt. Opto vt in chriſto valeas ꝛ memineris mei pappa btiſſime.

Incipit alius prologus.

Lures fuiſſe ꝙ euangelia ſcripſerunt: Lucas euãgeliſta teſtatur dicens. Quoniamquidem multi conati ſunt ordinare narrationem rerum que in nobis complete ſunt:ſicut tradiderunt nobis qui ab initio ipſi viderunt ſermonem:ꝛ miniſtrauerũt ei:ꝛ perſeuerantia vſqꝫ ad preſens tempus monimenta declarant que a diuerſis auctoribus edita diuerſarũ hereſum fuere principia :vt eſt illud iuxta egyptios ꝛ Thomam ꝛ Matthiam ꝛ Bartholomeum:duodecim quoqꝫ apoſtolorum ꝛ baſilidis atqꝫ appollinis ac reliquoruꝫ:quos enumerare longiſſimum eſt: cum hec tantum inpreſentiarum neceſſe ſit dicere:extitiſſe quoſdam qui ſine ſpiritu ꝛ gratia dei conati ſũt magis ordinare narrationem:quam hiſtorie texere veritatez. Quibus iure poteſt illud prophe ticum coaptari. Ue qui prophetant de corde ſuo:qui ambulant poſt ſpiritum ſuum: qui dicunt hec dicit dominus ꝛ dominus non miſit eos. De quibus ꝛ ſaluator in euangelio iohannis loquitur. Omnes ꝙ ante me venerũt fures fuerunt ꝛ latrones. Qui venerunt non qui miſſi ſunt. Ipſe enim ait. Uenebãt ꝛ ego non mittebam eos. In uenientibus preſumptio temeritatis:in miſſis obſequium ſeruitutis eſt. Eccleſia autez que domini voce ſupra petram fundata eſt:quaꝫ introduxit rex in cubiculum ſuum :ꝛ ad quaꝫ per foramen deſcenſionis occulte miſit manum ſuam ſimilis damule hinnuloqꝫ ceruorum:quatuor flumina paradiſi inſtar eructans quattuor ꝛ angulos ꝛ annulos habet per quos quaſi arca teſtamẽti ꝛ cuſtos legis domini lignis mobilibus vehitur. Primus omnium matheus eſt publicanus cognomento leui qui euangelium in iudea hebreo ſermone edidit:ob eorum vel maxime cauſam qui in ieſum crediderant ex iudeis:ꝛ nequaqꝫ legis vmbra ſecedente euangelij veritatem ſeruabant. Secundus marcꝰ interpres apoſtoli petri:ꝛ alexandrine eccleſie primus epiſcopus:qui dominum quidem ſaluatorem ipſe nõ vidit:ſed ea que audierat magiſtrum predicantem iuxta fidem magis geſtorum narrauit ꝙ ordinem. Tertius Lucas medicus natione ſyrus antiocenſis cuius laus in euangelio:qui ꝛ ipſe diſcipulus apoſtoli pauli in achaie bythinieqꝫ partibus volumen condidit: quedam altius repetens et vt ipſe in prohemio cõfitetur audita magis ꝙ viſa deſcribens. Ultimus iohannes apoſtolus ꝛ euangeliſta quem ieſus amauit plurimuꝫ:qui ſuper pectus domini recumbens puriſſima doctrinarum fluenta potauit:ꝛ qui ſolus de cruce meruit audire. Ecce mater tua. Is cuꝫ eſſet in aſia:et iam tunc hereticoruꝫ ſemina pullularent cherinthi ꝛ hebionis ꝛ ceterorum qui negant chriſtum in carne veniſſe: quos ꝛ ipſe in epiſtola tua antichriſtos vocat: ꝛ apoſtolus paulus frequẽter percutit:coactꝰ eſt ab omnibus pene tũc aſie epiſcopis ꝛ multarum eccleſiarum legationibus de diuinitate ſaluatoris altius ſcribere :ꝛ ad ipſuꝫ (vt ita dicam) dei verbuꝫ non tam audaci ꝙ felici temeritate prorumpere: vt eccleſiaſtica narratio hiſtoria cum a fratribus cogeretur vt ſcriberet:ita facturum ſe reſpondiſſe ſi indicto ieiunio in cõmune omnes deum deprecarẽtur. Quo expleto:reuelatiõe ſaturatus in illud prohemium celo veniens eructauit. In principio erat verbuꝫ:ꝛ verbuꝫ erat apud deum:ꝛ deus erat verbuꝫ:hoc erat in principio apud deum Hec igitur quattuor euãgelia multo ante predicta ezechielis quoqꝫ volumẽ probat:in quo prima viſio ita contexitur. Et in medio ſimilitudo quatuor animaliuꝫ ꝛ vultus eoruꝫ. Facies hominis ꝛ facies leonis ꝛ facies vituli ꝛ facies aquile. Prima hominis facies matheum ſignificat qui quaſi de homine exorſus eſt ſcribere. Liber generationis Jeſu chriſti filij dauid filij abraã. Secunda marcũ in quo vox leonis in heremo rugientis auditur. Uox clamantis in deſerto parate viaꝫ domini rectas facite ſemitas eius. Tertia vituli:que euangeliſtam lucã a zacharia ſacerdote ſumptiſſe initium prefigurat. Quarta iohannez euangeliſtaꝫ:qui aſſumptis pennis aquile ꝛ ad altiora feſtinãs de verbo dei diſputat. Cetera que ſequũtur in eundem ſenſum proficiunt. Crura eorum recta ꝛ pennati pedes:ꝛ quocũqꝫ ſpiritus ibat ibant ꝛ non reuertebãtur:ꝛ dorſa eorum plena oculis:ꝛ ſcintille ac lãpades in medio diſcurrẽtes:ꝛ rota in rota:et in ſingulis ẽt tuor facies. Unde ꝛ apocalypſis iohãnis poſt expoſitionẽ viginti quattuor ſenioꝝ qui tenentes citharas ꝛ phialas adorantes agnuꝫ dei: introducit fulgura atqꝫ tonitrua:ꝛ ſeptez ſpi-

ritus discurrentes et mare vitreus ꝛ quatuor animalia plena oculis dicēs. Animal primū simile leoni:ꝛ secundus simile vitulo:ꝛ tertius simile homini:ꝛ quartum simile aquile volanti. Et post paululus. Plena inquit erant oculis:ꝛ requiē non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus sanctus sanctus dominus deꝰ omnipotens: qui erat ꝛ qui est ꝛ quiventurus est. Quibus cunctis perspicue ostēditur quatuor debere tantum euangelia suscipi: ꝛ oēs apocryphorum nenias mortuis magis hereticis ꝙ ecclesiasticis viuis canēdas.

Sequitur prologus in Mattheum.

Mattheus cum primo predicasset euangelium in iudea: volens transire ad gentes primꝰ euangelium scripsit hebraice: quod fratribus a quibus ibat ad memoriam reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euangelium predicari:sic ꝛ contra hereticos scribi. Cum autem plures euangelium scripserint: quattuor tantum habent autoritatis testimoniuꝫ: quia per quattuor mundi partes fidem nūciant trinitatis: ꝛ sūt quasi quattuor rote in quadriga domini que vehit eum per predicationeꝫ euāgelij: ꝛ genus humanum quadrifida morte peremptum eorum erat predicatione vuificanduꝫ. Unde ꝛ aliorum euangelia decidērūt nec recepta sunt:quia nolebant prefinitum numerum cassari propter virtutem sacramenti. Designantur etiam euangeliste quattuor figuris que non sunt deceptorie:sed iocundi mysterij sibi conscie. Mattheus in homine intelligitur:quia circa hūmanitatem christi principalr̄ imorātur. Marcus in leōe:qꝛ agit de resurrectione. Lucas in vitulo:agens de sacerdotio. Johannes in aquila scribens sacramēta diuinitatis. Christus vero quem descripsit homo fuit de virgie natus. Uitulus in immolatione. Leo in resurrectione. Aquila in ascensione. Uel in homine humanitas. In vitulo sacerdotium. In leone regnum. In aquila exprimitur diuinitatis sacramentum.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in euangelium ſc̄z Mattheum.

Mattheus ex iudea sicut in ordine primus ponitur:ita euangelium in iudea primus scripsit: cuius vocatio ad dominum ex publicanis actibus fuit:duorū in generatione christi principia presumēs:vnius cuius prima circuncisio in carne: alterius cuius ꝑm coꝛelectio fuit. Ex vtrisqꝫ enim patribus christus. Sicqꝫ quaterdenario numero triformiter posito principium a crēdendi fide in electionis tempus porrigēs ꝛ ex electione vsqꝫ in transmigrationis diem dirigens atqꝫ a transmigrationis die vsqꝫ in xp̄m definiens:decursam aduentus domini ostendit generationeꝫ:vt numero satisfaciens ꝛ tempori ꝛ se quid esset ostenderet:ꝛ dei in se opus monstrans etiam in his quorum genus posuit:xp̄i operantis a principio testimonium noꝝ negaret. Quarum omnium rerum tempus ordo numerus dispositio vel ratio qꝺ fidei necessarium est:deus christus est:qui factus est ex muliere:factus sub lege:natus ex virgine:passus in carne:omnia in cruce fixit: vt triumphans ea in semetipso resurgens in corpore:ꝛ patris nomen in patribus filio:ꝛ filij nomen patri restituens in filijs:sine principio sine fine: ostendens vnum se cum patre esse qꝛ vnus est. In quo euangelio vtile est desiderantibus deum sic prima vel media vel perfecta cognoscere: vt ꝛ vocationem apostoli ꝛ opus euangelij et dilectionem dei in carne nascentis per vniuersa legentes intelligant:atqꝫ id in eo in quo reprehensi sunt ꝛ apprehendere appetunt: recognoscant. Nobis enim in hoc studio argumenti fuit:et fidem facte rei tradere ꝛ operātis dei intelligendam diligenter esse dispositionem a querentibus non tacere.

Explicit argumentum.

/Το κατά ματθαίον άγιον ευαγγέλιον. Cap. i.

ίβλος γενέσεως ιησού χριστού υιού δαυίδ υιού αβραάμ. αβραάμ εγέννησε/τον ισαάκ. ισαάκ δε εγέννησε/τον ιακώβ. ιακώβ δε εγέννησε/τον ιούδαν, και/τους αδελφούς αυτού. ιούδας δε εγεννησε/τον φαρες και/τον ζαρά εκ/της θάμαρ. φαρες δε εγέννησε/τον εσρωμ. εσρωμ δε εγέννησε/τον αράμ. αράμ δε εγέννησε/τον αμιναδάβ. αμιναδάβ δε εγέννησε/τον ναασσών. ναασσών δε εγέννησε/τον σαλμων. σαλμων δε εγέννησε/τον βοόζ εκ/της ραχάβ. βοόζ δε εγέννησε/τον ωβήδ εκ/της ρούθ. ωβήδ δε εγέννησε/τον ιεσσαί. ιεσσαί δε εγέννησε/τον δαυίδ/τον βασιλέα. δαυίδ δε/ο βασιλεύς εγέννησε/τον σολομώνα εκ/της/του ουρίου. σολομών δε εγέννησε/τον ροβοάμ. ροβοάμ δε εγέννησε/τον αβιά. αβιά δε εγέννησε/τον ασά. ασά δε εγέννησε/τον ιωσαφάτ. ιωσαφάτ δε εγέννησε/τον ιωράμ. ιωράμ δε εγέννησε/τον οζίαν. οζίας δε εγέννησε/τον ιωαθάμ. ιωάθαμ δε εγέννησε/τον άχαζ. άχαζ δε εγέννησε/τον εζεκίαν. εζεκίας δε εγέννησε/τον μανασσή. μανασσής δε εγέννησε/τον αμών. αμών δε εγέννησε/τον ιωσίαν. ιωσίας δε εγέννησε/τον ιεχονίαν και/τους αδελφούς αυτού επί/της μετοικεσίας βαβυλώνος. μετά δε/την μετοικεσίαν βαβυλώνος ιεχονίας εγέννησε/τον σαλαθιήλ. σαλαθιήλ δε εγέννησε/τον ζοροβάβελ. ζοροβάβελ δε εγέννησε/τον αβιούδ. αβιούδ δε εγέννησε/τον ελιακείμ. ελιακείμ δε εγέννησε/τον αζώρ. αζώρ δε εγέννησε/τον σαδώκ. σαδώκ δε εγέννησε/τον αχείμ. αχείμ δε εγέννησε/τον ελιούδ. ελιούδ δε εγέννησε/τον ελεάζαρ. ελεάζαρ δε εγέννησε/τον ματθάν. ματθάν δε εγέννησε/τον ιακώβ. ιακώβ δε εγέννησε/τον ιωσήφ/τον άνδρα μαρίας. εξ ης εγεννήθη ιησούς/ο λεγόμενος χριστός. πάσαι ουν αι γενεαί από αβραάμ έως δαυίδ, γενεαί δεκατεσσαρες. και από δαυίδ έως/της μετοικεσίας βαβυλώνος, γενεαί δεκατέσσαρες. και από/της μετοικεσίας βαβυλώνος έως/του χριστού, γενεαί δεκατέσσαρες. /του δε ιησού χριστού/η γέννησις ούτως ην. μνηστευθείσης γαρ/της μητρός αυτού μαρίας/τω ιωσήφ, πρίν η συνελθείν αυτούς, ευρέθη εν γαστρί έχουσα εκ πνεύματος αγίου. ιωσήφ δε/ο ανήρ αυτής δίκαιος ων, και μη θέλων αυτήν παραδειγματίσαι, εβουλήθη λάθρα απολύσαι αυτήν. ταύτα δε αυτού ενθυμηθέντος, ιδού άγγελος κυρίου κατ όναρ εφάνη αυτώ λέγων. ιω

Euangelium scom Matthæu. Cap. i.

Liber generationis ihesu christi filij dauid filij abraã. Abraã genuit ysaac. Ysaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam: et fratres eius. Judas autem genuit phares et zaram de thamar. Phares autem genuit esrõ. Esrõ autem genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit naason. Naason autem genuit salmon. Salmon autem genuit booz de raab. Booz autem genuit obeth de ruth. Obeth autem genuit ieſſe. Jeſſe autem genuit dauid regem. Dauid autem regem genuit salomonem de ea que fuit vrie. Salomõ autem genuit roboã. Roboam autem genuit abiam. Abia autem genuit asa. Asa autem genuit iosaphat. Josaphat autem genuit ioram. Joram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioathã. Joathã autem genuit achaz. Achaz autem genuit ezechiam. Ezechias autem genuit manasſen. Manasſes autem genuit amõ. Amõ autem genuit iosiã. Josias autem genuit iechoniam et fratres eius in trãſmigratione babylonis. Et postquã trãſmigratione babylõis iechõias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel. Zorobabel autem genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim. Eliachim autem genuit azor. Azor autem genuit ſadoch. Sadoch autem genuit achim. Achim autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Eleazar autem genuit mathan. Mathan autem genuit iacob. Jacob autem genuit Joſeph virum marie: de qua natus eſt ieſus qui vocat̃ xps. Oẽs itaq; gñationes ab abraã vſq; ad dõ: gñationes qtuordeci. et a dauid vſq; ad trãſmigrationẽ babylonis: gñatões qtuordecim. et a trãſmigratione babylonis vſq; ad xpm: gñatões qtuordecim. Christi autem generatio sic erat. Cum eſſet deſponſata mater eius maria ioſeph: ante quã conuenirent: inuenta eſt in vtero habens de spiritu ſancto. Joſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus: et nollet eã traducere: voluit occulte dimittere eam. Hec aũt eo cogitante: ecce angel dñi apparuit in ſomnis ioſeph dicẽs. Jo

Luce. 3.c. Johan. 1.a. Gen. 21.a. 1. Para. 2.b Gen. 25.b. Gen. 29. g. Gen. 38. g. Ruth. 4.d. 1. Para. 2.a 2. reg. 12. f. 1. Par. 3.b 3. reg. 11. g. 1. Par. 3.b 1. Para. 3.c. Luce. 1.a

σήφ υιός δαυίδ, μη φοβηθής παραλαβείν μαριάμ τήν γυναίκά σου. το γαρ εν αυτή γεννηθέν, εκ πνεύματός εστίν αγίου. τέξεται δε υιόν και καλέσεις το όνομα αυτού ιησούν. αυτός γαρ σώσει τον λαόν αυτού από των αμαρτιών αυτών. τούτο δε όλον γέγονεν ίνα πληρωθή το ρηθέν υπό του κυρίου διά του προφήτου λέγοντος. ιδού η παρθένος εν γαστρί έξει, και τέξεται υιόν, και καλέσουσι το όνομα αυτού εμμανουήλ, ο εστι μεθερμηνευόμενον μεθ ημών ο θεός. διεγερθείς δε ο ιωσήφ από του ύπνου, εποίησεν ως προσέταξεν αυτώ ο άγγελος κυρίου, και παρέλαβε την γυναίκα αυτού. και ουκ εγίνωσκεν αυτήν, έως ου έτεκε τον υιόν αυτής τον πρωτότοκον. και εκάλεσε το όνομα αυτού ιησούν. Cap.2.

του δε ιησού γεννηθέντος εν βηθλεέμ της ιουδαίας, εν ημέραις ηρώδου του βασιλέως, ιδού μάγοι από ανατολών παρεγένοντο εις ιεροσόλυμα λέγοντες. που εστίν ο τεχθείς βασιλεύς των ιουδαίων. είδομεν γαρ τον αστέρα αυτού εν τη ανατολή, και ήλθομεν προσκυνήσαι αυτώ. ακούσας δε ηρώδης ο βασιλεύς εταράχθη, και πάσα ιεροσόλυμα μετ αυτού. και συναγαγών πάντας τους αρχιερείς και γραμματείς του λαού, επυνθάνετο παρ αυτών που ο χριστός γεννάται. οι δε είπον αυτώ. εν βηθλεέμ της ιουδαίας. ούτως γαρ γέγραπται διά του προφήτου. και συ βηθλεέμ γη ιούδα ουδαμώς ελαχίστη ει εν τοις ηγεμόσιν ιούδα. εκ σου γαρ εξελεύσεται ηγούμενος, όστις ποιμανεί τον λαόν μου τον ισραήλ. τότε ηρώδης λάθρα καλέσας τους μάγους, ηκρίβωσε παρ αυτών τον χρόνον του φαινομένου αστέρος. και πέμψας αυτούς εις βηθλεέμ, είπε. πορευθέντες ακριβώς εξετάσατε περί του παιδίου. επάν δε εύρητε, απαγγείλατέ μοι, όπως καγώ ελθών προσκυνήσω αυτώ. οι δε ακούσαντες του βασιλέως, επορεύθησαν. και ιδού ο αστήρ ον είδον εν τη ανατολή προήγεν αυτούς, έως ελθών έστη επάνω ου ην το παιδίον. ιδόντες δε τον αστέρα, εχάρησαν χαράν μεγάλην σφόδρα. και ελθόντες εις την οικίαν, είδον το παιδίον μετά μαρίας της μητρός αυτού. και πεσόντες προσεκύνησαν αυτώ, και ανοίξαντες τους θησαυρούς αυτών προσήνεγκαν αυτώ δώρα. χρυσόν, και λίβανον, και σμύρναν. και χρηματισθέντες κατ όναρ μη ανακάμψαι προς ηρώδην, δι άλλης οδού ανεχώρησαν εις την χώραν αυτών. ανα-

sepho filio dauid: noli timere accipere coniugem tuam. Quod enim in ea natum est de spiritu sancto est. Pariet autem filium et vocabis nomen eius iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc autem totum factum est: vt adimpleret quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ecce virgo in vtero habebit: et pariet filium: et vocabitur nomen eius Emanuel: quod est interpretatum nobiscum deus. Exurgens autem ioseph a somno: fecit sicut precepit ei angelus domini: et accepit coniugem suam. Et non cognoscebat eam: donec peperit filium suum primogenitum: et vocauit nomen eius iesum. Cap.2.

Cum ergo natus esset iesus in bethleem iudee in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerunt hierosolymam dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorum. Vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est: et omnis hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi: sciscitabatur ab eis vbi christus nasceret. At illi dixerunt ei. In bethleem iudee. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda: nequaquam minima es in principibus iuda. Ex te enim exiet dux qui regat populum meum israel. Tunc herodes clam vocatis magis: diligenter didicit ab eis tempus stelle quod apparuit eis. Et mittens illos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi: vt et ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem: abierunt. Et ecce stella quam viderant in oriente: antecedebat eos vsque dum veniens staret supra vbi erat puer. Videntes autem stellam: gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius: et procidentes adorauerunt eum: et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum thus et myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad herodem: per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Qui cum

Esaie.7.a

Johan.7

Mich.5.

Tob.11.d.

ρησάρτωμ'λε^κ αυτώμ,'ιλού^m άγγελος^n κυρί=
ου^o φαίμεται^p κατόμαρ/Τω^q ιωσήφ,^r λέγωμ.^s ε=
γερθείς^t ωαράλαβε/Το^u ωαιλίομ^v και/Τημ^x μητέ
ρα^y αυτού,^z και^a φεύγε^b εις^c αίγυπτομ,^d και^e ισθι
^f εκει,^g εώς^h αμ^i είπω^k σοι.^l μέλλει^m γαρ^n ηρώλης
^o ζητείμ/Το^p ωαιλίομ/Του^q απολέσαι^r αυτό.^s ο
^t λε^u εγερθείς,^x ωαρελαβε/Το^y ωαιλίομ^z και/Τημ
^a μητερα^b αυτού^c μυκτός,^d και^e αμεχωρησεμ^f εις
^g αιγυπτομ.^h και^i ημ^k εκει^l εως/Της^m Τελευτης^n η=
ρώλου.^o ιμα^p ωληρωθή/Το^q ρηθέμ^r υπό/Του^s κυ=
ριου^t λιά/Του^u ωροφήτου^x λεγομτος.^y εξ^z αιγύ
πτου^a εκάλεσα/Τομ^b υιόμ^c μου.^d Τοτε^e ηρώλης,^f ι
λώμ^g ότι^h εμεπαίχθη^i υπό/Τωμ^k μάγωμ,^l εθυμώ
θη^m λίαμ.^n και^o αποστείλας^p αμείλε^q πάμτας/Τους
^r ωαίλας/Τους^s εμ^t βηθλεέμ,^u και^x εμ'ωάσι/Τοις
^y οριοις^z αυτής,^a από^b λιετούς^c και^d κατωτέρω,
^e κατά/Τομ^f Χρόμομ^g ομ^h ηκριβωσε^i ωαρά/Τωμ
^k μάγωμ.^l Τοτε^m επληρώθη/Το^n ρηθέμ^o υπό^p ιερε
μίου/Του^q ωροφήτου^r λεγομτος.^s φωμή^t εμ^u ρα
μά^x ηκούσθη.^y θρήμος^z και^a κλαυθμος^b και^c ολυρ
μός^d ωολύς.^e ραχήλ^f κλαιουσα/Τα^g Τεκμα^h αυ=
της.^i και^k ουκ^l ήθελε^m ωαρακληθήμαι,^n ότι^o ουκ
^p εισί.^q Τελευτήσαμτος^r λε/Του^s ηρωλου,^t ιλού
^u άγγελος^x κυρίου^y κατ^z όμαρ^a φαίμεται/Τω^b ιω
σήφ^c εμ^d αιγύπτω^e λέγωμ.^f εγερθείς^g ωαράλα=
βε/Το^h ωαιλίομ^i και/Τημ^k μητερα^l αυτού,^m και
^n ωορευου^o εις^p γημ^q ισραήλ.^r Τεθμήκασι^s γαρ/οι
^t ζητούμτες/Τημ^u ψυχήμ/Του^x ωαιλίου.^y ο^z λε^a ε
γερθείς^b ωαρέλαβε/Το^c ωαιλίομ^d και/Τημ^e μητέ=
ρα^f αυτού,^g και^h ήλθεμ^i εις^k γημ^l ισραήλ.^m ακού
σας^n λε^o ότι^p αρχέλαος^q βασιλεύει^r επι/Της^s ιου
λαίας^t αμτι^u ηρωλου/Του^x πατρός^y αυτού,^z εφο
βήθη^a εκει^b απελθειμ.^c χρηματισθείς^d λε^e κατ^f ό=
μαρ,^g αμεχώρησεμ^h εις/Τα^i μερη/Της^k γαλιλαί=
ας.^l και^m ελθώμ^n κατώκησεμ^o εις^p ωόλιμ^q λεγομέ
μημ^r μαζαρέτ.^s όπως^t ωληρωθή/Το^u ρηθέμ^x διά
/Τωμ^y ωροφητώμ,^z ότι^a ναζωραίος^b κληθή=
σεται. Cap.ii.

Ἐμ^b δε/Ταις^c ημέραις^d εκείμαις^e ωαραγίμε=
ται^f ιωάμμης/ο^g βαπτιστής^h κηρύσσωμ^i εμ
/Τη^k ερήμω/Της^l ιουλαίας^m και^n λέγωμ,^o μεταμο
είτε.^p ήγγικε^q γαρ/η^r βασιλεία/Τωμ^s ουραμώμ.
^t ούτος^u γαρ^x εστιμ/ο^y ρηθείς^z υπό^a ησαΐου/Του
^b ωροφήτου^c λέγομτος,^d φωμή^e βοώμτος^f εμ/Τη
^g ερήμω,^h ετοιμάσατε/Τημ^i οδόμ^k κυρίου,^l ευθεί
ας^m ωοιείτε/Τας^n Τρίβους^o αυτού.^p αυτός^q δε/ο
^r ιωάμμης^s είχε/Το^t έμδυμα^u αυτού^x από^y Τρι=
χώμ^z καμήλου.^a και^b ζώμημ^c δερματίμημ^d ωερί
/Τημ^e οσφύμ^f αυτού.^g η^h δε^i Τροφή^k αυτού^l ημ^m α
κρίδες^n και^o μέλι^p άγριομ.^q Τότε^r εξεπορέυετο
^s ωρός^t αυτόμ,^u ιεροσόλυμα^x και^y ωάσα^z ιου=
δαία,^a και^b πάσα/η^c ωερίχωρος/Του^d ιορδάμου,
^e και^f εβαπτίζομτο^g εμ/Τω^h ιορδάμη^i υπ^k αυτού,

^l receſſiſſent:^m ecce^n angelus^o domini
^p apparuit^q in^r ſomnis^s ioſeph:^t dicẽs.^u Sur
ge^x accipe^y puerum^z et^a matrem^b eius^c fuge^d in^e egyptum:^f et^g eſto
^h ibi^k vſq; dũ^l dicã^m tibi.^n Futurus^o ẽ .n. vt
^p qrat^q puer^r ad^s pdẽdũ^t eũ.^u Qui^x conſurgens^y accepit^z puerum^a et
^b matrem^c eius^d nocte:^e et^f receſſit^g in
^h egyptũ.^i Et^k erat^l ibi^m vſq; ad^n obitũ^o hero
dis:^p vt^q adimpleret^r qđ^s dictum^t eſt^u a^x domi
no^y per^z prophetam^a dicentem.^b Ex^c egy
pto^d vocaui^e filiũ^f meũ.^g Tũc^h herodes^i vi
dens^k quoniã^l illuſus^m eſſet^n a^o magis^p irat^q
^r eſt^s valde:^t et^u mittens^x occidit^y omnes
^z pueros qui erãt^a in^b bethleẽ^c et^d in^e oñibus
^f finibus^g eius^h a^i bimatu^k et infra: ſcđm
^l tẽpus^m qđ^n exquiſierat^o a
^p magis.^q Tũc^r adimpletũ^s eſt^t qđ^u dctm^x ẽ^y p
^z prophetam^a dicentem.^b Vox^c in^d rama
^e audita^f eſt: ^g ploratus^h et^i vlulatus
^k multus:^l rachel^m plorans^n filios^o ſuos
^p et^q noluit^r conſolari^s quia^t non
^u ſunt.^x Defuncto^y autem^z herode:^a ecce
^b angelus^c dñi^d apparuit^e in^f ſõnis^g ioſep
^h in^i egypto^k dicens.^l Surge^m et accipe
^n puerum^o et^p matrem^q eius: ^r et
^s vade^t in^u terrã^x iſrael.^y Defuncti^z ſũt enim
^a qui querebãt^b aiam^c pueri.^d Qui^e conſur=
gens^f accepit^g puerum^h et matrem
^i eius:^k et^l venit^m in^n terrã^o iſrael.^p Audiens
^q aũt^r quod^s archelaus^t regnaret^u in^x iudea
^y pro^z herode^a patre^b ſuo^c timuit
^d illo^e ire:^f et^g ammonitus^h in^i ſomnis
^k ſeceſſit^l in^m partes^n galilee. Scatur
^o Et^p veniens^q habitauit^r in^s ciuitate^t q̃^u vo
^x nazareth:^y vt^z adimpleretur^a qđ^b dictũ^c eſt^d p
^e prophetas:^f quoniam^g nazareus^h vocabi=
tur. Cap.iii.

In^a diebus^b autem^c illis^d venit
^e iohannes^f baptiſta^g predicans^h in
^i deſerto^k iudee^l et^m dicens.^n Pẽniaz^o agite:
^p appropinquauit^q enim^r regnum^s celorum.
^t Hic^u eſt^x enim^y de^z quo^a dictum^b eſt^c p
^d prophetam^e dicentez.^f Vox^g clamãtis^h in
^i deſerto^k parate^l viam^m dñi:^n rectas
^o facite^p ſemitas^q eius.^r Ipſe^s autem
^t iohannes^u habebat^x veſtimentũ^y de^z pilis
^a camelorũ^b et^c zonã^d pellicam^e circa
^f lumbos^g ſuos.^h Esca^i autem^k eius^l erat^m lo
cuſtę^n et^o mel^p ſilueſtre.^q Tunc^r exibat
^s ad^t eum^u hieroſolyma^x et^y omnis^z iudea
^a et^b omnis^c regio^d circa^e iordanem: et
^f baptizabantur^g ab^h eo^i in^k iordane

Oſee. 11. a.

Diere 3.g. 7.31.c. Threnoiuz 1.a.

D

A

c Venit pſe tus tpis Lucc. 3.a. Johan. 1.b.

Eſa. 40.a. Marc. 1.a Johan. 1.c

B

Lucc. 3.b. Johan. 3.c.

ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁷ Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας. ⁹ καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ¹¹ ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· ¹² οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. ¹³ Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ¹⁴ ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ¹⁵ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. ¹⁶ καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί· καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· ¹⁷ καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Cap. 4.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ² καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε. ³ καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται· οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. ⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, ⁶ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε

confitentes peccata sua. ⁷ Videns autem multos pharisæorum et saduceorum venientes ad baptismum suum dixit eis: Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere a ventura ira? ⁸ Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ. ⁹ Et ne velitis dicere intra vos: patrem habemus Abraam. Dico enim vobis, quoniam potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. ¹⁰ Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor quæ non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. ¹¹ Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post me venturus est, fortior me est: cujus non sum dignus calciamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto et igni: ¹² cujus ventilabrum in manu sua, et permundabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum: paleas autem comburet igni inextinguibili. ¹³ Tunc venit Jesus a Galilea in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. ¹⁴ Joannes autem prohibebat eum dicens: Ego debeo a te baptizari, et tu venis ad me? ¹⁵ Respondens autem Jesus dixit ei: Sine modo. Sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum. ¹⁶ Baptizatus autem Jesus confestim ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt ei cæli: et vidit spiritum Dei descendentem sicut columbam, et venientem super se. ¹⁷ Et ecce vox de cælis dicens: Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui.

Cap. 4.

Tunc Jesus ductus est in desertum a Spiritu ut tentaretur a diabolo. ² Et cum jejunasset quadraginta dies et quadraginta noctes, postea esuriit. ³ Et accedens tentator dixit ei: Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. ⁴ Qui respondens dixit: Scriptum est: Non in solo pane vivet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. ⁵ Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum super pinnaculum templi, ⁶ et dixit ei: Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: quia angelis suis mandabit de te, et in manibus tollent te, ne forte

Luce. 3. f. 15. b.

Mar. 1. Luce. 3. Johan. 1. Act. 1. 9. 11. b. 2. 19.

Marc. 1. Luce. 3. Johan. 1.

Deuter. 8. a. Luce. 4. a.

Psa. 90.

ρ προσκόψῃς ς πρός τ λίθον/του υ πόδα χ σου. ψ ἐφη χ αὐτῷ σ ιησοῦς τ πάλιν. υ γέγραπται. χ οὐκ ψ ἐκπειράσεις χ κύριον/τον ω θεόν ω σου. ψ πάλιν ρ παραλαμβάνει τ αὐτόν/ο χ διάβολος τ εἰς χ ὄρος ω ὑψηλόν χ λίαν. χ καὶ χ δείκνυσιν τ αὐτῷ υ πάσας /τας χ βασιλείας/του ψ κόσμου, χ καὶ /την χ δόξαν τ αὐτῶν, υ καὶ λέγει τ αὐτῷ. χ ταῦτά ω πάντα ω σοι ψ δώσω, ρ ἐὰν τ πεσών τ προσκυνήσῃς ω μοι. χ τότε ω λέγει χ αὐτῷ/ο χ ιησοῦς. χ ὕπαγε τ ὀπίσω υ μου χ σατανά. ψ γέγραπται χ γαρ. χ κύριον/τον τ θεόν υ σου χ προσκυνήσεις τ καὶ χ αὐτῷ ω μόνῳ ω λατρεύσεις. ψ τότε ρ ἀφίησιν τ αὐτόν/ο χ διάβολος. τ καὶ χ ἰδοὺ ω ἄγγελοι χ προσῆλθον χ καὶ χ διηκόνουν τ αὐτῷ. υ ἀκούσας χ δε/ο ψ ιησοῦς χ ὅτι χ ἰωάννης τ παρεδόθη, υ ἀνεχώρησεν χ εἰς/την υ γαλιλαίαν, χ καὶ ω κατέλιπεν/την ω ναζαρέτ, ψ ἐλθὼν ρ κατῴκησεν τ εἰς χ καπερναούμ/την τ παραθαλασσίαν, χ ἐν ω ὁρίοις χ ζαβουλὼν χ καὶ χ νεφθαλείμ. τ ἵνα υ πληρωθῇ/το χ ῥηθὲν ψ διά χ ησαΐου/του χ προφήτου τ λέγοντος. υ γῆ χ ζαβουλὼν υ καὶ χ γῆ ω νεφθαλείμ. ω ὁδὸν ψ θαλάσσης ρ πέραν/του τ ἰορδάνου. χ γαλιλαία /των τ ἐθνῶν/ο χ λαὸς/ο ω καθήμενος χ ἐν χ σκότει/χ εἶδε τ φῶς υ μέγα. χ καὶ/τοῖς ψ καθημένοις χ ἐν χ χώρᾳ τ καὶ υ σκιᾷ χ θανάτου, υ φῶς χ ἀνέτειλεν ω αὐτοῖς. ω ἀπὸ ψ τότε ρ ἤρξατο/ο τ ἰησοῦς χ κηρύσσειν ψ καὶ χ λέγειν. ω μετανοεῖτε. χ ἤγγικεν χ γαρ/η χ βασιλεία /των τ οὐρανῶν. υ περιπατῶν χ δε ψ παρά/την χ θάλασσαν/της χ γαλιλαίας τ εἶδε υ δύο χ ἀδελφούς. υ σίμωνα/τον χ λεγόμενον ω πέτρον. ω καὶ ψ ἀνδρέαν/τον ρ ἀδελφόν τ αὐτοῦ, χ βάλλοντας τ ἀμφίβληστρον χ εἰς/την ω θάλασσαν. υ ἦσαν χ γαρ χ ἁλιεῖς. τ καὶ υ λέγει χ αὐτοῖς. ψ δεῦτε ρ ὀπίσω χ μου, τ καὶ υ ποιήσω χ ὑμᾶς υ ἁλιεῖς χ ἀνθρώπων. ω οἱ ω δὲ ψ εὐθέως ρ ἀφέντες/τα τ δίκτυα χ ἠκολούθησαν τ αὐτῷ. χ καὶ ω προβὰς υ ἐκεῖθεν, χ εἶδεν χ ἄλλους τ δύο υ ἀδελφούς. χ ἰάκωβον/τον/του ψ ζεβεδαίου. χ καὶ χ ἰωάννην/τον τ ἀδελφὸν υ αὐτοῦ χ ἐν/τῷ υ πλοίῳ χ μετὰ ω ζεβεδαίου/του ω πατρὸς ψ αὐτῶν, ρ καταρτίζοντας/τα τ δίκτυα χ αὐτῶν. τ καὶ χ ἐκάλεσεν ω αὐτούς. υ οἱ χ δὲ χ εὐθέως τ ἀφέντες/το υ πλοῖον χ καὶ /τον χ πατέρα χ αὐτῶν, τ ἠκολούθησαν υ αὐτῷ. χ καὶ υ περιῆγεν χ ὅλην/την ω γαλιλαίαν/ο ω ιησοῦς ψ διδάσκων ρ ἐν/ταις τ συναγωγαῖς χ αὐτῶν τ καὶ χ κηρύσσων/το ω εὐαγγέλιον/της χ βασιλείας. χ καὶ χ θεραπεύων τ πᾶσαν υ νόσον χ καὶ ψ πᾶσαν χ μαλακίαν χ ἐν/τῷ τ λαῷ. υ καὶ χ ἀπῆλθεν/η υ ἀκοὴ χ αὐτοῦ ω εἰς ω ὅλην/την ψ συρίαν. ρ καὶ τ προσήνεγκαν χ αὐτῷ τ πάντας/τους χ κακῶς ω ἔχοντας χ ποικίλαις χ νόσοις χ καὶ τ βασάνοις υ συνεχομένους, χ καὶ ψ δαιμονιζομένους, χ καὶ χ σεληνιαζομένους, τ καὶ υ παραλυτικούς. χ καὶ τ ἐθεράπευσεν χ αὐτούς. ω καὶ ω ἠκολούθησαν ψ αὐτῷ ρ ὄχλοι τ πολλοὶ χ ἀπό/της τ γαλιλαίας, χ καὶ ω δεκαπόλεως, χ καὶ χ ἰε=

χ offendas χ ad τ lapidem υ pedem χ tuũ. ψ Ait χ illi χ iesus τ rursum. υ Scriptum χ est. χ Non υ temptabis χ dñm ω deum ω tuum. ψ Iterum ρ assumpsit τ eum χ diabolus τ in χ montem ω excelsum χ valde: χ ostendit τ ei υ omnia ω χ regna ψ mundi χ gloriam ω ω ω ω ω ω ω τ eorum: υ dixit χ ei. χ Hec ω omnia ω tibi ψ dabo: ρ si τ cadés χ adoraueris τ me. χ Tunc ω dicit χ ei χ iesus. χ Vade τ retro υ me ω ω ω ω χ sathana. ψ Scriptum ρ est χ enim: χ Dñm τ deũ υ tuum χ adorabis χ τ illi ω soli ω seruies. ω ψ Tunc ρ reliquit τ eum χ diabolus: ω τ ecce ω ω χ angeli χ accesserunt χ τ ministrabant τ ei. υ Cum χ aũt υ audisset ρ iesus χ q̃ iohãnes τ traditus τ esset: υ secessit χ in χ galileam: χ τ relicta ω ciuitate ω nazareth: ψ venit τ habitauit τ in ω ω ω ciuitate χ capharnaũ τ maritima: χ in ω finibus χ zabulon χ τ neptalim: τ vt υ adimpleretur χ qđ χ dictũ χ est ρ per χ esaiam χ prophetã τ dicentem. υ Terra χ zabulon χ τ terra ω neptali ω via ψ maris ρ trans τ iordanẽ χ galilea ω ω ω gẽtiũ: χ populus ω qui ω ambulabat χ in χ tenebris τ lucẽ υ magnã: χ τ sedentib9 χ in χ regione τ υ vmbra χ mortis χ lux χ orta χ est ω eis. ω ω ω ω ω ω ω

ροσολύμων, ᵍκαὶ ʰιουδαίας, ⁱκαὶ ᵏπέραν τοῦ ˡιορδάνου.

Cap. v.

Ἰδὼν ᵇδὲ τοὺς ᶜὄχλους, ᵈἀνέβη ᵉεἰς τὸ ᶠὄ-ρος. ᵍκαὶ ʰκαθίσαντος ⁱαὐτοῦ, ᵏπροσῆλ-θον ˡαὐτῷ οἱ ᵐμαθηταὶ ⁿαὐτοῦ. ᵒκαὶ ᵖἀνοίξας τὸ ᵠστόμα ʳαὐτοῦ, ˢἐδίδασκεν ᵗαὐτοὺς ᵘλέγων.

ˣΜακάριοι οἱ ʸπτωχοὶ τῷ ᶻπνεύματι, ᵃὅτι ᵇαὐτῶν ᶜἐστὶν ᵈἡ βασιλεία τῶν ᵉοὐρανῶν. ᶠμακάριοι οἱ ᵍπενθοῦντες, ʰὅτι ⁱαὐτοὶ ᵏπαρακληθήσονται. ˡμακάριοι οἱ ᵐπραεῖς, ⁿὅτι ᵒαὐτοὶ ᵖκληρονομήσουσι τὴν ᵠγῆν. ʳμακάριοι οἱ ˢπεινῶντες ᵗκαὶ ᵘδιψῶντες τὴν ˣδικαιοσύνην, ʸὅτι ᶻαὐτοὶ ᵃχορτασθήσονται. ᵇμακάριοι οἱ ᶜἐλεήμονες, ᵈὅτι ᵉαὐτοὶ ᶠἐλεηθήσονται. ᵍμακάριοι οἱ ʰκαθαροὶ τῇ ⁱκαρδίᾳ, ᵏὅτι ˡαὐτοὶ τὸν ᵐθεὸν ⁿὄψονται. ᵒμακάριοι οἱ ᵖεἰρηνοποιοί, ᵠὅτι ʳαὐτοὶ ˢυἱοὶ ᵗθεοῦ ᵘκληθήσονται. ˣμακάριοι οἱ ʸδεδιωγμένοι ᶻἕνεκεν ᵃδικαιοσύνης, ᵇὅτι ᶜαὐτῶν ᵈἐστὶν ᵉἡ βασιλεία τῶν ᶠοὐρανῶν. ᵍμακάριοί ʰἐστε ⁱὅταν ᵏονειδίσωσιν ˡὑμᾶς ᵐκαὶ ⁿδιώξωσι, ᵒκαὶ ᵖεἴπωσι ᵠπᾶν ʳπονηρὸν ˢῥῆμα καθ' ᵘὑμῶν ˣψευδόμενοι ʸἕνεκεν ᶻἐμοῦ. ᵃχαίρετε ᵇκαὶ ᶜἀγαλλιᾶσθε ᵈὅτι ὁ ᵉμισθὸς ᶠὑμῶν ᵍπολὺς ʰἐν τοῖς ⁱοὐρανοῖς, ᵏοὕτως ˡγὰρ ᵐἐδίωξαν τοὺς ⁿπροφήτας τοὺς ᵒπρὸ ᵖὑμῶν. ᵠὑμεῖς ʳἐστὲ τὸ ˢἅλας τῆς ᵗγῆς. ᵘἐὰν ˣδὲ τὸ ʸἅλας ᶻμωρανθῇ, ᵃἐν ᵇτίνι ᶜἁλισθήσεται. ᵈεἰς ᵉοὐδὲν ᶠἰσχύει ᵍἔτι, ʰεἰμὴ ⁱβληθῆναι ᵏἔξω, ˡκαὶ ᵐκατα-πατεῖσθαι ⁿὑπὸ τῶν ᵒἀνθρώπων. ᵖὑμεῖς ᵠἐστὲ τὸ ʳφῶς τοῦ ˢκόσμου. ᵗοὐ ᵘδύναται ˣπόλις ʸκρυβῆναι ᶻἐπάνω ᵃὄρους ᵇκειμένη. ᶜοὐδὲ ᵈκαίουσι ᵉλύχνον ᶠκαὶ ᵍτιθέασιν ʰαὐτὸν ⁱὑπὸ τὸν ᵏμόδιον, ˡἀλλ' ᵐἐπὶ τὴν ⁿλυχνίαν. ᵒκαὶ ᵖλάμπει ᵠπᾶσι τοῖς ʳἐν τῇ ˢοἰκίᾳ. ᵗοὕτως ᵘλαμψάτω τὸ ˣφῶς ʸὑμῶν ᶻἔμπροσθεν τῶν ᵃἀνθρώπων, ᵇὅπως ᶜἴδωσιν ᵈὑμῶν τὰ ᵉκαλὰ ᶠἔργα. ᵍκαὶ ʰδοξάσωσι τὸν ⁱπατέρα ᵏὑμῶν τὸν ˡἐν τοῖς ᵐοὐρανοῖς. ⁿμὴ ᵒνομίσητε ᵖὅτι ᵠἦλθον ʳκαταλῦσαι τὸν ˢνόμον ʰἢ τοὺς ᵘπροφήτας. ˣοὐκ ʸἦλθον ᶻκαταλῦσαι, ᵃἀλλὰ ᵇπληρῶσαι. ᶜἀμὴν ᵈγὰρ ᵉλέγω ᶠὑμῖν, ᵍἕως ʰἂν ⁱπαρέλθῃ ὁ ᵏοὐρανὸς ˡκαὶ ἡ ᵐγῆ, ⁿἰῶτα ᵒἓν ᵖἢ ᵠμία ʳκεραία οὐ μὴ ˢπαρέλθῃ ᵗἀπὸ τοῦ ᵘνόμου ˣἕως ʸἂν ᶻπάντα ᵃγένηται. ᵇος ᶜἐὰν ᵈοὖν ᵉλύσῃ ᶠμίαν τῶν ᵍἐντολῶν ʰτούτων τῶν ⁱἐλαχίστων ᵏκαὶ ˡδιδάξῃ ⁿοὕτως τοὺς ᵒἀνθρώπους, ᵖἐλάχιστος ᵠκληθήσεται ʳἐν τῇ ˢβασιλείᾳ τῶν ᵗοὐρανῶν. ᵘος ˣδ' ἂν ʸποιήσῃ ᶻκαὶ ᵃδιδάξῃ, ᵇοὗτος ᶜμέγας ᵈκληθήσεται ᵉἐν τῇ ᶠβασιλείᾳ τῶν ᵍοὐρανῶν, ʰλέγω γὰρ ⁱὑμῖν ὅτι ᵏἐὰν ˡμὴ ᵐπερισσεύσῃ ὑμῶν ⁿἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν ᵒγραμματέων καὶ ᵠφαρισαίων, ʳοὐ μὴ εἰσέλθητε ˢεἰς τὴν ᵗβασιλείαν τῶν ᵘοὐρανῶν. ˣἠκούσατε ʸὅτι ᶻἐρρέθη τοῖς ᵃἀρχαίοις, ᵇοὐ ᶜφονεύσεις· ᵈὃς ᵉδ' ἂν ᶠφονεύσῃ, ᵍἔνοχος ʰἔσται τῇ ⁱκρί-

rosolymis ʳet de ˢiudea ᵗet de ᵘtrans-ˣiordanem.

Cap. v.

Videns ᵇautē ᶜturbas ᵈascendit ᵉin ᶠmon-tem: ᵍet ʰcum ⁱsedisset ᵏaccesserunt ad ˡeum ᵐdiscipuli ⁿeius. ᵒet ᵖaperiens ᵠos ʳsuum ˢdocebat ᵗeos ᵘdicens.

ˣBeati ʸpauperes ᶻspiritu: ᵃquoniā ᵇipsorū ᶜest ᵈregnum ᵉcelorum. ᶠBeati ᵍqui ʰlugent: ⁱquoniam ᵏipsi ˡconsolabunt. ᵐBeati mites: ⁿquoniam ᵒipsi ᵖpossidebūt ᵠterram. ʳBeati ˢqui ᵗesuriunt ᵘet ˣsitiunt ʸiustitiam: ᶻquoniam ᵃipsi ᵇsaturabuntur. ᶜBeati ᵈmisericordes ᵉquoniam ᶠipsi ᵍmiam ʰconsequentur. ⁱBeati ᵏmundo ˡcorde: ᵐquoniam ⁿipsi ᵒdeum ᵖvidebunt. ᵠBeati ʳpacifici: ˢquoniam ᵗipsi ᵘfilij ᵛdei ʷvocabunt. ˣBti ʸq̄ ᶻpsecutionē ᵃpatiunt ᵇpter ᶜiustitiam: ᵈquoniam ᵉipsorum ᶠest ᵍregnum ʰcelorum. ⁱBeati ᵏestis ˡcum ᵐmale-dixerit ⁿvobis ᵒet ᵖpsecuti ᵠvos ʳfuerit ˢet ᵗmalū ᵘaduersū ᵛvos ˣmēntes ʸpp̄ me. ᶻGaudete ᵃet ᵇexultate: ᶜq̄ ᵈmer-ces ᵉvestra ᶠcopiosa est ᵍin ʰcelis. ⁱSic ᵏ.n. ˡpsecuti ᵐsūt ⁿpphās q̄ fuerūt ᵒañ ᵖvos. ᵠVos ʳestis ˢsal ᵗterre. ᵘQuod ˣsi ʸsal ᶻeuanuerit: ᵃin ᵇquo ᶜsalietur: ᵈad ᵉnihilū ᶠvalz ᵍvltra: ʰnisi ⁱvt ᵏmittat ˡforas: ᵐet ⁿcalcetur ᵒab hominibus. ᵖVos ᵠestis ʳlux ˢmundi. ᵗNon ᵘpotest ˣciuitas ʸabscondi ᶻsupra ᵃmontē ᵇposita: ᶜneq̄ ᵈaccē-dunt ᵉlucernam ᶠet ᵍponunt ʰeā ⁱsub ᵏmodio: ˡsz ᵐsuper ⁿcādelabrū ᵒvt ᵖluceat ᵠomnibus qui ʳin ˢdomo sunt. ᵗSic ᵘluceat ˣlux ʸvestra ᶻcoram ᵃhominibus: ᵇvt ᶜvideant ᵈopera ᵉvestra ᶠbona: ᵍet ʰglorificēt ⁱpatrem ᵏvestrum qui ˡin ᵐcelis est.

ⁿNolite ᵒputare ᵖq̄ ᵠveni ʳsoluere ˢlegem ᵗaut ᵘprophetas. ˣNon ʸveni ᶻsol-uere: ᵃsed ᵇadimplere. ᶜAmen ᵈquippe ᵉdi-co ᶠvobis: ᵍdonec ʰtranseat ⁱcelum ᵏet ˡterra: ᵐiota ⁿvnū ᵖaut ᵠapex ʳvnus ˢnō ᵗpte-ᵘa ˣlege: ʸdonec ᶻomnia ᵃfiāt. ᵇQui ᶜergo ᵈsoluerit ᵉvnum de ᶠmandatis ᵍistis ʰminimis ⁱet ᵏdocuerit ˡsic ᵐhomines: ⁿminimus ᵒvocabitur ᵖin ᵠregno ʳcelorū. ˢQui ᵗautem ᵘfecerit ᵛet ʷdocuerit: ˣhic ʸmagnus ᶻvocabitur ᵃin ᵇregno ᶜcelorū. ᵈDico ᵉautem ᶠvobis: ᵍq̄ ʰnisi ⁱabundauerit ᵏiustitia ˡvestra ᵐplus q̄ ⁿscribarum ᵒet ᵖpharisęorum: ᵠnon ʳintrabi-tis ˢin ᵗregnum ᵘcelorum.

ᵛAudistis ʷq̄ ˣdictum ʸest ᶻantiquis ᵃnon ᵇoccides: ᶜqui ᵈautez ᵉocciderit ᶠreus ᵍerit ʰiudicio.

Luce
Luce
Luce
Luce
Mar Luce
Mar Luce
Matth
Jacob Actu Jacob
Exo. Deut Jaco

σει, ᵖεγω ᵍλε ʳλεγω ˢυμιν, ʳοτι ᵘπας/ο ˣοργιζο-
μενος/τω ʸαδελφω ᶻαυτου ᵃεικη, ᵇενοχος ᶜεσ-
ται/τη ᵈκρισει. ᵉος ᶠδαν ᵍειπη/τω ʰαδελφω ⁱ αυ-
του ᵏρακα, ˡενοχος ᵐεσται/τω ⁿ συνεδριω. ᵒος
ᵖδαν ᵍειπη ʳμωρε, ˢενοχος ᵗεσται ᵘεις/την ˣγεενναν
/του ʸπυρος. ᶻεαν ᵃουν ᵇπροσφερης/το ᶜδωρον
ᵖσου ᶜεπι/το ᶠθυσιαστηριον, ᵍκαι ʰεκει ⁱ μνησθης
ᵏοτι/ο ˡαδελφος ᵐσου ⁿεχει ᵒτι ᵖκατα ᵍσου, ʳα-
φες ᵒεκει/το ᶜδωρον ᵘσου ʳεμπροσθεν/του ᶠθυ-
σιαστηριου, ᶻκαι ᵃυπαγε ᵇπρωτον ᶜδιαλλαγη
θι/τω ᵈαδελφω ᶜσου, ʳκαι ᵍτοτε ʰελθων ⁱπροσ-
φερε/το ᵏδωρον ⁱσου. ᵐισθι ⁿευνοων/τω ᵒαντι-
δικω ᵖσου ᵍτακυ, ʳεως ʳ αν ˢαπολως/τον
ᵗεσχατον ᵇκοδραντην. ᶜηκουσατε ᵈ οτι ᶜ ερρεθη
ʳ ου ᵍ μοιχευσεις . ʰ εγω ⁱ δε ᵏ λεγω ⁱυμιν. ᵐ οτι
ⁿ πας/ο ᵇβλεπων ᵖγυναικα ᵍπρος/το ʳ επιθυμη-
σαι ˢαυτην, ᵗηδη ⁿεμοιχευσεν ᵘαυτην ʸεν/τη ᶻκαρ-
δια ᵃαυτου, ᵇει δε/ο ᵒοφθαλμος ᶜσου/ο ᶠ δεξιος
ᵍσκανδαλιζει ʰσε, ⁱεξελε ᵏαυτον ˡκαι ᵐβαλε ⁿαπο
ᵒσου. ᵖσυμφερει ᵍ γαρ ʳσοι ⁿ ιμα ᵗ απολητα ᵘεν
/τω ˣ μελων ʸ σου, ᶻκαι ᵃ μη ᵇ ολον/ το ᶜ σωμα
ᵖσου ᶜ βληθη ᶠ εις ᵍ γεενναν, ʰκαι ⁱ ει/η ᵏ δεξια ˡσου
ᵐ χειρ ⁿ σκανδαλιζει ᵒ σε, ᵖ εκκοψον ᵍ αυτην ʳ και
ˢ βαλε ᵗ απο ᵘ σου. ˣ συμφερει ʸ γαρ ᶻ σοι ᵃ ιμα ᵇ απο
ληται ᶜ εν /τω ᵈ μελων ᵉ σου. ᶠ και ᵍ μη ʰ ολον/ το
ⁱ σωμα ᵏ σου ˡ βληθη ᵐ εις ⁿ γεενναν. ᵒ ερρεθη ᵖ δε ᵍ ο
τι ʳ ος ˢ αν ᵗ απολυση ᵘ την ˣ γυναικα ʸ αυτου, ᶻ δο-
τω ᵃ αυτη ᵇ αποστασιον. ᶜ εγω ᵈ δε ᵉ λεγω ᶜ υμιν.
ᶠ οτι ᵍ ος ʰ αν ⁱ απολυση ʲ την ᵏ γυναικα ˡ αυτου
ᵐ παρεκτος ⁿ λογου ᵒ πορνειας, ᵖ ποιει ᵍ αυτην
μοιχασθαι. ᵒ και ʳ ος ⁿ εαν ˢ απολελυμενην ᵗ γα-
μηση, ᵘ μοιχαται. ˣ παλιν ʸ ηκουσατε ᶻ οτι ᵃ ερρε-
θη/τοις ᶜ αρχαιοις. ᶠ ουκ ᵍ επιορκησεις. ʰ αποδω-
σεις ⁱ δε/τω ᵏ κυριω/τους ˡ ορκους ᵐ σου. ⁿ εγω ᵒ δε
ᵖ λεγω ᵍ υμιν ʳ μη ⁿ ομοσαι ˢ ολως. ⁿ μητε ˣ εν/τω
ʸ ουρανω, ᶻ οτι ᵃ θρονος ᵇ εστι/του ᶜ θεου. ᵈ μητε
ᶠ εν/τη ᵍ γη, ʰ οτι ⁱ υποποδιον ʲ εστι/των ᵏ πολεων
ˡ αυτου. ᵐ μητε ⁿ εις ᵒ ιεροσολυμα, ᵖ οτι ᵍ πολις
ʳ εστι/του ˢ μεγαλου ᵗ βασιλεως ᵘ μητε ˣ εν/τη
ʸ κεφαλη ᶻ σου ᵃ ομοσης, ᵇ οτι ᶜ ου ᵈ δυνασαι ᶠ μιαν
ᵍ τριχα ʰ λευκην ⁱ η ʲ μελαιναν ᵏ ποιησαι. ˡ εστω ᵐ δε
/ο ⁿ λογος ᵒ υμων. ᵖ ναι ᵍ ναι. ʳ ου ˢ ου. /το ᵗ δε ᵘ πε-
ρισσον ˣ τουτων ʸ εκ/του ᶻ πονηρου ᵃ εστιν. ᵇ η-
κουσατε ᶜ οτι ᵈ ερρεθη. ᶠ οφθαλμον ᵍ αντι ʰ οφθαλ
μου, ⁱ και ʲ οδοντα ᵏ αντι ˡ οδοντος. ᵐ εγω ⁿ δε ᵒ λε-
γω ᵖ υμιν ᵍ μη ʳ αντιστηναι /τω ˢ πονηρω. ᵗ αλλ
ᵘ οστις ˣ σε ʸ ραπισει ᶻ επι/την ᵃ δεξιαν ᵇ σου ᶜ σιαγο-
να, ᵈ στρεψον ᶠ αυτω ᵍ και /την ʰ αλλην. ⁱ και/τω
ʲ θελοντι ᵏ σοι ˡ κριθηναι ᵐ και /τον ⁿ χιτωνα ᵒ σου

ᵖ Ego ᵍ autē ʳ dico ˢ vobis: ᵗ q̄ ᵘ omis ˣ q̄ ʸ iracscitur
ʳ fratri ᶻ suo: ᵃ reus ᵇ erit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ iudicio. ᵈ Qui ᶠ autez ᵍ dixerit ʰ fratri ⁱ suo ꝯ
ᵏ racha: ˡ reus ᵐ erit ⁿ concilio. ᵒ Qui ꝯ ꝯ
ᵖ autem ᵍ dixerit ʳ fatue: ˢ reus ᵗ erit ᵘ gehenne
ˣ ignis. ʸ Si ᶻ ergo ᵃ offers ᵇ munus ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ tuum ᵈ ad ᶠ altare: ᵍ ꝛ ʰ ibi ⁱ recordatus fueris
ᵏ q̄ ˡ frater ᵐ tuus ⁿ hꝫ ᵒ aliq̄d ᵖ aduersuꝫ ᵍ te: ʳ re
linque ˢ ibi ᵗ munus ᵘ tuum ʳ ante ᶠ altare: ꝯ
ᶻ ꝛ ᵃ vade ᵇ prius ᶜ reconciliare ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈ fratri ᶜ tuo: ᶠ ꝛ ᵍ tunc ʰ veniens ⁱ offeres ꝯ
ᵏ munus ˡ tuū. ᵐ Esto ⁿ ꝓsentiēs ᵒ aduersario
ᵖ tuo ᵍ cito ʳ dum ⁿ es ˣ cum ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ eo ˢ in ⁿ via: ᵗ ne ᵘ forte ʰ tradat ᵃ te ᶜ aduersari ᵈ
ᶜ iudici: ᶠ ꝛ ᵍ iudex ᶠ tradat ʰ te ᵏ ministro: ꝯ
ˡ ꝛ ᵐ in ⁿ carcerem ᵒ mittaris. ᵖ Amē ᵍ dico ʳ tibi
ⁿ non ˢ exies ⁿ in ᵗ donec ᵘ reddas ˣ ꝯ ⌈ antiqs
ʸ nouissimū ᶻ q̄drātē. ᵃ Audistis ᵇ q̄ ᶜ dctm ᵈ ē
ᶠ non ᵍ mechaberi ʰ ego ⁱ aūt ᵏ dico ˡ vobis: ᵐ q̄
ⁿ ois ᵒ qui ᵖ viderit ᵍ mulierem ʳ ad ᵗ cupiscen
dum ᵘ eam: ˣ iam ʸ mechatus ᶻ est ᵃ eā ᵇ in ᶜ cor-
de ᵈ suo. ᵉ Quod ᶠ si ᵍ oculus ʰ tuus ⁱ dexter ꝯ
ᵏ scandalizat ˡ te: ᵐ erue ⁿ cum ᵒ ꝛ ᵖ proice ᵍ abs
ʳ te. ˢ Expedit ᵗ enim ᵘ tibi ˣ vt ʸ pereat ᶻ vnum
ᵃ membrorum ᵇ tuorum: q̄ᵬ ᶜ totum ᵈ corpus
ᶠ tuū ᵍ mittat ʰ in ⁱ gehēnā. ʲ Et ᵏ si ˡ dextera ᵐ ma
ⁿ scandalizat ᵒ te: ᵖ abscide ᵍ eā ʳ ꝛ ꝯ ⌊ nus ˢ tua
ᵗ proiice ᵘ abs ˣ te. ʸ Expedit ᶻ enim ᵃ tibi ᵇ vt ᶜ pe-
reat ᵈ vnum ᵉ membrorū ᶠ tuorum q̄ᵬ ᵍ totum
ʰ corpꝰ ⁱ tuū ʲ eat ᵏ in ˡ gehēnā. ᵐ Dctm ᵉ ē ᵖ ꝛ
ᵍ q̄cūq̄ ʳ dimiserit ⁿ vxorē ˢ suā: ᵗ det ꝯ ⌊ q̄
ᵘ ei ˣ libellum ʸ repudij. ᶻ Ego ᵃ aūt ᵇ dico ᶜ vobis
ᵈ q̄ omnis ᶠ qui ᵍ dimiserit ʰ vxorem ⁱ suam ꝯ
ᵏ excepta ˡ causa ᵐ fornicationis: ⁿ facit ᵒ eam
ᵖ mechari: ᵍ ꝛ ʳ qui ˢ dimissam ᵗ duxerit: ꝯ ꝯ
ᵘ adulterat. ˣ Iterum ʸ audistis ᶻ q̄ᵬ ᵃ dictum
ᵇ est ᶜ antiquis: ᵈ non ᶠ periurabis: ᵍ reddes ꝯ
ʰ aūt ⁱ domino ʲ iuramenta ᵏ tua. ˡ Ego ᵐ aūt ꝯ
ⁿ dico ᵒ vobis: ᵖ non ᵍ iurare ʳ omnino ˢ neq̄ ᵗ p
ᵘ celum ˣ quia ʸ thronus ᶻ dei ᵃ est: ᵇ neq̄ ꝯ
ᶜ per ᵈ terram ᶠ q̄ᵬ ᵍ scabellum ʰ est ⁱ pedum ꝯ
ʲ eius. ᵏ Neq̄ ˡ p ᵐ hierosolymā: ⁿ q̄ ᵒ ciuitas
ᵖ est ᵍ magni ʳ regis. ˢ Neq̄ ᵗ per ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ caput ˣ tuū ʸ iurabis: ᶻ q̄ ᵃ non ᵇ potes ᶜ vnū
ᵈ capillum ᶠ albū ᵍ facere ʰ aut ⁱ nigrū. ʲ Sit ᵏ aūt
ˡ sermo ᵐ vester: ⁿ est ᵒ ē: ᵖ non ᵍ nō: quod ʳ autē
ˢ his ᵗ abundantius est: ᵘ a ˣ malo ʸ est. ᶻ Au-
distis ᵃ q̄ᵬ ᵇ dictum ᶜ est ᵈ oculum ᶠ pro ᵍ oculo:
ʰ ꝛ ⁱ dentem ʲ pro ᵏ dente. ˡ Ego ᵐ autez ⁿ dico
ᵒ vobis ᵖ non ᵍ resistere ʳ malo. ˢ Sed ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ quis ᵘ te ˣ percusserit ʸ in ᶻ dexterā ᵃ maxillā ᵇ tuaz
ᶜ prebe ᵈ illi ᶠ ꝛ ᵍ alteram: ʰ ꝛ ꝯ ⌈ cam ⁱ tuam
ʲ ei ᵏ q̄ ˡ vult ᵐ tecū ⁿ in ᵒ iudicio ᵖ ꝓtendere ᵍ ꝛ ʳ tuni-

Luc. 12. a. Eccl. 35. c. Deut. 15. a Mala. 1. b. Luce. 12. g.

c. reconciliare ipatiuī mōi pate vocis. 1. 18. g. Exo. 20. c. Prou. 6. c. Jacob. 2. b.

Deu. 24. a. 1. 19. b. Mar. 10. a. Luce. 19. b.

Luc. 19. b.

Jacob. 5. c. Exod. 21. c. Deu. 19. d.

Luce. 6. b.

λαβείμ, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου. καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῆς. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε, οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν. ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι. Cap. 6.

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτός ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταί. ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ. καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. γενηθήτω τὸ θέλη-

tollere: dimitte ei et pallium. Et quicunque te angariauerit mille passus: vade cum illo alia duo. Qui ait petit a te: da ei: et volenti mutuare a te ne auertaris. Audistis quia dictum est: diliges proximum tuum: et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos: et orate pro persequentibus et calumniantibus vos: vt sitis filij patris vestri qui in celis est: qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt: quam mercedem habebitis? Nonne et publicani hoc faciunt. Et si salutaueritis fratres vestros tantum quid amplius facitis? Nonne et ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. Cap. 6.

Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in celis est. Cum ergo facis elemosynam: noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciunt in synagogis et in vicis vt honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Te autem cum oraueris intra in cubiculum tuum: et clauso ostio: ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito: reddet tibi. Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester quid opus sit vobis antequam petatis eum. Sic ergo vos orabitis. Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat volun-

Luc. 11
Rom. 12.
Heb. 12.
Luce. 6.
Luc. 11
Esa. 58.

μα^σου^ως^εμ^ουρανῷ^ " και^επί/Της^γης./Τον
^ἄρτον^η.μῶν/Τον^επιούσιον^δος^ημίν^σήμε=
ρον./^και^άφες^ημίν/Τα^οφειλήματα^ημῶν./^ως
^"και"ημεῖς^αφίεμεν/Τοις^οφειλεταις^ημῶν./^και
^μη^εισενέγκης"ημάς^εις^πειρασμόν./^αλλά^ρύ
σαι^ημάς^από/Του^πονηρού./†^αμήν./^εάν^γαρ
^αφήτε/Τοις^ανθρώποις/Τα^παραπτώματα
^αυτῶν,^αφήσει"και^υμίν/ο^πατήρ^υμῶν/ο
^ουράνιος./^εάν^δε"μη^αφήτε/Τοις^ανθρώποις
/Τα^παραπτώματα^αυτῶν,^ουδέ/ο^πατήρ^υ=
μῶν/ο^ουράνιος^αφήσει/Τα^παραπτώματα^υ
μῶν./^όταν^δε^νηστεύητε,^μη"γίνεσθε^ώσπερ
/οι^υποκριταί^σκυθρωποί./^αφανίζουσι^γαρ
/Τα^πρόσωπα"αυτῶν,^όπως^φανῶσι/Τοις^αν=
θρώποις^νηστεύοντες./^αμήν^λέγω^υμίν^ότι
^απέχουσι/Τον^μισθόν^αυτῶν./^συ^δε^νηστεύ
ων,^άλειψαι"σου/Την^κεφαλήν,^και/Τον^πρό=
σωπόν^σου^νίψαι,^όπως"μη^φανῆς/Τοις^αν=
θρώποις^νηστεύων,^αλλά/Τῶ^πατρί^σου/Τῶ
^εν/Τῶ^κρυπτῶ./^και/ο^πατήρ^σου/ο^βλέπων
^εν/Τῶ^κρυπτῶ,^αποδώσει"σοι./^μη^θησαυρί=
ζετε^υμίν^θησαυρούς^επί/Της^γης,"όπου^σης
^και^βρῶσις^αφανίζει,^και^όπου^κλέπται^δι=
ρύσσουσι^και^κλέπτουσι./^θησαυρίζετε^δε^υ=
μίν^θησαυρούς^εν^ουρανῷ,^όπου^ούτε^σης
^ούτε^βρῶσις^αφανίζει,"και^όπου^κλέπται^ου
^διορύσσουσιν^ουδέ^κλέπτουσιν.^όπου^γαρ
^εστίν/ο^θησαυρός^υμῶν,^εκεί^έσται^και/η^καρ
δια"υμῶν./ο^λύχνος/Του^σώματος^εστίν/ο
^οφθαλμός./^εάν^ουν/ο"οφθαλμός^σου^α=
πλούς^ῆ,^όλον/Το^σῶμα^σου^φωτεινόν^έσ=
ται./^εάν^δε/ο^οφθαλμός^σου^πονηρός^ῆ,^ό=
λον/Το"σῶμα^σου^σκοτεινόν^έσται./^ει^ουν/Το
^φως/Το"εν^σοι^σκότος^εστί,/Το^σκότος^πό=
σον./^ουδείς^δύναται^δυσί^κυρίοις^δουλεύ=
ειν./^ἤ^γαρ/Τον^ένα^μισήσει,^και/Τον^έτερον^α=
γαπήσει,^ἤ^ενός^ανθέξεται^και/Του^ετέρου"κα
ταφρονήσει./^ου^δύνασθε^θεῶ^δουλεύειν^και
^μαμωνᾶ./^διά^Τούτο^λέγω^υμίν./^μη^μερι.μ=
νᾶτε/Τη^ψυχή^υμῶν"Τι^φάγητε^και^Τι^πίητε.
^μηδέ/Τῶ^σώματι^υμῶν"Τι^ενδύσησθε./^ουχί
/η^ψυχή^πλείον^εστί/Της^τροφῆς^και/Το^σώ=
μα/Του^ενδύματος./^εμβλέψατε^εις/Τα^πετει=
νά/Του^ουρανού,^ότι"ου"σπείρουσιν^ουδέ
^θερίζουσιν,^ουδέ^συνάγουσιν^εις^αποθήκας,
"και/ο^πατήρ^υμῶν/ο^ουράνιος^τρέφει^αυτά.
^ουχ^υμεῖς^μάλλον^διαφέρετε^αυτῶν./^τις^δε
^εξ^υμῶν"μεριμνῶν"δύναται^προσθεῖναι^επί/
Την^ηλικίαν^αυτού^πῆχυν^ένα,"και^περί^ενδύ
ματος^Τι^μεριμνᾶτε./^καταμάθετε/Τα^κρίνα
/Του^αγρού^πως^αυξάνει./^ου^κοπιά^ουδέ^νή
θει./^λέγω"δε"υμίν,^ότι^ουδέ/ο^σολομών^εν
^πάσῃ/Τῆ^δόξῃ"αυτού^περιεβάλετο^ως^εν^Του

^tas^tua^sicut^in^celo^et^in^terra. ꝯ ꝯ
^Panē^nr̃z^supsubstãtialē^da^nobis^ho=
die.^Et^dimitte^nobis^debita^nr̃a;^sicut
^ꝛ"nos^dimittim9^debitoub9^nostr̃is.^Et
^ne"nos^inducas^in^tẽptationē.^Sed^li=
bera^nos^a^malo.^Amen.^Si^enim ꝯ
^dimiseritis^hominibus^peccata ꝯꝯ ꝯ
^eorum:^dimittet"et^vobis^pater^vester
^celestis^delicta^vestra.^Si^aũt"nõ^dimi=
^nec^pater^vester ꝯ |seritis^hominibus:
^dimittet^vobis^peccata^vestra. ꝯꝯ
^Cum^autē^ieiunatis:^nolite" fieri^sicut
^hypocrite^tristes.^Exterminant^enim ꝯ
^facies"suas:^vt^appareant^hominibus
^ieiunantes.^Amen^dico^vobis^quia ꝯ
^receperunt^mercedē^suã.^Tu^aũt^cũ^ieiu=
nas:^vnge^caput"tuum^ꝛ^faciem ꝯꝯ
^tuam^laua:"ne^videaris^hominibus ꝯ
^ieiunans^sed^patri^tuo qui est ꝯꝯꝯ
^in^abscõso:^et^pater^tuus^qui^videt ꝯ
^in^abscõso"reddet"tibi.^Nolite^thesau=
rizare^vobis^thesauros^ī^terra"vbi^erugo
^ꝛ^tinea^demolitur:^et^vbi^fures^effodi=
unt^et^furantur.^Thesaurizate^aũt^vobis
^thesauros"in"celo^vbi^nec^erugo ꝯ
^nec^tinea^demolitur:"ꝛ^vbi^fures^non
^effodiunt^nec^furantur.^Vbi^enim ꝯ
^est^thesaurus^tuus:^ibi^est^et"cor ꝯ
"tuum.^Lucerna^corporis tui^est ꝯ
^oculus tuus.^Si^igitur"oculus^tuus^fue=
rit^simplex:^totũ^corpus^tuũ^lucidũ^erit.
^Si^aũt^oculus^tuus^nequã^fuerit"totũ
"corpus^tuũ^tenebrosum^erit.^Si"ergo
^lumẽ qđ"ī^tẽ^tenebre^st:^ipe^tenbre^q̃te
^Nẽo^pt^duob9^dñis^seruire. ꝯ |erũt.
^Aut^ei^vnũ^odio^hẽbit"ꝛ"alterꝫ^diliget:
^aũt^vnũ^sustinebit^ꝛ^alterum"cõtemnet.
^Non^potestis^deo^seruire^ꝛ ꝯꝯ ꝯ
^mãmone.^Ideo^dico^vobis:^ne^solliciti
^sitis^aie^vestre"quid"manducetis: ꝯ
^neq̃^corpori^vestro"quid^induamī.^Nõne
^anima^plus^est q̃^esca^et^corpus plusq̃
^vestimẽtum:^Respicite^volatilia ꝯꝯ
^celi^que"non^serunt^neq̃ ꝯꝯꝯ
^metunt:^neq̃^congregant^in^horrea: ꝯ
"et^pr̃^vester^celestis^pascit^illa. ꝯ
^Nõne^vos^magis^plurꝫ^estis^illis:^Quis
^vestrũ"cogitans"põt^adiscere^ad ꝯ
^staturã^suã^cubitũ^vnũ:"Et^ꝺ^vestimẽtꝫ
^quid^solliciti^estis.^Consideratelilia ꝯ
^agri^quõ^crescũt.^non^laborãt^neq̃^nẽt.
^Dico"aũt"vobis^qm̃^nec^salomon^in
^oi^glia"sua^coopt9^ẽ^sicut^vnũ ex^istis.

Mar.11.d.

Luce.11.c.
Mar.10.a.

Luce.12.c.

Luce.12.d.

19.c. 6.b. 12.b. 7.b.

6.c

1.a. 8.b.

✝In exẽplari bꝰ greco post hec xba oratio dñice vg. Sz libera nos a malo: statī sequitur ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Idest. Quoniam tuus est regnū ꝛ potētia ꝛ glia in secula. Sed audiuerten dū qđ in missa greco⁹ postq̃z dicit: dicit illa xba oratio dñica s. Sz libera nos a malo: sacerdos respondet ista xba supradicta, s. qm̃ tuũ est regnum ꝛc. et dicunt greci qđ solus sacerdos põt pnūciare illa xba et no alꝰ ꝛ ficta go credibile videt qđ ista verba non sint de integritate oratiōis dñice: sz qđ vicio aliquoꝝ scriptoꝝ fuerūt hic inserta nāvidētes qđ publice dicerēt i missa credidērunt esse de textu. Et sz btūs chrisostom⁹ i suis cōmētarijs super Matheū homine. 20. expōat ista xba nāq̃z si esset de textu: verisimile⁹ tñ ꝓsumit iā sanctꝰ origines ho i isto passu fuisse corrupta ex q̃ nullꝰ latinoꝝ et ex ātiq̃ssimis interpretibꝰ fuit tractatoribꝰ legit q̃ hic xbis aliquā secisse mētionē.

των. [b]ει [c]δε/τον [d]χόρτον/του [e]αγρού [f]σήμερον
[g]όντα, [h]και [i]αύριον [k]εις [l]κλίβανον [m]βαλλόμενον
/o [n]θεός [o]ούτως [p]αμφιέννυσιν, [q]ου [r]πολλώ [s]μάλ
λον [t]υμάς [u]ολιγόπιστοι. [x]μη [y]ουν [z]μεριμνήσητε
[a]λέγοντες [b]τι [c]φάγωμεν [d]η [e]τι [f]πίωμεν, [g]η [h]τι [i]πε
ριβαλώμεθα. [k]πάντα [l]γαρ [m]ταύτα/τα [n]έθνη [o]ε
πιζητεί. [p]οίδε [q]γαρ/o [r]πατήρ [s]υμών/o [t]ουράνι
ος [u]ότι [x]χρήζετε [y]τούτων [z]απάντων. [a]ζητείτε [b]δε
[c]πρώτον/την [d]βασιλείαν/του [e]θεού [f]και/την [g]δι
καιοσύνην [h]αυτού, [i]και [k]ταύτα [l]πάντα [m]προσ
τεθήσεται [n]υμίν. [o]μη [p]ουν [q]μεριμνήσητε [r]εις/την
[s]αύριον. /η [t]γαρ [u]αύριον/[x]μεριμνήσει/τα [y]εαυ
τής. [z]αρκετόν/τη [a]ημέρα/η [b]κακία [c]αυτής. Cap. 7.
η [b]κρίνετε [c]ίνα [d]μη [e]κριθήτε. [f]εν [g]ω [h]γαρ [i]κρί
ματι [k]κρίνετε, [l]κριθήσεσθε. [m]και [n]εν [o]ω [p]μέ
τρω [q]μετρείτε, [r]αντιμετρηθήσεται [s]υμίν. [t]τι [u]δε
[x]βλέπεις/το [y]κάρφος/το [z]εν/τω [a]οφθαλμώ/του
[b]αδελφού [c]σου/την [d]δε [e]εν/τω [f]σω [g]οφθαλμώ
[h]δοκόν [i]ου [k]καταμοείς. [l]η [m]πώς [n]ερείς/τω [o]αδελ
φώ [p]σου [q]άφες [r]εκβάλω/το [s]κάρφος [t]από/του
[u]οφθαλμού [x]σου, [y]και [z]ιδού/η [a]δοκός [b]εν/τω [c]οφ
θαλμώ [d]σου. [e]υποκριτά [f]έκβαλε [g]πρώτον/την
[h]δοκόν [i]εκ/του [k]οφθαλμού [l]σου, [m]και [n]τότε [o]δια
βλέψεις [p]εκβαλείν/το [q]κάρφος [r]εκ/του [s]οφθαλ
μού/του [t]αδελφού [u]σου. [x]μη [y]δότε/το/άγιον
/τοις [a]κυσί, [b]μηδέ [c]βάλητε/τους [d]μαργαρίτας
[e]υμών [f]έμπροσθεν/των [g]χοίρων, [h]μήποτε [i]κατα
πατήσωσιν [k]αυτούς [l]εν/τοις [m]ποσίν [n]αυτών,
[o]και [p]στραφέντες [q]ρήξωσιν [r]υμάς. [s]αιτείτε, [t]και
[u]δοθήσεται [x]υμίν. [y]ζητείτε, [z]και [a]ευρήσετε. [b]κρού
ετε, [c]και [d]ανοιγήσεται [e]υμίν. [f]πας [g]γαρ/o [h]αι
των [i]λαμβάνει. [k]και/o [l]ζητών [m]ευρίσκει. [n]και/τω
[o]κρούοντι [p]ανοιγήσεται. [q]η [r]τις [s]εστίν [t]εξ [u]υμών
[x]άνθρωπος, [y]ον [z]εάν [a]αιτήση/o [b]υιός [c]αυτού [d]άρ
τον, [e]μη [f]λίθον [g]επιδώσει [h]αυτώ. [i]η [k]και [l]εάν [m]ιχ
θύν [n]αιτήση, [o]μη [p]όφιν [q]επιδώσει [r]αυτώ. [s]ει [t]ουν
[u]υμείς [x]πονηροί [y]όντες, [z]οίδατε [a]δόματα [b]αγα
θά [c]διδόναι/τοις [d]τέκνοις [e]υμών, [f]πόσω [g]μάλ
λον/o [h]πατήρ [i]υμών [k]o [l]εν/τοις [m]ουρανοίς [n]δώ
σει [o]αγαθά/τοις [p]αιτούσιν [q]αυτόν. [r]πάντα [s]ουν
[t]όσα [u]αν [x]θέλητε [y]ίνα [z]ποιώσιν [a]υμίν/οι [b]άνθρω
ποι, [c]ούτως [d]και [e]υμείς [f]ποιείτε [g]αυτοίς. [h]ού
τως [i]γαρ [k]εστίν/o [l]νόμος [m]και/οι [n]προφήται. [o]ει
σέλθετε [p]διά/της [q]στενής [r]πύλης. [s]ότι [t]πλατεία
/η [u]πύλη [x]και [y]ευρύχωρος/η [z]οδός/η [a]απάγου
σα [b]εις/την [c]απώλειαν. [d]και [e]πολλοί [f]εισίν/οι [g]ει
σερχόμενοι [h]δι [i]αυτής. [k]τι [l]στενή/η [m]πύλη [n]και
[o]τεθλιμμένη/η [p]οδός/η [q]απάγουσα [r]εις/την [s]ζω
ήν, [t]και [u]ολίγοι [x]εισίν/οι [y]ευρίσκοντες [z]αυτήν.
[a]προσέχετε [b]δε [c]από/των [d]ψευδοπροφητών,
[e]οίτινες [f]έρχονται [g]προς [h]υμάς [i]εν [k]ενδύμασι
[l]προβάτων, [m]έσωθεν [n]δε [o]εισί [p]λύκοι [q]άρπαγες.
[r]από/των [s]καρπών [t]αυτών [u]επιγνώσεσθε [x]αυ-

[b]Si [c]enim [d]fenum [e]agri [f]quod [g]hodie [h]
[i]eſt [k]cras [l]in [m]clibanũ [n]mittitur [o]
[p]deus [q]ſic [r]veſtit: [s]quanto [t]magis [u]eſſe
[x]vos [y]modicæ [z]fidei? [a]Nolite [b]ergo [c]ſolliciti
[d]dicẽtes [e]q̃d [f]manducabimus: [g]aut [h]q̃d [i]bibem?
[k]opiemur. [l]Hæc [m]ei [n]oia [o]gẽtes [p]i[q]aut [r]quo
quirũt. [s]Scit [t]enim [u]pater [x]veſter [y]
[z]q̃r [a]his [b]oñub? [c]indigetis. [d]Querite [e]ergo
[f]primum [g]regnum [h]dei [i]et [k]iuſticiam [l]
[m]eius [n]hæc [o]omnia [p]adijcientur [q]
[r]vob. [s]Nolite [t]ergo [u]ſollicitæ [x]ẽ [y]i[z]ſibuꝑi.
[a]craſtinũ. [b]Craſtinꝰ [c]ei [d]dies [e]ſollicit [f]erit
[g]Sufficit [h]diei [i]malicia [k]ſua. Cap. 7.
Nolite [b]iudicare: [c]et [d]nõ [e]iudicabimi.
In [g]quo [h]eĩ [i]iudicio [k]iudicaueritꝭ [l]iu
dicabimi. [m]et [n]i [o]q̃ [p]mẽſura [q]mẽſi [r]fuerit [s]re
metiet [t]vob. [u]Quid [x]aũt [y]vides [z]feſtucã [a]in
[b]fris [c]tui: [d]et [e]trabẽ [f]in [g]oculo [h]tuo [i]
[k]nõ [l]vides? [m]Aut [n]quõ [o]dicis [p]fratri [q]
[r]tuo: [s]ſine [t]ejciam [u]feſtucam [x]de [y]
[z]oculo [a]tuo: [b]et [c]ecce [d]trabes [e]eſt [f]in [g]oculo
[h]tuo? [i]Hypocrita [k]ejce [l]primum [m]
[n]trabẽ [o]de [p]oculo [q]tuo: [r]et [s]tunc [t]videbis
[u]ejcere [x]feſtucam [y]de [z]oculo [a]
[b]fratris [c]tui. [d]Nolite [e]ſanctum [f]dare
[g]canibus: [h]neq; [i]mittatis [k]margaritas
[l]veſtras [m]ante [n]porcos: [o]ne [p]forte [q]conculcẽt
[r]eas [s]pedibus [t]ſuis: [u]
[x]et canes [y]cõuerſi [z]dirũpãt [a]vos. [b]Petite [c]
[d]dabitur [e]vobis: [f]querite [g]et [h]inuenietꝭ: [i]pul
ſate [k]et [l]aperietur [m]vobis. [n]Omis [o]eñ [p]q̃ [q]petit
[r]accipit: [s]et [t]qui [u]querit [x]inuenit: [y]et
[z]pulſãti [a]aperiet. [b]Aut [c]quis [d]eſt [e]ex [f]vobis
[g]homo [h]quẽ [i]ſi [k]petierit [l]filius [m]ſuus [n]panez:
[o]nũquid [p]lapidẽ [q]porriget [r]ei? [s]Aut [t]ſi [u]piſcẽ
[x]petierit: [y]nũq̃d [z]ſerpẽtẽ [a]porriget [b]ei? [c]Si
[d]vos [e]cũ [f]ſitꝭ [g]mali [h]noſtꝭ [i]bona [k]data [l]ergo
[m]dare [n]filijs [o]veſtris: [p]quanto [q]magis
[r]pater [s]veſter [t]qui [u]in [x]celis eſt [y]dabit
[z]bona [a]petẽtib? [b]ſe? [c]Omnia [d]ergo
[e]quecũq; [f]vultis [g]vt [h]faciant [i]vobis [k]hoies
[l]et [m]vos [n]facite [o]illis. [p]Hæc
[q]eſt [r]enim [s]lex [t]et [u]prophete. [x]Intrate
[y]per [z]angustam [a]portam: [b]quia [c]lata
[d]porta [e]et [f]ſpaciosa [g]via eſt [h]que [i]ducit
[k]ad [l]perditionez: [m]et [n]multi [o]ſũt [p]qui [q]intrãt
[r]per [s]eam. [t]Quam [u]angusta [x]porta [y]et
[z]arta [a]via eſt [b]que [c]ducit [d]ad [e]vitam:
[f]et [g]pauci [h]ſunt [i]qui [k]inueniunt [l]eam.
[m]Attendite [n]a [o]falſis [p]prophetis
[q]qui [r]veniunt [s]ad [t]vos [u]in [x]veſtimentis
[y]ouiũ: [z]intrinſecus [a]aũt [b]ſũt [c]lupi [d]rapaces.
[e]A [f]fructibus [g]eorum [h]cognoſcetis [i]eos.

Luce. 12.

Luce. 6. f. Roſſi. 14. 1. Cor. 4. 9. Jacob. 4. Marc. 4. Luce. 6. f.

Luce. 11. f. Rom. 10.

Luce. 11. c.

Luce. 6. c. Tobi. 4. c. Bar. 5. c.

Luce. 13. c.

Luce. 13. c.

τούς. ʳ μήτι ˢ συλλέγουσιμ ᵉ από ᵇ ακανθῶμ ᶜ στα
φυλήμ, ᵇ η ᶜ από ᶠ τριβόλωμ ᵍ σύκα . ʰ ούτω ᶠ ποιεῖ μ
ᵏ δένδρομ ˡ αγαθόμ ᵐ καρπούς ⁿ καλούς ᵒ ποιεῖ.
ᵖ δὲ ᵠ σαπρόμ ʳ δένδρομ, ˢ καρπούς ᵗ πονηρούς
ᵘ ποιεῖ. ˣ ου ʳ δύναται ᶻ δένδρομ ᵉ αγαθόμ ᵇ καρ=
πούς ᶜ πονηρούς ᵇ ποιεῖν, ᶜ ουδὲ ᶠ δένδρομ ᵍ σα=
πρόμ ʰ καρπούς ᶠ καλούς ᵏ ποιεῖν. ˡ παν ᵐ δένδρομ
ⁿ μη ᵒ ποιοῦν ᵖ καρπόμ ᵠ καλόμ, ʳ εκκόπτεται ˢ και
ᵗ εις ᵘ πυρ ˣ βάλλεται. ʸ άραγε ᶻ από ᶠ των ᵃ καρπῶμ
ᵇ αυτῶμ ᶜ επιγνώσεσθε ᵇ αυτούς. ᶜ ου ᶠ πας ᵒ ὁ λέ
γων ᵇ μοι ˡ κύριε ᵏ κύριε, ˡ εισελεύσεται ᵐ εις ᶠ την
ⁿ βασιλείαν ᶠ των ᵒ ουρανῶν, ᵖ αλλ ᶠ ο ᵠ ποιῶν ᶠ το
ʳ θέλημα ᶠ του ˢ πατρός ᵗ μου ᶠ του ᵘ εν ˣ ουρανοίς.
ʳ πολλοί ᵗ ερούσι ˢ μοι ᵇ εν ᶜ εκείνη ᶠ τη ᵇ ημέρα. ᶜ κύ
ριε, ʳ κύριε, ˢ ου ᶠ τω ᵇ σω ᵗ ονόματι ᵏ προεφητεύσα
μεν, ˡ και ᶠ τω ᵐ σω ⁿ ονόματι ᵒ δαιμόνια ᵖ εξεβάλο=
μεν, ᵠ και ᶠ τω ʳ σω ˢ ονόματι ᵗ δυνάμεις ᵘ πολλὰς ᵗ ε
ποιήσαμεν. ʳ και ᶠ τότε ˢ ομολογήσω ᵇ αυτοίς ᶜ ό=
τι ᵇ ουδέποτε ᶜ έγνων ʳ υμᾶς. ᵍ αποχωρεῖτε ʰ απ ᵗ ε
μοῦ ᶠ οι ᵏ εργαζόμενοι ᶠ την ˡ ανομίαν. ᵐ πας ⁿ ουν
ᶜ όστις ᵖ ακούει ᵠ μου ᶠ τους ʳ λόγους ᵍ τούτους
ᵗ και ᵘ ποιεῖ ᵗ αυτούς ˡ ομοιώσω ᵗ αυτόν ᵃ ανδρί
ᵇ φρονίμω, ᶜ όστις ᵇ ᾠκοδόμησε ᶠ την ᶜ οικίαν ᶠ αυ=
τοῦ ᵍ επί ᶠ την ʰ πέτραν. ˡ και ᵏ κατέβη ˡ η βροχή, ᵐ και
ⁿ ήλθον ᶠ οι ᵒ ποταμοί, ᵖ και ᵠ έπνευσαν ᶠ οι ʳ άνεμοι,
ˢ και ᵗ προσέπεσον ᶠ τη ⁿ οικία ᵗ εκείνη ᵗ και ᵗ ουκ ˢ έπε
σε. ᵇ τεθεμελίωτο ᶜ γὰρ ᵇ επί ᶠ την ᶜ πέτραν. ᵗ και
ᵗ πας ᵇ ὁ ακούων ˡ μου ᶠ τους ᵏ λόγους ˡ τούτους,
ᵐ και ⁿ μη ᵒ ποιῶν ᵖ αυτούς, ᵠ ομοιωθήσεται ʳ αν=
δρί ˢ μωρῷ, ᵗ όστις ⁿ ᾠκοδόμησε ᶠ την ᵘ οικίαν ᵗ αυ=
τοῦ ᵗ επί ᶠ την ˣ άμμον. ᵇ και ᶜ κατέβη ᵇ η βροχή, ᵗ και
ᵗ ήλθον ᶠ οι ᵍ ποταμοί, ᵇ και ᵗ έπνευσαν ᶠ οι ᵏ άνεμοι
ˡ και ᵐ προσέκοψαν ᶠ τη ⁿ οικία ᵒ εκείνη ᵖ και ᵠ έπεσε.
ʳ και ˢ ην ᵗ η ᵗ τώσις ᵘ αυτῆς ˣ μεγάλη. ʸ και ᶻ εγένε=
το ˢ ότε ᵇ συνετέλεσεν ᶠ ο ᶜ ιησούς ᶠ τους ᵇ λόγους
ᵗ τούτους, ʳ εξεπλήσσοντο ᶠ οι ᵍ όχλοι ᵇ επί ᶠ τη ˡ δι=
δαχῆ ᵏ αυτοῦ . ˡ ην ᵐ γὰρ ⁿ διδάσκων ᵒ αυτούς
ᵖ ως ᵠ εξουσίαν ʳ έχων, ˢ και ᵗ ουχ ᵘ ως ᶠ οι ˣ γραμμα
τεῖς.

Cap. 8.

Καταβάντι ᵇ δὲ ᶜ αυτῶ ᵇ από ᶠ του ᶜ όρους, ᵗ ήκο
λούθησαν ˢ αυτῶ ᵇ όχλοι ᵗ πολλοί. ᵏ και ˡ ι=
δοὺ ᵐ λεπρὸς ⁿ ελθὼν, ᵒ προσεκύνει ᵖ αυτῶ ᵠ λέ
γων. ʳ κύριε ˢ εάν ᵗ θέλῃς, ⁿ δύνασαί ˣ με ʳ καθαρί=
σαι. ʸ και ˢ εκτείνας ᶠ την ᵇ χεῖρα ᶜ ήψατο ᵇ αυτοῦ ᶠ ο
ᶜ ιησούς ᵗ λέγων. ˢ θέλω. ᵇ καθαρίσθητι. ˡ και ᵏ ευθέ
ως ˡ εκαθαρίσθη ᵐ αυτοῦ ᶠ η ⁿ λέπρα. ᵒ και ᵖ λέγει ᵠ αυ
τῶ ᶠ ο ʳ ιησούς. ˢ όρα ᵗ μηδενὶ ⁿ είπῃς. ˣ αλλὰ ʳ ύπα=
γε ˢ σεαυτὸν ˢ δείξον ᶠ τῶ ᵇ ιερεῖ. ᶜ και ᵇ προσένεγκε
ᶠ το ᶜ δῶρον ᶠ ὁ ˢ προσέταξε ᵇ μωσῆς ᵗ εις ᵏ μαρτύρι
ον ˡ αυτοῖς. ᵐ εισελθόντι ⁿ δὲ ᵒ αυτῶ ᵖ εις ᵠ καπερνα
ούμ, ʳ προσῆλθεν ˢ αυτῶ ᵗ εκατόνταρχος ⁿ παρα
καλῶν ˣ αυτόν ʳ και ᵗ λέγων. ˢ κύριε ᵇ ὁ ᵗ παῖς ᶜ μου
ˢ βέβληται ᵗ εν ᶠ τη ʳ οικία ˢ παραλυτικός ᵇ δει=

ʳ Nunquid ᵗ colligūt ˢ de ᵇ spinis ᶜ vuas: ꝏ
ᵉ aut ᶜ de ᶠ tribulis ᵍ ficus. ʰ Sic ᶠ omnis ꝏ
ᵏ arbor ˡ bona ᵐ fructus ⁿ bonos ᵒ facit: ꝏ ꝏ
ᵠ mala ᵖ autem ʳ arbor ˢ fructus ᵗ malos ꝏ
ᵘ facit. ˣ Non ʳ potest autez ᶻ arbor ᵉ bona ꝏ
ᶜ malos ᵇ fructꝰ facē: ᶜ neq; ʳ arbor ᵍ mala ꝏ
ˡ bonos ᵇ fructus ᵏ facere. ˡ Quis ᵐ arbor ꝏ
ᵒ que ⁿ nō ᵒ facit ᵖ fructū ᵠ bonū: ʳ excidetur ˢ et
ᵗ in ᵘ ignem ˣ mittetur. ʸ Igitur ᶻ ex ᵉ fructibus
ᵇ eorū ᶜ cognoscetis ᵒ eos. ᶜ Nō ʳ omis ᵍ qui ᵗ di=
cit ᵇ mihi ˡ dñe ᵏ domine: ˡ intrabit ᵐ in ꝏ
ⁿ regnuz ᵒ celoꝝ: ᵖ sed ᵠ q ᵠ facit ſ regnū celoꝝ.
ʳ volūtatē ᵖ p̄ris ᶜ mei q ᵘ i ᶜ celis ē: ip̄e ſ trabit ſ
ʳ Multi ᵗ dicēt ᵉ mihi ᵇ in ᶜ illa ᵒ die: ᶜ domine
ᶠ dñe ᵍ nōne in ᵗ noie ᵇ tuo ᵏ prophetauimus:
ˡ z in ⁿ noie ᵐ tuo ᶜ demonia ᵖ eiecimus: ꝏ
ᵠ z in ⁿ noie ʳ tuo ᶜ virtutes ᵘ multas ˣ fecimus
ʳ et ᵗ tunc ᵉ confitebor ᵇ illis: ᶜ quia ꝏꝏ
ᵒ numq; ᶜ noui ᶠ vos. ᵍ Discedite ᵇ a ᵗ me omnes
ᵏ qui ᵏ operamini ˡ iniquitatem. ᵐ Omis ⁿ ergo
ᵒ qui ᵖ audit ʳ verba ᵠ mea ᵍ hec ꝏꝏꝏ
ʳ et ⁿ facit ˣ ea: ʳ assimilabitur ᵘ viro ꝏꝏ
ᵇ sapienti ᶜ qui ᵒ edificauit ᶜ domum ᶠ suam ꝏ
ᵍ supra ᵇ petram: ˡ z ᵏ descendit ˡ pluuia ᵐ et ꝏ
ⁿ venerunt ᵒ flumina: ᵖ z ᵠ flauerunt ʳ venti ꝛ
ˢ z ᵗ irruerūt in ⁿ domum ˣ illā ʳ z ᵗ nō ˢ cecidit.
ᵇ Fundata ᶜ enim ᵇ erat ᵒ supra ᶜ petram. ᶠ Et
ᵍ omis ᵇ qui ᵇ audit ᵏ verba ˡ mea ˡ hec: ꝏꝏ
ᵐ z ⁿ non ᵒ facit ᵖ ea: ᵠ similis ᵠ erit ʳ viro ꝏ ꝏ
ˢ stulto ᶜ qui ⁿ edificauit ˣ domum ʳ suam ꝏ
ᵗ super ᵍ arenam: ᵇ z ᶜ descendit ᵖ pluuia: ᶜ et
ʳ venerunt ᵍ flumina: ᵇ z ᵗ flauerunt ᵏ venti: ꝏ
ˡ z ᵐ irruerunt in ⁿ domum ᵒ illam ᵖ z ᵠ cecidit:
ʳ z ᵍ fuit ᵗ ruina ⁿ eius ˢ magna. ᵗ Et ᵗ factuz ᵗ est
ᵘ cum ᵇ consūmasset ᶜ iesus ᵖ verba ꝏꝏ ꝏ
ᶜ hec: ᶠ admirabantur ᵍ turbe ᵇ super ᶠ doctri=
na ᵏ eius. ˡ Erat ᵐ enim ⁿ docens ᵒ eos. ꝏꝏ
ᵖ sicut ᵠ potestatē ʳ habens: ᵍ z ᵗ non ⁿ sicut ˢ scri
be eorum et pharisei.

Cap. 8.

Cū ᵇ aūt ᵈ descēdisset ᶜ iesus ᵇ de ᶜ mōte: ᶠ se
cute ᶠ sunt ᵍ eum ᵇ turbe ᶠ multe: ᵏ z ᵗ ecce
ᵐ leprosus ⁿ veniens ᵒ adorabat ᵖ eum ᵠ dicēs.
ʳ Dñe ⁿ si ᶜ vis ⁿ potes ˣ me ʳ mundare.
ˢ et ᵍ extendens ᶜ iesus ᵇ manū ᶜ tetigit ᵇ eum
ʳ dicens. ʳ Volo. ᵇ Mundare. ˡ Et ᵏ confesti
ˡ mūdata ˡ est ⁿ lepra ᵐ eius. ᵒ Et ᵖ ait ᵠ illi ꝏ
ʳ iesus. ˢ Vide ʳ nemini ⁿ dixeris ˣ sed ʳ vade
ˢ ostende ᵗ te ᵇ sacerdoti: ᶜ et ᵇ offer ꝏꝏ
ᶜ munus ᶠ quod ᵍ precepit ᵇ moyses ᵗ in ᵏ testi=
monīū ˡ illis. ᶜ Cum ⁿ aūt ᵐ introisset ᵠ caphar=
naum: ʳ accessit ad ᵒ eum ʳ centurio: ⁿ rogans
ˣ eum ʳ z ᵗ dicēs. ⁿ Dñe ᵇ puer ᶜ meus ꝏ
ᵇ iacet ᶜ in ᶠ domo ᵍ paralyticus: z ᵇ male ꝏ

L

Luce. 6. f.

sup. 5. d.

Rom. 2. b.

Luce. 6. g.

Marc. 1. d. Luce. 2. g.

A

Mar. 1. g. Luce. 5. c.

b. Misdare impari. mōi patie vocis. j. 9. f. z. 12. b. z. 15. c. Marc. 7. g. z. 9. b.

Luce. 7. a. Joh. 4. g

D

ᵗβασανιζόμενος: ᵘκαὶ ˡλέγει ᵐαὐτῷ/ο ⁿἰησοῦς.
ᵒἐγὼ ᵖἐλθὼν ᵠθεραπεύσω ʳαὐτόν. ˢκαὶ ʳἀποκρι-
θεὶς/ο ᵘἑκατοντάρχος ˣἔφη. ʸκύριε ᶻοὐκ ᵃεἰμὶ ᵇἱκα-
νὸς ᶜἵνα ᵈμου ᶜὑπὸ/τὴν ʳστέγην ᵍεἰσέλθῃς. ᵇἀλλὰ
ᵗμόνον ᵏεἰπὲ ˡλόγῳ, ᵐκαὶ ⁿἰαθήσεται/ο ᵒπαῖς ᵖμου.
ᵠκαὶ ʳγὰρ ˢἐγώ ᵗἄνθρωπός ᵘεἰμι ʳὑπὸ ˣἐξουσίαν, ʸἔ-
χων ᶻὑπ ᵃἐμαυτὸν ᶜστρατιώτας. ᵇκαὶ ᶜλέγω ʳτούτῳ ᵍπορεύθητι, ᵇκαὶ ˡπορεύεται. ᵏκαὶ ˡἄλλῳ ᵐἔρ-
χου, ⁿκαὶ ᵒἔρχεται. ᵖκαὶ/τῷ ᵠδούλῳ ʳμου ˢποίη-
σον ᵗτοῦτο, ᵘκαὶ ʳποιεῖ. ʸἀκούσας ᶻδὲ/ο ᵃἰησοῦς ᵇἐ-
θαύμασε, ᶜκαὶ ᵈεἶπε/τοῖς ᶜἀκολουθοῦσιν. ʳἀμὴν
ᵍλέγω ᵇὑμῖν, ˡοὐδὲ ᵏἐν/τῷ ˡἰσραὴλ ᵐτοσαύτην
ⁿπίστιν ᵒεὗρον. ᵖλέγω ᵠδὲ ʳὑμῖν ˢὅτι ʳπολλοὶ ᵘἀ-
πὸ ʸἀνατολῶν ᶻκαὶ ᵃδυσμῶν ᵇἥξουσι, ᶜκαὶ ᵈἀνα-
κλιθήσονται ᵉμετὰ ᶜἀβραὰμ ʳκαὶ ᵍἰσαὰκ ᵇκαὶ ˡἰα-
κὼβ ᵏἐν/τῇ ˡβασιλείᾳ/τῶν ᵐοὐρανῶν. ⁿοἱ ᵒδὲ ᵖυἱοὶ
/τῆς ᵠβασιλείας ᵠἐκβληθήσονται ʳεἰς/τὸ ˢσκότος
/τὸ ʳἐξώτερον. ᵘἐκεῖ ʸἔσται ʳκλαυθμὸς ᶻκαὶ/ο ᵃβρυ-
γμὸς/τῶν ᵇὀδόντων. ᶜκαὶ ᵈεἶπεν/ο ᶜἰησοῦς/τῷ ᵉ-
κατοντάρχῳ. ᵍὕπαγε, ᵇκαὶ ˡὡς ᵏἐπίστευσας ʳγε-
νηθήτω ᵐσοι. ⁿκαὶ ᵒἰάθη/ο ᵖπαῖς ᵠαὐτοῦ ʳἐν/τῇ ᵘὥ-
ρᾳ ʳἐκείνῃ. ᵘκαὶ ʳεἰσελθὼν/ο ʸἰησοῦς ᶻεἰς/τὴν ᵃοἰκί-
αν ᵇπέτρου, ᶜεἶδε/τὴν ᵈπενθερὰν ᶜαὐτοῦ ʳβεβλη-
μένην ᵍκαὶ ᵇπυρέσσουσαν. ʳκαὶ ˡἥψατο/τῆς ˡχει-
ρὸς ᵐαὐτῆς. ⁿκαὶ ᵒἀφῆκεν ᵖαὐτὴν/ο ᵠπυρετός. ʳκαὶ
ᵘἠγέρθη ʳκαὶ ⁿἀνῆκόνει ʳαὐτῷ. ʳὀψίας ᶻδὲ ᵃγενο-
μένης, ᵇπροσήνεγκαν ᶜαὐτῷ ᵈδαιμονιζομένους
ᶜπολλούς, ʳκαὶ ᵍἐξέβαλε/τὰ ᵇπνεύματα ˡλόγῳ.
ᵏκαὶ ˡπάντας/τοὺς ᵐκακῶς ⁿἔχοντας, ᵒἐθεράπευ-
σεν. ᵖὅπως ᵠπληρωθῇ/τὸ ʳῥηθὲν ˢδιὰ ʳἡσαΐου/τοῦ
ᵘπροφήτου ʸλέγοντος. ʳαὐτὸς/τὰς ᶻἀσθενείας
ᵃἡμῶν ᵇἔλαβε, ᶜκαὶ/τὰς ᵈνόσους ᶜἐβάστασεν.
ʳἰδὼν ᵍδὲ/ο ᵇἰησοῦς ˡπολλοὺς ᵏὄχλους ˡπερὶ
ᵐαὐτόν, ⁿἐκέλευσεν ᵒἀπελθεῖν ᵖεἰς/τὸ ᵠπέραν. ʳκαὶ
ᵘπροσελθὼν ʳεἷς ⁿγραμματεύς, ˣεἶπεν ʳαὐτῷ.
ʸΔιδάσκαλε ᵃἀκολουθήσω ᵇσοι ᶜὅπου ᵈἐὰν ᶜἀπέρ-
χῃ. ʳκαὶ ᵍλέγει ᵇαὐτῷ/ο ˡἰησοῦς. αἱ ᵏἀλώπεκες
ˡφωλεοὺς ᵐἔχουσι, ⁿκαὶ/τὰ ᵒπετεινὰ/τοῦ ᵖοὐρα-
νοῦ ᵠκατασκηνώσεις. ʳὁ ᵘδὲ ˢυἱὸς/τοῦ ʳἀνθρώ-
που ⁿοὐκ ᵒἔχει ᵖπου ᵠτὴν ʳκεφαλὴν ˢκλίνῃ. ᵇἕτε-
ρος ᶜδὲ/τῶν ᵈμαθητῶν ᶜαὐτοῦ ʳεἶπεν ᵍαὐτῷ. ᵇκύ-
ριε ˡἐπίτρεψόν ᵏμοι ˡπρῶτον ᵐἀπελθεῖν ⁿκαὶ ᵒθά-
ψαι/τὸν ᵖπατέρα ᵠμου. ʳὁ ᵘδὲ ˢἰησοῦς ʳεἶπεν ⁿαὐ-
τῷ. ˣἀκολούθει ʸμοι. ᶻκαὶ ᵃἄφες/τοὺς ᵇνεκροὺς ᶜθά-
ψαι/τοὺς ᵈἑαυτῶν ᶜνεκρούς. ʳκαὶ ᵍἐμβάντι ᵇαὐ-
τῷ ˡεἰς/τὸ ᵏπλοῖον, ˡἠκολούθησαν ᵐαὐτῷ/οἱ ⁿμα-
θηταὶ ᵒαὐτοῦ. ᵖκαὶ ᵠἰδοὺ ʳσεισμὸς ᵘμέγας ʸἐγένε-
το ᶻἐν/τῇ ʳθαλάσσῃ, ʸὥστε/τὸ ᶻπλοῖον ᵃκαλύπ-
τεσθαι ᵇὑπὸ/τῶν ᶜκυμάτων. ᵈαὐτὸς ᶜδὲ ᵉἐκάθευ-
δε. ᵍκαὶ ᵇπροσελθόντες/οἱ ˡμαθηταὶ ᵏαὐτοῦ ˡἤγει-
ραν ᵐαὐτὸν ⁿλέγοντες. ᵒκύριε ᵖσῶσον ᵠἡμᾶς, ʳα-
πολλύμεθα. ᵍκαὶ ˡλέγει ⁿαὐτοῖς. ʳΤί ˢδειλοί ᵗἐστε
ᵘὀλιγόπιστοι. ᵇτότε ᶜἐγερθεὶς. ᵈἐπετίμησε/τοῖς

ᵗtorquetur. ᵏEt ˡait ᵐillı̃ ⁿiesus. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒEgo ᵖvenı̃ ᵠcurabo ʳcum. ˢEt ʳrespõdẽs
ᵘcenturio ʳait. ʸDomine ᶻnon ᵃsum ᵇdignꝰ
ᶜvt ᵈintres ᶜsub ʳtectum ᵉmeum: ᵇsed ꝯ
ᵗtantum ᵏdic ˡverbo ᵐꝛ ⁿsanabit ᵒpuer ᵖmeꝰ.
ʳEt ᵠgo ʳhõ ᵘsuꝫ ˣsub ʸptãte ᶻstitutꝰ ᵃhꝫs
ᵇsub ᶜme milites: ᵈꝛ dico ʳhuic ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍvade ᵇꝛ vadit: ᵏꝛ alio ᵐvenı̃ ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿꝛ ᵒvenit: ᵖꝛ ᵠseruio ʳmeo ˢfac ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗhoc ᵘꝛ ʸfacit. ʳAudiẽs ᶻaũt ᵃiesus ᵇmira-
tus ᵇest: ᶜꝛ ᵈsequẽtibꝰ ᵉse dixit. ʳAmen ꝯ
ᵍdico ᵇvobis: ˡnõ ᵏinueni ᵐtantam ꝯ ꝯ
ⁿfidẽ ˡin ʳIsrael. ᵖDico ᵠãt ʳvobis: ˢꝙ ʳmlti ᵘab
ˣorıẽte ʸꝛ ᶻoccidente ᵃvenient ᵇꝛ ᶜrecumbent
ᵈcum ᶜabraam ʳꝛ ᵠysaac ᵇꝛ iacob ꝯ ꝯ
ᵏin ˡregno ᵐcelorum: ᵒfilij ⁿautem ꝯ ꝯ
ᵖregni ᵠeijcientur ʳin ˢtenebras ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗexteriores. ᵘIbi ʳerit ʸfletus ᶻ ᵃstridor ꝯ
ᵇdentium. ᶜEt ᵈdixit ᶜiesus ʳcenturiom: ꝯ
ᵍvade: ᵇꝛ sicut ᵏcredidisti ˡfiat ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐtibi. ⁿEt ᵒsanatus ᵖest ᵠpuer ʳex ꝯ ꝯ
ʳilla ˢhora. ᵘEt ʳcuꝫ ʸvenisset ᶻiesus ᵃin ᵇdo-
mũ ᶜpetri: ᵈvidit ᵉsocruꝫ ᶜeius ʳiacentem ꝯ
ᵍꝛ ʰfebricitantem: ᵢꝛ ᵏtetigit ˡmanum ꝯ
ᵐeiꝰ ⁿꝛ ᵒdimisit ᵖeam ᵠfebris: ʳꝛ ꝯ ꝯ
ˢsurrexit ᵗꝛ ᵘministrabat ʳei. ʸVespere ᶻãt ᵃfa
cto ᵇobtulerũt ᶜei ᵈmultos ᵉdemonia ᶠhabẽ
tes: ʳet ᵍeijciebat ʰspiritus ʳverbo: ꝯ ꝯ
ᵏꝛ ˡomnes ᵐmale ⁿhabentes ᵒcurauit. ꝯ
ᵖvt ᵠadimpleret ʳquod ˢdictum ʳest ᵗp ʳysaiaꝫ
ᵘprophetaꝫ ʸdicentem. ʳIpse ᶻinfirmitates
ᵃnr̃as ᵇaccepit: ᶜꝛ ᵈegrotationes nr̃as ᶜporta
ʳVidẽs ᵍãt ʰiesus ᵢturbas ˡmltas ˡcircũ ⁱmit
ᵐse: ⁿiussit discipl̃os ᵒire ᵠtrans ᵖfretuꝫ. ʳEt
ᵒaccedens ˢvnus ᵗscriba ʳait ˡilli. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘMagister ᵃsequar ᵇte ᶜquocuncꝫ ᵈieris. ꝯ
ʳEt ᵍdicit ʰei ˡiesus. ᵏVulpes ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˡfoueas ᵐhabent: ⁿꝛ ᵒvolucres ᵖceli ꝯ ꝯ
ᵠnidos: ᵃfilius ʳautem ˢhominis ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗnon ˡhabet ʳvbi ᵘcaput ᵃreclinet. ᵇAlius ꝯ
ᶜaũt ᵈde ᵉdiscipulis ᶜeius ʳait ᵍilli. ʰDomine
ˡpermitte ᵏme ˡprimũ ᵐire: ⁿꝛ ᵒsepelire ꝯ
ᵖpatrem ᵠmeum. ʳIesus ˢaũt ʳait ⁿilli. ꝯ
ᵃSequere ʸme: ᶻꝛ ᵃdimitte ᵇmortuos ᶜsepeli
re ᵈmortuos ᵉsuos. ʳEt ᵍascendente ʰeo ꝯ
ˡin ᵏnauiculam: ˡsecuti ˡsunt ᵐeum ⁿdiscipuli
ᵒeius: ᵖet ᵠecce ʳmotus ˢmagnus ʳfactus ʳest
ᵗin ʸmari: ᶻita ʸvt ᵗnauicula ᵃoperiretur ꝯ
ᵇfluctibus. ᶜIpse ᵈvero ʳdormiebat. ꝯ
ᵉEt ᶠaccesserunt ad eũ ʳdiscipuli ᵏei ᵍ: ᵢꝛ ˡsusci
ᵐtauerũt ⁿeũ ᵒdicẽtes. ᵖDñe ᵠsalua ʳnos ˢperi
mꝰ. ᵗEt ʳdicit ᵘeis iesus. ˣQuid ʸtimidi ᶻestis
ᵃmodice ᵇfidei: ᶜtũc ᵈsurgens ᵉimpauit ꝯ

Matt. 1.c.
Luce. 4.b.

Luce. 7.

Luce. 13.

Luce. 13.
Luce. 7.

Luce. 9. g

Mar. 4. g.
Luce. 8. c.

1. Paralip. 20. c.

Eſa. 53. b.

Deut. 19. a

ꝛαμέμοις ꝛκαι Τη θαλάσσῃ, ᵇκαὶ ꝛεγένετο ᵏγαλή-
μη ꝛμεγάλη. Τοι ᵐΔε ᵏἄνθρωποι ᵒεθαύμασαν ᵖλέ-
γοντες. ᵍΠοταπός ꝛεστὶν ᵒοὗτος, ꝛὅτι ᵗκαὶ Τοι ꝛἄ-
μεμοι ᵛκαὶ Τη θάλασσα ᵘυπακούουσιν ᵇαὐτῷ.
ᶜκαὶ ᵒελθόντι ꝛαὐτῷ ꝛεις Τὸ ᵍπέραν ᵇεις Τὴν ꝛΧώ-
ραν Τῶν ᵏΓεργεσηνῶν, ᵗὑπήντησαν ᵐαὐτῷ
ᵑΔύο ᵒΔαιμονιζόμενοι ᵖεκ Τῶν ᵍμνημείων ꝛἐξερ-
χόμενοι ᵒΧαλεποὶ ꝛλίαν, ᵑὥστε ꝛμὴ ᵗἰσχύειν ᵀτι-
νὰ ᵍπαρελθεῖν ᵇΔιὰ Τῆς ᶜὁδοῦ ᵒἐκείνης. ᶜκαὶ ᵗἰδοὺ
ᵘἔκραξαν ᵇλέγοντες. ᵀΤί ᵏἡμῖν ᵗκαὶ ᵐσοὶ ᵑἰησοῦ ᵒὑ
ἱὲ Τοῦ ᵖθεοῦ. ᵍἦλθες ᵗὧΔε ᵑπρὸ ꝛκαιροῦ ᵑβασανί-
σαι ꝛἡμᾶς. ᵗἦν ᵀΔε ᵘμακρὰν ᵇἀπ ᶜαὐτῶν ᵒἀγελη
ᶜΧοίρων ꝛπολλῶν ᵍβοσκομένη. Τοι ᵇΔε ᵀδαιμο-
νες ᵏπαρεκάλουν ᵗαὐτὸν ᵐλέγοντες. ᵑεἰ ᵒἐκβάλ-
λεις ᵖἡμᾶς, ᵍἐπίτρεψον ꝛἡμῖν ᵑἀπελθεῖν ꝛεις Τὴν ᵑἀ
γέλην Τῶν ꝛΧοίρων. ꝛκαὶ ꝛεἶπεν ᵗαὐτοῖς. ᵇὑπάγε
τε. ᶜοἱ ᵒΔε ᶜ ἐξελθόντες, ᶜἀπῆλθον ᵍεις Τὴν ᵇἀγε-
λην Τῶν ꝛΧοίρων. ᵏκαὶ ᵗἰδοὺ ᵐὥρμησε ᵑπᾶσα Τη
ᵒἀγέλη Τῶν ᵖΧοίρων ᵍκατὰ Τοῦ ꝛκρημνοῦ ᵍεἰς
Τὴν ꝛθάλασσαν. ᵑκαὶ ꝛἀπέθανον ꝛἐν Τοῖς ꝛὕδασιν.
Τοι ᵘΔε ᵇβόσκοντες ᶜἔφυγον. ᵒκαὶ ᶜἀπελθόντες ꝛεἰς
Τὴν ᵍπόλιν ᵇἀπήγγειλαν ᵗπάντα, ᵏκαὶ Τὰ Τῶν
ᵗΔαιμονιζομένων. ᵐκαὶ ᵑἰδοὺ ᵒπᾶσα Τη ᵖπόλις
ᵍἐξῆλθεν ꝛεις ᵍσυνάντησιν Τῷ ꝛἸησοῦ. ᵑκαὶ ᵗἰδόν-
τες ꝛαὐτόν, ᵗπαρεκάλεσαν ᵍὅπως ᵇμεταβῇ ᶜἀπὸ
Τῶν ᵒὁρίων ᶜαὐτῶν. Cap. ix.

Καὶ ᵇἐμβὰς ᶜεις το ᵒπλοῖον, ᶜδιεπέρασε, ᶠκαὶ
ᵍἦλθεν ᵇεις Τὴν ᵗἰδίαν ᵏπόλιν. ᵗκαὶ ᵐἰδοὺ
ᵑπροσέφερον ᵒαὐτῷ ᵖπαραλυτικὸν ᵍἐπὶ ꝛκλί-
νης ᵍβεβλημένον. ᵗκαὶ ᵑἰδὼν Τὸν ᵒἸησοῦς Τὴν ꝛπίσ-
τιν ᵗαὐτῶν, ᵍεἶπε Τῷ ᵇπαραλυτικῷ. ᶜθάρσει ᵒΤέκ
νον, ᶜἀφέωνταί ꝛσοι αἱ ᵍἁμαρτίαι ᵇσου. ᵗκαὶ ᵏἰ-
δού ᵗΤινὲς Τῶν ᵐγραμματέων ᵑεἶπον ᵒἐν ᵖἑαυ-
τοῖς. ᵍοὗτος ꝛβλασφημεῖ. ᵑκαὶ ᵗἰδὼν Τὸ ᵒἸησοῦς
Τὰς ꝛἐνθυμήσεις ᵗαὐτῶν, ᵍεἶπεν. ᵑἵνα ᵇΤί ꝛὑμεῖς
ᵒἐνθυμεῖσθε ᶜπονηρὰ ꝛἐν Τοῖς ᵍκαρδίαις ᵇὑμῶν.
Τί ᵏγάρ ꝛἐστιν ᵐεὐκοπώτερον. ᵑεἰπεῖν ᵒἀφέωνται
ᵖσου αἱ ᵍἁμαρτίαι, ꝛἢ ᵍεἰπεῖν ꝛἔγειραι ᵑκαὶ ꝛπερι-
πάτει. ꝛἵνα ᵗΔὲ ᵍεἰδῆτε ᵇὅτι ᶜἐξουσίαν ᵒἔχει ὁ ᶜυἱ-
ὸς Τοῦ ꝛἀνθρώπου ᵍἐπὶ Τῆς ᵇγῆς ꝛἀφιέναι ᵏἁμαρ
τίας, ᵗΤότε ᵐλέγει Τῷ ᵑπαραλυτικῷ. ᶜἐγερθείς,
ᶠἆρον ᵍσου Τὴν ꝛκλίνην, ᵍκαὶ ꝛὕπαγε ᵑεις Τὸν ꝛοἶ-
κόν ꝛσου. ᵗκαὶ ᵍἐγερθεὶς ᵇἀπῆλθεν ᶜεις Τὸν ᵒοἶ-
κον ᶜαὐτοῦ. ᵗἰδόντες ᵍΔὲ οἱ ᵇὄχλοι ᵗἐθαύμασαν.
ᵏκαὶ ᵗἐδόξασαν Τὸν ᵐθεὸν Τὸν ᵑΔόντα ᵒἐξουσίαν
ᵖΤοιαύτην Τοῖς ᵍἀνθρώποις. ᵗκαὶ ᵑπαράγων ὁ
ᵒἸησοῦς ᵗἐκεῖθεν, ᵑεἶδεν ꝛἄνθρωπον ꝛκαθήμενον
ᵗἐπὶ Τῷ ᵒΤελωνίῳ ᵇΜατθαῖον ᶜλεγόμενον. ᵒκαὶ
ᶜλέγει ᵗαὐτῷ. ᵍἀκολούθει ᵇμοι. ᵗκαὶ ᵏἀναστὰς ἠ
κολούθησεν ᵐαὐτῷ. ᵑκαὶ ᵒἐγένετο ᵖαὐτοῦ ᵍἀνα
κειμένου ꝛἐν Τῇ ᵒοἰκίᾳ, ᵗκαὶ ᵑἰδοὺ ᵗπολλοὶ Τελώ
ναι ᵗκαὶ ᵍἁμαρτωλοὶ ᵇἐλθόντες ᶜσυνανέκειντο
Τῷ ᵒἸησοῦ ᵗκαὶ Τοῖς ᵗμαθηταῖς ᵍαὐτοῦ. ᵇκαὶ ᵗἰ-

ᶜventis ᶜᶻ ᵍmari: ᵇᶻ ᶜfacta ᶜest ᵏtranquillitas
ᵗmagna. ᵐTurbo ᵑboies ᵒmirati ᶜsũt ᵏdicen
tes. ᵍQualis ᶜest ᵒhic: ᶜquia ᵛventi ꝏꝏ ꝏ
ᵛet ᵗmare ᵍobediunt ᵇei. ꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ
ᶜEt ᵒcũ ᵖvenisset ᶜiesus ᵍtrãs ᵍfretũ ᵇin ᵗregio Marc.5.a.
nem ᵏgerasenorum: ᵗoccurrerunt ᵐei ꝏ
ᵑduo ᵒhũtes ᵒdemõia ᵖde ᵍmonumẽtis ᵗexeũ
tes ᵍsevi ᵗnimis: ᵑita ᵑvt ᵗnemo ᶜposset ꝏ
ᵍtransire ᵇper ᶜviam ᵒillam. ᶜEt ᵗecce ꝏ
ᵍclamauerũt ᵇdicẽtes. ᵀQuid ᵏnobis ᵗᶻ ᵐtibi
ᵖdei? ᵍVenisti ᵗhuc ᵃãᵗtps ᵑtorqre ⟦ iesu ᵒfili
ᵛnos. ᵛErat ᵃũt non ᵑlonge ᵇab ᶜillis ᵒgrex
ᶜporcorũ ᵗmultorũ ᵍpascens. ᵀDemones ᵇãt
ᵏrogabãt ᵗeum ᵐdicentes. ᵑSi ᵒeicis ꝏ Marci.5.b
ᵗnos hinc: ᵍmittᵉ ᶜnos ᵗin gregem ꝏꝏ Luce.8.c.
ᵃporcorum. ᵛEt ᵗait ᵃillis. ᵇIte. ꝏꝏ
ᵒᵎlli ᶜexeuntes ᶜabierunt ᵍin ꝏꝏ
ᵗporcos. ᵏEt ᵗecce magno ᵐipetu ᵍabiit ᵑtot
ᵒgrex ᵍper ᵛpreceps ᵍin ꝏꝏ
ᶜmare: ᵑet ᵗmortui ᶜsunt ᵛin ᶜaquis. ꝏ
ᵇPastores ᵃaũt ᶜfugerunt: ᵒet ᶜvenientes ᶜin
ᵍciuitatez ᵇnũciauerunt hec ᵗoia: ᵏᶻ de his
ᵗq̃ ᵗdemõia ᵗhabuerãt. ᵐEt ᵑecce ᵒtota ᵖciui
ᵍtas ᵏexijt ᵒobuiam ᵗiesu. ᵑEt ᶜviso ꝏꝏ ⟦tas
ᶜeo: ᵗrogabant eum ᵑvt ᵇtransiret ᶜa ꝏꝏ
ᶜfinibus ᶜeorum. Cap. ix.

Et ᵇascẽdẽs iesꝰ ᶜiᵑ naviculã ᶜtrãsfreta Marc.5.a.
ᵛvit ᵇiᶜ ciuitatẽ ſuã. ᵗEt ᵐecce ⟦uit: ᶻ Luce.5.d.
ᵑofferebant ᵒei ᵖparalyticum ꝏꝏ Mathe.9.a.
ᵑiacentẽ ᵒin ᵗlecto. ᵑVidẽs ᵃaũt ᵗiesus ᵗfidez
ᵗillorum: ᵃdixit ᵇparalytico. ᶜConfide ᵒfili.
ᶜRemittuntur ᶜtibi ᵍpeccata ᵇtua. ᵗEt ᵏecce
ᵗquidam de ᵐscribis ᵑdixerunt ᵒintra ᵖse.
ᵍDic ᶜblasphemat. ᵑEt cum ᶜvidisset ᵑiesus
ᵛcogitationes ᶜeorum ᵗdixit. ᵑEt ᵇquid ꝏ
ᵒcogitatis ᶜmala ᶜin ᵍcordibus ᵇvestris. ꝏ
ᵗQuid ᵗest ᵐfacilꝰ: ᵑdicere ᵒdimittunt tibi Marc.2.b.
ᵍpcta ᵍtua: ᶜan ᵑdicere ᶜsurge ᵑet ᶜambula? Luce.5.c.
ᶜᵀUt ᵗautem ᵃsciatis ᵇquia ᶜfilius ꝏꝏ
ᵗhois ᵒhᵓ ᶜptãtem ᵍin ᵇterra ᵗdimittendi ᵏpec
cata: ᵗtunc ᵐait ᵑparalytico. ᵒSurge ꝏ Johã.5.b.
ᵇtolle ᶜlectum ᵍtuum: ᵃᶻ ᵗvade ᵑin ᶜdomum
ᶜtuam. ᵗEt ᵃsurrexit: ᶻ ᵇabiit ᶜin ᵒdomum
ᶜsuaz. ᶜVidentes ᵍautem ᵇturbe ᵗtimuerũt:
ᵏᶻ ᵗglorificauerũt ᵐdeũ ᵑq̃ ᵑdedit ᵒpotestatez Luce 18.g.
ᵖtalem ᵍhominꝭ. ᵀEt cum ᵃtransiret ꝏ Marc.2.c.
ᶜinde ᵑiesus: ᵑvidit ᵗhominem ᶜsedentem ꝏ Luce.5.f.
ᵗin ᵃteloneo ᵇmatthеum ᶜnomine. ᵒ Et ꝏ Marc.2.d.
ᶜait ᶜilli. ᵍSeqre ᵇme. ᵗEt ᵏsurgẽs ᵗsecutꝰ ᵗest Luce.5.f.
ᵐcum. ᵑEt ᵒfactum ᵒ est ᵍdiscũbente ᵖeo Marc.2.d.
ᵗin ᵍdomo: ᵑecce ᵛmulti ᵛ publicani ᶜ ꝏ Luce.5.f.
ᵗet ᵃpeccatores ᵇvenientes ᶜdiscũbebãt ᶜcum
ᵒiesu ᶜet ᵈiscipulis ᵍeiꝰ. ᵇ Et ᵗvidentes ꝏ

B

λόμτες/οι κ φαρισαίοι, ι είπομ/τοις m μαθηταίς n αυ
τού. o διατί p μετά/των q τελωμών r και s αμαρτω
λών r εσθίει/ο n διδάσκαλος x υμών./ο r δε ιησούς
s ακούσας b είπεμ c αυτοίς. o ου c χρείαν f έχουσιν
/οι g ισχύομτες b ιατρού, t αλλ/οι κ κακώς t έχομ=
τες. m πορευθέμτες n δε o μάθετε p τι q εστίν r έλεομ
s θέλω r και n ου x θυσίαν. r ου γαρ s ήλθομ b καλέ=
σαι c δικαίους, o αλλά c αμαρτωλούς r εις g μετά
νοιαν. b τότε t προσέρχομται κ αυτώ/οι ι μαθηται
m ιωάννου n λέγομτες. o διατί q ημείς r και /οι g φαρι
σαίοι r νηστεύομεν n πολλά/οι x δε ι μαθηται σου
s ου b νηστεύουσι. c και o είπεν c αυτοίς / ο ι ησούς.
g μη b δύνανται/οι t υιοί/του κ νυμφώνος t πενθείν
m εφόσον n μετ o αυτών p εστίν/ο q νυμφίος. r ελεύ=
σομται s δε r ημέραι n όταν r απαρθή r απ ' αυτών/ο
s νυμφίος, b και c τότε o νηστεύσουσιν. c ουδείς r δε
g επιβάλλει b επίβλημα t ράκους κ αγνάφου t επί
m ιματίω n παλαιώ. o αίρει p γαρ / το q πλήρωμα
r αυτού s από/του t ιματίου, n και x χείρον r σχίσμα
y γίνεται. s ουδέ b βάλλουσιν c οίνον o νέον c εις r ασ
κούς g παλαιούς. b ει δε t μήγε, κ ρήγνυνται / οι t ασ
κοί, m και/ο n οίνος o εκχείται, p και/οι q ασκοί r απο=
λούνται. s αλλά r βάλλουσιν n οίνον x νέον r εις
y ασκούς a καινούς, b και c αμφότεροι o συντηρούν
ται. c ταύτα r αυτού g λαλούντος b αυτοίς, t ιδού
κ άρχων t εις m ελθών n προσεκύνει o αυτώ p λέ=
γων. p ότι/η q θυγάτηρ r μου s άρτι t ετελεύτησεν.
n αλλά r ελθών r επίθες/την χείρα s σου b επ c αυτήν
o και y ζήσεται. r και g εγερθείς/ο b ιησούς, t ηκολού=
θησεν κ αυτώ t και/οι m μαθηται n αυτού. o και p ιδού
q γυνή r αιμορροούσα s δώδεκα t έτη, n προσελ=
θούσα r όπισθεν, r ήψατο/του t κρασπέδου / του
s ιματίου b αυτού. c έλεγε o γαρ c εν r εαυτή. g εάν
b μόνον t άψωμαι/του κ ιματίου t αυτού, m σωθή=
σομαι./ο n δε o ιησούς p επιστραφείς q και r ιδών s αυ
τήν r είπε. n θάρσει r θύγατερ./η p πίστις y σου σέσω
κέ s σε. b και c εσώθη/η o γυνή c από/ της r ώρας s εκεί=
νης. b και t ελθών/ο κ ιησούς t εις/την m οικίαν/του n άρ
χοντος, o και p ιδών/τους q αυλητάς r και/τον s ό=
χλον r θορυβούμενον, n λέγει r αυτοίς. r αναχω=
ρείτε. y ου s γαρ b απέθανε / το c κοράσιον, o αλλά
r καθεύδει. r και g κατεγέλων b αυτού. t ότε κ δε t εξε=
βλήθη/ο m όχλος, n εισελθών c εκράτησε/της p χει=
ρός q αυτής, r και n ηγέρθη/το r κοράσιον. n και x εξήλ
θεν/η r φήμη y αύτη s εις b όλην/την c γην o εκείνην.
c και r παράγομτι s εκείθεν/τω b ιησού, t ηκολούθη=
σαν κ αυτώ t δύο m τυφλοί n κράζομτες o και p λέ=
γομτες. q ελέησον r ημάς s υιέ t δαυίδ. n ελθόντι x δε
r εις/την οικίαν, s προσήλθον b αυτώ / οι c τυφλοί
o και r λέγει r αυτοίς/ο ι ησούς. b πιστεύετε t ότι κ δύ
ναμαι t τούτο m ποιήσαι. n λέγουσιν o αυτώ. p ναι
q κύριε. r τότε s ήψατο/των r οφθαλμών n αυτών
x λέγων. r κατά/την y πίστιν s υμών, b γενηθήτω c υ

k pharisei t dicebant m discipulis n eius. o Quare p cum q publicanis r et s peccatorib9
r manducat n magister r vester? r At ieſus o
s audiens b ait. c Non r eſt c opus o o o o o o
s valentibus b medicus: t ſed k male t habenti
bus. m Ite n aũt o diſcite p quid q eſt r miam
s volo r t n ̃ ſacrificiũ. r Nõ enim s veni b voca
re iuſtos: c ſed c peccatores r ad s penitentiaz.
b Tunc t acceſſerunt ad k eum t diſcipuli o o
m iohãnis n dicẽtes: o quare q nos r t pharisei
r ieiunamus n frequenter: r diſcipuli r aũt tui
s non b ieiunant? c Et o ait c illis r ieſus. o o o o
s Numquid b poſſunt t filij s ſponſi t lugere o o
m q ̃du n cum o illis p eſt q ſponſus? r Venient
s autem r dies n cum x auferetur r ab s eis o o o
s ſponſus: b t tunc o ieiunabunt. c Nemo r aũt
s immittit b cõmiſſuram t panni k rudis t in o o
m veſtimẽtũ n vetus. o Tollit p ei q plenitudinẽ
r eius s a t veſtimento: n t peior r ſciſſura o o
t fit. s Neq b mittunt x vinum o nouũ c in r vtres
s veteres. b Alioquin k rumpuntur t vtres o o
m et n vinum o effunditur p et q vtres r pereunt.
s Sed n vinum x nouum r in o o o o o o o o
t vtres s nouos r mittũt: b t ambo o cõſeruãtur
c Hec t illo s loquente ad b eos: r ecce o o o o
h princeps t vnus m acceſſit t n adorabat o cum
p dicẽs. p Dñe q filia r mea n modo r defuncta ẽ:
n ſed x veni y impone c manũ s tuam b ſuper c ea,
o et c viuet. r Et s ſurgens b ieſus t ſequẽbatur
k eum t et m diſcipuli n eius. o Et p ecce o o o o
q mulier r q ̃ ſãguis r fluxũ r patiebat s duodecim
x retro t r tetigit b fimbriã ⌊ r ãnis: n acceſſit
s veſtimẽti b ei q. c Dicebat o enim c intra r ſe. s Si
t tetigero b tantũ k veſtimẽtũ t ei q: m ſalua m ero
n t At o ieſus p conuerſus q t r videns s eam o o
r dixit. n Cõfide r filia, r fides t tua ⌈ ſa ⌉ hora.
s te t ſaluã f fecit. b Et t ſalua c facta ẽ o m ⌊ r ex s il=
b Et cum t veniſſet k ieſus t in m domum n princi
pis: o et p vidiſſet q tibicines r et n turbam o o
tumultuantem: n dicebat. r Recedite. o o
t Non b eſt s enim b mortua c puella: o ſed o o o
c dormit. r Et s deridebãt b eũ. k Et t eiecta
m turba: n intrauit t tenuit k manum o o ⌊ t eſſet
q ei t dixit puella ſurge: r t ſurrexit t puella.
r fama t hec s i b vniuſã c terrã o illã. ⌊ n Et r exijt
c Et t tranſeunte s inde b ieſu: r ſecuti ſunt o o
k cum t duo m ceci n clamantes o et n dicentes.
q Miſerere r noſtri s fili t dauid. n Cum r autez
n veniſſet t domũ: s acceſſerunt ad b eum c ceci
o et c dicit r eis s ieſus. b Creditis t quia o o o
t hoc k poſſum m facere? n Dicunt o ei. p Utiq
q domine. r Tunc t tetigit t oculos n eorum o o
r dicẽs. r Scom t fidem s veſtram b fiat c vobis.

Mar.
Luce.
Marc.
Luce.6
Mar.5
Luce.5
7.15.a.
Marc.
Marc.6
Luce.7
7.18.g.
Marc.5
Act.9.
Marc.
Luce.8
Joha.4
7.11.g.

μίρ. ᵖκαὶ ᶜαμεώχθησαμ ᶠαυτῶμ / οἱ ᵍοφθαλμοί. ʰκαὶ ᶦεμεβριμήσατο ᵏαυτοῖς/οἸησοῦς ˡλέγωμ. ᵐο ράτε ⁿμηδεὶς ᵒγιμωσκέτω. ᵖοἱ ᵠδε ʳεξελθόμτες, ˢδιεφήμισαμ ᵗαυτόμ ᵘεμ ˣὁλη/τη ʸγη ᶻεκείμη. ᵃαυ τῶμ ᵇδε ᶜεξερχομέμωμ, ᵈἰδού ᵉπροσήμεγκαμ ᶠαυ τῶ ᵍάμθρωπομ ʰκωφόμ ᶦδαιμομιζόμεμομ. ᵏκαὶ ˡεκ βληθέμτος/του ᵐδαιμομίου ⁿελάλησεμ/ὁ ᵒκω φός. ᵖκαὶ ᵠεθαύμασαμ/οἱ ʳὄχλοι ˢλέγομτες. ᵗου δέποτε ᵘεφάμη ˣούτως ʸεμ / τω ᶻισραήλ. / οἱ ᵃδε ᵇφαρισαῖοι ᶜέλεγομ. ᵈεμ / τω ᵉάρχομτι/τῶμ δαι μομίωμ ᶠεκβάλλει/τα ᵍδαιμόμια. ʰκαὶ ᶦπεριήγεμ /ο ᵏιησοῦς/τας ˡπόλεις ᵐπάσας ᵒ και/τας ᵖ κώ μας ᵠδιδάσκωμ ʳεμ/ταις ˢσυμαγωγαῖς ᵗ αυτῶμ ᵘκαὶ ˣκηρύσσωμ/το ʸευαγγέλιομ/της ᶻβασιλεί ας, ᵃκαὶ ᵇθεραπεύωμ ᶜπάσαμ ᵈμόσομ ᵉκαὶ ᶠπάσαμ ᵍμαλακίαμ. ʰἰδὼμ δε/τους ᶦὄχλους, ᵏεσπλαγ χμίσθη ˡπερί ᵐαυτῶμ, ᵒότι ᵖ ἦσαμ ᵠ εσκυλμέμοι ʳκαὶ ˢερριμμέμοι ᵗὡσεί ᵘπρόβατα ˣμη ʸεχομτα ᶻποι μέμα. ᵃτότε ᵇλέγει/τοις ᶜμαθηταῖς ᵈ αὐτοῦ. / ο ᵉμεμ ᶠθερισμός ᵍπολύς,/οἱ ʰδε ᶦεργάται ᵏολίγοι. ˡδεήθητε ᵐουμ/του ⁿκυρίου / του ᵒθερισμοῦ, ᵖό πως ᵠεκβάλη ʳεργάτας ˢ εις/τομ ᵗθερισμόμ ᵘαυ τοῦ.

Cap.10.

καὶ ᵇπροσκαλεσάμεμος/τους ᶜδώδεκα ᵈμα θητάς ᵉαυτοῦ, ᶠἔδωκεμ ᵍαὐτοῖς ʰεξουσίαμ ᶦπμευμάτωμ ᵏ ακαθάρτωμ ˡ ὥστε ᵐ εκβάλλειμ ⁿαὐτά, ᵒ καὶ ᵖθεραπεύειμ ᵠπάσαμ ʳμόσομ ˢ και ᵗπά σαμ ᵘμαλακίαμ./τωμ δε ʳ δώδεκα ᵃ αποστόλωμ τα ᵇομόματα ᶜεστί ᵈ ταύτα. ᵉπρωτος ᶠ σίμωμ / ο ᵍλεγόμεμος ʰπέτρος, ᶦκαὶ ᵏαμδρέας/ο ˡαλελφός ᵐαὐτοῦ. ⁿ ιάκωβος/ο/του ᵒζεβεδαίου, ᵖ και ᵠ ιωάμ μης/ο ʳαλελφός ˢαὐτοῦ. ᵗ φίλιππος, ᵘ και ˣβαρθο λομαῖος. ʸθωμᾶς, ᶻ και ᵃ ματθαῖος/ο ᵇτελώμης. ᶜ ιά κωβος/ο/του ᵈαλφαίου, ᵉ και ᶠ λεββαῖος / ο ᵍ επι κληθεὶς ʰ θαδδαῖος . ᶦ σίμωμ/ο ᵏ καμαμίτης, ˡ και ᵐ ἰούδας ⁿ ισκαριώτης /ο ᵒ και ᵖ παραδούς ᵠ αυ τόμ. ʳ τούτους/τους ˢ δώδεκα ᵗ απέστειλεμ/ο ᵘ ιη σούς ˣ παραγγείλας ʸ αὐτοις ᶻ λέγωμ. ᵃ εἰς ᵇ οδόμ ᶜ εθμῶμ ᵈ μη ᵉ απέλθητε, ᶠ και ᵍ εἰς ʰ πόλιμ ᶦ σαμαρει τῶμ ᵏ μη ˡ εισέλθητε. ᵐ πορεύεσθε ⁿ δε ᵒ μάλλομ ᵖ προς/τα ᵠ απολωλότα ʳ οἴκου ˢ ισραήλ. ᵗ πορευόμεμοι ᵘ δε ˣ κηρύσσετε ʸ λέγομ τες, ᶻ ότι ᵃ ἤγγικεμ/η ᵇ βασιλεία / τωμ ᶜ ουραμῶμ. ᵈ ασθεμούμτας ᵉ θεραπεύετε. ᶠ λεπρούς ᵍ καθαρίζε τε. ʰ δαιμόμια ᶦ εκβάλλετε. ᵏ δωρεὰμ ˡ ελάβετε, ᵐ δωρεὰμ ⁿ δότε. ᵒ μη ᵖ κτήσησθε ᵠ χρυσόμ ʳ μηδὲ ˢ ἄργυρομ, ᵗ μηδὲ ᵘ χαλκόμ ˣ εις / τας ʸ ζώμας ᶻ υ μῶμ. ᵃ μη ᵇ πήραμ ᶜ εις ᵈ οδόμ. ᵉ μηδὲ ᶠ δύο ᵍ χιτῶ μας. ʰ μηδὲ ᶦ υποδήματα. ᵏ μηδὲ ˡ ράβδους. ᵐ άξι ος ⁿ γὰρ/ο ᵒ εργάτης/της ᵖ τροφῆς ᵠ αὐτοῦ ʳ εστίμ. ˢ εις ᵗ ημ ᵘ δαμ ʸ πόλιμ ᶻ ἢ ᵃ κώμημ ᵇ εισέλθητε, ᶜ εξε τάσατε ᵈ τις ᵉ εμ ᶠ αὐτῇ ᵍ άξιος ʰ εστί, ᶦ κακεῖ ᵏ μείματε ˡ ἕως ᵐ αμ ⁿ εξέλθητε. ᵒ εισερχόμεμοι ᵖ δε ᵠ εις/τημ

ᵖEt ᶜaperti ᶠsunt ᵍoculi eorum. ꝯ ꝯ ꝯ sup.8.a.
ʰEt ᶜōminatus ᶠest ᵏillis ˡiesus ᵈicēs, ᵐVi 2Marc. 7.8 1.9.b.1.17.
dete ⁿne ᵒqs ᵖsciat. ᵖIlli ᵠautē ʳeuntes ꝯ c.1.11.b.
ᵍdiffamauerūt ᶜēū ᶦin ᵗtota ʳterra ʾilla. ᶜEgres Marc.1.8 Luce.11.b.
sis ᵇautem ᵃillis: ᵖecce ᶜobtulerunt ᶠei ꝯ
ᵍhominē ʰmutū ᶦdemoniū ᵗhabētē; ᵏ 1 ejecto
ᵐdemonio ⁿlocutus ᵒest ᵖmutus: ꝯ ꝯ
ᵖ 1 ᵠmirate ᵍsunt ʳturbe ᵖdicentes, ᵗ Numq̄
ᵘapparuit ᵗsic ᵗin ʾisrael. ᵇPharisei ᵗautem
ᶜdicebant. ᵖIn ᶜprincipe ᶠdemoniorum ꝯ
ᵍejcit ʰdemones. ᵗEt ᶜcircuibat ꝯ ꝯ Luce.13.c.
ᵗiesus ᵘomnes ᵐciuitates ᵒ 1 ᵠcastella ꝯ ꝯ
ᵠdocēs ʳin ᵐsynagogis ᶜeorum ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘet ᵗpredicans ᶜeuangelium ᵗregni: ꝯ ꝯ
ᵉ 1 ᵇcurans ᶜomnē ᵖlanguorem ᶜet ᶠomnē 3.14.c.
ᵍinfirmitatē. ʰVidēs ᵗautē ᵏturbas ˡmisert ᵖē 2Marc.6.c.
ᵘeis; ᵖquia ᶠerant ᶜvexati ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ 1 ᵍiacentes ᵗsicut ᵘoues ᵗnō ʳhabētes ᵖasto
rem. ᵃTunc ᵇdicit ᶜdiscipulis ᵖsuis. ꝯ ꝯ
ᵗMessis ᶜquidē ᵍmlta: ᵗoperarij ʰāt ᵏpauci. Luce.10.a.
ˡ Rogate ᵐergo ⁿdominum ᵒmessis ᵖvt ꝯ
ᵠmittat ʳoperarios ᶜin ᵗmessem ᵘsuam. ꝯ

Cap.10.

Et ᵇconuocatis ᶜduodecim ᵖdiscipu lis ᶜsuis ᶠdedit ᵍillis ʰpotestatem ꝯ ꝯ Marc.6.b. Luce.9.a.
ᵗspirituū ᵏimmundorum ˡvt ᵐeijcerent ꝯ ꝯ 2Marc.3.c.
ᵘeos: ᵒ 1 ᵖcurarent ᵠomnē ʳlāguorē ᵘ 1 ᵗomnē Luce.9.a.
ᵘinfirmitatem. ʸDuodecim ᶻāt ᵗapostolorū
ᵃnomina ᵇsunt ᶜhec. ᵈPrimus ᶜsimon ꝯ Act.1.b.
ᶠqui ᵈdicitur ᵍpetrus; ʰet ᵗandreas ᵏfrater ꝯ Marc.3.b Luce.6.c.
ᵗeius. ᵐiacobus ⁿzebedei: ᵒet ᵖiohannes ꝯ
ᵠfrater ʳeius. ᵖphilippus ᶜet ᵘbartholome. ꝯ.
ˣthomas ʸ 1 ᶻmatheus ᵃpublican. 1 ᵇiaco
bus ᶜalphei ᵒ 1 ᶜlebbeus ᶠqui ᶜcognoiatus ᶜest
ᵍthaddeus. ʰsimon ᶠchananeus ᵏet ꝯ ꝯ
ᵗiudas ᵐscariothis ᵒqui ⁿet ᵒtradidit ᵖeum.
ᵠHos ʳduodecim ⁿ misit ᵗiesus ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘprecipiens ʳeis ᶜet ᵗdicens. ᵗIn ᵃviam ꝯ
ᵇgētiū ᶜne ᵖabieritis: ᵒ 1 ᶠ ᵍciuitates ᵇ samari
tanorum ᵗne ᵏintraueritis: ᵐsed ⁿpotius ᵗite
ᵒad ᵖoues ᵠque ᵍperierunt ʳdomus ꝯ ꝯ
ᵍisrael. ᵗEuntes ᵘāt ˣpredicate ʳdicentes: sup.4.c.
ᵗquia ᵃappropinquauit ᵇregnum ᶜcelorum. Marc.16.f Luce.10.d.
ᵒInfirmos ᶜcurate: mortuos suscitate: ᶠle Luce.9.a.
ᵇdemōes ᵗejcite: ᵏgt ᵗacce ⌊ proſos ᵍmūdate 1.Cor.4.
pisti: ᵐgt ⁿdate. ᵒNolite ᵖpossidē ᵠaur ʳneq; b.
ᵘargentū: ʳneq ⁿpecuniā ᵗin ʳzonis ᵗvestris.
ᵃNon ᵇperam ᶜin ᵈvia ᶜneq; ᶠduas ᵍtunicas: Mar.6.b. Luce.10.b.
ᵇneq ᵗcalciamenta ᵏneq ˡvirgam. ᵐDign Act.20.d.
ʳest ⁿei ᵒoperari ᵖcibo ᵠsuo. ⌊ueritq; ᶜiterro
ᵍIn ᵗquācūq; ᵘāt ᶜciuitatē ᵗaut ᵃcastellū ᵇitra
gate ᵈquis ᶜin ᶠea ᵍdign ʰsit: ᵗet ibi ᵏmanete
ˡdonec ⁿexeatis. ᵒIntrates ᵖautem ᵠin ꝯ

ροικίαμ, αἀσπάσασθεαὐτὴμλέγοντες. βεἰρήμη
/Τωροίκω Τούτω. καὶ εάμμεμοη/ηοικίαἀξία,
εἰσελθέτω/ηειρήμηυμῶμεπ'αὐτήμ. εάμμὲ
οὐμηηἀξία,/ηειρήμηυμῶμ'ωρός"υμᾶς ἐπισ=
τραφήτω. καὶοςεάμμὴμὲξηται υμᾶς, μηδέ
ἀκούσηι/Τους λόγους υμῶμ, ἐξερχόμενοι
/Τηςοικίας'η/Τηςωόλεως"ἐκείμης, ἐκτιμάξατε
/Τομκοριορτόμ/Τωμωολῶμυμῶμ. αμήμλέ=
γω"υμῖμ, ἀνεκτότερομ'έσται γησολόμωμβκαὶ
γομόρραμεμ ημέρᾳκρίσεως, η/Τηωόλει ἐ
κείμη. ἰδού'εγώ αποστέλλω"υμᾶς ὡς ωρό
βατα'εμμέσω λύκωμ. γίμεσθε"ουμφρόμιμοι
ὡς/οὶ ὄφεις, καὶ ακέραιοι ὡς/αὶ περιστεραί.
ωροσέχετε'λεἀπό/Τωμαμθρώπωμ. ωαρα=
λώσουσι γαρυμᾶς"εις"συμέλρια, καὶεμ
/Ταις'συμαγωγαίς αὐτῶμ μαστιγώσουσιμ
υμᾶς. "καὶ'επί'ηγεμόμας'λε καὶβασιλείς'α=
χθήσεσθεέμεκεμ'εμού'εις μαρτύριομαὐτοίς
καὶ/Τοις'έθμεσιμ. 'όταμ"λε"ωαραλιλώσιμυ=
μᾶς, μηηεριμμήσητε'πως ἢ'Τι"λαλήσετε. ὀλο
θήσεται'γαρ'υμῖμεμεκείμη/Τη'ώρα, Τι λα=
λήσετε. 'ουγαρυμεῖς εστέ/οι λαλούμτεσ,
'αλλά/Το"ωμεύμα/Τουπατρός υμῶμ/Τολα
λούμ'εμ'υμῖμ. ωαραλώσει'λε"αλελφός α=
λελφόμ'εις'θάματομκαὶωατήρ'Τέκμομ, καὶε
παμαστήσομται'Τέκμαεπίγομεῖς, καὶθαμα=
τώσουσιμ'αὐτούς. "καὶ"έσεσθε μισούμεμοι
ὑπό'ωαμτωμ'λιά/Τοόμομα'μου. /ο"λεὑπο
μείμας'εις'Τέλος, ούτοςσωθήσεται. ὅταμλε
'λιώκωσιμ'υμᾶςεμ/Τηωόλει'Ταύτη, φεύγε=
τε'εις/Τημ"άλλημ. "αμήμγαρλέγωυμῖμ, ου
μὴ Τελέσητε/Τας'ωόλεις/Του"ισραήλ, ἕως ἀμ
ἔλθη/ο υιός/Του ἀμθρώπου. οὐκέστι μαθη
τὴς ὑπέρ/Τομλιδάσκαλομ, οὐλέ'δούλος υ
πέρ/Τομ'κύριομ"αὐτού. "ἀρκετόμ/Τω μαθητὴ
ἵμα'γέμηται ὡς/ο διδάσκαλος'αὐτού, "καὶο
δούλος ὡς/ο'κύριος αὐτού, εἰ/Τομοικο=
δεσπότημβεελζεβούβ απεκάλεσαμ, ωόσω
μάλλομ/Τους οικειακούς αὐτου. μὴ'ουμ
φοβηθήτε"αὐτούς. οὐδέμγαρ'έστι κεκα=
λυμμέμοο'ουκ"αποκαλυφθήσεται, καὶ'κρυ
πτόμ'ο ου γμωσθήσεται. ὃ λέγω υμῖμ'εμ/Τη
σκοτία, εἰπατε'εμ/Τω φωτί. καὶ"ο"εις/Το
ους'ακούετε, κηρύξατε'επί/Τωμδωμάτωμ.
καὶ"μη'φοβείσθε'από/Τωμαποκτεμόμτωμ/Το
σῶμα,/Τημδὲψυχήμ μὴ'δυμαμέμωμ'αποκ
τείμαι. φοβήθητεδὲ'μάλλομ/Τομδυμάμεμομ
καὶ"ψυχήμ"καὶσῶμα'απολέσαι'εμ'γεέμμη.
οὐχί'δύο"στρουθία ασσαρίου ωωλείται,
καὶεμεξ αὐτῶμ ου'ωεσείται'επί/Τημγημ, ἄ
μευ/Του ωατρός υμῶμ. υμῶμ"λε"καὶ/αὶ Τρί
χες/Τηςκεφαλής ωάσαι ηριθμημέμαι εισί.
μη"ουμφοβηθήτε, ωολλῶ'στρουθίωμδια=

ᵉdomum: ᵈsalutate ᵉeam ᵃdicentes. ᵉPax
ᵇhuic ᵉdomui. ᵈEt ᵇsi ᵉqdᵉ fuerit ᵉdomᵍ illa
ᵈvẽiet ᵇpax ᵉvra ᵃsup ᵉea. ᵐSi ⁿaũt ⌊ᵉdigna:
ᵒnõ ᵖfuerit ᵃdigna: ᵉpax ᵒvestra ᵉad ⁿvos ᵉre
uertet. ᵉEt ᵉqcũqꝫ ᵇnõ ᵉrecepit ᵒvos: ᵉnecꝫ
ᵉaudient ᵈsermões ᵇvros: ᵉexeũtes ᵉforas ᵉde
ᵃdomo ᵉvel ᵐciuitate ⁿilla: ᵒexcutite ꝯꝯꝯ
ᵖpluerẽ de ᵃpedibus ᵉvestris. ᵃAmẽ ᵉdico
ⁿvobis: ᵉtolerabiliᵍ erit ᵉterre ᵃsodomoꝝ ᵇτ
ᵉgomorreoꝝ ᵒi ᵉdie ᵉiudicij ᵈcꝫ ᵉilli ᵇciuitati.
ᵃEcce ᵉego ᵐmitto ⁿvos ᵒsicut ᵖoues ꝯꝯꝯ
ᵍin ᵉmedio ᵈlupoꝝũ. ᵉEstote ⁿergo ᵃprudẽtes
ᵉsicut ᵉserpẽtes: ᵈτ ᵇsimplices ᵉsicut ᵒcolũbe.
ᵉCauete ᵉautem ᵈab ᵇhominibus. ᵉTradẽt
ᵃenim ᵉvos ᵐin ⁿconciliis: ᵒτ ᵖin ꝯꝯꝯ
ᵍsynagogis ᵉsuis ᵈflagellabunt ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵉvos: ⁿτ ᵃad ᵉpresides ᵈτ ad ᵇreges ᵉducemi
ni ᵈpropter ᵉme ᵉin ᵈtestimonium ᵇillis ꝯꝯ
ᵉτ ᵃgentibus. ᵉCum ᵐautẽ ⁿtradẽt ᵒvos: ꝯ
ᵖnolite ᵍcogitare ᵉquõ ᵈaut ᵉqd ⁿloqmi. ᵃDa
bit ᵉei ᵉvobis ᵈin ᵇilla ᵉhora ᵃquid ᵉloquamī.
ᵉNon ᵈei ᵇvos ᵉestis ᵃqui ᵃloquimini: ꝯꝯ ꝯ
ᵉsed ᵐspiritus ⁿpatris ᵒvestri ᵖqui ᵖloquitur
ᵍin ᵉvobis. ᵈTradet ᵉautez ⁿfrater ᵉfratrem
ᵉin ᵉmortem: ᵈτ ᵇpater ᵉfilium: ᵒτ ᵉinsurgent
ᵉfilij ᵈin ᵇparentes ᵉet ᵃmorte ꝯꝯꝯ ꝯ ꝯ
ᵉeos ᵃafficient: ᵐτ ⁿeritis ᵒodio ⌈ꝛeuerauerit
ᵍoibus hoibus ᵉpp ᵒnomẽ ᵉmeũ. ᵃQui ⁿãt ᵖ
vsqꝫ ī ᵉfinẽ: ᵈhic ᵇsaluᵍ ᵇ erit. ᵉCũ ᵒãt ꝯꝯ
ᵉpsequt ᵉvos ᵈī ᵇciuitate ᵉista: ᵃfugite ꝯꝯ ꝯ
ᵉin ᵐaliam. ⁿAmen ᵖdico ᵍvobis: ᵉnon ꝯꝯ
ᵈ consumabitis ᵉ ciuitates ⁿ israel: ᵃ donec
ᵈveniat ᵃ filius ᵇ hominis. ᵉNon ᵒ est ᵉ discí=
pulus ᵉsuper ᵈmagistrum: ᵇnec ᵉ seruus ᵃ sup
ᵉdominũ ᵐsuũ. ⁿSufficit ᵒdiscipulo ꝯꝯ ꝯ
ᵖvt ᵍsit ᵉsicut ᵈmagister ᵉ eius: ⁿτ ꝯꝯꝯꝯ
ᵃseruo ᵉsicut ᵇdominus ᵈeius. ᵇSi ᵉpatrẽfa=
milias ᵒbeelzebub ᵉvocauerũt: ᵉquanto ꝯ
ᵈmagis ᵇdomesticos ᵉeius? ᵃNe ᵉergo ꝯꝯ
ᵐtimueritis ⁿeos. ᵒNihil ᵖenim ᵍest ᵉopertũ
ᵈquod ᵉnon ⁿreueletur: ᵃτ ᵉoccultum ꝯꝯ
ᵉquod ᵃnon ᵇsciaᵗ. ᵉQuod ᵒdico ᵉvobis ᵉin
ᵈtenebris: ᵇdicite ᵉin ᵃlumine. ᵉet ᵐquod ⁿin
ᵒaure ᵖauditis: ᵍpredicate ᵉsuper ⁿtecta. ꝯꝯ
ᵉEt ⁿnolite ᵉtimere ᵉeos ᵉqui ᵉoccidunt ꝯꝯ
ᵈcorpꝰ: ᵉaiam ᵇaũt ᵒnon ᵉpñt ᵉoccidere. ꝯꝯ
ᵇꝛ ᵉpotius ᵈtimete ᵃcum ᵃ qui ᵃ potest ꝯꝯ
ᵉet ᵐanimam ⁿτ ᵒcorpꝰ ᵖperdere ᵍin ᵉgehẽnã.
ᵃNonne ᵉduo ⁿpasseres ᵃasse ᵉveneunt? ꝯꝯ
ᵉEt ᵃvnꝰ ᵇex ᵉillis ᵒnon ᵉcadet ᵉsup ᵈterrã ᵇsi=
ne ᵉpatre ᵃvestro. ᵉVestri ᵐautem ⁿet ᵒcapilli
ᵖcapitis ᵍomnes ᵉnumerati ⁿsunt. ꝯꝯꝯ
ᵉNolite ⁿergo ᵃtimẽ: ᵉmltꝭ ᵉpasseribꝰ ᵈmelio

Luce.

1. Pe
Rom.
Mar.
Johã.

Act. 5
25. c.
Philip

Marc.
Luce.

Luce. 6
Johã. 13
τ. 15. f

Mar. 4.
Luce. 8.
Luce. 12.

Luce. 12.

Act. 2. d
j. 24. b.

Luce. 12. a

φέρετε υμεις. ς πας ου ος τις ομολογησει εμ
εμοι εμπροσθεμ του ανθρωπου, ομολογη-
σω καγω εμ αυτω εμπροσθεμ του πατρος
μου του εμ ουρανοις. οστις δ αρ αρνησηται
με εμπροσθεμ των ανθρωπων, αρνησομαι
αυτον καγω εμπροσθεμ του πατρος μου
του εμ ουρανοις. μη νομισητε οτι ηλθον
βαλειν ειρηνην επι την γην. ουκ ηλθον βα-
λειν ειρηνην, αλλα μαχαιραν. ηλθον γαρ
διχασαι ανθρωπον κατα του πατρος αυ
του, και θυγατερα κατα της μητρος αυτης,
και νυμφην κατα της πενθερας αυτης, και
εχθροι του ανθρωπου οι οικειακοι αυτου.
ο φιλων πατερα η μητερα υπερ εμε, ουκ
εστι μου αξιος. και ο φιλων υιον η θυγα-
τερα υπερ εμε, ουκ εστι μου αξιος. και ος
ου λαμβανει τον σταυρον αυτου και ακο-
λουθει οπισω μου, ουκ εστι μου αξιος. ο ευ
ρων την ψυχην αυτου απολεσει αυτην. και
ο απολεσας την ψυχην αυτου ενεκεν εμου,
ευρησει αυτην. ο δεχομενος υμας, εμε δε
χεται. και ο εμε δεχομενος, δεχεται τον α
ποστειλαντα με. ο δεχομενος προφητην εις
ονομα προφητου, μισθον προφητου λη ψε
ται. και ο δεχομενος δικαιον εις ονομα δι-
καιου, μισθον δικαιου ληψεται. και ος εαν
ποτισῃ ενα των μικρων τουτων ποτηριον
ψυχρου μονον εις ονομα μαθητου, αμην
λεγω υμιν ου μη απολεσῃ τον μισθον αυ-
του.

Cap. ii.

Και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους δια-
τασσων τοις δωδεκα μαθηταις αυτου,
μετεβη εκειθεν του διδασκειν και κηρυσσειν
εν ταις πολεσιν αυτων. ο δε ιωαννης ακου
σας εν τω δεσμωτηριω τα εργα του χρισ-
του, πεμψας δυο των μαθητων αυτου ειπεν
αυτω. συ ει ο ερχομενος, η ετερον προσ
δοκωμεν. και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυ-
τοις πορευθεντες απαγγειλατε ιωαννη α α-
κουετε και βλεπετε. τυφλοι αναβλεπουσι.
και χωλοι περιπατουσι. λεπροι καθαριζον
ται. και κωφοι ακουουσι. νεκροι εγειρονται
και πτωχοι ευαγγελιζονται. και μακαριος
εστιν ος εαν μη σκανδαλισθη εν εμοι. του
των δε πορευομενων, ηρξατο ο ιησους λε-
γειν τοις οχλοις περι ιωαννου. τι εξηλθετε
εις την ερημον θεασασθαι. καλαμον υπο αμε
νον σαλευομενον. αλλα τι εξηλθετε ιδειν.
ανθρωπον εν μαλακοις ιματιοις ημφιεσμε
νον. ιδου οι τα μαλακα φορουντες, εν τοις
οικοις των βασιλειων εισιν. αλλα τι εξηλ-
θετε ιδειν. προφητην, ναι λεγω υμιν και πε
ρισσοτερον προφητου. ουτος γαρ εστιν πε

res estis vos: Dis ergo qui confitebi
me coram hominibus: cõfitebor ꝯ
ego eum coram patre ꝯꝯꝯꝯ
meo qui in celis est. Qui aute negauerit
me coram hominibus: negabo ꝯ
ego eum coram patre meo ꝯꝯꝯ
qui in celis ẽ. Nolite arbitrari qꝝ veneri
pacem mittere in terram. Non veni ꝯ
pacem mittere: sed gladiuz. Veni cñ
separare hominẽ aduersus patrem suũ:
et filiam aduersus matrem suam: ꝯ
et nurum aduersus socrum suam: et
inimici hominis domestici eius. ⁊ nõ
Qui amat plꝰ q̃ me:
ẽ me dignꝰ. Et q̃ amat filiũ aut filiã
super me: non est me dignꝰ. Et qui ꝯ
non accipit crucẽ suam ⁊ sequitur ꝯꝯ
me: non est me dignus. Qui inuenit
animam suam perdet illam: et ꝯꝯ
qui perdiderit animã suaz propter me
inueniet eã. Qui recipit vos me recipit:
et qui me recipit: recipit eum qui ꝯ
me misit. Qui recipit ꝓphãz in ꝯꝯ
noie ꝓphete: mercedẽ ꝓphete accipiet.
Et qui recipit iustũ in nomine iusti: ꝯ
mercedem iusti accipiet. Et quicuq̃
potũ dederit vni ex minimis istis calicẽ
aque frigide tñ in noie discipuli: amen
dico vobis: non perdet mercedem suã-
am.

Cap. ii.

Et factũ est cũ cõsummasset iesꝰ ꝑ-
cepiẽs duodecim discipulis suis: ꝯ
transiit inde vt doceret ⁊ predicaret ꝯ
in ciuitatibꝰ eoꝝ. Johẽs audiẽs cũ audisset
in vinculis opera christi: ꝯꝯꝯ
mittens duos de discipulis suis ait ꝯ
illi. Tu es q̃ venturꝰ es: an aliuz expe
ctamꝰ? Et respondens iesus ait illis. ꝯ
Euntes renũciate iohãni que audistis
et vidistis. Ceci vident: ꝯꝯ ꝯꝯꝯ
claudi ambulãt: leprosi mundantur: ꝯ
surdi audiunt: mortui resurgũt: ꝯꝯ
pauperes euangelizant: et beatus ꝯ
est q̃ nõ fuerit scandalizatꝰ in me. Ihs
aũt abeuntibus cepit iesus dicere ad ꝯ
turbas de iohanne. Quid existis ꝯ
in desertum videre. Harundinem vẽto
agitatã. Sed quid existis videre? ꝯ
Hominem mollibus vestitum? ꝯꝯ
Ecce qui mollibus vestiuntur in ꝯꝯ
domibꝰ regũ sunt. Sed quid existis
vidẽ ꝓphetã? Etiã dico vobꝭ ⁊ plꝰ
prophetam. Hic est enim de ꝯꝯꝯ

Marc. 8. f
Luce. 12. d.

Luce. 7. c

Ezech. 33. b

Luce. 14 ⁊ 9. c. Matt. 10. f. 16. d.

Luce. 17. g. 18 a. ⁊ 21. f.

Luce. 10. c.

Marc. 9. f.

Marc. 1. a Luce. 7. d.

ρί ˢ ου ᵇ γέγραπται . ᶜ ιδού ᵈ εγώ ᵉ αποστέλλω
/Τομ ᵐ άγγελόμ ⁿ μου ᵒ ωρο ᵖ ωροσώπου ᵠ σου ,
ʳ ος ˢ κατασκευάσει/Τημ ᵗ οδόμ ⁿ σου ᵘ έμπροσθεμ
ʳ σου . ᵛ αμήμ ᵃ λέγω ᵇ υμίμ, ᶜ ουκ ᵈ εγήγερται ᵉ εμ
ᶠ γεμμητοίς ᵍ γυμαικώμ ʰ μείζωμ ⁱ ιωάμμου / Του
ᵏ βαπτιστού . /ο ˡ δε ᵐ μικρότερος ⁿ εμ/Τη ᵒ βασιλεί
α/Τωμ ᵖ ουραμώμ, ᵠ μείζωμ ʳ αυτού ˢ εστίμ . ᵗ από
ᵘ δε/Τωμ ʳ ημερώμ ⁱ ωάμμου/Του ᵛ βαπτιστού ᵃ έ
ως ᵇ άρτι, ᶜ η ᵈ βασιλεία/Τωμ ᵉ ουραμώμ ᶠ βιάζεται ,
ᶠ και ᵍ βιασται ʰ αρπάζουσιμ ⁱ αυτήμ . ᵏ πάμτες ˡ γαρ
/οι ᵐ ωροφήται ⁿ και /ο ᵒ μόμος ᵖ έως ᵠ ιωάμμου
ʳ ωροεφήτευσαμ . ˢ και ᵗ ει ᵘ θέλετε ᵛ δέξασθαι , ᵃ αυ
τός ᵇ εστίμ ᶜ ηλίας/ᵈ ομέλλωμ ᵉ έρχεσθαι ./ο ᶠ έχωμ
ᵍ ώτα ʰ ακούειμ ⁱ ακουέτω . ᵏ Τίμι ˡ δε ᵐ ομοιώσω/Τημ
ⁿ γεμεάμ ᵒ Ταύτημ . ᵖ ομοία ᵠ εστί ʳ ωαιδίοις ˢ εμ ᵗ α
γορά ᵘ καθημένοις , ᵛ και ᵃ ωροσφωμούσι/Τοις ᵇ ε
ταίροις ᶜ αυτώμ , ᵈ και ᵉ λέγουσιμ . ᶠ ηυλήσαμεμ ᵍ υ
μίμ , ʰ και ⁱ ουκ ᵏ ορχήσασθε . ˡ εθρημήσαμεμ ᵐ υμίμ ,
ⁿ και ᵒ ουκ ᵖ εκόψασθε . ᵠ ήλθε ʳ γαρ ˢ ιωάμμης ᵗ μήτε
ᵘ εσθίωμ ᵛ μήτε ᵃ ώίμωμ , ᵇ και ᶜ λέγούσι ᵈ δαιμόμιομ
ᵉ εχει . ᶠ ήλθεμ /ο ᵍ υιός/Του ʰ αμθρώπου ⁱ εσθίωμ
ᵏ και ˡ ώίμωμ , ᵐ και ⁿ λέγουσιμ ᵒ ιδού ᵖ άμθρωπος
ᵠ φάγος ʳ και ˢ οιμοπότης , ᵗ τελωμών ᵘ φίλος ᵛ και
ᵃ αμαρτωλών . ᵇ και ᶜ ελικαιώθη /η ᵈ σοφία ᵉ από
/Τωμ ᶠ τέκμωμ ᵍ αυτής . ʰ Τότε ⁱ ήρξατο ᵏ ομειδίζειμ
/Τας ˡ πόλεις ᵐ εμ ⁿ αις ᵒ εγένομτο /αι ᵖ πλείσται
ᵠ δυμάμεις ʳ αυτού , ˢ ότι ᵗ ου ᵘ μετεμόησαμ . ᵛ ου
αί ᵃ σοι ᵇ Χωραζίμ . ᶜ ουαί ᵈ σοι ᵉ βηθσαϊδά . ᶠ ότι ᵍ ει
ʰ εμ ⁱ Τύρω ʲ και ᵏ σιδώμι ˡ εγένομτο /αι ᵐ δυμάμεις
/αι ⁿ γεμόμεμαι ᵒ εμ ᵖ υμίμ , ᵠ πάλαι ʳ αμ ˢ εμ ᵗ σάκκω
ᵘ και ᵛ σποδώ ᵃ μετεμόησαμ . ᵇ πλήμ ᶜ λέγω ᵈ υμίμ
ᵉ Τύρω ᶠ και ᵍ σιδώμι ʰ αμεκτότερομ ⁱ έσται ʲ εμ ᵏ ημέ
ρα ˡ κρίσεως , ᵐ ή ⁿ υμίμ . ᵒ και ᵖ σύ ᵠ καπερμαούμ/η ʳ έ
ως/Του ˢ ουραμού ᵗ υψωθείσα , ᵘ έως ᵛ άδου ᵃ κα
ταβιβασθήση . ᵇ ότι ᶜ ει ᵈ εμ ᵉ σοδόμοις ᶠ εγένομτο
/αι ᵍ δυμάμεις/αι ʰ γεμόμεμαι ⁱ εμ ʲ σοι , ᵏ έμειμαμ ˡ αμ
ᵐ μέχρι/Της ⁿ σήμερομ . ᵒ πλήμ ᵖ λέγω ᵠ υμίμ , ʳ ότι
ˢ γη ᵗ σοδόμων ᵘ αμεκτότερομ ᵛ έσται ᵃ εμ ᵇ ημέρα
ᶜ κρίσεως , ᵈ η ᵉ σοι . ᶠ εμ ᵍ εκείμω /Τω ʰ καιρώ ⁱ αποκρι
θεις/ο ʲ ιησούς ᵏ είπεμ . ˡ εξομολογούμαι ᵐ σοι ⁿ πά
τερ ᵒ κύριε/Του ᵠ ουραμού ʳ και/Της ˢ γης , ᵗ ότι ᵘ απέ
κρυψας ᵛ Ταύτα ᵃ από ᵇ σοφώμ ᶜ και ᵈ συμετώμ ,
ᵉ και ᶠ απεκάλυψας ᵍ αυτά ʰ μηπίοις . ⁱ ναι /ο ʲ πα
τήρ ᵏ ότι ˡ ούτως ᵐ εγένετο ⁿ ευδοκία ᵒ έμπροσθεμ
ᵖ σου . ᵠ πάμτα ʳ μοι ˢ παρεδόθη ᵗ υπό / Του ᵘ πα
τρός ᵛ μου . ᵃ και ᵇ ουδείς ᶜ επιγιμώσκει/Τομ ᵈ υιόμ ,
ᵉ ειμή/ο ᶠ πατήρ . ᵍ ουδέ/Τομ ʰ πατέρα ⁱ Τις ʲ επιγι
μώσκει , ᵏ ειμή/ο ˡ υιός . ᵐ και ⁿ ω ᵒ εάμ ᵖ βούληται/ο ᵠ υ
ιός ʳ αποκαλύψαι . ˢ δεύτε ᵗ προς ᵘ με ᵛ πάμτες/οι
ᵃ κοπιώμτες ᵇ και ᶜ πεφορτισμένοι , ᵈ καγώ ᵉ ανα
παύσω ᶠ υμάς . ᵍ άρατε/Τομ ʰ ζυγόμ ⁱ μου ʲ εφ ᵏ υ
μάς . ˡ και ᵐ μάθετε ⁿ απ ᵒ εμού ᵖ ότι ᵠ πράος ʳ ειμί ˢ και
ᵗ Ταπεινός/Τη ᵘ καρδία . ᵛ και ᵃ ευρήσετε ᵇ ανάπαυ

ˢ quo ᵇ scriptū ᵇ est . ᶜ Ecce ᵈ ego ᵉ mitto ꝯ ꝯ Mat
ᶠ angelum ᵍ meū ʰ ante ⁱ faciem ʲ tuam ꝯ Luce
ᵏ qui ˡ preparabit ᵐ viam ⁿ tuam ᵒ ante ꝯ ꝯ
ᵖ te . ᵠ Amē ʳ dico ˢ vobis : ᵗ nō ᵘ surrexit ᵛ inter
ᵃ natos ᵇ mulierum ᶜ maior ᵈ iohāne ꝯ ꝯ
ᵉ baptista . ᶠ Qui ᵍ aūt ʰ minor est ⁱ in ʲ regno ꝯ Luce
ᵏ celorum : ˡ maior ᵐ est ⁿ illo . ᵒ A ꝯ ꝯ
ᵖ diebus ᵠ aūt ʳ iohannis ˢ baptiste ᵗ vsq; ꝯ
ᵘ nunc ᵛ regnum ᵃ celorum ᵇ vim ᶜ patitur : ꝯ
ᵈ et ᵉ violenti ᶠ rapiunt ᵍ illud . ʰ Oīes ⁱ enim ꝯ Luce.
ʲ prophete ᵏ et ˡ lex ᵐ vsq; ⁿ ad ᵒ iohannem ꝯ j. 13.a
ᵖ prophetauerūt : ᵠ et ʳ si ˢ vultis ᵗ recipere : ᵘ ip Luce.
ᵛ se ᵃ est ᵇ helias ᶜ qui ᵈ venturus est . ᵉ Qui ᶠ hz
ᵍ aures ʰ audiēdi ⁱ audiat . ʲ Cui ᵏ aūt ˡ silez ᵐ esti
ⁿ generationē ᵒ istā : ᵖ Similis ᵠ ē ʳ pueris ˢ mabo
ᵗ sedentib ᵘ in ᵛ foro ᵃ q ᵇ clamātes ᶜ coeq̄libus
ᵈ dicūt . ᵉ Cecinimus ᶠ vobis ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ et ʰ non ⁱ saltastis : ʲ lamētauimus ꝯ ꝯ
ᵏ et ˡ nō ᵐ plāxistis . ⁿ Venit ᵒ ei ᵖ iohānes ᵠ neq; Luce.
ʳ māducās ˢ neq; ᵗ bibēs : ᵘ et ᵛ dicūt ᵃ demoniū
ᵇ hz . ᶜ Venit ᵈ filius ᵉ hominis ᶠ manducans
ᵍ et ʰ bibens : ⁱ et ʲ dicunt ᵏ ecce ˡ homo ꝯ ꝯ
ᵐ vorax ⁿ et ᵒ potator ᵖ vini : ᵠ publicanorum ʳ et
ˢ pctōꝝ ᵗ amic . ᵘ Et ᵛ iustificata ᵃ ē ᵇ sapiētia ᶜ a
ᵈ filijs ᵉ suis . ᶠ Tunc ᵍ cepit ʰ exprobrare ꝯ Luce.
ⁱ ciuitatibus ʲ in ᵏ quib ˡ facte ᵐ sunt ⁿ plurime
ᵒ uirtutes ᵖ ei : ᵠ qr ʳ nō ˢ egissent ᵗ pīaz . ᵘ Ve
ᵛ tibi ᵃ corozaim : ᵇ ve ᶜ tibi ᵈ bethsaida : ᵉ qr ᶠ si
ᵍ in ʰ tyro ⁱ et ʲ sydone ᵏ facte ˡ essent ᵐ virtutes
ⁿ que ᵒ facte ᵖ sunt ᵠ in ʳ vobis : ˢ olim ᵗ in ᵘ cilicio
ᵛ et ᵃ cinere ᵇ pīaz ᶜ egissēt . ᵈ Verūtī ᵉ dico ᶠ vo
ᵍ tyro ʰ et ⁱ sydoni ʲ remissius ᵏ erit ˡ in ᵐ die bis
ⁿ iudicij ᵒ q̄ ᵖ vobis . ᵠ Et ʳ tu ˢ capharnaū nūq̄d
ᵗ vsq; ᵘ in ᵛ celū ᵃ exaltaberis ? ᵇ Vsq; ᶜ ad ᵈ infernū ᵉ de
scēdes . ᶠ Quia ᵍ si ʰ in ⁱ sodomis ʲ facte ᵏ fuissēt
ˡ virtutes ᵐ q̄ ⁿ facte sunt ᵒ in ᵖ te : ᵠ forte ʳ mānissēt
ˢ vsq; in ᵗ hāc ᵘ die . ᵛ Verūtī ᵃ dico ᵇ vobis : ᶜ qr
ᵈ terre ᵉ sodomoꝝ ᶠ remissiꝰ ᵍ erit ʰ in ⁱ die ꝯ
ʲ iudicij ᵏ q̄ ˡ tibi . ᵐ In ⁿ illo ᵒ tēpore ᵖ respōdēs
ᵠ iesus ʳ dixit . ˢ Confiteor ᵗ tibi ᵘ pater ꝯ Luce.10
ᵛ dñe ᵃ celi ᵇ et ᶜ terre : ᵈ quia ᵉ abscondisti ꝯ ꝯ
ᶠ hec ᵍ a ʰ sapientibus ⁱ et ʲ prudentibus : ꝯ ꝯ
ᵏ et ˡ reuelasti ᵐ ea ⁿ parulis . ᵒ Ita ᵠ pater : ꝯ
ʳ quoniam ˢ sic ᵗ fuit ᵘ placitum ᵛ ante ꝯ ꝯ
ᵃ te . ᵇ Omnia ᶜ mihi ᵈ tradita ᵉ sunt ᶠ a ᵍ patre ꝯ j.18.d.
ʰ meo . ⁱ Et ʲ nemo ᵏ nouit ˡ filiuz ꝯ ꝯ ꝯ Luce.10
ᵐ nisi ⁿ pater : ᵒ neq; ᵖ patrez ᵠ quis ʳ nouit ꝯ Johā.16
ˢ nisi ᵗ filius : ᵘ et ᵛ cui ᵃ voluerit ᵇ filius ꝯ ꝯ r.13.a.
ᶜ reuelare . ᵈ Venite ᵉ ad ᶠ me ᵍ omnes ꝯ ꝯ
ʰ qui ⁱ laboratis ʲ et ᵏ onerati estis : ˡ et ᵐ ego ⁿ re
ficiā ᵒ vos . ᵠ Tollite ʳ iugū ˢ meū ᵗ super ᵘ vos
ᵛ et ᵃ discite ᵇ a ᶜ me ᵈ quia ᵉ mitis ᶠ sum ᵍ et ꝯ
ʰ humilis ⁱ corde : ʲ et ᵏ inuenietis ˡ requez ꝯ

σιμ/Ταις[b] ψυχαίς[c] υμών./o[k] γαρ[l] ζυγός[m] μου [n]Χρηστός,[o] και/το[p] φορτίον[q] μου[r] ελαφρόν[n] εστίν.

Cap. 12.

[A] μ[b] εκείνω/τω[c] καιρώ. [p] επορεύθη/ο[c] ιησούς/τοις[r] σάββασι[s] διά/των[b] σπορίμων./οι[t] δε [k] μαθηται[l] αυτού[m] επείνασαν,[n] και[o] ήρξαντο[p] τίλλειν[q] στάχυας[r] και[n] εσθίειν./οι[t] δε[n] φαρισαίοι[l] ιδόντες[r] είπον[b] αυτώ. [s] ιδού/οι[b] μαθηται[c] σου[b] ποιούσιν[c] ο ουκ[s] εξεστι[b] ποιείν[k] εν σαββάτω.[l] ο[m] δε[n] είπεν[o] αυτοίς. [p] ουκ[q] ανέγνωτε[r] τι[n] εποίησε[r] δαυίδ[n] ότε[r] επείνασεν[r] αυτος[l] και/οι[s] μετ[b] αυτού,[c] πως[o] εισήλθεν[c] εις/τον[r] οίκον/του[s] θεού,[b] και/τους[l] άρτους/της[k] προθέσεως[l] εφαγεν,[m] ους[n] ουκ[o] εξόν[p] ην[q] αυτώ[r] φαγείν[n] ουδέ/τοις[r] μετ[r] αυτού,[r] ει μη/τοις[l] ιερεύσι[n] μόνοις.[b] η[r] ουκ[o] ανέγνωτε[c] εν/τω[r] νόμω,[s] ότι/τοις[b] σάββασιν/οι[l] ιερείς[k] εν/τω[l] ιερώ/το[m] σάββατον[n] βεβηλούσι, [o] και[p] αναίτιοι[q] εισι.[r] λέγω[o] δε[r] υμίν.[n] ότι/του[l] ιερού[r] μείζον[r] εστιν[p] ώδε.[b] ει[c] δε[b] εγνώκειτε[c] τί[r] εστιν[s] έλεον[b] θέλω[k] και[k] ου[l] θυσίαν,[m] ουκ[n] αν[o] κατεδικάσατε/τους[r] αναιτίους.[q] κύριος[l] γαρ[n] εστί/του[r] σαββάτου/ο[n] υιός/του[r] ανθρώπου.[r] και[r] μεταβάς[n] εκειθεν,[b] ήλθεν[c] εις/την[b] συναγωγήν[c] αυτών.[r] και[r] ιδού[b] άνθρωπος[k] ην/την[l] χείρα[l] εχων [m]ξηράν.[n] και[o] επηρώτησαν[p] αυτόν[q] λέγοντες.[r] ει [n]εξεστι/τοις[r] σάββασι[n] θεραπεύειν,[r] ίνα[r] κατηγορήσωσιν[r] αυτού.[s] ο[b] δε[r] είπεν[b] αυτοις,[r] τις[r] εσται [s]εξ[b] υμών[r] άνθρωπος[k] ος[l] εξει[m] πρόβατον[n] εν,[o] και [p]εαν[q] εμπέση[r] τούτο/τοις[s] σάββασιν[r] εις[n] βόθυνον, [r]ουχι[r] κρατήσει[l] αυτό[s] και[b] εγερεί.[r] πόσω [s]ουν[r] διαφέρει[r] άνθρωπος[s] προβάτου.[b] ώστε[r] έξεστι/τοις[k] σάββασι[l] καλως[m] ποιείν.[n] τότε[o] λέγει/τω[p] ανθρώπω/τω[q] εξηραμμένην[r] έχοντι/την [s]χείρα.[r] εκτεινον/την[n] χείρα[l] σου.[r] και[l] εξέτεινε.[s] και[b] απεκατεστάθη[r] υγιής[n] ως/η[r] άλλη./οι[r] δε [s]φαρισαίοι[b] συμβούλιον[r] έλαβον[k] κατ[l] αυτού[m] ε ξελθόντες,[n] όπως[o] αυτόν[p] απολέσωσιν/ο[q] δε[r] ιη σούς[o] γνούς,[r] ανεχώρησεν[n] εκείθεν.[r] και[r] ηκολού θησαν[l] αυτώ[r] όχλοι[b] πολλοί,[r] και[n] εθεράπευσεν [r]αυτούς[r] πάντας.[s] και[b] επετίμησεν[l] αυτοις[k] ίνα [l]μη[m] φανερόν[n] αυτόν[o] ποιήσωσιν.[p] όπως[q] πληρωθη[r] το[s] ρηθέν[r] διά[n] ησαΐου/του[r] προφήτου [r]λέγοντος.[s] ιδού/ο[s] παις[b] μου[r] ον[n] ηρέτισα/ο[r] α γαπητός[r] μου[s] εις[b] ον[r] ευδόκησεν/η[k] ψυχή[l] μου. [m] θήσω/το[n] πνεύμα[o] μου[p] επ[q] αυτόν,[r] και[n] κρίσιν/τοις[r] έθνεσιν[n] απαγγελεί.[r] ουκ[r] ερίσει,[s] ουδέ [k]κραυγάσει,[b] ουδέ[r] ακούσει[n] τις[r] εν/ταις[r] πλατείαις/την[s] φωνήν[b] αυτού.[l] κάλαμον[k] συντετριμμένον[l] ου[m] κατεάξει,[n] και[o] λίνον[p] τυφόμενον[q] ου [r]σβέσει,[n] έως[r] αν[n] εκβάλη[r] εις[r] νίκος/την[r] κρίσιν, [s]και/τω[b] ονόματι[r] αυτού[n] έθνη[r] ελπιούσι.[r] τότε [s]προσηνέχθη[b] αυτώ[l] δαιμονιζόμενος[k] τυφλός [l]και[m] κωφός,[n] και[r] εθεράπευσεν[r] αυτόν[q] ώστε/τον

[b] animabus[r] vestris.[l] Jugus[k] enim[m] meum [n]suaue est:[o] et[p] onus[q] meum[r] leue. ꝯꝯꝯ

Cap. 12.

[A] In[b] illo[c] tẽpore[b] abijt[c] ieſus ꝯꝯꝯ [s]per[b] ſata[r] ſabbato: ꝯꝯꝯꝯꝯ [k] diſcipuli[l] ãt[l] ei[q][m] eſurientes[o] ceperũt[p] vellere [q]ſpicas[r] ⁊[n] mãducare.[n] [P]hariſei[r] aũt[r] videntes[r] dixerũt[r] ei.[s] Ecce[b] diſcipuli[c] tui[b] faciunt [c]quod[r] nõ[s] licet[b] facere[k] ſabbatis.[m] At[l] ille [n]dixit[o] eis.[p] Non[q] legiſtis[r] quid[n] fecerit ꝯ [r]dauid[n] quãdo[r] eſuriit[r] et qui[n] cũ[b] eo erant: [r]quomodo[o] intrauit[r] in[r] domum[s] dei ꝯꝯ [b] et[r] panes[s] propoſitionis[l] comedit ꝯꝯ [m]quos[n] non[o] licebat[o] ei[r] edere:[n] neq;[b] his[r] q̃ [n]cũ[r] eo erãt:[r] niſi[r] ſolis[r] ſacerdotib9?[b] Aut [o]legiſtis[r] in[r] lege:[s] quia[b] ſabbatis ꝯ [r]nõ [r]ſacerdotes[k] in[l] tẽplo[m] ſabbatũ[n] violant ꝯ [o]⁊[p] ſunt[p] crimine[q] ſũt.[r] Dico[n] ãt[r] vobis:[n] q;[r] templo[r] maior[r] ẽ[r] hic.[b] Si[c] aũt[b] ſcireti[c] quid[r] eſt [s]miaz[b] volo[l] ⁊[k] nõ[l] ſacrificiũ:[m] nũq;[n] [o]condẽnaſ [p]ſetis[q] innocẽtes.[r] Dñs[r] ei[s] eſt ꝯꝯꝯꝯ [n]filius[k] hois[l] ẽt[l] ſabbati. [r] Et cum ꝯꝯ [s]inde[b] tranſiſſet:[b] venit[r] in[o] ſynagogã[r] eoꝝ. [r]Et[s] ecce[b] homo[r] erat[k] manum[l] habẽs ꝯ [m]aridã[n] et[o] interrogabãt[p] cũ[q] dicẽtes.[r] Si [s]licet[r] ſabbatis[n] curare?[r] vt[r] accuſarent ꝯ [r]cũ.[s] Ipſe[b] aũt[c] dixit[b] illis[r].[s] Quis[r] erit ꝯꝯ [s]er[b] vobis[l] homo[k] qui[l] habeat[m] ouẽ[n] vnã[o] ⁊ [p]ſi[q] ceciderit[r] hec[n] ſabbatis[r] in[n] foueam ꝯꝯ [k]nonne[r] tenebit[k] ⁊[b] leuabit[r] cã?[r] Quãto magis[s] melior[r] eſt[l] homo[s] oue?[b] Itaq;[l] licet ꝯ [k]ſabbatis[l] bene[m] facere.[n] Tunc[r] ait ꝯꝯ [o]homini. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]Extende[n] manum[r] tuam.[r] Et[r] extendit ꝯ [s]⁊[b] reſtituta[b] ẽ[r] ſanitati[n] ſicut[r] altera.[m] Exeũ [s]phariſei[b] ꝓſiliũ[r] faciebãt[k] adũſ9[l] cũ:[t] ⁊[r] ãt [n]quõ[p] pderent[o] eum.[r] Jeſus[q] autem ꝯꝯ [n]ſciens[r] receſſit[n] inde:[r] et[r] ſecuti[r] ſunt ꝯꝯ [s]eum[b] multi:[r] et[o] curauit ꝯꝯꝯꝯꝯ [r]eos[o] ẽs.[s] Et[b] precepit[r] eis[n] ne ꝯꝯꝯ [n]manifeſtum[n] eum[o] facerent[p] vt[q] adimpleret [r]quod[o] dictũ[n] eſt[r] per[n] eſaiam[r] prophetam [r]dicẽtez.[s] Ecce[a] puer[b] meꝰ[c] quẽ[b] elegi:[c] dilect9[f] meꝰ[n] in[b] quo[l] bñ[r] ꝓplacuit[k] aie[l] mee: ꝯ [m]ponã[n] ſpm̃[o] meũ[p] ſuper[q] eum:[r] ⁊[n] iudicium [r]gentibus[n] nunciabit.[r] Non[r] ꝓtendet[s] neq; [a]clamabit:[b] neq;[c] audiet[n] aliq;[s] in[r] platcis [s]vocem[b] eius.[l] Arundinẽ[k] q̃ſſatam ꝯꝯ [l]non[m] confringet[n] et[o] linũ[p] fumigans[q] non [r]extinguet:[n] donec[n] eiciat[r] ad[r] victoriã[s] iudi cũ:[t] ⁊[u] in[b] noie[c] eius[n] gẽtes[c] ſperabũt.[r] Tũc [s]oblat9[s] eſt[b] ei[l] demoniũ[l] habẽs[k] cecus ꝯ [l]et[m] mutus:[n] et[o] curauit[p] eum[q] ita[r] vt ꝯꝯ

Marc. 2. f. Luce. 6. a. Mar. 2. g. Luce. 6. a.

Marc. 2. g. Luce. 6. a. 1. reg. 21. b.

Marc. 3. b. Joh. 10. g.

sup. 8. a. 1. 9 f. 17. c.

Eſaie. 42. a

Marc. 2. g.

a. hic. aduer bia loci.

Marc. 3. a. Luce. 6. b.

sup. 9. g Luce. 11. b.

τυφλόν και κωφόν και λαλεῖν και βλέπειν
και εξίσταντο πάντες οι ὄχλοι και ἔλεγον.
μήτι οὗτος ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς Δαυίδ. οι
δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον. οὗτος οὐκ
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ ὁ ἰη-
σοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς. πά
σα βασιλεία μερισθεῖσα καθ ἑαυτῆς, ἐρημοῦ-
ται. καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ ἑ
αυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν
σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ ἑαυτὸν ἐμερίσθη. πῶς
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. καὶ εἰ ἐ-
γὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια οἱ υ
ἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι. διὰ τοῦτο αὐτοὶ
ὑμῶν ἔσονται κριταί. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι
θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ
ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί
τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ
τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι. ἐὰν μὴ πρῶτον
δήσῃ τὸν ἰσχυρόν καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει. ὁ μὴ ὢν μετ ἐμοῦ, κατ ἐμοῦ ἐστί.
καὶ ὁ μὴ συμάγων μετ ἐμοῦ, σκορπίζει. διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν. πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασ
φημία, ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. ἡ δὲ τοῦ
πνεύματος βλασφημία, οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς
ἀνθρώποις. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ὃς δ'
ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου
οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νυν αἰῶνι
οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἢ ποιήσατε τὸ δέν-
δρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν,
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρ
πὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ
δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες.
ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ
στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀ
γαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά. καὶ ὁ πο
νηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν
ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι,
ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ
καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. τό-
τε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ
φαρισαίων λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἀ
πό σου σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖ
ον ἐπιζητεῖ. καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσ
περ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσ-
ται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς

loqueretur et videret. ꝛc.
Et stupebant omnes turbæ et dicebant.
Numquid hic est filius dauid? ꝛc.
Pharisæi autem audientes dixerunt. Hic non ejicit dæmones nisi in beelzebub ꝛc.
principe dæmoniorum. Jesus autem sciens
cogitationes eorum dixit eis. Omne ꝛc.
regnum in se divisum contra se desolabitur: ꝛc.
et omnis civitas vel domus divisa contra se
non stabit. Et si Sathanas ꝛc.
Sathanam ejicit adversus se divisus est: quo
ergo stabit regnum ejus? Et si ego ꝛc.
in beelzebub ejicio dæmones: filii ꝛc.
vestri in quo ejiciunt? Ideo ipsi ꝛc.
judices vestri erunt. Si autem ego in spu
dei ejicio dæmones igitur pervenit in
vos regnum dei. Aut quomodo potest ꝛc.
quisquis intrare in domum fortis et ꝛc.
vasa ejus diripere: nisi prius ꝛc.
alligaverit fortem? Et tunc domum illius
diripiet. Qui non est mecum contra me est
et qui non congregat mecum spargit. Ideo
dico vobis: omne peccatum et blasphemia
remittetur hominibus: ꝛc.
spus autem blasphemia non remittetur. ꝛc.
Et quicumque dixerit verbum contra ꝛc.
filium hominis remittetur ei: qui ꝛc.
autem dixerit contra spiritum sanctum
non remittetur ei: neque in hoc seculo:
neque in futuro. Aut facite arborem ꝛc.
bonam et fructum ejus bonum: ꝛc.
aut facite arborem malam et fructum
ejus malum. Siquidem ex fructu ꝛc.
arbor agnoscitur. Progenies viperarum
quomodo potestis bona loqui cum sitis mali
Ex abundantia enim cordis ꝛc.
os loquitur. Bonus homo de bono
thesauro profert bona: et malus ꝛc.
homo de malo thesauro ꝛc.
profert mala. Dico autem vobis quod
verbum otiosum quod locuti fuerit ho-
mines reddent rationem de eo in die ꝛc.
judicii. Ex verbis enim tuis justificaberis:
et ex verbis tuis condemnaberis. Tunc
responderunt ei quidam de scribis et ꝛc.
pharisæis dicentes. Magister volumus a
te signum videre. Qui respondens ait
illis. Generatio mala et adultera signum
querit: et signum non dabitur ei: ꝛc.
nisi signum Jonæ prophetæ. Sicut ꝛc.
enim fuit Jonas in ventre ceti ꝛc.
tribus diebus et tribus noctibus: sic erit
filius hominis in corde ꝛc.

Mar. 3. c
Luc. 6
Mar. 8
Luc. 11.
Luc. 9. c
11. d.
Mar. 8
Deut. 32.
Jone. 2.

γης τρεις ημέρας και τρεις νύκτας. άμλρες μιμενίται αμαστήσομται εμ Τη κρίσει μετά Της γεμεάς ταύτης, και κατακριμούσιμ αυτήμ ότι μετεμόησαμ εις Το κήρυγμα ιωμά. και ιλού πλείομ ιωμά ώλε. βασίλισσα νότου εγερθήσεται εμ Τη κρίσει μετά Της γεμεάς ταύτης και κατακριμεί αυτήμ, ότι ήλθεμ εκ Τωμ περάτωμ Της γης ακούσαι Τημ σοφίαμ σολομώμος. και ιλού πλείομ σολομώμος ώλε. όταμ λε Το ακάθαρτομ πμεύμα εξέλθη αωό Του αμθρώπου, διέρχεται δι αμύλραωμ Τόπωμ ζητούμ αμάπαυσιμ, και ουκ ευρίσκει. Τότε λέγει. υποστρέψω εις Τομ οίκομ μου όθεμ εξήλθομ. και ελθόμ ευρίσκει σχολάζομτα, σεσαρωμεμομ και κεκοσμημέμομ. Τότε πορεύεται και παραλαμβάμει μεθ εαυτού επτά έτερα πμεύματα πομηρότερα εαυτού. και εισελθόμτα κατοικεί εκεί, και γίμεται Τα έσχατα Του αμθρώπου εκείμου, χείρομα Τωμ πρώτωμ. ούτως έσται και Τη γεμεά Ταύτη Τη πομηρά. έτι λε αυτού λαλούμτος Τοις όχλοις, ιλού η μήτηρ και οι αλελφοί αυτού είστήκεισαμ έξω ζητούμτες αυτώ λαλήσαι. είπε δε Τις αυτώ. ιλού η μήτηρ σου και οι αλελφοί σου έξω εστήκασι ζητούμτες σοι λαλήσαι. ο λε αποκριθείς είπε Τω ειπόμτι αυτώ, Τις εστίμ η μήτηρ μου. και Τίμες εισίμ οι αλελφοί μου. και εκτείμας Τημ χείρα αυτού επί Τους μαθητάς αυτού είπεμ. ιλού η μήτηρ μου και οι αλελφοί μου. όστις γαρ αμ ποιήσει Το θέλημα Του πατρός μου Του εμ ουραμοίς, αυτός μου αλελφός και αλελφή και μήτηρ εστίμ. Cap. xiii.

μ δε Τη ημέρα εκείμη, εξελθώμ ο ιησούς από της οικίας, εκάθητο παρά Τημ θάλασσαμ. και συμήχθησαμ προς αυτόμ όχλοι πολλοί, ώστε αυτόμ εις Το πλοίομ εμβάμτα καθήσθαι. και πας ο όχλος επί Τομ αιγιαλόμ ειστήκει. και ελάλησεμ αυτοίς πολλά εμ παραβολαίς λέγωμ. ιλού εξήλθεμ ο σπείρωμ Του σπείραι. και εμ Τω σπείρειμ αυτόμ α μεμ έπεσε παρά Τημ οδόμ, και ήλθε Τα πετεμά και κατέφαγεμ αυτά. άλλα δε έπεσεμ επί Τα πετρώδη όπου ουκ είχε γημ πολλήμ. και ευθέως εξαμέτειλε διά Το μη έχειμ βάθος γης. ηλίου δε αματείλαμτος, εκαυματίσθη. και διά Το μη έχειμ ρίζαμ εξηράμθη. άλλα δε έπεσεμ επί Τας ακάμθας, και αμέβησαμ αι άκαμθαι και απέπμιξαμ αυτά. άλλα δε έπεσεμ επί Τημ γημ Τημ καλήμ. και έδιδου καρπόμ, ο μεμ εκατόμ, ο δε εξήκομτα, ο δε τριάκομτα. ο έχωμ ώτα ακούειμ ακουέτω. και προσελθόμτες οι μαθηταί είπομ αυτώ.

terre trib9 dieb9 et trib9 noctib9. Viri mmunite surgent in iudicium cum ꝯ generatione ista et cõdemnabunt eaz: qz pñaz egerunt in ꝓdicatiõe ione. Et ecce pl9 ꝙ iona hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista ꝯ et condemnabit eam: quia venit a ꝯ finib9 terre audire sapientiã salomonis. Et ecce plus ꝙ salomon hic. ꝯꝯ Cum autem immũdus spiritus exierit ab homine ambulat per ꝯꝯꝯ loca arida ꝙrẽs requiẽz et nõ inuit. ꝯ Tũc dicit. Reuertar in domũ meã vñ exiui. Et veniẽs inuenit eam vacantẽ: scopis mũdatã et ornatã. Tunc vadit et assumit septem alios ꝯꝯꝯ spiritus secum nequiores sc: ꝯ ꝯ ꝯ et intrantes habitant ibi: et fiunt ꝯ nouissima hominis illius peiora ꝯ priorib9. Sic et erit generationi huic pessime. Adhuc eo loquente ad ꝯ turbas: ecce mater eius et fratres ꝯ stabant foris: querentes loqui ei. ꝯ Dixit aũt ei quidam. Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes ꝯ te loqui. At ipse respondens dicenti sibi ait. Quis est mater mea et qui ꝯ sunt fratres mei? Et extendens ꝯ manum in discipulos suos dixit. ꝯ Ecce mater mea et fratres mei. ꝯꝯ Quicunqz fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. Cap. xiii.

In illo die exiens ihesus ꝯꝯꝯ de domo sedebat secus mare. ꝯ Et congregate sunt ad eum turbe ꝯ multe: ita vt in nauiculam ascendens sederet: et omnis turba stabat in littore et locutus est eis multa in ꝯꝯꝯ parabolis dicẽs. Ecce exijt qui semi- nat seminare. Et dum seminat quedam ceciderunt secus viam: et venerunt vo lucres et comederũt ea. Alia aũt ceciderũt in petrosa vbi non habebãt terrã mul- tam: et continuo exorta sũt qz nõ habe bãt altitudinẽ terre. Sole aũt orto estua uerũt: et qz nõ habebãt radicẽ aruerũt. Alia aũt ceciderunt in spinas: et cre- uerũt spine et suffocauerũt ea. Alia ꝯ autẽ ceciderunt in terram bonam et da bãt fructũ: aliꝺ cẽtesimũ: aliud sexagesi mũ: aliꝺ trigesimũ. Qui habz aures audiẽ di audiat. Et accedẽtes discipuli dixerũt

Mar. 5.g. Luc. 8.c.

Mar. 4.a

Luce. 11.c.

3. Reg. 10.a 2. Par. 9.a 3. hic aduer bũ loci et sic infra.

διατὶ ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται. ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσιν. καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε. καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου. καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν. μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσομαι αὐτούς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούει. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν. ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδον. καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. οὐκ ἔχει δὲ ῥιζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρος ἐστι. γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων. καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών. ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων. ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ. κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ. πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια. ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς. ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐ-

ei. Quare in parabolis loqris eis? Qui respondens ait illis. Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum: illis autem non est datum. Qui enim habet dabitur ei et abundabit: qui autem non habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non videbunt: et audientes non audiunt: neque intelligunt. Et adimplebitur in eis prophetia Isaiæ dicentis. Auditu audietis et non intelligetis: et videntes videbitis et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi huius: et auribus graviter audierunt: et oculos suos clauserunt nequando videant oculis et auribus audiant et corde intelligant: et convertantur et sanem eos. Vestri autem beati oculi quia vident et aures vestre quia audiunt. Amen quippe dico vobis quia multi prophete et iusti cupierunt videre quæ videtis et non viderunt: et audire quæ auditis et non audierunt. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis qui audit verbum regni et non intelligit: venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. Qui autem supra petrosa seminatus est hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud. Non habet autem radicem in se: sed est temporalis. Facta autem tribulatione et persecutione propter verbum: continuo scandalizatur. Qui autem in spinis seminatus est hic est qui verbum audit: et sollicitudo seculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum et sine fructu efficitur. Qui vero in terram bonam seminatus est: hic est qui audit verbum et intelligit et fructum affert et facit aliud centum aliud sexaginta aliud triginta. Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile factum est regnum cælorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines: venit inimicus eius et superseminavit zizania in medio tritici et abiit. Cum autem crevisset herba et fructum fecisset: tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias dixerunt ei. Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo. Unde ergo habet zizania? Et ait illis. Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei.

τώ. ° θέλεις ᵖ ουμ ᵍ απελθόμτες ʳ συλλέξομεμ ° αυ
τά. ᵗ ο " λε ʳ έφη ʳ ου . ˢ μήποτε ᵍ συλλέγομτες / Τα
ᵇ ζιζάμια, ᶜ εκριζώσητε ° άμα ᶜ αυτοίς / Τομ ʳ σίτομ.
ˢ άφετε ᵇ συμαυξάμεσθαι ᵗ αμφότερα ᵏ μέχρι
/ Του ᵗ θερισμού. ᵐ και ⁿ εμ ° καιρώ / Του ᵖ θερισμού
ᵍ ερώ / Τοις ʳ θερισταίς. ° συλλέξατε ʳ ωρώτομ / Τα
ᵇ ζιζάμια, ʳ και ʳ δήσατε ˢ αυτά ᵍ εις ᵇ δέσμας ᶜ ωρος
/ Το ° κατακαύσαι ʳ αυτά. / Τομ δε ᵍ σίτομ ᵇ συμα =
γάγετε ᵗ εις / Την ᵏ αποθήκην ᵗ μου. ᵐ άλλην ⁿ πα =
ραβολήμ ° ωαρέθηκεμ ᵖ αυτοίς ᵍ λέγωμ. ʳ ομοία
ˢ εστίμ / η ᵗ βασιλεία / Των ⁿ ουρανώμ ᵗ κόκκω ʳ σιμά =
πεως ˢ ομ ᵍ λαβώμ ᵇ άμθρωπος ᶜ έσπειρεμ ° εμ / Τω ᶜ α =
γρώ ʳ αυτού. ᵍ ο ᵇ μικρότερομ ᵗ μεμ ᵏ εστί ᵗ ωαμ =
των / Των ᵐ σπερμάτωμ. ⁿ όταμ ° δε ᵖ αυξηθή, ᵍ μεί =
ζομ ʳ ωάμτωμ / Των ⁿ λαχάμωμ ʳ εστί. ⁿ και ʳ γίμεται
ʳ δένδρομ ˢ ώστε ᵍ κατελθείμ / Τα ᵇ ωετειμά / Του
ᶜ ουρανού. ° και ᶜ κατασκημούμ ʳ εμ / Τοις ᵍ κλάδοις
ᵇ αυτού. ᵗ άλλην ᵏ ωαραβολήμ ᵗ ελάλησεμ ᵐ αυ =
τοίς. ⁿ ομοία ° εστίμ / η ᵖ βασιλεία / Των ᵍ ουρανώμ
ʳ ζύμη, ᵍ ην ʳ λαβούσα ⁿ γυνή ʳ εμέκρυψεμ ʳ εις ˢ α =
λεύρου ᵍ σάτα ᵇ τρία, ᶜ έως ° ου ᶜ εζυμώθη ʳ όλομ.
ᵍ ταύτα ᵇ ωάμτα ᵗ ελάλησεμ / ο ᵏ ιησούς ᵗ εμ ᵐ ωαρα
βολαίς / Τοις ⁿ όχλοις. ° και ᵖ χωρίς ᵍ ωαραβολής
ʳ ουκ ᵍ ελάλει ʳ αυτοίς. ⁿ όπως ʳ ωληρωθή / Το ʳ ρη =
θέμ ˢ διά / Του ᵍ ωροφήτου ᵇ λέγομτος. ᶜ ομοιξω
° εμ ᶜ ωαραβολαίς / Το ʳ στόμα ᵍ μου, ᵇ ερεύξομαι ᵗ κε
κρυμμέμα ᵏ από ᵗ καταβολής ᵐ κόσμου. ⁿ τότε ° α =
φείς / Τους ᵖ όχλους, ᵍ ήλθεμ ʳ εις / Την ᵍ οικίαμ / ο ʳ ιη =
σούς. ⁿ και ʳ ωροσήλθομ ʳ αυτώ / οι ˢ μαθηται ᵍ αυ =
τού ᵇ λέγομτες ᶜ φράσομ ° ημίμ / Την ᶜ ωαραβο =
λήμ / Των ʳ ζιζαμίων / Του ᵍ αγρού. ᵇ ο ᵗ δε ᵏ αποκρι =
θείς ᵗ είπεμ ᵐ αυτοίς. / ο ⁿ σπείρων / Το ° καλόμ ᵖ σπέρ
μα, ᵖ εστιμ / ο ᵍ υιός / Του ʳ αμθρώπου. / ο ᵍ δε ʳ αγρός
ⁿ εστίμ / ο ʳ κόσμος. / Το ʳ δε ˢ καλόμ ᵍ σπέρμα, ᵇ ούτοι
ᶜ εισίμ / οι ° υιοί / Της ᶜ βασιλείας. / Τα ʳ δε ᵍ ζιζάμια ᵇ ει =
σίμ / οι ᵗ υιοί / Του ᵏ πομηρού. / ο ᵗ δε ᵐ εχθρός / ο ⁿ σπεί
ρας ° αυτά ᵖ εστίμ / ο ᵍ διάβολος. / ο ʳ δε ⁿ θερισμός
ᵗ συμτέλεια / Του ⁿ αιώμος ʳ εστίμ. / οι ʳ δε ˢ θερισταί,
ᵍ άγγελοι ᵇ εισίμ. ᶜ ώσπερ ° ουμ ᶜ συλλέγεται / Τα
ʳ ζιζάμια ᵍ και ᵇ ωυρί ᵗ καίεται, ᵏ ούτως ᵗ έσται ᵐ εμ
/ Τη ⁿ συμτελεία / Του ° αιώμος. ᵖ αποστελεί / ο ᵍ υιός
/ Του ʳ αμθρώπου / Τους ⁿ αγγέλους ʳ αυτού . ⁿ και
ˣ συλλέξουσιμ ʳ εκ / Της ˢ βασιλείας ᵍ αυτού ᵇ ωάμ =
τα / Τα ᶜ σκάμδαλα. ° και / Τους ᶜ ωοιούμτας / Την ʳ α
μομίαμ. ᵍ και ᵇ βαλούσιμ ʳ αυτούς ᵏ εις / Την ᵗ κάμι =
μομ / Του ᵐ ωυρός. ⁿ εκεί ° έσται / ο ᵖ κλαυθμός ᵍ και
/ ο ʳ βρυγμός / Των ᵍ ολόμτωμ. ᵗ τότε / οι ⁿ δίκαιοι ʳ εκ
λάμψουσιμ ʳ ως / ο ʳ ήλιος ᵍ εμ / Τη ᵇ βασιλεία / Του
ᶜ ωατρός ° αυτών. / ο ᶜ έχωμ ʳ ώτα ᵍ ακούειμ ᵇ ακουέ
τω. ᵗ ωάλιμ ᵏ ομοία ᵗ εστίμ / η ᵐ βασιλεία / Των ⁿ ου =
ρανώμ ° θησαυρώ ᵖ κεκρυμμέμω ᵍ εμ / Τω ʳ αγρώ.
° ομ ᶜ ευρών ⁿ άμθρωπος ˣ έκρυψε, ʳ και ˢ από / Της
ᵍ χαράς ᵇ αυτού ᶜ υπάγει ° και ᶜ ωάμτα ʳ όσα ᵍ έχει

°Eis ᵖ igitur ᵍ imus et ʳ colligimus ⁿ ea: ∞∞
ⁿ Et ʳ ait. ʳ Non. ˢ Ne forte ᵍ colligentes ∞∞
ᵇ zizania ᶜ erradicetis ° simul ᶜ cū ᵉ eis ʳ triticum.
ᵍ Simite ʳ vtraq; ᵇ crescere ᵏ vsq; ad ∞∞∞
ᵗ messem: ᵐ et ⁿ in ° tempore ᵖ messis ∞∞∞∞
ᵍ dicam ʳ messoribus. ᵍ Colligite ʳ primum
ⁿ zizania ʳ et ʳ alligate ˢ ea ᵍ in ᵇ fasciculos ᶜ ad
° cōburendū: ᵍ triticum ʳ autem ᵇ congregate
ᵗ in ᵏ horreum ᵗ meum. ᵐ Aliam ⁿ parabolaz
° proposuit ᵖ eis ᵍ dicens. ʳ Simile ∞∞∞∞
ᵉ est ʳ regnum ⁿ celorum ᶜ grano ʳ sinapis ∞∞
ˢ quod ᵍ accipiēs ᵇ homo ᶜ seminauit ° in ᶜ agro
ʳ suo ᵍ quod ᵇ minimum ᵗ quidem ᵏ est ᵗ omnib⁹
ᵐ seminibus. ⁿ Cum ° autem ᵖ creuerit ᵍ maio
ʳ est ᵉ omnibus ᵍ oleribus ⁿ et ʳ fit ∞∞∞∞∞
ʳ arbor: ˢ ita ˢ vt ᵇ volucres ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ celi ʳ veniant ° et ᶜ habitent ʳ in ᵍ ramis ∞∞
ᵗ eius. ᵗ Aliam ᵏ parabolaz ᵗ locutus ᵗ est ᵐ eis.
ⁿ Simile ° est ᵖ regnum ᵍ celorum ∞∞∞∞
ʳ fermēto ᵍ qđ ʳ acceptū ⁿ mulier ʳ abscōdit ʳ i ʳ fa
rine ᵉ satis ᵇ trib⁹: ᶜ donec ᶜ fermētatū ᵉ ē totū.
ᵍ Hec ᵇ oia ᵗ locutus ᵗ est ᵏ ihesus ᵗ in ᵐ parabolis
ad ⁿ turbas ° et ᵖ sine ᵍ parabolis ∞∞∞∞
ʳ nō ᵍ loqbat ʳ eis ⁿ vt ʳ impleret ʳ qđ ʳ dictū ʳ erat
ˢ per ᵍ prophetam ᵇ dicentem. ᶜ Aperiam
° i ᵖ pabolis ᵍ os ᵍ meū: ᵇ eructabo ᵗ abscōdita
ᵏ a ᵗ constitutione ᵐ mundi. ⁿ Tunc ° dimissis
ᵖ turbis ᵍ venit ʳ in ᵍ domum ʳ ihesus ∞∞∞
ⁿ et ʳ accesserunt ad ʳ eum ˢ discipuli ᵍ eius ∞
ᵇ dicentes. ᶜ Edissere ° nobis ᶜ parabolam ∞
ʳ zizaniorum ᵍ agri. ᵇ Qui ᵏ respondens ∞∞
ᵗ ait ᵐ illis. ⁿ Qui ⁿ seminat ° bonum ᵖ semen
ᵖ est ᵍ filius ʳ hominis. ʳ Ager ᵍ autem ∞∞∞
ⁿ est ʳ mundus. ˢ Bonum ʳ vero ᵍ semen: ᵇ hi
ᶜ sunt ᵖ filij ᶜ regni: ᵍ Zizania ʳ autem: ∞∞
ʳ filij ᵇ sunt ᵏ nequā. ᵐ Inimic⁹ ᵗ ām ᵍ ⁿ semina = k. Aequam
uit ° ea: ᵖ est ᵍ diabolus. ° Messis ʳ vero ∞∞ gti casus.t.
ʳ consummatio ⁿ seculi ʳ est. ʳ Messores ᵍ autē iniqui.
ᵍ angeli ᵇ sunt. ᶜ Sicut ° ergo ᶜ colliguntur ∞∞ Apo. 14.d
ʳ zizania ᵍ et ᵇ igni ʳ cōburuntur: ᵏ sic ʳ erit ᵐ in ∞
ⁿ consummatione ° seculi. ᵖ Mittet ᵍ filius
ʳ hominis ᵍ angelos ʳ suos ⁿ et ∞∞∞∞∞∞
ˣ colligent ʳ de ʳ regno ᵍ eius ᵇ omnia ∞∞∞
ᶜ scandala ° et ᶜ eos ᶜ qui ᶜ faciunt ʳ iniquitatez
ᵍ et ᵇ mittent ʳ eos ᵏ in ʳ caminum ∞∞∞∞∞
ᵐ ignis. ⁿ Ibi ° erit ᵖ fletus ᵍ et ∞∞∞∞∞
ʳ stridor ᵍ dentium. ʳ Tunc ⁿ iusti ᵏ fulgebunt
ʳ sicut ʳ sol ᵍ in ᵇ regno ∞∞∞∞∞ [ᵇ audiat
ᶜ patris ° eoz. ᶜ Qui ᶜ habet ʳ aures ᵍ audiēdi
ʳ Iterum. ᵏ Simile ʳ est ᵐ regnum ⁿ celorum
° thesauro ᵖ abscondito ᵍ in ʳ agro: ∞∞∞
ᵍ quē ʳ qui ʳ inuenit ⁿ homo ʳ abscondit ʳ et ʳ pre
ᵍ gaudio ᵇ illi⁹ ᶜ vadit ° ⁊ ᵇ vēdit ᶜ vniuſa ʳ q̄ ᵍ hz

Mar. 4.f. Luce.13.d.

Luce.13.d.

Marc.4.f.

ps.77. Eccl.1.d.

Mar. 4.e

ᵇωωλεί, ᶠκαιᵏαγοράζει/Τομᶠαγρόμᵐεκείμομ."πά
λιμ°ομοίαᵖεστίμ/hᵍβασιλεία/Τωμʳουραμωμˢαμ
θρώπωʳεμπόρω "ζητούντιᵏκαλούςʳμαργαρί=
τας.'ὸςˢευρώμᵇέμαᶜ ωολύτιμομᵇμαργαρίτημ.
ᶜαπελθώμᶠωέπρακεᵍωάμταᵇόσαᶠείχεᵏκαιᶠηγό=
ρασεμᵐαυτόμ."πάλιμ°ομοίαᵖεστίμ/hᵍβασιλεία
/Τωμʳουραμώμˢσαγήμηᶠβληθείσηⁿεις/Τημʳθά=
λασσαμ,ʳκαι'εκˢωαμτὸς ᵇγένους ᶜσυμαγαγού
ση.ᵇημʳότεᶠεπλημώθη,ᵍαμαβιβάσαμτεςᵇεπί/Τομ
ᶠαιγιαλόμᵏκαιᶠκαθίσαμτες.ᵐσυμέλεξαμ/Τα"κα=
λὰ°εις ᵖαγγεία,/Τα ᵠλεʳσαπρὰᵍέξω'έβαλομ."ού
τως'έσταιʳεμ/Τηᶠσυμτελεία/Τουˢαιώμος.ᵇεξε=
λεύσομταιᶠοι ᶜάγγελοι,ᵇκαι ᶜαφοριούσι/Τους
ʳωομηρούςᵍεκᵇμέσου/ΤωμᶠΔικαίωμ,ᵏκαι ᶠβα=
λούσιμᵐαυτους"εις/Τημ°κάμιμομ/Τουᵖπυρός.
ᵠεκεῖʳέσται/o"κλαυθμὸςʳκαι/o"βρυγμὸς/Τωμʳο
λόμτωμ.ʳλέγει'αυτοίς/oˢιησοῦςᵇσυμήκατε
ᶜΤαῦταᵒωάμτα.ᶜλέγουσιμʳαυτῷᵍμαιᵇκύριε.ᶠο
ᵏΔεᶠείπεμᵐαυτοίς."Διά°Τούτοᵖωας ᵠγραμμα=
τεύςʳμαθητευθείςᵍεις/Τημʳβασιλείαμ/Τωμ"ου=
ραμῷμ,ˣὁμοιοςʳεστίμ'αμθρώπωᵍοἰκοδεσπότη
ᵇὅστιςᶜεκβάλλειᵖεκ/Τουᶜθησαυροῦ'αυτούᵍκαι
μάʰκαιᶠωαλαιά.ᵏκαιᶠεγέμετοᵐὅτε"ετέλεσεμ/ο
°ιησοῦς/Τας ᵖωαραβολὰςᵠΤαύτας,ʳμετήρεμᵍε
κείθεμ.ᶠκαι"ελθώμʳεις/Τημʳωατρίδα'αυτού,ᵍε=
δίδασκεμᵇαυτοὺςᶜεμ/Τηᵇσυμαγωγῇᶜαυτῶμ.
ʳὥστεᵍεκπλήσσεσθαιᵇαυτοὺςʳκαιᵏλέγειμ.ᶠπό=
θεμᵐΤούτω/h"σοφία°αὕτηᵖκαι/aiᵠΔυμάμεις.
ʳουχ"οὗτοςʳεστίμ/o/Του"Τέκτομοςˣυιός.ʳου=
χί/hʼμήτηρᵍαυτοῦᵇλέγεταιᶜμαριάμ,ᵇκαι/oiʳα
δελφοίʳαυτοῦᵍιάκωβοςʰκαιᶠιωσής.ᵏκαιᶠσίμωμ
ᵐκαι"ιούδας,°και/aiᵖαδελφαίᵠαυτοῦʳουχί
ᵍωάσαιᶜωρος"ημάςˣεισί,ʳωόθεμʸουμᵃΤούτω
ᵇΤαύταᶜωάμτα.ᵇκαιᶜεσκαμδαλίζομτοʳεμᵍαυ=
τῷ./oᵇΔεᶠιησοῦςᵏείπεμᶠαυτοίς.ᵐουκ"εστί°προ
φήτηςᵖάτιμοςᵠειμήʳεμ/Τηᵃωατρίδιʳαυτοῦ."και
ˣεμ/Τηʳοικίαʸαυτοῦ.ᵃκαιᵇουκᶜεποίησεμᵇεκεῖᶜδυ
μάμεις ʳωολλὰςᵍδιά/Τημᵇαπιστίαμᶠαυτῶμ.

Cap.14.

μᵇεκείμω/Τωᶜκαιρῷ°ήκουσεμʳηρῴδης/oʳΤε
τράρχης/Τημᵍακοήμᵇιησοῦ.ᶠκαιᵏείπε/Τοις
ᶠωαισιμᵐαυτοῦ."ούτος°εστίμᵖιωάμμης/oᵠβα=
πτιστής.ʳαυτὸς°ηγέρθηʳαπό/Τωμ"μεκρῶμ.ˣκαι
ʳΔιατούτο/aiʼΔυμάμειςᵃεμεργούσιμᵇεμᶜαυτῷ.
/oᵇγαρᶜηρῴδηςʳκρατήσας/Τομᵍιωάμμημ,ᵇέδη=
σεμᶠαυτόμᵏκαιᶠέθετοᵐεμ"φυλακή.°Διάᵖηρωδιά
δα/Τημᵠγυμαίκαʳφιλίππου/Τουᵃαδελφούʳαυ
τοῦ."έλεγεʳγαρʳαυτῷ/oʼιωάμμης.ᵃουκᵇέξεστί
ᶜσοιᵇέχειμʳαυτήμ.ʳκαιᵍθέλωμᵇαυτόμʳαποκτεί=
μαι,ᵏεφοβήθη/Τομᶠόχλομ.ᵐότι"ως°ωροφήτημ
ᵖαυτόμᵠείχομ.ʳγενεσίωμ"Δεʳαγομένωμ/Του"η
ρώδου,ˣωρχήσατο/hʳθυγάτηρ/Τηςʼηρωδιά=
δοςᵃεμ/Τωᵇμέσω,ᶜκαιᵇήρεσε/Τωᶜηρῴδη.ʳόθεμ

ᶠetᵏemitᶠagrumᵐillum". Iterum ꝏꝏ
°simileᵖestʳregnumʳcelorumⁿhomini ꝏ
ʳnegociatoⁿ"querentiʼbonasʳmargaritas.
ᵃInuenta autēᵇunaᶜpreciosaᵇmargarita
ᶜabiitᵀʳvēdiditᵍommaᵇq̄ʰabuitᵏᵀᶠemit
ᵐea.". Iterum°simileᵖestᵠregnū ꝏꝏ
ʳcelo.ᵀ"sageneᶜmisse"in ˣmare ꝏꝏ
ʳetʼexᵍommiᵇgenere pisciu.ᶜcongreganti.
ᵇQuāᶜcūʳipletaʳesset: ᵍeducentesᵏetᵇsed
ᶠlitusᶠsedentesᵐelegerunt"bonos ꝏ
°inᵖvasaʳmalosᵠautēᵍforasʳmiserūt."Sic
ˣeritʳinʼconsummationeⁿseculi.ᵇExibunt
ᶜangeliᵇetᶜseparabunt ꝏꝏ
ʳmalosᵍdeᵇmedioᶠiustoruᵏᵀmittent ꝏ
ᵐeos"in°camminumᵖignis ꝏꝏ
ᵠibiʳeritᵍfletusᵀʳstridorᶜdentium. ꝏ
ᵇIntelleristis ꝏꝏ
ᶜhecᵇomnia:ᶜDicuntʳei. ᵍEtiamᵇdomine
ᶠAitᵐillis."Ideoᵖomnisᵠscriba ꝏ
ʳdoctusⁿin ʳregno"celorum ꝏꝏ
ˣsimilisestʳhomini ᵃpatrifamilias: ꝏ
ᵇquiᶜprofertᵇdeᶜthesauroᶠsuoᵍnoua ꝏ
ᵇetᶠvetera. ᵏEtᶠfactuᶠestᵐcūⁿconsummasset
°iesusᵖparabolasᵠistas:ʳtransiitⁿinde. ꝏ
ʳEtⁿveniensˢinʳpatriamʼsuamⁿdocebat
ᵇeosᶜinᵇsynagogisᶜeoru: ꝏꝏ
ʳitaʳvtˢmirarenturʳetᵏdicerent.ᶠUnde ꝏ
ᵐhuicⁿsapientiaᵒhecᵇᵀᵠvirtutes? ꝏ
ʳNonneˢhicᶜestⁿfabriᶠfilius?ʳNonne ꝏ
ˢmaterᵃeiusᵇdicitᶜmariaᵇetᶜfratres ꝏ
ʳeiusᵍiacobusᵇetᶠioseph ᵏᵀᶠsimon ꝏꝏ
ᵐetⁿiudas°etᵖsororesᵠeius: ʳnonne ꝏ
ᵃomnesˢapudⁿnosˣsuntʳvnde ʼergoᵃhuic
ᶜoiaᵇista.ᵇEtᶜscandalizabantur ᶠinᵍeo. ꝏ
ᶠIesusᵇautemᵏdixitᶠeis.ᵐUñⁿestᵒpphetа
ᵖsineᵇhonoreᵠnisiᶠinᵃpatriaʼsuaⁿet ꝏꝏ
ˣinʳdomoʼsua.ᵃEtᵇnonᶜfecitᵇibiᶜvirtutes
ᶠmultasᵍpropterᵇincredulitatemᶠillorum.

Cap. 14.

Mᵇilloᶜtēporeᵇauditᶜherodesʳte=
trarchaᵍfamamᵇiesuᶠetᵏait ꝏꝏ
ᶠpueris ᵐsuis."Hicᵒestᵖiohānesᵠbaptista:
ʳipseᵍsurrexitᶠaⁿmortuusˣet ꝏꝏꝏꝏ
ʳideoʼvirtutesᵃoperantur ᵇinᶜeo. ꝏꝏ
ᵉHerodesᵒenimʳtenuitᵍiohānemᵀᵇalli=
gauitᶠeūᵏᵀʳposuitᵐiⁿcarcerē°ppterᵖhero=
diademᵠvxorem ʳphilippiᵉfratrisᶠsui. ꝏ
"Dicebatʳenimʳilliʼiohannes,ᵃNonᵇlicet
ᶜtibiᵇhabereᶜeam.ᶠEtᵍvolensᵇillumᶠocci
dereᵏtimuitʼpopulū:ᵐqⁿsicutᵒprophetam
ᵖeumᵠhabebāt.ʳDieⁿautēʳnatalis "hero=
dis:ˣsaltauitʳfiliaʼherodiadis ꝏꝏꝏ
ᵃinᵇmedioᶜᵀᵒplacuitᶜherodi.ʳUnde ꝏ

Mar
Luc
Joh
Mar
Luce
Joha
Marc
Luce.
Marc
Luce.

μεθ ὁρκου ὡμολόγησεμ αυτή λούμαι ⁊ ο ε-
άμ αιτήσηται. ἡ Δε προβιβασθεῖσα υπό της
μητρός αυτης, Δος μοι φησίμ ὧδε επί ῶι-
μακι της κεφαλήμ ιωάμμου του βαπτιστού.
και ελυπήθη ο βασιλεύς. διά Δε τους ⁊ ὁρ-
κους, και τους συμμακειμένους εκέλευσε
δοθήμαι, και πέμψας απεκεφάλισε τομ ιωά
μμημ εμ τη φυλακή, και ἡ κεφαλή αυτού ήνε
χθη επί ῶιμακι, και ἐδόθη τω κορασίω, και ἡ
μήτηρ αυτης. και προσελθόντες οι
μαθηταί αυτού ἦραμ το σῶμα και ἔθαψαμ
αυτό, και εξελθόντες απήγγειλαμ τω ιη-
σού, και ακούσας ο ιησούς ἀμεχώρησεμ εκεί
θεμ εμ πλοίω εις ἔρημομ τόπομ κατ ἰδίαμ.
και ακούσαντες οι όχλοι, ἠκολούθησαμ αυ
τω πεζή από των πόλεωμ, και εξελθωμ ο ιη
σούς εἶδε πολύμ όχλομ, και ἐσπλαγχνίσθη
επ αυτοίς, και ἐθεράπευσε τους αρρώστους
αυτώμ. οψίας δε γεμομένης προσήλθομ
αυτώ οι μαθηταί αυτού λεγοντες. ἔρημος
ἐστίμ ο τόπος, και ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεμ. α
πόλυσομ τους όχλους, ἵμα απελθόντες εις
τας κώμας αγοράσωσιμ εαυτοίς βρώματα.
ο δε ιησούς εἶπεμ αυτοις. ου χρείαμ ἔχου
σιμ απελθεῖμ, δότε αυτοίς υμεις φαγεῖμ. οι
δε λέγουσιμ αυτώ. ουκ ἔχομεμ ὧδε ειμή
πέμτε άρτους και δύο ιχθύας. ο δε εἶπε.
φέρετε μοι αυτούς ὧδε, και κελεύσας τους
όχλους αμαπλιθήμαι επί τους χόρτους λα
βών τους πέμτε άρτους, και τους δύο ιχθύ
ας αμαβλεψας εις τομ ουραμόμ, εὐλόγησε
και κλάσας, ἔδωκε τοις μαθηταίς τους άρ-
τους, οι δε μαθηταί τοις όχλοις, και ἔφαγομ
πάμτες και ἐχορτάσθησαμ, και ἦραμ το πε-
ρισσεύομ των κλασμάτωμ δώδεκα κοφίμους
πλήρεις. οι δε ἐσθίοντες ἦσαμ ἄμδρες ὡσεί
πεμτακισχίλιοι χωρίς γυμαικώμ και παι-
δίωμ. και ευθέως ἠμάγκασεμ ο ιησούς τους
μαθητάς αυτού εμβήμαι εις το πλοίομ, και
προάγειμ αυτόμ εις το πέραμ. εώς ου απο
λύση τους όχλους. και απολύσας τους ὄ-
χλους, ἀμέβη εις το ὄρος κατ ἰδίαμ προσεύ-
ξασθαι. οψίας δε γεμομένης μόνος ἦμ εκεί.
το δε πλοίομ ἤδη μέσομ της θαλάσσης ἦμ
βασαμιζόμενομ υπό των κυμάτωμ. ἦν γαρ ε
ναμτίος ο ἄνεμος. τετάρτη δε φυλακή της νυ
κτός απήλθε προς αυτούς ο ιησούς περιπα
τών επί της θαλάσσης, και ἰδόντες αυτόμ
οι μαθηταί επί τήμ θάλασσαμ περιπατούμ-
τα, ἐταράχθησαμ λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐσ
τί, και από του φόβου ἔκραξαμ. ευθέως δε
ελάλησεμ αυτοις ο ιησούς λέγωμ. θαρσεί-
τε. εγώ ειμί, μη φοβείσθε. αποκριθείς δε αυ

cū iuramēto pollicitus est ei dare q̄cū
q̄ postulasset ab eo. At illa premonita a
matre sua da mihi hic in disco ca
caput iohannis baptiste. ca ca ca ca
Et contristatus est rex: propter iuramētū et
eos qui pariter recūbebāt: iussit
dari. Misit q̄ et decollauit iohannem
in carcere. Et allatum est caput eius
in disco et datum est puelle: et illa attu
lit matri sue. Et accedentes ca ca ca
discipuli eius tulerūt corp⁹ eius et sepelierūt
illud: et venientes nunciauerunt ihesu.
Quod cum audisset ihesus: secessit inde
in naucula in locū desertum seorsum.
Et cum audissent turbe: secute sunt eum
pedestres de ciuitatibus. Et exiens ca
vidit turbam multam et misertus est
eis: et curauit langudos ca ca ca ca
corū. Vespere autem facto accesserūt ad
eum discipuli eius dicentes. Desertus
est locus et hora iam preterijt: dimitte
turbas vt euntes in ca ca ca ca
castella emant sibi escas. ca ca ca ca
Ihesus autē dixit eis. Nō habēt necesse
date illis vos manducare. ca ca ca
Respondērunt ei. Non habemus hic nisi
quinq̄ panes et duos pisces. Qui ait eis.
Afferte mihi illos huc. Et cum iussisset
turbam discumbere super fenum: acceptis
quinq̄ panibus et duobus piscibus ca
aspiciens in celum benedixit ca ca
et fregit et dedit discipulis panes: ca
discipuli autem turbis. Et manducauerūt
omnes et saturati sunt. Et tulerūt reliquias
duodecim cophinos fragmentorum ca
plenos. Manducantium autē fuit nume-
rus quinq̄ milia virorū: exceptis mulieribus et
Et statim compulit ihesus ca [parvulis.
discipulos ascendere in nauiculam: et
precedere eū trans fretum donec dimit
teret turbas. Et dimissa turba: ca ca
ascendit in montem solus orare. ca ca
Vespere autē facto solus erat ibi. ca
Nauicula autem in medio mari ca ca
iactabat fluctibus. Erat enī contrarius
ventus. Quarta autē vigilia noctis ca
venit ad eos ihesus ambulans ca ca
super mare: et videntes eum ca ca
discipuli supra mare ambulātem ca
turbati sunt: dicētes: quia fantasma est.
Et pre timore clamauerunt. Statim q̄
ihesus locutus est eis dicens. Habete fi
ducia: ego sū: nolite timere. Rndēs ait

Luce. 9. b. Joh. 6. a.

sup. 9. g

Mar. 6. c. Luce. 9. b.

Joh. 6. a. 15. g.

Mar. 6. g. Luce. 6. b. Joh. 6. b.

Mar. 6. g.

τω/ο πέτρος ᵉ εἰπε. ᶠ κύριε ᵉ ει ᶠ συ ᶠ ει, ᵛ κέλευσον ᵉ με
ᵇ προσ ᶜ σε ᵉ ελθειν ᶜ επι/τα ᶠ ὑδατα. ᵍ ο ᵇ δε ᶠ εἰπεν ᵏ ελ
θε. ᶠ και ᵐ καταβας ᵘ από/του ᵒ πλοίου/ο ᵖ πέτρος,
ᵠ περιεπάτησεν ᶠ επι/τα ᵍ ὑδατα ᶠ ελθειν ᵘ προς/τον
ᵍ ιησουν. ᶠ βλέπων ᵛ δε/τον ᵉ ἀνεμον ᵇ ισχυρόν, ᶜ ε=
φοβήθη. ᵇ και ᶜ αρξάμενος ᶠ καταποντίζεσθαι, ᵍ ἐ=
κραξε ᵇ λέγων. ᶠ κύριε ᵏ σῶσον ᵛ με. ᵐ και ᵘ ευθέως/ο
ᵒ ιησους ᵖ εκτείνας/την ᵠ χειρα, ᶠ επελάβετο ᵉ αυ=
του, ᶠ και ᵘ λέγει ᶠ αυτῶ. ᶠ ολιγόπιστε ᶠ εις ᵉ τι ᵇ ἐδί=
στασας. ᶜ και ᵇ εμβάντων ᶜ αυτῶν ᶠ εις/το ᵉ πλοίον,
ᵇ ἐκόπασεν/ο ἄνεμος. ᵏ οι δε ᵐ εν/τω ᵘ πλοίω ᵒ ελ=
θόντες ᵖ προσεκύνησαν ᵠ αυτῶ ᶠ λέγοντες. ᵍ αλη=
θῶς ᶜ θεου ᵘ υιός ᶜ ει. ᶠ και ᵍ διαπεράσαντες, ᵉ ἦλθον
ᵇ εις/την ᶜ γην ᵇ γεννησαρέτ. ᶜ και ᶠ επιγνόντες ᵍ αυ
τόν/οι ᵇ ἄνδρες/του ᶠ τόπου ᵏ εκείνου, ᶠ ἀπέστει
λαν ᵐ εις ᵘ ὅλην/την ᵒ περίχωρον ᵖ εκείνην, ᵠ και
ᶠ προσήνεγκαν ᵉ αυτῶ ᶠ πάντας/τους ᵘ κακῶς ᶠ ἐ=
χοντας, ᶠ και ᵛ παρεκάλουν ᵉ αυτόν ᵇ ἵνα ᶜ καν ᵇ μό
νον ᶜ ἅψωνται/του ᶠ κρασπέδου/του ᵍ ἱματίου
ᵇ αυτου. ᶠ και ᵏ ὅσοι ᶠ ἥψαντο, ᵐ διεσώθησαν.

Cap. xv.

τότε ᵇ προσέρχονται/τω ᶜ ιησου/οι ᵒ από ᶜ ἱε=
ροσολύμων ᶠ γραμματεῖς ᵍ και ᵇ φαρισαῖοι
ᶠ λέγοντες. ᵏ διατί/οι ᶠ μαθηταί ᵐ σου ᵘ παραβαί=
νουσι/την ᵒ παράδοσιν/των ᵖ πρεσβυτέρων.
ᵠ ου ᶠ γαρ ᵉ νίπτονται/τας ᶠ χειρας ᵘ αυτῶν ᵡ ὅταν
ᶠ ἄρτον ᵛ ἐσθίωσιν. ᵉ ο ᵇ δε ᶜ αποκριθεὶς ᵖ εἶπεν ᶜ αυ=
τοις. ᶠ διατί ᵍ και ᵇ υμεῖς ᶠ παραβαίνετε/την ᵏ εντο=
λήν/του ᶠ θεου ᵐ διά/την ᵘ παράδοσιν ᵒ υμῶν. /ο
ᵖ γαρ ᵠ θεός ᶠ ἐνετείλατο ᵉ λέγων. ᶠ τίμα/τον ᵘ πατέ
ρα ᵡ και/την ᶠ μητέρα, ᵛ και/ο ᵉ κακολογῶν ᵇ πατέ=
ρα ᶜ ἢ ᵇ μητέρα, ᶜ θανάτω ᶠ τελευτάτω. ᵍ υμεῖς ᵇ δε
ᶠ λέγετε, ᵏ ος ᶠ ἂν ᵐ εἴπη/τω ᵘ πατρί ᵒ ἢ/τη ᵖ μητρί
ᵠ δώρον ᶠ ὃ ἐὰν ᶠ ἐξ ᵘ ἐμοῦ ᵡ ὠφεληθῆς, ᶠ και ᵛ ου μὴ
ᵉ τιμήσει/τον ᵇ πατέρα ᶜ αυτου ᵇ ἢ/την ᶜ μητέρα ᶠ αὐ
τοῦ, ᵍ και ᵇ ἠκυρώσατε/την ᶠ ἐντολήν/του ᵏ θεου
ᶠ διά/την ᵐ παράδοσιν ᵘ υμῶν, ᵒ ὑποκριταί ᵖ κα=
λῶς ᵠ προεφήτευσεν ᶠ περὶ ᵘ υμῶν ᶠ ησαΐας ᵘ λέγων.
ᵡ εγγίζει ᶠ μοι/ο λαός ᵉ ούτος/τω ᵇ στόματι ᶜ αὐ=
τῶν, ᵇ και/τοις ᶜ χείλεσί ᶠ με ᵉ τιμᾶ. /η ᵇ δε ᶠ καρδία
ᵏ αυτῶν ᶠ πόρρω ᵐ απέχει ᵘ απ ᵉ εμοῦ. ᵖ μάτην ᵠ δε
ᶠ σέβονται ᵉ με ᶠ διδάσκοντες ᵘ διδασκαλίας ᵡ ἐν=
τάλματα ᶠ ἀνθρώπων. ᶠ και ᵉ προσκαλεσάμενος
/τον ᵇ ὄχλον, ᶜ εἶπεν ᵇ αυτοις, ᶜ ακούετε ᶠ και ᵍ συνί
ετε, ᵇ ου/το ᶠ εισερχόμενον ᵏ εις/το ᶠ στόμα ᵐ κοινοῖ
/τον ᵘ ἄνθρωπον, ᵒ αλλά/το ᵖ εκπορευόμενον ᵠ ἐκ
/του ᶠ στόματος ᵍ τουτο ᶠ κοινοῖ/τον ᵘ ἄνθρωπον.
ᵡ τότε ᶠ προσελθόντες/οι ᶠ μαθηταί ᵍ αυτου ᵇ εἶπον
ᶜ αὐτῶ. ᵇ οἶδας ᶜ ὅτι/οι φαρισαῖοι/οι ᵍ ἀκούσαντες
/τον ᵇ λόγον ᶠ εσκανδαλίσθησαν. ᵏ ο δε ᵐ αποκρι
θεὶς ᵘ εἶπε. ᵒ πᾶσα ᵖ φυτεία ᵠ ἣν ᶠ ουκ ᵍ εφύτευσεν/ο
ᶠ πατήρ ᵘ μου/ο ᵡ ουράνιος ᶠ ἐκριζωθήσεται. ᶠ ἄφε=
τε ᵍ αυτούς, ᵇ οδηγοί ᶜ εἰσι ᵇ τυφλοί ᶜ τυφλῶν. ᶠ τυ

ᶠ petrus ᵉ dixit. ᶠ Domine ᵉ si ᶠ tu ᶠ es; ᵛ iube ᵉ me
ᵇ ad ᶜ te ᵉ venire ᶜ sup ᶠ aquas ᵇ Ille ᵍ ipse ᶠ ait. ᵏ Veni
ᶠ Et ᵐ descendens ᵘ petrus ᵉ de ᵒ naucula: ꝏ
ᵠ ambulabat ᶠ super ᵍ aquam ᶠ vt ᶠ veniret ᵘ ad
ᵡ iesum. ᶠ Videns ᵛ vero ᵉ vētū ᵇ validū ᶜ timuit.
ᵇ Et ᶜ cum ᶜ cepisset ᶠ mergi ᵍ clamauit ꝏ
ᵇ dicens. ᶠ Domine ᵏ saluū ᶠ me ᵏ fac. ᵐ Et ᵘ ꝑti
nuo ᵒ iesus ᵖ extendēs ᵠ manū ᶠ apprehēdit ᵉ cū
ᶠ et ᵘ ait ᶠ illi. ᶠ Modice ᶠ fidei ᶠ quare ᵇ dubita=
sti? ᶜ Et ᵒ cum ᵒ ascendissent ᶠ in ᵍ nauiculam:
ᵇ cessauit ᶠ vētus. ᵏ Qui ᾶt ᵐ i ᵘ naui ᶠ erāt: ᵒ ve
nerunt ᵖ adorauerūt ᵠ eū ᶠ dicentes. ᵍ Vere
ᵘ filius ᵒ dei ᶠ es. ᶠ Et cū ᶠ trāsfretassēt ᵍ venerūt
ᵇ in ᶜ terrā ᵒ genesar. ᶜ Et ᶜ cū ᶠ cognouissēt ᵍ eus
ᵇ viri ᶠ loci ᵏ illius: ᶠ miserunt ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵐ in ᵘ vniuersam ᵒ regionem ᵖ illam ᵠ et ꝏ
ᶠ obtulerunt ᵍ ei ᶠ omnes ᵘ male ᶠ habentes ꝏ
ᶠ et ᶠ rogabant ᵍ eum ᵇ vt ᶜ vel ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᶠ fimbriam ᵍ vestimenti ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵇ ei ᵒ ᵗ tāgerēt. ᶠ Et ᵏ ꝗcūq ᶠ tetigerūt ᵐ salui ᵐ fa
cti ᵐ sunt. Cap. xv.

ᶜ Tunc ᵇ accesserūt ad ᶜ iesū ᵇ ab ᶜ hierosoly
mis ᶠ scribe ᵍ et ᵇ pharisei ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᶠ dicētes. ᵏ Quare ᶠ discipuli ᵐ tui ᵘ trāsgredi
unt ᶜ traditiones ᵖ seniorum? ꝏ ꝏ ꝏ
ᵠ Non ᶠ enim ᵉ lauant ᶠ manus ᵘ suas ᵡ cum
ᶠ panem ᶠ mādūcāt. ᵍ Ipse ᵇ āt ᶜ rñdēs ᵒ ait ᶠ illi.
ᶠ Quare ᵍ et ᵇ vos ᶠ transgredimini ᵏ mandata
ᵇ dei ᵐ propter ᵘ traditionem ᵒ vestram? ꝏ
ᵖ Nam ᵠ deus ᵍ dixit. ᶠ Honora ᵘ patrem ꝏ
ᵡ et ᶠ matrem: ᵛ et ᵉ qui ᵍ maledixerit ᵇ patri ꝏ
ᶜ vel ᵒ matri: ᶜ morte ᶠ moriatur. ᵍ Vos ᵇ autē
ᶠ dicitis: ᵏ quicūq ᵐ dixerit ᵘ patri ᵒ vel ᵖ matri
ᵠ munꝰ ᶠ qcūq ē ᶠ ex ᵘ me ᵡ tibi ᶜ pderit: ᶠ ꝛ nō
ᵍ honorificabit ᵇ patrē ᶜ suū ᵒ aut ᶜ matrē ᵍ suā:
ᵍ et ᵇ irritum ᵇ fecistis ᶠ mandatum ᵏ dei ꝏ
ᶠ ꝓpter ᵐ traditionē ᵘ vrā. ᵒ Hypocrite ᵖ bene
ᵠ ꝓphetauit ᶠ de ᵘ vobis ᶠ esaias ᵘ dicens. ꝏ
ᶠ Populus ᵍ hic ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᶠ labijs ᶠ me ᵍ honorat: ᶠ cor ᵇ autem ꝏ ꝏ
ᵏ corus ᶠ longe ᵐ est ᵘ a ᵒ me. ᵖ Sine ᵖ causa ᵠ aūt
ᶠ colunt ᵍ me ᶠ docentes ᵘ doctrinas ᵡ manda
ta ᶠ hominum. ᶠ Et ᵍ cōuocatis ad se ꝏ ꝏ
ᵇ turbis: ᶜ dixit ᵖ eis. ᶜ Audite ᶠ ꝛ ᵍ intelligite:
ᵇ non ᶠ quod ᶠ intrat ᵏ in ᶠ os ᵐ coinquinat ꝏ
ᵘ hominem: ᵒ sed ᵖ quod procedit ᵠ ex ꝏ ꝏ
ᶠ ore ᵖ hoc ᶠ coinquinat ᵘ hominem ꝏ ꝏ
ᵡ Tunc ᶠ accedētes ᶠ discipuli ᵍ eius ᵇ dixerūt
ᶜ ei. ᵇ Scis ᶜ quia ᶠ pharisei ᵍ audito ꝏ ꝏ
ᵇ ꝟbo hoc ᶠ scandalizati ᶠ sūt: ᶠ At ᵏ ille ᵐ rñdēs
ᵘ ait. ᵒ Omis ᵖ plantatio ᵠ quam ᶠ non ᵍ plātauit
ᶠ pater ᵘ meꝰ ᵡ celestis: ᶠ erradicabit. ᶠ Sinite
ᵍ illos: ᵇ ceci ᶜ sunt ꝛ ᵇ duces ᶜ cecorum. ᶠ Cecꝰ

φλός ᶠΔε ᵇΤυφλόμ ᶠεάμ ᵏοδηγή, ˡαμφότεροι ᵐεις
ⁿβόθυμομ ᵒεμπεσούνται. ᵖαποκριθεὶς ᵍΔε ὁ ʳΠέ
τρος ˢεἶπεμ ᵗαυτῷ. ᵘφράσομ ˣημῖμ τὴμ ʸπαραβο=
λὴμ ᶻΤαύτημ. ᵃο ᵃΔε ᵇιησοῦς ᶜεἶπεμ. ᵈακμὴμ ᵉκαὶ ᶠυ
μεῖς ᵍασύμετοί ʰεστέ. ⁱοὔπω ᵏ μοεῖτε ˡότι ᵐπάμ ⁿΤο
ᵘεισπορευόμεμομ ᵒεἰς ΤοᵖστόμαΔ ᵍεἰς Τὴμ ʳκοιλί
αμ ˢΧωρεῖ, ᵗκαὶ ᵘεἰς ᵛαφεδρώμα ʷεκβάλλεται. Τα
ˣΔε ʸεκπορευόμεμα ᶻ ᵃεκ Τοῦ ᵇστόματος, ᶜεκ Τῆς
ᵈκαρδίας ᵉεξέρχεται, ᶠκακεῖμα ᵍκοιμοί Τομ ʰάμ=
θρωπομ. ⁱεκ ᵏγαρ Τῆς ˡκαρδίας ᵐεξέρχομται ⁿδια
λογισμοί ᵒπομηροί, ᵖφόμοι, ᵍμοιχεῖαι, ʳπορμεῖαι
ˢκλοπαί, ᵗψευδομαρτυρίαι, ᵘβλασφημίαι, ᵛΤάυ
τα ʷεστὶ Τὰ ˣκοιμόμτα Τομ ʸάμθρωπομ. Τὸ ᶻΔε
ᵃαμίπτοις ᵇΧερσὶ ᶜφαγεῖμ, ᵈου ᵉκοιμοί Τομ ᶠάμθρω
πομ. ᵍκαὶ ʰεξελθωμ ⁱεκεῖθεμ ὁ ᵏιησοῦς, ˡαμεχώρη
σεμ ᵐεἰς Τὰ ⁿμέρη ᵒΤύρου ᵖκαὶ ᵍΣιδώμος, ʳκαὶ ˢἰδοὺ
ᵗγυμὴ ᵘΤὶς Χαμαμαία ᵛαπὸ Τῶμ ʷορίωμ ˣεκείμωμ
ʸεξελθοῦσα ᶻἐκραύγασεμ ᵃαὐτῷ ᵇλέγουσα. ᶜε=
λέησόμ ᵈμε ᵉκύριε ᶠυἱὲ ᵍΔαυίδ, ʰη ⁱθυγάτηρ ᵏμου
ˡκακῶς ᵐΔαιμομίζεται. ᶠο ᵍΔε ᵒυκ ᵖαπεκρίθη ʳαυ=
τῇ ˢλόγομ. ᵗκαὶ ᵘπροσελθόμτες ᵛαὐτῷ οἱ ʷμαθη
ταὶ ˣαὐτοῦ, ʸἠρώτωμ ᶻαὐτόμ ᵃ λέγομτες. ᵇαπό=
λυσομ ᶜαὐτὴμ ᵈὅτι ᵉκράζει ᶠὄπισθεμ ᵍημῶμ. ʰο ⁱΔε
ᵏ αποκριθεὶς ˡεἶπεμ. ᵐουκ ⁿαπεστάλημ ᵒειμὴ ᵖεἰς
Τὰ ʳπρόβατα Τὰ ˢαπολωλότα ᵗοἴκου ᵘισραὴλ.
ᵛη ʷΔε ˣελθοῦσα ʸπροσεκύμει ᶻαὐτῷ ᵃ λέγουσα.
ᵇκύριε ᶜβοήθει ᵈμοι. ᵉο ᶠΔε ᵍαποκριθεὶς ʰεἶπεμ. ⁱουκ
ᵏεστι ˡκαλὸμ ᵐλαβεῖμ Τομ ⁿαρτομ Τῶμ ᵒΤέκμωμ,
ᵖκαὶ ᵍβαλεῖμ Τοις ʳκυμαρίοις. ˢη ᵗΔε ᵘεἶπε. ᵛμαὶ
ʷκύριε, ˣκαὶ ʸγαρ Τὰ ᶻκυμάρια ᵃεσθιει ᵇαπὸ Τῶμ
ᶜψιχίωμ Τῶμ ᵈπιπτόμτωμ ᵉαπὸ Τῆς ᶠΤραπεζης
Τῶμ ᵍκυρίωμ ʰαυτῶμ. ⁱΤότε ᵏαποκριθεὶς ὁ ˡιησοῦς
ᵐεἶπεμ ⁿαυτῇ. ᵒὦ ᵖγύμαι ᵍμεγάλη ʳσου ˢη ᵗπιστις.
ᵘγεμηθήτω ᵛσοὶ ʷὡς ˣθελεις. ʸκαὶ ᶻἰάθη ᵃη ᵇθυγάτηρ
ᶜαυτῆς ᵈαπὸ Τῆς ᵉὥρας ᶠἐκείμης. ᵍκαὶ ʰμεταβὰς ⁱε
κεῖθεμ ὁ ᵏιησοῦς, ˡ ἦλθε ᵐπαρὰ Τὴμ ⁿθάλασσαμ
Τῆς ᵒγαλιλαίας, ᵖκαὶ ᵍαμαβὰς ʳεἰς Τὸ ˢὄρος ᵗεκάθη
το ᵘἐκεῖ. ᵛκαὶ ʷπροσήλθομ ˣαὐτῷ ʸὄχλοι ᶻπολλοί
ᵃἔχομτες ᵇμεθ ᶜεαυτῶμ ᵈ χωλούς, ᵉΤυφλούς,
ᶠκωφούς, ᵍκυλλούς, ʰκαὶ ⁱἑτέρους ᵏπολλούς,
ˡκαὶ ᵐἔρριψαμ ⁿαὐτοὺς ᵒπαρὰ Τοὺς ᵖπόΔας Τοῦ
ᵍιησοῦ, ʳκαὶ ˢεθεράπευσεμ ᵗαὐτούς ᵘὥστε Τοὺς
ᵛὄχλους ʷθαυμάσαι ˣβλέπομτας ʸκωφοὺς ᶻ λα
λούμτας, ᵃκυλλοὺς ᵇυγιεῖς, ᶜχωλοὺς ᵈπεριπα=
τούμτας, ᵉκαὶ ᶠΤυφλοὺς ᵍβλέπομτας, ʰκαὶ ⁱ εΔό
ξαζομ Τομ θεόμ Τοῦ ᵏισραὴλ. ˡο ᵐΔε ⁿιησοῦς ᵒπρος
καλεσάμεμος Τοὺς ᵖ μαθητὰς ᵍ αὐτοῦ, ʳ εἶπε
ˢσπλαγχμίζομαι ᵗεπὶ Τομ ᵘὄχλομ, ᵛὅτι ʷἤΔη ˣη=
μέρας ʸΤρεῖς ᶻπροσμέμουσί ᵃμοι, ᵇκαὶ ᶜουκ ᵈἔχου
σι ᵉΤί ᶠφάγωσι, ᵍκαὶ ʰαπολύσαι ⁱαὐτοὺς ʲμήστεις
ᵏουˡθέλω ᵐμήποτε ⁿἐκλυθώσιμ ᵒεμ Τῇ ᵖοΔῷ. ᵍκαὶ
ʳλέγουσιμ ˢαὐτῷ ὁ ᵗμαθηταὶ ᵘ αὐτοῦ. ᵛὡόθεμ
ʷημῖμ ˣεμ ʸερημία ᶻἄρτοι Τοσοῦτοι, ᵃὥστε ᵇχορ=

ᶠautem ᵍsi ʰceco ⁱductū ᵏpreſtet: ˡambo ᵐin
ⁿfouea ᵒcadent. ᵖRespondens ᵍautē ʳpetrus
ˢdixit ᵗei. ᵘEdiſſere ᵛnobis ʷparabolam ˣhanc
ʸiſtam. ᶻAt ᵃille ᵇdixit. ᶜAdhuc ᵈet ᵉvos ˣhanc
ᶠſine ᵍintellectu ʰeſtis? ⁱNō ᵏitelligitis ˡq ᵐoē
ⁿquod ᵒin ᵖos ᵍintrat: ʳin ˢventrem ˣhanc ˣhanc
ᵗvadit ᵘet ᵛin ʷſeceſſum ʸemittit? ˣhanc ˣhanc
ᶻQuæ ᵃautem ᵇprocedunt ᶜde ᵈore: ᵉde ˣhanc
ᶠcorde ᵍexeunt ʰet ⁱea ʲcoiquinant ᵏhominē
ˡDe ᵐcorde ⁿeñ ᵒexeunt ᵖcogitationes ˣhanc Marc. 7.e
ᵍmale: ʳhomicidia: ˢadulteria: ᵗfornicatões
ᵘfurta: ᵛfalſa ʷteſtimõia: ˣblaſphẽie. ʸHæc
ᶻſunt ᵃquæ ᵇcoinquinant ᶜhoiez. ᵈnat hoiez
ᵉNō ᶠlotis ᵍãt ʰmanib ⁱmãducare ʲnō ᵏcoiq
ˡEt ᵐegreſſus ⁿinde ᵒieſus ᵖſeceſſit ˣhanc ˣhanc Marc. 7.e
ᵍin ʳpartes ˢtyri ᵗet ᵘſydonis. ᵛEt ʷecce ˣhanc
ʸmulier ᶻchananea ᵃa ᵇfinibus ᶜillis ˣhanc ˣhanc
ᵈegreſſa: ᵉclamant ᶠdicens ᵍei. ʰMiſerere
ⁱmei ʲdomine ᵏfili ˡdauid: ᵐfilia ⁿmea ˣhanc
ᵒmalea ᵖdemonio ᵍverat. ʳQui nō ˢrñdit.
ᵗverbum. ᵘEt ᵛaccedentes ʷdiſcipuli ᵍ ʸei
ᶻeius ᵃrogabant ᵇeum ᶜdicentes. ᵈDimitte
ᵉeam ʲquia ᵍclamat ʰpoſt nos. ⁱIpſe ᵏautē Luce. 1. b.
ˡrespondens ᵐait. ⁿNon ᵒſuz ᵖmiſſus ᵍniſi ʳad
ˢoues ᵗq ᵘpierūt ᵛdomus ʷiſrael. ˣhanc ˣhanc
ʸAt ᶻilla ᵃvēit ᵇet ᶜadorauit ᵈeū ᵉdicēs. ˣhanc
ᶠDñe ᵍadiuua ʰme. ⁱQui ʲrñdes ᵏait. ˡNon Marc. 7.c.
ᵐeſt ⁿbonum ᵒſumere ᵖpanem ᵍfiliorum: ˣhanc
ʳet ˢmittere ᵗcanibus. ᵘAt ᵛilla ʷdixit. ˣEtiã
ʸdomine. ᶻNam ᵃet ᵇcatelli ᶜedunt ᵈde ˣhanc
ᵉmicis ᶠque ᵍcadunt ʰde ⁱmenſa ˣhanc ˣhanc
ʲdommoꝝ ᵏſuorũ. ˡTunc ᵐrespõdens ⁿieſus
ᵒait ᵖilli. ᵍO mulier ʳmagna eſt ˢfides ᵗtua:
ᵘfiat ᵛtibi ʷſicut ˣvis. ʸEt ᶻſanata ᵃeſt ᵇfilia ˣhanc
ᶜeius ᵈex ᵉilla ᶠhora. ᵍEt cum ʰtranſiſſet ⁱa Marc. 8.a.
ʲde ᵏieſus ˡvenit ᵐſecus ⁿmare ˣhanc ˣhanc ˣhanc
ᵒgalilee: ᵖet ᵍaſcẽdens ʳin ˢmontem ᵗſedebat
ᵘibi. ᵛEt ʷacceſſerunt ad ˣeum ʸturbe ᶻ multe
ᵃhabentes ᵇſecuz ᶜmutos: ᵈcecos ˣhanc ˣhanc
ᵉclaudos: ᶠdebiles ᵍet ʰalios ⁱmultos: ˣhanc
ʲet ᵏproiecerunt ˡeos ᵐante ⁿpedes ˣhanc ˣhanc
ᵒeius: ᵖet ᵍcurauit ʳeos ˢita ᵗvt ˣhanc ˣhanc ˣhanc
ᵘturbe ᵛmirarent: ʷvidẽtes ˣmutos ʸloquen
tes: ᶻdebiles ᵃſanos: ᵇclaudos ᶜambulãtes:
ᵈcecos ᵉvidentes: ᶠ ᵍ magnificabant ˣhanc
ʰdeum ⁱiſrael. ʲJeſus ᵏautem ˡconuocatis
ᵐdiſcipulis ⁿſuis: ᵒdixit. ˣhanc ˣhanc ˣhanc ˣhanc
ᵖMiſereor ᵍturbe: ʳquia ˢtriduo ᵗiam ˣhanc Marc. 8.
ᵘperſeverant ᵛmecum: ʷet ˣnon ʸhabent ˣhanc 2.a.
ᶻquid ᵃmanducent. ᵇEt ᶜdimittere ᵈeos ᵉieiu
nos ᶠnolo: ᵍne ʰdeficiant ⁱin ʲvia. ᵏEt ˣhanc
ˡdicunt ᵐei ⁿdiſcipuli. ᵒUnde ergo ˣhanc ˣhanc
ᵖnobis ᵍi ʳdeſto ˢpanes ᵗtãtos ᵘvt ᵛſaturem

τάσαι ὀχλομ Τοσούτομ. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
ιησοῦς. πόσους ἄρτους ἔχετε. οἱ δὲ εἶπομ
αὐτῷ, ἑπτά. καὶ ὀλίγα ιχθύδια. καὶ ἐκέ-
λευσε Τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖμ ἐπὶ Τὴμ γῆμ.
καὶ λαβὼμ Τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ Τοὺς ιχ-
θύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε Τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ Τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγομ πάμτες καὶ ἐχορτάσθησαμ. καὶ ἦ
ραμ Το περισσεύομ Τωμ κλασμάτωμ ἑπτά
σπυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίομτες ἦσαμ Τε-
τρακισχίλιοι ἄμδρες χωρὶς γυμαικῶμ καὶ
παιδίωμ. καὶ ἀπολύσας Τοὺς ὄχλους ἀμέ-
βη εἰς Τὸ πλοῖομ, καὶ ἦλθεμ εἰς Τὰ ὅρια μαγ
δαλά. Cap. 16.

καὶ προσελθόμτες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδ-
δουκαῖοι πειράζομτες ἐπηρώτησαμ αὐ-
τόμ, σημεῖομ ἐκ Τοῦ οὐραμοῦ ὑποδεῖξαι αὐ-
τοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεμ αὐτοῖς. ὀψίας γε
μομένης λέγετε εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐ-
ρανός. καὶ πρωῒ σήμερομ χειμώμ, πυρρά-
ζει γὰρ στυγνάζωμ ὁ οὐρανός. ὑποκριταί.
Τὸ μὲμ πρόσωπομ Τοῦ οὐρανοῦ γιμώσκε-
τε διακρίμειμ, Τὰ δὲ σημεῖα Τῶμ καιρώμ οὐ
δύμασθε. γενεὰ πομηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεί
ομ ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖομ οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
εἰ μὴ Τὸ σημεῖομ Ιωμᾶ Τοῦ προφήτου. καὶ
καταλιπὼμ αὐτοὺς ἀπῆλθε. καὶ ἐλθόμτες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς Τὸ πέραμ, ἐπελάθομτο
ἄρτους λαβεῖμ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεμ αὐτοῖς. ὁ
ράτε καὶ προσέχετε ἀπὸ Τῆς ζύμης Τῶμ φα
ρισαίωμ καὶ σαδδουκαίωμ. οἱ δὲ διελογίζομ
το ἐμ ἑαυτοῖς λέγομτες. ὅτι ἄρτους οὐκ ἐ-
λάβομεμ. γμοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεμ αὐτοῖς.
Τί διαλογίζεσθε ἐμ ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι ὅ-
τι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε. οὔπω μοεῖτε οὐδέ
μμημομεύετε Τοὺς πέμτε ἄρτους Τῶμ πεμ-
τακισχιλίωμ, καὶ πόσους κοφίμους ἐλάβετε,
οὐδὲ Τοὺς ἑπτὰ ἄρτους Τῶμ τετρακισχιλί-
ωμ, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε. πῶς οὐ
μοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπομ ὑμῖμ προ
σέχειμ ἀπὸ Τῆς ζύμης Τῶμ φαρισαίωμ καὶ
σαδδουκαίωμ. τότε συμήκαμ ὅτι οὐκ εἶπε
προσέχειμ ἀπὸ Τῆς ζύμης Τοῦ ἄρτου, ἀλλ
ἀπὸ Τῆς διδαχῆς Τῶμ φαρισαίωμ καὶ σαδ-
δουκαίωμ. ἐλθὼμ δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς Τὰ μέρη
καισαρείας Τῆς φιλίππου, ἠρώτα Τοὺς μα
θητάς αὐτοῦ λέγωμ. Τίμα με λέγουσιμ οἱ ἄμ
θρωποι εἶμαι Τομ υἱόμ Τοῦ ἀμθρώπου. οἱ δὲ
εἶπομ. οἱ μὲμ Ιωάμμημ Τομ βαπτιστήμ, ἄλλοι
δὲ Ηλίαμ, ἕτεροι δὲ ἱερεμίαμ, ἢ ἕμα Τῶμ προ
φητῶμ. λέγει αὐτοῖς. ὑμεῖς δὲ Τίμα με λέγε
τε εἶμαι. ἀποκριθεὶς δὲ σίμωμ πέτρος, εἶπε
σὺ εἰ ὁ χριστός, ὁ υἱὸς Τοῦ θεοῦ Τοῦ ζῶμ-

turbã tãtã. Et ait illis ꝯ
iesus. Quot panes habetis. At illi di-
xerũt septẽ. τ paucos piscículos. Et
pcepit turbe vt discũberent super terram.
Et accipiens septem panes et pisces: fu
gratias agens fregit ꝛ dedit ꝯ M
discipulis: et discipuli dederũt populo Jo
et comederũt oñes et saturati sũt. Et
quod supfuit de fragmẽtis: tulerũt septẽ
sportas plenas. Erãt ãt q̃ mãducauerũt
hominũ extra paruulos τ ꝝttuor milia
mulieres. Et dimissa turba ascendit
in naviculam et venit in fines magc=
dan. Cap. 16.

Et accesserũt ad eũ pharisei τ sadu
cei temptantes: et rogauerũt cum vt Ma
signum de celo ostenderet eis. ꝯ Joh
At ille respondẽs ait illis. Facto vespe Luc
dicitis serenũ erit: rubicũdũ est eñ ce-
lum. Et mane hodie tempestas: rutilat
enim triste celum. ꝯ
Faciem ergo celi ꝯ
diiudicare nostis signa aũt temporꝫ nõ
potestis. Generatio mala τ adultera si Jon
ginum querit: τ signum non dabitur ei: Ma
nisi signum Ione prophete. Et ꝯ
relictis illis abijt. Et cum venissent ꝯ
discipuli eius trans fretum: obliti sunt
panes accipere. Qui dixit illis. Intue Mar
mini τ cauete a fermento pharisęorum Luc
et saduceorum. At illi cogitabant ꝯ
inter se dicẽtes. Quia panes nõ accepi
mus. Sciens autem iesus dixit. ꝯ
Quid cogitatis modice fidei quia
panes nõ habetis. Nõdũ intelligitis neq;
recordamini neq; panũ τ neq; miliũ hoim
et quot cophinos sumpsistis. ꝯ
Neq; septẽ panũ τ quattuor miliũ hoiz:
τ quot sportas sumpsistis. Quare non
intelligitis q̃ nõ de pane dixi vobis: ca-
uete a fermento pharisęorum et ꝯ luere
saduceorũ. Tũc intellexerũt quia nõ dixe
rit cauendum a fermento panum: sed
a doctrina pharisęorum et saducęorum.
Venit autem iesus in partes ꝯ Mar
cesaree philippi: interrogabat discipulos Luc.
suos dicens. Quem dicunt homines ꝯ
esse filium hominis. At illi ꝯ
dixerunt. Alij iohannẽ baptistam: alij
ãt helią: alij vero hieremią: aut vnũ ex
Dicit illis. Vos ãt quẽ me ppheţ.
esse dicitis. Rñdẽs ãt simõ petrus dixit.
Tu ꝯ christus filius dei viui ꝯ Johñ.

τος, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. μα
κάριος εἶ σίμων βαριωνά ὅτι σὰρξ καὶ αἷ
μα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγώ σοι λέγω, ὅτι
σὺ εἶ πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκο-
δομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἅ-
δου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω
σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.
καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμέ
νον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ
τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ
χριστός. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικ-
νύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀ-
πελθεῖν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων καὶ
γραμματέων, καὶ ἀποκταθῆναι, καὶ τῇ τρί
τῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐ
τὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέ-
γων, ἵλεώς σοι κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ πέτρῳ. ὕπαγε ὀπί-
σω μου σατανᾶ. σκάνδαλον μού εἶ, ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων. τότε ὁ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσ
θω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθήτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὃς
δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐ-
μοῦ, εὑρήσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν-
θρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν
δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ. ἢ τί δώσει ἄν-
θρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν
ἀγγέλων αὐτοῦ. καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάσ-
τῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες
οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βα
σιλείᾳ αὐτοῦ. Cap. 17.

καὶ μεθ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰη-
σοῦς τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάν
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐ-
τοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν, καὶ μετε
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ ἔλαμψε τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμά-
τια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰ
δοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας μετ
αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέ
τρος εἶπε τῷ ἰησοῦ, κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς

ᶜ Ridens autem ᵇ iesus ᶜ dixit ᶠ ei. ᵍ Beatus
ᵇ es ᶠ symon ᵏ bar ᶠ iona ᵐ qꝛ ⁿ caro ᵒ et ᵖ sanguis
ᵍ non ᶠ reuelauit ᵉ tibi: ᶠ sed ⁿ pater ᶠ meus qui
ᶠ in ᶜ celis est. ᵃ Et ᵉ ego ᵒ dico ᶜ tibi ᶜ quia ꝏ
ᶠ tu ᵍ es ᵇ petrus: ᶠ et ᵏ super ᶠ hanc ᵐ petrã ⁿ edifi
cabo ᵖ ecclesiã ᵒ meam: ᵍ et ᶠ porte ᵉ inferi ꝏ
ᶠ nõ ⁿ ꝓualebũt ⁿ aduersus ᵡ eã. ᵡ Et ᵃ tibi ᶠ dabo
ᵇ claues ᶜ regni ᵒ celorum. ꝏꝏꝏꝏ
ᶜ Et ᶜ q̃cũq; ᵇ ligaueris ᶠ sup ᵏ terrã ᶠ erit ᵐ liga
tũ ⁊ ⁿ in ᶜ celis: ᵖ et ᶠ quodcũq; ᵍ solueris ᶠ super
ⁿ terram ᶠ erit ᶠ solutum et ᶠ in ᵃ celis. ꝏꝏ
ᵇ Tunc ᶜ precepit ᵒ discipulis ᶜ suis ᶠ vt ꝏꝏ
ᵍ nemini ᵇ dicerẽt: ᶠ quia ᵏ ipse ᶠ esset ᵐ iesus ꝏ
ⁿ christus. ᵒ Exinde ᵖ cepit ᵍ iesus ᶠ ostendere
ᵃ discipulis ᶠ suis: ⁿ quia ᶠ oporteret ᶠ eum ᶠ ire
ᵇ hierosolymam: ᶜ et ᵒ multa ᶜ pati ꝏꝏ
ᶠ a ᵍ senioribus ᵏ et ᶠ scribis ᵇ ⁊ ᵖ principib ᵍ ꝙ sacer
dotũ: ᵐ et ⁿ occidi ᵒ et ᵖ tertia ꝏꝏ ꝏꝏ
ᵍ die ᶠ resurgere. ᵃ Et ᶠ assumens ⁿ eum ꝏ
ᵡ petrus: ᶠ cepit ᶠ increpare ᵃ illum ᵇ dicens ꝏ
ᶜ Absit a ᵇ te ᶜ domine: ᶠ non ᵍ erit ᵇ tibi ᶠ hoc.
ᵏ Qui ᵐ cõuersus ⁿ dixit ᵒ petro. ᵖ Vade ᵍ post
ᶠ me ᵃ sathana: ᶠ scandalũ ᵡ es ⁿ mihi: ᶠ qꝛ non
ᵃ sapis ᵇ ea ᵇ que ᶜ dei sunt ᵒ sed ᶜ ea ᶜ que ᶠ hoiz.
ᵍ Tunc ᵇ iesus ᶠ dixit ᵏ discipulis ᶠ suis. ꝏꝏ
ᵐ Si ⁿ quis ᵒ vult ᵖ post ᵍ me ᶠ venire ⁿ abneget
ᶠ semetipsum: ⁿ et ᶠ tollat ᶠ crucem ᶠ suam ꝏ
ᵃ et ᵇ sequatur ᶜ me. ᵖ Qui ᶜ enim ᵍ voluerit ꝏ
ᵇ aiam ᶠ suã ᵏ saluã ᵏ facere ᶠ perdet ᵐ eaz. ⁿ Qui
ᵒ autem ᵍ perdiderit ᶠ animã ᵍ suaz ᶠ ꝓpter ⁿ me
ᵡ inueniet ᶠ eam. ᶠ Quid ᵃ enim ᵇ prodest ᶜ hoi
ᵒ si ᶜ mũdum ᶠ vniuersum ᵍ lucretur: ꝏꝏ
ᶠ aie ᵇ vo ᵏ sue ᶠ detrimẽtũ ᶠ patiat? ᵐ Aut ⁿ quã
ᵖ hõ ᵍ ꝓmutationẽ ꝓ ᶠ aia ᵃ sua. ꝏ ᵒ dabit
ᵡ Filius ⁿ hois ᶠ venturus ᶠ est ꝏꝏꝏꝏ
ᵃ in ᵇ gloria ᵇ patris ᶜ sui ᵒ cum ꝏꝏꝏ
ᶜ angelis ᶠ suis: ᵍ et ᵇ tunc ᶜ reddet ᵏ vnicuiq; ꝏ
ᶠ scdm ᵐ opera ⁿ eius. ᵒ Amen ᵖ dico ᵍ vobis:
ᶠ sunt ᵍ quidam de ᶠ hic ⁿ stãtibus ᶠ qui ꝏꝏ
ᶠ non ᶠ gustabunt ᵃ mortem: ᵇ donec ᶜ videant
ᶜ filium ᶠ hominis ᵍ venientem ᵇ in ᶠ regno ꝏ
ᵏ suo. Cap. 17.

Et ᵇ post ᶜ dies ᵒ sex ᶜ assumpsit ᶠ ihesus
ᶜ petrum ᵇ et ᶠ iacobum ᵏ ⁊ ᶠ iohannem
ᵐ fratrem ⁿ eius ᵒ et ᵖ duxit ᵍ illos ꝏꝏ ꝏ
ᶠ in ⁿ mõte ᶜ excelsũ ⁿ seorsuz ᵡ ⁊ ᶠ trãsfigurat ᵍ ꝙ
ᶠ ante ᵃ eos ᵇ ⁊ ᶜ resplenduit ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ
ᵒ facies ᶜ eius ᶠ sicut ᵍ sol: ᶠ vestimenta ᵇ autem
ᵏ ei ᵍ facta ᶠ sunt ᵐ alba ⁿ sicut ᵒ nix. ᵖ Et ᵍ ecce
ᶠ apparuerunt ᵃ illis ᶠ moyses ⁿ ⁊ ᶠ helias ᶠ cum
ᶠ eo ᵃ loquentes. ᵇ Respondens ᶜ aũt ᵒ petrus
ᶜ dixit ad ᶠ ihesũ. ᵍ Domine ᵇ bonũ ᶠ est ᵏ nos ꝏ
ᶠ hic ᵐ esse: ⁿ si ᵒ vis ᵖ faciamus ᵍ hic ᶠ tria

Marc. 8.d Luce. 5.c.

Marc. 8.f.

Marc. 8.g. Luce. 9.c. ⁊ 14.f.

Marc. 9.a Luce. 9.d.

σκηνάς. σοι μίαν, και μωσή μίαν, και μίαν ηλία. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς. και ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα. οὗτος ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε. και ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, και ἐφοβήθησαν σφόδρα. και προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν και εἶπεν. ἐγέρθητε και μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον. και καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων. μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. και ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες. τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, και ἀποκαταστήσει πάντα. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε, και οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτω και ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. και ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν και λέγων. κύριε ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται και κακῶς πάσχει. πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, και πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ, και προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταίς σου, και οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν. ὦ γενεὰ ἄπιστος και διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ ὑμῶν. ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν. φέρετε μοι αὐτὸν ὧδε. και ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς και ἐξῆλθεν ἀπ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, και ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ ἰδίαν εἶπον. διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν. ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ μετάβηθι ἔνθεν ἐκεῖ και μεταβήσεται, και οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ και νηστείᾳ. ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, και ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, και τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. και ἐλυπήθησαν σφόδρα. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα

tabernacula: tibi vnum: moysi vnum: & helie vnum. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube dicens. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene placuit: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam: & timuerunt valde. Et accessit iesus et tetigit eos: dixit eis iesus dicens. Surgite: & nolite timere. Leuantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum iesum. Et descendentibus illis de monte precepit eis iesus dicens. Nemini dixeritis visionem: donec filius hominis a mortuis resurgat. Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo scribe dicunt quod helias oporteat primum venire? At ille respondens ait eis. Helias quidem venturus est primum & restituet omnia. Dico autem vobis quod helias iam venit: et non cognouerunt eum: sed fecerunt in eo quecunque voluerunt. Sic et filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quod de iohanne baptista dixisset eis. Et cum venisset ad turbam: accessit ad eum homo genibus prouolutus ei dicens. Domine miserere filio meo quia lunaticus est et male patitur. Nam sepe cadit in ignem: et crebro in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis et non potuerunt curare eum. Respondens autem iesus ait. O generatio incredula & peruersa: quousque ero vobiscum? quousque patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpauit illum iesus: et exiit ab eo demonium: & curatus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad iesum secreto: et dixerunt. Quare nos non potuimus eicere illum? Dixit illis iesus. Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis habuerit fidem sicut granum sinapis: dicetis huic monti transi hinc illuc et transibit: et nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non ejicitur nisi per orationem et ieiunium. Conuersantibus autem eis in galilea: dixit illis iesus. Filius hominis tradendus est in manus hominum et occident eum et tertia die resurget. Et contristati sunt vehementer. Et cum venissent capharnaum: accesserunt qui didrach-

αραχμα ˢλαμβάμοντες Τω ᵗπέτρω, ᵘκαὶ ˣείπομ. ο
ʸδιδάσκαλος ᶻυμῶμ ᵃου ᵇτελεῖ τα ᶜδίδραχμα.
ᵈλέγει. ᵉμαι. ᶠκαὶ ᵍότε ʰεισῆλθεμ ⁱεις τὴμ ᵏοικίαμ,
ˡπροέφθασεμ ᵐαυτόμ ⁿο ᵒιησοῦς ᵖλέγωμ. ᵠΤι ʳσοι
ˢδοκεῖ ᵗσίμωμ, οι ᵘβασιλεῖς τῆς ᵛγῆς ʷαπὸ ˣτίμωμ
ʸλαμβάμουσι ᶻτέλη ᵃη ᵇκήμσομ, ᶜαπὸ τῶμ ᵈυἱῶμ
ᵉαυτῶμ, ᶠἢ ᵍαπὸ τῶμ ʰαλλοτρίωμ. ⁱλέγει ᵏ αὐ=
τῷ ο ˡπέτρος. ᵐαπὸ τῶμ ⁿαλλοτρίωμ. ᵒέφη ᵖαὐ=
τῷ ο ᵠιησοῦς. ʳαράγε, ˢελεύθεροι ᵗεισίμ οι ᵘυἱοί.
ᵛἵμα ʷδὲ ˣμὴ ʸσκαμδαλίσωμεμ ᶻαυτούς, ᵃπορευ
θεὶς ᵇεις τὴμ θάλασσαμ ᶜβάλε ᵈάγκιστρομ, ᵉκαὶ
τὸμ ᶠαμαβαίμοντα ᵍπρῶτομ ʰιχθύμ ⁱάρομ, ᵏκαὶ
ˡαμοίξας τὸ ᵐστόμα ⁿαυτοῦ, ᵒευρήσεις ᵖστατῆ=
ρα. ᵠεκεῖμομ ʳλαβὼμ, ˢδὸς ᵗαυτοῖς ᵘ αμτὶ ᵛ εμοῦ
ʷκαὶ ˣσου. Cap. 18.

ᵃμ ᵇεκείμη τῆ ᶜὥρα ᵈπροσῆλθομ οι ᵉμαθηταί
τῷ ᶠιησοῦ ᵍλέγομτες. ʰτίς ⁱάρα ᵏμείζωμ ˡεσ=
τὶμ ᵐεμ τῆ ⁿβασιλεία τῶμ ᵒουραμῶμ. ᵖκαὶ ᵠπρος=
καλεσάμερος ὁ ʳιησοῦς ˢπαιδίομ, ᵗέστησεμ ᵘαὐ=
τὸ ᵛεμ ʷμέσῳ ˣαυτῶμ ʸκαὶ ᶻείπεμ. ᵃαμὴμ ᵇλεγω ᶜυ
μῖμ, ᵈεὰμ ᵉμὴ ᶠστραφῆτε ᵍκαὶ ʰγέμησθε ⁱως τὰ ᵏπαι
δία, ˡουμὴ ᵐεισελθητε ⁿεις τὴμ ᵒβασιλείαμ τῶμ ᵖου
ραμῶμ. ᵠόστις ʳοὖμ ˢταπεινώσει ᵗεαυτόμ ᵘως τὸ
ᵛπαιδίομ ʷτοῦτο, ˣούτος ʸεστὶμ ο ᶻμείζωμ ᵃεμ τῆ
ᵇβασιλεία τῶμ ᶜουραμῶμ. ᵈκαὶ ᵉὸς ᶠεὰμ ᵍδέξηται
ʰπαιδίομ ⁱτοιούτομ ᵏεμ, ˡεμοὶ τῶ ᵐομόματί ⁿμου
ᵒεμὲ ᵖδέχεται. ᵠος ʳδ' ἂμ ˢσκαμδαλίσῃ ᵗένα τῶμ
ᵘμικρῶμ ᵛτούτωμ τῶμ ʷπιστευόμτωμ ˣεις ʸεμέ,
ᶻσυμφέρει ᵃαὐτῶ ἵμα ᵇκρεμασθῆ ᶜμύλος ᵈονικός
ᵉεπὶ τὸμ ᶠτράχηλομ ᵍαὐτοῦ, ʰκαὶ ⁱκαταπομτισθῆ
ᵏεμ τῶ ˡπελάγει τῆς ᵐθαλάσσης. ⁿουαὶ τῶ ᵒκόσ=
μῳ ᵖαπὸ τῶμ ᵠσκαμδάλωμ. ʳαμάγκη ˢγαρ ᵗεστὶμ
ᵘελθεῖμ τὰ ᵛσκάμδαλα. ʷπλὴμ ˣουαὶ τῶ ʸαμθρώ=
πῳ ᶻεκείμῳ ᵃδι ᵇου το ᶜσκάμδαλομ ᵈέρχεται. ᵉει ᶠδὲ
ἡ ᵍχειρ ʰσου ⁱἡ ο ᵏπους ˡσου ᵐσκαμδαλίζει ⁿσε, ᵒέκ
κοψομ ᵖαυτά, ᵠκαὶ ʳβάλε ˢαπὸ ᵗσου. ᵘκαλόμ ᵛσοι
ʷεστὶμ ˣεισελθεῖμ ʸεις τὴμ ᶻζωὴμ ᵃχωλόμ ᵇη ᶜκυλ=
λόμ, ᵈη ᵉ δύο ᶠχείρας ᵍη ʰ δύο ⁱ πόδας ᵏ ἔχομτα
ˡβληθῆμαι ᵐεις τὸ ⁿπυρ τὸ ᵒαἰώμιομ. ᵖκαὶ ᵠεἰ ο ʳοφ
θαλμός ˢσου ᵗσκαμδαλίζει ᵘσε, ᵛἔξελε ʷαὐτόμ ˣκαὶ
ʸβάλε ᶻαπὸ ᵃσου. ᵇκαλόμ ᶜσοι ᵈεστὶ ᵉμονόφθαλ=
μομ ᶠεις τὴμ ᵍζωὴμ ʰεισελθεῖμ, ⁱη ʲ δύο ᵏοφθαλ=
μούς ˡἔχομτα ᵐ βληθῆμαι ⁿεις τὴμ ᵒγέεμμαμ τοῦ
ᵖπυρός. ᵠοράτε ʳμὴ ˢκαταφρομήσητε ᵗενός τῶμ ᵘμι
κρῶμ ᵛτούτωμ. ʷ λέγω ˣγαρ ʸυμῖμ, ᶻοτι οι ᵃάγγε
λοι ᵇαὐτῶμ ᶜεμ ᵈουραμοῖς ᵉδιαπαμτὸς ᶠβλέπουσι
τὸ ᵍπρόσωπομ τοῦ ʰπατρός ⁱμου τοῦ ᵏεμ ˡου
ραμοῖς. ᵐήλθε ⁿγαρ ο ᵒυἱὸς τοῦ ᵖαμθρώπου ᵠσώ=
σαι τὸ ʳαπολωλός. ˢτι ᵗυμῖμ ᵘδοκεῖ. ᵛεάμ ʷγέμη=
ται ˣτιμὶ ʸαμθρώπῳ ᶻεκατόμ ᵃπρόβατα, ᵇκαὶ ᶜπλα
νηθῆ ᵈεμ ᵉεξ ᶠαὐτῶμ, ᵍουχὶ ʰαφεὶς τὰ ⁱεμεμήκομτα
ᵏεμμέα, ˡεπὶ τὰ ᵐὄρη ⁿπορευθεὶς ᵒζητεῖ τὸ ᵖπλαμώ
μεμομ. ᵠκαὶ ʳεὰμ ˢγένηται ᵗευρεῖμ ᵘαὐτό, ᵛαμὴμ ʷλέ

mῆ ˣaccipiebant ad ʸpetrũ: ᶻet ᵃdixerunt ei.
ᵇMagister ᶜvester ᵈnon ᵉsoluit ᶠdidrachmã
ᵍait, ʰEtiam. ⁱEt ᵏcum ˡintrasset ᵐin ⁿdomũ
ᵒpreuenit ᵖeum ᵠiesus ʳdicẽs, ˢQuid ᵗtibi ꝏ
ᵘvidetur ᵛsymon? ʷReges ˣterre ʸa ᶻquibus
ᵃaccipiũt ᵇtributum ᶜvel ᵈcensum: ᵉa ᶠfilijs
ᵍsuis ʰan ⁱab ᵏalienis? Et ille ˡdixit. ꝏ
ᵐAb ⁿalienis. ᵒDixit ᵖilli ꝏꝏꝏꝏ
ᵠiesus. ʳErgo ˢliberi ᵗsunt ᵘfilij. ꝏꝏ
ᵛEt ʷaũt ˣnon ʸscandalizemus ᶻeos: ᵃvade
ᵇad ᶜmare ᵈmitte ᵉhamum: ᶠet ꝏꝏ
ᵍcum ʰpiscem ⁱq̃ ᵏprimꝰ ˡascẽderit ᵐtolle: ⁿet
ᵒaperto ᵖore ᵠeius ʳinuenies ˢstaterem: ꝏ
ᵗillum ᵘsumens ᵛda ʷeis ˣpro ʸme ꝏꝏ
ᶻet ᵃte. Cap. 18.

Hᵇilla ᶜhora ᵈaccesserũt ᵉdiscipuli ad A
iesũ ᶠdicẽtes, ᵍQuis ʰputas ⁱmaior ʲẽ Mar. 9.c. Luc. 9.f.
ᵏin ˡregno ᵐcelorum? ⁿEt ᵒaduocans ꝏ
ᵖiesus ᵠparulum: ʳstatuit ˢeum ꝏꝏꝏ
ᵗin ᵘmedio ᵛeoꝝ ʷet ˣdixit, ʸAmẽ ᶻdico ᵃvobis:
ᵇnisi ᶜpuerꝰ ᵈfueritꝰ ᵉet ᶠefficiami ᵍsicut ʰpuuli
ⁱnon ᵏintrabitis ˡin ᵐregnum ⁿcelorum. ꝏ
ᵒQuicũq̃ ᵖergo ᵠhũliauerit ʳse ˢsicut ꝏꝏ
ᵗpuulꝰ ᵘiste: ᵛ hic ʷest ˣmaior ʸin ꝏꝏ
ᶻregno ᵃcelorum. ᵇ Et ᶜqui ᵈsuscepерit ꝏ
ᵉvnũ ᶠparulum ᵍtalem ʰin ⁱnomine ʲmeo: Marc. 9.f.
ᵏme ˡsuscipit. ᵐQui ⁿãt ᵒscãdalizauerit ᵖvnũ Luc. 17.a.
deᵇpusillis ᶜistis ᵈqui ᵉin ᶠme ᵍcredunt: ꝏ
ʰexpedit ⁱei ᵏvt ˡsuspendat ᵐmola ⁿasinaria
ᵒin ᵖcollo ᵠeius: ʳet ˢdemergatur ꝏꝏꝏ
ᵗin ᵘprofundum ᵛmaris. ʷVe ˣmundo ꝏ
ʸa ᶻscandalis, ᵃ Necesse ᵇest ᶜenim vt ꝏ Marc. 9.f.
ᵈvenant ᵉscandala: ᶠverumtñ ᵍve ʰhomini sup. 5.e.
ⁱilli ʲper ᵏquem ˡscandalũ ᵐvenit. ⁿSi ᵒaũt
ᵖman ᵠtua ʳvel ˢpes ᵗtuꝰ ᵘscãdalizat ᵛte: ʷab
scide ˣea ʸet ᶻproijce ᵃabs ᵇte. ᶜBonum ᵈtibi B
ᵉest ᶠad ᵍvitã ʰingredi ⁱdebilẽ ʲvel ᵏclaudum Marc. 8.b
ˡq̃ ᵐduas ⁿmanꝰ ᵒvel ᵖduos ᵠpedes ʳhabẽtes
ˢmitti ᵗin ᵘignem ᵛeternum. ʷEt ˣsi ʸoculus
ᶻtuus ᵃscandalizat ᵇte: ᶜerue ᵈeum ꝏ
ᵉpisce ᶠabs ᵍte. ʰBonũ ⁱtibi ʲẽ ᵏvnũ ˡoculꝰ ha=
ᵐin ⁿvitã ᵒintrare: ᵖq̃ ᵠduos ʳoculos habẽtem
ˢhabentem ᵗmitti ᵘin ᵛgehennam ꝏꝏ
ʷignis. ˣVidete ʸne ᶻcontemnatis ᵃvnum ex
ᵇhis ᶜpusillis. ᵈDico ᵉenim ᶠvobis ᵍq̃ ʰangeli
ⁱeorum ᵏin ˡcelis ᵐsemper ⁿ vident ꝏ ꝏ
ᵒfaciem ᵖpatris ᵠmei qui ʳin ˢcelis est. ꝏ
ᵗVenit ᵘenim ᵛ filius ʷ hominis ˣ saluare ꝏ
ʸq̃ ᶻpierat. ᵃQuid ᵇvobis ᶜvidet? ᵈSi ᵉaliqui fue Luc. 9.g.
rint ᶠalicui ᵍcentum ʰoues ⁱet ʲerrauerit ꝏ Luc. 15.a.
ᵏvna ˡex ᵐeis: ⁿnonne ᵒrelinquet ᵖnonaginta
ᵠnouẽ ʳin ˢmõtib ᵗet ᵘvadit ˣquerere ʸeã ᶻq̃ ᵃerra=
uit? ᵇEt ᶜsi ᵈcontigerit vt ᵉinuenat ᶠeã: ᵍamẽ ʰdi

γω υμίν, ὅτι χαίρει επ' αυτῷ μᾶλλον, ἢ ε=
πὶ τοῖς ἐννενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανη=
μένοις. οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν
τοῦ πατρός υμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα α
πόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων. ἐὰν δὲ α=
μάρτη εἰς σε ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ
ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μό=
νου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελ=
φόν σου. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε με=
τά σου ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύ=
ο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.
ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη=
σία. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ,
ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ὅ=
σα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα
ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅ
τι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς
γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτή
σωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πα=
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσί
δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,
ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. τότε προσελθὼν
αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε. κύριε ποσάκις ἁμαρ
τήσει εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐ
τῷ, ἕως ἑπτάκις. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, οὐ
λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομη=κο
τάκις ἑπτά. διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλη
σε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐ=
τοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προ=
σηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων τα=
λάντων, μὴ ἔχοντος δὲ αὐτῷ ἀποδοῦναι,
ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι.
καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ
πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν
ὁ δοῦλος, προσεκύνει αὐτῷ λέγων. κύ=
ριε, μακροθύμησον ἐπ ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀ
ποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ
δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦ
λος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐ=
τοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια. καὶ
κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων, ἀπόδος μοι
εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδου=
λος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκά
λει αὐτὸν λέγων, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί,
καὶ ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ
ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως
οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ
σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθη=
σαν σφόδρα. καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ

co vobis: quæ gaudet super eā magis quā super
nonaginta nouem quæ non errauerunt.
Sic non est voluntas ante
patrem vestrū qui in cœlis est: vt pereat
vnus de pusillis istis. Si autē peccaue
rit in te frater tuus: vade et
corripe eum inter te et ipsum solum.
Si te audierit: lucratus eris fratrem
tuū. Si aūt nō te audierit adhibe tecū
adhuc vnū vel duos: vt in ore duorū
vel trium testium stet omne verbum.
Quod si non audierit eos dic ecclesie.
Si autem ecclesiam non audierit: sit
tibi sicut ethnicus et publicanus.
Amē dico vobis: quæcūq; alligaueritis super
terrā erunt ligata et in cœlo: et quecūq;
solueritis super terram erunt soluta et
in celo. Iterum dico vobis quia
si duo ex vobis consenserint super
terram de omni re quācunq; petierint
fiet illis a patre
meo qui in cœlis est. Vbi enim sunt
duo vel tres cōgregati in nomine meo
ibi sum in medio eorū. Tunc accedēs
petr ad eū dixit. Dñe quotiens peccabit
in me frater meus et dimittam ei:
vsq; septies? Dixit illi iesus. Non
dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies
septies. Ideo assimilatus est regnum
celorum homini regi qui voluit
rationē ponere cum seruis suis.
Et cum cepisset rationē ponere: oblatus est
ei vnus qui debebat ei decē milia talēta.
Cum autem non haberet vnde redderet:
iussit eum dominus eius venundari
et vxorem eius et filios: et
omnia quæ habebat et reddi. Procidens ergo
seruus ille: adorabat eū dicēs. Domine
patientiā habe in me: et oia reddā tibi.
Misertus autem dominus
serui illius dimisit eum: et
debitū dimisit ei. Egressus aūt seruus
ille inuenit vnum de conseruis suis
qui debebat ei centum denarios: et
tenēs suffocabat eū dicēs. Redde mihi
quod debes. Et procidens conserus
eius: rogabat
eum dicēs. Patientiam habe in me
et oia reddam tibi. Ille autē nolut: sed
abiit et misit eum in carcerem: donec
redderet debitum. Videntes autem
conserui eius quæ fiebant contristati sunt
valde et venerunt et narrauerunt

ʳ κυρίω ᵍ αυτῶμ ʰ ϖάμτα / Ϫα ⁱ γεμόμεμα . ᵏ Ϫότε
ˡ ϖροσκαλεσάμεμος ᵐ αυτόμ/ο ⁿ κύριος ᵒ αυτού,
ᵖ λεγει ᵍ αυτώ. ʳ Δούλε ˢ ϖομηρέ, ʳ ϖάσαμ / Ϫημ ⁿ ο=
φειλήμ ʳ εκείμημ ʳ αφήκα ᵗ σοι ᵘ επεί ʰ ϖαρεκάλεσασ
ᶜ με. ᵛ ουκ ᶜ έλει ʳ και ᵍ σε ʰ ελεήσαι / Ϫομ ʲ σύμδουλομ
ᵏ σου ˡ ως ᵐ και ⁿ εγώ ᵒ σε ᵖ ηλέησα. ᵠ και ʳ οργισθείς / ο
ˢ κύριος ʳ αυτού, ⁿ ϖαρέδωκεμ ʳ αυτόμ / Ϫοις ʳ βασα
μισταίς, ᵗ έως ᵘ ου ʰ αποδώ ᶜ ϖαμ / Ϫα ᵛ οφειλόμε=
μομ ʳ αυτῶ. ʳ ούτως ᵍ και / ο ʰ ϖατήρ ⁱ μου / ο ᵏ επου=
ραμίος ˡ ϖοιήσει ᵐ υμίμ ⁿ εάμ ᵒ μη ᵖ αφήτε ᵠ έκασ=
τος / Ϫω ʳ αδελφῶ ˢ αυτού ʳ από / Ϫωμ ⁿ καρδιῶμ ˣ υ
μῶμ / τα ʳ ϖαραπτώματα ᵗ αυτῶμ. Cap. 19.

Και ʰ εγέμετο ᶜ ότε ᵛ ετέλεσεμ / ο ᶜ ιησούς / Ϫουσ
ʳ λόγους ᵍ Ϫούτους, ʰ μετήρεμ ʲ από / Ϫης ᵏ γαλι
λαίασ ˡ και ᵐ ήλθεμ ⁿ εις / Ϫα ᵒ όρια / Ϫης ᵖ ιουδαίασ
ᵠ ϖέραμ / Ϫου ʳ ιορδάμου. ˢ και ʳ ηκολούθησαμ ⁿ αυ
τῶ ᵗ όχλοι ʳ ϖολλοί, ᵘ και ˣ εθεράπευσεμ ʰ αυτούς
ᶜ εκεί. ᵛ και ᶜ ϖροσήλθομ ʳ αυτω / οι ᵍ φαρισαίοι ʰ πει
ράζομτες ʳ αυτόμ ᵏ και ˡ λέγομτες ᵐ αυτῶ. ⁿ ει ᵒ έξεσ
τιμ ᵖ ανθρώπω ᵠ απολύσαι / Ϫημ ʳ γυμαίκα ˢ αυτού
ʳ κατά ⁿ ϖάσαμ ʳ αιτίαμ. ʳ ο ᵗ Δε ˢ ασοκριθείς ʰ είϖεμ
ᶜ αυτοίς, ᵛ ουκ ᶜ ανέγμωτε ʳ ότι / ο ᵍ ποιήσας ʰ απ ʳ αρ
χής, ᵏ άρσεμ ˡ και ᵐ θήλυ ⁿ εποίησεμ ᵒ αυτούς, ᵖ και
ᵠ είπεμ. ʳ ένεκεμ ˢ Ϫούτου ʳ καταλείψει ⁿ άμθρωποσ
/ Ϫομ ʲ πατέρα ʳ αυτού ᵗ και / Ϫημ ˢ μητέρα, ʰ και ᶜ προσ
κολλημήσεται / Ϫη ᵛ γυμαικί ᶜ αυτού, ʳ και ᵍ έσομ=
ται / οι ʰ δύο ᶜ εις ᵏ σάρκα ˡ μίαμ. ᵐ ώστε ⁿ ουκ ᵒ έτι ᵖ ει=
σί ᵠ δύο, ʳ αλλά ˢ σάρξ ᵗ μία. ⁿ ο ˣ ουμ / ο ʳ θεός ᵗ συ=
μέζευξεμ, ˢ άμθρωπος ʰ μη ᶜ χωριζέτω. ᵛ λέγουσιμ
ᶜ αυτω. ʳ Ϫι ᵍ ουμ ʰ μωσής ᶜ εμέτειλατο ᵏ δούμαι ˡ βι
βλίομ ᵐ αποστασίου, ⁿ και ᵒ απολύσαι ᵖ αυτήμ.
ᵠ λέγει ʳ αυτοίς, ˢ ότι ʳ μωσής ⁿ ϖρός / Ϫημ ʳ σκληρο=
καρδίαμ ʳ υμῶμ ᵗ επέτρεψεμ ʳ υμίμ ˢ απολύσαι / Ϫας
ʰ γυμαίκας ᶜ υμῶμ. ᵛ απ ᶜ αρχής ʳ δε ᵍ ου ʰ γέγο=
μεμ ʳ ούτως. ᵏ λέγω ˡ δε ᵐ υμίμ. ⁿ ότι ᵒ ος ᾶμ ᵠ απολύ
ση / Ϫημ ʳ γυμαίκα ˢ αυτού ʳ μη ⁿ επί ˣ ϖορμεία ʳ και
ˢ γαμήσει ᵗ άλλημ, ʰ μοιχάται. ᶜ και / ο ᵛ απολελυ
μέμημ ᶜ γαμήσας ʳ μοιχάται. ᵍ λέγουσιμ ʰ αυτῶ
/ οι ʲ μαθηταί ᵏ αυτού, ˡ ει ᵐ ούτως ⁿ εστίμ / η ᵒ αιτία
/ Του ᵖ ανθρώπου ᵠ μετά / Ϫης ʳ γυμαικός, ˢ ου ᵗ συμ
φέρει ⁿ γαμήσαι. ʳ ο δε ᵛ είϖεμ ˢ αυτοίς. ʰ ου ᶜ ϖάμ=
τες ᵛ χωρούσι / Ϫομ ᶜ λόγομ ʳ Ϫούτομ, ᵍ αλλ ʰ οις
ʲ δέδοται. ᵏ εισί ˡ γαρ ᵐ ευμούχοι ⁿ οίτιμες ᵒ εκ ᵖ κοι=
λίας ᵠ μητρός ʳ εγεμήθησαμ ˢ ούτως. ʳ και ⁿ εισίμ ʳ ευ
μούχοι ʳ οίτιμες ᵗ ευμούχισθησαμ ˢ υπό / Ϫωμ ʰ αμ=
θρώπωμ. ᶜ και ᵛ εισίμ ᶜ ευμούχοι ʳ οίτιμες ᵍ ευμού=
χισαμ ʰ εαυτούς ʳ διά / Ϫημ ᵏ βασιλείαμ / Ϫωμ ˡ ουρα
μῶμ. / ο ᵐ δυμάμενος ⁿ χωρείμ, ᵒ χωρείτω. ᵖ Ϫότε
ᵠ ϖροσημέχθησαμ ʳ αυτῶ ˢ ϖαιδία ʳ ίμα / Ϫας ⁿ χεί=
ρας ˣ επιθή ʳ αυτοίς και ˢ ϖροσεύξηται. / οι ʰ δε ᶜ μα
θηταί ᵛ επετίμησαμ ᶜ αυτοίς. / ο ʳ δε ᵍ ιησούς ʰ είϖεμ.
ʲ άφετε / Ϫα ᵏ ϖαιδία, ˡ και ᵐ μη ⁿ κωλύετε ᵒ αυτά ᵖ ελ
θείμ ᵠ προς ʳ με. / Ϫωμ ˢ γαρ ʳ Ϫοιούτωμ ⁿ εστίμ / η ˣ βα=

ʳ domino ᵍ suo ʰ omnia q̃ ʲ facta fuerãt . ᵏ Tũc
ˡ vocauit ᵐ illum ⁿ dominus ᵒ suus: et ꝯ ꝯ
ᵖ ait ᵠ illi. ʳ Serue ˢ nequam: ʳ oẽ ⁿ debitum
ˣ illud ʳ dimisi ᵗ tibi: ᵘ quoniam ʰ rogasti ꝯ
ᶜ me. ᵛ Nõne ergo ᶜ oportuit ʳ τ ᵍ te ʰ miſeri ʲ cõ
ſeꝛu ᵏ tu ˡ sicut ᵐ τ ⁿ ego ᵒ tui ᵖ miſtꝰ ᵖ ſũ. ᵠ Et ʳ ira
tꝰ ˢ dominus ʳ eiꝰ ⁿ tradidit ʳ eum ʳ tortoꝛibus
ᵗ quoadusq; ʰ redderet ᶜ vniuerſum ᵛ debitum
ᶜ ei. ʳ Sic ᵍ et ʰ pater ⁱ meus ᵏ celeſtis ꝯ ꝯ
ˡ faciet ᵐ vobis ⁿ ſi ᵒ nõ ᵖ remiſeritis ᵠ vnuſquiſ
q; ʳ fratri ˢ suo ʳ de ⁿ coꝛdibus ˣ veſtris . ꝯ

Cap. 19.

Et ᵇ factũ ᵇ eſt ᶜ cum ᵛ conſummaſſet ᶜ ieſus
ʳ ſermones ᵍ iſtos ʰ migrauit ʲ a ᵏ galilea
ˡ et ᵐ venit ⁿ in ᵒ fines ᵖ iudee ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵠ trans ʳ iordanem: ˢ τ ʳ ſecute ʳ ſunt ⁿ eum
ˣ turbe ʳ multe : ᵗ τ ˢ curauit ʰ eos ꝯ ꝯ
ᶜ ibi. ᵛ Et ᶜ acceſſerunt ad ʳ eum ᵍ phariſei ʰ tẽp
tantes ʳ eum ᵏ et ʲ dicentes . ⁿ Si ᵒ licet ꝯ ꝯ
ᵖ homini ᵠ dimittere ʳ vxoꝛem ˢ ſuam ꝯ ꝯ
ⁿ q̃cũq; ʳ ex ʳ cã? ʳ Qui ˢ rñdẽs ʰ ait ⌈ ⁱ nitio:
ᶜ illis. ᵛ Mõ ᶜ legiſtis ʳ q; ᵍ qui ʰ fecit hoiez ʰ ab
ᵏ maſculum ʲ et ᵐ feminam ⁿ fecit ᵒ eos? ᵖ Et
ᵠ dixit. ʳ Propter ⁿ hoc ᶜ dimittet ⁿ homo ꝯ
ˣ patrem ᵗ et ˢ matrem ʰ et ᶜ adherebit ꝯ ꝯ
ᵛ vxoꝛi ᶜ ſue: ʳ et ᵍ erunt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ duo ⁱ in ᵏ carne ʲ vna. ᵐ Itaq; ᵒ iam ⁿ nõ ᵖ ſunt
ᵠ duo ʳ ſed ʳ vna ˢ caro. ⁿ Quod ʲ ergo ʳ deꝰ ʲ cõ
iũxit: ˢ homo ʰ non ᶜ ſeparet. ᵛ Dicunt ꝯ ꝯ
ᶜ illi. ʳ Quid ᵍ ergo ʰ moyſes ⁱ mãdauit ᵏ dare ˡ li
bellum ᵐ repudij ⁿ et ᵒ dimittere ᵖ eam? ꝯ
ᵠ Ait ʳ illi ˢ . Qñ ʳ moyſes ⁿ ad ˡ duriciã ʲ coꝛdis
ʳ veſtri ˢ permiſit ʳ vobis ᵗ dimittere ꝯ ꝯ
ʰ vxoꝛes ᶜ vꝛas ᵛ ab ᶜ initio ʲ autem ᵍ non ʰ fuit
ʲ ſic. ᵏ Dico ʲ aũt ᵐ vobis ⁿ q; ᵒ q̃cũq; ᵠ dimiſe=
rit ʳ vxoꝛẽ ˢ ſuã ʳ niſi ⁿ ob ˣ fornicationem : ʳ et
ᵗ aliã ʳ duxerit: ʰ mechatur. ᶜ Et ᶜ q ᵛ dimiſſã
ᶜ duxerit ʳ mechat. ᵍ Dicũt ʰ ei ꝯ ꝯ ꝯ
ʲ diſcipuli ᵏ eius. ˡ Si ᵐ ita ⁿ eſt ᵒ cauſa ꝯ ꝯ
ᵖ hominis ᵠ cum ʳ vxoꝛe: ˢ non ʳ expedit ꝯ ꝯ
ⁿ nubere. ˣ Qui ʲ dixit ᵗ illis, ʰ Non ᶜ omnes
ᵛ capiunt ᶜ verbum ʳ iſtud: ᵍ ſed ʰ quibus ꝯ
ʲ datum ʲ eſt. ᵏ Sunt ˡ enim ᵐ eunuchi ⁿ qui ᵒ de
ᵠ matris ᵖ vtero ᵒ ſic ʳ nati ʳ ſũt: ʳ τ ⁿ ſũt ʳ eunuchi
ʳ qui ʳ facti ʳ ſunt ᵗ ab ʰ hominibus : ꝯ ꝯ
ᶜ et ᵛ ſũt ᶜ eunuchi ʳ qui ʰ ſeipſos ᵍ caſtrauerunt
ʲ propter ᵏ regnum ˡ celoꝝ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ Qui ᵐ poteſt ⁿ capere ᵒ capiat. ᵖ Tunc ꝯ
ᵠ oblati ᵠ ſunt ʳ ei ᵍ paruuli ʳ vt ⁿ manus ꝯ ꝯ
ʳ eis ʳ imponeret ʳ τ ᵗ oꝛaret. ᶜ Diſcipuli ʰ autez
ᵛ increpabant ᶜ eos. ᵍ Jeſus ʳ vero ʰ ait eis. ꝯ
ʲ Sinite ᵏ paruulos ˡ et ᵐ nolite ᵒ eos ⁿ phibere
ᵠ ad ʳ me ᵖ venire: ʳ taliuz ⁿ eſt ᵒ enim ˣ regnum

Deut. 24. a
ſup. 5. c.
Mar. 10. a.

ſup. 5. d.
Luce. 12. g.

Mar. 10. a.

Heñ. 1. d.
Mar. 10. a.

Heñ. 2. d.
Ephe. 5. d.
1. Cor. 6. d

Mar. 10. b.
Luce. 16. d.
ſup. 5. c.

Mar. 10. b.

Mar. 10. b.
Luce. 18. c.

Mar. 10. b.

σιλεία/Τωρ ουράμῶρ.ˢκαι ᵃεπιθεὶς ᵇαυτοῖς/Τας
ᶜχεῖρας,ᵈεπορεύθηᵉεκεῖθεμ.ᶠκαιᵍιδοὺᵇεἰςʰτὸρο=
σελθὼρ,ⁱεἶπεμʲαυτῷ.ᵐΔιδάσκαλεⁿ ἀγαθέ,ᵒΤί
ᵖἀγαθὸρᵠποιήσω ʳἱμαˢἔχω ᵗζωὴρ ᵘ αἰώμιορ.ˣο
ʸΔεᶻεἶπεμᵃαυτῷ.ᵇΤίᶜμεᵈλέγειςᵉἀγαθόμ,ᶠοὐδεὶς
ᵍἀγαθός,ʰειμὴᶦεἷς/oᵏθεός.ˡεἰᵐΔε ⁿθέλειςᵒεἰσελ=
θεῖμᵖεἰς/Τὴμᵠζωήμ,ʳΤήρησομ/Τὰςˢεμτολάς.ᵗλέγει
ᵘαυτῷ.ˣποίας./oʸΔεᶻἰησοῦςᵃεἶπε./Τοᵇοὐᶜφομεύ
σεις,ᵈοὐᵉμοιχεύσεις,ᶠοὐᵍκλέψεις,ʰοὐᶦψευδο
μαρτυρήσεις.ᵏΤίμα/Τομˡπατέραᵐσοὐⁿκαι/Τὴμ
ᵒμητέραᵖσου.ᵠκαιʳἀγαπήσεις/Τομˢπλησίομ
ᵗσουᵘὡςˣσεαυτόμ.ʸλέγειᶻαυτῷ/oᵃμεαμίσκοσ.
ᵇπάμταᶜΤαῦταᵈεφυλαξάμημᵉεκᶠμεότητοςᵍμου,
ʰΤίˡἔτιᵏυστερῶ.ˡἔφημαυτῷ/oⁿιησοῦς.ᵒειᵖθέλεῖς
ᵠΤέλειοςʳεἶμαι,ˢὕπαγεᵗπῶλησομᵘσοῦ/Τα ˣυ=
πάρχομταʸκαιᶻΔοςᵃπτωχοῖς,ᵇκαιᶜἕξειςᵈθησαυ
ρὸμᵉεμᶠουραμῷ.ᵍκαιʰΔεῦροˡακολούθειᵏμοι.ˡα=
κούσαςᵐΔε/oⁿμεαμίσκοςᵒΤομᵖλόγομ,ᵖ απήλθε
ᵠλυπούμεμος.ʳημᵗγαρᵘἔχωμˣκτήματα ʸπολ=
λά./oᶻΔεᵃιησοῦςᵇεἶπε/Τοις ᶜμαθηταῖς ᵈαυτοῦ.
ᵉαμὴμᶠλέγωᵍὑμῖμ,ʰότιˡΔυσκόλωςᵏπλούσιος
ˡεισελεύσεταιᵐεις/Τὴμⁿ βασιλείαμ/Τωρᵒουρα=
μῶμ.ᵖπάλιμᵠΔεʳλέγωˢὑμῖμ.ᵗευκοπώτερομᵘεσ
τίᵛκάμηλομˣΔιάʸΤρυπήματοςᶻραφίδοςᵃΔιελ
θεῖμ,ᵇηᶜπλούσιομᵈεις/Τὴμᵉβασιλείαμ/Τουᶠθεοῦ
ᵍεισελθεῖμ.ʰακούσαμτεςˡΔε/oⁱμαθηταίˡ αὐτοῦ
ᵐεξεπλήσσομτοⁿσφόΔραᵒλέγομτες.ᵖΤιςᵠάρα
ʳΔύματαιˢσωθῆμαι.ᵗεμβλέψαςᵘΔε/oˣιησοῦςʸεἰ
πεμᶻαυτοῖς.ᵃπαρᵇάμθρώποιςᶜΤοῦτοᵈ αΔύ=
ματομᵉεστί,ᶠπαράᵍΔεʰθεῶˡπάμταⁱΔυματά.ˡΤό
τεᵐαποκριθεὶς/oⁿπέτροςᵒεἶπεμᵖαυτῷ.ᵠιΔούʳη
μεῖςˢ αφήκαμεμᵗπάμτα,ᵘ καιˣηκολουθήσαμεμ
ʸσοι,ᶻΤιᵃάραᵇέσταιᶜημῖμ./oᵈΔεᵉιησοῦςᶠεἶπεμᵍαυ
τοῖς.ʰαμὴμˡλέγωᵏὑμῖμˡότιᵐὑμεῖς/oⁿακολουθ=
θήσαμτεςᵒμοιᵖεμ/Τῆᵠπαλιγγεμεσίαʳόταμˢκαθί
σῃ/oᵗυἱός/Τουᵘαμθρώπουˣ επὶʸθρόμουᶻ Δόξησ
ᵃαυτοῦ,ᵇ καθίσεσθεᶜ καιᵈ ὑμεῖςᵉ επὶᶠ ΔώΔεκα
ᵍθρόμουςʰ κρίμομτες/Τὰςˡ ΔώΔεκαᵏφυλάς/Του
ˡισραήλ.ᵐκαιⁿ πᾶςᵒοςᵖαφήκεμᵠοικίαμ,ʳηˢ αΔελ
φούς,ᵗηᵘαΔελφάς,ˣηʸπατέρα,ᶻηᵃμητέρα,ᵇηᶜγυ
ναῖκα,ᵈηᵉΤέκμα,ᶠηᵍαγρούςʰἕμεκεμ/Τουˡομόμα=
τοςᵏμου,ˡεκατομταπλασίομα ᵐ λήψεται,ⁿ καὶ
ᵒζωὴμᵖαἰώμιορᵠκληρομομήσει.ʳπολλοίᵒΔεᵉ ἔ=
σομταιᵘπρώτοιˣἔσχατοι,ʸκαὶ/oἱᶻἔσχατοιᵃπρώ
τοι.

Cap.20.

Ομοίαᵇγαρᶜεστίμ/ηᵈΒασιλείαΤωμᵉουρα=
μῶμᶠαμθρώπῳᵍοἰκοΔεσπότῃ,ʰὅστιςˡἐξῆλ
θεμᵏἅμαˡπρωῖᵐμισθώσασθαιⁿεργάταςᵒεις/Τομ
ᵖαμπελῶμαᵠαὐτοῦ.ʳκαιˢσυμφωμήσαςᵗμετά
/ΤωμᵘεργατῶμʳεκˢΔημαρίουΤῆμʸημέραμ,ᶻαπὲ=
στειλεμᵇαὐτοὺςᶜεις/Τομᵈαμπελῶμαᵉαὐτοῦ.
ᶠκαιᵍἐξελθὼμʰπερὶˡΤρίτημᵏὥραμ,ˡείΔεμᵐάλ=
λουςⁿεστῶταςᵒεμ/Τῆᵖαγορᾷᵠαργούς.ʳκακεί=

ᶜcelorum.ᵈEt cumᵉimpoſuiſſetᶠeiſ ꝏ ꝏ
ᵍmanᵈᵒabiitʲinde.ᵏEtˡeccēᵐvirᵒ ⁿaccedēs
ᵖaitᵍilli.ʳMagiſterˢbone: ᵗquid ꝏ ꝏ
ᵘboniᵛfaciaʸvtᶻhabeāᵃvitaʸeternā?ᵇQui
ᶜdixitᵈei.ᵉQuidᶠmeᵍinterrogas deʰbono?
ˡUnusˡestᵏbonus ˡdeus. ᵐSiⁿautem ᵒvis
ᵖadᵠvitamʳingrediʳſeruaˢmādata.ᵗDicit
ᵘilli.ˣQue?ʸJeſuᶻāᵃdixit.ᵇNōᶜhomicidiū
ᶜfacies ᵈnōᵉadulterabis:ᶠnōᵍfaciesʰfurtuʸ
ʰnōˡfalſū:ᵗteſtimoniūᵏdices:ˡhonoraˡpatrē
ᵐmatrēⁿtuam:ᵒdiligesᵖproximuʸ ⁊ᵐtuūⁿᵗ
ᵗtuʸſicutᵗteipm.ʳDicitˢilli ᵃadoleſcens.
ᵇOiaᶜhecᵈcuſtodiuᵉaᶠiuuentuteᵍmea ꝏ
ʰq̄dˡadhucᵏmihiˡdeeſt.ᵐAitⁿilliᵒieſu. ᵖSi
ᵠpfectuʳcēˢvadeᵗvēdeoiaˣq̄ ᵘhabeʃ ⁊ᵖvis
ʳᵗdaˢpauperibus:ᵇetᶜhabebisᵈtheſauruʃ
ᵉinᶠceloᵍᵗhʲveniˡſequereᵏme.Cuʃ ˡaudiſſet
ᵐautemⁿadoleſcensᵒverbumᵖabiit ꝏ ꝏ
ᵠtriſtis.ʳErat ˢeiᵗhabēsᵘmltasⁿpoſſeſſiōeʃ.
ᵛJeſusʷautemˣdixitʸdiſcipulisᶻſuis. ꝏ
ᵃAmenᵇdicoᶜvobisᵈquiaᵉdiuesᶠdifficile
ᵍintrabitʰinⁱregnumʲcelorum. ꝏꝏ
ᵏEtˡiterumᵐdicoⁿvobis.ᵒFacilusᵖestᵠ
ʳcamelumˢperᵗforamenᵘacusᵛtranſire
ʷq̄ᵃdiuitemᵇintrareᶜinᵈregnuʃᵉcelorum.
ᶠAuditisᵍautemʰhisⁱdiſcipuli ꝏꝏ
ʲmirabāturᵏvaldeˡdicentes.ᵐQuisⁿergo
ᵒpoteritᵖſaluᵠcē?ʳAſpiciensˢātᵗieſuᵘdixit
ᵛilliſ.ʷApudᵃhomines ᵇhocᶜ impoſſibile
ᵈeſt:ᵉapudᶠdeūᵍātʰoiaⁱpoſſibilia ſūt.ˡTūc
ᵐreſpondensⁿpetrusᵒdixitᵖei.ᵠEcceʳnos
ˢreliquimuſʳomnia:ᵗᵗʳſecutiʳſumus ⌈ˢill.
ᵘte.ᵛQuidʷergoˣeritʸnobʃ?ᶻJeſuᵃātᵇdixit
ᶜAmēᵈdicoᵉvobis:ᶠᵩᵐvosᵏq̄ˡſecutiˡeſtis
ᵐmeᵖinᵠregeneratione ʳcumˢſederit ꝏ
ᵗfiliusᵘhominisˣinʸſedeᶻ maieſtatis ꝏ
ᵃſue:ᵇſedebitiſᶜetᵈvosᵉſuperᶠſedes ꝏ
ᵍduodecimʰiudicantesⁱduodecimᵏtribuʃ
ˡiſrael.ᵐEtⁿoiſᵒquiᵖreliq̄ritᵠdomūʳvlˢfreʃ
ᵗautᵘſororesˣautʸpr̄eʃᶻautᵃmr̄eʃᵇautᶜvxo
reʃᵈautᵉfiliosᶠautᵍagrosʰpropterⁱnomen
ᵏmeum:ˡcentuplumᵐaccipietⁿetꝏ ꝏ
ᵒvitā̄ᵖeternāᵠpoſſidebit.ʳMultiˢaūtᵗerūt
ᵘprimiᵛnouiſſimi;ʷᵗˣnouiſſimiʸ primi.

Cap.20.

ΣImileᶜeſtᵈregnumᵉcelorum ꝏ ꝏ
ᶠhominiᵍpatrifamiliasʰ: ⁱquiʲeriſt
ᵏprimoˡ manemᵐconducereⁿoperariosᵒin
ᵖvineamᵠſuā.ʳCōuentioneˢaūᵗfactaᵘcuʃ
ᵛoperarijsʷerˣdenarioʸdiurno:ᶻmiſitᵃ ꝏ
ᵇeosᶜinᵈvineamᵉſuam. ꝏꝏꝏꝏ
ᶠEtᵍegreſſusʰcircaⁱhoraˡtertiāᵐvidit ⁿaliosʃ
ᵒſtantesᵖinᵠforoʳociosos:ˢet ꝏꝏꝏ

Luce.
Mar.
Luce.
Mar.
Luce
τ.18.d
Mar
Luce.
Mar
Luce.
Deu.
Mar
Luce
Mar
Luce.
Mar

μοις εἰπεμ, υπάγετε καὶ υμεῖς εις τὸμ αμπε=
λῶμα, καὶ ὁ εὰμ ἡ δίκαιομ δώσω υμῖμ. οἱ
δὲ ἀπῆλθομ. πάλιμ ἐξελθὼμ περὶ ἕκτημ καὶ
ἐνάτημ ὥραμ, ἐποίησεμ ὡσαύτως. περὶ δὲ
τὴμ ἑνδεκάτημ ὥραμ ἐξελθὼμ εὗρεμ ἄλλους
ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοίς. τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλημ τὴμ ἡμέραμ ἀργοί. λέγου=
σιμ αὐτῷ. ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέ=
γει αὐτοίς. ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸμ ἀμ=
πελῶμα, καὶ ὃ ἐὰμ ἡ δίκαιομ λήψεσθε. ὀψί
ας δὲ γεμομέμης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε
λῶμος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ. κάλεσομ τοὺσ
ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοίς τὸμ μισθόμ ἀρ
ξάμεμος ἀπὸ τῶμ ἐσχάτωμ ἕως τῶμ πρώτωμ.
καὶ ἐλθόμτες οἱ περὶ τὴμ ἑνδεκάτημ ὥραμ,
ἔλαβομ ἀνὰ δημάριομ. ἐλθόμτες δὲ οἱ πρώ
τοι, ἐμόμισαμ ὅτι πλεῖομα λήψομται, καὶ ἔ=
λαβομ καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δημάριομ. λαβόμτες
δὲ ἐγόγγυζομ κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέ
γομτες. ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαμ ὥραμ ἐ=
ποίησαμ, καὶ ἴσους ἡμῖμ αὐτοὺς ἐποίησασ
τοις βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ
τὸμ καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεμ ἑνὶ αὐ=
τῶμ. ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε. οὐχὶ δημαρίου
συμφώνησάς μοι. ἆρομ τὸ σόμ, καὶ ὕπαγε.
θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦμαι ὡς καὶ
σοί. ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐμ
τοις ἐμοίς. εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πομηρός ἐσ
τιμ, ὅτι ἐγώ ἀγαθός εἰμί. οὕτως ἔσομται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
πολλοί γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκ
τοί. καὶ ἀμαβαίμωμ ὁ ἰησοῦς εἰς ἰεροσόλυμα
παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ ἰδίαμ
ἐμ τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεμ αὐτοίς. ἰδοὺ ἀμαβαί=
μομεμ εἰς ἰεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώ
που παραδοθήσεται τοις ἀρχιερεύσι καὶ
γραμματεύσι, καὶ κατακριμοῦσιμ αὐτὸμ θα
μάτῳ, καὶ παραδώσουσιμ αὐτὸμ τοις ἐθμε=
σιμ εἰς τὸ ἐμπαίξαι καὶ μαστιγώσαι καὶ σταυ
ρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀμαστήσεται. τό
τε προσήλθεμ αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶμ υἱῶμ ζεβε=
δαίου μετὰ τῶμ υἱῶμ αὐτῆς προσκυμοῦσα
καὶ αἰτοῦσά τι παρ αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεμ αὐ=
τῇ. τί θέλεις. λέγει αὐτῷ. εἰπὲ ἵμα καθίσω=
σιμ οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶμ σου,
καὶ εἷς ἐξ εὐωμύμων σου ἐμ τῇ βασιλείᾳ
σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεμ. οὐκ οἴ=
δατε τί αἰτεῖσθε. δύμασθε πιεῖμ τὸ ποτήρι=
ομ ὃ ἐγὼ μέλλω πίμειμ, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐ
γὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆμαι. λέγουσιμ αὐ=
τῷ δυμάμεθα. καὶ λέγει αὐτοίς. τὸ μὲμ πο
τήριομ μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε. τὸ δὲ καθίσαι

dixit illis. Ite vos in vineaz meam:
et quod iustuz fuerit dabo vobis. Illi
aũt abierũt. Iterũ ãt exijt circa sextã
nonam horam: et fecit similiter. Circa
vndecimam vero exijt: et inuenit alios
stantes et dicit illis. Quid hic ∞∞∞
statis tota die ociosi? Dicunt ∞∞∞
ei. Quia nemo nos conduxit. Dixit ∞
illis. Ite et vos in vineam meam. ∞
Cum autem factũ esset dicit dominuz vinee
procuratori suo. Voca ∞∞∞∞ Luce. 10.a.
operarios et redde illis mercedẽ: incipiẽz B
a nouissimis vsqz ad primos. ⌈nerãt:
Cuz vẽissẽt ergo q circa vndeciã horã ve
acceperũt singulos denarioz. Putantes
ãt primi: arbitrati sũt q plꝰ eẽnt acce
pturi: acceperũt ãt et ipsi singulos denarios.
Et accipiẽtes murmurabãt aduſ patrẽ
familias dicẽtes. Hi nouissimi vna ho
ram fecerũt: et pares illos nobiz feciſti ∞
qui portauimuſ pondus diei et ∞∞∞
eſt? At ille respondens vni eorũ dixit.
Amice nõ facio tibi iniuriã. Nõne per ij.11.b.t.16
conuenisti mecũ? Tolle qd tuũ ẽ et ⌊nario c.
vade: Volo ãt et huic nouissimo dare ∞
sicut et tibi. Aut nõ licet mihi qd vo
lo facere? Eccl. 31.b.
An oculus tuus nequã est ∞ ⌊quia ego bonus sup. 19.g.
sum? Sic erunt ∞∞ Mar. 10.c.
nouissimi primi: et primi nouissimi ∞
Multi enim sũt vocati pauci vero electi. Luce. 13.f.
Et ascendens ieſus hierosolymam ∞ C
assumpſit duodecim discipulos ſecreto: j.22.c.
et ait illis. Ecce ascendimus ∞∞∞ sup. 16.c.
hierosolymã et filius hominis ∞∞∞ Marc. 10.c
tradetur principibus ſacerdotum et ∞ Luce. 18.f.
scribis et condemnabunt eum morte:
et tradent eum gentibus ∞∞∞∞∞
ad illudendum et flagellandum et cru=
cifigendũ: et tertia die resurget. Tunc Mar. 10.c.
accessit ad eum mater filiorum zebedei
cum filijs ſuis: adorans ∞∞∞∞∞
et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei.
Quid vis? Ait illi. Dic vt ſedeant ∞
hi duo filij mei: vnus ad dexterã tuã
et vnus ad ſiniſtram in regno ∞∞∞
tuo. Reſpõdens autem ieſus dixit. Nescis Jacobi. 4.a
quid petatis. Potestis bibere calicẽ Rom. 8.d.
quem ego bibiturus ſum? ∞∞∞ 1.Cor.10.d
Dicunt ei. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
poſſumus. Ait illis. Calicez quidem
meum bibetis: ∞∞∞∞∞∞∞
ſedere autem. ∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵉεκ ᵇδεξιῶμ ᶜμου ᵒκαι ᶜεξ ᶠευωμύμωμ ᵍμου ʰ ουκ
ᶠεστίμ ᵏεμόμ ᶠδούναι, ᵐαλλ ⁿοις ᵒητοίμασται ᵖυ
πό/του ᵍπατρός ᶠμου. ᵉκαι ᶠακούσαντες/οι ⁿ δέ-
κα ᶠηγαμάκτησαμ ᶠπερί/Ἰωμ ᶠδύο ᵉαδελφῶμ./ο
ᵇδε ᶜιησούς ᵒπροσκαλεσάμενος ᶜαυτούς ᶠείπεμ.
ᵍοίδατε ᵇότι/οι ᵏάρχομτες/Ἰωμ ᶠεθμῶμ ᵐκατακυ-
ριεύουσιμ ⁿαυτῶμ, ᵒκαι/οι ᵖμεγάλοι ᵍκατεξου-
σιάζουσιμ ᶠαυτῶμ. ᵉουχ ᶠούτως ⁿδε ᶠέσται ᶠεμ ᶠυ
μίμ. ᵉαλλ ᵇος ᶜεάμ ᵒθέλη ᶜεμ ᶠυμίμ ᵍμέγας ʰγεμέσ-
θαι, ᶠέσται ᵏυμῶμ ᶠδιάκομος. ᵐκαι ⁿ ος ᵒ εάμ ᵖθέλη
ᵍεμ ᶠυμίμ ᵉείμαι ᶠπρῶτος, ⁿέσται ᵏυμῶμ ᶠδούλος
ᶦ ὡσπερ/ο ᵉυιός/Του ᵇαμθρώπου ᶜουκ ᵒήλθε ᶜδια
κομηθήμαι ᶠαλλά ᵍδιακομήσαι, ʰκαι ᶠδούμαι/Ἰημ
ᵏψυχήμ ᶠαυτού ᵐλύτρομ ⁿ αμτί ᵒ πολλῶμ. ᵖ και
ᵍεκπορευομένωμ ᶠαυτῶμ ᵉαπό ᶠιερι Χῶ, ⁿηκολού
θησεμ ᵏαυτῶ ᶠόχλος ᶦ πολύς. ᵉ και ᵇ ιδού ᶜ δύο
ᵒΤυφλοί ᶜκαθήμενοι ᶠπαρά/Ἰημ ᵍοδόμ ʰ ακούσαμ
τες ᶠότι ᵏιησούς ᶠπαράγει, ᵐέκραξαμ ⁿ λέγομτες.
ᵒελέησομ ᵖημάς ᵍ κύριε ᶠ υιός ᵉ δαυίδ. / ο ᶜδε ⁿ ὁ-
χλος ᶜεπετίμησεμ ᶠαυτοίς ᶦ ἱμα ᵉσιωπήσωσιμ. ᵇοι
ᶜδε ᵒ μείζομ ᶜέκραζομ ᶠλέγομτες. ᵉελέησομ ʰημάς
ᶠκύριε ᵏυιός ᶠδαυίδ. ᵐκαι ⁿστας/ο ᵒιησούς, ᵖ εφώ
μησεμ ᵍαυτούς ᶜκαι ᵉείπε. ᶠ Τί ⁿθέλετε ᵏποιήσω ᶠ υ-
μίμ. ᶦλέγουσιμ ᵉαυτῶ. ᵇκύριε ᶜ ἱμα ᵒ αμοιχθῶσιμ
ᶜημῶμ/οι ᶠοφθαλμοί. ᵉσωλαχμισθείς ʰδε / ο ᶠιη-
σους ᵏήψατο/Ἰωμ ᶠοφθαλμῶμ ᵐ αυτῶμ. ⁿ και ᵒ ευ
θέως ᵖ αμέβλεψαμ ᵍαυτῶμ/οι ᶠοφθαλμοί, ⁿ και ᶠη
κολούθησαμ ⁿαυτῶ. Cap. 21.

ᴋαι ᵇότε ᶜήγγισαμ ᵒεις ᶜιεροσόλυμα ᶠκαι ᵍήλ-
θομ ʰεις ᶠβηθσφαγή ᵏ ωρος/Το ᶠόρος/Ἰωμ ᵐ ε-
λαιῶμ, ⁿΤότε/ο ᵒιησούς ᵖαπέστειλε ᵍδύο ᶠμαθη-
τάς ᵍλέγωμ ᶠαυτοίς. ⁿ ωορεύθητε ᶠεις/Ἰημ ᶠκώμημ
/Ἰημ ᶠκατέμαμτι ᵍυμῶμ, ʰκαι ᶜευθέως ᵒευρήσετε ᶜό
μομ ᶠδελεμένομ ᵍκαι ʰπῶλομ ᶠμετ ᵏαυτής. ᶠλύσαμ
τες ᵐ αγάγετε ⁿ μοι. ᵒ και ᵖεάμ ᵍ τις ᶠυμίμ ᵍ είπη ᶠ τί,
ⁿ ερείτε ᶠότι / ο ᶠκύριος ᶠαυτῶμ ᵍ χρείαμ ʰέχει. ᶜευ-
θέως ᵒ δε ᶠαποστέλλει ᶠ αυτούς . ᵍ Τούτο ʰ δε ᶠό
λομ ᵏ γέγομεμ ᶠ ἱμα ᵐ πληρωθή/Το ⁿ ρηθέμ ᵒ διά/Του
ᵖ ωροφήτου ᵍ λέγομτος. ᶠ είπατε/Ἰη ᵍ θυγατρί ᶠ σι
ών, ⁿ ιδού/ο ᶠ βασιλεύς ᶠ σου ᶠ έρχεται ᵍ σοι ʰ ωραύς
ᶜ και ᵒ επιβεβηκῶς ᶜ επί ᶠ όμομ ᵍ και ʰ πώλομ ᶠ υιόμ ᵏ υ
ωο ζυγίου . ᶦ ωορευθέμτες ᵐ δε / οι ⁿ μαθηταί ᵒ και
ᵖ ωοιήσαμτες ᵍ καθώς ᶠ ωροσέταξεμ ᵍ αυτοίς / ο ᶠ ιη-
σούς, ⁿ ήγαγομ / Ἰημ ᶠ όμομ ᶠ και / Ἰομ ᶠ πώλομ. ᵉ και
ʰ επέθηκαμ ᶜ εωάμω ʰ αυτῶμ / Τα ᶜ ιμάτια ᶠ αυτῶμ,
ᵍ και ʰ επεκάθισεμ ᶠ επάμω ᵏ αυτῶμ. / ο ᶦ δε ᵐ πλείσ-
τος ⁿ όχλος ᵒ έστρωσαμ ᵖ εαυτῶμ / Τα ᵍ ιμάτια ᶠ εμ
Ἰη ᵒ ολῶ. ᶠ άλλοι ⁿ δε ᵡ έκοπτομ ᶠ κλάδους ᶠ από
/Ἰωμ ᵡ δέμδρωμ, ʰ και ᶜ εστρώμμυομ ᵒ εμ / Ἰη ᶠ ολῶ.
/οι ᶠ δε ᵍ όχλοι/οι ʰ προάγομτες ᶠ και/οι ᵏ ακολου-
θούμτες, ᶦ έκραζομ ᵐ λέγομτες. ⁿ ωσαμμά/Ἰω ᵒ υιῶ
ᵖ δαυίδ. ᵍ ευλογημένος/ο ᶠ ερχόμενος ᵒ εμ ᶠ ομό-
ματι ⁿ κυρίου, ᵡ ωσαμμά ᶠ εμ / Ἰοις ᶠ υψίστοις . ᵉ και

ᵉad ᵇdexteram ᶜmeam ᵒvel ᶠsiniſtram ʰnon
ᶠeſt ᵏmeũ ᶠdare vobis: ᵐſʒ ⁿquib ᵒpatũ ᵖeᶜa
ᵍpatre ᶠmeo. ᵉEt ᶠaudientes ⁿ decem: ꝏ
ᵡidignati ᵡſunt ᶠde ᶠduobus ᵍfratribus. ꝏ
ᶜJeſus ᵇaũt ᵒvocauit ᶜeos ad ſe: ᶻ ᶠait. ꝏ
ᵍScitis ʰquia ᵏprincipes ᶦ gentium ᵐdñant
ⁿeorum: ᵒet qui ᵖmaiores ſunt ᵍptãtem ᵍexer
cent inter ᶠeos: ᵉ Non ᶠita ᶜerit ᶠinter ᶦ vos.
ᵉSʒ ʰq̃cũq̃ ᵒvoluerit ᶜiter ᶠvos ᵍmaior ʰfieri:
ᶠſit ᵏveſter ᶦ miniſter. ᵐ Et qui ᵖvoluerit ꝏ
ᵍinter ᶠvos ᶠprimus ᵉeſſe: ⁿ erit ᶜveſter ᶠſerui.
ᵉSicut ᵃfilius ᵇhominis ᶜnon ᵖvenit ᶜ mini-
ſtrari ſed ᵍminiſtrare: ʰet ᶠ dare ꝏꝏ ꝏ ꝏ
ᵏaiam ᶠſuam ᵐredemptionẽ ⁿ p ᵒ multis. ᵖ Et
ᵍegrediẽtibus ᶠillis ᵉab ᶠiericho: ⁿ ſecuta ⁿ eſt
ᵡcum ᶠturba ᶠmulta. ᵉ Et ᵇ ecce ᶜduo ꝏ ꝏ
ᵒcci ᶜſedentes ᶠſecus ᵍviam ʰ audierunt ꝏ
ᶦqᵏ ieſus ᶠtranſiret: ᶻ ᵐclamauerũt ⁿ dicẽtes.
ᵍDñe ᵒmiſerẽ ᵖnr̃i ᶠfili ᵉdauid. ⁿ Turba ꝏ
ᵡincrepabat ᶠeos ᶠvt ᵉtacerent. ꝏ ᶦ autem
ᶜAt ᵇilli ᵒmagis ᶜclamabant ᶠdicẽtes. ᶠDñe
ᵍmiſerẽ ʰnr̃ ᵏfili ᶠdauid. ᵐ Et ⁿ ſtetit ᵒieſ ᶻ ᵖvo
cauit ᵍeos ᶠet ᵉait. ᶠQuid ⁿ vult ſvt ᶠfaciã ᶠvo-
bis. ᶠDicũt ᵉilli. ᵇDomine ᶜvt ᵒ aperiantur
ᶠoculi ᶜnoſtri. ᵍ Miſertus ʰautem eorum ᶦieſ
ſus: ᵏ tetigit ᶠoculos ᵐeorum. ⁿ Et ᵒ confeſtiʒ
ᵖviderunt ᵒet ᶠſecuti ᶠſunt ⁿ eum. ꝏꝏ ꝏ

Cap. 21.

Et ᵇ cũ ᶜ appropiquaſſet ᶜ hieroſolymis
ᶻ ᵉvenit ᶠbetphage ᵏad ᶦ mõtẽ ᵐ oli-
ueti: ⁿ tunc ᵒieſus ᵖ miſit ᵍ duos ᶠ diſcipulos
ᵉdicens ᶜeis. ⁿ Jte ᶜin ᶠ caſtellum quod ꝏ
ᶜõtra ᵃvos eſt: ᵇ et ᶜ ſtatim ᵒinuenietis ᶜaſinã
ᶠalligatam ᵍet ᵇpullum ᶠcum ᵏea: ᶦ ſoluite et
ᵐ adducite ⁿ mihi. ᵒ Et ᵖſi ᵍqs ᶠvobʒ ᶠaliqd ᵉdi
ⁿdicite ᶜq̃ ᶠdominus ᶠhis ᵃop ᵖbʒ: ꝏ rerit:
ᵒet ᶜconfeſtim ᶜdimittet ᶠeos. ᵍ Hoc ᵇautem
ᵏfactuʒ ᵏeſt: ᶦvt ᵐadimpleret ⁿqđ ⁿdictũ ⁿ ᵉ ᵖp
ᵖprophetam ᵍdicentem. ᶠDicite ᵃfilie ᶠſion:
ⁿecce ᶠrex ᶠtuus ᶠvenit ᵃtibi ᵇmanſuetus ꝏ
ᵒſedens ᶜſup ᶠaſinã ᵍet ᵇpullũ ᶦfiliũ ᵏſubiuga-
lis. ᶦ Euntes ᵐautem ⁿdiſcipuli ꝏꝏ ꝏ
ᵖfecerũt ᵍſicut ᶠp̃cepit ᵃillis ᶦieſus. Et ꝏ
ⁿadduxerunt ᶠaſinam ᶠet ᶠpullum ᵃet ꝏ ꝏ
ᵇimpoſuerũt ᶜſuper ᵒeos ᶜ veſtimenta ᶠ ſua:
ᵍet eũ ᶠdeſup ᵇſedere fecerũt. ᵐ Plurima ᶦãt
ⁿturba ᵒſtrauerunt ᵍveſtimenta ᵃſua ᶠin ꝏ
ᵉvia. ᶠ Alij ⁿ autem ᵡ cedebant ᶠ ramos ᶠ de
ᵃarboribus ᵇet ᶜſternebant ᵒin ᶜvia. ꝏꝏ
ᵍ Turbe ᶜaũt ᵇ que ʰprecedebant ᶻ ᵏ que ᵏſeq̃
bant ᶦclamabãt ᵐdicentes. ⁿ Oſanna ᵒfilio
ᵖdauid ᵍbenedictus ᶠ qui ᶠvenit ᵉin ᶠnomine
ⁿdomini: ᵡoſanna ᶠin ᶠaltiſſimis. ᵉ Et ꝏ

ᵇεισελθόμτος ᶜαυτού ᵈεις ᶜιεροσόλυμα, ᶠεσείσθη
ᵍωάσα/ηʰωόλις ᶠλέγουσα. ᵏΤις ᶠεστίμ ᵐούτος/
οι ⁿΔεᵒόχλοι ᵖέλεγομ. ᵍούτος ᶠεστίμ ʳ ιησούς/ο
ˢπροφήτης/οⁿαπόᵗμαζαρέτ/Της ᶠγαλιλαίας. ˢκαι
ᵘεισήλθεμ/οᵇιησούς ᶜεις/Το ᵈιερόμ/Του ᶜθεού, ᶠκαι
ᵍεξέβαλεʰωάμτας/Τους ᶠωωλούμτας ᵏκαι ᶠαγο
ράζομτας ᵐεμ/Τω ⁿιερώ, ᵒκαι/Τας ᵖΤραπέζας/Τωμ
ᶠκολλυβιστώμ ʳ κατέστρεψε, ˢ και/Τας ᶠ καθέ=
δρας/Τωμ ⁿωωλούμτωμ/Τας ᵗωεριστεράς, ᶠ και
ᵘλέγει ᵃ αυτοίς. ᵇγέγραπται./οᶜοίκος ᵈμου ᶜοι =
κος ᶠωροσευχής ᵍκληθήσεται, ʰυμείς ᶠΔε ᵏ αυτόμ
ᶠεποιήσατε. ᵐσπήλαιομ ⁿληστώμ. ᵒκαι ᵖωροσήλ
θομ ᵍαυτώ ʳ χωλοί ˢ και ᶠ Τυφλοί ⁿεμ/Τω ᵗιερώ, ᶠκαι
ᵘεθεράπευσεμ ᵃ αυτούς. ᵇιδόμτες ᶜΔε/οι ᵈ αρχιε =
ρείς ᶜκαι/οι ᶠγραμματείς/Τα ᵍθαυμάσια ʰ α ᶠεποίη
σε, ᵏ και/Τους ᶠωαίδας ᵐκράζομτας ⁿεμ/Τω ᵒ ιερώ
ᵖκαι ᵍλεγομτας, ʳωσαμμά/Τω ⁿ υιώ ʳ Δαυίδ, ⁿ ηγα=
μάκτησαμ ᶜκαι ʳ είπομ ᶠ αυτώ. ᵍ ακούεις ʰ Τι ᶜ ούτοι
ᵈ λέγουσιμ. / ο ᶜ Δε ᶠ ιησούς ᵍ λέγει ʰ αυτοίς. ᶠ μαι.
ᵏ ουδέποτε ᶠ αμεγμωτε ᵐ ότι ⁿ εκ ᵒ στοματος ᵖ μητί
ωμ ᵍ και ʳ θηλαζομτωμ ᵘ κατηρτίσω ᶜ αίμομ. ⁿ και ᵡ κα
ταλιπώμ ʳ αυτους, ᶠ εξήλθεμ ᵃ έξω / Της ᵇ ωόλεως
ᶜ εις ᵈ βηθαμίαμ, ᶜ και ʳ ηυλίσθη ᵍ εκει. ʰ ωρωίας ᶠ Δε ᶠ ε
ωαμάγωμ ᶠ εις / την ᵐ ωόλιμ, ⁿ επείμασε. ᵒ και ᵖ ιδωμ
ᵍ συκήμ ᵍ μίαμ ʳ εωί / Της ᵍ οδού, ᶠ ήλθεμ ⁿ επ ᶠ αυτήμ.
ʳ και ᶠ ουδέμ ᵍ εύρεμ ʰ εμ ᶜ αυτή ᵈ ειμή ᶜ φύλλα ᶠ μό
μομ. ᵍ και ʰ λέγει ᶠ αυτή. ᵏ μηκέτι ᶠ εκ ᵐ σου ⁿ καρωός
ᵒ γένηται ᵖ εις / Τομ ᵍ αιώμα. ʳ και ᵍ εξηράνθη ᶠ ωαρα=
χρήμα/η ⁿ συκή. ᵡ και ʳ ιδόμτες/οι ᶠ μαθηται ᵃ εθαύ=
μασαμ ʰ λέγομτες. ᶜ πως ᵈ ωαραχρήμα ᶜ εξηράνθη
/η ᶠ συκή. ᵍ αποκριθείς ʰ Δε/ο ᶠ ιησούς ᵏ είπεμ ᶠ αυτοίς
ᵐ αμήμ ⁿ λέγω ᵒ υμίμ, ᵖ εάμ ᵍ έχητε ʳ ωίστιμ ᵃ και ᶠ μη
ᵘ διακριθήτε, ᵡ ου ʳ μόμομ/Το/Της ᶠ συκής ᵍ ωοιήσε=
τε, ʰ αλλά ᶜ καμ/Τω ᵈ όρει ᶜ Τούτω ᶠ είπητε ᵍ άρθητι
ʰ και ᶠ βλήθητι ᵏ εις / Την ᶠ θάλασσαμ, ᵐ γεμήσεται.
ⁿ και ᵒ πάμτα ᵖ όσα ᵍ εάμ ʳ αιτήσητε ᵃ εμ/Τη ᶠ ωροσευ=
χή ⁿ ωιστεύομτες ᵗ λήψεσθε. ᶠ και ʳ ελθόμτι ᵃ αυ=
τω ʰ εις/Το ᶜ ιερόμ, ᵈ ωροσήλθομ ᶜ αυτώ ᶠ διδάσ=
κομτι / οι ᵍ αρχιερείς ʰ και / οι ᶠ ωρεσβύτεροι / Του
ᵏ λαού ᶠ λέγομτες. ᵐ εμ ⁿ ποία ᵒ εξουσία ᵖ ταύτα ᵍ ποι
είς. ʳ και ⁿ Τις ᶠ σοι ⁿ έδωκε/Την ᵗ εξουσίαμ ᶠ ταύτην.
ᶠ αποκριθείς ᵃ δε/ο ʰ ιησούς, ᶜ είπεμ ᵈ αυτοίς. ᶜ ερωτή
σω ʳ υμάς ᵍ καγώ ʰ λόγομ ᶠ ένα, ᵏ ομ ᶠ εάμ ᵐ είπητε
ⁿ μοι, ᵒ καγώ ᵖ υμίμ ᵍ ερώ ʳ εμ ⁿ ποία ᶠ εξουσία ⁿ ταύ=
τα ʳ ποιώ. / Το ʳ βάωτισμα ᶠ ιωάμνου ᵍ ωόθεμ ʰ ημ,
ᶜ εξ ᵈ ουραμού, ᶜ ιι ᶠ εξ ᵍ ανθρώπωμ. ʰ οι ᶠ δε ᵏ διελογί=
ζομτο ᶠ ωαρ ᵐ εαυτοίς ⁿ λέγομτες. ᵒ εάμ ᵖ είπωμεμ
ᵍ εξ ʳ ουραμού, ᵒ ερεί ᶠ ημίμ, ⁿ διά ᵗ Τι ʳ ουμ ᶠ ουκ ᵃ εωι=
στεύσατε ʰ αυτώ. ᶜ εάμ ᵈ δε ᶜ είπωμεμ ʳ εξ ᵍ ανθρώ=
πωμ, ʰ φοβούμεθα/Τομ ᶠ όχλομ. ᵏ πάμτες ᶠ γαρ ᵐ ε=
χουσι/Τομ ⁿ ιωάμνημ ᵒ ως ᵖ ωροφήτημ. ᵍ και ʳ απο=
κριθέμτες/Τω ᵍ ιησού ᵗ είπομ, ⁿ ουκ ᵡ οίδαμεμ. ʳ έφη
ᵍ αυτοίς ᵍ και ʰ αυτός, ᶜ ουδέ ᵈ εγώ ᶜ λέγω ʳ υμίμ ᵍ εμ

cum ʰ intraſſet ᶜ hieroſolymam: ᶠ cõmota ᶠ eſt
ᵍ vniuerſa ʰ ciuitas ᶠ dicẽs. ᵏ Quis ᶠ ẽ ᵐ hic; ꝏ
ᵒ Populi ⁿ autem ᵖ dicebant. ᵍ Hic ʳ eſt ⁿ ieſus
ᶠ propheta: ⁿ a ᶠ nazareth ʳ galilee. ˢ Et ꝏ
ᵘ intrauit ʰ ieſus ᶜ in ᵈ templum ᶜ dei: ᶠ et ꝏ
ᵍ ejiciebat ʰ omnes ᶠ vendentes ᵏ et ᶠ ementes
ᵐ in ⁿ templo: ᵒ et ᵖ menſas ꝏꝏ ꝏ ꝏ
ᵍ nũmulariorum ⁿ et ʳ cathedras ꝏ ꝏ ꝏ
ⁿ vendentium ʳ columbas ᶠ euertit: ᶠ et ꝏ
ᵘ dicit ᵃ eis. ʰ Scriptũ ʰ eſt: ᶜ dom ᵈ mea ᶜ do= Eſa. 56. c.
mus ᶠ orationis ᵍ vocabitur: ʰ vos ᶠ autem ꝏ Hiere. 7. b.
ᶠ feciſtis ᵏ illã ᵐ ſpelunca ⁿ latronũ. ᵒ Et ᵖ acceſ Marc. 12. c.
ſerũt ad ᵍ eum ʳ ceci ⁿ et ʳ claudi ⁿ in ʳ templo ʳ et Luc. 19. g.
ᵘ ſanauit ᶠ eos. ʰ Videtes ᶜ ãt ᵈ principes ʰ ſacer C
dotum ᶜ et ᶠ ſcribe ᵍ mirabilia ʰ que ᶠ fecit ꝏ
ᵏ et ᶠ pueros ᵐ clamantes ⁿ in ᵒ templo ꝏꝏ ꝏ
ᵖ ⁊ ᵍ dicẽtes ʳ oſãna ᵍ filio ʳ dauid: ⁿ idigнati ⁿ ſũt
ᵡ et ʳ dixerunt ᶠ ei. ᵃ Audis ʰ quid ᶠ iſti ꝏ ꝏ
ᵈ dicunt? ᶠ Jeſus ᶜ autem ᵍ dixit ʰ eis. ᶠ Vtiq; ℈.8.
ᵏ numq; ᶠ legiſtis ᵐ quia ⁿ ex ᵒ ore ᵖ infantium ꝏ Mar. 11. b.
ᵍ ⁊ ʳ lactentiũ ⁿ perfeciſti ʳ laudẽ? ⁿ Et ᶠ relictis
ʳ illis ᶠ abijt ᵃ foras extra ʰ ciuitatem ꝏ ꝏ
ᶜ in ᵈ bethaniã: ᶜ ibi ᵍ q; mãſit. ʰ Mane ᶠ aũt ᵏ re
uertens ᶠ in ᵐ ciuitatem ⁿ eſuriit. ᵒ Et ᵖ videns Mar. 11. c.
ᵍ ficũ arborẽ ᵍ vnã ʳ ſecus ⁿ viã ᵡ venit ⁿ ad ʳ eã Luc. 13. b.
ʳ et ᶠ nihil ⁿ inuenit ʰ in ᶜ ea ᵈ niſi ᶜ folia ᶠ tantum:
ᵍ et ʰ ait ᶠ illi. ᵏ Numq; ᵡ ex ᵐ te ⁿ fructus ꝏꝏ
ᵒ naſcatur ᵖ in ᵍ ſẽpiternũ. ʳ Et ᵃ arefacta ᵃ ẽ ᶠ pti
mo ᵒ ficulnea. ᵡ Et ʳ vidẽtes ᵈ diſcipli ᵃ mirati
ſũt ʰ dicentes. ᶜ Quomodo ᵈ cõtinuo ᶜ aruit.
ᵍ Reſpondens ʰ autem ᶠ ieſus: ᵏ ait ᶠ eis. ꝏ
ᵐ Amẽ ⁿ dico ᵒ vobꝭ: ᵖ ſi ᵍ habueritꝭ ʳ fidẽ ᵃ ⁊ nõ ſup. 17. c.
ⁿ heſitauerit ꝭ: ᵡ nõ ʳ ſolũ de ᶠ ficulnea ᵃ facietis Luc. 17. b.
ʰ ſed ᶜ et ſi ᵈ monti ᶜ huic ᵈ dixeritis: ᵍ tollere ꝏ Marc. 11. d
ʰ et ᶠ iacta te ᵏ in ᶠ mare ᵐ fiet. ꝏꝏꝏꝏ ꝏ Jaco. 1. a.
ⁿ Et ᵒ omnia ᵖ quecũq; ʳ petieritis ᵍ in ᵒ oratione D
ⁿ credentes ᶠ accipietis. ʳ Et cum ᶠ veniſſet ꝏ Marc. 11. e
ʰ in ᶜ tẽplum ᵈ acceſſerũt ad ᶜ eum ᶠ docentem Johã. 4. d.
ᵍ principes ᵍ ſacerdotum ʰ et ᶠ ſemores ꝏꝏ ꝏ 7. 16. f
ᵏ populi ᶠ dicẽtes. ᵐ In ⁿ q̃ ᵒ ptãte ᵖ hec ᵍ facis? Mar. 11. f.
ʳ Et ᵍ quis ᶠ tibi ⁿ dedit ʳ hanc ᵡ poteſtatem? ꝏ Luce. 20. a.
ᶠ Reſpondens ʰ ieſus ᶜ dixit ᵈ eis. ᶜ Interrogabo
ᶠ vos ᵍ ⁊ ᵍ ego ʳ vnũ ʰ ſermonẽ ᵏ quẽ ſi ᵐ dixeritis
ⁿ mihi: ᵒ et ᵒ ego ᵖ vobꝭ ᵍ dicã ʳ in ᵍ qua ᵖ tãte ⁿ hec
ᵡ facio. ʳ Baptiſmũ ᶠ iohannis ᵃ vnde ʰ erat:
ᶜ e ᵈ celo ᶜ an ᶠ ex ᵍ hoib? ᶠ At ʰ illi ᵏ cogitabant
ᶠ inter ᵐ ſe ⁿ dicentes. ᵒ Si ᵖ dixerimus ꝏ ꝏ
ᵍ e ʳ celo: ᵍ dicet ᶠ nobis: ⁿ q̃re ʳ ergo ᶠ non ᵃ credi
diſtis ʰ illi? ᶜ Si ᵈ autem ᶜ dixerimus ᶠ ex ᵍ hoi= ſup. 14. a.
bus: ʰ timemus ᶠ turbam. ᵏ Omnes ᶠ enim ᵐ habe
bant ⁿ iohannẽ ᵒ ſicut ᵖ prophetam. ᵍ Et ʳ rñdẽ
tes ⁿ ieſu ʳ dixerũt. ⁿ Neſcimus. ʳ Ait ꝏ
ᶠ illis ᵃ ⁊ ʰ ipſe, ᶜ Nec ᵈ ego ᶜ dico ᶠ vobis ᵍ in ꝏ D

ᵇ ποία ᶜ εξουσία ᵈ ταύτα ᶠ ποιῶ . ᵐ τι ⁿ λε ᵒ υμίν ᵖ λο
κει. ᵍ άνθρωπος ᵍ τις ᶜ είχε ᵉ τέκνα ᶠ δύο, ⁿ και ˣ προ =
σελθών ᶠ τω ᶠ πρώτω ᵗ είπεν. ᵉ τέκνον, ᵇ ύπαγε ᶜ σή
μερον ᵖ εργάζου ᶜ εν ᶠ τω ᵗ αμπελώνί ᵍ μου. ᵇ ο ᵗ δε ᵈ α
ποκριθείς ᵗ είπεν. ᵐ ου ⁿ θέλω. ᵒ ύστερον ᵖ δε ᵍ μετα =
μεληθείς ᶜ απήλθεν. ᵉ και ᵗ προσελθών ᶠ τω ⁿ δευτέ
ρω ˣ είπεν ᵗ ωσαύτως. ᵗ ο ᵉ δε ᵇ αποκριθείς ᶜ είπεν. ᵖ ε =
γώ ᶜ κύριε. ᶠ και ᵍ ουκ ᵇ απήλθε. ᵗ τις ᵏ εκ ᶠ των ᵗ δύο
ᵐ εποίησε ᶠ το ⁿ θέλημα ᶠ του ᵒ πατρός. ᵖ λέγουσιν
ᵍ αυτώ. ᶠ ο ᶜ πρώτος. ᵉ λέγει ᵗ αυτοίς ᶠ ο ⁿ ιησούς. ˣ α
μήν ᶜ λέγω ᵗ υμίν, ᵉ ότι ᶠ οι ᵇ τελώναι ᶜ και ᶠ αι ᵇ πόρ =
ναι ᶜ προάγουσιν ᶜ υμάς ᵉ εις ᶠ την ᵇ βασιλείαν ᶠ του
ᵗ θεού. ᵏ ήλθε ᵗ γαρ ᵐ προς ⁿ υμάς ᵒ ιωάννης ᵖ εν ᵍ ο
δῷ ᶜ δικαιοσύνης, ᵉ και ᵗ ουκ ⁿ επιστεύσατε ˣ αυ =
τῷ. ᶠ οι ᶜ δε ᵗ τελώναι ᵉ και ᶠ αι ᵇ πόρναι ᶜ επίστευσαν
ᵇ αυτῷ. ᶜ υμείς ᶜ δε ᵍ ιδόντες ᵇ ου ᵗ μετεμελήθητε ᵏ ύ
στερον ᶠ του ᵗ πιστεύσαι ᵐ αυτῷ. ⁿ άλλην ᵒ παρα
βολὴν ᵖ ακούσατε. ᵍ άνθρωπος ᶜ τις ᵉ ην ᵗ οικοδεσ =
πότης, ⁿ όστις ᶜ εφύτευσεν ᶜ αμπελῶνα, ᵗ και ᵉ φρα
γμὸν ᵇ αυτῷ ᶜ περιέθηκε, ᵇ και ᶜ ὤρυξεν ᶜ εν ᵍ αυτῷ
ᵇ ληνόν. ᵗ και ᵏ ῳκοδόμησε ᵗ πύργον, ᵐ και ⁿ εξέδο =
το ᵒ αυτόν ᵖ γεωργοῖς ᵍ και ᶜ απεδήμησεν. ᵉ ότε ᶜ δε
ⁿ ήγγισεν ᶠ ο ˣ καιρὸς ᶠ των ᶜ καρπῶν, ᵗ απέστειλε
ᶠ τους ᵉ δούλους ᵇ αυτού ᶜ προς ᶠ τους ᵇ γεωρ =
γούς, ᶜ λαβεῖν ᶠ τους ᶜ καρπους ᵉ αυτού. ᵇ και ᵗ λα =
βόντες ᶠ οι ᵏ γεωργοὶ ᶠ τους ᵗ δούλους ᵐ αυτού,
ⁿ ον ᵉ μεν ᵖ έδειραν, ᵍ ον ᶜ δε ᵒ απέκτειναν, ᵗ ον ⁿ δε ˣ ελι
θοβόλησαν. ᶜ πάλιν ᵗ απέστειλεν ᵉ άλλους ᵇ δού
λους ᶜ πλείονας ᶠ των ᵇ πρώτων, ᶜ και ᶜ εποίησαν
ᵉ αυτοις ᵇ ωσαύτως. ᵗ ύστερον ᵏ δε ᵗ απέστειλε
ᵐ προς ⁿ αυτούς ᶠ τον ᵒ υιὸν ᵖ αυτού ᵍ λέγων, ᶜ εν =
τραπήσονται ᶠ τον ᵉ υιόν ᶜ μου. ᶠ οι ⁿ δε ᶜ γεωργοὶ ᶜ ι
δόντες ᶠ τον ᵉ υιόν, ᵉ είπον ᵇ εν ᶜ εαυτοίς. ᵇ ούτος ᶜ εσ
τὶν ᶠ ο ᶜ κληρονόμος, ᵍ δεῦτε ᵇ αποκτείνωμεν ᶜ αυ =
τόν, ᵏ και ᵗ κατάσχωμεν ᶠ την ᵐ κληρονομίαν ⁿ αυ =
τού. ᵒ και ᵖ λαβόντες ᵍ εξέβαλον ᶜ αυτόν ᵉ έξω ᶠ του
ᶜ αμπελῶνος, ⁿ και ˣ απέκτειναν. ᶜ όταν ᵗ ουν ᵉ έλθη
ᶠ ο ᵇ κύριος ᶠ του ᶜ αμπελῶνος, ᵇ τι ᶜ ποιήσει ᶠ τοις
ᶜ γεωργοις ᵍ εκείνοις. ᵇ λέγουσιν ᶜ αυτῷ. ᵏ κακούς
ᵗ κακῶς ᵐ απολέσει ⁿ αυτούς, ᵒ και ᶠ τον ᵖ αμπελῶ
να ᵍ εκδώσεται ᶜ άλλοις ᵉ γεωργοις, ᶜ οίτινες ⁿ απο
δώσουσιν ᶜ αυτῷ ᶠ τους ᶜ καρπους ᵗ εν ᶠ τοις ᵉ και
ροις ᵇ αυτῶν. ᶜ λέγει ᵇ αυτοίς ᶠ ο ᶜ ιησούς. ᶜ ουδέπο
τε ᵍ ανέγνωτε ᵇ εν ᶠ ταις ᶜ γραφαίς. ᵏ λίθον ᶜ ον ᵐ απε =
δοκίμασαν ᶠ οι ⁿ οικοδομοῦντες, ᵒ ούτος ᵖ εγενή =
θη ᵍ εις ᶜ κεφαλὴν ᵉ γωνίας. ᶜ παρά ⁿ κυρίου ᶜ εγένε
το ᶜ αύτη, ᵗ και ᵉ έστι ᵇ θαυμαστὴ ᶜ εν ᵇ οφθαλμοῖς ᵍ η
μῶν. ᶜ διατούτο ᵍ λέγω ᵇ υμίν. ᵇ ότι ᶜ αρθήσεται
ᵏ αφ ᵇ υμῶν ᵍ η ᵐ βασιλεία ᶠ του ⁿ θεού, ᵒ και ᵖ δοθήσε
ται ᵍ έθνει ᶜ ποιούντι ᶠ τους ᵉ καρπους ᶜ αυτής. ⁿ και
ᶠ ο ᶜ πεσὼν ᶜ επί ᶠ τον ᵉ λίθον ᵉ τούτον, ᵇ συνθλασθή
σεται. ᶜ εφ ᵇ ον ᶜ δ᾽ αν ᵉ πέσῃ, ᵇ λικμήσει ᶜ αυτόν. ᵏ και
ᵗ ακούσαντες ᶠ οι ᵐ αρχιερεις ⁿ και ᶠ οι ᵒ φαρισαίοι

ᵇ q̄ ptãte ᵏ hec ᵗ facio. ᵐ Quid ⁿ ãt ᵒ vobis ᵖ vi =
det? ᵍ Homo ᵍ q̄dã ᶜ hẽbat ᵉ duos ᵉ filios: ⁿ ᶜ ac
cedẽs ad ᶜ primũ ᵗ dixit. ᵉ Fili ᵇ vade ᶜ hodie
ᵒ opare ᶜ in ᶜ vineã ᵉ meã. ᵇ Ille ᵗ aũt ᵏ respõdẽs
ᵗ ait. ᵐ Nolo. ᵒ ᵖ Postea ᵖ aũt ᵒ penitẽtia ᵍ motꝰ
ᶜ abijt. ᶜ Accedens ᵉ autem ad ⁿ alterum ꝯ
ˣ dixit ᶜ similiter. ᵉ At ᵗ ille ᵇ rñdens ᶜ ait. ᵇ Eo
ᶜ dñe. ᶜ Et ᵉ non ᵇ iuit. ᵗ Quis ᵏ ex ᵗ duobus ꝯ
ᵐ fecit ⁿ voluntatem ᵒ patris? ᵖ Dicunt ꝯ
ᵍ ei. ᶜ ᵖ Primus. ᵒ Dicit ᶜ illis ⁿ ihesus. ˣ Amen
ᶜ dico ᵗ vobis ᵉ quia ᵇ publicani ᶜ et ᵇ meretrices
ᶜ precedunt ᶜ vos ᵉ in ᵇ regno ꝯꝯꝯꝯ
ᵗ dei. ᵏ Venit ᵗ enim ᵐ ad ⁿ vos ᵒ iohannes ᵖ in
ᵍ via ᶜ iustitie: ⁿ et ᶜ non ⁿ credidistis ˣ ei. ꝯ
ᵉ ᵖ Publicani ᶜ aũt ᵉ et ᵇ meretrices ᶜ crediderũt
ᵇ ei: ᶜ vos ᶜ ãt ⁿ videtes ᵇ nec ᶜ pniaz ᶜ habuistis ᵏ po
stea vt ᶜ crederetis ᵐ ei. ⁿ Aliam ᵒ parabolam
ᵖ audite. ᵍ Homo ᵒ erat ᶜ paterfamilias ꝯ
ⁿ qui ᶜ plantauit ᶜ vineam ᵗ et ᵉ sepem ꝯ ꝯ
ᶜ circumdedit ᵇ ei: ᵇ et ᶜ fodit ᶜ in ᵉ ea ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ torcular: ᵗ et ᵏ edificauit ᵗ turrim ᵐ et ⁿ locauit
ᵒ eaz ᵖ agricolis: ᵍ ᶜ r pegre ᶜ pfect ᶜ é. ᵉ Cũ ᶜ ãt
ˣ tps ᶜ fructuum ⁿ appropinquasset: ᵗ misit
ᵒ seruos ᵇ suos ᶜ ad ᵒ agricolas vt ꝯꝯꝯ
ᶜ acciperent ᶜ fructus ᵉ eius. ᵇ Et ꝯꝯꝯ
ᵏ agricole ᵗ apprehensis ᵗ seruis ᵐ eius: ꝯ
ⁿ aliũ ᵖ cecidert: ᵍ aliũ ᵒ occidert: ᶜ aliũ ⁿ ẋo ˣ la
pidauerũt. ᶜ Iterum ᵗ misit ᵉ alios ᵇ seruos
ᶜ plures ᵇ prioribus: ᶜ et ᶜ fecerunt ꝯꝯ
ᶜ illis ᵇ similiter. ᶜ Nouissime ᵏ aũt ᵗ misit ꝯ
ᵐ ad ⁿ eos ᵒ filium ᵖ suum ᵍ dicens: ᶜ verebũtur
forte ᵉ filium ᶜ meum. ˣ Agricole ⁿ aũt ᶜ videtes
ᵗ filium ᵉ dixerunt ᵇ intra ᶜ se. ᵒ Hic ᶜ est ꝯ ꝯ
ᵗ heres: ᵉ venite ᵇ occidamus ᵗ eum: ꝯꝯ
ᵏ et ᵗ habebimus ᵐ hereditatem ⁿ eius. ꝯ
ᵒ Et ᵖ apprehensum ᵍ eum ᶜ eiecerunt ᵉ extra
ᶜ vineã ⁿ et ˣ occiderũt. ᶜ Cum ᵗ ergo ᵉ venerit
ᵇ dominus ᶜ vinee: ᵇ quid ᶜ faciet ꝯꝯꝯ
ᶜ agricolis ᵍ illis? ᵇ Aiunt ᵗ illi. ᵏ Malos ꝯ
ᵗ male ᵐ perdet: ᵒ et ᵖ vineam suam ꝯꝯ
ᵍ locabit ᶜ alijs ᵉ agricolis: ᶜ qui ⁿ reddant ꝯ
ˣ ei ᶜ fructum ᵉ temporibus ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ suis. ᶜ Dicit ᵒ illis ᶜ ihũs. ᶜ Num q̄ ꝯ ꝯ
ᵍ legistis ᵇ in ᶜ scriptur. ᵏ Lapidẽ ᵗ quẽ ᵐ repro
bauerunt ⁿ edificantes: ᵒ hic ᵖ est ᵖ factus ꝯ
ᵍ in ᶜ caput ⁿ anguli? ᶜ A ⁿ domino ᵒ factum ᶜ est
ᶜ istud: ᶜ et ᵉ est ᵇ mirabile ᶜ in ᵒ oculis ᶜ nostris.
ᶜ Ideo ᵍ dico ᵇ vobis ᵇ quia ᵗ auferetur ꝯ ꝯ
ᵏ a ᵗ vobis ᵐ regnum ⁿ dei: ᵒ et ᵖ dabitur ꝯꝯ
ᵍ genti ᶜ facienti ᵉ fructus ᶜ eius. ⁿ [illegible] ꝯꝯ
ˣ qui ᶜ ceciderit ᶜ sup ᵗ lapidẽ ᵉ istũ ᵇ cõfringet:
ᶜ sup ᵒ quẽ ᶜ ẋo ᵍ ceciderit: ᵇ ꝓteret ᶜ eũ. ᵏ Et cũz
ᵗ audissent ᵐ principes ᵐ sacerdotũ ⁿ et ᵒ pharisei

Mar. 1
Luce. 7
Mar. 12
Luce. 20
Esaie. 5
Mar. 11
Luce. 19
Psal. 117
Act. 4

ιας παραβολάς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει. καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ ἡ ὡς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγων.

Cap. 22.

Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ
πῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους
αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέ-
στειλεν ἄλλους δούλους λέγων. εἴπατε
τοῖς κεκλημένοις ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοί
μασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυ-
μένα, καὶ πάντα ἕτοιμα, δεῦτε εἰς τοὺς γά-
μους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς
τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐ
τοῦ. οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δού-
λους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. καὶ ἀ
κούσας ὁ βασιλεὺς ἐκείνος, ὠργίσθη. καὶ πέμ
ψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς
φονεῖς ἐκείνους. καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐμέ-
πρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ. ὁ μὲν
γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
ἦσαν ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξό-
δους τῶν ὁλῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε, κα-
λέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ
δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδούς, συνήγαγον
πάντας ὅσους εὗρον πονηρούς τε καὶ ἀγα-
θούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰ-
σελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα
κειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδε-
δυμένον ἔνδυμα γάμου. καὶ λέγει αὐτῷ. ἑτα
ῖρε πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γά-
μου. ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς
τοῖς διακόνοις. δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ
πόδας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμός τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ
εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. τότε πορευ
θέντες οἱ φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅ-
πως αὐτὸν παγιεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀ-
ποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν
μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντες. διδάσκα
λε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός. οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσω-
πον ἀνθρώπων. εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ.
ἔξεστι δοῦναι κήνσον καίσαρι, ἢ οὔ. γνοὺς
δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε. τί με
πειράζετε ὑποκριταί. ἐπιδείξατέ μοι τὸ νό-
μισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐ-
τῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς. τίνος ἡ εἰκὼν

parabolas eius: cognouerunt ꝙ de eo Iohs. 7.c. 2.g.
ipsis diceret. Et querentes eum tenere
timuerunt turbas: quoniã sicut ꝓphetã
eum habebant. Et respondens ihesus
dixit iterum in parabolis eis dicens.

Cap. 22.

Simile factũ est regnũ celoꝝ homi A
regi qui fecit nuptias
filio suo. Et misit seruos Luc. 14 d.
suos vocare inuitatos ad Apoc. 19. b.
nuptias: et nolebãt venire. Iterũ misit
alios seruos dicens. Dicite
inuitatis. Ecce prandiũ meum paraui:
tauri mei et altilia occisa sunt:
et omnia parata venite ad nuptias.
Illi autem neglexerũt abierũt: alius in
villã suã alius vero ad negotiationẽ suã.
Reliqui vero tenuerunt seruos sup. 21. f.
eius: et cõtumelijs affectos occiderũt.
Rex autẽ cum audisset iratus est: et mittis
exercitibus suis perdidit
homicidas illos: et ciuitatẽ illoꝝ succẽ-
Tunc ait seruis suis.
Nuptie quidem parate sunt: sed qui inuitati
fuerũt digni. Ite ergo ad exitus
uiarũ: et quoscũq; inueneritis vocate
ad nuptias. Et egressi
serui eius in uias congregauerunt
omnes quos inuenerũt malos et bonos:
et implete sunt nuptie discũbẽtium. Intrauit aũt rex vt videret discũbentes: et B
uidit ibi hominem non vestitum
veste nuptiali. Et ait illi. Amice
quõ huc intrasti nõ habẽs veste nuptiale?
At ille obmutuit. Tunc dixit rex
ministris. Ligatis manibus et
pedibus eius mittite eum in sup. 13. g.
tenebras exteriores: ibi erit fletus
et stridor dentium. Multi autem sup. 20. d.
sũt vocati pauci vero electi. Tũc abeũ Marc. 12. b
tes pharisei consilium inierunt vt Luc. 20. d.
caperent eum in sermone. Et mittunt
ei discipulos suos:
cum herodianis dicentes. Magister Mar. 12. c.
scimus quia verax es et viam
dei in veritate doces: et nõ est tibi cu-
ra de aliquo. Non enim respicis personã Matt. 10. c.
hoim. Dic ergo nobis quid tibi videt.
Licet cẽsũ dari cesari an nõ? Cognita
autẽ iesus nequitia eorum ait. Quid me
tẽptatis hypocrite? Ostẽdite mihi nu-
mismata census. Et illi obtulerunt ei go
denariũ. Et ait illis iesus. Cuius ẽ ima- C

ταύτη καὶ ἡ ἐπιγραφή. λέγουσιν αὐτῷ, καί-
σαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς. ἀπόδοτε οὖν τὰ
καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐ-
τὸν ἀπῆλθον. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον
αὐτῷ Σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀ-
νάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες.
διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν. ἐάν τις ἀποθάνῃ
μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ'
ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας
ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοί-
ως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπ-
τά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυ-
νή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσ-
ται γυνή, πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκρι
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε μὴ
εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν,
οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θε
οῦ ἐν οὐρανῷ εἰσί. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσε-
ως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀ
βραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ.
οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζών-
των. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀ
κούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐπηρώτησεν εἷς
ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτὸν καὶ λέ
γων. διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
τῷ νόμῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ. ἀγαπή-
σεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶν πρώτη καὶ με-
γάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ. ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν
ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος
καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. συνηγμένων
δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς λέγων. Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χρι
στοῦ, τίνος υἱός ἐστι. λέγουσιν αὐτῷ τοῦ
Δαυίδ. λέγει αὐτοῖς. πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν
πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων. εἶπεν
ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου. εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ
αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστί. καὶ
οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον.
οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐ-
περωτᾶν αὐτὸν οὐκέτι.

Cap. 23.

hec et superscriptio. Dicunt ei: cesaris.
Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt Rom
cesaris cesari: et que sunt dei deo. Et
audientes mirati sunt: et relicto eo
abierunt. In illo die accesserunt ad Act
eum saducei: qui dicunt non esse resur
rectionem: et interrogauerũt eũ dicẽtes.
Magr moyses dixit: si quis mortuꝰ fuerit
non habens filium: vt ducat frater
eius vxorem illius et suscitet
semen fratri suo. Erant autem apud Mar
nos septẽ fratres et primꝰ vxore ducta
defunctus est: et nõ habẽs semẽ reliqt
vxorem suam fratri suo. Similiter
secundus et tertius vsq; ad septimuꝫ.
Nouissime aũt oĩm ꝛ mulier defuncta ẽ.
In resurrectiõe ergo cuiꝰ erit de septeꝫ
vxor: Oĩs eũ habuerũt eam. Rñdẽs
autem ihesus ait illis. Erratis nescientes Titum
scripturas neq; virtutem
dei. In resurrectione enim neq; nubent
neq; nubent: sed erunt sicut angeli dei
in celo. De resurrectione autem
mortuoruꝫ non legistis quod dictum ẽ
a deo dicẽte vobis. Ego sũ deꝰ abraã Exod
et deus ysaac et deus iacob. Mar.
Non est deus mortuoruꝫ sed viuentiũ.
Et audientes turbe mirabantur
in doctrina eiꝰ. Pharisei aũt audiẽtes Marc.
q silentium imposuisset saduceis Luce.
cõuenerũt in vnũ: et interrogauit eũ vnꝰ
ex eis legisdoctor temptans eum.
Magister qd est mandatũ magnum in
lege. Ait illi ihesus. Diliges Deut.
dominum deum tuũ ex toto corde
tuo: et in tota anima tua: et in tota
mente tua. Hoc est maximũ et primuꝫ
mãdatũ. Scdꝫ aũt simile est huic. Di
liges proximũ tuum sicut teipsum. In Leui.
his duobus mandatis vniuersa lex 2Mar.
pendet et prophete. Congregatis Rom.
autem pharisei interrogauit eos Sup.7.c.
ihesus dicẽs. Quid vobis videt de xpo Luce.1
cuius filius est: Dicunt ei Jaco.2.
dauid. Ait illis. Quõ ergo dauid in Marc.
spiritu vocat eũ dominũ dicẽs. Dixit Luce.20
dominus domino meo sede a dextris Ps.109.
meis: donec ponã inimicos tuos scabel
lum pedũ tuorũ: Si ergo dauid vocat
eum dominum: quõ filiꝰ eius est: Et 2Mar.12
nemo poterat ei respondere verbum: Luce.20
neq; ausus fuit q̃ exilla die
eum amplius interrogare.

Cap. 23.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ λέγων· ἐπὶ τῆς
Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι. πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπω
σιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, κατὰ
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε. λέγουσι
γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ φορ
τία βαρέα καὶ ἀνυβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέα
σιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ
δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐ
τά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι
πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύ
νουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγα
λύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.
φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπ
νοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα
γωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγορ
αῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαβ
βεί ῥαββεί. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί. εἷς
γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.
πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέ
ρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γὰρ
ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μὴ
δὲ κληθῆτε καθηγηταί, εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν
ὁ καθηγητὴς ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν
ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυ
τὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑ
αυτὸν ὑψωθήσεται. οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμμα
τεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίε
τε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μα
κρὰ προσευχόμενοι, διὰ τοῦτο λήψεσθε
περισσότερον κρίμα. οὐαὶ ὑμῖν γραμμα
τεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑ
ποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ
τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον. καὶ
ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης
διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ
τυφλοί, οἱ λέγοντες ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ, οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυ
φλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστὶν ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς
ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν. καὶ ὃς ἐὰν ὀμόσῃ
ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμό
σῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
μωροὶ καὶ τυφλοί τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον
ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον.
ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ

Hec locutus est ad turbas et ad discipulos suos dicens. Super cathedram Moysi sederunt scribe et pharisei. Omnia ergo quecunque dixerint vobis: seruate et facite: secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. Alligant autem onera grauia et importabilia: et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea mouere. Omnia vero opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. Dilatant enim phylacteria sua: et magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cenis: et primas cathedras in synagogis: et salutationes in foro: et vocari ab hominibus rabbi. Vos autem nolite vocari rabbi. Unus est enim magister vester: omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim pater vester qui in celis est. Nec vocemini magistri: quia magister vester vnus est Christus. Qui maior est vestrum erit minister vester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur: et qui se humiliauerit exaltabitur. Ve autem vobis scribe et pharisei hypocrite qui comeditis domos viduarum orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis iudicium. Ve vobis scribe et pharisei hypocrite qui clauditis regnum celorum ante homines. Vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare. Ve vobis scribe et pharisei hypocrite: qui circuitis mare et aridam vt faciatis vnum proselytum: et cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam vos. Ve vobis duces ceci qui dicitis quicunque iurauerit per templum nihil est: qui autem iurauerit in auro templi debitor est. Stulti et ceci: quid enim maius est: aurum an templum quod sanctificat aurum? Et quicunque iurauerit in altari nihil est: quicunque autem iurauerit in dono quod est super illud debet. Stulti et ceci quid enim maius est: donum an altare quod sanctificat donum? Qui ergo iurat in altari iurat in eo et in omnibus que super illud sunt. Et qui iurauerit in templo iurat in illo

m και n εμ/Τω o κατοικήσαντι p αυτόν. q και/ο r ομό=
σασ s εμ/Τω r ουρανώ, n ομνύει x εμ/Τω r θρόνω/Του
s θεού, s και b εμ/Τω c καθημένω d επάνω c αυτού.
r ουαί s υμίν b γραμματείς και k φαρισαίοι υπο=
κριταί, m ότι n αποδεκατούτε/Το p ηδύοσμον q και
/Το r άνηθον s και/Το t κύμινον, n και x αφήκατε/τα
r βαρύτερα/Του s νόμου/Την s κρίσιν b και /Τον c έ=
λεον d και/Την c πίστιν. r Ταύτα s έδει b ποιήσαι t κα=
κείνα k μη t αφιέναι. m οδηγοί n Τυφλοί,/οι o διυλί=
ζοντες/Τον p κώνωπα/Την q δε r κάμηλον n καταπί
νοντες. r ουαί n υμίν x γραμματείς r και s φαρισαίοι
s υποκριταί, b ότι c καθαρίζετε d Το c έξωθεν/Του r πο
τηρίου s και/Της s παροψίδος, t έσωθεν k δε ! γε=
μουσιν m εξ n αρπαγής o και p αδικίας. q φαρισαίε
r Τυφλέ, s καθάρισον r πρώτον n Το r εντός/Του r πο
τηρίου s και/Της s παροψίδος, b ίνα c γένηται d και
c Το r εκτός s αυτών b καθαρόν. t ουαί k υμίν t γραμ=
ματείς m και n φαρισαίοι o υποκριταί, p ότι q παρο=
μοιάζετε r Τάφοις s κεκονιαμένοις, t οίτινες n έξω=
θεν r μεν r φαίνονται s ωραίοι, s έσωθεν b δε c γέμου
σιν d οστέων c νεκρών r και s πάσης b ακαθαρσίας.
t ούτω k και t υμείς, m έξωθεν n μεν o φαίνεσθε / Τοις
p ανθρώποις q δίκαιοι, r έσωθεν s δε r μεστοί n εστέ
x υποκρίσεως r και s ανομίας. s ουαί b υμίν c γραμμα
τείς d και c φαρισαίοι r υποκριταί, s ότι b οικοδομείτε
/Τους t Τάφους/Των k προφητών, t και m κοσμείτε
/Τα n μνημεία/Των o δικαίων, p και q λέγετε. r ότι
s ει t ήμεθα n εν/Ταις r ημέραις/Των r πατέρων s ημών,
s ουκ b αν c ήμεν d κοινωνοί r αυτών r εν /Τω s αίματι
/Των b προφητών. t ώστε k μαρτυρείτε t εαυτοίς
m ότι n υιοί o εστε/Των p φονευσάντων/Τους q προ
φήτας, r και s υμείς r πληρώσατε/Το n μέτρον/Των
x πατέρων r υμών. s όφεις a γεννήματα b εχιδνών,
c πως d φύγητε c από/Της r κρίσεως/Της s γεέννης.
b Διά t Τούτο k ιδού t εγώ m αποστέλλω n προς o υ=
μάς p προφήτας q και r σοφούς s και t γραμμα=
τείς, n και x εξ r αυτών r αποκτενείτε a και b σταυρώ=
σετε, c και d εξ c αυτών r μαστιγώσετε s εν/Ταις r συ=
ναγωγαίς k υμών, t και m διώξετε n από o πόλεως
p εις q πόλιν, r όπως s έλθη t εφ n υμάς x παν r αίμα a δί
καιον s εκχυνόμενον b επί/Της c γης d από/Του c αί=
ματος a Αβελ/Του s δικαίου b έως/Του a αίματος
k Ζαχαρίου t υιού m Βαραχίου n ον o εφονεύσατε
p μεταξύ/Του q ναού r και/Του s θυσιαστηρίου. t α=
μήν n λέγω x υμίν. r ότι t ήξει a πάντα b Ταύτα c επί
/Την d γενεάν c Ταύτην. r Ιερουσαλήμ s Ιερουσα=
λήμ/η b αποκτείνουσα/Τους a προφήτας k και t λι=
θοβολούσα/Τους m απεσταλμένους n προς o αυ=
τήν. p ποσάκις q ηθέλησα r επισυναγαγείν/Τα s Τέκ
να s σου r ον n Τρόπον x επισυνάγει r όρνις/τα t νοσ=
σιά s εαυτής b υπό/Τας c πτέρυγας d, και c ουκ f ηθε
λήσατε. s ιδού b αφίεται t υμίν/ο k οίκος t υμών m έ=
ρημος. n λέγω o γαρ p υμίν, q ου μή r με s ίδητε t α=

m τ n in o eo q uĩ p habitat ĩ p ipso. q Et r q iurat
s in c celo: n iurat x in r throno ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
s dei: a τ b in c eo c qui s sedet d super c eum. ꝯ
r Ue s vobis b scribe r τ a pharisei i hypocrite ꝯ Luc
m qui n decimatis p mentam q et ꝯ ꝯ ꝯ
r anetũ n et r cyminuz: n et x reliquistis que ꝯ
r grauora sunt r legis a iudicium b τ c miam ꝯ
d τ c fidem. r Hec s oportuit b facere: r τ a illa ꝯ
k non i omittere. m Duces n ceci o excolantes
p culicẽ: r camelum q autem o glutientes. ꝯ
r Ue n vobis r scribe r et s pharisei ꝯ ꝯ ꝯ Luc
a hypocrite b q c mũdatis d qđ e de c foris ẽ r cali
cis s et b parapsidis: i int d aũt i plem i estis ꝯ
n rapina c et p imundicia. q Pharisee ꝯ sup.
r cece s munda t prius n qđ x intus est r calicis
s et a parapsidis: b vt c fiat d et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
r id c qđ d de r foris est b mũdũ. r Ue k vobis i scri Luce
be m τ n pharisei o hypocrite p q r similes q estis Matt
r sepulchris s dealbatis: r que n a ꝯ ꝯ ꝯ
n for r parẽt hoib d i speciosa a : i t d o c sũt c ple
na d ossib d c mortuorũ r et s omni b spuricia.
r Sic k et i vos m a m foris n quidem o paretis ꝯ Rom
p hominibus q iusti: r intus s autẽ r plemi n estis sup.
x hypocrisi r et iniqtate. s Ue b vobis c scribe Luce
d τ c pharisei i hypocrite s qui b edificatis ꝯ
i sepulchra k prophetarum i et m ornatis ꝯ
n monumenta o iustorum: p et q dicitis ꝯ ꝯ
s Si i fuissemus n in x diebꝫ r patrũ r nostrorũ:
s non c essemus d socij c eorum i in s sanguine ꝯ
b ppheta x. r Itaqꝫ b testimonio k estis i vobismet Luce.
ipsis: m q n filij o estis p eoꝝ p q pphetas p occi 1. Th
derunt. r Et s vos i implete n mensuram ꝯ
x patrũ r vroꝝ. r Serpẽtes s genimia b vipaꝝ: sup. 3.
c quomodo d fugietis c a i iudicio s gehenne? Luce.
b Jō dico vobis. k Ecce i ego m mitto n ad o vos Marc
p prophetas q et r sapientes s et r scribas: ꝯ
n et x ex r illis r occidetis s et b crucifigetis ꝯ
c et d ex c eis r flagellabitis s in r synagogis ꝯ Actũ.
k vestris: i et m persequemini n de o ciuitate ꝯ 2. Cor
p i q ciuitatẽ r vt s veniat r sup n vos x ois r sãguis
s q effusius s est b sup c terrã d a c sãguine ꝯ ꝯ ꝯ
r abel s iusti b vsq; ad r sanguinem ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Hebr.
k zacharie i filij m barachie n quez o occidistis
p inter q templum r et s altare. r Amen ꝯ ꝯ
n dico x vobis: r venient b hec s omnia c super
d generatione c istam. r Hierusalem s hierusa Luce.
lem: b que b occidis r prophetas k et i lapidas
m eos m qui n ad o te m missi m sunt: ꝯ ꝯ ꝯ
p quotiens q volui r congregare s filios ꝯ ꝯ
s tuos r quẽadmodũ r gallina x cõgregat ꝯ
s suos b sub c alas: d et c noluisti. ꝯ ꝯ ꝯ
s Ecce b relinquet r vobis k domus i vestra m de
serta. n Dico o ei p vob q nõ r me s videbitꝫ r amo

πάρτι,ⁿέως ʳαμ ʳείπητε,ˢευλογημένος/ο ᵗερχόμε
μος ᵇεμ ᶜονόματι ᵖκυρίου. Cap.24.
Καιᵇεξελθών/οᶜιησούς ᵖεπορεύετο ᶜαπό/του
ʳιερού. ᵍκαιᵇπροσήλθον/οι ᵗμαθηταί ᵏ αυ=
τού ᵗεπιδείξαι ᵐαυτώ/τας ⁿοικοδομάς/του ᵒιε=
ρού./οᵖδε ᵍιησούς ʳείπεν ᵖαυτοίς. ʳ ου ⁿβλέπετε
ˣταύτα ʳπάντα,ˢαμήν ᵍλέγω ᵇ υμίν ᶜ ου μή ᵖαφε=
θή ᶜὧδε ʳλίθος ᵍεπί ᵇλίθον,ος ᵏου ᵗ καταλυθήσε=
ται. ᵐκαθημένου ⁿ δε ᵒ αυτού ᵖ επί / του ᵍ όρους
/τών ʳελαιών, ᵃ προσήλθον ʳ αυτώ/οι ⁿ μαθηταί
ˣκατιδίαν ʳλέγοντες. ˢειπέ ᵗ ημίν ᵇ πότε ᶜ ταύτα
ᵖέσται,ᶜκαι ʳτι/το ᵍσημείον/της ᵇσης ᵗπαρουσίας
ᵏκαι/της ᵗσυντελείας/του ᵐαιώνος. ⁿκαι ᵒαποκρι
θείς/οᵖιησούς ᵍείπεν ʳαυτοίς. ʳβλέπετε ʳμήτις ⁿυ=
μάς ˣπλανήση. ʳπολλοί ˢγαρ ᵃ ελεύσονται ᵇεπί
/τω ᶜονόματι ᵖμου ʳλέγοντες. ʳεγώ ᵍειμι/ο ᵇχρι
στός,ᵗκαιᵏπολλούς ᵗπλανήσουσι. ᵐμελλήσε=
τε ⁿδε ᵒακούειν ᵖπολέμους ᵍ και ʳ ακοάς ᵉ πολέ=
μων. ʳοράτε ⁿμη ˣθροείσθε, ʳδει ˢγαρ ᵉπάντα ᵇγε
μέσθαι, ᶜαλλ ᵖούπω ᶜεστί/το ʳτέλος. ᵍεγερθήσε=
ται ᵇγαρ ʳέθνος ᵏεπί ᵗέθνος, ᵐκαι ⁿβασιλεία ᵒεπί ᵖβα
σιλείαν, ᵍκαι ʳέσονται ⁿ λιμοί ᵗ και ⁿ λοιμοί ˣ και
ʳσεισμοί ˢκατά ᵃτόπους. ᵇπάντα ᶜδε ᵗταύτα ᶜαρ=
χή ʳωδίνων. ᵍ τότε ᵇπαραδώσουσιμ ʳυμάς ᵏεις
ᵗθλίψιμ, ᵐ και ⁿ αποκτενούσιμ ᵒυμάς, ᵖ και ᵍ έσεσθε
ʳμισούμενοι ⁿ υπό ᵗπάντων/των ⁿεθνών ᵏ διά /το
ᵗόνομά ᵏμου. ᵃ και ᵇ τότε ᶜ σκανδαλισθήσονται
ᵒπολλοί ᶜ και ʳαλλήλους ᵍπαραδώσουσι, ᵇ και
ᵗμισήσουσιμ ᵏαλλήλους. ᵗ και ᵐ πολλοί ⁿ ψευ=
δοπροφήται ᵒ εγερθήσονται ᵖ και ᵍ πλανήσουσι
ʳπολλούς. ᵉ και ʳ διά /το ⁿ πληθυνθήναι /την ʳ ανο=
μίαν, ʳ ψυγήσεται/η ᵗ αγάπη /των ᵉ πολλών. /ο
ᵇδε ᶜ υπομείνας ᵇ εις ᶜ τέλος, ʳ ούτος ᵉ σωθήσεται.
ᵇ και ᵗ κηρυχθήσεται ᵏ τούτο/το ᵗ ευαγγέλιον/της
ᵐ βασιλείας ⁿ εμ ᵒ όλη/τη ᵖ οικουμένη ᵍ εις ʳ μαρτύ=
ριον ᵉ πάσι/τοις ʳ έθνεσι. ⁿ και ᵗ τότε ʳ ήξει/το ᵗ τέλος.
ᵃ όταν ᵇ ούν ᶜ ίδητε/το ᵖ βδέλυγμα/της ᶜ ερημώσε
ως /το ʳ ρηθέν ᵍ διά ᵇ δανιήλ/του ʳ προφήτου ᵏ εσ=
τός ᵗ εν ᵐ τόπω ⁿ αγίω, /ο ᵒ αναγινώσκων ᵖ νοείτω
ᵍ τότε ʳ οι ⁿ εν/τη ʳ ιουδαία ⁿ φευγέτωσαν ˣ επί/τα ʳ ό=
ρη. ˢ ο ᵃ επί/του ᵇ δώματος ᶜ μη ᵒ καταβαινέτω ᶜ ά=
ραι ʳ τα ᵍ εκ/της ᵇ οικίας ᵗ αυτού. ᵏ και ᵗ ο ᵐ εν / τω ⁿ α
γρώ ᵒ μη ᵖ επιστρεψάτω ᵍ οπίσω ʳ άραι /το ᵒ ιμάτι
ον ʳ αυτού. ⁿ ουαὶ ˣ δε/ταις ʳ εν ˢ γαστρί ᵃ εχούσαις
ᵇ και/ταις ᶜ θηλαζούσαις ᵒ εν ᶜ εκείναις / ταις ʳ ημέ=
ραις. ᵍ προσεύχεσθε ᵇ δε ᵗ ίνα ᵏ μη ᵗ γένηται /η ᵐ φυ
γή ⁿ υμών ᵒ χειμώνος, ᵖ μηδέ ᵍ σαββάτω. ʳ έσται
ᵒ γαρ ᵗ τότε ⁿ θλίψις ˣ μεγάλη ʳ οία ˢ ου ᵃ γέγονεμ ᵇ α
παρχής ᶜ κόσμου ᵒ έως/του ˢ νυν, ʳ ουδ ου μή ᵍ γέ=
νηται. ᵇ και ᵗ ει μή ᵏ εκολοβώθησαν/αι ᵗ ημέραι ᵐ εκεί
ναι, ⁿ ουκ ᵒ αν ᵖ εσώθη ᵍ πάσα ˢ σάρξ. ᵉ διά ᵗ δε/τους
ⁿ εκλεκτούς ˣ κολοβωθήσονται / αι ʳ ημέραι ˢ εκεί=
ναι. ᵃ τότε ᵇ εάν ᶜ τις ᵒ υμίν ᶜ είπη ᵗ ιδού ᵍ ὧδε/ο ᵇ χρι=

do ⁿ donec ʳ dicatis. ˢ Benedicꝰ ᵃ qui ᵉ venit
ᵇ in ᶜ nomine ᵒ domini. Cap.24.
Et ᵇ egressus ᶜ iesus ᵉ de ꝏ ⌈ ᵏ eius vt
templo ⁿ ibat. ᵍ Et ᵇ accesserũt ᵗ discipuli
ᵗ ostenderẽt ᵐ ei ⁿ edificationes ᵒ templi. ꝏ
ᵍ Ipse ᵖ aũt respõdens ʳ dixit ᵒ illis. ⁿ Videtis
ˣ hec ʳ oia? ˢ Amẽ ᵃ dico ᵇ vobis ᶜ nõ ᵒ relinq̃tur
ᶜ hic ᶜ lapis ᵍ super ᵇ lapidẽ ᵗ q̃ ᵏ nõ ᵗ destruatur.
ᵐ Sedente ⁿ autem ᵒ eo ᵖ super ᵍ montem ꝏ
ʳ oliuet: ⁿ accesserũt ad ʳ eum ⁿ discipuli ꝏ
ˣ secreto ʳ dicẽtes. ˢ Dic ⁿ nobis ᵇ qñ ᶜ hec ꝏ
ᵒ erunt: ᶜ et ʳ quod ᵍ signũ ᵗ aduentus ᵇ tui ꝏ
ᵏ et ᵗ cõsũmationis ᵐ seculi? ⁿ Et ᵒ respondens
ᵖ iesus ᵍ dixit ʳ eis. ⁿ Videte ʳ ne quis ⁿ vos ꝏ
ˣ seducat. ʳ Multi ˢ enim ᵃ venient ᵇ in ꝏꝏ
ᶜ nomine ᵖ meo ᶜ dicẽtes. ʳ Ego ᵍ sum ᵇ christus
ᵗ et ᵏ multos ᵗ seducẽt. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒ Audituri ⁿ eni estis ᵖ plia ᵍ ⁊ opiniones ᵖ plio
rũ: ʳ videte ⁿ ne ʳ turbemi. ʳ Oportet ˢ eni ᵃ hec
ᵇ fieri ᶜ sed ᵖ nondum ᶜ est ʳ finis. ᵍ Consurget
ᵇ enim ᵗ gens ᵏ in ᵗ gentes ᵐ et ⁿ regnũ ᵒ in ᵖ regnũ:
ᵍ et ʳ erunt ⁿ pestilentie ᶜ et ᵒ fames ˣ et ꝏꝏ
ʳ terremotꝰ ᵖ p loca. ᵒ Hec ᶜ ãt ᵇ oia ᶜ initia sũt
ʳ dolorũ. ᵍ Tunc ᵇ tradent ᵗ vos ᵏ in ꝏꝏ
ᵗ tribulationem: ᵐ et ⁿ occident ᵒ vos ᵖ ⁊ ᵍ eritis
ʳ odio ᶜ omnibus ⁿ gentibus ˣ propter ꝏꝏ
ʳ nomen ᵐ meũ. ᵍ Et ᵇ tunc ᶜ scandalizabuntur
ᵒ multi ᶜ et ʳ mutuo ᵍ tradent: ᵇ et ꝏꝏ
ᵗ odio ᵗ habebũt ᵏ inuicem. ᵗ Et ᵐ multi ⁿ pseu
doprophete ᵒ surgent: ᵖ et ᵍ seducent ꝏꝏ
ʳ multos ᵒ et ᶜ quoniaꝫ ⁿ abũdabit ˣ iniquitaꝫ:
ʳ refrigescet ᶜ caritas ᵍ multorum. ꝏꝏ
ᶜ Qui ᵇ aũt ᶜ perseuerauerit vsq̃ ᵖ in ᶜ finẽ ʳ hic
ᵇ Et ᵖ dicabit ᵏ hoc ᶜ euangeliũ ⌊ ᵍ salu ᵍ erit.
ᵐ regni ⁿ in ᵒ vniuerso ᵖ orbe ᵍ in ʳ testimonium
ᵉ oibus ʳ gentib ᵍ: ⁿ et ʳ tũc ᶜ veniet ᶜ cõsũmatio.
ᵃ Cũ ᵇ ergo ᶜ videritis ᵇ abominationẽ ᶜ deso=
lationis: ʳ q̃ ʳ dicta ʳ est ᵍ a ᵇ daniele ʳ propheta
ᵗ in ᵐ loco ⁿ sancto: ᵒ q̃ legit ᵖ intelligat. ⌊ ᵏ tunc ẽ
ᵍ Tunc ʳ q̃ ᵃ in ᵗ iudea sũt ⁿ fugiãt ˣ ad ʳ mõtes: ⁊
ˢ qui ᵃ in ᵇ tecto ᶜ non ᵒ descendat ᶜ tollere ꝏ
ʳ aliquid ᵍ de ᵇ domo ᵗ sua: ᵏ ⁊ ᵗ qui ᵐ in ⁿ agro ꝏ
ᵒ non ᵖ reuertatur ʳ tollere ᵉ tunicam ꝏꝏ
ᵗ suam. ⁿ Ve ˣ aũt ʳ pregnantibus ꝏꝏꝏ
ᵇ et ᶜ nutrientibus ᵒ in ᶜ illis ʳ diebus. ꝏꝏ
ᵍ Orate ᵇ autem ᵗ vt ᵏ non ᵗ fiat ᵐ fuga ꝏꝏ
ⁿ vestra in ᵒ hieme ᵖ vel ᵍ sabbato. ʳ Erit ꝏ
ᵉ ei ᵗ tũc ⁿ tribulatio ʳ magna ʳ q̃lis ˢ nõ ᵃ fuit ᵇ ab
initio ᶜ mundi ᵒ vsq̃ ᶜ modo ʳ neq̃ ᵍ fiet. ꝏ
ᵇ Et ᵗ nisi ᵏ breuiati ᵏ fuissent ᵗ dies ᵐ illi: ꝏꝏ
ⁿ nõ ᵖ fieret ᵖ salua ᵍ omnis ʳ caro: ᵗ sed ᵉ ꝑpter
ⁿ electos ˣ breuiabuntur ʳ dies ˢ illi. ꝏꝏ
ᵃ Tũc ᵇ si ᶜ q̃s ᵒ vobis ᶜ dixerit: ʳ ecce ᵍ hic ẽ ᵇ xp̃s

A
Marc.13.a Luce.19.g 21.b.
B
sup.10.c Marc.13.c Ioan.10.c Actu.2.b.
Marc.13.d Dani.9.g.
Marc.13.d Luce.21.d.
Marc.13.d Luce.21.d Epł.5.b 1.Cor.5.d Colo.2.d.
Mar.13.b Luce.21.c.
Mar.13.b Luce.21.c Ioha.15.f.
Marc.13.d Luce.21.c. Mar.13.c.
Marc.13.e. Luce.17.c.

στός ἡ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. εγερθήσονται γαρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε. ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἐὰν ἦ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται, καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος καὶ φωνῆς μεγάλης. καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν

aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete et dabunt signa magna et prodigia: ita vt in errorem inducãtur si fieri pt et electi. Ecce predixi vobis. Si ergo dixerit vobis ecce in deserto est: nolite exire. ecce in penetralib9 nolite credé. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret vsq; in occidentem: ita erit et aduentus filij hominis. Vbicũq; fuerit corp9 illuc congregabũtur et aquile. Statim autem post tribulationẽ dierũ illorũ sol obscurabit et luna non dabit lumen suum: et stelle cadent de celo: et virtutes celorũ cõmouebuntur: et tunc parebit signum filij hominis in celo. Et tunc plangent omnes tribus terre: et videbunt filium hominis venientem in nubibus celi cũ virtute multa et maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quattuor ventis: a summis celorũ vsq; ad terminos eorũ. Ab arbore autem ficu discite parabolam: cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata: scitis quia prope estas. Ita et vos cum videritis hec omnia: scitote quia prope est in ianuis. Amẽ dico vobis qm nõ pteribit generatio hec donec omnia ista fiãt. Celum et terra transibunt: verba autem mea nõ preteribunt. De die aũt illa et hora nemo scit: neq; angeli celorum nisi pater solus. Sicut autem in diebus noe: ita erit et aduentus filij hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes et bibẽtes: nubẽtes et nuptui tradẽtes: vsq; ad eũ diem quo intrauit noe in arcã: et nõ cognouerũt donec venit diluuium et tulit omnes: ita erit et aduentus filij hominis. Tunc duo erunt in agro: vnus assumetur et vnus relinquetur. Due molentes in mola: vna assumetur et vna relinquet. Duo in lecto: vn9 assumet et vn9 relinquet. Vigilate ergo qm nescitis qua hora dñs vr venturus sit. Illud aũt scitote quod si sciret pfamilias qua hora fur venturus esset: vigi

Mar. 13. c
Luce. 17. c.
Luce. 17. c.
Luce. 17. g
Johelis. 2.
Esa. 13 b.
Marc. 13. f.
Marc. 13. f
Marc. 13. f
Luce. 21. f.
Marc. 13. g
Luce. 21. f
Luce. 1–2
Dc. 3. b
Luc. 17. g
Marc. 13. c
Luce. 12. c
Apoca. 3.

σεμ"αμ,ˣκαιˢουκˢαμ"είασεᵇδιορυγήναιΤηνᶜοι=
κίαμᵖαυτού.ᶜδιατούτοˢκαιᵍυμείςʰγίνεσθεᵗέ=
τοιμοι,ᵏότιᶦηᵐ"ώραⁿ"ουᵒδοκείτε,/οᵖυιός/Του
ᑫανθρώπουʳέρχεται.ᵒΤιςˢάραⁿ"εστίν/οᵗωιστός
ʳΔούλοςˢκαιᵘφρόνιμος,ᵇομᶜκατέστησεν/οᵖκύ=
ριοςᶜαυτούˢεπί/Τηςᵍθεραπείαςʰαυτού/ΤουᵗΔι=
δόναιᵏαυτοίς/ΤηνᶦΤροφήνᵐ"εμ"καιρῶ.ᵒμακάρι=
οςᵒᵖΔούλοςᑫεκείνοςʳομ"ελθών/οˢκύριος"αυ=
τούˣευρήσειʳωιοῦνταˢοὕτως.ᵘαμήνᵇλέγω
ᶜυμίνᵖότιˢεπίʳωᾶσι/Τοιςᵍυπάρχουσινʰαυτού
ᵗκαταστήσειᵏαυτόν.ᶦεάνᵐ"Δε"είπη/οᵒκακόσ
ᵖΔούλοςᑫεκείνοςʳεν/Τηᵍκαρδίαˢαυτού,ᵘχρο=
νίζει/οˢκύριοςʳμουˢελθεῖν,ᵘκαιᵇἀρξηταιᶜτύπ=
τειν/ΤουςᵒσυνΔούλους,ᶜεσθίειν/Δεᵍκαιᵇπίνειν
ᵗμετά/Τῶνᵏμεθυόντων,ᶦἥξει/οᵐκύριος/Του
ⁿΔούλουᵒεκείνουᵖενᑫημέραʳῇⁿουˢωρᾳοὐκ
ⁿκαιˣενʳώραˢῇⁿουᵇγινώσκει,ᶜκαιᵒΔιχοτομήσει
ˢαυτόν,ˢκαι/Τοᵍμέροςʰαυτούᵗμετά/Τῶνᵏυπο
κριτῶνᶦθήσει.ᵐ"εκεῖ"έσται/οᵒκλαυθμόςᵖκαι/ο
ᑫβρυγμός/Τῶνʳοδόντων. Cap.25,

ΟτεᵇομοιωθήσεταιῇᶜΒασιλεία/Τῶνᵒουρα
νῶνᶜΔέκαˢωαρθένοις,ᵍαἵτινεςʰλαβοῦσαι
/ΤαςˢλαμπάΔαςᵏαυτῶνᶦεξῆλθονᵐ"εις"απάν=
τησιν/Τοῦᵒνυμφίου.ᵖπέντεᑫΔεʳἦσανᵒεξˢαυτῶν
"φρόνιμοιˣκαι/αιˢπέντε"μωραί.ᵘαἵτινεςʰμωραί
ᶜλαβοῦσαι/ΤαςᵒλαμπάΔαςᶜαυτῶν,ˢοὐκᵍΔλα=
βονʰμεθˢεαυτῶνᵏέλαιον./αιˢΔε"φρόνιμοι"έ=
λαβονᵒέλαιονᵖεν/Τοιςᑫαγγείοιςˢαυτῶνᵒμετά
/ΤῶνᵗλαμπάΔων"αυτῶν.ᵘχρονίζοντοςʳΔε
/Τοῦˢνυμφίου,ᵘενύσταξανᵇπᾶσαιᶜκαιᵒεκάθευ
δον.ᶜμέσηςˢΔεᵍνυκτὸςʰκραυγὴˢγεγονεν.ᵏι=
δοὺ/οˢνυμφίοςᵐ"ἔρχεται,"εξέρχεσθεᵒεις"απάν
τησινᑫαυτοῦ.ˢΤότεᵒηγέρθησανˢπᾶσαι/αι"πάρ
θενοιˣεκεῖναι,ˢκαιˢεκόσμησαν/ΤαςᵘλαμπάΔας
ʰαυτῶν./αιᵒΔεᵖμωραί/Ταιςᶜφρονίμοιςˢεἶπον.
ᵍΔότεʰημῖνˢεκ/Τουᵏελαίουˢυμῶν,ᵐ"ότι/αι"λαμ
πάΔεςᵒημῶνᵖσβέννυνται.ᑫαπεκρίθησανˢΔε/αι
ᵘφρόνιμοιˢλέγουσαι,"μήποτεˣουκˢαρκέσειˢη
μῖνᵘκαιʰυμῖν.ᶜπορεύεσθεᵒΔεᶜμᾶλλονˢπροσ
/Τουςᵍπωλοῦνταςʰκαιˢαγοράσατεᵏεαυταῖς.
ˢαπερχομένωνᵐ"Δεαυτῶνᵒαγοράσαι,ᵖἦλθεν
/οᑫνυμφίος,ˢκαι/αιᵘέτοιμοιˢεισῆλθονᵐ"μετˣαυ
τοῦˢεις/Τουςˢγάμουςᵘκαιʰεκλείσθηˢ/ηᶜθύρα.
ᵖὕστερονᶜΔεˢἔρχονταιᵍκαι/αιʰλοιπαίˢπαρθέ=
νοιᵏλέγουσαι,ˢκύριεᵐ"κύριε"ἄνοιξονᵒημῖν.ᵖο
ᑫΔεˢαποκριθεὶςᵒεἶπεν.ˢαμὴνᵐ"λέγωˢυμῖν,ᵗοὐκˢοἶ
Δαᵘυμᾶς.ʰγρηγορεῖτεᶜοὖνᵇότιᶜοὐκˢοἴΔατε
/ΤὴνᵍημέρανʰουΔὲ/Τὴνˢὥραν.ᵏεμˢη/οᵐ"υιός/Του
ⁿ"ανθρώπουᵒἔρχεται.ᵖὡσπερᑫγὰρⁿ"ἄνθρω=
ποςˢαποΔημῶνᵐ"εκάλεσεν/ΤουςᵘἰΔίουςˢΔού=
λους,ˢκαιᵘπαρέΔωκενʰαυτοῖς/ΤαᶜυπάρχοντΔ=
τα"αυτοῦ,ᶜκαιˢῷμενʰἔΔωκενˢπέντεᵏΤάΔαντα,
ˢῷᵐ"Δε"Δύο,ᵒῷᵖΔεᑫεν,ʳεκάστῳᵘκατά/ΤὴνˢἰΔίαν

laretⁿ"vtiqꝫˢetˢnonˢsineretᵇpfodiᶜdomum
ᵖsuam.ᶜ3deoˢetᵍvosʰestoteˢparati: ꝏꝏ
ᵏquiaˢquaⁿ"nescisᵐ"horaᵖfilius ꝏꝏꝏ
ᑫhoisʳventurᵍ9ˢest.ᵘQuisputasⁿ"estˣfidelis Luce. 11.c.
ʳserusˢetᵘprudens:ʰquēᶜconstituitᵒdñs
ʳsuperᵍfamiliamsuamvtˢdet ꝏꝏꝏ
ᵏillisˢcibumᵐ"inⁿ"tempore.ᵒBeatus ꝏꝏ Luce.12.c.
ᑫilleʳserusˢquēcuzᵖvenerit'dominᵍ"ei9 Apo.16.d.
ˣinuenerit'sicˢfficientem.ᵘAmenʰdico ꝏ 1.Cor.5.a.
ᶜvobis:ᵒquoniazᶜsupᵍ'omniaᵍbonaʰsua ꝏ
ˢconstituetᵏeum.ˢSiᵐ"autezⁿ"dixeritᵒmalᵍ
ᵖserusᑫilleʳinⁿ"cordeˢsuo:ⁿ"moraz"facit ꝏ
ˣdominᵍ'meᵍ'venire:ᵘetʰceperitᶜpcutere
ᵖconseruosˢsuos:ᶜmanducetˢautᵍetʰbibat
ˢcumᵏebriosis:ˢvenietᵐ"dominus ꝏꝏꝏ
ⁿ"seruiᵒillusᵖinᑫdieʳquaᵘnonˢsperat ꝏ
ⁿ"etʳhoraˢquaᵘignorat:ᶜetᵒdiuidet ꝏꝏ
ᶜcūᵍpartemˢꝫʰeiusˢponetˢcūᵏhypocritꝫ:
ᵐ"illic"eritᵒfletusᵖet ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ sup.22.c.
ᑫstridorʳdentium. Cap.25. j.25.c.

Tunc ʰsimile ʰeritᶜregnum ᵖcelorum Al
ᶜdecemʳvirginibusᑫueʰaccipientes
ˢlampadesᵏsuasˢexierunt"ᵐobuiam ⸢erāt
ᵒsponsoetsponse.ᵖQuinqꝫᑫautemⁿ"exˢeis
ᵘfatue:ˣvˢdꝫqꝫⁿ"prudentes.ʒzdꝫqꝫʰfatue
ᶜacceptisᵒlampadibus ᶠnon ᵍsumpserunt
ᵏoleūʰsecū.ᵐ"Prudentesˢverouⁿ"acceperunt
ᵒoleumᵖinᑫvasisʳsuisᵍcum ꝏꝏꝏꝏ
ˢlampadibus.ˣMoramˢautemᵏfaciente
ᵘspōso:ᵍdormitauerūtʰomnesᶜetᵒdormie= Thess.5.a
rūt.ᶜMediaˢāᵍnocteʰclamorˢfactᵍ'ē'ecce
ˢsponsusᵐ"venitⁿ"exite"obuiam ꝏꝏꝏ
ᑫei.ʳTuncᵒsurrexerunt'omnesⁿ"virgines
ˣilleʳet'ornauerunᵗlampades ꝏꝏꝏ
ʰsuas.ᵒFatuecautezᶜsapientibusˢdixerūt.
ᵍDateʰnobisˢdeᵏoleoˢvestro:ᵐ"quiaⁿ"lāpa=
desᵒnostreᵖextinguntur.ᑫResponderuntᵘ
ᵘprudētesʳdicētes.ⁿ"Neforteˢnōʳsufficiatˢno
bisᵗetʰvobis:ᶜitecpotiusˢad ꝏꝏꝏ
ᵍvendentesʰetˢemiteᵏvobis.Dum ꝏ ꝏ
ᵐautemˢirentᵒemere:ᵖvenit ꝏꝏꝏꝏ
ᑫsponsusʳzqꝫᵘpate erantˢintrauerūt"cūˣco
ʳadˢnuptias:ᵘzʰclausaʰestᶜianua. ꝏꝏ
ᵘNouissimecverovˢvenūtᵍetʰreliq̄ Vgines
ᵏdicētes.ˢDomineᵐdomine"aperiᵒnobis sup.7.c.
ᑫAtᵖilleʳnūdēsᵒait.ˢAmen"dicoˣvobjʳne Luce.13.c.
ˢscioᵘvos.ʰVigilatecitaqꝫᵖquiaᶜnescitis ꝏ j.16.d.
ᵍdiemʰneqꝫˢhoram. ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ Luce.19.b.

ᵖSicutᵒenimⁿ"homoˢperegre ꝏꝏ ꝏ Marc.13.g
ˢprofiscisceˢⁿ"vocauitˢseruosˣsuos ꝏꝏ
ˢetᵘtradiditʰillisᶜbona ꝏꝏꝏꝏ
ᵖsuaᶜetˢvnᵐhᵈedit'quinqꝫᵏtalenta: ꝏ⸢p B
'alijᵐ"ātⁿ"duo:ᵒalijᵖvoᑫvnū:ʳvnicuiqꝫᵍsꝯz

ταλαντα. Τω γαρ εχοντι παντι δοθησεται και περισσευθησεται. απο δε του μη εχοντος, και ο δοκει εχειν αρθησεται απ αυτου. και τον αχρειον δουλον εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον. εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων. Οταν δε ελθη ο υιος του ανθρωπου εν τη δοξη αυτου, και παντες οι αγιοι αγγελοι μετ αυτου, τοτε καθισει επι θρονου δοξης αυτου, και συναχθησονται εμπροσθεν αυτου παντα τα εθνη. και αφορισει αυτους απ αλληλων, ωσπερ ο ποιμην αφοριζει τα προβατα απο των ερίφων. και στησει τα μεν προβατα εκ δεξιων αυτου, τα δε ερίφια εξ ευωνυμων. Τοτε ερει ο βασιλευς τοις εκ δεξιων αυτου. δευτε οι ευλογημενοι του πατρος μου κληρονομησατε την ητοιμασμενην υμιν βασιλειαν

ταλenta. Omni enim habenti dabitur: et abundabit: ei autem qui non habet: et quod videtur habere auferetur ab eo. Et inutilem seruum eijcite in tenebras exteriores: illic erit fletus et stridor dentium. Cum autez venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cum eo: tunc sedebit sup sedē maiestatis sue: et congregabuntur ante eum omnes gentes: et separabit eos ab inuicem: sicut pastor segregat oues ab hedis. Et statuet oues quidem a dextris: hedos aūt a sinistris: Tunc dicet rex his q̄ a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei: possidete paratum vobis regnum

ποτε ετοιμασθησεται η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω βασιλει ος εποιησεν γαμους τω υιω αυτου και απεστειλεν τους δουλους αυτου καλεσαι τους κεκλημενους εις τους γαμους και ουκ ηθελον ελθειν παλιν απεστειλεν αλλους δουλους λεγων ειπατε τοις κεκλημενοις ιδου το αριστον μου ητοιμασα οι ταυροι μου και τα σιτιστα τεθυμενα και παντα ετοιμα δευτε εις τους γαμους και αμελησαντες απηλθον ο μεν εις τον ιδιον αγρον ο δε επι την εμπορειαν αυτου οι δε λοιποι κρατησαντες τους δουλους αυτου υβρισαν και απεκτειναν ο δε βασιλευς ακουσας ωργισθη και πεμψας τα στρατευματα αυτου απωλεσεν τους φονεις εκεινους και την πολιν αυτων ενεπρησεν τοτε λεγει τοις δουλοις αυτου ο μεν γαμος ετοιμος εστιν οι δε κεκλημενοι ουκ ησαν αξιοι πορευεσθε ουν επι τας διεξοδους των οδων και οσους εαν ευρητε καλεσατε εις τους γαμους και εξελθοντες οι δουλοι εκεινοι εις τας οδους συνηγαγον παντας ους ευρον πονηρους τε και αγαθους και επλησθη ο γαμος ανακλιθεντων των ανακειμενων εισηλθεν δε ο βασιλευς θεασασθαι τους ανακειμενους και ειδεν εκει ανθρωπον ουκ ενδεδυμενον ενδυμα γαμου και λεγει αυτω εταιρε πως εισηλθες ωδε μη εχων ενδυμα γαμου ο δε εφιμωθη τοτε ειπεν ο βασιλευς τοις διακονοις δησαντες αυτου ποδας και χειρας αρατε αυτον και εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι τοτε πορευθεντες οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον ινα παγιδευσωσιν αυτον εν λογω και αποστελλουσιν αυτω τους μαθητας αυτων μετα των ηρωδιανων λεγοντες διδασκαλε οιδαμεν οτι αληθης ει και την οδον του θεου εν αληθεια διδασκεις και ου μελει σοι περι ουδενος ου γαρ βλεπεις εις προσωπον ανθρωπων ειπον ουν ημιν τι σοι δοκει εξεστιν δουναι κηνσον καισαρι η ου δουναι γνους δε ο ιησους την πονηριαν αυτων εφη τι με πειραζετε υποκριται επιδειξατε μοι το νομισμα του κηνσου οι δε προσηνεγκαν αυτω δηναριον και λεγει αυτοις τινος η εικων αυτη και η επιγραφη λεγουσιν αυτω καισαρος τοτε λεγει αυτοις αποδοτε ουν τα καισαρος καισαρι και τα του θεου τω θεω ακουσαντες δε εθαυμασαν και αφεντες αυτον απηλθον εν εκεινη τη ημερα προσηλθον αυτω σαδδουκαιοι οι λεγοντες μη ειναι αναστασιν και επηρωτησαν αυτον λεγοντες διδασκαλε μωσης ειπεν εαν τις αποθανη μη εχων τεκνα ινα γαμηση ο αδελφος αυτου την γυναικα αυτου και αναστησει σπερμα τω αδελφω αυτου ην δε παρ ημιν επτα αδελφοι και ο πρωτος γαμησας ετελευτησεν και μη εχων σπερμα αφηκεν την γυναικα αυτου τω αδελφω αυτου ομοιως και ο δευτερος και ο τριτος εως των επτα και υστερον παντων απεθανεν και η γυνη εν τη αναστασει τινος των επτα εσται γυνη παντες γαρ εσχον αυτην αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτοις πλανασθε μη ειδοτες τας γραφας μηδε την δυναμιν του θεου εν γαρ τη αναστασει ουτε γαμουσιν ουτε γαμιζονται αλλ ως αγγελοι θεου εν τω ουρανω εισιν περι δε της αναστασεως των νεκρων ουκ αναγνωτε το ρηθεν υμιν υπο του θεου λεγοντος εγω ειμι ο θεος αβρααμ και ο θεος ισαακ και ο θεος ιακωβ ουκ εστιν θεος νεκρων αλλα ζωντων και ακουσαντες οι οχλοι εξεπλησσοντο επι τη διδαχη αυτου οι δε φαρισαιοι ακουσαντες οτι εφιμωσεν τους σαδδουκαιους συνηχθησαν επι το αυτο και επηρωτησεν εις εξ αυτων νομικος πειραζων αυτον και λεγων διδασκαλε ποια εντολη μεγαλη εν τω νομω ο δε ιησους εφη αυτω αγαπησεις κυριον τον θεον σου εν ολη τη καρδια σου και εν ολη τη ψυχη σου και εν ολη τη διανοια σου αυτη εστιν η μεγαλη και πρωτη εντολη δευτερα δε ομοια αυτη αγαπησεις τον πλησιον σου ως σεαυτον εν ταυταις ταις δυσιν εντολαις ολος ο νομος κρεμαται και οι προφηται εν δε τοις φαρισαιοις συνηγμενοις επηρωτησεν αυτους ο ιησους λεγων τι υμιν δοκει περι του χριστου τινος υιος εστιν λεγουσιν αυτω του δαυιδ λεγει αυτοις πως ουν δαυιδ εν πνευματι καλει αυτον κυριον λεγων ειπεν κυριος τω κυριω μου καθου εκ δεξιων μου εως αν θω τους εχθρους σου υποκατω των ποδων σου ει ουν δαυιδ καλει αυτον κυριον πως υιος αυτου εστιν και ουδεις εδυνατο αποκριθηναι αυτω λογον ουδε ετολμησεν τις απ εκεινης της ημερας επερωτησαι αυτον ουκετι

Cap. xxvi.

και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους παντας τους λογους τουτους ειπεν τοις μαθηταις αυτου οιδατε οτι μετα δυο ημερας το πασχα γινεται και ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται εις το σταυρωθηναι τοτε συνηχθησαν οι αρχιερεις και οι γραμματεις και οι πρεσβυτεροι του λαου εις την αυλην του αρχιερεως του λεγομενου καιαφα και συνεβουλευσαντο ινα τον ιησουν δολω κρατησωσιν και αποκτεινωσιν ελεγον δε μη εν τη εορτη μηποτε θορυβος γενηται εν τω λαω του δε ιησου γενομενου εν βηθανια εν οικια σιμωνος του λεπρου προσηλθεν αυτω γυνη αλαβαστρον μυρου εχουσα βαρυτιμου και κατεχεεν επι της κεφαλης αυτου ανακειμενου οι δε μαθηται αυτου ιδοντες ηγανακτησαν λεγοντες εις τι η απωλεια αυτη ηδυνατο γαρ τουτο πραθηναι πολλου και δοθηναι τοις πτωχοις γνους δε ο ιησους ειπεν αυτοις τι κοπους παρεχετε τη γυναικι εργον γαρ καλον εργασατο εις εμε παντοτε γαρ τους πτωχους εχετε μεθ εαυτων εμε δε ου παντοτε εχετε βαλουσα γαρ αυτη το μυρον τουτο επι του σωματος μου προς το ενταφιασαι με εστιν αμην λεγω υμιν οπου εαν κηρυχθη το ευαγγελιον τουτο εν ολω τω κοσμω λαληθησεται και ο εποιησεν αυτη εις μνημοσυνον αυτης τοτε πορευθεις εις των δωδεκα ο λεγομενος ιουδας ισκαριωτης προς τους αρχιερεις ειπεν τι θελετε μοι δουναι κακγω υμιν παραδωσω αυτον οι δε εστησαν αυτω τριακοντα αργυρια και απο τοτε εζητει ευκαιριαν ινα αυτον παραδω τη δε πρωτη των αζυμων προσηλθον οι μαθηται τω ιησου λεγοντες αυτω που θελεις ετοιμασωμεν σοι φαγειν ο δε ειπεν υπαγετε εις την πολιν προς τον δεινα και ειπατε αυτω ο διδασκαλος λεγει ο καιρος μου εγγυς προς σε ποιω το πασχα μετα των μαθητων μου και εποιησαν οι μαθηται ως προσεταξεν αυτοις ο ιησους και ητοιμασαν το πασχα οψιας δε γενομενης ανεκειτο μετα των δωδεκα μαθητων και εσθιοντων αυτων ειπεν αμην λεγω υμιν οτι εις εξ υμων με παραδωσει και λυπουμενοι σφοδρα ηρξαντο λεγειν αυτω εις εκαστος μητι εγω ειμι κυριε ο δε αποκριθεις ειπεν ο εμβαψας μετ εμου την χειρα εν τω τρυβλιω ουτος με παραδωσει ο μεν υιος του ανθρωπου υπαγει καθως γεγραπται περι αυτου ουαι δε τω ανθρωπω εκεινω δι ου ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται καλον ην αυτω ει ουκ εγεννηθη ο ανθρωπος εκεινος αποκριθεις δε ιουδας ο παραδιδους αυτον ειπεν μητι εγω ειμι ραββι λεγει αυτω συ ειπας εσθιοντων δε αυτων λαβων ο ιησους τον αρτον και ευλογησας εκλασεν και δους τοις μαθηταις ειπεν λαβετε φαγετε τουτο εστιν το σωμα μου και λαβων το ποτηριον και ευχαριστησας εδωκεν αυτοις λεγων πιετε εξ αυτου παντες τουτο γαρ εστιν το αιμα μου το της καινης διαθηκης το περι πολλων εκχυνομενον εις αφεσιν αμαρτιων λεγω δε υμιν ου μη πιω απ αρτι εκ τουτου του γενηματος της αμπελου εως της ημερας εκεινης οταν αυτο πινω μεθ υμων καινον εν τη βασιλεια του πατρος μου και υμνησαντες εξηλθον εις το ορος των ελαιων τοτε λεγει αυτοις ο ιησους παντες υμεις σκανδαλισθησεσθε εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη γεγραπται γαρ παταξω τον ποιμενα και διασκορπισθησονται τα προβατα της ποιμνης μετα δε το εγερθηναι με προαξω υμας εις την γαλιλαιαν αποκριθεις δε ο πετρος ειπεν αυτω ει παντες σκανδαλισθησονται εν σοι εγω ουδεποτε σκανδαλισθησομαι εφη αυτω ο ιησους αμην σοι λεγω οτι εν ταυτη τη νυκτι πριν αλεκτορα φωνησαι τρις απαρνηση με ο πετρος εφη αυτω και εαν δεη με συναποθανειν σοι ου μη σε απαρνησομαι ομοιως και παντες οι μαθηται ειπον τοτε ερχεται μετ αυτων ο ιησους εις χωριον λεγομενον γεθσημανη και λεγει τοις μαθηταις καθισατε αυτου εως απελθων προσευξωμαι εκει και παραλαβων τον πετρον και τους δυο υιους ζεβεδαιου ηρξατο λυπεισθαι και αδημονειν τοτε λεγει αυτοις περιλυπος εστιν η ψυχη μου εως θανατου μεινατε ωδε και γρηγορειτε μετ εμου και προελθων μικρον εσω επεσεν επι προσωπον αυτου προσευχομενος και λεγων πατερ μου ει δυνατον εστω παρελθατω απ εμου το ποτηριον τουτο πλην ουχ ως εγω θελω αλλ ως συ και ερχεται προς τους μαθητας και ευρισκει αυτους καθευδοντας και λεγει τω πετρω ουτως ουκ ισχυσατε μιαν ωραν γρηγορησαι μετ εμου γρηγορειτε και προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον το μεν πνευμα προθυμον η δε σαρξ ασθενης παλιν εκ δευτερου απελθων προσηυξατο λεγων πατερ μου ει ου δυναται το ποτηριον τουτο παρελθειν εαν μη αυτο πιω γενηθητω το θελημα σου και ελθων παλιν ευρεν αυτους καθευδοντας ησαν γαρ αυτων οι οφθαλμοι βεβαρημενοι και αφεις αυτους παλιν απελθων προσηυξατο εκ τριτου τον αυτον λογον ειπων και ερχεται προς τους μαθητας αυτου και λεγει αυτοις καθευδετε το λοιπον και αναπαυεσθε ιδου ηγγικεν η ωρα και ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται εις χειρας αμαρτωλων εγειρεσθε αγωμεν ιδου ηγγικεν ο παραδιδους με και ετι αυτου λαλουντος ιδου ιουδας εις των δωδεκα ηλθεν και μετ αυτου οχλος πολυς μετα μαχαιρων και ξυλων απο των αρχιερεων και των πρεσβυτερων του λαου ο δε παραδιδους αυτον εδωκεν αυτοις σημειον λεγων ον αν φιλησω αυτος εστιν κρατησατε αυτον και ευθεως προσελθων τω ιησου ειπεν χαιρε ραββι και κατεφιλησεν αυτον ο δε ιησους ειπεν αυτω εταιρε εφ ο παρει τοτε προσελθοντες επεβαλον τας χειρας επι τον ιησουν και εκρατησαν αυτον και ιδου εις των μετα ιησου εκτεινας την χειρα απεσπασεν την μαχαιραν αυτου και παισας τον δουλον του αρχιερεως απεκοψεν αυτου το ωτιον τοτε λεγει αυτω ο ιησους αποστρεψον την μαχαιραν σου εις τον τοπον αυτης παντες γαρ οι λαβοντες μαχαιραν εν μαχαιρη απολουνται η δοκεις οτι ου δυναμαι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι πλειους η δωδεκα λεγιωνας αγγελων πως ουν πληρωθωσιν αι γραφαι οτι ουτως δει γενεσθαι εν εκεινη τη ωρα ειπεν ο ιησους τοις οχλοις ως επι ληστην εξηλθατε μετα μαχαιρων και ξυλων συλλαβειν με καθ ημεραν προς υμας εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερω και ουκ εκρατησατε με τουτο δε ολον γεγονεν ινα πληρωθωσιν αι γραφαι των προφητων τοτε οι μαθηται παντες αφεντες αυτον εφυγον οι δε κρατησαντες τον ιησουν απηγαγον προς καιαφαν τον αρχιερεα οπου οι γραμματεις και οι πρεσβυτεροι συνηχθησαν ο δε πετρος ηκολουθει αυτω απο μακροθεν εως της αυλης του αρχιερεως και εισελθων εσω εκαθητο μετα των υπηρετων ιδειν το τελος οι δε αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι και ολον το συνεδριον εζητουν ψευδομαρτυριαν κατα του ιησου ινα αυτον θανατωσωσιν και ουχ ευρον πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουκ ευρον υστερον δε προσελθοντες δυο ψευδομαρτυρες ειπον ουτος εφη δυναμαι καταλυσαι τον ναον του θεου και δια τριων ημερων οικοδομησαι αυτον και αναστας ο αρχιερευς ειπεν αυτω ουκ αποκρινη ουδεν τι ουτοι σου καταμαρτυρουσιν ο δε ιησους εσιωπα και αποκριθεις ο αρχιερευς ειπεν αυτω εξορκιζω σε κατα του θεου του ζωντος ινα ημιν ειπης ει συ ει ο χριστος ο υιος του θεου λεγει αυτω ο ιησους συ ειπας πλην λεγω υμιν απ αρτι οψεσθε τον υιον του ανθρωπου εκ δεξιων καθημενον της δυναμεως και ερχομενον επι των νεφελων του ουρανου τοτε ο αρχιερευς διερρηξεν τους χιτωνας αυτου λεγων οτι εβλασφημησεν τι ετι χρειαν εχομεν μαρτυρων ιδε νυν ηκουσατε την βλασφημιαν τι υμιν φαινεται οι δε αποκριθεντες ειπον ενοχος θανατου εστιν τοτε ενεπτυσαν εις το προσωπον αυτου και εκολαφισαν αυτον οι δε ερραπισαν λεγοντες προφητευσον ημιν χριστε τις εστιν ο παισας σε ο δε πετρος εξω εκαθητο εν τη αυλη και προσηλθεν αυτω μια παιδισκη λεγουσα και συ ησθα μετα ιησου του γαλιλαιου ο δε ηρνησατο εμπροσθεν παντων λεγων ουκ οιδα τι λεγεις εξελθοντα δε αυτον εις τον πυλωνα ειδεν αυτον αλλη και λεγει τοις εκει και ουτος ην μετα ιησου του ναζωραιου και παλιν ηρνησατο μετα ορκου οτι ουκ οιδα τον ανθρωπον μετα μικρον δε προσελθοντες οι εστωτες ειπον τω πετρω αληθως και συ εξ αυτων ει και γαρ η λαλια σου δηλον σε ποιει τοτε ηρξατο καταθεματιζειν και ομνυειν οτι ουκ οιδα τον ανθρωπον και ευθεως αλεκτωρ εφωνησεν και εμνησθη ο πετρος του ρηματος του ιησου ειρηκοτος αυτω οτι πριν αλεκτορα φωνησαι τρις απαρνηση με και εξελθων εξω εκλαυσεν πικρως πρωι δε γενομενης συμβουλιον ελαβον παντες οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι του λαου κατα του ιησου ωστε θανατωσαι αυτον και δησαντες αυτον απηγαγον και παρεδωκαν πιλατω τω ηγεμονι τοτε ιδων ιουδας ο παραδους αυτον οτι κατεκριθη μεταμεληθεις απεστρεψεν τα τριακοντα αργυρια τοις αρχιερευσιν και τοις πρεσβυτερους λεγων ημαρτον παραδους αιμα αθωον οι δε ειπον τι προς ημας συ οψει και ριψας τα αργυρια εν τω ναω ανεχωρησεν και απελθων απηγξατο οι δε αρχιερεις λαβοντες τα αργυρια ειπον ουκ εξεστιν βαλειν αυτα εις τον κορβαναν επει τιμη αιματος εστιν συμβουλιον δε λαβοντες ηγορασαν εξ αυτων τον αγρον του κεραμεως εις ταφην τοις ξενοις διο εκληθη ο αγρος εκεινος αγρος αιματος εως της σημερον τοτε επληρωθη το ρηθεν υπο ιερεμιου του προφητου λεγοντος και ελαβον τα τριακοντα αργυρια την τιμην του τετιμημενου ον ετιμησαντο απο υιων ισραηλ και εδωκαν αυτα εις τον αγρον του κεραμεως καθα συνεταξεν μοι κυριος ο δε ιησους εστη εμπροσθεν του ηγεμονος και επηρωτησεν αυτον ο ηγεμων λεγων συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων ο δε ιησους εφη αυτω συ λεγεις και εν τω κατηγορεισθαι αυτον υπο των αρχιερεων και των πρεσβυτερων ουδεν απεκρινατο τοτε λεγει αυτω ο πιλατος ουκ ακουεις ποσα σου καταμαρτυρουσιν και ουκ απεκριθη αυτω ουδε προς εν ρημα ωστε θαυμαζειν τον ηγεμονα λιαν κατα δε εορτην ειωθει ο ηγεμων ενα δεσμιον απολυειν τω οχλω ον ηθελον εσχεν δε τοτε δεσμιον επισημον λεγομενον βαραββαν συνηγμενων ουν αυτων ειπεν αυτοις ο πιλατος τινα θελετε απολυσω υμιν βαραββαν η ιησουν τον λεγομενον χριστον ηδει γαρ οτι δια φθονον παρεδωκαν αυτον καθημενου δε αυτου επι του βηματος απεστειλεν προς αυτον η γυνη αυτου λεγουσα μηδεν σοι και τω δικαιω εκεινω πολλα γαρ επαθον σημερον κατ ονειρον δι αυτον οι δε αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι επεισαν τους οχλους ινα αιτησωνται τον βαραββαν τον δε ιησουν απολεσωσιν αποκριθεις δε ο ηγεμων ειπεν αυτοις τινα θελετε απο των δυο απολυσω υμιν οι δε ειπον τον βαραββαν λεγει αυτοις ο πιλατος τι ουν ποιησω ιησουν τον λεγομενον χριστον λεγουσιν παντες σταυρωθητω λεγει τις γαρ πονηρον εποιησεν οι δε περισσως εκραζον λεγοντες σταυρωθητω ιδων δε ο πιλατος οτι ουδεν ωφελει αλλα μαλλον θορυβος γινεται λαβων υδωρ απενιψατο τας χειρας απεναντι του οχλου λεγων αθωος ειμι απο του αιματος του δικαιου τουτου υμεις οψεσθε και αποκριθεις πας ο λαος ειπεν το αιμα αυτου εφ ημας και επι τα τεκνα ημων τοτε απελυσεν αυτοις τον βαραββαν τον δε ιησουν φραγελλωσας παρεδωκεν ινα σταυρωθη τοτε οι στρατιωται του ηγεμονος παραλαβοντες τον ιησουν εις το πραιτωριον συνηγαγον επ αυτον ολην την σπειραν και εκδυσαντες αυτον χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω και πλεξαντες στεφανον εξ ακανθων επεθηκαν επι την κεφαλην αυτου και καλαμον επι την δεξιαν αυτου και γονυπετησαντες εμπροσθεν αυτου ενεπαιζον αυτω λεγοντες χαιρε ο βασιλευς των ιουδαιων και εμπτυσαντες εις αυτον ελαβον τον καλαμον και ετυπτον εις την κεφαλην αυτου και οτε ενεπαιξαν αυτω εξεδυσαν αυτον την χλαμυδα και ενεδυσαν αυτον τα ιματια αυτου και απηγαγον αυτον εις το σταυρωσαι εξερχομενοι δε ευρον ανθρωπον κυρηναιον ονοματι σιμωνα τουτον ηγγαρευσαν ινα αρη τον σταυρον αυτου και ελθοντες εις τοπον λεγομενον γολγοθα ο εστιν λεγομενος κρανιου τοπος εδωκαν αυτω πιειν οξος μετα χολης μεμιγμενον και γευσαμενος ουκ ηθελησεν πιειν και σταυρωσαντες αυτον διεμερισαντο τα ιματια αυτου βαλλοντες κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον και καθημενοι ετηρουν αυτον εκει και επεθηκαν επανω της κεφαλης αυτου την αιτιαν αυτου γεγραμμενην ουτος εστιν ιησους ο βασιλευς των ιουδαιων τοτε σταυρουνται συν αυτω δυο λῃσται εις εκ δεξιων και εις εξ ευωνυμων οι δε παραπορευομενοι εβλασφημουν αυτον κινουντες τας κεφαλας αυτων και λεγοντες ουαι ο καταλυων τον ναον και εν τρισιν ημεραις οικοδομων σωσον σεαυτον ει υιος ει του θεου και καταβηθι απο του σταυρου ομοιως δε και οι αρχιερεις εμπαιζοντες μετα των γραμματεων και πρεσβυτερων και φαρισαιων ελεγον αλλους εσωσεν εαυτον ου δυναται σωσαι ει βασιλευς ισραηλ εστιν καταβατω νυν απο του σταυρου και πιστευσομεν επ αυτω πεποιθεν επι τον θεον ρυσασθω νυν αυτον ει θελει αυτον ειπεν γαρ οτι θεου ειμι υιος και οι λῃσται οι συσταυρωθεντες αυτω ωνειδιζον αυτον απο δε εκτης ωρας σκοτος εγενετο επι πασαν την γην εως ωρας ενατης και περι την ενατην ωραν ανεβοησεν ο ιησους φωνη μεγαλη λεγων ηλι ηλι λεμα σαβαχθανι τουτ εστιν θεε μου θεε μου ινα τι με εγκατελιπες τινες δε των εκει εστηκοτων ακουσαντες ελεγον οτι ηλιαν φωνει ουτος και ευθεως δραμων εις εξ αυτων και λαβων σπογγον πλησας τε οξους και περιθεις καλαμῳ εποτιζεν αυτον οι δε λοιποι ειπον αφες ιδωμεν ει ερχεται ηλιας σωσων αυτον ο δε ιησους παλιν κραξας φωνη μεγαλη αφηκεν το πνευμα και ιδου το καταπετασμα του ναου εσχισθη εις δυο απο ανωθεν εως κατω και η γη εσεισθη και αι πετραι εσχισθησαν και τα μνημεια ανεωχθησαν και πολλα σωματα των κεκοιμημενων αγιων ηγερθη και εξελθοντες εκ των μνημειων μετα την εγερσιν αυτου εισηλθον εις την αγιαν πολιν και ενεφανισθησαν πολλοις ο δε εκατονταρχος και οι μετ αυτου τηρουντες τον ιησουν ιδοντες τον σεισμον και τα γενομενα εφοβηθησαν σφοδρα λεγοντες αληθως θεου υιος ην ουτος ησαν δε εκει γυναικες πολλαι απο μακροθεν θεωρουσαι αι ηκολουθησαν τω ιησου απο της γαλιλαιας διακονουσαι αυτω εν αις ην μαρια η μαγδαληνη και μαρια η του ιακωβου και ιωσηφ μητηρ και η μητηρ των υιων ζεβεδαιου οψιας δε γενομενης ηλθεν ανθρωπος πλουσιος απο αριμαθαιας του ονοματι ιωσηφ ος και αυτος εμαθητευθη τω ιησου ουτος προσελθων τω πιλατω ητησατο το σωμα του ιησου τοτε ο πιλατος εκελευσεν αποδοθηναι το σωμα και λαβων το σωμα ο ιωσηφ ενετυλιξεν αυτο σινδονι καθαρα και εθηκεν αυτο εν τω καινω αυτου μνημειω ο ελατομησεν εν τη πετρα και προσκυλισας λιθον μεγαν τη θυρα του μνημειου απηλθεν ην δε εκει μαρια η μαγδαληνη και η αλλη μαρια καθημεναι απεναντι του ταφου τη δε επαυριον ητις εστιν μετα την παρασκευην συνηχθησαν οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι προς πιλατον λεγοντες κυριε εμνησθημεν οτι εκεινος ο πλανος ειπεν ετι ων μετα τρεις ημερας εγειρομαι κελευσον ουν ασφαλισθηναι τον ταφον εως της τριτης ημερας μηποτε ελθοντες οι μαθηται αυτου κλεψωσιν αυτον και ειπωσιν τοις λαοις ηγερθη απο των νεκρων και εσται η εσχατη πλανη χειρων της πρωτης εφη αυτοις ο πιλατος εχετε κουστωδιαν απελθετε ασφαλισασθε ως οιδατε οι δε πορευθεντες ησφαλισαντο τον ταφον μετα της κουστωδιας

Cap. xxviii.

οψε δε σαββατων τη επιφωσκουση εις μιαν σαββατων ηλθεν μαρια η μαγδαληνη και η αλλη μαρια θεωρησαι τον ταφον και ιδου σεισμος εγενετο μεγας αγγελος γαρ κυριου καταβας εξ ουρανου προσελθων απεκυλισεν τον λιθον και εκαθητο επ αυτον ην δε η ιδεα αυτου ως αστραπη και το ενδυμα αυτου λευκον ως χιων απο δε του φοβου αυτου εσεισθησαν οι τηρουντες και εγενοντο ωσει νεκροι αποκριθεις δε ο αγγελος ειπεν ταις γυναιξιν μη φοβεισθε υμεις οιδα γαρ οτι ιησουν τον εσταυρωμενον ζητειτε ουκ εστιν ωδε ηγερθη γαρ καθως ειπεν δευτε ιδετε τον τοπον οπου εκειτο το σωμα και ταχυ πορευθεισαι ειπατε τοις μαθηταις αυτου οτι ηγερθη απο των νεκρων και ιδου προαγει υμας εις την γαλιλαιαν εκει αυτον οψεσθε ιδου ειπον υμιν και απελθουσαι ταχυ απο του μνημειου μετα φοβου και χαρας μεγαλης εδραμον απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου ιδου ιησους απηντησεν αυτοις λεγων χαιρετε αι δε προσελθουσαι εκρατησαν αυτου τους ποδας και προσεκυνησαν αυτω τοτε λεγει αυτοις ο ιησους μη φοβεισθε υπαγετε απαγγειλατε τοις αδελφοις μου ινα απελθωσιν εις την γαλιλαιαν κακει με οψονται πορευομενων δε αυτων ιδου τινες της κουστωδιας ελθοντες εις την πολιν απηγγειλαν τοις αρχιερευσιν απαντα τα γενομενα οι δε συναχθεντες μετα των πρεσβυτερων συμβουλιον τε λαβοντες αργυρια ικανα εδωκαν τοις στρατιωταις λεγοντες ειπατε οτι οι μαθηται αυτου νυκτος ελθοντες εκλεψαν αυτον ημων κοιμωμενων και εαν τουτο ακουσθη επι του ηγεμονος ημεις πεισομεν αυτον και υμας αμεριμνους ποιησομεν οι δε λαβοντες τα αργυρια εποιησαν ως εδιδαχθησαν και διεφημισθη ο λογος ουτος παρα ιουδαιοις μεχρι της σημερον οι δε ενδεκα μαθηται επορευθησαν εις την γαλιλαιαν εις το ορος ου προσεταξατο αυτοις ο ιησους και ιδοντες αυτον προσεκυνησαν αυτω οι δε εδιστασαν προσελθων δε ο ιησους ελαλησεν αυτοις λεγων εδοθη μοι πασα εξουσια εν ουρανω και επι γης πορευθεντες ουν μαθητευσατε παντα τα εθνη βαπτιζοντες αυτους εις το ονομα του πατρος και του υιου και του αγιου πνευματος διδασκοντες αυτους τηρειν παντα οσα ενετειλαμην υμιν και ιδου εγω μεθ υμων ειμι πασας τας ημερας εως της συντελειας του αιωνος αμην

a cõstitutiõe mũdi. f Esuriui enim et non dedistis mihi manducare. g Sitiui et non dedistis mihi potũ. h Hospes eram et non collegistis me. i Nudus et non operuistis me. k Infirmus et in carcere et non visitastis me. l In carcere eram et non venistis ad me. m Tunc respondebunt ei iusti dicentes. n Domine quando te vidimus esurientem et pauimus: sitientem et dedimus tibi potũ? o Quando autem te vidimus hospitem et collegimus te: aut nudũ et cooperuimus te? p Aut quando te vidimus infirmum aut in carcere et venimus ad te? q Et respondens rex dicet illis. r Amen dico vobis: quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mihi fecistis. s Tunc dicet et his qui a sinistris erũt. t Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. u Esurivi enim et non dedistis mihi manducare. v Sitiui et non dedistis mihi potũ. w Hospes eram et non collegistis me. x Infirmus et in carcere et non visitastis me. y Tunc et ipsi respondebunt dicentes. z Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudũ aut infirmũ aut in carcere et non ministrauimus tibi? a Tunc respondebit illis dicens. b Amen dico vobis: quamdiu non fecistis uni de minoribus his: nec mihi fecistis. c Et ibunt hi in supplicium eternũ: iusti autem in vitã eternam. Cap. 26.

Et factum est cum consummasset iesus sermones hos omnes dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet: et filius hominis tradetur vt crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum: et seniores populi in atriũ principis sacerdotũ qui dicebat cayphas: et consilium fecerunt vt iesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo. Ne forte tumultus fieret in populo. Cũ autem iesus esset in bethania in domo symonis leprosi: accessit ad eũ mulier habens alabastrum vnguenti precioſi: et effudit super caput ipsius recũbentis. Videntes autem discipuli: indignati sunt dicentes. Ut quid perditio hec? Potuit enim istud venundari multo: et dari pauperibus. Sciens autem iesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum

Mar. 14. a. Luce. 22. a. Johan. 12. a

Supra. 7. c. Luce. 13. f.

Johis. 5. c.

λόμ eιργάσατο εις εμέ. ωάμτοτε γαρ Τους ωτωχούς έχετε μεθ εαυτών, εμέ δε ου ωάμτοτε έχετε. βαλούσα γαρ αύτη το μύρομ τούτο επί Του σώματος μου, ωρος Το εμταφιάσαι με εποίησεμ. αμήμ λέγω υμίμ, όπου εάμ κηρυχθή Το ευαγγέλιομ τούτο εμ όλω Τω κόσμω, λαληθήσεται και ο εποίησεμ αύτη εις μμημόσυμομ αυτής: Τότε ωορευθείς εις Τωμ Δώδεκα ο λεγόμεμος ιούδας ισκαριώτης προς Τους αρχιερείς, είπε. Τι θέλετέ μοι δούμαι και εγώ υμίμ ωαραδώσω αυτόμ. οι δε έστησαμ αυτώ Τριάκομτα αργύρια. και από Τότε εζήτει ευκαιρίαμ, ίμα αυτόμ ωαραδώ. Τη δε ωρώτη Τωμ αζύμωμ ωροσήλθομ οι μαθηταί Τω ιησού λέγομτες αυτώ. ωου θέλεις ετοιμάσωμεμ σοι φαγείμ το ωάσχα. ο δε είπεμ. υπάγετε εις Τημ ωόλιμ ωρος Τομ δείμα, και είπατε αυτώ. ο διδάσκαλος λέγει, ο καιρός μου εγγύς εστί, ωρός σε ωοιώ Το ωάσχα μετά Των μαθητών μου. και εποίησαμ οι μαθηταί ως συμεταξεμ αυτοίς ο ιησούς, και ητοίμασαμ Το ωάσχα. οψίας δε γεμομένης, ανέκειτο μετά Των Δώδεκα. και εσθιόντωμ αυτώμ είπεμ, αμήμ λέγω υμίμ ότι εις εξ υμών ωαραδώσει με. και λυπούμενοι σφόδρα, ήρξαντο λέγειμ αυτώ έκαστος, αντώμ. μήτι εγώ ειμί κύριε ο δε αποκριθείς είπεμ, ο εμβάψας μετ εμού εμ Τω Τρυβλίω Τημ χείρα, ούτος με ωαραδώσει. ο μεμ υιός Του αμθρώπου υπάγει καθώς γέγραπται ωερί αυτού. ουαί δε Τω αμθρώπω εκείμω δι ου ο υιός Του αμθρώπου ωαραδίδοται. καλόμ ήμ αυτώ ει ουκ εγεμμήθη ο άμθρωπος εκείμος. αποκριθείς δε Ιούδας ο ωαραδιδούς αυτόμ, είπε. μήτι εγώ ειμι ραββί. λέγει αυτώ. συ είπας. εσθιόντωμ δε αυτώμ, λαβών ο ιησούς Τομ άρτομ και ευλογήσας, έκλασε και έδίδου Τοις μαθηταίς και είπε. λάβετε φάγετε. Τούτό εστί το σώμά μου. και λαβών Το ωοτήριομ και ευχαριστήσας, έδωκεμ αυτοίς λέγωμ ωίετε εξ αυτού ωάμτες, Τούτο γαρ εστί Το αίμά μου Το Της καιμής Διαθήκης Το ωερί ωολλών εκχυμόμεμομ εις άφεσιμ αμαρτιών. λέγω δε υμίμ, ότι ουμή ωίω απάρτι εκ Τούτου Του γεμήματος Της αμπέλου, έως Της ημέρας εκείμης όταμ αυτό ωίμω μεθ υμών καιμόμ εμ Τη βασιλεία Του ωατρός μου. και υμμήσαμτες, εξήλθομ εις Το όρος Των ελαιών. Τότε λέγει αυτοίς ο ιησούς. ωάμτες υμείς σκαμδαλισθήσεσθε εμ εμοί εμ Τη μυκτί Ταύτη. γέγραπται γαρ. ωατάξω Τομ ποιμένα και διασκορπισθήσεται Τα ωρό-

operata est in me. Nam semper
pauperes habetis vobiscū: me autē non
semp habebitis. Mittēs eni hec vnguē
tum hoc in corpus meum ad
sepeliendū me fecit. Amē dico vobis:
vbicūq predicatus fuerit hoc euāgeliū
in toto mundo: dicetur et qđ fecit
hec in memoriam eius. Tunc abiit
vnus de duodecim qui dicebatur iudas
scarioth ad principes sacerdotū: et ait illi.
mihi dare: et ego vobis [Quid vultis
mihi tradā: At illi statuerūt ei triginta ar
gēteos. Et erīn̄ q̄rebat oportunitatē vt
eum traderet. Prima aūt die azymorū
accesserunt discipuli ad ihesum dicentes.
Ubi vis paremus tibi comedere
pascha: Ait ihesus dixit. Ite in
ciuitatem ad quēdam: et dicite ei.
Magister dicit: tēpus meum ppe est:
apud te facio pascha cū discipulis
meis. Et fecerūt discipuli sicut cōstituit
illis ihesus et parauerunt pascha.
Vespere autem facto: discumbebat cum
duodecī discipulis suis. Et edētib illis
dixit. Amē dico vob: q vn vīz me
Et cōtristati valde cepērūt [traditur ē.
singuli dicere. Nūquid ego sum dñe:
At ipe rīdens ait. Qui intingit mecū
manū in parapside hic me tradet.
filius quidem hominis vadit sicut
scriptum est de illo. Ve autez homini
illi per quem filius hominis
tradet. Bonū erat ei: si nat nō fuisset
homo ille. Respondens autem
iudas q tradidit eū dixit. Nūquid ego
sū rabbi: Ait illi Tu dixisti. Cenāt
autem eis accepit ihesus panem
et bñdixit ac fregit: dedit qz [dite: hoc
discipulis suis: et ait. Accipite et come
est corpus meum. Et accipiens calicē
gratias egit: et dedit illis dicens
Bibite ex hoc omnes. Hic est enim
sanguis meus noui testamenti qui pro
multis effundet in remissionē peccatorū
Dico aūt vobis non bibam amodo de
hoc genimine vitis vsq in
diem illum cum illud bibam vobiscuz
nouuz in regno patris
mei. Et hymno dicto exierunt in mōtē
oliueti. Tunc dicit illis ihesus.
Oēs vos scādaluz patiemini in me in
ista nocte. Scriptum est eī: percutiaz
pastorez et dispergentur oues

Marc.14
Luce. 7.f
Joh. 12.

Mar.14.
Luce. 22.

Mar.14
Luce. 22.
Joan.6.

Mar.14
Luce. 22.
1.Cor.11.
Heb.9.c

Mar.14.

Mar.14.
Joa.13.c

Mar.14
Luce. 22.
Joa.13.c

Mar.14.
Johan.18

Mar.14.
Zacha.13

βατα/ της ᵗ ωοίμνης. ' μετά ᵘ δε/το ᵇ εγερθήναι ᶜ με.
ᵈ ωροάξω ᵉ υμάς ᶠ εις/ την ᵍ γαλιλαίαν. ʰ αποκρι
θείς ⁱ δε/ο ᵏ ωέτρος ˡ είπεν ᵐ αυτώ. ⁿ ει και ᵒ ωάντες
ᵖ σκανδαλισθήσονται ᵍ εμ ʳ σοι, ⁿ εγώ ˢ ουδέωο
τε ⁿ σκανδαλισθήσομαι. ᵗ έφη ʳ αυτώ / ο ' ιησούς.
ᵘ αμήν ᵇ λέγω ᶜ σοι, ᵒ ότι ᶜ εμ ᶠ ταύτη/ τη ᵍ νυκτί ʰ πρίν
ˡ αλέκτορα ᵏ φωνήσαι, ˡ τρίς ᵐ απαρνήση ⁿ με.
ᵒ λέγει ᵖ αυτώ / ο ᵍ ωέτρος. ʳ καν ᵘ δέη ᵉ με ⁿ συν ᵗ σοι
ᵛ αποθανείν, ' ουμή ᵍ σε ʰ απαρνήσωμαι. ᶜ ομοί-
ως ʰ δε ᶜ και ʳ ωάντες/ οι ᵍ μαθηταί ʰ είωον. ʳ τότε ᵏ ερ
χεται ˡ μετ ᵐ αυτών/ ο ⁿ ιησούς ᵒ εις ᵖ χωρίον ᵍ λε-
γόμενον ʳ γεθσημανή, ᵉ και ʳ λέγει / τοις ⁿ μαθη-
ταίς. ᵏ καθίσατε ᵗ αυτού ' έως ᵍ ου ʰ απελθών
ᶜ ωροσεύξωμαι ᵉ εκεί. ᶜ και ʳ ωαραλαβών/ τον ᵍ ωέ
τρον ʰ και/ τους ᶜ δύο ᵏ υιούς ˡ ζεβεδαίου ᵐ ήρξα-
το ⁿ λυπείσθαι ᵒ και ᵖ αδημονείν. ᵍ τότε ʳ λέγει ᵉ αυ-
τοις. ᶜ περίλυπος ⁿ εστίν/ η ᵛ ψυχή ʳ μου ' έως ᵍ θανά
του, ʰ μείνατε ᶜ ώδε ᵉ και ᶜ γρηγορείτε ʳ μετ ᵍ εμού.
ʰ και ˡ ωροελθών ᵏ μικρόν, ˡ έωεσεν ᵐ επί ⁿ ωρό-
σωωον ᵉ αυτού ᵖ ωροσευχόμενος ᵍ και ʳ λέγων.
ᵉ ωάτερ ᶜ μου, ⁿ ει ᶜ δυνατόν ʳ εστι ˡ παρελθέτω ᵍ απ
ʰ εμού / το ᶜ ωοτήριον ᵉ τούτο. ᶜ ωλην ʳ ουκ ᵍ ως
ʰ εγώ ˡ θέλω, ᵏ αλλ ˡ ως ᵐ συ. ⁿ και ᵒ ερχεται ᵖ ωρος
/ τους ᵍ μαθητάς, ʳ και ⁿ ευρίσκει ˡ αυτούς ⁿ καθεύ-
δοντας ᵏ και ʳ λέγει / τω ' πετρω. ᵍ ούτως, ʰ ουκ ᶜ ισ
χύσατε ᵉ μίαν ᶜ ωραν ˡ γρηγορήσαι ᵍ μετ ʰ εμού.
ˡ γρηγορείτε ᵏ και ˡ ωροσεύχεσθε, ᵐ ίνα ⁿ μη ᵒ εισελ
θητε ᵖ εις ᵍ ωειρασμόν. / το ʳ μεν ⁿ ωνεύμα ˡ ωρόθυ-
μον, / η ⁿ δε ʳ σαρξ ˡ ασθενής. ' ωάλιν ᵍ εκ ʰ δευτέρου
ᶜ απελθών, ᵉ ωροσήνξατο ᶜ λέγων. ˡ ωάτερ
ᵍ μου ʰ ει ˡ ου ᵏ δύναται ˡ τούτο/ το ᵐ ωοτήριον ⁿ πα
ρελθείν ᵒ απ ᵖ εμού ᵍ εάν ˡ μη ᵒ αυτό ˡ ωίω, ⁿ γενηθή
τω/ το ᵏ θέλημά ˡ σου. ' και ᵍ ελθών, ʰ ευρίσκει ˡ αυ-
τούς ᵉ ωάλιν ᶜ καθεύδοντας, ˡ ήσαν ᵍ γαρ ʰ αυτών
/οι ˡ οφθαλμοί ᵏ βεβαρημένοι, ˡ και ᵐ αφείς ⁿ αυ-
τούς, ᵒ απελθών ᵖ ωάλιν ᵍ ωροσήνξατο ˡ εκ ᵉ τρί-
του / τον ˡ αυτόν ⁿ λόγον ˡ είπών. ˡ τότε ' έρχε
ται ᵉ ωρος/ τους ᶜ μαθητάς ˡ αυτού ᵉ και ˡ λέγει ˡ αυ
τοις. ᵉ καθεύδετε / το ʰ λοιπόν ˡ και ᵏ αναπαύ-
εσθε. ˡ ιδού ᵐ ήγγικεν/ η ⁿ ώρα, ᵒ και/ ο ᵖ υιός / του
ᵍ ανθρώπου ˡ ωαραδίδοται ⁿ εις ˡ χείρας ⁿ αμαρ-
τωλών. ˡ εγείρεσθε ˡ άγωμεν. ' ιδού ᵉ ήγγικεν/ ο
ʰ ωαραδιδούς ᶜ με. ᵉ και ˡ έτι ˡ αυτού ᵍ λαλούν-
τος, ʰ ιδού ˡ ιούδας ᵏ εις / των ˡ δώδεκα ᵐ ήλθε,
ⁿ και ᵒ μετ ᵖ αυτού ᵍ όχλος ˡ ωολύς ⁿ μετά ˡ μα-
χαιρών ⁿ και ᵏ ξύλων, ˡ ανό / των ' αρχιερέων
ᵉ και ʰ ωρεσβυτέρων / του ᶜ λαού. / ο ᵉ δε ˡ ωαρα-
δούς ˡ αυτόν, ᵍ έδωκεν ʰ αυτοις ˡ σημείον ᵏ λέ-
γων. ˡ ον ᵐ αν ⁿ φιλήσω ᵒ αυτός ᵖ εστίν, ᵍ κρατή-
σατε ˡ αυτόν. ᵉ και ˡ ευθέως ⁿ ωροσελθών / τω
ᵏ ιησού ' είωε, ' χαίρε ᵉ ραββί. ʰ και ᶜ κατεφί-
λησεν ᵉ αυτόν. / ο δε ˡ ιησούς ᵍ είωεν ʰ αυτώ. ˡ ε-
ταίρε ᵏ εφ ˡ ω ᵐ ωάρει. ⁿ τότε ᵒ ωροσελθόντες,

ˡ gregis. ' ᵹ Postq̃ ᵉ autem ʰ resurrexero: ꝏ
ᵈ precedam ᶜ vos ⁱⁿ ᶜ galileā. ʰ ℜespondens
ˡ autem ᵏ petrus ˡ ait ᵐ illi. ⁿ Etsi ᵒ omnes ꝏ
ᵖ scandalizati ᵍ fuerint ʳ in ᵗ te ᵘ: ego ᵛ numq̃ ꝏ
ⁿ scandalizabor. ᵗ Ait ˡ illi ' ieſus. ꝏꝏꝏ
ᵘ Amē ʰ dico ᶜ tibi: ᵒ qᶻ in ᶠ hac ᵍ nocte ʰ antеq̃
ˡ gallus ᵏ cantet: ˡ ter ᵐ me ⁿ negabis. ꝏꝏ
ᵒ Ait ᵖ illi ᵍ petrus. ʳ Etiam ˢ si ᵘ oportuerit ᶜ me
ᵛ mori ⁿ tecum: ' non ᵗ te ʰ negabo. ᶜ Similiter
ᶜ et ᶜ omnes ᵍ discipuli ʰ dixerūt. ˡ Tunc ᵏ venit
ˡ ieſus ᵐ cum ⁿ illis ᵒ in ᵖ villam ᵍ que ᵍ dicitur
ʳ gethſemani. ⁿ Et ʳ dixit ⁿ discipulis ſuis. ꝏ
ᵏ Sedete ʳ hic ' donec ʰ vadam ꝏꝏꝏ ꝏ
ᵒ illuc et ᶜ orem. ᶜ Et ʳ aſſumpto ᵍ petro ꝏꝏ
ʰ et ᶜ duobus ᵏ filijs ˡ zebedei: ᵐ cepit ꝏꝏ
ⁿ contriſtari ᵒ et ᵖ meſtus ᵍ eſſe. ᵍ Tūc ʳ ait ⁿ illis.
ᶜ Triſtis ⁿ eſt ˡ anima ʳ mea ᶜ vſq̃ ad ᵍ mortē:
ʰ ſuſtinete ᶜ hic ᵉ et ᶜ vigilate ʳ mecum. ꝏꝏ
ʰ Et ᶜ progreſſus ᵏ puſillū: ˡ procidit ᵐ in ⁿ faciē
ᵒ ſuam ᵖ orans ᵍ et ʳ dicens. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ ℘ater ʳ mi: ⁿ ſi ᶜ poſſibile ʳ eſt ˡ tranſeat ᵍ a ꝏ
ʰ me ᶜ calix ᵉ iſte. ᶜ Verūtamen ʳ non ⁿ ſicut ꝏ
ʰ ego ˡ volo: ᵏ ſed ˡ ſicut ᵐ tu. ⁿ Et ᵒ venit ᵖ ad ꝏ
ᵍ diſcipulos ſuos ʳ & ⁿ invenit ʳ eos ⁿ dormiētes:
ᵏ et ʳ dicit ' petro. ᵍ Sic ʰ non ᶜ potuiſtis ꝏꝏ
ᵉ vna ᶜ hora ʳ vigilare ᶜ mecum? ꝏꝏꝏ
' Vigilate ᵏ & ˡ orate ᵐ vt ⁿ non ᵒ intretis ꝏꝏ
ᵖ in ᵍ tentationem. ᵉ Spūs ʳ quidē ᶜ prōpt ᵍ eſt
ᵏ caro ⁿ aūt ʳ infirma. ' Iterum ʰ ſecundo ꝏꝏ
ᶜ abijt et ᵒ orauit ᶜ dicens. ' ℘ater ꝏꝏꝏ
ᵍ mi: ʰ ſi ⁿ non ᵏ poteſt ˡ hic ᵐ calix ⁿ tranſire ꝏ
ᵍ niſi ʳ bibam ᵉ illum: ⁿ fiat ꝏꝏꝏꝏ
ᵏ volūtas ʳ tua. ' Et ᵉ venit ꝏꝏꝏꝏ
ᵉ iterū & ʰ invenit ᶜ eos ᶜ dormiētes: ʳ erant ᵍ enī
ˡ oculi ʰ eoꝝ ᵏ grauati. ˡ Et ᵐ relictis ⁿ illis ꝏꝏ
ᵉ iterum ᵉ abijt & ᵍ orauit ᵍ tertio ꝏꝏꝏꝏ
ʳ eundem ⁿ ſermonem ʳ dicens. ' Tunc ʳ venit
ᵉ ad ʰ diſcipulos ᶜ ſuos: ᵉ et ᶜ dicit ' illis ꝏꝏ
ᵍ Dormite ʰ iam ˡ et ᵏ requieſcite. ꝏꝏꝏ
ˡ Ecce ᵐ appropinquauit ⁿ hora ᵒ & ᵖ filius ꝏ
ᵍ hominis ʳ tradetur ᵍ in ˡ manꝰ ⁿ peccatorū.
ᵏ Surgite ʳ eamus. ' Ecce ᵉ appropinquauit
ʰ qui ᶜ me ᵉ tradet. ᶜ Adhuc ᶜ eo ᵍ loquente: ꝏ
ʰ ecce ˡ iudas ᵏ vnus de ˡ duodecim ᵐ venit: ꝏ
ⁿ et ᵒ cum ᵖ eo ᵍ turba ʳ multa ⁿ cum ˡ gladijs ꝏ
ⁿ & ʳ fuſtibus miſſi ˡ a ' principibꝰ ' ſacerdotū
ᵉ & ʰ ſenioribus ᶜ populi. ᶜ Qui ʰ autem ᶜ tradi
dit ᶜ eum: ᵍ dedit ʰ illis ˡ ſignum ᵏ dicens. ꝏꝏ
ˡ Quēcūq̃ ⁿ oſculatꝰ ⁿ fuero ᵒ ipſe ᵖ eſt ᵍ tenete
ʳ eum. ᵉ Et ᶜ confeſtim ⁿ accedens ad ꝏꝏ
ᵏ ieſum ʳ dixit. ' Aue ᵉ rabbi. ʰ Et ᶜ oſculatꝰ ᶜ eſt
ᵉ eum. ᵍ Dixitq̃ ʰ illi ᶠ ieſus. ˡ Amice ꝏꝏꝏ
ᵏ ad ˡ quid ᵐ veniſti: ⁿ Tunc ᵒ acceſſerunt et ꝏ

Joh̃. 16. g.
Mar. 14. c
Luce. 22. d.
mar. 14. d.
Roſin. 8. d
Mar. 14. d
Luce, 22. d
Joh̃. 18. a
Mar. 14. d
mar. 14. d
Joh̃. 12. d.
mar. 14. d
Luce. 22. d.
mar. 14. d
Luce. 22. e.
Mar. 14. d
Joh̃. 6. g.
Mar. 14. d
ſup. 6. c.
Mar. 14. c
Mar. 14. c
Luce. 22. c
Joh̃. 18. a.
mar. 14. e

ᵖεπέβαλομ/Τας ᵍΧείρας ʳεπί/Τομ ˢιησούμ ʳκαι ᵘεκρά
τησαμ ʳαυτόμ.ʳκαι ʼιδού ᵃεις/Τωμ ᵇμετά ᶜιησού ᵇεκ
τείμας /Τημ ᶜ Χείρα, ʳαπέσπασε/Τημ ᵍ μάχαιραμ
ᵇαυτού, ʳκαι ᵏωατάξας/Τομ ʼλούλομ/Του ᵐαρ=
χιερέως, ⁿαφείλεμ ᵒαυτού/Τό ᵖωτίομ. ᑫΤότε ʳλέ=
γει ˢαυτώ/οʼιησούς. ⁿαπόστρεψομ ˣσου/Τημ ʳμά
χαιραμ ʼεις/Τομ ᵃΤόπομ ᵇαυτής. ᶜωάντες ᵒγαρ/οι
ᶜλαβόμτες ʳμάχαιραμ, ᵍεμ ᵇμαχαίρα ʳαποθαμούμ
ται. ᵏη ʼλοκείς ᵐότι ⁿου ᵒδύμαμαι ᵖάρτι ᑫωαρα=
καλέσαι/Τομ ʳωατέρα ᵃμου, ᶜκαι ⁿ ωαραστήσει
ˣμοι ʳ ωλείους ᶜη ᵃδώδεκα ᵇλεγεώμας ᶜαγγέ=
λωμ. ᵇπως ᶜουμ ʳωληρωθώσιμ/αι ᵍγραφαί, ᵇότι
ʼούτως ᵏδει ʼγεμέσθαι. ᵐεμ ⁿεκείμη/Τη ᵒώρα, ᵖείπεμ
/οᑫιησούς/Τοις ʳόχλοις. ᵍως ʳεπί ⁿλησταί ˣεξήλ=
θετε ʳμετά ʼμαχαιρώμ ᵃ και ᵇξύλωμ ᶜσυλλαβείμ
ᵇμε. ᶜκαθημέραμ ʳωρος ᵍυμάς ᵇεκαθεζόμημ ʼδιδά
σκωμ ᵏεμ/Τω ʼιερώ, ᵐκαι ⁿ ουκ ᵒεκρατήσατε ᵖμε.
ᑫΤούτο ʳδε ᵒόλομ ʳγέγομεμ, ⁿ ίμα ˣ ωληρωθώσιμ
/αι ʳγραφαί/Τωμ ʳωροφητώμ. ᵃΤότε/οι ᵇμαθηταί
ᶜωάντες ᵒαφέμτες ᶜαυτόμ ʳέφυγομ. ᵍοι ᵍδε ᵇκρα=
τήσαμτες/Τομ ʼιησούμ, ᵏαπήγαγομ ʼωρος ᵐ καϊά
φαμ/τομ ⁿ αρχιερέα, ᵒόπου/οι ᵖγραμματείς ᑫ και
/οι ʳωρεσβύτεροι ˢσυμήχθησαμ./οʳδε ⁿπέτρος ᵗ η
κολούθει ʳαυτώ ʼαπό ᵃμακρόθεμ, ᵇέως/Τής ᶜαυ=
λής/Του ᵒαρχιερέως. ᶜκαι ʳεισελθώμ ᵍέσω, ᵇεκάθη
το ʳμετά/Τωμ ᵏυπηρετώμ ʼιδείμ/Το ᵐΤέλος./οι ⁿδε
ᵒαρχιερείς ᵖκαι/οι ᑫωρεσβύτεροι ʳκαι/Το ˢσυνέ=
δριομ ʳόλομ, ᵘεζήτουμ ˣψευδομαρτυρίαμ ʳκατά
/Του ʼιησού, ᵃόπως ᵇθαματώσωσιμ ᶜαυτόμ, ᵒ και
ᶜουχ ʳεύρομ. ᵍκαι ᵇωολλώμ ʳψευδομαρτύρωμ
ᵏ ωροσελθόμτωμ, ʼουχ ᵐεύρομ. ⁿ ύστερομ ᵒδε
ᵖωροσελθόμτες ᑫδύο ʳψευδομάρτυρες ⁿείπομ.
ʳούτος ⁿέφη. ˣδύμαμαι ʳ καταλύσαι/Τομ ʼμαόμ
/Του ᵃθεού, ᵇκαι ᶜδιά ᵒτριώμ ᶜημερώμ ʳοικοδομή
σαι ᵍ αυτόμ. ᵇ και ʳαμαστάς/ο ᵏαρχιερεύς ʼείπεμ
ᵐαυτώ. ⁿουδέμ ᵒαποκρίμη ᵖτι ᑫούτοι ʳσου ⁿκατα=
μαρτυρούσιμ./οʳδε ⁿιησούς ˣεσιώπα. ʳκαι ʼαπο=
κριθείς/οᵃαρχιερεύς, ᵇείπεμ ᶜαυτώ. ᵒεξορκίζω ᶜσε
ʳκατά/Του ᵍθεού ᵇζώμτος ʳίμα ᵏημίμ ʼείπης, ᵐει ⁿσυ
ᵒεί/οᵖΧριστός/οᑫυιός/Του ʳθεού. ᵃλέγει ʳαυτώ/ο
ⁿιησούς. ˣσυ ʳείπας. ʼπλημ ᵃλέγω ᵇυμίμ, ᶜαπάρτι
ᵒόψεσθε/Τομ ᶜυιόμ/Του ʳαμθρώπου ᵍκαθήμεμομ
ᵇεκ ʼδεξιώμ/Τής ᵏδυμάμεως, ʼκαι ᵐερχόμεμομ ⁿεπί
/Τωμ ᵒμεφελώμ/Του ᵖουραμού. ᑫ Τότε/ο ʳαρχιε=
ρεύς ⁿδιέρρηξε/Τα ʳιμάτια ⁿαυτού ˣ λέγωμ. ʳότι
ˢ εβλασφήμησε, ᵃΤι ᵇέτι ᶜχρείαμ ᵒ έχομεμ ᶜμαρτύ
ρωμ. ʳίδε ᵍμυμ ᵇηκούσατε/Τημ ʼβλασφημίαμ ᵏαυ
του. ʼΤι ᵐ υμίμ ⁿ δοκεί. ᵒοι ᵖδε ᑫαποκριθέμτες, ʳει=
πομ. ᵍέμοχος ᶜθαμάτου ⁿ εστί. ˣ Τότε ʳεμέπτυσαμ
ˢεις/Το ᵃ ωρόσωπομ ᵇ αυτού ᶜ και ᵒ εκολάφισαμ
ᶜαυτόμ. ʳοι ᵍδε ᵇερράπισαμ ʼλέγομτες. ᵏ ωροφή=
τευσομ ʼημίμ ᵐ Χριστέ ⁿ Τις ᵒ εστίμ/ο ᵖ ωαίσας ᑫσε
/οʳ δε ᵃ ωέτρος ᶜ έξω ⁿ εκάθητο ˣ εμ/Τη ʳ αυλή.

ᑫman ᵖiniecerunt ʳin ᵃiesum: ʳet ⁿtenuerunt
ˣeū. ʳEt ᶜecce ᵃvn ex his q̄ erāt ᵇcū ʳiesu: ᵇex mat. 14
ᶜmanum ʳeremit ᵍgladium ꝯ ⌊tēdēs Luce. 22
ᵇsuum: ʳet ᵏpercutiens ʼseruum ᵐ principis Johā. 18
ᵐsacerdotū ⁿāputauit ᵒauriculā ᵖei. ᑫ Tūc
ᵃilli ʳiesus. ⁿConuerte ʳgladium ˢtuum ⌊ ʳait
ᵃin ᵃlocum ᵇsuum. ᶜOmnes ᵒenim ꝯ Gen. 9.
ᶜqui ᶜacceperint ʳgladium: ᵇgladio ʼpibūt. Apoc. 13.
ᵏ Ān ʼputas ᵐquia ⁿnon ᵒpossum ᑫrogare ꝯ
ʳpatrem ᵒmeum ʳ: et ⁿ exhibebit ꝯ
ˣmihi ᵖmō ʳplus ʼq̄ ᵃduodecī ᵇlegiones ᶜāge
lox. ᵒQuō ᶜergo ʳiplebūtur ᵍscripture: ᵇ Qz
ʼsic ᵏoportet ʼfieri. ᵐ In ⁿilla ᵒhora ᵖdixit ꝯ
ᑫiesus ʳturbis. ⁿ Tāq̄ ʳad ᵘlatronem ˣexistis Mar. 14.
ʳcum ʼgladijs ᵃ ʳ ᵇfustibus ᶜ comprehendere Luce. 22
ᵒme. ᶜQuotidiē ᵃapud ᵍvos ᵇsedebaz ʼdocēs
ᵏin ʼtemplo ᵐ ʳ ⁿnon ᵒme ᵖtenuistis. ꝯ
ᑫHoc ʳautem ⁿtotū ʳfactū ʳest: ⁿvt ˣadiplerēt
ʳscripture ʼpphetaꝝ. ⁿ Tūc ᵇdiscipuli ꝯ Mar. 14.
ᶜoēs ᵒrelicto ᶜeo ʳfugerūt. ᵍAt ᵍilli ᵇtenentes Mar. 14.
ʼiesum: ᵏduxerunt ʼad ᵐ cayphā ꝯ Luce. 22.
ⁿprincipem ⁿsacerdotū: ᵒvbi ᵖscribe ᑫ ꝯ Johū. 18.
ʳseniores ⁿcōuenerāt. ⁿPetr ᵖ ʳaūt ˣsequeba
tur ʳcum ʼalonge: ᵇvsq̄ in ᶜ atrium ꝯ Marc. 14.
ᵒpncipis ᵒsacerdotū. ᶜEt ʳigressus ᵍitro ᵇse= Luce. 22.
debat ʳcū ᵏministris: vt ʼvideret ᵐ finem. ꝯ Johā. 18.
ᵒPrincipes ⁿautem ᵒ sacerdotum ʳ et ꝯ Marc. 14.
ʼoē ᵒcōciliū: ⁿq̄rebāt ʳfalsū ˣtestimoniū ʳcōtra Luce. 22.
ʼiesum: ᵃvt ᶜcum ᵇmorti ᵇtraderent: ᵒet ꝯ
ᶜnon ʳinuenerunt cum ᵇmulti ʳfalsi ʼtestes ꝯ.
ᵏaccessissent. ⁿ Nouissime ᵒ autem ꝯ mar. 14.
ᵖvenerunt ᑫduo ʳfalsi ʼtestes: et ⁿ dixerunt. ꝯ
ʼHic ⁿdixit. ʳPossum ʳdestruere ʼtemplum
ᵃdei ᵇet ᶜpost ᵒtriduum ʳreedificare ꝯ
ᵍillud. ᵇEt ʳsurgēs ᵏpriceps ᵏsacerdotū ʼ ait
ᵐilli. ⁿ Nihil ᵒrndes ad ea q̄ ᑫisti ⁿaduersū ʳte
ⁿJesus ʼaūt ˣtacebat. ʳEt ꝯ ⌊ᵃtestificant:
ᵃpriceps ᵃsacerdotuz ᵇait ᶜilli. ᵒAdiuro ᶜ te Mar. 14.
ʳper ᵍdeum ᵇ vinū: ʼvt ʼdicas ᵏ nobis ᵐsi ⁿ tu Luce. 22.
ᵒes ᵖchristus ᑫfilius ʳdei. ⁿDicit ʼilli ⌈modo
ⁿiesꝰ. ˣTu ʳdixisti. ʼVerūtū ᵃdico ᵇvobis: ᶜa marc. 14.
ᵒvidebitis ᶜfilium ʳhominis ᵍsedentem ꝯ Luce. 22.
ᵇa ʼdextris ᵏvirtutis dei: ʼet ᵐ venientem ⁿin Johā. 6.
ᵒnubibus ᵖceli. ᑫ Tūc ʳpriceps ʳsacerdotuz
ᵃscidit ʳvestimenta ⁿ sua ˣdicēs . ⌈ stibus:
ʼBlasphemauit. ᵃQuid ᵇadhuc ᶜegem ᵒ ᵒte
ʳEcce ᵍnunc ᵇaudistis ʼblasphemiam. ꝯ
ʼQuid ᵐvobꝭ ⁿvidet: ᵖAt ᵒilli ⁿrndētes ʳdixe
rūt. ⁿ Reus ⁿest ᵏmortis. ˣTūc ʳexpuerunt ꝯ mar. 14.
ʼin ᵃfacie ᵇci ᶜ ᵒcolaphis ᶜeū ᵒcedert. ⌈tes. Luce. 22.
ʳAlij ᵍāt ᵇpalmas ᵇi ᵇfacie ᵇci ᵇdederūt ʳdicē Johis. 18.d
ᵏProphetiza ʼnobis ᵐxpe: ⁿq̄s ᵒe ᵖq̄te ᵖcus Esaie. 50.b
ʼsit: ᵒPetr ᵖ ʳvero ⁿsedebat ʳforis ˣin ʳatrio: Mar. 14.

et accessit ad eum ancilla dicens. Et tu cum iesu galileo eras? At ille negauit coram omnibus dicēs. Nescio quid dicis. Exeunte aūt illo ianuam: vidit eum alia ancilla et ait his qui erant ibi. Et hic erat cū iesu nazarēo. Et iterū negauit cū iuramēto: quia non noui hominē. Et post pusillū accesserunt qui stabant: et dixerūt petro. Vere et tu ex illis es: nam et loquela tua te manifestū facit. Tūc cepit detestari et iurare: quia non nouisset hominē. Et continuo gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi iesu quod dixerat: priusq; gallus cantet: ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare. Cap. 27.

Mar. 14.a Luce. 22.g.

Mar. 15.a Luce. 23.a

Mar. 15.a Luce. 23.a Joh. 18.c.

Hec. 4.d.

Gen. 1.c.

Hiere. 32.b Zacha. 11.c Mar. 15.a Luce. 23.a. Jo. 18.f. Mar. 15.a Joh. 19.b.

Mar. 15.a. Luce. 23.c Mar. 15.b Joh. 18.g.

Mane autē facto: cōsilium inierunt oēs principes sacerdotū et seniores populi aduersus iesum vt eum morti traderēt. Et vinctum adduxerūt eū: et tradiderunt pontio pilato presidi. Tunc videns iudas qui cū tradidit q̄ dānatus esset: pnia ductꝰ retulit trigita argēteos principibus sacerdotū et senioribus dicens. Peccaui tradens sanguinē iustum. At illi dixerūt Quid ad nos? Tu videris. Et proiecto in templo recessit: et abiens laqueo se suspendit. Principes aūt sacerdotū acceptis argēteis dixerūt. Nō licet eos mittere in corbonā: qr preciū sanguinis est aūt inito emerūt ex illis agrū figuli in sepulturā pegrinoꝝ hoc pp hoc vocat ager ille acheldemach: ē ager sāguinis vsq; in hodiernū diē. Tūc impletū ē qd dictū est p hieremiā pphetā dicētez. Et acceperūt trigita argēteos: appreciati quē appreciauerūt a filijs israel: et dederunt eos in agrum figuli: sicut cōstituit mihi dñs. Jesꝰ aūt stetit ante presidem et interrogauit eum preses dicens. Tu es rex iudeorum? Dicit illi iesus. Tu dicis. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus nihil rndit. Tunc dicit illi pilatꝰ. Nō audis quanta aduersū te dicūt Et non rndit ei ad vllum verbum ita vt miraretur preses vehementer. Per diem aūt solennē cōsueuerat preses ppl'o dimittē vnū vinctū quē voluissent. Habēbat aūt tunc victū insignē q̄ dicebat bar

βάμ. ᵗσύμπαγμένωμ ᵏουμ ᵗαυτῶμ, ᵐεἶπεμ ⁿ αυτοίς
/ο ᵒπιλάτος. ᵖΤίμα ᵍθέλετε ʳαπολύσω ˢυμίμ, ᵗβα
ραβάμ, ⁿ ʰ ᵗιησούμ/Τομ ᵗλεγόμεμομ ᵏχριστόμ. ˢ ἡ=
δει ᵇγαρ ᶜότι ᵖδιά ᶜφθόμομ ʳπαρέδωκαμ ˢαυτόμ.
ᵇκαθημένου ᵗδε ᵏαυτοῦ ᵗεπί/Του ᵐβήματος ⁿ απέ
στειλε ᵒπρος ᵖαυτόμ/ʰ ᵍγυμή ʳαυτοῦ ˢ λέγουσα
ᵗμηδέμ ⁿσοι ˣκαι/Τῶ ᵗΔικαίῳ ᵗεκείμῳ. ˢπολλά ᵇγαρ
ᶜέπαθομ ᵇ σήμερομ ᶜκατ ʳόμαρ ˢδι ᵇαυτόμ. / οι ᵗ δε
ᵏαρχιερεῖς ᵗκαι/οι ᵐπρεσβύτεροι, ⁿ έπεισαμ/Τους
ᵒ όχλους ᵖίμα ᵍαιτήσωμται/Τομ ᵗβαραββάμ,/Τομ
ˢ δε ᵗιησούμ ⁿ απολέσωσιμ. ˣαποκριθεὶς ᵗδε / ο ᵗη=
γεμὼμ ˢείπεμ ᵇ αυτοίς . ᶜΤίμα ᵇ θέλετε ᶜ από / Τωμ
ᵗΔύο ˢ απολύσω ʰ υμίμ. ᵗοι ᵏδε ᵗείπομ . ᵐ βαραβ=
βάμ. ⁿ λέγει ᵒ ουμ ᵖ αυτοίς/ο ᵍπιλάτος. ʳΤι ˢ ούμ ᵗποι
ήσω ⁿ ιησούμ/Τομ ᵏλεγόμεμομ ʳ χριστόμ. ˢ λέγου
σιμ ˢ αυτῶ ᵇ πάμτες. ᶜ σταυρωθήτω. /ο ᵒ δε ᶜ ηγε=
μὼμ ʳ έφη. ˢ Τι ᵇ γαρ ᵗ κακόμ ᵏ εποίησεμ. ᵗοι ᵐ δε ⁿ περισ
σῶς ᵒ έκραζομ ᵖ λέγομτες. ᵍ σταυρωθήτω. ʳ ιδὼμ
ˢ δε/ο ᵗπιλάτος ⁿ ότι ˣ ουδέμ ʳ ωφελεῖ, ᵗ αλλά ᵍ μάλ
λομ ᵇ θόρυβος ᶜ γίμεται, ᵒ λαβὼμ ᶜ ὕδωρ ˣ απεμίψα
το/ Τας ˢ χείρας ᵇ απέμαμτι / Του ᵗ όχλου ᵏ λέγωμ.
ᵗ αθῶος ᵐ ειμί ⁿ από/Του ᵒ αίματος /Του ᵖ δικαίου
ᵍ Τούτου, ʳ υμεῖς ˢ όψεσθε. ᵗ και ⁿ αποκριθεὶς ˣ πασ
/ο ʳ λαός ᵗ είπε./Το ˢ αίμα ᵇ αυτού ᶜ εφ ᵖ ημάς ᶜ και ʳ επί
/Τα ˢ τέκμα ᵇ ημῶμ. ᵗ Τότε ᵏ απέλυσεμ ᵗ αυτοίς / Τομ
ᵐ βαράββάμ, /Τομ ⁿ δε ᵒ ιησούμ ᵖ φραγελλώσασ
ᵍ παρέδωκεμ ʳ ίμα ⁿ σταυρωθή. ᵗ Τότε/οι ⁿ στρατιώ
ται/Του ˣ ηγεμόμος ʳ παραλαβόμτες/Τομ ᵗ ιησούμ
ˢ εις / Το ᵇ πραιτώριομ, ᶜ συμήγαγομ ᵒ επ ᶜ αυτόμ
ʳ όλημ/Τημ ˢ σπείραμ. ᵇ και ᵗ εκδύσαμτες ᵏ αυτόμ ᵗ πε
ριέθηκαμ ᵐ αυτῶ ⁿ χλαμύδα ᵒ κοκκίμημ. ᵖ και ᵍ πλέ
ξαμτες ʳ στέφαμομ ˢ εξ ʳ ακαμθῶμ ⁿ επέθηκαμ ʳ επί/Τημ
ʳ κεφαλήμ ᵗ αυτοῦ, ˢ και ᵇ κάλαμομ ᶜ επί/Τημ ᵒ δεξι=
άμ ᶜ αυτοῦ. ᶠ και ᵍ γομυπετήσαμτες ᵇ έμπροσθεμ
ᵗ αυτοῦ, ᵏ εμέπαιζομ ᵗ αυτῶ ᵐ λέγομτες . ⁿ Χαῖρε/ο
ᵒ βασιλεύς/Τωμ ᵖ ιουδαίῳμ. ᵍ και ʳ εμπτύσαμτες
ˢ εις ʳ αυτόμ, ⁿ έλαβομ/Τομ ˣ κάλαμομ, ʳ και ᵗ έτυπ=
τομ ⁿ εις/Τημ ᵇ κεφαλήμ ᶜ αυτού. ᵒ και ᶜ ότε ʳ εμέπαιξαμ
ᵍ αυτῶ, ᵇ εξέδυσαμ ᵗ αυτόμ/Τημ ᵏ χλαμύδα. ᵗ και ᵐ ε
μέδυσαμ ⁿ αυτόμ/Τα ᵒ ιμάτια ᵖ αυτού, ᵍ και ʳ απήγα
γομ ⁿ αυτόμ ᵗ εις / Το ⁿ σταυρῶσαι . ˣ εξερχόμενοι
ʳ δε, ᵗ εύρομ ᵍ άμθρωπομ ᵇ κυρηναίομ ᶜ ομόματι ᵒ σί
μωμα. ᶜ Τούτομ ʳ ηγγάρευσαμ ᵍ ίμα ᵇ άρη/Τομ ᵗ σταυ
ρόμ ᵏ αυτού. ᵗ και ᵐ ελθόμτες ⁿ εις ᵒ Τόπομ ᵖ λεγόμε=
μομ ᵍ γολγοθά. ʳ ο ᵒ εστί ᵗ λεγόμενος ⁿ κραμίου ˣ Τό
πος, ʳ έδωκαμ ᵗ αυτῶ ᵍ πεῖμ ᵇ όξος ᶜ μετά ᵒ χολής ᶜ με
μιγμένομ. ᶠ και ᵍ γευσάμενος ᵇ ουκ ᵗ ήθελε ᵏ πεῖμ.
ᵗ σταυρώσαμτες ᵐ δε ⁿ αυτόμ, ᵒ διεμερίσαμτο/Τα ᵖ ι
μάτια ᵍ αυτού ʳ βάλομτες ˢ κλήρομ. ꝯꝯꝯ

μημ ὁύτος εστίμ ιησούς ο βασιλεύς Τωμ ιου
λαίωμ. Τότε σταυρούμται συμ αυτώ δύο
λησταί, εις εκ Δεξιώμ, και εις εξ ευωμύμωμ.
οι δε παραπορευόμενοι εβλασφήμουμ αυ=
τόμ κιμούμτες Τας κεφαλάς αυτώμ και λέ=
γομτες. ο καταλύωμ Τομ ναόμ και εμ Τρισίμ
ημέραις οικοδομώμ, σώσομ σεαυτόμ. ει υι=
ός ει Του θεού, κατάβηθι από Του σταυρού.
ομοίως δε και οι αρχιερείς εμπαίζομτες με=
τά Των γραμματέωμ και πρεσβυτέρωμ και
φαρισαίωμ, έλεγομ. άλλους έσωσεμ, εαυ=
τόμ ου δύμαται σώσαι. ει βασιλεύς ισραήλ
εστί, καταβάτω μυμ από Του σταυρού, και
πιστεύσομεμ επ αυτώ. πέποιθεμ επί Τομ
θεόμ, ρυσάσθω μυμ αυτόμ ει θέλει αυτόμ.
είπε γαρ ότι θεού ειμί υιός. Το Δαυτό και
οι λησταί οι συσταυρωθέμτες αυτώ ωμείΔι
ζομ αυτόμ. από δε εκτης ώρας σκότος εγέ=
μετο επί πάσαμ Τημ γημ, έως ώρας εμάτησ.
περί δε Τημ εμάτημ ώραμ, αμεβόησεμ ο ιη=
σούς φωμή μεγάλη λεγωμ. ηλί ηλί λιμά
σαβαχθαμί. Τουτέστι θεέ μου θεέ μου ίμα
Τί με εγκατέλιπες. Τιμές δε Τωμ εκεί εστώ=
τωμ ακούσαμτες έλεγομ, ότι ηλίαμ φωμεί ού
τος. και ευθέως δραμώμ εις εξ αυτώμ και
λαβώμ σπόγγομ ωλήσας Τε όξους, και πε=
ριθείς καλάμω, επότιζεμ αυτόμ. οι δε λοιποί
έλεγομ. άφες ίδωμεμ ει ερχεται ηλίας σώ
σωμ αυτόμ. ο δε ιησούς πάλιμ κράξας φω=
μή μεγάλη, αφήκε Το πμεύμα. και ιδού Το
καταπέτασμα Του ναού εσχίσθη εις Δύο, απο
πό άμωθεμ έως κάτω. και η γη εσείσθη, και
αι πέτραι εσχίσθησαμ. και Τα μμημεία α
νεώχθησαμ. και πολλά σώματα Τωμ κεκοι=
μημένωμ αγίωμ ηγέρθη. και εξελθόμτες εκ
Των μμημείωμ, μετά Τημ έγερσιμ αυτού, ει=
σήλθομ εις Τημ αγίαμ πόλιμ, και εμεφαμίσθη
σαμ πολλοίς. ο δε εκατόμταρχος και οι μετ
αυτού Τηρούμτες Τομ ιησούμ, ιδόμτες Τομ
σεισμόμ και Τα γεμόμενα, εφοβήθησαμ σφό=
Δρα, λέγομτες. αληθώς θεού υιός ήμ ούτος
ήσαμ δε εκεί γυμαίκες πολλαί από μακρό=
θεμ θεωρούσαι, αίτιμες ηκολούθησαμ Τω ιη=
σού από Της γαλιλαίας Διακομούσαι αυ=
τώ, εμ αις ήμ μαρία η μαγΔαληνή, και μα=
ρία η Του ιακώβου και ιωσή μήτηρ, και η μή
τηρ Των υιώμ Τεβεδαίου. οψίας δε γεμομέ=
μης, ήλθεμ άμθρωπος πλούσιος από αρι=
μαθαίας Τούνομα ιωσήφ ος και αυτός εμα
θήτευσε Τω ιησού. ούτος προσελθώμ Τω
πιλάτω, ητήσατο Το σώμα Του ιησού. Τότε
ο πιλάτος εκέλευσεμ αποΔοθήναι Το σώμα,
και λαβώμ Το σώμα ο ιωσήφ, ενετύλιξεμ αυ

Hic est Jesus rex iudeorum. Johñ.19.d
Tunc crucifixi sunt cum eo duo
latrones: vn9 a dextris & vn9 a sinistris.
Prætereuntes aũt blasphemabant: Marc.15.d
mouentes capita sua & dicentes. Vah sup.26.f.
qui destruis templum dei et in triduo Sapiẽ.2.c.
illud reedificas: salua temetipz. Si filio
dei es descende de cruce. Sil̃ et principes sacerdotũ illudẽtes cũ Mar.15.c.
scribis et senioribus Luce.23.c.
dicebant. Alios saluos fecit: seipsum
non potest saluum facere. Si rex israel Mar.15.c.
est: descendat nunc de cruce et
credemus ei. Confidit in
deo: liberet eum nunc si vult. Dixit
enim: q filio dei sum. Idipm aũt & Marci.15.c
latrones q crucifixi erãt cũ eo improp- Luce.23.f.
bãt ei. A sexta aũt hora tenebre facte sũt
sup vniuersam terrã vsq ad horã nonã.
Et circa horam nonam clamauit Ieſus
voce magna dicens. Heli heli: lama
sabthani. Hoc ẽ. De me de me:
vt q̃d dereliq̃sti me? Quidã aũt illic stã- Mar.15.c.
tes & audiẽtes dicebãt. Heliã vocat iste.
Et continuo currens vnus ex eis
acceptã spongiã impleuit aceto: & ipo Mar.15.f.
sitq arũdini & dabat ei bibẽ. Ceteri Luce.23.c.
dicebãt. Sinc videam an veniat helias Johañ.19.c
liberãs eũ. Ieſus aũt iterũ clamãs voce Mar.15.f.
magna emisit spiritum. Et ecce Mar.15.f.
velũ templi scissum est in duas ptes a Luce.23.f.
sumo vsq deorsum. Et terra mota ẽ & Hpoc.6.c.
petre scisse sunt: & monumẽta apta sũt
et multa corpora sanctorum q dormierãt surrexerũt. Et exeũ Mat.27.d.
monumẽtis post resurrectionẽ ei venc-
runt in sanctam ciuitatem & apparuerũt
multis. Centurio autem et qui cum Mat.15.f.
eo erant custodientes ieſum: viso Luce.23.g
terremotu & his q fiebant: timuerũt valde
dicentes. Vere filius dei erat iste.
Erant aũt ibi mulieres multe alonge: Mar.15.f.
que secute erant ieſum
a galilea ministrantes ei:
inter quas erat maria magdalene: & ma-
ria iacobi: et ioseph mater: et mater
filiorũ zebedei. Cum aũt factũ esset: Mar.15.g.
venit quidã hõ dives ab arimathia Luce.23.g.
nomine ioseph qui et ipse erat discipu- Johañ.19.g
lus ieſu. Hic accessit ad
pilatum: et petijt corpus ieſu. Tunc
pilatus iussit reddi corpus.
Et accepto corpore ioseph involuit illo mar.15.g.

τό σιμλόμι καθαρά, και έθηκεμ αυτό εμ/Τω καιμώ αυτού μνημείω, ο ελατόμησεμ εμ/Τη πέτρα: και προσκυλίσας λίθομ μέγαμ/Τη θύρα/Του μνημείου, απήλθεμ. ημ δε εκεί μαρία/η μαγδαληνή, και/η άλλη μαρία καθήμεναι απέναντι/Του Τάφου./Τη δε επαύριομ/ήτις εστί μετά/Την παρασκευήν, συνήχθησαμ/οι αρχιερείς/και/οι φαρισαίοι προς πιλάτομ, λέγομτες. κύριε. εμνήσθημεμ/ότι εκείμος/ο πλάνος είπεμ έτι/ζωμ, μετά Τρεις ημέρας/εγείρομαι. κέλευσομ/ουμ ασφαλισθήναι/Τομ/τάφομ έως/Της Τρίτης/ημέρας, μήποτε ελθόμτες/οι μαθηταί/αυτού/νυκτός, κλέψωσιμ/αυτόμ, και/είπωσι/Τω/λαώ, ηγέρθη/από/Τωμ μεκρώμ. και έσται/η εσχάτη πλάνη χείρωμ/Της πρώτης. έφη δε/αυτοίς/ο πιλάτος. έχετε κουστωδίαμ, υπάγετε ασφαλίσασθε ως οίδατε. οι δε πορευθέμτες, ησφαλίσαμτο/Τομ Τάφομ, σφραγίσαμτες/Τομ λίθομ μετά/Της κουστωδίας.

Cap. 28.

Ψε δε σαββάτωμ/Τη επιφωσκούσηι εις μίαμ σαββάτωμ, ήλθε μαρία/η μαγδαλήνη και/η άλλη μαρία θεωρήσαι/Τομ Τάφομ. και ιδού σεισμός εγέμετο μέγας. άγγελος γαρ/κυρίου καταβάς εξ ουραμού προσελθώμ, απεκύλισε/Τομ λίθομ από/Της θύρας, και εκάθητο επάμω αυτού. ημ δε/η ιδέα αυτού ως αστραπή, και/Το ενδυμα αυτού λευκόμ/ωσεί χιώμ. από δε/Του φόβου αυτού εσείσθησαμ/οι Τηρούμτες, και εγέμομτο ωσεί μεκροί. αποκριθείς δε/ο άγγελος, είπε/Ταις γυμαιξί. μη φοβείσθε υμείς. οίδα γαρ ότι/ιησούμ/Τομ εσταυρωμέμομ ζητείτε. ουκ έστιμ ώδε, ηγέρθη γαρ καθώς είπε. δεύτε ίδετε/Τομ Τόπομ όπου έκειτο/ο κύριος. και ταχύ πορευθείσαι, είπατε/Τοις μαθηταίς αυτού, ότι/ηγέρθη από/Των μεκρώμ, και ιδού προάγει/υμάς εις/Την γαλιλαίαμ. εκεί αυτόμ/όψεσθε, ιδού είπομ υμίμ. και εξελθούσαι ταχύ από/Του μνημείου μετά φόβου και/Χαράς μεγάλης, έδραμομ απαγγείλαι/Τοις μαθηταίς αυτού. ως δε επορεύομτο απαγγείλαι/Τοις μαθηταίς αυτού, και ιδού ιησούς απήμτησεμ αυταίς, λέγωμ. Χαίρετε. αι δε προσελθούσαι, εκράτησαμ/αυτού/Τους πόδας, και προσεκύμησαμ αυτώ. Τότε λέγει αυταίς/ο ιησούς. μη φοβείσθε. υπάγετε απαγγείλατε/Τοις αλελφοίς μου ίμα απέλθώσιμ/εις/Την γαλιλαίαμ, κακεί με όψομται. πορευομέμωμ/δε αυτώμ, ιδού Τιμές/Της κουστωδίας ελθόμτες/εις/Την πόλιμ απήγγειλαμ/Τοις/αρχιερεύσιμ άπαμτα/Τα γεμόμεμα. και συμαχθέμτες μετά/Των πρεσβυ-

sindone munda: et posuit illud in monumẽto suo nouo: qđ exciderat in petra. Et aduoluit saxum magnum ad ostiũ monumẽti & abijt. Erat autez ibi maria magdalene & altera maria sedentes contra sepulchrum. Altera aũt die que est post paraseuen: conuenerunt principes sacerdotũ & pharisei ad pilatũ dicẽtes. Dñe recordati sumus: quia seductor ille dixit adhuc viuẽs post tres resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrũ vsq; in diẽ tertiũ: ne forte veniãt discipuli eius et furentur eum: et dicant plebi surrexit a mortuis: et erit nouissim9 error peior priore. Ait illis pilatus. Habetis custodiam: ite custodite sicut scitis. Illi aut̃ abeuntes munierunt sepulchrum signãtes lapidem cum custodibus.

Cap. 28.

Vespere aũt sabbati q̃ lucescit in prima sabbati: venit maria magdalene et altera maria videre sepulchrum. Et ecce terremotꝰ factꝰ ẽ magnꝰ. Angelꝰ enim dñi descendit de celo: & accedens reuolut lapidem et sedebat sup eum. Erat aũt aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius sicut nix. Pre timore autem eius exterriti sunt custodes: et facti sunt velut mortui. Respõdẽs aũt angel9 dixit mulieribus. Nolite timere vos. Scio q̃ ihesum qui crucifix9 ẽ quereti. Nõ est hic: surrexit enim sicut dixit. Venite & videte locũ vbi positus erat dñs. Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit: et ecce precedet vos in galileam. Ibi eum videbitis: ecce predixi vobis. Et exeuntes cito de monumento cum timore et gaudio magno currentes nunciare discipulis eius. Et ecce ihesus occurrit illis dicens. Auete. Ille aut̃ accesserunt et tenuerunt pedes eius: & adorauerunt eum. Tũc ait illis ihesus nolite timere. Ite nunciate fratribus meis vt eant in galileam ibi me videbunt. Que cum abissent: ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitatem et nũciauerũt principib9 sacerdotũ oia q̃ facta Et congregati cum seniorib9 fuerãt.

Luce. 23. g. Johis. 19. g

Mar. 15. g

Mar. 16. a. Luce. 24. a Johã. 20. g.

Mar. 16. c Luce. 24. a

Mar. 16. c. Luce. 24. b.

τέρωμ,ᵍσύμβούλιομᵗτε ʰ λαβόμτες,ᵗ αργύρια ʷικαμάᵗέλωκαμ/τοιςᵗ στρατιώταις ᵗ λέγομτεσ. ʷείπατεᵇότι/οιᶜ μαθηταίᵖ αυτούᶜ μυκτόςᵗελθόμ τες,ᵍέκλεψαμᵇ αυτόμᵗημώμᵏ κοιμωμένωμ. ˡ και ᵐᵐεάμⁿ ακουσθήᵒτούτοᵖ επί/του ᵍ ηγεμόμος ,ᵗη= μείςᵉ ωείσομεμᵗ αυτόμⁿ και ᵗ υμάς ᵗ αμερίμμους ᵗ ωοιήσομεμ. ᵍ οιᵇ λεᶜ λαβόμτες/τὰᵖ αργύρια,ᶜ ε= ποίησαμᵗ ως ᵍ ελιλάχθησαμ.ᵇ και ᵗ διεφημίσθη /ο ᵏ λόγος ˡ ούτος ᵐᵐ ωαράⁿ ιουδαίοις ᵒ μέχρι /της ᵖ σήμερομ./οιᵍ δεᵗ έμδεκα ᵍ μαθηταίᵗ επορεύθησαμ ⁿ εις/τημᵗ γαλιλαίαμ ᵗ εις/το ᵗ όρος ᵍ ου ᵇ ετάξατο ᶜ αυτοίς/οᵇ ιησούς.ᶜ καιᵗ ιδόμτεςᵍ αυτόμᵇ ωροσε κύμησαμᵗ αυτώ.ᵏ οιˡ δεᵐᵐ εδίστασαμ.ⁿ καιᵒ ωρό= σελθώμ/οᵖ ιησούςᵍ ελάλησεμᵗ αυτοίςⁿ λέγωμ.ᵗ ε= δόθηⁿ μοιᵛ ωάσαᵗ εξουσίαᵗ εμᵍ ουρανώᵇ καιᶜ επί ᵒ γης ,ᶜ ωορευθέμτες ᵗ μαθητεύσατεᵍ ωάμτα/τα ᵇ έθμη.ᵗ βαπτίζομτεςᵏ αυτούςˡ εις/το ᵐᵐ όμομα/του ⁿ ωατρόςᵒ και/του ᵖ υιούᵍ και/του ᵗ αγίου ⁿ ωμεύ= ματος,ᵗ διδάσκομτεςⁿ αυτούςᵛ τηρείμᵗ ωάμτα'ό σαⁿ εμετειλάμημᵇ υμίμ.ᶜ καιᵒ ιδού ᵗ εγώ ᵗ μεθᵍ υ= μώμᵇ ειμιᵗ ωάσας/τας ᵏ ημέρας ˡ έως/της ᵐᵐ συμτε λείας/του ⁿ αιωμος.ᵒ αμήμ.

Τέλος/του ᵇ κατά ᶜ ματθαίομ ᵇ αγίου ᵍ ευαγγελίου.

ᵍconsilioⁿ acceptoᵗ pecuniamꝯꝯꝯꝯꝯ ʷcopiosamᵏ dederuntᵗ militibusᵍ dicentes. ʷDicite ᵇ quia ᶜ discipuli ᵉ eiusᶜ nocte ᵗ venerũt ᵗᵍ furatiᵍ sũtᵇ cũ ᵗ nobisᵏ dormiẽtibꝰ. ˡ Et ᵐᵐ si ᵒ hocⁿ auditũⁿ fuerit ᵖ aᵍ presideᵗ nos ꝯ ʷ suadebimusᵗ ei: ⁿ et ᵗ securos ᵗ vos ꝯꝯꝯ ʷ faciemus. ᵇ Atⁿ illiᶜ accepta ᵒ pecunia ᶜ feceꝛũtᵗ sicutᵍ erãtᵍ edocti. ᵇ Et ᵗ diuulgatum ᵗ est ᵏ verbũ ˡ istud ᵐᵐ apudⁿ iudeos ᵒ vsqꝫ inꝯꝯꝯ ᵖ hodiernũᵖ diẽ. ᵗ Undeciᵍ ãtᵉ discipuli ᵗ abie rũtⁿ inᵗ galileã ᵗ inᵗ montez ᵍ vbiᵇ constituerat ᶜ illisᵒ iesus. ᶜ Et ᵗ videntesᵍ euzᵇ adorauerũt: ᵏ quidam ˡ aũt ᵐᵐ dubitauerũt. ⁿ Et ᵒ accedens ᵖ iesusᵍ locutusᵍ estᵗ eisⁿ dicens. ᵗ Data ᶜ est ʷ mihiᵛ omnisᵗ potestasᵗ inᵗ celo ᵇ et ᶜ in ꝯ ᵒ terra. ᶜ Euntes ergo ᵗ docetè ᵍ omnes ꝯꝯ ᵇ gentes: ᵗ baptizantesᵏ eos ˡ in ᵐᵐ nomine ꝯ ⁿ patrisᵒ et ᵖ filijᵍ ᵗ ᵍ spiritus ᵗ sancti : ꝯꝯ ᵗ docentesⁿ eos ᵛ seruare ᵗ omnia ᵗ quecunqꝫ ʷ mandauiᵇ vobis. ᶜ Et ᵒ eccᵉ ego ᵗ vobiscum ᵇ sum ᵗ omnibusᵏ diebꝰ ˡ vsqꝫ adᵐᵐ ⁿ consummationem ⁿ seculi.

Mar.16.f. sup.11.g. Luce.10.f.

Explicitᶜ euangeliumᵇ secundum ᶜ Matthevm.

Incipit prologus sancti Hieronymi in euangelium secundum Matthevm.

Marcus euangelista dei electus: et petri in baptismate filius: atqꝫ in diuino sermone discipulus: sacerdotium in israel agens secundum carnem leuita: ad fidem christi conuersus: euangelia in italia scripsit: ostendens in eo quid et generi suo deberet ⁊ christo. Nam mitius principij in voce prophetice exclamationis instituens ordinem leuitice electionis ostendit: vt predicans predestinatũ iohannem filium zacharie in voce angeli annunciantis emissum: nõ solum verbum carnem factum: sed et corpus domini in omnia per verbum diuine vocis animatum in initio euangelice predicationis ostenderet: vt qui hec legens sciret cui initium carnis in dño et iesu aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere: atqꝫ in se verbum vocis quod in consonantibus perdiderat inueniret. Denicꝫ cum perfecti euangelij opus intrans: et a baptismo domini predicare deum inchoans: non laborauit natiuitatem carnis quam in prioribus viderat dicere: sed totius exprimens expositionem deserti: ieiunij numerum: temptationem diaboli: congregationem bestiarum: et ministerium protulit angelorum: ⁊ instituens nos ad intelligẽdum: singula in breui compingens ne auctoritatem facte rei demeret: ⁊ perficiendi operis plenitudinem non negaret. Denicꝫ amputasse sibi post fidem pollicem dicitur vt sacerdotio reprobus haberetur: sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio vt nec sic in opere verbi perderet: quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. Cuius per singula opus sunt scire et euangelij in se dicta disponere et disciplinam legis in se agnoscere: et diuinam in carne domini intelligere naturam. Que in nos primum requiri oportet: deinde inquisita volumus agnosci habentes mercedem exhortationis: quoniam qui plantat et qui rigat vnum sunt: qui autem incrementum prestat: deus est.

Explicit prologus.

Το κατά μάρκον άγιον ευαγγέλιον. Cap.i.

Αρχή του ευαγγελίου ιησού χριστού υιού του θεού, ως γέγραπται εν τοις προφήταις. ιδού εγώ αποστέλλω τον άγγελον μου προ προσώπου σου, ος κατασκευάσει την οδόν σου εμπροσθέν σου. φωνή βοώντος εν τη ερήμω, ετοιμάσατε την οδόν κυρίου, ευθείας ποιείτε τας τρίβους αυτού. εγένετο ιωάννης βαπτίζων εν τη ερήμω, και κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εις άφεσιν αμαρτιών. και εξεπορεύετο προς αυτόν πάσα η ιουδαία χώρα και οι ιεροσολυμίται, και εβαπτίζοντο πάντες εν τω ιορδάνη ποταμώ υπ αυτού, εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών. ην δε ο ιωάννης εμδεδυμένος τρίχας καμήλου, και ζώνην δερματίνην περί την οσφύν αυτού, και εσθίων ακρίδας και μέλι άγριον, και εκήρυσσε λέγων. έρχεται ο ισχυρότερος μου οπίσω μου, ου ουκ ειμί ικανός κύψας λύσαι τον ιμάντα των υποδημάτων αυτού. εγώ μεν εβάπτισα υμάς εν ύδατι, αυτός δε βαπτίσει υμάς εν πνεύματι αγίω. και εγένετο εν εκείναις ταις ημέραις ήλθεν ο ιησούς από ναζαρέτ της γαλιλαίας, και εβαπτίσθη υπό ιωάννου εις τον ιορδάνην. και ευθέως αναβαίνων από του ύδατος, είδε σχιζομένους τους ουρανούς, και το πνεύμα ως περιστεράν καταβαίνον εις αυτόν. και φωνή εγένετο εκ των ουρανών, συ ει ο υιός μου ο αγαπητός εν σοι ευδόκησα. και ευθύς το πνεύμα αυτόν εκβάλλει εις την έρημον, και ην εκεί εν τη ερήμω τεσσαράκοντα πειραζόμενος υπό του σατανά, και ην μετά των θηρίων. και οι άγγελοι διηκόνουν αυτώ. μετά δε το παραδοθήναι τον ιωάννην, ήλθεν ο ιησούς εις την γαλιλαίαν κηρύσσων το ευαγγέλιον της βασιλείας του θεού, και λέγων. ότι πεπλήρωται ο καιρός, και ήγγικεν η βασιλεία του θεού. μετανοείτε και πιστεύετε εν τω ευαγγελίω. περιπατών δε παρά την θάλασσαν της γαλιλαίας, είδε σίμωνα και ανδρέαν τον αδελφόν αυτού του σίμωνος βάλλοντας αμφίβληστρον εν τη θαλάσση, ήσαν γαρ αλιείς, και είπεν αυτοίς ο ιησούς. δεύτε οπίσω μου, και ποιήσω υμάς γενέσθαι αλιείς ανθρώπων. και ευθέως αφέντες τα δίκτυα αυτών, ηκολούθησαν αυτώ. και προβάς εκείθεν ολίγον, είδε ιάκωβον τον του ζεβεδαίου και ιωάννην τον αδελφόν αυτού και αυτούς εν τω πλοίω καταρτίζοντας τα δίκτυα. και ευθέως εκάλεσεν αυτούς. και αφέν-

Incipit euangeliū scd̄z Marcū. Cap.i.

Initiuz euangelij ihesu xpi filij dei: sicut scriptū est ysaia pphēta. Ecce ego mitto angelum meum ante faciez tuā: qui ꝓparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto. Parate viam dñi: rectas facite semitas eiꝰ. Fuit in deserto iohannes baptizans et predicans baptismū pnie: in remissionē pctōz. Et egrediebatur ad eū omnis iudee regio: et hierosolymite uniuersi et baptizabantur ab illo in iordanis flumie: pfitētes pctā sua. Et erat iohannes vestitus pilis camelorum et zona pellicea circa lumbos eius: et locustas et mel siluestre edebat: et ꝓdicabat dicēs fortior me post me venit cuius non sū dignus pcūbēs solue corrigiā calciamētoꝝ eiꝰ. Ego baptizo vos in aqua: ille vero baptizabit vos spiritu sancto. Et factum est in diebꝰ illis: venit ihesus a nazareth galilee et baptizatus est a Johanne in iordane. Et statim ascendens de aqua: vidit celos apertos: et tanq̄ spūm sanctū descendētē in ipso. Et vox facta est de celo. Tu es filius meus dilectus in te complacui. Et statim spūs expulit eum in desertum. Et erat in deserto quadraginta diebꝰ et quadraginta noctibꝰ: et tentabat a sathana. Erat quoq; cū bestijs: et angeli ministrabant illi. Postq̄ autem tradit⁹ est iohānes: venit ihesus in galileam: predicans euangelium regni dei: et dicens. Quoniā impletū est tempus et appropinquauit regnum dei. Penitemini et credite euangelio. Et pretereiens secus mare galilee: vidit symonem et andream fratrem eius mittentes retia in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis ihesus. Veni te post me: et faciā vos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis retibꝰ secuti sunt eum. Et progressus inde pusillum vidit iacobum zebedei et iohannem fratrem eius: et ipsos componentes retia in nauī: et

Matth. 3.a. Mar. 11.c.

Luce. 7.d. Esaie. 40.b. Mat. 3.a. Joh̄. 1.c

Mat. 3.b. Luce. 3.a.

Joh̄an. 5.c. Mat. 3.a.

Mat. 3.c. Luce. 3.d. Joh̄an. 1.d. Mat. 3.c. Luce. 3.d. Joh̄. 1.d. Actu. 19.a. Mat. 3.f.

Esa. 42.a. Mat. 3.g.i 17.b. Luc. 3.c.i 2 Pet. 1.d. Mat. 4.a. Luce. 4.a. Esa. 45.g. Mat. 4.c. Mat. 4.d.

Mat. 4.c. Act. 3.d.

Mat. 4.c.i 8.c. Luce. 5.b.

Marc. 4.f.

τες/Τομ"πατέρα'αυτῶμ'ζεβεδαίομ'εμ/Τω°πλοί
ω^b μετά/Τωμ'μισθωτῶμ,^c απήλθομ'οπίσω'αυ
τού.^d καὶ^b εισπορεύομται'εις^k καπερμαούμ.'και
^m ευθέως/Τοις"σάββασιμ°εισελθώμ'εις/Τημ^q συ=
μαγώγημ,'εδίδασκεμ.^e και'εξεπλήσσομτο^u επί
/Τη'διδαχή'αυτού.'ημ^e γαρ^b διδάσκωμ'αυ=
τούς°ως'εξουσίαμ'έχωμ,^q και^b ουχ'ως/οι^x γραμ
ματείς.'και^m ημ"εμ/Τη"συμαγωγή°αυτῶμ^p άμ=
θρωπος^q εμ'πμεύματι^e ακαθάρτω,'και "αμέκρα=
ξε'λέγωμ.'έα,'Τι^e ημίμ^b και'σοι^p ιησού'μαζαρη=
μέ,'ήλθες^s απολέσαι^b ημάς,'οίδα^k σε'Τις^m ει/ο "ά
γιος/Του°θεού.^p και^q επετίμησεμ'αυτῶ/ο^e ιη=
σούς'λέγωμ."φιμώθητι'και'έξελθε'εξ^e αυτού.
^b και 'σπαράξαμ°αυτόμ/Το'πμεύμα/Το'ακά=
θαρτομ,^e και^b κράξαμ'φωμή^k μεγάλη,'εξήλθεμ
^m εξ"αυτού.^e και^p εθαμβήθησαμ^q πάμτες,'ώστε
^e συζητείμ'προς"εαυτούς'λέγομτας.'Τι'εστί
^e Τούτο,^b Τις/η'διδαχή/η^e καιμή'αύτη,'ότι^e κατ
^b εξουσίαμ'και/Τοις^k πμεύμασι/Τοις'ακαθάρτοις
^m επιτάσσει,"και°υπακούουσιμ^p αυτῶ.^q εξήλθε
'δε/η^e ακοή'αυτού"ευθύς'εις'όλημ/Τημ'περιί=
χωρομ/Της^e γαλιλαίας.^b και'ευθέως°εκ/Της'συ
μαγωγής'εξελθόμτες,^s ήλθομ^b εις/Τημ'οικίαμ^k σί
μωμος'και^m αμδρέου"μετά°ιακώβου^p και^q ιω=
άμμου./η'δε'πεμθερά/Του^e σίμωμος'κατέκειτο
"πυρέσσουσα,'και'ευθέως'λέγουσιμ^e αυτῶ
^b περί'αυτής.^b και'προσελθώμ'ήγειρεμ^e αυτήμ
^b κρατήσασ/Της'χειρός^k αυτής.'και^m αφήκεμ"αυ
τήμ/ο°πυρετός^p ευθέως,^q και'διηκόμει^e αυτοίς.
'οψίας"δε'γεμομένης'ότε'έδυ/ο^e ήλιος,^b έφε=
ρομ'προς^b αὐτόμ'πάμτας/Τους'κακῶς^e έχομ=
τας,^b και/Τους'δαιμομιζομένους.^k και/η'πόλις
^m όλη"συμηγμένη°ημ^p προς/Τημ^q θύραμ.'και"εθε
ράπευσε'πολλούς"κακῶς'έχομτας'ποικίλαις
'νόσοις.^e και^b δαιμόμια'πολλά^b εξέβαλε.'και
'ουκ^e ήφιε^b λαλείμ/Τα'δαιμόμια^k ότι'ήδεισαμ
^m αυτόμ,^m και°πρωί^p έμμυχομ^q λίαμ'αμαστάς^e ε
ξήλθε'και"απήλθεμ/ο'ιησούς'εις'έρημομ^e τόπομ.
^b κακεί'προσηύχετο.^b και'κατεδίωξαμ'αύτόμ
/ο'σίμωμ^b και'οι^k μετ'αυτού.^m και"ευρόμτες°αυ
τόμ,^p λέγουσιμ^q αυτῶ.'ότι^e πάμτες^e σε'ζητούσι.
^e και'λέγει'αυτοίς.'άγωμεμ^e εις/Τας^b εχομένας
'κωμοπόλεις^e ίμα'εκεί'κηρύξω.^e εις^b Τούτο'γαρ
^k εξελήλυθα,'και^m ημ"κηρύσσωμ°εμ/Ταις^p συμα=
γωγαίς^q αυτῶμ'εις^e όλημ/Τημ'γαλιλαίαμ,"και
/Τα'δαιμόμια'εκβάλλωμ.'και^e έρχεται^b προς
'αυτόμ°λεπρός'παρακαλῶμ'αυτόμ^e και^b γομυ
πετῶμ'αυτόμ/και^k λέγωμ'αυτῶ.^m ότι"εάμ°θέ=
λης^p δύμασαι^q με'καθαρίσαι./ο^e δε'ιησούς"σπλα
γχμισθείς'εκτείμας/Τημ'χείρα,'ήψατο^e αυ=
τού^b και'λέγει^p αυτῶ.'θέλω.'καθαρίσθητι.^e και
^b ειπόμτος'αυτού,^k ευθέως'απήλθεμ^m απ"αυτού
η °λέπρα^p και^q εκαθαρίσθη.'και^e εμβριμησάμε

"patre'suo'zebedeo'in^n naui ꝯꝯꝯꝯꝯ
^b cum'mercēnarijs:^o secuti^n sunt'eum. ꝯ
^e Et^b ingrediuntur^k capharnaum:' et ꝯ Luce. 4.c.
^m statim"sabbatis°ingressus^p in^n synagogam ℭ
'docebat eos.^e Et 'stupebant^u super ꝯ Mat.7.g.
^x doctrinā 'eius.'Erat'enim^b docens 'eos Luce.4.g.
^p quasi'potestatē'habens:'et^b nō 'sicut^k scri Luce.4.a
be.'Et^m erat"in"synagoga°eorum^p homo
^q in'spiritu"immundo'et"clamauit ꝯꝯ
^x dicēs.'Quid^e nobis^b et'tibi^p iesu'nazare=
ne:'Venisti^s pdere^b nos.'Scio^p m"sis"sctus Luce. 4.f.
° dei.^p Et^e cōminatus^q est'ei^e iesus ꝯꝯ
'dicens."Obmutesce'et 'exi'de^e homine.
^b Et'discerpens^p eum'spiritus'immund^q:
^s et^b exclamans'voce^k magna'exijt ꝯꝯ
^m ab"eo.^e Et^p mirati^p sunt^q omnes:'ita 'vt
"cōquirerēt'inter"se^x dicentes.'Quid nā'ē
^e hoc:^b Que nā'doctria'hec^e noua:'Qz^e in
^b ptāte^k spiritibus'imundis ꝯꝯꝯꝯ
^m imperat:"et^o obediunt^p ei. ꝯꝯꝯ
'Et^q pcessit^e rumor'ei^p"statim'i'oēz 'regio
nem^e galilee.^b Et^e protinus ꝯ ⌈^k symonis Mat.8.c.
'egrediētes^p de'synagoga:^s venerūt^b i'domū Luce.4.f.
'et^m andree^n cum^o iacobo^p et^q iohanne.ꝯ
'Recumbebat'autem'socrus^n symonis ꝯ
"febricitans:'et'statim'dicunt^e ei ꝯꝯ
^b de'illa.^p Et'accedens'eleuauit^s eam ꝯ
^b apphēsa'manu^k ei^p:'τ^p ptinuo^m dimisit"eā
°febris:^q τ'mīnistrabat^n eis. ꝯꝯꝯ
'Vespere"ātˣ facto'cū'occidisset^e sol:^b affe Luce. 4.g.
rebant'ad^p eum 'omnes 'male^s habentes
^b et'demonia'habentes:^k et°erat ꝯꝯ
^m ois 'ciuitas"cōgregata^p ad^q ianuā'Et^e cu 1.3.c.
rauit'multos"qui'vexabantur'variis ꝯ
'lāguorib^q:^e et^b demonia'mlta^p eijciebat'τ
'non^e sinebat'ea^b loqui^k quoniam 'sciebant
^m eū.^n Et°diliculo^q valde'surgēs^e egressus
"abijt'in'desertum^e locum: ꝯꝯꝯꝯ
^b ibiq^e orabat.^p Et'prosecutus'est'eum ꝯ
^s symō^b τ'q^k cū'illo erāt.^m Et cū "inuēisset°eū
^p direrūt^q ei:'quia^e omnes'querunt^e te ꝯ
^e et'ait'illis.'Eamus^e in^b proximos⌈'enis
'vicos τ ciuitates^b vt'ibi'predicē:^e ad^b hoc
^k veni.'Et^m erat"predicans°in^p synagogis
^q eorum:et'in^e omni'galilea"et ꝯꝯꝯ
^x demonia'eijciens.'Et^e venit^b ad ꝯꝯ Mat.8a..
'eum^b leprosus'deprecans'eum^e et^b genu Luce.5.c.
^b flexo'dixit.^n Si °vis ꝯꝯ
^p potes^q me'mundare.'Jesus^e aūt^n miser
'extendit'manū suā τ'tāgēs^e eum ⌊tus eius
'ait^n illi:'Volo.'Mundare.'Et ꝯꝯ f. mūdare. f
cum^b dixisset:^k statim'discessit^m ab^n eo ꝯ pari mōi pa
°lepra^p τ^q mundatus^q est.'Et'cōminat^e est siue vocis.

μος ᵉ αὐτῷ ᵉ εὐθέως, ᶠ ἐξέβαλεμ ᶠ αὐτόμ ᶠ καὶ ᵉ λέ-
γει ᵇ αὐτῷ. ᶜ ὅρα ᵖ μηδεμί ᶜ εἴπης, ᶠ ἀλλά ᵍ ὑπαγε ᵇ σε
αὐτόμ ᶠ δείξομ / τῷ ᵇ ἱερεῖ. ᶠ καὶ ᵐ προσένεγκε ᵐ περὶ
/ τοῦ ᵇ καθαρισμοῦ ᵖ σου ᵍ α ᶠ προσέταξε ᵉ μωσῆς
ᶠ εἰς ᵉ μαρτύριομ ᶠ αὐτοῖς. ᶠ ὁ ᾽ δὲ ᵉ ἐξελθώμ ᵇ ἤρξα-
το ᶜ κηρύσσειμ ᵇ πολλὰ ᶜ καὶ ᶠ διαφημίζειμ / τομ ᵉ λό
γομ, ᵇ ὥστε ᶠ μηκέτι ᵏ αὐτόμ ᶠ δύνασθαι ᵐ φανερῶς
ᵐ εἰς ᵒ πόλιμ ᵖ εἰσελθεῖμ, ᵍ ἀλλ ᶠ ἔξωθεμ ᵉ ἐμ ᶠ ἐρήμοις
ᵐ τόποις ᶠ ἦμ. ᶠ καὶ ᶠ ἤρχοντο ᵉ πρός ᵇ αὐτόμ ᶜ πάντα
χόθεμ. Cap.ii.

Καὶ ᵇ εἰσήλθε ᶜ πάλιμ ᵇ εἰς ᶜ καπερμαούμ ᶠ δι ᵉ ἡ-
μερῶμ. ᵇ καὶ ᶠ ἠκούσθη ᵏ ὅτι ᶠ εἰς ᵐ οἶκόμ ᵐ ἐστί.
ᵉ καὶ ᵖ εὐθέως ᵍ συμήχθησαμ ᶠ πολλοί, ᵐ ὥστε ᶠ μηκέ
τι ᵐ χωρεῖμ ᶠ μηδὲ ᵃ τὰ ᶠ πρὸς / τὴμ ᵃ θύραμ. ᵇ καὶ ᶜ ἐ-
λάλει ᵒ αὐτοῖς / τὸμ ᶜ λόγομ. ᶠ καὶ ᵉ ἔρχονται ᵇ πρὸς
ᶠ αὐτόμ ᵏ παραλυτικόμ ᶠ φέρομτες, ᵐ αἰρόμενομ ᵘ ὑ
πὸ ᵒ τεσσάρωμ. ᵖ καὶ ᵍ μὴ ᶠ δυνάμενοι ᵉ προσεγγί-
σαι ᶠ αὐτῷ ᵐ διὰ / τὸμ ᵡ ὄχλομ. ᶠ ἀπεστέγασαμ / τὴμ
ᵓ στέγημ ᵉ ὅπου ᵇ ἦμ. ᶜ καὶ ᵒ ἐξορύξαμτες ᶜ χαλῶσι
/ τὸμ ᶠ κράββατομ ᵉ ἐφ ᵇ ᾧ / ὁ ᶠ παραλυτικὸς ᵏ κατέ-
κειτο. ᶠ ἰδὼμ ᵐ δὲ / ὁ ᵐ ἰησοῦς / τὴμ ᵒ πίστιμ ᵖ αὐτῶμ
ᵍ λέγει / τῷ ᶠ παραλυτικῷ. ᵉ τέκμομ. ᶜ ἀφέωμταί
ᵐ σοι / αἱ ᵡ ἁμαρτίαι ᶠ σου. ᾽ ἦσαμ ᵉ δέ ᵇ τιμὲς / τῶμ
ᶜ γραμματέωμ ᵒ ἐκεῖ ᶜ καθήμενοι ᶠ καὶ ᵍ διαλογι-
ζόμενοι ᵇ ἐμ / ταῖς ᶠ καρδίαις ᵏ αὐτῶμ. ᶠ τί ᵐ οὗτος
ᵐ οὕτω ᵒ λαλεῖ ᵖ βλασφημίας. ᵍ τίς ᶠ δύναται ᵉ ἀ-
φιέναι ᶠ ἁμαρτίας, ᵐ εἰ μὴ ᶠ εἷς / ὁ ᶠ θεός. ᾽ καὶ ᵉ εὐθέως
ᵇ ἐπιγμοὺς / ὁ ᶜ ἰησοῦς / τῷ ᵒ πνεύματι ᶜ αὐτοῦ ᶠ ὅ-
τι ᵍ οὕτως ᵍ αὐτοὶ ᵇ διαλογίζονται ᶠ ἐμ ᵏ ἑαυτοῖς,
ᶠ εἶπεμ ᵐ αὐτοῖς, ᵐ τί ᵒ ταῦτα ᵖ διαλογίζεσθε ᵍ ἐμ
/ ταῖς ᶠ καρδίαις ᵒ ὑμῶμ. ᶠ τί ᵐ ἐστίμ ᵡ εὐκοπώτερομ.
ᶠ εἰπεῖμ / τῷ ᵓ παραλυτικῷ ᵉ ἀφέωμταί ᵇ σου / αἱ ᶜ α
μαρτίαι, ᵇ ἢ ᶜ εἰπεῖμ ᶠ ἔγειραι ᵍ καὶ ᵇ ἆρομ / τομ ᶠ κράβ-
βατομ ᵏ σου ᶠ καὶ ᵐ περιπάτει. ᵐ ἵμα ᵒ δὲ ᵖ εἰδῆτε ᵍ ὅτι
ᶠ ἐξουσίαμ ᶠ ἔχει / ὁ ᵒ υἱὸς / τοῦ ᶠ ἀμθρώπου ᵘ ἀφιέ-
ναι ᶠ ἐπὶ / τῆς ᶠ γῆς ᾽ ἁμαρτίας, ᵉ λέγει / τῷ ᵇ παρα-
λυτικῷ. ᶜ σοὶ ᵒ λέγω. ᶜ ἔγειραι ᶠ καὶ ᵍ ἆρομ / τομ ᵇ κρά
ββατομ ᶠ σου ᵏ καὶ ᶠ ὕπαγε ᵐ εἰς / τομ ᵐ οἶκόμ ᵒ σου.
ᵖ καὶ ᵖ εὐθέως ᶠ ἠγέρθη, ᵉ καὶ ᶠ ἆρας / τομ ᵐ κράββατομ
ᵡ ἐξῆλθεμ ᶠ ἐναμτίομ ᾽ πάμτωμ, ᵉ ὥστε ᵇ ἐξίστασθαι
ᶜ πάμτας ᵒ καὶ ᶠ δοξάζειμ / τομ ᶠ θεόμ ᵍ λέγομτας. ᵇ ὅ
τι ᶠ οὐδέποτε ᶠ οὕτως ᵏ εἴδομεμ. ᶠ καὶ ᵐ ἐξῆλθε ᵐ πά-
λιμ ᵒ παρὰ / τὴμ ᵖ θάλασσαμ, ᵍ καὶ ᶠ πᾶς / ὁ ᵉ ὄχλος
ᶠ ἤρχετο ᵐ πρὸς ᶠ αὐτόμ. ᶠ καὶ ᶠ ἐδίδασκεμ ᵉ αὐτούς
ᵇ καὶ ᶜ παράγωμ, ᶜ εἶδε ᵒ λευῒμ / τομ / τοῦ ᶜ ἁλφαίου.
ᶠ καθήμενομ ᵍ ἐπὶ / τὸ ᵇ τελώνιομ, ᶠ καὶ ᵏ λέγει ᶠ αὐτῷ.
ᵐ ἀκολούθει ᵐ μοι. ᵒ καὶ ᵖ ἀναστὰς ᵍ ἠκολούθησεμ
ᶠ αὐτῷ. ᵉ καὶ ᶠ ἐγένετο ᵐ ἐμ / τῷ ᵡ κατακεῖσθαι ᶠ αὐτόμ
ᶠ ἐμ / τῇ ᵃ οἰκίᾳ ᵇ αὐτοῦ. ᶜ καὶ ᵒ πολλοὶ ᶜ τελῶναι ᶠ καὶ
ᵉ ἁμαρτωλοὶ ᵇ συμανέκειντο / τῷ ᶠ ἰησοῦ ᵏ καὶ / τοῖς
ᶠ μαθηταῖς ᵐ αὐτοῦ. ᵐ ἦσαμ ᵒ γὰρ ᵖ πολλοὶ ᵍ καὶ ᶠ ἠ-
κολούθησαμ ᵉ αὐτῷ. ᶜ καὶ / οἱ ᵐ γραμματεῖς / ᵡ καὶ
/ οἱ ᶠ φαρισαῖοι ᾽ ἰδόμτες ᵉ αὐτόμ ᵇ ἐσθίομτα ᶜ μετὰ

ᶠ ei: ᵐ statimq; ᶜ eiecit ᶠ illum: ᶠ τ ᵃ dicit ꝯ ꝯ
ᵇ ei. ᶜ Vide ᵐ nemini ᶜ dixeris: ᶠ sed ᵍ vade ꝯ ꝯ Mat.8.a.
ᶠ ostende ᵇ te ᵏ principi ᵏ sacerdotũ ᶠ τ ᵐ offer ᵐ p Luce.5.c.
ᵒ emundatione ᵇ tua ᵍ que ᶠ precepit ᵉ moyses
ᶠ in ᵐ testimoniũ ᶠ illis. ᾽ Et ᵉ egressus ᵇ cepit ꝯ
ᶜ predicare: ᶠ et ᶠ diffamare ᵉ sermonem: ꝯ ꝯ
ᵇ ita ᵇ vt ᵢ̃ᵗ non ᶠ posset ᵐ manifeste ꝯ ꝯ
ᵖ itroire ᵐ in ᵒ ciuitatẽ ᵍ sed ᶠ foris ᵉ in ᶜ desertis
ᵐ locis ᶠ esset: ᶠ et ᶠ conueniebant ᵉ ad ᵇ eum ᶜ vn
diq; Cap.ii.

Et ᶜ iterũ ᵇ intrauit ᶜ capharnaũ ᶠ post ᵉ di
es octo: ᵇ τ ᶠ auditũ ᵉ ẽ ᵠ ᶠ in ᵐ domo ᵐ eẽt
ᵒ et ᵍ conuenerunt ᶠ multi: ᵉ ita ᵃ vt ᶠ non ꝯ ꝯ
ᵐ caperet ᶠ neq; ᵃ ad ᵃ ianuaz: ᵇ et ᶜ loquebatur
ᵇ eis ᶜ verbum: ᶠ Et ᵉ venerunt ᵇ ad ꝯ ꝯ ꝯ Mat.9.a.
ᶠ eum ᶠ ferentes ᵏ paralyticum: ᵐ qui ᵐ a ꝯ ꝯ Luce.5.d.
ᵒ quattuor ᵐ portabat. ᵖ Et cũ ᵍ nõ ᶠ posset ᵉ of Johan.5.a.
ferre eũ ᶠ illi ᵐ pre ᶠ turba: ᶠ nudauerunt ꝯ ꝯ
ᵓ tectũ ᵉ vbi ᵇ erat: ᶜ τ ᵒ patefacientes ᶜ submisse
rũt ᶠ grabatũ ᵉ in ᵇ quo ᶠ palytic9 ᵏ iacebat. Cũ
ᵐ autem ᶠ vidisset ᵐ ihesus ᵒ fidem ᵖ illoꝝ ꝯ ꝯ
ᵍ ait ᶠ paralytico. ᵉ Fili ᶠ dimittuntur ꝯ ꝯ ꝯ Luce.7.f.
ᵐ tibi ᶠ pcta ᶠ tua. ᾽ Erant ᵉ aũt ᵇ illic ᵇ q̃dam de
ᶜ scribis ᶜ sedentes: ᶠ et ᵍ cogitantes ꝯ ꝯ
ᵇ in ᶠ cordibus ᵏ suis. ᶠ Quid ᵐ hic ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ sic ᵒ loquit. ᵖ Blasphẽat. ᵍ Quis ᶠ põt ᵐ dimit Luce.5.d.
tere ᶠ peccata ᵐ nisi ᶠ solus ᶠ deꝰ. Quo ᵉ statim 1.Cor.2.d.
ᵇ cognito ᶜ ihesus ᵒ spiritu ᶜ suo: ᶠ quia ꝯ ꝯ
ᵍ sic ᵇ cogitarent ᶠ intra ᵏ se: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠ dicit ᵐ illis. ᵐ Quid ᵒ ista ᵖ cogitatis ᵍ in ꝯ
ᶠ cordibus ᵉ vestris. ᶜ Quid ᵐ est ᶠ facilius ꝯ Mat.9.a.
ᶠ dicere ᵉ palytico: ᵉ dimittunt tibi ᶜ pcta ᵇ tua: Luce.5.c.
ᵇ an ᶜ dicere: ᶠ surge ᵇ tolle ᶜ grabatum ꝯ ꝯ
ᵏ tuum ᶠ τ ᵐ ambula? ᵐ Vt ᵒ autem ᵖ sciatis ᵍ qz
ᵍ filius ᶠ hominis ᶠ habet ᶠ potestatem ꝯ ꝯ
ᵡ in ᶠ terra ᵐ dimittẽdi ᾽ peccata ᵉ ait ᵇ palytico
ᶜ Tibi ᵒ dico ᶜ surge ᵉ tolle ᵇ grabatum ꝯ Mat.9.b.
ᶠ tuum ᵏ et ᶠ vade ᵐ in ᵐ domum ᵒ tuam. ꝯ Luce.5.e
ᵖ Et ᵉ statim ᶠ surrexit ille: ᵉ τ ᶠ sublato ᵐ grabato Joh5.5.b.
ᵡ abijt inde ᶜ coram omnib9: ᵉ ita ᵃ vt ᵇ mirarent
ᶜ oẽs: ᵇ τ ᶜ honoficarent ᶠ deũ ᵉ dicẽtes: ᵇ quia
ᵓ nũq; ᵢ̃ᵗ sic ᵏ vidimꝰ. ᶠ Et ᵐ egressus ᵐ est ᵐ rursus Mat.9.b.
ᵒ ad ᵖ mare ᶠ omnis ᵍ q; ᵉ turba ꝯ ꝯ ꝯ Luce.5.f.
ᶠ veniebat ᵐ ad ᵡ eum ᶠ τ ᾽ docebat ᵉ eos. ꝯ
ᵇ Et cum ᶜ preteriret ᶜ vidit ᵒ leui ᶜ alphei ꝯ
ᶠ sedentem ᵍ ad ᵇ teloneum: ᶠ τ ᵏ ait ᶠ illi. ꝯ
ᵐ Sequere ᵐ me. ᵒ Et ᵖ surgens ᵍ secutus ᵍ est
ᶠ eum. ᵉ Et ᶠ factum ᶜ est ᵐ cum ᵡ accumberet Mat.9.b.
ᵍ in ᵃ domo ᵇ illius: ᵒ multi ᶜ publicani ᶠ et ꝯ Luce.5.f.
ᵉ peccatores ᵇ simul ᵇ discũbebant ᵇ cũ ᶠ ihesu ᵏ τ
ᶠ discipulis ᵐ eiꝰ. ᵐ Erãt ᵒ enim ᵖ multi ᵍ q; ᶠ seq̃bãtur
ᵉ eum. ᶜ Et ᵐ scribe ᵡ τ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠ pharisei ᶠ videntes: qz ᵇ manducaret ᶜ cum

/Τωμ τελωμώμ και αμαρτωλώμ, ελεγομ/Τοις μαθηταίς αυτού. Τι ότι μετά/Τωμ τελωμώμ και αμαρτωλώμ εσθίει και πίμει. και ακούσας/ο ιησούς λέγει αυτοίς. ου χρείαμ έχουσιμ/οι ισχύομτες ιατρού, αλλ/οι κακώς έχομτες. ουκ ήλθομ καλέσαι δικαίους, αλλά αμαρτωλούς εις μετάμοιαμ. και ήσαμ/οι μαθηταί ιωάμμου και/οι/τωμ φαρισαίωμ μηστεύομτες, και έρχομται και λέγουσιμ αυτώ. Διά τι/οι μαθηταί ιωάμμου και/οι/Τωμ φαρισαίωμ μηστεύουσιμ, /οι δε σοι μαθηταί ου μηστεύουσιμ. και είπεμ αυτοίς/ο ιησούς. μη δύμαμται/οι υιοί/Του μυμφώμος εμ ω/ο μυμφίος μετ αυτώμ εστί μηστεύειμ. όσομ χρόμομ μεθ εαυτώμ έχουσι/Τομ μυμφίομ, ου δύμαμται μηστεύειμ. ελεύσομται δε ήμέραι όταμ απαρθή απ αυτώμ/ο μυμφίος, και τότε μηστευσουσιμ εμ εκείμαις/Ταις ήμέραις. και ουδείς επίβλημα ράκους αγμάφου επιρράπτει επί ιματίω παλαιώ. ειδεμή, αίρει/Το πλήρωμα αυτού/Το καιμόμ/Του παλαιού, και χείρομ σχίσμα γίμεται, και ουδείς βάλλει οίμομ μέομ εις ασκούς παλαιούς. ει δε μη, ρήσσει/ο οίμος/ο μέος/Τους ασκούς, και/ο οίμος εκχείται, και/οι ασκοί απολούμται. αλλά οίμομ μέομ εις ασκούς καιμούς βλητέομ. και εγέμετο παραπορεύεσθαι αυτόμ εμ/Τοις σάββασι διά/Τωμ σπορίμωμ, και ήρξαμτο/οι μαθηταί αυτού οδόμ ποιείμ τίλλομτες/Τους στάχυας. και/οι φαρισαίοι έλεγομ αυτώ, ί δε τι ποιούσιμ εμ/Τοις σάββασιμ ο ουκ έξεστι. και αυτός έλεγεμ αυτοίς. ουδέποτε αμέγνωτε τι εποίησε Δαυίδ ότε χρείαμ έσχεμ, και επείμασεμ αυτός και/οι μετ αυτού, πως εισήλθεμ εις/Τομ οίκομ/Του θεού επί αβιάθαρ/Του αρχιερέως, και/Τους άρτους/Της προθέσεως έφαγεμ, ους ουκ έξεστι φαγείμ ειμή /Τοις ιερεύσι. και έλωκε και /Τοις συμ αυτώ ούσι. και έλεγεμ αυτοίς. /Το σάββατομ διά /Τομ άμθρωπομ εγέμετο, ου χ/ο άμθρωπος δι ά/Το σάββατομ. ώστε κύριος εστίμ/ο υιός /Του αμθρώπου και/Του σαββάτου. Cap.3.

Και εισήλθε πάλιμ εις/Τημ συμαγωγήμ. και ήμ εκεί άμθρωπος εξηραμμέμημ έχωμ /Τημ χείρα. και παρετήρουμ αυτόμ ει/Τοις σάββασι θεραπεύσει αυτόμ, ίμα κατηγορήσωσιμ αυτού. και λέγει/Τω αμθρώπω /Το εξηραμμέμημ έχομτι/Τημ χείρα. έγειραι εις/Το μέσομ. και λέγει αυτοίς. έξεστι/Τοις σάββασιμ αγαθοποιήσαι ή κακοποιήσαι. ψυχήμ σώσαι, ή αποκτείμαι. οι δε εσιώπωμ. και περιβλεψάμεμος αυτούς μετ οργής. συλλυπούμεμος επί/Τη πωρώσει/Της καρδίας/αυ-

publicanis & peccatoribus: dixerunt discipulis eius. Quare cū publicanis & peccatoribꝰ mãducat & bibit magr̃ vr̃: Hoc audito Iesus ait illis. Nõ necesse hũt sani medico: sed qui male habent. Non veni vocare iustos: sed peccatores. Et erant discipuli Iohannis & pharisei ieiunantes: & veniunt & dicunt illi. Quare discipuli Iohãnis & pharisęorum ieiumant: tui autem discipuli non ieiumant. Et ait illis Iesus. Numquid possunt filij nuptiarum dũ sponsus cũ illis est ieiumare? Quanto tempore habent secum sponsum non possunt ieiunare. Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt in illis diebus. Nemo assumentum panni rudis assut vestimẽto veteri. Alioqn aufert supplementũ nouũ a veteri: & maior scissura fit. Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioqn dirumpet vinum vtres & vinum effundetur & vtres peribunt. Sed vinũ nouũ in vtres nouos mitti debet. Et factum est iterum cum dominus sabbatis ambularet per sata: & discipuli eius ceperunt progredi & vellẽ spicas: & pharisei aũt dicebãt ei. Ecce qd facium discipuli tui sabbatis qđ nõ licz. Et ait illis. Numq̃ legistis quid fecerit dauid qñ necessitatẽ habuit & esurijt ipse & qui cum eo erant: quõ introiuit in domum dei sub abiathar principe sacerdotum & panes propositionis mãducauit quos nõ licebat mãducare sacerdotibus: & dedit & his qui cum eo erãt? Et dicebat eis. Sabbatũ ppter hoiez factũ ẽ: & nõ hõ ppter sabbatum. Itaq̃ dñs est filius hominis etiam sabbati. Cap.3.

Et introiuit iterũ in synagogam: & erat ibi homo habens manũ aridam: Et obseruabant eum si sabbatis curaret: vt accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridam. Surge in medium. Et dicit eis. Licet sabbatis benefacere an male: animam saluã facẽ an pdẽ? At illi tacebãt. Et circũspiciens eos cũ ira contristatus super cecitate cordis eorum

Mat. 9.c. Luce. 15. f.

Luce. 5. f.

Mar. 9.c. Luce. 5.g.

Mat. 12.a. Luce. 6.a.

Mat. 12.a. Luce. 6.a. 1.Reg.21.b.

Mat. 12.a. Luce. 6.a.

Mat. 12.b. Luce. 13.c. 7.14.a

Mat. 12.b Luce. 9.b. 7.14.a.

τῶμ, ᵏλέγει/Τῶ ˡαμθρώπω· ᵐέκτειμομ/Τὴμ ⁿχεί-
ρα ᵒσου. ᵖκαι ᵠεξέτειμε, ʳκαι ˢαποκατεστάθη/η
ᵗχειρ ᵘαυτοῦ ˣυγιὴς ʸως/η ᶻἄλλη. ᵃκαι ᵇεξελθόμτες
/οι ᶜφαρισαῖοι ᵈευθέως ᵉμετά/Τῶμ ᶠηρωδιαμῶμ,
ᵍσυμβούλιομ ʰεποίουμ ⁱκατ ᵏ αυτοῦ ˡὅπως ᵐαυ-
Τόμ ⁿαπολέσωσι. ᵒκαι/ο ᵖιησοῦς ᵠ αμεχώρησε
ʳμετά/Τῶμ ˢμαθητῶμ ᵗαυτοῦ ᵘ ῶρος/Τὴμ ˣθάλα-
σσαμ, ʸκαι ᶻπολύ ᵃπλῆθος ᵇαπό/Τῆς ᶜγαλιλαί-
ας ᵈηκολούθησεμ ᵉαυτῶ. ᶠκαι ᵍαπό ʰιουδαίας, ⁱκαι
ᵏαπό ˡιεροσολύμωμ, ᵐκαι ⁿαπό/Τῆς ᵒιδουμαίας,
ᵖκαι ᵠπέραμ/Τοῦ ʳιορδάμου. ˢκαι ᵗοι ᵘπερὶ ˣΤύρομ
ʸκαι ᶻσιδῶμα ᵃπλῆθος ᵇπολύ, ᶜακούσαμτες ᵈ ὅ-
σα ᵉεποίει, ᶠἦλθομ ᵍῶρος ʰαυτόμ. ⁱκαι ᵏεἶπε/Τοῖς
ˡμαθηταῖς ᵐαυτοῦ ⁿ ἵμα ᵒπλοιάριομ ᵖ ῶροσκαρ
τερεῖ ᵠαυτῶ ʳδιά/Τομ ˢὄχλομ ᵗἵμα ᵘμὴ ˣθλίβωσιμ
ʸαυτόμ. ᶻ πολλοὺς ᵃγαρ ᵇεθεράπευσεμ, ᶜ ὥστε
ᵈεπιπίπτειμ ᵉαυτῶ ᶠἵμα ᵍαυτοῦ ʰἅψωμται ⁱ ὅσοι
ᵏεἶχομ ˡμάστιγας. ᵐκαι/Τὰ ⁿῶμεύματα/Τὰ ᵒακά-
θαρτα ᵖὅταμ ᵠαυτόμ ʳεθεώρει, ˢπροσέπιπτεμ ᵗαυ-
τῶ, ᵘκαι ˣἐκραζε ʸλέγομτα, ᶻὅτι ᵃσὺ ᵇεἰ/ο ᶜυἱὸς/Τοῦ
ᵈθεοῦ. ᵉκαι ᶠ πολλὰ ᵍ επετίμα ʰαὐτοῖς, ⁱἵμα ʲμὴ
ᵏφαμερόμ ˡαὐτόμ ᵐποιήσωσι. ⁿκαι ᵒ αμαβαίμει
ᵖεἰς/Τὸ ᵠὄρος ʳκαὶ ˢπροσκαλεῖται ᵗους ᵘἤθελεμ ᵛαὐ
τος, ʷκαὶ ˣ απῆλθομ ʸῶρος ᶻαὐτόμ. ᵃ καὶ ᵇ εποίησε
ᶜδώδεκα ᵈἵμα ᵉὦσι ᶠμετ ᵍαὐτοῦ, ʰκαὶ ⁱἵμα ʲαποσ-
τέλλη ᵏαὐτοὺς ˡκηρύσσειμ ᵐκαὶ ⁿ ἔχειμ ᵒἐξουσί-
αμ ᵖθεραπεύειμ/Τὰς ᵠμόσους, ʳκαὶ ˢεκβάλλειμ/Τὰ
ᵗδαιμόμια. ᵘκαὶ ˣεπέθηκε/Τῶ ʸσίμωμι ᶻὄμομα ᵃπέ
τρομ. ᵇκαὶ ᶜιάκωβομ/Τομ/Τοῦ ᵈζεβεδαίου, ᵉκαὶ ᶠιω
άμμῆμ/Τομ ᵍαδελφόμ/Τοῦ ʰιακώβου, ⁱκαὶ ʲἐπέ-
θηκεμ ᵏαὐτοῖς ˡὀμόματα ᵐβοαμεργές, ⁿὅ ᵒἐστίμ ᵖυ
ἱοὶ ᵠβρομτῆς. ʳκαὶ ˢαμδρέαμ, ᵗκαὶ ᵘφίλιππομ, ᵛκαὶ
ʷβαρθολομαῖομ, ˣκαὶ ʸ ματθαῖομ, ᶻ καὶ ᵃθωμᾶμ,
ᵇκαὶ ᶜιάκωβομ/Τομ/Τοῦ ᵈαλφαίου, ᵉκαὶ ᶠθαδδαί
ομ, ᵍκαὶ ʰσίμωμα/Τομ ⁱκαμαμίτημ, ʲκαὶ ᵏιούδαμ ˡισ
καριώτημ, ᵐὅσ ⁿκαὶ ᵒπαρέδωκεμ ᵖαὐτόμ. ᵠκαὶ ʳέρ
χομται ˢεἰς ᵗοἶκομ, ᵘκαὶ ˣσυμέρχεται ʸ πάλιμ ᶻὁ-
χλος ᵃὥστε ᵇμὴ ᶜδύμασθαι ᵈ αὐτοὺς ᵉ μήτε ᶠἄρ-
τομ ᵍφαγεῖμ. ʰκαὶ ⁱἀκούσαμτες ʲοι/παρ ᵏαὐτοῦ ˡε
ξῆλθομ ᵐκρατῆσαι ⁿαὐτόμ. ᵒἔλεγομ ᵖγαρ ᵠὅτι ʳἐξέ
στη. ˢκαι/οι ᵗγραμματεῖς/οι ᵘἀπό ˣ ιεροσολύμωμ
ʸ καταβάμτες ᶻἔλεγομ, ᵃὅτι ᵇ βεελζεβοὺλ ᶜ ἔχει,
ᵈκαὶ ᵉὅτι ᶠεμ/Τῶ ᵍἄρχομτι/Τῶμ ʰδαιμομίωμ ⁱἐκβά-
λλει/Τὰ ʲδαιμόμια. ᵏκαὶ ˡπροσκαλεσάμεμος ᵐαὐ
τοὺς ⁿεμ ᵒπαραβολαῖς ᵖἔλεγεμ ᵠαὐτοῖς, ʳπῶς ˢδύ
ναται ᵗσαταμᾶς ᵘσαταμᾶμ ˣἐκβάλλειμ. ʸκαὶ ᶻἐάμ
ᵃβασιλεία ᵇ εφ ᶜ εαυτὴμ ᵈμερισθῆ, ᵉ οὐ ᶠδύναται
ᵍσταθῆμαι/η ʰβασιλεία ⁱἐκείμη. ʲκαὶ ᵏἐάμ ˡοἰκία ᵐεφ
ⁿ εαυτὴμ ᵒμερισθῆ, ᵖοὐ ᵠδύναται ʳσταθῆμαι/η ˢοι
κία ᵗἐκείμη. ᵘκαὶ ˣει/ο ʸσατανᾶς ᶻ ἀμέστη ᵃεφ ᵇεαυ-
τόμ ᶜκαὶ ᵈμεμέρισται, ᵉοὐ ᶠδύναται ᵍ σταθῆμαι,
ʰἀλλὰ ⁱτέλος ʲἔχει. ᵏοὐδεὶς ˡδύναται/τὰ ᵐσκεύη
/Τοῦ ⁿἰσχυροῦ ᵒεἰσελθὼμ ᵖεἰς/Τὴμ ᵠοἰκίαμ ʳαὐτοῦ

ᵏdicit ˡhomini. ᵐExtende ⁿmanum ꝯꝯ
ᵒtuam. ᵖEt ᵠextendit: ʳet ˢrestituta ᵗest ꝯꝯ
ᵘmanus ˣilli. ʸExeuntes ᶻautem ꝯꝯꝯ Mat. 12.b. Johā 10.g
ᵃpharisei ᵇstatim ᶜcum ᵈherodianis ꝯꝯ
ᵉconsiliū ᶠfaciebant ᵍaduersus ʰeū: ⁱquō ʲeū
ⁿperderent. ᵖJesus ᵒautem ꝯꝯꝯꝯ
ʳcum ˢdiscipulis ᵗsuis ᵠsecessit ⁿad ˣmare: ꝯ
ʳet ᵗmulta ᵘturba ᵇa ᶜgalilea ꝯꝯꝯ Mat. 4.g. Luce. 4. c. Johan. 6.a
ʳet ʰiudea ᵒsecuta ᵇest ᶜeum. ᵍEt ꝯꝯꝯ
ᵏab ˡhierosolymis ᵐet ⁿab ᵒidumea ꝯꝯꝯ
ᵖet ᵠtrans ʳiordanem: ˢet ᵗqui ⁿcirca ˣtyrum
ʳet ᵗsydonez ᵘmultitudo ᵇmagna ᶜaudiẽtes ᵈq
ᵗfaciebat ᵠvenerũt ʰad ᵍeum. ᵏEt ˡdixit ic B
ᵍsuis ᵐdiscipulis ⁿsuis: ᵒvt in ᵖnaucula ꝯꝯ
ʳsibi ᵠdesuirẽt ⁿpꝑ ʳturbã ˢne ᵗcõprimerẽt
ᵍeum. ᵏMultos ʰeni ᶜsanabat: ᵈita ᵒvt ꝯꝯ
ᶜirruerẽt in ᵈcũ ᵉvt ʰillũ ᵍtangerẽt ᵏ quotquot
ᵍhabebant ᵐplagas. ⁿEt ᵒ spiritus ᵖimundi
ᵠcum ʳillum ⁿvidebant ᵍprocidebant ⁿei. ꝯꝯ
ˣEt ʸclamabant ᶻdicentes. ᵇ Tu ᶜes ᵈfilius Luce. 4.g.
ᶜdei. ʳEt ˢvehementer ᵇcõminabat ᶜeis: ᵍne
ᵐmanifestarẽt ⁿillum. ᵖEt ᵠascendens ꝯꝯ Mat. 10.a. Luce. 6.c.
ʳin ⁿmontẽ: ⁿvocauit ad se ˣquos ʳvolunt ᵍipe
ᵏet ʰvenerunt ᶜad ᵈeum. ᶜEt ᵍfecit ꝯꝯꝯ
ʰvt ᵍessent ᵏduodecim ˡcũ illo: ᵐ ꝛ ⁿvt ᵒmitteret
ᵖeos ᵠpredicare. ʳEt ˢdedit illis ᵗpotestatez
ⁿcurandi ʳinfirmitates ˢet ᵗeijciendi ꝯꝯꝯ
ᵍdemonia. ᵇEt ᶜiposuit ᵈsimõi ᶜnomẽ ᵉpetr9 Mat. 10. a. Luce. 6. c. Actu. 1. b.
ᵍEt ʰiacobũ ᶻzebedei: ᵏet ˡiohannem ꝯꝯ
ᵐfratrem ⁿiacobi: ᵒet ᵖimposuit ꝯꝯꝯ
ᵠeis ᵍnomina ᵉboanerges: ʳquod ⁿ est ˢ filij
ʳtonitrui. ᵗEt ᵘandream ᵇet ᶜphilippum ᵈet L
ᶜbartholomeum ʳꝛ ᵍmatheum ʰet ⁱthomam
ᵏet ˡiacobum ᵐalphei ⁿet ᵒthadeum ꝯꝯꝯ
ᵖet ᵠsimonẽ ʳchananeũ: ˢet ᵗiudam ⁿscarioth
ˣqui ʳet ᵗtradidit ᵍillum. ʰEt ᶜveniunt ꝯꝯ
ᵒad ᶜdomum. ᶠEt ᵍconuenit ʰiterum ⁱturba:
ᵏita ˡvt ⁱnon ᵐposset ᵒneꝯ ᵖ panem ꝯꝯ
ᵠmanducare. ʳEt cum ⁿaudissent ˢui ᵗ exie-
runt ʳtenere ᵍeũ. ʰDicebãt ᶜei ᵈqñ ᶜ i ᶜfurore
ᶜversus ᶜe. ᶠEt ᵍscribe ʲq ab ᵏhierosolymis Mat. 11.c. Luce. 11.b
ʲdescẽderãt: ᵐdicebãt ⁿqñ ᵒbeelzebub ᵖhz:
ᵠꝛ ʳquia ⁿin ˢprincipe ⁿdemoniorum ᵗeijcit
ʳdemonia. ᵘEt ᵍ conuocatis ʰeis ꝯꝯꝯ Mat. 13.b. Luce. 13.c.
ᶜin ᵈparabolis ᶜdicebat illis. ᵍQuõ ʰpotest
ˢsathanas ᵏsathanam ˡeijcere? ᵐEt ⁿsi ꝯꝯ
ᵒregnuz ᵖin ᵠse ʳdiuidatur: ⁿnon ˢpotest ꝯꝯ
ˣregnum ʳillud ⁿstare. ᵘEt ᵍsi ʰdomus ᶜsup
ᵈsemetipsaz ᶜdispartiat: ʳnõ ᵍpotest ˢdomus
ᵏilla ʰstare. ᵗEt ᵐ si ⁿsathanas ᵒ cõsurrexerit
ᵍdisptit ᵖ ẽ ꝛ ʳnõ ⁿpoterit ˣsta ⌊ ᵖi ᵠsemetipsũ:
ʳe ˢsed ᵗfinem ᵍhabet. ʰNemo ᶜpotest ᵈvasa D
ᶜfortis ᶠingressus ᵍin ʰ domum ⁱeius ꝯꝯ

διαρπάσαι, εάμ μη πρώτον τον ισχυρόν δήση, και τότε την οικίαν αυτού διαρπάση. αμήν λέγω υμίν ότι πάντα αφεθήσεται τα αμαρτήματα τοις υιοίς των ανθρώπων και βλασφημίαι όσας αν βλασφημήσωσιν. ος δ' αν βλασφημήση εις το πνεύμα το άγιον, ουκ έχει άφεσιν εις τον αιώνα αλλ' ένοχος εστίν αιωνίου κρίσεως. ότι έλεγον πνεύμα ακάθαρτον έχει. έρχονται ουν οι αδελφοί και η μήτηρ αυτού, και έξω εστώτες, απέστειλαν προς αυτόν φωνούντες αυτόν. και εκάθητο όχλος περι αυτόν. είπον δε αυτώ ιδού η μήτηρ σου και οι αδελφοί σου και αι αδελφαί σου έξω ζητούσι σε. και απεκρίθη αυτοίς λέγων. τίς εστιν η μήτηρ μου η οι αδελφοί μου, και περιβλεψάμενος κύκλω τους περί αυτόν καθημένους, λέγει. ίδε η μήτηρ μου και οι αδελφοί μου: ος γαρ αν ποιήση το θέλημα του θεού, ούτος μου αδελφός και αδελφή και μήτηρ εστί. Cap. 4.

Και πάλιν ήρξατο διδάσκειν παρά την θάλασσαν, και συνήχθη προς αυτόν όχλος πολύς, ωστε αυτόν εμβάντα εις το πλοίον καθήσθαι εν τη θαλάσση. και πας ο όχλος προς την θάλασσαν επί της γης ην. και εδίδασκεν αυτούς εν παραβολαίς πολλά. και έλεγεν αυτοίς εν τη διδαχή αυτού. ακούετε. ιδού εξήλθεν ο σπείρων του σπείραι. και εγένετο εν τω σπείρειν, ο μεν έπεσε παρά την οδόν και ήλθε τα πετεινά και κατέφαγεν αυτό. άλλο δε έπεσεν επί το πετρώδες όπου ουκ είχε γην πολλήν, και ευθέως εξανέτειλε, διά το μη έχειν βάθος γης. ηλίου δε ανατείλαντος εκαυματίσθη, και διά το μη έχειν ρίζαν, εξηράνθη. και άλλο έπεσεν εις τας ακάνθας, και ανέβησαν αι άκανθαι και συνέπνιξαν αυτό, και καρπόν ουκ έδωκε. και άλλο έπεσεν εις την γην την καλήν, και εδίδου καρπόν αναβαίνοντα και αυξανόμενα, και έφερεν εν τριάκοντα και εν εξήκοντα, και εν εκατόν. και έλεγεν. ος έχει ώτα ακούειν ακουέτω. ότε δε εγένετο κατά μόνας ηρώτησαν αυτόν οι περί αυτόν συν τοις δώδεκα την παραβολήν. και έλεγεν αυτοίς. υμίν δέδοται το μυστήριον της βασιλείας του θεού, εκείνοις δε τοις έξω εν παραβολαίς τα πάντα γίνεται, ίνα βλέποντες βλέπωσι και μη ίδωσι, και ακούοντες ακούωσι και μη συνιώσι. μήποτε επιστρέψωσι, και αφεθή αυτοίς τα αμαρτήματα. και λέγει αυτοίς ουκ οίδατε την παραβολήν ταύτην, και πως πάσας τας παραβολάς γνώσεσθε.

diripere: nisi prius fortem ꝯ alliget, et tunc domum eius diripiet. ꝯ Amen dico vobis quia dimittentur filiis hominum peccata et ꝯ blasphemie quibus blasphemauerint. Qui autem blasphemauerit in spiritum sanctum non habebit remissionem in eternum: sed reus erit eterni delicti: quia dicebant spiritum immundum habet. Et veniunt ꝯ mater eius et fratres: et stantes foris miserunt ad eum vocantes eum. Et sedebat circa eum turba: et dicunt ei. Ecce mater tua et fratres tui ꝯ foris querunt te. Et respondens eis ait. Quis est mater mea et fratres ꝯ mei? Et circumspiciens ꝯ eos qui in circuitu ei sedebant ait. Ecce mea et fratres mei. Qui enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus ꝯ et soror mea et mater est. Cap. 4.

Iterum cepit docere ad mare ꝯ et congregata est ad eum turba multa: ita ut nauim ascendens ꝯ sederet in mari: et omnis turba ꝯ circa mare super terram erat: et docebat eos in parabolis multa et ꝯ dicebat illis in doctrina sua. Audite Ecce exiit seminans ad seminandum. Et dum seminat: aliud cecidit circa ꝯ viam et venerunt volucres celi et comedere illud. Aliud vero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam: et statim exortum est: quia non habebat altitudinem terre. Et quando exortus est sol exestuauit et eo quod non habebat radicem exaruit. Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spine et ꝯ suffocauerunt illud et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam: ꝯ et dabat fructum ascendentem et crescentem: et afferebat unum tricesimum et unum sexagesimum et unum centesimum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi audiat. Et cum esset singularis interrogauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim parabolam: et dicebat illis. Vobis datum est nosse mysterium regni dei: illis autem qui ꝯ foris sunt in parabolis omnia fiunt: ꝯ ut videntes videant et non videant: ꝯ et audientes audiant et non intelligant nequando conuertantur et dimittantur eis peccata. Et ait illis. ꝯ Nescitis parabolam hanc? et ꝯ quomodo omnes parabolas cognoscetis. ꝯ

Mat. 12. d. Luce. 11. b.

Mat. 12. g. Luce. 8. c.

Mat. 13. a Luce. 8. a.

Iaco. 1. b. 1. Pet. 1. d. 1. Ioan. 2. b

Mat. 13. b. Luce. 8. b Ioan. 12. d.

Esaie. 6. c. Actu. 17. d.

ο σπείρων τον λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν. καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι. οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι, συμπνίγουσι τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην. οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ, οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερωθῇ. οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς. βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ δοθήσεται αὐτῷ. καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν, οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. καὶ ἔλεγε τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν. ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅταν σπαρῇ ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς. κατ ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάν-

Qui seminat verbū seminat. hi aũt sũt
qui circa viam vbi seminatur verbum:
cum audierint: confestim venit
sathanas & aufert verbū qđ seminatū ē
in cordibus eorum. Et hi sunt
similiter qui super petrosa seminant: q
cum audierit verbum: statim cũ gaudio
accipiunt illud: & non habent radicem
in se: sed temporales sunt deinde
orta tribulatione et persecutione ppter
verbum: cõfestim scandalizant. Et alij
sunt qui in spinis seminantur. hi sunt
qui verbum audiunt: et erumne seculi
et deceptio diuitiarum: et
circa reliqua concupiscentie introeũtes
suffocant verbum: & sine fructu efficitur.
Et hi sunt qui super terram bonam
seminati sunt: qui audiunt verbum et
suscipiunt: & fructificãt: vnũ tricesimũ:
vnũ sexagesimũ & vnũ cẽtesimũ. Et dicebat illis. Numqd venit lucerna vt sub
modio ponatur aut sub lecto? Nonne
vt super cãdelabrũ ponat. Non est enim
aliqd absconditũ qđ nõ manifestet: nec
occultũ qđ nõ veniat in palã. factũ ē
Si qs habz aures audiẽdi audiat. Et dicebat illis. Videte qd audiatis. In qua
mẽsura mẽsi fueritis: remetietur vobis: &
vobis. Qui enim habet
dabitur illi: et qui nõ habz etiaz qđ habz
auferetur ab eo. Et dicebat. Sic
est regnum dei quẽadmodum si homo
iaciat sementez in terram & dormiat:
et exurgat nocte et die: et
semen germinet et increscat dum nescit
ille. Ultro enim terra fructificat
primũ herbã: deinde spicã: deinde plenũ
frumẽtum in spica. Et cũ ex se pduxerit
fructus: statim mittit falcem quoniam
adest messis. Et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei? aut
cui parabole cõparabimus illud. Sicut
granũ sinapis qđ cum seminatũ fuerit i
terra min est oibus seminibus que sunt
in terra & cũ natũ fuerit ascẽdit i arbo
rem: et fit maius omnibus oleribus: &
facit ramos magnos: ita vt possint
sub vmbra eius aues
celi habitare. Et talibus
multis parabolis loquebatur eis
verbum prout poterant audire: sine
parabola aũt nõ loquebat eis. Seorsũ
aũt discipulis suis disserebat omnia.

Mat.13.c. Luce.8.b.

Mat.5.b. Luce.8.c. 11.c. Mat.10.c Luce.8.c

Mat.5.a. Luce.6.f.

Mat.13.b. 25.c. Luce.8.c. 16.d.

Mat.13.d Luce.13.d.

Mat.13.c.

τα. [f]και [b]λέγει [i]αυτοίς [k]εμ [l]εκείμη/Τη [m]ημέρα οψί
ας [o]γεμομένης, [p]διέλθωμεμ [q]εις /Το [r]πέραμ. [s]και
[t]αφέντες/Τομ [u]όχλομ [x]παραλαμβάμουσιμ [y]αυ=
τόμ [z]ως [aa]ημ [bb]εμ/Τω [cc]πλοίω, [dd]και [ee]άλλα [ff]πλοι=
άρια [gg]ημ [hh]μετ [ii]αυτού. [kk]και [ll]γίμεται [mm]λέλαψ [nn]αμέ
μου [oo]μεγάλη/Τα [pp]κύματα [qq]επέβαλεμ [rr]εις/Το
[ss]πλοίομ, [tt]ώστε [uu]αυτό [xx]ήλη [yy]γεμίζεσθαι, [zz]και [aaa]ημ
[bbb]αυτός [ccc]επί/Τη [ddd]πρύμμη [eee]επί/Το [fff]προσκεφάλαι=
ομ [ggg]καθεύλαμ [hhh]και [iii]διεγείρουσιμ [kkk]αυτόμ [lll]και [mmm]λέ
γουσιμ [nnn]αυτώ. [ooo]Διδάσκαλε [ppp]ου [qqq]μέλλει [rrr]σοι [sss]ό=
τι [ttt]απολλύμεθα, [uuu]και [xxx]διεγερθείς, [yyy]επετίμησε
/Τω [zzz]ανέμω, [aaaa]και [bbbb]είπε/Τη [cccc]θαλάσση. [dddd]σιώπα [eeee]πε=
φίμωσο. [ffff]και [gggg]εκόπασεμ/ο [hhhh]άνεμος, [iiii]και [kkkk]εγένε=
το [llll]γαλήμη [mmmm]μεγάλη. [nnnn]και [oooo]είπεμ [pppp]αυτοίς. [qqqq]Τι [rrrr]δει
λοί [ssss]έστε [tttt]ούτως. [uuuu]πως [xxxx]ουκ [yyyy]έχετε [zzzz]πίστιμ. [aaaaa]και
[bbbbb]εφοβήθησαμ [ccccc]φόβομ [ddddd]μέγαμ, [eeeee]και [fffff]έλεγομ [ggggg]προς
[hhhhh]αλλήλους. [iiiii]Τις [kkkkk]άρα [lllll]ούτος [mmmmm]εστίμ [nnnnn]ότι [ooooo]και /ο
[ppppp]άνεμος [qqqqq]και/η [rrrrr]θάλασσα [sssss]υπακούουσιμ [ttttt]αυτώ.

Cap. vj.

[a]Και [b]ήλθομ [c]εις /Το [d]πέραμ /Της [e]θαλάσσης
[f]εις/Τημ [g]χώραμ/Τωμ [h]γαδαρημώμ. [i]και [k]ε=
ξελθόμτι [l]αυτώ [m]εκ/Του [n]πλοίου, [o]ευθέως [p]απήμ
τησεμ [q]αυτώ [r]εκ /Τωμ [s]μμημείωμ [t]άμθρωπος [u]εμ
[x]πνεύματι [y]ακαθάρτω, [z]ος/Τημ [aa]κατοικησιμ [bb]εί=
χεμ [cc]εμ/Τοις [dd]μνήμασι. [ee]και [ff]ούτε [gg]αλύσεσιμ [hh]ου=
δείς [ii]ηδύματο [kk]αυτόμ [ll]δήσαι, [mm]διά/Το [nn]αυτόμ
[oo]πολλάκις [pp]πέδαις [qq]και [rr]αλύσεσι [ss]δεδέσθαι.
[tt]και [uu]διεσπάσθαι [xx]υπ [yy]αυτού/Τας [zz]αλύσεις, [aaa]και
/Τας [bbb]πέδας [ccc]συμτετρίφθαι. [ddd]και [eee]ουδείς [fff]αυτόμ
[ggg]ίσχυε [hhh]δαμάσαι. [iii]και [kkk]διαπαμτός [lll]μυκτός [mmm]και
[nnn]ημέρας [ooo]εμ/Τοις [ppp]μνήμασι [qqq]και [rrr]εμ/Τοις [sss]όρεσι [ttt]ημ
[uuu]κράζωμ, [xxx]και [yyy]κατακόπτωμ [zzz]εαυτόμ [aaaa]λίθοις. [bbbb]ι=
δώμ [cccc]δε/Τομ [dddd]ιησούμ [eeee]από [ffff]μακρόθεμ, [gggg]έδραμεμ
[hhhh]και [iiii]προσεκύμησεμ [kkkk]αυτώ, [llll]και [mmmm]κράξας [nnnn]φωμή
[oooo]μεγάλη [pppp]είπε. [qqqq]Τι [rrrr]εμοί [ssss]και [tttt]σοί [uuuu]ιησού [xxxx]υιέ /Του
[yyyy]θεού /Του [zzzz]υψίστου. [aaaaa]ορκίζω [bbbbb]σε/Τομ [ccccc]θεόμ [ddddd]μη
[eeeee]με [fffff]βασαμίσης, [ggggg]έλεγε [hhhhh]γαρ [iiiii]αυτώ, [kkkkk]έξελθε /Το
[lllll]πνεύμα/το [mmmmm]ακάθαρτομ [nnnnn]εκ /Του [ooooo]άμθρώπου.
[ppppp]και [qqqqq]επηρώτα [rrrrr]αυτόμ. [sssss]Τι [ttttt]σοι [uuuuu]όμομα. [xxxxx]και [yyyyy]απε=
κρίθη [zzzzz]λέγωμ. [aaaaaa]λεγεώμ [bbbbbb]όμομα [cccccc]μοι, [dddddd]ότι [eeeeee]πολ=
λοί [ffffff]εσμέμ. [gggggg]και [hhhhhh]παρεκάλει [iiiiii]αυτομ [kkkkkk]πολλά, [llllll]ίμα
[mmmmmm]μη [nnnnnn]αυτούς [oooooo]αποστείλη [pppppp]έξω /Της [qqqqqq]χώρας. [rrrrrr]ημ
[ssssss]δε [tttttt]εκεί [uuuuuu]προς /Τω [xxxxxx]όρει [yyyyyy]αγέλη [zzzzzz]χοίρωμ [aaaaaaa]μεγάλη
[bbbbbbb]βοσκομέμη. [ccccccc]και [ddddddd]παρεκάλεσαμ [eeeeeee]αυτόμ [fffffff]πάμτες
/οι [ggggggg]δαίμομες [hhhhhhh]λέγομτες, [iiiiiii]πέμψομ [kkkkkkk]ημάς [lllllll]εις/Τους
[mmmmmmm]χοίρους, [nnnnnnn]ίμα [ooooooo]εις [ppppppp]αυτούς [qqqqqqq]εισέλθωμεμ. [rrrrrrr]και
[sssssss]επέτρεψεμ [ttttttt]αυτοίς [uuuuuuu]ευθέως /ο [xxxxxxx]ιησούς. [yyyyyyy]και
[zzzzzzz]εξελθόμτα /Τα [aaaaaaaa]πνεύματα /Τα [bbbbbbbb]ακάθαρτα,
[cccccccc]εισήλθομ [dddddddd]εις /Τους [eeeeeeee]χοίρους, [ffffffff]και [gggggggg]ώρμησεμ
[hhhhhhhh]ηαγέλη [iiiiiiii]κατά /Του [kkkkkkkk]κρημμού [llllllll]εις/Τημ [mmmmmmmm]θάλασ=
σαμ, [nnnnnnnn]ησαμ [oooooooo]γαρ [pppppppp]ως [qqqqqqqq]δισχίλιοι. [rrrrrrrr]και [ssssssss]επμίγομ
το [tttttttt]εμ /Τη [uuuuuuuu]θαλάσση. /οι [xxxxxxxx]δε [yyyyyyyy]βόσκομτες/Τους
[zzzzzzzz]χοίρους [aaaaaaaaa]έφυγομ, [bbbbbbbbb]και [ccccccccc]απήγγειλαμ [ddddddddd]εις/Τημ

[f]Et [b]ait [i]illis [k]in [l]illa [m]die cum [n]sero esset [oo] Luce. 9.b.
[o]factum: [p]trãseamus [r]contra. [s]Et [oo][oo] Joh. 6. a.
[t]dimittentes [u]turbam [x]assumunt [y]eum [oo]
[z]ita [aa]vt [bb]erat [cc]in [dd]naui: [ee]t [ff]alie [gg]naues [oo]
[hh]erant [ii]cum [kk]illo. [ll]Et [mm]facta [nn]est [oo]procella Mar. 8. d.
[pp]magna [qq]venti: [rr]t [ss]fluctus [tt]mittebat [uu]in [oo] Luce. 8. c.
[xx]nauim: [yy]ita [zz]vt [aaa]impleret [bbb]nauis. [ccc]Et [ddd]erat
[eee]ipse [fff]in [ggg]puppi [hhh]super [iii]ceruical [oo][oo][oo]
[kkk]dormiens [lll]et [mmm]excitant [nnn]eum: [ooo]t [ppp]dicunt [oo]
[qqq]illi. [rrr]Magister [sss]non ad [ttt]te [uuu]pertinet [xxx]quia
[yyy]perimus. [zzz]Et [aaaa]exurgens [bbbb]cõminatus [cccc]est
[dddd]vento [eeee]et [ffff]dixit [gggg]mari. [hhhh]Tace [iiii]obmutesce.
[kkkk]Et [llll]cessauit [mmmm]vẽt9: [nnnn]t [oooo]facta [pppp]ẽ [oo][oo][oo]
[qqqq]trãq̃llitas [rrrr]magna. [ssss]Et [tttt]ait [uuuu]illis. [xxxx]Quid [yyyy]ti Mar. 8. e.
[zzzz]midi [aaaaa]estis, [bbbbb]Nondum [ccccc]habetis [ddddd]fidem. [eeeee]Et
[fffff]timuerũt [ggggg]timore [hhhhh]magno: [iiiii]t [kkkkk]dicebant [lllll]ad
[mmmmm]alterutrum. [nnnnn]Quis [ooooo]putas [ppppp]est [qqqqq]iste: [rrrrr]quia Mar. 8. f.
[sssss]ventus [ttttt]t [uuuuu]mare [xxxxx]obediunt [yyyyy]ei. [oo][oo][oo] Luce. 8. d.

Cap. vj.

[a]Et [b]venerunt [c]trans fretum [d]maris A
[e]in [f]regionẽ [g]gerasenorũ. [h]Et [i]exeunti Mar. 8. f.
[k]ei [l]de [m]naui [n]statim [o]occurrit [oo][oo][oo]
[p]de [q]monumentis [r]homo [s]in [oo][oo][oo][oo]
[t]spiritu [u]immundo: [x]qui [y]domicilũ [z]habebat
[aa]in [bb]monumẽtis. [cc]Et [dd]neq [ee]catenis iã [ff]q̃q̃
[gg]poterat [hh]eum [ii]ligare: [kk]quoniam [oo][oo][oo]
[ll]sepe [mm]compedibus [nn]et [oo]catenis [pp]vinctus
[qq]dirupisset [rr]catenas [ss]et [oo][oo][oo][oo]
[tt]compedes [uu]comminuisset: [xx]t [yy]nemo [oo][oo]
[zz]poterat [aaa]eum [bbb]domare. [ccc]Et [ddd]semper [oo][oo]
[eee]die [fff]ac [ggg]nocte [hhh]in [iii]monumẽtis [kkk]t [lll]in [mmm]mõtib9 [nnn]e=
rat [ooo]clamãs [ppp]t [qqq]cõcidens [rrr]se [sss]lapidib9. [ttt]Vi
dens [uuu]autem [xxx]iesum [yyy]a [zzz]longe [aaaa]cucurrit [oo][oo]
[bbbb]t [cccc]adorauit [dddd]eum: [eeee]t [ffff]clamans [gggg]voce [oo][oo]
[hhhh]magna [iiii]dixit. [kkkk]Quid [llll]mihi [mmmm]t [nnnn]tibi [oooo]iesu
[pppp]dei [qqqq]altissimi? [rrrr]Adiuro [ssss]te p [tttt]deũ [uuuu]ne [xxxx]fili
[yyyy]me [zzzz]torqueas. [aaaaa]Dicebat [bbbbb]enim [ccccc]illi. [ddddd]Exi
[eeeee]spiritus [fffff]immunde [ggggg]ab [hhhhh]homine isto. [oo][oo]
[iiiii]Et [kkkkk]interrogabat [lllll]eũ, [mmmmm]Qđ [nnnnn]tibi [ooooo]nomẽ ẽ? [ppppp]Et
[qqqqq]Legio [rrrrr]mihi [sssss]nomẽ ẽ: [ttttt]qr multi [uuuuu]dicit ei.
[xxxxx]sumus. [yyyyy]Et [zzzzz]deprecabãtur [aaaaaa]eum [bbbbbb]multum B
[cccccc]ne [dddddd]se [eeeeee]expelleret [ffffff]extra [gggggg]regionem. [hhhhhh]Erat Mat. 8. g
[iiiiii]aũt [kkkkkk]ibi [llllll]circa [mmmmmm]mõtẽ [nnnnnn]grex [oooooo]porcorũ [pppppp]magn9 Luce. 8. c.
[qqqqqq]pascens in agris. [rrrrrr]Et [ssssss]deprecabantur [tttttt]cũ
[uuuuuu]spiritus [xxxxxx]dicentes. [yyyyyy]Mitte [zzzzzz]nos [aaaaaaa]in [oo][oo]
[bbbbbbb]porcos: [ccccccc]vt [ddddddd]in [eeeeeee]eos [fffffff]introeamus. [ggggggg]Et [oo]
[hhhhhhh]concessit [iiiiiii]eis [kkkkkkk]statim [lllllll]iesus. [mmmmmmm]Et [oo][oo]
[nnnnnnn]exeuntes [ooooooo]spiritus [ppppppp]immundi [oo][oo]
[qqqqqqq]introierunt [rrrrrrr]in [sssssss]porcos: [ttttttt]et magno [uuuuuuu]impetu
[xxxxxxx]grex [yyyyyyy]precipitatus est [zzzzzzz]in [aaaaaaaa]mari [oo][oo]
[bbbbbbbb]ad [cccccccc]duo [dddddddd]milia: [eeeeeeee]et [ffffffff]suffocati [gggggggg]sunt [oo][oo]
[hhhhhhhh]in [iiiiiiii]mari. [kkkkkkkk]Qui [llllllll]autem [mmmmmmmm]pascebant [oo][oo] Mat. 8. g.
[nnnnnnnn]eos [oooooooo]fugerunt: [pppppppp]et [qqqqqqqq]nunciauerunt [rrrrrrrr]in [oo][oo] Luce. 8. e

ᶜωόλιμ᾽καιᵍεις/Τουςᵇαγρούς.ᶜκαιᵏεξήλθομ᾽ιδεῖνᵐτι ⁿεστί/Τοᵒγεγομός.ᵖκαιᵠέρχομται ᶜωρος /Τομˢιησούμ,ᶜκαιⁿθεωρούσι/Τομˣδαιμομιζόμε=μομ᾽καθήμεμομ᾽καιᵃιματισμέμομ ᵇκαι ᶜσωφρο=μούμτα,/Τομ ᵒεσχηκότα/ Τομᶜλεγεώμα,ᶜκαιᵍε=φοβήθησαμ.ᵇδιηγήσαμτοᶜδεᵏαυτοίς/οιᶦιδόμ=τεςᵐωως ⁿεγέμετο/Τωᵒδαιμομιζομέμω,ᵖκαι ᵠπε ρί/Τωμ᾽Χοίρωμ.ˢκαιᶜήρξαμτοⁿωαρακαλείμˣαυ τόμ᾽αωελθείμ᾽από/Τωμˢορίωμᵇαυτῶμ.ᶜκαι ᵒεμ βάμτοςᶜαυτού᾽εις/Τοᵍωλοίομ,ᵇωαρεκάλειᶜαυ=τόμ/οᵏδαιμομισθείςᶦίμαᶦηᵐμετ ⁿ αυτού./οᵒδε ᵖιησούςᵠουκᶜαφήκεμᵘαυτόμ,ᶜαλλάᵘλέγει ˣαυ=τῶ.ᶜ ὑπαγε᾽ εις / Τομ ᵃοίκομ ᵇσουᶜωρος / Τους ᵒσους,ᶜκαιᶜαμάγγειλομᵍαυτοίςᵇόσαᶠσοι /οᵏκύ ριοςᶦωεποίηκε,ᵐκαιⁿηλέησεᵒσε.ᵖκαιᵠαπήλθεᶜκαι ᵍήρξατοᶜκηρύσσειμᵘεμ/Τηˣδεκαπόλειᶜόσαᶜεποίη σεμᵍαυτῶ/οᵇιησούς.ᶜκαιᵒωάμτες ᶜ εθαύμαζομ. ᶜκαιᵍδιαπεράσαμτος/Τουᵇιησούᶠεμ / Τωᵏωλοίω ᶦπάλιμᵐεις/Τοⁿωέραμ,ᵒσυμήχθημᵖόχλοςᵠπολύς ᶜεπᵍαυτόμ,ᶜκαιⁿημᶜωαρά/Τημᶜθάλασσαμ.ᶠ και ᵃιδούᵇέρχεταιᶜεις/Τωμᵖαρχισυμαγώγωμᶜομό ματιᶜιάειρος.ᵍκαιᵇιδώμᶜαυτόμ,ᵏωίπτειᶦωροσ /Τουςᵐωόδαςⁿαυτού,ᵒκαιᵖωαρεκάλειᵠαυτόμ ᶜωολλάᵃλέγωμ.ᶜότι/Τοⁿθυγάτριομˣμουᶜεσ=χάτωσᶠέχει.ᵍίμαᵇελθώμᶜεπιθῆςᵒαυτή/Τας Χεί=ρας,ᶜόπωςᵍσωθήᵇκαιᶦζήσεται.ᵏκαιᶦαωήλθεᵐμετ ⁿαυτού,ᵒκαιᵖηκολούθειᵠαυτῶᶜόχλοςᵃπολύς ᶜκαιⁿσυμέθλιβομˣαυτόμ.ᶜ και ᶠ γυμήᵃ Τιςᵇούσα ᶜεμᵒρύσειᶜαίματοςᶠέτηᵍδώδεκα,ᵇκαι ᶜ ωολλά ᵏωαθούσαᶦυπόᵐωολλῶμⁿιατρῶμ,ᵒκαιᵖδαπα μήσασα/Τᾶᵠωαρᶜεαυτῆς ᵃ ωάμτα ᶜ και ⁿ μηδέμ ˣωφεληθείσαᶜαλλάᶜμάλλομᵘεις/Τοᵇχείρομᶜελ θούσα,ᵇακούσασαᶜωερι/Τουᶠιησού, ᵍ ελθούσα ᵇεμ/Τωᶠόχλωᵏόπισθεμᶦήψατο/Τουᵐιματίουⁿαυ τού.ᵒέλεγε᾽ᵖγαρᵠότιᶜκαμ/τωμˢιματίωμᶜαυτού ⁿάψωμαι,ˣσωθήσομαι.ᶜκαιᶠευθέωςᵃεξηράμθη/η ᵇωηγή/Τουᶜαίματοςᵇαυτῆς.ᶜκαιᶜέγμω/Τωᵍσώ ματι,ᵇότι ᶦ ιάται ᵏ αωό/Τηςᶦ μάστιγος ᵐ αυτῆς. ⁿκαιᵒευθέως/οᵖιησούςᵠεπιγμούςᶜεμᵘεαυτῶ/Τημᶜεξⁿαυτούˣλύμαμιμᶜεξελθούσαμ,ᶠεπιστραφείς ᵃεμ/Τωᵇόχλωᶜέλεγε.ᵒΤιςᶜμουᶜήψατο/Τωμᵍιμα τίωμ.ᵇκαιᶦέλεγομᵏαυτῶ/οι ᶦ μαθηταίᵐ αυτού. ⁿβλέπεις/Τομᵒόχλομᵖσυμθλίβομταᵠσε,ᶜκαιᵘλέ γειςᶠΤιςⁿμουˣήψατο.ᶜκαιᶠωεριεβλέπετο ᵃιδεῖμ /Τημᵇτούτοᶜποιήσασαμ./ηᵇδεᶜγυμήᶠφοβηθείσα ᵍκαιᵇτρέμουσαᶦειδυῖαᵏοᶦγέγομεμᵐεπ ⁿ αυτή, ᵒήλθεᵖκαιᵠωροσέπεσεμᶜαυτῶ,ᵒκαι ᶠείπεμᵘαυτῶ ᵏῶσαμ/Τημᶜαληθείαμ.ᶠοᵃδεᵇείπεμᶜαυτή.ᵇθύ=γατερ/ηᶜωίστιςᶠσουᵍσέσωκεᵇσε.ᶦὑπαγεᵏεις ᶦειρήμημ,ᵐκαιⁿίσθιᵒυγιήςᵖαπό/Τηςᵠμάστιγοςᶜσου. ᵃέτιᶠαυτού ⁿ λαλούμτος,ˣέρχομταιᶦ από / Του ᵃρχισυμαγώγουᵃλέγομτες,ᵇότι /ηᶜθυγάτηρ ᵇσουᶜαπέθαμε.ᶠΤιᵍέτιᵇσκύλλεις/Τομᶦδιδάσκα= ᶜciuitatẽᶜτᵍinᵇagros.ᶠEtᵏegreſſiᵏſũtᶦvide re᷑quidⁿeſſetᵒfacti:ᵖτᵠvenerunt ᶜad ꝯᵃieſumᶜτⁿvidẽtᶜillũˣquiˣaˣdemonioˣvexa batur᷑ſedentemᵃveſtitumᵇτᶜſaneᶜmentis: ᶜetᵍtimuerunt. ꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯ ᶠEtᵇnarraueruntᵏillisᶦquiᶦviderant ꝯ ᵐqualiter᷑factũⁿeĉtᵒeiᵒq̄ᵈemoniũᵒhabue ᵠdeᶜporcis.ᵍEtⁿrogareᶜcepeſtˣeũ ⌊rat:ᵖet vtᶜdiſcederetᶜdeᵃfiniᵇ9ᵇeoꝝ. ᶜCumqᵇaſcẽ deretᵍnauim:cepitᶦillumᵇdep᷑recari ꝯ ᵏq̄ᵃᵈemonioᵏvexatᵠᵏfueratᶦvtᶦeĉtᵐcum ᵠnonᶜadmiſitᵒeum:ᶜſedⁿaitᶜilli. ⌊ⁿillo:ᵒτ ᶜGladeᶜinᵃdomumᵇtuamᶜad ꝯ ꝯꝯ ꝯ ᵇtuos:ᶜτᶜannunciaᵍillisᵇquantaᶦtibiᵏdñs ᶦfeceritᵐτⁿmiſertusⁿſitᵒtui.ᵖᶠEtᵠabiitᶜet ᵃcepitᶜp᷑dicareⁿinᶜdecapoli:ᶜquanta ꝯ ᵃſibiᶦfeciſſetᵇieſus:ᶜetᵇomnes ᶜ mirabanᵗ. ᶠEt cumᵍaſcendiſſetᵇieſus ᶦ inᵏnauim ꝯ ᶦrurſusⁿtranſfretũ:ᵒconuenitᵖturbaᵠmulta ᶜadᵒeum:ᶜτⁿeratᶜcircaᶜmare.ᶠEt ꝯ ꝯ ᵇvenitᶜquidam deᵇarchiſynagogisᶜnomie ᶠiayrus:ᵍτᵇvidensᶦeumᵏprocidit ᶦad ꝯ ᵐpedesⁿeius:ᵒτᵖdep᷑recabaturᵠeum ꝯ ᶜmultãᵃdicens:ᶜqñⁿfiliaᶜmeaᶜinᶜextremis eſt.ᵇᶠeniᶜimponeᶜmanũtuamſup᷑ᵇeam: ᶜvtᵍſaluaᵍſitᵇetᶦviuat.ᵏᶠEtᶦabiitᵐcum ꝯ ⁿillo:ᵒτᵖſequebaturᵠeumᶜturbaᵃmulta: ꝯ ᶜetⁿcomp᷑imebantᶜeũ.ᶠEtᶜmulierᵇq̄ᵇerat ᶜiᵒpfluuioᶜſanguinisᶠañisᵍduodeciᵇτfue ratᶦmultaᵏpp᷑ſſaᶦaᵐcõpluribᵍⁿmedicis:ᵒτ ᵍomniaᵠſua:ᶜnecⁿquicq̄ ⌊ᵖerogauerat ˣpfecerat:ᶜſedᶜmagisᵇdeteriusᶜhẽbat: cuꝝ ᵇaudiſſetᶜdeᶜieſuᵍvenit ꝯ ꝯꝯ ꝯ ᵇinᶦturbaᵏretro:τᶦtetigitᵐveſtimentũⁿeiᵍ. ᵒᶠDicebatᵖenimᵠquiaᶜſiᵇvelⁿveſtimẽtũᶜeiᵍ ⁿtetigero:ᶜſaluaˣero.ᶠEtᶜcõfeſtiᵃſiccatᵍᵃẽ ᵇfonsᶜſanguinisᵇeius:ᶜetᶠſenſitᵍcorpore ᵇquiaᶦſanataᶦeſſetᵏaᶦplaga. ꝯ ꝯ ꝯ ⁿᶠEtᵒſtatimᵖieſusᶜinⁿſemetipᵒcognoſcẽs ˣvirtutemᶜqueᶜexieratᶦdeⁿillo:ᶜconuerſus ᵃadᵇturbãᶜaicebat.ᵒᶠquiſᶜtetigitᵍveſtimẽta ᶜmea.ᵇᶠEtᶦdicebãᵏeiᶦdiſcipuliᵐſui. ꝯ ⁿᶠlidesᵒturbãᵖcõprimentemᵠteᶜτᵍdicis ᶜquisⁿmeˣtetigit:ᶜᶠEtᶜcircumſpiciebatᵃvi dereᶜeamᶜq̄ᵇhocᶜfecerat.ᶜᶠmulierᵇveroᶜti mẽsᵍτᵇtremẽsᶜſciensᵏquodᶦfactũᶦeĉtᵐiⁿſc: ᵒvenitᵖτᵠprocidit añᶜeumⁿetᵒdixitⁿei ꝯ ˣoẽᶜveritatem.ᶜᶠlleᵃañtᵇdixitᶜei. ᵇᶠilia ᶜfidesᶜtuaᵇteᵍſaluamᵍfecit:ᶦvadeᵏinᶦpace: ᵐetⁿeſtoᵒſanaᵖaᵠplagaᶜtua. ꝯ ꝯ ꝯ ᵃᶠdhucᶜeoⁿ loquenteˣ veniũt nunciᶜᶜadᶜ ᶜarchiſynagogũᵃdicẽtes:ᵇqᶜfilia ⌈ ᶦmgᶜᶜ: ᵇtuamodoᶜmortuaᶜẽ.ᶜᶠquidᵍvltraᵇveras

Luce. 8. c.

Mat. 9. d. Luce. 8. f. Johan. 4. g

Mat. 9. d Luce. 8. f.

Mat. 9. c Luce. 7. g. 7. 18. g

λομ./ο[a]Ἰησοῦς[m]ευθέως[n]ακούσας /Τομ[o] λόγομ[p]λαλο[q]μενομ, [q]λέγει /Τω[r] αρχισυναγώγω. [s]μη[t]φοβου, [u]μόνομ[x]πίστευε. [r]και[y] ουκ [z]αφήκεμ[b]ουδένα[c]αὐτῶ[o] συνακολουθήσαι, [c]ειμή [r]τὸν πέτρομ[s] και [b]ιάκωβομ[t] και [k] ιωάννην/Τομ[l]αδελφόμ [m]ιακώβου. [n]και[o] ἔρχεται [p]εις/Τομ[q]οίκομ/Του[r] αρχισυναγώγου. [o]και[t]θεωρεί[u]θόρυβομ, [x]κλαίοντας[r] και[y] αλαλάζοντας [z]πολλά, [b]και [c]εισελθών [o]λέγει[c] αὐτοίς. [r]Τι[s] θορυβεῖσθε[b] και [t]κλαίετε./Το [k]παιδίομ [l] ουκ[m] απέθανεν[n] αλλά [o]καθεύδει. [p]και [q]κατεγέλων[r] αὐτού. [s]ο[t]δε [u] εκβαλών [x]πάντας, [r] παραλαμβάνει /Τομ[y] πατέρα /Του [z]παιδίου [b]και/Την[c] μητέρα, [o]και [c]Τους [r]μετ[s] αὐτού, [b]και [t]εισπορεύεται [k]ὅπου [l]ην/Το [m] παιδίομ [n] ακείμενομ, [o]και [p]κρατήσας/Της [q]χειρός/Του [r]παιδίου, [s]λέγει [t]αυτή. [u]Ταλιθά, [x]κούμι. [r]ὅ [y]ἐστι [z]μεθερμηνευόμενομ /Το [b]κοράσιομ [c]σοι [o] λέγω [c]ἔγειραι. [r]και [s]ευθέως [b]ανέστη/Το [t]κοράσιομ [k]και [l]περιεπάτει. [m]ην [n]γὰρ [o]ετῶν [p]δώδεκα. [p]και [q]εξέστησαν [r]εκστάσει [s]μεγάλη. [t]και [u]διεστείλατο [x]αὐτοίς [r]πολλά [y] ἵνα [z]μηδεὶς [b] γνῶ [c]τοῦτο, [o]και [c]εἰπε [r]δοθῆναι [s]αὐτῇ [b]φαγεῖν. Cap. 6.

[K]αι [b]ἐξῆλθεν [c]ἐκεῖθεν [o]και [c] ἦλθεν [r]εις/Την [s]πατρίδα [b]αὐτού. [t]και [k] ακολουθοῦσιν [l] αὐτῶ /οι [m]μαθηταί [n]αὐτού. [o]και [p] γενομένου [q] σαββάτου, [r] ἤρξατο [u]εν/Τη [t]συναγωγῆ [u]διδάσκειν. [x]και [r]πολλοί [y] ακούοντες; [z]ἐξεπλήσσοντο [b] λέγοντες. [c]πόθεν [o]Τούτω [c]ταῦτα, [r]και [s]Τις/η [b] σοφία/η [t]δοθεῖσα [k]αὐτῶ, [l]και [m] δυνάμεις [n]Τοιαῦται [o]διά /Των [p] χειρῶν [q]αὐτού [r]γίνονται. [s]ουχ [t]ούτος [u]εστίν/ο [x]Τέκτων, /ο [r]υἱός [y]μαρίας, [z]αδελφός [b]Ἰακώβου [c]και [o]Ἰωσῆ [r]και [s]Ἰούδα [b]και [t]Σίμωνος, [k]και [l]ουκ [m]εισίν/αι [n]αδελφαί [o]αὐτού [p]ὧδε [q]πρὸς [r]ἡμᾶς, [s]και [t]ἐσκανδαλίζοντο [u]εν [x]αὐτῶ. [r]ἔλεγε [y]δὲ [z]αὐτοίς/ο [b]Ἰησοῦς, [c]ὅτι [o]ουκ [c]ἔστι [r]προφήτης [s]ἄτιμος, [b]ειμή [t]εν/Τη [k]πατρίδι [l]αὐτού. [m] και [n]εν/Τοις [o]συγγενέσι [p]και [q]εν/Τη [r]οικία [s] αὐτού. [t]και [u]ουκ [x]ἠδύνατο [r] εκεῖ [y]ουδεμίαν [z]δύναμιν [b]ποιῆσαι, [c]ειμή [o]ὀλίγοις [c]ἀρρώστοις [r]επιθεὶς /Τας [s]χεῖρας, [b]ἐθεράπευσε. [l]και [k]εθαύμαζε [l]διά /Την [m] απιστίαν [n]αὐτῶν. [o]και [p]περιήγε/Τας [q]κώμας [r]κύκλω [s]διδάσκων, [t]και [u]προσκαλεῖται/Τους [r]δώδεκα. [r]και [y]ἤρξατο [z]αὐτούς [b]αποστέλλειν [c]δύο [o]δύο. [c]και [r]ἐδίδου [s] αὐτοίς [b] ἐξουσίαν/Των [t]πνευμάτων /Των [k]ακαθάρτων. [l]και [m]παρήγγειλεν [n]αὐτοίς [o]ἵνα [p]μηδὲν [q]αἴρωσιν [r] εις [o]ὁδόν [r]ειμή [u]ῥάβδον [x]μόνον, [r]μὴ [y]πήραν, [z]μὴ [b]ἄρτον, [c]μὴ [o]εις/Την [c] ζώνην [r]χαλκόν, [s]αλλ [b]υποδεδεμένους [t]σανδάλια. [k]και [l]μὴ [m]ἐνδύσησθε [n]δύο [o]χιτῶνας. [p]και [q]ἔλεγεν [r]αὐτοίς. [s]ὅπου [t]ἐὰν [u]εἰσέλθητε [x]εις [r] οικίαν, [y] εκεῖ [z]μένετε [b]ἕως [c]ἂν [o]ἐξέλθητε [c]ἐκεῖθεν. [r]και [s]ὅσοι [b]ἐὰν [t]μὴ [k] δέξωνται [l]ὑμᾶς, [m] μὴ [n]δὲ [o]ακούσωσιν [p] ὑμῶν. [q]ἐκπορευόμενοι [r]ἐκεῖθεν, [s]ἐκτινάξατε /Τον

[l]Jesus [k]autem [m]audito [o] verbo [p]quod [p]dicebatur; [q]ait [r]archisynagogo. [s]Noli [t]timere; [u]tñmodo [x]crede. [r]Et [y]nō [z]admisit [b]quemq; [c]se [o]sequi: [c]nisi [r]petrum [s]et [b]iacobum [t]et [k] iohannem [l] fratrem [m]iacobi. [n]Et [o]veniunt [p]in [q]domū [r]archisynagogi. [s]Et [t] vidit [u] tumultum et [x]flentes [r]et [y]eiulantes [z]multum: [b]et [c]ingressus [o]ait [c]illis. [r]Quid [s]turbamini [b]et [t] ploratis? [k]Puella [l] nō [m]est [n] mortua [o]sz dormit. [p]Et [q]irridebant [r]eum. [s]Ipse [t] vero [u]eiectis [x]oib9 [r]assumit [y] patrem [z]et [b]matrem [c]puelle: [o]t [c] q̄ secū erāt: [r]et [s] ingrediuntur [t]vbi [u]puella [x]erat [r]iacens: [y]et [z]tenens [b]manum [c] puelle [o] ait [c]illi. [r]Thabita [s]cumi: [t]quod [u]ē [x]interpretatum [r]puella [y]tibi [z]dico [b]surge. [c]Et [o]cōfestim [c]surrexit [r]puella [s]t [t]ambulabat. [u]Erat [x]ãt [r]annoz [y]duodeci. [z]Et [b]obstupuerūt [c]magno. [o]Et [c]pcepit [r]illis [s]ne [t]quis [u]hoc [x]fieri [r]scire: [y]et [z]iussit [b]dari [c]illi [o]manducare. Cap. 6.

[E]t [b]egressus [c]inde [o]abijt [c]in [r]patriam [s]suam: [t]et [k]sequebantur [l] eum [m]discipuli [n]sui. [o]Et [p]facto [q]sabbato [r]cepit [s]in [t]synagoga [u]docere: [x]et [r]dicētes. [y]multi [z]audiētes [b]admirabant [c]i doctrina eius [o]Unde [c]huic [r]hec omnia? [s]Et [t]que [u]ē [x]sapia [r]q̄ data [y]est [z]illi: [b]t [c]virtutes [o]tales [c]que [r]per [s]manus [t]eius [u]efficiuntur. [x]Nonne [r]hic [y]est [z]faber [b]filius [c]marie: [o]frater [c]iacobi [r]et [s]ioseph [t]et [u]iude [x]et [r]simonis? [y]Nōne [z]t [b]sorores [c]eius [o]hic [c]nobiscum sunt [r]Et [s]scandalizabātur [t]in [u]illo. [x]Et [r]dicebat [y]illis [z]ihesus [b]quia [c]nō [o]est [c]pphet [r]sine [s]honore [t]nisi [u]in [x]patria [r] sua [y] et [z]in [b]cognatione [c]sua [o]et [c]in [r]domo [s]sua. [t]Et [u]nō [x]poterat [r]ibi [s]virtutem [t] vllam [u] facere [x]nisi [r]paucos [y]infirmos [z]impositis [b]manib9 [c]curauit: [o]t [c]mirabat [r]ppter [s]incredulitatez [t]eorū: [u]t [x]circubat [r]castella [y]in [z]circuitu [b]docens. [c]Et [o]vocauit [c]duodecim [r]et [s] cepit [t]eos [u]mittere [x]binos: [r]et [y] dabat [z]illis [b]potestatem [c]spirituum [o]immundorum. [c]Et [r]precepit [s]eis [t]ne [u]quid [x]tollerent [r]in [y]via [z]nisi [b]virgam [c]tantū: [o]non [c]peram [r]non [s]panē [t]neq; [u]in [x]zona [r]es: [y]sed [z]calciatos [b]sandalijs: [c] bat [o] et [c]ne [r]induerent [s]duab9 [t]tunicis. [u]Et [x]dicebat [r]eis. [y]Quocūq; [z]introieritis [b]in [c]domū: [o]illic [c]manete [r]donec [s]exeatis [t]inde: [u]et [x]quicūq; [r]non [y]receperint [z]vos [b]neq; [c]audierint: [o] exeuntes [c]inde [r]excutite

Mar. 9. e.
Mat. 9. e.
Mat. 9. f.
Mat. 13. g. Luce. 4. c. Joh. 4. f.
Mat. 13. g. Joh. 6. c
Mat. 13. g. Luce. 4. d. Joh. 4. f.
mat. 10. a. Luce. 9. a.
Eph. 6. c. Mat. 10. b Luce. 10. b
Mat. 10. c Luce. 9. a.

χουμ / τομ υποκάτω / των ποδων υμων εις
μαρτύριον αυτοις. αμην λεγω υμιν ανεκ-
τοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημε-
ρα κρισεως η / τη πολει εκεινη. και εξελθοντες
εκηρυσσον ινα μετανοησωσι, και δαιμονια
πολλα εξεβαλον. και ηλειφον ελαιω πολ-
λους αρρωστους, και εθεραπευον. και ηκου-
σεν / ο βασιλευς ηρωδης, φανερον γαρ εγε-
νετο / το ονομα αυτου και ελεγεν, οτι ιωαν-
νης / ο βαπτιζων εκ νεκρων ηγερθη. και δια
τουτο ενεργουσιν / αι δυναμεις εν αυτω. αλ-
λοι ελεγον οτι ηλιας εστιν. αλλοι δε ελε-
γον οτι προφητης εστιν ως εις / των προφη-
των. ακουσας δε ηρωδης ειπεν. οτι ον εγω
απεκεφαλισα ιωαννην ουτος εστιν. αυτος
ηγερθη εκ νεκρων. αυτος γαρ / ο ηρωδης α-
ποστειλας εκρατησε / τον ιωαννην, και εδησεν
αυτον εν φυλακη, δια ηρωδιαδα / την γυ-
ναικα φιλιππου / του αδελφου αυτου. οτι
αυτην εγαμησεν. ελεγε γαρ / ο ιωαννης / τω
ηρωδη. οτι ουκ εξεστι σοι εχειν / την γυναι-
κα / του αδελφου σου. / η δε ηρωδιας ενειχεν
αυτω, και ηθελεν αυτον αποκτειναι και ουκ
ηδυνατο, / ο γαρ ηρωδης εφοβειτο / τον ιω-
αννην, ειδως αυτον ανδρα δικαιον και αγι-
ον, και συνετηρει αυτον, και ακουσας αυ-
του / πολλα εποιει, και ηδεως αυτου ηκουε.
και γενομενης ημερας ευκαιρου οτε ηρω-
δης / τοις γενεσιοις αυτου δειπνον εποιει / τοις
μεγιστασιν αυτου και / τοις χιλιαρχοις, και
/ τοις πρωτοις / της γαλιλαιας. και εισελθου
σης / της θυγατρος αυτης / της ηρωδιαδος και
ορχησαμενης, και αρεσασης / τω ηρωδη και
/ τοις συνανακειμενοις, ειπεν / ο βασιλευς / τω
κορασιω, αιτησον με ο εαν θελης και δω-
σω σοι. και ωμοσεν αυτη, οτι ο εαν αιτη-
σης / δωσω σοι. εως ημισους / της βασιλειας
μου. η δε εξελθουσα, ειπε / τη μητρι αυτης.
τι αιτησωμαι. η δε ειπε / την κεφαλην ιωαν-
νου / του βαπτιστου. και εισελθουσα ευθεως
μετα σπουδης / προς / τον βασιλεα, ητησα-
το λεγουσα. θελω ινα μοι / δως εξαυτης / επι
πινακι / την κεφαλην ιωαννου / του βαπτι-
στου. και περιλυπος γενομενος / ο βασιλευς
δια / τους ορκους / και / τους συνανακειμενους
ουκ ηθελησεν αυτην αθετησαι. και ευθεως
αποστειλας / ο βασιλευς σπεκουλατορα, επε-
ταξεν ενεχθηναι / την κεφαλην αυτου. ο δε
απελθων απεκεφαλισεν αυτον εν / τη φυλα-
κη. και ηνεγκε / την κεφαλην αυτου επι πι-
νακι, και εδωκεν αυτην / τω κορασιω, και / το κο-
ρασιον εδωκεν αυτην / τη μητρι αυτης. και α
κουσαντες / οι μαθηται αυτου, ηλθον και ηραν

puluerem de pedibus vestris in
testimonium illis. amen dico vobis tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudicii quam ciuitati illi. Et exeuntes predicabant ut pniam agerent: et demonia multa eijciebant. Et vngebant oleo multos egros et sanabantur. Et audiuit rex herodes: manifestum enim factum est nomen eius et dicebat. Quia iohannes baptista resurrexit a mortuis: et ppter hoc virtutes operantur in illo. Alij autem dicebant quia helias est alij vero dicebant quia propheta est sicut vnus ex prophetis. Quo audito herodes ait. Quem ego decollaui iohannem hic misit ac resurrexit a mortuis. Ipse enim herodes tenuit iohannem: et vinxit eum in carcere propter herodiadem uxorem philippi fratris sui: quia duxerat eam. Dicebat enim iohannes herodi. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. herodias autem insidiabatur illi: et volebat occidere eum nec poterat. herodes enim metuebat iohannem sciens eum virum iustum et sanctum: et custodiebat eum: et audito eo multa faciebat: et libenter eum audiebat. Et cum dies opportunus accidisset: herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis galilee. Cum introisset filia ipsius herodiadis et saltasset et placuisset herodi: simul recumbentibus: rex ait puelle. Pete a me quod vis: et dabo tibi. Et iurauit illi: quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei. Que cum exisset dixit matri sue. Quid petam? Et illa dixit. Caput iohannis baptiste. Cumque introisset statim cum festinatione ad regem petiuit dicens. Volo vt protinus des mihi in disco caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex propter iusiurandum et propter simul discumbentes noluit eam contristare: sed misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco: et decollauit eum in carcere. Et attulit caput eius in disco: et dedit illud puelle: et puella dedit matri sue. Quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt

Jaco. 5. c. Mat. 14. a. Luce. 9. a.

Mat. 14. a Luce. 9. b.

Mat. 14. a Luce. 3. d.

Mat. 14. a

1. Esc. 19. g Hester. 5. b

Mar. 14. c.

τοῦ σώματος αὐτοῦ, ⁊ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ⁊ Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν, καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ᾽ ἰδίαν, καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν, ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτοὺς ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους. τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους ἄρτους ἔχετε, ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσι, πέντε καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους τετρακισχίλιοι ἄνδρες. καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν. ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτός, ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ

corpus eius et posuerunt illud in monumento. Et conuenientes apostoli ad iesum: renunciauerunt ei omnia quecunque egerant et docuerant. Et ait illis. Venite seorsum in desertum locum: et requiescite pusillum. Erat enim qui veniebant et redibant multi. Et nec spacium manducandi habebant. Et ascendentes in nauim abierunt in desertum locum seorsum. Et viderunt eos abeuntes: et cognouerunt multi: et pedestres de omnibus ciuitatibus cucurrerunt illuc et preuenerunt eos. Et exiens vidit turbam multam iesus et misertus est super eos: quia erant sicut oues non habentes pastorem: et cepit illos docere multa. Et cum iam hora multa fieret accesserunt discipuli eius dicentes. Desertus est locus hic et iam hora preterijt. Dimitte illos: vt euntes in proximas villas et vicos emant sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis. Date illis manducare. Et dixerunt ei. Euntes emamus ducentis denarijs panes et dabimus illis manducare et dicit eis. Quot panes habetis? Ite et videte. Et cum cognouissent dicunt: quinque et duos pisces. Et precepit illis vt accubere facerent super viride fenum. Et discubuerunt in partes per centenos et quinquagenos. Et acceptis quinque panibus et duobus piscibus: intuens in celum benedixit et fregit panes et dedit discipulis suis vt ponerent ante eos: et duos pisces diuisit omnibus. Et manducauerunt omnes: et saturati sunt. Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos: et de piscibus. Erant autem qui manducauerunt quinque milia virorum. Et statim coegit discipulos ascendere nauim vt precederent trans fretum ad bethsaidam: dum ipse dimitteret populum. Et cum dimisisset eos abijt in montem orare. Et cum esset: erat nauis in medio mari et ipse solus in terra: et videns eos laborantes in remigando: erat enim ventus contrarius eis. Et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare: et volebat preterire eos. At illi vt

Mat. 9. g. et 15 f. Luc. 5. a.

Mat. 14. c. Luce. 9. b.

Mat. 14. d Luce. 9. b. Joh. 6. a.

mat. 15. a. Luce. 9. b. Joh. 6. b.

Mat. 14. c. Luce. 6. b. Joh. 6. b.

mat. 14. c.

ιλόμτες αυτόμ περιπατούμτα επί της θαλάσ
σης, εδοξαμ φάμτασμα εἶμαι καὶ αμέκραξαμ.
πάμτες γαρ αυτόμ εἶδομ καὶ εταράχθησαμ.
καὶ ευθέως ελάλησε μετ αυτών, καὶ λέγει
αυτοῖς. θαρσεῖτε. εγώ εἰμί, μη φοβεῖσθε.
καὶ αμέβη προς αυτούς εἰς το πλοῖομ. καὶ
εκόπασεμ ο ἄμεμος. καὶ λίαμ εκ περισσού
εμ εαυτοῖς εξίσταμτο καὶ εθαύμαζομ, ου
γαρ συμήκαμ επί τοῖς ἄρτοις. ημ γαρ ἡ καρ
δία αυτών πεπωρωμένη. καὶ διαπεράσαμ=
τες, ἦλθομ εἰς τὴμ γῆμ γεμμησαρέτ, καὶ προ
σωρμίσθησαμ. καὶ εξελθόμτωμ αυτών εκ τοῦ
πλοίου, ευθέως επιγόμτες αυτόμ, περι=
δραμόμτες ὅλημ τὴμ περίχωρομ εκείμημ, ἤρ
ξαμτο επί τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχομ=
τας περιφέρειμ ὅπου ἤκουομ ὅτι ἐκεί ἐστί.
καὶ ὅπου αμ εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πό=
λεις ἢ ἀγρούς, εμ ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουμ
τοὺς ἀσθεμούμτας. καὶ παρεκάλουμ αυτόμ
ἵμα καμ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αυτοῦ
ἅψωμται. καὶ ὅσοι αμ ἥπτομτο αυτοῦ, ἐσώ
ζομτο. Cap. 7.

Καὶ συμάγομται πρὸς αὐτόμ οἱ φαρισαῖ
οι, καί τίμες τῶμ γραμματέωμ ἐλθόμτες
ἀπὸ ἱεροσολύμωμ. καὶ ἰδόμτες τιμάς τῶμ
μαθητῶμ αυτοῦ κοιμαῖς χερσί τουτέστιμ ἀμί
πτοις ἐσθίομτας ἄρτους, ἐμέμψαμτο. οἱ γαρ
φαρισαῖοι καὶ πάμτες οἱ ἰουδαῖοι ἐὰμ μὴ
πυγμῇ μίψωμται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι
κρατοῦμτες τὴμ παράδοσιμ τῶμ πρεσβυτέ=
ρωμ. καὶ ἀπ ἀγορᾶς ἐὰμ μὴ βαπτίσωμται,
οὐκ ἐσθίουσι. καὶ ἄλλα πολλά ἐστίμ ἃ παρέλαβομ κρατεῖμ. βαπτισμούς ποτηρίωμ καὶ
ξεστῶμ καὶ χαλκίωμ καὶ κλιμῶμ. καὶ ἐπερωτῶσιμ αυτόμ οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ=
ματεῖς. διὰ τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατούσι κατὰ τὴμ παράδοσιμ τῶμ πρεσβυτέρωμ.
ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσίμ ἐσθίουσι τομ ἄρτομ
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεμ αυτοῖς. ὅτι καλῶς
προεφήτευσεμ ἡσαΐας περί ὑμῶμ τῶμ ὑπο=
κριτῶμ, ὡς γέγραπται. οὗτος ὁ λαός τοῖς
χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αυτῶμ πόρ=
ρω απέχει απ εμοῦ. μάτημ δὲ σέβομταί με
διδάσκομτες διδασκαλίας εμτάλματα ἀμ=
θρώπωμ. ἀφέμτες γαρ τὴμ εμτολὴμ τοῦ θεοῦ
κρατεῖτε τὴμ παράδοσιμ τῶμ ἀμθρώπωμ, βα
πτισμούς ξεστῶμ καὶ ποτηρίωμ, καὶ ἄλλα
παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε. καὶ ἔλε
γεμ αυτοῖς, καλῶς ἀθετεῖτε τὴμ εμτολὴμ τοῦ
θεοῦ, ἵμα τὴμ παράδοσιμ ὑμῶμ τηρήσητε.
μωσῆς γαρ εἶπε, τίμα τομ πατέρα σου καὶ
τὴμ μητέρα σου. καὶ ὁ κακολογῶμ πατέρα
ἢ μητέρα, θαμάτῳ τελευτάτω. ὑμεῖς δὲ λέ

viderunt eum ambulantem supra mare
putauerũt fantasma esse & exclamauerũt.
Omnes enim viderũt eum & turbati sũt.
Et statim locutus est cum eis: & dixit
eis. Cõfidite. Ego sum: nolite timere.
Et ascendit ad illos in nauim: & cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant: non enim intellexerũt de panib9. Erat eorum obcecatũ. Et cum trãsfretassent venerũt in terrã genesareth: & applicuerunt. Cũq egressi essent de naui continuo cognouerunt eum: & percurrentes vniuersam regionẽ illã ceperunt in grabatis eos qui se male habebant circumferre vbi audiebant eum esse. Et quocũq introibat in vicos vel in villas aut ciuitates: in plateis ponebant infirmos: et deprecabantur eum vt vel fimbriam vestimenti eius tangerẽt: & quotquot tãgebãt eum salui fiebant. Cap. 7.

Et conuenerunt ad eum pharisei et quidam de scribis venientes ab hierosolymis. Et cũ vidissẽt quosdã ex discipulis eius cõib9 manib9 id est nõ lotis manducare panes vituperauerũt. Pharisei enim et omnes iudei nisi crebro lauerint manib9 non manducant: tenentes traditionem seniorum et a foro venientes nisi baptizentur nõ comedũt: et alia multa sũt q tradita seruare: baptismata calicũ & | sunt illis vrceoꝝ et eramentorũ et lectoꝝ. Et interrogabant eum pharisei et scribe. Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem seniorum sed cõib9 manib9 manducant panem? At ille respondens dixit eis. Bene prophetauit esaias de vobis hypocritis: sicut scriptum est. Populus hic labijs me honorat: cor aũt eorum lõge est a me. In vanũ autem me colunt: docentes doctrinas & precepta hominũ. Relinquentes enim mandatum dei tenetis traditiones hominũ baptismata vrceorum et calicum: et alia similia his facitis multa. Et dicebat illis. Bene irritum fecistis preceptum dei: vt traditionem vestram seruetis. Moyses enim dicit. Honora patrem tuũ et matrem tuam: & qui maledixerit patri vel matri morte moriat. Vos autem dicitis.

Matt. 14. g. Luce. 8. c.

Matt. 14. g.

Matt. 15. a.

Esaie. 29. d
Mat. 15. b.

Exo. 20. b.
Deut. 5. b.
Exo. 21. b
Leui. 20. b.

γετε. ᵇεάμ ᶜείπη ᵈάνθρωπος Τω ᶜπατρί ᶠη Τη ᵍμητρί
ʰκορβάμ ⁱοᵏεστί ˡλώρομ ᵐ ⁿεάμ ᵒεξ ᵖεμού ᵠ ωφε=
ληθής, ʳκαι ˢουκ ᵗέτι ᵘαφίετε ˣαυτόμ ʸουλέμ ᶻωιή
σαι / Τω ᵃ ωατρί ᵇ αυτού ᶜ η / Τη ᵈ μητρί ᵉ αυτού,
ᶠακυρούμτες / Τομ ᵍλόγομ / Του ʰθεού / Τη ⁱ ωαρα=
λώσει ᵏυμών ˡη ᵐ ωαρελώκατε. ⁿκαι ᵒ ωαρόμοια
ᵖ Τοιαύτα ᵠωολλά ʳ ωοιείτε. ˢκαι ᵗωροσκαλεσά=
μεμος ᵘ ωάμτα / Τομ ˣόχλομ, ʸέλεγεμ ᶻ αυτοίς, ᵃα=
κούετε ᵇμου ᶜωάμτες ᵈ και ᵉσυμίετε. ᶠουλέμ ᵍεστίμ
ʰέξωθεμ / Του ⁱ αμθρωπου ᵏ εισπορευόμεμομ ˡεις
ᵐ αυτόμ ⁿο ᵒ λύμαται ᵖ αυτόμ ᵠ κοιμώσαι, ʳαλλά
/ Τα ˢ εκπορευόμεμα ᵗ αω ᵘ αυτού, ˣ εκείμα ʸ εστί / Τα
ᶻ κοιμούμτα / Τομ ᵃ άμθρωπομ. ᵇ ει ᶜ Τις ᵈ έχει ᵉ ώτα ᶠ α
κούειμ ᵍ ακουέτω. ʰ και ⁱ ότε ᵏ εισήλθεμ ˡ εις ᵐ οίκομ ⁿ α
πό / Του ᵒ όχλου, ᵖ επηρώτωμ ᵠ αυτόμ / οι ʳ μαθη=
ταί ˢ αυτού ᵗ ωερί / Τη ᵘ ωαραβολής. ˣ και ʸ λέγει
ᶻ αυτοίς. ᵃ ούτως ᵇ και ᶜ υμείς ᵈ ασύμετοί ᵉ εστέ, ᶠ ου
ᵍ μοείτε ʰ ότι ⁱ ωαμ / Το ᵏ έξωθεμ ˡ εισπορευόμεμομ
ᵐ εις / Τομ ⁿ άμθρωπομ, ᵒ ου ᵖ λύμαται ᵠ αυτόμ ʳ κοι=
μώσαι, ˢ ότι ᵗ ουκ ᵘ εισπορεύεται ᵛ αυτού ʷ εις / Τημ
ˣ καρλίαμ, ʸ αλλ ᶻ εις / Τημ ᵃ κοιλίαμ, ᵇ και ᶜ εις / Τομ ᵈ α
φεδρώμα ᵉ εκπορεύεται ᶠ καθαρίζομ ᵍ ωάμτα / Τα
ʰ βρώματα. ⁱ ελεγε ᵐ δε, ⁿ ότι / Το ᵒ εκ / Του ᵖ αμθρώ=
που ᵠ εκπορευόμεμομ, ʳ εκείμο ˢ κοιμοί / Τομ ᵗ άμθρω
πομ. ᵘ έσωθεμ ˣ γαρ ʸ εκ / Τη ᶻ καρλίας / Τωμ ᵃ αμθρώ=
πωμ / οι ᵇ διαλογισμοί / οι ᶜ κακοί ᵈ εκπορεύομται,
ᵉ μοιχείαι, ᶠ ωορμείαι, ᵍ φόμοι, ʰ κλωπαί, ⁱ ωλεομε=
ξίαι, ᵏ πομηρίαι, ˡ δόλος, ᵐ ασέλγειαι, ⁿ οφθαλμός
ᵒ ωομηρός, ᵖ βλασφημία, ᵠ υπερηφαμία, ʳ αφροσύ
μη. ˢ ωάμτα ᵗ Ταύτα / Τα ᵘ ωομηρά ˣ έσωθεμ ʸ εκπο=
ρεύεται ᶻ και ᵃ κοιμοί / Τομ ᵇ άμθρωπομ. ᶜ και ᵈ εκείθεμ
ᵉ αμαστάς, ᶠ απήλθεμ ᵍ εις / Τα ʰ μεθόρια ⁱ Τύρου ᵏ και
ˡ σιδώμος, ᵐ και ⁿ εισελθώμ ᵒ εις / Τημ ᵖ οικίαμ, ᵠ ουδέ
μα ʳ ήθελε ˢ γμώμαι, ᵗ και ᵘ ουκ ˣ ηδυμήθη ʸ λαθείμ.
ᶻ ακούσασα ᵃ γαρ ᵇ γυμή ᶜ ωερί ᵈ αυτού ᵉ ης ᶠ είχε / Το
ᵍ θυγάτριομ ʰ ωμεύμα ⁱ ακάθαρτομ, ᵏ ελθούσα
ˡ προσέπεσε ᵐ προς / Τους ⁿ ωόδας ᵒ αυτού, ᵖ ημ ᵠ δε
/ η ʳ γυμή ˢ ελλημίς ᵗ σύρα ᵘ φοιμίκισσα / Τω ˣ γέ=
μει, ʸ και ᶻ ηρώτα ᵃ αυτόμ ᵇ ίμα / Το ᶜ δαιμόμιομ ᵈ εκ=
βάλη ᵉ εκ / Τη ᶠ θυγατρός ᵍ αυτης. / ο ʰ δε ⁱ ιησούς ᵏ ει
πεμ ˡ αυτή. ᵐ άφες ⁿ πρώτομ ᵒ χορτασθήμαι / Τα ᵖ τέκ=
μα. ᵠ ου ʳ γαρ ˢ καλόμ ᵗ εστί ᵘ λαβείμ / Τομ ᵛ άρτομ / Τωμ
ʷ Τέκμωμ, ˣ και ʸ βαλείμ / Τοις ᶻ κυμαρίοις. ᵃ η ᵇ δε ᶜ απε
κρίθη ᵈ και ᵉ λέγει ᶠ αυτώ. ᵍ ναι ʰ κύριε. ⁱ και ᵐ γαρ / Τα
ⁿ κυμάρια ᵒ υ ωοκάτω / Τη ᵖ Τραπέζη ᵠ εσθίει ʳ από
/ Τωμ ˢ ψιχίωμ / Τωμ ᵗ ωαιδίωμ. ᵘ και ˣ είπεμ ʸ αυτή.
ᶻ διά ᵃ Τούτομ / Τομ ᵇ λόγομ ᶜ ύπαγε, ᵈ εξελήλυθε / Το
ᵉ δαιμόμιομ ᶠ εκ / Τη ᵍ θυγατρός ʰ σου. ⁱ και ᵏ απελ=
θούσα ˡ εις / Τομ ᵐ οίκομ ⁿ αυτής, ᵒ εύρε / Το ᵖ δαιμό=
μιομ ᵠ εξελήλυθός, ʳ και Τη ˢ θυγατέρα ᵗ βεβλημέ=
μη ᵘ επί / Τη ˣ κλίμης. ʸ και ᶻ πάλιμ ᵃ εξελθώμ ᵇ εκ / τωμ
ᶜ ορίωμ ᵈ Τύρου ᵉ και ᶠ σιδώμος, ᵍ ήλθε ʰ ωρος / Τημ
ⁱ θάλασσαμ / Τη ᵏ γαλιλαίας, ˡ αμά ᵐ μέσομ / Τωμ

ᵇ Si ᶜ dixerit ᵈ homo ᵉ patri ᶠ aut ᵍ matri ꝯ
ʰ corban ⁱ qđ ᵏ ẽ ˡ donũ ᵐ qđcũqꝫ ⁿ ex ᵒ me ᵖ tibi
ᵠ ꝓfuerit: ʳ ⁊ ˢ vltra ᵗ nõ ᵘ dimittitꝭ ˣ eũ ʸ q̃cq̃ ᶻ fa
cere ᵃ patri ᵇ suo ᶜ aut ᵈ matri: ꝯꝯꝯꝯ
ᶠ rescindentes ᵍ verbum ʰ dei per ⁱ traditiones ᵏ
ˡ vestram ᵐ quam ⁿ tradidistis. ᵒ Et ᵖ similia
ᵠ huiusmõi ʳ multa ˢ facitis. ᵗ Et ᵘ aduocãs ˣ ite
rum ʸ turbas ᶻ dicebat ᵃ illis; ᵇ Audite ꝯꝯ
ᶜ me ᵈ omnes ᵉ et ᶠ intelligite. ᵍ Nihil ʰ est ꝯ
ⁱ extra ᵏ hominem ˡ introiens ᵐ in ꝯꝯꝯ
ⁿ eum ᵒ quod ᵖ possit ᵠ eum ʳ coinquinare: ˢ ꝫ
ᵗ que ᵘ de ˣ homine ʸ procedunt ᶻ illa ᵃ sunt ꝯ
ᵇ q̃ ᶜ coinquinãt ᵈ hoiem. ᵉ Si ᶠ quis ᵍ hꝫ ʰ aures
ⁱ audiẽdi ᵏ audiat. ˡ Et ᵐ cũ ⁿ introisset ᵒ in ᵖ domuꝫ
ᵠ a ʳ turba: ˢ interrogabant ᵗ eum ᵘ discipuli
ᵛ eius ʷ parabolam. ˣ Et ʸ ait ꝯꝯ ꝯꝯ
ᶻ illis. ᵃ Sic ᵇ et ᶜ vos ᵈ imprudentes ᵉ estis? ᶠ Nõ
ᵍ intelligitis ʰ q̃ ⁱ oñe ᵏ extrinsecus ˡ introiens
ᵐ in ⁿ hoiem ᵒ non ᵖ potest ᵠ eum ʳ coinquinare
ˢ quia ᵗ non ᵘ intrat ʳ in ꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛ cor ˣ ei? ʸ sed ᶻ in ᵃ ventrẽ vadit ᵇ ⁊ ᶜ in ᵈ secessum
ᵉ exit ᶠ purgans ᵍ omnes ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰ escas? ⁱ Dicebat ᵐ autem: ⁿ qñ ᵒ q̃ ᵖ de ᵠ hoic
ʳ exeunt ˢ illa ᵗ coinquinãt ᵘ hominem. ꝯꝯ
ˣ Abintus ʸ enim ᶻ de ᵃ corde ᵇ hominum ꝯ
ᶜ male ᵈ cogitationes ᵉ procedũt: ⌈ ᶠ auaricie:
ᵍ adulteria: ʰ fornicatões: ⁱ homicidia: ᵏ furta
ˡ nequitie: ᵐ dolus: ⁿ impudicicie: ᵒ oculus
ᵖ malus: ᵠ blasphemia: ʳ superbia ⁊ ˢ stultitia.
ᵗ Omnia ᵘ hec ˣ mala ʸ abintus ᶻ procedunt
ᵃ et ᵇ coinquinant ᶜ hominem. ᵈ Et ᵉ inde ꝯ
ᶠ surgens ᵍ abijt ʰ in ⁱ fines ᵏ tyri ˡ et ꝯꝯꝯ
ᵐ sidonis: ⁊ ⁿ ingressus ᵒ domum ᵖ neminem
ᵠ voluit ʳ scire; ˢ et ᵗ non ᵘ potuit ˣ latere. ꝯꝯ
ʸ Mulier ᶻ enim ᵃ statim ᵇ vt ᶜ audiuit ᵈ de ᵉ eo ᶠ cuiꝰ
ᵍ filia ʰ habebat ⁱ spiritum ᵏ immũdũ: ˡ intrauit ⁊
ᵐ procidit ⁿ ad ᵒ pedes ᵖ eius. ᵠ Erat ʳ enim ꝯ
ˢ mulier ᵗ gentilis ᵘ syrophenissa ˣ genere. ꝯ
ʸ Et ᶻ rogabat ᵃ eum ᵇ vt ᶜ demonium ᵈ eiiceret
ᵉ de ᶠ filia ᵍ eius. ʰ Qui ⁱ dixit ꝯꝯꝯꝯ
ᵏ illi. ˡ Sine ᵐ prius ⁿ saturari ᵒ filios. ꝯ
ᵖ Non ᵠ est ʳ enim ˢ bonum ᵗ sumere ᵘ panem
ˣ filiorum ʸ ⁊ ᶻ mittere ᵃ canib?. ᵇ At ᶜ illa ᵈ rñdit
ᵉ ⁊ ᶠ dixit ᵍ illi. ʰ Etiã ⁱ domine. ᵏ Nam ˡ ⁊ ꝯ
ᵐ catelli ⁿ comedunt ᵒ sub ᵖ mensa ᵠ de ꝯꝯ
ʳ micis ˢ puerorum. ᵗ Et ᵘ ait ˣ illi. ꝯꝯꝯ
ʸ Propter ᶻ hunc ᵃ sermonem ᵇ vade: ᶜ exijt
ᵈ demonium ᵉ a ᶠ filia ᵍ tua. ʰ Et ⁱ cum ᵏ abijsset
ˡ domum: ᵐ inuenit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ puellam ᵒ iacentem ꝯꝯ ⌈ ᵖ eiectã ᵍ de
ʳ supra ˢ lectũ ⁊ ᵗ demoniũ ᵘ exijsse. ᵛ Et ʷ iterũ
ˣ finibus ʸ tyri ᶻ venit per ᵃ sidonem ᵇ ad ꝯ
ᶜ mare ᵈ galilee: ᵉ inter ᶠ medios ꝯꝯꝯ

Mat. 15.c.

Mat. 15.d.

Mat. 15.e.

ορίωμ λεκαπόλεως. και φέρουσιμ αυτώ κω
φόμ μογγιλάλομ, και παρακαλούσιμ αυ=
τόμ, ἱνα επιθή αυτώ τὴμ χεῖρα. και επιλαβό
μενος αυτόμ από τοῦ ὄχλου κατιδίαμ, ἐβα=
λε τοὺς δακτύλους αυτοῦ εις τὰ ὦτα αυ=
τοῦ. και πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αυ=
τοῦ. και αναβλέψας εις τομ ουραμόμ, ἐστέ=
ναξε, και λέγει αυτώ, εφφαθά, ὅ ἐστι διαμοί
χθητι. και ευθέως διημοίχθησαμ αυτοῦ αι ακοαί και ελύθη ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αυ=
τοῦ, και ελάλει ορθώς. και διεστείλατο αυ
τοῖς ἱνα μηδεμί εἰπωσιμ. ὅσομ δε αυτὸς αυ=
τοῖς διεστέλλετο, μάλλομ περισσότερομ ε=
κήρυσσομ, και υπερπερισσῶς εξεπλήσσοντο
λέγοντες. καλῶς πάντα πεποίηκε, και τοὺς
κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειμ, και τοὺς ἀλάλους
λαλεῖμ. Cap.8.

Ἐμ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλου ὄχ=
λου ὄντος, και μὴ ἐχόντωμ τί φάγωσι,
προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητάς
αυτοῦ λέγει αυτοῖς. σπλαγχνίζομαι επί
τομ ὄχλομ, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμέ=
μονσί μοι, και ουκ ἔχουσι τί φάγωσι. και ἐα=
ν απολύσω αυτοὺς νήστις εις οἶκομ αυ
τῶμ, ἐκλυθήσονται ἐμ τῇ ὁδῷ. τινές γαρ αυ
τῶμ μακρόθεμ ἥκασι. και απεκρίθησαμ αυ=
τῷ οἱ μαθηταὶ αυτοῦ. πόθεμ τούτους δυνή
σεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτωμ επ ερημίας.
και επηρώτα αυτούς. πόσους ἔχετε ἄρτους
οἱ δε εἰπομ επτά. και παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ
αναπεσεῖμ επὶ τῆς γῆς. και λαβώμ τοὺς επτά
ἄρτους, ευχαριστήσας ἔκλασε και ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αυτοῦ ἱνα παραθῶσι. και πα
ρεθηκαμ τῷ ὄχλῳ. και εἶχομ ἰχθύδια ὀλίγα
και ευλογήσας εἶπε παραθεῖναι και αυτά.
εφαγομ δε και εχορτάσθησαμ, και ἦραμ περισσεύματα κλασμάτωμ επτὰ σπυρίδας. ἦ=
σαμ δε οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι, και
απέλυσεμ αυτούς. και ευθέως εμβὰς εις τὸ
πλοῖομ μετὰ τῶμ μαθητῶμ αυτοῦ, ἦλθεμ
εις τὰ μέρη δαλμανουθά, και ἐξῆλθομ οἱ φα
ρισαῖοι και ἤρξαντο συζητεῖμ αυτῷ ζητοῦμ=
τες παρ αυτοῦ σημεῖομ ἀπὸ τοῦ ουραμοῦ πει
ράζομτες αυτόμ. και αναστενάξας τῷ πνεύ=
ματι αυτοῦ λέγει. τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖομ
ἐπιζητεῖ. ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ, εἰ δοθήσεται τῇ
γενεᾷ ταύτῃ σημεῖομ. και ἀφεὶς αυτοὺς εμ
βὰς πάλιμ εις πλοῖομ απῆλθεμ εις τὸ πέ=
ραμ. και επελάθομτο λαβεῖμ ἄρτους. και ει=
μὴ ἕμα ἄρτομ ουκ εἶχομ μεθ εαυτῶμ ἐμ τῷ
πλοίῳ. και διεστέλλετο αυτοῖς λέγωμ. ὁ=
ράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶμ φαρισαίωμ
και τῆς ζύμης ἡρῴδου. και διελογίζομτο

fines decapoleos: et adducũt ei surdũ et
mutum: et deprecabantur eum ut
imponat illi manũ. Et apprehẽdẽs
eũ de turba seorsũ: misit digitos suos in auriculas eius et
expuens tetigit linguam eius:
et suspiciens in celum ingemuit
et ait illi. Effeta quod est adaperire.
Et statim aperte sunt aures eius:
et solutum est vinculum linguę eius
et loquebatur recte. Et precepit illis
ne cui dicerent. Quanto autem eis
precipiebat: tanto magis plus predica
bant et eo amplius admirabantur
dicentes. Bene omnia fecit: et
surdos fecit audire: et mutos
loqui. Cap.8.

In diebus illis iterũ cũ turba mlta
esset cũ ielu nec haberẽt qd̃ manducent
conuocatis discipulis
carent:
ait illis. Misereor super
turbam: quia ecce iam triduo sustinent
me nec habent qd̃ manducent: et si
dimisero eos ieiunos in domuz suam:
deficient in via. Quidam enim ex eis
delonge venerunt. Et responderunt ei
discipuli sui. Unde illos
hic saturare panib9 in solitudine? Et interrogauit eos. Quot pa
nes habetis? Qui dixerunt. Septẽ. Et p[ncs hẽ]:
cepit turbe discũbere sup terrã. Et acci
piẽs septẽ panes gras agẽs fregit et da
bat discipulis suis vt apponerẽt: et appo
suerũt turbe. Et habebant pisciculos pau
cos: et ipos bñdixit et iussit apponi. Et
manducauerũt et saturati sũt: et sustulerũt
qd̃ superauerat de fragmẽtis septẽ sportas.
Erant aũt qui manducauerãt qsi quattuor milia: et dimisit eos. Et statim ascendens
nauim cum discipulis suis venit
in partes dalmanutha. Et exierũt pharisei et ceperũt cõquirere cũ eo querentes
ab illo signum de celo: temptantes
eum: et ingemiscens spiritu
ait. Quid generatio ista signum
querit. Amen dico vobis: si dabitur
generationi isti signũ. Et dimittẽs eos
iterum nauim: et abiit transfretauit.
Et obliti sunt panem sumere: et nisi vnum panem non habebant secum in
nau. Et pcipiebat eis dicens. Videte
et cauete a fermento pharisęorum
et fermento herodis. Et cogitabant

Mat.9.f.a
15.b.7.17.c
j.9.b.
Luce.9.c.

Mat.15.f.
sup.6.c.

Mat.16.a
Johã.6.d.

Mat.12.f.
Luc.11.d

Mat.16.b.
Luce. 12.a

ωρος αλλήλους λέγοντες, ότι άρτους ουκ
έχομεν. και γνούς ο ιησούς λέγει αυτοίς. Τί
διαλογίζεσθε ότι άρτους ουκ έχετε. ούπω
νοείτε ουδέ συνίετε, έτι πεπωρωμένην έχετε
την καρδίαν υμών, οφθαλμούς έχοντες ου
βλέπετε, και ώτα έχοντες ουκ ακούετε,
και ου μνημονεύετε ότε τους πέντε άρτους
έκλασα εις τους πεντακισχιλίους, πόσους
κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ήρατε.
λέγουσιν αυτώ δώδεκα. ότε δε τους επτά
εις τους τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων
πληρώματα κλασμάτων ήρατε. οι δε
είπον επτά. και έλεγεν αυτοίς πως ου συνίετε.
και έρχεται εις βηθσαϊδά, και φέρουσιν
αυτώ τυφλόν, και παρακαλούσιν αυτόν
ίνα αυτού άψηται. και επιλαβόμενος
της χειρός του τυφλού, εξήγαγεν αυτόν έξω
της κώμης, και πτύσας εις τα όμματα
αυτού, επιθείς τας χείρας αυτώ, επηρώτα
αυτόν ει τι βλέπει, και αναβλέψας έλεγε.
βλέπω τους ανθρώπους ως δένδρα περι-
πατούντας. είτα πάλιν επέθηκε τας χείρας
επί τους οφθαλμούς αυτού, και εποίησεν
αυτόν αναβλέψαι. και αποκατεστάθη, και
ενέβλεψε τηλαυγώς άπαντας. και απέ-
στειλεν αυτόν εις τον οίκον αυτού λέγων. μη
δε εις την κώμην εισέλθης, μηδε είπης τινί
εν τη κώμη. και εξήλθεν ο ιησούς και οι μα
θηταί αυτού εις τας κώμας καισαρείας της
φιλίππου, και εν τη οδώ επηρώτα τους
μαθητάς αυτού λέγων αυτοίς. Τίνα με λέ
γουσιν οι άνθρωποι είναι. οι δε απεκρίθη-
σαν, ιωάννην τον βαπτιστήν, και άλλοι ηλί-
αν, άλλοι δε ένα των προφητών. και αυ-
τός λέγει αυτοίς. υμείς δε τίνα με λέγετε
είναι. αποκριθείς δε ο πέτρος λέγει αυτώ.
συ ει ο Χριστός. και επετίμησεν αυτοίς ίνα
μηδενί λέγωσι περί αυτού. και ήρξατο δι-
δάσκειν αυτούς ότι δει τον υιόν του ανθρώ
που πολλά παθείν, και αποδοκιμασθήναι
από των πρεσβυτέρων και αρχιερέων και
γραμματέων, και αποκταθήναι, και μετά
τρεις ημέρας αναστήναι. και παρρησία τον
λόγον ελάλει. και προσλαβόμενος αυτόν
ο πέτρος, ήρξατο επιτιμάν αυτώ. ο δε επι-
στραφείς και ιδών τους μαθητάς αυτού, επε
τίμησε τω πέτρω λέγων. ύπαγε οπίσω μου
σατανά, ότι ου φρονείς τα του θεού, αλ-
λά τα των ανθρώπων. και προσκαλεσάμε-
νος τον όχλον συν τοις μαθηταίς αυτού ειπεν
αυτοίς. όστις θέλει οπίσω μου ακολου-
θείν, απαρνησάσθω εαυτόν και άρατω τον
σταυρόν αυτού, και ακολουθείτω μοι. ος

ad alterutrū dicētes: quia panes non
hēm⁹. Quo cognito ait illis ie⁹. Quid
cogitatis qz panes nō habetis? Non
dum cognoscitis nec intelligitis? Adhuc
cor vrm. Oculos hūtes cecatū hētis Ps.113.
non videtis? & aures hūtes non auditis.
Nec recordamini quādo quinq panes Joh.6.b.
fregi in quinq milia: et quot cophinos fragmentorū plenos sustulistis? sup.6.f.
Dicūt ei. Duodeci. Oñ & septez panes
in quattuor milia: quot sportas
fragmētoz tulistis? Quō nōdū itelligitis
Et dicūt ei. Septem. Et dicebat eis. sup eodē. n.
Et veniūt bethsaida & adducūt
ei cecū: & rogabāt eum
vt illum tangeret. Et apprehensa Mat.20.g.
manu cecī eduxit eum extra
vicuz: & expuens in oculos
eius ipositis manibus suis interrogauit
eum si quid videret. Et aspiciens ait.
Video homines velut arbores ambulā
tes. Deinde iterum posuit manus
super oculos eius et cepit
videre: et restitutus est ita vt
clare videret omnia. Et misit
illū in domū suā dicēs. Vade in domū tuā:
et si in vicū introieris nemini dixeris.
Et ingressus est iesus & discipuli Mat.16.d
eius in castella cesaree Luc.9.c.
philippi: & in via interrogabat
discipulos suos: dicēs eis. Quē me di
cūt esse homes? Qui rnderūt illi dicētes.
Alij iohānem baptistam: alij heliam:
alij vero quasi vnum de prophetis. Tūc
dicit illis. Vos vero quem me
esse dicatis? Respondens petr⁹ ait ei.
Tu es christus. Et cōminat⁹ ne cui
dicerēt de illo. Et cepit docere Mat.16.c.
cos qm oportet filium hominis pati
multa: et reprobari
a senioribus & a sūmis sacerdotibus et
scribis et occidi et post
tres dies resurgere. Et palam
verbum loquebatur: & apprehendēs eū
petrus cepit increpare eū. Qui conuersus
et videns discipulos suos: cōminatus ne
petro dicens. Vade retro me Mat.16.g.
sathana: qz nō sapis que dei sunt: sed
que hominum. Et conuocata
turba cum discipulis suis: dixit
eis. Si quis vult me sequi mat.10.g. & 16.f.
deneget semetipm: & tollat Luc.14.f. & 9.c.
crucem suam & sequatur me. Qui Mat.2.d.

qγαρ rαμ θέλη Τὴμ ψυχήμ αυτού rσώσαι, rαπο
λέσει αυτήμ. ος λαμ απολέση Τὴμ εαυτού
ψυχήμ έμεκεμ εμού και Του ευαγγελίου, ού
τος σώσει αυτήμ. Τι γαρ ωφελήσει άμθρω=
πον εάμ κερδήση Τομ κόσμομ όλομ, και ζημιω
θή Τὴμ ψυχήμ αυτού. η Τι δώσει άμθρωπος
αμτάλλαγμα Τῆς ψυχῆς αυτού. ος γαρ
εωαισχυμθή με και Τους εμούς λόγους εμ
Τὴ γεμεά Ταύτη Τὴ μοιχαλίδι και αμαρτω
λώ, και ο υιός Του αμθρώπου εωαισχυμθή=
σεται αυτόμ όταμ έλθη εμ Τὴ δόξη Του πα=
τρός αυτού μετά Τωμ αγγέλωμ τωμ αγί=
ωμ. Cap. 9.

Και έλεγεμ αυτοίς. αμήμ λέγω υμίμ, ότι
εισί Τιμές Τωμ ώδε εστηκότωμ οιτιμες
ουμή γεύσωμται θαμάτου έως αμ ίδωσι
Τὴμ βασιλείαμ Του θεού εληλυθυίαμ εμ δυμά
μει. και μεθ ημέρας εξ παραλαμβάει ο ιη=
σούς Τομ πέτρομ και Τομ ιάκωβομ και ιωάμ=
μημ, και αμαφέρει αυτούς εις όρος υψηλόμ
κατ ιδίαμ μόμους, και μετεμορφώθη έμπρος
θεμ αυτώμ. και Τα ιμάτια αυτού εγεμετο
στίλβομτα, λευκά λίαμ ως χιώμ οία γμα=
φεύς επί Τῆς γῆς ου δύμαται λευκάμαι. και
ώφθη αυτοίς ηλίας συμ μωσεί, και ήσαμ
συλλαλούμτες Τῶ ιησού. και αποκριθείς ο
πέτρος λέγει Τῶ ιησού, ραββί, καλόμ εστίμ
ημας ώδε είμαι, και ποιήσωμεμ σκημάς Τρεις,
σοι μίαμ, και μωσεί μίαμ, και ηλία μίαμ, ου
γαρ ήδει Τι λαλήσει. ήσαμ γαρ έμφοβοι.
και εγέμετο μεφέλη επισκιάζουσα αυτοίς.
και ήλθε φωμή εκ Τῆς μεφέλης λέγουσα. ού
τος εστίμ ο υιός μου ο αγαπητός, αυτού
ακούετε. και εξάπιμα περιβλεψάμενοι, ουκ
έτι ουδέμα είδομ ειμή Τομ ιησούμ μόμομ
μεθ εαυτώμ. καταβαιμόμτωμ δε αυτώμ από
Του όρους, διεστείλατο αυτοίς ίμα μηδεμί
διηγήσωμται α είδομ, ειμή όταμ ο υιός Του
αμθρώπου εκ μεκρώμ αμαστή. και Τομ λόγομ
εκράτησαμ προς εαυτούς συζητούμτες Τι
εστί Το εκ μεκρώμ αμαστήμαι. και επηρώτωμ
αυτόμ λέγομτες. ότι λέγουσιμ οι γραμμα=
τείς ότι ηλίαμ δει ελθείμ πρώτομ. ο δε απο
κριθείς είπεμ αυτοίς. ηλίας μεμ ελθώμ πρώ=
τομ αποκαθιστά πάμτα, και πως γέγραπται
επί Τομ υιόμ Του αμθρώπου ίμα πολλά πά
θη και εξουδεμωθή. αλλά λέγω υμίμ ότι
και ηλίας ελήλυθε, και εποίησαμ αυτώ όσα
ηθέλησαμ καθώς γέγραπται επ αυτόμ. και
ελθώμ προς Τους μαθητάς, είδεμ όχλομ πο
λύμ περί αυτούς, και γραμματείς συζητούμ
τας αυτοίς. και ευθέως πας ο όχλος ιδώμ
αυτόμ εξεθαμβήθη, και προστρέχομτες, ησ=

qeni voluerit animā suā saluā facere perdet eam: qui autem perdiderit eam propter me et euangelium: hic saluā faciet eam. Quid prodest homini si lucretur totum mundum et detrimentum animae suae faciat? Aut quid dabit homo commutationis pro anima sua? Qui enim me confusus fuerit et verba mea in generatione ista adultera et peccatrice: et filius hominis confitebitur eum cum venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis. Cap. 9.

Et dicebat illi. Amen dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei veniens in virtute. Et post dies sex assumpsit iesus petrum et iacobum et iohannem: et ducit illos in montem excelsum solos: et transfiguratus est coram ipsis. Et vestimenta eius facta sunt splendentia: candida nimis velut nix: qualia fullo non potest super terram candida facere. Et apparuit illis helias cum moyse et erant loquentes cum iesu. Et respondens petrus ait iesu, Rabbi bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula: tibi unum et moysi unum: et helie unum. Non enim sciebat quid diceret. Erant enim timore exterriti. Et facta est nubes obumbrans eis: et venit vox de nube dicens, Hic est filius meus charissimus audite illum. Et statim circumspicientes neminem amplius viderunt nisi Iesum tantum secum. Et descendentibus illis de monte precepit illis ne cuiquam quod vidissent narrarent: nisi cum filius hominis a mortuis resurrexerit. Et verbum continuerunt apud se: conquirentes quid esset cum a mortuis resurrexerit. Et interrogabant eum dicentes. Quid ergo dicunt pharisei et scribe quia helian oportet venire primum? Qui respondens ait illis, Helias cum venerit primo restituet omnia: et quomodo scriptum in filium hominis ut multa patiatur et contemnatur. Sed dico vobis quia et helias venit et fecerunt illi quecumque voluerunt sicut scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus videns iesum stupefactus expauerunt: et accurrentes

Mat. 16.f. Luce. 17.g.

Mat. 16.f. Luce. 9.c. 26.b.

A Mat. 16.a. Luce. 9.d.

Mat. 17.a. Luce. 9.d.

B Mat. 9.f. 12.b. 17.c sup. 7.g.

Mat. 17.c.

C

σπάζομτο[s] αυτόμ. [h]και [t]επηρώτησε/Τους [k]γραμ
ματείς. [l]Τι [m]συζητείτε [n]προς [o]εαυτούς. [p]και [q]α=
ποκριθείς [r]εισ [s]εκ/Του [t]όχλου [n]είπε. [x]Διδάσκαλε
[r]ήμεγκα/Τομ [t]υιόμ [s]μου [h]ωρος [c]σε [o]έχομτα [c]πνεύ
μα [t]άλαλομ, [s]και [h]όπου [t]αμ [k]αυτόμ [l]καταλάβη,
[m]ρήσσει [n]αυτόμ [o]και [p]αφρίζει, [q]και [r]τρίζει / Τους
[s]ολόμτας [t]αυτού [n]και [x]ηραίμεται. [r]και [t]είπομ/Τοις
[s]μαθηταίς [h]σου [t]ίμα [o]αυτό [c]εκβάλωσι, [t]και [s]ουκ
[h]ίσχυσαμ. [t]ο [k]δε [t]αποκριθείς [m]αυτώ [n]είπεμ. [o]ω [p]γε
μεά [q]άπιστος, [r]εωσπότε [s]προς [t]υμάς [n]έσομαι, [x]ε=
ωσπότε [r]αμέξομαι [t]υμώμ. [s]φέρετε [h]αυτόμ [t]προς
[o]με, [c]και [t]ήμεγκαμ [s]αυτόμ [h]ωρος [t]αυτόμ. [k]και [l]ι=
δώμ [m]αυτόμ [n]ευθέως / Το [o]ωμεύμα, [p]εσπάραξεμ
[q]αυτόμ [r]και [s]ωεσώμ [t]εωί / Της [n]γης [x]εκυλίετο [r]α=
φρίζωμ. [t]και [s]επηρώτησε/Τομ [h]ωατέρα [t]αυτού.
[o]ωόσος [c]χρόμος [t]εστίμ [s]ως [h]Τούτο [t]γέγομεμ [k]αυ
τώ. [l]ο [m]δε [n]είπε. [o]ωαιδιόθεμ. [p]και [q]πολλάκις [r]αυ
τόμ [s]και [t]εις/Το [n]ωυρ [x]έβαλε [r]και [t]εισ/Το [s]ύδωρ [h]ί
μα [t]απολέση [o]αυτόμ. [c]αλλ [t]ει [s]Τι [h]δύμασαι [t]βοή=
θησομ [k]ημίμ, [l]σωλαγχμισθείς [m]εφ [n]ημάς./ο [o]δε [p]ιη
σούς [q]είπεμ [r]αυτώ./Το, [s]ει [t]δύμασαι [n]πιστεύσαι,
[x]ωάμτα [r]δυματά/Τω [t]πιστεύομτι. [s]και [h]ευθέως
[t]κράξας/ο [o]ωατήρ/Του [c]ωαιδίου, [t]μετά [s]δακρύ
ων [h]έλεγε. [t]πιστεύω [k]κύριε, [l]βοήθει [m]μου/Τη [n]α
πιστία. [o]ιδώμ [p]δε/ο [q]ιησούς [r]ότι [s]επισυμτρέχει
[t]όχλος, [n]επετίμησε/Τω [x]ωμεύματι/Τω [r]ακαθάρ
τω, [t]λέγωμ [s]αυτώ./Το [h]πμεύμα/Το [t]άλαλομ [o]και
[c]κωφόμ [t]εγώ [s]σοι [h]επιτάσσω, [t]έξελθε [k]εξ [l]αυτού
[m]και [n]μηκέτι [o]εισέλθης [p]εις [q]αυτόμ. [r]και [s]κράξαμ
[t]και [n]πολλά [r]σπαράξαμ [t]αυτόμ, [s]εξήλθε, [h]και [t]εγέ
μετο [c]ωσεί [t]μεκρός, [s]ώστε [h]ωολλούς [t]λέγειμ [s]ότι
[h]απέθαμεμ./ο [t]δε [s]ιησούς [h]κρατήσας/Της [t]χειρός
[o]αυτού, [p]ήγειρεμ [q]αυτόμ [r]και [s]αμέστη. [t]και [n]ει=
σελθόμτα [t]αυτόμ [n]εις [o]οίκομ/οι [s]μαθηταί [h]αυτού
[t]επηρώτωμ [o]αυτόμ [c]κατιδίαμ [t]ότι [s]ημείς [h]ουκ [t]η=
δυμήθημεμ [k]εκβαλείμ [l]αυτό. [m]και [n]είπεμ [o]αυτοίς
[p]Τούτο/Το [q]γένος [r]εμ [s]ουδεμί [t]δύναται [n]εξελθείμ
[x]ειμή [r]εμ [t]ωροσευχή [s]και [h]μηστεία. [t]και [o]εκείθεμ [c]ε
ξελθόμτες, [t]ωαρεπορεύομτο [s]διά/Της [h]γαλιλαί
ας, [t]και [h]ουκ [t]ήθελεμ [m]ίμα [n]Τις [o]γμω. [p]εδίδασκε
[q]γαρ/Τους [r]μαθητάς [s]αυτού, [t]και [n]έλεγεμ [x]αυ=
τοίς. [r]ότι/ο [t]υιός/Του [s]αμθρώπου [h]ωαραδίδο=
ται [t]εις [o]χείρας [c]αμθρώπωμ, [t]και [s]αποκτεμούσιμ
[h]αυτόμ, [t]και [h]αωοκταμθείς/Τη [t]Τρίτη [m]ημέρα [n]α=
μαστήσεται. [o]οι [p]δε [q]ηγμόουμ/Το [r]ρήμα, [s]και
[t]εφοβούμτο [n]αυτόμ [x]εωερωτήσαι. [r]και [t]ήλ=
θεμ [s]εις [h]καωερμαούμ. [t]και [o]εμ/Τη [c]οικία [t]γε=
μόμεμος [s]εωηρώτα [h]αυτούς. [t]Τι [k]εμ/Τη [l]οδώ
[m]ωρος [n]εαυτούς [o]διελογίζεσθε. [p]οι [q]δε [r]εσιώ=
ωωμ, [s]ωρος [t]αλλήλους [n]γαρ [x]διελέχθησαμ
[r]εμ/Τη [t]οδώ [s]Τις [h]μείζωμ. [t]και [o]καθίσας [c]εφώ=
μησε/Τους [t]δώδεκα [s]και [h]λέγει [t]αυτοίς. [k]ει
[l]Τις [m]θέλει [n]ωρώτος [o]είμαι, [p]έσται [q]ωάμ=

[s]salutabant [t]eum. [h]Et [t]interrogauit [k]eos.
[l]Quid [n]inter [o]vos [m]conquiritis. [p]Et [q]rñdẽs Mat.17.d.
[r]vnus [s]de [t]turba [n]dixit. [x]Magíster ꝯ Luce.9.c.
[r]attuli filium [s]meũ [h]ad [t]te [o]habentẽ [c]spiritũ
[t]mutum: [s]quẽ [h]vbicuncꝫ [k]eũ [l]apprehenderit
[m]allidit [n]illum [o]et [p]spumat: [q]ꝛ [r]stridet ꝯ
[s]dentib9 [n]et [x]arescit. [r]Et [t]dixi ꝯ ꝯ ꝯ
[s]discipulis [h]tuis [t]vt [o]eíscerent illum: [c]ꝛ [t]nõ
[h]potuerũt. [t]Qui [s]rñdẽs [m]eis [n]dixit. [o]O [p]gene Mat.17.e.
ratio [q]incredula [r]q̃diu [s]apd [t]vos [n]ero? [r]Quã Luce.9.c.
diu [t]vos [r]patiar. [s]Afferte [h]illum [t]ad ꝯ
[o]me: [c]et [t]attulerũt [s]eum. [k]Et cum [l]vidisset
[m]eum: [n]statim [o]spiritus [p]conturbauit ꝯ
[q]illum: [r]et [s]elisus [t]in [n]terrã [x]volutabat [r]spu
mans: [t]et [s]interrogauit [h]patrem [t]eius. ꝯ
[o]Quantũ [c]temporis [t]est [s]exquo [k]ei [h]hoc [t]ac=
cidit? [m]At [n]ille [o]ait. [p]Ab [q]ifantia: [r]ꝛ [s]frequẽ
[t]in [n]ignem [r]ꝛ [t]in [s]aquam [x]misit: [h]vt [t]ter [r]eũ
[o]eum [c]perderet. [t]Sed [s]si [h]quid [t]potes: [s]adiu
ua [k]nos [l]misertus [n]nostri. [o]Jesus [p]autem
[q]ait [r]illi. [s]Si [t]potes [n]credere: ꝯ ꝯ ꝯ
[x]omnia [r]possibília sunt [t]credẽti. [s]Et [h]ꝑtinuo
[t]exclamans [o]pater [c]pueri [t]cum [s]lachrymis
[h]aiebat. [t]Credo [k]dñe: [l]adiuua [n]incredulita
tem [m]meam. [o]Et cũ [p]vidisset [q]iesus [r]cõcur=
rentes [t]turbã: [n]cõminatus [x]ẽ [r]spiritui [t]imun
do [s]dicens [h]illi. [t]Surde [o]ꝛ [c]mute [t]spũs: ꝯ
[s]ego [h]precipio [t]tibi [s]exi [k]ab [l]eo: ꝯ ꝯ ꝯ
[m]ꝛ [n]amplio [o]ne introeas [p]in [q]eũ. [r]Et [s]excla
mans [t]ꝛ [n]multũ [x]discerpẽs [r]eum [t]exijt ab eo:
[s]ꝛ [h]factus [t]est [s]sicut [o]mortuus: [c]ita [t]vt [s]mul
ti [h]dicerẽt [t]qꝛ [s]mortuus [h]ẽ. [t]Jesus [k]ãt [m]tenẽs [n]ma
nũ [o]ei [p]eleuauit [q]eũ [r]ꝛ [s]surrexit. [t]Et cũ [n]itrois
set [r]in [t]domum: [s]discipuli [h]eius [t]secreto ꝯ Mat.17.c.
[t]interrogabãt [o]eũ. [c]Quare [t]nos [s]non [h]potu
mus [t]eijcere [r]eum? [m]Et [n]dixit [o]illis. ꝯ ꝯ
[p]Hoc [q]genus [r]in [s]nullo [t]potest [n]exire: ꝯ
[x]nisi [r]in [t]oratione [s]et [h]ieiunio. [t]Et [o]inde [c]p
fecti [t]pretergrediebantur [h]galileam: ꝯ
[t]nec [r]volebat [n]quenꝫ [o]scire. [p]Docebat ꝯ Mat.17.f.
[q]aũt [r]discipulos [s]suos: [t]ꝛ [n]dicebat [x]illis: ꝯ Luce.9.c.
[r]quoniam [t]filius [s]hominis [h]tradetur ꝯ sup.8.f 2.j
[t]in [o]manus [c]hominum: [t]ꝛ [s]occident ꝯ ꝯ 10.c
[h]eum [t]et [k]occisus [l]tertia [m]die [n]resurget. ꝯ
[p]At [o]illi [q]ignorabant verbum: [s]et ꝯ ꝯ
[t]timebant [x]interrogare [n]eum. [r]Et [t]venerũt
[h]capharnaum. Qui cum [t]domi [r]esset: ꝯ
[s]interrogabat [h]eos. [t]Quid [k]in [l]via ꝯ ꝯ
[o]tractabatis? [q]At [p]illi [r]tacebant. ꝯ ꝯ
[n]Siquidem [r]in [t]via [s]inter [r]se [x]disputauerãt:
[s]quis eorũ [h]maior esset. [t]Et [o]residẽs [c]voca= Mat.18.a
uit [t]duodecim [s]et [h]ait illis. [k]Si ꝯ ꝯ ꝯ Luce.22.c.
[l]quis [m]vult [n]primus [o]esse: [p]erit [q]omnium ꝯ

D E

των ᶠ ἔσχατος ᵉ και ᶠ πάντων ᵘ διάκονος. ˣ και ʸ λαβών ᶻ τωαιδίον, ᵃ ἔστησεν ᵇ αυτό ᶜ εν ᵈ μέσω ᶜ αυτών, ᶠ και ᵍ εναγκαλισάμενος ʰ αυτό ⁱ εἰπεν ᵏ αυτοίς. ˡ ος ᵐ εάν ⁿ εν τω ο τοιούτων ᵍ δέξηται ᶠ επί τω ᵉ ονόματί ᶠ μου, ⁿ εμέ ᶜ δέχεται. ᶠ και ᵒ ος ᵏ εάν ᵇ εμέ ᶜ δέξηται, ᵖ ουχ ᶜ εμέ ᶠ δέχεται ᵍ αλλά τον ʰ αποστείλαντά ⁱ με. ᵏ απεκρίθη ˡ δε ᵐ αυτώ ο ⁿ ιωάννης ᵉ λέγων. ᵖ διδάσκαλε, ᵍ είδομεν ᶠ τινά τω ᵉ ονόματί σου ⁿ εκβάλλοντα ᶠ δαιμόνια ᶠ ος ᶜ ουκ ᵍ ακολουθεί ʰ ημίν, ᶜ και ᵉ εκωλύσαμεν ᶠ αυτόν ᶠ ότι ᵍ ουκ ʰ ακολουθεί ⁱ ημίν. ᵉ ο ᵏ δε ⁱ ιησούς ᵐ είπε. ⁿ μη ᵉ κωλύετε ᵖ αυτόν. ᵍ ουδείς ᶠ γάρ ᵏ εστιν ᶠ ος ⁿ ποιήσει ᶠ δύναμιν ᶠ επί τω ᵉ ονόματί ᵏ μου, ʰ και ᶜ δυνήσεται ᵉ ταχύ ᶜ κακολογήσαι ᶠ με. ᵍ ος ʰ γάρ ᶜ ουκ ᵏ εστί ⁱ καθ ᵐ ημών, ⁿ υπέρ ᵉ ημών ᵖ εστιν. ᵍ ος ᶠ γάρ ᵉ αν ᶠ ποτίση ⁿ υμάς ᵏ ποτήριον ᶠ ύδατος ᶠ εν ᵉ ονόματι ʰ μου ᶠ ότι ⁿ Χριστού ᶠ εστέ, ᶠ αμήν ᵍ λέγω ʰ υμίν ᶠ ου μη ᵏ απολέση τον ᶠ μισθόν ᵐ αυτού. ⁿ και ᵒ ος ᵉ αν ᵍ σκανδαλίση ᶠ ένα τω ⁿ μικρών ᶠ τούτων τω ᶠ πιστευόντων ᶠ εις ᶠ εμέ, ᶜ καλόν ᵉ εστιν ʰ αυτώ ᶜ μάλλον ᵉ ει ᶜ περίκειται ᶠ λίθος ᵍ μυλικός ʰ περί τον ᶠ τράχηλον ᵏ αυτού, ˡ και ᵐ βέβληται ⁿ εις τη ᵉ θάλασσαν. ᵖ και ᵍ εάν ᶠ σκανδαλίζη ᵉ σε η ᶠ χειρ ⁿ σου, ᵏ αποκοψον ᶠ αυτήν. ˡ καλόν ᵐ εστί ⁿ σοι ᵉ εισελθείν ᵖ εις τη ᵍ ζωήν ᶠ εισελθείν, ᵍ η τους ᶠ δύο ⁿ πόδας ᵏ εχοντα ᶠ βληθήναι ᶠ εις τη ᵉ γέενναν ʰ εις το ᶜ πυρ το ʰ ασβεστον, ᶜ οπου ο σκώληξ ᵍ αυτών ʰ ου ᶠ τελευτά, ᵏ και το ᶠ πυρ ᵐ ου ⁿ σβέννυται. ᶜ και ᵖ εάν ο ᵍ οφθαλμός ᶠ σου ⁿ σκανδαλίζη ᶠ σε, ⁿ έκβαλε ᶠ αυτόν. ᶠ καλόν ᶠ σοί ⁿ εστί ʰ μονόφθαλμον ᶜ εισελθείν ᵖ εις τη ᶠ βασιλείαν του ᶠ θεού, ᵍ η ʰ δύο ᶠ οφθαλμούς ᵏ εχοντα ˡ βληθήναι ᵐ εις τη ⁿ γέενναν του ᵉ πυρός, ᵖ οπου ο ᵍ σκώληξ ᵉ αυτών ᵖ ου ᶠ τελευτά ⁿ και το ᶠ πυρ ᶠ ου ᶠ σβέννυται. ᵍ πας ʰ γάρ ᶜ πυρί ᵖ αλισθήσεται, ᶜ και ᶠ πάσα ᵍ θυσία ʰ αλί ᶠ αλισθήσεται. ᵏ καλόν το ˡ άλας. ᵐ εάν ⁿ δε το ᵉ άλας ᵖ άναλον ᵍ γένηται, ᶠ εν ⁿ τίνι ᶠ αυτό ⁿ αρτύσετε. ᶠ έχετε ᶠ εν ᶠ εαυτοίς ⁿ άλας, ʰ και ᶜ ειρηνεύετε ᵖ εν ᶜ αλλήλοις. Cap. 10.

και ʰ εκείθεν ᶜ αναστάς, ᵛ έρχεται ᶠ εις τα ᶠ ὅρια της ᵍ Ιουδαίας ʰ διά του ᶠ πέραν του ᵏ Ιορδάνου. ˡ και ᵐ συμπορεύονται ⁿ πάλιν ᵉ οχλοι ᵖ προς ᵍ αυτόν, ᶠ και ᵍ ως ᶠ εἰώθει ⁿ πάλιν ᵏ ελάσκεν ᶠ αυτούς. ᶠ και ᵍ προσελθόντες ʰ φαρισαίοι ᶜ επηρώτων ᵖ αυτόν, ᶜ ει ᶠ εξεστιν ᵍ ανδρι ʰ γυναίκα ᶠ απολύσαι, ᵏ πειράζοντες ˡ αυτόν. ᵐ ο ⁿ δε ᵉ αποκριθείς ᵖ είπεν ᵍ αυτοίς. ᶠ τι ᵍ υμίν ᶠ ενετείλατο ⁿ μωσής. ᵏ οι ᶠ δε ᶠ είπον. ᵍ μωσής ʰ επέτρεψε ᶜ βιβλίον

ᶠ nouissimus ᵍ τ omnium ⁿ minister. ᶠ Et ᵒ ᵒ ᵒ

ομ ᵖαποστασίου ᵗγράψαι ᵗκαι ᵍαπολύσαι . ᵇκαι
ᵗαποκριθείς ᵒᵏιησούς ᵗείπεμ ᵐαυτοίς. ᵐωρος ᵀημ
ᵒσκληροκαρδίαμ ᵖυμῶμ ᵍέγραψεμ ᵗυμῖμ ᵀημ ᵍεμ
τολήμ ᵗταύτημ. ᵐαπό ᵡ δε ᵗαρχής ᵗκτίσεως ᵍάρ=
σεμ ᵇκαι ᶜθήλυ ᵇεποίησεμ ᶜαυτούς ᵒ ᵗθεός, ᵍκαι ᵇεί
πεμ. ᵗ ἕμεκεμ ᵏ τούτου ᵗ καταλείψει ᵐ ἄμθρωπος
/ τομ ᵐ ωατέρα ᵒ αυτού ᵖ και / τημ ᵍ μητέρα, ᵗ και
ᵒ ωροσκολληθήσεται ᵗωρος / τημ ᵐ γυμαίκα ᵗαυ=
του, ᵗκαι ᵗέσομται / οι ᵃ λύο ᵇεις ᶜσάρκα ᵇ μίαμ. ᶜ ὥσ
τε ᵗουκ ᵍέτι ᵇεισί ᵗ λύο, ᵏ αλλά ᵗμία ᵐ σαρξ. ᵐ ο ᵒ ουμ
/ ο ᵖ θεός ᵍ συμέζευξεμ, ᵗ ἄμθρωπος ᵉ μη ᵗ χωριζέτω.
ᵐ και ᵐ εμ / τη ᵗ οικία ᵗ ωάλιμ / οι ᵗ μαθηταί ᵃ αυτού ᵇ ωε
ρί / τουτ ᶜ αυτού ᵇ επηρώτησαμ ᶜ αυτόμ, ᶜ και ᵗ λε=
γει ᵍ αυτοίς. ᵇ ος ᵗ εάμ ᵏ απολύση / τημ ᵗ γυμαίκα ᵐ αυ
τού ᵐ και ᵒ γαμήση ᵖ άλλημ, ᵍ μοιχάται ᵗ επ ᵉ αυτήμ.
ᵗ και ᵐ εάμ ᵗ γυμή ᵗ απολύση / τομ ᵗ άμδρα ᵃ αυτής ᵇ και
ᶜ γαμηθή ᵇ άλλω, ᶜ μοιχάται . ᵗ και ᵍ ωροσέφε =
ρομ ᵇ αυτῶ ᵗ ωαιδία ᵏ ἵμα ᵗ ἅψηται ᵐ αυτῶμ / οι ᵐ λε
ᵒ μαθηταί ᵖ επετίμωμ / τοις ᵍ προσφέρουσιμ. ᵗ ἰδωμ
ᵍ δε / ο ᵗ ιησούς ᵐ ηγαμάκτησε ᵗ και ᵗ είπεμ ᵗ αυτοίς. ᵃ ἄ
φετε / τα ᵇ παιδία ᶜ ἔρχεσθαι ᵒ προς ᶜ με, ᵗ και ᵍ μη ᵇ κω
λύετε ᵗ αυτά. / τωμ ᵏ γαρ ᵗ τοιούτωμ ᵐ εστίμ / η ᵐ βα
σιλεία / του ᵒ θεού. ᵖ αμήμ ᵍ λέγω ᵗ υμῖμ, ᵍ ος ᵗ εάμ ᵐ μη
ᵡ δέξηται / τημ ᵗ βασιλείαμ / του ᵗ θεού ᵃ ως ᵇ ωαιδί=
ον, ᶜ ουμή ᵒ εισέλθη ᶜ εις ᵗ αυτήμ. ᵍ και ᵇ εμαγκαλισά
μενος ᵗ αυτά ᵏ τιθείς / τας ᵗ χείρας ᵐ επ ᵐ αυτά, ᵒ ηυ
λόγει ᵖ αυτά. ᵍ και ᵗ εκπορευομένου ᵐ αυτού ᵗ εις ᵐ ο
δόμ, ᵡ προσδραμών ᵗ τις ᵗ και ᵃ γονυπετήσας ᵇ αυ
τόμ ᶜ επηρώτα ᵒ αυτόμ. ᶜ διδάσκαλε ᵗ αγαθέ, ᵍ τι
ᵇ ωοιήσω ᵗ ἵμα ᵏ ζωήμ ᵗ αιώμιομ ᵐ κληρομομήσω. / ο
ᵐ δε ᵒ ιησούς ᵖ είπεμ ᵍ αυτώ. ᵗ τι ᵃ με ᵗ λέγεις ᵐ αγα=
θόμ. ᵗ ουδείς ᵗ αγαθος, ᵗ ειμή ᵃ εις / ο ᵇ θεός. / τας ᶜ εμτο
λας ᵒ οιδας. ᶜ μη ᵗ μοιχεύσης, ᵍ μη ᵇ φομεύσης, ᵗ μη
ᵏ κλέψης, ᵗ μη ᵐ ψευδομαρτυρήσης, ᵐ μη ᵒ αποσ=
τερήσης, ᵖ τίμα / τομ ᵍ ωατέρα ᵗ σου ᵐ και / τημ ᵗ μητέ
ρα. ᵐ ο ᵗ δε ᵗ αποκριθείς ᵗ είπεμ ᵃ αυτώ. ᵇ διδάσκαλε,
ᶜ ταύτα ᵇ πάμτα ᶜ εφυλαξάμημ ᵍ εκ ᵇ μεότητος ᵗ μου
/ ο ᵏ δε ᵗ ιησούς ᵐ εμβλέψας ᵐ αυτώ ᵒ ηγάπησεμ
ᵖ αυτόμ ᵍ και ᵗ είπεμ ᵗ αυτώ. ᵍ εμ ᵗ σοι ᵐ υστερεί. ᵡ ὕπα=
γε ᵗ όσα ᵗ έχεις ᵃ ωώλησομ ᵇ και ᶜ δος ᵇ ωτωχοίς
ᶜ και ᵗ ἕξεις ᵍ θησαυρόμ ᵇ εμ ᵗ ουραμῳ, ᵏ και ᵗ δεύρο ᵐ α
κολούθει ᵐ μοι ᵒ άρας / τομ ᵖ σταυρόμ. ᵍ ο ᵗ δε ᵉ στυγ
νάσας ᵗ επί / τῳ ᵐ λόγῳ, ᵡ απήλθε ᵗ λυπούμενος.
ᵗ ἦμ ᵃ γαρ ᵇ ἔχωμ ᶜ κτήματα ᵇ ωολλά. ᶜ και ᵗ ωεριβλε
ψάμενος / ο ᵍ ιησούς ᵇ λέγει τοις ᵗ μαθηταίς ᵏ αυ=
τού. ᵗ ωως ᵐ δυσκόλως / οι / τα ᵐ χρήματα ᵒ ἐχομ=
τες ᵖ εις / τημ ᵍ βασιλείαμ / του ᵗ θεού ᵐ εισελεύσομ
ται. / οι ᵗ δε ᵐ μαθηταί ᵗ εθαμβούμτο ᵗ επί / τοις ᵗ λό=
γοις ᵃ αυτού. / ο ᵇ δε ᶜ ιησούς ᵒ ωάλιμ ᶜ αποκριθείς
ᵗ λέγει ᵍ αυτοίς. ᵍ τέκμα, ᵇ πως ᵗ δύσκολόμ ᵏ εστί
/ τους ᵗ ωεποιθότας ᵐ επί ᵐ χρήμασιμ, ᵒ εις / τημ ᵖ βα
σιλείαμ / του ᵍ θεού ᵗ εισελθείμ. ᵍ ευκοωώτερομ
ᵗ γαρ ᵐ εστί ᵡ κάμηλομ ᵗ διά / της ᵗ τρυμαλιάς / της
ᵍ ραφίδος ᵇ εισελθείμ, ᶜ η ᵇ ωλούσιομ ᶜ εισ / τημ

ᵖrepudiꝫ ᵗscribere ᵗet ᵍdimittere. ᵐQuibus
ᵗrespondens ᵏieſus ᵗait. ᵐAd ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒdurriciaꝫ ᶜcordis ᵖvestri ᵍscripſit ᵗvobis ᵐpre
ptū ᵗiſtud. ᵐAb ᵗinitio ᶜaūt creature ᵃmaſcu
lum ᵇet ᶜfeminam ᵇfecit ᶜeos ᵗdeus ꝯ ꝯ
ᵗPropter ᵏhoc ᵗrelinquet ᵐhomo ꝯ ꝯ
ᵐpatrem ᵒ ſuum ᵖet ᵍmatrem: ᵗet ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐadherebit ᵗad ᵐvxorem ᵗ ſuam ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗerunt ᵖduo ᵇin ᶜ carne ᵇ vna. ᶜ Itaqꝫ ꝯ
ᵍiã ᵗnõ ᵇſũt duo: ᵏ ſed ᵗvna ᵐ caro. ᵐ Qđ ᵒ ergo
ᵖ deꝰ ᵍ coniunxit: ᵗ homo ᵃ non ᵗ ſeparet. ꝯ
ᵐEt ᵐin ᵗ domo ᵗ iterum ᵗ diſcipuli ᵃ eius ᵇ de
ᶜ eodem ᵇ interrogauerunt ᶜ eum. ᶜ Et ᵗ ait ꝯ
ᵍ illis. ᵇ Quicunqꝫ ᵏ dimiſerit ᵗ vxorem ᵐ ſuaꝫ
ᵐ ꝛ ᵖ aliã ᵒ duxerit: ᵍ adulteriũ ᵍ ꝑmittit ᵗ ſup ᵃ eã.
ᵗ Et ᵐ ſi ᶜ vxor ᵗ dimiſerit ᵗ virum ᵃ ſuum ᵇ et ꝯ
ᵒ aliꝫ ᶜ nupſerit ᶜ mechatur. ᵗ Et ᵍ offerebant
ᵇ illi ᵗ paruulos ᵏ vt ᵗ tangeret ᵐ illos: ᵒ diſcipu
li ᵐ aūt ᵇ cõminabãtur ᵍ offerẽtib ᵍ. Quos cũ ᵗ vi
deret ᵗ ieſ ᵍ: ᵗ idigne ᵐ tulit. ᵗ Et ᵗ ait ᵗ illi. ᵒ Sini
te ᵗ puulos ᶜ venire ᵇ ad ᶜ me ᵗ ᵍ ne ᵇ phibueri
tis ᵗ eos. ᵏ Talium ᵗ enim ᵐ eſt ᵐ regnum ꝯ
ᵒ dei. ᵖ Amen ᵍ dico ᵗ vobis ᵐ quiſquis ᵐ non
ᵍ receperit ᵗ regnũ ᵗ dei ᵐ velut ᵇ paruulus: ꝯ
ᶜ non ᵐ introibit ᶜ in ᵗ illud. ᵍ Et ᵇ complexans
ᵗ eos et ᵏ imponens ᵗ manꝰ ᵐ ſuper ᵐ illos: ᵒ bñ
dicebat ᵖ eos. ᵍ Et cũ ᵗ egreſſus eſſet ᵗ in ᵐ via
ᵡ ꝓcurrens ᵗ quidam ᵃ genu ᵐ flexo ante ᵇ eum
ᶜ rogabat ᵒ eũ dicens. ᶜ Magiſter ᵗ bone: ᵍ qđ
ᵇ faciam ᵗ vt ᵏ vitam ᵗ eternam ᵐ percipiam?
ᵒ Ieſus ᵐ ãt ᵖ dixit ᵍ ei. ᵗ Quid ᵐ me ᶜ dicis ᵐ bo=
num? ᵗ Nemo ᵗ bon ᵍ ᵐ niſi ᵃ vnus ᵇ deus. ᶜ Præ
ccpta ᵒ noſti: ᶜ ne ᵗ adulteres: ᵍ ne ᵇ occidas: ᵗ ne
ᵏ fureris: ᵗ ne ᵐ falſum ᵐ teſtimoniũ ᵐ dixeris:
ᵐ ne ᵒ fraudẽ ᵒ feceris: ᵖ honora ᵍ patrem ᵗ tuũ ᵐ et
ᵗ matrẽ. ᵐ At ᵡ ille ᶜ rñdẽs ᵗ ait ᵗ illi. ᵇ Magiſter
ᶜ hec ᵒ omnia ᶜ obſeruaui ᵍ a ᵇ iuuentute ᶜ mea.
ᵗ Ieſus ᵏ autem ᵐ intuitus ᵐ eum ᵒ dilexit ꝯ
ᵖ eum ᵍ ᵗ dixit ᵗ ei. ᵐ Vnũ ᵗ tibi ᵐ deeſt. ᵗ Vade
ᵗ quecũqꝫ ᵗ habes ᵃ vende ᵇ ᵗ ᶜ da ᵒ pauꝑibus
ᶜ ᵗ habebis ᵍ theſauꝝ ᵇ in ᶜ celo ᵏ ᵗ veni ᵐ ſequre
ᵐ me. ᵍ Qui ᵐ contriſtatus ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ in ᵐ verbo ᵗ abiit ᵗ merens: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ erat ᵃ ei ᵇ hñs ᵒ multas ᶜ poſſeſſiones. ᶜ Et ᵗ cir
cunſpiciens ᵍ ieſus ᵇ ait ᵗ diſcipulis ᵏ ſuis. ꝯ
ᵗ Quam ᵐ difficile ᵒ q̃ũ ᵐ pecunias ᵒ habent
ᵖ in ᵍ regnum ᵗ dei ᵐ introibunt. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ Diſcipuli ᵗ aūt ᵗ obſtupebant ᵐ in ᵗ verbis ꝯ
ᵃ eius. ᵇ At ᶜ ieſus ᵒ rurſus ᶜ reſpondens ꝯ
ᵗ ait ᵍ illis. ᵍ Filioli ᵇ q̃ꝫ ᵗ difficile ᵏ eſt ꝯ ꝯ
ᵗ confidentes ᵐ in ᵐ pecunijs ᵒ in ᵖ regnum ꝯ
ᵍ dei ᵗ introire. ᵃ Facilius ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ eſt ᶜ camelum ᵗ per ᵗ foramen ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃ acus ᵇ trãſire: ᶜ q̃ ᵒ diuitem ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Gen. 1. d
Mat. 19. b.

Gen. 2. d

Mat. 5. e. ꝛ 19. b
Luce. 16. d.

Mat. 19. c.
Luce. 18. c.

Mat. 19. d.
Luce. 18. c.

Exo. 20. b.
Roñ. 8. ꝛ.
Gall. 4. b.

Mat. 19. e.
Luce. 18. d.
Eph. 5. d.
1. Cor. 6. d

Mat. 19. e.
Luce. 12. d. ꝛ
18. d
Mat. 6. d.
Luce. 12. d.
2. Cor. 7. c.
Mat. 19. e.

Mat 19. f.
Luce. 18. e.

βασιλείαμ τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖμ. οι δε περισ
σῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς
καὶ τίς δύναται σωθῆναι. ἐμβλέψας δὲ αὐ-
τοῖς ὁ ιησοῦς λέγει. παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ. πάντα γὰρ δυ-
νατά ἐστί παρὰ τῷ θεῷ. ἤρξατο δὲ ὁ πέ-
τρος λέγειν αὐτῷ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. καὶ ἀποκρι
θεὶς ὁ ιησοῦς, εἶπεν. ἀμήν λέγω ὑμῖν. οὐ-
δείς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ
ἀδελφάς, ἢ πατέρα ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα
ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκέν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν
τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπ-
λασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας
καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας καὶ
τέκνα, καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν
τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολ
λοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχα-
τοι πρῶτοι. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνον-
τες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτῶν
ὁ ιησοῦς. καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦν
τες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλον-
τα αὐτῷ συμβαίνειν. ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτόν
θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθ-
νεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώ-
σουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀ
ναστήσεται. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰά-
κωβος καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου λέγον-
τες. διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσω-
μεν ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. τί θέ-
λετε ποιήσαι με ὑμῖν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ.
δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐ
ωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ
δὲ ιησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσ
θε. δύνασθε πεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω καὶ
τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι
οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. δυνάμεθα. ὁ δὲ ιησοῦς εἶ
πεν αὐτοῖς. τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίε
σθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπ
τισθήσεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ
ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέ-
κα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰω
άννου. ὁ δὲ ιησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ-
τοὺς, λέγει αὐτοῖς. οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦν-
τες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατε-
ξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἐστιν
ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέ-

intrare in regnum dei. Qui magis ꝛc
mirabãtur dicentes ad semetipsos.
Et quis potest saluus fieri? Et intuens illos
ihesus ait. Apud homines impossibile est Mat. 19.f.
sed non apud deum. Omnia enim possibilia Luce.1.d.7
sunt apud deum. Et cepit ꝛcꝛcꝛc Mat 19.f.
ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus Luce. 18.c.
omnia: secuti sumus te. Respondens
ihesus ait. Amen dico vobis: nemo ꝛc Mat.19.g.
est qui reliqrit domũ aut fratres aut Luce.18.c.
sorores aut patrez aut matrez ꝛcꝛcꝛc
aut filios aut agros ppter me et ppter
euangeliũ: qui nõ accipiet cẽtes tantuz
nunc in tempore hoc domos ꝛcꝛcꝛc
et fratres et sorores et matres et ꝛcꝛc
filios et agros cum psecutionibus: et in
seculo futuro vitam eternam. Multi Mat.19.g.
aũt erunt primi nouissimi et nouissimi Luce.13.f.
primi. Erant autez in via ascendentes
hierosolymaz et precedebat illos ꝛcꝛc
ihesus. Et stupebant et sequentes ꝛcꝛc
timebant. Et assumens iterum ꝛcꝛcꝛc Mat .16.c.
duodecim cepit illis dicere que essent 20.17 f.18.20
ei ventura. Quia ecce ascendimus ꝛc d.
hierosolymam: et filius hominis ꝛcꝛc Luce. 18.d.
tradetur principibus sacerdotum et ꝛc
scribis et senioribus: et damnabunt eum
morte. Et tradent eum gentibus ꝛc
et illudẽt ei: et cõspuent eum et flagella
bunt eum et ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
interficient eum: et tertia die resurget.
Et accedunt ad eum iacobus ꝛcꝛcꝛc Mat. 20.c.
et iohannes filij zebedei dicentes. ꝛcꝛc
Magister volumꝰ ut quodcũqꝫ petieri-
mꝰ facias nobis. At ille dixit eis. Quid
vultis vt faciam vobis? Et dixerunt.
Da nobis vt vnꝰ ad dexterã tuã et alꝰ
tuã sedeam ꝰ in gloria tua. ad sinistrã
Jesus aũt ait eis. Nescitis quid peta
tis. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibo 5
aut baptismo quo ego baptizor baptiza
ri? Ait illi dixerũt ei. Possumꝰ. Jesus
ãt ait eis. Calicẽ quidẽ quẽ ego bibo bi
betis: et baptismo quo ego baptizor bapti
zabimini: sedere ãt ad dexterã meam vel
ad sinistram non est meum dare vobis:
sed quibꝰ paratũ est. Et audiẽtes decẽ Mat.10.f.
indignati sunt de iacobo et iohanne.
Jesus autem vocans eos ꝛcꝛcꝛcꝛc
ait illis. Scitis quia hi qui videntur Luce.22.d.
principari gentibus dominantur ꝛcꝛc
eis: et principes eorum potẽtez habent
ipsorum: Non ita est autem ꝛcꝛcꝛc
in vobis: sed quicũqꝫ voluerit fieri ma

γας ᶜεμ ᵈ υμίμ, ᵉ ἔσται ᵒ υμῶμ ᵍ διάκομος. ᵗ και ᵘ ος
ᵃ εάμ ᵇ θέλη ᶜ υμῶμ ᵖ γεμέσθαι ᶜ πρῶτος, ᵉ ἔσται ᵍ πάμ
τωμ ᵇ δούλος. ᵗ και ᵏ γαρ ὁ ᵘ υιὸς ᵀου ᵐ ανθρώπου
ᵒ ουκ ᵒ ἦλθε ᵖ διακομηθῆμαι, ᵍ αλλά ᵗ διακομῆσαι;
ᵖ και ᵗ δοῦμαι ᵀημ ᵒ ψυχῆμ ᵗ αυτοῦ ᵗ λύτρομ ᵗ αμτί
ᵃ πολλῶμ. ᵇ και ᶜ ἔρχομται ᵖ εις ᶜ ιεριχώ. ᵗ και ᵍ εκπο=
ρευομένου ᵛ αυτοῦ ᵗ από ᵏ ιεριχώ ᵗ και ᵀωῦ ᵐ μαθη
τῶμ ᵒ αυτοῦ ᵒ και ᵖ ὄχλου ᵍ ικαμοῦ, ᵗ υιὸς ᵉ τιμαίου
ᶜ βαρτιμαίος ὁ ᵒ τυφλὸς ᵗ εκάθητο ᵗ παρὰ ᵀημ ᵒ ὁ
δόμ ᵃ προσαιτῶμ. ᵇ και ᶜ ακούσας ᵒ ὁτι ᶜ ιησοῦς ὁ
ᶜ μαζωραίος ᵍ εστίμ, ᵇ ἤρξατο ᶜ κράζειμ ᵏ και ᶜ λέγειμ.
ὁ ᵐ υιὸς ᵒ δαυίδ ᵒ ιησοῦ ᵖ ελέησόμ ᵍ με: ᶜ και ᵃ επετί=
μωμ ᵗ αυτῷ ᵒ πολλοί ᶜ ἵμα ᵗ σιωπήσῃ. ᵒ ὁ δὲ ᵇ πολ=
λῷ ᶜ μάλλομ ᵒ ἔκραζεμ, ᶜ υιὲ ᵈ δαυίδ ᵍ ελέησόμ ᵇ με.
ᶜ και ᵏ στας ὁ ᶜ ιησοῦς, ᵐ εἶπεμ ᵒ αυτόμ ᵒ φωμηθῆμαι.
ᵖ και ᵍ φωμοῦσι ᵀομ ᵗ τυφλόμ ᵒ λέγομτες ᵗ αυτῷ.
ᵒ θάρσει. ᵗ ἔγειραι ᵗ φωμεῖ ᵗ σε. ᵃ ὁ ᵇ δὲ ᶜ αποβαλῶμ
ᵀο ᶜ ιμάτιομ ᵗ αυτοῦ, ᵍ αμαστὰς ᵇ ἦλθε ᶜ προς ᵀομ
ᵏ ιησοῦμ. ᶜ και ᵐ αποκριθεὶς ᵒ λέγει ᵒ αυτῷ ὁ ᵖ ιη=
σους. ᵍ τι ᵗ θέλεις ᵒ ποιήσω ᵗ σοι. ὁ ᵒ δὲ ᵗ τυφλὸς ᵗ εἶ
πεμ ᵗ αυτῷ. ᵃ ραβουμί ᵇ ἵμα ᶜ αμαβλέψω. ὁ ᵖ δὲ ᶜ ιη
σοῦς ᵗ εἶπεμ ᵍ αυτῷ. ᵇ ὕπαγε ᶜ η ᵗ πίστις ᵏ σου ᵗ σέσω=
κε ᵐ σε. ᵒ και ᵒ ευθέως ᵖ ανέβλεψε, ᵍ και ᵗ ηκολούθη=
σε ᵀῳ ᵒ ιησοῦ ᵗ εμ ᵀῃ ᵒ ὁλῷ. Cap. xi.

Και ᵇ ὁτε ᶜ εγγίζουσιμ ᵒ εις ᶜ ιερουσαλήμ ᵗ εις
ᵍ βηθσφαγὴ ᵇ και ᵗ βηθανίαμ ᵏ προς ᵀο ᵗ ὄρος
ᵀων ᵐ ελαιῶμ, ᵒ αποστέλλει ᶜ δύο ᵀωμ ᵖ μαθητῶμ
ᵍ αυτοῦ ᵗ και ᵒ λέγει ᵗ αυτοῖς ᵒ υπάγετε ᵗ εις ᵀημ
ᵗ κώμημ ᵀημ ᵗ κατέναμτι ᵒ υμῶμ. ᵇ και ᶜ ευθέως ᵒ εισ
πορευόμενοι ᶜ εις ᵗ αυτημ ᵍ ευρήσετε ᵇ πῶλομ ᵗ δε=
δεμένομ, ᵏ εφ ᵗ ομ ᵐ ουδεὶς ᵒ ανθρώπων ᵒ κεκάθικε.
ᵖ λύσαμτες ᵍ αυτόμ, ᵗ αγάγετε. ᵒ και ᵒ εάμ ᵗ τις ᵗ υ=
μῖμ ᵗ εἴπῃ ᵃ τι ᵇ ποιεῖτε ᶜ τοῦτο, ᵒ εἴπατε ᶜ ὁτι ὁ ᵗ κύ=
ριος ᵍ αυτοῦ ᵇ χρείαμ ᵗ ἔχει. ᵏ και ᵗ ευθέως ᵐ αυτόμ ᵒ α
ποστέλλει ᵒ ὧδε. ᵖ απήλθομ ᵍ δε ᵗ και ᵒ εὗρομ ᵀομ
ᵗ πῶλομ ᵗ δεδεμένομ ᵒ προς ᵀημ ᵗ θύραμ ᵗ ἔξω ᵗ ε=
πὶ ᵀου ᵒ αμφόδου. ᵇ και ᶜ λύουσιμ ᵒ αυτόμ, ᶜ και
ᵗ τιμές ᵀωμ ᵍ εκεῖ ᵇ εστώτωμ, ᵗ ἔλεγομ ᵏ αυτοῖς. ᵗ τι
ᵐ ποιεῖτε ᵒ λύομτες ᵀομ ᵒ πῶλομ. ᵖ οι ᵍ δε ᵗ εἶπομ
ᵒ αυτοῖς ᵗ καθὼς ᵒ ἐνετείλατο ὁ ᵗ ιησοῦς, ᵗ και ᵗ αφή
καμ ᵍ αυτούς. ᵇ και ᶜ ἤγαγομ ᵀομ ᵒ πῶλομ ᶜ προς
ᵀομ ᵗ ιησοῦμ, ᵍ και ᵇ επέβαλομ ᵗ αυτῷ ᵀα ᵏ ιμάτια
ᵗ αυτῷμ, ᵐ και ᵒ εκάθισεμ ᵒ επ ᵖ αυτῷ. ᵍ πολλοὶ ᵗ δε
ᵀα ᵒ ιμάτια ᵗ αυτῶμ ᵒ ἔστρωσαμ ᵗ εις ᵀημ ᵗ οδόμ.
ᵗ ἄλλοι ᵍ δε ᵇ στοιβάδας ᶜ ἔκοπτομ ᵒ εκ ᵀωμ ᶜ δέμ=
δρωμ, ᵗ και ᵍ εστρώμνυομ ᵇ εις ᵀημ ᵗ οδόμ. ᵏ και ὁι
ᵗ προάγομτες ᵐ και ὁι ᵒ ακολουθοῦμτες ᵒ ἔκρα=
ζομ ᵖ λέγομτες. ᵍ ωσαμμά, ᵗ ευλογημένος ὁ ᵒ ερχό
μενος ᵗ εμ ᵒ ομόματι ᵗ κυρίου. ᵗ ευλογημένη ᵀη ᵗ ερ=
χομένη ᵍ βασιλεία ᵇ εμ ᶜ ομόματι ᵒ κυρίου ᵀου ᶜ πα
τρὸς ᶜ ημῶμ ᵍ δαυίδ, ᵇ ωσαμμὰ ᵗ εμ ᵀοις ᵏ υψίστοις.
ᵗ και ᵐ εισῆλθεμ ᵒ εις ᵒ ιεροσόλυμα ὁ ᵖ ιησοῦς
ᵍ και ᵀο ᵗ ἱερόμ, ᵒ και ᵗ περιβλεψάμενος ᵒ πάμ=
τα, ᵗ οψίας ᵗ ἤδη ᵗ οὔσης ᵀης ᵒ ὥρας, ᵇ ἐξῆλθεμ

ior ᶜ erit ᵘ vester ᵗ minister. ᵗ Et ᵘ quicũq; ꝯ
ᵇ voluerit i ᶜ vobis ᶜ primꝰ ᵒ esse: ᵍ erit ᵍ omniũ
ᵇ seruus. ᵏ Nam ᵗ τ filius ᵐ hominis ꝯ ꝯ
ᵘ nõ ᵒ venit vt ᵖ ministraret ei: ᵍ ꝫ vt ᵗ ministra
ret: ᵃ τ ᶜ daret ᵘ animã ᵗ suã ᵍ redemptionẽ ᵖ pro
ᵃ multis. ᵇ Et ᶜ veniũt ᶜ hiericho. ᵗ Et ᵍ profici
scente ᵇ eo ᵗ de ᵏ hiericho ᵗ τ ᵐ discipulis ꝯ ꝯ
ᵘ eius ᵒ τ ᵍ plurima ᵖ multitudine: ᵗ filiꝰ ᵒ thimei
ᵗ barthimeus ᵘ cecus ᵗ sedebat ᵗ iuxta ᵗ viam
ᵃ mendicans. ᵇ Qui cũ ᶜ audisset ᵇ quia ᶜ iesus
ᵗ nazarenus ᵍ est ᵇ cepit ᶜ clamare ᵏ τ ᵗ dicere, ꝯ
ᵒ Jesu ᵐ fili ᵘ dauid ᵖ miserere ᶜ mei. ᵗ Et ᵍ com
minabant ᵏ illi ᵘ multi ᵗ vt ᵗ taceꝫ. ᵃ At ᵗ ille ᵇ mꝫ
to ᶜ magꝭ ᵇ clamabat ᶜ fili ᵗ dauid ᵍ miserẽ ᵇ mei.
ᵗ Et ᵏ stãs ᵗ iesus ᵐ precepit ᵘ illum ᵒ vocari: ꝯ
ᵖ Et ᵗ vocant ᵗ cecum ᵘ dicentes ᵗ ei. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ Alequior ᵘ esto: ᵗ surge ᵗ vocat ᵗ te. ᵃ Qui ᶜ pic
cto ᶜ vestimento ᵗ suo: ᵍ exiliens ᵇ venit ᵗ ad ꝯ
ᵏ eum. ᵗ Et ᵐ respondens ᵖ iesus ᵘ dixit ᵒ illi. ꝯ
ᵍ Quid ᵗ tibi ᵗ vis ᵘ faciam? ᵗ Cecus ᵘ aũt ᵈ dixit
ᵗ ei. ᵃ Raboni ᵇ vt ᶜ videam. ᶜ Jesus ᵇ autem
ᵗ ait ᵍ illi. ᵇ Vade: ᵗ fides ᵏ tua ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ te ᵗ saluꝫ ᵗ fecit. ᵘ Et ᵒ confestim ᵖ vidit ᵗ τ ᶜ se
quebatur ᵒ eum ᵗ in ᵘ via. Cap. xi.

Et ᵇ cum ᶜ appropinquarẽt ᶜ hierosoly=
me ᵇ τ ᵗ bethanie ᵏ ad ᵗ montem ꝯ ꝯ
ᵐ oliuarum: ᵘ mittit ᵒ duos ex ᵖ discipulis ꝯ
ᵍ suis ᵗ τ ᵃ ait ᵗ illis. ᵘ Jte ᵏ in ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ castellũ qꝺ ᵗ cõtra ᵃ vos est: ᵇ τ ᶜ statim ᵒ introeũ
ᶜ illuc ᵍ inuenietis ᵇ pullum ᵗ ligatum: ꝯ ꝯ
ᵏ super ᵗ quẽ ᵐ nullus adhuc ᵘ hominũ ᵒ sedit.
ᵖ Soluite ᵍ illũ τ ᵗ adducite. ᵃ Et ᵘ si ᵗ quis ᵗ vo
bis ᵗ dixerit ᵃ quid ᵇ facitis:: ᵒ dicite ᶜ quia ᵗ dño
ᵇ necessarius ᵗ est: ᵏ τ ᵗ continuo ᵐ illũ ᵘ dimittet
ᵒ huc. ᵍ Et ᵖ abeuntes ᵍ inuenerunt ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ pullum ᵗ ligatu ᵘ ante ᵗ ianuam ᵗ foris ᵗ in ꝯ
ᵃ biuio ᵇ τ ᶜ soluunt ᵒ eum. ᶜ Et ꝯ ⸢ᵗ⸣ Quid
ᵗ quidam de ᵍ illic ᵇ stãtibus ᵗ dicebant ᵏ illis.
ᵐ facitis ᵘ soluentes ᵒ pullũ? ᵖ Qui ᵗ dixerũt
ᵃ eis ᵗ sicut ᵘ p̃cepat illis ᵏ iesus ᵗ τ ᵗ dimiserũt
ᵃ eis. ᵇ Et ᶜ duxerunt ᵒ pullum ᶜ ad ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ iesum: ᵍ τ ᵇ imponunt ᵗ illi ᵏ vestimenta ꝯ
ᵗ sua ᵐ et ᵘ sedit ᵒ super ᵖ eum. ᵍ Multi ᵗ autem
ᵃ vestimenta ᵗ sua ᵘ strauerunt ᵗ in ᵗ via. ꝯ ꝯ
ᵗ Alij ᵃ autez ᵇ frõdes ᶜ cedebãt ᵒ de ᶜ arboꝛib⁹:
ᵗ τ ᵍ sternebant ᵇ in ᵗ via. ᵏ Et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ qui ᵗ p̃cedẽt ᵐ τ ᵘ qui ᵘ sequebãtur ᵒ clamabant
ᵖ dicentes. ᵍ Osanna ᵗ benedictus ᵍ qui ᵒ venit
ᵗ in ᵘ nomine ᵗ dñi: ᵗ benedictuꝫ ᵗ quod ᵗ venit
ᵃ regnum ᶜ patris ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ nostri ᵍ dauid ᵇ osanna ᵗ in ᵏ excelsis. ꝯ ꝯ
ᵗ Et ᵐ introiuit ᵒ hierosolymam ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ in ᵗ templum: ᵃ τ ᵗ circũspectis ᵘ oibus cum
ᵗ iam ᵗ vespera ᵗ esset ᵃ hora: ᵇ exijt ꝯ ꝯ ꝯ

Mat. 20. g
Luce. 18. g.

Mat. 21. a
Luce. 19. e.

Mat. 21. b
Luce. 19. f.
Johã. 12. b

Mat. 21. c.

εις βηθαμίαν μετά των δώδεκα. και τη επαύριον εξελθόντων αυτών από βηθα-
μίας επείνασε, και ιδών συκήν μακρόθεν έ-
χουσαν φύλλα, ήλθεν ει άρα εύρήσει τι εν
αυτή. και ελθών επ αυτήν, ουδέν εύρεν ει-
μή φύλλα. ου γαρ ην καιρός σύκων. και α
ποκριθείς ο ιησούς είπεν αυτή. μηκέτι εκ σου
εις τον αιώνα μηδείς καρπόν φάγη. και ή-
κουον οι μαθηται αυτού, και έρχονται εις ιε
ροσόλυμα, και εισελθών ο ιησούς εις το ιε-
ρόν, ήρξατο εκβάλλειν τους πωλούντας και
αγοράζοντας εν τω ιερώ. και τας τραπέζας
των κολλυβιστών και τας καθέδρας των
πωλούντων τας περιστεράς κατέστρεψε.
και ουκ ήφιεν ίνα τις διενέγκη σκεύος διά
του ιερού, και ελίδασκε λέγων αυτοίς. ου
γέγραπται ότι ο οίκος μου οίκος προσευχής
κληθήσεται πάσι τοις έθνεσι. υμείς δε εποιή-
σατε αυτόν σπήλαιον λήστων. και ήκουσαν
οι γραμματείς και οι αρχιερείς, και εζήτουν
πως αυτόν απολέσωσιν, εφοβούντο γαρ
αυτόν ότι πας ο όχλος εξεπλήσσετο επί
τη διδαχή αυτού. και ότε οψέ εγένετο, ε-
ξεπορεύετο έξω της πόλεως. και πρωί παρα
πορευόμενοι, είδον την συκήν εξηραμμένην
εκ ριζών. και αναμνησθείς ο πέτρος, λέγει
αυτώ. ραββί, ίδε η συκή ην κατηράσω εξή-
ρανται. και αποκριθείς ο ιησούς λέγει αυτοίς,
έχετε πίστιν θεού. αμήν γαρ λέγω υμίν, ό
τι ος αν είπη τω όρει τούτω άρθητι και βλή
θητι εις την θάλασσαν, και μη διακριθή εν τη
καρδία αυτού, αλλά πιστεύσει ότι α λέ-
γει γίνεται, έσται αυτώ ο εάν είπη. διά τού
το λέγω υμίν, πάντα όσα αν προσευχόμε
νοι αιτήσθε, πιστεύετε ότι λαμβάνετε, και έ-
σται υμίν. και όταν στήκητε προσευχόμε-
νοι αφίετε εί τι έχετε κατά τινος, ίνα και ο
πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς αφή υμίν
τα παραπτώματα υμών. εί δε υμείς ουκ α-
φίετε, ουδέ ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρα-
νοίς αφήσει τα παραπτώματα υμών. και έρ
χονται πάλιν εις ιεροσόλυμα. και εν τω ιε-
ρώ περιπατούντος αυτού, έρχονται προς
αυτόν οι αρχιερείς και οι γραμματείς και
οι πρεσβύτεροι και λέγουσιν αυτώ. εν ποί
α εξουσία ταύτα ποιείς. και τις σοι την ε-
ξουσίαν ταύτην έδωκεν ίνα ταύτα ποιής.
ο δε ιησούς αποκριθείς είπεν αυτοίς. επε-
ρωτήσω υμάς και εγώ ένα λόγον, και απο-
κρίθητε μοι, και ερώ υμίν εν ποία εξουσία
ταύτα ποιώ. το βάπτισμα ιωάννου εξ ου-
ρανού ην ή εξ ανθρώπων. αποκρίθητε μοι.
και ελογίζοντο προς εαυτούς λέγοντες. ε

in bethaniam cum duodecim: et cum
alia die cum exiret a bethania
esurijt. Cumq; vidisset alonge ficum habentem Mat. 11.c. Luce. 13.b.
folia: venit si qd forte inueniret in
ea. Et cum veniſſet ad eā nihil inuenit præ
ter folia. Non ei erat tps ficoꝝ. Et re
spōdens dixit ei. Jam non amplius
in eternū ex te qſq; fructū mãducet. Et
audiebant discipuli eius: et venit iterum Mat. 21.b. Luce. 19.g. Johã. 2.d
hierosolymam. Et cum introisset in tem
plū cepit eijcere vendentes et
ementes in templo: et mensas
numulariorum et cathedras
vendentium columbas euertit.
Et nō sinebat vt qſq; transferret vas per
templum: et docebat dicens eis. Nõne Esaie. 56.c Hiere. 7.b
scriptū est qz domꝰ mea domus oronis
vocabit oibus gentib⁹? Vos aũt fecistis
eā spelūcā latronū. Quo audito principes Ⓒ
sacerdotū et scribe querebant Mat. 21.g. Luce. 16.g Jo. 7.c. 7.g
quomodo eum perderent. Timebãt enim
cum: qñ vniuersa turba admirabat super
doctrina eius. Et cuꝫ vespa facta esset
egrediebat de ciuitate. Et cũ mane trã Mat. 21.c. Luce. 13.b.
sirēt: viderũt ficum aridaꝫ factam
a radicibus. Et recordatus petrꝰ dixit
ei. Rabbi: ecce ficꝰ cui maledixisti aru-
it. Et respondēs ihesus ait illis. Habe
te fidem dei. Amē dico vobis: qz Mat. 17.c. 7.21.c.7 lu. 17.b.
qcunq; dixerit huic monti tollere et mit
tere in mare et nō hesitauerit in
corde suo: sz crediderit: qz qcūq; dixe
rit fiat: fiet ei. Propterea Mat. 21.d. Johã. 15.b.
dico vobis: oia quecūq; orantes
petitis credite: qz accipietis: et euenient
vobis. Et cum stabitis ad orandum: Mat. 6.c.
dimittite si qd hētis aduersus aliquē vt
et pater vester qui in celis ē dimittat vo
bis pcta vestra. Qđ si vos nō dimiseri
tis: nec pater vester qui in celis est
dimittet vobis peccata vestra. Et Ⓓ
veniunt rursus hierosolymam. Et cum
ambularet in templo: accedunt ad
cum sūmi sacerdotes et scribe et
seniores et dicunt ei. In qua Mat. 21.d. Luce. 20.a.
potestate hec facis: et qs dedit tibi
hanc potestatem vt ista facias? Ihesus autē rñdens ait illis: Interroga
bo vos et ego vnum verbū: et rñdete
mihi: et dicaꝫ vobis in qua potestate
hec facia. Baptismū iohannis de celo
erat an ex hominib⁹? Respōdete mihi
At illi cogitabant secum dicentes. Si

ἀμ εἰπωμεμ εξ ουρανου ερεί, διά τι ουμ ουκ
επιστεύσατε αυτώ. αλλ εἰπωμεμ εξ ἀνθρώ
πων, εφοβούντο τον λαόν. ἅπαντες γαρ εἶ=
χον τον ιωάννην ὅτι ὄντως προφήτης ην.
και αποκριθέντες λέγουσι τω ιησού. ουκ οἴ
δαμεν. και ὁ ιησούς αποκριθεὶς λέγει αυ=
τοῖς, ουδε εγώ λέγω υμῖν εν ποία εξουσία
ταύτα ποιώ. Cap. xii.

Και ἤρξατο αυτοῖς εν παραβολαῖς λέγειν
Ἀμπελώνα εφύτευσεν ἄνθρωπος. και
περιέθηκεν φραγμόν, και ὤρυξεν ὑπολήνι=
ον, και ᾠκοδόμησε πύργον, και ἐξέδοτο αὐ=
τὸν γεωργοῖς και ἀπεδήμησε. και ἀπέστει=
λε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβη ἀπὸ τοῦ καρ
ποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. οἱ δὲ λαβόντες αὐ=
τὸν ἔδειραν και ἀπέστειλαν κενόν. και πά
λιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦ=
λον, κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίω=
σαν, και ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. και πάλιν
ἄλλον ἀπέστειλε, κἀκεῖνον ἀπέκτειναν. και
πολλοὺς ἄλλους τοὺς μὲν δαίροντες,
τοὺς δὲ ἀποκτέροντες. ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔ=
χων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε και αὐ=
τὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον λέγων. ὅτι ἐν=
τραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γε
ωργοὶ εἶπον πρὸς αὐτούς. ὅτι οὗτός ἐσ=
τιν ὁ κληρονόμος. δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐ
τὸν, και ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. και λα=
βόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, και ἐξέβαλον ἔξω
τοῦ ἀμπελῶνος. Τι οὖν ποιήσει ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος. ἐλεύσεται και ἀπολέσει
τοὺς γεωργούς, και δώσει τὸν ἀμπελῶνα
ἄλλοις. οὐ δὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνω
τε, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦν=
τες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ
κυρίου ἐγένετο αὕτη, και ἐστὶ θαυμαστὴ
ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. και ἐζήτουν αὐτὸν κρα
τῆσαι, και ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον. ἔγνωσαν
γαρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶ=
πε. και ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. και ἀπο=
στέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν φαρισαί=
ων και ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι
λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ. δι
δάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, και οὐ μέ=
λει σοι περὶ οὐδενός. οὐ γαρ βλέπεις εἰσ
πρόσωπον ἀνθρώπων. ἀλλ ἐπ ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι κῆνσον
καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν.
ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐ=
τοῖς. Τι με πειράζετε. φέρετε μοι δηνάριον
ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν. και λέγει αὐτοῖς.
τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη και ἡ ἐπιγραφή. οἱ δὲ εἶ

dixerim de celo: dicet nobis, Quare
ergo non credidistis ei. Si dixerim ex
hoib: timem pplm. Oēs enim habebant
iohannem quia vere pphetā erat. Et
respōdentes dicunt iesu. Nescimus.
Et respondens iesus ait illis. Neq; ego
dico vobis in qua potestate
hec faciam. Cap. xii.

Et cepit illis in parabolis loqui.
Vineam plantauit homo Mat. 21. f.
circundedit sepem fodit lacum: Luce. 20. b
et edificauit turrim locauit eam Esaie. 5. a
agricolis et peregre pfect est. Et mi=
sit ad agricolas in tempore seruum:
vt ab agricolis acciperet de fructu
vinee. Qui apprehensum eum
ceciderūt et dimiserunt vacuum. Et ite
rum misit ad illos alium seruum:
et illum in capite vulnerauerunt et cōtu=
meliis affecerunt. Et rursum Mat. 23. f.
alium misit et illum occiderunt: et
plures alios quosdam cedentes:
alios vero occidētes. Adhuc ergo vnū Hebreo. 1. a
charissimū et illū misit ad eos filiū
cos nouissimū dicens: quia reuerebunt
filium meum. Coloni autem
dixerunt ad inuicem. Hic est
heres Venite occidamus cum Ben. 37. d
et nostra erit hereditas. Et apprehēdē= Mat. 21. f.
tes eū occiderunt et ejecerunt extra
vineam. Quid ergo dominus faciet
vinee: Veniet et perdet
colonos, et dabit vineam
alijs. Nec scripturam hanc legistis: Psa. 117.
lapidem quem reprobauerunt edificātes Mat. 21. g.
hic factus est in caput anguli: a Luce. 20. c
dño factum est istud et est mirabile Actuū. 4. d
in oculis nostris. Et querebāt eū tenē: 1. Pet. 2. a.
et timuerunt turbam. Cognouerunt Mat. 21. g.
eni qm ad eos parabolam hāc dixerit Luce. 19. g.
Et relicto eo abierunt. Et mittunt 20. c. 22.
ad eum quosdam ex phariseis a.
et herodianis vt eum caperent in Jo. 7. e. 8. g
verbo. Qui venientes dicunt ei. Ma-
gister scimus qz verax es et non curas
quem. Nec enim vides in
faciem hominum: sed in veritate
viam dei doces. Licet dari tributum
cesari: an non dabimus: Mat. 22. c.
Qui sciens versutiam illorum ait illis. Luce. 20. d.
Quid me tēptatis: Afferte mihi denā Mat. 22. c.
rium vt videā. Et illi obtulerūt ei: Et ait
Cui ē imago hec: et inscriptio: illis.

ωορ ραυτω. ρκαίσαρος. ϸκαι ᵉ αωοκριθείς / ο ᵇ ιη=
σους ᶜ είωεμ ᵖ αυτοις, ᶜ αωόλοτε ᶠ τα ᵍ καίσαρος ᵇ καί
σαρι, ᶠ και ᵏ τα / του ᶠ θεού / τω ᵐ θεώ. ⁿ και ᵒ εθαύμα=
σαμ ᵖ επ ᵠ αυτώ. ʳ και ˢ έρχομται ᵗ σαλλουκαίοι
ⁿ ωρος ᵗ αυτόμ, ᵗ οίτιμες ϸ λέγουσιμ ˢ αμάστασιμ
ᵇ μη ᶜ είμαι, ᵇ και ᶜ επηρώτησαμ ᶠ αυτόμ ᵍ λέγομτες.
ᵇ διδάσκαλε, ᶠ μωσής ᵏ έγραψεμ ᶠ ημίμ ᵐ ότι ⁿ εάμ
ᵒ τιμός ᵖ αδελφός ᵠ αποθάμη, ʳ και ˢ καταλίπη ᵗ γυ
ναίκα ⁿ και ᵗ τέκμα ᶠ μη ϸ αφή, ˢ ίμα ᵇ λάβη / ο ᶜ αδελφός
ᵇ αυτού / τημ ᶜ γυναίκα ᶠ αυτού, ᵍ και ᵇ εξαναστή=
ση ᶠ σπέρμα / τω ᵏ αδελφώ ᶠ αυτού. ᵐ εωτά ⁿ αδελ
φοί ᵒ ήσαμ ᵖ και / ο ᵠ ωρώτος ᵗ έλαβε ˢ γυναίκα, ᵗ και
ⁿ αποθμήσκωμ ᵗ ουκ ᵗ αφήκε ᶠ σπέρμα. ˢ και / ο ᵇ δεύ=
τερος ᶜ έλαβεμ ᵇ αυτήμ ᶜ και ᶠ απέθαμε, ᵍ και ᵇ ουδέ ᶠ αυ
τος ᵏ αφήκε ᶠ σπέρμα. ᵐ και / ο ⁿ τρίτος ᵒ ωσαύτως.
ᵖ και ᵠ έλαβομ ᵗ αυτήμ / οι ˢ επτά, ᵗ και ⁿ ουκ ˣ αφήκαμ
ᵗ σπέρμα. ϸ εσχάτη ˢ ωάμτωμ ᵇ απέθαμε ᶜ και / η ᵇ γυ
μή. ᶜ εμ / τη ᶠ αμαστάσει ᵍ όταμ ᵇ αμαστώσι, ᶠ τίμος ᵏ αυ
τωμ ᶠ έσται ᵐ γυμή. / οι ⁿ γαρ ᵒ επτά ᵖ έσχομ ᵠ αυτήμ
ᵗ γυναίκα. ˢ και ᶠ αποκριθείς / ο ⁿ ιησούς ᵗ είπεμ ᶠ αυ=
τοις. ϸ ου ˢ διά ᵇ τούτο ᶜ ωλαμάσθε, ᵇ μη ᶜ ειδότες /
/ τας ᶠ γραφάς ᵍ μη ᵇ δε / τημ ᶠ δύναμιμ / του ᵏ θεού.
ᶠ όταμ ᵐ γαρ ⁿ εκ ᵒ μεκρώμ ᵖ αμαστώσιμ, ᵠ ούτε ᶠ γα
μούσιμ ˢ ούτε ᶠ εκγαμίσκομται, ⁿ αλλ ˣ εισίμ ᵗ ως
ϸ άγγελοι ˢ οι ᵇ εμ / τοις ᶜ ουραμοίς. ᵇ περί ᶜ δε / τωμ ᶠ με
κρώμ ᵍ ότι ᵇ εγείρομται, ᶠ ουκ ᵏ αμέγμωτε ᶠ εμ / τη ᵐ βί
βλω ⁿ μωσέως ᵒ επί / της ᵖ βάτου, ᵠ ως ᶠ είωεμ ˢ αυτώ
/ ο ᶠ θεός ⁿ λέγωμ. ᵗ εγώ / ο ᶠ θεός ϸ αβραάμ ˢ και / ο ᵇ θε=
ός ᶜ ισαάκ ᵇ και / ο ᶜ θεός ᶠ ιακώβ. ᵍ ουκ ᵇ εστίμ / ο ᶠ θε=
ός ᵏ θεός ᶠ μεκρώμ, ᵐ αλλά ⁿ ζώμτωμ. ᵒ υμείς ᵖ ουμ
ᵠ ωολύ ᵗ ωλαμάσθε. ˢ και ᶠ ωροσελθώμ ⁿ εις / τωμ
ˣ γραμματέωμ, ᵗ ακούσας ϸ αυτώμ ˢ συζητούμ=
τωμ, ᵇ ειδώς ᶜ ότι ᵒ καλώς ᶜ απεκρίθη ᶠ επηρώτησεμ
ᵍ αυτόμ. ᵇ ωοία ᶠ εστί ᵏ πρώτη ᶠ ωασώμ ᵐ εμτολή. / ο
ⁿ δε ᵒ ιησούς ᵖ απεκρίθη ᵠ αυτώ. ʳ ότι ˢ ωρώτη ᵗ ωα=
σώμ / τωμ ⁿ εμτολώμ. ˣ άκουε ᵗ ισραήλ ϸ κύριος / ο
ˢ θεός ᵇ ημώμ, ᶜ κύριος ᵒ εις ᶜ εστί. ᶠ και ᵍ αγαπήσεις
ᵇ κύριομ / τομ ᶠ θεόμ ᵏ σου ᶠ εξ ᵐ όλης / της ⁿ καρδίας
ᵒ σου, ᵖ και ᵠ εξ ˢ όλης / της ˢ ψηχής ᶜ σου, ⁿ και ˣ εξ ᶠ ό=
λης / της ϸ διαμοίας ˢ σου, ᵇ και ᶜ εξ ᵒ όλης / της ᶜ ισχύ
ος ᶠ σου. ᵍ αύτη ᵇ ωρώτη ᶠ εμτολή. ᵏ και ᶠ δευτέρα
ᵐ ομοία ⁿ αύτη. ᵒ αγαπήσεις / τομ ᵖ ωλησίομ ᵠ σου
ᶠ ως ˢ σεαυτόμ. ᶠ μείζωμ ⁿ τούτωμ ˣ άλλη ᵗ εμτολή
ϸ ουκ ˢ έστι. ᵇ και ᶜ είωεμ ᵒ αυτώ / ο ᶜ γραμματεύς.
ᶠ καλώς ᵍ διδάσκαλε ᵇ επ ᶠ αληθείας ᵏ είπας, ᶠ ότι
ᵐ εις ⁿ εστί ᵒ και ᵖ ουκ ᵖ εστίμ ᵠ άλλος ᶠ ωλήμ ˢ αυτού.
ᵗ και / το ⁿ αγαπάμ ˣ αυτόμ ᵗ εξ ϸ όλης / της ˢ καρδί=
ας, ᵇ και ᶜ εξ ᵒ όλης / της ᶜ συμέσεως, ᶠ και ᵍ εξ ᵇ όλης / της
ᶠ ψυχής, ᵏ και ᶠ εξ ᵐ όλης / της ⁿ ισχύος, ᵒ και / το ᵖ α=
γαπάμ / τομ ᵠ ωλησίομ ʳ ως ˢ εαυτόμ, ᵗ ωλείομ ⁿ εσ=
τί ᵗ ωάμτωμ / τωμ ʳ ολοκαυτωμάτωμ ᵗ και ˢ θυσι=
ώμ. ᵇ και / ο ᶜ ιησούς ᵒ ιδώμ ᶜ αυτόμ ᶠ ότι ᵍ μουμεχώς
ᵇ αωεκρίθη, ᶠ είωεμ ᵏ αυτώ. ᶠ ου ᵐ μακράμ ⁿ ει ᵒ αωό

ⁿ Dicũt ᵏ ei. ᵗ Cesaris. ˢ Rñdens ᵗ aũt ᵇ ieſus
ᶜ dixit ᵒ illi. ᶜ Redditeigit ᵏ q̃ ſũt ᵍ ceſar ᵇ ceſari:
ᵗ ᵗ que ſunt ᶠ dei ᵐ deo. ⁿ Et ᵒ mirabantur ꝯ
ᵖ ſuper ᵠ eo. ʳ Et ᵒ venerunt ꝯꝯꝯꝯ ꝯ
ⁿ ad ᵗ eũ ᶠ saducei ʳ qui ϸ dicunt ˢ reſurrectionez
ᵇ non ᶜ eſſe: ᵒ ᵗ ᶜ interrogabant ᶠ eum ᵍ dicentes.
ᵇ Magiſter ᶠ moyſes ᶠ nobis ᵏ ſcripſit ᵐ vt ⁿ ſi
ᵒ cui ᵖ frat ᵠ mortuꝰ fuerit ʳ ᵗ ᵒ dimiſerit ᵗ vxo=
rez: ⁿ ᵗ filios ʳ non ᶠ reliq̃rit: ᵇ accipiat ᶜ frater
ᵒ eius ᶜ vxorem ᶠ ipſius ᵍ ᵗ ᵇ reſuſcitet ꝯꝯ
ᶠ ſemen ᵏ fratri ᶠ ſuo. ᵐ Septem ergo ⁿ fratres
ᵒ erant ᵖ ᵗ ᵠ primus ʳ accepit ˢ vxorem: ᵗ et ꝯ
ⁿ mortuus eſt ʳ non ʳ relicto ᶠ ſemine. ˢ Et ᵇ ſcõꝫ
ᶜ accepit ᵒ eam ᶜ ᵗ mortuus ᶠ eſt: ᵍ ᵗ ᵇ nec ᶠ iſte ꝯ
ᵏ reliquit ᶠ ſemen. ᵐ Et ⁿ tertius ᵒ ſimiliter. ꝯ
ᵖ Et ᵠ accepeſt ʳ eã ſil ʳ ˢ septẽ ᵗ ᵗ nõ ʳ reliquerit
ʳ ſemẽ. ᵗ Nouiſſima ˢ oim ᵇ defũcta ᵇ eſt ᶜ ᵗ mu=
lier. ᶜ In ᶠ reſurrectione ergo ᵍ cũ ᵇ reſurrexe=
rint: ᶠ cui ᵍ de ᵏ bis ᶠ erit ᵐ vxor: ᵒ Septẽ ⁿ ei ᵖ ha
buerũt ᵠ eã ʳ vxorẽ. ⁿ Et ᶠ rñdẽs ⁿ ieſus ᵗ ait ᶠ illis.
ϸ Nonne ˢ ideo ᶜ erratis ᵇ non ᶜ ſcientes ꝯ
ᶠ ſcripturas ᵍ neq; ᵇ virtutem ᵏ dei? ꝯꝯꝯ
ᶠ Cum ᵐ ei ⁿ a ᵒ mortuis ᵖ reſurrexerit ᵠ neq; ʳ nu
bent ˢ neq; ᶠ nubentur: ⁿ ſed ᵗ ſunt ʳ ſicut ꝯ
ϸ angeli dei ᵇ in ᶜ celis. ᵇ De ᶠ mortuis ᶜ autem
ᵍ q̃ ᵇ reſurgãt ᶠ non ᵏ legiſtis ᶠ in ᵐ libro ꝯꝯ
ⁿ moyſi ᵒ ſuper ᵖ rubũ: ᵠ quomodo ᵈixerit ⁿ illi
ʳ de ᵍ ⁿ inq̃ens ᵗ ego ſum ʳ de ᵍ ϸ abraam ˢ ᵗ ᵇ de ᵍ Exo. 3 b
ᶜ ysaac ᵇ ᵗ ᶜ deus ᶠ iacob: ᵍ ᵇ Non ᵇ eſt ᶠ deus ꝯ Mat. 22. c.
ᶠ mortuoꝝ ᵐ ſed ⁿ viuorum. ᵒ Vos ᵖ ergo ꝯ
ᵠ multum ʳ erratis. ⁿ Et ᶠ acceſſit ⁿ vnus de ꝯ Mat. 22. f.
ˣ ſcribis qui ʳ audierat ϸ illos ᵃ cõquirentes et Luce. 20. f.
ᵇ videns ᶜ qñ ᵒ bñ illis ᶜ rñderit: ᶠ interrogauit
ᵍ eum ᵇ quod ᶠ eſſet ᵏ primũ ᶠ omnũ ᵐ mandatũ.
ⁿ Jeſus ᵒ aũt ᵖ rñdit ᵍ ei: ᶠ quia ᵃ primum ᶠ oim
ⁿ mandatũ eſt. ˣ Audi ᵗ iſrael ϸ dominus ꝯ Deute. 6. a
ᵃ deus ᵇ tuus ᶜ de ᵍ ᵒ vnus ᶜ eſt. ᶠ ᵗ ᵍ diliges ꝯꝯ Mat. 22. f.
ᵇ dominum ᶠ deum ᵏ tuũ ᶠ ex ᵐ toto ⁿ corde ꝯ Luce. 10. g.
ᵒ tuo ᵖ ᵗ ᵠ ex ʳ tota ⁿ anima ᶠ tua: ⁿ ᵗ ˣ ex ᵗ tota ꝯ
ϸ mente ᵃ tua: ᵇ ᵗ ᶜ ex ᵒ tota ᶜ virtute ꝯꝯꝯ
ᶠ tua. ᵍ Hoc eſt ᵇ primũ ᶠ mandatũ. ᵏ Scõꝫ ᶠ ãt
ᵐ ſile eſt ⁿ illi. ᵒ Diliges ᵖ proximũ ʳ ᵠ tuum
ʳ tanq̃ ᵃ teipz. ᶠ Maius ⁿ hoꝝ ᶠ alio ᵗ mandatũ
ϸ non ᵃ eſt. ᵇ Et ᶜ ait ᵒ illi ᶜ ſcriba. ꝯꝯꝯꝯ
ᶠ Bene ᵍ magiſter ᵇ in ᶠ veritate ᵏ dixiſti: ᶠ quia Deut. 4. f.
ᵐ vn ᵍ ⁿ eſt de ᵍ ᵒ et ᵖ non ᵖ eſt ᵠ alius ʳ p̃ter ⁿ eũ. Mat. 22. g.
ᶠ Et vt ⁿ diligatur ˣ ex ᵗ toto ᵃ corde: ꝯꝯꝯ Jaco. 2. b.
ᵇ ᵗ ᶜ ex ᵒ toto ᶜ intellectu: ᶠ et ᵍ ex ᵇ tota ꝯꝯꝯ 1. Cor. 8. b
ᶠ anima: ᵏ ᵗ ᶠ ex ᵐ tota ⁿ fortitudine: ᵒ et ᵖ dilige Eph. 4. g
re ᵠ proximum ʳ tanq̃ ᵃ ſeipſum ᵗ maius ⁿ eſt
ˣ oib ʸ holocauſtomatibus ʸ et ᵃ ſacrificijs.
ᶜ Jeſus ᵇ autem ᵒ videns ᶠ q̃ ᵍ ſapienter ꝯꝯ
ᵇ reſpondiſſet: ᶠ dixit ᵏ illi, ᶠ Non ⁿ es ᵐ lõge ᵒ a

/της βασιλείας/του θεού. και ουλείς ουκ έ=
τι ετόλμα αυτόμ επερωτήσαι. και αποκριθείς
/ο ιησούς, έλεγε διδάσκωμ εμ/τω ιερώ. πως
λέγουσιμ/οι γραμματείς ότι/ο χριστός υιός
εστί δαυίδ. αυτός γαρ δαυίδ είπεμ εμ
πνεύματι αγίω. λέγει/ο κύριος/τω κυρίω
μου κάθου εκ δεξιώμ μου. έως αμ θω/τους
εχθρούς σου υποπόδιομ/τωμ ποδώμ σου.
αυτός ουμ δαυίδ λέγει αυτόμ κύριομ, και
πόθεμ υιός αυτού εστί. και ωολύς όχλος
ήκουεμ αυτού ηδέως. και έλεγεμ αυτοίς εμ
/τη διδαχή αυτού. βλέπετε από/των γραμ
ματέωμ/των θελόντωμ εμ στολαίς περιπα=
τείμ, και ασπασμούς εμ/ταις αγοραίς, και
πρωτοκαθεδρίας εμ/ταις συναγωγαίς, και
πρωτοκλισίας εμ/τοις δείπνοις./οι κατεσ=
θίοντες/τας οικίας/των χήρωμ, και προφά=
σει μακρά προσευχόμενοι. ούτοι λήψονται
περισσότερομ κρίμα. και καθίσας/ο ιησούς
κατέναντι/του γαζοφυλακίου, εθεώρει πως
/ο όχλος βάλλει χαλκόν εις/το γαζοφυ=
λάκιομ. και πολλοί πλούσιοι έβαλομ πο=
λλά. και ελθούσα μία χήρα πτωχή, έβαλε
λεπτά δύο ο εστί κοδράντης. και προσκα=
λεσάμενος/τους μαθητάς αυτού είπεμ αυ=
τοίς αμήμ λέγω υμίμ, ότι/η χήρα αύτη/η
πτωχή πλείομ πάντωμ βέβληκε/των βαλ=
λόντωμ εις/το γαζοφυλάκιομ. πάντες γαρ
εκ/του περισσεύοντος αυτοίς έβαλομ, αύ=
τη δε εκ/της υστερήσεως αυτής πάντα όσα
είχεμ έβαλεμ όλομ/τομ βίομ αυτής. Cap.13.

Και εκπορευομένου αυτού εκ/του ιερού,
λέγει αυτώ εις εκ/των μαθητών αυτού.
διδάσκαλε, ίδε ποταποί λίθοι και ποτα=
παί οικοδομαί. και αποκριθείς/ο ιησούς εί=
πεμ αυτώ. βλέπεις ταύτας/τας μεγάλας οι
κοδομάς, ου μή αφεθή λίθος επί λίθω ος ου
μή καταλυθή. και καθημένου αυτού εις/το
όρος/των ελαιών κατέναντι/του ιερού, επη=
ρώτωμ αυτόμ κατ ίδίαμ πέτρος και ιάκωβος
και ιωάμμης και ανδρέας. είπέ ημίμ πότε
ταύτα έσται, και τι/το σημείομ όταμ μέλλη
ταύτα πάντα συντελείσθαι./ο δε ιησούς α
ποκριθείς αυτοίς ήρξατο λέγειμ. βλέπετε μη
τις υμάς πλαμήση. πολλοί γαρ ελεύσομ=
ται επί/τω ομόματι μου λέγομτες ότι εγώ
ειμί, και πολλούς πλαμήσουσιμ. όταμ δε
ακούσητε πολέμους και ακοάς πολέμων,
μη θροείσθε. δει γαρ γεμέσθαι αλλ ούπω
/το τέλος. εγερθήσεται γαρ έθμος επί έθ=
μος, και βασιλεία επί βασιλείαμ, και έσομ=
ται σεισμοί κατά τόπους, και έσομται λιμοί
και ταραχαί. αρχαί ωδίμωμ ταύτα. βλέ=

regno dei. Et nemo iam ꝯꝯꝯꝯ ꝯ Mat.22.g.
audebat eum interrogare. Et respõdẽs Luce.20.g.
iesus dicebat docens in templo. Quõ
dicũt scribe christum filum ꝯꝯꝯꝯ
esse dauid. Ipse enim dauid dicit in Mat.22.g.
spiritu sancto. Dixit dominus domino Luce.20.g
meo sede a dextris meis: donec ponaz ps.109.
inimicos tuos: scabellum pedũ tuoruz.
Ipse ergo dauid dicit eum dominuz et
unde est filius eius. Et multa turba
eũ libenter audiuit. Et dicebat eis in Mat.23.a.
doctrina sua. Cauete a scribis ꝯꝯ Luce.11.f.
qui volunt in stolis ambulare ꝯꝯ 2.14.b.
et salutari in foro: & in ꝯꝯꝯꝯ
primis cathedris sedere in synagogis: &
primos discubitꝰ in cenis. Qui deuo=
rant domos viduarum sub obtẽtu ꝯꝯ
plire orationis: hi accipient ꝯꝯꝯ
plurius iudicium. Et sedens iesus ꝯꝯ
ꝯtra gazophylaciũ aspiciebat quomodo
turba iactaret es in gazophylaciuz: ꝯꝯ
& multi diuites iactabant multa. ꝯꝯ
Cũ ueniſſet aũt una uidua pauper misit Luce.21.a.
duo minuta quod est quadrãs. Et cõ=
uocans discipulos suos ait illis. ꝯꝯ
Amen dico uobis: quoniã uidua hec
pauper plus oibus misit qui miserunt
in gazophylaciuz. Omnes enim ꝯꝯ
ex eo qꝫ abũdabant illis miserũt: hec
uero de penuria sua omnia que ꝯꝯ
habuit misit totũ uictũ suuz. Cap. 13.

Et cũ egrederetur de templo: ꝯꝯ Mat.24.a.
ait illi unus ex discipulis suis. ꝯ Lu.19.g.&
Magister aspice quales lapides: & qles 21.b.
structure. Et respondẽs iesus ait ꝯꝯ
illi. Vides has oes magnas edificatões?
Non relinquetur lapis sup lapidẽ q̃ nõ
destruatur. Et cum sederet in ꝯꝯ
mõte oliuaꝝ cõtra templũ interrogabant
eum separatim petrus et iacobus ꝯꝯ
et iohannes & andreas. Dic nobis qñ
ista fient et quod signum erit quando
hec oia incipient cõsumari? Et rndẽs
iesus cepit dicere illis. Videte ne ꝯꝯ Mat.7.d.&
qs vos seducat. Multi enim uenient 24.a.
in nomine meo dicentes quia ego Luce.21.b.
sum: et multos seducent. Cum ꝯꝯ 1.Cor.3.d.
audieritis aũt bella & opiniones belloꝝ: Ephe.5.b.
ne timueritis. Oportet eni hec fieri: sed Luce.21.b.
finis. Exurget enim gens ⌊ nondum
cõtra gentẽ et regnũ sup regnũ: & erũt
terremotus per loca: et fames. ꝯꝯ Mat.10.c.
Initium dolorum hec. Videte ꝯꝯ Joh3.6.a

πετε° δε ᵖ υμεις ᵍ εαυτους. ʳ παραδωσουσι ˢ γαρ
ʳ υμας ᵘ εις ˣ συνεδρια, ʳ και ʸ εις ᶻ συναγωγας ᵇ δα=
ρησεσθε, ᶜ και ᵈ επι ᵉ ηγεμονων ᶠ και ᵍ βασιλεων ʰ στα
θησεσθε ᶦ ενεκεν ᵏ εμου, ˡ εις ᵐ μαρτυριον ⁿ αυτοις.
° και ᵖ εις ᵍ παντα τα ʳ εθνη ˢ δει ʳ πρωτον ᵘ κηρυχ=
θηναι το ˣ ευαγγελιον. ʳ οταν δε ˢ αγαγωσιν ᵇ υ=
μας ᶜ παραδιδοντες, ᵈ μη ᶜ προμεριμνατε ᵉ τι ᵍ λα
λησητε ʰ μηδε ᵏ μελετατε, ˡ αλλ ᵐ ο ⁿ εαν ° δοθη ᵖ υ
μιν ᵍ εν ʳ εκεινη τη ᵉ ωρα, ᶜ τουτο ⁿ λαλειτε. ˣ ου ʳ γαρ
ᵛ εστε ˢ υμεις οι ᵇ λαλουντες, ᶜ αλλα το ᵈ πνευ=
μα το ᵉ αγιον. ʳ παραδωσει ᵍ δε ʰ αδελφος ᶦ αδελ
φον ᵏ εις ˡ θανατον ᵐ και ⁿ πατηρ ° τεκνον, ᵖ και ᵍ επα
ναστησονται ʳ τεκνα ˢ επι ᵉ γονεις, ⁿ και ˣ θανατω=
σουσιν ʳ αυτους, ᵛ και ˢ εσεσθε ᵇ μισουμενοι ᶜ υπο
° παντων ᵉ δια το ᵍ ονομα ˢ μου. ° ο ᵇ δε ᶦ υπομεινας
ᵏ εις ˡ τελος, ᵐ ουτος ⁿ σωθησεται. ° οταν ᵖ δε ᵍ ιδητε
το ʳ βδελυγμα της ˢ ερημωσεως το ʳ ρηθεν ⁿ υπο
ˣ δανιηλ του ʳ προφητου ᵛ εστος ᵍ που ᵇ ου ᶜ δει
° ο αναγινωσκων ᵉ νοειτω. ʳ τοτε ᵍ οι ᵇ εν τη ᶦ ιουδαι
α ˣ φευγετωσαν ᶦ εις τα ᵐ ορη. ⁿ ο δε ᵖ επι του ᵍ δω=
ματος, ʳ μη ˢ καταβατω ᶜ εις ⁿ οικιαν, ˣ μη δε ᵛ εισελ=
θετω ˢ αραι ᵇ τι ᶜ εκ της ° οικιας ᶜ αυτου, ʳ και ° ο ᵍ εις
του ʰ αγρον ᵏ μη ᶦ επιστρεψατω ᵐ εις τα ⁿ οπι=
σω ° αραι το ᵖ ιματιον ᵍ αυτου. ʳ ουαι ⁿ δε τοις ᵛ εμ
ⁿ γαστρι ᵛ εχουσαις, ʳ και τοις ᵛ θηλαζουσαις ᵍ εν
ʰ εκειναις τοις ᶜ ημεραις. ° προσευχεσθε ᵛ δε ʳ ινα
ᵍ μη ʰ γενηται η ᶦ φυγη ᵏ υμων ˡ χειμωνος. ᵐ εσον=
ται ⁿ γαρ αι ° ημεραι ᵖ εκειναι ᵍ θλιψις, ʳ οια ᵍ ου γε
γονε ⁿ τοιαυτη ʳ απ ʳ αρχης ᶜ κτισεως ᵍ ης ʰ εκτισεν ο
ᶜ θεος ° εως του ᶜ νυν, ʳ και ᵍ ου μη ʰ γενηται. ˡ και ᵏ ει=
μη ᵏ κυριος ˡ εκολοβωσε τας ᵐ ημερας, ⁿ ουκ ° αν ᵖ ε
σωθη ᵍ πασα ʳ σαρξ. ᵍ αλλα ʳ δια τους ⁿ εκλεκτους
ˣ ους ʳ εξελεξατο, ᵛ εκολοβωσε τας ᵍ ημερας. ʰ και
ᶜ τοτε ° εαν ʳ τις ᵛ υμιν ᵍ ειπη ʰ ιδου ᶦ ωδε ᵏ ο Χριστος ˡ η
ᵐ ιδου ⁿ εκει, ° μη ᵖ πιστευσητε. ᵍ εγερθησονται ʳ γαρ
ᵍ ψευδοχριστοι ʳ και ⁿ ψευδοπροφηται, ʳ και ʳ δω
σουσι ᵛ σημεια ᵍ και ʰ τερατα ᶜ προς το ᵖ αποπλα
νᾶν ʳ ει ʳ δυνατον ᵍ και τους ʰ εκλεκτους. ˡ υμεις ᵏ δε
ˡ βλεπετε. ᵐ ιδου ⁿ προειρηκα ° υμιν ᵖ παντα. ᵍ αλλ
ʳ εν ᵍ εκειναις ταις ʳ ημεραις, ⁿ μετα την ˣ θλιψιν ᵛ ε=
κεινην ᵒ ᵍ ηλιος ʰ σκοτισθησεται, ᶜ και η ᵖ σελημη
ʳ ου ʳ δωσει το ᵍ φεγγος ʰ αυτης. ˡ και οι ᵏ αστερες
του ˡ ουρανου ᵐ εσονται ⁿ εκπιπτοντες. ° και αι
ᵖ δυναμεις ᵍ αι ʳ εν τοις ᵍ ουρανοις ʳ σαλευθησον=
ται. ⁿ και ˣ τοτε ʳ οψονται τον ᵛ υιον του ᵍ ανθρω=
που ʰ ερχομενον ᶜ εν ᵖ νεφελαις, ᶜ μετα ʳ δυνα=
μεως ᵍ πολλης ʰ και ˡ δοξης. ᵏ και ˡ τοτε ᵐ αποστε=
λει τους ⁿ αγγελους ° αυτου, ᵖ και ᵍ επισυναξει
τους ʳ εκλεκτους ᵍ αυτου ʳ εκ των ⁿ τεσσαρων ˣ α=
νεμων, ʳ απ ʳ ακρου ᵍ γης ʰ εως ᶜ ακρου ᵖ ουρανου
ᶜ απο ʳ δε της ᵍ συκης ʰ μαθετε την ˡ παραβολην.
ᵏ οταν ˡ δη ο ᵐ κλαδος ⁿ αυτης ° απαλος ᵖ γενηται,
ᵍ και ʳ εκφυη τα ᵍ φυλλα, ʳ γινωσκετε ⁿ οτι ˣ εγγυς

°autem ᵖ vos ᵍ metipsos ʳ Tradent ˢ enim ꝯ
ʳ vos ᵘ in ˣ concilijs: ʳ τ ʸ in ᶻ synagogis ᵇ vapu
labitis: ᶜ τ ᵈ ante ᵉ presides ʳ τ ᵍ reges ʰ stabitis
ᶦ ꝓpter ᵏ me ˡ in ᵐ testimonium ⁿ illis. ꝯꝯ
°Et ᵖ in ᵍ omnes ʳ gentes ˢ primū ° oportet ⁿ pre
dicari ʳ euangelium. ʳ Et ˢ cū ᵇ duxerint ᶜ vos
ᶜ tradentes ᵈ nolite ᶜ precogitare ᵉ q̄d ᵍ loqua=
mini: ˡ sed ᵐ quod ° datum ᵖ vobis ° fuerit ꝯ
ᵍ in ʳ illa ᵃ hora ᶦ id ⁿ loquimini. ˣ Non ʳ enim
ᵃ vos ˢ estis ᵇ loquentes: ᶜ sed ᵈ spiritus ꝯ
ᶜ sanctus ʳ Tradet ᵍ aūt ʰ frater ʳ fratrem ꝯ
ᵏ in ˡ mortem: ᵐ τ ⁿ pater ° filium: ᵖ τ ᵍ cōsurgēt
ʳ filij ° in ʳ parentes: ⁿ τ ˣ morte ᵏ afficient ꝯ
ʳ eos. ᵛ Et ᵃ eritis ᵇ odio ꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ᵈ oib9 ᶜ ꝓpter ʳ nomē ᵍ meū. ˡ Qui ʰ āt ˡ sustinue
rit ᵏ in ˡ finem ᵐ hic ⁿ saluus ⁿ erit. ° Cū ᵖ āt ᵍ vi
deritis ʳ abominationem ᵃ desolationis ꝯ
ᵛ stantem ᵃ vbi ʰ non ᶜ debet: ꝯꝯꝯꝯ
ᵈ qui ᵈ legit ᶜ intelligat. ʳ Tunc ᵍ q̄ ʰ in ˡ iudea sūt
ᵏ fugiant ˡ in ᵐ montes: ° τ ⁿ qui ᵖ super ᵍ tectū:
ʳ ne ⁿ descendat ʳ in ⁿ domum: ʳ nec ᶦ introeat vt
ᵃ tollat ʰ quid ᶜ de ᵖ domo ᶜ sua: ʳ et ˡ qui ᵍ in ꝯ
ʰ agro ᵉ rit ᵏ non ˡ reuertatur ⁿ retro ꝯꝯ
° tollere ᵖ vestimentuz ᵍ suū. ʳ Ve ᵃ āt ⁿ pregnā
tibus ʳ τ ˢ nutrientibus ᵃ in ꝯꝯꝯꝯ
ʰ illis ᶜ diebus. ᵈ Orate ᶜ vero ʳ vt ˡ hyeme ꝯ
ᵍ nō ʰ fiant. ᵐ Erunt ꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯ
ⁿ eni ° dies ᵖ illi ᵍ tribulationis ⌈ ᵃ quā ʰ ꝑdidit
ⁿ tales ʳ q̄les ᵃ nō ʳ fuerūt ʳ ab ʳ initio ˢ creature
ᶜ deus ᵈ vsq; ᶜ nunc: ᵍ neq; ʰ fient. ˡ Et ᵏ nisi ꝯ
ˡ breuiasset ᵏ dñs ᵐ dies: ⁿ nō ᵖ fuisset ᵖ salua ꝯ
ᵍ omnis ʳ caro. ᵃ Sed ʳ ꝓpter ⁿ electos ꝯꝯ
ˣ quos ʳ elegit ˡ breuiauit ᵃ dies. ʰ Et ꝯꝯ
ᶜ tunc ᵈ si ᶜ q̄s ʳ vobis ᵍ dixerit. ʰ Ecce ˡ hic ē ʳ p̄s:
ᵐ ecce ⁿ illic ° ne ᵖ crediderit. ᵍ Exurgent ʳ ei
ᵃ pseudoꝛp̄i ʳ et ⁿ pseudoprophete: ˣ τ ʳ dabūt
ᵛ signa ᵃ et ʰ portenta ᶜ ad ᵈ seducendos ꝯ
ᶜ si ʳ fieri ʳ potest ᵍ etiam ʰ electos. ˡ Vos ᵏ ergo
ˡ videte. ᵐ Ecce ⁿ predixi ° vobis ᵖ oia. ᵍ Sed
ʳ in ᵃ illis ᶜ diebus ⁿ post ʳ tribulationem ᵛ illaz
ᵃ sol ʰ contenebrabitur: ᶜ τ ᵈ luna ꝯꝯꝯ ꝯ
ᶜ non ʳ dabit ᵍ splendorem ʰ suum. ˡ Et ᵏ stelle
ˡ celi ᵐ erunt ⁿ decidentes: ° τ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵖ virtutes ᵍ que ʳ in ᵃ celis sūt ᶜ mouebuntur.
ⁿ Et ʳ tunc ᶜ videbunt ᵛ filium ᵃ hominis ꝯ
ʰ venientem ᶜ in ᵈ nubibus ᶜ cum ʳ virtute ꝯ
ᵍ multa ʰ τ ˡ gloria. ᵏ Et ˡ tunc ᵐ mittet ꝯꝯ
ⁿ angelos ° suos: ᵖ τ ᵍ congregabit ꝯꝯꝯ
ʳ electos ᵃ suos ʳ a ⁿ quattuor ˣ ventis ꝯꝯ
ʳ a ᵛ sūmo ᵃ terre ʰ vsq; ᵇ ad ᶜ sūmum ᵈ celi. ꝯ
ᶜ A ᵃ ficu ʳ aūt ʰ discite ˡ parabolam. ꝯꝯ
ᵏ Cum ˡ iam ᵐ ramus ⁿ eius ° tener ᵖ fuerit ꝯ
ᵍ τ ʳ nata ʳ fuerit ᵃ folia: ʳ cognoscit ⁿ q̄ ˣ in ˣ pri

Mat. 10.d. Luce. 12. b.

Mat. 10.e. 7. 24. b. Dame. 9. g

Mat. 24.c. Luce. 21.d.

Mat. 24.c.

Mat. 24.c. Luce. 21.c.

Mat. 24.c.

Mat. 24.d Luce. 17.c.

Mat. 24.c.

Joel. 2. g

Esai. 5. g. τ 13. b. Mat. 24.d. Luce. 21.e. Dame. 7.d

Mat. 24. c. Luce. 21. f.

το θέρος εστίν. ούτω και υμείς όταν ταύτα ιδητε γινόμενα, γινώσκετε ότι εγγύς εστιν επί θύραις. αμήν λέγω υμίν, ότι ου μη παρελθη η γενεά αύτη, μέχρις ου πάντα ταύτα γένηται. ο ουρανός και η γη παρελεύσονται, οι δε λόγοι μου ου μη παρέλθωσι. περί δε της ημέρας εκείνης και ώρας, ουδείς οίδεν, ουδέ οι άγγελοι οι εν τω ουρανώ, ουδέ ο υιός, ει μη ο πατήρ. βλέπετε αγρυπνείτε και προσεύχεσθε, ουκ οίδατε γαρ πότε ο καιρός εστίν. ως άνθρωπος απόδημος αφείς την οικίαν αυτού, και δους τοις δούλοις αυτού την εξουσίαν, και εκάστω το έργον αυτού, και τω θυρωρώ ενετείλατο ίνα γρηγορή. γρηγορείτε ουν ουκ οίδατε γαρ πότε ο κύριος της οικίας έρχεται οψέ, η μεσονυκτίου, η αλεκτοροφωνίας, η πρωΐ, μη ελθών εξαίφνης, εύρη υμάς καθεύδοντας. α δε υμίν λέγω, πάσι λέγω, γρηγορείτε.

Cap.14.

Ην δε το πάσχα και τα άζυμα μετά δύο ημέρας, και εζήτουν οι αρχιερείς και οι γραμματείς πως αυτόν εν δόλω κρατήσαντες αποκτείνωσιν. έλεγον δε, μη εν τη εορτή, μήποτε θόρυβος έσται του λαού. και όντος αυτού εν Βηθανία εν τη οικία Σίμωνος του λεπρού, κατακειμένου αυτού, ήλθε γυνή έχουσα αλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικής πολυτελούς, και συντρίψασα το αλάβαστρον, κατέχεεν αυτού κατά της κεφαλής. ήσαν δέ τινες αγανακτούντες προς εαυτούς και λέγοντες, εις τι η απώλεια αύτη του μύρου γέγονεν; ηδύνατο γαρ τούτο πραθήναι επάνω τριακοσίων δηναρίων, και δοθήναι τοις πτωχοίς. και ενεβριμώντο αυτή. ο δε ιησούς είπεν, άφετε αυτήν. τι αυτή κόπους παρέχετε; καλόν έργον ειργάσατο εν εμοί. πάντοτε γαρ τους πτωχούς έχετε μεθ εαυτών, και όταν θέλητε δύνασθε αυτοίς ευποιήσαι, εμέ δε ου πάντοτε έχετε. ο έσχεν αύτη εποίησε, προέλαβε μυρίσαι μου το σώμα εις τον ενταφιασμόν. αμήν λέγω υμίν, όπου εάν κηρυχθή το ευαγγέλιον τούτο εις όλον τον κόσμον, και ο εποίησεν αύτη λαληθήσεται εις μνημόσυνον αυτής. και ο Ιούδας ο Ισκαριώτης εις των δώδεκα απήλθε προς τους αρχιερείς ίνα παραδώ αυτόν αυτοίς. οι δε ακούσαντες εχάρησαν, και επηγγείλαντο αυτώ αργύριον δούναι. και εζήτει πως ευκαίρως αυτόν παραδώ. και τη πρώτη ημέρα των αζύμων, ότε το πάσχα έθυον, λέγουσιν αυτώ οι μαθηταί αυτού. που θέλεις απελθόντες ετοιμάσω-

mo sit estas. Sic τ vos cū videritis hec fieri: scitote q in proximo sit ∞∞∞∞ in ostijs. Amē dico vobis qñ nō trāsibit generatio hec donec oīa ista ∞∞ fiant. Celuz τ terra transibunt: ∞∞ verba autem mea non transibunt. De die aūt illo vel hora nemo scit: ∞∞ neq angeli in celo neq ∞∞∞∞∞ filius nisi pater. Videte: vigilate ∞∞ et orate. Nescitis enim quando ∞∞ tps sit. Sicut homo q peregre pfect reliquit domum suam τ dedit seruis ∞ suis potestatem cuiusq operis: ∞∞ et ianitori precepit vt ∞∞∞∞∞ vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim qñ dñs dom veniat sero an media nocte: an gallicantu: an mane: ne cum ∞ venerit repente inueniat vos dormientes quod autem vobis dico oībus dico vigilate.

Mat.24.c Luce.16.d. 17.17.f.

Mat.25.b Luce.19.b

Mat.24.f. Luce.12.e.

Cap.14.

Mat.26.a. Luce.22.a. Johā.12.a

Mat.26.a.

Mat.26.a.

Mat.26.b

Mat.26.b. Luce.7.f Johā.12.a

Mat.26.b Luce.22.a

Rat ātē pascha τ azyma p̄ biduū: et querebāt summi sacerdotes τ scribe quomodo eum dolo tenerent et occiderēt. Dicebāt ām. Nō in die festo ne forte tumultus fieret in pplo. Et cū esset bethanie in domo simonis ∞∞ leprosi et recumberet: venit ∞∞∞∞∞ mulier habēs alabastrū vnguēti nardi spicati pciosi: et fracto ∞∞∞∞∞ alabastro effudit super caput eius. ∞∞ Erant aūt quidā indigne ferentes intra semetipsos: et dicētes. Ut quid pditio ista vnguēti facta ē? Poterat ei vnguē tū istud venūdari plusq trecētis denarijs τ dari paupibus. Et fremebant in ∞ eā. Jesus aūt dixit. Sinite eā. Quid illi molesti estis? Bonū op operata ē in me. Semper enim pauperes ∞∞ habetis vobiscū: τ cū voluerit potestis illis bñfacere: me aūt nō semp habebitis. Quod habuit hec fecit: puenit vngere corpus meum in sepulturam. Amen ∞ dico vobis: vbicūq p̄dicatū fuerit cuā geliuz istud in vniuerso mūdo: et qđ fecit hec: narrabit in memoriam eius. ∞ Et iudas scariotis vnus de duodecim abijt ad sūmos sacerdotes vt pderet eum illis. Qui audientes gauisi sunt τ promiserunt ei pecuniam se ∞∞∞∞ daturos. τ q̄rebat quō illū oportūe traderet. Et primo die azymorum quando pasca īmolabant: dicunt ei discipuli. Quo vis eamus et paremus tibi ∞∞

μεμ ἱμα φάγῃς Το πάσχα. καὶ ἀποστέλλει
δύο Των μαθητῶμ αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς.
ὑπάγετε εἰς Τὴμ πόλιμ, καὶ ἀπαμτήσει ὑμῖμ
ἄμθρωπος κεράμιομ ὕδατος βαστάζωμ, α-
κολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰμ εἰσέλθῃ,
εἴπατε Τῶ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος
λέγει. ποῦ ἐστί Το κατάλυμα ὅπου Το πάσ-
χα μετά Των μαθητῶμ μου φάγω. καὶ
αὐτός ὑμῖμ δείξει ἀμφάγαιομ μέγα ἐστρωμέ-
μομ ἕτοιμομ, ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖμ. καὶ ἐξῆλ-
θομ οἱ μαθηταί αὐτοῦ καὶ ἦλθομ εἰς Τὴμ πό-
λιμ, καὶ εὗρομ καθὼς εἶπεμ αὐτοῖς, καὶ ἡτοί-
μασαμ το πάσχα. καὶ ὀψίας γεμομέμης, ἔρ-
χεται μετά Των δώδεκα, καὶ ἀμακειμέμωμ αὐ-
τῶμ καὶ ἐσθιόμτωμ, εἶπεμ ὁ ἰησοῦς. ἀμήμ λέ-
γω ὑμῖμ, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶμ παραδώσει με ὁ
ἐσθίωμ μετ ἐμοῦ. οἱ δὲ ἤρξαμτο λυπεῖσθαι
καὶ λέγειμ αὐτῷ εἷς καθ εἷς. μήτι ἐγώ. καὶ
ἄλλος, μήτι ἐγώ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεμ αὐ-
τοῖς. εἷς ἐκ Των δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ
ἐμοῦ εἰς Το τρυβλίομ. ὁ μὲμ υἱὸς Του ἀμ-
θρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐ-
τοῦ. οὐαὶ δὲ Τῶ ἀμθρώπῳ ἐκείμῳ δι οὗ ὁ
υἱὸς Του ἀμθρώπου παραδίδοται. καλὸμ
ἦμ αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεμμήθη ὁ ἄμθρωπος ἐκεί-
μος. καὶ ἐσθιόμτωμ αὐτῶμ, λαβώμ ὁ ἰησοῦς
ἄρτομ καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἔδωκεμ
αὐτοῖς καὶ εἶπε. λάβετε φάγετε, Τοῦτό ἐσ-
τί Το σῶμά μου. καὶ λαβώμ Το ποτήριομ εὐ
χαριστήσας, ἔδωκεμ αὐτοῖς, καὶ ἔπιομ ἐξ αὐ
τοῦ πάμτες, καὶ εἶπεμ αὐτοῖς. Τοῦτό ἐστί Το
αἷμά μου Το Της καιμῆς Διαθήκης Το περί
πολλῶμ ἐκχυμόμεμομ. ἀμήμ λέγω ὑμῖμ, ὅ
τι οὐκέτι οὐμή πίω ἐκ Του γεμήματος Της
ἀμπέλου, ἕως Της ἡμέρας ἐκείμης ὅταμ αὐ
τό πίμω καιμόμ εμ τη βασιλεία Του θεοῦ. καὶ
ὑμμήσαμτες, ἐξήλθομ εισ Το ὄρος Των ἐλαι-
ῶμ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ὅτι πάμτες
σκαμδαλισθήσεσθε ἐμ ἐμοὶ ἐμ Τῇ μυκτί Ταύ-
τῃ. ὅτι γέγραπται, πατάξω Τομ ποιμένα.
καὶ διασκορπισθήσεται Τὰ πρόβατα. ἀλλά
μετά Το ἐγερθῆμαί με, προάξω ὑμῶμ εἰς Τὴμ
γαλιλαίαμ. ὁ δὲ πέτρος ἔφη αὐτῷ. καὶ εἰ
πάμτες σκαμδαλισθήσομται ἐμ σοί, ἀλλ οὐκ
ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἀμήμ λέγω
σοι, ὅτι σὺ σήμερομ ἐμ Τῇ μυκτί Ταύτῃ πρι-
μή δὶς ἀλέκτορα φωμήσαι, τρὶς ἀπαρμήσῃ με
ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλομ, ἐάμ με δέ
ῃ συμαποθαμεῖμ σοι, οὐμή σε ἀπαρμήσωμαι.
ὡσαύτως δὲ καὶ πάμτες ἔλεγομ. καὶ ἔρχομ
ται εἰς χωρίομ οὗ Το ὄμομα γεθσημαμή, καὶ
λέγει Τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καθίσατε ὧδε
ἕως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάμει Τομ πέ

vt manduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis. Ite in ciuitatem: et occurret vobis homo lagenã aque baiulans. Sequimini eum et quocunq; introierit dicite dño domus: quia magister dicit. Vbi est refectio mea vbi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demõstrabit cenaculũ grãde illic parate nobis. Et abierũt discipuli ei: et venerunt in ciuitatem: et inuenerũt sicut dixerat illis et paucrũt pascha. Vespere autem facto: venit cum duodecim. Et discumbentibus illis et mãducantib9 ait iesus. Amen dico vobis: quia vn9 ex vobis tradet me q̃ mãducat mecũ. At illi cepẽrũt contristari et dicere ei singulatim Numquid ego? Qui ait illis. Vnus ex duodecim qui intingit mecum manũ in catino. Et filius quidem hois vadit sicut scriptum est de eo. Ve autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei: si non esset natus homo ille. Et manducantib9 illis: accepit iesus panem et benedicens fregit et dedit eis et ait. Sumite hoc est corpus meũ. Et accepto calice: gr̃as dedit eis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis me9 noui testamenti: qui pro multis effundetur. Amẽ dico vobis: quia iam non bibam de genimine vitis vsq; in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei. Et hymno dicto exierũt in montẽ oliuaꝝ. Et ait eis iesus. Omnes scandalizabimini in me in nocte ista quia scriptum est. Percutiam pastorẽ et dispergentur oues. Sed postea q̃ resurrexero precedam vos in galileam. Petrus aũt ait illi. Et si omnes scandalizati fuerit in te: sed nõ ego. Et ait illi iesus. Amen dico tibi: quia tu hodie in nocte hac priusq; gallꝰ vocẽ bis ter me negabis. At ille ãpliꝰ loqbat. Et si oportuerit me simul cõmori tibi non te negabo. Similiter ãt et oẽs dicebant. Et venit in predium cui nomẽ gethsemani et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Et assumit petrum

Mat. 26.b. Luce. 22.a.
Mat. 26.b. Joh. 13.c.
Mat. 26.c. Joh. 18.a.
Zacha. 13.c Mat. 26.d. Luce. 22.d.
Mat. 26.d.
Mat. 26.d.

τρομ° καιʳ ιάκωβομᵍ καιʳ ιωάννην ᵗ μεθʳ εαυτού,
ᵘ καιˣ ήρξατοʳ εκθαμβείσθαιʳ καιᵗ αδημονείν.ᵇ και
ᶜ λέγειᵒ αυτοίς.ᶜ περίλυπος ʳ εστίν/ηᵍ ψυχήᵇ μου
ʳ έως ᵏ θανάτου.ʲ μείνατεᵐ ώδε,ᵘ καιᵒ γρηγορείτε
ᵖ μετᵍ εμού.ʳ καιᵒ προελθώνᶠ μικρόν,ᵘ έπεσενʳ ε
πί/την ʳ γης ʳ καιᵗ προσηύχετο,ᵇ ίναᶜ ειᵒ δυνατόν
ᶜ εστίʳ παρέλθηᵍ απᵇ αυτού/ηʳ ώρα.ᵏ καιʲ έλεγεν.
ᵐ αββά/οʰ πατήρ,ᵒ πάνταᵖ δυνατάᵍ σοι,ʳ παρένε
γκε/τοᵒ ποτήριονʳ απʰ εμού ᵏ τούτο.ʳ αλλ ʳ ουᵗ τι
ᵇ εγώᶜ θέλω,ᵒ αλλάᶜ τιʳ σύ.ᵍ καιᵇ έρχεταιʳ καιᵏ εύ
ρίσκειʲ αυτούς ᵐ καθεύδοντας,ʰ καιᵒ λέγει/τωᵖ πέ
τρω. ᵠ σίμωνʳ καθεύδειςˢ ουκ ᵗ ίσχυσας ʰ μίαν
ˣ ώραν ʳ γρηγορήσαι.ᵏ γρηγορείτεᵍ καιᵇ προσεύ
χεσθεᶜ ίναᵒ μηᶜ εισέλθητεᶜ εις ᵍ πειρασμόν./τοʰ μεν
ʳ πνεύμαᵏ πρόθυμον,/ηʲ δεᵐ σαρξʰ ασθενής.ᵒ και
ᵖ πάλινᵠ απελθώνʳ προσηύξατο/τονʰ αυτόν ʳ λό
γονʰ είπών.ˣ καιʳ υποστρέψας, ᵗ εύρενᵍ αυτούς
ᵇ πάλινᶜ καθεύδοντας.ᵒ ήσανʳ γαρ/οιʳ οφθαλμοί
ᵍ αυτώνᵇ βεβαρημένοι,ʲ καιᵏ ουκʲ ήδεισανᵐ τιʰ αυ
τώ ᵒ αποκριθώσι.ᵖ καιᵠ έρχεται/τοʳ τρίτονʰ καιʳ λέ
γειʰ αυτοίς.ˣ καθεύδετε/τοʳ λοιπόνʳ καιᵗ αναπαύ
εσθε.ᵇ απέχει.ᶜ ήλθεν/ηᵒ ώρα,ʳ ιδούʳ παραδίδο
ται/οᵍ υιός / του ʰ ανθρώπου ᵗ εις / τας ᵏ χείρας
/τωνʲ αμαρτωλών.ᵐ εγείρεσθεʰ άγωμεν.ᵒ ιδού
/οᵖ παραδιδούς ᵠ μεʳ ήγγικε.ˢ καιʳ ευθέωςʰ έτιʳ αυ
τού ʳ λαλούντος, ᵗ παραγίνεται ᵍ ιούδας ᵇ εισ
ᶜ ων/των ᵒ δώδεκα, ʳ καιʳ μετᵍ αυτού ᵇ όχλος ʳ πο
λύς ᵏ μετάʲ μαχαιρών ᵐ καιʰ ξύλων ᵒ παρά/των
ᵖ αρχιερέων ᵠ και / των ʳ γραμματέων ˢ και / των
ʳ πρεσβυτέρων.ʰ δεδώκειʳ δε/οʳ παραδιδούς ᵗ αυ
τονᵍ σύσσημονᵇ αυτοίς ᶜ λέγων.ᵒ ονʳ αν φιλή
σω ᵍ αυτός ᵇ εστί,ʲ κρατήσατεᵏ αυτόνʲ καιᵐ απα
γάγετεʰ ασφαλώς.ᵒ καιᵖ ελθώνᵠ ευθέωςʳ προ
σελθώνˢ αυτώ ʳ λέγει.ʰ χαίρεʳ ραββί.ʳ καιʲ κατε
φίλησενᵍ αυτόν. ᵇ οιᶜ δεᵒ επέβαλονᶜ επʳ αυτόν
/τας ᵍ χείρας ᵇ αυτών,ʲ καιᵏ εκράτησανʲ αυτόν.ᵐ εις
ʰ δεᵒ τις /των ᵖ παρεστηκότων ᵠ σπασάμενος/την
ʳ μάχαιραν,ʰ έπαισε/τονʳ δούλον/του ʰ αρχιερέ
ως,ˣ καιʳ αφείλενʲ αυτού/τοᵍ ωτίον.ᵇ καιᶜ αποκρι
θείς/οᵒ ιησούς ᶜ είπενʳ αυτοίς.ᵍ ωςᵇ επίʲ λῃστήνᵏ ε
ξήλθετεʲ μετάᵐ μαχαιρών ʰ καιᵒ ξύλωνᵖ συλλα
βείνᵠ με. ʳ καθημέραν ᵒ ήμηνʳ προς ʰ υμάς ˣ εν/τω
ʳ ιερώ ᵗ διδάσκων, ᵍ καιᵇ ουκᶜ εκρατήσατέᵒ με.
ᶜ αλλʳ ίναᵍ πληρωθώσιν/αιᵇ γραφαί.ʲ καιᵏ αφέν
τες ʲ αυτόνᵐ πάντες ʰ έφυγον.ᵒ καιᵖ εις ᵠ τις ʳ νεα
νίσκος ᵍ ηκολούθησενʳ αυτώ ʰ περιβεβλημέ
νος ˣ σινδόναʳ επίʲ γυμνού, ᵍ καιᵇ κρατούσιν
ᶜ αυτόν/οιᵇ νεανίσκοι.ᶜ οʳ δεᵍ καταλιπών/την
ᵇ σινδόνα, ʲ γυμνόςᵏ έφυγενʲ απʰ αυτών. ʰ και
ᵍ απήγαγον/τονᵖ ιησούνᵠ προς/τονʳ αρχιερέα.
ᵛ καιʳ συνέρχονταιʰ αυτώˣ πάντες/οιʳ αρχιερείς
ᵍ και / οιᵍ πρεσβύτεροι, ᵇ και / οιᶜ γραμματείς.
ᵖ και / οʳ πέτροςʳ απόᵍ μακρόθενᵇ ηκολούθη
σενᵇ αυτώ ʲ έως ᵏ έσω ʲ εις/την ʰ αυλήν/του ʰ αρ=

ᵉ et ᵖ iacobum ᵍ et ʳ iohannem ʰ secum : ꝏ ꝏ
ʰ et ʳ cepit ʳ pauere ᶜ et ᵍ tedere. ᵇ Et ꝏ ꝏ ꝏ Mat. 26. a
ᶜ ait ᵒ illis. ᶜ Tristis ʳ est ᵍ anima ᵇ mea ꝏ ꝏ Joh. 12. d
ʳ vsq; ʲ ad ᵏ mortē. ʲ Sustinete ᵐ hic ʰ et ᵒ vigila
te. ʳ Et cū ʰ processisset ʳ paululū ʰ pcidit ʲ sup Mat. 26. d.
ʳ terram ʲ et ʳ orabat: ᵇ vt ʲ si ᵒ fieri ᵒ posset ꝏ Luce. 22. d.
ʳ transiret ᵍ ab ᵇ eo ʲ hora. ᵏ Et ʲ dixit. ꝏ ꝏ ꝏ
ᵐ Abba ʰ pater: ᵒ oīa ᵠ tibi ᵖ possibilia sunt: Mat. 26. d.
ʳ transfer ʰ calicem ʳ hunc ᵗ a ʰ me: ʳ sed ʲ nō ᵗ qđ Luce. 22. c.
ᵇ ego ᶜ volo: ᵒ sed ᶜ quod ʳ tu. ᵍ Et ᵇ venit ʲ et ᵏ in Joh. 6. e.
uenit ʲ eos ᵐ dormientes. ʰ Et ᵒ ait ᵖ petro. ꝏ
ᵠ Simon ʳ dormis? ʰ Non ʳ potuisti ʰ vna ꝏ
ᵏ hora ʳ vigilare. ʲ Vigilate ᵍ et ᵇ orate ꝏ
ᶜ vt ᵒ non ᶜ intretis ʳ in ᵍ temptationem. ꝏ ꝏ
ʲ Spūs ᵇ quidē ᵏ pmptꝰ ē: ᵐ caro ʲ vo ʰ infirma. Mat. 26. d.
ᵒ Et ᵖ iterū ᵠ abiens ʳ orauit ʰ eundē ʳ sermonē Joh. 6. g.
ʰ dicens. ʳ Et ʳ reuersus ᵇ denuo: ʲ inuenit ᶜ eos Mat. 26. d
ᶜ dormientes. ᵒ Erant ᶜ enim ʳ oculi ꝏ ꝏ E
ᵍ eorum ᵇ grauati: ʳ ᵏ ignorabant ᵐ quid ꝏ
ᵒ respondeˢ rēt ʰ ei. ᵖ Et ᵠ venit ʳ tertio: ʰ et ʳ ait
ʰ illis. ᵏ Dormite ʳ iam ʲ et ᵍ requiescite. ꝏ ꝏ
ᵇ Sufficit. ᶜ Venit ᵒ hora: ᶜ ecce ᵍ filius ꝏ
ᵇ hominis ʳ tradetur ʲ in ᵏ manus ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ʲ peccatorum. ᵐ Surgite ʰ eamus. ᵒ Ecce ꝏ
ᵖ qui ᵠ me ᵖ tradet ʳ prope ʳ est. ᵍ Et ʰ adhuc ʳ co Mat. 26. e
ʳ loquente ᶜ venit ʰ iudas scarioth ᵇ vnus de Luce. 22. c.
ᵛ duodecim ᶜ et ʳ cum ᵍ eo ᵇ turba ʲ multa: ꝏ Joh. 18. a.
ᵏ cum ʲ gladijs ᵐ ⁊ ʰ lignis missi ᵒ a ᵖ summis
ᵖ sacerdotibus ᵠ et ʳ scribis ᵍ et ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ʳ senioribus. ʰ Dederat ᵏ autem ʳ traditor ꝏ Mat. 26. e
ᵇ eis ᵍ signū ᶜ dicens. ᵒ Quēcūq; ʳ osculatuᵒ ʳ fue
ro ᵍ ipse ᵇ est ʲ tenete ᵏ eum: ʲ et ᵐ ducite ꝏ ꝏ
ʰ caute. ᵒ Et cū ᵖ venisset ᵠ statim ʳ accedēs ad
ʰ eum ʳ ait. ʰ Aue ᵏ rabbi. ʳ Et ʲ osculatus ʲ est
ᵍ eum. ᶜ At ᵇ illi ᵍ manus ᵇ iniecerunt ᶜ in ʳ ie
sum ʲ et ᵏ tenuerunt ʲ eum. ᵐ Vnus ꝏ ꝏ ꝏ Mat. 26. e.
ʰ aūt ᵒ quidam de ᵖ circumstantibus ᵠ educēs Luce. 22. c.
ʳ gladiū: ᵒ percussit ʳ seruum ʰ summi ʰ sacer Joh. 18. b.
dotis ᵏ ⁊ ʲ ābputauit ʲ illi ᵍ auriculā. ᵇ Et ᶜ rīdēs Mat. 26. e.
ᵒ iesus ᶜ ait ʰ illis. ᵍ Tanq; ᵇ ad ʲ latronē ᵏ existis Luce. 22. c.
ʲ cum ᵐ gladijs ʰ ⁊ ᵒ lignis ᵖ comprehendere Joh. 18. d
ᵠ me. ʳ Quottidie ᵍ eram ʳ apud ʰ vos ʳ in ꝏ
ʳ tēplo ᵒ docens: ᵍ et ᵇ non ᵒ me ᶜ tenuistis. ꝏ
ᶜ Sed ʳ vt ᵍ impleant ᵇ scripture. Tūc discipu Mat. 26. f.
li ei ᵏ ʲ relinquētes ʲ eū ᵐ oēs ʰ fugerūt. ʳ Adole
scēs ᵒ aūt ᵠ quidam ᵍ sequebatur ʳ cum ʰ ami
ctus ᵏ sindone ʲ super ʳ nudo: ᵍ et ᵇ tenuerunt
ᶜ eum. ʳ Et ᶜ ille ᵍ relicta ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ F
ᵇ sindone ʲ nudus ᵏ pfugit ʲ ab ᵐ eis. ʰ Et ꝏ Mat. 26. f.
ᵒ adduxerunt ᵖ iesum ᵠ ad ʳ sūmum ʳ sacerdotē Luce. 22. f
ᵍ et ʳ conuenerunt ᵏ omnes ʳ sacerdotes ꝏ
ᵇ et ᶜ scribe ʳ et ᵍ seniores. ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ Mat. 26. f.
ᶜ Petrus ᵒ autem ʳ alonge ᵇ secutus ᵇ est ꝏ Luce. 22. f.
ᵇ eū ʲ vsq; ᵏ intro ʲ in ᵐ atriū ʰ summi ʰ sacerdotis:

χιερέως. °καὶ ᵖἦν ᵍσὺν καθήμενος ʳμετὰ τῶν ˢὑπη
ρετῶν, ᵗκαὶ ᵘθερμαινόμενος ˣ πρὸς τὸ ʸφῶς. οἱ
ᶻἀρχιερεῖς ᵇκαὶ ᶜὅλον τὸ ᵈσυνέδριον, ᵉ ἐζή=
τουν ᶠκατὰ τοῦ ᵍἸησοῦ ʰμαρτυρίαν εἰς τὸ ⁱ θα=
νατῶσαι αὐτόν, ᵐ καὶ ⁿοὐχ ᵒεὕρισκον. ᵖ πολλοὶ
ᵍγὰρ ʳἐψευδομαρτύρουν ˢκατ᾽ αὐτοῦ, ᵗκαὶ ᵘἴ=
σαι αἱ ʸμαρτυρίαι ᶻοὐκ ᵃἦσαν. ᵇ καὶ ᶜτινὲς ᵈἀνα=
στάντες, ᵉψευδομαρτύρουν ᶠκατ᾽ αὐτοῦ, ᵍ λέ=
γοντες. ʰ ὅτι ⁱἡμεῖς ʲἠκούσαμεν ᵏαὐτοῦ ˡλέγον=
τος ᵐ ὅτι ⁿ ἐγὼ ᵍκαταλύσω τὸν ʳναὸν ˢ τοῦτον
τὸν ʳχειροποίητον, ᵗ καὶ ᵘ διὰ ʳτριῶν ˢἡμερῶν
ˣ ἄλλον ʸ ἀχειροποίητον ᶻοἰκοδομήσω. ᵃ καὶ ᵇ οὐ
δὲ ᶜοὕτως ᵈἴση ᵉἦν ᶠἡ ᵍμαρτυρία ʰαὐτῶν. ⁱ καὶ ᵏ ἀ=
ναστὰς ὁ ˡ ἀρχιερεὺς ᵐ εἰς ⁿ μέσον, ᵍ ἐπηρώτησε
τὸν ʳἸησοῦν ˢ λέγων. ᵗ οὐκ ᵘ ἀποκρίνῃ ʳοὐδέν, ᵗ Τί
οὗτοί ˣ σου ʸ καταμαρτυροῦσιν. ᶻ ὁ ᵃ δὲ ᵇ ἐσιώπα
ᶜ καὶ ᵈ οὐδὲν ᵉ ἀπεκρίνατο. ᶠ πάλιν ὁ ᵍ ἀρχιερεὺς ʰ ἐ
πηρώτα ⁱ αὐτὸν ᵏ καὶ ˡ λέγει ᵐ αὐτῷ. ⁿ σὺ εἶ ὁ ᵍ Χρι
στὸς ὁ ʳ υἱὸς τοῦ ˢ εὐλογητοῦ. ᵗ ὁ ᵘ δὲ ʳ Ἰησοῦς ᵗ εἶ=
πεν. ˣ ἐγώ ʸ εἰμί. ᶻ καὶ ᵃ ὄψεσθε τὸν ᵇ υἱὸν τοῦ ᶜ ἀν=
θρώπου ᵈ ἐκ ᵉ δεξιῶν ᶠ καθήμενον τῆς ᵍ δυνάμεως,
ʰ καὶ ⁱ ἐρχόμενον ʲ μετὰ τῶν ᵏ νεφελῶν τοῦ ˡ οὐ=
ρανοῦ. ᵐ ὁ ⁿ δὲ ʳ ἀρχιερεὺς ˢ διαρρήξας τοὺς ᵗ χιτῶ
νας ᵘ αὐτοῦ ˣ λέγει. ʸ Τί ᶻ ἔτι ᵃ χρείαν ᵇ ἔχομεν ᶜ μαρ
τύρων. ᵈ ἠκούσατε τῆς ᵉ βλασφημίας, ᶠ τί ᵍ ὑμῖν
ʰ φαίνεται. ⁱ οἱ ʲ δὲ ᵏ πάντες ˡ κατέκριναν ᵐ αὐτὸν ⁿ ἔ
νοχον ᵒ εἶναι ᵖ θανάτου. ᵍ καὶ ʳ ἤρξαντό τινες ˢ ἐμ=
πτύειν ᵗ αὐτῷ, ᵘ καὶ ˣ περικαλύπτειν τὸ ʸ πρόσω=
πον ᶻ αὐτοῦ, ᵃ καὶ ᵇ κολαφίζειν ᶜ αὐτόν, ᵈ καὶ ᵉ λέγειν
ᶠ αὐτῷ. ᵍ προφήτευσον. ʰ καὶ οἱ ⁱ ὑπηρέται ᵐ ῥαπί=
σμασιν ⁿ αὐτὸν ᵒ ἔβαλλον. ᵖ καὶ ᵍ ὄντος τοῦ ʳ Πέτρου
ˢ ἐν τῇ ᵗ αὐλῇ ᵘ κάτω, ˣ ἔρχεται ʸ μία τῶν ᶻ παιδίσ=
κων τοῦ ᵃ ἀρχιερέως, ᵇ καὶ ᶜ ἰδοῦσα τὸν ᵈ Πέτρον
ᵉ θερμαινόμενον ᶠ ἐμβλέψασα ᵍ αὐτῷ ʰ λέγει. ⁱ καὶ
ʲ σὺ ᵏ μετὰ τοῦ ˡ Ναζαρηνοῦ ᵐ ἦσθα τοῦ ⁿ Ἰησοῦ. ᵒ ὁ ᵖ δὲ
ʳ ἠρνήσατο ˢ λέγων. ᵗ οὐκ ᵘ οἶδα, ˣ οὐδὲ ʸ ἐπίσταμαι
ᶻ τί ᵃ σὺ ᵇ λέγεις. ᶜ καὶ ᵈ ἐξῆλθεν ᵉ ἔξω ᶠ εἰς τὸ ᵍ προαύ
λιον, ʰ καὶ ⁱ ἀλέκτωρ ʲ ἐφώνησε. ⁱ καὶ ᵏ ἡ ˡ παιδίσκη ᵐ ἰ
δοῦσα ⁿ αὐτὸν ᵒ πάλιν, ᵖ ἤρξατο ᶠ λέγειν τοῖς ᵍ πα
ρεστηκόσιν, ʳ ὅτι ˢ οὗτος ᵗ ἐξ ᵘ αὐτῶν ˣ ἐστίν. ʸ ὁ ᶻ δὲ
ᵃ πάλιν ᵇ ἠρνεῖτο. ᶜ καὶ ᵈ μετὰ ᵉ μικρὸν ᶠ πάλιν οἱ ᵍ πα
ρεστῶτες ʰ ἔλεγον τῷ ⁱ Πέτρῳ. ʲ ἀληθῶς ᵏ ἐξ ˡ αὐ=
τῶν ᵐ εἶ, ⁿ καὶ ᵍ γὰρ ʳ Γαλιλαῖος ˢ εἶ, ᵗ καὶ ᵘ ἡ ˣ λαλιά
ʸ σου ᶻ ὁμοιάζει. ᵃ ὁ ᵇ δὲ ᶜ ἤρξατο ᵈ ἀναθεματίζειν
ᵉ καὶ ᶠ ὀμνύειν, ᵍ ὅτι ʰ οὐκ ⁱ οἶδα τὸν ʲ ἄνθρωπον ᵏ τοῦ
τον ˡ ὃν ᵐ λέγετε. ⁿ καὶ ᵖ ἐκ ᵍ δευτέρου ʳ ἀλέκτωρ ˢ ἐ
φώνησε. ᵗ καὶ ᵘ ἀνεμνήσθη ὁ ˣ Πέτρος τὸ ʸ ῥῆμα ᶻ ὃ
ᵃ εἶπεν ᵇ αὐτῷ ὁ ᶜ Ἰησοῦς. ᵈ ὅτι ᵉ πρὶν ᶠ ἀλέκτορα
ᵍ φωνῆσαι ʰ δὶς, ⁱ ἀπαρνήσῃ ʲ με ᵏ τρίς. ˡ καὶ ᵐ ἐπιβα
λὼν ⁿ ἔκλαιε. Cap. xv.

Καὶ ᵇ εὐθέως ᶜ ἐπὶ τὸ ᵈ πρωΐ ᵉ συμβούλιον
ᶠ ποιήσαντες οἱ ᵍ ἀρχιερεῖς ʰ μετὰ τῶν ⁱ πρεσ
βυτέρων ʲ καὶ ᵏ γραμματέων, ˡ καὶ ᵐ ὅλον τὸ ⁿ συνέ
δριον, ᵒ δήσαντες τὸν ᵖ Ἰησοῦν ᵍ ἀπήνεγκαν, ʳ καὶ

ᵉ et ᵖ sedebat ʳ cum ᵍ ministris ꝏꝏꝏꝏ Johñ. 18.f.
ˣ ad ʸ ignem: ᶻ τ ᵃ calefaciebat ᵘ se. ꝏꝏ ⌈ bãt
ᵍ Sũmi ʰ Xⁿⁱ ᵃ sacerdotes ᵇ et ᶜ oẽ ᵈ cõciliũ ᶜ q̃re= Mat. 26.f.
ʳ aduersus ˢ ieſũ ʰ teſtimoniũ: ᵗ vt eũ ᵘ morti ˣ tra Luce. 22.g.
derent ᵛ nec ʷ inueniebant. ᵖ Multi ꝏꝏꝏ
ᵍ ãt ʳ teſtimoniũ ʳ falſũ ʳ dicebãt ᵘ aduerſus ʳ eũ ᵘ ꝛ
ˣ ꝓueniẽtia ʸ teſtimonia ᶻ nõ ᵃ erãt. ᵇ Et ᶜ quidã Mat. 26.f.
ᵈ ſurgẽtes ᶜ falſum ᶜ teſtimoniũ ᶜ ferebãt ᶠ ad=
uerſus ᵍ eũ ʰ dicentes. ⁱ Q̃ñ ˣ nos ʲ audiuim⁹
ᵖ Ego ᵍ diſſoluã ʳ templũ ᵍ hoc ⌊ ᵐ eũ ᵘ dicẽtẽ.
ᶜ manufactum ᵘ ꝛ ᶜ poſt ʳ triduum ꝏꝏ ꝏ ꝏꝏ
ᵃ aliud ᵇ nõ ᵇ manufactũ ᶜ edificabo. ᵇ Et ᶜ non
ᵇ erat ᵍ ꝓueniẽs ᶜ teſtimoniũ ˣ illoꝝ. ᵐ Exurgẽs
ʲ ãt ᵑ ſũmus ᵘ ſacerdos ᵒ in ᵇ mediũ: ᵍ iterroga=
uit ʳ ieſũ ᵘ dicens. ᶜ Nõ ᵘ rñdes ᵛ q̃cq̃ ad ea q̃ ti
bi obijciuntur ab his: ᶜ Ille ᵇ autez ᶜ tacebat
ᶜ et ᵍ nihil ʰ rñdit. ⁱ Rurſũ ˣ ſũm⁹ ˣ ſacerdos ʲ in Mat. 26.f.
terrogabat ᵐ eũ ᵘ ꝛ ᵒ dixit ᵇ ei. ᵍ Tu ᵉ es ᵉ chriſtus Luce. 22.g.
ʳ filius dei ᵘ benedicti. ʳ Jeſus ˣ aũt ᵗ dixit illi. Mat. 26.f.
ᵖ Ego ᵇ ſum. ᶜ Et ᵒ videbitis ᶜ filiũ ᶜ hominis Luce. 22.g.
ᵗ ſedẽtem ᵍ a ʰ dextris ˣ virtutis dei: ꝏꝏ Johñ. 6.g.
ᵗ et ᵐ venientem ᵘ cum ᵒ nubibus ᵖ celi. ꝏꝏ Ꝟ
ʳ Sũm⁹ ᵍ ãt ʳ ſacerdos ᵉ ſcindens ᶜ veſtimenta Mat. 26.g.
ᵘ ſua ᶜ ait. ᶜ Quid ᵈ adhuc ᵉ ꝺ̃ſideram⁹ ᵇ teſtes? Mat. 26.g.
ᵒ Audiſtis ᶜ blaſphemiam: ᶜ quid ᵍ vobis ꝏ Luce. 22.g.
ʰ videt? ⁱ Qui ᵒ omnes ᵐ condemnauerũt ᵘ eũ
ᵖ eſſe ᵒ reũ ᵍ mortis. ʳ Et ᵘ ceperũt ᶜ quidã ᵘ con Mat. 26.g.
ſpuere ˣ eum ʳ et ᵛ velare ᵉ faciem ꝏꝏꝏꝏ Luce. 22.g.
ʰ eius: ᶜ et ᵒ colaphis ᶜ cum ʰ cedere ʳ et ᵍ dicere Johñ. 19.a
ʰ ei: ʲ prophetiza: ᵏ τ ˡ miniſtri ᵐ alapis ꝏꝏ
ᵘ eum ᵐ cedebant. ᵖ Et cum ᵒ eſſet ʳ petrus ꝏ Mat. 26.g
ᵉ ĩ ᵗ atrio ᵘ deorſum: ˣ venit ʳ vna ex ʲ ancillis Luce. 22.f.
ᵉ ſũmi ᵉ ſacerdotis: ʰ et cum ᶜ vidiſſet ᵒ petrum Johñ. 18.c.
ᶜ calefacientem ᶜ ſe: ᵗ aſpiciens ᵍ illũ ʰ ait. ⁱ Et
ᵏ tu ⁱ cum ᵘ ieſu ᵐ nazareno ᵒ eras? ᵑ At ᵖ ille ꝏ
ʳ negauit ᵍ dicens. ᶜ Neq̃ ᵘ ſcio ˣ neq̃ ʸ noui ꝏ
ᵉ q̃d ʰ dicas. ᶜ Et ᵒ exiit ᶜ foras ʳ ante ᵍ atrium: Mat. 26.g.
ʰ et ⁱ gallus ᵏ cantauit. ᵖ Rurſus ⁱ ãt cũ ᵘ vidiſ= Luce. 22.f.
ſet ᵒ illũ ᵐ ancilla ᵑ cepit ʳ dicere ᵘ circũſtãtib⁹: Johñ. 18.c.
ʳ quia ᵘ hic ˣ ex ʸ illis ᶻ eſt. ᵇ At ᵃ ille ꝏꝏ ꝏ
ᶜ iterꝝ ᵒ negauit. ᶜ Et ᵖ ꝑ ᵍ puſillũ ʰ rurſ⁹ ⁱ q̃ aſta
ᵏ dicebãt ⁱ petro. ᵐ Vere ᵘ ex ᵒ illis ꝏ ⌊ bãt
ᵖ es: ʳ nam ᵑ et ᵘ galileus ᵗ es. ꝏꝏꝏꝏ
ᵘ Ille ᵇ autem ᶜ cepit ᵈ anathematizare ꝏꝏ
ᶜ et ʳ iurare ᵉ quia ʰ neſcio ᵏ homines ˡ iſtum ꝏ
ᵐ quẽ ᵘ dicitis. ᵒ Et ſtatiᵑ iterũ ʳ gallus ᵗ cãta=
uit. ʳ Et ᵘ recordat⁹ ᵘ eſt ᵖ petrus ʳ verbi ˢ quod Mat. 26.g.
ᵏ dixerat ᵇ ei ⁱ ieſus: ᶜ priuſq̃ ʳ gallus ꝏ ꝏ Luce. 22.g.
ᵍ cantet ᵇ bis: ˡ ter ᵏ me ⁱ negabis. ᵐ Et ᵘ cepit
ᵒ flere. Cap. xv.

Et ᵇ confeſtim ᵇ mane ᶜ concilium ꝏꝏ Ꝟ
ʳ faciẽtes ᵍ ſũmi ᵍ ſacerdotes ʰ cũ ˡ ſeniori Mat. 27.a.
bus ᵏ et ˡ ſcribis: ᵐ et ᵘ vniuerſo ᵒ concilio ꝏ Luce. 23.a.
ᵖ vincientes ᵍ ieſum ʳ duxerunt: ᵉ et ꝏꝏ Johñ. 18.c.

παρέδωκαμ τω πιλάτω. και επηρώτησεμ αυ-
τόμ ο πιλάτος. συ ει ο βασιλεύς τωμ ιου-
δαίωμ. ο δε αποκριθείς είπεμ αυτώ. συ λέ
γεις. και κατηγόρουμ αυτού οι αρχιερείς
πολλά, αυτός δε ουδέμ απεκρίματο. ο δε πι
λάτος πάλιμ επηρώτησεμ αυτόμ λέγωμ.
ουκ αποκρίμη ουδέμ. ίδε πόσα σου κατα-
μαρτυρούσιμ. ο δε ιησούς ουκέτι ουδέμ α
πεκρίθη, ώστε θαυμάζειμ τομ πιλάτομ. κατά
δε εορτήμ απέλυεμ αυτοίς ένα δέσμιομ όμ-
περ ητούντο. ήμ δε ο λεγόμενος βαραββάς,
μετά τωμ συστασιαστώμ δεδεμένος, οίτι-
νες εμ τη στάσει φόνομ πεποιήκεισαμ. και α
ναβοήσας ο όχλος, ήρξατο αιτείσθαι καθώς
αεί εποίει αυτοίς. ο δε πιλάτος απεκρίθη
αυτοίς λέγωμ. θέλετε απολύσω υμίμ τομ
βασιλέα τωμ ιουδαίωμ. εγίμωσκε γαρ ότι
δια φθόνομ παραδεδώκεισαμ αυτόμ οι αρ-
χιερείς. οι δε αρχιερείς ανέσεισαμ τομ όχλομ
ίνα μάλλομ τομ βαραββάμ απολύση αυτοίς
ο δε πιλάτος αποκριθείς πάλιμ είπεμ αυ-
τοίς. τι ουμ θέλετε ποιήσω ομ λέγετε βασι-
λέα τωμ ιουδαίωμ. οι δε πάλιμ έκραξαμ στα
ύρωσομ αυτόμ. ο δε πιλάτος έλεγεμ αυτοίς.
τι γαρ κακόμ εποίησεμ. οι δε περισσοτέ-
ρως έκραξαμ, σταύρωσομ αυτόμ. ο δε πιλά
τος βουλόμενος τω όχλω το ικαμόμ ποιή-
σαι, απέλυσεμ αυτοίς τομ βαραββάμ, και πα-
ρέδωκε τομ ιησούμ φραγελλώσας, ίμα σταυ
ρωθή. οι δε στρατιώται απήγαγομ αυτόμ έ
σω της αυλής, ο εστί πραιτώριομ. και συγ-
καλούσιμ όλημ τημ σπειραμ, και εμδύουσιμ
αυτόμ πορφύραμ, και περιτιθέασιμ αυτώ
πλέξαμτες ακάμθιομ στέφαμομ, και ήρξαμ-
το ασπάζεσθαι αυτόμ και λέγειμ. χαίρε ο βα
σιλεύς τωμ ιουδαίωμ. και έτυπτομ αυτού τημ
κεφαλημ καλάμω, και ένέπτυομ αυτώ, και
θέντες τα γόνατα προσεκύνουμ αυτώ. και
ότε ένέπαιξαμ αυτώ, έξέδυσαμ αυτόμ τημ
πορφύραμ, και ένέδυσαμ αυτόμ τα ίμάτια
τα ίδια, και εξάγουσιμ αυτόμ ίμα σταυρώ
σωσιμ αυτόμ. και αγγαρεύουσι παράγομ-
τά τινά σίμωμα κυρηναίομ έρχόμενομ από
αγρού τομ πατέρα αλεξάμδρου και ρούφου
ίμα άρη τομ σταυρόμ αυτού. και φέρουσιμ
αυτόμ επί γολγοθάμ τόπομ ός εστί μεθερμη
νευόμενομ κρανίου τόπος. και ελίδουμ αυ-
τώ πιείμ εσμυρνισμένομ οίνομ, ος δε ουκ έλα
βε. και σταυρώσαμτες αυτόμ διαμερίζομται
τα ίμάτια αυτού βάλλομτες κλήρομ επ αυ
τά, τίς τί άρη. ήμ δε ώρα τρίτη, και εσταύρω
σαμ αυτόμ. και ήμ η επιγραφή της αιτίας αυ
τού επιγεγραμμένη ο βασιλεύς τωμ ιουδαί-
ωμ. και συμ αυτώ σταυρούσι δύο λῃστάς, ε

tradiderunt pilato. Et interrogauit eū pilatus. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait illi. Tu dicis. Et accusabant eum multis. Pilatus autem rursum interrogauit eum dicens. Nō rñdes q̄cq̄? Vide i q̄nt te accusāt? Jesus autem amplius nihil respondit: ita vt miraretur pilatus. Per diē aūt festū solebat dimittere illis vnū ex vinctis quē cūq; petijssent. Erat aūt q di cebatur barrabas: q cū sedicionis erat vinct q i seditiōe fecerāt homicidiū. Et cū turba: cepit rogare sicut ascendisset semp faciebat illis. Pilatus aūt rñdit eis dixit. Vultis dimittam vobis regem iudeorum? Sciebat enim q per inuidiā tradidissent eū sūmi sacerdotes. Pontifices aūt concitauerūt turbā vt magis barrabam dimitteret eis. Pilatus aūt iterum respondēs ait illis. Quid ergo vultis faciam regi iudeorū? At illi iterū clamauerūt dicētes. Crucifige eū. Pilat vero dicebat illis. Quid enī mali fecit? At illi magis clamabāt. Crucifige eū. Pilat volens populo satisfacere autem dimisit illis barrabam: et tradidit iesum flagellis cesū vt crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium pretorij: et conuocant totam cohortem: et induunt eum purpura: et imponunt ei plectentes spineaz coronam: et cepēt salutare eum. Aue rex iudeorum. Et percutiebant caput eius harūdine: et ponentes genua adorabant eum. Et postq illuserunt ei: exuerunt illum purpura: et induerunt eum vestimentis suis: et educunt illum vt crucifigerent eum. Et angariauerūt pretereuntem quēpiā simonē cyreneū vementem de villa: patrem alexandri et ruffi: vt tolleret crucem eius. Et perducunt illū i golgotha locū: q̄ est interpretatū caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrhatū vinum: et non accepit Et crucifigentes eum diuiserunt vestimēta eius: mittentes sortē sup eis q̄s q̄d tolleret. Erat aūt hora tertia: et erat titulus cāe ei? crucifigeēt inscriptus rex iudeorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones

Mat. 27.b Luce. 23.a Johā. 18.f
Mat. 27.b. Johā. 19.b.
Mat. 27.b Luce. 23.c Johā. 18.g
Mat. 27.b Johā. 18.g.
Mat. 27.b. Luce. 23.c Johā. 18.g Actuū 3.c
Mat. 27.c. Luce. 23.d Johā. 19.a
Mat. 27.d
Mat. 27.d Luce. 23. d.
Mat. 27.d Luce. 23.c. Johā. 19.c.
Mat. 27.d Johā. 19.c.
Mat. 27.d. Luce. 23.c. Johā. 19. d.
Mat. 27.d Luce. 23. c. Johā. 19.d

μα εκ λεξιῶν, και ἑμα εξ ευωνύμων αὐτου.
και επληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα. και μετὰ ἀνόμων ελογίσθη. και οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, και λέγοντες. οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν και ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν, και κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως και οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον. ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. και οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. γενομένης ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. και τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων. ελωΐ, ελωΐ λιμὰ σαβαχθανί. ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ὁ θεός μου ὁ θεός μου εἰς τί με ἐγκατέλιπες. και τινές τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον. ἰδοὺ ἡλίαν φωνεῖ. ἆραμὼν δὲ εἷς και γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν λέγων. ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἡλίας καθελεῖν αὐτόν ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. και τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν. ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν θεοῦ. ἦσαν δὲ και γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνή, και μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου τοῦ μικροῦ και ἰωσῆ μήτηρ, και σαλώμη, αἱ και ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ, και διηκόνουν αὐτῷ, και ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβάσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσόλυμα. και ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή ὅ ἐστι προσάββατον, ἦλθεν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτής, ὃς και αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. και τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, και ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν. και προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. και γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ ἰωσὴφ. και ἀγοράσας σινδόνα καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, και κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, και προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδαληνὴ και μαρία ἡ ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. Cap.16.

vnũ a dextris et alium a sinistris eius.
Et impleta est scriptura q̃ dicit. Et cũ iniquis reputatus est. Et pretereuntes blasphemabant eum: mouentes capita sua et dicentes. Vah qui destruis templũ dei: et in tribus diebus reedificas. Saluum fac temetipsũ descendens de cruce. Similiter et summi sacerdotes illudẽtes ad alterutrum cum scribis dicebãt. Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. Christus rex israel: descẽdat nunc de cruce vt videamus et credamus. Et qui cũ eo crucifixi erãt conuiciabãtur ei. Et facta hora sexta: tenebre facte sunt per totã terrã vsq; in horã nonã. Et hora nona exclamauit Jesus voce magna dicẽs. Heloy: heloy: lama esebtani. Quod est interpretatũ. Deus me9: de9 me9: vt quid dereliqsti me: Et quidã de circũstãtib9 audientes dicebãt. Ecce heliã vocat. Currens ãt vn9 et implẽs spõgiã aceto: circũponẽs q̃ calão potũ dabat ei dicẽs. Sinite: videam9 si veniat helias ad deponendũ eũ. Jesus ãt emissa voce magna expirauit. Et velũ templi scissum est in duo a summo vsq; deorsũ. Videns ãt centurio qui ex aduerso stabat quia sic clamans expirasset ait. Vere hic homo filius dei erat. Erant autem et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat maria magdalene: et maria iacobi minoris: et ioseph mater et salome: q̃ cũ esset in galilea sequebãtur eum et ministrabant ei: et alie multe q̃ simul cũ eo ascẽderãt hierosolymã. Et cum iam sero esset fiẽ: quod erat parasceue quod est ãte sabbatũ: venit ioseph ab arimathia nobilis decurio: qui et ipse erat expectans regnum dei. Et audacter introiuit ad pilatum et petijt corpus iesu. Pilatus ãt mirabat si iam obisset. Et accersito centurione interrogauit eũ si iã mortuus esset. Et cũ cognouisset a centurione: donauit corpus ioseph. Joseph autem mercatus sindonẽ et deponẽs eum inuoluit sindone: et posuit eum in monumẽto quod erat excisum de petra: et aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem magdalene et maria ioseph aspiciebant vbi poneretur. Cap.16.

Esaie.53.d

Mat.27.e.

Mat.27.d. Luce.23.d.

Mat.27.e. Luce.23.e.

Mat.27.e.

Mat.27.e. Luce.23.f. Johã.19.f.

Mat.27.e.

Mat.27.f. Luce.23.e. Johã.19.e.

Mat.27.f. Johã.19.f.

Mat.27.f. Luce.23.f. Mat.27.f. Luce 23.g

Mat.27.f.

Mat.27.g Luce.23.g. Johã.19.g

Mat.27.g

Mat.27.g

Et cum transisset sabbatum: maria magdalene et maria iacobi: et A
salome emerũt aromata vt venientes
vngerent iesum. Et valde mane Mat.28.a.
vna sabbatorũ veniunt ad monumentũ: Luce.24.a.
orto iam sole. Et dicebant ad Johã.20.a
inuicẽ. Quis reuoluet nobis lapidẽ ab
ostio monumenti? Et respicientes
viderunt reuolutum lapidem. Erat
quippe magnꝰ valde. Et introeũtes in
monumentũ viderũt iuuenẽ sedẽtem in
dextris coopertum stola candida: B
obstupuerũt. Qui dicit illis. Nolite
expauescere. Jesũ queritis nazarenum Mat.28.a.
crucifixum: surrexit non est hic. Luce.24.a
Ecce locus: vbi posuerũt eũ. Sed ite
dicite discipulis eius & petro: quia
precedet vos in galileam. Ibi eũ videbitis sicut dixit vobis. Et il Mat.28.a.
le exeũtes fugerũt de monumẽto. Luce.24.b
Tenuit eas tremor et pauor: & nemini
quicq̃ dixerũt. Timebant enim. Surgẽs C
aũt iesus mane prima sabbati apparuit
primo marie magdalene: de qua eiecerat septem demonia. Illa vadens
nunciauit his qui cum eo fuerãt lugentibus & flentibus: & illi audientes quia
viueret & visus eẽt ab ea: nõ credideũt.
Post hec aũt duobꝰ ex his ambulãtibꝰ Luce.24.c.
ostensus est in alia effigie euntibus
in villam: et illi euntes nunciauerunt
ceteris: nec illis credideũt. Nouissime
aũt recumbentibus illis vndecim apparuit: et exprobrauit incredulitatẽ eorũ &
duritiã cordis: quia his qui viderant
resurrexisse nõ credideũt. Et dixit eis. D
Euntes in mundum vniuersum: predicate euangeliũ oi creature. Qui crediderit & baptizatꝰ fuerit saluꝰ erit: q̃ vero Mat.10.b
nõ crediderit ꝯdẽnabit. Signa aũt eos q̃ Luce.10.e.
hec sequentur. In nomine meo demonia eicient: linguis
loquent nouis serpẽtes tollẽt. Et si mortiferũ q̃d biberit: nõ eis nocebit. Sup
egros manus imponent & bene
hẽbũt. Et dñs quidẽ iesus postq̃ locutꝰ est Actuũ.1.b
eis assumptus est in celum: et sedit Luce.24.g
a dextris dei. Illi autem profecti Apoca.11.c
predicauerũt vbiq̃ domino cooperante
& sermonem confirmante
sequentibus signis.

Explicit euangelium secundum marcum.

Incipit prefatio beati hieronymi presbiteri in euangelium secundum Lucam.

LUcas syrus natione antiocensis:arte medicus discipulus apostolorum postea paulum secutus vsq; ad consummationem eius seruiens dño sine crimine: nam neq; vxorem vnq; habens neq; filios:septuaginta & quattuor annorũ obijt in bithinia plenus spiritu sancto. Qui cũ iam scripta essent euãgelia: p matheũ quidẽ in iudea: per marcũ aũt in italia:sancto instigante spũ in achaie partibus hoc scripsit euãgeliũ: significans etiam ipse in principio ante suum alia esse descripta. Cui extra ea q̃ ordo euãgelice dispositiõis exposcit: ea marie necessitas laboris fuit vt primũ grecis fidelib9 oi pphetatiõe vẽturi in carnẽ dei xpi manifestata hũanitate:ne iudaicis fabulis attẽti i solo legis desiderio tenẽnt:vl'ne hẽticis fabul'& stultis sollicitationib9 seducti excidere̅t a vitate:elaboraret. Debinc vt i pricipio euãgelij iohãnis natiuitate presũpta:cui euãgeliũ scribẽt:& i quo electo scribẽt idicaret:protestans in se cõpleta esse:que essent ab alijs inchoata. Cui ideo post baptismũ filij dei a perfectione generationis in christo implete:repetende a principio natiuitatis humane potestas pmissa est:vt requirẽtibus demõstraret in quo apprehendens erat per nathan filium dauid introitu recurrentis in deum generationis admisso: indisparabilis dei predicans in hominibus christũ suum :perfecti opus hominis redire in se per filium faceret:que per dauid patrem venientibus iter prebebat in christo. Cui luce nõ imerito et scribendorũ actuum apostolorum potestas in ministerio datur:vt deo in deum pleno et filio perditionis extincto :oratiõe ab apostolis facta: sorte domini electionis numerus compleretur. Sicq; paulus consummationẽ apostolicis actibus daret: quem diu contra stimulum recalcitrantem dominus elegisset. Quod et legentib9 ac requirentibus deum et si per singula expediri a nobis vtile fuerat:sciens tamen q̃ operantem agricolã oporteat primum de fructibus suis edere:vitauimus publicam curiositatem:ne non tam volentibus deum demonstrasse videremur q̃ fastidientibus prodidisse.

Explicit prefatio.

ªΠροοίμιομ/τοῦᵇαγίουᶜλουκάᵈεις/το ᶠαυτοῦᶠευαγγέλιομ.

Incipitª prohemiumᵇ beatiᶜ Luceᵈ inᶠ euangeliumᶜ suum:

ΕΠειδήπερᵇπολλοίᶜεπεχείρησαμᵇαματαξασθαιᶜδιήγησιμᶠπερί/τωμᵍπεπληροφορημέμωμᵇεμᶠημίμᵏπραγμάτωμ, ᶫκαθώςᵐπαρέδοσαμᶰημίμ/οιᵒαπᵖαρχήςᵍαυτόπταιᶠκαι ᵒυπηρέταιᵗ γεμόμεμοι/του ᵘλόγου,ᶠέδοξεᶠκαμοίᶠπαρηκολουθηκότιᵗάμωθεμᵇπάσιμᶜακριβώς,ᵇκαθεξῆςᶜσοιᶠγράψαιᵍκράτιστεᵇθεόφιλε,ᶫιμαᵏεπιγμῶςᶫπερίᵐωμᶰκατηχήθηςᵒλόγωμ/τημᵖασφάλειαμ.

Quoniãª q̃dẽ ᵇmultiᶜ conatiᶜ sũtᵒ ordinareᶜ narratiõnesᵍ queᵒᵒᵇ inᶠ nobisᵍ completeᵍ suntᵏ rerumᶫ sicutᵐ tradiderũtᶰ nobiᵍ q̃ᵒ abᵖ initioᵍ ipsiᵍ viderumtᶠ etᶰ ministriᶠ fuerumtᵒᵒᵘ sermonisᵘ:ˣ visumˣ estᵗ & ᵗ mihiᶠ assecutoᵒᵒᵇ oĩaª aª principioᶜ diligẽter: ᵈ exᵒ ordineᶜ tibiᶠ scribereᵍ optimeᵇ theophile: ᶠ vtᵏ cognoscasᵒᵒχ ᵒ verboχ ᶫ deᵐ q̃bᵒ eruditᵒ esᵖ veritatez.

/το ᵃκατάᵇλουκὰμᶜάγιομᵒευαγγέλιομ. Cap.i.

Incipitᵒ euangeliũª scᵒᵒzᵇ Lucam. Cap.i.

Εγέμετοᵇεμ/ταιςᶜημέραιςᵒηρῴδου/τουᶜβασιλέως/τηςᶠιουδαίαςᵍιερεύςᵇτιςᶠομόματιᵏζαχαρίας,ᶫεξᵐεφημερίαςᶰαβιά, ᵒκαι/η ᵖγυμήᵍαυτοῦᶠεκ/τωμᵒθυγατέρωμᶠααρώμ, ᵘκαι/τοˣόμομαᶠαυτῆςᶠελισάβετ.ᵃήσαμᵇδεᶜδίκαιοιᵒαμφότεροιᶜεμώπιομ/τουᶠθεού, ᵍπορευόμεμοιᵇεμᶠπάσαιςταιςᵏεμτολαῖςᶫκαιᵐδικαιώμασι/τουᶰκυρίουᵒάμεμπτοι.ᵖκαιᵍουκᶠημᵍαυτοῖςᶜτέκμομ,ᵘκαθότι/ηˣελισάβετᶠημᵍστεῖρα,ª καιᵇαμφότεροιᶜπροβεβηκότεςᵇεμ/ταιςᶜημέραιςᶠαυτῶμᵍήσαμ.ᵇεγέμετοᶠδεᵏεμ/τῶᶫιερατεύειμᵐαυτόμᶰεμ/τηᵒτάξει/τηςᵖεφημερίας ᵍ αυτοῦᶠέμαμτι/του ᵃθεοῦ,ᶠκατά/τοᵘἔθος/τηςᶠιερατείας,ᶠέλαχε/τοῦᵍθυμιάσαιª εισελθώμᵇεις/τομᶜμαόμ/του ᵒκυρί=

Factuᵇ ẽᶠ ãtᵏ cũˡ sacerdotioˡ fũgeretᵐ zachaᵒ ordineᵖ vicisᵍ sueᶠ ante ᵒᵒᵒᵒ ⌊riasᵘ inª dñᵘ scᵒᵒzᵘ ꝓ sueᵗ idinẽᶠ sacerdotij:ᶠ sorteᶠ exijtᵍ vtᵛ incẽsũᵛ ponereti ª ingressᵒ ᵇ inᶜ tẽplũᵒ dñi.

ου.ᶜκαιᶠωαμ/Τοᵉωλήθος/Τουʰλαούᶠημᵏωροσευχόμεμομᶫ ἐξω/Τηᵐώρα/Τουⁿθυμιάματος.
ᵒώφθηᵖΔεᵍαυτῶʳάγγελοςᵉκυρίουᵗεστῶˢεκ
ˣΔεξιῶμ/Τουᵗθυσιαστηρίου/Τουᵗθυμιάματος.
ᵉκαιᵇεταράχθηᶜζαχαρίαᵖιΔῶμ,ᶜκαιᶠφόβοςᵉεπέπεσεμʰεπ'αυτόμ.ᵏείπεᶫΔεᵐωροςⁿαυτόμ/οᵒάγγελος,ᵖμηᵍφοβούᶠζαχαρία,ᵉΔιότιᵗεισηκούσθη/ηⁿΔέησιςᵡσου,ᵗκαι/ηᶠγυμήᵉσουᵇελισάβετᶜγεμμήσειᵖυιόμᶜσοι,ᶠκαιᵍκαλέσειςᶫΤοʰόμομαᵗαυτούᵏιωάμμημ,ᶫκαιᵐέσταιⁿχαράᵒσοιᵖκαιᵍαγαλλίασις,ᶠκαιᵉωολλοίᵗεπί/Τηⁿγεμμήσειᵡαυτούᶠχαρήσομται.ᶠέσταιᵉγαρʰμέγαςᶜεμώωιομ/Τουᵖκυρίου,ᶜκαιᶠοίμομᵍκαιʰσίκεραᵗουμήᵏωίη,ᶫκαιᵐωμεύματοςⁿαγίούᵒωλησθήσεταιᵖέτιᵍεκᶠκοιλίαςᵉμητρόςᵗαυτού,ⁿκαιᵡωολλούς/Τωμᶠυιώμᵗισραήλᵉεπιστρέψειʰεπίᶜκύριομ/Τομᵖθεόμᶜαυτῶμ,ᶠκαιᵍαυτόςʰωροελεύσεταιᵗεμώπιομᵏαυτούᵗεμᵐωμεύματιⁿκαιᵒΔυμάμειᵖηλίου,ᵍεπιστρέψαιᶠκαρΔίαςᵉωατέρωμᶠεπίⁿΤέκμα,ᵡκαιᶠαπειθεῖςᶠεμᵉφρομήσειʰΔικαίωμ,ᶜετοιμάσαιᵇκυρίωᶜλαόμᶠκατεσκευασμέμομ.ᵍκαιᵇείπεᵗζαχαρίαςᵏωρος/Τομᵗάγγελομ.ᵐκατάⁿΤιᵒγμώσομαιᵖΤούτο,ᵍεγώᶠγαρᵇειμίᵗωρεσβύτης,ⁿκαι/ηᵡγυμήᶠμουᶠωροβεβηκυίαᵉμ/Ταιςʰημέραιςᶜαυτῆς.ᵒκαιᶜαποκριθεῖς/οᶠάγγελοςᵍείπεμʰαυτῶ.ᶠεγώᵏειμίᵗγαβριήΔ/οᵐπαρεστηκώςⁿεμώπιομ/Τουᵒθεού,ᵖκαιᵍαπεστάΔημᶠΔαΔῆσαιᵉωροςᶜσε,ⁿκαιᵡευαγγελίσασθαιᶠσοιᵗΤαύτα.ᵍκαιᵇιΔούᶜέσηᵒσιωπῶμ,ᶜκαιᶠμηᵍΔυμάμεμοςʰΔαΔῆσαιᵗάχριᵏηςᵗημέραςᵐγέμηταιⁿΤαύτα,ᵒαμθᵖώμᵍουκᶠεπίστευσαςᶫΤοιςⁿΔόγοιςᶜμου,ⁿοἵτιμεςᵡωΔηρωθήσομταιᶠειςᶫΤομᵗκαιρόμᵉαυτῶμ.ᵇκαιᶜημ/οᵒΔαόςᶜπροσΔοκῶμᶫΤομᶠζαχαρίαμ,ᵍκαιʰεθαύμαζομᵗεμᶫΤῶᵏχρομίζειμᵗαυτόμᵐεμ/Τῶⁿμαῶ.ᵒεξελθῶμᵖΔε,ᵍουκᶠηΔύματοᵉΔαΔῆσαιᵗαυτοίς.ⁿκαιᶠεπέγμωσαμᶠότιᵗοπτασίαμᵉεώρακεμʰεμ/Τῶᶜμαῶ,ᵒκαιᶜαυτόςᶠημᵍΔιαμεύωμʰαυτοίς,ᶠκαιᵏΔιέμεμεᵗκωφός.ᵐκαιⁿεγέμετοᵒως°εωΔήσθησαμ/αιᵖημέραι/ΤηςᵍΔειτουργίαςᶠαυτού,ᵉαπήΔθεμᶠεις/Τομⁿοίκομᵡαυτού.ᶠμετάᶫΔεᵉΤαύταςᶫΤαςʰημέρας,ᶜσυμέΔαβεμᵒελισάβετ/ηᶜγυμήᶠαυτού.ᵍκαιʰωεριέκρυβεμᵗεαυτήμᵏμήμαςᵗωέμτε,ᵐΔέγουσα.ⁿότιᵒούτωςᵖμοιᵍωεποίηκεμ/οᶠκύριος,ᵉεμᶠημέραιςⁿαιςᵗεπείΔεμᶠαφελείμ/Τοᵗόμειδοςᵉμουʰεμᶜαμθρώποις,ᵖεμᶜΔε/Τῶᶠμημί/ΤῶᵍέκτῳʰαωεστάΔη/οᵗάγγελοςᵏγαβριήΔᵗυωό/ΤουᵐθεούⁿειςᵒωόΔιμ/ΤηςᵖγαΔιΔαίαςᵍηᶠόμομαᵉμαζαρέτ,ᵗωροςⁿωαρθέμομᵡμεμμηστευμέμημᶠαμΔρί,ᵗῶᵉόμομαʰιωσήφ,ᶜεξᵒοἴκουᶜΔαυίΔ,ᶠκαι/Τοᵉόμομα/Τηςʰωαρθέμουᵗμαριάμ.ᵏκαιᵗεισεΔθῶμ/οᵐάγγελοςⁿωροςᵒαυτήμ,ᵖείπε.ᵍχαίρεᶠκεχαριτωμέμη/οᵉκύριοςᶜμετάⁿσου.ᵡευΔογημέμηᶠσυᵉεμᵍγυμαιξίμ.ʰηᶜΔεᵖιΔούσα,ᶜΔιεταράχθηᶠεπί/ΤῳᵉΔό-

ᶜEtᶠomnisᵍmultitudoʰpopuliᶠeratᵏoranꝫ
ᶠforis[m]horaⁿincenſi. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒApparuitᵖaũtᵍilliᶠangelusᵉdñiᵗſtansⁿa ℣.1.b. Actuſſ.12.a
ˣdextrisᶠaltarisᵗincenſi. ꝯꝯꝯꝯ
ᵉEtᶜzachariasʰturbatᵍbᵉõvidẽs:ᶜᵀᶠtimorᵇſupᶠeũ.ᵏAitᶠaũtᵐadⁿilluᵒangelꝰ. [ᵍirruit
ᵖNeᵍtimeasᶠzachariaᵉqm̃ᶜexaudita ᶜeſt
ⁿdeprecatioˣtua.ᶠEtᵗvxorᵃtuaʰeliſabethᵇ
ᶜparietᶜtibiᵖfiliumᶠetᵍvocabiſʰnomen ꝯ
ᶠeiuſᵏiohannẽ:ᶠetᵐeritⁿgaudiũᵒtibiᵖetᵍex
ultatio:ᶠetᵉmultiᶠinⁿnatiuitateˣeius ꝯꝯ
ᶠgaudebunt.ᶠEritᵃenimʰmagnusᶜcoramᵒdño:ᶜetᶠvinumᵍetʰſiceram ᵗnonᵏbibet. Iudi.13.b
ᶫEtᵐſpiritуⁿſanctoᵒreplebiturᵖadhucᵍex
ᶠvteroᵍmatriſᶠſue:ⁿetᶠmultos ꝯꝯꝯ
ᶠfiliorumᵗiſraelᵃconuertetʰadᶜdñmᵖdeuꝫ
ᶜipſorum.ᶠEtᵍipſeʰprecedetᵗante ꝯꝯ
ᵏillumᶫinᵐſpiritуⁿetᵒvirtuteᵖhelieᵍvtᵍconuertatᶠcordaᵉpatrumᶠinⁿfiliosᵡetᶠꝯꝯ
ᶠincredulosᵗadᵃprudentiãʰiuſtoꝝᶜparᵒdominoᶜplebẽᶠperfectam.ᵍEtʰdixitᵗzachariasᵏadᵗangelum.ᵐVndeᵖhocᵒſciam. ꝯ
ᵍEgoᶠeiᵒſumᵗſenex:ⁿetᵡvxor ꝯꝯꝯ Geñ.18.b
ᶠmeaᵗproceſſitᵃinʰdiebusᶜſuis. ꝯꝯꝯ
ᵒEtᶜreſpondensᶠangelꝰᵍdixitʰei.ᶠEgo ꝯ
ᵏſumᵗgabrielᵐquiᵐaſtoⁿanteᵒdeum: ꝯꝯ
ᵖetᵍmiſſusᵍſumᶠloquiᵒadᵗte:ⁿet ꝯꝯꝯ
ʰhecᵗtibiᵗcuangelizare.ᵍEtʰecceᶜeris ꝯ
ᵒtaceusᶜetᶠnonᵍpoteriſʰloquiᵗvſqꝫ in ꝯ
ᵗdiemᵏquoⁿhecᵐfiant:ᵒproᵖcoᵖφᵍnõᶠcredidiſtiᵒverbisᶠmeisⁿqueˣimplebuntur
ᶠinᵗtempoꝛeᵃſuo.ʰEtᶜeratᵒplebs ꝯꝯ
ᶜexpectansᶠzachariamᵍτʰmirabantur ᶠφ
ᵏtardaretᵗipſeᵐinⁿtemplo.ᵒEgreſſusᵖaũt
ᵍnonᶠpoteratᵍloquiᵗadᵗillos.ⁿEtᵡcognouerumtᶠφᶠviſionẽᵃvidiſſetʰinᶜtemplo.ᵒEt
ᶜipſeᶠeratᵍinnuẽsʰillis:ᵗetᵏpmanſitᵗmutꝰ.
ᵐEtⁿfactumⁿeſtᵒvtᵒimpletiᵒſuntᵖdies ꝯ
ᵍofficijᶠeius:ᵍabijtᵗinⁿdomum ꝯꝯꝯ
ᵡſuam.ᶠPoſtᵃhosᶠautemʰdiesᶜconcepit ℭ
ᵒeliſabethᶜvxorᶠeius:ᵍetʰoccultabat ꝯ
ᵗſeᵏmenſibusᵗquinqꝫᵐdicens.ⁿQuia ꝯꝯ
ᵒſicᵍfecitᵖmihiᶠdominusᵍinᵗdiebus ꝯꝯ
ⁿqꝫᵍᵡreſpexitᶠauferreᵗobprobriũᵃmeũʰ in
ᵒIn[m]meſeᶜãtᵍſextoʰmiſſusʰeſt [terᶜhoies.
ᵗangelusᵏgabrielᵗadᵐdeoⁿinᵒciuitatem ꝯꝯ
ᵖgalileeᵍcuiᶠnomenᵍnazarethʰadꝯꝯ ꝯ
ⁿVirgineˣdeſpõſatamᶠviroᵗcuiᵃnomen erat
ʰioſephᶜdeᵒdomoᶜdauid:ᶠetᵍnomen ꝯꝯ Mat.1.c
ʰvirginisᵗmaria.ᵏEtᵗingreſſusᵐangelus
ⁿadᵒeamᵖdixit.ᵍAueᶠgratiaᶠplena ꝯꝯ
ᵒdominꝰᶠtecũ:ˣbñdictaᶠtuᵗinᵃmulieribꝰ. Iudi.13.c. Iudith.6.c
ʰQueᶜcũᵒaudiſſetᶜturbataᶜeſtᶠinᵍſermone

γω [b]αὐτοῦ, [f]καὶ [k]διελογίζετο [l]ποταπός [m]εἴη ὁ [n]ἀσπασμὸς [o]οὗτος. [p]καὶ [q]εἶπεν ὁ [r]ἄγγελος [s]αὐτῇ. [t]μὴ [u]φοβοῦ [v]μαριάμ, [f]εὗρες γὰρ [a]χάριν [b]παρὰ [c]τῷ [d]θεῷ. [e]καὶ [f]ἰδοὺ [f]συλλήψῃ [g]ἐν [b]γαστρί, [f]καὶ [k]τέξῃ [l]υἱόν, [m]καὶ [n]καλέσεις [o]τὸ ὄνομα [p]αὐ= τοῦ [q]ἰησοῦν. [r]οὗτος [s]ἔσται [t]μέγας, [u]καὶ [x]υἱὸς [f]ὑ ψίστου [f]κληθήσεται, [a]καὶ [b]δώσει [c]αὐτῷ [d]κύρι= ος ὁ [e]θεὸς [f]τὸν [f]θρόνον [g]Δαυὶδ [f]τοῦ [b]πατρὸς [c]αὐ τοῦ, [k]καὶ [l]βασιλεύσει [m]ἐπὶ [f]τὸν [n]οἶκον [o]ἰακὼβ [p]εἰς /τοὺς [q]αἰῶνας, [r]καὶ [f]τῆς [a]βασιλείας [b]αὐτοῦ [c]οὐκ [d]ἔσται [e]τέλος. [f]εἶπε [g]δὲ [b]μαριὰμ [c]ὡρος /τὸν [d]ἄγ= γελον. [e]πῶς [f]ἔσται [g]τοῦτο, [b]ἐπεὶ [c]ἄνδρα [d]οὐ [e]γι= νώσκω. [f]καὶ [g]ἀποκριθεὶς ὁ [a]ἄγγελος [b]εἶπεν [c]αὐ= τῇ. [d]πνεῦμα [e]ἅγιον [f]ἐπελεύσεται [g]ἐπὶ [h]σε, [i]καὶ [k]δύναμις [l]ὑψίστου [b]ἐπισκιάσει [c]σοι. [d]διὸ [e]καὶ /τὸ [f]γεννώμενον [g]ἐκ [b]σοῦ [f]ἅγιον, [k]κληθήσεται [l]υ ἱὸς [m]θεοῦ. [n]καὶ [o]ἰδοὺ [p]ἐλισάβετ ἡ [q]συγγενίς [r]σου [s]καὶ [f]αὐτὴ [g]συνείληφυῖα [h]υἱὸν [i]ἐν [f]γήρει [a]αὐτῆς [b]καὶ [c]οὗτος [d]μὴν [e]ἕκτος [f]ἐστὶν [g]αὐτῇ τῇ [h]καλου= μένῃ [i]στείρᾳ, [k]ὅτι [l]οὐκ [m]ἀδυνατήσει [n]παρὰ /τῷ [o]θεῷ [p]πᾶν [q]ῥῆμα. [r]εἶπε [s]δὲ [f]μαριάμ. [u]ἰδοὺ ἡ [x]δοῦ λη [f]κυρίου [f]γένοιτό [a]μοι [b]κατὰ /τὸ [c]ῥῆμά [d]σου [e]καὶ [f]ἀπῆλθεν [g]ἀπ [h]αὐτῆς ὁ [i]ἄγγελος. [k]ἀναστά= σα [l]δὲ [m]μαριὰμ [n]ἐν /ταῖς [o]ἡμέραις [p]ταύταις [q]επο ρεύθη [r]εἰς /τὴν [s]ὀρεινὴν [f]μετὰ [a]σπουδῆς [b]εἰς [f]πόλιν [f]ἰούδα, [a]καὶ [b]εἰσῆλθεν [c]εἰς /τὸν [d]οἶκον [e]ζαχα= ρίου, [f]καὶ [g]ἠσπάσατο /τὴν [h]ἐλισάβετ. [f]καὶ [k]ἐγένε το [l]ὡς [m]ἤκουσεν /ἡ [n]ἐλισάβετ /τὸν [o]ἀσπασμὸν /τῆς [p]μαρίας, [q]ἐσκίρτησε /τὸ [r]βρέφος [s]ἐν /τῇ [f]κοιλί α [a]αὐτῆς. [f]καὶ [f]ἐπλήσθη [a]πνεύματος [b]ἁγίου /ἡ [c]ἐ λισάβετ, [d]καὶ [e]ἀνεφώνησε [f]φωνῇ [f]μεγάλῃ [g]καὶ [b]εἶ =πεν. [f]εὐλογημένη [k]σὺ [f]ἐν [m]γυναιξί, [n]καὶ [o]εὐλο= γημένος ὁ [p]καρπὸς /τῆς [q]κοιλίας [r]σου. [s]καὶ [f]πό= θεν [a]μοι [x]τοῦτο, [f]ἵνα [f]ἔλθῃ ἡ [a]μήτηρ /τοῦ [b]κυρίου [c]μου [d]πρὸς [e]με. [f]ἰδοὺ [g]γὰρ [b]ὡς [f]ἐγένετο ἡ [k]φωνὴ /τοῦ [l]ἀσπασμοῦ [m]σου [n]εἰς /τὰ [o]ὦτά [p]μου, [q]ἐσκίρ τησε /τὸ [r]βρέφος [s]ἐν [f]ἀγαλλιάσει [a]ἐν /τῇ [b]κοιλίᾳ [c]μου. [f]καὶ [a]μακαρία ἡ [b]πιστεύσασα, [c]ὅτι [d]ἔσται [e]τελείωσις /τοῖς [f]λελαλημένοις [g]αὐτῇ [b]παρὰ [f]κυρίου. [k]καὶ [l]εἶπε [m]μαριάμ. [n]μεγαλύνει ἡ [o]ψυ χή [p]μου /τὸν [q]κύριον. [r]καὶ [s]ἠγαλλίασε /τὸ [f]πνεύ= μα [a]μου [f]ἐπὶ /τῷ [f]θεῷ /τῷ [a]σωτῆρί [a]μου. [b]ὅτι [c]ἐπέ βλεψεν [d]ἐπὶ /τὴν [e]ταπείνωσιν /τῆς [f]δούλης [a]αὐ τοῦ, [b]ἰδοὺ [f]γὰρ [k]ἀπὸ /τοῦ [l]νῦν [m]μακαριοῦσί [n]με [o]πᾶσαι /αἱ [p]γενεαί. [q]ὅτι [r]ἐποίησε [n]μοι [f]μεγαλεῖα /ὁ [n]δυνατός, [f]καὶ [f]ἅγιον /τὸ [a]ὄνομα [a]αὐτοῦ. [b]καὶ /τὸ [c]ἔλεος [d]αὐτοῦ [f]εἰς [f]γενεὰς [g]γενεῶν /τοῖς [b]φο= βουμένοις [f]αὐτόν. [k]ἐποίησε [f]κράτος [m]ἐν [n]βραχίο νι [o]αὐτοῦ, [p]διεσκόρπισεν [q]ὑπερηφάνους [f]διανοί α [a]καρδίας [f]αὐτῶν. [n]καθεῖλε [k]δυνάστας [f]ἀπὸ /θρόνων, [a]καὶ [b]ὕψωσε [f]ταπεινούς. [b]πεινῶντας [f]ἐνέπλησεν [f]ἀγαθῶν, [a]καὶ [b]πλουτοῦντας [f]ἐξα= πέστειλε [k]κενούς. [f]ἀντελάβετο [m]ἰσραὴλ [n]παιδὸς

[b]eius: [f]et [k]cogitabat [f]qualis [m]esset [n]ista [o]salutatio. [p]Et [q]ait [r]angelus [s]ei. [t]Ne [u]timeas [x]maria: [f]inuenisti [f]enim [a]gratiã [b]apud [c]deum. [d]Ecce [e]concipies [f]in [g]vtero [b]et [k]paries [f]filiũ: [m]et [n]vocabis [o]nomẽ [p]eius [q]iesum. [r]Hic [s]erit [t]magnus [u]et [x]filius [f]altissimi [a]vocabitur. [b]Et [c]dabit [d]illi [e]dominus [f]deus [a]sedem [b]dauid [c]patris [d]eius: [e]et [f]regnabit [a]in [b]domo [c]iacob [d]in [e]eternum: [f]et [a]regni [b]eius [c]non [d]erit [e]finis. [f]Dixit [a]autẽ [b]maria [c]ad [d]angelũ. [e]Quomodo [f]fiet [a]istud [b]quoniã [c]virũ [d]nõ [e]cognosco? [f]Et [a]respondens [b]angelus [c]dixit [d]ei. [e]Spiritus [f]sanctus [a]superueniet [b]in [c]te: [d]et [e]virtus [f]altissimi [a]obumbrabit [b]tibi. [c]Ideoq; [d]et [e]quod [f]nascetur [a]ex [b]te [c]sanctum [d]vocabit [e]filius [f]dei. [a]Et [b]ecce [c]elisabeth [d]cognata [e]tua [f]et [a]ipsa [b]concepit [c]filium [d]in [e]senectute [f]sua: [a]et [b]hic [c]mensis [d]est [e]sextus [f]illi [a]que [b]vocat [c]sterilis: [d]quia [e]non [f]erit [a]impossibile [b]apud [c]deũ [d]oẽ [e]verbũ. [f]Dixit [a]ãt [b]maria. [c]Ecce [d]ancilla [e]domini: [f]fiat [a]mihi [b]secundũ [c]verbũ [d]tuũ. [e]Et [f]discessit [a]ab [b]illa [c]angelus. [d]Exurgens [e]autem [f]maria [a]in [b]diebus [c]illis [d]abiit [e]in [f]montana [a]cum [b]festinatione [c]in [d]ciuitatẽ [e]iuda [f]et [a]intrauit [b]in [c]domum [d]zacharie [e]et [f]salutauit [a]elisabeth. [b]Et [c]factum [d]est [e]vt [f]audiuit [a]salutationem [b]marie [c]elisabeth: [d]exultauit [e]infans [f]in [a]vtero [b]eius. [c]Et [d]repleta [e]est [f]spiritu [a]sancto [b]elisabeth: [c]et [d]exclamauit [e]voce [f]magna [a]et [b]dixit [c]Benedicta [d]tu [e]inter [f]mulieres: [a]et [b]benedictus [c]fructus [d]ventris [e]tui. [f]Et [a]vnde [b]hoc [c]mihi [d]vt [e]veniat [f]mater [a]domini [b]mei [c]ad [d]me? [e]Ecce [f]enim [a]vt [b]facta [c]est [d]vox [e]salutationis [f]tue [a]in [b]auribus [c]meis: [d]exultauit [e]infans [f]in [a]gaudio [b]meo. [c]Et [d]beata [e]que [f]credidisti: [a]quoniam [b]perficientur [c]ea [d]que [e]dicta [f]sunt [a]tibi [b]a [c]domino. [d]Et [e]ait [f]maria. [a]Magnificat [b]anima [c]mea [d]dominum. [e]Et [f]exultauit [a]spiritus [b]meus [c]in [d]deo [e]salutari [f]meo. [a]Quia [b]respexit [c]humilitatem [d]ancille [e]sue: [f]ecce [a]enim [b]ex [c]hoc [d]beatam [e]me [f]dicent [a]omnes [b]generationes. [c]Quia [d]fecit [e]mihi [f]magna [a]qui [b]potens [c]est [d]et [e]sanctum [f]nomen [a]eius. [b]Et [c]misericordia [d]eius [e]a [f]progenie in [a]progenies [b]timentibus [c]eum. [d]Fecit [e]potentiam [f]in [a]brachio [b]suo: [c]dispersit [d]superbos [e]mente [f]cordis [a]sui. [b]Deposuit [c]potentes [d]de [e]sede: [f]et [a]exaltauit [b]humiles. [c]Esurientes [d]implent [e]bonis: [f]et [a]diuites [b]dimisit [c]inanes. [d]Suscepit [e]israel [f]puerum

Esaie.7.c
Mat.1.d.

Judi.5.d.

αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους. καθὼς ἐλάλησε
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ Αβραὰμ καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. ἐμεινε
δὲ Μαριὰμ συν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Τῇ δὲ ἐλι-
σάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν,
καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοι-
κοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε
κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ αὐτῆς, καὶ συν-
έχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡ-
μέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκά-
λουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ εἶπεν, οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν. ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν
τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι
τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί
ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. καὶ αἰτήσας πι-
νακίδιον ἔγραψε λέγων. Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄ
νομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνε-
χθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ
γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη, καὶ ἐλάλει εὐ-
λογῶν τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φό
βος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς. καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀ-
κούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες. Τί
ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται. καὶ χεὶρ κυρί-
ου ἦν μετ αὐτοῦ. καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐ
τοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προ-
εφήτευσε λέγων. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς
τοῦ ἰσραὴλ ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε
λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἤγειρε κέ-
ρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ
παιδὸς αὐτοῦ. καθὼς ἐλάλησε διὰ στό-
ματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ αἰῶνος προφη-
τῶν αὐτοῦ. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, ποιή
σαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. ὅρκον ὃν ὤ μο
σε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦ
ναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡ-
μῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι
καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. καὶ σὺ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ, προπορεύσῃ
γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁ-
δοὺς αὐτοῦ. τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν
διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. ἐπι-
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου κα-
θημένοις τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν

sinuꝫ meatari miesue. Sicut locutus est
ad patres nostros abraam et
semini eius in secula. Mansit
ãt maria cum illa ꝗsi mẽsibus trib⁹ et
reuersa est in domũ suã. Elisabeth⁹ aũt
impletum est tempus pariendi
et peperit filium. Et audierunt vicini
et cognati eius: quia magnificauit
dominus miam suã cuꝫ illa: et cõgra
tulabantur ei. Et factũ est ī die octauo
venerũt circumcidere puerũ: et vocabãt
eum nomine patris sui
zachariam. Et respondens mater ei⁹
dixit. Nequaq̃: sed vocabitur iohãnes:
et dixerũt ad illam. Quia nemo est in
cognatiõe tua qui vocetur hoc nomie
Innuebant autem patri eius: quem
vellet vocari eum. Et postulãs pugilla
rem scripsit dicens: iohannes est nomẽ
eius. Et mirati sunt vniuersi. Aptũ ẽ
autem illico os eius: et
lingua eius loquebatur benedicens
deum. Et factus est timo: super oĩs
vicinos eorum: et super omnia
montana iudee diuulgabantur omnia
verba hec: et posuerũt oẽs qui audierũt
in corde suo dicentes. Quis
putas puer iste erit? Etenim manus dñi
erat cuꝫ illo. Et zacharias pater eius
repletus est spiritu sancto: et ꝓphetauit
dicens. Benedictus dñs deus
ysrael: quia visitauit et fecit
redẽptionẽ plebi sue. Et crexit cornu
salutis nobis in domo dauid
pueri sui. Sicut locutus est per os
sanctorum qui a seculo sunt prophetarũ
eius. Salutem ex inimicis nostris et
de manu oĩz qui odert nos. Ad facien
dã miam cum patribus nostris et memo
rari testamẽti sui sancti. Juiurãdũ qd iura
uit ad abraam patrẽ nostruꝫ daturũ se
nobiꝫ. Ut sine timore de manu inimicoꝝ
nostroꝝ liberati: seruiam illi. In sãcti
tate et iustitia coram ipso omnibus
diebus nostris. Et tu puer
ꝓpheta altissimi vocaberis preibis
eni ante faciem domini parare vias
eius. Ad dandam scientiam salutis
plebi eius: in remissionẽ peccatoꝝ coꝝ.
per viscera misericordie dei nri qb⁹
visitauit nos oriens ex alto. Illumiare
his qui in tenebris et vmbra mortis se
dẽt: ad dirigendos pedes nostros

Dicere .i. b
Actuũ .iii. c

Mat .iii. c

ᵇ εις ᶜ ολόν ᵇ ειρήμης. / Το ᶜ λε ᵐ ωαιλίον ᵐ ηύξά=
με ᵒ και ᵖ εκραταιούτο ᵍ ωμεύματι, ʳ και ˢ ημ ʳ εμ / Ταις
ᵗ ερήμοισ ˣ έως ʸ ημέρας ᶻ αμαλείξεως ᵃ αυτού
ᵇ ωρος / Τομ ᶜ ισραήλ. Cap.ii.

ᴬ Εγέμετο ᵇ λε ᶜ εμ / Ταις ᵒ ημέραις ᶜ εκείμαις, ʳ εξήλ
θε ᵍ λόγμα ᵇ ωαρά ᶜ καίσαρος ᵏ αυγούστου
ᶜ απογράφεσθαι ᵐ πάσαμ / Την ᵐ οικουμένην. ᵒ αύτη
/ η ᵖ απογραφή ᵍ πρώτη ʳ εγέμετο ᵒ ηγεμομεύοντος
/ Της ᶜ συρίας ᵘ κυρηνίου. ˣ και ʳ επορεύομτο ᵒ πάμ=
τες ᵍ απογράφεσθαι ᵇ έκαστος ᶜ εις / Την ᵖ ιδίαν ᶜ ωο
λίν. ʳ αμέβη ᵍ λε ᵇ και ᶜ ιωσήφ ᵏ από / Της ᶜ γαλιλαίας
ᵐ εκ ᵘ πόλεως ᵒ μαζαρέτ ᵖ εις / Την ᵍ ιουδαίαν ʳ εις ᵒ πό
λιν ʳ δαυίδ ᵘ ήτις ˣ καλείται ʳ βηθλεέμ, ᶻ διά / Το ᵃ εί
μαι ᵇ αυτόν ᶜ εξ ᵒ οίκου ᶜ και ʳ ωατριάς ᵍ δαυίδ ᵇ απο
γράψασθαι ʳ συν ᵏ μαριάμ / Τη ᶜ μεμνηστευμένη
ᵐ αυτώ ᵘ γυναικί ᵒ ούση ᵖ εγγύω. ᵍ εγέμετο ʳ δε ᵃ εν
/ Τω ᶜ είναι ᵘ αυτούς ˣ εκεί, ʳ εωλήσθησαν / αι ᶜ ημέ=
ραι / Του ᵃ τεκείν ᵇ αυτήν, ᶜ και ᵇ έτεκε / Τον ᶜ υιόν ʳ αυ=
τής / Τον ᵍ ωρωτότοκον, ᵇ και ᶜ εσπαργάνωσεν ᵏ αυ
τόν, ᶜ και ᵐ ανέκλινεν ᵘ αυτόν ᵒ εν / Τη ᵖ φάτνη ᵍ διότι
ʳ ουκ ᵃ ην ʳ αυτοίς ᵘ τόπος ˣ εν / Τω ʳ καταλύματι.
ᶻ και ᵃ ωοιμένες ᵇ ήσαν ᶜ εν / Τη ᵒ χώρα / Τη ᶜ αυτή ʳ αγ=
ραυλούντες ᵍ και ᵇ φυλάσσοντες / Τας ᶜ φυλακάς
/ Της ᵏ νυκτός ᶜ εωί / Την ᵐ ωοίμνην ᵘ αυτών. ᵒ και ᵖ ι=
δού ᵍ άγγελος ʳ κυρίου ᵒ επέστη ʳ αυτοίς, ᵘ και ˣ δό
ξα ʳ κυρίου ʳ ωεριέλαμψεν ᵃ αυτούς, ᵇ και ᶜ εφοβή
θησαν ᵒ φόβον ᶜ μέγαν. ʳ και ᵍ είωεν ᵇ αυτοίς / ο ᶜ άγ=
γελος. ᵏ μη ᶜ φοβείσθε. ᵐ ιδού ᵘ γαρ ᵒ ευαγγελίζο
μαι ᵖ υμίν ᵍ χαράν ʳ μεγάλην, ᵃ ήτις ᶜ έσται ᵘ ωαντί
/ Τω ˣ λαώ. ʳ ότι ᶻ ετέχθη ᵃ υμίν ᵇ σήμερον ᶜ σωτήρ,
ᵇ ος ᶜ εστι ʳ χριστός ᵍ κύριος ᵇ εν ʳ ωόλει ᵏ δαυίδ. ʳ και
ᵐ τούτο ᵘ υμίν / Το ᵒ σημείον. ᵖ ευρήσετε ᵍ βρέφος
ʳ εσπαργανωμένον ᵃ κείμενον ʳ εν ᵘ φάτνη. ˣ και ʳ ε=
ξαίφνης ᶻ εγέμετο ᵃ συν / Τω ᵇ αγγέλω ᶜ ωλήθος
ᵒ στρατιάς ᶜ ουρανίου ʳ αινούντων / Τον ᵍ θεόν ᵇ και
ʳ λεγόντων. ᵏ δόξα ʳ εν ᵐ υψίστοις ᵘ θεώ, ᵒ και ᵖ επί
ᵍ γης ʳ ειρήνη, ᵃ εν ʳ ανθρώποις ᵘ ευδοκία. ˣ και ʳ εγένε
το ᶻ ως ᵃ απήλθον ᵇ απ ᶜ αυτών ᵒ εις / Τον ᶜ ουρανόν
/ οι ʳ άγγελοι, ᵍ και / οι ᵇ άνθρωποι / οι ʳ ωοιμένες ᵏ εί
πον ʳ ωρος ᵐ αλλήλους, ᵘ διέλθωμεν ᵒ δη ᵖ έως
ᵍ εις ʳ βηθλεέμ, ᵃ και ʳ ίδωμεν / Το ᵘ ρήμα ʳ Τούτο / Το
ʳ γεγονός, ᶻ ο / ο ᵃ κύριος ᵇ εγνώρισεν ᶜ ημίν. ᵒ και ʳ ήλ
θον ʳ σπεύσαντες, ᵍ και ᵇ ανεύρον / Την ᵇ τε ʳ μαριάμ
ᵏ και / Τον ʳ ιωσήφ, ᵐ και / Το ᵘ βρέφος ᵒ κείμενον ᵖ εν
/ Τη ᵍ φάτνη. ʳ ίδόντες ᵃ δε ʳ διεγνώρισαν ᵘ περί / Του
ˣ ρήματος / Του ʳ λαληθέντος ᶻ αυτοίς ᵃ ωερί / Του
ᵇ ωαιδίου ᶜ Τούτου. ᵒ και ᶜ ωάντες / οι ʳ ακούσαν=
τες ᵍ εθαύμασαν ᵇ ωερί / Των ʳ λαληθέντων ᵏ υωό
/ Των ʳ ωοιμένων ᵐ ωρος ᵘ αυτούς. / η ᵒ δε ᵖ μαριάμ
ᵍ ωάντα ʳ συνετήρει / Τα ᵃ ρήματα ʳ Ταύτα ᵘ συμβά=
λλουσα ʳ εν / Τη ʳ καρδία ᶻ αυτής. ᵃ και ᵇ υπέστρε=
ψαν / οι ᶜ ωοιμένες ᵇ δοξάζοντες ᶜ και ʳ αινούντες
/ Τον ᵍ θεόν ᵇ επί ʳ ωάσιν ᵏ οις ʳ ήκουσαν ᵐ και ᵘ είδον

ᵇ in ʳ viam ᵇ pacis. ᵐ Puer ʳ autem ᵘ crescebat ᵒ et ᵖ confortabat ᵍ spiritu: ʳ τ ᵉ erat ʳ in ∞∞ ᵘ desertis ˣ vsq; in ʸ diem ᶻ ostensionis ᵃ sue ∞∞ ᵇ ad ᶜ israel. Cap.ii.

ᴬ Actū ᵉ est ᵇ aūt ᶜ in ᵒ diebus ᶜ illis: ʳ exijt ᵍ edictum ᵇ a ʳ cesare ᵏ augusto vt ∞∞ ∞∞ ʳ describeret ᵐ vniuersus ᵘ orbis. ᵒ Hec ∞∞∞ ᵖ descriptio ᵍ prima ʳ facta ʳ est a ᵉ preside ∞∞∞ ʳ syrie ᵘ cyrino. ˣ Et ʳ ibant ᶻ omnes vt ∞∞∞ ᵃ profiterentur: ᵇ singuli ᶜ in ᵒ suaz ᶜ ciuitatez. ʳ Ascendit ᵏ autem ᵇ et ʳ ioseph ᵇ a ʳ galilea ∞∞ ᵐ de ᵘ ciuitate ᵒ nazareth ᵖ in ᵍ iudeam ʳ in ᵉ ciuitatē ʳ dauid ᵘ que ˣ vocat ʳ bethleē: ʳ eo ᵩ ᵉ esset ᶜ de ᵒ domo ᶜ et ʳ familia ᵍ dauid vt ᵇ pfiteretur ʳ cum ᵏ maria ᶻ desponsata ∞∞∞ ∞∞ ∞∞ ∞∞ ᵐ sibi ᵘ vxore ᵖ pregnante. ᵍ Factū ᵍ est ʳ aūt ᵉ cū ʳ essent ʳ ibi: ʳ impleti ʳ sunt ᶻ dies vt ∞∞ ∞∞ ᵃ pareret: ᶜ et ᵒ peperit ᵉ filium ʳ suum ∞∞∞ ᵍ primogenitū ᵇ τ ʳ pānis ᵏ eum ʳ inuoluit: ∞∞ ʳ et ᵐ reclinauit ᵘ eum ᵒ in ᵖ presepio: ᵍ quia ∞ ʳ non ᵉ erat ʳ eis ᵘ locus ˣ in ʳ diuersorio. ∞∞ ∞∞

ᶻ. Et ᵃ pastores ᵇ erāt ᶜ in ᵒ regione ᶜ eadē ʳ vigi lantes ᵍ et ᵇ custodientes ʳ vigilias ∞∞∞∞ ᵏ noctis ʳ super ᵐ gregem ᵘ suum. ᵒ Et ᵖ ecce ᵍ angelus ʳ dñi ᵒ stetit ᵉ iuxta ʳ illos: ᵘ τ ˣ clari tas ʳ dei ʳ circūfulsit ᵃ illos: ᵇ et ᶜ timuerunt ∞ ᵒ timore ᶜ magno. ʳ Et ᵍ dixit ᵇ illis ʳ angelus. ᵏ Nolite ʳ timere. ᵐ Ecce ᵘ enim ᵒ euangelizo ᵖ vobis ᵍ gaudiū ʳ magnum ᵘ quod ʳ erit ᵘ oīi ˣ populo: ʳ quia ᶻ natꝰ ʳ est ᵃ vobis ᵇ hodie ᶜ sal uator ᵒ q ᶜ est ʳ xps ᵍ dñs ᵇ ī ʳ ciuitate ᵏ dauid: ʳ τ ᵐ hoc ᵘ vobis ᵒ signuz. ᵖ Inuenietis ᵍ infātem ʳ pānis ʳ inuolutū ᵉ et ᵃ positū ʳ ī ᵘ ꝓsepio. ʳ Et ʳ su bito ᶻ facta ʳ est ᵃ cum ᵇ angelo ᶜ multitudo ∞ ᵒ milicie ᶜ celestis ʳ laudantium ᵍ deū ᵇ et ∞ ʳ dicētiū. ᵏ Gloria ʳ in ᵐ altissimis ᵘ deo: ᵒ et ᵖ in ᵍ terra ʳ pax ʳ hoib ᵍ ᵘ bone ᵘ volūtatꝫ. ʳ Et ʳ factū ʳ est ʳ vt ᵃ discesserūt ᵇ ab ᶜ eis ᵒ angeli ᶜ in ∞∞ ʳ celum: ʳ pastores ᵏ loquebantur ∞∞∞ ʳ ad ᵐ inuicem. ᵘ Transeamus ᵖ vsq; ∞∞∞ ʳ bethleem: ᵒ τ ʳ videam ᵍ ʳ hoc ᵘ verbum ∞∞ ʳ qđ ʳ factū ʳ ē qđ fecit ᵃ dñs τ ᵇ ondit ᶜ nob. ᵒ Et ʳ festinantes ᵍ et ᵇ inuenerūt ʳ mariā ⌊ ᶜ ioseph ᵏ τ ʳ ioseph: ᵐ et ᵘ infantem ᵒ positum ᵖ in ∞∞ ᵍ presepio. ʳ Videntes ᵘ aūt ᶜ cognouerūt ᵘ de ˣ verbo ʳ quod ʳ dictum ʳ erat ʳ illis ᵃ de ∞∞∞ ᵇ puero ᶜ hoc. ᵒ Et ᶜ omnes ʳ qui ʳ audierant. ᵍ mirati ᵍ sunt τ ᵇ de ʳ bis ʳ que ʳ dicta ʳ erant ᵏ a ʳ pastoribus ᵐ ad ᵘ ipsos. ᵖ Maria ᵒ autem ∞ ʳ conseruabat ᵍ omnia ᵃ verba ʳ hec ᵘ cōferens ˣ in ʳ corde ʳ suo. ᵃ Et ᵇ reuersi ᵇ sunt ∞∞∞ ᶜ pastores ᵒ glorificantes τ ʳ laudantes ∞∞ ᵃ deū ᵇ in ʳ oibus ᵏ que ʳ audierāt ᵐ τ ᵘ viderant:

Luc.ii.a

1.Reg.i.d.

Mat.i.b.

Actū.ii.a

Actū.v.a

Ephe.i.d.

•καθώς ᵖελαλήθη ᵍωρος ʳαυτούς. ˢκαι ᵗότε ᵘεπλή
σθησαμ ˣημέραι ʸοκτώ / Του ᶻωεριτεμείμ ᵃαυτόμ,
ᵇκαι ᶜεκλήθη / Το ᵈόμομα ᵉαυτού ᶠιησούς / Το ᵍκλη
θέμ ʰυπό / Του ⁱαγγέλου ᵏωρο / Του ˡσυλληφθή-
μαι ᵐαυτόμ ⁿεμ / Τη ᵒκοιλία. ᵖκαι ᵍότε ʳεπλήσθησαμ
/αι ˢημέραι / Του ᵗκαθαρισμού ᵘαυτής ˣκατά / Τομ
ʸμόμομ ᶻμωσέως, •αμήγαγομ ᵇαυτόμ ᶜεις ᵈιερο-
σόλυμα ᵉωαραστήσαι / Τω ᶠκυρίω ᵍκαθώς ʰγέ-
γραπται ⁱεμ ᵏμόμω ˡκυρίου. ⁱ ότι ᵐ ωαμ ⁿάρσεμ
ᵒλιαμοίγομ ᵖμήτραμ, ᵍάγιομ / Τω ʳκυρίω ˢκληθή-
σεται. ᵗκαι / Του ᵘδούμαι ˣθυσίαμ ʸκατά / Το ᶻειρημέ
μομ ᵃεμ ᵇμόμω ᶜκυρίου, ᵈ ζεύγος ᵉτρυγόμωμ ᶠη
ᵍδύο ʰμεοσσούς ⁱωεριστερώμ. ᵏκαι ˡιδού ᵐ ημ ⁿάμ-
θρωπος ᵒ εμ ᵖ ιερουσαλήμ ᵖ ω ᵍ όμομα ʳ συμεώμ.
•και / ο ˢάμθρωπος ᵘούτος ˣ δίκαιος ʸκαι ᶻ ευλαβής
•ωροσδεχόμεμος ᵇωαράκλησιμ / Του ᶜ ισραήλ.
ᵈ και ᵉωμεύμα ᶠημ ᵍάγιομ ʰεωˢ αυτόμ. ᵏ και ˡ ημ ᵐ αυ
τώ ⁿ κεχρηματισμένομ ᵒ υπό / Του ᵖ ωμεύματος
/ Του ᵍ αγίου ʳ μη ⁿ ιδείμ ˢ θάματομ, ᵘ ωριμ ˣ η ʸ ίδη
/ Τομ ᶻ Χριστόμ ᵃ κυρίου. ᵇ και ᶜ ήλθεμ ᵈ εμ / Τω ᵉ ωμεύ
ματι ᶠ εις / Το ᵍ ιερόμ. ʰ και ⁱ εμ / Τω ᵏ εισαγαγείμ / Τους
ˡ γομείς / Το ᵐ ωαιδίομ ⁿ ιησούμ / Του ᵒ ωοιήσαι ᵖ αυ
τούς ᵍ κατά / Το ʳ ειθισμένομ / Του ˢ μόμου ᵗ περί ᵘ αυ
τού, ˣ και ʸ αυτός ᶻ ελέξατο ᵃ αυτό ᵇ εις / Τας ᶜ αγκά-
λας ᵈ αυτού, ᵉ και ᶠ ευλόγησε / Τομ ᵍ θεόμ ʰ και ⁱ είωε.
ᵏ μυμ ˡ απολύεις / Τομ ᵐ δούλομ ⁿ σου ᵒ δέσποτα
ᵖ κατά / Το ᵍ ρήμα ʳ σου ˢ εμ ᵗ ειρήμη. ᵘ ότι ˣ είδομ / οι ʸ οφ
θαλμοί ᶻ μου / Το ᵃ σωτήριομ ᵇ σου, ᶜ ο ᵈ ητοίμασας
ᵉ κατά ᶠ πρόσωπομ ᵍ πάμτωμ / Τωμ ʰ λαώμ, ⁱ φως ʲ εις
ᵏ αποκάλυψιμ ˡ εθμώμ ᵐ και ⁿ δοξαμ ᵒ λαού ᵖ σου
ᵍ ισραήλ. ʳ και ˢ ημ ᵗ ιωσήφ ᵘ και / η ˣ μήτηρ ʸ αυτού
ᶻ θαυμάζομτες ᵃ εωί / Τοις ᵇ λαλουμένοις ᶜ περί
ᵈ αυτού. ᵉ και ᶠ ευλόγησεμ ᵍ αυτούς ʰ συμεών, ⁱ και
ʲ είπε ᵏ ωρος ˡ μαριάμ / Τημ ᵐ μητέρα ⁿ αυτού. ᵍ ιδού
ʳ ούτος ˢ κείται ᵗ εις ᵘ πτώσιμ ᵛ και ʷ αμάστασιμ ˣ πολ
λώμ ʸ εμ / Τω ᶻ ισραήλ, ᵃ και ᵇ εις ᶜ σημείομ ᵈ αμτιλεγό
μενομ. ᵉ και ᶠ σου ᵍ λε ʰ αυτής / Τημ ⁱ ψυχήμ ᵏ διελεύ
σεται ˡ ρομφαία, ᵐ όπως ⁿ αμ ᵒ αποκαλυφθώσιμ ᵖ εκ
ᵍ πολλών ʳ καρδιών ˢ διαλογισμοί. ᵗ και ᵘ ημ ˣ άμ-
να ʸ προφήτις ᶻ θυγάτηρ ᵃ φανουήλ ᵇ εκ ᶜ φυλής ᵈ α
σήρ, ᵉ αύτη ᶠ προβεβηκυία ᵍ εμ ʰ ημέραις ⁱ πολλαίς
ʲ ζήσασα ᵏ έτη ˡ μετά ᵐ ανδρός ⁿ επτά ᵒ από / της ᵖ παρ
θενίας ᵍ αυτής. ʳ και ˢ αυτή ᵗ χήρα ᵘ ως ˣ ετών ʸ ογ-
δοηκοντατεσσάρων, ᶻ η ᵃ ουκ ᵇ αφίστατο ᶜ από
/ Του ᵈ ιερού ᵉ μηστείαις ᶠ και ᵍ δεήσεσι ʰ λατρεύου
σα ⁱ νύκτα ʲ και ᵏ ημέραν. ˡ και ᵐ αύτη ⁿ αυτή / Τη ᵒ ώ-
ρα ᵖ επιστάσα, ᵍ ανθωμολογείτο / Τω ʳ κυρίω, ˢ και
ᵗ ελάλει ᵘ περί ˣ αυτού ʸ πάσι / Τοις ᶻ προσδεχομέ
νοις ᵃ λύτρωσιμ ᵇ εμ ᶜ ιερουσαλήμ. ᵈ και ᵉ ως ᶠ ετέλε
σαν ᵍ άπαντα / Τα ʰ κατά / Τομ ⁱ νόμομ ʲ κυρίου, ᵏ υ-
πέστρεψαν ˡ εις / Τημ ᵐ γαλιλαίαν. ⁿ εις / Τημ ᵒ πόλιμ
ᵖ εαυτών ᵍ ναζαρέτ. / Το ʳ δε ˢ παιδίομ ᵗ ηύξανε ᵘ και
ᵛ εκραταιούτο ʷ πνεύματι, ˣ πληρούμενομ ʸ σο-

ᵒsicut ᵖdictū ᵍē ʳad ˢillos. •Et ᵗpostq̄ ᵘpfūma
ti ˣfūt ʸdies ᶻocto vt ᵃ circumcideretur ᵇpuer: Beſ. 17. d. Hiere. 4. a
ᶜvocatū ᵈest ᵉ nomē ᶠ eius ᵍiesus: ʰqđ ⁱvoca-
catū ʲest ᵏab ˡangelo ᵐpriusq̄ ⁿin ᵒutero ᵖ con-
ciperetur. ᵍ Et ʳpostq̄ ˢ impleti ᵗ sunt ꝏ Luc. 12. a
ᵘ dies ᵛpurgationis ʷeius ˣsecundum ꝏ ꝏ
ʸlegez ᶻmoysi: ᵃtulerunt ᵇillū ᶜin ᵈhierusalē:
vt ᵉsisterent cum ᶠdomino: ᵍsicut ʰscriptū ⁱē
ᵏin ˡlege ᵐdomini. ⁱ Quia ⁿomne ᵒmasculinū Exo. 34. c.
ᵖadaperiens ᵍvulvā ʳsctō ˢdño ᵗvocabitur.
ᵘEt vt ˣdarēt ʸhostiaz ᶻscōm ᵃ q̄ ᵇdictum ᶜest Leui. 5. b. & 12. c.
ᵈin ᵉlege ᶠdñi: ᵍpar ʰturturum ⁱaut ꝏꝏ
ᵏduos ˡpullos ᵐcolūbaꝝ. ᵏ Et ⁱecce ⁿhō ᵒerat
ᵖin ᵍhierusalem ʳcui ˢnomen ᵗsymeon. ꝏ
ᵘ Et ᵛhomo ʷiste ˣiustus ʸ & ᶻtimoratus ꝏ ꝏ
ᵃexpectans ᵇconsolationem ᶜisrael: ꝏ ꝏ
ᵈ & ᵉspiritꝰ ᶠsanctꝰ ᵍerat ʰin ⁱeo. ᵏ Et ˡ rēlinz ᵐ ac Actuū. 10. c
ceperat ᵒ a ᵖ spiritu ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵍsancto: ʳnō ˢvisurū ᵗse ᵘmortē ˣnisi ʸ priusq̄ ᶻvi
deret ᵃxpm ᵇdomini. ᵇ Et ᶜvenit ᵈin ᵉspiritu
ᶠin ᵍtemplum. ʰ Et ⁱcum ᵏinducerent ꝏ ꝏ
ˡpuerū ᵐiesum ⁿparentes eius: ᵒvt facerent
ᵖsecundum ᵍconsuetudinem ʳlegis ˢpro ᵗeo:
ᵘ & ˣipse ʸaccepit ᶻcum ᵃin ᵇ vlnas ꝏꝏ
ᶜsuas ᵈet ᵉbenedixit ᶠdeum ᵍ & ʰdixit. ꝏ ꝏ
ⁱ Nunc ᵏ dimittis ˡ seruum ᵐ tuum ⁿ domine E
ᵒscōm ᵖverbū ᵍtuū ʳī ˢpace. ᵗ Quia ᵘvidērt ˣo
culi ʸmei ᶻsalutare ᵃtuum. ᵇ Quod ᶜparasti
ᵈante ᵉfaciez ᶠoīm ᵍpopulorum. ʰ Lumē ⁱad
ʲrevelationē ᵏgentiū ˡ & ᵐglorią ⁿplebis ᵒtue
ᵖisrael. ᵍ Et ʳerat ˢ ioseph ᵗ & ᵘmater ˣeius ꝏ
ʸmirantes ᶻsuper ᵃhis ᵇque ᶜdicebantur ᵈde
ᵉillo. ᶠ Et ᵍbenedixit ʰillis ⁱsymeon: ʲ & ꝏ
ᵏdixit ˡad ᵐmariam ⁿmatrem ᵒeius. ᵖ Ecce Zach. 14. c
ᵍpositus ʳē ˢhic ᵗin ᵘruinā ˣ & ʸin ᶻresurrectionē
ᵃmultorum ᵇin israel: ᶜet ᵈin ᵉsignum ᶠcui cō
tradicetur. ᵍ Et ʰtuā ⁱipsius ʲaiam ᵏpertrāsi b. Tuā ipsi? a. tuū ipsius
ˡbit ᵐgladius: ⁿvt ᵒrevelentur ᵖex ꝏ ⌈ anima
ᵍmultis ʳcordibus ˢcogitationes. ˣ Et ʸerat
ᶻprophetissa ᵃfilia ᵇphanuel ᶜde ᵈtribu ᵉaser
ᶠhec ᵍprocesserat ʰin ⁱdiebus ʲ multis & ꝏ
ᵏvixerat ˡcū ᵐviro suo ⁿānis ᵒseptē ᵖa ᵠvgini-
tate ʳsua. ˢ Et ᵗhec ᵘvidua erat ˣvsq̄ ʸad ᶻānos
ᵃoctoginta ᵇquattuor ᶜq̄ ᵈnō ᵉdiscedebat ᶠde
ᵍtemplo ʰiciunijs ⁱ & ᵏobsecrationib ˡseruiēs
ᵐnocte ⁿac ᵒdie. ᵖ Et ᵍhec ʳipsa ˢhora ꝏ
ᵗsuperueniens ᵘ confitebatur ˣ domino ʸ & ᶻ
ᵃloquebatur ᵇde ᶜillo ᵈ omnibus ᵉqui ᶠexpe
ctabant ᵍredemptionē ʰisrael. ⁱ Et ʲvt ᵏ pfece F
rūt ˡomnia ᵐsecundū ⁿlegē ᵒdñi: ᵖreuersi ᵠsūt
ʳin ˢgalileam ᵗin ᵘciuitatem ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵛsuaz ʷnazareth. ˣ Puer ʸautē ᶻcrescebat ᵃ &
ᵇconfortabatur ᶜspiritu: ᵈplenus ᵉsapientia:

φίας. [s]καὶ [b]Χάρις [t]θεοῦ [h]ἦν [i]ἐπ' [m]αὐτόν. [n]καὶ [o]ἐπο
ρεύοντο οἱ [p]γονεῖς [q]αὐτοῦ [r]κατ' [s]ἔτος [t]εἰς [n]Ἱερου
σαλὴμ τῇ [x]ἑορτῇ τοῦ [r]Πάσχα. [s]καὶ [a]ὅτε [b]ἐγένε
το [c]ἐτῶν [p]δώδεκα, [c]ἀναβάντων [r]αὐτῶν [q]εἰς [b]Ἱερο
σόλυμα [r]κατὰ τὸ [k]ἔθος τῆς [t]ἑορτῆς, [m]καὶ [n]τελει
ωσάντων τὰς [o]ἡμέρας [p]ἐν τῷ [q]ὑποστρέφειν [r]αὐ
τοὺς, [s]ὑπέμεινεν [t]Ἰησοῦς ὁ [n]παῖς [x]ἐν [r]Ἰερουσα
λὴμ, [s]καὶ [a]οὐκ [b]ἔγνω [c]Ἰωσὴφ [p]καὶ ἡ [c]μήτηρ [r]αὐ
τοῦ. [s]νομίσαντες [b]δὲ [r]αὐτὸν [k]ἐν τῇ [t]συνοδίᾳ [m]εἶ
ναι, [n]ἦλθον [o]ἡμέρας [p]ὁδόν. [q]καὶ [r]ἀνεζήτουν [s]αὐ
τὸν [t]ἐν τοῖς [n]συγγενέσι [x]καὶ [r]ἐν τοῖς [s]γνωστοῖς.
[a]καὶ [b]μὴ [c]εὑρόντες [d]αὐτόν, [e]ὑπέστρεψαν [f]εἰς [g]Ἰε
ρουσαλὴμ [b]ζητοῦντες [r]αὐτόν. [k]καὶ [r]ἐγένετο [m]μεθ'
[n]ἡμέρας [o]τρεῖς [p]εὗρον [q]αὐτὸν [r]ἐν τῷ [s]ἱερῷ [t]καθε
ζόμενον [n]ἐν [x]μέσῳ τῶν [r]διδασκάλων, [s]καὶ [a]ἀκού
οντα [b]αὐτῶν, [c]καὶ [d]ἐπερωτῶντα [e]αὐτούς. [f]ἐξέσ
ταντο [g]δὲ [b]πάντες οἱ [r]ἀκούοντες [k]αὐτοῦ [r]ἐπὶ τῇ
[m]συνέσει [n]καὶ τοῖς [o]ἀποκρίσεσιν [p]αὐτοῦ. [q]καὶ [r]ἰ
δόντες [s]αὐτὸν [t]ἐξεπλάγησαν. [n]καὶ [x]πρὸς [r]αὐτὸν
ἡ [s]μήτηρ [a]αὐτοῦ [b]εἶπεν [c]Τέκνον, [d]τί [e]ἐποίησας [f]ἡμῖν
[g]οὕτως; [b]ἰδοὺ ὁ [r]πατήρ [k]σου [r]κἀγὼ [m]ὀδυνώμε
νοι [n]ἐζητοῦμέν [o]σε. [p]καὶ [q]εἶπε [r]πρὸς [s]αὐτούς, [t]Τί
[n]ὅτι [x]ἐζητεῖτέ [r]με; [s]οὐκ [a]ἤδειτε [b]ὅτι [c]ἐν τοῖς τοῦ
[d]πατρός [e]μου [r]δεῖ [g]εἶναί [h]με; [r]καὶ [k]αὐτοὶ [r]οὐ [m]συ
νῆκαν τὸ [n]ῥῆμα [o]ὃ [p]ἐλάλησεν [q]αὐτοῖς. [r]καὶ [s]κατέ
βη [r]μετ' [n]αὐτῶν [x]καὶ [r]ἦλθεν [s]εἰς [a]Ναζαρέτ, [b]καὶ [c]ἦν
[d]ὑποτασσόμενος [e]αὐτοῖς. [r]καὶ ἡ [g]μήτηρ [h]αὐτοῦ
[i]διετήρει [k]πάντα τὰ [r]ῥήματα [m]ταῦτα [n]ἐν τῇ
[o]καρδίᾳ [p]αὐτῆς. [q]καὶ [r]Ἰησοῦς [s]προέκοπτε σοφίᾳ
[n]καὶ [x]ἡλικίᾳ [r]καὶ [s]χάριτι [a]παρὰ [b]θεῷ [c]καὶ [d]ἀνθρώ
ποις. Cap. 3.

[c]Ἔτει [b]δὲ [c]πεντεκαιδεκάτῳ τῆς [g]ἡγεμο
νίας [b]Τιβερίου [r]Καίσαρος, [k]ἡγεμονεύοντος
[l]Ποντίου [m]Πιλάτου τῆς [n]Ἰουδαίας, [o]καὶ [p]τετραρ
χοῦντος τῆς [q]Γαλιλαίας [r]Ἡρῴδου, [s]Φιλίππου
[t]δὲ τοῦ [n]ἀδελφοῦ [r]αὐτοῦ [t]τετραρχοῦντος τῆς
[s]Ἰτουραίας [a]καὶ [b]Τραχωνίτιδος [c]χώρας, [d]καὶ
[e]Λυσανίου τῆς [f]Ἀβιληνῆς [g]τετραρχοῦντος, [b]ἐπὶ
[r]ἀρχιερέως [k]Ἄννα [r]καὶ [m]Καϊάφα, [n]ἐγένετο [o]ῥῆμα
[p]θεοῦ [q]ἐπὶ [r]Ἰωάννην [s]τὸν [t]Ζαχαρίου [r]υἱὸν [n]ἐν
τῇ [x]ἐρήμῳ, [r]καὶ [s]ἦλθεν [a]εἰς [b]πᾶσαν τὴν [c]περίχω
ρον τοῦ [d]Ἰορδάνου [e]κηρύσσων [f]βάπτισμα [g]με
τανοίας [b]εἰς [r]ἄφεσιν [k]ἁμαρτιῶν [l]ὡς [m]γέγραπται
[n]ἐν [o]βίβλῳ [p]λόγων [q]Ἡσαΐου τοῦ [r]προφήτου [s]λέ
γοντος· [r]φωνὴ [n]βοῶντος [x]ἐν τῇ [r]ἐρήμῳ· [r]ἑτοιμά
σατε τὴν [s]ὁδὸν [b]Κυρίου, [c]εὐθείας [d]ποιεῖτε τὰς
[r]τρίβους [r]αὐτοῦ. [s]πᾶσα [b]φάραγξ [r]πληρωθήσε
ται, [k]καὶ [r]πᾶν [m]ὄρος [n]καὶ [o]βουνὸς [p]ταπεινωθήσε
ται. [q]καὶ [r]ἔσται τὰ [n]σκολιὰ [r]εἰς [n]εὐθεῖαν, [x]καὶ αἱ
[r]τραχεῖαι [r]εἰς [s]ὁδοὺς [b]λείας. [c]καὶ [d]ὄψεται [e]πᾶσα
[r]σὰρξ τὸ [s]σωτήριον [r]τοῦ [b]θεοῦ. [r]ἔλεγεν [k]οὖν τοῖς
[r]ἐκπορευομένοις [m]ὄχλοις [n]βαπτισθῆναι [o]ὑπ' [p]αὐ
τοῦ, [q]γεννήματα [r]ἐχιδνῶν, [s]τίς [t]ὑπέδειξεν [n]ὑμῖν

[s]et [b]gratia [c]dei [k]erat [r]in [m]illo. [n]Et [o]ibant
[p]parentes [q]eius [r]per omnes [s]annos [t]in [n]hieru
salem i [x]die [r]solemni [s]paſche. [a]Et [b]cum [c]factus [d]esset
[e]annorum [f]duodecim: [g]ascendentibus [b]illis [r]in [k]hie
rosolymam [l]secundum [m]consuetudinem [n]diei [o]festi: [p]con
summatis [q]diebus [r]cum [s]redirent: [t]remansit [n]puer [x]ihesus [r]in [s]hierusalem
[a]et [b]non [c]cognouerunt parentes [d]eius. [e]Existimantes [f]autem illum [g]esse [b]in [r]comitatu:
[k]venerunt [l]iter [m]diei: [n]et [o]requirebant [p]eum
[q]inter [r]cognatos [s]et [a]notos. [b]Et [c]non inuenientes [d]regressi [e]sunt [f]in [g]hie
rusalem: [b]requirentes [r]eum. [k]Et [l]factum [m]est post
[n]triduum [o]inuenerunt [p]illum [q]in [r]templo [s]seden
tem [n]in [x]medio [r]doctorum: [s]audientem [a]et
[b]illos: [c]et [d]interrogantem [e]eos. [f]Stupebant
[g]autem [b]omnes [r]qui [k]eum [r]audiebant [s]super
[n]prudentia [x]et [r]responsis [s]eius. [a]Et [b]videntes [r]admirati [s]sunt. [n]Et [o]dixit [p]mater [q]eius [r]ad
[s]Fili [t]quid [n]fecisti [x]nobis [r]sic? [s]Ecce [a]pater [b]tuus [r]et [s]ego [n]dolentes
[x]querebamus [r]te. [s]Et [a]ait [b]ad [c]illos, [d]Quid
est [e]quod [f]me [g]querebatis? [b]Nesciebatis [r]quia [k]in
his [l]que [m]patris [n]mei sunt [o]oportet [p]me [q]esse? [r]Et
[s]ipsi [t]non [n]intellexerunt [x]verbum [r]quod [s]locutus [a]est
[b]ad [c]eos. [d]Et [e]discendit [f]cum [g]eis: [b]et [r]venit [k]nazareth:
[l]subditus [m]illis. [n]Et [o]mater [p]eius [q]conſeruabat [r]omnia [s]verba [n]hec [x]in
[r]corde [s]suo. [a]Et [b]ihesus [c]proficiebat [d]sapien
tia [e]et [f]etate [r]et [s]gratia [a]apud [b]deum [c]et [d]ho
mines. Cap. 3.

[a]Anno [b]autem [c]quintodecimo [d]imperij
[e]tiberij [f]cesaris [k]procurante [l]pontio [m]pilato [n]iudeam: [o]tetrarcha [p]autem
[q]galilee [r]herode: [s]philippo [a]autem [n]fratre [x]eius [r]tetrarcha
[s]ituree [a]et [b]trachonitidis [c]regionis: [d]et [e]lysania [f]abilinę [g]tetrarcha: [b]sub
[r]principib [k]sacerdotū [l]ānā [m]et [n]caypha [o]factū
[p]dñi [q]sup [r]iohānē [s]zacharie [t]filiū [n]i [x]ē [r]yhū
[s]deserto. [a]Et [b]venit [c]in [d]omnem [e]regionem
[f]iordanis [g]predicās [b]baptismū [r]penitentie
[k]in [l]remissionē [m]peccatorū [n]sicut [o]scriptū [p]ē
[q]in [r]libro [s]sermonum [a]ysaie [b]prophete. [c]Vox
[d]clamantis [e]in [f]deserto [g]parate [b]viam [r]domini: [k]rectas [l]facite [m]semitas [n]eius.
[o]Omnis [p]vallis [q]implebitur [r]et [s]omnis [a]mons [b]et [c]collis [d]humiliabitur.
[e]Et [f]erunt [g]prava [b]in [r]directa [k]et [l]aspera [m]in [n]vias [o]planas: [p]et [q]videbit [r]omnis
[s]caro [a]salutare [b]dei. [c]Dicebat [d]ergo ad
[e]turbas [f]qui [g]exibant [b]vt [r]baptizarentur [k]ab [l]ipo.
[m]Genimina [n]viperarum [o]quis [p]ostendit [q]vobis

Luc. 2.b. Esaie.40.d. Actuum.3.a

Luc. 2.c

Mat.7.g Mar.1.d.

Esa.40 Mar.3.d Mar.1. Johā.1.c

Mat.3. 1.Reg.2.

ꝛφῦγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς. ποιήσα
τε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μη
ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς πατέρα ἔχομεν
τὸν ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται
ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα
τῷ ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥί
ζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς
πῦρ βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχ
λοι λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν. ἀποκριθεὶς
δὲ λέγει αὐτοῖς. ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μετα
δότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁ
μοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισ
θῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν. διδάσκαλε τί
ποιήσομεν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. μηδὲν
πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσε
τε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι
λέγοντες. καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν. καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς. μηδένα διασείσητε, μηδὲ συ
κοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑ
μῶν. προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλο
γιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ ἰωάννου μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χρι
στός, ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅπασι λέγων. ἐ
γὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ
ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦ
σαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐ
τὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυ
ρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ τὸ δὲ ἄχυ
ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. πολλὰ μὲν
οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν, εὐηγγελίζετο
τὸν λαόν. ὁ δὲ ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγ
χόμενος ὑπ αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος τῆς γυ
ναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ φιλίππου καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ ἡρῴ
δης, προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέ
κλεισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
καὶ ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομέ
νου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆ
ναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡ
σεὶ περιστερὰν ἐπ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν. σὺ εἶ ὁ υἱ
ός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. καὶ
αὐτὸς ἦν ὡσεί ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος
ὢν ὡς ἐνομίζετο υἱὸς ἰωσήφ. τοῦ ἡλί, τοῦ
ματθάτ, τοῦ λευί, τοῦ μελχί, τοῦ ἰαννά,
τοῦ ἰωσήφ, τοῦ ματταθίου, τοῦ ἀμώς, τοῦ
ναούμ, τοῦ ἐσλί, τοῦ ναγγαί, τοῦ μαάθ τοῦ
ματταθίου, τοῦ σεμεΐ, τοῦ ἰωσήφ, τοῦ ἰού
δα τοῦ ἰωανάν, τοῦ ῥησά, τοῦ ζοροβά

ꝛfugere ꝛa ventura ꝛira. Facite ꝛergo ꝛfructus ꝛdignos ꝛpenitentie: ꝛet ne ꝛcœperitis ꝛdicere ꝛpatrem ꝛhabemus ꝛabraam. ꝛDico ꝛenim ꝛvobis ꝛquia ꝛdeus ꝛde ꝛlapidibus ꝛistis ꝛsuscitare ꝛfilios ꝛabrae. ꝛJam ꝛenim ꝛsecuris ꝛad ꝛradicem ꝛarborum ꝛposita ꝛest. ꝛOmnis ꝛergo ꝛarbor ꝛnõ ꝛfaciens ꝛfructũ ꝛbonũ ꝛexcidetur: ꝛet ꝛin ꝛignẽ ꝛmittet. ꝛEt ꝛinterrogabant ꝛeum ꝛturbe ꝛdicentes, ꝛQuid ꝛergo ꝛfaciem⁹. ꝛRñdẽs ꝛaũt ꝛdicebat ꝛillis. ꝛQui ꝛhz ꝛduas ꝛtunicas ꝛnon ꝛhabẽti: ꝛet ꝛqui ꝛhabet ꝛescas ſiꝛ ꝛfaciat. ꝛVenerũt ꝛãt ꝛet ꝛpublicani ꝛt ꝛbaptizarent ꝛet ꝛdixerũt ꝛad ꝛillum. ꝛMagiſter ꝛq̃d ꝛfaciemus⁹. ꝛAt ꝛille ꝛdixit ꝛad ꝛeos. ꝛNihil ꝛamplꝰ ꝛq̃ꝫ ꝛqđ ꝛconſtitutũ ꝛeſt ꝛvobis ꝛfacia tis. ꝛInterrogabant ꝛautẽ ꝛeum ꝛet ꝛmilites ꝛdicentes. ꝛQuid ꝛfaciem⁹ ꝛet ꝛnos⁹. ꝛEt ꝛait ꝛillis. ꝛNeminẽ ꝛcõcutiatis: ꝛneq̃ ꝛcalũniã ꝛfa ciatis: ꝛet ꝛcõtenti ꝛeſtote ꝛſtipendijs ꝛveſtris. ꝛExiſtimante ꝛautẽ ꝛpopulo ꝛet ꝛcogitantib⁹ ꝛomnibus ꝛin ꝛcordibus ꝛſuis ꝛde ꝛiohanne ꝛne ꝛforte ꝛipſe ꝛeſſet ꝛchriſt⁹: ꝛreſpondit ꝛiohannes ꝛdicens ꝛoibus. ꝛEgo ꝛquidem ꝛaqua ꝛbaptizo ꝛvos; ꝛvenict ꝛautẽ ꝛfortior ꝛme ꝛcui⁹ ꝛnon ſum ꝛdignus ꝛſoluere ꝛcorrigiam ꝛcalciamentorum ꝛeius: ꝛipſe ꝛvos ꝛbaptizabit ꝛin ꝛſpiritu ꝛſancto ꝛet ꝛigni. ꝛCuius ꝛventilabrũ ꝛin ꝛmanu ꝛeius ꝛet ꝛpur gabit ꝛarea ꝛſuam: ꝛet ꝛcongregabit ꝛtriticũ ꝛin ꝛhorreũ ꝛſuum: ꝛpalcas ꝛautem ꝛcõburet ꝛigni ꝛinextinguibili. ꝛMulta ꝛquidẽ ꝛet ꝛalia ꝛexhortans ꝛeuangelizabat ꝛpopulo. ꝛHerodes ꝛaũt ꝛtetrarcha ꝛcũ ꝛcorriperet ꝛab ꝛillo ꝛde ꝛherodiade ꝛvxore ꝛfratris ꝛſui ꝛphilippi: ꝛet ꝛde ꝛomnibus ꝛmalis ꝛq̃ ꝛfecit ꝛherodes ꝛadiecit ꝛet ꝛhoc ꝛſuper ꝛomnia ꝛet ꝛinclusit ꝛiohannem ꝛin ꝛcarcerem. ꝛFactum ꝛeſt ꝛautem ꝛcum ꝛbaptizaretur ꝛomnis ꝛpopulus ꝛet ꝛieſu ꝛbaptizato ꝛet ꝛorante: ꝛapertum ꝛeſt ꝛcelum ꝛet ꝛdeſcendit ꝛſpiritus ꝛſanctus ꝛcorporali ꝛſpecie ꝛſicut ꝛcolumba ꝛin ꝛipſum: ꝛet ꝛvox ꝛde ꝛcelo ꝛfacta ꝛeſt. ꝛTu ꝛes ꝛfilius ꝛmeus ꝛdilect⁹: ꝛin ꝛte ꝛcõplacuit ꝛmihi. ꝛEt ꝛipſe ieſus ꝛerat ꝛincipiẽs ꝛq̃ſi ꝛannoꝝ ꝛtrigita ꝛvt ꝛputabat ꝛfili⁹ ꝛioſeph: ꝛq̃ fuit ꝛheli: ꝛq̃ fuit ꝛmathat: ꝛq̃ fuit ꝛleui: ꝛq̃ fuit ꝛmelchi: ꝛq̃ fuit ꝛiã ne: qui fuit ꝛioſeph: qui fuit ꝛmathathie: qui fuit ꝛamos: qui fuit ꝛnaum: qui fuit ꝛheſli: qui fuit ꝛnage: qui fuit ꝛmaath: qui fuit ꝛma thathie: qui fuit ꝛſemei: q̃ fuit ꝛioſeph: q̃ fuit ꝛiuda: q̃ fuit ꝛioh̃na: q̃ fuit ꝛreſa: q̃ fuit ꝛZo

d. abrae da tur caſus Mat. 3. d. ꝛ 7. d.

Mat. 3. c. Mar. 1. b. Joh̃. 1. d.

Mat. 3. c

Mat. 14. a. Mar. 6. c.

Mat. 3. f. Mar. 1. b. Joh̃. 1. e.

Eſaie. 42. a Mat. 3. g. Marc. 1. b.

βελ,/Του[k] σαλαθιήλ,/Του[l] μηρί,/Του[m] μελχί,
/Του[n] αλλαί,/Του[o] κωσάμ,/Του[p] ελμωλάμ,/Του
[q] ηρ,/Του[r] ιωσή,/Του[s] ελιέζερ,/Του[t] ιωρείμ,/Του
[u] ματθάτ,/Του[x] λευί,/Του[y] συμεών,/Του[z] ιού=
δα,/Του[a] ιωσήφ,/Του[b] ιωμάμ,/Του[c] ελιακείμ,
/Του[d] μελεά,/Του[e] μαϊμάμ,/Του[f] ματταθά,/Του
[g] ναθάμ,/Του[h] δαυίδ,/Του[i] ιεσσαί,/Του[k] ωβήδ,
/Του[l] βοόζ,/Του[m] σαλμών,/Του[n] ναασσών,/Του
[o] αμιναδάβ,/Του[p] αράμ,/Του[q] εσρώμ,/Του[r] φα
ρές,/Του[s] ιούδα,/Του[t] ιακώβ,/Του[u] ισαάκ,/Του
[x] αβραάμ,/Του[y] θάρρα,/Του[z] ναχώρ,/Του[a] σε=
ρούχ,/Του[b] ραγαύ,/Του[c] φαλέκ,/Του[d] έβερ,
/Του[e] σαλά,/Του[f] καϊνάμ,/Του[g] αρφαξάδ,/Του
[h] σημ,/Του[i] νώε,/Του[k] λάμεχ,/Του[l] ματθουσά=
λα,/Του[m] ενώχ,/Του[n] ιάρεδ,/Του[o] μαλελεήλ,
/Του[p] καϊνάμ,/Του[q] ενώς,/Του[r] σηθ,/Του[s] αδάμ,
/Του[t] θεού, ωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωω

Cap.4.

Ιησούς[b] δε[c] πλήρης[d] πνεύματος[e] αγίου[f] υ=
πέστρεψεν[g] από/Του[h] ιορδάνου,[i] και[k] ήγε
το[l] εν/τω[m] πνεύματι[n] εις/την[o] έρημον[p] ημέρας
[q] τεσσαράκοντα[r] πειραζόμενος[s] υπό/του[t] δια=
βόλου.[u] και[x] ουκ[y] έφαγεν[z] ουδέν[a] εν/ταις[b] ημέραις
[c] εκείναις,[d] και[e] συντελεσθεισών[f] αυτών[g] ύστε=
ρον[h] επείνασε.[i] και[k] είπεν[l] αυτώ/ο[m] διάβολος.[n] ει
[o] υιός[p] ει/του[q] θεού,[r] είπε/τω[s] λίθω[t] τούτω[u] ίνα
[x] γένηται[y] άρτος.[z] και[a] απεκρίθη[b] ιησούς[c] προς
[d] αυτόν[e] λέγων.[f] γέγραπται,[g] ότι[h] ουκ[i] επ'[k] άρτω
[l] μόνω[m] ζήσεται[n] άνθρωπος,[o] αλλ'[p] επί[q] παντί[r] ρή
ματι[s] θεού.[t] και[u] αναγαγών[x] αυτόν/ο[y] διάβο=
λος[z] εις[a] όρος[b] υψηλόν,[c] έδειξεν[d] αυτώ[e] πάσας
/τας[f] βασιλείας/της[g] οικουμένης[h] εν[i] στιγμή[k] χρό
που,[l] και[m] είπεν[n] αυτώ/ο[o] διάβολος.[p] σοι[q] δώσω
/την[r] εξουσίαν[s] ταύτην[t] άπασαν[u] και/την[x] δόξαν
[y] αυτών,[z] ότι[a] εμοί[b] παραδέδοται,[c] και[d] ω[e] εάν[f] θέ
λω[g] δίδωμι[h] αυτήν.[i] συ[k] ουν[l] εάν[m] προσκυνήσης
[n] ενώπιον[o] εμού,[p] έσται[q] σου[r] πάσα.[s] και[t] αποκρι
θείς[u] αυτώ[x] είπεν/ο[y] ιησούς,[z] ύπαγε[a] οπίσω[b] μου
[c] σατανά.[d] γέγραπται.[e] προσκυνήσεις[f] κύριον
/τον[g] θεόν[h] σου,[i] και[k] αυτώ[l] μόνω[m] λατρεύσεις.
[n] και[o] ήγαγεν[p] αυτόν[q] εις[r] ιερουσαλήμ,[s] και[t] έστη
σεν[u] αυτόν[x] επί/το[y] πτερύγιον/του[z] ιερού,[a] και[b] εί
πεν[c] αυτώ.[d] ει[e] υιός[f] ει/του[g] θεού,[h] βάλε[i] σε[k] αυτόν
[l] εντεύθεν[m] κάτω.[n] γέγραπται[o] γαρ.[p] ότι/τοις[q] αγ
γέλοις[r] αυτού[s] εντελείται[t] περί[u] σου/του[x] δια=
φυλάξαι[y] σε,[z] και[a] επί[b] χειρών[c] αρούσί[d] σε,[e] μήπο
τε[f] προσκόψης[g] προς[h] λίθον/τον[i] πόδα[k] σου.[l] και
[m] αποκριθείς[n] είπεν[o] αυτώ/ο[p] ιησούς.[q] ότι[r] είρηται
[s] ουκ[t] εκπειράσεις[u] κύριον/τον[x] θεόν[y] σου.[z] και
[a] συντελέσας[b] πάντα[c] πειρασμόν/ο[d] διάβολος,
[e] απέστη[f] απ'[g] αυτού[h] άχρι[i] καιρού.[k] και[l] υπέσ
τρεψεν/ο[m] ιησούς[n] εν/τη[o] δυνάμει/του[p] πνεύμα=
τος[q] εις/την[r] γαλιλαίαν[s] και[t] φήμη[u] εξήλθεν[x] κατ[y] ό

robabel:ꝙ fuit[k] salathiel:ꝙ fuit[l] neri:qui fuit
[m] melchi:ꝙ fuit[n] addi:ꝙ fuit[o] thosan:ꝙ fuit
[p] helmadã:ꝙ fuit[q] her:ꝙ fuit[r] iesu:ꝙ fuit[s] he=
liezer:ꝙ fuit[t] ioriz:ꝙ fuit[u] mathat:ꝙ fuit[x] leui
ꝙ fuit[y] symeõ:ꝙ fuit[z] iuda:ꝙ fuit[a] ioseph:ꝙ fu
it[b] iona:ꝙ fuit[c] heliachi:ꝙ fuit[d] melcha:ꝙ fu
it[e] mẽna:ꝙ fuit[f] mathatha:ꝙ fuit[g] nathã:ꝙ
fuit[h] dauid:ꝙ fuit[i] ieſſe:ꝙ fuit[k] obeth:ꝙ fuit
[l] booz:ꝙ fuit[m] ſalmon:ꝙ fuit[n] naaſon:ꝙ fuit
[o] aminadab:ꝙ fuit[p] aram:ꝙ fuit[q] eſrom:ꝙ fu
it[r] phares:ꝙ fuit[s] iude:ꝙ fuit[t] iacob:ꝙ fuit[u] y
ſaac:ꝙ fuit[x] abrac:ꝙ fuit[y] thare:qui fuit[z] na=
chor:ꝙ fuit[a] ſaruch:ꝙ fuit[b] ragau:ꝙ fuit[c] pha
lech:ꝙ fuit[d] heber:ꝙ fuit[e] ſale:ꝙ fuit[f] cayman
ꝙ fuit[g] arphaxat:ꝙ fuit[h] ſem:ꝙ fuit[i] noe:ꝙ fu
it[k] lamech:ꝙ fuit[l] mathuſale:ꝙ fuit[m] enoch:
ꝙ fuit[n] iareth:ꝙ fuit[o] malalehel:ꝙ fuit[p] cainã
ꝙ fuit[q] enos:ꝙ fuit:[r] ſeth:ꝙ fuit[s] adã:ꝙ fuit[t] di.

Ieſus[b] ãt[c] plen[d] [d]ſpũ[e] ſancto Cap.4.
regreſſ[d] eſt[a] [b]io:dane:[c] et[k] agebatur Mat.4
[l] in[m] ſpiritu[n] in[o] deſerto[p] diebus ωωω Mar.1
[q] quadragita et[r] temptabatur[s] a[t] diabolo.
[u] Et[x] nihil[y] manducauit[z] in[a] diebus ωω Mat.4
illis:[b] et[c] conſummatis illis[d] poſtea ωω Exo.34
[b] eſurijt.[k] Dixit[l] aũt[m] illi[n] diabolus.[u] Si ωω
[o] filius[q] dei[r] es:[r] dic[s] lapidi[t] huic[u] vt ωω
[r] panis[s] fiat.[t] Et[u] reſpondit[c] ad ωωωω
[d] illũ[b] ieſus.[r] Scriptũ[r] eſt[s] quia[b] nõ[i] in[k] pane Deut.8
[l] ſolo[m] viuet[n] homo:[o] ſed[p] in[q] omni[r] verbo
[s] dei.[t] Et[u] duxit[x] illum[r] diabolus ωωωω
[t] in[s] monte[b] excelſum: et[c] oſtendit[d] illi[c] oia
[r] regna[q] orbis[s] terre[b] in[t] momẽto[k] temporis:
[t] et[u] ait[u] illi.[p] Tibi[q] dabo ωωωωω ωω
[r] poteſtatem[s] hanc[c] vniuerſam[u] [t] [x] gloriam
[r] illorũ[r] qz[s] mihi[b] tradita[b] ſunt:[c] et[d] cui[r] volo
[s] do[b] illa.[t] Tu[k] ergo procidẽs[l] ſi[m] adorauerꝭ
[u] coraz[o] me:[p] erunt[q] tua[r] omnia.[s] Et[t] rñdẽs
[x] ieſus[r] dixit[u] illi. ωωωωωωωωωωωω
[b] Scriptum[b] eſt.[d] Dominum ωωωωωω Deut.6
[c] deum[r] tuũ[c] adorabis:[s] [t] [b] illi[t] ſoli[k] ſeruies. Apoca.1
[l] Et[m] duxit[n] illuz[o] in[o] hieruſalem:[p] [t] [q] ſtatuit Mat.4.
[r] eum[s] ſuper[t] pinnam[u] templi:[x] [t] [r] dixit ωω Mar.1.
[t] illi.[s] Si[b] filius[d] dei[c] es:[c] mitte[t] te ωωωω Mat.4.
[b] hinc[c] deorſum.[k] Scriptũ[k] eſt[l] ei[m] q[n] ange Pſal.90
lis[o] ſuis[p] mandabit[q] de[r] vt[s] conſeruent ωω
[t] te:[u] et quia[t] in[r] manib[q] tollẽt[s] te:[b] ne[b] forte
[c] offendas[d] ad[c] lapidem[r] pedem[s] tuum.[b] Et
[t] reſpondens[m] ieſus[k] ait[l] illi.[u] Dictum[u] eſt.
[o] Non[p] temptabis[q] dominũ[r] deũ[u] tuuz.[t] Et Deut.6.
[u] conſummata[x] omni[r] temptatiõe:[y] diabol?
[y] receſſit[a] ab[b] illo[c] vſq[z] ad[d] tempus.[c] Et ωω Mat.4
[r] egreſſus[r] eſt[t] ieſus[s] in[b] virtute[t] ſpiritus ωω marc.1
[k] in[l] galileã:[m] et[u] fama[o] exijt[p] per[q] vniuerſam Joan.6

λης/ Της περιχώρου περί αυτού. και αυτός ε
λίδασκεμ εμ/ Ταις συναγωγαίς αυτώμ δοξαζό
μενος υπό πάντωμ. και ήλθεμ εις/ Τημ μαζα-
ρέτ ου ημ Τεθραμμένος, και εισήλθε κατά/ το
ειωθός αυτώ εμ/ Τη ημέρα / Τωμ σαββάτωμ
εις/ Τημ συναγωγήμ, και ανέστη αναγνώ-
ναι. και επεδόθη αυτώ βιβλίομ ησαίου / Του
προφήτου. και αναπτύξας/ το βιβλίομ, εύρε
/ Τομ Τόπομ ου ήν γεγραμμένομ, πνεύμα κυ
ρίου επ εμέ, ου είνεκεν έχρισέ με, ευαγγελί
σασθαι τωχοίς απέσταλκέ με, ιάσασθαι
/ Τους συντετριμμένους/ Τημ καρδίαν, κηρύ-
ξαι αιχμαλώτοις άφεσιν, και Τυφλοίς ανά-
βλεψιν, αποστείλαι Τεθραυσμένους εν αφέ-
σει, κηρύξαι εμιαυτόν κυρίου δεκτόν. και πτύ
ξας/ το βιβλίομ, απόδους/ Τω υπηρέτη, εκάθι-
σε. και πάντωμ εν/ Τη συναγωγή/ οι οφθαλ-
μοί ήσαν ατενίζοντες αυτώ. ήρξατο δε λέ
γειν προς αυτούς, ότι σήμερομ πεπλήρω
ται/ η γραφή αύτη εν/ Τοις ωσίν υμώμ. και
πάντες εμαρτύρουν αυτώ. και εθαύμαζομ επί/ Τοις λόγοις/ Της χάριτος/ Τοις εκπορευομέ
νοις εκ/ Του στόματος αυτού, και έλεγομ.
ουχ ούτος εστίν/ ο υιός ιωσήφ. και είπε
προς αυτούς, πάντως ερείτε μοι/ Την παρα
βολήν/ Ταύτην, ιατρέ θεράπευσομ σεαυτόμ.
όσα ηκούσαμεν γενόμενα εν/ Τη καπερμαούμ
ποίησομ και ώδε εν/ Τη πατρίδι σου. είπε
δε, αμήν λέγω υμίν, ότι ουδείς προφήτης
δεκτός εστίν εν/ Τη πατρίδι αυτού. επ αλη
θείας λέγω υμίν, πολλαί χήραι ήσαν εν/ Ταις
ημέραις ηλιού εν/ Τω ισραήλ, ότε εκλεί
σθη ο ουρανός επί έτη Τρία και μήνας εξ,
ως εγένετο λιμός μέγας εφ όλην/ Την
γην, και προς ουδεμίαν αυτών επέμφθη
ηλίας ειμή εις σάρεπτα/ Της σιδώμος προς
γυναίκα χήραν. και πολλοί λεπροί ήσαν ε
πί ελισσαίου/ Του προφήτου εν/ Τω ισρα-
ήλ, και ουδείς εξ αυτών εκαθαρίσθη, ειμή
μεεμάν/ ο σύρος. και επλήσθησαν πάντες θυ
μού εν/ Τη συναγωγή ακούοντες/ Ταύτα. και
αναστάντες, εξέβαλομ αυτόμ έξω/ Της πόλε
ως, και ήγαγομ αυτόμ έως οφρύος/ Του ό-
ρους εφ ου η πόλις αυτών ωκοδόμητο εις
/ Το κατακρημνίσαι αυτόμ. αυτός δε διελ-
θών διά μέσου αυτών επορεύετο. και κα-
τήλθεμ εις καπερμαούμ πόλιμ / Της γα-
λιλαίας, και ήμ διδάσκωμ αυτούς εμ / Τοις
σάββασι. και εξεπλήσσομτο επί τη διδα
χή αυτού, ότι εμ εξουσία ήμ / ο λόγος αυ-
τού. και εμ/ Τη συναγωγή ήμ άνθρωπος έχωμ
πνεύμα δαιμομίου ακαθάρτου, και ανέκρα-
ξε φωνή μεγάλη λέγωμ. έα, Τι ήμίν και σοι

regionem de illo. Et ipse docebat
in synagogis eorum: et magnificabatur
ab omnibus. Et venit nazareth Mat.13.g.
vbi erat nutritus: et intrauit secundum
consuetudinem suam die sabbati
in synagogam: et surrexit legere.
Et traditus est illi liber esaie
prophete. Et vt reuoluit librū: inuenit
locum vbi scriptum erat. Spiritus dñi Esa.61.a
sup me: propter quod vnxit me: euan-
gelizare pauperibus misit me: sanare
contritos corde: predicare
captiuis remissionem: et cecis visum
dimittere confractos in remissionem: ad
predicare annū dñi acceptū: et die retribu
tionis. Et cū plicuisset librū reddidit mi
Et oim in synagoga oculi [stro et sedit.
erant intendentes in eū. Cepit aūt dice
re ad illos: quia hodie impleta est
hec scriptura in auribus vestris. Et Mat.13.g
marci.6.a.
testimoniū illi dabāt: et mirabātur i Johā.4.f.
verbis gratie que procedebant
de ore ipsius: et dicebant.
Mone hic est filius ioseph? Et ait Mat.13.g.
illis. Vtiq dicetis mihi hāc parabolā: marci.6.a.
Medice cura teipsum. Quanta audiuimus facta in capharnaū Johā.6.c.
fac et hic in patria tua. Ait
aūt. Amē dico vobis: q nemo pphēta
acceptus est in patria sua. In verita- 3.Reg.17.b
te dico vobis multe vidue erant in Jaco.5.d.
diebus helie in israel quando clausum
est celum annis tribus et mensibus sex:
cum facta esset fames magna in omni
terra: et ad nullā illarum missus est
helias: nisi in sarepta sidonie ad
mulierē vidua. Et multi leprosi erāt 4.Reg.5.a
in israel sub heliseo propheta:
et nemo eorum mundatus est nisi
naamā syrus. Et repleti sunt omnes
in synagoga ira hec audientes. Et
surrexerūt et eiecerūt illum extra ciuita
tem: et duxerūt illū vsq ad supcilium mō
tis: sup qđ ciuitas illoꝝ erat edificata:
precipitare eū. Ipe aūt transiens [vt Johā.10.g
per medium illorū ibat. Et descendit Mar.1.d
in capharnaum ciuitatem galilee:
ibiq docebat illos
sabbatis. Et stupebant in doctrina sup.3.
eius: quia in potestate erat sermo ipi? Mat.7.g.
Et in synagoga erat homo habens Mar.1.d.z
demonium immundum: et exclamauit 7.g.
voce magna dicēs. Sine: qd nobis et tibi

ιησού μαζαρηνέ. ήλθες απολέσαι ημάς. οίδα σε τις ει, ο άγιος του θεού. και επετίμησεν αυτώ ο ιησούς λέγων. φιμώθητι και έξελθε εξ αυτού. και ρίψαν αυτόν το δαιμόνιον εις μέσον, εξήλθεν απ αυτού μηδέν βλάψαν αυτόν. και εγένετο θάμβος επί πάντας, και συνελάλουν πρός αλλήλους λέγοντες. τις ο λόγος ούτος, ότι εν εξουσία και δυνάμει επιτάσσει τοις ακαθάρτοις πνεύμασι, και εξέρχονται. και εξεπορεύετο ήχος περί αυτού εις πάντα τόπον της περιχώρου. αναστάς δε εκ της συναγωγής εισήλθεν εις την οικίαν σίμωνος. πενθερά δε του σίμωνος ην συνεχομένη πυρετώ μεγάλω, και ηρώτησαν αυτόν περί αυτής. και επιστάς επάνω αυτής, επετίμησε τω πυρετώ, και αφήκεν αυτήν. παραχρήμα δε αναστάσα διηκόνει αυτοίς. ανατείλαντος δε του ηλίου, πάντες όσοι είχον ασθενούντας ποικίλαις νόσοις ήγαγον αυτούς προς αυτόν, ο δε ενί εκάστω αυτών τας χείρας επιθείς εθεράπευσεν αυτούς. εξήρχετο δε και δαιμόνια από πολλών κράζοντα και λέγοντα. ότι συ ει ο χριστός ο υιός του θεού. και επιτιμών ουκ εία αυτά λαλείν, ότι ήδεισαν τον χριστόν αυτόν είναι. γενομένης δε ημέρας, εξελθών επορεύθη εις έρημον τόπον, και οι όχλοι εζήτουν αυτόν, και ήλθον έως αυτού, και κατείχον αυτόν του μη πορεύεσθαι απ αυτών. ο δε είπε προς αυτούς. ότι και ταις έτεραις πόλεσιν ευαγγελίσασθαι με δει την βασιλείαν του θεού, ότι εις τούτο απέσταλμαι. και ην κηρύσσων εν ταις συναγωγαίς της γαλιλαίας. Cap. v.

γένετο δε εν τω τον όχλον επικείσθαι αυτώ του ακούειν τον λόγον του θεού, και αυτός ην εστώς παρά την λίμνην γεννησαρέτ, και είδε δύο πλοία εστώτα παρά την λίμνην οι δε αλιείς αποβάντες απ αυτών επέπλυναν τα δίκτυα. εμβάς δε εις εν των πλοίων ο ην του σίμωνος, ηρώτησεν αυτόν από της γης επαναγαγείν ολίγον. και καθίσας, εδίδασκεν εκ του πλοίου τους όχλους. ως δε επαύσατο λαλών, είπε προς τον σίμωνα, επανάγαγε εις το βάθος, και χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν. και αποκριθείς ο σίμων είπεν αυτώ. επιστάτα, δι όλης της νυκτός κοπιάσαντες ουδέν ελάβομεν, επί δε τω ρήματί σου χαλάσω το δίκτυον. και τούτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ιχθύων πολύ. διερρήγνυτο δε το δίκτυον αυτών, και κατένευσαν τοις μετόχοις τοις εν τω ετέρω πλοίω του ελθόντας συλ-

ihesu nazarene. venisti perdere nos. scio te qs sis: sanctus dei. Et increpauit illū iesus dicens. Obmutesce et exi ab eo. Et cū proiecisset illum demonium in medium: exiit ab illo: nihilq; illum nocuit. Et factus est pauor in omnibus: & colloquebantur ad inuicem dicētes. Quod hoc verbū: qm in ptāte et virtute imperat immundis spiritibus & exeunt: Et diuulgabat fama de illo in omnem locum regionis. Surgens aūt iesus de synagoga introiuit in domum simonis. Socrus autem simonis tenebatur magnis febribus: et rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam: imperauit febri et dimisit illam: et continuo surgens ministrabat illis. Cum autem occidisset sol: omnes q habebant infirmos variis lāguoribꝰ: ducebāt illos ad eū: at ille singulis manus imponens curabat eos. Exiebant autem demonia a multis clamantia & dicētia quia tu es filius dei. Et increpans nō sinebat ea loq: qm sciebant ipsum esse christum. Facta autem die egressus ibat in desertum locū: et turbe requirebant eū: et venerūt vsq; ad ipsum: et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Quia et alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnū dei: qm ideo missus sum. Et erat predicans in synagogis galilee. Cap. v.

Actū est aūt cū turbe irruerent in eum vt audirent verbum dei: et ipse stabat secus stagnum genesareth: et vidit duas naues stantes secus stagnū: piscatores aūt descēderāt & lauabant retia. Ascendens autem in vnam nauim que erat simonis: rogauit eum a terra reducere pusillum: et sedens docebat de nauicula turbas. Vt cessauit aūt loqui: dixit ad simonem. Duc in altum: et laxate retia vestra in capturā. Et respōdens simon dixit illi. Preceptor per totam noctē laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent: concluserunt piscū multitudinē copiosā. Rūpebat aūt rete eorū: & annuerūt socijs qui erant in alia nauī: vt venirent et adiuuarent

Mar. 1. c.

Mar. 1. c.

Mar. 3. c.

Mar. 4. a

Johā. 21. d

λαβέσθαι[t] αυτοίς.[m] και[n] ήλθομ[o] και[p] έπλησαμ[q] αμ
φότερα/Τα[r] πλοία,[s] ὥστε[t] βυθίζεσθαι [u] αυτά.[x] ι=
δών[r] δε[s] σίμων[a] πέτρος,[b] προσέπεσε/τοις [c] γό=
μασιμ[o] ιησού[r] λέγων.[t] έξελθε[g] απ[b] εμού,[t] ότι [k] α=
μήρ[t] αμαρτωλός[m] ειμί[n] κύριε.[o] θάμβος[p] γαρ[q] πε
ριέσχεμ[r] αυτόμ,[s] και[t] πάντας/τους[u] συμ[x] αυτώ[r] ε
πί/τη[t] άγρα/των[a] ιχθύωμ[b] η[c] συνέλαβομ.[o] ομοί
ως[c] δε[r] και[g] ιάκωβομ[b] και[t] ιωάμμην [k] υιούς [t] ζεβε=
δαίου,[m] οι[n] ήσαμ[o] κοινωνοί/τω[p] σίμωνι.[q] και[r] ει=
πε[a] προς/τομ[r] σίμωνα/ο[n] ιησούς.[x] μη[r] φοβού.[t] α=
πό/του[a] νυν[b] ανθρώπους[c] έση[o] ζωγρών.[r] και[t] κα
ταγαγόντες/τα[g] πλοία[b] επί/την[r] γην,[k] αφέντες
[t] άπαντα,[m] ηκολούθησαν[n] αυτώ.[o] και[p] εγένετο
[q] εν/τω[r] είναι[g] αυτόν[r] εν[n] μιά/των[r] πόλεων,[t] και[t]
δού[a] ανήρ[b] πλήρης[c] λέπρας[o] και[c] ιδών/τον[r] ιη=
σούν[g] πεσών[b] επί[t] πρόσωπον [k] εδεήθη [t] αυτού
[m] λέγων.[n] κύριε[o] εάν[p] θέλης,[q] δύνασαί[r] με[n] καθα
ρίσαι.[t] και[n] εκτείνας/την[r] χείρα[t] ήψατο[a] αυτού[b] ει
πών,[c] θέλω.[o] καθαρίσθητι.[c] και[r] ευθέως/η[g] λέπρα
[b] απήλθεν[t] απ[k] αυτού.[t] και[m] αυτός[n] παρήγγει=
λεν[o] αυτώ[p] μηδενί[q] είπείν,[r] αλλά[n] απελθών[r] δεί
ξον[n] σεαυτόν/τω[x] ιερεί,[r] και [t] προσένεγκε [n] περί
/του[b] καθαρισμού[c] σου[o] καθώς[c] προσέταξε[r] μω
σής[g] εις[b] μαρτύριον[t] αυτοίς.[k] διήρχετο[t] δε[m] μάλ
λον/ο[n] λόγος[o] περί[p] αυτού,[q] και[r] συνήρχοντο
[n] όχλοι[t] πολλοί[n] ακούειν[x] και[r] θεραπεύεσθαι[t] υπ
[a] αυτού[b] από/των[c] ασθενειών[o] αυτών.[c] αυτός[r] δε
[g] ήν[b] υποχωρών[t] εν/ταις[k] ερήμοις,[t] και[m] προσεύ=
χόμενος.[n] και[o] εγένετο[p] εν[q] μιά/των[r] ημερών,[g] και
[t] αυτός [n] ήν[x] διδάσκων,[r] και [t] ήσαν [a] καθήμενοι
[b] φαρισαίοι[t] και [o] νομοδιδάσκαλοι [c] οι[t] ήσαν [g] ε=
ληλυθότες[b] εκ[t] πάσης [k] κώμης/της [t] γαλιλαίας
[m] και[n] ιουδαίας [o] και[p] ιερουσαλήμ,[q] και[r] δύναμις
[a] κυρίου[r] ήν[n] εις/το[x] ιάσθαι[r] αυτούς.[t] και[a] ιδού[b] άμ
δρες[c] φέροντες[o] επί[c] κλίνης[r] άνθρωπον[g] ος[b] ήν[n] πα
ραλελυμένος,[k] και[t] εζήτουν[m] αυτόν[n] εισενεγκείν
[o] και[p] θείναι[q] ενώπιον[r] αυτού.[o] και[t] μη [n] ευρόντες
[x] ποίας[r] εισενέγκωσιν[t] αυτόν[a] διά/του[b] όχλον,
[c] αναβάντες[o] επί/το[c] δώμα,[r] διά/των[g] κεράμων
[b] καθήκαν[t] αυτόν[k] συν/τω[t] κλινιδίω[m] εις/το[n] με=
σον[o] έμπροσθεν/του[p] ιησού.[q] και[r] ιδών/την[n] πί=
στιν[t] αυτών,[n] είπεν[x] αυτώ,[r] άνθρωπε,[t] αφέωνται
[a] σοι/αι[b] αμαρτίαι[c] σου.[o] και[c] ήρξαντο[r] διαλογί
[a] ζεσθαι/οι[g] γραμματείς[b] και/οι [t] φαρισαίοι [k] λε=
γοντες.[t] τις[m] εστίν[n] ούτος[o] ος[p] λαλεί[q] βλασφη=
μίας.[r] τις[a] δύναται[t] αφιέναι[n] αμαρτίας,[x] ει μη[r] μό
νος/ο[t] θεός.[a] επιγνούς[b] δε/ο[c] ιησούς[a] τους [o] δια
λογισμούς[c] αυτών,[r] αποκριθείς[g] είπεν[b] προς[t] αυ
τους.[k] τι[t] διαλογίζεσθε[m] εν/ταις[n] καρδίαις
[o] υμών.[p] τι[q] εστίν[r] ευκοπώτερον,[g] ειπείν[t] α=
φέωνταί[n] σοι/αι[x] αμαρτίαι[r] σου,[t] η[a] ειπείν
[b] έγειραι[c] και[o] περιπάτει.[c] ίνα[r] δε[g] είδήτε[b] ότι[t] ε=
ξουσίαν[k] έχει/ο[t] υιός/του[m] ανθρώπου[n] επί/της

'eos.[m] Et[n] venerũt[o] et[p] impleuerũt[q] ambas
'nauiculas: [s]ita[a] vt pene[t] mergerentur. [d]Ds
cũ[x] videret[t] simõ[a] petrus:[b] pcidit ad[c] genua
[o] iesu[r] dicẽs.[t] Exi[g] a[b] me[n] dñe: [t]quia[k] homo
[t]peccator[m] sum.[o] Stũpor[p] enĩ[q] circundede=
rat[r] eum[s] et[t] omnes qui[n] cum[x] illo erant[r] in
[s]captura [a] pisciũ[b] quã [c] ceperãt.[o] Similiter
[c] aũt[g] iacobum[b] [t] iohãnem[k] filios[t] zebedei:
[m] qui[n] erant[o] socij[p] simonis.[q] Et[r] ait [co co]
[a] ad[t] simonem[n] iesus.[x] Noli[r] timere:[t] ex [co]
[a] hoc[a] iam[b] homines[c] eris[o] capiẽs.[c] Et[r] sub
ductis[b] ad[t] terram[g] naubus:[k] relictis [co co]
[t] omnibus[m] secuti[m] sunt[n] eum.[o] Et[p] factũ[p] est
[q] cum[r] esset[t] in[n] vna[r] ciuitatũ:[r] et[t] ecce [co co]
[a] vir[b] plenus[c] lepra [c] videns [r] iesum et [co]
[g] procidens[b] in[t] faciem suam:[k] rogauit[t] eum
[m] dicens.[n] Domine[o] si[p] vis[q] potes[r] me[n] mũ
dare.[t] Et[n] extẽdẽs[r] manũ[t] tetigit[a] eũ[b] dicẽs.
[c] Volo.[o] Mundare.[c] Et[r] confestim [g] lepra
[b] discessit[t] ab[k] illo[t] Et[m] ipse[n] precepit [co co]
[o] illi vt[p] nemini[q] diceret: [t]sed[n] vade[r] ostẽde
[n] te[x] sacerdoti:[r] et[t] offer[a] p [co co co co]
[b] emundatiõe[c] tua[o] sicut[c] precepit[t] moyses
[g] i[b] testimoniũ[t] illis.[k] [d]erãbulabat[t] ãt[m] ma
gis[n] sermo[o] de[p] illo:[q] et[r] conueniebant [co]
[a] turbe[t] multe vt[n] audirẽt[x] et[r] curarent[b] ab
[c] infirmitatibus[o] suis.[c] Ipse[r] autem [co co]
[b] secedebat[t] in[k] desertum[t] [m]orabat. [co co]
[n] Et[o] factũ[o] est[p] in[q] vna[r] dierum:[o] et [co co]
[r] ipse[n] sedebat[x] docens.[r] Et[t] erant [co co]
[b] pharisei[a] sedentes[c] [t]legis[o] doctores[c] q[g] ve
nerant[b] ex[t] omni[k] castello[t] galilee [co co]
[m] et[n] iudee[o] [t][p] hierusalem:[q] [t][r] virtus [co]
[g] dñi[t] erat[n] ad[x] sanãdũ[r] eos. [t]Et[a] ecce [b] viri
[c] portãtes[o] in[c] lecto[r] hominem[g] q[b] erat [t]paly
ticus[k] et[t] querebant[m] eum[n] inferre [co co]
[o] et[p] ponere[q] ante[r] eum.[o] Et[t] nõ[n] inuenientes
[x] qua[x] parte[r] illum[t] inferrent[a] pre[b] turba: [co]
[c] ascenderũt[o] supra[c] tectũ: et[r] per[g] tegulas
[b] submiserũt[t] eũ[k] cum[t] lecto[m] in[n] medium [co]
[o] ante[p] ipsum.[r] Quorum[a] fidem vt[r] vidit [co]
[n] dixit.[x] Homo[r] remittuntur [co co co]
[a] tibi[b] peccata[c] tua.[o] Et[c] ceperunt[r] cogitare
[g] scribe[b] et[t] pharisei[k] dicentes. [co co co]
[t] Quis[m] est[n] hic[o] qui[p] loqtur[q] blasphemias.
[r] Quis[a] potest[t] dimittere[n] pctã: [x]nisi[r] solus
[t] deus.[r] Et[a] cognouit[b] aũt[c] iesus[o] cogitatiões
[c] eorũ[r] respondens[g] dixit[b] ad[t] illos. [co co]
[k] Quid[t] cogitatis[m] in[n] cordibus [co co]
[o] vestris?[p] Quid[q] est[r] facilius[g] dicere[t] dimit
tuntur[n] tibi[x] peccata: [t]an[a] dicere [co co]
[b] surge[c] et[o] ambula.[c] Vt[r] aũt[g] sciatis[b] quia
[t] filius[m] hominis[k] habet[t] potestatem[n] in [co]

Mat. 4. c.
Mar. 1. c.
Mat. 8. a.
Mar. 1. g. & 17. c.
Mat. 4. g.
Mar. 3. b.
Joh. 6. a.
Mat. 14. c.
Mar. 6. g.
Joh. 6. b.
Mat. 4. g.
marc. 6. g.
Mat. 9. a.
Mar. 2. a.
Joh. 5. b.
Mat. 9. a.

ο γης ρ αφιέναι q αμαρτίας, r είπε/Τω s ωαραλέλυ=
μεμω. t σοι u λέγω. x έγειραι, / y και z άρας/Το a κλιμί
διομ b σου c ωορεύου d εις/Τομ e οίκομ f σου. g και h πα
ραχρήμα i αμαστάς k εμώπιομ l αυτών, m άρας n εφ
ο ω p κατέκειτο q απήλθεμ r εις/Τομ s οίκομ t αυτού
u δοξάζωμ/Τομ x θεόμ, y και z έκστασις a έλαβεμ b ά=
παμτας, c και d ελόξαζομ/Τομ e θεόμ, f και g επλήσθη=
σαμ h φόβου i λέγομτες k ότι l είδομεμ m παράδοξα
n σήμερομ. o και p μετά q ταύτα r εξήλθε, s και t εθεά=
σατο u τελώνημ v ομόματι w λευίμ, x καθήμεμομ a επί
/Το b τελώνιομ, c και d είπεμ e αυτώ. f ακολούθει g μοι
h και i καταλιπών k άπαμτα, l αμαστάς m ηκολούθη
σεμ n αυτώ. o και p εποίησε q δοχήμ r μεγάλημ s λευ
ίς t αυτώ u εμ/Τη v οικία w αυτού. x και y ημ z όχλος a Τε
λωμών b πολύς, c και d άλλωμ e οι f ήσαμ g μετ h αυ
τών i κατακείμεμοι. k και m εγόγγυζομ/οι n γραμ=
ματείς o αυτών p και / οι q φαρισαίοι r προς/Τους
s μαθητάς t αυτού u λέγομτες. x Δια r τι s μετά/Των
a τελωμών b και c αμαρτωλών d εσθίετε c και f πίμε=
τε. g και h αποκριθείς/ο i ιησούς, k είπε l προς m αυ=
τούς. n ου o χρείαμ p έχουσιμ/οι q υγιαίμομτες r ια=
τρού, s αλλ/οι t κακώς u έχομτες. x ουκ y ελήλυθα
z καλέσαι a δικαίους, b αλλά c αμαρτωλούς d εισ
e μετάμοιαμ. f οι g δε h είπομ i προς k αυτόμ. l διά m τι
/οι n μαθηταί o ιωάμμου p νηστεύουσι q πυκμά, r και
s δεήσεις t ποιούμται, u ομοίως x και/οι/Των y φαρι
σαίων/οι a δε b σοι c εσθίουσι d και e πίμουσιμ. f ο
g δε h είπε i προς k αυτούς. l μη m λύμασθε/Τους n υ
ιούς/Του o νυμφώμος p εμ q ω/ο r νυμφίος s μετ t αυ
τών u εστί x ποιήσαι y νηστεύειμ. z ελεύσομται a δε
b ημέραι, c και d όταμ e απαρθή f απ g αυτών/ο h νυμ
φίος, i Τότε k νηστεύσουσιμ l εμ m εκείμαις/Ταις n ημέ
ραις. o ελεγε p δε q και r παραβολήμ s προς t αυτούς
u ότι v ουδείς w επίβλημα x ιματίου a καιμού b επιβάλ
λει c επι d ιμάτιομ e παλαιόμ. f ει g δε h μήγε, i και/Το
k καιμόμ l σχίζει, m και/Τω n παλαιώ o ου p συμφω
νεί q /Το r από/Του s καιμού. t και u ουδείς x βάλλει
y οίνομ z νέομ a εις b ασκούς c παλαιούς. d ει e δε f μή=
γε, g ρήξει/ο h νέος i οίνος/Τους k ασκούς, l και m αυ=
τός n εκχυθήσεται, o και/οι p ασκοί q απολούνται.
r αλλά s οίνομ t νέομ u εις x ασκούς y καιμούς z βλητέ=
ον, a και b αμφότεροι c συντηρούνται. d και e ουδείς
f πίων g παλαιόν, h ευθέως i θέλει k νέον. l λέγει
m γαρ/ο n παλαιός o χρηστότερος p εστίν. Cap.6.

γένετο b δε c εν d σαββάτω e δευτεροπρώτω
f διαπορεύεσθαι g αυτόν h διά/Των i σπορί=
μων, k και l έτιλλον/οι m μαθηταί n αυτού/Τους
o στάχυας p και q ήσθιον r ψώχομτες/Ταις s χερ=
σί. t Τινές u δε/Των x φαρισαίων, y είπον z αυτοις.
a Τι b ποιείτε c ο d ουκ e έξεστι f ποιείν g εν/Τοις h σάββα
σι. i και k αποκριθείς l προς m αυτούς n είπεν/ο o ιη=
σούς. p ουδέ q τούτο r αμέγνωτε s ο t εποίησε u δα=
νίδ, x οπότε y επείνασεν z αυτός a και/οι c μετ d αν=

c terra p dimittēdi q peccata: r ait s paralytico.
t Tibi u dico x surge: y tolle z lectum aa
b tuum: c z vade d in e domū f tuam. g Et h con=
festim i consurgens k coram l illis m tulit lectū n i
o quo p iacebat: et q abijt r in s domum t suam
u magnificās x deū. y Et z stupor a apprehēdit
b oēs: c z d magnificabāt e deū. f Et g repleti h sūt
i timore k dicentes: l qz m vidimus n mirabilia
o hodie. p Et q post r hec s exijt t et u vidit aa
u publicanuz x noie y leui z sedentez a ad aa
b telonetū: c et d ait e illi. f Sequere g me. aa
h Et i relictis k omnibus: l surgens m secutus
n est u euz. p Et q fecit r ei s conuiuiū t magnū u le
ui u in x domo y sua. z Et a erat b turba aa
c multa d publicanoꝝ: e et f aliorū g q h cuz i illis
b erant l discumbētes. l Et m murmurabant
q pharisei p et s scribe c eorum u dicentes x ad aa
c discipulos e eius. l Quare z cum aa
a publicanis b z c pctōrib d mānducatis e z f bibi
tis. g Et h respondēs i ihesus k dixit l ad m illos.
n Non o egent p qui q sani sunt r medico: aa
s sed u qui t male u hūt. x Non y veni aa aa
z vocare a iustos b sed c peccatores d ad aa
e pñiaz. g At f illi h dixerunt i ad k cuz. l Quare
n discipuli o iohannis p ieiunant q frequēter z
u obsecrationes r facunt: u similiter x z phari
sei: b tui a aūt c edūt d z bibūt: e Quibus f ihe
h ait. l Numquid m potestis u filios aa
o sponsi p dum u cum r illis u est r sponsus aa
x facere y ieunare? z Venient a autem aa
b dies c z cū e ablatus c fuerit f ab g illis h sponso
i tunc k ieiunabunt l in m illis u diebus. aa
o Dicebat p aūt q z similitudinē u ad r illos. aa
u Quia x nemo y cōmissurā a n nouo z vestimen
to b mittit c in d vestimētū e vetus: f alioquin f et
k nouum l rūpit: m z u veteri o non p cōuenit cō
missura r a u nouo s. t Et u nemo x mittit aa aa
y vinum z nouum a in b vtres c veteres: d alioqn
g rumpit i vinū h nouū k vtres: l et m vinum aa
u effundetur o et p vtres q peribunt. aa ſdū'ē
r Sed s vinuz t nouū u in x vtres y nouos z mittē=
a et b vtraq c conseruantur. d Et e nemo aa
f bibens g vetus h statim i vult k nouum: l dicit
m enim u vetus o melius p est. Cap.6.

Factū a est b aūt c in d sabbato e scdo f pri
cum g transiret h per i sata aaaaaa
l vellebant m discipuli n eius aaaaaa
o spicas p z q mānducabāt r cōfricātes s manib
t Quidā u aūt x phariseorum y dicebant z illis.
a Quid b facitis c qd d nō e licet g in h sabbatis?
i Et k respondens l ihus m ad n eos u dixit. aa
p Nec o hoc r legistis s quod t fecit u dauid aa
x cum y esurijsset z ipse a z qui c cum b illo aa

Mar.1.b.
Mat.9.b.
Mar.2.c.
Joh.5.b.
mat.9.b.
mar.2.c.
Mat.9.b.
Mar.2.d.
Mat.9.c.
Mar.2.d.
Mat.9.c.
Mar.2.c.
Mat.9.d.
Mar.2.f.
Mat.9.d.
Mar.2.f.
Mat.12.b.
Mar.2.f.
1.Reg.21.b.
Mat.12.a.
Mar.2.g.

τού ᶜόμτες, ᶠως ᵍεισήλθεμ ʰεις/Τομ ⁱοίκομ/Του ᵏθε-
ού ˡκαι/Τους ᵐ άρτους/Της ⁿ ωροθέσεως ᵒέλαβε
ᵖκαιᵍέφαγε, ʳκαι ᵖέλωκε ˢ και ⁿ Τοις ᵗμετ ᵘαυτού,
ᵛους ʷουκ ʰ έξεστι ᶜφαγείμ ᵖειμή ˣ μόμους/Τους ʸιε
ρείς. ᶻκαι ʰέλεγεμ ᵃαυτοίς, ᵏ ότι ᵇκύριος ᵐεστίμ/ο
ⁿυιός/Του ᶜαμθρώπου ᵖ και/Του ᵍσαββάτου. ʳεγέ
μετο ᵗ δε ˢ εμ ⁿ ετέρω ˣ σαββάτω ʳ εισελθείμ ᵘ αυτόμ
ᵛεις/Τημ ʰ συμαγωγήμ ᶜ και ᵖ διδάσκειμ, ᶜ και ᶠ ημ ᵍ ε-
κεί ʰ άμθρωπος, ⁱ και / η ᵏ Χειρ ˡ αυτού/η ᵐ δεξιά ⁿ . ημ
ᵒ ξηρά. ᵖ ωαρετήρουμ ᵍ δε/οι ʳ γραμματείς ˢ και/οι
ᵗ φαρισαίοι ⁿ ει ˣ εμ/Τω ʸ σαββάτω ᶻ θεραπεύσει ᵃ αυ/
τόμ, ʰ ίμα ᶜ εύρωσι ᵒ κατηγορίαμ ᶜ αυτού. ᶠ αυτός
ᵍ δε ʰ ήδει/Τους ᶠ διαλογισμούς ᵏ αυτώμ, ˡ και ᵐ εί-
πε/Τω ⁿ αμθρώπω/Τω ᵒ ξηράμ ᵖ έχομτι/Τημ ᵍ Χείρα.
ʳ έγειραι ˢ και ᵗ στήθι ⁿ εις/Το ˣ μέσομ. ʸ ο δε ᵃ αμαστάς
ᵇ έστη. ᶜ είπεμ ᵈ ουμ/ο ᵉ ιησούς ᶠ ωρος ᵍ αυτούς. ʰ επε
ρωτήσω ˡ υμάς ᵏ ⁊ έξεστι/Τοις ᵐ σάββασιμ. ⁿ αγα
θοποιήσαι ᵒ η ᵖ κακοποιήσαι, ᵍ ψυχήμ ʳ σώσαι ˢ η α
ποκτείμαι. ⁿ και ʳ ωεριβλεψάμεμος ᵗ ωάμτας ᵘ αυ
τούς ᵛ είωεμ ʰ αυτώ. ᶜ έκτειμομ/Τημ ᵖ Χειρα ᶜ σου. ᶠ ο
ᵍ δε ʰ εποίησεμ ⁱ ούτως, ᵏ και ˡ αποκατεστάθη/η ᵐ Χειρ
ⁿ αυτού ᵒ υγιής ᵖ ως/η ᵍ άλλη. ʳ αυτοί ˢ δε ᵗ επλήσ-
θησαμ ⁿ αμοιας, ˣ και ʸ διελάλουμ ᶻ ωρος ᵃ άλλη
λους ᵇ Τι ᶜ αμ ᵈ ποιήσειαμ/Τω ᵉ ιησού. ᶠ εγέμετο ᵍ δε
ʰ εμ/Ταις ⁱ ημέραις ᵏ Ταύταις ˡ εξήλθεμ ᵐ εις/Το ⁿ όρος
ᵒ ωροσεύξασθαι, ᵖ και ᵍ ημ ʳ διαμυκτερεύωμ ˢ εμ/Τη
ᵗ ωροσευχή/Του ⁿ θεού. ˣ και ʳ ότε ʸ εγέμετο ᶻ ημερα,
ᵃ ωροσεφώμησε/Τους ᵇ μαθητάς ᶜ αυτού, ᶜ και ᶠ εκ
λεξάμεμος ᵍ απ ʰ αυτώμ ⁱ λώδεκα ᵏ ους ˡ και ᵐ αποσ
τόλους ⁿ ωμόμασε, ᵒ σίμωμα ᵖ ομ ᵍ και ʳ ωμόμασε
ˢ ωέτρομ, ᵗ και ⁿ αμδρέαμ/Τομ ˣ αλελφομ ʸ αυτού,
ᶻ ιάκωβομ, ᵃ και ᵇ ιωαμμημ, ᶜ φιλιππομ, ᵈ και ᵉ βαρθο
λομαίομ, ᶠ ματθαίομ, ᵍ και ʰ θωμάμ, ⁱ ιάκωβομ/Τομ
/Του ᵏ αλφαίου, ˡ και ᵐ σίμωμα/Τομ ⁿ καλούμεμομ
ᵒ ζηλωτήμ, ᵖ ιούδαμ ᵍ ιακώβου, ʳ και ˢ ιούδαμ ᵗ ισκα
ριώτημ ⁿ ος ʳ και ᵉ γεμέτο ᵘ ωροδότης. ᵛ και ʰ κατα
βάς ᶜ μετ ᵖ αυτώμ ᶜ έστη ᶠ επί ᵍ τόπου ʰ πεδιμού, ⁱ και
ᵏ όχλος ˡ μαθητώμ ᵐ αυτού ⁿ και ᵒ πλήθος ᵖ πο
λύ/Του ᵍ λαού, ʳ από ⁿ πάσης/Της ˢ ιουδαίας ⁿ και
ˣ ιερουσαλήμ, ʳ και/Της ᵗ παραλίου ᵘ τύρου ʰ και
ᶜ σιδώμος, ᵖ οι ᶜ ήλθομ ᶠ ακούσαι ᵍ αυτού, ʰ και ⁱ ια-
θήμαι ᵏ από/Τωμ ˡ μόσωμ ᵐ αυτώμ. ⁿ και/οι ᵒ οχλού
μεμοι ᵖ υπό ᵍ πμευμάτωμ ʳ ακαθάρτωμ, ˢ και ᵗ εθε-
ραπεύομτο. ⁿ και ˣ πας/ο ʸ όχλος ᶻ εζήτει ᵃ άπτεσ-
θαι ᵇ αυτού, ᶜ ότι ᵈ δύμαμις ᵉ παρ ᶠ αυτού ᵍ εξήρ-
χετο ʰ και ⁱ ίατο ᵏ πάμτας ˡ και ᵐ αυτός ⁿ επάρας
/Τους ᵖ οφθαλμούς ᵍ αυτού ʳ εις/Τους ˢ μαθη-
τάς ᵗ αυτού, ⁿ έλεγε. ˣ μακάριοι/οι ʸ πτωχοί ᶻ ότι
ᵃ υμετέρα ᵇ εστίμ/η ᶜ βασιλεία/Του ᵈ θεού. ᶜ μακά-
ριοι/οι ᶠ πειμώμτες ᵍ μυμ, ʰ ότι ⁱ χορτασθήσεσθε.
ᵏ μακάριοι/οι ˡ κλαίομτες ᵐ μυμ ⁿ ότι ᵒ γελάσετε. ᵖ μα
κάριοι ʳ εστέ ˢ όταμ ᵗ μισήσωσιμ ᵘ υμάς/οι ˣ άμθρω
ποι, ʸ και ᶻ όταμ ᵃ αφορίσωσιμ ᵇ υμάς ᶜ και ᵈ ομειδί-

ᶜ erant: ᶠ quomodo ᵍ intrauit ʰ in ⁱ domū ᵏ dei:
ˡ et ᵐ panes ⁿ propositionis ᵒ sumpsit ꝯꝯꝯ
ᵖ et ᵍ manducauit: ʳ ⁊ ⁿ dedit ᵘ his ᵛ q ʷ cū ˣ ipso
erant ʸ quos ᶻ nō ʰ licet ᶜ mānducare ᵖ nisi ˣ tm ʸ sa
cerdotibus? ᶠ Et ʰ dicebat ⁱ illis ᵏ qꝫ ˡ dñs ᵐ est
ⁿ filius ᵒ hominis ᵖ etiaz ᵍ sabbati. ʳ Factū ˢ est
ᵗ aūt ᵘ in ⁿ alio ˣ sabbato: vt ʸ intraret ꝯꝯꝯ
ᵗ in ʰ synagogam ᵏ et ᵖ doceret. ᶠ Et ᶜ erat ᵍ ibi
ʰ homo ⁱ et ᵏ manus ˡ eius ᵐ dextera ⁿ erat ꝯꝯ
ᵒ arida. ᵖ Obseruabant ᵍ aūt ʳ scribe ⁿ et ꝯꝯ
ˢ pharisei ⁿ si ˣ in ʸ sabbato ᶻ curaret ꝯꝯꝯ
ʰ vt ᶜ inuenirent vnde ᵖ accusarent ᶜ eum. ᶠ Ipse
ᵍ vero ʰ sciebat ⁱ cogitationes ᵏ eorum ˡ et ᵐ ait
ᵒ homini ᵖ qui ⁱ habebat ᵍ manum ᵒ aridam.
ʳ Surge ⁿ et ˢ sta ᵘ in ᵗ medium. ᵛ Et ᵍ surgens
ʰ stetit. ᶜ Ait ᵖ aūt ᶜ ad ᵍ illos ʳ iesus. ʰ Interro-
go ᵛ vos ʷ si ˣ licet ʸ sabbatis ᶻ bene ⁿ facere ꝯꝯ
ᵒ an ᵖ male: ᵍ aiaz ʳ saluam ˢ facere ⁿ an ᵗ perde
re? ⁿ Et ʳ circumspectis ˢ omnibus ꝯꝯꝯ
ᵍ dixit ʰ hoi. ᶜ Extende ᵖ manū ᶜ tuā. Et exten
dit: ʷ et ˣ restituta ʸ est ᶻ manus ꝯꝯꝯ
ᵃ eius. ᵛ Ipsi ᵇ autem ᶜ repleti ᵛ sunt ꝯꝯ
ᵈ insipientia: ᵉ et ᶜ colloquebantur ᶠ ad ᵍ inuicē
ʰ quid ᶜ nā ᵖ facerent de ᶜ iesu. ᶠ Factū ᵉ est ᵍ aūt
ʰ in ⁱ illis ᵏ diebus ˡ exijt ᵐ in ⁿ montem ꝯ
ᵒ orare: ᵖ ⁊ ᵍ erat ʳ pernoctans ˢ in ꝯꝯꝯ
ᵗ oratione ⁿ dei. ˣ Et ʸ cuz ᶻ dies ᵃ factus ᵛ esset
ʰ vocauit ᶜ discipulos ᵖ suos: ᶜ et ᵉ elegit ꝯ
ᵍ duodecim ʳ ex ʰ ipsis ᵏ quos ˡ et ᵐ apostolos
ⁿ nominauit: ᵒ simonē ᵖ quez ʳ cognominauit
ˢ petrum: ᵗ et ⁿ andream ˣ fratrem ʳ eius: ꝯ
ᵛ iacobū ᵍ ⁊ ʰ iohannē: ᶜ philippū ᵖ ⁊ ᶜ bartholo
meum: ᶠ matheum ᵏ et ʰ thomam: ᵗ iacobum
ᵏ alphei ˡ et ᵐ simonem ⁿ qui ᵒ vocatur ꝯꝯ
ᵖ zelotes: ⁊ ᵍ iudaz ʳ iacobi: ᶠ ⁊ ᵍ iudā ᵗ scariotb
ⁿ qui ʳ fuit ˢ proditor. ᵘ Et ʰ descendens ꝯ
ᶜ cum ᵖ illis ᶜ stetit ᶠ in ᵍ loco ʰ campestri: ⁱ et ꝯ
ᵏ turba ˡ discipulorū ᵐ ei9: ⁿ et ᵒ multitudo ᵖ co
piosa ᵍ plebis ʳ ab ˢ omni ᵗ iudea ⁿ et ꝯꝯ
ˣ hierlm ʳ ⁊ ʸ maritima ᶻ tyri ʰ ⁊ ⁅ ᶜ sanarentur
ᶜ sidonis ᵖ que ᶜ venerant vt ᶠ audirēt ᵍ eū: ʰ et
ᵏ a ˡ languoribus ᵐ suis. ⁿ Et ᵒ qui ᵒ vexabātur
ᵖ a ᵍ spiritibus ʳ immundis ᶜ curabantur. ꝯ
ⁿ Et ˣ omnis ʳ turba ˢ querebat ꝯꝯꝯ
ʰ eum ᶻ tangere: ᶜ quia ᵖ virtꝫ ᶜ de ᶠ illo ᵍ exibat
ʰ et ᵏ sanabat ˡ omnes. ᵐ Et ⁿ ipse ᵒ eleuatis
ᵖ oculis ʳ in ˢ discipulos ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢ suos ⁿ dicebat. ˣ Beati ʳ pauperes: ᶻ quia
ᵃ vestrum ᵇ est ᶜ regnum ᵖ dei. ᶜ Beati ꝯꝯ
ᶠ qui ᵍ nunc ᶜ esuritis ʰ quia ᵏ saturabimini. ꝯ
ˡ Beati ᵐ qui ⁿ nunc ᵐ fletis: ᵒ quia ᵖ ridebitis.
ᵍ Beati ʳ eritis ᵍ cum ˢ vos ⁿ oderint ˣ homes
ʳ ⁊ ᶜ cum ᵃ separauerit ᵇ vos ᶜ ⁊ ᵒ exprobrauerit

Mat.12.a. Mar.2.g.

B

mat.12.b. mat.3.a. 13.14.a.

mat.12.b Mar.3.a.

mat.4.g. marci.3.b. Joha.6.a.

marci.14.e marci.6.g.

C

mat.10.a. marci.3.d. Matth.11.b.

mat.5.a.

mat.5.a. Luce.4.c.

D

mat.5.a

σωσι, [c]και [d]εκβάλωσι/[e]το ὄνομα [b]ὑμῶν [d]ὡς [e]πο-
νηρόν, [f]ἕνεκεν/[g]του [m]υἱοῦ/[g]του [n]ἀνθρώπου. [o]χάρη
τε [p]ἐν [q]ἐκείνῃ/[r]τῇ [r]ἡμέρᾳ· καὶ [r]σκιρτήσατε, [n]ἰδοὺ
[x]γὰρ/[o]ὁ [r]μισθὸς [s]ὑμῶν [e]πολὺς [p]ἐν/τῷ [c]οὐρανῷ.
[p]κατὰ [c]ταῦτα [d]γὰρ [e]ἐποίουν/[g]τοῖς [b]προφήταις/οἱ
[d]πατέρες [k]αὐτῶν. [l]πλὴν [m]οὐαὶ [n]ὑμῖν/[g]τοῖς [o]πλου
σίοις, [p]ὅτι [q]ἀπέχετε/[r]τὴν [d]παράκλησιν [e]ὑμῶν. [r]οὐ
αἱ [n]ὑμῖν/οἱ [r]ἐμπεπλησμένοι, [r]ὅτι [r]πεινάσετε. [s]οὐ
αἱ [b]ὑμῖν/οἱ [c]γελῶντες [b]νῦν, [c]ὅτι [d]πενθήσετε [g]καὶ
[b]κλαύσετε. [c]οὐαὶ [k]ὅταν [l]καλῶς [m]ε�ίπωσιν [n]ὑμᾶς
/οἱ [o]ἄνθρωποι. [p]κατὰ [q]ταῦτα [r]γὰρ [e]ἐποίουν/τοῖς
[d]ψευδοπροφήταις/οἱ [n]πατέρες [r]αὐτῶν. [r]ἀλλὰ [r]ὑ
μῖν [e]λέγω/τοῖς [b]ἀκούουσιν, [c]ἀγαπᾶτε/τοὺς [b]ἐχ
θροὺς [c]ὑμῶν, [d]καλῶς [e]ποιεῖτε/τοῖς [b]μισοῦσιν [r]ὑ
μᾶς. [k]εὐλογεῖτε/τοὺς [l]καταρωμένους [m]ὑμῖν,
[n]προσεύχεσθε [o]ὑπὲρ/τῶν [p]ἐπηρεαζόντων [q]ὑ
μᾶς. / τῷ [r]τύπτοντι [e]σε [e]ἐπὶ/τὴν [n]σιαγόνα, [x]πά
ρεχε [r]καὶ/τὴν [r]ἄλλην. [e]καὶ [b]ἀπὸ/τοῦ [c] αἴροντος
[b]σοῦ/τὸ [c]ἱμάτιον, [d]καὶ/τὸν [e]χιτῶνα [b]μὴ [d]κωλύ
σῃς. [k]παντὶ [l]δὲ/τῷ [m]αἰτοῦντι [n]σε [o]δίδου, [p]καὶ [q]ἀ
πὸ/τοῦ [r]αἴροντος/τὰ [e]σὰ [r]μὴ [n]ἀπαίτει. [x]καὶ [r]κα
θὼς [r]θέλετε [e]ἵνα [b]ποιῶσιν [c]ὑμῖν/οἱ [b] ἄνθρωποι,
[c]καὶ [r]ὑμεῖς [e]ποιεῖτε [b]αὐτοῖς [r]ὁμοίως. [k]καὶ [l]εἰ [m]ἀ
γαπᾶτε/τοὺς [n]ἀγαπῶντας [e]ὑμᾶς, [p]ποία [q]ὑμῖν
[r]χάρις [p]ἐστί. [r]καὶ [n]γὰρ/οἱ [r]ἁμαρτωλοὶ /τοὺς [r]ἀ
γαπῶντας [r]αὐτοὺς [e]ἀγαπῶσι. [b]καὶ [c] ἐὰν [b]ἀγα
θοποιῆτε/τοὺς [c]ἀγαθοποιοῦντας [r]ὑμᾶς, [e]ποία
[b]ὑμῖν [r]χάρις [k]ἐστί. [l]καὶ [m]γὰρ/οἱ [n]ἁμαρτωλοὶ /τὸ
[o]αὐτὸ [p]ποιοῦσι. [q]καὶ [r]ἐὰν [e]δανείζητε [r]παρ [n]ὧν [x]ἐλ
πίζετε [r]ἀπολαβεῖν, [r]ποία [e]ὑμῖν [b]χάρις [c]ἐστί. [b]καὶ
[c]γὰρ [r]ἁμαρτωλοὶ [e]ἁμαρτωλοῖς [b]δανείζουσιν
[l]ἵνα [k]ἀπολάβωσι /τὰ [l]ἴσα. [m]πλὴν [n]ἀγαπᾶτε
/τοὺς [o]ἐχθροὺς [p]ὑμῶν, [q]καὶ [r]ἀγαθοποιεῖτε [e]καὶ
[r]δανείζετε [n]μηδὲν [x] ἀπελπίζοντες, [r]καὶ [r]ἔσται/ὁ
[e]μισθὸς [b]ὑμῶν [c]πολύς, [b]καὶ [c]ἔσεσθε/οἱ [r]υἱοὶ [e]ὑ
ψίστου, [b]ὅτι [r]αὐτὸς [k]χρηστός [l]ἐστιν [m]ἐπὶ /τοὺς
[n]ἀχαρίστους [o]καὶ [p]πονηρούς. [q]γίνεσθε [r]οὖν [e]οἰκ
τίρμονες [r]καθὼς [n]καὶ/ὁ [x]πατὴρ [r]ὑμῶν [r]οἰκτίρ
μων [e]ἐστι. [b]καὶ [c]μὴ [b]κρίνετε [c] καὶ [r]οὐ μὴ [e]κριθῆτε.
[b]μὴ [r]καταδικάζετε, [m]καὶ [n]οὐ μὴ [o] καταδικασθῆτε.
[p]ἀπολύετε, [q]καὶ [r] ἀπολυθήσεσθε. [n] δίδοτε [r] καὶ
[n]δοθήσεται [x] ὑμῖν. [r]μέτρον [r]καλὸν [e]πεπιεσμένον
[b] καὶ [c] σεσαλευμένον [b] καὶ [c] ὑπερεκχυνόμενον,
[r]δώσουσιν [e]εἰς/τὸν [b]κόλπον [r]ὑμῶν. /τῷ [x]γὰρ [r]αὐ
τῷ [m]μέτρῳ [n] ᾧ [o]μετρεῖτε, [p]ἀντιμετρηθήσεται [q]ὑ
μῖν. [r]εἶπε [e]δὲ [r]παραβολὴν [n]αὐτοῖς. [x]μήτι [r]δύνα
ται [r]τυφλὸς [e]τυφλὸν [b]ὁδηγεῖν. [c]οὐχὶ [b]ἀμφότε
ροι [c]εἰς [r]βόθυνον [e]πεσοῦνται. [b]οὐκ [c]ἐστὶ [b] μαθη
τὴς [r]ὑπὲρ/τὸν [m]διδάσκαλον [n]αὐτοῦ. [o]κατηρτι
σμένος [p]δὲ [q]πας [r]ἔσται [e]ὡς/ὁ [r]διδάσκαλος [n]αὐτοῦ.
[x]τί [r]δὲ [r]βλέπεις/τὸ [e]κάρφος/τὸ [b]ἐν/τῷ [c]ὀφθαλμῷ
/τοῦ [b]ἀδελφοῦ [c]σου, /τὴν [r]δὲ [e]δοκὸν/τὴν [b]ἐν/τῷ [r]ἰ
δίῳ [k]ὀφθαλμῷ [r]οὐ [m]κατανοεῖς. [n]ἢ [o]πῶς [p]δύνα-

[c]t [d]eiecerint [e]nomen [b]vestrū [r]tanq̄ [k]malum
[l]propter [m]filium [n]hominis. [o]Gaudete ꝯ
[p]in [q]illa [r]die [o]et [r]exultate: [n]ecce ꝯꝯꝯ
[x]enim [r]merces [r]vestra [e]multa est [b]in [c]celo.
[p]Secundū [c]hoc [r]eni [e]faciebant [b]prophetis
[d]patres [k]eoꝝ: [l]verūtm [m]ve [n]vobis [o]diuitib⁹
[p]qui [q]habetis [r]consolationē [e]vestram. [r]Ve
[n]vobis qui [r]saturati estis: [r]q̄ [r]esurietis. [s]Ve
[b]vobis [c]qui [r]ridetis [o]nunc: [r]q̄ lugebitis [s]t
[b]flebitis. [r]Ve [k]cum [l]benedixerit [m]vobis oēs
[o]homines. [p]Secundum [q]hec [r]ei [e]faciebant
[r]pseudoprophetis [n]patres [r]eoꝝ. [r]Sed [r]vo
bis [e]dico [b]qui [b]auditis. [c]Diligite [o]inimicos
[c]vestros: [r]benefacite [b]his [b]qui [b]oderūt [r]vos.
[k]Benedicite [l]maledicentibus [m]vobis: et
[n]orate [o]pro [p]calumniantibus [q]vos. Et ꝯ
[r]qui [o]te [r]percutit [r]in [n]maxillam [r]prebe illi
[r]t [r]alteram: [s]t [b]ab [c]eo [c]qui [c]aufert ꝯꝯꝯ
[o]tibi [c]vestimentū: [r]etiam [s]tunicā [b]noli [r]phi
bere. [k]Omni [l]aūt [m]petenti [n]te [o]tribue: [p]et ꝯ
[r]q̄ aufert q̄ [n]tua sūt: [r]ne [n]repetas. [x]Et [r]prout
[r]vultis [s]vt [b]faciant [c]vobis [o]homines: ꝯꝯ
[r]et [r]vos [s]facite [b]illis [r]similiter. [k]Et [l]si [m]diligitis
[n]eos [n]qui [o]vos [n]diligūt: [p]que [q]vobis ꝯꝯ
[r]est [r]gratia? [n]Nam [r]et [r]peccatores [r]diligen
tes [r]se [n]diligunt. [b]Et [c]si [o]benefeceritis ꝯ
[c]his [c]qui [r]vobis [c]benefacīt: [r]que ꝯꝯ
[b]vobis [r]est [r]gratia? [m]Siquidē [r]et [n]pctōres
[o]hoc [p]facīt. [q]Et [r]si [n]mutuū [o]dederitis his [r]a
[n]quib⁹ [x]speratis [r]recipe: [r]q̄ [b]gra [c]est [r]vobis?
[c]Nā [o]et [p]pctōres [s]peccatoribus [b]fenerātur:
[r]vt [k]recipiant [r]equalia. [m]Verumtm [n] diligite
[o]inimicos [p]vestros: [r]benefacite [o]et ꝯꝯ
[r]mutuū [r]date [n]nihil [x]inde [r]sperantes: [r]t erit
[r]merces [b]vestra [c]multa: [o]et [c]eritis [r]filij [s]altis
simi: [b]qua [r]ipse [k]benign⁹ [l]est [m]super ꝯꝯ
[n]ingratos [o]et [p]malos. [q]Estote [r]ergo [o]miseri
cordes: [r]sicut [n]t [r]pater [r]vester [r]misericors ꝯ
[o]ē. [c]Nolite [o]iudicare: [c]t [r]nō [s]iudicabimini.
[b]Nolite [r]condēnare [m]t [n]non [o]condēnabimi.
[p]dimittite [q]t [r]dimittemini. [s]Date [r]et ꝯ
[n]dabitur [x]vobis. [r]Mensurā [r]bonā [r]et [e]cōfer
tā [b]et [c]coagitatam [r]t [r]super effluentem: ꝯꝯ
[r]dabūt [s]in [b]sinū [r]vestrum. [r]Eadem [k]quippe
[m]mēsura [n]qua [o]mēsi [o]fueritis: [p]remetiet [q]vo
bis. [r]Dicebat [n]ām t [n]illis [r]similitudinē: [x]Nūqd
[r]cecus [e]cecū [b]ducere? [c]Nōne [b]ambo [r]pōt
[r]in [r]foueam [e]cadent? [b]Non [r]est [k]discipulus
[r]super [m]magistrum: [o]perfectus ꝯꝯꝯ
[p]aūt [q]omnis [r]erit si sit [o]sicut [p]magister [n]eius.
[x]Quid [r]aūt [r]vides [e]festucam [b]in [c]oculo ꝯ
[o]fratris [c]tui: [e]trabem [r]autem [e]que [b]in ꝯꝯ
[k]oculo [r]tuo [r]nō [m]cōsideras. [n]Aut [o]quō [p]pōt

Exo. 22.d. Deut. 15.b.

Mat. 5.g.

Mat. 7.c. Thobi. 4.c. Mat. 5.g.

mat. 7.a. mar. 4.c.

mat. 15.c.

mat. 10.c. Joh. 13.d. 15.f.

mat. 7.a.

σαι q λέγειμ/Τω r αδελφώ s σου, t αδελφέ u άφες
x εκβάλω/Το r κάρφος/Το εμ/Τω a οφθαλμώ b σου,
c αυτός/Τημ d εμ/Τω c οφθαλμώ f σου g δοκόμ h ου
i βλέπωμ. k υωοκριτά, i έκβαλε m ωρώτομ/Τημ n δο
κόμ o εκ/Του p οφθαλμού q σου, r και s τότε t διαβλέ
ψεις u εκβαλείμ/Το x κάρφος/Το r εμ/Τω c οφθαλμώ
/Του b αδελφού b σου. c ου d γαρ c εστί f δέμδρομ
g καλόμ h ωοιούμ i καρωόμ k σαπρόμ, i ουδε m δέμ=
δρομ n σαπρόμ o ωοιούμ p καρπόμ q καλόμ. r έκασ=
τομ s γαρ t δέμδρομ u εκ/του x ιδίου r καρπού, y γι=
μώσκεται: a ου b γαρ c εξ d ακανθώμ c συλλέγουσι
f σύκα, g ουδε h εκ i βάτου k τρυγώσι i σταφυλήμ./ο
m αγαθός n άμθρωπος o εκ/Του p αγαθού q θησαυ=
ρού/Της r καρδίας s αυτού t ωροφέρει/Το u αγα
θόμ, x και/ο y ωομηρός a άμθρωπος a εκ/Του b ωομη=
ρού c θησαυρού/Της d καρδίας c αυτού, f ωροφέ=
ρει/Το g ωομηρόμ. h εκ i γαρ/Του k περισσεύματος
/Της i καρδίας m λαλεί/το n στόμα o αυτού p Τι q δε
r με o καλείτε r κύριε n κύριε, x και r ου ωοιείτε a α b λέ
γω. c ως/ο d ερχόμενος c ωρος f με, g και h ακούων
i μου/Τωμ k λόγως/i και m ωοιών n αυτούς, o υπο=
δείξω p υμίν q Τίνι r εστίν s όμοιος. t όμοιος u εστίν
x ανθρώπω r οικοδομούντι i οικίαμ, s ος h έσκαψε
c και d εβάθυνε, c και f έθηκε g θεμέλιομ h επί/Την i πέ=
τραμ. k πλημμύρας i δε m γενομένης n προσέρρη
ξεμ/ο o ποταμός/Τη p οικία q εκείνη, r και s ουκ i ίσχυ
σε u σαλεύσαι x αυτήν, r Τεθεμελίωτο i γαρ a επί
/Την b πέτραμ./ο c δε d ακούσας c και f μη g ωοιήσας,
h όμοιος i εστίν k ανθρώπω i οικοδομήσαντι m οικί=
αν n επί/Την o γην p χωρίς q θεμελίου, r η n ωροσέρ=
ρηξεμ/ο r ωοταμός, n και x ευθέως r έπεσε, i και a εγέ=
νετο/Το b ρήγμα/Της c οικίας d εκείνης c μέγα.

Cap. 7.

Επειδή δε ε επλήρωσε d πάντα/Τα f ρήματα f αυ
τού g εις/Τας h ακοάς/Του i λαού, k εισήλθεμ i εις
m καπερναούμ. n εκατομτάρχου o δε p Τινός q δού
λος r κακώς n έχωμ r έμελλε n Τελευτάμ, x ος r ημ αυ
τώ a έντιμος. b ακούσας c δε d περί/Του e ιησού, f α=
πέστειλε g ωρος h αυτόμ i ωρεσβυτέρους/Τωμ
k ιουδαίωμ i ερωτώμ m αυτόμ n όπως o ελθών p δια
σώση/Τομ q δούλομ r αυτού. s οι t δε n παραγενόμε
νοι x ωρος/Τομ i ιησούμ, y ωαρεκάλουμ a αυτόμ
b σπουδαίως c λέγοντες. d ότι e άξιος f εστίν g ω
h παρέξει i Τούτο. k αγαπά i γαρ/Το m έθνος n ημών,
o και/την p συναγωγήμ q αυτός r ωκοδόμησεμ s η=
μίν./ο t δε n ιησούς x επορεύετο r συμ y αυτοίς. a ήδη
b δε c αυτού d ου e μακράν f απέχοντος g από/Της
h οικίας, i έπεμψε k ωρος i αυτόμ/ο m εκατόνταρ=
χος n φίλους, o λέγων p αυτώ. q κύριε r μη s σκύλ
λου, t ου u γαρ x ειμί y ικανός z ίνα a μου b υπό/Την
c στέγημ d εισέλθης. e διό ου δέ g εμαυτόμ h ηξίωσα
i ωρος k σε i ελθείν, m αλλ n ειπέ o λόγω, p και q ιαθή
σεται/ο r ωαις s μου. t και u γαρ x εγώ y άνθρωπος

q dicere r fratri s tuo: t frater u sine ꝯ ꝯ ꝯ
x ejiciam r festucam y de a oculo b tuo: ꝯ ꝯ
c ipse d in e oculo f tuo g trabem h non ꝯ ꝯ ꝯ
i vides: k hypocrita i ejice m primus n trabem Joh. 13. c
o de p oculo q tuo: r et s tunc t perspicies v ꝯ
u educas x festucam y de z oculo ꝯ ꝯ ꝯ
a fratris b tui. c Non e est d enim f arbor ꝯ ꝯ Mat. 7. d.
g bona h q̃ h facit i fructꝰ k malos: l neq; m arbor
n mala o faciens p fructũ q bonũ. r Una quæq; E
s enim t arbor u de v fructu x suo z cognoscitur.
a Neq; b enim c de d spinis e colligunt ꝯ ꝯ Mat. 7. d.
f ficus: g neq; h de i rubo k vindemiant i vuas.
m Bonus n homo o de p bono q thesauro ꝯ Mat. 12. c.
r cordis s sui t profert u bonum: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
x et y malus z homo a de b malo ꝯ ꝯ ꝯ
c thesauro f profert ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
g malum. h Ex k abundantia i enim ꝯ ꝯ ꝯ Mat. 12. c.
l cordis n os m loquitur. p Quid q autem ꝯ Mat. 7. c.
n vocatis y me z dñe a dñe: x r nõ y facitis a q̃ b dico:
c Omnis d qui e venit f ad g me h et i audit ꝯ Mat. 7. g.
k sermones l meos i r m facit n eos: o ostendam
p vobis q cui r similis s sit. t Similis u est ꝯ
x homini y ædificanti z domum a qui b fodit ꝯ
c in d altum e et f posuit g fundamẽtũ h supra i pe
tram. k Inundatione l aũt m facta n illisus o est
o flumen p domui q illi r et s non t potuit ꝯ ꝯ
x eam u movere y fundata z enim a erat b supra
b petram. c Qui d aũt e audit f et g non h facit:
h similis i est k homini l ædificanti m domũ suã
n supra o terrã p sine q fũdamẽto: r quã s illisꝰ t ẽ
f fluvius u r cõtinuo v cecidit: z et a facta est ꝯ
b ruina c domus d illius e magna. ꝯ ꝯ ꝯ

Cap. 7.

Cum b autem c implesset d oia f verba g sua A
g in h aures i plebis: k intrauit ꝯ ꝯ ꝯ Mat. 8. b.
m capharnaũ. n Cẽturiõis o aũt p cuiusdã q ser Joh. 4. g.
u r male s hũs t erat u moritur: x qui y illi z erat
a pretiosus. c Et cum b audisset d de e iesu f mi=
sit g ad h eum i seniores ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
k iudeorum: l rogãs m eũ n vt o veniret r p salua
ret q serũ r eius. s At t illi cum u venissent ꝯ
x ad y iesum: z rogabant a eum ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
b sollicite b dicentes ei: d quia e dignus f est vt
g hoc h illi i prestes. k Diligit l enim m gentẽ n no
stram: o r p synagogã q ipse r edificauit s nobis.
t Jesus u autem x ibat y cum z illis. ꝯ ꝯ ꝯ
b Et cum c iam d non e longe f esset g a ꝯ ꝯ
h domo: i misit k ad l eum m centurio ꝯ ꝯ
n amicos o dicens. q Domine r noli s vexari.
t Nõ u ei x sum y dignꝰ z vt b sub ⌈ c nõ d sũ d dignũ Mat. 8. b.
e tectũ f meũ g intres: e ppter e qđ et f meipsum
h arbitratꝰ i vt l venirẽ l ad m te: n ꝟ o dic p vbo:
r q sanabit r puer s meus. t Nã u x ego y homo B

εἰμί ὑπό εξουσίαν τασσόμενος, έχων υπ
εμαυτόν στρατιώτας, καί λέγω τούτω πο
ρεύθητι και πορεύεται, και άλλω έρχου
και έρχεται, και τω δούλω μου ποίησον
τούτο, και ποιεί. ακούσας δε ταύτα ο ιη
σούς εθαύμασεν αυτόν. και στραφείς τω α
κολουθούντι αυτώ όχλω είπε. λέγω υμίν,
ούτε εν τω ισραήλ τοσαύτην πίστιν εύρον.
και υποστρέψαντες οι πεμφθέντες εις τον
οίκον, εύρον τον ασθενούντα δούλον υγι
αίνοντα. και εγένετο εν τη εξής, επορεύετο
εις πόλιν καλουμένην ναΐν, και συνεπορεύ
οντο αυτώ οι μαθηται αυτού ικανοί, και ό
χλος πολύς. ως δε ήγγισε τη πύλη της πό
λεως, και ιδού εξεκομίζετο τεθνηκώς υιός
μονογενής τη μητρί αυτού, και αυτή χήρα,
και όχλος της πόλεως ικανός συν αυτή.
και ιδών αυτήν ο κύριος εσπλαγχνίσθη επ
αυτή, και είπεν αυτή, μη κλαίε. και προ
σελθών ήψατο της σοροῦ. οι δε βαστάζον
τες έστησαν, και είπε, νεανίσκε, σοι λέγω, ε
γέρθητι. και ανεκάθισεν ο νεκρός, και ήρξατο
λαλείν, και έδωκεν αυτόν τη μητρί αυτού
έλαβε δε φόβος πάντας, και εδόξαζον τον
θεόν λέγοντες, ότι προφήτης μέγας εγή
γερται εν ημίν, και ότι επεσκέψατο ο θεός
τον λαόν αυτού. και εξήλθεν ο λόγος ού
τος εν όλη τη ιουδαία περί αυτού, και εν πά
ση τη περιχώρω. και απήγγειλαν ιωάννη
οι μαθηταί αυτού περί πάντων τούτων.
και προσκαλεσάμενος δύο τινάς των μαθη
τών αυτού ο ιωάννης, έπεμψεν προς τον ιη
σούν λέγων. συ ει ο ερχόμενος, η άλλον
προσδοκώμεν. παραγενόμενοι δε προς αυ
τόν οι άνδρες, είπον. ιωάννης ο βαπτιστής
απέσταλκεν ημάς προς σε λέγων. συ ει ο
ερχόμενος, η άλλον προσδοκώμεν. εν αυ
τή δε τη ώρα εθεράπευσε πολλούς από μό
σων και μαστίγων και πνευμάτων πονη
ρών, και τυφλοίς πολλοίς εχαρίσατο βλέ
πειν. και αποκριθείς ο ιησούς είπεν προς αυ
τούς. πορευθέντες απαγγείλατε ιωάννη α ει
δετε και ηκούσατε. ότι τυφλοί αναβλέπουσι
χωλοί περιπατούσι, λεπροί καθαρίζονται,
κωφοί ακούουσι, νεκροί εγείρονται, πτωχοί
ευαγγελίζονται. και μακάριός εστίν ος εάν
μη σκανδαλισθή εν εμοί. απελθόντων δε
των αγγέλων ιωάννου, ήρξατο λέγειν τοις
όχλοις περί ιωάννου. Τί εξελήλυθατε εις
την έρημον θεάσασθαι. κάλαμον υπό ανε
μου σαλευόμενον. αλλά τί εξελήλυθατε ι
δείν. άνθρωπον εν μαλακοις ιματίοις ήμφιεσ
μένον. ιδού οι εν ιματισμώ ενδόξω και τρυ

sum sub ptãte constitutus habens sub
me milites: et dico huic vade ꝯꝯꝯ
et vadit: et alio veni ꝯ ꝯꝯꝯꝯ
et venit: et seruo meo fac ꝯꝯꝯ
hoc et facit. Quo audito ihesus ꝯꝯ
miratus est: et conuersus sequentibus
se turbis dixit. Amen dico vobis: ꝯ Mat. 8. c.
nec in israel tantam fidem inueni. ꝯ
Et reuersi qui missi fuerant ꝯꝯꝯ
domũ: inuenerũt seruũ q̃ lãguerat sanũ.
Et factum est deinceps ibat ihesus ꝯ
in ciuitatẽ que vocatur naym: et ibãt cũ
eo discipuli eius et turba ꝯꝯꝯ
copiosa. Cũ aũt appropiquaret porte ci
uitatis: ecce defunctus efferebatur filꝰ 4. Re. 4. d
vnicus matris sue. Et hec vidua erat:
et turba ciuitatis multa cum illa. ꝯ
Quã cũ vidisset dñs: mia motus super
eam dixit illi. Noli flere. Et accessit et
tetigit loculu. Hi aũt qui portabant
steterũt. Et ait. Adolescẽ tibi dico surge. Mard. 5. g
Et resedit qui erat mortuus: et cepit 4. Re. 4. d
loqui: et dedit illum matri sue. ꝯ 3. Reg. 17. d
Accepit aũt omnes timor: et magnifica
bãt deũ dicẽtes. Quia ppheta magnꝰ surr Johã. 4. c.
exit in nobis: et quia deꝰ visitauit ꝯ 7. 6. b.
plebẽ suã. Et exijt hic sermo ꝯꝯ
in vniuersam iudeam de eo et in oẽm
circa regionẽ. Et nũciauerunt iohanni
discipuli eius de omnibus his. ꝯꝯ
Et cõuocauit duos de discipulis ꝯ Mat. 11. a.
suis iohannes: et misit ad ihesum ꝯ
dicens. Tu es qui venturꝰ es: an aliuz Mat. 11. a.
expectamꝰ? Cum autez venissent ad eum
viri dixerunt. Johannes baptista ꝯ
misit nos ad te dicens. Tu es ꝯꝯ
q̃ venturꝰ es: an aliũ expectamꝰ. In ipsa aũt hora multos curauit a lãguoribꝰ
suis et plagis et spiritibus malis: ꝯ
et cecis multis donauit ꝯꝯꝯ
visum. Et respondens dixit illis. ꝯ
Euntes renunciate iohanni que ꝯ Mat. 11. a.
audistis et vidistis. Quia ceci vident: D
claudi ambulant: leprosi mundantur:
surdi audiunt: mortui resurgunt: paupe
res euangelizant. Et beatus est q̃ꝯ
nõ fuerit scãdalizatꝰ in me. Et cũ discef Mat. 11. b.
sissent nũcij iohãnis: cepit de iohãne di
cere ad turbas. Quid existis in ꝯ
desertum videre? Harundinem vento
agitataz? Sed quid existis videre? ꝯ
Hominem mollibus vestimẽtis indutũ?
Ecce qui in veste preciosa ꝯꝯꝯ

φή ὑπάρχοντες, εμ τοις βασιλείοις εισίμ. αλ
λά τι εξεληλύθατε ιδείμ, προφήτημ. μαι λέ
γω υμίμ και περισσότερομ προφήτου. ού=
τος εστί περί ου γέγραπται. ιδού εγώ α=
ποστέλλω τομ άγγελομ μου προ προσώ=
που σου, ος κατασκευάσει τημ οδόμ σου εμ
προσθεμ σου. λέγω γαρ υμίμ, μείζωμ εμ γε
μητοίς γυμαικώμ προφήτης ιωάμμου τοῦ
βαπτιστού, ουδείς εστιμ. ο δε μικρότερος
εμ τη βασιλεία του θεού μείζωμ αυτού εστί
και πας ο λαός ακούσας και οι τελώμαι, ε=
δικαίωσαμ τομ θεόμ βαπτισθέμτες το βάπτι=
σμα ιωάμμου. οι δε φαρισαίοι και οι μομι=
κοί τημ βουλήμ του θεού ηθέτησαμ εις εαυ=
τούς, μη βαπτισθέμτες υπ αυτού. τίμι ουμ
ομοιώσω τους αμθρώπους της γεμεάς ταύ=
της, και τίμι εισίμ όμοιοι, όμοιοι εισί παιδί=
οις τοις εμ αγορά καθημέμοις, και προσφω
μούσιμ αλλήλοις και λέγουσιμ. ηυλήσαμεμ
υμίμ και ουκ ωρχήσασθε. εθρημήσαμεμ υ=
μίμ, και ουκ εκλαύσατε. ελήλυθε γαρ ιωάμ
μης ο βαπτιστής μήτε άρτομ εσθίωμ μήτε οί
μομ πίμωμ, και λέγετε δαιμόμιομ έχει. ελή=
λυθεμ ο υιός του αμθρώπου εσθίωμ και πί=
μωμ, και λέγετε ιδού άμθρωπος φάγος και
οιμοπότης, φίλος τελωμώμ και αμαρτω=
λώμ. και εδικαιώθη η σοφία από τωμ τέκ=
μωμ αυτής πάντωμ. ηρώτα δε τις αυτόμ
τωμ φαρισαίωμ ίμα φάγη μετ αυτού. και εί
σελθώμ εις τημ οικίαμ του φαρισαίου, αμεκλί
θη, και ιδού γυμή εμ τη πόλει ήτις ημ αμαρ
τωλός. επιγμούσα ότι αμάκειται εμ τη οικία
του φαρισαίου, κομίσασα αλάβαστρομ μύ
ρου, και στάσα παρά τους πόδας αυτού ο
πίσω κλαίουσα, ήρξατο βρέχειμ τους πό=
δας αυτού τοις δάκρυσι, και ταις θριξί της
κεφαλής αυτής εξέμασσε, και κατεφίλει τους
πόδας αυτού, και ήλειφε τω μύρω. ιδώμ
δε ο φαρισαίος ο καλέσας αυτόμ, είπεμ εμ
εαυτώ λέγωμ, ούτος ει ημ προφήτης, εγί=
μωσκεμ αμ τις και ποταπή η γυμή ήτις άπτε
ται αυτού, ότι αμαρτωλός εστί. και απο=
κριθείς ο ιησούς, είπε προς αυτόμ. σίμωμ
έχω σοί τι είπείμ. ο δε φησί. διδάσκαλε εί
πέ. δύο χρεωφειλέται ήσαμ δαμειστή τιμί, ο
εις ὠφειλε δημάρια πεμτακόσια, ο δε έτε=
ρος, πεμτήκομτα. μη εχόμτωμ δε αυτώμ απο
δούμαι, αμφοτέροις εχαρίσατο. τις ουμ αυ
τώμ είπέ πλείομ αυτόμ αγαπήσει. αποκρι=
θείς δε ο σίμωμ είπεμ. υπολαμβάμω ότι ω
δο πλείομ εχαρίσατο. ο δε είπεμ αυτώ. ορ=
θώς έκριμας. και στραφείς προς τημ γυμαί
κα τω σίμωμι έφη. βλέπεις ταύτημ τημ γυμαί

ſunt et delicijs in domib⁹ regū ſunt. Sed
quid exiſtis videre? Prophetā? Etiã
vobis et plusq̃ pphetam. Hic ∞ dico
ē de quo ſcriptū eſt. Ecce ego mitto Mala. 3.a
angelum meum ante faciem ∞∞∞ Mat. 11.c.
tuam: qui preparabit viam tuam ante Marc. 1.a.
te. Dico enim vobis: maior inter natos
mulierum propheta iohanne ∞∞∞
baptiſta nemo eſt. Qui autem minor eſt Mat. 11.c.
in regno dei maior eſt illo. ∞∞∞
Et omis populꝰ audiẽs: et publicani iu
ſtificauerūt deum: baptizati baptiſmo ∞
iohannis. Phariſei autem et legiſperi E
ti conſiliū dei ſpreuerunt in ſemetipſos
nõ baptizati ab eo. Cui ergo Mat. 11.d.
ſimiles dicã hoies generationis huius: ∞
et cui ſimiles ſunt. Similes ſunt pueri
ſedentibus in foro et loquentibus ∞
ad inuicem et dicentibus. Cantauimus
vobis tibijs et nõ ſaltaſtis: lamẽtauimꝰ
et non ploraſtis. Venit autem iohãnes Mat. 11.d.
baptiſta neq̃ manducans panem neq̃
bibẽs vinū: et dicitꝭ demoniū habz. Venit
filius hominis manducans et bibens:
et dicitis. Ecce homo deuorator: et
bibẽs vinū: amicꝰ publicanoꝝ et pctõꝝ.
Et iuſtificata eſt ſapiẽtia ab oibꝰ filijs
ſuis. Rogabat autem illum quidam de Mat. 26.a.
phariſeis vt mãducaret cũ illo. Et in= marci. 14.a
greſſus domum phariſei diſcubuit. ∞ Iohñ. 12.a.
Et ecce mulier q̃ erat in ciuitate pecca F
trix vt cognouit q̃ ieſus accubuit in do=
mo phariſei: attulit alabaſtrū vnguenti:
et ſtans retro ſecus pedes eius ∞
lachrymis cepit rigare pedes ∞∞∞
eius: et capillis ∞∞∞∞∞∞
capitis ſui tergebat: et oſculabatur ∞
pedes eius et vnguẽto vngebat. Videꝫ
aũt phariſeꝰ q̃ vocauerat eũ: ait intra
ſe dicens. Hic ſi eſſet propheta ſciret
vtiq̃ q̃ qualis eſt mulier que tangit
eum: quia peccatrix eſt. Et reſpondẽs G
ieſus dixit ad illũ. Simon ⁊ giſter dic.
habeo tibi aliq̃d dicẽ. At ille ait. Ma
Duo debitores erãt cuidaz feneratori:
vnus debebat denarios quingentos ∞
et alius quiq̃gita. Nõ habẽtib⁹ illis vñ red
derent: donauit vtriq̃. Quis ergo ∞
eum plus diligit? Respondens ∞∞
ſimon dixit. Estimo quia is cui ∞∞
plus donauit. At ille dixit ei. Rec te
iudicaſti. Et conuerſus ad mulierem
dixit ſimoni. Vides hanc mulierem? ∞

κα. ᵐεισήλθομ ᵐσου ᵒεις/Τημ ᵖοικίαμ, ᵍύλωρ ʳεπί
/Τους ˢπόλας ˢμου ᵐουκ ʳέλωκας, ʳαύτη ᵗλε/Της
ᵘλάκρυσιμ ᵇέβρεξε ᶜμου/Τους ᵛπόλας, ᶜκαι/Ταις
ʷθριξί/Της ˣκεφαλής ᵇαυτής ᶦ εξέμαξε. ᵏ φίλημα
ᶦμοι ᵐουκ ᵐέλωκας, ᵒαύτη ᵖλε ᵍαφ ʳης ˢ εισήλθομ,
ᶦου ᵐλιέλιπε ˣκαταφιλούσα ʳμου/τους ˢπόλας.
ˢελαίω/Τημ ᵇκεφαλήμ ᶜμου ᵒουκ ᶜήλειψας, ʳαύ=
τη ˢλε ᵇμύρω ᶦήλειψε ᵇμου/Τους ᶦπόλας. ᵐου
ᵐ χάριμ ᵒλέγω ᵖσοι. ᵍαφέωμται/αι ʳαμαρτίαι ᵃυ
τής/αι ʳπολλαί ᵐότι ʳηγάπησε ʳπολύ. ᶦω ᵐλε ᵇολί
γομ ᶜαφίεται, ᵇολίγομ ᶜαγαπά. ʳείπε ᵍ λε ᵇαυτή.
ᶦαφέωμται ᵏσου/αι ᶦαμαρτίαι. ᵐ και ᵐήρξαντο/οι
ᵒσυμπακείμενοι ᵖλέγειμ ᵍεμ ʳεαυτοίς. ᵉΤις ʳ ού=
τος ᵐεστίμ ʳος ʳκαι ᶦαμαρτίας ˢαφίησιμ. ᵇ είπε ᶜ λε
ᵉπορος/Τημ ʳγυμαίκα./η ʳπίστις ˢσου ᵇσέσωκε ʳσε.
ᵏπορεύου ᶦεις ᵐ ειρήμημ. Cap. 8.

Και ᵇεγένετο ᶜεμ/Τω ᵉκαθεξής ᶜκαι ʳαυτός ᵍλιώ
λενε ᵇκατά ᶦπόλιμ ᵏκαι ᶦκώμημ ᵐ κηρύσσωμ
ᵐκαι ᵉευαγγελιζόμενος/Τημ ᵖβασιλείαμ/Του ᵍθε=
ού ʳκαι/οι ᵐ λώλεκα ᶜ συμ ᵐ αυτώ, ˣ και ʳ γυμαίκες
ᵛΤιμές ᵍαι ᵇήσαμ ᶜτεθεραπευμέμαι ᵉ από ᶜ πμευμά
τωμ ʳπομιρώμ ᵍκαι ᵇασθενειώμ. ᶦμαρία/η ᵏκαλου
μένη ᶦμαγλαληνή, ᵐ αφ ᵐης ᵒλαιμόνια ᵖεπτά ᵍεξε=
ληλύθει, ʳκαι ᵐιωάμμα ᵗγυμή ᵐ χουζά ʳεπιτρόπου
ʳηρώλου, ʳκαι ᵍσουσάμμα, ᵇκαι ᶜέτεραι ᵉπολλαί
ᶜαίτιμες ᶦλινκόμουμ ᵍ αυτώ ᵇ από/Τωμ ᶦυπαρ=
χόντωμ ᵏαυταις. ᶦσυμιόντος ᵐ λε ᵐ όχλου ᵉπολ
λού, ᵖκαι/Τωμ ᵍκατά ʳ πόλιμ ᵍ επιπορευομένωμ
ʳπρος ᵐαυτόμ, ʳείπε ʳ λιά ᶦπαραβολής. ᵍ εξήλθεμ
/ο ᵇσπείρων/Του ᶜσπείραι/Τομ ᵉσπόρομ ᶜεαυτού,
ʳκαι ᵍεμ/Τω ᵇσπείρειμ ᶦαυτόμ, ᵏ ο ᶦμεμ ᵐ έπεσε ᵐπα=
ρά/Τημ ᵉοδόμ ᵖκαι ᵍκατεπατήθη ʳκαι/Τα ᵃ πετεινά
/Του ʳουραμού ᵐκατέφαγεμ ʳαυτό. ʳκαι ʳέτερομ ᵍέ
πεσεμ ᵇεπί/Τημ ᶜπέτραμ, ᵇκαι ᶜφυέμ ᶦεξηράμθη ᵍλι
ά/Το ᵇμη ᶦέχειμ ᵏικμάδα. ᶦκαι ᵐέτερομ ᵐ έπεσεμ ᵉεμ
ᵖμέσω/Τωμ ᵍακανθώμ, ʳκαι ᵐσυμφυείσαι/αι ʳάκαν
θαι ᵐαπέπνιξαμ ʳαυτό. ʳκαι ʳέτερομ ᵍέπεσεμ ᵇεπί/Τημ
ᶜγημ/Τημ ᵇαγαθήμ, ᶜκαι ʳφυέμ ᵍεποίησε ᵇ καρπόμ
ᶦεκατομταπλασίονα. ᵏΤαύτα ᶦλέγωμ ᵐεφώνει./ο
ᵐ έχωμ ᵒώτα ᵖακούειμ ᵍακουέτω, ʳεπηρώτωμ ᵐ λε
ʳαυτόμ/οι ᵐμαθηται ˣαυτού ʳλέγομτες. ᶦΤισ ᵍείη
/η ᵇπαραβολή ᶜαύτη. ᵇο ᶜλε ʳείπεμ. ᵍ υμίμ ᵇ λέλο=
ται ᶦγμώναι/Τα ᵏμυστήρια/Της ᶦβασιλείας/Του
ᵐθεού, /Τοις ᵐ λε ᵉλοιποίς ᵖεμ ᵍπαραβολαίς, ʳίμα
ᵛβλέπομτες ʳμη ᵐβλέπωσι, ˣ και ʳ ακούομτες ᶦμη
ᵛσυμιώσιμ. ᵇέστι ᶜλε ᵇαύτη/η ᶜπαραβολή./ο ᶜσπό
ρος ᵍεστίμ/ο ᵇ λόγος/Του ᶦ θεού. ᵏ οι ᶦλε ᵐπαρά
/Τημ ᵐοδόμ ᶜεισίμ/οι ᵖακούομτες. ᵍ είτα ʳ έρχεται
/ο ᵇδιάβολος, ʳκαι ᵐαίρει/Του ˣλόγομ ʳ από/Της
ᶦκαρδίας ᵍαυτώμ ᵇ ίμα ᶜμη ᵇπιστεύσαμτες ᶜ σω=
θώσιμ. ʳοι ᵍλε ᵇεπί/Της ʳπέτρας, ᵏοι ᶦόταμ ᵐ ακού
σωσι ᵐμετά ᵒχαράς ᵖδέχομται/Του ᵍλόγομ. ʳκαι
ᵛούτοι ᶦρίζαμ ᵐουκ ˣέχουσιμ, ʳ οι ᶦ προς ᵍ καιρόμ

ᵐIntrauí ᵒin ᵇdomũ ᵐtuam: ᵍaquam ꝯꝯ
ᵛpedibus ˢmeis ᵐnon ʳdediſti: ʳhec ᶦautem
ᵛlachrymis ᵇrigauit ᵇpedes ᶜmeos: ʳet ꝯ
ʳcapillis ᵇſuis ᶦterſit. ᵏ Oſculum ꝯꝯꝯ
ᶦmihi ᵐnõ ᵐdediſti: ᵒhec ᵖaũt ʳex ʳquo ᵒitrauí
ᶦnon ᵐceſſauit ˣoſculari ᶦpedes ʳmeos. ꝯ
ᵛOleo ᵇcaput ᶜmeum ᵒnon ᶜvnxiſti: ʳhec ꝯ
ᵛaũt ᵇvnguento ᶦvnxit ᶦpedes ᵏmeos. ꝯ
ᵐPropter ᵐqõ ᵒdico ᵖtibi: ᵍremittũt ᵃei ʳpec
cata ᶜmlta ᵐqñ ᶦdilexit ʳmultũ. ᶦ Cui ᵃãt ᵇmi
nus ᶜdimittit ᵇmn9 ᶜdiligit. ʳDixit ᵍãt ad ᵇil
lã. ᶦRemittuntur ᵏtibi ᶦpctã. ᵐEt ᵐceperunt
ᵒqui ᵐſimul ᵇaccũbebãt ᵖdicere ᵍintra ʳſe. ᵍQuis
ᵐeſt ʳhic ᶦq ʳetiam ᶦpctã ᵍdimittit: ᵇDixit ᶜaũt
ᵒad ᶜmulierẽ. ʳFides ᵍtua ᵇte ᵇſaluam ᵇfecit.
ᵏVade ᶦin ᵐpace. Cap. 8.

ᵇFactũ ᵇẽ ᵒdeiceps ᶜet ᶦipſe ᵍiter ᵍfacie
bat ᵇ p ʳciuitates ᵏt ᶜcaſtella ᵐpdicãs
ᵐet ᵉeuangelizans ᵖregnum ᵍdei: ꝯ ꝯ
ʳet ᵖduodecim ʳcum ᵐillo: ʳet ʳmulieres ꝯ
ᵍalique ᵍque ᵇerant ᶜcurate ᵇa ᶜſpiritibus ꝯ
ʳmaligms ᵍt ᵇinfirmitatib9: ᶦmaria ᵏq ᵏvocat
ᶦmagdalene ᵐd ᵐq ᵖſeptẽ ᵒdemonia ᵍexierãt:
ʳet ᵒiohanna ʳvxor ᵐchuze ᶦprocuratoris ꝯ
ʳherodis: ᶦet ʳſuſanna ᵇet ᶜalie ᵉmulte ꝯ
ᶜque ʳminiſtrabant ᵍei ᵇde ʳfacultatibus ꝯ
ᵏſuis. Cum ᵐautem ᵐturba ᵒplurima ᶦcõue
niret ᵖet ᵍde ʳciuitatibus ᵐpperarent ꝯ ꝯ
ᶦad ᵐeũ: ʳdixit ʳper ᶦ ſimilitudinem. ᵍ Exijt
ᵇqui ᵇſeminat ᶜſeminare ᵉſemen ᶜſuum. ꝯ
ʳEt ᵍdum ᵇſeminat: ᵏ aliud ᵐ cecidit ᵐſecus
ᵒviam ᵖet ᵍ conculcatũ ᵍeſt: ʳet ᵉ volucres ꝯ
ʳceli ᵐcomederunt ᶦillud. ʳEt ᶦaliud ᵍcecidit
ᵇſupra ᶜpetram: ᵇet ᶜnatum ʳaruit ᵍquia ꝯ
ᵇnon ʳhẽbat ᵏhumorẽ. ʳEt ᵐaliud ᵐcecidit ᵒin
ter ᵍſpinas: ʳet ᵍſimul ᵉexorte ʳſpine ꝯ ꝯ
ᵐſuffocauerunt ᶦillud. ʳEt ᶦaliud ᵍcecidit ᵇin
ʳterrã ᵇbonam: ᶜt ʳortum ᵍfecit ᵇfructum ꝯ
ʳcentuplum. ᵏ Hec ʳdicẽs ᵐclamabat. ꝯꝯ
ᵐQui ᵐhz ᵒaures ᵖaudiẽdi ᵍaudiat. ʳInterro
ʳgabãt ᵐautez
ᶜhec ᵇpabola. Quib9 ᵐipſe ʳdixit. ᵍVobj ᵇda
tũ ᵇeſt ᶦnoſſe ᵏmyſterium ᶦregni ꝯꝯꝯ
ᵐdei: ᵒ ceteris ᵐautem ᵖ in ᵍ parabolis ʳ vt
ᵉvidentes ʳnon ᵐvideant ᶜet ʳaudientes ᶦnõ
ᵍintelligãt. ᵇEſt ᶜaũt ᵇhec ᶜpabola. ʳSemẽ
ᵍeſt ᵇverbum ᶦdei. ᵏ Qui ᶦautem ᵐſecus ꝯ
ᵐviã: ᵇhi ᵒſunt ᵖqui ᵖaudiunt: ᵍdeinde ʳvenit
ᵛdiabolus ʳet ᵐtollit ʳverbum ʳde ꝯꝯꝯ
ᶦcorde ᵉeorum ᶜne ᵒcredentes ʳſalui ʳfiant.
ᵍ Nam ʳqui ᵇſupra ʳpetraz: ᵏq ʳcũ ᵐaudierint
ᵐcum ᶜgaudio ᵖſuſcipiunt ᵍverbum. ʳEt ꝯ
ᵛhi ʳradices ᵐnon ʳhabent: ʳqua ᶦad ᵍtẽp9

Mar.2.b. Mar.5.f. Luc.8.g. A Mar.13.b. Mar.4.b Eſa.6.c. Gen.18.d Joh.2.f. Mat.13.c. Mar.4.c. Mar.15.a. Mar.4.a. B

βωιστεύουσι, ᶜκαι ᵒεμ ᶜκαιρῶ ᶠωειρασμοῦ ᵍαφί-
σταμται. /Το ʰδε ⁱεις /Τας ᵏακάνθας ˡπεσόμ, ᵐούτοι
ⁿεισίμ/οι ᵒακούσαμτες, ᵖκαι ᵍυπό ʳμεριμνῶμ ˢκαι
ᵗπλούτου ᵘκαι ᵛηδομῶμ /Του ʷβίου ˣπορευόμε
μοι ʸσυμπνίγομται, ᶻκαι ᵃᵃ ου ᵇᵇΤελεσφορούσι. ᶜᶜΤο
ᵈᵈδε ᵉᵉεμ /Τη ᶠᶠκαλῆ ᵍᵍγη, ʰʰούτοι ⁱⁱεισίμ ᵏᵏοίτιμες ˡˡεμ ᵐᵐκαρ
δία ⁿⁿκαλῆ ᵒᵒ και ᵖᵖαγαθῆ ᵍᵍ ακούσαμτες /Τομ ʳʳλό=
γομ ˢˢκατέχουσι, ᵗᵗκαι ᵘᵘκαρποφοροῦσιμ ᵛᵛεμ ʷʷυπο=
μομῆ. ˣˣΤαύτα ʸʸλέγωμ ᶻᶻεφώμει, /ο ᵃᵃᵃέχωμ ᵇᵇᵇώτα ᶜᶜᶜα
κούειμ ᵈᵈᵈακουέτω. ᵉᵉᵉουδεὶς ᶠᶠᶠδε ᵍᵍᵍλύχμομ ʰʰʰάψας ⁱⁱⁱκα
λύπτει ᵏᵏᵏαυτόμ ˡˡˡσκεύει ᵐᵐᵐηᵒᵒᵒυποκάτω ᵖᵖᵖκλίμης ᵍᵍᵍΤίθη
σιμ, ʳʳʳαλλ ˢˢˢεωί ᵗᵗᵗλυχμίας ᵘᵘᵘεωιτίθησιμ, ᵛᵛᵛίμα /οι ʷʷʷεισ
ωορευόμεμοι ˣˣˣβλέπωσι /Το ʸʸʸφως. ᶻᶻᶻουᵃᵃᵃγαρ ᵇᵇᵇεσ=
τί ᶜᶜᶜκρυπτόμ ᵈᵈᵈο ᵉᵉᵉ ουᶠᶠᶠφαμερόμ ᵍᵍᵍγεμήσεται, ʰʰʰου=
δέ ⁱⁱⁱαπόκρυφομ ᵏᵏᵏο ˡˡˡ ου ᵐᵐᵐ γμωσθήσεται ᶠ και ᵍ εις
ʳʳʳφαμερόμ ˢˢˢέλθη. ᵗᵗᵗβλέπετε ᵘᵘᵘ ουμ ᵛᵛᵛ ωως ʷʷʷακούετε.
ˣˣˣος ʸʸʸγαρ ᶻᶻᶻεάμ ᵃᵃᵃᵃέχη, ᵇᵇᵇᵇδοθήσεται ᶜᶜᶜᶜ αυτῶ. ᵈᵈᵈᵈ και ᵉᵉᵉᵉος
ᶠᶠᶠᶠεάμ ᵍᵍᵍᵍμη ʰʰʰʰέχη, ⁱⁱⁱⁱ και ᵏᵏᵏᵏο ˡˡˡˡδοκεῖ ᵐᵐᵐᵐέχειμ ᶠ αρθήσεται
ᵍᵍᵍᵍαπ αυτού. ʰʰʰʰωαρεγέμομτο ⁱⁱⁱⁱδε ᵏᵏᵏᵏωρος ˡˡˡˡ αυτόμ /η
ᵐᵐᵐᵐμήτηρ ⁿⁿⁿⁿ και /οι ᵒᵒᵒᵒαδελφοι ᵖᵖᵖᵖαυτού, ᵍᵍᵍᵍ και ʳʳʳʳ ουκ ˢˢˢˢε=
δύμαμτο ᵗᵗᵗᵗσυμτυχεῖμ ᵘᵘᵘᵘ αυτῶ ᵛᵛᵛᵛ δια /Τομ ʷʷʷʷ όχλομ.
ˣˣˣˣ και ʸʸʸʸαπήγγελη ᶻᶻᶻᶻ αυτῶ ᵃᵃᵃᵃᵃ λεγόμτωμ, /η ᵇᵇᵇᵇᵇ μήτηρ
ᶜᶜᶜᶜᶜσου ᵈᵈᵈᵈᵈκαι /οι ᵉᵉᵉᵉᵉαδελφοί ᶠᶠᶠᶠᶠσου ᵍᵍᵍᵍᵍεστήκασιμ ʰʰʰʰʰ έξω ⁱⁱⁱⁱⁱ ι=
δεῖμ ᵏᵏᵏᵏᵏσε ˡˡˡˡˡθέλομτες. ᵐᵐᵐᵐᵐο ⁿⁿⁿⁿⁿδε ᵒᵒᵒᵒᵒαποκριθεὶς ᵖᵖᵖᵖᵖείπε ᵍᵍᵍᵍᵍ ωρος
ʳʳʳʳʳαυτούς. ˢˢˢˢˢμήτηρ ᵗᵗᵗᵗᵗμου ᵘᵘᵘᵘᵘκαι ᵛᵛᵛᵛᵛαδελφοί ʷʷʷʷʷμου ˣˣˣˣˣ ού=
τοι ʸʸʸʸʸεισίμ /οι /Τομ ᶻᶻᶻᶻᶻλόγομ /Του ᵃᵃᵃᵃᵃᵃθεού ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ακούομτες
ᶜᶜᶜᶜᶜᶜκαι ᵈᵈᵈᵈᵈᵈωοιούμτες ᵉᵉᵉᵉᵉᵉαυτόμ. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ και ᵍᵍᵍᵍᵍᵍεγένετο ʰʰʰʰʰʰεμ μιά
/Τωμ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱημερῶμ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ και ˡˡˡˡˡˡαυτός ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εμέβη ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ εις ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ πλοίομ
ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ και /οι ᵍᵍᵍᵍᵍᵍμαθηται ʳʳʳʳʳʳαυτού, ˢˢˢˢˢˢ και ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ είπε ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ωρος ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ αυ=
τούς. ʷʷʷʷʷʷ διέλθωμεμ ˣˣˣˣˣˣ εις /Το ʸʸʸʸʸʸ πέραμ /Της ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ λίμμης.
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ και ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ αμήχθησαμ. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ πλεόμτωμ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ δε ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ αυτῶμ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ αφύ=
πμωσε, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ και ʰʰʰʰʰʰʰ κατέβη ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ λαίλαψ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ανέμου ˡˡˡˡˡˡˡ εις /Τη
ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ λίμμη, ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ και ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ συμεπληρούντο ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ και ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εκινδύνευ=
ομ. ʳʳʳʳʳʳʳ ωροσελθομτες ˢˢˢˢˢˢˢ δε ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ διήγειραμ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ αυτόμ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ λέ=
γομτες. ʷʷʷʷʷʷʷ επιστάτα ˣˣˣˣˣˣˣ απολλύμεθα. ʸʸʸʸʸʸʸ ο ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ δε ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ εγερ=
θεὶς ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ επετίμησε /Τω ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ανέμῳ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ και /Τω ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ κλύδωμι
/Του ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ύδατος, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ και ʰʰʰʰʰʰʰʰ εσαύσαμτο, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ και ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ εγένετο
ˡˡˡˡˡˡˡˡ γαλήμη. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ είπε ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ δε ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αυτοίς. ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ που ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εστίμ /η ʳʳʳʳʳʳʳʳ πί=
στις ˢˢˢˢˢˢˢˢ υμῶμ. ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ φοβηθέμτες ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ δε ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εθαύμασαμ ʷʷʷʷʷʷʷʷ λέ=
γομτες ˣˣˣˣˣˣˣˣ ωρος ʸʸʸʸʸʸʸʸ αλλήλους. ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ τις ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ άρα ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ούτος
ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εστίμ, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ότι και /τοις ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ αμέμοις ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ επιτάσσει και
/Τω ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ύδατι, ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ και ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ υπακούουσιμ αυτῶ. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ και ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ κα=
τέπλευσαμ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εις /Τη ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ χώραμ /Τωμ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ γαδαρηνῶμ.
ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ήτις ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εστίμ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ αντιπέραμ /Της ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ γαλιλαίας. ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ εξελ=
θόμτι ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ δε αυτῶ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εξω /Τη ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ γη, ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ υπήμτησεμ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ αυ=
τῶ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ανήρ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ τις ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ εκ /Της ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ πόλεως ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ος ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ είχε ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ δαι=
μόνια ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εκ χρόνων ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ικανῶν, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ και ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ιμάτιομ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ουκ
ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εμεδιδύσκετο, ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ και ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ εμ οικία ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ουκ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ έμεμεμ, ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ αλλ
ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ εμ /τοις ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ μνήμασιμ. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ιδῶμ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ δε /Τομ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ιησούμ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ και
ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ αμακράξας, ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ωροσέωεσεμ αυτῶ. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ και ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ φωμή με
γάλη ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ είωε. ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ τί ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ εμοί ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ και ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ σοί ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ιησού ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ υιέ /Του ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ θε
ού /Του ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ υψίστου. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ δέομαί ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ σου ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ μη ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ με ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ βασαμί

ᵇcredunt: ᶜet ᵒin ᶜtempore ᶠtemptationis ᵍre
cedunt. ʰQuod ⁱaũt ⁱⁱin ᵏspinas ˡceciditˡ: ᵐhi
ⁿⁿsũt ᵒᵒqui ᵖᵖaudierũt ᵍᵍ ʳʳa ˢˢsollicitudinibus ᵗᵗet
ᵘᵘdiuitijs ᵛᵛet ʷʷvoluptatibus ˣˣvite ʸʸeuntes ᶻᶻᶻ
ᵃᵃᵃsuffocantur: ᵇᵇᵇet ᶜᶜᶜnõ ᵈᵈᵈreferunt ᵉᵉᵉfructũ. ᶠᶠᶠQuõ
ᵍᵍᵍaũt ʰʰʰin ⁱⁱⁱbonam ᵏᵏᵏterrã: ˡˡˡhi ᵐᵐᵐsũt ⁿⁿⁿqui ᵒᵒᵒin ᵖᵖᵖcor
de ᵍᵍᵍbono ʳʳʳet ˢˢˢoptimo ᵗᵗᵗ audientes ᵘᵘᵘverbum
ᵛᵛᵛretinẽt: ʷʷʷet ˣˣˣfructũ ʸʸʸafferunt ᶻᶻᶻin ᵃᵃᵃᵃpatientia.
ᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳ ˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷ ˣˣˣˣ ʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ

σης. ᶜωαρήγγελλεᵉγαρ/Τωᶜωπνεύματι/Τωᶠα=
καθάρτω ᵍ εξελθείμ ʰ από / Του ⁱ αμθρώπου.
ᵏωολλοίςˡγαρ ᵐ χρόμοις ⁿ συμηρπάκει ᵒ αυτόμ,
ᵖ καιᵠελεσμείτοʳαλύσεσιˢ καιᵗωέλαις ᵘ φυλασ=
σόμεμος, ˣ καιʸ λιαρρήσσωμ/Τα' λεσμά, ᶻ ηλαύ=
μετοᵇ υπό/Τουᶜ λαίμομοςᵈ εις/Τας ᵉ ερήμους. ᶠ ε=
πηρώτησεᵍ λεʰ αυτόμ/οⁱ ιησούςᵏ λέγωμ. ˡ Τιᵐ σοι
ⁿ εστίμᵒ όμομα. ᵖ οᵠ λεʳ είπε. ˢ λεγεώμ. ᵗ ότι ᵘ λαιμό=
μιαˣ ωολλάʸ εισήλθεμᶻ εις ᵃ αυτόμ. ᵇ και ᶜ ωαρεκά
λειᵈ αυτόμᵉ ίμαᶠ μη ᵍ επιτάξη ʰ αυτοίς ⁱ εις/Τηʲ ά=
βυσσομᵏ απελθείμ. ˡ ηρ ᵐ λεⁿ εκεί ᵖ αγέλη ᵠ χοίρωμ
ʳ ικαμώμ ˢ βοσκομέμωμᵗ εμ/Τωᵘ όρειᵛ και ʷ ωαρεκά=
λουμʸ αυτόμᶻ ίμαᵃ επιτρέψη ᵇ αυτοίς ᶜ εις ᵈ εκεί=
μουςᵉ εισελθείμ, ᶠ καιᵍ επέτρεψεμʰ αυτοίς. ⁱ εξελθόμ
τα ʲ λε/Τα ᵏ λαιμόμια ˡ από/Τουᵐ αμθρώπου, ⁿ ει=
σήλθεμᵒ εις/Τους ᵖ χοίρους, ᵠ καιʳ ώρμησεμ/ηˢ α=
γέλη ᵗ κατά/Τουᵘ κρημμού ᵛ εις/Τηʷ λίμμημʸ και
ᶻ απεπμίγη. ᵃ ιδόμτες ᵇ λε/οι ᶜ βόσκομτες/Το ᵈ γε=
μόμεμομᵉ έφυγομ, ᶠ καιᵍ απελθόμτες ʰ απήγγει=
λαμⁱ εις/Τηʲ πόλιμᵏ καιˡ εις/Τους ᵐ αγρούς. ⁿ εξήλ
θομᵒ λεʳ ιδείμ/Το ˢ γεγομός, ᵗ καιᵘ ήλθομᵛ προς/Τομ
ʷ ιησούμ, ˣ καιʸ εύρομᶻ καθήμεμομ/Τομ ᵃ άμθρω=
πομʳ αφᵍ ου/Τα ʰ λαιμόμια ⁱ εξεληλύθει ʲ ιματισ=
μέμομ ʲ και ᵐ σωφρομούμτα ⁿ ωαρά/Τους ᵒ ώλας
/Τουᵖ ιησού, ᵠ καιʳ εφοβήθησαμ. ˢ απήγγειλαμ ʳ λε
ᵘ αυτοίς ˣ και/οʸ ιδόμτες ᶻ πώς ᵃ εσώθη/ᵇ λαιμομισ
θείς. ᶜ καιᵈ ηρώτησαμᵉ αυτόμʳ άπαμ/Τοᵍ πλήθος
/Της ʰ περιχώρου/Τωμ ⁱ γαλαρημώμ ʲ απελθείμ
ᵐ απ ⁿ αυτώμᵒ ότι ᵖ φόβῳ ᵠ μεγάλῳ ʳ συμείχομτο.
ˢ αυτός ᵗ λε ᵘ εμβάς ˣ εις/Τοʸ πλοίομ ᶻ υπέστρεψεμ.
ᵃ ελέετοᵇ λε ᶜ αυτού/οᵈ ανήρᵉ αφʳ ου/Τα ᵍ λαιμό=
μια ʰ εξεληλύθει, ⁱ είμαι ʲ συμ ᵏ αυτῳ. ˡ απελύσε
ᵐ λεⁿ αυτόμ/οᵒ ιησούς ᵠ λέγωμ. ʳ υπόστρεφε ˢ εις
/Τομ ᵗ οίκομ ᵘ σου ᵛ και ʷ λιηγού ˣ όσα ʸ εποίησε ᶻ σόι
/οᵃ θεός. ᵇ καιᶜ απήλθεᵈ καθᵉ όλημ/Τηʳ πόλιμ ᵍ κη=
ρύσσωμʰ όσα ⁱ εποίησεμˡ αυτῳ/οᵐ ιησούς. ⁿ εγέ=
μετοᵒ λεᵠ εμ/Τωʳ υποστρέψαι/Τομˢ ιησούμ, ᵗ απε=
λέξατο ᵘ αυτόμ/οᵛ όχλος. ʷ ήσαμˣ γαρ ʸ ωάμτες
ᶻ ωροσλοκώμτεςᵃ αυτόμ. ᵇ καιᶜ ιδούᵈ ήλθεμᵉ ανήρ
ᶠ ωᵍ όμομαʰ ιάειρος, ⁱ καιˡ αυτός ᵐ άρχωμ/Τηςⁿ συ
μαγωγήςᵒ υπήρχε, ᵠ καιʳ ωεσώμˢ ωαρά/Τους ᵗ πό
λας/Τουᵘ ιησούᵛ παρεκάλειʷ αυτόμˣ εισελθείμʸ εις
/Τομᶻ οίκομᵃ αυτού, ᵇ ότι ᶜ θυγάτηρ ᵈ μομογεμής
ᵉ ημᶠ αυτῳᵍ ωσʰ ετῶμⁱ δώδεκα, ʲ καιᵏ αύτη ˡ απέθ=
μησκεμ. ᵐ εμⁿ λε/Τωᵒ υπάγειμᵖ αυτόμ/οιᵠ όχλοιʳ συ
μέπμιγομˢ αυτόμ. ᵗ καιᵘ γυμήᵛ ούσαʷ ειˣ ρύσειʸ αί
ματοςᶻ απόᵃ ετῶμᵇ δώδεκαᶜ ήτις ᵈ ιατροίς ᵉ προ=
σαμαλώσασαᶠ όλομ/Τομ ᵍ βίομ, ʰ ουκ ⁱ ίσχυσεμ
ʲ υπᵏ ουδεμός ˡ θεραπευθήμαι, ᵐ ωροσελθούσαⁿ ό
πισθεμ, ᵒ ήψατο/Του ᵠ κρασπέδου/Τουʳ ιματί=
ουˢ αυτού, ᵗ καιᵘ παραχρήμαᵛ έστη/ʷ ρύσις/Του
ˣ αίματοςʸ αυτής. ᶻ καιᵃ είπεμ/οᵇ ιησούςᶜ Τις/οᵈ αψά

Precipiebatᵇ enimᶜ spūsᶠ immundo vt ꝏ
ᵍ exiretʰ abⁱ homine. ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵏ Multisˡ enimᵐ temporibꝰ arripiebatᵒ illū:
ᵖ etᵠ vinciebaturʳ cathenisˢ et ᵗ cōpedibꝰ cu
stoditus: ˣ ʸ ruptis ᶻ vinculis ᵃ agebatur ꝏ
ᵇ aᶜ demonioᵈ inᵉ deserta. ᶠ Interrogaut ꝏ
ᵍ aūtʰ illumⁱ iesusᵏ dicens. ˡ Quidᵐ tibiᵒ nomē
ⁿ est? ᵠ Atʳ illeˢ dixit. ᵗ Legio. ᵘ Quia ꝏ ꝏ
ᵛ intrauerātʷ demonia ˣ multa ʸ inᶻ eū. ᵃ Etᵇ ro=
gauerātᶜ illūᵈ neᵉ ipceretʰ illis vtⁱ inᵏ abyssum
ˡ irent. ᵐ Eratⁿ aūᵒ ibiᵖ gregᵠ porcorum ꝏ
ʳ multorumˢ pascentiūᵗ inᵘ monte: ˣ et ʸ roga
bantᶻ cumᵃ vtᵇ permitteretᶜ eisᵈ inᵉ illos ꝏ
ᶠ ingredi. ᵍ Etʰ permisitⁱ illis. ᵏ Exierunt ꝏ
ˡ ergo ᵐ demonia ⁿ abᵒ homine ᵖ intrauerūt
ᵠ inʳ porcos: ˢ etᵗ impetuᵘ abijtᵛ gregʷ ꝏ ꝏ
ˣ perʸ precipsᶻ inᵃ stagnum ᵇ ᶜ ꝏ ꝏ ꝏ
ᶜ suffocatᵈ ē. Quod vtᵉ viderūtᶠ factumᵍ quí
ᶠ pascebantʰ fugerunt: ⁱ et ʲ nunciauerunt ꝏ
ᵐ inⁿ ciuitatemᵒ etᵖ in ᵠ villas. ʳ Exierunt ꝏ
ˢ aūᵗ videre ᵘ qdᵛ factūʷ est: ˣ etʸ venerūtᶻ ad
ᵃ iesum: ᵇ etᶜ inuenerunt ᵈ hominem ᵉ sedētē
ᶠ aᵍ quoʰ demoniaⁱ exierantʲ vestitum ꝏ
ᵏ acˡ sanaᵐ mente ⁿ adᵒ pedes ꝏ ꝏ ꝏ
ᵖ eiusᵠ ʳ timuerunt. ˢ Nunciauerūtᵗ autem
ᵘ illisᵛ ʷ quiʸ viderāt: ᶻ quōᵃ sanᵇ factᵘ ᶜ ēt a
legiōe. ᵈ Etᵉ rogauerātᶠ illūᵍ omnisʰ multitu=
doⁱ regionisʲ gerasenorum: vtᵏ discederet
ˡ abᵐ ipsis: ⁿ qᵒ magnoᵖ timoreᵠ tenebātur.
ʳ Ipseˢ autem ᵗ ascendens ᵘ nauiᵛ reuersusʷ ē. Mar. 5.c.
ˣ Etʸ rogauitᶻ illumᵃ virᵇ a ᶜ quoᵈ demonia
ᵉ exierantᶠ vtᵍ cumʰ eoⁱ esset. ʲ Dimisit ꝏ
ᵏ aūtˡ eumᵐ iesusⁿ dicens. ᵒ Redi ᵖ in ꝏ
ᵠ domumʳ tuam: ˢ etᵗ narra ᵘ quanta ᵛ tibi ʷ fe
citˣ deꝰ. ʸ Etᶻ abijtᵃ pᵇ vniuersāᶜ ciuitatēᵈ pre
dicās ᵉ quāta ᶠ illiᵍ fecisseʰ iesus. ⁱ Factū ʲ est Mat. 9.d.
ᵏ autemˡ cumᵐ redissetⁿ iesus: ᵒ excepit ꝏ ꝏ Mar. 5.d.
ᵖ illumᵠ turba. ʳ Erantˢ autemᵗ omnes ꝏ Joh. 4.g.
ᵘ expectātēsᵛ cum. ʷ Etˣ ecceʸ venitᶻ vir ꝏ
ᵃ cuiᵇ nomēᶜ iayrus: ᵈ etᵉ ipseᶠ princepsᵍ synа
gogeʰ erat: ⁱ et ʲ cecidit ᵏ ad ˡ pedes ꝏ ꝏ ꝏ
ᵐ iesu ⁿ rogansᵒ cum vtᵖ intraretᵠ in ꝏ ꝏ
ʳ domum ˢ eius: ᵗ quiaᵘ vnica ˣ filia ꝏ ꝏ
ʸ erat ᶻ ei ferᵃ annoᵇ ᶜ duodeci: ᵈ et ᵉ hec ᶠ mo
riebat. ᵍ Et contigit dumʰ iret: a ⁱ turbisʲ cō
primebat. ᵏ Etˡ mulier quedamᵐ eratⁿ inᵒ flu= Mat. 9.d.
xuᵖ sāguisᵠ ab ʳ ānisˢ duodeci: ᵗ q̄ iᵘ medicos Marc. 5.d
ˣ erogauerat ʸ omnem ᶻ substantiā suaᵃ ᵇ nec
ᶜ ab ᵈ ulloᵉ potuitᶠ curari. ᵍ Accessitʰ retro ⁱ
ʲ tetigitᵏ fimbriamˡ vestimenti ꝏ ꝏ ꝏ
ᵐ eius: ⁿ etᵒ confestim ᵖ stetitᵠ fluxus ꝏ ꝏ
ʳ sanguinisˢ ei. ᵗ Etᵘ ait ᵛ iesus. ʷ Quis ē ˣ qui

μεμος ᵐ μου. ⁿ αρμου μέμωμ ᵒ δε ᵖ πάντωμ, ᵍ εἰ πεμ/ο ʳ πέτρος ˢ και ᵗ οἱ ⁿ μετ ˣ αὐτοῦ. ʳ εωιστάτα, /οι ᵗ ὄχλοι ᵃ συμέχουσι ᵇ σε ᶜ και ᵒ απωθλίβου σι, ᶜ και ᶠ λέγεις ᵍ Τις/ο ᵇ ἁψάμεμος ᵗ μου./ο ᵏ δε ˡ ιησούς ᵐ εἶπεμ. ⁿ ήψατο ᵒ μου ᵖ Τις. ᵍ ἐγώ ʳ γαρ ˢ ἔγμωμ ᵗ δύμαμιμ ⁿ ἐξελθούσαμ ʳ απ ᵗ ἐμοῦ. ᵗ ἰδοῦ σα ᵘ δε/η ᵇ γυμή ᶜ ὅτι ᵒ ουκ ᶜ ἐλαθε, ᵍ τρέμουσα ᵇ ἦλθε, ᵗ και ᵏ προσπεσούσα ˡ αὐτῷ ᵐ δι ⁿ ημ ᵒ αι τιαμ ᵖ ήψατο ᵍ αὐτοῦ ʳ απήγγειλεμ ˢ αὐτῷ ᵗ ἐμώ πιομ ⁿ πάμτος/ Τοῦ ᵗ λαοῦ, ʳ και ᵗ ὡς ˢ ἰάθη ᵇ παραχρήμα. ᶜ ο ᵒ δε ᶜ εἶπεμ ʳ αὐτή. ᵍ θάρσει ᵇ θύγατερ./η ᵗ πίστις ᵏ σου ˡ σέσωκε ᵐ σε. ⁿ πορέυου ᵒ εἰς ᵖ εἰρήμημ ᵍ ἔτι ʳ δε ⁿ αὐτοῦ ʳ λαλούμτος, ⁿ ἔρχεται ˣ Τις ʳ παρά/ Του ᵗ αρχισυμαγώγου ᵘ λέγωμ ᵇ αὐτῷ. ᶜ ὅτι ᵒ τέθμηκεμ/η ᶜ θυγάτηρ ʳ σου, ᵍ μη ᵇ σκύλλε/ Τομ ˡ διδάσκαλομ./ο ᵏ δε ˡ ιησούς ᵐ ακούσας ⁿ απεκρί θη ᵒ αὐτῷ ᵖ λέγω μ. ᵍ μη ʳ φοβού. ᵖ μόμομ ᵗ πίστευε ⁿ και ʳ σωθήσεται. ʳ εισελθών ᵗ δε ᵘ εἰς /Τημ ᵇ οἰκίαμ, ᶜ ουκ ᵇ αφήκεμ ᶜ εισελθεῖμ ʳ ουδέμα, ᵍ ειμή ᵇ πέτρομ ˡ και ᵏ ιωάμμημ ˡ και ᵐ ἰάκωβομ ⁿ και /Τομ ᵒ πατέρα /Της ᵖ παιδός ᵍ και /Τημ ʳ μητέρα. ⁿ εκλαιομ ᵗ δε ⁿ πάν τες ᵗ και ʳ εκόπτομτο ᵗ αὐτήμ. ᵍ ο ᵇ δε ᶜ εἶπε. ᵒ μη ᶜ κλαί ετε. ʳ ουκ ᵍ απεθαμεμ, ᵇ αλλά ᵗ καθεύδει. ᵏ και ˡ κατε γέλωμ ᵐ αὐτοῦ ⁿ ειδότες ᵒ ὅτι ᵖ απέθαμεμ. ᵍ αὐτος ʳ δε ⁿ εκβαλών ᵗ ἔξω ⁿ πάντας, ˡ και ʳ κρατήσας /Της ᵗ χειρός ⁿ αὐτης ᵇ εφώμησε ᶜ λέγων./η ᵒ παις ᶜ εγείρου. ʳ και ᵍ επέστρεψε/ Το ᵇ πμεύμα ˡ αὐτης, ᵏ και ˡ ανέστη ᵐ παραχρήμα. ⁿ και ᵒ διέταξεμ ᵖ αὐτή ᵍ δο θήμαι ʳ φαγειμ. ᵍ και ʳ εξέστησαμ/οι ⁿ γονείς ᵗ αὐτης ʳ ο δε ⁿ παρήγγειλεμ ᵇ αὐτοις ᶜ μηδεμί ᵒ ειπείμ /Το ᶜ γεγομός. Cap. 9.

Συγκαλεσάμενος ᵇ δε /Τους ᶜ δώδεκα ᵒ μα θητάς ᶜ αὐτοῦ, ʳ εδωκεμ ᵍ αὐτοις ᵇ δύμαμιμ ˡ και ᵏ εξουσίαμ ˡ επί ᵐ πάντα /Τα ⁿ δαιμόνια, ᵒ και ᵖ νόσους ᵍ θεραπεύειμ. ʳ και ᵍ απέστειλεμ ʳ αὐτους ⁿ κηρύσσειμ /Τημ ʳ βασιλείαμ /Του ʳ θεού, ˡ και ᵍ ἰάσθαι /Τους ᵇ ασθενούμτας. ᶜ και ᵒ είπε ᶜ προς ʳ αὐτους. ᵍ μηδέμ ᵇ αἴρετε ˡ εις /Τημ ᵏ οδόμ ˡ μήτε ᵐ ράβδους, ⁿ μήτε ᵒ πήραμ, ᵖ μήτε ᵍ ἄρτομ, ʳ μήτε ⁿ αργύριομ, ʳ μήτε ⁿ ἀνά ˣ δύο ʳ χιτώνας ˡ ἔχειμ. ᵘ και ᵇ εις ᶜ ημ ᵒ αμ ᶜ οἰκίαμ ʳ εισέλθητε, ᵍ εκεί ᵇ μένε τε ˡ και ᵏ εκείθεμ ˡ εξέρχεσθε. ᵐ και ⁿ όσοι ᵒ εάμ ᵖ μη ᵍ δέ ξωμται ʳ υμάς, ⁿ εξερχόμενοι ʳ από /Της ⁿ πόλεως ˣ εκείμης, ʳ και /Τομ ˡ κομιορτόμ ᵘ ἀπό /Τωμ ᵇ πο δώμ ᶜ υμῶμ ᵒ αποτιμάξατε ᶜ εις ʳ μαρτύριομ ᵍ εφ ᵇ αὐτούς. ˡ εξερχόμενοι ᵏ δε, ˡ διήρχομτο ᵐ κατά /Τας ⁿ κώμας ᵒ ευαγγελιζόμενοι ᵖ και ᵍ θεραπεύ ομτες ʳ παμταχού. ᵍ ήκουσε ʳ δε ⁿ ηρώδης / ο ˣ τε τράρχης/ Τα ʳ γιμόμενα ᵗ υπ ᵘ αὐτού ᵇ πάντα, ᶜ και ᵒ διηπόρει. ᶜ διά/Το ʳ λέγεσθαι ᵍ υπό ᵇ Τιμῶμ, ˡ ὅτι ᵏ ιωάμμης ˡ εγήγερται ᵐ από /Τωμ ⁿ μεκρῶμ, ᵒ υπό ᵖ Τιμῶμ ᵍ δε ʳ ὅτι ᵍ ηλίας ᵗ εφάμη, ⁿ ἄλλωμ ˣ δε ʳ ὅτι ᵐ me ˡ tetigit? ⁿ Negantib ᵍ ᵒ autē ᵖ oibus: ᵍ di xit ʳ petrus ᵍ ᵗ qui ⁿ cū ˡ illo erāt. ʳ ℙreceptor ᵗ turbe ᵇ te ᵃ cōprimunt ᶜ et ᵒ affligunt: ꝏ ꝏ ᶜ et ʳ dicis ᵍ quis ᵗ me ᵇ tetigit? ᵏ Et ꝏꝏꝏ ᵐ dixit ˡ ihesus. ⁿ Tetigit ᵒ me ᵖ aliquis, ʳ Nā ᵗ ᵍ ego ᵒ noui ᶜ virtutem ʳ de ᵗ me ⁿ exisse. ᵗ Videṡ ᵍ autē ᵇ mulier ᶜ quia ᵒ non ᶜ latuit: ᵍ tremens ᵇ venit ˡ et ᵏ procidit añ pedes ei ᵍ ᵗ ᵐ ob ⁿ quā ᶜ causam ᵖ tetigerit ᵍ eum ʳ indicauit ᶜ coram ⁿ oi ʳ ppło: ᵗ ᵍ quēadmodū ᵇ ꝓfestī ᵃ sanata ᵍ sit ᵒ Et ᶜ ipse ᶜ dixit ᶜ ei. ᵇ Filia: ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏ ᶜ fides ᵏ tua ˡ saluā ᵐ te ˡ fecit. ⁿ Vade ᵒ in ᵖ pace. ᵍ Adhuc ᵒ illo ʳ loquente ⁿ venit ʳ quidam ʳ ad ᵗ principem ᵗ synagoge ᵗ dicens ᵇ ei: ᶜ quia ꝏ ᵒ mortua ᵒ est ᶜ filia ʳ tua ᵍ noli ᵇ vexare ꝏꝏ ᵗ illum. ᵗ Jesus ᵏ autē ᵐ audito hoc verbo ⁿ re ᵗ spōdit patri puelle. ᵍ Noli ʳ timē: ʳ crede ᵍ tm ⁿ et ᵏ salua ʳ erit. ᵗ Et cum ʳ venisset ᵇ domum: ᶜ nō ᵒ permisit ᶜ itrare ᶜ secū ʳ quēq: ᵍ nisi ᵇ petrū ˡ et ᵐ iacobum ˡ ᵗ ᵏ iohannē: ⁿ et ᵒ patrem ꝏ ᵍ ᵗ matrem ᵖ puelle. ᵍ Flebant ʳ aūt ⁿ omnes ᵗ et ᵖ plangebāt ᵗ illā. ᵇ At ⁿ ille ᶜ dixit. ᵒ Nolite ʳ flere, ʳ Nō ᵍ est ᵍ mortua puella ᵇ sed ᵗ dormit. ᵏ Et ᵗ deridebāt ᵐ eū: ⁿ sciētes ᵒ qꝝ ᵖ mortua ʳ eēt ᵍ Ipse ʳ autem ᵗ tenens ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵗ manū ᵍ eius ᵇ clamauit ᶜ dicēs. ᵒ ℙuella ʳ sur ge. ʳ Et ᵍ reuersus ᵍ est ᵇ spiritus ʳ eius: ᵏ et ꝏ ᵗ surrexit ᵐ continuo. ⁿ Et ᵒ iussit ᵖ illi ᵍ dare ʳ manducare. ᵍ Et ʳ stupuerūt ⁿ parentes ᵗ eius ᵇ quibus ⁿ precepit ᶜ ne alicui ᵒ dicerent ꝏ ᶜ quod ᶜ factum ᶜ erat. Cap. 9.

Mat. 9. c. Marc. 5. f.

Mat. 9. c. Mar. 5. d. Joh. 11. b.

Mat. 9. c. Mar. 5. g.

Mat. 10. a. Mar. 6. b.

Mat. 10. a. Mar. 3. c. Mat. 10. b. Mar. 6. b.

Mat. 10. c. Mar. 6. d. Act. 13. b Mar. 6. b

Mat. 14. a. Mar. 6. b.

Mat. 14. a. Mar 6. c.

Ad

ʳ ὁτι ˢ ωροφήτης ᵗ εισ/ τωμ ᵇ αρχαίωμ ᶜ αμέστη .
ᵖ και ᶜ είωεμ ᶠ ηρώδης . ᵍ ιωάμμημ ᵇ εγώ ᵗ αωεκε =
φάλισα. ʰ τις ᵗ δε ᵐ εστίμ ⁿ ούτος ᵒ ωερί ᵖ ου ᵠ εγώ
ʳ ακούω ˢ τοιαύτα. ᵗ και ⁿ εζήτει ᵘ ιδείμ ʳ αυτόμ . ˣ και
ʸ υποστρέψαμτες/ οι ᵇ αωόστολοι, ᶜ διηγήσαμ=
το ᵖ αυτώ ᶜ όσα ᶠ εποίησαμ. ᵍ και ᵇ ωαραλαβώμ ᵗ αυ
τούς, ʰ υπεχώρησε ᵗ κατ ιδίαμ ᵐ εις ⁿ τόπομ ᵒ ερή=
μομ ᵖ ωόλεως ᵠ καλουμένης ʳ βηθσαϊδά. / οι ˢ δε
ᵗ όχλοι ⁿ γμόντες ˣ ηκολούθησαμ ʳ αυτώ. ᵗ και ᵘ δε
ξάμενος ᵇ αυτούς, ᶜ ελάλει ᵖ αυτοίς ᶜ ωερί / της
ʳ βασιλείας/ του ᵍ θεού, ᵇ και/ τους ᵗ χρείαμ ᵏ έχομ=
τας ᵗ θεραπείας ᵐ ιάτο. /η ⁿ δε ᵒ ημέρα ᵖ ήρξατο ᵠ κλί=
μειμ. ʳ ωροσελθόντες ˢ δε/ οι ᵗ δώδεκα, ⁿ είπομ ʳ αυ
τώ. ʳ απόλυσομ/ τομ ᵗ όχλομ, ᵘ ίμα ᵇ απελθόντες
ᶜ εις/ τας ᵖ κύκλω ᶜ κώμας ᶠ και / τους ᵍ αγρούς ᵇ κα
ταλύσωσι, ᵗ και ᵏ εύρωσιμ ᵗ επισιτισμόμ, ᵐ ότι ⁿ ώ
δε ᵒ εμ ᵖ ερήμω ᵠ τόπω ʳ εσμέμ. ˢ είπε ᵗ δε ⁿ ωρος ˣ αυ=
τούς. ʳ δότε ˢ αυτοίς ᵘ υμείς ᵇ φαγείμ. ᶜ οι ᵖ δε ᶜ είπομ
ᶠ ουκ ᵍ εισίμ ʰ ημίμ ᵗ ωλείομ ᵏ η ᵗ ωέμτε ᵐ άρτοι ⁿ και
ᵒ ιχθύες ᵖ δύο. ᵠ ειμήτι ˢ ωορευθέμτες ᵗ ημείς ⁿ αγο
ράσωμεμ ˣ εις ʳ ωάμτα/ τομ ᵗ λαόμ ᵏ τούτομ ᵇ βρώ=
ματα. ᶜ ήσαμ ᵖ γαρ ᶜ ωσεί ᶠ άμδρες ᵍ ωεμτακισχίλι
οι. ʰ είπε ᵗ δε ᵏ ωρος/ τους ᵗ μαθητάς ᵐ αυτού. ⁿ κα=
τακλίματε ᵒ αυτούς ᵖ κλισίας ᵠ αμά ʳ ωεμτήκομτα.
ˢ και ᵗ εποίησαμ ⁿ ούτως. ˣ και ʳ αμέκλιμαμ ᵗ άωαμ=
τας. ᵘ λαβώμ ᵇ δε/ τους ᶜ ωέμτε ᵖ άρτους ᶜ και/ τους
ʳ δύο ᵍ ιχθύας, ᵇ αμαβλέψας ᵗ εις/ τομ ᵏ ουραμόμ ᵗ ευ
λόγησεμ ᵐ αυτούς, ⁿ και ᵒ κατέκλασε . ᵖ και ᵠ ελί=
δου / τοις ʳ μαθηταίς ˢ ωαρατιθέμαι / τω ᵗ όχλω.
ⁿ και ʳ έφαγομ ʳ και ᵗ εχορτάσθησαμ ˢ ωάμτες . ᵇ και
ᶜ ήρθη / το ᵖ ωερισσεύσαμ ᶜ αυτοίς ᶠ κλασμάτωμ
ᵍ κόφινοι ʰ δώδεκα. ᵗ και ᵏ εγένετο ᵗ εμ/ τω ᵐ είναι ⁿ αυ
τόμ ᵒ ωροσευχόμενομ ᵖ κατα μόνας , ᵠ συμήσαμ
ʳ αυτώ/ οι ˢ μαθηταί, ᵗ και ⁿ επηρώτησεμ ˣ αυτούς
ʳ λέγων. ᵗ τίνα ˢ με ᵇ λέγουσιμ / οι ᶜ όχλοι ᵖ είναι.
ᶜ οι ᶠ δε ᵍ αωοκριθέντες ʰ είπομ. ᵗ ιωάμμημ/ τομ ᵏ βαπ=
τιστήμ. ᵗ άλλοι ᵐ δε ⁿ ηλίαμ. ᵒ άλλοι ᵖ δε ᵠ ότι ʳ προ
φήτης ˢ τις/ των ʳ αρχαίωμ ⁿ αμέστη. ˣ είπε ʳ δε ˢ αυ=
τοίς. ˢ υμείς ᵇ δε ᶜ τίνα ᵖ με ᶜ λέγετε ᶠ είναι. ᵍ αποκρι=
θείς ʰ δε ᵗ ωέτρος ᵏ είωε. / τομ ᵗ χριστόμ / του ᵐ θεού.
ⁿ ο ᵒ δε ᵖ επιτιμήσας ᵠ αυτοίς, ʳ ωαρήγγειλε ˢ μηδε
μί ᵗ είπείμ ⁿ τούτο. ˣ είπώμ ʳ ότι ᵗ δει / τομ ˢ υιόμ / του
ᵇ ανθρώπου ᶜ ωολλά ᵖ παθείμ , ᶜ και ᶠ αποδοκιμασ
θήναι ᵍ από/ των ʰ ωρεσβυτέρωμ, ᵗ και ᵏ αρχιερέωμ
ᵗ και ᵐ γραμματέωμ, ⁿ και ᵒ αποκταμθήναι, ᵖ και / τη
ᵠ τρίτη ʳ ημέρα ˢ εγερθήναι. ᵗ έλεγε ⁿ δε ˣ πρὸς ʳ πάμ
τας. ˢ ει ᵗ τις ᵇ θέλει ᶜ οπίσω ᵖ μου ᶜ ελθείμ ᶠ απαρμη=
σάσθω ᵍ εαυτόμ, ʰ και ᵗ αράτω/ τομ ᵏ σταυρόμ ᵗ αυ=
τού, ᵐ και ⁿ ακολουθείτω ᵒ μοι. ᵖ ος ᵠ γαρ ʳ εάμ ˢ θέλη
/ τημ ᵗ ψυχήμ ⁿ αυτού ˣ σώσαι, ʳ απολέσει ˢ αυτήμ.
ˢ ος ᵇ δ αμ ᶜ απολέση/ τημ ᵖ ψυχήμ ᶜ αυτού ᶠ έμεκεμ
ᵍ εμού, ʰ ούτος ᵗ σώσει ᵏ αυτήμ. ᵗ τι ᵐ γαρ ⁿ ωφε=

ʳ quia ˢ pphetaˢ vnus deᵇ antiquisᶜ surrexit. B
ᵖ Etᶜ aitᶠ herodes. ᵍ Johānēʰ egoᵗ decollaui. Marci.6.c
ʰ Quisᵐ estᵗ autemⁿ isteᵒ deᵖ quoᵠ ego ꝯ
ˢ taliaʳ audio? ᵗ Etⁿ q̄rebatˣ videre ʳ eum. ᵗ Et Mar. 6.d.
ʸ reuersiᵇ apostoliᶜ narrauerunt ꝯꝯ
ᵖ illiᶜ quecūq̄ᵍ fecerūt. ᵍ Etᵇ assumptis ᵗ illis Mat.14.c.
ʰ secessitᵗ seorsumᵐ inⁿ locum ᵒ desertum qui ē Johā. 6.a.
ʳ bethsaide. Quod cum ꝯꝯꝯ
ⁿ cognouissentᵗ turbeˣ secutēˢ suntʳ illum: ᵗ et
ᵇ eos: etᶜ loquebaturᵖ illisᶜ de ꝯ Lᵍ excepit
ʳ regnoˢ dei: ᵇ etʰ eosʰ quiᵗ curaᵗ indigebant
ᵐ sanabat. ᵒ Dies ⁿ autem ᵖ cepatᵠ declinare. Mat.14.c.
Marci. 6.e
ᵍ Et ʳ accedentesᵗ duodecim ⁿ dixerunt ˣ illi. Johā.6.a.
ʳ Dimitte ᵗ turbas: ᵍ vtᵇ euntes ꝯꝯꝯ
ᶜ in ᶜ castellaᵍ villasʳ q̄ᵖ q̄ᵒ circa sūtᵇ diuertāt
ᵗ etʰ inueniantᵗ escas: ᵐ quia ⁿ hic ꝯꝯꝯ
ᵒ inᵠ locoᵖ desertoʳ sumꝰ. ˢ Ait ᵗ aūt ⁿ adʳ illos.
ᵍ Vosʳ datēˣ illisᵇ mādūcare. ᵖ Atᶜ illi ᶜ dixe Mat.14.c;
rūt. ᵗ Nō ᵍ suntʰ nobꝭ ᵗ plusʳ q̄ᵗ q̄ᵍ ᵐ panes ⁿ τ Mar.6.c.
ᵖ duo ᵒ pisces: ʳ nisi forte ᵗ nos ᵍ eamꝰ τ ⁿ ema= Mat.14.d
mus ˣ inʳ omnem ᵃ hanc ᶜ turbam ᵇ escas. ꝯ Marci. 6.e
ᶜ Erantᵖ autemᶜ ferᵉ viriᵍ quinq̄ᵗ milia. ꝯ Johā. 6.a.
ᵇ Ait ᵗ autem ᵏ adᵗ discipulos ᵐ suos. ⁿ Facite
ᵒ illos ⁿ discumbere ᵠ perᵖ cōuiuia ʳ q̄nq̄ age
nos: ᵍ et ⁿ itaᵗ fecerūt. ˣ Etʳ discubuerūtᵗ oēs. Mat.14.d.
ᵍ Acceptis ᵇ autemᶜ quinq̄ᵖ panibusᶜ et ꝯ Mar. 6.f.
ʳ duobꝰ ᵍ piscibus: ʰ respexit ᵗ inⁿ celū τ ᵗ bñdi= Johā. 6.b.
xit ᵐ illis: ⁿ et ᶜ fregit ᵖ et ᵠ distribuit ꝯꝯ
ʳ discipulis suis vt ᵍ ponerent ante ᶜ turbas.
ⁿ Et ˣ mādūcauerūtᵃ oēsʳ etᵗ saturatiᵗ sūt. ᵇ Et
ᶜ sublatū ᶜ estᵖ qdᵖ superfuitᶜ illisᶠ fragmētoτ L
ᵍ cophinᵇ duodeci. ᵗ Etᵏ factū ᵏ ē cūᵖ solꝰ ᵐ eēt Mat.16.c.
ᵒ ozans: ᵠ erant ᵠ cum ꝯꝯꝯꝯꝯ Mar.8.c.
ʳ illo τ ⁿ discipuli: ᵗ et ⁿ interrogauit ˣ illos ꝯ (
ʳ dicens. ᵗ Quemᵃ me ᵇ dicunt ᵖ esseᶜ turbe?
ʳ Atᶜ illiᵍ rñderunt et ᵇ direrūt. ᵗ Johānemᵏ ba
ptistā: ᵗ alijᵐ aūtⁿ beliam: ᵒ alijᵖ vero ᵠ quia
ᵍ vnꝰ ʳ pphetaᵈ deᵗ priorib9ⁿ surrexit. ˣ Dixit
ʳ ād ᵗ illis. ᵍ Vosᵇ aūᵗ quēᵖ meᶠ esse ᶜ dicitis?
simō ᵗ petrꝰ ᵏ dixit. ᵗ Christū ᵐ dei. Lᵍ Rñdēs
ᵒ Atⁿ illeᵖ icrepāsᵠ illosʳ precepitˢ ne cui ꝯ Mat.16.c.
ʳ dicerentⁿ hoc: ʳ dicens ʳ quia ᵗ oportetᵃ filiū Mar.8.c.
ᵇ hominisᶜ multaᵖ patiᶜ et ʳ reprobari ꝯ Mat.16.c.
ᵍ aʰ seniorib9 ᵗ et ᵏ principib9 ᵏ sacerdotum Marci.8.f.
ᵗ et ᵐ scribis: ⁿ et ᵒ occidi: ᵖ et ꝯꝯꝯꝯ
ᵠ tertia ʳ die ˢ resurgere. ᵗ Dicebatⁿ aūᵗ adʳ oēs. Mat.16.f.
ˢ Si ᵍ quisᵇ vultᶜ postᵖ meᶜ venire: ʳ abneget Mar.8.g.
ᵍ semetipsumᵇ et ᵗ tollat ᵏ crucemᵗ suam quoti Luc.14.f.
die ᵐ et ⁿ sequatur ᵒ me. ᵖ Quiᵠ enimˢ voluerit
ʳ aiamⁿ suamˣ saluamˣ facere ʳ perdetᵗ illam.
ᵇ Nam ᵃ quiᶜ perdiderit ᵖ aiam ᶜ suam ʳ ppter
ᵍ me: ᵗ saluāᵗ faciet ᵏ illam. ᵗ Quidᵐ eiⁿ pficit

λειται ° ἀνθρωπος ᵖ κερδήσας / τον ᵍ κόσμον ʳ ὁ-
λον, ˢ εαυτόν ᵗ δε ᵘ ἀπολέσας ˣ ή ʸ ζημιωθείς. ᶻ ος
ᵃ γαρ ᵇ αν ᶜ επαισχυνθή ᵈ με ᵉ και / τους ᶠ εμους
ᵍ λόγους, ʰ τούτον / ὁ ᶦ υἱός / του ᵏ ανθρώπου ˡ ε-
παισχυνθήσεται ᵐ ὁταν ᵘ ἐλθη ᵒ εν / τη ᵖ δόξη
ᵍ αυτου ʳ και / του ˢ πατρός ᵗ και / των ᵘ ἁγίων ˣ ἀγ-
γέλων. ʸ λέγω ᶻ δε ᵃ υμίν ᵇ ἀληθώς, ᶜ εισί ᵈ τινες
των ᵉ ὧδε ᶠ εστώτων, ᵍ οἱ ʰ οὐ μη ᶦ γεύσονται ᵏ θανά-
του ˡ ἕως ᵐ αν ᵘ ἰδωσι / την ᵒ βασιλείαν / του ᵖ θεου.
ᵍ εγένετο ʳ δε ˢ μετά / τους ᵗ λόγους ᵘ τούτους ˣ ω-
σεί ʸ ημέραι ᶻ οκτώ, ᵃ και ᵇ παραλαβών ᶜ πέτρον ᵈ και
ᵉ ἰωάννην ᶠ και ᵍ ἰάκωβον ʰ ανέβη ᶦ εις / το ᵏ ὄρος ˡ προ
σεύξασθαι. ᵐ και ᵘ εγένετο ᵒ εν / τω ᵖ προσεύχεσ-
θαι ᵍ αυτόν / το ʳ εἶδος / του ˢ προσώπου ᵗ αυτου
ᵘ ἕτερον, ᵛ και / ὁ ʷ ἱματισμός ˣ αυτου ʸ λευκός ᶻ εξα-
στράπτων. ᵃ και ᵇ ἰδού ᶜ ἄνδρες ᵈ δύο ᵉ συνελά-
λουν ᶠ αυτῶ ᵍ οἵτινες ʰ ἦσαν ᶦ μωσῆς ᵏ και ˡ ἠλί-
ας, ᵐ οἱ ᵒ οφθέντες ᵖ εν ᵍ δόξη ʳ ἐλεγον / την ˢ ἔξοδον
ᵗ αυτου ᵘ ἣν ᵛ ἤμελλε ʷ πληροῦν ˣ εν ʸ ιερουσαλήμ.
ᶻ ὁ ᵃ δε ᵇ πέτρος ᶜ και ᵈ οἱ ᵉ συν ᶠ αυτῶ ᵍ ἦσαν ʰ βεβαρη
μένοι ᶦ ὕπνῳ. ᵏ διαγρηγορήσαντες ˡ δε, ᵐ εἶδον
/ την ᵒ δόξαν ᵖ αυτου, ᵍ και / τους ʳ δύο ˢ ἄνδρας
/ τους ᵗ συνεστῶτας ᵘ αυτῶ, ᵛ και ʷ εγένετο ˣ εν / τω
ʸ διαχωρίζεσθαι ᶻ αυτους ᵃ απ ᵇ αυτου, ᶜ εἶπεν / ὁ
ᵈ πέτρος ᵉ πρός / τον ᶠ ἰησουν. ᵍ επιστάτα. ʰ καλόν
ᶦ εστιν ᵐ ἡμας ᵘ ὧδε ᵒ εἶναι, ᵖ και ᵍ ποιήσωμεν ʳ σκη-
νάς ˢ τρεῖς, ᵗ μίαν ᵘ σοι, ˣ και ʸ μίαν / μωσει, ᶻ και ᵃ μί-
αν ᵇ ηλία. ᶜ μη ᵈ εἰδώς ᵉ ὁ ᶠ λέγει. ᵍ ταυτα ʰ δε ᶦ αυ-
του ᵏ λέγοντος ˡ εγένετο ᵐ νεφέλη ᵒ και ᵖ επεσκία
ζεν ᵍ αυτους. ʳ εφοβήθησαν ˢ δε ᵗ εν / τω ᵘ εκείνους
ᵛ εἰσελθεῖν ʷ εις / την ˣ νεφέλην. ʸ και ᶻ φωνή ᵃ εγένε-
το ᵇ εκ / της ᶜ νεφέλης ᵈ λέγουσα. ᵉ ούτος ᶠ εστίν / ὁ
ᵍ υἱός ʰ μου / ὁ ᶦ ἀγαπητός ᵏ αυτου ˡ ακούετε.
ᵐ και ᵘ εν / τω ᵒ γενέσθαι / την ᵖ φωνήν, ᵍ ευρέθη / ὁ ʳ ἰη
σους ˢ μόνος, ᵗ και ᵘ αυτοι ᵛ εσίγησαν, ʷ και ˣ ουδε-
νί ʸ απήγγειλαν ᶻ εν ᵃ εκείναις / ταις ᵇ ημέραις ᶜ ου-
δέν ᵈ ὧν ᵉ εωράκασι. ᶠ εγένετο ᵍ δε ʰ εν / τη ᶦ εξής ᵏ ημέ
ρα ˡ κατελθόντων ᵐ αυτῶν ᵒ από / του ᵖ ὄρους, ᵍ συ
νήντησεν ʳ αυτῶ ˢ ὄχλος ᵗ πολύς. ᵘ και ᵛ ἰδού ʷ α-
νήρ ˣ από / του ʸ ὄχλου ᶻ εβόησε ᵃ λέγων. ᵇ διδά
σκαλε, ᶜ δέομαί ᵈ σου ᵉ επίβλεψαι ᶠ επί / τον ᵍ υἱόν
ʰ μου, ᶦ ὅτι ᵏ μονογενής ˡ εστί ᵐ μοι. ᵒ και ᵖ ἰδού
ᵍ πνεῦμα ʳ λαμβάνει ˢ αυτόν, ᵗ και ᵘ ἐξαίφνης
ᵛ κράζει, ʷ και ˣ σπαράσσει ʸ αυτόν ᶻ μετά ᵃ αφρου.
ᵇ και ᶜ μόγις ᵈ αποχωρεῖ ᵉ απ ᶠ αυτου ᵍ συντρίβον
ʰ αυτόν. ᶦ και ᵏ ἐδεήθην / των ˡ μαθητῶν ᵐ σου ᵒ ἵ-
να ᵖ εκβάλωσιν ᵍ αυτό, ʳ και ˢ ουκ ᵗ ἠδυνήθησαν.
ᵘ αποκριθείς ᵛ δε / ὁ ʷ ἰησους ˣ εἶπεν. ʸ ω ᶻ γενεά
ᵃ ἄπιστος ᵇ και ᶜ διεστραμμένη, ᵈ ἑως ᵉ πότε
ᶠ ἔσομαι ᵍ προς ʰ υμας, ᶦ και ᵏ ανέξομαι ˡ υμῶν.
ᵐ προσάγαγε / τον ᵒ υἱόν ᵖ σου ᵍ ὧδε. ʳ ἔτι ˢ δε ᵗ προ-
σερχομένου ᵘ αυτου, ᵛ ἔρρηξεν ʷ αυτόν / το ˣ δαι-
μόνιον ʸ και ᶻ συνεσπάραξεν. ᵃ επετίμησε ᵇ δε / ὁ ᶜ ἰη

ᶜ homo si ᵖ lucretur ʳ vniuersum ᵍ mundum:
ˢ se ᵗ aũt ᵘ ipsũ ᵛ pdat ʷ et ˣ detrimẽtũ ʸ sui ᶻ faciat.
ᵃ Nam ᵇ qui ᶜ me ᵈ erubuerit: ᵉ et ᶠ meos ꝏ ꝏ Mat.10.f.
ᵍ sermones: ʰ hunc ᶦ filius ᵏ hominis ˡ erube- Mar. 8.g.
scet ᵐ cum ᵘ venerit ᵒ in ᵖ maiestate ꝏꝏꝏ
ᵍ sua ʳ et ˢ patris ᵗ et ᵘ sanctorum ˣ angelorum.
ʳ Dico ᵗ aũt ᵘ vobis ᵇ vere: ᶜ sunt ᵈ aliqui ꝏ Mat.16.g.
ᶜ hic ᵗ stantes: ᵍ qui ʰ non ᶦ gustabunt ᵏ mortẽ Mar.9.a.
ˡ donec ᵐ videant ᵒ regnum ᵖ dei. ꝏꝏꝏ
ᵍ Factum ᵍ est ʳ autem ᵘ post ᵘ hec ʳ verba ˣ fere Mat.17.a.
ʳ dies ᵗ octo: ᵍ et ᵇ assumpsit ᶜ petrum ʳ ꝛ ꝏꝏ Mar.9.a.
ᵍ iacobũ ᵇ ꝛ ᶜ iohãnẽ ᵉ et ᵇ ascendit ᶦ in ᵏ mõtem
ˡ Et ᵐ facta ᵐ est ᵘ dum ᵒ oraret ⌊ vt ᵏ oraret.
ᵍ species ʳ vultus ᵍ eius ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗ altera: ᵘ et ᵛ vestit ᵍ ʳ eius ˢ albus ꝛ ᵉ refulgẽs.
ᵇ Et ᶜ ecce ᶜ duo ᵒ viri ᶠ loquebantur ʳ cum ꝏ
ᵍ illo. ᶦ Erant aũt ᵏ moyses ˡ et ᵐ helias ꝏ
ᵒ visi ᵖ in ᵍ maiestate: et ʳ dicebant ᵍ excessum
ᵗ eius ᵘ quẽ ᵛ completur ᵍ ʳ erat ᵗ in ᵍ hierusalẽ.
ᵒ Petrus ᵇ ꝏ ꝛ ᶜ q̃ cũ ᵍ illo erãt: ᶠ grauati ᵇ erãt
ᵏ somno. ᵐ Et ᶠ euigilantes ᵘ viderunt ꝏꝏ
ᵒ maiestatem ᵖ eius: ᵍ et ʳ duos ᵍ viros ꝏ
ᵗ qui ᶠ stabant ᵗ cum ᵘ illo. ˣ Et ᶠ factum ʳ est ᶜ cũ
ᵍ discederent ᶜ ab ᵒ illo ᶜ ait ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠ petrus ᵍ ad ᵇ iesum. ᶠ Preceptor ᵏ bonum
ˡ est ᵐ nos ᵘ hic ᵒ esse: ᵖ et ᵍ faciamus ꝏꝏꝏ
ᵍ tria ʳ tabernacula: ᵗ vnũ ᵘ tibi ᵛ ꝛ ᵗ vnũ ᵗ moysi:
ᵍ ꝛ ᵇ vnũ ᵇ helie. ᵇ Nesciẽs ᶜ q̃d ᵍ dicẽt. ᵇ Hec ᵗ ãt
ᵏ illo ᶠ loquente: ᵐ facta ᵐ ẽ ᵘ nubes ᵒ ꝛ ᵖ obũbra
uit ᵍ eos: ᵘ et ʳ timuerunt ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ intrãtib ᵍ ᵘ illis ʳ in ᵗ nubẽ. ᵃ Et ᵇ vox ᶜ facta ᶜ ẽ Mat.3.g.ꝛ
ᵒ de ᶜ nube ᶠ dicens. ᵍ Hic ᵇ est ꝏꝏꝏꝏꝏ 17.b.
ᶠ filius ᵏ me ᵍ ˡ dilectus: ᵐ ipsum ᵘ audite. ꝏ Mar.1.b.ꝛ
ᵒ Et ᵖ dum ᵍ fieret ʳ vox: ᵍ inuentus ᵍ est ᶠ iesus 9.a.
ᵘ solus: ˣ et ʳ ipsi ᵗ tacuerunt: ᵍ ꝛ ᵇ nemini ꝏ Luc.4.f.a
ᶜ dixerunt ᵖ in ᶜ illis ᶠ diebus ᵍ quicq̃ ex ꝏ 2. Pe.1.d.
ᵇ his q̃ ᶠ viderãt. ᵏ Factũ ᵏ ẽ ᶠ aũt ᵐ ĩ seq̃nti ᵒ die Mat.17.d.
ᵖ descendentib ᵍ ᵘ illis ʳ de ᵍ monte: ᵗ occurrit Mar:9.c.
ᵘ illis ˣ turba ʳ multa. ᵗ Et ᵍ ecce ᵇ vir ꝏꝏ
ᶜ de ᵒ turba ᶜ exclamauit ᶠ dicens. ᵍ Magister
ᵇ obsecro ᶠ te: ᵏ respice ˡ in ᵐ filium ꝏ ꝏꝏꝏ
ᵘ meum ᵒ quia ᵖ ᵛ unicus ᵍ est ʳ mihi. ᵉ Et ᵗ ecce
ᵘ spiritus ˣ apprehendit ʳ eum ᵗ ꝛ ᵍ subito ꝏ
ᵇ clamat: ᵏ elidit ᶜ ꝛ ᵇ dissipat ᶜ cũ ᶠ cũ ᵍ spuma:
ᵇ et ᵗ vix ᵏ discedit ᵘ dilanians ꝏꝏꝏꝏ
ᵒ eum. ᵖ Et ᵍ rogaui ʳ discipulos ᵍ tuos ᵗ vt ꝏ
ᵘ eicerent ᵛ illum: ʸ et ᵗ non ᵍ potuerũt. ꝏꝏ
ᵍ Rñdẽs ᵇ ãt ᶜ iesus ᵇ dixit. ᶜ O ᶠ generatio ꝏ Mat.17.c.
ᵍ infidelis ᵇ et ᶠ peruersa: ᵏ vsq̃quo ꝏꝏ Marci.9.c
ᵐ ero ᵘ apud ᵒ vos: ᵖ ꝛ ᵍ patiar ʳ vos. ꝏꝏ
ᵒ Adduc ˣ huc ᶜ filium ᵘ tuum. ˢ Et cũ ᵍ acce-
deret: ᶜ elisit ᵇ illum ᶜ demonium ꝏꝏꝏ
ᶠ et ᵍ dissipauit. ᶠ Et ᵇ increpauit ᵏ iesus ꝏ

σούς/ τω πνεύματι / τω ακαθάρτω,"και ιάσα
το/ τον παίδα, και απέδωκεν αυτόν/ τω πα=
τρί αυτού . εξεπλήσσοντο δε πάντες επί / τη
μεγαλειότητι/ του θεού. πάντων δε θαυμα
ζόντων επί πασιν οις εποίησεν/ ο ιησούς, εί
πε προς/ τους μαθητάς αυτού. θέσθε υμείς
εις/ τα ώτα υμών/ τους λόγους τούτους./ ο
γαρ υιός/ του ανθρώπου μέλλει παραδί=
δοσθαι εις χείρας ανθρώπων . οι δε ηγνό=
ουν/ το ρήμα τούτο,"και ην παρακεκαλυμμέ
νον απ αυτών ίνα μη αίσθωνται αυτό, και
εφοβούντο επερωτήσαι αυτόν περί/ του ρήμα
τος τούτου. εισήλθε δε διαλογισμός εν αυ
τοίς/ το τις αν είη μείζων αυτών./ ο δε ιησούς
ιδών/ τον διαλογισμόν/ της καρδίας αυτών
επιλαβόμενος παιδίον, έστησεν αυτό παρ
εαυτώ, και είπεν αυτοίς. ος εάν δέξηται τούτο/ το
παιδίον επί/ τω ονόματί μου, εμέ δέχε
ται. και ος εάν εμέ δέξηται, δέχεται/ τον απο
στείλαντα με./ ο γαρ μικρότερος εν πασιν υ
μίν υπάρχων, ούτος έσται μέγας." αποκρι=
θείς δε/ ο ιωάννης είπεν. επιστάτα . είδομεν
τινά" επί / τω ονόματί σου εκβάλλοντα δαι=
μόνια, και εκωλύσαμεν αυτόν ότι ουκ ακο
λουθεί μεθ ημών. και είπεν προς αυτόν/ ο ιη
σούς. μη κωλύετε. ος γαρ ουκ" έστι καθ η=
μών υπέρ ημών εστίν. εγένετο δε εν/ τω συμ
πληρούσθαι/ τας ημέρας/ της αναλήψεως αυ
τού, και αυτός/ το πρόσωπον" αυτού εστη=
ριξε/ του πορεύεσθαι εις ιερουσαλήμ. και απε=
στειλεν" αγγέλους προ προσώπου αυτού.
και πορευθέντες, εισήλθον εις κώμην σαμα
ρειτών, ώστε ετοιμάσαι αυτώ. και ουκ" ελά=
βοντο" αυτόν, ότι/ το πρόσωπον αυτού ην
πορευόμενον εις" ιερουσαλήμ. ιδόντες δε/ οι
μαθηταί αυτού ιάκωβος και ιωάννης είπον.
κύριε θέλεις είπωμεν πυρ καταβήναι από
/ του ουρανού" και αναλώσαι αυτούς ως
και ηλίας εποίησεν." στραφείς δε επετίμησεν
αυτοίς, και είπεν. ουκ οίδατε οίου πνεύμα
τος εστέ υμείς . / ο γαρ υιός/ του ανθρώπου
ουκ" ήλθε ψυχάς ανθρώπων απολέσαι, αλ=
λά σώσαι. και επορεύθησαν εις ετέραν κώμην
εγένετο δε πορευομένων αυτών εν/ τη ο=
δώ, είπε δέ τις προς αυτόν . ακολουθήσω σοι
όπου αν απέρχη κύριε. και είπεν αυτώ/ ο ιη
σούς . / αι αλώπεκες φωλεούς έχουσι , και
/ τα πετεινά/ του ουρανού κατασκηνώσεις, / ο
δε/ υιός/ του ανθρώπου ουκ έχει που/ την
κεφαλήν κλίνη. είπε δε προς έτερον. ακο=
λούθει μοι. ο δε είπε, κύριε επίτρεψόν μοι
απελθόντι πρώτον θάψαι/ τον πατέρα μου
είπε δε αυτώ/ ο ιησούς. άφες/ τους νεκρούς

spiritum inmundum et sanauit puerū: et reddidit illum patri eius. Stupebant autem omnes in magnitudine dei. Omnibus q̄ mirantibus in omnibus que faciebat: dixit ad discipulos suos. Ponite vos in cordibus vestris sermones istos. Filius enim hominis futurum est vt tradat in manus hominum. Illi ignorabant verbum istud: et erat velatum ante eos vt non sentirent illud: et timebant eum interrogare de hoc verbo. Intrauit autem cogitatio in eos quis eorum maior esset. Ihesus videns cogitationes cordis illorum: apprehendit puerum et statuit illum secum: et ait illis. Quicunq; susceperit puerum istum in nomine meo me recipit. Et quicunq; me recepit: recipit eum qui me misit. Nam qui minor est inter vos omnes: hic maior est. Respondens autem iohannes dixit. Preceptor: vidimus quendam in nomine tuo eiicientem demonia et prohibuimus eum: quia non sequitur nobiscum. Et ait ad illum ihesus. Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum nos pro nobis est. Factum est autem dum complerentur dies assumptionis eius: et ipse faciem suam firmauit vt iret in hierusalem. Et misit nuncios ante conspectum suum: et euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum vt parerent illi. Et non receperunt eum: quia facies eius erat euntis hierusalem. Cum vidissent autem discipuli eius iacob et iohannes dixerunt. Domine vis dicimus vt ignis descendat de celo et consumat illos? Et conuersus increpauit illos dicens. Nescitis cuius spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere sed saluare. Et abierunt in aliud castellum. Factum est autem ambulantibus illis in via: dixit quidam ad illum. Sequar te quocunq; ieris. Dixit illi ihesus. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos: filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Ait autem ad alterum. Sequere me. Ille autem dixit. Domine permitte mihi primum ire et sepelire patrem meum. Dixit autem ei ihesus. Sine vt mortui

Mat. 17. f. Mar. 9. e

Mat. 18. a. Mar. 9. c.

Mat. 9. f.

Mat. 8. b.

Mat. 8. d.

Mat. 8. d.

Mat. 8. c.

ⁿθάψαι/Τους ᵒεαυτῶμ ᵖνεκρούς. ᵠσὺ ʳΔε ˢαπελθὼμ ᵗδιάγγελε/Τὴμ ᵘβασιλείαμ/Τοῦ ˣθεοῦ. ʸεἶπε ᶻΔε ᵃκαὶ ᵇἕτερος. ᶜἀκολουθήσω ᵈσοὶ ᵉκύριε. ᶠπρῶ τομ ᵍΔε ʰεπιτρεψομ ⁱμοι ᵏαποτάξασθαι/Τοῖς ˡεἰς /Τομ ᵐοἶκομ ⁿμου. ᵒεἶπε ᵖΔε/ο ᵠιησοῦς ʳπρος ˢαὐ τόμ. ᵗουδεὶς ᵘεπιβαλὼμ/Τὴμ ˣχεῖρα ʸαὐτοῦ ᶻεπ ἄ ρωτρομ ᵇκαὶ ᶜβλέπωμ ᵈεἰς ᵉΤα ᶠοπίσω, ᵍεὔθετός ʰεστὶμ ⁱεἰς/Τὴμ ᵏβασιλείαμ/Τοῦ ˡθεοῦ. Cap. x.

ΕΤΑ ᵇΔε ᶜΤΑΥΤΑ ᵈΑΝΕΔΕΙΞΕΜ/Ο ᵉΚΥΡΙΟΣ ᶠΚΑΙ ᵍΕΤΕ ΡΟΥΣ ʰΕΒΔΟΜΗΚΟΜΤΑ, ⁱΚΑΙ ᵏΑΠΕΣΤΕΙΛΕΜ ˡΑΥ ΤΟΥΣ ᵐΑΜΑ ⁿΔΥΟ ᵒΠΡΟ ᵖΠΡΟΣΩΠΟΥ ᵠΑΥΤΟΥ ʳΕΙΣ ˢΠΑΣΑΜ ᵗΠΟΛΙΜ ᵘΚΑΙ ˣΤΟΠΟΜ ʸΟΥ ᶻΕΜΕΛΛΕΜ ᵃΑΥΤΟΣ ᵇΕΡΧΕΣΘΑΙ. ᶜΕΛΕΓΕΜ ᵈΟΥΜ ᵉΩΡΟΣ ᶠΑΥΤΟΥΣ. /Ο ᵍΜΕΜ ʰΘΕΡΙΣΜΟΣ ⁱΠΟΛΥΣ. /ΟΙ ᵏΔΕ ˡΕΡΓΑΤΑΙ ᵐΟΛΙΓΟΙ. ⁿΔΕ ΗΘΗΤΕ ᵒΟΥΜ/Τοῦ ᵖΚΥΡΙΟΥ/Τοῦ ᵠΘΕΡΙΣΜΟΥ ʳΟΠΩΣ ˢΕΚΒΑΛΗ ᵗΕΡΓΑΤΑΣ ᵘΕΙΣ/Τομ ˣΘΕΡΙΣΜΟΝ ʸΑΥΤΟΥ. ᶻΥ ΠΑΓΕΤΕ, ᵃΙΔΟΥ ᵇΕΓΩ ᶜΑΠΟΣΤΕΛΛΩ ᵈΥΜΑΣ ᵉΩΣ ᶠΑΡ ΜΑΣ ᵍΕΜ ʰΜΕΣΩ ⁱΛΥΚΩΜ. ᵏΜΗ ˡΒΑΣΤΑΖΕΤΕ ᵐΒΑΛΛΑΜ ΤΙΟΜ, ⁿΜΗ ᵒΠΗΡΑΜ, ᵖΜΗ ᵠΔΕ ʳΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, ˢΚΑΙ ᵗΜΗ ΔΕΜΑ ᵘΚΑΤΑ/Τὴμ ˣΟΔΟΜ ʸΑΣΠΑΣΗΣΘΕ. ᶻΕΙΣ ᵃΗΜ ᵇΑΝ ᶜΟΙΚΙΑΜ ᵈΕΙΣΕΡΧΗΣΘΕ, ᵉΠΡΩΤΟΜ ᶠΛΕΓΕΤΕ ᵍΕΙΡΗΝΗ /Τῶ ʰΟΙΚΩ ⁱΤΟΥΤΩ, ᵏΚΑΙ ˡΕΑΜ ᵐΗ ⁿΕΚΕΙ ᵒΥΙΟΣ ᵖΕΙΡΗΝΗΣ ᵠΕΠΑΝΑΠΑΥΣΕΤΑΙ ʳΕΠ ˢΑΥΤΟΝ/Η ᵗΕΙΡΗΝΗ ᵘΥΜΩΝ, ˣΕΙ ʸΔΕ ΜΗΓΕ ᶻΕΦ ᵃΥΜΑΣ ᵇΑΜΑΚΑΨΕΙ. ᶜΕΜ ᵈΑΥΤΗ ᵉΔΕ/Τῆ ᶠΟΙΚΙΑ ᵍΜΕΜΕΤΕ ʰΕΣΘΙΟΜΤΕΣ ⁱΚΑΙ ᵏΠΙΝΟΜΤΕΣ ˡΤΑ ᵐΠΑΡ ΑΥΤΩΝ. ⁿΑΞΙΟΣ ᵒΓΑΡ/Ο ᵖΕΡΓΑΤΗΣ/Τοῦ ᵠΜΙΣΘΟΥ ʳΑΥ ΤΟΥ ˢΕΣΤΙ. ᵗΜΗ ᵘΜΕΤΑΒΑΙΝΕΤΕ ˣΕΞ ʸΟΙΚΙΑΣ ᶻΕΙΣ ᵃΟΙΚΙΑΜ ᵇΚΑΙ ᶜΕΙΣ ᵈΗΝ ᵉΔΑΝ ᶠΠΟΛΙΝ ᵍΕΙΣΕΡΧΗΣΘΕ ʰΚΑΙ ⁱΔΕΧΩΜ ΤΑΙ ᵐΥΜΑΣ, ⁿΕΣΘΙΕΤΕ/Τα ᵒΠΑΡΑΤΙΘΕΜΕΝΑ ᵖΥΜΙΝ, ᵠΚΑΙ ʳΘΕΡΑΠΕΥΕΤΕ/Τους ˢΕΝ ᵗΑΥΤΗ ᵘΑΣΘΕΝΕΙΣ, ˣΚΑΙ ʸΛΕΓΕΤΕ ᶻΑΥΤΟΙΣ, ᵃΗΓΓΙΚΕΝ ᵇΕΦ ᶜΥΜΑΣ/Η ᵈΒΑΣΙΛΕΙΑ /Τοῦ ᵉΘΕΟΥ. ᶠΕΙΣ ᵍΗΝ ʰΔΑΝ ⁱΠΟΛΙΝ ʲΕΙΣΕΡΧΗΣΘΕ, ᵏΚΑΙ ˡΜΗ ᵐΔΕΧΩΝΤΑΙ ⁿΥΜΑΣ, ᵒΕΞΕΛΘΟΝΤΕΣ ᵖΕΙΣ/Τας ᵠΠΛΑ ΤΕΙΑΣ ʳΑΥΤΗΣ, ˢΕΙΠΑΤΕ. ᵗΚΑΙ/Τὸμ ᵘΚΟΝΙΟΡΤΟΝ ˣΚΟΛ ΛΗΘΕΝΤΑ ʸΗΜΙΝ ᶻΕΚ/Της ᵃΠΟΛΕΩΣ ᵇΥΜΩΝ ᶜΑΠΟΜΑ ΣΣΟΜΕΘΑ ᵈΥΜΙΝ. ᵉΠΛΗΝ ᶠΤΟΥΤΟ ᵍΓΙΝΩΣΚΕΤΕ. ʰΟΤΙ ⁱΗΓΓΙΚΕΝ ʲΕΦ ᵏΥΜΑΣ/Η ˡΒΑΣΙΛΕΙΑ/Τοῦ ᵐΘΕΟΥ. ⁿΛΕ ΓΩ ᵒΔΕ ᵖΥΜΙΝ, ᵠΟΤΙ ʳΣΟΔΟΜΟΙΣ ˢΕΝ/Τῆ ᵗΗΜΕΡΑ ᵘΕΚΕΙ ΝΗ ˣΑΜΕΚΤΟΤΕΡΟΝ ʸΕΣΤΑΙ ᶻΗ/Τῆ ᵃΠΟΛΕΙ ᵇΕΚΕΙΝΗ. ᶜΟΥ ΑΙ ᵈΣΟΙ ᵉΧΩΡΑΖΙΝ, ᶠΟΥΑΙ ᵍΣΟΙ ʰΒΗΘΣΑΪΔΑ, ⁱΟΤΙ ʲΕΙ ᵏΕΝ ˡΤΥΡΩ ᵐΚΑΙ ⁿΣΙΔΩΝΙ ᵒΕΓΕΝΟΝΤΟ/Αι ᵖΔΥΝΑΜΕΙΣ /Αι ᵠΓΕΝΟΜΕΝΑΙ ʳΕΝ ˢΥΜΙΝ, ᵗΠΑΛΑΙ ᵘΑΝ ˣΕΝ ʸΣΑΚΚΩ ᶻΚΑΙ ᵃΣΠΟΔΩ ᵇΚΑΘΗΣΘΑΙ ᶜΜΕΤΕΝΟΗΣΑΝ. ᵈΠΛΗΝ ᵉΤΥΡΩ ᶠΚΑΙ ᵍΣΙΔΩΝΙ ʰΑΝΕΚΤΟΤΕΡΟΝ ⁱΕΣΤΑΙ ʲΕΝ/Τῆ ᵏΚΡΙΣΕΙ ˡΗ ᵐΥΜΙΝ. ⁿΚΑΙ ᵒΣΥ ᵖΚΑΠΕΡΝΑΟΥΜ ᵠΗ ʳΕΩΣ/Τοῦ ˢΟΥΡΑ ΝΟΥ ᵗΥΨΩΘΕΙΣΑ ᵘΕΩΣ ˣΑΔΟΥ ʸΚΑΤΑΒΙΒΑΣΘΗΣΗ. /Ο ᶻΑΚΟΥΩΝ ᵃΥΜΩΝ, ᵇΕΜΟΥ ᶜΑΚΟΥΕΙ. ᵈΚΑΙ/Ο ᵉΑΘΕΤΩΝ ᶠΥΜΑΣ, ᵍΕΜΕ ʰΑΘΕΤΕΙ. /Ο ⁱΔΕ ʲΕΜΕ ᵏΑΘΕΤΩΝ, ˡΑΘΕΤΕΙ/Τὸμ ᵐΑΠΟΣΤΕΙΛΑΝΤΑ ⁿΜΕ. ᵒΥΠΕΣΤΡΕΨΑΝ ᵖΔΕ/Οι ᵠΕΒΔΟ ΜΗΚΟΝΤΑ ʳΜΕΤΑ ˢΧΑΡΑΣ ᵗΛΕΓΟΝΤΕΣ. ᵘΚΥΡΙΕ, ˣΚΑΙ/Τα ʸΔΑΙΜΟΝΙΑ ᶻΥΠΟΤΑΣΣΕΤΑΙ ᵃΗΜΙΝ ᵇΕΝ/Τῶ ᶜΟΝΟ ΜΑΤΙ ᵈΣΟΥ. ᵉΕΙΠΕ ᶠΔΕ ᵍΑΥΤΟΙΣ. ʰΕΘΕΩΡΟΥΝ/Τὸμ ⁱΣΑ ΤΑΝΑΝ ᵏΩΣ ˡΑΣΤΡΑΠΗΝ ᵐΕΚ/Τοῦ ⁿΟΥΡΑΝΟΥ ᵒΠΕΣΟΝ

ⁿsepeliant ᵖmortuos ᵒsuos: ᵠtu ʳaũt ˢvade et ᵗannuncia ᵘregnum ˣdei, ∞∞∞∞∞ ʸEt ᶻait ᵃalter. ᵇSequar ᶜte ᵈdomine: ∞∞ ᵉsed ᶠpmitte ᵍmihi ʰprimũ ⁱrenũciare ᵏhis qui ˡdomi sunt. ᵐAit ⁿad ᵒillum ᵠiesus. ∞∞ ʳNemo ˢmittẽs ᵗmanus ᵘsuas ˣad ʸaratrum ᶻet ᵃaspiciens ᵇretro ᶜaptus ∞∞∞∞ ᵈest ᵉregno ᶠdei. Cap. x.

ⁱOst ʰhec ᵍãt ᵈdesignauit ᵉdns ʳet ᶠalios ʰseptuagintaduos: ʳt ⁱmisit ʲillos ∞ ᵐbinos ⁿante ᵒfaciem ᵖsuam ᵠin ∞∞∞ ʳomnẽ ˢciuitatem ᵗt ᵘlocum ˣquo ʸerat ᶻipse ᵃventurus. ᵇEt ᶜdicebat ᵈillis. ∞∞∞ ᵉMessis ᶠqdẽ ᵍmlta ʰoparij ⁱãt ᵐpauci. ⁿRo gate ᵒergo ᵖdominum ᵠmessis ʳvt ∞∞∞ ˢmittat ᵗoperarios ᵘin ˣmessem ʸsuam. ᶻIte ᵃecce ᵇego ᶜmitto ᵈvos ᵉsicut ᶠagnos ∞∞ ᵍinter ʰlupos. ⁱNolite ʲportare ᵏsacculum ˡneq; ᵐperã ⁿneq; ᵒcalciamenta: ᵖet ᵠneminez ʳper ˢviam ᵗsalutaueritis. ᵘIn ˣquãcunq; ʸdomum ᶻintraueritis: ᵃprimũ ᵇdicite: ᶜpax ᵈhuic ᵉdomui: ᶠet ᵍsi ʰibi ⁱfuerit ʲfili ᵏpacis ˡrequiescet ᵐsuper ⁿillum ᵒpax ᵖvestra: ᵠsino ʳaũt ˢad ᵗvos ᵘreuertet. ᵛIn ʷeadem ˣautez ʸdomo ᶻmanete: ᵃedẽtez ᵇet ᶜbibẽtes ᵈq̃ ᵉapd ᶠillos st. ᵍDignꝰ ʰẽ ⁱei ʲopariꝰ ᵏmercede ˡsua. ᵐNolite ⁿtransire ᵒde ᵖdomo ᵠin ʳdomum. ∞ ˢEt ᵗi ᵘquãcũq; ᵛciuitatẽ ʷitrauerit ˣt ʸsusce perint ᶻvos ᵃmãducate ᵇq̃ ᶜapponũtur ᵈvobi ᵉet ᶠcurate ᵍinfirmos qui ʰin ⁱilla sunt ʲet ᵏdicite ˡillis: ᵐappropiquauit ⁿi ᵒvos ᵖregnũ ᵠdei. ʳIn ˢquãcũq; ᵗciuitatẽ ᵘitrauerit ˣet ʸnon ᶻsusceperint ᵃvos: ᵇexeuntes ᶜin ᵈplateas ᵉeius ᶠdicite. ᵍEtiã ʰpuluerẽ ⁱq̃ ʲadhesit ᵏnobis ˡde ᵐciuitate ⁿvestra ᵒextergimus in ᵠvos. ʳTñ ˢhoc ᵗscitote ᵘquia ∞∞∞∞ ˣappropinquauit ʸregnum ᶻdei. ᵃDico ∞ ᵇvobis ᶜquia ᵈsodomis ᵉin ᶠdie ᵍilla ∞∞ ʰremissiꝰ ⁱerit ʲq̃ ᵏilli ˡciuitati. ᵐVe ∞∞ ⁿtibi ᵒcorozaim: ᵖve ᵠtibi ʳbethsaida: ˢqᵗ ᵘsi ˣnõ ʸtyro ᶻet ᵃsidone ᵇfacte ᶜfuissent ᵈvirtutes que ᵉfacte sunt ᶠin ᵍvobis: ʰolim ⁱin ʲcilicio ᵏet ∞ ˡcinere ᵐsedẽtes ⁿpeniterent. ᵒVerũtñ ᵖtyro ᵠet ʳsidoni ˢremissius ᵗerit ᵘin ˣiudicio ʸq̃ ᶻvobis. ᵃEt ᵇtu ᶜcapharnaum ᵈvsq; ad ᵉcelũ ᶠexaltata: ᵍvsq; ad ʰinfernum ⁱdemergeris. ʲQui ᵏvos ˡaudit ᵐme ⁿaudit: ᵒt ᵖq̃ ᵠvos ʳspernit ˢme ᵗspernit. ᵘQui ᵛãt ʷme ˣspernit: ʸspernit ᶻeũ ᵃq̃ ᵇmisit ᶜme. ᵈReuersi ᵉsũt ᶠãt ᵍseptuagintaduo ʰcũ ⁱgaudio ʲdicẽtes. ᵏDñe ˡetiaz ᵐdemonia ⁿsubijciuntur ᵒnobis ᵠin ʳnomine ˢtuo. ᵗEt ᵘait ˣillis. ʸVidebam ᶻsathanaz ᵃsicut ᵇfulgur ᶜde ᵈcelo ᵉcadentem. ∞∞

Mat. 9. g.
Mat. 10. c
Mat. 10. d
Mar. 6. b.
Mat. 10. b.
Mar. 10. b.
Mar. 16. f.
Mat. 11. c.
Joha. 14. c

Τα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται. χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν. ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναί ὁ πατήρ ὅτι οὕτως εγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ ἰδίαν εἶπε. μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἰδού νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν καὶ λέγων. διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν. ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται. πῶς ἀναγινώσκεις. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου. καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ. ὀρθῶς ἀπεκρίθης. τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν ἰησοῦν. καὶ τίς ἐστί μου πλησίον. ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν. ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ ἰερουσαλὴμ εἰς ἰεριχώ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδών, ἀντιπαρῆλθε. σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη. καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο δηνάρια, ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν

Ecce dedi vobis potestatem calcandi Mar.16.g.
supra serpentes et scorpiones et super
virtutem inimici: et nihil vobis
nocebit. Verumtamen in hoc nolite gau
dere: quia spiritus vobis subiciuntur.
Gaudete autem nomina vra scripta sūt
in celis. In ipsa hora exultauit in
spiritu sancto et dixit. Confiteor Mat.11.f.
tibi domine pater celi et
et terre quia abscondisti hec a sapientib⁹
et prudentibus et reuelasti ea
parulis. Etiam pater qm sic placuit
ante te.
Omnia mihi tradita sunt Mat.11.g.
a patre meo. Et nemo scit Johā.16.c
quis sit filius nisi pater: et quis sit
pater nisi filius: et cui voluerit
filius reuelare. Et conuersus ad
discipulos suos dixit. Beati oculi
qui vident que vos videtis. Dico
enim vobis q multi prophete et reges
voluerunt videre que vos videtis et non
viderūt: et audire que auditis et non au
dierūt. Et ecce quidā legisperit surrexit tē Mar.10.f.
ptās illū et dicens. Magister quid faciē Mar.10.c.
do vitaz eternā possidebo: At ille dixit
ad eum. In lege quid scriptum est?
Quomodo legis. Ille respōdens dixit.
Diliges dominum deum tuum ex toto Deut.6.a.
corde tuo: et ex tota anima tua: et oma.10.c
et ex omnibus viribus tuis et ex omni
mente tua: et proximum tuum sicut
teipsuz. Dixit q illi. Recte respōdisti.
Hoc fac et vives. Ille ꝑ āt volēs iusti Jaco 2.b.
ficare seipsum dixit ad iesuz. Et q̄s est 1.16.d.
meus prim⁹? Suscipiens āt Jesus dixit. d. Suscipiēs respōdēs.
Homo quidā descēdebat ab hierlim
in hiericho et incidit in latrones: qui
etiam despoliauerūt eū: et plagis ipositis abierunt semiuiuo relicto.
Accidit aūt vt sacerdos quidā descēdēt
eadem via et viso illo preteriit.
Similiter et leuita cum esset secus
locū et videret eum pertransijt. ⁊ eū:
Samaritan aūt q̄dā iter facies venit se-
cum et videns eū: mia motꝰ ē. Et appropiās
alligauit vulnera eius infundens
oleum et vinum: et imponens illum
in iumentum suum duxit in stabulum
et curam eius egit. Et altera
die protulit duos denarios: et dedit
stabulario et ait. Curam
illi habe: et quēcūq; superogaueris ego

/Τω επάμερχεσθαι μ με απολώσω σοι. ρΤις ουμ
ρΤούτωμ/Τωμ Τριώμ ωλησίομ λοκεί σοι γε-
γομέμαι /Του εμπεσόμτος εις/Τους λησταίς. ο
ΡΔε είπεμ./ο ωοιήσας/Το ελεος μετ αυτού. εί
πεμ ουμ αυτώ/ο ιησούς. πορεύου καί συ ποί
ει ομοίως. εγέμετο Δε εμ/Τω ωορεύεσθαι αυ-
τούς, και αυτός εισήλθεμ εις κώμημ Τιμά. γυ
μή Δε Τις ομόματι μάρθα υπελέξατο αυτόμ
εις/Τομ οίκομ αυτής. ρ και Τη Δε ήμ αδελφή κα
λουμέμη μαρία, η και ωαρακαθίσασα ωαρά
/Τους ώόλας/Του ιησού ήκουε /Τωμ λόγωμ
αυτού./η Δε μάρθα ωεριεσπάτο ωερί ωολ-
λήμ διακομίαμ. επιστάσα Δε είπε. κύριε, ου
μέλει σοι ότι η αδελφή μου μόμημ με κατέ
λιπε διακομείμ, είπέ ουμ αυτή ίμα μοι συμαμ
τιλάβηται. αωοκριθείς λε/ο ιησούς είπεμ αυ
τή. μάρθα μάρθα, μεριμμάς και τυρβάζη ωε
ρί ωολλά. ενός Δε εστί χρεία. μαρία Δε/Τημ
αγαθήμ μερίδα εξελέξατο, ήτις ουκ αφαιρε
θήσεται απ αυτής. Cap. ii.

Και εγέμετο εμ/Τω είμαι αυτόμ εμ Τόωω
Τιμί ωροσευχόμεμομ, ως επαύσατο, είπε Τις/Τωμ μαθητώμ αυτού ωρος αυτόμ. κύ
ριε δίδαξομ ημάς ωροσεύχεσθαι, καθώς και
ιωάμμης εδίδαξε/Τους μαθητάς αυτού. είπε
Δε αυτοίς όταμ προσεύχησθε, λέγετε. πάτερ
ημώμ ο εμ/Τοις ούραμοίς, αγιασθήτω/Το ό
μομά σου. ελθέτω/η βασιλεία σου. γεμηθήτω
/Το θέλημά σου, ως εμ ούραμώ και επί/Της
γης./Τομ άρτομ ημώμ/Τομ επιούσιομ δίδου
ημίμ/Το καθ ημέραμ. και άφες ημίμ/Τας α-
μαρτίας ημώμ, και γαρ αυτοί αφίεμεμ παμ
τί οφείλομτι ημίμ. και μή εισεμέγκης ημάς εις
πείρασμόμ, αλλά ρύσαι ημάς από/Του ωο
μηρού. και είπε ρος αυτούς, Τις εξ υμώμ έ
ξει φίλομ, και ωορεύσεται προς αυτόμ με-
σομυκτίου, και είπη αυτώ. φίλε χρήσομ μοι
Τρείς άρτους επειδή φίλος ωαρεγέμετο
εξ οδού ρος με, και ουκ έχω ο παραθήσω
αυτώ, κακείμος έσωθεμ αποκριθείς είπη. μη
μοι κόπους ωάρεχε, ήδη η θύρα κέκλεισται
και/Τα ωαιδία μου μετ εμού εις/Τημ κοίτημ
εισίμ, ου δύμαμαι αμαστάς δούμαι σοι, λέ-
γω υμίμ, εικαί ου δώσει αυτώ αμαστάς διά
/Το είμαι αυτού φίλομ, διάγε/Τημ αναίδειαμ
αυτού εγερθείς δώσει αυτώ όσομ χρήζει.
καγώ υμίμ λέγω. αιτείτε καί δοθήσεται υ-
μίμ. ζητείτε και ευρήσετε. κρούετε μ και ανοιγή
σεται υμίμ. πας γαρ/ο αιτώμ λαμβάμει, και
/ο ζητώμ ευρίσκει, και/Τω κρούομτι ανοιγήσε
ται. Τίμα Δε υμώμ/Τομ ωατέρα αιτήσει/ο υι
ός άρτομ, μη λίθομ δώσει αυτώ. η και ιχ-
θύμ, μη αμτί ιχθύος όφιμ επιδώσει αυτώ. η

redíero reddam tibi. Quis
horum trium videtur tibi proximus fuisse
illi qui incidit in latrones? ο
At ille dixit. Qui fecit miam in illum.
Et ait illi iesus. Vade & tu fac ο 6
similiter. Factum est autem dum irent:
et ipse intrauit in quoddam castellum
& mulier quã martha noie excepit illũ
in domũ suã. Et huic erat soror noie
maria: que etiam sedens secus ο
pedes domini audiebat verbum ο
illi. Martha aũt satagebat circa fre-
quẽs misteriũ. Que stetit & ait. Dñe nõ
ẽ tibi cure q̃ soror mea reliqt me solaz
ministrare? dic ergo illi vt me adiuuet.
Et respondens dixit illi dominus. ο
Martha martha sollicita es & turbaris
erga plurima. Porro vnũ ẽ necessariũ.
Maria optimã partem elegit q̃ nõ au
feretur ab ea. Cap. ii.

Et factum est cum esset in ο A
quodã loco orãs: vt cessauit: dixit
vnus ex discipulis eius ad eum. Dñe
doce nos orare: sicut ο ο ο ο
docuit iohannes discipulos suos. ο
Et ait illis. Cum oratis dicite. Pater Mat. 6. c.
sanctificetur nomen ο ο ο ο Roma. 8. d
tuum: adueniat regnum tuum: ο ο
ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο
panem nostrum quotidianum da ο
nobis hodie: & dimitte nobis peccata
nostra: siquidem et nos dimittimus ο
debitoribus nostris & ne nos inducas in
temptationem. ο ο ο ο ο ο ο
Et ait ad illos. Quis vestrum habebit
amicum & ibit ad illum media nocte:
et dicet illi: amice cõmoda mihi ο
tres panes quoniã amicus meus venit
de via ad me & nõ habeo qđ ponã ei
illi: & ille deintus respondẽs dicat noli
mihi molestus esse: iam ostiũ clausũ ẽ
& pueri mei mecũ sũt in cubili: nõ possũ Job. 19. a.
surgẽ & dare tibi. Et ille si perseuerauerit Esa. 8. d.
pulsãs: dico vobis et si nõ dabit illi sur B
gens: eo qp amico eius sit: ppter ipso
bitatem tñ eius surget & dabit illi quot-
quot hz necessarios. Et ego dico vobi.
Petite & dabit vobi: quãrite & inuenietis: Mat. 7. b.
pulsate & aperiet vobi. Omis enim qui petit ac Jaco. 1. a
cipit: & qui quãrit inuenit et pulsãti aperie Johñ. 16. f
tur. Quis autem ex vobis patrem petit
panẽ: nũqd lapidẽ dabit illi? Aut pis-
cẽ: nũqd pro pisce serpẽtẽ dabit illi? Aut

[a] και [b] εάμ [c] αιτήσῃ [d] ωόμ, [e] μη [f] επιδώσει [g] αυτώ [b] σκορπίον, [i] ει [k] ονμ [l] υμεις [m] ωονηροί [n] υπάρχοντες [o] οίδατε [q] δώματα [r] αγαθά [s] διδόναι / τοις [t] τέκνοις [u] υμών, [x] ωόσω [y] μάλλον / ο [z] ωατήρ / ο [a] εξ [b] ουρανού [c] δώσει [d] ωνεύμα [e] άγιον / τοις [f] αιτούσιν [g] αυτόν. [h] και [i] ην [k] εκβάλλων [l] δαιμόνιον, [m] και [n] αυτό [o] ην [p] κωφόν. [q] εγένετο [r] δε / του [s] δαιμονίου [t] εξελθόντος [u] ελάλησεν / ο [x] κωφός, [y] και [z] εθαύμασαν / οι [a] όχλοι. [b] τινές [c] δε [d] εξ [e] αυτών [f] είπον. [g] εν [h] βεελζεβούλ [i] άρχοντι / των [k] δαιμονίων [l] εκβάλλει / τα [m] δαιμόνια. [n] έτεροι [o] δε [p] ωειράζοντες [q] σημείον [r] ωαρ [s] αυτού [t] εζήτουν [u] εξ [x] ουρανού. [y] αυτός [z] δε [a] ειδώς / τα [b] διανοήματα [c] αυτών [d] είπεν [e] αυτοίς. [f] ωάσα [g] βασιλεία [h] εφ [i] εαυτήν [k] μερισθείσα [l] ερημούται, [m] και [n] οίκος [o] επί [p] οίκον [q] ωίπτει. [r] ει [s] δε [t] και / ο [u] σατανάς [x] εφ [y] εαυτόν [z] εμερίσθη, [a] ωως [b] σταθήσεται / η [c] βασιλεία [d] αυτού, [e] ότι [f] λέγετε [g] εν [h] βεελζεβούλ [i] εκβάλλειν [k] με / τα [l] δαιμόνια. [m] ει [n] δε [o] εγώ [p] εν [q] βεελζεβούλ [r] εκβάλλω / τα [s] δαιμόνια, / οι [t] υιοί [u] υμών [x] εν [y] τίνι [z] εκβάλλουσι. [a] διά [b] τούτο [c] κριταί [d] υμών [e] αυτοί [f] έσονται. [g] ει [h] δε [i] εν [k] δακτύλω [l] θεού [m] εκβάλλω / τα [n] δαιμόνια, [o] άρα [p] έφθασεν [q] εφ [r] υμάς / η [s] βασιλεία / του [t] θεού. [u] όταν / ο [x] ισχυρός [y] καθωπλισμένος [z] φυλάσσῃ / την [a] εαυτού [b] αυλήν, [c] εν [d] ειρήνῃ [e] εστί / τα [f] υπάρχοντα [g] αυτού. [h] επάν [i] δε / ο [k] ισχυρότερος [l] αυτού [m] επελθών [n] νικήσῃ [o] αυτόν, / την [p] ωανοπλίαν [q] αυτού [r] αίρει [s] εφ [t] ῃ [u] επεποίθει, [x] και / τα [y] σκύλα [z] αυτού [a] διαδίδωσιν. / ο [b] μη [c] ων [d] μετ [e] εμού, [f] κατ [g] εμού [h] εστί, [i] και / ο [k] μη [l] συνάγων [m] μετ [n] εμού [o] σκορπίζει. [p] όταν / το [q] ακάθαρτον [r] ωνεύμα [s] εξέλθῃ [t] από / του [u] ανθρώπου, [x] διέρχεται [y] δι' ανύδρων [z] τόπων [a] ζητούν [b] ανάπαυσιν, [c] και [d] μη [e] ευρίσκων [f] λέγει. [g] υποστρέψω [h] εις / τον [i] οίκον [k] μου [l] όθεν [m] εξήλθον. [n] και [o] ελθών [p] ευρίσκει [q] σεσαρωμένον [r] και [s] κεκοσμημένον. [t] τότε [u] ωορεύεται [x] και [y] ωαραλαμβάνει [z] επτά [a] έτερα [b] ωνεύματα [c] ωονηρότερα [d] εαυτού, [e] και [f] εισελθόντα [g] κατοικεί [h] εκεί [i] και [k] γίνεται / τα [l] έσχατα / του [m] ανθρώπου [n] εκείνου [o] χείρονα / των [p] ωρώτων. [q] και [r] εγένετο [s] εν / τω [t] λέγειν [u] αυτόν [x] ταύτα, [y] επάρασα [z] τις [a] γυνή [b] φωνήν [c] εκ / του [d] όχλου [e] είπεν [f] αυτώ. [g] μακαρία / η [h] κοιλία / η [i] βαστάσασά [k] σε, [l] και [m] μαστοί [n] ους [o] εθήλασας. [p] αυτός [q] δε [r] είπε. [s] μενούνγε [t] μακάριοι / οι [u] ακούοντες / του [x] λόγον / του [y] θεού, [z] και [a] φυλάσσοντες [b] αυτόν / των [c] δε [d] όχλων [e] επαθροιζομένων, [f] ήρξατο [g] λέγειν. / η [h] γενεά [i] αύτη [k] ωονηρά [l] εστίν. [m] σημείον [n] επιζητεί, [o] και [p] σημείον [q] ου [r] δοθήσεται [s] αυτή [t] ει μη / το [u] σημείον [x] ιωνά / του [y] ωροφήτου. [z] καθώς [a] γαρ [b] εγένετο [c] ιωνάς [d] σημείον / τοις [e] νινευίταις, [f] ούτως [g] έσται [h] και / ο [i] υιός / του [k] ανθρώπου / τη [l] γενεά [m] ταύτη. [n] βασίλισσα [o] νότου [q] εγερθήσεται [r] εν / τη [s] κρίσει [t] μετά / των

[b] si [c] petierit [d] ouum : [e] numqd [f] porriget [g] illi [b] scorpionē ? [i] Si [k] ergo [l] vos cū [m] sitis [n] mali [o] nostis [r] bona [q] data [s] dare [t] filijs [u] vestris: [x] quāto [y] magis [z] pr vr celestis [a] de [b] ce [c] lo [d] dabit [e] spiritum [f] bonum [g] petentibus [h] se [i] Et [k] erat [l] ejiciens [m] demonium [n] et [o] illud [p] erat [q] mutuz: [r] et cum [s] ejecisset [t] demonium [u] locutus [x] est [y] mutus: [z] & [a] mirate [b] sunt [c] turbe. [d] Quidā [e] ăt [f] ex [g] eis [h] dixerūt. [i] Jn [k] beel [l] zebub [m] principe [n] demoniorum [o] ejicit [p] [q] demonia. [r] Et [s] alij [t] temptantes [u] signum [x] de [y] celo [z] querebant [a] ab [b] eo. [c] Jpse [d] [e] aūt [f] vt [g] vidit [h] cogitatiōes [i] eoꝝ [k] dixit [l] eis. [m] Omne [n] regnū [o] in [p] se [q] diuisum [r] [s] Si [t] desolabit: [u] & [x] dom [y] supra [z] domū [a] cadet. [b] aūt [c] & [d] sathanas [e] in [f] seipsū [g] diuisus [h] ē: [i] quō [k] stabit [l] regnum [m] eius: [n] quia [o] dicitis [p] in [q] beelzebub [r] me [s] ejicere [t] demonia. [u] [x] Si [y] aūt [z] ego [a] in [b] beelzebub [c] ejicio [d] demonia: [e] filij [f] vestri [g] in [h] quo [i] ejiciunt? [k] Jdeo [l] [m] ipsi [n] iudices [o] vestri [p] erunt. [q] Si [r] [s] in [t] digito [u] dei [x] ejicio [y] demonia: [z] profecto [a] peruenit [b] in [c] vos [d] regnum [e] dei. [f] Cum [g] [h] fortis [i] armatus [k] custodit [l] [m] [n] [o] atrium [p] suū: [q] in [r] pace [s] sunt [t] ea [u] q̄ [x] possidet. [y] Si [z] aūt [a] fortior [b] eo [c] superueniens [d] [e] vicerit [f] eum [g] vniuersa [h] arma [i] eius [k] [l] auferet [m] in [n] quib [o] cōfidebat [p] et [q] spolia [r] ei [s] distribuet. [t] Qui [u] non [x] est [y] mecū [z] ptra [a] me [b] est: [c] et [d] qui [e] nō [f] colligit [g] mecuz [h] dispergit. [i] Cum [k] imundus [l] spiritus [m] exierit [n] de [o] homine: [p] ambulat [q] per [r] loca [s] maquosa [t] [u] querens [x] requiē [y] et [z] non [a] inueniens [b] [c] dicit. [d] Reuertar [e] in [f] domum [g] meam [h] vñ [i] exiui. [k] Et [l] cū [m] venerit [n] iuenit eā [o] scopis [p] mū [q] datā. [r] Tunc [s] vadit [t] et [u] assumit [x] [y] septem [z] alios [a] spiritus secum [b] nequiores [c] se [d] et [e] ingressi [f] habitant [g] ibi. [h] [i] [k] Et [l] fiunt [m] nouissima [n] hominis [o] illius [p] peiora [q] prioribus. [r] Factū [s] est [t] aūt [u] cū [x] hoc [y] diceret: [z] extollens [a] vocē [b] quedā [c] mulier [d] de [e] turba [f] dixit [g] illi. [h] Beatus [i] [k] venter [l] qui [m] te [n] portauit: [o] et [p] vbera [q] que [r] suxisti. [s] At [t] ille [u] dixit. [x] Quinimo: [y] beati [z] qui [a] audiunt [b] verbum [c] dei [d] et [e] custodiūt [f] illd. [g] Turbis [h] aūt [i] cōcurrētib [k] [l] [m] cepit [n] dicere. [o] Generatio [p] hec gñatio [q] ne- [r] quā [s] est [t] signum [u] querit [x] et [y] signum [z] non [a] dabit [b] ei [c] nisi [d] signum [e] Jone [f] [g] [h] prophete [i] Nam [k] sicut [l] fuit [m] ionas [n] signum [o] niniuitis: [p] ita [q] erit [r] et [s] filius [t] [u] hominis [x] generationi [y] isti. [z] Regina [a] [b] austri [c] surget [d] in [e] iudicio [f] cum [g] [h]

Mat. 9. f. 12. c.

Mat. 12. c. Marc. 3. c

Mat. 12. c.

Mat. 12. d. Mar. 3. f.

Mat. 12. f. Marc. 8. c

Mar. 11. f.

3. Reg. 10. a 2. Par. 9. a.

ᵘαμλρῶμ/Τησ ᶜγεμεάς ᵀαύτης, ᵗκαι ᵘκατακριμεί
ᵇαυτούς ᶜότι ᵇήλθεμ ᶜεκ/Τωμ ᵗωεράτωμ/Τησ ᵘγης
ᵇακούσαι/Τημ ᵗσοφίαμ ᵏ σολομώμος. ᵗκαι ᵐᵐι=
λού ᵘωλείομ ᵒσολομωμος ᵖώλε. ᵠάμλρες ᶜ μι=
μενί ᵘ αμαστήσομται ᶜεμ/Τη ᵏκρίσει ᶜμετά/Τησ ᶜγε
μεάς ᵀαύτης ᵘκαι ᵇ κατακριμούσιμ ᶜ αυτήμ, ᵇότι
ᶜμετεμόησαμ ᶜεις/Το ᵍκήρυγμα ᵇιωμά, ᵗκαι ᵏιλού
ᵗωλείομ ᵐᵐιωμά ᵘώλε. ᵒουλεις ᵖλε ᵠλύχμομ ᶜάψας
ᵘεις ᶜκρυπτήμ ᵘτιθησιμ ᶜουλέ ᶜυπό/Τομ μόλιομ,
ᵘαλλ ᵇεπί/Τημ ᶜλυχμίαμ, ᵇίμα/οι ᶜ εισπορευόμε=
μοι/Το φέγγος ᵍβλέπωσιμ./ο ᵇλύχμος/Του σώ=
ματος ᵏεστίμ/ο ᵗοφθαλμός. ᵐόταμ ᵘουμ /ο ᵒ οφ=
θαλμός ᵖσου ᵠαπλούς ᶜη, ᵘόλομ/Το σώμα ᵘσου
ᵏφωτειμόμ ᶜεστίμ. ᵗεπάμ ᵘλε ᵇωμηρός ᶜ η, ᵇκαι/Το
ᶜ σώμα ᶜ σου ᵍ σκοτειμόμ. ᵇ σκόπει ᶜ ουμ ᵏ μη/Το
ᵗφως ᵐᵐ Το ᵍεμ ᵒσοι ᵖσκότος ᵠεστίμ. ᶜει ᵘουμ / Το ᶜσώ
μα ᵘ σου ᵏ όλομ ᵗ φωτειμόμ ᵗ μη ᵘεχομ ᵇτι ᶜμέρος
ᵇσκοτειμόμ, ᶜέσται ᶜφωτειμόμ ᵍόλομ, ᵇως ᶜόταμ/ο
ᵏ λύχμος/Τη/αστραπή ᵐᵐ φωτίζη ᵘσε. ᵒεμ ᵖ λε / Τω
ᵠλαλήσαι, ᵗηρώτα ᵘαυτόμ ᶜ φαρισαίος ᵘ Τις ᵏ ό=
πως ᶜ αριστήση ᵗωαρ ᵍαυτώ. ᵇεισελθώμ ᶜλε ᵒαμέ=
πεσεμ./ο ᶜλε ᶜ φαρισαίος ᵍ ιλώμ ᵇ εθαύμασεμ ᶜότι
ᵏ ου ᵗωρώτομ ᵐᵐ εβαπτίσθη ᵘωρο / Του ᵒ αρίστου.
ᵖ είπε ᵠλε/ο ᶜκύριος ᵍωρος ᶜ αυτόμ. ᵘμυμ ᵏ υμείς / οι
ᶜ φαρισαίοι ᵀο ᵒέξωθεμ/Του ᵇ ωοτηρίου ᶜ και / Του
ᵒ ωίμακος ᶜ καθαρίζετε, ᶜ Το ᵍλε ᵇ έσωθεμ ᶜ υμών ᵏ γέ
μει ᶜ αρπαγής ᵐᵐ και ᵘ ωομηρίας. ᵒ άφρομες, ᵖ ουχ/ο
ᵠ ωοιήσας ᶜ Το ᵗέξωθεμ ᶜ και ᵘ Το ᵗ έσωθεμ ᶜ εποίησε.
ᶜ ωλήμ/Τα ᵍ εμόμτα ᵇ λότε ᶜ ελεημοσύμημ, ᵒ και ᶜ ι=
λού ᶜ ωάμτα ᵍ καθαρά ᵇ υμίμ ᶜ εστίμ. ᵏ αλλ ᶜ ουαί
ᵐᵐ υμίμ / Τοις ᵘ φαρισαίοις, ᵒ ότι ᵖ αποδεκατούτε
/Το ᵠ ηδύοσμομ ᶜ και / Το ᵘ ωήγαμομ, ᶜ και ᵘ ωαμ ᵏ λά
χαμομ, ᶜ και ᶜ ωαρέρχεσθε/Τημ ᵗ κρίσιμ ᵇ και/Τημ ᶜ α=
γάπημ/Του ᵇ θεού. ᶜ Ταύτα ᶜ έλει ᵍ ωοιήσαι, ᵇ κακεί
μα ᶜ μη ᵏ αφιέμαι. ᶜ ουαί ᵐᵐ υμίμ/Τοις ᵘ φαρισαίοις ᵒ ό=
τι ᵖ αγαπάτε/Τημ ᵠ ωρωτοκαθεδρίαμ ᶜ εμ/Ταις ᵒ συ=
ναγωγαίς ᶜ και/Τους ᵘ ασπασμούς ᶜ εμ/Ταις ᶜ αγο
ραίς. ᶜ ουαί ᵗ υμίμ ᵇ γραμματείς ᶜ και ᵇ φαρισαίοι
ᶜ υποκριταί ᶜ ότι ᵍ εστέ ᵇ ως / Τα ᶜ μημεία / Τα ᵏ ά=
δηλα, ᶜ και/οι ᵐᵐ άμθρωποι ᵘ ωεριπατούμτες ᵒ εωά=
μω ᵖ ουκ ᵠ οίδασιμ. ᶜ αποκριθείς ᵘ λε ᶜ Τις / Τωμ ᵘ μομι
κώμ, ᵗ λέγει ᶜ αυτώ. ᶜ Διδάσκαλε, ᵗ Ταύτα ᵇ λέγωμ
ᶜ και ᵇ ημάς ᶜ υβρίζεις. ᶜ ο ᵍ λε ᵇ είπε. ᶜ και ᵏ υμίμ / Τοις
ᶜ μομικοίς ᵐᵐ ουαί, ᵘ ότι ᵒ φορτίζετε/Τους ᵖ αμθρώ=
πους ᵠ φορτία ᶜ δυσβάστακτα, ᵗ και ᶜ αυτοί ᵘ επί
/Τωμ ᵏ δακτύλωμ ᶜ υμών ᵗ ου ᵍ ωροσψαύετε/Τοις
ᵇ φορτίοις. ᶜ ουαί ᵇ υμίμ, ᶜ ότι ᶜ οικοδομείτε / Τα
ᵍ μημεία/Τωμ ᵇ προφητώμ/οι ᶜ δε ᵏ πατέρες ᶜ υμών
ᵐᵐ απέκτειμαμ ᵘ αυτούς. ᵒ άρα ᵖ μαρτυρείτε ᵠ και ᶜ συ
μευδοκείτε/Τοις ᵍ έργοις/Τωμ ᶜ πατέρωμ ᵘ υμών, ᵏ ό
τι ᶜ αυτοί μεμ ᵍ απέκτειμαμ ᵇ αυτούς, ᶜ υμείς ᵒ δε ᶜ οι
κοδομείτε ᶜ αυτών/Τα ᵍ μημεία. ᵇ διά ᶜ Τούτο ᵏ και
/η ᶜ σοφία/Του ᵐᵐ θεού ᵘ είπεμ. ᵒ αποστελώ ᵖ εις ᵠ αυ=

ᵘviris ᶜgenerationis ᶜhuius ᶜ τ ᵍcondẽnabit
ᵇillos: ᶜquia ᵇvenit ᶜa finibus ᵍterre ꝯꝯꝯ
ᵇaudire ᶜsapientiã ᵏ salomonis. ᶜ Et ᵐᵐ ecce
ᵘplusq̃ ᵒsalomon ᵖhic. ᵠ Viri ᶜniniuite ꝯꝯꝯ
ᵘsurgent ᶜin ᵘiudicio ᶜcum ᶜgeneratione ꝯꝯ
ᶜhac ᵘet ᵇcondemnabunt ᶜillam: ᵇquia ꝯꝯ
ᶜpniaz ᶜegerũt ᶜin ᵍpredicatiõe ᵇione. ᶜ Et ᵏ ec
ce ᶜplusq̃ ᵐᵐiona ᵘhic. ᵒ Neo ᵠlucernã ᶜaccẽdit
et ᵘin ᶜabscondito ᵘponit ᶜneq̃ ᶜsub ᶜmodio
ᵘsed ᵇsupra ᶜcandelabruz: ᵇvt ᶜqui ᶜ igrediũ
tur ᶜlumen ᵍvideant. ᵇ Lucerna ᶜ corporis
tui ᵏest ᶜoculus tuus. ᵐᵐ Si ᵒoculus ꝯꝯꝯ
ᵖtuus ᶜfuerit ᵠsimplex: ᵒtotum ᶜcorpus ᵘtuuz
ᵏlucidum ᶜerit: ᶜsi ᵘaũt ᵇnequaz ᶜfuerit: ᵇetiã
ᶜcorp⁹ ᶜtuũ ᵍtenebrosũ erit. ᵇ Vide ᶜ ergo ᵇne
ᶜlumẽ ᵐᵐqꝫ ᵘin ᵠte ᵏt ᵖtenebre ᵠsint. ᶜ Si ᵘ ergo
ᶜcorp⁹ ᵘtuũ ᶜtotũ ᶜlucidũ ᶜfuerit ᶜnõ ᵍhñs ᵇali
quã ᶜptẽ ᵒtenebraꝝ: ᶜ erit ᶜlucidũ ᵍtotuz: ᵇ et ᶜsi
cut ᵏlucerna ᶜfulgoris ᵐᵐillumínabit ᵘte. ᵖ Et
ᵒcum ᵠloqueret: ᶜrogauit ᵍillũ ᵘq̃dã ᶜphariſe
us ᵏvt ᶜprãderet ᶜapud ᵍse. Jesus ᶜãt ᵇigreſ⁹
ᵒrecubuit. ᶜ Phariſe⁹ ᶜãt cepit intra ſe repu=
tans dicere: ᶜq̃re ᵏ non ᵐᵐbaptizat⁹ ᵐᵐ eſſet ᵘañ
ᵠ Et ᵍait ᶜdñs ᵍad ᶜillũ. ᵘ Nũc ᵏvos ⌊ ᵒprãdiũ.
ᶜpharisei ᶜquod ᵍdeforis est ᵇcalicis ᶜet ꝯꝯ
ᵒcatini ᶜmũdatis: ᶜqꝫ ᵍautẽ ᵇit⁹ est ᶜvĩm ᵏple
nũ ᵏest ᶜrapina ᵐᵐet ᵘiniquitate. ᵒ Stulti ᵖnõne
ᵠq ᵠfecit ᶜqꝫ ᵍdeforis ẽ: ᶜetiã ᵘid ᶜqꝫ ᵏcit⁹est
fecit. ᶜ Verũtñ ᵍqꝫ ᵍsupest ᵇdate ᶜelemosynã:
ᵇet ᶜecce ᶜoia ᵍmũda ᶜsunt ᵇvobis. ᵏ Sed ᶜve
ᵐᵐvobis ᵘpharisei ᵒqui ᵖdecimatis ꝯꝯꝯ
ᵠmentan ᶜet ᵍrutam ᶜet ᵘomne ᶜolus: ꝯꝯ
ᶜ et ᶜpreteritis ᵍiudicium ᵇet ᶜcharitatem ꝯꝯ
ᵇdei. ᶜ Hec aũt ᶜoportuit ᵍfacere ᵇet ᵇilla ꝯ
ᶜnon ᵏõmittere. ᶜ Ve ᵐᵐvobis ᵘphariſeis: ᵒqui
ᵖdiligitis ᵍprimas ᵍcathedras ᶜin ᵍsynagogis
ᶜ et ᵘsalutationes ᶜin ᶜforo. ꝯꝯꝯꝯ
ᵍ Ve ᵍvobis ᵇscribe ᶜ τ ᵒphariſei ꝯꝯꝯ
ᶜhypocrite ᶜquia ᵍclisis ᵇvt ᶜmonumenta ᵏque
ᵏnõ ᵏparent: ᶜet ᵐᵐhomines ᵘãbulãtes ᵒsupra
ᵖnesciũt. ᶜ Respondẽs ᵍãt ᶜquidã ᵘex ᵘlegispe
ritis ᵏait ᶜilli. ᶜ Magister: ᵍhec ᵇdicens ꝯ
ᶜetiã ᶜcontumeliã ᵘnobis ᶜfacis. ᶜ At ᵍille ᵇait
ᶜlegiſpitj ᵐᵐve ᵘq̃ ᵒoneratj ᵖhoies ⌊ ᶜ Et ᵏvobj
ᵠoneribus ᶜque portari ᶜnõ ᵖñt ᵍ ᶜipſi ᵘuno
ᵏdigito ᶜvestro ᶜnon ᵍ tangitis ꝯꝯꝯ
ᵇsarcinas. ᶜ Ve ᵒvobis ᶜqui ᶜedificatis ꝯꝯ
ᵍmonumẽta ᵇprophetarũ: ᵏpatres ᶜaũt ᶜvĩ
ᵐᵐoccidérunt ᵘillos. ᵒ Profecto ᵖtestificamĩ
ᵠet ᶜcõsentitis ᵍoperib⁹ ᶜpatrũ ᵘvestroꝝ: ᶜqñ
ᵍquidẽ ᶜipſi ᵇeos ᵍoccidérũt: ᶜvos ᵒautẽ ᶜedí
ficatis ᶜeorum ᵍsepulchra. ᵇ Propterea ᵇet
ᶜsapientia ᵐᵐdei ᵘdixit. ᵒ Mittam ᵖad ᵠillos

p. hic adueribili loci. 7 sic infra.
Ioan. 3. b. Mat. 12. f.
Mat. 5. b. Mar. 4. d.
Mat. 6. c.
Mat. 23. d
Mat. 23. b.
Mat. 23. c.
Mat. 23. a.
mat. 23. f.

/τους προφήτας και αποστόλους, και εξ αυ
τῶν ἀποκτενοῦσι, και εκδιώξουσιν, ἵνα εκζη
τηθῇ / το αἷμα πάντων / των προφητῶν / το εκ
χυνόμενον από καταβολῆς κόσμου από / της
γενεᾶς ταύτης από / του αἵματος ἄβελ, ἕως
/ του αἵματος ζαχαρίου / του ἀπολομένου
μεταξύ / του θυσιαστηρίου και / του οἴκου.
ναι λέγω υμῖν, εκζητηθήσεται από / της γενε=
ᾶς ταύτης. οὐαὶ υμῖν / τοις νομικοῖς, ὅτι ἤρα
τε / την κλεῖδα / της γνώσεως, αὐτοὶ οὐκ εισῆλ
θετε, και / τους εισερχομένους εκωλύσατε. λέ
γοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρ=
ξαντο / οι γραμματεῖς και / οι φαρισαῖοι δει=
νῶς συνέχειν και ἀποστοματίζειν αὐτόν,
περὶ πολλῶν ἐπιβουλεύοντες αὐτόν, ζητοῦν
τες θηρεύσαι τι ἐκ / του στόματος αὐτοῦ, ἵνα
κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Cap. xii.

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν / των μυριάδων
/ του ὄχλου ὥστε καταπατεῖν ἀλλή=
λους, ἤρξατο λέγειν πρὸς / τους μαθητὰς
αὐτοῦ πρῶτον. προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ
/ της ζύμης / των φαρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρι
σις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ
ἀποκαλυφθήσεται, και κρυπτὸν ὃ οὐ γνω=
σθήσεται. ἀνθ ὧν ὅσα ἐν / τῇ σκοτίᾳ εἴπα=
τε ἐν / τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, και ὃ πρὸς / το
ους ἐλαλήσατε ἐν / τοις ταμιείοις, κηρυχθή
σεται ἐπὶ / των δωμάτων. λέγω δὲ υμῖν / τοις
φίλοις μου μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ / των ἀποκτε
ντων / το σῶμα, και μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόν=
των περισσότερον τι ποιήσαι. ὑποδείξω δὲ
υμῖν τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε / τον μετὰ / το
ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς
/ την γέενναν. ναί λέγω υμῖν / τοῦτον φοβήθη
τε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρί=
ων δύο, και ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησ
μένον ἐνώπιον / του θεοῦ, ἀλλὰ και αἱ τρί=
χες / της κεφαλῆς υμῶν πᾶσαι ἠριθμημέναι. μὴ
οὖν φοβεῖσθε, πολλῶν στρουθίων διαφέρε
τε υμεῖς. λέγω δὲ υμῖν πᾶς ὃς ἂν ὁμολογή
σῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν / των ἀνθρώπων, και / ο
υἱὸς / του ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν ἑαυτῷ
ἔμπροσθεν / των ἀγγέλων / του θεοῦ. / ὁ δὲ ἀρ
νησάμενός με ἐνώπιον / των ἀνθρώπων, ἀπαρ
νηθήσεται ἐνώπιον / των ἀγγέλων / του θεοῦ.
και πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς / τον υἱόν / του ἀν
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. / τῷ δὲ εἰς / το ἅ=
γιον πνεῦμα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσε
ται. ὅταν δὲ προσφέρωσιν υμᾶς ἐπὶ / τας συ
ναγωγὰς και / τας ἀρχὰς και / τας ἐξουσίας μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσεσθε, ἢ τί
εἴπητε. / το γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς
ἐν αὐτῇ / τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. εἶπε δέ τις αὐ

/ ppbetas et apostolos et ex illis
occident et persequentur: vt inquiratur
sanguis omniū ppbetaꝝ qui effusus est
a constitutione mundi a
generatiõe ista a sanguine abel vsq; ad
sanguinem zacharie qui periit
inter altare et edem. Ita dico vobis requiretur ab
hac gñatione. Ve vobis legispitis: q Mat.23.b.
clauẽ scientie: ipsi nõ introistis et eos q introibant prohibuistis. Cum
autem hec ad illos diceret: ceperunt
pharisei et legisperiti grauiter
instistere et os eius opprimere Actu.23.a
de multis insidiantes ei: et querentes
aliquid capere de ore eius: vt
accusarent eum. Cap. xii.

Vltis ãt turbis concurrentibus: ita vt se inuicem conculcarent
cepit dicere ad discipulos
suos. Attendite a fermento pharisseoruꝫ qđ est hypocrisis. Mar.16.b Marc.8.c
Nihil enim opertum est quod non Mat.10.c.
reuelet: neq; absconditũ quod nõ sciat. Mar.4.d.
Quoniam quẽ in tenebris dixistis: Mar.12.c
in lumine dicentur: et quod in
aure locuti estis in cubiculis: predicabi
tur in tectis. Dico autem vobis
amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus: et post hoc non habent
amplius quid faciant. Ostendam autẽ Mat.10.c.
vobis quem timeatis. Timete
eũ qui postq occiderit hꝫptãe mittẽ in
gehẽnaz. Ita dico vobis hunc timete. Mat. 10.f.
Nõne quinq passeres veneũt dipõdio:
et vnus ex illis non est in oblitione
coram deo. Sed et capilli Mat.10.f.
capitis vestri oẽs numerati sũt. Nolite B
ergo timẽ: multis passeribꝰ pluris estis
vos. Dico ãt vobis: oisq cũq confessꝰ fuerit me coram hominibus: et Mat.10.f. Marc.8.g
filius hominis confitebitur illum
coram angelis dei. Qui autem negaue= Mat.10.f.
rit me coram hominibus: negabitur
coram angelis dei.
Et omnis qui dicit verbũ in filiũ hois Mat.12.d. Mar.3.g.
remittetur illi: ei autem qui in spiritu
sanctum blasphemauerit nõ remittetur.
Cum autẽ inducent vos in synagogas Mat.14.d Marc.13.c
et ad magistratus et potestates: nolite
solliciti eẽ qliter aut qđ rñdeatis aut qđ
dicatis. Spũs enim sctus docebit vos in ipa hora: qđ oporteat vos dicẽ. Alit ãt

τῶ" ἐκ/Του° ὄχλου. ᵖ λιλάσκαλε, ᵍ εἰπέ / Τῶ ʳ ἀ=
λελφῶ° μου ˢ μερίσασθαι" μετ ˢ ἐμοῦ / Τὴμ ʳ κλη
ρομομίαμ. ʼο° δε ᵇ εἶπεμ ᶜ αυτῶ. " ἄμθρωπε, ᶜ Τις ʳ με
ᵍ κατέστησε ᵇ δικαστὴμ ʰ ἢ ᵏ μεριστὴμ ˡ εφ ᵐ ὑμᾶς.
" εἶπε° δὲ ᵖ ωρος ᵍ αυτούς. ʳ ορᾶτε ° και ʳ φυλάσσεσ
θε" από/Της ˢ ωλεομεξίας, ʳ ὅτι ʼ ουκ ° εμ/Τῶ ᵇ ωερισσ=
σεύειμ ᶜ Ζημί/η ° ζωὴ ʳ αυτού ʳ εστίμ ᵍ εκ / Τῶμ ʰ υπαρ=
χομτωμ ʳ αυτού. ᵏ εἶπε ˡ δε ᵐ ωαραβολὴμ " ὡρος
° αυτούς ᵖ λέγωμ. ᵍ αμθρώπου ʳ Τιμός ° ωλουσί=
ου ʳ ευφόρησεμ/η " Χώρα. ˣ και ʳ Διελογίζετο ʼ εμ ° ε=
αυτῶ ᵇ λέγωμ. ʳ Τι ° ωοιήσω, ʳ ὅτι ʳ ουκ ° ἔχω ʰ ωου
ʼ συμάξω/Του ᵏ καρπούς ˡ μου. ᵐ και " εἶωε. ° Του=
το ᵖ ωοιήσω. ᵍ καθελῶ ʳ μου / Τας " αποθήκας ʳ και
" μείζομας ʳ οικοδομήσω, ʳ και ʳ συμάξω ° εκεῖ ᵇ ωάμ
τα / Τα ᶜ γεμήματα ° μου ʳ και / Τα ʳ αγαθά ᵍ μου, ʰ και
ʼ ερῶ / Τὴ ᵏ ψυχή ˡ μου. ᵐ ψυχή " ἔχεις ° ωολλά ᵖ α
γαθά ᵍ κειμενα ʳ εις ° ἔτη ʳ ωολλά. " αμαπαύου,
ˣ φάγε, ʳ ωίε, ʼ ευφραίνου. ° εἶπε ᵇ δὲ ᶜ αυτῶ, ο ° θε=
ός, ᶜ ἄφρομ ʳ Ταυτη/Τὴ " νυκτί/Τὴμ ʰ ψυχήμ ʳ σου ᵏ α
παιτούσιμ ʳ από ᵐ σου. " α ° δὲ ᵖ ητοίμασας ᵍ Τίμι ʳ ἔσ
ται. ᵍ ούτως/ο ʳ θησαυρίζωμ " εαυτῶ ˢ και ʳ μὴ ʼ εις
° θεόμ ᵇ ωλουτῶμ. ᶜ εἶωε ° δὲ ᶜ ωρος / Τους ʳ μαθη=
τάς ᵍ αυτού. ʰ διά ʳ Τούτο ᵏ υμίμ ˡ λέγω. ᵐ μὴ " με=
ριμνάτε / Τὴ ° ψυχή ᵖ υμῶμ ᵍ Τι ʳ φάγητε, ˢ μὴ ʳ δὲ
/ Τῶ " σώματι ʳ Τι ʳ εμδύσησθε. / η ʼ ψυχή ° ωλεῖομ
ᵇ εστί / Της ᶜ Τροφής, ᵇ και / Το ᶜ σῶμα / Του ʳ εμδύμα
τος. ᵍ καταμοήσατε / Τους ʰ κόρακας, ʳ ὅτι ᵏ ου ʳ σπεί
ρουσιμ, ᵐ ου " δὲ ° θερίζουσιμ, ᵖ οις ᵍ ουκ ʳ εστι " Ταμεῖ
ομ ʳ ουδὲ " αποθήκη, ʳ και / ο ʳ θεός ʼ Τρέφει ° αὐτούς.
ᵇ ωόσω ᶜ μάλλομ ° υμεῖς ᶜ Διαφέρετε / Τῶμ ʳ ωετει=
μῶμ. ᵍ Τις ʰ δὲ ʼ εξ ᵏ υμῶμ ˡ μεριμνῶμ, ᵐ Δύναται
" ωροσθεῖμαι ° ἐωὶ / Τὴμ ᵖ ηλικίαμ ᵍ αυτού ʳ ωήχυμ
° ἑμα. ʳ ει " ουμ ʳ ούτε ʳ ελάχιστομ ʼ Δύνασθε, ᵍ Τι ᵇ πε
ρὶ / Τῶμ ᶜ λοιπῶμ ° μεριμνάτε. ᶜ καταμοήσατε / Τα
ʳ κρίνα ᵍ ωως ʰ αυξάνει, ʳ ου ᵏ κοπιᾶ ʳ ουδὲ ᵐ μήθει·
" λέγω ° δὲ ᵖ υμῖμ, ᵍ ουδὲ ʳ σολομῶμ " εμ ʳ ωάση / Τὴ
" δόξη ᵏ αυτού, ʳ ωεριεβάλετο ʼ ως ᵍ εμ ʰ Τούτωμ.
ᶜ ει ° δὲ / Τομ ᶜ χόρτομ ʳ εμ / Τῶ ᵍ αγρῶ ʰ σήμερομ ʳ όμ=
τα ᵏ και ʳ αύριομ ᵐ εις " κλίβαμομ ° βαλλόμενομ, / ο
ᵖ θεός ᵍ ούτως ʳ αμφιέμμυσι, " ωόσω ʳ μάλλομ " υ
μᾶς ˣ ολιγόωιστοι. ʳ και ʳ υμεῖς ᵍ μὴ ʰ ζητεῖτε ᶜ Τι ° φά
γητε, ᶜ η ʳ Τι ᵍ ωίητε, ʰ και ʳ μὴ ᵏ μετεωρίζεσθε. ʳ Ταύτα
ᵐ γαρ " ωάμτα / Τα ° ἔθμη / Του ᵖ κόσμου ᵍ επιζητεῖ. ʳ υ
μῶμ ᵍ δὲ / ο ʳ πατήρ " οἶδεμ ˣ ὅτι ʳ χρήζετε ʼ Τούτωμ.
° ωλὴμ ʰ ζητεῖτε / Τὴμ ᶜ βασιλείαμ / Του ᵇ θεού, ᶜ και
ʳ Ταύτα ᵍ ωάμτα ʰ ωροστεθήσεται ʳ υμῖμ. ᵏ μὴ
ˡ φοβού / Το ᵐ μικρόμ " ωοίμμιομ, ° ὅτι ᵖ ευδό=
κησεμ / ο ᵍ ωατήρ ʳ υμῶμ " δοῦμαι ʳ υμῖμ / Τὴμ " βα=
σιλείαμ. ˣ ωωλήσατε / Τα ʳ υωάρχομτα ʼ υ=
μῶμ, ᵍ και ʰ δότε ᶜ ελεημοσύμη. ° ωοιήσατε ᶜ ε=
αυτοῖς ʳ βαλλάμτια ᵍ μὴ ʰ ωαλαιούμενα, ˡ θη=
σαυρόμ ᵏ αμέκλειστομ ˡ εμ / Τοῖς ᵐ ουραμοῖς. " ὁ=
ωού ° κλέωτης ᵖ ουκ ᵍ εγγίζει, ʳ ουδὲ ° σης ʳ διαφ=

" de ° turba. ᵖ Magister ᵍ dic ʳ fratri ꝯꝯꝯꝯ
" meo: vt ʳ diuidat " mecum ʳ hereditatem.
ʼ At ° ille ᵇ dixit ᶜ ei. ° Homo ᶜ quis ʳ me ꝯ Exo. 2.c.
ᵍ cõstitut ʰ iudicẽ ʳ aut ᵏ diuisorẽ ˡ supra ᵐ vos? Actu. 7.b.
" Dixit ° ꝙ ᵖ ad ᵍ illos. ʳ Videte ° et ʳ cauete ꝯ
" ab omni ʳ auaricia: ʳ q᷑ non ° i ᵇ abundantia
ᶜ cuiuſq᷑ ᵇ vita ᶜ ei? ʳ est " ex ʰ his ᵇ que ʰ possidet.
ᵏ Dixit ˡ autem ᵐ similitudinem " ad ꝯꝯ
° illos ᵖ dicens. ᵍ Homis ʳ cuiusdã " diuitis ʳ vbe
res ʳ fructꝰ " ager ʳ attulit: ˣ et ʳ cogitabat ʼ intra
ᵃ se ᵇ dicens, ᶜ Quid ° faciã ᶜ q᷑ nõ ° habeo ᵇ quo
ʳ cõgregem ᵏ fructꝰ ˡ meos? ᵐ Et " dixit. ° Hoc
ᵖ faciam. ᵍ Destruam ʳ horrea " mea: ʳ et ꝯꝯ
" maiora ʳ faciam: ʳ & ° illuc ʳ cõgregabo ᵇ oía
ᶜ que ᶜ nata ᶜ sũt ᵇ mihi ᶜ et ʳ bona ᵍ mea: ᵇ et ꝯꝯ
ʳ dicã ᵏ anime ˡ mee. ᵐ Alia " habes ° multa ᵖ bo
na ᵍ posita ʳ in ° annos ʳ plurimos: " requiesce:
ˣ comede: ʳ bibe; ᶜ pl'are. ° Dixit ᵇ ãt ᶜ illi ᵇ eꝰ
ᶜ Stulte ʳ hac " nocte ᵇ animã ˡ tuam ᵐ repetũt
ˡ a ᵐ te: " que ° aũt ᵖ parasti ᵍ cuiꝰ ʳ erunt? ꝯꝯ
" Sic ʳ est ʳ qui " sibi ʳ thesaurizat ʳ et ʳ non est ʼ in
° deum ᵇ diues. ° Dixit ° ꝙ ᶜ ad ʳ discipulos ꝯ
ᶜ suos. ᵇ Jõ ʳ dico ᵏ vobꝭ. ᵐ Nolite " solliciti " cẽ Mat. 6.c.
° anime ᵖ vestre ᵍ quid ʳ manducetis: ᵍ neq᷑ Roma. 12.c
" corpori vestro ʳ q᷑d ʳ induamini. ʼ Alia ° plus 1 Pe. 5.c.
ᵇ est ꝙ ᶜ esca: ᵇ & ᶜ corpus plusq᷑ ʳ vestimentuꝫ.
ᵍ Considerate ʰ coruos: ʳ quia ᵏ non ʳ seminãt
ᵐ neq᷑ ° metunt: ᵖ quib? ᵍ non ʳ est " cellarium
ʳ neq᷑ " horreum ʳ & deus ʼ pascit ° illos. ꝯꝯ
ᵇ Quanto ᶜ magis ° vos ᶜ pluris ᶜ estis ʳ illis. Mat. 6.c.
ᵍ Quis ʰ autem ᵏ vestrum ˡ cogitando ᵐ potest
" adijcere ° ad ᵖ staturã ᵍ suaꝫ ʳ cubitũ ⌈ q᷑d ʰ de
" vnũ? ʳ Si " ergo ʳ neq᷑ q᷑ mimũ ʳ ẽ potest:
ᶜ ceteris ᵇ solliciti ᵖ estis. ᶜ Cõsiderate ꝯꝯ Mat. 6.f.
ʳ lilia ᵍ quõ ʰ crescunt: ʳ nõ ᵏ laboꝛãt ʳ neq᷑ ᵐ nẽt. D
" Dico ° aũt ᵖ vobis ᵍ nec ʳ salomon ° in ʳ omni
" gloria ʳ sua ʳ vestiebatur ʼ sicut ᵃ vnũ ex ʰ istis.
ᶜ Si ᵇ autem ᶜ fenũ ʳ quod ʰ hodie ʳ est ʳ in ᵍ agro
ᵏ & ʳ cras ᵐ in " clibanum ° mittitur ꝯꝯ
ᵇ deus ᵍ sic ʳ vestit: ° quanto ʳ magis " vos ꝯ
ˣ pusille ʳ fidei? ʳ Et ʳ vos ᵍ nolite ʰ q᷑rẽ ᶜ q᷑d ° mã
ducetis ʳ aut ʳ q᷑d ᵍ bibatis: ʰ et ʳ nolite ᵏ in ˡ subli
me ᵏ tolli. ˡ Hec ᵐ aũt " oía ° gẽtes ᵖ mũdi ᵍ q᷑rũt
ʳ Pater ᵍ aũt ʳ vester " scit ʳ q᷑ ʼ his ʳ indigetis.
ᵍ Verũtñ ʰ q᷑rite primũ ᶜ regnũ ° dei & iustitiã Mat. 6.g.
cius: ᶜ et ʰ hec ᵍ oía ʰ adijcient ᵏ vobis. ᵏ Nolite
ˡ timere ᵐ pusillus " grex: ° quia ᵖ complacuit
ᵍ patri ʳ vestro ° dare ᵉ vobis " regnum. ꝯꝯ
ˣ Vendite ʳ que ʳ possidetis ꝯꝯꝯꝯ Mat. 19.e.
ᵃ et ᵇ date ᶜ elemosinã. ° Facite ᶜ vobis ꝯꝯ Mar. 10.c.
ᵍ sacculos ʰ qui ᵍ non ʰ veteraſcunt: ʳ thesauruꝫ Mat. 6.d.
ᵏ non ᵏ deficientem ˡ in ᵐ celis " quo ꝯꝯ
° fur ᵖ non ᵍ appropiat: ʳ neq᷑ ˢ tinea ʳ corrũpit.

L

θείρει. ᵉ ὅπου ᶠ γάρ ᵍ ἐστίν ὁ θησαυρός ʰ ὑμῶν,
ᵇ ἐκεῖ ᶜ καὶ ἡ ᵈ καρδία ᵉ ὑμῶν ᶠ ἔσται. ᵍ ἔστωσαν ʰ ὑ-
μῶν αἱ ὀσφύες ⁱ περιεζωσμέναι, ᵏ καὶ οἱ ˡ λύχνοι
ᵐ καιόμενοι, ⁿ καὶ ᵒ ὑμεῖς ᵖ ὅμοιοι ᵠ ἀνθρώποις
ʳ προσδεχομένοις τὸν ˢ κύριον ᵗ ἑαυτῶν ᵘ πότε
ᵛ ἀναλύσει ἐκ τῶν ʷ γάμων, ˣ ἵνα ʸ ἐλθόντος ᶻ καὶ
ᵃ κρούσαντος, εὐθέως ᵇ ἀνοίξωσιν ᶜ αὐτῷ. ᵈ μακά-
ριοι οἱ ᵉ δοῦλοι ᶠ ἐκεῖνοι ᵐ οὓς ᵍ ἐλθὼν ὁ ʰ κύριος
ⁱ εὑρήσει ᵏ γρηγοροῦντας. ˡ ἀμὴν ᵐ λέγω ⁿ ὑμῖν,
ᵒ ὅτι ᵖ περιζώσεται ᵠ καὶ ʳ ἀνακλινεῖ ˢ αὐτούς, ᵗ καὶ
ᵘ παρελθὼν ᵛ διακονήσει ʷ αὐτοῖς. ˣ καὶ ʸ ἐὰν ᶻ ἔλθῃ
ᵃ ἐν τῇ ᵇ δευτέρᾳ ᶜ φυλακῇ, ᵈ καὶ ᵉ ἐν τῇ ᶠ τρίτῃ
ᵍ φυλακῇ ʰ ἔλθῃ ⁱ καὶ ᵏ εὕρῃ οὕτως, ˡ μακάριοί ᵐ εἰ-
σιν οἱ ⁿ δοῦλοι ᵒ ἐκεῖνοι. ᵖ τοῦτο ᵠ δὲ ʳ γινώσκετε, ˢ ὅ-
τι ᵗ εἰ ᵘ ἤδει ὁ ᵛ οἰκοδεσπότης ʷ ποίᾳ ˣ ὥρᾳ ὁ ʸ κλέπ-
της ᶻ ἔρχεται, ᵃ ἐγρηγόρησεν ᵇ ἂν, ᶜ καὶ ᵈ οὐκ ᵉ ἀφῆ-
κε ᶠ διορυγῆναι τὸν ᵍ οἶκον ʰ αὐτοῦ, ⁱ καὶ ᵏ ὑμεῖς
ˡ οὖν ᵐ γίνεσθε ⁿ ἕτοιμοι, ᵒ ὅτι ᵖ ἡ ᵠ ὥρα ʳ οὐ ˢ δοκεῖτε
ὁ ᵗ υἱὸς τοῦ ᵘ ἀνθρώπου ᵛ ἔρχεται. ʷ εἶπε ˣ δὲ ʸ αὐ-
τῷ ὁ ᶻ πέτρος. ᵃ κύριε ᵇ πρὸς ᶜ ἡμᾶς τὴν ᵈ παραβο-
λὴν ᵉ ταύτην λέγεις ᶠ ἢ καὶ ᵍ πρὸς ʰ πάντας. ⁱ εἶπε
ᵏ δὲ ὁ ˡ κύριος. ᵐ τίς ⁿ ἄρα ᵒ ἐστὶν ὁ ᵖ πιστὸς ᵠ οἰκονό-
μος ʳ καὶ ˢ φρόνιμος ᵗ ὃν ᵘ καταστήσει ὁ ᵛ κύριος
ʷ ἐπὶ τῆς ˣ θεραπείας ʸ αὐτοῦ τοῦ ᶻ διδόναι ᵃ ἐν
ᵇ καιρῷ τὸ ᶜ σιτομέτριον. ᵈ μακάριος ὁ ᵉ δοῦλος
ᶠ ἐκεῖνος ᵍ ὃν ʰ ἐλθὼν ὁ ⁱ κύριος ʲ αὐτοῦ ᵏ εὑρήσει
ˡ ποιοῦντα ᵐ οὕτως. ⁿ ἀληθῶς ᵒ λέγω ᵖ ὑμῖν, ᵠ ὅτι ʳ ἐ-
πὶ ˢ πᾶσι τοῖς ᵗ ὑπάρχουσιν ᵘ αὐτοῦ ᵛ καταστή-
σει ʷ αὐτόν. ˣ ἐὰν ʸ δὲ ᶻ εἴπῃ ὁ ᵃ δοῦλος ᵇ ἐκεῖνος ᶜ ἐν
τῇ ᵈ καρδίᾳ ᵉ αὐτοῦ, ᶠ χρονίζει ὁ ᵍ κύριός ʰ μου ⁱ ἔρ-
χεσθαι, ʲ καὶ ᵏ ἄρξηται ˡ τύπτειν τοὺς ᵐ παῖδας
ⁿ καὶ τὰς ᵒ παιδίσκας ᵖ ἐσθίειν τε ᵠ καὶ ʳ πίνειν
ˢ καὶ ᵗ μεθύσκεσθαι, ᵘ ἥξει ὁ ᵛ κύριος τοῦ ʷ δούλου
ˣ ἐκείνου, ʸ ἐν ᶻ ἡμέρᾳ ᵃ ᾗ οὐ ᵇ προσδοκᾷ, ᶜ καὶ ἐν ᵈ ὥ-
ρᾳ ᵉ ᾗ οὐ ᶠ γινώσκει, ᵍ καὶ ʰ διχοτομήσει ⁱ αὐτόν,
ʲ καὶ τὸ ᵏ μέρος ˡ αὐτοῦ ᵐ μετὰ τῶν ⁿ ἀπίστων θή-
σει. ᵒ ἐκεῖνος ᵖ δὲ ὁ ᵠ δοῦλος ὁ ʳ γνοὺς τὸ ˢ θέλημα
τοῦ ᵗ κυρίου ᵘ αὐτοῦ, ᵛ καὶ ʷ μὴ ἑτοιμάσας ˣ μηδὲ
ʸ ποιήσας ᶻ πρὸς τὸ ᵃ θέλημα ᵇ αὐτοῦ, ᶜ δαρήσε-
ται ᵈ πολλάς. ᵉ ὁ ᶠ δὲ ᵍ μὴ ʰ γνοὺς ⁱ ποιήσας ʲ δὲ ᵏ ἄξια
ˡ πληγῶν, ᵐ δαρήσεται ὀλίγας. ⁿ παντὶ ᵒ δὲ ᵖ ᾧ
ᵠ ἐδόθη ʳ πολύ, ˢ πολὺ ᵗ ζητηθήσεται ᵘ παρ ᵛ αὐ-
τοῦ, ʷ καὶ ˣ ᾧ ʸ παρέθεντο ᶻ πολύ, ᵃ περισσότερον
ᵇ αἰτήσουσιν ᶜ αὐτόν. ᵈ πῦρ ᵉ ἦλθον ᶠ βαλεῖν ᵍ εἰς
τὴν ʰ γῆν, ⁱ καὶ τί ʲ θέλω ᵏ εἰ ἤδη ˡ ἀνήφθη. ᵐ βάπτι-
σμα ⁿ δὲ ᵒ ἔχω ᵖ βαπτισθῆναι, ᵠ καὶ ʳ πῶς ˢ συνέχομαι
ᵗ ἕως ᵘ οὗ ᵛ τελεσθῇ. ʷ δοκεῖτε ˣ ὅτι ʸ εἰρήνην ᶻ παρε-
γενόμην ᵃ δοῦναι ᵇ ἐν τῇ ᶜ γῇ, ᵈ οὐχί ᵉ λέγω ᶠ ὑ-
μῖν, ᵍ ἀλλ ʰ ἢ διαμερισμόν. ⁱ ἔσονται ʲ γὰρ ᵏ ἀπὸ
τοῦ ˡ νῦν ᵐ πέντε ⁿ ἐν ᵒ οἴκῳ ᵖ ἐν ᵠ διαμεμερισμένοι
ʳ τρεῖς ˢ ἐπὶ ᵗ δυσί, ᵘ καὶ ᵛ δύο ʷ ἐπὶ ˣ τρισὶ ʸ διαμερισθή-
σονται ᶻ πατὴρ ᵃ υἱῷ, ᵇ καὶ ᶜ υἱὸς ᵈ πατρὶ

ᵉ Vbi ᶠ enim ᵍ thesaurus ʰ vester ⁱ est: ꝏꝏ Mat. 6. c.
ᵇ ibi ᶜ et ᵈ cor ᵉ vestrum ᶠ erit. ᵍ Sint ꝏꝏ
ʰ lumbi ⁱ vestri ᵏ precincti ˡ et ᵐ lucerne ꝏꝏ
ⁿ ardentes ᵒ in manib ᵖ vris: ᵠ ʳ vos ˢ simles ᵗ ho
minibus ᵘ expectantibus ᵛ dñm ʷ suũ ˣ quãdo
ʸ reuertatur ᶻ a ᵃ nuptijs: ᵇ vt cum ᶜ venerit ᵈ ʳ
ᵉ pulsauerit ᶠ confestim ᵍ aperiant ʰ ei. ᵏ Beati Mat. 24. g.
ˡ serui ᵐ illi ⁿ quos cum ᵒ venerit ᵖ dominus
ᵠ inuenerit ʳ vigilãtes. ˢ Amen ᵗ dico ᵘ vobis:
ᵛ ᵠ ʷ preciget ˣ se ʸ ʳ faciet ᶻ illos ᵃ discũbere ᵇ ʳ
ᶜ transiens ᵈ ministrabit ᵉ illis. ᶠ Et ᵍ si ʰ vene-
rit ⁱ in ᵏ secunda ˡ vigilia: ᵐ et si ⁿ in ᵒ tertia ꝏ
ᵖ vigilia ᵠ venerit ʳ ʸ ita ˢ inuenerit: ᵗ beati ᵘ sũt
ʳ serui ᵛ illi. ˣ Hoc ʸ aũt ᶻ scitote ᵃ quoniam ꝏ Mat. 24. g
ᵇ si ᶜ sciret ᵈ paterfamilias ᵉ qua ᶠ hora ᵍ fur ꝏ Mat. 15. g.
ʰ veniret: ⁱ vigilaret ᵏ vtiq ˡ et ᵐ non ⁿ sineret
ʳ perfodi ˢ domum ᵗ suam. ᵘ Et ᵛ vos ꝏꝏ
ʷ estote ˣ parati: ʸ quia ᶻ qua ᵃ hora ᵇ non ᶜ puta
tis ᵈ filius ᵉ hominis ᶠ venit. ᵍ Ait ʰ autez ⁱ ei
ᵏ petrus. ˡ Domine ᵐ ad ⁿ nos ꝏꝏꝏꝏ
ᵒ dicis ᵖ hanc ᵠ parabolã: ʳ an ˢ et ᵗ ad ᵘ oẽs ᵛ Dixit
ʷ ãt ˣ dñs. ʸ Quis ᶻ putas ᵃ est ᵇ fidelis ᶜ dispen- Mat. 24. g.
ᵈ sator ᵉ et ᶠ prudens ᵍ quem ʰ cõstituit ⁱ domin⁹
ʲ supra ᵏ familiam ˡ suam vt ᵐ det illis ⁿ in ꝏ
ᵒ tẽpore ᵖ triticũ ᵠ mensuram? ʳ Beatus ꝏ
ˢ ille ᵗ seruus ᵘ quez ᵛ cum ʷ venerit ˣ dñs ʸ iuene
rit ᶻ ita ᵃ faciẽtẽ. ᵇ Vere ᶜ dico ᵈ vobꝫ ᵉ qñ ᶠ supra
ᵍ omnia ʰ que ⁱ possidet ʲ constituet ꝏꝏ
ᵏ illum. ˡ Qđ ᵐ si ⁿ dixerit ᵒ seruus ᵖ ille ᵠ in ꝏ
ʳ corde ˢ suo: ᵗ morabꝫ ᵘ facit ᵛ dñs ʷ me ˣ ʸ venire:
ᶻ et ᵃ cepit ᵇ percutere ᶜ seruos ꝏꝏꝏꝏ
ᵈ et ᵉ ancillas ᶠ et ᵍ edere ʰ et ⁱ bibere ꝏꝏ
ʲ et ᵏ inebriari: ˡ veniet ᵐ dominus ⁿ seru ꝏ
ᵒ illius ᵖ in ᵠ die ʳ qua ˢ non ᵗ sperat ᵘ et ᵛ hora ꝏ
ʷ qua ˣ nescit ʸ et ᶻ diuidet ᵃ eum ꝏꝏꝏꝏ
ᵇ partem ᶜ ꝑ ᵈ ei ᵉ cum ᶠ infidelibus ᵍ ponet.
ʰ Ille ⁱ aũt ʲ seruus ᵏ qui ˡ cognouit ᵐ volũtatẽ Jaco. 4. d.
ⁿ domini ᵒ sui: ᵖ et ᵠ non se ʳ preparauit: ˢ ᵗ ᵘ nõ
ᵛ fecit ʷ secundz ˣ voluntatem ʸ eius: ᶻ vapu
labit ᵃ multis. ᵇ Qui ᶜ aũt ᵈ nõ ᵉ cognouit ᶠ et ᵍ fe Osee. 4. d.
ʰ plagis: ⁱ vapulabit ʲ paucis. ᵏ Oi ˡ cui ᵐ data
ⁿ autem ᵒ cui ᵖ multũ ᵠ datũ ʳ ẽ ˢ multũ ᵗ querent ᵘ ab
ᵛ eo: ʷ et ˣ cui ʸ cõmendauerũt ᶻ multum: ᵃ plus
ᵇ petent ab ᶜ eo. ᵈ Ignem ᵉ veni ᶠ mittere ᵍ in ꝏ
ʰ terrã: ⁱ ʲ quid ᵏ volo ˡ nisi ᵐ vt ⁿ accẽdat? ᵒ Ba
ptisma ᵖ autẽ ᵠ hẽo ʳ baptizari ˢ ʲ quõ ᵗ coartor
ᵘ vsq ᵛ dũ ʷ perficiat. ˣ Putatis ʸ qz ᶻ pacẽ ᵃ veni Mat. 10. f.
ᵇ mittere ᶜ in ᵈ terram? ᵉ Non ᶠ dico ᵍ vobis ꝏ
ʰ sed ⁱ separationem. ʲ Erunt ᵏ enim ˡ ex ꝏ
ᵐ hoc ⁿ quinqꝫ ᵒ in ᵖ domo ᵠ vna ʳ diuisi ꝏꝏ
ˢ tres ᵗ in ᵘ duos ᵛ et ʷ duo ˣ in ʸ tres ᶻ diuidentur
ᵃ pater ᵇ in ᶜ filiũ: ᵈ ʲ ᵉ filius ᶠ in ᵍ patrem suum

ˈμήτηρ ˈεωϊ ʰθυγατρί, ˈκαι ʰθυγάτηρ ˈεωϊ ᵐμητρί
ⁿωεμθερά ᵒεπί Τημ ᵖμύμφημ ᵍαυτής, ˈκαι ᵉμύμφη
ˈεπί Τημ ⁿωεμθεράμ ˣαυτής. ʸέλεγε ᶻΔε ᵃκαι Τοις
ᵇόχλοις. ᶜόταμ ᵖίΔητε Τημ ˈμεφέλημ ˈαματέλλου
σαμ ˈαπό ᵇλυσμών, ˈενθέως ᵏλέγετε ˈόμβρος ᵐέρ
χεται, ⁿκαι ᵒγίμεται ᵖούτως. ᵍκαι ˈόταμ ⁿμότομ
ˈωμέομτα, ⁿλέγετε ˈότι ˈκαύσωμ ˈέσται, ᵍκαι ᵇγίμε
ται. ᶜυποκριταί Το ᵒωρόσωπομ Του ᶜουραμού
ˈκαι Τής ᵍγής ᵇοίΔατε ᶻΔοκιμάζειμ Τομ ᵏΔε ˈκαιρόμ
ᵐΤούτομ ⁿωως ᵒουᵖΔοκιμάζετε. ᵍΤι ʸ Δε ᵉκαι ˈαφ
ⁿεαυτών ˈουˈκρίμετε Το ˈΔίκαιομ. ᵉως ᵇγαρ ᶜυπά
γεις ᵐμετά Του ˈαμτιΔίκου ˈσου ᵍεπ ᵇάρχομτα
ˈεμ Τη ᵏολώ, ˈΔος ᵐεργασίαμ ⁿαπηλλάχθαι ᵒαπ
ᵖαυτού, ᵍμήποτε ˈκατασύρη ᵒσε ˈωρος Τομ ⁿκρι
τήμ, ˈκαι ᵒˈκριτής ˈσε ᵉωαραΔώ Τω ᵇωράκτορι,
ᶜκαι ᵒωράκτωρ ᶜβάλη ˈσε ᵍεις ᵇφυλακήμ. ˈΔέγω
ᵏσοι, ˈουμή ᵐεξέλθης ⁿεκείθεμ ᵒέως ˈου ᵍ και Τομ
ˈέσχατομ ᵍλεπτόμ ˈαπόλως. Cap. xiii.

Παρήσαμ ᵇΔε ᶜΤιμές ᵇεμ ᶜαυτώ Τω ˈκαιρώ ᵍα=
παγγέλλομτες ᵇαυτώ ˈωερι Τωμ ᵏγαλιλαί
ωμ, ˈων Το ᵐαίμα ⁿωιλάτος ᵒεμιξε ᵖμετά Τωμ
ᵍθυσιών ˈαυτών, ᵍκαι ˈαποκριθεις ᵒ ᵐιησούς ᶜείπεμ
ˈαυτοίς, ˈΔοκείτε ᵍότι ˈοι ᵇγαλιλαίοι ᶜούτοι ᵒα=
μαρτωλοί ᶜωαρά ˈωάμτας Τους ᵍγαλιλαίους
ᵇεγέμομτο, ˈότι ᵏΤοιαύτα ˈωεπόμθασιμ. ᵐ ουχί
ⁿλέγω ᵒυμίμ. ᵖαλλ ᵍεάμ ˈμη ᵒ μεταμοήτε, ˈωάμ=
τες ⁿωσαύτως ˣαωολείσθε. ʸη ᶻ εκείμοι οι ᵃΔέκα
ᵇκαι ᶜοκτώ ᵒεφ ᶜους ˈέωεσεμ ᵒ ᵍωύργος ᵇεμ Τω ˈσι
λωάμ ᵏκαι ˈαπέκτειμεμ ᵐ αυτούς, ⁿ Δοκείτε ᵒότι
ᵖούτοι ᵍοφειλέται ˈεγέμομτο ᵍωαρά ˈωάμτας ⁿαμ
θρώπους Τους ˈκατοικούμτας ˈεμ ᵍιερουσαλήμ.
ᵍουχί ᵇλέγω ᶜυμίμ. ᵖαλλ ˈεάμ ˈμη ᵍ μεταμοήτε,
ᵇωάμτες ˈομοίως ᵏαωολείσθε. ˈέλεγε ᵐΔε ⁿ Ταύ=
τημ Τημ ᵒωαραβολήμ. ᵖ συκήμ ᵍ ειχε ˈΤις ⁿ εμ Τω
ˈαμπελώμι ⁿαυτού ˣωεφυτευμέμημ, ʸ και ᶻ ήλθε
ᵃζητών ᵇκαρπόμ ˈεμ ᵒαυτή, ᶜκαί ˈουχ ᵍεύρεμ. ᵇείπε
ˈΔε ᵏωρος Τομ ˈαμπελουργόμ. ᵐ ιΔού ⁿ Τρία ᵒέτη
ᵖέρχομαι ᵍζητών ˈ καρπόμ ⁿεμ Τη ˈ συκή ⁿ Ταύτη,
ˣκαι ˈουκ ˈευρίσκω. ᵃ εκκοψομ ᵇαυτήμ ᶜίμα ᵒΤι ᶜκαι
Τημ ˈγημ ᵍκαταργεί. ᵇο ˈΔε ᵏαποκριθείς λέγει ᵐαυ
τώ. ⁿ κύριε ᵒάφες ᵖαυτήμ ᵍκαι ˈΤούτο Το ᵍέτος, ˈέ=
ως ⁿότου ˈσκάψω ˈωερί αυτήμ ᵖκαι ᵇβάλω ᶜκό=
ωρια. ᵖκαμ ˈμεμ ˈωοιήση ᵍκαρπόμ, ᵇει ˈΔε ᵏμήγε, ˈεις
Το ᵐμέλλομ ⁿεκκόψεις ᵒ αυτήμ. ᵖ ημ ᵍ Δε ˈ ΔιΔάσ=
κωμ ᵒεμ ˈμιά Τωμ ⁿ συμαγωγών ˈεμ Τοις ˈσάβ=
βασι. ʸ και ᶻ ιΔού ᵇγυμή ᶜ ημ ᵒ ωμεύμα ᶜ έχουσα
ˈασθεμίας ᵍ έτη ʰ Δέκα ˈ και ᵏ οκτώ, ˈ και ᵐ ημ ⁿ σύγ
κύπτουσα, ᵒ και ᵖ μη ᵍ Δυμαμένη ˈ αμακύψαι
ᵃ εις Το ˈ ωαμτελές. ⁿ ιΔών ˈ Δε ˈ αυτήμ ο ʸ ιησούς
ᶻ ωροσεφώμησε ᵇ και ᶜ είωεμ ᵇ αυτή. ᶜ γύμαι ˈα
ωολέλυσαι Τής ᵍ ασθεμείας ʰ σου. ˈ και ᵏ εωέθη=
κεμ ˈ αυτή Τας ᵐ χείρας, ⁿ και ᵒ ωαραχρήμα ᵖ α=

ˈmater ˈin ʰfiliã: ˈet ᵏfilia ˈ in ᵐmatrem : ꝏ
ⁿsocrus ᵒin ᵖnurum ᵍsuam: ˈet ᵉnurus ꝏ ꝏ
ˈin ⁿsocrum ˈsuam. ʸ Dicebat ᶻ autem ᵃ ad Mat.16.a.
ᵇturbas. ᶜCum ᵖvideritis ˈnubẽ ˈorientem
ᵍab ʰoccasu: ˈstati ᵏ dicitis ˈnimbꝰ ᵐ venit:
ⁿet ᵖita ᵒfit. ᵍ Et ˈcũ ᵉ austrum ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ˈflantem: ⁿdicitis ˈquia ˈestus ᶻ erit ᵃ ᵗ ᵇfit. ꝏ
ᶜHypocrite ᵖfaciem ᶜceli ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ˈet ᵍterre ᵇnostis ᵏprobare: ᵐ hoc ᵏ aũt ˈ tẽpꝰ
ⁿquomodo ᵒnõ ᵖ pbatis. ᵍ Quid ˈautez ᵉ ᵗ a
ⁿvobiſpis ˈnõ ˈiudicat ˈqđ ˈuſtũ ẽ: ᵃ Cũ ᵇ ãt
ᵉcũ ˈaduerſario ˈtuo ᵍad ʰ prĩcipẽ ˈvadis
ˈin ᵏ via: ˈda ᵐ operam ⁿ liberari ᵒab ꝏ ꝏ
ᵖillo: ᵍne forte ˈtrabat ᵉ te ˈad ⁿ iudicem ꝏ
ᵒ ˈet ⁿiudex ᵖ tradat ˈ te ᵇ exactori: ꝏ ꝏ ꝏ
ᶜ ᵗ ᵒexactor ᶜ mittat ˈte ᵉin ᵇcarcerem. ˈ Dico Mat.5.d.
ᵏ tibi: ˈnon ᵐ exies ᵏ inde ᵒ donec ᵍ etiam ꝏ 7.18.g.
ˈnouiſſimum ᵏ minutum ˈreddas. Cap. xiii.

A

Aderant ᵇaũt ᶜquidã ᶜipſo ᵒi ˈtpe ᵏnun=
ciantes ᵇilli ˈde ᵏgalileis: ꝏ ꝏ ꝏ
ˈquorum ᵐ ſanguiné ⁿpilatus ᵒmiſcuit ᵖcum
ᵍ ſacrificijs ˈeorum. ᵉ Et ˈrespondens ᶜ dixit
ˈillis. ʸ Putatis ᵍ qᶜ hi ᵇgalilei ꝏ ꝏ ꝏ
ᶜ preᶜ ommibus ᵍgalileis ᵇpeccatores ꝏ ꝏ
ᵇfuerint: ˈquia ᵏ talia ˈpaſſi ˈſunt. ᵐ Non ꝏ Mat. 4.c.
ⁿdico ᵒvobis: ᵖ ſed ᵍ niſi ⁿ pniaz ᵇ bũeritis ˈoẽs Mar. 1.c.
ⁿſimiliter ˈperibitis: ˈſicut ˈilli ᵉdecem ꝏ Lucæ.2.d.
ᵇet ᶜocto ᵒſupra ᶜ quos ˈcecidit ᵍturris ʰ ˈſyloe
ᵏet ˈoccidit ᵐeos. ⁿ Putatis ᵒ quia et ꝏ
ᵖipſi ᵍdebitores ˈfuerunt: ⁿpreter ˈomnes ⁿho
mines ˈhabitantes ˈin ˈhieruſalem. ꝏ ꝏ
ᵃ Non ᵇdico ᶜvobis: ᵖſed ᶜſi ˈnõ ᵍ pniam ᶜ hũc Ezech.18.c
ˈritis ᵇoẽs ˈſiliter ᵏperibitis: ˈDicebat ᵐ ãt ⁿ hãc Eccle.17.d
ᵒſimilitudinẽ. ᵖ Arborẽ ᵉ fici ᵍhabebat ˈqdaz Baruch.3.d.
ˣplantatam ᵐin ˈvinea ⁿſua: ᶻ ᵗ venit ꝏ ꝏ
ᵃquerẽs ᵇfructũ ˈi ᵒilla ᶜ ᵗ nõ ᵍ iuenit. ᵇ Dixit
ˈaũt ᵏ ad ˈcultorem ˈvinee. ᵐ Ecce ᵒ ãni ⁿ tres Mat.21.c.
ſũt ex quo ᵖ vẽio ᵍ qrẽs ˈfructũ ᵉ ˈficꝰnea ⁿ hac: Mar.11.c.
ˣ ᵗ nõ ˈiuẽio: ᵃ ſuccide ergo ᵇ illã. ᶜ Ut ᵒ qđ ˈẽt
ˈterrã ᵍoccupat: ˈ At ᵇ ille ᵏ rñdẽs ˈdixit ᵐ illi.
ⁿ Dñe ᵒ dimitte ᵖ illam ᵍ ᵗ hoc ⁿ anno: ˈ vſq
ⁿdũ ˣ fodiam ˈcirca ˈillam ᵃ ᵗ ᵇ mittã ˈſtercora.
ᵒ Et ſi ᶜ quidẽ ᶜfecerit ᵍfructuz: ʰ ſin ᵗ autez ˈin
ᵐ futurum ⁿ ſuccides ᵒ ẽaz. ᵖ Erat ᵍ aũt ˈdocẽs Mat.12.b.
ⁿin ⁿſynagoga eorum ˈſabbatis. ꝏ ꝏ ꝏ Mar.3.a.
ᵍ Et ᵉ ecce ᵇ mulier ᶜ que ˈ habebat ᵒ ſpiritum infra.14.a.
ˈinfirmitatis ᵍannis ᵇdecẽ ˈet ᵏ octo ˈer ᵐ erat
ⁿ iclinata: ᵖ nec omnino ᵍ poterat ˈſurſum ˈre=
ſpicere. ʸ Quam cum ⁿ videret ˈ ieſus ꝏ ꝏ
ᵃ vocauit eã ad ſe ᵇ ᵗ ᶜ ait ᵒ illi. ᶜ Mulier ˈ dimiſ
ſa ˈes ˈab ᵍinfirmitate ʰ tua. ˈ Et ᵏ impoſuit ꝏ Mat.12.b.
ˈilli ᵐ manus: ᵐ et ᵒ confeſtim ᵖ erecta ꝏ ꝏ Marci.3.g
ſup.6.a.

μωρθώθη, q καὶ r ελόξαζε / Τομ s θεόμ, t αποκρι=
θείς u δε / o x αρχισυμάγωγος r αγαμακτώμ y ό=
τι / Τω a σαββάτω b εθεράπευσεμ / o c ιησούς, d έλεγε
/ Τω c όχλω. r εξ g ημέραι b εισίμ r εμ k αις l δει m εργά=
ζεσθαι. u εμ c Ταύταις d ουμ q ερχόμεμοι r θεραπεύε
σθε, e καὶ r μη / Τη u ημέρα / Του x σαββάτου. r απεκρί=
θη z ουμ y αυτώ / o a κύριος b και c είπεμ. d υποκριταί c έ
καστος r υμών / Τω a σαββάτω b ου r λύει / Τομ k βούμ
l αυτού m η / Τομ u όμομ c από / Της d φάτμης, q και r α=
παγαγών a ωοτίζει. t Ταύτημ u δε x θυγατέρα r α=
βραάμ y ούσαμ a ημ b έδησεμ / o c σατανάς d ιδού c δέ
κα r και g οκτώ b έτη, l ουκ k έδει l λυθήναι m από / Του
n δεσμού c Τούτου / Τη d ημέρα / Του q σαββάτου.
r και a Ταύτα r λέγομτος u αυτού, x κατησχύμομ=
το r ώάμτες / οι y αμτικείμενοι a αυτώ, b και c ώας / ο
d όχλος c έχαιρεμ r επί g ώάσι / Τοις h ενλόξοις / Τοις
l γιμομένοις k υπ l αυτού. m έλεγε u δε c Τίμι d ομοία
q εστίμ / η r βασιλεία / Του u θεού, r και u Τίμι x ομοιώ=
σω r αυτήμ. y ομοία a εστί b κόκκω c σιμάπεως, d ομ
c λαβών r άμθρωπος g έβαλεμ b εις l κήπομ k εαυτού,
l και m ήυξησε, u και c εγένετο d εις q δένδρομ r μέγα.
s και / Τα r ωετειμά / Του u ουραμού x κατεσκήνωσεμ
r εμ / Τοις y κλάδοις a αυτού. b πάλιμ c είπε. d Τίμι c ο=
μοιώσω / Τήμ r βασιλείαμ / Του g θεού, b ομοία r εστί
k ζύμη l ημ m λαβούσα u γυμή c έκρυψεμ d εις q αλεύ
ρου r σάτα a Τρία r έως u ου r εζυμώθη r όλομ. y και a δι
επορεύετο b κατά c πόλεις d και c κώμας r διδάσκων
g και b πορείαμ r ποιούμενος k εις l ιερουσαλήμ.
m είπε u δέ c Τις d αυτώ. q κύριε r ει c ολίγοι / οι r σωζό=
μενοι. u ο x δε r είπε y προς a αυτούς. b αγωνίζεσθε
c εισελθείν d διά / Της c στενής r πύλης, g ότι b πολ=
λοί r λέγω k υμίν l ζητήσουσιν m εισελθείν u και c ουκ
d ισχύσουσιν. q αφ r ου a αν r εγερθή / o u οικοδεσπό
της r και r αποκλείση / Την y θύραν, a και b άρξησθε c έ=
ξω d εστάναι c και r κρούειν / Την g θύραν b λέγοντες
l κύριε k κύριε l άνοιξον m ημίν, u και c αποκριθείς d ε=
ρεί q υμίν, r ουκ g οίδα r υμάς u πόθεν x εστέ. r Τότε y άρ
ξεσθε a λέγειν. b εφάγομεν c εμώπιον d σου c και r ε=
πίομεν, g και b εν / Ταις r πλατείαις k ημών l εδίδα=
ξας. m και u ερεί, c λέγω d υμίν, q ουκ r οίδα a υμάς
r πόθεν u εστέ. x απόστητε r απ y εμού a πάντες / οι b ερ
γάται / Της c αδικίας. d εκεί c έσται / o r κλαυθμός
g και / o b βρυγμός / Των l οψεσθε
m αβραάμ u και c ισαάκ d και q ιακώβ r και a πάντας
/ Τους r προφήτας u εν / Τη r βασιλεία / Του r θεού, y υ
μάς a δε b εκβαλλομένους c έξω. d και c ήξουσιν r α=
πό g ανατολών h και l δυσμών k και l βορρά m και u μό
του, c και d ανακλιθήσονται q εν / Τη r βασιλεία / Του
u θεού. r και u ιδού r εισίν r έσχατοι y οι a έσονται b πρώ
τοι, c και d εισί r πρώτοι, r οι g έσονται h έσχατοι. l εν
k αυτή / Τη l ημέρα m προσήλθομ u τινές c φαρισαίοι
d λέγοντες q αυτώ. r έξελθε a και r πορεύου u εντεύ=
θεν, x ότι r ηρώδης y θέλει a σε b αποκτείναι. c και

est: q r glorificabat a deum. t Respondens
u autem x archisynagogus r indignãs y quia
a sabbato b curasset c iesus: d dicebat ꝯ ꝯ
c turbe, r Sex g dies b sunt l in k q̃b9 l opꝫ m ope
rari. u In c his d ergo q venite r curamini: ꝯ
a et l non in u die r sabbati. t Respondens ꝯ
y aũt ad z illũ c dixit a dñs. d Hypocrite c vnusq̃s
q r vestrum g sabbato b non l solvit k bouem ꝯ
l suum m aut u asinum c a d presepio q et r ducit ꝯ
a adaq̃re? t Hanc u autem x filiam r abrae ꝯ
a quam b alligauit c sathanas d ecce c decem
r et g octo b annis: l non k oportuit l solui m a ꝯ
u vinculo c isto d die q sabbati? ꝯꝯꝯꝯ
r Et a hec cum l diceret: x erubescebant ꝯ
r omnes y aduersarij a eius: b et c omnis ꝯ
d ppls c gaudebat l in g vniuersis h q̃ b gloriose
l fiebant k ab l eo. m Dicebat u ergo. c Cui d sile
q est r regnum c dei: t et u cui x simile x estimabo
r illud. y Simile a est b grano c sinapis: d quod Mat.13.d.
c acceptum r homo g misit b in l hortum k suum Mar.4.f.
l et m creuit: u et c factũ est d in q arborẽ r magnã
d et r volucres u celi x requieuerunt ꝯꝯꝯ
r in y ramis u ei. Et b iterum c dixit. d Cui c sile
c estimabo f regnũ g dei. h Simile est ⁊ pi farine Mat.13.d.
k fermento l q̃ m acceptũ u mulier c abscondit
r sata c tria: t dõec r fermẽtatũ r totũ. y Et a ibat Mat.9.g.
b per c ciuitates d et c castella r docens: ꝯꝯ
g et b iter r faciens k in l hierusalem. ꝯꝯꝯ
m Dixit u aũt b illi c quidã. q Dñe r si u pauci sunt
l q̃ r saluãtur. u Ipse x aũt r dixit y ad a illos. b Cõ Mat.7.c.
tendite c intrare d per c angustã r portã: g q̃ b mul Joh̃. 7.c.
ti l dico k vobis l querent m intrare u et c non ꝯ
d poterũt. q Cuꝫ a aũt r intrauerit u paterfami
lias x et r clauserit y ostium: b incipietis c foris
d stare c et r pulsare ad g ostiũ b dicentes ꝯꝯ
l domine l aperi m nobis u et c respondẽs d dicet
q vobꝫ. r Nescio t vos u vnde x sitis. r Tũc i incipie Mat.7.c.t
tis a dicere. b Manducauim9 c coram d te c et l bi 15.b.
bimus: g et b in l plateis k nostris l docuisti. ꝯ
m Et u dicet d vobis. q Nescio c vos ꝯꝯ
r vnde u sitis. x Discedite r a me a oẽs b operarij Mat.7.f.t
c iniquitatis. d Ibi c erit r fletus ꝯꝯꝯ 15.g.
g et b stridor l dentium: k cum l videritis ꝯꝯ Mat.8.c.
m abraam u et c ysaac d et q iacob r et g omnes ꝯ
r prophetas u in r regno l dei: y vos ꝯꝯꝯ
a autem b expelli c foras. d Et c venient l ab ꝯ Mat.8.c.
g oriente h et occidẽte k et l aquilone m et u austro:
c et d accumbent q in r regno ꝯꝯꝯꝯ
a dei. r Et u ecce r sũt l nouissimi l qui a erãt b pmi: Mat.19.g.
c et d sunt c primi l qui g erant h nouissimi. l In ꝯ Mar.10.c.
k ipsa l die m accesserũt u quidam c phariseorũ
d dicentes q illi. r Exi a et r vade u hinc: ꝯꝯ
r quia r herodes y vult a te b occidere. c Et ꝯ

ἐπεμ αὐτοίς. ὑπορευθέντες εἰπατε τῃ ἀλώ-
πεκι ταύτη. ἰδου ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ
ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῃ
τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ
αὔριον καὶ τῃ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ
ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερου-
σαλήμ. ἱερουσαλήμ ἱερουσαλήμ ἡ ἀποκτέι-
νουσα τους προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα
τους ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν. ποσά-
κις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρό-
πον ὄρνις ἐπισυνάγει τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑ-
πὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω
δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐμή με ἴδητε ἕως ἥξει ὅ-
τε εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι κυρίου. Cap.14.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκον
τινὸς τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων
σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρω-
πός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς νο-
μικοὺς καὶ φαρισαίους λέγων. εἰ ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπεύειν. οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ
ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυ-
σεν, καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε. τίνος
ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται,
καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῃ ἡμέ-
ρᾳ τοῦ σαββάτου. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀντα-
ποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. ἔλεγε δὲ
πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέ-
χων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο
λέγων πρὸς αὐτούς. ὅταν κληθῇς ὑπό τι-
νος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρω
τοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κε-
κλημένος ὑπ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ
τὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι. δὸς τούτῳ τόπον,
καὶ τότε ἄρξῃ μετ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον
τόπον κατέχειν. ἀλλ ὅταν κληθῇς, πορευ-
θεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅ-
ταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι. φίλε
προσανάβηθι ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δό
ξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι
πας ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ
ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ἔλεγε δὲ
καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν. ὅταν ποιῇς ἄρισ-
τον μηδὲ δεῖπνον μὴ φώνει τοὺς φίλους σου,
μὴ δὲ τοὺς ἀδέλφους σου, μὴ δὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μὴ δὲ γείτονας πλου-
σίους μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσω-
σι καὶ γένηται σοι ἀνταπόδομα. ἀλλ ὅ-
ταν ποιῇς πτωχοὺς, ἀνα-

dixit illis. Ite et dicite vulpi ∞∞∞∞∞
illi. Ecce ejicio dæmonia et ∞∞∞∞
sanitates perficio hodie et cras: et ∞
tertia die cōsūmor. Verūtñ oꝑz me ho
die et cras et sequēti die ambulare: qꝝ nō
capit ꝓphetam perire extra hierusalē.
Hierusalem hierusalem que occidis ∞ Mat.23.c.
prophetas et lapidas ∞∞∞∞∞∞
eos qui mittuntur ad te. Quotiens ∞
volui congregare filios tuos quēadmo
dum auis nidum suum sub ∞∞∞∞
pennis et noluisti. Ecce ∞∞∞∞∞
relinquet vob dom vſa deserta. Dico
ãt vobis: qꝝ nō videbitis me donec ve
niat cū dicetis: benedict q venit in no
mine domini. Cap.14.

Et factū ē cū introisset ihesus in do
mū cuiusdā principis pharisęorum
sabbato manducare panem et ipsi ∞
observabant eum. Et ecce homo ∞∞
quidam hydropicus erat ante illum. ∞
Et respondēs ihesus dixit ad legispitos
et pharisęos dicens. Si licet ∞∞∞∞ Mat.12.b.
sabbato curare? At illi tacuerūt. Ipe vo Marc.3.a.
apprehensum sanauit eum ac dimisit. sup.6.b
Et respondēs ad illos dixit. Cuius ∞ sup.13.c.
vestrum asin aut bos in puteū cadet
qꝝ non continuo extrahet illum die ∞
sabbati? Et non poterant ∞∞∞∞∞
ad hec respondere illi. Dicebat autē ꝝ Mat.23.b
ad invitatos parabolā: intendens ∞ Marc.12.g
quomodo primos accubitus eligerent:
dicens ad illos. Cum invitatus fueris
ad nuptias: nō discūbas in primo loco
ne forte honoratior te sit invitatus ∞
ab illo: et veniens is qui te et illum
vocavit dicat tibi. Da huic locuꝫ: ∞
et tunc incipias cum rubore nouissimū
locū tenere. Sed cū vocat fueris va
de recumbe in nouissimo loco: vt cum
venerit qꝝ te invitavit dicat tibi. Amice
ascende superius. Tunc erit tibi gloria
coram simul discūbentibus: quia ∞∞ Mat.23.b
omnis qui se exaltat humiliabitur: et Jaco.4.c.
qui se humiliat exaltabitur. Dicebat ãt
et ei que se invitaverat. Cū facis prā-
dium aut cenam: noli vocare amicos tuos
neqꝫ fratres tuos: neqꝫ ∞∞∞∞∞
cognatos: neqꝫ vicinos divites: ∞∞∞
ne forte et ipsi te reinviteṅt ∞∞∞∞∞
et fiat tibi retributio. Sed cum ∞∞ Thob.4.b.
facis convivium vocā pauperes debiles
claudos et cecos: et beatus ∞∞∞∞

ος ˣ ἔσῃ, ʳ ὅτι ˢ οὐκ ᵗ ἔχουσιν ᵇ ἀνταποδοῦναί ᶜ σοι. ᵈ ἀνταποδοθήσεται ᶜ γὰρ ᶠ σοι ᵍ ἐν ʰ τῇ ἀνα-
στάσει τῶν ⁱ δικαίων. ᵏ ἀκούσας ˡ δέ ᵐ τις τῶν ⁿ συν
ανακειμένων ᵒ ταῦτα, ᵖ εἶπεν ᵠ αὐτῷ. ʳ μακάριος
ˢ ὃς ᵗ φάγεται ᵘ ἄριστον ˣ ἐν ʸ τῇ βασιλείᾳ ᶻ τοῦ θεοῦ.
ᵃ ὁ ᵇ δὲ ᶜ εἶπεν ᵈ αὐτῷ ᵉ ἄνθρωπος ᶠ τις ᵍ ἐποίησε ʰ δεῖ-
πνον ⁱ μέγα, ᵏ καὶ ˡ ἐκάλεσε ᵐ πολλούς, ⁿ καὶ ᵒ ἀπέ
στειλε τὸν ᵖ δοῦλον ᵠ αὐτοῦ ʳ τῇ ὥρᾳ ˢ τοῦ ᵗ δεῖπ-
νον ᵘ εἰπεῖν ˣ τοῖς ʸ κεκλημένοις ᶻ ἔρχεσθε ᵃ ὅτι ᵇ ἤδη
ᶜ ἕτοιμά ᵈ ἐστι ᵉ πάντα. ᶠ καὶ ᵍ ἤρξαντο ʰ ἀπὸ μιᾶς
ⁱ παραιτεῖσθαι ᵏ πάντες. ˡ ὁ πρῶτος ᵐ εἶπεν ⁿ αὐ-
τῷ, ᵒ ἀγρὸν ᵖ ἠγόρασα ᵠ καὶ ʳ ἔχω ˢ ἀνάγκην ᵗ ἐξελ
θεῖν ᵘ καὶ ˣ ἰδεῖν ʸ αὐτόν· ᶻ ἐρωτῶ ᵃ σε ᵇ ἔχε ᶜ με ᵈ παρη
τημένον. ᵉ καὶ ᶠ ἕτερος ᵍ εἶπε. ʰ ζεύγη ⁱ βοῶν ᵏ ἠγό-
ρασα ˡ πέντε, ᵐ καὶ ⁿ πορεύομαι ᵒ δοκιμάσαι ᵖ αὐ-
τά. ᵠ ἐρωτῶ ʳ σε ˢ ἔχε ᵗ με ᵘ παρητημένον. ᵛ καὶ ʷ ἕτε-
ρος ˣ εἶπε. ʸ γυναῖκα ᶻ ἔγημα, ᵃ καὶ ᵇ διὰ ᶜ τοῦτο ᵈ οὐ
ᵉ δύναμαι ᶠ ἐλθεῖν. ᵍ καὶ ʰ παραγενόμενος ὁ ⁱ δοῦ
λος ᵏ ἐκεῖνος, ˡ ἀπήγγειλε τῷ ᵐ κυρίῳ ⁿ αὐτοῦ ᵒ ταῦ
τα. ᵖ τότε ᵠ ὀργισθεὶς ὁ ʳ οἰκοδεσπότης, ˢ εἶπε τῷ
ᵗ δούλῳ ᵘ αὐτοῦ. ˣ ἔξελθε ʸ ταχέως ᶻ εἰς τὰς ᵃ πλα-
τείας ᵇ καὶ ᶜ ῥύμας τῆς ᵈ πόλεως, ᵉ καὶ τοὺς ᶠ πτω
χοὺς ᵍ καὶ ʰ ἀναπήρους ⁱ καὶ ᵏ τυφλοὺς ˡ καὶ ᵐ χω-
λοὺς ⁿ εἰσάγαγε ᵒ ὧδε. ᵖ καὶ ᵠ εἶπεν ὁ ʳ δοῦλος.
ˢ κύριε ᵗ γέγονεν ᵘ ὡς ˣ ἐπέταξας, ʸ καὶ ᶻ ἔτι ᵃ τόπος
ᵇ ἐστί. ᶜ καὶ ᵈ εἶπεν ὁ ᵉ κύριος ᶠ πρὸς τὸν ᵍ δοῦλον.
ʰ ἔξελθε ⁱ εἰς τὰς ᵏ ὁδοὺς ˡ καὶ ᵐ φραγμούς, ⁿ καὶ ᵒ ἀ
νάγκασον ᵖ εἰσελθεῖν ᵠ ἵνα ʳ γεμισθῇ ὁ ˢ οἶκός ᵗ μου.
ᵘ λέγω ˣ γὰρ ʸ ὑμῖν, ᶻ ὅτι ᵃ οὐδεὶς τῶν ᵇ ἀνδρῶν ᶜ ἐ-
κείνων τῶν ᵈ κεκλημένων ᵉ γεύσεταί ᶠ μου τοῦ
ᵍ δείπνου ʰ συνεπορεύοντο ⁱ δὲ ᵏ αὐτῷ ὄχλοι ᵐ πο
λλοί, ⁿ καὶ ᵒ στραφεὶς ᵖ εἶπε ᵠ πρὸς ʳ αὐτούς. ˢ εἴ τις
ᵘ ἔρχεται ʳ πρὸς ʷ με, ˣ καὶ ˢ οὐ ᵇ μισεῖ τὸν ᶜ πατέρα
ᵈ αὐτοῦ ᶜ καὶ τὴν ᶠ μητέρα, ᵍ καὶ τὴν ʰ γυναῖκα ⁱ καὶ
τὰ ᵏ τέκνα, ˡ καὶ τοὺς ᵐ ἀδελφοὺς ⁿ καὶ τὰς ᵒ ἀ-
δελφάς, ᵖ ἔτι ᵠ δὲ ʳ καὶ τὴν ˢ ἑαυτοῦ ᵗ ψυχήν, ᵘ οὐ
ˣ δύναται ʸ μου ᶻ εἶναι ᵃ μαθητής. ᵇ καὶ ᶜ ὅστις ᵈ οὐ
ᵉ βαστάζει τὸν ᶠ σταυρὸν ᵍ αὐτοῦ ʰ καὶ ⁱ ἔρχεται ᵏ ὀ-
πίσω ˡ μου, ᵐ οὐ ⁿ δύναται ᵒ εἶναι ᵖ μου ᵠ μαθητής.
ʳ τίς ˢ γὰρ ᵗ ἐξ ᵘ ὑμῶν ˣ θέλων ʸ πύργον ᶻ οἰκοδομῆ
σαι, ᵃ οὐχὶ ᵇ πρῶτον ᶜ καθίσας ᵈ ψηφίζει τὴν ᵉ δα-
πάνην ᶠ εἰ ᵍ ἔχει τὰ ʰ πρὸς ⁱ ἀπαρτισμόν, ᵏ ἵνα ˡ μήπο
τε ᵐ θέντος ⁿ αὐτοῦ ᵒ θεμέλιον ᵖ καὶ ᵠ μὴ ʳ ἰσχύον-
τος ˢ ἐκτελέσαι, ᵗ πάντες οἱ ᵘ θεωροῦντες ˣ ἄρξω
ται ʸ ἐμπαίζειν ᶻ αὐτῷ ᵃ λέγοντες ᵇ ὅτι ᶜ οὗτος ὁ ᵈ ἄν
θρωπος ᵉ ἤρξατο ᶠ οἰκοδομεῖν ᵍ καὶ ʰ οὐκ ⁱ ἴσχυσεν
ᵏ ἐκτελέσαι. ˡ ἢ ᵐ τίς ⁿ βασιλεὺς ᵒ πορευόμενος
ᵖ συμβαλεῖν ᵠ ἑτέρῳ ʳ βασιλεῖ ˢ εἰς ᵗ πόλεμον, ᵘ οὐ-
χὶ ˣ καθίσας ʸ πρῶτον ᶻ βουλεύεται ᵃ εἰ ᵇ δύναται
ᶜ ἐστὶν ᵈ ἐν ᵉ δέκα ᶠ χιλιάσιν ᵍ ἀπαντῆσαι τῷ ʰ μετὰ
ⁱ εἴκοσι ᵏ χιλιάδων ˡ ἐρχομένῳ ᵐ ἐπ ⁿ αὐτόν. ᵒ εἰ ᵖ δὲ
ᵠ μήγε, ʳ ἔτι ˢ πόρρω ᵗ αὐτοῦ ᵘ ὄντος, ˣ πρεσβείαν
ʸ ἀποστείλας ᶻ ἐρωτᾷ ᵃ τὰ ᵇ πρὸς ᶜ εἰρήνην. ᵈ οὕ-

ˣ eris: ʳ quia ˢ non ᵗ habent ᵇ retribuere
ᶜ tibi: ᵈ retribuetur ᶜ enim ᶠ tibi ᵍ in ʰ resurrectione
ⁱ iustorum. ᵏ Hec cū ˡ audisset ᵐ quidā de ⁿ sil D
ⁿ discūbentibus ᵖ dixit ᵠ illi. ʳ Beatus
ˢ qui ᵗ manducat ᵘ panem ˣ in ʸ regno ᶻ dei. ps. 77. 2Dat. 11. g. Apoc. 19. b
ᵃ At ᵇ ipse ᶜ dixit ᵈ ei. ᵉ Homo ᶠ quidā ᵍ fecit ʰ ce
nam ⁱ magnā ᵏ et ˡ vocauit ᵐ multos. ⁿ Et ᵒ mi-
sit ᵖ seruum ᵠ suum ʳ hora ˢ cene
ᵗ dicere ᵘ inuitatis vt ˣ venirent: ʸ quia ᶻ iam
ᵃ parata ᵇ sunt ᶜ omnia. ᵈ Et ᵉ cepérunt ᶠ simul
ᵍ omnes ʰ excusare. ⁱ Primꝰ ᵏ dixit ˡ ei.
ᵐ Villaz ⁿ emi: ᵒ et ᵖ necesse ᵠ habeo ʳ exire
ˢ t ᵗ videre ᵘ illā. ˣ Rogo ʸ te ᶻ habe ᵃ me ᵇ excusa
tum. ᶜ Et ᵈ alter ᵉ dixit. ᶠ Juga ᵍ boum ʰ emi
ⁱ quinq; ᵏ et ˡ eo ᵐ probare ⁿ illa.
ᵒ Rogo ᵖ te ᵠ habe ʳ me ˢ excusatuz. ᵗ Et ᵘ alius
ˣ dixit. ʸ Uxorem ᶻ duxi: ᵃ et ᵇ ideo ᶜ non
ᵈ possum ᵉ venire. ᶠ Et ᵍ reuersus ʰ seruus E
ⁱ nunciauit ᵏ hec ˡ domino ᵐ suo.
ⁿ Tunc ᵒ iratus ᵖ paterfamilias ᵠ dixit
ʳ seruo ˢ suo. ᵗ Exi ᵘ cito ᵛ in ʷ plateas
ˣ et ʸ vicos ᶻ ciuitatis: ᵃ et ᵇ pauperes
ᶜ ac ᵈ debiles ᵉ et ᶠ cecos ᵍ et ʰ claudos
ⁱ introduc ᵏ huc. ˡ Et ᵐ ait ⁿ seruus.
ᵒ Dñe ᵖ factū ᵠ est ʳ vt ˢ impasti: ᵗ et ᵘ adhuc ˣ loc ʸ
ᶻ est. ᵃ Et ᵇ ait ᶜ dominus ᵈ seruo.
ᵉ Exi ᶠ in ᵍ vias ʰ et ⁱ sepes ᵏ et ˡ compelle
ᵐ intrare: ⁿ vt ᵒ impleatur ᵖ domus ᵠ mea.
ʳ Dico ˢ aūt ᵗ vobis ᵘ q; ˣ nemo ʸ virorū ᶻ illorū Mat. 6. c.
ᵃ qui ᵇ vocati ᶜ sunt ᵈ gustabit ᵉ cenam ᶠ meam.
ᵍ Ibant ʰ autem ⁱ turbe ᵏ multe ˡ cum ᵐ eo: f
ⁿ et ᵒ conuersus ᵖ dixit ᵠ ad ʳ illos. ˢ Si ᵗ quis Mat. 10. g.
ᵘ venit ˣ ad ʸ me ᶻ et ᵃ non ᵇ odit ᶜ patrem
ᵈ suum ᶜ et ᶠ matrem ᵍ et ʰ vxorem ⁱ et
ᵏ filios ˡ et ᵐ fratres ⁿ et ᵒ sorores
ᵖ adhuc ᵠ autem ʳ et ˢ animam ᵗ suam ᵘ non
ˣ potest ʸ meus ᶻ esse ᵃ discipul ᵇ. Et ᶜ qui ᵈ nō Mat. 10. g
ᵉ baiulat ᶠ crucem ᵍ suam ʰ et ⁱ venit ᵏ post Mar. 8. g.
ˡ me: ᵐ non ⁿ potest ᵒ meus ᵖ esse ᵠ discipulus. sup. 9. c.
ʳ Quis ˢ ei ᵗ ex ᵘ vobis ˣ volens ʸ turri ᶻ edifica-
re: ᵃ nōne ᵇ prius ᶜ sedēs ᵈ putat ᵉ sūptꝰ q; neces
sarij sūt ᶠ si ᵍ habeat ʰ ad ⁱ pficiēdū; ᵏ ne ˡ postq;
ᵐ posuerit ⁿ fundamentum ᵒ et ᵖ non ᵠ potuerit
ʳ perficere: ˢ omnes ᵗ qui ᵘ vident ˣ incipiant
ʸ illudere ᶻ ei ᵃ dicentes: ᵇ quia ᶜ hic ᵈ homo
ᵉ cepit ᶠ edificare ᵍ et ʰ non ⁱ potuit
ᵏ consummare? ˡ Aut ᵐ quis ⁿ rex ᵒ iturus G
ᵖ cōmittere ᵠ bellū ʳ aduersus ˢ alium ᵗ regē ᵘ nō
ˣ sedens ʸ prius ᶻ cogitat ᵃ si ᵇ possit
ᶜ cum ᵈ decē ᵉ milib ᶠ occurrere ᵍ ei ʰ qui ⁱ cum
ᵏ viginti ˡ milibus ᵐ venit ⁿ ad ᵒ se? ᵖ Alioquin
ᵠ adhuc ʳ illo ˢ longe ᵗ agente: ᵘ legationem Mat. 10. g.
ˣ mittens ʸ rogat ᶻ ea ᵃ que ᵇ pacis sūt. ᶜ Sic infra. 18. c.

τως ουμ ωας εξ υμών ος ουκ αποτάσσεται
πασι τοις εαυτού υπάρχουσιν, ου δύναται μου εἶναι μαθητής: καλόν το ἅλας ἐαν
δε το ἅλας μωρανθή, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται.
οὔτε εἰς γην οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστίν, ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Cap. xv.

ΗΣαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἵ τε φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων. Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὕρῃ αὐτό. καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας λέγων αὐτοῖς. συγχάρητέ μοι ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ εὕρῃ. καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα. συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. εἶπε δέ. ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς, καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί. πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοίροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε. πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι. ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ. πάτερ

'ergo omnis ex vobis qui non renũciat
omnibus que possidet non potest esse
me discipulus. Bonũ est sal. Si Mat. 5.b.
autem sal euanuerit in quo condietur? Marc. 9.g
Neq; in terrã neq; in sterquilinũ vtile é:
sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi audiat. Cap. 15.

Ant. Rãt aũt appropiquãtes ei publicani et peccatores vt audirent illum. Mat. 9. b. Mar. 2. d.
Et murmurabant pharisei et
scribe dicentes. Quia hic peccatores
recipit et manducat cum illis.
Et ait ad illos parabolã istã dicens. Mat. 18. b.
Quis ex vobis homo qui habet centũ
oues: & si pdiderit vnã ex illis: nõne di
mittit nonaginta nouem in deserto
& vadit ad illã que perierat donec inue
niat eam: Et cũ inuenerit eã: imponit
humeros suos gaudens: & veniens domũ
conuocat amicos & vicinos
dicẽs illis. Cõgratulami mihi: q̃ inueni
ouem meam q̃ perierat. Dico vobis
q̃ ita gaudium erit in celo super vno
pctõre pniam agente: q̃ supra nonagi
tanouẽ iustis qui nõ indigent penitẽtia.
Aut q̃ mulier habẽs drachmas decẽ:
si pdiderit drachmã vnã: nõne accẽdit
lucernã & euerrit domũ & q̃rit diligẽter Luc. 17. f. Scopa nium dat.
donec inueniat eã: Et cũ inuenerit vocat
amicas & vicinas: dicẽs. Cõgratulami
mihi: q̃ inueni drachmã quã pdidi.
Ita dico vobis: gaudium erit coram
angelis dei super vno peccatore
pniam agente. Ait aũt. Homo q̃dã
habuit duos filios: & dixit adolescẽtior
patri. Pater: da mihi Lex illis
portionẽ substãtie mee q̃ me contingit. Et
diuisit illis substantiã. Et nõ post multos dies congregatis oib̃ adolescẽtior filius
pegre pfectus ẽ in regionẽ longiquã & ibi dissipauit substãtiã suã viuẽdo luxurio
se. Et postq̃ oia cõsũmasset: facta ẽ fames valida in regione illa: & ipe cepit
egere. Et abijt et adhesit vni
ciuium regionis illius: & misit
illum in villam suam vt pasceret
porcos. Et cupiebat implere ventrẽ
suum de siliquis quas
porci mãducabãt: et nẽo illi dabat. In
se ãt reuersus dixit. Quãti mercẽnarij Luc.
in domo pris mei abũdant panib̃: ego
aũt hic fame pereo. Surgam et ibo
ad patrem meum & dicam ei. Pater Jo. 18. c.

τερ, ᶜἥμαρτομ ᶠεις / Τομ ᵍουρανόμ ᵇκαι ⁱεμπροσθεν
ᵏσου, ˡκαι ᵐουκέτι ⁿειμί ᵒάξιος ᵖκληθήναι ᵍυιός ʳσου
ˢποίησομ ᵗμε ⁿως ᵘένα / Τωμ ᵛμισθίωμ ʷσου. ˣκαι ᵇα
ναστάς ᶜ ἦλθε ᴰ προς / Τομ ᶜ πατέρα ᶠαυτού. ᵍ ἔτι
ᵇ δε ⁱαυτού ᵏ μακράμ ˡαπέχοντος, ᵐ εἶδεμ ⁿ αυτόμ
/ ο ᵒ πατήρ ᵖ αὐτου, ᵠ και ʳ εσπλαγχνίσθη, ˢ και
ᵗ δραμών ᵘ επέπεσεμ ˣ επί / Τομ ʸ τράχηλομ ᶻ αυτού
ᵃ και ᵇ κατεφίλησεμ ᶜ αὐτόμ. ᴰ εἶπε ᶜ δε ᶠ αυτώ / ο ᵍ υ=
ιός. ᵇ πάτερ ⁱ ἥμαρτομ ᵏ εις / Τομ ˡ ουρανόμ ᵐ και ⁿ εμπρο
μπρο ᵒ σου, ᵖ και ᵠ ουκέτι ʳ ειμί ˢ άξιος ᵗ κληθήναι ᵘ υ=
ιός ˣ σου. ʸ εἶπε ᶻ δε / ο ᵃ πατήρ ᵇ προς / Τους ᶜ δούλους
ᴰ αυτού. ᶜ εξενέγκατε / Τημ ᶠ στολήμ / Τημ ᵍ πρώτημ
ᵇ και ⁱ ενδύσατε ᵏ αυτόμ, ˡ και ᵐ δότε ⁿ δακτύλιομ
ᵒ εις / Τημ ᵖ χείρα ᵠ αυτού, ʳ και ˢ υποδήματα ᵗ εις
/ Τους ᵘ πόδας. ˣ και ʸ ενέγκαμτες / Τομ ᶻ μόσχομ
/ Τομ ᵃ σιτευτόμ ᵇ θύσατε, ᶜ και ᴰ φαγόμτες ᶜ ευφραμ
θώμεμ, ᶠ ότι ᵍ ούτος / ο ᵇ υιός ⁱ μου ᵏ νεκρός ˡ ἦμ ᵐ και
ⁿ ανέζησε, ᵒ και ᵖ απολωλώς ᵠ ἦμ ʳ και ˢ ευρέθη. ᵗ και ᵘ ἤρ
ξαμτο ˣ ευφραίνεσθαι. ʸ ἦμ ᶻ δε / ο ᵃ υιός ᵇ αυτού / ο
ᶜ πρεσβύτερος ᴰ εμ ᶜ αγρώ. ᶠ και ᵍ ως ᵇ ερχόμενος
ⁱ ἤγγισε / Τη ᵏ οικία, ˡ ἤκουσε ᵐ συμφωνίας ⁿ και ᵒ χο=
ρών. ᵖ και ᵠ προσκαλεσάμενος ʳ ένα / Τωμ ˢ παίδωμ
ᵗ επυνθάνετο ᵘ τι ˣ είη ʳ ταύτα. ʸ ο ᶻ δε ᵇ είπεμ ᶜ αυτώ.
ᴰ ότι / ο ᶜ αδελφός ᶠ σου ᵍ ἥκει, ᵇ και ⁱ έθυσεμ / ο ᵏ πατήρ
ˡ σου / Τομ ᵐ μόσχομ / Τομ ⁿ σιτευτόμ, ᵒ ότι ᵖ υγιαί=
νομτα ᵠ αυτόμ ʳ απέλαβεμ. ˢ ωργίσθη ᵗ δε ᵘ και ˣ ουκ
ʳ ἤθελεμ ʸ εισελθείμ. / ο ᵍ ουμ ᵇ πατήρ ᶜ αυτού ᴰ εξελ=
θών, ᶜ παρεκάλει ᶠ αυτόμ. ᵍ ο ᵇ δε ⁱ αποκριθείς ᵏ εί=
πε / Τω ˡ πατρί. ᵐ ιδού ⁿ τοσαυτα ᵒ έτη ᵖ δουλεύω
ᵠ σοι, ʳ και ˢ ουδέποτε ᵗ εντολήμ ᵘ σου ˣ παρήλθομ,
ʳ και ʸ εμοί ᵍ ουδέποτε ᵇ έδωκας ᶜ ἐριφομ ᴰ ἵνα ᶜ μετά
/ Τωμ ᶠ φίλωμ ᵍ μου ᵇ ευφραμθώ. ⁱ ότε ᵏ δε / ο ˡ υιός
ᵐ σου ⁿ ούτος / ο ᵒ καταφαγώμ ᵖ σου / Τομ ᵠ βίομ ʳ με
τά ˢ πορμών ᵗ ἦλθεμ, ᵘ έθυσας ˣ αυτώ / Τομ ʸ μόσχομ
/ Τομ ᶻ σιτευτόμ. ᵃ ο ᵇ δε ᶜ είπεμ ᴰ αυτώ. ᶜ τέκμομ, ᶠ συ
ᵍ πάντοτε ᵇ μετ ᶠ εμού ᵏ ει, ˡ και ᵐ πάντα / Τα ⁿ εμά
ᵒ σα ᵖ εστίμ. ᵠ ευφραμθήναι ʳ δε ˢ και ᵗ χαρήναι ᵘ έδει,
ˣ ότι / ο ʸ αδελφός ᶻ σου ᵃ ούτος ᵇ νεκρός ᶜ ἦμ ᴰ και ᶜ α=
νέζησε ᶠ και ᵍ απόλωλώς ʰ ἦμ ⁱ και ᵏ ευρέθη. Cap.16.

Ελεγε ᵇ δε ᶜ και ᴰ προς / Τους ᶜ μαθητάς ᶠ αὐτού
ᵍ ἄνθρωπος ʰ τις ⁱ ἦν ᵏ πλούσιος ˡ ός ᵐ εἶχεμ
ⁿ οικονόμον, ᵒ και ᵖ ούτος ᵠ διεβλήθη ʳ αυτώ, ˢ ως
ᵗ διασκορπίζωμ / Τα ᵘ υπάρχομτα ˣ αυτού. ʸ και
ᶻ φωνήσας ᵃ αυτόμ ᵇ είπεμ ᶜ αυτώ. ᴰ τι ᶜ τούτο ᶠ ακού
ω ᵍ περί ʰ σου. ⁱ απόδος / Τομ ᵏ λόγομ / Της ˡ οικονο=
μίας ᵐ σου. ⁿ ου ᵒ γαρ ᵖ δυνήση ᵠ έτι ʳ οικονομείν.
ˢ είπε ᵗ δε ᵘ εμ ˣ εαυτώ / ο ʸ οικόνομος. ᶻ τι ᵃ ποιήσω,
ᵇ ότι / ο ᶜ κύριος ᴰ μου ᶜ αφαιρείται / Τημ ᶠ οικονομίαμ
ᵍ απ ʰ εμού. ⁱ σκάπτειμ ᵏ ουκ ˡ ισχύω, ᵐ επαιτείμ ⁿ αι
σχύνομαι. ᵒ έγνωμ ᵖ τι ᵠ ποιήσω, ʳ ἵνα ˢ όταμ ᵗ μετα
στώ / Της ᵘ οικονομίας, ˣ δέξωμται ʳ με ʸ εις / Τους ᶻ οί
κους ᵇ αυτών. ᶜ και ᴰ προσκαλεσάμενος ᶜ ένα ᶠ έκα=
στομ / Τωμ ᵍ χρεωφειλετώμ / Του ʰ κυρίου ⁱ εαυτού

ᶜpeccaui ᶠin ᵍcelum: ʰ et ⁱcoram ꝯꝯ ꝯ
ᵏte: ᵐiam ᵐ nō ⁿ sum ᵒdignꝰ ᵖvocari ᵍfilius ʳtuꝰ
ˢfac ᵗme ᵘsicut ˣ vnū de ʸmercēnarijs ᶻtuis.
ᵃ Et ᵇ surgens ᶜvenit ᴰad ᶜpatrē ᶠsuū. Cuꝫ ꝯ
ᵇautem ᵍadhuc ʰlonge ⁱesset: ᵐvidit ⁿ illum
ᶜpater ᴰipsius: ᵠet ʳmisericordia ᶠmotꝰ ʳest: ˢ τ
ᵗaccurrens ᵘcecidit ˣ super ʸcollum ᶻeius ꝯ
ᵃet ᵇosculatꝰ ᵇ est ᶜeum. ᴰ Dixit ᶜ qꝫ ᵉi ᵍfilius.
ᵇ Pater ⁱpeccaui ᵏ in ˡcelum ᵐet ⁿcoram ꝯ
ᶜte: ᵠiam ᵠnon ʳsum ˢdignus ᵗvocari ᵘfilius
ˣtuus. ʸ Dixit ᶻautem ᵃpater ᵇad ᶜseruos ꝯ
ᴰsuos. Cito ᶜ proferte ᶠstolam ᵍprimam ꝯ
ʰet ⁱinduite ᵏillū: ˡet ᵐdate ⁿannulum ꝯꝯ
ᵒin ᵖmanum ᵠeius: ʳet ˢcalciamenta ᵗin ꝯ
ᵘpedes eius. ˣ Et ʳadducite ʸvitulum ꝯ
ᵃsaginatū et ᵇoccidite: ᶜ τ ᴰmāducem ᵍ τ ᶜ epu
lemur: ᶠ qꝫ ᵍhic ʰfilius ⁱmeꝰ ᵏmortuꝰ ˡerat ᵐ τ
ⁿreuixit: ᵖperierat ᶠet ˢinuētꝰ ⁿest. ᶠ Et ᵘcepe
runt ᵏepulari. ʳ Erat ˢautem ᵃfilius ᵇeius ꝯ
ᶜsenior ᴰin ᶜagro. ᶠ Et ᵍcum ʰveniret et ꝯ
ⁱappropiquaret ᵏdomui ˡaudiuit ᵐsympho
nīa ⁿ τ ᵒchoꝝ: ᵖet ᵠvocauit ʳvnuꝫ de ˢseruis et
ᵗinterrogauit ᵘquid ʳhoc ˣesset. ʸ Jſ ᵃ qꝫ ᵇdi=
xit ᶜilli. ᶜ Frater ᶠtuus ᵍvenit: ʰet ⁱoccidit ᵏ pr̄
ˡtuus ᵐvitulum ⁿsaginatum: ᵒquia ᵖsaluum
ᵠillū ʳrecepit. ᵃ Jndignatus ᵘ est ᵗaūt ᵘ τ ˣ nole
bat ʸintroire. ᶻ Pater ᵃergo ᶜillius ᴰegressus
ᵉcepit ᶜrogare ᶠillum. ᵏ At ᵍ ille ʰfidēs ⁱdixit
ˡpatri suo. ᵐ Ecce ⁿtot ᵒannis ᵖseruio ꝯ
ᵠtibi ʳet ᵍnunqꝫ ᶠmandatuꝫ ˢtuum ᵗpreteriui
ʳet ᵍnunqꝫ ʰdedisti ⁱmihi ᵏhedum ᴰvt ᶜcum ꝯ
ᶠamicis ᵍmeis ʰepularer: ᵏsed ˡpostqꝫ ˡfilius
ᵐtuꝰ ⁿhic ᶜqui ᴰdeuorauit ᵠsubstātiā ᵖsuā ʳcū
ᵉmeretricibus ᵗvenit: ᵘoccidisti ˣ illi ʳvitulū
ˢsaginatum. ᵇ At ᵍipse ᶜdixit ᴰilli. ᶜ Fili ᶠtu ꝯ
ᵍsemper ʰmecum ᵏes ˡ τ ᵐomnia ⁿmea ꝯ
ᵒtua ᵖsunt: ᵠepulari ʳaūt ˢ τ ᵗgaudere ᵘoporte
bat: ˣ qꝫ ʳfrater ˢtuꝰ ᵃhic ᵇmortuꝰ ᶜerat ᴰ τ ᶜre
uixit: ᵍperierat ᶠet ᵏinuentus ᵏest. Cap.16.

Jcebat ᵇaūt ᶜet ᴰad ᶜdiscipulos ᶠsuos.
ᵍ Homo ʰquidaꝫ ⁱerat ᵏdiues ˡ qui ᵐhē
bat ⁿvillicū: ᵒ τ ᵖhic ᵠdiffamatꝰ ʳē apud ˢillū:
ᵍquasi ᵗdissipasset ᵘbona ˣillꝰ. ʸ Et ꝯꝯ
ᶻvocauit ᵃillū τ ᵇait ᶜilli. ᴰ Quid ᶜ hoc ᶠaudio
ᵍde ʰte. ⁱ Redde ᵏrationem ˡ villicationis ꝯ
ᵐtue. ᵠ Jam ᵒenim ⁿnon ᵖpoteris ʳ villicare.
ᵉ Ait ᶜaūt ʳvillicus ⁿintra ˣse. ᶻ Quid ᵃfaciaꝫ:
ᵇquia ᶜdominus ᴰmeus ᶜaufert ꝯꝯꝯ
ᵍa ʰme ᶠvillicationē: ᵏ Fodē ˡnō ᵐvaleo: ⁿ mē=
dicare ᵒerubesco. ᴰ Scio ᵖ qd ᵠfaciā: ʳ vt ˢ cuꝫ
ᵍamotꝰ ʳfuero ᵃ villicatiōe ˣrecipiant ᶻme i
domos ᵇsuas. ᴰ Cōuocatis ᶜitaqꝫ ᶜ singulis
ᵍdebitoribus ʰdomini ⁱsui ꝯꝯꝯ ꝯ

Matt.25.c.

ελεγε/Τω τωρώτω. ωόσομ οφείλεις/Τω κυρί
ώ μου. ο δε είπεμ. εκατόμ βάτους ελαίου.
και είπεμ αυτώ. λέξαι σου/Το γράμμα, και
καθίσας ταχέως γράψομ ωεμτήκομτα. έπει
τα ετέρω είπε. συ δε ωόσομ οφείλεις. ο δε
είπεμ. εκατόμ κόρους σίτου. και λέγει αυτώ
λέξαι σου/Το γράμμα, και γράψομ ογλοή
κομτα. και επήμεσεμ/ο κύριος /Τομ οικομόμομ
/Της αλικίας, ότι φρομίμως εποίησεμ. ότι/οι
υιοί/Του αιωμος Τούτου φρομιμώτεροι υπέρ
/Τους υιούς/Του φωτός εις/Τημ γεμεάμ/Τημ ε
αυτώμ εισί. καγώ υμίμ λεγω. ωοιήσατε ε=
αυτοίς φίλους εκ/Του μαμωμά/Της αλικίας
ίμα όταμ εκλείπητε δέξωμται υμάς εις/Τας
αιωμίους σκημάς. /ο ωιστός εμ ελαχίστω,
και εμ ωολλώ ωιστός εστί. και /ο εμ ελα=
χίστω άλικος, και εμ ωολλώ άλικος εσ
τίμ. ει ούμ εμ /Τω αλίκω μαμωμά ωισ=
τοί ουκ εγέμεσθε, /Το αληθιμόμ Τις υμίμ
ωιστεύσει. και ει εμ/Τω αλλοτρίω πιστοί
ουκ εγέμεσθε, /Το υμέτερομ Τις υμίμ δώσει.
ουδείς οικέτης δύμαται δυσί κυρίοις δου=
λεύειμ. ή γαρ/Τομ έμα μισήσει, και /Τομ έτε=
ρομ αγαπήσει. ή εμός αμθέξεται, και/Του ετέ
ρου καταφρομήσει. ου δύμασθε θεώ δου=
λεύειμ και μαμωμά. ήκουομ δε ταύτα πάμ
τα και/οι φαρισαίοι φιλάργυροι υπάρχομ=
τες, και εξεμυκτήριζομ αυτόμ. και είπεμ αυ=
τοίς. υμείς εστέ/οι δικαιούμτες εαυτούς ε=
μώπιομ/Τωμ αμθρώπωμ, ο δε θεός γιμώσκει
/Τας καρδίας υμώμ. ότι/Το εμ αμθρώποις υ=
ψηλόμ βδέλυγμα εμώπιομ/Του θεού ήμ. /ο μό
μος και/οι ωροφήται έως ιωάμμου. από Τό=
τε/η βασιλεία/Του θεού ευαγγελίζεται, και
πας εις αυτήμ βιάζεται. ευκοπώτερομ δε εστί
/Τομ ουραμόμ και/Τημ γημ ωαρελθείμ η/Του
μόμου μίαμ κεραίαμ πεσείμ. πας/ο απολύωμ
/Τημ γυμαίκα αυτού και γαμώμ ετέραμ μοι
χεύει. και πας/ο απολελυμέμημ από αμ=
δρός γαμώμ μοιχεύει. άμθρωπος δε Τις ήμ
πλούσιος, και εμελιδύσκετο πορφύραμ και
βύσσομ ευφραιμόμενος καθημέραμ λαμ=
πρώς. πτωχός δε Τις ήμ ομόματι λάζαρος,
ος εβέβλητο προς/Τομ πυλώμα αυτού ηλ=
κωμένος, και επιθυμώμ χορτασθήμαι από/Τωμ
ψιχίωμ/Τωμ πιπτόμτωμ από /Της Τραπέζης
/Του πλουσίου. αλλά και/οι κύμες ερχόμε
μοι, απέλειχομ/Τα έλκη αυτού. εγέμετο δε α
ποθαμείμ/Τομ πτωχόμ, και απεμεχθήμαι αυ=
τόμ υπό/Τωμ αγγέλωμ εις/Τομ κόλπομ/Του
αβραάμ. απέθαμε δε και/ο πλούσιος και ετά
φη. και εμ/Τω άδη επάρας/Τους οφθαλμούς
αυτού υπάρχωμ εμ βασάμοις, ορά/Τομ α=

dicebat primo. Quantum debes ofio
meo? At ille dixit. Centũ cados olei.
Dixit ꝓ illi. Accipe cautionẽ tuam et
fede cito scribe quinquaginta. Deinde
alio dixit. Tu vero quãtũ debes? qui
ait: centum choros tritici. Ait illi. oo
Accipe litteras tuas et scribe octogin=
ta. Et laudauit dominus villicum oooo
iniquitatis quia prudenter fecisset: quia
filij huius seculi prudentiores ooooooo
filijs lucis in generatione sua oooooo
sunt. Et ego vobis dico: facite vobis
amicos de mammona iniquitatis: oo
vt cum defeceritis: recipiant vos in oo
eterna tabernacula. Qui fidelis ẽ i mini B
mo et in maiori fidelis est: et qui i modi
co iniquꝰ est. et in maiori iniquꝰ est. oo
Si ergo in iniquo mãmõa fideles oooo
non fuistis: quod verum est quis oooo
credet vobis? Et si in alieno fide- oooo
les nõ fuistis: qđ vestrũ ẽ ꝺs dabit vo
bis? Nemo seruus põt duob⁹ dñis ser= Mat.6.c.
uire. Aut enim vnum odiet et alteruꝫ
diliget: aut vni adherebit et alterum oo
contemnet. Non potestis deo seruire
et mãmone. Audiebant aũt omnia hec
pharisei qui erant auari: ooooooooo
et deridebant illum. Et dixit illis. oooo
Vos estis qui iustificatis vos coram
hominibus: deus autem nouit oooooo
corda vestra. Quia qđ hominib⁹ altũ ẽ: Mat.11.d.
abominatio est ante deum. Lex oo oo
et prophete vsq ad iohannem: ex co
regnum dei euangelizatur et ooooooo Mat.5.b.
omnis in illud vim facit. Facilꝰ Mar.13.g.
celũ et terram preterire: ꝙ de ooooooo Mat.5.c.t
lege vnum apicẽ cadere. Qis qui dimit 19.b.
tit vxorẽ suã: et alteraꝫ ducit: mechat. Mar.10.b.
Et qui dimissam a viro ooooooooo Apoc.18.c.
ducit mechat. Homo quidam erat oo
diues qui induebatur purpura et oooo
byſſo: et epulabatur quotidie ſplẽdide. C
Et erat quidam mendicus noie lazar⁹:
qui iacebat ad ianuã eius vlceri⁹ ple
nus: cupiens saturari de ooooooooo
micis que cadebant de mensa oooooooo
diuitis: et nemo illi dabat. Sed et canes
vẽiebãt et lingebãt vlcera eius. Factũ ẽ aũ
mendicus: et portaretur vt moreretur
ab angelis in sinum oooooooooo
abrae. Mortuꝰ ẽ aũ et diues et sepult⁹
est in inferno. Eleuans autem oculos
suos cum esset in tormẽtis: vidit abraã

βραάμ ᵉαπό ᵇμακρόθεμ, ᶜκαι ᵈλάζαρομ ᶠεμ / Τοις ᵍκόλποις ʰαυτού, ᵇκαι ⁱαυτός ᵏφωμήσας ˡείπε. ᵐπάτερ ⁿαβραάμ ᵒελέησομ ᵖμε, ᑫκαι ʳπέμψομ ˢλάζαρομ ᵗίμα ᵘβάψη / Το ˣάκρομ / Του ʸΔακτύλου ᶻαυτού ᵃύδατος, ᵇκαι ᶜκαταψύξη / Τημ ᵈγλώσσαμ ᵉμου, ᶠότι ᵍοδυμώμαι ʰεμ / Τη ⁱφλογί ᵏΤαύτη. ˡείπε ᵐΔε ⁿαβραάμ. ᵒΤέκμομ, ᵖμμήσθητι ᑫότι ʳαπέλαβες ˢσυ / Τα ᵗαγαθά ᵘσου ᵛεμ / Τη ʷζωή ˣσου, ʸκαι ᶻλάζαρος ᵃομοίως / Τα ᵇκακά. ᶜνυμ ᵈΔε ᵉόδε ᶠπαρακαλείται, ᵍσυ ʰΔε ⁱοδυμάσαι. ᵏκαι ˡεμ ᵐπάσι ⁿΤούτοις ᵒμεταξύ ᑫημών ʳκαι ˢυμών ᵗχάσμα ᵘμέγα ᵛεστήρικται, ʷόπως / οι ˣθέλομτες ʸΔιαβήναι ᶻέμθεμ ᵃπρος ᵇυμάς ᶜμη ᵈΔύμωμται, ᵉμη ᶠΔε / οι ᵍεκείθεμ ʰπρος ⁱημάς ᵏΔιαπερώσιμ. ˡείπε ᵐΔε. ⁿερωτώ ᵒουμ ᵖσε ᑫπάτερ ʳίμα ˢπέμψης ᵗαυτόμ ᵘεις / Τομ ᵛοίκομ / Του ʷπατρός ˣμου. ʸέχω ᶻγαρ ᵃπέμτε ᵇαλελφούς, ᶜόπως ᵈΔιαμαρτύρηται ᵉαυτοίς ᶠίμα ᵍμή ʰκαι ⁱαυτοί ᵏέλθωσιμ ˡεις / Τομ ᵐΤόπομ ⁿΤούτομ / Της ᵒβασάμου. ᵖλέγει ᑫαυτώ ʳαβραάμ. ˢέχουσι ᵗμωσέα ᵘκαι / Τους ᵛπροφήτας, ʷακουσάτωσαμ ˣαυτών. ʸο ᶻΔε ᵃείπεμ, ᵇουχί ᶜπάτερ ᵈαβραάμ, ᵉαλλ ᶠεάμ ᵍΤις ʰαπό ⁱμεκρών ʲπορευθή ᵏπρος ˡαυτούς, ᵐμεταμοήσουσιμ. ⁿείπε ᵒΔε ᵖαυτώ. ᑫει ʳμωσέως ˢκαι / Τωμ ᵗπροφητών ᵘουκ ᵛακούουσιμ, ʷουΔέ ˣεάμ ʸΤις ᶻεκ ᵃμεκρών ᵇαμαστή ᶜπεισθήσομται.

Cap.17.

Εἶπε ᵇΔε ᶜπρος / Τους ᵈμαθητάς. ᵉαμέμΔεκτομ ᶠεστί / Του ᵍμη ʰελθείμ / Τα ⁱσκάμΔαλα. ᵏουαί ˡΔε ᵐΔι ⁿου ᵒέρχεται. ᵖλυσιτελεί ᑫαυτώ ʳει ˢμύλος ᵗομικός ᵘπερίκειται ᵛπερί / Τομ ʷΤράχηλομ ˣαυτού, ʸκαι ᶻέρριπται ᵃεις / Τημ ᵇθάλασσαμ, ᶜή ᵈίμα ᵉσκαμΔαλίση ᶠένα / Τωμ ᵍμικρώμ ʰΤούτωμ. ⁱπροσέχετε ʲεαυτοίς. ᵏεάμ ˡΔε ᵐαμάρτη ⁿεις ᵒσε / ο ᵖαΔελφός ᑫσου, ʳεπιτίμησομ ˢαυτώ, ᵗκαι ᵘεάμ ᵛμεταμοήση ʷάφες ˣαυτώ. ʸκαι ᶻεάμ ᵃεπτάκις / Της ᵇημέρας ᶜαμάρτη ᵈεις ᵉσε, ᶠκαι ᵍεπτάκις / Της ʰημέρας ⁱεπιστρέψη ʲΛέγων ᵏμεταμοώ, ˡαφήσεις ᵐαυτώ. ⁿκαι ᵒείπομ / οι ᵖαπόστολοι / Τω ᑫκυρίω, ʳπρόσθες ˢημίμ ᵗπίστιμ. ᵘείπε ᵛΔε / ο ʷκύριος, ˣει ʸείχετε ᶻπίστιμ ᵃως ᵇκόκκομ ᶜσιμάπεως, ᵈελέγετε ᵉαμ / Τη ᶠσυκαμίμω ᵍΤαύτη ʰεκριζώθητι ⁱκαι ʲφυτεύθητι ᵏεμ / Τη ˡθαλάσση, ᵐκαι ⁿυπήκουσεμ ᵒαμ ᵖυμίν. ᑫΤις ʳΔε ˢεξ ᵗυμών ᵘΔούλομ ᵛέχωμ ʷαροτριώμτα ˣή ʸποιμαίμομτα, ᶻος ᵃεισελθόμτι ᵇεκ / Του ᶜαγρού, ᵈερεί ᵉευθέως ᶠπαρελθώμ ᵍαμάπεσε, ʰαλλ ⁱουχί ʲερεί ᵏαυτώ ˡετοίμασομ ᵐΤί ⁿΔειπμήσω, ᵒκαι ᵖπεριζωσάμενος ᑫΔιακόμει ʳμοι ˢέως ᵗφάγω ᵘκαι ᵛπίω, ʷκαι ˣμετά ʸΤαύτα ᶻφάγεσαι ᵃκαι ᵇπίεσαι ᶜσυ. ᵈμή ᵉΧάριμ ᶠέχει / Τω ᵍΔούλω ʰεκείμω, ⁱότι ʲεποίησε / Τα ᵏΔιαταχθέμτα. ˡου ᵐΔοκώ. ⁿούτως ᵒκαι ᵖυμείς ᑫόταμ ʳποιήσητε ˢπάμτα / Τα ᵗΔιαταχθέμτα ᵘυμίν, ᵛλέγετε ʷότι ˣΔούλοι ʸαχρείοι ᶻεσμέμ. ᵃότι ᵇο ᶜοφείλομεμ ᵈποιήσαι ᵉπεποιήκαμεμ. ᶠκαι ᵍεγένετο ʰεμ / Τω

ᵃa ᵇlonge: ᶜet ᵈlazarum ᵉin ꝏꝏꝏꝏ ᶠsinu ᵍeius: ʰt ⁱipſe ᵏclamans ˡdixit. ꝏꝏ ᵐ℔ater ⁿabraã ᵒmiſerere ᵖmei; ᑫt ʳmitte ˢlazarum ᵗvt ᵘintingat ᵛextremu ʷdigiti ˣſui in ʸaquam ᶻvt ᵃrefrigeret ᵇlinguam ꝏꝏꝏ ᶜmeam: ᵈquia ᵉcrucior ᶠin ᵍhac ʰflamma. ꝏ ⁱEt ᵏdixit illi ˡabraaz. ᵐFili ⁿrecordare ᵖqꝝ ᑫbona ʳin ˢvita ᵗtua: ᵘt ᵛlazarus ⌊ ʷrecepiſti ˣſimiliter ʸmala. ᶻNunc ᵃautē ᵇhic ᶜcõſolat: ᵈtu ᵉvero ᶠcruciaris. ᵍEt ʰin ⁱhis ʲomnibus ᵏinter ˡnos ᵐt ⁿvos ᵒchaos ᑫmagnũ ʳfirmatũ ˢeſt: ᵗvt ᵘhi ᵛqui ʷvolunt ˣhinc ʸtranſire ꝏꝏ ᶻad ᵃvos ᵇnon ᶜpoſſint: ᵈneꝝ ᵉinde ꝏꝏ ᶠhuc ᵍtranſmeare. ʰEt ⁱait. ʲRogo ꝏꝏ ᵏergo ˡte ᵐpater ⁿvt ᵒmittas ᵖeum ᑫin ʳdomũ ˢpatris ᵗmei. ᵘHabeo ᵛenĩ ʷquinqꝫ fratres: ˣvt ʸteſtetur ᶻillis ᵃne ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ ᵇet ᶜipſi ᵈveniant ᵉin ᶠhunc ᵍlocum ꝏꝏ ʰtormentoꝝ. ⁱEt ʲait ᵏilli ˡabraam. ᵐHabent ⁿmoyſen ᵒet ᵖprophetas ᑫaudiant ꝏꝏꝏ ʳillos. ˢAt ᵗille ᵘdixit. ᵛNõ ʷpater ˣabraam: ʸſed ᶻſi ᵃquis ᵇex ᶜmortuis ᵈierit ᵉad ᶠeos: ꝏ ᵍpniam ʰagent. ⁱAit ʲaũt ᵏilli. ˡSi ᵐmoyſen ⁿet ᵒprophetas ᵖnon ᑫaudiunt: ʳneꝝ ꝏꝏꝏ ˢſi ᵗquis ᵘex ᵛmortuis ʷreſurrexerit ˣcredent.

Cap.17.

ᵃEt ᵇait ᶜad ᵈdiſcipulos ſuos. ᵉImpoſſibile ᶠeſt vt ᵍnõ ʰveniant ⁱſcandala. ʲVe ᵏaũt illi ˡp ᵐquẽ ⁿveniũt. ᵒUtili ᵖest ᑫilli ʳſi ˢlapis ᵗmolaris ᵘiponatur ᵛcirca ʷcollu ˣeius: ʸet ᶻpiciatur ᵃin ᵇmare: ᶜqꝫ vt ꝏꝏꝏꝏ ᵈſcandalizet ᵉvnum de ᶠpuſillis ᵍiſtis. ʰAttẽdite ⁱvobis. ʲSi ᵏpeccauerit ˡin ᵐte ⁿfrater ᵒtuus: ᵖincrepa ᑫillu: ʳet ˢſi ᵗpniam ᵘegerit ᵛdimitte ʷilli. ˣEt ʸſi ᶻſepties in ᵃdie ꝏꝏ ᵇpeccauerit ᶜin ᵈte: ᵉt ᶠſepties in ᵍdie ʰpuerſus ⁱfuerit ad te ʲdicẽs ᵏpenitet ˡme: ᵐdimitte ⁿille. ᵒEt ᵖdixerũt ᑫapli ʳdño. ˢAdauge ᵗnobis ᵘfidẽ: ᵛdixit ʷaũt ˣdominus. ʸSi ᶻhabue ᵃſicut ᵇgranũ ᶜſinapis ᵈdicetis ⌊ ᵉritis ᶠfidẽ ᵍhui carboni ʰmoro: ⁱerradicare ʲt ᵏtranſplãtare ˡin ᵐmare: ⁿet ᵒobediet ᵖvobis. ᑫQuis ʳãt ˢvr̃m ᵗhabẽs ᵘſeruũ ᵛarantẽ ʷaut ˣaſcẽtẽ ʸbouꝫ ᶻqui ᵃregreſſo ᵇde ᶜagro ᵈdicat illi ᵉſtatim ᶠtranſi et ᵍrecumbe: ʰt ⁱnon ʲdicat ᵏei ꝏꝏ ˡparaᵃ ᵐcenem ⁿet ᵒprecinge te et ꝏꝏ ᵖminiſtra ᑫmihi ʳdonec ˢmãducẽ ᵗet ᵘbibã: ᵛt ʷpoſt ˣhec ʸtu ᶻmãducabis ᵃt ᵇbibes: ᶜNum quid ᵈgratiã ᵉhꝫ ᶠſeruo ᵍilli; ʰqa ⁱfecit ʲq ei ᵏipa uerat: ˡNon ᵐputo. ⁿSic ᵒet ᵖvos ᑫcum ꝏꝏ ʳfeceritis ˢoia que ᵗprecepta ſunt ᵘvobis ᵛdicite: ʷſerui ˣinutiles ʸſumus. ᶻQuod ᵃdebuimus ᵇfacere ᶜfecimus. ᵈEt ᵉfactu ᶠeſt ᵍdum

ϲὡρεύεσθαι ᵖαυτόμ ᶜεις ᶠιερουσαλήμ, ᵍκαι ʰαυ
τός ⁱδιήρχετο ᵏδιά ˡμέσου ᵐσαμαρείας ⁿκαι ᵒγα=
λιλαίας. ᵖκαι ᵍεισερχομένου ʳαυτού ˢεις ᵗτιρά
ⁿκωμην, ᵘαπήντησαν ᵛαυτῶ δέκα ʷλεπροί ˣ ἀπ=
λαρες ʸ οι ᶻέστησαν ᵃωόρρωθεν, ᵇκαι ᶜαυτοί ᵈήραν
ᵉφωνήν ᶠλέγοντες. ᵍιησού ᵐ εωιστάτα ⁿ ελέησον
ᵒημάς. ᵖκαι ᵍιδών ᵛείπεν ᵃαυτοίς, ᵇωορευθέντες ⁿε=
ωιδείξατε ᶜεαυτούς τοις ᶠιερεύσι. ᵍ και ᵃ εγένετο
ʰεν τω ᶜυπάγειν ᵖαυτούς ᵋ εκαθαρίσθησαν. ᶠ εις
ᵃ δε ʰεξ ⁱαυτῶν ᵏιδών ˡότι ᵐιάθη ⁿυπέστρεψε ᵒ με=
τά ᵖ φωνής ᵍ μεγάλης ʳ δοξάζων τον ˢ θεόν, ᵗ και
ⁿ έπεσεν ᵘ επί ᵛ ωρόσωπον ʷ ωαρά τους ˣ πόδας ʸ αυ
τού ᶻ ευχαριστῶν ᵃ αυτῶ. ᵇ και ᶜ αυτος ᵈ ην ʰ σαμα
ρείτης. ⁱ αωοκριθείς ᵏ δε ˡ ο ιησούς ᵐ είπεν. ⁿ ουχί οι
ᵒ δέκα ᵖ εκαθαρίσθησαν, ποι ᵍ δε ʳ εννέα ˢ που. ᵗ ουχ
ⁿ ευρέθησαν ᵘ υωοστρέψαντες ᵛ δουναι ʷ δόξαν
τω ˣ θεώ ʸ ειμή ᶻ ο ᵃ αλλογενής ᵇ ούτος. ᶜ και ᵈ είωεν
ʰ αυτῶ. ⁱ αναστάς ᵏ ωορεύου, ˡ η ᵐ ωίστις ⁿ σου ᵒ σέ
σωκε ᵖ σε. ᵍ επερωτηθείς ʳ δε ˢ υπό τῶν ᵗ φαρισαίων
ᵘ πότε ᵛ έρχεται ʷ η ˣ βασιλεία τοῦ ʸ θεοῦ, ᶻ απεκρίθη
ᵃ αυτοίς ᵇ και ᶜ είπεν. ᵈ ουκ ᵉ έρχεται ᶠ η ᵍ βασιλεία
τοῦ ʰ θεοῦ ⁱ μετά ᵏ ωαρατηρήσεως, ˡ ουδέ ᵐ ερούσιν
ⁿ ἰδού ᵒ ὧδε, ᵖ ἰδού ᵍ εκεί. ʳ ἰδού ˢ γαρ η ᵗ βασι=
λεία τοῦ ᵘ θεοῦ ᵛ εντός ʷ υμῶν ˣ εστίν. ʸ είπε ᶻ δε ᵃ και
ᵇ ωρος τους ᶜ μαθητάς. ᵈ ελεύσονται ᵉ ημέραι ᶠ ό=
τε ᵍ επιθυμήσετε ʰ μίαν τῶν ⁱ ημερῶν τοῦ ʲ υιού
τοῦ ᵏ ανθρώπου ˡ ιδείν, ᵐ και ⁿ ουκ ᵒ όψεσθε. ᵖ και ᵍ ε
ροῦσιν ʳ υμίν ˢ ἰδού ᵗ ὧδε, ᵘ ἰδού ᵛ εκεί. ʷ μη ˣ απέλθη
τε ʸ μηδέ ᶻ διώξητε. ᵃ ὡσπερ ᵇ γαρ η ᶜ αστραπή η
ᵈ αστράπτουσα ᵉ εκ τῆς ᶠ υπουρανού ᵍ εις τὴν ʰ υ
πουρανόν ⁱ λάμπει, ᵏ ούτως ˡ έσται η ᵐ υιός τοῦ
ⁿ ανθρώπου ᵒ εν τῆ ᵖ ημέρα ᵍ αυτού. ʳ ωρώτον ˢ δε
ᵗ δει ᵘ αυτόν ᵛ ωολλά ʷ ωαθείν, ˣ και ʸ αποδοκιμασ
θήναι ᶻ από τῆς ᵃ γενεᾶς ᵇ ταύτης. ᶜ και ᵈ καθώς ᵉ εγέ
νετο ᶠ εν ταῖς ᵍ ημέραις ʰ νώε, ⁱ ούτως ᵏ έσται ˡ και ᵐ εν
ταῖς ⁿ ημέραις τοῦ ᵒ υιού τοῦ ᵖ ανθρώπου. ᵍ ήσθιον
ʳ έωινον, ˢ εγάμουν, ᵗ εξεγαμίζοντο, ᵘ άχρι ᵛ ης
ʷ ημέρας ˣ εισήλθε ʸ νώε ᶻ εις τὴν ᵃ κιβωτόν, ᵇ και ᶜ ήλ=
θεν ᵈ ο κατακλυσμός ᵉ και ᶠ απώλεσεν ᵍ άπαντας.
ʰ ομοίως ⁱ και ᵏ ως ˡ εγένετο ᵐ εν ταῖς ⁿ ημέραις ᵒ λώτ
ᵖ ήσθιον, ᵍ έωινον, ʳ ηγόραζον, ˢ έωώλουν, ᵗ ε=
φύτευον, ᵘ ωκοδόμουν, ᵛ η ʷ δε ˣ ημέρα ʸ εξήλθε
ᶻ λώτ ᵃ από ᵇ σολόμων, ᶜ έβρεξε ᵈ ωυρ ᵉ και ᶠ θεί
ον ᵍ απ ʰ ουρανού, ⁱ και ᵏ απώλεσεν ˡ άπαντας. ᵐ κατά ⁿ ταύτα ᵒ έσται ᵖ η ημέρα ᵍ ου ʳ υιός τοῦ
ˢ ανθρώπου ᵗ αποκαλύπτεται. ᵘ εν ᵛ εκείνη τῆ
ʷ ημέρα ˣ ος ʸ έσται ᶻ επί τοῦ ᵃ δώματος ᵇ και τα
ᶜ σκεύη ᵈ αυτού ᵉ εν τῆ ᶠ οικία, ᵍ μη ʰ καταβάτω ⁱ ά=
ραι ᵏ αυτά, ˡ και ᵐ ο ⁿ εν τῶ ᵒ αγρῶ, ᵖ ομοίως ᵍ μη ʳ επι
στρεψάτω ˢ εις τα ᵗ οπίσω. ᵘ μνημονεύετε τῆς
ᵛ γυναικός ʷ λωτ. ˣ ος ʸ εάν ᶻ ζητήση τὴν ᵃ ψυχὴν ᵇ αυ
τού ᶜ σώσαι, ᵈ απολέσει ᵉ αυτήν. ᶠ και ᵍ ος ʰ εάν ⁱ απο
λέση ᵏ αυτήν, ˡ ζωογονήσει ᵐ αυτήν. ⁿ λέγω ᵒ υμίν,

ᶜiret ᶠin ᶠhierusalem: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠtranſibat ᵏper ˡmediã ᵐſamariã ⁿ& ᵒgalileã.
ᵖEt ᵍcum ᵍingrederetur ᶠquoddam ꝯ ꝯ
ⁿcaſtellũ: ˣoccurrerũt ᶠei ᵗdecẽ ʰviri ᵃleroſi.
ᶜQui ᵒſteterũt ᶜa ᶜlonge ᶜet ʰleuauerunt ꝯ
ᶠvocẽ ᵏdicentes. ᶠJeſu ᵐpreceptor ⁿmiſerere
ᵒnoſtri. Quos ᵖvt ᵍvidit ᶠdixit. ᶠJte ⁿoſtẽdite
ˣvos ᶠſacerdotibus. ᶠEt ᵃfactum ᵃeſt ꝯ ꝯ
ʰdum ᶜirent: ᶜmundati ᶜſunt. ᶠUnus ꝯ ꝯ
ᵍautez ʰex ⁱillis vt ᵏvidit ˡqᵐ mũdatꝰ ᵐẽ: ⁿre=
greſſus ⁿeſt ᵒcũ ᵍmagna ᵖvoce ᶠmagnificans
ⁿcecidit ⁱin ᶠfaciẽ ᵗante ᵃpedes ʰeiꝰ ⌊ᵒdeũ. ᶠEt
ᶜgratias ᶜagens. ᶠEt ᶠhic ᶜerat ʰſamaritanꝰ.
ⁱRespondens ᵏaũt ˡieſus ᵐdixit. ⁿNonne ꝯ
ᵒdecem ᵖmũdati ᵖſũt ᵍ& ᶠnouẽ ᵃvbi ſũt? ᶠNõ
ⁿeſt ⁿinuẽtꝰ ᶠqui ᶠrediret ᵗ& ᶠdaret ᶠgliaz ꝯ ꝯ
ᵃdeo ʰniſi ᵒhic ᶜalienigena. ᶠEt ᶠait ꝯ ꝯ
ᵍilli. ʰSurge ᶠvade: qᵗ ᵏfides ˡtua ⁿte ᵐſaluũ
ᵐfecit. ᵒInterrogatus ᵖautem ᵍa ᶠphariſeis
ᵃquando ᶠvenit ⁿregnum ˣdei: ᶠreſpondens
ᶜeis ʰdixit. ᶜNon ᵒvenet ᶜregnum ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠdei ᵍcum ʰobſeruatione: ˡneq ᵏdicent ꝯ ꝯ
ˡecce ᵐhic aut ⁿecce ᵒillic. ᵖEcce ᵍenim ᶠregnũ
ᵃdei ᶠintra ⁿvos ᶠeſt. ᶠEt ᶠait ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃad ʰdiſcipulos ᶜſuos. ᵒVenient ᶜdies ᶠqñ
ᵍdeſideretis ᵐvidere ʰvnum ᵗdiem ᵏfilij ꝯ
ˡhominis ⁿet ᵒnõ ᵖvidebitis. ᵍEt ᵒdicent ꝯ
ᶠvobis. ⁿEcce ᶠhic ᵗ& ecce ᶠillic. ᵃNolite ʰire:
neq ᶜ ſectemini. ᵍNam ᶠſicut ʰ fulgur ꝯ
ᶠcorruſcãs ˡſub ˡcelo ᵐin ᵒea ᵒq̃ ᵒſub ᵒcelo ᵒſũt
ᵍfulget: ᶠita ᵃerit ᶠfilius ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿhominis ˣin ᶠdie ˢſua. ᵃ Primum ʰautem
ᶜoportet ᵒilluꝫ ᶜmulta ᶠpati: ᵍet ʰreprobari
ᶠa ᵏ generatione ˡhac. ᵐEt ⁿſicut ᵒfactũ ᵒeſt
ᵖin ᵒdiebus ᶠnoe: ⁿita ᶠerit ⁿet ˣin ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠdiebꝰ filij ᵃhoiſ. ʰEdebãt ᵗ& ᶜnuptias: ᶠvſq
ᶜbibebãt: ᵒvxores ᵒducebãt ᵗ ᶜ dabãtur ᶜad
inʰdiem ᵍqua ⁱintrauit ᵏnoe ⁱin ᵐarcã: ⁿet ᵒvenit
ᵖdiluuium ᵍet ᶠperdidit ᵃomnes. ꝯ ꝯ
ᶠSimiliter ˣſicut ᶠfactũ ᶠeſt ᶠin ᵃdiebꝰ ʰloth.
ᶜEdebãt ᵗ ᵒbibebãt: ᶜemebãt ᵗ ᶠvẽdebant:
ᵍplãtabãt ᵗ ʰedificabãt: ˡq̃ ˡdie ᵏautem ᵐexijt
ⁿloth ᵒa ᵖſodomis: ᵍpluit ᶠignẽ ᵃet ᶠ ſulphur
ⁿde ˣcelo ᶠ& ᵍ omnes ᶠpdidit. ꝯ ꝯ ꝯ
ʰSecundũ ᶜhec ᵒerit ᶜqua ᶠdie ᵍfilius ꝯ ꝯ
ʰhominis ᶠreuelabitur. ᵏJn ˡilla ꝯ ꝯ
ᵐdie ⁿqui ᵒfuerit ᵖin ᵍtecto ᶠet ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍvaſa ᶠei ᵃꝰ in ᶠdomo ᶠne deſcẽdat ᵃtollẽ ꝯ
ᶜet ᵒqui ᶜin ᶠagro ᵍ ſimiliter ʰnon ᶠredeat ʰillꝫ
ˡretro. ᵐMemores ᵐeſtote ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿvxoris ᶜloth. ᵖQuicũq ᶠquerierit ᵃaiaz ᶠſuã
ⁿſaluã ⁿfacere ˣpdet ˡillã. ᶠ Et ᵍq̃cũq ᶜpdide
rit ᵒillã ᶜviuificabit ᶜeã. ᶠDico ʰvobis in ꝯ

Mat. 8. a. Mat. 1. g. ſup. 5. c.

Leuit. 14. a.

C

D

Mat. 24. d. Mar. 13. c.

Mat. 24. e. 1. Thc. 5. d.

Gene. 19. c.

Mat. 18. f. Mar. 8. g.

ταύτη τῇ νυκτὶ ἐσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. δύο ἐσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. δύο ἐσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί. Cap. 18.

Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν αὐτοὺς πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων· κριτής τις ἦν ἐν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἔκδικησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου, καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. εἶπε δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς. εἶπε δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστώς, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸν στῆθος αὐτοῦ, λέγων· ὁ θεός ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτά, εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω

illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur et alter relinquetur. Due erunt molentes in unum: una assumetur et altera relinquetur. Duo in agro: unus assumetur et alter relinquetur. Respondentes dicunt illi. Ubi domine? Qui dixit illis. Ubicunq; fuerit corp illic cõgregabuntur et aquile. Mat. 24.f. Mat. 24.f. Cap. 18.

Dicebat autẽ parabolã ad illos quñ oportet semper orare et non deficere: dicẽs. Judex quidã erat in quãdaz ciuitate qui deũ non timebat et hominẽ nõ reuerebat: vidua aũt quãdã erat in ciuitate illa et veniebat ad eũ dicens. Vindica me de aduersario meo: et nolebat per multũ tempus. Post hoc aũt dixit intra se. Etsi deum non timeo nec hominẽ reuereo: tamẽ quia molesta ẽ mihi hec vidua vindicabo eam: ne in nouissimo veniẽs suggillet me. Ait autem dñs. Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus aũt non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte: et patiẽtiã hẽbit in illis? Dico ãt vobis quia cito faciet vindictam illorum. Verumtñ filius hominis veniẽs: putas inueniet fidem in terra? Dixit aũt ad quosdam qui in se cõfidebant tanq; iusti et aspernabantur ceteros parabolã istam dicens. Duo hoies ascẽdebant in templũ vt orarent: vnus pharisẽus et alter publicanus. Pharisẽus stãs hec apud se orabat. Deus gras ago tibi: q; nõ sum sicut ceteri hominũ: raptores: iniusti adulteri: velut etiam hic publican. Jeiuno bis in sabbato: decimas do oĩa q̃ possideo. Et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad celum leuare: sed percutiebat pectus suum dicẽs. Deus propitio esto mihi pctõri. Dico vobis descendit hic iustificatus in domum suam ab illo. Omnis qui se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabitur. Afferebãt autẽ ad illũ et infantes: vt cos tãgeret. Quod cũ viderẽt discipuli increpabant illos. Jesus autem conuocans illos dixit. Sinite pueros venire ad me et nolite vetare eos. Talium est enim regnum dei. Amen dico

Mat. 24.f.

Ecclc. 18.c. 1. Thes. 5.d

Mat. 3 b.

Mat. 19.c Mar. 10.b.

ᵉυμίν, ᶠος ᶠεάν μη ᵍδέξηται τὴν ᵇβασιλείαν τοῦ
ᶜθεοῦ ᵒως ᶜπαιδίον, ᶠου μὴ ᵍεισέλθη ᵇεις ἀυτήν.
ʰκαὶ ᶠεπηρώτησε ᵐτις ⁿ αὐτόν ᵒἀρχων ᵖλέγων.
ᵍΔιδάσκαλε ᶠαγαθέ ⁿΤι ᶠποιήσας ⁿζωὴν ᶠαἰώνιον
ᵒκληρονομήσω. ᶠεἶπε ᵍδὲ ᵇαὐτῶ ὁ ᶜἰησούς. ᵇΤι
ᶜμέ ᶠλέγεις ᵍαγαθόν. ᵇουδεὶς ᶠαγαθὸς ʰειμὴ ᶠεις
ὁ ᵐθεός. Τὰς ⁿεντολὰς ᵒοἶδας. ᵖμὴ ᵍμοιχεύσης,
ᶠμὴ ᵒφονεύσης, ᶠμὴ ⁿκλέψης, ᶠ μὴ ᶠψευδομαρ-
τυρήσης, ᶠτίμα τὸν ᵍπατέρα ᵇσου ᶜ καὶ τὴν ᵒμη
τέρα ᶠσου. ᶠὁ ᵍδὲ ᵇεἶπε. Ταῦτα ʰπάντα ᶠεφυλαξά-
μην ᵐεκ ⁿνεότητός ᵒμου. ᵖἀκούσας ᵍδὲ ᶠταῦτα ὁ
ᵃἰησοῦς ᶜεἶπεν ⁿαὐτῶ. ᶠἔτι ᶠεν ᶜσοὶ ᵃλείπει. ᵇπάντα
ὅσα ᵒἔχεις ᶜπώλησον ᶠκαὶ ᵍδιάδος ᵇπτωχοῖς,
ᶠκαὶ ʰἕξεις ᶠθησαυρὸν ᵐεν ⁿουρανῶ, ᵒκαὶ ᵖδεῦρο
ᵍἀκολούθει ᶠμοι. ⁿὁ ᶠδὲ ἀκουσας ˣ ταῦτα ᶠπερί-
λυπος ᶜεγένετο. ⁿἦν ᵇγὰρ ᶜπλούσιος ᵒσφόδρα.
ᶠἰδὼν ᶠδὲ ᵍαὐτὸν ὁ ᵇἰησοῦς ᶠπερίλυπον ʰγενόμε
νον, ᶠεἶπε. ᵐπῶς ⁿδυσκόλως οἱ ᶠτὰ ᵒχρήματα ᵖἔ
χοντες ᵍεισελεύσονται ᶠεις τὴν ⁿ βασιλείαν τοῦ
ᶠθεοῦ. ⁿεὐκοπώτερον ᶠγὰρ ᶠἐστί ᵗ κάμηλον ᵃδιὰ
ᵇτρυμαλιᾶς ᶜῥαφίδος ᵒεισελθεῖν, ᶜἢ ᶠπλούσιον
ᵍεις τὴν ᵇβασιλείαν τοῦ ᶠθεοῦ εἰσελθεῖν. ᶠεἶπον
ᵐδὲ οἱ ⁿἀκούσαντες, ᵒκαὶ ᵖτίς ᵍδύναται ᶠσωθή-
ναι. ᵒὁ ᶠδὲ εἶπεν ⁿαὐτοῖς. ᶠτὰ ᵃἀδύνατα ᵒπαρὰ ᵗ ἀνθρώποις
ᵃδυνατά ᵇἐστι ᶜπαρὰ τῶ ᵒθεῶ. ᶜεἶπε ᶠδὲ ᵍπέτρος
ᵇἰδοὺ ᶠημεῖς ᵇἀφήκαμεν ᵍπάντα ᵐκαὶ ⁿἠκολουθή
σαμέν ᵒσοι. ᵖὁ ᵍδὲ ᶠεἶπεν ⁿαὐτοῖς. ᶠἀμήν ⁿλέγω ᶠυ
μῖν ᶠὅτι ᶠοὐδείς ᵃἐστιν ᵇ ὃς ᶜ ἀφῆκεν ᵒοἰκίαν, ᶜ ἢ
ᶠγονεῖς ᵍἢ ᵇἀδελφούς, ᶠἢ ᵏγυναῖκα, ᶠἢ ˡτέκνα ⁿ ἕ-
νεκεν τῆς ᵒβασιλείας τοῦ ᵖθεοῦ, ᵍὃς ᶠοὐχὶ ᵑἀπο
λάβῃ ᶠπολλαπλασίονα ⁿεν τῶ ᶠκαιρῶ ᶠτούτω
ᵗκαὶ ᵃεν τῶ ᵇαἰῶνι τῶ ᶜἐρχομένω ᵒζωὴν ᶜαἰώνιον.
ᶠπαραλαβὼν ᵍδὲ τοὺς ᵇδώδεκα ᶠεἶπεν ᵏπρος ᶠαυ-
τούς. ᵐἰδοὺ ⁿ ἀναβαίνομεν ᵒεις ᵖἰεροσόλυμα,
ᵍκαὶ ᶠτελεσθήσεται ⁿπάντα τὰ ᶠγεγραμμένα ⁿδιὰ
τῶν ᵏπροφητῶν τοῦ ᶠυἱοῦ τοῦ ᵍἀνθρώπου. ᵍπα
ραδοθήσεται ᵇγὰρ τοῖς ᶜἔθνεσι, ᵒκαὶ ᶜεμπαιχθή-
σεται, ᶠκαὶ ⁿὑβρισθήσεται, ᵍκαὶ ᵇεμπτυσθήσεται
ʰ καὶ ᶠ μαστιγώσαντες ᵏ ἀποκτενοῦσιν ᶠ αὐ-
τόν, ᵐκαὶ ⁿ τῆ ⁿ τρίτη ᵒἡμέρα ᵖἀναστήσεται. ᵍκαὶ
ᶠαὐτοὶ ⁿοὐδὲν ᶠτούτων ⁿσυνῆκαν. ᶠκαὶ ᶠἦν τὸ ᵖῥή
μα ᵃτοῦτο ᵇκεκρυμμένον ᶠἀπ ᵒαὐτῶν, ᶜκαὶ ᶠοὐκ ᵍἐ
γίνωσκον τὰ ᵇλεγόμενα. ᶠἐγένετο ᵏδὲ ᶠἐν τῶ ᵐἐγ
γίζειν ⁿαὐτὸν ᵒεις ᵖἰεριχώ, ᵍτυφλός ᶠτις ⁿἐκάθη-
το ᶠπαρὰ τὴν ⁿ ὁδὸν ᶠπροσαιτῶν. ᶠ ἀκούσας
ᶠδὲ ᵃὄχλου ᵇδιαπορευομένου, ᶜ ἐπυνθάνετο ᵇτί
ᶜεἴη ᶠτοῦτο. ᵍἀπήγγειλαν ᵇδὲ ᾧ ᵏὅτι ˡἰησοῦς
ὁ ᵐναζωραῖος ⁿπαρέρχεται. ᵒκαὶ ᵖἐβόησε ᵍλέγων.
ᶠἰησοῦ ⁿυἱὲ ᶠΔαυὶδ ⁿἐλέησόν ᶠμε ᶠκαὶ οἱ ᵃπροάγον
τες ᵇ ἐπετίμων ᶜ αὐτῶ ᵒ ἵνα ᶜ σιωπήσῃ, ᶠ αὐτὸς
ᵍδὲ ᵇπολλῶ ᶠμᾶλλον ᵏ ἔκραζεν. ˡ υἱὲ ᵐ Δαυὶδ ⁿ ἐ-
λέησόν ᵒμε. ᵖσταθεὶς ᵍδὲ ὁ ᶠἰησοῦς ᵑ ἐκέλευσεν

ⁿvobis: ᶠquicunq; ᵍuon ⁿacceperit ᵇregnum
ᶜdei ᵒsicut ᶜpuer ᶠnon ᵍintrabit ᵇin illud. ꝏ
ʰEt ˡinterrogauit ⁿeū ᵐq̄dā ᵒpinceps ᵖdicēs
ᵍMagister ᶠbone ᵍq̄d ᶠfaciens ⁿvitā ᶠeternā
ᶠpossidebo: ᶠDixit ᵍautez ᵇei ᶜiesus. ᵇQuid
ᶜme ᶠdicis ᵍbonū: ᵇNemo ˡbonus ʰnisi ˡsol⁹
ᵐdeus. ⁿMādata ᵒnosti. ᶠNō ᵍoccides ᵖnō
ᵍmechaberis: ᶠnō ⁿfurtū ⁿfacies: ᶠnō ᶠfalsū ᶠte
stimoniū ᶠdices: ᶠhonora ᵍpr̄em ᵗuū ᶜt ᵒma
trem. ᶠQui ᵇait. ᶠHec ʰomnia ˡcustodiui ꝏ
ᵐa ⁿiuuentute ᵒmea. ᶠQuo ᵖaudito: ꝏꝏ
ᵍcī ᶠait ⁿei. ᶠAdhuc ᶠvnū ᵗibi ᵍdeest. ᵇDia
ᶜquecūq; ᵇhabes ᶜvende ᶜet ᵍda ᵇpauperib⁹:
ᶜet ʰhabebis ˡthesaurū ᵐin ⁿcelo: ᵒet ᵖveni ꝏ
ᵍsequere ᶠme. ᶠHis ᵍ ille ⁿauditis ᶠcontrista
tus ᶠest ᵇquia ᶜdiues ᵍerat ᵒvalde. ꝏꝏ ꝏ
ᶜVidens ᶠaūt ᵇiesus ᵍillum ᶠtristem ʰfactum
ˡdixit. ᵐQuaz ⁿdifficile ᵒqui ᵒpecūias ᵖhūt
ᶠin ᵍregnum ᶠdei ᵍintrabunt. ꝏꝏꝏꝏ
ⁿFacilius ᶠest ᶠenim ᶠcamelum ⁿper ꝏ ꝏ
ᵇforamen ᶠacus ᵒtransire: ᶠq̄ ᶠautem ꝏ
ʰintrare ᵍin ᵇregnū ᶠdei. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐEt ᶠdixer̄t ⁿq̄ audiebāt. ᵒEt ᵖq̄s ᵍpōt ᶠsalu⁹
ᶠfieri: ⁿAit illis. Que ᶠipossibilia sūt ᶠapud
ᶠhoies: ⁿpossibilia ᶠsūt ᶠapud ᵈdeū. ᶠAit ᶠaūt
ᵍpetrus. ᵇEcce ᶠnos ʰdimisim⁹ ˡoia: ᵐq ⁿfecu
ti ⁿsum⁹ ᵒte. ᵖQui ᶠdixit ⁿeis. ᶠAmē ⁿdico ᶠvo
bis ᶠnemo ᵍest ᵇqui ᶠreliquit ᵒdomum ᶠautꝏ
ᶠparentes ᵍaut ᵇfrēs ᶠaut ʰvxorē ˡaut ᵐfilios ⁿp-
pter ᵒregnum ᵖdei: ᵍet ᶠnon ⁿrecipiat ꝏꝏ
ᶠmulto ᶠplura ⁿin ᶠhoc ᶠtempore ꝏꝏꝏ
ᶠet ᶠin ᵇseculo ᶜfuturo ᵒvitam ᶜeternam. ꝏ
ᶠAssumpsit ᵍaūt iesus ᵇduodecim ᵗait ˡillis
ᵐEcce ⁿascendimus ᵖhierosolymam: ꝏ
ᵍet ᶠconsūmabuntur ⁿoia ᶠque ᶠscripta ˡsūt ᵖ
ˡprophetas de ᶠfilio ᶠhominis. ᵍ Tradetur
ᵇenim ᶜgentibus: ᵒet ᶜilludetur ꝏꝏꝏ
ᶠet ᵍflagellabitur ᵍet ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ⁊spuet: ᵇ⁊ ᵍpostq̄ flagellauerit ʰoccidēt ˡeū:
ᵐet ᵒdie ⁿtertia ᵖresurget. ᵍEt ꝏꝏꝏ
ᶠipsi ᵍnihil ᶠhoꝛ ⁿintellexerūt. ᶠEt ᶠerat ᶠ ver
bum ᵃistud ᵇabsconditū ᶜab ᵒeis: ᶜ ᶠnō ᵍintelli
gebāt ᵇq̄ ᵇdicebātur. ᶠFactū ᶠest ʰaūt ˡcū ᵐap
ᵖropinquaret ᵖhiericho: ᵍceacus ᶠquidā ᵍse-
debat ᶠsecus ⁿviam ᶠmendicans. ᶠEt cū ᶠau
diret ʰturbā ᵇpr̄eterecūtez: ᶠinterrogabat ᵇq̄d
ᶠhoc ᶜesset. ᵍDixerunt ᵇautem ᶠei: ʰ q ˡ iesus
ᵐnazarenus ⁿtransiret. ᵒEt ᵖclamauit ᵍdicēs
ᶠJesu ᵍfili ᶠdauid ⁿmiserere ᶠmei. ᶠEt ᵍq ᵖrei
bāt ᵇicrepabāt ᶜeū ᵒvt ᶜtaceret: ᶠipse ⌈ clamare
ʰvo ᵇmultoˡmag⁹ ᵏclamabat. ˡFili ᵐdd ⁿmi-
ᵒrei. ᵖStans ᵍautem ᶠiesus ⁿiussit ꝏꝏꝏ

Mar. 19. d. Mar. 10. b.

Exo. 20. b Mar. 19. d. Mar. 10. a.

Mar. 19. c. Mar. 10. c.

Mar. 19. f. Mar. 10. c.

Mar. 19. f. Mar. 10. d.

Mar. 19. g. Mar. 10. d.

Mar. 10. d Mar. 10. g

Mar. 10. g. Mar. 10. c.

Mar. 19. g.

ταυτόμ αχθήμαι τρος ταυτόμ. εγγίσαντος δε
αυτού επηρώτησεμ αυτόμ λέγωμ. Τι σοι θέ
λεις ποιήσω. ο δε είπε. κύριε ίμα αναβλέψω.
και ο ιησούς είπεμ αυτώ. αμάβλεψομ. ή πίστις
σου σέσωκέ σε. και παραχρήμα αμέβλε=
ψε, και ηκολούθει αυτώ δοξάζωμ τομ θεόμ.
και πας ο λαός ιδώμ έδωκεμ αίμομ Τω
θεώ. Cap. 19.

Και εισελθώμ διήρχετο Τημ ιεριχώ. και ι
δού ανήρ ομόματι καλούμεμος ζακχαί
ος, και αυτός ήμ αρχιτελώμης, και ούτος ήμ
πλούσιος. και εζήτει ιδείμ Τομ ιησούμ Τις έστ
τί. και ουκ ήδύματο από Του όχλου, ότι Τη
ηλικία μικρός ήμ. και προσδραμώμ έμπρο=
σθεμ αμέβη επί συκομωρέαμ ίμα ίδη αυτόμ,
ότι εκείμης έμελλε διέρχεσθαι. και ως ήλ=
θεμ επί Τομ Τόπομ, αναβλέψας ο ιησούς είδεμ
αυτόμ, και είπε προς αυτόμ. ζακχαίε σπεύ
σας κατάβηθι, σήμερομ γαρ εμ Τω οίκω σου
δει με μείναι. και σπεύσας κατέβη, και υπε=
δέξατο αυτόμ χαίρωμ. και ιδόμτες πάμτες
διεγόγγυζομ λέγομτες, ότι παρά αμαρτω
λώ ανδρί εισήλθε καταλύσαι. σταθείς δε
ζακχαίος είπε προς Τομ κύριομ. ιδού Τα ή=
μίση Τωμ υπαρχόμτωμ μου κύριε δίδωμι
Τοις πτωχοίς, και ει Τινός Τι εσυκοφάμτη=
σα αποδίδωμι τετραπλούμ. είπε δε προς
αυτόμ ο ιησούς. ότι σήμερομ σωτηρία Τω οί
κω Τούτω εγένετο, καθότι και αυτός υιός α
βραάμ εστίμ. ήλθε γαρ ο υιός Του αμθρώ=
που ζητείσαι και σώσαι Το απολωλός. ακου
όμτωμ δε αυτώμ ταύτα, προσθείς είπε παρα
βολήμ διά Το εγγύς αυτόμ είναι ιερουσαλήμ
και δοκείμ αυτούς ότι παραχρήμα μέλλει
ή Βασιλεία Του θεού αναφαίνεσθαι. είπεμ
ούμ. άμθρωπος Τις ευγενής επορεύθη εις
χώραμ μακράμ λαβείμ εαυτώ βασιλείαμ και
υποστρέψαι. καλέσας δε δέκα δούλους ε=
αυτού έδωκεμ αυτοίς δέκα μνάς, και είπε
προς αυτούς. πραγματεύσασθε έως έρχο
μαι. οι δε πολίται αυτού εμίσουμ αυτόμ.
και απέστειλαμ πρεσβείαμ οπίσω αυτού λέ
γομτες. ου θέλομεμ Τούτομ βασιλεύσαι εφ
ήμάς. και εγένετο εμ Τω επαμελθείμ αυτόμ
λαβόμτα Τήμ βασιλείαμ, είπε φωμηθήναι αυ
τώ Τους δούλους Τούτους οις έδωκε Το
αργύριομ, ίνα γμω Τις Τι διεπραγμα=
τεύσατο. παρεγένετο δε ο πρώτος λέ=
γωμ. κύριε ή μνα σου προσειργάσατο δέκα
μνας. και είπεμ αυτώ. εύ αγαθέ δούλε, ότ
ι εμ ελαχίστω πιστός εγένου ίσθι εξουσίαμ έ
χωμ επάμω δέκα πόλεωμ. και ήλθεμ ο δεύτε

illū adduci ad se. Et cū appropinquasset:
iterrogauit illū dicens. Quid tibi vis
faciā: At ille dixit. Dñe vt videam.
Et iesus dixit ei. Respice. Fides tua saluum te fecit. Et confestim vidit
et sequebatur illum magnificans deum.
Et omnis plebs vt vidit dedit laudes
deo. Cap. 19.

Mat. 9. c. Mar. 5. f.

Et ingressus pābulabatur hiericho. Et
ecce vir nomine zacheus et hic princeps erat publicanorū et ipe
diues. Et querebat videre iesū quis esset
et non poterat pre turba: quia
statura pusillus erat. Et precurrens
ascēdit in arborē syconioꝝ vt videret eū
quia inde erat transiturus. Et cuꝫ ve
nisset ad locum: suspiciens iesus vidit
illuꝫ et dixit ad illuꝫ. Zachee festinā
descende: quia hodie in domo tua
oportet me manere. Et festinās descēdit et ex
cepit illum gaudens. Et cum viderent
murmurabant dicentes q̄ ad homine peccatorē diuertisset. Stans aūt
zacheus dixit ad iesum. Ecce dimidiū
bonorum meorum domine do
pauperib9: et si quid aliquē defrauda
ui reddo quadruplum. Ait iesus ad
eum. Quia hodie salus domui huic fa
cta est eo q̄ et ipse filius sit abrae.
Venit enim filius hominis
querere et saluum facere quod perat.
Hec illis audientib9 adiiciens dixit pa
bolam eo q̄ esset prope hierusalem
et quia existimarent q̄ cōfestim
regnum dei manifestaretur. Dixit
ergo. Homo quidam nobilis abijt in
regionē longiquā accipere sibi regnū et
reuerti. Vocatis autez decē seruis suis
dedit eis decem mnas et ait
ad illos. Negociamini dum venio.
Ciues autem eius oderant eum:
et miserunt legationez post illū dicentes
Nolumus hunc regnare super
nos. Et factum est vt rediret
accepto regno: et iussit vocari
seruos quibus dedit
pecuniā: vt sciret quātū q̄sq̄ negociat9
esset. Venit autem primus dicens.
Domine mna tua decē mnas acq̄siuit.
Et ait illi. Euge bone serue: quia
modico fuisti fidelis: eris potestatē
hīs supra decē ciuitates. Et alter vēit

Mat. 15. c.

Mat. 25. b. Mar. 13. g.

Mat. 25. d.

ρος λέγων. κύριε ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε
μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ τούτῳ. καὶ σὺ γίνου ἐπά
νω πέντε πόλεων. καὶ ἕτερος ἦλθε λέγων.
κύριε ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἣν εἶχον ἀποκει με-
μηνεν σουδαρίῳ. ἐφοβούμην γὰρ σε ὅτι ἄν
θρωπος αὐστηρός εἶ. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας. καὶ
θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει δὲ αὐτῷ. ἐκ
τοῦ στόματός σου κρινῶ σε πονηρὲ δοῦ-
λε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμί.
αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα. καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσ-
πειρα. καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν
μου τοῖς τραπεζίταις. καὶ ἐλθὼν ἐγὼ σὺν
τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό. καὶ τοῖς παρεστώ
σιν εἶπεν. ἄρατε ἀπ αὐτοῦ τὴν μνᾶν. καὶ δό
τε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ.
κύριε ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται. ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
ἔχοντος. καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ αὐτοῦ.
πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους τοὺς μὴ θε
λήσαντάς με βασιλεύσαι ἐπ αὐτούς. ἀγα-
γετε ὧδε. καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.
καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν. ἀ
ναβαίνων εἰς ἱεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς
ἤγγισεν εἰς βηθσφαγὴ καὶ βηθανίαν πρὸς τὸ
ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. ἀπέστειλε δύ
ο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπών. ὑπάγετε εἰς
τὴν κατέναντι κώμην. ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι.
εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον. ἐφ ὃν οὐδεὶς
πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε. λύσαντες αὐ
τὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ. διὰ τί
λύετε. οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ. ὅτι ὁ κύριος αὐ-
τοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἀπελθόντες οἱ ἀπεσταλ
μένοι. εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων
δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον. εἶπον οἱ κύριοι αὐ-
τοῦ πρὸς αὐτούς. τί λύετε τὸν πῶλον. οἱ
δὲ εἶπον. ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. καὶ ἐπιρ-
ρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον.
ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐ
τοῦ. ὑπεστρωννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ
καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅ
παν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰ-
νεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων λέγοντες. εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰ
ρήνη ἐν οὐρανῷ. καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. καὶ
τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον
πρὸς αὐτόν. διδάσκαλε. ἐπιτίμησον τοῖς
μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
τοῖς. λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπή-
σωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. καὶ ὡς ἤ-
γγισεν ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ αὐ-
τῇ λέγων. ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καὶ γε

dicens. Domine mna tua fecit quinq
mnas. Et huic ait. Et tu esto super
quinq ciuitates. Et alter venit dicēs.
Dñe ecce mna tua quā habui repositā
in sudario. Timui enim te quia homo
austerus es: tollis quod nō posuisti:
metis qđ non seminasti. Dixit ei. De
ore tuo iudico te serue nequam.
Sciebas qđ ego homo austerus sum:
tollēs qđ nō posui: metēs qđ nō se-
minaui. Et quare non dedisti pecuniaz
meam ad mensam: et ego veniens cum
usuris utiq exegissē illd. Et astāntib9
dixit. Afferte ab illo mnā: et date
illi qui decez mnas hz. Et dixerūt ei.
Dñe hz decē mnas. Dico át vobis q
oi habēti dabit et abūdabit: ab eo aūt q
nō habet et quod hz auferetur ab eo.
Verumtamen inimicos meos illos qui
noluerunt me regnare super le: adduci
te huc: et interficite ante me.
Et his dictis precedebat ascendens
hierosolymam. Et factum est cum
appropinquasset ad bethphage et bethaniaz
mōtē q vocat oliueti: misit duos ad
discipulos suos dicens. Ite in
castellū qđ cōtra vos é. In qđ itrocūtes
inuenietis pullū alligatū: cui nemo
unq hominum sedit. Soluite illum et
adducite. Et si quis vos interrogauerit q
re solutis: sic dicetis ei. Qr dominus
opaz ei9 desiderat. Abierūt ât q missi
erāt: et inuenerūt sicut dixit illis stātē pul
lū. Soluentib9 ât illo pullū dixerūt dñi ei9
ad illos. Quid soluitis pullum? Ait
illi dixerūt. Qr dñs eū necessariū hz.
duxerūt illū ad iesū. Et iactātes
vestimenta sua supra pullum: et
imposuerunt iesum. Eunte autem illo
substernebant vestimenta sua in
via. Et cum iam appropinquaret iam ad
descensū montis oliueti: ceperūt omnes
turbe descendentium gaudētes laudare
deum voce magna super omnib9 quas
viderāt virtutibus dicentes. Bñdict9
qui venit rex in noīe domini. Pax
in celo et gloria in excelsis. Et
quidā pharisęorum de turbis dixerunt
ad illum. Magister increpa
discipulos tuos. Quibus ipse ait.
Dico vobis quia si hi tacuerint: et
lapides clamabūt. Et vt appropinquit
videns ciuitatem fleuit super illam
dicens. Qr si cognouisses et tu et qdē

Mat. 13. b. 7. 15. c. Mar. 4. c. sup. 8. c.

Mat. 21. a. Mar. 11. a. Joh. 12. b.

Mat. 21. a. Mar. 11. a.

Mat. 21. c.

Mach. 1. c

εμ/Τη ημέρᾳ σου ταύτη τα προς ειρήνην σου,
μυν δε εκρύβη από οφθαλμών σου. ὁτι ή-
ξουσιν ημέραι επί σε, και περιβαλούσιν οι
εχθροί σου χάρακα σοι, και περικυκλώσου
σι σε, και συνέξουσι σε πάντοθεν, και εδαφι
ούσι σε, και τα τέκνα σου εν σοι. και ουκ α
φήσουσιν εν σοι λίθον επί λίθω, ανθ ων ουκ
έγνως τον καιρόν της επισκοπής σου. και εισ
ελθών εις το ιερόν ἠρξατο εκβάλλειν τους
πωλούντας εν αυτῷ και αγοράζοντας, λέ-
γων αυτοις, γέγραπται, ο οικος μου οικος
προσευχής εστιν. υμεις δε αυτόν εποιήσατε
σπήλαιον ληστών. και ην διδάσκων το κα-
θ ημέραν εν τῷ ἱερῷ. οι δε αρχιερεις και οι
γραμματεις εζήτουν αυτόν απολέσαι και
οι πρώτοι του λαού, και ουχ εύρισκον το τι
ποιήσουσιν. ο λαος γαρ απας εξεκρέματο
αυτού ακούων. Cap.xx.

Και εγένετο εν μιά των ημερών εκείνων διδάσκοντος αυτού τον λαόν εν τῷ ἱερῷ και ευαγγελιζομένου, επέστησαν οι αρχιερεις και οι γραμματεις συν τοις πρεσβυτέροις, και είπον προς αυτόν λέγοντες. είπε ημίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιείς, ἠ τις εστιν ο δους σοι την εξουσίαν ταύτην. αποκριθείς δε είπε προς αυτούς. ερωτήσω υμας κα γώ εμα λόγον, και είπατε μοι. το βάπτισμα ιωάννου εξ ουρανού ην, ἠ εξ ανθρώπων. οι δε συνελογίσαντο προς εαυτούς λέγοντες. ότι εάν είπωμεν εξ ουρανού, ερεί διά τι ουκ επιστεύσατε αυτῷ. εάν δε είπωμεν εξ ανθρώπων, πας ο λαός καταλιθάσει ημας. πεπεισμένος γαρ εστίν ιωάννην προφήτην είναι. και απεκρίθησαν μη ειδέναι πόθεν. και ο ιησούς είπεν αυτοις. ουδε εγώ λέγω υμίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιώ. ἠρξατο δε προς τον λαόν λέγειν την παραβολήν ταύτην. άνθρωπος εφύτευσεν αμπελώνα, και εξέδοτο αυτόν γεωργοις, και απεδήμησε χρόνους ικανούς, και εν καιρῷ απέστειλε προς τους γεωργούς δούλον ίνα από του καρπού του αμπελώνος δώσιν αυτῷ. οι δε γεωργοί δείραντες αυτόν εξαπέστειλαν κενόν. και προσέθετο πέμψαι έτερον δούλον. οι δε κακείνον δείραντες και ατιμάσαντες, εξαπέστειλαν κενόν. και προσέθετο πέμψαι τρίτον οι δε και τούτον τραυματίσαντες εξέβαλον. είπε δε ο κύριος του αμπελώνος. τι ποιήσω πέμψω τον υιόν μου τον αγαπητόν, ίσως τούτον ιδόντες εντραπήσονται. ιδόντες δε αυτόν οι γεωργοί, διελογίζοντο προς εαυτούς λέγοντες. ούτος εστίν ο κληρονόμος. δεύτε αποκτείνωμεν αυτόν, ίνα ημῶν γένηται ἡ κληρονομία. και εκβαλόντες αυ-

in hac die tua que ad pacem tibi: ∞
nūc autē abscōdita sūt ab oculis tuis. Qz
venient dies in te: z circundabunt ∞
te inimici tui vallo: z circundabunt ∞
te: z coangustiabūt te vndiqz: z ad ter
rā psternēt te et filios tuos q̄ in te sūt. Et Mat.24.a. Mar.13.a.
nō relinquēt in te lapidē sup lapidē: eo
q̄ nō cognouerīs tps visitatōis tue. Et Mat.11.b. Mar.11.d. Johā.2.d.
in templum cepit eijcere ∞ ingressus
vendentes in illo z ementes: dicens
illis. Scriptū est: quia dom9 mea dom9 Esai.56.c. Hiere.7.b
orationis est. Vos autem fecistis illam
spelūcā latronū. Et erat docens quotti
die in tēplo. Principes aūt sacerdotū z Mar.11.g. Mar.11.b. Luc.11.a. Johā.7.c. 7.g.7.8.c.
scribe et principes plebis querebant il-
lum nō inueniebant quid ∞ Luz perdere z
facerent illi. Dis ei ppls suspēsus erat
audiens illum. Cap.20.

Et factum est in vna die docente A
illo populum in templo ∞∞∞
et euāgelizante: ꝯuenerūt principes sa
cerdotum et scribe cum senioribus: ∞ Mat.21.d. Mar.11.f.
et aiunt dicentes ad illuz. Dic nobis
in qua potestate hec facis. Aut qs est
qui dedit tibi hāc ptātē; Rñdēs aūt
ihesus dixit ad illos. Interrogabo vos z
ego vnū verbū. Rñdete mihi. Baptis-
mū iohānis de celo erat: an ex hoib9;
At illi cogitabant intra se dicentes. ∞
Quia si dixerim9 de celo dicet, Quare
ergo nō credidistis illi; Si aūt dixerim9
ex hoib9 plebs vniuersa lapidabit nos.
certi sūt enī iohānē prophetam esse. Certi sūt
Et rndert se nescire vnde esset. Et ihs
ait illis. Neqz ego dico vobis in ∞
qua potestate hec facio. Cepit autem Mat.21.f. Mar.12.a.
dicere ad plebez parabolā hāc. Homō qdaz
plantauit vineam et locauit ∞∞∞
eam colonis: et ipse peregre fuit ∞∞
multis tpibus: et in tempore misit ad
cultores seruum vt de fructu ∞∞∞
vinee darent illi. Qui ∞∞∞∞∞
cesum dimiserunt cum inanem. Et ∞∞
addidit alterū seruū mittere. Illi aūt B
hūc quoqz cedētes z afficiētes cōtume
lia: dimisert ianē. Et addidit tertiū mit
tere: qui et illum vulnerātes eiecerūt.
Dixit autez dns vinee. Quid faciam;
Mittā filium meū dilectuz: forsitan cū
hunc viderint verebuntur. Quē cuz vi
dissent coloni: cogitauerunt intra ∞∞
se dicentes. Hic est heres. ∞∞∞
Occidamus illum: vt nostra ∞∞∞ Gene.37.d.
fiat hereditas. Et eiectum illum ∞

τόμ ἔξω τοῦ ἀμπελῶμος ἀπέκτειμαμ. Τί οὖμ
ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶμος. ἐ
λεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τού=
τους, καὶ δώσει τομ ἀμπελῶμα ἄλλοις. ἀ=
κούσαμτες δὲ εἰπομ. μὴ γέμοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέ
ψας αὐτοῖς εἶπε. Τί οὖμ ἐστὶ τὸ γεγραμμέ=
μομ τοῦτο. λίθομ ὃμ ἀπελοκίμασαμ οἱ οἰκο=
δομοῦμτες οὗτος ἐγεμήθη εἰς κεφαλὴμ γω
μίας. πας ὁ πεσὼμ ἐπ ἐκείμομ τομ λίθομ συμ
θλασθήσεται, ἐφ ὃμ δ᾽ ἂμ πέση λικμήσει αὐ=
τόμ. καὶ ἐζήτησαμ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ=
ματεῖς ἐπιβαλεῖμ ἐπ αὐτόμ τὰς χεῖρας ἐμ αὐ
τῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαμ. ἔγμωσαμ γὰρ ὅ
τι πρὸς αὐτοὺς τὴμ παραβολὴμ ταύτημ εἶπε.
καὶ παρατηρήσαμτες ἀπέστειλαμ ἐγκαθε=
τους ὑποκριμομέμους ἑαυτοὺς δικαίους, εἰ=
μαι, ἵμα ἐπιλάβωμται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ
παραδοῦμαί αὐτόμ τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ
τοῦ ἡγεμόμος. καὶ ἐπηρώτησαμ αὐτόμ λέ
γομτες. διδάσκαλε οἴδαμεμ ὅτι ὀρθῶς λέ=
γεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάμεις πρό
σωπομ, ἀλλ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴμ ὁδόμ τοῦ
θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιμ ἡμῖμ καίσαρι φό=
ρομ δοῦμαι, ἢ οὔ. καταμοήσας δὲ αὐτῶμ τὴμ
πομηρίαμ, εἶπε πρὸς αὐτούς. Τί με πει=
ράζετε. ἐπιδείξατε μοι δημάριομ. τίμος ἔχει
εἰκόμα καὶ ἐπιγραφήμ. ἀποκριθέμτες δὲ εἶ=
πομ, καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεμ αὐτοῖς. ἀπόδοτε
τοίμυμ τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θε
οῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαμ ἐπιλαβέσθαι αὐ
τοῦ ῥήματος ἐμαμτίομ τοῦ λαοῦ. καὶ θαυ=
μάσαμτες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαμ.
προσελθόμτες δέ τιμες τῶμ σαδδουκαίωμ
οἱ ἀμτιλέγομτες ἀμάστασιμ μὴ εἶμαι, ἐπηρώ=
τησαμ αὐτὸμ λέγομτες. διδάσκαλε μωυσῆς
ἔγραψεμ ἡμῖμ. ἐάμ τιμὸς ἀδελφὸς ἀποθά
μῃ ἔχωμ γυμαῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκμος ἀποθά
μῃ ἵμα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴμ γυμαῖκα,
καὶ ἐξαμαστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
ἑπτὰ οὖμ ἀδελφοὶ ἦσαμ, καὶ ὁ πρῶτος λα
βὼμ γυμαῖκα ἀπέθαμεμ ἄτεκμος, καὶ ἔλαβεμ
ὁ δεύτερος τὴμ γυμαῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθα=
μεμ ἄτεκμος, καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεμ αὐτήμ. ὡ=
σαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπομ τέκμα,
καὶ ἀπέθαμομ. ὕστερομ δὲ πάμτωμ ἀπέθαμε
καὶ ἡ γυμή. ἐμ τῇ οὖμ ἀμαστάσει τίμος αὐ=
τῶμ γίμεται γυμή. οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχομ αὐτήμ
γυμαῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεμ αὐτοῖς ὁ ἰη=
σοῦς οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶμος τούτου γαμοῦσι καὶ
ἐκγαμίσκομται οἱ δὲ καταξιωθέμτες τοῦ αἰώ
μος ἐκείμου τυχεῖμ καὶ τῆς ἀμαστάσεως τῆς
ἐκ μεκρῶμ, οὔτε γαμοῦσιμ οὔτε ἐκγαμί=
ζομται, οὔτε γὰρ ἀποθαμεῖμ ἔτι δύμαμ=

extra vineam occiderũt. Quid ergo
faciet illis dominus vinee? Veniet
et perdet colonos istos: et
et dabit vineam aliis. Quo audito
dixerunt illi, Absit. Ille autez aspiciens
eos ait. Quid est ergo hoc qđ scriptũ
est. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes
hic factus ẽ in caput anguli? et
Quis q ceciderit supra illũ lapidez cõq̃s
fabit: sup quẽ ãt ceciderit pulverizabit illũ.
Et querebãt principes sacerdotũ et scri=
be mittere in illum manus illa
hora et timuerũt ppl̃z. Cognouerũt ei
ad ipsos dixerit similitudinem hanc.
Et observantes miserunt insidiatores
qui se iustos simularent
ut caperent eum in sermone: et
traderent illum principatui et potestati
presidis. Et interrogauerũt eũ dicẽtes.
Magister scimus quia recte dicis
et doces et non accipis
personam: sed viam dei in veritate
doces. Licet nobis tributum
dare cesari an nõ? Considerans autez
dolũ illoꝝ dixit ad eos. Quid me tem
ptatis? Ostẽdite mihi denariũ. Cuꝰ hz
imaginẽ et inscriptionẽ? Rñdẽtes dixe
runt. Cesaris. Et ait illis, Reddite
ergo que sũt cesaris cesari et q̃ sunt dei
deo. Et non potuerũt verbũ ei reprehendere coram plebe: et mirati
in responso eius tacuerunt.
Accesserunt autem quidam saduceoꝝ
q negãt esse resurrectionẽ: et interrogauerunt eum dicentes. Magister moyses
scripsit nobis: si frater alicuiꝰ mortuiꝰ
fuerit habẽs vxorẽ et hic sine liberis fuerit: ut accipiat eam frater eius vxorem:
et suscitet semen fratri suo.
Septem ergo fratres erãt: et primus acc
epit vxorem et mortuus est sine filijs: et
sequens accepit illã: et ipse mortuus ẽ
sine filio: et tertius accepit illam: siꝛ
et omnes septez nõ reliquerũt semen
et mortui sũt. Nouissime oim mortua ẽ
et mulier. In resurrectiõe ergo cuiꝰ co=
rũ erit vxor. Septẽ habuerũt eaz
vxorem. Et ait illis ihesus.
Filij huius seculi nubunt: et bũt
tradũtur ad nuptias: illi autẽ q digni hẽ
illo et resurrectione
ex mortuis: neq̃ nubẽt neq̃ ducẽt vxo
res: neq̃ vltra mori poterunt.

Mat. 21. g.
Mar. 12. b.
1. Pet. 2. d.
Actu. 4. b.

Mat. 22. c.
Mar. 12. b.
Iohã. 7. g.
18. c.

Mat. 22. c.
Mar. 12. c.

Mat. 22. d.
Mar. 12. c.

ται.ᵉισάγγελοιʳγαρʳεισί,ʼκαιᵉ υἱοίᵇεισί/Τουᶜθε
οὐ/Τηςᵒ αμαστάσεως ᶜυἱοίʳόμτες.ᵍὁτιᵇ Δεʳεγεί=
ρομται/οιᵇμεκροί,ˡκαιᵐ μωυσῆςⁿεμήμυσεμᵒ επὶ
/Τηςᵖ βάτουᵍως ʳλέγει.ˢκύριομ/Τομʳθεόμⁿ αβρα
άμ,ˣκαι/Τομʳθεόμʼισαάκ,ᵗκαι/Τομᵇ θεόμ ᶜιακώβ.
ᵘθεὸς ᶜΔε ʳουκ ˢεστί ᵇμεκρῶμ ˡ αλλά ᵇ ζώμτωμ ,
ˡῶάμτεςᵐ γαρⁿ αυτῶᵒ ζῶσιμ .ᵖ αποκριθέμτεςᵍ Δε
ʳ Τιμὲς/Τωμᵉ γραμματέωμ ᵉ είπομ.ˢ Διδάσκαλε,
ⁿκαλῶς ʳεἶπας.ʳουκ ʼέτι ᵗΔεᵇ ετόλμωμ ᶜεπερωτάμ
ᵒ αυτόμʳ ουλέμ.ʳείπεᵗ Δεᵇ προς ʼαυτούς,ᵇ πως ˡλέ
γουσι/Τομᵐ Χριστόμⁿ υἱόμᵒ Δαυίδᵖ είμαι,ᵍ καιʳ αυ
τόςᵉ Δαυίδʳ λέγειⁿ εμʳ βίβλωʳ ψαλμῶμ. ᵉ είπεμ/ο
ᵗκύριος/Τῶᵇ κυρίῳᶜ μουᵇ κάθουᶜ εκʳ Δεξιῶμᵍ μου,
ᵇ ἑως ʼαμ ᵇ θω/Τουςˡ εχθρούςᵐ σουⁿ υποπόδιομ/
Τωμᵒ ῶολῶμᵖ σου.ᵍ Δαυὶδ ʳουμ ᵗκύριομ ʼ αυτόμ
ⁿκαλεί,ˣκαιʳ ῶως ʼ υἱόςᵗ αυτούᵇ εστίμ.ᶜ ακούομ=
τοςᵒ Δεᶜ παμτός/Τουʳ λαού,ᵍ είπε/τοιςᵇ μαθηταίς
ˡαυτού.ᵇ ῶροσέχετεˡ αῶό /Τωμᵐ γραμματέωμ
/Τωμⁿ θελόμτωμᵒ ῶεριπατείμᵖ εμᵍ στολαίς ,ʳ καὶ
ᵒ φιλούμτωμʳ ασπασμούςⁿ εμ/Ταιςʳ αγοραίςʼ καιˉ
ˢ πρωτοκαθεδρίαςᵗ εμ/Ταιςᵇ συμαγωγαίς ,ᶜ καὶ
ᵒ ῶρωτοκλισίαςʳ εμ/Τοιςʼ Δείπμοις.ᵍ οιᵇ κατεσθί=
ουσι/Τας ʼοικίας/Τῶμᵇ χηρῶμ , ˡ καὶ ᵐ ῶροφάσει
ⁿ μακρὰᵒ ῶροσεύχομται.ᵖ ούτοιᵍ λήψομται ʳπε
ρισσότερομᵗ κρίμα. Cap.21.

Ἀναβλέψαςᵇ Δεᶜ είΔε /Τουςᵇ βάλλομτας /Τα
ᶜ Δῶρα ʳ αυτῶμ ᵍ εις /Τοᵇ γαζοφυλάκιομ
ˡπλουσίους.ᵇ είΔεˡ Δεᵐ Τιμὰ ⁿ καὶ ᵒ χήραμᵖ ῶεμι=
χράμᵍ βάλλουσαμʳ εκεῖᵗ Δύοʳ λεπτά,ⁿ καιˣ είπεμ.
ʳ αληθῶς ʼλέγωᵘ υμῖμᵇ ότι/ηᶜ χήραᵇ αύτη/ηᶜ ῶτω
χήʳ ῶλείομᵍ ῶάμτωμᵇ έβαλεμ.ˡ άῶαμτεςᵏ γαρˡ ού
τοιᵐ εκ/Τουⁿ ῶερισσεύομτος ᵒ αυτοίς ᵖ έβαλομ
ᵍ εις/Τα ʳ Δῶρα/Τουᵉ θεού.ˢ αύτηⁿ Δεʳ εκ/Τουʳ υσ=
τερήματοςʼ αυτῆς ᵗ άῶαμτα/Τομᵇ βίομᶜ ομᵒ είχεμ
ᶜ έβαλε.ʳ καὶᵍ Τιμῶμᵇ λεγόμτωμʳ ῶερὶ/Τουᵏ ιερού
ˡ ότιᵐ λίθοιςⁿ καλοῖςᵒ καιᵖ αμαθήμασιᵍ κεκόσμηται
ʳ είπε.ᵉ Ταύταʳ αⁿ θεωρείτε, ˣ ελεύσομται ʳ ημέραι
ˢ εμᵍ αἷςᵇ ουκᶜ αφεθήσεταιᵇ λίθοςᶜ επίʳ λίθομᵍ οςᵇ ου
ˡ καταλυθήσεται.ᵏ επηρώτησαμˡ Δεᵐ αυτόμ ⁿ λέ=
γομτες.ᵒ Διδάσκαλεᵖ ῶότεᵍ ουμʳ Ταύταᵉ έσται,
ʳ καιⁿ Τι/Τοˣ σημείομʳ όταμʼ μέλληᵗ Ταύταᵇ γίμεσ=
θαι.ᶜ οᵇ Δεᶜ είπε.ʳ βλέπετεᵍ μηᵇ πλαμηθήτε.ˡ ῶολ=
λοίᵏ γαρˡ ελεύσομταιᵐ επὶ/Τῶⁿ ομόματιᵒ μουᵖ λέ
γομτεςᵍ ότιʳ εγώᵉ ειμί,ʳ καὶ/οⁿ καιρὸς ˣ ήγγικε.ʳ μη
ʼ ουμᵗ πορευθήτεᵇ οπίσωᶜ αυτῶμ.ᵇ όταμᶜ Δεʳ ακού
σητεᵍ ῶολέμουςᵇ καὶˡ ακαταστασίαςᵏ μηˡ ῶτοη
θήτε.ᵐ Δει ⁿ γαρ ᵒ Ταύταᵖ γεμέσθαιᵍ ῶρῶτομ,
ʳ αλλᵉ ουκʳ ευθέως/Τοⁿ Τέλος.ˣ Τότεʳ έλεγεμʼ αυ=
τοίς.ᵉ εγερθήσεταιᵇ έθμοςᶜ επίᵇ έθμος,ʳ καὶ ʳ βασι=
λείαᵉ επίᵇ βασιλείαμ,ˡ σεισμοίᵏ Τεˡ μεγάλοιᵐ κα=
τὰⁿ Τόῶους ᵒ καιᵖ λιμοίᵍ καιʳ λοιμοίᵉ έσομται.ʳ φό
βητραⁿ Τεˣ καιʳ σημεῖαʼ ῶπᵉ ουραμοῦᵇ μεγάλαᶜ έσ
ται.ᵇ ῶροᶜ Δεʳ Τούτωμᵉ ῶάμτωμᵇ επβαλοῦσιμʳ εφ

ᵉ Equalesˣ eníⁿ angelisʳ sūtʼ τᵉ filijᶜ deiᵇ sūt:
cumʳ sintᶜ filijᵇ resurrectiõis.ᵍ Quiaᵇ χοʳ re=
surgantᵏ mortui:ˡ etᵐ moyses ⁿ oñdit ᵒ secus
ᵖ rubum:ᵍ sicutʳ dicit.ᵉ Dñmʳ deusⁿ abraam
ˣ etʳ deumʼ ysaacᵃ etᵇ deumᶜ iacob.ꝏꝏꝏ
ᵘ Deusᶜ aūtʳ nonᵍ estᵇ mortuorū sedᵏ viuoꝝ:
ˡ omnesᵐ enimᵒ viuuntⁿ ei.ᵖ Rñdentesᵍ aūt
ʳ quidã ᵉ scribarumⁿ direruntˣ ei.ʳ Magister
ⁿ beneʳ dixisti.ᵉ Etʼ amplius ʳ nō ᵇ audebant
ᵒ eū ʳ quicq̄ᶜ interrogare.ʳ Dixitᵉ ãtᵇ adˡ illos
ᵐ xp̄s ⁿ filiū ᵖ eēᵒ dauid:ᵍ τ ʳ ipse ⌊ᵏ Quōˡ dicūt
ᵉ dauidʳ dicitⁿ inʳ libroʳ psalmorum.ʼ Dixit
ᵉ dñsᵇ domino ᶜ meoᵒ sedeᶜ a ʳ dextrisᵍ meis
ᵇ donecᵏ ponamˡ inimicos ᵐ tuos ⁿ scabellū
ᵒ pedumᵖ tuorum.ᵍ Dauidʳ ergoᵉ dñmʳ illū
ⁿ vocat:ʳ τʳ quōʼ filiꝰ ᵉ eiusᵇ est:ᶜ Audiente
ᵒ autemᶜ omnyʳ populoᵍ dixitᵇ discipulis ꝏ
ˢ suis.ᵏ Attenditeˡ aᵐ scribis ꝏꝏꝏꝏ
ⁿ quiⁿ volunt ᵒ ambulareᵖ inᵍ stolis: ʳ et ꝏꝏ
ᵉ amantʳ salutationesⁿ inˡ foroʳ et ꝏꝏꝏ
ʼ primasʼ cathedrasᵗ inᵇ synagogisᶜ et ꝏꝏ
ᵒ primosᵒ discubitᵖ ᵍ ī ꝓnūijs.ᵍ Quiᵇ deuo=
rantˡ domosᵏ viduarū :ᵐ simulantes ꝏꝏ
ⁿ longamᵒ orationem.ᵖ Hiᵍ accipient ꝏꝏ
ᶜ damnationemʳ maiorem. Cap.21.

Ἀναβλέψαςᵇ Δεᶜ είΔε /Τουςᵇ βάλλομτας /Τα
ᶜ Δῶρα ʳ αυτῶμ ᵍ εις /Τοᵇ γαζοφυλάκιομ
ˡπλουσίους.ᵏ είΔεˡ Δεᵐ Τιμὰ ⁿ καὶ ᵒ χήραμᵖ ῶεμι=
χράμᵍ βάλλουσαμʳ εκεῖᵗ Δύοʳ λεπτά,ⁿ καιˣ είπεμ.
ʳ αληθῶς ʼλέγωᵘ υμῖμᵇ ότι/ηᶜ χήραᵇ αύτη/ηᶜ ῶτω
χήʳ ῶλείομᵍ ῶάμτωμᵇ έβαλεμ.ˡ άῶαμτεςᵏ γαρˡ ού
τοιᵐ εκ/Τουⁿ ῶερισσεύομτος ᵒ αυτοίς ᵖ έβαλομ
ᵍ εις/Τα ʳ Δῶρα/Τουᵉ θεού.ˢ αύτηⁿ Δεʳ εκ/Τουʳ υσ=
τερήματοςʼ αυτῆς ᵗ άῶαμτα/Τομᵇ βίομᶜ ομᵒ είχεμ
ᶜ έβαλε.ʳ καὶᵍ Τιμῶμᵇ λεγόμτωμʳ ῶερὶ/Τουᵏ ιερού
ˡ ότιᵐ λίθοιςⁿ καλοῖςᵒ καιᵖ αμαθήμασιᵍ κεκόσμηται
ʳ είπε.ᵉ Ταύταʳ αⁿ θεωρείτε, ˣ ελεύσομται ʳ ημέραι
ˢ εμᵍ αἷςᵇ ουκᶜ αφεθήσεταιᵇ λίθοςᶜ επίʳ λίθομᵍ οςᵇ ου
ˡ καταλυθήσεται.ᵏ επηρώτησαμˡ Δεᵐ αυτόμ ⁿ λέ=
γομτες.ᵒ Διδάσκαλεᵖ ῶότεᵍ ουμʳ Ταύταᵉ έσται,
ʳ καιⁿ Τι/Τοˣ σημείομʳ όταμʼ μέλληᵗ Ταύταᵇ γίμεσ=
θαι.ᶜ οᵇ Δεᶜ είπε.ʳ βλέπετεᵍ μηᵇ πλαμηθήτε.ˡ ῶολ=
λοίᵏ γαρˡ ελεύσομταιᵐ επὶ/Τῶⁿ ομόματιᵒ μουᵖ λέ
γομτεςᵍ ότιʳ εγώᵉ ειμί,ʳ καὶ/οⁿ καιρὸς ˣ ήγγικε.ʳ μη
ʼ ουμᵗ πορευθήτεᵇ οπίσωᶜ αυτῶμ.ᵇ όταμᶜ Δεʳ ακού
σητεᵍ ῶολέμουςᵇ καὶˡ ακαταστασίαςᵏ μηˡ ῶτοη
θήτε.ᵐ Δει ⁿ γαρ ᵒ Ταύταᵖ γεμέσθαιᵍ ῶρῶτομ,
ʳ αλλᵉ ουκʳ ευθέως/Τοⁿ Τέλος.ˣ Τότεʳ έλεγεμʼ αυ=
τοίς.ᵉ εγερθήσεταιᵇ έθμοςᶜ επίᵇ έθμος,ʳ καὶ ʳ βασι=
λείαᵉ επίᵇ βασιλείαμ,ˡ σεισμοίᵏ Τεˡ μεγάλοιᵐ κα=
τὰⁿ Τόῶους ᵒ καιᵖ λιμοίᵍ καιʳ λοιμοίᵉ έσομται.ʳ φό
βητραⁿ Τεˣ καιʳ σημεῖαʼ ῶπᵉ ουραμοῦᵇ μεγάλαᶜ έσ
ται.ᵇ ῶροᶜ Δεʳ Τούτωμᵉ ῶάμτωμᵇ επβαλοῦσιμʳ εφ

Mar.12.c. Mar.12.d. Exodi.3.b

Mat.22.g. Marc.12.f.

Psal.109.

Mat.22.g. Mar.12.f.

Mar.12.g.

Mar.12.g.

Mat.24.a. Marc.13.a

Mat.24.a. Mar.13.b.

Mat.24.a. Mar.13.b. Ephe.5.b 1.Cor.3.d Col.2.d.

Mat.24.b. Mar.13.b.

Mat.24.b.

ʰυμάς/Τας ⁱΧείρας ᵐαυτῶμ, ⁿκαι ᵒδιώξουσι ᵖπα
ραδιδόμτες ᵍεις ʳσυμαγωγάς ˢκαι ᵗφυλακάς, ᵘα
γομένους ˣεπ ʸβασιλεῖς ᶻκαι ᵃηγεμόμας ᵇἕμεκεμ
/Του ᶜομόματος ᵈμού. ᵉαποβήσεταί ᶠδε ᵍυμῖμ ʰεις
ⁱμαρτύριομ. ᵏθέσθε ˡουμ ᵐεις /Τας ⁿκαρδίας ᵒυ=
μῶμ ᵖμη ᵍπρομελετᾶμ ʳαπολογηθῆμαι. ˢεγώ
ᵗγαρ ᵘδώσω ᵛυμῖμ ʷστόμα ˣκαι ʸσοφίαμ, ᶻηᵃου ᵇδυ
μήσομται ᶜαμτειπεῖμ ᵈουδὲ ᵉαμτιστῆμαι ᶠπάμτες
/οι ᵍαμτικείμενοι ʰυμῖμ. ⁱπαραδοθήσεσθε ᵏδε ˡκαι
ᵐυπό ⁿγομέωμ ᵒκαι ᵖσυγγεμῶμ ᵠκαι ʳφίλωμ ˢκαι
ᵗαδελφῶμ, ᵘκαι ᵛθαματώσουσιμ ʷεξ ˣυμῶμ. ʸκαι
ᶻέσεσθε ᵃμισούμενοι ᵇυπό ᶜπάμτωμ ᵈδιά /Το ᵉόμο
μα ᶠμου. ᵍκαι ʰθριξ ⁱεκ /Της ᵏκεφαλῆς ˡυμῶμ ᵐου
μὴ ⁿαπόληται. ᵒεμ /Τῆ ᵖυπομομῆ ᵠυμῶμ ʳκτήσασ
θε /Τας ˢψυχάς ᵗυμῶμ. ᵘόταμ ᵛδὲ ˣἴδητε ʸκυκλου
μένημ ᶻυπό ᵃστρατοπέδωμ /Τημ ᵇιερουσαλήμ, ᶜτο
τε ᵈγμῶτε ᵉότι ᶠἤγγικεμ /η ᵍερήμωσις ʰαυτῆς. ⁱτό
τε ᵏοι ˡεμ /Τῆ ᵐιουδαίᾳ ⁿφευγετωσαμ ᵒεις /Τα ᵖὄρη,
ᵠκαι ʳοι ˢεμ ᵗμέσῳ ᵘαυτῆς ᵛεκχωρείτωσαμ, ʷκαι ˣοι
ʸεμ /Ταις ᶻχώραις ᵃμη εισερχέσθωσαμ ᵇεις ᶜαυτήμ
ᵈότι ᵉημέραι ᶠεκδικήσεως ᵍαὗται ʰεισί, /Του ⁱπλη
ρωθῆμαι ᵏπάμτα /Τα ˡγεγραμμέμα. ᵐουαὶ δὲ /Ταις
ⁿεμ ᵒγαστρὶ ᵖεχούσαις ᵠκαι /Ταις ʳθηλαζούσαις
ˢεμ ᵗεκείμαις /Ταις ᵘημέραις. ᵛέσται ʷγαρ ˣαμάγκη
ʸμεγάλη ᶻεπὶ /Της ᵃγης, ᵇκαὶ ᶜοργὴ ᵈεμ /Τῳ ᵉλαῷ
ᶠΤούτῳ. ᵍκαὶ ʰπεσοῦμται ⁱστόματι ᵏμαχαίρας,
ˡκαὶ ᵐαιχμαλωτισθήσομται ⁿεις ᵒπάμτα /Τα ᵖἔθμη.
ᵠκαὶ ʳιερουσαλὴμ ˢέσται ᵗπατουμένη ᵘυπὸ ᵛεθ=
μῶμ ˣἄχρι ʸωλημρωθῶσι ᶻκαιροὶ ᵃεθμῶμ. ᵇκαὶ ᶜέσ=
ται ᵈσημεῖα ᵉεμ ᶠηλίῳ ᵍκαὶ ʰσελήμη ⁱκαὶ ʲάστροις,
ᵏκαὶ ˡεπὶ /Της ᵐγης ⁿσυμοχὴ ᵒεθμῶμ, ᵖεμ ᵠαπορία ʳη=
χούσης ˢθαλάσσης ᵗκαὶ ᵘσάλου, ᵛαποψυχόμ=
των ʷαμθρώπωμ ˣαπὸ ʸφόβου ᶻκαὶ ᵃπροσδοκί=
ας /Τωμ ᵇεπερχομένωμ ᶜεμ /Τῆ ᵈοικουμένη. /αι ᵉγαρ
ᶠδυμάμεις /Τωμ ᵍουραμῶμ ʰσαλευθήσομται. ⁱκαὶ
ᵏΤότε ˡὄψομται /Τομ ᵐυἱόμ /Του ⁿαμθρώπου ᵒερχό
μεμομ ᵖεμ ᵠμεφέλῃ ʳμετὰ ˢδυμάμεως ᵗκαὶ ᵘδόξης
ᵛπολλῆς. ʷαρχομένωμ ˣδὲ ʸΤούτωμ ᶻγίμεσθαι,
ᵃαμακύψατε ᵇκαὶ ᶜεπάρατε /Τας ᵈκεφαλὰς ᵉυ=
μῶμ, ᶠδιότι ᵍεγγίζει /η ʰαπολύτρωσις ⁱυμῶμ.
ʲκαὶ ᵏείπε ˡπαραβολήμ ᵐαυτοῖς. ⁿἴδετε /Τημ ᵒσυ=
κήμ ᵖκαὶ ᵠπάμτα /Τα ʳδέμδρα, ˢὅταμ ᵗπροβάλω=
σιμ ᵘήδη, ᵛβλέπομτες ʷαφ ˣεαυτῶμ ʸγιμώσκετε ᶻὅ
τι ᵃήδη ᵇεγγύς /Το ᶜθέρος ᵈεστίμ. ᵉουτω ᶠκαὶ ᵍυ=
μεῖς ʰόταμ ⁱἴδητε ʲΤαῦτα ᵏγιμόμεμα, ˡγιμώσκε=
τε ᵐὅτι ⁿεγγύς ᵒεστίμ /η βασιλεία /Του ᵖθεού. ᵠα=
μὴμ ʳλέγω ˢυμῖμ ᵗὅτι ᵘουμὴ ᵛπαρέλθῃ /η ʷγεμεά
ˣαὕτη, ʸέως ᶻαμ ᵃπάμτα ᵇγέμηται. /ο ᶜουραμὸς ᵈκαι
/η ᵉγη ᶠπαρελεύσομται /οι ᵍδὲ ʰλόγοι ⁱμου ʲου
μὴ ᵏπαρέλθωσι. ˡπροσέχετε ᵐδὲ ⁿεαυτοῖς, ᵒμή=
ποτε ᵖβαρηθῶσιμ ᵠυμῶμ /αὶ ʳκαρδίαι ˢεμ ᵗκραιπά
λῃ ᵘκαὶ ᵛμέθῃ ʷκαὶ ˣμερίμμαις ʸβιωτικαίς, ᶻκαὶ ᵃαιφ
νίδιος ᵇεφ ᶜυμᾶς ᵈεπιστῇ /η ᵉημέρα ᶠεκείμη. ᵍως

ʰvobis ⁱmanus ᵐsuas: ⁿτ ᵒperſequẽtur ᵖtra= Mar. 13.b. Joh. 15.f.
dentes ᵍin ʳſynagogas ˢτ ᵗcuſtodias: ᵘtrahẽ
tes ˣad ʸreges ᶻet ᵃpreſides ᵇpropter ꝯ
ᶜnomen ᵈmeũ. ᵉ Continget ᶠautez ᵍvobis ʰin
ⁱteſtimoniũ. ᵏ Ponite ˡergo ᵐi ⁿcordib⁹ ᵒvr̃is
ᵖnõ ᵠpmeditari ʳquẽadmodũ ˢrñdeatſ. ᵗ Ego
ᵘ.n. ᵛdabo ʷvobis ˣos ʸτ ᶻſapiaz ᵃcui ᵇnõ ᶜpo=
terũt ᵈreſiſtere ᵉet ᶠcontradicere ᵍomnes ꝯ
ʰaduerſarij ⁱvestri. ᵏ Trademini ˡautem ꝯ
ᵐa ⁿparẽtib⁹ ᵒτ ᵖfratrib⁹ ᵠτ ʳcognatis ˢτ ᵗami
cis: ᵘτ ᵛmorte ʷafficient ˣex ʸvobis. ᶻ Et ꝯ
ᵃeritis ᵇodio ᶜoibus hominibus ᵈ ppter ᵉno=
mẽ ᶠmeũ. ᵍ Et ʰcapillus ⁱde ᵏcapite ˡvr̃o ᵐnõ Mat. 10.f.
ⁿperibit. ᵒ In ᵖpatientia ᵠvestra ʳpossidebitis ℂ
ˢanimas ᵗvestras. ᵘ Cum ᵛaũt ʷideritis ˣcir Mat. 24.c.
ʸcundari ᶻab ᵃexercitu ᵇhierusalem: ᶜtunc ꝯ Mar. 13.d
ᵈscitote ᵉqr̃ ᶠapp2opiquauit ᵍdesolatio ʰci⁹.
ⁱ Tũc ʲq̃ ᵏin ˡiudea sunt ᵐfugiant ⁿad ᵒmontes Mat. 24.c.
ᵖτ ᵠqui ʳin ˢmedio ᵗeius ᵘ discedant: ᵛ τ ʷqui Mar. 13.d.
ˣin ʸregionibus ᶻnon ᵃintrent ᵇin ᶜeam: ꝯ
ᵈqua ᵉdies ᶠvltionis ᵍhi ʰsũt: ˡvt ⁱimpleãtur
ᵏomnia ˡque ᵐscripta ⁿsunt. ᵒ Ve ᵖautem ꝯ Mat. 24.c.
ᵠpregnantibus ʳet ˢ nutrientibus ꝯꝯ Mar. 13.d.
ᵗin ᵘillis ᵛdiebus. ʷ Erit ˣenim ʸpressura ꝯ
ᶻmagna ᵃsupra ᵇ terram: ᶜ et ᵈira ᵉin ᶠpplo
ᵍhoc. ʰ Et ⁱcadent in ᵏore ˡgladij: ꝯꝯ
ᵐet ⁿcaptiui ᵒducent ᵖin ᵠomnes ʳgentes. ꝯ
ˢ Et ᵗhierusalem ᵘcalcabitur ᵛ a ʷ gentibus
ˣdonec ʸimpleant ᶻtpa ᵃ nationũ. ᵇ Et ᶜerũt Esaie. 13.b.
ᵈsigna ᵉin ᶠsole ᵍτ ʰluna ⁱet ʲstellis: ꝯꝯ Joheli. 2.c
ᵏτ ˡi ᵐterris ⁿpressura ᵒgẽtiũ ᵖre ᵠcõfusa ʳe ˢso
nitus ᵗmaris ᵘet ˣfluctuum: ʸ arescentibus
ᶻhominibus ᵃpre ᵇtimore ᶜτ ᵈexpectatione
ᵉque ᶠsuperuenient ᵍuniuerso ʰorbi. ⁱ Nam
ʲvirtutes ᵏcelorum ˡmouebuntur. ᵐ Et ꝯ Mat. 24.d.
ⁿtunc ᵒvidebũt ᵖfiliu; ᵠhominis ʳvenientem Mar. 13. f.
ˢin ᵗnube ᵘcuz ˣptãte ʸmagna ᶻτ ᵃmaiestate. Esai. 3.c
ᵇ Dis ᶜautem ᵈfieri ᵉincipientibus: ꝯꝯ D
ᶠrespicite ᵍet ʰleuate ⁱcapita ʲvestra: ꝯꝯ
ᵏquoniam ˡappropinquat ᵐredemptio ⁿve=
stra. ᵒ Et ᵖdixit ᵠillis ʳsilitudinẽ. ˢ Videte ᵗfi Mat. 24.c.
culneã ᵘτ ᵛomnes ʷarbores: ˣ cum ʸ pducunt Mar. 13.f.
ᶻiam ᵃex ᵇse ᶜfructum ᵈscitis ᵉquoniam ꝯ
ᶠprope ᵍest ʰestas. ⁱ Ita ʲet ᵏvos ꝯꝯꝯ
ˡcum ᵐvideritis ⁿhec ᵒfieri: ᵖscitote ꝯꝯ
ᵠquoniam ʳprope ˢest ᵗregnuz ᵘdei. ᵛ Amen
ʷdico ˣvobis ʸqr̃ ᶻnon ᵃpreteribit ᵇgeneratio
ᶜhec ᵈdonec ᵉomnia ᶠfiant. ᵍ Celum ʰet ꝯ Mat. 24.c.
ⁱterra ʲtransibũt: ᵏverba ˡautem ᵐmea ⁿ non Mar. 13.g.
ᵒtransibũt. ᵖ Attendite ᵠaũt ʳvobis ˢne ᵗfor= Roma. 13.d
te ᵘgrauentur ᵛcorda ʷvestra ˣin ʸcrapula ꝯ 1. Thes. 5.a
ᶻet ᵃebrietate ᵇτ ᶜcuris huius ᵈvite: ᵉet ꝯ Apoc. 8.d
ᶠsupueniat ᵍi ʰvos ⁱrepẽtina ʲdies ᵏilla. ˡ Tã

ωαγίς γαρ εωελεύσεται εωί ωάντας τους καθημένους εωί πρόσωωον ωάσης της γης. αγρυωνείτε ουν εν ωαντί καιρώ δεόμενοι, ίνα καταξιωθήτε εκφυγείν ωάντα τα μέλλοντα γίνεσθαι, και σταθήναι έμωροσθεν του υιού του αμθρώωου. ημν δε τας ημέρας εν τω ιερώ διδάσκων, τας δε νύκτας εξερχόμενος ηυλίζετο εις το όρος το καλούμενον ελαιών. και ως ο λαός ώρθριζε ωρος αυτόν εν τω ιερώ ακούειν αυτού. Cap.xx.

Ηγγιζε δε η εορτή των αζύμων, η λεγομένη ωάσχα, και εζήτουν οι αρχιερείς και οι γραμματείς το ως αμελωσιν αυτόν. εφοβούντο γαρ τον λαόν. εισήλθε δε σατανάς εις ιούδαν τον επικαλούμενον ισκαριώτην, όντα εκ του αριθμού των δώδεκα, και αωελθών συνελάλησε τοις αρχιερεύσι και τοις στρατηγοίς το ως αυτόν ωαραδώ αυτοίς. και εχάρησαν, και συνέθεντο αυτώ αργύριον δούναι. και εξωμολόγησε. και εζήτει ευκαιρίαν του ωαραδούναι αυτόν αυτοίς άτερ όχλου. ήλθε δε η ημέρα των αζύμων, εν η έδει θύεσθαι το ωάσχα. και απέστειλε ωέτρον και ιωάννην ειωών, ωορευθέντες ετοιμάσατε ημίν το ωάσχα ίνα φάγωμεν. οι δε είωον αυτώ. ωου θέλεις ετοιμάσωμεν. ο δε είωεν αυτοίς. ιδού εισελθόντων υμών εις την ωόλιν συναντήσει υμίν άνθρωωος κεράμιον ύδατος βαστάζων. ακολουθήσατε αυτώ εις την οικίαν ου εισπορεύεται, και ερείτε τω οικοδεσωότη της οικίας. λέγει σοι ο διδάσκαλος. ωου εστί το κατάλυμα, όωου το ωάσχα μετά των μαθητών μου φάγω. κακείνος υμίν δείξει ανώγαιον μέγα εστρωμένον, εκεί ετοιμάσατε. αωελθόντες δε εύρον καθώς είρηκεν αυτοίς, και ητοίμασαν το ωάσχα. και ότε εγένετο η ώρα ανέωεσε, και οι δώδεκα αωόστολοι συν αυτώ, και είωεν ωρος αυτούς. εωιθυμία εωεθύμησα τούτο το ωάσχα ωαθείν μεθ υμών ωρο του με ωαθείν. λέγω γαρ υμίν, ότι ουκέτι ου μη ωάγω εξ αυτού, έως ότου ωληρωθή εν τη βασιλεία του θεού. και δεξάμενος ωοτήριον, ευχαριστήσας είωε. λάβετε τούτο και διαμερίσατε εαυτοίς. λέγω γαρ υμίν, ότι ου μη ωίω αωό του γενήματος της αμωέλου, έως ότου η βασιλεία του θεού έλθη. και λαβών άρτον ευχαριστήσας, έκλασε και έδωκεν αυτοίς λέγων. τούτο εστί το σώμα μου το υωέρ υμών διδόμενον. τούτο ωοιείτε εις την εμήν αμάμνησιν. ωσαύτως και το ωοτήριον μετά το δειωνήσαι λέγων. τούτο το ωοτήριον η καινή διαθήκη εν τω αίματί μου το υωέρ υμών εκχυννόμενον. ωλην ιδού η χείρ του ωαραδιδόντος με μετ εμού εστιν ε τραπέζης. και γε ο υιός μεν του αμθρώωου κατά το ωρωρισμένον ωορεύεται, ωλην ουαί τω αμθρώωω εκείνω δι ου ωαραδίδοται. και αυτοί ήρξαντο συζητείν ωρος εαυτούς το τίς άρα εξ αυτών εστίν ο ταύτα μέλλων ωράσσειν. εγένετο δε και φιλονεικία εν αυτοίς το τίς αυτών δοκεί είναι μείζων. ο δε είωεν αυτοίς. οι βασιλείς των εθνών κυριεύουσιν αυτών, και οι εξουσιάζοντες αυτών ευεργέται καλούνται. υμείς δε ουχ ούτως, αλλ ο μείζων εν υμίν γινέσθω ως ο νεώτερος, και ο ηγούμενος ως ο διακονών. τίς γαρ μείζων, ο ανακείμενος η ο διακονών; ουχί ο ανακείμενος; εγώ δε εν μέσω υμών ειμί ως ο διακονών. υμείς δέ εστε οι διαμεμενηκότες μετά μου εν τοις ωειρασμοίς μου, κάγω διατίθεμαι υμίν καθώς διέθετό μοι ο ωατήρ μου βασιλείαν, ίνα εσθίητε και ωίνητε εωί της τραπέζης μου εν τη βασιλεία μου, και καθίσεσθε εωί θρόνων κρίνοντες τας δώδεκα φυλάς του ισραήλ. είωε δε ο κύριος. σίμων σίμων ιδού ο σατανάς εξητήσατο υμάς του σινιάσαι ως τον σίτον. εγώ δε εδεήθην ωερί σου ίνα μη εκλείωη η ωίστις σου, και συ ωοτέ ωιστρέψας στήριξον τους αδελφούς σου. ο δε είωεν αυτώ. κύριε μετά σου έτοιμός είμι και εις φυλακήν και εις θάνατον ωορεύεσθαι. ο δε είωεν. λέγω σοι, ωέτρε, ου φωνήσει σήμερον αλέκτωρ έως τρίς ε μη απαρνήσει με. και είωεν αυτοίς. ότε αωέστειλα υμάς άνευ βαλλαντίου και ωήρας και υωοδημάτων, μη τινος υστερήσατε; οι δε είωαν. ουδενός. είωε δε αυτοίς. αλλά νυν ο έχων βαλλάντιον αράτω, ομοίως και ωήραν, και ο μη έχων ωωλησάτω το ιμάτιον αυτού και αγορασάτω μάχαιραν. λέγω γαρ υμίν ότι τούτο το γεγραμμένον δει τελεσθήναι εν εμοί το και μετά ανόμων ελογίσθη. και γαρ το ωερί εμού τέλος έχει. ο δε είωαν. κύριε ιδού μάχαιραι ωδε δύο. ο δε είωεν αυτοίς. ικανόν εστιν. και εξελθών εωορεύθη κατά το έθος εις το όρος των ελαιών. ηκολούθησαν δε αυτώ και οι μαθηταί. γενόμενος δε εωί του τόωου είωεν αυτοίς. ωροσεύχεσθε μη εισελθείν εις ωειρασμόν. και αυτός αωεσπάσθη αωό αυτών ωερί λίθου βολήν, και θείς τα γόνατα ωροσηύχετο λέγων. ωάτερ εί βούλει ωαρένεγκε το ωοτήριον τούτο αωό εμού. ωλην μη το εμόν θέλημα αλλά το σόν γινέσθω. ωφθη δε αυτώ άγγελος αωό του ουρανού ενισχύων αυτόν. και γενόμενος εν αγωνία εκτενέστερον ωροσηύχετο. εγένετο δε ο ιδρώς αυτού ωεί θρόμβοι αίματος καταβαίνοντος εωί την γην. και αναστάς αωό της ωροσευχής, ελθών ωρος τους μαθητάς εύρεν αυτούς κοιμωμένους αωό της λύωης. και είωεν αυτοίς. τί καθεύδετε; αναστάντες ωροσεύχεσθε μη εισελθείν εις ωειρασμόν. έτι δε αυτού λαλούντος ιδού όχλος, και ο λεγόμενος ιούδας εις των δώδεκα ωροήρχετο αυτών, και ήγγισε τω ιησού ωρος το φιλήσαι αυτόν. ο δε ιησούς είωεν αυτώ. ιούδα φιλήματι τον υιόν του αμθρώωου ωαραδίδως; ιδόντες δε οι ωερί αυτόν το εσόμενον είωαν αυτώ. κύριε ει ωατάξομεν εν μαχαίρη; και ωαίσας τις εξ αυτών τον δούλον του αρχιερέως αωέκοψε το ους αυτού το δεξιόν. αωοκριθείς δε ο ιησούς είωεν. εάσατε έως τούτου. και αωτόμενος του ωτίου αυτού ιάσατο αυτόν. είωε δε ο ιησούς ωρος τους ωαραγενομένους ε αυτόν αρχιερείς και στρατηγούς του ιερού και ωρεσβυτέρους. ως ωρος λῃστήν εξήλθατε μετά μαχαιρών και ξύλων συλλαβείν με; καθ ημέραν ήμην ωρος υμάς εν τω ιερώ διδάσκων, και ουκ εκρατήσατε με. αλλ αύτη υμών εστίν η ώρα και η εξουσία του σκότους. συλλαβόντες δε αυτόν ήγαγον και εισήγαγον αυτόν εις την οικίαν του αρχιερέως. ο δε ωέτρος ηκολούθει μακρόθεν. ωερικαύσαντων δε ωυρ εν μέσω της αυλής και συγκαθισάντων ωαρεκάθητο ο ωέτρος εν μέσω αυτών. ιδούσα δε αυτόν ωαιδίσκη τις καθήμενον ωρος το ωυρί και ατενίσασα αυτώ είωεν. και ούτος συν αυτώ ήν. ο δε ηρνήσατο αυτόν λέγων. ου γύναι ουκ οίδα αυτόν. και μετά μικρόν έτερος ιδών αυτόν έφη. και συ εξ αυτών εί. ο δε ωέτρος είωεν. ουκ είμι. και διαστάσης ωερί ώρας μιας τις άλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων. επ αληθείας και ούτος μετ αυτού ήν. και γαρ γαλιλαίος εστί. και είωεν ο ωέτρος. ανθρωωε ουκ οίδα ο λέγεις. και ωαραχρήμα έτι αυτού λαλούντος εφώνησεν αλέκτωρ. και στραφείς ο κύριος ενέβλεψε τω ωέτρω. και υωεμνήσθη ο ωέτρος το ρήμα του κυρίου ως είωεν αυτώ ότι ωρίν αλέκτορα ωεφωνήσαι σήμερον ε τρίς με αωαρνήσῃ. και εξελθών έξω ο ωέτρος έκλαυσε ωικρώς. και οι άνδρες οι συνέχοντες αυτόν ενέωαιζον αυτώ δέροντες. και αωοκαλύψαντες αυτόν ήρωτων λέγοντες. ωροφήτευσον τίς εστιν ο ωαίσας σε; και έτερα ωολλά βλασφημούντες έλεγον εις αυτόν. και ως εγένετο ημέρα συνήχθη το ωρεσβυτέριον του λαού, αρχιερείς τε και γραμματείς, και ανήγαγον αυτόν εις το συνέδριον αυτών λέγοντες. ει συ εί ο χριστός, είωον ημίν. είωε δε αυτοίς. εάν υμίν είωω ου ωιστεύσετε. εάν δε και ερωτήσω ου μη αωοκριθήτε μοι ουδέ μη αωολύσητε. αωό του νυν δε ο υιός του αμθρώωου καθήμενος εκ δεξιών της δυνάμεως του θεού. είωαν δε ωάντες. συ ουν εί ο υιός του θεού; ο δε ωρος αυτούς έφη. υμείς λέγετε ότι εγώ είμι. οι δε είωαν. τί έτι χρείαν έχομεν μαρτυρίας; αυτοί γαρ ακηκόαμεν αωό του στόματος αυτού. Cap.xxiii.

Και αναστάν ωαν το ωλήθος αυτών ήγαγον αυτόν ωρος τον ωιλάτον. ήρξαντο δε κατηγορείν αυτού λέγοντες. τούτον ευράμεθα διαστρέφοντα το έθνος ημών και κωλύοντα φόρους καίσαρι διδόναι, λέγοντα εαυτόν χριστόν βασιλέα είναι. ο δε ωιλάτος ηρώτησεν αυτόν λέγων. συ εί ο βασιλεύς των ιουδαίων; ο δε αωοκριθείς αυτώ έφη. συ λέγεις. ο δε ωιλάτος είωε ωρος τους αρχιερείς και τους όχλους. ουδέν ευρίσκω αιτίαν εν τω ανθρώωω τούτω. οι δε ενίσχυον λέγοντες ότι ανασείει τον λαόν διδάσκων καθ όλης της ιουδαίας αρξάμενος αωό της γαλιλαίας έως ώδε. ωιλάτος δε ακούσας γαλιλαίαν ωεριήρετο ει ο αμθρωωός εστι γαλιλαίος. και ως έγνω ότι εκ της εξουσίας ηρώδου εστίν, ανέωεμωεν αυτόν ωρος ηρώδην όντα και αυτόν εν ιεροσολύμοις εν ταύταις ταις ημέραις. ο δε ηρώδης ιδών τον ιησούν εχάρη λίαν. ην γαρ εξ ικανών χρόνων θέλων ιδείν αυτόν διά το ακούειν ωερί αυτού, και ήλωιζέν τι σημείον ιδείν υωό αυτού γινόμενον. ωρωτήσας δε αυτόν εν λόγοις ικανοίς ουδέν αωεκρίνατο αυτώ. είστηκεισαν δε οι αρχιερείς και οι γραμματείς ευτόνως κατηγορούντες αυτού. εξουθενήσας δε αυτόν ηρώδης σύν τοις στρατεύμασιν αυτού και ενωαίξας εωερίβαλε λαμωράν εσθήτα, και ανέωεμωεν αυτόν τω ωιλάτω. εγένοντο δε φίλοι ο τε ηρώδης και ο ωιλάτος εν αυτή τη ημέρα μετ αλλήλων. ωροσκαλεσάμενος δε ο ωιλάτος τους αρχιερείς και τους άρχοντας και τον λαόν είωεν ωρος αυτούς. ωροσηνέγκατε μοι τον άνθρωωον τούτον ως αωοστρέφοντα τον λαόν, και ιδού εγώ ενώωιον υμών ανακρίνας ουδέν ευρον εν τω ανθρώωω τούτω αιτίαν ων κατηγορείτε κατ αυτού. αλλ ουδέ ηρώδης. ανέωεμωα γαρ υμάς ωρος αυτόν, και ιδού ουδέν άξιον θανάτου εστί ωεωραγμένον αυτώ. ωαιδεύσας ουν αυτόν ωολύσω. ανάγκην δε είχεν κατά εορτήν αωολύειν αυτοίς ένα. ανεκράγοσαν δε ωαμωληθεί λέγοντες. αωόλυσον τούτον, αωόλυσον δε ημίν τον βαραββάν. ος ην διά στάσιν τινα γενομένην εν τη ωόλει και φόνον βεβλημένος εις φυλακήν. ωάλιν ουν ο ωιλάτος ωροσεωώνησεν αυτοίς θέλων αωολύσαι τον ιησούν. οι δε ενεκάλουν λέγοντες. σταύρωσον σταύρωσον αυτόν. ο δε τρίτον είωεν ωρος αυτούς. τί γαρ κακόν εωοίησεν ούτος; ουδεμίαν αιτίαν θανάτου εύρον εν αυτώ. ωαιδεύσας ουν αυτόν αωολύσω. οι δε ενέκειντο ωροσαιτούμενοι φωναίς μεγάλαις αιτούμενοι αυτόν σταυρωθήναι, και κατίσχυον αι φωναί αυτών και των αρχιερέων. και ο ωιλάτος ωεποίηκεν γενέσθαι το αίτημα αυτών, αωέλυσε δε τον δι στάσιν και φόνον βεβλημένον εις φυλακήν ον ήτουντο, τον δε ιησούν ωαρέδωκε τω θελήματι αυτών. και ως αωήγαγον αυτόν, επιλαβόμενοι σίμωνός τινος κυρηναίου ερχομένου αωό αγρού, έθηκαν αυτώ τον σταυρόν φέρειν οπίσω του ιησού. ηκολούθει δε αυτώ ωολύ ωλήθος του λαού και γυναικών αι και εκόωτοντο και εθρήνουν αυτόν. στραφείς δε ωρος αυτάς ο ιησούς είωεν. θυγατέρες ιερουσαλήμ, μη κλαίετε ωερί εμού, ωλην ωερί εαυτών κλαίετε και ωερί των τέκνων υμών. ότι ιδού έρχονται ημέραι εν αις έρουσιν. μακάριαι αι στείραι και κοιλίαι αι ουκ έτεκον και μαστοί οι ουκ έθρεψαν. τότε αρξονται λέγειν τοις όρεσι. ωέσετε εωί ημάς, και τοις βουνοίς. καλύψατε ημάς. ότι ει εν τω υγρώ ξύλω ταύτα ωοιούσιν, εν τω ξηρώ τί γένηται; ήγοντο δε και έτεροι κακούργοι δύο σύν αυτώ αναιρεθήναι. και ότε ήλθον ωρος τον τόωον τον καλούμενον κρανίου, εκεί εσταύρωσαν αυτόν και τους κακούργους, ον μεν εκ δεξιών ον δε εξ αριστερών. ο δε ιησούς έλεγεν. ωάτερ αωές αυτοίς, ου γαρ οίδασιν τί ωοιούσιν. διαμεριζόμενοι δε τα ιμάτια αυτού έβαλον κλήρους. και είστηκει ο λαός θεωρών. εξεμυκτήριζον δε και οι άρχοντες λέγοντες. άλλους έσωσεν, σωσάτω εαυτόν, ει ούτος εστίν ο χριστός του θεού ο εκλεκτός. ενέωαιζον δε αυτώ και οι στρατιώται ωροσερχόμενοι και όξος ωροσφέροντες αυτώ και λέγοντες. ει συ εί ο βασιλεύς των ιουδαίων, σωσον σεαυτόν. ην δε και επιγραφή γεγραμμένη ωάνω αυτού. ο βασιλεύς των ιουδαίων. εις δε των κρεμασθέντων κακούργων εβλασφήμει αυτόν λέγων. ει συ εί ο χριστός, σωσον σεαυτόν και ημάς. αωοκριθείς δε ο έτερος ωρος τον ωαύοντα αυτόν είωεν. ουδέ φοβή συ τον θεόν, ότι εν τω αυτώ κρίματι ει; και ημείς μεν δικαίως, άξια γαρ ων ωράξαμεν αωολαμβάνομεν, ούτος δε ουδέν άτοωον ωέωραχεν. και έλεγεν τω ιησού. μνήσθητί μου κύριε όταν έλθῃς εν τη βασιλεία σου. και είωεν αυτώ ο ιησούς. αμήν σοι λέγω, σήμερον μετ εμού έσῃ εν τω ωαραδείσω. ην δε ωερί ώραν έκτην, και σκότος εγένετο εωί ωάσαν την γην έως ώρας ενάτης, του ήλιου εκλιωόντος, και εσχίσθη το καταωέτασμα του ναού μέσον. και φωνήσας ο ιησούς ωεγάλῃ φωνῇ είωεν. ωάτερ εις χείρας σου ωαρατίθεμαι το ωνεύμα μου. ταύτα δε είωων εξέωνευσεν. ιδών δε ο εκατόνταρχος το γενόμενον εδόξασεν τον θεόν λέγων. όντως ο άνθρωωος ούτος δίκαιος ην. και ωάντες οι συωαραγενόμενοι όχλοι ωρος την θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τα γενόμενα, τύωτοντες τα στήθη αωεχώρουν. είστηκεισαν δε ωάντες οι γνωστοί αυτού ωόρρωθεν, και γυναίκες αι συνακολουθούσαι αυτώ αωό της γαλιλαίας ορώσαι ταύτα. και ιδού ανήρ ονόματι ιωσήφ βουλευτής ων, ανήρ αγαθός και δίκαιος, ούτος ουκ ήν συγκατατεθειμένος τη βουλή και ωράξει αυτών, αωό αριμαθαίας ωόλεως των ιουδαίων, ος και αυτός ην ωροσδεχόμενος την βασιλείαν του θεού. ούτος ωροσελθών τω ωιλάτω ήτήσατο το σώμα του ιησού. και καθελών αυτό ενείλησεν σινδόνι και έθηκεν αυτόν εν μνήματι λαξευτώ, ου ουκ ήν ουδέωω κείμενος. και ημέρα ην ωαρασκευή, και σάββατον ωροσέφωσκεν. κατακολουθήσασαι δε αι γυναίκες αι ήσαν συνεληλυθυίαι εκ της γαλιλαίας τω ιωσήφ εθεάσαντο το μνημείον και ως ετέθη το σώμα αυτού. ωαρασκευάσασαι δε αρώματα και μύρα και το μεν σάββατον ησύχασαν κατά την εντολήν. Cap.xxiiii.

Τη δε μιά των σαββάτων ορθρου βαθέως ήλθον ωρος το μνημείον φέρουσαι α ητοίμασαν αρώματα. εύρον δε τον λίθον αωεκεκυλισμένον αωό του μνημείου. και είσελθούσαι ουχ εύρον το σώμα του κυρίου ιησού. και εγένετο εν τω διαωορείσθαι αυτάς ωερί τούτου και ιδού άνδρες δύο ωαρέστησαν αυτάς εν εσθήσεσι αστραωτούσαις. εμφόβων δε γενομένων αυτών και κλινουσών τα ωρόσωωα εωί την γην είωαν ωρος αυτάς. τί ζητείτε τον ζώντα ωετά των νεκρών; ουκ έστιν ώδε αλλά ηγέρθη. μνήσθητε ως ελάλησεν υμίν έτι ων εν τη γαλιλαία λέγων τον υιόν του αμθρώωου δεί αωαρεθήναι εις χείρας ανθρώωων αμαρτωλών και σταυρωθήναι και τη τρίτη ημέρα αναστήναι. και εμνήσθησαν των ρημάτων αυτού. και υωοστρέψασαι αωό του μνημείου ανήγγειλαν ωάντα ταύτα τοις ένδεκα και ωάσι τοις λοιωοίς. ήσαν δε η μαγδαληνή μαρία και ιωάννα και μαρία η του ιακώβου και αι λοιωαί σύν αυταίς αι ελεγον ωρος τους αωοστόλους ταύτα. και εφάνησαν ενώωιον αυτών ωεί τα ρήματα ταύτα ως λήρος, και ουκ επίστευον αυτοίς. ο δε ωέτρος αναστάς έδραμεν ωρος το μνημείον, και ωαρακύψας βλέωει τα οθόνια κείμενα μόνα, και αωήλθεν ωρος εαυτόν θαυμάζων το γεγονός. και ιδού δύο εξ αυτών ήσαν ωορευόμενοι αυτή τη ημέρα εις κώμην αωέχουσαν σταδίους εξήκοντα αωό ιερουσαλήμ ονόματι εμμαούς, και αυτοί ωρος αλλήλους ωμίλουν ωερί ωάντων των συμβεβηκότων τούτων. και εγένετο εν τω ομιλείν αυτούς και συζητείν και αυτός ιησούς εγγίσας συνεωορεύετο αυτοίς. οι δε οφθαλμοί αυτών εκρατούντο του μη ωεριδείν αυτόν. είωεν δε ωρος αυτούς. τίνες οι λόγοι ούτοι ους αντιβάλλετε ωρος αλλήλους ωεριωατούντες και εστε σκυθρωωοί; αωοκριθείς δε ο εις ονόματι κλεόωας είωεν ωρος αυτόν. σύ μόνος ωαροικείς ιερουσαλήμ και ουκ έγνως τα γενόμενα εν αυτή εν ταις ημέραις ταύταις; και είωεν αυτοίς. ωοία; οι δε είωαν αυτώ. τα ωερί ιησού του ναζαρηνού, ος εγένετο ανήρ ωροφήτης δυνατός εν έργω και λόγω ενώωιον του θεού και ωαντός του λαού, όωως τε αυτόν οι αρχιερείς και οι άρχοντες ημών εις κρίμα θανάτου και εσταύρωσαν αυτόν. ημείς δε ήλωιζομεν ότι αυτός εστιν ο μέλλων λυτρούσθαι τον ισραήλ. αλλά γε σύν ωάσι τούτοις τρίτην ταύτην ημέραν αγει αφ ου ταύτα εγένετο. αλλά και γυναίκες τινες εξ ημών εξέστησαν ημάς γενόμεναι ορθριναί ε επί το μνημείον, και μη ευρούσαι το σώμα αυτού ήλθον λέγουσαι και οπτασίαν αγγέλων εωρακέναι, οι λέγουσιν αυτόν ζην. και ωορεύθησάν τινες των σύν ημίν ωρος το μνημείον, και εύρον ούτως καθώς και αι γυναίκες είωον, αυτόν δε ουκ είδον. και αυτός είωεν ωρος αυτούς. ω ανόητοι και βραδείς τη καρδία του ωιστεύειν ωάσι οις ελάλησαν οι ωροφήται; ουχί ταύτα έδει ωαθείν τον χριστόν και εισελθείν εις την δόξαν αυτού; και αρξάμενος αωό μωυσέως και ωάντων των ωροφητών διερμήνευσεν αυτοίς εν ωάσαις ταις γραφαίς τα ωερί εαυτού. και ήγγισαν ωρος την κώμην ου ωορεύονται, και αυτός ωροσεωοιείτο ωορρωτέρω ωορεύεσθαι. και ωαρεβιάσαντο αυτόν λέγοντες. μείνον μεθ ημών, ότι ωρος εσπέραν εστί και κέκλικεν ήδη η ημέρα. και εισήλθεν του μείναι σύν αυτοίς. και εγένετο εν τω κατακλιθήναι αυτόν μετ αυτών λαβών τον άρτον ευλόγησε και κλάσας ωροσεφέρετο αυτοίς. αυτών δε διανοιχθησαν οι οφθαλμοί και ωεγνωσαν αυτόν, και αυτός άφαντος εγένετο αυτών. και είωαν ωρος αλλήλους. ουχί η καρδία ημών καιομένη ην εν ημίν ως ελάλει ημίν εν τη οδώ, ως διήνοιγεν ημίν τας γραφάς; και αναστάντες αυτή τη ώρα υωέστρεψαν εις ιερουσαλήμ, και ευρον ηθροισμένους τους ένδεκα και τους συν αυτοίς, λέγοντας ότι ωντως ηγέρθη ο κύριος και ωέφανται σίμωνι. και αυτοί εξηγούντο τα εν τη οδώ, και ως εγνώσθη αυτοίς εν τη κλάσει του άρτου. ταύτα δε αυτών λαλούντων αυτός ιησούς έστη εν μέσω αυτών, και είωεν αυτοίς. ειρήνη υμίν. εωτοηθέντες δε και εμφοβοι γενόμενοι εδόκουν ωνεύμα θεωρείν. και είωεν αυτοίς. τί τεταραγμένοι εστέ, και διά τί διαλογισμοί αναβαίνουσιν εν τη καρδία υμών; ίδετε τας χείρας μου και τους ωόδας μου ότι εγώ εμί αυτός. ωαλαωήσατε με και ίδετε, ότι ωνεύμα σάρκα και οστέα ουκ έχει καθώς εμέ θεωρείτε έχοντα. και τούτο είωων έδειξεν αυτοίς τας χείρας και τους ωόδας. έτι δε αωιστούντων αυτών αωό της χαράς και θαυμαζόντων είωεν αυτοίς. έχετέ τι ενθάδε βρώσιμον; οι δε ωροσήνεγκαν αυτώ ιχθύος όωτου μέρος και μελισσίου κηρίου. και λαβών ενώωιον αυτών έφαγεν. το δε ωερισσεύον αυτοίς δούς. είωεν δε ωρος αυτούς. ούτοι οι λόγοι μου ους ελάλησα ωρος υμάς έτι ων σύν υμίν, ότι δει ωληρωθήναι ωάντα τα γεγραμμένα εν τω νόμω μωυσέως και τοις ωροφήταις και ωσαλμοίς ωερί εμού. τότε διήνοιξεν αυτών τον νούν του συνιέναι τας γραφάς. και είωεν αυτοίς. ότι ούτως γέγραωται και ούτως έδει ωαθείν τον χριστόν και αναστήναι εκ νεκρών τη τρίτη ημέρα, και κηρυχθήναι εν τω ονόματι αυτού μετάνοιαν εις άφεσιν αμαρτιών εις ωάντα τα έθνη, αρξάμενοι αωό ιερουσαλήμ. υμείς μάρτυρες τούτων. και ιδού εγώ αωοστέλλω την εωαγγελίαν του ωατρός μου εωί υμάς. υμείς δε καθίσατε εν τη ωόλει ιερουσαλήμ έως ου ενδύσησθε δύναμιν εξ ύψους. εξήγαγεν δε αυτούς έξω έως ωρος βηθανίαν, και ήρας τας χείρας αυτού ευλόγησεν αυτούς. και εγένετο εν τω ευλογείν αυτόν αυτόν διέστη αωό αυτών και ανεφέρετο εις τον ουρανόν. και αυτοί ωροσκυνήσαντες αυτόν ωρος αυτούς υωέστρεψαν εις ιερουσαλήμ μετά χαράς μεγάλης, και ήσαν διαωαντός εν τω ιερώ αινούντες και ευλογούντες τον θεόν. αμήν.

Laqueus enim superueniet in omnes qui sedent super faciem omnis terre. Vigilate itaque omni tempore orantes vt digni habeamini fugere ista oia q futura sunt: et stare ante filium hominis. Erat autez diebus docens in templo: noctibus vo exiens morabatur in monte qui vocatur oliueti. Et omis populus manicabat ad eum in templo audire eum. Cap.xxii.

Appropiquabat aut dies festus azymoz q dr pascha. Et quebat principes scribe quo cu interficerēt: facerdotū timebāt vero plebē. Intrauit aūt satha nas i iudā qui cognominabat scarioth vnum de duodecim: et abijt locut ē cū principib facerdotū et magistratib quēadmodū illū traderet eis. Et gauisi sūt et pacti sunt pecuniā illi dare. Et spopondit. Et quebat oportunitatem vt traderet illum sine turbis. Venit autez dies azymoz: in q necesse erat occidi pascha. Et misit petrum et iohannem dicens. Euntes parate nobis pascha vt manducemus. At illi dixerunt. Vbi vis paremus? Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus vobis in ciuitatē occurret vobis hō q dā amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quam intrat: et dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magister. Vbi est diuersorium: vbi pascha cum discipulis naculū meis manducem. Et ipse ostendet vobis ce magnū stratum: et ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut dixit illis: et fecerūt pascha. Et cum facta esset hora discubuit et duodecim apostoli cuz eo. Et ait illis. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscuz antequ patiar. Dico enim vobis: quia non manducabo illud donec impleatur in regno dei. Et accepto calice gratias egit et dixit. Accipite et diuidite inter vos. Dico enim vobis: q non bibam de generatione vitis donec regnum dei veniat. Et accepto pane gratias egit: et fregit dedit eis dicens. Hoc est corpus meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meā cōmemorationem. Simr et calicem postq cenauit dicens. Hic est calix nouū testamentū in sāguie

Mat.16.a. Mar.14.a Johā.11.a. supr.19.g. et 20.c. Mat.11.g. Mar.11.b. Johā.7.c. et 8. Johā.13.a. Mat.25 b. Mar.14.b

Mat.26.b. Mar.14.b

Mat.16.c. Mar.14.c. 1.Cor.11.c

Mat.16.c. Mar.14.c. Act.9.d.

Mat.26.c.

ματι ᶜμου/Το ᵒυπέρ ᶜυμῶμ ᶠεκχυμόμεμομ. ᵍπλήμ
ʰιλού/η ᶦχείρ/του ᵏωαραλιδόμτος ˡμε, ᵐμετ ⁿε
μού ᵒεωί/της ᵖτραπέζης. ᑫκαι/ο ʳμεμ ˢυιός/του ᵗαμ
θρώπου ᵘπορεύεται ˣκατά/το ʸωρισμέμομ. ᶻπλήμ
ᵃουαί/τω ᵇαμθρώπω ᶜεκείμω ᵈδι ᵉου ᶠωαραλί=
λοται. ᵍκαι ʰαυτοί ᶦήρξαμτο ᵏσυζητείμ ˡωρος ᵐε=
αυτούς/το ⁿτις ᵒάρα ᵖείη ᑫεξ ʳαυτῶμ/ο ˢτούτο
ᵗμέλλωμ ᵘωράσσειμ. ᵛεγέμετο ʷδε ˣκαι ʸφιλομει=
κία ᶻεμ ᵃαυτοις/το ᵇτις ᶜαυτῶμ ᵈδοκεί ᵉείμαι ᶠμεί=
ζωμ. ᵍο ʰδε ᶦείωεμ ᵐαυτοίς./οι ⁿβασιλείς/τωμ ᵒεθ
μῶμ ᵖ κυριεύουσιμ ᑫαυτῶμ, ʳκαι/οι ˢεξουσιάζομ
τες ᵗαυτῶμ ᵘ ενεργέται ˣκαλούμται. ʸυμείς ᶻδε
ᵃουκ ᵇούτως. ᶜαλλ/ο ᵈμείζωμ ᵉεμ ᶠυμίμ ᵍ γεμέσ=
θω ʰως/ο ᶦμεώτερος, ᵏ και/ο ˡ ηγούμεμος ᵐ ως/ο
ⁿδιακομῶμ. ᵒτις ᵖγαρ ᑫμείζωμ/ο ʳαμακείμεμος, ˢη
/ο ᵗδιακομῶμ. ᵘουχί/ο ˣαμακείμεμος. ʸεγώ ᶻδε ᵃει-
μί ᵇεμ ᶜμέσω ᵈυμῶμ ᵉως/ο ᶠδιακομῶμ. ᵍυμείς ʰδε
ᶦεστέ/οι ᵏ διαμεμεμηκότες ˡμετ ᵐεμού ⁿεμ/τοις
ᵒπειρασμοίς ᵖμου. ᑫκαγώ ʳδιατίθεμαι ˢυμίμ ᵗκα
θώς ᵘδιέθετο ˣμοι/ο ʸπατήρ ᶻμου ᵃβασιλείαμ, ᵇί=
μα ᶜεσθίητε ᵈκαι ᵉπίμητε ᶠεπί/της ᵍτραπέζης ʰ μου
ᶦεμ/τη ᵏβασιλεία ˡμου, ᵐκαι ⁿκαθίσεσθε ᵒεπί ᵖθρό
μους, ᑫκρίμομτες/τας ʳδώδεκα ˢφυλάς/του ᵗισ=
ραήλ. ᵘείπε ᵛδε/ο ˣκύριος. ʸσίμωμ ᶻσίμωμ, ᵃιδού
/ο ᵇσαταμάς ᶜεξητήσατο ᵈ υμάς/του ᵉ σιμιάσαι
ᶠως/τομ ᵍσίτομ. ʰεγώ ᶦδε ᵏεδεήθημ ˡπερί ᵐσου ⁿι=
μα ᵒμη ᵖεκλείπη/η ᑫπίστις ʳσου. ˢκαι ᵗσυ ᵘποτέ ᵛε=
πιστρέψας ʷστήριξομ/τους ˣαδελφούς ʸσου. ᶻο
ᵃδε ᵇείωεμ ᶜ αυτῶ. ᵈκύριε, ᵉμετά ᶠσου ᵍ έτοιμος
ʰειμί ᶦκαι ᵏεις ˡφυλακήμ ᵐκαι ⁿεις ᵒθάματομ ᵖπορεύ
εσθαι. ᑫο ʳδε ˢείπε. ᵗλέγω ᵘσοι ᵛπέτρε, ʷουμή ˣφω
μήση ʸσήμερομ ᶻαλέκτωρ, ᵃπριὶ ᵇη ᶜτρις ᵈαπαρ=
μήση ᵉμη ᶠειδέμαι ᵍμε. ʰκαι ᶦείωεμ ᵏαυτοίς. ˡότε ᵐα
πέστειλα ⁿυμάς ᵒάτερ ᵖβαλλαμτίου ᑫκαι ʳπήρας
ˢκαι ᵗυπολημάτωμ, ᵘμη τιμός ᵛυστερήσατε. ʷοι
ˣδε ʸείωομ. ᶻουδεμός. ᵃείωεμ ᵇουμ ᶜαυτοίς. ᵈαλ=
λά ᵉμυμ/ο ᶦέχωμ ᵏβαλλαμτιομ ˡαράτω ᵐομοίως
ⁿκαι ᵒπήραμ. ᑫκαι/φ ʳμη ˢέχωμ ᵗπωλήσει/το ᵘμά=
τιομ ᵛαυτού, ʷκαί ˣαγοράσει ʸμάχαιραμ. ᶻλέγω
ᵃγαρ ᵇυμίμ ᶜότι ᵈέτι ᵉτούτο/το ᶠγεγραμμέμομ
ᵍδει ʰτελεσθήμαι ᶦεμ ᵏεμοί/το ˡκαι ᵐμετά ⁿαμόμων
ᵒελογίσθη. ᵖκαι ᑫγαρ ʳτα ˢπερί ᵗεμού ᵘτέλος ᵛέ=
χει. ʷοι ˣδε ʸείωομ. ᶻκύριε, ᵃιδού ᵇμάχαιραι ᶜώδε
ᵈδύο. ᵉο ᶠδε ᵍείωεμ ʰαυτοίς. ᶦικαμόμ ᵏεστί. ˡ και ᵐε
ξελθῶμ ⁿεπορεύθη ᵒκατά / το ᵖέθος ᑫεις / το ʳόρος
/τωμ ˢελαιῶμ. ᵗηκολούθησαμ ᵘδε ᵛαυτῶ ʷ και/οι
ˣμαθηταί ʸαυτού. ᶻγεμόμεμος ᵃδε ᵇεπί/του ᶜτό=
που, ᵈείωεμ ᵉ αυτοίς. ᶠωροσεύχεσθε ᵍμη ʰεισελ=
θείμ ᶦεις ᵏπειρασμόμ. ˡ και ᵐαυτός ⁿαπεστάσθη
ᵒαπ ᵖαυτῶμ ᑫωσεί ʳλίθου ˢβολήμ. ᵗκαι ᵘ θεις/τα
ᵛγόματα ʷωροσηύχετο ˣλέγωμ. ʸπάτερ, ᶻει ᵃβού
λει ᵇπαρεμεγκείμ/το ᶜποτήριομ ᵈτούτο ᵉαπ ᶠεμού
ᑫπλήμ ʳμη/το ˢθέλημά ᵗμου, ᵘαλλά/το ˣσομ ʸγε=

ᶜmeo ᶠqui ᵖpro ᶜvobis ᶠfundetur. ᵍVerumtñ
ʰecce ᶦmanus ᵏtradentis ˡme ᵐmecum est
ᵒin ᵖmensa. ᑫEt ʳquidem ˢfilius ᵗhominis
ˣscom ʳq ʸdefinitum ʳest ᵘvadit. ᵛVerũtamẽ
ᵃve ᵇhomini ᶜilli ᵈper ᵉquem ᶠtradetur. ꝯ
ᵍEt ʰipsi ᶦceperunt ᵏquerere ˡinter ᵐse ꝯ
ⁿ quis ᵖesset ᑫex ʳeis qui ˢhoc ꝯ
ᵗfacturus ᵘesset. ˣFacta ʳest ʷaũt ʸ ᶻcontẽtio
ᵃinter ᵇeos ᵈquis ᶜeorum ʳvideretur ᵉeẽ ᶠma
ior. ᵍDixit ʰaũt ᵐeis, ⁿReges ᵒgentium ꝯ
ᵖdominantur ᑫeorum: ʳet ˢqui ᵗptãtem ᵘhñt
ᵛsup ʷeos ˣbñfici ʸvocantur. ᶻVos ᵃautem ꝯ
ᵇnõ ᶜsic. ᵈSed qui ᵉmaior est ᶠin ʳvobis ᵍ fiat
ʰsicut ᶦminor: ᵏ et qui ˡ precessor est ᵐ sicut
ⁿministrator. ᵒMã ᵖqs ᑫmaior ẽ: ʳq ˢrecũbit:
ᵗq ᵘministrat: ᵛMõne ʷq ˣrecũbit: ʸEgo ᶻãt ᵃan
ᵇin ᶜmedio ᵈvr̃z ᵉsuz ᶠsicut ᵍq ʰministrat. ᶦVos
ᵏestis ˡqui ᵐmansistis ⁿmecum ᵒin ꝯ ᵖaũt
ᑫtẽptationib ʳmeis. ˢEt ᵗego ᵘdispono ᵛvo
bis ʷsicut ˣdisposuit ʸmihi ᶻpr̃ ᵃme ᵇregnũ ᶜvt
ᵈedatis ᵉet ᶠbibatis ᵍsuper ʰmensam ᶦmeam
ᵏin ˡregno ᵐmeo: ⁿet ᵒsedeatis ᵖsuper ᑫthronos
ʳiudicantes ˢduodecim ᵗtribus ᵘisrael. ꝯ
ᵛDit ʷautem ˣdomin ʸsimoni. ᶻSimon: ᵃec
ce ᵇsathanas ᶜexpetiuit ᵈvos ᵉvt ᶠcribraret ꝯ
ᵍsicut ʰtriticũ. ᶦEgo ᵏautez ˡrogaui ᵐp ⁿte ᵒ vt
ᵖnõ ᑫdeficiat ʳfides ˢtua. ᵗEt ᵘtu ᵛaliqñ ʷ con
uersus ˣconfirma ʸfratres ᶻtuos. ᵃQui ꝯ
ᵇdixit ᶜei. ᵈDomine: ᵉtecum ᶠparatus ꝯ
ᵍsum ʰ et ᶦin ᵏcarcerem ˡet ᵐin ⁿmortem ᵒire.
ᵖEt ᑫille ʳdixit. ˢDico ᵗtibi ᵘpetre: ᵛnon ʷcãta
bit ˣhodie ʸgallus ᶻdonec ᵃter ᵇabneges ꝯ
ᶜnosse ᵈme. ᵉEt ᶠdixit ᵍeis. ʰQuando ᶦmisi
ᵏvos ˡsine ᵐsacculo ⁿet ᵒpera ꝯ
ᵖet ᑫcalciamẽtis: ʳnũquid ˢaliqd ᵗdefuit ᵘvo
bis: ᵛAt ʷilli ˣdixerũt. ʸNihil. ᶻDixit ᵃergo
ᵇnũc ᶜq ᵈhz ᵉsacculũ ᶠtollat ᵍsiꝫ ʰeis. ᶦSed
ᵏq ˡperã. ᵐEt ⁿqui ᵒnon ᵖhabet ᑫvendat ʳtuni
cam ˢsuam ᵗet ᵘemat ᵛgladium. ʷDico ꝯ
ˣeni ʸvobis ᶻqñ ᵃadhuc ᵇhoc ᶜqđ ᵈscriptũ ᵉest
ᶠoportet ᵍimpleri ʰin ⁱme. ᵏEt ˡcum ᵐiniquis
ⁿreputat ᵒr̃ẽ. ᵖEteni ᑫea ʳq̃ ˢst ᵗđ ᵘme ᵛfinẽ ʷhñt
ˣAt ʸilli ᶻdixerũt. ᵃDñe ᵇecce ᶜduo ᵈgladij ᵉhic
ᶠAt ᵍille ʰdixit ⁱeis. ᵏ Satis ˡest. ᵐEt ⁿegres
ᵒsus ᵖibat ᑫsecundum ʳconsuetudinẽ ˢ in ᵗmõ
tem ᵘolivarum. ᵛSecuti ʷsunt ˣautẽ ʸillũ ᶻet
ᵃdiscipuli. ᵇEt ᶜcum ᵈpuenisset ᵉad ᶠlocum
ᵍdixit ʰillis. ⁱOrate ᵏne ˡintretis ꝯ
ᵐin ⁿtemptationem. ᵒEt ᵖipse ᑫauulsus ʳest
ˢab ᵗeis ᵘq̃tũ ᵛiactus est ʷlapidis: ˣet ʸposit
ᶻgenibus ᵃorabat ᵇdicens. ᶜ ᵈPater ᵉ si ᶠ vis
ᵍtransfer ʰcalicem ⁱistum ᵏa ˡme. ꝯ
ᵐVerumtñ ⁿnon ᵒmea ᵖvolũtas ᑫ fiꝫ ʳtua ˢfiat.

Mar. 14. c.
Heb. 9. c.
Mat. 18. b.
τ. 26. b.
Mar. 14. c
Mat. 16. b.
Mar. 14. b
Joh. 13. c.
Mat. 18. a.
Marc. 9. c.
Mat. 20. f.
Mar. 10. f.
Esaie. 53. d
Mar. 15. d.
Mat. 26. d.
Joh. 18. a
Mat. 26. d
Mar. 14. d
Mat. 26. d
Mar. 14. d
Joh. 6. d.

μέσθω. ’ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ οὐρα=
μοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν ἀγω
νία, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ
ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος κα
ταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ
τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθη=
τὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύ
πης. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Τί καθεύδετε. ἀναστάν
τες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πει=
ρασμόν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὁ=
χλος καὶ ὁ λεγόμενος ἰούδας εἷς τῶν δώ=
δεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ ἰη=
σοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦ γὰρ σημεῖον ἔδω
κεν αὐτοῖς. ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν. ὁ
δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ἰούδα φιλήματι τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως. οἱ περὶ
δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ.
κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ. καὶ ἐπά=
ταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρ=
χιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξι=
όν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν. ἐάτε ἕως
τούτου. καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ,
ἰάσατο αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς
παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ
στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους.
ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξελήλυθατε μετὰ μαχαι=
ρῶν καὶ ξύλων. καθ ἡμέραν ὄντος μου μετ
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεί=
ρας ἐπ ἐμέ. ἀλλ αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. συλλαβόν=
τες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς
τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ πέτρος ἠ=
κολούθει μακρόθεν. ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέ=
σῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν,
ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ
φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε. καὶ οὗτος
σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν λέγων.
οὐκ οἶδα αὐτόν. καὶ μετὰ βραχύ ἕτε=
ρος ἰδὼν αὐτόν ἔφη. καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ
δὲ πέτρος εἶπεν. ἄνθρωπε οὐκ εἰμί. καὶ διά
στάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυ
ρίζετο λέγων. ἐπ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ
αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπε
δὲ ὁ πέτρος ἄνθρωπε οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.
καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐ=
φώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐ=
νέβλεψε τῷ πέτρῳ. καὶ ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος
τοῦ λόγου τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅ=
τι πρίν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με
τρὶς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πι
κρῶς. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν ἰη=
σοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες. καὶ περικα

ᵃApparuit ᵇautem illi ᶜangelus ᵈde ᶜcelo
confortans eum. ᵇEt factus ᵏin ᵍagonia
ᵐprolixius ⁿorabat. ᵖEt factus ᵉest ꝏ
ᵠsudor ejus sicut gutte sanguinis ˣdecurrē
tis in terram. ᵃEt cum ᵇsurrexisset ᶜab ꝏ
ᵈoratione et ᶜvenisset ᶠad ᵍdiscipulos suos:
ᵇinuenit eos ᵏdormientes ᵍpre ᵐtristitia. ꝏ
ⁿEt ᵒait illis. ᵠQuid dormitis? ᵖSurgite
ᶠorate ᶜne intretis ᵍin temptationem. ꝏ
ᵇAdhuc ᵒeo loquente ᶠecce turba: ꝏꝏ
ᵇ&ᵗ qui ᶠvocabatur ᵏiudas ᵍvn de ᵐduode=
ci ⁿantecedebat ᵒeos ᵖ&ᵠ appropiquauit ᶠie=
su: vt ⁿoscularetur ᶠeum. ꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇJesus ᵍaũt ᶠdixit ᵏilli. ᶠJuda ᵐosculo ꝏ
ⁿfilium ᵒhominis ᵖtradis. ᵠVidentes ꝏ
ᶠaũt ᵇhi ᵠq circa ᵉ ipsum erãt ᶜqđ futurũ erat:
ᶠdixerũt ei. ᵃDñe ᵇsi ᶜpcutimꝰ in gladio? ᶠEt
ᵍpercussit ᵇvn ᵏex illis ᵐseruũ ⁿpncipis ᵒsa
cerdotũ: ᵖet ᵃputauit ᶠauriculã ᵍeius ⁿdexte
rã. ᶠRñdens ⁿaũt ᵍiesus ᶠait, ᵈSinite ᵃusq
ᵇhuc. ᶜEt ᵈcum ᵖtetigisset ᶜauriculam ᶠeius
ᵍsanauit ᵇeum. ᶠDixit ᵏaũt ᶠiesus ᵐad ⁿeos
ᵠq venerãt ᵒad ᵖse principes ᵍsacerdotũ ᶠet
ᵏmagistratus ᶠtempli ⁿet ˣseniores. ꝏꝏ
ᶠQuasi ad ᵃlatronẽ ᵇexistis ᶜcum ᵈgladijs
ᶜ&ᶠ fustibꝰ: cuj ᵍquotidie ᵏvobiscuj ᵇfuerim
ᵐin templo ᵒnon ᵖextendistis ᵍmanus ꝏ
ᶠin me. ᶜSed ⁿhec ᶠest hora ˣvestra ꝏꝏ
ᵃet ᵇpotestas ᶜtenebraruj. ᵈCõprehendẽtes
ᶜautem ᶠeum ᵍduxerunt ᶠad ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐdomũ ⁿpncipis ⁿsacerdotũ: ᵖpetrꝰ ᵒvꝰ ᵠse
quebat eũ ᶠalõge. ᵃAccenso ᶜaũt ⁿigne ᶦin me
dio atrij ᵖet ᵇcircunsedentibus ᶜillis: ꝏꝏ
ᵈerat ᶜpetrus ᶠin ᵍmedio ᵇeorum. ꝏꝏꝏꝏ
ᶠQuẽ cũ ᶠvidisset ᵐancilla ⁿq̃dã ᵒsedentẽ ᵖad
ᵠlumen: ᶠet cuj fuisset ᵉintuta ⁿdixit, ᵃEt ᶠhic
ᵍcum ᵃillo ᵇerat. ᵈAt ᶜille ᶜnegauit ᶠeum ᵍdi=
cens. ᵇMulier ᶠnõ ᵏnouī illũ. ᵐEt ⁿpꝰ ᵒpusil
ᵠvidẽs ᶠeũ ᵒdixit. ᶠEt ⁿtu ᶠde ill es. ꝏ lũ ᵖalꝰ
ᵇ&ᵖ petrꝰ ᵃꝰ ᶜait. ᵈO hõ ᶜnõ ᶠsũ. ᵍEt ᵇiterual
lo facto ᶠq̃si ᵏhore ᶠvnꝰ ᵐalꝰ ⁿq̃dã ᵒaffirma=
bat ᵖdicens. ᵠVere ᵃ&ᵗ hic ⁿcum ꝏꝏꝏꝏ
ˣillo ᶠerat: ᵃnaj ᶠet ᵇgalileus ᶜest. ꝏꝏꝏꝏ
ᶜEt ᵇait ᶠpetrꝰ. ᵍHomo ᵇnescio ᵏquid ᶠdicis.
ᵐEt ⁿcõtinuo ᵒadhuc ᵠillo ᵖloq̃nte ᶠcãtauit
ᵍgallus. ᶠEt ⁿconuersus ˣdomiꝰ ᶠrespexit
ᵍpetrum. ᵃEt ᵇrecordatus ᵇest ᶜpetrus ꝏ
ᵒverbi ᶜdomini ᶠsicut ᵍdixerat: ᶠquia ꝏ
ᵏprius ᵍ&ᵇ gallus ᵐcantet: ᵖter ᵒme ⁿnegabis.
ᵠEt ᶠegressus ᵒforas ᶜ petrꝰ ⁿfleuit ˣamare.
ᶠEt ᶠviri ᵍqui ᵍtenebant ᵇiesum ꝏꝏꝏꝏ
ᶜilludebant ᵒei ᶜcedentes. ᶠEt ᵍ velauerunt

Mat.26.d
Mar.14.d

Mat.26.e
Mar.14.e
Joh̃.18.a

Mat.26.c
Mar.14.c
Joh̃.18.b.

Mat.26.c.
Mar.14.c.
Joh̃.18.d

Mat.26.f.
Mar.14.f.
Joh̃.18.c.

Mat.26.g
Mar.14.g
Joh̃.18.c.

Mat.26.g.

λύψαντες b αὐτόμ i ἔτυπτομ k αὐτού/ Το i ὠρό=
σωπομ. m καὶ n ἐπηρώτωμ o αὐτόμ p λέγομτες. q προ
φήτευσομ r Τις n ἐστίμ/ o r ὠαίσας n σε. x καὶ r ἕτερα
ʼπολλά a βλασφημούμτες b ἔλεγομ c εἰς o αὐτόμ.
c καὶ r ὡς a ἐγένετο b ἡμέρα, ʼσυμ ħχθη/ Το k ὠρεσβυ
τέριομ/ Του i λαού m ἀρχιερείστε n καὶ o γραμμα
τεῖς, p καὶ q ἀπήγαγομ r αὐτόμ o εἰς/ Το r συνέδριομ
n αὐτῶμ r λέγομτες. r εἰ ʼσυ n εἰ/ o b Χριστός c εἰπε o ή=
μῖμ. c εἰπε r δε a αὐτοῖς. b ἐὰμ i υμῖμ k εἴπω i ουμή m ὠι
στεύσητε, n ἐὰμ o δε p καὶ q ἐρωτήσω, r ουμή o ἀποκρι
θήτε r μοι n ή r ἀπολύσητε. r ἀπό/ Του i μυμ a ἔσται/ o
b υἱός/ Του c ἀμθρώπου o καθήμεμος c ἐκ r δεξιῶμ
/ Της a δυμάμεως/ Του b θεού. r εἶπομ k δε i ὠάμτες.
m σὺ n ουμ o εἰ/ o p υἱός/ Του q θεού. r o δε r ὡρος n αὐ=
τούς r ἔφη. r υμεῖς ʼλέγετε a ὅτι b ἐγώ c εἰμί. o οἱ c δε
ʼεἴπομ. a Τι b ἔτι r χρείαμ k ἔχομεμ i μαρτυρίας, m αὐ
τοί n γαρ o ἠκούσαμεμ p ἀπό/ Του q στόματος r αὐ
τού. Cap. 23.

Καὶ b ἀμαστάμ c ἅπαμ/ Το o πλῆθος c αὐτῶμ. r ἦ=
γαγομ a αὐτόμ b επί/ Τομ i ὠιλάτομ. k ἤρξαμ=
το i δε m κατηγορεῖμ n αὐτού o λέγομτες. p Τοῦτομ
q εὕρομεμ r διαστρέφομτα/ Το n εθμος, r καὶ n κωλύ
ομτα r καίσαρι r φόρους ʼδιδόμαι, a λέγομτα b ε=
αὐτόμ c χριστόμ p βασιλέα c εἶμαι./ o r δε a πιλάτος
b επηρώτησεμ i αὐτόμ k λέγωμ. i σὺ m εἶ/ o n βασι=
λεύς/ Τωμ o ιουδαίωμ. p o q δε r αποκριθείς a αὐτῶ
r ἔφη. n σὺ x λέγεις./ o r δε i πιλάτος a εἶπε b προς/ Τους
c ἀρχιερεῖς b και/ Τους c ὄχλους. r ουδέμ a ευρίσκω
b αἴτιομ i εμ/ Τῶ k ἀμθρώπω i Τούτω. m οἱ n δε o επίσ=
χυομ p λέγομτες. q ὅτι r ἀμασείει/ Τομ n λαόμ r δι=
δάσκωμ n καθ x ὅλης/ Της r ιουδαίας, s ἀρξάμεμος
a ἀπό/ Της b γαλιλαίας c ἕως o ὧδε. c ὠιλάτος r δε
a ἀκούσας b γαλιλαίαμ i επηρώτησεμ k ει/ o i ἄμ=
θρωπος m γαλιλαῖός n εστί. o καὶ p επιγμούς q ὅτι
r εκ/ Της a εξουσίας r ηρῴδου n εστίμ, x ἀμέπεμψεμ
r αὐτόμ i ὠρος a ηρῴδημ b ὄμτα c καὶ o αὐτόμ c εμ r ιε
ροσολύμοις a εμ b Ταύταις/ Ταις r ημέραις. / o k δε
r ηρῴδης m ιδὼμ/ Τομ n ιησούμ, o εχάρη p λίαμ. q ημ
r γαρ a θέλωμ r εξ n ικαμού x ιδεῖμ r αὐτόμ. ʼδιά/ Το a α
κούειμ b ὠολλά c ὠερί o αὐτού, c καὶ r ήλπιζε a έτι
b σημεῖομ r ιδεῖμ k υπ i αὐτού m γιμόμεμομ. n επη=
ρώτα o δε p αὐτόμ q εμ r λόγοις n ικαμοῖς, r αὐτός
n δε x ουδέμ r απεκρίματο i αὐτῶ. a εστήκεισαμ b δε
/ οι c αρχιερεῖς b και/ οι c γραμματεῖς r εὐτόμως a κα
τηγορούμτες b αὐτού. r εξουθεμήσας k δε i αὐτόμ
/ ο m ηρῴδης n συμ/ Τοις c στρατεύμασιμ p αὐτού
q και r εμπαίξας, a περιβαλὼμ r αὐτόμ n εσθῆτα x λαμ
πράμ, r αμέπεμψεμ i αὐτόμ/ Τω a ὠιλάτω. b εγέ=
μομτο c δε d φίλοι/ ότε r ὠιλάτος a και b ηρῴδης r εμ
k αὐτή/ Τῆ i ημέρα m μετ n αλλήλωμ, o ὠροϋπήρ=
χομ p γαρ q εμ r ἔχθρα a όμτες r ὠρος n ἑαυτούς. x ὠι=
λάτος r δε a συγκαλεσάμεμος/ Τους a αρχιερεῖς
b και/ Τους c ἄρχομτας d και/ Τομ c λαόμ r εἶπε a προς

b eum et r percutiebant i faciem k eius: ꝯ Mar.14.g.
m et n interrogauerũt o eũ p dicẽtes. q Prophe Johã.18.d
tiza r quis a est i qui n te r percussit? x Et r alia
s multa a blasphemãtes b dicebant c in d eum.
c Et r vt a factus a est b dies: i cõuenerũt k seniores
i plebis r m principes m sacerdotum n r scribe:
r et q duxerunt r illum a in r concilium ꝯ ꝯ
n suũ i dicẽtes. r Si i tu a es b christus c dic d nobis. Mar.26.f.
r Et c ait a illis. b Si i vobis k dixero i nõ m credi Mar.14.f.
tis mihi: n si a aũt p q interrogauero r nõ n rñdebitis i mihi: n neq x dimittetis. r Ex hoc ãt a erit Mar.26.f.
b filius c hominis d sedens c a r dextris ꝯ ꝯ Mar.14.g
a virtutis b dei. i Dixerunt k autem i omnes. Johã.6.g.
m Tu n ergo c es d filius q dei? r Qui ꝯ ꝯ ꝯ
x ait. r Vos i dicitis: a quia b ego c sum. c At d illi
r dixerunt. a Quid b adhuc i desideramꝰ testi Mar.26.g
n monij o audiuimꝰ p de q ore r eiꝰ. monij m ipsi Mar.14.g
Cap. 23.

Et b surgens c eis d multitudo c eoꝝ r du
cerũt a illum b ad i pilatum. k Ceperunt Mat.27.a.
a aũt n illum m accusare c dicentes. p Hunc ꝯ Mar.15.a.
q inuenimꝰ r subuertentẽ a gentẽ r nr̃az r n phi Johã.18.c.
bentẽ r tributa i dari r cesari: r s dicentem b se
c christum d regem c esse. a Pilatus r autem Mat.27.b.
b interrogauit i eum k dicens. i Tu m es n rex Mar.15.a
o iudeorum? q At p ille r respondens ꝯ ꝯ ꝯ Johã.18.f.
i ait. n Tu i dicis. s At r autem s pilatus b ad Johã.18.g.
c principes a sacerdotũ d r turbas. r Nihil a inue
nio b causę i hoc k hoie. n At m illi o inualescebãt
p dicentes. q Commouit a populum r docens
n per x vniuersam r iudeam: i incipiens ꝯ
s a b galilea c vsq d huc. c Pilatus r autem ꝯ
s audiens b galileam i interrogauit k si i homo
m galileus n esset. o Et vt p cognouit q ꝙ ꝯ
r de r herodis a potestate n esset: x remisit ꝯ
r cũ i ad a herodẽ q r d ipẽ r hierosolymis b erat
b illis i diebus. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
i Herodes k ãt m viso n iesu: o gauisꝰ ẽ p valde. B
r ei a cupiẽs r ex m hitore x videre r eũ: q Erat
s eo ꝙ a audiret b multa c de o eo: r sperabat
b signum a aliqd i videre k ab i eo m fieri. n Inter
rogabat o aũt p eum a multis r sermonibus. ꝯ
n At p ipse x nihil i illi r rñdebat. a Stabãt b aũt Mat.26.f.
c principes r sacerdotũ d r scribe r cõstanter a ac Mar.14.f.
cusantes b eum. i Spreuit k aũt i illum ꝯ
m herodes n cum c exercitu p suo: ꝯ ꝯ ꝯ
q r illusit a indutum n veste x alba: r ꝯ ꝯ
r remisit ad a pilatum. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
c Et b facti sunt a amici b herodes a et r pilat q i
b ipsa i die: p nam o antea r inimici ꝯ ꝯ ꝯ
o erant r ad a inuicem. x Pilatus ꝯ ꝯ ꝯ
r autem i conuocatis a principibus a sacerdo=
tum b et c magistratibus d et r plebe r dixit a ad

[k]αυτούσ.[l]ωροσήμεγκατε[k]μοι/Τομ[l]άμθρωωομ
[m]Τούτομ[n]ως[o]αποστρέφομτα/Τομ[p]λαόμ,[q]και[r]ι=
λού[s]εγώ[t]εμώωιομ[u]υμώμ[x]αμακρίμας,[y]ουλέμ
[z]εύρομ[a]εμ/Τω[b]αμθρώπω[c]Τούτω[d]αίτιομ[e]ωμ[f]κα
τηγορείτε[g]κατ[b]αυτού.[l]αλλ[k]ουλέ[l]ηρώλης.[m]α
μέπεμψα[n]γαρ[o]υμάς[p]ωρος[q]αυτόμ,[r]και[s]ιλού
[t]ουλέμ[n]άξιομ[f]θαμάτου[r]εστί[z]ωεπραγμέμομ[a]αυ
τώ.[b]ωαιλεύσας[c]ουμ[b]αυτόμ[c]απολύσω.[l]αμάγ
κημ[g]λε[b]είχεμ[l]απολύειμ[k]αυτοίς[l]κατά[m]εορτήμ[n]έ
μα.[o]αμέκραξαμ[p]λε[q]ωαμπληθή[r]λέγομτες.[s]αίρε
[t]Τούτομ,[n]απόλυσομ[f]λε[l]ημίμ/Τομ[z]βαραββάμ.
[a]όστις[b]ημ[c]λιά[d]στάσιμ[e]Τιμά[f]γεμομέμημ[g]εμ/Τη[b]πό
λει[l]και[k]φόμομ[l]βεβλημέμος[m]εις[n]φυλακήμ.[o]ωά
λιμ[p]ουμ/ο[q]ωιλάτος[r]ωροσεφώμησε[s]θέλωμ[t]α=
ωολύσαι/Τομ[n]ιησούμ,[l]οι[f]λε[z]επεφώμουμ[a]λέ=
γομτες.[b]σταύρωσομ[c]σταύρωσομ[d]αυτόμ.[e]ο
[f]λε[g]Ίρίτομ[b]είπε[l]ωρος[k]αυτούς.[l]Τι[m]γαρ[n]κακόμ
[o]εποιησεμ[p]ούτος.[q]ουλέμ[r]αίτιομ[s]θαμάτου[t]εύ=
ρομ[n]εμ[f]αυτώ.[r]ωαιλεύσας[z]ουμ[a]αυτόμ[b]απολύ
σω.[c]οι[d]λε[e]επέκειμτο[f]φωμαίς[g]μεγάλαις[b]αιτού
μεμοι[l]αυτόμ[k]σταυρωθήμαι,[l]και[m]κατίσχυομ/αι
[n]φωμαί[o]αυτώμ[p]και/Τωμ[q]αρχιερέωμ./ο[r]λε[s]ωι
λάτος[t]επέκριμε[n]γεμέσθαι/Το[f]αίτημα[r]αυτώμ.
[z]απέλυσε[a]λε/Τομ[b]διά[c]στάσιμ[d]και[e]φόμομ[f]βεβλη
μέμομ[g]εις/Τημ[b]φυλακήμ[l]ομ[k]ητούμτο./Τομ[l]λε[m]ιη
σούμ[n]ωαρέλωκε/Τω[o]θελήματι[p]αυτώμ.[q]και[r]ως
[s]απήγαγομ[t]αυτόμ[n]επιλαβόμεμοι[f]σίμωμός[r]Τι
μός[z]κυρημαίου[a]ερχομέμου[b]ατω[b]αγρού,[c]εωέ=
θηκαμ[d]αυτώ/Τομ[e]σταυρόμ[f]φέρειμ[g]όωισθεμ
/Του[b]ιησού.[l]ηκολούθει[k]λε[l]αυτώ[m]ωολύ[n]πλή
θος/Του[o]λαού[p]και[q]γυμαικώμ,[r]αι[s]και[t]εκόπτομ
το[n]και[f]εθρήμουμ[r]αυτόμ.[z]στραφείς[a]λε[b]ωρος
[c]αυτάς/ο[d]ιησούς[e]είπε,[f]θυγατέρες[g]ιερουσα=
λήμ[b]μη[l]κλαίετε[k]εω[l]εμέ,[m]ωλήμ[n]εφ[o]εαυτάς
[p]κλαίετε[q]και[r]εωί/Τα[s]Τέκμα[t]υμώμ.[n]ότι[f]ιλού[r]ερ
χομται[z]ημέραι,[a]εμ[b]αις[c]ερούσι.[d]μακάριαι/αι
[e]στείραι,[f]και[g]κοιλίαι[b]αι[l]ουκ[k]εγέμμησαμ,[l]και
[m]μαστοί[n]οι[o]ουκ[p]εθήλασαμ.[q]Τότε[r]άρξομται
[s]λέγειμ/Τοις[t]όρεσι,[n]ωέσετε[f]εφ[r]ημάς,[z]και/Τοις
[a]βουμοίς[b]καλύψατε[c]ημάς.[d]ότι[e]ει[f]εμ/Τω[g]υγ=
ρώ[b]ξύλω[l]Ταύτα[k]ωοιούσιμ,[l]εμ/Τω[m]ξηρώ[n]Τι
[o]γέμηται.[p]ήγομτο[q]λε[r]και[s]έτεροι[t]λύο[n]κακούρ=
γοι[f]συμ[r]αυτώ[z]αμαιρεθήμαι.[a]και[b]ότε[c]αωήλ=
θομ[d]επί/Τομ[e]Τόπομ/Τομ[f]καλούμεμομ[g]κραμίομ,
[b]εκει[l]εσταύρωσαμ[k]αυτόμ,[l]και/Τους[m]κακούρ
γους,[n]ομ[o]μεμ[p]εκ[q]λεξιώμ,[r]ομ[s]λε[t]εξ[n]αριστερώμ.
/ο[f]λε[r]ιησούς[z]έλεγε.[a]ωάτερ[b]άφες[c]αυτοίς,[d]ου
[e]γαρ[f]οίλασι[g]Τι[b]ωοιούσι.[l]διαμεριζόμεμοι[k]λε
/Τα[l]ιμάτια[m]αυτού[n]έβαλομ[o]κλήρομ.[p]και[q]ειστή=
κει/ο[r]λαός[s]θεωρώμ.[t]εξεμυκτήριζομ[n]λε[x]και/οι
[r]άρχομτες[z]συμ[a]αυτοίς[b]λέγομτες.[c]άλλους[d]έ=
σωσε,[e]σωσάτω[f]εαυτόμ,[g]ει[b]ούτος[l]εστίμ/ο[k]χρι=
στός/ο/Του[l]θεού[m]εκλεκτός.[n]εμέωαιζομ[o]λε[p]αυ

[b]illos.[l]Obtulistis[k]mihi[m]hũc[l]hominem
[n]quasi[o]auertentem[p]populum:[q]et[r]ecce
[s]ego[t]coram[n]vobis[f]interrogans[r]nullam
[z]cãm[a]inuenio[b]in[c]hoic[d]isto:[e]ex[f]his[r]qui=
bus[z]cum[a]accusatis.[l]Sed[k]neq[l]herodes.
[m]Nam[n]remisi[o]vos[p]ad[q]illum:[r]et[s]ecce
[t]nihil[n]dignum[f]morte[r]actum[z]est[a]ei.
[b]Emendatũ[c]ergo[d]illũ[e]dimittaz.[f]Necesse
[g]ãt[b]hẽbat[l]dimittere[k]eis[l]p[m]die[n]festũ[n]vnũ.
[o]Exclamaut[p]aũt[l]iml[q]vniuersa[r]turba[s]di
cẽs.[t]Tolle[n]hunc:[f]r[r]dimitte[z]nobis[a]barra
bã.[b]Qui[c]erat[d]ppter[e]seditionẽ[f]quãdã[r]fa=
ctã[z]i[a]ciuitate[b]r[l]homicidiũ[k]missus[l]i[m]carce
rẽ.[n]Iterũ[o]aũt[p]pilat[q]o[r]locut[s]o[t]ẽ[n]ad[f]eos[r]volẽs
[z]dimittere[a]iesũ.[b]Ãt[l]illi[k]succlamabãt[l]dicẽ
tes.[m]Crucifige[n]crucifige[o]eum.[p]Ille
[q]ãt[r]tertio[s]dixit[t]ad[n]illos.[f]Quid[r]enĩ[z]mali
[a]fecit[b]iste.[l]Nullam[k]causam[l]mortis[m]inue=
nio[n]in[o]eo.[p]Corripiam[q]ergo[r]illũ[s]r[t]dimit=
tã.[n]Ãt[f]illi[r]instabant[z]vocibus[a]magnis[b]po
stulantes vt[l]crucifigeret:[k]et[l]ualescebant
[m]voces[n]eorum.[o]Et[p]pilatus
[q]adiudicauit[r]fieri[s]petitionẽ[t]eorum.
[n]Dimisit[f]ãt illi[r]cũ[s]q[t]ppt[n]homicidiũ[f]r[r]ic
ditionẽ[z]missũ[a]fuerat[b]i[l]carcerẽ[k]quẽ[l]petebãt
[m]Jesus[n]Xo[o]tradidit[p]volũtati[q]eor.[r]Et[s]cũ
[t]ducerẽt[n]eũ[f]apprehendẽt[r]simone[z]quẽdã
[a]cyrenẽsẽ[b]venientẽ[l]de[k]villa:[l]r[m]imposuerũt
[n]illi[o]crucem[p]portare[q]post
[r]iesũ.[s]Sequebat[t]ãt[n]post[f]illũ[r]m[z]lta[a]turba
[b]populi[l]et[k]mulierum:[l]que[m]plangebant
[n]et[o]lamentabant[p]eum.[q]Conuersus[r]ãt[s]ad
[t]illas[n]iesus[f]dixit.[r]Filie[z]hierusalem:
[a]nolite[b]flere[l]super[k]me:[l]sed[m]super[n]vos[o]ipsas
[p]flete:[q]et[r]super[s]filios[t]vros.[n]Qñ[f]ecce[r]ve=
nient[z]dies[a]in[b]quibus[c]dicẽt.[d]Beate
[e]steriles[f]r[g]ventres[b]qui[l]nõ[k]genuerũt:[l]et
[m]vbera[n]que[o]non[p]lactauerũt.[q]Tunc[r]icipiẽt
[s]dicere[t]montibus:[n]cadite[f]super[r]nos:[z]et
[a]collibus[b]operite[c]nos.[d]Quia[e]si[f]in[g]viridi
[b]ligno[l]hec[k]faciunt:[l]in[m]arido[n]quid
[o]fiet.[p]Ducebant[q]aũt[r]et[s]alij[t]duo[n]nequam
[f]cum[r]eo[z]t[a]interficerent.[b]Et[l]postq̃[k]vene
rũt[l]in[m]locum[n]qui[o]vocatur[p]caluarie:
[q]ibi[r]crucifixerunt[s]eum[t]et[n]latrones:
[f]vnũ[r]a[z]dextris:[a]alterũ[b]a[l]similis.[k]Mõ
[l]Jesus[m]ãt[n]dicebat.[o]Pater[p]dimitte[q]illis.
[r]eniz[s]sciunt[t]quid[n]faciũt.[f]Diuidẽtes[r]vero
[z]vestimẽta[a]ei[b]misertũt[l]sortes.[k]Et[l]stabat
[m]populus[n]spectans:[o]r[p]deridebant eum
[q]pricipes[r]cũ[s]eis[t]dicẽtes.[n]Alios[f]saluos[r]fe
cit:[z]se[a]salvum[b]faciat:[l]si[k]hic[l]est[m]christus
[n]dei[o]electus.[p]Illudebãt[q]autem[r]ei

Actu.13.c

Mat.27.b.
Mar.15.b

Mat.27.c.
Mar.15.b.
Johã.18.g.
Actu.3.c.

Actũ.18.c

Mat.27.c.
Mar.15.c.
Johã.18.g

Mat.27.d.
Mar.15.c

Mat.27.d.
Mar.15.d.
Johã.19.d

Mat.27.f.

Sup.11.d.
Sapien.5.c

Esai.54.a
Bar.4.d.
Apoca.6.d
7.9.b.
Esaie 2.d.
Osee.10.c

Mat.27.d.
Mar.15.d.
Johã.19.c.

Mat.27.f.

τώ q καὶ/οἱ r στρατιῶται s ῳ προσερχόμενοι, r καὶ t ὄ
ξος r ῳ προσφέροντες r αὐτῷ r καὶ u λέγοντες. b εἰ c σὺ
d εἰ/ο c βασιλεὺς/Τῶν r ἰουδαίων, g σῶσον b σεαυ
τόν. r ἦν k δὲ r καὶ/ἡ m ἐπιγραφὴ n γεγραμμένη c ἐπ
ἀυτῷ q γράμμασιν r ἑλληνικοῖς s καὶ r ρωμαϊ
κοῖς n καὶ r ἑβραϊκοῖς. r οὗτός c ἐστιν/ο a βασιλεὺς
/Τῶν b ἰουδαίων. c εἷς d δὲ/Τῶν c κρεμασθέντων
r κακούργων g ἐβλασφήμει b αὐτὸν r λέγων. k εἰ
r σὺ m εἰ/ο n χριστός, c σῶσον d σεαυτὸν q καὶ r ἡμᾶς.
s ἀποκριθεὶς r δὲ/ο n ἕτερος, r ἐπετίμα r αὐτῷ r λέ
γων. s οὐδὲ b φοβῇ r σὺ/Τὸν d θεόν, r ὅτι r ἐν/Τῷ s αὐ
τῷ b κρίματι r εἶ. k καὶ r ἡμεῖς m μὲν n δικαίως, c ἄξια
d γὰρ q ὧν r ἐπράξαμεν n ἀπολαμβάνομεν. r οὗ
τος n δὲ s οὐδὲν r ἄτοπον r ἔπραξε. s καὶ b ἔλεγε
/Τῷ r Ἰησοῦ. d μνήσθητί c μου r κύριε g ὅταν b ἔλθῃς
r ἐν/Τῇ k βασιλείᾳ r σου. m καὶ n εἶπεν d αὐτῷ/ὁ d Ἰη
σοῦς. q ἀμὴν r λέγω n σοι, r σήμερον n μετ s ἐμοῦ r ἔ
σῃ r ἐν/Τῷ n παραδείσῳ. b ἦν c δὲ d ὡσεὶ c ὥρα r ἕκτη,
g καὶ b σκότος r ἐγένετο k ἐφ r ὅλην Τὴν m γῆν n ἕως
d ὥρας d ἐνάτης. q καὶ r ἐσκοτίσθη/ο d ἥλιος, r καὶ n ἐσ
χίσθη/Τὸ c καταπέτασμα/Τοῦ r ναοῦ r μέσον. d καὶ
b φωνήσας c φωνῇ d μεγάλῃ/ο c Ἰησοῦς r εἶπε. g πά
τερ b εἰς r χεῖράς k σου r παρατίθεμαι/Τὸ m πνεῦμα
n μου. d καὶ b ταῦτα q εἰπὼν, r ἐξέπνευσεν. n Ἰδὼν r δὲ
/ο n ἑκατόνταρχος/Τὸ s γενόμενον, r ἐδόξασε/Τὸν
s θεόν r λέγων. b ὄντως/ο c ἄνθρωπος d οὗτος c δί
καιος r ἦν. g καὶ b πάντες/οἱ r συμπαραγενόμενοι k ὄ
χλοι r ἐπὶ/Τὴν m θεωρίαν n ταύτην, d θεωροῦντες
/Τὰ b γενόμενα, q τύπτοντες r ἑαυτῶν/Τὰ s στήθη r ὑ
πέστρεφον. n εἱστήκεισαν r δὲ r πάντες/οἱ s γνω
στοὶ d αὐτοῦ b μακρόθεν, c καὶ d γυναῖκες/αἱ c συμ
κολουθήσασαι r αὐτῷ g ἀπὸ/Τῆς b γαλιλαίας r ὁ
ρῶσαι k ταῦτα. r καὶ m ἰδοὺ n ἀνὴρ d ὀνόματι d Ἰω
σὴφ q βουλευτὴς r ὑπάρχων g ἀνὴρ c ἀγαθὸς
n καὶ r δίκαιος, r οὗτος r οὐκ r ἦν b συγκατατεθειμέ
νος/Τῇ c βουλῇ d καὶ/Τῇ c πράξει r αὐτῶν, g ἀπὸ b ἁρι
μαθαίας r πόλεως/Τῶν k Ἰουδαίων, r ὃς m προσεδέ
χετο n καὶ d αὐτὸς/Τὴν b βασιλείαν/Τοῦ q θεοῦ. r οὗ
τος d ὡς ελθὼν/Τῷ r Πιλάτῳ n ἠτήσατο/Τὸ r σῶ
μα/Τοῦ r Ἰησοῦ. r καὶ q καθελὼν b αὐτὸ c ἐνετύλιξεν
d αὐτὸ c σινδόνι, r καὶ g ἔθηκεν b αὐτὸ r ἐν k μνήματι
r λαξευτῷ, m οὗ n οὐκ d ἦν b οὐδὲπω q οὐδεὶς r κείμε
νος. g καὶ r ἡμέρα n ἦν s παρασκευή r σάββατον r ἐπέ
φωσκε. q κατακολουθήσασαι b δὲ c γυναῖκες, d αἵ
τινες c ἦσαν r συνεληλυθυῖαι g αὐτῷ b ἐκ/Τῆς r Γα
λιλαίας, k ἐθεάσαντο/Τὸ r μνημεῖον m καὶ n ὡς b ἐτέθη
/Τὸ b σῶμα q αὐτοῦ. r ὑποστρέψασαι n δὲ r ἡτοίμα
σαν n ἀρώματα c καὶ r μύρα, r καὶ/Τὸ n μὲν b σάββα
τον c ἡσύχασαν d κατὰ/Τὴν c ἐντολήν. **Cap.24.**

Τῇ n δὲ b μιᾷ/Τῶν c σαββάτων d ὄρθρου c βα
θέως r ἦλθον g ἐπὶ/Τὸ b μνῆμα, r φέρουσαι
k ἃ r ἡτοίμασαν m ἀρώματα, n καὶ d τινες d συν q αν

q et r milites g accedentes: r et n acetum ⁘ f. Mar. 15.
r offerentes r ei d dicentes. b Si r tu ⁘ Johñ. 19.c.
d es r rex r iudeorum: g saluum b te g fac. ⁘
r Erat k autem r et m superscriptio n scripta c sup Mat.27.c.
d eum q litteris r grecis n et r latinis ⁘ Mar.15.c. Johñ.19.d
n et r hebraicis. r Hic r est g rex ⁘
b iudeorũ. c Unꝰ dꝰ aũt c de c his c qui c pẽdebãt Mat.27.c
r latronibus g blasphemabat b eũ r dicens. k Si Mar.15.c.
r tu m es n christus c saluũ c fac g teipm q & r nos. Mat.27.c.
d Rñdens r aũt n alter r increpabat r eũ r dicens. Mar.15.c.
k Neq c tu b times d deum: c qui r in g eadem
b dãnatione r es. k Et r nos m quidem n iuste ⁘
d nam c digna r factis g recipimus. r Hic ⁘
n vero r nihil r mali r gessit. g Et b dicebat ad ⁘
r iesum. r Dñe d memento c mei g cuꝫ b veneris
r in k regnum r tuum. m Et n dixit d illi d iesus.
q Amen r dico d tibi: r hodie n mecum r eris ⁘
r in d paradiso. b Erat r autẽ d fere c hora r sexta:
g & b tenebre r facte r sũt k i r vniuersã m terrã n vsq; Apoc.6.c.
n d horam d nonã. q Et r obscurat q r est d sol: r et Mat.27.f.
r velum r templi n scissum n est r medium: d et Mar.15.f.
b clamans c voce d magna r iesus r ait. g Pater Psal.30.
n in r manus k tuas r cõmendo m spiritum ⁘
n meũ. d Et b hec q dicẽs r expirauit. n Uidẽs r ãt Mat.27.f.
n centurio c quod r factũ r fuerat: r glorificauit Mar.15.f.
r deum d dicens. b Uere d hic c homo r iustus
r erat. g Et b omnis k turba r eorũ r qui r simul r ade
rant r ad m spectaculum n istud: et c videbant
g & d fiebant r percutientes g pectora r sua r reuer
tebantur. n Stabãt k autem r omnes r non ⁘ G
g eius b alonge: r et d mulieres c que r secute ⁘
r cum c erant g a b galilea k hec r videntes. ⁘
r Et m ecce n vir d nomine b ioseph ⁘ Mat.27.g.
r qui r erat q decurio d vir r bonus ⁘ Mar.15.g Johñ.19.g
n et r iustus: r hic r non b consenserat ⁘
c concilio d et r actibus r eorũ: g ab b arimathia
r ciuitate k iudee: r qui m expectabat ⁘
n et d ipse b regnum q dei. r Hic ⁘ Mat.27.g.
g accessit ad r pilatum et n petijt k corpus ⁘ Mar.15.g. Johñ.19.g.
r iesu: r et g depositum c inuoluit in ⁘
r sindone: r et g posuit b eum r in k monumento
r excisso: in m quo d nõdũ q quisq; r positꝰ c erat.
g Et r dies n erat r parasceues: & r sabbatũ r illuce
scebat. g Subsecute b autem c mulieres d que
r cum g eo r venerant b de r galilea ⁘
k videñt r monumẽtũ: m & n quẽadmodũ d posi
tũ c erat b corpꝰ q eius. g Et r reuertẽtes r parauerũt
n aromata k & r vnguẽta: r et b sabbato g quidez
c siluerũt c secundũ c mandatum. **Cap.24.**

Ma a aũt r sabbati r valde d diluculo ⁘ A
r venerunt g ad b monumentũ r portãtes Mat.28.a.
k que r parauerant m aromata: n et ⁘ Mar.16.a.

A

ταίς. ʳ εύρομ ˢ δε / τομ ʳ λίθομ ˢ αποκεκυλισμέ=
μομ ˣ απο / του ʸ μνημείου, ᶻ και ᵃ εισελθούσαι
ᵇ ουχ ᶜ εύρομ / το ᵇ σώμα / του ᶜ κυρίου ᶜ ιησού.
ᵈ και ᵇ εγένετο ᵉ εμ / τω ᶠ διαπορείσθαι ᵉ αυτάς
ᵍ περί ʰ τούτου, ᶦ και ᵏ ιδού ˡ άνδρες ᵉ δύο ᵈ ε=
πέστησαμ ʳ αυταίς ᵐ εμ ˣ εσθήσεσιμ ʳ αστραπτού=
σαις. ᶻ εμφόβωμ ᵈ δε ᵇ γενομένωμ ᶜ αυτών ᵇ και
ᶜ κλινούσών / το ʳ πρόσωπομ ᵍ εις / την ʰ γην, ᶦ είπομ
ᵏ προς ˡ αυτάς. ᵍ τι ʰ ζητείτε / τομ ᵈ ζώντα ᵏ μετά / των
ˡ νεκρών. ʳ ουκ ᵉ εστίμ ʳ ώδε ʰ αλλ ˣ ηγέρθη. ʳ μνή=
σθητε ᶻ ως ᵉ ελάλησεμ ᵇ υμίμ ᶜ έτι ᵇ ων ᶜ εμ / τη ʳ γαλι=
λαία, ᵍ λέγωμ ʰ ότι ˡ δει / τομ ᵏ υιόμ / του ˡ ανθρώ
που ᵐ παραδοθήναι ʰ εις ᵒ χείρας ᵇ ανθρώπωμ ᵍ α=
μαρτωλών, ʳ και ᵉ σταυρωθήναι, ʳ και / τη ʰ τρίτη ˣ η
μέρα ʳ αναστήναι. ᶻ και ᵉ εμνήσθησαμ / των ᵇ ρημά=
των ᶜ αυτού. ᵇ και ᶜ υποστρέψασαι ᶜ από / του
ᵍ μνημείου, ʰ απήγγειλαμ ˡ ταύτα ᵏ πάντα / τοις
ˡ ένδεκα ʰ και ᵒ πασι / τοις ᵇ λοιποίς. ᵍ ήσαμ ʳ δε / η ᵉ μα=
γδαληνή ʳ μαρία ʰ και ˣ ιωάννα ʳ και ᶻ μαρία ᵉ ιακώ
βου, ᵇ και / αι ᶜ λοιπαί ᵇ συμ ᶜ αυταίς, ʳ αι ᵍ έλεγομ
ʰ προς / τους ᶜ αποστόλους ᵏ ταύτα, ˡ και ᵐ εφάνη=
σαμ ʰ εμώπιομ ᵒ αυτών ᵇ ωσει ᵍ λήρος / τα ʳ ρήματα
ᵉ αυτών, ʳ και ʰ ηπίστουμ ʳ αυταίς. / ο ʳ δε ᶻ πέτρος
ᵉ αναστάς ᵇ έδραμεμ ᶜ επί / το ᵇ μνημείομ, ᶜ και ʳ πα
ρακύψας ᵍ βλέπει / τα ᵇ οθόνια ʳ κείμενα ᵏ μόνα, ˡ και
ᵐ απήλθε ʰ προς ᵒ εαυτόμ ᵇ θαυμάζωμ / το ᵍ γεγο=
νός. ʳ και ᵉ ιδού ʳ δύο ʰ εξ ʳ αυτών ʳ ήσαμ ᶻ πορευόμε
νοι ᵉ εμ ᵇ αυτή / τη ᶜ ημέρα ᵇ εις ᶜ κώμην ʳ απέχουσαμ
ᵍ σταδίους ᵇ εξήκοντα ˡ από ᵏ ιερουσαλήμ, ˡ η ᵐ ό=
νομα ʰ εμμαούς. ᵒ και ᵇ αυτοί ᵍ ωμίλουμ ʳ προς ᵍ α
λλήλους ʳ περί ʰ πάντωμ / των ˣ συμβεβηκότωμ
ʳ τούτωμ. ᶻ και ᵉ εγένετο ᵇ εμ / τω ᶜ ομιλείμ ᵇ αυτούς
ᶜ και ʳ συζητείμ, ᵍ και ʰ αυτός / ο ʳ ιησούς ᵏ εγγίσας
ˡ συμεπορεύετο ᵐ αυτοίς. / οι ʰ δε ᵒ οφθαλμοί ᵇ αυ=
τών ᵍ εκρατούντο / του ʳ μη ᵉ επιγνώναι ʳ αυτόμ.
ʰ είπε ˣ δε ʳ προς ᶻ αυτούς. ᵉ τίνες / οι ᵇ λόγοι ᶜ ούτοι
ᵇ ους ᶜ αντιβάλλετε ʳ προς ᵉ αλλήλους ʰ περιπα=
τούντες, ʳ και ᵏ εστέ ˡ σκυθρωποί. ᵐ αποκριθείς ʰ δε
/ ο ᵒ εις ᵇ ω ᵍ όνομα ʳ κλεόπας, ᵉ είπε ʳ προς ʰ αυτόμ.
ˣ συ ʳ μόνος ᶻ παροικείς ᵉ ιερουσαλήμ, ᵇ και ᶜ ουκ
ᵇ έγνως / τα ᶜ γενόμενα ʳ εμ ᵍ αυτή ᵇ εμ / ταις ʳ ημέ=
ραις ᵏ ταύταις. ˡ και ᵐ είπεμ ʰ αυτοίς, ᵒ ποία. ᵇ οι
ᵍ δε ʳ είπομ ᵉ αυτώ / τα ʳ περί ʰ ιησού / του ˣ ναζω=
ραίου, ʳ ος ᶻ εγένετο ᵉ ανήρ ᵇ προφήτης, ᶜ δυνα=
τός ᵇ εμ ᶜ έργω ʳ και ᵍ λόγω ᵇ εναντίον / του ʰ θε=
ού ˡ και ᵏ παντός / του ˡ λαού, ᵐ όπως ʰ τε ᵒ παρέ
δωκαμ ᵇ αυτόμ / οι ᵍ αρχιερείς ʳ και / οι ᵉ άρχοντες
ʳ ημών ʰ εις ʳ κρίμα ʳ θανάτου ʳ και ᵉ εσταύρωσαμ ᵇ αυ
τόμ. ᶜ ημείς ᵇ δε ᶜ ηλπίζομεμ ʳ ότι ᵍ αυτός ᵇ εστίμ / ο ʳ μέ
λλων ᵏ λυτρούσθαι / τομ ʳ ισραήλ. ᵐ αλλά γε ʰ συμ
ᵒ πάσι ᵇ τούτοις ᵍ τρίτην ʳ ταύτην ᵉ ημέραν ʳ άγει ʰ σή
μερον, ʳ αφ ʳ ου ʳ ταύτα ᵉ εγένετο. ᵇ αλλά ᶜ και ᵇ γυ

ʳinuenerunt ʳ lapidem ʰ reuolutum ꝯꝯ Iohñ.20.a
ˣa ʳ monumente: ᶻ et ᵉ ingresse ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ non ᶜ inuenerunt ᵇ corpus ᶜ domini ʳ ielu.
ᵈ Et ᵇ factū ᵇ ē ʳ dū ʳ mēte ᵏ ꝑsternate ᵏ cēt ꝯ
ᵐ de ʰ isto: ᵖ ecce ʳ duo ᵍ viri ʰ steterunt ꝯꝯ
ᶠ secus ʳ illas ʰ in ʳ veste ʳ fulgenti. Cum ꝯ Mat.28.a
ᶻ timerent ᵉ autem ᵇ ēt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Mar.16.c.
ʳ declinarent ʳ vultum ᵍ in ᵇ terrā: ʳ dixerunt
ᵏ ad illas. ᵐ Quid ʰ queritis ᵒ viuentē ᵖ cum
ᵍ mortuis? ʳ Nō ᵉ est ʳ hic ʰ sz ʳ surrexit. ʳ Recor=
damini ʳ q̄liter ᵉ locut ᵍ ē ᵇ vobis cū ᶜ adhuc ī
ʳ galilea ᵇ cēt ᵉ dicēs. ᵇ Quia ʳ oportet ᵏ filiū ʳ ho
minis ᵐ tradi ʰ in ᵒ manus ᵖ hominū ᵍ pctōrū
ʳ et ᵉ crucifigi: ʳ et ᵏ die ʰ tertia ꝯꝯꝯꝯ
ʳ resurgere. ᶻ Et ᵉ recordate ᵉ sunt ᵇ verborum Mat.28.b.
ᶜ eius. ᵇ Et ᶜ regresse ᵉ a ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Mar.16.c.
ᵍ monumento ᵇ nunciauerunt ʰ hec ᵏ oia illis B
ˡ vndeci: ʰ τ ᵖ ceteris ᵒ oib. ᵍ Erat ʳ aūt ʳ maria
ᵉ magdalene ʰ et ʳ iohāna ʳ et ʳ maria ᵉ iacobi:
ᵇ et ᶜ cetere que ᵇ cum ᶜ eis crāt: ʳ que ᵍ dicebāt
ᵇ ad ápostolos ᵏ hec: ˡ et ᵐ visa ᵐ sunt ꝯꝯ
ʰ ante ᵒ illos ᵖ sicut ᵍ deliramentum ʳ verba ꝯ
ʰ ista: ʳ et ʰ non ʰ crediderūt ᵡ illis. ᶻ Petr ᵍ ʳ ät
ᵉ surgēs ᵇ cucurrit ᶜ ad ᵇ monumentū: ᶜ τ ʳ pcū
bens ᵍ vidit ᵇ linteamina ᵏ sola ˡ posita: ˡ et
ᵐ abijt ʰ secum ᵖ mirans ᵍ quod ᵍ factū ᵍ fuerat.
ʳ Et ʰ ecce ʳ duo ʰ ex ᵡ illis ᶻ ibant ꝯꝯꝯ
ᵇ ipsa ᶜ die ᵇ in ᶜ castellum ʳ quod ʳ erat ʳ in ʳ spa=
cio ᵍ stadiorum ᵇ sexaginta ˡ ab ᵏ hierlm ᵐ noīe
ʰ emaus. ᵒ Et ᵇ ipsi ᵍ loquebantur ʳ ad ᵉ inuicez
ʳ de ʳ his ʰ omnibus ʳ que ᵡ acciderant. ꝯꝯ
ᶻ Et ᵉ factum ᵉ est ᵇ dum ᶜ fabularentur ꝯꝯ Mar.16.c.
ᶜ τ ʳ secū ʳ q̄rerēt: ᵍ τ ᵇ ipse ʳ iesus ᵏ appropiquās
ˡ ibat ˡ cum ᵐ illis. ᵒ Oculi ʰ autem ᵇ illorum
ᵍ tenebantur ʳ ne ʳ eum ᵉ agnoscerent. ꝯꝯ
ᵡ Et ʰ ait ʳ ad ᶻ illos. ᵉ Qui sunt ᶜ hi ᵇ sermones
ᵇ quos ʳ confertis ʳ ad ᵍ inuicez ᵇ ambulantes:
ʳ et ᵏ estis ˡ tristes? ʰ Et ᵐ respondens ꝯꝯ
ᵒ vnus ᵇ cui ᵍ nomen ʳ cleophas ᵉ dixit ʰ ei. ꝯ
ᵡ Tu ʳ solus ᶻ peregrin ᵍ s es ᵉ in ᵉ hierlm: ᵇ τ ᶜ nō
ᵇ cognouisti ᶜ que ᶜ facta ᶜ sunt ʳ in ᵍ illa ꝯꝯ
ᵏ his ˡ dieb? ᵐ Quibus ille ᵐ dixit. ᵒ Que? ꝯ L
ᵍ Et ʳ dixerūt ʳ de ʰ iesu ᵡ nazareno ꝯꝯ
ʳ qui ʳ fuit ᵉ vir ᵇ propheta: ᶜ potens ꝯꝯ
ᵇ in omni ᶜ opere ʳ et ᵍ sermone ᵇ coram ᵇ deo
ʳ et ᵏ omni ˡ populo. ʰ Et ᵐ quomō ᵖ eū ᵒ tradide
rūt ᵍ summi ᵍ sacerdotes ʳ et ᵉ principes ꝯꝯ
ʳ nr̄i ʰ ī ᵡ dānationē ʳ mort ᵍ τ ᵉ crucifixerēt ᵇ eu.
ᶜ Nos ᵒ autem ᶜ sperabamus: ʳ quia ᵍ ipse ᵇ eēt
ᵏ redempturus ˡ israel. ᵐ Et nunc ʰ super ꝯ
ᵇ hec ᵒ omnia ᵍ tertia ᵉ dies ʳ est ʰ hodie: ꝯꝯ
ᵡ ᵍ hec ᵉ facta ᵉ sunt. ᵇ Sed ᶜ τ ᵇ mulieres ꝯ

μαίκες ⁽Τιμές ⁽εξ ⁽ημῶμ ᵇεξέστησαμ ⁽ημάς ᵏγεμόμε
μαι ⁽όρθριαι ᵐεπί /Το ⁿμμημείομ, ° και ᵖ μη ᵠευρού
σαι /Το ⁽σῶμα ˢαυτού ⁽ήλθομ ⁿλέγουσαι ᵗκαι ⁽οπ
τασίαμ ⁽αγγέλωμ ˢεωρακέμαι, ᵇοι ⁽λέγουσιμ ᵇαυ
τόμ ⁽ζημ. ⁽και ˢαῶήλθομ ᵇ Τιμές /Τωμ ⁽συμ ᵏ ημίμ ⁽επί
/Το ᵐμμημείομ, ⁿκαι °ευρομ ᵖ ούτως ᵠκαθώς ᵗ και
/αι ˢγυμαίκες ⁽είπομ, ⁿαυτόμ ⁽δε ⁽ουκ ⁽είδομ. ˢ και
ᵇ αυτός ⁽είπε ° ῶρος ⁽ αυτούς. ⁽ ω ᵉαμόητοι ᵇκαι
⁽βραδείς /Τη ᵏ καρδία /Του ⁽ωιστεύειμ ᵐεπί ⁿ ῶά=
σιμ °οις ᵖ ελάλησαμ /οι ᵠ ῶροφήται. ⁽ουχί ᵉ Ταύτα
⁽ έδει ⁿ παθείμ /Τομ ˣ Χριστόμ, ⁽και ⁽εισελθείμ ⁿεις
/Τημ ᵇ δόξαμ ⁽αυτού. ° και ⁽αρξάμεμος ⁽από ᵍ μωσέ
ως ᵇ και ⁽από ᵏ ῶάμτωμ /Τωμ ⁽ῶροφητώμ ᵐ διηρ =
μήευεμ ⁿ αυτοίς ° εμ ᵖ πάσαις /Ταις ᵠ γραφαίς ⁽ Τα
ᵉ ῶερί ⁽ εαυτού. ⁿ και ˢ ήγγισαμ ⁽εις /Τημ ⁽ κώμημ
ˢ ου ᵇ επορεύομτο, ⁽και ° αυτός ⁽ ῶροσεποιείτο
⁽ῶορρωτέρω ᵍ ῶορεύεσθαι. ᵇ και ⁽παρεβιάσαμτο
ᵏ αυτόμ ⁽λέγομτες. ᵐ μείμομ ⁿ μεθ ° ημῶμ ᵖ ότι ᵠ πρός
⁽εσπέραμ ᵖ εστί, ⁽και ⁿ κέκλικεμ /η ⁽ημέρα. ⁽και ⁽εισήλ
θε /Του ⁿ μείμαι ᵇ συμ ⁽αυτοίς. ° και ⁽ εγεμετο ⁽εμ /Τω
ᵍ κατακλιθήμαι ᵇ αυτόμ ⁽μετ ᵏ αυτώμ, ⁽λαβώμ /Τομ
ᵐ άρτομ ⁿ ευλόγησε, ° και ᵖ κλάσας ᵠ επεδίδου
⁽ αυτοίς. ⁿ αυτώμ ⁽δε ⁿ διημοίχθησαμ /οι ⁽οφθαλ
μοί ⁽και ⁽επέγμωσαμ ᵍ αυτόμ, ᵇ και ⁽ αυτός ° άφαμ
τος ⁽εγέμετο ⁽από ᵍ αυτώμ. ᵇ και ⁽είπομ ᵏ ῶρος ⁽αλλή
λους. ᵐ ουχί /η ⁿ καρδία ° ημῶμ ᵖ καιομέμη ᵠ ημ ⁽ εμ
ᵉ ημίμ, ⁽ως ⁿ ελάλει ⁽ημίμ ⁽ εμ /Τη ⁽ οδω, ᵃ και ᵇ ως ⁽δι
ήμοιγεμ ᵇ ημίμ /Τας ⁽ γραφάς. ⁽και ᵍ αμαστάμτες
ᵇ αυτή /Τη ⁽ώρα ᵏ υπέστρεψαμ ᵇ εις ᵐ ιερουσαλήμ,
ⁿ και ° εύρομ ᵖ συμηθροισμένους /Τους ᵠ ένδεκα ⁽και
ᵉ Τους ⁽συμ ⁿ αυτοίς ˣ λέγομτας, ⁽ ότι ⁽ηγέρθη /ο
ᵃ κύριος ᵇ όμτως ⁽και ᵇ ώφθη ⁽ σίμωμι. ⁽και ᵍ αυτοί ᵇ ε
ξηγούμτο ⁽Τα ᵏ εμ /Τη ⁽ οδω, ᵐ και ⁿ ως ° εγμώσθη
⁽ αυτοίς ᵠ εμ /Τη ⁽ κλάσει /Του ° άρτου. ⁽ Ταύτα ⁿ δε
⁽ αυτώμ ⁽ λαλούμτωμ, ⁽και ⁽ αυτός /ο ᵃ ιησούς ᵇ έσ=
τη ⁽ εμ ᵖ μέσω ⁽ αυτώμ, ⁽και ᵍ λέγει ᵇ αυτοίς. ⁽ειρήμη
⁽ υμίμ. ⁽ πτοηθέμτες ᵐ δε ⁿ και ° έμφοβοι ᵖ γεμόμε=
μοι, ᵠ εδόκουμ ⁽ ῶμεύμα ⁿ θεωρείμ, ⁽και ⁿ είπεμ ⁽αυ =
τοίς. ⁽ Τι ⁽ Τεταραγμένοι ᵃ εστέ, ᵇ και ⁽ διά ° Τι ⁽ δια=
λογισμοί ⁽ αμαβαίμουσιμ ᵍ εμ /Ταις ᵇ καρδίαις ⁽ υ =
μῶμ. ᵏ ίδετε /Τας ⁽ χείρας ᵐ μου ⁿ και /Τους ° πόδας
ᵖ μου, ᵠ ότι ⁽ αυτός ⁿ εγώ ⁽ειμί. ⁿ ψηλαφήσατε ˣ με
⁽ και ⁽ ίδετε, ᵃ ότι ᵇ ῶμεύμα ⁽ σάρκα ᵇ και ⁽ οστέα ⁽ ουκ
ᵍ έχει, ᵇ καθώς ⁽ εμέ ᵏ θεωρείτε ⁽ έχομτα. ᵐ και ⁿ Του=
το ° ειῶώμ ᵖ επέδειξεμ ᵠ αυτοίς /Τας ⁽ χείρας ⁿ και
/Τους ⁽ῶόδας. ⁿ έτι ˣ δε ⁽ απιστούμτωμ ⁽ αυτώμ ⁿ α
ῶό /Της ᵇ χαράς ⁽ και ° θαυμαζόμτωμ, ⁽ είῶεμ ⁽ αυτοίς
ᵍ έχετε ᵇ Τι ⁽ βρώσιμομ ᵏ εμθάδε. ᵏ οι δε ᵐ επέδωκαμ
ⁿ αυτώ ° ιχθύος ᵖ οῶτού ᵠ μέρος, ⁽ και ᵍ από ⁽ μελισ
σείου ⁿ κηρίου. ⁽ και ⁽ λαβώμ ⁽ εμώῶιομ ᵍ αυτώμ ᵇ έφα
γεμ. ⁽ ⁽ ⁽

ᵏωρος ˡυμάς ᵐέτι ⁿωμ ᵒσυμ ᵖυμίμ, ᵍότι ʳλει ˢωλη
ρωθήμαι ᵗωάμτα/Τα ᵘγεγραμμέμα ˣεμ/Τω ʸμόμω
ᶻμωσέως ᵃκαι ᵇωροφήταις ᶜ και ᵈψαλμοίς ᵉ ωε=
ρί ᶠεμού. ᵍΤότε ᵇδιήμοιξεμ ᵗαυτῶμ/Τομ ᵏμουμ/Του
ˡσυμιέμαι/Τας ᵐγραφάς, ᵐκαι ⁿείπεμ ᵒαυτοις. ᵖό=
τι ᵍούτως ʳγέγραπται, ˢκαι ᵗούτως ᵘέλει ˣπαθείμ
/Τομ ʸΧριστόμ, ᶻκαι ᵃαμαστήμαι ᵇεκ ᶜμεκρῶμ/Τη
ᵈΤρίτη ᵉημέρα, ᶠκαι ᵍκηρυχθήμαι ʰεωί/Τω ⁱομόμα
τι ᵏαυτού ˡμετάμοιαμ ᵐκαι ⁿάφεσιμ ᵒαμαρτιῶμ
ᵖεις ᵍωάμτα/Τα ʳέθμη, ˢαρξάμεμομ ᵗαπό ᵘιερουσα
λήμ. ᵛυμεις ʳδε ˢεστέ ᵗμάρτυρες ᵘΤούτωμ. ᵛ και
ᵈιδού ᵉεγώ ᶠαποστέλλω/Τημ ᵍεπαγγελίαμ/Του
ʰωατρός ⁱμου ᵏεφ ˡυμάς. ᵐυμεις ⁿδε ᵒ καθίσατε
ᵖεμ/Τη ᵍωόλει ʳιερουσαλήμ, ˢέως ᵗου ᵘεμδύσησθε
ˣδύμαμιμ ʸεξ ᶻύψους. ᵃεξήγαγε ᵇδε ᶜαυτούς ᵈέ=
ξω ᵉέως ᶠεις ᵍβηθαμίαμ, ʰκαι ⁱεπάρασ/Τας ᵏχείρας
ˡαυτού, ᵐευλόγησεμ ⁿαυτούς. ᵒ και ᵖεγέμετο ᵍεμ
/Τω ʳευλογείμ ˢαυτόμ ᵗαυτούς ᵘδιέστη ʳαπ ᵗαυ=
τῶμ, ᶻκαι ᵃαμεφέρετο ᵇεις/Τομ ᶜουραμόμ. ᵈκαι ᵉ αυ=
τοι ᶠωροσκυμήσαμτες ᵍαυτόμ ʰ υπέστρεψαμ ⁱ εις
ᵏιερουσαλήμ ˡμετά ᵐχαράς ⁿ μεγάλης. ᵒ και ᵖ ή=
σαμ ᵍ διαπαμτός ʳ εμ/Τω ˢ ιερῶ ᵗ αιμούμτες ᵘ και
ˣ ευλογούμτες/Τομ ʸθεόμ. ᶻαμήμ.

ᵏad ˡvos cū ᵐadhuc ⁿeēz ᵒvobiſcū: ᵍqm̄ ʳneceſ
ᵗomnia ᵘq̄ ˢſcripta ᵘſunt ˣ i ʸlege ⌊ſe ᶻē ᵃipleri
ᵇmoyſi ᶜet ᵈprophetis ᵉ ᶠpſalmis ᵍde ꝏ
ʰme. ᵍTunc ᵇaperuit ⁱillis ᵏſenſum vt ꝏ
ˡitelligerēt ᵐſcripturas: ᵐ ⁿ ᵒdixit ᵖeis. ᵖQm̄ ᵍſic ʳſcriptum ˢeſt: ᵗ ᵘſic ᵛoportebat ꝏ ꝏ
ʳchriſtum ˢpati ᵗ ᵘreſurgere ᵇa ᶜmortuis ꝏ
ᵈtertia ᵉdie: ᶠet ᵍpredicari ʰin ⁱnomine ꝏ
ᵏeius ˡpniam ᵐet ⁿremiſſionem ᵒpeccatorū
ᵖin ᵍomnes ʳgentes: ˢincipiēt̄ibus ᵗab ᵘhiero
ſolyma. ᵛVos ʳaūt ˢteſtes ᵗeſtis ᵘhorum. ᵛEt
ᵈecce ᵉego ᶠ mittam ᵍ promiſſum ꝏꝏ
ʰpatris ⁱmei ᵏin ˡvos. ᵐVos ⁿautem ᵒſedete
ᵖin ᵍciuitate ʳquoaduſq; ˢinduamini ꝏ ꝏ
ᵗvirtute ᵘex ᵛalto. ᵛEdurit ʰaūt ᵉeos ᵈforas
ᶠin ᵍbethaniam: ʰet ⁱeleuatis ᵏmanibus ꝏ
ˡſuis ᵐbenedixit ⁿeis. ᵒEt ᵖfactū ᵖeſt ᵍdum
ʳbenediceret ˢillis ᵘreceſſit ᵗab ʳeis: ꝏ ꝏ
ᵘet ᵛferebatur ʰin ᵉtelum. ᵈEt ᵉipſi ꝏꝏ
ᶠadorantes ʰ regreſſi ʰſunt ⁱin ꝏꝏꝏ
ᵏhieruſalē ˡcū ᵐgaudio ⁿmagno. ᵒEt ᵖerant
ᵍſēper ʳin ᵒ templo ᵗlaudantes ᵘet ꝏꝏ
ˣbenedicentes ʸdeum. ᶻAmen.

Τέλος/Του ᵇ κατά ᶜ λουκάμ ᵒ αγίου
ᶜ ευαγγελίου.

Explicit ᶜ uangelium ᵇ ſecun=
dum ᶜ Lucam.

Incipit prologus in euangelium ſecundum Johannem.

Hic eſt Johannes euangeliſta vnus ex diſcipulis domini: qui virgo a deo electus eſt: quem de nuptijs volentem nubere vocauit deus. Cui virginitati in hoc duplex teſtimoniū datur in euāgelio: q̄ et pre ceteris dilectus a deo dicitur: ⁊ huic matrem ſuam pendens in cruce cōmendauit dominus: vt virginē virgo ſeruaret. Denicq̄ manifeſtans in euangelio q̄ erat ipſe incorruptibilis verbi opus inchoans: ſolus verbū carnē factum eſſe: nec lumen a tenebris comprehenſum fuiſſe teſtatur primum ſignum ponens quod in nuptijs fecit dominus: oſtendens q̄ ipſe erat: vt legentib⁹ demonſtraret q̄ vbi dominus inuitatus ſit: deficere nuptiarum vinum debeat: ⁊ veteribus imutatis: noua omnia que a xp̄o inſtituūtur appareāt. Hoc aūt euāgeliū ſcripſit in aſia: poſtea q̄z in pathmos inſula apocalypſim ſcripſerat: vt cui in principio canonis incorruptibile principiū prenotatur in geneſi: ei etiaz incorruptibilis finis per virginez in apocalypſi redderetur dicente chriſto. Ego ſum alpha ⁊ o. Et hic eſt iohānes qui ſciens ſuperueniſſe diez receſſus ſui: conuocatis diſcipulis ſuis in epheſo: per multa ſignorum experimēta promens chriſtum: deſcendens in defoſſum ſepulture locum: facta oratione poſitus eſt ad patres ſuos tam extraneus a dolore mortis q̄z a corruptione carnis inuenitur alienus. Tum poſt omnes euangeliuz ſcripſit: et hoc virgini debebatur. Quorum tamen vel ſcriptorum temporis diſpoſitio vel librorum ordinatio ideo a nobis per ſingula non exponitur: vt ſciendi deſiderio collato ⁊ querentibus fructus laboris et deo magiſterij doctrina ſeruetur.

Explicit prologus.

/Το κατά ιωάμμης άγιον ευαγγέλιον. Cap.i.

μ αρχή ημ/ο λόγος, και/ο λό =
γος ημ ωρος/Τομ θεόμ, και θεός
ημ/ο λόγος, ούτος ημ εμ αρχή
ωρος/Τομ θεόμ. ωάμτα δι αυ =
τού εγεμετο, και χωρις αυτού
εγέμετο ουδέ εμ ο γέγομεμ. εμ αυτώ ζωή
ημ, και /η ζωή ημ /Το φως/Τωμ αμθρωπωμ.
και/Το φως εμ/Τη σκοτία φαίμει, και/η σκοτία
αυτό ου κατέλαβεμ. εγεμετο άμθρωπος α =
ωεσταλμέμος ωαρά θεού, όμομα αυτώ ιω =
άμμης, ούτος ήλθεμ εις μαρτυρίαμ ίμα μαρ =
τυρήση ωερί/Του φωτός, ίμα ωάμτες πιστεύ
σωσι δι αυτού. ουκ ημ εκείμος/Το φως,
αλλ ίμα μαρτυρήση ωερί/Του φωτός. ημ/Το
φως/Το αληθιμόμ ο φωτιζει ωάμτα άμθρω =
πομ ερχόμεμομ εις/Τομ κόσμομ. εμ/Τω κόσμω
ημ, και/ο κόσμος δι αυτού εγέμετο, και ο
κόσμος αυτόμ ουκ έγμω. εις/Τα ίδια ήλθε,
και/οι ίδιοι αυτόμ ου ωαρέλαβομ. όσοι δε
ελαβομ αυτόμ, έδωκεμ αυτοίς εξουσίαμ τέκ =
να θεού γεμέσθαι/Τοις ωιστεύουσιμ εις/Το ό =
μομα αυτού. οι ουκ εξ αιμάτωμ, ουδέ εκ θε
λήματος σαρκός, ουδέ εκ θελήματος αμ =
δρός, αλλ εκ θεού εγεμμήθησαμ. και/ο λό =
γος σάρξ εγέμετο, και εσκήμωσεμ εμ ημίν.
και εθεασάμεθα /Τημ δόξαμ αυτού, δόξαμ
ως μομογεμούς ωαρά ωατρός, ωλήρης χά
ριτος και αληθείας. ιωάμμης μαρτυρεί ωερί
αυτού και κέκραγε λέγωμ. ούτος ήμ ομ εί =
πομ, /ο οπίσω μου ερχόμεμος έμπροσθεμ
μου γέγομεμ, ότι ωρωτος μου ήμ. και εκ
/Του ωληρώματος αυτού ημείς ωάμτες ε =
λάβομεμ και χάριμ αμτί χάριτος. ότι /ο μό =
μος διά μωσέως εδόθη, /η χάρις και/η αλη
θεια διά ιησού χριστού εγέμετο. θεόμ ουδείς
εώρακε ωώποτε. /ο μομογεμής υιός /ο ωμ
εις/Τομ κόλωομ/Του ωατρός, εκείμος εξηγή =
σατο. και αύτη εστίμ/η μαρτυρία/Του ιωάμ
μου ότε απέστειλαμ/οι ιουδαίοι εξ ιεροσολύ
μωμ ιερείς και λευίτας ίμα ερωτήσωσιμ αυ =
τόμ. συ τις εί. και ωμολόγησε και ουκ ήρ =
μήσατο. και ωμολόγησεμ ότι ουκ ειμί εγώ
/ο χριστός. και ηρώτησαμ αυτόμ. Τι ουμ η =
λίας ει σύ. και λέγει ουκ ειμί./ο προφήτης ει
συ. και απεκρίθη. ου. είπομ ουμ αυτώ. Τις
εί, ίμα απόκρισιμ δώμεμ/Τοις ωέμψασιμ ή =
μάς. Τι λέγεις ωερί σεαυτού. έφη. εγώ φω =
μή βοώμτος εμ/Τη ερήμω, ευθύματε/Τημ οδόμ
κυρίου, καθώς είωεμ ησαίας /ο ωροφήτης.
και/οι απεσταλμένοι ήσαμ εκ/Των φαρισαί =
ωμ. και ηρώτησαμ αυτόμ και είωομ αυτώ. Τι
ουμ βαπτίζεις, ει συ ουκ ει/ο χριστός ούτε

Incipit euangeliū scōz Johānē. Cap.i.

In principio erat verbū: τ A
verbū erat apd deū: τ deꝰ
erat verbū: hoc erat in prin
cipio apd deū. Oia ꝑ ip
sum facta sūt τ sine ipso ꝯ
factū est nihil. Qd factū est in ipo vita
erat: et vita erat lux hominum ꝯ ꝯ
et lux in tenebris lucet: et tenebre ꝯ
eam nō cōprehēderūt. Fuit homo missus a deo: cui nomen erat iohannes. ꝯ Mat.3.a. j.3.d
Hic venit in testimoniū vt testimoniū p=
hiberet de lumine: vt omnes crederent
per illum. Non erat ille lux: ꝯꝯꝯ
sed vt testimoniū phiberet de lute. Erat
lux vera: que illuminat omnem hoiem B
venientem in hunc mundū. In mundo
erat τ mundus per ipsum factus est: et
mundꝰ cū nō cognouit. In propria ve
nit et sui cū nō receperūt. Quotquot ūt
receperūt cū dedit eis potestatem filios
dei fieri his qui credunt in nomine ꝯ
eiꝰ. Qui nō ex sāguinibꝰ neq ex volū
tate carnis: neq ex volūtate viri: ꝯ
sed ex deo nati sunt. Et verbum ꝯ
caro factum est: et habitauit in nobis.
Et vidimus gloriam eius gloriam ꝯ
quasi vnigeniti a patre: plenum gratie
τ veritatis. Johānes testimoniū phibz C
de ipso et clamat dicens. Hic erat quē
qui post me venturus est: ante ⌊dixi
me factꝰ est: qz prior me erat. Et de
plenitudine eius nos omnes accepim
et gratiam pro gratia: quia lex ꝯꝯ
per moysen data est: gratia τ veritas
per ihesum christū facta est. Deū nemo 1.Joꝟ.4.c.
vidit vnq. Unigenitus filius qui est
in sinu patris ipse enarrauit. ꝯꝯꝯ
Et hoc est testimonium iohannis: ꝯ j.s.f.
quando miserunt iudei ab hierosolymis
sacerdotes τ leuitas ad eū vt interrogarēt
eū. Tu qs es: Et cōfessus est τ nō ne
gauit. Et confessus ē: quia nō sum ego
xps. Et interrogauerūt eū. Quid ergo:
Helias es tu: Et dixit nō sū. Prophe
ta es tu: Et rndit. Nō. Dixerūt ergo ei.
Quis es vt rnsū demꝰ his q misērūt nos.
Quid dicis de teipso: Ait. Ego vox Esai. 40.a
clamantis in deserto: dirigite viam ꝯ Mat.3.a.
dñi: sicut dixit esaias propheta. ꝯꝯ Mar.1.a. Luce.3.a.
Et qui missi fuerāt erant ex phariseis.
Et interrogauerūt eū: τ dixerūt ei. Quid D
ergo baptizas si tu nō es xps: neq ꝯ

ᵖηλίας ᵍούτε ʳο ˢωροφήτης. ᵉαωεκρίθη ᵗαυτοίς ʳο
ᵘιωάμμης ˣλέγωμ. ʸεγώ ᵃβαωτίζω ᵉεμ ᵇύλατι, ᶜμέ
σος ᵈδε ᵉυμῶμ ᶠέστηκεμ ᵍομ ʰυμεις ᵗουκ ᵏ οίδατε.
ˡαυτός ᵐεστίμ ʳο ⁿοπίσω ᵒμου ᵖερχόμεμος ᵍ, ος ʳέμ
προσθεμ ˢμου ᵗγέγομεμ, ᵘου ˣεγώ ʸουκ ᶻειμί ᵃάξι
ος ᵇίμα ᶜλύσω ᵈαυτού ᵉΤομ ᶠιμάμτα ᵍΤου ʰυπολή
ματος. ⁱΤαύτα ᵇεμ ᶜβηθαμία ᵏεγέμετο ˡπέραμ ᵐΤου
ⁿιορλάμου, ᵘόπου ᵒημ ᵖιωάμμης ᵍβαωτίζωμ. ʳΤη
ˢεπαύριομ ᵗβλέπει ᵘο ᵛιωάμμης ʷΤομ ˣιησούμ ʸερ=
χόμεμομ ᶻπρος ᵃαυτόμ ᵇκαι ᶜλέγει. ᵈίδε ᵉο ᶠαμ=
μός ᵍΤου ʰθεού, ⁱο ᵏαίρωμ ˡΤημ ᵐαμαρτίαμ ⁿΤου ᵒκό
σμου. ᵖούτος ᵍεστί ʳπερί ˢου ᵗεγώ ᵘείπομ. ᵛοπίσω
ʷμου ˣέρχεται ʸαμήρ, ᶻοσ ᵃέμπροσθεμ ᵇμου ᶜγέ=
γομεμ ᵈότι ᵉπρῶτός ᶠμου ᵍημ, ʰκαγώ ⁱουκ ʲήδειμ
ᵏαυτόμ. ˡαλλ ᵐίμα ⁿφαμερωθή ᵒΤῶ ᵖισραήλ, ᵠδιά
ʳΤούτο ˢήλθομ ᵗεγώ ᵘεμ ᵛΤῶ ʷύλατι ˣβαπτίζωμ.
ʸκαι ᶻεμαρτύρησεμ ᵃιωάμμης ᵇλέγωμ. ᶜότι ᵈΤεθέα
μαι ᵉΤο ᶠπμεύμα ᵍκαταβαίμομ ʰωσεί ⁱπεριστεράμ
ʲεξ ᵏουραμού, ˡκαι ᵐέμειμεμ ⁿεπ ᵒαυτόμ ᵖκαγώ ᵠουκ
ʳήδειμ ˢαυτόμ. ᵗαλλ ᵘο ᵛπέμψας ʷμε ˣβαπτίζειμ
ʸεμ ᶻύλατι ᵃεκείμος ᵇμοι ᶜείπεμ. ᵈεφ ᵉομ ᶠαμ ᵍίδης ʰΤο
ⁱπμεύμα ʲκαταβαίμομ ᵏ και ˡ μέμομ ᵐ επ ⁿ αυτόμ,
ᵒούτος ᵖεστίμ ᵠο ʳβαπτίζωμ ˢεμ ᵗπμεύματι ᵘαγίω
ᵛκαγώ ʷεώρακα ˣκαι ʸμεμαρτύρηκα, ᶻότι ᵃ ούτος
ᵇεστίμ ᶜο ᵈυιός ᵉΤου ᶠθεού. ᵍΤη ʰεπαύριομ ⁱπάλιμ
ʲειστήκει ᵏ ο ˡ ιωάμμης ᵐ και ⁿ εκ ᵒΤωμ ᵖμαθητῶμ ᵠαυ=
τού ʳ δύο, ˢ και ᵗεμβλέψας ᵘΤῶ ᵛιησού ʷπεριπα=
τούμτι, ˣλέγει ʸ ίδε ᶻ ο ᵃαμός ᵇΤου ᶜθεού. ᵈ και ᵉ ή =
κουσαμ ᶠαυτού ᵍοι ʰδύο ⁱμαθηταί ʲλαλούμτος,
ᵏκαι ˡηκολούθησαμ ᵐΤῶ ⁿιησού. ᵒ στραφείς ᵠ δε ʳ ο
ˢ ιησούς ᵗ και ᵘ θεασάμενος ᵛ αυτούς ʷ ακολου=
θούμτας, ˣλέγει ʸ αυτοίς. ᶻ τι ᵃζητείτε. ᵇ οι ᶜ δε ᵈ εί=
πομ ᵉ αυτῶ. ᶠ ραββί, ᵍ ο ʰ λέγεται ⁱ ερμηνεύομενομ
ʲ διδάσκαλε, ᵏ που ˡ μένεις. ᵐ λέγει ⁿ αυτοίς. ᵒ έρ=
χεσθε ᵖ και ᵠ ίδετε. ʳ ήλθομ ˢ και ᵗ είδομ ᵘ που ᵛ μένει,
ʷ και ˣ παρ ʸ αυτῶ ᶻ έμειναμ ᵃ Τημ ᵇ ημέραμ ᶜ εκείμημ.
ᵈ ώρα ᵉ ημ ᶠ ως ᵍ δεκάτη. ʰ ημ ⁱ αμδρέας ʲ ο ᵏ αδελφός
ˡ σίμωμος ᵐ πέτρου ⁿ εις ᵒ εκ ᵖ Τωμ ᵠ δύο ʳ Τωμ ˢ ἀκου=
σάμτωμ ᵗ παρά ᵘ ιωάμμου ᵛ και ʷ ακολουθησάμ=
τωμ ˣ αυτῶ. ʸ ευρίσκει ᶻ ούτος ᵃ πρῶτος ᵇ Τομ ᶜ α=
δελφόμ ᵈ Τομ ᵉ ἴδιομ ᶠ σίμωμα, ᵍ και ʰ λέγει ⁱ αυτῶ.
ʲ ευρήκαμεμ ᵏ Τομ ˡ μεσίαμ ᵐ ο ⁿ εστί ᵒ μεθερμηνεύόμε
μομ ᵖ Χριστός. ᵠ και ʳ ήγαγεμ ˢ αυτόμ ᵗ προς ᵘ Τομ ᵛ ιη
σούμ. ʷ εμβλέψας ˣ δε ʸ αυτῶ ᶻ ο ᵃ ιησούς, ᵇ είπε. ᶜ συ
ᵈ ει ᵉ σίμωμ ᶠ ο ᵍ υιός ʰ ιωμά, ⁱ συ ʲ κληθήση ᵏ κηφᾶς ˡ ο
ᵐ ερμηνεύεται ⁿ πέτρος. ᵒ Τη ᵖ επαύριομ ᵠ ηθέλησεμ
ʳ εξελθείμ ˢ εις ᵗ Τημ ᵘ γαλιλαίαμ, ᵛ και ʷ ευρίσκει ˣ φί
λιππομ, ʸ και ᶻ λέγει ᵃ αυτῶ ᵇ ο ᶜ ιησούς, ᵈ ακολού=
θει ᵉ μοι. ᶠ ημ ᵍ δε ʰ ο ⁱ φίλιππος ʲ από ᵏ βηθσαϊδά ˡ εκ
ᵐ Τῆς ⁿ πόλεως ᵒ αμδρέου ᵖ και ᵠ πέτρου. ʳ ευρίσκει
ˢ φίλιππος ᵗ Τομ ᵘ ναθαναήλ, ᵛ και ʷ λέγει ˣ αυτῶ.
ʸ ομ ᶻ έγραψε ᵃ μωσής ᵇ εμ ᶜ Τῶ ᵈ νόμῶ ᵉ και ᶠ οι ᵍ προ=
φήται, ʰ ευρήκαμεμ ⁱ ιησούμ ʲ Τομ ᵏ υιόμ ˡ ιωσήφ ᵐ Τομ

ᵖhelias ᵍnecꝫ ʳpropheta ˢ? ᵗ Respondit ᵘeis
ᵛiohãnes ʷdicẽs. ˣ Ego ʸbaptizo ᶻin ᵃaq̃: ᵇme
dius ᶜaũt ᵈvestrũ ᵉstetit ᶠquẽ ᵍvos ʰ nescitis.
ⁱ Ipse ʲest ᵏqui ˡpost ᵐme ⁿventur⁹ ᵒ ẽ ᵖqui ᵠ an
te ʳme ˢfact⁹ ᵗest: ᵘcuius ᵛego ʷnon ˣsũ ʸdign⁹
ᶻvt ᵃsoluam ᵇeius ᶜcorrigiam ᵈcalciamenti.
ᵉ Hec ᶠin bethania ᵍfacta ʰ sunt ⁱtrans ꝯ
ʲiordanem ᵏubi ˡerat ᵐiohannes ⁿbaptizãs.
ᵒ Altera ᵖdie ᵠvidit ʳiohannes ˢiesum ᵗveniẽtẽ
ᵘad ᵛse ʷt ˣait. ʸ Ecce ᶻagnus ꝯ
ᵃdei: ecce ᵇqui ᶜtollit ᵈpeccatum ᵉmundi. ꝯ
ᶠ Hic ᵍest ʰde ⁱquo ʲego ᵏdixi. ˡ Post ꝯ
ᵐme ⁿvenit ᵒvir ᵖqui ᵠ ante ʳme ˢfactus ˢest:
ᵗquia ᵘprior ᵛme ʷerat: ˣet ʸego ᶻnesciebam
ᵃeũ. ᵇ Sed ᶜvt ᵈmanifestet ᵉ i ᶠisrael: ᵍ ꝓpterea
ʰveni ⁱego ʲin ᵏaqua ˡbaptizans. ꝯ
ᵐ Et ⁿtestimoniũ ᵒ phibuit ᵖiohãnes ᵠ dicẽs.
ʳ spm̃ ˢdescẽdentẽ ᵗq̃si ᵘcolũbã ⌊ ᵛ Quia ʷvidi
ˣde ʸcelo ᶻet ᵃmansit ᵇsuper ᶜeũ: ᵈ et ᵉ ego ᶠ ne=
sciebaꝫ ᵍeũ. ʰ Sed ⁱqui ʲ misit ᵏme ˡbaptizare
ᵐin ⁿaqua: ᵒille ᵖmihi ᵠdixit. ʳ Sup ˢquẽ ᵗvi=
deris ᵘspm̃ ᵛdescendentẽ ʷt ˣmanẽtẽ ʸsup ᶻeũ:
ᵃhic ᵇ est ᶜqui ᵈbaptizat ᵉin ᶠspiritu ᵍsancto.
ʰ Et ⁱego ʲvidi ᵏt ˡtestimoniũ ᵐphibui ⁿqr ᵒhic
ᵖest ᵠfilius ʳdei. ˢ Altera ᵗdie ᵘiterum ꝯ
ᵛstabat ʷiohannes: ˣet ʸex ᶻ discipulis ᵃeius
ᵇduo ᶜ et ᵈ respiciens ᵉ iesum ᶠ ambulantem
ᵍdicit. ʰ Ecce ⁱ agnus ʲdei. ᵏ Et ˡ audierunt
ᵐeum ⁿduo ᵒdiscipuli ᵖloquentem: ꝯ
ᵠet ʳsecuti ˢsunt ᵗiesum. ᵘ Conuersus ᵛautem
ʷiesus ˣet ʸvidens ᶻeos ᵃ sequentes se: ꝯ
ᵇdixit ᶜeis. ᵈ Quid ᵉquerit⁹? ᶠ Qui ᵍdixer̃t
ʰei. ⁱ Rabbi: ʲquod ᵏdicitur ˡinterpretatum
ᵐmagister: ⁿubi ᵒhabitaꝫ? ᵖ Dicit ᵠeis: ʳvenite
ˢet ᵗvidete. ᵘ Venerũt ᵛet ʷvider̃t ˣubi ʸmane
ret: ᶻet ᵃapud ᵇeum ᶜmanserunt ᵈdie ᵉillo. ꝯ
ᶠ Hora aũt ᵍerat ʰq̃si ⁱdecia. ʲ Erat ãt ᵏandre
as ˡfrater ᵐsimonis ⁿpetri ᵒvn⁹ ᵖex ᵠduob⁹ ʳq̃
ˢa ᵗiohãne ᵘt ᵛsecuti ʷ fuerant ⌊ ˣ audierant
ʸeum. ᶻ Inuenit ᵃhic ᵇprimum ᶜfratrem ꝯ
ᵈsuum ᵉsymonem ᶠet ᵍdicit ʰei. ꝯ
ⁱ Inuenim⁹ ʲmessiaꝫ ᵏquod ˡest ᵐiterpretatũ
ⁿxp̃s. ᵒ Et ᵖadduxit ᵠeum ʳad ˢiesum. ꝯ
ᵗ Intuit⁹ ᵘautem ᵛeum ʷiesus ˣdixit. ʸ Tu ꝯ
ᶻes ᵃsimon ᵇfili⁹ ᶜiona: ᵈtu ᵉvocaberis ᶠcephas
ᵍq̃ ʰinterpretat ⁱpetr⁹. ʲ In ᵏcrastinũ ˡvoluit
ᵐexire ⁿin ᵒgalileam: ᵖ t ᵠinuenit ʳphilippũ.
ˢ Et ᵗdicit ᵘei ᵛiesus. ʷ Sequere ꝯ
ˣme ʸ Erat ᶻautem ᵃphilipus ᵇa ᶜbethsaida
ᵈciuitate ᵉandree ᶠet ᵍpetri. ʰ Inuenit ꝯ
ⁱphilippus ʲnathanael: ᵏet ˡ dicit ᵐei. ꝯ
ⁿ Quẽ ᵒscripsit ᵖmoyses ᵠin ʳlege ˢt ᵗprophete:
ᵘinuenimus ᵛiesum ʷfilium ˣioseph ꝯ

Mat.3.c. Mar.1.b. Luce.3.d. Actuũ.1.a. 19.a.

Mat.3.g. Mar.1.b. Luce.3.c.

ª από ᵇ μαζαρέτ. ᶜ και ᵈ είπεμ ᶜ αυτώ ᶠ μαθαμαήλ. ᵍ εκ
ʰ μαζαρέτ ᶠ δύναται ᵏ τι ᶠ αγαθόμ ᵐ είναι. ⁿ λέγει ᵒ αυ
τώ ᵖ φίλιππος. ᵠ έρχου ᶠ και ˢ ίδε. ᵗ είδεμ/ο ⁿ ιησούς
/τομ ᶠ μαθαμαήλ ᶠ ερχόμεμομ ᶠ προς ˢ αυτόμ ᵇ και ᶜ λέ
γει ᵇ περί ᶜ αυτού ᶠ ίδε ˢ αληθώς ᵇ ισραηλίτης ᶜ εμ ᵏ ω
ᶠ δόλος ᵐ ουκ ⁿ εστί. ᵒ λέγει ᵖ αυτώ ᵠ μαθαμαήλ. ᶠ πό
θεμ ˢ με ᶠ γιμώσκεις. ⁿ απεκρίθη ˣ ιησούς ᶠ και ᶠ είπεμ
ˢ αυτώ. ᵇ ωρο/του ᶜ σε ᵇ φίλιππομ ᶜ φωμήσαι ᶠ όμτα
ˢ υπό/τημ ᵇ συκήμ ᶠ είδομ ᵏ σε. ᶠ απεκρίθη ᵐ μαθαμα=
ήλ ⁿ και ᵒ λέγει ᵖ αυτώ. ᵠ ραββί, ᶠ συ ˢ ει/ο ᶠ υιός/του
ⁿ θεού, ˣ συ ᶠ ει/ο ᶠ βασιλεύς/του ˢ ισραήλ. ᵇ απεκρί=
θη ᶜ ιησούς ᵇ και ᶜ είπεμ ᶠ αυτώ ˢ ότι ᵇ είπομ ᶠ σοι ᵏ είδομ
ᶠ σε ᵐ υπο κάτω/τής ⁿ συκής ᵒ πιστεύεις, ᵖ μείζω
ᵠ τούτωμ ᶠ όψει. ˢ και ᶠ λέγει ⁿ αυτώ. ˣ αμήμ ᶠ αμήμ
ᶠ λέγω ˢ υμίμ, ᵇ απάρτι ᶜ όψεσθε/τομ ᵇ ουραμόμ ᶜ α=
μεωγότα ᶠ και/τους ᵍ αγγέλους/του ᵇ θεού ᶠ αμα=
βαίμοντας ᵏ και ᶠ καταβαίμοντας ᵐ επί/τομ ⁿ υιόμ
/του ᵒ αμθρώπου. Cap.2.

Και/τη ᵇ ημέρα/τη τρίτη ᵇ γάμος ᶜ εγέμετο ᶠ εμ
ᵍ καμά/της ᵇ γαλιλαίας, ᶠ και ᵏ ημ/η ᶠ μήτηρ/του
ᵐ ιησού ⁿ εκεί. ᵒ εκλήθη ᵖ δε ᵠ και/ο ᶠ ιησούς ˢ και/οι ᶠ μα
θηταί ⁿ αυτού ˣ εις/τομ ᶠ γάμομ. ᶠ και ˢ υστερήσαμ
τος ᵇ οίμου, ᶜ λέγει/η ᵇ μήτηρ/του ᶜ ιησού ᶠ προς ˢ αυ
τόμ. ᵇ οίμομ ᶠ ουκ ᵏ έχουσι. ᶠ λέγει ᵐ αυτή/ο ⁿ ιησούς
ᵒ τι ᵖ εμοί ᵠ και ᶠ σοι ˢ γύμαι. ᶠ ούπω ⁿ ήκει/η ᶠ ώρα
ᶠ μου. ᶠ λέγει/η ˢ μήτηρ ᵇ αυτού/τοις ᶜ διακόμοις. ᵇ ό
τι ᶜ αμ ᶠ λέγει ˢ υμίμ ᵇ ποιήσατε. ᶠ ήσαμ ᵏ δε ᶠ εκεί ᵐ υ=
δριαι ⁿ λίθιμαι ᵒ εξ ᵖ κείμεμαι ᵠ κατά/τομ ᶠ καθαρισ=
μόμ/τωμ ˢ ιουδαίωμ ᶠ χωρούσαι ⁿ αμά ˣ μετρητάς
ᶠ δύο ᶠ η ˢ τρείς. ᵇ λέγει ᶜ αυτοίς/ο ᵇ ιησούς. ᶜ γεμί=
σατε/τας ᶠ υδριας ᵍ ύδατος. ᵇ και ᶠ εγέμισαμ ᵏ αυ=
τάς ᶠ έως ᵐ άμω. ⁿ και ᵒ λέγει ᵖ αυτοίς, ᵠ αντλήσατε
ᶠ μυμ ˢ και ᶠ φέρετε/τω ⁿ αρχιτρικλίμω. ˣ και ᶠ ήμεγ=
καμ. ᶠ ως ˢ δε ᵇ εγεύσατο/ο ᶜ αρχιτρίκλιμος /το ᵇ ύ=
δωρ ᶜ οίμομ ᶠ γεγεμημένομ, ᵍ και ᵇ ουκ ᶠ ήδει ᵏ πόθεμ
ᶠ εστίμ, οι ᵐ δε ⁿ διάκομοι ᵒ ήδεισαμ/οι ᵖ ημτληκότες
/το ᵠ ύδωρ, ᶠ φωμεί/τομ ˢ μυμφίομ/ο ᶠ αρχιτρίκλι=
μος ⁿ και ˣ λέγει ᶠ αυτώ. ᶠ πας ˢ άμθρωπος ᵇ πρώτομ
/τομ ᶜ καλόμ ᵇ οίμομ ᶜ τίθησι, ᶠ και ᵍ όταμ ᵇ μεθυσθώ
σι, ᶠ τότε/τομ ᵏ ελάσσω. ᶠ συ ᵐ τετήρηκας/τομ ⁿ κα=
λόμ ᵒ οίμομ ᵖ έως ᵠ άρτι. ᶠ ταύτημ ˢ εποίησε/τημ ᶠ αρ=
χήμ/τωμ ⁿ σημείωμ/ο ˣ ιησούς ᶠ εμ ᶠ καμά/της ˢ γαλι
λαίας, ᵇ και ᶜ εφαμέρωσε/τημ ᵇ δόξαμ ᶜ αυτού, ᶠ και
ᵍ επίστευσαμ ᵇ εις ᶠ αυτόμ/οι ᵏ μαθηταί ᶠ αυτού.
ᵐ μετά ⁿ τούτο ᵒ κατέβη ᵖ εις ᵠ καφαρμαούμ ᶠ αυτός
ˢ και/η ᶠ μήτηρ ⁿ αυτού, ˣ και/οι ᶠ αδελφοί ᶠ αυτού.
ˢ και/οι ᵇ μαθηταί ᶜ αυτού, ᵇ και ᶜ εκεί ᶠ έμειμαμ ᵍ ου
ʰ πολλάς ᶠ ημέρας. ᵏ και ᶠ εγγύς ᵐ ημ/το ⁿ πάσχα
/τωμ ᵒ ιουδαίωμ, ᵖ και ᵠ αμέβη ᶠ εις ˢ ιεροσόλυμα /ο
ᶠ ιησούς. ⁿ και ˣ εύρεμ ᶠ εμ/τω ιερώ/τους ˢ πωλούμ
τας ᵇ βόας ᶜ και ᵇ πρόβατα, ᶜ και ᶠ περιστεράς, ᵍ και
/τους ᵇ κερματιστάς ᶠ καθημένους. ᵏ και ᶠ ποιήσας
ᵐ φραγέλλιομ ⁿ εκ ᵒ σχοινίου, ᵖ πάμτας ᵠ εξέβαλεμ

ª a ᵇ nazareth. ᶜ Et ᵈ dixit ᶜ ei ᶠ nathanael. ᵍ A
ʰ nazareth ᶠ pōt ᵏ aliqd ᶠ boni ᵐ esse. ⁿ Dicit ᵒ ei
ᵖ philippus. ᵠ Veni ᶠ et ˢ vide. ᶠ Vidit ⁿ ieſus
ˣ nathanael ᶠ venientem ᶠ ad ˢ ſe ᵇ τ ᶜ dicit ꝯ
ᵈ de ᶜ eo. ᶠ Ecce ˢ vere ᵇ iſraelita: ᶠ in ᵏ quo ꝯ
ᶠ dolus ᵐ nō ⁿ eſt. ᵒ Dicit ᵖ ei ᵠ nathanael. ᶠ Un
de ˢ me ᶠ noſti. ⁿ reſpondit ˣ ieſus ᶠ et ᶠ dixit ꝯ
ˢ ei. ᵇ ℞riuſq; ᶜ te ᵇ philipp ᵍ ᶜ vocaret ᶠ cū ᶠ eēs
ᵍ ſub ᵇ ficu ᶠ vidi ᵏ te. ᶠ ℞eſpōdit ei ᵐ nathanael
ⁿ et ᵒ ait. ᵠ ℞abbi ᶠ tu ˢ es ᶠ filius ꝯꝯꝯ
ⁿ dei: ˣ tu ᶠ es ᶠ rex ˢ iſrael. ᵇ ℞eſpondit ꝯ
ᶜ ieſus ᵇ et ᶜ dixit ᶠ ei. ᵍ Quia ᵇ dixi ᶠ tibi ᵏ vidi
ᶠ te ᵐ ſub ⁿ ficu ᵒ credis: ᵖ maius ꝯꝯꝯ
ᵠ his ᶠ videbis. ᵍ Et ᶠ dicit ⁿ ei. ˣ Amen ᶠ amen
ᶠ dico ˢ vobis: ᵇ amodo ᶜ videbitis ᵇ celū ᶠ aper
tum ᶠ et ᵍ angelos ᵇ dei ᶠ aſcendentes ꝯꝯ
ᵏ τ ᶠ deſcendentes ᵐ ſupra ⁿ filium ꝯꝯꝯ
ᵒ hominis. Cap.2.

℣T ᶜ tertia ᵇ die ᵇ nuptie ᶜ facte ᶠ ſunt ᶠ in
ᵍ chana ᵇ galilee: ᶠ et ᵏ erat ᶠ mater ꝯ
ᵐ ieſu ⁿ ibi. ᵒ Vocatus ᵒ eſt ᵖ aūt ᵠ τ ieſ ˢ τ ᶠ diſci
puli ⁿ eius ᶠ ad ᶠ nuptias. ᶠ Et ˢ deficiente ꝯ
ᵇ vino: ᶜ dicit ᵇ mater ᶜ ieſu ᶠ ad ᵍ eum. ꝯꝯ
ʰ Vinum ᶠ non ᵏ habent. Et ᶠ dicit ᵐ ei ⁿ ieſus.
ᵒ Quid ᵖ mihi ᵠ et ᶠ tibi eſt ˢ mulier? ᶠ ℞ōdū ⁿ ve
nit ᶠ hora ᶠ mea. ᶠ Dicit ˢ mr ᵇ ei ᶜ miniſtris.
ᵇ Quodcūq; ᶠ dixerit ᵍ vobis ᵇ facite. ᶠ Erāt ᵏ āt
ᶠ ibi ⁿ lapidee ᵐ hydrie ᵒ ſex ᵖ poſite ᵠ ſcōz ᶠ puri=
ficationē ᵍ iudeorum ᶠ capiētes ⁿ ſingule ˣ me
tretas ᶠ binas ᶠ vel ˢ ternas. ᵇ Dicit ᶜ eis ᵇ ieſus.
ᶠ hydrias ᵍ aq̄. ᵇ Et ᶠ impleuerūt ᵏ eas ᶜ Implete
ᶠ vſq; ad ᵐ ſūmū. ⁿ Et ᵒ dicit ᵖ eis ieſus. ᵠ ℞hauri
te ᶠ nunc ᵍ et ᶠ ferte ⁿ architriclino. ˣ Et ᶠ tulerūt.
ˢ Ut ᵏ aūt ᵇ guſtauit ᶜ architriclinus ᵇ aquam
ᶜ vinum ᶠ factum: ᵍ et ᵇ non ᶠ ſciebat ᵏ vnde ꝯ
ᶠ eſſet: ⁿ miniſtri ᵐ aūt ᵒ ſciebant ᵖ qui ᵖ hauſe
rūt ᵠ aquā: ᶠ vocat ᵍ ſponſum ᶠ architriclinus
ⁿ et ˣ dicit ᶠ ei. ᶠ Omnis ᵏ homo ᵇ primum ꝯ
ᶜ bonū ᵇ vinū ᶜ ponit: ᶠ et ᵍ cum ᵇ inebriati ᵇ fue
rit ᶠ tūc id qđ ᵏ deteri ᵍ ē. ᶠ Tu ᵏ āt ᵐ ſeruaſti ⁿ bo
nū ᵒ vinū ᵖ vſq; ᵠ adhuc. ᶠ ℞oc ᵏ fecit ᶠ initium
ⁿ ſignoꝝ ˣ ieſus ᶠ in ᶠ chana ᵍ galilee: ꝯꝯ
ᵇ et ᶜ manifeſtauit ᵇ gloriam ᶜ ſuam: ᶠ et ꝯ
ᵍ crediderunt ᵇ in ᶠ eum ᵏ diſcipuli ᶠ eius. ꝯꝯ
ᵐ ℞oſt ⁿ hec ᵒ deſcēdit ᵖ capharnaum ᶠ ipſe ꝯ
ᵍ et ᶠ mater ⁿ eius ˣ et ᶠ fratres ᶠ eius ꝯꝯꝯ
ᵍ et ᵇ diſcipuli ᶜ eius: ᵇ et ᶜ ibi ᶠ manſerunt ᵍ non
ᵇ multis ᶠ diebus. ᵏ Et ᶠ prope ᵐ erat ⁿ paſcha
ᵒ iudeorum: ᵖ et ᵠ aſcēdit ᶠ ieſus ᵍ hieroſolymā
ⁿ et ᶠ inuenit ᶠ in ᶠ templo ᵍ vendentes ꝯꝯ
ᵒ oues ᶜ et ᵇ boues ᶜ τ ᶠ columbas ᵍ et ꝯꝯ
ᵇ numularios ᶠ ſedētes. ᵏ Et ᶠ cum ᶠ feciſſet q̄ſi
ᵐ flagellum ⁿ de ᵒ funiculis: ᵖ omnes ᵠ eiecit

Mat.4.d.

Mat.21.b.
Mar.11.d.
Luce.19.g.
Eſaie.56.
Hiere.7.b

εκ/του ιερού,/τα τε ωρόβατα και/τους βόας
και/των κολλυβιστών εξέχεε/το κέρμα, και
/τας τραπέζας αμέστρεψε, και/τοις/τας περι=
στεράς ωωλούσιν είπεν. άρατε ταύτα εμ=
τεύθεν. μη ποιείτε/τον οίκον/του πατρός
μου οίκον εμπορίου. εμνήσθησαν/δε/οι μα
θηται αυτού ότι γεγραμμένον εστίν./ο ζή=
λος/του οίκου σου καταφάγεται με. απεκρί
θησαν/ουν/οι ιουδαίοι και είπον αυτώ. τι
σημείον δεικνύεις ημίν, ότι ταύτα ωοιείς, α
πεκρίθη ιησούς και είπεν αυτοίς. λύσατε/τον
ναόν τούτον, και εν τρισίν ημέραις εγερώ
αυτόν. είπον ουν/οι ιουδαίοι. τεσσαράκον=
τα και εξ έτεσιν ωκοδομήθη/ο ναός ούτος,
και συ εν τρισίν ημέραις εγερείς αυτόν. ε=
κείνος δε έλεγε περί/του μαού/του σωμα=
τος αυτού. ότε ουν ηγέρθη εκ/των νεκρών,
εμνήσθησαν/οι μαθηται αυτού ότι τούτο έ
λεγεν αυτοίς, και επίστευσαν/τη γραφή και
/τω λόγω ω είπεν/ο ιησούς. ως δε ην εν/τοις
ιεροσολύμοις εν/τω πάσχα εν/τη εορτή,
πολλοί επίστευσαν/εις/το όνομα αυτού θε=
ωρούντες αυτού/τα σημεία α εποίει. αυτός
δε/ο ιησούς ουκ επίστευεν εαυτόν αυτοίς,
διά/το αυτόν γινώσκειν πάντας, και ότι ου
χρείαν είχεν ίνα τις μαρτυρήση περί/του
ανθρώπου. αυτός γαρ εγίνωσκεν τι ην εν/τω
ανθρώπω. Cap.3.

ην δε ανθρωπος εκ/των φαρισαίων νικό=
δημος όνομα αυτώ, άρχων/των ιουδαί
ων. ούτος ήλθε προς/τον ιησούν νυκτός,
και είπεν αυτώ. ραββί, οίδαμεν ότι από θεού
εληλύθας διδάσκαλος. ουδείς γαρ ταύτα
/τα σημεία ά συ ωοιείς, εάν
μη ο θεός μετ αυτού. απεκρίθη/ο ιησούς
και είπεν αυτώ. αμήν αμήν λέγω σοι, εάν
μη τις γεννηθή άνωθεν, ου δύναται ιδείν
/την βασιλείαν/του θεού. λέγει προς αυτόν
/ο νικόδημος. πως δύναται άνθρωπος γεν=
νηθήναι γέρων ων. μη δύναται εις/την κοιλί=
αν/της μητρός αυτού δεύτερον εισελθείν,
και γεννηθήναι. απεκρίθη ιησούς. αμήν α=
μήν λέγω σοι, εάν μη τις γεννηθή εξ ύλα=
τος και πνεύματος, ου δύναται εισελθείν
εις/την βασιλείαν/του θεού./το γεγεννημέν
ον εκ/της σαρκός, σαρξ εστί. και/το γεγεννημέ=
νον εκ/του πνεύματος, πνεύμα εστί. μη θαυ
μάσης ότι είπόν σοι δει υμάς γεννηθήναι ά=
νωθεν./το πνεύμα όπου θέλει πνει, και /την
φωνήν αυτού ακούεις. αλλ ουκ οίδας πό
θεν έρχεται και που υπάγει. ούτως εστί
πας/ο γεγεννημένος εκ/του πνεύματος. α=
πεκρίθη νικόδημος και είπεν αυτώ. πως δύ=

de templo: oues quoq; et boues
et numulariorum effudit eos: et
mensas subuertit. Et his qui columbas
vendebant dixit. Auferte ista hinc et
nolite facere domũ patris mei domũ negotiationis. Recordati sũt
eius quia scriptum est. Zelus
domus tue comedit me. Responderunt Psal.68.
ergo iudei et dixerunt ei. Quod
signũ ostendis nobis qz hec facis? Rñdit
ihesus et dixit eis. Solute Mat.26.f.
templũ hoc et in tribus diebus excitabo D
illud. Dixerũt ergo iudei. Quadraginta
et sex annis edificatũ est templũ hoc
et tu in tribus diebus excitabis illud? Ille
autem dicebat de templo corporis
sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis:
recordati sunt discipuli eius qz hoc di
cebat: et crediderunt scripture et
sermoni quem dixit ihesus. Cum aũt eẽt
hierosolymis in pascha in die festo: multi
crediderunt in nomine eius videntes
signa eius que faciebat. Ipse aũt ihesus
non credebat semetipsum eis
eo qd ipse nosset omnes: et quia
opus ei non erat vt quis testimoniũ phibẽt
hoie. Ipse enim sciebat quid eẽt in de
homine. Cap.3.

Erat autem homo ex pharisęis ni= A
codemus nomine princeps iudeorũ I 7.8.
Hic venit ad ihesum nocte: 2Dar.11.c.
et dixit ei. Rabbi scimus quia a deo
venisti magister. Nemo enim potest hec
signa facere que tu facis: nisi
fuerit deus cum eo. Respondit ihesus
et dixit ei. Amen amen dico tibi: nisi
quis renatus fuerit denuo: non potest vide
re regnum dei. Dicit ad eum
nicodemus. Quo potest homo renasci cũ
sit senex. Numquid potest in ventrem
matris suę iterato introire
et renasci? Respõdit ihesus. Amẽ amẽ
dico tibi: nisi quis renatus fuerit ex aq̃
et spiritu sancto non potest introire
in regnum dei. Quod natum est
ex carne caro est: et quod natum est
ex spiritu spiritus est. Non mireris
qz dixi tibi: oportet vos nasci denuo.
Spiritus vbi vult spirat et
vocem eius audis: sed nescis vnde
veniat aut quo vadat. Sic est
omnis qui natus est ex spiritu. Rñdit
nicodemus et dixit ei. Quomodo pũt

μαται τ αυτα m γεμέσθαι. ° απεκρίθη p ιησούς q και
r είπεμ s αυτώ. t συ u εί/ο x διδάσκαλος/του r ισρα=
ήλ t και s ταυτα b ου c γιμώσκεις. ° αμήμ c αμήμ r λέ=
γω s σοι, b ότι o k οιδαμεμ l λαλούμεμ. m και u ο ° εω
ράκαμεμ p μαρτυρούμεμ, q και / την r μαρτυρίαμ
s ημώμ r ου u λαμβάμετε. x ει/τα r επίγεια t είπομ s υ=
μίμ b και c ου b πιστεύετε c πως r εάμ s είπω b υμίμ/τα t ε
πουραμία k πιστεύσετε. l και m ουδείς u αμαβέβηκεμ
° εις / τομ p ουραμόμ, q ειμή / ο r εκ / του s ουραμού
t καταβάς/ο u υιός/του x ανθρώπου / ο r ων t εμ/τω
s ουραμώ. b και c καθώς b μωσής c ύψωσε/τομ b όφιμ
s εμ/την p ερήμω, t ούτως k υψωθήναι l δει / τομ m υ=
ιόμ/του u ανθρώπου. ° ίμα p πας/ο q πιστεύωμ r εις
s αυτόμ r μη u απόληται, x αλλ r έχη t ζωήμ s αιώμιομ.
b ούτως c γαρ b ηγάπησεμ / ο c θεός / τομ r κόσμομ,
s ώστε/τομ b υιόμ r αυτού/τομ k μομογεμή l έδωκεμ
m ίμα u πας/ο ° πιστεύωμ p εις q αυτόμ r μη s απόλη=
ται, t αλλ u έχη t ζωήμ r αιώμιομ. t ου s γαρ b απέστει=
λεμ/ο c θεός/τομ b υιόμ c αυτού r εις/τομ s κόσμομ, b ί=
μα r κρίμη/τομ k κόσμομ, l αλλ m ίμα u σωθή / ο ° κόσ=
μος p δι q αυτού./ο r πιστεύωμ u εις r αυτόμ u ου x κρί
νεται./ο r δε t μη s πιστεύωμ b ήδη c κέκριται, b ότι
c μη r πεπίστευκεμ s εις/το b όμομα / του l μομογε=
μούς k υιού/του l θεού. m αυτη u δε ° εστίμ / η p κρί=
σις, q ότι / το r φως u ελήλυθεμ c εις / τομ u κόσμομ,
x και r ηγάπησαμ / οι t άνθρωποι u μάλλομ/το b σκό=
τος c η/το b φως. c ημ r γαρ s πομηρά b αυτώμ/τα t έρ=
για. k πας l γαρ/ο m φαύλα u πράσσωμ, ° μισεί / το
p φώς, q και r ουκ u έρχεται r προς/το u φως, x ίμα r μη
t ελεγχθή/τα s έργα b αυτού./ο c δε b ποιώμ/την c α
λήθειαμ r έρχεται s προς/το b φως, t ίμα k φαμερω=
θή l αυτού/τα m έργα. u ότι ° εμ p θεώ q εστίμ r ειργασ=
μένα. s μετά t ταυτα u ήλθεμ/ο x ιησούς r και/οι t μα
θηταί l αυτού b εις/την c ιουδαίαμ b γην, c και r εκεί
s διέτριβε b μετ l αυτώμ k και l εβάπτιζεμ. m ην u δε
° και p ιωάμμης q βαπτίζωμ r εμ u αινώμ r εγγύς/του
u σαλήμ, x ότι r ύδατα t πολλά s ην b εκεί, c και b παρε
γίμομτο c και r εβαπτίζομτο. s ούπω b γαρ r ην k βε=
βλημένος l εις/την m φυλακήμ/ο u ιωάμμης. ° εγένε
το p ουμ q ζήτησις r εκ/των u μαθητώμ r ιωάμμου u με
τά x ιουδαίου r περί t καθαρισμού. a και b ήλθομ
c προς/τομ b ιωάμμην c και r είπομ s αυτώ. b ραββί.
l ος k ην l μετά m σου u πέραν / του ° ιορδάμου, p ω
q συ r μεμαρτύρηκας, s ίδε t ούτος u βαπτίζει, x και
r πάντες t έρχομται a προς b αυτόμ. c απεκρίθη b ιω=
άμμης c και r είπεμ. s ου s δύναται b άνθρωπος l λαμ
βάμειμ k ουδέμ, l εάμ m μη u η ° δεδομένομ p αυτώ q εκ
/του r ουρανού. s αυτοί r υμείς c μοι u μαρτυρείτε,
x ότι r είπομ b ουκ s ειμί b εγώ/ο c χριστός, b αλλ c ότι a
πεσταλμένος s ειμί b έμπροσθεμ r εκείμου. / ο k έχων
/την l νύμφην m νυμφίος u εστίμ, / ο ° δε p φίλος/του
q νυμφίου/ο r εστηκώς s και r ακούωμ u αυτού, x χα
ρά r χαίρει t διά/την s φωμήμ/του b νυμφίου. c αύτη

l hec m fieri? ° Respondit p ihesus q et ꝯ ꝯ
r dixit s ei. t Tu u es x magister in r israel ꝯ B
t et s hec b ignoras? ° Amen c amen r dico ꝯ
s tibi b quia t qđ k scimus l loquimur m et u qđ ° vi
dimus p testamur: q et r testimonium ꝯ ꝯ
s nostruz t nō u accipitis. x Si r terrena t dixi s vo
bis b et c nō b creditis: c quō si s dixero b vobis c ce
lestia k credetis. l Et m nemo u ascendit ꝯ Ephe. 4.b
° in p celum q nisi r qui t descendit r de s celo ꝯ
u filius x hominis r qui r est t in ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
s celo. b Et c sicut b moyses c exaltauit r serpētez Hume. 21.c
s in b deserto: t ita k exaltari l oportet m filium Ioā. 3.c.
u hominis: ° vt p omnis q qui q credit r in ꝯ
s ipso t nō u pereat: r sed r habeat t vitā s eternā.
b Sic c eī c de ° dilexit r mundum ꝯ ꝯ 1. Ioh. 4.b.
s vt b filium t suum k vnigenitum l daret: ꝯ
m vt u omnis ° qui ° credit p in q euz r non u pereat
t sed u habeat r vitaz r eternam. t Nō s eī b misit
c deus b filium c suum r in s mundum b vt ꝯ
l iudicet k mundum: l sed m vt u saluet ° mund?
p per q ipsum. r Qui r credit ° in t eū u nō r iudicat.
s Qui t aūt nō s credit b iam c iudicatus sit: ° q:
c nō r credit s in b nomine l vnigeniti ꝯ ꝯ
k filij l dei. m Hoc ° est u autem p iudicium: ꝯ
q quia r lux ° venit r in u mundum: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
x et r dilexerunt t homines u magis b tenebras
c q̄ b luce. c Erant r enim b eoꝝ u mala t opera. L
k Omnis l enim u qui m male u agit ° odit ꝯ
p lucem: q t non u venit r ad u lucem x vt r non ꝯ
t arguātur s opera b eius. ° Qui c aūt ° facit c ve
ritatem r venit s ad b lucem: t vt k manifestentur
m opera l eius: u quia ° in p deo q sunt r facta. ꝯ
s Post t hec u venit x ihesus r t discipuli ꝯ
s eius b in ° terram c iudeam: c et illic ꝯ ꝯ
t morabat k cū l eis k et l baptizabat. m Erat ñt Mar. 3. b.
° et p iohānes q baptizans r in s enon t iuxta Luc. 3. a.
u salim: x qz r aque multe s erant b illic: c et ° ve=
niebāt c t baptizabant. s Nōdū b eī k missus Mat. 4. d.
l fuerat u iohannes l in m carcerē. ° Facta ° est Mar. 1. c.
p aūt q questio r ex s discipulis t iohannis u cuz
x iudeis r de t purificatione. s Et b venerunt ꝯ
c ad b iohannem c et r dixerunt s ei. b Rabbi ꝯ
l qui k erat l tecum u trans ° iordanem p cui ꝯ
q tu r testimoniū r phibuisti s ecce t hic u baptizat
r et r oīes t veniūt s ad b eum. c Rñdit b iohānes D
c et r dixit. s Non s potest b homo l accipere ꝯ
k quicq̄ l nisi u fuerit p ei ° datum q de ꝯ ꝯ
r celo. s Ipsi r vos t mihi u testimoniū u phibet? 1. Ioh. 4.c.
x q r dixeri t nō s ūs b ego c christ? b sz c qz r miss?
s sum b ante l illum. k Qui k habet ꝯ ꝯ
l sponsam m sponsus u est: p amicus ° autem ꝯ
q sponsi r qui t stat s et r audit u eum: x gaudio ꝯ
r gaudet t propter s vocem b sponsi. c Hoc ꝯ

ουμ/η χαρά/η εμή πεπλήρωται. εκείνον δει αυξάνειν, εμέ δε ελαττούσθαι. / ο άνωθεν ερχόμενος επάνω πάντων εστίν. / ο ων εκ της γης, εκ της γης εστί, και εκ της γης λαλεί. / ο εκ του ουρανού ερχόμενος επάνω πάντων εστί. και ο εωρακε και ηκουσε τούτο μαρτυρεί, και την μαρτυρίαν αυτού ουδείς λαμβάνει. / ο λαβών αυτού την μαρτυρίαν εσφράγισεν ότι / ο θεός αληθής εστίν. ον γαρ απέστειλεν / ο θεός, / τα ρήματα του θεού λαλεί. ου γαρ εκ μέτρου δίδωσιν / ο θεός το πνεύμα. / ο πατήρ αγαπά τον υιόν, και πάντα δέδωκεν εν τη χειρί αυτού. / ο πιστεύων εις τον υιόν έχει ζωήν αιώνιον. / ο δε απειθών τω υιώ ουκ όψεται ζωήν, αλλ η οργή του θεού μένει επ αυτόν. Cap. 4.

Ως ουν έγνω / ο ιησούς ότι ήκουσαν οι φαρισαίοι ότι ιησούς πλείονας μαθητάς ποιεί και βαπτίζει η ιωάννης, καίτοιγε ιησούς αυτός ουκ εβάπτιζεν αλλ / οι μαθηταί αυτού, αφήκε την ιουδαίαν, και απήλθεν εις / την γαλιλαίαν. έδει δε αυτόν διέρχεσθαι διά της σαμαρείας. έρχεται ουν εις πόλιν σαμαρείας λεγομένην συχάρ, πλησίον του χωρίου ου έδωκεν ιακώβ ιωσήφ τω υιώ αυτού. ην δε εκεί πηγή του ιακώβ. / ο ουν ιησούς κεκοπακώς εκ της οδοιπορίας, εκαθέζετο ούτως επί τη πηγή. ώρα ην ως εκτη. έρχεται γυνή εκ της σαμαρείας αντλήσαι ύδωρ. λέγει αυτή / ο ιησούς, δος μοι πιείν. / οι γαρ μαθηταί αυτού απελήλυθεισαν εις / την πόλιν, ίνα τροφάς αγοράσωσι. λέγει / ουν αυτώ / η γυνή / η σαμαρείτις, πως συ ιουδαίος ων παρ εμού πείν αιτείς ούσης γυναικός σαμαρείτιδος. ου γαρ συγχρώνται ιουδαίοι σαμαρείταις. απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτή, ει ήδεις / την δωρεάν / του θεού, και τις εστίν / ο λέγων σοι δος μοι πείν, συ αν ήτησας αυτόν, και έδωκεν αν σοι ύδωρ ζων. λέγει αυτώ / η γυνή, κύριε ουτε άντλημα έχεις και / το φρέαρ εστί βαθύ. πόθεν ουν έχεις / το ύδωρ / το ζων, μη συ μείζων ει / του πατρός ημών ιακώβ, ος έδωκεν ημίν / το φρέαρ, και αυτός εξ αυτού έπιε και / οι υιοί αυτού και / τα θρέμματα αυτού. απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτή, πας / ο πίνων εκ / του ύδατος τούτου διψήσει πάλιν, ος δ αν πίη εκ / του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήσει εις / τον αιώνα, αλλά / το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αυτώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον. λέγει προς αυτόν / η γυνή, κύριε δος / μοι τούτο / το ύδωρ, ίνα μη διψώ μη δε

ergo gaudiū meū ipletū est. Illū oportet crescere me aūt minui. Qui de sursū venit super omnes est. Qui est de terra de terra est: et de terra loquitur qui de celo venit super omnes est. Et quod vidit et audiuit hoc testatur: et testimoniū eius nemo accipit. Qui aūt acceperit eius testimoniū signauit quia deus verax est. Quē enim misit deus verba dei loquitur. Non enī ad mēsurā dat deus spiritum. Pater diligit filium et omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū hz vitā eternā. Qui aūt incredulus ē filio: non videbit vitam: sed ira dei manet super eum. Cap. 4.

Ergo cognouit ihesus quia audierūt pharisei quia ihesus plures discipulos facit et baptizat quāq̄ iohannes: quāq̄ ihesus non baptizaret sed discipuli eius: reliquit iudeā et abiit iterum in galileam. Oportebat aūt eum transire per mediam samariā. Venit ergo in ciuitatē samarie que dicitur sychar: iuxta prediū quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob. Ihesus autem fatigatus ex itinere sedebat sic supra fōtē. Hora aūt erat quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei ihesus. Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierant in ciuitatem vt cibos emerent. Dicit ergo ei mlier illa samaritana. Quō tu iudeus cū sis bibere a me poscis: q̄ sū mulier samaritana? Nō enim coutunt iudei samaritanis. Respondit ihesus et dixit ei. Si scires donum dei: et quis ē q̄ dicit tibi da mihi bibere tu forsitā petisses ab eo et dedisset tibi aquā viuā. Dicit ei mlier. Dñe neq̄ in quo haurias habes: et puteus alt est. Vñ ergo hās aquā viuā? Nūquid tu maior es patre nostro iacob: qui dedit nobis puteum: et ipse ex eo bibit et filij eius et pecora eius? Respondit ihesus et dixit ei. Omis q̄ bibit ex aqua hac sitiet iterum: qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei non sitiet in eternum: sed aqua quā ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Dicit ad eum mulier. Dne da mihi hanc aquam vt non sitiam neq̄

Roma.3.a. j.8.c. Mat.11.g. Luce.10.f. j.16.c.

Esai.11.a Abach.2.a

B

Mar.4.d.

j.7.f.

C

j.6.d.

ἔρχομαι ᵍεμθάλε ʰαυτλείμ. ᶜ λέγει ᵖ αυτή/ο ᶜ ιη-
σούς. ʳ ὕωαγε ᵍ φώμησομ/Τομ ʰ άμΔρα ᵗ σου. ᵏ και
ˡ ελθέ ᵐ εμθάλε. ⁿ απεκρίθη/η ᵒ γυμή ᵖ και ᵠ είπεμ. ʳ ουκ
ˢ έχω ᵗ άμΔρα. ⁿ λέγει ˣ αυτή/ο ᵛ ιησούς. ʾ καλώς
ᵃ είωας ʰ ότι ᶜ άμΔρα ᵖ ουκ ᶜ έχω, ʳ ωέμτε ᵍ γαρ ʰ άμ-
Δρας ᵗ έσχες, ᵏ και ˡ μυμ ᵐ ομ ⁿ έχεις ᵒ ουκ ᵖ εστί ᵠ σου
ʳ αμήρ. ˢ Τούτο ᵗ αληθές ⁿ είρηκας. ˣ λέγει ʳ αυτώ
/η ᵛ γυμή. ᵃ κύριε ʰ θεωρώ ᶜ ότι ᵖ ωροφήτης ᶜ ει ʳ συ.
/οι ᵍ ωατέρες ʰ ημών ᵗ εμ/Τω ᵏ όρει ˡ Τούτω ᵐ ωροσε
κύμησαμ, ⁿ και ᵒ υμείς ᵖ λέγετε ᵠ ότι ʳ εμ ˢ ιεροσολύ-
μοις ᵗ εστίμ/ο ⁿ Τόπος ˣ όπου ʳ Δει ωροσκυμείμ. ᵃ λέ
γει ʰ αυτή/ο ᶜ ιησούς. ᵇ γύμαι ᶜ ωίστευσομ ʳ μοι, ᵍ ό
τι ʰ έρχεται ˡ ώρα ᵏ ότε ˡ ούτε ᵐ εμ/Τω ⁿ όρει ᵒ Τούτω
ᵖ ούτε ᵠ εμ ʳ ιεροσολύμοις ˢ προσκυμήσετε/Τω ᵗ πα
τρί. ⁿ υμείς ˣ ωροσκυμείτε ʳ ο ᵗ ουκ ᵘ οίΔατε. ᵇ ημείς
ᶜ ωροσκυμούμεμ ᵖ ο ᶜ οίΔαμεμ, ʳ ότι/η ᵍ σωτηρία
ʰ εκ/Τωμ ˡ ιουΔαίωμ ᵏ εστίμ. ˡ αλλ ᵐ έρχεται ⁿ ώρα
ᵒ και ᵖ μυμ ᵠ εστίμ, ʳ ότε/οι ˢ αληθιμοί ᵗ ωροσκυμηταί
ⁿ ωροσκυμήσουσι/Τω ᵗ ωατρί ʳ εμ ˢ ωμεύματι ᵘ και
ʰ αληθεία. ᶜ και ᵖ γαρ/ο ᶜ ωατήρ ʳ Τοιούτους ᵍ ζητεί
/Τους ʰ ωροσκυμούμτας ᵗ αυτόμ. ᵏ ωμεύμα/ο ˡ θε-
ός, ᵐ και/Τους ⁿ προσκυμούμτας ᵒ αυτόμ ᵖ εμ ᵠ ωμεύ
ματι ʳ και ˢ αληθεία ᵗ Δει ⁿ ωροσκυμείμ. ᵛ λέγει ʳ αυ
τώ/η ᵛ γυμή. ᵃ οίΔα ʰ ότι ᶜ μεσίας ᵖ ερχεται/ο ᶜ λεγό
μεμος ᵗ Χριστός. ᵍ όταμ ʰ έλθη ᵗ εκείμος ᵏ αμαγγε
λεί ˡ ημίμ ᵐ ώάμτα. ⁿ λέγει ᵒ αυτή/ο ᵖ ιησούς. ᵠ εγώ
ʳ ειμί/ο ˢ λαλώμ ᵗ σοι. ⁿ και ʳ επί ˢ Τούτω ᵗ ήλθομ/οι
ᵘ μαθηταί ʰ αυτού, ᶜ και ᵖ εθαύμασαμ ᶜ ότι ʳ μετά
ᵍ γυμαικός ʰ ελάλει. ᵗ ουΔείς ᵏ μέμτοι ˡ είπε ᵐ Τι ⁿ ζη-
τείς ᵒ η ᵖ Τι ᵠ λαλείς ʳ μετ ˢ αυτής. ᵗ αφήκεμ ⁿ ουμ/Τημ
ˣ υΔρίαμ ʳ αυτής/η ᵛ γυμή, ᵃ και ʰ απήλθεμ ᶜ εις/Τημ
ᵖ ώόλιμ, ᶜ και ʳ λέγει/Τοις ᵍ άμθρώποις. ʰ Δεύτε, ˡ ί-
Δετε ᵏ άμθρωπομ ˡ ος ᵐ είπε ⁿ μοι ᶜ ώάμτα ᵖ όσα ᵠ ε-
ποίησα, ʳ μήτι ˢ ούτος ᵗ εστίμ/ο ⁿ Χριστός. ʳ εξήλ-
θομ ᵛ ουμ ʷ εκ/Της ʰ ώόλεως ᶜ και ᵖ ήρχομτο ᶜ ωρος
ʳ αυτόμ. ᵍ εμ ʰ Δε/Τω ˡ μεταξύ ᵏ ηρώτωμ ˡ αυτόμ/οι
ᵐ μαθηταί ⁿ αυτού ᵒ λέγομτες. ᵖ ραββί ᵠ φάγε. ʳ ο
ˢ Δε ᵗ είπεμ ⁿ αυτοίς. ʳ εγω ˡ βρωσιμ ᵗ έχω ⁿ φαγείμ ʰ ημ
ᶜ υμείς ᵖ ουκ ᶜ οίΔατε. ʳ έλεγομ ᵍ ουμ/οι ʰ μαθηταί
ᵗ αυτού ᵏ ωρος ˡ αλλήλους. ᵐ μη ⁿ Τις ᵒ ήμεγκεμ ᵖ αυ
τώ ᵠ φαγείμ. ʳ λέγει ˢ αυτοίς/ο ᵗ ιησούς. ⁿ εμόμ
ˣ βρώμα ʳ εστίμ ˢ ίμα ᵗ ωοιώ/Το ʰ θέλημα/Του ᶜ πέμ
ψαμτος ᵖ με, ᶜ και ʳ Τελειώσω ᵍ αυτού/Το ʰ έργομ.
ᵗ ουκ ᵏ υμείς ˡ λέγετε ᵐ ότι ⁿ Τετράμημος ᵒ εστί ᵖ και
/ο ᵠ θερισμός ʳ έρχεται. ˢ ιΔού ᵗ λέγω ⁿ υμίμ ˣ επά-
ρατε/Τους ʳ οφθαλμούς ˢ υμών, ᵗ και ʰ θεάσασθε
/Τας ᶜ χώρας, ᵖ ότι ᶜ λευκαί ʳ εισί ᵍ ωρος ʰ θερισμόμ
ᵗ ήΔη, ᵏ και/ο ˡ θερίζωμ ᵐ μισθόμ ⁿ λαμβάμει, ᵒ και
ᵖ συμάγει ᵠ καρώόμ ʳ εις ˢ ζωήμ ᵗ αιώμιομ. ⁿ ίμα ʳ και/ο
ˢ σπείρωμ ᵗ ομού ᵘ χαίρη ʰ και/ο ᶜ θερίζωμ. ᵖ εμ ᶜ γαρ
ʳ Τούτω/ο ˢ λόγος ʰ εστίμ/ο ᵗ αληθιμός, ᵏ ότι ˡ άλ-
λος ᵐ εστίμ/ο ⁿ σπείρωμ, ᵒ και ᵖ άλλος/ο ᵠ θερίζωμ.
ʳ εγώ ˢ απέστειλα ᵗ υμάς ⁿ θερίζειμ ˣ ο ʳ ουχ ᵗ υμείς

ʳ veniam ᵍ huc ʰ haurire, ᶜ Dicit ᵖ ei ᶜ ieſus. ꝏ
ʳ Vade ᵍ voca ʰ virum ᵗ tuum ᵏ et ꝏꝏꝏ
ˡ veni ᵐ huc. ⁿ Reſpõdit ᵒ mulier ᵖ & ᵠ dixit. ʳ Nõ
ˢ habeo ᵗ virum. ⁿ Dicit ʳ ei ᵛ ieſus, ᵃ Bene ꝏ
ᵃ dixiſti: ʰ quia ᵖ non ᶜ habeo ᵗ virũ: ʳ quinq; ᵍ enim ʰ vi
ros ˡ habuiſti: ᵏ & ᵗ nũc ᵐ quẽ ⁿ hẽs ᵒ non ᵖ eſt ᵠ tuꝰ
ʳ vir. ˢ Hoc ᵗ vere ⁿ dixiſti. ˣ Dicit ʳ ei ꝏꝏꝏ
ᵛ mulier. ᵃ Dñe ʰ video ᶜ quia ᵖ propheta ᶜ es ʳ tu.
ᵍ Patres ʰ nri ᵗ in ᵏ monte ˡ hoc ᵐ adorauerunt
ⁿ et ᵒ vos ᵖ dicitis ᵠ quia ᵃ hieroſolymis ꝏ
ʳ eſt ⁿ locus ˣ vbi ʳ adorare ᵗ oportet. ᵍ Dicit ꝏ
ʰ ei ᶜ ieſus. ᵖ Mulier ᶜ crede ʳ mihi: ᵍ quia ꝏ
ʰ veniet ˡ hora ᵏ quãdo ˡ neq; ᵐ in ⁿ monte ᵒ hoc:
ᵖ neq; ᵠ in ʳ hieroſolymis ᵍ adorabitis ᵗ patrẽ.
ⁿ Vos ʳ adoratis ᵗ quod ˡ neſcitis: ʰ nos ꝏ
ᶜ adoramus ᵖ quod ᶜ ſcimus: ʳ quia ᵍ ſalus ꝏ
ʰ ex ˡ iudeis ᵏ eſt. ˡ Sed ᵐ venit ⁿ hora ꝏꝏꝏ
ᶜ et ᵖ nunc ᵠ eſt: ʳ quando ᵍ veri ᵗ adoratores ꝏ
ⁿ adorabunt ᵗ patrem ʳ in ˢ ſpiritu ᵍ et ꝏꝏꝏ
ʰ veritate. ᵖ Nam ᶜ et ᶜ pater ʳ tales ᵍ querit: ꝏ
ʰ qui ʰ adorent ˡ eum ᵏ. Spiritus eſt ˡ deus ꝏꝏ
ᵐ et ⁿ eos ⁿ qui ⁿ adorant ᵒ eum: ᵖ in ᵠ ſpiritu ꝏ
ʳ et ᵍ veritate ʳ oportet ⁿ adorare. ˣ Dicit ʳ ei
ᵛ mulier. ᵃ Scio ʰ quia ᶜ meſſias ᵖ venit ᶜ q̃ ᶜ dicit
ʳ chriſtꝰ. ᵍ Cũ ergo ʰ venerit ˡ ille: ˡ nobꝭ ᵏ nũcia
bit ᵐ omnia. ⁿ Dicit ᵒ ei ᵖ ieſus. ᵠ Ego ꝏꝏꝏ
ʳ ſum ᵍ qui ⁿ loquor ʳ tecũ. ⁿ Et ʳ cõtinuo ᵛ venerũt
ᵍ diſcipuli ʰ eius: ᶜ & ᵖ mirabantur ᶜ quia ʳ cum
ᵍ muliere ʰ loq̃bat. ʳ Nemo ᵏ tñ ˡ dixit ᵐ q̃d ⁿ q̃ris
ᵒ aut ᵖ quid ᵠ loqueris ʳ cũ ⁿ ea. ʳ Reliquit ⁿ ergo
ˣ hydriam ʳ ſuam ᵛ mulier: ᵃ et ʰ abiit ᶜ in ꝏꝏ
ᵖ ciuitatẽ: ᶜ & ʳ dicit illis ᵍ hoib⁹. ʰ Venite ᶜ & ʳ vi
dete ᵏ hoiez ˡ q̃ ᵐ dixit ⁿ mihi ᵒ oia ᵖ quecũq; ᵠ feci
ʳ nũquid ⁿ ipſe ᵗ eſt ⁿ chriſtus? ʳ Exierunt ꝏꝏ
ᵛ ergo ᵍ de ʰ ciuitate ᶜ et ᵖ veniebant ᶜ ad ꝏꝏꝏ
ʳ eum. ᵗ Interea ᵏ rogabant ˡ eum ꝏꝏꝏ
ᵐ diſcipuli ᵒ dicẽtes, ᵖ Rabbi ᵠ mãduca. ʳ Ille
ᵍ ãt ᵗ dixit ⁿ eis. ˣ Ego ʳ cibũ ʰ hẽo ᵍ manducare
ʰ quẽ ᶜ vos ᵖ neſcitis. ʳ Dicebãt ᵍ ergo ʰ diſcipu
li ᵏ ad ˡ inuicẽ. ᵐ Nũq̃d ⁿ aliq̃s ᵒ attulit ᵖ ei ꝏ
ᵠ mãducare? ʳ Dicit ᵍ eis ᵗ ieſus. ⁿ Meus ꝏ
ˣ cibus ʳ eſt ᵗ vt ⁿ faciam ʰ volũtatẽ ᶜ ei ᵖ q̃ ᶜ miſit
ᵖ me ᶜ vt ʳ perficiam ʰ opus ᵍ eius. ꝏꝏꝏ
ʳ Nõne ᵏ vos ˡ dicit ᵐ q̃ adhuc ⁿ q̃ttuor ⁿ mẽſes
ᵒ ſũt ᵖ & ᵠ meſſis ʳ venit? ᵍ Ecce ᵗ dico ⁿ vobis ˢ le
ʳ uate ᵗ oculos ˢ veſtros ᵍ et ʰ videte ꝏꝏꝏ
ᶜ regiones: ᵖ quia ᶜ albe ʳ ſunt ᵗ iam ᵍ ad ʰ meſſẽ:
ᵏ et ˡ qui ˡ metit ᵐ mercedem ⁿ accipit: ᵒ et ꝏꝏ
ᵖ congregat ᵠ fructũ ʳ in ˢ vitam ᵗ eternã. ⁿ vt ʳ &
ʳ q̃ ˢ ſeminat ᵗ ſimul ᵘ gaudeat: ʰ & ᶜ q̃ ᶜ metit. ᵖ In
ʳ hoc ᵍ enim ʰ eſt ˢ verbum ᵗ verum: ᵏ quia ˡ alius
ᵐ eſt ⁿ qui ⁿ ſeminat ᵒ & ᵖ alius eſt ᵠ qui ʳ metit.
ʳ Ego ᵍ miſi ᵗ vos ⁿ metere ʳ quod ᵗ vos ʳ non ꝏ

Luce. 7.c.

D

1. Joy. 3.d

E

Eſa. 40.g & 51.b. Luce. 10.a.

ᵃκεκοπάκατε.ᵇἄλλοιᶜκεκοπιάκασι,ᵈκαιᶜ ὑμεῖς
ᶠεἰς/Τομᵍκόπομᵇαὐτῶμᶠεἰσεληλύθατε.ᵐ ἐκ/Δε
/Τηςᵐᵐπόλεως"ἐκείμης/ᵒπολλοίᵖἐπίστευσαμᵍεἰς
ᶠαὐτόμ/Τωμᵒσαμαρειτῶμ,ᶜΔιά/Τομ " λόγομ/Τηςˣ
ˣγυμαικὸςᶠμαρτυρούσης'ὅτιᵃεἶπεᵇμοιᶜπάμ=
τα°ὅσαᶜἐποίησα.ᶠὡςᵍουμᵇἦλθομ'ὡρος ᵏαὐτόμ
/οιˡσαμαρεῖται ᵐᵐ ηρώτωμ"αὐτόμᵒ μείμαιᵖ πάρ
ᵍ αὐτοῖς.ᶠ καιᵃ ἐμείμεμᶠἐκεῖ"Δύοˣημέρας.ᶠ καὶ
'πολλῷᵃπλείουςᵇἐπίστευσαμᶜεἰςᵒαὐτόμᶜΔιά
/Τομᶠλόγομᵍαὐτοῦ./Τηᵇ Τεᶠγυμαικίᵏἐλέγομ,ˡὅ=
τιᵐᵐουκέτιᵃΔιά/Τημᵒσημᵖ λαλιάμᵍπιστεύομεμ.
ᶠαὐτοίᵃγαρᶠακηκόαμεμᵃκαιˣοἴΔαμεμᶠὅτι ' οὗ=
τοςᵍεστίμᵇἀληθῶς/οᶜσωτὴρ/Τουᵒκόσμου/ο
ᶜΧριστός.ᶠμετάᵍΔε/ΤαςᵇΔύοˈημέραςᵏἐξῆλθεμ
ˡἐκείθεμᵐᵐκαιᵃπῆλθεμᵖεἰς/Τημᵖγαλιλαίαμ.ᵍαὐ
τὸςᶠγαρ/οᵃιησοῦςˈεμαρτύρησεμᵃὅτιˣπροφή=
τηςᶠεμ/ΤηˈιδίαᵃπατρίδιᵇΤιμὴμᶜουκᵇἔχει.ᶜὅτε
ᶠουμᵍἦλθεμᵇεἰς/Τημˈγαλιλαίαμ,ᵏἐδέξαντοˡαὐ=
τόμ/οιᵐᵐγαλιλαῖοιᵃπάμτα°εωρακότεςᵖαᵍἐποίη
σεμᶠειᵃιεροσολύμοιςᶠεμ/Τηᵃεορτῇ,ˣκαὶᶠαὐτοί
ˣγαρᵍἦλθομᵇεἰς/Τημᶜεορτὴμ.ᵈἦλθεμᶜ ουμˈ πάλιμ/οᵍιησοῦςᵇεἰς/Τημˈκαμά/Τηςᵏγαλιλαίας,ˡὅ=
πουᵐᵐἐποίησε/Τοᵃὕδωρᵒοἶομ.ᵖκαὶᵍημᶠΤιςᵍβασι
λικόςˈου/οᵃυἱὸςˣησθένειᶠεμˈκαπερμαούμ.ᵍοὗ
τοςᵇἀκούσαςᶜὅτιᵈιησοῦςᶜἥκειᶠεκ/Τηςᵍιουδαίας
ᵇεἰς/Τημˈγαλιλαίαμ,ᵏἀπῆλθεˈὡρος ᵐᵐ αὐτόμᵃκαὶ
ᵒηρώτα'αὐτόμᵍἵμαᶠκαταβῇᵖκαὶˈἰάσηταιᵃαὐτόμ
/Τομᵖυἱόμ.ˡἤμελλεˈ γαρᵃ ἀποθμήσκειμ.ᵇεἰπεμ
ᶜουμ/oᵈιησοῦςᶜπροςᶠαὐτόμ,ᵍἐὰμᵇμὴˈσημεῖαᵏκαὶ
ˡΤέρατα"ᵐᵐἴδητεᵃουᵐὴᵒπιστεύσητε.ᵖλέγειᵍπρος
ᶠαὐτόμ/oᵃβασιλικός,ˈκύριεᵃκατάβηθιˈ ὡριμᶠἀ=
ποθαμεῖμ/Τοˈπαιδίομᵃμου.ᵇλέγειᶠαὐτῶ/oᵈιη
σοῦς,ᶜπορεύου,oᶠυἱόςᵍσουᵇζη.ˈκαὶᵏἐπίστευ=
σεμ:oˈἄμθρωπος/Τῶᵐᵐλογῳᵃῷᵒεἰπεμᵖαὐτῶ/o
ᵍιησοῦς,ᶠκαὶᵃἐπορεύετο.ᶠἤΔηᵃΔεˈαὐτοῦᶠκατα
βαίμοντος,/oiˈΔούλοιˈαὐτοῦᵇἀπήμτησαμᶜαὐ=
τῷᵒκαὶᶜἀπήγγειλαμᶠλέγομτες,ᵍὅτι/oᵇπαις
ᵍσουᵏζή.ˡἐπύθετοᵐᵐουμᵃπαρᵒαὐτῶμ/Τημᵖὥραμ
ᵍεμᶠήᵒκομψότερομᶠέσχε.ᵃκαὶˣεἶπομᶠαὐτῷ,ᵍὅτι
ᵃ χθέσᵇὥραμᶜεβδόμημᵖἀφῆκεμᶠαὐτόμ/oᶠπυρε=
τός.ᵍἔγμωᵇουμ/oˈπατήρᵏὅτιˡεμᵐᵐἐκείμη/Τηᵃὥ=
ραᵒεμᵖήᵍεἶπεμᶠαὐτῷ/oᵒιησοῦςᶜὅτι/oᵃ υἱόςˈσου
ᶠζη.ᵍκαὶᵃἐπίστευσεμᵇαὐτὸςᶜκαὶ/ήᵖοἰκίαᶜαὐτοῦ
ᶠὅλη.ᵍΤοῦτοᵇπάλιμˈΔεύτερομᵏσημεῖομˈἐποίη
σεμ/oᵐᵐιησοῦςᵃἐλθώμᵒἐκ/Τηςᵖ ιουΔαίαςᵍεἰς/Τημ
ᶠγαλιλαίαμ. Cap.v.

ΜετάᵇΤαῦταᶜημ/ήᵖεορτὴ/Τωμˈιουδαίωμ,ᶠκαὶ
ᵍαμέβη/oᵇιησοῦςˈεἰςᵏιεροσόλυμα.ˡέστημᵐᵐΔε
ᵃεμ/Τοιςᵒιεροσολύμοιςᵖεπὶ/Τηᵍπροβατικῇ,ᶠ κο=
λυμβήθρα/ήᵉεβιλεγομέμηˈεβραϊστὶ ᵃβηθεσΔά
ˣπέμτεˈστοάςˈἔχουσα.ᵍεμᵇΤαύταιςᶜκατέκειτο
ᵒπλήθοςˈπολύ/Τωμˈασθεμούμτωμ,ᵍΤυφλῶμ,
ᵖΧωλῶμ,ˈξημρῶμ,ᵏεκΔεχομέμωμ/Τημ/Τουᵐᵐύ=

ᵃlaboraſtis.ᵇAlijᶜlaborauerumtᵒetᶜvosωω
ᶠinᵍlaboresᵇeoumˈintroiſtis.ᵏExωωωω
ᵐᵐciuitateˈautemᵃillaᵒmultiᵖcrediderũtᵍin
ᶠeumᵃſamaritanorum:ᶠpropterᵃverbum
ˣmulierisᶠteſtimoniũᶠphibẽtis:ˈqᵗᵍdixitᵇmi=
hiᶜoiaᵒq̃cũqᶜfeci.ᶠCũᵇveniſſentᵍergoˈad
ᵏillũˈſamaritaniᵐᵐrogauerũtᵃeuᶻvtᵇibiᵒma
neret.ᶠEtᵃmanſitᶠibiᵃduosᶜdies.ᶠEtωω
'multoᵃpluresᵇcrediderumtᶜiᵒeũᶜpropter
ᶠſermoneᶻᵍeius.ᵇEtˈmulieriᵏdicebant:ˈqᵗ
ᵐᵐnonᵃiaᶻᵃ ppᵒtuamᵖloquelamᵍcredimᵍ.
ᶠIpſiᵍenimᶠaudiuimᵍᵃᵗˣſcimusᶠquiaᵃhic
ᵃeſtᵇvereᶜſaluatorᵒ mundi.ωωωωωω
ᶠIoſtᵇduosᵍautemˈdiesᵏexiitωωωω Mat.4.d.
ˡindeᵐᵐetᵃabiitᵒiᵖgalileam.ᵍIpſeωωωω Mat.13.g.
ᶠeniᵍieſusᶠteſtimoniũᶠphibuit:ᵃqᵗˣpphēta Mar.6.a.
ᶠinˈſuaᵃpatriaᵇhonorem̄ᶜnonᵒhabet.ᶜCũ Luce.4.a.
ᶠergoᵍveniſſetᵇinˈgalileamᵏexceperũtˡeuᶻ
ᵐᵐgalileiᵒcumᵃomniaᵒvidiſſẽtᵖqueᵍfeceratᵃ
ᵃhieroſolymisᶠinᶠdieᵃfeſto:ˣetᶠipſiωω
'eniᵃveneraᵗᵇadᶜdiẽᵉfeſtũ.ᵒVeniᵗᶜergoᵒite
rumᵇinˈchanaᵏgalileeˡvbiωωωωωω
ᵐᵐfecitᵃaquãᵒvinũ.ᵖEtᵍeratᶠquidaᶻᵉregu Mat.8.b.
luᶻᶜcuiᵍᵃfiliᵍifirmabatᶠcapharnaũ.ᵍHic Luce.7.a.
ᵇcumᵇaudiſſetᶜqᵗᵒieſuᶜaduenireᶠaᵍiudea
ᵇinˈgalileamːᵏabiitˈadᵐᵐcumᵃetωωωωω Mar.9.d.
ᵒrogabatᵖcũᵍvtᶠdeſcenderetᵉᵗᶠſanaretωω Mar.5.d.
ˣfiliũᵃeius.ᶠIncipiebatˈeniᶻᵍmori.ᵇDixit Luce.8.f.
ᶜergoᵒieſusᶜadᶠeum.ᵍNiſiˈſignaᵏetωω
ˡpdigiaᵐᵐvideritisᵃnõᵒcreditis.ᵖDicitᵍadˈ
ᶠcuiᵍregulus.ᶠDñe"deſcẽdeᶜpriuſq̃ᶠmo=
rianturˈfilusᵃmeus.ᵇDicitᶜeiᵒieſus.ωω
ᶜVadeᶠfilusᵍtuusᵇviuit.ᵏCrediditωω
ˡhomoᵐᵐſermoniᵃquemᵒdixitᵖeiωωωω
ᵍieſus:ᶠᵗᵃibat.ᶠIamᵃautemᶜcoᶠdeſcendẽ
teˈſeruiᵇoccurerumtᶜei:ᵒetωωωωωω
ᶜnunciauerumtᶠdicẽtesᵍqᵗᵇfiliusᵃᵇᵒeis
ᶜeiusᵏviueret.ˈInterrogabatᵐᵐergoᵖhorã
ᵍinᶠquaᵃmeliᵍᵉbabuerit.ᵃEtᵇdixeſtᶠeiːᵍq
ᵒhesᵇhoraᶜſeptimaᵃreliquitᶜeumᶠfebris.
ᵍCognouitᵇergoˈpaterᵏqᵗᵐᵐillaᵃhoraˈerat
ᵖquaᵍdixitᶠeiᵉieſusᵃfiliusᶠtuusωωωω
ᶠvuit:ˈetᵃcreditᵇipſeᶜetᵒdomusᶜeusωω
ᶠtota.ᵍIIocᵇiterũˈſecundumᵏſignumˈfecit
ᵐᵐieſusᵃcumᵃveniſſetᵒaᵖiudeaᵍinωωωω
ᶠgalileam. Cap.v.

Oſtᵇhecᶜeratᵒdiesᵒfeſtusᶜiudeorũ:ᶠᵗ
ᵍaſcenditᵇieſusᵏhieroſolymã.ˡEſtᵐᵐãt
ᵃhieroſolymisᵍpᵗobaticaᶠpiſcinaωωωω
ᵃqueᵃcognominaturᶠhebraiceᵃbethſaida
ˣquinqᶠporticᵍᵃhabens.ᵃInᵇhisᶜiacebat
ᵒmultitudoᶜmagnaᶠlanguẽtiumᵍceco rum
ᵇclaudorumᶻaridorum:ᵏexpectantiũᵐᵐaque

λατος" κίμησιμ. ° άγγελος ᵖ γαρ ᵍ κατά ʳ καιρόμ
° κατέβαιμεμ ʳ εμ / Τη" κολυμβήθρα ˢ και ʳ εταράσσε=
το / Το ᵗ ὕλωρ. / ο ᵘ ουμ ᵇ ωρώτος ᶜ εμβάς ᵈ μετά
/ Τημ ᵉ Ταραχήμ / Του ᶠ ὕλατος, ᵍ υγιής ʰ εγίμε=
το ᶦ ω ᵏ λήωοτε ˡ κατείχετο ᵐ μοσήματι. ° ημ ᵖ λε
ᵍ Τις ʳ άμθρωπος ˢ εκεί ᵗ Τριακομταοκτώ" έτη ᵘ έ=
χωμ ᵛ εμ / Τη ᵗ ασθεμεία. ˣ Τούτομ ʸ ιδώμ / ο ᶻ ιη=
σούς ° κατακείμεμομ, ᶻ και ᶠ γμούς ᵍ ότι ʰ ωολύμ ᶦ ή=
δη ᵏ Χρόμομ ˡ έχει, ᵐ λέγει " αυτώ. ° θέλεις ᵖ υγι=
ής ᵍ γεμέσθαι. ʳ απεκρίθη" αυτώ / ο ᵗ ασθεμώμ. " κύ=
ριε ʳ άμθρωπομ ʳ ουκ ᵗ έχω, ˢ ίμα ʰ όταν ᶜ Ταραχθή
/ Το ° ὕλωρ ᶜ βάλη ᶠ με ᵍ εις / Τημ ʰ κολυμβήθραμ,
ᶦ εμ ᵏ ω ˡ λε ᵐ έρχομαι " εγώ, ° άλλος ᵖ προ ᵍ εμού
ʳ καταβαίμει. ˢ λέγει ʳ αυτώ / ο " ιησούς. ʳ έγειραι ᵗ ά
ρομ / Τομ ᵗ κράββατομ ᵘ σου ʰ και ᶜ ωεριωατει.
° και ᶜ ευθέως ᶠ εγέμετο ᵍ υγιής / ο ʰ άμθρωπος, ᶦ και
ᵏ ήρε / Τομ ˡ κράββατομ ᵐ αυτού " και ° ωεριεωάτει.
ᵖ ημ ᵍ λε ʳ σάββατομ " εμ ˢ εκείμη / Τη" ημερα. ᵗ ελε
γομ ᵛ ουμ / οι ᵗ ιουλαίοι / Τω ᵘ Τεθεραωευμεμω=
ʰ σάββατομ ᶜ εστίμ, ° ουκ ᶜ έξεστι ᶠ σοι ᵍ άραι / Τομ
ʰ κράββατομ. ᶦ αωεκρίθη ʰ αυτοις. / ο ˡ ωοιήσας ᵐ με
" υγιή ° εκείμος ᵖ μοι ᵍ είωεν ᵍ άρομ / Τομ ˡ κράββατομ
ᵘ σου ʳ και " ωεριωάτει. ᵗ ηρώτησαμ ᵛ ουμ ᵗ αυτομ.
ˣ Τις ʰ εστιμ / ο ᶜ άμθρωπος / ο ° ειωώμ ᶜ σοι ᶠ άρομ
/ Τομ ᵍ κράββατομ ʰ σου ʳ και ʰ περιωάτει. / ο ᵐ λε " ια
θεις ° ουκ ᵖ ήδει ᵍ Τις ʳ εστίμ. / ο ᵘ γαρ ʳ ιησούς " εξεμεν
σεμ ʳ όχλου ᵛ όμτος ᵗ εμ / Τω ˣ Τόωω. ʰ μετά ᶜ Ταυτα
° ευρίσκει ᶜ αυτόμ / ο ᶠ ιησούς ᵍ εμ / Τω ʰ ιερώ, ᶦ και ʰ εί
ωεμ ˡ αυτώ. ᵐ ίλε " υγιής ° γέγομας, ᵖ μηκέτι ᵍ αμάρ
ταμε, ʳ ίμα " μη ʳ χείρομ " Τι ᵗ σοι ʳ γεμηται. ᵗ απήλθεμ
/ ο ˣ άμθρωπος ʰ και ᶜ αμήγγειλε / Τοις ° ιουλαιοις
ᶜ ότι ʳ ιησούς ᵍ εστίμ / ο ʰ ωοιήσας ᵗ αυτόμ ᵏ υγιή.
ˡ και ᵐ διά " Τούτο ° ελάωκομ / Τομ ᵖ ιησούμ / οι ᵍ ιου
λαίοι, ʳ και ᵍ εζήτουμ ʳ αυτόμ ᵗ αποκτείμαι, ˣ ότι ʳ Ταύ
τα ᵗ εωοίει ᵘ εμ ʰ σαββάτω. / ο ᶜ λε ° ιησούς ᶜ απεκρί
ματο ʳ αυτοίς. / ο ᵍ ωατήρ ʰ μου ᵗ έως ʰ άρτι ᶦ εργάζε
ται ᵐ καγώ " εργάζομαι. ° διά ᵖ Τούτο ᵍ ουμ ʳ μάλ=
λομ ᵍ εζήτουμ ʳ αυτόμ / οι " ιουλαίοι ᵗ αποκτείμαι,
ʳ ότι ᵗ ου ᵘ μόμομ ʰ έλυε / Το ᶜ σάββατομ, ° αλλά
ᶜ και ʳ ωατέρα ᵍ ίδιομ ʰ έλεγε / Τομ ʳ θεόμ, ʰ ίσομ ˡ εαυ
τόμ ᵐ ωοιώμ / Τω " θεώ. ° απεκρίματο ᵖ ουμ / ο ᵍ ιη=
σούς ʳ και ᵍ είωεμ ʳ αυτοίς. " αμήμ ᵗ αμήμ ʳ λέγω ᵗ υ
μίμ, ° ου ʰ δύμαται / ο ᶜ υιός ° ωοιείμ ᶜ αφ ᶠ εαυτού
ᵍ ουδέμ ʰ εάμ ˡ μη ʰ Τι ˡ βλέωη / Τομ ᵐ ωατέρα " ποι
ούμτα. ° α ᵖ γαρ ᵍ αμ ʳ εκείμος ᵍ ωοιή, ʳ Ταύτα " και / ο
ˣ υιός ʳ ομοίως ᵗ ωοιεί. / ο ᵘ γαρ ʰ ωατήρ ᶜ φιλεί / Τομ
° υιόμ, ᶜ και ʳ ωάμτα ᵍ δείκμυσιμ ʰ αυτώ ˡ α ᵏ αυτός
ˡ ωοιεί, ᵐ και " μείζομα ° Τούτωμ ᵖ δείξει ᵍ αυτώ ʳ έρ=
γα, ᵍ ίμα ʳ υμείς " θαυμάζητε. ʳ ώσπερ ʳ γαρ / ο ᵗ ωα=
τήρ ᵍ εγείρει / Τους ʰ μεκρούς ᶜ και ° ζωοποιεί, ᶜ ού=
τως ʳ και / ο ᵍ υιός ʰ ους ᵗ θέλει ᵏ ζωοποιεί. ˡ ουδέ
ᵐ γαρ / ο " πατήρ ° κρίμει ᵖ ουδέμα, ᵍ αλλά / Τημ ʳ κρί=
σιμ ᵍ ώσαμ ʳ δέδωκε / Τω " υιω, ˣ ίμα ʳ ώμτες ᵗ Τι=

"motū. °Angelus ᵖ aūt dñi ᵍ descēdebat ʳ scd̄z
ᵗ in " piscinam: ˣ et ʳ mouebatur ꝏ [tempus
ᵗ aq̄. ᵃ Et q̄ ᵇ prior ᶜ descēdisset in piscinā ° posᵗ
ᶜ motionem ʳ aque: ᵍ sanus ʰ fiebat a ꝏꝏ
ᶦ quacūq; ᵗ detinebaᵗ ᵐ infirmitate. °Erat ᵖ aūt
ᵍ quidā ʳ hō " ibi ᶜ trigita ᵗ octo " ānos ʳ habēs
ʳ in ᵗ infirmitate sua. ᵃ Hunc ᵇ cū ʰ vidisset ᶜ ihesus
° iacentem ᶜ ᵗ cognouisset ᵍ quia ᶦ iam ʰ multū
ᵏ tempus ˡ haberet ᵐ dicit " ei. °Vis ᵗ sanus ꝏ
ᵍ fieri? ʳ Respōdit " ei ᵗ languidus. " Domine
ˣ hominem ʳ non ᵗ habeo ᵃ vt ʰ cū ᶜ turbata ᶜ fue
rit ° aqua ᶜ mittat ᶠ me ᵍ in ʰ piscinam: ꝏꝏ
ᶦ dum ᵐ venio ˡ ei " ego: ° alius ᵖ anteᵍ me ꝏ
ʳ descendit. " Dicit ᶜ ei " ihesus. ᵗ Surge ʳ tolle
ᵗ grabbatum ᵘ tuum ʰ et ᶜ ambula. ꝏꝏꝏ
° Et ᶜ statim ᶠ sanus ᶠ factus ᶠ est ʰ homo ille: ᵗ ᵀ
ᵏ sustulit ˡ grabbatū ᵐ suum " et ° ambulabat.
ᵖ Erat ᵍ aūt ʳ sabbatū ᵍ in " die ʳ illo. ˣ Dicebāt
ʳ ergo ᵗ iudei ᵘ illi ʰ qui ᵛ sanatus ᵍ fuerat. ꝏ
ʰ Sabbatum ᶜ est: ° non ᶜ licet ᶠ tibi ᵍ tollere ꝏ
ʰ grabbatū tuum. ᶦ Respōdit ᵏ eis. ˡ Qui ᵐ me
" sanū fecit ° ille ᵖ mihi ᵍ dixit: ᵍ tolle ʳ ḡbbatū
ᵍ tuū ʳ et ᵗ ambula. ᵗ Interrogauerūt ᵛ ergo ᵗ eū
° Quis ᵇ est ille ᶜ homo ° qui ° dixit ᶜ tibi ᶠ tolle
ᵍ ḡbbatū ʰ tuū ᵗ ᵀ ābula? " Is ᵐ āt " q̄ san ᵍ fue
rat " effect ᵍ nesciebat " qs ʳ cēt. ᶠ Jesus " ei ᵈe=
clinaut " a ᵗ turba ʳ cōstituta ᶦ ᵖ loco. ʰ ᵖ Postea
° inuenit ᶜ eum ᶠ ihesus ᵍ in ʰ templo ᵗ et ᵏ dixit
ˡ illi. ᵐ Ecce " san ᵍ fact ᵍ es: ᵖ iam ʰ noli ᵍ pec
care: ʳ ne ᵈ deteri ᵍ tibi " aliq̄d ʳ cōtigat. ᵗ Abijt
ille ᵃ homo ʰ ᵀ ᶜ nunciauit ° iudeis ꝏꝏꝏ
ᶜ quia ᶠ ihesus ᵍ esset ʰ qui ʰ fecit ᵗ eum ᵏ sanum.
ᵐ ᵖ Propterea ° persequebant ᵍ iudei ᵖ ihesum:
ˣ quia ʳ hec ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗ faciebat ᵃ in ʰ sabbato. °Jesus ᶜ autez ᶜ rñdit
ᶠ eis. ᵍ ᵖ Pater ʰ meus ᵗ vsq; ᵏ modo ᵗ operatur
ᵐ ᵀ ego " operor. ° ᵖ Propterea ᵍ ergo ʳ magis
ᵍ querebant ᶠ eum " iudei ᵗ interficere: ꝏꝏ
ʳ quia ᵗ nō ᵃ solum ʰ soluebat ᶜ sabbatum ° sed
ᶜ et ᶠ patrem ᵍ suū ʰ dicebat ᵈeū: ᵏ equalez ᵗ se
ᵐ faciens " deo. ° ᵖ Respondit ᵍ itaq; ᵍ ihesus ꝏ
ʳ ᵀ ° dixit ᵗ eis. " Amen ᵗ amen ʳ dico ᵗ vobis:
ᵃ non ʰ potest ᶜ filius ᶜ a ᶠ se ° facere ꝏꝏꝏ
ᵍ q̄cq; ʰ nisi ᵏ quod ˡ viderit ᵐ patrez " facientē.
° Quecunq; ᵖ enim ᶠ ille ᵍ fecerit: ʳ hec " et ꝏ
ʳ similiter ᵗ filiꝰ facit. ʰ ᵖ Pater ᵃ enim ᶜ diligit
° filiuz ᶜ et ᶠ omnia ᵍ demonstrat ᵈ ei ᵗ que ᵏ ipse
ˡ facit: ᵐ ᵀ " maiora ° his ᵖ demōstrabit ᵍ ei ʳ opa
ᵍ vt ᵗ vos " miremini. ᵗ Sicut ʳ enim ᵗ pater ꝏ
ᵃ suscitat ʰ mortuos ᶜ et ° viuificat: ᶜ sic ꝏꝏ
ᶠ et ᵍ filius ʰ quos ᵗ vult ᵗ viuificat. ᵗ ᵀ q̄ ꝏꝏ
ᵐ emiz " patꝛ ° iudicat ᵖ quemq̄: ᵍ sed ᵃ oē ᵗ iudi
cium ʳ dedit " filio ᵗ vt ʳ omnes ᵗ honorificent

Mat. 9. b. Mar. 2. c. Luce. 5. c.

B

C

D

μώσι/Τον ᵉυιόν, ᵇκαθώς ᶜΤιμώσι/Τον ᵈπατέρα./ο
ᵉμη ᶠΤιμῶν/Τον ᵍυιόν ʰ ου ⁱ Τιμᾷ/Τον ᵏπατέρα
/Τον ˡπέμψαντα ᵐαυτόν. ⁿ αμὴν ° αμὴν ᵖ λέγω
ᵠυμίν, ᵠότι / ο / Τον ʳλόγον ˢμου ᵗακούων ᵘ και
ˣπιστεύων/Τω ʸπέμψαντί ᶻμε, ᵃ ἐχει ᵇ ζωὴν ᶜ αἰώ
μιον, ᵇ και ᶜ εις ᶜκρίσιν ᵍουκ ʰ ἐρχεται, ⁱ αλλά ᵏ μετα
βέβηκεν ˡ εκ/Του ᵐ θανάτου ⁿ εις / Την ° ζωήν. ᵖ αμὴν
ᵠ αμὴν ʳ λέγω ˢ υμίν, ᵗ ότι ᵘ ἐρχεται, ˣ ὡρα, ʸ και ᶻ νυν
ᵃ εστίν ᵇ ότε/οι ᶜ μεκροί ᵈ ακούσονται / Της ᵉ φωνής
Του ᶠ υιού / Του ᵍ θεού, ʰ και / οι ⁱ ακούσαντες ᵏ ζή=
σονται. ˡ ὡσπερ ᵐ γαρ/ο ⁿ πατήρ ° ἐχει ᵖ ζωὴν ᵠ εμ
ʳ εαυτῶ, ˢ ούτως ᵗ ἐδωκε ᵘ και / Τω ˣ υιῶ ʸ ζωὴν ᶻ ἐχειν
ᵃ εμ ᵇ εαυτῶ, ᶜ και ᵈ εξουσίαν ᵉ ἐδωκεν ᶠ αυτῶ ᵍ και ʰ κρί
σιν ⁱ ποιείν, ʲ ότι ᵏ υιός ˡ ανθρώπου ᵐ εστί. ⁿ μη
° θαυμάζετε ᵖ Τούτο, ᵠ ότι ʳ ἐρχεται ˢ ὡρα ᵗ εν ᵘ η
ˣ πάντες ʸ οι ᶻ εν /Τοις ᵃ μνημείοις ᵇ ακούσονται
/Της ᶜ φωνής ᵈ αυτού, ᵉ και ᶠ εκπορεύσονται/οι/Τα
ᵍ αγαθά ʰ ποιήσαντες ⁱ εις ʲ αμάστασιν ᵏ ζωής,
/οι ˡ δε / Τα ° φαύλα ᵖ πράξαντες ᵠ εις ʳ αμάστα=
σιν ˢ κρίσεως. ᵗ ου ᵘ δύναμαι ˣ εγώ ʸ ποιείν ᶻ απ
ᵃ εμαυτού ᵇ ουδέν. ᶜ καθώς ᵈ ακούω ᵉ κρίνω, ᶠ και
/ η ᵍ κρίσις / η ʰ εμή ⁱ δικαία ᵏ εστίν, ˡ ότι ᵐ ου ⁿ ζη
τῶ / Το ° θέλημα / Το ᵖ εμόν, ᵠ αλλά / Το ʳ θέλη=
μα / Του ˢ πέμψαντος ᵗ με ᵘ πατρός. ˣ εάν ʸ εγώ
ᶻ μαρτυρῶ ᵃ περί ᵇ εμαυτού/η ᶜ μαρτυρία ᵈ μου
ᵉ ουκ ᶠ εστίν ᵍ αληθής. ʰ άλλος ⁱ εστίν / ο ʲ μαρ=
τυρῶν ˡ περί ᵐ εμού, ⁿ και ° οίδα ᵖ ότι ᵠ αληθής
ʳ εστίν / η ˢ μαρτυρία ᵗ ην ᵘ μαρτυρεί ˣ περί ʸ ε=
μού. ᶻ υμείς ᵃ απεστάλκατε ᵇ προς ᶜ ιωάννην,
ᵈ και ᵉ μεμαρτύρηκε / Τη ᶠ αληθεία. ᵍ εγώ ʰ δε ⁱ ου
ʲ παρά ˡ ανθρώπου/Την ᵐ μαρτυρίαν ⁿ λαμβά=
νω, ° αλλά ᵖ Ταύτα ᵠ λέγω, ʳ ίνα ˢ υμείς ᵗ σωθή=
τε. ᵘ εκείνος ˣ ην/ο ʸ λύχνος / ο ᶻ καιόμενος ᵃ και
ᵇ φαίνων. ᶜ υμείς ᵈ δε ᵉ ηθελήσατε ᶠ προς ᵍ ὡραν
ʰ αγαλλιασθήναι ⁱ εν/Τω ʲ φωτί ᵏ αυτού. ˡ εγώ ᵐ δε
° ἐχω /Την ᵖ μαρτυρίαν ᵠ μείζω / Του ʳ ιωάννου.
/Τα ˢ γαρ ᵗ ἐργα ᵘ α ˣ ἐδωκε ʸ μοι/ο ᶻ πατήρ ᵃ ίνα ᵇ τε=
λειώσω ᶜ αυτά, ᵈ αυτά/Τα ᵉ ἐργα ᶠ α ᵍ εγώ ʰ ποιῶ
ⁱ μαρτυρεί ʲ περί ᵏ εμού, ˡ ότι/ο ᵐ πατήρ ° με ᵖ απέ=
σταλκε. ᵠ και/ο ʳ πέμψας ˢ με ᵗ πατήρ, ᵘ αυτός ˣ με
μαρτύρηκε ʸ περί ᶻ εμού. ᵃ ούτε ᵇ φωνήν ᶜ αυτού
ᵈ ακηκόατε ᵉ πώποτε, ᶠ ούτε ᵍ είδος ʰ αυτού ⁱ εω=
ράκατε. ʲ και/Τον ᵏ λόγον ˡ αυτού ᵐ ουκ ° ἐχετε ᵖ μέ
μοντα ᵠ εν ʳ υμίν, ˢ ότι ᵗ ον ᵘ απέστειλεν ˣ εκείνος
ʸ Τούτω ᶻ υμείς ᵃ ου ᵇ πιστεύετε. ᶜ ερευνάτε / Τας
ᵈ γραφάς, ᵉ ότι ᶠ υμείς ᵍ δοκείτε ʰ εν ⁱ ταυταίς ʲ ζωὴν
ᵏ αἰώνιον ˡ ἐχειν. ᵐ και ⁿ εκείναι ° εισίν / αι ᵖ μαρτυ=
ρούσαι ᵠ περί ʳ εμού, ˢ και ᵗ ου ᵘ θέλετε ˣ ελθεῖν
ʸ προς ᶻ με, ᵃ ίνα ᵇ ζωὴν ᶜ ἐχητε. ᵈ δόξαν ᵉ παρά ᶠ ανθρώ
πων ᵍ ου ʰ λαμβάνω, ⁱ αλλ ʲ ἐγνωκα ᵏ υμάς, ˡ ότι
/Την ᵐ αγάπην/Του ⁿ θεού ° ουκ ᵖ ἐχετε ᵠ εν ʳ εαυτοις·
ˢ εγώ ᵗ ελήλυθα ᵘ εν / Τω ˣ ονόματι/Του ʸ πατρός
ᶻ μου, ᵃ και ᵇ ου ᶜ λαμβάνετε ᵈ με. ᵉ εάν ᶠ άλλος ᵍ έλθη

ᵉfilium ᵇsicut ᶜhonorificant ᵈpatrem. ꝏꝏ
ᶜQui ᶜnō ᵈhonorificat ᵉfiliū ᵇnō ᶜhonorificat
ᵍqui ʰmisit ⁱillū. ⁿ Amen ° amē ᵖdico ⌊ ᵏpfez
ᵠvobis ᵠquia ʳq̄ verbum ˢmeū ᵗaudit ᵘet ˣcre=
dit ʸei ᶻqui me ᵃmisit: ᵇhabet ᶜvitaz ᵈeternā.
ᵇEt ᶜin ᵈiudicium ᵉnon ᶠvenit: ᵍsed ʰtransiet
ⁱa ʲmorte ᵏin ˡvitam. ᵐ Amen ꝏꝏꝏ ꝏ
ᵠamen ʳdico ˢvobis: ᵗqz ᵘvenit ᵛhora ʷt ˣnunc
ᵉest ᵇquando ᶜmortui ᵈaudient ᵉvocem ꝏ
ᶠfilij ᵍdei ʰet ⁱqui audierint ᵏviuent. ꝏꝏ
ⁱSicut ᵐenim ⁿpater ᵒhabet ᵖvitam ᵠin ꝏ
ʳsemetipo: ˢsic ᵗdedit ᵘet ᵛfilio ʷhabere ˣvitaz
ᵉin ᵇsemetipso. ᶜEt ᵈpotestatē ᵉdedit ᶠei ᵍiudi
ciū ʰfacere: ⁱqz ʲfili ᵏ hominis ˡest. ᵐ Nolite
ᵖmirari ᵠhoc: ʳquia ˢvenit ᵗhora ᵘin ᵛqua ꝏ
ʷomnes ˣqui ʸin ᶻmonumentis sūt ᵃaudient
ᵇvocē filij dei: ᶜet ᵈprocedēt ꝏꝏꝏꝏ
ᶜqui ᵇbona ᵈfecerū ᵉin ᶠresurrectionē ᵍ vite:
ʰqui ⁱvero ʲmala ᵏegerunt ˡin ᵐresurrectionē
ⁿiudicij. ᵒ Non ᵖpossum ᵠego ʳa ꝏ ⌈co ˢet
ᵉmeipso ᵛfacere ᵇd̄cꝫ. ᶜSicut ᵈaudio ᵉiudi= j.8 d.
ᵉiudiciū ᵇmeū ᶜiustum ᵈest: ᵉquia ᶠnō ᵍquero j.6 d.
ʰvoluntatem ᵏmeam: ˡsed ᵐvoluntatem ꝏ
ⁿeius ᵒqui ᵖmisit ᵠme. ˣ Si ʳego ꝏꝏ ⌈ ˢmeū j.8.b.
ᵉtestimoniū ᵛphibeo ᵍd̄ ʰmeipo: ᶜtestimoniū
ᶜnō ᵈest ᵉver. ᵇ Alius ᵛest ᵏqui ˡtestimoniū ᵏphi
bet ˡde ᵐme: ⁿet ᵒscio ᵖquia ᵠverum ꝏꝏ
ʳest ˢtestimoniū eius ᵗquod ᵘphibet ᵛde ʷme.
ᵛVos ᵉmisistis ᵇad ᶜiohannem: ꝏꝏ
ᵖet ᶜtestimoniū ᵛphibuit ʷveritati. ᵍEgo ʰnon
ˣab ˡhomine ᵐtestimonium ⁿaccipio: ⌊ nō
ᵒsed ᵖhec ᵠdico ʳvt ˢvos ᵗsalui ᵘsitis. ꝏꝏ.
ⁿIlle ᶜerat ᵈlucerna ᵉardens ᶠet ꝏꝏꝏ
ᵇlucēs. ᶜVos ᵈautem ᵉvoluistis ᶠad ᵍhoram
ʰexultare ⁱin ˣluce ʸeius. ᵐ Ego ⁿ autem ꝏ
ᵒhabeo ᵖtestimoniū ᵠmaius ʳiohānc. ⌈ caz j.14.c
ᵉOpa ⁿeū ⁿque ᵉdedit ᵐmihi ᵉpater ᵃvt ᵇpfi
ᵉea ᵈipsa ᵉopera ᶠque ᵍego ʰfacio ꝏꝏꝏ
ᶠtestioniū ᵍphibēt ʰde ⁱme: ᵐqz ⁿpr ᵒmisit ᵖme.
ᵠEt ʳqui misit ᵗme ᵘpater: ⁿ ipse ˣtestimoniuz
perhibuit ʸde ᶻme. ᵃ Neqꝫ ᵇvocem ᶜeius ꝏ
ᵉvnqꝫ ᵈaudistis: ᶠneqꝫ ᵍspēm ʰeius ⁱ vidistis.
ᵏEt ˡverbum ᵐ eius ⁿ non ° habetis ꝏꝏ
ᵠin ʳvobis ᵖmanens: ᵍquia ᵗquē ⁿ misit ˣille:
ʳhuic ᶜvos ᵍnon ᵇcreditis. ᶜScrutamini ꝏ
ᵈscripturas: ᶜqz ᵉvos ᵍputatis ʰin ⁱipsis ᵏ vitā
ˡeternā ᵐ hēre. ⁿ Et ° ille ᵖsūt ᵠq̄ ⁿ testioniū ᵍphi
bēt ʳde ᵉme: ᵗ ⁿ non ᵛvultis ʷvenire ꝏꝏ
ˢad ᵉme ᵇvt ᶜvitā ᵈhēatj. ᶜClaritatē ᵉab ᵍhoi=
bus ʰnon ⁱaccipio ᵏ sed ˡcognoui ᵐ vos: ⁿ quia
ᵒdilectionem ᵖdei ᵠnon ʳhabetis ᵍin ᵉvobis.
ⁿEgo ᵛven ʳin ᵉnomine ᵉpatris ꝏꝏꝏ
ᵇmeiᶜzᵈnō ᵉaccepistȝ me. ᵍSi ʰaliᵘ ⁱvenerit

ε μ / τω ι ομόματι / τω m ιλίω, n εκείμομ p λήψεσ=
θε. q ωως r λύμασθε s υμείς t ωιστεύσαι u δόξαμ
x ωαρά r αλλήλωμ y λαμβάμομτες, z και / τημ a δό=
ξαμ / τημ c ωαρά / του b μόμου c θεού d ου e ζητείτε.
f μη g δοκείτε h ότι i εγώ m κατηγορήσω n υμών
o προς / τομ p πατέρα. q εστίμ / o r κατηγορώμ n υμών
s μωσής n εις x ομ y υμείς z ηλπίκατε. a ει b γαρ c εωι=
στεύετε d μωσεί, e επστεύετε f αμ g εμοί, h ωερί γαρ
i εμού i εκείμος m έγραψεμ. n ει o δε / τοις p εκείμου
q γράμμασιμ r ου s ωιστεύετε t ως / τοις u εμοίς
x ρήμασι r ωιστεύσετε. Cap. 6.

Μετά b ταύτα c αωήλθεμ / o d ιησούς e ωέραμ
/ της f θαλάσσης / της g γαλιλαίας / της h τιβε
ριάδος. i και k ηκολούθει l αυτώ i όχλος m ωολύς,
n ότι o εώρωμ p αυτού / τα q σημεία r α n εποίει r επί
/ τωμ u ασθεμούμτωμ. x αμήλθε r δε y εις / το z όρος / o
a ιησούς, c και d εκεί e εκάθητο f μετά / τωμ g μαθητώμ
h αυτού. i ημ k δε l εγγύς / το m ωάσχα / η n εορτή / των
o ιουδαίωμ. p επάρας q ουμ / o r ιησούς / τους s οφ=
θαλμούς t και u θεασάμεμος v ότι r ωολύς / όχλος
z έρχεται a ωρος c αυτόμ, d λέγει e ωρος / τομ f φί=
λιππομ. g ωόθεμ h αγοράσομεμ i άρτους, k ίμα l φά=
γωσιμ m ούτοι. n τούτο o δε p έλεγε q ωειράζωμ r αυ=
τόμ. s αυτός t γαρ u ήδει x τι r ήμελλε w οιείμ. a αωε=
κρίθη b αυτώ c φίλιππος. d διακοσίωμ e δημαρίωμ
f άρτοι g ουκ h αρκούσιμ i αυτοίς, k ίμα l έκαστος m αυ=
τών n βραχύ o τι p λάβη. q λέγει r αυτώ n εις s εκ / των
n μαθητώμ x αυτού r αμδρέας / αδελφός a σίμω=
μος b ωέτρου. c έστι d ωαιδάριομ e εμ f ώδε g ο h έχει
i ωέμτε k άρτους l κριθίμους m και n δύο o οψάρια.
p αλλά q ταύτα r τι s εστίμ t εις n τοσούτους. x είωε
r δε / ο i ιησούς. a ωοιήσατε / τους b αμθρώπους c α=
μαπεσείμ. d ημ e δε f χόρτος g ωολύς h εμ / τω i τόωω.
k αμέπεσομ l ουμ / οι m άμδρες / τομ n αριθμόμ o ωσεί
p ωεμτακισχίλιοι. q έλαδε r δε / τους s άρτους / ο t ιη
σούς, n και x ευχαριστήσας r διέδωκε / τοις t μα=
θηταίς, / οι a δε b μαθηταί / τοις c αμακειμένοις. d ο=
μοίως e και f εκ / των g οψαρίωμ h όσομ i ήθελομ.
k ως l δε m εμεπλήσθησαμ, n λέγει / τοις o μαθηταίς
q αυτού. r συμαγάγετε / τα s ωερισσεύσαμτα t κλά
σματα, n ίμα u μη v τι w απόληται. a συμήγαγομ b ουμ
c και d εγέμισαμ e δώδεκα f κοφίμους g κλασμάτωμ
h εκ / των i ωέμτε k άρτωμ / των l κριθίμωμ, m α n επερίσ=
σευσε / τοις o βεβρωκόσιμ. / οι p ουμ q άμθρωποι r ι=
δόμτες s ο t εωοίησε u σημείομ o ιησούς, x έλεγομ.
r ότι ούτος a εστίμ b αληθώς / o c ωροφήτης / o d ερ=
χόμεμος e εις / τομ f κόσμομ. g ιησούς h ουμ i γμούς
k ότι l μέλλουσιμ m έρχεσθαι n και o αρπάζειμ p αυτόμ
q ίμα ποιήσωσιμ αυτόμ βασιλέα, n πάλιμ n αμε=
χώρησεμ r εις / το r όρος s αυτός t μόμος. d ως e δε
f οψία e εγέμετο f κατέβησαμ / οι g μαθηταί h αυ=
τού i εωί / τημ k θάλασσαμ. l και m εμβάμτες

k in l nomine m suo n illum p accipietis. ꝯ ꝯ
q Quō r vos s potestis t credere qui u gloriam
x ab y inuicem z accipitis: a et b gloriam que c
d a solo e deo f est g non h queritis. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
b Nolite c putare d q; e go m accusaturus m sum
o apd p patrē. q Est r qui accusat s vos [n vos
t moyses u in x quo y vos z speratis. a Si b em c cre
deretis d moysi e crederetis f forsitā g mihi. h De
k me l enim i ille m scripsit. n Si o autem p illius
q litteris r non s creditis; t quō u verbis n meis
r credetis? Cap. 6.

A

Ost b hec c abiit d ihesus e trans ꝯ ꝯ
f mare g galilee qđ est h tiberiadis. ꝯ Mar. 4. g. Mar. 5. b. Luce. 4. b.
b Et i sequebatur k eum l multitudo m magna:
n quia o videbant p signa q que r faciebat s super
n his n qui n infirmabant. t Subiit u ergo v in mō Mat. 14. c
tem w ihesus x et y ibi z sedebat a cum b discipulis Luce. 9. b.
c suis. d Erat e aūt f proximū g pascha h dies i fe
sti j iudeoꝝ. k Cū l sublenasset m ergo n oculos Mat. 14. c.
o ihesus p et q vidisset r quia s multitudo t maxima Mar. 6. c.
u venit v ad x eum; y dicit z ad a philippum. ꝯ Luce. 9. b.
b Unde c ememus d panes e vt f manducent
g hi? h Hoc i aūt j dicebat k temptans l eum.
m Ipse n ei o sciebat p qđ q esset r facturꝰ. s Rñdit
t ei philippus. u Ducentorum v denariorum
w panes x non y sufficiunt z eis: a vt b vnusquisq;
n modicū c quid d accipiat. e Dicit f ei g vn h ex
n discipulis i eius k andreas l frater m simonis
b petri. c Est d puer e vnus f hic g qui h habet ꝯ Mat. 14. d
i q; k panes l hordeaceos m et n duos o pisces. Mar. 6. c. Luce. 9. b
p Sed q hec r quid s sunt t inter u tantos? x Dicit
r ergo y ihesus. a Facite b homines c discūbere.
d Erat e autem f fenum g multum h in i loco ꝯ
k Discubuerunt l ergo m viri n numero o quasi B
p q; milia. q Accepit r ergo s ihesus t panes Mat. 14. d
u et x cum y gratias z egisset a distribuit ꝯ ꝯ Mar. 6. f. g
c discumbentibus. d Similiter ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Luce. 9. b.
e et f ex g piscibus h quantum i volebant. ꝯ
k Ut l autem m impleti n sūt; o dixit p discipulis
q suis. r Colligite s q; superauerūt t fragmēta
x ne y pereant. z Collegerunt a ergo ꝯ ꝯ ꝯ
c et d impleuerūt e duodeci f cophinos g fragmētoꝝ
h ex i q; k panib l hordaceis et duob m pisci
b9: n q; superfuerat o his p q; manducauerāt. Illi
r ergo q homes r cū s vidisset t qđ u ihesus x fecerat r si
gnū c dicebāt. a Quia b hic c est d vere e pphēta f q; Sup. 4. c.
g vēturꝰ h ē in mūdū. i Ihesus k ergo l cū m cogno Luce. 7. c.
uisset n quia o venturi p essent q vt r raperent s eū
t et facerent u eum x regem: y fugit z iterum ꝯ Mat. 14. c.
a in b montem c ipse d solus. e Ut f autem ꝯ ꝯ Mar. 6. g. Luce. 6. b.
g sero h factum i est: k descenderūt l discipuli m ei
n ad o mare. p Et q cum r ascendissent ꝯ ꝯ

εις / το ωλοίομ, ηρχομτο ωέραμ / της θαλάσ
σης εις καπερμαούμ. και σκοτία ήλη εγεγόμει
και ουκ εληλύθει προς αυτούς / ο ιησούς. / η
τε θάλασσα ανέμου μεγάλου ωνέομτος δι
ηγείρετο. εληλακότες ουμ ως σταλίους εικο
σιπέμτε ή τριάκομτα, θεωρούσι / τομ ιησούμ
ωεριπατούμτα επί της θαλάσσης, και εγγύς
/ του ωλοίου γιμόμεμομ, και εφοβήθησαμ.
ο δε λέγει αυτοίς. εγώ ειμί μη φοβείσθε.
ήθελομ ουμ λαβείμ αυτόμ εις το ωλοίομ, και
ευθέως / το ωλοίομ εγέμετο επί της γης εις ημ
υπήγομ. / τη επαύριομ / ο όχλος / ο εστηκώς πέ
ραμ / της θαλάσσης ιδώμ ότι ωλοιάριομ άλ=
λο ουκ ημ εκεί ει μή εμ εκείμο εις ο εμέβησαμ
/ οι μαθηταί αυτού, και ότι ου συμεισήλθε
/ τοις μαθηταίς αυτού / ο ιησούς εις το ωλοιά
ριομ, αλλά μόμοι / οι μαθηταί αυτού απήλ=
θομ. άλλα ήλθε ωλοιάρια εκ τιβεριάλος,
εγγύς / του τόπου όπου έφαγομ / τομ άρτομ
ευχαριστήσαμτος / του κυρίου. ότε ουμ ει=
λεμ / ο όχλος ότι ιησούς ουκ εστίμ εκεί ου=
δέ / οι μαθηταί αυτού, εμέβησαμ αυτοί εις τα
ωλοία, και ήλθομ εις καπερμαούμ ζητούμ=
τες / τομ ιησούμ και ευρόμτες αυτόμ πέραμ / της
θαλάσσης, είπομ αυτώ. ραββί πότε ώδε γέ
γομας. απεκρίθη αυτοίς / ο ιησούς και είπεμ.
αμήμ αμήμ λέγω υμίμ, ζητείτε με ουχ ότι
είδετε σημεία, αλλ ότι εφάγετε εκ / των
των και εχορτάσθητε. εργάζεσθε μη / την βρώ
σιμ / την απολλυμένην, αλλά / την βρώσιμ / την
μένουσαμ εις ζωήμ αιώνιομ, ην / ο υιός / του
ανθρώπου υμίν δώσει. τούτομ γαρ / ο πα=
τήρ εσφράγισεμ / ο θεός. είπομ ουμ ωρος αυ=
τόμ. τι ωοιώμεμ ίνα εργαζώμεθα / τα έργα
του θεού. απεκρίθη ιησούς και είπεμ αυτοίς.
τούτο εστί / το έργομ / του θεού, ίνα πιστεύ
σητε εις ομ απέστειλεμ εκείμος. είπομ ουμ αυ
τώ. τι ουμ ωοιείς συ σημείομ, ίνα ίδωμεμ
και πιστεύσωμεμ σοι. τι εργάζη. / οι πα=
τέρες ημών / το μάμμα έφαγομ εμ / τη ερήμω,
καθώς εστί γεγραμμένομ. άρτομ εκ / του ου
ραμού έδωκεμ αυτοίς φαγείμ. είπεμ ουμ αυ
τοίς / ο ιησούς. αμήμ αμήμ λέγω υμίμ, ου μω
σής δέδωκεμ υμίμ / τομ άρτομ εκ / του ουρα=
μού, αλλ / ο πατήρ μου δίδωσιμ υμίμ / τομ
άρτομ εκ / του ουράμού / τομ αληθιμόμ. / ο γαρ
άρτος / του θεού εστίμ / ο καταβαίμωμ εκ / του
ουραμού, και ζωήμ διδούς / τω κόσμω. ειπομ
ουμ ωρος αυτόμ. κύριε ωάμτοτε δος
ημίμ / τομ άρτομ τούτομ. είπε δε αυτοίς / ο ιη
σούς. εγώ ειμί / ο άρτος / της ζωής / ο ερχόμενος
ωρος με ουμή πειμάση και / ο πιστεύωμ εις

nauim: venerunt trans mare
in capharnaũ. Et tenebre iaz facte erãt
et non venerat ad eos ihesus.
Mare ãt vento magno flante exurge=
bat. Cũ remigassent ergo qsi stadia vi=
ginti quinq aut triginta: vident ihesum
ambulantem supra mare: et proximuz Mat.14.c.
naui fieri: et timuerunt. Mar.6.g.
Ille ãt dicit eis. Ego sũ nolite timere.
Voluerũt ergo eũ accipere in nauiz: t
statim nauis fuit ad terram quam
ibant. Altera die turba que stabat trãs
mare vidit quia nauicula alia
non erat ibi nisi vna: et quia non introisset cum
discipulis suis ihesus in nauim
sed soli discipuli eius abissent.
Alie vero superuenerũt naues a tyberia
de iuxta locũ vbi manducauerant panẽ
gras agentes deo. Cum ergo vidisset
turba quia ihesus non esset ibi neq
discipuli eius: ascenderunt in
nauiculas et venerũt capharnaũ queren
tes ihesum. Et cum inuenissent eum trans
mare: dixerũt ei. Rabbi qñ huc veni=
sti: Respondit eis ihesus et dixit.
Amẽ amẽ dico vobis qrit me: nõ qz
vidistis signa: sed qz mãducastis ex pa
nib9 et saturati estis. Operamini nõ ci
bum qui perit: sed
qui permanet in vitam eternã quẽ filius
hominis dabit vobis. Hũc enim pater
signauit deus. Dixerũt ergo ad eum.
Quid faciemus vt operemur opera
dei: Respondit ihesus et dixit eis.
Hoc est opus dei vt credatis
in eũ quẽ misit ille. Dixerunt ergo ei. Mat.16.a.
Quod ergo tu facis signũ vt videam9 Mar.8.b.
et credamus tibi: Quid operaris:
nostri mãducauerunt mãna in deserto
sicut scriptum est. Panem de celo:
dedit eis manducare. Dixit ergo eis ps.77.
ihesus. Amen amẽ dico vobis: nõ moy Sapi.16.c
ses dedit vobis panem de celo
sed pater meus dat vobis
panem de celo verum.
Panis enim verus est qui de
celo descẽdit et dat vitã mũdo. Dixerũt
ergo ad eum. Domine semper da
nobis panez hũc. Dixit aũt eis ihesus.
Ego sum panis vite: qui venit Mat.16.c
ad me non esuriet: et qui credit in Mar.14.c
Luc.11.b.

pemé ouμή diψήση πώποτε. αλλ εί τομ υμίν
ότι και εωράκατε με και ου πιστεύετε. πάν
ο δίδωσί μοι ο πατήρ προς με ήξει, και
τομ ερχόμενομ προς με ου μή εκβάλλω έξω
ότι καταβέβηκα εκ του ουραμού, ουχ ίνα
ποιώ το θέλημα το εμόμ, αλλά το θέλημα
του πέμψαντος με. τούτο δέ εστί το θέλη
μα του πέμψαντος με πατρός ίνα παν ο δέ
δωκέ μοι μη απολέσω εξ αυτού, αλλ αμα-
στήσω αυτό εμ τη εσχάτη ημέρα. τούτο δέ
εστί το θέλημα του πέμψαντος με, ίνα
πας ο θεωρών τομ υιόμ και πιστεύωμ εις αυ
τόμ έχη ζωήμ αιώμιομ, και αμαστήσω αυτόμ
εγώ τη εσχάτη ημέρα. εγόγγυζομ ουμ οι
ιουδαίοι περί αυτού ότι είπεμ, εγώ ειμί ο
άρτος ο καταβάς εκ του ουραμού, και έλε-
γομ. ουχ ούτος εστίμ ιησούς ο υιός ιωσήφ,
ου ημείς οίδαμεμ τομ πατέρα και τήμ μητέ
ρα. πως ουμ λέγει ούτος ότι εκ του ουρα-
μού καταβέβηκα. απεκρίθη ουμ ο ιησούς και
είπεμ αυτοίς. μη γογγύζετε μετ αλλήλωμ.
ουδείς δύναται ελθείμ προς με εάμ μη ο πα
τήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόμ, και εγώ α-
μαστήσω αυτόμ τη εσχάτη ημέρα. εστί γε-
γραμμένομ εμ τοις προφήταις. και έσομται
πάντες διδακτοί θεού. πας ουμ ο ακούωμ
παρά του πατρός και μαθώμ έρχεται προς
με. ουχ ότι τομ πατέρα τις εόρακεμ, ει μή
ο ών παρά του θεού, ούτος εώρακε τομ πα
τέρα. αμήμ αμήμ λέγω υμίν, ο πιστεύωμ
εις εμέ έχει ζωήμ αιώμιομ. εγώ ειμί ο άρτος
της ζωής. οι πατέρες υμών έφαγομ το μάμ
να εμ τη ερήμω και απέθαμομ. ούτός εστίμ
ο άρτος ο εκ του ουραμού καταβαίμωμ, ίνα
τις εξ αυτού φάγη και μη αποθάμη. εγώ
ειμί ο άρτος ο ζωμ ο εκ του ουραμού κατα-
βάς. εάμ τις φάγη εκ τούτου του άρτου, ζή
σεται εις τομ αιώνα. και ο άρτος δε όμ εγώ
δώσω ή σαρξ μού εστίμ, ήμ εγώ δώσω υ-
πέρ της του κόσμου ζωής. εμάχομτο ουμ οι
ιουδαίοι προς αλλήλους λέγομτες. πως
δύναται ούτος ημίν δούναι τήμ σάρκα φα-
γείμ. είπεμ ουμ αυτοίς ο ιησούς. αμήμ α-
μήμ λέγω υμίν, εάμ μη φάγητε τήμ σάρ-
κα του υιού του ανθρώπου, και πίητε αυ
τού το αίμα ουκ έχετε ζωήμ εμ εαυτοίς.
ο τρώγωμ μου τήμ σάρκα και πίνωμ μου
το αίμα, έχει ζωήμ αιώμιομ, και εγώ
αμαστήσω αυτόμ τη εσχάτη ημέρα. η
γαρ σαρξ μού αληθώς εστί βρώσις, και
το αίμα μου αληθώς εστί πόσις. ο τρώ-
γωμ μου τήμ σάρκα και πίνωμ μου το
αίμα, εμ εμοί μένει κάγώ εμ αυτώ.

me nõ sitiet in eternũ. Sed dixi vobis
qz vidistis me: & non credidistis. Omne
qđ dat mihi pater ad me veniet: et
eum qui venit ad me non eiciam foras
quia descendi de celo non vt faciam
voluntatem meã: sed voluntatẽ
eius qui misit me. Hec est aũt
eius qđ misit me patris: vt omne qđ de
dit mihi non perdaz ex eo: sed resuscitẽ
illud in nouissimo die. Hec est autem
voluntas patris mei qui misit me: vt oo
omnis qui videt filium et credit in eũ
hẽat vitã eternã: & ego resuscitabo eũ
in nouissimo die. Murmurabant ergo
iudei de illo quia dixisset: ego sum
panis viuus q de celo descẽdi. Et dice
bãt. Nonne hic est filius ioseph oo oo
cuius nos nouimus patrem & matrẽ?
Quomodo ergo dicit hic quia de celo
descendi? Respondit ergo ieſus et oo
dixit eis. Nolite murmurare inuicem.
Nemo potest venire ad me nisi pater
qui misit me traxerit eũ: & ego resuscita
bo eum in nouissimo die. Est scriptum
in prophetis. Et erunt oo oo oo oo
omnes docibiles dei. Omnis qui audiuit
a patre & didicit venit ad oo oo oo
me. Non quia patrem vidit q̃ nisi
is qui est a deo: hic vidit patrem oo
Amen amen dico vobis qui credit oo
in me habet vitaz eternã. Ego sum pa
nis vite. Patres vestri mãducauerũt mã
na in deserto et mortui sunt. Hic est
panis de celo descendens: vt si oo
qz ex ipo mãducauerit nõ moriat. Ego
sum panis viuus qui de celo descendi.
Si quis mãducauerit ex hoc pane vi-
uet in eternum. Et panis quem ego oo
dabo caro mea est pro oo oo oo oo
mundi vita. Litigabant ergo oo oo oo
iudei ad inuicem dicentes. Quõ potest
hic nobis carnem suã dare ad mãducã
duz? Dixit ergo eis ieſus. Amen amen
dico vobis: nisi mãducaueritis carnem
filij hominis et biberitis eius oo oo
sanguinem: nõ habebitis vitã in vobis
Qui mãducat meaz carnẽ & bibit meũ
sanguinez habet vitam eternam: & ego
resuscitabo eum in nouissimo die. oo
Caro enim mea vere est cibus et oo
sanguis me vere est pot. Qui mãdu
cat meã carnẽ et bibit meum sanguinem
in me manet et ego in illo. oo oo oo

Mat.16.d. Mar.14.d Luce.22.c. sup.5.c.

Mat.25.g. Mar.6.a. Luce.4.d i.7.b.

Esaie.54.d

Mat.11.g. Luce.10.f. i.6.c.

i.Cor.11.c

καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ
ζῶ διά τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κα-
κεῖνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. οὐ καθὼς ἔφα-
γον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον.
ὁ τρώγων μου τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται
εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδά-
σκων ἐν καπερναούμ. πολλοὶ οὖν ἀκού-
σαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον. σκλη-
ρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος, τίς δύναται αὐ-
τοῦ ἀκούειν. εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅ
τι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς. τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει.
ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου α
ναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον. τὸ πνεύ-
μά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν. ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ
οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεύ
μά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. ἀλλ᾽ εἰσίν ἐξ ὑμῶν τι
νες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς
ὁ ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ
τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν.
διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται
ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ πατρός μου. ἐκ τούτου πολλοὶ ἀ-
πῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν
οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα. μὴ καὶ ὑμεῖς θέ
λετε ὑπάγειν. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέ
τρος. κύριε πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα. ῥήμα
τα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. καὶ ἡμεῖς πεπιστεύ-
καμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι σύ εἶ ὁ χριστός ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη αὐ-
τοῖς. οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξά-
μην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. ἔλε-
γε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτην. οὗ-
τος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι εἷς
ὢν ἐκ τῶν δώδεκα. Cap.7.

Καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν
τῇ γαλιλαίᾳ. οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰου
δαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰου
δαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν
ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ μετάβηθι ἐντεῦ-
θεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ
μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ
ποιεῖς. οὐδεὶς γάρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ
ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποι
εῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ
γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς
οὔπω πάρεστιν. ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος
πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κό-
σμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρ-

Sicut misit me viuens pater: et ego
viuo propter patrem: et qui manducat me et ipse
viuet propter me. Hic est panis qui
de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres vestri manna et mortui sunt.
Qui manducat hunc panem viuet in
eternum. Hec dixit in synagoga docens
in capharnaum. Multi ergo audientes
ex discipulis eius dixerunt. Durus est hic sermo et quis potest eum
audire? Sciens autem ihesus apud semetipsum
quia murmurarent de hoc discipuli eius
dixit eis. Hoc vos scandalizat. Si ergo videritis filium hominis ascen-
dentem vbi erat prius. Spiritus est qui viuificat: caro non prodest
quicquam. Verba que ego locutus sum vobis spiritus
et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis
qui non credunt. Sciebat enim ab initio
ihesus qui essent credentes: et quis
quis traditurus esset eum. Et dicebat.
propterea dixi vobis quia nemo potest
venire ad me: nisi fuerit ei datum
a patre meo. Ex hoc multi
discipulorum eius abierunt retro: et
iam non cum illo ambulabant. Dixit
ergo ihesus ad duodecim. Numquid et vos
vultis abire? Rndit ergo ei simon pe-
trus. Domine ad quem ibimus. Verba
vite eterne habes. Et nos credimus Mat.16.d
et cognouimus quia tu es christus
filius dei. Respondit eis ihesus. Non
ego vos duodecim elegi: et
ex vobis vnus diabolus est? Dice
bat autem de iuda simonis scariothis. Hic
enim erat traditurus eum
cum esset vnus ex duodecim. Cap.7.

Post hec autem ambulabat ihesus in
galileam. Non enim volebat in iudeam
ambulare: quia querebant eum iudei
interficere. Erat autem in primo dies fe
stus iudeorum scenophegia. Dixerunt ad
eum fratres eius. Transi hinc
et vade in iudeam: vt et discipuli tui videant opera tua que
facis. Nemo quippe in occulto quid facit: et
querit ipse in palam esse. Si hec facis
manifesta teipsum mundo. Neque
enim fratres eius credebant in eum.
Dicit ergo eis ihesus. Tempus meum
nondum aduenit. Tempus autem vestrum
semper est paratum. Non potest mundus
odisse vos. Me autem odit quia ego testimo

Mat.16.f
Mar.14.g
Luce.22.g.
Mar.16.d.
Mar.14.c.

τυρώ ο περί c αυτού, f ότι Τα g έργα b αυτού i ωοιη
ρά k εστίμ. l υμείς m αμάβητε n εις Τημ o εορτήμ p Ταύ
τημ. q εγώ r ούπω s αμαβαίμω t εις Τημ u εορτήμ x Ταύ
τημ, y ότι ο καιρός ο a εμός b ούπω c πεπλήρωται.
d Ταύτα e λε f ειπών g αυτοίς, h έμειμεν i εμ Τη k γαλι
λαία. l ως m λε n αμέβησαν ο οι p αδελφοί q αυτού,
r τότε s και t αυτός u αμέβη x εις Τημ y εορτήμ z ου & φα
μερώς, a αλλ b ως c εν d κρυπτώ. e οι f ουμ g ιουδαίοι
h εζήτουμ i αυτόν k εμ Τη l εορτή, m και n έλεγομ. o που
p εστίμ q εκείμος. r και s γογγυσμός t πολύς u περί
x αυτού y ημ z εμ & Τοις ' όχλοις. ' οι a μεμ b έλεγομ c ό
τι d αγαθός e εστίμ, f άλλοι g έλεγομ h ου, i αλλά
k πλαμά Τομ l όχλομ. m ουδείς n μέντοι o παρρη
σια p ελάλει q περί r αυτού. s διά Τομ f φόβομ Τωμ
u ιουδαίωμ. x ήδη y δε Της ' εορτής a μεσούσης b α
μέβη ο ιησούς d εις Το e ιερόμ f και g εδίδασκε. h και
i εθαύμαζομ οι k ιουδαίοι l λέγομτες. m πως n ού
τος o γράμματα p οιδε q μη r μεμαθηκώς. s απεκρί
θη t ουμ u αυτοίς ο x ιησούς y και ' είπεμ. a η b εμή c δι δα
χή d ουκ e εστίμ f εμή, g αλλά Τού h πέμψαμτός i με.
k εάμ l τις m θέλη Το n θέλημα o αυτού p ποιείμ, q γμώ
σεται r περί Τής s διδαχής t πότερομ u εκ Του x θεού
y εστίμ, z η & εγώ a απ b εμαυτού c λαλώ. d ο e αφ f εαυ
τού g λαλώμ Τημ h δόξαμ Τημ i δίαμ k ζητεί. l ο m δε
n ζητώμ Τημ o δόξαμ Του p πέμψαμτος q αυτόμ,
r ούτος s αληθής t εστί, u και x αδικία y εμ z αυτώ & ουκ
a εστίμ. b ου c μωσής d δέδωκεμ e υμίμ Τομ f μόμομ.
g και h ουδείς i εξ k υμώμ l ποιεί Τομ m μόμομ. n τι o με
p ζητείτε q αποκτείμαι. r απεκρίθη s ο t όχλος u και
x είπε. y δαιμόμιομ z έχεις. & τις ' σε a ζητεί b αποκτεί
μαι. c απεκρίθη d ιησούς e και f είπεμ g αυτοίς. h εμ i έρ
γομ k εποίησα l και m πάμτες n θαυμάζετε. o διά
p Τούτο q μωσής r δέδωκεμ s υμίμ Τημ t περιτομήμ,
u ουχ v ότι w εκ Του x μωσέως y εστίμ, z αλλ & εκ Τωμ
a πατέρωμ. b και c εμ d σαββάτω e περιτέμμετε f άμ
θρωπομ. g ει h περιτομήμ i λαμβάμει k άμθρωπος
l εμ m σαββάτω, n ίμα o μη p λυθή ο q μόμος r μωσέως,
s εμοί t χολάτε u ότι x όλομ y άμθρωπομ z υγιή & ε
ποίησα ' εμ a σαββάτω. b μη c κρίμετε d κατ e όψιμ,
f αλλά Τημ g δικαίαμ h κρίσιμ i κρίματε. k έλεγομ
l ουμ m τιμές n εκ Τωμ o ιεροσολυμιτώμ. p ούχ q ού
τος r εστίμ s ομ t ζητούσιμ u αποκτείμαι, v και w ίδε x παρ
ρησία y λαλεί, z και & ουδέμ a αυτώ b λέγουσι. c μή
ποτε d αληθώς e έγμωσαμ οι f άρχομτες g ότι h ού
τος i εστίμ ο k Χριστός. l αλλά m Τούτομ n οίδαμεμ
o πόθεμ p εστίμ. q ο δε r Χριστός s όταμ t έρχηται, u ου
δείς v γιμώσκει w πόθεμ x εστίμ. y έκραξεμ z ουμ & εμ Τω
' ιερώ a διδάσκωμ ο b ιησούς c και d λέγωμ. e καμέ
f οίδατε, g και h οίδατε i πόθεμ k ειμί, l και m απ n εμαυ
τού o ουκ p ελήλυθα, q αλλ r εστίμ s αληθιμός ο t πέμ
ψας u με, v ομ w υμείς x ουκ y οίδατε, z εγώ & οίδα
' αυτόμ, a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z & ' a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z & ' a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z & '

πέστειλεμ. ᵍ ζητοῦμ ᵉ ουμ ᵇ αὐτόμ ᶜ πιάσαι, ᵇ και ᶜ ουδείς ᶠ επέβαλεμ ᵉ επ ᵇ αὐτόμ / τημ ᶠ χείρα, ᵇ ὁτι ᶠ οὔ πω ᵐ ελήλυθει / η ᵐ ὥρα ᵒ αὐτοῦ. ᵖ πολλοί ᵍ δε ᶠ εκ / του ᵖ ὄχλου ᶠ επίστευσαμ ᵘ εις ˣ αὐτόμ ʸ και ᶠ ἔλε= γομ. ᵉ ὁτι / ο ᵇ Χριστός ᶜ ὁταμ ᵖ ἔλθη ᶜ μήτι ᶠ πλείο= μα ᵍ σημεία ᶠ ποιήσει ʰ πμ ᶠ οὗτος ᵐ εποίησεμ. ᶰ ἤκου σαμ / οι ᵒ φαρισαῖοι / του ᵖ ὄχλου ᵍ γογγύζομτος ᶠ περί ᵉ αὐτοῦ ᶠ ταῦτα, ᶰ και ˣ απέστειλαμ ʸ υπηρέ= τας / οι ᶠ φαρισαῖοι ᵉ και / οι ᵇ αρχιερείς, ᶜ ἱμα ᵖ πιά= σωσιμ ᵉ αὐτόμ. ᶠ εἶπεμ ᵉ ουμ / ο ᵇ ιησούς. ᶠ ἔτι ᵇ μικρόμ ᶠ χρόμομ ᵐ μεθ ᶰ υμῶμ ᵒ ειμί, ᵖ και ᵍ υπάγω ᶠ προς / τόμ ᵉ πέμψαμτά ᶠ με. ᶰ ζητήσετε ᶠ με ᶠ και ᶠ ουχ ᵉ ευ ρήσετε, ᵇ και ᶜ όπου ᵇ ειμί ᶠ εγώ ᶠ υμεῖς ᵉ ου ᵇ δύμασ= θε ᶠ ελθεῖμ. ᵇ εἶπομ ᶠ ουμ / οι ᵐ ιουδαῖοι ᶰ προς ᵒ εαυ= τούς. ᵖ που ᵍ ούτος ᶠ μέλλει ᵉ πορεύεσθαι, ᶠ ὁτι ᶰ η= μεῖς ˣ ουχ ᶠ ευρήσομεμ ᵉ αὐτόμ. ᵉ μη ᵇ εις / τημ ᶜ δια= σποράμ / των ᵖ ελλήμωμ ᶠ μέλλει ᶠ πορεύεσθαι ᵉ και ᵇ διδάσκειμ / τους ᶠ ἕλλημας. ᵇ τις ᶠ εστίμ ᵐ ούτος / ο ᶰ λόγος ᵒ ομ ᵖ εἶπε, ᵍ ζητήσετε ᶠ με ᵉ και ᶠ ουχ ᶰ ευρήσε τε, ˣ και ᶠ όπου ᶠ ειμί ᵉ εγώ ᵇ υμεῖς ᶜ ου ᵇ δύμασθε ᶠ ελ= θεῖμ. ᶠ εμ ᵉ δε / τη ᵇ εσχάτη ᶠ ημέρα / τη ᵏ μεγάλη / της ᶠ εορτης ᵐ ειστήκει / ο ᶰ ιησούς ᵒ και ᵖ ἔκραξε ᵍ λέγωμ. ᶠ εάμ ᵉ τις ᶠ διψά, ᶰ ερχέσθω ᶠ προς ᶠ με ᵉ και ᵉ πιμέτω / ο ᵇ πιστεύωμ ᶜ εις ᵒ εμέ ᶜ καθώς ᶠ εἶπεμ / η ᵍ γραφή ᵇ πο ταμοί ᶠ εκ / της ᵏ κοιλίας ᶠ αὐτοῦ ᵐ ρευσουσιμ ᶰ ὕδα τος ᵒ ζώμτος. ᵖ τούτο ᵍ δὲ ᶠ εἶπε ᵉ περί / του ᶠ πμεύ= ματος ᶰ ου ˣ ἔμελλομ ᶠ λαμβάμειμ / οι ᶠ πιστεύομ= τες ᵉ εις ᵇ αὐτόμ. ᶜ ούπω ᵒ γαρ ᶜ ημ ᶠ πμεῦμα ᵍ ἅγιομ, ᵇ ὁτι ᶠ ιησούς ᵏ ουδέπω ᶠ ἐδοξάσθη. ᵐ πολλοί ᶰ ουμ ᵒ εκ / του ᵖ ὄχλου ᵍ ακούσαμτες / τομ ᶠ λόγομ ᶰ ἔλε= γομ. ᶜ ούτος ᶰ εστίμ ᶠ αληθώς / ο ᶠ προφήτης. ᶠ ἄλ= λοι ᵉ ἔλεγομ ᵇ ούτος ᶜ εστίμ / ο ᵒ Χριστός. ᶜ ἄλλοι ᶠ ἔ λεγομ. ᵉ μη ᵇ γαρ ᶠ εκ / της ᵏ γαλιλαίας / ο ᶠ Χριστός ᵐ ἔρχεται. ᶰ ουχί / η ᵒ γραφή ᵖ εἶπεμ ᵍ ὁτι ᶠ εκ / του ᵉ σπέρματος ᶠ δαυίδ ᶰ και ˣ από ᶠ βηθλεέμ / της ᶠ κώ= μης, ᵉ όπου ᵇ ημ ᶜ δαυίδ / ο ᵒ Χριστός ᶜ ἔρχεται. ᶠ σ= χίσμα ᵍ ουμ ᵇ εμ / τω ᶠ όχλω ᵏ εγένετο ᶠ δι ᵐ αὐτόμ. ᶰ τιμές ᵒ δε ᵖ ήθελομ ᵍ εξ ᶠ αὐτῶμ ᵉ πιάσαι ᶠ αὐτόμ, ᶰ αλλ ˣ ουδείς ᶠ επέβαλεμ ᵉ επ ᵃ αὐτόμ / τας ᵇ χείρας. ᶜ ήλθομ ᵒ ουμ / οι ᶜ υπηρέται ᶠ προς / τους ᵍ αρχιε= ρείς ᵇ και ᶠ φαρισαίους, ᵏ και ᶠ είπομ ᵐ αυτοίς ᶰ εκεί = μοι. ᵒ διά ᵖ τι ᵍ ουκ ᶠ ηγάγετε ᵉ αὐτόμ. ᶠ απεκρίθησαμ / οι ᶰ υπηρέται. ˣ ουδέποτε ᶠ ούτως ᶠ ελάλησεμ ᵉ άμ= θρωπος ᵇ ως ᶜ ούτος / ο ᵇ άμερωπος. ᶜ απεκρίθησαμ ᶠ ουμ ᵉ αυτοίς / οι ᵇ φαρισαῖοι. ᶠ μη ᵏ και ᶠ υμεῖς ᵐ πε= πλάμησθε. ᶰ μη ᵒ τις ᵖ εκ / των ᵍ αρχόμτωμ ᶠ επίστευ σεμ ᵉ εις ᶠ αὐτόμ, ᶰ η ᶠ εκ / των ᶠ φαρισαίωμ. ᶠ αλλ / ο ᵉ ὁ χλος ᵇ ούτος / ο ᶜ μη ᵒ γιμώσκωμ / τομ ᶠ μόμομ, ᶠ επι κατάρατοί ᵉ εισί. ᵇ λέγει ᶠ μικόδημος ᵏ προς ᶠ αὐ= τούς / ο ᵐ ελθώμ ᶰ μυκτός ᵒ προς ᵖ αὐτόμ ᵍ εις ᶠ ωμ ᵉ εξ ᶠ αὐτῶμ. ᶰ μη / ο ᶠ μόμος ᶠ ημῶμ ᶠ κρίμει / τομ ᵉ άμ= θρωπομ, ᵇ εάμ ᶜ μη ᵒ ακούση ᶜ παρ ᶠ αὐτοῦ ᵉ πρότε= ρομ ᵇ και ᶠ γμῶ ᵏ τι ᶠ ποιεί. ᵐ απεκρίθησαμ ᶰ και ᵒ είπομ

sit. ᶠ Querebant ᵉ ergo ᵇ eū ᶜ apprehēdere: ᵇ τ ᶜ nemo ᶠ misit ᵉ in ᵇ illū ᶠ manꝰ: ᵏ quia ᶠ nōdum ᵐ venerat ᶰ hora ᵒ eius. ᶠ De ꝯ turba ᵍ aūt ᵖ multi ᶠ crediderūt ᵘ in ˣ eum: ʸ τ ᶠ dicebant. ᵇ Christus ᶜ cum ᵒ venerit: ᶜ nūqd ᶠ plura ᵍ signa ᶠ faciet ᵏ ꝓ ᵏ que ᶠ hic ᵐ fecit? ᶰ Audierunt ᵒ pharisei ᵖ turbam ᵍ murmurantem ꝯ ᶠ de ᶰ illo ᶠ hec: ˣ et ᵉ miserunt ᵇ pncipes ꝯ ᵇ sacerdotū ᵉ τ pharisei ᶠ ministros ᶜ vt ᵒ apprehēderēt ᶜ ieſū. ᶠ Dixit ᵉ ergo eis ᵇ ieſ. ᶠ Adhuc ᶠ tp̄s ᵐ vobiſcū ᵒ ſū ᵖ τ ᵍ vado ᶠ ad ꝯ ⌊ ᵏ modicū ᵉ eū ᵍ q̄ me ᵉ miſit. ᶰ Quereris ᶜ me ᶠ τ nō ᵒ inue nietis: ᵇ et ᶜ vbi ᶠ ego ᵒ ſum ᶠ vos ᵍ non ᵇ poteſtis ᶠ vēire. ᵏ Direſt ᶠ ergo ᵐ iudei ᶰ ad ᵒ ſemetipos. ᵖ Quo ᵍ hic ᶠ iturus ᵉſt: ᶠ quia ꝯ ᶰ non ᶠ inueniem ᵍ eū? ᵉ Numquid ᵇ in ᶜ diſper ſionem ᵒ gentium ᶠ iturus ᵉſt ᶜ et ꝯ ᵇ docturus ᶠ gentes? ᵏ Quis ᶠ eſt ᵐ hic ꝯ ᵐ ſermo ᵒ quē ᵖ dixit: ᵍ q̄rētis ᶠ me ᶜ τ nō ᵐ inuenie tis: ᶠ τ vbi ᶠ ſum ᵉ ego ᵇ vos ᶜ non ᵒ poteſtis ᶠ ve nire. ᶠ In ᵇ nouiſſimo ᵉ autem ᶠ die ᵏ magno ᶠ feſtiuitatis ᵐ ſtabat ᶰ ieſus ᵒ τ clamabat ᵍ di cēs. ᶠ Si ᵉ q̄s ᶠ ſitit: ᶰ veniat ˣ ad ᶠ me ᶠ τ ᵍ bibat. ᵇ Qui ᵇ credit ᶜ in ᵒ me ᶜ ſicut ᶠ dicit ᵉ ſcriptura: ᶠ de ᵏ ventre ᶠ eius ᵐ fluent ᶰ aque ꝯ ⌊ ᵇ flumia ᵒ uiue. ᵖ Hoc ᵍ autem ᶠ dixit ᵉ de ᶠ ſpiritu ꝯ ᶰ quem ᶠ accepturi ᵉrant ᶠ credentes ꝯ ᶰ in ᵇ eum. ᶜ Nondū ᵒ enim ᶜ erat ᶠ ſpiritꝰ ᵉ datꝰ ᵇ quia ᶠ ieſus ᵏ nondum ᶠ erat ᶠ glorificatus. ᵒ Ex illa ᶰ ergo ᵖ turba ᵍ cū ᵍ audiſſēt hos ᶠ ſer= mones eiꝰ ᵉ dicebāt. ᶠ Hic ᶰ ᵩ ˣ vere ᶠ ꝓpheta. ᶠ Alij ᵉ dicebāt. ᵇ Hic ᶜ eſt ᵒ chriſtꝰ. ᶜ q̄dā aūt ᶠ di cebāt. ᵉ Numquid ᶠ a ᵏ galilea ꝯ ꝯ ᵐ venit ᶠ ꝛ̄ps. ᶰ Nōne ᵒ ſcriptura ᵖ dicit ᵍ q ᶠ ex ᵉ ſemine ᶠ dauid: ᶰ τ ᶠ de ᶠ bethleem ᶠ caſtello ᵉ vbi ᵇ erat ᶜ dauid ᶜ venit ᵒ chriſtꝰ. ᶠ Diſſenſio ᵉ ita ᵩ ᵇ facta ᵉ eſt ᵇ in ᶠ turba ᶠ propter ᵐ eum. ꝯ ᶰ Quidā ᵒ aūt ᵍ ex ᵢpſis ᵖ volebāt ᵉ apphēdere ᶜ eū ᶰ ſed ᶠ nemo ᶠ miſit ᶠ ſuper ᵉ eum ᵇ manus. ꝯ ᶜ Venerunt ᵇ ergo ᶜ miniſtri ᶠ ad ᵉ pontifices ᵇ et ᶠ phariſeos ᵏ et ᶠ dixerunt ᵐ eis ᶰ illi. ꝯ ᵒ Quare ᵍ non ᶠ adduxiſtis ᵉ illū? ᶠ Reſpōdeſt ᶰ miniſtri. ˣ Numqᵩ ᶠ ſic ᶠ locutus ᵉ eſt ᵉ homo: ᵇ ſicut ᶜ hic loquitur. ᶠ Reſpōderunt ꝯ ᶠ ergo ᵉ eis ᵇ phariſei. ᶠ Nūquid ᵏ τ ᶠ vos ᵐ ſedu cti ᵐ eſtis? ᶰ Nūquid ᵖ ex ᵍ pncipib ᵒ aliqs ᶠ cre didit ᵉ in ᶠ eū: ᶰ aut ˣ ex ᶠ phariſeis? ᶠ Sed ᵉ tur ba ᵇ hec ᵒ que ᶜ non ᵖ nouit ᶠ legem: ᶠ maledicti ᵉ ſunt. ᵇ Dixit ᶠ nicodemus ᵏ ad ᶠ eos ꝯ ᵐ ille ᵐ qui ᵐ venit ᵒ ad ᵖ eū ᶰ nocte: ᶠ q ᵛⁿ ᵍ erat ᵉ ex ᶠ ipſis. ᶰ Numqd ˣ lex ᶠ noſtra ᶠ iudicat ᵉ ho minē ᵇ: ᵇ niſi ᵉ prius ᵒ audierit ᶜ ab ᶠ ipſo ⌈ rūt ᵇ τ cognouerit ᵏ qd ᶠ faciat? ᵐ Rñdeſt ᶰ τ ᵒ dixe

Mat. 21.g. Mar. 12.b. Lu. 19.g.f 20.c.7. 22.a

Mat. 21.c.

Esa. 44.a

Mich. 5.a.

Mat. 17.c. Lucc. 13.c.

1. Joh. 4.c. sup. 4.b.

sup. 3.a.

sup. codex.c

αυτώ. μη και συ εκ της γαλιλαίας εί. ερεύ=
νησον και ίδε ότι προφήτης εκ της γαλιλαί
ας ουκ εγήγερται. και επορεύθη έκαστος εις
τον οίκον αυτού. Cap.8.

Ιησούς δε επορεύθη εις το όρος των ε=
λαιών. όρθρου δε πάλιν παρεγένετο εις
το ιερόν. και πας ο λαός ήρχετο προς αυ
τόν. και καθίσας εδίδασκεν αυτούς. άγουσι
δε οι γραμματείς και οι φαρισαίοι προς αυ
τόν γυναίκα επί μοιχεία κατειλημμένην, και
στήσαντες αυτήν εν μέσω λέγουσιν αυτώ.
διδάσκαλε, ταύτην εύρομεν επαυτοφώρω
μοιχευομένην. εν δε τω νόμω ημών μω=
σής ενετείλατο τας τοιαύτας λιθοβολείσθαι.
συ ουν τι λέγεις. τούτο δε έλεγον πει=
ζοντες αυτόν ίνα έχωσι κατηγορίαν κατ αυ=
τού. ο δε ιησούς κάτω κύψας τω δακτύλω
έγραφεν εις την γην μη προσποιούμενος.
ως δε επέμενον ερωτώντες αυτόν, ανακύ=
ψας είπε προς αυτούς. ο αναμάρτητος υ=
μών πρώτος τον λίθον επ αυτή βαλέτω.
και πάλιν κάτω κύψας έγραφεν εις την
γην. οι δε ακούσαντες και υπό της συνει δή
σεως ελεγχόμενοι εξήρχοντο εις καθείς αρξά
μενοι από των πρεσβυτέρων έως των εσχά=
των, και κατελείφθη μόνος ο ιησούς και η
γυνή εν μέσω ούσα. ανακύψας δε ο ιησούς
και μηδένα θεασάμενος πλην της γυναικός
είπεν αυτή. γύναι ποι είσιν εκείνοι οι κατήγοροι
σου. ουδείς σε κατέκρινεν. η δε είπεν ουδείς
κύριε. είπε δε αυτή ο ιησούς. ουδέ εγώ σε
κατακρίνω, πορεύου και από του νυν μηκέτι
αμάρτανε. πάλιν ουν αυτοίς ο ιησούς ελά=
λησε λέγων. εγώ είμι το φως του κόσμου
ο ακολουθών μοι ου μη περιπατήση εν τη
σκοτία, αλλ έξει το φως της ζωής. είπον
ουν αυτώ οι φαρισαίοι, συ περί σεαυτού
μαρτυρείς, η μαρτυρία σου ουκ εστίν αλη
θής. απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτοίς. καν ε
γώ μαρτυρώ περί εμαυτού, αληθής εστίν
η μαρτυρία μου, ότι οίδα πόθεν ήλθον και
που υπάγω. υμείς δε ουκ οίδατε πόθεν
έρχομαι η που υπάγω. υμείς κατά την
σάρκα κρίνετε, εγώ ου κρίνω ουδένα. και ε
άν κρίνω δε εγώ, η κρίσις η εμή αληθής εσ=
τίν ότι μόνος ουκ ειμί, αλλ εγώ και ο
πέμψας με πατήρ. και εν τω νόμω δε τω
υμετέρω γέγραπται, ότι δύο ανθρώπων η
μαρτυρία αληθής εστίν. εγώ είμι ο μαρτυ=
ρών περί εμαυτού, και μαρτυρεί περί ε=
μού ο πέμψας με πατήρ. έλεγον ουν αυ=
τώ. που εστίν ο πατήρ σου. απεκρίθη ο ιη=
σούς. ούτε εμέ οίδατε ούτε τον πατέρα

ei. Scrutare scri
pturas et vide quia a galilea pphetа non surrexit. Et reuersi sunt vnusquisq; in domum suam. Cap.8.

Iesus aũt perexit in mõtem oliueti
et diluculo iterum venit in templũ et omnis populus venit ad eum
et sedẽs docebat eos. Adducunt aũt scribe et pharisei mulierem in adulterio deprehensam: et
statuerunt eam in medio dixerunt ei.
Magister hec mulier mõ deprehẽsa est
in adulterio. In lege aũt moyses
mandauit nobis huiusmodi lapidare.
Tu ergo qd dicis. Hoc aũt dicebãt
ptantes eum vt possent accusare eũ.
Jesus aũt inclinans se deorsum digito
scribebat in terram.
Cum ergo perseueraret interrogãtes ere
xit se et dixit eis. Qui sine pctõ ẽ vestrũ
primus in illam lapidem mittat.
Et iterum se inclinans scribebat in
terram. Audientes autem hec
vnus post vnum exibant incipientes
a senioribus
et remansit solus iesus et
mulier in medio stãs. Erigẽs aũt se iesꝰ
dixit ei. Mulier vbi sunt qui te accu
sabãt. Neo te cõdẽnauit. Que dixit. Ne
mo dñe. Dixit autẽ iesus. Nec ego te
condẽnabo: vade et iam amplius noli
peccare. Iterꝫ ergo locutus est eis iesꝰ
dicens. Ego sum lux mundi
qui sequitur me non ambulat in
tenebris sed habebit lumẽ vite. Dixerũt
ergo ei pharisei. Tu de testimonio
testionii phibes: testimonii tui nõ ẽ ve
rũ. Respondit iesus et dixit eis. Et si
testimonii perhibeo de meipso vꝛe est
testimonii meũ: quia scio vnde veni et
quo vado. Vos autem nescitis vnde
venio aut quo vado. Vos secundum
carnẽ iudicatis: ego nõ iudico quemq;
iudico ego: iudiciũ meũ vꝛe ẽ: Et si
quia solus non sum: sed ego et
qui misit me pater. Et in lege
vestra scriptum est: quia duorum hoiꝫ
testionii verũ est. Ego sũ q̃ testimonii
phibeo de meipo: et testionii phibet de
me qui misit me pater. Dicebãt ergo ei.
Vbi est pater tuus. Respondit iesus.
Neq; me scitis neq; patrem

fuꝑ.5.f.

A

fuꝑ.5.f.

B

Deut.17.b
Mat.18.c.
Hebr.10.d.
1.Cor.13.a

Mat.11.g.
Luce.10.g.
fuꝑ.7.d.

C

μου. "εἰ °ἐμέ ᵖἤδειτε, ᵠκαὶ τὸν ʳπατέρα ˢμου ᵗἤ
δειτε "ἂν. ˣΤαῦτα τὰ ʳῥήματα ᵗἐλάλησεν ὁ °ιη=
σοῦς ᵇἐν τῷ ᶜγαζοφυλακίῳ ᵈδιδάσκων ᵉἐν τῷ
ᶠἱερῷ ᵍκαὶ ʰοὐδεὶς ᶦἐπίασεν ʲαὐτόν, ᵏὅτι ˡ οὔπω
ᵐἐληλύθει ἡ °ὥρα ᵖαὐτοῦ. ᵠεἶπεν ʳοὖν ˢπάλιν ᵗαὐ
τοῖς ὁ "ιησοῦς. ˣἐγὼ ʳὑπάγω ᵗ καὶ ᵘζητήσετέ ʰμε,
ᶜκαὶ °ἐν τῇ ᶜἁμαρτίᾳ ʳὑμῶν ᵛ ἀποθανεῖσθε. ʰ ὅ=
που ᵗἐγὼ ᵘὑπάγω ᵗ ὑμεῖς ˡˡοὐ ˣδύνασθε °ἐλθεῖν
ᵖἔλεγον ᵠοὖν ὁι ᵗἰουδαῖοι. ᵛ μήτι ᵗἀποκτενεῖ "ε=
αυτόν, ˣὅτι ᵗλέγει ᵗὅπου ᵛ ἐγὼ ʰ ὑπάγω ᶜ ὑμεῖς
°οὐ ˣδύνασθε ᵗἐλθεῖν. ᵠ καὶ ʰεἶπεν ᵗαὐτοῖς. ʰ ὑμεῖς
ᵗἐκ τῶν ˡˡκάτω "ἐστέ, °ἐγὼ ᵖἐκ τῶν ᵠἄνω ᵗεἰμί. ᵛ ὑ
μεῖς ᵗἐκ τοῦ "κόσμου ˣτούτου ᵗἐστέ, ἐγὼ °οὐκ ʰει
μὶ ᶜἐκ τοῦ °κόσμου ᶜτούτου. ᵗεἶπον ᵛοὖν ʰ ὑμῖν,
ᵗὅτι ᵛ ἀποθανεῖσθε ᵗἐν ταῖς ˡˡἁμαρτίαις "ὑμῶν. ᵠ ἐ=
άν ᵖ γὰρ ᵠ μὴ ᵗπιστεύσητε °ὅτι ᵗἐγώ "εἰμί, ˣ ἀποθα
νεῖσθε ᵗἐν ταῖς ᵗἁμαρτίαις ᵛὑμῶν. ʰ ἔλεγον ᶜ οὖν
°αὐτῷ. ᶜ σὺ ᵗτίς ᵛεἶ. ʰ καὶ ᵗεἶπεν ʰ αὐτοῖς ὁ ιησοῦς.
τὴν ˡˡ ἀρχὴν "ὅτι °καὶ ᵖ λαλῶ ᵠ ὑμῖν. ᵗ πολλὰ "ἔ=
χω ᵗπερὶ "ὑμῶν ᵛλαλεῖν ᵗκαὶ ᵗκρίνειν "ἀλλ ὁ ʰ πέμ
ψας ᶜ με °ἀληθής ᶜ ἐστί, ᵗκἀγὼ ᵛ ἃ ʰ ἤκουσα ᵗπαρ
ʰ αὐτοῦ ᵗταῦτα ˡˡ λέγω "εἰς τὸν °κόσμον. ᵖ οὐκ
ᵠ ἔγνωσαν ᵗὅτι τὸν °πατέρα ᵗαὐτοῖς "ἔλεγεν. ᵗεἶ=
πεν ᵗοὖν ᵗ αὐτοῖς ὁ "ιησοῦς. ʰ ὅταν ᶜ ὑψώσητε
τὸν °υἱὸν τοῦ ᵗἀνθρώπου, ᵗτότε ᵛγνώσεσθε ʰὅτι
ᵗἐγώ ʰ εἰμί. ᵗκαὶ ˡˡ ἀπ "ἐμαυτοῦ °ποιῶ ᵖοὐδέν, ᵠἀλ
λὰ ᵗκαθὼς °ἐδίδαξέ ᵗ με ὁ "πατήρ ˣμου ᵗταῦτα
ᵗλαλῶ. ᵛκαὶ ὁ ʰπέμψας ᶜμε °μετ ᵛἐμοῦ ᵗἐστὶν ᵛοὐκ
ʰ ἀφῆκέ ᵗμε ʰ μόνον ὁ ᵗπατήρ, ˡˡ ὅτι "ἐγὼ τὰ °ἀρεσ
τὰ ᵖαὐτῷ ᵠ ποιῶ ᵗ πάντοτε. ᵛ ταῦτα ᵗαὐτοῦ "λα=
λοῦντος ᵗπολλοὶ ᵗἐπίστευσαν ᵗεἰς ᵛαὐτόν. ʰ ἔλε=
γεν ᵗοὖν ὁ °ιησοῦς ᵗπρὸς τοὺς ᵗ πεπιστευκότας
ᵛαὐτῷ ʰ ἰουδαίους. ᵗἐὰν ʰ ὑμεῖς ᵗ μείνητε ˡˡ ἐν τῷ
"λόγῳ τῷ °ἐμῷ, ᵖἀληθῶς ᵠμαθηταί ᵗμου ᵛἐστέ.
ᵗκαὶ "γνώσεσθε τὴν ᵗἀλήθειαν, ᵗ καὶ ἡ ᵗἀλήθεια ᵛ ἐ=
λευθερώσει ʰ ὑμᾶς ᶜἀπεκρίθησαν ᵖαὐτῷ ᶜ σπέρμα
ᵗἀβραάμ ᵛ ἐσμεν, ʰ καὶ ᵗ οὐδενὶ ʰ δεδουλεύκαμεν
ᵗ πώποτε. ˡˡ πῶς "σὺ °λέγεις ᵖ ὅτι ᵠ ἐλεύθεροι ᵗ γε
νήσεσθε. ᵛ ἀπεκρίθη ᵗαὐτοῖς ὁ "ιησοῦς. ˣ ἀμὴν ᵗ ἀ=
μὴν λέγω ᵛ ὑμῖν, ʰ ὅτι ᶜπας ὁ °ποιῶν τὴν ᵗ ἁμαρτί
αν ᵗδοῦλός ᵛἐστι τῆς ʰ ἁμαρτίας. ὁ ᵗ δὲ ʰ δοῦλος
ᵗοὐ ˡˡ μένει "ἐν τῇ °οἰκίᾳ ᵖεἰς τὸν ᵠ αἰῶνα. ὁ ᵗ υἱὸς
ᵛ μένει ᵗεἰς τὸν "αἰῶνα. ˣ ἐὰν ᵗοὖν ὁ ᵗ υἱὸς ᵛ ὑμᾶς ʰ ἐ
λευθερώσῃ, ᶜ ὄντως °ἐλεύθεροι ᵗ ἔσεσθε. ᵗ οἶδα ᵛ ὅ
τι ʰ σπέρμα ᵗ ἀβραάμ ʰ ἐστέ, ᵗ ἀλλά ˡˡ ζητεῖτέ "με ᶜ ἀ
ποκτεῖναι, ᵖ ὅτι ὁ ᵠ λόγος ᵗ ὁ ἐμὸς ᵛ οὐ ᵗ χωρεῖ ʰ ἐν
ᵛ ὑμῖν. ᵗ ἐγὼ ᵛ ὃ ʰ ἑώρακα ᵗπαρὰ τῷ ᶜ πατρί °μου
ᶜ λαλῶ, ᵗ καὶ ᵛ ὑμεῖς ᵗοὖν ὃ ʰ ἑωράκατε ᵗ παρὰ τῷ
ˡˡ πατρὶ "ὑμῶν °ποιεῖτε. ᵖ ἀπεκρίθησαν ᵠ καὶ ᵗ εἶ=
πον ᵛ αὐτῷ ὁ ᵗπατήρ "ἡμῶν ˣ ἀβραάμ ᵗ ἐστί. ᵗ λέ=
γει ᵛ αὐτοῖς ὁ ʰ ιησοῦς. ᶜ εἰ °τέκνα τοῦ ᶜ ἀβραάμ ᵗ ἐ
στε, ᵗ τὰ ᵛ ἔργα τοῦ ʰ ἀβραὰμ ᵗ ἐποιεῖτε. ʰ νυνὶ δὲ ˡˡ ζη
τεῖτέ "με °ἀποκτεῖναι, ᵖ ἄνθρωπον ᵠ ὃς ᵗ τὴν ἀλή=

mẽ. "Si °me ᵖscireti "forsitã ᵠ t ᵖfez °mẽ
ˣ Hec ᶜverba ᵇlocutus ᵗest ᵃiesus [ᶜ sciretis.
ᵇin ᶜgazophylacio ᵈdocens ᶜ in ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠtẽplo. ᵍEt ʰnemo ᶦapprehẽdit ʲ eũ: ᵏqm "nec= Mat. 11.g
dũ "venerat °hora ᵖeius. ᵠDixit ᵗergo °iterũ Mar. 12.b
ᵗeis "iesus. ˣEgo ᵗvado ᵗ ᵠqueretis ʰme: ꝯ Luce. 19.g
ᶜet °in ᶜpeccato ᶜvestro ᵍmoriemini: ʰquo ꝯ sup. 7.8.
ᶜego ʲvado ᵗvos ᵐnon "potestis °venire. ꝯ
ᵖDicebãt ᵠergo ᵗ iudei. "Nũqd ᵗiterficiet "se
metipm: ˣquia ᵗdicit ᵗquo °ego ʰvado ᶜvos
°nõ ᵗpotestis ᵗvenire? ᵍEt ʰdicebat ᵗeis. ʰVos
ᵐdeorsũ "estis: °ego ᵖde ᵠsuperi ᵗsuz. "Vos
ᶜde "mundo ᶜhoc ᵗestis: ᵗego °non ʰ sum ꝯ
ᶜde ᶜhoc °mundo. ᵗDixi ᵍergo ʰ vobis: ꝯ
ᵗquia ʰ moriemini ᵗin ᵐ peccatis "vestris. °Si
ᵖeni ᵠnõ ᵗcredideritis "qᵗ ego "sum ᵗ moriemi
ᵗin ᵗpeccato °vestro. ʰDicebant ᶜergo ꝯ
ʰci. ᶜTu ᵗquis ᵍes? ᵗDicit ʰ eis ᵗiesus. ꝯ
ᵐᵗPrincipiuz "q° ᵗloquor ᵗvobis. ᵗ Multa
°habeo ᶜde "vobis loq ᵗ ᵗiudicare: °sed ʰqui Roma.3.a
ᶜme ʰmisit °verax ᶜest: ᵗ ᵗego "q ʰaudiui ᵗ ab
ʰeo ᵗhec ᵐloquor "in °mundo. ᵖEt ʰnon ꝯ
ᵠcognouerit ᵗqᵖ patrẽ ᵗ eis "dicebat deũ. ᵗDi
xit ᵗergo ᵗeis °iesus ʰ Cũ ᶜexaltaueritis ꝯ sup.3.c.
ʰfilium ᶜhominis: ᵗtunc ᵍcognoscetis ʰquia 1.Joh.3.c
ᵗego ʲsum: ᵗ ᵐa "meipso °facio ᵖnihil: ᵠsed
ᵗsicut "docuit ᵗme "pater ᵗhec ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗloquor. ᵍEt ʰqui ᵐme ʰmisit °mecũ ᶜest: ᵗ ᵠnõ
ʰ reliquit ᵗme ʲ solũ: ᵐqz "ego °q° placita °sũt
ᵖei ᵠfacio ᵗsemper. ᵍHec ᵗillo "loquente ꝯ
ˣmulti ᵗcrediderunt ᵗin °eum. ʰDicebat ꝯ
ᶜergo °iesus ᶜad ᵗeos ᵗqui ᵗ crediderunt ꝯ
ᵍei ʰiudeos. ᵗSi ʲ vos ᵗ manseritis ᵐ in ꝯ
"sermone °meo: ᵖvere ᵠdiscipuli ᵗmei "eritis:
ᵗ ᵗ cognoscetis ᶜveritatẽ: ᵗ ᵗ veritas ᵃ libera
bit ʰvos. ᶜRespondẽrũt °ei. ᵗ Semen ꝯ
ᵗabrae ᵍsum? ʰet ᵗ nemini ʰ seruiuimus ꝯ
ᵗ vnq. ᵐQuomodo "tu °dicis ᵠliberi ᵗeritis.
ᵗRespondit ᵗeis "iesus. ˣAmen ᵗamen ꝯ ꝯ
ᵗdico °vobis ʰquia ᶜomnis ʰqui ᵖfacit ᶜ pcm̃
ᵗseruus ᵍest ʰpeccati. ᵗSeruus ʰ autem ꝯ Roma.6.
ᵗnõ ᵐmanet "in °domo ᵖin ᵠeternũ: ᵗ filiꝰ aũt
°manet ᵗin "eternũ. ᵗSi ᵗergo °vos ᵗ filiꝰ ʰ libe
rauerit: ᶜvere ʰliberi ᶜeritis. ᵗScio ᵍquia ꝯ
ʰ filij ᵗabrae ʰ estis: ᵗsed ᵐ queritis "me ° interfi
cere: ᵖquia ᵠsermo ᵗmeus °non ᶜcapit "in ꝯ
ˣvobis. ᵗEgo ᵗ quod °vidi ʰ apud ᶜ patrem
ᶜloquor: ᵗet ᵍvos ᵗque ʰ vidistis ᵗ apud ꝯ
ᵐpatrem "vestrũ °facitis. ᵖ Rñdert ᵠet ᵗdixe
rũt °ei. ᵗPater "noster ᵗabraam ᵗest. ᵗ Dicit
°eis ʰiesus. ᶜSi °filij ᶜabrae ᵗestis: ꝯ ꝯ
ᵍopera ʰabrae ᵗfacite. ʰ Nunc ᵗautem ᵐ queri
tis "me ° interficere: ᵖ hoiem ᵠqui ᵗ veritatez

θειαμ ὑμῖν λελάληκα, ημ ἤκουσα παρά του
θεοῦ. τοῦτο αβραάμ οὐκ ἐποίησεμ. ὑμεῖς
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρός ὑμῶμ. εἶπομ
οὖμ αὐτῷ. ημεῖς ἐκ πορμείας οὐ γεγεμ-
μήμεθα. ἕμα πατέρα ἔχομεμ τομ θεόμ. εἶπεμ
οὖμ αὐτοῖς ὁ ιησοῦς. εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶμ
ἦμ, ἠγαπᾶτε ἂμ ἐμέ. ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐξῆλθομ καὶ ἥκω, οὐδὲ γὰρ ἀπ ἐμαυ-
τοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ ἐκεῖμος με ἀπέστειλε.
διατί τὴμ λαλιάμ τὴμ ἐμὴμ οὐ γιμώσκετε. ὅ
τι οὐ δύμασθε ἀκούειμ τομ λόγομ τομ ἐμόμ
ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρός τοῦ διαβόλου ἐστε,
καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶμ θέλετε
ποιεῖμ. ἐκεῖμος ἀμθρωποκτόμος ἦμ ἀπ ἀρ-
χῆς, καὶ ἐμ τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεμ, ὅτι οὐκ
ἔστὶμ ἀλήθεια ἐμ αὐτῷ. ὅταμ λαλῇ τὸ ψεύ
δος ἐκ τῶμ ἰδίωμ λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ
καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴμ ἀλήθει-
αμ λέγω οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶμ ἐ-
λέγχει με περὶ ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀλήθειαμ λέ
γω διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι. ὁ ὢμ ἐκ
τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει. διὰ
τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαμ οὖμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ
εἶπομ αὐτῷ. οὐ καλῶς λέγομεμ ημεῖς ὅτι
σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόμιομ ἔχεις. ἀπε-
κρίθη ἰησοῦς. ἐγὼ δαιμόμιομ οὐκ ἔχω, ἀλ-
λὰ τιμῶ τομ πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμά
ζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴμ δόξαμ μου, ἔσ
τὶ ὁ ζητῶμ καὶ κρίμωμ. ἀμὴμ ἀμὴμ λέγω ὑ-
μῖμ, ἐάμ τις τομ λόγομ τομ ἐμόμ τηρήσῃ, θά
ματομ οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τομ αἰῶμα. εἶπομ
οὖμ αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι. μυμ ἐγμώκαμεμ ὅτι
δαιμόμιομ ἔχεις. αβραάμ ἀπέθαμε καὶ οἱ προ
φῆται, καὶ σὺ λέγεις ἐάμ τις τομ λόγομ μου
τηρήσῃ οὐ μὴ γεύσηται θαμάτου εἰς τομ αι-
ῶμα. μὴ σὺ μείζωμ εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶμ α-
βραάμ ὅστις ἀπέθαμε, καὶ οἱ προφῆται ἀπέ
θαμομ, τίμα σεαυτόμ σὺ ποιεῖς. ἀπεκρίθη ἰη-
σοῦς, ἐάμ ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόμ, ἡ δόξα μου
οὐδέμ ἐστίμ. ἔστίμ ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζωμ
με, ὃμ ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶμ ἐστί, καὶ
οὐκ ἐγμώκατε αὐτόμ, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόμ.
καὶ ἐὰμ εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόμ, ἔσομαι
ὅμοιος ὑμῶμ ψεύστης. ἀλλ οἶδα αὐτόμ
καὶ τομ λόγομ αὐτοῦ τηρῶ. αβραὰμ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶμ ἠγαλλιάσατο ἵμα ἴδῃ τὴμ ἡμέ-
ραμ τὴμ ἐμήμ, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπομ οὖμ οἱ
ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόμ. πεμτήκομτα ἔτη οὔ-
πω ἔχεις, καὶ αβραὰμ ἑώρακας. εἶπεμ αὐτοῖς
ὁ ιησοῦς. ἀμὴμ ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ, πριμ αβρα
ὰμ γεμέσθαι ἐγώ εἰμί. ἦραμ οὖμ λίθους ἵμα
βάλωσιμ ἐπ αὐτόμ. ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ

vobis locutus ſū quam audiui a
deo. Hoc abraam non fecit. Vos
facitis opera patris veſtri. Dixerunt
ita cꝫ ei. Nos ex fornicatõe nõ ſum9 na
ti. Vnũ patrem habemus deum. Dixit
ergo eis ieſus. Si deus pater veſter
eſſet diligeretis vtiq; me. Ego enim ex
deo proceſſi et veni. Neq; enim a meipo
ſo veni ſed ille me miſit.
Quare loquelã meã nõ cognoſcitis? Vt
nõ poteſtis audire ſermonem meum.
Vos ex patre diabolo eſtis: 1. Joh. 3. b
et deſideria patris veſtri vultis
facere. Ille homicida erat ab initio: et
in veritate non ſtetit: quia non
eſt veritas in eo. Cum loquit mendacũ
ex propꝛijs loquitur: quia mendax eſt
et pater eius. Ego autem ſi veritatem
dico nõ creditis mihi. Quis ex vobis
arguet me de peccato? Si veritatem dico
quare non creditis mihi? Qui ex deo
deo eſt: verba dei audit. Propterea 1. Joh. 4. a
vos non auditis: quia ex deo
non eſtis. Reſpondentes ergo iudei et
dixerũt ei. Nõne bñ dicim9 nos quia
ſamaritan9 es tu: et demoniũ hẽs? Re
ſpõdit ieſus. Ego demoniũ nõ hẽo ſed Sup. 7. a
honorifico patrẽ meũ: et vos inhonora
tis me. Ego aũt nõ quero gloriã meã: ẽ
q; quærat et iudicet. Amen amẽ dico vobꝫ:
ſi quis ſermonẽ meũ ſeruauerit: mortẽ
non videbit in eternum. Dixerunt
ergo iudei. Nunc cognouimus quia
demoniũ hẽs. Abraã mortuꝰ eſt et p
phete: et tu dicis: ſi quis ſermonẽ meum
ſeruauerit: nõ guſtabit mortẽ in eternũ.
Numq̃d tu maior es patre noſtro abraã
qui mortuꝰ eſt: et pphete mortui ſunt:
quem teipm facis? Reſpondit ieſus.
Si ego glorifico meipm gloria mea
nihil eſt. Eſt pater meꝰ qui glorificat
me: quẽ vos dicitis qꝛ deꝰ veſter eſt: et
non cognouiſtis eũ: ego aũt noui eũ.
Et ſi dixero quia non ſcio cum ero Sup. 7. a
ſimilis vobis mendax. Sed ſcio eum
et ſermonem eius ſeruo. Abraam pater
veſter exultauit vt videret diem
meũ: vidit et gauiſus eſt. Dixerũt ergo
iudei ad eũ. Quinq̃ginta annos nõdũ
hẽs et abraam vidiſti? Dixit eis
ieſus. Amen amẽ dico vobꝫ añq̃ abraã
fieret ego ſũ. Tulerũt ergo lapides vt
iacerent in eũ. Jeſus aũt abſcõdit ſe et

ᵏεξήλθεμ ᵐεκ/Τοῦ ᵒιερού ᵖ λιελθώμ ᵖ λιά ᵍ μέσου ʳαυτῶμ, ˢκαὶ ᵗπαρήγεμ ᵘούτως. Cap. 9.

Καὶ ᵇπαράγωμ ᶜείλεμ ᵈάμθρωπομ ᶜ Τυφλόμ ʳἐκ ᵉγεμετής, ᵇκαὶ ᵍηρώτησαμ ʰαυτόμ/οι ⁱμαθηταί ᵐαυτού ᵘλέγομτες. ᵒραββί ᵖ Τις ᵍ ήμαρτεμ, ʳούτος ˢη/οι ᵗγομείς ᵘαὐτού ˣίμα ʸ Τυφλός ᶻγεμμηθή. ᵃαπεκρίθη ᵇιησούς. ᶜούτε ᵈ ούτος ᶜ ήμαρτεμ ʳούτε/οι ᵉγομείς ᵇαυτού, ʳαλλ ʰίμα ᶠφαμερωθή/Τα ᵐ έργα/Τού ᵘ θεού ᵒεμ ᵖαυτῶ. ᵍεμέ ʳ λει ˢ εργάζεσθαι/Τα ᵗέργα/Τού ᵘπέμψαμτός ˣμε, ʸέως ᶻ ημέρα ᵃ εστίμ. ᵇ έρχεται ᶜμυξ ᵈ ότε ᵉ ουλείς ʳλύμαται ᵍ εργάζεσθαι. ʰ όταμ ⁱ εμ / Τω ᵏ κόσμω ˡ ω, ᵐ φως ᵘ ειμί / Τού ᵒ κόσμου. ᵖ Ταύτα ᵍ ειπώμ ʳ έπτυσε ˢ χαμαί, ᵗ και ᵘ εποίησε ʳ πηλόμ ˡ ει / Του ᶻ πτύσματος, ᵃ και επέχρισε / Τομ ᶜ πηλόμ ᵈ επί / Τους ᶜ οφθαλμούς / Του ᶠ Τυφλού, ᵍ και ʰ είπεμ ˡ αυτῶ. ᵏ ύπαγε ˡ μίψαι ᵐ εις/Τημ ᵘ κολυμβήθραμ/Του ᵒ σιλωάμ, ᵖ ο ᵍ ερμηρεύεται ʳ απεσταλμερος. ʳ απήλθεμ ᵘ ουμ ʳ και ᵘ εμίψατο, ʳ και ʳ ήλθε βλεπωμ./οι ᵘ ουμ ʰ γείτομες ᶜ και /οι ᵈ θεωρούμτες ᶜ αυτόμ/Το ʳ πρότερομ ᵍ ότι ʰ Τυφλός ˡ ημ ʰ έλεγομ. ˡ ουχ ᵐ ούτος ᵘ εστίμ/ο ᵒ καθήμερος ᵖ και ᵍ προσαιτῶμ. ʳ άλλοι ˢ έλεγομ ʳ ότι ᵘ ούτος ʳ εστίμ. ʳ άλλοι ˡ λε ˢ ότι ʰ όμοιος ᶜ αυτῶ ᵈ εστίμ. ʳ εκεῖμος ʳ έλεγεμ ᵍ ότι ʰ εγώ ˡ ειμί. ᵏ έλεγομ ˡ ουμ ᵐ αυτῶ. ᵘ πῶς ᵒ ανεῴχθησαμ ᵖ σου / οι ᵍ οφθαλμοί. ʳ απεκρίθη ᵘ εκεῖμος ʳ και ᵘ είπεμ. ˣ άμθρωπος ʳ λεγόμενος ˡ ιησούς ˢ πηλόμ ᵇ εποίησε, ᶜ και ᵈ επέχρισε ʳ μου / Τους ʳ οφθαλμούς, ᵍ και ʰ είπε ˡ μοι ᵏ ύπαγε ˡ εις/Τημ ᵐ κολυμβήθραμ/Του ᵘ σιλωάμ ᵒ και ᵖ νίψαι, ᵍ απελθώμ ʳ λε ˢ και ˡ νιψάμενος ᵘ ανέβλεψα. ˡ είπομ ʳ ουμ ˡ αυτῶ. ᵍ που ʰ εστίμ ᶜ εκεῖμος. ᵈ λέγει. ʳ ουκ ˡ οιλα. ᵍ άγουσιμ ʰ αὐτόμ ˡ προς / Τους ᵏ φαρισαίους/Τομ ˡ ποτέ ᵐ Τυφλόμ. ᵘ ημ ᵒ λε ᵖ σάββατομ ᵍ οτε/Τομ ˡ πηλόμ ˢ εποίησεμ/ο ˡ ιησούς, ᵘ και ʳ ανέωξεμ ʳ αυτού/Τους ˡ οφθαλμούς. ᵍ πάλιμ ʰ ουμ ᶜ ηρώτωμ ᵈ αυτόμ ʳ και/οι ʳ φαρισαίοι ᵍ πως ʰ ανέβλεψεμ. ˡ ό ᵏ λε ˡ είπεμ ᵐ αυτοίς, ᵘ πηλόμ ᵒ επέθηκε ᵖ μοι ᵍ επί/Τους ʳ οφθαλμούς, ˢ και ˡ εμιψάμημ ᵘ και ʳ βλέπω. ʳ έλεγομ ˡ ουμ ˢ εκ/τωμ ʰ φαρισαίωμ ᶜ Τιμές. ᵈ ούτος/ο ᶜ άμθρωπος ʳ ουκ ᵍ εστί ʰ παρά/Του ʳ θεού, ʰ ότι /Το ˡ σάββατομ ᵐ ου ᵘ Τηρεί. ᵒ άλλοι ᵖ έλεγομ. ᵍ πως ʳ λύμαται ˢ άμθρωπος ʳ αμαρτωλός ᵘ Τοιαύτα ʳ σημεια ʳ ποιείμ. ˡ και ˢ σχίσμα ʰ ημ ᶜ εμ ᵈ αυτοίς. ᶜ λέγουσι ʳ ουμ/Τω ʳ Τυφλῶ ᵍ πάλιμ. ʰ συ ˡ Τι ʰ λέγεις ˡ περί ᵐ αυτού ᵘ ότι ᵒ ήμοιξε ʳ σου/Τους ᵍ οφθαλμούς. ʳ ο ᵘ λε ˡ είπεμ, ᵘ ότι ˣ προφήτης ʳ εστίμ. ˡ ουκ ˢ επίστευσαμ ʰ ουμ/οι ᶜ ιουλαίοι ᵈ περί ᶜ αυτού ʳ ότι ᵍ Τυφλός ʰ ημ ˡ και ʰ αμέβλεψεμ, ˡ έως ᵐ ότου ᵘ εφώνησαμ/Τους ᵒ γομείς ᵖ αυτού/Του ᵍ αμαβλέψαμτος, ʳ και ˢ ηρώτησαμ ʳ αυτούς ᵘ λέγομτες. ˣ ούτος ʳ εστίμ/ο ʸ υιός ᶻ υμῶμ/ ʰ ομ ʸ υμείς ᵃ λέγετε ᶜ ότι ʳ Τυφλός ᵉ γεμμήθη, ʰ πως ʸ ουμ ˡ άρτι ˡ βλέπει. ᵐ απεκρίθησαμ ᵘ λε ᵒ αυτοίς/οι ᵖ γομείς ᵍ αυτού ʳ και ˢ εί-

ˡ eruit ᵐ de ᵘ templo. ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ

Cap. 9.

Et ᵇ pteriẽs ieſus ᶜ vidit ᵈ hoiez ᶜ cecum ʳ a ᵉ natiuitate: ᵇ ᵗ interrogauerũt ᵏ eũ ˡ diſcipuli ᵐ ei ᵍ ᵘ dicẽtes. ᵒ Rabbi ᵖ qs ᵍ peccauit: ʳ hic ᵍ aut ʳ parẽtes ᵘ eius ˣ vt ʳ cecus ˢ naſceret. ᵃ Reſpondit ᵇ ieſus. ᶜ Neq ᵈ hic ᶜ peccauit ꝯ ʳ neq ᵉ parentes ᵇ ei ᵍ ſed ᵏ vt ˡ manifeſtentur ᵐ opera ᵘ dei ᵒ i ᵖ illo. ᵍ Me ʳ oportet ᵈ operari ʳ opera ᵘ ei ᵍ ᵠ ᵘ miſit ˣ me ʳ donec ᶜ dies ꝯꝯ ᵃ eſt: ᵇ vẽit ᶜ nox ᵈ quãdo ᶜ nemo ʳ poteſt ᵉ opera ri. ᵇ Quãdiu ˡ ſum ˡ in ᵏ mundo ᵐ lux ᵘ ſum ꝯ ᶜ mundi. ᵈ Hec ᵍ cuꝫ ᵠ dixiſſet ʳ expuit ᵒ i ᵖ terrã: ʳ et ᵘ fecit ˡ lutum ʳ ex ˡ ſputo ᵃ et ꝯꝯꝯꝯ ᵇ liniuit ᶜ lutum ᵈ ſup ᶜ oculos ꝯꝯꝯꝯ ʳ eius: ᵍ et ᵇ dixit ˡ ei. ᵏ Vade ˡ laua ꝯꝯꝯ ᵐ in ᵘ natatoria ᵒ ſyloe ᵖ quod ᵍ interpretatur ʳ miſſus. ʳ Abijt ᵘ ergo ᶜ ᵗ lauit ꝯꝯꝯ ˣ et ʳ venit ˡ videns. ᵃ Itaq ᵇ vicini ᶜ ꝯ ᵈ qui ᵇ viderant ᶜ eum ʳ prius ᵍ quia ᵇ mẽdicus ʳ erat: ᵏ dicebant. ˡ Nonne ᵐ hic ᵘ eſt ᵒ qui ᵖ ſedebat ᵖ et ᵍ mendicabat: ʳ Alij ᵘ dicebãt ʳ q ᵘ hic ˣ eſt: ʳ alij ˡ ãt nequaq ᵇ: ᵃ ſed ᵇ ſimilis ᵈ eſt ᶜ ei. ᶜ Ille ᵈ o ᶜ dicebat ᵍ q ᵇ ego ˡ ſũ. ᵏ Dicebãt ˡ ergo ᵐ ei. ᵘ Quomodo ᵒ aperti ᵖ ſũt ᵖ tibi ᵍ oculi. ʳ Reſpondit. ᵃ Ille ʳ homo ʳ qui ʳ dicitur ꝯ ˡ ieſus ᵃ lutum ᵇ fecit ᶜ et ᵈ vnxit ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ʳ oculos ᶜ meos: ᵍ et ᵇ dixit ˡ mihi. ᵏ Vade ꝯꝯ ˡ ad ᵐ natatoriam ᵘ ſyloe ᶜ et ᵖ laua: ꝯꝯꝯ ʳ et ᵍ abij ᵖ et ˡ laui; ᵗ ᵘ video. ꝯꝯꝯ ʳ Et ʳ dixerũt ˡ ei. ᵃ Vbi ᵇ eſt ᶜ ille? ᵈ Ait: ꝯꝯ ᶜ neſcio. ᵍ Adducunt ᵇ eum ˡ ad ᵏ phariſeos q ᵐ cecus fuerat. ᵘ Erat ᵒ autem ᵖ ſabbatum ꝯ ᵍ quando ʳ lutum ᵃ fecit ˡ ieſus ᵘ et ʳ aperuit ꝯ ˢ oculos eius. ᵍ Iterum ᵇ ergo ᶜ interrogabãt ᵈ cum ʳ phariſei ᵍ quomodo ᵇ vidiſſet. ꝯꝯ ˡ Ille ᵏ aũt ˡ dixit ᵐ eis. ᵘ Lutũ ᵖ mihi ᵒ poſuit ᵍ ſuper ʳ oculos ᵃ et ˡ laui ᵘ et ʳ video. ꝯꝯ ʳ Dicebant ʳ ergo ᵃ ex ᵇ phariſeis ᶜ quidam: ꝯ ʳ non ᵉ eſt ᵇ hic ᶜ homo ᵇ a ᵈ deo ᵏ qui ꝯꝯꝯ ˡ ſabbatũ ᵐ non ᵘ cuſtodit. ᵒ Alij aũt ᵖ dicebãt. ᵍ Quomodo ʳ poteſt ᵘ homo ᵗ peccator ᵘ hec ˣ ſigna ʳ facere? ʳ Et ᵉ ſciſma ᵇ erat ᶜ inter ᵈ eos. ᶜ Dicunt ᶜ ergo ᶜ ceco ᵍ iterũ. ᵇ Tu ˡ quid ᵏ dicis ˡ de ᵐ illo ᵘ qui ᵒ aperuit ᵍ oculos ᵖ tuos? ꝯ ʳ Ille ᵒ aũt ᵏ dixit: ᵘ q ᵗ ppheta ʳ eſt. ˡ Nõ ᵖ credi derunt ᵇ ergo ᶜ iudei ᵈ de ᶜ illo: ʳ quia ꝯꝯ ᵍ cecus ᵇ fuiſſet ˡ ᵗ vidiſſet: ˡ donec ᵘ vocauerũt ᵒ parentes ᵖ eius ᵍ qui ᵍ viderat: ꝯꝯꝯ ʳ et ᵃ interrogauerunt ʳ eos ᵘ dicentes. ˣ Hic ʳ eſt ˡ filius ᵖ veſter ᵇ quẽ ᶜ vos ᵈ dicitis ᶜ q ʳ cecꝰ ᵃ natus ᵉ eſt. ᵇ Quõ ʳ ergo ᵏ nũc ˡ videt? ᵐ Rñdẽrũt ᶜ eis ᵖ parentes ᵍ eius ʳ et ᵘ dixerunt. ꝯꝯ

πομ. [c]οἴδαμεμ [n]ὅτι [x]οὗτος [c]ἐστίμ/ο [o]υἱός [s]ημῶμ/
[b] καὶ [c]ὅτι [p] τυφλὸς [c]ἐγεμμήθη. [r] πως [s] δὲ [b] μυμ/βλέ
πει [k] ουκ [l] οἴδαμεμ, [m] ἢ [n] τίς [o] ἠμοίξεμ [p] αὐτοῦ/τους
[q] ὀφθαλμούς [r] ημεῖς [s] ουκ [c] οἴδαμεμ. [n] αὐτὸς [x] ηλι=
κίαμ [r] ἔχει. [s] αὐτόμ [s] ερωτήσατε, [b] αὐτὸς [c] περὶ [p] ε
αὐτοῦ [c] λαλήσει. [r] ταῦτα [s] εἶπομ/οι [b] γομεῖς [c] αὐ
τοῦ, [k] ὅτι [l] εφοβοῦμτο/τους [m] ιουδαίους. [n] ἤ=
δη [o] γαρ [p] συμετέθειμτο/οι [q] ιουδαῖοι, [r] ἵμα [n] ἐάμ
[c] τις [n] αὐτόμ [x] ομολογήση [s] χριστόμ [s] αποσυμά=
γωγος [b] γέμηται. [c] διὰ [p] τοῦτο/οι [c] γομεῖς [c] αὐτοῦ
[s] εἶπομ [b] ὅτι [l] ηλικίαμ [k] ἔχει, [l] αὐτόμ [m] ερωτήσατε.
[n] εφώμησαμ [o] ουμ [p] εκ [q] δευτέρου/τομ [r] ἄμθρω
πομ [s] ος [c] ημ [n] τυφλὸς, [x] καὶ [r] εἶπομ [s] αὐτω. [s] δος
[b] δόξαμ/τω [c] θεῶ. [p] ημεῖς [c] οἴδαμεμ [r] ὅτι/ο [s] ἄμ=
θρωπος [b] οὗτος [l] αμαρτωλὸς [k] ἐστίμ. [l] ἀπεκρίθη
[m] ουμ [n] εκεῖμος [o] καὶ [p] εἶπεμ. [q] εἰ [r] αμαρτωλὸς [n] ἐσ
τίμ [r] ουκ [n] οἶδα, [x] εμ [r] οἶδα, [s] ὅτι [s] τυφλὸς [b] ὢμ
[c] ἄρτι [p] βλέπω. [c] εἶπομ [r] δὲ [s] αὐτῶ [b] πάλιμ. [l] τι
[k] εποίησε [l] σοι. [m] πως [n] ἀμέωξε [o] σου/τους [p] ὀφ=
θαλμούς. [q] απεκρίθη [r] αὐτοῖς. [n] εἶπομ [r] υμῖμ [n] ἤδη
[x] καὶ [r] ουκ [n] ἠκούσατε, [s] τί [b] πάλιμ [c] θέλετε [p] ακούειμ.
[c] μη [r] καὶ [s] υμεῖς [b] θέλετε [r] αὐτοῦ [k] μαθηταί [l] γεμέσ=
θαι. [m] ελοιδόρησαμ [n] αὐτόμ [o] καὶ [p] εἶπομ, [q] σὺ [r] εἶ [n] μα
θητὴς [r] ἐκείμου, [n] ημεῖς [x] δὲ/του [r] μωσέως [s] ἐσμέμ
[s] μαθηταί. [b] ημεῖς [c] οἴδαμεμ [p] ὅτι [r] μωσεῖ [r] λελάλη
κεμ/ο [s] θεός, [b] τοῦτομ [r] δὲ [k] ουκ [l] οἴδαμεμ [m] πόθεμ
[n] ἐστί. [o] απεκρίθη/ο [p] ἄμθρωπος [q] καὶ [r] εἶπεμ [p] αὐτοῖς.
[r] ἐμ [n] γαρ [r] τούτω [r] θαυμαστόμ [s] ἐστίμ, [s] ὅτι [b] υμεῖς
[r] ουκ [b] οἴδατε [c] πόθεμ [r] ἐστί, [n] καὶ [b] ἀμέωξέ [r] μου/τους
[k] οφθαλμούς. [l] οἴδαμεμ [m] δε [n] ὅτι [o] αμαρτωλῶμ
/o [p] θεὸς [q] ουκ [r] ακούει, [n] ἀλλ [r] ἐάμ [n] τις [r] θεοσεβὴς [r] ἢ
[s] και/το [s] θέλημα [b] αὐτοῦ [r] ποιῆ [b] τούτου [r] ακούει.
[r] ἐκ/του [s] αἰῶμος [b] ουκ [l] ἠκούσθη [k] ὅτι [l] ἤμοιξέ [m] τις
[n] οφθαλμούς [o] τυφλοῦ [p] γεγεμμημέμου. [q] ειμὴ [r] ἦμ
[s] ούτος [r] παρὰ [n] θεοῦ, [r] ουκ [n] ἠδυματο [r] ποιεῖμ [s] ου=
δέμ. [b] απεκρίθησαμ [c] καὶ [p] εἶπομ [r] αὐτῶ. [r] εμ [s] αμαρ=
τίαις [b] σὺ [l] εγεμμήθης [k] ὅλος, [l] καὶ [m] συ [n] διδάσ=
κεις [o] ημᾶς. [p] καὶ [q] εξέβαλομ [r] αὐτόμ [n] ἔξω, [r] ἤκου=
σεμ/ο [n] ιησοῦς [x] ὅτι [r] εξεβαλομ [r] αὐτόμ [s] ἔξω, [b] καὶ
[c] ευρὼμ [p] αὐτόμ [c] εἶπεμ [r] αὐτῶ. [s] συ [b] πιστεύεις
[r] εις/τομ [k] υιόμ/του [l] θεοῦ. [m] απεκρίθη [n] ἐκεῖμος
[o] καὶ [p] εἶπε. [q] καὶ [r] τίς [s] ἐστί, [r] κύριε, [n] ἵμα [r] πιστεύσω
[r] εἰς [r] αὐτόμ. [s] εἶπε [b] δὲ [c] αὐτῶ/ο [p] ιησοῦς, [c] καὶ [r] εὡρα
κας [s] αὐτόμ, [b] καὶ/ο [r] λαλῶμ [k] μετά [l] σου [m] ἐκεῖμος
[n] ἐστίμ. [o] ὁ [p] δὲ [q] ἔφη. [r] πιστεύω [n] κύριε. [r] καὶ [n] προσε
κύμησεμ [x] αὐτῶ. [r] καὶ [r] εἶπεμ/ο [s] ιησοῦς. [b] εἰς [c] κρί
μα [p] ἐγὼ [c] εἰς/τομ [r] κόσμομ [s] τοῦτομ [b] ἦλθομ, [r] ἵμα
/οι [k] μὴ [l] βλέπομτες [m] βλέψωσι, [n] καὶ/οι [p] βλέ
ποντες [p] τυφλοὶ [q] γένωνται. [r] καὶ [s] ἤκουσαμ=
[r] εκ/τῶμ [n] φαρισαίωμ [x] ταῦτα/οι [r] ὄντες [r] μετ
[s] αὐτοῦ, [b] καὶ [c] εἶπομ [p] αὐτῶ. [c] μὴ [r] καὶ [s] υ=
μεῖς [b] τυφλοί [r] ἐσμέν. [r] εἶπεμ [m] αὐτοῖς/ο [n] ιη=

[c] Scimus [n] quia [x] hic [r] est [r] filius [n] noster: ꝯ
[b] [r]ᶜ [q]ᵘ [p] cecus [c] natus [r] est. [r] Quō [s] ãt [b] nūc [r] vide
at [k] nescimus: [m] aut [n] quis [p] eius [o] aperuit ꝯ
[q] oculos [r] nos [n] nescimus. ꝯꝯꝯ ꝯ ꝯ
[r] Jp̄z [s] iterrogate. [x] Etatē [r] habet [b] ipe [c] de [p] se
[c] loquatur. [r] Hec [s] dixerunt [b] parentes [r] eius:
[k] quoniam [l] timebant [m] iudeos. [n] Jam ꝯ
[o] enim [p] conspirauerant [q] iudei: [r] vt [s] si ꝯ ꝯ
[r] ꝗs [n] eu [x] confiteret esse [r] xp̄z: [s] extra [s] synago
gam [b] fieret. [c] Propterea [c] parentes [r] eius
[s] dixerunt: [b] quia [r] etatē [k] habet [l] ip̄m [m] iterro=
gate. [n] Vocauerunt [c] ergo [p] rursū [r] hominem
[s] qui [r] fuerat [n] cecus: [r] [r]ᵗ dixerunt [r] ei. [s] Da ꝯ
[b] glorã [c] deo. [p] Nos [c] scimus [r] quia [b] hic [q] homo
[r] peccator [k] est. [r] Dixit ꝯꝯꝯ ꝯ ꝯꝯ
[m] ergo eis [n] ille. [q] Si [r] pēccator [n] est ꝯ ꝯ
[r] nescio: [r] vnu [r] scio [r] quia [s] cecus [b] cum [b] essem
[r] modo [p] video. [c] Dixerunt [r] ergo [s] illi. [r] Quid
[k] fecit [l] tibi? [m] Quō [n] aperuit [o] tibi [p] oculos?
[q] Respondit [r] eis. [c] Dixi [r] vobis [n] iam ꝯ
[x] et [r] audistis. [s] Quid [b] iterū [c] vultis [p] audire?
[c] Nūquid [r] [s]ᵍ vos [b] vultis [k] discipuli [l] ei [l]ᵍ fieri?
[n] Maledixerūt ergo [n] ei: [o] [r]ᵖ dixerūt. [q] Tu [n] dis=
cipulus [r] illius [r] sis: [n] nos [r] autem [r] moysi ꝯ ꝯ
[s] discipuli [s] sum? [b] Nos [c] scim? [p] qᵗ moysi [r] lo=
[s] cutus [b] hunc [l] aūt [k] nescimus [m] vnde [l]cut? [n] ē
[n] sit. [o] Respondit [p] ille [q] homo: [r] [r]ᵗ dixit [n] eis.
[r] In [n] hoc [r] enim [r] mirabile [r] est: [s] quia [b] vos ꝯ
[r] nescitis [r] vnde [r] sit: [n] et [b] aperuit [r] meos ꝯ
[k] oculos. [l] Scimus [m] aūt [n] quia [o] peccatores
[p] deus [q] nō [r] audit: [n] sed [r] si [n] quis [r] dei [r] cultor [r] ē:
[r] et [s] voluntatē [b] eius [c] facit: [p] hunc [c] exaudit.
[r] A [s] seculo [b] nō [r] est [r] auditū: [k] qᵗ [m] quis [l] aperuit
[n] oculos [o] cecī [p] nati. [q] Nisi [r] esset ꝯꝯ ꝯ
[o] hic [r] a [n] deo: [r] non [r] poterat [r] facere [n] quicq̄.
[b] Responderunt [c] [r]ᵗ dixerunt [c] ei. [r] Jn [s] pecca
tis [r] natus [r] es [k] totus: [l] et [m] tu [n] doces ꝯꝯ
[o] nos. [p] Et [q] eiecerunt [r] eum [s] foras. [r] Audiuit
[n] ihesus [x] quia [r] eiecerunt [r] eum [s] foras: [b] et ꝯ
[c] cum [c] inuenisset [p] eum [c] dixit [r] ei. [s] Tu [b] credis
[r] in [k] filium [l] dei. [m] Respondit [n] ille ꝯꝯ
[o] et [p] dixit. [r] Quis [s] est [r] domine [n] vt [r] credam ꝯ
[r] in [r] eū: [b] Et [s] dixit [r] ei [p] ihesus. [c] Et [r] vidisti ꝯ
[s] eum: [b] et [r] qui [r] loquitur [k] tecum [m] ipse ꝯ
[n] ē. [p] At [o] ille [q] ait. [r] Credo [s] dñe. [r] Et procidēs
[n] adorauit [x] eū. [r] Et [r] dixit ei [s] ihesus [b] Jn [r] iudi=
cium [p] ego [c] in [s] hunc [r] mundum [b] veni: [r] vt ꝯ
[k] qui [l] non [l] vident [m] videant: [n] et [o] qui [p] vident
[p] cecī [q] fiant. [r] Et [s] audierunt quidam ꝯꝯ ꝯ
[r] ex [n] phariseis [r] qui [r] cum ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[s] ipso [r] erāt: [b] [r]ᵗ dixerūt [p] ei [r]. Numquid [r]ᵗ nos
[b] cecī [r] sumus. [r] Dixit [m] eis [n] ihesus. ꝯ ꝯ

σούς. °ει ᵖ τυφλοί ᵍ ήτε, ʳ ουκ ˢ αν ᵗ είχετε ᵘ αμαρ
τίαν. ˣ νυν ʸ δε ᶻ λέγετε ᵃ ότι ᵇ βλέπομεν, η ᶜ ουν ᵈ α
μαρτία ᵉ υμών ᶠ μένει. Cap.10.

Αμήν ᵇ αμήν ᶜ λέγω ᵈ υμίν, ο ᵉ μη ᶠ εισερχό
μενος ᵍ διά τ ης ʰ θύρας ⁱ εις τ ην ᵏ αυλήν
τ ων ˡ προβάτων, ᵐ αλλά ⁿ αναβαίνων ᵒ αλλα-
χόθεν, ᵖ εκείνος ᵍ κλέπτης ʳ εστί ˢ και ᵗ λῃστής. ο
ᵘ δε ˣ εισερχόμενος ʸ διά τ ης ᶻ θύρας, ᵃ ποιμήν
ᵇ εστί τ ων ᶜ προβάτων. ᵈ τούτω ο ᵉ θυρωρός ᶠ α-
νοίγει, ᵍ και τ α ʰ πρόβατα τ ης ⁱ φωνής ᵏ αυ-
τού ˡ ακούει. ᵐ και τ α ⁿ ίδια ᵒ πρόβατα ᵖ καλεί
ᵍ κατ ʳ όνομα, ˢ και ᵗ εξάγει ᵘ αυτά. ˣ και ʸ όταν
τ α ᶻ ίδια ᵃ πρόβατα ᵇ εκβάλῃ, ᶜ έμπροσθεν ᵈ αυ-
τών ᵉ πορεύεται, ᶠ και τ α ᵍ πρόβατα ʰ αυτώ ⁱ α-
κολουθεί, ᵏ ότι ˡ οίδασι τ ην ᵐ φωνήν ⁿ αυτού.
ᵒ αλλοτρίω ᵖ δε ᵍ ου μη ʳ ακολουθήσωσιν, ˢ αλ-
λά ᵗ φεύξονται ᵘ απ ˣ αυτού, ˣ ότι ʸ ουκ ᶻ οίδα-
σι τ ων ᵃ αλλοτρίων τ ην ᵇ φωνήν. ᶜ ταύτην τ ην
ᵈ παροιμίαν ᵉ είπεν ᶠ αυτοίς ο ᵍ ιησούς. ʰ εκεί-
νοι ⁱ δε ᵏ ουκ ˡ έγνωσαν ᵐ τίνα ⁿ ην ᵒ α ᵖ ελάλει ᵍ αυ-
τοίς. ʳ είπεν ˢ ουν ᵗ πάλιν ᵘ αυτοίς ο ˣ ιησούς.
ʸ αμήν ᶻ αμήν ᵃ λέγω ᵇ υμίν, ᶜ ότι ᵈ εγώ ᵉ ειμί τ η
ʳ θύρα τ ων ᵍ προβάτων. ʰ πάντες ⁱ όσοι ᵏ ήλ-
θον ˡ κλέπται ᵐ εισί ⁿ και ᵒ λῃσταί, ᵖ αλλ ᵍ ουκ ʳ ή
κουσαν ˢ αυτών τ α ᵗ πρόβατα. ᵘ εγώ ˣ ειμί τ η
ʸ θύρα, ᶻ δι ᵃ εμού ᵇ εάν ᶜ τις ᵈ εισέλθῃ ᵉ σωθήσεται,
ᶠ και ᵍ εισελεύσεται ʰ και ⁱ εξελεύσεται, ᵏ και ˡ νο
μήν ᵐ ευρήσει. ο ⁿ κλέπτης ᵒ ουκ ᵖ έρχεται, ᵍ ει μή
ʳ ίνα ˢ κλέψῃ ᵗ και ᵘ θύσῃ ˣ και ʸ απολέσῃ. ᶻ εγώ ᵃ ήλ
θον ᵇ ίνα ᶜ ζωήν ᵈ έχωσι, ᵉ και ᶠ περισσόν ᵍ έχωσιν.
ʰ εγώ ⁱ ειμί ο ᵏ ποιμήν ο ˡ καλός. ο ᵐ ποιμήν ο ⁿ κα
λός τ ην ᵒ ψυχήν ᵖ αυτού ᵍ τίθησιν ʳ υπέρ τ ων
ˢ προβάτων. ο ᵗ μισθωτός ᵘ δε ˣ και ʸ ουκ ᶻ ων ᵃ ποι
μήν, ᵇ ου ᶜ ουκ ᵈ εισί τ α ᵉ πρόβατα ᶠ ίδια, ᵍ θεωρεί
τ ον ʰ λύκον ⁱ ερχόμενον, ᵏ και ˡ αφίησι τ α ᵐ πρό-
βατα ⁿ και ᵒ φεύγει, ᵖ και ο ᵍ λύκος ʳ άρπαζει ˢ αυ
τά ᵗ και ᵘ σκορπίζει τ α ˣ πρόβατα. ο ʸ δε ᶻ μισθω
τός ᵃ φεύγει, ᵇ ότι ᶜ μισθωτός ᵈ εστί, ᵉ και ᶠ ου ᵍ μέλει
ʰ αυτώ ⁱ περί τ ων ᵏ προβάτων. ˡ εγώ ᵐ ειμί ο ⁿ ποι
μήν ο ᵒ καλός, ᵖ και ᵍ γινώσκω τ α ʳ εμά, ˢ και ᵗ γι-
νώσκομαί ᵘ υπό τ ων ˣ εμών. ʸ καθώς ᶻ γινώσκει ᵃ με
ο ᵇ πατήρ ᶜ καγώ ᵈ γινώσκω τ ον ᵉ πατέρα, ᶠ και
τ ην ᵍ ψυχήν ʰ μου ⁱ τίθημι ᵏ υπέρ τ ων ˡ προβάτων.
ᵐ και ⁿ άλλα ᵒ πρόβατα ᵖ έχω, ᵍ α ʳ ουκ ˢ εστίν ᵗ εκ
τ ης ᵘ αυλής ˣ ταύτης, ʸ κακείνα ᶻ με ᵃ δει ᵇ αγα-
γείν, ᶜ και τ ης ᵈ φωνής ᵉ μου ᶠ ακούσουσι, ᵍ και
ʰ γενήσεται ⁱ μία ᵏ ποίμνη, ˡ εις ᵐ ποιμήν. ⁿ διά
ᵒ τούτο ο ᵖ πατήρ ᵍ με ʳ αγαπά, ˢ ότι ᵗ εγώ ᵘ τί
θημι τ ην ˣ ψυχήν ʸ μου, ᶻ ίνα ᵃ πάλιν ᵇ λάβω
ᶜ αυτήν. ᵈ ουδείς ᵉ αίρει ᶠ αυτήν ᵍ απ ʰ εμού, ⁱ αλλ
ᵏ εγώ ˡ τίθημι ᵐ αυτήν ⁿ απ ᵒ εμαυτού. ᵖ εξουσίαν
ᵍ έχω ʳ θείναι ˢ αυτήν, ᵗ και ᵘ εξουσίαν ˣ έχω ʸ πάλιν
ᶻ λαβείν ᵃ αυτήν. ᵇ ταύτην τ ην ᶜ εντολήν ᵈ έλαβον

ᵉ Si ᶠ cęci ᵍ essetis ʰ non ⁱ haberetis ʲ peccatū.
ᵏ Nunc ˡ vero ᵐ dicitis ⁿ quia ᵒ videmꝰ: ᵖ peccū
ᵍ vestrum ʳ manet. Cap.10.

Amen ᵇ amen ᶜ dico ᵈ vobis: ᵉ qui ᶠ nō ᵍ in
trat ʰ per ⁱ ostium ʲ in ᵏ ouile ooooooo
ˡ ouium: ᵐ sed ⁿ ascendit ᵒ aliunde: ooooooo
ᵖ ille ᵍ fur ʳ est ˢ et ᵗ latro. ooooooooooo oo
ˣ Qui ʸ aūt ᶻ intrat ᵃ per ᵇ ostium: ᶜ pastor ooo
ᵈ est ᵉ ouium. ᶠ Huic ᵍ ostiarius ʰ aperit: ooo
ⁱ & ʲ oues ˡ vocem ᵏ eius ooooooooooo
ˡ audiūt. ᵐ Et ⁿ pprias ᵒ oues ᵖ vocat ooooo
ᵍ nominatim: ʳ et ˢ educit ᵗ eas. ᵘ Et ˣ cum ooo
ʸ proprias ᶻ oues ᵃ emiserit: ᵇ ante ᶜ eas ooo
ᵈ vadit: ᵉ et ᶠ oues ᵍ illum ʰ sequuntur: ooooo
ⁱ quia ʲ sciunt ᵏ vocem ˡ eius. ooooooooo
ᵐ Alienum ⁿ autem ᵒ non ᵖ sequūtur ᵍ sed ooo
ʳ effugiunt ˢ ab ᵗ eo: ᵘ quia ˣ non ʸ nouerunt oo
ᶻ vocem ᵃ alienorum. ᵇ Hoc ooooooooooo
ᶜ prouerbium ᵈ dixit ᵉ eis ᶠ iesus. ᵍ Illi ooooo
ʰ autem ⁱ non ʲ cognouerūt ᵏ quid ˡ loqret ᵐ eis.
ⁿ Dixit ᵒ ergo ᵖ eis ᵍ iterum ʳ iesus. ooooooo
ˢ Amen ᵗ amen ᵘ dico ᵛ vobis ʷ quia ˣ ego ʸ sum
ᶻ ostium ᵃ ouium. ᵇ Omnes ᶜ quotquot ᵈ venerūt
ᵉ fures ᶠ sunt ᵍ & ʰ latrones: ⁱ sed ʲ nō ᵏ audierūt
ˡ eos ᵐ oues. ⁿ Ego ᵒ sum ooooooooooo
ᵖ ostiū: ᵍ per ʳ me ˢ si ᵗ quis ᵘ introierit ˣ saluabit
ʸ & ᶻ ingredietur ᵃ et ᵇ egredietur: ᶜ et ᵈ pascua
ᵉ inuenet. ᶠ Fur ᵍ non ʰ venit ⁱ nisi ooooooo
ʲ vt ᵏ furetur ˡ & ᵐ mactet ⁿ et ᵒ perdat. ᵖ Ego ᵍ veni
ʳ vt ˢ vitam ᵗ habeāt: ᵘ et ˣ abūdantiꝰ ʸ habeāt.
ᶻ Ego ᵃ sum ᵇ pastor ᶜ bonus: ᵈ bonus ᵉ pastor
ᶠ animam ᵍ suam ʰ ponit ⁱ pro ooooooooo
ʲ ouib⁹ suis. ᵏ Mercēnari⁹ ˡ & ᵐ nō ⁿ ē ᵒ pa
stor ᵖ cuius ᵍ non ʳ sunt ˢ oues ᵗ propie: ᵘ videt
ˣ lupum ʸ venientem ᶻ et ᵃ dimittit ᵇ oues ooo
ᶜ et ᵈ fugit: ᵉ et ᶠ lupus ᵍ rapit ooooooo
ʰ et ⁱ dispergit ʲ oues. ᵏ Mercēnarius ˡ autem
ᵐ fugit ⁿ quia ᵒ mercēnarius ᵖ est: ᵍ & ʳ nō ˢ ptinet
ad ᵗ eum ᵘ de ˣ ouibus. ʸ Ego ᶻ sum ᵃ pastor ooo
ᵇ bonꝰ: ᶜ & ᵈ cognosco oues ᵉ meas ᶠ & ᵍ cogno
scunt me ʰ mee. ⁱ Sicut ʲ nouit ᵏ me ooooo
ˡ pater: ᵐ et ⁿ ego ᵒ agnosco ᵖ patrem: ᵍ et ooo
ʳ animam ˢ meam ᵗ pono ᵘ pro ˣ ouibus meis.
ʸ Et ᶻ alias ᵃ oues ᵇ habeo ᶜ que ᵈ non ᵉ sunt ᶠ ex
ᵍ hoc ʰ ouili: ⁱ & ʲ illas ᵏ oportet ˡ me ᵐ adducere
ⁿ et ᵒ vocem ᵖ meam ᵍ audient: ʳ et ooooooo
ˢ fiet ᵗ vnū ᵘ ouile ˣ & ʸ vnꝰ ᶻ pastor. ᵃ Propterea
ᵇ me ᶜ diligit ᵈ pater: ᵉ quia ᶠ ego ᵍ pono ooo
ʰ animam ⁱ meam ʲ vt ᵏ iterum ˡ sumam ooo
ᵐ eam. ⁿ Nemo ᵒ tollet ᵖ eam ᵍ a ʳ me: ˢ sed ooo
ᵗ ego ᵘ ponā ˣ eam ʸ a ᶻ meipso. ᵃ Potestatem
ᵇ habeo ᶜ ponendi ᵈ eam: ᵉ et ᶠ ptātē ᵍ hēo ʰ iteꝝ
ⁱ sumendi ʲ eam. ᵏ Hoc ˡ mandatum ᵐ accepi

παρά του πατρός μου. σχίσμα ουν πάλιν εγένετο εν τοις ιουδαίοις διά τους λόγους τούτους. ελεγον δε πολλοί εξ αυτών δαιμόνιον έχει και μαίνεται. τι αυτού ακούετε. άλλοι έλεγον. ταύτα τα ρήματα ουκ εστί δαιμονιζομένου. μη δαιμόνιον δύναται τυφλών οφθαλμούς ανοίγειν. εγένετο δε τα εγκαίνια εν ιεροσολύμοις, και χειμών ην. και περιεπάτει ο ιησούς εν τω ιερώ εν τη στοά σολομώνος. εκύκλωσαν ουν αυτόν οι ιουδαίοι, και έλεγον αυτώ. έως πότε την ψυχήν ημών αίρεις. ει συ ει ο χριστός, είπε ημίν παρρησία. απεκρίθη αυτοίς ο ιησούς. είπον υμίν, και ου πιστεύετε. τα έργα α εγώ ποιώ εν τω ονόματι του πατρός μου, ταύτα μαρτυρεί περί εμού. αλλ υμείς ου πιστεύετε. ου γαρ εστε εκ των προβάτων των εμών. καθώς είπον υμίν. τα πρόβατα τα εμά της φωνής μου ακούει, καγώ γινώσκω αυτά και ακολουθούσι μοι. καγώ ζωήν αιώνιον δίδωμι αυτοίς, και ου μή απόλωνται εις τον αιώνα, και ουχ αρπάσει τις αυτά εκ της χειρός μου. ο πατήρ μου ος δέδωκέ μοι, μείζων πάντων εστί, και ουδείς δύναται αρπάζειν εκ της χειρός του πατρός μου. εγώ και ο πατήρ εν εσμέν. εβάστασαν ουν πάλιν λίθους οι ιουδαίοι ίνα λιθάσωσιν αυτόν. απεκρίθη αυτοίς ο ιησούς. πολλά καλά έργα έδειξα υμίν εκ του πατρός μου, διά ποίον αυτών έργον λιθάζετέ με. απεκρίθησαν αυτώ οι ιουδαίοι λέγοντες. περί καλού έργου ου λιθάζομέν σε, αλλά περί βλασφημίας, και ότι συ άνθρωπος ων ποιείς σεαυτόν θεόν. απεκρίθη αυτοίς ο ιησούς. ουκ έστι γεγραμμένον εν τω νόμω υμών. εγώ είπα θεοί εστέ. ει εκείνους είπε θεούς προς ους ο λόγος του θεού εγένετο και ου δύναται λυθήναι η γραφή, ον ο πατήρ ηγίασε και απέστειλεν εις τον κόσμον, υμείς λέγετε ότι βλασφημείς, ότι είπον υιός του θεού είμι. ει ου ποιώ τα έργα του πατρός μου, μη πιστεύετέ μοι. ει δε ποιώ, καν εμοί μη πιστεύητε, τοις έργοις πιστεύσατε, ίνα γνώτε και πιστεύσητε ότι εν εμοί ο πατήρ κάγω εν αυτώ. εζήτουν ουν πάλιν αυτόν πάσαι, και εξήλθεν εκ της χειρός αυτών, και απήλθε πάλιν πέραν του ιορδάνου εις τον τόπον όπου ην ιωάννης το πρώτον βαπτίζων, και έμεινεν εκεί. και πολλοί ήλθον προς αυτόν και έλεγον. ότι ιωάννης μεν σημείον εποίησεν ουδέν. πάντα δε όσα είπεν ιωάννης περί

a patre meo. Dissensio iterum facta est inter iudeos propter sermones hos. Dicebant autem multi ex ipsis. Demonium habet et insanit. Quid eum auditis? Alii dicebant: hec verba non sunt demonium habentis. Numquid demonium potest cecos oculos aperire? Facta sunt autem encenia in hierosolymis: et hiems erat. Et ambulabat iesus in templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudei: et dicebant ei. Quousque animam nostram tollis? Si tu es christus dic nobis palam? Respondit eis iesus. Loquor vobis et non creditis. Opera que ego facio in nomine patris mei: hec testimonium perhibent de me. Sed vos non creditis quia non estis ex ouibus meis sicut dixi vobis. Oues mee vocem meam audiunt: et ego cognosco eas et sequuntur me. Et ego vitam eternam do eis: et non peribunt in eternum: et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus qui dedit mihi maior oibus est: et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater unum sumus. Sustulerunt ergo iudei lapides vt lapidarent eum. Respondit eis iesus. Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo: propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei iudei De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia et quia tu homo cum sis facis teipsum deum. Respondit eis iesus. Nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dij estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est: et non potest solui scriptura: quem pater sanctificauit et misit in mundum vos dicitis quia blasphemas quia dixi filius dei sum. Si non facio opera patris mei nolite credere mihi. Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite: vt cognoscatis et credatis quia pater in me est: et ego in patre. Mat. 12. b. Mar. 3. b. Quere ergo eum apprehendere: et exiit de manibus eorum. Et abiit iterum trans iordanem in eum locum vbi erat iohannes baptizans primum: et mansit illic. Et multi venerunt ad eum et dicebant. Quia iohannes quidem signum fecit nullum. Vere autem quecumque dixit iohannes de

ρί τούτου αληθή ἡμ, και εωίστευσαμ ωολ=
λοί εκεί εις αυτόμ. Cap.ii.

Ημ δε τις ασθεμῶμ λάζαρος ἀπό βηθαμί=
ας, εκ της κώμης μαρίας και μάρθας
της αλελφής αυτής: ἡμ δε μαρία ἡ αλείψα
σα τομ κύριομ μύρω, και εκμάξασα τους ωό
δας αυτού ταις θριξίμ αυτής, ης ὁ αλελφός
λάζαρος ησθέμει. απέστειλαμ ουμ αι αλελ=
φαί ωρος αυτόμ λέγουσαι. κύριε, ἴδε ομ φι
λείς ασθεμεί. ακούσας δε ὁ ιησούς είπεμ αύ
τη. ἡ ασθέμεια ουκ εστί προς θάματομ, αλλ
υωέρ της δόξης του θεού, ἱμα δοξασθή ὁ υ=
ιός του θεού δι αυτής. ηγάπα δε ὁ ιησούς
την μάρθαμ, και την αλελφήμ αυτής και τομ
λάζαρομ. ως ουμ ἤκουσεμ ὅτι ασθεμεί, τό=
τε μεμ έμειμεμ εμ ὧ ἡμ τόωω δύο ἡμέρας.
έπειτα μετά τούτο λέγει τοις μαθηταίς αυ
τού. ἄγωμεμ εις την ιουδαίαμ πάλιμ. λέγου
σιμ αυτώ οι μαθηταί. ραββί μυμ εζήτουμ σε
λιθάσαι οι ιουδαίοι, και πάλιμ υπάγεις εκεί.
απεκρίθη ιησούς. ουχί δώδεκα ὧραι εισί της
ἡμέρας. εάμ τις ωεριπατή εμ τη ἡμέρα, ου
ωροσκόπτει ὅτι το φως του κόσμου τού=
του βλέπει. εάμ δε τις ωεριπατή εμ τη μυκ=
τί, ωροσκόπτει ὅτι το φως ουκ εστίμ εμ αυ=
τώ. ταύτα είπε, και μετά τούτο λέγει αυ=
τοίς. λάζαρος ὁ φίλος ἡμώμ κεκοίμηται,
αλλά ωορεύομαι ἱμα εξυμίσω αυτόμ. εί=
πομ ουμ οι μαθηταί αυτού. κύριε ει κεκοίμη
ται σωθήσεται. ειρήκει δε ὁ ιησούς περί του
θαμάτου αυτού, εκείμοι δε έδοξαμ ὅτι ωε=
ρί της κοιμήσεως του ὑπμου λέγει. τότε ουμ
είπεμ αυτοίς ὁ ιησούς ωαρρησία. λάζαρος α
πέθαμε, και χαίρω δι υμάς, ἱμα ωιστεύσητε ὁ
τι ουκ ἤμημ εκεί. αλλά άγωμεμ ωρος αυτόμ
εἰπεμ ουμ θωμάς ὁ λεγόμεμος δίδυμος
τοις συμμαθηταίς. ἄγωμεμ και ἡμείς ἱμα αποθά
ωομεμ μετ αυτού. ελθώμ ουμ ὁ ιησούς
εύρεμ αυτόμ τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἐχόμτα
εμ τω μμημείω. ἡμ δε ἡ βηθαμία εγγύς των
ιεροσολύμωμ ως από σταδίωμ δεκα=
πέμτε. και ωολλοί εκ των ιουδαίωμ ελη=
λύθεισαμ ωρος τας ωερί την μάρθαμ και
μαρίαμ, ἱμα ωαραμυθήσωμται αυτάς ωε=
ρί του αδελφού αυτώμ. ἡ ουμ μάρθα ως
ἤκουσεμ ὅτι ιησούς ἔρχεται, υπήμτησεμ αυ=
τώ, μαρία δε εμ τω οίκω εκαθέζετο, είπεμ
ουμ μάρθα προς τομ ιησούμ. κύριε ει ης
ὧδε ὁ αδελφός μου ουκ αμ ετεθμήκει. αλ=
λά και μυμ οίδα ὅτι ὅσα αμ αιτήσῃ τομ θεόμ
δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αυτή ὁ ιησούς. α=
μαστήσεται ὁ αδελφός σου. λέγει αυτώ

hoc vera erant: et multi credíderunt
in eum. Cap.ii.

Erat autem quidam languens lazarus a be=
thania: de castello marie et marthe
sororis eius. Maria autem erat que vnxit
dominum vnguento et extersit pedes
eius capillis suis: cuius frater
lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores
eius ad eum dicentes. Domine ecce quem amas
infirmatur. Audiens autem iesus dixit eis.
Infirmitas hec non est ad mortem: sed
pro gloria dei: vt glorificetur filius
dei per eam. Diligebat autem iesus
martham et sororem eius mariam et
lazarum. Vt ergo audiuit quod infirmabatur
quidem mansit in eodem loco duobus diebus.
Deinde post hec dicit discipulis suis.
Eamus in iudeam iterum. Dicunt
ei discipuli. Rabbi nunc querebant te
iudei lapidare: et iterum vadis illuc:
Respondit iesus. Nonne duodecim sunt horae
diei? Si quis ambulauerit in die: non
offendit quia lucem huius mundi
videt. Si autem ambulauerit in nocte
offendit: quia lux non est in eo.
Hec ait: et post hec dicit eis.
Lazarus amicus noster dormit
sed vado vt a somno excitem eum. Dixerunt Mar. 9. c.
ergo discipuli eius. Domine si dormit Mar. 5. b.
saluus erit. Dixerat autem iesus de
morte eius: illi autem putauerunt quod de
dormitione somni diceret. Tunc ergo
iesus dixit eis manifeste. Lazarus mortuus
est: et gaudeo propter vos vt credatis
quia non eram ibi. Sed eamus ad eum.
Dixit ergo thomas qui dicitur didymus ad
condiscipulos. Eamus et nos et moriamur cum eo. Venit itaque iesus: et
inuenit eum quattuor dies iam in
monumento habentem. Erat autem bethania
hierosolymam quasi stadijs quindecim.
Multi autem ex iudeis venerant
ad martham et
mariam vt consolarentur eas de
fratre suo. Martha ergo vt
audiuit quia iesus venit occurrit illi:
maria autem domi sedebat. Dixit
ergo martha ad iesum. Domine si fuisses
hic frater meus non fuisset mortuus. Sed
et nunc scio quecunque poposceris a deo
dabit tibi deus. Dicit illi iesus. Resur=
get frater tuus. Dicit ei

/η martha. ſaio quia reſurget in reſurrectione in nouiſſimo die. Dicit ei ieſus. Ego ſum reſurrectio τ vita. Qui credit in me; etiam ſi mortuus fuerit viuet: τ omnis q̄ vuit et credit in me: nō morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi. Utiq; domine. Ego credidi quia tu es chriſtus filius dei vui qui in hunc mundū veniſti. Et cuz hoc diriſſet abijt et vocauit mariam ſororem ſuam ꝯ ſilentio dicens. Magiſter adeſt: ꝯ et vocat te. Illa vt audiuit ſurrexit ꝯ cito: τ venit ad eū. Nōdū eni venerat ieſus in caſtellum: ſed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. ꝯ Judei ergo qui erāt cum ea in domo ꝯ et conſolabantur eam: cum vidiſſent mariā qz cito ſurrexit τ exijt: ſecuti ſunt eam dicentes. Quia vadit ad ꝯ monumentū vt plōzet ibi. Maria ergo cum veniſſet vbi erat ieſus: vidēs euz cecidit ad pedes eius: et dixit ei. ꝯ Dñe ſi fuiſſes hic: non eſſet mortuus frater meus. Jeſus ergo vt vidit eā plorantem et iudeos qui venerant cum ea plorantes: infremuit ſpiritu ꝯ τ turbauit ſeipm: τ dixit. Ubi poſuiſtis eum? Dicunt ei. Domine vem ⟦ ergo τ vide. Et lachrimat eſt ieſus. Dixerūt iudei. Ecce quō amabat eū. Quidā ät ex ipſis dixerūt. Nō poterat hic qui aperuit oculos cęci nati facere ꝯ vt hic non moreretur? Jeſus ergo rurſum fremens in ſemetipō venit ad ꝯ monumētū. Erat ät ſpelūca τ lapis ſuppoſitus erat ei. Ait ieſus. Tollite lapidē. Dicit ei martha ſoror eius q̄ mortuus fuerat. Dñe iā fetet: quatriduanus ē enim. Dicit ei ieſus. Nonne dixi tibi: qm̄ ſi credideris videbis gl̄iam dei? Tulerūt ergo lapidem. ꝯ Jeſus autem eleuatis ſurſum oculis dixit. Pater gras ago tibi: qm̄ audiſti me. Ego ät ſciebā qz ſemp me audis: ſed ꝓpter populuz qui circumſtat dixi: vt credant quia tu me miſiſti. ꝯ Hec cū dixiſſet voce magna clamauit. Lazare veni foras. Et ſtatim pdijt q̄ fuerat mortuus ligatus manus et pedes infulis et facies illius ſudario erat ligata. ꝯ Dixit eis ieſus. Soluite eum et ſinite abire. Multi ergo ex iudeis ꝯ q̄ venerāt ad mariā τ martha τ viderāt

/η μάρθα. οἰλα ὁτι αναστήσεται εμ/τη αναστάσει εμ/τη εσχάτη ημέρα. εἰπεμ αυτή /ο ιησους. εγώ ειμί /η αναστασις και /η ζωή. /ο πιστεύωμ εις εμέ, καμ αωοθάμη ζήσεται. και πας /ο ζωμ και πιστεύωμ εις εμέ, ου μή αποθάμη εις /τομ αιώμα. πιστεύεις τούτο. λέγει αυτώ. ναι κύριε. εγώ πεπίστευκα ὁτι συ ει ὁ χριστός /ο υιός /του θεού, /ο εις /τομ κόσμομ ερχόμεμος. και ταύτα ειωούσα απήλθε και εφώμησε μαρίαμ /τημ άδελφήμ αυτής λάθρα ειωούσα. /ο διδάσκαλος ωάρεστι και φωμεί σε. εκείμη ως ήκουσεμ εγείρεται ταχύ. και έρχεται ωρος αυτόμ. ούπω δε εληλύθει /ο ιησους εις /τημ κώμημ, αλλ ημ εμ /τω τόπω, όπου υπήμτησεμ αυτώ /η μάρθα. /οι ουμ ιουδαίοι /οι όμτες μετ αυτής εμ /τη οικία και ωαραμυθούμεμοι αυτήμ, ιδόμτες /τημ μαρίαμ ὁτι ταχέως αμέστη και εξήλθεμ, ηκολούθησαμ αυτή λέγομτες. οτι υπάγει εις /το μμημείομ ίμα κλαύση εκεί. η ουμ μαρια ως ήλθεμ ὁπου ην ιησους, ιδούσα αυτόμ έωεσεμ αυτού εις /τους ωόδας λέγουσα αυτώ. κύριε ει ησω ώδε, ουκ αμ απεθαμε μου /ο αδελφος. ιησους ουμ ως ειδεμ αυτήμ κλαιουσαμ και /τους συμελθόμτας αυτή ιουδαίους κλαίομτας, εμεβριμήσατο /τω πμεύματι, και ετάραξεμ εαυτόμ, και είπε. ωου τεθείκατε αυτόμ. λέγουσιμ αυτώ. κύριε έρχου και ίδε. ελάκρυσεμ /ο ιησους. ελεγομ ουμ /οι ιουδαίοι. ίδε ως εφίλει αυτόμ. τιμες δε εξ αυτώμ είωομ. ουκ ηδύματο ούτος /ο αμοιξας /τους οφθαλμούς /του τυφλού ωοιήσαι ίμα και ούτος μη αποθάμη. ιησους ουμ ωάλιμ εμβριμώμεμος εμ εαυτώ, ερχεται εις /το μμημείομ. ήμ δε σπήλαιομ, και λίθος επέκειτο επ αυτώ. λέγει /ο ιησους. άρατε /τομ λίθομ. λέγει αυτώ /η αδελφή /του τεθμηκότος μάρθα. κύριε ήδη όζει, τεταρταίος γαρ εστί. λέγει αυτή /ο ιησους. ουκ είωομ σοι ὁτι εάμ ωιστεύσης όψει /τημ δόξαμ /του θεού. ήραμ ουμ /τομ λίθομ ού ήμ /ο τεθμηκώς κείμεμος. /ο δε ιησους ήρε /τους οφθαλμούς άμω, και είπε. ωάτερ ευχαριστώ σοι ὁτι ήκουσας μου. εγώ δε ήδειμ ὁτι ωάμτοτε μου ακούεις, αλλά διά /τομ όχλομ /τομ περιεστώτα είπομ ίμα ωιστεύσωσιμ ὁτι συ με απέστειλας. και ταύτα είπώμ φωμή μεγάλη εκραύγασε. λάζαρε δεύρο έξω. και εξήλθεμ /ο τεθμηκώς δεδεμέμος /τους ωόδας και /τας χείρας κειρίαις, και /η όψις αυτού σουδαρίω περιεδέδετο. λέγει αυτοίς /ο ιησους. λύσατε αυτόμ και άφετε υπάγειμ. ωολλοί ουμ εκ /των ιουδαίωμ /οι ελθόμτες ωρος /τημ μαρίαμ, και θεασάμεμοι

ᵐόσα ⁿεποίησεμ/ο ᵒιησούς, ᵖεπίστευσαν ᵍεις ʳαυ
τόμ. ˢΤιμές ᵗΔε ᵘεξ ˣαυτῶμ ʸαπήλθομ ᶻωρος/Τους
ᵃφαρισαίους, ᵇκαι ᶜείπομ ᵈαυτοίς ᵉα ᶠεποίησεμ/ο
ᵍιησούς. ʰσυμήγαγομ ⁱουμ/οι ᵏαρχιερείς ˡκαι/οι
ᵐφαρισαίοι ⁿσυμέδριομ, ᵒκαι ᵖέλεγομ. ᵍΤι ʳῶοι=
ούμεμ, ˢότι ᵗούτος/ο ᵘάμθρωπος ˣῶολλά ʸσημ=
μεία ᶻῶοιεί. ᵃεάμ ᵇαφῶμεμ ᶜαυτόμ ᵈούτως, ᵉῶάμ=
τες ᶠῶιστεύσουσιμ ᵍεις ʰαυτόμ. ⁱκαι ᵏελεύσόμται
/οι ˡρωμαίοι, ᵐκαι ⁿαρούσιμ ᵒημῶμ ᵖκαι/Τομ ᵍΤό=
ῶομ ʳκαι/Το ˢέθμος. ᵗεις ᵘΔε ˣΤις ʸεξ αυτῶμ ᶻκατά=
φας ᵃαρχιερεύς ᵇῶμ/Του ᶜεμιαυτού ᵈεκείμου, ᵉει=
πεμ ᶠαυτοίς. ᵍυμείς ʰουκ ⁱοίλατε ᵏουδέμ ˡουδέ
ᵐδιαλογίζεσθε, ⁿότι ᵒσυμφέρει ᵖημίμ ᵍίμα ʳείς ˢάμ
θρωπος ᵗαποθάμη ᵘυπέρ/Του ᵛλαού, ʷκαι ˣμη ʸό=
λομ/Το ᶻέθμος ᵃαπόληται. ᵇΤούτο ᶜΔε ᵈαφ ᵉεαυ=
του ᶠουκ ᵍείπεμ. ʰαλλά ⁱαρχιερεύς ᵏῶμ/Του ˡεμι=
αυτού ᵐεκείμου ⁿῶροεφήτευσεμ, ᵒότι ᵖέμελλεμ
/οˢ ιησούς ᵗαποθμήσκειμ ᵘυπέρ/Του ᵛέθμους. ʷκαι
ˣουχ ʸυπέρ/Του ᶻέθμους ᵃμόμομ, ᵇαλλ ᶜίμα ᵈκαι
/Τα ᵉΤέκμα/Του ᶠθεού/Τα ᵍΔιασκορπισμένα ʰσυ=
μαγάγει ⁱεις ᵏεμ. ˡαπ ᵐεκείμης ⁿουμ/Της ᵒημέρας
ᵖσυμεβουλεύσαμτο ᵍίμα ʳαποκτείμωσιμ ˢαυτόμ.
ᵗιησούς ᵘουμ ᵛουκέτι ʷῶαρρησίαᶜ ˣῶεριεπάτει ʸεμ
/Τοις ᶻιουδαίοις, ᵃαλλά ᵇαῶήλθεμ ᶜεκείθεμ ᵈεις
/Τημ ᵉΧώραμ ᶠεγγύς/Της ᵍερήμου ʰεις ⁱεφραίμ
ᵏλεγομένημ ˡῶόλιμ, ᵐκακει ⁿΔιέτριβε ᵒμετά/Τωμ
ᵖμαθητῶμ ᵠαυτού. ʳημ ˢΔε ᵗεγγύς/Το ᵘπάσχα
/Τωμ ᵛιουδαίωμ, ʷκαι ˣαμέβησαμ ʸῶολλοί ᶻεις ᵃιε=
ροσόλυμα ᵇεκ/Της ᶜΧώρας ᵈῶρο/Του ᵉῶάσχα,
ᶠίμα ᵍαγμίσωσιμ ʰεαυτούς. ⁱεζήτουμ ʲουμ/Τομ ᵏιη
σούμ, ˡκαι ᵐέλεγομ ⁿμετά ᵒαλλήλωμ ᵖεμ/Τω ᵍιερῶ
ʳεστηκότες. ˢΤι ᵗδοκεί ᵘυμίμ ᵛότι ʷουμή ˣέλθη ʸεις
/Τημ ᶻεορτήμ. ᵃΔεδώκεισαμ ᵇΔε ᶜκαι/οι ᵈαρχιερείς
ᵉκαι/οι ᶠφαρισαίοι ᵍεντολήμ, ʰίμα ⁱεάμ ᵏΤις ˡγμῶ
ᵐῶου ⁿεστί ᵒμηνύση, ᵖόπως ᵠῶιάσωσιμ ʳαυτόμ.

Cap.xii.

ᵍουμ ʰιησούς ⁱῶρο ᵏεξ ˡημερῶμ/Του ᵐῶάσχα
ᵍήλθεμ ʰεις ⁱβηθαμίαμ, ᵏόπου ˡημ ᵐλάζαρος/ο
ⁿΤεθμηκώς, ᵒομ ᵖήγειρεμ ᵠεκ ʳμεκρῶμ. ˢεῶοίησαμ
ᵗουμ ᵘαυτῶ ˣΔείπμομ ʸεκει, ᶻκαι/η ᵃμάρθα ᵇΔιηκό=
μει, /ο ᶜΔε ᵈλάζαρος ᵉεις ᶠημ/Τωμ ᵍαμακειμένωμ ʰσυμ
ⁱαυτῶ. /η ᵏουμ ˡμαρία ᵐλαβούσα ⁿλίτραμ ᵒμύ=
ρου ᵖμάρδου ᵠῶιστικής ʳῶολυτίμου, ˢήλειψε
/Τους ᵗῶόδας/Του ᵘιησού, ˣκαι ʸεξέμαξε/Ταις ᶻθρι
ξίμ ᵃαυτής /Τους ᵇῶόδας ᶜαυτού. /η ᵈΔε ᵉοικία ᶠε=
πλησῶθη ᵍεκ/Της ʰοσμής/Του ⁱμύρου. ᵏλέγει
ˡουμ ᵐεις ⁿεκ/Τωμ ᵒμαθητῶμ ᵖαυτού ᵠιούδας ʳσί
μωμος ˢισκαριώτης, /ο ᵗμέλλωμ ᵘαυτόμ ᵛῶαρα=
διδόναι, ʷδιά ˣΤι ʸΤούτο/Το ᶻμύρομ ᵃουκ ᵇεῶρά
θη ᶜΤριακοσίωμ ᵈδημαρίωμ, ᵉκαι ᶠεδόθη ᵍῶτωχοις.
ʰεί�ῶε ⁱΔε ᵏΤούτο ˡουχ ᵐότι ⁿῶερί/Τωμ ᵠῶτωχῶμ
ʳέμελλεμ ˢαυτῶ, ᵗαλλ ᵘότι ᵛκλέ�ῶτης ʷημ, ˣκαι/Το
ʸγλωσσόκομομ ᶻείχε, ᵃκαι/Τα ᵇβαλλόμενα ᶜεβά

ᵐque ⁿfecit ᵒieſus: ᵖcrediderunt ᵠin ʳeum.
ˢQuidam ᵗaũt ᵘex ᵛipſis ʷabierunt ˣad
ʸphariſeos ᶻet ᵃdixerunt ᵇeis ᶜque ᵈfecit
ᵉieſus. ᶠCollegerunt ᵍergo ʰpontifices ⁱet
ᵏphariſei ˡcõciliũ: ᵐet ⁿdicebãt. ᵒQuid ᵖfaci
mus? ᵠquia ʳhic ˢhomo ᵗmulta ᵘſigna
ᵛfacit. ʷSi ˣdimittimus ʸeum ᶻſic ᵃomnes
ᵇcredent ᶜin ᵈeum. ᵉEt ᶠvenient
ᵍromani: ʰet ⁱtollent ᵏnoſtrum ˡlocum
ᵐet ⁿgentẽ. ᵒUn ᵖãt ᵠex ʳipſis ˢcaiphas noie:
ᵗcum ᵘeſſet ᵛpontifex ʷanni ˣillius: ʸdixit
ᶻeis. ᵃVos ᵇneſcitis ᶜquicq̃ ᵈnec
ᵉcogitatis: ᶠquia ᵍexpedit ʰnobis ⁱvt ᵏvnus
ˡmoriatur ᵐhomo ⁿpro ᵒpopulo ᵖet ᵠnõ ʳtota
ˢgens ᵗpereat. ᵘHoc ᵛautem ʷa ˣſemetipſo
ʸnon ᶻdixit. ᵃſed ᵇcum ᶜeſſet ᵈpontifex ᵉanni
ᶠillius ᵍpphetauit: ʰqꝛ ⁱieſus ᵏmoriturꝰ ˡerat
ᵐpro ⁿgente. ᵒEt
ᵖnon ᵠtantum ʳpro ˢgente ᵗſed ᵘvt
ᵛfilios ʷdei ˣqui ʸerãt ᶻdiſperſi ᵃcongregaret
ᵇin ᶜvnum. ᵈAb ᵉillo ᶠergo ᵍdie
ʰcogitauerunt ⁱvt ᵏinterficerent ˡeum.
ᵐIeſus ⁿergo ᵒiã ᵖnõ ᵠpalã ʳambulabat ˢapd
ᵗiudeos: ᵘſed ᵛabijt ʷinde ˣin
ʸregionem ᶻiuxta ᵃdeſertum ᵇin
ᶜciuitatẽ ᵈq̃ ᵉdicit ᶠeffrẽ: ᵍꝛ ʰibi ⁱmorabat ᵏcũ
ˡdiſciplis ᵐſuis. ⁿProximũ ᵒãt ᵖerat ᵠpaſcha
ʳiudeorum ˢꝛ ᵗaſcenderũt ᵘmulti ᵛhieroſoly
mam ʷde ˣregione ʸante ᶻpaſcha:
ᵃvt ᵇſãctificarẽt ᶜſeipos. ᵈQuerebãt ᵉergo ᶠie
ſum ᵍet ʰcolloquebant ⁱad ʲinuicẽ ᵏin ˡtẽplo
ᵐſtantes. ⁿQuid ᵒputatis: ᵖqꝛ ᵠnõ ʳvenit ˢad
ᵗdiẽ ᵘeſtum iſtum. ᵛDederãt ʷaũt ˣpõtifices
ʸꝛ ᶻphariſei ᵃmãdatũ ᵇvt ᶜſi ᵈqs ᵉcognouerit
ᶠvbi ᵍſit ʰindicet ⁱvt ᵏapprehendant ˡeum.

Cap.xii.

ᵉIeſus ᶠergo ᵍante ʰſex ⁱdies ᵏpaſche
ˡvenit ᵐbethaniã ⁿvbi ᵒlazarus ᵖfuerat
ᵠmortuus ʳquẽ ˢſuſcitauit ieſus. ᵗFecerunt
ᵘaũt ᵛei ʷcenam ˣibi: ʸꝛ ᶻmartha ᵃminiſtrabat
ᵇlazarus ᶜvno ᵈvnus ᵉerat ex ᶠdiſcũbẽtib ᵍeꝰ
ʰeo. ⁱMaria ᵏergo ˡaccepit ᵐlibrã ⁿvnguẽti
ᵒnardi ᵖpiſtici ᵠprecioſi: ʳet ˢvnxit
ᵗpedes ᵘieſu: ᵛet ʷexterſit ˣpedes ʸei ᶻcapill
ᵃſuis: ᵇet ᶜdom ᵈimpleta ᵉeſt
ᶠex ᵍodore ʰvnguenti. ⁱDixit
ʲergo ᵏvnus ˡex ᵐdiſcipulis ⁿeius ᵒiudas
ᵖſcariotis ᵠqui ʳerat ˢeum ᵗtraditurus.
ᵘQuare ᵛhoc ʷvnguentum ˣnon ʸvenijt
ᶻtrecentis ᵃdenarijs ᵇet ᶜdatum ᵈeſt ᵉegenis:
ᶠDixit ᵍaũt ʰhoc ⁱnon ʲquia ᵏde ˡegenis
ᵐpertinebat ad ⁿeum: ᵒſed ᵖquia ᵠfur ʳerat ˢet
ᵗloculos ᵘbabẽs ᵛea ʷq̃ ˣmittebãt ʸportabat.

Mat.26.b. Mar.14.b. Luce.7.f.

Mat.26.a. Mar.14.a. Mar.11.b. Mar.3.b. Mat.26.a. Mar.11.a. Luce.19.a.

σταζεμ. εἰπεμ ουμ/ο ιησούς. ἀφες αὐτήμ, εις
/Τημ ημέραμ/Του εμταφιασμού μου Τετήρη-
κεμ αυτό./Τους γτωχούς γαρ γάμτοτε έχε-
τε μεθ εαυτώμ, εμέ δε ου γάμτοτε έχετε.
έγμω ουμ όχλος πολύς εκ/Τωμ ιουδαίωμ
ότι εκεί εστί, καί ήλθομ ου διά/Τομ ιησούμ
μόμομ, αλλ ίμα καί/Τομ λάζαρομ ίδωσιμ ομ
ήγειρεμ εκ μεκρώμ. εβουλεύσαμτο δε/οι αρ-
χιερείς ίμα καί/Τομ λάζαρομ αποκτείμωσιμ,
ότι πολλοί δι αυτόμ υπήγομ/Τωμ ιουδαί-
ωμ, και επίστευομ είς/Τομ ιησούμ./Τη επαύριομ
όχλος πολύς/ο ελθώμ εις/Τημ εορτήμ, α-
κούσαμτες ότι έρχεται/ο ιησούς εις ιεροσό-
λυμα, έλαβομ/Τα βαία/Τωμ φοιμικωμ, και
εξήλθομ εις υπάμτησιμ αυτώ και έκραζομ.
ωσαμμά ευλογημένος/ο ερχόμενος εμ ομό-
ματι κυρίου βασιλεύς/Του ισραήλ. ευρώμ
δε/ο ιησούς ομάριομ εκάθησεμ επ αυτώ, κα
θώς εστί γεγραμμένομ. μη φοβού θύγατερ
σιώμ, ιδού/ο βασιλεύς σου έρχεται καθήμε
μος επί πώλομ όμου. Ταύτα δε ουκ έγνω-
σαμ/οι μαθηταί αυτού/Το πρώτομ, αλλ ό-
τε εδοξάσθη/ο ιησούς Τότε εμνήσθησαμ ότι
Ταύτα ήμ επ αυτώ γεγραμμένα, και Ταύ-
τα εποίησαμ αυτώ. εμαρτύρει ουμ/ο όχλος
/ο ών μετ αυτού, ότε/Τομ λάζαρομ εφώνη-
σεμ εκ/Του μνημείου, και ήγειρεμ αυτόμ εκ
νεκρώμ. Διά Τούτο και υπήντησεμ αυτώ/ο ό-
χλος, ότι ήκουσε Τούτο αυτόμ πεποιηκέναι
/Το σημείομ./οι ουμ φαρισαίοι είπομ προς ε-
αυτούς. θεωρείτε ότι ουκ ωφελείτε ουδέμ. ί
δε/ο κόσμος οπίσω αυτού απήλθεμ. ήσαμ δε
Τιμές ἑλληνες εκ/Τωμ αναβαιμόντωμ ίνα
προσκυνήσωσιμ εμ/Τη εορτή. ούτοι ουμ προ
σήλθομ φιλίππω/Τω από βηθσαϊδά/Της γα-
λιλαίας, και ήρώτωμ αυτόμ λέγομτες. κύρι
θέλομεμ/Τομ ιησούμ ιδείμ. έρχεται φίλιππος
και λέγει/Τω ανδρέα. και πάλιμ ανδρέας
και φίλιππος λέγουσι/Τω ιησού. ο δε ιη-
σούς απεκρίνατο αυτοίς λέγωμ. ελήλυθεμ
ή ώρα ίνα δοξασθή/ο υιός/Του ανθρώπου. α
μήμ αμήμ λέγω υμίμ, εάμ μη/ο κόκκος/Του
σίτου πεσώμ εις/Τημ γημ αποθάνη αυτός
μόνος μένει. εάμ δε αποθάνη, πολύμ καρ-
πόμ φέρει./ο φιλώμ/Τημ ψυχήμ αυτού απολέ
σει αυτήμ. και/ο μισώμ/Τημ ψυχήμ αυτού
εμ/Τω κόσμω Τούτω, εις ζωήμ αιώνιομ φυ
λάξει αυτήμ. εάμ εμοί διακονή Τις, εμοί ακο-
λουθείτω. και όπου ειμί εγώ, εκεί και/ο διά-
κομος/ο εμός έσται. και εάμ Τις εμοί διάκο-
μή Τιμήσει αυτόμ/ο ώατήρ. μυμ/ή ψυχή μου
Τετάρακται. και Τι είπω. πάτερ σώσομ με εκ
/Της ώρας Ταύτης. αλλά Διά Τούτο ήλθομ

Dixit ergo ihesus. Sinite illam: vt in
diem sepulture mee seruet
illud. Pauperes enim semper habetis
vobiscū: me aūt non semper habebitis.
Cognouit ergo turba multa ex iudeis Mat. 21. a.
quia illic est et venerūt non ꝓpter ihesū Mar. 11. a.
tantum: sed vt lazarum viderent quem Luce. 19. d
suscitauit a mortuis. Cogitauerūt aūt pri
cipes sacerdotū vt et lazarū interficerent:
qz multi ꝓpter illū abibāt ex iudeis:
et credebant in ihesuz. In crastinū autem Mat. 21. a.
turba multa q̄ venerat ad diē festū: cū Mar. 11. b.
audissent qz venit ihesus hierosolymam: Luce. 19. b
acceperunt ramos palmarum et
ꝓcesserunt obuiam ei et clamabant.
Osanna benedictus qui venit in noie
domini rex israel. Et inuenit
ihesus asellum et sedit super eum: sicut Mat. 21. a.
scriptum est. Noli timere filia Esaie. 62. d
sion: ecce rex tuus venit sedens Zacha. 9. b
super pullum asine. Hec non cognouerunt discipuli eius primuz: sed quādo
glorificatus est ihesus tūc recordati sūt qz
hec erant scripta de eo. Et hec
fecerūt ei. Testimoniū ergo phibebat turba quę erat cum eo: qñ lazarum vocauit de monumento: et suscitauit eum a
mortuis. Propterea et obuiā venit ei tur-
ba: quia audierunt eum fecisse hoc
signuz. Pharisei ergo dixerūt ad semet
ipsos. Videtis quia nichil ꝓficimꝰ: Ecce
mūdus totꝰ post eū abijt. Erant autez
quidā gentiles ex his qui ascenderāt vt
adorarēt in die festo. Hi ergo accesse-
runt ad philippū q̄ erat a bethsaida galilee: et rogabant eum dicentes. Domine
volumus ihesuz videre. Venit philippus:
et dicit andree. Andreas rursum
et philippus dixerūt ihesu. Jesus autez
respondit eis dicens. Venit
hora vt clarificetur filiꝰ hominis. Amē
amen dico vobis: nisi granum
frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipz
solū manet. Si aūt mortuū fuerit: multū fructū affert. Qui amat aiaz suā: ꝑ- Mat. 10. g.
det eam. Et qui odit animam suam in hoc mundo in vitam eternam custo- 16. f.
diet eam. Si quis mihi ministrat: me sequatur. Et vbi sum ego illic et minister
me erit. Si qs mihi ꝛ Hūc aia mea Mat. 16. d.
ministrauerit: honorificabit eū ꝓ me. Mar. 14. d
turbata est. Et qd dicā: Pr̄ salua fica
hac hora. Sed ꝓpterea veni ꝓ me ex

εις / τημ φραν ταυτην. πατερ δοξασον σου / το ονομα. ηλθεν ουν φωνη εκ / του ουρα=
νου. και εδοξασα και παλιν δοξασω. / ο ουν
οχλος ο εστως και ακουσας, ελεγε βρον=
την γεγομεναι. αλλοι ελεγον. αγγελος αυ=
τω λελαληκεν. απεκριθη ιησους και ειπεν. ου
δι εμε αυτη / η φωνη γεγονεν, αλλα δι υ=
μας. νυν κρισις εστι / του κοσμου. νυν / ο αρ
χων / του κοσμου τουτου εκβληθησεται ε=
ξω. καγω εαν υψωθω εκ / της γης παντας
ελκυσω προς εμαυτον. τουτο δε ελεγε
σημαινων ποιω θανατω ημελλεν αποθνησ
κειν. απεκριθη αυτω / ο οχλος. ημεις ηκουσα
μεν εκ / του νομου οτι / ο χριστος μενει εις
/ τον αιωνα. και πως συ λεγεις δει υψωθη
ναι / τον υιον / του ανθρωπου. τις εστιν ου=
τος / ο υιος / του ανθρωπου. ειπεν ουν αυτοις
/ ο ιησους. ετι μικρον χρονον / το φως μεθ υ=
μων εστι. περιπατειτε εως / το φως εχετε, ινα
μη σκοτια υμας καταλαβη. και / ο περιπα=
των εν / τη σκοτια ουκ οιδε που υπαγει. εως
/ το φως εχετε πιστευετε εις / το φως, ινα
υιοι φωτος γενησθε. ταυτα ελαλησεν / ο ιη=
σους, και απελθων εκρυβη απ αυτων. το
σαυτα δε αυτου σημεια πεποιηκοτος εμπρο
σθεν αυτων ουκ επιστευον εις αυτον. ινα ο
λογος ησαιου / του προφητου πληρωθη ον
ειπε, κυριε τις επιστευσε / τη ακοη ημων, και
/ ο βραχιων κυριου τινι απεκαλυφθη. δια του
το ουκ ηδυναντο πιστευειν, οτι παλιν ει=
πεν ησαιας. τετυφλωκεν αυτων / τους οφθαλ
μους, και επωρωκεν αυτων / την καρδιαν,
ινα μη ιδωσι / τοις οφθαλμοις, και νοησωσι
/ τη καρδια, και επιστραφωσι και ιασωμαι
αυτους. ταυτα ειπεν ησαιας οτε ειδε / την
δοξαν αυτου, και ελαλησε περι αυτου. ο
μως μεντοι και εκ / των αρχοντων πολλοι
επιστευσαν εις αυτον, αλλα δια / τους φα=
ρισαιους ουχ ωμολογουν, ινα μη αποσυνά
γωγοι γενωνται. ηγαπησαν γαρ / την δοξαν
/ των ανθρωπων μαλλον ηπερ / την δοξαν
/ του θεου. ιησους δε εκραξεν και ειπεν. ο πι
στευων εις εμε, ου πιστευει εις εμε, αλλ εις
/ τον πεμψαντα με. και / ο θεωρων εμε, θεω=
ρει / τον πεμψαντα με. εγω φως εις / τον κόσ
μον εληλυθα, ινα πας / ο πιστευων εις εμε, εν
/ τη σκοτια μη μεινη. και εαν τις μου ακουση
/ των ρηματων και μη πιστευση, εγω ου κρι
νω αυτον. ου γαρ ηλθον ινα κρινω / τον κόσ
μον, αλλ ινα σωσω / τον κοσμον. ο αθετων ε
με και μη λαμβανων / τα ρηματα μου, εχει
/ τον κρινοντα αυτον. / ο λογος ον ελαλησα
εκεινος κρινει αυτον εν / τη εσχατη ημερα, ο /

in hora hac. Pater clarifica nomen tuum.
Venit ergo vox de celo dicens. Et clarificaui et iterum clarificabo. Turba ergo que stabat et audierat: dicebat tonitruum esse factum. Alij autem dicebant. Angelus ei locutus est. Respondit Iesus et dixit. Non propter me hec vox venit: sed propter vos. Nunc iudicium est mundi. Nunc princeps huius mundi eijcietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege quia christus manet in eternum. Et quomodo tu dicis oportet exaltari filium hominis? Et quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis Iesus. Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis: vt non vos tenebre comprehendant. Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem: vt filij lucis sitis. Hec locutus est Iesus: et abijt et abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum: vt sermo Esaie prophete impleretur quem dixit. Domine quis credidit auditui nostro: et brachium domini cui reuelatum est? Propterea non poterant credere: quia iterum dixit Esaias. Excecauit oculos eorum: et indurauit cor eorum: vt non videant oculis et non intelligant corde: et conuertantur et sanem eos. Hec dixit Esaias quando vidit gloriam eius: et locutus est de eo. Verum tamen et ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter pharisseos non confitebantur: vt de synagoga non eijcerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam dei. Iesus autem clamauit et dixit. Qui credit in me: non credit in me sed in eum qui misit me. Et qui videt me: videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni: vt omnis qui credit in me: in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea et non custodierit: ego non iudico eum. Non enim veni vt iudicem mundum sed vt saluificem mundum. Qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum. Sermo quem locutus sum: ille iudicabit eum in nouissimo die: quia

Eph. 5. b
1. Thes. 5.

Eſa. 53.

Mat. 13. b
Mar. 4. b
Luc. 8. b
Ioan. 12. d
Eſaie. 6. d

τι εγω εξ εμαυτου ουκ ελαλησα. αλλ ο πεμ
ψας με πατηρ αυτος μοι εμτολην εδωκε
τι ειπω και τι λαλησω. και οιδα οτι η εμτο
λη αυτου ζωη αιωνιος εστιν. α ουν λαλω
εγω, καθως ειρηκε μοι ο πατηρ ουτως λα
λω. Cap. xiii.

Προ δε της εορτης του πασχα ειδως ο ιη
σους οτι εληλυθεν αυτου η ωρα ινα με
ταβη εκ του κοσμου τουτου προς τον πα
τερα, αγαπησας τους ιδιους τους εν τω κοσ
μω, εις τελος ηγαπησεν αυτους. και δειπ
νου γινομενου, του διαβολου ηδη βεβληκο
τος εις την καρδιαν ιουδα σιμωνος ισκαρι
ωτου ινα αυτον παραδω, ειδως ο ιησους ο
τι παντα δεδωκεν αυτω ο πατηρ εις τας
χειρας, και οτι απο θεου εξηλθε και προς
τον θεον υπαγει, εγειρεται εκ του δειπνου
και τιθησι τα ιματια, και λαβων λεντιον δι
εζωσεν εαυτον. ειτα βαλλει υδωρ εις τον νι
πτηρα, και ηρξατο νιπτειν τους ποδας των
μαθητων, και εκμασσειν τω λεντιω ω ην δι
εζωσμενος. ερχεται ουν προς σιμωνα πε=
τρον, και λεγει αυτω εκεινος. κυριε συ μου
νιπτεις τους ποδας. απεκριθη ιησους και ει=
πεν αυτω. ο εγω ποιω, συ ουκ οιδας αρ=
τι, γνωση δε μετα ταυτα. λεγει αυτω πε=
τρος. ου μη νιψης τους ποδας μου εις τον
αιωνα. απεκριθη αυτω ο ιησους. εαν μη νι
ψω σε ουκ εχεις μερος μετ εμου. λεγει αυ=
τω σιμων πετρος. κυριε μη τους ποδας
μου μονον, αλλα και τας χειρας και την κε
φαλην. λεγει αυτω ο ιησους. ο λελουμενος
ου χρειαν εχει η τους ποδας νιψασθαι,
αλλ εστι καθαρος ολος. και υμεις καθαροι
εστε, αλλ ουχι παντες. ηδει γαρ τον πα=
ραδιδοντα αυτον. δια τουτο ειπεν ουχι
παντες καθαροι εστε. οτε ουν ενιψε τους
ποδας αυτων, και ελαβε τα ιματια αυτου,
αναπεσων παλιν ειπεν αυτοις. γινωσκετε
τι πεποιηκα υμιν. υμεις φωνειτε με ο δι=
δασκαλος και ο κυριος, και καλως λεγετε.
ειμι γαρ. ει ουν εγω ενιψα υμων τους πο=
δας ο κυριος και ο διδασκαλος, και υμεις ο
φειλετε αλληλων νιπτειν τους ποδας. υπο
δειγμα γαρ εδωκα υμιν, ινα καθως εγω ε
ποιησα υμιν, και υμεις ποιητε. αμην αμην
λεγω υμιν, ουκ εστι δουλος μειζων του
κυριου αυτου, ουδε αποστολος μειζων
του πεμψαντος αυτον. ει ταυτα οιδατε,
μακαριοι εστε εαν ποιητε αυτα. ου περι παν
των υμων λεγω. εγω οιδα ους εξελεξαμην
αλλ ινα η γραφη πληρωθη. ο τρωγων μετ
εμου τον αρτον, επηρεν επ εμε την πτερ=

ego ex meipso non sum locutus: sed qui mi
sit me pater: ipse mihi mandatum dedit
quid dicam et quid loquar. Et scio quia manda
tum eius vita eterna est. Que ergo ego lo=
quor: sicut dixit mihi pater sic loquor.
Cap. xiii.

Ante diem festum pasche sciens ihesus A
quia venit hora eius ut transeat
ex hoc mundo ad patrem: cum dilexisset suos qui erant in mundo:
in finem dilexit eos. Et cena Luce. xii. a.
facta cum diabolus iam misisset
in cor ut traderet eum iudas simonis scariotis: sciens quia Mat. xi. g.
omnia dedit ei pater in Luce. x. f.
manus: et quia a deo exiuit et ad sup. 6. c.
deum vadit: surgit a cena et ponit vestimenta sua: et cum accepisset li
nteum precinxit se. Deinde misit aquam in pel
uim: et cepit lauare pedes discipulorum: et extergere linteo quo erat
Venit ergo ad simonem petrum. Et dicit ei petrus. Domine tu mihi
lauas pedes? Respondit ihesus: et dixit
ei. Quod ego facio tu nescis modo:
scies autem postea. Dicit ei petrus. Non lauabis mihi pedes in
eternum. Respondit ei ihesus. Si non lauero te non habebis partem mecum. Dicit ei
simon petrus. Domine non tantum pedes
meos: sed et manus et caput. Dicit ei ihesus. Qui lotus est B
non indiget nisi ut pedes lauet: sed est mundus totus. Et vos mundi
estis sed non omnes. Sciebat enim quis esset qui tra
deret eum. Propterea dixit non
estis mundi omnes. Postquam ergo lauit
pedes eorum: accepit vestimenta sua: et cum
recubuisset iterum dixit eis. Scitis
quid feci vobis. Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis. Sum. Galla. 6. a.
Si ergo ego laui pedes ves=
stros dominus et magister: vos debetis
alter alterius lauare pedes. Exemplum
enim dedi vobis: ut quemadmodum ego fe=
ci vobis: ita et vos faciatis. Amen amen Mat. 10. c.
dico vobis: non est seruus maior Luce. 6. f.
domino suo: neque apostolus maior est sup. 15. f.
eo qui misit illum. Si hec scitis
beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus
vobis dico. Ego scio quos elegerim. Psal. 40.
Sed ut adimpleat scriptura. Qui manducat mecum panem: leuauit contra me calca=

μαμ αὐτοῦ. απάρτι λέγω υμίν προ του γενέσθαι, ἱνα ὁταν γένηται πιστεύσητε ὁτι εγώ
ειμί. αμήν αμήν λέγω υμίν ὁ λαμβάνων ἐάν τινά πέμψω, εμέ λαμβάνει. ὁ δε εμέ λαμβάνων, λαμβάνει τον πέμψαντά με. Ταύτα
εἰπών ὁ ιησούς εταράχθη τω πνεύματι καὶ
ἐμαρτύρησε καὶ εἰπεν. αμήν αμήν λέγω ὑμῖν ὁτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ἐβλεπον
οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί ἀπορούμενοι
περί τίνος λέγει. ἦν δε ἀνακείμενος εἷς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ιησοῦ
ὃν ἠγάπα ὁ ιησούς. νεύει οὖν τούτῳ σίμων
πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περί οὗ λέγει.
ἐπιπεσών δε ἐκεῖνος ἐπί τὸ στῆθος τοῦ ιησοῦ
λέγει αὐτῷ. κύριε τίς ἐστιν. ἀποκρίνεται ὁ
ιησούς. ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγώ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, λαμβάνει ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτη. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ ιησούς. ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. τοῦτο δε οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ιησούς, ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν δε νύξ ὅτε ἐξῆλθε. λέγει ὁ ιησούς. νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ ὑμῶν εἰμί. ζητήσετε με. καὶ καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος. κύριε ποῦ ὑπάγεις. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ιησούς. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαί με μὴ ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δε ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ πέτρος. κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι, τὴν ψυχήν μου ὑπέρ σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ιησούς. τὴν ψυχήν σου ὑπέρ ἐμοῦ θήσεις. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς. Cap. 14.

μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. πορεύομαι

neũ suũ. Amodo dico vobis priusq̃ fiat vt cum factũ fuerit credatis: qz ego ſũ. Amẽ amẽ dico vobis: q̃ accipit ſi quẽ misero: me accipit. Qui aũt me accipit: accipit eum qui me misit. Cũ hec dixisset ihesus turbatus est spiritu: et protestat̃ est & dixit. Amen amẽ dico vobis qz vn̄ ex vobis tradet me. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli hesitãtes de quo diceret. Erat ergo recũbẽs vn̄ ex discipulis eius in sinu ihesu quẽ diligebat ihs. Innuit ergo huic si mõ petr̃ & dixit ei. Quis ẽ de quo dicit. Itaq; cũ recubuisset ille supra pectr̃ ihesu dicit ei Domine quis est: Respondit ihesus. Ille est cui ego intinctum panez porrexero. Et cum intinxisset panẽ dedit iude simonis scariote. Et post buccellã introiuit in eum sathanas. Et dicit ei ihesus. Quod facis fac citi. Hoc aũt nemo sciuit discũbentiũ ad qd dixerit ei. Quidã enim putabãt quia loculos habebat iudas quia dixisset ei ihesus: eme ea que op̃ sũt nobis ad diẽ festũ: aut egenis vt aliqd daret. Cum ergo accepisset ille bucellã: exiuit cõtinuo. Erat aũt nox. Cũ ergo exisset dixit ihesus. Nũc clarificat̃ filius hois: & de & clarificat̃ est in eo. Si de & clarificat̃ ẽ in eo: & de & clarificabit eũ in semetipo: & continuo clarificabit eũ. Filioli: adhuc modicũ vobiscũ sũ. Quereti me: & sicut dixi iudeis: quo ego vado vos non potestis venire. Et vobis dico mõ. Mandatũ nouũ do vobis: vt diligatis invicem sicut dilexi vos vt et vos diligatis invicem. In hoc cognoscent oẽs qz discipuli mei estis: si dilectionẽ habueritis ad invicẽ. Dicit ei simon petrus. Domine quo vadis. Respondit ihesus. Quo ego vado non potes me modo sequi: sequeris aũt postea. Dicit ei petrus. Quare non possum te sequi modo: Animam meam pro te ponam. Respondit ei ihesus. Animam tuam pro me pones. Amen amen dico tibi: non cantabit gallus donec ter me neges. Cap. 14.

Tait discipulis suis. Nõ turbet cor vr̃z neq; formidet. Credit̃ in deũ & in me credite. In domo pr̃is mei mãsiões multe sũt. Si quo minus dixissẽ vo

Mat. 10. g. Luce. 10. c.
Mat. 26. b. Mar. 14. b. Luce. 22. c.
Iuã. 7. c.
1. Cor. 4. d. Ephe. 5. a. Philip. 3. c. 1. Thes. 4. b
Mat. 16. c. Mar. 14. d. Luce. 22. c.

ετοιμάσαι ο τόπον υμίν. και εάν πορευθώ και ετοιμάσω υμίν τοπον, πάλιν ερχομαι και παραλήψομαι υμας προς εμαυτόν, ίνα οπου ειμί εγώ, και υμεις ητε. και οπου εγώ υπάγω οιδατε, και την οδόν οιδατε. λέγει αυτώ θωμάς κύριε ουκ οιδαμεν που υπάγεις, και πως δυναμεθα την οδόν ειδέναι. λέγει αυτώ ο ιησούς. εγω ειμί η οδός και η αλήθεια και η ζωή. ουδεις έρχεται προς τον πατέρα ει μη δι εμού. ει εγνώκειτε με, και τον πατέρα μου εγνώκειτε αν. και απάρτι γινώσκετε αυτον, και εωράκατε αυτόν. λέγει αυτώ φίλιππος. κύριε δείξον ημίν τον πατέρα, και αρκεί ημίν. λέγει αυτώ ο ιησούς. τοσούτον χρόνον μεθ υμών ειμι, και ουκ έγνωκας με. φίλιππε, ο εωρακώς εμέ, εώρακε τον πατέρα, και πως συ λέγεις δείξον ημίν τον πατέρα. ου πιστεύεις ότι εγώ εν τω πατρί και ο πατήρ εν εμοί εστί. τα ρήματα α εγώ λαλω υμίν, απ εμαυτού ου λαλώ. ο δε πατήρ ο εν εμοί μένων αυτός ποιεί τα έργα. πιστεύετε μοι ότι εγώ εν τω πατρί, και ο πατήρ εν εμοί εστιν. ει δε μη δια τα έργα αυτά πιστεύετε μοι. αμήν αμήν λέγω υμίν, ο πιστεύων εις εμέ, τα έργα α εγώ ποιω κακείνος ποιήσει, και μείζονα τούτων ποιήσει, ότι εγώ προς τον πατέρα μου πορεύομαι. και ότι αν αιτήσητε εν τω ονόματί μου, τούτο ποιήσω, ίνα δοξασθή ο πατήρ εν τω υιώ. εάν τι αιτήσητε εν τω ονόματί μου, εγώ ποιήσω. εάν αγαπάτε με τας εντολάς τας εμάς τηρήσατε. και εγώ ερωτήσω τον πατέρα, και άλλον παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μένη μεθ υμών εις τον αιώνα το πνεύμα της αληθείας, ο ο κόσμος ου δύναται λαβείν, ότι ου θεωρεί αυτό ουδέ γινώσκει αυτό. υμείς δε γινώσκετε αυτό, ότι παρ υμίν μένει. και εν υμίν έσται. ουκ αφήσω υμάς ορφανούς, έρχομαι προς υμάς. έτι μικρόν, και ο κόσμος με ουκέτι θεωρεί. υμείς δε θεωρείτε με, ότι εγώ ζω και υμείς ζήσεσθε. εν εκείνη τη ημέρα γνώσεσθε υμείς, ότι εγω εν τω πατρί μου και υμείς εν εμοί κάγω εν υμίν. ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνος εστίν ο αγαπών με. ο δε αγαπών με αγαπηθήσεται υπό του πατρός μου. και εγώ αγαπήσω αυτόν, και εμφανίσω αυτώ εμαυτόν. λέγει αυτώ ιούδας ουχ ο ισκαριώτης. κύριε, και τι γέγονεν ότι ημίν μέλλεις εμφανίζειν σεαυτόν και ου χι τω κόσμω. απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτώ. εάν τις αγαπά με, τον λόγον μου τηρήσει, και ο πατήρ

bi: qr vado pare vobi locũ. Et si abiero et p:eparauero vobis locũ: ite. venio et accipiam vos ad meipsum: vt ubi sum ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis: et viam scitis. Dicit ei thomas. Dñe nescimus quo vadis: et quomodo possum? viã scire? Dicit ei ihesus. Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrẽ nisi per me. Si cognouissetis me: et pr̃em meũ vtiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum: et vidistis eũ. Dicit ei philippus. Dñe ostende nobis patrem et sufficit nobis. Dicit ei ihesus. Tanto tempore vobiscum sum et nõ cognouistis me? philippe q vidit me vidit patrem: et quomodo tu dicis ostẽde nobis patrem. Non credis quia ego in patre et pater in me est? Verba que ego loquor vobis a meipo non loquor. Pater aũt in me manens ipse facit opera. Non credutis quia ego in patre et pater in me est. Alioquin propter opera ipsa credite, Amen amen dico vobis: qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horũ faciet quia ego ad pr̃em vado. Et quodcũq; petieritis pr̃em in nomine meo: hoc faciam: vt glificet pater in filio. Si qd petieritis me in nomine meo: hoc faciam. Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem et alium paclitũ dabit vobis vt maneat vobiscũ in eternum spiritum veritatis: quẽ mũd nõ potest accipere: qr nõ videt eum: nec scit eum. Vos aũt cognoscetis eum: qr apud vos manet et in vobis erit. Nõ reliquã vos orphanos: venia ad vos. Adhuc modicum et mũd me iã nõ videt. Vos ãt videtis me qr ego viuo et vos viuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo et vos in me et ego in vobis. Qui hz mandata mea et seruat ea: ille est q diligit me. Qui ãt diligit me: diligetur a patre meo. Et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas non ille scariotis. Dñe qd factũ ẽ qr manifestaturꝰ es nobis teipsum et non mundo? Respondit ihesus et dixit ei. Si quis diligit me sermonem meum seruabit: et pater

Mat. 21. d. Mar. 11. c. j. 15. b. et 16 f.

B

C

Luc. 10. c.

μου αγαπήσει αυτόν, και προς αυτόν ελευ
σόμεθα και μονήν παρ αυτώ ποιήσομεν. ο
μη αγαπών με, τους λόγους μου ου τη
ρεί. και ο λόγος ον ακούετε, ουκ έστιν εμός,
αλλά του πέμψαντός με πατρός. Ταύτα
λελάληκα υμίν παρ υμίν μένων. ο δε πα
ράκλητος, το πνεύμα το άγιον, ο πέμψει ο
πατήρ εν τω ονόματί μου, εκείνος υμάς δι
δάξει πάντα, και υπομνήσει υμάς πάντα α
είπον υμίν. ειρήνην αφίημι υμίν, ειρήνην
την εμήν δίδωμι υμίν. ου καθώς ο κοσμος
δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν. μη ταρασσέσ
θω υμών η καρδία μηδε δειλιάτω. ηκούσα
τε ότι εγώ είπον υμίν, υπάγω και έρχομαι
προς υμάς. ει ηγαπάτε με, εχάρητε άν, ότι
είπον πορεύομαι προς τον πατέρα, ότι ο πα
τήρ μου μείζων μού εστι. και νυν είρηκα υ
μίν πριν γενέσθαι, ίνα όταν γένηται πιστεύ
σητε. ουκέτι πολλά λαλήσω μεθ υμών. έρ
χεται γαρ ο του κόσμου άρχων και εμοί
ουκ έχει ουδέν. αλλ ίνα γνω ο κόσμος ότι
αγαπώ τον πατέρα, και καθώς εντολήν
μοι ο πατήρ ούτως ποιώ. εγείρεσθε άγω
μεν εντεύθεν. Cap. 15.

Εγώ είμι η άμπελος η αληθινή, και ο πα
τήρ μου ο γεωργός εστι. πάν κλήμα εν
εμοί μη φέρον καρπόν, αίρει αυτό. και παν
το καρπόν φέρον καθαίρει αυτό, ίνα πλείο
ονα καρπόν φέρη. ήδη υμείς καθαροί εστε, δι
ά τον λόγον ον λελάληκα υμίν. μείνατε εν
εμοί, καγώ εν υμίν. καθώς το κλήμα ου δύ
ναται καρπόν φέρειν αφ εαυτού εάν μη μεί
νη εν τη αμπέλω, ούτως ουδέ υμείς εάν μη
εν εμοί μείνητε. εγώ είμι η άμπελος, υμείς
τα κλήματα. ο μένων εν εμοί καγώ εν αυ
τω, ούτος φέρει καρπόν πολύν. ότι χωρίς
εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν. εάν μη τις
μείνη εν εμοί, εβλήθη έξω ως το κλήμα, και
εξηράνθη. και συνάγουσιν αυτά, και εις το
πυρ βάλλουσι, και καίεται. εάν μείνητε
εν εμοί, και τα ρήματά μου εν υμίν μείνη,
ο εάν θέλητε αιτήσεσθε και γενήσεται υμίν.
εν τούτω εδοξάσθη ο πατήρ μου, ίνα καρ
πόν πολύν φέρητε, και γενήσεσθε εμοί μα
θηταί. καθώς ηγάπησε με ο πατήρ, καγώ η
γάπησα υμάς. μείνατε εν τη αγάπη τη εμή.
εάν τας εντολάς μου τηρήσητε, μενείτε εν
τη αγάπη μου. καθώς εγώ τας εντολάς
του πατρός μου τετήρηκα, και μένω αυ
τού εν τη αγάπη. Ταύτα λελάληκα υμίν, ίνα
η χαρά η εμή εν υμίν μείνη και η χαρά υ
μών πληρωθή. αύτη εστίν η εντολή η εμή, ίνα
αγαπάτε αλλήλους, καθώς ηγάπησα υ

meus diliget eum: et ad eum veniem⁹:
et mansionē apud eū faciem⁹. Quat.
Qui nō diligit me sermones meos nō
Et sermonē quē audistis nō est meus:
sed eius qui misit me patris. Hec
locut⁹ sū vobis apud vos manēs. Pa-
rachitus aūt spiritus sanctus quē mittet
pater in nomine meo: ille vos docebit
omnia et suggeret vobis quecunq
dixero vobis. Pacē reliquo vobis: pa-
cē meā do vobis. Non quomodo mūd⁹
dat ego do vobis. Non turbetur
cor vestrum neq formidet. Audistis
q ego dixi vobis: vado et venio
ad vos. Si diligeretis me gauderetis
vt vado ad patrem: quia pater
maior me est. Et nunc dixi vobis
priusq fiat: vt cum factus fuerit credā
tis. Jam nō multa loquar vobiscū. Ve
nit enim princeps mūdi huius: et in me
nō habz q̄cq̄. Sz vt cognoscat mūd⁹ q
diligo patrem: et sicut mandatū dedit
mihi pater sic facio. Surgite eamus
hinc. Cap. 15.

Ego sum vitis vera: et pater
me⁹ agricola est. Oēm palmitē in
me nō ferentē fructus tollet eū: et oēm
qui fert fructum purgabit eum vt
fructū plꝰ afferat. Jā vos mūdi estis p
pter sermonē quē locut⁹ sū vobis: Ma-
nete in me et ego in vobis. Sicut pal
mes nō potest ferre fructū a semetipō nisi
manserit in vite: sic nec vos nisi
in me manseritis. Ego sum vitis vos
palmites: qui manet in me et ego in eo
hic fert fructum multum: quia sine
me nihil potestis facere. Si quis
in me nō māserit mittet foras sicut pal-
fuerit: et colligent eum et in
ignem mittent et ardet. Si manseritis Mat. 21. d.
in me et verba mea in vobis manserint Mar. 11. c.
quodcūq volueritis petetis et fiet vobis. sup. 4. d. 5. 16. f.
In hoc clarificat⁹ ē pr̄ me⁹ vt fructū
plūmū afferatis: et efficiamini mei discipli.
Sicut dilexit me pater et ego dilexi
vos. Manete in dilectione mea.
Si pcepta mea seruaueritis: manebitis i
dilectione mea: sicut et ego patris mei
precepta seruaui: et maneo
in ei⁹ dilectiōe. Hec locut⁹ sū vobis vt
gaudiū meū in vobis sit: et gaudiū ve
strū impleatur. Hoc est preceptū meū vt 1. Cor. 4. d
diligatis inuicem sicut dilexi vos. Ephe. 5. a.

μάς. μείζομα ταύτης αγάωημ ουλείς έχει, ίμα τις τημ ψυχημ αυτού θη υπέρ των φίλωμ αυτού. υμείς φιλοι μου εστέ, εάμ ποιήτε όσα εγώ εμτέλλομαι υμίμ. ουκέτι υμάς λέγω δούλους, ότι ο δούλος ουκ οίδε τι ποιεί αυτού ο κύριος. υμάς δε είρηκα φιλους, ότι πάμτα α ήκουσα παρά του πατρός μου εγμώρισα υμίμ. ουχ υμείς με εξελέξασθε, αλλ εγώ εξελεξάμημ υμάς, και έθηκα υμάς, ίμα υμείς υπάγητε και καρπόμ φέρητε, και ο καρπός υμώμ μέμη, ίμα ότι αμ αίτήσητε του πατέρα εμ τω όμόματι μου, λω υμίμ. ταύτα εμτέλλομαι υμίμ, ίμα αγαπάτε αλλήλους. ει ο κόσμος υμάς μισεί, γιμώσκετε ότι εμέ πρωτομ υμώμ μεμίσηκεμ. ει εκ του κόσμου ήτε, ο κόσμος αμ το ίδιομ εφίλει. ότι δε εκ του κόσμου ουκ εστε, αλλ εγώ εξελεξάμημ υμάς εκ του κόσμου, διά τούτο μισεί υμάς ο κόσμος. μημομεύετε του λόγου ου εγώ είπομ υμίμ. ουκ εστί δούλος μειζομ του κυρίου αυτού. ει εμέ εδίωξαμ και υμάς διώξουσιμ. ει τομ λόγομ μου ετήρησαμ, και τομ υμέτερομ τηρήσουσιμ. αλλά ταύτα πάμτα ποιήσουσιμ υμίμ δια το όμομα μου, ότι ουκ οίδασι τομ πεμψαμτα με. ει μη ήλθομ και ελάλησα αυτοίς, αμαρτίαμ ουκ είχομ. μυμ δε προφασιμ ουκ έχουσι περί της αμαρτίας αυτώμ. ο εμε μισώμ, και τομ πατέρα μου μισεί. ει τα έργα μη εποίησα εμ αυτοίς α ουδείς άλλος πεποίηκεμ, αμαρτίαμ ουκ είχομ. μυμ δε και εωράκασι και μεμίσηκασι και εμέ και τομ πατέρα μου. αλλ ίμα πληρωθή ο λόγος ο γεγραμμέμος εμ τω νόμω αυτώμ ότι εμίσησαμ με δωρεάμ. όταμ δε έλθη ο παράκλητος όμ εγώ πέμψω υμίμ παρά του πατρός το πμεύμα της αληθείας, ο παρά του πατρός εκπορεύεται, εκείμος μαρτυρήσει περί εμού, και υμείς δε μαρτυρείτε, ότι απ αρχής μετ εμού εστέ. Cap. 16.

ταύτα λελάληκα υμίμ, ίμα μη σκαμδαλισθήτε. αποσυμαγώγους ποιήσουσιμ υμάς. αλλ έρχεται ώρα, ίμα πας ο αποκτείμας υμάς, δόξη λατρειαμ προσφέρειμ τω θεώ. και ταύτα ποιήσουσιμ, ότι ουκ έγμωσαμ τομ πατέρα ουδε εμέ. αλλά ταύτα λελάληκα υμίμ, ίμα όταμ έλθη ή ώρα μημομεύητε αυτώμ, ότι εγώ ειπομ υμίμ. ταύτα δε υμίμ απ αρχής ουκ είπομ, ότι μεθ υμώμ ήμημ. μυμ δε υπάγω προς τομ πεμψαμτα με, και

Philli.3.d. 1.The.4.b 1.Ioh. 4.c

Maiorē hac dilectionē nemo habet: ꝙ vt animā suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis: si feceritis que ego precipio vobis. Iã non dicam vos seruos: qz seruus nescit quid faciat dñs eius. Vos aũt dixi amicos: quia oia quecũqꝫ audiui a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos: et posui vos vt eatis et fructum afferatis: et fructus vester maneat: vt quodcunqꝫ petieritis patrē in nomine meo det vobis. Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Si mundus vos odit: scitote qz me priorē vobis odio habuit. Si de mũdo fuissetis: mũdus quod suum erat diligeret. Qz vero de mũdo nõ estis: sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. Memẽto sermonis mei quem ego dixi vobis. Non est seruus maior domino suo. Si me pſecuti sũt et vos pſequẽt. Si sermonem meum seruauerunt: et vestrum seruabunt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me. Si nõ venissem et locutus fuissem eis: peccatũ nõ hẽrent. Hũc ãt excusationẽ non hẽnt de peccato suo. Qui me odit et patrem meum odit. Si opera nõ fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatum non haberent. Nunc aũt viderunt: et oderunt et me et patrem meũ. Sed vt adipleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia odio habuerũt me gratis. Cũ ãt venerit quẽ ego mittam vobis a pre paclitꝰ spiritum veritatis qui a patre procedit: ille testimoniũ phibebit de me: et vos testimoniũ phibebitis qz ab initio mecum estis. Cap. 16.

Hec locutꝰ sum vobis vt nõ scandalizemini. Absqꝫ synagogis facient vos. Sed venit hora vt omis qui interficit vos: arbitretur obsequiũ se prestare deo. Et hec facient vobis: quia non nouerunt patrem neqꝫ me. Sed hec locutꝰ sum vobis vt cum venerit hora eorum: reminiscamini quia ego dixi vobis. Hec aũt vobis ab initio non dixi quia vobiscũ eram. Et nunc vado ad eum qui misit me: et

Mat.10.c. Luce.6.f. Mat.24.b Mar.13.b Luce.21.c. Psal.108 Mat.10.c. Mar.13.b. Luce.21.b.

ουδείς εξ υμων ερωτά με που υπάγεις.
αλλ ότι ταύτα λελάληκα υμίν, η λύ-
πη πεπληρωκεν υμων την καρδίαν. αλλ ε
γω την αλήθειαν λέγω υμίν, συμφέρει υ-
μίν ίνα εγώ απέλθω. εάν γαρ εγώ μη απέ
λθω, ο παράκλητος ουκ ελεύσεται προς
υμάς. εάν δε πορευθώ, πέμψω αυτόν
προς υμάς. και ελθών εκείνος ελέγξει τον
κόσμον περί αμαρτίας, και περί δικαιο-
σύνης και περί κρίσεως. περί αμαρτίας
μεν, ότι ου πιστεύουσιν εις εμέ. περί δι-
καιοσύνης δε, ότι προς τον πατέρα μου
υπάγω, και ουκέτι θεωρείτε με. περί δε
κρίσεως, ότι ο άρχων του κόσμου τούτου
κέκριται. έτι πολλά έχω λέγειν υ-
μίν, αλλ ου δύνασθε βαστάζειν άρτι. ό-
ταν δε έλθη εκείνος το πνεύμα της αλη θεί-
ας, οδηγήσει υμάς εις πάσαν την αλήθειαν
ου γαρ λαλήσει αφ εαυτού, αλλ όσα αν
ακούση λαλήσει, και τα ερχόμενα αναγ-
γελεί υμίν. εκείνος εμέ δοξάσει, ότι εκ του
εμού λήψεται, και αναγγελεί υμίν. πάν-
τα όσα έχει ο πατήρ εμά εστί. διά τού-
το είπον ότι εκ του εμού λαμβάνει, και α
ναγγελεί υμίν. μικρόν και ου θεωρείτε με,
και πάλιν μικρόν και όψεσθέ με, ότι εγώ
υπάγω προς τον πατέρα. είπον ουν εκ των
μαθητών αυτού προς αλλήλους. τι έστί
τούτο ο λέγει ημίν, μικρόν και ου θεω-
ρείτε με, και πάλιν μικρόν και όψεσθέ με,
και ότι εγώ υπάγω προς τον πατέρα. έ-
λεγον ουν. τούτο τι έστιν ο λέγει το μι-
κρόν. ουκ οίδαμεν τι λαλεί. έγνω ουν ο ιη
σούς ότι ήθελον αυτόν ερωτάν, και είπεν
αυτοίς περί τούτου ζητείτε μετ αλλήλων
ότι είπον μικρόν και ου θεωρείτε με, και πά
λιν μικρόν και όψεσθέ με. αμήν αμήν λέ-
γω υμίν, ότι κλαύσετε και θρηνήσετε υμείς,
ο δε κόσμος χαρήσεται. υμείς δε λυπηθή-
σεσθε, αλλ η λύπη υμών εις χαράν γε-
νήσεται. η γυνή όταν τίκτη λύπην έχει ότι
ήλθεν η ώρα αυτής. όταν δε γεννήση το
παιδίον, ουκέτι μνημονεύει της θλίψεως
διά την χαράν, ότι εγεννήθη άνθρωπος εις
τον κόσμον. και υμείς ουν λύπην μεν νυν
έχετε. πάλιν δε όψομαι υμάς, και χαρή-
σεται υμών η καρδία, και την χαράν υμών
ουδείς αίρει αφ υμών. και εν εκείνη τη η
μέρα εμέ ουκ ερωτήσετε ουδέν. αμήν α-
μήν λέγω υμίν, ότι όσα αν αιτήσητε
τον πατέρα εν τω ονόματι μου, δώ-
σει υμίν. έως άρτι ουκ ητήσατε ουδέν εν

nemo ex vobis interrogat me quo vadis.
Sed quia hec locutus sum vobis: tristi
tia implevit cor vestrum. Sed ego
veritatem dico vobis: expedit vobis
vt ego vadam. Si ego non abiero
paracletus non venet ad vos: si autem
abiero mittam eum
ad vos. Et cum venerit ille arguet
mundum de peccato: et de iustitia
et de iudicio. De peccato
quidem: quia non credidert in me. De iu
stitia vero: quia ad patrem
vado et iam non videbitis me. De
iudicio autem: quia princeps mundi hui
us iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vo-
bis dicere: sed non potestis portare modo.
Cum autem venerit ille spiritus veritatis:
docebit vos omnem veritatem.
Non enim loquetur a semetipso: sed quec
cunque audiet loquet: et quę venturа sunt annũ
ciabit vobis. Ille me clarificabit: quia de
meo accipiet et annũciabit vobis. Omnia quecunque habet pater mea sunt. Propte-
rea dixi: quia de meo accipiet et annũcia
bit vobis. Modicum et iam non videbitis me:
et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Dicebant
ergo. Quid est hoc quod dicit modicum:
Nescimus quid loquit. Cognouit autem ie-
sus quia volebat eum interrogare et dixit
eis. De hoc queritis inter vos: quia dixi modicum et non videbitis me: et ite
rum modicum et videbitis me. Amen amen di
co vobis: quia plorabitis et flebitis vos
mundus autem gaudebit. Vos autem contrista
bimini sed tristitia vestra vertet in gaudium.
Mulier cum parit tristitiam habet: quia
venit hora eius. Cum autem peperit
puerum iam non meminit pressure
propter gaudium: quia natus est homo in
mundum. Et vos igit nunc quidem tristitiam
hetis. Iterum autem videbo vos: et gaude
bit cor vestrum: et gaudium vestrum
nemo tollet a vobis. Et in illo die
me non interrogabitis quicquam. Amen amen
dico vobis: si quid petieritis
patrem in nomine meo dabit
vobis. Usque modo non petistis quicquam in

Matt. 18 g
Luc. 10.

Hiere. 31.
Ysa. 4. c.

Mat. 21. d
Mar. 11. c
sup. 14. d.

/Ιω ᶠομόματι ᵍμου. ᶠαιτείτε ᵘκαι ˣλήψεσθε, ᶠίμα
/η ʼ χαρά ᵃ υμῶμ ᵇη ᶜ πεπληρωμένη . ᵈ Ταύτα
ᶜεμ ᶠπαροιμίαις ᵍλελάληκα ʰυμίμ . ᶠαλλ ᵏέρχε=
ται ˡώρα ᵐ ότε ⁿ ουκέτι ᵒεμ ᵖπαροιμίαις ᵠλαλή
σω ʳυμίμ, ˢαλλά ᵗπαρρησία ᵘπερί/Του ˣπατρός
ʳαμαγγελώ ʼυμίμ. ᵃεμ ᵇεκείμη/Τη ᶜημέρα ᵈεμ/Τω
ᶜομόματι ᶠμου ᵍαιτήσεσθε. ʰκαι ⁱου ᵏλέγω ˡυμίμ
ᵐότι ⁿεγώ ᵒερωτήσω/Τομ ᵖπατέρα ᵠπερί ʳυμῶμ.
ˢαυτός ᵗγαρ/ο ᵘπατήρ ˣφιλεί ʸυμάς, ʼότι ᵃυμεῖς
ᵇεμέ ᶜπεφιλήκατε, ᵈκαι ᶜπεπιστεύκατε ᶠότι ᵍεγώ
ʰπαρά/Του ˡθεού ᵏεξήλθομ. ˡεξήλθομ ᵐπαρά/Του
ⁿπατρός, ᵒκαι ᵖελήλυθα ᵠεις/Τομ ʳκόσμομ . ˢπά=
λιμ ᵗαφίημι/Τομ ᵘκόσμομ, ᶠκαι ᵗπορεύομαι ᵗπρος
/Τομ ᵘπατέρα. ᵇλέγουσιμ ᶜαυτῶ/οι ᵈμαθηταί ᶜαυ
του. ᶠίδε ᵍμυμ ʰπαρρησία ᶠλαλείς, ⁱκαι ᶠπαροιμί
αμ ᵐουδεμίαμ ᵒ λέγεις. ᵖμυμ ᵠοίδαμεμ ʳ ότι ˢ οί=
δας ᶠπάμτα, ᵘκαι ˣου ʸχρείαμ ʼέχεις ᵃίμα ᵇτις ᶜσε
ᵈερωτά. ᶜεμ ᶠτούτω ᵍπιστεύομεμ ʰότι ᶠαπό ᵏθεού
ˡεξήλθες. ᵐαπεκρίθη ᵘαυτοίς/ο ᵖιησούς. ᵠάρτι ᵠ πι
στεύετε. ᶠιδού ᵘέρχεται ᶠώρα, ᵘκαι ˣμυμ ʳελήλυ=
θεμ, ʼίμα ᵃσκορπισθήτε ᵇέκαστος ᶜεις /Τα ᵈίδια ᶜκαι
ᶠεμέ ᵍμόμομ ʰ αφήτε. ᶠκαι ᵏουκ ˡειμί ᵐ μόμος, ⁿό=
τι/ο ᵒ πατήρ ᵖ μετ ᵠ εμού ʳ εστί. ˢ Ταύτα ᵗ λελά =
ληκα ᵘυμίμ, ˣίμα ʸεμ ʼεμοί ᵃειρήμημ ᵇέχητε . ᶜεμ/Τω
ᵈκόσμω ᶜθλίψιμ ᶠέχετε, ᵍαλλά ʰ θαρσείτε , ⁱεγώ
ᵏνενίκηκα/Τομ ˡκόσμομ. Cap. 17.

Ταύτα ᵇελάλησεμ/ο ᶜιησούς, ᵈκαι ᶜεπήρε/Τους
ᶠοφθαλμούς ᵍαυτού ʰεις/Τομ ˡουραμόμ ᵏκαι
ˡείπε. ᵐπάτερ ⁿελήλυθεμ/η ᵒώρα, ᵖδόξασομ ᵠσου
/Τομ ʳυιόμ, ˢίμα ᵗκαι/ο ᵘυιός ᵗσου ʸδοξάση ʼσε. ᵃκα
θώς ᵇελωκας ᶜαυτῶ ᵈεξουσίαμ ᶜ πάσης ᶠσαρκός
ᵍίμα ʰπαμ ˡ ο ᵏ δέδωκας ˡ αυτῶ , ᵐ δώσει ⁿ αυ=
τοίς ᵒζωήμ ᵖαιώμιομ. ᵠαύτη ʳδε ˢ εστίμ/η ᵗαιώμιος
ᵘζωή, ˣίμα ʸγιμώσκωσι ʼσε/Τομ ᵃμόμομ ᵇ αληθιμόμ
ᶜθεόμ, ᵈκαι ᶜομ ᶠαπέστειλας ᵍιησούμ ʰ Χριστόμ. ⁱε=
γώ ᵏσε ˡελόξασα ᵐ επί /Τῆς ⁿ γῆς, /Το ᵒ έργομ ᵖ ετε=
λείωσα ᵠο ʳδέδωκας ˢμοι ᵗίμα ᵘποιήσω. ˣ και ʸμυμ
ʼδόξασομ ᵃμε ᵇσυ ᶜπάτερ ᵈπαρά ᶜσεαυτῶ/Τῆ δό
ξη ᵍη ʰ ειχομ ⁱπρο/Του/Τομ ᵏ κόσμομ ˡ είμαι ᵐ παρά
ⁿσοι. ᵒεφαμέρωσα ᵖσου/Το ᵠόμομα /Τοις ʳαμθρώ
ποις, ˢους ᵗδέδωκας ᵘμοι ᵗεκ/Του ʸκόσμου. ʼσοι ᵃή
σαμ, ᵇκαι ᶜεμοί ᵈαυτούς ᵉδέδωκας, ᶠκαι /Τομ ᵍλό
γομ ʰσου ⁱτετηρήκασι. ᵏμυμ ˡέγμωκαμ ᵐότι ⁿ πάμ=
τα ᵒόσα ᵖδέδωκας ᵠ μοι ʳπαρά ˢ σου ᵗεστίμ, ᵘότι
/Τα ˣρήματα ʸ α ʼδέδωκας ᵃμοι ᵇ δέδωκα ᶜ αυ=
τοίς, ᵈκαι ᶜ αυτοί ᶠ έλαβομ, ᵍ και ʰ έγμωσαμ ⁱαλη=
θώς ᵏότι ˡπαρά ᵐσου ⁿεξήλθομ, ᵒ και ᵖεπίστευσαμ
ᵠότι ʳσυ ˢμε ᵗαπέστειλας. ᵘεγώ ˣπερί ʸαυτῶμ ʼερω
τῶ, ᵃ ου ᵇπερί/Του ᶜκόσμου ᵈερωτῶ, ᶜαλλά ᶠπε=
ρί ᵍωμ ʰδέδωκας ⁱμοι, ᵏότι ˡσοί ᵐεισί . ⁿ και/Τα ᵒ ε=
μά ᵖπάμτα ᵠσα ʳεστί, ˢ και /Τα ᵗσα ᵘεμά. ˣ και ʸ δε=
δόξασμαι ʼ εμ ᵃαυτοίς . ᵇ και ᶜ ουκέτι ᵈ ειμί ᶜ εμ/Τω
ᶠκόσμω , ᵍ και ʰ ούτοι ⁱ εμ / Τω ᵏ κόσμω ˡ ει=

ᶠnoie ᵉmeo. ᶠPetite ᵘet ᶠaccipietis: ᶠ vt ꝯ
ʼgaudium ᵃvestrum ᵇsit ᶜplenum. ᵈHec ꝯ
ᶜin ᶠprouerbijs ᵍlocuᵗ ᵍsum ᵇvobis. ˣVenit
ˡhora ᵐcuz ᵘiam ᵘnõ ᵒin ᵖprouerbijs ᵠloquar
ʳvobis: ˢsed ᵗpalam ᵘde ᶜpatre meo ꝯ ꝯ
ʳanunciabo ʼvobis. ᵃIn ᵇillo ᶜdie ᵈin ꝯ
ᶜnoie ᶠmeo ᵍpetetis. ʰEt ⁱ non ᵏ dico ˡ vobis
ᵐquia ⁿ ego ᵒrogabo ᵖ patrem ᵠ de ʳ vobis .
ˢIpse ᵗ enim ᵘpater ˣamat ʸvos ʼquia ᵃvos
ᵇme ᶜamastis: ᵈet ᶜcredidistis ᶠquia ꝯ ꝯ
ᵇex ᶠdeo ᵏexiui. ˡ Exiui ᵐa ꝯꝯꝯ ꝯ ꝯ
ⁿpatre ᵒet ᵖveni ᵠin ʳmundum. ˢIterum ꝯ
ᵗrelinquo ᵘmundum: ᶠ ᵗ vado ʼ ad ꝯ ꝯ
ᵃpatrem. ᵇ Dicunt ᶜ ei ᵈdiscipuli ᶜeius. ꝯ
ᶠEcce ᵍnunc ʰpalaz ˡloqueris ᵏet ˡprouerbiũ
ᵐnullum ᵒdicis. ᵖ Nunc ᵠ scimus ʳquia ˢscis
ᵗomnia: ᵘ ᶠ non ʳopus ʼest ˡ tibi ᵃvt ᵇquis ᶜte
ᵈinterroget. ᶜIn ᶠhoc ᵍcredimus: ʰq ᵗa ᵏ deo
ˡexisti. ᵐ Respondit ᵘeis ᵒiesus. ᵖ Modo ᵠcre
ditis. ʳEcce ˢvenit ᵗhora ᵘ ᶠ iam ʳvenit ꝯ ꝯ
ʼvt ᵃdispgamini ᵇvnusquisq ᶜ in ᵈpropria ᶠ
ᵉme ᶜsolum ᵇrelinquatis: ᶠ ᵏ nõ ˡ sũ ᵐ solus ⁿ q
ᵒpater ᵖmecũ ʳest. ˢ Hec ᵗlocutus ᵗsuz ᵘvobis
ˣvt ʸin ᵉme ᵃpacem ᵇhabeatis. ᶜIn ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈmũdo ᶜpressurã ᶠhabebitis; ᵍz ʰ fidite: ⁱego
ᵏvici ˡmundum. Cap. 17.

Hec ᵇlocutus ᶜest ᶜiesus: et ᶠ subleuatis
ᶠoculis ʰin ˡcelum ꝯꝯꝯ ꝯ
ˡdixit. ᵐ Pater ⁿ venit ᵒhora ᵖclarifica ꝯ
ʳfiliũ ᵠtuũ ˢvt ᵗfilius ᵗtuus ʳclarificet ʼte. ᵃSi
cut ᵇdedisti ᶜei ᵈpotestatem ᶜomnis ᶠcarnis
ᶠvt ᵇomne ᶠquod ᵏdedisti ˡei ᵐdet ⁿeis ꝯꝯ
ᵒvitam ᵖeternam. ᵠHec ᵉst ʳautem ꝯ ꝯ
ˢvita ᵗeterna ᵗvt ʳcognoscãt ʼte ᵗsolũ ᶜdeũ ᵇve
rum: ᵈ ᵗ quem ᶠmisisti ᵍiesum ʰxpm. ⁱEgo
ᵏte ˡclarificaui ᵐsuper ⁿterram: ᵒopus ᵖcõsũ
maui ᵠq ᵈdedisti ᵉ mihi ʳvt ˢfaciã. ᵗEt ᵗnũc
ʼclarifica ᵃme ᵇtu ᶜpr ᵈapd ᶜ temetipsũ ᶠclari
tate ᵍquã ʰhabui ⁱpriusq ᵏ mũd ˡ fieret ᵐ apd
ⁿte. ᵒ Manifestaui ᵠ nomen ᵖ tuum ʳ hoibus
ˢquos ᵗdedisti ᵘmihi ᵗde ʸmũdo. ʼTui ᵃerãt
ᵇet ᶜmihi ᵈeos ᵉdedisti ᶠet ᵍsermonem ꝯꝯ
ʰtuũ ⁱseruauerũt. ᵏ Nũc ˡcognouerũt ᵐ q ⁿ oia
ᵒque ᵖdedisti ᵠmihi ʳabs ˢte ᵗsunt. ᵘQuia ꝯ
ᶠverba ʳque ᵗdedisti ᵃmihi ᵇdedi ᶜeis: ꝯꝯ
ᵈ ᵗ ipsi ᶠacceperunt ᵍet ʰcognouerunt ⁱ vere
ᵏquia ˡa ᵐ te ⁿ exiui ᵒet ᵖcrediderunt ꝯꝯ ꝯ
ᵠquia ʳ tu ˢ me ᵗ misisti. ᵘEgo ˣ pro ʸeis ʼrogo:
ᵃnon ᵇpro ᶜmundo ᵈrogo ᶜsed ᶠpro ⌈ᵍmea
ʰis ᵍquos ʰdedisti ⁱmihi ᵏquia ˡtui ᵐsũt. ⁿEt
ᵒoia ᵠtua ʳsũt ˢ ᵗ tua ᵘmea sũt: ˣ ᵗ clarificatus
ʸsum ʼin ᵃeis. ᵇEt ᶜiam ᶜnõ ᵈsum ᶜin ꝯꝯ
ᶠmundo: ᵍ ᵗ hi ʰin ᵏmundo ꝯ ꝯꝯꝯ ꝯ

1. Joh. 1. b

D

Mat. 26. c. Mar. 14. c. Zacha. 13. c. y. Vent. in gre. preterit. pro fu.

T

B

σί, m καὶ n ἐγὼ o ωρος p σε q ἔρχομαι . r ωάτερ
s ἅγιε t τήρησομ u αυτούς x εμ/τω r ομόματι σου
s ω b δέδωκας c μοι, d ἱμα c ὡσιμ r εμ, s καθὼς b ημεῖς.
t ότε k ήμην l μετ m αυτῶμ n εμ/τω o κόσμω, p ἐγὼ
q ετήρουμ r αυτούς s εμ/τω t ομόματι u σου. x ους
r δέδωκας μοι s εφύλαξα, b καὶ c ουδεὶς d εξ t αυ=
τῶμ r απώλετο, s ειμὴ/ο h υιός/της t απωλείας, k ἱμα
/η l γραφὴ m πληρωθή . n μυμ o λε p ωρος q σε r έρ
χομαι, s καὶ t ταύτα u λαλῶ x εμ/τω r κόσμω , t ἱμα
s ἔχωσι/τὴμ b χαράμ/τὴμ c εμὴμ d πεπληρωμένημ
t εμ r αυτοίς . s ἐγὼ b δέδωκα t αυτοίς / τομ k λό=
γομ l σου, m καὶ/ο n κόσμος o εμίσησεμ p αυτούς, q ό=
τι r ουκ s εισίμ t εκ/του u κόσμου, x καθὼς r ἐγὼ t ουκ
s ειμί b εκ / του c κόσμου . d ουκ e ερωτῶ f ἱμα g ά=
ρης b αυτούς t εκ/του k κόσμου, l αλλ m ἱμα n τηρή=
σης o αυτούς p εκ/του q πομηρού. r εκ / του s κό=
σμου t ουκ u εισί, x καθὼς r ἐγὼ t εκ / του s κόσμου
b ουκ c ειμί . d αγίασομ e αυτούς f εμ / τη g αληθεία
b σου . / ο l λόγος/ο k σος l αλήθεια m εστί . n καθὼς
o εμέ p απέστειλας q εις/τομ r κόσμομ, s καγὼ t απέ=
στειλα u αυτούς x εις/τομ r κόσμομ. t καὶ u υπὲρ b αυ
τωμ c ἐγὼ d αγιάζω e εμαυτόμ, f ἱμα g καὶ b αυτοί
t ὡσιμ k ηγιασμένοι l εμ m αληθεία. n ου o περὶ p τού=
τωμ q δε r ερωτῶ s μόμομ, t αλλὰ u καὶ x περὶ / τωμ
r πιστευόντωμ l διὰ / του s λόγου b αυτῶμ c εις d ε=
μέ . e ἱμα f πάντες g εμ h ὦσι, l καθὼς k συ l πάτερ m εμ
n εμοί o καγὼ p εμ q σοι , r ἱμα s καὶ t αυτοί u εμ x ημίμ
r εμ / ὡσιμ, a ἱμα / ο b κόσμος c πιστεύση d ὁτι e σύ
f με g απέστειλας. b καὶ l ἐγὼ/τὴμ k δόξαμ l ημ m δέ=
δωκας n μοι o δέδωκα p αυτοίς, q ἱμα r ὦσιμ s εμ,
t καθὼς u ημεῖς x εμ r εσμέμ .' ἐγὼ s εμ b αυτοίς, c καὶ
d συ e εμ. f εμοί, g ἱμα b ὦσι l τετελειωμένοι k εις l εμ,
m καὶ n ἱμα o γιμώσκη/ο p κόσμος q ὁτι r συ s με t απέ
στειλας, u καὶ x ηγάπησας r αυτούς, t καθὼς s εμέ
b ηγάπησας. c πάτερ d ους e δέδωκας f μοι g θέλω
b ἱμα l ὅπου k ειμί l ἐγὼ, m κακεῖμοι n ὦσι o μετ p ε=
μού, q ἱμα r θεωρῶσι / τὴμ s δόξαμ / τὴμ t εμὴμ, u ημ
x δέδωκας r μοι , t ὁτι s ηγάπησας b με c προ d κα
ταβολῆς e κόσμου . f πάτερ g δίκαιε b καὶ / ο l κόσ
μος k σε l ουκ m έγμω, n εγὼ o δε p σε q έγμωρ r καὶ s ού
τοι t έγμωσαμ u ὁτι x σύ r με a πέστειλας, s καὶ b ε
γμώρισα c αυτοίς / το d όμομα c σου r καὶ g γμωρί=
σω, b ἱμα/η l αγάπη k ημ l ηγάπησας m με n εμ o αυτοίς
p η, q καγὼ r εμ s αυτοίς. Cap. 18.

ταῦτα b ειπὼμ/ο c ιησούς d εξῆλθε e συμ/τοις
f μαθηταίς g αυτού h πέραμ / του i χειμάρ=
ρου/τωμ k κέδρωμ, l ὅπου m ημ n κῆπος o εις p ομ q εί=
σῆλθεμ r αυτός s καὶ / οι t μαθηταί u αυτού. x ήδει
r δε s καὶ t ιούδας / ο b παραδιδούς c αυτόμ / τομ
d τόπομ , e ὁτι f πολλάκις g συμῆχθη / ο h ιησούς
k εκεί l μετά/τωμ m μαθητῶμ n αυτού./ο o ουμ p ιού=
δας q λαβὼμ/τὴμ r σπείραμ s καὶ t εκ / τωμ u αρχιε=
ρέωμ x καὶ r φαρισαίωμ , υπηρέτας , z έρχεται

sunt: m τ n ego o ad p te q venio. r Pater
s sancte t serua u eos x in r nomine s tuo ⌈ b nos.
s quos b dedisti c mihi: d vt e sint f vnuz g sicut τ
t Cum k essem l cum m eis p ego
q seruabam r eos s in t nomine u tuo. x Quos
r dedisti mihi ego s custodiui: b τ c nẽo d ex e eis
f periit g nisi b filius t perditionis k vt
l scriptura m impleat. n Nũc o ãt p ad q te r venio: Psal. 10
s et t hec u loquor x in r mundo: t vt
s habeant b gaudium c meum d impletum
t in r semetipsis. s Ego b dedi l eis k sermonem
l tuum m τ n mundus p eos o odio d habuit: q qz
r non s sunt t de u mundo x sicut et r ego t non
s sum b de c mundo . d Non e rogo f vt g tollas
b eos l de k mundo: sed m vt n serues
o eos p a q malo. r De s mundo
t non u sũt r sicut et r ego b non c sum t de s mundo.
d Sanctifica e eos f in g veritate .
l Sermo k tuus l veritas m est. n Sicut tu
o me p misisti q in r mundum : ita s τ d ego e misi
u eos f in r mundum. t Et s pro b eis
e ego d sanctifico e meipsum: f vt l sint g et b ipsi
k sctificati l in m veritate. n Non o pro p eis
q autem r rogo o tantum: t sed u et x pro
r eis t q r credituri r sunt t p s verbũ b eorũ c i d me
t vt l omnes g vnum b sint l sicut k tu l pater m in
u me o et o ego p in q te: r vt s et t ipsi u in x nobis
r vnum t sint: s vt c credat b mundus d quia e tu
f me g misisti. b Et l ego k claritatẽ l quã tu m de
disti u mihi o dedi p eis: q vt r sint s vnum
l sicut et u nos x vnum r sum9. t Ego s in b eis c et
d tu e in f me g vt b sint l consũmati k in l vnum:
m τ o cognoscat p mund9 q quia r tu s me t misisti
u et x dilexisti r eos t sicut et s me
b dilexisti. c Pater d quos e dedisti f mihi g volo
b vt l vbi k sum l ego m et m illi u sint o mecum:
o vt r videant s claritatem t meam u quam
x dedisti r mihi: t qz s dilexisti b me c ante d consti
tutionem e mundi. f Pater g iuste l mundus Mat. 11 g.
k te l nõ m cognouit: n ego o aũt p te q cognoui: r τ Luce. 10. f.
s hi t cognouerũt u qz r tu x me r misisti. s Et b notũ
b feci c eis d nomẽ e tuum f et g notum g faciam:
b vt l dilectio k qua l dilexisti m me n in o ipsis
p sit: q et q ego r in s ipsis. Cap. 18.

Ec b cũ b dixisset c iesus d egressus d ẽ e cuz
f discipulis g suis b trans t torrentem Mat. 16. c.
k cedron: l vbi m erat n hortus o in p quẽ q introi= Mar. 14. c.
uit r ipse s et t discipuli u eius. x Sciebat Luce. 22. d.
r autem t et s iudas b qui b tradebat c eum
d locuz: e quia f frequenter g iesus g cõuenerat
k illuc l cum m discipulis n suis. p Judas o ergo Mat. 26. c.
q cum q accepisset r cohortem s τ t à u põtifice b Mar. 14. c
x et r pharisei s ministros: s venit Luce. 22. e.

εκεί μετ αυτών φαρράν και λαμπάδων και ὁ
πλων. ιησούς ουν ειδώς πάντα τα ερ
χόμενα επ αυτόν, εξελθών είπεν αυτοίς. τίνα
ζητείτε. απεκρίθησαν αυτώ. ιησούν τον να
ζωραίον. λέγει αυτοίς ο ιησούς. εγώ είμι. ει
στήκει δε και ιούδας ο παραδιδούς αυτόν
μετ αυτών. ως ουν είπεν αυτοίς ότι εγώ ει
μι, απήλθον εις τα οπίσω, και έπεσον χα
μαί. πάλιν ουν αυτούς επηρώτησε τίνα ζη
τείτε, οι δε είπον. ιησούν τον ναζωραίον. α
πεκρίθη ιησούς. είπον υμίν ότι εγώ ειμί. ει
ουν εμέ ζητείτε, άφετε τούτους υπάγειν. ί
να πληρωθή ὁ λόγος ὁν είπεν. ότι ους δέ
δωκάς μοι, ουκ απώλεσα εξ αυτών ουδέν.
σίμων ουν πέτρος έχων μάχαιραν είλκυ
σεν αυτήν, και έπαισε τον του αρχιερέως
δούλον, και απέκοψεν αυτού το ωτίον το
δεξιόν. ην δε όνομα τω δούλω μάλχος.
είπεν ουν ο ιησούς τω πέτρω. βάλε την
μάχαιραν εις την θήκην. το ποτήριον ὁ δέ
δωκέ μοι ο πατήρ ου μή πίω αυτό. ἡ ουν
σπείρα και ὁ χιλίαρχος και οι υπηρέται των
ιουδαίων συνέλαβον τον ιησούν, και έδησαν
αυτόν, και απήγαγον αυτόν προς άνναν
πρώτον. ην γαρ πενθερός του καϊάφα, ος
ην αρχιερεύς του ενιαυτού εκείνου. ην δε
καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοις ιουδαίοις
ότι συμφέρει ένα άνθρωπον απολέσθαι ὑ
πέρ του λαού. ηκολούθει δε τω ιησού σί
μων πέτρος, και ὁ άλλος μαθητής. ὁ δε μα
θητής εκείνος ην γνωστός τω αρχιερεί, και
συνεισήλθε τω ιησού εις την αυλήν του αρ
χιερέως. ὁ δε πέτρος είστήκει προς τη θύρα
έξω. εξήλθεν ουν ὁ μαθητής ὁ άλλος ος ην
γνωστός τω αρχιερεί, και είπε τη θυρωρώ
και εισήγαγε τον πέτρον. λέγει ουν ἡ παι
δίσκη ἡ θυρωρός τω πέτρω. μη και συ εκ
των μαθητών ει του ανθρώπου τούτου, λέ
γει εκείνος. ουκ ειμί. είστήκεισαν δε οι δού
λοι και οι υπηρέται ανθρακιάν πεποιηκότες
ότι ψύχος ην και εθερμαίνοντο. ην δε
μετ αυτών ὁ πέτρος εστώς και θερμαινό
μενος. ὁ ουν αρχιερεύς ηρώτησε τον ιησούν
περί των μαθητών αυτού και περί της δι
δαχής αυτού. απεκρίθη αυτώ ὁ ιησούς. ε
γώ παρρησία ελάλησα τω κόσμω. εγώ πάν
τοτε εδίδαξα εν τη συναγωγή και εν τω ι
ερώ όπου πάντοτε οι ιουδαίοι συνέρχονται
και εν κρυπτώ ελάλησα ουδέν. τί με ε
ρωτάς. επερώτησον τους ακηκοότας
τί ελάλησα αυτοίς, ίδε ούτοι οίδασιν
α είπον εγώ. ταύτα δε αυτού είπόν
τος, εις των υπηρετών παρεστηκώς έ

illuc cum laternis et facibus et armis.
Jesus itaq; sciens omnia q̃ venitura erant
super eum: processit et dixit eis. Quem
queritis? Respondẽrũt ei, Jesũ nazarenũ.
Dicit eis ihesus. Ego sum. Stabat autem
autem et iudas qui tradebat eum cum
cum ipsis. Ut ergo dixit eis ego sum
abierunt retrorsũ et ceciderũt in terrã.
Iterũ ergo interrogauit eos. Quẽ q̃ri
tis. Illi at dixerũt. Jesũ nazarenũ. Re
spondit ihesus. Dixi vobis q̃ ego sũ. Si
ergo me queritis sinite hos abire. Ut
impleret sermo quẽ dixit. Q̃ quos de
disti mihi non perdidi ex eis quemq̃.
Simon ergo petrus hñs gladiũ edurit
cum: et percussit pontificis cccccc
seruum: et abscidit auriculam eius cc
dexteram. Erat aũt nomen serui mal
chus. Dicit ergo ihesus petro. Mitte
gladiũ tuũ in vaginam. Calicẽ quẽ de
dit mihi pater non vis vt bibam illum.
Cohors autem et tribunus et ministri
iudeoꝝ cõprehẽderunt iesũ: et ligauerũt
eum et adduxerũt eum ad annam cc
primum. Erat enim socer caiphe qui
erat pontifex anni illius. Erat autem
caiphas qui consiliu dederat iudeis:
quia expedit vnum hominem mori pro
populo. Sequebatur aũt iesum simon
petrus et alius discipulus. Discipul ãt
ille erat notus pontifici: et cccccc
introiuit cum iesu in atrium pontificis.
Petrus autem stabat ad ostium cc
foris. Exiit ergo discipul alius q̃ erat
notus pontifici et dixit ostiarie cc cc
et introduxit petrũ. Dixit ergo petro an
cilla ostiaria. Nunquid et tu ex cccccc
discipulis es hominis illius? Dicit cc
ille. Non sum. Stabãt autem serui
et ministri ad prunas: ccccccccc
q̃ frigus erat: et calefaciebãt se. Erat ãt
cũ eis et petrus stans et calefaciens se.
Pontifex ergo interrogauit iesum cc
de discipulis suis et de doctrina cc cc
eius. Respondit ei iesus. Ego cc cc
palam locutus sum mũdo. Ego semp
docui in synagoga et in templo cc
quo omnes iudei conuenunt: cccccc
et in occlto locut sũ nihil. Quid me in
terrogas? Interroga eos qui audierunt
quid locut ipsis: ecce hi sciunt cc
que dixerim ego. Hec autẽ cũ dixisset
vnus assistens ministrorum dedit cc

Mat. 16. e. Mar. 14. e. Luce. 22. e.

Mat. 26. f. Mar. 14. f. Luce. 22. f.

Mat. 26. g. Mar. 14. g. Luce. 22. f.

Mat. 26. f. Mar. 14. e. Luce. 22. f.

Mat. 26. g. Mar. 14. g.

λωκε ῥάπισμα Τω ιησού ειπω. ουτως απο-
κριμη Τω αρχιερεί. απεκριθη αυτώ ο ιη-
σους. ει κακως ελάλησα μαρτύρησον περ
ί Του κακού, ει δε καλως Τι με δέρεις. α-
πέστειλεν αυτόν ο άννας δεδεμένον προς καϊ
άφαν Τον αρχιερέα. ην δε σίμων πετρος εστ
ως και θερμαινόμενος. είπον ουν αυτώ.
μη και συ εκ Των μαθητών αυτού ει. ηρνή
σατο ουν εκείνος και είπεν. ουκ ειμί. λέγει
εις εκ Των Τού αρχιερέως, συγγε
νής ων ου απέκοψε πέτρος Το ωτίον. ουκ
εγώ σε είδον εν Τω κήπω μετ αυτού. πάλιν
ουν ηρνήσατο ο πέτρος. και ευθέως αλέκ-
τωρ εφώνησεν. άγουσιν ουν Τον ιησούν α-
πό Του καϊάφα εις Το πραιτώριον. ην δε
πρωϊ και αυτοί ουκ εισήλθον εις Το πραι-
τώριον, ίνα μη μιανθώσιν, αλλ ίνα φάγω-
σι Το πάσχα. εξήλθεν ουν ο πιλάτος προς
αυτούς και είπε. Τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατά Του ανθρώπου Τούτου. απεκρίθησαν
και είπον αυτώ. ει μη ούτος κακοποιός,
ουκ αν σοι παρεδώκαμεν αυτόν. είπεν ουν
αυτοίς ο πιλάτος. λάβετε αυτόν υμείς, και
κατά Τον νόμον υμών κρίνατε αυτόν. είπον
ουν αυτώ οι Ιουδαίοι. ημίν ουκ έξεστιν α-
ποκτείναι ουδένα. ίνα ο λόγος Του ιησού
πληρωθή ον είπε, σημαίνων ποίω θανάτω
έμελλεν αποθνήσκειν. εισήλθεν ουν εις Το
πραιτώριον πάλιν ο πιλάτος, και εφώνη-
σε Τον ιησούν, και είπεν αυτώ. συ εί ο βα-
σιλεύς Των Ιουδαίων. απεκρίθη αυτώ ο ιη-
σούς. αφ εαυτού συ Τούτο λέγεις, ή άλλοι
σοι είπον περί εμού. απεκρίθη ο πιλάτος.
μήτι εγώ Ιουδαίος ειμί. Το έθνος Το σον
και οι αρχιερείς παρέδωκάν σε εμοί. Τί εποί
ησας. απεκρίθη ιησούς. η βασιλεία η εμή, ουκ
έστιν εκ Του κόσμου Τούτου. ει εκ Του κόσ
μου Τούτου ην η βασιλεία η εμή, οι υπηρέ-
ται αν οι εμοί ηγωνίζοντο ίνα μη παραδο-
θώ Τοις Ιουδαίοις. νυν δε η βασιλεία η εμή
ουκ έστιν εντεύθεν. είπεν ουν αυτώ ο πιλά-
τος. ουκούν βασιλεύς ει σύ. απεκρίθη ο ιη-
σούς. συ λέγεις ότι βασιλεύς ειμί εγώ. εγώ
εις Τούτο γεγέννημαι, και εις Τούτο εληλύ
θα εις Τον κόσμον, ίνα μαρτυρήσω Τη αλη-
θεία. πας ο ων εκ Της αληθείας ακούει μου
Της φωνής. λέγει αυτώ ο πιλάτος. Τί εστίν
αλήθεια. και Τούτο είπων πάλιν εξήλθεν
προς Τους Ιουδαίους, και λέγει αυτοίς. ε-
γώ ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω εν αυτώ. εστί
δε συνήθεια υμίν, ίνα εμα υμίν απολύσω
εν Τω πάσχα. βούλεσθε ουν υμίν απο-
λύσω Τον βασιλέα Των Ιουδαίων. εκραύγα

alapam ieſu dicens. Sic rñdes pontifici? Reſpondit ei ieſus. Si male locut9 fũ teſtioniũ phibe de malo: ſi ãt bñ quid me cedis. Et miſit eum annas ligatum ad caypham pontificẽ. Erat aũt ſimon petrus ſtans et calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei. Numqd tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille et dixit. Non ſum. Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis cognatus eius cuius abſcidit petrus auriculaz. Nõne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit petrus: et ſtatim gallus cantauit. Adducunt ergo ieſum a caypha in pretorium. Erat autem mane et ipſi non introierunt in pretoriũ vt nõ cõtaminarent: ſed vt manducarẽt paſcha. Exiit ergo pilatus ad eos foras et dixit. Quã accuſationẽ affertis aduerſus hoiez hunc? Reſpõderunt et dixerũt ei. Si nõ eſſet hic malefactor: non tibi tradidiſſemus eũ. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos: et ſecundũ legẽ veſtrã iudicate eũ. Dixerũt ergo ei iudei. Nobis nõ licet interficere quemq̃. Ut ſermo ieſu impleret quẽ dixit: ſignificãs qua morte eſſet moritur9. Introiuit ergo iteruz in pretorium pilatus: et vocauit ieſum et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Reſpondit ieſus. A temetipo hoc dicis: an alij dixerunt tibi de me? Reſpondit pilat9. Numquid ego iudeus ſum? Gens tua et põtifices tradiderũt te mihi. Quid feciſti. Reſpondit ieſus. Regnũ meũ non eſt de hoc mundo. Si ex hoc mundo eſſet regnum meum: miniſtri mei vtiq̃ decertarent vt non traderer iudeis. Nunc autem regnum meum non eſt hinc. Dixit itaq̃ ei pilatus. Ergo rex es tu? Reſpondit ieſus. Tu dicis q: rex ſum ego. Ego in hoc nat9 ſum: et ad hoc veni in mũdum vt teſtimoniũ pbibeã veritati. Omis qui eſt ex veritate audit voceȝ meam. Dicit ei pilatus. Quid eſt veritas? Et cũ hoc dixiſſet: iterum exiuit ad iudeos et dicit eis. Ego nullam inuenio in eo cauſam. Eſt ãt conſuetudo vobis vt vnũ dimittã vobis in paſcha. Vultis ergo dimittam vobis regem iudeorum. Clamauerunt

Luce. 22. g.
Mat. 26. f. Mar. 14. f. Luce. 22. f.
Mat. 26. a. Mar 15. a. Luce. 23. a.
Mat. 27. b. Mar. 15. a. Luce. 23. a.
Mat. 27. b. Mar. 15. b.
Mat. 27. b.

σαμ°ουμ[p]πάντες [q]λέγομτες, [r]μη* Τούτομ, [r]αλ
λά/Τομ"βαραββάμ. [r]ημ [r]λε/ο'βαραββάς * λησ
τής. Cap.19.

Τότε [b]ουμ [c]έλαβεμ/ο[p]πιλάτος/Τομ [c] ιησούμ
[r]και [s]εμαστίγωσε. [b]και/οι [r]στρατιῶται [k]πλέ
ξαμτες [l]στέφαμομ [m]εξ"ακαμθῶμ, ° επέθηκαμ [p] αυ=
τού/Τη [q]κεφαλή, [r]και [s] ιμάτιομ [r]ωορφυρούμ"πε=
ριέβαλομ [r]αυτόμ, [r]και'έλεγομ. [s] Χαίρε/ο [b]βασι=
λεύς/Τωμ [c]ιουλαίωμ. [p] και [c] εδίδουμ [r]αυτῶ [s] ρα=
πίσματα. [b]εξήλθεμ [r]ουμ [k]πάλιμ [l]έξω/ο [m]πιλάτος
"και°λέγει [p]αυτοίς [q]ίδε [r]άγω [s] υμίμ [r]αυτόμ" έ=
ξω, [r]ίμα [r]γμῶτε'ότι [s]εμ [b]αυτῶ [c] ουδεμίαμ [r]αιτίαμ
[r]ευρίσκω. [s]εξήλθεμ [b] ουμ/ο [r]ιησούς [k]έξω [l]φορῶμ
/Τομ [m] ακάμθιομ" στέφαμομ° και/Το [p] ωορφυ=
ρούμ [q]ιμάτιομ, [r]και [s]λέγει [r]αυτοίς. "ίδε/ο [r]άμθρω
πος. [r]ότε'ουμ [s]είδομ [b]αυτόμ/οι [c]αρχιερείς [d] και/οι
[r]υπηρέται, [r]εκραύγασαμ [s]λέγομτες. [b]σταύρω=
σομ [r]σταύρωσομ [k]αυτομ. [l]λέγει [m] αυτοίς/ο"πι=
λάτος. °λάβετε [p] αυτόμ [q]υμείς [r]και [s]σταυρώσα=
τε. [r]εγώ"γαρ [r]ουΧ [r]εὑρίσκω'εμ [s] αυτῶ [b] αιτίαμ.
[r]απεκρίθησαμ [p]αυτῶ/οι [r]ιουλαίοι. [r]ημείς [s]μόμομ
[b]έχομεμ, [r]και [k]κατά/Τομ [l] μόμομ [m] ημῶμ" οφείλει
°αποθαμείμ, [p]ότι [q]εαυτόμ [r]υιόμ" θεού [r] εποίησεμ.
"ότε [r]ουμ [r]ήκουσεμ/ο'πιλάτος Τούτομ/Τομ [b]λό
γομ, [c]μάλλομ [p]εφοβήθη. [c] και [r]εισήλθεμ [s] εις/Το
[b]πραιτώριομ [r]πάλιμ, [k]και [l]λέγει/Τω [m] ιησού. "πό
θεμ [p]ει [p]συ./ο [q]δε [r]ιησούς [s]απόκρισιμ [r] ουκ" έλω=
κεμ [r]αυτῶ. [r]λέγει [r]ουμ [s]αυτῶ/ο [b]πιλάτος. [c]εμοί
[p]ου [c]λαλείς. [r]ουκ [s] οίδας [b] ότι [r]εξουσίαμ [k] έχω
[l]σταυρῶσαι [m]σε, "και°εξουσίαμ [p]έχω [q]απολύσαι
[r]σε. [s]απεκρίθη [r]ιησούς. [b]ουκ [r]είχες [r]εξουσίαμ [r]ου
δεμίαμ [b]κατ [c]εμού, [p]ειμή [c]ήμ [r]σοι [s]δεδομέμομ [b] ά=
μωθεμ. [l]διά [k]τούτο/ο [l]παραδιδούς [m]με"σοι, °μεί
ζομα [p]αμαρτίαμ [q]έχει. [r]εκ [s]τούτου [r]εζήτει/ο"πι=
λάτος [r]απολύσαι [r]αυτόμ./οι'δε [s]ιουδαίοι [b]έκρα
ζομ [c]λέγομτες. [p]εάμ [r]τούτομ [r]απολύσης, [s]ουκ [b]ει
[r]φίλος/Του [k]καίσαρος. [l]πας/ο [m] βασιλέα" εαυ=
τόμ °ωοιῶμ, [p]αμτιλέγει/Τω [q]καίσαρι./ο [r]ουμ [s]πιλά
τος [r]ακούσας [r]τούτομ/Τομ [r]λόγομ [r]ήγαγεμ'έξω
/Τομ [s]ιησούμ. [b]και [c]εκάθισεμ [p] επί/Του [c] βήματος
[r]εις [s]τόωομ [b]λεγόμεμομ [r]λιθόστρωτομ, [k]εβραϊ=
στί [l]δε [m]γαβαθά. "ημ °δε [p]ωαρασκευή/Του [q]πάσ=
χα, [r]ώρα * δε [r]ωσεί"έκτη. [r]και [r]λέγει/Τοις [r]ιουδαί
οις. [s]ίδε/ο [b]βασιλεύς [r]υμῶμ. [p]οι [c]δε [r]εκραύγα=
σαμ. [s]άρομ [b]άρομ [r]σταύρωσομ [k]αυτόμ [l]λέγει [m]αυ
τοίς/ο"πιλάτος./Τομ °βασιλέα [p]υμῶμ [q]σταυ=
ρώσω. [r]απεκρίθησαμ/οι [s]αρχιερείς. [r]ουκ"έχομεμ
[r]βασιλέα [r]ει μή [r]καίσαρα. * Τότε [b]ουμ [c]ωαρέλω=
κεμ [p]αυτόμ [c]αυτοίς, [r]ίμα [s]σταυρωθή. [b] ωαρέλα=
βομ [l]δε/Τομ [k]ιησούμ, [l]και [m]ήγαγομ. "και °βαστά=
ζωμ/Τομ [p]σταυρόμ [q] αυτού, [r]εξήλθεμ * εις / Τομ
*λεγόμεμομ [r]κραμίου [r]Τόωομ, [s] ος * λέγεται [b] ε=
βραϊστί [c] γολγοθά, [p] όωον [c]αυτόμ [r]εσταύρω=

°rursus [p]omnes [q]dicentes. [r]Non* hunc: [r]sed Mar.15.b.
"barrabam. [r]Erat [r]autem [s] barrabas [b] Luce.23.c.
"latro. Cap.19.

Tunc [b]ergo [c]apprehendit [p]pilatus [c]ihesũ
[r]et [s]flagellauit. [b]Et [r]milites [k]plectẽtes Mat.27.c.
[l]coronã [m]de"spinis °imposuerũt [q]capiti [p]ei9: Mar.15.c.
[r]et* veste [r]purpurea " circundederunt ꝯ
[r]eũ. Et veiebãt ad eũ [r]et dicebãt. [s]Aue [b]rex
[c]iudeorũ. [p]Et [c]dabant [r]ei [s]alapas. ꝯꝯ
[b]Exiuit [r]ergo [k]iterum [m]pilatus [l]foras ꝯ Luce.23.a.
"et °dicit [p]eis. [q]Ecce [r]adduco [s]vob; [r]eũ"foras
[r]vt [r]cognoscatis: [r]q [r]nullã [r]iuenio [s]i [b]eo [c]cau
sam. [s]Exiuit [b]ergo [r]ihesus [k]foras [l]portans ꝯ Mat.27.c.
[m]spineam" coronam °et [p]purpureum ꝯ Mar.15.c.
[q]vestimentum: [r]et dicit [r]eis. "Ecce [r]homo.
[r]Cum 'ergo [s]vidissent [b]eum [c]pontifices° et Mat.27.c.
[r]ministri [r]clamabant [s]dicentes. [b]Crucifige Mar.15.b.
[r]crucifige* eum. [l]Dicit [m]eis"pilatus. ꝯꝯ Luce.23.c.
°Accipite [p]eum [q]vos [r]et crucifigite. ꝯꝯꝯ
'Ego"enim [r]non [r]inuenio' in [s]eo [b]causam. Luce.23.a.
[c]Respondẽrũt [p]ei [r]iudei. [r]Nos [s]legem ꝯ
[b]habemus: [r]et secũdus [l]legem [m]nr̃az" debet
°mori [p]quia [r]filium" dei [q]se [r]fecit. ꝯꝯꝯ
"Cum [k]ergo [r]audisset [l]pilat9 [s]hunc [b]sermo= Mat.27.b.
nem: [c]magis [p]timuit. [c]Et [r]ingressus est ꝯ Mar.15.a.
[b]pretorium [r]iterũ: [k]et [l]dicit ad [m]ihesum. "Un Luce.23.a.
de°es [p]tu? [r]Jesus [q]aũt [s]responsũ [r]non"dedit
[r]ei. [r]Dicit [r]ergo [s]ei [b]pilatus. [c]Mihi ꝯꝯ
°non [c]loqueris? [r]Nescis [b]q [r]ptãtem [k]hẽo
[l]crucifigere [m]te: "et °ptãtẽ [p]habeo [q]dimittere
[r]te? [s]Rñdit [r]ihesus. "Non [r]haberes [r]ptãtez
[b]aduersũ [c]me [r]vllã: [p]nisi [r]tibi [s]datũ [c]eẽt [b]desu
per. [r]Propterea [r]q"me [r]tradidit"tibi °ma= B
ius [p]peccatũ [q]habet. [r]Exide [r]querebat "pila
tus [r]dimittere [r]eum. [s]Judei [r]aũt [b]clamabãt
[c]dicentes. [p]Si [c]hunc [r]dimittis [s]non [b]es ꝯ
[r]amicus [k]cesaris. [l]Omnis eni qui "se"regez Deut.13.a.
[p]facit [q]contradicit [r]cesari. [s]Pilatus [r]autem
[r]cũ [r]audisset "hos [r]sermones: [r]adduxit 'fo
ras [s]iesum [b]et [c]sedit [p]pro [c]tribunali ꝯꝯ
[r]in [s]loco [b]qui [b]dicitur [r]lithostratos [k]hebrai=
ce [l]ãt"gabbata. "Erat °aũt [p]pascheue [q]paschẽ
[r]hora [r]quasi "sexta. [r]Et [r]dicit [r]iudeis. ꝯꝯ
* Ecce [b]rex [c]vester. [p]Illi [c]autem [r]clamabãt. Luce.23.c.
[s]Tolle [b]tolle [r]crucifige [k]eum. [l]Dicit [m]eis ꝯ Mar.15.b.
"pilatus. °Regem [p]vestrum [q]crucifigam.
[r]Responderunt [s]pontifices. [r]Nõ "habem9
[r]regem [r]nisi [r]cesarem. * Tũc [b]ergo [c]tradidit
[c]eis [p]illum [r]vt [s]crucifigeretur. [b]Susceperũt Mat.27.d.
[r]aũt [k]iesum: [l]et [m]eduxerunt eũ. "Et °baiulãs Mar.15.c.
[q]sibi [p]crucem [r]exiuit [s]in eum ꝯꝯꝯꝯ Luce.23.d.
"qui "dicitur [r]caluarie [r]locum: [b]hebraice ãt
[c]golgota: [p]vbi [r]crucifixerunt [c] eum: ꝯꝯ

σαμ, [g] και [b] μετ [t] αὐτοῦ [k] ἄλλους [l] δύο [m] ἐντεῦθεν
[n] και [o] ἐντεῦθεν, [p] μέσον [q] δὲ τοῦ [r] ἰησοῦν. [o] ἔγραψε
[t] δὲ [u] και [x] τίτλον οὗ [r] πιλάτος, [t] και [s] ἔθηκεν [b] ἐπὶ τοῦ
[c] σταυροῦ. [b] ἦν [c] δὲ [r] γεγραμμένον. [g] ιησοῦς [o] ὁ [b] να
ζωραῖος ὁ [t] βασιλεὺς τῶν [b] ἰουδαίων. [l] τοῦτον
[m] οὖν τὸν [n] τίτλον [o] πολλοὶ [p] ἀνέγνωσαν τῶν
[q] ἰουδαίων, [r] ὅτι [s] ἐγγὺς [t] ἦν ὁ τόπος τῆς [x] πόλε
ως [r] ὅπου [t] ἐσταυρώθη ὁ [s] ἰησοῦς. [b] και [c] ἦν [b] γεγρα
μμένον [c] ἑβραϊστί, [r] ἑλληνιστί, [g] ρωμαϊστί. [b] ἔλε=
γον [t] οὖν τῷ [b] πιλάτῳ οἱ [t] ἀρχιερεῖς τῶν [m] ἰουδαί
ων. [n] μὴ [o] γράφε ὁ [p] βασιλεὺς τῶν [q] ἰουδαίων,
[r] ἀλλ [s] ὅτι [t] ἐκεῖνος [u] εἶπε [x] βασιλεύς [r] εἰμι τῶν [t] ἰου=
δαίων. [s] ἀπεκρίθη ὁ [b] πιλάτος. [c] ὃ [b] γέγραφα [c] γέ=
γραφα. οἱ [t] οὖν [g] στρατιῶται [b] ὅτε [t] ἐσταύρωσαν
τὸν [b] ἰησοῦν, [t] ἔλαβον τὰ [m] ἱμάτια [n] αὐτοῦ, [o] και
[p] ἐποίησαν [q] τέσσαρα [r] μέρη [s] ἑκάστῳ [t] στρατιώτῃ
[u] μέρος, [x] και τὸν [r] χιτῶνα. [t] ἦν [s] δὲ ὁ [b] χιτὼν [c] ἄρραφος, [b] ἐκ τῶν [c] ἄνωθεν [r] ὑφαντὸς [g] δι [b] ὅλου. [t] εἶπον
[b] οὖν [t] πρὸς [m] ἀλλήλους. [n] μὴ [o] σχίσωμεν [p] αὐτόν
[q] ἀλλὰ [r] λάχωμεν [s] περὶ [t] αὐτοῦ [u] τίνος [x] ἔσται. [r] ἵ=
να [t] ἡ [r] γραφὴ [s] πληρωθῇ [b] λέγουσα. [c] διεμερί=
σαντο τὰ [b] ἱμάτια [c] μου [r] ἑαυτοῖς, [g] και [b] ἐπὶ τὸν [t] ἱ=
ματισμόν [k] μου [l] ἔβαλον [m] κλῆρον. οἱ [n] μὲν [o] οὖν
[p] στρατιῶται [q] ταῦτα [r] ἐποίησαν. [s] εἱστήκεισαν
[t] δὲ [u] παρὰ τῷ [x] σταυρῷ τοῦ [r] ἰησοῦ ἡ [t] μήτηρ [s] αὐ
τοῦ [b] και [t] ἡ [c] ἀδελφὴ τῆς [b] μητρὸς [c] αὐτοῦ [r] μαρία
ἡ τοῦ [g] κλωπᾶ, [b] και [t] μαρία ἡ [k] μαγδαληνή. [l] ἰη=
σοῦς [m] οὖν [n] ἰδὼν τὴν [o] μητέρα [p] και τὸν [q] μαθητὴν
[r] παρεστῶτα [s] ὃν [t] ἠγάπα, [u] λέγει τῇ [x] μητρί [r] αὐ=
τοῦ. [t] γύναι [s] ἴδε ὁ [b] υἱός [c] σου. [b] εἶτα [c] λέγει τῷ
[r] μαθητῇ. [g] ἰδοὺ ἡ [b] μήτηρ [t] σου. [k] και [l] ἀπ [m] ἐκείνης
τῆς [n] ὥρας [o] ἔλαβεν [p] αὐτὴν ὁ [q] μαθητὴς [r] εἰς τὰ [t] ἴδια. [u] μετὰ [x] τοῦτο [r] εἰδὼς ὁ [t] ἰησοῦς [s] ὅτι
[b] πάντα [c] ἤδη [b] τετέλεσται, [g] ἵνα [b] τελειωθῇ ἡ [t] γρα
φή, [k] λέγει. [l] διψῶ. [m] σκεῦος [n] οὖν [o] ἔκειτο [p] ὄξους
[q] μεστόν. [r] οἱ [s] δὲ [t] πλήσαντες [u] σπόγγον [x] ὄξους
[r] και [t] ὑσσώπῳ [s] περιθέντες, [b] προσήνεγκαν [c] αὐ=
τοῦ τῷ [b] στόματι. [c] ὅτε [t] οὖν [s] ἔλαβεν τὸ [b] ὄξος ὁ
[t] ἰησοῦς [k] εἶπε. [l] τετέλεσται. [m] και [n] κλίνας τὴν [o] κε=
φαλὴν [p] παρέδωκε τὸ [q] πνεῦμα. οἱ [r] οὖν [s] ἰουδαί
οι [t] ἵνα [u] μὴ [x] μείνῃ [r] ἐπὶ τοῦ [t] σταυροῦ τὰ [s] σώματα
[b] ἐν τῷ [c] σαββάτῳ [b] ἐπεὶ [c] παρασκευὴ [r] ἦν, [g] ἦν γὰρ
[t] μεγάλη ἡ [k] ἡμέρα [l] ἐκείνη τοῦ [m] σαββάτου, [n] ἠ=
ρώτησαν τὸν [o] πιλάτον, [p] ἵνα [q] κατεαγῶσιν [r] αὐ=
τῶν τὰ [s] σκέλη [t] και [u] ἀρθῶσιν [x] ἦλθον [r] οὖν οἱ [t] στρα
τιῶται, [s] και τοῦ [b] μὲν [c] πρώτου [b] κατέαξαν τὰ
[c] σκέλη, [r] και τοῦ [s] ἄλλου τοῦ [b] συσταυρωθέντος
[t] αὐτῷ. [k] ἐπὶ [l] δὲ τὸν [m] ἰησοῦν [n] ἐλθόντες [o] ὡς [p] εἶ=
δον [q] αὐτὸν [r] ἤδη [s] τεθνηκότα, [r] οὐ [u] κατέαξαν [x] αὐ=
τοῦ τὰ [r] σκέλη, [t] ἀλλ [s] εἷς τῶν [b] στρατιωτῶν [c] λόγ
χῃ [b] αὐτοῦ τὴν [c] πλευρὰν [r] ἔνυξε, [g] και [b] εὐθέως [t] ἐ=
ξῆλθεν [k] αἷμα [l] και [m] ὕδωρ. [n] και ὁ [o] ἑωρακὼς [p] με=
μαρτύρηκε, [q] και [r] ἀληθινή [s] ἐστιν [t] ἡ μαρτυρία [u] αὐ

[g] et [b] cum [t] eo [k] alios [l] duos [m] hinc ꝯ ꝯ ꝯ
[n] τ [o] hinc: [p] medium [q] autem [r] iesu. [n] Scripsit
[t] autem [u] τ [r] titulum [r] pilatus [t] et [u] posuit [b] sup
[c] crucē. [b] Erat [c] ãt [r] scriptū. [g] Jesus [b] nazaren9
[t] rex [k] iudeorum. [l] Hunc ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[m] ergo [n] titulum [o] multi [q] iudeorum [p] legerūt:
[r] quia [s] prope [t] ciuitatem [r] erat [u] locus ꝯ ꝯ
[r] vbi [t] crucifixus [s] est [g] iesus. [b] Et [c] erat [b] scriptū
[c] hebraice: [r] grece et [g] latine. [b] Dicebant ꝯ
[t] ergo [k] pilato [l] pontifices. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[n] Noli [o] scribere [p] rex [q] iudeorum: ꝯ ꝯ
[r] sed [s] quia [t] ipse [u] dixit: [x] rex [r] sum [t] iudeorum.
[s] Respõdit [b] pilat9. [c] Quod [b] scripsi: [r] scripsi.
[g] Milites [r] ergo [b] cum [t] crucifixissent ꝯ ꝯ
[k] eū: [l] acceperūt [m] vestimenta [n] eius: [o] et ꝯ
[p] fecerunt [q] quattuor [r] partes [s] vnicuiq; [t] militi
[u] partē [x] τ [r] tunicã. [t] Erat [s] aũt [b] tunica [c] icõsutil'
[b] desuper [r] contexta [g] per [b] totum. [t] Dixerunt
[k] ergo [l] adinuicem. [n] Non [o] scindamus [p] eaz
[q] sed [r] sortiamur [s] de [t] illa [u] cuius [r] sit. [t] Ut ꝯ
[r] scriptura [s] impleretur [b] dicẽs. [c] Partiti [r] sũt
[b] vestimenta [c] mea [r] sibi: [g] et [b] in [t] vestem ꝯ
[k] meam [l] miserunt [m] sortem. [o] Et ꝯ ꝯ ꝯ
[p] milites [n] quidem [q] hec [r] fecerunt. [n] Stabant
[r] autem [u] iuxta [x] crucem [r] iesu [t] mater [u] eius:
[b] et [r] sororꝫ [b] matris [c] eius [r] maria ꝯ ꝯ ꝯ
[g] cleophe [b] et [t] maria [k] magdalene. ꝯ ꝯ ꝯ
[n] Cũ [n] vidisset [m] ergo [t] iesus [o] matrē [p] τ [q] discipl'z
[r] astantez [s] quē [t] diligebat: [u] dicit [r] matri [r] sue.
[t] Mulier [s] ecce [b] filius [c] tuus. [b] Deinde [c] dicit
[r] discipulo. [g] Ecce [b] mater [t] tua. [k] Et [l] ex [m] illa
[n] hora [o] accepit [p] eam [q] discipulus ꝯ ꝯ
[o] in [t] suam. [n] Postea [r] sciens [t] iesus: [s] quia [c] iã
[b] oia [c] cõsũmata [c] sũt: [g] vt [b] cõsũmaret [t] scriptu
[k] ra dicit. [l] Sitio. [m] Vas [n] ergo [o] erat [o] positũ [p] a
ceto [q] plenũ. [r] Illi [s] vero [u] spõgiã [r] plenã [x] aceto
[t] hysopo [s] circũponẽtes: [b] obtulerũt [c] ori [c] ei9.
[c] Cum [r] ergo [g] accepisset [t] iesus [b] acetum ꝯ
[k] dixit. [l] Consũmatũ [l] est. [m] Et [n] inclinato [o] ca=
pite [p] tradidit [q] spiritum. [n] Judei [r] ergo ꝯ
[o] qñ [t] pascue [r] erat [t] vt [u] nõ [x] remanerẽt [r] i [r] cru
[c] sabbato: [g] erat [b] enim ꝯ ꝯ ⌊ ce [t] corpa
[r] magnus [k] dies [l] ille [m] sabbati: [n] rogauerunt
[o] pilatum [p] vt [q] frangerentur [r] eorum ꝯ ꝯ
[t] crura [r] τ [u] tollerentur. [x] Uenerunt [r] ergo [t] mi
lites: [s] τ [c] primi [b] quidem [b] fregerunt ꝯ ꝯ
[c] crura [r] τ [s] alterius [b] qui [b] crucifixus [b] est [b] cum
[t] eo. [k] Ad [l] iesu [m] aũt [n] cuz [n] venissent [o] vt [p] vide
rũt [q] eū [r] iam [s] mortuuz [t] non [u] fregerunt [r] eius
[r] crura: [t] sed [s] vnus [b] militum [c] lancea ꝯ ꝯ
[c] latus [b] eius [r] aperuit: [g] τ [b] continuo [t] exiuit ꝯ
[k] sãguis [l] τ [m] aq̃. [n] Et [o] q̃ vidit [p] testioniũ [p] phi=
buit: [q] et [r] verus [s] est [t] testimonium [u] eius. ꝯ

Mat. 27. Luce. 23. Mar. 15.
Mat. 27. Mar. 15. Luce. 23.
Mat. 27 Mar. 15. Luce. 23.
Mat. 27 Mar. 15. Luce. 23.
psal.

τού κακείμος οίδεμ ότι αληθή λέγει, ίμα υμείς
πιστεύσητε. εγέμετο γαρ ταύτα, ίμα ή γρα
φή πληρωθή. οστούμ ου συμτριβήσεται απ
αυτού. καί πάλιμ ετέρα γραφή λέγει. όψομ
ται εις ομ εξεκέμτησαμ. μετά ταύτα ηρώ=
τησε τομ πιλάτομ ιωσήφ ο από αριμαθαίας
ωμ μαθητής του ιησού, κεκρυμμέμος δε
διά τομ φόβομ τωμ ιουδαίωμ, ίμα άρη το
σώμα του ιησού, και επέτρεψεμ ο πιλάτος.
ήλθεμ ουμ και ήρε το σώμα του ιησού. ήλθε
δε και μικόδημος ο ελθώμ προς τομ ιη=
σούμ μυκτός το πρώτομ, φέρωμ μίγμα
σμύρμης και αλόης ως λίτρας εκατόμ. έλα
βομ ουμ το σώμα του ιησού, και έδησαμ αυ
τό εμ οθομίοις μετά τωμ αρωμάτωμ, κάθως
έθος εστί τοις ιουδαίοις εμταφιάζειμ. ήμ δε
εμ τω τόπω όπου εσταυρώθη κήπος, και εμ
τω κήπω μμημείω καιμόμ εμ ω ουδέπω ουδείς
τέθη. εκεί ουμ διά τημ παρασκευήμ τωμ
ιουδαίωμ, ότι εγγύς ημ το μμημείομ έθηκαμ
τομ ιησούμ. Cap.20.

Η δε μιά τωμ σαββάτωμ μαρία ή μαγ=
δαληνή έρχεται πρωί σκοτίας έτι ούσης
εις το μμημείομ, και βλέπει τομ λίθομ ηρμέ=
μομ εκ του μμημείου. τρέχει ουμ και έρχεται
προς σίμωμα πέτρομ, και προς τομ άλ=
λομ μαθητήμ ομ εφίλει ο ιησούς, και λέγει αυ
τοίς. ήραμ τομ κύριομ εκ του μμημείου, και
ουκ οίδαμεμ που έθηκαμ αυτόμ. εξήλθεμ
ουμ ο πέτρος και ο άλλος μαθητής, και ήρ
χομτο εις το μμημείομ. έτρεχομ δε οι δύο ο
μού, και ο άλλος μαθητής προέδραμε τά=
χιομ του πέτρου, και ήλθε πρώτος εις το
μμημείομ. και παρακύψας βλέπει κείμενα τα
οθόμια, ου μέμτοι εισήλθεμ. έρχεται ουμ σί
μωμ πέτρος ακολουθώμ αυτώ, και εισήλ=
θεμ εις το μμημείομ, και θεωρεί τα οθόμια κεί
μενα, και το σουδάριομ ο ήμ επί της κεφαλής
αυτού ου μετά τωμ οθομίωμ κείμενομ, αλ=
λά χωρίς εμτετυλιγμένομ εις ένα τόπομ. τό
τε ουμ εισήλθε και ο άλλος μαθητής ο ελθώμ
πρώτος εις το μμημείομ, και είδε και επίσ=
τευσεμ. ουδέπω γαρ ήδεισαμ την γραφήμ ότι
δει αυτόμ εκ μεκρώμ αμαστήμαι. απήλθομ
ουμ πάλιμ προς εαυτούς οι μαθηταί. μα=
ρία δε είστήκει προς το μμημείομ κλαίου=
σα έξω. ως ουμ έκλαιε, παρέκυψεμ εις το
μμημείομ, και θεωρεί δύο αγγέλους εμ λευ
κοίς καθεζομένους, ένα προς τη κεφαλή, και
ένα προς τοις ποσίμ, όπου έκειτο το σώμα
του ιησού. και λέγουσιμ αυτή εκείμοι. γύ=
ναι τι κλαίεις. λέγει αυτοίς. ότι ήραμ τομ
κύριόμ μου, και ουκ οίδα που έθηκαμ αυ=

Et ille scit quia vera dicit vt et vos
credatis. Facta sunt enim hec vt scriptu
ra impleretur. Os nō cōminuetis ex
eo. Et iterū alia scriptura dicit, Vi=
debūt in quē trāfixerūt. Post hec āt ro
gauit pilatum ioseph ab arimathia
eo q esset discipulus ihesu: occultus aūt
propter metum iudeorum: vt tolleret
corpus ihesu. Et permisit pilatus.
Venit ergo et tulit corpus ihesu. Venit
aūt et nicodemus qui venerat ad ihesū
nocte primum: ferens mixturam
mirrhe et aloes q̄si libras centū. Acce=
perūt aūt corpus ihesu: et ligauerūt eum
intei cum aromatibus sicut
mos est iudeis sepelire. Erat autem
in loco vbi crucifixus est hortus: et in
horto monumētū nouū in quo nōdū q̄=
q̄ positus erat. Ibi ergo propter paraſce
uē iudeoꝝ: q̄ iuxta erat monumētū po
suerunt ihesum. Cap.20.

Ma autem sabbati maria magdale
ne venit mane cum adhuc tenebre
cēt ad monumētū: et vidit lapidē su
blatū a monumēto. Cucurrit ergo et ve
nit ad simonem petrum et ad alium
discipulū quē diligebat ihesus et dicit ill.
Tulerunt dōm de monumento: et
nescimus vbi posuerunt eum. Exijt
ergo petr9 et ille ali9 discipul9: et vene
rūt ad monumētū. Currebāt āt duo simul:
et ille ali9 discipulus precucurrit citius
petro: et venit prīmus ad
monumētū. Et cū se inclinasset vidit po
sita linteamia: nō tn introiuit. Venit ergo
simō petrus sequens eum: et introiuit
in monumentū. Et vidit linteamia po
sita et sudariū q̄d fuerat super caput
eius non cum linteaminib9 positū sed
separatim inuolutū in vnū locum. Tūc
ergo introiuit et ille discipul9 q̄ venerat
prim9 ad monumentū: et vidit et credi
dit. Nōdum enim sciebant scripturā quia
oportuit eū a mortuis resurgere. Abie
runt ergo iterū discipuli ad semetipsos.
aūt stabat ad monumētū foris plorās. Dū ergo fleret inclinauit se
et prspexit in monumētū. Et vidit duos Actu.1.b.
angelos i albis sedētes: vnū ad caput
et vnum ad pedes: vbi positū erat corp9
ihesu. Dicunt ei illi. Mulier
quid plorās? Dicit eis. Quia tulerunt
dōm meū: et nescio vbi posuerūt eum.

Exod.12.g
Num.9.b
Zach.12.d
Mat.27.g.
Mar.15.g.
Luc.23.g.

Mat.27.g.
Mar.15.g
Luc.23.g.

Mat.28.a.
Mar.16.a.
Luc.24.a.

B

τόμ. [c]και [f]Ταύτα [g]ειπούσα [b]εστράφη [i]εις / Τα [k]οπί
σω, [l]και [m]θεωρεί / Τομ [n]ιησούμ [o]εστώτα, [p]και [q]ουκ
[r]ήδει [s]ότι [t]ιησούς [u]εστί. [x]λέγει [r]αυτή / ο [t]ιησούς.
[a]γύναι [b]τί [c]κλαίεις. [b]τίνα [c]ζητείς. [f]εκείνη [g]δοκού=
σα [b] ότι / ο [t]κηπουρός [k]εστί, [l]λέγει [m] αυτώ. [n]κύριε
[o]ει [p] συ [q]εβάστασας [r]αυτόμ [s]είπε [t] μοι [u] ωου [x]έθη=
κας [r]αυτόμ [t]καγώ [a] αυτόμ [b] αρώ. [c]λέγει [o] αυτή / ο
[c]ιησούς. [f]μαρία. [g]στραφείσα [b]εκείνη [i]λέγει [k]αυ=
τώ. [l]ραβουνι, [m]ο [n]λέγεται [o]διδάσκαλε. [p]λέγει
[q]αυτή / ο [t]ιησούς. [a]μη [t]μου [u]άπτου, [x]ούπω [r]γαρ
[t]αναβέβηκα [a]ως / Τομ [b]πατέρα [c]μου. [b]πορεύου
[c]δε [f]ως / Τους [g]αδελφούς [b]μου [i]και [k]είπε [l] αυ=
τοίς. [m]αναβαίνω [n]προς / Τομ [o]πατέρα [p]μου [q]και [r]πα
τερα [a] υμών, [t]και [u]θεόμ [x]μου [r]και [t]θεόν [a] υμών. [b]έρ
χεται [c]μαρία / η [b]μαγδαληνή [c]απαγγέλλουσα
/ Τοις [f]μαθηταίς [g] ότι [b]εώρακε / Τομ [i]κύριομ, [k] και
[l] Ταύτα [m] είπεμ [n] αυτή. [o] ούσης [p] ουμ [q] οψίας / Τη
[r]ημέρα [a]εκείνη / Τη [t]μιά / Των [u]σαββάτων, [x]και / Των
[r]θυρών [t]κεκλεισμένων [a] όπου [b]ήσαν / οι [c]μαθη=
ταί [b]συνηγμένοι [c]διά / Τομ [f]φόβομ / Των [g]ιουδαί=
ων, [b]ήλθεν / ο [t]ιησούς [k]και [l] έστη [m] εις / Το [n] μέσομ,
[o]και [p]λέγει [q]αυτοίς. [r]ειρήνη [s]υμίν. [t]και [u]Τούτο [x]ει
πών [r]έδειξεν [t]αυτοίς / Τας [a] χείρας [b]και / Την [c] πλευ
ράν [b] αυτού. [c]εχάρησαν [f]ουν / οι [g]μαθηταί [b]ιδόν
τες / Τον [t]κύριον. [k]είπεν [l] ουν [m] αυτοίς / ο [n] ιησούς
[o]πάλιν. [p]ειρήνη [q]υμίν. [r]καθώς [s]απέσταλκε [t] με / ο
[u]πατήρ, [x]καγώ [r]πέμπω [t]υμάς. [a]και [b] τούτο [c]ει=
πών [b] ενεφύσησε [c] και [f] λέγει [g] αυτοίς. [b] λαβετε
[t]πνεύμα [k]άγιον. [l]αν [m]τινών [n] αφήτε / τας [o]αμαρ
τίας, [p]αφίενται [q]αυτοίς. [r]αν [s]τινών [t]κρατήτε [u]κε=
κράτηνται. [r]θωμάς [t]δε [u]εις [a]εκ / Των [b]δώδεκα / ο [c]λε
γόμενος [b]Δίδυμος [c]ουκ [f]ήν [g]μετ [b]αυτών [i]ότε [k]ήλ
θεν / ο [l]ιησούς. [m]έλεγον [n] ουν [o] αυτώ / οι [p]άλλοι
[q]μαθηταί. [r]εωράκαμεν / Τον [s]κύριον. [t]ο [u]δε [x]είπεν
[r]αυτοίς. [t]εάν [a] μη [b] ίδω [c] εν / Ταις [b]χερσίν [c]αυτού
/ Τον [f]Τύπον / Των [g]ήλων, [b]και [i]βάλω / Τον [k]δάκτυ
λον [l]μου [m]εις / Τον [n]Τύπον / Των [o]ήλων, [p]και [q] βά=
λω / Την [r]χείρα [a]μου [t]εις / Την [u] πλευράν [x] αυτού
[r]ου μή [t]πιστεύσω. [a]και [b]μεθ [c]ημέρας [b]οκτώ [c] πά=
λιν [f]ήσαν [g]έσω / οι [b]μαθηταί [i] αυτού [k] και [l]θωμάς
[m]μετ [n] αυτών. [o]έρχεται / ο [p]ιησούς / Των [q] θυρών
[r]κεκλεισμένων, [s]και [t]έστη [u]εις / Το [x]μέσον [r]και [t]ει=
πεν. [a]ειρήνη [b]υμίν. [c]είτα [b]λέγει / Τω [c] θωμά. [f]φέρε
/ Τον [g]δάκτυλον [b]σου [i] ώδε, [k] και [l]ίδε / Τας [m]χεί=
ρας [n]μου, [o]και [p]φέρε / Την [q]χείρα [r] σου [s] και [t]βάλε
[u]εις / Την [x]πλευράν [r]μου, [t]και [a] μη [b] γίνου [c] άπιστ=
τος, [b]αλλά [c]πιστός. [f]και [g]απεκρίθη [b]θωμάς [i]και
[k]είπεν [l]αυτώ. / ο [m]κύριος [n]μου [o]και / ο [p] θεός [q] μου.
[r]λέγει [s]αυτώ / ο [t]ιησούς. [u]ότι [x]εώρακας [r]με [t] πεπί=
στευκας. [a]μακάριοι / οι [b]μη [c]ιδόντες [b]και [c] πιστεύ
σαντες. [f]πολλά [g]μεν [b]ουν [i]και [k]άλλα [l]σημεία [m]ε=
ποίησεν / ο [n]ιησούς [o]εμπροσθεν / Των [p] μαθητών [q] αυ
τού, [r]α [s]ουκ [t]εστί [u] γεγραμμένα [x]εν / Τω [r] βιβλίω

[f]Hec [g]cum [g]dixisset [b]conuersa [b]est [k]retrorsuz
[l]τ [m]vidit [n]ieſum [o]ſtantem: [p]et [q]non ꝯ
[r]sciebat [s]quia [t]ieſus [u]eſt. [x]Dicit [r]ei [t]ieſus: ꝯ
[a]mulier [b]q̄d [c]ploras? [b]Quē [c]q̄ris? [f]Illa [g]exiſti
mans [b]q̄ hortulan [i] [k]eēt: [l]dicit [m] ei. [n]Dñe
[o]ſi [p]tu [q]ſuſtuliſti [r]eū [s]dicito [t]mihi [u]vbi [x]poſui=
ſti [r]eū: [t]et / ego [a]eum [b]tollam. [c]Dicit [o]ei ꝯ
[c]ieſus. [f]Maria. [g]Conuerſa [b]illa [i]dicit [k]ei.
[l]Rabboni: [m]quod [n]dicit [o]magiſter. [p]Dicit
[q]ei [r]ieſus. [t]Noli [u]me [x]tangere: [r]nōdū [t]enim
[a]aſcendi [b]ad [c]patrem [b]meum. [c]Vade ꝯ
[c]aūt [f]ad [g]fratres [b]meos [i]et [k]dic [l]eis ꝯ ꝯ
[m]Aſcendo [n]ad [o]patrem [p]meum [q]τ [r]patrem
[s]veſtrum [t]deū [u]meū [x]et / deum [r]vr̄z. [t]Venit
[a]maria [b]magdalene [c]annuncians ꝯ ꝯ
[f]diſcipulis [g]qua [b]vidi [i]dominum: [k]et ꝯ
[l]hec [m]dixit [n]mihi. [o]Cum [p]ergo [q]ſero [r]eſſet
[t]die [u]illo [x]vna [r]ſabbatorum [t]et ꝯ ꝯ ꝯ
[a]fores eſſent [b]clauſe [c]vbi [b]erant [c]diſcipuli ꝯ
[f]congregati [g]propter [b]metum [i]iudeorum:
[k]venit [l]ieſus [m]et [n]ſtetit [o]in [p] medio ꝯ ꝯ
[q]et [r]dixit [t]eis. [u]Pax [x]vobis. [r]Et [t]cū [a]hec [b]di
xiſſet [c]oſtendit [b]eis [c]manus [f]et [g]latus. ꝯ
[i]Gauiſi [k]ſunt [l]ergo [m]diſcipuli [n]viſo ꝯ ꝯ
[o]domino. [p]Dixit [q]ergo [r]eis [t]ieſus ꝯ ꝯ
[u]iterum: [x]pax [r]vobis. [t]Sicut [a]miſit [b]me ꝯ
[c]pater [r]τ [t]ego [a]mitto [b]vos. [c]Hec [b]cū [c]dixiſſet
[f]inſufflauit [g]τ [b]dicit [i]eis. [k]Accipite ꝯ ꝯ
[l]ſpm̄ [m]ſanctū. [n]Quoꝝ [o]remiſeritis [p]peccata
[q]remittuntur [r]eis: [t]quoꝝ [u]retinueritis [x]re
tēta [r]ſūt. [t]Thomas [a]aūt [b]vn [c]ex [b]duodecim
[c]q̄ [b]dicit [i]didym [k]nō [l]erat [m]cū [n]eis [o]q̄n [p]venit
[q]ieſus. [r]Dixerunt [t]ergo [u]ei [x]alij ꝯ ꝯ
[r]diſcipuli. [t]Vidimus [a]dñm. [b]Ille [c]aūt [b]dixit
[c]eis. [f]Niſi [g]videro [b]in [i]manibus [k]eius ꝯ
[l]fixuram [m]clauoꝝ: [n]et [o]mittam [p]digitum
[q]meum [r]in [t]locum [u]clauoꝝ: [x]τ [r]mittam
[t]manum [a]meam [b]in [c]latus [b]eius: ꝯ ꝯ
[f]non / credam. [g]Et [b]poſt [i]dies [k]octo [l]iteruz
[m]erāt [n]diſcipuli [o]eius [p]intus [q]τ [r]thomas ꝯ
[t]cum [u]eis. [x]Venit [r]ieſus [t]ianuis ꝯ ꝯ
[a]clauſis: [b]τ [c]ſtetit [b]in [c]medio eoꝝ [f]et [g]dixit eis.
[b]Pax [i]vobis. [k]Deinde [l]dicit [m]thome. [n]Infer
[o]digitum [p]tuum [q]huc: [r]τ [t]vide [u]manus
[x]meas: [r]et [t]affer [a]manum [b]tuam [c]et [b]mitte
[c]in [f]latus [g]meum: [b]τ [i]noli [k]eſſe [l]incredulus
[m]ſed [n]fidelis. [o]Reſpondit [p]thomas [q]et ꝯ
[r]dixit [t]ei. [u]Dñs [x]meus [r]et [t]deus [a]meus.
[b]Dicit [c]ei [b]ieſ. [c]Quia [f]vidiſti [g]me thoma [b]cre
didiſti: [i]beati [k]qui [l]nō [m]viderūt [n]τ [o]crediderūt.
[p]Multa [q]quidem [r]τ [t]alia [u]ſigna [x]fecit ꝯ
[r]ieſus [t]in [a]conſpectu [b]diſcipulorū [c]ſuoꝝ
[b]que [c]non [f]ſunt [g]ſcripta [b]in [i]libro ꝯ ꝯ ꝯ

Luce. 24

Mat. 16. d. 18

τούτω. ᵍ Ταύτα ᵇ δε ᶜ γέγραπται ᵈ ἱμα ᶜ πιστεύ=
σητε, ᶠ ὁτι ᵍ ιησοῦς ᵇ εστίμ/ο Χριστός/ο ᵏ υιός / του
ᶫ θεού, ᵐ και ⁿ ἱμα ᵒ πιστευομτες ᵖ ζωήμ ᵍ ἐχητε ᶠ εμ/τω
ᵗ ομόματι ᶠ αυτού. Cap. 21.

Μετά ᵇ Ταύτα ᶜ εφαμέρωσεμ ᵈ εαυτόμ ᶜ πάλιμ/ο
ᶠ ιησούς/τοις ᵍ μαθηταίς ʰ επί / της ᶠ θαλάσ=
σης / της ᵏ τιβεριάδος. ᶠ εφαμέρωσε ᵐ δε ⁿ ούτως.
ᵒ ήσαμ ᵖ ομού ᵍ σίμωμ ᶠ πέτρος, ᵍ και ᶠ θωμάς / ο ⁿ λε=
γόμεμος ᶜ δίδυμος, ᶠ και ᶠ μαθαμαήλ/ο ᵃ από ᵇ κα=
μά / της ᶜ γαλιλαίας, ᵈ και ᶜ οι / του ᶠ ζεβεδαίου, ᵍ και
ʰ άλλοι ᶠ εκ / τωμ ᵏ μαθητώμ ᶠ αυτού ᵐ δύο. ⁿ λέγει
ᵒ αυτοίς ᵖ σίμωμ ᵍ πέτρος. ᶠ υπάγω ⁿ αλιεύειμ. ᶠ λέ=
γουσιμ ⁿ αυτώ. ᵡ ερχόμεθα ᶠ και ᶠ ημείς ᵃ συμ ᵇ σοί.
ᶜ εξήλθομ ᵈ και ᶜ εμέβησαμ ᶠ εις / το ᵍ πλοίομ ʰ ευθύς.
ᶠ και ᵏ εμ ᶠ εκείμη / τη ᵐ μυκτί ⁿ επίασαμ ᵒ ουδέμ. ᵖ πρωΐ
ας ᵍ δε ᶠ ήδη ⁿ γεμομέμης, ᶠ έστη / ο ⁿ ιησούς ᵡ εις / τομ
ᶠ αιγιαλόμ. ᶠ ου ᵃ μέμτοι ᵇ ήδεισαμ / οι ᶜ μαθηταί ᵈ ό=
τι ᶜ ιησούς ᶠ εστί. ᵍ λέγει ʰ ουμ ᶠ αυτοίς / ο ᵏ ιησούς.
ᶫ ωαιδία ᵐ μήτι ⁿ προσφάγιομ ᵒ έχετε. ᵖ απεκρίθη
σαμ ᵍ αυτώ. ᶠ ου. ᵈ ο ᶜ λε ⁿ είπεμ ᶜ αυτοίς. ᶠ βάλετε
εις / τα ᵃ δεξιά ᵇ μέρη / του ᶜ πλοίου / το ᵈ δίκτυ=
ομ ᶜ και ᶠ ευρήσετε. ᵍ έβαλομ ʰ ουμ, ᶠ και ᵏ ουκέτι ᶠ αυ=
τό ᵐ ελκύσαι ⁿ ίσχυσαμ ᵒ από / του ᵖ πλήθους / τωμ
ᵍ ιχθύωμ. ᶠ λέγει ᵍ ουμ / ο ᶜ μαθητής ⁿ εκείμος ᶜ ομ ᶠ ηγά
πα / ο ιησούς / τω ᵃ πέτρω. / ο ᵇ κύριος ᶜ εστί. ᵈ σί=
μωμ ᶜ ουμ ᶠ πέτρος ᵍ ακούσας ʰ ότι / ο ᶠ κύριος ᵏ εστί
/ τομ ᶠ επεμδύτημ ᵐ διεζώσατο, ⁿ ημ ᵒ γαρ ᵖ γυμνός,
ᵍ και ᶠ έβαλεμ ⁿ εαυτόμ ᶠ εις / τημ ⁿ θάλασσαμ. / οι ᶜ λε
ᶠ άλλοι ᶠ μαθηταί / τω ᵃ πλοιαρίω ᵇ ήλθομ. ᶜ ου
ᵈ γαρ ᶜ ήσαμ ᶠ μακράμ ᵍ από / της ʰ γης, ᶠ αλλ ᵏ ως ᶠ α=
πό ᵐ πηχώμ ⁿ διακοσίωμ ᵒ σύρομτες / το ᵖ δίκτυ=
ομ / τωμ ᵍ ιχθύωμ. ᶠ ως ⁿ ουμ ᶠ απέβησαμ ⁿ εις / τημ
ᵡ γημ ᶠ βλέπουσιμ ᶫ ανθρακιάμ ᵃ κειμέμημ ᵇ και ᶜ ο=
ψάριομ ᵈ επικειμενομ, ᶜ και ᶠ άρτομ. ᵍ λέγει ʰ αυ=
τοίς / ο ᶠ ιησούς, ᵏ ενέγκατε ᶠ από / τωμ ᵐ οψαρίωμ
ⁿ ωμ ᵒ επάσατε ᵖ μυμ. ᵍ αμέβη ᶠ σίμωμ ᵒ πέτρος,
ᶠ και ⁿ είλκυσε / το ᵡ δίκτυομ ᶠ επί / της ᶫ γης ᵃ μεστόμ
ʰ ιχθύωμ ᶜ μεγάλωμ ᵈ εκατόμ ᶜ πεμτήκομτα ᶠ τρι=
ώμ. ᵍ και ʰ τοσούτωμ ᶠ όμτωμ ᵏ ουκ ᶠ εσχίσθη / το ᵐ δίκ
τυομ. ⁿ λέγει ᵒ αυτοίς / ο ᵖ ιησούς. ᵍ δεύτε ᶠ αριστή
σατε. ᵃ ουδείς ᶜ δε ⁿ ετόλμα / τωμ ᵏ μαθητώμ ᶠ εξετά
σαι ᶠ αυτόμ ᵃ συ ʰ τις ᶜ ει, ᵈ ειδότες ᶜ ότι / ο ᶠ κύριος ᵃ εσ=
τίμ. ʰ έρχεται ᶠ ουμ / ο ᵏ ιησούς ᶠ και ᵐ λαμβάμει / τομ
ⁿ άρτομ ᵒ και ᵖ δίδωσιμ ᵍ αυτοίς, ᶠ και / το ᵃ οψάρι=
ομ ᶠ ομοίως. ⁿ τούτο ᵡ ήδη ᶠ τρίτομ ᶫ εφαμερώθη / ο
ᵃ ιησούς / τοις ʰ μαθηταίς ᶜ αυτού ⁿ εγερθείς ᶜ εκ ᶠ με=
κρώμ. ᶠ ότε ᵃ ουμ ʰ ρίστησαμ, ᶠ λέγει / τω ᵏ σίμωμι
ᶫ πέτρω / ο ᵐ ιησούς. ⁿ σίμωμ ᵒ ιωμα ᵖ αγαπάς ᵍ με
ᶠ πλείομ ᵃ τούτωμ. ᶠ λέγει ⁿ αυτω. ᶠ μαι ᶠ κύριε, ᶠ συ
ᵃ οίδας ʰ ότι ᶜ φιλώ ᵒ σε. ᶠ λέγει ᶠ αυτω. ᵃ βόσκε / τα
ʰ αρμία ᶠ μου. ᵏ λέγει ᶠ αυτώ ᵐ πάλιμ ⁿ δεύτερομ ᵒ σί
μωμ ᵖ ιωμά ᵍ αγαπάς ᶠ με, ᵃ λέγει ᶠ αυτώ. ⁿ μαι ᶠ κύριε
ᶠ συ / οίδας ᵃ ότι ʰ φιλώ ᶜ σε. ᵈ λέγει ᶠ αυτώ ᶠ ποίμαι=

hoc. ᵍ Hec ʰ autē ᶜ scripta ᶜ sunt ᵈ vt ᶜ credatis
ᶠ quia ᵍ ieſus ʰ eſt ᶠ chriſtus ᵏ filius ꝯ ꝯ ꝯ
ᶫ dei ᵐ et ⁿ vt ᵒ credentes ᵖ vitaz ᵍ habeatis ᶠ in
ᵗ nomine ᶠ eius. Cap. 21.

Oſtea ᶜ manifeſtauit ᵈ ſe ᶜ iterum ꝯ ꝯ A
ᶠ ieſus ᵍ diſcipulis ſuis ʰ ad ᶠ mare ꝯ
ᵏ tiberiadis. ᶠ Manifeſtauit ᵐ autem ⁿ ſic. ꝯ
ᵒ Erāt ᵖ ſimul ᵍ ſimō ᶠ petr ᵍ ᵒ ᶜ thomas ⁿ q̄ ᵈ dr
ᶫ didym ᵍ ᶜ nathanael q̄ erat ᵃ a ᵇ chana ꝯ
ᶜ galilee ᵈ ᶜ filij ᶜ zebedei: ᵍ et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ alij ᶠ ex ᵏ diſcipulis ᶠ eius ᵐ duo. ⁿ Dicit ꝯ
ᵒ eis ᵖ ſimon ᵍ petrus. ᶠ Vado ⁿ piſcari. ꝯ
ᶠ Dicunt ⁿ ei. ᶠ Venimꝰ ᶜ ᶠ nos ᵃ tecum. Et Luce. 5. a.
ᶜ exierunt ᵈ et ᶜ aſcenderunt ᶠ in ᵍ nauim: ꝯ
ᶫ et ᶠ illa ᵐ nocte ᵒ nihil ⁿ prendiderūt. ᵖ Mane
ᵍ autem ᶠ iam ᵃ facto ᶠ ſtetit ⁿ ieſus ᶠ in ꝯ ꝯ
ᶠ littore: ᶫ nō ᵃ tamē ʰ cognouerūt ᶜ diſcipuli ᵈ q̄
ᶜ ieſus ᶠ eſt. ᵍ Dicit ʰ ergo ᶫ eis ᵏ ieſus. ꝯ ꝯ
ᶫ Pueri ᵐ nūq̄d ⁿ pulmētariū ᵒ habetꝭ ᵖ Rñ
derunt ᵒ ei. ᶠ Non. ⁿ Dicit ᶠ eis. ᶠ Mittite ꝯ
ᵗ in ᵃ dexteram ᶜ nauigij ᵈ rete ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ et ᶠ inuenietis. ᵍ Miſerunt ʰ ergo ᶠ ᶜ ĩā ᵏ non
ⁿ valebant ᶫ illud ᵐ trahere ᵒ pre ᵖ multitudine
ᵍ piſciū. ᶠ Dicit ᵍ ergo ᶜ diſcipul ᵍ ⁿ ille ᵛ quē ᶠ di=
ligebat ᶫ ieſus ⁿ petro. ʰ Dominꝰ ᶜ eſt. ᵈ Simō B
ᶠ petrus ᵍ cum ᵍ audiſſet ʰ quia ᶫ dominus ᵏ eſt:
ᶫ tunica ᵐ ſuccinxit ᵐ ſe. ⁿ Erat ᵈ enim ᵖ nudus:
ᵍ et ᶠ miſit ⁿ ſe ᶠ in ⁿ mare. ᶠ Alij ᵛ autem ꝯ ꝯ
ᵗ diſcipuli ᵃ nauigio ʰ venerunt. ᶜ Non ꝯ
ᵈ enim ᶠ longe ᶜ erant ᵍ a ʰ terra: ᶠ ſed ᵏ quaſi ꝯ
ᵐ cubitis ⁿ ducentis ᵒ trahentes ᵖ rete ꝯ ꝯ
ᵍ piſcium. ᶠ Vt ᵉ ergo ᶠ deſcenderunt ⁿ in ꝯ Luce. 24. f.
ᵛ terrā ᶠ viderūt ᵗ prunas ᵃ poſitas ʰ et ᶜ piſcem
ᵈ ſuperpoſitum ᶜ ᶠ panem. ᵍ Dicit ʰ eis ꝯ
ᶫ ieſus. ᵏ Afferte ᶫ de ᵐ piſcibus ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿ quos ᵒ prēdidiſtis ᵖ nūc. ᵍ Aſcēdit ᶠ ſimō ᵍ pe
trus ᶜ et ⁿ traxit ᶠ rete ᶜ in ᶠ terram ᵃ plenum ꝯ
ᶜ magnis ʰ piſcib ᵍ ᵒ cētū ᶜ quinq̄ginta ᶠ tribus.
ᵍ Et ᶠ cū ʰ tanti ᶠ eſſent: ᵏ non ᶠ eſt ᶫ ſciſſum ᵐ rete.
ⁿ Dicit ᵒ eis ᵖ ieſus. ᵍ Venite et ᶠ prandete. ꝯ Luce. 24. f.
ᶠ Et ᵉ nemo ⁿ audebat ᶠ diſcūbētiū ᶠ interroga
re ᶫ eum: ᵃ tu ʰ q̄s ᶜ es: ᵈ ſcientes ᶜ quia ᶫ dñs ᵍ eſt.
ᶫ Et ʰ venit ᵏ ieſus ᶫ et ᵐ accepit ꝯ ꝯ ꝯ Luce. 24. f.
ⁿ panem: ᵒ et ᵖ dabat ᵍ eis ᶠ et ᵉ piſcem ꝯ ꝯ
ᶠ ſimiliter. ⁿ Hoc ᶫ iaz ᶠ tertio ᶫ manifeſtat ᵍ ᶠ eſt C
ᵍ ieſus ʰ diſcipulis ᶜ ſuis ᵒ cum ᵒ ſurrexiſſet ᶜ a
ᶠ mortuis. ᶠ Cū ᵍ ergo ʰ prandiſſent: ᶫ dixit ᵏ ſi
moni ᶫ petro ᵐ ieſ. ⁿ Simō ᵒ iohānis ᵖ diligis
ᵍ me ᶠ plus ⁿ his? ᶠ Dicit ⁿ ei. ᶠ Etiam ᶠ dñe ᶫ tu
ᵍ ſcis ʰ quia ᶜ amo ᵒ te. ᶜ Dicit ᶠ ei. ᵍ Paſce ꝯ
ʰ agnos ᶫ meos. ᵏ Dicit ᶫ ei ᵐ iterum. ᵒ Simon
ᵖ iohānis ᵍ diligis ᶠ me? ᵒ Ait ᶫ illi. ⁿ Etiā ᶠ dñe
ᶠ tu ᶫ ſcis ᵍ q̄ ʰ amo ᶜ te. ᵒ Dicit ᶜ ei iterz. ᶠ Paſce

με/Τα[f] ωρόβατα[b] μου.[l] λέγει[k] αυτώ/Το[l] Τρίτον.
[m] σίμων[n] ιωμά[o] φιλείς[p] με.[q] ελυπήθη/ο[r] πέτρος
[o] ότι[r] είπεμ[n] αυτώ/Το[x] Τρίτον[r] φιλείς[s] με, [a] και [b] εί=
πεμ[c] αυτώ.[b] κύριε[c] συ[l] πάμτα[g] οίλας,[b] σύ[l] γιμώσ
κεις[k] ότι[l] φιλώ[m] σε.[n] λέγει[o] αυτώ/ο[p] ιησούς.[q] βόσ
κε/Τα[r] ωρόβατα[g] μου.[s] αμήμ[n] αμήμ[x] λέγω[r] σοι,[s] ό
τε[g] ης[b] μεώτερος [c] εζώμμυες[b] σεαυτόμ,[c] και [r] ωεριε
πάτεις[g] όπου[b] ήθελες.[l] όταμ[k] δε[l] γηράσης,[m] εκτε
μείς/Τας[n] χείρας[o] σου,[p] και [q] άλλος [r] σε [s] ζώσει,
[c] και[n] οίσει[x] όπου[r] ου[s] θέλεις.[a] Τούτο[b] δε[c] είωε [b] ση
μαίμων[c] ωοίω[r] θαμάτω[g] δοξάσει/Τομ[b] θεόμ. [l] και
[k] Τούτο[l] ειπώμ[m] λέγει [n] αυτώ.[o] ακολούθει [p] μοι.
[q] επιστραφείς[r] δε/ο[s] ωέτρος[c] βλέπει/Τομ[n] μαθη=
τήμ[x] ομ[r] ηγάπα/ο[s] ιησούς [a] ακολουθούμτα,[b] ος
[c] και[b] αμέπεσεμ[c] εμ/Τω[r] δείπμω[g] επί/Το[b] στήθος[r] αυ
τού,[k] και[l] είπε.[m] κύριε[n] τις[c] εστίμ/ο[p] παραδιδούς
[q] σε.[r] Τούτομ[g] ιδώμ[r] πέτρος.[n] λέγει/Τω[x] ιησού[x] κύ
ριε[r] ούτος[s] δε[a] Τι. [b] λέγει [c] αυτώ/ο [b] ιησούς[c] εάμ
[r] αυτόμ[g] θέλω[b] μένειμ[l] έως[k] έρχομαι,[l] Τι [m] ωρος
[n] σε.[o] συ[p] ακολούθει[q] μοι.[r] εξήλθεμ[n] ουμ/ο[r] λόγος
[n] ούτος[r] εις/Τους[r] αδελφούς[s] ότι/ο [a] μαθητής [b] ε=
κείμος[c] ουκ[b] αποθμήσκει.[c] και[r] ουκ[g] είπεμ[b] αυτώ/ο
[l] ιησούς[k] ότι[l] ουκ[m] αποθμήσκει,[n] αλλ[o] εάμ[p] αυτόμ
[q] θέλω[r] μένειμ[n] έως[c] έρχομαι,[n] Τι[x] προς[r] σε.[s] ούτος
[a] εστίμ/ο[b] μαθητής/ο[c] μαρτυρώμ[b] ωερί[c] Τούτωμ,
[r] και[g] γράψας[b] Ταύτα,[l] και [k] οίδαμεμ[l] ότι [m] αλη=
θής[n] εστίμ/η[o] μαρτυρία[p] αυτού.[q] εστί[r] δε[s] και [t] άλ
λα[u] ωολλά[x] όσα[t] εποίησεμ/ο[s] ιησούς,[a] άτιμα [b] εάμ
[c] γράφηται[b] καθ[c] εμ,[r] ουδέ[g] αυτόμ[b] οίμαι/Τομ[l] κόσ
μομ[k] χωρήσαι/Τα[l] γραφόμεμα[m] βιβλία. αμήμ.

Τέλος/Του[b] κατά[c] ιωάμμημ[b] αγίου
[c] ευαγγελίου.

[g] agnos[b] meos. [l] Dicit[k] ei [l] tertio. [r] petrus
[m] Simō[n] iohānis[o] amas[p] me:[q] Cōtristat[q] ē
[q] [r] dixit[n] ei [x] tertio [r] amas[s] me:[a] [t][b] dixit oo
[c] ei.[b] Domine[c] tu[r] omnia[g] nosti:[b] tu [l] scis oo
[k] quia [l] amo[m] te.[n] Dicit[o] ei[p] iesus[q] pasce oo
[r] oues[g] meas.[s] Amen[n] amen[x] dico[r] tibi[s] cuz
[a] esses[b] iunior[c] cingebas[b] te:[c] [t] [r] ambulabas
[g] vbi[b] volebas.[l] Cum[k] autē[l] senueris[m] exten
des[n] manus[o] tuas[p] et[q] alius[r] te[o] cinget: oo
[t] et[n] ducet[x] quo tu[r] nō[s] vis.[a] Hoc[b] ăt[c] dixit[b] si
gnificās[c] q̄[r] morte[g] clarificatur[b] eēt[b] dō. [l] Et
[k] cū[l] hoc[k] dixisset:[m] dicit[n] ei.[o] Sequere[p] me.
[q] Cōuersus[g] petrus[r] vidit illum[n] discipulus
[x] quē[r] diligebat[s] iesus[a] sequentem:[b] qui oo
[c] [t][b] recubuit[c] in[r] cena[g] super[b] pectus[r] eius oo
[k] et[l] dixit.[m] Domine[n] quis [o] est[p] qui[p] tradet
[q] te:[r] hūc ergo[g] cū[r] vidisset[r] petrus[n] dicit[r] ie
su.[r] Dñe[r] hic[s] aūt[a] q̄d.[b] Dicit[c] ei[b] iesus.[c] Sic
[r] eū[g] volo[b] manere[l] donec[k] veniā:[l] quid[m] ad
[n] te:[o] Tu[q] me[p] sequere.[r] Exijt[g] ergo[r] sermo
[n] iste[c] iter [r] fratres[s] quia[a] discipul[b] ille oo
[c] nō[b] moritur.[c] Et[r] non[g] dixit[b] ei oooo
[l] iesus[l] nō[m] moritur:[n] sed [o] sic[p] eum[q] volo oo
[r] manere[n] donec[c] veniā:[n] quid[x] ad[r] te:[s] [a] hic
[g] est[b] discipl's ille[c] q̄[c] testionū[b] phibet[b] dc[c] his
[r] et[g] scripsit[b] hec:[l] et[k] scim[l] quia[m] verum oo
[n] est[o] testimonū[p] eius.[q] Sūt[r] autem[n] [t] alia
[n] multa[x] que[r] fecit[s] iesus[a] que[b] si [r] mundū
[c] scribant[b] per[c] singula:[r] nec[g] ipsū[b] arbitror
[k] capere posse[l] cos[l] qui[l] scribēdi[l] sūt[m] libros.

Explicit[c] euangelium[b] scōm
[c] Johannem.

Απολημία Του ἁγίου παύλου Του ἀποστόλου.

α πὸ δαμασκοῦ ἤρξατο καὶ ἀμῆλθεμ εἰς ἱερουσαλὴμ. ἐκεῖθεμ εἰς ταρσόμ. ἐ κεῖθεμ εἰς ἀμτιόχειαμ. κακεῖθεμ ἀφο ρισθεὶς μετὰ βαρμάβα εἰς τὴμ ἀποστολὴμ κατῆλθεμ εἰς σελεύκειαμ. εἶτα εἰς κύπρομ ἔμθα καὶ ὁ παῦλος ἤρξατο καλεῖσθαι. εἶτα εἰς πέργημ. εἶτα εἰς ἀμτιόχειαμ τῆς πισιδίας. εἶτα εἰς ἰκόμιομ. εἶτα εἰς λύστραμ καὶ δέρ βημ τῆς λυκαομίας. εἶτα εἰς παμφυλίαμ. εἶ τα εἰς πέργημ. εἶτα εἰς ἀτταλίαμ εἶτα πάλιμ τρίτομ εἰς ἀμτιόχειαμ τῆς συρίας. εἶτα πά λιμ τρίτομ εἰς ἱερουσαλὴμ διὰ τὴμ περιτο μήμ. εἶτα πάλιμ τέταρτομ εἰς ἀμτιόχειαμ. εἶτα διῆλθε τὴμ συρίαμ καὶ τὴμ κιλικίαμ. εἶτα πάλιμ δεύτερομ εἰς δέρβημ, καὶ λύσ τραμ, ἔμθα τὸμ τιμόθεομ περιέτεμεμ. εἶτα τὴμ φρυγίαμ καὶ γαλατικὴμ χώραμ. εἶτα εἰς μυσίαμ. εἶτα εἰς τρωάδα. κακεῖθεμ εἰς με άπολιμ. εἶτα εἰς φιλίππους τῆς μακεδομί ας. εἶτα διελθόμτες τὴμ ἀμφίπολιμ καὶ ἀ πολλωμίαμ, ἦλθομ εἰς θεσσαλομίκημ. εἶτα εἰς βέροιαμ. εἶτα εἰς ἀθήμας. εἶτα εἰς κόριμ θομ. εἶτα εἰς ἔφεσομ. εἶτα εἰς καισάρειαμ. εἶ τα δεύτερομ εἰς ἀμτιόχειαμ τῆς πισιδίας. εἶτα εἰς τὴμ γαλατικὴμ χώραμ καὶ φρυγί αμ. εἶτα πάλιμ δεύτερομ εἰς ἔφεσομ. εἶτα διελθὼμ τὴμ μακεδομίαμ, ἦλθεμ εἰς ἑλλά δα. κακεῖθεμ διελθὼμ τὴμ μακεδομίαμ, ἦλ θεμ εἰς φιλίππους πάλιμ δεύτερομ. καὶ ἀ πὸ φιλίππωμ πάλιμ εἰς τρωάδα, ἔμθα τὸμ ἔυτυχομ ἤγειρε πεσόμτα. εἶτα εἰς τὴμ ἄσσομ. εἶτα εἰς μιτυλήμημ. εἶτα ἀμτικρὺ χίου. εἶτα εἰς σάμομ. κακεῖθεμ εἰς μίλητομ. ἐκεῖθεμ με τα πεμψάμεμος τοὺς ἐμ ἐφέσω, ὠμίλη σεμ ἀυτοῖς. εἶτα εἰς κῶ. εἶτα εἰς ῥόδομ. κα κεῖθεμ εἰς πάταρα. κακεῖθεμ εἰς τύρομ. εἶτα εἰς πτολεμαΐδα. κακεῖθεμ εἰς καισάρειαμ. ἐ κεῖθεμ πάλιμ ἀμῆλθε τέταρτομ εἰς ἱερουσα λήμ. κακεῖθεμ παρεπέμφη εἰς καισάρειαμ. καὶ λοιπὸμ δέσμιος ἐπὶ ῥώμημ ὄντας. ἀ πὸ καισαρείας, ἦλθεμ εἰς σιδῶμα. κακεῖθεμ εἰς μύρα τῆς λυκίας. εἶτα εἰς κρίδομ. κακεῖ θεμ πολλὰ παθὼμ ἦλθεμ εἰς τὴμ μῆσομ, ἔμ θα ἡ ἔχιδμα καθήψατο τῆς χειρὸς ἀυτοῦ καὶ ἔμειμεμ ἀβλαβής. εἶτα εἰς συρακούσας, εἶτα εἰς ῥήγιομ. κακεῖθεμ εἰς ποτιόλους. κακεῖθεμ πεζὸς ἀμῆλθεμ εἰς ῥώμημ. ἀπαμ τησάμτωμ τῶμ ἀδελφῶμ ἄχρις ἀπποίου φόρου, καὶ τριῶμ ταβερμῶμ. κακεῖθεμ λοι πὸμ ἐλθὼμ εἰς ῥώμημ, καὶ διλάξας χρό μομ ἱκαμὸμ, ὕστερομ ἐμ ἀυτῇ τῇ ῥώμη ἐμαρ τύρησεμ.

Ευθαλίου διακόμου περὶ τῶμ χρόμωμ Του κηρύγματος Του ἁγίου παύλου, καὶ πεῤὶ τῆς διὰ μαρτυρίου ἀυτοῦ τε λειώσεως.

α μαγκαῖομ ἡγησάμημ, ἐμ βρα χεῖ τὸμ χρόμομ ἐπισημειωσα σθαι τοῦ παύλου κηρύγμα τος, ἐκ τῶμ χρομικῶμ καμό μπωμ ἐυσεβίου τοῦ παμφίλου τὴμ ἀμακεφαλαίωσιμ ποιούμεμος. ὃυ δὴ τὴμ βίβλομ μετὰ χεῖρας ἐιληφὼς, καὶ ταύ τημ ἀμαπτύξας, ἐυρίσκω τὸ πάθος τοῦ σωτῆρος ἡμῶμ ἐματοκαιδεκάτῳ ἔτει τι βερίου καίσαρος γεγεμημέμομ, καὶ τὴμ πρι ήμερομ δὲ ἐυθὺς ἀμάστασιμ. καὶ πάλιμ τὴμ εἰς ὀυραμοὺς ἀμάλημψιμ τοῦ χριστοῦ. καὶ μεθ' ἡμέρας τιμὰς ὀλίγας, εἶδομ ἐκεῖ τοὺς ἀποστόλους προχειριζομένους εἰς διακομίαμ τὸμ ἀυτοφερώμυμομ στέφα μομ, καὶ τοὺς ἀμφ' ἀυτόμ. καὶ μετέπειτα, στάσιμ ἰουδαίωμ πολείστημ καταλαμβά μωμ καὶ τὸμ στέφαμομ ἀγωμιζόμεμομ ἐκεῖ σε, καὶ τὸμ παῦλομ συμευδοκοῦμτα πά μυ τῷ φόμῳ. ὃς μικρὸμ ὕστερομ τοῖς ἄρ χουσι τῶμ ἰουδαίωμ παραστὰς, ἐπιστο λὴμ ἐκομίζετο πρὸς τοὺς ἐμ δαμασκῷ ἰουδαίους κατὰ τῶμ μαθητῶμ. κατὰ μέ σημ δὲ τὴμ ὁδὸμ, ἡ κλῆσις γεγέμηται πα ρὰ τοῦ θεοῦ, ὡς μικρῷ προσαμαλωθῆμαι τὸ ἔτος ἐκεῖμο, ἐπιλαβομένου δὴ τὰ τοῦ ἐμμεακαιδεκάτου ἔτους τιβερίου καίσα ρος, κατάρξασθαι τὸμ παῦλομ τοῦ κηρύγ ματος φησὶμ ἡ ἱστορία, καὶ τὴμ ἅπασαμ οἰκουμέμημ διαδραμεῖμ εὐαγγελιζόμε μομ τὴμ εἰς χριστὸμ ἐυσέβειαμ, μέχρι τρισ καιδεκάτου ἔτους κλαυδίου καίσαρος, ἡγεμομεύομτος τότε τῆς ἰουδαίας φίλη κος, ἐφ' ὃυ κατηγορηθεὶς ὑπὸ ἰουδαίωμ, τὴμ ἀπολογίαμ ἐποιήσατο ὁ παῦλος, ὃς δὴ τὸμ ἀπόστολομ ἐκ τὸ κατὰ καισά ρειαμ δεσμωτήριομ καθεῖρξεμ ἐπὶ δυσὶμ ἔ τεσι. μεθὸμ διαδεξάμενος τὴμ ἀρχὴμ πόρ κιος φῆστος, ἐυθὺς ἀμακρίμειμ τὸμ ἀπόσ τολομ ὥρμησε, τοῖς ἰουδαίοις μεγίστημ ἐμ τούτῳ χάριμ κατατιθέμενος. τότε ὃὴ τό τε ὁ μακάριος μομίσας ὀυκ ἄλλως ἀπαλ λαγήσεσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, ἢ καίσαρα ἐπι

καλεσάμενος, ἑστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος ἐ-
πεκαλεῖτο καίσαρα, καὶ εἰς ῥώμην ἐκ-
πέμπεται πρὸς μέρωμα τὸν καίσαρα.
συμῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἀρίσταρχος, ὃν καὶ εἰ
κότως συναιχμάλωτόν που τῶν ἐπιστο-
λῶν ἀποκαλεῖ. καὶ λουκᾶς ὁ τὰς πρά-
ξεις τῶν ἀποστόλων γραφῆ παραλούς.
κακεῖσε οὖν ἐπὶ τῆς ῥώμης ὁ παῦλος δι-
ετίαν ὅλην ἄνθις ἐφυλάττετο. ταῦτα γὰρ
καὶ μέχρι τούτων ἱστορεῖ λουκᾶς ἐν ταῖς
πράξεσι τῶν ἀποστόλων, κατέκειτο καὶ
ροῦ τὸ βιβλίον συγγραψάμενος, καὶ τὰ
καθεξῆς ἥκιστα. τότε γινώσκων, οὐ δὲ τὸ
μαρτύριον τοῦτον ἐγκατέθετο τῇ βίβλῳ.
καταλιπόντες γὰρ αὐτὸν ἐκεῖσε λουκᾶς τε
καὶ ἀρίσταρχος, ἐξῆλθον. εὐσέβιος δὲ
τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀκριβῶς περιερ
γασάμενος, ἱστόρησεν ἡμῖν, καὶ ἐν τῷ
δευτέρῳ τόμῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστο-
ρίας λέγει τοῦτον καὶ τὸ μαρτύριον. καὶ
φησὶ τὸν παῦλον ἅπαντα διατρίψαι καὶ
τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀκωλύτως κηρύξαι.
ἐπισημηνάμενος ὅτι τότε μὲν ἐπὶ μέρωμος
ἀπολογησάμενον τὸν παῦλον εὐθὺς ἐ-
πὶ τὴν τοῦ κηρύγματος διακονίαν λό-
γος ἔχει στείλασθαι πρὸς καίσαρα ἀπο-
λυθέντα, καὶ εὐαγγελίσασθαι ἑφ' ἕτέροις
δέκα ἔτεσιν. εἰς ἄκρον δὲ μανίας ὁ μέρων
ἀφικόμενος, ἀπέκτεινε μὲν ἀγριππίναν πρῶ
τα τὴν ἰδίαν μητέρα. ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀδελ-
φὴν τοῦ πατρὸς, καὶ ὀκταβίαν τὴν ἑαυ-
τοῦ γυναῖκα, καὶ ἄλλους μυρίους τῷ γέ
μει προσήκοντας. μετέπειτα δὲ καθολι-
κὸν ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν χριστια-
νῶν, καὶ ὄντως ἐπὶ τὰς τῶν ἀποστόλων
ἐπήρθη σφαγάς. μεταστειλάμενος δὲ τὸν
παῦλον ἄνθις. τῷ βήματι παριστᾶ, συν-
ῆν δὲ πάλιν ὁ λουκᾶς αὐτῷ. ἔνθα δὴ συ
μέβη τὸν παῦλον τρισκοστῷ ἕκτῳ ἔτει τοῦ
σωτηρίου πάθους, τρισκαιδεκάτῳ δὲ μέ-
ρωμος μαρτυρεῖ, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀ-
ποτμηθέντα. ἔστι τοίνυν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς
καὶ δεκάτου ἔτους τιβερίου καίσαρος ἐξ
οὗ κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον ἤρξατο, ἕ
ως τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου, ἔτη τέσσαρα.
καὶ τοῦ γαΐου δὲ ὡσαύτως, ἔτη τέσσαρα.
αὖθις δὲ καὶ τὰ κλαυδίου ἔτη μικρῷ ἔ-
λαττον δεκατέσσαρα. ὃν διαδεξάμενος
μέρων τρισκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἀρ-
χῆς τὸν ἀπόστολον ἀπέκτεινε. γράφει
γοῦν ὁ αὐτὸς παῦλος τιμοθέῳ, περὶ μὲν
τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀπολογίας. οὐδείς
μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγ
κατέλιπον μὴ αὐτοῖς λογισθείη. ὁ δὲ κύ
ριός μου παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέ με,
ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ,
καὶ ἀκούσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσ
θην ἐκ στόματος λέοντος. τοῦτον τὸν μέ-
ρωμα λέοντα εἶναι λέγων. περὶ δὲ τῆς δευ
τέρας ἐν ᾗ καὶ τελειοῦται τῷ κατ' αὐτὸν
μαρτυρίῳ φησὶ. τὴν διακονίαν σου πλη
ροφόρησον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ
ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε.
καὶ ὅτι λουκᾶς ἐστιν πάλιν σὺν αὐτῷ μετ' ὀ
λίγα τῆς ἐπιστολῆς. ἀσπάζεταί σε γράφει
λουκᾶς ὁ σὺν ἐμοί. ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρό
νος τοῦ κηρύγματος παύλου, εἴκοσι καὶ
ἓν ἔτος, καὶ ἕτερα δύο ἔτη ἃ διετέλεσεν ἐν
τῷ κατακαίσαρα δεσμωτηρίῳ. πρὸς δὲ
τούτοις πάλιν τὰ ἐν ῥώμῃ πρότερον δύ
ο, καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη δέκα. ὥστε εἶναι τὰ
πάντα ἔτη ἀπὸ τῆς κλήσεως αὐτοῦ μέ-
χρι τῆς τελειώσεως, τριακονταπέντε.

Περιέχει ἡ πρὸς ῥωμαίους ἐπισ-
τολὴ κατήχησιν εἰς χριστὸν, καὶ
μάλιστα διὰ τῶν ἐκ φυσικῶν λο
γισμῶν ἀποδείξεως. διὸ καὶ προ
τέτακται οἵα δὴ πρὸς ἀρχὴν ἔ-
χοντας εἰς εὐσέβειαν γραφεῖσα.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐπισ-
τολῆς τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ἀ
ποστόλου.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ κορίν-
θου μήπω μὲν ἑωρακὼς ῥωμαί
ους, ἀκούων δὲ περὶ αὐτῶν καὶ
ἐπιποθῶν αὐτοὺς ἰδεῖν. καὶ πρῶ
τον μὲν ἀποδέχεται τὴν πίστιν αὐτῶν, κα
ταγγελλομένην ὁρῶν παντα χοῦ. ἔπει-
τα σημαίνει πολλάκις ἑαυτὸν προθέμε-
νον ἐλθεῖν διὰ τὸν εἰς αὐτοὺς πόθον, καὶ
τέως μὴ δεδυνῆσθαι. καὶ λοιπὸν διδασ-
καλικὴν τὴν ἐπιστολὴν ποιεῖται περὶ
κλήσεως ἐθνῶν, καὶ ὅτι ἡ πεπωρωμένη ἕως κα
ροῦ ἦν καὶ νῦν πέπαυται. καὶ ὅτι διὰ
τοῦ χριστοῦ λέλυται τὸ παράπτωμα
τοῦ ἀδὰμ, καὶ ἡ σκιὰ τοῦ νόμου παρῆλ
θε. τὴν μὲν οὖν κλῆσιν τῶν ἐθνῶν ἀκο-
λούθως γίνεσθαι κατασκευάζει οὕτως

ἀπολειπὼν πᾶσιν ἀνθρώποις ἔμφυτον ἔχειν τὸν νόμον, καὶ πάντας ἀναλάκτως τῇ φύσει καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως δύνασθαι γινώσκειν τὸν θεόν. διὸ καὶ εἰκότως αἰτιᾶται πρῶτον Ἕλληνας, ὡς τοῦ μὲν θεοῦ φανερώσαντος αὐτοῖς ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ κόσμου τὴν περὶ ἑαυτοῦ γνῶσιν καὶ τῆς ἀϊδίου δυνάμεως ἑαυτοῦ ἥτις ἐστὶν ὁ λόγος αὐτοῦ ἐν ᾧ καὶ δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν, αὐτοὺς δὲ μὴ ἐγνωκότας μὲν ἐκ τῶν κτισμάτων εἶναι θεὸν τὸν τοῦτων δημιουργόν, τὰ δὲ ποιήματα θεοποιήσαντας, αἰτιᾶται δὲ καὶ Ἰουδαίους ὡς μὴ φυλάξαντας τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάσαντας, καὶ οὕτως ἀμφότερα τὰ μέρη Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας συγκαλέσας, ἐλέγχει ἐπὶ παραβάσει ἵνα δείξῃ ὅτι ἴσοι γεγόνασιν οἱ πάντες· ὡς ὑπεύθυνοι τοῦ λυτρουμένου δέονται. τῆς δὲ χάριτος καὶ τῆς λυτρώσεως ἐπίσης τοῖς Ἰουδαίοις γεγομένης καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη, εἰκότως καὶ ἡ κλῆσις γέγονε τῶν ἐθνῶν. τῆς δὲ κλήσεως τῶν ἐθνῶν γεγομένης, ἐξαμάγκης πέπαυται ἡ περιτομὴ καὶ ἡ ἐν τῷ νόμῳ σκιά. ὁ γὰρ Ἀβραὰμ φησὶν οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλὰ πρὸ τῆς περιτομῆς δικαιωθεὶς μετανοήσθη μὲν Ἀβραὰμ ὅτι πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν ἔμελλεν εἶναι κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστιν. ἔλαβε δὲ μετὰ τὸ δικαιωθῆναι καὶ τὴν περιτομὴν ἐν σαρκί, ἵνα σημεῖον ᾖ τοῖς κατὰ σάρκα γεγεννημένοις ἐξ αὐτοῦ, παύεσθαί ποτε τὴν περιτομήν, ὅταν τὰ ἔθνη γένηται τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ, ἀρξάμενα πολιτεύεσθαι κατὰ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραὰμ ἐν ᾗ ἐδικαιώθη ὅτε ἦν ἐν ἀκροβυστίᾳ. τούτων γὰρ χάριν καὶ μετανοήσθη Ἀβραάμ. ἀνάγκη δὲ ἐλθόντων τῶν σημαινομένων, παύεσθαι τὸ σημαῖνον. εἰ μὲν οὖν τὰ ἔθνη ἀναγκάζουσι περιτέμνεσθαι, παύετωσαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ καλείσθω Ἄβραμ. εἰ δὲ Ἀβραὰμ παρὰ θεοῦ μετωνομάσθη, οὐ δεῖ περιτέμνεσθαι τὰ ἔθνη, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὺς ἔτι τοὺς κατὰ σάρκα Ἰουδαίους, ἵνα ἢ τὸ ὄνομα βέβαιον καὶ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν καλῆται. καὶ γὰρ οὐ χρείαν ἔχει λοιπὸν τὶς περιτέμνεσθαι ἀρκούμενος τῇ πίστει τοῦ Ἀβραάμ, οὐδὲ γὰρ δεῖται τῆς ἐν τῷ νόμῳ σκιᾶς. οὐ γὰρ ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐκ πίστεως δηλοῦται τὶς καθάπερ καὶ Ἀβραάμ. ταῦτα οὕτως κατασκευασμένα δείκνυσι πάλιν, ὅτι ἄλλως οὐκ ἂν γένοιτο λύτρωσις καὶ χάρις τῶν ἰσραὴλ καὶ τοῖς ἔθνεσιν, εἰ μὴ λυθείη ἡ ἀρχαία ἁμαρτία τοῦ Ἀδάμ εἰς πάντας γινομένη. διὰ ἄλλου δὲ ταύτην μὴ δύνασθαι ἐξαλειφθῆναι φησὶν ἢ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὸ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ κατάρα γέγονεν. οὐ γὰρ δυνατὸν ἦν ἄλλον λῦσαι τὸ παράπτωμα. εἶτα γράφει ὅτι ἄλλως τοῦτο οὐ μὴ γένηται, εἰ μὴ σῶμα φορέσει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ γένηται ἄνθρωπος, ἵνα τοῦτο προσενέγκας ὑπὲρ πάντων τοὺς πάντας ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου. καὶ ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ χάρις γέγονεν. καὶ λοιπὸν ὡς καλὸς οἰκονόμος τοὺς μὲν Ἰουδαίους παραινεῖται ὅτι οὐ παραβάται γίνεσθε νόμου ἐὰν εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύσητε. τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν παρεγγυᾷ μὴ ἐπαίρεσθαι κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ γινώσκειν ὅτι ὡς κλάδοι ἐπὶ τὴν ῥίζαν, οὕτως ἐπεκεντρίσθησαν. μετὰ δὲ ταῦτα παραινετικοὺς λόγους εἰς τὰ ἤθη διαλέξας τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἐφέσου τῆς Ἀσίας ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διαλέξας. ὑπομιμνήσκων δὲ ὅμως διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. Κορίνθιοι ἐκ φιλομεικίας συμφορούμενοι ἐσχίζοντο ταῖς γνώμαις, καὶ λοιπὸν ἦν αὐτοῖς σχίσματα, καὶ ὄντων σχισμάτων παρεβλέποντο τὸν λαβόντα τὴν μητρυιὰν ἄλλοι δὲ ἤθελον καταλιμπάνειν τὰς γυναῖκας πρόφασει τῆς ἐγκρατείας. τινὲς δὲ καὶ ἐν εἰδωλείοις ἤσθιον ὡς ἀδιαφόρων ὄντων τῶν εἰδωλοθύτων. ἄλλοι δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἐξουθένουν, τοὺς δὲ λαλοῦντας γλώσσαις ἐθαύμαζον. καὶ τέλος ἠπάτητο καὶ εἰς τὸ περὶ ἀναστάσεως μυστήριον, λέγοντες μὴ ἐγείρεσθαι τὴν σάρκα ταύτην. τούτων πάντων ἐν κορίνθῳ κινουμένων, γράφουσιν οἱ λαοὶ τῷ ἀποστόλῳ καὶ λοιπὸν πρὸς πάντα ἀντιγράφει. καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρεῖ αὐτοῖς ἐν φρονήσει καὶ γνώσει. οὐκ ἀπολέχεται δὲ αὐτοὺς ποιοῦντας τὰ σχίσματα, ἀλλὰ καὶ συμβουλεύει μὴ ἐν λόγῳ τὴν ἀρετὴν ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ δυνάμει ἡγεῖσθαι. ἔπειτα ἐπιτιμήσας τὸν τὴν μητρυιὰν λαβόντα, καὶ παραινέσας μὴ ἔχειν κρίματα πρὸς ἑαυτούς, λοιπὸν περὶ ὧν ἔγραψαν ἀποκρίνεται. περὶ μὲν τοῦ

γάμου, ἄρρητον εἶναι διδάσκων τὴν συζυγίαν καὶ ἐν καιρῷ μόνῳ σχολάζειν διὰ τὴν εὐχήν. διὰ δὲ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς τὴν ἐγκράτειαν γράφει περὶ παρθενίας, ὅτι οὐ κατ' ἀνάγκην ἀλλὰ πειθοῖ τοῦτο γινέσθω. εἶτα περὶ τῶν εἰδωλοθύτων, ἵνα μὴ καταχρῶνται τῇ γνώσει ἀλλὰ τῇ ἀγάπῃ πολιτεύωνται. κωλύει οὖν τὰ ἐν εἰδωλίῳ συμπόσια ἵνα μὴ σκανδαλίζωνται οἱ μικροί. εἶτα περὶ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων γράφει, ἵνα μὴ διαφέρωνται ἐν τοῖς χαρίσμασι μὴ δὲ προκρίνωσι τὸν ἔχοντα τὸ χάρισμα τόδε, τοῦ ἔχοντος τόδε. πάντα γὰρ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος εἶναι λέγει. καὶ λοιπὸν περὶ ἀναστάσεως διδάσκει. ὅτι ἡ σὰρξ ἐγείρεται ἀποθνήσκουσα μὲν φθαρτὴ, ἐγειρομένη δὲ ἄφθαρτος κατὰ τὴν τοῦ κυρίου χάριν. τὴν δὲ ἀνάστασιν ἀπὸ τοῦ ἐγηγέρθαι τὸν Χριστὸν συνίστησι. καὶ εἰς τὸ τέλος παραινετικοὺς λόγους εἰς τὰ ἤθη γράφει, καὶ περὶ λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους παραγγέλλει, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς κορινθίους δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. δεξάμενοι κορίνθιοι τὴν προτέραν ἐπιστολήν, κατεμύγησαν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ τοῦ λαβόντος τὴν μητρυιάν, καὶ ἐλυπήθησαν λέ ὡς παριδόντες τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημα. εἶτα ὑφηπάζοντο παράτινων τῶν καὶ τὰς προφάσεις τῶν σχισμάτων ποιούντων, ὥστε παρακαθέζεσθαι τῷ γράμματι τοῦ νόμου καὶ διάφορον ἡγεῖσθαι τὴν παρὰ τοῦ χριστοῦ χάριν, καὶ μᾶλλον προσέχειν τοῖς ἐν προσώπῳ καυχωμένοις. ἦσαν δὲ καὶ περὶ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους φρονοῦντες καλῶς. πρὸς ταῦτα οὖν ἀντιγράφει ὁ ἀπόστολος. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται αὐτοὺς ἐκβαλόντας τὸν παραμονήσαντα. ἔπειτα ἀξιώσασιν αὐτοῖς καθικετεύει, καὶ μεταμονήσαντα ἐκεῖνον κελεύει δεχθῆναι. ἐν αὐτῇ δὲ διδάσκει περὶ τοῦ νόμου διαιρῶν τὸ γράμμα, καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐ δεῖ λαμβάνειν τὸ γράμμα μόνον τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ γράμματι τὴν διάνοιαν ἐρευνᾶν. οὐ γὰρ μόνον ῥῆμά ἐστιν ὁ νόμος, ἀλλ' ἐν τοῖς ῥητοῖς ἐστὶ καὶ ὁ νοῦς τοῦ πνεύματος. ἔπειτα ὅτι τοῦ Χριστοῦ ἐλθόντος καινὴ κτίσις γέγονε, καὶ οὐ δεῖ κατὰ τὸ παλαιὸν ζῆν, ἀλλ' ὡς ἐν καινῇ κτίσει ἐν πᾶσιν ἀναμένεσθαι, καὶ ἀργὴν εἶναι λοιπὸν τὴν περιτομήν. ἀποδέχεται δὲ αὐτοὺς καὶ περὶ τῆς διακονίας, καὶ προτρέπεται μᾶλλον αὐτῇ πλεονάζειν. αἰτιώμενος δὲ τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, κατηγορεῖ πάντα ἅπερ πέπονθε διὰ τὸν κύριον, καὶ τὰς ὀστασίας δὲ αἰνιγεῖται ἅσπερ ἑώρακεν εἰς τὸν παράδεισον καὶ εἰς τὸν τρίτον οὐρανὸν ἁρπαγείς. εἶτα παραγγελίας μὴ ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ μετανοεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐν εὐχαριστίᾳ τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεοδωρίτου.

Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς, καὶ ἄξιον. ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ ἀπελθεῖν πρὸς αὐτοὺς ἐπαγγειλάμενος καὶ μὴ ἀπελθὼν, τοῦ πνεύματος αὐτὸν εἰς ἕτερα ἀπασχολοῦντος, καὶ διὰ τὸ πειρασμοῖς ἐμπεσεῖν, διὰ τῆς νῦν δευτέρας τὸ μὴ ἀπελθεῖν ἀπολογεῖται, ἵνα καὶ ἀπελθεῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς δόξῃ. ἔπειτα ἦσαν καὶ βέλτιους ἐκ τῆς πρώτης γενόμενοι. εὔλογον οὖν ἦν δευτέρας ἀξιωθῆναι αὐτοὺς ἵνα πλεῖον ἐπιδώσωσι πρὸς ἀρετήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς γαλάτας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διδάξας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. διδαχθέντες καλῶς οἱ γαλάται παρὰ τοῦ ἀποστόλου, καὶ πιστεύσαντες γνησίως εἰς χριστὸν, ἀπολιμήσαντος αὐτοῦ ὑφηπάσθησαν παράτινων, ὡς τε περιτέμνεσθαι. ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει αὐτοῖς, καὶ πρῶτον μὲν μαρτύρων αὐτοῖς περὶ ἧς εἶχον πίστεως καὶ γνησίας ἐν χριστῷ διαθέσεως μέμφεται ὡς ἀφρόντως πράξαντας καὶ μεταβαλομένους αὐτούς. ἔπειτα διαλαμβάνει περὶ τοῦ νόμου καὶ τῆς κατὰ τὸν ἀβραὰμ πίστεως, καὶ ἀποδείκνυσιν ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν γυναικῶν τοῦ ἀβραὰμ ἀλληγορήσας αὐτὰς, μέχρι καιροῦ δεδόσθαι τὴν σκιὰν καὶ τὴν περιτομήν, καὶ ἀργεῖν αὐτὰ λοιπὸν τῆς τοῦ χριστοῦ παρουσίᾳ. καὶ οὕτως ἀποδείξας παραγγέλλει λοιπὸν αὐτοῖς μηκέτι προσέχειν τοῖς ἀπατήσασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔχεσθαι τῆς ἐν χριστῷ πίστεως. καὶ γινώσκειν ὅτι ἡ ἐν χριστῷ χάρις καταργεῖ τὴν κατὰ σάρκα περιτομήν. καὶ οὕτω πάλιν εἰς τὰ ἤθη παραινέσας καὶ διδάξας τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. θεοδωρίτου

Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμοῦ γέμει. ἡ δὲ αἰτία τοιαύτη. τινὲς τῶν ἐξ ἰουδαίων πιστεύσαντες καὶ ἔτι τῷ πατρῴῳ μόνῳ κατεχόμενοι, ἔπεισαν πολλοὺς τῶν ἐν γαλατίᾳ πιστῶν περιτέμνεσθαι καὶ σάββατα τη

ρεῖμ καὶ μονωνίας. ἔπειθομ δὲ λέγομτες μὴ δεῖμ τῶ παύλω τῶ χθὲς καὶ σήμερομ φαμέμτι πιστεύειμ, ἀλλὰ μᾶλλομ τοῖς ἀμφὶ πέτρομ, καὶ ἰωάμμην καὶ ἰάκωβομ. οὗτοι γάρ φησι μετὰ χριστοῦ γεμόμεμοι οὐ κωλύουσι περιτομήμ. καὶ ἀληθῶς μὲμ οὗτοι συγκαταβάσει χρώμεμοι, οὐκ ἐκώλυομ περιτομήμ. ὅμως οὗτοι ἀποκρύπτομτες τὴμ αἰτίαμ. ὅτι διὰ συγκατάβασιμ οὐ κωλύουσιμ, ἐκτοῦ γεμομέμου μόμου ἐδελέαζομ αὐτοὺς εἰς περιτομὴμ καὶ τὸμ παῦλομ ἐξηυτέλιζομ φάσκομτες οὐ τοῦ χριστοῦ ἀλλὰ τῶμ μαθητῶμ εἶμαι μαθητήμ. τοὺς δὲ περὶ πέτρομ αὐτοῦ τοῦ χριστοῦ. ἔπειτα ἔλεγομ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ παῦλος φαίμεται ἀλλαχοῦ περιτεμώμ. τί δήποτε οὖμ φησὶ ὑμᾶς οὐ περιτέμμει. ἢμ γὰρ ὁ παῦλος τὸμ τιμόθεομ οἰκομομικῶς περιτεμώμ. πρὸς ταῦτα οὖμ γράφει καὶ εὐθέως ἐκ προοιμίωμ περὶ ἐκείμου ἀποτείμεται ὅτι οὐκ ἀμθρώπωμ ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ χριστοῦ ἦμ μαθητής,

ὑπόθεσις τῆς πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολῆς.

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης οὐπω μὲμ αὐτοὺς ἑωρακὼς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶμ. ἡ δὲ προφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ἐφέσιοι πιστεύσαμτες εἰς τὸμ κύριομ ἡμῶμ ἰησοῦμ χριστὸμ, γμησίαμ ἔσχομ εἰς αὐτὸμ τὴμ πίστιμ, καὶ εἰς πάμτας τοὺς ἁγίους τὴμ ἀγάπημ καὶ ἐβούλομτο παρὰ τοῦ ἀποστόλου βεβαιωθῆμαι. μαθὼμ τοίμυμ ὁ παῦλος γράφει πρὸς αὐτοὺς ταύτημ τὴμ ἐπιστολήμ, ὥσπερ κατηχητικήμ, καὶ πρῶτομ μὲμ δείκμυσι μὴ μεώτερομ εἶμαι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριομ. ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶμαι ταύτημ εὐδοκίαμ τοῦ θεοῦ, ὥστε τὸμ χριστὸμ ὑπὲρ ἡμῶμ παθεῖμ καὶ ἡμᾶς σωθῆμαι. ἔπειτα δὲ περὶ κλήσεως τῶμ ἐθμῶμ διαλέγεται. ἵμα δείξη ἀξίως αὐτοὺς πεπιστευκέναι, καὶ ἀπολείκμυσιμ ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶμ γέγομεμ οὐ δι' ἀμθρώπου ἀλλὰ διὰ τοῦ χριστοῦ ὅς ἐστιμ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵμα ἐκ τούτου μάθωσιμ, ὅτι οὐκ ἀμθρωπολάτραι γεγόμασι πιστεύσαμτες τῶ χριστῶ ἀλλὰ ἀληθιμοὶ θεοσεβεῖς. σημαίμει δὲ καὶ ἑαυτὸμ διὰ τοῦτο ἀπεστάλθαι κηρύσσειμ τὸ εὐαγγέλιομ καὶ ὅτι καὶ περὶ αὐτῶμ ἐφρόμτιζεμ. ἔπειτα παραιμετικοὺς λόγους ἁμδράσι καὶ γυμαιξὶ, πατράσι καὶ τέκμοις, κυρίοις καὶ δούλοις, τίθησιμ ἐμ τῇ ἐπιστολῇ. καὶ καθόλου πάμτας παρασκευάζει κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶμ δαιμόμωμ αὐτοῦ, πρὸς ἐκείμους ἡμῖμ εἶμαι λέγωμ τὴμ πάλημ. καὶ ὥσπερ ἀγαθὸς ἀλείπτης ἀλείψας τοῖς λόγοις πάμτας κατὰ τῆς διαβολικῆς ἐμεργείας, οὕτω τελείοι τὴμ ἐπιστολήμ. θεοδωρίτου.

Ἔφεσος μητρόπολις μέμ ἐστι τῆς ἀσίας, τὴμ δὲ ἄρτεμιμ ἔσεβε, καὶ τοσοῦτομ ἦμ τὸ σέβας περὶ τὴμ δαίμομα ὡς καὶ μεωκόρομ τὴμ ἔφεσομ τῆς ἀρτέμιδος ἀμαγορεύεσθαι ὡς ἐμ ταῖς πράξεσιμ ἱστόρηται. ἐμ ταύτῃ τῇ ἐφέσῳ ὁ εὐαγγελιστὴς ἰωάμμης ἐξορισθεὶς διέτριψε πολλὰ ἐμ ᾗ καὶ τελευτᾷ, καὶ τὸμ τιμόθεομ παῦλος ἐκεῖσε ἐπίσκοπομ ἐχειροτόμησε. τῶμ δὲ φιλοσόφωμ οἱ κατὰ τὴμ ἀσίαμ ἀμθοῦμτες ἐμ τῇ ἐφέσῳ μάλιστα διῆγομ. διὸ πολλῆς σπουδῆς κέχρηται πρὸς αὐτοὺς γράφωμ. καὶ τὰ βαθύτερα δὲ τῶμ μομημάτωμ αὐτοῖς ἐπιστέλλει, ἅτε κατηχημέμοις καὶ τὰ ὑψηλά. γράφει δὲ ἀπὸ ῥώμης τὴμ ἐπιστολὴμ ἐμ δεσμοῖς ὑπάρχωμ. (λῆς. ὑπόθεσις τῆς πρὸς φιλιππησίους ἐπιστο

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης ἑωρακὼς αὐτοὺς ἅμα καὶ διδάξας. ἡ δὲ προφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. πεμψάμτωμ φιλιππησίωμ διακομίαμ τῷ παύλῳ καὶ τιμωμ περιερχομέμωμ καὶ διαφθειρόμτωμ τὰς ἀκοὰς τῶμ ἀκεραιοτέρωμ προφάσει τῆς σκιᾶς τοῦ μόμου καὶ τῆς περιτομῆς, καὶ λεγόμτωμ χωρὶς ταύτης μὴ δύμασθαι δικαιωθῆμαι, μαθὼμ ὁ ἀπόστολος γράφει φιλιππησίοις, καὶ πρῶτομ μὲμ ἀποδέχεται αὐτῶμ τὴμ πίστιμ, καὶ συμπαίρει μμημομεύειμ αὐτῶμ, ἔπειτα δὲ διηγεῖται ὡς ἀπελογήσατο ἐμ ῥώμῃ, καὶ ὅτι τιμὲς αὐτῷ βαρεῖς γεγόμασιμ ἐμ τοῖς δεσμοῖς φθόμομ αὐτῷ κιμοῦμτες. ἔπειτα αὐτοὺς προτρέπεται ἀλλήλους ἀγαπᾶμ, ἐξηγούμεμος τὴμ τοῦ σωτῆρος φιλαμθρωπίαμ, ὅτι θεὸς ὢμ, ἄμθρωπος γέγομε δι' ἡμᾶς. εἶτα περὶ τῆς περιτομῆς καὶ τοῦ παλαιοῦ μόμου διαλαβὼμ, ἀποδείκμυει ὀργὴμ γεγεμῆσθαι λοιπὸμ τὴμ περιτομήμ. λαμβάμωμ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ παράδειγμα καὶ λέγωμ, ὅτι ταῦτα πάμτα ἡγημαι διὰ τὸμ χριστὸμ ζημίαμ. διὸ καὶ τοὺς μὲμ διδασκομίας ἔτι περιτομὴμ, καὶ θέλομτας αὐτοὺς ἀπατῆσαι μεμψάμεμος, καὶ εἰπὼμ ἐχθροὺς αὐτοὺς εἶμαι τοῦ χριστοῦ ἀποδέχεται φιλιππησίους διὰ τὴμ πρὸς αὐτὸμ τῆς κοιμωμίας δόσιμ, καὶ προτρεψάμεμος πάλιμ εἰς τὰ ἤθη αὐτοὺς, τελειοῖ τὴμ ἐπιστολήμ. θεοδωρίτου.

κομός ἐστι τοῦ ἐναγγελίου ἐμ ὦ κατηχήθησαμ. εἶτα καὶ ωερὶ τοῦ μόμου καὶ τῶμ ἐμ αὐτῷ βρωμάτωμ καὶ ωερὶ ἡμερῶμ καὶ ἐμιαυτῶμ ἐξηγεῖται, καὶ ἀπολείκμυσιμ ἠργηκέμαι λοιωὸμ τὰ παλαιὰ καὶ τὴμ ωεριτομήμ. συμβουλεύει τε αὐτοῖς μὴ ωλαμᾶσθαι ἀωὸ τῶμ σοφιζομέμωμ, καὶ ωλαμᾶμ αὐτοὺς θελόμτωμ. καὶ λοιωὸμ ωαραιμέσας καὶ ὧλε γομεῦσι καὶ τέκμοις ἀμδράσι καὶ γυμαιξὶ δούλοις καὶ κυρίοις, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ωρὸς τὰ ἤθη συμβουλεύσας, τελειοῖ τὴμ ἐπιστολήμ. ωαραγγέλλει δὲ αὐτοῖς, ἵμα ὅταμ ἀμαγμωσθῇ ωαρ αὐτοῖς ἡ ἐωιστολὴ, ωοιήσωσι καὶ ἐμ τῇ λαοδικέωμ ἐκκλησία αὐτὴμ ἀμαγμωσθῆμαι. καὶ τὴμ ἐκ λαοδικείας, εἰς αὐτοὺς ἀμαγμωσθῆμαι.

θεοδωρίτου.

Ἐμ πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ τὴμ ωρὸς τὸμ θεὸμ καὶ ωατέρα μεσιτείαμ καὶ καταλλαγὴμ τοῖς ἀμθρώωοις διὰ τοῦ υἱοῦ γεγομέμαι. εἷς γὰρ θεός φησιμ, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀμθρώωωμ ἄμθρωωος ἰησοῦς χριστός. καὶ πάλιμ. δι' οὗ φησὶ τὴμ καταλλαγὴμ ἐσχήκαμεμ καὶ ὁ κύριος θύραμ ἑαυτὸμ καὶ ὁδὸμ καλεῖ. οὐ γὰρ ἑτέρως ἐιμὶ δι' αὐτοῦ καὶ ἐμ αὐτῷ ἀωέλθοι τις ωρὸς τὸμ ωατέρα. διὰ τοῦτο γὰρ ὠμ θεὸς καὶ ἄμθρωωος γέγομεμ, ἵμα θεῷ καὶ ἀμθρώωοις μεσιτεύσῃ τοῦτο τε ὠμ κἀκεῖμο. ἀλλὰ οἱ κολασσαεῖς ὑωὸ ἀγγέλου ὠομτο τὴμ ωροσαγωγὴμ γεμέσθαι ωρὸς τὸμ ωατέρα, καὶ οὐ διὰ χριστοῦ. ἔωειτα ωολλὰς εἶχομ ωαρατηρήσεις ἰουδαϊκὰς καὶ ἑλλημικὰς, ἡμέρας παρατηρούμεμοι καὶ καιροὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἄτιμα πάμτα γράφωμ τὴμ ἐωιστολὴμ διορθοῦται ὁ ωαῦλος.

ὑωόθεσις τῆς ωρὸς θεσσαλομικεῖς ωρώτης ἐωιστολῆς.

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀωὸ ἀθημῶμ, ἑωρακὼς ωρότερομ αὐτοὺς καὶ διατρίψας ωαρ' αὐτοῖς. ἡ δὲ ωρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὕτη. ὁ ἀπόστολος πολλὰς θλίψεις ωαθὼμ ἐμ βεροίᾳ καὶ ἐμ φιλίωωοις τῆς μακεδομίας καὶ ἐμ κορίμθῳ, γιμώσκωμ τε καὶ ὅσα ωέωομθεμ ἐμ θεσσαλομίκῃ, φοβούμεμοις μὴ ἀκούσαῖεν θεσσαλομικεῖς ἃ ωέωομθεμ ἐμ ταῖς ωροειρημέμαις πόλεσι, πειρασθῶσιμ ὑωὸ τοῦ πειράζομτος καὶ σκαμδαλισθῶσι, μαθὼμ δὲ ὅτι καὶ τοῖς ἀωοθμήσκουσι κατώδυμοι ἐγίμομτο, ἀωοστέλλει τιμόθεομ

οἱ φιλιππήσιοι τῆς μακεδομίας ἦσαμ ὑωὸ μητρόπολιμ θεσσαλομίκης. πολλὰ δὲ αὐτοῖς ὁ ωαῦλος χρηστὰ μαρτυρεῖ. ἐμ δεσμοῖς δὲ ὢμ, ἔγραψε τὴμ ἐωιστολήμ. μετὰ γὰρ τὴμ πρώτημ ἀπολογίαμ ἧς ἐμμήσθη ἐμ τῇ ωρὸς τιμόθεομ, ἄυθις ἐλέθη. ἦσαμ δὲ οἱ φιλιππήσιοι διὰ ἐπαφροδίτου τὰ ωρὸς τὴμ χρείαμ ωέμψαμτες αὐτῷ, ἐμ αὐτῷ καὶ γμωσόμεμοι τὰ κατ' αὐτόμ. ἐπειδὴ δὲ ἐθορυβοῦμτο ἀκούομτες ἐμ δεσμοῖς εἶμαι τὸμ διδάσκαλομ, αὐτὸ τοῦτο γράφει αὐτοῖς. ὡς τὰ δεσμὰ οὐ θορύβου πρόξεμα, χαρᾶς δὲ μᾶλλομ ὤφειλεμ εἶμαι διὰ τὸ ὑωὲρ χριστοῦ εἶμαι. καθάωτεται δὲ καὶ τῶμ ἰουδαίωμ, οἵτιμες ἐμ ωροσχήματι χριστιαμισμοῦ διέφθειρομ τὸ κήρυγμα. μετὰ τιμῆς δὲ φαίμεται γράφειμ τοῖς φιλιωωησίοις, ἐμάρετοι γὰρ ἦσαμ. ἐμταῦθα ἦμ ἡ ωορφυρόπολις. ἐμταῦθα ὁ ἀρχισυμάγωγος ἐωίστευσεμ. ἐμτάυθα ἐτυπτέσθημ μετὰ τοῦ σιλουαμοῦ ὁ ωαῦλος ὑωὸ τῶμ στρατηγῶμ, οἳ ἐκ συμαρωαγῆς αὐτὸμ τυωτήσαμτες, τέλος ἀωελογήσαμτο. ἐμ ταύθα ὁ δεσμοφύλαξ ωιστεύσας ἐμ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐβαωτίσθη. ταῦτα ωάμτα ἀιπράξεις φασὶ. μαρτυρεῖ δὲ αὐτοῖς ωίστιμ, καὶ κιμδύμους ὑωὲρ αὐτῆς, καὶ ωρὸς εὐωοιίαμ ἐπιρρεπῶς ἔχειμ. διὰ ωάμτα σφόδρα φιλῶμ αὐτοὺς φαίμεται.

ὑωόθεσις τῆς ωρὸς κολασσαεῖς ἐωιστολῆς.

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀωὸ ρώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲμ αὐτοὺς, ἀκούσας δὲ ωερὶ αὐτῶμ. ἡ δὲ ωρόφασις τῆς ἐωιστολῆς, αὕτη. τοὺς κολασσαεῖς ἐβούλομτο τιμὲς ἀωατῆσαι σοφίσμασιμ ἑλλημικοῖς κατὰ τῆς εἰς χριστὸμ ωίστεως. καὶ ωερὶ τῶμ ἐμ μόμῳ βρωμάτωμ καὶ ωεριτομῆς. ταῦτα τοίμυμ μαθὼμ ὁ ἀπόστολος γράφει τὴμ ἐωιστολὴμ ὥσωερ κατηχητικὴμ αὐτοῖς ταύτημ. καὶ ωρῶτομ μὲμ εὐχαριστῶμ τῷ θεῷ, σημαίμει ἀωὸ τοῦ σκότους αὐτοὺς μεταβεβηκέμαι εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. καὶ ὅτι ὁ χριστὸς εἰς ὃμ ἐωίστευσαμ, εἰκὼμ ἐστι τοῦ θεοῦ καὶ λόγος διʼ οὗ τὰ ωάμτα γέγομε. καὶ ὅτι ἔωρεωεμ αὐτὸμ δημιουργὸμ ὄμτα, γεμέσθαι αὐτὸμ καὶ ωρωτότοκομ τῆς κτίσεως, καὶ ωρωτότοκομ ἐκ τῶμ μεκρῶμ, ἵμα τὰ ἀμφότερα συμάψῃ, καὶ ζωοωοιήσῃ τὰ ωάμτα. ωροτρέωει δὲ αὐτοὺς ἐμμέμειμ τῇ ωίστει, σημαίμωμ ὅτι αὐτὸς ὁ ωαῦλος διά

πρὸς αὐτοὺς μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. καὶ πρῶτον μὲν ἐπιστηρίζει αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει ὥστε μὴ σαλεύεσθαι διὰ τὰς θλίψεις, καὶ μηδὲν ξένον αὐτοὺς πεπονθέναι ὑπὸ τῶν ἰουδαίων τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτειναντων. χριστιανῶν γὰρ ἴδιον τὸ θλίβεσθαι ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἔλεγε. πολλὰ δὲ παραινέσας αὐτοῖς οὕτως ὡς παρέλαβον ἀπ' αὐτοῦ ἀναστρέφεσθαι, γράφει περὶ τῶν τελευτώντων. παραμυθούμενος αὐτοὺς καὶ διδάσκων μὴ βαρέως φέρειν. οὐ γὰρ εἶναι τὸν θάνατον ἀπώλειαν, ἀλλὰ λύσιν ἀναστάσεως. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν χρόνων αὐτοὺς διδάσκει, ἵνα ἄδηλον τὴν ἡμέραν γινώσκοντες, ἀεὶ ἕτοιμοι γίνωνται. καὶ μηδεμὶ προσέχωσιν ἐναγγελλομένῳ περὶ αὐτῆς ἔσεσθαι γάρ φησι τὴν παρουσίαν οὕτως, ὥστε τοὺς περιλειπομένους καὶ εὑρισκομένους ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μὴ φθάνειν τοὺς ἐκ νεκρῶν ἐγειρομένους ἅμα γὰρ γίνεσθαι τὴν πάντων ἀναλαμβάνει. πρὸς τούτοις προτρέπων αὐτοὺς βελτιοῦσθαι ἐν τοῖς ἤθεσι, προτρέπει ἀεὶ αὐτοὺς χαίρειν τῇ ἐλπίδι. καὶ προσεύχεσθαι καὶ εὐχαριστεῖν ἀεὶ τῷ κυρίῳ. ἐνορκίζων αὐτοὺς ἀναγνῶναι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς.

ΤΑύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὕτη. τινὲς ἀπὸ θεσσαλονίκης. ἀργοὶ καὶ ἄτακτοι περιερχόμενοι, τοὺς ἀδελφοὺς ὑφήρπαζον ὡς ἤδη τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἐνστάσης. ἠνάτταν δὲ τοὺς ἀκούοντας, ὡς τοῦ ἀποστόλου, τοῦτο λαλοῦντος, καὶ ὑπὸ πνεύματος ἀκούσαντες. ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ἀπολέχεται τὴν πίστιν αὐτῶν αὐξάνουσαν. καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐκαυχᾶτο τὰς θλίψεις γενναίως ὑποφέρουσι διὰ τὸν χριστόν. καὶ παραμυθεῖται δὲ αὐτούς. ὡς ἐσομένης ἐκδικίας παρὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τῶν αὐτοὺς ἀδικούντων. ἔπειτα περὶ τῆς παρουσίας τοῦ σωτῆρος διδάσκει μηδεμὶ αὐτοὺς πείθεσθαι μήτε θροεῖσθαι αὐτούς. μήτε διὰ πνεύματος. μήτε ὡς αὐτοῦ γράψαντος. μηδ' ὅλως μοχθεῖν ἤδη παρεῖναι αὐτήν. μὴ γὰρ πρότερον ἔσεσθαι αὐτήν, ἐὰν μὴ ἡ ἀποστασία πρῶτον ἔλθῃ. καὶ μετὰ ταύτην ὁ ἀντίχριστος ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας. ὃν τὴν παρουσίαν ἐν σημείοις καὶ τέρασι ψεύδουσι κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἔσεσθαι σημαίνει. εἶτα παραινέσας αὐτοῖς στήκειν γενναίως καὶ κρατεῖν τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθησαν παρ' αὐτοῦ, παραγγέλλει μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν μετὰ τῶν ἀτάκτων ἀλλὰ καὶ ἀποβάλλειν αὐτούς. εἶναι γὰρ καὶ περιέργους καὶ πλάνους ἐδήλωσε τοὺς τοιούτους. καὶ καθόλου δὲ παρήγγειλε τὸν μὴ ὑπακούοντα τοῖς λόγοις αὐτοῦ, τοῦτον ἀποσυνάγωγον γίνεσθαι. καὶ λοιπὸν ἐπευξάμενος αὐτοῖς εἰρήνην, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν, τὸν ἀσπασμὸν τῇ ἰδίᾳ χειρὶ γράψας, ὅπερ σημεῖόν ἐστι πάσης ἐπιστολῆς δεδήλωκεν. θεοδωρίτου.

ἐπεὶ δὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν ὡς πάντως ἀπιὼν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἀναπληροῦν μέλλων τὰ ὑστερήματα αὐτῶν, καὶ πολλὰ ἀγάπης σημαντικά, οὐκ ἀπῆλθε δὲ, ταύτην προστίθησι τὴν ἐπιστολὴν ἀντὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ. ὅτι δὲ μὴ ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἔμθεν στοχαστέον. ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῶν χρόνων τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας ὑπερθέμενος γράψαι, ὡς οὐχρειῶδες αὐτοῖς, νῦν γράφει, οὐ ποιῶν τοῦτο ἕνεκα αὐτὸς ἀπελήλυθε. γράφει δὲ περὶ τῶν χρόνων διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. λυμεῶνες τινὲς ἔλεγον παρεῖναι λοιπὸν τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου. εἰ δὲ τοῦτο ἦν ἀληθὲς, ὁ χριστὸς ψεύστης εὑρίσκετο. αὐτὸς γὰρ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις σημεῖα τῆς παρουσίας αὐτοῦ δέδωκεν. ἅτινα οὐκ ἦν ἐκβάντα. ἀναγκάζεται οὖν καὶ αὐτὸς διαλαβεῖν περὶ τῶν πρὸ τῆς παρουσίας σημείων. καὶ τῆς τοῦ ἀντιχρίστου ἐλεύσεως. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προρρήσεις ποιῶν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς.

ΤΑύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίας ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὕτη. ἐν τῇ ἐφέσῳ τινὲς ἰουδαΐζοντες ἐπεχείρουν ἑτεροδιδασκαλεῖν καὶ ἀπατᾶν τοὺς ἀκεραίους προφάσει τοῦ νόμου. τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ ἀπόστολος, προτρέπει τὸν τιμόθεον ἐκεῖ προσμεῖναι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν, γράφει τε τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ὑπομιμνήσκει

Τιμόθεον ἐιδότα τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν, διδάσκων αὐτὸν περὶ τοῦ νόμου κωλύειν τοὺς παρὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ διδασκαλίαν λαλοῦντας, ἐπιτιμᾶν τε αὐτοῖς. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὑμέναιον καὶ Ἀλέξανδρον μαναγήσαντας περὶ τὴν πίστιν, παρέδωκε τῷ σατανᾷ. ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν. Ταῦτα ὑπομνήσας λοιπὸν διατάσσει αὐτῷ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς περὶ προσευχῆς. καὶ πῶς καὶ ποῦ καὶ περὶ τίνων δεῖ προσεύχεσθαι. περὶ τοῦ σιγᾶν ἐν ἐκκλησία τὰς γυναῖκας, καὶ μᾶλλον μανθάνειν καὶ μὴ διδάσκειν αὐτάς. περὶ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων πῶς καὶ ὁποίους εἶναι δεῖ τοὺς καθισταμένους. περὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησία χηρῶν, ἀπὸ πόσων ἐτῶν χρηταύτας καταλέγεσθαι καὶ οἵας αὐτὰς εἶναι δεῖ, καὶ πῶς αὐταῖς δεῖ προσέχειν. περὶ τοῦ σωφρονεῖν τοὺς νεωτέρους καὶ γαμεῖν μᾶλλον καὶ μὴ αἰσχρῶς ζῆν. περὶ τοῦ παραγγέλλειν τοῖς πλουσίοις μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μὴ δὲ ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτου. περὶ τούτων διατάξαμενος, προτρέπεται αὐτὸν ταῦτα διδάσκειν, καὶ μηκέτι μὲν ὑδροποτεῖν. προσέχειν δὲ ἑαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλία, εἰδότα ἔσεσθαι καιροὺς ἐν οἷς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως. διδάξας δὲ καθαρὰ εἶναι καὶ τὰ βρώματα. καὶ παραγγείλας αὐτῷ ἐκτρέπεσθαι τὰς ἐμφιλοσόφους ζητήσεις ὡς βεβήλους οὔσας, ἐφ' αἷς καί τινες καυχώμενοι παρέβησαν τὴν πίστιν, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

Τί δήποτε καὶ ἄλλους ἔχων μαθητὰς ὁ παῦλος οἷον τὸν σίλαν, τὸν λουκᾶν, καὶ ἑτέρους, πρὸς τιμόθεον μόνον, καὶ πρὸς τίτον ὁμοιοστὶ γράφει. καὶ φαμὲν ὅτι τούτοις μὲν ἤδη ἐκκλησίας ἐγκεχειρικώς. τοὺς δὲ ἄλλους, ἔτι εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ. γράφει δὲ πρὸς τιμόθεον τὰ διδασκάλω πρέποντα λοιπόν.

ὑποθεσις τῆς πρὸς τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς.

Πάντην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης πάλιν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς ἅυτη. τῶν συναποδημησάντων τῷ παύλῳ καταλειψάντων αὐτὸν, βουλόμενος ὁ ἀπόστολος ἐλθεῖν τιμόθεον πρὸς αὐτὸν, γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν δηλοῖ ἑαυτὸν μνημονεύειν αὐτοῦ τε τῆς εὐλαβείας, καὶ τῆς τῶν προγόνων αὐτοῦ πίστεως. ἔπειτα δηλοῖ, ὅτι ὁι ἀπὸ ἀσίας, ὧν ἐστι φύγελλος καὶ ἑρμογένης, ἀπεστράφησαν αὐτὸν ὁρῶντες αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις. τὸν ὀνησιφόρον δὲ ἀπεδέξατο ἐλθόντα εἰς τὴν ῥώμην καὶ προσμείναντα αὐτῷ. παραγγέλλει δὲ αὐτῷ παραιτεῖσθαι τὰς μωρὰς ζητήσεις, διὰ τὸ ἐξ αὐτῶν γεμπᾶσθαι μάχας. καὶ γὰρ ὑμέναιος καὶ φιλητὸς οὕτως ἐκτραπέντες, παρέβησαν τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ τινας ἀνατρέπουσι. μᾶλλον οὖν παραινεῖ αὐτῷ προσέχειν ἑαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλία. καὶ εἰδέναι μὲν ὅτι ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἔσονται ἄνθρωποι φίλαυτοι καὶ φιλήδονοι μᾶλλον, ἢ φιλόθεοι. προβλέπονται δὲ ταῦτα, ἀσφαλίζεσθαι τοὺς λαοὺς μήτις ἐξ αὐτῶν ἀπατηθῇ, καὶ εἰς τὰ ἤθη δὲ καὶ εἰς τὴν τῆς διδασκαλίας ἀκρίβειαν πολλὰ προτρεψάμενος αὐτὸν, καὶ σημάνας τὸν καιρὸν τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ ἐνστῆναι, καὶ μέλλειν σπένδεσθαι καὶ μαρτυρεῖν, ἐπετείλατο ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν ταχέως κομίζοντα τὸν φελόνην καὶ τὰ βιβλία. παρήνεσε δὲ αὐτῷ καὶ ἀλέξανδρον τὸν χαλκέα φυλάττεσθαι, ὡς πολλὰ κακὰ ἐνδειξάμενον αὐτῷ. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν. ἔοικεν ἐν τῇ πρώτῃ, ἐλπίζω ἐλθεῖν πρός σε ταχέως, καὶ οὐκ ἀνυπόθη ἀπελθεῖν, ἤδη γὰρ κατείχετο ὑπὸ μέρους. ἔλαθε οὖν ἀντὶ τῆς παρουσίας γράμμα πέμψαι. ὁμοῦ μὲν τὸ μὴ ἐλθεῖν παραμυθούμενον, ὁμοῦ δὲ ἐπιρρωννύοντα καὶ τὸν τιμόθεον οὕτω τῇ φρονεῖν διὰ τῆς ἐκκλησίας ἐγκεχρονικότα.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς τίτον ἐπιστολῆς.

Πάντην ἐπιστέλλει ἀπὸ μικοπόλεως, ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς ἅυτη. εἰς μὲν τὴν κρήτην ἀπέλιπε τὸν τίτον, ἵνα κατὰ πόλιν καταστήσῃ κληρικούς. πολλῶν δὲ ὄντων ἐκεῖ τῶν ἐπιχειρούντων προφάσει τοῦ νόμου ἀπατᾶν τοὺς λαούς, μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει. καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστῶν τῷ θεῷ διὰ τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, σημαίνει τὴν ἐν χριστῷ πίστιν μὴ μεωτέραν εἶναι ἀλλ' ἐξ αἰῶνος ἡτοιμάσθαι, καὶ ἐπηγγέλθαι παρὰ τοῦ

θεοῦ τάυτην. ἔπειτα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κληρικῶν καὶ τοῦτον διδάσκει, ὡς καὶ ὁποίους αὐτοὺς εἶναι δεῖ. καὶ ἐπιτιμᾶν δὲ ἐπιτέλλεται αὐτῷ τοῖς ἀντιλέγουσι τῇ ὑγιαινούσῃ πίστει, μάλιστα τοῖς ἐκ περιτομῆς. εἰδέναι δὲ τοὺς κρῆτας ὅτι ἀργοί εἰσι, καὶ χρήζουσιν ἐπιτιμίας. διδάξας δὲ πάντα τὰ βρώματα καθαρὰ εἶναι τοῖς καθαροῖς, καὶ ὡσίας εἶναι δεῖ τὰς πρεσβύτιδας τὰς ὀφειλούσας σωφρονίζειν τὰς νέας, παραινεῖ πῶς δεῖ τοὺς δούλους τοῖς ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι. καὶ τέλος ὑπομνήσας ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος χάρις οὐκ ἐξ ἔργων ἡμᾶς ἐδικαίωσεν, ἀλλὰ τῇ ἰδία φιλανθρωπίᾳ. καὶ παραγγείλας τὰς μωμικὰς μάχας ἐκτρέπεσθαι ὡς ἀναισχύντους ὄυσας, δηλοῖ αὐτῷ μετὰ τὸ πέμψαι πρὸς αὐτὸν ἀρτεμᾶν, ἵνα ἔλθη πρὸς αὐτόν. ἐμετείλατο δὲ αὐτῷ ὥστε διδάσκειν καὶ τοὺς αὐτοῦ καλῶν ἔργων προΐστασθαι. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου.

Τίτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητὴς τοῦ παύλου, ἐπίσκοπος δὲ τῆς κρήτης μεγίστης οὔσης κεχειροτόνητο ὑπὸ τοῦ παύλου. ἐπεὶ ἔτραπτο δὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους χειροτονῆσαι. γράφων δὲ ταῦτα ὁ παῦλος μᾶλλον ἐν ἀλείᾳ ἦν. οὐ λαοῦ γὰρ πειρασμῶν μέμνηται. ἀποτείνεται δὲ καὶ πρὸς ἰουδαίους ἡ ἐπιστολή. πρώτη δὲ αὕτη τῆς πρὸς τιμόθεον μᾶλλόν ἐστιν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς φιλήμονα ἐπιστολῆς.

Γάυτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ὀνήσιμος ὁ οἰκέτης φιλήμονος, ἔφυγε. καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἀπόστολον, κατηχήθη παρ' αὐτοῦ, καὶ γέγονεν αὐτῷ χρήσιμος εἰς διακονίαν. περὶ τούτου τοίνυν γράφει φιλήμονι παρατιθέμενος αὐτῷ τὸν ὀνήσιμον, ἵνα προσέχῃ αὐτῷ γνησίως, καὶ μηκέτι ἔχῃ αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀλλ' ὡς ἀδελφόν. προετρέψατο δὲ αὐτὸν καὶ ξενίαν αὐτῷ ἑτοιμάσαι ἵνα ἐὰν ἔλθῃ, εὕρῃ ποῦ μείνῃ καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ, φρὴξ μὲν τὸ γένος, πιστὸς δὲ τὸν τρόπον, καὶ ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνῶν. τούτου δοῦλος ὀνήσιμος ἀπέδρακε κλοπῇ αὐτόν. ὃς παραγενόμενος ἐν ῥώμῃ πρὸς τὸν παῦλον, κατηχήθη. καὶ βαπτισθεὶς ἐν δεσμοῖς ὄντος τοῦ παύλου, θαυμάσιος γέγονε. τοῦτον ἀποπέμπει πρὸς τὸν φιλήμονα, παραθετικὴν αὐτῷ ποιήσας ταύτην τὴν ἐπιστολήν. φασὶ δέ τινες, μὴ χρῆναι ταύτην συναριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ ἐντελοῦς γραφεῖσαν πράγματος. ἀλλ' ὅρα πόσα ἐκ ταύτης χρήσιμα. πρῶτον παιδεύει καὶ ὑπὲρ τῶν ἐντελῶν εἶναι σπουδαίους. δεύτερον ὅτι εἰ δοῦλος οὕτως ἰταμὸς ὑπέστρεψεν, οὐ δεῖ τῶν ἐλευθέρων ἀπογινώσκειν. τρίτον ὅτι οὐ προσήκει προφάσει εὐλαβείας δούλους ἀποσπᾶν ἀκόντων τῶν δεσποτῶν. τέταρτον ὅτι χρὴ ἡμᾶς τοὺς δούλους μὴ ἐπαισχύνεσθαι ἐμ ἀρέτους ὄντας, ὁπότε παῦλος τέκνον καλεῖ τὸν ὀνήσιμον. πόσῳ δὲ μᾶλλον τὴν τοσαύτην ὠφέλειαν ἔχουσαν ἐπιστολὴν, οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι ταῖς λοιπαῖς.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς ἑβραίους ἐπιστολῆς.

Γάυτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἰταλίας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ἐπεὶ δὲ οἱ ἰουδαῖοι ἐμίσηντο τὸν νόμον καὶ ταῖς σκιαῖς, διὰ τοῦτο ὁ ἀπόστολος παῦλος διδάσκαλος ἐθνῶν γενόμενος καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἀποσταλείς, κηρύττει τὸ εὐαγγέλιον. γράψας δὲ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, γράφει λοιπὸν καὶ πᾶσι τοῖς ἐκ περιτομῆς πιστεύουσιν ἑβραίοις ἀποδεικτικὴν ταύτην ἐπιστολήν, περὶ τῆς χριστοῦ παρουσίας καὶ τοῦ πεπαῦσθαι τὴν σκιὰν τοῦ νόμου. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδείκνυσι τοὺς προφήτας διὰ τοῦτο ἀπεσταλθαι, ἵνα περὶ τοῦ σωτῆρος ἀπαγγείλωσι, καὶ μετ' αὐτοὺς αὐτὸς ἦλθε. δοῦλους δὲ εἶναι τοὺς προφήτας καὶ μηνυτὰς τῆς αὐτοῦ παρουσίας, αὐτὸν δὲ τὸν χριστὸν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα γέγονε. καὶ ὅτι τοῦτον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔδει ἄνθρωπον γενέσθαι. ἵνα διὰ τῆς τοῦ σώματος αὐτοῦ θυσίας καταργήσῃ τὸν θάνατον. οὐ γὰρ δι' αἵματος μόσχου ἢ τράγου, ἀλλὰ δι' αἵματος χριστοῦ ἔσεσθαι τὴν σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις. ἀποδείκνυσι δὲ ὅτι ὁ νόμος οὐδὲν ἐτελείωσεν, ἀλλὰ σκιὰν εἶχε τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. καὶ οὐ κατέπαυσεν ὁ λαὸς, ἀλλὰ κοινὴ πᾶσιν ἡμῖν ἀπολείπεται ἡμέρα τῆς κατα παύσεως. πάλιν δὲ ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ ἀρχιερατικὴ λειτουργία μετετέθη ἀπὸ ἀαρὼν εἰς τὸν χριστὸν, οὗ τύπος ἦν ὁ μελχισεδὲκ οὐκ ὢν ἐκ τοῦ λευί. πίστει τε δε-

δικαιῶσθαι τοὺς πατέρας σημαίνει, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου. εἶτα πάλιν εἰς τὰ ἤθη προτρεψάμενος καὶ τούτους, καὶ ἀπολεξάμενος ἀυτῶν τὴν διὰ τὸν χριστὸν ὑποστολήν, καὶ πείσας τιμᾶν τοὺς πρεσβυτέρους, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεοδωρίτου.

Τίμος ἔμεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ παῦλος ἑβραίοις ἐπιστέλλει, καὶ ταῦτα ἀπεχθῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὸν, τῶ τὸν νόμον παραλύειν. οἱ γὰρ ἀμφὶ πέτρον συγκαταβαίνοντες αὐτοῖς ἠρέμα εἴχοντο καὶ τοῦ νόμου, καὶ φαμὲν ὅτι ὥσπερ βαπτίζειν οὐκ ἐπιτετραμμένος, ἐκ περιουσίας ἐβάπτιζεν, οὕτως καὶ ἑβραίοις ἐπιστέλλει πρὸς τὰ ἔθνη ἀποσταλείς. ἐκήλετο γὰρ αὐτῶν, ὡς καὶ λέγειν. ἤθελον ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ πάλιν. πορεύομαι εἰς ἱεροσόλυμα, διακονήσων τοῖς ἁγίοις. ἐπιστέλλει μὲν οὖν τοῖς ἤδη πεπιστευκόσιν ἐν τῇ ἱερουσαλὴμ καὶ παλαιστίνῃ. ἐπιστέλλει δὲ παραμυθούμενος αὐτοὺς πολλοῖστα κακὰ πεπονθότας ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν μὴ πεπιστευκότων ὡς καὶ αὐτὸς δηλοῖ λέγων τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε. δύο δὲ μάλιστα κατασκευάζει ἐν τῇ ἐπιστολῇ, παραμυθεῖται αὐτοὺς τοῦ φέρειν γενναίως τοὺς πειρασμοὺς, καὶ ὅτι ἔσται τούτων ἀντίδοσις ἀγαθή, πολλὰ δὲ περὶ τῆς πίστεως φιλοσοφεῖ. δείκνυς τὰ μὲν ἰουδαϊκὰ οὐκέτι ἀναγκαῖα ὡς τύπον ὄντα τῆς ἀληθείας. τὰ δὲ ἡμέτερα ἀναγκαῖα ὡς ὄντα ἀληθινά. τίνι δὲ τρόπῳ οὐκ ἔθηκε τὴν ἰδίαν ὁμοιασίαν ἑβραίοις γράφων κλήσεις ἐν ταῖς ὑποτυπώσεσι γράφει λέγων οὕτως. ἤδη δὲ ὡς ὁ μακάριος ἔλεγε πέτρος, ἐπεὶ ὁ κύριος ὢν ἀπόστολος τοῦ παντοκράτορος ἀπεστάλη πρὸς ἑβραίους, διὰ μετριότητα ὁ παῦλος ὡς ἂν εἰς τὰ ἔθνη ἀπεσταλμένος, οὐκ ἐγγράφει ἑαυτὸν ἑβραίων ἀπόστολος διὰ τὴν πρὸς τὸν κύριον τιμήν. διὰ δὲ τὸ ἐκ περιουσίας ἐθνῶν κήρυκα καὶ ἀπόστολον εἶναι, ἐπιστέλλει καὶ τοῖς ἑβραίοις.

ὑποθεσις τῆς καθολικῆς ἰακώβου ἐπιστολῆς.

Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἰάκωβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσι καὶ πιστεύσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολήν. διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, ποῖος μέν ἐστιν ἀπὸ θεοῦ, ποῖος δὲ ἀπὸ τῆς ἰδίας καρδίας τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὅτι οὐ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἔργῳ δεῖ δεικνύναι τὴν πίστιν, καὶ οὐκ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου ἀλλ' οἱ ποιηταὶ δικαιοῦνται. περὶ τε τῶν πλουσίων παραγγέλλει ἵνα μὴ προκρίνωνται τῶν πτωχῶν οἱ πλούσιοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐπιπλήττωνται ὡς ὑπερήφανοι. καὶ τέλος παραμυθησάμενος τοὺς ἀδικουμένους καὶ προτρεψάμενος αὐτοὺς μακροθυμεῖν ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κριτοῦ, καὶ διδάξας περὶ ὑπομονῆς, καὶ δείξας ἐκ τοῦ ἰὼβ τὸ χρήσιμον τῆς ὑπομονῆς, παραγγέλλει καὶ προσκαλεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ σώζεσθαι ἐπιστρέφειν τοὺς πλανηθέντας ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. εἶναι γὰρ τοῦτον μισθὸν παρὰ τοῦ κυρίου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. θεοδωρίτου.

Καθολικαὶ λέγονται αὗται, οἱονεὶ ἐγκύκλιοι. οὐ γὰρ ἀφωρισμένως ἔθνει ἢ πόλει ὡς ὁ θεῖος παῦλος, διόπερ ῥωμαίοις ἢ κορινθίοις προσφωνεῖ ταύτας τὰς ἐπιστολὰς ὁ τῶν τοιούτων τοῦ κυρίου μαθητῶν θίασος, ἀλλὰ καθόλου τοῖς πιστοῖς, ἤτοι ἰουδαίοις τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ ὡς πέτρος, ἢ καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν αὐτὴν πίστιν χριστιανοῖς τελοῦσιν.

ὑπόθεσις τῆς πέτρου καθολικῆς πρώτης ἐπιστολῆς.

Ταύτην γράφει ὁ πέτρος τὴν ἐπιστολὴν διδασκαλικὴν τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ οὖσιν ἰουδαίοις καὶ γεγομένοις χριστιανοῖς. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ ἰουδαίων ἐπίστευσαν, ἐπιστηρίζει αὐτούς, καὶ πρῶτον μὲν ἐξηγεῖται καὶ ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ εἰς χριστὸν πίστις ἀπὸ τῶν προφητῶν κατηγγέλθη, καὶ διὰ τῶν ἐμημύθη ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἀπολύτρωσις. καὶ ὅτι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν εὐηγγελίσθη τὰ πάντα, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. εἶτα συμβουλεύσας ἀξίως τοῦ καλέσαντος ἀναστρέφεσθαι, προτρέπει καὶ βασιλεῖς τιμᾶν. γυναῖκας καὶ ἁρμόζειν ὁμοφροσύνην παραγγέλλει. καὶ εἰς τὰ ἤθη παραινέσας ὀλίγα, σημαίνει ὅτι καὶ εἰς τὸν ἅδην τοῦτο γέγονε παρὰ τοῦ κυρίου τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας καὶ ἀναστάσεως, ἵνα οἱ προαποθανόντες ἀναστῶσι, καὶ κριθῶσι μὲν τῷ σώματι, τῇ δὲ χάριτι τῆς ἀναστάσεως διαμείνωσι, καὶ

ὅτι τὸ τέλος λοιπὸν πάντων ἤγγισε. καὶ ὀφείλουσι πάντες, οὕτω τελειοῦν τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου.

Τοῖς ἐκ περιτομῆς καὶ οὗτος ἐπιστέλλει, ὡς ὁ μακάριος ἰάκωβος. ἀλλ' ἔκεῖνος μὲν ἀορίστως πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν οἰκουμένην καὶ οἰκοῦσιν ἰουδαίοις ὁπουδήποτε οὖσιν, οὗτος δὲ ἀφωρισμένως τοῖς κλίμασι τῶν τοῦ γαλατίας. τοῦ τῶν τοῦ προστίθησι γαλατίας, ἐπειδὴ ἔστι καὶ ἄλλη κατὰ κελτοὺς γαλατία, ἥτις καὶ ὅμως γαλατία. ἀφ' ἧς καὶ οὗτοι μετῳκίσθησαν ἐνταῦθα. τούτοις οὖν τοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐγκειμένοις ἐν τῇ προγραφῇ τὸν λόγον ποιεῖται, ἐγκυκλίῳ ταύτῃ χρώμενος ἐπιστολῇ.

ὑπόθεσις τῆς πέτρου καθολικῆς δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην πάλιν αὐτὸς ὁ πέτρος ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. ἔστι δὲ ἡ ἐπιστολὴ ὑπόμνησις τῶν προτέρων. εἰδὼς γὰρ αὐτοῦ ταχεῖαν ἔσεσθαι τὴν ἀπάλυσιν τοῦ σώματος, ἐσπούδασε πάντας ὑπομνῆσαι περὶ ὧν κατηχήθησαν τὴν διδασκαλίαν. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς πίστεως ἐξηγεῖται, δεικνὺς αὐτὴν ἀπὸ τῶν προφητῶν εὐηγγελίσθαι. καὶ ὅτι αἱ προφητεῖαι αἱ περὶ τοῦ σωτῆρος οὐκ εἰσὶν ἀνθρώπιναι, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ ἐλαλήθησαν. εἶτα παραγγέλλει μὴ προσέχειν τοῖς ἀπατῶσι, λέγων ἔσεσθαι αὐτῶν ἀπώλειαν ὥσπερ καὶ τῶν παραβάντων ἀγγέλων γέγονε. προμηνύει δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἡμέρας ἔσεσθαι, ἐν αἷς ἐμπαῖκται περιπατήσουσι, καὶ θελήσουσιν ἀπατᾶν τιμὰς λέγοντες, μάτην λέγεσθαι παρ' ἡμῶν τὴν παρουσίαν τοῦ σωτῆρος, διὰ τὸ ἀεὶ λέγεσθαι, καὶ μήπω παραγεμέσθαι. ἀπὸ τούτων οὖν καὶ μάλιστα ἀπέχεσθαι παραγγέλλει διδάσκων μὴ ὀλιγωρεῖν ἐν τοῖς χρόνοις. πάντα γὰρ τὸν χρόνον μὴ δεῖν εἶναι ἐμπόδιον κυρίου. διὰ τὸ καὶ τὴν μίαν ἡμέραν εἶναι ὡς χίλια ἔτη. καὶ τὰ χίλια ἔτη, ὡς ἡμέραν μίαν. ἔσεσθαι δὲ ταχέως τὴν ἡμέραν τοῦ κυρίου διαβεβαιοῦται καὶ ἀπολείκμυσι. καὶ ἐπιτέλλεται ἑτοίμους εἶναι τε πάντας εἰς αὐτὴν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀγαπᾶν παῦλον τοῦ ἀποστόλου παῦλου γραφέντα, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς διαβάλλουσιν αὐτὰ διὰ τὸ καὶ πάσας τὰς θείας γραφὰς διαβάλλειν αὐτούς. ὑπομνήσας οὖν καὶ διδάξας πάντας προειδέναι τὰ πράγματα, παραιτεῖται μὴ ἐκπίπτειν τοῦ σκοποῦ τῆς πίστεως. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάννου πρώτης καθολικῆς ἐπιστολῆς.

Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἰωάννης ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας, αὐτὸς καὶ ταύτην ἐπιστέλλει, ὑπομιμνήσκων τοὺς ἤδη πιστεύσαντας εἰς τὸν κύριον. καὶ πρῶτον μὲν ὥσπερ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, οὕτω καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ θεολογεῖ περὶ τοῦ λόγου. ἀπολείκμυς αὐτὸν ἀεὶ εἶναι ἐν τῷ θεῷ, καὶ διδάσκων τὸν πατέρα φῶς εἶναι, ἵνα καὶ οὕτως γνῶμεν τὸν λόγον, ὡς ἀπαύγασμα ἐξ αὐτοῦ εἶναι. θεολογῶν δὲ, ἐξηγεῖται μὴ μεῶτερον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς μὲν καὶ ἀεὶ συγχάμειν αὐτό, νῦν δὲ πεφανερῶσθαι ἐν τῷ κυρίῳ, ὅστις ἐστὶ ζωὴ αἰώνιος καὶ θεὸς ἀληθινός. καὶ τὸ αἴτιον δὲ τῆς τούτου παρουσίας καὶ ἐπιφανείας αὐτοῦ τίθησι λέγων εἶναι τοῦτο ἐπὶ τῷ καταλῦσαι τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ ἡμᾶς ἐλευθερωθῆναι ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ γινώσκειν ἡμᾶς τὸν πατέρα καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. γράφει γοῦν καὶ πρὸς πᾶσαν ἡλικίαν, πρὸς παιδία, πρὸς μειρακίσκους, πρὸς γέροντας. ὅτι ὁ μὲν θεὸς ἐγνώσθη, ἡ δὲ διαβολικὴ ἐνέργεια λοιπὸν μεμήκυνται καταργηθέντος τοῦ θανάτου. εἶτα λοιπὸν διόλης τῆς ἐπιστολῆς περὶ ἀγάπης διδάσκει, θέλων ἡμᾶς ἀλλήλους ἀγαπᾶν ἐπειδὴ καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐξηγεῖται δὲ περὶ διαφορᾶς φόβου, καὶ ἀγάπης, καὶ τέκνων θεοῦ, καὶ τέκνων διαβόλου. καὶ περὶ ἁμαρτίας θανατικῆς, καὶ μὴ θανατικῆς, καὶ διαφορᾶς πνευμάτων. καὶ λοιπὸν διαιρεῖ ποῖον μὲν πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, ποῖον δὲ τῆς πλάνης. καὶ πότε μὲν γινώσκομεθα τέκνα θεοῦ πότε δὲ τοῦ διαβόλου. καὶ περὶ ποίας ἁμαρτίας ὀφείλομεν εὔχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἁμαρτανόντων, καὶ περὶ ποίας οὐ δεῖ εὔχεσθαι. καὶ ὅτι ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν πλησίον, οὐκ ἔστιν ἄξιος τῆς κλήσεως οὐδὲ δύναται λέγεσθαι τοῦ χριστοῦ, καὶ τὴν ἐμότητα δὲ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα δείκνυσι. καὶ ὅτι ὁ ἁρμόνυμος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. διακρίνει δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ λέγων, καὶ τοῦ τί ἴδιον τοῦ ἀντιχρίστου εἶναι τὸ λέγειν μὴ εἶναι τὸν υἱὸν

αὐτὸν τὸν χριστὸν ἰησοῦν. ἵνα ἢ λῆλον ὅτι ὡς μὴ ὄντος ἐκείνου, ἑαυτὸν εἶπη εἶναι ὁ ψεύστης. παραινεῖ δὲ διόλης τῆς ἐπιστολῆς μὴ ἀθυμεῖν τοὺς πιστεύοντας τῷ κυρίῳ εἰ μισοῦνται ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ μᾶλλον χαίρειν, ὅτι τὸ μῖσος τοῦ κόσμου δείκνυσι τοὺς πιστεύοντας μεταβεβηκέναι ἀπὸ τοῦ κόσμου, καὶ εἶναι λοιπὸν τῆς οὐρανίου πολιτείας. καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς ἐπιστολῆς, πάλιν ὑπομιμνήσκει λέγων. ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ζωὴ αἰώνιός ἐστι, καὶ θεὸς ἀληθινός, καὶ ἵνα τούτῳ δουλεύωμεν, καὶ φυλάττωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάννου δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ὡς πρεσβύτερος γράφει κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ὁρῶν τὰ τέκνα αὐτῆς καλῶς ἀναστρεφόμενα ἐν τῇ πίστει, καὶ πολλοὺς πλάνους περιερχομένους καὶ λέγοντας μὴ εἶναι τὴν παρουσίαν τοῦ χριστοῦ ἐν σαρκὶ, γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν, ἀποδέχεται αὐτῆς τὰ τέκνα καλῶς περιπατοῦντα. εἶτα διδάσκων μὴ μεῖζον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, παραινεῖ πάλιν περὶ ἀγάπης, καὶ ἵνα μείνωσιν ἐν τῇ διδαχῇ τῇ παραδοθείσῃ αὐτοῖς. καὶ λοιπὸν διδάσκει ἀντίχριστον εἶναι τὸν λέγοντα μὴ ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι τὸν χριστόν. παραγγέλλει δὲ, ὥστε τοὺς τοιούτους μὴ δέχεσθαί τινα εἰς οἰκίαν, μὴ δὲ λέγειν τοῖς τοιούτοις χαίρειν. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάννου τρίτης ἐπιστολῆς.

Ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίας, καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται τὸν γάϊον μαρτυρούμενον παρὰ πάντων ἐπὶ φιλοξενίᾳ. καὶ προτρέπει τῇ αὐτῇ προθέσει ἐμμένειν καὶ προπέμπειν καὶ δεξιοῦσθαι τοὺς ἀδελφούς. πάλιν τε αὐτοῦ μὲν τὴν προσφορὰν ἀποδέχεται. αἰτιᾶται δὲ διοτρεφῆ, ὡς μήτε αὐτὸν παρέχοντα τοῖς πτωχοῖς, ἀλλὰ καὶ κωλύοντα τοὺς ἄλλους καὶ πολλὰ φλυαροῦντα. τοὺς δὲ τοιούτους λέγει ἀλλοτρίους εἶναι τῆς ἀληθείας καὶ μὴ εἰδέναι τὸν θεόν. δημητρίου δὲ συνίστησι μαρτυρῶν αὐτῷ τὰ κάλλιστα.

ὑπόθεσις τῆς ἰούδα καθολικῆς ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστολὴν γράφει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. ἡ δὲ πρόφασις αὕτη. παρεισελθόντων τινῶν καὶ διδασκόντων ἀλλοτρίαν εἶναι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ἀρνουμένων τὸν κύριον, ἀνάγκην ἔσχε γράψαι καὶ ἀσφαλίσασθαι τοὺς ἀδελφούς. καὶ πρῶτον μὲν παρακαλεῖ αὐτοὺς ἀγωνίζεσθαι καὶ ἐμμένειν τῇ παραδοθείσῃ αὐτοῖς πίστει. ἔπειτα ἀποκρύττει τοὺς τοιούτους ὡς πλάνους, καὶ παραγγέλλει μηδεμίαν αὐτοὺς ἔχειν κοινωνίαν πρὸς τοὺς τοιούτους, εἰδότας ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ κληθῆναι μόνον, ἐὰν μὴ καὶ ἀξίως περιπατήσωμεν τῆς κλήσεως. καὶ γὰρ καὶ τὸν πρότερον λαὸν ἐξαγαγὼν ἐξ αἰγύπτου ὁ κύριος καὶ μὴ ἐμμείναντα τῇ πίστει, ἀπώλεσε. καὶ ἀγγέλων δὲ μὴ τηρησάντων τὴν ἰδίαν τάξιν, οὐκ ἐφείσατο. δεῖ οὖν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναχωρεῖν. καὶ γὰρ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος οὐχ ὑπήνεγκε βλασφημίαν τοῦ διαβόλου, ἔσεσθαι γοῦν τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, ὡς σολόμων διδάσκει. εἶτα παραινεῖ εἰς τὰ ἤθη. καὶ ἐπενξάμενος αὐτοῖς βεβαιότητα πίστεως παρὰ κυρίου, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

Τέλος.

Prologus.

Incipit prefatio sancti hieronymi presbyteri in omnes epistolas beati Pauli apostoli.

Primum queritur: quare post euangelia que supplementū legis sunt ⁊ in quibus nobis exēpla ⁊ precepta viuendi plenissime digesta sūt: voluerit apostol⁹ has epistolas ad singulas ecclesias destinare. Hac aūt causa factū videt: vt scz initia nascentis ecclesie nouis causis existentib⁹ preueniret: et vt presētia atq; oriēntia resecaret vitia: ⁊ post futuras excluderet questiones. Exēplo ꝓphetarū qui post editā legē moysi in qua oia dei mandata legebant: nihilomin⁹ tñ doctrina sua reduiua semp populi cōpressere petā: ⁊ ꝓpter exēplū viuendi libros ad nostrā ēt memoriā transmiserunt. Deinde querit. Cur non amplius ꝙ decē epistolas ad ecclesias scripserit. Decem sunt enī cū ea q̄ dr̄ ad hebreos. Nam reliqe quattuor ad discipulos spāliter sunt porrecte. Vt ostenderet nouū non discrepare a veteri testamento: et se contra legē non facere moysi: ad numer⁹ primor⁹ decalogi mandator⁹ suas epistolas destinauit: ⁊ quot ille preceptis a pharaone istituit liberatos: totidē hic eplis a diaboli ⁊ idolatrie seruitute edocet acquisitos. Nā et duas tabulas lapideas duor⁹ testamētor⁹ figurā hūisse viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sane que ad hebreos scribitur quidā pauli non esse contendūt: eo ꝙ non sit eius nomine titulata: et propter sermonis stiliq; distantiā: sed aut barnabe iuxta tertullianum: aut luce iuxta quosdaz: vel certe clementis discipuli apostolor⁹ ⁊ episcopi romane ecclesie post apostolos ordinati. Quib⁹ respōdendū est. Si propterea pauli non erit q̄ eius non habet nomē: ergo nec alicuius erit: q̄ nullius noie intitulat. Quod si incōtemēs absurdūq; est: ipsi⁹ magis esse credenda est: que tāto doctrine sue fulget eloq̄o. Sed qm̄ apud hebreor⁹ ecclesias quasi destructor legis falsa suspitione hēbat: voluit tacito nomine de figuris legis et veritate christi reddere rationē: ne odium nois in fronte pretitulati vtilitatē excluderet lectionis. Non est sane mirū si eloquentior videat in ꝓpria. i. in hebreo ꝙ in pegrino. i. in greco quo ceterē epistole sunt scripte sermone. Mouet etiā quosdā quare romanor⁹ epla in primo sit posita: cū eam nō primo scriptā ratio manifestet. Nā hanc se ꝓficiscentē hierosolymā scripsisse testat cū corinthios ⁊ alios iā ante vt ministeriū qō secū portatur⁹ erat colligerent: litteris adhortat⁹ sit. Vnde et intelligi quidā volūt ita oēs epistolas ordinatas: vt prima poneret q̄uis posterior fuerit destinata: vt p singulas epl̄as gradib⁹ ad pfectiora veniret. Romanor⁹ namq; pleriq; tā rudes erāt vt nō intelligerent dei se gratia ⁊ nō suis meritis esse saluatos: ⁊ ob hoc duo inter se ppli cōflictarēt. Idcirco illos indigere asserit corrigi: vitia gētilitatis priora cōmemorās. Corinthijs aūt iā dicit scie gr̄am esse cōcessam: ⁊ nō tā oēs increpat ꝙ cur peccantes nō increpauerūt reprehendit: sicut ait. Audit inter vos fornicatio. Et iterum. Congregatis vobis cum meo spiritu: tradere hmōi sathane. In secunda vero laudant: ⁊ vt magis ac magis proficiant ꝓmonent. Galathe vero iam nullius criminis arguūtur: nisi hoc tñ ꝙ callidissimis pseudoapostolis credidere. Ephesij sane nulla reprehensione sed multa laude sunt digni: q̄ fidē apostolicam seruauerūt. Philippenses etiam multo magis collaudant qui nec audire quidē falsos apostolos voluerūt. Thessalonicēses nihilomin⁹ in duabus epistolis omni laude prosequit: eo ꝙ nō solum fidem inconcussā seruauerit veritatis: sed etiam in persecutione ciuiū fuerint constantes inuenti. Colossenses aūt tales erāt vt cū ab apostolo visi corporaliter non fuissent hac laude digni haberentur. Et si corpore inquit absens suz: sed spiritu vobiscū sum gaudens et videns ordinem vr̄m. De hebreis vo quid dicendum est: quor⁹ thessalonicenses qui plurimū laudati sunt imitatores facti esse dicunt. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecclesiar⁹ dei q̄ sunt in iudea. Eadem enī passi estis ⁊ vos a cōtribulib⁹ vestris: q̄ et illi a iudeis. Apīd ipos quoq; hebreos eadem cōmemorat dicēs. Nam et vinctis cōpassi estis: ⁊ rapinā bonor⁹ vestror⁹ cum gaudio suscepistis: cognoscentes vos habere melioren et manentez substantiam.

Incipit prologus specialis in epistolam ad Romanos.

Romani sunt qui ex iudeis et gentibus crediderūt. Hi superba contentione volebāt se alterutrū supponere. Nam iudei dicebant. Nos sumus ppl̄s dei quos ab initio dilexit et fouit: nos circūcisi ex genere abraam sancta descendim⁹ ex stirpe. Et notus retro apud iudeam tñ deus. Nos de egypto signis dei et virtutibus liberati mare sicco pertransiuimus pede: cum inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent. Nobis pluit mānna dominus in deserto: ⁊ quasi filijs suis celeste pabulum ministrauit. Nos die noctuq; in columna nubis igniscq; precessit: vt nobis in inuio iter ostenderet. Atq; vt cetera eius circa nos immensa beneficia taceamus: nos soli digni fuimus dei legem accipere: et vocem dei loquentis audire eiusq; cognoscere voluntatem. In qua lege nobis pro=

missus est christus:ad quos etiam ipse se venisse testatus est dicens. Non veni nisi ad oues que perierant domus israel: cum vos canes potius q̄ homines appellauerit. Equum ne ergo est vt idola hodie deserentes quibus ab initio deseruistis nobis comparemini: et non potius in proselytorum locum ex legis auctoritate et consuetudine deputemini? Et hoc ipsum non merebami: nisi q̄ larga semper dei clementia voluit vos ad nostram imitationem admittere. Gentes etiam econtrario respondebant. Quā to .n. maiora erga vos dei bñficia narrauerit: tāto maioris vos criminis reos eē mōstrabitis. Sēper .n. his omnibus extitistis ingrati. Nā ipsis pedibus quib⁹ aridū mare transist: ludebatis añ idola q̄ fecist: et ipso ore quo paulo ante ob necem aduersariorū dño cantaueratis: simulacra vobis fieri popposcistis: illis oculis quib⁹ venerando deū in nube vel igni conspicere solebat: simulacra intuebamini. Adāna quoq; vobis fastidio fuit: et semp in deserto cōtra dñm murmurastis: ad egyptū vndevos manu valida eiecerat redire cupientes. Quid plura? Ita pres vestri crebra ꝓuocatione dñm irritauerunt: vt omnes in heremo morerent: nec plus ex seniorib⁹ eorū q̄ duo hoies terrā repromissionis intrarent. Sed q̄d antiqua replicamus: cuz etiā si illa minime fecissetis de hoc solo nemo vos dignos venia iudicaret: q̄ dñm xp̄m ꝓphetaruz semp vobis vocibus repromissū non solum sucipe noluist: sed etiam morte pessima pemistis? Quē vt nos cognouim⁹ statim credidim⁹: cum nobis de eo antea non fuerit predicatum. Vnde ꝓbat q̄ idolis seruiuimus non obstinationi mentis sed ignorantie deputandum. Qui enim cognitū illico sequimur: olim vtiq; sequeremur si antea cognouissemus. Sic aūt vos de generis nobilitate iactatis: quasi non morum imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctoꝝ. Denicq; esau ⁊ hysmael cū de stirpe sint abrae: minime tñ in filijs reputant. His taliter altercātib⁹: aplūs se mediū iterponēs ita ptiū dirimit questiones: vt neutrū eoꝝ sua iustitia salutē meruisse confirmet: ambos vero pplos et scienter ⁊ grauiter deliquisse. Judeos quidem q̄ per preuaricationē legis deū inhonorauerint: gētes vero q̄ cū cognitū de creatura creatorem vt deū debuerint venerari: glorīā ei⁹ in manu facta mutauerint simulacra. Utrosq; etiam similiter veniā consecutos: equales esse verissima ratione demōstrat. Presertim cū in eadem lege predictum sit ⁊ iudeos ⁊ gētes ad christi fidem vocādos esse ostendat. Quāobrē vicissim eos hūlians ad pacem ⁊ concordiam cohortatur. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Romani sunt partis italie. Hi preuēti sunt a falsis apostolis: ⁊ sub nomine domini nostri iesu christi in legem ⁊ prophetas erant inducti. Hos reuocat apostolus ad veram et euangelicam fidem scribens eis a corintho. Explicit argumentum.

/Η /Του ᵇαγίου ᶜωαύλου ᵈωρος ᶜρωμαίους ᶠεπιστολή. Cap.i.

π Αύλος ᵇλούλος ᶜιησού ᵈχριστού ᶜκλητός ᶠαπόστολος, ᵍαφωρισμένος ʰεις ⁱευαγγέλιομ ᵏθεού ˡο ᵐωροεωαγγείλατο ⁿδιά /Τωμ ᵒωροφητώμ ᵖαυτού ᵠεμ ʳγραφαίς ˢαγίαις ᵗωερί /Του ᵘυιού ˣαυτού ʸ/Του ᶻγεμομένου ᵃᵃεκ ᵇᵇσπέρματος ᶜᶜδαυίδ ᵈᵈκατά ᵉᵉσάρκα, ᶠᶠ/Του ᵍᵍορισθέμτος ʰʰυιού ⁱⁱθεού ʲʲεμ /Δυμάμει ᵏᵏκατά ˡˡωμεύμα ᵐᵐαγιωσύμης ⁿⁿεξ ᵒᵒαμαστάσεως ᵖᵖεκρώμ ᵠᵠιησού ʳʳΧριστού /Του ˢˢκυρίου ᵗᵗημώμ, ᵘᵘδι ʳʳου ˢˢελάβομεμ ᵗᵗχάριμ ᵘᵘκαι ᵇᵇαποστολήμ ᶜᶜεις ᵈᵈυπακοήμ ᵉᵉωίστεως ᶠᶠεμ ᵍᵍωάσι /Τοις ʰʰέθμεσιμ ⁱⁱυπέρ /Του ʲʲομόματος ᵏᵏαυτού, ˡˡεμ ᵐᵐοις ᶜᶜεστέ ᵖᵖκαι ᵠᵠυμείς ʳʳκλητοί ˢˢιησού ᵗᵗΧριστού, ᵘᵘωάσι /Τοις ˣˣούσιμ ʸʸεμ ᶻᶻρώμη ᵃᵃαγαπητοίς ᵇᵇθεού ᶜᶜκλητοίς ᵈᵈαγίοις. ᶜΧάρις ᶠυμίμ ᵍκαι ʰειρήμη ⁱⁱαωό ʲʲθεού ᵏᵏπατρός ˡˡημώμ, ᵐᵐκαι ᶜᶜκυρίου ᵖᵖιησού ᵠᵠΧριστού. ʳωρώτομ ˢˢμεμ ᵗᵗευΧαριστώ /Τω ᵘᵘθεώ ˣˣμου ʳʳδιά ˢˢιησού ᵗᵗΧριστού ᵘᵘυπέρ ᵛᵛωάμτωμ ʷʷυμώμ ˣˣότι /η ʸʸωίστις ᶻᶻυμώμ ᵃᵃκαταγγέλλεται ᵇᵇεμ ᶜᶜόλω /Τω ᵈᵈκόσμω. ᵉᵉμάρτυς ᶠᶠγαρ ᵍᵍμου ʰʰεστίμ /ο ⁱⁱθεός, ʲʲω ᵏᵏλατρεύω ˡˡεμ /Τω ᵐᵐωμεύματι ⁿⁿμου ᵒᵒεμ /Τω ᵖᵖευαγγελίω /Του

Incipit epistola beati pauli apostoli ad Romanos. Cap.i.

Paulus servus ihesu xp̄i vocatus apostolus: segregatus in euangeliū dei q̄d̄ ante ꝓmiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo qui factus est ex semine dauid secm carnē: q̄ predestinato ē filio dei in virtute sc̄z spūs sanctificatōis ex resurrectione mortuorum ihesu christi domini nostri per quē accepim⁹ gratiā ⁊ apostolatum ad obediendū fidei in oib⁹ gentib⁹ p nomine eius in quibus estis et vos vocati ihesu christi: oib⁹ qui sunt rome dilectis dei vocatis sanctis. Gratia vobis et pax a deo patre nr̄o et domino ihesu christo. Primum quidē gratias ago deo meo p ihesū xp̄m pro oibus vobis: quia fides vestra annunciatur in vniuerso mundo. Testis enim mihi est deus cui seruio in spiritu meo in euangelio 1.Thi.1

ª υιού ᵇ αυτού, ᶜ ώσ ᵈ αλιαλείπτως ᵉ μμείαμ ᶠ υ=
μών ᵍ ωοιούμαι ʰ ωάμτοτε ⁱ επί Τωμ ᵏ προσευχών
ˡ μου, ᵐ δεόμενος ⁿ είως ᵒ ήδη ᵖ ωοτέ ᑫ ευοδωθή
σομαι ʳ εμ Τω ˢ θελήματι Του ᵗ θεού ᵘ ελθείμ ᵛ προς
ʳ υμάς. ˣ επωοθώ ª γαρ ʸ ιδείμ ᶜ υμάς, ᶻ ίμα ᵃ Τι ᵇ με=
ταλώ ᵍ χάρισμα ʰ υμίμ ⁱ πευματικόμ ᵏ εις Το ˡ στη
ριχθήναι ᵐ υμάς. ⁿ Τούτο ᵒ δε ᵖ εστί ᑫ συμπαρα=
κληθήναι ʳ εμ ˢ υμίμ ᵗ διά Της ᵘ εμ ᵛ αλλήλοις ʷ ίστε
ως ˣ υμών ª Τε ᵇ και ᶜ εμού. ᵈ ου ᵉ θέλω ᶠ δε ᵍ υμάς ʰ α=
γνοείμ ⁱ αδελφοί, ᵏ ότι ˡ ωολλάκις ᵐ ωροεθέμην
ⁿ ελθείμ ᵒ ωρος ᵖ υμάς, ᑫ και ʳ εκωλύθην ˢ αχρι Του
ᵗ δεύρο, ᵘ ίνα ᵛ Τιμά ʷ καρπόν ˣ σχώ ª εμ ᵇ υμίν, ᶜ καθώς
ᵈ και ᵉ εμ Τοις ᶠ λοιποίς ᵍ έθνεσιν. ʰ έλλησί Τε ⁱ και βαρ
βάροις ᵏ σοφοίς ˡ Τε ᵐ και ⁿ αμοήτοις ᑫ όφειλέτης ʳ ει
μί. ˢ ούτως Το ᵗ κατ ᵘ εμέ ᵛ πρόθυμον ʷ και υμίν Τοις
ˣ εν ª ρώμη ᵇ ευαγγελίσασθαι. ᶜ ου γαρ ᵈ επαισχύ
νομαι Το ᵉ ευαγγέλιον Του ᶠ χριστού. ᵍ δύνα=
μις ʰ γαρ ⁱ θεού ᵏ εστίν ˡ εις ᵐ σωτηρίαν ⁿ παντί τω
ᑫ ωιστεύοντι ʳ ιουδαίω ˢ Τε ᵗ ωρωτον ᵘ και ᵛ έλλημι.
ʷ δικαιοσύνη ˣ γαρ ª θεού ᵇ εν ᶜ αυτω ᵈ αποκαλύπ=
τεται ᵉ εκ ᶠ ωίστεως ᵍ εις ʰ ωίστιν, ⁱ καθώς ᵏ γέγραπ
ται. ˡ ο Δε ᵐ δίκαιος ⁿ εκ ᵒ ωίστεως ᑫ ζήσεται. ʳ αωο=
καλύπτεται ˢ γαρ ᵗ οργή ᵘ θεού ᵛ απ ʷ ουρανού
ˣ εωί ª ωάσαν ᵇ ασέβειαν ᶜ και ᵈ αδικίαν ᵉ ανθρώπων
τών Την ᶠ αλήθειαν ᵍ εν ʰ αδικία ⁱ κατεχόντων. ᵏ δι
ότι Το ˡ γνωστόν Του ᵐ θεού ⁿ φανερόν ᵒ εστίν ᵖ εν
ᑫ αυτοίς. ʳ ο ˢ γαρ ᵗ θεός ᵘ αυτοίς ᵛ εφανέρωσε. ʷ Τα
ˣ γαρ ª αόρατα ᵇ αυτού ᶜ από ᵈ κτίσεως ᵉ κόσμου
Τοις ᶠ ωοιήμασι ᵍ νοούμενα ʰ καθοράται, ⁱ η Τε ᵏ αί
διος ˡ αυτού ᵐ δύναμις ⁿ και ᵒ θειότης, ᑫ εις Το ʳ εί
ναι ˢ αυτούς ᵗ αναωολογήτους. ᵘ διότι ᵛ γνόντες
Τον ʷ θεόν, ˣ ουχ ª ως ᵇ θεόν ᶜ εδόξασαν ᵈ η ᵉ ευχαρίσ
τησαν, ᶠ αλλ ᵍ εματαιώθησαν ʰ εν Τοις ⁱ διαλογισ
μοίς ᵏ αυτών, ˡ και ᵐ εσκοτίσθη ⁿ η ᵒ ασύνετος ᑫ αυ=
τών ʳ καρδία. ˢ φάσκοντες ᵗ είναι ᵘ σοφοί, ᵛ εμω=
ράνθησαν. ʷ και ˣ ήλλαξαν Την ª δόξαν Του ᵇ αφ=
θάρτου ᶜ θεού ᵈ εν ᵉ ομοιώματι ᶠ εικόνος ᵍ φθαρτού
ʰ ανθρώπου, ⁱ και ᵏ ωετεινών ˡ και ᵐ τετραωόδων
ⁿ και ᵒ ερωετών. ᑫ διό ʳ και ˢ ωαρέδωκεν ᵗ αυτούς ο
ᵘ θεός ᵛ εν Ταις ʷ επιθυμίαις Τών ˣ καρδιών ª αυ=
τών εις ᵇ ακαθαρσίαν, ᶜ Του ᵈ ατιμάζεσθαι Τα ᵉ σώ
ματα ᶠ αυτών ᵍ εν ʰ εαυτοίς. ⁱ οίτινες ᵏ μετήλλαξαν
Την ˡ αλήθειαν Του ᵐ θεού ⁿ εν Τω ᵒ ψεύδει, ᑫ και
ʳ εσεβάσθησαν ˢ και ᵗ ελάτρευσαν Τη ᵘ κτίσει ᵛ πα=
ρα Τόν ʷ κτίσαντα ˣ ος ª εστίν ᵇ ευλογητός ᶜ εις Τους
ᵈ αιώνας ᵉ αμήν. ᶠ δια Τούτο ᵍ παρέδωκεν ʰ αυτούς
ο ⁱ θεός ᵏ εις ˡ πάθη ᵐ ατιμίας. ⁿ αι Τε ᵒ γαρ ᑫ θήλειαι
ʳ αυτών ˢ μετήλλαξαν Την ᵗ φυσικήν ᵘ χρήσιν ᵛ εις
Την ʷ παρά φύσιν. ˣ ομοίως ª και οι ᵇ άρρενες ᶜ αφέμ
τες Την ᵈ φυσικήν ᵉ χρήσιν Της ᶠ θηλείας ᵍ εξεκαύθη
σαν ʰ εν Τη ⁱ ορέξει ᵏ αυτών ˡ εις ᵐ αλλήλους, ⁿ άρσε
νες ᵒ εν ᑫ άρσεσι Την ʳ ασχημοσύνην ˢ κατεργαζό=
μενοι. ᵗ και Την ᵘ αντιμισθίαν ᵛ ην ʷ έδει Της ˣ πλάνης

ª filij ᵇ ei ᶜ ꝙ ᵈ sine ᵉ intermissiõe ᶠ mẽtiõ ᵍ vri
ʰ facio ⁱ sp ᵏ i ˡ orõb ᵐ meis: ⁿ obsecrãs ᵒ si ᑫ quo
ʳ mõ ˢ tãdẽ ᵗ aliqñ ᵘ ꝓsperum ᵛ iter ʷ habeam
ˣ in ª voluntate ᵇ dei ᶜ veniendi ᵈ ad ꝯꝯ
ᵉ vos. ᶠ Desidero ᵍ ei ʰ videre ⁱ vos ᵏ vt ˡ aliqd B
ᵐ impartiar ⁿ vobis ᵒ grẽ ᑫ spiritalis ʳ ad ˢ ꝑfirmã
ᵗ dos ᵘ vos: ᵛ id ʷ est ˣ simul ª consolari ꝯ
ᵇ in ᶜ vobis ᵈ per eam que ᵉ mutuam est ᶠ fidem
ᵍ vestrã ʰ atq ⁱ meã. ʲ Nolo ᵏ autẽ ˡ vos ignora
re ᵐ fratres: ⁿ qz ᵒ sepe ᑫ ꝓposui ꝯ
ʳ venire ˢ ad ᵗ vos: ᵘ ᵛ prohibitus ʷ fuz ˣ vsq ꝯ
ª adhuc: ᵇ vt ᶜ aliquẽ ᵈ fructũ ᵉ habeã ᶠ in ᵍ vob ʰ si
cut ⁱ ᵛ in ʲ ceteris ᵏ gentib ˡ. ᵐ Grecis ⁿ ac barba=
ris: ᵒ sapiẽtib ᑫ ᵛ insipiẽtib ʳ debitor ˢ sũ.
ᵗ Ita ᵘ qđ ᵛ in ʷ me ˣ promptuz est ᵛ et ᵛ vobis
qui ᵇ rome estis ᶜ euangelizare. ᵈ Nõ ᵉ ei ᶠ eru
besco ᵍ euangelium. ʰ Virtus ꝯꝯ
ⁱ enim ᵏ dei ˡ est ᵐ in ⁿ salutem ᵒ oĩ ꝯ
ᑫ credenti: ʳ iudeo ˢ primum ᵗ et ᵘ greco. ꝯ
ᵛ Justitia ʷ enim ˣ dei ª in ᵇ eo ᶜ reuelatur ꝯ
ᵈ ex ᵉ fide ᶠ in ᵍ fidem: ʰ sicut ⁱ scriptum ᵏ est. ꝯ
ˡ Justus ᵐ autem ⁿ ex ᵒ fide ᑫ viuet. ʳ Reuelat Alhab. 1. a
ˢ enim ᵗ ira ᵘ dei ᵛ de ʷ celo ꝯꝯ Deb. 10. d.
ˣ sup ª oẽz ᵇ ipietatẽ ᶜ ᵛ iniustitiã ᵈ hoĩm eoꝝ q
ᵉ veritatẽ dei ᶠ in ᵍ iniustitia ʰ detinent: ⁱ qz qđ
ᵏ notum est ˡ dei: ᵐ manifestum ⁿ est ᵒ in ꝯ
ᑫ illis. ʳ Deus ˢ n. ᵗ illis ᵘ manifestauit. ꝯ
ᵛ Jnuisibilia ʷ enim ˣ ipsius ª a ᵇ creatura ᶜ mũdi
ᵈ p ᵉ ea ᶠ q ᵍ facta ʰ sũt ⁱ intellecta ʲ spiciũtur: ᵏ sẽ
piterna ˡ quoq ᵐ ei ⁿ ỽt ᵒ ᵛ diuinitas: ita ᑫ vt
ʳ sint ˢ inexcusabiles. ᵗ Quia ᵘ cum ᵛ cognouis
sẽt ʷ deũ ˣ nõ ª sicut ᵇ deũ ᶜ glificauerẽt ᵈ aut ᵉ gra
tias ᶠ egerũt: ᵍ sed ʰ euanuerẽt ⁱ in ʲ cogitatio
nibus ᵏ suis: ˡ et ᵐ obscuratum ⁿ est ᵒ insipiens
ᑫ cor ʳ eoꝝ. ˢ Dicẽtes. n. se ᵗ eẽ ᵘ sapiẽtes ᵛ stul 1. Cor. 3. d
ti ʷ facti ˣ sunt. ª Et ᵇ mutauerẽt ᶜ glia ᵈ incorru Eph. 4. c.
ptibilis ᵉ dei ᶠ in ᵍ similitudinẽ ʰ imaginis ⁱ corru
ptibilis ʲ hois: ᵏ ᵛ volucrũ ˡ ꝯ ᵐ quadrupedũ
ⁿ ꝯ ᵒ serpẽtũ. ᑫ Propter ʳ quod ˢ tradidit ᵗ illos
ᵘ deus ᵛ in ʷ desideria ˣ cordis ª eorum ꝯꝯ
ᵇ in ᶜ imũdiciã: ᵈ vt ᵉ ꝓtumelijs ᶠ afficiãt ᵍ corpa
ʰ sua ⁱ in ʲ semetipis. ᵏ Qui ˡ cõmutauerunt
ᵐ veritatem ⁿ dei ᵒ in ᑫ mendacium: ʳ et ꝯꝯ
ˢ coluerunt ᵗ et ᵘ seruierẽt ᵛ creature ʷ potiꝰ ᵍ
ˣ creatori: ª qui ᵇ est ᶜ benedictus ᵈ in ꝯꝯ
ᵉ secula ᶠ amen. ᵍ Propterea ʰ tradidit ⁱ illos D
ʲ deus ᵏ in ˡ passiones ᵐ ignominie. ⁿ Nã ᵒ femie
ᑫ cor ʳ imutauerũt ˢ naturalẽ ᵗ vsũ ᵘ in ẽ vsũ q ẽ
ᵛ ꝓtra ʷ naturam. ˣ Similiter ª aũt ᵇ et ᶜ masculi
ᵈ relicto ᵉ naturali ᶠ vsu ᵍ femine ʰ exarserunt
ⁱ in ʲ desideriis ᵏ suis ˡ in ᵐ inuicem: ⁿ masculi ꝯ
ᵒ in ᑫ masculos ʳ turpitudinem ˢ operantes:
ᵗ et ᵘ mercedem ᵛ quam ʷ oportuit ˣ erroris ꝯ

αὐτῶν ἐμ ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἄστοργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας. οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι. Cap. 2.

Διὸ ἀναπολόγητος εἶ ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις. τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίζῃ δὲ τοῦτο ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς; ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστόν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει. κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῖς μὲν καθ ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν, ζωὴν αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργὴ θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν τοῦ Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος. δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. οὐ γάρ ἐστι προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται. καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούν-

suĩ in semetipsis recipientes. Et sicut non probauerũt deũ habere in notitia: tradidit illos deus in reprobum sensum vt faciant ea quę non cõueniũt: repletos oi iniquitate: malicia: fornicatione: auaricia: nequitia: plenos inuidia: homicidijs: cõtentione: dolo: malignitate: susurrones: detractores: deo odibiles: cõtumelioso: superbos: elatos: inuentores malorũ: parentibus nõ obedientes: insipientes: incompositos: sine affectione: absq; federe: sine misericordia. Qui cũ iustitiã dei cognouissent: nõ intellexerũt quũ digni sũt morte: nõ solũ qui ea faciũt: sed et qui consentiunt facientibus. Cap. 2.

Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim alterũ iudicas teipsum cõdemnas. Eadem enim agis quę iudicas. Scimus autem quoniã iudicium dei est secũm veritatem in eos qui talia agũt. Existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea: quia tu effugies iudicium dei? An diuitias bonitatis eius et patientię et longanimitatis contemnis? Ignoras quoniam benignitas dei ad pœnitẽtiã te adducit? Secũm autem duritiã tuam et impenitens cor thesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij dei: qui reddet vnicuiq; secundũ opera eius. His quidem qui secundum patientiã boni operis gloriã et honorem et incorruptionem quærentibus vitã eternã. His autem qui ex contentione et non acquiescũt veritati credunt autem iniquitati: ira et indignatio tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum iudei primum et greci. Gloria autem et honor et pax omni operanti bonum: iudeo et primũ et greco. Non est acceptio personarum apud deũ. Quicũq; enim sine lege peccauerũt: sine lege peribunt. Et quicũq; in lege peccauerũt per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis iusti sunt apud deũ: sed factores legis iustificabuntur. Cũ enim gẽtes quę legem non habẽt naturaliter ea quę legis sũt faciũt: eiusmodi legem nõ habẽtes ipsi sibi sũt ostendũt opus legis scriptum in cordibus suis: testimoniũ reddente illis conscientia ipsorum: et inter se inuicem cogitationum accusantium

Mat. 7

1. Pe. 1
Coll. 3.
Ephe. 4
Act. 10
Jaco. 2.

Mat. 7
Jaco. 2.

τωμ/'η[a] και [b] απολογουμένωμ, [c] εμ [d]ημέρα [e]ότε
[f]κριμεί/ο[g]θεός/Τα[h]κρυπτά/Τωμ'ανθρώπωμ, [k]κα=
τά/Το'ευαγγέλιομ'''μου" Διά[o]ιησού[p]Χριστού.
[q]ει[r]Δε[s]συ'ιουδαίος"επομομάζη,[x]και[r]επαναπαύ=
η/Τω'μόμω,[a]και[b]καυχάση[c]εμ[d]θεώ,[e]και [f]γιμώσ=
κεισ/Το[g]θέλημα,[b]και[f]δοκιμάζεις/Τα[k]Διαφέρομ
τα[l] κατηχούμενος '''εκ/Του" μόμου,[o]πέποιθας
[p]Τε[q]σεαυτόμ[r] οδηγόμ[s]είναι[t]τυφλώμ,"φώς[x]Τωμ
[r]εμ'σκότει,[a]παιδευτήμ [b]αφρόνωμ, [c]διδάσκα=
λομ[d]μηπίωμ,[e]έχοντα/Τημ[f]μόρφωσιμ/Τησ[g]γνώ=
σεως[b]και/Τησ[f]αληθείας[k]εμ/Τω[l]μόμω./ο'''ουμ"Δι
δάσκωμ[o]έτερομ,[p]σεαυτόμ[q]ου[r] διδάσκεις./ο[s]κη=
ρύσσωμ[t]μη"κλέπτειμ,[x]κλέπτεις./ο[r] λέγωμ'μη
[a]μοιχεύειμ, [b]μοιχεύεις./ο[c] βδελυσσόμενος
/Τα[d]είδωλα, [e]ιεροσυλείς.[f]ος[g]εμ [b]μόμω [f]καυ=
χάσαι, [k]διά/Τησ[l]παραβάσεως/Του''' μόμου
/Τομ"θεόμ[o]ατιμάζεις./Το[p]γαρ[q]όμομα/Του[r]θεού
[a]δι[r]υμάς"βλασφημείται[x]εμ/Τοις[r]έθμεσι, [f]κα=
θώς[a]γέγραπται.[b]ωεριτομή[c]μεμ[d]γαρ [e]ωφελεί
[f]εάμ[g]μόμομ[b]ωράσσης,[f]εάμ[k]δε[l]ωαραβάτης'''μό=
μου"ης,/η[o]περιτομή[p]σου[q]ακροβυστία[r]γέγο=
μεμ.[a]εάμ[t]ουμ/η"ακροβυστία/Τα[x]δικαιώματα
/Του[r]μόμου[f]φυλάσση,[a]ουχί/η [b]ακροβυστία
[f]αυτού[d]εις[e]περιτομήμ[f]λογισθήσεται[g]και[b]κρι
μεί/η[f]εκ[k]φύσεως[l]ακροβυστία/Τομ'''μόμομ" Τε=
λούσα[o]σε,/Τομ[p]διά[q]γράμματος [r]και[a]ωερι=το
μής [t]ωαραβάτημ"μόμου.[x]ου[r]γαρ/ο[f]εμ/Τω"φα
μερώ [b]ιουδαίος[c]εστίμ,[d]ουδέ/η[e]εμ/Τω [f]φαμερώ
[g]εμ[b]σαρκί[f]περιτομή,[k] αλλ/ο[l]εμ/Τω'''κρυπτώ
"ιουδαίος,[o]και[p]περιτομή[q]καρδίας[r]εμ[d]ωνεύμα
τι[f]ου" γράμματι,[x]ου/ο[r]έπαινος [f]ουκ[a] εξ[b]αν=
θρώπων [f]αλλ[d]εκ[e]θεού. Cap. 3.

Τι[b]ουμ/Το[c]ωερισσόμ/Του[d]ιουδαίου, [e]η[f]Τις
/η[g]ωφέλεια/Τησ[b]ωεριτομής. [f]ωολύ[k] κατά
[l]ωάντα'''Τρόωομ."ωρώτομ[o]μεμ[b]γαρ[q]ότι[r]εωι=
στεύθησαν/Τα[d]λόγια/Του[f]θεού."Τι[x]γαρ[r]ει [f]η=
ωίστησαν[a]Τινές. [b]μη/η[f]απιστία[d]αυτών/Τηνπί
στιν/Του[f]θεού[g]καταργήσει. [b]μη[f]γένοιτο. [k]γι=
νέσθω[l]δε/ο'''θεός" αληθής,[d]ωας[b]δε[q]άνθρωωος
[r]ψεύστης,[a]καθώς[f]γέγραωται."όωως[x]αν[r]δι=
καιωθής[f]εν/Τοις[a]λόγοις[b]σου, [f]και[d]νικήσης [f]εν
/Τω[f]κρίνεσθαι[g]σε.[b]ει[f]δε/η[k]αδικία[f]ημών'''θεού
"δικαιοσύνην[o]συνίστησι,[b]Τι[q]ερούμεν. [r]μη[a]ά=
δικος/ο[f]θεός/ο"ωεριφέρων/Τηνοργήν. [r]κατά[f]άν=
θρωωον[a]λέγω.[b]μη[f]γένοιτο.[d]ωεί,[f]ωώς [f]κρινεί
/ο[g]θεός/Τον[b]κόσμον.[f]ει[k]γαρ/η[l]αλήθεια/Του'''θε
ού"εμ/Τω[o]εμώ[b]ψεύσματι[q]ωερίσσευσεν[r]εις
/Τηνμ[a]δόξαν[f]αυτού,"Τι[x]έτι[r]καγώ'ως[a]αμαρτω
λός[b]κρίνομαι,[f]και[d]μη[f]καθώς[f]βλασφημούμε
θα,[g]και[b]καθώς[f]φασί[k]Τινές[l]ημάς'''λέγειν,"ότι
[o]ωοιήσωμεν/Τα[b]κακά,[q]ίνα[r]έλθη/Τα[a]αγαθά.
[f]ων/Το"κρίμα[x]ένδικον[r]εστί.'Τι[a]ουν,[b]ωροεχό=
μεθα.[f]ου[d]ωάντως.[f]ωροητιασάμεθα[f]γαρ[g]ιου

[a]aut[a]etiam [b]defendentium[c]in[d]die[e]cum ꝯ
[f]iudicabit[g]deus[b]occulta[f]hominum[k]scm
[l]euangelium'''meũ"per[o]ieſum [p]chriſtum.
[q]Si[r]aũt[s]tu[t]iudeus"cognolaris:[x]τ[r]requie
ſcis[f]in[a]lege:[b]τ[f]gloriaris[d]in[e]deo:[f]et[f]noſti
[g]voluntatem eius:[b]et[f]probas[k]vtiliora ꝯ
[l]inſtructus'''per"legem:[o]confidis ꝯꝯ
[q]teipm[o]eſſe[r]ducẽ[f]cecoꝝ:"lumẽ[r]eorum[x]qui
[r]in[f]tenebris ſũt:[a]eruditorẽ[b]inſipiẽtiũ:[f]ma
giſtrũ[d]infantiũ:[f]habentẽ[f]formaz[g]ſcientie
[b]et[f]veritatis[k]in[l]lege."Qui'''ergo ꝯꝯꝯ
[o]alium"doces[p]teipz[q]nõ[r]doces."Qui[s]pre=
dicas[t]nõ"furãdũ[x]furaris,[r]Qui[f]dicis[a]nõ
[b]mechandum[f]mecharis.[d]Qui[f]abomina
ris[g]idola:[b]ſacrilegiũ[f]facis.[k]Qui[l]in[o]lege
[p]per[q]preuaricationem'''legis ꝯ[r]gliar[s]:
"deum[t]inhonoras.[x]Nomen[r]enim[f]deiꝯ
[a]per[f]vos"blaſphematur[b]inter[f]gẽtes:[d]ſicut
[f]ſcriptum[g]eſt.[b]Circumciſio[f]quidez[k]pdeſt
[l]ſi[o]legez[b]obſerues:[q]ſi[r]aũt[s]preuaricator'''le
gis"fis:[t]circũciſio[x]tua[r]preputiuz[f]facta[a]ẽ.
[b]Si[f]igitur"preputium[d]iuſtitias ꝯꝯꝯ
[f]legis[g]cuſtodiat:[b]nonne[k]preputium ꝯ
[l]illi[o]in[p]circumciſionẽ[q]reputabit?[r]Et[s]iudi
cabit id qꝫ[t]ex[x]natura ẽ[r]pputũ'''legẽ"ꝑfũ=
mans:[f]te qui[a]per[b]litteram[f]τ[d]circumciſio
nez[f]preuaricator"legis es.[g]Nõ[b]enim[k]q[l]i[o]ma
nifeſto[b]iudeus[f]eſt[d]neqꝫ[f]que in[f]manifeſto
[g]in[b]carne eſt[f]circumciſio:[k]ſz qui[l]in'''abſcon
dito"iudeus eſt:[o]et[b]circũciſio[q]cordis[r]i[s]ſpi
ritu[t]non"littera:[x]cuius[r]laus[f]nõ[a]ex[b]hoib9
[f]ſed[d]ex[f]deo eſt. Cap. 3.

Quid[b]ergo[f]amplius[d]iudeo eſt:[f]aut[f]q
[g]vtilitas[b]circumciſionis?[f]Multũ[k]per
[l]oẽz'''modũ."Primũ[o]quidẽ[q]qz[r]credita[s]ſũt
[t]illi[x]eloqa[r]dei."Quid[f]ei[a]ſi [b]dulitas[d]illoꝝ
[f]quidã illoꝝ[f]nõ[f]credidерũt?[b]Nũqd[f]icre=
[k]fidem[l]dei[o]euacuabit?[b]Absit.[k]Eſt ꝯ ꝯ
[l]aũt'''deus "verax[o]omnis [p]autem[q]homo
[r]mẽdax:[s]ſicut[t]ſcriptũ[f]eſt."Ut[x]iuſtificeris
[r]in[f]ſermonibus[a]tuis[f]et[d]vincas[f]cum ꝯꝯ
[f]iudicaꝛ.[b]Si[f]aũt[k]iniqtas[l]nr'a"iuſtitiã'''dei
[o]cõmendat:[p]qd[q]dicem9?[r]Nunqd[s]iniqui9
eſt[t]deꝰ"qui"infert[x]iram?[r]Secm'hominez
[a]dico.[b]Absit.[f] Alioquin[d]quõ[f]iudicabit
[f]deus hunc[b]mundũ?[f]Si[k]ei[l]veritas'''dei
"in[o]meo[p]mendacio[q]abundauit[r]in ꝯꝯꝯ
[s]gloriaz[t]ipſi?:"quid[x]adhuc[r]τ[f]ego[a]tãꝗ[b]pec
catoꝛ[f]iudicoꝛ:[d]τ[f]nõ[f]ſicut[f]blaſphemamur:
[g]et[b]ſicut[f]aiũt[k]quidam[l]nos'''dicere:[o]facia
m9[p]mala[q]vt[r]veniãt[s]bona? [b]Precellim9
[r]Quoꝝ"dãnatio[x]iuſta[r]eſt. [f]Quid[a]ergo?
eos?[f]Neqꝫ.[f]Precauſati[f]ei[f]ſum9[g]iudeos

Iob. 4.d.τ 8.c. Pſal.115. Pſal.50.

λαίους ᵇ τε ᶜ και ᵏ έλληνας ᶠ πάντας ᵐ υφ ᵒ αμαρτίαν ᵖ είναι, ᵖ καθώς ᵍ γέγραπται. ʳ ουκ ˢ εστί ᵗ δίκαιος ᵘ ουδέ ˣ εις, ʳ ουκ ᵗ εστί συνιών, ᵇ ουκ ᶜ εστιν ᵒ εκζητών τον ᶜ θεόν. ᶠ πάντες ᵍ εξέκλιναν ʰ άμα ᶦ ηχρειώθησαν, ᵏ ουκ ᶦ εστί ᵐ ποιών ⁿ χρηστότητα, ᵒ ουκ ᵖ εστίν ᵍ έως ʳ ενός. ˢ τάφος ᵗ ανεῳγμένος ὁ ᵘ λάρυγξ ʳ αυτών, τοις ᵗ γλώσσαις ᵗ αυτών ᵉ δολιούσαν, ᵇ ιός ᶜ ασπίδων ᵒ υπό τα ᶜ χείλη ᵗ αυτών. ᵍ ων το ᵇ στόμα ᵗ αράς ᵏ και ᶦ πικρίας ᵐ γέμει, ⁿ οξείς οι ᵒ πόδες ᵖ αυτών ᵍ εκχέαι ʳ αίμα. ˢ σύντριμμα ᵗ και ⁿ ταλαιπωρία ˣ εν ταις ʳ οδοίς ᵗ αυτών, ᵍ και ᵇ οδόν ᵗ ειρήνης ᵒ ουκ ᶜ έγνωσαν, ʳ ουκ ᵍ εστί ᵇ φόβος ᵗ θεού ᵏ απέναντι των ᶦ οφθαλμών ᵐ αυτών. ⁿ οίδαμεν ᵒ δε ᵖ ότι ᵍ όσα ὁ ʳ νόμος ᵍ λέγει, τοις ᵗ εν τω ⁿ νόμω ˣ λαλεί, ᵗ ίνα ᵗ πάν ᵍ στόμα ᵇ φραγή, ᶜ και ᵒ υπόδικος ᵗ γένηται ᵗ πας ὁ ᵍ κόσμος τω ᵇ θεώ. ᵗ διότι ᵏ εξ ᶦ έργων ᵐ νόμου ⁿ ου ᵒ δικαιωθήσεται ᵖ πάσα ᵍ σαρξ ᵗ ενώπιον ᵍ αυτού. ᵗ διά ⁿ γαρ ˣ νόμου ʳ επίγνωσις ᵗ αμαρτίας, ᵍ νυνί ᵇ δε ᶜ χωρίς ᵒ νόμου ᵗ δικαιοσύνη ʳ θεού ᵍ πεφανέρωται ᵇ μαρτυρουμένη ᵗ υπό του ᵏ νόμου ᵗ και των ᵐ προφητών. ⁿ δικαιοσύνη ᵒ δε ᵖ θεού ᵍ διά ʳ πίστεως ⁿ ιησού ᵗ χριστού, ⁿ εις ᵗ πάντας ʳ και ᵗ επί ᵍ πάντας τους ᵇ πιστεύοντας. ᶜ ου ᵒ γαρ ᶜ εστί ᵗ διαστολή. ᵍ πάντες ᵇ γαρ ᵗ ήμαρτον, ᵏ και ᵗ υστερούνται της ᵐ δόξης του ⁿ θεού. ᵒ δικαιούμενοι ᵖ δωρεάν τη ᵍ αυτού ʳ χάριτι, ᵍ διά της ᵗ απολυτρώσεως της ⁿ εν ˣ χριστώ ᵗ ιησού, ᵒ ον ᵍ προέθετο ὁ ᵇ θεός ᶜ ιλαστήριον ᵒ διά της ᶜ πίστεως ᵗ εν τω ᵍ αυτού ᵇ αίματι ᵗ εις ᵏ ένδειξιν της ᵗ δικαιοσύνης ᵐ αυτού ⁿ διά την ᵒ πάρεσιν των ᵖ προγεγονότων ᵍ αμαρτημάτων ʳ εν τη ⁿ ανοχή του ᵗ θεού, ⁿ προς ʳ ένδειξιν της ᵗ δικαιοσύνης ᵗ αυτού ᵍ εν τω ᵇ νυν ᶜ καιρώ, ᵒ εις το ᶜ είναι ʳ αυτόν ᵍ δίκαιον, ᵇ και ᵗ δικαιούντα τον ᵏ εκ ᵗ πίστεως ᵐ ιησού. ⁿ που ᵒ ουν ἡ ᵖ καύχησις. ᵍ εξεκλείσθη. ʳ διά ᵍ ποίου ᵗ νόμου. τω ⁿ έργων. ˣ ουχί. ʳ αλλά ᵗ διά ᵍ νόμου ᵇ πίστεως. ᶜ λογιζόμεθα ᵒ ουν ᶜ πίστει ʳ δικαιούσθαι ᵍ άνθρωπον ᵇ χωρίς ᵗ έργων ᵏ νόμου. ᵗ ἡ ᵐ ιουδαίων ὁ ⁿ θεός ᵒ μόνον. ᵖ ουχί ᵍ δε ʳ και ᵍ εθνών. ʳ ναι ⁿ και ʳ εθνών. ʳ επείπερ ᵗ εις ὁ ᵍ θεός ᵇ ος ᶜ δικαιώσει ᵒ περιτομὴν ᶜ εκ ʳ πίστεως, ᵍ και ᵇ ακροβυστίαν ᵗ διά της ᵏ πίστεως. ᵗ νόμον ᵐ ουν ⁿ καταργούμεν ᵒ διά της ᵖ πίστεως. ᵍ μη ʳ γένοιτο. ᵍ αλλά ʳ νόμον ⁿ ιστώμεν.

Cap. 4.

Τί ᵇ ουν ᶜ ερούμεν ᵇ αβραάμ τον ᶜ πατέρα ʰ ημών ᵍ ευρηκέναι ᵇ κατά σάρκα. ᵏ ει ᵗ γαρ ᵐ αβραάμ ⁿ εξ ᵒ έργων ᵖ εδικαιώθη, ᵍ έχει ʳ καύχημα ᵍ αλλ ου ⁿ προς τον ᵗ θεόν. ʳ τι ᵗ γαρ ἡ ᵍ γραφή ᵇ λέγει. ᶜ επίστευσε ᵒ δε ᶜ αβραάμ τω ʳ θεώ, ᵍ και ᵇ ελογίσθη αυτώ ᵏ εις δικαιοσύνην. τω ᵐ δε ⁿ εργαζομένω ὁ ᵒ μισθός ᵖ ου ᵍ λογίζεται ʳ κατά ⁿ χάριν, ᵍ αλλά ⁿ κατά ʳ οφείλημα. τω ᵗ δε ᵗ μη ᵍ εργαζομένω, ᵇ πιστεύοντι ᶜ δε ᵒ επί τον ᶜ δικαιούντα τον

ᵉt ᵏ grecos ᶦ omnes ᵐ ſub ⁿ peccato ꝏ ᵒ eſſe: ᵖ ſicut ᵍ ſcriptum ᵍ eſt. Quia ʳ nō ˢ eſt ᵗ iuſtus ᵘ quiſq̄. ʳ Non ᵗ eſt ᵍ intelligens: ᵇ nō ᶜ eſt ᵒ requirens ᶜ deū. ʳ Oēs ᵍ declinauerūt ʰ ſimul ᶦ inutiles ᶜ facti ᵗ ſūt: ᵏ nō ᶦ eſt ᵐ qui ᵐ faciat ⁿ bonū ᵒ non ᵖ eſt ᵍ vſq̄ ᵍ ad ʳ vnum. ⁿ Sepulchrū ᵗ patens eſt ⁿ guttur ᶜ eorum: ʳ linguis ᵗ ſuis ꝏ ᵍ dolose ᵍ agebāt. ᵇ Venenū ᶜ aſpidū ᵒ ſub ᶜ labijs ᵗ eorū. ᵍ Quorū ᵇ os ᵗ maledictiōe ᵏ ᵗ amaritudie ᵐ plenū ᵐ eſt. ⁿ Veloces ᵒ pedes ᵖ eorū ᵍ ad ᵍ effūdendū ʳ ſanguinē. ᵍ Cōtritio ᵗ ⁿ infelicitas ˣ i ʳ vijs ᵗ eorū: ᵍ ᵗ ⁿ viā ᶜ pacis ᵒ nō ᶜ cognouerūt. ʳ Nō ᵍ eſt ᵇ timor ᵗ dei ᵏ añ ᶦ oculos ᵐ eorum. ⁿ Scim ᵒ ᵃt ᵖ qm̄ ᵍ q̄cūq̄ ʳ lex ᵍ loq̄tur: bis q̄ ᵗ i ⁿ lege ſūt ˣ loquit. ʳ Ut ᵗ oīs ᵍ os ᵇ obſtruat ᶜ ᵗ ᵒ ſubditus ᶜ fiat ᵗ omnis ᵍ mundus ᵇ deo: ꝏ ᵍ q ᵏ ex ᶦ operibus ᵐ legis ⁿ nō ᵒ iuſtificabit ᵖ omis ᵍ caro ᵗ coram ⁿ illo. ᶜ Per ʳ legem ⁿ enī ᵗ cognitio ᵗ peccati: ᵍ nūc ᵇ autem ᶜ ſine ᵒ lege ᶜ iuſtitia ᶦ dei ᵍ manifeſtata ᵍ eſt: ᵇ teſtificata ꝏ ᵍ a ᵏ lege ᶦ et ᵐ ppbetis. ⁿ Iuſtitia ꝏ ᵒ autem ᵖ dei ᵍ per ʳ fidem ᵍ ieſu ᵗ chriſti ꝏ ⁿ in ˣ oēs ʳ ᵗ ſuper ᵍ omnes ᵇ qui ᵇ credūt in cū. ᶜ Non ᵒ ei ᶜ eſt ᶦ diſtinctio. ᵍ Oēs ᵇ ei peccauerūt ᵏ ᵗ egent ᵐ gloria ⁿ dei. ꝏ ᵒ Iuſtificati ᵖ gratis per ʳ gratiam ᵍ ipſius ꝏ ᵍ per ʳ redēptionem que eſt ⁿ in ˣ chriſto ʳ ieſu: ᵍ quem ᵍ propoſuit ᵇ deus ᶜ propiciatorē ᵒ per ᶜ fidem ᶦ in ᵇ ſanguine ᵍ ipſius ᵍ ad ᵏ oſtēſionem ᶦ iuſtitie ᵐ ſue ⁿ propter ᵒ remiſſionem ꝏ ᵖ precedentium ᵍ delictorum ʳ in ꝏ ᵍ ſuſtentatione ᶜ dei ⁿ ad ʳ oſtenſionem ʳ iuſtitie ᵍ eius ᵍ in ᵇ hoc ᶜ tempore: ᵇ vt ᶜ ſit ꝏ ᵍ ipſe ᵍ iuſtus ᵇ ᵗ iuſtificans cū q ᵏ ex ᶦ fide eſt ᵐ ieſu xp̄i. ⁿ Vbi ē ᵒ ergo ᵖ gliatio tua? ᵍ Exclusa ᵍ ē. ʳ Per ⁿ quā ʳ legē. ⁿ Factoꝝ? ʳ Nō. ʳ Sed ᵍ per ᵏ legem ᵇ fidei. ᶜ Arbitramur ᵒ enim ꝏ ᶦ iuſtificari ᵍ hoīez per ᶜ fidē ᵇ ſine ᶦ operib ᵏ legis. ᶦ An ᵐ iudeorum ⁿ deus ᵒ tm̄? ᵖ Nonne ʳ ᵗ ⁿ gētiū? ʳ Imo ⁿ ᵗ ʳ gētiū. ʳ Qm̄ q̄dē ᵛⁿ ē ᵈeus ᵇ q̄ ᶜ iuſtificat ᵒ circūciſionē ᶜ ex ʳ fide ᵍ ᵗ ᵇ p̄putium ᶦ per ᵏ fidez. ᶦ Legem ᵐ ergo ⁿ deſtruim? ᵒ per ᵖ fidem? ᵍ Abſit. ⁿ Sed ꝏ ᵍ legem ⁿ ſtatuimus.

Cap. 4.

Quid ᵇ ergo ᶜ dicem? ᵍ inuenīſſe ᵒ abraam ᶜ pfez ʳ nīz ᵇ ſcōz ᶜ carnē? ᵏ Si ᶦ ei ᵐ abraā ⁿ ex ᵒ opibus ᵖ iuſtificatus ᵖ eſt ᵒ habet ʳ gliam ᵏ ſz ᵏ nō ᵏ apd ʳ dū. ʳ Quid ᶜ ei ᵇ dicit ⁿ ſcriptura? ᶜ Credidit ᶜ abraam ʳ deo ᵍ et ᵏ reputatum ᵇ eſt ᶦ illi ᵏ ad ᶦ iuſtitiam. ⁿ Ei ᵐ aūt ⁿ qui ⁿ operatur ᵒ merces ᵖ non ᵍ imputatur ʳ ſecundū ᵍ gratiā: ᶦ ſed ⁿ ſcōm ʳ debitū. ᵍ Ei ʳ vero ᵒ qui ᵏ nō ᵒ opat: ᵇ credenti ᶜ autem ᵒ in ᶜ eum ᶜ qui ᶜ iuſtificat ꝏ

Eccle. Pſal. 52. Pſal. 52. Pſal. Pſal. Pſal. Eſa. Pſal. Galla. Hēb. Galla.

ασεβή, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων. μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν. λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη. ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ. οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομὴν σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην. καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. διὰτοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν, καθὼς γέγραπται. ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον. οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας. εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

fidei: reputat fides ei ad iustitiã sm ppositũ gre dei: sicut dauid dicit beatitudinem hois cui deus accepto fert ſ sunt iustitiã sine opib9. Beati quoꝝ remisse ꝑ8.31. B
iniquitates et quorum tecta sunt ꝯ
peccata. Btus vir cui non imputabit dominus peccatũ. Beatitudo ergo hec
in circũcisiõe tñ manet: an ẽt in preputio? Dicimus enim quia reputata est ꝯ
fides abrae ad iustitiã. Quõ ergo reputata ẽ: In circũcisione: an in ꝓputio? Non in circũcisione: sed in preputio. Et signũ accepit circũcisionis signaculũ iustitie fidei que est in preputio: ꝯ vt sit pater omnium credentium ꝯ
per preputium: vt reputetur ꝯ et illis ad iustitiã. Et sic pater ꝯ
circũcisiõis: nõ bis tñ q̃ sunt ex circumcisione; sed ꝛ bis q̃ sectant vestigia fidei que est in prepũtio patris nostri ꝯ
abrae. Non enim per legem promissio
abrae aut semini eius vt ꝯ
heres esset mundi: sed ꝯ
per iustitiam fidei. Si enim q̃ ex lege
heredes sũt: exinanita ẽ fides: abolita ẽ
promissio. Lex enim iram ꝯ
operatur. Vbi enim non est lex nec ꝯ
preuaricatio. Ideo ex fide: vt secũdum
gratiam firma sit promissio ꝯ
omni semini. non ei qui ex lege est ꝯ
solum: sed et ei qui ex fide est abrae: ꝯ
qui pater est omnium nostrum: sicut
scriptũ est. Quia patrẽ multaꝝ gentiũ po Gen. 17.a
sui te: ante deum cui credidisti ꝯ
qui viuificat mortuos et vocat ꝯ
ea q̃ nõ sũt tanq̃ ea que sũt. Qui cõtra
in spem credidit vt fieret ꝯ ſ spẽ
pater multaꝝ gẽtiũ: scd̃m q̃ dictũ ẽ ei. j
Sic erit semẽ tuũ sicut stelle celi ꝛ arena Gen. 15.a
maris. Et nõ infirmat q̃ ẽ i fide nec ꝯsidera
uit corp9 suũ emortuũ cũ q̃ fere centũ
esset annoruꝫ: et emortuã vuluam sare.
In repromissione etiã dei nõ hesitauit
diffidentia: sed confortatus est fide: ꝯ
dans gloriam deo: pleniſſime sciens
q̃ quecũq̃ promisit deꝰ potẽs ẽ ꝛ face
re. Ideo et reputatũ est illi ad iustitiã.
Nõ est ãt scriptũ tñ ꝓpter ipm: q̃ reputatũ ẽ illi ad iustitiã: ſ ꝛ ꝓ nos q̃b9
reputabit credentib9 in eũ qui suscitauit iesum xpm dñm nm a mortuis: ꝯ
qui traditus est propter delicta ꝯ
nra: ꝛ resurrexit ꝓ iustificationẽ nraꝫ.

Cap. 5.

Δικαιωθέντες ουν εκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν προς τον θεόν διά του κυρίου ημών ιησού χριστού, δι ου και την προσαγωγην εσχήκαμεν τη πίστει εις την χάριν ταύτην εν η εστήκαμεν και καυχώμεθα επ ελπίδι της δόξης του θεού. ου μόνον δε, αλλά και καυχώμεθα εν ταις θλίψεσιν, ειδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται. ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη του θεού ἐκκέχυται εν ταις καρδίαις ημών διά πνεύματος ἁγίου του δοθέντος ημίν. ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται, ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε, πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ιησοῦ χριστοῦ δι οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν. διὰ τοῦτο ὥσπερ δι ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ ᾧ πάντες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν τῷ κόσμῳ. ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου, ἀλλ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι μωυσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας, ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστὶ τύπος τοῦ μέλλοντος. ἀλλ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα. τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν ὡς δι ἑνὸς παραπτώμα-

Cap. 5.

Iustificati ergo ex fide pacē habeam⁹ ad deū per dominum nostrū iesum christum: per quē hēm⁹ accessum per fidem in gratiam istam: in qua stamus et gloriamur in spe glorie filioꝝ dei. Non solum aūt sed et gloriamur in tribulationib⁹: sciētes q tribulatio patientiā opat: patiētia aūt probationē: probatio vero spē. Spes aūt non confundit: quia charitas dei diffusa est in cordibus nr̄is per sp̄m sanctū qui datus ē nobis. Ut q̄d cī xp̄s cum adhuc infirmi essem⁹ scōm tp̄s p impijs mortu⁹ est: Vix enim pro iusto quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori: Cōmendat aūt charitatem suā de⁹ in nobis: qm̄ cū adhuc pctōres essem⁹ cōm tp̄s xp̄s p nobis mortu⁹ est: multo igitur magis nūc iustificati in sanguine ipsi⁹ salui erim⁹ ab ira p ipm. Si enī cū inimici esse mus reconciliati sumus deo per mortē filij eius: multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Non solū aūt sed et gloriamur in deo per dn̄m nostrum iesum christum p quē nūc reconciliatiōz accepim⁹. Propterea sicut per vnum hoiem peccatum in hunc mundum intrauit et per pctm̄ mort: ita in omnes homines mort⁹ pertrāsijt: in quo omnes peccauerūt. Vsq; ad legez enī pctm̄ erat in mūdo. Pctm̄ aūt non imputabatur cum lex nō cēt: sed regnauit mors ab adā vsq; ad moysen etiam i eos qui nō peccauerūt in similitudinem preuaricatiōis ade: qui est forma futuri. Sed non sicut delictum: ita et donum. Si enim vnius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei et donum in gratia vnius hominis iesu christi in plures abundauit. Et non sicut per vnū pctm̄ ita et donuz: nam iudicium quidez ex vno in condēnationē: gr̄a ex multis delictis in iustificationem. Si enim vnius delicto mors regnauit per vnum: multo magis abundantiam gratie et donationis et iustitie accipientes in vita regnabunt p vnum iesum christum. Igitur sicut per vni⁹ delictū

τος ρ εις q πάντας r ανθρώπους s εις t κατάκριμα,
u ούτω r και r δι' εμός u δικαιωματος b εις c πάντας
v ανθρώπους c εις r δικαίωσιν g ζωής. b ώσπερ r γαρ
x διά τής r παρακοής του m εμός u ανθρώπου o α-
μαρτωλοί p κατεστάθησαν οι q πολλοί, r ούτω
y και r διά τής u υπακοής του r εμός r δίκαιοι r κατα
σταθήσονται οι u πολλοί. b μόμος c δε p παρει-
σήλθεν, c ίνα r πλεονάση το s παράπτωμα. b ου
r δε x επλεόνασεν η r αμαρτία, m υπερεπερίσσευ-
σεν η u χάρις. o ίνα p ώσπερ q εβασίλευσεν η r αμαρ
τία u εν τω r θανάτω, u ούτω x και η r χάρις r βασιλεύ
ση u διά b δικαιοσύνης c εις p ζωήν c αιώνιον, r διά
s ιησού b Χριστού του r κυρίου x ημών. Cap. 6.

Τι b ουν c ερούμεν. p επιμενούμεν τη r αμαρτία
ίνα η s χάρις b πλεονάση. r μη x γένοιτο. r οί-
τινες m απεθάνομεν τη u αμαρτία, o πως p έτι q ζήσο
μεν m εν u αυτή. r ή u αγνοείτε r ότι r όσοι r εβαπτίσθη-
μεν u εις b Χριστόν c ιησούν, p εις τον c θάνατον r αυ
τού u εβαπτίσθημεν. b συνετάφημεν r ουν x αυτώ
r διά του m βαπτίσματος u εις τον o θάνατον, p ίνα
q ώσπερ r ηγέρθη u Χριστός r εκ u νεκρών r διά τής r δό
ξης του r πατρός, r ούτω b και c ημείς p εν c καινότητι
r ζωής s περιπατήσωμεν. b ει r γαρ x σύμφυτοι r γε-
γόναμεν τω m ομοιώματι . ου u θανάτου o αυτού
p αλλά q και τής r αναστάσεως u εσόμεθα. r τού-
το u γινώσκοντες, r ότι o παλαιός r υμών u άνθρω
πος b συνεσταυρώθη, c ίνα o καταργηθή το c σώ-
μα τής r αμαρτίας, του s μηκέτι b δουλεύειν r η-
μάς τή x αμαρτία. o ο r γαρ u αποθανών u δεδικαίω
ται o από τής p αμαρτίας. q ει r δε u απεθάνομεν
r συν u Χριστώ, c πιστεύομεν r ότι r και u συζήσο
μεν b αυτώ. r ειδότες p ότι c Χριστός r εγερθείς s εκ
b νεκρών r ουκέτι x αποθνήσκει, r θάνατος m αυτού
u ουκέτι o κυριεύει. p ο q γαρ r απέθανε τη u αμαρτία
r απέθανεν u εφάπαξ. x ο r δε r ζη, r ζη τω b θεώ. c ού-
τω u και c υμείς r λογίζεσθε s εαυτούς b νεκρούς
r μεν x είναι τη r αμαρτία, m ζώντας u δε τω o θεώ,
p εν u Χριστώ r ιησού τω u κυρίω r ημών. u μη r ουν
r βασιλευέτω η r αμαρτία u εν τω b θνητώ c υμών
p σώματι, c εις το r υπακούειν s αυτή b εν ταις r επι-
θυμίαις x αυτού. r μηδέ m παριστάνετε τα u μέ-
λη c υμών p όπλα q αδικίας τη r αμαρτία, u αλλά
r παραστήσατε u εαυτούς τω r θεώ r ως r εκ s νεκρών
b ζώντας, c και τα p μέλη c υμών r όπλα s δικαιοσύ
νης τω b θεώ. r αμαρτία x γαρ r υμών m ου u κυριεύ-
σει. o ου p γαρ q εστε r υπό u μόμον, r αλλ u υπό r χά-
ριν. r τι ουν. r αμαρτήσομεν b ότι c ουκ p εσμέν r υ-
πό μόμον s αλλ b υπό r χάριν. x μη r γένοιτο. m ουκ
u οιδατε o ότι p ω q παριστάνετε r εαυτούς s δού-
λους r εις u υπακοήν, r δούλοι r εστε ω u υπακού-
ετε, b ήτοι r αμαρτίας p εις c θάνατον, r η s υπακοής b εις
r δικαιοσύνην. x χάρις r δε τω m θεώ u ότι c ήτε p δού
λοι τής q αμαρτίας, r υπηκούσατε δε r εκ u καρδί-

p in q omnes r homines u in r condemnationē:
u sic r et r per r vnius u iustitiam b in c omnes oo
p boies c in r iustificationē f vite. b Sicut r enim
x per r inobedientiā m vni q u hois o peccatores
r constituti p sunt q multi: r ita oo oo oo oo
s z r per x vni q u obeditionē r iusti cōstituentur
u multi. b Lex c autem p subintrauit oo oo
r vt r abundaret s delictum. b Vbi oo oo
r autem x abundauit r dilectū: m superabūdauit
z u gratia. o Vt p sicut q regnauit r peccatum oo
u in r mortem: u ita x et r gratia r regnet oo oo
u per b iustitiam c in p vitam c eternam r per oo
s ieſum b chriſtum r dñm x nostrum. Cap. 6.

Quid b ergo c dicem⁹? p Manebim⁹ u in
c pctō r vt s gr̃a b abūdet? r Absit. r Qui
ei m mortui m sum⁹ u pctō: o quō p adhuc q viue
m⁹ i u illo? r An u ignorat frēs x qr q̃cūq; b ba-
ptiza u in b xp̃o c ieſu: p i c morte r ipſi⁹ t r sum⁹
s baptizati u sum⁹? b Cōsepulti r ei b sum⁹ b cū x il
lo r per m baptiſmum u in o mortem: p vt oo oo
q quō p xp̃s r surrexit r a u mortuis x per r gloriaz
r patris: u ita b et c nos p in c nouitate oo oo
r vite u ābulem⁹. b Si r ei x plātati r facti r sum⁹
m similitudini u mortis o eius: oo oo oo oo
p simul p et q resurrectionis u erimus. r Hoc oo
u scientes r quia r vetus u homo r noſter oo oo
b simul p crucifix⁹ b est c vt p destruatur c corpus
r peccati: vt s vltra s non b seruiamus oo oo
x peccato. m Qui r n. m mortu⁹ m est u iustifica-
o a p pctō. q Si r aūt u mortui s sumus oo t⁹ u est
r cū u xp̃o: r credim⁹ r qr u simł etiã r viuem⁹ u cū
b illo; c scientes p q c xp̃s r resurgens u ex oo
b mortuus r iam non x morit̃r: r mors m illi oo
u vltra u nō o dñabit. p Qđ o ci r mortu⁹ r ē p pctō:
r mortu⁹ r ē u semel: r q r aūt r viuit u viuit b deo.
r Ita p et c vos r existimate s vos b mortuos oo
r quidem x esse r peccato: m viuentes u aūt o deo
p in q christo r ieſu. u Non x ergo oo oo oo
r regnet r pctō u in c vestro b mortali oo oo
p corpore: r vt r obediatis r concupiſcentijs oo
x eius. Sed r neq; m exhibetis u membra oo
o vestra p arma q iniquitatis r peccato o sed oo
r exhibete u vos r deo r tanq; r ex u mortuis oo
b viuentes: c et o membra c vestra r arma s iustitie
b deo. r Peccatū x enī r vobis m non u dñabit.
c Non p enī r sub u lege q estis r sed u sub r gratia.
r Quid r ergo: p Peccabimus b qm̃ c non o su-
m⁹ c sub r lege s sed b sub r gratia: x Absit m An
u nescitis o qm̃ p cui q exhibetis r vos s seruos
r ad u obediēdū: x serui r est cui⁹ cui u obedist:
b siue c pcti p ad c mortez r siue s obeditiōis b ad
r iustitiaz: x Gr̃as r aūt m deo u q o fuistis p serui
q peccati: r obedistis s autem r ex u corde oo

Ephe. 4. c.
Col. 3. b.

ας εις ομ ωαρεδόθητε τύπομ διδαχής, ελευ
θερωθέντες δε από της αμαρτίας εδουλώθη
τε τη δικαιοσύμη. αμθρώπιμομ λέγω διά τημ
ασθένειαμ της σαρκός υμώμ. ώσπερ γαρ πα
ρεστήσατε τα μέλη υμώμ δούλα τη ακαθαρ
σία και τη ανομία εις την ανομίαμ, ούτως μυμ
παραστήσατε τα μέλη υμώμ δούλα τη δι=
καιοσύμη εις αγιασμόμ. ότε γαρ δούλοι ήτε της αμαρτίας, ελεύθεροι ήτε τη δικαιοσύ=
μη. τίμα ουμ καρπόμ είχετε τότε, εφ οίς μυμ
εωαισχύμεσθε. το γαρ τέλος εκείμωμ θάνα=
τος. μυμί δε ελευθερωθέντες απο της αμαρ
τίας, δουλωθέντες δε τω θεώ, έχετε τομ καρ
πόμ υμώμ εις αγιασμόμ, το δε τέλος ζωήμ
αιώμιομ. τα γαρ οψώμια της αμαρτίας θά
ματος, το δε χάρισμα του θεού ζωή αιώμι=
ος εμ Χριστώ ιησού τω κυρίω ημώμ. Cap. 7.

αγμοείτε αδελφοί, γιμώσκουσι γαρ μό
μομ λαλώ, ότι ο μόμος κυριεύει του αμ
θρώπου εφόσομ Χρόμομ ζη. η γαρ ύπαμ=
δρος γυμή τω ζώμτι αμδρί δέδεται μόμω εάμ
δε αποθάμη ο αμήρ, κατήργηται από του
μόμου του αμδρός. άρα ουμ ζώμτος του αμ
δρός μοιχαλίς χρηματίσει, εάμ γέμηται, αμ
δρί ετέρω. εάμ δε αποθάμη ο αμήρ, ελευθέρα
εστίμ από του μόμου, του μη είμαι αυτήμ
μοιχαλίδα γεμομέμημ αμδρί ετέρω. ώστε α
δελφοί μου και υμείς εθαματώθητε τω μό=
μω διά του σώματος του Χριστού εις το γε
μέσθαι υμάς αμδρί ετέρω τω εκ μεκρώμ ε=
γερθέντι, ίμα καρποφορήσωμεμ τω θεώ. ότε
γαρ ήμεμ εμ τη σαρκί, τα παθήματα των α
μαρτιώμ τα διά του μόμου ημργείτο εμ τοις
μελεσιμ ημώμ, εις το καρποφορήσαι τω θα
μάτω. μυμί δε κατηργήθημεμ από του μόμου
αποθαμόμτες εμ ω κατειχόμεθα, ώστε δου=
λεύειμ ημάς εμ καιμότητι πμεύματος και ου
παλαιότητι γράμματος. τί ουμ ερούμεμ. ό
τι ο μόμος αμαρτία. μη γέμοιτο. αλλά τημ
αμαρτίαμ ουκ έγμωμ ειμή διά μόμου. τημ τε
γαρ επιθυμίαμ ουκ ήδειμ, ειμή ο μόμος έλε
γεμ, ουκ επιθυμήσεις. αφορμήμ δε λαβούσα
η αμαρτία διά της εμτολής, κατειργάσατο
εμ εμοί πάσαμ επιθυμίαμ. χωρίς γαρ μό=
μου αμαρτία μεκρά, εγώ δε έζωμ χωρίς μό
μου ποτε. ελθούσης δε της εμτολής η αμαρ
τία έζησεμ, εγώ δε απέθαμομ. και ευρέθη
μοι η εμτολή η εις ζωήμ, αύτη εισ θάματομ.
η γαρ αμαρτία αφορμήμ λαβούσα διά της
εμτολής, εξηπάτησε με, και δι αυτής απέκ
τειμεμ. ώστε ο μεμ μόμος άγιος, και η εμτο=
λή αγία και δικαία και αγαθή. το ουμ αγα
θόμ εμοί γέγομε θάματος, μη γέμοιτο, αλ=

i ei ea forma doctrie i q̄ traditi estis. Li
berati autem a peccato serui facti estis
iustitie. Humanum dico propter
infirmitatē carnis vre. Sicut ei exhi
buistis membra vestra ad seruire immundicie
et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc
exhibete membra vestra seruire iustitie
in sanctificationem. Cum ei serui esset
peccati: liberi fuistis iustitie.
Quē ergo fructū habuistis tūc in illis: in q̄b
erubescitis: Nā finis illoꝝ mors
est. Nunc vero liberati a peccato: 1.Co
serui autem facti deo: habetis fructum
vestrum in sanctificationē: finē vo vitā
eternā. Stipendia enim peccati mors:
gratia autem dei vita eterna:
in christo iesu domino nostro. Cap. 7.
Ignoratis fratres: sciētibus enim le
gez loquor: q̄z lex in homine dūat
quāto tēpore viuit. Nā que sub viro ē
mulier: viuēte viro alligata ē legi. Si
aūt mortuo fuerit vir eius soluta est a
lege viri. Igitur viuente viro
vocabit adultera si fuerit cum alio vi
ri. Si aūt mortuo fuerit vir eius: liberata
est a lege viri: vt non sit
adultera si fuerit cū alio viro. Itaq; fra
tres mei et vos mortificati estis legi
per corpus christi: vt sitis
alteri qui ex mortuis resurrexit:
vt fructificetis deo. Cum
eniz essem in carne: passiones pctōz q̄
per legem erant operabantur in
membris nostris: vt fructificarent morti.
Nunc autem soluti sumus a lege
mortis in q̄ detinebamur: ita vt seruia=
mus in nouitate spiritus: et non in
vetustate littere. Quid ergo dicemus.
Lex peccatum est: Absit. Sed
peccatum non cognoui nisi per legem.
Nā cōcupiscētiā nesciebā: nisi lex dice= Exod.
ret. Nō cōcupisces. Occasione aūt acce Deute
pta pctī per mandatum operatum est
in me oēm cōcupiscentiā. Sine lege eī
pctī mortuū erat: ego aūt viuebā sine le
ge aliq̄n. Sed cū venisset mādatū: pctī
reuixit: ego aūt mortuus sū. Et inuētū ē
mihi mādatū q̄ erat ad vitā: hoc ee ad
morte. Nā pctī occasione accepta p
mādatū seduxit me: et p illud occidit.
Itaq; lex quidez sancta: et mandatum 1.Thi.
sctī et iustū et bonū. Quod ergo bonū ē:
mihi factū est mors: Absit: Sed

λα/ η αμαρτία ἵμα φαμή αμαρτία λιά/ Του α
γαθού μοι κατεργαζομέμη θάματομ, ἵμα γέ=
μηται καθ υωερβολήμ αμαρτωλός/ η αμαρ=
τία λιά/ Της εμτολής. οἴλαμεμ γαρ ότι/ ο μό
μος ωμευματικός εστίμ. εγώ λε σαρκικός ει
μί, ωεπραμέμος υωό/ Τημ αμαρτίαμ. ο γαρ
κατεργάζομαι ου γιμωσκω. ου γαρ ο θε=
λω Τούτο ωρασσω, αλλ ο μισώ Τούτο ωοι
ώ. εί λε ο ου θέλω Τούτο ωοιώ, σύμφημι
/Τω μόμω ότι καλός. νυμί λε ουκέτι εγω κα
τεργάζομαι αυτό, αλλ/ η οικούσα εμ εμοί α
μαρτία. οἴλα γαρ ότι ουκ οικεί εμ εμοί
Τουτέστιμ εμ/ Τη σαρκί μου αγαθόμ./ Το γαρ
θελειμ ωαράκειται μοι,/ Το λε κατεργάζεσ=
θαι/ Το καλόμ, ουχ ευρίσκω. ου γαρ ο θέλω
ωοιω αγαθομ, αλλ ο ου θέλω κακόμ Τού=
το ωράσσω. ει λε ο ου θέλω εγώ Τούτο
ποιω, ουκέτι εγω κατεργάζομαι αυτό, αλλ
/η οικούσα εμ εμοί αμαρτία. ευρίσκω άρα
/Τομ μόμομ/Τω θέλομτι εμοί ωοιείμ/Το καλόμ
ότι εμοί/Το κακόμ ωαράκειται. συμήδομαι
γαρ/Τω μόμω/Του θεού κατά/Τομ έσω άμ=
θρωπομ. βλεπω λε έτερομ μόμομ εμ/Τοις μέ=
λεσι μου αμτιστρατευόμεμομ/Τω μόμω/Του
μοός μου, και αιχμαλωτιζομτα με εμ/Τω μό
μω/Της αμαρτίας/Τω όμτι εμ/Τοις μέλεσι μου
Ταλαίπωρος εγω άμθρωπος, Τις με ρύσεται
εκ/Του σωματος/Του θαμάτου Τούτου. ευ=
χαριστώ/Τω θεω διά ιησού χριστού/Του
κυρίου ημώμ. ἄρα ουμ αυτός εγώ/Τω μεμ
μοι Δουλεύω νόμω θεού, /Τη λε σαρκί νό=
μω αμαρτίας. Cap. viii.

Ουδέμ ἄρα μυμ κατάκριμα/Τοις εμ χρισ=
τω ιησού μη κατά σαρκα περιπατούσιμ,
αλλά κατά πμεύμα./ο γαρ νόμος/Του πμεύ
ματος/Της ζωής εμ Χριστώ ιησού ηλευθερω
σε με από/Του νόμου/Της αμαρτίας και/Του
θαμάτου./Το γαρ αδύματομ/Του νόμου εμ
ω ησθεμει διά/Της σαρκος, ο θεός/Τομ εαυ=
τού υιομ ωέμψας εμ ομοιωματι σαρκός α=
μαρτίας, και ωερι αμαρτίας κατέκριμε/Τημ α
μαρτίαμ εμ/Τη σαρκί, ἵμα/Το δικαίωμα/Του
νόμου ωληρωθή εμ ημίμ/Τοις μη κατά σάρ
κα ωεριωατούσιμ, αλλά κατά πμεύμα. / οι
γαρ κατά σάρκα όμτες, Τα/Της σαρκός φρο
μούσιμ, οι λε κατά πμεύμα Τα/Του πμεύμα=
τος./Το γαρ φρόμημα/Της σαρκός θάματος,
/Το λε φρόμημα/Του πμεύματος ζωή και ει=
ρήμη. διότι/Το φρόμημα/Της σαρκος έχθρα
εις θεόμ. /Τω γαρ μόμω/Του θεού ουχ υωο
τάσσεται, ουδέ γαρ δύμαται./οι λε εμ σαρ=
κί όμτες, θεώ αρέσαι ου δύμαμται. υμείς λε
ουκ εστέ εμ σαρκί, αλλ εμ πμεύματι. είωερ

peccatum vt appareat pctm̃ per bonum
operatum est mihi mortem: vt fiat
supra modum peccans peccatum
per mandatum. Scimus n. quia lex
spiritalis est. Ego autem carnalis sum
venundatus sub peccato: quod enim
operor nō intelligo. Nō m. qđ volo bo
nū hoc ago: sz qđ odio malū illđ facio.
Si aūt quod nolo illud facio: cōsentio
legi qm̃ bona ē. Nūc ām iā nō ego op
or illđ: sed quod habitat in me peccatū.
Scio enim quia non habitat in me
hoc est in carne mea bonum. Nam
velle adiacet mihi: perficere autem
bonum non inuenio. Non enim qđ vo
lo bonū hoc facio: sz qđ nolo malū hoc
ago. Si autem quod nolo illud
facio: iam nō ego operor illud: sed
quod habitat i me pctm̃. Inuemio igit
legem volenti mihi facere bonum:
qm̃ mihi malum adiacet. Cōdelector
enim legi dei scm interiorem hominez.
Video autez aliam legem in membris
meis repugnantem legi
mentis mee: et captiuantē me in lege
peccati que est in membris meis.
Infelix ego homo: quis me liberabit
de corpore mortis huius? Gratia
dei per ihesum christum
dominum nostrum. Igitur ego ipse
mente seruio legi dei: carne autez legi
peccati. Cap. viii.

Nihil ergo nūc dāmatiōis ē his q sūt
in xpo iesu q nō secz carnē ambu
lāt. Lex enim spiritus
vite in christo iesu liberauit
me a lege peccati et
mortis. Nam qđ impossibile erat legi in
quo infirmabat per carnē: deꝰ filiū suū
mittens in similitudinē carnis peccati:
et de peccato damnauit peccatum
in carne: vt iustificatio
legis impleret in nobis: q nō secz car
nem ambulamus: sed secundum spiritū.
Qui n. sm carnē sūt q carnis sūt sapi
unt: q vero secz spm̃ sūt q sūt spūs sentiūt.
Nam prudentia carnis mors est:
prudentia autem spiritus vita et pax.
Quoniam sapientia carnis inimica est
deo. Legi enim dei non est subiecta:
nec enim potest. Qui autem in carne
sūt: deo placere non possūt. Vos autē
in carne nō estis sed in spiritu: si tamē

πνεύμα θεού οικεί εμ υμίν. ει δε τις πνεύμα
Χριστού ουκ έχει, ούτος ουκ εστίν αυτού.
ει δε Χριστός εν υμίν, το μεν σώμα νεκρόν
δι αμαρτίαν, το δε πνεύμα ζωή δια δικαιοσύ
νην. ει δε το πνεύμα του εγείραντος ιησούν
εκ νεκρών οικεί εν υμίν, ο εγείρας τον χρι
στόν εκ νεκρών ζωοποιήσει και τα θνητά σώ
ματα υμών δια το ενοικούντος αυτού
πνεύματος εν υμίν. άρα ουν αδελφοί ο=
φειλέται εσμέν ου τη σαρκί του κατά σάρκα
ζην. ει γαρ κατά σάρκα ζήτε, μέλλετε απο=
θνήσκειν. ει δε πνεύματι τας πράξεις του
σώματος θανατούτε, ζήσεσθε. όσοι γαρ
πνεύματι θεού άγονται, ούτοι εισίν υιοί θε
ού. ου γαρ ελάβετε πνεύμα δουλείας πά=
λιν εις φόβον, αλλ ελάβετε πνεύμα υιοθε=
σίας, εν ω κράζομεν αββά ο πατήρ. αυτό το
πνεύμα συμμαρτυρεί τω πνεύματι ημών
ότι εσμέν τέκνα θεού. ει δε τέκνα, και κλη
ρονόμοι. κληρονόμοι μεν θεού, συγκληρο=
νόμοι δε χριστού. είπερ συμπάσχομεν, ί=
να και συνδοξασθώμεν. λογίζομαι γαρ ότι
ουκ άξια τα παθήματα του νυν καιρού προς
την μέλλουσαν δόξαν αποκαλυφθήναι εις
ημάς. η γαρ αποκαραδοκία της κτίσεως
την αποκάλυψιν των υιών του θεού απε=
κδέχεται. τη γαρ ματαιότητι η κτίσις υπετά=
γη ουχ εκούσα, αλλά δια τον υποτάξαντα
επ ελπίδι, ότι και αυτή η κτίσις ελευθερω=
θήσεται απο της δουλείας της φθοράς εις
την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του
θεού. οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συ=
στενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν. ου μό
νον δε, αλλά και αυτοί την απαρχήν του
πνεύματος έχοντες, και ημείς αυτοί εν εαυ
τοίς στενάζομεν υιοθεσίαν απεκδεχόμενοι
την απολύτρωσιν του σώματος ημών.
τη γαρ ελπίδι εσώθημεν. ελπίς δε βλε=
πομένη, ουκ έστιν ελπίς. ο γαρ βλέπει τις
τι και ελπίζει. ει δε ο ου βλέπομεν ελπίζο
μεν, δι υπομονής απεκδεχόμεθα. ωσαύτως
δε και το πνεύμα συναντιλαμβάνεται ταις
ασθενείαις ημών. το γαρ τι προσευξόμεθα
καθό δει ουκ οίδαμεν, αλλ αυτό το πνεύ
μα υπερεντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμοίς
αλαλήτοις. ο δε ερευνών τας καρδίας οίδε
τι το φρόνημα του πνεύματος, ότι κατά
θεόν εντυγχάνει υπέρ αγίων. οίδαμεν δε
ότι τοις αγαπώσι τον θεόν πάντα συνερ=
γεί εις το αγαθόν, τοις κατά πρόθεσιν κλη=
τοίς ούσιν. ότι ους προέγνω και προώρισε
συμμόρφους της εικόνος του υιού αυτού,
εις το είναι αυτόν πρωτότοκον εν πολλοίς

spūs dei habitat in vobis. Si qs ām spūm
christi non habet: hic non est eius. Si
ām xp̄s in vob̄ ē: corp̄ q̄dē mortuū ē
ꝓpter peccm: spūs vero vita ꝓpter iusti
ficationē. Si spūs eius qui suscitauit
ihesū a mortuis habitat in vob̄: q̄ suscitauit
ihesū xp̄m a mortuis vificabit & mortalia
vra: ꝓpter inhabitantem spūm eius in vobis. Ergo fratres debitores
sumus non carni vt secundum carnem
viuam⁹. Si enim viuerit̄: moriemini. Si autem spiritu facta
carnis mortificauerit̄: viuet̄. Quicūq;
spiritu dei agunt: hi sunt filij dei
Non enim accepistis spiritū seruitutis iterū in timore: sed accepist̄ spūm adoptiōis
filioꝝ dei: in quo clamam⁹ abba pr̄. Ipse
enim spūs testimoniū reddet spūi nostro
q̄ sum⁹ filij dei. Si ām filij & heredes:
heredes quidē dei: coheredes cū
autem christi: si tamen compatimur vt
& conglorificemur. Existimo enim q̄
non sūt cōdigne passiones huius tp̄is ad
futuram gloriam que reuelabitur in
nobis. Nam expectatio creature
reuelationem filioꝝ dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta est
nō volens: sed ꝓpter eum q̄ subiecit eam in spe: q̄ et ipsa creatura liberabi
tur a seruitute corruptionis in
libertatem glorie filioꝝ dei. Scim⁹ enim q̄ omnis creatura ingemi
scit & parturit vsq; adhuc. Non solum
autem illa sed et nosipsi primitias
spiritus habentes: et ipsi intra nos
gemim⁹ adoptionem filioꝝ dei: expectā
tes redemptionem corporis nostri. Spe ei salui facti sum⁹. Spes ām q̄ vi
detur: nō est spes. Nam quod videt qs
quid sperat: Si ām qđ nō videm⁹ spe
ram⁹: per patientiā expectam⁹. Similiter
autem et spiritus adiuuat
infirmitatem nostram. Nā quid oremꝰ
sicut oportet nescim⁹: sed ipse spiritus
postulat pro nobis gemitibus
enarrabilib⁹. Qui ām scrutat corda scit
quid desideret spiritus: quia secundum
deū postulat pro sanctis. Scimus ām
qm diligentib⁹ deū omnia cooperantur
in bonū his q̄ scm ꝓpositū vocati sūt
sancti. Nā quos prescinit & predestinauit
conformes fieri imaginis filij sui:
vt sit ipse primogenitus in multis

1. Th
Gal.
1. Cor. Heb.

αλελφοίς. ᵃ ους ᵇ λεᶜ ωροώρισε, ᵈ τούτους ᶜ και ᶠ εκάλεσε. ᵍ και ᵇ ους ᶠ εκάλεσε, ᵏ τούτους ᶠ και ᵐ ε= λικαίωσεμ. ⁿ ουσ° λεᵖ ελικαίωσε, ᵍ τούτους ᶠ και ᵍ ε δόξασε. ᵗ Τι ⁿ ουν ᵖ ερούμεμ ᶠ ωρος Ταύτα. ᵃ ει/ο ᵇ θε ός ᶜ υπέρ ° ημών, ᶜ Τις ᶠ καθ ᵍ ημών. ᵇ όσγε/Του ᶠ ιδίου ᵏ νιού ᶠ ουκ ᵐ εφείσατο, ⁿ αλλ ° υπέρ ᵖ ημών ᵍ πάμ= των ᶠ παρέδωκεμ ᵍ αυτόμ, ᵗ πως ⁿ ουχί ᵏ και ᶠ συμ αυτώ/Τα ᵃ πάμτα ᵇ ημίμ ᶜ χαρίσεται. ᵈ Τις ᶜ εγκα= λέσει ᶠ κατά ᵍ εκλεκτών ᵇ θεού. ᵗ θεός/ο ᵏ δικαιών, ᵗ Τις/ο ᵐ κατακρίνων. ⁿ Χριστός/ο ° αποθανών ᵖ μάλλομ ᵍ δε ᶠ και ᵍ εγερθείς, ᶠ ος ⁿ και ᶠ εστίμ ᶠ εμ Δε= ξιά/Του ᵍ θεού, ᵇ ος ᶜ και ᵍ εμτυγχάμει ᶜ υπέρ ᶠ ημών. ᵍ Τις ᵇ ημάς ᶠ χωρίσει ᵏ απο/Της ᶠ αγάπης/Του ᵐ χρι στού. ⁿ θλίψις, ° ᵖ στεμοχωρία, ᵍ ᶠ διωγμός, ᵇ ᶠ λιμός, ⁿ ᶠ γυμότης ᶠ ᶠ κίμδυμος, ᵍ ᵇ μάχαιρα. ᶜ καθώς ᵇ γέγραπται. ᶜ ότι ᶠ εμέκα ᵍ σου ᵇ θαματού= μεθα ᶠ όλημ/Την ᵏ ημέραμ, ᶠ ελογίσθημεμ ᵐ ως ⁿ πρό βατα ° σφαγής. ᵖ αλλ ᵍ εμ/Τούτοις ⁿ πάσιμ ᶠ υπερ= μικώμεμ ⁿ Διά/Του ᶠ αγαπήσαμτος ᶠ ημάς. ᵗ πε= πεισμαι ᵃ γαρ ᵇ ότι ᶜ ούτε ° θάματος, ᶜ ούτε ᶠ ζωή, ᵍ ούτε ᵇ άγγελοι, ᶠ ούτε ᵏ αρχαί, ᶠ ούτε ᵐ δυμάμεις, ⁿ ούτε ° εμεστώτα, ᵖ ούτε ᵍ μέλλομτα, ᶠ ούτε ⁿ ύ= ψωμα, ᶠ ούτε ⁿ βάθος, ᶠ ούτε ᶠ Τις ᶠ κτίσις ⁿ ετέρα ᵇ δυ μήσεται ᶜ ημάς ° χωρίσαι ᶜ απο/Της ᶠ αγάπης/Του ᵍ θεού/Της ᵇ εμ ᶜ Χριστώ ᵏ ιησού/Τω ᶠ κυρίω ᵐ η= μών. Cap. 9.

Αλήθειαμ ᵇ λέγω ᶜ εμ ° Χριστώ ᶜ ου ᶠ ψεύδομαι ᵍ συμμαρτυρούσης ᵇ μοι/Της ᶠ συμειδήσεως ᵏ μου ᶠ εμ ᵐ πμεύματι ⁿ αγίω, ° ότι ᵖ λύπη ᵍ μοί ᶠ εστι ᵗ μεγάλη ᶠ και ⁿ αδιάλειπτος ᶠ οδύμη/Τη ᶠ καρδία ᵗ μου. ᵃ ηυχόμημ ᵇ γαρ ᶜ αυτός ° εγώ ᶜ ανάθεμα ᶠ ει μαι ᵍ από/Του ᵇ Χριστού ᶠ υπέρ/Των ᵏ αδελφών μου/Των ᵐ συγγενών μου ° κατά ᵖ σάρκα ᵍ οίτινες ᶠ εισίμ ⁿ ισραηλίται, ᶠ ων ⁿ υιοθεσία, ᵗ και/η ᶠ δόξα ᵗ και/αι ᵃ διαθήκαι, ᵇ και/η ᶜ νομοθεσία, ° και/η ᶜ λα τρεία, ᶠ και/αι ᵍ επαγγελίαι, ᵇ ων/οι ᶠ πατέρες ᵏ και ᶠ εξ ᵐ ων/ο ⁿ Χριστός/Το ° κατά ᵖ σάρκα, ο ᵍ ων ᶠ επί ⁿ πάν των ᶠ θεός ⁿ ευλογητός ᶠ εις/τους ᶠ αιώνας ᵗ αμήν. ᵃ ουχ ᵇ οίον ᶜ δε ° ότι ᶜ εκπέπτωκεμ/ο ᶠ λόγος/Του ᵍ θε ού. ᵇ ου ᶠ γαρ ᵇ πάντες ᶠ οι ᵐ εξ ⁿ ισραήλ ° ούτοι ᵖ ισρα ήλ, ᵍ ουδ ᶠ ότι ᵃ εισί ᶠ σπέρμα ⁿ αβραάμ ᶠ πάντες ᶠ τέκ μα. ᵗ αλλ ᵃ εμ ᵇ ισαάκ ᶜ κληθήσεταί ᵇ σοι ᶜ σπέρμα ᶠ του τέστιμ ᵍ ου/Τα ᵇ τέκμα/Της ᶜ σαρκός ᵏ Ταύτα ᶠ τέκμα /Του ᵐ θεού, ⁿ αλλά/Τα ° τέκμα/Της ᵖ επαγγελίας ᵍ λογίζεται ᶠ εις ᵍ σπέρμα. ᶠ επαγγελίας ⁿ γαρ/ο ᶠ λό γος ᶠ ούτος. ᵗ κατά/Τομ ᵃ καιρόμ ᵇ Τούτομ ᶜ ελεύσο= μαι, ᵇ και ᶜ έσται/Τη ᶠ σάρρα ᵍ υιός. ᵇ ου ᶠ μόμον ᵏ λε ᶠ αλλά ᵐ και ⁿ ρεβέκκα ° εξ ᵖ ενός ᵍ κοίτημ ᶠ έχουσα ᵃ ισα άκ/Του ᶠ πατρός ⁿ ημών. ᵗ μήπω ᶠ γαρ ᵗ γεμμηθεμ= των ᵃ μήδε ᵇ πραξάντων ᶠ Τι ᵇ αγαθόμ ᶜ η ᶠ κακόμ, ᵍ ί μα/η ᵇ κατ ᶠ εκλογήμ ᵏ προθεσις/Του ᶠ θεού ᵐ μέ μη, ⁿ ουκ ° εξ ᵖ έργων ᵍ αλλ ᶠ εκ/Του ⁿ καλούντος, ᶠ ερρέθη ⁿ αυτή, ᵗ ότι/ο ᶠ μείζων ᵃ δουλεύσει/Τω ᵃ ελά

ᶠ fratrib⁹. ᵃ Quos ᵇ ãt ᶜ prædestinauit ° bos ᶠ τ ᶠ vocauit: ᵍ et ᵇ quos ᶠ vocauit ᵏ bos ᶠ τ ᵐ iustifica uit: ⁿ quos ° ãt ᵖ iustificauit ᵍ illos ᶠ et ᵍ magnifi cauit. ᵗ Quid ⁿ ergo ᵏ dicem⁹ ᶠ ad ᶠ hec: ᵃ Si ᵇ de⁹ ᶜ p ° nobis ᶜ qs ᶠ cõtra ᵍ nos: ᵇ Qui ẽt ᵖ ppo ᵏ filio ᶠ suo ᶠ nõ ᵐ pepercit: ⁿ sed ° p ᵖ nobis ᵍ oib⁹ ᶠ tradidit ᵍ illum: ᶠ quomodo ⁿ nõ ᶠ etiaz ᶠ cum ᶠ illo ᵍ oĩa ᵇ nobis ᶜ donabit. ᵈ Quis ᶜ accusa= bit ᶠ aduersꝰ ᵍ electos ᵇ dei: ᶠ De⁹ ᵏ q iustificat: ᶠ quis ẽ ᵐ q ⁿ pdẽnet. ° Xps ihesus q ᵖ mortuus est: ᵍ imo ᶠ q ᶠ resurrexit: ᶠ q ᶠ est ᶠ ad ᶠ dexterã ᵍ dei: ᵇ qui ᶜ etiã ° interpellat ᶜ pro ᶠ nobis. ꝏ ᶜ quis ergo ᵇ nos ᶠ sepabit ᵏ a ᶠ charitate ᵐ xpi? ⁿ Tribulatio: ° an ᵖ angustia: ᵍ an ᶠ fames ⁿ an ᵏ nuditas: ᶠ an ᶠ piculũ: ᵍ an ᶠ persecutio: ᵍ an ᵇ gladꝰ? ᶜ Sicut ° scriptũ ᵍ est. ᶠ Qr ᶠ ppter ᵍ te ᵇ mortificamur ᶠ tota ᵏ die: ᶠ estimati ᶠ sum⁹ ᵐ sic ⁿ oues ° occisiõis. ᵖ Sed ᵍ i ᶠ his ᵍ oib⁹ ᶠ supa= mus ⁿ ppter ᶠ eum ᶠ qui ᵏ dilexit ᶠ nos. ꝏ ᵍ cui ᵇ q ᶜ neq ° mors: ᶜ neq ᶠ vita ⌊ ᶠ Cert⁹ ᵍ sũ ᵍ neq ᵇ ãgeli: ᶠ neq ᵏ pncipat⁹: ᶠ neq ᵐ ᵡtutes: ⁿ neq ° ista: ᵖ neq ᵍ futura: neq ᵍ fortitudo: ᶠ neq ᵍ altitudo: ᶠ neq ᵐ pfũdũ: ᶠ neq ᵍ creatu ra ᵍ alia ᵇ poterit ᶜ nos ° separare ᶜ a ᶠ charitate ᵍ dei: que est ᵇ in ᶠ christo ᵏ ihesu ᶠ domino ᵐ no= stro. Cap. 9.

Veritatẽ ᵇ dico ᶜ in ° xpo ᶜ non ᶠ mentior ᵍ testimoniũ ᵇ mihi ᵍ phibẽte ᶠ pscictia ᵏ mea ᶠ in ᵐ spiritu ⁿ sãcto: ° qñ ᵖ tristitia ᵍ mihi ᵍ magna ᶠ est ᶠ et ⁿ continuus ᵏ dolor ᶠ cordi ꝏ ᶠ meo. ᵃ Optabam ᵇ ei ᵖ ego ᶜ ipse ᶜ anathema ᶠ esse ᵍ a ᵇ christo ᶠ pro ᵏ fratribus ꝏꝏꝏ ᶠ meis q sunt ᵐ cognati ⁿ mei ᵍ scom ᵖ carnẽ ᵍ q ᶠ sunt ᵍ israelite: ᶠ quoz ⁿ adoptio est filioz: ᵏ τ ᶠ glia ᵏ τ ᵃ testamẽtũ ᵇ τ ᶜ legislatio ° τ ᶜ obsequiũ ᶠ τ ᵍ pmissa: ᵇ quorum ᶠ patres ᶠ ex ᵐ quibus est ⁿ christꝰ ° scom ᵖ carnẽ: ᵍ qui ᵍ est ᶠ sup ᵍ omnia ᶠ de⁹ ⁿ benedictus ᵏ in ᶠ secula ᵏ amen. ꝏꝏꝏ ° Non ᶜ aũt ᵍ q ᶠ excidit ᶠ verbum ᵍ dei. ꝏꝏ ᵇ Nõ ᶜ ei ᵏ oẽs ᶠ q ᵐ ex circũcisiõe sũt ⁿ isrl: ° hi sũt ᵖ israelite: ᵍ neq ᶠ q ᵍ semẽ ᵍ sunt ⁿ abrae ᶠ oẽs ᶠ filij. ᵗ Sed ᵃ in ᵇ isaac ᶜ vocabit ° tibi ᶜ semẽ: ᶠ id ᵍ est ᵍ non qui ᵇ filij ᶠ carnis ᵏ hi ᶠ filij ꝏꝏꝏ ᵐ dei: ⁿ sed qui ° filij sunt ᵖ promissionis ꝏ ᵍ estimant ᶠ in ᵍ semĩe. ᶠ Promissiõis ⁿ ei ᵡbũ ᶠ hoc est. ᵗ Scom ᵇ hoc ᵃ tps ᶜ veniaz ꝏꝏ ° et ᶜ erit ᶠ sare ᵍ filius. ᵇ Non ᶠ solum ᵏ aũt illa: ᶠ ꝛ ᵐ τ ⁿ rebecca ° ex ᵖ uno ᵍ cõcubitu ᶠ hñs ᵍ isa ac ᶠ pris ⁿ nri. ᶜ Cũ ᶠ eni ᶠ nõdum ᵗ nati fuissent: ᵃ aut ᶜ aliquid ᵈ boni ᵇ egissent ᶜ aut ᶠ mali: ᵍ vt ᵇ scom ᶠ electionẽ ᵏ propositũ ᶠ dei ᵐ maneret: ⁿ non ° ex ᵖ operibus ᵍ sed ᶠ ex ᵍ vocante ꝏ ꝏ ᶠ dictuz ᶠ est ⁿ ei: ᵗ quia ᶠ maior ᵗ seruiet ᵍ minori

S

σσομι b καθώς c γέγραπται./Τομ b ιακώβ c ηγάπησα, / Τομ c δε e ησαύ h εμίσησα. i Τι k ουμ c ερούμεν. m μη n αδικία o πωρά / Τω p θεώ. q μη c γένοιτο./Τω o γαρ c μωυσεί n λέγει. r ελεήσω c ον / αν e ελεώ, b και c οικτειρήσω o ον c αν c οικτείρω. s άρα b ουμ c ον / Του k θέλοντος, l ουδε/Του m τρέχοντος, n αλ= λά / Του o ελεούντος p θεού. q λέγει c γαρ/η e γρα= φή/Τω c φαραώ. n ότι r εις c αυτό ' Τούτο e εξήγειρα b σε, c όπως o εμδείξωμαι c εμ c σοι / Τημ s δύναμιμ b μου, c και b όπως c διαγγελή / Το m όνομα n μου c εμ p πάση/Τη q γη. r άρα o ουμ c ον n θέλει r ελεεί, c ον s δε e θέλει b σκληρύνει. s ερείς o ουμ c μοι. r Τι e έτι b μέμφεται./Τω c γαρ b βουλήματι c αυτού m Τις h ανθέστηκε. o μενούνγε p ω q άνθρωπε c συ e Τις c ει o αντα πο κριτόμενος / Τω x θεώ. c μη ' ερεί/Το o πλάσμα/Τω b τλάσαντι c Τι o με c εποίησας ούτως. s η b ουκ c έχει b εξουσίαν/ο c κεραμεύς/Του m πη λού n εκ / Του o αυτού p φυράματος q ποιήσαι c ο e μεν/εις n Τιμήν c σκεύος, c ο δε e εις b ατιμίαν. c ει o δε c θέλων/ο c θεός e εμδείξασθαι/Τημ b οργήν c και b γνω ρίσαι / Το c Δυνατόν m αυτού, n ήνεγκεν o εν p πολ= λή q μακροθυμία c σκεύη e οργής c κατηρτισμέ= να n εις r απώλειαν, c και c ίνα e γνωρίση/Τον b πλού τον/Της c δόξης o αυτού c επί c σκεύη e ελέους b α c ποητοίμασεν b εις c δόξαν. m ους n και o εκάλεσεν p ημάς q ου c μόνον o εξ c ιουδαίων, n αλλά c και c εξ e εθ νών. o ως b και c εν/Τω o ωσηέ c λέγει. c καλέσω / Του e ου b λαόν c μου b λαόν c μου, m και/Τημ n ουκ o ηγα πημένην, p ηγαπημένην. q και c έσται e εν/Τω c Τόπω n ου r ερρέθη c αυτοίς ' ου e λαός b μου c υμείς, p εκεί c κληθήσονται c υιοί e θεού b ζώντος. c ησαΐας b δε c κράζει m υπέρ / Του n ισραήλ. o εάν p η/ο q αριθμός / Των c υιών e ισραήλ c ως/η n άμμος / Της r θαλάσ= σης, / Το c κατάλειμμα c σωθήσεται. e λόγον b γαρ c συντελών b και c συντέμνων c εν e δικαιοσύνη, b ότι c λόγον b συντετμημένον c ποιήσει m κύριος n επί/Της o γης. p καθώς q προείρηκεν c ησαΐας. e ει μη c κύριος n σαβαώθ r εγκατέλιπεν c ημίν ' σπέρμα, e ως b σόδομα c αν p εγενήθημεν c και c ως e γόμορρα b αν c ωμοιώθημεν. b Τι c ουν m ερούμεν. n ότι o έθνη / Τα p μη q διώκοντα c δικαιοσύνην, e κατέλαβε c δι= καιοσύνην, n δικαιοσύνην r δε/Την c εκ ' πίστεως. n ισραήλ b δε c διώκων o νόμον c δικαιοσύνης, c εις e νόμον b δικαιοσύνης c ουκ b έφθασε. c διατί. m ότι n ουκ o εκ p πίστεως, q αλλ c ως e εξ c έργων n νόμου. r προσέκοψαν c γαρ/Τω ' λίθω / Του e προσκόμ= ματος b καθώς c γέγραπται. o ιδού c εγώ ' Τίθημι e εν b σιών ' λίθον b προσκόμματος c και m πέτραν n σκανδάλου, o και p πας/ο q πιστεύων c επ e αυτώ

ΑΔελφοί Cap. 10. [ου n καταισχυνθήσεται. / η b μεν c ευδοκία/Της o εμής c καρδίας c και/η e δέ ησις/η b προς/Τον c θεόν b υπέρ/Του ' ισραήλ m εστίν n εις o σωτηρίαν. p μαρτυρώ q γαρ c αυτοίς, e ότι c ζήλον

b sicut c scriptū c est. o Jacob c dilexi: ∞∞∞ Mala.
e esau c aūt b odio b habui. c Quid b ergo c dicem? m Numqd n iniqtas o apd p deū? q Absit.
c Moysi e eni n dicat. r Miserebor c cui e miser Exo. 3
tus: b et c miaz c pstabo o cui c misereb. e Igit
tur b volentis c neqz m currentis n sed ∞∞∞
o miserentis est p dei. q Dicit c enim e scriptura Exo.
c pharaoni. n Quia c in ' hoc c ipsum e excitaui
b te c vt o ostendam c in c te e virtutem ∞∞∞
b meaz: c et vt annuncietur m nomen n meum
o in p vniersa q terra. r Ergo c cui n vult c misere
tur: et quē vult b indurat. c Dices o itaqz c mi
hi. r Quid e adhuc b querit. b Voluntati c eius m quis n resistit? p O homo c tu e quis c es
n qui n respondeas c deo. r Numquid dicit ∞ Esaie
e figmentū b ei b qui b se b finxit: c quid o me c feci Dicere
sti sic. e An b nō c habet b potestatē c figulus m lu
ti n ex o eadem p massa q facere c aliud ∞∞∞
e quidē c vas c in n honorē: c aliud vero e in b cō
tumeliā? o Qd c si de c volēs e ostendere b irā c et
b notā b facere c potētiā m suā: n sustinuit o i p mul
ta q patientia c vasa e ire c aptata ∞∞∞
n in c interitum: c vt o ostenderet b diuitias ∞
c glorie o sue c in c vasa e misericordie b que ∞
c preparauit b in c gliaz. m Quos n et o vocauit
q nō c solū n ex c iudeis n sed c etiam c ex c gētib?:
e sicut c in o osee c dicit. c Vocabo ∞∞∞ Osee
e non b plebez c meā: b plebē meā: m et n nō o dile
ctaz b dilectā: et nō miaz p secutā: miaz p secu=
tā. q Et c erit e i c loco n vbi c dictum z est c eis: c non Osee
e plebs b mee c vos: o ibi c vocabūtur c filij e dei
b viui. c Esaias b aūt clamat m p n isrl. o Si p fue Esaie
rit q numer? c filioz e isrl c tanqz n arena c maris
c reliquie c salue c fient. e Verbū b enim ∞∞
c cōsūmians o et c abbreuiās c in e equitate: ∞∞
b quia c verbum b breuiatum c faciet m dominus
n super o terraz. Et p sicut q pdixit c esaias. e Ni Esaie
si c domin? n sabaoth b reliquisset c nobis c semē
e sicut b sodoma o facti o essem?: e et c sicut e go=
morra c similes c fuissem?. b Quid c ergo m dice
m?: n Qd o gētes q q nō q sectabant c iustitiā:
e apprehēdert c iustitiā: n iustitiā b aūt q c ex c fi
de ē. e Israel b vero c sectādo o legē c iustitie c in
e legē b iustitie c nō b peruenit. c Quare? m Quia
n non o ex p fide: q sed c quasi n ex c operibus. ∞
b Offenderunt c eni in c lapidem e offensionis:
b sicut c scriptū c est. o Ecce c pono ∞∞∞ Esa
e in b sion c lapidem b offensionis c et m petram
n scandali: o et p qui q credit c in e eū c non n cō

Fratres Cap. 10. [fundetur.
c volūtas b qdē c cordis o mei c et obsecra
tio b ad c deū m fit b pro c illis n i o salutez. p Testi
moniū q eni p phibeo c illi n q c emulationē qdē

λομ" θεού ˣ ἐχουσιμ, ʳ αλλ᾽ ου" κατ ᵇ επίγνωσιμ.
ᶜ αγνοούντες ᵖ γαρ / Την / Του ᶜ θεού ʳ Δικαιοσύνην,
" και / Την ʰ ιδίαν ʳ Δικαιοσύνην ᵏ ζητούντες ˡ στήσαι,
/ Τη ᵐ Δικαιοσύνη / Του " θεού ° ουχ ᵖ υπετάγησαν.
ᵍ Τέλος ᶜ γαρ ᵖ νόμου ᶜ Χριστός " εις ˣ Δικαιοσύνην
ʳ παντί / Τω ᵗ πιστεύοντι. " μωυσής ᵇ γαρ ᶜ γράφει
/ Την ᵛ Δικαιοσύνην / Την ᶜ εκ / Του ʳ νόμου " ότι / ὁ ᵗ ποι
ήσας ˡ αυτά ᵏ άνθρωπος ˡ ζήσεται ᵐ εν " αυτοις. / ἡ
° δε ᵖ εκ ᵍ πίστεως ʳ Δικαιοσύνη " ούτω ˣ λέγει. " μη ᶜ εί
πης ᶜ εν / Τη ᶜ καρδία ᵃ σου, ᵇ Τις ᶜ αναβήσεται ᵖ εις
/ Τον ᶜ ουρανόν, ʳ Τουτέστι ᵍ Χριστόν ʰ καταγαγείν
ἡ ᵏ Τις ˡ καταβήσεται ᵐ εις / Την " άβυσσον, ° Τουτέστι
ᵖ Χριστόν ᵍ εκ ʳ νεκρών ᵉ αναγαγείν. ʳ αλλά " Τι ˡ λέ
γει. ʳ εγγύς ᶜ σου / Το " ρήμα ᵇ εστίν ᶜ εν / Τω ° στόμα
τι ᶜ σου, ʳ και ᵍ εν / Τη ʰ καρδία ᶜ σου, ᵏ Τουτέστι / Το ˡ ρή
μα / Της ᵐ πίστεως " ο ° κηρύσσομεν, ° ότι ᵖ εάν " ο
μολογήσης ᶜ εν / Τω " στόματι ᶜ σου " κύριον ˣ Ιη
σούν, ʳ και ˡ πιστεύσης " εν / Τη ᵇ καρδία ᶜ σου, ° ότι
/ ὁ ᶜ θεος ʳ αυτόν ᵍ ήγειρεν ᵇ εκ ʳ νεκρών, ᵏ σωθήση.
ˡ καρδία ᵐ γαρ " πιστεύεται ° εις ᵖ Δικαιοσύνην,
ᵍ στόματι ʳ δε " ομολογείται ° εις " σωτηρίαν. ʳ λέ
γει ʳ γαρ / ἡ ʸ γραφή. " ότι ᵇ πας / ὁ ᶜ πιστεύων ° επ
ʳ αυτώ, ʳ ου " καταισχυνθήσεται. ᵇ ου ʳ γαρ ᵏ εστί
ˡ Διαστολή ᵐ Ιουδαίου " τε ° και ᵖ Ελληνος. / ὁ ᵍ γαρ
ʳ αυτός " κύριος ʳ πάντων, " πλουτών ˣ εις ʳ πάν
τας / Τους ʳ επικαλουμένους " αυτόν. ᵇ πας ᶜ γαρ
° ος ᶜ αν ʳ επικαλέσηται / Το " όνομα ᵇ κυρίου ʳ σωθή
σεται. ᵏ πως ˡ ουν ᵐ επικαλέσωνται " εις ° ον ᵖ ουκ
ᵍ επίστευσαν; ʳ πως ° δε ʳ πιστεύσουσιν, " ου ˣ ουκ
ʳ ήκουσαν; ˡ πως " δε ᵇ ακούσουσι ᶜ χωρίς ° κηρύ
σσοντος; ʳ πως ʳ δε ᵍ κηρύξουσιν, ᵇ εάν ˡ μη ᵏ απο στα
λώσι, ˡ καθως ᵐ γεγραπται. " ως ° ωραίοι / οι ᵖ πό
δες / Των ᵍ ευαγγελιζομένων ʳ ειρήνην, / Των " ε
ναγγελιζομένων / τα ʳ αγαθά. " αλλ ˣ ου ʳ πάντες
ˡ υπήκουσαν / Τω " ευαγγελίω. ᵇ ησαΐας ᶜ γαρ ° λέ
γει. ᶜ κύριε ʳ Τις ᵍ επίστευσε / Τη ᵇ ακοή ˡ ημών. ᵏ άρα
/ ἡ ˡ πίστις ᵐ εξ " ακοής, / ἡ ° δε ᵖ ακοή ᵍ διά ʳ ρήματος
ᵍ θεού. ʳ αλλά " λέγω. " μη ʳ ουκ ˡ ήκουσαν; ᵃ μενούν
γε, ᵇ εις ᶜ πάσαν / Την ᵖ γην ᶜ εξήλθεν / ὁ ʳ φθόγγος
ᵍ αυτών, ᵇ και ʳ εις / Τα ᵏ πέρατα / Της ˡ οικουμένης / Τα
ᵐ ρήματα " αυτών. ° αλλά ᵖ λέγω. ᵍ μη ʳ ουκ ᵃ έγ
νω ʳ Ισραήλ; " πρώτος ᶜ Μωυσής ʳ λέγει. ʳ εγώ ᵉ πα
ραζηλώσω ᵇ υμάς ᶜ επ ° ουκ ᶜ έθνει, ʳ επ ᵍ έθνει ᵇ ασυνέ
τω ˡ παροργιώ ᵏ υμάς, ˡ Ησαΐας ᵐ δε " απολμά
° και ᵖ λέγει, ᵍ ευρέθην / Τοις ʳ εμέ ᵉ μη ζητούσιν, " εμ
φανής ʳ εγενόμην / Τοις ᶜ εμέ ᵉ μη ᵃ επερωτώσι. ᵇ προς
ᶜ δε / Τον ° Ισραήλ ᶜ λέγει. ʳ όλην / Την ᵍ ημέραν ᵇ εξε
πέτασα / Τας ʳ χείρας ᵏ μου ˡ προς ᵐ λαόν " απειθούν
Κεφ.11. Λέγω ᵇ ουν, ʳ μη ᵍ απώσατο / ὁ ᶜ θεός / Τον ʳ λαόν ᵍ αυτού.
ᵇ μη ˡ γένοιτο. ˡ και ˡ γαρ ᵐ εγώ " Ισραηλίτης ° ειμί,
ʳ εκ ᵍ σπέρματος ʳ Αβραάμ, " φυλής ʳ Βενιαμίν. " ουκ

ᵍ dei ʳ habet ʳ sed ʳ non ᵃ secundū ᵇ scientiam.
ᶜ Ignorantes ᵖ enim ʳ iustitiam ᶜ dei ꝏ
ᵍ et ᵇ suam ᵏ querentes ˡ statuere: ꝏ
ᵐ iustitie " dei ° non ᵖ sunt ᵍ subiecti, ꝏ
ᵍ Finis ʳ enim ᵃ legis ᶜ christus est: " ad ʳ iusti
tiam ʳ omni ᶜ credenti. ᵃ Moyses ᵇ enim ᶜ scri
psit. Qm̄ ᵖ iustitiā que ᶜ ex ʳ lege est ᵍ q̄ ᵇ fecerit
ᵏ homo ˡ viuet ᵐ in " ea. Que ꝏ
° aūt ᵖ ex ᵍ fide est ʳ iustitia ᵃ sic ᶜ dicit. " Ne ʳ dixe
ris ʳ in ᶜ corde ᵃ tuo: ᵇ quis ᶜ ascendet ᵖ in ꝏ
ᶜ celum ʳ id est ᵍ christum ᵇ deducere: ꝏ
ᵏ aut ᵏ quis ˡ descēdet ᵐ in " abyssum: ° hoc ° est
ᵖ xp̄m ᵍ a ʳ mortuis ᵍ reuocare. ʳ Sz " q̄d ˡ dicit
scriptura: ʳ Prope ᵇ est ᵃ verbum ᶜ in ° ore ꝏ
ʳ tuo ʳ et ᵇ in ᶜ corde ˡ tuo. ᵇ Hoc ᵏ est ˡ verbum
ᵐ fidei " q̄ ° predicamꝰ: ° quia ᵖ si ᵍ confitearʃ
ˡ in ° ore ˡ tuo " dominum ˡ ihesum ꝏ
ʳ et ᵃ in ᵇ corde ᶜ tuo ˡ crediderīs ° q̄ ꝏ
ʳ de ᵍ illū ᵍ suscitauit ᵇ a ˡ mortuis ᵏ salu⁹ ᵏ eriʃ.
ˡ Corde ᵐ enim " creditur ° ad ᵖ iustitiam: ꝏ
ᵍ ore ʳ aūt ᵃ cōfessio " fit ʳ ad " salutem. ˣ Dicit
ʳ enim ᵓ scriptura. ᵇ Omnis ᶜ qui ᶜ credit ° in
ʳ illum ʳ non ᵍ confundetur. ᵇ Non ˡ enim ᵏ est
ˡ distinctio ᵐ iudei ᶜ et ᵍ greci. ᵍ Nam ꝏ
ʳ idem ᵃ dominus ʳ omniū: " diues ˣ in ʳ oēs
ʳ qui ˡ inuocant ᵃ illum. ᵇ Omnis ᶜ enim ꝏ
° quicūq; ᶜ inuocauerit ᵍ nomē ᵇ dñi ʳ salu⁹ ʳ erit
ᵏ Quomodo ˡ ergo ᵐ inuocabūt " in ° quē ᵖ nō
ᵍ crediderūt; " Aut ʳ quō ʳ credent ei " quē ˣ nō
ʳ audierūt; ʳ Quō ᵃ āt ᵇ audiēt ᶜ sine ° predicāte;
ʳ Quomodo ʳ vo ᵍ p̄dicabūt: ᵇ nisi ᵏ mittant;
ˡ sicut ᵐ scriptū ᵐ est. " Quam ° speciosi ᵖ pedes
ᵍ euangelizantium ʳ pacem ° euangelizāntiʒ
ʳ bona. " Sed ˣ non ʳ omnes ꝏ
ʳ obediunt ᵃ euangelio. ᵇ Esaias ᶜ enim ° di
cit. ᶜ Dñe ʳ quis ᵍ credidit ᵇ auditui ˡ nr̄o; ᵏ Er
go ʳ fides ᵐ ex " auditu: ᵖ audit⁹ ° aūt ᵍ p̄ Xbū
" xp̄i. ʳ Sed " dico. ˣ Nūq̄d ʳ nō ʳ audierūt; ᵃ Et
quidem ᵇ in ᶜ omnem ° terram ᶜ exiuit ʳ sonus
ᵍ eorum ᵇ et ˡ in ᵏ fines ˡ orbis ˡ terre ꝏ
ᵐ Xba " eor. ° Sed ᵖ dico. ᵍ Nūq̄d ˡ isrl ˡ nō ᵍ co
gnouit; " p̄m⁹ ˣ moyses ʳ dicit ʳ Ego ᵃ ad ᵃ emu
lationē ᵇ vos ᶜ adducā ˡ in ° nō ˡ gētē: ʳ in ᵍ gētē ᵇ ĩsi
pientē ˡ in ˡ irā ᵏ vos ˡ mittā. ˡ Esaias ᵐ aūt " audet
° et ᵖ dicit. ᵍ Inuētꝰ ᵍ sū ᵃ nō ʳ q̄rentib⁹ ʳ me: " pa
lā ʳ apparui ᵃ his ᵃ q̄ ʳ me ʳ nō ° interrogabāt. ᵇ Ad
° isrl ᶜ aūt ʳ dicit. ʳ Tota ᵍ die ᵇ expandi ꝏ
ˡ man⁹ ᵏ meas ˡ ad ᵐ pōp̄m " non " credēn
tem: ° sed ᵖ contradicentem. Cap. 11.
Dico ᵇ ergo. ᶜ Nūq̄d ʳ de ᵓ repulit ʳ ppl̄ʒ
ᵍ suū; ᵇ Absit. ˡ Nā ᵏ et ᵐ ego " israelita ° sū
ᵖ ex ᵍ semine ʳ abraā de ᵃ tribu ʳ beniamin. " Nō

ꝛαπώσατο/ο῾θεός/Τομ῾λαόμ ⁎ αυτού ᵇ ομ῾ωροέ
γμω.ᵇη῾ουκ῾οἴλατε⁎εμᵇηλία῾Τι᷑ λέγει/η῾γραφή
ᵐως"εμτυγχάμει / Τω° θεώ ᵖ κατά/ Του ᵍισραήλ
῾λέγωμ.⁎κύριε/Τους῾προφήτας"σου ᵡ απεκτει=
μαμ,῾και /Τα ᶻ θυσιαστήρια⁎σου ᵇ κατέσκαψ/αμ,
᾽καγώ ᵇ υπελείφθημ᾽ μόμος,῾και ⁎ ζητούσι/Τημ
ᵇψυχήμ῾μου.ᵏαλλά῾Τι᷑λέγει"αυτώ/ο ° Χρη=
ματισμός.ᵖκατέλιπομ ᵍεμαυτώ῾επτακισχιλί =
ους⁎άμδρας, ῾οἵτιμες"ουκ ᵡ ἑκαμψαμ῾γόμυ/τη
᾽βάαλ.⁎ούτως ᵇουμ᾽και ᵇεμ/Τω᾽μυμ᾽καιρώ⁎λείμ
μα ᵇκατ῾ἐκλογήμ ᵏ χάριτος῾γέγομεμ.ᵐει᷑δε ° Χά
ριτι,ᵖουκέτι ᵍεξ῾έργωμ.⁎επεί/η῾Χάρις"ουκέτι ᵡγί
μεται῾Χάρις.᾽ει⁎δε ᵇ εξ᾽έργωμ,ᵇουκέτι᾽εστί῾Χά=
ρις,⁎επεί/Το ᵇ έργομ᾽ουκετι ᵏ εστίμ᾽έργομ.ᵐΤι"ουμ
⁎ο ᵖ επιζητεί ᵍισραήλ,῾Τούτο ⁎ ουκ῾ επέτυχεμ, / η
"Δε῾εκλογή῾εωέτυχεμ,/οι᾽Δε⁎λοιποί ᵇ επωρώθη
σαμ,᾽καθώς ᵇ γέγραπται.᾽έδωκεμ᾽αυτοίς/ο⁎θεός
ᵇ πμεύμα ῾ καταμύξεως, ᵏ οφθαλμούς / Του῾μη
ᵖβλέπειμ,"και᾽ώτα/ Του ᵖ μη ᵍ ακούειμ,῾έως / Της
᾽σήμερομ῾ημέρας."και῾Δαυίδ᾽λέγει.᾽γεμηθήτω
/η⁎ Τράπεζα ᵇ αυτώμ᾽εις ᵇ ωαγίδα,᾽και῾εις⁎θήραμ
ᵏ και῾εις ᵏ σκάμδαλομ῾και ᵐ εις" αμταπόδομα᾽ αυ
τοίς . ᵖ σκοτισθήτωσαμ / οι ᵍ οφθαλμοί῾ αυτώμ
/Του᾽ μη῾βλέπειμ,"και / Τομ᾽μώτομ῾ αυτώμ᾽Δια=
παμτός⁎σύγκαψομ. ᵇλέγω᾽ουμ. ᵇ μη᾽ έπταισαμ
῾ίμα⁎ωέσωσι. ᵇ μη῾ γέμοιτο.ᵏαλλά / Τω᾽αυτώμ
ᵐ ωαραπτώματι / η"σοτηρία/ Τοις ᵒ έθμεσιμ ,ᵖεις
/Τοᵍ παραζηλώσαι῾αυτούς.ᵒει᾽Δε/Το"παράπτω
μα῾αυτώμ῾ωλούτος᾽κόσμου, ⁎ και / Το ᵇ ήττη=
μα᾽αυτώμ ᵒ ωλούτος᾽εθμώμ, ῾ ωόσω ⁎ μάλλομ
/Τοᵇ ωλήρωμα῾αυτώμ.ᵏ υμίμ῾ γαρ ᵐ λέγω / Τοις
" έθμεσιμ.ᵒεφόσομᵖ μεμᵍ ειμί῾ εγώ ⁎ εθμώμ ῾αωό=
στολος , / Τημ" Διακομίαμ ᵡ μου ῾Δοξάζω, ᾽ είπω
⁎παραζηλώσω ᵇ μου / Τημ᾽σάρκα, ᵒ και᾽ σώσω῾Τι
μάς ᵡ εξ ᵇ αυτώμ.᾽ει ᵏ γαρ/η῾αποβολή ᵐ αυτώμ"κα
ταλλαγή ᵒ κόσμου,ᵖ Τις/η ᵍ ωρόσληψις῾ει μή ⁎ ζω
ή ῾εκ"μεκρώμ.ᵡει῾ Δε/η᾽απαρχή⁎αγία,ᵇ και/Το᾽φύ
ραμα.ᵒ και᾽ει/η῾ρίζα⁎αγία, ᵇ και / οι ῾κλάδοι.ᵏ ει
῾Δε ᵐ Τιμές / Τωμ" κλάδωμ ° εξεκλάσθησαμ , ᵖ συ
ᵍ Δε῾αγριέλαιος⁎ωμ῾εμεκεμτρίσθης"εμ ᵡ αυτοίς,
῾και᾽συγκοιμωμός/Της ⁎ ρίζης ᵇ και / Της ᵒ ωιότη=
τος/Της ᵒ ελαίας ᵒ εγέρου, ῾μη ⁎ κατακαυχώ/Τωμ
ᵇ κλάδωμ.᾽ει⁎Δε ῾ κατακαυχάσαι , ᵐ ού " συ / Τημ
° ρίζαμᵖ βαστάζεις, ᵍ αλλ/η῾ρίζα⁎σε.᾽ερεις "ουμ.
ᵡ εξέκλάσθησαμ῾κλάδοι,᾽ίμα⁎εγώ ᵇ εγκεμτρισ=
θώ.ᵒ καλώς/Τη ᵒ απιστία ᵒ εξεκλάσθησαμ.῾συ⁎Δε
/Τηᵇ ωίστει῾έστηκας.ᵏ μη῾υψηλοφρόμει ,ᵐ αλλά
" φοβού.ᵒ ειᵖ γαρ/ο ᵍ θεός/ Τωμ῾κατά⁎ φύσιμ῾κλά
δωμ"ουκ ᵡ εφείσατο,῾μήπως ᾽ ούΔε⁎σου ᵇ φείσε=
ται.ᵒ ίΔε ᵒ ουμ᾽ Χρηστότητα῾και⁎αποτομίαμ ᵇ θεού
᾽επί ⁎ μεμ/Τους᾽πεσόμτας ᵐ αποτομίαμ."επί᾽Δε ᵖ σε
ᵍ Χρηστότητα῾εάμ ᵒ επιμείμης/Τη῾Χρηστότητι"επεί

ꝛrepulit῾de ᵍ plebē ⁎ ſuam ᵇ quam ᵒ preſciuit.
ᵒ An῾neſcitꝭ ⁎ in ᵇ helia῾quid ᵇ dicit῾ſcriptura:
ᵐ quēadmodū"interpellat ° deū ᵖ adūſū ᵍ iſrl.
⁎ Dñe῾ꝓphetas"tuos ᵡ occiderunt: ꝏ ꝏ 3. Re
ᵡ altaria⁎tua ᵇ ſuffoderunt: ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
῾ et ᵒ ego ᵖ relictus ⁎ ſum ᵒ ſolus:῾τ ᵍ querunt ꝏ
ᵇ aiaz῾meā. ᵏ Sed῾q̄d ᵐ dicit "illi ° diuinū ᵖ rñ
ſum. ᵖ Reliqui ᵍ mihi῾ſeptem῾milia ꝏ ꝏ
⁎ virorum:῾qui"nō ᵡ curuauerunt ῾genua an
te῾baal. ⁎ Sic ᵇ ergo ᵒ τ ° in ᵒ hoc῾tēpore ⁎ relicte
ᵇ ſcōz῾electionē ᵏ gr̄e dei ſalue῾facte῾ſūt. ᵐ Si
"ât ᵍ gr̄a: ᵖ iã ᵖ nō ᵒ ex῾opib⁹. ⁎ Alioq̄n῾gr̄a "iã
"non ᵡ eſt῾gratia. ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵐ Quid"ergo ? ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
° Qđ ᵖ querebat ᵍ iſrael῾hoc ᵒ nō ⁎ eſt ᵖ ſecut⁹ :
ᵡ electio"aūt῾conſecuta ⁎ eſt: ⁎ ceteri ᵡ o ᵇ exce
cati ᵇ ſūt: ᵒ ſicut ᵒ ſcriptū ᵇ eſt. ᵒ Dedit῾illis ⁎ de⁹
ᵇ ſpiritum῾cōpūctionis: ᵏ oculos vt῾non ꝏ Eſaie
ᵐ videant:"et ᵒ aures vt ᵖ nō ᵍ audiant ῾vſq; i
ᵖ hodiernū ῾diem. "Et῾dauid ῾dicit . ᾽ Fiat 19Psal
⁎ mensa ᵇ eorū coꝛā ipſis ᵒ in ᵖ laqueū: ᵒ τ῾i ᵍ ca
ptionē ᵇ τ῾in ᵏ ſcādalū῾τ ᵐ in ᵐ retributionē ° il=
lis. ᵖ Obſcurentur ᵍ oculi῾eorum ꝏ ꝏ ꝏ
ᵒ ne ᵒ videant:"τ ᵒ dorſum῾eorum῾ſemper ꝏ
⁎ incurua. ᵇ Dico ᵒ ergo. ° Numq̄d ſic ᵒ offende=
rūt῾vt ⁎ caderent:ᵖ Abſit. ᵏ Sed῾illoꝝ ꝏ
ᵐ delicto"ſalus eſt ° gentibus:ᵖ vt῾ꝏ ꝏ ꝏ
῾illos ᵍ emulentur. ᵍ Quod ⁎ ſi "delictum ꝏ
ᵡ illoꝝ῾diuitie ſunt ᾽mundi : ⁎ τ ᵇ diminutio
ᵒ eorum ᵒ diuitie ᵒ gentiū : ῾ quanto ⁎ magis
ᵇ plenitudo῾eorū:ᵏ Vobis῾enim ᵐ dico ꝏ
"gētib⁹. ° Quādiu ᵖ q̄dē ᵒ ego ᵍ ſū ⁎ gētiū῾apo
ſtol⁹"miniſteriū῾meū ῾honorificabo:᾽ſiquō
⁎ ad ⁎ emulādū ⁎ puoce ᵒ carnē ᵇ meā ᵒ τ ᵒ ſaluos
ᵒ faciā῾aliquos ⁎ ex ᵇ illꝝ.᾽Si ᵏ .n.῾amiſſio ᵐ eo
rū"reco̅ciliatio eſt ° mūdi:ᵖ q̄ ᵍ aſſūptio ῾niſi
⁎ vita ᵒ ex"mortuis. ῾ Qđ ᵡ ſi᾽ delibatio ⁎ ſcā
eſt: ᵇ τ ᵒ maſſa. ᵒ Et ᵒ ſi῾radix ⁎ ſancta: ᵇ τ῾rami.
῾ſi ᵐ aliqui ex"ramis ° fracti ° ſunt:ᵖ tu ⌊ ᵏ Qđ
ᵍ autē ⁎ cum ῾oleaſter ⁎ eſſes῾inſert⁹ ῾es"in ᵡ illꝝ:
῾et᾽ſoci⁹ ⁎ radicis ᵇ et ᵒ pinguedinis ꝏ ꝏ
ᵒ oliue ᵒ factus ᵒ es: ῾noli ⁎ gloriari ⁎ aduerſus
ᵇ ramos. ᵏ Qđ ᵒ ſi῾gloriaris:ᵐ non"tu ꝏ ꝏ
ᵒ radicē ᵖ portas: ᵍ ſed῾radix ⁎ te. ῾ Dicis"ergo.
ᵡ Fracti ῾ſunt῾rami ᵡ vt ⁎ ego ᵇ inſerar . ⌈ ⁎ aūt
ᵒ Bene ꝓpter ᵒ incredulitatē ᵒ fracti ᵒ ſūt. ῾ Tu
ᵇ fide῾ſtas. ᵏ Noli῾altū ῾ſapere:ᵐ ſed ꝏ ꝏ ꝏ
"time. ° Si ᵖ enim ᵍ deus ⁎ naturalib⁹ ῾rami ſ
"non ᵡ pepercit:῾ne ῾forte ᾽nec ⁎ tibi ᵇ parcat.
ᵒ Vide ᵒ ergo ᵒ bonitatem῾et ⁎ ſeueritatē ᵇ dei.
῾In ᵒ eos ᵏ q̄dē ῾q̄ ᵒ ceciderūt ᵐ ſeueritatē:"i ᵖ te ° āt
ᵍ bōitatē ᵇ dei῾ſi ᵖ mānſeris ᵒ i῾bōitate,"Alioq̄

καὶ συ ἐκκοπήσῃ. καὶ ἐκεῖνοι δὲ ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται. δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ισραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, καὶ οὕτως πᾶς Ισραὴλ σωθήσεται καθὼς γέγραπται. ἥξει ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ιακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γάρ ποτε καὶ ὑμεῖς ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νυνὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, οὕτως καὶ οὗτοι νυνὶ ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο, ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ. ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτόν τὰ πάντα, αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἀδελφοὶ διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν. ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθεῖς ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα. εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως. εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ. εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. εἴτε ὁ παρα-

tu excideris. Sis autem illi si non permanserit in incredulitate: inserentur. Potens est enim deus iterum inserere illos. Nam si tu ex naturali excisus es oleastro: et contra naturam insertus es in bonam olivam: quanto magis hi qui secundum naturam inserentur suae olivae. Nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc ut non sitis vobismetipsis sapientes: quia caecitas ex parte contigit Israel donec plenitudo gentium intraret: et sic omnis Israel salvus fieret sicut scriptum est. Veniet ex Sion qui eripiat et avertat impietatem ab Iacob. Et hoc illis a me testamentum: cum abstulero peccata eorum. Secundum evangelium quidem inimici propter vos: secundum electionem autem charissimi propter patres. Sine poenitentia enim sunt dona et vocatio dei. Sicut enim aliquando et vos non credidistis deo: nunc autem miseriam consecuti estis propter incredulitatem illorum: ita et isti nunc non credident in vestram misericordiam: ut et ipsi misericordiam consequantur. Conclusit enim deus omnia in incredulitate: ut omnium misereatur. O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae dei: quam incomprehensibilia sunt iudicia eius et vestigabiles vestigabiles. al. non vestigabiles. 1. Cor. 3. d. vestigabiles. al. non vestigabiles. 1. Cor. 3. d. vestigabiles. al. non vestigabiles. 1. Cor. 3. d.

καλῶμ'εμ / Τη *ωαρακλήσει. / ο^b μεταδιδούς ^c εμ *αωλότητι. / ο^c ωροϊστάμενος ^c εμ *σωουδή. / ο^b ελεῶμ'εμ *ιλαρότητι. / η ^t αγάωη ^m αμυωόκριτος. *αωοστυγούμτες / το ^c ωομηρόμ, ^p κολλώμενοι / τω *αγαθώ. / Τη ^t φιλαδελφία *εις ^t αλλήλους *φιλόστοργοι. / Τη ^t Τιμή ^t αλλήλους ^ προηγούμενοι / Τη *σπουδή ^b μη ^c οκμηροί / Τω *πνεύματι ^c ζέομτες. / Τω ^t κυρίω *δουλεύομτες. / Τη ^b ελπίδι ^ χαίρομτες. / Τη *θλίψει ^ υπομένομτες. / Τη ^m ωροσευχή *ωροσκαρτερούμτες. / Ταις ^c Χρείαις / Τωμ ^p αγίωμ *κοιμωμούμτες. / Τημ ^t φιλοξενίαμ *διώκομτες. ^t ευλογείτε / Τους *διώκομτας ^t υμάς, ^t ευλογείτε ^ και *μη ^b καταράσθε. ^c χαίρειμ ^b μετά ^c χαίρομτωμ, ^t και *κλαίειμ ^b μετά ^t κλαιόμτωμ. / Το *αυτό ^t εις ^m αλλήλους *φρομούμτες. ^ μη / Τα ^p υψηλά *φρομούμτες, ^t αλλά / Τοις *Ταπειμοίς ^t συμαωαγόμενοι. *μη ^t γίμεσθε ^t φρόμιμοι ^ ωαρ *εαυτοίς. ^b μηδεμί ^c κακόμ ^ αμτί ^c κακού ^t αποδιδόμτες. *ωροομούμενοι ^b καλά ^t εμώπιομ *ωάμτωμ ^ αμθρώπωμ. ^m ει *δυματόμ ^ το ^p εξ *υμώμ, ^t μετά *ωάμτωμ ^t αμθρώπωμ *ειρημεύομτες. ^x μη ^t εαυτούς ^ εκδικούμτες *αγαπητοί ^b αλλά ^c δότε ^ τόπομ / Τη ^c οργή. ^t γέγραπται *γαρ. ^b εμοί ^t εκδίκησις, *εγώ ^ αμταποδώσω ^m λέγει *κύριος. ^b εάμ ^p ουμ *πειμά / ο ^t εχθρός *σου, ^t ψώμιζε *αυτόμ. ^x εάμ ^t διψά ^ ωότιζε *αυτόμ. ^b Τούτο ^c γαρ ^ ωοιώμ ^c άμθρακας ^t ωυρός *σωρεύσεις ^b επί / Τημ ^t κεφαλήμ *αυτού. ^ μη *μικώ *υωό / Του ^c κακού, ^p αλλά *μίκα ^t εμ / Τω *αγαθώ / Το ^t κακόμ.

Cap. 13.

Πάσα ^b ψυχή ^c εξουσίαις ^ υπερεχούσαις ^c υποτασσέσθω. ^t ου *γαρ ^b εστιμ ^t εξουσία *ει μη ^t υωό ^m θεού. / αι *δε ^ ουσαι ^p εξουσίαι, *υπό / Του ^t θεού ^ τεταγμέναι ^t εισίμ. *ώστε / ο ^x αμτιτασσόμενος / Τη ^t εξουσία, / Τη / Του ^ θεού *διαταγή ^b αμθέστηκεμ. / οι ^c δε ^ αμθεστηκότες, ^c εαυτοίς ^c κρίμα *λήψομται. / οι ^b γαρ ^t άρχομτες ^k ουκ ^t εισί ^m φόβος / Τωμ *αγαθώμ ^c έργωμ, ^p αλλά / Τωμ *κακώμ. ^t θέλεις ^ δε ^t μη *φοβείσθαι / Τημ ^t εξουσίαμ, / Το ^t αγαθόμ ^t ποίει, *και ^b έξεις ^c έωαιμομ ^ εξ ^ αυτής. ^t θεού ^ γαρ ^b διάκομος ^t εστί *σοι ^ εις / Το ^m αγαθόμ. *εάμ ^ δε / Το ^p κακόμ *ποιής, ^t φοβού. *ου ^t γαρ *εική / Τημ *μάχαιραμ ^t φορεί. ^ θεού *γαρ ^b διάκομος ^c εστίμ, ^ έκδικος ^c εις ^t οργήμ / Τω / Το *κακόμ ^b ωράσσομτι. ^t Διό *αμάγκη ^ υποτάσεσθε, ^m ου *μόμομ ^ διά / Τημ ^t οργήμ, *αλλά ^t και *διά / Τημ ^t συμείδησιμ. *Δια τούτο ^t γαρ ^t και / φόρους *τελείτε. ^b λειτουργοί ^c γαρ ^ θεού ^c εισίμ ^t εις *αυτό ^b Τούτο ^t ωροσκαρτερούμτες, *αωόδοτε ^t ουμ ^m ωάσι / Τας *οφειλάς. ^ Τω / Τομ ^p φόρομ / Τομ *φόρομ, ^t Τω / το *Τέλος / Το ^t Τέλος, *Τω / Τομ ^t φόβομ / Τομ ^t φόβομ, ^ Τω / Τημ *Τιμήμ / Τημ ^b Τιμήμ. ^c μηδεμί ^ μηδέμ ^c οφείλετε ^t ειμή / Το *αγαπάμ *αλλήλους. / ο ^t γαρ *αγαπώμ / Τομ ^t έτερομ, ^m μόμομ *πεπλήρωκε. / Το ^ γαρ ^p ου *μοιχεύσεις, ου φονεύσεις, ου κλέψεις, ου ψευδομαρτυρήσεις, ου ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν· ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός· ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Τον δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, οὐ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ γὰρ θεὸς αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆσαι αὐτόν. ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνῄσκει· ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνῄσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνῄσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνῄσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ· γέγραπται γάρ, ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν· οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ· πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται, διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ· καὶ πάλιν λέγει, εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· καὶ πάλιν, αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί· καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν· ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

πέπεισμαι δὲ καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν

χεύσεις,ου φονεύσεις,ου κλέψεις,ουκ εωι=
θυμήσεις,και ει τις ετερα εντολή,εν τούτω
τω λόγω αμακεφαλαιούται,εν τω αγαπή
σεις τον ωλησίον σου ως εαυτόν.η αγάπη
του ωλησίον κακόν ουκ εργάζεται.ωλή=
ρωμα ουν νομου,η αγάπη.και τούτο ειδό=
τες τον καιρόν,ότι ώρα ημάς ήδη εξ ύπνου
εγερθήναι.νυν εγγύτερον ημών η σωτηρία
ή ότε επιστεύσαμεν.η νύξ προέκοψεν,η δε
ημέρα ήγγικεν.αποθώμεθα ουν τα έργα
του σκότους,και ενδυσώμεθα τα όπλα του
φωτός,ως εν ημέρα ευσχημόνως περιπα=
τησωμεν.μη κωμοις και μέθαις,μη κοίταις
και ασελγείαις,μη έριδι και ζήλω,αλλ εν
δύσασθε τον κύριον ιησούν χριστόν,και της
σαρκός προνοιαν μη ποιήσθε εις επιθυμίας.

Cap.14.

Τον δε ασθενούντα τη πίστει προσλαμ=
βάνεσθε,μη εις διακρίσεις διαλογισμών.
ός μεν πιστεύει φαγείν πάντα,ο δε ασθε
νών λάχανα εσθίει.ο εσθίων τον μη εσθίον=
τα μη εξουθενείτω,και ο μη εσθίων τον εσθί
οντα μη κρινέτω.ο θεός γαρ αυτόν προ=
σελάβετο.συ τις ει ο κρίνων αλλότριον οι=
κέτην.τω ιδίω κυρίω στήκει η πίπτει.σταθή=
σεται δε.δυνατός γαρ εστίν ο θεός στήσαι
αυτόν.ος μεν κρίνει ημέραν παρ ημέραν,
ος δε κρίνει πάσαν ημέραν.έκαστος εν τω
ιδίω νοί πληροφορείσθω.ο φρονών την η=
μέραν,κυρίω φρονεί.και ο μη φρονών την η
μέραν,κυρίω ου φρονεί.και ο εσθίων,κυρί
ω εσθίει.ευχαριστεί γαρ τω θεώ.και ο μη εσ
θίων κυρίω ουκ εσθίει και ευχαριστεί τω θε=
ω.ουδείς γαρ ημών εαυτώ ζη,και ουδείς ε=
αυτώ αποθνήσκει.εάν τε γαρ ζώμεν,τω κυ
ρίω ζώμεν.εάν τε αποθνήσκωμεν,τω κυρίω
αποθνήσκομεν.εάν τε ουν ζώμεν,εάν τε α=
ποθνήσκωμεν,του κυρίου εσμέν.εις τούτο
γαρ χριστός και απέθανε και ανέστη και ε
ζησεν,ίνα και νεκρών και ζώντων κυριεύση.
συ δε τι κρίνεις τον αδελφόν σου,η και συ
τι εξουθενείς τον αδελφόν σου.πάντες γαρ
παραστησόμεθα τω βήματι του χριστού.
γέγραπται γαρ.ζω εγώ λέγει κύριος,ότι
εμοι κάμψει παν γόνυ επουρανίων και επι
γείων και καταχθονίων,και πάσα γλώσ=
σα εξομολογήσεται τω θεώ.άρα ουν έκασ=
τος ημών περί εαυτού λόγον δώσει τω θε=
ώ.μηκέτι ουν αλλήλους κρίνωμεν.αλλά
τούτο κρίνατε μάλλον,το μη τιθέναι πρό
σκομμα τω αδελφώ η σκάνδαλον.οίδα και
πέπεισμαι εν κυρίω ιησού,ότι ουδέν κοι=
νόν δι αυτού,ει μη τω λογιζομένω τι κοινόν

bis:nõ occides:nõ furaberis:nõ falsũ testi
monũ dices:nõ concupisces:et si quod ẽ aliud
mandatũ:in hoc verbo instaurat.Di Galla.5.e
liges primũ tuũ sicut teipsum.Dilectio 21.at.22 g/
proximi malũ non operatur.Plenitudo Leuit 19.d
ergo legis est dilectio.Et hoc scientes Iaco.2.b.
tẽpus:quia hora est iam nos de somno
surgere.Nũc.n. propior ẽ nostra salus:
q̃ cũ credidimꝰ.Nox precessit dies ãt
appropinquauit.Abijciamus ergo opera
tenebrarum et induamur arma
lucis:sicut in die honeste ambulemꝰ. Luce.21.g.
Nõ in cõmessationib⁹ et ebrietatib⁹:nõ in cu
bilib⁹ et impudicitijs:nõ in contentõe et emu Galla.5.c.
latiõe:sed induimini dñm ihesum xp̃m:et 1.Pet.2.b.
carnis curam ne fecerit in desiderijs.

Cap.14.

Infirmum autem in fide assumite: A
nõ in disceptationib⁹ cogitationũ.
Alius credit manducare se oia.Qui ãt
infirmꝰ ẽ olus manducet.Hic q manducat
nõ manducantẽ nõ spernat:et q nõ manducat:manducantẽ nõ iudicet.Deus enim illũ assumpsit. Iaco.4.c.
Tu quis es q iudicas alienũ seruũ?Domino suo stat aut cadit.Stabit aũt.Potens est enim deus statuere illũ.Nam alius iudicat diem inter diem:alius aũt iudicat omnem diem.Unusquisq; in suo sensu abundet.Qui sapit diem:domino sapit:et qui manducat:domino manducat.Gratias ei agit deo.Et q nõ manducat:domino nõ manducat:et gratias agit deo. B
Nemo enim nrm sibi viuit:et nemo sibi
moritur.Sive enim viuimꝰ:domino
viuimus:sive morimur domino
morimur.Sive ergo viuimꝰ sive mori
mur:domini sumus.In hoc enim christus mortuus est et resurrexit
vt et viuorum et mortuorum dominetur.
Tu aũt quid iudicas fratrẽ tuũ:aut tu Iaco.4.c.
quare spernis fratrem tuum.Omnes enim
stabimus ante tribunal christi. Esai.45.d
Scriptũ est enim.Viuo ego dicit dñs quia Philip.2.b
mihi flectetur omne genu:et
et omnis lingua
confitebitur deo.Itaq; vnusquisq; 1.Cho.2.b
nostrum pro se rationem reddet deo. C
Non ergo amplius inuicem iudicemꝰ.Sed
hoc iudicate magis:ne ponat offendi=
culum fratri vel scandalum.Scio et
confido in dño iesu:quia nihil cõmune
per ipm:nisi ei q existimat quid cõmune

εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μὴ δὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἔχεις κατὰ σεαυτόν, ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως. πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστί. Cap. 15.

Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος ὑμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται. οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἔπεσον ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν, ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ. λέγω δὲ Χριστὸν Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων. τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν καθὼς γέγραπται. διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. καὶ πάλιν λέγει. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ πάλιν αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει. ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι. ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν εἰς

est illi commune est. Si ei propter cibū frater tuꝰ cōtristat: iam non scōz charitatez ambulas. Noli cibo tuo illum perdere: pro quo christus mortuus est. Non ergo blasphemet bonū vestrum. Non est enim regnū dei esca et potus: sed iustitia ⁊ pax et gaudium in spiritu sancto. Qui enim in hoc fuit christo: placet deo et probatus est hominibus. Itaq; que pacis sunt sectemur: ⁊ que edificationis sunt in inicē custodiam. Noli propter escā destruere opus dei. Omnia quidē sūt munda: sed malū est homini qui per offendiculuz manducat. Bonū est nō manducare carnē ⁊ nō bibere vinū: neq; in quo frater tuꝰ offenditur aut scandalizat aut infirmat. Tu fidē quā habes penes temetipz: habe coram deo. Beatus qui nō iudicat semetipsū in eo quod probat. Qui dubitat discernit: si manducauerit damnatus est: quia nō ex fide. Omne autē quod nō est ex fide peccatū est. Cap. 15.

Debemus autē nos firmiores sustinere infirmitates infirmorum et nō nobis placere. Unusquisq; vestrū proximo suo placeat in bonum ad edificationez. Etenim christus non sibi placuit: sed sicut scriptum est. Improperia improperantiū tibi cecidērunt super me. Quecūq; enim scripta sūt ad nostram doctrinam scripta sunt: vt per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus. Deus autem patientie ⁊ solatij det vobis idipsum sapere in alterutrū secūz iesū xpm: vt vnanimes vno ore honorificetis deum et patrem domini nostri iesu christi. Propter quod suscipite inuicē: sicut ⁊ christus suscepit vos in honorem dei. Dico enim christum iesū ministrū fuisse circumcisionis: propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum: gentes aut super misericordia honorare deum: sicut scriptū est. Propterea confitebor tibi in gentibus domine: et nomini tuo cantabo. Et iterum dicit. Letamini gentes cum plebe eius. Et iterum. Laudate omnes gentes dominum: ⁊ magnificate eum omnes populi. Et rursus esaias ait. Erit radix iesse: et qui exurget regere gentes: in eum gentes sperabunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio ⁊ pace in credendo vt

/Το[g]ωερισσεύειμ[b] υμάς[c] εμ/Τη[h] ελπίΔι[e] εμ[m] Δυμά
μει[n] ωμεύματος[o] αγίου. [p]πεπεισμαι[q] Δε[r] αΔελ
φοί[n] μου[r] και[n] αυτος[r] εγώ[r] περί[r] υμών,[a] ότι[b] και
[c]αυτοί[o] μεστοί[r] εστε[r] αγαθωσύμης, [g]ωεπληρω
μένοι[b] ωάσης[r] γνώσεως, [h]Δυνάμενοι[r] και [m]άλ
λους[n] μουθετείμ. [o]Τολμηρότερομ[p] Δε[q] έγραψα
[r]υμίμ[n] αΔελφοί[r] από[n] μέρους, [x]ως[r] επαναμιμ
μήσκωμ[r] υμας[n] Διά/Τημ[b] χάριμ/Τημ[c] Δοθείσαμ
[o]μοι[c] υπό/Του[r] θεού[g] εις/Το[b] είναι[r] με[k] λειτουρ
γόμ[r]ιησού[m] Χριστού[n] εις/Τα[c] έθμη, [p]ιερουργούμ
τα/Το[q] ευαγγέλιομ/Του[r] θεού. [o]ίμα[r] γένηται/η
[n]προσφορά/Τωμ[r] εθμών[r] ευπρόσΔεκτος/ ηγιασ
μένη[n] εμ[b] ωνεύματι[c] αγίω. [o]έχω[c] ουμ[r] καύχησιμ
[g]εμ[b] Χριστώ[r]ιησού,/Τα[k] προς/Τομ[r] θεόμ.[m] ου[n] γαρ
[o]Τολμήσω[p] λαλείμ[q] Τι[r] ωμ[n] ου[c] κατειργάσατο
[n] Χριστός[r] Δι[r] εμού[r] εις[n] υπακοήμ[b] εθμωμ[c] και[o] λό
γω[c] και[r] έργω[n] εμ[b] Δυνάμει[r] σημείωμ[k] και[r] Τερά
τωμ[m] εμ[n] Δυνάμει[o] ωνεύματος[p] θεού. [q]ώστε[r] με
[o]από[r] ιερουσαλήμ[n] και[r] κύκλω[r] μεχρι/Του[r] ιλ
λυρικού [p]ωεπληρωκέναι/Το[b] ευαγγέλιομ/Του
[c]χριστού. [o]ούτω[c] Δε[r] φιλοτιμούμενομ[g] ευαγ
γελίζεσθαι, [b]ουχ[r] όπου[k] ωμομάσθη[r] Χριστος,
[m]ίνα[n] μη[o] εω[p] αλλότριομ[q] θεμέλιομ[r] οικοδομω,
[o]αλλά[r] καθως[n] γέγραπται. [r]οις[r] ουκ[r] ανηγγελη
[g]ωερι[b] αυτού[c] όψονται, [b]και[c] οι[r] ουκ[g] ακηκόασι
[b]συνήσουσι. [r]Διο[k] και[r] εμεκοπτόμην/Τα[m]ωολ
λά/Του[n] ελθείμ[o] ωρος[p] υμάς. [q]νυνί[r] Δε[s] μηκέτι
[r]Τόωομ[n] έχωμ[r] εμ/Τοις[r] κλίμασι[r] Τούτοις, [s] εωι
ποθειαμ[b] Δε[c] έχωμ/Του[n] ελθείμ[c] ωρος[r] υμάς[g] από
[b]πολλώμ[r] ετών, [k]ως[r] εάμ[m] πορεύωμαι[n] εις/Τημ[o] ισ
παμίαμ, [p]ελεύσομαι[q] ωρος[r] υμάς. [s]ελωίζω[r] γαρ
[n]Διαπορευομενος[r] θεάσασθαι[r] υμάς,[r] και[a] υφ[b] υ
μών[c] ωροπεμφθήναι[o] εκεί, [r]εάμ[r] υμών[g] ωρώτομ
[b]από[r] μέρους[k] εμπλησθω. [r]νυνί[m] Δε[n] πορεύομαι
[o]εις[p] ιερουσαλήμ, [q]Διακομών/Τοις[r] αγίοις. [s]ευΔό
κησαν[r] γαρ[n] μακελωμια[r] και[r] αχαΐα. [r]κοιμωνίαμ
[a]Τινά[b] ωοιήσασθαι[c] εις/Τους[o] ωτωχούς/Τωμ[c] α
γίωμ/Τωμ[r] εμ[g] ιερουσαλήμ. [b]ευΔόκησαν[r] γαρ
[k]και[r] οφειλέται[m] αυτων[n] εισίν. [o]ει[p] γαρ/Τοις[q] πνεύ
ματικοίς[r] αυτών[s] εκοινώνησαν/Τα[r] έθνη,[n] οφεί
λουσι[k] και[r] εμ/Τοις[r] σαρκικοίς [a] λειτουργήσαι
[b]αυτοίς. [c]Τούτο[o] ουμ[c] επιτελέσας, και[g] σφραγι
σάμενος[b] αυτοίς/Τομ[r] καρπόμ[k] Τούτομ, [r]απελεύ
σομαι[m] Δι[n] υμών[o] εις/Τημ[p] ισωανίαν. [q]οίΔα[r] Δε[n] ό
τι[r] ερχόμενος[n] ωρος[k] υμάς[r] εμ[r] ωληρώματι [a] ευ
λογίας/Του[b] ευαγγελίου/Του[c] Χριστού [o] ελεύ
σομαι. [r]παρακαλώ[r] Δε[g] υμάς[b] αΔελφοί[r] Διά/Του
[k]κυρίου[r] ημών[m] ιησού [n] Χριστου [o]και [p] Διά/Της
[q]αγάωης/Του[r] ωνεύματος, [s]συναγωνίσασθαι
[r]μοι[n] εμ/Ταις[k] ωροσευχαίς[r] υωέρ[r] εμού [a] ωρος
/Τομ[b] θεόμ, [c]ίνα[o] ρυσθώ[c] από/Των[r] απειθούντων
[r]εμ/Τη[b] ιουΔαία,[r] και[k] ίνα/η[r] Διακομία[m] μου/η[n] εις
[o]ιερουσαλήμ[p] ευπρόσΔεκτος[q] γένηται/Τοις[r] αγί

[g]abundetis [r]in [k]ſpc [r]et [m]virtute ꝯꝯꝯ
[n]ſpiritus[o] ſancti. [p]Certus[p] ſum[q] aũt[r] fratres
[n]mei [r]et [r]ego[n] ipſe[r] de[r] vobis: [g]qm[b] et ꝯ
[r]ipſi[p] plem[c] eſtis [r]dilectione: [g]repleti ꝯ
[b]omni [r]ſcientia[k] ita[k] vt [k]poſſitis[m] alterutrũ
[n]monere. [o]Audacius[p] autẽ[q] ſcripſi ꝯ
[r]vobis[n] fratres[r] ex[n] parte [r]tanq̃ [r]in [r]mẽoriã
[r]vos[r] reducens [r]propter[b] gratiã[c] q̃[r] data[c] eſt
[o]mihi[c] a[r]deo[g] vt[b] ſim[k] miniſter ꝯꝯꝯ
[m]chriſti [r]ieſu[n] in[o] gentibus: [p]ſanctificans
[q]euangelium[r] dei: [o]vt[r] fiat ꝯꝯꝯꝯ
[n]oblatio[r] gentium[r] accepta [r]t[r] ſanctificata
[a]in[b] ſpiritu[c] ſancto. [o]Habeo[c] igit[r] gloriam
[g]in[b] chriſto[r]ieſu[n] ad[r] deum. [m]Non[n] enim ꝯ
[o]audeo[q] aliqd[p] loq[r] coꝝ[r] q̃[r] p[r] me[n] nõ[r] efficit
[n]xp̃s[r] in [n]obedientiam[b] gentium[c] in[o] verbo
[r]t[r] facti[g] in[b] virtute [r]ſignorũ[k] t[r] prodigiorũ:
[m]in[n] virtute[o] ſpiritus[p] ſancti: [q]ita[q] vt ꝯꝯ
[g]ab[r]hieruſalẽ per [r]circuitum[r] vſq̃ [r]illyricũ
[n]repleuerim[b] euangelium ꝯꝯꝯꝯ
[r]chriſti. [o]Sic[r] aũt[r] prædicaui[g] euãgelizꝫ hoc
[b]non[r] vbi[k] nominatus[r] eſt[r] chriſtus: ꝯꝯ
[n]ne[o] ſuper[p] alienum[q] fũdamentũ[r] edificarẽ:
[g]ſ̃z[r] ſicut[r] ſcriptũ[r] eſt. Qm̃[r] q̃b9[r] nõ[r] eſt[r] annũ Eſai. 52. d.
ciatũ[g] de[b] co[r] videbũt: [o]t[r] q̃[r] nõ[g] audierũt de
co[b] intelligẽt. [r]Propter[r] qđ[k] t[r] impediebar
[m]plurimũ[n] venire[o] ad[p] vos: et phibit9 ſuꝫ
vſq̃ adhuc. [q]Nũc[r] vo[n] vlteri9[r] locũ[n] nõ[n] hñs
[x]in[r] hiſ[r] regionib9: [a]cupiditatẽ[b] aũt[c] hñs [o]re
miẽdi[c] ad[r] vos[g] ex[b] multꝫ iã p̃cedẽtib9[r] annis:
[k]cũ[n] i[o] hiſpaniã[m] pficiſci[n] cepero: [o]ſpero q
[p]preteriens[r] videam[r] vos[r] t [a]a[b] vobis ꝯ
[c]deducar, [o]illuc: [r]ſi[r] vobis [g] primum ꝯ
[b]ex[r]pte[k] fruit9[k] fuero. [r]Nũc[m] igit[n] pficiſcar
[o]i[p] hieruſ[q]ministrare[r] ſanctis. [s]Probauerũt
[r]enim[n] macedonia [r]t[r] achaia [r] collationem
[a]aliquã[b] facere[c] in[o] pauperes [r]ſctõꝝ qui ſũt
[r]in[g] hieruſalem. [b]Placuit[r] enim[b] eis ꝯ
[k]t[r] debitores[n] ſũt[m] eoꝝ. [p]Nam[o] ſi[q] ſpiritua
libꝰ[r] eoꝝ[g] participes[n] facti[n] ſũt[r] gentiles: [n]de-
bent[k] t[r] in[r] carnalibus[a] miniſtrare ꝯꝯ
[b]eis. [c]Hoc[o] igit[c] cũ[r] cõſũmauero [r]t[g] aſſigna
uero[b] eis[r] fructũ[k] hũc: [m]per[n] vos[r] pficiſcar
[o]in[p] hiſpaniam. [q]Scio[r] autem[n] quoniam
[r]veniens[n] ad[r] vos[r] in[r] abundantia [a] benedi
ctionis[k] chriſti[o] veniam. ꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]Obſecro[r] ergo[g] vos[b] fratres [r]per ꝯꝯ
[k]dominũ[r] noſtrum [m]ieſum [n]chriſtum [o]t[p]p
[q]charitatez ſancti[r] ſpũs: [s]vt[n] adiuuetis ꝯ
[r]me[n] in[x] orationibus veſtris[r] pro[r] me[a] ad ꝯ
[b]deum: [c]vt[o] liberer[c] ab[r] infidelibus qui ſunt
[g]in[b] iudea: [r]et[r] obſequiũ[m] mei oblatio ꝯꝯ
[p]accepta[q] fiat[n] in[o] hieruſalem[r] ſanctis ꝯꝯ

οις, ᵉ ἵνα ᶠ ἐν ᵐ χαρᾷ ᶠ ἔλθω ᵗ πρὸς ᵘ ὑμᾶς ᵉ διὰ ᵇ θελή
ματος ᶜ θεοῦ, ᵒ καὶ ᶜ συναναπαύσωμαι ᶠ ὑμῖν. / ο
ᵍ Δε ᵇ θεὸς / τῆς ᶜ εἰρήνης ᵏ μετὰ ᵗ πάντων ᵐ ὑμῶν. ⁿ α
μήν. Cap. 16.

Συνίστημι ᵇ δὲ ᶜ ὑμῖν ᵒ φοίβην / τὴν ᶜ ἀδελφὴν ᶠ ἡ
μῶν, ᵍ οὖσαν ᵇ διάκονον / τῆς ᶜ ἐκκλησίας / τῆς
ᵏ ἐν ᶜ κεγχρεαῖς, ᵐ ἵνα ⁿ αὐτὴν ᵒ προσδέξησθε ᶠ ἐν ᵍ κυ
ρίῳ ᵗ ἀξίως / τῶν ᵉ ἁγίων, ᶜ καὶ ⁿ παραστῆτε ˣ αὐτῇ
ᶠ ἐν ᵗ ᾧ ᵉ ἂν ᵇ ὑμῶν ᶜ χρῄζῃ ᵇ πράγματι. ᶜ καὶ ᶠ γὰρ ᵍ αὐ
τὴ ᵇ προστάτις ᶜ πολλῶν ᵏ ἐγενήθη ᶜ καὶ ᵐ αὐτοῦ
ⁿ ἐμοῦ. ᵒ ἀσπάσασθε ᵖ πρίσκιλλαν ᵍ καὶ ᶜ ἀκύλαν
/ τοὺς ⁿ συνεργούς ᶜ μου ⁿ ἐν ᶜ χριστῷ ᶜ ἰησοῦ, ᵗ οἵτι
νες ᵉ ὑπὲρ / τῆς ᵇ ψυχῆς ᶜ μου / τὸν ᵒ ἑαυτῶν ᶜ τρά
χηλον ᶜ ὑπέθηκαν, ᵍ οἷς ᵇ οὐκ ᶜ ἐγὼ ᵏ μόνος ᶜ εὐχαρι
στῶ, ᵐ ἀλλὰ ⁿ καὶ ᵒ πᾶσαι / αἱ ᵖ ἐκκλησίαι / τῶν ᵍ ἐθ-
νῶν. ᶜ καὶ / τὴν ⁿ κατ ᶜ οἶκον ⁿ αὐτῶν ᶜ ἐκκλησίαν. ᶜ ἀσ
πάσασθε ᵗ ἐπαίνετον / τὸν ᵉ ἀγαπητόν ᵇ μοι, ᶜ ὅς ᵒ ἐσ
τιν ᶜ ἀπαρχὴ / τῆς ᶜ ἀχαΐας ᵍ εἰς ᵇ Χριστόν. ᶜ ἀσπά-
σασθε ᵏ μαριάμ, ᶜ ἥτις ᵐ πολλὰ ⁿ ἐκοπίασεν ᵒ εἰς ᵖ ἡ-
μᾶς. ᵍ ἀσπάσασθε ᶜ ἀνδρόνικον ᵒ καὶ ᶜ ἰουνίαν
/ τοὺς ⁿ συγγενεῖς ᵏ μου, ᶜ καὶ ᵗ συναιχμαλώτους
ᵉ μου, ᵇ οἵτινές ᶜ εἰσιν ᵒ ἐπίσημοι ᶜ ἐν / τοῖς ᶜ ἀποστό
λοις, ᵍ οἳ ᵇ καὶ ᶜ πρὸ ᵏ ἐμοῦ ᶜ γέγονεν ᵐ ἐν ⁿ χριστῷ.
ᵒ ἀσπάσασθε ᵖ ἀμπλίαν / τὸν ᵍ ἀγαπητόν ᶜ μου ⁿ ἐν
ᶜ κυρίῳ. ⁿ ἀσπάσασθε ˣ οὐρβανόν / τὸν ᶜ συνεργόν
ᵗ ἡμῶν ᵉ ἐν ᵇ χριστῷ, ᶜ καὶ ᵒ στάχυν / τὸν ᶜ ἀγαπητόν
ᶜ μου. ᵍ ἀσπάσασθε ᵇ ἀπελλῆν / τὸν ᶜ δόκιμον ᵏ ἐν
ᶜ χριστῷ. ᵐ ἀσπάσασθε / τοὺς ⁿ ἐκ / τῶν ᵒ ἀριστο-
βούλου. ᵖ ἀσπάσασθε ᵍ ἡρῳδίωνα / τὸν ᶜ συγγε-
νῆ ᵉ μου. ᶜ ἀσπάσασθε / τοὺς ⁿ ἐκ / τῶν ᵡ ναρκίσσου,
/ τοὺς ᶜ ὄντας ᶜ ἐν ᵉ κυρίῳ. ᵇ ἀσπάσασθε ᶜ τρύφαι-
ναν ᵇ καὶ ᶜ τρυφῶσαν / τὰς ᶜ κοπιώσας ᵍ ἐν ᵇ κυρίῳ.
ᶜ ἀσπάσασθε ᵏ περσίδα / τὴν ᶜ ἀγαπητήν, ᵐ ἥτις
ⁿ πολλὰ ᵒ ἐκοπίασεν ᵖ ἐν ᵍ κυρίῳ. ᶜ ἀσπάσασθε ᵖ ῥοῦ
φον / τὸν ᶜ ἐκλεκτὸν ⁿ ἐν ᵡ κυρίῳ, ᶜ καὶ / τὴν ᶜ μητέρα
ᵉ αὐτοῦ ᵇ καὶ ᶜ ἐμοῦ. ᵇ ἀσπάσασθε ᶜ ἀσύγκριτον,
ᶜ φλέγοντα, ᵍ ἑρμᾶν, ᵇ πατρόβαν ᶜ ἑρμῆν, ᵏ καὶ / τοὺς
ᶜ σὺν ᵐ αὐτοῖς ⁿ ἀδελφούς. ᵒ ἀσπάσασθε ᵖ φιλο-
λόγον ᵍ καὶ ᶜ ἰουλίαν, ᵉ νηρέα ᶜ καὶ / τὴν ⁿ ἀδελφὴν
ᵡ αὐτοῦ, ᶜ καὶ ᵒ ὀλυμπᾶν, ⁿ καὶ / τοὺς ᵇ σὺν ᶜ αὐτοῖς
ᵇ πάντας ᶜ ἁγίους. ᶜ ἀσπάσασθε ᵍ ἀλλήλους ᵇ ἐν
ᶜ φιλήματι ᵏ ἁγίῳ. ᶜ ἀσπάζονται ᵐ ὑμᾶς / αἱ ⁿ ἐκκλη
σίαι / τοῦ ᵒ Χριστοῦ. ᵖ παρακαλῶ ᵍ δὲ ᶜ ὑμᾶς ᵉ ἀδελ
φοί ᶜ σκοπεῖν / τοὺς / τὰς ⁿ διχοστασίας ᵡ καὶ / τὰ
ᶜ σκάνδαλα ᶜ παρὰ / τὴν ᵗ διδαχὴν ᵇ ἣν ᶜ ὑμεῖς ᵒ ἐμά
θετε ᶜ ποιοῦντας, ᶜ καὶ ᵍ ἐκκλίνατε ᵇ ἀπ ᶜ αὐτῶν. / οἱ
ᵏ γὰρ ᶜ τοιοῦτοι / τῷ ᵐ κυρίῳ ⁿ ἡμῶν ᵒ ἰησοῦ ᵖ Χρισ-
τῷ ᵍ οὐ ᶜ δουλεύουσιν, ᵇ ἀλλὰ / τῇ ᶜ ἑαυτῶν ⁿ κοι-
λίᾳ, ᵡ καὶ ᶜ διὰ / τῆς ᶜ χρηστολογίας ᵗ καὶ ᵇ εὐλογί
ας ᶜ ἐξαπατῶσι / τὰς ᵒ καρδίας / τῶν ᶜ ἀκάκων. / ἡ
ᶜ γὰρ ᵍ ὑμῶν ᵇ ὑπακοὴ ᶜ εἰς ᵏ πάντας ᶜ ἀφίκετο.
ᵐ χαίρω ⁿ οὖν / τὸ ᵒ ἐφ ᵖ ὑμῖν. ᵍ θέλω ᶜ δὲ ᵖ ὑμᾶς ᶜ σο
φοὺς ⁿ μὲν ᶜ εἶναι ᶜ εἰς / τὸ ᶜ ἀγαθόν, ᵗ ἀκεραίους ᵇ δὲ

ᵉ vt ᶠ veniam ᶜ ad ᵛ vos ᶠ in ⁿ gaudio ᵉ per ᵇ volun
tatem ᶜ dei ᵇ vt ᶜ refrigeret ᶜ vobiscum. ꝯ
ᵇ Deus ᵍ aũt ᶜ pax ᵗ sit ᵏ cum ᶜ omnib⁹ ᵐ vobis
ⁿ amen. Cap. 16.

Commẽdo ᵇ aũt ᶜ vob⁹ ᵒ phebẽ ᶜ sororẽ ᶜ no
strã ᵍ q̃ ᵉ est ᵇ in ᵇ ministerio ᶜ ecclie que est
ᵏ in ᶜ cẽchris: ᵐ vt ⁿ cã ᵒ suscipiatis ᵖ in ᵍ domino
ᶜ digne ⁿ sctis: ᶜ et ⁿ assistatis ˣ ei ꝯ
ᶜ in ᶜ quocũq; ᵇ negocio ᵛ ri ᶜ indiguerit. ᶜ Etẽ
ᵍ ipsa quoq; ᵇ astitit ᶜ multis ᶜ ⁊ ⁿ mihi ᵐ ipsi. ꝯ
ᵒ Salutate ᵖ priscam ᵍ ⁊ ᶜ aquilam ꝯ
ⁿ adiutores ᶜ meos ⁿ in ᶜ christo ᶜ ihesu: ᶜ qui ꝯ
ᵒ pro ᵇ anima ᶜ mea ᵇ suas ᶜ ceruices ꝯ
ᶜ supposuerũt: ᵍ q̃b⁹ ᵇ non ᵏ solũ ᶜ ego ᶜ gr̃as ᶜ ago
ᵐ sed ⁿ et ᵒ cuncte ᵖ ecclesie ᵍ gentium: ꝯ
ᶜ ⁊ ᵒ domesticã ᶜ ecclesiam ⁿ eorum. ᶜ Salutate
ᶜ ephenetum ᵉ dilectum ᵇ mihi: ᶜ qui ᵒ est ꝯ
ᶜ primitiuus eccliᵉ asie ⁿ i ᵇ xpo ihesu. ᶜ Salu
tate ᵇ mariã ᶜ que ᵐ multũ ⁿ laborauit ᵒ in ᵖ nob⁹.
ᵍ Salutate ᶜ andronicũ ⁿ ⁊ ᶜ iuniam ꝯ
ⁿ cognatos ᶜ et ᶜ concaptiuos ꝯ
ᵉ meos ᵇ qui ᶜ fũt ᵒ nobiles ᶜ in ᶜ apostolis: ꝯ
ᵍ qui ᵇ ⁊ ᶜ ante ᵏ me ᶜ fuerunt ᵐ in ⁿ christo ihesu.
ᵒ Salutate ᵖ ampliatũ ᵍ dilectissimũ ᶜ mihi ⁿ i
ᶜ domino. ⁿ Salutate ˣ vrbanũ ᶜ adiutorem
ᶜ nr̃m ᵉ in ᵇ xpo ihesu: ᶜ et ᵒ stachyum ᶜ dilectum
ᶜ meum. ᵍ Salutate ᵇ appellem ᶜ ⁱ probum ᵏ in
ᶜ christo. ᵐ Salutate eos q̃ fũt ⁿ ex ᵒ aristoboli
domo. ᵖ Salutate ᵍ herodionẽ ᶜ cognatum
ⁿ meũ. ᶜ Salutate eos q̃ fũt ⁿ ex ˣ narcissi do-
mo: ᶜ q̃ ᶜ fũt ᶜ in ᵒ dño. ᵇ Salutate ᶜ tryphenam
ᵒ et ᶜ tryphosam: ᶜ que ᶜ laborauit ᵍ in ᵇ domino.
ᶜ Salutate ᵏ persidam ᶜ charissimam ᵐ que ꝯ
ⁿ multũ ᵒ laborauit ᵖ in ᵍ domino. ᶜ Salutate
ᵍ rufum ᶜ electum ⁿ in ᶜ domino ᶜ ⁊ matrem ꝯ
ᵉ eius ᵇ ⁊ ᶜ meam. ᵇ Salutate ᶜ asyncritũ ⁊ ꝯ
ᶜ phlegontẽ ᵍ hermã ᵇ patrobã ᶜ hermã ᵏ ⁊ qui
ᶜ cum ᵐ eis sunt ⁿ fratres. ᵒ Salutate ᵖ philolo
gum ᵍ ⁊ ᶜ iuliam ᵉ nereum ᶜ et ⁿ sororem ꝯ
ˣ eius ᶜ ⁊ ᶜ olympiadẽ: ⁿ ⁊ ᵇ oẽs qui ᵇ cũ ᶜ eis sũt
ᶜ sanctos. ᶜ Salutate ᵍ inuicẽ ᵇ in ꝯ
ᶜ osculo ᵏ sancto. ᶜ Salutant ᵐ vos oẽs ⁿ eccle-
sie ᵒ christi. ᵖ Rogo ᵍ aũt ᶜ vos ⁿ fratres vt ꝯ
ᶜ obseructis ᶜ eos ᶜ qui ⁿ dissensiones ᶜ et ꝯ
ᶜ offendicula ᶜ preter ⁿ doctrinã ᵇ quã ᶜ vos ᵒ di-
dicistis ᶜ facitũt: ᶜ ⁊ ᵍ declinate ᵇ ab ᶜ illis. ꝯ ꝯ
ᶜ Huiuscemodi ᵏ enim ᶜ xpo ᵐ domino ⁿ nostro
ᵍ non ᶜ seruiunt: ⁿ sed ᶜ suo ⁿ ventri: ꝯ
ᵡ et ᶜ per ᶜ dulces ᶜ sermones ⁿ ⁊ ᵇ benedictiões
ᶜ seducunt ᵒ corda ᶜ innocentium. ꝯ
ᵍ Vestra ᶜ enim ᵇ obedietia ᶜ in ⁿ omni loco ᶜ diuul
gata ᶜ est. ᵐ Gaudeo ⁿ igit ᵒ in ᵖ vob⁹: ᶜ ⁊ ᵍ volo ᵒ vos
ᶜ sapientes ᵡ esse ᶜ in ᶜ bono ᵇ ⁊ ᵗ simplices ꝯ

ˢεις/Το ᵇκακόμ./ο ᶜδε ᵈθεός/Της ᵉειρήμης ᶠσυμτρί=
ψει/Τομ ᵍσαταμάμ ʰυπό/Τους ⁱπόλας ᵏυμών ˡεμ
ᵐΤάχει./ⁿη ᵒΧάρις/Του ᵖκυρίου ᵍημών ʳιησού ˢΧρισ
τού ᵗμεθ ᵘυμών. ᵛασπάζομται ʷυμάς ˣΤιμόθεος/ο
ʸσυμεργός ᶻμου, ᵃκαι ᵇλούκιος, ᶜκαι ᵈιάσωμ. ᵉκαι
ᶠσωσιπατρος/οι ᵍσυγγεμείς ʰμου. ⁱασπάζομαι
ᵏυμάς ˡεγω ᵐΤέρτιος/ο ⁿγράψας/Την ᵒεπιστολήν
ᵖεμ ᵠκυρίω. ʳασπάζεται ˢυμάς ᵗγαΐος/ο ᵘξένος
ᵛμου ʷκαι/Της ˣεκκλησίας ʸόλης. ᶻασπάζεται ᵃυμάς
ᵇέραστος/ο ᶜοικονόμος/Της ᵈπόλεως, ᵉκαι ᶠκούαρ
τος/ο ᵍαδελφός. ʰη ⁱΧάρις/Του ᵏκυρίου ˡημών
ᵐιησού ⁿΧριστού ᵒμετά ᵖπάντων ᵍυμών ʳαμήν.
/Τω δε ˢΔυναμένω ᵗυμάς ᵘστηρίξαι ᵛκατά/Το ʷε=
ναγγέλιόν ˣμου ʸκαι/Το ᶻκήρυγμα ᵃιησού ᵇΧρι=
στού ᶜκατά ᵈαποκάλυψιν ᵉμυστηρίου ᶠΧρό=
νοις ᵍαιωνίοις ʰσεσιγημένου ⁱφανερωθέντος δε
ᵏνυν δια ˡτε ᵐγραφών ⁿπροφητικών ᵒκατ ᵖεπι=
ταγήν/Του ᵃαιωνίου ᵇθεού ᶜεις ᵈυπακοήν ᵉπίστε=
τεως ᶠεις ᵍπάντα/Τα έθνη ʰγνωρισθέντος, ⁱμόνω
ᵏσοφώ ˡθεώ ᵐδια ⁿιησού ᵒΧριστου. ᵖΔοξα ᵍεις
/Τους ʳαιώνας ˢαμήν.

ᵗin ᵘmalo. ᵛDeᵂ autem ˣpacis ʸconterat ᶻ
ᵃsathanã ᵇsub ᶜpedibus ᵈvestris ᵉvelociter.
ᶠGratia ᵍdomini ʰnostri ⁱiesu ᵏchristi ˡ
ᵐvobiscum. ⁿSalutat ᵒvos ᵖtimotheus ᵠ
ʳadiutor ˢmeus: ᵗet ᵘlucius ᵛ ʷiason ˣ ʸ
ᶻsosipater ᵃcognati ᵇmei. ᶜSaluto ᵈ
ᵉvos ᶠego ᵍtertius ʰqui ⁱscripsi ʲ epistolam
ᵏin ˡdño. ᵐSalutat ⁿvos ᵒcaius ᵖhospes ᵠ
ʳmeus ˢ ᵗuniuersa ᵘecclesia. ᵛSalutat ʷvos
ˣerastus ʸarcarius ᶻciuitatis: ᵃet ᵇ quartus
ᶜfrater. ᵈGratia ᵉdomini ᶠ nostri ᵍ
ʰiesu ⁱchristi ʲcum ᵏomnib ˡ ᵐvobis ⁿamen.
ᵒEi ᵖãt ᵠq ʳpotẽs ˢẽ ᵗvos ᵘfirmare ᵛiuxta ʷeuã
geliũ ˣmeu ʸet ᶻpredicationem ᵃiesu ᵇchristi
ᶜsecundum ᵈreuelationem ᵉmi ᶠterij ᵍtẽpori
bus ʰeternis ⁱtaciti ʲqđ ᵏnũc ˡpatefactũ ᵐest
ⁿper ᵒscripturas ᵖprophetaꝝ ᵠscđz ʳpreceptũ
ˢeterni ᵗdei ᵘad ᵛobeditionem ʷfidei ˣ ʸ
ᶻin ᵃcunctis ᵇgentibus ᶜcogniti: ᵈsoli ᵉ ᶠ
ᵍsapiẽti ʰdeo ⁱpiesũ ʲxp̃z: ᵏhonor ˡ ᵐglia ⁿin
ᵒsecula seculorum ᵖamen.

Τέλος/Της ᵇπρος ᶜρωμαίους ᵈεπι=
στολής.

Explicit ᶜepistola ᵈpauli
ᵇad ᶜRomanos.

Incipit prologus in primam epistolam ad Corinthios.

Epistola prima ad corinthios multas causas diuersasq complectit: quarum partem relatione fratrum cognouit apostolus: partim ipsorum corinthiorum sunt litteris indicate. Nonnullas vero pro officij sui cura aut ordinat aut emendat: ꝛ varijs curatiõib9 medetur diuersa infirmitate languentibus. Nam apud eos primũ curatur dissentionis vitium quod multi pseudoapostolorum vnitatem intulerunt scindentes ecclesie: vt propij nominis facerent sectatores: quod his exprobrat verbis apostolus. Hoc autem dico quod vnusquisq vestrum dicit. Ego quidem sum pauli: ego autem apollo: ego vero cephe: ego aũt christi. Et ob hoc quidem horum se dicit facere nominuꝫ mentionem; vt multo magis erubescant id se facere ꝓb falsorum apostolorũ nominib9: quod etiam si sub pauli ꝛ petri fieret nomine displiceret. Secunda causa eius inducitur qui paterne oblitus reuerentie vxorem sibi non erubuit facere de nouerca. Quod factum licet fornicationẽ appellauerit apostolus: tamen ita condemnauit: vt in vltionem facti autorem talis operis diabolo iudicauerit deputandum: imposita iudiciorum ꝛ litium tertia questione. Quarto loco matrimoniorum iura tractantur his. Quinto loco virginitatis consilium velut e vicino comungitur. Sexto loco de escarũ licẽtia disputatur. Septimo atq octauo loco de attondendo viris: ꝛ mulieribus velando capite ac sacramentorum comunione precipit. Nono loco emulatio que diuersitate donorum spiritualium nascebatur sub exemplo membrorum ꝛ corporis castigatur. Decimo resurrectionis spes multis ꝛ argumentis ꝛ rationibus approbatur. Vltimo de colligẽdis ad necessitatem sanctorum nomine charitatis cura vel edificatio cultui imponitur. Interserũtur his pauca: que aut vt quibusdam videtur pendent ex superioribꝫ: aut habent licet ꝓprias tamen quasdã actiones.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Corinthij sunt achaici: et hi similiter ab apostolo audierunt verbum veritatis: et subuersi sunt multifarie a fallis apostolis. Quidam a philosophie verbosa cloquẽtia: alij secta legis iudaice iducti sũt. Hos reuocat apostolus ad veram fidem et euangelicam sapientiam: scribens eis ab epheso per timotheum discipulum suum.

Explicit argumentum.

Incipit epistola beati Pauli ad Corinthios prima . Cap.i.

A

Paulus vocat⁹ apostol⁹ ihesu xpi per voluntatem dei et sosthenes frater: ecclesie dei que est corinthi sanctificatis in christo ihesu vocatis sanctis: cum omnib⁹ q̄ inuocāt nomen domini nostri ihesu christi in omni loco ipsorum et nostro. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. Gratias ago deo meo semper p vobis in gratia dei que data est vobis in xp̄o ihesu in quibus diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia: sicut testimoniū xp̄i confirmatū est in vobis ita vt nihil vobis desit in vlla gratia expectantibus reuelationem domini nostri ihesu christi: qui et cōfirmabit vos vsq; in finē sine crimine in die aduentus dñi nostri ihesu christi. Fidelis deus per quē vocati estis in societatem filij eius ihesu xp̄i domini nostri. Obsecro autem vos fratres per nomen domini nostri ihesu christi: vt idipsum dicatis omnes: et nō sint in vobis scismata, Sitis aūt perfecti in eodem sensu et in eadem sententia. Significatū ē mihi de vobis fres mei ab his q̄ sūt chloes: q̄ tōtōes sūt inter vos. Hoc aūt dico: q̄d vnusquisq; vestrū dicit. Ego q̄dē sū pauli: ego aūt apollo: ego vero cephe: ego aūt xp̄i. Diuisus est xp̄s. Nūquid paul⁹ crucifix⁹ ē p vobis: aut in noie pauli baptizati estis? Gras ago deo meo q⁹ neminē vōz baptizaui nisi crispū et caium: nequis dicat q⁹ in noie meo baptizati estis. Baptizaui aūt et stephane domū: ceterū nescio si quē aliū vōz baptizauerī. Nō misit me christ⁹ baptizare sed euangelizare: nō in sapientia verbi: vt non euacuetur crux christi. Verbum enim crucis pereūtibus quidem stultitia est: his aūt q̄ salui fiūt id ē nobis dei vir⁹ ē. Scriptum est enim, Perdam sapientiā sapientium: et prudentiam prudentiū reprobabo. Vbi sapiēs: vbi scriba: vbi inquisitor huius seculi? Nonne stultā fecit deus sapientiā huius mūdi. Nam quia in dei sapientia non cognouit mundus per sapientiam deum: placuit

B

1.Thes.5.d Ioan.10.c

Esaie.29.c

Esa.33.c

Ἡ τοῦ ἁγίου παύλου ὡρος κορινθίους ὡρώτη ἐπιστολή. Καπ.ι.

ϖ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν ἀδελφοί μου ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσί. λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. μεμέρισται ὁ χριστός. μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον, ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον, λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σῳζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστί. γέγραπται γὰρ ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. ποῦ σοφός, ποῦ γραμματεύς, ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου. οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκη-

σεμ/ο[q]θεός [r]διά/της [t]μωρίας/του [r]κηρύγματος
[u]σώσαι/τους [r]πιστεύοντας. [r]επει/δή [t]και [t]ιου=
δαίοι [b]σημείον [r]αιτούσι, [b]και [r]έλληνες [r]σοφίαν
[r]ζητούσιν. [b]ημεις [r]δε [t]κηρύσσομεν [t]χριστόν [m]εσ
ταυρωμένον, [u]ιουδαίοις [c]μεν [p]σκάνδαλον, [q]έλ
λησι [r]δε [u]μωρίαν, [r]αυτοίς [u]δε/τοις [r]κλητοίς [r]ιου
δαίοις [r]τε [u]και [b]έλλησι [r]χριστόν, [b]θεού [c]δύναμιν
[r]και [q]θεού [b] σοφίαν. [r]ότι/το [t]μωρόν/του [r]θεού
[m]σοφώτερον/των [u]ανθρώπων [c]εστί, [b]και/το [q]ασ=
θενές/του [r]θεού [u]ισχυρότερον/των [r]ανθρώπων
[u]εστί. [x]βλέπετε [r]γαρ/την [r]κλησιν [a]υμών [b] αδελ=
φοι, [r]ότι [b]ου [c]πολλοί [r]σοφοί [g]κατά [b] σάρκα, [r]ου
[t]πολλοί [r]δυνατοί, [m]ου [u]πολλοί [c]ευγενείς, [b]αλ=
λά/τα [q]μωρά/του [r]κόσμου [u]εξελέξατο/ο [r]θεός
[u]ίνα/τους [r]σοφούς [r]καταισχύνη, [r]και/τα [q]ασθενή
/του [b]κόσμου [r]εξελεξατο/ο [b]θεός, [r]ίνα [r]καταισχύ
νη/τα [q]ισχυρά, [b]και/τα [r]αγενή/του [t]κόσμου [r]και
/τα [m]εξουθενημένα [u]εξελέξατο/ο [b]θεός [b]και/τα
[q]μη [r]όντα, [u]ίνα/τα [r]όντα [u]καταργήση, [r]όπως [r]μη
[s]καυχήσηται [r]πάσα [b]σάρξ [r]ενωπιον/του [b]θεού.
[r]εξ [r]αυτού [b]δε [b]υμείς [r]εστέ [t]εν [r]χριστώ [m]ιησού,
[u]ος [r]εγενήθη [u]ημίν [u]σοφία [r]από [u]θεού [r]δικαιοσυ=
νη [u]τε [r]και [r]αγιασμός [r]και [a] απολύτρωσις, [b]ίνα
[r]καθώς [b]γέγραπται/ο [r]καυχώμενος [r]εν [g]κυρίω

Καγω [b]ελθών [r]προς [b]υ Cap.2. [b]καυχάσθω.
μάς [r]αδελφοί, [r]ήλθον [g] ου [b] καθ [r]υπεροχήν
[t]λόγου [r]η [m]σοφίας [u]καταγγέλων [b]υμίν/το [u]μαρ=
τύριον/του [q]θεού. [r]ου [u]γαρ [r]έκρινα/του [u]ειδέναι
[t]τι [r]εν [r]υμίν [a]ειμή [b]ιησούν [r]χριστόν [b]και [r]τούτον
[r]εσταυρωμένον. [g]και [b]εγώ [r]εν [t]ασθενεία [r]και [m]εν
[u]φόβω [b]και [r]εν [q]τρόμω [r]πολλώ [u]εγενόμην [r]προς
[u]υμάς, [x]και/ο [r]λόγος [r] μου [a] και/το [b] κήρυγμα
[r]μου [b]ουκ [r]εν [r]πειθοίς [g]ανθρωπίνης [b]σοφίας [r]λό
γοις, [t]αλλ [r]εν [m]αποδείξει [u]πνεύματος [b]και [r]δυνά
μεως, [q]ίνα [r]η [r]πίστις [u]ημών [r]μη [u]η [r]εν [r]σοφία [r]ανθρώ
που, [a]αλλ [b]εν [r]δυνάμει [b]θεού. [r]σοφίαν [r]δε [g]λα=
λούμεν [b]εν/τοις [r]τελειοις, [b]σοφίαν [r]δε [m]ου/του
[u]αιώνος [r]τούτου [b]ουδέ/των [q]αρχόντων/του [r]αι
ώνος [u]τούτου/των [r]καταργουμένων, [u] αλλά
[x]λαλούμεν [r]σοφίαν [r]θεού [a]εν [b]μυστηρίω/την [r]α=
ποκεκρυμμένην [b]ην [r]προώρισεν/ο [r]θεός [g]προ/των
[b]αιώνων [r]εις [t]δόξαν [r]ημών, [m]ην [u]ουδείς/των [r]αρ
χόντων/του [b]αιώνος [q]τούτου [r]έγνωκεν. [u]ει [r]γαρ
[u]έγνωσαν [r]ουκ [r]αν/τον [r]κύριον/της [u]δόξης [b]εσταύ
ρωσαν [t]αλλά [b]καθώς [r]γέγραπται. [r]α [g]οφθαλ=
μός [b]ουκ [r]είδε, [t]και [r]ους [m]ουκ [u]ήκουσε, [b]και [b]επί
[q]καρδίαν [r]ανθρώπου [g] ουκ [r]ανέβη, [u]α [x]ητοί=
μασεν [r]ο [r]θεός [r]τοις [r]αγαπώσιν [a]αυτόν. [b]η=
μίν [r]δε [r]ο [b]θεός [r]απεκάλυψε [r]διά [r]του [g]πνεύ=
ματος [b]αυτού. [r]το [t]γαρ [t]πνεύμα [t]πάντα [m]ε=
ρευνά, [u]και/τα [r]βάθη/του [b]θεού. [q]τις [r]γαρ [g]οίδεν
[r]ανθρώπων [u]τα/του [x]ανθρώπου, [r]ειμή/το [r]πνεύ
μα/του [u]ανθρωπου/το [b]εν [r]αυτώ. [b]ούτως [r]και [r]τα
/του [g]θεού [b]ουδείς [r]οίδεν, [t]ειμή/το [r]πνεύμα/του

[q]deo [r]per [u]stultitiam [r]predicationis ꝯꝯꝯ
[u]saluos [u]facere [r]credẽtes. [r]Qm̃ [r]τ [u]iudei ꝯ
[b]signa [r]petũt: [b]τ [r]greci [r]sapientiam ꝯꝯꝯ
[g]q̃rũt. [b]Nos [r]aũt [t]p̃dicam [q]xp̃m [m] crucifixũ:
[u]iudeis [r]quidem [b]scandalũ: [q]gentibus ꝯ
[r]autem [u]stultitiã: [r]ipsis [u]aũt [r]vocatis [r]iudeis
[g]atq; [b]grecis [r]xp̃m [b]dei [r]virtutem ꝯꝯꝯ
[r]et [r]dei [b]sapientia. [r]Quia qđ [t]stultũ est [r]dei
[u]sapientius [r]est [u]hoibus: [b]τ qđ [q] infirmũ ẽ
[r]dei: [u]fortius [u]est [r]hominibus. ꝯꝯꝯ
[x]Videte [r]enim [u]vocationem [a]vestra [b] frẽs:
[r]q; [b]non [r]multi [r]sapientes [g]ſm [b]carnem [r]non
[t] multi [r]potentes: [m]non [u]multi ꝯꝯ
[r]nobiles: [b]ſ q̃ [q]stulta [r]sunt [r]mũdi [t]elegit [r]deꝰ
[u]vt [r]confundat [r]sapientes: [r]τ [q]infirma ꝯ
[b]mundi [r]elegit [b]deus [r]vt [r]confundat ꝯ
[g]fortia: [b]τ [r]ignobilia [t]mundi [r]τ ꝯꝯꝯ
[m]contemptibilia [u]elegit [b]deus [b]et ꝯꝯ
[r]ea [r]q̃ [b]nõ [r]sũt: [b]vt [r]ea [r]q̃ [r]sũt [u]ꝺstrueret: [r]vt [b]nõ
[r]gloietur [r]omnis [b]caro [m] [r]cõspectu [b]eius.
[r]Ex [r]ipso [g]autẽ [b]vos [r]estis [t]in [r]christo [m]ihesu:
[u]qui [r]factus [r]est [b]nobis [q]sapientia [r]τ [u]iustitia
[r]τ [r]sanctificatio [r]τ [r]redemptio: [b]vt ꝯꝯ
[r]quẽadmodũ [r]scriptũ [b]ẽ [r]qui [r]gl'iatur [r]i [g]dño

[t]Ego [b]cũ [b]venissẽ [r]ad [r]Ca.2. [b]glicẽt. 1.Cho.10.d
[b]vos [r]frẽs: [r]vem [u]non [b]in [t]sublimitate Diere.9.d.
[t]monis [r]aut [m]sapie [u]amũcias [r]vob [b] testi A
monũ [r]xp̃i. [r]Non [u]enim [r]iudicaui me [u]scire
[x]aliquid [r]inter [r]vos [a]nisi [b]ihesu [r]xp̃m [b]τ [r]hũc
[r]crucifixum. [g]Et [b]ego [r]in [t]infirmitate [r]et ꝯ
[u] timore [r]et [r]tremore [r]multo [u]fui [r]apud ꝯ
[u]vos: [r]et [r]sermo [r]meus [u]et [b]predicatio ꝯꝯ
[r]mea [b] nõ [r]i [r]plausibilib [g]hũane [b]sapie [r]ver
bis: [x]sed [r]in [m]ostensione [u]spiritus [b]τ [b]virtut:
[q]vt [r]fides [u]vra [r]non [u]sit [r]in [r]sapientia [r]hoiu:
[g]ſ [b]in [r]virtute [b]dei. [r]Sapiaꝫ [r]aũt [g]loquimur
[b]inter [r]perfectos. [t]Sapientiam [r]vero [m]non
[b]huius [u]seculi [b]neq; [q]principũ [g]hui [r]seculi
[r]qui [r]destruuntur: [u]sed ꝯꝯꝯ
[x]loqmur [r]dei [r]sapiam [u]in [b]mysterio [r]q̃ [r]abscõ
dita [r]est: [b]quam [r]predestinauit [r]deus [g]ante
[b]secla [r]in [t]glia [r]nram: [m]quã [u]nemo [b]pncipũ
[q]huius [u]seculi [r]cognouit. [b]Si [r]enim ꝯꝯ
[u]cognouissẽt: [r]nũq̃ [r]dñz [g]glie [b]crucifixissẽt.
[b]Sz sicut [r]scriptũ [r]est: [r]q [g]oculus ꝯꝯꝯ Esa.64.b.
[b]nõ [r]vidit [t]nec [r]auris [u]audiuit [u]nec [b]in ꝯꝯ L
[q]cor [r]hominis [r]ascendit: [u]que [r]preparauit
[r]deus [r]his [r]qui [r]diligunt [a]illum. [b]Nobis ꝯ
[r]autem [r]reuelauit [b]deus [r]per [g]spiritum ꝯ
[b]suum. [t]Spiritus [r]enim [r]omnia [m] scrutat:
[u]etiam [b]profunda [b]dei. [q]Quis [r]enim [u] scit
[r]hominum [u]q̃ [x]hominis sunt: [r]nisi [r]spiritus
[a]hominis qui [b]in [r]ipso est: [b]Ita [r]et [r]que ꝯ
[g]dei sunt [b]nemo [r]cognouit [t]nisi [r]spiritus ꝯ
T

θεού. Ημείς δε ού το πνεύμα του κόσμου ελάβομεν, αλλά το πνεύμα το εκ του θεού, ίνα οίδωμεν τα υπό του θεού χαρισθέντα ημίν, α και λαλούμεν ουκ εν διδακτοίς ανθρωπίνης σοφίας λόγοις, αλλ εν διδακτοίς πνεύματος αγίου πνευματικοίς πνευματικά συγκρίνοντες. Ψυχικός δε άνθρωπος ου δέχεται τα του πνεύματος του θεού. μωρία γαρ αυτώ εστί, και ου δύναται γνώναι ότι πνευματικώς ανακρίνεται. ο δε πνευματικός ανακρίνει μεν πάντα, αυτός δε υπ ουδενός ανακρίνεται. Τις γαρ έγνω νουν κυρίου ος συμβιβάσει αυτόν. ημείς δε νουν Χριστού έχομεν.

Καγ. 3.

Και εγώ αδελφοί ουκ ηδυνήθην υμίν λαλήσαι ως πνευματικοίς αλλ ως σαρκικοίς. ως νηπίοις εν Χριστώ γάλα υμάς επότισα και ου βρώμα. ουπω γαρ ελύμασθε, αλλ ουδέ έτι νυν δύνασθε. έτι γαρ σαρκικοί εστέ. όπου γαρ εν υμίν ζήλος, και έρις, και διχοστασίαι, ουχί σαρκικοί εστέ, και κατά άνθρωπον περιπατείτε. όταν γαρ λέγει τις, εγώ μέν ειμι παύλου, έτερος δε εγώ απολλώ, ουχί σαρκικοί εστέ. Τις ουν εστί παύλος τις δε απολλώς, αλλ η διάκονοι δι ων επιστεύσατε, και εκάστω ως ο κύριος έδωκεν. εγώ εφύτευσα, απολλώς επότισεν, αλλ ο θεός ηύξανεν. ώστε ούτε ο φυτεύων εστί τι, ούτε ο ποτίζων, αλλ ο αυξάνων θεός. ο φυτεύων δε και ο ποτίζων εν εισίν. έκαστος δε τον ίδιον μισθόν λήψεται κατά τον ίδιον κόπον. θεού γαρ εσμέν συνεργοί. θεού γεώργιον θεού οικοδομή εστέ. κατά την χάριν του θεού την δοθείσαν μοι ως σοφός αρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, άλλος δε εποικοδομεί. έκαστος δε βλεπέτω πως εποικοδομεί. θεμέλιον γαρ άλλον ουδείς δύναται θείναι παρά τον κείμενον, ος εστίν Ιησούς Χριστός. ει δε τις εποικοδομεί επί τον θεμέλιον τούτον χρυσόν, άργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, εκάστου το έργον φανερόν γενήσεται. η γαρ ημέρα δηλώσει, ότι εν πυρί αποκαλύπτεται, και εκάστου το έργον οποίον εστί το πύρ δοκιμάσει. ει τινος το έργον μένει ο επωκοδόμησε μισθόν λήψεται. ει τινος το έργον κατακαήσεται ζημιωθήσεται, αυτός δε σωθήσεται, ούτως δε ως διά πυρός. ουκ οίδατε ότι ναός θεού εστέ, και το πνεύμα του θεού οικεί εν υμίν. ει τις τον ναόν του θεού φθείρει, φθερεί τούτον ο θεός. ο γαρ ναός του θεού άγιος εστίν, οίτινες εστε υμείς. μηδείς εαυτόν εξαπατάτω. ει τις δοκεί σοφός είναι εν υμίν εν τω αιώνι τούτω, μωρός γε

deí. Nos autē nō spīm huius mūdi accepimus: sed spīm qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata sūt nobis: que et loquimur nō in doctis humane sapie verbis: sed in doctrina spiritus spiritualibus spūalia comparantes. Animalis autem homo nō percipit ea que sunt spūs dei. Stultitia enim illi est: et nō potest intelligere quia spūaliter exāminātur. Spiritalis autez iudicat oia: ipse a nemine iudicat: sicut scriptū est. Quis enim cognouit sēsū dñi aut qs instruxit eū? Nos autē sensum xpi habemus.

Esaie. 40. Roma. 11 d

Et ego frēs nō potui vobis loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. Tanquā paruulis in xpo lac vobis potū dedi nō escā. Nōdū enim potestis: sed nec nūc adhuc estis. Adhuc enim carnales estis. Cū enim sit inter vos zelus et contentio: nonne carnales estis et secundū hoīem ambulatis? Cum enim quis dicat: ego quidē sum pauli: alius autem ego sū appollo: nōne hoīes estis? Quid ergo est appollo? Quid vero paul? Ministri cui credidistis. Et vnicuiq sicut dñs dedit. Ego plātauī appollo rigauit: sed deus icremētū dedit. Itaq neq qui plātat est aliquid neq qui rigat sed qui icremētū dat deus. Qui autem plātat et qui rigat vnū sūt. Vnusquisq autem propriā mercedē accipiet secundū laborē suū. Dei enim sumus adiutores. Dei agricultura estis: dei edificatio est. Secundum gratiam dei quam data mihi vt sapiēs architector fundamētū posui: alius autem superedificat. Vnusquisque autem videat quo superedificet. Fundamētū enim aliud nemo potest ponere preter id quod positū est: quod est xps ihesus. Si quis autem superedificat supra fundamentū hoc aurū argētum lapides pciosos ligna fenū stipulā: vnuscuiusq opus manifestum erit. Dies enim dñi declarabit: quia in igne revelabitur: et vnuscuiusque opus quale sit: igne probabit. Si cuius opus manserit: quod superedificauit mercedē accipiet. Si cuius opus arserit detrimētū patiet: ipse autem saluus erit: sic tamen quasi per ignem. Nescitis quia templum dei estis: et spūs dei habitat in vobis? Si quis autem templū dei violauerit: disperdet illum deus. Templū enim dei sanctum est: quod estis vos. Nemo sapiens seducat. Si quis videtur inter vos esse in hoc seculo: stultus fiat

1.Thi. 1.c

1.Cor. 6. Colo. 2. d.

μέσθω ιμα γέμηται σοφός. η γαρ σοφία του κόσμου τούτου μωρία παρά τω θεώ εστι. γέγραπται γαρ. ο δρασσόμενος τους σοφούς εμ τη αμονργία αυτών. και πάλιν. κύριος γινώσκει τους διαλογισμούς των σοφών, ότι εισί ματαιοι. ώστε μηδείς καυχάσθω εμ ανθρώποις. πάντα γαρ υμών εστίν, είτε παύλος, είτε απολλώς, είτε κηφάς, είτε κόσμος, είτε ζωή, είτε θάνατος, είτε ενεστώτα, είτε μέλλοντα, πάντα υμών εστίν, υμείς δε χριστού, χριστός δε θεού. Cap. 4.

Ούτως ημάς λογιζέσθω άνθρωπος ως υπηρέτας χριστού και οικονόμους μυστηρίων θεού. ώδε λοιπόν, ζητείται εν τοις οικονόμοις ίνα τις ευρεθή. τοι δε εις ελάχιστόν εστίν ίνα υφ υμών ανακριθώ, η υπό ανθρωπίνης ημέρας. αλλ ουδέ εμαυτόν ανακρίνω. ουδέν γαρ εμαυτώ σύνοιδα, αλλ ουκ εν τούτω δεδικαίωμαι. ο δε ανακρίνων με κύριός εστίν. ώστε μη προ καιρού τι κρίνετε, έως αν έλθη ο κύριος ος και φωτίσει τα κρυπτά του σκότους και φανερώσει τας βουλάς των καρδιών, και τότε ο έπαινος γενήσεται εκάστω από του θεού. Ταύτα δε αδελφοί μετεσχημάτισα εις εμαυτόν και απολλώ δι υμάς, ίνα εν ημίν μάθητε το μη υπέρ ο γέγραπται, φρονείν, ίνα μη εις υπέρ του ενός φυσιούσθε κατά του ετέρου. τις γαρ σε διακρίνει. τι δε έχεις ο ουκ έλαβες. εί δε και έλαβες, τι καυχάσαι ως μη λαβών. ήδη κεκορεσμένοι εστε, ήδη επλουτήσατε. χωρίς ημών εβασιλεύσατε, και όφελόν γε εβασιλεύσατε, ίνα και ημείς υμίν συμβασιλεύσωμεν. δοκώ γαρ ότι ο θεός ημάς τους αποστόλους εσχάτους απέδειξεν ως επιθανατίους, ότι θέατρον εγενήθημεν τω κόσμω και αγγέλοις και ανθρώποις. ημείς μωροί διά χριστόν, υμείς δε φρόνιμοι εν χριστώ. ημείς ασθενείς, υμείς δε ισχυροί. υμείς ένδοξοι, ημείς δε άτιμοι. άχρι της άρτι ώρας και πεινώμεν, και διψώμεν, και γυμνιτεύομεν, και κολαφιζόμεθα, και αστατούμεν, και κοπιώμεν εργαζόμενοι ταις ιδίαις χερσί. λοιδορούμενοι ευλογούμεν, διωκόμενοι ανεχόμεθα. βλασφημούμενοι παρακαλούμεν. ως περικαθάρματα του κόσμου εγενήθημεν πάντων περίψημα έως άρτι. ουκ εντρέπων υμάς γράφω ταύτα, αλλ ως τέκνα μου αγαπητά νουθετώ. εάν γαρ μυρίους παιδαγωγούς έχητε εν χριστώ, αλλ ου πολλούς πατέρας. εν γαρ χριστώ ιησού διά του ευαγγελίου εγω υμάς εγέννησα. παρακαλώ ουν υμάς μιμηταί μου γίνεσθε.

ut sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stultitia est apud deum. Scriptum est enim. Comprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dns nouit cogitationes sapientium: quoniam vane sunt. Nemo itaque gloriet in hoibus. Omnia enim vestra sunt: siue paulus siue apollo siue cephas siue mundus siue vita siue mors siue presentia siue futura. Omnia enim vestra sunt: vos autem christi: xps autem dei. Cap. 4.

Sic nos existimet homo vt ministros christi: et dispensatores mysteriorum dei. Hic iam quæritur inter dispensatores vt fidelis quis inueniat. Mihi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die. Sed neque ipm iudico. Nihil enim mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem iudicat me dns est. Itaque nolite ante tpm iudicare: quoadusque veniat dns qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit vnicuique a deo. Hec autem fratres transfiguraui in me et apollo propter vos: vt in nobis discatis: ne supra quam scriptum est vnus aduersus alterum infletur pro alio. Quis enim te accepisti? quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non accepisti? Iam saturati estis: iam diuites facti estis. Sine nobis regnatis: et vtinam regnetis: vt et nos vobiscum regnemus. Puto enim quod deus nos apostolos nouissimos ostendit tanquam mortis destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. Nos stulti propter christum: vos autem prudentes in xpo. Nos infirmi: vos autem fortes. Vos nobiles nos autem ignobiles. Usque in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi sumus: et colaphis cedimur et instabiles sumus et laboramus operantes manibus nris. Maledicimur et benedicimus: persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsema usque adhuc. Non vt confundam vos hec scribo: sed vt filios meos carissimos moneo. Nam si decem milia pedagogorum habeatis in christo: sed non multos patres. Nam in christo iesu per euangelium ego vos genui. Rogo ergo vos imitatores mei estote

Roma. 1. c
Job. 5. b.
Psal. 93.
A
1. Thi. 3. c.
2. Cor. 6. a
2. ii. c.
Ephe. 5. c.
B
C

θε. Διά Τούτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον ὅς ἐστί
τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ,
ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς
ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλη
σίᾳ διδάσκω. ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου
πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησαν τινές. ἐλεύσομαι
δὲ ταχέως ὑμᾶς ἐὰν ὁ κύριος θελή=
σῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυ
σιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λό
γῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί
θέλετε, ἐν ῥάβδῳ ἔλθω ὑμᾶς ἢ ἐν ἀ=
γάπῃ πνεύματί τε πραότητος. Cap.5.

ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύ
τη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀ=
νομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρός ἔ
χειν, καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ
μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑ
μῶν ὁ τοῦτο ποιήσας. ἐγὼ μὲν
γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ
πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω
τοῦτο κατεργασάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυ
νάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, παρα
δοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλε
θρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡ
μέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. οὐ καλόν
τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύ
μη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐκκαθάρατε οὖν
τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα καθὼς ἐστὲ ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ὥστε ἑορτάζω=
μεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακί
ας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινεί
ας καὶ ἀληθείας. ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ
μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· καὶ οὐ πάν
τως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς
πλεονέκταις ἢ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι. ἐὰν ὁ ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ
πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ
μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μὴ δὲ συνεσ
θίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν. οὐχὶ
τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε. τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς
κρίνει. καὶ ἐξαίρετε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐ
τῶν. ὁλμά τις Cap.6.
ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτε=
ρον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐ=
πὶ τῶν ἁγίων. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι
τὸν κόσμον κρινοῦσι. καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρί=
νεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλα=

sicut & ego xpi. Ideo misi ad vos timo=
theū q̄ est filiū meū charissimū & fidelē in
dño: q̄ vos cōmonefaciat vias meas q̄
sūt in xpo iesu: sicut vbiq; in oi ecclesia
doceo. Tanq̄ nō venturus sim ad
vos: sic inflati sūt quidā. Veniam
aūt ad vos cito si dominus voluerit: & et
cognoscā non sermonē eox q̄ inflati sūt
sed virtutem. Non enim in sermone est
regnum dei sed in virtute. Quid
vultis: in virga veniā ad vos: an in cha
ritate & spiritu mansuetudinis. Cap.5.

Omnino audit iter vos fornicatio
& talis fornicatio q̄lis nec iter gē
tes: ita vt vxorē patris sui aliqs habeat.
Et vos inflati estis et non
magis luctū habuistis: vt tollat de me
q̄ hoc opus fecit. Ego quidē dio vestrū
absens corpore: presens autem
spiritu iā iudicaui vt presens eum q̄ sic
hoc operatus est in nomine
domini nostri iesu christi: cōgregatis
vobis & meo spiritu cum virtute
domini iesu: tradere
huiusmodi hoiem sathane in interitum
carnis: vt spiritus saluus sit in die
dñi nostri iesu christi. Non est bona
gloriatio vestra. Nescitis q̄ modicū fer
mentū totam massam corrūpit? Expurga
te vetus fermentū: vt sitis noua cōspersio
sicut estis azymi. Etenim pascha nr̄m
immolatus est christus. Itaq; epulemur
nō in fermento veteri: neq; in fermento
malicie & nequitie: sed in azymis since
ritatis & veritatis. Scripsi vobis in epla
ne cōmisceamini fornicarijs. Nō vtiq;
fornicarijs huius mundi: aut
auaris: aut rapacib9: aut idolis seruē
tib9: alioq̄n debuerat de hoc mūdo ex
isse. Nūc aūt scripsi vobis nō cōmisceri.
Si is qui frater nomi iter vos: est fornī
cator: aut auar9 aut idolis famés: aut
maledic9 aut ebriosus: aut rapax: cuz
hmōi nec cibum sumere. Quid enī mi
hi de his q̄ foris sūt iudicare: Nōne de his
q̄ int9 sūt vos iudicat. Nā eos q̄ foris sūt
deus iudicabit. Auferte malū ex vo=
bis ipsis. Cap.6.

Audet aliqs vr̄z hūs negociū aduer
sus alterū iudicari apd iniquos & nō
apd sctōs? An nescitis qm̄ sancti de hoc
mūdo iudicabūt? Et si in vob; iudicabit
mūdus: indigni estis q̄ de minimis iudice

Ephe.c.a
Philip.3.

Galla.5.b

o. malus.
gr. accipit
pro hoic
& re ma

χίστων. ᵇουκ οἴδατε ᵏότι ἀγγέλους ᵐκρινοῦ-
μεν μήτιγε βιωτικά. ᵖβιωτικὰ μὲν οὖν κριτή-
ρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ τούτους καθίζετε. ᶜπρὸς ἐντροπὴν ὑ-
μῖν λέγω. ᵍοὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν ᵐσοφὸς οὐ-
δὲ εἷς ᵖὃς δυνήσεται διακρίναι ᵐ ἀνὰ μέσον
τοῦ ᵐἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ᵇἀδελφοῦ κρίνεται, ᵖκαὶ τοῦτο ἐπὶ ᵍἀπίστων.
ᵇἤδη μὲν οὖν ὅλως ᵐἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ᵖὅτι
ᵍκρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. ᵐδιατί οὐχὶ μᾶλ-
λον ἀδικεῖσθε. ᵐδιατί ᵇοὐχὶ μᾶλλον ἀποστε-
ρεῖσθε. ᶜἀλλὰ ὑμεῖς ᵍἀδικεῖτε ᵇκαὶ ἀποστερεῖτε.
ᵏκαὶ ταῦτα ᵐ ἀδελφούς. ᵐη οὐκ ᵖοἴδατε ᵍὅτι ἄ-
δικοι ᵐβασιλείαν θεοῦ ᵐοὐ ᵏκληρονομήσουσι. μὴ
πλανᾶσθε, ᵍοὔτε ᵇπόρνοι οὔτε ᵖεἰδωλολάτραι
οὔτε μοιχοί, ᵍοὔτε ᵇμαλακοί, οὔτε ᵇἀρσενοκοί-
ται, οὔτε ᵐκλέπται, ᵐοὔτε ᵒπλεονέκται, ᵖοὔτε ᵍμέ-
θυσοι, οὐ ᵐλοίδοροι, οὐχ ᵐἅρπαγες βασιλεί-
αν θεοῦ κληρονομήσουσι. ᵍ καὶ ᵇταῦτα ᶜτινὲς
ᵖἦτε, ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ᵍἀλλὰ ᵇ ἡγιάσθητε,
ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ᵐὀνόματι τοῦ ᵐκυρίου
ᵒἰησοῦ ᵖκαὶ ᵍἐν τῷ πνεύματι τοῦ ᵐ θεοῦ ἡμῶν.
ᵐπάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' ᵐ οὐ ᵇπάντα συμφέ-
ρει. ᵇπάντα μοι ἔξεστιν ᵍἀλλ' ᵇοὐκ ἐγώ ᵏ ἐξουσι-
ασθήσομαι ὑπό ᵐτινος. τὰ ᵐβρώματα τῇ κοιλί-
ᾳ ᵖκαὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ ᵐ δὲ θεὸς
ᵐκαὶ ταύτην καὶ ταῦτα ᵏκαταργήσει. τὸ δὲ σώ-
μα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, ᵇκαὶ ὁ κύ-
ριος τῷ σώματι. ὁ δὲ ᵐ θεὸς ᵐκαὶ τὸν κύριον ᵖἤ-
γειρε, ᵍκαὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς ᵐ δυνάμεως
αὐτοῦ. ᵇοὐκ οἴδατε ᵍὅτι τὰ ᵇσώματα ὑμῶν ᵒμέ-
λη χριστοῦ ἐστίν. ᵍἆρας ᵇοὖν τὰ μέλη τοῦ
ᵏχριστοῦ ᵐποιήσω ᵐ πόρνης ᵐ μέλη. ᵒμὴ ᵖ γέ-
νοιτο. ᵍοὐκ ᶜ οἴδατε ᵐ ὅτι ὁ ᶜκολλώμενος τῇ
ᵐπόρνῃ ᵏεν σῶμά ἐστιν. ᵍἔσονται ᵇγάρ φησιν οἱ
ᵒδύο εἰς σάρκα ᵍμίαν. ὁ ᵇ δὲ κολλώμενος τῷ
ᵏκυρίῳ ἓν ᵐ πνεῦμά ᵐἐστί. ᵒφεύγετε τὴν ᵖπορνείαν. ᵍπᾶν ἁμάρτημα ᵐ ὃ ἐὰν ᵐποιήσῃ ᵏ ἄνθρωπος,
ᶜἐκτός τοῦ σώματός ᵍἐστιν. ὁ ᵇ δὲ ᶜπορνεύων,
ᵒεἰς τὸ ἴδιον σῶμα ᵍἁμαρτάνει. ᵇἢ οὐκ ᵏ οἴδατε
ὅτι τὸ ᵐσῶμα ᵐὑμῶν ᵒμαός τοῦ ᵖἐν ᵍὑμῖν ἁγί-
ου ᵍπνεύματός ἐστιν ᵐ οὗ ᶜἔχετε ἀπὸ θεοῦ, ᵍκαὶ
ᵇοὐκ ᶜἐστὲ ᵒἑαυτῶν. ᶜ ἠγοράσθητε ᶜ γὰρ ᵍτιμῆς,
ᵇδοξάσατε δὴ τὸν ᵏθεὸν ἐν τῷ ᵐσώματι ᵐὑμῶν,
ᵒκαὶ ἐν τῷ ᵍπνεύματι ᶜὑμῶν ᵒἅτινά ἐστι τοῦ ᵐθε-

Περὶ ᵇδὲ ᶜὧν ᵒἐγράψατέ ᶜμοι Cap. 7. ¶ Lou.
ᶜκαλόν ᵍἀνθρώπῳ ᵇ γυναικὸς ᶜμὴ ᵏ ἅπτεσ-
θαι. ᶜδιὰ ᵐ δὲ τὰς ᵐ πορνείας ᵒἕκαστος τὴν ᵖἑαυ-
τοῦ ᵍγυναῖκα ᶜἐχέτω, ᵐ καὶ ᶜἑκάστη τὸν ᵐἴδιον ᶜἄν-
δρα ᶜἐχέτω. τὴν ᶜγυναικὶ ὁ ᵐἀνὴρ τὴν ᵇὀφειλο-
μένην ᶜεὔνοιαν ᵒ ἀποδιδότω. ᶜ ὁμοίως δὲ ᵍκαὶ
ἡ ᵇ γυνὴ τῷ ᶜἀνδρί. ἡ ᵏ γυνὴ τοῦ ᶜἰδίου ᵐσώ-
ματος ᵐ οὐκ ᵒἐξουσιάζει, ᵖἀλλ' ὁ ᵍἀνήρ. ᶜὁμοίως

tis? ᵇ Nescitis ᵏquῆ angelos ᵐiudicabimꝰ?
ᵐquantomagis ᵒsæcularia, ᵖSæcularia igit ᵐiu-
dicia si ᵐhuerit: ᶜcontẽptibiles q̃ sũt in ecclia
ᵐillos ᵒstituite ᵇad iudicãdũ. ᶜAd ᵒverecũ
diã vob dico. ᵍSic ᵇnõ ẽ iter vos ᵐsapiẽs
ᵖquiꝰ possit iudicare ᵐ inter ꝯ ᵐ ∟ ᵐquiscꝫ
ᵐfratrem suum: ᶜsed frater cum ꝯꝯ
ᵇfratre ᶜiudicio ᵒcontẽdit ᵖ ᶜhoc apd ᵍfideles.
ᵇ Jam quidẽ oino ᵐdelictũ ᵒest in ᵐvobis ᵖq
ᵍiudicia habẽtis ᵐ inter vos. ᵐQuare nõ ma
gis iniuriã accipitis? ᶜQuare ᵇnõ magꝭ ᵖfrau
dẽ ᵒpatimini? ᶜ Sz vos ᵍiniuriã facitis ᵇ ᶜfrau
datis ᵏ ᶜhoc ᵐfratrib. ᵐAn ᵒnescitis ᵍqꝝ miq
ᵖregnũ dei ᵐnon possidebũt? ᶜ Nolite errа
re: ᵇneqꝫ fornicarij: ᶜneqꝫ ᵒidolis ᵒseruiẽtes:
ᶜneqꝫ adulteri: ᵍneqꝫ ᵇmolles: ᶜneqꝫ ᵏmasculoꝝ
ᵏcubitores: ᶜneqꝫ ᵐfures: ᵐneqꝫ ᵒauari: ᵖneqꝫ
ᵍebriosi: ᶜneqꝫ ᵐmaledici: ᶜneqꝫ ᵐrapaces ᶜre
gnũ dei possidebũt. ᵍEt ᵇhec ᶜaliqñ quidã
ᵒfuistis: ᶜsed abluti estis ᵍsed ᵇsctificati ᵖestis
ᶜsed ᵏiustificati ᵏ estis ᶜin ᵐnomine ᵐdñi nri
ᵒiesu christi: ᵖet ᵍin spiritu ᵐ dei nostri. ꝯ
ᵐOmnia mihi licent ᵍꝫ nõ ᵇoia ᶜexpediũt:
ᵇomnia ᶜmihi licent: ᵍsed ego ꝯꝯ ꝯ
ᵍsub ᵐnullius ᵏredigar ptãte. ᵐEsca ᵒventri
ᵖet venter escis: ᶜdeus ᵍautem ꝯ ꝯ
ᵐet hunc ᶜ ᵀhanc ᵃdestruet. ᶜCorpꝰ ᵇautem
ᵒnõ ᶜfornicationi sed ᵍdomino: ᵇ ᶜdominus
ᵏcorpori. ᵐDeꝰ vero ᵐ et ᵒdominum ᵖ suscita
uit: ᵍet nos ᵐsuscitabit ᶜper ᵐvirtutem ꝯ
ᵏ suã. ᶜ Nescitis ᵃquῆ ᵇcorpora ᶜvestra ᵇmẽbra
sunt ᶜchristi? ᵍ Tollens ᵇergo membra ꝯ
ᵏxpi facia ᵐmẽbra ᵐ meretricis. ᵒAbsit. An
ᵍnescitis? ᵐquoniam ᶜqui adheret ꝯꝯ
ᵐmeretrici: ᶜ vnũ corpꝰ efficit. ᵍ Erũt ᵇ ei ᶜiqt
ᵒduo ᶜin carne ᵍvna. ᵇQui autem adheret
ᵏdño: ᶜvnꝰ ᵐ spũs est. ᵒ Fugite ᵖfornicationẽ.
ᵍOmne enim ᶜpctũ qcũqꝫ ᵐfecerit homo:
ᶜextra corpus ᵃ est: ᶜqui ᵇautem ᶜfornicatur
ᵒin corpus ᶜsuum ᵍpeccat. ᵇAn ᶜnescitis ꝯ
ᶜquoniã ᵐ membra ᵐ vestra ᵒtemplum ᶜ sunt
ᵍspũs ᶜsti qui ᵖin ᵍvobis ẽ ᵐquẽ ᵇhẽtis ᶜa deo ᵒ ᶜ
ᵇnõ ᵒestis ᵖvri. ᶜ Empti ᶜei ᵒest ᵍpcio magno
ᵇglorificate ᶜ portate ᵏdeũ in ᵐ corpore ᵐvro.

Cap. 7.

Ad ᵇ De ᶜquibus ᵇautem ᵒscripsistis ᶜ mihi:
ᶜbonũ est ᵍhoi ᵇmulierẽ ᶜnõ ᵏtangere.
ᶜ ᵖropter ᵐfornicationẽ ᵐ aũt ᵒvnusqꝫqꝫ ᵖ suã
ᵍvxorem ᶜhabeat: ᵐ ᶜ vnaquecꝫ ᵐsuũ ᵏ virum
ᶜhabeat. ᵒUxori ᵉ vir ᵇdebitum ꝯ ꝯ
ᵒreddat: ᶜ similiter ᶜautem ᵍet ꝯꝯ
ᵇvxor ᶜviro. ᵏ Mulier ᶜsui ᵐ corporis ꝯ
ᵒpotestatẽ ᵐ non ᵒhabet: ᵖ sed ᵍvir. ᶜSilliter

Heb. 2. d. Ephe. 5. d. Mat. 19. b. Mar. 10. a. sup. 3. c.

2. Cor. 6. d 1. 7. c. 1. Pet. 1. d.

ᵒλε ᵖκαι ᵠο ʳαμήρ ˢτου ᵗιλίου ᵘσώματος ᵛουκ ʷεξου
σιάζει ˣαλλ ʸη ᶻγυμή. ᵃμη ᵇαποστερείτε ᶜαλλή=
λους, ᵈειμήτι ᵉαμ ᶠεκ ᵍσυμφώνου ʰωρος ⁱκαιρόμ
ʲίμα ᵏσχολάζητε ˡτη ᵐνηστεία ⁿκαι ᵒτη ᵖωροσευ=
χή, ᵠκαι ʳπάλιμ ˢεπί ᵗτο ᵘαυτό ᵛσυμέρχησθε, ʷίμα
ˣμη ʸπειράζη ᶻυμάς ᵃο ᵇσαταμάς ᶜλιά ᵈτημ ᵉακρα=
σίαμ ᶠυμών. ᵍτούτο ʰλε ⁱλέγω ʲκατά ᵏσυγγνώ=
μην, ˡου ᵐκατ ⁿεπιταγήν. ᵒθέλω ᵖγαρ ᵠπάντας ʳαμ
θρώπους ˢείναι ᵗως ᵘκαι ᵛεμαυτόν. ʷαλλ ˣέκασ=
τος ʸίλιον ᶻχάρισμα ᵃέχει ᵇεκ ᶜθεού. ᵈος ᵉμεν ᶠού=
τως, ᵍος ʰδε ⁱούτως. ʲλέγω ᵏδε ˡτοις ᵐαγάμοις
ⁿκαι ᵒταις ᵖχήραις, ᵠκαλόν ʳαυτοίς ˢεστίν ᵗεάν μεί
νωσιν ᵘως ᵛκαγώ. ʷει ˣδε ʸουκ ᶻεγκρατεύονται ᵃγα
μησάτωσαν. ᵇκρείσσον ᶜγαρ ᵈεστί ᵉγαμήσαι ᶠη
ᵍπυρούσθαι. ʰτοις ⁱδε ʲγεγαμηκόσι ᵏπαραγγέ
λω, ˡουκ ᵐεγώ ⁿαλλ ᵒο ᵖκύριος. ᵠγυναίκα ʳαπό ˢαν
δρός ᵗμη ᵘχωρισθήναι. ᵛεάν ʷδε ˣκαι ʸχωρισθή
ᶻμεμέτω ᵃάγαμος, ᵇη ᶜτω ᵈανδρί ᵉκαταλλαγήτω
ᶠκαι ᵍάνδρα ʰγυναίκα ⁱμη ʲαφιέναι. ᵏτοις ˡδε
ᵐλοιποίς ⁿεγώ ᵒλέγω ᵖουχ ᵠο ʳκύριος. ˢει ᵗτις
ᵘαδελφός ᵛγυναίκα ʷέχει ˣάπιστον, ʸκαι ᶻαυτή
ᵃσυνευδοκεί ᵇοικείν ᶜμετ ᵈαυτού, ᵉμη ᶠαφιέτω
ᵍαυτήν. ʰκαι ⁱγυνή ʲη ᵏτις ˡέχει ᵐάνδρα ⁿάπιστον,
ᵒκαι ᵖαυτος ᵠσυνευδοκεί ʳοικείν ˢμετ ᵗαυτής, ᵘμη
ᵛαφιέτω ʷαυτόν. ˣηγίασται ʸγαρ ᶻο ᵃανήρ ᵇο ἅπι
στος ᶜεν ᵈτη ᵉγυναικί, ᶠκαι ᵍηγίασται ʰη ⁱγυνη ʲη
ᵏάπιστος ˡεν ᵐτω ⁿανδρί. ᵒεπεί ᵖάρα ᵠτα ʳτέκνα ˢυ=
μών ᵗακάθαρτα ᵘεστί. ᵛνυν ʷδε ˣάγια ʸεστίν. ᶻει ᵃδε
ᵇο ἅπιστος ᶜχωρίζεται, ᵈχωριζέσθω. ᵉου ᶠδε
δούλωται ᵍο ʰαδελφός ⁱη ʲη ᵏαδελφή ˡεν ᵐτοις
ⁿτοιούτοις. ᵒεν ᵖδε ᵠειρήνη ʳκέκληκεν ˢημάς ᵗο θεός
ᵘτι ᵛγαρ ʷοίδας ˣγύναι ʸει ᶻτον ᵃάνδρα ᵇσώσεις, ᶜη
ᵈτι ᵉοίδας ᶠάνερ ᵍει ʰτην ⁱγυναίκα ʲσώσεις. ᵏειμή
ˡεκάστω ᵐως ⁿεμέρισεν ᵒο ᵖθεός, ᵠέκαστον ʳως ˢκέ=
κληκεν ᵗο ᵘκύριος ᵛούτως ʷπεριπατείτω, ˣκαί ʸού=
τως ᶻεν ᵃταις ᵇεκκλησίαις ᶜπάσαις ᵈδιατάσσομαι.
ᵉτις ᶠεκλήθη, ᵍμη ʰεπισπάσθω. ⁱτις ʲεκλήθη, ᵏμη
ˡεπισπάσθω. ᵐεν ⁿακροβυστία ᵒτις ᵖεκλήθη, ᵠμη
ʳεπισπάσθω. ˢη ᵗπεριτομή ᵘουδέν ᵛεστί, ʷκαι ˣη
ʸακροβυστία ᶻουδέν ᵃεστί, ᵇαλλά ᶜτήρησις ᵈεντολών ᵉθεού. ᶠέ=
καστος ᵍεν ʰτη ⁱκλήσει ʲη ᵏεκλήθη ˡεν ᵐταύτη ⁿμε
μέτω. ᵒδούλος ᵖεκλήθης, ᵠμη ʳσοι ˢμελέτω. ᵗαλλ
ᵘει ᵛκαι ʷδύνασαι ˣελεύθερος ʸγενέσθαι ᶻμάλ=
λον ᵃχρήσαι. ᵇο ᶜγάρ ᵈεν ᵉκυρίω ᶠκληθείς ᵍδού
λος, ʰαπελεύθερος ⁱκυρίου ʲεστίν. ᵏομοίως ˡκαι
ᵐο ⁿελεύθερος ᵒκληθείς, ᵖδούλος ᵠεστί ʳχριστού.
ˢτιμής ᵗηγοράσθητε, ᵘμη ᵛγίνεσθε ʷδούλοι ˣαν=
θρώπων ʸέκαστος ᶻεμ ᵃω ᵇεκλήθη ᶜαδελφοί ᵈεμ ᵉτού
τω ᶠμενέτω ᵍπαρά ʰθεώ. ⁱπερί ʲδε ᵏτων ˡπαρθέ=
νων ᵐεπιταγήν ⁿκυρίου ᵒουκ ᵖέχω, ᵠγνώμην ʳδε
ˢδίδωμι ᵗως ᵘηλεημένος ᵛυπο ʷκυρίου ˣπιστός
ʸείναι. ᶻνομίζω ᵃουν ᵇτούτο ᶜκαλόν ᵈυπάρχειν,
ᵉδιά ᶠτην ᵍενεστώσαν ʰανάγκην, ⁱότι ʲκαλόν ᵏαν

ᵃaũt ᵇet ᶜvir ᵈsuĩ ᵉcorporis ᶠpotestatẽ nõ ᵍhꝫ
ʰsed ⁱmulier. ʲNolite ᵏfraudare ˡinuicez: oo
ᵐnisi ⁿforte ᵒex ᵖconsensu ᵠad ʳtempus oooo
ˢvt ᵗvacetis ᵘieiunio ᵛ ʷorationi: oooooo
ˣet ʸiterum ᶻreuertimini ᵃin ᵇidipsum: oooo
ᶜne ᵈtẽptet ᵉvos ᶠsathanas ᵍpter ʰincontinẽ
tiã ⁱvestram. ʲHoc ᵏaũt ˡdico ᵐscm ⁿindulgẽ
tiã ᵒnõ ᵖscz ᵠipiũ. ʳVolo ˢenim ᵗoes ᵘhoies
ᵛesse ʷsicut ˣmeipsum. ʸSed ᶻvnusquisqꝫ oo
ᵃpriũm ᵇdonũ ᶜhꝫ ᵈex ᵉdeo: ᶠali ᵍquidẽ ʰsic:
ⁱali ʲvero ᵏsic. ˡDico ᵐautem ⁿnon ᵒnuptis
ᵖet ᵠviduis: ʳbonũ ˢest ᵗillis ᵘsi ˣsic ʸpmanserit
ᶻsicut ᵃ ᵇego. ᶜQd ᵈsi ᵉnõ ᶠse ᵍcõtinẽt ʰnubãt.
ⁱMelius ʲest ᵏenim ˡnubere ᵐqꝫ oooooo
ⁿvri. ᵒHis ᵖaũt ᵠdm ʳmrimonio ˢiũcti ᵗsũt ᵘnõ
pio ᵛnõ ʷego ˣsed ʸdominus: ᶻvxorez ᵃa viro
ᵇnon ᶜdiscedere. ᵈQd ᵉsi ᶠdiscesserit: oooo
ᵍmanere ʰinuptã: ⁱaut ʲviro suo ᵏreconciliari.
ˡEt ᵐvir ⁿuxorem ᵒ non ᵖ dimittat. ᵠ Nam
ʳceteris ˢdico ᵗego ᵘnon ᵛdominus. ʷSi ˣqs
ʸfrater ᶻuxorem ᵃhabet ᵇinfidelem: ᶜ et ᵈhec
ᵉcõsentit ᶠhabitare ᵍcum ʰillo ⁱnõ ʲ dimittat
ᵏillã. ˡEt ᵐsi ⁿqua ᵒmulier fidelis ᵖhꝫ ᵠvirũ ʳifi
delẽ ˢ ᵗhic ᵘcõsentit ᵛhabitare ʷcũ ˣilla: ʸnon
ᶻdimittat ᵃvirũ. ᵇSanctificat ᶜhꝫ ᵈest ᵉei ᶠvir ᵍin
fidelis ʰper ⁱmulierẽ fidelẽ: ʲ ᵏsctificata ˡest
ᵐmulier ⁿifidelis ᵒp ᵖvirũ fidelẽ. ᵠAlioqn ʳfilij
ˢvri ᵗimũdi ᵘeent: ᵛnũc ʷaũt ˣsãcti ʸsũt. ᶻQd ᵃsi
ᵇinfidelis ᶜdiscedit: ᵈdiscedat. ᵉNõ ᶠdi ᵍserui
tuti ʰsubiectus ⁱest ʲfrater ᵏvel ˡsoror ᵐin oooo
ⁿciusmodi. ᵒIn ᵖpace ᵠãt ʳvocauit ˢnos ᵗdꝫ
ᵘUñ ᵛeni ʷscis ˣmulier ʸsi ᶻvirꝫ ᵃsaluñ ᵇfacies:
ᶜAut ᵈvñ ᵉscis ᶠvir ᵍsi ʰmulierẽ ⁱsaluã ʲfacies:
ᵏNisi ˡunicuiqꝫ ᵐsicut ⁿdiuisit ᵒdñs. ᵖUnũquẽ
qꝫ ᵠsicut ʳvocauit ˢdꝫ ᵗita ᵘambulet: ᵛ ʷsic
ˣin ʸomnibus ᶻecclesijs ᵃdoceo. oooooo
ᵇCircũcisꝰ ᶜaliqs ᵈvocatꝰ ᵉẽ: ᶠnõ ᵍadducat
ʰpreputiũ. ⁱIn ʲpreputio ᵏaliqs ˡvocatꝰ ᵐest
ⁿnõ ᵒcircũcidat. ᵖCircumcisio ᵠnihil ʳest ˢ ᵗ ᵘp
putiũ ᵛnihil ʷẽ: ˣsed ʸobseruatio ᶻmandatoꝝ
ᵃdei. ᵇUnusqsqꝫ ᶜi ᵈqua ᵉvocatiõe ᶠvocatꝰ ᵍẽ
ʰi ⁱea ʲpmaneat. ᵏSeruꝰ ˡvocatꝰ ᵐes: ⁿnõ ᵒsit
ᵖtibi ᵠcure. ʳSꝫ ˢ ᵗ si ᵘpotes ᵛfieri ʷliber: ˣma
gis ʸvtere. ᶻQui ᵃeni ᵇin ᶜdño ᵈvocatꝰ ᵉest ᶠser
uus: ᵍlibertus ʰest ⁱ dñi. ʲSilr qui oooo
ᵏliber ˡvocatus est: ᵐ seruus ⁿest ᵒ christi.
ᵖPrecio ᵠempti ʳestis: ˢnolite ᵗfieri ᵘseruꝰ ho
minũ. ᵛUnusquisqꝫ ergo ʷin ˣquo ʸvocatꝰ ᶻẽ
ᵃfrẽs: ᵇi ᶜhoc ᵈpmaneat ᵉapd ᶠdeũ. ᵍDe ʰv
ginibꝰ ⁱaũt ʲpceptũ ᵏdñi ˡnõ ᵐhabeo: ⁿ consi=
liũ ᵒaũt ᵖdo ᵠtanqꝫ ʳmiaz ˢcõsecutꝰ ᵗa ᵘdeo: vt
ˣsim ʸfidelis. ᶻExistimo ᵃeni ᵇhoc ᶜbonuz ᵈẽ
ᵉpp ᶠistãtẽ ᵍnecessitatẽ: ʰqm ⁱbonũ ʲẽ ᵏhomini

ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ᵛ ʷ ˣ ʸ ᶻ

θρώπω/ το ούτως εἰμαι. λελεσαι γυναικί, μη
ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζή
τει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς οὐχ ἥμαρ-
τες. καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος οὐχ ἥμαρτε.
θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἐξουσιν οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ
δὲ ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δέ φημι ἀδελ-
φοί. ὁ καιρὸς συνεσταλμένος. τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔ-
χοντες ὦσι, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίον-
τες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ
οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ οἱ
χρώμενοι τὸν κόσμῳ τοῦτον ὡς μὴ κατα-
χρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κό
σμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶ
ναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς
ἀρέσει τῷ κυρίῳ. ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ
τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. καὶ μεμέρι
σται. καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἁγία καὶ σω
ματι καὶ πνεύματι. ἡ δὲ γαμήσασα μεριμ-
νᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. τοῦ
το δὲ λέγω πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέ
γω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ
πρὸς τὸ εὐσχήμον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρί
ῳ ἀπερισπάστως. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ
τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ἡ ὑπέρακ
μος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποι
εἴτω, οὐχ ἁμαρτάνει. γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕσ
τηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων ἀνάγ
κην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελή-
ματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ
τοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλ-
λῶς ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποι
εῖ, ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. γυνὴ δέδε
ται νόμῳ ἐφ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.
ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστίν ᾧ θέ
λει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριω-
τέρα δέ ἐστιν, ἐὰν οὕτω μείνῃ κατὰ τὴν ἐ
μὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θε
οῦ ἔχειν.

Cap. 8.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάν
τες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ
δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ δέ τις δοκεῖ ἐπιγνῶ
ναί τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶ
ναι. εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσ
ται ὑπ' αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον
ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ
εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε
ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θε-
οὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ ἡμῖν εἷς
θεός ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς
αὐτόν, καὶ εἷς κύριος ἰησοῦς χριστός, δι' οὗ

sic esse. Alligatus es uxori: noli quærere solutionem. Solutus es ab uxore noli quærere uxorem. Si autem accepis uxorem: non peccasti: et si nupserit virgo: non peccauit. Tribulationem tñ carnis habebunt huiusmodi. Ego autem vobis parco. Hoc ita dico fres. Tempus breue est. Reliquum est: ut qui habent uxores tanquam non habentes sunt: et qui flent tanquam non flentes: et qui gaudent tanquam non gaudentes: et qui emunt tanquam non possidentes: et qui vtuntur hoc mundo: tanquam non vtantur Præterit enim figura huius mundi. Volo autem vos sine sollicitu Qui sine uxore est: sollicitus est quæ dñi sūt: quo placeat deo. Qui aut cū uxore est: sollicitus est quæ sūt mūdi: quo placeat uxori. Et diuisus est. Et mulier inupta et virgo cogitat quæ domini sunt: ut sit sctā corpe et spū. Que autem nupta est: cogitat que sunt mundi quo placeat viro. Porro hoc ad utilitatem vram dico: non ut laqueum vobis iniciam: sed ad id qđ honestū est: et qđ facultatē præbeat sine impedimēto dñi obsecrādi. Si qs aūt turpē se videri existimat sup virgine sua et sit sup adulta et ita oportet fieri: qđ vult faciat: non peccat si nubat. Qui autem statuit in corde suo firmū non habens necessitatē: potestatē aūt habēs sue uolūtatis et hoc iudicauit in corde suo seruare virginē suā: bñ facit: et qui non iungit matrimonio iungit virginē et qui non iungit melius facit. Mulier alligata est legi: quamdiu uir eius uiuit. Quod si dormierit uir eius liberata est a lege. Cui aūt uult nubat: tm in dño. Beatior erit: si sic permanserit meo consilio. Puto autem qđ et ego spm dei habeam.

Roma. 7. a

Cap. 8.

De his aūt quæ idolis sacrificant scimus: quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat: charitas vero edificat. Si quis aūt se existimat scire aliquid: nondū cognouit quē admodū oportet eū scire. Si quis aūt diligit deū hic cognitus est ab eo. De escis aūt que idolis immolant scimus: quia nihil est idolum in mūdo: et quia nullus deus nisi unus. Nam et si sunt qui dicant dii: sive in celo sive in terra: siquidem sūt dii multi et domini multi: nobis tamen unus deus pater ex quo omnia: et nos in illo: et unus dñs iesus xps per quem

/Τα ϖάντα, και ημεις δι αυτού. αλλ ουκ εμ
ϖάσιμ/η γμώσις. Τιμές δε/Τη συνειδήσει/Του
ειδώλου ἑώς άρτι ως ειδωλόθυτομ εσθίου
σι, και/η συνείδησις αυτών ασθενής ούσα μο
λύνεται. Βρώμα δε ημάς ου ϖαρίστησι/Τω
θεώ. ούτε γαρ εάμ φάγωμεμ περισσεύωμεμ
ούτε εάμ μη φάγωμεμ υστερούμεθα. βλέπε
τε δε μήπως/η εξουσία υμών αύτη ϖρόσκο
μμα γένηται/Τοις ασθενούσιμ. εάμ γαρ Τις ί
δη σε/Τομ έχοντα γμώσιμ εμ ειδωλείω κατα
κείμενομ, ουχί/η συνείδησις αυτού ασθε
νούς όντος, οικοδομηθήσεται εις/Το/Τα ειδω
λόθυτα εσθίειμ. και απολείται/ο ασθενών α
δελφός εφί/Τη σή γμώσει, δι ομ Χριστός α
ϖέθανεμ. ούτω δε αμαρτάνοντες εις/Τους α
δελφούς και τύπτοντες αυτών/Τημ συνείδη
σιμ ασθενούσαμ εις Χριστόμ αμαρτάνετε. διό
ϖερ ει βρώμά σκαμδαλίζει/Τομ αδελφόμ
μου, ουμή φάγω κρέα εις/Τομ αιώνα ίνα μη
/Τομ αδελφόμ μου σκαμδαλισω. Cap. 9.

Ουκ ειμί απόστολος. ουκ ειμί ελεύθερος.
ουχί ιησούμ Χριστόμ/Τομ κύριομ ημών
εωρακα. ου/Το έργομ μου υμείς εστε εμ κυ
ρίω. ει άλλοις ουκ ειμί απόστολος, αλλά γε
υμίμ ειμί. η γαρ σφραγίς/Της εμής απο
στολής υμείς εστε εμ κυρίω. η εμή απολο
γία/Τοις εμέ αμακρίνουσιμ αύτη εστί. μη ουκ
έχομεμ εξουσίαμ φαγείμ και πιείμ. μη ουκ
έχομεμ εξουσίαμ αδελφήμ γυμαίκα ϖερια
γειμ ως και/οι λοιϖοί απόστολοι και/οι α
δελφοί/Του κυρίου και κηφάς. η μόος εγω και βαρμάβας ουκ έχομεμ εξουσίαμ/Του
μη εργάζεσθαι. Τις στρατεύεται ιδίοις οψω
νίοις ϖοτέ. Τις φυτεύει αμπελώμα και εκ
/Του καρπού αυτού ουκ εσθίει. η Τις ποιμαί
νει ϖοίμνημ και εκ/Του γάλακτος/Της ϖοίμ
νης ουκ εσθίει. μη κατά άνθρωπομ Ταύτα λέ
γω. η ουχί και/ο νόμος Ταύτα λέγει. εμ
γαρ/Τω μόμω μωσέως γέγραπται. ου φι
μώσεις βούμ αλοώντα. μη/Τομ βοών μέλει
/Τω θεώ. η δι ημάς ϖάντως λέγει. δι ημάς
γαρ εγράφη, ότι εϖ ελπίδι οφείλει αρο
τριώμ αροτριάμ, και/ο αλοών/Της ελπίδος
αυτού μετέχειμ εϖ ελπίδι. ει ημείς υμίμ
/Τα ϖμευματικά εσπείραμεμ, μέγα ει ημείς
υμών/Τα σαρκικά θερισωμεμ. ει άλλοι/Της
εξουσίας υμών μετέχουσιμ ου μάλλομ η
μείς. αλλ ουκ εχρησάμεθα/Τη εξουσία Ταύ
τη, αλλά ϖάντα στέγομεμ, ίνα μη εγκοϖήμ
Τιμήν δώμεμ/Τω ευαγγελίω/Του Χριστού.
ουκ οίδατε ότι/οι/Τα ιερά εργαζόμενοι, εκ
/Του ιερού εσθίουσιμ. οι/Τω θυσιαστηρίω
ϖροσεδρεύοντες, /Τω θυσιαστηρίω συμμερί

omnia: et nos per ipsum. Sed nō in
omnib⁹ est scientia. Quidā autē cum cō
sciētia vsq; nūc idoli qsi idolothytū mā
ducāt: & cōscia ipsoꝝ cū sit infirma pol
luitur. Esca autem nos non cōmendat
deo. Neq; enim si nō māducauerim⁹ abū=
dabim⁹: neq; si nō māducauerim⁹ defi
ciem⁹. Videte āt ne forte hec licēcia vra
offendiculū fiat ifirmis. Si quis ei vi
derit cū qui hz sciaz in idolio recūbētem
nonne conscientia eius cuz sit infirma
edificabitur ad māducādū idolothyta?
Et peribit infirmus
in tua scientia frater: pp quē xp̄s mor
tuus est. Sic autem peccantes in fres
et percutientes conscientiam eorum
infirmā i christo peccatis. Quapropter Ro. 41.d.
si esca scandalizat fratrem
meū non māducabo carnē in eternū: ne
fratrem meum scandalizem. Cap. 9.

On sum apostol? Nō sum liber?
Nōne xp̄m ihesum dominū nostruz
vidi? Nōne op⁹ meū vos estis i dño?
Et si alijs non sum apostolus: sed tamē
vobis sū. Nā signaculū apostolat⁹ mei
vos estis in dño. Mea defensio ⁊ nō
apd eos q̄ me interrogāt: hec ē. Nūqd
habem⁹ ptātē māducādi ⁊ bibēdi? Nū
qd nō hēm⁹ ptātē soroꝛē mlierculā circū
ducendi: sicut ⁊ ceteri apostoli et fres
dñi et cephas. Aut solus ego
et barnabas non habemus ptātez hoc
operandi? Quis militat suis stipendijs
vnq̄? Quis plantat vineā ⁊ de
fructu eius non edit? Quis pascit
gregem: et de lacte gregis
nō māducat. Nūqd scdz hoiez hec dico
An ⁊ lex hec non dicit?
Scriptū est enī in lege moysi. Nō alliga Deut.25.
bis os boui triturāti. Nūqd de bob⁹ cu
ra ē deo. An propter nos vtiq; hoc dicit.
Nā pp nos vtiq; scripta sūt qm̄ dz i spe
qui arat arare: ⁊ q̄ triturat i spe fruct⁹
percipiendi. Si nos vobis
spūalia seminauimus: magnū ē si nos
carnalia vestra metamus? Si alij
ptātj vre participes sūt: q̄re nō poti⁹ nos?
Sed non vsi sum⁹ hac potestate:
sed oia sustinem⁹: ne quod offēdiculū
demus euangelio christi.
Nescitis q̄m q̄ in sacrario opantur: q̄ de
sacrario sunt ędūt. Et qui altario
deseruiunt: cum altario participant.

ζομται. ᵍ οὑτως ʰ και/ο ⁱ κύριος ᵏ διέταξε / τοις / το
ˡ ευαγγέλιομ ᵐ καταγγέλλουσιμ ⁿ εκ/του ᵒ ευαγ
γελίου ᵖ ζημ. ᵍ εγω ʳ δε ˢ ουδεμί ᵗ εχρησάμημ ᵘ του=
των. ᵛ ουκ ʷ εγραψα ˣ δε ʸ ταυτα, ᶻ ίμα ᵃᵃ ούτως ᵇᵇ γέμη
ται ᶜᶜ εμ ᵈᵈ εμοί. ᵉᵉ καλόμ ᶠᶠ γαρ ᵍᵍ μοι ʰʰ μάλλομ ⁱⁱ αποθα=
μείμ ᵏᵏ η/το ˡˡ καύχημα ᵐᵐ μου ⁿⁿ ίμα ᵒᵒ τις ᵖᵖ κεμώση. ᵍᵍ εάμ
ʳʳ γαρ ˢˢ ευαγγελιζωμαι, ᵗᵗ ουκ ᵘᵘ εστί ᵛᵛ μοι ʷʷ καύχημα
ˣˣ αμάγκη ʸʸ γαρ ᶻᶻ μοι ᵃᵃᵃ εωίκειται. ᵇᵇᵇ ουαί ᶜᶜᶜ δε ᵈᵈᵈ μοι ᵉᵉᵉ εσ=
τίμ ᶠᶠᶠ εάμ ᵍᵍᵍ μη ʰʰʰ ευαγγελίζωμαι. ⁱⁱⁱ ει ᵏᵏᵏ γαρ ˡˡˡ εκώμ ᵐᵐᵐ του
το ⁿⁿⁿ ώράσσω ᵒᵒᵒ μισθόμ ᵖᵖᵖ έχω, ᵍᵍᵍ ει ʳʳʳ δε ˢˢˢ άκωμ ᵗᵗᵗ οικομο=
μίαμ ᵘᵘᵘ ωεπίστευμαι. ᵛᵛᵛ τις ʷʷʷ ουμ ˣˣˣ μοι ʸʸʸ εστίμ / ο ᶻᶻᶻ μισ=
θός. ᵃᵃᵃᵃ ίμα ᵇᵇᵇᵇ ευαγγελιζόμεμος ᶜᶜᶜᶜ αλάπαμομ ᵈᵈᵈᵈ θήσω
/το ᵉᵉᵉᵉ ευαγγέλιομ/του ᶠᶠᶠᶠ χριστού, ᵍᵍᵍᵍ εις/το ʰʰʰʰ μη ⁱⁱⁱⁱ κα
ταχρήσασθαι/τη ᵏᵏᵏᵏ εξουσία ˡˡˡˡ μου ᵐᵐᵐᵐ εμ/τω ⁿⁿⁿⁿ ευαγγε=
λίω. ᵒᵒᵒᵒ ελεύθερος ᵖᵖᵖᵖ γαρ ᵍᵍᵍᵍ ωμ ʳʳʳʳ εκ ˢˢˢˢ ωάμτωμ ᵗᵗᵗᵗ ωάσιμ ᵘᵘᵘᵘ ε
μαυτόμ ᵛᵛᵛᵛ εδούλωσα ʷʷʷʷ ίμα/τους ˣˣˣˣ ωλείομας ʸʸʸʸ κερ=
δήσω. ᶻᶻᶻᶻ και ᵃᵃᵃᵃᵃ εγεμόμημ/τοις ᵇᵇᵇᵇᵇ ιουδαίοις ᶜᶜᶜᶜᶜ ως ᵈᵈᵈᵈᵈ ιου=
δαίος, ᵉᵉᵉᵉᵉ ίμα ᶠᶠᶠᶠᶠ ιουδαίους ᵍᵍᵍᵍᵍ κερδήσω. ʰʰʰʰʰ τοις ⁱⁱⁱⁱⁱ υπό ᵏᵏᵏᵏᵏ μό
μομ ˡˡˡˡˡ ως ᵐᵐᵐᵐᵐ υπό ⁿⁿⁿⁿⁿ μόμομ, ᵒᵒᵒᵒᵒ ίμα ᵖᵖᵖᵖᵖ τους ᵍᵍᵍᵍᵍ υπό ʳʳʳʳʳ μόμομ ˢˢˢˢˢ κερ
δήσω. / τοις ᵗᵗᵗᵗᵗ αμόμοις ᵘᵘᵘᵘᵘ ως ᵛᵛᵛᵛᵛ άμομος, ʷʷʷʷʷ μη ˣˣˣˣˣ ωμ ʸʸʸʸʸ άμο=
μος ᶻᶻᶻᶻᶻ θεώ, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ αλλ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ έμμομος ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ χριστώ, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ίμα ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ κερδήσω
ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ αμόμους. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εγεμόμημ/τοις ʰʰʰʰʰʰ ασθεμεσιμ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ως ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ασθε
μής, ˡˡˡˡˡˡ ίμα/τους ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ασθεμείς ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ κερδήσω. / τοις ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ πάσι ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ γέ
γομα / τα ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ωάμτα, ʳʳʳʳʳʳ ίμα ˢˢˢˢˢˢ ωάμτως ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ τιμάς ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ σώσω.
ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ τουτο ʷʷʷʷʷʷ δε ˣˣˣˣˣˣ ποιώ ʸʸʸʸʸʸ διά/το ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ευαγγελιομ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ίμα ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ συ
κοιμωμός ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αυτού ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ γέμωμαι. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ουκ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ οιδατε ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ότι
/οι ʰʰʰʰʰʰʰ εμ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ σταλίω ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ τρέχομτες ˡˡˡˡˡˡˡ ωάμτες ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ μεμ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ τρέχου
σιμ, ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ εις ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ δε ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ λαμβάμει / το ʳʳʳʳʳʳʳ βραβείομ. ˢˢˢˢˢˢˢ ούτω ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ τρέ
χετε, ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ίμα ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ καταλάβητε. ʷʷʷʷʷʷʷ πας ˣˣˣˣˣˣˣ δε/ο ʸʸʸʸʸʸʸ αγωμιζόμε=
μος ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ωάμτα ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ εγκρατεύεται. ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ εκείμοι ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ μεμ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ουμ ίμα
ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ φθαρτόμ, στέφαμομ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ λάβωσιμ, ημείς ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ δε ʰʰʰʰʰʰʰʰ άφ=
θαρτομ. ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ εγώ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ τοίμυμ ˡˡˡˡˡˡˡˡ ούτω ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ τρέχω ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ως ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ουκ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ α=
δήλως, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ούτω ʳʳʳʳʳʳʳʳ πυκτεύω ˢˢˢˢˢˢˢˢ ως ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ουκ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ α έρα ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ δαί=
ρωμ. ʷʷʷʷʷʷʷʷ αλλ ˣˣˣˣˣˣˣˣ υωοπιάζω ʸʸʸʸʸʸʸʸ μου / το ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ σώμα ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ και ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ δου=
λαγωγώ, ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ μήπως ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ άλλοις ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ κηρύξας ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ αυτός ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ α=
δόκιμος ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ γέμωμαι. Cap. x.

ωωω

καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορνεύωμεν καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθώς καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. μηδὲ γογγύζετε, καθώς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις. ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν. ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος. πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν. διόπερ ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημί. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; ὅτι εἷς ἄρτος ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα. οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί. τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν, ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν. ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων. οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν; πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις εἴπῃ τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ. εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε,

et surrexerunt ludere. Neq; fornicemur sicut quidã ex ipsis fornicati sũt: et ceciderũt una die viginti tria milia. Neq; temptemus christum: sicut quidam eorũ tentauerũt et a serpentibus perierunt. Neq; murmuraueritis sicut quidam eorũ murmurauerunt: et perierunt ab exterminatore. Hæc aũt omnia in figura contingebãt illis: scripta sunt aũt ad correptionem nostram: in quos fines seculorũ deuenerũt. Itaq; qui se existimat stare: videat ne cadat. Tentatio vos nõ apprehendit nisi humana. Fidelis aũt deus: qui non patietur vos tẽptari supra id quod potestis: sed faciet etiã cũ tẽptatione ꝓuẽtũ: vt possitis sustinere. Propter quod charissimi mihi: fugite ab idolorum cultura. Tanquam prudentibus loquor: vosipsi iudicate quod dico. Calix benedictionis cui benedicimus: nõne communicatio sãguinis xpi est? Et panis quẽ frãgimus: nõne participatio corporis dñi est? Quũ vnus panis et vnum corpus multi sumus: oes qui de vno pane et de vno calice participamur. Videte israel secundum carnẽ. Nõne qui edũt hostias participes sunt altaris? Quid ergo? Dico qm idolis immolatũ sit aliquid: aut qm idolũ sit aliquid? Sed quæ immolant gentes demoniis immolant et non deo. Nolo aũt vos socios fieri demoniorum. Non potestis calicẽ dñi bibere: et calicẽ demoniorum. Nõ potestis mensæ dñi participes esse et mẽsæ demoniorũ. Aut æmulamur dñm. Numqd fortiores illo sumus? Omnia mihi licent: sed nõ omnia expediũt. Omnia mihi licẽt: sed nõ omnia ædificant. Nemo quod suũ est querat: sed quod alterius: Omne quod in macello venit: manducate nihil interrogantes ppter conscientiam. Dñi enim est terra et plenitudo eius. Si quis vocat vos infidelium ad cenã et vultis ire: omne quod rogãtes ppter vos apponit: mãducate: nihil interrogantes ppter conscientiam. Si quis aũt dixerit hoc immolatũ est idolis: nolite mãducare ppter illum qui indicauit: et ppter conscientiam. Conscientiam autem dico non tuam sed alterius. Ut quid enim libertas mea iudicatur ab aliena conscientia? Si ego cũ gratia participo: quid blasphemor pro eo quod gratias ago? Siue ergo mãducatis siue bi

Deut. 32.

Nu. 21. b.

Nu. 16. g

7. 23. b.

Psal. 23.

τε τι ποιείτε, πάντα εις δόξαν θεού ποιείτε.
απρόσκοποι γίνεσθε και Ιουδαίοις και Ελλησι και τη εκκλησία του θεού, καθώς κα-
γώ πάντα πασιν αρέσκω, μη ζητών το εμαυτού συμφέρον, αλλά το των πολλών, ίνα σωθώσι. Cap. xi.

Μιμηταί μου γίνεσθε καθώς καγώ Χριστού. Επαινώ δε υμάς αδελφοί, ότι πάντα μου μέμνησθε, και καθώς παρέδωκα υμίν τας παραδόσεις κατέχετε. θέλω δε υμάς ειδέναι, ότι παντός ανδρός η κεφαλή ο Χριστός εστί, κεφαλή δε γυναικός ο ανήρ, κεφαλή δε Χριστού ο θεός. πας ανήρ προσευχόμενος η προφητεύων κατά κεφαλής εχων καταισχύνει την κεφαλήν αυτού. πάσα δε γυνή προσευχομένη η προφητεύουσα ακατακαλύπτω τη κεφαλή καταισχύνει την κεφαλήν εαυτής. εν γαρ εστι και το αυτό τη εξυρημένη. ει γαρ ου κατακαλύπτεται γυνή, και κειράσθω. ει δε αισχρόν γυναικί το κείρασθαι η ξυράσθαι, κατακαλυπτέσθω. ανήρ μεν γαρ ουκ οφείλει κατακαλύπτεσθαι την κεφαλήν, εικών και δόξα θεού υπάρχων, γυνή δε δόξα ανδρός εστιν. ου γαρ εστιν ανήρ εκ γυναικός, αλλά γυνή εξ ανδρός. και γαρ ουκ εκτίσθη ανήρ διά την γυναίκα, αλλά γυνή διά τον ανδρα. διατούτο οφείλει η γυνή εξουσίαν εχειν επί της κεφαλής διά τους αγγέλους. πλήν ούτε ανήρ χωρίς γυναικός ούτε γυνή χωρίς ανδρός εν κυρίω. ώσπερ γαρ η γυνή εκ του ανδρός, ούτω και ο ανήρ διά της γυναικός. τα δε πάντα εκ του θεού. εν υμίν αυτοίς κρίνατε. πρέπον εστί γυναίκα ακατακάλυπτον τω θεώ προσεύχεσθαι. η ουδε αυτή η φύσις διδάσκει υμάς, ότι ανήρ μεν εάν κομά, ατιμία αυτώ εστίν, γυνή δε εάν κομά δόξα αυτή εστίν ότι η κόμη αντι περιβολαίου δέδοται αυτή. ει δε τις δοκεί φιλόνεικος είναι, ημείς τοιαύτην συνήθειαν ουκ έχομεν ουδέ αι εκκλησίαι του θεού. τούτο δε παραγγέλλων ουκ επαινώ, ότι ουκ εις το κρείττον αλλ εις το ήττον συνέρχεσθε. πρώτον μεν γαρ συνερχομένων υμών εν εκκλησία, ακούω σχίσματα εν υμίν υπάρχειν, και μέρος τι πιστεύω. δει γαρ και αιρέσεις εν υμίν είναι, ίνα οι δόκιμοι φανεροί γένωνται εν υμίν. συνερχομένων ουν υμών επί το αυτό, ουκ έστι κυριακόν δείπνον φαγείν. εκαστος γαρ το ίδιον δείπνον προλαμβάνει εν τω φαγείν. και ος μεν πεινά, ος δε μεθύει. μη γαρ οικίας ουκ έχετε εις το εσθίειν και πίνειν, η της εκκλησίας του θεού καταφρονείτε, και καταισχύνε

bitis vt alio qd facitis: omnia in glia dei Colo.1.e.
facite. Sine offensione estote iudeis & gen-
tibus et ecclesie dei: sicut et ego per omnia
omnibus placeo: non quens mihi vtile est: sed quod multis vt salui fiant. fap.4.b. Cap. xi.

Imitatores mei estote sicut & ego A
Laudo autem vos fres quia omnia mea mei memores estis: et sicut tradidi vobis precepta mea tenetis. Volo autem vos scire: quia omnis viri caput christus est: caput autem mulieris vir: caput Xpi deus. Omnis vir orans aut prophetans velato capite deturpat caput suum. Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite deturpat caput suum. Vnum est enim ac si decaluet. Nam et si non velatur mulier: tondeat. Si turpe est mulieri tonderi aut decaluari: velet caput suum. Vir quidem non debet velare caput suum qm imago et gloria dei est: mulier autem gloria viri est. Non enim vir ex muliere est: sed mulier ex viro. B
Etenim non est creatus vir propter mulierem: Gene.2.d.
sed mulier propter virum. Ideo debet mulier velamen habere super caput suum propter angelos. Verumtamen neque vir sine muliere: neque mulier sine viro in domino. Nam sicut mulier de viro ita et vir per mulierem. Omnia autem ex deo. Vos ipsi iudicate. Decet mulierem non velatam orare deum? Nec ipsa natura docet vos. quia si vir quidem habet comam nutriat ignominia ei: mulier vero si comam nutriat gloria ei illi: quia capilli pro velamine ei dati sunt. Si quis autem videtur contentiosus esse: nos talem consuetudinem non habemus neque ecclie dei. Hoc autem precipio non laudans: quia non in melius sed in deterius conuenitis. Primum quidem conuenientibus vobis in ecclesiam audio scissuras esse inter vos: et ex parte credo. Oportet enim hereses esse: vt et qui probati sint manifesti fiant in vobis. Conuenientibus ergo vobis in vnum iam non est dominicam cenam manducare. Vnusquisque enim suam cenam presumit ad manducandum. Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum? aut ecclias dei contemnitis: et confunditis aut ecclias

τε/τούς μη έχοντας. Τι υμίν είπω. επαινέσω υμάς εν τούτω, ουκ επαινώ. εγώ γαρ
παρέλαβον από/του κυρίου, ο και παρέδωκα υμίν, ότι ο κύριος ιησούς εν/τη νυκτί
η παρελάβετο έλαβεν άρτον, και ευχαριστήσας έκλασε, και είπε, λάβετε φάγετε. τούτο
μού εστί/το σώμα/το υπέρ υμών κλώμενον. τούτο ποιείτε εις/την εμήν αμάμνησιν.
ωσαύτως και/το ποτήριον μετά/το δειπνήσαι λέγων. τούτο/το ποτήριον / η καινή δια
θήκη εστίν εν/τω εμώ αίματι. τούτο ποιείτε οσάκις αν πίνητε εις/την εμήν αμάμνησιν.
οσάκις γαρ αν εσθίητε/τον άρτον τούτον και/το ποτήριον/τούτο πίνητε, /τον θάνατον
/του κυρίου καταγγέλλετε άχρις ου αν έλθη. ώστε ος αν εσθίη/τον άρτον τούτον, η πί
νη/το ποτήριον/του κυρίου αναξίως, ένοχος έσται / του σώματος και / του αίματος
/του κυρίου. δοκιμαζέτω δε άνθρωπος εαυτόν, και ούτως εκ/του άρτου εσθιέτω και εκ
/του ποτηρίου πινέτω. ο γαρ εσθίων και πίνων αναξίως, κρίμα εαυτώ εσθίει και πί
νει μη διακρίνων/το σώμα/του κυρίου. δια τούτο εν υμίν πολλοί ασθενείς και άρρω
στοι και κοιμώνται ικανοί. ει γαρ εαυτούς διεκρίνομεν, ουκ αν εκρινόμεθα. κρινόμενοι δε
υπό/του κυρίου παιδευόμεθα, ίνα μη συν/τω κόσμω κατακριθώμεν. ώστε αδελφοί
μου συνερχόμενοι εις / το φαγείν αλλήλους εκδέχεσθε. ει δε τις πεινά, εν οίκω εσ
θιέτω, ίνα μη εις κρίμα συνέρχησθε. / τα δε
λοιπά ως αν έλθω διατάξομαι. Cap. xii.

Περί δε/των πνευματικών αδελφοί ου θέ
λω υμάς αγνοείν. οίδατε ότι ότε έθνη ή
τε προς/τα είδωλα/τα άφωνα ως αν ήγεσ
θε απαγόμενοι. διό γνωρίζω υμίν ότι ουδείς εν πνεύματι θεού λαλών λέγει ανάθε
μα ιησούν. και ουδείς δύναται ειπείν κύριον ιησούν, ει μη εν πνεύματι αγίω. διαιρέ
σεις δε χαρισμάτων εισί, / το δε αυτό πνεύμα. και διαιρέσεις διακονιών εισί, και ο αυ
τός κύριος. και διαιρέσεις ενεργημάτων εισίν, ο δε αυτός εστί θεός / ο ενεργών / τα πάν
τα εν πάσιν. εκάστω δε δίδοται η φανέρω
σις / του πνεύματος προς / το συμφέρον. ω
μεν γαρ διά/του πνεύματος δίδοται λό
γος σοφίας. άλλω δε λόγος γνώσεως κα
τά/το αυτό πνεύμα. ετέρω δε πίστις εν / τω
αυτώ πνεύματι. άλλω δε χαρίσματα ια
μάτων εν/τω αυτώ πνεύματι. άλλω δε ε
νεργήματα δυνάμεων. άλλω δε προφητεί
α. άλλω δε διακρίσεις πνευμάτων. ετέρω
δε γένη γλωσσών. άλλω δε ερμηνεία γλω

eos habet. Quid dicam vobis. Laudo vos in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi vobis: quia dominus iesus in qua nocte tradebat accepit panem et gratias agens fregit et dixit. Accipite et manducate. Mat.26
hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Hoc Mar.14
facite in meam commemorationem. Luce.22.
Similiter et calicem postquam cenauit dicens. Hic calix nouum testamentum est Heb.9.
in meo sanguine. Hoc facite quotiescunque biberitis in meam commemorationem.
Quotiescunque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis: mortem domini annunciabitis donec veniat.
Itaque quicunque manducauerit panem hunc et biberit calicem domini indigne: reus erit corporis et sanguinis domini. Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne: iudicium sibi manducat et bibit: non diiudicans corpus domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles: et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos diiudicaremus: non vtique iudicaremur. Dum iudicamur autem a domino corripimur: vt non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei cum venitis ad manducandum inuicem expectate. Si quis esurit: domi manducet: vt non in iudicium conueniatis. Cetera cum venero disponam. Cap.12.

De spiritalibus autem nolo vos ignorare fres. Scitis autem quoniam cum essetis ad simulacra muta prout ducebamini eunctes. Ideo notum vobis facio: quod nemo in spiritu dei loquens dicit anathema iesu. Et nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. Diuisiones vero gratiarum sunt: idem autem spiritus. Et diuisiones ministrationum sunt: idem autem dominus. Et diuisiones operationum sunt: idem vero deus qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientie: alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum. Alteri fides in eodem spiritu: alii gratia sanitatum in vno spiritu. Alii operatio virtutum: alii prophetia: alii discretio spirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio sermonum.

σσωμ. [b]ω̃άντα [c]δε [d]ταύτα [e]ενεργεί / το [m]εν [n]και / το
[o]αυτό [p]ωνεύμα, [q]διαιρούμ [r]ιδία [s]εκάστω [t]καθώς
[u]βούλεται. [x]ωσπερ [y]γαρ / το [z]σώμα [a]εν [b]εστί,
[c]και [d]μέλη [e]έχει [f]ωολλά, [g]ω̃άντα [h]δε / τα [i]μέλη
/ του [k]σώματος / του [l]εμός [m]ωολλά [n]όντα [o]εν [p]εσ=
τί [q]σώμα, [r]ούτω [s]και / ο [t]Χριστός. [u]και [x]γαρ [y]εν [z]ε
νί [a]ωνεύματι [b]ημείς [c]ω̃άντες [d]εις [e]εν [f]σώμα [g]εβαπ=
τίσθημεν, [h]είτε [i]ιουδαίοι, [k]είτε [l]έλληνες, [m]είτε
[n]δούλοι, [o]είτε [p]ελεύθεροι. [q]και [r]ω̃άντες [s]εις [t]εν
[u]πνεύμα [x]εποτίσθημεν. [y]και [z]γαρ / το [a]σώμα [b]ουκ
[c]εστίν [d]εν [e]μέλος, [f]αλλά [g]ωολλά. [h]εάν [i]είπη / ο
[k]πους, [l]ότι [m]ουκ [n]ειμί [o]χειρ [p]ουκ [q]ειμί [r]εκ / του
[s]σώματος, [t]ου [u]παρά [x]τούτο [y]ουκ [z]εστίν [a]εκ / του
[b]σώματος, [c]και [d]εάν [e]είπη / το [f]ους, [g]ότι [h]ουκ [i]ειμί
[k]οφθαλμός [l]ουκ [m]ειμί [n]εκ / του [o]σώματος, [p]ου
[q]παρά [r]τούτο [s]ουκ [t]εστίν [u]εκ / του [x]σώματος, [y]ει [z]ό
λον / το [a]σώμα [b]οφθαλμός, [c]ωου / η [d]ακοή. [e]ει [f]ό
λον [g]ακοή, [h]που / η [i]όσφρησις. [k]νυνί [l]δε / ο [m]θεός [n]έ
θετο / τα [o]μέλη [p]εν [q]έκαστον [r]αυτών [s]εν / τω [t]σώμα
τι [u]καθώς [x]ηθέλησεν. [y]ει [z]δε [a]ην / τα [b]ω̃άντα [c]εν [d]μέ
λος, [e]ωου / το [f]σώμα. [g]νυν [h]δε [i]ωολλά [k]μεν [l]μέ=
λη, [m]εν [n]δε [o]σώμα. [p]ου [q]δύναται [r]δε / ο [s]οφθαλ=
μός [t]ειπείν / τη [u]χειρί, [x]χρείαν [y]σου [z]ουκ [a]έχω, [b]η
[c]ω̃άλιν / η [d]κεφαλή / τοις [e]ωοσί, [f]χρείαν [g]υμών
[h]ουκ [i]έχω: [k]αλλά [l]ωολλώ [m]μάλλον / τα [n]δοκούν
τα [o]μέλη / του [p]σώματος [q]ασθενέστερα [r]υπάρ=
χειν, [s]αναγκαία [t]εστί. [u]και [x]α [y]δοκούμεν [z]ατιμό=
τερα [a]ειναι / του [b]σώματος, [c]τούτοις [d]τιμήν [e]πε=
ρισσοτέραν [f]ωεριτίθεμεν. [g]και / τα [h]ασχήμονα [i]η
μών [k]ευσχημοσύνην [l]ωερισσοτέραν [m]έχει. [n]τα
[o]δε [p]ευσχήμονα [q]ημών [r]ου [s]χρείαν [t]έχει. [u]αλλ / ο
[x]θεός [y]συνεκέρασε / το [z]σώμα / τω [a] υστερούντι
[b]περισσοτέραν [c]δούς [d]τιμήν, [e]ίνα [f]μη [g]η [h]σχίσμα
[i]εν / τω [k]σώματι, [l]αλλά / το [m]αυτό [n]υπέρ [o]αλλή=
λων [p]μεριμνώσι / τα [q]μέλη. [r]και [s]είτε [t]ω̃άσχει [u]εν
[x]μέλος, [y]συμπάσχη [z]ω̃άντα / τα [a]μέλη. [b]είτε [c]δο=
ξάζεται [d]εν [e]μελος, [f]συγχαίρη [g]ω̃άντα / τα [h]μέλη.
[i]υμείς [k]δε [l]εστε [m]σώμα [n]Χριστού [o]και [p]μέλη
[q]εκ [r]μέρους. [s]και [t]ους [u]μεν [x]έθετο / ο [y]θεός [z]εν
/ τη [a]εκκλησία, [b]ωρώτον [c]αωστόλους, [d]δεύ=
τερον [e]ωροφήτας, [f]τρίτον [g]διδασκάλους, [h]έ=
πειτα [i]δυνάμεις, [k]είτα [l]χαρίσματα [m]ιαμάτων,
[n]αντιλήψεις, [o]κυβερνήσεις, [p]γένη [q]γλωσσών.
[r]μη [s]ω̃άντες [t]αωόστολοι. [u]μη [x]ω̃άντες [y]ωρο
φήται. [z]μη [a]ω̃άντες [b]διδάσκαλοι. [c]μη [d]ω̃άν=
τες [e]δυνάμεις. [f]μη [g]ω̃άντες [h]χαρίσματα [i]έ=
χουσιν [k]ιαμάτων. [l]μη [m]ω̃άντες [n]γλώσσαις [o]λα
λούσι. [p]μη [q]ω̃άντες [r]διερμηνεύουσι. [s]ζηλούτε [t]δε
/ τα [u]χαρίσματα / τα [x]κρείττονα [y]και [z]έτι [a]καθ [b]υπερ
βολήν [c]οδόν [d]υμίν [e]δείκνυμι. Ca. xiii.

[E]άν / ταις [b]γλώσσαις / των [c]ανθρώπων [d]λα=
λώ [e]και / των [f]αγγέλων, [g]αγάπην [h]δε [i]μη
[k]έχω, [l]γέγομα [m]χαλ=

[k]Hec [l]aũt [h]omnia [i]operatur [m] vnus [n] atq;
[o]idem [p]spiritus: [q]diuidens [s]singulis [t] prout
[u]vult. [x]Sicut [y]enim [z]corpus [a]vnum [b]est [c]ꝛ
[d]membra [e]habet [f]multa: [g]oĩa [h] aũt [i]membra
[k]corporis [l] cũ [m]sint [n] multa: [o] vnũ tñ [q]corpus
[r]ita [s]t [t]xps. [u]Etenim [r]in [y]vno [z]ꝛ [a]sumus:
[b]spiritu [c]oĩs [d]nos [e]in [f]vnũ [g]corpus [h]baptiza
ti [i]sum⁹: [k]siue [l]iudei [m]siue [n]gentiles: [o]siue
[p]serui [q]siue [r]liberi: [s]t [t]omnes [u]in [x]vno [z]
[a]spũ [b]potati [x]sumus. [y]Nam [z]et [a]corpus [b]nõ
[c]est [d]vnũ [e]membrũ [f]sed [g]multa. [h]Si [i]dixerit
[k]pes: [l]qñ [m]nõ [n]sum [o]manus [p]nõ [q]sum [r]de
[s]corpore; [t]num [u]ideo [x]non [y]est [z]de [a]
[b]corpore? [c]Et [d]si [e]dixerit [f]auris; [g]qñ [h]nõ [i]sum
[k]oculus, [l]non [m]sum [n]de [o]corpore; [p]num
[q]ideo [r]nõ [s]est [t]de [u]corpore? [x]Si [y]totum
[z]corpus [a]oculus: [b]vbi [c]auditus? [d]Si autez
[e]audiẽs [f]vbi [g]odorat? [h]Nũc [i]ãt [k]posuit [l]
[m]de⁹
[n]membra [o]vnumqꝺqz [p]eorum [q]in [r]corpore
[s]sicut [t]voluit. [u]Qꝺ [x]si [y]ẽnt [z]oĩa [a]vnũ [b]mẽbꝝ:
[c]vbi [d]corpus? [e]Nũc [f]ãt [g]multa [h]qdẽ [i]mẽbra:
[k]vnũ [l]ãt [m]corpus. [n]Non [o]potest [p]ãt [q] oculus
[r]dicere [s]manui: [t]opera [u]tua [x]nõ [y]indigeo: [z]a
ut [a]itez [b]caput [c]pedib⁹: [d]nõ [e]estis [f]mihi [g]neces
sarij. [h]Sz [i]multo [k]magis [l]que [m]videtur [n]
[o]membra [p]corporis [q]infirmiora [r]esse: [s]
[t]necessariora [u]sunt. [x]Et [y]que [z]putam⁹ [a]igno
biliora mẽbra [b]ee [c]corpis: [d]his [e]honorẽ [f]abũ
dãtiorẽ [g]circũdam⁹. [h]Et [i]q̃ [k]inhonesta sũt [l]no
stra [m]abundantiorem [n]honestatem [o]habẽt.
[p]Honesta [q]aũt [r]nostra [s]nullius [t]egent. [u]Sz
[x]deus [y]temperauit [z]corpus [a]ei [b] cui [c]decerat
[d]abũdãtiorẽ [e]tribuẽdo [f]honorem [g]vt [h]nõ [i]sit
[k]scisma [l]in [m]corpe: [n]sed [o]in [p]idipsum [q]pro [r]in
uicẽ [s]sollicita [t]sint [u]mẽbra. [x]Et [y]si q̃d [z]patit
[a]vnũ [b]mẽbrũ: [c]cõpatiũtur [d]oĩa [e]mẽbra. [f]Si
ue [g]gliat [h]vnũ [i]mẽbrũ [k]ꝯgaudẽt [l]oĩa [m]mẽbra.
[n]Vos [o]aũt [p]estis [q]corpus [r]christi [s]t [t]membra
[u]de [x]membro. [y]Et [z]quosdã [a]q̃dẽ [b]posuit [c]de⁹ [d]i
[e]ecclesia: [f]primum [g]apostolos: [h]secundo
[i]prophetas: [k]tertio [l]doctores: [m]deinde
[n]virtutes: [o]exinde [p]gratias [q]curationum:
[r]opitulatiões: [s]gubernatiões: [t]gña [u]ligua
rum: interpretationes sermonũ. [x]Numq̃d [y]oẽs
[z]apli? [a]Numq̃d [b]oẽs [c]pphete? [d]Numq̃d [e]
[f]doctores? [g]Numq̃d [h]oẽs [i]vtutes? [k]Numq̃d
[l]oẽs [m]gr̃az [n]hñt [o]curationũ? [p]Numq̃d [q]oẽs [r]lin
guis [s]loquũt? [t]Numq̃d [u]oẽs [x]interpretant. [y]Emu
lami [z]ãt [a]charismata [b]meliora: [c] et [d]adhuc
[e]excellẽtiorẽ [f]viã [g]vobꝭ [h]demõstro. Cap. xiii.

[S]i [b]linguis [c]hominum [d]loquar [e]
[f]t [g]angelorum: [h]charitatẽ [i]autez [k]non
[l]habeam: [m]factus [n]sum velut [o]es [p]

Roma. xi. b
Ephe. 4. a.

Roma. 8. b.
Hebre. 4. d

Ephe. 4. d.

1. 14. a.

κός ᵛ ἀχάμ ᵒ ᾱ ᵖ κύμβαλον ᵍ αλαλάζον. ʳ καὶ ˢ ἐὰμ ᵗ ἔ
χω ᵘ προφητείαν ˣ καὶ ʸ εἰδῶ / τὰ ᶻ μυστήρια ᵃ πάν
τα ᵇ καὶ ᶜ πᾶσαν / τὴν ᵈ γνῶσιν, ᵉ καὶ ᶠ ἐὰμ ᵍ ἔχω
ʰ πᾶσαν / τὴν ⁱ πίστιν ᵏ ὥστε ˡ ὄρη ᵐ μεθιστά=
νειν, ⁿ ἀγάπην ᵒ δὲ ᵖ μὴ ᵍ ἔχω, ʳ οὐθέν ˢ εἰμί. ʳ καὶ
ᵘ ἐὰμ ˣ ψωμίσω ʸ πάντα / τὰ ʸ ὑπάρχοντά ᵃ μου,
ᵇ καὶ ᶜ ἐὰμ ᵈ παραδῶ / τὸ ᶜ σῶμά ᶠ μου ᵍ ἵνα ʰ καυ
θήσωμαι, ⁱ ἀγάπην ᵏ δὲ ˡ μὴ ᵐ ἔχω, ⁿ οὐδέν ᵒ ὠφε
λοῦμαι. / ᾱ ᵖ ἀγάπη ᵍ μακροθυμεῖ, ʳ χρηστεύε=
ται. / ᾱ ˢ ἀγάπη ʳ οὐ ᵘ ζηλοῖ. / ᾱ ˣ ἀγάπη ʳ οὐ ʸ περ
περεύεται, ᵃ οὐ ᵇ φυσιοῦται, ᶜ οὐκ ᵈ ἀσχημο=
νεῖ, ᶜ οὐ ᶠ ζητεῖ / τὰ ᵍ ἑαυτῆς, ʰ οὐ ⁱ παροξύνεται,
ᵏ οὐ ˡ λογίζεται / τὸ ᵐ κακόν, ⁿ οὐ ᵒ χαίρει ᵖ ἐπὶ
/ τῇ ᵍ ἀδικίᾳ, ʳ συγχαίρει ˢ δὲ / τῇ ʳ ἀληθείᾳ. ᵘ πάν=
τα ˣ στέγει, ʳ πάντα ʸ πιστεύει, ᶻ πάντα ᵇ ἐλπί
ζει, ᶜ πάντα ᵈ ὑπομένει. / ᾱ ᶜ ἀγάπη ᶠ οὐδέποτε
ᵍ ἐκπίπτει. ʰ εἴτε ᶠ δὲ ᵏ προφητείαι ˡ καταργηθή=
σονται, ᵐ εἴτε ⁿ γλῶσσαι ᵒ παύσονται, ᵖ εἴτε
ᵍ γνῶσις ʳ καταργηθήσεται. ᶻ ἐκ ʳ μέρους ʸ δὲ
ˣ γινώσκομεν, ʳ καὶ ʸ ἐκ ᶻ μέρους ᵇ προφητεύο=
μεν. ᶜ ὅταν ᵈ δὲ ᶜ ἔλθῃ / τὸ ᶠ τέλειον, ᵍ τότε / τὸ
ʰ ἐκ ⁱ μέρους ᵏ καταργηθήσεται. ⁱ ὅτε ᵐ ἤμην ⁿ νή=
πιος, ᵒ ὡς ᵖ νήπιος ᵍ ἐλάλουν, ʳ ὡς ᵖ νήπιος ʳ ἐ=
φρόνουν, ⁿ ὡς ˣ νήπιος ʳ ἐλογιζόμην. ʸ ὅτε ᶻ δὲ
ᵇ γέγονα ᶜ ἀνήρ, ᵈ κατήργηκα ᶜ τὰ / τοῦ ᶠ νηπίου.
ᵍ βλέπομεν ʰ γὰρ ⁱ ἄρτι ᵏ διὰ ⁱ ἐσόπτρου ᵐ ἐν ⁿ α�ι=
νίγματι, ᵒ τότε ᵖ δὲ ᵍ πρόσωπον ʳ πρὸς ᵒ πρό=
σωπον. ʳ ἄρτι ⁿ γινώσκω ˣ ἐκ ʳ μέρους, ʸ τότε ᶻ δὲ
ᵇ ἐπιγνώσομαι ᶜ καθὼς ᵈ καὶ ᶜ ἐπεγνώσθην. ʳ νυ
νὶ ᶻ δὲ ᵇ μένει ⁱ πίστις, ᵏ ἐλπίς, ⁱ ἀγάπη, / τὰ ᵐ τρί
α ⁿ ταῦτα. ᵒ μείζων ᵖ δὲ ᵍ τούτων / ᾱ ʳ ἀγάπη.

Cap. 14.

Διώκετε / τὴν ᵇ ἀγάπην, ᶜ ζηλοῦτε ᵈ δὲ / τὰ ᶜ πνευ
ματικά, ʳ μᾶλλον ᵍ δὲ ʰ ἵνα ⁱ προφητεύη=
τε. / ὁ ᵏ γὰρ ⁱ λαλῶν ᵐ γλώσσῃ, ⁿ οὐκ ᵒ ἀνθρώποις
ᵖ λαλεῖ, ᵍ ἀλλὰ / τῷ ʳ θεῷ. ᵒ οὐδεὶς ʳ γὰρ ⁿ ἀκούει.
ˣ πνεύματι ʳ δὲ / λαλεῖ ᶻ μυστήρια. / ὁ ᵇ δὲ ᶜ προ=
φητεύων, ᵈ ἀνθρώποις ᶜ λαλεῖ ʳ οἰκοδομὴν ᵍ καὶ
ʰ παράκλησιν ⁱ καὶ ᵏ παραμυθίαν. / ὁ ⁱ λαλῶν ᵐ γλώ
σσῃ ⁿ ἑαυτὸν ᵒ οἰκοδομεῖ, / ὁ ᵖ δὲ ᵍ προφητεύων ʳ ἐκ
κλησίαν ᶻ οἰκοδομεῖ. ʳ θέλω ⁿ δὲ ˣ πάντας ʳ ὑμᾶς
ʸ λαλεῖν ᶻ γλώσσαις, ᵇ μᾶλλον ᶜ δὲ ᵈ ἵνα ᶜ προφη=
τεύητε. ʳ μείζων ᵍ γὰρ / ὁ ʰ προφητεύων, ⁱ ἢ / ὁ ᵏ λα
λῶν ⁱ γλώσσαις, ᵐ ἐκτὸς ⁿ εἰ μὴ ᵒ διερμηνεύει ᵖ ἵνα / ἡ
ᵍ ἐκκλησία ʳ οἰκοδομὴν ᶻ λάβῃ. ʳ νυνὶ ⁿ δὲ ˣ ἀδελφοί ʳ ἐ
άν ʸ ἔλθω ᶻ πρὸς ᵇ ὑμᾶς ᶜ γλώσσαις ᵈ λαλῶν ᶜ τί ʳ ὑ
μᾶς ᵍ ὠφελήσω, ʰ ἐὰν ⁱ μὴ ᵏ ὑμῖν ⁱ λαλήσω, ᵐ ἢ ⁿ ἐν ᵒ ἀ
ποκαλύψει, ᵖ ἢ ᵍ ἐν ʳ γνώσει, ᶻ ἢ ʳ ἐν ⁿ προφητείᾳ,
ˣ ἢ ʳ ἐν ʸ διδαχῇ. ᶻ ὅμως / τὰ ᵇ ἄψυχα ᶜ φωνὴν
ᵈ διδόντα ᶜ εἴτε ʳ αὐλός, ᵍ εἴτε ʰ κιθάρα, ⁱ ἐὰν ᵏ διά=
στολὴν / τοῖς ⁱ φθόγγοις ᵐ μὴ ⁿ δῶ, ᵒ πῶς ᵖ γνωσθή
σεται / τὸ ᵍ αὐλούμενον ʳ ἢ / τὸ ᶻ κιθαριζόμενον. ʳ καὶ
ⁿ γὰρ ˣ ἐὰν ʳ ἄδηλον ʸ φωνὴν ᶻ σάλπιγξ ᵇ δῶ, ᶜ τίς

ᵛ sonās ᵒ aut ᵖ cymbalū ᵍ tinies. ʳ Et ˢ si ᵗ habue
ro ᵘ pphetiā ˣ ʸ nouerim ʸ mysteria ᶻ omnia
ᵇ et ᶜ omnem ᵈ scientiam: ᵉ ʸ ᶠ si ᵍ habuero ωω
ʰ oēm ⁱ fidem ᵏ ita ˡ vt ˡ montes ᵐ transferam:
ⁿ charitatē ᵒ aūt ᵖ nō ᵍ habuero: ʳ nihil ˢ sū. ʳ Et
ᵘ si ˣ distribuero in cibos paupeꝝ ʸ oēs ᶻ facul
tates ᵃ meas: ᵇ ʸ ᶜ si ᵈ tradidero ᶜ corp ᶠ meū
ita ᵍ vt ʰ ardeā: ⁱ charitatē ᵏ aūt ˡ nō ᵐ habuero
ⁿ nihil ᵒ mihi ᵖ pdest. ᵖ Charitas ᵍ patiēs ʳ est:
ˢ benigna ʳ ē. ⁿ Charitas ʳ nō ᵘ emulat ˣ nō ʸ agit sup. 12
ʸ pperā: ᶻ nō ᵇ iflatur ᶜ nō ᵈ ē ambitiosa: ωω
ᶜ non ᶠ querit que ᵃ sua sunt. ᵇ Non ⁱ irritatur: Phil
ᵏ non ˡ cogitat ᵐ malum: ⁿ non ᵒ gaudet ᵖ super
ᵍ iniqtate: ʳ ᵖ gaudet ᵃūt ʳ veritati. ᵘ Omnia
ˣ suffert: ʸ oia ᶻ credit: ᵃ omnia ᵇ sperat ωω
ᶜ omnia ᵈ sustinet. ᶠ Charitas ᵍ numq̄ ωωω
ʰ excidit. ⁱ Siue ᵏ pphetie ˡ euacuabuntur ωω
ᵐ siue ⁿ lingue ᵒ cessabunt: ᵖ siue ωωωωω
ᵍ scientia ʳ destructur. ᵃ Ex ʳ parte ⁿ enim ωω
ˣ cognoscim ᵖ: ʸ ᶻ ex ᵃ pte ᵇ prophetam⁹. ωω
ᶜ Cum ᵈ aūt ᶜ venerit qđ ᶠ perfectum est: ωω
ᵏ euacuabit qđ ʰ ex ⁱ pte ē. ˡ Cū ᵐ essē ⁿ paulus
ᵍ loq̄bar ᵒ vt ᵖ paul ᵖ: ʳ sapiebā ʳ vt ⁿ parulus:
ʳ cogitabam ⁿ vt ˣ parulus. ʸ Qñ ᵃ autē ωω
ᵇ factus ᵇ sum ᶜ vir: ᵈ euacuaui ᶜ q̄ erant ᶠ pauli.
ᵍ Videmus ⁱ nūc ᵏ p ˡ speculū ᵐ in ⁿ enigmate:
ᵒ tūc ᵖ aūt ᵍ facie ʳ ad ᵘ faciem. ωω ωω ωωωωω
ᵗ Nunc ᵘ cognosco ˣ ex ʳ parte: ʸ tunc ᵃ autem
ᵇ cognoscam ᶜ sicut ᵈ ᵗ ᶜ cognitus ᶜ sum. ᶠ Nunc
ᵍ ām ʰ manēt ⁱ fides: ᵏ spes: ⁱ charitas: ᵐ tria ωω
ⁿ hec. ᵒ Maior ᵖ autem ᵍ horum est ʳ charitas.

Cap. 14.

Sectamini ᵇ charitatē: ᶜ emulamini ᶜ spi
ritualia: ᶠ magis ᵍ ām ʰ vt ⁱ pphetetis. ωω
ⁱ Qui ᵏ enim ˡ loquitur ᵐ lingua: ⁿ nō ᵒ hoibus sup. 11.d
ᵖ loquitur ᵍ sed ʳ deo. ᵒ Nemo ᶜ enim ⁿ audit.
ˣ Spū ʳ ām ˢ loq̄t ᵃ mysteria. ᵇ Nā ᶜ q̄ ᶜ pphetat:
ᵈ hominibus ᵈ loquit ad ᶠ edificationem ᵍ et
ʰ exhortationē ⁱ ᵗ ᵏ ꝑsolationez. ˡ Qui ˡ loq̄t ᵐ lī
gua ⁿ semetipz ᵒ edificat: ᵍ q̄ ᵖ ām ᵍ pphetat ʳ ec
clesiaz dei ᵒ edificat. ᵗ Volo ᵘ ām ˣ omnes ʳ vos
ʸ loq̄ ᵃ linguis: ᵇ magis ᶜ autem ᶜ prophetare.
ᵉ Nā ᶠ maior est ᵇ qui ʰ prophetat ⁱ q̄ ᵏ loqui
tur ˡ linguis: ⁿ nisi ᵐ forte ᵒ interpretetur ᵖ vt ωω
ᵍ eccla ʳ edificationē ᵖ accipiat. ᶠ Nūc ᵘ ām ˣ frēs
ʳ si ʸ venero ᵃ ad ᵇ vos ᶜ liguis ᵈ loquēs: ᶜ q̄d ᶠ vo
bis ᵍ pdero: ʰ nisi ᵏ vobis ˡ loquar: ᵐ aut ⁿ in ᵒ re
uelatiōe: ᵖ aut ᵍ in ʳ scia: ˢ aut ᵗ in ⁿ prophetia:
ˣ aut ʳ i ʸ doctrina. ᶻ Tñ ᵇ q̄ ᵇ sine ᵇ aia sunt ᶜ vocē
ᵈ dātia ᶜ siue ᵉ tibia: ᵍ siue ᵇ cithara: ᵉ nisi ᵏ disti=
ctionē ᵉ sonituū ⁿ dederit: ᵒ quomodo ᵖ scietur
ᵍ id ᵍ q̄d ᵍ canit ʳ aut ᵍ q̄d ᵍ citharizatur. ᵉ Etenim
ᶻ si ʳ incertam ʸ vocem ᵇ det ᵃ tuba: ᶜ quis ωω

παρασκευάσεται εις πόλεμον. ούτω καὶ
υμεῖς διά της γλώσσης, εὰν μὴ εύσημον
λόγον δώτε, πως γνωσθήσεται το λαλούμενον, ἔσεσθε γαρ εις αέρα λαλοῦντες. τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εστίν ἐν κόσμω, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων τοῦ οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπος ἐστί. τί οὖν ἐστί; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ. ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν· ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ μοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. ἀδελφοί μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται· ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου λέγει κύριος. ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε. ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων. καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστί. τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει, πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ἔστι διερμηνευτής σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω, καὶ

parabit se ad bellum? Ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis: quo scietur id quod dicitur? eritis enim in aera loquentes. Tam multa genera liguarum sunt in hoc mundo et nihil sine voce est. Si ergo nesciero virtutem vocis: ero ei cui loquor barbarus: et qui loquitur mihi barbarus. Sic et vos quoniam emulatores estis spirituum ad edificationem ecclesie querite vt abundetis: et ideo qui loquitur lingua oret vt interpretetur. Nam si orem lingua: spiritus meus orat: mens autem mea sine fructu est. Quid ergo est? Orabo spū: orabo et mente. Psallam spiritu: psallam et mente. Ceterum si benedixeris spiritu: quis supplet locum idiote? Quo dicet amen super tuā benedictionē? Quid quod dicas nescit. Nam tu quidē bene gratias agis: sed alter non edificat. Gratias ago deo meo plus omnium vestrum lingua loquor. Sed in ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui: vt et alios instruam quam decē milia verborū in lingua. Fratres nolite pueri effici sensibus: sed malitia paruuli estote: sensibus autem perfecti estote. In lege scriptum est. Quia in aliis linguis et in labiis loquar populo huic: et nec sic audient me dicit dñs. Itaque lingue in signum sunt non fidelibus sed infidelibus: prophetie autem non infidelibus: sed fidelibus. Si ergo conueniat vniuersa ecclesia in vnum et omnes linguis loquantur: intret autem idiote aut infideles: nonne dicet quod insanitis? Si autem omnes prophetēt: intrat autem quis infidelis vel idiota: conuincit ab omnibus. Occulta enim cordis eius manifesta fiunt: et ita cadens in faciem adorabit deum: pronuncians quod vere deus in vobis sit. Quid ergo est fres? Cum conuenitis vnusquisque vestrū psalmum habet: doctrinā habet: apocalypsin habet: linguā habet: interpretationē habet: omnia ad edificationē fiant. Sine lingua quis loquitur? duos: aut vt multū tres: et per partes: et vnus interpretet. Si autem nō fuerit interpres taceat in ecclesia: sibi autem loquatur: et

Esaie.28.a.

/Τω θεῷ. προφῆται δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν,
καὶ οἱ ἄλλοι διακριμέτωσαν. ἐὰν δὲ ἄλλῳ
ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.
Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προ=
φητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάν=
τες παρακαλῶνται. καὶ πνεύματα προφη=
τῶν προφήταις ὑποτάσσεται. οὐ γὰρ ἔστιν
ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν
πάσαις /Ταῖς ἐκκλησίαις /Τῶν ἁγίων. / αἱ γυ=
ναῖκες ὑμῶν ἐν /Ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν.
οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐτοῖς λαλεῖν ἀλλ
ὑποτασσέσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ
δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ /Τοὺς ἰδίους
ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρόν γὰρ ἐστὶν
γυναικὶ ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ἢ ἀφ' ὑμῶν
ὁ λόγος /Τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους
κατήντησεν. εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶ=
ναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω
ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί. εἰ δέ τις ἀγ
νοεῖ, ἀγνοείτω. ὥστε ἀδελφοί μου ζηλοῦτε
/Το προφητεύειν, καὶ /Το λαλεῖν γλώσσαις
μὴ κωλύετε. πάντα εὐσχημόνως καὶ κατά
/Τάξιν γινέσθω.

Cap. 15.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί /Το εὐαγγέλι=
ον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρε=
λάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσ
θε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέ=
χετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. παρέδω=
κα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον,
ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ /Των ἁμαρτιῶν
ἡμῶν κατὰ /Τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ
ὅτι ἐγήγερται /Τῇ /Τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ /Τὰς γρα
φάς, καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα /Τοῖς δώδεκα.
ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς
ἐφάπαξ. ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρ=
τι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. ἔπειτα ὤφθη Ια=
κώβῳ, ἔπειτα /Τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσ=
χατον δὲ πάντων ὡσπερεί /τῳ ἐκτρώματι
ὤφθη κἀμοί. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος
/Των ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσ
θαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα /Τὴν ἐκκλησίαν
/Τοῦ θεοῦ. χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ
χάρις αὐτοῦ /ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλ=
λὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπί=
ασα. οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλ / ἡ χάρις /Τοῦ θεοῦ / ἡ
σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕ=
τω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.
εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐ=
γήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀ
νάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν. εἰ δὲ ἀνάστα=
σις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερ
ται. εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν

deo. Prophete ãt duo aut tres dicãt:
et ceteri diiudicent. Quod si alij
reuelatũ fuerit sedenti: prior taceat. co
Potestis enim per singulos ppheta=
re: vt omnes discant et omnes co co co
exhortentur. Et spiritus prophetarum
ppheti subiecti ẽ. Nõ enim dissensiõis est 1. Thi.
deus sed pacis: sicut et in co co co co co
oibus ecclesijs sanctoꝝ doceo. Mulie=
res in ecclesijs taceant. co co co co co
Nõ enim permittitur eis loqui sed co co
subditas esse: sicut et lex dicit. Si co Gene.3
quid ãt volunt discere: domi viros suos
interrogent. Turpe est enim co co co
mulieri loqui in ecclesia. An a vobis
verbum dei processit: aut in vos solos
peruenit? Si quis videtur ppheta
aut spiritualis: cognoscat que scribo co
vobis: qꝛ dñi sunt mãdata. Si quis ãt i=
gnorat: ignorabit. Itaq; frẽs emulami
ni prophetare: et loqui linguis co co co
nolite phibere. Oia autẽ honeste et
ordine fiant in vobis.

Cap. 15.

Notũ ãt vobis facio frẽs euãgeliuꝫ
quod predicaui vobis: quod et accepistis: Galla.1
in quo et statis: per quod et saluamini:
qua rõne predicauerim vobis: si tenetis:
nisi frustra credidistis. Tradidi co co co
enim vobis in primis quod et accepi:
qm christus mortuus est pro peccatis co
nris ꝛ scripturas: et qꝛ sepult9 est: et
qꝛ resurrexit tertia die ꝛ scripturas:
et qꝛ visus ẽ cephe: et p9 hoc vndeciꝫ.
Deide visus ẽ plus q̃ꝫ q̃ngẽtis fratrib9
simul: ex q̃b9 multi manẽt vsqꝫ adhuc:
q̃dã ãt dormierũt. Deinde visus est ia
cobo: deide aplis omnibus. Nouissime Galla.1
autem omnium tanq̃ abortiuo co co Actu.11
visus est mihi. Ego enim sum minimus Ephe.3
aplorũ: qui non sum dignus vocari co
aplus: qm persecutus sum ecclesiam co
dei. Gratia aũt dei sum id quod sum: et
gratia eius in me vacua nõ fuit: sed co
abundantius illis omnibus laborani. co
Non ego autem sed gratia dei co co co
mecum. Siue enim ego siue illi: sic co
predicamus et sic credidistis. co co co
Si autẽ xps predicatur quod resurrexit a
mortuis: quõ quidã dicũt in vobis qm
resurrectio mortuoꝝ nõ ẽ? Si ãt resur=
rectio mortuoꝝ nõ ẽ: neqꝫ xps resurre=
xit. Si aũt xps non resurrexit: inanis est

ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δηλονότι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν. εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν. τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν κατὰ πᾶσαν ὥραν. καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος· εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω. ἀλλ' ἐρεῖ τις. πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί. ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται. ἄφρον σὺ ὃ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι σίτου, ἢ τινὸς τῶν λοιπῶν. ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα

predicatio nostra: inanis et fides vestra. Inuenimur autē et falsi testes dei: quōm testimonium dixim⁹ aduersus deum q̄ suscitauerit christum: quē non suscitauit si mortui non resurgunt. Nā si mortui nō resurgūt: neq; christ⁹ resurrexit, Nō si christus nō resurrexit vana est fides vestra. Adhuc es in peccatis vr̄is. Ergo et q̄ dormierūt in xp̄o perierūt. Si in hac vita tm̄ in xp̄o speramus sumus: miserabiliores sum⁹ omnibus hoibus. Nunc aūt christus resurrexit a mortuis primitie dormientium: quoniam quidem per hominem mors et p hoiez resurrectio mortuorū. Et sicut in adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes viuificabuntur. Unusquisq; aūt in suo ordine: primitie xp̄s. Deinde hi qui sunt christi q̄ in aduentu eius crediderūt. Deide finis cūm tradiderit regnum deo et patri: cum euacuauerit omnem principatum et potestatem et virtutē. Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Nouissime aūt inimica destruetur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio pter eum q̄ subiecit ei omnia. Cū autem subiecta fuerit illi omnia: tunc et ipse filius subiectus erit illi qui subiecit sibi omnia: et deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis? Si omnino mortui nō resurgūt: et baptizantur pro illis? Ut quid et nos periclitamur omni hora? Quotidie morior per vestram gloriam fratres: quam habeo in xp̄o iesu dño nostro. Si secundum hoiez ad bestias pugnaui ephesi: q̄d mihi prodest si mortui nō resurgūt. Manducemus et bibamus cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrumpūt mores bonos colloquia mala. Euigilate iuste: et nolite peccare. Ignorātiā enim dei quidā hūt. Ad reuerentiam vobis loquor. Sed dicit aliquis. Quō resurgunt mortui? Quali aūt corpore venient. Insipiens tu quod seminas non viuificat nisi prius moriat. Et quod seminas: non corpus quod futurum est seminas: sed nudum granum: vt puta tritici aut alicuius ceterorum. Deus autem dat illi corpus

r. Per vestram gloriam: est modus iurandi in greco.

Esaie. xx. d. et. 56. d.

μα κὰθώς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστω τῶν σπερμά-
των τὸ ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ
σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ
πτηνῶν. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώμα
τα ἐπίγεια. ἀλλ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανί-
ων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη
δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ
ἄλλη δόξα ἀστέρων. ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος
διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις
τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται
ἐν ἀφθαρσίᾳ. σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρε-
ται ἐν δόξῃ. σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται
ἐν δυνάμει. σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγεί
ρεται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχι-
κόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν, οὕτω καὶ
γέγραπται. ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀ
δὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς
πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ
πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς
χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ
οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χο
ϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος τοιοῦτοι καὶ οἱ
ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰ-
κόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημί ἀδελφοί,
ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονο-
μῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφ
θαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν
λέγω. πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάν
τες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφ
θαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει
γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι,
καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρ
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν
δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσί-
αν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασί
αν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος.
κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου θά-
νατε τὸ κέντρον, ποῦ σου ᾅδη τὸ νῖκος. τὸ
δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύ
ναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. τῷ δὲ θεῷ χά-
ρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρί-
ου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ὥστε ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι
περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάν
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κε-
νὸς ἐν κυρίῳ. Cap. 16.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους
ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γα-
λατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε κατὰ μί-

sicut vult: et vnicuiq; seminum
proprium corpus. Non omnis caro eadem
caro: sed alia hominum: alia
pecorum: alia volucrum: alia autem piscium.
Et corpora celestia: et corpora
terrestria. Sed alia quidem celestium
gloria: alia autem terrestrium. Alia
claritas solis: alia claritas lunæ: et
alia claritas stellarum. Stella enim a stella
differt in claritate: sic et resurrectio
mortuorum. Seminatur in corruptione: surget
in incorruptione. Seminatur in ignobilitate:
surget in gloria. Seminatur in infirmitate: sur-
get in virtute. Seminatur corpus animale: sur- 1. Cor. 15. Hall.
get corpus spirituale. Si est corpus animā-
le: est et spirituale: sicut
scriptum est. Factus est primus homo Adam Gene.
in animam viuentem: nouissimus Adam in
spiritum viuificantem. Sed non prius quod
spirituale est: sed quod animale: deinde quod
spirituale. Primus homo de terra
terrenus: secundus homo de
celo celestis. Qualis terreni: tales et ter
reni: et qualis celestis tales et
celestes. Sicut portauimus imagi-
nem terreni: portemus et imaginem
celestis. Hoc autem dico fratres: quo-
niam caro et sanguis regnum dei possidere
non possunt: neq; corruptio incorrupte
lā possidebit. Ecce mysterium vobis
dico. Omnes quidē resurgemus: sed non omnes
immutabimur: in momento: in ictu oculi:
in nouissima tuba. Canet enim tuba: et mortui resurgēt incorrupti
et nos immutabimur. Oportet enim corrupti
bile hoc induere incorruptionem: et
mortale hoc induere immortalitatē. Cum
autem mortale hoc induerit immortalitatem:
tunc fiet sermo qui scriptus est.
Absorpta est mors in victoria. Vbi est Osee
mors victoria tua: vbi ē mors stimul? 13. ca.
tui? Stimulus aūt mortis peccatū est: virtus
vero peccati lex. Deo autem gratias 1. Joh
qui dedit nobis victoriam per dominū
nrm iesum xpm. Itaq; fratres mei
dilecti stabiles estote: et immobiles
abundantes in omni opere dñi semper:
scientes q labor vester non est inanis
in domino. Cap. 16.

De collectis aūt que fiunt in sanctos
sicut ordinaui in ecclesijs galatie:
ita et vos facite per vnam

αμ σαββάτων. ἕκαστος ὑμῶν παρ ἑαυτῷ τι
θέτω θησαυρίζων ὅτι ἐὰν εὐοδῶται, ἵνα μὴ
ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε διὰ ἐπι
στολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χά
ριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ. ἐὰν δὲ ἡ ἄξιον
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσον
ται. ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακε
δονίαν διέλθω. Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι
πρὸς ὑμᾶς δὲ Τυχόν παραμενῶ, ἢ καὶ πα
ραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐ
ὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
παρόδῳ ἰδεῖν. ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπι
μεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ. ἐ
πιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.
θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργής,
καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμό
θεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑ
μᾶς. τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ
ἐγώ. μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσει. προ
πέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
με. ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελ
φῶν. περὶ δὲ ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ πολ
λὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς
μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ. ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐ
καιρήσῃ. γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει,
ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, πάντα ὑμῶν ἐν ἀ
γάπῃ γινέσθω. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελ
φοί, οἶδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν ἀ
παρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁ
γίοις ἔταξαν ἑαυτούς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσ
σησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦν
τι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ
στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅ
τι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.
ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑ
μῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. ἀσ
πάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσ
πάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
καὶ Πρίσκιλλα σὺν τῇ κατ οἶκον αὐτῶν ἐκ
κλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάν
τες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁ
γίῳ. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ
τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν Χριστόν, ἤ
τω ἀνάθεμα, μαραναθά. ἡ χάρις τοῦ κυρίου
ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου με
τὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

Τέλος τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης
ἐπιστολῆς.

sabbati. Unusquisque vestrum apud se reponat recondens quod ei bene placuerit: ut non cum veniero tunc collecte fiant. Cum autem presens fuero: quos probaueritis per epistolas hos mittam perferre gratiam vestram in hierusalem. Quod si dignum fuerit ut ego eam: mecum ibunt. Veniam autem ad vos: cum Macedoniam pertransiero. Macedoniam enim pertransibo. Apud vos autem forsitan manebo: vel etiam hyemabo: ut vos me deducatis quocumque iero. Nolo enim vos modo in transitu videre. Spero enim me aliquantulum tempus manere apud vos: si dominus permiserit. Permanebo autem Ephesi usque ad pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum et euidens: et aduersarij multi. Si autem venerit timotheus: videte ut sine timore sit apud vos. Opus enim domini operatur sicut et ego. Ne quis ergo illum spernat. Deducite autem illum in pace: ut veniat ad me. Expecto enim illum cum fratribus. De apollo autem frē vobis notum facio: quoniam multum rogauit eum ut veniret ad vos cum fratribus: et omnino non fuit voluntas ut nunc veniret. Veniet autem cum ei vacuum fuerit. Vigilate: state in fide: viriliter agite et confortamini: omnia vestra in charitate fiant. Obsecro autem vos frēs: nostis domum stephane et fortunati et achaici: quoniam primitie achaie: et in ministerium sanctorum ordinauerunt seipsos: ut et vos subditi sitis eiusmodi: et omni cooperanti et laboranti. Gaudeo autem in presentia stephane et fortunati et achaici: quoniam id quod vobis deerat: ipsi supplenerunt. Refecerunt enim et meum spm et vestrum. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt. Salutant vos omnes ecclesie asie. Salutāt vos in domino multum aquila et priscilla cum domestica sua ecclia apud quos et hospitor. Salutant vos oēs fratres. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutatio mea manu pauli. Si quis non amat dñm nrm ihesum xpm: sit anathema maranatha. Gratia dñi nri ihesu christi vobiscum. Charitas mea cum omnibus vobis in christo ihesu Amen.

Explicit epistola Pauli ad Corinthios prima.

Incipit prologus in secundam epistolam ad Corinthios.

N secunda ad Corinthios epistola quasi in parte superiori post tribulationum suarum relatio nes reddit causas quare ad eos secundo non ierit:quoniam non leui mutatione consilij fecisse se asserit:sed ne aduentu suo tristitiam incurreret:cum in peccato permanere discipulos repe riisset. Deinde post agnitos fructus penitentie reconciliat eum ecclesie:quem in prima propter fornicationem a consortio sanctoꝝ iusserat amoueri. Tertio contra pseudoaplos officij sui dignitatē tue tur:ꝛ noui testamenti ministros tanto anteire gratia ostendit:quanto euangelium est lege prestanti9. Im moratur etiam in causa illa plurimū quam breuiter in prima contigerat: vt prompto ac libenti animo ne cessaria presentis vite non habentibus largiantur:ꝛ vtilitate spūalis commercij commutent presentia cū futuris:atqꝫ abundantia sua sanctoꝝ inopiam suppleant:vt vicissim eorum inopia sanctorum abundan tia suppleatur. In fine repetit qd̄ superius contra pseudoaplos egerat:ꝛ iactationem eoꝝ predicationesꝫ de se glorioſas vel collata antiquitate generis vel catalogo iuriaꝝ ac periculorum suorumꝫ euacuat. Dicitqꝫ eos operarios subdolos qui ad imitationemꝫ sathane transfigurentur in apostolos christi:sub pre dicationis spe lucra pecuniaria queqꝫ sectantes.

Incipit argumentum.

Ost actam a corinthijs penitentiam consolatoriam scribit eis epistolam apostolus a troade p titū:ꝛ collaudās eos hortatur ad meliora: contristatos quidem eos sed emendatos ostendens.

Explicit argumentum.

Incipit epla bti pauli ad Corinthios secunda. Cap.i.

ⲱ Ἡ/Τουᵃ ἁγίουᵇ παύλουᶜ ϣροςᵈ κο=
ριηθίουςᶜ Δευτέραᶠ ἐϣιστολή. Cap̄.i.

ⲱ Αὖλοςᵇ ἀϣόστολοςᶜ ιησοῦᵈ Χρισ=
τοῦᵉ διάᶠ θελήματοςᵍ θεοῦʰ καιᶦ Τιμό
θεος/oᵏ ἀδελφός,/Τηˡ ἐκκλησία/Τουᵐ
θεοῦ/Τηⁿ οὔσηᵒ ἐμᵖ κορίνθῳ ᵠ συμ
/Τοιςʳ ἁγίοιςˢ ϣᾶσι/Τοιςᵗ οὖσινᵘ ἐμᵛ ὅ=
λῃ/Τηʷ ἀχαΐᾳ,ˣ Χάριςʸ ὑμῖνᶻ καιᵃᵃ εἰρήνηᵇᵇ ἀϣόᶜᶜ θεοῦ
ᵈᵈ πατρόςᵉᵉ ἡμῶνᶠᶠ καιᵍᵍ κυρίουʰʰ ιησοῦⁱⁱ Χριστοῦ. ʲʲ εὐ
λογητός/oᵏᵏ θεόςˡˡ καιᵐᵐ ϣατὴρ/Τουⁿⁿ κυρίου ᵒᵒ ἡμῶν
ᵖᵖ ιησοῦ ᵠᵠ Χριστοῦ,/oʳʳ ϣατὴρ/Τῶνˢˢ οἰκτιρμῶνᵗᵗ καὶ
ᵘᵘ θεὸς ᵛᵛ ϣάσηςʷʷ ϣαρακλήσεως,/oˣˣ ϣαρακαλῶνʸʸ ἡ
μᾶςᶻᶻ ἐϣὶ ϣάσῃ/Τῃᵃᵃᵃ θλίψειᵇᵇᵇ ἡμῶν, εἰς/Τοᶜᶜᶜ δύνασ
θαιᵈᵈᵈ ἡμᾶςᵉᵉᵉ ϣαρακαλεῖνᶠᶠᶠ Τοὺςᵍᵍᵍ ἐνʰʰʰ ϣάσῃ ⁱⁱⁱ θλίψει
ʲʲʲ διά/Τῆςᵏᵏᵏ ϣαρακλήσεως ˡˡˡ ἧς ᵐᵐᵐ ϣαρακαλούμεθα
ⁿⁿⁿ αὐτοίᵒᵒᵒ ὑϣό/Τοῦ θεοῦ, ᵖᵖᵖ ὅτι ᵠᵠᵠ καθὼςʳʳʳ ϣερισσεύει
/Τὰˢˢˢ ϣαθήματα/Τοῦᵗᵗᵗ Χριστοῦ ᵘᵘᵘ εἰςᵛᵛᵛ ἡμᾶς, ʷʷʷ οὕτω
ˣˣˣ διά/Τοῦʸʸʸ Χριστοῦᶻᶻᶻ ϣερισσεύῃᵃᵃᵃᵃ καὶ/ηᵇᵇᵇᵇ ϣαράκλη
σιςᶜᶜᶜᶜ ἡμῶν. ᵈᵈᵈᵈ εἴτεᵉᵉᵉᵉ δεᶠᶠᶠᶠ θλιβόμεθαᵍᵍᵍᵍ ὑπὲρ/Τῆς ʰʰʰʰ ὑμῶν
ⁱⁱⁱⁱ ϣαρακλήσεως ʲʲʲʲ καιᵏᵏᵏᵏ σωτηρίας / Τῆς ˡˡˡˡ ἐμεργουμέ
ᵐᵐᵐᵐ ⲱ ⲱ ⲱ

ὥστε εξαπορηθήναι ὑμᾶς και τοῦ ζῆν. ἀλλ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου
ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ ὦμεν πεποιθότες ὦμεν ἐφ ἑαυ
τοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς με
κρούς, ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο
ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ
ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑ
πὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν πρόσω
πων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐ
χαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν. ἡ γὰρ καύχησις ἡ
μῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδή
σεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ
θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ ἐν χάριτι
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισ
σοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γρά
φομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι
γινώσκετε. ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐ
πιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ
μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡ
μῶν ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθή
σει ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότε
ρον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε, καὶ δι ὑμῶν
ἐλθεῖν εἰς μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ μακε
δονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ ὑμῶν προ
πεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βου
λευόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην.
ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵ
να ᾖ παρ ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ. πισ
τὸς δὲ ὁ θεός ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑ
μᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ. ὁ γὰρ τοῦ θε
οῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι ἡμῶν
κηρυχθεὶς δι ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμο
θέου οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν
αὐτῷ γέγονεν. ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι τοῦ
θεοῦ ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν
τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν
ὑμᾶς σὺν ἡμῖν εἰς χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς
θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς
τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρ
δίαις ἡμῶν. ἐγὼ δὲ μαρτυρα τὸν θεόν ἐπι
καλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμε
νος ὑμῶν οὐκ ἔτι ἦλθον εἰς κόρινθον, οὐχ ὅ
τι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συν
εργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε. Cap.2.

κρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐν
λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ
λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με εἰ
μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ. καὶ ἔγραψα ὑμῖν
τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἐπὶ λύ
πην σχω ἀφ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐ
πὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑ
μῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνο

ita vt tederet nos etiam viuere. Sed
ipsi in nobilipsis rūsium mortis habuim⁹: vt non simus fidentes in nobis: sed in deo qui suscitat mortuos: qui de tantis periculis nos eripuit
& eruit: in quem speramus quoniā & adhuc eripiet: adiuuātib⁹ vob; i oōne
p nob;: vt ex multax plonis faciex ei⁹
q in nobis ē donatiōis: p multos gr̄e agant p nobis. Hāc glia nr̄a hec est testimonium conscientie
nr̄e q in simplicitate cordis & sinceritate
dei & nō in sapia carnali sed in gratia
dei conuersati sum⁹ in hoc mūdo: abun
dātius aūt ad vos. Nō ei alia scribim⁹
vobis q̄s que legistis & cognouistis. Spero autem vsq in finem cogno
scetis: sicut & cognouistis nos ex
parte: qr gliā vestra sumus sicut
& vos nostra in die domini nr̄i
ihesu christi. Et hac confidentia
volui prius venire ad vos: vt secūdā gr̄am haberetis: & per vos
trāsire in macedoniā: & iterū a macedo
nia venire ad vos: & a vobis deduci
in iudeā. Cū ergo hoc voluissem
numquid leuitate vsus sum? Aut q̄ cogito secūdū carnē cogito: vt
sit apud me est est & non nō. Fidelis
ās deus: qr sermo nr̄ q fuit apd vos
nō est in illo est & non: sed est in
illo fuit. Quotquot enim promissiones
dei sunt in illo est. Ideo & per ipm amē
deo ad gloriam vestram. Qui cōfir
mat nos vobiscū in xpo: et q̄ vnxit nos
deus: qui signauit nos & dedit
pignus spūs in cordibus
nostris. Ego autem testem deum in
co in animam meam: q̄ parcens
vobis non veni vltra corinthum: nō qr
dominamur fidei vestre: sed adiutores
sumus gaudij vestri. Nam fide
statis. Cap.2.

Statui aūt hoc ipm apd me ne ite
rum in tristitia venire ad vos. Si
ei ego contristo vos: & qs est qui me le
tificet nisi qui contristatur ex me. Et hoc
ipm scripsi vobis vt nō cū venero tristi
tiā sup tristitiā habeā de q̄b⁹ oportue
rat me gaudere: confidēs in oibus vob;
qr meum gaudium omnium vestrum

μωμ᷑εστίμ.ᶠεκᵇγαρᶠπολλῆςᵏθλίψεως᾽καιᵐσυ=
μοχῆς᷑καρδίαςᵒέγραψαᵖυμίμ ᵠ Διάᶠπολλῶμ
ˢδακρύωμ,ᶠουχᵘἵναᵡλυπηθήτε,ᶠαλλά᾽Τὴᵡαγά
πημˢἵμαᵇγμῶτεᶜημᵖἔχωᶜπερισσοτέρως᾽εἰς ᵘ=
μᾶς.ᵇει᾽Δεᵘτις᾽λελύπηκεμ,ᵐουκᵘεμέᵒλελύπη=
κεμ,ᵖαλλάᵠαπόᶠμέρουςˢἵμαᶠμη ᵘ επιβαρῶ᾽πάμ
τας᾽ὑμᾶς.᾽ικαμόμ/Τῳᵘτοιούτῳ/ηᵇεπιτιμίαᶜαὐ
τηᵖηᶜυπό/Τωμ᾽πλειόμωμ,ᵍὥστεᵇ Τουμαμτίομ
ᶠμάλλομᵏὑμᾶς᾽χαρίσασθαιᵐκαι ᵘ παρακαλέ=
σαι,ᵒμήπως/Τηᵖπερισσοτέραᵠλύπηᶠκαταπο=
θή/οᵉΤοιούτος.ᵗΔιόᵘπαρακαλῶˣὑμᾶς ᶠκυρώ=
σαι᾽εἰςᵃαὐτόμᵇαγάπημ.ᶜεἰςᵒΤοῦτοᶜγαρᶠκαιᵍέ
γραψαᵇἵμαᵡγμῶ/Τημᵏλοκιμήμ ᶠυμῶμ,ᵐειᵘεἰς
ᵒπάμταᵖυπήκοοιᵠεστέ.ᶠωᵘΔεᶠΤιᵘχαρίζεσθεᶜκαὶ
ᶠεγώ.᾽καὶᵃγαρᵇεγώᶜειᵒΤιᶜκεχάρισμαι,ᶠῳᵍκεχά
ρισμαιᵇΔιᶠὑμᾶςᵏεμ᾽προσώπῳᵐ Χριστοῦ,ᵘἵμα
ᵒμηᵖπλεομεκτηθῶμέμᵠυπό/Τουᶠσαταμᾶ.ᵍου
ᶠγαρᵘαὐτοῦ/Τᵡμοήματαᶠάγμοούμεμ.᾽ελθώμ
ˢΔεᵇεἰς/ΤὴᶜΤρῳάΔαᵒεἰς/Τοᶜεὐαγγέλιομ/Του
ᶠχριστοῦ,ᵍκαὶᵇθύραςᶜμοιᵏαμεῳγμένηςᶠεμᵐκυ=
ρίῳ,ᵘουκᵒέσχηκαᵖἄμεσιμ/Τῳᵠπμεύματιᶠμου
/ΤῳᵉμηᶠευρεῖμᵘμεˣΤίτομ/ΤομᶠαΔελφόμ᾽μου,
ᵉαλλάᵇαπoταξάμεμοςᶜαὐτοίς, ᵒεξήλθομᶠεἰς
ᶠμακελόμίαμ./ΤῳᵍΔεᵇθεῷ ᵗΧάρις/Τῳᵏπάμτοτε
ᵗθριαμβεύομτιᵐημάςᵘεμ/Τῳᵒχριστῷ,ᵖκαὶ/Τὴμ
ᵠοσμὴμ/ΤηςᶠγμώσεωςᵍαὐτοῦᶠφαμερούμτιᵘΔιˣη
μῶμᶠεμ᾽παμτὶᵉΤόπῳ,ᵇότιᶜχριστοῦᵖεὐωΔίαᶜεσ
μὲμ/Τῳᶠθεῷᵍεμ/Τοιςᵇσῳζομένοιςᶜκαὶᵏεμ/Τοιςᶜα=
πολλυμένοις.ᵐοιςᵘμεμᵒοσμὴᵖθαμάτουᵠεἰςᶠθά
ματομ,ᵉοιςᶠΔεᵘοσμὴᶠζωῆςᶠεἰς᾽ζωὴμ.ᵃκαὶᵇπρος
ᶜΤαύταᵖΤιςᶜικαμός.ᶠουᵍγαρᵇεσμὲμᶠως/οἱᵏλοι=
ποὶᶜκαπηλεύομτες/Τομᵐλόγομ/Τουᵘθεοῦ,ᵒαλλ
ᵖῳςᵠεξᶠειλικριμείας,ᵉαλλᶠῳςᵘεκˣθεοῦᶠκατεμώ
πιομ/Του᾽θεοῦᵉεμᵇχριστῷᶜλαλοῦμεμ. Cap.3.
Ἀρχόμεθαᵇπάλιμᶜεαυτούςᵒσυμιστάμειμ.ᶜει
μήᶠχρήζομεᵍῳςᵇΤιμὲςᶠσυστατικῶμᵏεπι=
στολῶμᶠπροςᵐὑμᾶς,ᵘηᵒεξᵖὑμῶμᵠσυστατικῶμ.
/ηᶠεπιστολὴᵉημῶμᶠὑμεῖςᵘεστέᶠεγγεγραμμένη
ᶠεμ/Ταις᾽καρδίαιςᵉημῶμᵇγιμωσκομένηᶜκαὶᵖα
μαγιμωσκομένηᶜυπὸᶠπάμτωμᵍαμθρώπωμ,ʰφα
μερούμενοιᶠὅτιᵏεστέᶠεπιστολὴᵐ ΧριστοῦᵘΔι
ακομηθεῖσαᵒυφᵖημῶμ,ᵠεγγεγραμμενηᶠουᵘμέ
λαμιᶠαλλάᵘπμεύματιˣθεοῦᶠζώμτος,᾽ουκᵉεμ
ᵇπλαξὶᶜλιθίμαιςᵖαλλᶜεμᶠπλαξὶᵍκαρδίαςᵇσαρ=
κικαίς.ᶠπεποίθησιμᵏΔεᶠΤοιαύτημᵐ ἔχομεμᵘΔιά
/Τουᵒχριστοῦᵖπρος/Τομᵠθεόμ,ᶠουχᵉὅτιᶠικα=
μοίᵘεσμὲμᶠαφ᾽εαυτῶμ᾽λογίσασθαιᵉΤιᵇωςᶜἐξᵒε
αυτῶμ,ᶜαλλ/ηᶠικαμότηςᵍημῶμᵇεκ/Τουᶠθεοῦ.
ᵏοςᶠκαιᵐικάμωσεμᵘημάςᵒΔιακόμουςᵖκαιμῆςᵠΔια
θήκης,ᶠουᵉγράμματοςᶠαλλάᵘπμεύματος./Το
ˣγαρᶠγράμμαᶠαπoκτέμει,/ΤοᵉΔεᵇπμεύμαᶜζῳ
οποιεῖ.ᵒειᶜΔε/ηᶠΔιακομία/Τουᵍθαμάτουᵇεμᶠγρά
μμασιμᵏεμτετυπωμένηᶠεμᵐλίθοιςᵘεγεμήθηᵒεμ

ᶠest.ᵇΠᾶᵍexᶠmltaᵏtribulatiõeᶠτᵐangũstia
ᵘcordisᵒscripsiᵖvobisᵠperᶠmultas ꝏ ꝏ
ᵉlachrymas:ᶠnõᵘvtˣcõtristemini:ᶠsed ᵍvt
ᵇsciatʃᶜquã᾽charitatẽᵒhabeã ᶜabundantius
ᶠinᵍvobʃ.ᵇSiᵗqsᶠátᵖtristauit me:ᵐ nõᵘme
ᵒptristauit:ᵖſʒᵠexᶠpteᵘ vtᶠnõᵘonerẽˣomnes
ᶠvos.᾽Sufficitᶠilliᵘqᵗciuſmodi ẽᵇobiurga
tioᶜhecᵒq̃ fitᶜaᶠpluribus:ᵍitaᵍvtᵇecõtrario
ᶠmagisᶠdonetisᵐτᵘconſolemini:ꝏꝏ
ᵒneᵒforteᵖabũdãtioᵠtriſtitia ᶠabſq̃beatur
ᵍq̃ᵗciuſmõi ẽ.ᶠℌropterᶠqdᵘobſecro ˣvosᶠvt
ᶠp̃firmetis᾽inᵍillũᵇcharitatẽ.ᶜ Ideoᶜciᶠet
ᵍſcripſi vobʃᵇvtᶠcognoſcãᵏexpimẽtũ ᶠvr̃m:
ᵐanᵘinᵒoíbʔᵖobedictesᵠſitis.ᶠCuiᵘaũtᵃ
liq̃dᵘdonaſtʃᶜτᶜego.ᵃΠᾶ᾽τᵇegoᶠqdᵍdona
uiᶜſiᵒq̃dᶜdonauiᵇpp̃ᶠvosᵏiᶠpſonaᵐxp̃i:ᵘvt
ᵒnonᵖcircũueniamurᵠaᶠſatbana.ᵍΠonꝏ
ᶠeiᶠignoramᵒᶜcogitatiõesᵘeiʔ.᾽Cũᶠvenif
ſemᵃaũtᶜtroadem ᵒpropterᶜeuangelium ꝏ
ᶠxp̃i:ᵍetᵇoſtũᶠmihiᵏaptũᵏeẽtᶠinᵐdomino:
ᵘnõᵒhabuiᵖrequiemᵠſp̃ũᶠmeo eo q ꝏ
ᵍnonᶠinuenerimᵛtitumᶠfratrem᾽meum:ꝏ
ᵍſʒᵇvalefaciensᶜcisᵒ pfectusᵒſumᶜinꝏ
ᶠmacedoniã.ᵇΘeoᵍaũtᵍgrãsᶠq̃ᵏſemperꝏ
ᶠtriũphatᵐnosᵘinᵒchriſtoᵢeſu:ᵖτꝏꝏꝏ
ᵗᵠodoremᶠnoticiᵒſuecᶠmaniſeſtatᵘperᶠnos
ᶠin᾽oíᵃloco:ᵇqᵗxp̃iᵒbonusᵒodorᶜſumus
ᶠdeoᵍinᵇbisᵇq̃ᵇſaluiᵇfũtᶜτᵏinᶠbisᶠq̃ᵗpere
unt.ᵐΔlijsᵘquidẽᵒodorᵖmortisᵠinᶠmor=
tẽ:ᵍalijsᶠaũtᵘodorᶠviteᶠin᾽vitam.ᵃΕtᵇad
ᶜhecᵒq̃sᵗãᶜidoꝏʔᶠΠõᵍeiᵇſumʔᶠſicutᵏplu
rimiᶠadulterantesᵐverbumᵘdei:ᵒſed ꝏ
ᵠexᶠſinceritateᶠſicutᵘexᶠdeoᶠcoram ꝏꝏ
᾽deoᵍinᵇchriſtoᶜloquimur. Cap.3.
Ncipimʔᵇiteᵡᶜnoſmetipoſᵖcõmẽda
re.ᶜΔutnũq̃dᶠegemʔᵍſicutᵇq̃dã᾽cõ=
mẽdatitijsᵏepliſᶠadᵐvos:ᵘautᵒexᵖvobiſ?
ᶠΕpiaᵍnr̃aᶠvosᵘeſtisˣſcriptaꝏꝏꝏ
ᶠin᾽cordibusᵍnoſtris:ᵇqueᵇſcitурᶜetᵒleꝏ
gitурᶜabᶠomnibusᵍhominibus:ᵇmaꝏ
nifeſtati ᶠquoniamᶠepiſtolaᵏeſtisᵐxp̃iᵘmi
niſtrataᵒaᵖnobis τᵠſcripta ᶠnonᵘatra=ꝏ
mentoᶠsedᵘſpirituᶠdeiᶠviui:᾽nonᵘinꝏ
ᵇtabulisᶜlapideisᵇſʒᶜinᶠtabulisᵍcordʃᵇcar
nalibus.ᶠFiduciãᵏaũtᶠtalẽᵐbabemusᵘper Deb.4.
ᵒxp̃mᵖadᵠdeũ:ᶠnonᵘq̃ᶠſufficientesꝏꝏ
ᵘſimʔᶠcogitareᵉaliq̃dᵡaᶠnobʃᵇq̃ſiᶜexᵒnobʃ
ᶠſedᶠſufficientiaᵍnoſtraᵇexᶠdeoᶜſt. Γᵠteſta
ᵏQuiᶠetᵐidoneosᵘnosᵐfecitᵒminiſtrosᵖnoui
mẽti:ᶠnonᵉlitteraᶠſedᵘſpiritu.ꝏꝏꝏ
ᶠLitteraᵡcĩᶠoccidit:ᵇſpũsᵍaũtᶜviuificat.ꝏ
ᶜQᵭᵖſiᶠminiſtratioᵍmortisᶠlitteriſꝏꝏ
ᵏdeformataᶠinᵐlapidibusᵘfuitᵒinꝏꝏ

ρλόξη, ᵍὥστε ˢμη ᵉλύμασθαι ˢατεμίσαι Τους ᵘ υ=
ιούς ˢισραὴλ ˢεις Το ˢωρόσωπομ ᵉμωυσέος ᵇδιά
Τημ ᶜλόξαμ Του ᵒωροσώπου ˢαυτού Τημ ˢκα=
ταργουμένημ, ᵍὡς ᵇουχί ˢμάλλομ η ᵏδιακο=
μία Του ˡωμεύματος ᵐέσται ᵘεμ ᵒλόξη. ᵖει ᵍγαρ η
ˢδιακομία Της ᵘ κατακρίσεως ˢ λόξα, ᵘ ωολλῶ
ˣμάλλομ ˡωερισσεύσει η ˡδιακομία Της ᵃδικαιο
σύμης ᵇεμ ᶜλόξη. ᵇκαι ᶜ γαρ ˢου ᵍ δεδόξασται Το
ᵇδεδοξασμένομ ˢεμ ᵏΤούτω Τω ˡμέρει ᵐέμεκεμ Της
ᵘυπερβαλλούσης ᵒλόξης. ᵖει ᵍ γαρ Το ˢκαταρ=
γούμενομ ᵃδιά ˢλόξης, ᵘωολλῶ ˢμάλλομ Το ˢμέ
νομ ˡεμ ᵃλόξη. ᵇέχομτες ᶜ ουμ ᵒΤοιαύτημ ᶜ ελπίδα
ˢωολλή ᵉωαρρησία ᵇχρώμεθα. ˢκαι ᵏου ˡκαθάπερ
ᵐμωϋσής ᵘ ετιθει ᵒκάλυμμα ˢεπί Το ᵍπρόσωπομ
ˢεαυτού ᵘωρος Το ˢμη ᵘατενίσαι Τους ˢυιούς ˢισ=
ραὴλ εις Το ᵃΤελος Του ᵇκαταργουμένου, ˢαλλ
ᵒεωωρωθη Τα ᶜνοήματα ˢαυτῶμ. ᵍάχρι ᵇγαρ Της
ˢσήμερομ Το ᵏαυτό ˢκάλυμμα ᵐεωί Τη ᵘ αμαγ=
νώσει Της ᵒωαλαιάς ᵖΔιαθήκης ᵍμένει ˢμη ᵉαμακα
λυπτόμενομ, ˢότι ᵘεμ ˢΧριστῶ ˢκαταργείται. ˡαλ=
λ ᵃέως ᵇσήμερομ ᶜημέρα ᵒαμαγινώσκεται ᶜ μωϋ=
σής, ˢκάλυμμα ᵍεωί Τημ ᵇκαρδίαμ ˡαυτῶμ ᵏκείται.
ˡημέρα ᵐΛαμ ᵘεπιστρέψη ᵒωρος ᵖκύριομ, ᵍωεριαι=
ρείται Το ˢκάλυμμα. ὁ ᵃδε ˢκύριος Το ᵘ πνεύμα
ˣέστίν. ˢου ᵃδε Το ᵃωνεύμα ᵇκυρίου, ᶜεκεί ᵒ ελευθε
ρία. ᶜ ημείς ˢδε ᵍωάντες ᵇ ανακεκαλυμμένω ˢ προ
σώπω Τημ ᵏ δόξαμ ˡκυρίου ᵐ κατοπτριζόμενοι,
Τημ ᵘ αυτήμ ᵒ εικόνα ᵖ μεταμορφούμεθα ᵍ ἀπό
ˢδόξης ᵍ εις ˢδόξαμ ᵘ καθάπερ ˢἀπό ˢκυρίου ˢπνεύ
ματος. Cap.4.

Διατούτο ᵇέχομτες Τημ ᶜ διακομίαμ ᵒ Ταύτημ
ᶜ καθώς ˢ ηλεήθημεμ, ᵍ ουκ ᵇ εκκακούμεμ, ˢαλ=
λ ᵏ απειπάμεθα Τα ˡκρυπτά Της ᵐ αισχύμης, ᵘ μη
ᵒ περιπατούμτες ᵖ εμ ᵍ ωανουργία, ˢ μηδέ ᵍ δο=
λούμτες Τομ ˢλόγομ Του ᵘθεού, ˣαλλά Τη ˢ φα=
νερώσει Της ˢ αληθείας ᵃ συμιστῶμτες ᵇ εαυτούς
ᶜ ωρος ᵒ ωάσαμ ᶜ συνείδησιμ ˡ ανθρώπωμ ᵍ εμώπιομ
Του ᵇ θεού. ˡει ᵏ δε ˡ και ᵐ εστί ᵘ κεκαλυμμένομ Το
ᵒ ευαγγέλιομ ᵖ ημῶμ, ᵍ εμ Τοις ˢ απολλυμένοις ᵉ εσ
τί ˢ κεκαλυμμένομ, ᵘ εμ ˣ οις ο ˢ θεός Του ˢ αιῶνος
ᵃ Τούτου ᵇ ετύφλωσε Τα ᶜ νοήματα Τῶμ ᵒ απίσ=
τωμ, ˢ εις Το ˢ μη ᵍ αυγάσαι ᵇ αυτοίς Τομ ˡ φωτισ=
μόμ Του ᵏ ευαγγελίου Της ˡ δόξης Του ᵐ Χρισ=
τού, ᵘ ος ᵒ εστίμ ᵖ εικών Του ᵍ θεού Του ˢ αοράτου.
ᵉ ου ˢ γαρ ᵘ εαυτούς ˢ κηρύσσομεμ ˢ αλλά ˢ Χριστόμ
ᵉ ιησούμ ᵇ κύριομ, ᶜ εαυτούς ᵒ δε ᶜ δούλους ˢ υ=
μῶμ ᵍ διά ᵇ ιησούμ. ˢ ότι ο ᵏ θεός ο ˡ ειπών ᵐ εκ ᵘ σκό
τους ᵒ φως ᵖ λάμψαι, ᵍ ος ˢ έλαμψεμ ᵉ εμ Ταις ˢ καρ
δίαις ᵘ ημῶμ ˣ προς ˢ φωτισμόμ Της ˢ γμώσεως
Της ᵃ δόξης Του ᵇ θεού ᶜ εμ ᵒ προσώπω ᶜ ιησού ˢ Χρι
στού. ᵍ έχομεμ ᵇ δε Τομ ˡ θησαυρόμ ᵏ Τούτομ ˡ εμ ᵐ ο
στρακίμοις ᵘ σκεύεσιμ, ᵒ ίμα η ᵖ υπερβολή Της ᵍ δυ
νάμεως ˢ η Του ᵘ θεού, ˢ και ᵘ μη ˣ εξ ˢ ημῶμ. ˢ εμ ᵉ ωαμ

ᵖglia: ᵍita ᵍvt ˢnō ᵘpossent ˢintēdere ᵘfilijs ꝏ
ˣisrael ˡin ˢfaciem ᵉmoysi ᵇpropter ꝏꝏ
ᶜgloriam ᵒvultus ᶜeius ˢq̄ euacuatur: ꝏ
ᵍquomodo ᵇnon ˢmagis ᵏministratio ꝏ
ˡspūs ᵐerit ᵘin ᵒgloria. ᵍNam ᵖ si ꝏꝏ ꝏ
ˢministratio ᵉdānatiōis ˢglia est: ᵘmulto ꝏ
ˣmagis ˢabūdat ˡministerium ᵃiustitie ꝏ
ᵇin ᶜgloria. ᶜNā ˢnec ᵉglificatū ᵍest ꝏꝏꝏ
ᵇqđ clarnit ˢin ᵏhac ˡpte ᵐpropter ꝏꝏ
ᵘexcellentem ᵒgloriam. ᵖSi ᵍei ˢqđ euacua
tur ᵘp ˢglia est: ᵘmulto ˣmagis ˢqđ ˢmanet
ˡin ᵃgloria est. ᵇHabītes ˢigī ᵒtalē ˢspem ꝏ
ˢmulta ᵍfiducia ᵇvtimur. ˢEt ᵏnon ˡsicut ꝏ
ᵐmoyses ᵘponebat ᵒ velamen ᵖ sup ᵍ faciē
ˢfuam ᵉvt non ᵘ intēderēt ˣ filij ˢ israel ꝏꝏ
ˡin ᵃfaciem ᵇeius ᵇqđ euacuatur: ᶜsed ꝏ
ᵇobtusi ᵒsūt ᶜ sensus ˢeorū. ᵍUsq; in ꝏ ꝏ
ˡhodiernū ˢdiē ᵏidipsū ˢvelamē ᵐin ᵘ lectione
ᵒveteris ᵖtestamenti ᵍmanet ˢnon ᵘreuelatū:
ˢqđ ᵘin ˢxpō euacuatur: ˢsed ꝏ ꝏꝏꝏ
ᵉvsq; in ᵇhodiernū ᵇdiē ᶜcū ᵇlegitur ᶜ moyses
ˢvelamē ᵏ positū ᵏ ē ᵍsup ᵇcor ˢeorum. ꝏꝏ
ˡCū ᵐāt ᵘquertus ᵘ fuerit ᵒad ᵖdeū: ᵍ auferet
ˢvelamen. ˢDns ᵉaūt ᵘspūs ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ˣest. ˢUbi ˢāt ᵃ spūs ᵇdñi ˢibi ᵒ libertas. ꝏ
ᶜ Nos ˢvero ᵍomnes ᵇ reuelata ˢfacie ꝏꝏ
ᵏgloriam ˡdomini ᵐ speculantes: in ꝏꝏ
ᵘcandem ᵒimaginem ᵖ transformamur ᵍ a
ˢclaritate ᵉin ˢclaritatē ᵘ tanq̄ ˣa ˢdñi ˢspiritu.
Cap.4.

Deo ᵇhītes ᵇhanc ᶜ administrationē
ᶜ iuxta ᶜqđ ˢmiaz ˢpsecuti sum ᵍnō ᵇ ō
ficiam ᵍiz ᵏabdicam ᵍ ˡ occulta ᵐ dedecoris:
ᵘnō ᵒ ambulātes ᵖin ᵍastutia ˢneqz ᵉadulterā
tes ˢverbum ᵘdei: ˣsed in ˢmanifestatione ꝏ
ˢveritatis ᵃ commendantes ᵇ nosmetipsos
ᶜ ad ᵒ omnem ᶜ conscientiam ˢ hominū ᵉ coram
ᵇdeo. ᵏQđ ˡsi etiam ᵘ opertum ᵐ est ꝏꝏ
ᵒeuāgeliū ᵖnostrū: ᵍin ˢhis ˢqui ˢpereunt ᵍ est
ˢopertum: ᵘin ˢquibus ˢdeus ᵃhuius ˢ seculi
ᵇexcecauit ᶜmentes ᵒinfideliuz: ꝏꝏꝏ
ᶜvt ˢnon ᵍfulgeat ᵇeis ˡillumination ꝏꝏ
ᵏeuangelij ˡglorie ᵐchristi: ꝏꝏ ꝏꝏ
ᵘqui ᵒest ᵖimago ᵍdei. ꝏꝏ ꝏꝏ ⸢xpm
ᵍ Nō ˢei ᵘnostrm ˣpdicam ᵍ; ˢsed ᵃ iesuz
ᵇdñz nm; ᶜnos ᵒ aūt ˢseruos ˢvros ꝏ ꝏ
ᵍp ᵇiesuz. ˢQm ᵏ de ᵍ ˡ q ˡ dixit ᵐ de ᵘ tenebris
ᵒlucē ᵖsplēdescere: ᵍipse ˢillurit ᵍ in ˢ cordib
ᵘnostris ˣad ˢillumiationē ˢscientie ꝏꝏ
ᵍclaritatis ᵇdei ᶜin ᵒfacie ᶜchristi ꝏꝏꝏ
ᶜiesu. ᵍHabem ᵍ ᵇāt ˢthesauz ᵏistū ˡin ᵘ vasis
ᵐfictilib ᵍ: ᵒvt ᵖsublimitas ˢsit ᵍ virtutis ꝏ ꝏ
ᵘdei: ˢz ᵘnon ˣex ˢnobis. ˢIn ᵉomnibus ꝏ

ᵖ Deo ᵇ hītes ᵇ hanc ᶜ administrationē
ᶜ iuxta ᶜ qđ ˢ miaz ˢ pſecuti ſum ᵍ nō ᵇ ō
ficiam ᵍ ſz ᵏ abdicam ᵍ ˡ occulta ᵐ dedecoris:
ᵘ nō ᵒ ambulātes ᵖ in ᵍ aſtutia ˢ neqz ᵉ adulterā
tes ˢ verbum ᵘ dei: ˣ ſed in ˢ manifeſtatione ꝏ
ˢ veritatis ᵃ commendantes ᵇ noſmetipſos
ᶜ ad ᵒ omnem ᶜ conſcientiam ˢ hominū ᵉ coram
ᵇ deo. ᵏ Qđ ˡ ſi etiam ᵘ opertum ᵐ eſt ꝏꝏ
ᵒ euāgeliū ᵖ noſtrū: ᵍ in ˢ his ˢ qui ˢ pereunt ᵍ eſt
ˢ opertum: ᵘ in ˢ quibus ˢ deus ᵃ huius ˢ ſeculi
ᵇ excecauit ᶜ mentes ᵒ infideliuz: ꝏꝏꝏ
ᶜ vt ˢ non ᵍ fulgeat ᵇ eis ˡ illumination ꝏꝏ
ᵏ euangelij ˡ glorie ᵐ chriſti: ꝏꝏ ꝏꝏ
ᵘ qui ᵒ eſt ᵖ imago ᵍ dei. ꝏꝏ ꝏꝏ ⸢xpm
ᵍ Nō ˢ ei ᵘ noſmetipſos ˣ pdicam ᵍ; ˢ ſed ᵃ ieſuz
ᵇ dñz nm; ᶜ nos ᵒ aūt ˢ ſeruos ˢ vros ꝏ ꝏ
ᵍ p ᵇ ieſuz. ˢ Qm ᵏ de ᵍ ˡ q ˡ dixit ᵐ de ᵘ tenebris
ᵒ lucē ᵖ ſplēdeſcere: ᵍ ipſe ˢ illurit ᵍ in ˢ cordib
ᵘ noſtris ˣ ad ˢ illumiationē ˢ ſcientie ꝏꝏ
ᵍ claritatis ᵇ dei ᶜ in ᵒ facie ᶜ chriſti ꝏꝏꝏ
ᶜ ieſu. ᵍ Habem ᵍ ᵇ āt ˢ theſauz ᵏ iſtū ˡ in ᵘ vaſis
ᵐ fictilib ᵍ: ᵒ vt ᵖ ſublimitas ˢ ſit ᵍ virtutis ꝏ ꝏ
ᵘ dei: ˢ z ᵘ non ˣ ex ˢ nobis. ˢ In ᵉ omnibus ꝏ

Exo.34.d.

Joh.4.d.

τί θλιβόμενοί, αλλ οὐ στενοχωρούμενοι. απορούμενοι, αλλ οὐκ εξαπορούμενοι. διωκόμενοι, αλλ οὐκ εγκαταλειπόμενοι. κατα-
βαλλόμενοι, αλλ οὐκ απολλύμενοι. πάντοτε τὴν μέκρωσιν τοῦ κυρίου ιησοῦ εν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ιησοῦ
εν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. αεί γαρ ημεῖς οἱ ζῶντες εις θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ιησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ιησοῦ φανε-
ρωθῇ εν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ μεν θάνατος εν ἡμῖν ενεργεῖται, ἡ δε ζωὴ εν ὑμῖν. ἔχοντες δε τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κα-
τὰ τὸ γεγραμμένον. επίστευσα διὸ ελάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ εγείρας τὸν κύριον ιησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ ιησοῦ εξεγερεῖ, καὶ παραστή-
σει συν ὑμῖν. τὰ γαρ πάντα δι ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν ευχαριστίαν περισσεύσῃ εις τὴν δόξαν τοῦ
θεοῦ. διὸ οὐκ εκκακοῦμεν. αλλ εἰ καὶ ὁ εξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, αλλ ὁ ἔσω
ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γαρ παραυτίκα ελαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ ὑ-
περβολὴν εις ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος κατεργάζεται ἡμῖν. μὴ σκοπούντων ἡμῶν
τὰ βλεπόμενα, αλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. τὰ
γαρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δε μὴ βλε-
πόμενα αἰώνια. Cap.5.

Οἴδαμεν γαρ ὅτι ἐὰν ἡ επίγειος ἡμῶν οι-
κία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν
ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν αχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γαρ ἐν τούτῳ στε-
νάζομεν τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴγε καὶ ἐνδυ-
σάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ γαρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμε-
νοι, ἐφ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, αλλ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς
ζωῆς. ὁ δε κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐ-
τὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβώ
να τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντο-
τε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώμα
τι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου. διὰ πίστε-
ως γαρ περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἴδους. θαρ-
ροῦμεν δε καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆ
σαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν
κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα εἴτε ἐν-
δημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες εὐάρεστοι αὐτῷ
εἶναι. τοὺς γαρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι
δει ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵ
να κομίσηται ἕκαστος τὰ ιδία τοῦ σώματος
πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε αγαθὸν εἴτε κακόν.

tribulationē patimur: ſz nō angustia-
mur. Apoziamur: ſz non deſtituimur.
Perſecutionem patimur: ſed non: de
relinquimur. Humiliamur: ſed non confū
dimur. Deijcimur: ſed non perim9. Sē
per mortificationem ieſu xp̄i in corpore
nr̄o circūferētes: vt vita ieſu manifeſtet in
corpib9 nr̄is. Sp'ei nos qui viuimus in morte tradimur
pp ieſu: vt vita ieſu manifeſtetur in carne noſtra mortali. Ergo mor̄s
in nobis opat: vita aūt in vobis. Habē
tes aūt eūdem ſpiritum fidei: ſicut
ſcriptū eſt. Credidi pp qđ locut9 ſ̄ ſuz: ps.
nos credim9: pp qđ et loquimur:
ſcientes qm̄ qui ſuſcitauit ieſum:
nos cum ieſu ſuſcitabit: ſ̄ conſtituet
vobiſcū. Dia ei propter vos vt
gratia abundans per multos in
gr̄arū actiōe abūdet in gloriā ⁊ is q̄ foriſ
deī. Propter qđ nō deficim9. Sz ⁊ ſ
eſt nr̄ homo corrūpat: tū is qui intus eſt
renouat de die in diē. Id ei qđ ī p̄ſti ē
momētaneū ⁊ leue tribulatiōis nr̄e ſupra
modū in ſublimitate eternū glie pōd9
opat in nobis: nō contēplantibus nobis
que videntur ſed que non videntur.
Que ei vident tpalia ſunt: q̄ aūt nō vi-
dentur eterna ſunt. Cap.5.

Scim9 ei qm̄ ſi terreſtris dom9 nr̄a
hui9 habitatiōis diſſoluat: q edifica
tionē ex deo habem9 domū nō manu-
factā: ſz eternā in celis. Nā et in hoc ingemiſcim9 habitationē noſtrā q̄ de celo eſt
ſupindui cupiētes: ſi tū veſtiti ⁊
nō nudi inueniamur. Naz ⁊ grauati
q̄ ſum9 in hoc tabernaculo ingemiſcim9
eo q̄ nolumus expoliari: ſed ſuperueſtiri
vt abſorbeat qđ mortale eſt a
vita. Qui aūt efficit nos in hoc
ipz deus: qui dedit nobis pignus
ſpiritus. Audentes igitur ſemp
⁊ ſcientes qm̄ dum ſumus in hoc corpe
peregrinamur a dño. Per fidem
enim ambulam9 ⁊ nō p ſpeciez. Au-
demus aūt ⁊ bonā volūtatē habem9 ma
gis a corpe ⁊ eſſe ad dñz: ⁊ ideo cōtēdimus ſiue abſētes ſiue
preſentes placere illi. Omnes enim nos manifeſtari
oportet ante tribunal chriſti: vt
referat vnuſquiſq̄z propria corporis
prout geſſit: ſiue bonum ſiue malum.

scientes ergo timorez dñi hominibus suademꝰ: deo aũt manifesti sumꝰ. Spo aũt & in conscientijs vris manifestos nos eé. Mõ iterum cõmẽdamus nos vobis: occasionẽ dantes vobis gloriã di pro nobis: vt habeatis ad eos qui in facie gliant & non in corde. Siue eĩ mẽte excedimus deo: siue sobrij sumus vobis: charitas eĩ xpi vrget nos: æstimantes hoc: quõ si vnus pro oibus mortuus est: ergo oes mortui sũt. Et pro oib⁹ mortuus ẽ xps: vt et qui viuũt iã nõ sibi viuant: sed ei qui pro ipis mortuus est & resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminẽ nouimꝰ sz carnẽ. Et si cognouimus sz carnẽ christum: sed nũc iã nõ nouimus. Si qua ergo in xpo noua creatura: vetera trãsierũt: ecce facta sunt oia noua. Omnia autem ex deo qui nos reconciliauit sibi per christum: & dedit nobis ministerũ reconciliationis. Quõ quidem deus erat in xpo mundũ reconcilians sibi: non reputans illis delicta ipsorum: & posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro xpo ergo legatione fungimur: tanq; deo exhortãte per nos. Obsecramus pro xpo: reconciliamini deo. Eum qui non nouerat pctm: pro nobis peccatũ fecit: vt nos efficeremur iustitia dei in ipso. Cap. 6.

Esa. 43. c. Proc. 11. a.

Diuites aũt exhortamur ne in vacuũ gratiam dei recipiatis. Ait ei. Tpe accepto exaudiui te: & in die salutis adiui te. Ecce nũc tẽpus acceptabile: ecce nunc dies salutis. Nemini dantes vllã offensionẽ vt nõ vituperet ministerium nr̃m: sed in oib⁹ exhibeamus nosmetipos sicut dei ministros in multa patiẽtia: in tribulationib⁹: in necessitatib⁹: in angustijs: in plagis: in carceribus: in seditionib⁹: in laboribus: in vigilijs: in ieiunijs. in castitate: in scia: in longanimitate: in suauitate: in spũ sancto: in charitate nõ ficta: in verbo veritatis in virtute dei. per arma iustitie: a dextris & a sinistris. per

Esa. 49. b.

1. Cor. 4. a. Infra. 11. c. Ephe. 3. c.

gliã & ignobilitatẽ: p infamiã & bonã famã. Vt seductores: & veraces: sicẽ qui ignoti: & cogniti. Quasi morientes: & ecce viuimus. Vt castigati & non mortificati: quasi tristes: semper aũt gaudẽtes: sicut egẽtes: multos aũt locupletãtes: tanq; nihil habẽtes: & omnia possidentes. Os nostrum

εἰλότες ουν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώ
πους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα. ἐλπί
ζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανε=
ρῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνο
μεν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυ=
χήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν
προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε
γὰρ ἐξέστημεν θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν ὑ=
μῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡ=
μᾶς κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑ=
πὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι
ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθα
νόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν
οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγ=
νώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ καὶ
νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν χρι=
στῷ καινὴ κτίσις, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰ=
δοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά. τὰ δὲ πάντα
ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυ
τῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν
διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. ὡς ὅτι θεὸς ἦν
ἐν χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,
μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς
καταλλαγῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύο=
μεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν.
δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θε
ῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι=
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Καῤ. 6.

συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ
εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑ
μᾶς. λέγει γάρ. καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ
νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
σωτηρίας. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προ
σκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ᾽ ἐν
παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκο=
νοι ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνά
γκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα
καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνί
αις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν
μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁ
γίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθεί
ας, ἐν δυνάμει θεοῦ. διὰ τῶν ὅπλων τῆς δι=
καιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. διὰ
δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐ=
φημίας. ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς. ὡς ἀγνοούν
μενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι. ὡς ἀποθνήσκον
τες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν. ὡς παιδευόμενοι καὶ
μὴ θανατούμενοι. ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ
δὲ χαίροντες. ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ
πλουτίζοντες. ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ
πάντα κατέχοντες. Τὸ στόμα ἡμῶν

μέσω γε ᶜ ϖρος ᵖ ὑμᾶς ᶜ κορίνθιοι , ℟ ᶠ καρδία ᵍ ℟μῶν ᵇ πεπλάτυνται. ᶠ οὐ ᵏ στενοχωρεῖσθε ˡ ἐν ᵐ ℟μῖν ⁿ στενοχωρεῖσθε ᵒ δὲ ᵖ ἐν τοῖς ᵍ σπλάγχνοις ʳ ὑμῶν / τὴν ˢ δὲ ˡ αὐτὴν ⁿ ἀντιμισθίαν ˣ ὡς ʳ τέκνοις ᾽ λέγω, ᵉ ϖλατύνθητε ᵇ καὶ ᶜ ὑμεῖς. ᵇ μὴ ᶜ γίνεσθε ᶠ ἑτεροζυγοῦντες ᵍ ἀπίστοις. ᵇ τίς ˡ γὰρ ᵏ μετοχὴ δικαιοσύνῃ ᵐ καὶ ⁿ ἀνομία. ᵒ τίς ᵖ δὲ ᵍ κοινωνία ʳ φωτὶ ᵉ ϖρος ᶠ σκότος. ⁿ τίς ˣ δὲ ʳ συμφώνησις ˢ χριστῶ ᵉ ϖρος ᵇ βελιάλ. ᶜ ℟ ᵒ τίς ᶜ μερὶς ᶠ ϖιστῶ ᵍ μετὰ ᵇ ἀπίστου. ᶠ τίς ᵏ δὲ ˡ συγκατάθεσις ᵐ ναῶ ⁿ θεοῦ ᵒ μετὰ ᵖ εἰδώλων. ᵍ ὑμεῖς ʳ γὰρ ᵒ ναός ᵗ θεοῦ ⁿ ἐστέ ˣ ζῶντος, ʳ καθὼς ˢ εἶπεν / ᵒ ὁ ᵉ θεός. ᵇ ὅτι ᶜ ἐνοικήσω ᵒ ἐν ᶜ αὐτοῖς, ᶠ καὶ ᵍ ἐμπεριπατήσω, ᵇ καὶ ˡ ἔσομαι ᵏ αὐτῶν ˡ θεός, ᵐ καὶ ⁿ αὐτοί ᵒ ἔσονται ᵖ μοι ᵍ λαός. ᶠ διὸ ⁿ ἐξέλθετε ᶜ ἐκ ⁿ μέσου ˣ αὐτῶν ʳ καὶ ˡ ἀφορίσθητε ᵍ λέγει ᵇ κύριος, ᶜ καὶ ᵒ ἀκαθάρτου ᶜ μὴ ᾽ ἅπτεσθε, ᵍ κἀγὼ ᵇ εἰσδέξομαι ᶠ ὑμᾶς, ᵏ καὶ ˡ ἔσομαι ᵐ ὑμῖν ⁿ εἰς ᵒ πατέρα, ᵖ καὶ ᵍ ὑμεῖς ᶜ ἔσεσθε ⁿ μοι ᶜ εἰς ⁿ υἱοὺς ˣ καὶ ʳ θυγατέρας, ˢ λέγει ᵏ κύριος ᵇ ϖαντοκράτωρ. Cap.7.

ταύτας ᵇ οὖν ᶜ ἔχοντες / τὰς ᵇ ἐπαγγελίας ᶜ ἀγαπητοί ᶠ καθαρίσωμεν ᵍ ἑαυτοὺς ᵇ ἀπὸ ᶠ ϖαντὸς ᵏ μολυσμοῦ ˡ σαρκὸς ᵐ καὶ ⁿ πνεύματος, ᵒ ἐπιτελοῦντες ᵖ ἁγιωσύνην ᵍ ἐν ʳ φόβῳ ⁿ θεοῦ. ᶠ χωρήσατε ⁿ ℟μᾶς. ˣ οὐδένα ʳ ἠδικήσαμεν, ˢ οὐδένα ᵍ ἐφθείραμεν, ᵇ οὐδένα ᶜ ἐπλεονεκτήσαμεν. ᵇ οὐ ᶜ πρὸς ʳ κατάκρισιν ᵍ λέγω. ᵇ ϖροείρηκα ᶠ γὰρ ᵏ ὅτι ˡ ἐν / ταῖς ᵐ καρδίαις ⁿ ℟μῶν ᵒ ἐστὲ ᵖ εἰς / τὸ ᵍ συναποθανεῖν ᵇ καὶ ⁿ συζῆν. ᶠ ϖολλή ⁿ μοι ˣ παρρησία ʳ πρὸς ˢ ὑμᾶς, ᵍ ϖολλή ᵇ μοι ᶜ καύχησις ᵒ ὑπὲρ ᶜ ὑμῶν. ᶠ πεπλήρωμαι / τῇ ᵍ παρακλήσει, ᵇ ὑπερπερισσεύομαι / τῇ ᶠ χαρᾷ ᵏ ἐπὶ ˡ ϖάσῃ / τῇ ᵐ θλίψει ⁿ ℟μῶν, ᵒ καὶ ᵖ γὰρ ᵍ ἐλθόντων ʳ ℟μῶν ᵉ εἰς ᶜ μακεδονίαν, ⁿ οὐδεμίαν ˣ ἔσχηκεν ʳ ἄνεσιν / ἡ ˢ σὰρξ ᵉ ℟μῶν, ᵇ ἀλλ ᶜ ἐν ᵒ ϖαντὶ ᶜ θλιβόμενοι. ᶠ ἔξωθεν ᵍ μάχαι, ᵇ ἔσωθεν ˡ φόβοι. ᵏ ἀλλ / ὁ ˡ ϖαρακαλῶν / τοὺς ᵐ ταπεινοὺς ⁿ παρεκάλεσεν ᵒ ℟μᾶς ᵖ ἐν / τῇ ᵍ ϖαρουσίᾳ ʳ τίτου. ᵉ οὐ ʳ μόνον ⁿ δὲ ʳ ἐν / τῇ ʳ ϖαρουσίᾳ ˢ αὐτοῦ, ᵉ ἀλλὰ ᵇ καὶ ᶜ ἐν / τῇ ᵒ ϖαρακλήσει ᶜ ᾗ ʳ ϖαρεκλήθη ᵍ ἐφ ᵇ ὑμῖν, ᶠ ἀναγγέλων ᵏ ℟μῖν / τὴν ˡ ὑμῶν ᵐ ἐπιποθήσιν, / τὸν ⁿ ὑμῶν ᵒ ὀλυρμόν, / τὸν ᵖ ὑμῶν ᵍ ζῆλον ʳ ὑπὲρ ᵉ ἐμοῦ, ʳ ὥστε ⁿ με ʳ μᾶλλον ʳ χαρῆναι. ˢ ὅτι ᵉ εἰ καὶ ᵇ ἐλύπησα ᶜ ὑμᾶς ᵒ ἐν / τῇ ᶜ ἐπιστολῇ, ʳ οὐ ᵍ μεταμέλομαι. ᵇ εἰ καὶ ˡ μετεμελόμην, ᵏ βλέπω ˡ γὰρ ᵐ ὅτι / ἡ ⁿ ἐπιστολὴ ᵒ ἐκείνη ᵖ εἰ καὶ ᵍ ϖρὸς ʳ ὥραν ᵉ ἐλύπησεν ᶠ ὑμᾶς, ⁿ νῦν ˣ χαίρω, ʳ οὐχ ᾽ ὅτι ᵉ ἐλυπήθητε, ᵇ ἀλλ ᶜ ὅτι ᵒ ἐλυπήθητε ᶜ εἰς ᶠ μετάνοιαν. ᵍ ἐλυπήθητε ᵇ γὰρ ᶠ κατὰ ᵏ θεόν, ˡ ἵνα ᵐ ἐν ⁿ μηδενὶ ᵒ ζημιωθῆτε ᵖ ἐξ ᵍ ℟μῶν. / ἡ ʳ γὰρ ᵉ κατὰ ᶠ θεὸν ⁿ λύπη ˣ μετάνοιαν ʳ εἰς ˢ σωτηρίαν ᵉ ἀμεταμέλητον ᵇ κατεργάζεται. ᶜ ἰδοὺ ᵒ γὰρ ᶜ αὐτὸ ᶠ τοῦτο / τὸ ᵍ κατὰ ᵇ θεὸν ᶠ λυπηθῆναι ᵏ ὑμᾶς, ˡ ϖόσην ᵐ κατειργάσατο ⁿ ἐν ᵒ ὑμῖν ᵖ σπουδήν, ᵍ ἀλλὰ ʳ ἀπολογίαν, ᵒ ἀλλὰ ᶠ ἀγανάκτησιν, ⁿ ἀλλὰ ˣ φόβον,

ᵇ patet ᶜ ad ᵒ vos o ᶜ corinthij : ᶠ cor ᵍ nostrum ᵇ dilatatū ᵇ ē. ᶠ ℟ō ᵏ angustiamini ˡ in ᵐ nobis: ⁿ angustiamini ᵒ aūt ᵖ in ᵍ viscerib⁹ ʳ vestris. ᶠ Eādē ᵉ ām ᵇ hītes ⁿ remunerationē ˣ tāq ʳ filijs ᵃ dico ᵉ dilatamini ᵇ ⁊ ᶜ vos. ᵇ ℟olite ᶜ iugū ᶠ ducere cū ᵍ infidelib⁹. ᵇ Que ᶜ ei ᵏ ptcipatio ˡ iusti- Eccl tie ᵐ cū ⁿ iniq̄tate: ᵖ aut ᵒ que ᵍ societas ʳ luci ᵉ ad ᶠ tenebras: ⁿ Que ˣ ām ʳ conuentio ᵉ christi ᵃ ad ᵇ belial: ᶜ Aut ᵒ q̄ ᶜ pars ᶠ fideli ᵍ cuz ᵇ infideli: ᶠ Qui ᵏ aūt ˡ ꝯsensus ᵐ tēplo ⁿ dei ᵒ cuz ᵖ idolis: ᵍ Vos ʳ ei ⁿ estis ᵒ tēplum ᶜ dei ˣ viui: ʳ sicut ꝏ 1.Co ch.6. Lem ᵉ dicit ᵃ deus . ᵏ Q̄ñ ᶜ inhabitabo ᵒ in ᶜ illis ᶠ et ᵍ inābulabo iter eos: ᵇ ⁊ ᶜ ero ᵏ illoꝝ ˡ de⁹: ᵐ et ⁿ ipsi ᵒ erūt ᵖ mihi ᵍ pplꝫ. ʳ ℙropter ʳ qđ ᵒ crite Esaie ᶠ de ⁿ medio ᶜ eoꝝ ⁊ ᶜ sepamini ᵃ dicit ᵇ dñs: ᶜ ⁊ ᵒ imūdū ᶜ ne ᶜ tetigeritis: ᵍ ⁊ ᵍ ego ᵇ recipiā ᶠ vos: ᵏ ⁊ ᶜ ero ᵐ vobis ⁿ in ᵒ patrem : ᵖ ⁊ ᵍ vos ʳ eritis ᵍ mihi ᶜ in ⁿ filios ˣ ⁊ ʳ filias : ˢ dicit ᵃ dominus ᵇ omnipotens. Cap.7.

℟ abentes ᵇ ergo ᶜ hītes ᵖ pmissiones ᶜ charissimi ᶠ mundemus ᵍ nos ᵇ ab ꝏꝏꝏ ᶠ oi ᵏ mquinamento ᶠ carnis ᵐ ⁊ ⁿ spiritus: ꝏ ᵒ pficiētes ᵖ scrificationē ᵍ in ʳ timore ᵉ dei. ᶠ Capite ⁿ nos. ˣ ℙeminē ʳ lesim⁹ ˢ neminē ᵉ corrupimus: ᵇ neminem ᶜ circumuenimus . ᵒ ℙon ᶜ ad ᶠ ꝯdēnationē vr̄az ᵍ dico. ᵇ ℙredixim⁹ ᶜ ei ᵏ q̄ ˡ i ᵐ cordib⁹ ⁿ nr̄is ᵒ estis ᵖ ad ᵍ cōmoriendum ʳ ⁊ ad ꝯuiuēdum. ᶜ Multa ⁿ mihi ʳ fiducia ē ᶜ a pd̄ ᵛ vos: ᵃ multa ᵇ mihi ᶜ gliatio ᵒ pro ᶜ vobis. ᶠ Replet⁹ ᵍ sum ᵉ consolatiōe: ᵇ superabundo ᶠ gaudio ᵏ in ˡ oi ᵐ tribulatione ⁿ nostra. ᵖ ℙā ᵒ ⁊ ᵍ cum ᵍ venissemus ᵉ in ʳ macedoniaz: ⁿ nullaz ʳ requiē ʳ habuit ᶜ caro ᵃ nr̄a: ᵇ sed ᵒ oēz ᶜ tribulationē ᶜ passi ᶜ sum⁹. ᶠ Foris ᵍ pugne: ᵇ īt⁹ timores. ᵏ Sz ˡ q̄ ᶜ cōsolatur ᵐ humiles: ⁿ ꝯsolatus ⁿ est ᵒ nos de⁹ ᵖ in ᵍ aduentu ʳ titi. ᵉ ℙon ꝏ ᶠ solū ⁿ autē ʳ in ʳ aduētu ʳ eius: ᵃ sed ᵇ etiam ꝏ ᶜ in ᵒ ꝯsolatiōe ᶜ q̄ ᶜ cōsolatus ʳ est ᵍ in ᵇ vob⁹: ᶠ referens ᵏ nobis ˡ vestrum ᵐ desiderium : ꝏ ⁿ vr̄m ᵒ fletū: ᵖ vr̄az ᵍ emulationē ʳ pro ⁿ me: ꝏ ᶠ ita ᶜ ⁊ ʳ magis ʳ gauderē. ᶜ Q̄ñ ᵃ ⁊ ᵉ si ᵇ contristaui ᶜ vos ᵒ in ᶜ epistola: ᶠ nō ʳ me ᵍ penitet. ꝏ ᵇ Et ᵇ si ᶠ peniteret ᵏ videns ᵐ q ⁿ epistola ꝏ ᵒ illa ᵖ ⁊ ᵍ si ᵍ ad ʳ horā ʳ vos ᵉ contristauit: ꝏ ⁿ nunc ᶜ gaudeo: ʳ nō ᵍ qz ᵃ contristati ᵉ estis: ᵇ sz ᶜ qz ᵇ contristati ᵇ estis ᶜ ad ᶠ penitētiā. ᵍ Cōtristati ᵇ ei ᵍ est ᶠ scdz ᵏ deū: ˡ vt ᵐ i ⁿ nullo ᵒ detrimētū ᵒ patiamini ᵖ ex ᵍ nobis. Que ʳ ei ᵉ sz ʳ deum 1.Pe Jaco. ⁿ tristitia ē ʳ pnias ʳ in ʳ salutē ᵉ stabilē ᵇ operatur: seculi autem tristitia mortez operatur . ᶜ Ecce ᵇ enim ʳ hoc ᶜ ipsum ᵍ secundum ꝏ ᵇ deū ᶠ contristari ᵏ vos ˡ quātā ⁿ i ᵒ vob⁹ ᵐ opaī ᵖ sollicitudinem: ᵍ sed ʳ defensionem : ꝏ ᵉ sed ᶠ indignationem: ⁿ sed ʳ timorem : ꝏ

αλλά επιωόθησιμ, αλλά ζήλομ, αλλ εκλί=
κησιμ. εμ παμτί συμεστήσατε εαυτούς αγ=
μούς είμαι εμ Τω ωράγματι. άρα εικαί έγρα
ψα υμίμ, ουχ έμεκεμ Του αλικήσαμτος ουλέ
έμεκεμ Του αλικηθέμτος, αλλ έμεκεμ Του φα
μερωθήμαι Τημ σπουλήμ ημώμ Τημ υπέρ υ=
μωμ προς υμάς εμώπιομ Του θεού, λιατού=
το παρακεκλήμεθα επί Τη παρακλήσει υμώμ
ωερισσοτέρως λε μάλλομ εχάρημεμ εωί Τη
χαρά Τίτου, ότι αραωέωαυται / Το πμεύμα
αυτού αωό ωάμτωμ υμώμ. ότι ει Τι αυτώ
υωερ υμώμ κεκαύχημαι. ού κατησχύμθημ,
αλλ ως παμτα εμ αληθεία ελαλήσαμεμ υμίμ
ούτω και η καύχησις ημώμ η εωί Τίτου α=
λήθεια εγεμήθη. και / Τα σωλάγχμα αυτού
ωερισσοτέρως εις υμάς εστίμ, αραμιμμησ=
κομέμου Τημ ωάμτωμ υμώμ υωακοήμ, ως με=
τά φόβου και Τρόμου ελεξασθε αυτόμ. χαί
ρω ότι εμ ωαμτί θαρρω εμ υμίμ. Cap.8.

μωρίζομεμ δε υμίμ αλελφοί Τημ χάριμ
Του θεού Τημ δεδομέμημ εμ Ταις εκκλη=
σιαις Της μακεδομίας, ότι εμ ωολλή λοκιμή
θλίψεως η ωερισσεία Της χαράς αυτώμ και
η κατά βάθους ωτωχεία αυτώμ εωερίσσευ=
σεμ εις Του ωλούτομ Της απλότητος αυτώμ.
ότι κατά δύμαμιμ μαρτυρώ, και υπέρ δύμα
μιμ αυθαίρετοι, μετά ωολλής ωαρακλήσε=
ως δεόμεμοι ημώμ Τημ χάριμ και Τημ κοιμω=
μίαμ Της διακομίας Της εις Τους αγίους λέ=
ξασθαι ημάς, και ου καθώς ηλπίσαμεμ, αλλ
εαυτούς εδωκαμ πρώτομ Τω κυρίω και η=
μίμ διά θελήματος θεού, εις Το ωαρακαλέ=
σαι ημάς Τίτομ, ίμα καθως ωροεμήρξατο, ού
τω και εωιτελέση εις υμάς και Τημ χάριμ Ταύ
τημ. αλλ ώσωερ εμ ωαμτι ωερισσεύετε ωίσ
τει και λόγω, και γμώσει, και ωάση σωου=
δη, και Τη εξ υμωμ εμ ημίμ αγάωη, ίμα και
εμ Ταύτη Τη χάριτι περισσεύητε, ου κατ επι
ταγήμ λέγω, αλλά διά Της ετέρωμ σωου=
δής και Το Της υμετέρας αγάωης γμήσιομ
δοκιμάζωμ. γιμώσκετε γαρ Τημ χάριμ Του
κυρίου ημώμ ιησού χριστού, ότι δι υμάς επ
τωχευσε ωλούσιος ωμ, ίμα υμείς Τη εκεί=
μου ωτωχεία ωλουτήσητε. και γμώμημ εμ
Τούτω δίδωμι. Τούτο γαρ υμίμ συμφέ=
ρει, οίτιμες ού μόμομ Το ωοιήσαι αλλά και
Το θέλειμ ωροεμήρασθε από ωέρυσι. μυμί
λε και Το ωοιήσαι επιτελέσατε, όωως καθά=
ωερ η ωροθυμία Του θέλειμ, ούτω και Το ε=
ωιτελέσαι εκ Του έχειμ. ει γαρ η προθυμία
πρόκειται, καθό εάμ έχη Τις ευπρόσδεκτος,
ου καθό ουκ έχει. ου γαρ ίμα άλλοις άμεσις
υμίμ λε θλίψις, αλλ εξ ισότητος εμ Τω μυμ

ζ desiderio: δ b emulatione: ζ c vidictã.
c In oib⁹ e exhibuistis b vos incõtaminatos
k esse m negocio. n Igitur o τ ſi p scripſi ꝯ
q vobis: r nõ pp r eũ q fecit r iniuriã n nec ꝯ
r pp r cuz q r passus r est: ζ a ad b manifestãdaz
c sollicitudinẽ p nr̃az quã habem⁹ c p r vobis
t coram k deo. t Jdeo ꝯ D
m ꝓſolati m ſum⁹. n In o ꝓſolatiõe r aũt b nostra
q abũdãti⁹ e magis r gauſi t ſum⁹ n ſuper ꝯ
x gaudio r titi: t qz e refectus e est b ſpiritus ꝯ
c eius p ab c oibus r vob. e Et b ſi q d apõ k illũ
t de m vobis n gliat⁹ n ſũ: o non p ſum p cõfuſus:
q ζ ſicut p oia r vob in n veritate t locuti t ſum⁹
t ita e τ b gloriatio c nr̃a p q̃ fuit c ad titũ e veritas
b facta b est. t Et k viſcera t eius ꝯ
m abũdanti⁹ n in o vobis p ſunt: q reminiſcẽtis
r omnium e veſtrum r obedientiam: n quõ r cũ
y timore τ a tremore b excepiſtis illũ. o Gau
deo c q in e oib⁹ b confido t in k vobis. Cap.8.

Otã b aũt a facim⁹ c vobis p frẽs c gratiaz A
dei e que e data e est b in t eccleſijs ꝯ
k macedone: et q m in n multo o experimẽto
p tribulatiõis o abũdãtia r gaudij p ipoχ fuit:
t et n altiſſima r paupertas t eorum n abũdauit
b in c diuitias p ſimplicitatis c eorum. ꝯ
t Oz e ſcdz b χ̃tutẽ t teſtimoniũ illis reddo: k τ
n volũtarij fuerũt o cũ p multa [ſupra m χ̃tutẽ
q exhortatiõe r obſecrãtes e nos r gr̃az n τ cõi=
cationẽ r miſterij qõ fit in a ſanctos. ꝯ
o Et r non r ſicut e ſperauimus: b ſed ꝯ
t ſemetipos k dederũt: t dn̄o m deo: n deide o no
bis p q voluntatem r dei: ita n vt r rogaremus
x titu z r vt quemadmodum e cepit b ita ꝯ
c τ o perficiat c in r vobis e etiam b gratiaz t iſtã.
k Sz t ſicut m in n oib⁹ o abũdatis p fide ꝯ B
q τ r ſermone e τ t ſcientia n τ x oi r ſollicitudine:
t τ inſup et r charitate b vr̃a r in o nos: r vt e et ꝯ
b in t hac k gr̃a t abundetis. m Non n quaſi ꝯ
o imperans p dico: q ζ per e alios t ſollicitudi
nẽ n etiaz x vr̃e r charitatis t ingenium t bonum
e comprobans. b Scitis r enim o gratiam ꝯ Rom.15.c
r dn̄i n nr̃i e ieſu b xp̃i: t qm̃ pp t vos m egen⁹ m fa= Jaco.1.a.
ctus m est o cum o eſſet n diues: p vt t illius ꝯ
e inopia q vos r diuites t eſſetis. n Et x ſilũ t in
t hoc r do. b Hoc r ei o uobis r utile r est: ꝯ
t qui e non b ſolum t facere k ſed ꝯ
m uelle n cepiſtis o ab p anno p priore. q Nunc ꝯ
r uero o τ facto n perficite: r ut r quemadmodũ
t promptus est animus e uolũtatis: b ita ſit r τ o pfi=
ciendi r ex eo qõ hẽtis. e Non b n. t uoluntas
k prompta k ẽ: ζ id t qõ n hz. p accepta est: q non
r ζ id r qõ nõ hz. n Nõ r ei r ut t alijs ſit e remiſ
ſio b vob r ãt o tribl'atõ: r ζ ex r eq̃litate b i pñti

καιρώ, Το υμών περίσσευμα εις Το εκείνων
υστέρημα, ίνα και Το εκείνων περίσσευμα γένηται εις Το υμών υστέρημα, όπως γένηται ισότης, καθώς γέγραπται. ω Το πολύ ουκ επλεόνασε, και ω Το ολίγον ουκ ηλαττόνησε.
Χάρις δε Τω θεώ Τω διδόντι Την αυτήν σπουδήν υπέρ υμών εν Τη καρδία Τίτου, ότι Την μεν παράκλησιν ε δέξατο, σπουδαιότερος δε υπάρχων αυθαίρετος εξήλθεν προς υμάς. συνεπέμψαμεν δε μετ αυτού Τον αδελφόν, ου επαινος εν Τω ευαγγελίω διά πασών Των εκκλησιών. ου μόνον δε, αλλά και χειροτονηθείς υπό Των εκκλησιών συνέκδημος ημών, συν Τη χάριτι Ταύτη Τη διακονουμένη υφ ημών προς Την αυτού Του κυρίου δόξαν και προθυμίαν υμών. στελλόμενοι Τούτο, μη Τις ημάς μωμήσηται εν Τη αδρότητι Ταύτη Τη διακονουμένη υφ ημών προνοούμενοι καλά, ου μόνον ενώπιον κυρίου, αλλά και ενώπιον ανθρώπων. συνεπέμψαμεν δε αυτοίς Τον αδελφόν ημών ον εδοκιμάσαμεν εν πολλοίς πολλάκις σπουδαίον όντα, νυνί δε πολύ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλή Τη εις υμάς, είτε υπέρ Τίτου κοινωνός εμός και εις υμάς συνεργός, είτε αδελφοί ημών απόστολοι εκκλησιών, δόξα Χριστού. Την ουν ένδειξιν Της αγάπης υμών και ημών καυχήσεως υπέρ υμών, εις αυτούς ενδείξασθε εις πρόσωπον Των εκκλησιών. Cap. 9.

Περί μεν γαρ Της διακονίας Της εις Τους αγίους περισσόν μοί εστί Το γράφειν υμίν οίδα γαρ Την προθυμίαν υμών ην υπέρ υμών καυχώμαι μακεδόσιν, ότι αχαΐα παρεσκεύασται από πέρυσι, και ο εξ υμών ζήλος ηρέθισε Τους πλείονας. έπεμψα δε Τους αδελφούς ίνα μη Το καύχημα ημών Το υπέρ υμών κενωθή εν Τω μέρει Τούτω, ίνα καθώς έλεγον παρεσκευασμένοι ήτε, μήπως εάν έλθωσιν σύν εμοί μακεδόνες και εύρωσιν υμάς απαρασκεύαστους καταισχυνθώμεν ημείς, ίνα μη λέγωμεν υμείς εν Τη υποστάσει Ταύτη Της καυχήσεως. αναγκαίον ουν ηγησάμην παρακαλέσαι Τους αδελφούς ίνα προέλθωσιν εις υμάς, και προκαταρτίσωσι Την προκατηγγελμένην εύλογίαν υμών Ταύτην ετοίμην είναι, ούτως ως εύλογίαν, και μη ως πλεονεξίαν. Τούτο δε, ο σπείρων φειδομένως, φειδομένως και θερίσει, και ο σπείρων εν εύλογίαις, εν εύλογίαις και θερίσει. έκαστος καθώς προαιρείται Τη καρδία, μη εκ λύπης η εξ ανάγκης. ιλαρόν γαρ δότην αγαπά ο θεός. δυνατός δε ο θεός πάσαν χάριν περισσεύσαι εις υμάς, ίνα εν παντί πάντο-

tempore: vestra abundantia illorum
inopiã suppleat: vt illorũ abũdãtia vre
inopie sit supplemẽtũ: vt fiat equalitas
sicut scptũ ẽ. Qui multũ nõ abũdauit: Exo.16
et qui modicum non minorauit.
Grãs ãt ago deo q̃ dedit eãdẽ sollicitudinem pro vobis in corde titi: quoniam
exhortationẽ q̃dẽ suscepit: fz cũ sollicitior eẽt: sua volũtate pfect ẽ ad vos.
Misimus etiã cũ illo fratrẽ nr̃m: cuius
laus est in euangelio per oẽs ecclesias.
Non solum autem: sed et ordinatus est
ab ecclijs comes peregrinatiõis nostre
in hanc gratiã que ministratur a nobis
ad domini gloriam et ꝯ ꝯ ⁊ hoc ne
destinatã volũtatẽ nostraz. Deuitantes
quis nos vituperet in hac plenitudine
q̃ ministrat a nobꝭ i dñi gliaz. Prouide- Roma
m ci bona nõ solũ coram deo: fz ẽt coram
hominibus. Misimus aũt cum illis
fratrẽ nostrũ quẽ pbauimus in multis
sepe sollicitũ ẽ: nũc ãt multo ꝯꝯ
sollicitiorem: confidentia multa ꝯ ꝯ
in vos: siue p tito q est socius meus ꝯ
⁊ in vobis aduitor: siue fratres nostri
apostoli ecclesiarum glorie christi. ꝯ
Ostensionẽ ergo q̃ est charitatis vre ⁊ nre
gloríe pro vobis: in illos ostendite ꝯ
in faciem ecclesiarum. Cap. 9.

Azdeministerio qđ fit in sanctos:
ex abũdãti est mihi scribere vobꝭ.
Scio ei pmptũ aiz vestrũ p quo đ vobis glioz apd macedões: qm ⁊ achaia parata ẽ ab anno pterito: et vestra emulatio prouocauit plurimos. Misim9 autem
fratres vt ne qđ gliamur de vobis
euacuet ĩ hac pte: vt quẽadmodũ dixi
parati sitis: ne cum venerint ꝯꝯ
macedones mecũ ⁊ inuenerint vos ꝯ
imparatos: erubescamus nos vt ꝯꝯ
non dicamus vos in hac substantia. ꝯ
Necessarium ergo existimaui ꝯꝯꝯ
rogare fratres vt preueniant ꝯꝯ
ad vos: et prepparent repromissam ꝯ
benedictionem hanc paratam ꝯꝯ
esse: sic q̃si bñdictionẽ: nõ quasi ꝯꝯ
auariciã. Hoc aũt dico. Qui parce se-
minat parce et metet: ⁊ qui seminat ꝯ
in bñdictiõib9 de bñdictiõib9 ⁊ metet.
Vnusq̃sz put đstinauit in corde suo: nõ
ex tristitia aut ex necessitate. Hilarẽ ei
datorẽ diligit deꝰ. Potẽs ẽ ãt deꝰ oẽz Ecc
gr̃az abũdare face in vobꝭ: vt in oib9 sp

τε ϗ πάσαμ αυτάρκειαμ ' έχομτες ᵈ ϗερισσεύητε
ᵇ εις ᶜ παμ ᵇ έργομ ᶜ αγαθόμ ᶠ καθώς ᵍ γέγραπται. ʰ εσ
κόρπισεμ ᶠ έλωκε / Τοις ᵏ πέμησιμ / η ᶠ Δικαιοσύμη
ᵐ αυτού ᵑ μέμει ᵒ εις / Τομ ᵖ αιώμα. / ο ᵍ Δε ᶠ επι χορη=
γώμ ᵖ σπέρμα / Τω ᶜ σπείρομτι, ᵑ και ˣ άρτομ ᶠ εις ᶜ βρώ
σιμ ᵈ χορηγήσαι, ᵇ και ᶜ πληθύμαι / Τόμ ᵇ σπόρομ ᶜ υ
μώμ, ᶠ και ᵍ αυξήσαι / Τα ᵇ γεμήματα / Της ᶜ Δικαιοσύ=
μης ᵏ υμώμ, ᶠ εμ ᵐ παμτί ᵑ πλουτιζόμεροι ᵒ εις ᵖ πάσαμ
ᵍ απλότητα, ᶠ ήτις ᵒ κατεργάζεται ᶠ Δι ᵑ ημώμ ᶠ ευ=
χαριστίαμ / Τω ᶠ θεώ. ᶠ ότι / η ᵈ Διακομία / Της ᵇ λει=
τουργείας ᶜ Ταύτης ᵒ ου ᶜ μόμομ ᶠ εστι ᵍ προσαμα=
πληρούσα / Τα ᵇ υστερήματα / Τω ᶠ αγίωμ, ᵏ αλλά
ᶠ και ᵐ περισσεύουσα ᵑ Διά ᵒ πολλωμ ᵖ ευχαριστι=
ώμ / Τω ᵍ θεώ ᶠ Διά / Της ᵍ Δοκιμής / Της ᶠ Διακομίας ᵑ Ταύ
της, ᶠ Δοξάζομτες / Τομ ᶠ θεόμ ᶠ επί / Τη ᶠ υποταγή / Της
ᵇ ομολογίας ᶜ υμώμ ᵖ εις / Το ᶜ ευαγγέλιομ / Του
ᶠ Χριστού, ᵍ και ᵇ απλότητι / Της ᶠ κοιμωμίας ᵏ εις ᶠ αύ
τούς ᵐ και ᵑ εις ᵒ πάμτας, ᵖ και ᵍ αυτώμ ᶠ Δεήσει ᵍ υπέρ
ᶠ υμώμ, ᵑ επιποθούμτωμ ᶠ υμάς ᶠ Διά Τημ ᶠ υπερβάλ
λουσαμ ᶠ χάριμ Του ᵇ θεού ᶠ εφ ᵑ υμίμ. ᶜ χάρις ᶠ Δε
/ Τω ᵍ θεω ᵇ επί / Τη ᶠ αμεκδιηγήτω ᵏ αυτού ᶠ Δωρεά.

Cap.x.

Αυτός ᵇ Δε ᶜ εγώ ᵒ παύλος ᶜ ϗαρακα
λώ ᶠ υμάς ᵍ Διά / Της ᵇ ϗραότητος ᶠ και ᵏ επιει=
κείας / Του ᶠ Χριστού, ᵐ ος ᵑ κατα ᵒ πρόσωπομ ᵖ μεμ
ᵍ Ταπειμός ᶠ εμ ᵑ υμίμ, ᶠ απωμ ᵑ Δε ᶠ θαρρώ ᶠ εις ᶠ υμάς.
ᵍ Δέομαι ᵇ Δε / Το ᶜ μη ᵒ παρώμ ᶠ θαρρησαι / Τη ᶠ ϗεποι
θήσει ᵍ η ᵇ λογίζομαι ᶠ Τολμήσαι ᵏ επι ᶠ Τιμάς / Τους
ᵐ λογιζομένους ᵑ ημάς ᵒ ως ᵖ κατά ᵍ σάρκα ᶠ ϗερι=
πατούμτας. ᵑ εμ ᶠ σαρκι ᵑ γαρ ᶠ περιπατούμτες, ᶠ ου
ᶠ κατά ᵍ σάρκα ᵇ στρατευόμεθα. / Τα ᶜ γαρ ᵒ όπλα
/ Της ᶜ στρατείας ᶠ ημώμ ᵍ ου ᵇ σαρκικά, ᶠ αλλά ᵏ δυ=
ματά / Τω ᶠ θεώ ᵐ προς ᵑ καθαιρεσιμ ᵒ οχυρωμάτωμ,
ᵖ λογισμούς ᵍ καθαιρούμτες ᶠ και ᵑ παμ ᶠ ύψωμα
ᵑ επαιρόμεμομ ᶠ κατά / Της ᶠ γμώσεως / Του ᶠ θεού,
ᵍ και ᵇ αιχμαλωτίζομτες ᶜ παμ ᵒ νόημα ᶜ εις / Τημ ᶠ υπα
κοήμ / Του ᵍ Χριστού, ᵇ και ᶠ εμ ᵏ ετοίμω ᶠ έχομτες ᵐ εκ=
δικήσαι ᵑ πάσαμ ᶜ παρακοημ, ᵖ όταμ ᵍ πληρωθή ᶠ υ=
μώμ / η ᵑ υπακοή. / Τα / κατα ᵑ πρόσωπομ ᶜ βλέπετε. ᶠ ει
ᶠ Τις ᶜ πέποιθε ᵖ εαυτω ᶜ Χριστού ᵒ είμαι, ᶜ Τούτο ᶠ λο
γιζέσθω ᵍ πάλιμ ᵇ αφ ᶠ εαυτού, ᵏ ότι ᶠ καθώς ᵐ αυτός
ᵑ Χριστού, ᵒ ούτω ᵖ και ᵍ ημείς ᶠ Χριστού. ᵑ εάμ ᶠ τε
ᵑ γαρ ᶠ και ᶠ περισσότερομ ᶠ Τι ᵑ καυχήσωμαι ᵇ ϗερί
/ Της ᶜ εξουσίας ᵖ ημώμ ᶜ ης ᶠ έλωκεμ / ο ᵍ κύριος ʰ ημίμ
ᶠ εις ᵏ οικολομήμ ᶠ και ᵐ ουκ ᵑ εις ᵒ καθαιρεσιμ ᵖ υμώμ,
ᵍ ουκ ᶠ αισχυμθήσομαι. ᵑ ίμα ᶠ Δε ᵑ μη ᵏ δόξω ᶠ ως ᶠ αμ
ᵈ εκφοβείμ ᵇ υμάς ᶜ Διά / Τωμ ᵖ επιστολώμ, ᶜ ότι / αι
ᶠ μεμ ᵍ επιστολαί ᵇ φησί ᶠ βαρείαι ᵏ και ᶠ ισχυραί, / η
ᵐ Δε ᵑ ϗαρρησία / Του ᵒ σωματος ᵖ ασθεμής ᵍ και
/ ο ᶠ λόγος ᵈ εξουθεμημένος. ᶜ Τούτο ᵑ λογιζέσ
θω / ο ᵏ Τοιούτος, ᶠ ότι ᶠ οίοι ᵍ εσμέμ / Τω ᵇ λόγω ᶜ Δι
ᵒ επιστολώμ ᶜ απόμτες, ᶠ Τοιούτοι ᵍ και ᵇ παρόμτες
/ Τω ᶠ έργω. ᵏ ου ᶠ γαρ ᵐ Τολμώμεμ ᵑ εγκρίναι ᵒ η ᵖ συ
γκρίναι ᵍ εαυτούς ᶜ Τισί / Τωμ ᵑ εαυτούς ᶜ συμιστα
μόμτωμ, ᵑ αλλά ᶠ αυτοί ᶠ εμ ᶠ εαυτοίς ᵈ εαυτούς ᵇ με

ˣ omnem ᶠ sufficientiam ᵇ hᵗes ᵈ abundetis
ᵇ in ᶜ oē ᵒ op⁹ ᶜ bonū: ᶠ sicut ᵍ scriptū ᵍ ē. ʰ Dispᵓ ps.111.
sit ᶠ dedit ᵏ pauperibus ᶠ iustitia ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ eius ᵑ manet ᵒ in ᵖ seculuz seculi. ᶠ Qui ᵍ aūt
ᶠ administrat ᵍ semē ᶠ seminati: ᵑ ⁊ ˣ panē ᶠ ad
ᵇ mducadū ᵍ pstabit: ᵇ et ᶜ multiplicabit ᵒ se
mē ᶜ vfm: ᶠ et ᵍ augebit ʰ icremēta ᵇ frugū ᶠ iusti
tie ᵏ vre: vt ᶠ in ᵐ oibus ᵑ locupletati abūdetᵓ
ᵒ i ᵖ oēz ᵍ simplicitatē ᶠ q̄ ᵍ opat ᶠ p ᵑ nos ᶜ gr̄aruz
ˣ actionē ᶠ deo. ᶠ Qm ᵍ ministeriū ᶜ hui⁹ ᵇ officij
ᵒ non ᶜ solum ᶠ supplet ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ ca ᵇ que ᵇ desunt ᶠ sanctis: ˣ sed ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠ etiā ᵐ abundat ᵑ per ᵒ multas ᵖ gr̄aᵡ ᵖ actiões
in ᵍ dño ᶠ p ᵖ bationez ᶠ ministerij ᵑ huius: ꝯ
ᶠ glorificantes ᶠ deum ᶠ in ᵍ obedientia ꝯ ꝯ
ᵇ confessionis ᶜ vestre ᵇ in ᶜ euangelio ꝯ ꝯ
ᶠ r̄pi ᶜ ⁊ ᵇ simplicitate ᶜ cōicatiōis vre ᵏ in ᶠ illos
ᵐ ⁊ ᵑ in ᵒ oēs ᵖ ⁊ in ᵍ ipsoᵡ ᶠ obsecratione ᶜ pro ꝯ
ᶠ vobis ᵑ desiderātiū ᶠ vos ᶠ pp ᶠ eminentem ꝯ
ᵍ gratiam ᵇ dei ᶠ in ᵒ vobis. ᶜ Gratias ago ꝯ
ᵍ deo ᵇ sup ᶠ inenarrabili ᶠ dono ᵏ ei⁹. Cap.10.

Ipse ᵇ autez ᶜ ego ᵒ paūlus ᶜ obsecro ꝯ
ᶠ vos ᵍ p ᵇ mansuetudinē ᶠ ⁊ ᵏ modestiaz
ᶠ christi: ᵐ qui ᵑ in ᵒ facie ᵖ quidem ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ hūlis sū ᶠ iter ᵍ vos: ᶠ absēs ᵑ ām ᶠ ꝑfido ᶠ in ᶠ vo
bis. ᵈ Rogo ᵇ āt vos ᶜ ne ᵒ pñs ᶜ audeā p eā ᶠ ꝑfi
dētiā ᵍ qua ᵇ existimor ᶠ audere ᵏ in ᶠ quosdam
ᵐ q̄ ᵐ arbitrant ᵏ nos ᵒ tanq̄ ᵖ ꝯz ᵍ carnē ᶠ ambu
lem⁹. ᵒ In ᶜ carne ᵑ ei ᶠ ambulantes: ᶠ non ꝯ
ᶠ fm ᵈ carnem ᵇ militamus. ᶜ Nam ᵒ arma ꝯ
ᶜ milite ᶠ nre ᵍ nō ᵇ carnalia sunt: ᶠ ꝯ ᵏ potēcia
ᶠ deo ᵐ ad ᵑ destructionem ᵒ munitionum: ꝯ
ᵖ ꝯsilia ᵍ destruētes ᶠ ⁊ ᵒ oēz ᶠ altitudinem ꝯ
ᵑ extollētē ᵑ se ᶠ aduersus ᶠ scientiam ᶠ dei: ꝯ
ᵈ ⁊ ᵇ i ᵇ captiuitatē ᵇ redigētes ᶜ oēz ᵒ itellectū ᶜ i
ᶠ obsequm ᵍ r̄pi ᵇ ⁊ ᶠ in ᵏ promptu ᶠ hñtes ᵐ vlcisci
ᵒ oēz ᵒ inobedictiā: ᵖ cū ᵍ ipleta ᵍ fuerit ᶠ vestra
ᵑ obedictia. Quᶜ ꝯz ᵑ facie sunt ᶠ videte. ᶠ Si
ᶠ qs ᵍ confidit ᶜ r̄pi ᵖ cē: ᶜ hoc ᶠ cogitet ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ iterum ᵇ apud ᶠ se: ᵏ q ᶠ sicut et ᵐ ipse ꝯ ꝯ
ᵑ christi est: ᵒ ita ᵖ et ᵍ nos. ᵑ Nam ᶠ ⁊ ᵑ si ꝯ ꝯ
ᶠ amplius ᶠ aliquid ᵍ gloriatus ᵍ fuero ᵇ de ꝯ
ᶜ potestate ᵒ nostra ᶜ quā ᶠ dedit ᵇ nobis ᵍ dñs
ᶠ in ᵏ edificationē ᶠ ⁊ ᵐ nō ᵑ i ᵒ structionē ᵖ vraz
ᵍ nō ᶠ erubescā. ᵒ Ut ᶜ āt ᵑ nō ᵏ existimer ᶠ tanq̄
ᵍ terrere ᵇ vos ᶜ per ᵒ epistolas: ᶜ quoniā ꝯ ꝯ
ᶠ q̄dē ᵇ inquiunt ᵍ eplē ᶠ graues sunt ᵏ ⁊ ᶠ fortes:
ᵑ pñtia ᵐ āt ᵒ corporis ᵖ infirma ᵍ ⁊ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶠ sermo ᵒ contemptibilis. ᶠ Hoc ᵑ cogitet ꝯ ꝯ
ᵏ q ᶠ eiusmodi est: ᶠ q ᵍ ēles ᵍ sumus ᵇ verbo ᶜ p
ᵒ epistolas ᵍ absentes: ᶠ tales ᵍ ⁊ ᵇ presentes in
ᶠ facto. ᵏ Non ᶠ .n. ᵐ audem⁹ ᵑ iserere ᵒ aut ᵖ cō
parare ᵍ nos ᶠ q̄busdā ᶠ q ᵍ seipsos ᶠ cōmēdant:
ᵑ ꝯz ᵏ ipsi ᶠ in ᶠ nobis ᵍ nosmetipsos ᵇ metientes:

τρούμτες, ᶜκαι ᵇσυγκρίμομτες ᶜεαυτούς ᶜεαυτοίς
ᵍουᵇσυμιούσι. ʰημείς ᵏδε ˡουχί ᵐεις / Τα" άμετρα
ᵒκαυχησόμεθα, ᵖαλλά ᵍκατά / Τοʳ μέτρομ / Του
ˢκαμόμος ᶜουᵛεμέρισεμ ʳημίμ / οʳ θεός ᶜμέτρου ᵗε=
φικέσθαι ᵇάχρι ᶜκαι ᵒυμῶμ. ᶜουʳ γαρ ᵍως ᵇμη ᶜεφικ
μούμεμοι ᵏεις ˡυμάς ᵐυπερεκτείμομεμ ᵛεαυτούς.
ᵒάχρι ᵖγαρ ᵍκαι ʳυμῶμ ˢεφθάσαμεμ ᵗεμ / Τω ᵛενα γ
γελίω / Του ˣΧριστου, ʸουκ ᶻεις / Τα ᵃάμετρα ᵇκαυ
χώμεμοι ᶜεμ ᵒαλλοτρίοις ᶜκόποις. ᶠελπίδα ᵍδε ʰέ
χομτες ⁱ αυξαμομένης / Της ᵏπίστεως ˡυμῶμ ᵐεμ
ᵛυμίμ ᵒμεγαλυμθήμαι, ᵖκατά / Τομ ᵍκαμόμα ʳημῶμ
ˢεις ᵗπερίσσειαμ ᵘεις / Τα ˣυπερεπέκειμα ʸυμῶμ ᶻε=
υαγγελίσασθαι, ᵃουκ ᵇεμ ᶜαλλοτρίω ᵒ καμόμι
ᶜεις / Τα ᶠέτοιμα ᵍκαυχήσασθαι. / οʰ δε ⁱκαυχώμε=
μος ᵏεμ ˡκυρίω ᵐκαυχάσθω. ᵛου ᵒ γαρ / οᵖ εαυτόμ
ᵍσυμιστῶμ, ʳεκείμος ˢεστί ᵗδόκιμος, ᵘαλλ ˣομ / ο
ʸκύριος ᶻσυμίστησιμ. Cap.xii.

Φελομ ᵇαμείχεσθε ᶜμου ᵒμικρόμ / Τη ᶜαφρο=
σύμη, ᶠαλλά ᵍ και ʰ αμέχεσθε ⁱ μου. ᵏ ζηλώ
ˡ γαρ ᵐ υμάς ᵛζήλω ᵒθεού. ᵖ ηρμοσάμημ ᵍ γαρ ʳυ=
μάς ᵘεμί ᵗαμδρί ᵛπαρθέμομ ˣαγμήμ ʳπαραστήσαι
/ Τω ᵗΧριστῶ. ᵃφοβούμαι ᵇ δε ᶜμήπως ᵒως / οᶜ όφις
ᶠεύαμ ᵍεξηπάτησεμ ʰεμ / Τη ⁱ πανουργία ᵏ αυτού
ˡ ούτω ᵐφθαρή / Τα ᵛμοήματα ᵒυμῶμ ᵖ από / Της ᵍα
πλότητος / Της ʳεις / Τομ ˢ Χριστόμ. ᵗ ει ᵘ μέμ ˣ γαρ / ο
ʸ ερχόμεμος ᶻ άλλομ ᵃ ιησούμ ᵇ κηρύσσει ᶜ ομ ᵒ ουκ ᶜ ε
κηρύξαμεμ, ᶠ η ᵍ πμεύμα ʰ έτερομ ⁱ λαμδάμετε ᵏ ο
ˡ ουκ ᵐ ελάδετε, ᵛ η ᵒ εναγγέλιομ ᵖ έτερομ ᵍ ο ʳ ουκ ˢ ε
δέξασθε, ᵗ καλώς ᵘ αμείχεσθε. ˣ λογίζομαι ʸ γαρ
ᶻ μηλέμ ᵃ υστερηκέμαι / Τωμ ᵇ υπέρ ᶜ λίαμ ᵒ αποστό=
λωμ. ᶜ ει ᶠ δε ᵍ και ʰ ιδιώτης / Τω ⁱ λόγω, ᵏ αλλ ˡ ου / Τη
ᵐ γμώσει. ᵛ αλλ ᵒ εμ ᵖ πασι ᵍ φαμερωθέμτες ʳ εμ ˢ πά
σιμ ᵗ εις ᵘ υμάς. ˣ η ʸ αμαρτίαμ ᶻ εποίησα ᵃ εμαυτόμ ᵇ τα
πειμωμ ᶜ ίμα ᵒ υμεις ᶜ υψωθήτε. ᶠ ότι ᵍ δωρεάμ / το
/ Του ʰ θεού ⁱ ευαγγέλιομ ᵏ ευηγγελισάμην ˡ υμίμ.
ᵐ άλλας ᵛ εκκλησιας ᵒ εσύλησα ᵖ λαδών ᵍ οψώμι
ομ ʳ ωρος / Την ˢ υμῶμ, ᵗ διακομίαμ, ᵘ και ˣ παρών
ʸ ωρος ᶻ υμάς ᵃ και ᵇ υστερηθείς, ᶜ ου ᵒ κατεμάρκησα
ᶜ ουδεμός. / Το ᶠ γαρ ᵍ υστέρημα ʰ μου ⁱ ωρωσαμε
πλήρωσαμ / οι ᵏ αδελφοί ˡ ελθόμτες ᵐ από ᵛ μακε=
δομίας, ᵒ και ᵖ εμ ᵍ παμτί ʳ αδαρή ˢ υμίμ ᵗ εμαυτόμ
ᵘ ετήρησα ˣ και ʸ τηρήσω. ᶻ εστίμ ᵃ αλήθεια ᵇ Χριστού
ᶜ εμ ᵒ εμοί, ᶜ ότι / η ᶠ καύχησις ᵍ αύτη ʰ ου ⁱ φραγήσε=
ται ᵏ εις ˡ εμέ ᵐ εμ / Τοις ᵛ κλίμασι / Της ᵒ αχαΐας. ᵖ διατί
ᵍ ότι ʳ ουκ ˢ αγαπώ ᵗ υμάς. / ο ᵘ θεός ˣ οίδεμ. ʸ ο ᶻ δε ᵃ ποι
ώ, ᵇ και ᶜ ποιήσω, ᵒ ίμα ᶜ εκκόψω / Την ᶠ αφορμήμ
/ Των ᵍ θελόμτωμ ʰ αφορμήμ, ⁱ ίμα ᵏ εμ ˡ ω ᵐ καυχώμ=
ται ᵛ ευρεθώσι ᵒ καθώς ᵖ και ᵍ ημείς. / οι ʳ γαρ ˢ τοιού=
τοι ᵗ ψευδαπόστολοι, ᵘ εργάται ˣ δόλιοι, ʸ μετα=
σχηματιζόμενοι ᶻ εις ᵃ αποστόλους ᵇ Χριστού ᶜ και
ᵒ ου ᶜ θαυμαστόμ. ᶠ αυτός ᵍ γαρ / ο ʰ σατανάς ⁱ μετα
σχηματίζεται ᵏ εις ˡ άγγελομ ᵐ φωτός. ᵛ ου ᵒ μέγα
ᵖ ουμ ᵍ ει ʳ και / οι ˢ διάκομοι ᵗ αυτού ᵘ μετασχηματί=

ᶜ ᵒ comparantes ᶜ nosmetipsos ᶠ nobis. ꝯ
ᵍ Mos ʰ autem ⁱ non ᵐ in ᵛ immensum ꝯꝯ Ephe.4
ᵒ gloriabimur ᵖ sed ᵍ fm ʳ mensuram ꝯꝯ Apo.21.
ˢ regule ᵗ q" mēsus ᵘ ē ˣ nobis ʸ dc9 ᶻ mēsurā ᵃ p
tigēdi ᵇ vsq ᶜ ad ᵒ vos. ᶜ Nō ᶠ ei ᵍ quasi ʰ nō ⁱ ptin
gentes ᵏ ad ˡ vos ᵐ superextendimus ᵛ nos.
ᵒ Vsq ᵍ ad ʳ vos ᵖ ei ᵛ peruenimus ˢ in ᵗ euāge=
lio ᵘ xpi: ʸ nō ᶻ in ᵃ immensum ᵇ gloriantes ꝯ
ᶜ in ᵒ alienis ᶜ laboribus. ᶠ Spez ᵍ āt ʰ habētes
ⁱ crescentis ᵏ fidei ˡ vestre ᵐ in ꝯꝯꝯꝯ
ᵛ vobis ᵒ magnificari ᵖ fm ᵍ regulam ʳ nostraz
ˢ i ᵗ abūdātia: etiā ᵘ in illa q ˣ vltra ʸ vos sūt ᶻ e=
uangelizare ᵃ non ᵇ in ᶜ aliena ᵒ regula ꝯ
ᶜ in his q prepata sūt ᵍ gliari. ᶠ Qui ʰ aūt ⁱ glo 1.Cor.
riat ᵏ in ˡ dño ᵐ glorief. ᵛ Non ᵒ ei q ᵖ ipm seipsum 10.Here.9
ᵍ cōmendat ʳ ille ˢ probatus ᵗ est: ᵘ sed ˣ quez ꝯ
ʸ deus ᶻ commendat. Cap.xii.

Tinā ᵇ sustineretis ᶜ modicū qd ᵈ insipiē
tie ᵉ mee: ᶠ sz ᵍ ᶻ ʰ supportate ⁱ me. ᵏ Emu
lor ˡ ei ᵐ vos ᵒ dei ᵖ emulatiōe: ᵍ despōdi ʳ ei ˢ vos
ᵗ vni ᵘ viro ᵛ virginē ˣ castā ʸ exhibere ꝯꝯ
ᶻ xpo. ᵃ Timeo ᵇ aūt ᶜ ne ᵈ sicut ᵉ serpens ꝯ
ᵍ seduxit ʰ euam ⁱ astutia ᵏ sua: ꝯꝯꝯꝯ
ˡ ita ᵐ corrūpāt ᵛ sēsus ᵒ vri: ᶻ excidāt ᵃ a ᵍ simpli
citate q ᵗ est ᵘ in ᵛ xpo iesu. ˣ Nam ʸ si ꝯ
ᶻ is ᵃ q ᵇ venit ᶜ aliū ᵈ xpz ᵉ pdicat ᶠ quē ᵍ nō ʰ pdi=
cauimus: ⁱ aut ᵏ alium ᵍ spūz ⁱ accipitis ᵏ quez
ˡ nō ᵐ accepistis: ᵛ aut ᵖ aliō ᵒ euāgelū ᵍ qō ʳ nō
ˢ recepistis: ᵗ recte ᵘ pateremini. ˣ Existimo ʸ ei
ᶻ nihil me ᵃ minus ᵇ fecisse ᶜ a ᵈ magnis ᵉ apl'is.
ᶠ Nā ᵍ ᶻ si ʰ imperitus ⁱ sermone: ᵏ sz ˡ nō ꝯꝯ
ᵐ scientia. ᵒ In ᵖ omnibus ᵛ aūt ᵍ manifest ʳ sū
ᵛ vobis. ˣ Aut ʸ nūq ᶻ d ᵃ petīn ᵇ feci ᶜ meipz ᵈ hu=
milians ᵉ vt ᶠ vos ᵍ exaltemini: ʰ Quīn ⁱ gratis
ᵏ euāgelū ˡ dei ᵐ euāgelizaui ⁿ vobis: ꝯꝯ
ᵒ alias ᵖ ecclias ᵍ expoliaui ʳ accipiēs ˢ stipē=
dium ᵗ ad ᵘ ministerū ᵛ vrm: ᵛ et ʷ cum ˣ essem
ʸ apud ᶻ vos ᵃ ᶻ egerez: ᵇ nulli ᶜ onerosus ᵈ fui
ᵉ Naz ᶠ qō ᵍ mihi ʰ deerat ⁱ suppleuerunt ꝯꝯ
ᵏ frēs ˡ qui ᵐ venerunt ⁿ a ᵛ macedonia: ꝯꝯ
ᵒ ᶻ in ᵖ omnibus ᵍ sine ʳ onere ˢ me ᵗ vobis ꝯ
ᵘ seruaui ˣ et ʸ seruabo. ᶻ Est ᵃ veritas ᵇ christi
ᶜ in ᵈ me: ᵉ qīn ᶠ hec ᵍ gloriatio ʰ non ⁱ infringet
ᵏ in ˡ me ᵐ in ᵛ regiōibus ᵒ achaie. ᵖ Quare: ꝯ
ᵍ Qua ʳ nō ˢ diligo ᵗ vos: ᵘ Deꝰ ˣ scit. ʸ Qō ᶻ āt
ᵃ facio: ᵇ ᶻ ᶜ faciā: ᵈ vt ᵉ amputem ᶠ occasionem
ᵍ coꝝ ʰ q ⁱ volūt ᵏ occasiōez: ˡ vt ᵐ in ⁿ quo ᵒ glīāt
ᵛ inueniant ᵖ sicut ᵍ ᶻ nos. ʳ Nam ˢ ciusmodi
ᵗ pseudoapli st ᵘ operarij ˣ subdoli ʸ trāsfigurā=
tes ᶻ se ᵃ in ᵇ apostolos ᶜ christi. ᵈ Et ꝯꝯ
ᵉ nō ᶠ mirū. ᵍ Ipe ʰ ei ⁱ sathanas ᵏ tranfigurat
ˡ se ᵐ in ⁿ angelū ᵒ lucis. ᵛ Nō est ᵖ ergo ᵍ magnū
ʳ si ˢ ministri ᵗ eius ᵘ transfigurentur ꝯꝯ

ζομται ως διάκονοι δικαιοσύνης, ω μ τσ τέ
λος έσται κατά τα έργα αυτων. ω άλιν λε
γω μη τις με δοξη αφρονα είναι, ει δε μή γε καν ως αφρονα δεξασθέ με, ινα καγώ μι
κρόν τι καυχήσωμαι. ο λαλω, ου λαλω κα
τά κύριον, αλλ ως εν αφροσύνη εν ταύτη
τη υποστάσει της καυχήσεως. επεί πολλοί
καυχωνται κατά την σάρκα, καγω καυχή
σομαι. ηδέως γαρ ανέχεσθε των αφρονων
φρόνιμοι όντες. ανέχεσθε γαρ ει τις υμάς
καταδουλοι, ει τις κατεσθιει, ει τις λαμβά
νει, ει τις επαίρεται, εις τις υμάς εις πρόσω
πον δαίρει. κατά ατιμίαν λεγω, ως ότι η
μεις ησθενήσαμεν. εν ω δ' αν τις τολμά εν α
φροσύνη λεγω, τολμω καγω. εβραίοι εισί, καγώ. ισραηλίται εισί, καγω. σπέρμα αβρα
άμ εισί, καγω. διάκονοι χριστού εισί, παρα
φρονων λαλω, υπερ εγώ. εν κοποις περισσο
τερως, εν πληγαίς υπερβαλλόντως, εν φυ
λακαις περισσοτερως, εν θανάτοις πολλά
κις. υπό ιουδαίων τεσσάρακοντα
παρά μίαν ελαβον. τρις ερραβδίσθην. ά
παξ ελιθάσθην. τρις εναύαγησα. νυχθήμερον
εν τω βυθω πεποίηκα. οδοιπορίαις πολλά
κις, κινδύνοις ποταμων, κινδύνοις λησταίς,
κινδύνοις εκ γένους, κινδύνοις εξ εθνων,
κινδύνοις εν πόλει, κινδύνοις εν ερημία, κιν
δύνοις εν θαλάσση, κινδύνοις εν ψευδαδέλ
φοις. εν κόπω και μόχθω, εν αγρυπνίαις
πολλάκις, εν λιμώ και δίψει, εν νηστείαις
πολλάκις. εν ψύχει και γυμνότητι, χω
ρίς των παρεκτός, η επισύστασις μου η καθη
μέραν, η μέριμνα πασων των εκκλησιών. τις
ασθενεί, και ουκ ασθενω. τις σκανδαλίζεται,
και ουκ εγω πυρούμαι. ει καυχάσθαι δει,
τα της ασθενείας μου καυχήσομαι. ο θεός
και πατήρ του κυρίου ιησού χριστού οί
δεν ο ων ευλογητός εις τους αιωνας ότι ου
ψεύδομαι. εν δαμασκω ο εθνάρχης αρέτα
του βασιλέως εφρούρει την δαμασκηνών
πόλιν πιάσαι με θέλων, και διά θυρίδος
εν σαργάνη εχαλάσθην δια του τείχους, και
εξέφυγον τας χείρας αυτού. Cap.xii.

καυχάσθαι δη, ου συμφέρει μοι. ελεύσο
μαι γαρ εις οπτασίας και αποκαλύψεις
κυρίου. οίδα άνθρωπον εν χριστώ προ
ετων δεκατεσσάρων ειτε εν σώματι ουκ οί
δα, ειτε εκτός του σώματος ουκ οίδα, ο θε
ός οίδεν, αρπαγέντα τον τοιούτον έως τρί
του ουρανού. και οίδα τον τοιούτον άνθρω
πον, ειτε εν σώματι ειτε εκτός του σώματος
ουκ οίδα, ο θεός οίδεν, ότι ηρπάγη εις τον
παράδεισον, και ήκουσεν άρρητα ρήματα, α

velut ministri iustitie: quoniz finis eorum erit scom opera ipsorum. Iterum dico ne qs me putet insipientem esse. Alioqn velut insipiētē accipite me: vt ego modicū qd glior. Quod loquor nō loquor sm deū: sz quasi in insipientia in hac substantia gloriе. Quoniam multi gloriantur sm carnē: et ego gloriabor. Libenter enim suffertis insipientes cū sitis ipi sapientes. Sustinet qs vos in seruitutē redigit: si qs deuorat: si qs accipit: si qs extollit: si qs in facie vos cedit. Scoz ignobilitatē dico: qsi nos infirmi fuerim in hac pte. In quo qs audet in insipiētia dico: audeo et ego. Hebrei sūt: et ego. Israelite sūt: et ego. Semē abrae sūt: et ego. Ministri xpi sūt: 1.Cor.4.a sup.6.a 1.Thi.3.c. ego. Et min sapiēs dico: plus ego. In laboribus plurimis: in carceribus abūdātius: in plagis supra modū: in mortibus frequēter. A iudeis quinquies quadragenas vna min accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sum: ter naufragium feci. Nocte et die in pfundo maris fui. In itineribus sepe: piculis fluminū: piculis latronū: piculis ex genere: piculis ex gētibus: piculis in ciuitate: piculis in solitudine: piculis in mari: piculis in falsis fratribus. In labore et erumna: in vigiliis multis. In fame et siti: in ieiuniis 1.Thc.5.b. Deute.18.b multis. In frigore et nuditate: pter illa que extrinsec sūt: instātia mea quotidiana: sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis infirmat: et ego nō infirmor. Quis scan dalizat: et ego nō vror. Si gliari opz: quę infirmitatis mee sunt gliabor. Deus et pater domini nostri iesu christi scit qui est benedictus in secula qm non mentior. Damasci pposito gētis arete regis custodiebat ciuitatē damascenoz vt me comprehenderet: per fenestram Act.9.c. in sporta dimissus fui per murū: et sic effugi manus eius. Cap.xii.

Si gliari opz: nō expedit qdē. Venia at ad visiones et reuelationes dñi. Scio hoiez in christo ante annos qtuordecim siue in corpore nescio: deus scit: raptū hmōi vsq ad tertium celum. Et scio hmōdi hominez siue in corpore siue extra corpus nescio: deus scit: qm raptus est in paradisum: et audiuit arcana verba q

ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι. υπέρ του τοιούτου καυχήσομαι, υπέρ δε εμαυτού ου καυχήσομαι ειμή εν ταις ασθενείαις μου. εάν γαρ θελήσω καυχήσασθαι, ουκ έσομαι άφρων. αλήθειαν γαρ ερώ. φείδομαι δε μη τις εις εμέ λογίσηται υπέρ ο βλέπει με ή ακούει τι εξ εμού. και τη υπερβολή των αποκαλύψεων ίνα μη υπεραίρωμαι, εδόθη μοι σκόλοψ τη σαρκί άγγελος σατάν, ίνα με κολαφίζη, ίνα μη υπεραίρωμαι. υπέρ τούτου τρις τον κύριον παρεκάλεσα ίνα αποστή απ εμού, και είρηκε μοι. αρκεί σοι η χάρις μου. η γαρ δύναμις μου εν ασθενεία τελειούται. ήδιστα ουν μάλλον καυχήσομαι εν ταις ασθενείαις μου, ίνα επισκηνώση επ εμέ η δύναμις του Χριστού. διό ευδοκώ εν ασθενείαις, εν ύβρεσιν εν ανάγκαις, εν διωγμοίς εν στενοχωρίαις υπέρ Χριστού. όταν γαρ ασθενώ τότε δυνατός ειμί. γέγονα άφρων καυχώμενος, υμείς με ηναγκάσατε. εγώ γαρ ώφειλον υφ υμών συνίστασθαι. ουδεν γαρ υστέρησα του υπέρ λίαν αποστόλων. ει και ουδέν ειμί, τα μεν σημεία του αποστόλου κατειργάσθη εν υμίν εν πάση υπομονή, εν σημείοις και τέρασι και δυνάμεσι. τι γαρ εστίν ο ηττήθητε υπέρ τας λοιπάς εκκλησίας, ει μη ότι αυτός εγώ ου κατενάρκησα υμών. χαρίσασθέ μοι την αδικίαν ταύτην. ιδού τρίτον τούτο ετοίμως έχω ελθείν προς υμάς και ου κατενάρκησα υμών. ου γαρ ζητώ τα υμών αλλά υμάς. ου γαρ οφείλει τα τέκνα τοις γονεύσι θησαυρίζειν, αλλ οι γονείς τοις τέκνοις. εγώ δε ήδιστα δαπανήσω και εκδαπανηθήσομαι υπέρ των ψυχών υμών, ει και περισσοτέρως υμάς αγαπών, ήττον αγαπώμαι. έστω δε. εγώ ου κατεβάρησα υμάς, αλλ υπάρχων πανούργος, δόλω υμάς έλαβον. μη τινα ών απέσταλκα προς υμάς δι αυτού επλεονέκτησα υμάς. παρεκάλεσα Τίτον και συναπέστειλα τον αδελφόν. μη τι επλεονέκτησεν υμάς Τίτος. ου τω αυτώ πνεύματι περιεπατήσαμεν, ου τοις αυτοίς ίχνεσι. πάλιν δοκείτε ότι υμίν απολογούμεθα. κατέναντι του θεού εν Χριστώ λαλούμεν. τα δε πάντα αγαπητοί υπέρ της υμών οικοδομής. φοβούμαι γαρ μη πως ελθών ουχ οίους θέλω εύρω υμάς, κάγώ ευρεθώ υμίν οίον ου θέλετε. μη πως έρις, ζήλος, θυμοί, εριθείαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ακαταστασίαι. μη πάλιν ελθόντα με ταπεινώσει ο θεός μου προς υμάς, και πενθήσω πολλούς των

nõ lz homini loqui. ꝓ ꝓro huiuſmodi gloriabor: ꝓro me aũt nihil ꝯ niſi in infirmitatibus meis. Nam ſi voluero gloriari: nõ ero inſipiens. ꝯ Veritatem enim dicam. ꝑco ãt: ne q̃s me eſtimet ſupra id qd̃ videt in me aut audit aliq̃d de me. Et ne magnitudo reuelationũ extollat me: datꝰ eſt mihi ſtimul carnis mee angel̃ ſathane q̃ me colaphizet. ꝓpter quod ter dominum rogaui vt diſcederet a me: dixit mihi. Sufficit tibi gra mea. Nã virtus i infirmitate perfic. Libenter igitur gloriabor in infirmitatib̃ meis vt inhabitet in me virt̃ xp̃i. ꝓpter q̃ placeo mihi in infirmatib̃ meis: in ꝓtumelijs: in neceſſitatib̃: in ꝑſecutiõib̃: in angustijs xp̃o. Cũ. n. infirmor tũc potẽs ſum. Facti ſũt inſipiẽs: vos me coegiſtis. Ego. n. a vobis debui cõmẽdari. Nihil. n. miñ fec ab his q̃ ſũt ſupra modũ apoſtoli. Eſt etſi nihil ſũ: ſigna tĩ apoſtolatus mei facta ſũt ſup vos in omni patiẽtia: in ſignis ꝙ prodigijs ꝙ virtutibus. Quid eſt. n. q̃d miñ habuiſtis p̃ ceteris eccleſijs: niſi ego ipſe non grauaui vos? Donate mihi hanc miuriam. Ecce tertio hoc paratus ſum venire ad vos ꝙ non ero grauis vobis. Non. n. q̃ro q̃ vra ſũt ſz vos. Nec. n. debẽt filij parentibus theſaurizare: ſed parẽtes filijs. Ego ãt libẽtiſſime impẽdã ꝙ ſupimpendar ego ipſe p animabus veſtris: licet plus vos diligens minꝰ diligar. Sz eſto. Ego vos non grauaui: ſed cum eſſem aſtutus quos dolo vos cepi. Numq̃d p aliquẽ eorum miſi ad vos circumueni vos? Rogaui titũ ꝙ miſi cum illo fratrem. Numquid titus vos circũuenit? Nõne eodẽ ſpũ ambulauimus? Nõne eiſdẽ veſtigijs? Oliz putatis q̃ excuſem⁹ nos apd̃ vos? Coram deo in xp̃o loquimur. Dia enim chariſſimi propter edificationem veſtram. Timeo. n. ne forte cũ venero: nõ quales volo inueniã vos: ego inueniar a vobis q̃lẽ non vult: ne forte ꝓtẽtiões: emulatiões: animoſitates: diſſenſiões: detractiões: ſuſurratiões: inflatiões: ſeditiões ſint inter vos. Ne iterꝫ cũ venero humiliet me deus apud vos: ꝙ lugeam multos

προημαρτηκότωμ καὶ μὴ μετανοησάντωμ ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαμ. Cap.13.

Τοῦτο τρίτομ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρωμ καὶ τριῶμ σταθήσεται πᾶμ ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼμ τὸ δεύτερομ, καὶ ἀπὼμ νῦμ γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιμ, ὅτι ἐὰμ ἔλθω εἰς τὸ πάλιμ οὐ φείσομαι. ἐπεὶ δοκιμὴμ ζητεῖτε τοῦ ἐμοὶ λαλοῦμτος Χριστοῦ. ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθεμεῖ, ἀλλὰ δύμαται ἐμ ὑμῖμ. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθεμείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυμάμεως θεοῦ, καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθεμοῦμεμ ἐμ αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺμ αὐτῷ ἐκ δυμάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστε ἐμ τῇ πίστει. ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγιμώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι ἰησοῦς χριστὸς ἐμ ὑμῖμ ἐστίμ. εἰ μήτι ἄρα ἀδόκιμοί ἐστέ. ἐλπίζω δὲ ὅτι γμώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲμ ἀδόκιμοι. εὔχομαι δὲ πρὸς τὸμ θεόμ μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακόμ μηδέμ, οὐχ ἵμα ἡμεῖς δόκιμοι φαμώμεμ, ἀλλ ἵμα ὑμεῖς τὸ καλόμ ποιῆτε. ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεμ. οὐ γὰρ δύμαμέθα τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεμ γὰρ ὅταμ ἡμεῖς ἀσθεμῶμεμ, ὑμεῖς δὲ δύματοί ἦτε. τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα τὴμ ὑμῶμ κατάρτισιμ. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼμ γράφω, ἵμα παρὼμ μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴμ ἐξουσίαμ, ἣμ ἔδωκέ μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴμ καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιμ. λοιπόμ ἀδελφοί χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ ὑμῶμ. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐμ φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζομται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάμτες. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοιμωμία τοῦ ἁγίου πμεύματος μετὰ πάμτωμ ὑμῶμ. ἀμήμ.

Τέλος τῆς πρὸς κορμθίους δευτέρας ἐπιστολῆς.

ex his qui afi peccauerūt & nō egerunt pñiaz sup immūdicia & fornicatiōe & im pudicitia quam gesserunt. Cap.13.

Ecce tertio hoc venio ad vos. ∞ In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum. Prædixi enim & prædico vt præsens vobis: et nunc absens ∞ his qui ante peccauerunt et ∞∞∞ ceteris omnibus: quōd si venero iterum non parcā. An experimentū quæritis ei qui in me loquit xp̄s: Qui in vobis non infirmatur: sz potens est in vobis. Nā & si crucifix ex infirmitate: sz vi uit ex virtute dei. Nā et nos infirmi sumus in illo: sed viuemus in eo ∞ ex virtute dei in vobi. Vosmetipsos tēptate si estis in fide: ipsi vos probate. ∞ An nō cognoscitis vosmetipsos quia xp̄s iesus in vobis ē: Nisi forte reprobi estis. Spero aūt q cognoscetis: qz nos non sumus reprobi. Oramus ∞ ad deū vt nihil mali faciatis: non vt ∞ nos probati parcamus: sed vt vos qđ bonū ē faciatis. Nos aūt vt reprobi simus Nō possumus ei aliqđ aduersus veritatē: sz p veritate. Gaudemus ei qñ nos infirmi sumus: vos aūt potētes estis. Hoc et oramus vestram consummationem. Ideo eiz hec absens scribo: ut nō pñs duritus agam fm potestatem quā dñs dedit mihi in edificationē et nō in destructionē. De cetero frēs gaudete: pfecti estote: exhortamini: idipsiz sapite. Pacē habete: et deus pacis et dilectiōis erit uobiscuz. Salutate inuicē in osculo sancto. Salutant uos ∞ omnes sācti. Gratia domini nostri iesu christi: et charitas dei: et ∞∞∞∞ cōicatio sancti spūs: sit cum omnibus uobis Amen.

Explicit epistola pauli ad Corinthios secunda.

Incipit argumentum in epistolam ad Galatas.

Galate sunt greci. Hi verbum veritatis primum ab apostolo acceperunt: sed post discessum eius temptati sunt a falsis apostolis vt in legem et circumcisionem verterentur. Hos apostolus reuocat ad fidem veritatis: scribens eis ab epheso.

Explicit argumentum.

/H/Του ᵃαγίου ᵇωαύλου ᶜωρος ᵈγαλάτας
ᵉεωιστολή. Cap.i.

ω Αύλος ᵇ αωόστολος ᶜ ουκ ᵈ αω
ᵉαμθρώωωμ ᶠουλέ ᵍλι ʰαμθρώωου
ⁱαλλά ᵏλιά ˡ ιησού ᵐ χριστού ⁿκαι
ᵒθεού ᵖωατρός / Του ᑫ εγείραντος
ʳαυτόμ ˢεκ ᵗμεκρώμ, ᵘ και / οι ᵛ σύμ
ʷεμοί ˣ ωάντες ʸ αλελφοί / Ταις ᶻεκκλησίαις/Της
ᵃᵃγαλατίας. ᵇᵇ Χάρις ᶜᶜ υμίμ ᵈᵈ και ᵉᵉ ειρήμη ᶠᶠ αωό ᵍᵍ θε=
ού ʰʰ πατρός ⁱⁱ και ʲʲ κυρίου ᵏᵏ ημώμ ˡˡ ιησού ᵐᵐ Χρι=
στού, /Του ⁿⁿ Δόντος ᵒᵒ εαυτόμ ᵖᵖ ωερί / Τωμ ᑫᑫ αμαρτι=
ώμ ʳʳ ημώμ, ˢˢ όπως ᵗᵗ εξέληται ᵘᵘ ημάς ᵛᵛ εκ / Του ʷʷ εμεστώ
τος ˣˣ αιώμος ʸʸ ωομηρού ᶻᶻ κατά / Το θέλημα / Του ᵃᵃᵃ θε
ού ᵇᵇᵇ και ᶜᶜᶜ ωατρός ᵈᵈᵈ ημώμ, ᵉᵉᵉ ω/η ᶠᶠᶠ Δόξα ᵍᵍᵍ εις / Τους ʰʰʰ αι
ώμας / Τωμ ⁱⁱⁱ αιώμωμ ʲʲʲ αμήμ. ᵏᵏᵏ θαυμάζω ˡˡˡ ότι ᵐᵐᵐ ού=
τω ⁿⁿⁿ Ταχέως ᵒᵒᵒ μετατίθεσθε ᵖᵖᵖ αωό / Του ᑫᑫᑫ καλέσαμ=
τος ʳʳʳ υμάς ˢˢˢ εμ ᵗᵗᵗ Χάριτι ᵘᵘᵘ Χριστού ᵛᵛᵛ εις ʷʷʷ έτερομ ˣˣˣ ευαγ
γέλιομ, ʸʸʸ ο ᶻᶻᶻ ουκ ᵃᵃᵃᵃ εστίμ ᵇᵇᵇᵇ άλλο, ᶜᶜᶜᶜ ειμή ᵈᵈᵈᵈ Τιμές ᵉᵉᵉᵉ εισίμ/οι
ᶠᶠᶠᶠ Ταράσσομτες ᵍᵍᵍᵍ υμάς, ʰʰʰʰ και ⁱⁱⁱⁱ θέλομτες ʲʲʲʲ μεταστρέ=
ψαι/το ᵏᵏᵏᵏ ευαγγέλιομ / Του ˡˡˡˡ Χριστού. ᵐᵐᵐᵐ αλλά ⁿⁿⁿⁿ και
ᵒᵒᵒᵒ εάμ ᵖᵖᵖᵖ ημείς ᑫᑫᑫᑫ η ʳʳʳʳ άγγελος ˢˢˢˢ εξ ουραμού ᵗᵗᵗᵗ ευαγγε=
λίζηται ᵘᵘᵘᵘ υμίμ ᵛᵛᵛᵛ ωαρ ʷʷʷʷ ο ˣˣˣˣ ευηγγελισάμεθα ʸʸʸʸ υμίμ,
ᶻᶻᶻᶻ αμάθεμα ᵃᵃᵃᵃᵃ έστω. ᵇᵇᵇᵇᵇ ως ᶜᶜᶜᶜᶜ ωροειρήκαμεμ ᵈᵈᵈᵈᵈ και ᵉᵉᵉᵉᵉ άρτι
ᶠᶠᶠᶠᶠ πάλιμ ᵍᵍᵍᵍᵍ λέγω. ʰʰʰʰʰ εί ⁱⁱⁱⁱⁱ τις ʲʲʲʲʲ υμίμ ευαγγελίζεται ᵏᵏᵏᵏᵏ παρ
ˡˡˡˡˡ ο ᵐᵐᵐᵐᵐ ωαρελάβετε, ⁿⁿⁿⁿⁿ αμάθεμα ᵒᵒᵒᵒᵒ έστω. ᵖᵖᵖᵖᵖ άρτι ᑫᑫᑫᑫᑫ γαρ ʳʳʳʳʳ αμ
θρώωους ˢˢˢˢˢ ωείθω, ᵗᵗᵗᵗᵗ η/τομ ᵘᵘᵘᵘᵘ θεόμ. ᵛᵛᵛᵛᵛ η ʷʷʷʷʷ ζητώ ˣˣˣˣˣ αμθρώ=
ωοις ʸʸʸʸʸ αρέσκειμ. ᶻᶻᶻᶻᶻ ει ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ γαρ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ έτι ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αμθρώωοις ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ήρεσ=
κομ, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ Χριστού ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ Δούλος ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ουκ ʰʰʰʰʰʰ αμ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ήμην. ʲʲʲʲʲʲ γμωρί=
ζω ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ Δε ˡˡˡˡˡˡ υμίμ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ αδελφοί / Το ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ευαγγέλιομ / Το ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ευαγ
γελισθέμ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ υω ᑫᑫᑫᑫᑫᑫ εμού, ʳʳʳʳʳʳ ότι ˢˢˢˢˢˢ ουκ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ εστί ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ κατά ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ άμθρω
ωομ. ʷʷʷʷʷʷ ουδέ ˣˣˣˣˣˣ γαρ ʸʸʸʸʸʸ εγώ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ωαρ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ αμθρώωου ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ωαρέ=
λαβομ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αυτό, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ούτε ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ελιδάχθημ, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ αλλά ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ δι ʰʰʰʰʰʰʰ απο
καλύψεως ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ιησού ʲʲʲʲʲʲʲ Χριστού. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ηκούσατε ˡˡˡˡˡˡˡ γαρ
/Την ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εμήμ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ αμαστροφήμ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ωοτέ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ εμ / Τω ᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫ ιουδαϊσ=
μώ, ʳʳʳʳʳʳʳ ότι ˢˢˢˢˢˢˢ καθ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ υωερβολήμ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ εδίωκομ / Την ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εκκλησί
αμ / Του ʷʷʷʷʷʷʷ θεού, ˣˣˣˣˣˣˣ και ʸʸʸʸʸʸʸ εωόρθουμ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ αυτήμ, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ και ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ωροέ
κοπτομ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εμ / Τω ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ιουδαϊσμώ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ υπέρ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ πολλούς ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ συ
μηλικιώτας ʰʰʰʰʰʰʰʰ μου ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ εμ / Τω ʲʲʲʲʲʲʲʲ γέμει ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ μου, ˡˡˡˡˡˡˡˡ περισσοτέ
ρως ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ζηλωτής ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ υωάρχωμ / Τωμ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ πατρικώμ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ μου
ᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫ ωαραλόσεωμ. ʳʳʳʳʳʳʳʳ ότε ˢˢˢˢˢˢˢˢ δε ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ευδόκησεμ / ο ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ θεός / ο ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ α=
φορίσας ʷʷʷʷʷʷʷʷ με ˣˣˣˣˣˣˣˣ εκ ʸʸʸʸʸʸʸʸ κοιλίας ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ μητρός ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ μου ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ και ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ καλέ
σας ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ δι / Της ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ χάριτος ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ αυτού, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ αωοκαλύψαι
/ Τομ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ υιόμ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ αυτού ʲʲʲʲʲʲʲʲʲ εμ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ εμοί ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ίμα ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ευαγγελίζωμαι
ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ αυτόμ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ εμ / Τοις ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ έθμεσι, ᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫ ευθέως ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ου ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ωροσαμεθέ
μην ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ σαρκί ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ και ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ αίματι, ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ουδέ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ αμήλθομ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ εις ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ιε=
ροσόλυμα ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ωρος / Τους ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ωρο ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εμού ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ αωοστό=
λους, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ αλλ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ απήλθομ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εις ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ αραβίαμ, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ και ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ πάλιμ
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ υπέστρεψα ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ εις ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ Δαμασκόμ. ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ έωειτα ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ μετά ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ έτη
ᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫᑫ Τρία ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ αμήλθομ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ εις ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ιεροσόλυμα ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ιστορήσαι ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ πέ
τρομ, ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ και ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ επέμειμα ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ωρος ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ αυτόμ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ημέρας ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ δεκα
ωέμτε. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ έτερομ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ δε / Τωμ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ αωοστόλωμ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ουκ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εί=
δομ, ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ειμή ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ιάκωβομ / Τομ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ αδελφόμ / Του ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ κυρίου.
ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ α δε γράφω ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ υμίμ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ιδού ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ εμώωιομ / Του ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ θεού

Incipit ᶜ epistola ᵃ beati ᵇ pauli apostoli
ᶜad ᵈ Galatas. Cap.i.

Paulus ᵇ apls ᶜ nō ᵈ ab ꝯ ꝯ
ᵉ hoibus ᶠ neqz ᵍ per ʰ hoiez: ꝯ
ⁱ ſz ʲ p ᵏ ieſum ˡ xp̄m ᵐ r ⁿ ꝯ ꝯ
ᵒ deum ᵖ p̄rem ᑫ qm ʳ ſuſcitauit
ˢ cū ᵗ a ᵘ mortuis: ᵛ et q ʷ mecū ſūt
ˣ omnes ʸ fratres ᶻ eccleſijs ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃ galatie. ᵇ Gratia ᶜ vobis ᵈ et ᵉ par ᶠ a ᵍ deo ꝯ
ʰ patre ⁱ r ʲ domino noſtro ᵏ ieſu ˡ chriſto: ꝯ
ᵐ q ⁿ dedit ᵒ ſemetipſum ᵖ pro ᶜ peccatis ꝯ
ᵛ noſtris: ᶜ vt ᵈ eriperet ᵉ nos ᶠ de ᵍ preſenti ꝯ
ᵃ ſeculo ʰ nequam ⁱ m ᶜ voluntatem ᵏ dei ꝯ
ˡ z ᵐ patris ⁿ noſtri: ᵒ cui eſt ᵖ gloria ᵛ in ᵃ ſecula
ᵇ ſeculorum ᵍ amen. ᵈ Miror ᵉ q ᶜ ſic ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛ tam cito ᶜ tranſferimini ᵈ ab ᵉ eo ᶠ qui ꝯ ꝯ
ᵃ vos ᵍ vocauit ᵇ in ᶜ gr̄az ᵈ xp̄i ᵉ i ᶠ aliud ᵍ euāge
ʰ liū: ⁱ quod ʲ nō ᵏ eſt aliud: ᵐ niſi ᵃ ſunt ᵛ aliqui
ᵇ qui ᶜ vos ᵈ turbāt: ᵉ et ᶠ volunt ᵍ conuertere
ʰ euangelium ⁱ chriſti. ʲ Sed ᵏ licet ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ nos ᵐ aut ⁿ angelus ᵒ de ᵖ celo ᑫ euangelizet
ʳ vobis ˢ p̄ter ᵗ q̄ ᵘ euāgelizauimus ᵛ vobis
ʷ anathema ˣ ſit. ʸ Sicut ᶻ predixim ᵃ ʳ ᵇ nunc
ᶜ iterū ᵈ dico. ᵉ Siqs ᶠ vob ᵍ euāgelizauerit ʰ p
ⁱ ter ʲ id ᵏ q ˡ accepiſtis: ᵐ anathema ⁿ ſit. ᵒ Mō
ᵖ .n. ᑫ hoibus ʳ ſuadeo ˢ an ᵗ deo: ᵘ An ᵛ q ʷ ro ˣ ho
minibus ʸ placere: ᶻ Si ᵃ adhuc ᵇ hoib ᶜ ꝑ ᵈ pla-
cerē ᵉ xp̄i ᶠ ſeruus ᵍ nō ʰ eſſem. ⁱ Notum ꝯ
ʲ .n. ᵏ vobis ˡ facio ᵐ frēs ⁿ euāgeliū ᵒ q ᵖ euāge
lizatū ᑫ eſt ʳ a ˢ me: ᵗ q ᵘ nō ᵛ eſt ʷ ſm ˣ hominē.
ʸ Neqz ᶻ enim ᵃ ego ᵇ ab ᶜ homine ᵈ accepi ꝯ
ᵉ illud ᶠ neqz ᵍ didici: ʰ ſed ⁱ per ʲ reuelationez
ᵏ ieſu ˡ xp̄i. ᵐ Audiſtis ⁿ enim ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ q̄uerſationē ᵖ meā ᑫ aliquādo ᵛ in ʷ iudaiſmo
ˣ qñ ʸ ſupra ᶻ modū ᵃ perſequebar ᵇ eccleſiaz
ᶜ dei: ᵈ ᵉ expugnabā ᶠ illā: ᵍ ʰ proficiebaz ꝯ
ⁱ in ʲ iudaiſmo ᵏ ſupra ˡ multos ᵐ coetaneos ꝯ
ⁿ meos ᵒ in ᵖ gñe ᑫ meo: ʳ abūdātius ꝯ ꝯ ꝯ
ˢ emulator ᵗ exiſtens ᵘ paternarum ᵛ mearuz
ʷ traditionū. ˣ Cū ʸ ät ᶻ placuit ᵃ ei ᵇ q ᶜ me ᵈ ſegre gauit ᵉ ex ᶠ vtero ᵍ matris ʰ mee ⁱ ʲ vocauit ꝯ
ᵏ p ˡ gratiam ᵐ ſuam: ⁿ vt ᵒ reuelaret: ꝯ ꝯ ꝯ
ᵖ filium ᑫ ſuum ʳ in ˢ me ᵗ vt ᵘ euangelizarem
ᵛ illū ʷ in ˣ gentibus: ʸ ᶻ tinuo ᵃ non ᵇ acquieui
ᶜ carni ᵈ ʲ ſanguini. ᵉ Neqz ᶠ veni ᵍ hieroſoly-
mā ʰ ad ⁱ anteceſſores ʲ meos ᵏ apoſtolos: ꝯ
ˡ ſed ᵐ abij ⁿ in ᵒ arabiam: ᵖ ʲ iterum ꝯ ꝯ
ᑫ reuerſus ʳ ſū ˢ damaſcū. ᵗ Deide ᵘ poſt ᵛ ānos
ʷ tres ˣ veni ʸ hieroſolymaz ᶻ videre ᵃ petrum
ᵇ ʲ manſi ᶜ apud ᵈ eū ᵉ diebus ᶠ quindecim. ꝯ
ᵍ Alium ʰ aūt ⁱ apoſtolorum ʲ vidi ᵏ neminē:
ˡ niſi ᵐ iacobum ⁿ fratrem ᵒ domini. ꝯ ꝯ
ᵖ Que ᑫ ät ʳ ſcribo ˢ vobis: ᵗ ecce ᵘ coram ᵛ deo

1.Co.15
Act.9
11.b.

ρ ὁπ ου ψεύδομαι. φ ἔπειτα β ἦλθον γ εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας. ω ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτέ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν, ἣν ποτὲ ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοί τὸν θεόν. Cap. 2.

ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱεροσόλυμα μετὰ βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ τίτον. ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοί ἕλλην ὢν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι, διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει. πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ συλλαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλά τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς πέτρος περιτομῆς. ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν. μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. ὅτε δὲ ἦλθε πέτρος εἰς ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν, ὅτε δὲ ἦλθον ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς, καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι, ὥστε βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων. εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν. ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί. εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χρι

ρ or non mentior. φ Deinde β veni in γ partes syriæ & cilicie. ω Eram autem ἀγνοούμενος ignotus facie ecclesijs ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας iudee: que erat ἐν in χριστῷ christo. Tantum ἀκούοντες auditu β hēbāt: ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτέ nos aliqñ: νῦν β nūc εὐαγγελίζεται fidē quā aliqñ ἐπόρθει expugnabat: ἐν in ἐμοὶ me ἐδόξαζον clarificabant τὸν deū. Cap. 2.

Deinde β post annos δεκατεσσάρων xiiii ἐτῶν iterū ascēdi β hierosolymā cū barnaba assumpto καὶ & tito. Ascēdi δὲ autem κατὰ ex revelationē: καὶ & posui cū illis εὐαγγέλιον euangeliū ὃ quod predico ἐν in ἔθνεσι gētibus. Seorsum δὲ autē τοῖς his δοκοῦσι quę videbant εἶναί aliqd eē: μήπως ne forte ἐν in κενὸν vacuū τρέχω currerē aut ἔδραμον cucurrissē. Sz neq; τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ mecū ἕλλην erat cū cēt gētilis ἠναγκάσθη compulsus περιτμηθῆναι circūcidi: διὰ sz propter παρεισάκτους subintroductos β falsos β frēs ψευδαδέλφους subintroierūt κατασκοπῆσαι explorare τὴν libertatē ἐλευθερίαν nostram ἣν quā ἔχομεν habem ἐν in χριστῷ ihesu: ἵνα vt ἡμᾶς nos ὑπ in seruitutē καταδουλώσωνται redigerēt. Quib οἷς neq; οὐδὲ ad horam πρὸς ὥραν cessim οὐδὲ subiectiōi: ἵνα vt ἡ veritas τοῦ euangelij εὐαγγελίου pmaneat διαμείνῃ apd πρὸς vos. Ab ἀπὸ his δὲ ãt δοκούντων q̄ videbant εἶναί β cē aliqd τι ales aliqñ ποτε fuerit οἵποτε nihil ἦσαν mea ἐμοὶ interest. De ὁ n. πρόσωπον psonā ἀνθρώπου hoīs θεὸς non λαμβάνει accipit. Mihi ἐμοὶ ei q̄ videbāt cē aliqd οἱ nihil β προσανέθεντο tulerunt: ἀλλά sed ἐναντίον cōtra ἰδόντες cum ὅτι vidissent πεπίστευμαι q̄ creditū est mihi β euangeliū τὸ prepucij: καθὼς sicut πέτρῳ petro περιτομῆς circūcisionis: ὁ qui γὰρ enim ἐνεργήσας opatus est petro εἰς in ἀποστολὴν apostolatū περιτομῆς circūcisiōis: ἐνήργησε opatus est καὶ & ἐμοὶ mihi εἰς iter τὰ gētes: γνόντες cū β cognouissēt χάριν gr̄az τὴν dātā ἐμοὶ mihi δοθεῖσάν iacob ἰάκωβος καὶ & κηφᾶς cephas καὶ & ἰωάννης iohannes οἱ q̄ videbāt στῦλοι colūne εἶναι: δεξιὰς dextras ἔδωκαν dederūt ἐμοὶ mihi καὶ & βαρνάβᾳ barnabe κοινωνίας societatis: ἵνα vt ἡμεῖς nos εἰς in gentes: αὐτοὶ ipsi δὲ ãt εἰς in τὴν circūcisionē: μόνον tm̄ vt τῶν pauperū πτωχῶν hoc ὃ ipz ἐμνήσθημεν memores essemus. ὃ Qđ ēt σπουδάσω sollicitꝰ fui ποιῆσαι facere. Cū ὅτε ãt δὲ veniss̄et petr ὁ ad ἀντιόχειαν antiochiam κατὰ in faciem πρόσωπον ei αὐτῷ β restiti: ὅτι q: κατεγνωσμένος reprehensibilis erat. Priꝰ πρὸ ei q̄ ἦλθόν venirēt τινὰς q dā ἀπὸ a iacobo: μετὰ cū τῶν gentibus ἐθνῶν edebat: συνήσθιεν cū ὅτε q ãt ἦλθον venissent: ὑπέστελλε subtrahebat καὶ & ἀφώριζεν segregabat ἑαυτόν se: φοβούμενος timēs τοὺς eos ἐκ q̄ ex περιτομῆς circūcisiōe erant. Et καὶ simulatiōi ei συνυπεκρίθησαν cōsenserūt αὐτῷ ceteri καὶ & οἱ iudei: ὥστε ita καὶ & βαρνάβας barnabas συναπήχθη duceret αὐτῶν ab eis τῇ illaz ὑποκρίσει simulationē. Sz cū δὲ vidissē ὅτε q̄ ὀρθοποδοῦσι nō recte πρὸς ambularent τὴν ad veritatem ἀλήθειαν euangelij: τοῦ εὐαγγελίου dixi εἶπον cephe τῷ κηφᾷ coram ἔμπροσθεν omnibus. Si εἰ tu σὺ cū ἰουδαῖος iude ὑπάρχων sis: ἐθνικῶς gētiliter καὶ & οὐκ nō ἰουδαϊκῶς iudaice: quō πῶς gētes cogis ἐθνῶν ἰουδαΐζειν iudaizare? Nos ἡμεῖς natura φύσει iudei καὶ & οὐκ nō ex ἐξ gētib ἐθνῶν peccatores. ἁμαρτωλοί Sciētes δὲ aūt ὅτι q̄ οὐ nō δικαιοῦται iustificat ἄνθρωπος homo ἐξ ex ἔργων operibus νόμου legis: ἐὰν nisi μὴ per διὰ fidem πίστεως ihesu ἰησοῦ χριστοῦ xp̄i. Et καὶ nos ἡμεῖς in εἰς χριστὸν christo ἰησοῦν iesu ἐπιστεύσαμεν credimus: ἵνα vt δικαιωθῶμεν iustificemur ἐκ ex πίστεως fide χριστοῦ christi

Roma. 2. b
Ephe. 6. b.
Col. 3. d.
Eleg. 10. c.
Jaco. 2. b.

στού ᶜκαι ᵈουκ ᶜεξ ᶠέργων ᵍμόμου. ʰΔιότι ᶦου ᵏΔι=
καιωθήσεται ᶦεξ ᵐέργων ᵍμόμου ᵒπάσα ᵖσάρξ, ᵠει
ʳΔε ˢζητούντες ᵗΔικαιωθήναι ᵘεμ ˣΧριστώ, ʸευρέθη
μεμ ᶦκαι ᵃαυτοί ᵇαμαρτωλοί, ᶜάρα ᵈΧριστός ᶜα=
μαρτίας ᶠΔιάκομος. ᵍμή ʰγέμοιτο. ᶦει ᵏγαρ ᶦα
ᵐκατέλυσα ᵘΤαύτα ᵒπάλιμ ᵖοικολομώ, ᵠπαρα
βάτημ ʳεμαυτόμ ˢσυμίστημι. ᵗεγώ ᵘγαρ ˣΔιά ʳμό=
μου ᶦμόμω ᵃαπέθαμομ, ᵇίμα ᶜθεώ ᵈζήσω. ᵉΧριστώ
ᶠσυμεσταύρωμαι. ᵍζω ʰΔέ ᶦουκέτι ᵏεγώ, ᶦζη ᵐΔε
ᵘεμ ᵒεμοί ᵖΧριστός ᵠοʳΔε ˢμυμ ᵗζω ᵘεμ ˣσαρκί, ʸεμ ᶦπί
στει ᵃζω Τη Του ᵇυιού Του ᶜθεού Του ᵈαγαπή=
σαμτος ᵉμε, ᶠκαι ᵍπαραλόμτος ʰεαυτόμ ᶦυπέρ ᵏε=
μού. ᶦουκ ᵐαθετώ Τημ ᵘΧάριμ Του ᵒθεού. ᵖει ᵠγαρ
ʳΔιά ˢμόμου ᵗΔικαιοσύμη, ᵘάρα ˣΧριστός ʸΔωρε
άμ ᶦαπέθαμεμ. Cap.3.

ᵇαμόητοι ᶜγάλαται, ᵈΤις ᵉυμάς ᶠεβάσκημεμ
ᵍαληθείᾳ ʰμη ᶦπείθεσθαι, ᵏοίς ᶦκατ ᵐοφθαλ=
μούς ᵘιησούς ᵒΧριστός ᵖπροεγράφη, ᵠεμ ʳυμίμ ˢέ
σταυρωμένος. ᵗΤούτο ᵘμόμομ ˣθέλω ʸμαθείμ
ᶦαφ ᵃυμών ᵇεξ ᶜέργων ᵈμόμου Το ᵉπμεύμα ᶠέλά=
βετε ᵍη ʰεξ ᶦακοής ᵏπίστεως. ᶦούτως ᵐαμόητοί ᵘε=
στέ, ᵒεναρξάμενοι ᵖπμεύματι, ᵠμυμ ʳσαρκί ˢεπιτε
λείσθε. ᵗΤοσαύτα ᵘεπάθετε ˣεική ʸείγε ᶦεική. Ο ᵃουμ
ᵇεπιχορηγών ᶜυμίμ Το ᵈπμεύμα ᵉκαι ᶠεμεργών
ᵍΔυμάμεις ʰεμ ᶦυμίμ, ᵏεξ ᶦέργων ᵐμόμου ᵘη ᵒεξ ᵖα=
κοής ᵠπίστεως, ʳκαθώς ˢαβραάμ ᵗεπίστευσε Τω
ᵘθεώ ˣκαι ʸελογίσθη ᶦαυτώ ᵃεις ᵇΔικαιοσύμημ. ᶜγι
μώσκετε ᵈάρα ᵉότι ᶠοι ᵍεκ ʰπίστεως ᶦούτοι ᵏεισίμ ᶦυ
ιοί ᵐαβραάμ. ᵘπροϊΔούσα ᵒΔε Η ᵖγραφή ᵠότι ʳεκ
ˢπίστεως ᵗΔικαιοί ᵘτα ᵃέθμη Ο ᵇθεός, ᶜπροευημγε
λίσατο Τω ᵈαβραάμ, ᵉότι ᶠεμευλογηθήσομται
ᵍεμ ʰσοι ᶦπάμτα Τα ᵏέθμη. ᶦώστε ʰ οι ᶦεκ ᵏπίστεως
ᶦευλογούμται ᵐσυμ Τω ᵘπιστώ ᵒαβραάμ. ᵖόσοι
ᵠγαρ ʳεξ ˢέργων ᵗμόμου ᵘεισίμ, ˣυπό ʸκατάραμ ᶦει=
σίμ. ᵃγέγραπται ᵇγαρ, ᶜεπικατάρατος ᵈπας ᵉος
ᶠουκ ᵍεμμέμει, ʰεμ ᶦπάσι Τοις ᵏγεγραμμένοις ᶦεμ
Τω ᵐβιβλίω Του ᵘμόμου Του ᵒποιήσαι ᵖαυτά.
ᵠότι ʳΔε ˢεμ Τω ᵗμόμω ᵘουΔείς ˣΔικαιούται ʸπαρά
Τω θεώ, ᵃΔήλομ ᵇότι Ο ᶜΔίκαιος ᵈεκ ᵉπίστεως ᶠζή=
σεται. Ο ᵍΔε ʰμόμος ᶦουκ ᵏεστίμ ᶦεκ ᵐπίστεως, ᵘαλ
λ Ο ᵒποιήσας ᵖαυτά ᵠάμθρωπος ʳζήσεται ˢεμ ᵗαυ
τοίς. ᵘΧριστός ʸημάς ᶦεξηγόρασεμ ᵃεκ Της ᵇκατά=
ρας Του ᶜμόμου ᵈγιμόμενος ᵉυπέρ ᶠημών ᵍκατά=
ρα. ʰγέγραπται ᶦγαρ. ᵏεπικατάρατος ˡπας Ο ᵐκρε
μάμενος ᵒεπί ᵖξύλου, ᵠίμα ʳεις Τα ˢέθμη Η ᵗευλο=
γία Του ᵘαβραάμ ᵛγέμηται ᵚεμ ˣΧριστώ ʸιησού, ᶦί
μα Τημ ᵃεπαγγελίαμ Του ᵇπμεύματος ᶜλάβω=
μεμ ᵈΔιά Της ᵉπίστεως. ᶠκατά ᵍάμθρωπομ ʰλέγω
ᶦόμως ᵏαμθρώπου ˡκεκυρωμένημ ᵐΔιαθήκημ ᵘου
Δείς ᵒαθετεί ᵖη ᵠεπιΔιατάσσεται. Τω ʳΔε ˢαβραάμ
ᵗερρέθησαμ αι ᵘεπαγγελίαι ˣκαι Τω ʸσπέρματι
ᶦαυτού. ᵃου ᵇλέγει Τοις ᶜσπέρμασιμ ᵈως ᵉεπί ᶠπο
λλών ᵍαλλ ʰως εφ ᶦενός ᵏκαι Τω ˡσπέρματι ᵐος ᵘε

ᶜτ ᵈπῶ ᵉex ᶠopibus ᵍlegis. ʰ℘ropter ᵇquod
ᶦex ᵐopib⁹ ᵘlegis ᶦnō ᵏiuſtificabit ᵒois ᵖcaro.
ᵠ℘d⁹ ſi ᵘq̄rētes ᵗiuſtificari ᵘin ˣxp̄o: ʸinēti ᶦſu
mus ᵗa ᵃipſi ᵇpctōres: ᶜnūquid ᵈxp̄s ᵉpeccati
ᶠminiſter eſt: ᵍ℘bſit. ʰSi ᵏenim ᶦque ꝏ ꝏ
ᵐdeſtruxi ᵒitez ᵘ hec ᵖreedifico: ᵠp̄uaricato=
rem ʳme ˢconſtituo. ᵗEgo ᵘenim ʸper ᶦlegem
ᶦlegi ᵃmortuus ᵇſuz: ᵇvt ᶜdeo ᵈviuā. ᵉChriſto
ᶠp̄fix⁹ ᶦſū ᵍcruci. ʰ℘liuo ᵇāt ᶦiā ᶦnō ᵏego: ᶦviuit
ᵐvo ᵘi ᵒme ᵖxp̄s. ᵠ℘d⁹ ʳāt ˢnūc ᵗviuo ᵘin ᵛcar
ᵃviuo ᵇfilij ᶜdei ᵈqui ᵉdilexit ꝏ me: ᶠin ᵍfide
ʰme ᶦet ᵏtradidit ˡſemꝑſuz ᵐp̄o ⁿme. ꝏꝏꝏ
ᵒ℘on ᵖabijcio ᵠgr̄am ʳdei. ˢ℘i ᵗenim ꝏ
ᵘper ᵛlegem ʷiuſtitia: ˣergo ʸgratis ᶦchriſtus
ᵃmortuus ᵇeſt. Cap.3.

ᵇ℘inſenſati ᶜgalate: ᵈq̄s ᵉvos ᶠfaſcina=
uit ᵍnō ʰobedire ᶦveritati: ᵏ℘ñ ˡquoꝝ
ᵐoculos ᵒxp̄s ᵘieſus ᵖ℘ſcript⁹ ᵠeſt: ʳet ˢin ᵗvo
bis ᵘcrucifix⁹. ᵛ℘oc ʷſolū ˣa ʸvob ᶦvolo ᵃdi
ſcere: ᵇex ᶜoperibus ᵈlegis ᵉſp̄ūm ᶠaccepiſtis
ᵍan ʰex ᶦauditu ᵏfidei: ˡSic ᵐſtulti ⁿeſtis
ᵒſp̄ū ᵖceperitis: ᵠnūc ʳcarne ˢconſummamini.
ᵗTanta ᵘpaſſi ᵛeſtis ˣſine ʸcā: ᶦſi tū ᵃſine ᵇcā.
ᶜ℘ui ᵈergo ᵉtribuit ᶠvobis ᵍſp̄ūz ʰet ᶦoperatur
ᵏvirtutes ˡin ᵐvobiz: ⁿex ᵒopibus ᵖlegis ᵠau
ʳex ˢauditu ᵗfidei: ᵘSicut ſcriptū ẽ. ᵛ℘braā
ʷcredidit ˣdo ʸet reputatū ᶦe illi ᵃad ᵇiuſtitiā.
ᶜCognoſcite ᵈergo ᵉqui ᶠq̄ ᵍex ʰfide ſūt: ᶦhi ᵏſt
ˡfilij ᵐabrae. ⁿ℘ꝛouidēs ᵒāt ᵖſcriptura ᵠq̄ ʳex
ˢfide ᵗiuſtificat ᵘgentes ᵛdeus: ʷpreñciauit
ˣabrae ʸquia ᶦbenedicentur ꝏꝏꝏ
ᵃin ᵇte ᶜoēs ᵈgentes. ᵉ℘gitur ᶠq̄ ᵍex ʰfide ſunt:
ᶦbn̄dicentur ᵐcuz ⁿfideli ᵒabrāā. ᵖ℘uicunqz
ᵠei ʳex ˢopib⁹ ᵗlegis ᵘſūt: ᵛſub ʷmaledicto ˣſt.
ʸ℘criptū ᶦeſt ᵃei. ᵇ℘aledictus ᶜomnis ᵈqui
ᵉnō ᶠm̄ſerit ᵍin ʰoib⁹ ᶦque ᵏſcripta ˡſunt ᵐin
ⁿlibro ᵒlegis ᵖvt ᵠfaciat ʳea. ꝏꝏꝏꝏ
ᵠ℘ñ ʳāt ˢin ᵗlege ᵘnemo ᵛiuſtificatur ʷapud
ˣdeū: ʸmanifeſtū eſt ᵃq̄ ᵇiuſt⁹ ᶜex ᵈfide ᵉviuet
ᶠ℘ lex ᵍautez ʰnon ᶦeſt ᵏex ˡfide: ᵐſed ꝏꝏꝏ
ⁿqui ᵒfecerit ᵖea ʳviuet ˢin ᵗillis. ꝏꝏꝏ
ᵘ℘hriſtus ᵛnos ʷredemit ˣde ʸmaledicto ꝏ
ᶦlegis: ᵃfactus ᵇpro ᶜnobis ᵈmaledictuz. ꝏ
ᵉ℘ꝛ ᶠſcriptū ᵍeſt. ʰ℘aledict⁹ ᶦois ᵏq̄ ˡpēdet
ᵐin ⁿligno: ᵒvt ᵖin ᵠgentibus ʳbenedictio ꝏ
ˢabrae ᵗfieret ᵘin ᵛchriſto ʷieſu ˣvt ꝏꝏ
ʸpollicitationez ᶦſp̄ūs ᵃaccipiamus ꝏꝏ
ᵇp ᶜfidem. ᵈ℘ratres ᵉm̄ ᶠhominez ᵍdico: ꝏ
ʰtā ᶦhominis ᵏp̄firmatū ˡteſtamentū ᵐnemo
ⁿſpernit ᵒaut ᵠſuperordinat. ʳ℘brae ꝏ
ˢdicte ᵗſunt ᵘpromiſſiones ᵛet ʷſemini ꝏ
ˣeius. ʸ℘ō ᵇdicit ᶜſeminib⁹ ᵈquaſi ᵉi ᶠmul
tis ᵍſed ʰq̄ſi ᶦin ᵏvno: ˡ ᵐſemini tuo ⁿqui ᵒeſt

Gene.
Roma
Jaco.

Gene.

Deute.

Ebad
Ro.ix
Hebr.

Deu.

Hebr.

στί χριστός. τοῦτο δέ λέγω διαθήκην προκεκυ
ρωμένην ὑπό τοῦ θεοῦ εἰς χριστόν, ὁ μετά ἔτη
τετρακόσια καί τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ
ἀκυροῖ εἰς τό καταργῆσαι τήν ἐπαγγελίαν. εἰ
γάρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγε
λίας. τῷ δέ ἀβραάμ δι ἐπαγγελίας κεχάρισται
ὁ θεός. τί οὖν ὁ νόμος τῶν παραβάσεων χά
ριν προσετέθη, ἀχρις οὗ ἔλθῃ τό σπέρμα ὡ ἐπή
γγελται διαταγείς δι ἀγγέλων ἐν χειρί μεσί
του. ὁ δέ μεσίτης ἑνός οὐκ ἔστιν, ὁ δέ θεός εἷς
ἐστίν. ὁ οὖν νόμος κατά τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ
θεοῦ. μή γένοιτο. εἰ γάρ ἐδόθη νόμος ὁ δυ
άμενος ζωοποιῆσαι ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαι
οσύνη. ἀλλά συνέκλεισεν ἡ γραφή τά πάντα ὑπό
ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ
χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. πρό τοῦ δέ ἐλ
θεῖν τήν πίστιν ὑπό νόμον ἐφρουρούμεθα, συν
κεκλεισμένοι εἰς τήν μέλλουσαν πίστιν ἀποκα
λυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγός ἡμῶν γέ
γονεν εἰς χριστόν ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν.
ἐλθούσης δέ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπό παιδαγω
γόν ἐσμεν. πάντες γάρ υἱοί θεοῦ ἐστε διά τῆς πίστε
ως ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ὅσοι γάρ εἰς χριστόν ἐβα
πτίσθητε χριστόν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι ἰουδαί
ος οὐδέ ἕλλην οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος,
οὐκ ἔνι ἄρσεν καί θῆλυ. πάντες γάρ ὑμεῖς εἷς ἐ
στέ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. εἰ δέ ὑμεῖς χριστοῦ, ἄρα
τοῦ ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ κατ ἐπαγγελίαν κλη

Λέγω δέ, ἐφ ὅσον χρόνον La.4. νόμοι.
ὁ κληρονόμος μήπος ἐστίν, οὐδέν διαφέρει
δούλου κύριος πάντων ὤν, ἀλλά ὑπό ἐπιτρό
πους ἐστί καί οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
τοῦ πατρός. οὕτως καί ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν μήποι ὑ
πό τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδουλωμέ
νοι. ὅτε δέ ἦλθεν τό πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐ
ξαπέστειλεν ὁ θεός τόν υἱόν αὐτοῦ γενόμενον
ἐκ γυναικός γενόμενον ὑπό νόμον, ἵνα τούς
ὑπό νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τήν υἱοθεσίαν ἀπολ
άβωμεν. ὅτε δέ ἐστέ υἱοί ἐξαπέστειλεν ὁ θεός
τό πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τάς καρδίας ὑ
μῶν κράζον αββά ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ
δοῦλος ἀλλά υἱός εἰ δέ υἱός καί κληρονόμος
θεοῦ διά χριστοῦ. ἀλλά τότε μέν οὐκ εἰδό
τες θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς μή φύσει οὖσι θε
οῖς. νυνί δέ γνόντες θεόν μᾶλλον δέ γνωσθέν
τες ὑπό θεοῦ πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπί τά ἀσ
θενῆ καί πτωχά στοιχεῖα οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλ
εύειν θέλετε. ἡμέρας παρατηρεῖσθε καί μῆνας
καί καιρούς καί ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μή
πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγώ ὅ
τι κἀγώ ὡς ὑμεῖς. ἀδελφοί δέομαι ὑμῶν οὐ
δέν με ἠδικήσατε. οἴδατε δέ ὅτι δι ἀσθένειαν
τῆς σαρκός εὐηγγελισάμην ὑμῖν τό πρότερον,
καί τόν πειρασμόν μου τόν ἐν τῇ σαρκί μου
οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδέ ἐξεπτύσατε, ἀλλ ὡς ἄ
γγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με ὡς χριστόν ἰησοῦν.

χρν. quod autem dico: testamentū confirmatū
a deo: quod post quadringentos et triginta
annos facta est lex: non irritum facit
ad euacuandā promissionē. Nam si ex
lege hereditas: iam non ex promissione.
Abrae autem per repromissionē donauit
deus. Quid igit lex propter trāsgres
sionē posita est: donec veniret semē cui
promiserat: ordinata per angelos in manu
mediatoris. Mediator autem unius non est:
deus autem unus est. Lex ergo aduersus pmis
sa dei: Absit. Si data esset lex que
posset viuificare: vere ex lege esset iusti
tia. Sed conclusit scriptura omnia sub
pctō: vt promissio ex fide ihesu xpi da
ret credentib. Venit aūt fides: venimus
sub lege custodiebamur: conclusi
in eam fidem que reuelanda erat. Itaque lex pedagogus noster
fuit in christo: vt ex fide iustificemur.
At vbi venit fides: iam non sumus sub
pedagogo. Omes enim filij dei estis per fidem
in xpo ihesu. Quicūque enim in xpo ba Roma .6.a
ptizati estis: xpm induistis. Non est iudeus
neque grecus: non est seruus neque liber:
non est masculus neque femina. Omes enim vos
vnū estis in xpo ihesu. Si aūt vos xpi:
ergo semen abrae estis: secundum promissionem

Dico autem. Quam La.4. heredes.
diu parvulus est: nihil differt a seruo cum sit dñus omnium:
sed sub tutoribus et actoribus est vsque ad pfinitū patris.
Ita et nos cum essemus pueri sub
elementis mundi eramus seruientes.
At vbi venit plenitudo temporis misit 1.Thi .1.b.
deus filium suum factum ex muliere factū sub lege:
vt eos qui sub lege erat redimeret: vt adoptionem
filios reciperemus. Quoniam aūt estis filij dei:
misit deus spūm filij sui in corda vestra
clamantē abba pater. Itaque iam non est
seruus: sed filius. Si autem filius et heres
per deum. Sed tunc quidem ignorantes
deum his qui natura non sunt dij seruiebatis.
Nunc aūt cum cognoueritis deum: imo co
gniti sitis a deo: quomodo conuertimini iterū
ad infirma et egena elementa quibus denuo
seruire vultis: Dies obseruatis et menses et tempora et annos. Timeo vos ne
forte sine causa laborauerim in vobis. Estote
sicut ego: quia et ego sicut vos. Fres obse
cro vos: nihil me lesistis. Scitis aūt quoniam per
infirmitatem carnis euangelizaui vobis iam
dudum: et tentationem meam in carne mea
non spreuistis neque respuistis: sed sicut
angelum dei excepistis me sicut xpm ihesum.

Τις ουν η μ/ο μακαρισμός υμών. μαρτυρώ γαρ
υμίν ότι ει δυνατόν, τους οφθαλμούς υμών
εξορύξαντες αν εδώκατε μοι. ώστε εχθρός υ=
μων γέγονα αληθεύων υμίν. ζηλούσιν υμάς
ου καλώς αλλά εκκλείσαι υμάς θέλουσιν ίνα
αυτούς ζηλούσθε. καλόν δε το ζηλούσθαι εν
καλώ πάντοτε, και μη μόνον εν τω παρείναι
με προς υμάς. τεκνία μου ους πάλιν ωδίνω
άχρις ου μορφωθή Χριστός εν υμίν. ήθελον
δε παρείναι προς υμάς άρτι και αλλάξαι την
φωνήν μου, ότι απορούμαι εν υμίν. λέγετε
μοι οι υπό νόμον θέλοντες είναι, τον νόμον
ουκ ακούετε. γέγραπται γαρ ότι Αβραάμ δύο
υιούς έσχεν, ένα εκ της παιδίσκης, και ένα εκ
της ελευθέρας. και ο μεν εκ της παιδίσκης κα
τά σάρκα γεγέννηται, ο δε εκ της ελευθέρας δι
ά της επαγγελίας, άτινά εστίν αλληγορούμε
να. αύται γαρ εισίν αι δύο διαθήκαι. μία μεν
από όρους σινά εις δουλείαν γεννώσα ήτις εσ
τίν αγάρ. το γαρ αγάρ σινά όρος εστίν εν τη α
ραβία, συστοιχεί δε τη νυν ιερουσαλήμ. δουλεύει δε μετά των τέκνων αυτής. η δε άνω ιε
ρουσαλήμ ελευθέρα εστίν, ήτις εστίν μήτηρ
πάντων ημών. γέγραπται γαρ. ευφράνθητι
στείρα η ου τίκτουσα, ρήξον και βόησον η ουκ
ωδίνουσα, ότι πολλά τα τέκνα της ερήμου
μάλλον ή της εχούσης τον άνδρα. ημείς δε
αδελφοί κατά ισαάκ επαγγελίας τέκνα εσμέν
αλλ ώσπερ τότε ο κατά σάρκα γεννηθείς εδί
ωκε τον κατά πνεύμα, ούτως και νυν. αλλά τι
λέγει η γραφή. έκβαλε την παιδίσκην και τον
υιόν αυτής, ου γαρ μη κληρονομήσει ο υιός
της παιδίσκης μετά του υιού της ελευθέρας. ά
ρα αδελφοί ουκ εσμέν παιδίσκης τέκνα αλλά
της ελευθέρας. τη ελευθερία ουν η Χριστός η
μας ηλευθέρωσεν. στήκετε και μη Cap. 5.
πάλιν ζυγώ δουλείας ενέχεσθε. ίδε εγώ
παύλος λέγω υμίν ότι εάν περιτέμνησθε Χρι
στός υμάς ουδέν ωφελήσει. μαρτύρομαι δε
πάλιν παντί ανθρώπω περιτεμνομένω, ότι ο
φειλέτης εστίν όλον τον νόμον ποιήσας. κατη
ργήθητε από του Χριστού. οίτινες εν νόμω δι
καιούσθε, της χάριτος εξεπέσατε. ημείς γαρ
πνεύματι εκ πίστεως ελπίδα δικαιοσύνης α
πεκδεχόμεθα. εν γαρ Χριστώ Ιησού ούτε περι
τομή τι ισχύει ούτε ακροβυστία, αλλά πίστις
δι αγάπης ενεργουμένη. ετρέχετε καλώς. τις υ
μάς ενέκοψε τη αληθεία μη πείθεσθαι. η πεισ=
μονή ουκ εκ του καλούντος υμάς. μικρά ζύμη
όλον φυράμα ζημιοί. εγώ πέποιθα εις υμάς
εν κυρίω ότι ουδέν άλλο φρονήσετε. ο δε τα=
ράσσων υμάς βαστάσει το κρίμα όστις αν η. ε
γώ δε αδελφοί ει περιτομήν έτι κηρύσσω, τι
έτι διώκομαι, άρα κατήργηται το σκάνδαλον
του σταυρού. όφελον και αποκόψωνται οι α
ναστατούντες υμάς. υμείς γαρ επ ελευθερία εκ
λήθητε αδελφοί μόνον μη την ελευθερίαν εις α

Ubi ergo beatitudo vra. Testimoniū ei
phibeo vobi qr si fieri possz oculos vros
eruisset zt dedisset mihi. Ergo inimicꝰ
vobis factꝰ sū vez dicēs vobi. Emu
lant vos nō bñ: sz excludere vos volūt:
vt illos emulemini. Bonū ãt emulami
ni in bono semper: t nō tm cū presēs
sum apud vos. Filioli mei quos iterū
parturio donec formet xps i vobi. Vel
lē ãt ee apud vos modo t mutare vocē
meā: qm confundor in vbis. Dicite
mihi qui sub lege vultis esse: legem
nō legisti? Scriptū ē enim: qm abraā duos filios habuit: vnū de ancilla t vnū
libera. Sed qui de ancilla secundū
carnē natus est: qui aūt de libera per
repromissionē: q sūt p allegoriā dicta.
Hec enim sūt duo testamēta. Unū quidez
in mōte sina in seruitutē generās: q ē
agar. Sina enim mōs est in arabia q
cognominatus est nunc est hierl: t seruit
cū filijs suis. Illa ãt q sursum est hierl
libera est: que est mater omnium
nostra. Scriptum est enim. Letare ste
rilis q nō parias: erumpe t clama q nō
parturis: quia multi filij deserte
magis quā ei q habz virum. Nos autem
fres sm isaac promissionis filij sumus.
Sed sicut tunc is qui secundū carnē natus erat
persequebat eū q sm spūm: ita et nunc. Sz quid
dicit scriptura. Ejice ancillam et
filium eius: non enim erit hereꝫ filius
ancille cum filio libere. Itaqz fratres
non sumus ancille filij sed
libere: q libertate nos xps liberauit.
State et nolite Cap. 5.
iterū iugo seruitutis detineri. Ecce e
go paul dico vobis: quia si circūcida
mini xps vobis nihil pderit. Testificor
ãt rursus oi homi circūcidēti se: quia de
bitor ē vniuersē legis faciēde. Euacuati
estis a xpo: qui in lege iustificamini: a
gra excidistis. Nos ei spū ex fide spez
iustitie expectamus. Nā i xpo iesu ne
qz circūcisio aliqd valet neqz p̄putiū: sz
fides q per charitatē operat. Currebatis bñ
quis vos impediuit veritati nō obedire?
Hec persuasio nō ex eo
qui vocat vos. Modicū fermētū totā maſ
sam corrūpit. Ego confido in vobis in dño
nihil aliud sapietis. Qui ãt conturbat vos
portabit iudiciū: quicūqz ille. Ego ãt
frēs si circūcisionē adhuc pdico: quid ad
huc persecutionez patior? Ergo euacuatū ē
scādalū crucis. Utinā abscidãt q vos cō
turbāt. Vos enim in libertatē vocati estis
fratres: tm ne libertatem in occasionez

Gene.

Gal.3
Esaie.
Luce.

Gene.

1.Cor

φορωήμ/Τη[r]σαρκί[q]αλλά[r]λιά/Της[e]αγάπης [t]δου
λεύετε[u]αλλήλοις./ο[r]γαρ[r]πας'μόμος[e]εμ[b]ερί[c]λό
γω[o]πληρούται,[c]εμ/Τω[r]αγαπήσεις/Τομ[g]πλησίομ
[b]σου[r]ως[k]εαυτόμ.[l]ει[m]δε[u]αλλήλους[o]δάκνετε[p]και
[q]κατεσθίετε,[r]βλέπετε[u]μήπω[r]υπ[u]αλλήλων[r]αμα
λωθήτε.[r]λέγω'δε[g]πνεύματι[b]περιπατείτε,[c]και[o]ε
πιθυμίαμ[c]σαρκός[r]ου μή[g]τελέσητε./η[b]γαρ[r]σαρξ
[k]επιθυμεί[l]κατά/Του[m]πνεύματος/Το[u]δε[o]πνεύμα
[p]κατά/Της[q]σαρκός.[r]Ταύτα[o]δε[c]αντίκειται [u]αλ=
λήλοις, [x]ίμα[r]μη[r]α[a][m]θέλητε[c]Ταύτα[o]ποιήτε.[c]ει
[r]δε[g]πνεύματι[h]άγεσθε[l]ουκ[k]εστέ[l]από[m]μόμου[u]φα
μερά[o]δε[p]εστί/Τα[q]έργα/της[r]σαρκός,[s]άτιμα[c]εστί
[u]μοιχεία,[r]πορνία,[r]ακαθαρσία,[r]ασέλγεια,[s]ειδω
λολατρία,[b]φαρμακία,[c]έχθραι,[o]έρεις,[c]ζήλοι[l]θυ
μοί,[g]εριθείαι,[h]διχοστασίαι,[l]αιρεσεις,[k]φθόμοι,
[l]φόμοι,[m]μέθαι,[u]κώμοι,[u]και/Τα[o]όμοια[p]Τούτοις.
[q]άπερ[r]λέγω[q]υμίμ[r]καθώς[u]και[x]προείπομ,[r]ότι/οι
/Τα[r]Τοιαύτα[s]πράσσομτες[b]βασιλείαμ[c]θεού [o]ου
[c]κληρομομήσουσιμ./ο[r]δε[g]καρπός/Του[b]πνεύμα
τος[l]εστίμ[k]αγάπη,[l]Χαρά,[m]ειρήμη,[u]μακροθυμία
[o]χρηστότης,[p]αγαθωσύμη,[q]πίστις,[r]πραότης,[s]ε
γκράτεια.[r]κατά/Τωμ[u]Τοιούτωμ[r]ουκ[r]εστίμ[l]μό
μος.[q]οι[b]δε/Του[c]Χριστού/Τημ[o]σάρκα[c]εσταύρω
σαμ[r]συμ/Τοις[g]παθήμασιμ[b]και/Ταις[l]επιθυμίαις.
[s]ι[b]ζώμεμ[c]πνεύματι,[o]πνεύματι[c]και Cap. 6.
[r]στιχούμεμ.[g]μη[b]γεμώμεθα[l]κεμόλοξοι[k]αλ
λήλους[l]προσκαλούμεμοι,[m]αλλήλοις[u]φθο=
μούμτες,[o]αλελφοί[p]εάμ[q]και[r]προσλημθή[s]άμθρω
πος[e]μ[u]Τιμί[r]παραπτώματι,[r]υμείς/οι[l]πνευματι
κοί[s]καταρτίζετε/Τομ[b]Τοιούτομ[c]εμ[o]πνεύματι
[r]πραότητος,[r]σκοπώμ[g]σεαυτόμ[b]μη[l]και[k]συ[l]πει=
ρασθής.[m]αλλήλωμ/Τα[u]βάρη[o]βαστάζετε[p]και[q]ού
τως[r]αμαπληρώσατε/Τομ[g]μόμομ[r]Χριστού.[u]ει
[x]γαρ[r]δοκεί[l]Τις[e]είμαι[b]Τι[c]μηδεμ[o]ωμ,[c]εαυτόμ[r]φρε
μαπατά./Το[g]δε[b]έργομ[l]εαυτού[k]δοκιμαζέτω[l]εκα
στος,[m]και[u]Τότε[o]εις[p]εαυτόμ[q]μόμομ/Το[r]καύχημα
[s]έξει[l]και[u]ουκ[x]εις/Τομ[r]έτερομ.[l]έκαστος[a]γαρ/Το[b]ί
διομ[c]φορτίομ[o]βαστάσει.[c]κοιμωρείτω[r]δε/ο[g]κα=
τηχούμεμος/Τομ[b]λόγομ/τω[l]κατηχούμτι[k]εμ[l]πά
σιμ[m]αγαθοίς.[u]μη[o]πλαμάσθε,[p]θεός[q]ου[r]μυκτηρί
ζεται.[g]ο[r]γαρ[u]εάμ[x]σπείρη[r]άμθρωπος/Τούτο[u]και
[b]θερίσει.[c]ότι/ο[o]σπείρωμ[r]εις/Τημ[r]σάρκα[g]εαυτού,
[b]εκ/της[l]σαρκός[k]θερίσει[l]φθοράμ./ο[m]δε[u]σπείρωμ
[o]εις/Το[p]πνεύμα,[q]εκ/Του[r]πνεύματος[u]θερίσει[r]ζω
ήμ[u]αιώμιομ./Το[r]δε[r]καλόμ[l]ποιούμτες[s]μη[b]εκκα=
κώμεμ,[c]καιρώ[o]γαρ[r]ιδίω[r]θερίσομεμ[g]μη[b]εκλυ=
ομεμοι[l]άρα[k]ουμ[l]ως[m]καιρόμ[u]έχομεμ[o]εργαζώμε
θα/Το[p]αγαθόμ[q]προς[r]πάμτας[s]μάλιστα[r]δε[u]προς
/Τους[r]οικείους/Της[r]πίστεως.[l]ίδετε[s]πηλίκοις[b]υ
μίμ[c]γράμμασιμ[o]έγραψα/τη[c]εμή[r]χειρί.[g]όσοι
[b]θέλουσιμ[l]ευπροσωπήσαι[k]εμ[l]σαρκί[m]ούτοι[u]αμα
γκάζουσιμ[o]υμάς[p]περιτέμμεσθαι,[q]μόμομ[r]ίμα[s]μη
/Τω[r]σταυρώ/Του[u]Χριστού[x]διώκωμται.[r]ουδέ
[r]γαρ/οι[s]περιτετμημέμοι[b]αυτοί[c]μόμομ[o]φυλάσ
σουσιμ,[c]αλλά[r]θέλουσιμ[g]υμάς[b]περιτέμμεσθαι,

dctis[r]carnis:[q]ſ̄z̄[p]charitatẽ ſpūs[r]ſeruite
[u]inuicẽ.[r]Ois[r]eñ'lex[s]in[b]vno[c]ſermone ꝯ
[o]impletur:[r]diliges[g]proximum ꝯꝯꝯ
[b]tuū[ſ]ic[k]teipſuz.[m] Qđ[l]ſi[m]inuicẽ[o]mordetj[p]ꝛ
[q]comeditis:[r]videte[s]ne[r]ab[u]inuicẽ[x]ꝓſuma=
mini.[r]Dico'ãt ī xp̄o:[s]ſpū[b]ambulate:[c]ꝛ[o]đ
ſideria[c]carnis[r]non[g]pficietis.[l]Caro[b]enim
[k]ꝓcupiſcit[l]aduerſus[m]ſpūm:[o]ſpiritus[u]aūt
[p]aduerſus[q]carnẽ.[r]Hec[c]ei[u]ſibiinicẽ[r]aduer
ſant:[r]vt[r]nó'q̄cūqz[b]vultj[c]illa[o]faciatj.[r]Qđ
[r]ſi[g]ſpū[b]ducemini[l]nó[k]eſtis[l]ſub[m]lege.[u]Ma
nifeſta[p]ſunt[o]aūt[q]opa[r]carnj:[o]q̄[r]ſunt[r]formi
catio:[r]īmūditia:[r]ipudicitia:luxuria:[s]ido
lo[l]ſeruitꝰ:[b]veneficia:[c]inimicitie:[o]ꝓtẽtões:
[c]emulatiões:[r]ire:[g]rixe:[b]diſſẽſiões:[l]ſecte:[k]ī
uidie:[l]homicidia:[m]ebrietates:[u]ꝓmeſſatio
nes:[u]ꝛ[p]his[o]ſilia.[q]Que[r]p̄dico[o]vobj[r]ſic[s]p̄
dixi:[r]qm'[q]talia[s]agūt[b]regnū[c]dei[o]non ꝯ
[c]ꝓſſur.[c]Fructus[r]aūt[b]ſpūs[l]eſt[k]charitas:
[l]gaudiū:[m]pax:[u]patiẽtia:[o]benignitas:[p]bõi
tas:[q]lõganimitas:[r]mãſuetudo:[s]fides:[o]mo
deſtia:[c]ſtinẽtia:caſtitas.[r]Aduerſus[u]hmõi
[x]nõ[r]ẽ[r]lex.[s]Qui[b]ãt ſũt[c]xp̄i[o]carnẽ ſuã[c]cruci
fixerũt[r]cũ[r]vitijs[b]ꝛ[c]ꝓcupiſcentijs. Cap. 6.
[s]J[c]ſpū[b]viuim[l]:[o]ſpū[c]glie[r]cupidi[r]iui
ambulem[l].[s]Mõ[b]efficiamur[l]inanis
cem[l]prouocantes:[m]inuicem[u]inuidentes.
[o]Frẽs[q]ꝛ[p]ſi[r]preoccupatus[r]fuerit[u]homo ꝯ
[r]in[u]aliquo[r]delicto:[r]vos qui[r]ſpuales eſtis
[b]huiuſmodi[s]inſtruite[c]in[o]ſpiritu ꝯꝯꝯ
[r]lenitatis:[r]cõſiderãs[g]teipſũ[b]ne[l]ꝛ[k]tu[l]tẽpte
ris.[m]Alter[m]alteri[l][u]onera[o]portate:[p]ꝛ[q]ſic
[r]adimplebitis[o]legem[c]chriſti.[c]Nam[u]ſi ꝯ
[r]q̄s[r]exiſtimat ſe[b]aliq̄d[s]eẽ[o]cũ[c]nihil[o]ſit:[r]ipe
[r]ſe[r]ſeducit.[b]Opꝰ[g]aūt[r]ſuum[k]ꝓbet[l]vnuſq̄ſ=
q̄z[m]ꝛ[u]ſic[o]in[p]ſemetipſo[q]tñ[r]gloriam ꝯꝯ
[q]hẽbit:[r]ꝛ[u]nõ[i][r]altero.[r]Vnuſq̄ſq̄z[g]ei[c]onus
[b]ſuū[o]portabit.[c]Cõicet[r]ãt[g]is[q]q[g]catheticzat
[b]verbo[l]ei[l]q̄[r]ſe[l]catheticzat[k]in[l]omnibus ꝯ
[m]bonis.[u]Nolite[o]errare;[p]deus[q]nõ[r]irridet.
[o]Que[c]ei[r]ſeminauerit[r]hõ:[r]hec[g]ꝛ ꝯꝯꝯ
[b]metet.[c]Qñ[o]qui[c]ſeminat[c]in[r]carne[g]ſua:
[b]de[l]carne[k]ꝛ[l]metet[l]corruptionẽ:[u]q̄[m]ãt[u]ſe=
minat[o]in[p]ſpū:[q]de[r]ſpiritu[u]metet[r]vitam ꝯ
[u]eternã.[r]Bonũ[x]ãt[r]facientes[g]nó[b]deficiam[l]:
[r]tpe[o]enim[c]ſuo[r]metemus[g]non[b]deficiẽtes.
[l]Ergo[l]dũ[m]tempus[u]habemus:[o]operemur
[p]bonũ[q]ad[r]oẽs:[s]maxime[r]ãt[u]ad ꝯꝯꝯ
[x]domeſticos[r]fidei.[r]Videte[s]q̄lib[o]lr̄is[p]ſcri
pſi[b]vobis[c]mea[r]manu.[s]Quicunqz enizꝯ
[b]volũt[l]placere[k]in[l]carne:[m]hi[u]cogũt ꝯꝯ
[o]vos[p]circũcidi:[q]tñ[r]vt[r]crucis[u]xp̄i[r]ꝑſecutio
nem[s]non[r]patiantur.[r]Neqz ꝯꝯꝯꝯ
[r]enim[s]q̄[r]circumciduntur[c]legem[o]cuſtodiũt
[r]ſz̄[r]volũt[s]vos[b]circumcidi: ꝯꝯꝯꝯ

C
Leui 19.g. Mat.22.g. Mar.12.c. Luce.10.g. Roma.13.c Jaco.2.b. Roma.13.d 1.Pe.2.b.
D
Apo.21.a.
Ro 15.d. 1.Pe.2.b.
A Mat.18.c. Luce.17.a.
B
C
2.Thef.3.c
B
Y ij

ἱμα εμ/Τη υμετέρα μ σαρκί ν καυχήσωμται. ο εμοί
π δε q μη γένοιτο s καυχάσθαι t ειμή ν εμ/Τω x σταυ
ρώ/Του t κυρίου u ημώμ ν ιησού b Χριστού, c δι ο ου
c εμοί t κόσμος s εσταύρωται b καγώ/Τω t κόσμω.
h εμ t γαρ μ Χριστώ ν ιησού ο ούτε p ωφελεί τ ι σ=
χύει s ούτε c ακροβυστία, ν αλλά r καινή t κτίσις.
w καὶ s όσοι/Τω h καμόμι c Τούτω p στοιχήσουσιμ,
c ειρήμη t επ s αυτούς b και t έλεος h και t επί/Τομ μ ισρα
ήλ/Του ν θεού./Του ο λοιπού p κόπους q μοι t μηδείς
s ωαρεχέτω. t εγώ ν γαρ/Τα x στίγματα/Του t κυ=
ρίου u ιησού. s εμ/Τω b σώματι c μου p βαστάζω./η
c χάρις/Του t κυρίου s ημώμ b ιησού t Χριστού h με=
τά/Του t ωμεύματος μ υμώμ ν αδελφοί. ο αμήμ.

'vt h in t carne μ vestra ν glorientur. ο Mihi ω
p aũt q absit n gloriari t nisi ν in x cruce ωωωωω
x domini u nostri a iesu b christi: c per p quem ωω
c mihi t mũd q crucifix q s est b τ b ego t mundo.
h In μ xpo t ci ν iesu o neqz p circũcisio q aliqd t va
let s neqz t preputium: ν sed t noua t creatura.
w Et s quicunqz c hanc b regulã p secuti p fuerint: sup.
c pax t sup s illos b τ misericordia h τ sup μ isrl
ν dei. ο De o cetero t nemo q mihi p molestus
s sit. t Ego ν ci t stigmata t domini nostri ωω
u iesu a m b corpore c meo p porto. ωωωωω
c Gra t dñi s nostri b iesu t christi h cum ωω
t spiritu μ vestro ν fratres. ο Amen. ωωω

Τέλος/Της b ωρος c γαλάτας p επιστολής.

Explicit p epla bti pauli b ad c galatas.

Incipit argumentum in epistolam ad Ephesios.

Ephesij sunt asiani. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide. Hos collaudat apostolus scri=
bens eis a roma de carcere per tychicum diaconem.

/Η/Του a αγίου b παύλου c ωρος p εφεσίους
c επιστολή. Cap.i.

ω αύλος b απόστολος c ιησού p Χρισ=
τού c διά t θελήματος g θεού, /Τοις b α
γίοις/Τοις t ούσιμ h εμ t εφέσω μ και ν πι
στοίς o εμ p Χριστώ q ιησού. t Χάρις s υ
μίμ t και ν ειρήμη x από t θεού/πατρός a η
μώμ b και c κυρίου p ιησού c Χριστού. t ευλογη=
τός/ο g θεός b και t ωατήρ/Του k κυρίου t ημώμ μ ιη=
σού ν Χριστού, /ο o ευλογήσας p ημάς q εμ t πάση
s ευλογία t πευματική ν εμ/Τοις x επουρανίοις t εμ
c Χριστώ, s καθώς b εξελέξατο c ημάς p εμ c αυτώ t προ
g καταβολής b κόσμου, t είμαι k ημάς l αγίους μ και
ν αμώμους o κατεμώπομ p αυτού q εμ a γάπη. s προ
ορίσας t ημάς ν εις x υιοθεσίαμ t διά t ιησού a Χρισ=
τού b εις c αυτόμ p κατά/Τημ c ευδοκίαμ/Του t θελή=
ματος g αυτού h εις t έπαιμομ k δόξης/Της l Χάριτος
μ αυτού, ν εμ o η p εχαρίτωσεμ q ημάς r εμ/Τω o ηγαπη
μέμω, t εμ p ω r έχομεμ/Τημ t απολύτρωσιμ διά/Του
a αίματος b αυτού / Τημ c άφεσιμ/Τωμ p παραπτω=
μάτωμ, c κατά/Τομ t πλούτομ/Της g Χάριτος b αυ
τού, t ης k επερίσσευσεμ l εις μ ημάς ν εμ o πάση p σο=
φία q και r φρομήσει, s γμωρίσας t ημίμ/Το u μυστή
ριομ/Του t θελήματος r αυτού t κατά/Τημ a ευδοκί=
αμ b αυτού, c ημ p ωροέθετο c εμ r αυτώ g εις b οικομο=
μίαμ/Του t πληρώματος/Τωμ k καιρώμ l αμακε=
φαλαιώσασθαι/Τα μ πάμτα ν εμ/Τω o Χριστώ, /Τα
p εμ/Τοις q ουρανοίς r και/Τα s επί/Της t γης u εμ x αυτώ.
r εμ t ω s και b εκληρώθημεμ c προορισθέμτες p κατά
c πρόθεσιμ/Του/Τα t πάμτα g εμεργούμτος b κατά
/Τημ t βουλήμ/Του k θελήματος l αυτού, μ εις/Το ν εί
μαι o ημάς p εις q έπαιμομ r δόξης s αυτού/Τους t προ
ηλπικότας u εμ/Τω x Χριστώ, r εμ t ω s και b υμείς c ακού
σαμτες/Τομ p λόγομ/Της c αληθείας/Το t ευαγγέλι
ομ/Της g σωτηρίας b υμώμ t εμ k ω l και μ πιστεύσαμτες
ν εσφραγίσθητε/Τω o πεύματι/Της p επαγγελίας
/Τω q αγίω, r ος s εστίμ t αρραβώμ/Της u κληρομομί=

Explicit argumentum.

Incipit c epla a beati b pauli apostoli
c ad p Ephesios. Cap.i.

Paulus b apostolus p xpi c iesu
c p volũtatẽ g dei: oibus b sãctis
l qui t sunt t ephesi μ τ ν fidelibus
o in p xpo q iesu. r Gratia s vobis
t τ ν par x a r deo t patre u nostro
b τ c domino p iesu c christo. r Benedictus ωω Col.
g deus b τ t pater k domini l nostri μ iesu ωωω 1.Pe
ν xpi o qui o benedixit p nos q in r omni ωω ωω
s bñdictione t spũali ν in c celestibus r in ωω ω
x xpo: s sicut b elegit c nos p in c ipso t ante ωω
b mũdi g stitutionẽ: vt cẽmus l sancti μ τ ωω
ν imaculati o in o cõspectu p ei q in r charitate.
s Qui p destinauit t nos ν in adoptionẽ t filiorũ
r p iesu s xpm b in p ipz p bz c ppositum r volũtatis
g sue b in l laudẽ k glorie l gr̃e ωωωωωωωω
μ sue: ν in o qua p gratificauit q nos r in s dilecto fi
lio suo: in quo x habemus r redẽptionez t per
s sanguinẽ b eius c remissionẽ p peccatorũz: ωω
c pm r diuitias g gratie b eius ωωωωωωω
l que k superabundauit l in μ nobis ν in o omi p sapi
entia q τ r prudẽtia s vt g notũ p faceret l nobi ν sa
cramẽtũ r volũtatis r sue pm s beneplacitum
b eius: c qđ p pposuit c in r eo in b dispensatione
l plenitudinis k temporum l instaurare ωωω
μ omnia ν in o christo: que ωωωωωωωω
p in q celis r τ que s in x terra sunt ν in x ipso. ωω
r In t quo ẽt nos b sorte b vocati b sum g pdesti Col.
nati p bz c pposituẽ g eius g q operat r oia b scm
l consilium k voluntatis l sue: μ vt ν simus ωωω
p in q laudem r glorie s eius c nos q r añ c sperau
mus ν in x xpo. r In t quo s et b vos c cũ c audisse
tis p verbum c veritatis r euangelium ωωω
g salutis b vestre: in k quo l et μ credentes ωωω
ν signati ν estis o spiritu p promissionis ωωω
q sancto: r qui s est r pignus ν hereditatis ωωω

ας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως
εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. Διὰτοῦτο κα-
γὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρί
ῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑ-
μῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προ
σευχῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη
σοῦ Χριστοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης δώη ὑμῖν
πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώ
σει αὐτοῦ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς
τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐ
στὶν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ
πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ
ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγε
θος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πι
στεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χρισ
τῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐκάθι
σεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑ-
περάνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυ-
νάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόμα-
τος ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. καὶ πάν
τα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐ
τὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα, τῇ ἐκκλη
σίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρω-
μα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Cap. 2.

Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμα
σι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἐν αἷς ποτὲ περιε-
πατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τού
του κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέ
ρος τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν
τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάν
τες ἀνεστράφημεν ποτὲ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς
σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα
φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί. ὁ δὲ θεὸς
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν ἀ-
γάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας
ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωο
ποίησε τῷ Χριστῷ. Χάριτί ἐστε σεσωσμένοι,
καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπου-
ρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν
τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερ-
βάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ
ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς
πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ
δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχή-
σηται. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέν-
τες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς,
οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς

nostre in redemptionem acquisitionis
in laudē glie ipsius. Propterea ego
audiens fidem vestram q̄ est in christo
iesu et dilectionem in omnes
sctōs: nō cesso gratias agēs pro vob:
memoriā vestri faciēs in orationibus
meis: vt deus domini nostri iesu
christi pater glorie det vobis
spūm sapie et reuelationis in agnitionem
eius illuminatos oculos
cordis vestri: vt sciatis que sit
spes vocationis eius: et que
diuitie glorie hereditatis eius
in sanctis: et que sit supeminēs magni-
tudo virtutis eius in nos qui credimus
secundum operationem potentie
virtutis eius quaz opatus ē in christo
suscitās illū a mortuis: et constituens
ad dexteram suam in celestibus supra
oēz principatuz et potestatem et virtutem
et dominationem et omne nomen
qđ nominat: non solum in hoc seculo
sed etiam in futuro: et omnia
subiecit sub pedib9 eius. Et ipsum
dedit caput supra omnem ecclesiā:
que est corpus ipsius et plenitudo
eius qui omnia in omnibus adimplet.

Cap. 2.

Et vos cum eētis mortui
delictis et pctis vīis in q̄bus aliq̄n Colo. 1. c.
ambulastis secundū seculū mundi huius:
secm principez potestatis aeris huius
spiritus qui nunc operatur in
filios diffidētie in quib9 et nos omnes
aliquando conuersati sumus in desideriis
carnis nostre facientes voluntatez
carnis et cogitationū: et eramus natura
filij ire sicut et ceteri. Deus autem
q̄ dues ē in misericordia pp nimiā
charitatem suam qua dilexit nos: et cū esse-
mus mortui peccatis: conuiuificauit
nos in xp̄o: cuius gratia estis saluati
et cōresuscitauit et cōsedere fecit in celesti-
bus in xp̄o ihesu: vt ostenderet in
seculis superuenientibus abundantes
diuitias gratie sue
in bonitate sup nos in christo iesu.
Gratia ei estis saluati per
fidem: et hoc non ex vobis: dei enim
donū ē: nō ex operibus: vt ne q̄s glier.
Ipsius enim sumus factura: creati
in christo iesu in operibus bonis:
que preparauit deus vt in illis

ωεριπατήσωμεν. ᵡδιόʳμνημονεύετεʾ ὁτιᵃυμεῖς
ᵇωοτέ/Τᾳᶜἔθνηᵇεμʿσαρκί/οιʳλεγόμενοιᵍακροβυ
στίαᵇυπό/Τῆςʿλεγομένηςᵏωεριτομῆςʿεμˡᵐσαρ=
κίˡᵐχειροωοιήτου,ᵒὅτιᵖήτεᵍεμ/Τωʳκαιρῷᵇεκείνω
ʿχωρὶςˡᵐχριστοῦ,ᵡαπηλλοτριωμένοι/Τῆςʳωολι
τείας/Τοῦʾισραήλ, ᵉκαὶᵇξένοι/Τωμᶜδιαθηκῶν,
/Τῆςᵒεπαγγελίαςʿελωίδαʳμηᵍἔχοντες,ᵇκαὶʿἄ=
θεοιᵏεμ/Τωʿκόσμω.ᵐνυνίˡᵐδεᵒεμᵖχριστῷᵍιησοῦ
ʳυμεῖς/οιᵉωοτέʿὄντες ˡᵐμακράν,ᵡεγγὺςʳεγε=
νήθητεʾεμ/Τῳᵉαἵματι/Τοῦᵇχριστοῦ. ᶜαὐτός
ᵉγαρᶜεστὶν/ηʳεἰρήνηᵍημῶν,/οᵇωοιήσας/Τὰʿαμ=
φότεραᵏεμ,ʿκαὶ/Τοᵐμεσότοιχον/Τοῦᵉφραγμοῦ
ᵒλύσας/Τὴνᵖἔχθραν᾽εμ/Τὴʳσαρκίᵉαὐτοῦ,/Τὸν
ʿμόμον/Τῶνᵉεντολῶνʿεμʳδόγμασιʾκαταργή=
σας, ᶜἵνα/Τοὺς ᵇδύο ᶜκτίσηᵇεμʿεαυτῷʿεἰς ᵍἕνα
ᵏκαινὸνʿἄνθρωπον,ᵏποιῶνʿεἰρήνην, ᵐκαὶˡᵐἀποκα
ταλλάξη/Τοὺς ᵒἀμφοτέρουςᵖεμᵍεμίʳσώματι
/Τῳᵉθεῳʿδιά/Τοῦˡᵐσταυροῦ,ᵡἀποκτείας/Τὴνʳἔ
χθραν᾽εμᵍαὐτῷ, ᵇκαὶʿἐλθὼνᵖεὐηγγελίσατοʿεἰ
ρήνηνʳυμῖν/Τοῖςᵍμακρὰνᵇκαὶ/Τοῖςʿἐγγύς. ᵏὅτι
ʿΔιˡᵐαὐτοῦˡᵐἔχομεν/Τὴνᵒωροσαγωγὴν/οιᵖἀμ=
φότεροιᵍεμʳεμῖˡᵐωνεύματιʿωρος/Τὸνˡᵐωατέρα.
ᵡἄραʳοὖνʾοὐκέτιˡᵐεστὲᵇξένοιʿκαὶᵒπάροικοι,ʿἀλ
λὰʿσυμωολῖται/Τῶνᵍἁγίωνᵇκαὶʿοἰκεῖοι/Τοῦ
ᵏθεοῦ ˡεωοικοδομηθέντες ᵐἐωὶ/Τῷˡᵐθεμελίῳ
/Τῶνᵒαωοστόλωνᵖκαὶᵍωροφητῶν,ʿὄντοςᵉα=
κρογωνιαίουʿαὐτοῦˡᵐἰησοῦʿχριστοῦ,ᵉἐν᾽ῳᵒπά
σαᵇοἰκοδομὴʿσυναρμολογουμένηᵒαὔξειʿεἰς
ʿναὸνᵍἅγιονᵇεμʿκυρίω.ᵏἐν᾽ῳᵐκαὶˡᵐυμεῖςᵒσυνοι
κοδομεῖσθεᵖεἰς ᵍκατοικητήριονʳΤοῦʿθεοῦᵉεμ
ʿωνεύματι. Cap.3.

Τούτουᵇχάριν ʿἐγὼᵉωαῦλος/οᶜδέσμιος
/Τοῦʿχριστοῦᵍἰησοῦᵇυπὲρʿυμῶν,ᵏεἴγεʿκαὶ
ᵐἠκούσατε/Τὴνˡᵐοἰκονομίαν/Τῆςᵒχάριτος/Τοῦ
ᵖθεοῦ/ΤῆςᵍΔοθείσηςʿμοιᵉεἰςʿυμᾶς,ˡᵐὅτιʿκατὰʿἀ
ωοκάλυψινʿἐγνώρισέᵉμοι/Τοᵇμυστήριον, ᶜκα
θὼςᵒωροέγραψαʿεμʳὀλίγω, ᵍωρὸςᵇὁʿΔύνασ
θεᵏἀναγινώσκοντεςʿνοῆσαι/Τὴνᵐσύνεσίνˡᵐμου
ᵉεμ/Τῳᵖμυστηρίῳ/Τοῦᵍχριστοῦ,ʳοᵉἑτέραιςʿγε
νεαῖςˡᵐουκᵏἐγνωρίσθη/Τοῖςʿυἱοῖς/Τῶνʾἀνθρώ=
ωων,ᵍὡςᵇνῦνʳἀωεκαλύφθη/Τοῖςᵇἁγίοιςʿἀωο=
στόλοιςʿαὐτοῦᵍκαὶᵇωροφήταιςʿεμᵏωνεύματι
ᵏἁγίῳ,ᵐεἶναι/Τὰˡᵐἔθνηᵒσυγκλήρονομαᵖκαὶᵍσύ
σσωμαʿκαὶᵉσυμμέτοχα/Τῆςʿἐωαγγελίαςˡᵐαὐ
τοῦʳεμ/Τῷʿχριστῷ᾽διά/Τοῦᵉεὐαγγελίου, ᵇοὗ
ʿἐγενόμηνᵒΔιάκονος ʿκατά/ΤὴνʿΔωρεὰν/Τῆς
ᵏΧάριτος/Τοῦᵇθεοῦ/ΤὴνʿΔοθεῖσάνᵏμοιʿκατά/Τὴν
ᵐἐνέργειαν/ΤῆςˡᵐΔυνάμεωςᵒαὐτοῦ.ᵖἐμοί/Τῷᵍἐ
λαχιστοτέρῳʿωάντωνᵉἐδόθη/ηʿΧάριςˡᵐαὕτη
ᵡεμ/Τοῖςʿἔθνεσινʿεὐαγγελίσασθαι/Τὸνᵉἀνεξι
χνίαστονᵇωλοῦτον/Τοῦʿχριστοῦ,ᵒκαὶʿφωτί=
σαιʿωάντας ᵉΤίς/ηᵇοἰκονομία/Τοῦʿμυστηρίου
/Τοῦᵏἀωοκεκρυμμένουʿἀωὸ/Τῶνᵐαἰώνωνˡᵐεν

ᵃambulemus. ʳPropterᵡqđʳmemoresʳeſtoteᵒpᵇaliqñᵃvosq̄ʿgẽtesʿcratisᵇiʿcarneʳq̄ʳdicebaminiᵍp̄putiũᵇabʿeaʿq̄ʳđrᵏcircũciſioˡinᵐcarneˡmanufacta:ᵒq̄ᵖeratisᵉilloᵍiʳtpeʿſineˡxp̄oᵡalienatiaʳconuerſationeœʾiſraelᵉτᵇhoſpitesᶜteſtamentorum:œœœᵖpmiſſionisᶜſpemʳnonᵍhb̃tes:ᵇτʿſineʿdeoᵏinhocʿmũdo.ᵐNunceˡãtᵒinᵖchriſtoᵍieſuʳvosʳq̄ᵉaliqñʿeratisˡlõge:ʳfactiʳeſtisʿppeʾinᵉſanguineᵇchriſti. ᶜIpſe œœœœœœᵖeniz ʿeſtʳpaxᵍnoſtra:ᵇquiᵇfeciʿvtraqzœᵏvnuz:ʿτˡᵐmediumˡᵐparietemˡmaceriœᵒſoluensᵖinimicitiasᵍinʳcarneᵉſua: œœᵗlegemˡmandatoruzʳdecretisʾeuacuans:ᵉvtᵇduosᶜcõdatᵇinʿſemetipſoʳinᵍvno œœᵏnouoʿhoicᵏfaciensʿpacez: ᵐvtˡrecõcilietᵒambosᵖinᵍvnoʳcorpore œœœœœœᵉdeoʿpˡᵐcrucẽ:ʳinterficiensʳinimicitiasœœʾinᵉſemetipõ:ᵇτʿveniẽsᵇcuãgelizauitʿpacẽ Lu
ʿvobʃ q̄ᵍlõge fuiſtiᵇτ pacẽ bis q̄ʿppe.ᵏAm̃ ʿperˡᵐipſumˡhabemusᵒacceſſuzᵍamboœʿinʳvnoᵉſpiritu ʿadˡᵐpatrem . œœœœœ œᵡErgoʿiã̄ʿnõᵉeſtisᵇhoſpitesᶜτᵇaduene:ʿſz Det
eſtisʿciuesᵍſanctorumᵇτʿdomeſtici œœœœᵏdeiʿſupedificatiˡᵐſupˡfundamentumœᵒaplˈoyᵖτᵍpphetaɣ:ʿipſoᵉſummoᵍãgulariᵉlapideʳchriſtoˡieſu:ʳinʿquoᵉomnis œœᵇedificatioᶜconſtructaᵇcreſcitʿin œœœœʿtẽpl̃uᵍſctũzᵇinʿdn̄o.ᵏInʿquoˡτˡvosᵒcoedificamiᵖinᵍtabernaculumʳdeiᵉinœœʿſpiritu ſancto. Cap.3.

Ulusreiᵇgr̃aᶜegoᵇpaulusᶜvictusʿχp̄iᵍieſuᵇproʿvobis gentibus:ᵏſiʿthˡᵐauditiſ ˡdiſpenſationẽᵒgratie œœœᵖdeiᵍq̄ᵍdataᵍẽˡmihiˡinʳvobis:ˡqm̃ ℔zʳreuelationẽʾnotũᵉmihiʿfactũʾeſtᵇſacramẽtũ:ᶜſicutᵇſupraᵇſcripſiʳinʿbreui:ᵍputʿpoteſtiᵏlegentesʿintelligereˡᵐprudentiamˡmeamᵉinᵖmyſterioᵍchriſti:ʳqđᵉaliſʿgenerationibusˡnonᵡeſtʿagnitumʳfiliſʾhominum:ᵉſicutiᵇnũcʳreuelatũʿeſtᵒſanctisᶜapoſtoliſʿeiusᵍτᵇprophetiſʿinᵉſpiritu: œœœˡᵐeſſeˡgentesᵒcoheredesᵖτᵍconcorporalesʿτᵒcomparticipesʿpromiſſionis œœœœᵡinʳchriſtoˡieſuᵖᵉeuangeliuz:ᵇcuiusœᶜfactusʿſumegoᵒminiſterᶜ℔mʿdonumœᵍgratieᵇdeiʿquеʿdataʿeſtᵏmihiʿ℔mœœˡᵐoꝑationẽˡχtutʃᵒeiᵍ.ᵖAmihiei ʿoiz ſãctoꝛᵍminimoᵒdataˡeſtʿgratiaˡhecœœœœœᵡinʳgentibusʾeuangelizareᵉinueſtigabilesᵇdiuitiasᶜchriſti:ᵒτᶜilluminareœœœœʿoẽsᵍqueſitᵇdiſpenſatioʿſacramentiœᵏabſconditiʿaˡᵐſeculisˡinœœœœœœœ

/Τω θεώ / Τω / Τα πάντα κτίσαντι διά ιησού
χριστού, ίνα γνωρισθή νυν /Ταις αρχαίς και
/Ταις εξουσίαις εν /Τοις επουρανίοις διά /Της
εκκλησίας/η πολυποίκιλος σοφία /Του θεού,
κατά πρόθεσιν/Των αιώνων ην εποίησεν εν
Χριστώ ιησού / Τω κυρίω ημών, εν ω έχο-
μεν /Την παρρησίαν και /Την προσαγωγήν εν
πεποιθήσει διά /Της πίστεως αυτού. Διο αι-
τούμαι μη εκκακείν εν /Ταις θλίψεσιν μου υ-
πέρ υμών, ήτις εστί δόξα υμών. Τούτου χά
ριν κάμπτω /Τα γόνατα μου προς /Τον πατέ
ρα /Του κυρίου ημών ιησού Χριστού, εξ ου
πάσα πατριά εν ουρανοίς και επί γης ο-
νομάζεται, ίνα δώη υμίν κατά /Τον πλούτον
/Της δόξης αυτού δυνάμει κραταιωθήναι δι-
ά /Του πνεύματος αυτού, εις /Τον έσω άν-
θρωπον κατοικήσαι /Τον Χριστόν διά /Της πί
στεως εν /Ταις καρδίαις υμών, εν αγάπη ερ-
ριζωμένοι και τεθεμελιωμένοι, ίνα εξισχύση-
τε καταλαβέσθαι συν πάσι /Τοις αγίοις /Τι /Το
πλάτος και μήκος και βάθος και ύψος.
γνώναι τε /Την υπερβάλλουσαν /Της γνώσε-
ως αγάπην /Του Χριστού, ίνα πληρωθήτε εις
πάν /Το πλήρωμα /Του θεού. /Τω δε δυναμέ-
νω υπέρ πάντα ποιήσαι υπέρ εκ περισσού
ών αιτούμεθα ή νοούμεν κατά /Την δύνα-
μιν /Την ενεργουμένην εν ημίν, αυτώ ή δόξα
εν /Τη εκκλησία εν Χριστώ ιησού εις πά-
σας /Τας γενεάς /Του αιώνος /Των αιώνων α-
μήν. **Cap. 4.**

Παρακαλώ ουν υμάς εγώ /ο δέσμιος εν
κυρίω, αξίως περιπατήσαι /Της κλήσεως
ης εκλήθητε, μετά πάσης ταπεινοφροσύνης
και πραότητος, μετά μακροθυμίας ανε-
χόμενοι αλλήλων εν αγάπη. σπουδάζοντες τη
ρείν /Την ενότητα /Του πνεύματος εν /Τω συν-
δέσμω /Της ειρήνης. εν σώμα και εν πνεύμα,
καθώς και εκλήθητε εν μιά ελπίδι /Της κλή-
σεως ημών. εις κύριος, μία πίστις, εν βάπ-
τισμα. εις θεός και πατήρ πάντων, ο επί πάν
των και διά πάντων και εν πάσιν ημίν. ενί
δόθη δε χάρις κατά /Το μέ
τρον /Της δωρεάς /Του Χριστού. διό λέγει. α
ναβάς εις ύψος ηχμαλώτευσεν αιχμαλωσί-
αν, και έδωκε δόματα /Τοις ανθρώποις. /Το
δε ανέβη τί εστίν ει μή ότι και κατέβη πρώ-
τον εις /Τα κατώτερα μέρη /Της γης. /ο κατα-
βάς, αυτός εστί και ο αναβάς υπεράνω πάν
των, /Των ουρανών, ίνα πληρώση /Τα πάντα.
και αυτός έδωκε /Τους μεν αποστόλους,
/Τους δε προφήτας, /Τους δε ευαγγελιστάς,
/Τους δε ποιμένας και διδασκάλους προς
/Τον καταρτισμόν /Των αγίων εις έργον δια

°deo qui omnia creauit: ∞∞∞∞∞∞∞∞
vt innotescat nunc principatibus τ ∞
potestatibus in celestibus per ∞∞∞∞ C
ecclesiam multiformis sapientia dei: ∞
fm prefinitionē seculorū quā fecit in ∞
xpo iesu domino nostro in quo habem9
fiduciam τ accessum in ∞∞∞∞∞∞
fidentia p fidē eius. Propter qđ peto
ne deficiatis in tribulationib9 meis pro
vob: q est gloria vestra. Huius rei gra
flecto genua mea ad patrem ∞∞∞∞
dñi nostri iesu christi: ex quo ∞∞∞∞
ois paternitas in celis τ in terra no
minat: vt det vobis fm diuitias ∞∞∞∞ D
gloriē sue virtute corroborari per ∞∞
spūm eius: in interiori hoie ∞∞∞∞
rpm habitare per fidem ∞∞∞∞∞∞
in cordibus vestris: in charitate radicati
τ fundati: vt possitis ∞∞∞∞∞∞∞∞ Ephes. 11. c.
cōprehendere cum omnibus sctis que Job. 11. c.
sit latitudo τ longitudo τ sublimitas ∞
τ profūdū. Scire etiā supeminētē sciētie
charitatem christi: vt impleamini in ∞
oēz plenitudinē dei. Ei aūt q potēs ē
omnia facere superabunder ∞∞∞∞
qz operatur in nobis: ipsi gloria ∞∞∞
in ecclesia τ in christo iesu in omnes ∞
generationes seculi seculorum amen. ∞

Cap. 4.

Obsecro itaq vos ego vinctus in A
dño: vt digne ambuletis vocatione 1. Cor. 7. c.
qua vocati estis: cum oi humilitate ∞
τ mānsuetudie: cū patiētia supportantes ∞
inuicē in charitate. Sollicti seruare ∞ Roma. 12. b
vnitatem spiritus in vinculo ∞∞∞∞ 1. Cor. 12. b.
pacis. Unum corpus τ vnus spiritus:
sicut vocati estis in vna spe vocatiōis
ūre. Un9 dñs: vna fides: vnū baptis-
ma. Unus deus τ pater oim: q sup oēs
τ p oia τ in oibus nobis. Unicuiq Ephe. 11. c.
ātr nrm data est gratia fm mensuraz ∞ 2. Cor. 10. c.
donatiōis xpi. Propt qđ dicit. Ascen- Psal. 67.
dens in altū captiuā duxit captiuitatē:
dedit dona hominibus. Quod ∞∞∞
ātr ascēdit qd nisi q τ descēdit primū
in inferiores partes terre. Qui descēdit: Johan. 3. c.
ipse est et qui ascendit super omnes
celos: vt adimpleret omnia. ∞∞∞∞
Et ipse dedit quosdam quidez apl̄os: B
quosdā ātr pphetas: alios euāgeli-
stas: alios autē pastores τ doctores ad
cōsummationē sctōz in opus ministerij

κομίας ειϛ οικοδομήν του σώματος του Χριστου μέχρι καταντήσωμεν οι πάντες εις την ενότητα της πίστεως και της επιγνώσεως του υιού του θεού εις άνδρα τέλειον εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού, ἱνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι κλυδωνιζόμενοι και περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ της διδασκαλίας εν τη κυβεία των ἀνθρώπων εν πανουργία προς την μεθοδείαν της πλάνης. αληθεύοντες δε εν ἀγάπη αυξήσωμεν εις αυτόν τα πάντα ὅς εστιν η κεφαλή ὁ Χριστός, ἐξ οὗ παν το σώμα συναρμολογούμενον και συμβιβαζόμενον διὰ πάσης αφής της επιχορηγίας κατ ενέργειαν εν μέτρῳ ενὸς ἑκάστου μέρους την αὔξησιν του σώματος ποιήται, εις οικοδομὴν ἑαυτοῦ εν ἀγάπῃ. τοῦτο οὖν λέγω και μαρτύρομαι εν κυρίῳ, μηκέτι υμᾶς περιπατεῖν καθὼς και τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ εν ματαιότητι του νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι της ζωῆς του θεοῦ διὰ την ἄγνοιαν την οὖσαν εν αὐτοῖς διὰ την πώρωσιν της καρδίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εις εργασίαν ακαθαρσίας πάσης εν πλεονεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε και εν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια εν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ την προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας της ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι του νοὸς ὑμῶν, και ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ και ὁσιότητι της ἀληθείας. διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ του πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργίζεσθε και μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ, ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τοῖς ἀγαθοῖς ταις ἰδίαις χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ του στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν της χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι. και μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον του θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εις ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία και θυμὸς και ὀργὴ [και] κραυγὴ και βλασφημία ἀρθήτω ἀφ ὑμῶν συν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε δὲ εις ἀλλήλους χρηστοὶ εὔσπλαγχνοι χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς και ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν.

Cap. v.

in edificationem corporis christi: donec occurramus omnes in vnitatem fidei & agnitionis filij dei in virum perfectum in mensurá ætatis plenitudinis christi: vt iam non simus pueri fluctuantes: & circumferamur omni vento doctrine in nequitia hominum: in astutia ad circumuentionem erroris. Veritatem autem facientes in charitate crescamus in illo per quod est caput christus: ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem iuncturam subministrationis per operationem in mensuram vnius cuiusque membri augmentum corporis facit: in edificationem sui in charitate. Hoc igitur dico & testificor in domino vt iam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus sui: tenebris obscuratum habentes intellectum: alienati a vita dei per ignorantiam que est in illis propter cecitatem cordis ipsorum: qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitie in operationem immundicie omnis in auaritiam. Vos autem non ita didicistis christum: si tamen illum audistis & in ipso edocti estis: sicut est veritas in ihesu deponere vos secundum pristinam conuersationem veterem hominem qui corrumpitur per desideria erroris. Renouamini autem spiritu mentis vestre: & induite nouum hominem qui secundum deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium loquimini veritatem vnusquisque cum proximo suo: quoniam sumus inuicem membra. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur iam non furetur: magis autem laboret operando manibus suis quod bonum est: vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus ad edificationem fidei: vt det gratiam audientibus. Et nolite contristare spiritum sanctum dei: in quo signati estis in die redemptionis. Omnis amaritudo & ira & indignatio & clamor & blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia. Estote autem inuicem benigni: misericordes: donantes inuicem: sicut & deus in christo donauit nobis.

1. Pet. 2. a. Col. 3. b. Roma. 6. a

Ebr. 12. a. Col. 3. b. ꝑo. 4. Jaco. 4. b. 1. Pe. 4. a

Col. 3. b.

Cap. v.

Estote ergo imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectione: sicut et xps dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiã deo in odorẽ suauitatis. Fornicatio aũt et omnis immunditia aut auaritia nec nomen eius in vobis: sicut decet sanctos: aut turpitudo aut stultiloquiũ aut scurrilitas quæ ad rẽ nõ pertinẽt: sed magis gratiæ actio. Hoc enim scitote intelligentes omnis fornicator aut immundus aut auarus quod est idolorũ seruus: non habet hereditatem in regno xpi et dei. Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hec enim venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorũ. Eratis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in dño. Vt filij lucis ambulate: fructus enim lucis est in omni bonitate et iustitia et veritate. Probãtes quid sit beneplacitum deo. Et nolite cõicare operibus infructuosis tenebrarum: magis autem redarguite. Que enim in occulto fiunt ab ipsis: turpe est et dicere. Dia aũt que arguuntur: a lumine manifestant. Oẽ enim quod manifestat: lumen est. Propter quod dicit. Surge qui dormis et exurge a mortuis: et illuminabit te xps. Videte itaq; frẽs quo caute ambuletis: non quasi insipiẽtes sed vt sapiẽtes: redimẽtes tẽpus quoniã dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes sed intelligentes que sit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria: sed implemini spũ sancto: loquẽtes vobismet ipsis in psalmis: hymnis et cãticis spiritalibus: cantãtes et psallentes in cordibus vris dño: gratias agentes semper pro omnibus in nomine dñi nostri iesu christi deo et patri: subiecti inuicem in timore christi. Mulieres viris suis subdite sint sicut dño: quoniam vir caput est mulieris: sicut christus caput est ecclesie: ipse saluator corporis eius. Sed sicut ecclesia subiecta est christo: ita et mulieres viris suis in omnibus. Viri diligite uxores vestras: sicut et christus dilexit ecclesiam: et seipsum tradidit p ea vt illam sanctificaret: mundans eam lauacro aque in verbo vite: vt exhiberet ipsam sibi gloriosam

A
1. Cor. 4. d. Hebr. 13. c. 1. Joh. 4. b. Johan. 13. g. Jacobi. 1. c.

p. Venit in gr. presentis temporis. Jo. 12. c.

B

Colo. 4. b.

Colo. 3. c.

C

Colo. 3. c. 1. Pet. 3. a.

Roma. 12. a Ephes. 4. a

Rímesθε ουμ μιμηταί του θεού ως τέκνα αγαπητά, και περιπατείτε εμ αγάπη, καθώς και ο Χριστός ηγάπησεμ ημάς, και παρέδωκεμ εαυτόμ υπέρ ημών προσφοράμ και θυσίαμ τω θεώ εις οσμήμ ευωδίας. πορνεία δε και πάσα ακαθαρσία η πλεονεξία μηδε ονομαζέσθω εμ υμίν, καθώς πρεπει αγίοις, και αισχρότης, και μωρολογία, η ευτραπελία τα ουκ ανήκοντα. αλλά μάλλομ ευχαριστία. Τούτο γαρ εστέ γινώσκοντες ότι πας πόρνος η ακάθαρτος η πλεονέκτης ος εστίμ ειδωλολάτρης ουκ έχει κληρονομίαμ εμ τη βασιλεία του χριστού και θεού. μηδείς υμάς απατάτω κενοίς λόγοις. Διά ταύτα γαρ έρχεται η οργή του θεού επί τους υιούς της απειθείας. μη ουμ γίνεσθε συμμέτοχοι αυτών. ήτε γαρ ποτέ σκότος, νυμ δε φως εμ κυρίω. ως τέκνα φωτός περιπατείτε. ο γαρ καρπός του πνεύματος εμ πάσηι αγαθωσύνηι και δικαιοσύνη και αληθεία. δοκιμάζοντες τι εστίμ ευάρεστον τω κυρίω. και μη συγκοινωνείτε τοις έργοις τοις ακάρποις του σκότους, μάλλομ δε και ελέγχετε. τα γαρ κρυφή γινόμενα υπ αυτών, αισχρόν εστί και λέγειμ. τα δε πάντα ελεγχόμενα, υπό του φωτός φανερούται. παν γαρ το φανερούμενον, φως εστί. διό λέγει. έγειραι ο καθεύδων, και αμάστα εκ των νεκρών, και επιφαύσει σοι ο Χριστός. Βλέπετε ουν πως ακριβώς περιπατείτε, μη ως άσοφοι αλλ ως σοφοί, εξαγοραζόμενοι τον καιρόν, ότι αι ημέραι πονηραί εισί. διά τούτο μη γίνεσθε άφρονες, αλλά συνιέντες τι το θέλημα του κυρίου. και μη μεθύσκεσθε οίνωι εν ω εστίν ασωτία, αλλά πληρούσθε εν πνεύματι, λαλούντες εαυτοίς ψαλμοίς και ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς, άδοντες και ψάλλοντες εν τη καρδία υμών τω κυρίω, ευχαριστούντες πάντοτε υπέρ πάντων εν ονόματι του κυρίου ημών ιησού χριστού τω θεώ και πατρί, υποτασσόμενοι αλλήλοις εν φόβω χριστού. αι γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν υποτάσσεσθε ως τω κυρίω, ότι ανήρ εστί κεφαλή της γυναικός, ως και ο χριστός κεφαλή της εκκλησίας, και αυτός εστί σωτήρ του σώματος. αλλ ώσπερ η εκκλησία υποτάσσεται τω χριστώ, ούτως και αι γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν εν παντί. οι άνδρες αγαπάτε τας γυναίκας εαυτών, καθώς και ο χριστός ηγάπησε την εκκλησίαν, και εαυτόν παρέδωκεν υπέρ αυτής, ίνα αυτήν αγιάσηι, καθαρίσας τω λουτρώ του ύδατος εν ρήματι, ίνα παραστήσηι αυτήν εαυτώ ένδοξον την

ecclīaz nō hītez maculaz aut rugā aut aliqd hmōi: sed vt sit sancta ⁊ inmaculata. Ita ⁊ viri debent diligere uxores suas vt corpora sua. Qui suam uxorem diligit: seipsum diligit. Nemo enim unq̄ carnem suam odio habuit: sed nutrit et fouet eam sicut et christus ecclesiam: qr membra sumus corporis eius ⁊ de carne eius ⁊ de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrem ⁊ matrem suam: et adherebit uxori sue: et erunt duo in carne una. Sacramētū hoc magnū est. Ego autē dico in christo ⁊ in ecclesia. Verūtamen ⁊ vos singuli vnus q̄sq; uxorē suam sicut seipsum diligat: uxor autem timeat virum suum.

Gene. 1.d. 3. Ecd. 4.b Mat. 19.b. Mar. 10.a. 1. Cor. 6.d.

Cap. 6.

Filij obedite parentibus vestris in dño. Hoc est iustū est. Honora patrem tuū ⁊ matrem tuam: quod est mādatū pmū in promissione: vt bñ sit tibi: ⁊ sis longeuus super terram. Et vos patres nolite ad iracūdiā prouocare vos: sed educate illos in disciplina ⁊ correptione dñi. Serui obedite dñis carnalibus cū timore ⁊ tremore: in simplicitate cordis vestri sicut xpo: nō ad oculū seruientes q̄si hoibus placentes: sed vt serui christi facientes voluntatem dei ex animo cū bona uolūtate seruientes sicut dño: ⁊ nō hoibus: scientes q̄n vnusq̄sq; quodcūq; fecerit bonū: hoc recipiet a dño: siue seruus siue liber. Et vos dñi eadem facite illis: remittentes minas: scientes q̄ ⁊ illorum et uester dñs est in celis: et personarum acceptio non est apud deum. De cetero fratres confortamini in domino: et in potētia virtutis eius. Induite vos armaturam dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli: q̄n nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sāguinē: sed aduersus principes ⁊ potātes: aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitie in celestibus. Propterea accipite armaturam dei: vt possitis resistere in die malo: ⁊ in omnibus perfecti stare. State ergo succincti

Col. 3.d. 1. Pe. 2.c. Col. 3.d. Ero. 20.b. Mat. 19.c. Luc. 13.d. Mar. 10.c. Col. 3.d. 1. Pe. 2.c. Ro. 2.b. Col. 3.d. Actu. 10.c. Jacobi. 2.b 1. Pe. 1.c

ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἁγία ᾖ καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Cap. 6.

Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ. τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν ὁ κύριος ἐστὶν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Τοῦ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν

ʼοσφύμ ᵉυμῶμ ᵇεμ ᶜαληθεία, ᵇκαι ᵉεμλυσάμεροι /Τομ θώρακα /Της ᵍδικαιοσύμης, ᵇκαι ʼυτοδησά= μεροι /Τους ᵏτῶδας ʼεμ ᵐετοιμασία /Του ⁿευαγγε λίου /Της ᵒειρήμης. ᵖεπί ᵍτᾶσιμ ʳαμαλαβόμτες /Τομ ᵉθυρεόμ /Της ʼτῶστεως, ⁿεμ ʳῷ ʳλυμήσεσθε ʼτᾶμτα /Τα ᵃβέλη /Του ᵇτομηρού /Τα ʼτετυρωμένα ᵒσβέ= σαι, ʼκαι /Τημ ʼπερικεφαλαίαμ /Του ᵍσῶτηρίου ᵇλέ ξασθε, ʼ καὶ /Τημ ᵏμάχαιραμ /Του ʼτμεύματος ᵐο ⁿεστί ᵒρήμα ᵖθεού, ᵍδιά ʼτᾶσης ᵉτροσευχῆς ʼκαι ⁿδεήσεως ʳτροσευχόμενοι ʳεμ ʼτᾶμτί ᵃκαιρῷ ᵇεμ ʼτμεύματι, ᵒκαι ʼεις ʼαυτό ᵍτοῦτο ʰ αγρυπμοῦμ= τες ʼεμ ᵏτᾶσῃ ʼτροσκαρτερήσει ᵐκαι ⁿ δεήσει ᵒπερί ᵖτᾶμτωμ /Τωμ ᵍαγίωμ ʳκαι ᵖυτέρ ʳεμοῦ, ⁿἱμα ˣμοι ʳδοθῇ ʼλόγος ᵃεμ ᵇαμοίξει /Του ʼστόματος ᵒ μου ʼεμ ʼτᾶρρησία ᵍγμωρίσαι /Το ʰμυστήριομ /Του ʼε= ναγγελίου, ᵏυτέρ ʼου ᵐτρεσβεύω ⁿεμ ᵒαλύσει, ᵖἱμα ᵍεμ ʳαυτῷ ⁿτᾶρρησιάσωμαι ʼως ⁿ δει ʼμε ʳλα λῆσαι. ʼἱμα ᵃδε ᵇειδῆτε ʼκαι ᵒυμεῖς ʼτα ʳκατ ᵉεμέ, ᵇτι ʼπράσσω, ᵏτᾶμτα ʼυμῖμ ᵐγμωρίσει ⁿ Τυχικός, ᵒ ᵃ γαπητός ᵖαδελφός ᵍκαι ʳτιστός ᵉ διάκομος ʼεμ ⁿκυ ρίῳ, ʳομ ʼέπεμψα ʼπρος ᵉυμᾶς ᵇεις ʼαυτό ᵒτοῦτο ʼί μα ʳγμῶτε ʼτα ʼπερί ʰμῶμ, ᵏκαι ʼτᾶρακαλέσῃ /Τας ᵐκαρδίας ⁿυμῶμ. ᵒειρήμη /Τοις ᵖ αδελφοίς ᵍκαι ʳα γάπη ᵉμετά ʼτιστεως ⁿαπό ʼθεού ʼπατρός ʼκαι ᵉκυ ρίου ᵇ ιησού ʼ Χριστού. /η ᵒ Χάρις ʼμετά ʼτᾶμτωμ /Τωμ ᵍαγαπώμτωμ /Τομ ᵇ κύριομ ʼημῶμ ᵏ ιησοῦμ ʼΧριστόμ ᵐεμ ⁿ αφθαρσία. ᵒ αμήμ.

/Τέλος /Της ᵇπρος ʼεφεσίους ᵉ επιστολής.

ʼlumbos ᵃvestros ᵇin ʼveritate: ᵇ ʳ ʼinduti ʼlorícam ᵍiustitie: ᵇ ʳ ʼcalciati ꝯꝯꝯ ᵏpedes ʼin ᵐpreparatione ⁿ euangelij ꝯ ᵒpacis. ᵖ Jn ᵍomnibus ʼsumentes ꝯꝯ 1. Thes. 5. b ⁿ scutum ʼfidei: ⁿ in ʳquo ʳ possitis ʼomnia ꝯ ᵃtela ᵇnequissimi ʼignea ᵒ extinguere ꝯ ʼ ʳ galeam ᵍsalutis ᵇ assumite: ꝯꝯꝯ ʼ ʳ ᵏ gladium ʼspiritus ᵐ quod ꝯꝯꝯ ⁿ est ᵒ verbum ᵖ dei: ᵍ per ʳ omnem ⁿ oꝛōnē ʳ et ⁿ obsecrationē ʳ oꝛantes ʼomni ᵃ tempoꝛe ᵇ in ʼspiritu: ᵒ et ʳ in ʳ ipso ᵇ vigilantes ꝯꝯꝯ ʼin ᵏomni ʼinstantia ᵐ ʳ ⁿ obsecratiōe ᵒ pro ꝯ D ᵖ oibus ᵍ sanctis ʳ ʳ ⁿ pro ʳ me: ⁿ vt ʳ detur ʼ mihi ʼsermo ᵃ in ᵇ apertione ʳ oꝛis ᵒ mei ꝯꝯꝯ ʳ cū ʳ fiducia ᵍ notū ᵍ facere ᵇ mysteriū ʳ euāgelij ᵏ p ʼ quo ᵐ legatōe ᵐ fungoꝛ ⁿ in ᵒ catena ista: ita ᵖ vt ᵒ in ʳ ipso ᵒ audeā ʳ prout ⁿ opz ʼme ʳ loq. ʼ Vlt ᵃ ūt ʳ ᵒ vos ʼ sciatis ʳ q̄ ʳ circa ᵉ me sūt: ᵇ q̄d ʼagā ᵏ oia ʼ vobis ᵐ nota ᵐ faciet ⁿ tychic ᵒ ᵒ cha rissimus ᵖ frater ᵍ ʳ fidelis ⁿ miīster ʳ i ⁿ dño: ˣ quem ʼ misi ʼ ad ᵃ vos ᵇ in ʳ hoc ᵒ ipsum ʳ vt ʳ cognoscatis ᵍ q̄ ᵇ circa ʼ nos sunt: ᵏ ʳ ʼ solet ur ᵐ corda ⁿ vestra. ᵒ ℘ax ᵖ fratribus ᵍ et ʳ chari tas ᵒ cū ʳ fide ⁿ a ʳ deo ʳ patre nostro ʼ et ᵃ dño ᵇ iesu ʳ xpo. ᵒ Gratia ʳ cum ʼ omnibus ꝯꝯ ᵍ qui ᵍ diligunt ᵇ dominum ʼ nostrum ᵏ iesum ʼ christum ᵐ in ⁿ incoꝛruptione ᵒ amen.

Explicit ⁿ epla bti ᵒ pauli ᵇ ad ʳ ephesios.

Incipit argumentum in epistolam ad Philippenses.

Philippenses sunt macedones. Qui accepto verboveritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos a postolos. Quos collaudat apostolus scribens eis a roma de carcere per epaphroditum.

Explicit argumentum.

/Η /Του ⁿαγίου ᵇπαύλου ʳ ωρος ᵒ φιλιωωη = σίους ʳεπιστολή. Cap. i.

ω αύλος ᵇκαι ʳΤιμόθεος ᵒδούλοι ʳιησού ʳΧρι στού ᵍ ᾶσι /Τοις ᵇ αγίοις ʼ εμ ᵏ Χριστῷ ʼ ιησού /Τοις ᵐ ρύσιμ ⁿ εμ ᵒ φιλίπποις ᵖ συμ ᵍ επισκόποις ʳ και ˢ διακόμοις. ʳ Χάρις ⁿ υ= μῖμ ˣ και ʳ ειρήμη ʼ από ᵃ θεού ᵇ ᾶτρός ʳ ημῶμ ᵒ και ʳ κυρίου ʳ ιησού ᵍ Χριστού. ᵇ ευχαριστῶ /Τω ʳ θεῷ ᵏ μου ʳ εᾶί ᵐ ᾶσά /Τη ⁿ μρεία ᵒ υμῶμ ᵖ ᾶμτοτε ᵍ εμ ʳ ᾶσῃ ˢ δεήσει ʳ μου ⁿ υπέρ ˣ πάμτωμ ʳ υμῶμ, ʼ μετά ˢ χαράς /Τηι ᵇ δέησιμ ʳ ᾶοιούμενος ᵒ εᾶί /Τη ʳ κοιμω μία ʳ υμῶμ ᵍ εις /Το ᵇ ευαγγέλιομ ʳ από ᵏ ᾶρώτης ʼ η μέρας ᵐ άχρι /Του ⁿ μυμ, ᵒ ᾶεποιθώς ᵖ αυτό ᵍ Τούτο ʳ ότι /ο ˢ εμαρξάμενος ʳ εμ ⁿ υμῖμ, ˣ έργομ ʳ αγαθόμ ʼ επι τελέσει ˢ άχρις ᵇ ημέρας ʳ Χριστού ᵒ ιησού. ʳ καθώς ʳ εστί ᵍ δίκαιομ ᵇ εμοί ʳ Τούτο ᵏ φρομείμ ʳ υτέρ ᵐ ᾶάμ τωμ ⁿ υμῶμ, ᵒ διά /Το ᵖ έχειμ ᵍ με ʳ εμ /Τη ˢ καρδία ʳ υ= μᾶς ⁿ εμ ʳ Τε /Τοις ʳ δεσμοίς ʳ μου ˢ και ᵇ εμ /Τη ʳ απολο=

Incipit ʳ epistola ˢ bti ᵇ pauli ʳ ad ᵒ phi lippenses. Capi. i.

Paulus ᵇ ʳ Timothe ᵒ ʳ seruꝰ ʳ ie su ʳ christi ᵍ oibus ᵇ sctis ʼ i ˢ ᵗpo ʼ iesu ᵐ qui ⁿ sunt ᵒ philippis ᵖ cū ᵍ epis ʳ ʳ ˢ diacomb ᵒ, ʼ Gꝛa ⁿ vo bis ʳ et ʳ pax ʳ a ˢ deo ᵇ patre ʳ nostro ᵒ et ꝯꝯ ʳ domino ʳ iesu ᵉ christo. ᵇ Gratias ᵇ ago ʼ deo ᵏ meo ʼ in ᵐ oi ⁿ memoria ᵒ vestri ᵖ semper ᵍ in ʳ cūctis ᵍ oꝛōnib ᵒ ʳ meis ⁿ p ˢ oib ᵒ ʳ vobis: ˢ cū ᵃ gaudio ᵇ dep̄cationē ʳ faciēs ᵇ sup ʳ cōicatio ne ʳ vestra ᵍ in ᵇ euāgelio xpi ʼ a ᵏ prima ʼ die ᵐ vsq ⁿ nunc: ᵒ confidens ᵍ hoc ꝯꝯꝯꝯ ᵖ ipz: ᵍ q ᵒ q ᵉ cepit ʳ in ⁿ vobis ʳ opus ʳ bonū ʼ pfi ciet ᵃ vsq in ᵇ die ʳ xpi ᵖ iesu. ʳ Sicut ꝯꝯ ʳ est ᵇ mihi ʳ iustū ʳ hoc ᵏ sentire ʼ p ᵐ omnibus ⁿ vobis: ᵒ co ᵠ ᵖ habeam ʼ vos ʳ in ᵉ corde ꝯ ˣ ᵗ in ʳ vinculis ʼ meis ᵃ et ᵇ in ʳ defensione ꝯ

γία ᵒκαι ᶜβεβαιώσει/Του ᶠευαγγελίου, ᵍσυγκοιμω
μούς ʰμου/Της ⁱχάριτος ᵏπάντας ˡυμάς ᵐόντας.
ⁿμάρτυς ᵒγάρ ᵖμου ᵠεστίν/ο ʳθεός, ˢως ᵗεπιποθώ
ⁿπάντας ˣυμάς ʸεν σπλάγχνοις ᶻιησού ᵃχριστού.
ᶜκαι ᵇΤούτο ᶜπροσεύχομαι, ᵈίνα/η ᵉαγάπη ʰυμών
ᶠέτι ᵏμάλλον ˡκαι ᵐμάλλον ⁿπερισσεύη ᵒεν ᵖεπιγνώ
σει ᵠκαι ʳπάση ˢαισθήσει, ᵗεις/Το ᵘΔοκιμάζειν ˣυμάς
/Τα ʸΔιαφέροντα, ᶻίνα ᵃήτε ᵇειλικρινείς ᶜκαι ᵈαπρόσ
κοποι ᵉεις ᶠημέραν ᵍΧριστού, ʰπεπληρωμένοι ⁱκαρ
πών ᵏΔικαιοσύνης/Των ˡΔια ᵐιησού ⁿΧριστού ᵒεις
ᵖΔόξαν ᵠκαι ʳέπαινον ˢθεού. ᵗγινώσκειν ᵘΔε ˣυμάς
ʸβούλομαι ᶻαΔελφοί, ᵃότι ᵇΤα ᶜκατ ᵈεμέ ᵉμάλλον
ᶠεις ᵍπροκοπήν/Του ʰευαγγελίου ⁱελήλυθεν, ᵏώστ
ε/Τους ˡΔεσμούς ᵐμου ⁿφανερούς ᵒεν ᵖΧριστώ ᵠγε
νέσθαι ʳεν ˢόλω/Τω ᵗπραιτωρίω ᵘκαι/Τοις ˣλοιποίς
ʸπάσι, ᶻκαι/Τους ᵃπλείονας/Των ᵇαΔελφών ᶜεν ᵈκυ
ρίω ᵉπεποιθότας/Τοις ᶠΔεσμοίς ᵍμου, ʰπερισσοτέ
ρως ⁱΤολμάν ᵏαφόβως/Τον/Του ˡθεού ᵐΛόγον ⁿΛα
λείν. ᵒΤινές ᵖμεν ᵠκαι ʳΔιά ˢφθόνον ᵗκαι ᵘέριν, ˣΤινές
ʸΔε ᶻκαι ᵃΔι ᵇευΔοκίαν/Τον ᶜΧριστόν ᵈκηρύσσου=
σιν. ᵉοι ᶠμεν ᵍεξ ʰεριθείας/Τον ⁱΧριστόν ᵏκαταγγέλ
λουσιν ˡουχ ᵐαγνώς, ⁿοιόμενοι ᵒθλίψιν ᵖεπιφέ=
ρειν/Τοις ᵠΔεσμοίς ʳμου. ˢοι ᵗΔε ᵘεξ ˣαγάπης, ʸειΔό=
τες ᶻότι ᵃεις ᵇαπολογίαν/Του ᶜευαγγελίου ᵈκείμαι.
ᵉΤι ᶠγάρ. ᵍπλήν ʰπαντί ⁱτρόπω ᵏείτε ˡπροφάσει
ᵐείτε ⁿαληθεία ᵒΧριστός ᵖκαταγγέλλεται. ᵠκαι ʳεν
ˢΤούτω ᵗΧαίρω, ᵘαλλά ˣκαι ʸΧαρήσομαι. ᶻοΙΔα
ᵃγάρ ᵇότι ᶜΤούτο ᵈμοι ᵉαποβήσεται ᶠεις ᵍσωτηρίαν
ʰΔιά/Της ⁱυμών ᵏΔεήσεως ˡκαι ᵐεπιχορηγίας/Του
ⁿπνεύματος ᵒιησού ᵖΧριστού ᵠκατά/Την ʳαποκα
ραΔοκίαν ˢκαι ᵗελπίΔα ᵘμου, ˣότι ʸεν ᶻουΔενί ᵃαι=
σχυνθήσομαι, ᵇαλλ ᶜεν ᵈπάση ᵉπαρρησία ᶠως ᵍπάν
τοτε ʰκαι ⁱνυν ᵏμεγαλυνθήσεται ˡΧριστός ᵐεν/Τω
ⁿσώματί ᵒμου, ᵖείτε ᵠΔιά ʳζωής ˢείτε ᵗΔιά ᵘθανάτου.
ˣεμοί ʸγάρ/Το ᶻζην ᵃΧριστός, ᵇκαι/το ᶜαποθανείν
ᵈκέρΔος. ᵉει ᶠΔε/Το ᵍζην ʰεν ⁱσαρκί ᵏΤούτο ˡμοι ᵐκαρ
πός ⁿέργου, ᵒκαι ᵖΤί ᵠαιρήσομαι ʳου ˢγνωρίζω. ᵗσυ
νέχομαι ᵘΔε ˣεκ/Των ʸΔύο/Την ᶻεπιθυμίαν ᵃέχων
ᵇεις/Το ᶜαναλύσαι, ᵈκαι ᵉσυν ᶠΧριστώ ᵍείναι ʰπολ=
λώ ⁱμάλλον ᵏκρείσσον, /Το ˡΔε ᵐεπιμένειν ⁿεν/Τη
ᵒσαρκί ᵖαναγκαιότερον ᵠΔι ʳυμάς. ˢκαι ᵗΤούτο ᵘπε
ποιθώς ˣοΙΔα ʸότι ᶻμενώ ᵃκαι ᵇσυμπαραμενώ ᶜπά
σιν ᵈυμίν ᵉεις/Την ᶠυμών ᵍπροκοπήν ʰκαι ⁱχαράν
/Της ᵏπίστεως, ˡίνα/Το ᵐκαύχημα ⁿυμών ᵒπερισ
σεύη ᵖεν ᵠΧριστώ ʳιησού ˢεν ᵗεμοί ᵘΔιά/Της ˣεμής ʸπα
ρουσίας. ᶻπάλιν ᵃπρος ᵇυμάς. ᶜμόνον ᵈαξίως/Του
ᵉευαγγελίου/Του ᶠΧριστού ᵍπολιτεύεσθε, ʰίνα ⁱείτε ᵏελθών ˡκαι ᵐιΔών ⁿυμάς, ᵒείτε ᵖαπών ᵠακούσω
/τα ʳπερί ˢυμών, ᵗότι ᵘστήκετε ˣεν ʸενί ᶻπνεύματι ᵃμι
ᾷ ᵇψυχῇ, ᶜσυναθλοῦντες/Τη ᵈπίστει/Του ᵉευαγγε
λίου, ᶠκαι ᵍμη ʰπτυρόμενοι ⁱεν ᵏμηΔενί ˡυπό/Των
ᵐαντικειμένων, ⁿήτις ᵒαυτοις ᵖμεν ᵠεστίν ʳένΔειξις
ˢαπωλείας, ᵗυμίν ᵘΔε ᵛσωτηρίας, ʷκαι ˣΤούτο ʸαπό
ᶻθεού, ᵃότι ᵇυμίν ᶜεχαρίσθη/Το ᵈυπέρ ᵉΧριστού, ᶠου
ᵍμόνον/Το ʰεις ⁱαυτόν ᵏπιστεύειν, ˡαλλά ᵐκαι/Το ⁿυ

ᵒet ᶜconfirmatione ᶠeuangelij: ᵍsocios ꝯ
ʰgaudij ⁱmei ᵏomnes ˡvos ᵐesse. ꝯꝯ
ⁿTestis ᵒeiꝫ ᵖmihi ᵠest ʳdeus: ˢqm ᵗcupiam
ᵘoēs ˣvos eē ʸin ᶻvisceribus ᵃiesu ᵇchristi.
ᶜEt ᵈhoc ᵉoro: ᶠvt ᵍcharitas ʰvestra ꝯꝯ
ⁱmagis ᵏac ˡmagis ᵐabūdet ⁿin oi ᵒsciēcia
ᵖt in ᵠomni ʳsensu: ˢvt ᵗprobetis ꝯꝯ
ᵘpotiora: ᵛvt ʷsitis ˣsinceri ʸt ᶻsine ᵃoffensa
ᵇin ᶜdiem ᵈchristi: ᵉrepleti ᶠfructu ꝯꝯ
ᵍiustitie ʰper ⁱiesum ᵏchristum ˡin ꝯꝯ
ᵐgliaꝫ ᵖt laudē ⁿdei. ᵒScire ᵠaūt ʳvos ꝯ
ˢvolo ᵗfrēs: ᵘquia ᵛq̄ ʷcirca ˣme sūt ʸmagis
ᶻad ᵃpfectū ᵇvenerūt ᶜeuāgelij: ᵈita ᵉvt ꝯ
ᶠvincula ᵍmea ʰmanifesta ⁱfierent ꝯꝯ
ᵏin ˡxpo ᵐin ⁿomni ᵒpretorio ᵖt in ᵠceteris ꝯ
ʳomnib9: ˢvt ᵗplures ᵘe ᵛfratribus ʷin ˣdño
ʸconfidētes in ᶻvinculis ᵃmeis ᵇabundātius
ᶜauderēt ᵈsine ᵉtimore ᶠverbū ᵍdei ʰloqui.
ⁱQuidā ʲq̄dē ᵏt ˡpp ᵐinuidiā ⁿt ᵒpcōtiōez: ᵖq̄
dā ʳāt ˢt ᵗpp ᵘbonā ᵛvolūtatē ʷxp̄z ˣp̄dicāt.
ʸQuidā ᶻex ᵃcharitate: ᵇsciētes ᶜqm̄ ᵈin ᵉde
fensiōe ᶠeuāgelij ᵍposit9 ʰsū. ⁱQuidā ʲāt ᵏex
ˡpcōtiōe ᵐxp̄z ⁿannūciāt ᵒnō ᵖsincere: ᵠexisti
mātes ʳp̄ssurā ˢse ᵗsuscitare ᵘvinculis ᵛmeis.
ʷQuid ˣei ? ʸDū ᶻoi ᵃmō ᵇsiue ᶜp ᵈoccasionē
ᵉsiue ᶠp ᵍvitatē ʰxp̄s ⁱannuncietur: ʲet ᵏin
ˡhoc ᵐgaudeo: ⁿsz ᵒt ᵖgaudebo. ᵠScio ꝯ
ʳei ˢqt ᵗhoc ᵘmihi ᵛproueniet ʷad ˣsalutem
ʸper ᶻvestraz ᵃoronez ᵇt ᶜsubministratiōez
ᵈspūs ᵉiesu ᶠxp̄i ᵍsz ʰexpectationē ꝯꝯ
ⁱt ʲspem ᵏmeā: ˡqt ᵐin ⁿnullo ᵒ confundar:
ᵖsed ᵠin ʳoi ˢfiducia ᵗsicut ᵘsemper ꝯꝯ
ᵛt ʷnūc ˣmagnificabit ʸxp̄s ᶻin ꝯꝯ
ᵃ corpe ᵇmeo: ᶜsiue ᵈp ᵉvitā ᶠsiue ᵍp ʰmorte.
ⁱMihi ʲeñ ᵏvivere ˡ xp̄s est: ᵐt ⁿmori ꝯ
ᵒlucrū. ᵠQd ʳsi ˢvivere ᵗin carne ᵘhoc ᵛmihi
ʷfructꝰ ˣopis est: ʸt ᶻq̄d ᵃeligam ᵇignoro:
ᶜcoarto ᵈāt ᵉe ᶠduob9 ᵍdesideriū ʰhabēs
ⁱdissolui: ᵏt ˡesse ᵐcum ⁿchristo ᵒmulto ꝯ
ᵖmagis ᵠmelius: ʳpermanere ˢautem ᵗin
ᵘcarne ᵛ necessariū ʷp̄p ˣvos. ʸEt ᶻhoc ᵃpfi
dēs ᵇscio ᶜqt ᵈmanebo ᵉt ᶠpmanebo ᵍomni
bus ʰvobis ⁱad ʲpfectū ᵏvr̄z ˡt ᵐgaudiuz
ⁿfidei: ᵒvt ᵖgratulatio ᵠvr̄a ʳabundet ꝯ
ˢin ᵗchristo ᵘiesu ᵛin ʷme ˣper ʸmeū ᶻaduētū
ᵃiterum ᵇad ᶜvos. ᵈTantum ᵉdigne ꝯ
ᶠeuangelio ᵍxp̄i ʰpuersamini: ⁱvt ʲsiue ꝯ
ᵏcū ˡvenero ᵐt ⁿvidero ᵒvos: ᵠsiue ʳabsens
ˢde ᵗvobis ᵘqᵛstatis ˣin ʸvno ᶻspū ᵃaudiā
ᵇvnanimes: ᶜcollaborantes ᵈfidei ᵉeuāge
lij: ᶠt ᵍin ʰnullo ⁱterreamini ʲab ꝯ ꝯꝯ
ᵏaduersarijs: ˡq̄ ᵐest ⁿin ᵒillis ᵖcausa ꝯꝯ
ᵠpditiōis: ʳvobis ˢaūt ᵗsalutis. ᵘEt ᵛhoc ʷa
ˣdeo. ʸQᵛ ᶻvobis ᵃdonatū ᵇest ᶜp ᵈxp̄o: ᵉnō
ᶠsolū vt ᵍin ʰeū ⁱcredatis: ʲsz ᵏvt ˡetiam ᵐpro

2.Re.14.c
Dani.15

πέρ q αυτού r ωάσχειμ, / Τομ p αυτόμ r αγώμα n έχομ
τες r οίομ r είδετε r εμ a εμοί, b και c νυμ p ακούετε r εμ r ε
μοί. Cap. 2.

ι b Τις c ούμ p ωαράκλησις c εμ r Χριστώ, q ει b Τι
r ωαραμύθιομ k αγάωης, l ει m Τις n κοιμωμία
p πρεύματος, p ει q Τις r σωλάγχμα q και r οικτιρμοί,
n ωλημρωσατε x μου / Τημ r χάράμ, s ίμα / Το a αυτό
b φρομήτε / Τημ c αυτήμ p αγάωημ c έχομτες, r σύμ
ψυχοι, / Το q εμ b φρομούμτες, l μηδέμ k κατά l ερί
θειαμ m η n κεμοδοξίαμ, p αλλά / Τη p Ταωειμοφρο
σύμη q αλλήλους r ηγούμεμοι n υωερέχομτας r ε
αυτωμ, n μη l Τα r εαυτώμ s έκαστος q σκοπείτε, b αλ
λά c και / Το p ετέρωμ c έκαστος. r Τούτο q γαρ b φρο
μείσθω r εμ k υμίμ o m και n εμ p Χριστώ q ιησού. q ος r εμ
p μορφή l θεού n υπάρχωμ, x ουχ r αρπαγμόμ l ηγή
σατο / Το a είμαι b ίσα c θεώ, p αλλ c εαυτόμ c εκέμωσε
q μορφήμ b δούλου l λαβώμ k εμ l ομοιώματι m αμ
θρώωωμ n γεμόμεμος, p και q σχήματι q ευρεθείς
r ως a άμθρωωος, r εταωείμωσεμ n εαυτόμ x γεμόμε
μος r υωήκοος s μέχρι n θαμάτου, b θαμάτου c δε
p σταυρού. c Διό r και / ο q θεος b αυτόμ r υωερύψω
σε k και l εχαρίσατο m αυτώ n όμομα / Το p υπερ p πάμ
q όμομα. r ίμα n εμ / Τω r ομόματι n ιησού x παμ r γόμυ
s κάμψη, n εωουραμίωμ, b και c εωιγείωμ, p και c κα
ταχθομίωμ, r και q ωάσα b γλώσσα r εξομολογή
σηται k ότι l κύριος m ιησούς n Χριστός p εις p δόξαμ
q θεού r ωατρος. n ώστε r αγαωητοί n μου x καθώς
r πάμτοτε s υωήκούσατε q μου, b μη c εμ / Τη p παρου
σία c μου r μόμομ, q αλλά b και l μυμ k ωολλώ l μάλ
λομ m εμ / Τη n απουσία p μου p μετά q φόβου r και
p τρόμου / Τημ r εαυτώμ n σωτηρίαμ x κατεργάζεσ
θε. / ο r θεός r γαρ q εστίμ / ο b εμεργώμ c εμ p υμίμ c και
/ Το r θέλειμ q και / Το b εμεργείμ l υπερ / Της k ευδοκίας.
l ωάμτα m ωοιείτε n χωρίς p οργής p και q διαλογισ
μώμ, l ίμα n γέμησθε r άμεμωτοι n και r ακέραιοι r Τέκ
μα r θεού a αμωμήτα b εμ c μεσω p γεμεάς c σκολιάς
r και q διεστραμμέμης, b εμ l οις k φαίμεσθε l ως m φω
στήρες n εμ p κόσμω, p λογομ q ζωής x εωέχομτες
n εις r καύχημα n εμοί r εις r ημέραμ x Χριστού, a ότι
b ουκ c εις p κεμόμ r έδραμομ, r ουδε q εις b κεμόμ r εκοπία
σα. k αλλ l εικαί m σωέμδομαι n εωί / Τη p θυσία p και
q λειτουργία / Της r ωίστεως p υμώμ, c χαίρω n και
r συγχαίρω r ωάσιμ r υμίμ. / Το a δε b αυτό c και p υ
μείς c χαίρετε r και q συγχαίρετε b μοι. l ελωίζω k δε
l εμ m κυρίω n ιησού p Τιμόθεομ p ταχέως q ωέμψαι
r υμίμ, s ίμα c καγώ n ευψυχώ x γμούς r Τα r ωερί a υ
μώμ. b ουδέμα c γαρ p έχω c ισόψυχομ r όστις q γμη
σίως b Τα r ωερί k υμώμ l μεριμμήσει. / οι m ωάμτες
n γαρ p Τα q εαυτώμ n ζητούσιμ, r ου p Τα r Χριστού n ιη
σού. / Τημ r δε r δοκιμήμ r αυτού q γιμώσκετε, b ότι
c ως p ωατρί r Τέκμομ r συμ q εμοί b εδούλευσεμ l εις
/ Το k ευαγγέλιομ. l Τούτομ m μεμ n ουμ p ελωίζω

q illo r patiamini: n ideꝫ r certamen n habentes
x quale r vidiſtis l in me: b r c nũc p audiſtiꝫ r de
l me. Cap. 2.

Si b q ergo p conſolatio c in r xpo: q ſi b quod
r ſolatiũ k charitatis: l ſi m qua n ſocietas
p ſpũs: q ſi q qua r viſcera r miſerationis: ꝯ
n implete r gaudium l meum: r vt n idem ꝯ ꝯ
b ſapiatis c eãdẽ p charitatẽ c hũtes: r vnanimes:
q idipſum b ſẽtẽtes. r Nihil k per r contentionem
m neq; p n inanẽ n gloriã: p ſed in p humilitate
n ſuperiores r ſibi q invicem r arbitrantes: ꝯ
n nõ r q̃ ſua ſunt r ſinguli n conſiderãtes: b ſed ea q̃
p aliorum. r Hoc b enim b ſentite ꝯ ꝯ ꝯ
l in k vobis l qđ m r n in p xpo p ieſu. q Qui n cũ r in
p forma r deꝯ n cẽt: l nõ r rapinã r arbitratus r eſt
n eſſe e b equalẽ c deo: p ſed c ſeipſũ r exinaniuit
q formã b ſerui r accipiẽs k i l ſimilitudinẽ m hoiũ
n factus: p r habitu q inuentus ꝯ ꝯ ꝯ
r vt p hũ: r hũliauit n ſemetipſũ x factꝰ ꝯ ꝯ
r obediẽs ſ vſq; r ad n mortem: b mortem c aũt
p crucis. c Propter c qđ r q deus r exaltauit b il Hebr. 2. c.
lũ: k r donauit m illi n nomẽ q̃ eſt p ſupra p oẽ
q nomẽ: r vt n in r nomine n ieſu r omne r genu ꝯ Ro. 14. b.
ſ flectat: t celeſtiũ: r terreſtriũ: p r infernoꝝ:
r r q omnis b lingua r confiteatur ꝯ ꝯ ꝯ
k q̃ domin q m ieſus n chriſtus p in p gloria eſt
q dei r pris. n Itaq; r chariſſimi n mei r ſicut ꝯ
r ſemper r obediſtis: b non r in p preſentia ꝯ
r mei r tm: q ſ multo r magis r nunc ꝯ ꝯ ꝯ
m in n abſentia p mea p cum q metu r r ꝯ ꝯ
q tremore r veſtram n ſalutem r operamini. ꝯ
r Deus q eſt r cum b qui b operat r in p vobis r r
r velle q r b p̃ficere r pro k bona k volũtate. ꝯ
n Oia ãt m facite n ſine p murmurationib q p r be
ſitatiõib q: r vt n ſitis r ſine r q̃rela n r ſimplices
r filij r deꝯ q ſine q reprehenſiõe b in c medio p na
tiõis r praue r t q puerſe: b inter r quos k lucetis
r ſicut m lumiaria n in p mũdo: p verbũ q vite r cõ
tinentes q ad r gl̃ã ꝫ n meã x in r die ſ xpi: q quia
b nõ r in p vacuũ r cucurri: r neq; q in b vacuũ r la
borau. k Sꝫ r t ſi m emulor n ſupra q ſacrificiũ
q obſequiũ r fidei p veſtre: r gaudeo n r ꝯ et
x p gratulor r oibus r vobis. b Idipſum q ãt r
p vos r gaudete: r t q p gratulamini b mihi. ꝯ
l Spo k ãt l in m dño n ieſu p timotheũ me p cito
q mittere ad r vos: r vt r t ego n bono n aio n ſim
x cognitꝰ r q̃ circa q uos ſũt. b Neminẽ r ei p hẽo
r tã r vnanimẽ q̃ q ſincera q affectiõe r p k uobis
l ſollicit q l ſit. m Oẽs n ei p q̃ ſua ſt q q̃rũt: r nõ p q̃
n ieſu r xpi. r Exprimẽtũ x ãt eius q cognoſcite:
b q̃m r ſicut p pri r filius r mecum b ſeruiuit l in
k euangelio. l Hunc n igitur p ſpero me ꝯ

A

B

C

D

Z

πέμψαι, ως αμ απίλαω τα περί εμέ εξ αυτής.
θέωσιθα δε εμ κυρίω, ότι και αυτός ταχέως ελεύσομαι. αναγκαίον δε ηγησάμην επαφρόδιτον τον αδελφόν και συνεργόν και συστρατιώτην μου, υμών δε απόστολον και λειτουργόν της χρείας μου πέμψαι προς υμάς, επειδή επιποθών ην παντας υμάς, και αδημονών διότι ηκούσατε ότι ησθένησε. και γαρ ησθένησε παραπλήσιον θανάτω, αλλά ο θεός αυτόν ηλέησεν. ουκ αυτόν δε μόνον, αλλά και εμέ, ίνα μη λύπην εσχω. σπουδαιοτέρως ουν έπεμψα αυτόν, ίνα ιδόντες αυτόν, πάλιν χαρήτε, κάγω αλυπότερος ω. προσδέχεσθε ουν αυτόν εν κυρίω μετά πάσης χαράς, και τους τοιούτους εντίμους έχετε, ότι διά το έργον του χριστού μέχρι θανάτου ήγγισε, παραβουλευσάμενος τη ψυχή, ίνα αναπληρώση το υμών υστέρημα της προς με λειτουργίας. Cap. 3.

Το λοιπόν αδελφοί μου χαίρετε εν κυρίω. τα αυτά γράφειν υμίν εμοί μεν ουκ οκνηρόν, υμίν δε ασφαλές. βλέπετε τους κύνας, βλέπετε τους κακούς εργάτας, βλέπετε την κατατομήν. ημείς γαρ εσμεν η περιτομή, οι πνεύματι θεού λατρεύοντες, και καυχώμενοι εν χριστώ ιησού, και ουκ εν σαρκί πεποιθότες, καίπερ εγώ έχων πεποίθησιν και εν σαρκί. ει τις δοκεί άλλος πεποιθέναι εν σαρκί, εγώ μάλλον, περιτομή όκταήμερος, εκ γένους ισραήλ, φυλής βενιαμίν, εβραίος εξ εβραίων, κατά νόμον φαρισαίος, κατά ζήλος διώκων την εκκλησίαν, κατά δικαιοσύνην την εν νόμω γενόμενος άμεμπτος. αλλ άτινα ήν μοι κέρδη, ταύτα ήγημαι διά τον χριστόν. αλλά μενούνγε και ηγούμαι πάντα ζημίαν είναι διά το υπερέχον της γνώσεως χριστού ιησού του κυρίου μου, δι ον τα πάντα εζημιώθην, και ηγούμαι σκύβαλα είναι ίνα χριστόν κερδήσω και ευρεθώ εν αυτώ μη έχων εμήν δικαιοσύνην την εκ νόμου, αλλά την διά πίστεως χριστού, την εκ θεού δικαιοσύνην επί τη πίστει του γνώναι αυτόν και την δύναμιν της αναστάσεως αυτού, και κοινωνίαν παθημάτων αυτού, συμμορφούμενος τω θανάτω αυτού, εί πως καταντήσω εις την εξανάστασιν των νεκρών. ουχ ότι ήδη έλαβον ή ήδη τετελείωμαι διώκω δε εί και καταλάβω εφ ω και κατελήφθην υπό του κυρίου ιησού χριστού. αδελφοί εγώ εμαυτόν ου λογίζομαι κατειληφέναι. εν δε, τα μεν

mittere ad vos: mox vt videro q̄ circa me sūt. Cōfido aūt in dño q̄n & ipe veniaz ad vos cito. Necessariū aūt existimaui epaphroditū frēz & coopatorē & cōmilitonē meum: vestrum autem apostolū et ministrum necessitatis mee mittere ad vos: q̄n ꝺē oēs vos desiderabat: & mestus erat propterea q audieratis illū infirmatū. Nā & infirmatꝰ ē vsqz ad mortē: sed deus misertus est eius. Nō solū aūt eius: verū etiam et mei: ne tristitiā supra tristitiā habeā. Festinātius ergo misi illuz: vt viso illo iterū gaudeatis: & ego sine tristitia sim. itaqz illū cum omni Excipite gaudio in dño & eiusmodi cū honore habetote: q̄n pp opus christi vsqz ad mortem accessit: tradens animā suā: vt impleret id q̄ ex vobis deerat erga meum obsequium. Cap. 3.

Cetero frēs mei gaudete in dño: eadē vobis scribere mihi quidem nō pigrū: vobis aūt necessariū. Videte canes: videte malos operarios: videte concisionem. Nos enim sumus circumcisio qui spiritu seruimus deo: & gloriamur in christo ihesu & non in carne fiduciā habētes: q̄q̄ & ego habeā cōfidentiā in carne. Si quis alius videt confidere in carne: ego magis: circūcisus octaua die: ex genere israel: de tribu beniami hebreꝰ ex hebreis: fm legē pharisee: fm emulationē persequēs ecclesiā dei: fm iustitiā q̄ in lege ē conuersat sine q̄rela. Sed que mihi fuerunt lucra: hec arbitratꝰ sunt propter christum detrimēta. Verū tamē existimo oia detrimētū ee propter eminentem scientiam ihesu christi dñi mei: p̄p quē oia detrimentū feci: & arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciaz: & inueniar in illo nō habens meā iustitiā que ex lege est: sed illā que ex fide christi ihesu: que ex deo est iustitia in fide ad cognoscēdū illū & virtutē resurrectionis eius & societatem passionū illius: cōfiguratus morti eius: si quo modo occurram ad resurrectōez q̄ ex mortuis. Nō q̄ iā acceperi aut iā p̄fectꝰ sim. Sequor aūt si quo mō p̄hendā: in quo & p̄hensus sū a xp̄o ihesu. Frēs ego me nō arbitror p̄hendisse. Unū aūt: que quidē

ᵛοωίσω ᵛεωι λαιθαμόμεμος, ᵛΤοις ᵛλε ᵇέμπροσ=
θεμ ᶜ εωεκτειμόμεμος, ᵇκατά ᶜ σκωωόμ ᵛλιώκω
ᵍεπί ᵛΤο ᵇβραβείομ ᵛΤης ᵛάμω ᵏκλήσεως ᵛΤου ᵛθεού
ᵐεμ ᵖΧριστώ ᵒιησού. ᵖόσοι ᵍουμ ᵛΤέλειοι ᵖΤούτο
ᵛφρομώμεμ, ᵖκαι ᵛει ᵛΤι ᵛετέρως ᵍφρομείτε ᵇκαι ᶜΤου
το ᵒο ᵇθεός ᶜυμίμ ᵛαποκαλύψει. ᵍπλήμ ᵇεις ᵒο ᵏεφθά
σαμεμ ᵛΤω ᵛαυτώ ᵐστοιχείμ ᵖκαμόμι, ᵛΤο ᵒαυτο
ᵖφρομείμ. ᵍσυμμιμηταί ᵛμου ᵖγίμεσθε ᵛαδελφοί
ᵖκαι ᵛσκοπείτε ᵛΤους ᶜούτω ᵛπεριωατούμτας, ᵖκα
θώς ᵇέχετε ᶜΤύπομ ᵇημάς. ᶜωολλοί ᵛγαρ ᵖωεριπα
τούσιμ ᵇους ᶜωολλάκις ᵏέλεγομ ᵛυμίμ, ᵐμυμ ᵖδε
ᵒκαι ᵖκλαίωμ ᵍλέγω ᵛΤους ᶜεχθρούς ᵛΤου ᵒσταυ
ρού ᵛΤου ᶜΧριστού, ᵖωμ ᵛΤο ᵡΤέλος ᶜαπώλεια, ᵛωμ
ᵒθεός ᵛη ᵇκοιλία ᶜκαι ᵛη ᵇδόξα ᶜεμ ᵛΤη ᶜαισχυμη ᵒαυ=
τώμ, ᵛοι ᵛΤα ᵇεπίγεια ᵛφρομούμτες. ᵏημών ᵛγαρ ᵛΤο
ᵐπολίτευμα ᵖεμ ᵒουραμοις ᵖυπάρχει, ᵍεξ ᵛου ᵖκαι
ᵛσωτήρα ᵖαωεκδεχόμεθα ᵛκύριομ ᵛιησούμ ᵛΧρι=
στόμ, ᵒος ᵇμετασχηματίσει ᵛΤο ᶜσωμα ᵛΤης ᵒτα=
πειμώσεως ᶜημών ᵛεις ᵛΤο ᵍγεμέσθαι ᵇαυτο ᶜσύμ=
μορφομ ᵛΤω ᵏσώματι ᵛΤης ᵛδόξης ᵐαυτού, ᵖκατά
ᵛΤημ ᵒεμέργειαμ ᵛΤου ᵍδύμασθαι ᵍαυτόμ ᵛκαι ᵖυπο
τάξαι ᵛεαυτώ ᵛΤα ᵖωάμτα. Cap. 4.

ΩΣτε ᵇαδελφοί ᶜμου ᵒαγαπητοί ᶜκαι ᵛεωιπόθη
τοι ᵍχαρά ᵇκαι ᶜστέφαμος ᵏμου, ᵛοὕτως ᵐστή
κετε ᵖεμ ᵒκυρίω ᵖαγαωητοί. ᵍευοδίαμ ᵛωαρακα=
λώ, ᵖκαι ᵛσυμτύχημ ᵖωαρακαλώ ᵛΤο ᵛαυτό ᵛφρο
μείμ ᵛεμ ᵏκυρίω. ᵇμαι ᶜερωτώ ᵒκαι ᶜσε ᵛσύζυγε ᵍγμή
σιε ᵇσυλλαμβάμου ᵛαυταις, ᵏαίτιες ᵛεμ ᵛΤω ᵐευα
γγελίω ᵖσυμήθλησαμ ᵒμοι ᵖμετά ᵍκαι ᵛκλήμεμ=
τος ᵖκαι ᵛΤωμ ᵛλοιπώμ ᵖσυμεργώμ ᵛμου, ᵛωμ ᵛΤα
ᵛομόματα ᵍεμ ᵇβίβλω ᶜζωής. ᵒχαίρετε ᶜεμ ᵛκυρίω
ᵍωάμτοτε, ᵇωάλιμ ᵛερώ ᵏχαίρετε. ᵛΤο ᵛεπιεικές ᵐυ=
μών ᵖγμωσθήτω ᶜωάσιμ ᵖαμθρώποις. ᵛο ᵍκύριος
ᵛεγγύς. ᵏμηλέμ ᵛμεριμμάτε, ᵖαλλ ᵛεμ ᵛπαμτί ᵛΤη
ᵛωροσευχή ᵍκαι ᵛΤη ᵇδεήσει ᶜμετά ᵒευχαριστίας
ᵛΤα ᶜαιτήματα ᵛυμών ᵍγμωριζέσθω ᵇπρος ᵛΤομ ᵛθε
όμ. ᵏκαι ᵛη ᵛειρήμη ᵛΤου ᵐθεού ᵛη ᵖυπερέχουσα ᵒπάμ
τα ᵖμουμ, ᵍφρουρήσει ᵛΤας ᵛκαρδίας ᵖυμών, ᵛκαι
ᵛΤα ᵖμοήματα ᵛυμών ᵛεμ ᵛΧριστω ᵍιησού. ᵛΤο ᵇλοι
πόμ ᶜαδελφοί ᵒόσα ᶜεστίμ ᵛαληθή, ᵍόσα ᵇσεμνά,
ᵛόσα ᵏδίκαια, ᵛόσα ᵐαγμά, ᵖόσα ᵒωροσφιλή, ᵖό=
σα ᵍεύφημα, ᵛει ᵍΤις ᵛαρετή, ᵖκαι ᵡει ᵛΤις ᵛεωαιμος,
ᵍΤαύτα ᵇλογίζεσθε, ᶜα ᵒκαι ᶜεμάθετε ᵛκαι ᵍωαρε=
λάβετε, ᵇκαι ᵛηκούσατε ᵏκαι ᵛείδετε ᵐεμ ᵖεμοί, ᵒΤαύ
τα ᵖπράσσετε, ᵍκαι ᵛο ᵛθεός ᵛΤης ᵛειρήμης ᵛέσται
ᵍμεθ ᵡυμών. ᵛεχάρημ ᵛδε ᵍεμ ᵇκυρίω ᶜμεγάλως,
ᵒότι ᶜήδη ᵛποτέ ᵍαμεθάλετε ᵛΤο ᵇυπέρ ᵛεμού ᵏφρο=
μείμ, ᵛεφ ᵐω ᵖκαι ᵒφρομείτε. ᵖηκαιρείσθε ᵍλε. ᵛουχ
ᵍότι ᵛκαθ ᵖυστέρησιμ ᵛλέγω. ᵛεγώ ᵛγαρ ᵍέμαθομ ᵇεμ
ᶜοις ᵒειμί ᶜαυτάρκης ᵛείμαι. ᵍοίδα ᵇκαι ᵛΤαωειμού=
σθαι, ᵏοίδα ᵛκαι ᵐωερισσεύειμ. ᵖεμ ᵒωαμτί ᵖκαι ᵍεμ
ᵛωάσι ᵍμεμύημαι, ᶜκαι ᵖχορτάζεσθαι ᵡκαι ᵛωει=
μάμ, ᵛκαι ᵍωερισσεύειμ ᵏκαι ᶜυστερείσθαι. ᵏωάμ=

ᵡretro ſit ᵛobliuiſcẽs: ad ᵛea ᵖvo ᵛq̃ ſit ᵇpoꝛa
ᶜextẽdẽs ᶜmeipſuꝫ: ᵒad ᵛdeſtinatũ ᵛpſequoꝛ
ᵍad ᵇbꝛauiũ ᵛſuperne ᵏvocationis ᵛdeiꝏ
ᵐi ᵖxpo ᵒieſu. ᵖQuicũqꝫ ᵍergo ᵛpfecti ſumuſ
ᵍhoc ᶜſẽtiam ᵍ: ᵖꝛ ſi ᵛqd ᵛaliter ᵍſapit ſ: ᵇꝛ ᶜhoc
ᶜvobſ ᵒdc ᵍ ꝛeuelabit. ᵍVerũtamẽ ᵇad ᵛqꝫ ᵖ
uenim ᵍ vt ᵒidẽ ᵖſapiam ᵍ: ꝛ i ᵛeadẽ ᵐpmanea
mus ᵖregula. ᵍJmitatoꝛes ᵛmei ᵖeſtote ᶜfra
tres: ᵖꝛ ᶜobſeruate ᵛeos ᵛq̃ ita ᵛábulãt:
ᵇhabetis ᶜformã ᵒnꝝ. ᶜMulti ᵛei ᵍambulãt
ᵇquos ᵛſepe ᵏdicebam ᵛvobis: ᵐnunc ᵖautez
ᵒꝛ ᵖflens ᵍdico ᵛinimicos ᵖcrucis ꝏꝏ
ᵛchriſti: ᵖquoꝝ ᵛfinis ᵛinteritus: ᵛquoꝝ
ᵍdeꝰ ᵇvẽter eſt ᶜꝛ ᵒgloꝛia ᶜin ᵛconfuſione ᵍipſoꝝ:
ᵛqui ᵇterꝛena ᵛſapiũt. ᵏNoſtra ᵛaũt ꝏꝏ
ᵐconuerſatio ᵖin ᵒcelis ᵖeſt: ᵍvnde ᵖetiam
ᵛſaluatorẽ ᵖexpectamꝰ ᵛdñꝫ nꝝ ᵛieſuꝫ ᵛxpꝫ:
ᵍqui ᵇreformabit ᶜcoꝛpus ᵒhumilitatis ꝏ
ᶜnoſtre ᶜconfiguratum ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇcoꝛpoꝛi ᶜclaritatis ᵐſue: ᵖſecundum ꝏꝏ
ᵒoparõem ᵡtutis ſue q̃ ẽt ᵖpoſſit ᵍ ſubijcere
ᵛſibi ᵖomnia. Cap. 4.

ITaqꝫ ᵇfrẽs ᶜmei ᵒcariſſimi ᶜꝛ ᵛdeſide
ratiſſimi ᵍgaudiũ meũ ᵇꝛ ᶜcoꝛõa ᵏmea
ᵛſic ᵐſtate ᵖin ᵒdño ᵖcariſſimi. ᵍEuodiam
ᵛrogo ᵖꝛ ᵛſyntychẽ depꝛecoꝛ ᵛidipſ ᵛſapere
ᵛi ᵖdño. ᵇEtiã ᶜrogo ᵒꝛ ᶜte ᵍgermane ᶜcõpar
ᵇadiuua ᵛillas ᵏq̃ ᵒmecũ ᵖlaboꝛauerũt ᵛi ᵐeuã
gelio ᵖcum ᵛclemente ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ
ᵍꝛ ᵛceteris ᵖadiutoꝛibus ᶜmeis: ᵛquoꝝ ꝏ
ᵛnoia ſũt ᵛin ᵇliboꝛ ᶜvite. ᵒGaudete ᶜin ᵛdño
ᵍſp: ᵇiterũ ᵛdico ᵏgaudete. ᵛModeſtia ᵐvꝛa
ᵖnota ᵖſit ᵒoibus ᵖhoibus. ᵍDñs enim ꝏ
ᶜppe eſt. ᵍNihil ᵛſollicitꝫ ᵛſitis: ᵖſꝫ ᵡ in ᵛomni
ᵛoꝛatione ᵍ ꝛ ᵇobſecratiõe ᶜcũ ᵖgiarũ ᵒ actiõe
ᶜpetitiões ᵛveſtre ᵍinnoteſcãt ᵇapud ᵛdeum.
ᵏEt ᵛpax ᵐdei ᵖque ᵖexuperat ᵒomnem ꝏ
ᵖſenſum ᵍcuſtodiat ᵛcoꝛda ᵍveſtra ᵛ ꝏꝏ
ᵖitelligẽtias ᵛvꝛas ᵛin ᵛxpo ᵍieſu. ᵇDe ᵇcetero
ᶜfrẽs ᵒq̃cunqꝫ ᶜſunt ᵛvera: ᵍquecũqꝫ ᵇpudica:
ᵛq̃cũqꝫ ᵏiuſta: ᵛq̃cũqꝫ ᵐſctã: ᵖq̃cũqꝫ ᵒamabi=
lia: ᵖq̃cũqꝫ ᵒboneᵍfame: ᵛſi ᵍq̃ ᵛvirtꝰ: ᵛſi ᵛq̃ ᵛlaꝰ
diſciplinc: ᵛhec ᵇcogitate: ᶜq̃ ᵒꝛ ᶜdidiciſtis ᵛ ꝛ
ᵍaccepiſtis: ᵇꝛ ᵛaudiſtis ᵏꝛ ᵛvidiſtis ᵐin ᵖme:
ᵒhec ᵖagite: ᵍꝛ ᵛdeus ᵍpacis ᵛeritꝏ ꝏꝏ
ᵖvobiſcũ. ᵛGauiſus ᵛſũ ᵛãt ᵛi ᵇdño ᶜvehemẽ=
ter: ᵒqñ ᶜtãdẽ ᵛaliqñ ᵍreflouiſtis ᵇp me ᵏſcti
re ᵛſicut ᵖꝛ ᵒſẽtiebatis. ᵖOccupati ᵍãt ᵖeratis.
ᵛNõ ᵖq̃ſi ᵛpp ᵖpenuriã ᵛdico. ᵛEgo ᵛei ᵍdidi
ci ᵇi ᵛq̃b ᵒꝰ ſũ ᶜſufficiẽs ᶜeẽ. ᵍScio ᵇ ꝛ ᵛhumilia
ri: ᵏſcio ᵛꝛ ᵐabundare. ᵛVbiqꝫ ᵖꝛ ᵒinꝏ
ᵛoibus ᵖinſtitutus ᵍſuꝫ: ᵛꝛ ᵖlatiari ᵛꝛ ᵛeſurire:
ᵛet ᵍabundare ᵇet ᶜpenuriam ᶜpati. ᵒOmnia

1. Co. 4. d. Ephe. 5. a. 1. The. 4. b Johan. 13. g

Mat. 5. 6.

τα ισχύω εμ/Τω εμλυπαμούμτι με χριστώ.
ωλημ καλώς εωοιήσατε συγκοιμωμήσαμτες μου/Τη θλίψει. οίδατε και υμείς φιλιωωήσιοι, ότι εμ αρχή/Του ευαγγελίου ότε εξήλθομ από μακεδομίας, ουδεμία μοι εκκλησία εκοιμώμησεμ εις λόγομ δόσεως και λήψεως ειμή υμείς μόμοι, ότι και εμ θεσσαλομίκη και άπαξ και δις εις /Την χρείαμ μοι επέμψατε. ουχ ότι επιζητώ/Το δόμα, αλλ επιζητώ/Τομ καρπόμ/Τομ πλεομάζομτα εις λόγομ υμώμ. απέχω δε πάμτα και περισσεύω. πεπλήρωμαι δεξάμενος παρά επαφροδίτου τα παρ υμώμ όσμήμ ευωδίας, θυσίαμ δεκτήμ, ευάρεστομ/Τω θεώ. /ο δε θεός μου πληρώσει πάσαμ χρείαμ υμώμ κατά /Τομ πλούτομ αυτού εμ δόξη εμ χριστώ ιησού./Τω δε θεώ και πατρί ημώμ/η δόξα εις /Τους αιώμας/Τωμ αιώμωμ αμήμ. ασπάσασθε πάμτα άγιομ εμ χριστώ ιησού. ασπάζομται υμάς/οι συμ εμοί αδελφοί. ασπάζομται υμάς πάμτες/οι άγιοι, μάλιστα δε οι εκ/Της καίσαρος οικίας./η χάρις/Του κυρίου ιησού χριστού μετά πάμτωμ υμώμ. αμήμ.

Τέλος/Της προς φιλιππησίους επιστολής.

possum in eo qui me confortat. oooo
Verūtamē bñ fecistis cōmunicantes tribulatiōi mee. Scitis āt et vos philippenses q in principio euangelij quando pfect9 sū a macedōia: nulla mihi ecclesia communicauit in ratione dati et accepti: nisi vos soli: qz et thessalonicā semel et bis in vsum mihi oooooooo misistis. Non qz quero datum: sed requiro fructum abundantem in rōne vestra. Habeo aūt oia et abundo. Replet9 sū accepti ab epaphrodito q mi sistis in odorē suauitatis: hostiam acceptā: placentē deo. Deus aūtez meus impleat omne desiderū vr̄m fm diuitias suas in gloria in christo ihū. Deo autem et patri nostro gloria in secula seculorum amen. Salutate oēm sanctū in christo ihū. Salutant vos q mecū sunt fres. Salutāt oooo vos omnes sācti: maxime autez qui de cesaris domo sunt. Gr̄a dñi nostri ihu christi cū spiritu vestro. Amen.

Explicit epistola bti pauli ad philippenses.

Incipit argumentum in epistolam ad Colossenses.

Colossenses et hi sicut laodicenses sunt asiani: et ipsi preuenti erant a pseudoapostolis. Nec ad hos accessit ipse apostolus: sed et hos per epistolam corrigit. Audierant enim verbū ab archippo q ministerij in eos accepit. Ergo apls iā ligatus scribit eis ab epheso p Tychicū diaconem et onesimum acolytum.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου προς κολασσαείς επιστολή. Cap.i.

Παῦλος απόστολος ιησού χριστού διά θελήματος θεού και Τιμόθεος/ο αδελφός /Τοις εμ κολοσσαίς αγίοις και πιστοίς αδελφοίς εμ χριστώ. χάρις υμίμ και ειρήμη από θεού πατρός ημώμ και κυρίου ιησού χριστού. ευχαριστούμεμ/Τω θεώ και πατρί/Του κυρίου ημώμ ιησού χριστού πάμτοτε περί υμώμ προσευχόμενοι, ακούσαμτες /Τημ πίστιμ υμώμ εμ χριστώ ιησού και /Τημ αγάπημ/Τημ εις πάμτας/Τους αγίους Διά/Τημ ελπίδα/Τημ αποκειμέμημ υμίμ εμ/Τοις ουραμοίς, ημ προηκούσατε εμ/Τω λόγω/Της αληθείας/Του ευαγγελίου/Του παρόμτος εις υμάς, καθώς και εμ παμτί/Τω κόσμω και εστί καρποφορούμεμομ και αυξαμόμεμομ, καθώς και εμ υμίμ αφ ης ημέρας ηκούσατε και επέγμωτε /Τημ χάριμ/Του θεού εμ αληθεία, καθώς εμάθετε από επαφρά/Του αγαπητού

Incipit epistola bti pauli apli ad Colossenses. Cap.i.

Paulus apostolus ihesu christi p voluntatē dei et timotheꝰ frater his q sunt in colossis sanctis et fidelibus fratribꝰ in xp̄o ihesu. Gratia vob et pax a deo patre nostro et dño ihesu christo. Gratias agimus deo et patri dñi nostri ihesu christi semper pro vobis orantes: audientes fidem vestram in christo ihesu et dilectionem quā hētis in sctōs omnes ꝓp spem que reposita est vobis in celis: quā audistis in verbo veritatis euangelij quod peruenit ad vos: sicut et in vniuerso mūdo est et fructificat et crescit sicut et in vobis: ex ea die qua audistis et cognouistis grām dei in veritate: et sicut didicistis ab epaphra charissimo

ˢσυμλούλου ᵍημῶν, ʰος ˢεστί ᵏπιστός ˡυπὲρ ᵐυ=
μῶν ⁿδιάκονος τοῦ ᵒΧριστοῦ. /ᵒ ᵖκαὶ ᵍἀπλώσας
ʳημῖν ˢτὴν ᵘυμῶν ʳἀγάπην ᵛἐν ʳπνεύματι. ʳΔιατοῦ
το ʳκαὶ ᵃημεῖς ᵇ ἀφ ᶜ ἧς ᵇ ἡμέρας ᶜ ἠκούσαμεν, ʳ οὐ
ᵉπαυόμεθα ʰὑπὲρ ʳυμῶν ᵏπροσευχόμενοι ʳκαὶ ᵐαι
τούμενοι, ⁿἵνα ᵒπληρωθῆτε τὴν ᵖἐπίγνωσιν τοῦ
ᵍθελήματος ʳαὐτοῦ ᵛἐν ᵗπάσῃ ᵘσοφίᾳ ʳ καὶ ʳσυνέ=
σει ˢπνευματικῇ, ᵉ περιπατῆσαι ᵇ ὑμᾶς ᶜ ἀξίως
τοῦ ᵇκυρίου ᶜεἰς ᵗπᾶσαν ᵍἀρέσκειαν ʰἐν ˢἔργῳ
ˡἀγαθῷ ᵐ καρποφορούμενοι ⁿκαὶ ᵒαὐξανόμε
νοι ᵖεἰς τὴν ᵍἐπίγνωσιν τοῦ ʳθεοῦ, ᵉ ἐν ʳπάσῃ ⁿδυ=
νάμει ˡἐνδυναμούμενοι ʳκατὰ τὸ ˢκράτος τῆς ᵉ δό
ξης ʰαὐτοῦ ᶜεἰς ᵇ πᾶσαν ᶜ ὑπομονὴν ʳκαὶ ᵍμακρο-
θυμίαν ʰμετὰ ʳχαρᾶς, ᵏ εὐχαριστοῦντες τῷ ˡθεῷ
ᵐκαὶ ⁿπατρί τῷ ᵒἱκανώσαντι ᵖἡμᾶς ᵍεἰς τὴν ʳμερί
δα τοῦ ⁿκλήρου τῶν ʳἁγίων ᵐ ἐν τῷ ˢφωτί. ʳ ος
ˢἐρρύσατο ᵉἡμᾶς ʰἐκ τῆς ᶜ ἐξουσίας τοῦ ᵇ σκό
τους, ᶜ καὶ ʳμετέστησεν ᵍεἰς τὴν ʰβασιλείαν τοῦ ˡυ
ἱοῦ τῆς ᵏἀγάπης ˡαὐτοῦ, ᵐἐν ᵚ ᵒἐχομεν τὴν ᵖἀπο
λύτρωσιν τὴν ᵍἄφεσιν τῶν ʳἁμαρτιῶν. ⁿ ος ʳ ἐσ=
τὶν ⁿεἰκὼν τοῦ ˡθεοῦ τοῦ ʳἀοράτου ˢ πρωτότο=
κος ᵉπάσης ʰκτίσεως, ᶜ ὅτι ᵇ ἐν ᶜ αὐτῷ ʳ ἐκτίσθη τὰ
ᵉπάντα τὰ ʰἐν τοῖς ˡοὐρανοῖς ᵏκαὶ τὰ ˡἐπὶ τῆς ᵐ γῆς
τὰ ⁿ ὁρατὰ ᵒ καὶ τὰ ᵖ ἀόρατα, ᵍ εἴτε ʳθρόνοι, ˢεἴτε
ʳκυριότητες, ⁿεἴτε ˣἀρχαί, ʳεἴτε ˢἐξουσίαι, τὰ ᵉ πάν
τα ʰδι ᶜαὐτοῦ ᵒκαὶ ᶜεἰς ʳαὐτὸν ᵍἔκτισται. ʰκαὶ ˡαὐ=
τός ᵏ ἐστί ˡπρο ᵐ πάντων, ⁿκαὶ τὰ ᵒ πάντα ᵖἐν ᵍαὐ
τῷ ˢσυνέστηκε. ᵍκαὶ ˡαὐτός ⁿἐστί ᵏκεφαλὴ τοῦ ˢσώ
ματος τῆς ˡἐκκλησίας, ᵉ ὅς ʰ ἐστὶν ᶜἀρχὴ ᵒ πρωτό
τοκος ᶜἐκ τῶν ˡνεκρῶν, ᵍἵνα ʰγένηται ˡἐν ᵏπᾶσιν ˡαὐ
τὸς ᵐ πρωτεύων. ⁿ ὅτι ᵒἐν ᵖ αὐτῷ ᵍηὐδόκησε ʳπᾶν
τὸ ᵒπλήρωμα ʳκατοικῆσαι, ⁿκαὶ ʳδι ˢαὐτοῦ ˡἀπο
καταλλάξαι ᵉ πάντα ʰεἰς ᶜαὐτόν, ᵒ εἰρηνοποιήσας
ʳδιὰ τοῦ ˢαἵματος τοῦ ᵍσταυροῦ ʰαὐτοῦ ˡδι ᵏαὐ
τοῦ, ˡεἴτε ᵐ τὰ ⁿ ἐπὶ τῆς ᵒ γῆς, ᵖ εἴτε ᵍ τὰ ʳἐν τοῖς ᵖ οὐ=
ρανοῖς, ʳκαὶ ⁿ ὑμᾶς ˢ ποτὲ ʳ ὄντας ˢ ἀπηλλοτριω=
μένους ᵉκαὶ ʰ ἐχθροὺς τῇ ᶜ διανοίᾳ ᵒ ἐν τοῖς ᶜ ἔρ=
γοις τοῖς ˢ πονηροῖς, ᵍ νυνὶ ʰ δὲ ˡ ἀποκατήλλα=
ξεν ᵏ ἐν τῷ ˡ σώματι τῆς ᵐ σαρκὸς ⁿ αὐτοῦ ᵒ διὰ
τοῦ ᵖθανάτου, ᵍ παραστῆσαι ʳ ὑμᾶς ᵍ ἁγίους ˢ καὶ
ⁿ ἀμώμους ˢ καὶ ʳ ἀνεγκλήτους ˢ κατενώπιον ᵉ αὐ
τοῦ, ʰ εἴγε ᶜ ἐπιμένετε τῇ ᵒ πίστει ᶜ τεθεμελιωμένοι
ʳ καὶ ᵍ ἑδραῖοι ʰ καὶ ˡ μὴ ᵏ μετακινούμενοι ˡ ἀπὸ τῆς
ᵐ ἐλπίδος τοῦ ⁿ εὐαγγελίου ᵒ οὗ ᵖ ἠκούσατε τοῦ
ᵍ κηρυχθέντος ʳ ἐν ᵗ πάσῃ τῇ ˢ κτίσει τῇ ⁿ ὑπὸ τὸν ʳ οὐ
ρανόν, ʳ οὗ ˢ ἐγενόμην ⁿ ἐγὼ ʰ παῦλος ᶜ διάκονος.
ᵇ νῦν ᶜ χαίρω ˡ ἐν τοῖς ᵍ παθήμασιν ʰ μου ˡ ὑπὲρ ᵏ ὑμῶν
ˡ καὶ ᵐ ἀνταναπληρῶ τὰ ⁿ ὑστερήματα τῶν ᵒ θλί
ψεων τοῦ ᵖ Χριστοῦ ᵍ ἐν τῇ ʳ σαρκί μου ʳ ὑπὲρ
τοῦ ⁿ σώματος ˣ αὐτοῦ ʳ ὅ ˢ ἐστὶν ἡ ᵉ ἐκκλησία, ʰ ἧς
ᶜ ἐγενόμην ᵖ ἐγὼ ᶜ διάκονος κατὰ τὴν ᵍ οἰκονομί
αν τοῦ ʰ θεοῦ τὴν ˡ δοθεῖσάν ᵏ μοι εἰς ᵐ ὑμᾶς, ⁿ πλη
ρῶσαι τὸν ᵒ λόγον τοῦ ᵖ θεοῦ, / τὸ ᵍ μυστήριον

ᶠ conſeruo ᵍ nr̃o: ʰ qui ˢ eſt ᵏ fidelis ˡ pro ᵐ vobis
ⁿ miniſter ᵒ xp̃i ieſu. ᵍ Qui ᵖ ẽt ᵍ manifeſtauit
ʳ nobis ˢ dilectionem ᵘ veſtrã ᵛ in ʳ ſpũ. ʳ Jdeo
ʳ τ ⁿ nos ʰ ex ᶜ qua ᵖ die ᶜ audiuimus: ʳ non ∞∞
ᵍ ceſſamus ʰ pro ʳ vobis ᵏ orantes ʳ τ ᵐ poſtulan
tes: ⁿ vt ᵖ impleamini ᵖ agnitione ∞∞∞
ᵍ voluntatis ʳ ei ᵒ ⁿ in ʳ oi ᵘ ſapientia ʳ τ intellectu
ˢ ſpiritali: ᵉ vt ᵃ ambuletis ᶜ digne ∞∞∞
ᵖ deo ᶜ per ʳ oia ᵍ placentes ʰ in ˢ omni ᵏ opere ∞
ˡ bono ᵐ fructificantes ⁿ τ ᵒ creſcentes ∞∞
ᵉ in ᵍ ſcientia ʳ dei: ᵉ in ʳ omni ᵘ virtute ∞∞
ˣ confortati ʳ ſm ˢ potentiam ᵉ claritatis ∞∞
ʰ eius: ᶜ in ᵒ oi ᶜ patiẽtia ʳ τ ᵍ longanimitate ∞
ʰ cum ˡ gaudio ᵏ gratias ᵏ agentes ˡ deo ∞∞
ᵐ τ ⁿ patri: ᵒ q̃ ᵒ dignos ᵖ nos ᵒ fecit ᵘ in ʳ partem
ⁿ ſortis ʳ ſanctorum ⁿ in ˡ lumine. ʳ Qui ∞∞
ˢ eripuit ᵉ nos ʰ de ᶜ poteſtate ᵖ tenebrarum: ∞
ʳ τ transtulit ᵍ in ʰ regnum ˡ filij ∞∞∞∞
ᵏ dilectõis ˡ ſue: ᵐ in ⁿ quo ᵒ habem ᵖ ᵍ redẽptio
nẽ τ ᵍ remiſſionẽ ʳ peccatorum. ᵉ Qui ʳ eſt ∞
ⁿ imago ʳ dei ʳ inuiſibilis ˢ primogenitus ∞
ᵉ oĩs ʰ creature: ᶜ qm̃ ʰ in ᶜ ipſo ʳ condita ʳ ſunt
ᵍ vniuerſa ʰ in ʳ celis ᵏ τ in ᵐ terra ∞∞∞∞
ⁿ viſibilia ᵒ τ ᵖ inuiſibilia: ᵍ ſiue ʳ throni ⁿ ſiue
ˢ dñationes ⁿ ſiue ʳ pncipat ᵍ ʳ ſiue ˢ ptates: ᵉ oia
ʰ per ᶜ ipſum ᵒ τ ᶜ in ʳ ipſo ᵍ creata ᵍ ſunt. ʰ Et ʳ ipe
ᵏ eſt ˡ ante ᵐ omnes: ⁿ τ ᵒ omnia ᵖ in ᵍ ipſo ∞
ʳ conſtat. ᵒ Et ʳ ipſe ⁿ eſt ᶜ caput ʳ corporis ∞ 1.Co.15.c.
ˢ eccleſie: ᵉ q̃ ʰ eſt ᶜ principium ᵒ primogenitus
ʳ ex ʳ mortuis: ᵍ vt ʰ ſit ˡ in ᵏ omnibus ˡ ipſe ∞
ᵐ p̃matũ ᵐ tenẽs. ⁿ Qr ᵒ i ᵖ ipſo ᵍ cõplacuit ʳ oẽz
ⁿ plenitudinẽ ᶜ habitare: ⁿ τ ʳ p ʳ cũ ˢ recõciliari
ᵉ omnia ʰ in ᶜ ipſum ᵒ pacificans ∞∞∞
ʳ per ʳ ſanguinem ᵍ crucis ʰ eius: ∞∞∞
ˡ ſiue ᵐ q̃ ⁿ in ᵒ terris ᵖ ſiue ᵍ que ʳ in ⁿ celis ſunt.
ʳ Et ⁿ vos ʳ cum ʳ eſſetis ˡ aliquando ˡ alienati
ᵉ τ ʰ inimici ᶜ ſenſu ᵒ in ᶜ operibus ∞∞∞
ʳ malis: ᵍ nunc ʰ autem ˡ reconciliauit ∞∞
ᵏ in ˡ corpore ᵐ carnis ⁿ eius ᵒ per ∞∞∞
ᵖ mortem: ᵍ exhibere ʳ vos ᵍ ſanctos ʳ τ ∞∞
ⁿ imaculatos ˢ τ ʳ irrepr̃hẽſibiles ˢ coram ᵉ ipſo:
ʰ ſi ᵇ tamen ᶜ permanetis ᶜ in ᵒ fide ᶜ fundati ∞
ʳ τ ᵍ ſtabiles ʰ τ ˡ immobiles ˡ a ∞∞∞∞
ᵐ ſpe ⁿ euãgelij: ᵒ qð ᵖ audiſtis ⌈ ⁿ ſub ʳ celo ẽ:
ᵍ qð ᵍ predicatũ ᵍ eſt ˡ in ⁿ vniuerſa ʳ creatura q̃
ʳ cui ᵍ ᵍ fact ᵍ ſuz ᵉ ego ʰ paulus ᶜ miniſter: qui
ᵒ nunc ᶜ gaudeo ˡ in ᵍ paſſionibus ˡ pro ᵏ vobis:
ˡ τ ᵐ adimpleo ⁿ ea ⁿ que ⁿ deſunt ᵒ paſſionum
ᵖ chriſti ᵍ in ʳ carne ⁿ mea ˢ pro ∞∞∞
ⁿ corpore ˣ eius ʳ quod ʳ eſt ᵉ eccleſia: ʰ cuius
ᶜ factus ˢ ſum ᵖ ego ᶜ miniſter ʳ ſm ᵍ diſpẽſatio=
nẽ ʰ dei ˡ que ˡ data ʳ eſt ᵏ mihi ˡ in ᵐ vobis: ⁿ vt ⁿ ĩ
pleam ᵒ verbum ᵖ dei: ᵍ myſterium quod ∞

τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ τῶν
ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁ-
γίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι
τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τοῦ-
του ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστὶν Χριστὸς ἐν ὑμῖν
ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν,
νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσ-
κοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς ὃ καὶ
κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Cap. 2.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔ-
χω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ
ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν
συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶντα
πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ
πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες
οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως
ἀπόκρυφοι. Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑ-
μᾶς παραλογίζηται ἐν πειθανολογίᾳ. εἰ
γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύμα-
τι σὺν ὑμῖν εἰμι χαίρων καὶ βλέπων ὑ-
μῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χρι-
στὸν πίστεως ὑμῶν. ὡς οὖν παρελάβετε
τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ
περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομού-
μενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστ-
ει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐ-
τῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσ-
ται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ
κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀν-
θρώπων κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ
οὐ κατὰ Χριστόν. ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν
τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ
ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστὶν ἡ κε-
φαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας. ἐν ᾧ καὶ
περιετμήθητε περιτομὴ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ
ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς
σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συν-
ταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ
συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας
τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώ-
μασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν
συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμε-
νος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλεί-
ψας τὸ καθ ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγ-
μασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν. καὶ αὐτὸ ἦρεν
ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυ-
ρῷ, ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξου-

absconditũ fuit a seculis & generatiõibus:
nunc autem manifestatum est sanctis
eius: quib⁹ voluit deus notas facere
diuitias gloriæ sacramenti huius in
gẽtibus: qđ est christus in vobis spes
gloriæ: quez nos annunciamus⁹ corripi
entes omnem hominem & docentes
in oi sapientia: vt exhibeamus omnez
hoiez pfectũ in xp̃o iesu: in quo & la
boro certando sm operationẽ eius:
quam operatur in me in virtute.

Cap. 2.

Volo enim vos scire qlẽ sollicitudinez
habeã p vobis & p his q sũt laodi
cie & quotquot nõ viderũt faciẽ meam in
carne: vt consolent corda ipsorum
instructi in charitate & in omnes
diuitias plenitudinis intellectus
in agnitione mysterij dei & patris & chri
sti iesu: in quo sunt omnes
thesauri sapientie & scientie
absconditi. Hoc dico: vt nemo vos
decipiat in sublimitate sermonum.
Nã & si corpore absens sum: sed spiritu 1. Cor. 5.a
vobiscũ suz gaudẽs & videns ordinẽ vrm
& firmamentum eius quod in christo est
fidei vestre. Sicut ergo accepistis
iesum christum dñm nrm: in ipso
ambulate: radicati et superedificati
in ipso: & confirmati in fide
sicut et didicistis: abundantes in illo
in gratiarũ actiõe. Videte ne qs vos
decipiat per philosophiam & inanẽ fallaciã sm traditionem hominuz
sm elementa mundi & nõ sz christũ. In quo habitat omis
plenitudo diuinitatis corporaliter: et
estis in illo repleti: qui est caput
omis principatus & potestatis. In quo & Ephes. 2.a
circũcisi estis circũcisiõe nõ manufacta
in expoliatione corporis
carnis: sz in circumcisiõe xp̃i: con pulti
et in baptismo: in quo
resurrexistis per fidem operationis
dei q suscitauit illum a mortuis.
Et vos cum mortui essetis in delictis
et p̃putio carnis vestre
cõmunificauit cuz illo: donans
vobis omnia delicta: delens quod
aduersus nos erat chirographũ decreti
qđ erat contrarium nobis. Et ipm tulit
de medio affigens illud cruci:
& expolians principatus & potestates

σίας ελει γμάτισεν εμ παρρησία θριαμβεύσας
αυτούς εμ αυτώ. μη ουμ τις υμάς κριμέτω
εμ βρώσει, η εμ πόσει, η εμ μέρει εορτής η
μουμηνίας η σαββάτων, α εστί σκιά των μελλόντων. το δε σώμα Χριστού. μηδείς υμάς καταβραβευέτω, θέλων εν ταπεινοφροσύνη και θρησκεία των αγγέλων, α μη εώρακεν εμβατεύων εική φυσιούμενος υπό του νοός της σαρκός αυτού, και ου κρατών την κεφαλήν, εξ ου παν το σώμα διά των αφών και συνδέσμων επιχορηγούμενον και συμβιβαζόμενον αύξει την αύξησιν του θεού. ει ουν απεθάνετε συν τω Χριστώ από των στοιχείων του κόσμου, τι ως ζώντες εν κόσμω δογματίζεσθε. μη άψη, μη γεύση, μη θίγης, α εστί πάντα εις φθοράν τη αποχρήσει κατά τα εντάλματα και διδασκαλίας των ανθρώπων, άτινα εστί λόγον μεν έχοντα σοφίας εν εθελοθρησκεία και ταπεινοφροσύνη και αφειδία σώματος, ουκ εν τιμή τινι προς πλησμονήν της σαρκός. Cap. 3.

ει ουν συνηγέρθητε τω Χριστώ, τα άνω ζητείτε, ου ο Χριστός εστίν εν δεξιά του θεού καθήμενος, τα άνω φρονείτε μη τα επί της γης. απεθάνετε γαρ, και η ζωή υμών κέκρυπται συν τω Χριστώ εν τω θεώ. ο ταν ο Χριστός φανερωθή η ζωή ημών, τότε και υμείς συν αυτώ φανερωθήσεσθε εν δόξη. νεκρώσατε ουν τα μέλη υμών τα επί της γης, πορνείαν, ακαθαρσίαν, πάθος, επιθυμίαν κακήν, και την πλεονεξίαν, ήτις εστίν ειδωλολατρεία, δι α έρχεται η οργή του θεού επί τους υιούς της απειθείας, εν οις και υμείς περιεπατήσατέ ποτε, ότε εζήτε εν αυτοίς. νυνί δε απόθεσθε και υμείς τα πάντα, οργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αισχρολογίαν εκ του στόματος υμών. μη ψεύδεσθε εις αλλήλους, απεκδυσάμενοι τον παλαιόν άνθρωπον συν ταις πράξεσιν αυτού, και ενδυσάμενοι τον νέον τον ανακαινούμενον εις επίγνωσιν κατ εικόνα του κτίσαντος αυτόν, όπου ουκ ένι Έλλην και Ιουδαίος, περιτομή και ακροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ελεύθερος, αλλά τα πάντα και εν πάσι Χριστός. ενδύσασθε ουν ως εκλεκτοί του θεού άγιοι και ηγαπημένοι σπλάγχνα οικτιρμού, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ανεχόμενοι αλλήλων, και χαριζόμενοι εαυτοίς, εάν τις προς τινά έχει μομφήν καθώς και ο Χριστός εχαρίσατο ημίν, ούτως και υμείς. επί πάσι δε τούτοις την αγάπην, ήτις εστί σύνδεσμος της τελειότητος, και η ειρήνη του θεού

traduxit confidenter palam triumphãs illos in ſeipſo. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei feſti aut neomenie aut ſabbatoꝝ: quę ſunt umbra futuroꝝ: corpus autem Chriſti. Nemo vos ſeducat volens in humilitate & religione angelorum que non vidit: ambulans fruſtra inflatus ſenſu carnis ſue: et non tenens caput: ex quo totum corpus per nexus et conſtructũ creſcit in augmentum dei. Si ergo mortui eſtis cũ Chriſto ab iſtis mũdo elementis huius mũdi: quid adhuc tãꝯ viuẽ decernitis? Ne tetigeritis: neqꝫ guſtaueritis: neqꝫ contrectaueritis: quę ſunt oia in interitu ipſo uſu ſm̃ precepta et doctrinas hominũ: que ſunt rõnẽ quidẽ habẽtia ſapiẽtiã in ſuperſtitione et humilitate & non parcẽdũ corpori: nõ in honore aliquo ad ſaturitatẽ carnis. Cap. 3.

Sit ſi conſurrexiſtis cũ Chriſto: quę ſurſum ſunt quęrite: vbi Chriſtus eſt in dextera dei ſedẽs: que ſurſum ſunt ſapite: nõ quę ſup terrã. Mortui enim eſtis: et vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto in deo, Cum aũt Chriſtus apparuerit vita veſtra: tunc & vos apparebitis cũ ipſo in gloria. Mortificate ergo membra veſtra quę ſunt ſup terrã: fornicationẽ: immũditiã: libidinẽ: concupiſcẽtiã malã: et auaritiã: quę eſt ſimulacrorũ ſeruitus: propter quę venit ira dei & ſup filios incredulitatis: in quibus & ambulaſtis aliquã cuz viueretis in illis. Nũc aũt deponite et vos omnia: & ira: indignationẽ: malitiã: blaſphemiaz: turpẽ ſermonẽ de ore veſtro. Nolite mentiri inuicẽ: expoliantes vos veterem & hominem cum actibus ſuis: et & induentes nouum eum qui renouatur in agnitionẽ dei ſz imaginẽ eius quę creauit eũ: vbi non eſt gentilis et iudeꝰ: circũciſio et ꝓputium: barbarus et ſcytha: ſeruus et liber: ſed omnia et in & oib⁹ xp̃s. Induite vos ergo ſicut electi dei ſancti et dilecti viſcera & miſericordie: benignitatem: humilitatẽ: modeſtiam: patientiam ſuppportantes & inuicẽ et donates vobiſmetipſis ſi quis aduerſus aliquẽ habz quẽlibet: ſicut et dñs donauit vobis: ita et vos. Super oia hec: charitatẽ habete quę eſt vinculuz perfectionis et pax chriſti &

Mat. 14. a
Mar. 13. b.
Luc. 21. b.
1. Cor. 3. b
Ephe. 5. b.

a. Venit in greco plenus temporis.
Ephe. 5. a.
Hebr. 1. b.
1. Pet. 2. a.
Ephe. 4. c.
Roma. 6. a
Ephe. 4. c.

Ephe. 5. b.

Ephe. 4. d.

βραβευέτω εμ Ταις καρδίαις υμών, εις ην
και εκλήθητε εμ εμί σώματι, και ευχάριστοι
γίνεσθε. ο λόγος Του Χριστού εμοικείτω εμ
υμίν πλουσίως εμ πάση σοφία, διδάσ-
κοντες και νουθετούντες εαυτούς ψαλμοίς
και ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς εμ χά-
ριτι, άδοντες εμ Τη καρδία υμών Τω κυρίω.
και παν ότι αν ποιήτε εμ λόγω η εμ έργω,
πάντα εμ ονόματι κυρίου ιησού, ευχαρι-
στούντες Τω θεώ και πατρί δι αυτού. αι γυ
ναίκες υποτάσσεσθε Τοις ιδίοις ανδράσιν ως αν
κεν εν κυρίω. οι άνδρες αγαπάτε Τας γυ-
ναίκας και μη πικραίνεσθε προς αυτάς. Τα
τέκνα υπακούετε Τοις γονεύσι κατά πάν-
τα, Τούτο γαρ εστίν ευάρεστον εν κυρίω. οι
πατέρες μη ερεθίζετε Τα τέκνα υμών, ίνα μη
αθυμώσιν. οι δούλοι υπακούετε κατά πάν
τα Τοις κατά σάρκα κυρίοις, μη εν οφθαλμο
δουλείαις ως ανθρωπάρεσκοι, αλλ εν απλό
τητι καρδίας φοβούμενοι Τον θεόν, και πάν
τι εάν ποιήτε εκ ψυχής εργάζεσθε, ως Τω
κυρίω και ουκ ανθρώποις, ειδότες από κυ-
ρίου απολήψεσθαι Την αντα πόδοσιν Της
κληρονομίας. Τω γαρ κυρίω Χριστώ δου
λεύετε. ο δε αδικών κομιείται ο ηδίκησε, και
ουκ εστί προσωπολημψία. Cap.4.

οι κύριοι Το δίκαιον και Την ισότητα Τοις
δούλοις παρέχετε, ειδότες ότι και υ-
μείς έχετε κύριον εν ουρανοίς. Τη προσευ-
χή προσκαρτερείτε γρηγορούντες εν αυτή
εν ευχαριστία, προσευχόμενοι άμα και πε
ρι ημών ίνα ο θεός ανοίξη και ημίν θύραν Του
λόγου λαλήσαι Το μυστήριον Του Χρισ-
τού, δι ο και δέδεμαι ίνα φανερώσω αυτό
ως δει με λαλήσαι. εν σοφία περιπατείτε
προς Τους έξω, Τον καιρόν εξαγοραζόμενοι.
ο λόγος υμών πάντοτε εν χάριτι άλατι
ηρτυμένος, ειδέναι πως δει υμάς εν εκάσ
τω αποκρίνεσθαι. Τα κατ εμέ πάντα γνωρί
σει υμίν Τυχικός ο αγαπητός αδελφός και
πιστός διάκονος και σύνδουλος εν κυρίω,
ον έπεμψα προς υμάς εις αυτό Τούτο, ίνα
γνω Τα περί υμών, και παρακαλέση Τας
καρδίας υμών συν οσμίσας Τω Ωνησίμω και
αγαπητώ αδελφώ ος εστίν εξ υμών, πάντα
υμίν γνωριούσι Τα ώδε. ασπάζεται υμάς α
ρίσταρχος ο συναιχμάλωτος μου και μάρ-
κος ο ανεψιός βαρνάβα, περί ου ελάβετε εν
τολάς. εάν έλθη προς υμάς δέξασθε αυτόν,
και ιησούς ο λεγόμενος ιούστος, οι όντες
εκ περιτομής. ούτοι μόνοι συνεργοί εις Την
βασιλείαν Του θεού, οίτινες εγενήθησάν μοι
παρηγορία. ασπάζεται υμάς επαφράς, ο εξ

exultet in cordibus vestris: in qua
vocati estis in uno corpore: et
estote. Verbum christi habitet in
vobis abundanter in omni sapientia: docentes
et commonentes vosmetipsos in psalmis
et hymnis et canticis spiritalibus in gratia:
cantantes in cordibus vestris deo. et
Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere:
omnia in nomine domini ihesu christi: gratias agentes
deo et patri per ipsum. Mulieres Eph.5.c
subdite estote viris sicut oportet
in domino. Viri diligite uxores vestras: et
et nolite amari esse ad illas. et et
Filii obedite parentibus per omnia: et
hoc enim placitum est in domino. Filios vestros ut Eph.6.a
Patres nolite ad indignationem
nos pusillo animo fiant. Servi obedite per omnia Ep. c.6.a
domus carnalibus: non ad oculum et et et et Ps.c.
culum seruientes quasi hominibus placentes: in Ecc.19.g
simplicitate cordis timentes dominum. Quod Eccl.12.b
cunque facitis: ex animo operamini: sicut Eph.6.b
domino et non hominibus: scientes quia a domino Tim.1.c
accipietis retributionem et et et et Ps.c
hereditatis. Domino christo seruite. Qui enim iniuriam facit: recipiet id quod inique
non est personarum acceptio apud deum. Ca.4.

Omini quod iustum est et equum et
seruis prestate: scientes quia et vos
dominum habetis in celo. Orationi et
instate vigilantes in ea et et et et
in gratiarum actione: orantes simul et pro
nobis: ut deus aperiat nobis ostium et
sermonis ad loquendum mysterium christi:
propter quod et vinctus sum: ut manifestem illud ita
ut oportet me loqui. In sapientia ambulate Eph.5.c
ad eos qui foris sunt: tempus redimentes. et
Sermo vester semper in gratia sale sit
conditus: ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique
cuique respondere. Que circa me sunt omnia vobis
nota faciet tychicus carissimus frater et
fidelis minister et conseruus in domino:
quem misi ad vos ad hoc ipsum: ut et et
cognoscat que circa vos sunt et consoletur
corda vestra cum onesimo carissimo et et
fideli fratre qui ex vobis est: qui omnia
que hic aguntur nota facient vobis. Salu- 2.Tim.4.
tat vos aristarchus concaptiuus meus et marcus
consobrinus barnabe: de quo mandata accepistis
mandata. Si venerit ad vos: suscipite
et iesus qui dicitur iustus: qui sunt et et illum:
ex circumcisione. Hi soli sunt adiutores mei
regno dei: qui mihi fuerunt et et in
solatio. Salutat vos epaphras: qui ex

ʿυμῶν" λούκας ʿχριστού, ʿ ὡάμτοτε ʿ αγωνιζό=
μενος "υπέρ ᵇ υμῶν ᶜ εν /Ταις ᵇ ὡροσευχαίς, ᶜ ίνα
ʿ στήτε ᵍ τέλειοι ʰ και ʿ πεπληρωμένοι ᵏ εν ʿ ὡαντί ᵐ θε
λήματι /Του " θεού. ᵒ μαρτυρώ ᵖ γαρ ᵠ αυτῶ ʳ ότι
ˢ εχει ᵗ ζήλον " ὡολύν ˣ υπέρ ʸ υμῶν ᶻ και ᵃ Ίωρ ᵇ εν
ᶜ λαοδικεια ᵈ και ᵉ Ίωρ ᶠ εν ᵍ ιεραωόλει. ʰ ασωάζεται
ʿ υμᾶς ᵏ λουκᾶς / ὁ ˡ ιατρός / ὁ ᵐ αγαωητός " και ᵒ Δη=
μᾶς. ᵖ ασπάσασθε /Τους ᵠ εν ʳ λαοδικεία ˢ αδελ=
φούς, ʿ και " νυμφᾶν ˣ και /Την ʿ κατ' οἶκον ˢ αυτού
ᵇ εκκλησίαν. ᶜ και ᵈ όταν ᶜ αναγνωσθή ʿ παρ ᵍ υμῖν η
ʰ επιστολή, ʿ ὡοιήσατε ᵏ ίνα ʿ και ᵐ εν /Τη " λαοδικέ=
ων ᵖ εκκλησία ᵍ αναγνωσθή, ᵠ και ʳ /Την ᵖ εκ ʿ λαοδι=
κείας " ίνα ʿ και ʿ υμεῖς ʿ αναγνῶτε. ᵗ και ʰ είπατε ᶜ αρ
χίππω. ᵛ βλέπε / την ʿ διακονίαν ʿ ην ᵍ ὡαρέλαβες
ʰ εν ʿ κυρίω, ᵏ ίνα ʿ αυτήν ᵐ πληροίς. / ο " ασπασμός
/Της ᵖ εμῆ " χειρί ᵠ Παύλου. ʳ μνημονεύετε ˢ μου /Των
ʿ δεσμῶν. / η " χάρις ʿ μεθ' υμῶν. ʿ αμήν.

Τελος /Της ᵇ ὡρος ᶜ κολασσαεῖς ᵖ επιστολής.

ʿ vobis est " seruus ʿ xpi ihesu: ʿ semp ʿ sollicitus
ᵖ p:o ᵇ vobis ᶜ in ᵛ oːationibus: ᶜ vt ꝯ ꝯ ꝯ
ʿ stetis ᵍ perfecti ʰ τ ʿ pleni ᵏ in ʿ omni ᵐ voluntate
" dei. ᵒ Testimoniū ᵖ enim ᵠ illi ᵒ perhibeo ʳ ꝙ
ˢ hꝫ " multū ʿ laborē ʿ pːo ʳ vobis ʿ τ ᵖ his ᵠ sūt
ʿ laodicie ᵛ τ ᶜ qui ᵍ hierapoli. ʰ Salutat ꝯ
ʿ vos ᵏ lucas ʿ medicꝰ ᵐ charissimus: " τ ᵒ de=
mas. ᵖ Salutate ᵒ fratres qui sunt ʿ laodicie
ʿ τ " nimphaz: ᶜ τ que ʿ in ʿ domo ᵃ eius est ꝯ
ᵇ ecclesiā. ᶜ Et ᵈ cuꝫ ᶜ lecta ᶜ fuerit ʿ apud ᵍ vos
ʰ epistola hec: ʿ facite ᵏ vt ᶜ τ ᵐ in " laodicensiuꝫ
ᵒ ecclesia ᵍ legat: ᵠ τ ʳ ea ʿ que ʿ laodicensiū est
ʸ vobis ʿ legatur. ᵗ Et ʰ dicite ᶜ archippo. ꝯ
ᵛ Vide ᶜ ministerium ʿ quod ᵍ accepisti ꝯ
ʰ in ʿ dño: ᵏ vt ʿ illud ᵐ impleas. " Salutatio
ᵒ mea ᵖ manu ᵠ pauli. ʳ Memores ˢ estote ʿ vi=
culoꝝ ᵒ meoꝝ. " Gra ᵈ dñi nri ihesu xpi ʿ vobis=
cum. ʿ Amen.

Explicit ᵖ epla bti pauli ʰ ad ᶜ Colossenses.

Incipit argumentum in epistolam ad Thessalonicenses primam.

Thessalonicenses sunt macedones: qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: etiam in persecu
tione ciuium suorum. Preterea nec receperunt falsos apostolos: nec ea que a falsis apostolis dice=
bantur. Hos collaudat apostolus scribens eis ab athenis per tychicum diaconem τ onesimuꝫ acolytū.

Explicit argumentum.

Incipit ʿ epistola ᵃ beati ᵇ pauli apli ᶜ ad
ᵖ Thessalonicenses ᶜ prima. Cap.i.

Paulus ᵇ τ ᶜ siluan ᵍ ᵖ τ ᶜ timotheus
ʿ ecclesie ᶜ thessalonicensiū ʰ in ʿ deo
ᵏ patre nro ʿ τ ᵐ dño " iesu ᵒ christo:
ᵖ gratia ᵠ vobis ʳ τ ˢ par ʿ a " deo ʿ pa
tre ʿ nostro ʿ τ ᵗ dño ᵇ iesu ᶜ xpo ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛ Gratias ᵒ agimus ᶜ deo ʿ semper ᵍ pro ʰ oibus
ʿ vobis: ᵏ memoriā ʿ vestri ᵐ facientes " in ꝯ
ᵒ oīonibus ᵖ nostris ᵠ sine ʳ intermissione: ʿ me
mores ʿ operis " fidei ᵗ vestre ˣ τ ꝯ ꝯ ꝯ
ʿ laboris τ ʿ charitatis ᵍ τ ʰ sustinētie ᶜ spei ꝯ
ᵛ dñi ᶜ nostri ʿ iesu ᵍ christi ʰ ante ꝯ ꝯ ꝯ
ʿ deum ᵏ τ ʿ patrem ᵐ nostrum. " Scientes ꝯ
ᵒ fratres ᵖ dilecti ᵠ a ʳ deo ᵗ electionem ꝯ ꝯ
ʿ vestram: " qꝛ ʿ euangelium ʿ nostrū ʿ nō ʿ fuit
ʰ ad ᶜ vos ᵖ in ᶜ sermōe ᶜ tm: ᵍ sed ʰ τ ʿ in ᵏ virtute
ʿ τ in ᵐ spū " sancto ᵒ τ ᵖ in ᵠ plenitudine ꝯ ꝯ
ʿ multa: ᵍ sicut ʿ scitis " quales ˣ fuerimus ʿ in
ʿ vobis ᵍ pp ʰ vos. ᶜ Et ᵛ vos ᶜ imitatores ʿ nri
ᵍ facti ᵍ estis ʰ τ ʿ dñi: ᵏ excipientes ʿ verbum ꝯ
ᵐ in " tribulatiōe ᵐlta ᵠ cū ᵠ gaudio ʿ spūs ᵍ sci:
ʿ ita ʿ vt " facti " sitis ʿ forma ʿ omnibus ꝯ ꝯ
ᵃ credētibus ʰ in ᶜ macedonia ᵖ τ in ᶜ achaia.
ʿ A ᵍ vobis ʰ enim ʿ diffamatus ʿ est ᵏ sermo ʿ dñi:
ᵐ non " solum ᵒ in ᵖ macedonia ᵠ τ ʳ in ᵃ achaia:
ʿ sed ʳ in ᵖ omni ʿ loco ᵃ fides ᵇ vestra que est ꝯ

μῶμ/ἡ ϛωρος/Τομ θεόμ ϛ εξελήλυθεμ, ϛ ὥστε ϑ μη
θ χρείαμ ϛ ἔχειμ θ ἡμᾶς ϛ λαλεῖμ ‴ Τι. " αὐτοί ° γαρ ρ πε
ρί ϙ ἡμῶμ ϛ απαγγέλλουσιμ ° οποίαμ ϛ εἴσοδομ " ἔσ
χομεμ ϰ ϖρος ϛ ὑμᾶς, ϛ καὶ ϑ ϖως ϸ επεστρέψατε
ϛ ϖρος/Τομ θεόμ ϛ απὸ/Τῶμ ϛ ειδώλωμ, ϑ λουλεύ
ειμ ϸ θεῷ ϛ ζῶμτι ϰ καὶ ϛ αληθιμῷ, ‴ καὶ ϛ αναμένειμ
/Τομ ° υἱόμ ρ αὐτοῦ ϙ εκ/Τῶμ ϛ οὐρανῶμ, ϑ ομ ἡγει =
ρεμ " εκ ϰ νεκρῶμ ϛ ιησοῦμ/Τομ ῥυόμενομ ϑ ἡμᾶς ϸ α=
πὸ/Τῆς ϛ οργῆς/Τῆς ° ερχομένης. Cap.ii.

Αὐτοί ° γαρ ϛ οἴδατε ° αδελφοί/Τὴμ ϛ εἴσοδομ ϛ ἡ
μῶμ/Τὴμ ϑ ϖρος ϸ ὑμᾶς, ϛ ὅτι ϰ ου ϛ κεμὴ ‴ γέγο
μεμ, " αλλὰ ° ϖροπαθόμτες ρ καὶ ϙ ὑβρισθέμτες ϛ κα
θὼς ϰ οἴδατε ϛ εμ " φιλίπποις, ϰ επαρρησιασάμεθα
ϛ ἐμ/Τῷ θεῷ ϰ ἡμῶμ ϸ λαλῆσαι ϛ ϖρος ° ὑμᾶς/Το
ϛ εναγγέλιομ/Τοῦ ϛ θεοῦ ϰ εμ ϸ ϖολλῷ ϛ ἀγῶμι. /η
ϰ γαρ ϛ ϖαράκλησις ‴ ἡμῶμ " ουκ ° ϛ εκ ρ πλάμης ϙ ου
δὲ ϛ ἐξ ϰ ακαθαρσίας ϛ οὐτε " εμ ϰ δόλῳ, ϛ αλλὰ ϛ κα =
θὼς ϰ δεδοκιμάσμεθα ϸ ὑπὸ/Τοῦ ϛ θεοῦ ° ϖιστευ=
θῆμαι/Τὸ ϛ εναγγέλιομ, ϛ οὕτως ϰ λαλοῦμεμ ϸ ουχ
ϛ ὡς ϰ αμθρώποις ϛ αρέσκομτες, ‴ αλλὰ/Τῷ " θεῷ
/Τῷ ° δοκιμάζομτι/Τὰς ρ καρδίας ϙ ἡμῶμ. ϛ οὐτε
ϰ γαρ ϛ ποτέ " ἐμ ϛ λόγῳ ϛ κολακείας ϛ εγεμήθημεμ
ϰ καθὼς ϸ οἴδατε, ϛ οὐτε ° εμ ϛ ϖροφάσει ϛ πλεομεξί=
ας, ϙ θεὸς ϸ μάρτυς, ϛ οὐτε ϰ ζητοῦμτες ϛ ἐξ ‴ αμθρώ=
ϖωμ " δόξαμ, ° οὐτε ρ αφ ϙ ὑμῶμ ϛ οὐτε ϑ απὸ ϛ ἄλ=
λωμ, " δυμάμεμοι ϛ εμ ϛ βάρει ϛ εἶμαι ϰ ως ϸ Χριστοῦ
ϛ αποστολοι. ° αλλ ϛ εγεμήθημεμ ϛ ἤπιοι ϙ εμ ϸ μέσῳ
ϛ ὑμῶμ, ϰ ὡς ϛ αμ ‴ Τροφὸς " θάλπῃ/Τὰ ° εαυτῆς ρ Τέκ
μα, ϙ οὕτως ϛ ἱμειρόμενοι ϙ ὑμῶμ ϛ εὐδοκοῦμεμ " με
ταδοῦμαι ϰ ὑμῖμ ϛ ου ϛ μόμομ/Τὸ ° εναγγέλιομ
/Τοῦ ϸ θεοῦ, ϛ αλλὰ ° καὶ/Τὰς ϛ εαυτῶμ ψυχάς, ϙ διό
τι ϸ αγαπητοί ϛ ἡμῶμ ϰ γεγέμησθε. ϛ μμημομεύετε
‴ γαρ " αδελφοί/Τομ ° κόπομ ρ ἡμῶμ ϙ καὶ/Τομ ϛ μόχ
θομ, ϑ μυκτὸς ϛ γαρ " καὶ ϰ ἡμέρας ϛ εργαζόμεμοι
ϛ ϖρος/Τὸ ϰ μη ϸ επιβαρῆσαι ϛ Τιμά ° υμῶμ, ϛ εκηρύ=
ξαμεμ ϛ εἰς ϙ ὑμᾶς/Τὸ ϸ εναγγέλιομ/Τοῦ ϛ θεοῦ. ϰ ὑ=
μεῖς ϛ μάρτυρες ‴ καὶ/ο " θεὸς ° ως ρ οσίως ϙ καὶ ϛ δι
καίως " καὶ ϛ αμέμπτως " υμῖμ/Τοις ϛ ϖιστεύουσιμ
ϛ εγεμήθημεμ, ϛ καθάπερ ϑ οἴδατε ϸ ὡς ϛ ἕμα ° ἕκασ=
τομ ϛ υμῶμ ϛ ὡς ϙ ϖατὴρ ϸ Τέκμα ϛ εαυτοῦ ϰ ϖαρακα
λοῦμτες ϛ ὑμᾶς ‴ καὶ " ϖαραμυθούμεμοι, ° καὶ
ρ μαρτυρόμεμοι ϙ εἰς/Τὸ ϛ ϖεριπατῆσαι ϑ υμᾶς ϛ α=
ξίως/Τοῦ " θεοῦ/Τοῦ ϛ καλοῦμτος ϛ υμᾶς ϛ εἰς/Τὴμ
ϑ εαυτοῦ ϸ βασιλείαμ ϛ καὶ ° δόξαμ. ϛ διατοῦτο ϛ καὶ
ϙ ἡμεῖς ϸ ευχαριστοῦμεμ/Τῷ ϛ θεῷ ϰ αδιαλείπτως,
ϛ ὅτι ‴ ϖαραλαβόμτες " λόγομ ϑ ακοῆς ρ παρ ϙ ἡμῶμ
/Τοῦ ϛ θεοῦ ϑ ελέξασθε ϛ οὐ " λόγομ ϛ αμθρώπωμ ϛ αλ
λὰ ϛ καθὼς ϑ εστὶμ ϸ αληθῶς ϛ λόγομ ° θεοῦ, ϛ ὃς ϛ καὶ
ϑ ἐμεργεῖται ϸ εμ ϛ ὑμῖμ/Τοις ϰ πιστεύουσιμ. ϛ υμεῖς
‴ γαρ " μιμηταί ° εγεμήθητε ρ αδελφοί/Τῶμ ϙ εκκλη
σιῶμ/Τοῦ ϛ θεοῦ/Τῶμ ϑ ουσῶμ ϛ εμ/Τῇ " ιουδαίᾳ ϰ εμ
ϛ Χριστῷ ϛ ιησοῦ, ϑ ὅτι/Τὰ ϸ αὐτὰ ϛ ἐπάθετε ° καὶ ϛ υ=
μεῖς ϛ ὑπὸ/Τῶμ ϛ ἰδίωμ ϸ συμφυλετῶμ, ϛ καθὼς ϰ καὶ

ϛ ad ° deum ϛ profecta ϛ est: ϛ ita ϛ vt ϑ non ϸ oo
ϛ sit ϑ nobis ϸ necesse ‴ quicq ϸ loq. " Ipsi ° ei ρ de
ϙ nobis ϛ annũciãt ϑ q̃lẽ ϛ itroitũ " habuerimus
ϰ ad ϛ vos: ϛ & quomodo ϸ conuersi ϸ estis oo
ϛ ad ° deum ϛ a ϛ simulacris: ϑ seruire oo oo oo
ϸ deo ϛ viuo ϰ & vero: ‴ & " expectare ooooo
° filium ρ eius ϙ de celis ϛ quem ϛ suscitauit oo
" ex ϛ mortuis ϛ iesu: ϛ q̃ eripuit ϛ nos ϸ aboo
ϛ ira ° ventura. Cap.i.

Ipſi & ϛ vos ϛ scitis ° frẽs ϛ introitũ ϛ nostru ϰ
ϑ ad ϸ vos: ϙ ϰ non ϛ inanis ‴ fuit: oo oo
" ſ ° añ ° passi multa ρ & ϙ contumelijs ϙ affecti ϛ ſi=
cut ϑ scitis ϛ i " philippis: ϛ fiduciã ϛ habuim
ϛ in ϛ deo ° nostro ϸ loqui ϛ ad ° vos ooooo
ϛ euangeliũ ϛ dei ϑ in ϸ multa ϛ sollicitudine oo
ϛ Exhortatio ϰ ei ‴ nr̃a " nõ ° de ρ errore: ϙ neq
ϛ de ° immũditia ϛ neq " in ϛ dolo: ϛ sed ϑ sicut
ϰ pbati ϛ sum ϙ ϸ a ϛ deo ° vt ϸ crederetur nobis
ϛ euangeliu: ϛ ita ϑ loquimur: ϸ non ooo oo
ϛ quasi ϰ hominibus ϛ placentes: ‴ sed " deo oo
° qui ρ probat ϙ corda ϙ nostra. ϛ Neq ooooo
ϰ ei ϛ aliqñ ϛ fuim ϙ " in ϛ sermone ϛ adulationis
ϰ sicut ϸ scitis: ϛ neq ° in ϛ occasione ϛ auaritie:
ϑ de ϙ testis ẽ: ϛ nec ϰ q̃rentes ϛ ab ‴ hominibus
" gloriã: ° neq ρ a ϙ vobis ϛ neq ϙ ab ϛ alijs: oo
" cũ ϙ possemus vobis ϛ onori ϛ ẽ ϛ vt ϸ christi oo
ϛ apli. ° Ei ϛ facti ϛ sum ϙ ϛ paruli ϑ in ϸ medio
ϛ vestrũ: ϰ tãq ϛ ſ ‴ nutrix " foueat ρ filios ° suos:
ϙ ita ϛ ĩsiderãtes ϙ vos ϛ cupide ϛ volebam ϙ " tra
dere ϰ vobis ϛ non ϛ solum ϛ euangelium oo
ϸ dei: ϛ sed ° etiã ϛ animas ϛ nostras: " quoniaꝫ
ϸ charissimi ϛ nobis ϰ facti " estis. ϛ Memores
‴ ei ϛ fcti ϛ estis " frẽs ° laboris ρ nostri ° ϛ ϛ fatiga
tionis: " nocte " ϛ die ϛ operantes oooooo
ϙ ne ϛ quẽ ° vestrũ ϸ grauaremus: ϛ p̃dicauim ϙ
ϛ in ° vobis ϸ euangelium ϛ dei. ϰ Vos oooooo
ϑ testes estis ‴ ϛ " deus: ° q̃ ρ sancte ϙ ϛ iuste oo
° ϛ sine ϛ querela " vobis ϛ qui ϛ credidistis oo
ϛ affuim ϙ: ϛ sicut ϙ scitis ϸ qualr ϛ vnũquẽq oo
° vr̃ ϛ sicut ϛ pater ϸ filios ϛ suos ϰ depr̃ecantes
ϑ vos ‴ et " consolantes: oooooo oo oo oo
ρ testificati sum ϙ vt ϛ ambularetis ϛ digne oo
" deo ϛ qui ϑ vocauit ϛ vos ϑ in oooooo oo oo
ϙ suum ϸ regnum ϛ ° gloriam. ϛ Ideo ϛ ϛ ooo
ϙ nos ϸ gr̃as ϸ agim ϙ ϑ deo ϰ sine ϰ intermissiõe:
ϑ qñ ‴ cum ‴ accepissetis ρ a ϙ nobis " verbũ ° au
dit ϙ ϛ dei: " accepistis illõ ϛ nõ vt " verbũ ϰ hoim
ϑ sicut ϛ est ϸ vere ϛ verbum ° dei: ϛ qui oo ℣ ſed
ϙ opat ϸ in ϛ vobis ϰ q̃ ϰ credidistis. ϑ Vos ooo
‴ ei ϛ " imitatores ° facti ° estis ρ frẽs ϙ ecclesiarũ
ϛ dei ϙ q̃ ϙ sunt ϑ in " iudea ϑ in oooooo
ϛ xp̃o ϑ iesu: " q ϸ cadẽ ϙ passi ϛ estis ° ϛ ϛ vos oo
ϛ a ϸ contribulibus ϙ vestris: ϑ sicut ϰ ϛ ooooo

αυτοί υπό των ιουδαίων των και των κύρι
ου αποκτειναντων ιησουν και τους ιδίους
προφήτας και ημάς εκδιωξάντων, και θεώ
μη αρεσκόντων, και πασιν ανθρώποις ενα
τίων, κωλυόντων ημάς τοις εθνεσι λαλήσαι
ίνα σωθωσιν, εις το αναπληρώσαι αυτών
τας αμαρτίας πάντοτε. έφθασε δε επ' αυ
τους η οργή εις τέλος. ημείς δε αδελφοί α
πορφανισθέντες αφ' υμών προς καιρον ώ
ρας προσώπω ου καρδία, περισσοτέρως ε
σπουδάσαμεν το πρόσωπον υμών ιδείν εν
πολλή επιθυμία, διό ηθελήσαμεν ελθειν
προς υμάς, εγώ μεν παυλος και απαξ και
δις, και ενέκοψεν ημάς ο σατανάς. τις γαρ
ημών ελπίς η χαρά η στέφανος καυχήσεως.
η ουχί και υμείς εμπροσθεν του κυρίου η
μών ιησού χριστού εν τη αυτού παρου
σία. υμείς γαρ εστε η δόξα ημών και χαρά.

Cap.3.

Διό μηκέτι στέγοντες, ευδοκήσαμεν κατα
λειφθήναι εν αθήναις μόνοι, και επεμ
ψαμεν τιμόθεον τον αδελφον ημών και
κονον του θεού και συνεργόν ημών εν τω ευ
αγγελίω του χριστού, εις το στηρίξαι υ
μάς και παρακαλέσαι υμάς περι της πίστε
ως υμών, το μηδένα σαίνεσθαι εν ταις θλί
ψεσι ταύταις. αυτοί γαρ οίδατε ότι εις
τούτο κείμεθα. και γαρ ότε προς υμάς η
μεν, προελέγομεν υμίν, ότι μέλλομεν θλί
βεσθαι, καθώς και εγένετο και οίδατε. διά
τούτο καγώ μηκέτι στέγων έπεμψα εις το
γνώναι την πίστιν υμών, μήπως επείρασεν
υμάς ο πειράζων, και εις κενον γένηται ο κό
πος ημών. άρτι δε ελθόντος τιμοθέου προς
ημάς αφ' υμών, και ευαγγελισαμένου ημίν
την πίστιν και την αγάπην υμών, και ότι έ
χετε μνείαν ημών αγαθην, πάντοτε επιπο
θούντες ημάς ιδείν, καθάπερ και ημείς υμάς
διατούτο παρεκλήθημεν αδελφοί εφ' υμίν ε
πι πάση τη θλίψει και ανάγκη ημών, διά
της ημών πίστεως, ότι νυν ζώμεν εάν υμείς
στήκητε εν κυρίω. τίνα γαρ ευχαριστίαν
δυνάμεθα τω θεω ανταποδούναι περί υ
μών, επί πάση τη χαρά η χαίρομεν δι υμάς
έμπροσθεν του θεού ημών, νυκτός και ημέ
ρας υπερεκ περισσού δεόμενοι, εις το ιδείν
υμών το πρόσωπον, και καταρτίσαι τα υστε
ρήματα της πίστεως υμών. αυτός δε ο θεός
και πατήρ ημών και ο κύριος ημών ιησούς
χριστός κατευθύναι την οδόν ημών προς υ
μάς. υμάς δε ο κύριος πλεονάσαι, και περισ
σεύσαι τη αγάπη εις αλλήλους και εις πάν
τας, καθάπερ και ημείς εις υμάς, εις το στη

ipſi a iudeis qui et dominum occ
occiderunt ieſum τ occ occ occ occ occ
pphetas τ nos perſecuti ſunt: τ deo occ
nō placēt: τ oib⁹ hoibus aduerſantur:
prohibentes nos gentibus loqui occ oc
vt ſalui fiāt: vt ipleāt peccata ſua occ
ſp. Peruenit enī ira dei ſup illos vſq
in finē. Nos aūt fratres deſolati occ occ
a vobis ad tempus hore occ occ occ
aſpectu nō corde: abūdāti⁹ feſtinauim⁹
facie veſtra videre cum occ occ occ
multo deſiderio: qm̄ voluim⁹ venire occ
ad vos: ego qdē paulus τ ſemel τ Γ eī
iterū: ſ⁹ impediuit nos ſathanas. Que
nr̄a ſpes aut gaudiū aut corona glorie:
Nōne vos ante dn̄z noſtrum occ occ occ
ieſum chriſtum in aduentu eius: occ
Vos enī eſtis gloria noſtra τ gaudiū.

Cap.3.

Propter qd nō ſuſtinētes ap̄lm: pla
cuit nobis remanere athenis ſolis:
τ miſimus timotheū fratrē noſtrū τ min
iſtrum dei in euangelio occ occ occ occ
chriſti: ad confirmandos vos occ occ occ
τ exhortandos pro fide occ occ occ occ
hr̄a: vt nemo moueatur i tribulatōib⁹
iſtis. Ipſi enim ſcitis q in hoc poſiti ſum⁹, Nā τ cū apd vos eſſe
mus p̄dicabam⁹ vobis paſſuros nos tribu
lationes: ſicut τ factū ē τ ſcitis. Propte
rea τ ego amplius non ſuſtinēs miſi ad
cognoſcēdū fidē veſtrā: ne forte tēptaue
rit vos is q tēptat: τ inanis fiat labor
noſter. Nūc aūtē venīēte timotheo ad
nos a vobis τ annunciante nobis occ
fidē τ charitatē veſtrā: τ q memoriam
nr̄i habetis bonā: ſemper deſiderantes
nos videre: ſicut τ nos quoq⁹ vos: oc
ideo cōſolati ſumus fratres in vobis in
oi neceſſitate τ tribulatione noſtra per
fidem veſtrā: q nūc viuimus ſi vos
ſtatis in dn̄o. Quā enim gratiā⁹ actio
nē poſſum⁹ deo retribuere pro vobis:
in oi gaudio quo gaudemus pp vos oc
ante deū noſtrū: nocte ac die occ occ
abundantius orantes vt videamus occ
faciē veſtrā: τ cōpleamus ea que deſunt
fidei veſtre. Ipſe autem deus occ occ
τ pater noſter τ dominus ieſus occ occ
xp̄s dirigat viam noſtram ad vos. occ
Vos aūt dn̄s multiplicet: τ abūdare fa
ciat charitatē veſtrā in inuicē τ in oēs:
quēadmodū τ nos i vob ad confirmāda

ρίξαι υμών τας καρδίας αμέμπτους εν αγιω
σύνη έμπροσθεν του θεού και πατρός ημών,
εν τη παρουσία του κυρίου ημών ιησού
Χριστού μετά πάντων των αγίων αυτού.

Cap.4.

Το λοιπόν ουν αδελφοί ερωτώμεν υμάς
και παρακαλούμεν εν κυρίω ιησού, κα
θως παρελάβετε παρ ημών το πως δει υ=
μας περιπατείν και αρέσκειν θεώ, ίνα περισ=
σεύητε μάλλον. οίδατε γαρ τίνας παραγ=
γελίας εδώκαμεν υμίν διά του κυρίου ιη=
σού. Τούτο γαρ εστί θέλημα του θεού ο α
γιασμός υμών, απέχεσθαι υμάς από της
πορνείας, ειδέναι έκαστον υμών το εαυτού
σκεύος κτάσθαι εν αγιασμώ και τιμή, μη εν
πάθει επιθυμίας, καθάπερ και τα έθνη τα
μη ειδότα τον θεόν. το μη υπερβαίνειν και
πλεονεκτείν εν τω πράγματι τον αδελφόν
αυτού, διότι έκδικος ο κύριος περί πάντων
τούτων, καθώς και προείπομεν ημίν και δι
εμαρτυράμεθα. ου γαρ εκάλεσεν ημάς ο θε
ός επί ακαθαρσία, αλλ εν αγιασμώ. τοι γα
ρούν ο αθετών, ουκ άνθρωπον αθετεί, αλλά
τον θεόν τον και δόντα το πνεύμα αυτού
το άγιον εις ημάς. περί δε της φιλαδελ=
φίας ου χρείαν έχετε γράφειν υμίν, αυτοί
γαρ υμείς θεοδίδακτοί έστε, εις το αγαπάν
αλλήλους. και γαρ ποιείτε αυτό εις πάν=
τας τους αδελφούς τους εν όλη τη μακεδο=
νία. παρακαλούμεν δε υμάς αδελφοί, περι=
σσεύειν μάλλον και φιλοτιμείσθαι ησυ=
χάζειν, και πράσσειν τα ίδια, και εργάζεσθαι
ταις ιδίαις χερσίν υμών καθώς υμίν παρη
γγειλαμεν, ίνα περιπατείτε ευσχημόνως προς
τους έξω, και μηδενός χρείαν έχητε. ου θέ
λομεν δε υμάς αγνοείν αδελφοί περί των κε
κοιμημένων, ίνα μη λυπήσθε καθώς και οι
λοιποί οι μη έχοντες ελπίδα. ει γαρ πιστεύ
ομεν ότι ιησούς απέθανε και ανέστη, ούτω
και ο θεός τους κοιμηθέντας διά του ιησού
άξει συν αυτώ. Τούτο γαρ υμίν λέγομεν
εν λόγω κυρίου, ότι ημείς οι ζώντες οι περι
λειπόμενοι εις την παρουσίαν του κυρίου,
ου μη φθάσωμεν τους κοιμηθέντας. ότι αυ=
τός ο κύριος εν κελεύσματι εν φωνή αρχαγ
γέλου, και εν σάλπιγγι θεού καταβήσεται
από ουρανού, και οι νεκροί εν Χριστώ αναστ=
ήσονται πρώτον. έπειτα ημείς οι ζώντες οι
περιλειπόμενοι άμα συν αυτοίς αρπαγησό
μεθα εν νεφέλαις εις απάντησιν του κυρίου
εις αέρα, και ούτω πάντοτε συν κυρίω εσό
μεθα. ώστε παρακαλείτε αλλήλους εν τοις
λόγοις τούτοις. Cap.5.

corda vestra sine querela in sanctitate co
ante deum & patrem nostrum: cccccc
in aduentu domini nostri iesu cccccc
christi cum oibus sanctis eius. Amen.

Cap.4.

Ceterο ergo frēs rogamus & vos A
& obsecram⁹ in dño iesu: vt quēad
modū accepistis a nobis quō oportear
vos ābulare & placere deo: sic & âbuletis
vt abūdetis magis. Scitis eī q̄ p̄cep=
ta dederim⁹ vobis per dñm iesum. ccc ccc
Hec est enim voluntas dei ſctificatio Roma.12.a
vestra: vt abstineatis vos a cccccccc Ephe.5.c.
fornicatiōe: vt sciat vnusq̄sq; vās su
um possidere i ſctificatiōe & honore: nō in B
passiōe desiderij: sicut & gētes cccccc
q̄ ignorāt deū. Et ne q̄s supgrediat & ne
q̄z circūueniat in negocio frēz ccc ccc
ſuū: quīa vindex est dñs de his omnib⁹:
sicut & pdixim⁹ vobis & testificati sum⁹.
Non enim vocauit nos deus cccccc
in imūditiā: sz in ſctificationem. Itaq;
qui hec spernit: non hoiez spernit: sed
deum: qui etiam dedit spiritum suum
ſctū in nob. De charitate aūt fraterni Joh.15.c.
tatj nō necesse habuim⁹ scribere vobis. 1.Cor.4.d
Ipsi enim vos a deo didicistis: vt diligatj Ephe.5.a.
inuicē. Etenim illud facitis in oibus Phil.1.c.
fratres in vniuersa macedonia. cccccc 1.Joh.4.c.
Rogam⁹ aūt vos fratres vt abundetis C
magis & operā detis vt quieti sitis: cc
& vt vestrū negociū agatis: & operemini
manibus vestris sicut precipim⁹ vobis:
& vt honeste ambuletis ad extra. Nolum⁹
eos q̄ foris sūt: & nulli⁹ aliq̄d desidere
ātis vos ignorare frēs de dormientibus:
vt non contristemini sicut & cet cc cc c
ceteri q̄ spez nō hñt. Si enim credim⁹
q̄ ihesus mortuus est & resurrexit: ita cc
& deus eos q̄ dormierunt per iesum cc D
adducet cū eo. Hoc enim vobis dicim⁹
in verbo dñi: q̄ nos q̄ viuim⁹: q̄ reſi=
dui sum⁹ in aduētu dñi: cccccccc
nō p̄uenie m⁹ eos q̄ dormierūt. Qm ipe
dom⁹ in iussu & in voce archangeli:
& in tuba dei descendet ccccccc
de celo: & mortui q̄ in xpo sūt resurgent
primi. Deinde nos qui viuimus cccccc
q̄ relinq̄mur simul rapiemur cū illis
in nubibus obuiam christo cccccc
in aera: & sic semper cum dño erimus.
Itaq; consolamini inuicem in cccc
verbis istis. Cap.5.

Περί δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοί οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ὅταν γὰρ λέγωσιν εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ. πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας, οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας. ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸ ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλά πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε. τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκιμάζετε τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν. ἀδελφοί προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ ὑμῶν. ἀμήν.

De tribus autem temporibus fratres non indigetis vt scribamus vobis. Ipſi enim diligenter ſcitis quia dies domini ſicut fur in nocte ita veniet. Cum enim dixerint pax et ſecuritas: tunc repentinus eis ſuperueniet interitus: ſicut dolor in vtero habentis: et non effugient. Vos autem fratres non eſtis in tenebris: vt vos dies illa tanquam fur comprehendat. Omnes enim vos filij lucis eſtis et filij diei: non ſumus noctis neque tenebrarum. Igitur non dormiamus ſicut et ceteri: ſed vigilemus et ſobrij ſimus. Qui enim dormiunt: nocte dormiunt: et qui ebrij ſunt nocte ebrij ſunt. Nos autem qui diei ſumus ſobrij ſimus: induti loricam fidei et charitatis: et galeam ſpem ſalutis. Quoniam non poſuit nos deus in iram: ſed in acquiſitionem ſalutis per dominum noſtrum ieſum chriſtum: qui mortuus eſt pro nobis: vt ſiue vigilemus ſiue dormiamus: ſimul cum illo viuamus. Propter quod conſolamini inuicem et edificate alterutrum: ſicut et facitis. Rogamus autem vos fratres vt noueritis eos qui laborant inter vos et præſunt vobis in domino et monent vos: vt habeatis illos abundanti in charitate propter opus illorum: et pacem habete cum eis. Rogamus autem vos fratres corripite inquietos: conſolamini pusillanimes: ſuſcipite infirmos: patientes eſtote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: ſed ſemper quod bonum eſt ſectamini inuicem et in omnes. Semper gaudete: ſine intermiſſione orate: in omnibus gratias agite. Hec enim eſt voluntas dei in chriſto ieſu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere prophetias nolite ſpernere. Omnia autem probate: quod bonum eſt tenete. Ab omni ſpecie mala abſtinete vos. Ipſe autem deus pacis ſanctificet vos per omnia: vt integer ſpiritus veſter et anima et corpus ſine querela in aduentu domini noſtri ieſu chriſti ſeruetur. Fidelis deus per quem vocati eſtis: qui et faciet. Fratres orate et pro nobis. Salutate fratres omnes in oſculo ſancto. Adiuro vos per dominum: vt legatur epiſtola hec omnibus ſanctis fratribus. Gratia domini noſtri ieſu chriſti vobiſcum. Amen.

A
Ro.13.d. Apo.3.a. 2.Pet.3.c.

B
Eſa.50.d.
Epheſ.6.c.

C

Eccle.18.c. Luce.18.a

D.

/Τέλος / Της ᵇπρος ᶜθεσσαλομικείς ᵈπρώτης ᵉεπιστολής.

Explicit ᶜepistola beati pauli ᵇad ᶜThessalonicenses ᵈprima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

AD thessalonicenses secūdā scribit epłaz apostolus: τ notū facit eis de tpibus nouissimis: τ de aduersarij deiectione. Scribit hanc epistolā ab athenis per titū diaconē τ onesimū acolythū.

/Η/Του ᵃαγίου ᵇπαύλου ᶜπρός ᵈ θεσσαλομικείς ᵉΔευτέρα ᶠεπιστολή. Cap.i.

ω αύλος ᵇκαι ᶜσιλουαμός ᵈκαι ᵉΤιμόθεος, /Τη ᶠεκκλησία ᵍθεσσαλομικέων ʰεμ ⁱθεώ ᵏπατρί ˡημών ᵐκαι ⁿκυρίω ᵒιησού ᵖΧριστώ. ᵍΧάρις ʳυμίν ˢκαι ᵗειρήνη ᵘαπό ˣθεού ʸπατρός ᶻημών ᵃκαι ᵇκυρίου ᶜιησού ᵈΧριστού. ᵉευχαριστείν ᶠοφείλομεν / Τω ᵍθεω ʰπάντοτε ⁱπερί ʲυμών ᵏαδελφοί, ˡκαθώς ᵐάξιον ⁿέστιν, ᵒότι ᵖυπεραυξάνει /η ᶠπίστις ᵍυμών, ʳκαι ˢπλεονάζει /η ᵗαγάπη ᵘενός ᵛεκάστου ʷπάντων ˣυμών ʸεις ᶻαλλήλους, ᵃώστε ᵇημάς ᶜαυτούς ᵈεν ᵉυμίν ᶠκαυχάσθαι ᵍεν /Ταις ʰεκκλησίαις /Του ⁱθεού ʲυπέρ /Της ᵏυπομονής ˡυμών ᵐκαι ⁿ πίστεως ᵒεν ᵖπάσι /Τοις ᵠδιωγμοίς ʳυμών ˢ και /Ταις ᵗθλίψεσιν ᵘαις ᵛανέχεσθε, ʷένδειγμα /Της ˣδικαίας ʸκρίσεως /Του ᶻθεού, ᵃεις /Το ᵇ καταξιωθήναι ᶜ υμάς /Της ᵈβασιλείας /Του ᵉθεού, ᶠυπέρ ᵍης ʰκαι ⁱπάσχετε, ʲείπερ ᵏδίκαιον ˡπαρά ᵐθεώ ⁿανταποδούναι /Τοις ᵒ θλίβουσιν ᵖ υμάς ᵠθλίψιν, ʳκαι ˢυμίν /Τοις ᵗθλιβομένοις ᵘ άνεσιν ᵛμεθ ʷημών, ˣεν /Τη ʸα ποκαλύψει /Του ᶻκυρίου ᵃιησού ᵇ Χριστού ᶜ απ ᵈουρανού ᵉμετ ᶠαγγέλων ᵍ δυνάμεως ʰ αυτού, ⁱεν ʲ πυρί ᵏφλογός ˡΔιδόντος ᵐεκδίκησιν /Τοις ⁿμη ᵒειδόσι ᵖθεόν, ᵠκαι /Τοις ʳμη ˢυπακούουσι /Τω ᵗευαγγελίω /Του ᵘ κυρίου ᵛημών ʷιησού ˣ Χριστου, ʸ οίτινες ᶻ δίκην ᵃτίσουσιν, ᵇόλεθρον ᶜαιώνιον ᵈαπό ᵉπροσώπου ᶠκυρίου ᵍκαι ʰαπό /Της ⁱΔόξης /Της ʲισχύος ᵏαυτού, ˡ όταν ᵐέλθη ⁿεν δοξασθήναι ᵒεν /Τοις ᵖαγίοις ᵠαυτού, ʳκαι ˢθαυμασθήναι ᵗεν /Τοις ᵘπάσι /Τοις ᵛπιστεύσασιν, ʷότι ˣεπιστεύθη /Το ʸμαρτύριον ᶻημών ᵃεφ ᵇυμάς ᶜεν /Τη ᵈ ημέρα ᵉεκείνη. ᶠεις ᵍο ʰκαι ⁱπροσευχόμεθα ʲπάντοτε ᵏπερί ˡυμών, ᵐίνα ⁿυμάς ᵒαξιώση /Της ᵖκλήσεως /ο ᵠθεός ʳημών, ˢκαι ᵗπληρώση ᵘπάσαν ᵛευδοκίαν ʷαγαθωσύνης, ˣκαι ʸέργον ᶻπίστεως ᵃεν ᵇΔυνάμει, ᶜόπως ᵈενδοξασθή /Το ᵉονομα /Του ᶠκυρίου ᵍημών ʰ ιησού ⁱΧριστού ʲεν ᵏυμίν, ˡκαι ᵐυμείς ⁿεν ᵒαυτώ, ᵖκατά /Την ᵠΧάριν /Του ʳθεού ˢημών ᵗκαι ᵘκυρίου ᵛιησού Ερωτώμεν ᵇΔε ᶜυμάς ᵈα Cap.2. ˡΧριστού. Δελφοί ᶜ υπέρ /Της ᶠπαρουσίας /Του ᵍκυρίου ʰημών ⁱιησού ᵏΧριστού ˡκαι ᵐημών ⁿεπισυναγωγής ᵒεπ ᵖαυτόν, ᵠεις /Το ʳμη ˢΤαχέως ᵗσαλευθήναι ᵘυμάς ᵛαπό /Του ʷνοός, ˣμήτε ʸθροείσθαι, ᶻμήτε ᵃΔιά ᵇπνεύματος, ᶜμήτε ᵈΔιά ᵉλόγου, ᶠμήτε ᵍΔι ʰεπιστολής ⁱως ᵐΔι ⁿημών, ᵒως ᵖ ότι ᵠ ενέστηκεν /η ʳημέρα / Του ˢ Χριστού. ᵗ μήτις ᵘ υμάς ˣ εξαπατήση ʸ κατά ᶻ μηδένα ᵃ τρόπον. ᵇ ότι ᶜ εάν ᵈ μη

Incipit ᶠepistola ᵃbti ᵇpauli apostoli ᶜad ᵈthessalonicenses ᵉsecunda. Cap.i.

A Paulus ᵇτ ᶜsiluanus ᵈτ ᵉtimothe- A
us: ᶠecclesie ᵍthessalonicēsiū ʰin ⁱdeo ᵏpre ˡnostro ᵐ τ ⁿdño ᵒiesu ᵖxpo. ᵠGratia ʳvobis ˢτ ᵗpax ᵘa ˣdeo ʸpatre ᶻnostro ᵃτ ᵇdomino ᶜiesu ᵈxpo. ᵉGratias ᶠagere ᵍdebemus ʰsemper ⁱdeo ʲpro ᵏvobis ˡfratres: ita ᵐvt ⁿdignū ᵒē: ᵖqñ ᵠsupercrescit ʳ fides ˢvestra: ᵗτ ᵘabundat ᵛcharitas ʷvnius cuiusqz ˣ oium ʸvestrum ᶻin ᵃinuicez: ᵇita ᶜvt τ ᵈnos ᵉipsi ᶠin ᵍvobis ʰgloriemur ⁱin ʲecclesijs ᵏdei ˡpro ᵐpatientia ⁿ vestra ᵒτ ᵖfide τ ᵠin ʳomnibus ˢpsecutionibus ᵗvestris ᵘτ ᵛtribulatiōib ʷq̄s ˣsustinetis ʸ exēplū ᶻiusti ᵃiudicij ᵇdei: ᶜvt ᵈdigni ᵉhabeamini ᶠregno ᵍdei: ʰpro ⁱquo ʲ τ ᵏpatimini: ˡsi ᵐtñ ⁿiustum est ᵒapud ᵖ deum ᵠ retribuere ʳretributionē ˢhis ᵗq̄ ᵘvos ᵛtribulāt: ʷτ ˣvobis ʸq̄ ᶻtribulamini ᵃrequiē ᵇnobiscū: ᶜin ᵈrevelatiōe ᵉdñi ᶠiesu ᵍde ʰde ⁱde ʲde ᵏde ˡde ᵐde ⁿde ᵒcelo ᵖcum ᵠangelis ʳvirtutis ˢeius: ᵗde ᵘde ᵛin ʷflāma ˣignis ʸ dantis ᶻvidictam ᵃde ᵇde ᶜhis ᵈqui ᵉnon ᶠnouerunt ᵍdeum: ʰτ ⁱqui ʲ non ᵏ euāgelio ˡdñi ᵐnostri ⁿiesu ᵒchristi, ᵖobediūt ᵠQui ʳpenas ˢdabūt in ᵗ interitu ᵘeternas ᵛa ʷfacie ˣdomini ʸτ ᶻa ᵃ gloria ᵇde ᶜde ᵈde ᵉvirtutis ᶠeius: ᵍcū ʰvenerit ⁱ glorificari ʲde ᵏin ˡsctis ᵐsuis: ⁿτ ᵒamirabilis ᵖfieri ᵠin ʳoib ˢ ᵗq̄ ᵘcrediderūt: ᵛq ʷcreditū ˣest ʸtestimoniū ᶻnostrum ᵃsuper ᵇvos ᶜin ᵈdie ᵉillo. ᶠde ᵍde ʰIn ⁱquo ʲetiaz ᵏoramus ˡsp ᵐpro ⁿvobis: ᵒ ᵖvt ᵠdignet ʳvos ˢvocatione sua ᵗdeus: ᵘde ᵛ τ ʷipleat ˣoēm ʸvoluntatez ᶻbonitatis sue: ᵃτ ᵇopus ᶜfidei ᵈin ᵉvirtute : ᶠ vt ᵍclarificetur ʰnomen ⁱdomini ʲnostri ᵏiesu ˡde ᵐde ⁿde ᵒde ᵖchristi ᵠin ʳvobis: ˢτ ᵗvos ᵘin ᵛillo: ʷsecundū ˣgraz ʸdei ᶻnostri ᵃτ ᵇdñi ᶜ iesu ᵈchristi. Ca.2. A

Rogamus ᵇautem ᶜvos ᵈfratres ᵉde ᶠper ᵍaduentum ʰdomini ⁱde ʲde ᵏde ˡde ᵐnostri ⁿiesu ᵒchristi ᵖτ ᵠnostre ʳcongregatōis ˢin ᵗipsū: ᵘvt ᵛnon ʷcito ˣmoueamini ʸde ᶻvestro ᵃsensu: ᵇneqz ᶜterreamini ᵈneqz ᵉ ᶠp ᵍspūz ʰneqz ⁱp ʲsermonē: ᵏneqz ˡper ᵐepłaz ⁿtanqꝫ ᵒp ᵖnos missaz: ᵠquasi ʳinstet ˢde ᵗdies ᵘdñi. ᵛNe ʷquis ˣseducat ʸvos ᶻde ᵃde ᵇvllo ᶜmodo. ᵈQuoniam ᵉnisi ᶠde ᵍde ʰde

Mat.24.a
Mar.13.b.

ελθη/η αποστασια πρωτον, και αποκαλυ=
φθη/ο ανθρωπος/της αμαρτιας, ο υιος/της α
ωωλειας,/ο αντικειμενος και υπεραιρομενος
επι παντα λεγομενον θεον η σεβασμα, ωσ=
τε αυτον εις/τον ναον/του θεου ως θεον κα=
θισαι, αποδεικνυοντα εαυτον οτι εστι θεος.
ου μνημονευετε οτι ετι ων προς υμας Ταυ
τα ελεγον υμιν, και νυν/το κατεχον οιδατε,
εις/το αποκαλυφθηναι αυτον εν/τω εαυτου
καιρω./το γαρ μυστηριον ηδη ενεργειται
/της ανομιας, μονον/ο κατεχων αρτι εως εκ
μεσου γενηται. και τοτε αποκαλυφθησεται
/ο ανομος, ον/ο κυριος αναλωσει/τω πνευ=
ματι/του στοματος αυτου, και καταργησει
/τη επιφανεια/της παρουσιας αυτου, ου εσ
τιν/η παρουσια κατ ενεργειαν/του σατανα,
εν παση δυναμει και σημειοις και τερασι
ψευδους, και εν παση απατη/της αδικιας εν
/τοις απολλυμενοις, αν ωνη/την αγαπην/της
αληθειας ουκ εδεξαντο εις/το σωθηναι αυ=
τους. και διατουτο πεμψει αυτοις/ο θεος ε
νεργειαν πλανης, εις/το πιστευσαι αυτους
/τω ψευδει, ινα κριθωσι παντες/οι μη πιστευ=
σαντες/τη αληθεια, αλλα ευδοκησαντες εν
/τη αδικια. ημεις δε οφειλομεν ευχαριστειν
/τω θεω παντοτε περι υμων αδελφοι ηγα=
πημενοι υπο κυριου, οτι ειλετο υμας/ο θε=
ος απ αρχης εις σωτηριαν, εν αγιασμω πνευ
ματος και πιστει αληθειας, εις ο εκαλεσεν υ
μας δια/του ευαγγελιου ημων εις περιποι
ησιν δοξης/του κυριου ημων ιησου χρισ=
του. αρα ουν αδελφοι στηκετε και κρατει=
τε/τας παραδοσεις ας εδιδαχθητε, ειτε δια
λογου, ειτε δι επιστολης ημων. αυτος δε
/ο κυριος ημων ιησους χριστος και ο θεος
και πατηρ ημων/ο αγαπησας υμας, και δι
δους παρακλησιν αιωνιαν και ελπιδα αγα=
θην εν χαριτι, παρακαλεσαι υμων/τας καρ=
διας, και στηριξαι υμας εν παντι λογω και
εργω αγαθω. Cap.iii.

Το λοιπον προσευχεσθε αδελφοι περι η
μων, ινα/ο λογος/του κυριου τρεχη
και δοξαζηται, καθως και προς υμας, και ι
να ρυσθωμεν απο/των ατοπων και πονηρων
ανθρωπων. ου γαρ παντων/η πιστις. πι=
στος δε εστιν/ο κυριος, ος στηριξει υμας
και φυλαξει απο/του πονηρου. πεποι=
θαμεν δε εν κυριω εφ υμας, οτι α παρ=
αγγελλομεν υμιν και ποιειτε, και ποιησε
τε./ο δε κυριος κατευθυναι υμων/τας καρ=
διας εις/την αγαπην/του θεου και εις/την
υπομονην/του χριστου παραγγελλομεν δε
υμιν αδελφοι εν ονοματι/του κυριου ημων

venerit discessio primũ: et reuelatus fuerit
homo peccati: filius perditionis: qui aduersatur
et extollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur: ita ut
in templo dei sedeat: ostendens se tanquã sit deus. B
Nõ retinetis quod cũ adhuc eẽm apud vos
dicebã vobis. Et nũc quid detineat scitis:
vt reueletur in suo
tpe. Nã mysteriũ iam operat nec de
iniquitatis: tñ vsq; tenet nũc: teneat do
medio fiat. Et tũc reuelabit ille iniquus
quẽ dñs iesus interficiet spiritu Esa.11.a.
oris sui: et destruet
illustratiõe aduẽtꝰ sui: cũ cuius est
aduentus sm operationem sathane: C
in oi virtute et signis et prodigijs
mẽdacibus et in oi seductiõe iniquitatis
his qui pereunt: eo quod charitatem
veritatis nõ receperũt vt salui fierent.
Ideo mittet illis deus operationem
erroris: vt credant
mẽdacio: vt iudicẽt oes q nõ credide=
runt veritati: sed consenserunt
iniquitati. Nos ãt debemus gras agere deo sp pro vobis fratres dilecti
a deo: quod elegerit vos deus D
pmitias in salutẽ: in sanctificatiõe spũs
et in fide veritatis: in qua et vocauit vos
per euangeliũ nostrũ in acquisitione
gloriæ domini nostri iesu christi.
Itaq; fratres state et tenete
traditiões quas didicistis: siue per
sermonẽ siue per epistã nostrã. Ipse ãt
dñs noster iesus christus et deus
et pater noster qui dilexit nos: et dedit
consolationẽ eternã et spem bonam
in gratia: exhortet corda vestra
et confirmet in omni opere et
sermone bono. Cap.iii.

Ceterꝰ fratres orate pro nobis: A
vt sermo dei currat
et clarificetur: sicut et apud vos: et vt
liberemur ab importunis et malis
hoibus. Nõ enim oim est fides. Fidelis
autem deus est qui confirmabit vos
et custodiet a malo. Confidimus
ãt de vobis frẽs in dño: quĩ q̃cũq; pcipimus et facitis et facietis.
Dominus autem dirigat corda vestra B
in charitate dei et
patientia christi. Denunciamus autem
vobis fratres in nomine domini nostri

ιησού χριστού, στέλλεσθαι υμάς από παντός αδελφού ατάκτως περιπατούντος, και μη κατά την παράδοσιν ην παρέλαβον παρ ημών. αυτοί γαρ οίδατε πως δει μιμείσθαι ημάς, ότι ουκ ητακτήσαμεν εν υμίν, ουδέ δωρεάν άρτον εφάγομεν παρά τινος, αλλ εν κόπω και μόχθω νύκτα και ημέραν εργαζόμενοι, προς το μη επιβαρήσαι τινα υμών. ουχ ότι ουκ έχομεν εξουσίαν, αλλ ίνα εαυτούς τύπον δώμεν υμίν εις το μιμείσθαι ημάς. και γαρ ότε ημεν προς υμάς, τούτο παρηγγέλλομεν υμίν, ότι ει τις ου θέλει εργάζεσθαι, μηδέ εσθιέτω. ακούομεν γαρ τινας περιπατούντας εν υμίν ατάκτως, μηδέν εργαζομένους, αλλά περιεργαζομένους. τοις δε τοιούτοις παραγγέλλομεν και παρακαλούμεν διά του κυρίου ημών ιησού χριστού ίνα μετά ησυχίας εργαζόμενοι τον εαυτών άρτον εσθίωσιν. υμείς δε αδελφοί μη εκκακήσητε καλοποιούντες. ει δε τις ουχ υπακούει τω λόγω ημών διά της επιστολής τούτον σημειούσθε, και μη συναναμίγνυσθε αυτώ, ίνα εντραπή. και μη ως εχθρόν ηγείσθε, αλλά νουθετείτε ως αδελφόν. αυτός δε ο κύριος της ειρήνης δώη υμίν την ειρήνην διαπαντός εν παντί τρόπω. ο κύριος μετά πάντων υμών. ο ασπασμός τη εμή χειρί παύλου, ο εστί σημείον εν πάση επιστολή. ούτως γράφω. η χάρις του κυρίου ημών ιησού χριστού μετά πάντων υμών. αμήν.

Τέλος της προς θεσσαλονικείς δευτέρας επιστολής.

ihesu xpi: vt subtrahatis vos ab omni
fratre ambulante inordinate: τ non
non per traditionem quam acceperunt a
nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter vos: neque gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in labore τ fatigatione nocte ac die operantes: ne quem vestrum grauarem. Non quia non habuerimus potestatem: sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam τ cum essemus apud vos: hoc denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari: nec manducet. Audiuimus enim quosdam ambulantes inquiete: nihil operantes: sed curiose agentes. His autem quibusmodi sunt denunciamus τ obsecramus in domino iesu christo: vt cum silentio operantes suum panem manducent. Vos autem fratres nolite deficere bene facientes. Quod si quis non obedierit verbo nostro: per epistolam hunc notate: τ non commiscemini cum illo: vt confundatur. Et nolite quasi inimicum existimare: sed corripite vt frem. Ipse autem deus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cum omnibus vobis. Salutatio mea manu pauli: quod est signum in omni epistola. Ita scribo. Gratia domini nostri iesu christi cum omnibus vobis. Amen.

1.Cor.11.b

Explicit epistola beati Pauli ad Thessalonicenses secunda.

Incipit argumentum in epistolam ad Timotheum primam.

Timotheum instruit τ docet de ordinatione episcopatus τ diaconij τ omnis ecclesiastice disciplinę: scribens ei a laodicia per tychicum diaconem.

Η του αγίου παύλου προς τιμόθεον πρώτη επιστολή. Cap.i.

Paulus apostolus iesu christi per imperium dei saluatoris nostri τ christi iesu spei nostre: timotheo dilecto filio in fide. Gra τ mia τ pax a deo patre τ christo iesu domino nostro. Sicut rogaui te vt remaneres ephesi cum iremus in macedoniam: vt denunciares quibusdam ne aliter docerent: neque intenderent fabulis τ genealogijs interminatis: quę questiones prestant magis quam edificationem dei quę est in fide. Finis autem precepti est charitas de corde puro: τ conscientia bona: τ fide

A

B

ραμυτωοκρίτου. ωμ Τιμές αστοχήσαντες εξε-
τράπησαμ εις ματαιολογίαμ, θέλοντες εί-
μαι μομοδιδάσκαλοι, μη μοούντες μήτε α
λέγουσι μήτε περί Τίμωμ διαβεβαιούνται.
οιδαμεν δε ότι καλός ο μόμος εάμ τις αυ-
τώ μομίμως χρήται, οιδως τούτο ότι δι
καίω μόμος ου κείται, αμόμοις δε και αμυ
ποτάκτοις, ασεβέσι και αμαρτωλοίς, αμοσίοις
και βεβήλοις, πατρολώαις και μητρολωαις,
ἀμδροφόμοις, πόρμοις, αρσεμοκοίταις, αμ-
δραποδισταίς, ψεύσταις, επιόρκοις, και ει
Τι έτερομ Τη υγιαιμούση διδασκαλία αμτί-
κειται, κατά Το ευαγγέλιομ Της δόξης Του μα
καρίου θεού, ο επιστεύθημ εγώ. και χάριμ έ
χω Τω εμδυμαμούμτι με Χριστω Τω κυρί
ω ημώμ ότι πιστόμ με ηγήσατο, θέμεμος
εις διακομίαμ, Τομ ωρότερομ όμτα βλάσφη
μομ και διωκτημ και υβριστήμ, αλλά ηλεή
θημ, ότι αγμοώμ εποίησα εμ απιστία. υπερ
επλεόμασε δε η χάρις Του κυρίου ημώμ με
τά πίστεως και αγάπης Της εμ Χριστώ ιησού.
πιστός ο λόγος και πάσης αποδοχής άξι-
ος, ότι Χριστός ιησούς ήλθεμ εις Τομ κοσ-
μομ αμαρτωλούς σώσαι, ωμ πρώτος ειμί
εγώ, αλλά διατούτο ηλεήθημ, ίμα εμ εμοί
πρώτομ ενδείξηται ιησούς Χριστός Τημ πά
σαμ μακροθυμίαμ προς υποτύπωσιμ Τωμ
μελλόντωμ πιστεύειμ επ αυτώ εις ζωήμ αι
ώμιομ. Τω δε βασιλεί Τωμ αιώμωμ αφθάρτω
ἀοράτω μόμω, σοφώ, θεώ, Τιμή, δόξα, εις
Τούς αιώμας Τωμ αιώμωμ. αμήμ. Ταύτημ Τημ
παραγγελίαμ παρατίθεμαι σοι Τέκμομ Τι-
μόθεε κατά Τας προαγούσας επί σε προφη
τείας, ίμα στρατεύη εμ αυταίς Τημ καλήμ
στρατείαμ, έχωμ πίστιμ και αγαθήμ συμει-
δησιμ, ήμ Τιμές απωσάμενοι περί Τημ πίστιμ
εμαυάγησαμ. ωμ εστίμ υμέμαιος και αλέξαμ
δρος, ούς παρέδωκα Τω σαταμά, ίμα παι-
δευθωσι μη βλασφημείμ. Cap.2.

Παρακαλώ ουμ πρώτομ πάμτωμ ποιείσ-
θαι δεήσεις, προσευχάς, εμτεύξεις, ευ-
χαριστίας υπέρ πάμτωμ αμθρώπωμ, υπέρ
βασιλέωμ και πάμτωμ Τωμ εμ υπεροχή όμ-
τωμ, ίμα ήρεμομ και ήσύχιομ βίομ διάγωμεμ
εμ πάση ευσεβεία και σεμμότητι. Τούτο γαρ
καλόμ και απόδεκτομ εμώπιομ Του σωτήρος
ημώμ θεού, ος πάμτας αμθρώπους θέλει σωθή
ναι, και εις επίγμωσιμ αληθείας ελθείμ. εις γαρ
θεός, εις και μεσίτης θεού και αμθρώπωμ άμ
θρωπος ιησούς Χριστός, ο δούς εαυτόμ αμτί
λυτρομ υπέρ πάμτωμ, Το μαρτύριομ καιροίς ι
δίοις, εις ο ετέθημ εγώ κήρυξ και απόστολος.
αλήθειαμ λέγω εμ Χριστώ ου ψεύδομαι,

ñō ficta. Al qb9 q̄dā aberrātes conuersi
sunt in vaniloquiū: volentes esse ꝯ
legis doctores nō itelligētes neq; que
loquunt neq; de qb9 affirmant. ꝯ
Scim9 ât q; bona ē lex si quis ea ꝯ
legitime vtat: sciētes hoc q; lex iusto
nō est posita sz insustis t nō subditis:
impijs: t pctōribus: sceleratis: ꝯ
t cōtaminatis: patricidis: t matricidis
homicidis: fornicarijs: masculoꝝ cubi
toribꝫ: plagiarijs: mēdacibꝫ t periurijs: t si
q̄d aliud sanę doctrine aduersat: ꝯ
q̄ ē fz euangelium glorie beati ꝯ
dei: q̄ credit ē mihi. Gras ago ꝯ
ei qui me confortauit in xpo iesu dño
nostro: q; fidelē me cristimauit ponens
in ministerio: qui pri9 blasphem9 fui
t pscutor t contumelios: sz misericor-
diā pscut9 fuz: q; ignorās feci in icre
dulitate. Supabundauit ât gra dñi nri
cū fide t dilectōe q̄ est in xpo iesu. ꝯ
Fidelis sermo t oi acceptōe dignus:
q; xps iesus venit in hunc mundum
pctōres saluos facere: quoꝝ prim9 ego
sū. Sz ideo misericordiā pscut9 sū: vt
in me prio ostēderet xps iesus omnē
patientiaz: ad informationem ꝯ
coꝝ q̄ crediturī sūt illi in vitā eternā.
Regi autem seculorum immortali ꝯ
invisibili soli deo honor t glia: in ꝯ
secula seculorum. Amen. Hoc ꝯ
ceptum commendo tibi fili timothee
fm precedentes in te prophetias: ꝯ
vt milites in illis bonam ꝯ
militiā: hns fidez t bonam cōscientiaz:
quā quidā repellentes circa fidez ꝯ
naufragauerūt: ex qb9 ē hymeneꝰ t a
lexāder quos tradidi satane: vt discāt
non blasphemare. Cap.2.

Obsecro igitur primum oim fieri ꝯ
obsecratōes: oronēs: postulatōes:
gratiarū actiones pro oibus hoib9: p
regib9 t oib9 qui in sublimitate cōstitu
ti sūt: vt quietā t trāquillā vitā agamus
in omni pietate t castitate. Hoc enim
bonū est t acceptū coram saluatore ꝯ
nostro deo: qui oēs hoies vult saluos
fieri t ad agnitionē veritatis venire. ꝯ
Unus enim deus: vn9 t mediator dei ꝯ
t hoiz hō xps ihesus: q̄ dedit redēptio
nē semetipsū p oib9. Cui9 testimoniū tpi
b9 suis ꝯfirmatū est: in quo positꝰ sū ego
p̄dicator t apls. Vitatē dico nō mētior:

Roma.c.c. Gala.4.c. 1.Cor.6.c.

διδάσκαλος εθμῶμ εμ τωίστει · και ἀληθεία.
βούλομαι ουμ τωροσεύχεσθαι τους ἀμδρας
εμ τωαμτί τόπω, τ εωαίρομτας οσίους χεί=
ρας χωρίς οργής και διαλογισμού. ωσαύ=
τως και τας γυμαίκας εμ καταστολή κοσμί=
ω μετά αιδούς και σωφροσύμης, κοσμείμ ε=
αυτάς μη εμ πλέγμασιμ αργυρίω ἡ χρυ=
σώ ἡ μαργαρίταις ἡ ἱματισμώ · ωολυτελεί,
ἀλλ ο ωρέπει γυμαιξίμ επαγγελλομέμαις
θεοσέβειαμ δι ἐργωμ αγαθῶμ. γυμή εμ ησυ=
χία μαμθαμέτω εμ ωάση ὑποταγή. γυμαικί=
δε διδάσκειμ ουκ εωιτρέπω, ουδέ αυθεμ=
τείμ ἀμδρός αλλ είμαι εμ ησυχία. αδάμ γαρ
ωρωτος εωλάσθη, είτα εύα, και αδάμ ουκ
ἠπατήθη, ἡ δε γυμή απατηθεῖσα εμ παρα=
βάσει γέγομε. σωθήσεται δε δια τῆς τεκμογο
μίας, εάμ μείμωσιμ εμ πίστει και ἀγάπη και
ἁγιασμώ μετά σωφροσύμης. Cap.3.

πιστός ὁ λόγος. εί τις επισκοπής ὀρέγεται
καλού ἔργου εωιθυμεί. δει ουμ τομ εω=
σκοπομ ἀμεπίλημτομ εἶμαι, μιᾶς γυμαικός
ἀμδρα, μηφάλιομ, σώφρομα, κόσμιομ, φιλό
ξεμομ, διδακτικόμ, μη ωάροιομ, μη πλήκ=
τημ, μη αισχροκερδή, ἀλλ εωιεική, ἄμαχομ,
ἀφιλάργυρομ, του ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ
στάμεμομ, τέκμα ἔχομτα εμ ὑποταγή μετά
πάσης σεμμότητος. ει δέ τις του ἰδίου οί=
κου προστήμαι οὐκ οἶδε, πῶς εκκλησίας θε
οῦ επιμελήσεται. μη νεόφυτομ, ἵμα μη τυ=
φωθεὶς εις κρίμα εμπέσῃ του διαβόλου. δει
δε αὐτόμ και μαρτυρίαμ καλήμ ἔχειμ ἀπό
τωμ ἔξωθεμ, ἵμα μη εις ὀμειδισμόμ εμπέσῃ
και παγίδα του διαβόλου. διακόμους ὡσ
αύτως σεμμούς, μη δίλόγους, μη οἴμῳ πολ
λῷ προσέχομτας, μη αισχροκερδεῖς, ἔχομτας
τό μυστήριομ τῆς πίστεως εμ καθαρᾷ συμει=
δήσει. και οὗτοι δε δοκιμαζέσθωσαμ πρώ=
τομ, εἶτα διακομείτωσαμ ἀμέγκλητοι ὄμτες.
γυμαίκας ὡσαύτως σεμμάς, μη διαβόλους,
μηφαλίους, πίστας εμ πάσι. διάκομοι ἔ=
στωσαμ μιᾶς γυμαικός ἄμδρες, τέκμωμ κα=
λῶς προϊστάμεμοι και τωμ ἰδίωμ οἴκωμ. οἱ
γαρ καλῶς διακομήσαμτες βαθμόμ ἑαυτοῖς
καλόμ περιποιοῦμται, και πολλήμ παρρη
σίαμ εμ πίστει τῇ εμ Χριστῷ ἰησοῦ. Ταῦτα
σοι γράφω ἐλπίζωμ ἐλθεῖμ πρός σε τάχι=
ον, εάμ δε βραδύμω, ἵμα εἰδῇς πῶς δει εμ
οἴκῳ θεοῦ ἀμαστρέφεσθαι, ἥτις ἐστίμ εκκλη=
σία θεοῦ ζῶμτος στύλος και ἑδραίωμα τῆς
ἀληθείας. και ὁμολογουμέμως μέγα εστί
τό τῆς εὐσεβείας μυστήριομ, θεός ἐφαμερώ
θη εμ σαρκί, ἐδικαιώθη εμ πμεύματι, ὤφθη ἀγ
γέλοις, εκηρύχθη εμ ἔθμεσιμ, επιστεύθη εμ κόσ

doctor gentiu fide ⁊ veritate. ꝏꝏ
Volo ergo viros orare ꝏꝏꝏꝏ
in omni loco: leuantes puras manus
ſine ira ⁊ diſceptatione. Similiter ꝏꝏ
⁊ mulieres in habitu ornato ꝏꝏꝏ
cu verecũdia ⁊ ſobrietate: ornantes ſe
non in tortis crinibus aut auro ꝏꝏ
aut margaritis vel veſte preciosa: ꝏꝏ
ſed q decet mulieres promittentes ꝏ
pietatẽ per opa bona. Mulier in ſilen
tio diſcat cũ oi ſubiectiõe. Docere autẽ
mulieri non permitto neq; dominari in
viru: ſed cẽ in ſilentio. Adam enim
ꝑm formatꝰ ẽ: deide eua: ⁊ adaz nõ
ẽ ſeductꝰ: mulier ât ſeducta in puarica
tiõe fuit. Saluabit aũt p filioꝝ gñatio
nẽ: ſi ꝑmãſerint in fide ⁊ dilectiõe ⁊ ꝏ
ſctificatione cum ſobrietate. Cap.3.

Fidelis ſermo. Si qs epatũ deſide
rat: bonũ opꝰ deſiderat. Oꝑz eniz
eꝑz irreprehẽſibilem eẽ: vnius vxoris
viꝝ: ſobriũ: ornatũ: prudẽtẽ: pudicũ: ho
ſpitalẽ: doctorẽ: nõ vinolẽtũ: nõ pauſo=
rẽ: ſed modeſtum: non litigioſum: ꝏꝏ
nõ cupidũ: ſz ſue domui bñ prepoſituz:
filios habentem ſubditos cum ꝏꝏꝏ
omni caſtitate. Si quis aũt domui ſue
preeſſe neſcit: quõ eccleſie dei ꝏꝏꝏ
diligẽtiã hẽbit: Nõ neophytũ: ne ĩ ſup
biã elatꝰ in iudiciũ icidat diaboli. Oꝑz
ãt ⁊ illũ teſtimoniũ hĩe bonũ ab his q
foris ſũt: vt nõ in opprobriũ incidat ꝏ
⁊ i laqueũ diaboli. Diacones ſimiliter
pudicos: nõ bilingues: nõ multo vino
deditos: nõ turpe lucrũ ſectãtes: hñtes
myſteriũ fidei in cõſcientia ꝏꝏꝏ
pura. Et hi autem probentur primũ: ⁊
ſic miniſtrent nullum crimen hñtes. ꝏ
Mulieres ſilr pudicas: nõ detrahẽtes:
ſobrias: fideles in oib. Diacones ſint
vni vxoris viri: qui filiis ſuis bene ꝏ
preſint ⁊ ſuis domibus. ꝏꝏꝏꝏ
q ei bñ miſtrauerint: graduz bonũ ſibi
acquirent: ⁊ multam fiduciam ꝏꝏꝏ
in fide q ẽ in xpo ieſu. Hec tibi ſcribo
fili timothee ſperãs me venire ad te cito:
ſi ãt tardauero: vt ſcias quõ oporte=
at te in domo dei uerſari: q eſt eccleſia
dei viui columna ⁊ firmamentum ꝏ
veritatis. Et manifeſte magnum eſt ꝏ
pietatis ſacramentũ: quod manifeſtũ eſt
i carne: iuſtificatũ ẽ i ſpũ: appuit angeli
lis: ꝓdicatũ ẽ gẽtib: creditũ ẽ i mũdo:

A Ad Titum i.b.

B

C

D

A

D

1. Cor. 4.a. 2. Cor. 6.a. et. 12.c.

μω, ᵇαμελήφθη ᶜεμ ᵈδόξη. Cap.4.

Ποᵉδεᵇωμεύμαᶜρητωςᵇλέγειᶜότι ᶜεμᵍυστέ-
ροιςʰκαιροίς ᶜαωοστήσομταιᵏτιμές/της ᶜπί
στεως, ˡˡˡωροσέχομτες ˡˡωμεύμασι ᵒπλάμης ᵖκαι
ᵍδιδασκαλίαις ᶜδαιμομίωμ ˡˡεμ ᶜυωοκρίσει, ˡˡψεύ
δολογωμ ᶜκεκαυτηριασμεμωμ/της ᶜιδίαμ ᶜσυμει
δησιμ, ᵉκωλυομτωμ ᵇγαμείμ, ᶜαωέχεσθαι ᵒβρω-
μάτωμ, ᶜα/ο ᶜθεός ᵍέκτισεμ ʰεις ᶜμετάλημψιμ
ᵏμετά ᶜευχαριστίας/τοις ˡˡˡωιστοίς ˡˡκαι ᵒεπεγμω
κόσι/τημ ᶜαλήθειαμ, ᵍότι ᶜωάμ ᵖκτίσμα ᶜθεού ˡˡκα
λόμ, ᵡκαι ᶜουδέμ ᶜαπόβλητομ ᵉμετά ᵇευχαριστί-
ας ᶜλαμβαρόμεμομ. ᵇαγιάζεται ᶜγαρ ᶜδια ᵍλό-
γου ʰθεού ᶜκαι ᵏεμτεύξεως. ᶜταύτα ˡˡˡυποτιθέμε-
μος/τοις ˡˡαδελφοίς ᵒκαλός ᵖέση ᵍδιάκομος ᶜχρι
στού ᵉιησού, ᶜεκτρεφόμεμος/τοις ˡˡλόγοις/της
ᵡωίστεως ᶜκαι/της ᶜκαλής ᵉδιδασκαλιας, ʰη ᶜωα
ρηκολούθηκας./τους ᵇδε ᶜβεβήλους ᶜκαι ᵍγραώ
δεις ʰμύθους παραιτού. ᵏγύμαζε δε ˡˡˡσεαυτόμ
ˡˡωρος ᵒευσέβειαμ./η ᵖγαρ ᵍσωματικη ᶜγυμασί
α ˡˡωρος ᶜολίγομ ˡˡεστίμ ᶜωφέλιμος./η ᶜδε ᶜευσε-
βεια ᵉωρος ʰωάμτα ᶜωφέλιμος ᵒεστίμ, ᶜεπαγγε-
λίαμ ᶜεχουσα ᵍζωής/της ʰμυμ ᶜκαι/της ᵏμελλού-
σης. ᶜπιστος/ο ˡˡˡλόγος ˡˡκαι ᵒωάσης ᵖαωολογής
ᵍάξιος ᶜεις ᵇτουτο ᶜγαρ ˡˡκαι ᶜκοπιώμεμ ᶜκαι ᶜομει-
διζόμεθα, ᶜότι ᵇηλπικαμεμ ᶜεπ ᵇθεώ ᶜζωμτι, ᶜος ᶜεσ
τί ʰσωτήρ ᶜωάμτωμ ᵏαμθρώωωμ, ᶜμάλιστα ˡˡˡπι
στώμ. ˡˡωαράγγελε ᵒταύτα ᵖκαι ᵍδιδασκε. ᶜμη-
δεις ᵉσου/της ᶜμεότητος ˡˡκαταφρομείτω, ᵡαλλά
ᶜτύωος ᶜγεμού/τωμ ᵉωιστωμ ʰεμ ᶜλόγω, ʰεμ ᶜα-
ναστροφή, ᶜεμ ᵍαγάωη, ʰεμ ᶜωμεύματι, ᵏεμ ᶜωίσ-
τει, ˡˡˡεμ ˡˡαγμεία. ᵒεως ᵖέρχομαι ᵍωρόσεχε/τη ᶜα-
ναγμωσει, /τη ˡˡ ωαρακλησει, /τη ᶜδιδασκαλία.
ˡˡμη ᶜαμελει/του ᶜεμ ᶜσοι ᵍχαρίσματος, ʰο ᶜεδόθη
ᵒσοι ᶜδιά ᶜπροφητείας ᵍμετά ʰεπιθεσεως/τωμ ᶜχει
ρωμ/του ᵏωρεσβυτερίου. ᶜταύτα ˡˡˡμελέτα, ˡˡεμ
ˡˡτούτοις ᵖίσθι, ᵍίμα ᶜσού/η ᵉωροκοπή ᶜφαμερά ˡˡη
ᶜεμ ᶜωάσιμ. ᶜεπεχε ᵉσεαυτώ ʰκαι/τη ᶜδιδασκαλία,
ᵒεπίμεμε ᶜαυτοις. ᶜτούτο ᵍγαρ ʰωοιώμ ᶜκαι ᵏσε-
αυτόμ ᶜσώσεις ˡˡˡ και/τους ˡˡ ακούομτας ᵒσου.

Cap.5.

Πρεσβυτερω ʰμη ᶜεπτλήξης, ᵒαλλά ᶜπαρα-
κάλει ᶜως ᵍωατέρα, ʰμεωτερους ᶜως ᵏαδελ-
φούς, ᶜπρεσβυτέρας ˡˡˡως ˡˡ μητέρας, ᵒμεωτέρας
ᵖως ᵍαδελφάς ᶜεμ ˡˡωάση ᶜαγμεία. ˡˡ Χήρας ᵡτίμα
/τας ᶜόμτως ᶜχήρας. ᵉει ᵇδε ᶜτις ᵒχήρα ᶜτέκμα ᶜή ᵉέκ-
γομα ʰέχει, ᶜμαμθαμέτωσαμ ᵏωρώτομ/τομ ᶜίδιομ
ˡˡˡοίκομ ˡˡευσεβειμ, ᵒκαι ᵖαμοιβάς ᵍαποδιδόμαι/τοις
ᶜωρογόμοις, ᵉτούτο ᶜγαρ ˡˡεστί ᵡκαλόμ ᶜκαι ᶜαπό
δεκτομ ᵉεμωπιομ/του ʰθεού. /η ᶜδε ᵒόμτως ᶜχήρα
ᶜκαι ᵍμεμομωμεμη, ʰήλπικεμ ᶜεπί/τομ ᵏθεόμ, ᶜκαι
ˡˡˡωροσμέμει/ταις ˡˡδεήσεσι ᵒκαι/ταις ᶜπροσευ-
χαις ᵍμυκτός ᶜκαι ᵒημέρας. /η ᶜδε ˡˡσωταλώσα,
ᵡζώσα ᶜτέθμηκε. ᶜκαι ᵉταύτα ʰωαράγγελε, ᶜίμα

ᵇassumptũ ᵇest ᶜin ᵈgloria. Cap.4.

Sᵉdũs ᵉãt ᶜmanifeste ᵇdicit ᶜqᵗ ᶜi ᵍnouis
simis ʰtpib⁹ ᶜdiscedẽt ᵏquidã ᶜa ᶜfide: 1.Tim.5.a
ˡˡˡattendentes ˡˡspiritibus ᵒerroris ᵖᵗ ꝯ 2.Pe.3.a
ᵍdoctrinis ᶜdemoniox ᵖi ʰypocrisi: ˡˡloq̃nti
us ˡˡmẽdaciũ ᵗ ᶜcauteriatã ᶜhñtiũ ᶜsuã ᵖsciaz
ᵉprohibentiuz ᵇnubere: ᶜabstinere a ᵇ cibis
ᶜquos ᶜde⁹ ᵉcreauit ʰad ᶜpercipiendum ꝯ
ᵏcũ ᶜgrax ᶜactiõe ˡˡˡfidelib⁹ ˡˡ ᵗ ᵒhis ᵒ q̃ ᵒcogno
uerunt ᵖveritatẽ. ᵍQᵗ ois ᵖcreatura ᶜdei ˡˡbo
na est: ᵡᵗ nihil ᶜreiciendũ qȝ ᵉcuz ᵇgrax ʰac
tione ᶜpcipitur. ᵇSctificat ᶜeni ᶜper ᵍ verbuz
ʰdei ᶜᵗ ᵏorationem. ᶜHec ˡˡˡproponens ꝯ
ˡˡfratribus ᵒbonus ᵖeris ᵍminister ᶜchristi ꝯ
ᵍiesu: ᶜenutrit⁹ ˡˡverbis ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵡfidei ᶜᵗ ʰbone ᵉdoctrine: ʰquã ᶜassecut⁹ ᶜes. 1.Tim.1.d.
ᶜIneptas ᵇautem ᶜᵗ ᵍanules ꝯꝯꝯꝯ
ʰfabulas ᶜdenita. ᵏExerce ᶜautem ˡˡˡ teipsum
ˡˡad ᵒpietatem. ᵖHam ᵍcorpalis ᶜexercitatio
ᵍad ᶜmodicum ᶜvtilis ˡˡest. ᶜPietas ᶜautem
ᵉad ʰomnia ᶜvtilis ᵒest: ᶜpromissionez ꝯ
ᶜhabens ᵉvite que ʰnunc est ᶜᵗ ᵏfuture. ꝯ
ᶜFidelis ˡˡˡ sermo ˡˡ ᵗ ᵒomni ᵖacceptione ꝯ
ᵍdigⁿ⁹. ᶜIn ᵍhoc ᶜei ᶜlaboram⁹ ᵗ ᶜmaledici-
mur: ᵍqᵗ ᵇspam⁹ ᶜin ᵒdeuz ᶜviuuz: ᶜqui ᵍest ꝯ
ᵇsaluator ᶜoim ᵏhoim: ᶜ maxime ˡˡˡ fidelium.
ˡˡPrecipe ᵒhec ᵖᵗ ᵍdoce. ᶜNemo ꝯꝯꝯ
ᶜadolescẽtiã ᵉ tuã ˡˡ contemnat. ᵡSed ꝯꝯ
ᶜexẽplũ ᶜesto ᵍfideliũ: ʰi ᶜvbo: ʰin ᶜpuersatio
ne: ᶜin ᵍcharitate: ᵏin ᶜfide: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡˡˡ in ˡˡ castitate. ᵒDuz ᵖvenio ᵍattẽde ᶜlectioni
ᵍexhortationi ᵗ ᶜdoctrine. ꝯ ⸢ ᶜdata ᶜest
ˡˡ Noli ᶜnegligere ᵉgratiã que ᶜin ᶜte est: ʰque
ᵒtibi ᶜp ᶜpphetiã ᵍcuz ʰimpositione ᶜmanuz
ᵏpresbyterij. ᶜHec ˡˡˡ meditare: ˡˡ in ꝯꝯ
ᵒhis ᵖesto: ᵍvt ᶜprofect⁹ tuus ᶜmanifestus ᵉsit
ᶜoibus. ᶜAttende cñ ᵉtibi ʰᵗ ᶜdoctrine: ꝯ
ᵒinsta in ᶜillis. ᶜHoc ᵍcñ ʰfaciens ᶜᵗ ᵏteipsuz
ᶜsaluum ᶜfacies ˡˡˡ ᵗ ˡˡ eos ˡˡ qui ᵒte ˡˡ audiunt.

Cap.5.

Seniorẽ ᵇne ᶜincrepaueris: ᵒsz ᶜobsecra
ᶜvt ᵍpatrem: ʰiuuenes ᶜvt ᵏfratres: ꝯ
ᶜanus ˡˡˡ vt ˡˡ matres: ᵒiuuenculas ꝯꝯꝯ
ᵖvt ᵍsorores ᶜin ᵉoi ᶜcastitate. ˡˡ Viduas ᶜhono
ra: q̃ ᶜvere ᶜvidue sunt. ᵉSi ᶜq̃ ᵇãt ᵒvidua ᶜfili
os ᶜaut ᵍnepotes ʰhz: ᶜdiscat ᵏprimuz ˡˡˡ domũ
ˡsuam ˡˡ regere: ᵒᵗ ᵖmutuam ᵖvicez ᵍ reddere
ᶜparentibus. ᵒHoc ᶜenim ᶜacceptum est ꝯ
ᵍcoram ʰdeo. Que ᶜautem ᵒvere ᶜvidua est
ᶜᵗ ᵍdesolata: ʰsperauit ᶜin ᵏdeuz: ᶜᵗ ꝯꝯ
ˡˡˡ instat ˡˡ obsecrationibus ᵒᵗ ᵖorationibus ꝯ
ᵍnocte ᶜᵗ ᵍdie. ᶜNam ˡˡ que ˡˡ in ˡˡ delitijs ˡˡ est:
ᵡ viuens ᶜmortua ᶜest. ᶜEt ᵉhoc ʰprecipe: ᶜvt

αμεπίλημπτοι ὦσιν. εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων. χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. χήρας δὲ νεωτέρας παραιτοῦ. ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας χήρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή. βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. μηκέτι ὑδροποτεῖ, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλα ἐστί, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύναται.

Cap.6.

Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα διδάσκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσ-

ᵃ irreprehẽsibiles ᶜ sint. ᶠ Si ᵇ quis ᵉ ãt ᶠ suoꝝ ᵏ et ᵍ maxime ᵐ domesticoꝝ ᵒ curã ᵑ nõ ᵒ hꝫ : ᵖ fidez ᵍ negaut: ᶠ τ ᵉ est ᶠ infideli ᵑ deterioꝛ. ᵏ Vidua ᶠ eligat ᵏ non ᵑ min ᵒ ſexaginta ᵇ annoꝝ ũ: ꝯ ᵛ q ᵛ fuerit ᶜ vni ᵍ ᶠ viri ᵑ vxoꝛ: ᵇ in ᶠ opib ᵍ ᵇ bonis ᶠ teſtimõiũ ᶠ hñs: ᵐ ſi ᵑ filios ᵑ educauit: ᵒ ſi ᵖ hoſpitio ᵖ recepit: ᵍ ſi ᶠ ſctõꝝ ᵖ pedes ᶠ lauit: ᵑ ſi ᵏ tribulationẽ ᶠ patiẽtib ᵍ ᶠ ſũminiſtrauit: ᶠ ſi ᵃ oẽ ᵇ op ᵍ ᶜ bonũ ᵖ ſubſecuta ᵖ ẽ. ᶜ Adoleſcentioꝛes ᶠ ãt ᵍ viduas ᵇ ꝺuita. ᶠ Cũ ᵏ ei ᶠ luxuriate ᶠ fuerit in ᵐ xp ᵒ nubere ᶜ volũt: ᵖ hñtes ᵍ ꝺãnationez ᶠ qz ᵑ ꝑmã ᶠ fidẽ ᵑ irritã ᵑ fecerũt. ᵏ Simul ᶠ ât ᶠ τ ᵃ ocioſe ᵇ diſcũt ᶜ circumire ᵖ domos: ꝯ ᶜ non ᶠ ſolum ᵇ ocioſe ᶠ ſed ᵏ τ ᶠ verboſe ꝯ ᵐ τ ᵑ curioſe: ᵒ loquentes ᵍ que ᵖ non ᵍ oportet. ᶠ Volo ᵒ ãt ᶠ iuniores ᶠ nubere: ᶠ filios ᶠ procreare ᶠ matresfamilias ᶠ cẽ. ᵃ nullã ᵇ occaſionẽ ꝯ ᶜ dare ᵖ aduerſario ᶜ maledicti ᶠ gratia. ꝯ ᵍ Jã ᵇ enim ᶠ qdã ᵏ ꝺuerſe ᵏ sũt ᵏ retro ᶠ poſt ꝯ ᵐ ſatanã. ᵑ Si ᵒ quis ᵖ fidelis ᵑ hꝫ ᶠ viduas ꝯ ᵑ sũminiſtret ᵏ illis: ᶠ vt ᵑ nõ ᵍ grauet ᵇ eccleſia: ᶜ vt his q ᵖ vere ᶜ vidue sũt ᶠ ſufficiat. ᵇ Qui ᵍ bñ ᵇ p̃sunt ᶠ p̃sbyteri ᵏ ꝺuplici ᶠ honoꝛe ꝯ ꝯ ꝯ ᵐ digni ᵐ habeãtur ᵑ marie ᵒ q ᵖ laboꝛãt ᵖ i ᵍ ver bo ᶠ τ ᵒ doctrina. ᶠ Dicit ᵑ enim ᶠ ſcriptura. ꝯ ᵑ Nõ ᵇ alligabꝭ ᵇ os ᶠ boui ᶠ triturãti ᶜ τ ᵒ dign ᵍ ẽ ᶜ opari ᵍ ᶠ mercede ᵍ ſua. ᵇ Aduerſus ᶠ p̃sbyteꝝ ᵏ accuſationem ᶠ noli ᵐ recipere ᶜ niſi ꝯ ᵖ ſub ᵍ duob ᵍ ᶠ aut ᵉ trib ᵍ ᶠ teſtib ᵍ. ᵑ Peccãtes ᵡ coram ᶠ oib ᵍ ᶠ argue: ᵑ vt ᵇ τ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᶜ ceteri ᵒ timoꝛem ᶜ habeant. ᶠ Teſtoꝛ ᵍ coram ᵇ deo ᶠ τ ᵐ chriſto ᶠ ieſu ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵑ τ ᶜ electis ᵖ angelis eius: ᵍ vt ᶠ hec ᵉ cuſtodias ᶠ ſine ᵑ p̃iudicio: ᵡ nihil ᶠ facies ĩ alterã ptẽ ᵈe clinãdo. ᵇ Manus ᶜ cito ᵒ nemini ᶜ iposueris: ᶠ neqz ᵍ cõicaueris ᵇ pctis ᶠ alienis. ᵏ Teipsum ᶠ castũ ᵐ custodi. ᵑ Noli ᵑ adhuc ᶜ aquã ᵒ bibere ᵖ ſz ᶠ modico ᵍ vino ᵒ vtere ᶜ pp ᵑ ſtomachũ ᶠ tuuz ᶠ τ ᶠ freq̃ntes ᵉ tuas ᵇ ifirmitates. ᶜ Quoꝝũdaz ᵒ hoim ᶜ peccata ᶠ manifeſta ᵍ ſunt ᵇ p̃cedentia ᵃd ᵏ iudiciũ ᶠ quoꝝũdã ᵐ ãt ᵑ τ ᵒ ſubſequũt. ᵖ Si militer ᵍ τ ᵉ facta ᶠ bona ᶠ manifeſta ᵑ ſunt: ꝯ ᵡ τ q ᶠ aliter ᶠ ſe ᶠ hñt ᵉ abſcondi ᵇ non ᶜ poſſunt.

Cap.6.

Quicunqz ᵇ sunt ᶜ sub ᵇ iugo ᶜ serui ᵍ dños ᶠ suos ᵇ oi ᶠ honoꝛe ᵏ dignos ᶠ arbitrẽtur: ᵑ ne ᵒ nomen ᵖ domini ᵍ et ᶠ doctrina ꝯ ꝯ ᵍ blaſphemetur. ᵡ Qui ᶠ ãt ᵑ fideles ᶠ habent ᶠ dños ᶠ non ᵉ cõtẽnãt ᵇ qz ᶜ frẽs ꝯ ꝯ ꝯ ᵒ sunt: ᶜ ſz ᶠ magis ᵍ seruiãt ᵇ qz ꝯ ꝯ ꝯ ᶠ fideles ᵏ sunt ᶠ τ ᵐ dilecti: q ᵑ beneficij ꝯ ᵒ pticipes sũt. ᵖ hec ᵍ doce ᶠ τ ᵉ exhoꝛtare. ꝯ ᶠ Si ᵑ quis ᵡ aliter ᶠ docet: ᶠ τ ᶠ non ᵍ acquieſcit

Deute.25.a
Mat.10.b.
Luc.10.b.

σέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῇ κατ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον δηλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἀυνάμεθα. ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησώμεθα. οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. σὺ δὲ ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ ταῦτα φεῦγε. δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ποντίου πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ τιμὴ κράτος αἰώνιον. ἀμήν. τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ζῶντι τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς. ὦ Τιμόθεε τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρις μετὰ σοῦ. ἀμήν.

sanis sermonibus domini nostri iesu xpi: et ei q̄ m pietatem est doctrine: superbus est nihil sciens: sed lagues circa q̄stiones et pugnas verborū: ex quib⁹ oriūtur inuidie: cōtentiones: blasphemie: suspitiones male: conflictationes hoiz mente corruptoruz: et qui a carent veritate putati sunt: existimātiū questum esse pietatem. Est autem questus magnus pietas cū sufficiētia. Nihil enim intulimus in hūc mūdū: haud dubiū q̄ nec auferre quid possumus. Habentes aūt alimēta et q̄b⁹ tegamur: his contenti simus. Nā q volunt diuites fieri incidunt in tēptationē et in laqueū diaboli et desideria multa inutilia et nociua: que mergunt homines in interitum et perditionem. Radix enim omniū malorū est cupiditas: quā quidā appetentes errauerūt a fide: et inseruerunt se doloribus multis. Tu autem o homo dei hec fuge. Sectare autem iustitiā: pietatez: fidē: charitatem: patientiaz: mansuetudinē. Certa bonum certamē fidei. Apprehende vitā eternā: in q̄ vocatus es et confessus bonam confessionē coram multis testibus. Precipio tibi coram deo qui viuificat omnia et christo iesu qui testimoniū reddidit sub pōtio pilato bonā cōfessionez: vt serues mandatum sine macula vsqz in aduentum dñi nostri iesu xpi: quē suis temporibus ostendet beatus et solus potens: rex regum et dñs dñantiū: q̄ solus habz immortalitatez: et lucē habitat inaccessibilē: quez nullus hoiz vidit: sed nec videre pōt: cui honor et iperiū sēpiternū. Amē. Diuitibus huius seculi pcipe non sublime sapere: neqz sperare in incerto diuitiarum: sed in deo viuo qui prestat nobis oia abunde ad fruendum: bene agere: diuites fieri in bonis opib⁹: facile tribuere: communicare: thesaurizare sibi fundamentuz bonū in futuruz: vt apprehendant bonam vitam. O timothee depositum custodi: deuitans prophanas vocum nouitates: et oppositiones falsi nois scientie: quaz q̄dā promittētes circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Eccl.5.a Job.1.d

Eccle.10.b

1.Tim.1.d

Apo.19.c

/Τέλος/Της προς Τιμόθεομ πρώτης εωιστολής./

Explicit epistola beati pauli ad Timotheum prima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

Item timotheo scribit de exhortatione martyrij & omni regula veritatis: & quid futurum sit temporibus nouissimis: & de sua passione: scribens ei ab vrbe roma.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου ωρος Τιμόθεομ Δευτέρα εωιστολή.

Ω Αύλος απόστολος διά θελήματος θεού κατ εωαγγελίαμ ζωής/Της εμ Χριστώ ιησού, Τιμοθέω αγαπητώ Τέκμω, Χάρις έλεος, ειρήμη, από θεού πατρός, και Χριστού ιησού/Του κυριου ημωμ. Χάριμ έχω/Τω θεώ ω λατρεύω από προγόμωμ εμ καθαρά συνειδήσει, ως αδιάλειπτομ έχω/Τημ περί σου μνείαμ εμ/Ταις δεήσεσι μου νυκτός και ημέρας επιποθώμ σε ιδείν. μεμνημένος σου/Τωμ δακρύωμ, ίνα χαράς πλησθώ. υπόμνησιμ λαμβάμω/Της εμ σοι ανυποκρίτου πίστεως, ήτις ενώκησε πρώτομ εν/Τη μάμμη σου λωΐδη και/Τη μητρί σου ευνίκη. πέπεισμαι δε ότι και εμ σοι. δι ήμ αιτίαμ αναμιμνήσκω σε αναζωπυρείμ/Το Χάρισμα/Του θεού, ο εστίμ εμ σοι διά/Της επιθέσεως/Τωμ χειρώμ μου. ου γαρ εδωκεμ ημίμ ο θεός πμεύμα δειλίας, αλλά δυμάμεως και αγάπης και σωφρομισμού. μη ουμ επαισχυμθής/Το μαρτύριομ/Του κυρίου ημώμ μηδέ εμέ/Τομ δέσμιομ αυτού, αλλά συγκακοπάθησομ/Τω ευαγγελίω κατά δύμαμιμ θεού/Του σώσαμτος ημάς και καλέσαμτος κλήσει αγία, ου κατά/Τα έργα ημώμ, αλλά κατ ιδίαμ πρόθεσιμ και Χάριμ/Τημ δοθείσαμ ημίμ εμ Χριστώ ιησού προ Χρόμωμ αιωμίωμ, φαμερωθείσαμ δε μυμ διά/Της επιφαμείας/Του σωτήρος ημώμ ιησού Χριστού, καταργήσαμτος μεμ/Τομ θάματομ, φωτίσαμτος δε ζωήμ και αφθαρσίαμ διά/Του ευαγγελίου, εις ο έτέθημ εγώ κήρυξ και απόστολος και διδάσκαλος εθμώμ. δι ήμ αιτίαμ και Ταύτα πάσχω, αλλ ουκ επαισχύμομαι. οίδα γαρ ω πεπίστευκα, και πέπεισμαι ότι δυματός εστί/Τημ παραταθήκημ μου φυλάξαι εις εκείμημ/Τημ ημέραμ. υποτύπωσιμ έχε υγιαιμόμτωμ λόγωμ, ωμ παρ εμού ήκουσας εμ πίστει και αγάπη/Τη εμ Χριστώ ιησού. /Τημ καλημ παραθήκημ φύλαξομ διά πμεύματος αγίου/Του ενοικούμτος εμ ημίμ. οίδας Τούτο ότι απεστράφησαμ με πάμτες οι εμ/Τη ασία, ωμ εστί φύγελλος και ερμογέμης. δώη έλεος ο κύριος/Τω ομησιφόρου οίκω, ότι πολλάκις με ανέψυξε, και/Τημ άλυσιμ

Incipit epistola beati pauli apli ad Thimotheum secunda. Cap.i.

Paulus aplus ielu xpi p volũtatẽ dei fim promissionez ꝯ vite q est i xpo ielu: timotheo charissimo filio: gra & mia & pax a deo patre ꝯ nostro & christo ielu domino nostro. ꝯ Grãtias ago deo meo cui seruio a pgenitorib⁹ meis in pscia pura: q sine intermissiõe habeã tui memoriã in orõib⁹ meis nocte ac die: desiderãs te videre. Memor lachrymaꝝ tuaꝝ vt gaudio ꝯ iplear. Recordationẽ accipiẽs i fidei q est in te non ficta: q̃ habitauit primus in auia tua loide & matre ꝯꝯꝯ tua eunice: certus sum ãt q in te. ꝯ Propter quã cãz admoneo te: vt resuscites gratiam dei que est in te per ꝯ ꝯ impositionẽ manuũ mearũ. Nõ ei dedit nobis deus ispũm timoris: sed ꝯꝯ virtutis & dilectionis & sobrietatis. ꝯ Noli itaqz erubescere testimonium dñi nostri neqz me vinctum eius: sed ꝯ collabora euangelio secundum ꝯꝯ virtutẽ dei: q nos liberauit & vocauit vocatione sua sctã non q̃m opa nostra: sed scõm ppositũ suum & gratiam: ꝯ q̃ data est nobis in christo ielu añ tpa secularia: manifestata est ãt nũc per illuminationẽ saluatoris dñi nri ielu xpi q destruxit qdẽ mortez: illuminauit ꝯ aũt vitã & incorruptionẽ per euãgeliuz: in quo positꝰ sũ ego ꝑdicator & aplus & magiter gentium. Ob quã causam & hec patior: sed non confundor. ꝯ Scio cui credidi: & certus sum q potens est depositum meum seruare ꝯ in illum diem. Formam habe ꝯꝯꝯ sanorum verboꝝ que a me audisti ꝯ in fide & dilectiõe in xpo ielu. ꝯꝯ Bonũ depositũ custodi p spiritum ꝯ sanctũ q habitat in nobis. Scis enim hoc quoniam auerti sunt a me oẽs qui in ꝯ asia sũt: ex quib⁹ est phygellꝰ & hermogenes. Det miaz dñs onesifori domui: ꝯ q̃ sepe me refrigerauit: & catenam ꝯ

Ad Timum 3.b.

ªμου ʳουκ ʳεωαισχύνθη, ʾαλλά ª γεμόμενος ᵇεμ
ʳρώμη ᵒσπουδαιότερον ᶜεζήτησέ ʳμε, ᵍ καὶ ᵇεύρε.
ʾδώη ᵏαυτῶ ὁ ʾκύριος ᵐευρεῖν ⁿἔλεος ᵒπαρά ᵖκυ
ρίου ᵍεμ ʳεκείμη/ͅ ᵗῃ ʳημέρα, ʳ καὶ ⁿ ὅσα ˣεμ ʳ εφέσω
ʾδιηκόνησε ª βέλτιον ᵇσυ ᶜγινώσκεις. Cap.2.

Συ ᵇοὖν ᶜτέκνον ᵒ μου ʳ εμδυναμοῦ ʳεμ/ͅ ᵗῃ ᵍχά=
ριτι/ͅ ᵗῃ ᵇεμ ʾΧριστῶ ᵏιησοῦ, ʾ καὶ ᵐ α ⁿ ἤκουσας
ᵒπαρ ᵖεμοῦ ᵍ διά ʳπολλῶν ª μαρτύρων, ʳ ταῦτα
ª παράθου ʳπιστοῖς ʳ ανθρώποις, ʾοἵτινες ª ἱκανοί
ᵇ ἔσονται ᶜ καὶ ᵒ ἑτέρους ᶜ διδάξαι. ʳ συ ᵍ οὖν ᵇ κακο=
πάθησον ᵍ ὡς ᵏ καλὸς ʾ στρατιώτης ᵐ ιησοῦ ⁿ Χρισ=
τοῦ. ᵒ οὐδεὶς ᵖ στρατευόμενος ᵍ εμπλέκεται/ͅ ταῖς
/ͅ τοῦ ʳ βίου ª πραγματείαις, ʳ ἵνα/ͅ τῷ ⁿ στρατολο
γήσαντι ˣ ἀρέσῃ. ʳ ἐὰν δὲ ª καὶ ᵇ ἀθλῇ ᶜ τις, ᵇ οὐ ᶜ στε
φανοῦται ʳ ἐὰν ᵍ μὴ ᵇ νομίμως ʾ ἀθλήσῃ. /ͅ τὸν ᵏ κο=
πιῶντα ʾ γεωργὸν ᵐ δεῖ ⁿ πρῶτον /ͅ τῶν ᵒ καρπῶν
ᵖ μεταλαμβάνειν. ᵍ νόει ʳ α ª λέγω. ʳ δώη ⁿ γὰρ ˣ σοι
/ͅ ὁ ʳ κύριος ʾ σύνεσιν ª ἐν ᵇ πᾶσι. ᶜ μνημόνευε ᵇ ιησοῦν
ᶜ Χριστὸν ʳ εγηγερμένον ᵍ ἐκ ᵇ νεκρῶν ʾ ἐκ ᵏ σπέρμα=
τος ʾ Δαυὶδ ᵐ κατὰ/ͅ τὸ ⁿ εὐαγγέλιόν ᵒ μου, ᵖ ἐν ᵍ ᾧ
ʳ κακοπαθῶ ª μέχρι ʳ δεσμῶν ⁿ ὡς ˣ κακοῦργος,
ʳ ἀλλ ὁ ʾ λόγος/ͅ τοῦ ª θεοῦ ᵇ οὐ ᶜ δέδεται. ᵍ διὰ=
τοῦτο ᶜ πάντα ʳ υπομένω ᵍ διὰ/ͅ τοὺς ᵇ ἐκλεκτούς,
ʳ ἵνα ᵏ καὶ ʾ αὐτοὶ ᵐ σωτηρίας ⁿ τύχωσι/ͅ τῆς ᵒ ἐν ᵖ χρι
στῷ ᵍ ιησοῦ ʳ μετὰ ª δόξης ʳ αἰωνίου. ⁿ πιστὸς ὁ ʳ λό
γος. ʳ εἰ ʾ γὰρ ª συναπεθάνομεν, ᵇ καὶ ᶜ συζήσομεν.
ᵈ εἰ ᶜ ὑπομένομεν, ʳ καὶ ᵍ συμβασιλεύσομεν. ᵇ εἰ ʾ ἀρ
νούμεθα, ᵏ κἀκεῖνος ʾ ἀρνήσεται ᵐ ἡμᾶς. ⁿ εἰ ᵒ ἀπιστ=
τοῦμεν, ᵖ ἐκεῖνος ᵍ πιστὸς ʳ μένει, ª ἀρνήσασθαι ʳ ε
αυτὸν ⁿ οὐ ʳ δύναται. ʳ Ταῦτα ʳ ὑπομίμνησκε ª διὰ
μαρτυρόμενος ᵇ ἐνώπιον/ͅ τοῦ ᶜ κυρίου. ᵇ μὴ ᶜ λο=
γομαχεῖν, ʳ εἰς ᵍ οὐδὲν ᵇ χρήσιμον ʳ ἐπὶ ᵏ κατασ=
τροφῇ/ͅ τῶν ʾ ἀκουόντων. ᵐ σπούδασον ⁿ σεαυ=
τὸν ᵒ δόκιμον ᵖ παραστῆσαι/ͅ τῷ ᵍ θεῷ, ʳ ἐργάτην
ª ἀνεπαίσχυντον ʳ ὀρθοτομοῦντα/ͅ τὸν ⁿ λόγον
/ͅ τῆς ʳ ἀληθείας./ͅ τὰς ʳ δὲ ʾ βεβήλους ª κενοφωνίας
ᵇ περίστασο. ᶜ ἐπὶ ᵒ πλεῖον ᶜ γὰρ ʳ προκόψουσιν
ª ἀσεβείας, ᵇ καὶ / ὁ ʾ λόγος ᵏ αὐτῶν ʾ ὡς ᵐ γάγ=
γραινα ⁿ νομὴν ᵒ ἕξει. ᵖ ὧν ᵍ ἐστὶν ʳ υμέναιος ª καὶ ʳ φι
λητός, ⁿ οἵτινες ˣ περὶ/ͅ τὴν ʳ ἀλήθειαν ʾ ἠστόχησαν,
ª λέγοντες/ͅ τὴν ᵇ ἀνάστασιν ᶜ ἤδη ᵒ γεγονέναι, ᶜ καὶ
ʳ ἀνατρέπουσι/ͅ τὴν ª τινῶν ᵇ πίστιν./ͅ ὁ ʾ μέντοι ᵏ στε
ρεὸς ʾ θεμέλιος/ͅ τοῦ ᵐ θεοῦ ⁿ ἑστηκεν, ᵒ ἔχων/ͅ τὴν
ᵖ σφραγῖδα ᵍ ταύτην. ʳ ἔγνω ª κύριος/ͅ τοὺς ᵉ ὄν=
τας ⁿ αὐτοῦ, ˣ καὶ ʳ ἀποστήτω ʾ ἀπὸ ª ἀδικίας ᵇ πᾶς
/ͅ ὁ ᶜ ὀνομάζων/ͅ τὸ ᵒ ὄνομα ᶜ κυρίου. ʳ ἐν ᵍ μεγάλῃ ᵇ δὲ
ʾ οἰκίᾳ ᵏ οὐκ ʾ ἔστιν ᵐ μόνον ⁿ σκεύη ᵒ χρυσᾶ ᵖ καὶ ᵍ ἀρ
γυρᾶ, ʳ ἀλλὰ ª καὶ ʳ ξύλινα ⁿ καὶ ˣ ὀστράκινα, ʳ καὶ
ʾ ἃ ª μὲν ᵇ εἰς ᶜ τιμήν, ᵒ ἃ δὲ ʳ εἰς ᵍ ἀτιμίαν. ᵇ ἐὰν ʾ οὖν
ᵏ τις ʾ ἐκκαθάρῃ ᵐ ἑαυτὸν ⁿ ἀπὸ ᵒ τούτων, ᵖ ἔσται
ᵍ σκεῦος ʳ εἰς ª τιμὴν ʳ ἡγιασμένον ⁿ καὶ ˣ εὔχρηστον
/ͅ τῷ ʳ δεσπότῃ ʾ εἰς ª πᾶν ᵇ ἔργον ᶜ ἀγαθὸν ᵇ ἡτοι=
μασμένον./ͅ τὰς ᶜ δὲ ʳ νεωτερικὰς ᵍ ἐπιθυμίας ᵇ φεύ

ª me ʳ non erubuit: ʾ sed ª cum ʳ roma ª venis
set ᵇ sollicite ʳ me ᶜ quesiuit: ᵍ ꝛ ᵇ inuenit. ꝏ
ʾ Det ᵏ illi ʾ dñs ᵐ inuenire ⁿ misericordiã ᵒ a ᵖ do
ᵍ mi ʳ illa ª die: ʳ et ⁿ quanta ʳ epheſi ꝏꝏ
ʾ miniſtrauit mihi ᵇ tu ª melius ᶜ noſti. Cap.2.

Tu ᵇ ergo ᶜ fili ᵒ mi ᶜ cõfortare ʳ in ᵍ gratia
q̃ eſt ᵇ in ʾ chriſto ᵏ ieſu ʾ ꝛ ᵐ que ⁿ audiſti
ᵒ a ᵖ me ᵍ per ʳ multos ª teſtes: ʳ hec ꝏ ꝏꝏ
ⁿ cõmenda ˣ fidelibus ʳ hoibus: ʾ qui ª idonei
ᵇ erunt ᶜ ꝛ ᵒ alios ᶜ docere. ᵇ Labora ꝏꝏ
ʾ ſicut ᵏ bonus ʾ miles ⁿ chriſti ᵐ ieſu. ꝏꝏ
ᵒ Nemo ᵖ militans deo ᵍ implicat ʳ ſe ꝏ
ª negocijs ʳ ſecularib⁹: ʳ vt ⁿ ei ⌊agone: ᵖ nõ ᶜ co
ˣ placeat ⁿ cui ⁿ ſe ᵖ probauit. ʾ Nã ª ꝛ ᵍ ᵇ certat in
ronabit ᶠ niſi q̃ ᵇ legitime ʳ certauerit. ᵏ Labo 1.Co.9.b
rantẽ ʳ agricolã ᵐ opz ⁿ primuz ᵒ ꝺ fructibus
ᵖ accipere. ᵍ Intelligẽ ʳ q̃ ª dico: ʳ dabit ⁿ ei ʾ ri
bi ʳ dñs ª i ᵇ oib⁹ ʾ itellectũ. ᶜ Memor ʳ eſto dñz
ᵒ ieſuz ᶜ xp̃z ʳ reſurrexiſſe ª a ᵇ mortuis ʾ ex ᵏ ſemi
ne ʾ dauid ᵐ ſm ⁿ euãgelium ᵒ meuz: ᵖ in ᵍ quo
ʳ laboro ᵒ vſqz ª ad ʳ vincula ⁿ quaſi ˣ male ʳ ope
rãs: ʳ ſz ʾ verbũ ª dei ᵇ nõ ᶜ eſt ᶜ alligatũ. ᵒ Ideo
ᶜ omnia ʳ ſuſtineo ᵍ propter ᵇ electos: ꝏ ꝏ
ʾ vt ª ꝯipſi ᵐ ſalutẽ ⁿ ꝯſequantur q̃ eſt ᵒ in ᵖ xp̃o
ᵍ ieſũ ʳ cum ª glia ʳ celeſti. ⁿ Fidelis ˣ ſermo. ꝏ
ʾ Nã ʳ ſi ⁿ cõmortui ⁿ ſumus: ᵇ ꝛ ᶜ ꝯuiuemus: ꝏ
ᵒ ſi ᶜ ſuſtiebim⁹ ʳ ꝛ ᵍ cõregnabim⁹: ᵇ ſi ʾ negaue
rim⁹: ᵏ ꝛ ʾ ille ʾ negabit ᵐ nos: ⁿ ſi ᵒ nõ ᵒ credim⁹
ᵖ ille ᵍ fidelis ʳ permanet: ª negare ʳ ſeipſum ꝏ
ⁿ non ʳ poteſt. ʳ Hec ʾ commone ª teſtificans
ᵇ coram ᶜ deo. ᵒ Noli ᶜ contendere ʳ verbis: ꝏ
ʾ ad ª nihil ei ᵇ vtile eſt niſi ʾ ad ᵏ ſubuerſionez
ʾ audiẽtiũ. ᵐ Sollicite autem ᵐ cura ⁿ teip=
ſuz ᵒ ꝓbabilem ᵖ exhibere ᵍ deo: ʳ operarium
ª inconfuſibilẽ ʳ recte ʳ tractantẽ ⁿ verbuz ꝏ
ˣ veritatis. ʳ Prophana ʳ aũt ꝛ ª vaniloquia
ᵇ deuita. ᶜ Multum ᶜ enim ʳ proficient ʳ ad
ª impietatem: ᵇ ꝛ ʳ ſermo ᵏ eoꝝ ʾ vt ᵐ cancer
ⁿ ſerpet. ᵖ Ex ᵖ qb⁹ ᵍ ẽ ʳ hymeneus ª ꝛ philetus:
ⁿ q̃ ʳ a ʳ veritate ʳ exciderũt ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏ
ª dicentes ᵇ reſurrectionem ᶜ iam ᵒ factaz: ᶜ ꝛ
ʳ ſubuerterũt ª quoꝝdã ᵇ fidem. Sz ᵏ fir[illegible]m 1.Co.3.b.
ʾ fundamentum ᵐ dei ⁿ ſtat: ᵒ habens ꝏꝏ
ᵖ ſignaculũ ʾ hoc. ʳ Cognouit ª dñs ᵉ qui ʳ ſunt
ⁿ eius: ʳ ꝛ ʳ diſcedit ʾ ab ª iniquitate ᵇ omnis ꝏ
ᶜ qui ᶜ inuocat ⁿ nomen ᶜ dñi. ʳ In ª magna ᵇ ãt
ʾ domo ᵏ non ᵐ ſolum ʾ ſunt ⁿ vaſa ᵒ aurea ᵖ ꝛ ꝏ
ª argentea: ʳ ſz ⁿ ꝛ ʾ lignea ⁿ ꝛ ʳ fictilia: ʳ et ꝏꝏ
ʾ q̃dã ª q̃dẽ ᵇ i ᶜ honorẽ: ᵒ q̃dã ᶜ ãt ʳ i ª ꝓtumeliaz.
ᵇ Si ᵏ q̃s ʾ ergo ʾ emũdauerit ᵐ ſe ⁿ ab ᵒ iſtis ᵖ erit
ª vas ʳ in ª honorẽ ᶜ ſanctificatũ: ⁿ ꝛ ˣ vtile ꝏ
ʳ domino ʾ ad ª oẽ ᵇ opus ᶜ bonum ᵒ paratum.
ʳ Iuuenilia ᶜ autem ª deſideria ᵇ fuge ꝏꝏ 1.Tim.4.a
1.Tim.6.c

γε,ˡλίωκεᵏλεˡλικαιοσύμηȝ,ᵐωίστιμ,ⁿαγάωμ,
°ειμήμη,ᵖμετά/ˡωμᵍεπικαλουμέμωμ/ˡομʳκύρι
ομˢεκʳκαθαράςⁿκαρλίας./ˡαςˣλεʳμωράς'καιᵃα=
παιλεύτουςᵇζητήσειςᶜωαραιτού,ᵈειλώςᵉότι
ᶠγεμμώσιᵍμάχας.ʰλούλομˡλεᵏκυρίουˡουᵐλει
ⁿμάχεσθαι,°αλλᵖήωιομᵍείμαιʳωρος˙ωάμτας,
ˢλιλακτικόμ,ⁿαμεξίκακομˣεμʳωραότητι,ʸωαι=
λεύομτα/ˡουςᵃαμτιλιατιθεμέμους,ᵇμήποτεᶜλω
ᵈαυτοίς/οᶜθεόςʳμετάμοιαμˢειςᵇεπίγμωσιμˡαλη
θείας,ᵏκαιˡαμαμήψωσιμᵐεκ/ˡης/ˡουⁿλιαβόλου
°ωαγίλος,ᵖεξωγρημέμοιᵍυπʳαυτοῦˢεις/ˡοᵗεκεί
μουⁿθέλημα. Cap.ȝ.

Τούτοᵇλεᶜγίμωσκε,ᵈότιᶜεμʳεσχάταιςᵍημέ=
ραιςʰεμστήσομταιˡκαιροίᵏχαλεποί,.ˡέσομ=
ταιᵐγαρⁿάμθρωποιºφίλαυτοι,ᵖφυλάργυροι,
ᵍαλαζόμες,ʳυωερήφαμοι,ˢβλάσφημοι,ᵗγομεύ
σιμᵘαπειθείς,ˣαχάριστοι,ʸαμόσιοι,ᶻάστοργοι,
ᵃάσπομλοι,ᵇλιάβολοι,ᶜακρατείς,ᵈαμήμεροι,ᵉα
φιλάγαθοι,ᶠωροδόται,ᵍωροπετείς,ʰτετυφω=
μένοι,ˡφιλήδομοιᵏμάλλομˡήᵐφιλόθεοι,ⁿέχομ
τεςºμόρφωσιμᵖευσεβείας,/ˡημᵍλεʳλύμαιμˢαυ
τήςˡηρμημένοι.ⁿκαιˣˡούτουςʳαποτρέπου.ᶻεκ
ᵃˡούτωμᵇγαρᶜεισίμ/οιᵈεμλύμομτεςεις/ˡαςᶠοικί
ας̣ᵍκαιʰαιχμαλωτίζομτεςˡγυμαικάριαᵏσεσωρευ
μέμαˡαμαρτίαις,ᵐαγόμεμαⁿεπιθυμίαις°ωοικί
λαις,ᵖπάμτοτεᵍμαμθάμομταʳκαιˢμηλέωοτεᵗεις
ⁿεπίγμωσιμˣαλημείαςʸελθείμᶻλυμάμεμα.ᵃομ
ᵇˡρόωομᶜλεᵈιαμμήςᶜκαιᶠιαμβρήςᵍαμτέστησαμ
ʰμωϋσεί,ˡούτωᵏκαιˡούτοιᵐαμθίσταμταιˡη"αλη
θεία,°άμθρωποιᵖκατεφθαρμένοι/ˡομᵍμουμ,ʳα
δόκιμοιⁿπερί/ˡημˡωίστιμ,ⁿαλλˣουʳπροκόψου
σιμˀεπίᵃπλείστομ./ηᵇγαρᶜάμοιαᵈαυτῶμᶜέκδη=
λοςʳέσταιᵍωάσιμ,ʰως'καιʳ/ηᵏεκείμωμˡεγέρετο.
ᵐσυⁿλεºπαρηκολούθηκαςᵖμου/ˡηᵍλιλασκαλία
/ˡηʳαγωγή,/ˡηˢωροθέσει,/ˡηᶜπίστει,/ˡηⁿμακρο
θυμία,/ˡηˣαγάπη,/ˡηʳυπομομή,/ˡοις'λιωγ=
μοίς,/ˡοιςᵍπαθήμασιμ,ᵇοίαᶜμοιᵈεγέμομτοᶜεμʳαμ
τιοχεία,ᵍεμʰικομίω,ᶜεμᵏλύστροις,ˡοίουςᵐλιωγ
μούςⁿυπήμεγκα,°καιᵖεκᵍωάμτωμʳμεˢερρύσα=
τοˡοᵏκύριος.ⁿκαιˣωάμτεςʳλε/οιˀθέλομτεςᵃευσε
βῶςᵇζημᶜεμᵈχριστῶˡιησού,ᶠλιωχθήσομται.ᵍπο
μηροίʰλεˡάμθρωποιᵏκαιˡγόμτεςᵐωροκόψου=
σιμⁿεπί/ˡοºχειρομ,ᵖωλαμώμτεςᵍκαιʳωλαμώμε
μοι.ᵃσυʳλεⁿμέμεˣεμʳοις'έμαθεςᵃκαιᵇεπιστώθης,
ᶜειλώςᵈωαράᶜˡίμοςᶠέμαθες,ᵍκαιʰότιˡαπόᵏβρέ
φους/ˡαˡιεράᵐγράμματαⁿοίλας,/ˡαºλυμάμε=
μαᵖσεᵍσοφίσαιʳειςˢσωτηρίαμᵗλιάⁿπίστεως/ˡης
ˣεμʳχριστῶˡιησού.ᵃπάσαᵇγραφήᶜθεόπμευστος
ºκαιᶜωφέλιμοςᶠπροςᵍλιλασκαλίαμ,ʰπροςˡέλεγ
χομ,ᵏωροςˡεπαμόρθωσιμ,ᵐωροςⁿωαιλείαμ/ˡημ
ºεμᵖλικαιοσύμη,ᵍίμαʳάρτιοςˢη/ο/ˡουᵗθεούⁿάμ=
θρωποςˣπροςʳπαμˀέργομˢαγαθόμᵇεξηρτυμέ=
μος. Cap.4.

ˢectareˡiuſtitiã: ᵐfidẽ:ſpẽ:ⁿcharitatem: et °pacemᵖcumᵍhisᵍq̃ᵍinuocãtʳdominum ꝯ °deⁿcordeʳpuro. ʳStultasˣãtʳτⁿſine ᵃ diſci plinaᵇq̃ſtionesᶜdeuita:ᵈſciensᶜqᵗ ꝯꝯꝯ ᶠgenerãtᵍlites.ʰSeruũˡãtᵏdñiˡnon ᵐ oporˢ tetⁿlitigare:°ſedᵖmanſuetuȝᵍ eſſeʳadˢoẽs: ᵗdocibilẽ:ⁿpatiẽtẽʳcũʳmodeſtia:ʸcorripiẽtẽ °eosᵃq̃ᵃreſiſtunt veritati: ᵇ neq̃ᶜdeusᶜdetᶠ ᵈillisᶠpniamᵍadʰcognoſcendamˡveritatẽ: ᵏτˡreſipiſcantᵐaⁿ diaboli ꝯꝯꝯ ꝯ °laqueis:ᵍaʳquoᵖcaptiui tenẽturˢadʳipſiᵍ ⁿvoluntatem. Cap.ȝ.

ΤΗοcᵇãtᶜſcito:ᵈqᵗinʳnouiſſimiſᵍdiebᵍ ʰinſtabuntˡtpaᵏpericuloſa:ᵐτˡerunt ⁿhominesºſeºipſosᵃamantes:ᵖcupidi: ꝯ ᵍelati: ʳ ſuperbi:ˢblaſphemi:ᵗparentibuȝ: ⁿõⁿobediẽtes:ˣigrati:ʸſceleſti:ᶻſineᵃaffe= ctiõe:ᵇſineᶜpace:ᵈcriminatoreſᶜicõtinẽteȝ: ᵉimites:ᶠſineᶜbenignitate:ᵍpditoreȝ: ʰpter ui:ᵇtumidi:τˡvoluptatũˡamatoreſᵏ magis ˡq̃ᵐdei:ⁿhũtesºſpẽȝ q̃dẽᵖpietatis:ᵠnteȝ ᵍãtᵉeiᵍʳabnegantes.ⁿEtʳhoſʳdeuita.ᶻEx ᵃhisᵇenimᶜſuntᵈquiᵉpenetrãtʳdomos: ꝯ ᶠτᵇcaptuasᵇducũtˡmulierculaſᵏ oneratasˡ ˡpeccatis:ᵐqueᵐducunt°variȝⁿdſideriȝ: ᵖſemperᵍdiſcentesʳτⁿnuq̃ʳad ꝯꝯꝯ ⁿſciaȝˣveritatisʳpueniẽtes.ʲQuẽadmodũ ʳãtᵒianneſᶜ τ ʳ iambreſᵍreſtiterũt ꝯꝯ ʰmoyſi:ˡitaᵏetˡhiᵐreſiſtuntⁿ veritati:ꝯꝯ °hominesᵖcorruptiᵍmente:ʳreprobi ꝯꝯ ᵍcircaʳfidem:ⁿſedʲvltraˣnonʸ proficient. ᶜInſipientiaᵇenimᵒeorumᶜmanifeſta ꝯꝯ ʳeritᵍomnibus:ᵇſicutˡτᵏilloruməfuit. ꝯꝯ ᵐTuⁿaũtᵒaſſecutuſᶜesᵖmeamᵍ doctrinã: ʳiſtitutionẽ:ᵃppoſitũ:ᵗfidẽ:ⁿlõganimitatẽ: ˣdilectioneȝ:ʳpatientiam:ʲperſecutiones: ᵏpaſſiõeſ:ᵇq̃liaᶜmihiᵒfactaᵖ ſũt.ʳ antiochie ᵇiconij:ᵏlyſtris:ˡqualesᵐperſecutiones ꝯ ⁿſuſtinui:°τᵖexᵍoĩbusʳmeᵃ eripuitꝯꝯ ꝯ ᵗdominus.ⁿEtʳomneſʲquiᵃpieʳvolunt ꝯ ᵇviuereᶜinᵈχρ̃oᵉieſu:ᶠpſecutionẽᶠpatiẽtur. ᵍMaliᵇãtˡhoieſᵏτˡſeductoreſᵐproficient ⁿíºpeius:ᵖerrãtesᵍτʳin erroreȝʳ mittentes. ºTuʳχοⁿpmaneʳiʳhisʳq̃ʲdidiciſtiᵃτ ᵇcredi ta ᵇſũtᵇtibi: ᶜſciẽsºaᶜquoᶠdidiceriȝ: ᵍetᵇqᵗ ᵗabᵏifãtiaˡſacrasᵐliteraſⁿnoſti:°q̃ᵖteºpoſ= ſuntᵍiſtruereʳadᵉſalutẽᶠpⁿfidem que eſtꝯ ˣinʳχρ̃oᵉieſu.ᵃOmſ.n.ᵇſcripturaᶜdiuinitus ᶜiſpirataᶜvtiliſ eſtᶠadᵍdocẽdũ: ʰadˡarguẽ duȝ:ᵏadˡcorripiendum:ᵐadˡⁿerudiendum °inᵖiuſtitia:ᵍvtʳperfectuȝᵉſitⁿhomoᶜdeiꝯ ˣadʳomneᵉopusᵍbonumᵇinſtructus. ꝯꝯ

Cap.4.

Ad Tium ȝ.c.

A

1.Tim.4.a
2.Pet.ȝ.a

B

C

D

ιαμαρτύρομαι ᵇουμ ᶜεγω ᵈεμώπιον / Του ᶜθεοῦ ᶠκαι / Του ᵍκυρίου ʰημώμ'ιησού ᵏΧρι= στού / Του ˡμελλοντος ᵐκρίνειν ⁿζωντας ᵒκαι ᵖνε= κρούς ᑫκατά / Την ʳεπιφάνειαν ˢαυτού ᵗκαι / Την ᵘβα σιλείαν ˣαυτού, ʸκήρυξον / Τον λόγον, ᶻεπίστη= θι ᵇευκαίρως, ᶜακαίρως, ᵈέλεγξον, ᵉεπιτίμησον, ᶠπαρακάλεσον ᵍεν ʰπάση ⁱμακροθυμία ᵏ και ˡΔι δαχή, ᵐέσται ⁿγαρ ᵒκαιρός ᵖότε / Της ᑫυγιαινού= σης ʳΔιδασκαλίας ˢ ουκ ᵗανέξονται, ᵘαλλά ᵛκα= τά / Τας ʷεπιθυμίας / Τας ˣιδίας ʸεαυτοίς ᶻεπισω= ρεύσουσι ᵃΔιδασκάλους ᵇ κνηθόμενοι / Την ᶜ ακο ήν, ᵈ και ᵉαπό ᶠμεν / Της ᵍαληθείας / Την ʰ ακοήν ⁱαπο στρέψουσιν, ᵏπί ˡΔε / Τους ᵐ μύθους ⁿεκτραπή= σονται. ᵒσυ ᵖΔε ᑫνήφε ʳεν ˢπάσι, ᵗκακοπάθησον, ᵘέρ γον ᵛ ποίησον ʷ ευαγγελιστού, / Την ˣ διακονίαν ʸσου ᶻπληροφόρησον. ᵃεγώ ᵇ γαρ ᶜ ήδη ᵈ σπένδο μαι, ᵉ και / ο ᶠ καιρός / Της ᵍ εμής ʰ αναλύσεως ⁱ εφέ= στηκε. / Τον ᵏ αγώνα / Τον ˡ καλόν ᵐ ηγώνισμαι, / Τον ⁿ δρόμον ᵒ Τετέλεκα, / Την ᵖ πίστιν ᑫ Τετήρηκα. ʳ λοιπόν ˢ απόκειταί ᵗ μοι / ο / Της ᵘ Δικαιοσύνης ᵛ στέφανος, ʷ ον ˣ απο δώσει ʸ μοι / ο ᶻ κύριος ᵃ εν ᵇ ε κείνη / Τη ᶜ ημέρα / ο ᵈ Δίκαιος ᵉ κριτής. ᶠ ου ᵍ μό= νον ʰ δε ⁱ εμοί, ᵏ αλλά ˡ και ᵐ πάσι / Τοις ⁿ ηγαπη= κόσι / Την ᵒ επιφάνειαν ᵖ αυτού. ᑫ σπούδασον ʳ ελ θείν ˢ προς ᵗ με ᵘ ταχέως. ᵛ Δημάς ʷ γαρ ˣ με ʸ εγ= κατέλιπεν, ᶻ αγαπήσας / Τον ᵃ νυν ᵇ αιώνα, ᶜ και ᵈ ε= πορεύθη ᵉ εις ᶠ θεσσαλονίκην. ᵍ κρίσκης ʰ εις ᶜ γα= λατίαν. ᵏ Τίτος ˡ εις ᵐ Δαλματίαν. ⁿ λουκάς ᵒ εστί ᵖ μονος ᑫ μετ ʳ εμού. ˢ μάρκον ᵗ αναλαβών ᵘ άγα= γε ᵛ μετά ʷ σεαυτού, ˣ εστι ʸ γαρ ᶻ μοι ᵃ εύχρηστος ᵇ εις ᶜ Διακονίαν. ᵈ Τυχικόν ᵉ δε ᶠ απέστειλα ᵍ εις ʰ έ φεσον. / Τον ᶜ φελόνην ʲ ον ᵏ απέλιπον ˡ εν ᵐ Τρωά Δι ⁿ παρά ᵒ καρπω ᵖ ερχόμενος ᑫ φέρε, ʳ και / Τα ˢ βιβλια, ᵗ μάλιστα / Τας ᵘ μεμβράνας. ᵛ αλέξαν= δρος / ο ʷ Χαλκεύς ˣ πολλά ʸ μοι ᶻ κακά ᵃ ενεδείξα= το, ᵇ αποδώη ᶜ αυτώ / ο ᵈ κύριος ᵉ κατά / Τα ᶠ έργα ᵍ αυ τού, ʰ ον ⁱ και ᵏ συ ˡ φυλάσσου, ᵐ λίαν ⁿ γαρ ᵒ αν= τέστη κε / Τοις ᵖ ημετέροις ᑫ λόγοις. ʳ εν / Τη ˢ πρώ= τη ᵗ μου ᵘ απολογία ᵛ ουδείς ʷ μοι ˣ συμπαρε= γένετο, ʸ αλλά ᶻ πάντες ᵃ με ᵇ εγκατέλιπον. ᶜ μη ᵈ αυτοίς ᵉ λογισθείη. / ο ᶠ Δε ᵍ κύριος ʰ μοι ⁱ πα= ρέστη ᵏ και ˡ ενεδυνάμωσέ ᵐ με, ⁿ ίνα ᵒ Δι ᵖ εμού / Το ᑫ κήρυγμα ʳ πληροφορηθή, ˢ και ᵗ ακούση ᵘ πάν= τα / Τα ᵛ έθνη, ʷ και ˣ ερρύσθην ʸ εκ ᶻ στόματος ᵃ λέ= οντος. ᵇ και ᶜ ρύσεται ᵈ με / ο ᵉ κύριος ᶠ από ᵍ παν= τός ʰ έργου ⁱ πονηρού, ʲ και ᵏ σώσει ˡ εις / Την ᵐ βα σιλείαν ⁿ αυτού / Την ᵒ επουράνιον, ᵖ ω / η Δό= ξα ᑫ εις / Τους ʳ αιώνας / Των ˢ αιώνων. ᵗ αμήν. ᵘ άσπασαι ᵛ πρίσκιλλαν ʷ και ˣ ακύλαν ʸ και / Τον ᶻ ονησιφόρου ᵃ οίκον. ᵇ έραστος ᶜ έμεινεν ᵈ εν ᵉ κορίνθω, ᶠ Τρόφιμον ᵍ Δε ʰ απέλιπον ⁱ εν ʲ μι= λήτω ᵏ ασθενούντα. ˡ σπούδασον ᵐ προ ⁿ χει= μώνος ᵒ ελθείν. ᵖ ασπάζεται ᑫ σε ʳ ευβου=

Testificor ᵇ coram ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ A
ᶜ deo ᵈ et ᵉ iesu ᶠ christo ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ qui ʰ iudicaturus ⁱ est ᵏ viuos ˡ et mortuos: et
ᵐ per ⁿ aduentum ᵒ ipsius ᵖ et ᑫ regnum ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ eius: ˢ predica ᵗ verbum: ᵘ insta ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛ opportune ʷ importune: ˣ argue: ʸ obsecra: ᶻ increpa ᵃ in ᵇ omni ᶜ patientia ᵈ et ᵉ doctrina. ꝯ ꝯ
ᶠ Erit ᵍ enim ʰ tempus ⁱ cum ᵏ sanam ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ doctrinam ᵐ non ⁿ sustinebunt: ᵒ sed ᵖ ad ꝯ
ᑫ sua ʳ desideria ˢ coacernabunt ᵗ sibi ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ magistros ᵛ prurientes ʷ auribus: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ d. Prurientes id est gre. ēnti cassus.
ˣ et ʸ a ᶻ veritate ᵃ quidem ᵇ auditum ᶜ auertent:
ᵈ ad ᵉ fabulas ᶠ autem ᵍ conuertentur. ꝯ ꝯ
ʰ Tu ⁱ vero ᵏ vigila: ˡ in ᵐ oibus ⁿ labora: ᵒ op ᵖ fac ᑫ euangeliste: ʳ ministerium ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ B
ˢ tuū ᵗ iple: ſobrius eſto. ᵘ Ego ᵛ enī ʷ iā ˣ delibor
ʸ et ᶻ tempus ᵃ reſolutionis ᵇ mee ᶜ inſtat. ꝯ
ᵈ Bonum ᵉ certamen ᶠ certaui: ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ curſum ʰ conſummaui: ⁱ fidem ʲ ſeruaui. ꝯ
ᵏ In ˡ reliquo ᵐ reposita ⁿ ē ᵒ mihi ᵖ corōa ᑫ iuſti= tie: ʳ quam ˢ reddet ᵗ mihi ᵘ dominus ᵛ in ʷ illa
ˣ die ʸ iuſtus ᶻ iudex, ᵃ non ᵇ ſolum ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ autem ᵈ mihi ᵉ ſed ᶠ et ᵍ his ʰ qui ⁱ diligunt ꝯ
ʲ aduentū ᵏ eius. ˡ Feſtina ᵐ ad ⁿ me ᵒ venire ꝯ
ᵖ cito. ᑫ Demas ʳ enim ˢ me ᵗ reliquit ꝯ ꝯ
ᵘ diligens ᵛ hoc ʷ ſeculum: ˣ et ʸ abiit ꝯ ꝯ ꝯ
ᶻ theſſalonicā: ᵃ creſcens ᵇ in ᶜ galatiam: ꝯ
ᵈ titus ᵉ in ᶠ dalmatiam: ᵍ lucas ʰ eſt ꝯ ꝯ ꝯ
ⁱ mecū ʲ ſolus. ᵏ Marcum ˡ aſſume ᵐ et ⁿ adduc Colo. 4.c. C
ᵒ tecum: ᵖ eſt ᑫ enim ʳ mihi ˢ vtilis ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ in ᵘ miniſterū. ᵛ Tychicū ʷ āt ˣ miſi ʸ epheſū.
ᶻ Penulam ᵃ quam ᵇ reliqui ᶜ troade ꝯ ꝯ
ᵈ apud ᵉ carpum ᶠ veniens ᵍ affer tecum: ʰ et
ⁱ libros: ʲ maxie āt ᵏ mēbranas. ˡ Alexāder
ᵐ crarius ⁿ multa ᵒ mala ᵖ mihi ᑫ oſtendit: ꝯ
ʳ reddat ˢ illi ᵗ dñs ᵘ ſm ᵛ opera ʷ eius: ꝯ ꝯ
ˣ quem ʸ et ᶻ tu ᵃ deuita: ᵇ valde ᶜ enim ᵈ reſtitit
ᵉ verbis ᶠ noſtris. ᵍ In ʰ prima ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ⁱ mea ʲ defenſione ᵏ nemo ˡ mihi ᵐ affuit: ꝯ
ⁿ ſed ᵒ omnes ᑫ me ʳ dereliquerunt ꝯ ꝯ ꝯ
ˢ nō ᵗ illis ᵘ iputet. ᵛ Dñs ʷ autez ˣ mihi ʸ aſtitit
ᶻ et ᵃ confortauit ᵇ me: ᶜ vt ᵈ per ᵉ me ꝯ ꝯ
ᶠ p̄dicatio ᵍ ipleatur: ʰ et ⁱ audiāt ʲ omnes ꝯ D
ᵏ gentes: ˡ et ᵐ liberatus ⁿ ſum ᵒ de ᵖ ore ᑫ leonis.
ʳ Liberabit ˢ me ᵗ dominus ᵘ ab ᵛ omni ꝯ
ʷ opere ˣ malo: ʸ et ᶻ ſaluū ᵃ faciet ᵇ in ᶜ regnum
ᵈ ſuum ᵉ celeſte: ᶠ cui ᵍ gloria ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ in ⁱ ſecula ʲ ſeculorum ᵏ Amen. ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ Saluta ᵐ priſcillā ⁿ et ᵒ aquilam ᵖ ꝯ ꝯ ꝯ
ᑫ oneſifori ʳ domum. ˢ Eraſtus ᵗ remanſit ꝯ
ᵘ corithi: ᵛ trophimū ʷ āt ˣ relīq ʸ infirmū ᶻ mileti
ᵃ Feſtina ᵇ ante ᶜ hyemem ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈ venire. ᵉ Salutant ᶠ te ᵍ eubolus ꝯ ꝯ ꝯ

BB

λος ʳ και ᵉ ωσύλας ʳ και ᵘ λίμος ˣ και ʳ κλαυλία ʾ και /οι ᵉ αδελφοί ᵇ ωάντες. /ο ᶜ κύριος ᵒ ιησούς ᶜ χρισ= τός ʳ μετά /του ᵍ ωνεύματος ᵇ σου. /η ʲ χάρις ᵏ μεθ ᵛ υ μών. ᵐ αμήν.

ʳ τ ᵘ pudēs ʳ τ ᵘ linus ˣ τ ʳ claudia ʾ τ ꝯꝯꝯ ᵉ fratres ᵇ omnes. ᶜ Dominus ᵒ ihūs ᶜ christꝰ ʳ cum ᵍ spiritu ᵇ tuo. ʲ Gratia ᵏ vobiscum ꝯꝯ ᵐ Amen.

/ Τέλος / της ᵇ ωρος ᶜ τιμόθεομ ᵒ δευτέρας ᶜ ε= πιστολής.

Explicit ᶜ epistola bti pauli ᵇ ad ᶜ Timo motheum ᵒ secunda.

Incipit argumentum in epistolam ad Titum.

Titum commonefacit τ instruit de constitutione presbyterij τ de spirituali conuersatione et hereticis vitandis qui traditionibus iudaicis credunt: scribens ei a nicopoli.

Explicit argumentum.

/Η /του ᵉ αγίου ᵇ παύλου ᶜ ωρος ᵒ τίτομ ᶜ επι= στολή. Cap.i.

ω αύλος ᵇ δούλος ᶜ θεού ᵒ απόστολος ᶜ δε ʳ ιησού ᵉ χριστού ᵇ κατά ʳ ωίστιμ ᵏ εκλεκτών ˡ θεού ᵐ και ⁿ επίγμωσιμ ᵒ αληθειας /της ᵖ κατ ᵠ ευσέβειαμ ʳ εω ᵉ λπίδι ʳ ζωής ˢ αιωμίου, ˣ ημ ˡ επηγ= γείλατο /ο ʾ αψευδής ᵉ θεός ᵇ ωρο ᶜ χρόμωμ ᵒ αιω= μίωμ, ᶜ εφαμέρωσε ʳ δε ᵉ καιροίς ᵇ ιδίοις / τομ ˡ λό= γομ ᵏ αυτού ˡ εμ ᵐ κηρύγματι, ⁿ ο ᵒ επιστεύθημ ᵖ ε= γώ ᵠ κατ ʳ επιταγήμ /του ᵉ σωτήρος ʳ ημών ˢ θεού. ˣ Τίτω ʳ γμησίω ʾ τέκμω ᵉ κατά ᵇ κοιμήμ ᶜ ωίστιμ, ᵒ χά ρις, ᶜ ελεος, ʳ ειρήμη, ᵉ από ᵇ θεού ʳ πατρός ᵏ και ʳ κυ ρίου ᵐ ιησού ⁿ Χριστού / του ᵒ σωτήρος ᵖ ημών. ᵠ Τούτου ʳ χάριμ ⁿ κατέλιπομ ʳ σε ⁿ εμ ʳ κρήτη, ʳ ίμα /τα ˢ λείπομτα ᵉ επιδιορθώση, ᵇ και ᶜ καταστήσης ᵒ κα τά ᶜ πόλιμ ʳ πρεσβυτέρους ᵍ πως ᵇ εγώ ʳ σοι ᵏ διετα ξάμην. ˡ ει ᵐ τις ⁿ εστίμ ᵒ αμέγκλητος, ᵖ μιάς ᵠ γυναι κος ʳ ανήρ, ᵉ τέκμα ʳ έχωμ ⁿ πιστά, ˣ μη ʳ εμ ʳ κατηγο ρία ᵉ ασωτείας, ᵇ η ᶜ ανυπότακτα. ᵒ δει ᶜ γαρ /τομ ʳ επίσκοπομ ᵍ αμέγκλητομ ᵇ είναι ʳ ως ᵏ θεού ˡ οικο= μόμομ, ᵐ μη ⁿ αυθάδη, ᵒ μη ᵖ οργίλομ, ᵠ μη ʳ πάροι= νομ, ᵉ μη ʳ πλήκτην, ᵘ μη ʳ αισχροκερδή, ʳ αλλά ʾ φι λόξενομ, ᵉ φιλάγαθομ, ᵇ σώφρομα, ᶜ δίκαιομ, ᵒ ό σιομ, ᶜ εγκρατή, ʳ αντεχόμενομ /του ᵉ κατά /την ᵇ δι δαχήμ ʳ πιστού ᵏ λόγου, ˡ ίνα ᵐ δυνατός ⁿ η ᵒ και ᵖ παρακαλείμ ᵠ εμ /τη ʳ διδασκαλία /τη ᵉ υγιαινού σῃ, ʳ και / τους ᵘ αντιλέγομτας ˣ ελέγχειμ. ʳ εισί ʾ γαρ ᵉ πολλοί ᵇ και ᶜ ανυπότακτοι, ᵒ ματαιολό= γοι ᶜ και ʳ φρεμαπάται, ᵍ μάλιστα ᵇ οι ʳ εκ ᵏ περιτο= μής, ˡ ους ᵐ δει ⁿ επιστομίζειμ, ᵒ οίτιμες ᵖ οίκους ᵠ όλους ʳ ανατρέπουσι, ᵉ διδάσκομτες ʳ α ⁿ μη ʳ δει, ʳ αισχρού ʾ κέρδους ᵉ χάριμ. ᵇ είπε ᶜ τις ᵒ εξ ʳ αυτών ʳ ίδιος ᵍ αυτών ᵇ προφήτης. ʳ κρήτες ᵇ αεί ʳ ψεύσται, ᵐ κακά ⁿ θηρία ᵒ γαστέρες ᵖ αργαί. /η ᵠ μαρτυρία ʳ αύ τη ᵉ εστίμ ʳ αληθής ⁿ δι ʳ ημ ʳ αιτίαμ ʾ έλεγχε ᵉ αυτούς ᵇ αποτόμως, ᶜ ίνα ᵘ υγιαίνωσιμ ʳ εμ /τη ʳ πίστει, ᵍ μη ᵇ προσέχομτες ʳ ιουδαϊκοίς ᵏ μύθοις ˡ και ᵐ εντο= λαίς ⁿ ανθρώπων ᵒ αποστρέφομένων /την ᵖ αλήθει

Incipit ᶜ epistola ᵉ bti ᵇ pauli apostoli ᶜ ad ᵒ Titum. Cap.i.

Paulus ᵇ seruus ᶜ dei ᵒ apostol= ᶜ aūt ʳ ieſu ᵉ chriſti ᵇ ſm ʳ fidem ꝯ ᵏ electorum ˡ dei: ᵐ τ ⁿ agnitionē ᵒ veritatis: q̄ ᵖ ſz ᵠ pietatē eſt ʳ in ᵉ ſpē ʳ vite ⁿ eterne: ʳ quā ʳ promiſit ʾ q̄ nō ʾ mētit ᵉ deꝰ ᵇ ante ᶜ tpa ᵒ ſecularia: ꝯ ᶜ manifeſtauit ʳ ātᵉ tpibus ᵇ ſuis ʳ verbum ꝯ ᵏ ſuū ˡ in ᵐ p̄dicatione ⁿ que ᵒ credita ᵒ eſt ᵖ mihi q̄ ᵖm ʳ preceptum ᵉ ſaluatoris ʳ noſtri ⁿ dei, ꝯ ˣ Tito ʳ dilecto ʾ filio ᵉ ſz ᵇ cōez ᶜ fidē: ᵒ gratia τ ʳ par ᵉ a ᵇ deo ʳ patre ˣ τ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯ ᵐ xp̄o ᵐ ieſu ᵒ ſaluatore ᵖ noſtro. ꝯꝯꝯ ꝯ ᵠ Huius ᵠ rei ʳ gr̄a ᵉ reliq̄ ʳ te ʳ crete: ʳ vt ꝯ ꝯ ʾ ea ʾ q̄ ʾ deſunt ᵉ corrigas: ᵇ τ ᶜ conſtituas ᵒ per ᶜ cuntates ʳ p̄sbyteros: ᵉ ſicut τ ᵇ ego ᵏ diſpoſui ʳ tibi. ʲ Si ᵐ q̄s ᵒ ſine ᵒ crimine ⁿ eſt ᵖ vni ᵠ vxoris ʳ vir: ᵒ filios ᵇ hñs ⁿ fideles ʳ nō ʳ in ʾ accuſatiōe ᵉ luxurie ᵇ aut ᶜ nō ᶜ ſubditos. ᵒ Oportet ᶜ epm ʳ ep̄z ᵉ ſine ᵉ crimie ᵇ eē ʳ ſicut ᵏ dei ˡ diſpēſatorez ᵐ nō ⁿ ſuperbū: ᵒ nō ᵖ iracūdum: ᵠ nō ʳ vinolentū ᵉ nō ʳ percuſſorē: ⁿ nō ʳ turpis ʳ lucri ʳ cupidū: ʳ ſed ʾ hoſpitalē: ᵉ benignū: ᵇ ſobriū: ᶜ iuſtū: ᵒ ſctū: ᶜ cōtinētez: ʳ amplectentez eū q̄ ᵖm ᵇ doctri= nā eſt ʳ fidelē ᵏ ſermonez: ˡ vt ᵐ potens ⁿ ſit ꝯ ᵖ exhortari ᵠ in ʳ doctrina ᵉ ſana: ꝯꝯꝯ ꝯ ʳ et ⁿ eos ⁿ q̄ ᵘ cōtradicūt ʳ arguere. ʳ Sunt ꝯ ʾ enī ᵉ multi ᵇ ēt ᶜ inobediētes ᵒ vaniloqui ꝯ ᶜ τ ʳ ſeductores: ᵍ maxime ᵇ qui ʳ de ᵏ circūciſio ne ſūt: ˡ quos ᵐ oportet ⁿ redargui: ᵒ q̄ ᵠ vniuer ſas ᵖ domos ʳ ſubuertūt ᵉ docētez ʳ q̄ ⁿ nō ʳ oportet: ʳ turpis ʳ lucri ᵉ gratia. ᵇ Dixit ᶜ q̄daz ᵒ ex ʳ illis ʳ ꝓpr̄iꝰ ᵍ ipſorū ᵇ ꝓpheta. ʳ Cretenſes ᵏ ſp ˡ in= daces: ᵐ male ⁿ beſtie: ᵒ ventres ᵖ pigri. ᵠ Teſtimōiū ʳ hoc ʳ verū ᵉ eſt. ʳ Quā ⁿ ob ʳ cāz ʾ increpa ᵉ illos ᵇ dure ᶜ vt ᵒ ſani ᵒ ſint ᶜ in ʳ fide: ᵍ non ꝯ ᵇ intendentes ʳ iudaicis ᵏ fabulis ˡ τ ᵐ mādatis ⁿ hominum ᵒ aduerſantiuz ſe a ᵖ veritate. ꝯ Ro.14.c.

αμ[q]πάντω[r] μεμ[r] καθαρά/Τοις[r] καθαροίς,/Τοις[r] δε [s]μεμιαμ[q]μοις [r] και [s] απίστοις [a] ουδέμ [b] καθαρόμ, [c] αλλά [d] μεμίαμται [c] αυτών [r] και/ο [e] μους [b] και/η [f] συ μείδησις. [k] θεόμ[l]ολογούσιμ[m] ειδέναι,/Τοις [n] δε [o] έργοις [p] αρνούνται, [q] βδελυκτοί [r] όντες [n] και [r] απει θείς, [n] και [r] προς [r] παν [r] έργομ [a] αγαθόν [b] αδόκιμοι.

Cap.ii.

[A] υ [b] δε [c] λάλει [o] α [r] πρέπει/Τη [r] υγιαινούση [g] δι= δασκαλία. [b] πρεσβύτας [l] μηφαλίους [k] είναι, [l] σεμνούς, [m] σώφρονας, [n] υγιαίνοντας/Τη [o] πίστει,/Τη [p] αγάπη/, Τη [q] υπομονή. [r] πρεσβύτιδας [n] ωσαύτως [r] εν [n] καταστήματι [k] ιεροπρεπείς, [r] μη [l] διαβόλους, [n] μη [b] οίνω [c] πολλώ [o] δεδουλωμέ= νας, [c] καλοδιδασκάλους, [r] ίνα [g] σωφρονίζωσι/Τας [b] νέας [l] φιλάνδρους [k] είναι, [l] φιλοτέκνους, [m] σώ= φρονας, [n] αγνάς, [o] οικουρούς, [p] αγαθάς [q] υποτασ σομένας/Τοις [r] ιδίοις [g] ανδράσιν, [r] ίνα [n] μη/ο [l] λό γος/Του [r] θεού [l] βλασφημείται./Τους [r] νεωτέρους [b] ωσαύτως [c] παρακάλει [o] σωφρονείν. [c] περί [r] πάν τα [g] σεαυτόν [b] παρεχόμενος [l] τύπον [k] καλών [l] έρ= γων [m] εν/Τη [n] διδασκαλία, [o] αδιαφθορίαν [p] σεμνό τητα, [q] αφθαρσίαν, [r] λόγον [n] υγιή, [r] ακατάγνωστον, [n] ίνα [o] ο [r] εξ [r] εναντίας [g] εντραπή [b] μηδέν [c] έχων [o] περί [r] ημών [r] λέγειν [g] φαύλον. [b] δούλους [l] ιδίοις [k] δεσπόταις [l] υποτάσσεσθαι, [m] εν [n] πάσιν, [o] ευαρέστους [p] είναι, [q] μη [r] αντιλέγοντας, [n] μη [r] νοσφιζο μένους, [n] αλλά [r] πίστιν [r] πάσαν [r] ενδεικνυμένους [g] αγαθήν, [b] ίνα/Την [c] διδασκαλίαν/Του [o] σωτήρος [c] ημών [r] θεού [g] κοσμώσιν [b] εν [r] πάσιν. [k] επεφάνη [l] γαρ /η [m] χάρις/Του [n] θεού/η [o] σωτήριος [p] πάσιν [q] ανθρω ποις [r] σωδεύουσα [n] ημάς, [r] ίνα [n] αρνησάμενοι/Την [k] ασέβειαν [r] και/Τας [r] κοσμικάς [g] επιθυμίας, [b] σω= φρόνως [c] και [o] δικαίως [c] και [r] ευσεβώς [g] ζήσωμεν [b] εν /Τω [r] νυν [k] αιώνι, [l] προσδεχόμενοι/Την [m] μακαρί αν [n] ελπίδα [o] και [r] επιφάνειαν/Της [q] δόξης/Του [r] με= γάλου [n] θεού [r] και [n] σωτήρος [k] ημών [r] ιησού/Χρισ= τού, [g] ος [b] έδωκεν [c] εαυτόν [o] υπέρ [c] ημών, [r] ίνα [g] λυ= τρώσηται [b] ημάς [r] από [k] πάσης [r] ανομίας, [m] και [n] κα θαρίση [o] εαυτώ [p] λαόν [q] περιούσιον [r] ζηλωτήν [n] κα λών [r] έργων. [n] Ταυτα [r] λάλει [r] και [r] παρακάλει, [g] και [b] έλεγχε [c] μετά [o] πάσης [c] επιταγής. [r] μηδείς [g] σου [b] πε ριφρονείτω.

Cap.iii.

[A] πομίμνησκε [b] αυτούς [r] αρχαίς [o] και [c] εξουσί= αις [r] υποτάσσεσθαι, [g] πειθαρχείν [b] προς [r] παν [k] έργον [r] αγαθόν [m] ετοίμους [n] είναι, [o] μηδένα [p] βλα σφημείν, [q] αμάχους [r] είναι, [s] επιεικείς, [r] πασαν [n] εν δεικνυμένους [r] πραότητα [r] προς [r] πάντας [g] ανθρώ πους. [b] ήμεν [c] γαρ [o] ποτε [c] και [r] ημείς [g] ανόητοι, [b] απει θείς, [r] πλανώμενοι, [k] δουλεύοντες [l] επιθυμίαις [m] και [n] ηδοναίς [o] ποικίλαις, [p] εν [q] κακία [r] και [s] φθόνω [g] διάγοντες, [n] στυγητοί, [r] μισούντες [r] αλλήλους. [s] ότε [g] δε/η [b] χρηστότης [c] και/η [o] φιλανθρωπία [c] επε

[q]Omnia [g]munda [r]mundis: [o][o][o][o][o] [r]coinquinatis [n]ãt [r]t [r]infidelibus [g]nihil ẽ [b]mũ dũ: [c]ſz [o]inquinate [b]ſũt [c]eoꝝ [r]t [g]mẽs [b]t [r]ſcientia. [l]Cõfitẽtur ſe [m]noſſe [k]deũ: [o]factis [n]aũt [o][o][o] [p]negãt: [r]cũ [r]ſint [q]abominati [o]t [r]increduli [g]s [r]ad [r]omne [r]opus [g]bonum [b]reprobi. [o][o] [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o] Cap.ii.

[A] U [b]ãt [c]loqre [o]q̃ [c]decẽt [r]ſanã [g]doctrinaz.

[b] Senes vt [r]ſobrij [k]ſint: [o][o][o][o] [l]pudici: [m]prudentes: [n]ſani in [o]fide: [o][o] in [p]dilectione: in [q]patientia. [r]Anus [o][o] [g]ſimiliter [r]in [n]habitu [r]ſancto: [r]non [o][o][o] [r]criminatrices: [q]nõ [c]multo [b]vino [o]ſeruiẽtes: [c]bene [c]docẽtes: [r]vt [g]prudentiam [g]doceant. [b]Adoleſcẽtulas vt [r]viros ſuos [r]amẽt: [r]filios ſuos [r]diligãt: [m]prudẽtes: [n]caſtas: ſobrias: [o]domus [c]curã [o]bõtes: [p]benignas: [q]ſubditas [n]viris [r]ſuis: [r]vt [n]nõ [r]blaſphemet [r]verbum [r]dei. [s]Juuenes [o][o][o][o][o][o][o][o] [b]ſili [c]hortare vt [o]ſobrij [o]ſint. [c]In [r]omnibus [g]teipſum [b]prebe [c]exemplum [r]in [o]grauitate: [k]bonoꝝ [l]operũ [m][n]doctria: in [o]integritate [r]verbum [n]ſanum [r]irreprehenſibile: [o][o] [n]vt iſ [r]q̃ [r]ex [r]aduerſo ẽ [n]vereat: [b]nihil [r]habens [g]malũ [r]dicere [n]de [r]nobis. [b]Seruos [k]dñis [l]ſuis [l]ſubditos [l]eſſe: [m]in [n]omnibus [o]placentes: [q]non [r]ptradicentes: [n]non [r]fraudantes: [o][o] [n]ſed in [r]omnibus [r]fidẽ [g]bonam [r]oſtendẽtes: [b]vt [r]doctrinam [o]ſaluatoris [o][o][o][o][o] [r]noſtri [r]dei [g]o:nẽt [b]in [r]oibus. [k]Apparuit [l]eiz [m]gr̃a [n]dei t [o]ſaluatoris nr̃i [p]oibus [q]hoibus [r]erudiens [g]nos: [r]vt [n]abnegantes [o][o][o] [k]impietatẽ [r]t [r]ſecularia [g]deſideria [b]ſobrie [o][o] [r]t [o]iuſte [r]t [r]pie [g]viuamus [b]in [o][o][o][o] [l]hoc [k]ſeculo: [l]expectantes [m]beatam [o][o][o] [n]ſpem [o]t [p]aduentũ [q]glorie [r]magni [o][o][o][o] [g]dei [r]t [n]ſaluatoris [k]noſtri [r]ieſu [r]chriſti: [o][o] [g]q̃ [b]dedit [c]ſemetipſum [o]p [c]nobis: [r]vt [b]nos [g]re diueret [r]ab [k]omni [l]iniq̃tate: [m]t [n]mũdaret [o]ſibi [p]populũ [q]acceptabilẽ [r]ſectatorẽ [n]bonoꝝ [r]operum. [n]Hec [r]loquere [r]t [r]exhortare: [g]et [b]argue [c]cũ [o]oi [c]imperio. [r]Nemo [g]te [b]contem nat.

Cap.iii.

[A] Admone [b]illos [c]principibus [o]t [c]ptib9 [r]ſubditos [r]eſſe: [g]dicto [g]obedire: [b]ad [r]oẽ [k]op9 [l]bonũ [m]paratos [n]eẽ: [o]nemine [p]blaſphe mare: [q]nõ [q]litigioſos [r]eẽ ſed [g]modeſtos: [r]oẽz [n]oſtrentes [r]manſuetudinẽ [r]ad [r]oẽs [g]hoies. [b]Eram9 [c].n. [o]aliqñ [r]t [r]nos [g]inſipiẽtes t [b]in= creduli: [r]errãtes: [k]ſeruientes [l]deſideriis [o][o] [m]t [n]voluptatib9 [o]variis: [p]in [q]malitia [r]t [g]inui dia [r]agentes: [n]odibiles: [r]odientes [r]inuicẽ. [r]Cũ [g]ãt [b]benignitas [r]t [o]humãitas [r]apparuit

φάμη/ Τουˢσωτήροςᵍημῶμᵇθεού,ˢουκᵏεξˢέργωμ
/Τωμᵐεμⁿ Δικαιοσύμη °ωμᵖεωοιήσαμεμᵠημεῖς,
ʳαλλάˢκατά/Τομˢαυτού ⁿέλεομˣ ésωσεμʸημάς
ᶻΔιάᵃλουτρούᵇωαλιγγεμεσίαςᶜκαι ᵈαμακαιμώ
σεωςᵉωμεύματοςᶠαγίου, ᵍουʰεξέχεεμˢεφᵏημάς
ⁱωλουσίωςᵐΔιάⁿιησούᵒXριστού/Τουᵖσωτή=
ροςᵠημῶμ,ʳίναˢΔικαιωθέμτες/Τηˢεκείμου ⁿΧάρι=
τι,ˣκληρομόμοιʸγεμώμεθαᶻκατᵃελπίδα ᵇζωής
ᶜαιωμίου. ᵈωιστός/οˢλόγος.ᵉκαιᶠπερίʰΤούτωμ
ⁱβούλομαιᵏσεˡΔιαβεβαιούσθαι,ᵐίναⁿφρομτίζω
σι°καλώμᵖέργωμᵠωροΐστασθαι/οιʳωεπιστευ=
κότεςˢθεώ.ᵗΤαύταⁿεστί/Τα˟καλάʸκαιᶻωφέλιμα
/Τοιςᵃαμθρώποις.ᵇμωράςᶜΔεᵈζητήσειςᵉκαιᶠγε=
μεαλογίαςᵍκαιʰέρειςⁱκαιᵏμάχαςˡμομικάςᵐωε
ριίστασο.ⁿεισίᵒγαρᵖαμωφελείςᵠκαιʳμάταιοι.ˢαι
ρετικόμᵗάμθρωπομᵘμετά˟μίαμʸκαιᶻΔευτέραμ
ᵃμουθεσίαμᵇωαραιτού,ᶜειλῶςᵈότιᵉεξέστραπ=
ταιᶠοˢΤοιούτοςᵍκαιʰαμαρτάμει,ⁱῶμᵏαυτοκατά
κριτος.ˡόταμᵐωέμψωⁿαρτεμάμᵒωροςᵖσεᵠη
ʳΤυχικόμ,ˢσωούΔασομᵗελθείμᵘωροςˣμεʸειςᶻμι
κόωολιμ,ᵃεκείᵇγαρᶜκέκρικαᵈωαράχειμάσαι.ᵉζη
μάμ/ΤομᶠμομικόμᵍκαιʰαωολλῶⁱσπουΔαίως
ᵏωρόωεμψομ,ˡίναᵐμηΔέμⁿαυτοίςᵒλείπη.ᵖμαμ
θαμετωσαμᵠΔεʳκαι/οιˢημέτεροιᵗκαλῶμᵘέργωμ
˟ωροΐστασθαiʸεις/Τας᾽αμαγκαίαςᵃXρείας,ᵇί=
μαᶜμηᵈώσιμᵉάκαρποι.ᶠασπάζομταιᵍσεʰοιˡμετᵏε
μούˡωάμτες.ᵐάσπασαι/Τουςⁿφιλούμτας°ημάς
ᵖεμᵠωίστει./ηʳΧάριςˢμετάᵗωάμτωμᵘυμῶμ.ˣα=
μήμ.

Τέλος/Της ᵇωροςᶜΤίτομᵈεωιστολήσ.

ʳsaluatorisᵍnostriʰdei:ʳnonᵏexˡoperibus 1.Tim.1.c.
ⁿiustitieᵒquePfecimusᵠnos:ʳsed∞∞∞∞ B
ˢfmⁿmisericordiāˢsuamʳsaluosʸnosᶻfecit
ᵃpᵃlauacrūᵇregenerationisᶜ&ᵇrenouatiōis
ᶜspiritusᶠsancti:ᵍquęʰeffuditˡinᵏnos∞∞
ˡabundeᵐperⁿiesum°christumᵖsaluatorez
ᵠnostrum:ʳvtˢiustificatiⁿgratiaʳipsius∞∞
ˣheredesʸsimusᶻfmᵃspemᵇvite ∞∞∞∞
ᶜeterne.ᵈFidelisᵉsermo est.ᶠEtᵍdeʰhis∞
ˡvoloᵏteˡconfirmare:ᵐvtⁿcurent∞∞∞∞ C
°bonisᵖoperibusᵠpręesseʳquiʳcredunt∞∞ 1.
ˢdeo.ᵗHęcⁿsuntʸbonaʳ&ᶻvtilia∞∞∞∞
ᵃhoibᵠ.ᵇStultasᶜātᵈqstionesᵉ&ᶠgenealogi 1.Tim.1.a.
asᵍ&ʰcontētionesⁱ&ᵏpugnasˡlegisᵐ∂unta.
ⁿSuntᵉenimᵖinutilesᵠ&ʳvane.ˢHęreticuz
ᵗhominemⁿpostʳvnamʸ&ᶻsecundam ∞∞
ᵃcorreptionēᵇdeuta:ᶜsciensᵈqᵉsubuersus
ᶠestᵍq̄ eiusmodiʰestⁱ&ʲdelinqtˡcūˡsitᵏpprio
ⁿiudicioᵏpdēnatᵠ.ˡCūᵐmiseroᵒadᵖteⁿarte
māᵠautʳtychicū:ˢfestinaⁿadˣmeʳvenireᶻni D
copolim:ᵃibiᵇ.n.ᶜstatuiᵈhyemare.ᵉZenaz
ᶠlegisperitumᵍ&ʰappolloⁱsollicite ∞∞∞∞
ᵏpremitte:ˡvtᵐnihilⁿillisᵒdesit.ᵖDiscant
ᵠautemʳ&ˢnostriᵗbonisᵘoperibus ∞∞∞
ˣpręesseʸadᶻususᵃnecessarios:ᵇvt∞∞∞∞
ᶜnōᵈsintᵉinfructuosi.ᶠSalutantᵍteʰq̄ mecū
suntⁱomnes.ᵐSalutaⁿeosᵒquiᵖnosᵠamāt
ʳinˢfide.ᵗGratia deiᵘcuz&ᵛomnibusᵂvobiſ.
ˣAmen.

Explicitᵈepistola beati paulíᵇadᶜTitū.

Incipit argumentum in epistolam ad Philemonem.

Philemoni familiares litteras facit pro onesimo seruo eius:scribens ei ab vrbe roma & carcere per su prascriptum onesimum. Explicit argumentum.

/Hˢ/Τουᵃαγίουᵇωαύλουᶜωροςᵈφιλήμομα
ᵉεωιστολή. Cap.i.

ω ΑύλοςᵇΔέσμιοςᶜχριστούᵈιησού,
ᵉκαιᶠΤιμόθεος/οᵍαΔελφός,ʰφιλήμο
μι/Τωⁱαγαωητώᵏκαιˡσυμεργώᵐη=
μῶμ,ⁿκαιᵒαπφία/Τηᵖαγαωητή,ᵠκαι
ʳαρχίππω/Τωˢσυστρατιώτηᵗη=
μῶμ,ᵘκαι/Τηˣκατʸοίκομᶻσουᵃεκκλησία.ᵇχάρισᶜυ
μίνᵈκαιᵉειρήμηᶠαπόᵍθεούʰπατρόσⁱημῶμᵏκαιˡκυ
ρίουᵐιησούⁿχριστού.ᵒευχαριστῶ/Τωᵖθεῶᵠμου
ʳωάμτοτεˢμμείαμᵗσουᵘποιούμεμοσˣεπί/Τωμ
ʸωροσευχῶμᶻμου,ᵃακούωμᵇσου/Τημᶜαγάωημ
ᵈκαι/Τημᵉωίστιμ,ᶠημᵍέχεισʰωροσ/Τομⁱκύρι
ομᵏιησούμˡκαιᵐεισⁿωάμτας/Τουσᵒαγίουσ;
ᵖόωωσ/ηᵠκοιμωμία/Τησʳπίστεωσᵉσουᵗεμεργήσ
ᵘγέμηταιˣεμʸεωιγμώσειᶻωαμτόσᵃέργουᵇαγα
θού/Τουᶜεμᵈημίμᵉεισᶠχριστόμᵍιησούμ.ʰχαράμ

, Incipitᶜepistolaᵃbtíᵇpauliapostoliᶜad
ᵈPhilemonem. Cap.i.

Paulus ᵇvinctus ᶜchristi ᵈiesu A
ᵉ&ᶠtimotheᵒᵍfraterʰphilemōí
ⁱdilectoᵏetˡadiutoriᵐnostro
ⁿ&ᵒappiesororiᵖcharissimeᵠet
ʳarchippoˢ cōmilitoniᵗnostro:
ᵘ&ᵃecclię q̄ ˣinʳdomoᶻtuaest.ᵇGr̄aᶜvobiſ
ᵈ&ᵉpaxᶠaᵍdeoʰpatreⁱnostroᵏ&ˡdomino∞
ᵐiesuⁿchristo.ᵒGratiasᵖagoᵠdeoᵐmeo ∞
ʳsemperˢmemoriamᵗtuiᵘfaciensˣin ∞∞
ʸoꝛōnibusᶻmeis:ᵃaudięsᵇcharitatezᶜtuaz
ᵈ&ᵉfidemᶠquamᵍhabesʰinⁱdomino ∞∞
ᵏiesuˡ&ᵐinⁿomnesᵒsanctos: ∞∞∞∞
ᵖvtᵠcommunicatioʳfideiˢtueᵗeuidens ∞∞
ᵘfiatˣinʸagnitioneᶻomnisᵃoperisᵇboni∞∞
ᶜinᵈchristoᵉiesu.ᶠGaudium ∞∞∞∞

γαρ ἔχομεν ωολλήν καὶ ωαράκλησιν ἐωὶ τῇ ἀγάωῃ σου, ὁτι τὰ σωλάγχνα των ἁγίων ἀναωέωαυται διά σου ἀδελφέ. διό ωολλὴν ἐν χριστῷ ωαρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον ωαρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ. ωαρακαλῶ σε ωερὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοίς μου ὀνήσιμον τὸν ωοτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέωεμψα. σὺ δὲ αὐτόν τοῦτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα ωροσλαβού. ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην ωρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοίς τοῦ εὐαγγελίου. χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ωοιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀωέχῃς, οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑωὲρ δοῦλον ἀδελφὸν ἀγαωητόν, μάλιστα ἐμοί, ωόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, ωροσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει. ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀωοτίσω, ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι ωροσοφείλεις. ναὶ ἀδελφέ ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ, ἀνάωαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν κυρίῳ. ωεποιθὼς τῇ ὑωακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑωὲρ ὃ λέγω ωοιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν, ἐλωίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν ωροσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. ἀσπάζονταί σε ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ, μᾶρκος, ἀρίσταρχος, δημᾶς, λουκᾶς οἱ συνεργοί μου. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ ωνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

τέλος τῆς ωρὸς φιλήμονα ἐωιστολῆς.

enim magnũ habui & cõsolatione in charitate tua: quia viscera sanctorum requieuerũt p te frater. Propter quod multã fiduciã hñs in christo iesu iperãdi tibi qđ ad rẽ ptinet: pp charitatẽ magis obsecro: cũ sis talis vt paulus senex: nũc aũt & vinctus iesu christi obsecro te p meo filio: quem genui in vinculis onesime: qui aliqñ tibi inutilis fuit: nũc aũt & mihi & tibi vtilis: quẽ remisi tibi. Tu ãt illũ vt mea viscera suscipe. Quem ego volueram mecum detinere: vt pro te mihi ministraret in vinculis euangelij. Sine consilio aũt tuo nihil volui facere: vt ne velut ex necessitate bonum tuum esset: sed voluntarium. Forsitã ei ió discessit ad horã a te: vt in eternũ illũ reciperes: iam nõ vt seruũ: sed pro seruo charissimum fratrem: maxime mihi: quãto ãt magis tibi & in carne & in dño. Si ergo habes me socium: suscipe illũ sicut me. Si ãt aliqd nocuit tibi: aut debz: hoc mihi imputa. Ego paul9 scripsi manu mea: ego reddã: vt non dicã tibi & teipsum mihi debes. Ita frater ego te fruar in domino: refice viscera mea in xpo. Cõfidẽs i obediẽtia tua scripsi tibi: sciẽs qñ & supra id qđ dico facies. Simul & para mihi hospitiũ: nã spero per orationes vestras donari me vobis. Salutat te epaphras concaptiuus meus in christo iesu: marcus aristarchus: demas & lucas adiutores mei. Gratia domini nostri iesu christi cum spiritu vestro. Amen.

Explicit epistola bti pauli ad phílemonem.

Incipit argumentum in epistolam ad Hebreos.

A primis dicendum est cur apostolus paulus in hac epistola scribenda non seruauerit morez suuz: vt vel vocabulum nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hec causa est: q ad eos scribens qui ex circumcisione crediderant quasi gentium apostolus et non hebreorũ: sciens quoqz eorum superbiam suamqz humilitatem ipse demonstrans: merituz officij sui noluit anteferre. Nam simili modo étiam iohannes apostolus propter humilitatem in epistola sua nomen suum eadem ratione non pretulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam hebraica lingua misisse: cuius sensum et ordinẽ retinens lucas euangelista post excessũ apostoli pauli greco sermone composuit.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου ωρος εβραίους επιστολή. Cap.i.

ω ολυμερώς και ωολυτρόπως ωάλαι ο θεός λαλήσας /Τοις ωατράσιμ εμ/Τοις προφήταις, επ'εσχάτου /Τωμ ημερώμ τούτωμ ελάλησεμ ημίμ εμ υιώ, ομ έθηκε κληρομόμομ ωάμτωμ, δι'ου και /Τους αιώμας εποίησεμ. ος ωμ απαύγασμα /Της δόξης και χαρακτήρ /Της υποστάσεως αυτού, φέρωμ τε /Τα ωάμτα /Τω ρήματι /Της δυμάμεως αυτού, δι εαυτού καθαρισμόμ ωοιησάμενος /Τωμ αμαρτιώμ ημώμ, εκάθισεμ εμ δεξιά /Του θρόνου /Της μεγαλωσύμης εμ υψηλοίς τοσούτω κρείττωμ γεμόμενος /Τωμ αγγέλωμ, όσω διαφορώτερομ παρ αυτούς κεκληρομόμηκεμ όμομα. Τίμι γαρ είπε ποτέ /Τωμ αγγέλωμ, υιός μου ει συ, εγώ σήμερομ γεγέμμηκά σε. και ωάλιμ. εγώ έσομαι αυτώ εις ωατέρα, και αυτός έσται μοι εις υιόμ. όταμ δε πάλιμ εισαγάγη /Τομ πρωτότοκομ εις /Τημ οικουμέμημ λέγει. και ωροσκυμησάτωσαμ αυτώ πάμτες άγγελοι θεού. και ωρος μεμ /Τους αγγέλους λέγει. ο ωοιώμ /Τους αγγέλους αυτού ωμεύματα και /Τους λειτουργούς αυτού πυρός φλόγα. ωρος δε /Τομ υιόμ. ο θρόνος σου /ο θεός εις /Τομ αιώμα /Του αιώμος, ράβδος ευθύτητος /η ράβδος /Της βασιλείας σου. ηγάπησας δικαιοσύμμμ, και εμίσησας αμομίαμ, διατούτο έχρισέ σε /ο θεός /ο θεός σου έλαιομ αγαλλιάσεως ωαρά /Τους μετόχους σου. και συ κατ αρχάς κύριε /Τημ γημ εθεμελίωσας, και έργα /Τωμ χειρώμ σου εισίμ /οι ουρανοί. αυτοί απολούμται, συ δε διαμένεις, και ωάμτες ως ιμάτιομ ωαλαιωθήσομται. και ωσεί ωεριβόλαιομ ελίξεις αυτούς και αλλαγήσομται, συ δε /ο αυτός ει, και /Τα έτη σου ουκ εκλείψουσι. ωρος Τίμα δε /Τωμ αγγέλωμ είρηκε ποτέ, κάθου εκ δεξιώμ μου, έως αμ θω /Τους εχθρούς σου υωοωόδιομ /Τωμ ωολώμ σου. ουχί ωάμτες εισί λειτουργικά ωμεύματα εις διακομίαμ αποστελλόμενα, δι ά /Τους μέλλομτας κληρομομείμ σωτηρίαμ.

Cap.2.

Διατούτο δει ωερισσοτέρως ημάς προσέχειμ /Τοις ακουσθείσι, μήποτε παραρρυώμεμ. ει γαρ /ο δι αγγέλωμ λαληθείς λόγος εγέμετο βέβαιος, και ωάσα ωαράβασις και ωαρακοή έλαβεμ εμδικομ μισθαποδοσίαμ, ωως ημείς εκφευξόμεθα τηλικαύτης αμελήσαμτες σωτηρίας, ήτις αρχήμ λαβούσα λαλείσθαι διά /Του κυρίου υπό /Τωμ ακουσάντωμ, εις ημάς εβεβαιώθη, συμεπιμαρτυρούμτωμ, θεού σημείοις τε και τέρασι και ποικίλαις δυμάμεσι και πμεύματος αγίου μερισμοίς κατα την αυτού θέλησιν;

Incipit epistola beati pauli apli ad hebreos. Cap.i.

Multipharie multisq; modis olim deus loquēs patribus in pphetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio: quē constituit vniuersorū: p quē fecit et ipse fecit it heredē cuncta. Qui cū sit splēdor glorie et figura substantie eius: portansq; omnia verbo virtutis sue: purgationem peccatorum faciens: sedet ad dexteram maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus: quanto differentius pre illis nomen hereditauit. Cui enim dixit aliqñ angelorum: filius meus es tu: ego hodie genui te. Et rursus. Ego ero illi in patrem: et ipse erit mihi in filiū. Et cū iterū introducit primogenitum in orbem terre: dicit. Et adorent eum omnes angeli dei. Et ad angelos quidem dicit. Qui facit angelos suos spūs: et ministros suos flāmam ignis. Ad filium autem. Thronus tuus deus in seculum seculi: virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iustitiā et odisti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus oleo exultationis pre participibus tuis. Et tu in principio dñe terram fundasti: et opera manuū tuarum sunt celi. Ipsi peribūt: tu autem permanebis: et omnes sicut vestimentum veterascēt. Et velut amictū mutabis eos et mutabuntur: tu autem idem ipse es: et anni tui non deficient. Ad quem autem angelorum dixit aliqñ: sede a dextris meis: quoad usq; ponā inimicos tuos scabellum pedū tuorū. Nōne omnes sunt administratorij spiritus in ministeriū missi: propter eos qui hereditatem capiunt salutis.

Cap.2.

Propterea abūdātius oportet observare nos ea q audiuimus: ne forte pereffluamus. Si enim q per angelos dictus ē sermo: factus est firmus: et omnis preuaricatio et inobediētia accepit iustā mercedis retributionē: quō nos effugiemus si tātā neglexerimus salutē. Que cū initiū accepisset enarrādi per dñm: ab eis qui audierūt: in nos cōfirmata est: contestante

τος/Του θεού σημείοις τε και τέρασι και ποι
κίλαις δυνάμεσι, και πνεύματος αγίου με=
ρισμοίς κατά/Την αυτού θέλησιν. ου γαρ
αγγέλοις υπέταξε/Την οικουμένην/Την μέλ=
λουσαν περί ης λαλούμεν. διεμαρτύρατο
δέ/που τις λέγων, Τι εστίν άνθρωπος ότι
μιμνήσκη αυτού, η υιός άνθρώπου ότι επι=
σκέπτη αυτόν. ηλάττωσας αυτόν βραχύ
τι/παρ αγγέλους, δόξη και τιμή εστεφά=
νωσας αυτόν, και κατέστησας αυτόν επί/Τα
έργα/Των χειρών σου, πάντα υπέταξας υ
ποκάτω/Των πολών αυτού. εν γαρ/Τω υπο
τάξαι αυτω/Τα πάντα, ουδέν αφήκεν αυτώ
ανυπότακτον. νυν δε ούπω ορώμεν αυτώ
/Τα πάντα υποτεταγμένα. /Τον δε βραχύ τι
παρ αγγέλους ηλαττωμένον βλέπομεν ιη
σούν διά/Το πάθημα/Του θανάτου δόξη και
τιμή εστεφανωμένον, όπως χάριτι θεού υ
πέρ παντός γεύσηται θανάτου. έπρεπε γαρ
αυτώ δι ον/Τα πάντα και δι ου/Τα πάντα
πολλούς υιούς εις δόξαν αγαγόντα/Τον
αρχηγόν/Της σωτηρίας αυτών διά παθημά
των τελειώσαι. ο τε γαρ αγιάζων και/οι αγια
ζόμενοι εξ ενός πάντες. δι ην αιτίαν ουκ επ=
αισχύνεται αδελφούς αυτούς καλείν λέ=
γων, απαγγελώ/Το όνομά σου/Τοις αδελ=
φοίς μου, εν μέσω εκκλησίας υμνήσω σε. και
πάλιν. εγώ έσομαι πεποιθώς επ αυτώ, και
πάλιν ιδού εγω και/Τα παιδία α μοι έδω=
κεν/ο θεός. επεί ουν/Τα παιδία κεκοινώνηκε
σαρκός και αίματος, και αυτός παραπλησί
ως μετέσχε/Των αυτών, ίνα διά/Του θανά=
του καταργήση/τον/Το κράτος έχοντα/Του θα
νάτου, τουτέστι/Τον διάβολον, και απαλλά
ξη τούτους όσοι φόβω θανάτου διά παν=
τός/Του ζήν ένοχοι ήσαν δουλείας. ου γαρ
δήπου αγγέλων επιλαμβάνεται, αλλά σπέρ
ματος αβραάμ επιλαμβάνεται. όθεν ώφειλε
κατά πάντα/Τοις αδελφοίς ομοιωθήναι, ίνα
ελεήμων γένηται και πιστός αρχιερεύς/Τα
/Τα προς/Τον θεόν, εις/Το ιλάσκεσθαι/Τας αμαρ
τίας/Του λαού. εν ω γαρ πέπονθεν αυτός
πειρασθείς, δύναται/Τοις πειραζομένοις βοη
θήσαι. Cap.3.

Θεν αδελφοί άγιοι κλήσεως επουρανίου
μέτοχοι καταμοήσατε/Τον απόστολον
και αρχιερέα/Της ομολογίας ημών ιησούν
χριστόν πιστόν όντα/Τω ποιήσαντι αυτόν,
ως και μωυσής εν όλω/Τω οίκω αυτού.
πλείονος γαρ δόξης ούτος παρά μωϋσήν
ήξίωται, καθόσον πλείονα τιμήν έχει/Του οί
κου/ο κατασκευάσας αυτόν. πας γαρ οίκος
κατασκευάζεται υπό τινος./ο δε/Τα πάντα

deo signis et portentis et variis
virtutibꝰ et spūs sancti distributionibus
suam voluntatem. Non enim
ãgelis subiecit deus orbem terre futurꝫ B
de quo loquimur. Testatus est
ãt i quodã loco qs dicẽs. Quid ẽ hõ q̃ ps.8.
memor es eius: aut filiꝰ hois qñ visi
tas eũ: Minuisti eum paulominus
ab angelis: gloria et honore coronasti
eum: et constituisti eum super
opa manuũ tuarũ: oia subiecisti sub
pedibus eiꝰ. In eo ei q̃ oia ei subiecit:
nihil dimisit non subiectum ei. nunc
Nũc autem nondum videmus nunc q̃ Phili.2.a.
oia subiecta ei. Eũ autem qui modico
q̃ angeli minorat ẽ est videmus iesum
ꝓpter passionẽ mortis gloria et C
honore coronatuꝫ: vt gratia dei pro
oibus gustaret mortem. Decebat enim
eum ꝓpter quem omnia et per quẽ oia:
qui multos filios in gloriaꝫ adducerat:
autorem salutis eorum per passionez
ꝓficere. Qui enim sanctificat et qui
sanctificãt ex uno oẽs. Propter quã nõ
confunditur fratres eos vocare dicẽs. Psal.21.
Nunciabo nomen tuum fratribus meis Deut.18.b.
in medio ecclesie laudabo te. Et
iterum. Ego ero fidens in eum. Et
iterum. Ecce ego et pueri mei quos dedit Esaie. 8.d
mihi deus. Quia ergo pueri cõicauerunt D
carni et sanguini: et ipse similiter
participaut eisdem: vt per mortez Ose.13.d.
destrueret eũ q̃ habebat mortis
imperiũ: id est diabolũ: et liberaret
eos qui timore mortis per totam
vitã obnoxii erant seruituti. Nusq̃ eiꝫ
angelos apprehendit: sed semen
abrae apprehendit. Vñ debuit
per omnia fratribus similari: vt
misericors fieret et fidelis pontifex
ad deũ: vt reꝓpitiaret delicta
populi. In eo enim in quo passus ẽ ipe
et tẽptatus: potẽs est eis q̃ tẽptant auxiliari. Cap.3.

Vnde frẽs sancti vocationis celestꝫ A
participes cõsiderate aplm
et pontificẽ cõfessionis nostre iesuꝫ:
qui fidelis est ei qui fecit illuꝫ:
sicut et moyses in omni domo eius.
Amplioris ei glorie iste pre moyse di=
gnꝰ bitꝰ ẽ q̃to ãpliorẽ honorẽ hꝫ dom9
q̃ fabricauit illaꝫ. Omis nãqꝫ domus
fabricat ab aliquo. Qui autem omnia

κατασκευάσας θεός. και μωυσής μεν πιστός εν όλω τω οίκω αυτού, ως θεράπων εις μαρτύριον των λαληθησομένων. χριστός δε ως υιός επί τον οίκον αυτού, ου οίκος εσμέν ημείς εάν περ την παρρησίαν και το καύχημα της ελπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. διό καθώς λέγει το πνεύμα το άγιον. σήμερον εάν της φωνής αυτού ακούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών ως εν τω παραπικρασμώ κατά την ημέραν του πειρασμού εν τη ερήμω, ου επείρασαν οι πατέρες υμών, εδοκίμασαν με και είδον τα έργα μου τεσσαράκοντα έτη. διό προσώχθισα τη γενεά εκείνη, και είπα αεί πλανώνται τη καρδία. αυτοί δε ουκ έγνωσαν τας οδούς μου, ως ώμοσα εν τη οργή μου ει εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. βλέπετε αδελφοί μήποτε έσται εν τινι υμών καρδία πονηρά απιστίας εν τω αποστήναι από θεού ζώντος, αλλά παρακαλείτε εαυτούς καθ εκάστην ημέραν, άχρις ου το σήμερον καλείται, ίνα μη σκληρυνθή εξ υμών τις απάτη της αμαρτίας. μέτοχοι γαρ γεγόναμεν του χριστού, εάν περ την αρχήν της υποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν, εν τω λέγεσθαι σήμερον εάν της φωνής αυτού ακούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών ως εν τω παραπικρασμώ. τινές γαρ ακούσαντες παρεπίκραναν, αλλ ου πάντες οι εξελθόντες εξ αιγύπτου διά μωυσέως. τίσιν δε προσώχθισε τεσσαράκοντα έτη, ουχί τοις αμαρτήσασιν, ων τα κώλα έπεσον εν τη ερήμω. τίσιν δε ώμοσε μη εισελεύσεσθαι εις την κατάπαυσιν αυτού ει μη τοις απειθήσασι. και βλέπωμεν ότι ουκ ηδυνήθησαν εισελθείν δι απιστίαν. Cap. 4.

φοβηθώμεν ουν μήποτε καταλειπομένης επαγγελίας εισελθείν εις την κατάπαυσιν αυτού, δοκή τις εξ υμών υστερηκέναι. και γαρ εσμεν ευηγγελισμένοι καθάπερ κακείνοι, αλλ ουκ ωφέλησεν ο λόγος της ακοής εκείνους, μη συγκεκραμένους τη πίστει τοις ακούσασιν. εισερχόμεθα γαρ εις την κατάπαυσιν οι πιστεύσαντες, καθώς είρηκεν. ως ώμοσα εν τη οργή μου ει εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. καίτοι των έργων από καταβολής κόσμου γενηθέντων είρηκε γαρ που περί της εβδόμης ούτως. και κατέπαυσεν ο θεός εν τη ημέρα τη εβδόμη από πάντων των έργων αυτού. και εν τούτω πάλιν. ει εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. επεί ουν απολείπεται τινάς εισελθείν εις αυτήν και οι

Quia quidam creauit deus. Et moyses fidelis erat in tota domo eius tanquam famulus in testimonium eorum quæ dicenda erant. Christus vero tanquam filius in domo sua. Quæ domus sumus nos: si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus. Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione: in die tentationis in deserto: ubi tentauerunt me patres vestri: probauerunt et viderunt opera mea quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic: et dixi semper errant corde. Ipsi autem non cognouerunt vias meas: quibus iuraui in ira mea si introibunt in requiem meam. Videte fratres: ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a deo viuo. Sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies: donec hodie cognominat: ut non obduret quis ex vobis fallacia peccati. Participes christi effecti sumus: si tamen initium substantie eius usque ad finem firmum retineamus: dum dicitur hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione. Quidam enim audientes exacerbauerunt: sed non omnes qui profecti sunt ab egypto per moysen. Quibus autem infensus est quadraginta annis: nonne illis qui peccauerunt: quorum cadauera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iurauit non introire in requiem eius nisi illis qui incredduli fuerunt? Et videmus quia non potuerunt introire in requiem eius propter incredulitatem. Cap. 4.

Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem eius: existimet aliquis ex nobis esse. Et enim nobis nunciatum est quemadmodum et illis: sed non profuit illis sermo auditus non admixtis fidei ex his qui audierunt. Ingrediemur enim in requiem qui credimus: quemadmodum dixit. Sicut iuraui in ira mea si introibunt in requiem meam. Et quidem operibus ab institutione mundi perfectis: dixit enim in quodam loco de die septima sic. Et requieuit deus die septima ab omnibus operibus suis. Et in isto rursus. Si introibunt in requiem meam. Quoniam ergo superest introire quosdam in illam: et

Num.12.a B

Infra.10.c

ωρότερομ ευαγγελισθέντες ουκ εισήλθομ δι
αωείθειαμ, ωάλιμ τιμά ορίζει ημέραμ σήμε=
ρομ εμ Δαυίδ λέγωμ μετά τοσούτομ χρόμομ
καθώς είρηται. σήμερομ εάμ της φωμής αυ=
τού ακούσητε, μη σκληρύμητε τας καρδίας
υμώμ. ει γαρ αυτός ο ιησούς κατέπαυσεμ,
ουκ αμ περί άλλης ελάλει μετά ταύτα η=
μέρας. άρα απολείπεται σαββατισμός τω λα
ώ τού θεού. ο γαρ εισελθώμ εις τημ κατά=
ωαυσιμ αυτού, και αυτός κατέπαυσεμ από
τωμ έργωμ αυτού, ώσωερ από τωμ ιδίωμ ο
θεός. σπουδάσωμεμ ουμ εισελθείμ εις εκεί=
μημ τημ κατάπαυσιμ, ίμα μη εμ τω αυτώ τις υ
ποδείγματι ωέση της απειθείας. ζωμ γαρ ο
λογος τού θεού και εμεργής και τομώτερος
υπέρ ωάσαμ μάχαιραμ δίστομομ, και διϊκ=
νούμεμος άχρι μερισμού ψυχής τε και πμεύ
ματος αρμών τε και μυελών, και κριτικός
εμθυμήσεωμ και εμμοιών καρδίας. και ουκ εσ
τι κτίσις αφαμής εμώπιομ αυτού, ωάμτα δε
γυμνά και τετραχηλισμένα τοις οφθαλμοίς
αυτού, πρός ομ ημίν ο λογος. έχομτες ουμ
αρχιερέα μέγαμ διεληλυθότα τους ουρα=
νούς ιησούμ τομ υιόμ τού θεού, κρατώμεμ
της ομολογίας. ου γαρ έχομεν αρχιερέα μη
συμπαθήσαι ταις ασθενείαις ημώμ, ωεπειραμένομ δε κατά ωάμτα καθ ομοι
ότητα χωρίς αμαρτίας. ωροσερχώμεθα ουμ
μετά ωαρρησίας τω θρόμω της χάριτος, ίμα
λάβωμεμ έλεομ, και χάριμ εύρωμεμ εις εύ
καιρομ βοήθειαμ. Cap.5.

ας γαρ αρχιερεύς εξ αμθρώπωμ λαμβα=
μόμενος, υωέρ αμθρώπωμ καθίσταται τα
προς τομ θεόμ, ίμα ωροσφερη δώρα τε και
θυσίας υωέρ αμαρτιώμ, μετριοπαθείμ δυμά
μενος τοις αγμοούσι και πλαμωμένοις, επεί
και αυτός ωερίκειται ασθένειαμ, και διά ταύ
τημ οφείλει καθώς ωερί τού λαού, ούτω και
ωερί εαυτού ωροσφέρειμ υωέρ αμαρτιώμ.
και ουχ εαυτώ τις λαμβάμει τημ τιμήμ, αλ
λά καλούμενος υπό τού θεού καθάπερ και α
αρώμ. ούτω και ο χριστός ουχ εαυτόμ εδό=
ξασε γεμηθήμαι αρχιερέα, αλλ ο λαλήσας
ωρος αυτόμ υιός μου ει συ, εγώ σήμερομ
γεγέμμηκά σε. καθώς και εμ ετέρω λέγει. συ
ιερεύς εις τομ αιώνα κατά τημ τάξιμ μελχι=
σεδέκ. ος εμ ταις ημέραις της σαρκός αυτού
δεήσεις τε και ικετηρίας ωρος τομ δυμάμε=
μομ σώζειμ αυτόμ εκ θαμάτου μετά κραυγής
ισχυράς και δακρύωμ ωροσεμένκας, και εισα
κουσθείς από της ευλαβείας. καίωερ ωμ υιός
έμαθεμ αφ ωμ έωαθε τημ υωακοήμ, και τε=
λειωθείς εγένετο τοις υπακούουσιμ αυτώ

bi qb9 ꝓnib9 ãnũciatũ ẽ: nõ itroierũt
pp icredulitatẽ: iterũ termiat die qudã
hodie id dauid dicẽdo post tãtuz tẽpuz:
sicut supra dictũ ẽ. Hodie si voce ei9
audieritis: nolite obdurare corda ꝯ
vestra. Haz si eis ieſus requiẽ ꝑſtitiſſet
numq̃ de alia loqueret post hac die.
Itaqz relinquitur ſabbatiſmus populo
dei. Qui enim ingreſſus eſt in requiem
eius: etiam ipſe requeuit ab ꝯ
operibus ſuis: ſicut t a ſuis ꝯ
deus. Feſtinem9 ergo ingredi in illam
requiẽ: vt ne in idipſum quis incidat
icredulitatis exẽplũ. Viuus eſt enim ꝯ
ſermo dei t efficax t penetrabilior ꝯ
oi gladio ancipiti: t pertingens ꝯ
vſqz ad diuiſionẽ aie ac ſpũs: cõpagum
quoqz ac medullarum: t diſcretor ꝯ
cogitationũ t itẽtionũ cordis. Et nõ ẽ
vlla creatura inuiſibilis i ꝓſpectu ei9: oia
nuda t aperta ſunt oculis ꝯ
eius: ad quẽ nobis ſermo. Hñtes ergo
pontificẽ magnum qui penetrauit celos
ieſum filiũ dei: teneamus ſpei noſtre ꝯ
ꝓfeſſionẽ. Nõ ci habem9 põtificẽ q nõ
poſſit cõpati infirmitatibus noſtris: ꝯ
tẽptatũ ãt p ſimilitudine ꝯ
abſq3 peccato. Adeamus ergo ꝯ
cum fiducia ad throniũ gratie eius: vt
miaz ꝓſeq̃mur: t gram inuenamus in
auxilio oportuno. Cap.5.

Omis mãqz põtifex ex hoib9 aſſũ=
pt9 p hoibus ſtituit in his q̃ ſunt
ad deuz: vt offerat dona t ꝯ
ſacrificia p pctis. Qui cõdolere poſſit
his qui ignorant t errant: quoniaz ꝯ
t ipe circũdat9 ẽ infirmitate: t ꝓpterea
dz quẽadmodũ pro populo: ita etiaz t
pro ſemetipſo offerre pro peccatis. ꝯ
Nec quiſq3 ſumit ſibi honorem: ſed ꝯ
qui vocatur a deo tanq3 aaron. ꝯ
Sic t xps nõ ſemetipſum clarificauit
vt pontifex fieret: ſed qui locutus eſt ꝯ
ad eum filius me9 es tu: ego hodie
genui te. Quẽadmodũ t i alio loco dí
cit. Tu es ſacerdos i eternũ ꝫ ordinez
melchiſedech. Qui in dieb9 carnis ſue
preces ſupplicationeſqz ad euz q poſſit
illũ ſaluũ facere a morte cuz clamore
valido t lachrymis offerẽs: exauditus ẽ
ꝑ ſua reuerẽtia. Et quidẽ cũ eſſet filius
dei: didicit ex his q paſſus ẽ obediẽtiã:
t conſũmat9 fact9 ẽ oib9 obtẽperãtib9 ſi

Eccl.15.d. pa.33. Iura.8.a. Leo.8.b. 1.Cor.12.b 2.Co.3.c. Epheſ.2.b.

Ps.2. Ps.109.

"πάσιμ°αίτιος°σωτηρίας°αιωνίου'προσαγορευ
θεὶς° ὑπό/Του'θεοῦ"αρχιερεὺς,ˣκατά/Την'Τάξιν
ʸμελχισεδέκ.ᵃπερὶ ᵇου°πολὺς°ημίν/ο°λόγος
'καὶᵍἀυσερμήνευτος ʰλέγειν,'ἐπεὶᵏμωθροὶ'γε-
γόνατε/Ταῖς ᵐ ακοαῖς."καὶ °γαρ°οφείλοντες°εί-
ναι'διδάσκαλοι°διά/Του'χρόνον,"πάλιν'χρεί
αν'ἔχετε/Του'διδάσκειν ᵖ υμᾶς ᵇ Τίνα/Τα°στοι-
χεῖα/Της°αρχῆς/Των' λογίων / Του'θεοῦ,ᵍ καὶ
ʰγεγόνατε'χρείαν ᵏ ἔχοντες'γάλακτος ᵐ καὶ " ου
°στερεᾶς°Τροφῆς.°πᾶς'γαρ/ο°μετέχων'γάλα
κτος"ἄπειρος'λόγου'δικαιοσύνης,'νήπιος°γαρ
ʰἐστί.'Τελείων°δε°ἐστίν/η'στερεὰ°Τροφή, / Των
ʰδιά/Την'ἕξιν/Τὰ ᵏ αἰσθητήρια ' γεγυμνασμένα
ᵐ ἐχόντων"πρὸς°διάκρισιν°καλοῦ°τε'καὶ ° κα-
κοῦ. Cap.6.

Διὸ ᵇ ἀφέντες/Τον/Της'ἀρχῆς/Του ° Χρισ-
τοῦ'λόγον,'ἐπί/Την°Τελειότητα ʰ φερώμε
θα,'μὴ ᵏ πάλιν'θεμέλιον ᵐ καταβαλλόμενοι " με
τανοίας°ἀπὸ°νεκρῶν°ἔργων'καὶ°πίστεως 'επί
"θεόν,ˣβαπτισμῶν'διδαχῆς,'ʸἐπιθέσεως°Τε°χει
ρῶν,'ᶻἀναστάσεως°Τε'νεκρῶν'καὶ°κρίματος°αι
ωνίου.'καὶᵏΤοῦτο'ποιήσομεν,ᵐἐάνπερ"ἐπιτρέ
πῃ/ο°θεός.°αλύνατον°γαρ/Τοὺς'ἅπαξ°φωτισ-
θέντας'γευσαμένους"Τε/Της'δωρεᾶς/Της'επου
ρανίου,'καὶ°μετόχους°γενηθέντας'πνεύμα-
τος°αγίου,'καὶ'καλὸν°γευσαμένους°θεοῦ'ῥή
μα,ᵏ δυνάμεις'Τε ᵐ μέλλοντος"αἰῶνος,°καὶᵖπα
ραπεσόντας,°πάλιν'ἀνακαινίζειν°εἰς'μετάνοιαν,
"ἀνασταυροῦντας'ἑαυτοῖς/Τον'υἱόν/Του 'θε-
οῦ'καὶ ᵇ παραδειγματίζοντας.'γῆ°γαρ/η ' πί-
νουσα/Τον'ἐπ°αὐτῆς°πολλάκις'ἐρχόμενον°νε
τόν,'καὶᵐΤίκτουσα "βοτάνην ° εὔθετον°ἐκείνοις
°δι'οὓς°καὶ'γεωργεῖται, "μεταλαμβάνει'εὐλο
γίας'από/Του'θεοῦ, °ἐκφέρουσα ᵇ δε'ἀκάνθας
°καὶ'Τριβόλους'ἀδόκιμος°καὶᵇκατάρας'ἐγγύς
ᵏ ης/Το'Τέλος ᵐ εἰς"καῦσιν.°πεπείσμεθα°δὲ °πε
ρὶ'υμῶν ἀγαπητοί/Τα'κρείσσονα"καὶ ˣἐχόμε-
να'σωτηρίας,'εἰ°καὶᵇοὕτω'λαλοῦμεν.°ου'γαρ
'ἄδικος/ο°θεὸς ᵇ επιλαθέσθαι / Του ' ἔργου ᵏ υ-
μῶν,'καὶ/Του ᵐ κόπου/Της"ἀγάπης°ης °ενεδεί-
ξασθε°εἰς / Το ' ὄνομα °αυτοῦ,'διακονήσαντες
/Τοις"ἁγίοις'καὶ'διακονοῦντες. 'επιθυμοῦμεν
°δὲ ᵇ ἕκαστον'υμῶν / Την °αὐτὴν ' ενδείκνυσθαι
'σπουδὴν°πρὸς/Την'ᵇπληροφορίαν / Της 'ελπί
δος°ἄχρι'Τέλους,ᵐ ἵνα"μὴ°νωθροὶ'γένησθε,°μι
μηταὶ'δε/Των°διά'πίστεως"καὶ ˣμακροθυμί-
ας' κληρονομούντων / Τας 'επαγγελίας. / Τω
°γαρᵇαβραὰμ 'επαγγειλάμενος / ο °θεός,'επεί
'κατ°οὐδενὸς°εἶχε'μείζονος ᵏ ὀμόσαι,'ὤμοσε
ᵐ καθ" ἑαυτοῦ°λέγων. °ημήν°ευλογῶν'εὐλο-
γήσω" σε,'καὶ"πληθύνων'πληθυνῶ'σε,'καὶ°ού
τω ᵇ μακροθυμήσας'επέτυχε/Της°επαγγελί-
ας.'ἄνθρωποι 'μὲν°γαρᵇκατά/Του'μείζονος ᵏ ὀ-

bi: °causa°salutis°eterne:'appellatus ꝏ
°a'deo"pontifex'iuxta'ordinem ꝏ Γ'ſmo
ʸmelchiſedech.ᵃDe ᵇ quo °nobis ' grandis
'τ°ſinterp̃tabilis ʰ ad ᵇ dicẽdũ':qm̃ ᵏ ibealles
'ſcti'eſtis ᵐ ad ᵐ audiẽdũ."Eteni°cũ°ꝺberet
'magiſtri°cẽ°pp'tẽpus:"rurſũ ˣ idige ꝏ
tis vt ᵃ vos ʸ doceamus ᵇ q̃ ſunt'elementa ꝏ
°exordij'ſermonum'dei:ᵍτ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ
ᵇfacti ᵇeſtis ᵏ quibus'lacte'opus ᵏ ſit:"non ꝏ
°ſolido°cibo.°Omnis'ei°qui'lactis ° eſt ° pti-
ceps:"exps ẽ ˣ ſermonis ' iuſtitie : ʸ paruul9
°enꝫ ᵇ eſt.'Perfectorũ°aũt'eſt'ſolid9°cib9:
ᵐ eorũ ᵐ q̃ ᵇ pro ipſa'conſuetudine 'exercitatos
ᵐ habent ᵏ ſenſus"ad ' diſcretionem ᵖ boni 'ac
°mali. Cap.6.

Quapp ᵇ itermittẽtes'inchoatiõis°xpi
'ſermonẽ:'ad°pfectionem ᵇ feramur:
'nõ ᵏ rurſuꝫ ᵐ iacientes 'fũdamentũ "pemtẽtie
°ab°operibus°mortuis ' τ°fidei'ad ꝏ ꝏ
"deũ:ˣbaptiſmatũ'doctrie:ʸipõnꝫ'quoqꝫ
ᵇmanuũ:ᵖac'reſurrectiõis'mortuoꝝ:'et°iu
diciꝫ ᵇ eterni.'Et ᵏ hoc 'faciemus ᵐ ſi q̃dẽ " p
miſerit°de9.ᵖImpoſſibile°ei ẽ°eos ° q̃ 'ſe-
mel°ſunt°illuminati:'guſtauerũt"ẽt ˣ donuꝫ
'celeſte:'τ°participes ᵇ facti ᵇ ſunt'ſpiritus
°ſcti:'guſtauerũt'nihilomin9'bonũ ᵇ dei'ꝟ
bũ ᵏ ꝟtuteſqꝫ"ſeculi ᵐ vẽturi:°τᵖ plapſi ᵖ ſũt:
°rurſus'renouari°ad'penitentiam: ꝏ ꝏ
"rurſũ"crucifigẽtes'ſibimetipſis'filiuꝫ'dei
°τ ᵇ oſtentui ᵇ habentes.'Terra°enim ꝏ
ᵇſepe'venientem ' ſup °ſe'bibens ᵏ imbrem
'τ ᵐ germinans"herbã°oportunam ᵖ illis ꝏ
°a'quibus'colitur:"accipit ˣ benedictionẽ
'a'deo:ᵃpferens ᵇ ãt'ſpinas ꝏ ꝏ ꝏ
°ac'tribulos'reprobа eſt ᵍ τ ᵇ maledicto'pxi
ma: ᵏ cui9'cſũmatio ᵐ i" ꝓbuſtionẽ.°Cõfidi
m9 ᵖ ãt ᵇ de'vobis°dilectiſſimi'meliora"τ'vi
ciniora'ſaluti:'tã etſi ᵇ ita'loq̃mur.°Nõ'.n.
'iniuſt9ᵈde9 ᵇ vt ᵇ obliuiſcat'operis ˣ vr̃i ꝏ ꝏ
'τ"dilectionis° quam ᵇ oſtendiſtis ꝏ ꝏ
°in'nomine ° ipſius:'qui'miniſtraſtis ꝏ
"ſanctis ˣ τ'miniſtratis.'Cupimus ꝏ ꝏ
ᵃaũt ᵇ vnũquẽqꝫ 'veſtrum ᵇ eandeꝫ ' oſtẽtare
'ſollicitudinem ᵍ ad ᵇ erpletionem 'ſpei ꝏ
ᵏ vſqꝫ i'finẽ:ᵐ vt" nõ°ſegnes ᵖ efficiamini:'ve
rũ ᵍ imitatores'eorum'qui'fide"τ ˣ patiẽtia
'hereditabunt'promiſſiones. ꝏ ꝏ ꝏ
ᵇAbrae"nãqꝫ'promittens ᵇ deus:'quoniaꝫ
ᵏneminẽ ᵇ habuit p quẽ ᵏ iuraret'maiorẽ:'iu
rauit ᵐ p" ſemetipſũ°dicẽs.ᵖNiſi ᵍ bñdicẽs'bñ
dicã" te:'τ" multiplicãs 'multiplicabo'te:'τ
ᵃ ſic ᵇ lõganimiter ᵇ ferens ᶜ adept9'eſt °repro
miſſionẽ.'Homines'.n. ᵇ p ' maiorẽ ſui ᵏ iurant

Infra.10.d

Gene.22.c

μμύονσι, [1]και [m]ωάσης [n]αυτοίς [o]αμτιλογίας [p]ωέρας [q]εις [r]βεβαίωσιμ/ο [n]όρκος. [r]εμ [n]ω [s]ωερισσότερομ [r]βουλόμερος/ο [r]θεός [n]επιδείξαι/τοις [b]κληρονόμοις/της [c]επαγγελίας/το [p]αμετάθετομ/της [c]βουλής [r]αυτού, [g]εμεσίτευσεμ [b]όρκω, [r]ίμα [k]διά [l]δύο [m]ωραγμάτωμ [n]αμεταθέτωμ [o]εμ [p]οις [q]αδύματομ [r]ψεύσασθαι [s]θεόμ [r]ισχυράμ [n]ωαράκλησιμ [r]έχωμεμ/οι [r]καταφύγόμτες [s]κρατήσαι/της [n]ωροκειμερης [b]ελπίδος, [c]ημ [p]ως [c]άγκυραμ [r]έχομεμ/της [g]ψυχής [b]ασφαλή [r]τε [k]και [l]βεβαίαμ, [m]και [n]εισερχομέμημ [o]εις/το [p]εσώτερομ/του [q]καταπετάσματος, [r]όωου [n]ωρόδρομος [r]υπέρ [n]ημώμ [r]εισήλθεμ [r]ιησούς [s]κατά/τημ [n]τάξιμ [b]μελχισεδέκ [c]αρχιερεύς [p]γεμόμερος [c]εις/τομ [r]αιώμα. Cap. 7.

ΟΥτος [b]γαρ/ο [c]μελχισεδέκ [p]βασιλεύς [c]σαλήμ [r]ιερευς/του [g]θεού [b]υψίστου, [r]ω [k]συμαμτήσας [l]αβραάμ [m]υποστρεφομτι [n]από/της [o]κοπής/τωμ [p]βασιλέωμ, [q]και [r]ευλογήσας [n]αυτόμ, [r]ω [n]και [l]δεκάτημ [r]από [s]ωάμτωμ [n]εμερισεμ [b]αβραάμ. [c]ωρώτομ [p]μεμ [r]ερμημευόμερος [r]βασιλεύς [g]δικαιοσύμης, [b]επειτα [l]δε [k]και [l]βασιλεύς [m]σαλήμ, [n]ο [o]εστί [p]βασιλεύς [q]ειρήμης, [r]απάτωρ, [s]αμήτωρ, [r]αγενεαλόγητος, [n]μήτε [r]αρχήμ [r]ημερώμ [s]μήτε [t]ζωής [b]τέλος [c]έχωμ, [p]αφωμοιωμερος [c]δε/τω [r]υιώ/του [g]θεού [b]μένει [r]ιερεύς [k]εις/το [l]διηνεκές, [m]εμ [n]ω [o]ότι [p]και/του [q]αβραάμ [r]ωροετιμήθη. [s]θεωρείτε [r]δε πηλίκος [r]ούτος, [r]ω [n]και [a]δεκάτημ [b]αβραάμ [c]έδωκεμ [n]εκ/των [c]ακροθιμίωμ/ο [r]ωατριάρχης. [g]και/οι [b]μεμ [r]εκ/των [k]υιώμ [l]λευί/τημ [m]ιερατείαμ [n]λαμβάμοντες, [o]εμτολήμ [p]έχουσιμ [q]αποδεκατούμ/τομ [r]λαομ [s]κατά/τομ [r]μόμομ, [n]τουτέστι/τους [r]αδελφούς [r]αυτώμ, [r]καίπερ [s]εξεληλυθότες [b]εκ/της [c]οσφύος [p]αβραάμ./ο [c]δε [r]μη [g]γενεαλογούμερος [b]εξ [r]αυτώμ [k]δεδεκάτωκε/τομ [l]αβραάμ, [m]και/τομ [n]έχοντα/τας [o]επαγγελίας [p]ευλόγηκε. [q]χωρίς [r]δε [s]ωάσης [r]αμτιλογίας/το [n]έλαττομ [r]υπό/του [r]κρείττονος [r]ευλογείται. [s]και [b]ώδε [c]μεν [p]δεκάτας [c]αποθημήσκομτες [r]άμθρωποι [g]λαμβάμουσιμ, [b]εκεί [r]δε [k]μαρτυρούμενος [l]ότι [m]ζη. [n]και [o]ως [p]έως [q]ειπείμ [r]διά [s]αβραάμ [r]και [n]λευί/ο [r]δεκάτας [r]λαμβάμων, [r]δεδεκάτωται. [s]έτι [b]γαρ [c]εμ/τη [p]οσφύι/του [c]ωατρός [r]ημ [s]ότε [b]συμήμτησεμ [r]αυτώ/ο [k]μελχισεδέκ. [l]ει [m]μεμ [n]ουμ [o]τελείωσις [p]διά/της [q]λευιτικής [r]ιερωσύμης [n]ημ/ο [r]λαός [n]γαρ [s]επ [r]αυτή [r]μεμομοθέτητο, [s]τις [b]έτι [c]χρεία [p]κατά/τημ [c]τάξιμ [r]μελχισεδέκ [g]έτερομ [b]αμίστασθαι [r]ιερέα [k]και [l]ου [m]κατά/τημ [n]τάξιμ [o]ααρών [p]λέγεσθαι. [q]μετατιθεμένης [r]γαρ/της [s]ιερωσύμης, [r]εξ [n]αμάγκης [r]και [r]μόμου [r]μετάθεσις [s]γίμεται. [b]εφ [c]ομ [p]γαρ [c]λέγεται [r]ταύτα, [s]φυλής [b]ετέρας [r]μετέσχηκεμ, [k]αφ [l]ης [m]ουδείς [n]ωροσέσχηκε/τω [o]θυσιαστηρίω. [p]ωρόδηλομ [q]γαρ [r]ότι [s]εξ [r]ιούδα [n]αματέταλκεμ/ο [r]κύριος [r]ημώμ, [r]εις [s]ημ [b]φυλήμ [c]ουδέμ [p]ωερί [c]ιε-

[1]t [m]omnis [o]controuersie [o]eorum [p]finis [q]ad [r]confirmationē [r]e [n]iuramētū. [r]In [n]quo [x]abūdātiꝰ [r]volés [r]deus [n]oſtendere [c]pollicitatiōis [b]heredibus [o]immobilitatem [c]cōſilij [r]ſui: [s]iterpoſuit [b]iuſſurandū: [r]vt [k]p [l]duas [m]res [n]imobiles [p]quibus [q]impoſſibile eſt [r]mentiri [o]deū [r]fortiſſimum [n]ſolatium [x]habeamus: [r]qui [r]confugimus [r]ad [r]tenēdā [s]ꝓpoſitā [b]ſpē: [c]quā [p]ſicut [c]anchorā [r]habemꝰ [s]animę [b]tutam [k]ac [l]firmam [m]ac [n]incedentē [o]vſqꝫ [p]ad [n]interiora [q]velaminis: [r]vbi [n]pcurſor [r]pro [n]nobis [r]introiit [r]ieſus [r]fm [r]ordinez [b]melchiſedech: [c]pontifex [p]factus [c]m [r]eternum. Cap. 7.

Hic [b]enim [c]melchiſedech [p]rex [c]ſalē [n]ſacerdos [g]dei [b]ſummi [r]qui [k]obuiauit [l]abrahe [m]regreſſo [n]a cede [o]regum; [q]t [r]benedixit [s]ei: [r]cui [n]t [r]decimas [r]omnium [r]diuiſit [b]abraam: [c]primū [p]quidē [c]q [r]interpretat [r]rex [n]iuſtitie: [b]deinde [r]autem [k]t [l]rex [m]ſalem: [n]quod [o]eſt [p]rex [q]pacis: [r]ſine [r]pre: [n]ſine [r]matre: [r]ſine [s]genealogia: [n]neqꝫ [r]initū [r]diez' neqꝫ [b]finē [n]vite [c]hñs: [p]aſſimulatus [s]autem [r]filio [s]dei [b]manet [s]ſacerdos [k]in [r]perpetuum. [p]Intuemini [r]at [n]quātus ſit [r]hic: [r]cui [r]t [r]decimas [s]dedit [r]de [r]precipuis [b]abraam [r]patriarcha. [s]Et [b]quidem [r]de [k]filijs [r]leui [m]ſacerdotium [n]accipientes: [o]mandatū [p]habent [q]decimas [q]ſumere a [r]populo [n]ſecundum [r]legē: [r]ideſt a [x]fratribus [r]ſuis: [r]q̄q̄ [r]ipſi [s]exierint [b]de [c]lumbis [p]abrae. [s]Cuius [r]aūt [s]q̄natio [r]nō [s]annumerat in eis: [k]decimas [l]ſūpſit [m]ab [n]abraā: [o]t [p]hūc [q]habebat [r]repromiſſiones [p]bñdixit. [q]Sine [n]vlla [r]ät [p]tradictiōe qd [n]mi [o]eſt [r]a [r]meliore [r]bñdicit. [s]Et [b]hic [r]q̄dez [r]decimas [r]morientes [r]homines [s]accipiūt: [b]ibi [r]aūt [k]conteſtat [l]qꝫ [m]viuit. [n]Et [o]vt ita [q]dictū ſit: [r]p [s]abraā [r]t [n]leui [r]q [r]decimas [r]accepit: [r]decimat [r]eſt. [s]Adhuc [p]ei [r]i [p]lumbis [r]patris [r]erat: [s]q̄n [b]obuiauit [c]melchiſedech. [p]Si [n]ergo [o]cōſūmatio [p]per [r]ſacerdotiū [q]leuiticū [n]erat: [r]populus [n]ei [r]ſub [r]ipo [r]legē [r]accepit: [s]quid [b]adhuc [c]neceſſariū fuit [p]fm [r]ordinē [r]melchiſedech [s]aliū [b]ſurgere [r]ſacerdotez [k]t [l]nō [m]fm [n]ordinez [o]aarō [p]dici? [q]Trāſlato [r].n. [s]ſacerdotio: [n]neceſſe eſt [r]vt [x]t [r]legis [r]trāſlatio [s]fiat. [b]In [r]quo [p]ei [r]hec [r]dicuntur: [s]de [b]alia [s]tribu [r]eſt: [k]de [l]qua [m]nullus [n]altario [o]preſto [n]fuit. [p]Manifeſtū eſt [q]enim [r]q [s]ex [r]iuda [n]ortus [o]ſit [x]dñs [r]nr: [r]in [s]q̄ [b]tribu [c]nichil [p]de [r]ſacerdotio

ρωσύμης ᶠμωϋσής ᵍελάλησε, ʰκαι ⁱ ϖερισσότε=
ρομ ᵏέτι ˡκατάδηλομ ᵐεστίμ, ⁿειᵒκατά / Τημᵖ ομοιό
τηταᵍμελχισεδέκʳαμίσταταιˢιερεύςᵗέτερος, ⁿος
ˣουʳκατάʸμόμομᵃεμτολήςᵇσαρκικήςᶜγέγομεμ,
ᵈαλλάᵉκατάᶠΔύμαμιμᵍζωήςʰακαταλύτου.
ⁱμαρτυρείᵏγαρ ˡότι ᵐσυⁿιερεύςᵒεις / Τομᵖαιώ=
μαᵍκατά / Τημʳ Τάξιμˢμελχισεδέκ. ᵗαθέτησις ᵘμεμ
ˣγαρʳγίμεταιʸϖροαγούσης ᶻεμτολήςᵇΔιά / Το
ᶜαυτήςᵈασθεμέςᵉκαιᶠαμωφελές. ᵍουΔέμ ʰγαρⁱε=
τελείωσεμ / οᵏμόμος. ˡεπεισαγωγή ᵐΔεⁿ κρείττο
μοςᵒελπίΔοςᵖΔιᵍήςʳεγγίζομεμ / Τῳˢθεῷ, ᵗκαιᵘκα
θόσομˣουʸ Χωρὶς ᶻορκωμοσίας. ᵃοι ᵇμεμᶜγαρ
ᵈΧωρὶςᵉορκωμοσίαςᶠεισίμᵍιερεὶςʰγεγομότες. ⁱο
ᵏΔεˡμετάᵐορκωμοσίαςⁿΔιά / Τουᵒλέγομτος
ᵖϖροςᵍαυτόμ. ʳώμοσεˢκύριοςᵗκαιᵘουˣμεταμε=
λήθήσεταιʸσυᶻιερεύςᵃεις / Τομᵇαιώμαᶜκατά / Τημ
ᵈΤάξιμᵉ μελχισεδέκ. ᶠκατάᵍΤοσούτομʰκρείττο
μοςⁱΔιαθήκηςᵏγέγομεμˡέγγυοςᵐιησούς. ⁿκαιᵒοι
ᵖμεμᵍϖλείομεςʳεισίᵗγεγομότες ᵘιερείς, ˣΔιά / Το
ʸθαμάτῳᶻκωλύεσθαιᵃϖαραμέμειμ, ᵍοᵇΔεᶜΔιά / Το
ᵈμέμειμᵉαυτόμᶠεις / Τομᵍαιώμα, ʰαπαράβατομⁱέ=
χει / Τημᵏιερωσύμημ. ˡόθεμᵐκαιⁿσώζειμᵒεις / Το
ᵖπαμτελὲςᵍΔύμαται / ΤουςʳπροσερχομένουςᵍΔι
ᵗαυτοῦ / Τῳᵘθεῷ, ˣϖάμτοτεʸζωμ ᶻεις / Τοᵃυπερεμτυ
γχάμειμᵇαυτῶμ. ᶜΤοιούτοςᵈγὰρᵉ ημῖμᶠέπρεπεμ
ᵍαρχιερεύς, ʰόσιος, ⁱάκακος, ᵏαμίαμτος, ˡκεχω
ρισμένοςᵐαπό / Τῳμⁿαμαρτωλῶμ, ᵒκαι ᵖυψηλό
τερος / Τῳμᵍουραμῶμʳγενόμενος. ˢοςᵗουκᵘέχει
ˣκαθʸημέραμᶻαμάγκημ, ᵃ ὥσϖερ / οι ᵇαρχιερεῖς,
ᶜϖρότερομᵈυϖὲρ / ΤῳμᵉιΔίωμᶠαμαρτιῶμᵍ θυσί=
αςʰαμαφέρειμ, ⁱἔϖειτα / Τῳμ / Τουᵏ λαοῦ, ˡΤούτο
ᵐγαρⁿεποίησεμᵒεφάπαξᵖεαυτόμᵍαμεμέγκας. / ο
ʳμόμοςˢγαρᵗαμθρώπουςᵘκαθίστησιμˣαρχιερεῖς
ʸέχομταςᶻασθένειαμ, / οᵃλόγοςᵇΔε / Τῆςᶜορκωμο
σίας / Τῆςᵈμετά / Τομᵉμόμομᶠνιόμᵍεισ / Τομʰαιώμα
ⁱΤετελειωμένομ. Cap. 8.

ΚεφάλαιομᵇΔεᶜεπί / Τοισᵈλεγομένοις, ᵉΤοιού
τομᶠέχομεμᵍαρχιερέα, ʰοσⁱεκάθισεμᵏεμ ˡΔε=
ξιά / Τουᵐθρόμου / Τῆςⁿμεγαλωσύμηςᵒεμ / Τοισ
ᵖουραμοῖς / ΤῳᵍαγίωμʳΛειτουργός, ˢκαι / Τῆς
ᵗσκημῆς / Τῆςᵘαληθιμῆς, ˣημʸέπηξεμ / οᶻκύριοςᵃκαι
ᵇουκᶜάμθρωπος. ᵈϖᾶσᵉγαρᶠαρχιερεύς ᵍεισ / Το
ʰπροσφέρειμⁱΔῶραᵏΤεˡκαιᵐθυσίαςⁿκαθίσταται.
ᵒόθεμᵖαμαγκαῖομᵍέχειμʳΤιˢκαι ᵗΤούτομᵘ ο ˣπρο
σεμέγκη. ʸειᶻμεμᵃγαρᵇημᶜεπίᵈγης, ᵉουΔᶠαμᵍημʰιε
ρεύς, ⁱόμτωμ / Τῳμᵏιερέωμ / Τῳμˡϖροσφερόμτωμ
ᵐκατά / Τομⁿμόμομ / ΤᵒΔώρα, ᵖοἵτιμεςᵍυϖοδείγ
ματιʳκαιˢσκιάᵗλατρεύουσι / Τῳμᵘεϖουραμίῳ.
ˣκᾶθῶςʸκεχρημάτισταιᶻμωϋσῆςᵃμέλλῳμᵇεϖι
τελείμ / Τημᶜσκημήμᵈόραᵉγαρᶠφησίᵍποιήσειςʰπάμ
τα ⁱκατά / ΤομᵏΤύϖομ / ΤομˡΔειχθέμτα ᵐσοιⁿεμ / Τῳ
ᵒόρει. ᵖμυμίᵍΔεʳΔιαφορωτέρας ˢΤετύχηκεᵗλει=
τουργίας, ᵘόσῳˣκρείττομοςʸεστίᶻΔιαθήκηςᵃμεσί

ᶠmoyſesᵍlocutusᵍeſt. ʰEt ⁱamplius ꝯꝯ
ᵏadhucˡmanifeſtū ᵐeſt: ⁿſiᵒ ꝑmᵖſimilitudinē
ᵍmelchiſedechʳexurgatˢaluzᵗſacerdos: ᵘq
ˣnōʸꝑmᶻlegēᵃmandatiᵇcarnalisᶜfactꝰᵈeſt:
ᵉſedᶠꝑmᵍvirtutemʰvite ⁱinſolubilis. ꝯꝯ
ˡCōteſtatᵏeiˡqm ᵐtuⁿesᵒſacerdosᵖ eter=
nūᵍꝑzʳordinēˢmelchiſedech. ᵗReprobatio
ᵘfitˣprecedentisʸmandatiᶻ: ᵃpptер ⌊ᵇquidē
ᶜifirmitatēᵈeiꝰᵉ ᶠiutilitatē. ᵍNihilʰeſtˡadᵏ
fectūˡadduxitᵏlex. ˡIntroductioᵐ vero ⁿme
lioris ᵒſpeiᵖ pᵍquāʳprimamꝰ adˢdeū. ᵗEt
ᵘquātū eſt: ᵛnōʷſineˣiureiurādo: ʸAlijᶻq̄dᵃ
ᵇſineᶜiureiurādoᵈſacerdotesᵉfctiᶠſūt. ᵍHic
ʰaūtⁱcū ᵐiureiurandoⁿperᵒeumᵖquiᵍdixit
ʳadˢillū. ᵗIuraut ᵘdñsᵛᶻⁿōʸpeniteb ᵗeū: ꝑs.109.
ᵘtu es ˣſacerdosʸinᶻeternum ꝯꝯꝯ
ᵃIn ᵇtantum ᶜmeliorisᵈteſtamentiꝯꝯꝯ D
ᵉſponſorᶠfactusᵍeſtʰieſus. ⁱEtᵏalijꝯꝯ
ˡq̄dᵐplures ⁿfactiᵒſūtᵖſacerdotes: ᵠidcirco
ʳmorteˢphiberētur ᵗmanere: ᵘhicᵛātʷeo
ˣmaneatʸinᶻeternuz: ᵃſempiternū ᵇhabz
ᶜſacerdotiū. ᵈUndeᵉetᶠſaluareᵍin ꝯꝯ
ʰperpetuumⁱpoteſtᵏaccedentesˡperꝯꝯ
ᵐſemetipſuz adⁿdeū: ᵒſpᵖviuēsᵍadʳ ītерpel
lādūˢpᵗnobis. ᵘTalisᵛciʷdeccbat vtˣnobꝫ
eētʸpōtifex: ᶻſctūs: ᵃinocēs: ᵇipollutꝰ: ᶜſegre
gatusᵈa ᵉpeccatoribus: ᶠᵍexcelſiorꝯꝯ
ʰcelisⁱfactus. ᵏQuiˡnōᵐhabetꝯꝯꝯ
ⁿneceſſitatēᵒquotidie ᵖquēadmodūᵍſacer=
dotes: ʳprius ˢpᵗſuisᵘdelictisᵛhoſtiasꝯꝯ
ʷofferre: ˣdeindeʸproᶻpopuli. ᵃHoc ꝯꝯ
ᵇenimᶜfecitᵈſemelᵉſeᶠofferendo.ꝯꝯꝯ
ᵍLexʰeimⁱconſtituitᵏhominesˡſacerdotes
ᵐinfirmitatēⁿhūtes: ᵒſermoᵖaūtᵍiuſiurādi q̄
ʳpoſtˢlegem eſtᵗfilium ᵘinᵛeternum ꝯꝯ
ʷperfectum. Cap. 8.

Capitulūᵇātᶜſupᵈeaᵉq̄ᶠdicimᵍ. ʰTalē A
habemꝰⁱpōtificē: ᵏq̄ˡſeditᵐinⁿdex- ſup. 4.b.
teraᵒſedisᵖmagnitudinisᵠin ꝯꝯꝯ
ʳcelis: ˢſanctorumᵗminiſter: ᵘᵛ ꝯꝯꝯ
ʷtabernaculiˣveri: ʸqđᶻfixitᵃdeusᵇᵛ ꝯꝯ
ᶜnōᵈhomo. ᵉOmnisᶠenimᵍpontiferʰad ꝯ
ⁱofferēdūᵏmuneraˡᵛᵐhoſtiasⁿconſtituitur.
ᵒUñᵖneceſſe ēᵠᵛhūᶜhabereʳaliq̄dˢqđᵗofˣ
ferat. ʸSiᶻergoᵃcētᵇſupᶜterrā: ᵈnecᵉcētᶠſa
cerdos: ᵍcumʰeſſentⁱquiᵏofferrent ꝯꝯ
ˡꝑmᵐlegēⁿmuneraᵒquiᵖexemplari ꝯꝯ
ᵠᵛvmbreʳdeſeruiuntˢcelestium: ꝯꝯꝯ
ᵗſicutᵘreſponſūᵛeſtʷmoyſiˣcuzʸſummaret B
ᶻtabernaculū. ᵃUlideᵇinquitᶜoſaᵈfacito ꝯ Exo.25.d.
ᵉꝑmᶠexēplarᵍquodʰtibiⁱoſtenſumᵏ eſtˡᵐin Act.7.c.
ⁿmonte. ᵒHūcᵖātᵍmeliꝰʳſortitꝰˢ ētᵗminiſteri
uz: ᵘquātoᵛᵗmelioris ʷteſtamēti ˣmediator

της, ᵇήτις ᶜεπί ᵈκρείττοσιμ ᶠεπαγγελίαις ᶠμεμοιμο
θετηται. ᵍει ᵇγαρ / η ᵗ πρώτη ᵏ εκείμη ᵗ ημ ᵐ αμεμ=
πτος, ⁿουκ ᵒαμ ᵖλευτέρας ᵍεζητείτο ʳτόπος. ˢμεμ
φόμεμος ᶜγαρ ⁿαυτοίς ˣλέγει . ʸιλού ᶻημέραι ᵃ ερ
χομται ᵇλεγει ᶜκύριος, ᵈκαι ᶜσυμτελέσω ᶠεωί / τομ
ᵍοίκομ ʰισραήλ ᶜκαι ᵏεωί / τομ ᵗοίκομ ᵐ ιούλα ⁿ λια
θήκημ ᵒκαιμήμ, ᵖ ου ᵠκατά / τημ ʳ λιαθήκημ ˢ ημ ᵗ εποι
ησα / τοις ⁿ ωατράσιμ ʳαυτώμ ᶜεμ ᶻημερα ᵃ επιλαβο
μέμου ᵇ μου / της ᶜ χειρός ᵈ αυτωμ ᶜεξαγαγείμ ᶜαυ
τούς ᵍεκ ʰγης ᵗαιγύπτου, ᵏ ότι ᵗ αυτοί ᵐ ούκ ⁿ εμέ=
μειμαμ ᵒεμ / τη ᵖ λιαθήκη ᵠ μου ʳ καγώ ˢ ημέλησα ᶜαυ
τώμ ⁿ λέγει ᵗ κύριος. ʳ ότι ˢ αύτη / η ᵃ λιαθήκη ᵇ ημ ᶜ λια
θήσομαι / τω ᵈ οίκω ᶜ ισραήλ ᶜ μετά / τας ᵍ ημέρας ʰ ε=
κείμας ᶜ λεγει ᵏ κύριος, ᵗ λιλούς ᵐ μόμους ⁿ μου ᵒ εις
την ᵖ λιάμοιαμ ᵠ αυτώμ, ʳ και ˢ επί ᵗ καρλίας ⁿ αυτώμ
επιγράψω ʳ αυτούς, ˢ και ᵃ έσομαι ᵇ αυτοίς ᶜ εις ᵈ θε
όμ, ᶜ και ʳ αυτοί ᵉ έσομται ᵇ μοι ᵗ εις ᵏ λαόμ. ᵗ και ᵐ ουμή
ⁿ λιλάξωσιμ ᵒ εκαστος / τομ ᵖ ωολιτημ ᵠ αυτού
ᵗ και ᵃ έκαστος / τομ ᶜ αλελφόμ ⁿ αυτού ˣ λέγωμ ʳ γμώ
θι / τομ ᶜ κύριομ, ᵃ ότι ᵇ ωάμτες ᶜ ειλήσουσι ᵈ με ᶜ από
ʳ μικρού ᵍ αυτώμ ʰ έως ᶜ μεγάλου ᵏ αυτώμ, ᵗ ότι ᵐ ί
λεως ⁿ έσομαι / ταις ᵒ αλικίαις ᵖ αυτώμ, ᵠ και / τωμ ʳ α
μαρτιώμ ˢ αυτώμ ᶜ και / τωμ ⁿ αμομιώμ ˣ αυτώμ
ʸ ουμή ᶻ μημησθώ ᵃ έτι. ᵇ εμ / τω ᶜ λέγειμ ᵈ καιμήμ, ᶜ πε=
παλαίωκε / την ʳ ωρώτημ. / το ˢ λε ᵇ παλαιούμε=
μομ ᶜ και ᵏ γηράσκομ, ᵗ εγγύς ᵐ αφαμισμού. Cap. 9.
ίχε ᵇ μεμ ᶜ ουμ ᵈ και / η ᵉ ωρώτη ᶜ σκημή ᵍ λικαιώ=
ματα ʰ λατρείας, / το ᶜ τε ᵏ άγιομ ᵗ κοσμικόμ.
ᵐ σκημή ⁿ γαρ ᵒ κατεσκευάσθη / η ᵖ ωρώτη, ᵠ εμ ʳ η / η
ˢ τε ᵗ λυχμία ⁿ και / η ˣ τράπεζα ʸ και / η ᶻ πρόθεσις / τωμ
ᵃ άρτωμ ᵇ ήτις ᶜ λεγεται ᵈ άγια, ᶜ μετά ᶜ λε / το ᵍ λεύ=
τερομ ʰ καταωέτασμα ᶜ σκημή / η ᵏ λεγομέμη ᵗ άγια
ᵐ αγίωμ, ⁿ χρυσούμ ᵒ έχουσα ᵖ θυμιατήριομ ᵠ και
/ την ʳ κιβωτομ / της ˢ λιαθήκης ᶜ περικεκαλυμμέμην
ⁿ πάμτοθεμ ˣ χρυσίω, ʸ εμ ᶻ η ᵃ στάμνος ᵇ χρυσή ᶜ έ=
χουσα / το ᵈ μάμμα ᶜ και / η ʳ ράβδος ᵍ ααρών / η ʰ βλα
στήσασα ᵗ και / αι ᵏ πλάκες / της ᶜ λιαθήκης. ᵐ υπεράμ=
μω ⁿ λε ᵒ αυτής, ᵖ χερουβίμ ᵠ δόξης ʳ κατασκιάζομ=
τα / το ˢ ιλαστήριομ, ᵗ περί ⁿ ωμ ʳ ουκ ᵗ εστί ᶜ μυμ ᵃ λέ=
γειμ ᵇ κατά ᶜ μέρος. ᵈ τούτωμ ᶜ λε ʳ ούτω ᵍ κατεσκευ
ασμένωμ, ʰ εις ᶜ μεμ / την ᵏ πρώτημ ᵗ σκημήμ ᵐ λιαπαμ
τός ᵒ εισίασιμ / οι ᵖ ιερείς / τας ᵠ λατρείας ʳ επιτελούμ
τες, ˢ εις ᶜ λε / την ⁿ λευτέραμ ˣ άπαξ / του ʳ εμιαυτού
ᵗ μόμος / ο ᵃ αρχιερεύς ᵇ ου ᶜ χωρίς ᵈ αίματος ᶜ ο ʳ προ
σφέρει ᶜ υπέρ ʰ εαυτού ᵗ και / τωμ / του ᵏ λαού ᵗ αγμοη
μάτωμ. ᵐ τούτο ⁿ ληλούμτος / του ᵒ πμεύματος
/ του ᵖ αγίου ᵠ μήπω ʳ πεφαμώσθαι / την / τωμ ˢ αγίωμ
ᵗ οδόμ ⁿ έτι / της ˣ πρώτης ʳ σκημής ᶜ εχούσης ˢ στάσιμ.
ᵇ ήτις ᶜ παραβολή ᵈ εις / τομ ᵉ καιρόμ ᶠ τούτομ ᵍ εμεσ
τηκότα, ʰ καθ ᵗ ομ ᵏ λώρα ˡ τε ᵐ και ⁿ θυσίαι ᵒ προσφέ=
ρομται ᵖ μη ᵠ λυμάμεμαι ʳ κατά ˢ συμείλησιμ ᵗ τελειώ
σαι / τομ ⁿ λατρεύομτα, ˣ μόμομ ʳ επί ᶻ βρώμασι ᵃ και
ᵇ πόμασι ᶜ και ᵈ λιαφόροις ᶜ βαπτισμοίς ʳ και ᵍ λικαι

ʳ est: ᵇ qđ ᶜ i ᵈ melioribus ᶜ repromissiõib ᵍ ʳ sãci
tũ ʳ est. ᵇ Haz ᵍ si ᵏ illud ᵖ prius ᵐ culpa ᵛ vacasset:
ⁿ nõ ᵒ vtiqz ᵖ secũdi ʳ loc ᵠ inq̃reret. ˢ Ait ᵖ ãs
ʳ enim ⁿ eos ᵛ dicit. ʳ Ecce ᵛ dies ᵃ venient ꝯꝯꝯ
ᵇ dicit ᶜ dominus: ᵈ ʸ cõsummabo ᶠ super ꝯ
ᵍ domũ ᵇ israel ᶠ et ᵏ super ᶠ domũ ᵐ iuda ⁿ testm̃
ᵒ nouũ: ᵖ nõ ᵠ ſm ʳ testamentuz ˢ quod ᶠ feci ꝯꝯ
ⁿ patribus ᵛ eorum ʳ in ᶠ die qua ᵍ apprehendi
ᶜ manũ ᵈ eorũ vt ᶜ educerem ʳ illos ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯ
ᵍ de ᵇ terra ᶠ egypti: ᵏ qm̃ ᶠ ipsi ᵐ non ⁿ ꝓmãsĕrũt
ᵒ in ᵖ testamento ᵠ meo: ʳ ʸ ego ˢ negleri ᵗ eos
ⁿ dicit ˣ dñs. ʳ Qz ᵛ hoc ĕ ᵃ testm̃ ᵇ qđ ᶜ disponaz
ᵈ domui ᵉ israel ᶠ post ᵍ dies ᵇ illos ꝯꝯꝯꝯ
ᵗ dicit ᵏ dominus: ᵗ dando ᵐ leges ⁿ meas ᵒ in
ᵖ mentem ᵠ eorum ʳ ʸ in ᶜ corda ⁿ eorum ꝯꝯ
ˣ superscribam ʳ eas: ᵗ ʸ ero ᵇ eis ᶜ in ᵈ deum:
ᶜ ʸ ipsi ᵍ erunt ʰ mihi ᵗ in ᵏ populum. ᵗ Et ᵐ non
ⁿ docebit ᵒ vnusquisqz ᵖ proximum ᵠ suum ꝯꝯ
ʳ ʸ vnusquisqz ᶜ fratrem ⁿ suuz ˣ dicẽs: ʳ cogno
sce ᵛ dñm: ᵃ qm̃ ᵇ omnes ᶜ scient ᵈ me ᵉ a ꝯꝯꝯ
ᶠ minore ᵇ vsqz ad ᵍ maiorem: ᵗ qz ᵐ propitius
ⁿ ero ᵒ iniquitatibus ᵖ eorum: ᵠ ʸ peccatorum
ˢ eorum ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ⁿ iam ʳ nõ ᵛ memorabor. ᶜ Dicẽdo ãt ᵒ nouum
ᶜ veterauit ʳ prius. ᵇ Quod ᵍ autẽ ʰ antiquatũ
ʸ ᵏ senescit: ᵗ prope ᵐ interitum est. Cap. 9.
Habuit ᵇ qdẽ ᵒ ʸ ᶜ prius ᵍ iustificationes
ʰ culture ᵗ ʸ ᵏ sanctum ᵗ seculare. ꝯꝯ
ᵐ Tabernaculũ ⁿ ei ᵒ factũ ᵒ ĕ ᵖ primũ: ᵠ in ʳ quo
erant ᶜ candelabra ᵘ ʸ ᵡ mensa ʸ ʸ ᶻ propositio
ᵃ panũ ᵇ que ᶜ dicitur ᵈ sancta: ᶜ post ʰ velamen
tũ ʳ aũt ᵍ secũdũ ᵗ tabernaculuz ᵏ qđ ᵏ dr̃ ᵗ sctã
ᵐ sanctoꝝ: ⁿ aureuz ᵒ habẽs ᵖ thuribulum ᵠ et
ʳ arcam ˢ testamenti ᵗ circumtectam ꝯꝯ ꝯꝯ
ⁿ ex ⁿ oi ⁿ parte ˣ auro: ʳ i ᵠ qua ᵃ vna ᵇ aurea ᶜ hñs
ᵈ manna ᶜ ʸ ᵡ virga ᵍ aaron ᵇ que ʰ fronduerat
ʸ ᵏ tabule ᵗ testamenti: ᵐ super ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯ
ᵒ que erant ᵖ cherubin ᵠ glie ʳ obumbrantia
ˢ ꝓpitiatoriũ: ᵗ de ⁿ qb ᵍ ˣ nõ ʳ est ᵗ mõ ᵃ dicẽdum
ᵇ per ᶜ singula. ᵈ His ᶜ vero ᵗ ita ᵍ compositis:
ʰ in ᵏ priori ᵗ quidem ᵗ tabernaculo ᵐ semper
ᵒ introibãt ᵖ sacerdotes ᵠ sacrificioꝝ ᵠ officia ʳ cõ
sũmantes: ᵉ in ⁿ scdo ᶜ autẽ ˣ semel in ʳ anno ꝯ
ᵍ sol ᵍ põtifex ᵇ nõ ᶜ sine ᵈ sanguine ᶜ quẽ ᶠ offer
ret ᵍ pro ᵇ sua ᵗ ʸ ᵏ populi ᵗ ignorantia: ꝯꝯ
ᵐ hoc ⁿ significante ᵒ spiritu ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ᵖ sancto: ᵠ nõdũ ʳ propalatam ʳ esse ˢ sanctoruz
ᵗ viã ⁿ adhuc ᵡ pore ʸ tabernaculo ᶻ hũte ᵃ statũ.
ᵇ Que ᶜ parabola est ᵗ temporis ᵍ instantis:
ʰ iuxta ᵗ quã ᵏ munera ᵐ ʸ ᵡ hostie ᵒ offeruntur:
ᵠ q̃ ᵖ nõ ᵠ possũt ʳ iuxta ˢ cõsciẽtiã ᵗ pfectũ ᵗ facere
ᵘ seruientẽ: ˣ solũmodo ʳ in ʸ cibis ᵃ ʸ in ᵇ potu
bus ᶜ ʸ in ᵈ varijs ᵉ baptismatib ᵍ ʸ ᵍ iustitijs

ώμασι[b] σαρκός [f] μέχρι[k] καιρού [l] διορθώσεως [m] επικείμενα. [n] Χριστός [o] δε [p] παραγενόμενος [q] αρχιερεύς / των [r] μελλόντων [s] αγαθών [t] διά / της [u] μείζονος [x] και [r] τελειοτέρας [y] σκηνής [z] ου [b] χειροποιήτου, [c] τουτέστιν [b] ου [c] ταύτης / της [f] κτίσεως, [g] ουδε [b] δι [k] αίματος [l] τράγων [m] και [n] μόσχων, [o] διά [p] δε / του [q] ιδίου [r] αίματος [s] εισήλθεν [f] εφάπαξ [u] εις / τα [x] άγια, [r] αιωνίαν [l] λύτρωσιν [s] ευράμενος: [b] ει [c] γαρ / το [b] αίμα [c] ταύρων [r] και [s] τράγων [b] και [l] σποδός [k] δαμάλεως [l] ραντίζουσα / τους [m] κεκοινωμένους [n] αγιάζει [o] προς / την / της [p] σαρκός [q] καθαρότητα, [r] πόσω [s] μάλλον / το [f] αίμα / του [u] χριστού, [x] ος [r] διά [y] πνεύματος [s] αιωνίου [b] εαυτόν [c] προσήνεγκεν [p] άμωμον / τω [c] θεώ [r] καθαριεί / την [s] συνείδησιν [b] ημών [l] από [k] νεκρών [l] έργων [m] εις / το [n] λατρεύειν [o] θεώ [p] ζώντι. [q] και [r] διατούτο [s] διαθήκης [t] καινής [u] μεσίτης [x] εστίν, [r] όπως [s] θανάτου [t] γενομένου [b] εις [c] απολύτρωσιν / των [p] επί / τη [c] πρώτη [r] διαθήκη [s] παραβάσεων / την [b] επαγγελίαν [l] λάβωσιν / οι [k] κεκλημένοι / της [l] αιωνίου [m] κληρονομίας. [n] όπου [o] γαρ [p] διαθήκη, [q] θάνατον [r] ανάγκη [s] φέρεσθαι / του [t] διατιθεμένου. [u] διαθήκη [x] γαρ [r] επί [l] νεκροίς [s] βεβαία. [b] επεί [c] μήποτε [d] ισχύει [e] ότε [f] ζη / ο [g] διαθέμενος. [b] όθεν [l] ουδέ / η [k] πρώτη [l] χωρίς [m] αίματος [n] εγκεκαίνισται. [o] λαληθείσης [p] γαρ [q] πάσης [r] εντολής [s] κατά [r] νόμον [u] υπό [x] μωυσέως [r] παντί [l] λαώ, [s] λαβών / το [b] αίμα / των [c] μόσχων [d] και [e] τράγων [r] μετά [s] ύδατος [b] και [l] ερίου [k] κοκκίνου [l] και [m] υσσώπου, [n] αυτό [o] τε / το [p] βιβλίον [q] και [r] πάντα / τον [s] λαόν [t] ερράντισε [u] λέγων. [x] τούτο / το [l] αίμα / της [s] διαθήκης, [t] ης [b] ενετείλατο [c] προς [d] υμάς / ο [e] θεός. [f] και / την [g] σκηνήν [b] δε [l] και [k] πάντα / τα [l] σκεύη / της [m] λειτουργίας / τω [n] αίματι [o] ομοίως [p] ερράντισε. [q] και [r] σχεδόν [s] εν [t] αίματι [u] πάντα [x] καθαρίζεται [r] κατά / τον [s] νόμον, [t] και [b] χωρίς [c] αίματεκχυσίας [d] ου [e] γίνεται [f] άφεσις. [g] ανάγκη [b] ουν / τα [l] μεν [k] υποδείγματα / των [l] εν / τοις [m] ουρανοίς [n] τούτοις [o] καθαρίζεσθαι, [p] αυτά [q] δε / τα [r] επουράνια [s] κρείττοσι [t] θυσίαις [u] παρά [x] ταύταις. [r] ου [s] γαρ [t] εις [b] χειροποίητα [c] άγια [d] εισήλθεν / ο [e] χριστός [f] αντίτυπα / των [g] αληθινών, [b] αλλ [l] εις [k] αυτόν / τον [l] ουρανόν, [m] νυν [n] εμφανισθήναι / τω [o] προσώπω / του [p] θεού [q] υπέρ [r] ημών. [s] ουδ [t] ίνα [u] πολλάκις [x] προσφέρη [r] εαυτόν, [s] ώσπερ / ο [t] αρχιερεύς [b] εισέρχεται [c] εις / τα [d] άγια [e] κατ [r] ενιαυτόν [s] εν [b] αίματι [l] αλλοτρίω. [k] επεί [l] έδει [m] αυτόν [n] πολλάκις [o] πάθειν [p] από [q] καταβολής [r] κόσμου. [s] νυν [t] δε [u] άπαξ [r] επί [s] συντελεία / των [t] αιώνων [u] εις [b] αθέτησιν [c] αμαρτίας [d] διά / της [e] θυσίας [r] αυτού [s] πεφανέρωται. [b] και [l] καθόσον [k] απόκειται / τοις [l] ανθρώποις [m] άπαξ [n] αποθανείν, [o] μετά [p] δε [q] τούτο [r] κρίσις, [s] ούτω [t] και / ο [u] χριστός [x] άπαξ [r] προσενεχθείς [s] εις / το [t] πολλών [b] ανενεγκείν [c] αμαρτίας

[b] carnis [f] vsqz [k] ad [l] tẽpus [l] correctiõis [m] ipositis. [n] Christus [o] ãt [p] assistens [q] pontifex [r] futurorum [s] bonorum [t] per [u] amplius [x] & [r] perfecti [s] tabernaculũ [t] nõ [b] manufactũ: [c] idest [d] non [e] huius [f] creationis: [g] neqz [b] per [k] sanguinẽ [l] hircorũ [m] aut [n] vitulorũ: [o] ſz [p] per [q] ꝓpriũ [r] sanguinẽ [s] introiuit [t] semel [u] in [x] ſctã: [r] eterna [s] redẽptiõe [t] inuenta. [b] Si [c] eniz [d] sanguis [e] hircorũ [f] & [g] taurorũ [b] & [l] cinis [k] vitule [l] aspersus [m] inquinatos [n] sanctificat [o] ad [q] emũdationem [r] carnis: [s] ꝙto [t] magis [u] sanguis [x] christi: [r] qui [s] per [t] spũz [u] sanctũ [b] semetipsum [c] obtulit [d] immaculatũ [e] deo: [f] emundabit [g] cõscientiam [b] nostram [l] ab [k] operibus [l] mortuis [m] ad [n] seruiẽdũ [o] deo [p] viuẽti. [q] Et [r] ideo [s] noui [t] testamenti [u] mediator [x] ẽ: [r] vt [s] morte [t] intercedẽte [b] in [c] redẽptionẽ [d] eaꝝ [e] ꝓuaricationũ [q] erãt [b] sub [c] priori [f] testamẽto [b] repromissionẽ [l] accipiãt [k] q [l] vocati [k] ſt [l] eterne [m] hereditatis. [n] Vbi [o] .n. [p] testamẽtum [q] ẽ: [r] mors [s] necesse est [t] intercedat [u] testatoris. [x] Testũ [r] ei [l] in [s] mortuis [t] ꝓfirmatũ ẽ. [b] Alioqn [c] nõdũ [d] valet [e] dũ [f] viuit [g] q [r] testat ẽ. [b] Vñ [l] nec [k] ꝑmũ [l] dedicatũ [m] sãguine [n] dedicatum est. [o] Lecto [p] enim [q] omni [r] mãdato [s] legis [t] a [u] moyse [x] vniuerso [r] populo: [s] accipiẽs [b] sãguinẽ [c] vitulorũ [d] & [e] hircorũ [f] cũ [g] aqua [b] & [l] lana [k] coccinea [l] & [m] hysopo: [n] ipsum [o] quoqz [p] librum [q] & [r] oẽm [s] populum [t] aspersit [u] dicens. [x] Hic [r] sanguis [s] testamẽti [t] qd [b] mandauit [c] ad [d] vos [e] deus. [f] Etiã [g] tabernaculum [b] et [l] omnia [k] vasa [l] ministerij [m] sanguine [n] similr [o] aspersit. [q] Et [r] omnia [s] pene [t] in [u] sãguine [x] secundum [r] legem [s] mundantur: [t] & [b] sine [c] sanguinis [d] effusiõe [e] nõ [f] fit [g] remissio. [b] Necesse est [l] ergo [k] exemplaria [l] quidem [m] celestium [n] his [o] mũdari. [p] Ipsa [q] autem [r] celestia [s] melioribus [t] hostijs [u] quam [x] istis. [r] Nõ [s] ei [t] in [b] manu [c] fctã [d] sctã [e] iesus [f] introijt [g] exemplaria [b] verorum: [l] sed [k] in [l] ipsum [m] celum: [n] vt [o] appareat [p] nunc [q] vultui [r] dei [s] pro [t] nobis. [u] Neqz [x] vt [r] sepe [s] offerat [t] semetipsum: [u] quẽadmodũ [x] põtifex [r] intrat [s] in [t] sancta [b] per [l] singulos [k] ãnos [l] in [m] sãguine [n] alieno. [o] Alioqn [p] oportebat, [q] cũ [r] frequenter [s] pati [t] ab [u] origine [x] mundi. [r] Nũc [s] ãt [t] semel [u] in [x] cõsummatiõe [r] seculoꝝ [s] ad [t] destitutionẽ [u] peccati [x] per [r] hostiã [s] suam [t] apparuit. [u] Et [x] quẽadmodũ [r] statutũ [s] est [t] hoibus [u] semel [x] mori: [r] post [s] hoc [t] autem [u] iudiciũ: [x] sic [r] et [s] christus [t] semel [u] oblatꝰ est [x] ad [r] multorum [s] exhauriendа [t] peccata

b. Joh. 1. d. Apoc. 1. b. 1. Pet. 1. d.

Exo. 24. b. Mat. 26. c. Mar. 14. c. Luce. 22. b. 1. Cor. 11. c.

1. Joh. 1. d. Apoc. 1. b. 1. Pet. 1. d.

Roma. 5. b. 1. Pet. 3. d.

ᵉεκ ᶜδευτέρου ᶠχωρὶς ᵍαμαρτίας ʰ οφθήσεται
τοις ᶦαυτὸμ ᵏ απεκδεχομένοις ᶦεις ᵐ σωτηρίαμ.

Cap.10.

Σκιὰμ ʰγαρ ᶜέχωμ/ο ᵒμόμος/του ᶜμελλόντωμ
ᶠαγαθῶμ ᵍουκ ʰαυτὴμ/την ᶦεικόνα/του ᵏωρα
γμάτωμ ᶦκατ ᵐεμιαυτόμ/ταις ⁿ αυταὶς ᵒθυσί=
αις ᵖας ᵠωροσφέρουσιμ ᶦεις/το ˢ διηνεκὲς, ᵗ ου=
δέποτε ᵘδύνανται/τους ˣ προσερχομένους ᵗ τε=
λειῶσαι . ᶻεωσεί ᵃ αμ ʰ εωαύσαντο ᶜωροσφερό=
μενναι, ᵒδιά/το ᶜ μηδεμίαμ ᶠέχειμ ᵍέτι ʰ συνείδη=
σιμ ᶦαμαρτιῶμ/τους ᵏ λατρεύοντας ᶦάπαξ ᵐ κε=
καθαρμένους, ⁿαλλ ᵒ εμ ᵖ αυταὶς ᵠ αμάμνησις ᵗ α=
μαρτιῶμ ᵃ κατ ᶠεμιαυτόμ. ⁿαδύνατομ ˣ γαρ ᵗ αί=
μα ᶻταύρωμ ᵃ και ʰ τράγωμ ᶜ αφαιρεῖμ ᵖ αμαρτίας.
ᵗδιό ᶠεισερχόμενος ᵍεις/τομ ʰ κόσμομ ᵗ λέγει. ᵏ θυ
σίαμ ᶦ και ᵐ ωροσφοράμ ⁿ ουκ ᵒ ηθέλησας, ᵖ σῶμα
ᵠδε ᵗ κατηρτίσω ᵃ μοι. ᶜ ολοκαυτώματα ⁿ και ˣ ωε=
ρὶ ᵗ αμαρτίας ᶻ ουκ ᵃ ευδόκησας, ʰ τότε ᶜ είπομ ᵖ ι
δού ᶠ ήκω. ᵗ εμ ᵍ κεφαλίδι ʰ βιβλίου ᵗ γέγραπται
ᵏ ωερὶ ᶦ εμοῦ/του ᵐ ποιήσαι/ο ⁿ θεός/το ᵒ θέλημα
ᵖ σου. ᵠ αμώτερομ ᵗ λέγωμ, ᵒ ότι ᶠ θυσίαμ ⁿ και ᶜ ωρο
σφοράμ ᵗ και ᶻ ολοκαυτώματα ᵃ και ʰ περὶ ᶜ αμαρ
τίας ᵒ ουκ ᶠ ηθέλησας, ᵗ ουδὲ ᵍ ευδόκησας, ʰ αίτινες
ᶦ κατὰ/τομ ᵏ μόμομ ᶦ ωροσφέρονται, ᵐ τότε ⁿ είρη
κεμ ᵒ ιδού ᵖ ήκω/του ᵠ ωοιήσαι/το ᵗ θέλημά ᵃ σου
/ο ᶠ θεός ⁿ μου. ᶜ αμαιρεῖ/το ᵗ ωρώτομ, ᶻ ἵμα/το ᵃ δεύ
τερομ ʰ στήσῃ. ᶜ εμ ᵖ ω ᶠ θελήματι ᵗ ηγιασμένοι ᵍ εσ=
μεμ/οι ʰ διά/της ᶦ ωροσφορᾶς/του ᵏ σώματος
ᶦ ιησού ᵐ χριστού ⁿ εφάπαξ. ᵒ και ᵖ πας ᵠ μεμ ᵗ αρχιε
ρεύς ᵃ έστηκε ᶠ καθ ⁿ ημέραμ ˣ λειτουργῶμ ᵗ και/τας
ᶻ αυτὰς ᵃ ωολλάκις ʰ προσφέρωμ ᶜ θυσίας, ʰ αίτι
μες ᶠ ουδέωοτε ᵗ δύναμται ᵍ ωεριελεῖμ ʰ αμαρτί=
ας. ᶦ αυτὸς ᵏ δε ᶦ μίαμ ᵐ υπὲρ ⁿ αμαρτιῶμ ᵒ ωροσε=
νέγκας ᵖ θυσίαμ, ᵠ εις/το ᵗ διηνεκὲς ᵃ εκάθισεμ ᶠ εμ
ᵍ δεξιᾷ/του ʰ θεού, /το ᶦ λοιπόμ ᵏ εκδεχόμενος
ᵃ έως ʰ τεθῶσιμ/οι ᶜ εχθροί ʰ αυτού ᶠ υωοωόδιο=
ομ/τωμ ᵗ ωολῶμ ᵍ αυτού. ʰ μία ᶦ γαρ ᵏ ωροσφορᾷ
ᶦ τετελείωκεμ ᵐ εις/το ⁿ διηνεκὲς/τους ᵒ αγιαζο
μένους. ᵖ μαρτυρεῖ ᵠ δὲ ᵗ ημῖμ ᵃ και/το ᶠ πνεῦμα/το
ⁿ ἅγιομ. ˣ μετὰ ᵗ γαρ/το ᶻ ωροειρηκέναι ᵃ αὐτη/η ʰ δι
αθήκη ᶜ ημ ʰ διαθήσομαι ᶜ ωρος ᶠ αὐτούς ᵍ μετὰ
/τας ʰ ημέρας ᶦ εκείμας ᵏ λέγει ᶦ κύριος, ᵐ διδούς
ⁿ μόμους ᵒ μου ᵖ εωὶ ᵠ καρδίας ᵗ αυτῶμ, ᵃ και ᶠ εωὶ
/τωμ ⁿ διαμοιῶμ ˣ αυτῶμ ᵗ εωιγράψω ᶻ αυτούς,
ᵃ και/τωμ ʰ αμαρτιῶμ ᶜ αυτῶμ ᵖ και/τωμ ᶜ αμομιῶμ
ᶠ αὐτῶμ ᵍ ουμὴ ʰ μνησθῶ ᶦ ἔτι. ʰ οπου ᶦ δε ᵐ άφεσις ⁿ αυ
τῶμ ᵒ ουκέτι ᵖ ωροσφορὰ ᵠ περὶ ᶦ αμαρτίας. ᵃ ἔχομ
τες ᶠ ουμ ⁿ αδελφοὶ ˣ παρρησίαμ ᶦ εις/την ᶦ είσοδομ
/τωμ ᵃ αγίωμ ʰ εμ/τω ᶜ αἵματι ᵖ ιησού ᶜ ημ ᶠ εμεκαίμισεμ
ᵍ ημῖμ ʰ οδόμ ᶦ ωρόσφατομ ᵏ και ᶦ ζῶσαμ ᵐ διά/του
ⁿ καταωετάσματος, ᵒ τουτέστι / της ᵖ σαρκός

ᶜscdo ᶠsine ᵍpctō ʰapparebit omnibus ꝯꝯꝯ
ᵏexpectantibus ᶦse ᶦin ᵐsalutem. ꝯꝯꝯꝯꝯ

Cap.10.

UAbram ʰeniz ᶜbabēs ᵒlex ᶜfuturoꝝz A
ᶠbonoꝝ ᵍnon ʰipsam ᶦimaginē ᵏrerum:
ᶦper ᵐsingulos ᵐannos ⁿ eisdē ᵖipsis ᵒhostijs
ᵖquas ᵠofferunt ᵍindesinenter: ᵗ nunquam
ⁿpotest ˣaccedentes ᵗperfectos ᵗfacere. ꝯꝯ
ᶻAlioquin ʰ cessassent ᶜofferri: ꝯꝯꝯꝯ
ᵒideo ᵒꝙ ᶜnullā ʰhaberēt ᵍvltra ʰconsciētiam
ᶦpeccati ᵏcultores ᶦsemel ᵐ mundati: ꝯꝯꝯ
ⁿsed ᵒin ᵖipsis ᵠ cōmemoratio ᵗpeccatorum Leui.19.a
ᶻᵖ singulos ᶜānos fit. ⁿJmpossibile ˣ ei ē ᵗ sā
guine ᶦtaurorꝝ ᶻ ᵃ hircorū ᶜ auferri ᵒ pctā. ꝯ
ᶜJdeo ᵗingrediēs ᵍmūdū ᶦdicit. ᵏ Hostiaz ꝯ ps.39.
ᶦ ᶻ ᵐoblationem ⁿnoluisti: ᵖcorpus ꝯꝯꝯꝯ
ᵠāt ᵗaptasti ᵉmihi. ᶜ Holocaustomata ⁿ ᶻ ᵗ ᵖ B
ᵗpctō ᵒnō ᵃ tibi ᵃ placuerūt: ʰtūc ᶜdixi ᵒecce
ᶜvenio. Jn ᵍcapite ʰlibri ᶦscriptum ᶦest ꝯꝯ
ʰde ᶦme: vt ᵐfaciam ⁿdeus ᵒvoluntatez ꝯꝯ
ᵖtuam. ᵠSuperi ᵍdicēs: ᵉqz ᵗhostias ⁿet ᵗo
blationes ᵗ ᶻ holocaustomata ᵃ ᶻ ʰpro ᶜpecca
to ᵒnoluisti: ᵗnec ᵍplacita ᶜsunt ᵍtibi ʰque ꝯ
ᶦ ƀm ᵏlegem ᶦofferuntur: ᵐtunc ⁿdixi ꝯꝯ
ᵒecce ᵖvenio: ᵠvt ᵍfaciā ᵗdeus ᵗvolūtatē ᵃtuā.
ˣAufert ᵗprimum ᶻvt ᵃsequens ꝯꝯ ꝯꝯ
ʰstatuat. ᶜJn ᵒqua ᶜvolūtate ᵗsanctificati ᵍsu
mus ʰper ᶦoblationem ᵏ corpus ꝯꝯ
ᵐxpi ᶦiesu ⁿ semel. ᵒ Et ᵖois ᵠ quidē ᵗsacerdos C
ᵃpresto ᵉest ᵗquottidie ˣministrans: ᵗ ꝯꝯ
ᶻeasdem ᵃsepe ʰofferens ᶜhostias: ᵒque ꝯꝯ
ᶜnon ᵗpossunt ᵍauferre ʰpeccata. ꝯꝯꝯꝯ
ᶦIlle ᵏautez ᶦvnam ᵐpro ⁿpeccatis ᵒofferens
ᵖhostiam: ᵠin ᵗsempiternum ᵃsedet ᶦin ꝯꝯ ps.109.
ⁿdextera ˣdei: ᵗde ᵗcetero ᵗexpectans ꝯꝯ
ᵃdonec ʰponantur ᶜinimici ᵒeius ᶜscabellum
ᵗpedum ᵍeius. ʰUna ᶦenim ᵏoblatione ꝯꝯ
ᶦcōsummauit ᵐin ⁿsempiternū ᵒ sctificatos.
ᵖCōtestatur ᵠautem ᵗnos ᵍ ᵗ spiritus ꝯꝯ
ⁿsctūs. ˣ Postq ᵗei dixit ᵃhoc āt ʰ testamē D
tum ᶜquod ᵒtestabor ᶜad ᶦillos: ᵍpost ꝯꝯ Dic.31.f
ʰdies ᶦillos ᵏdicit ᶦdominus: ᵐdabo ꝯꝯ
ⁿleges ᵒmeas ᵖin ᵠcordibus ᵗeorum: ᵉet ᵗin
ⁿmentibus ˣeorum ᵗsuperscribam ᶻeas ꝯꝯ
ᵃ ᵗ ʰpeccatorū ᵒ ᵗ ᶜiniquitatum ⌈rū ᵐre
ᶜeoꝝ ᶦiā ᵍnō ʰrecordabor ᶦāpli ᵍ. ʰUbi ᶦāt ⁿho
missio: ᵒiā ᵒnō ᵉst ʰoblatio ᵠ ꝓ ᵗpctō. ᵉ Habites supra.4.b.
ᶦitaqz ⁿfratres ˣfiduciam ᵗin ᶦintroitu ꝯꝯ
ᵃsanctoꝝ ʰi ᶜsanguie ᵒchristi: ᶜquā ᶦinitiauit
ᵍnobis ʰviam ᶦnouam ᵏ ᵗ viuentem ᵐper ꝯꝯ
ⁿvelamen: ᵒidest ᵖcarnem ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ

αυτού, και ιερέα μέγαν επί τον οίκον του θεού, προσερχώμεθα μετά αληθινής καρδίας εν πληροφορία πίστεως, ερραντισμένοι τας καρδίας από συνειδήσεως πονηράς, και λελουσμένοι το σώμα ύδατι καθαρώ, κατέχωμεν την ομολογίαν της ελπίδος ακλινή, πιστός γαρ ο επαγγειλάμενος. και καταμοώμεν αλλήλους εις παροξυσμόν αγάπης και καλών έργων, μη εγκαταλείποντες την επισυναγωγήν εαυτών, καθώς έθος τισίν, αλλά παρακαλούντες, και τοσούτω μάλλον, όσω βλέπετε εγγίζουσαν την ημέραν. εκουσίως γαρ αμαρτανόντων ημών μετά το λαβείν την επίγνωσιν της αληθείας, ουκέτι περί αμαρτιών απολείπεται θυσία, φοβερά δε τις εκδοχή κρίσεως και πυρός ζήλος, εσθίειν μέλλοντος τους υπεναντίους. αθετήσας τις νόμον μωϋσέως χωρίς οικτιρμών επί δυσίν η τρισί μάρτυσιν αποθνήσκει, πόσω δοκείτε χείρονος αξιωθήσεται τιμωρίας ο τον υιόν του θεού καταπατήσας, και το αίμα της διαθήκης κοινόν ηγησάμενος, εν ω ηγιάσθη, και το πνεύμα της χάριτος ενυβρίσας. οίδαμεν γαρ τον ειπόντα, εμοί εκδίκησις, εγώ ανταποδώσω λέγει κύριος. και πάλιν. κύριος κρινεί τον λαόν αυτού. φοβερόν το εμπεσείν εις χείρας θεού ζώντος. αναμιμνήσκεσθε δε τας πρότερον ημέρας, εν αις φωτισθέντες πολλήν άθλησιν υπεμείνατε παθημάτων, τούτο μεν ονειδισμοίς τε και θλίψεσι θεατριζόμενοι, τούτο δε κοινωνοί των ούτως αναστρεφομένων γενηθέντες. και γαρ τοις δεσμοίς μου συνεπαθήσατε, και την αρπαγήν των υπαρχόντων υμών μετά χαράς προσεδέξασθε, γινώσκοντες έχειν εαυτοίς κρείττονα ύπαρξιν εν ουρανοίς και μένουσαν. μη αποβάλητε ουν την παρρησίαν υμών, ήτις έχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. υπομονής γαρ έχετε χρείαν, ίνα το θέλημα του θεού ποιήσαντες κομίσησθε την επαγγελίαν. έτι γαρ μικρόν όσον όσον ο ερχόμενος ήξει, και ου χρονιεί. ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται. και εάν υποστείληται, ουκ ευδοκεί η ψυχή μου εν αυτώ. ημείς δε ουκ εσμέν υποστολής εις απώλειαν, αλλά πίστεως εις περιποίησιν.

Cap. xi.

Εστί δε πίστις ελπιζομένων υπόστασις πραγμάτων, έλεγχος ου βλεπομένων. εν ταύτη γαρ εμαρτυρήθησαν οι πρεσβύτεροι. πίστει νοούμεν κατηρτίσθαι τους αιώνας ρήματι θεού, εις το μη εκ φαινομένων τα

suam: et sacerdotē magnū sup domum dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei: aspersi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda: teneamꝰ spei nre cōfessionē indeclinabilē. Fidelis enim est qui repromisit. Et consideremus inuicem in prouocatiōez charitatis et bonoꝝ operū: nō deserētes collectionē nostrā: sicut cōsuetudinis ē quibusdam: sed consolantes: et tanto magis quāto videritis appropinquātez diē. Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis: iam non relinquitur pro pctis hostia. Terribilis aūt q̄dā expectatio iudicij et ignis emulatio: q̄ cōsumptura est aduersarios. Irritā q̄s faciens legem moysi sine vlla miseratiōe duob̄ vel trib̄ testib̄ morit: quātomagis putatis deteriora mereri supplicia qui filium dei conculcauerit: et sanguinē testamēti pollutū duxerit: in quo sanctificatꝰ est: et spiritui gratie cōtumeliā fecerit. Scimꝰ enim q̄ dixit. Mihi vindictā ego retribuam. Et iterū. Quia iudicabit dominus populum suum. Horrēdū est incidere in manus dei viuētis. Rememoramini aūt pristinos dies: in q̄bus illuminati magnū certamē sustinuistis passionū: et in altero q̄dē opprobriis et tribulationibus spectaculū facti: in altero aūt hoc̄ taliter conuersantium effecti. Nam et vinctis compassi estis: et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis: cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam. Nolite itaq̄ amittere cōfidētiā vrām: q̄ magnā hz remunerationē. Patiētia enim vobis necessaria est: vt voluntatez dei facientes reportetis promissionem. Adhuc enim modicū aliquātulūq̄ et q̄ vēturꝰ ēst veniet et nō tardabit. Justus aūt meo ex fide viuet. Quod si subtraxerit se: non placebit anime mee. Nos autem non sumꝰ subtractiōis filij in pditionē: sed fidei in acquisitionem anime.

Cap. xi.

Est aūt fides sperandarū substantia rerū: argumentū non apparentiuz. In hac enim testimoniū consecuti sūt seniores. Fide intelligimus aptata esse secula verbo dei: vt ex inuisibilibus

Deut.17.d Mat.18.c. 2.Cor.13.a.

Deut.32.c:

Ro.11.d. supra.6.a

Abach.1.a Ro.1.b. Gala.3.b.

Gene.1.a.

βλεπομένα γεγονέναι. πίστει πλείονα θυσίαν ἄβελ παρὰ κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. πίστει ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός, πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ. χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι. πιστεύσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. πίστει χρηματισθεὶς νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθείς, κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. πίστει καλούμενος ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. πίστει παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. πίστει καὶ αὐτὴ σάρρα στεῖρα οὖσα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι, καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. πίστει προσενήνοχε ἀβραὰμ τὸν ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν, ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δυνατός ὁ θεός ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαὰκ τὸν

visibilia fierent. Fide plurimã hostiam abel quã cain obtulit deo: cui testimoniũ perhibente muneribꝰ eius deo: et per illã defunctꝰ adhuc loquit. Fide enoch trãslatꝰ est ne videret mortẽ: et non inueniebatur: quia translulit illum deꝰ. Ante translationẽ enim testimonium habuit placuisse deo. Sine fide autem impossibile est placere deo. Credere enim oportet accedentem ad deum quia est: et inquirentibus se remunerator sit. Fide noe responso accepto de his quæ adhuc nõ videbãtur metuens: aptauit arcam in salutez domus sue: per quam damnauit mundũ: et iustitie q̃ per fidẽ est hereꝺ est institutꝰ. Fide qui vocatur abraam obediuit in locum exire quem accepturus erat in hereditatem: et exijt nesciens quo iret. Fide demoratus est in terra repromissionis tanq̃ in aliena: in casulis habitando cũ isaac et iacob coheredibus repromissionis eiusdẽ. Expectabat enim fundamenta habentẽ ciuitatẽ: cuius artifex et conditor deus. Fide et ipsa sara sterilis virtutem in conceptione seminis accepit etiam preter tempus etatis: quia fidelẽ credidit esse eũ qui repromisit. Propter quod et ab uno orti sunt: et emortuo: tanq̃ sidera celi in multitudinẽ: et sicut arena q̃ est ad oram maris innumerabilis. Juxta fidẽ defuncti sunt hoc omnes isti: non accepta repromissionibus: sed alonge eas aspicientes et salutantes: et confitentes quia peregrini et hospites sunt super terrã. Qui enim hoc dicunt: significãt se patriã inquirere. Et si quidem ipius meminissent de q̃ exierũt habebãt vtiq; tps reuertẽdi. Nũc ãt meliorem appetũt: ideſt celestem. Ideo non confunditur deus vocari deus eorum. Parauit enim illis ciuitatẽ. Fide obtulit abraam isaac cum temptaretur: et vnigẽitũ offerebat: i quo susceperat repromissiones: ad quem dictum est: quia in isaac vocabit tibi semẽ: arbitrãs quia et a mortuis suscitare potens est deꝰ. Vñ eum in parabolã accepit: Fide et de futuris benedixit isaac iacob

Gene. 4.a

Gene. 5.d. Sap. 4.c. Eccl. 44.c

1. Macc. 2. B

Gene. 6. d. Eccl. 44. c

Gen. 12.a. et 13.a.

C

Gene. 21.a.

D

gene. 21. b.

gene. 27. a.

ιακώβ καὶ Ἰωσὴφ καὶ Ἰωσαύ πίστει ιακώβ ἀποθνήσκων
ἕκαστον Ἰωσὴφ υἱῶν ιωσὴφ εὐλόγησε, καὶ προ
σεκύνησεν ἐπὶ Ἰὸ ἄκρον Ἰῆς ῥάβδου αὐτοῦ.
πίστει ιωσὴφ τελευτῶν περὶ Ἰῆς ἐξόδου
Ἰωσὴφ υἱῶν ισραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ Ἰῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. πίστει μωϋσῆς
γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ Ἰῶν πα=
τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον Ἰὸ παιδίον
καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν Ἰὸ διάταγμα Ἰοῦ βα=
σιλέως. πίστει μωϋσῆς μέγας γενόμενος
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς φαραώ,
μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι Ἰῶ λα=
ῶ Ἰοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀ
πόλαυσιν μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος Ἰῶν
αἰγύπτου θησαυρῶν Ἰὸν ὀνειδισμὸν Ἰοῦ
χριστοῦ. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς Ἰὴν μισθαπο=
δοσίαν. πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φο=
βηθεὶς Ἰὸν θυμὸν Ἰοῦ βασιλέως. Ἰὸν γὰρ ἀόρα
τον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. πίστει πεποίηκε
Ἰὸ πάσχα καὶ Ἰὴν πρόσχυσιν Ἰοῦ αἵματος,
ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων Ἰὰ πρωτότοκα θί=
γῃ αὐτῶν. πίστει διέβησαν Ἰὴν ἐρυθρὰν θά=
λασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς, ἧς πεῖραν λαβόντες
οἱ αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν. πίστει Ἰὰ Ἰείχη
ἱερειχὼ ἔπεσε κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
πίστει ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο Ἰοῖς
ἀπειθήσασι, δεξαμένη Ἰοὺς κατασκόπους
μετ εἰρήνης. καὶ Ἰί ἔτι λέγω, ἐπιλείψει γὰρ
με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ γεδεών, βα
ρὰκ Ἰε, καὶ σαμψών, καὶ ἰεφθάε, δαυὶδ Ἰε
καὶ σαμουήλ, καὶ Ἰῶν προφητῶν, οἳ διὰ πί
στεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαν
το δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν. ἔφ=
ραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν
πυρός. ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνε=
δυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσ=
χυροὶ ἐν πολέμῳ. παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλ
λοτρίων, ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως
Ἰοὺς νεκροὺς αὐτῶν. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθη
σαν, οὐ προσδεξάμενοι Ἰὴν ἀπολύτρωσιν, ἵ=
να κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. ἕτεροι
δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλα=
βον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιθάσθη=
σαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μα
χαίρας ἀπέθανον. περιῆλθον ἐν μηλωταῖς
ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβό=
μενοι, κακουχούμενοι. ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ
κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι,
καὶ σπηλαίοις, καὶ Ἰαῖς ὀπαῖς Ἰῆς γῆς. καὶ
οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ Ἰῆς πίστε
ως οὐκ ἐκομίσαντο Ἰὴν ἐπαγγελίαν, Ἰοῦ θε
οῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν Ἰι προβλεψαμένου,
ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. Cap. xii.

ad Gen. 48. c. et 49. d

Gen. 50. d

Exo. 2. a.

Exo. 2. b.

Exo. 2. c.

Exo. 12. b.

Exo. 14. d.

Iosue. 6. c.

Iosue. 2. a et 6. d.

Iosue. 6. a.

Mat. 17. f.

Mat. 5. a. Mar. 1. a.

Toigaroúm[b] kai[c] hmeís [d]Tosoútom[e] échomtes [f]perikeímemom[g] hmím[h] néfos[i] martýrwm, [k]ógkom[l] apothémemoi [m]wánta [n] kai / Tim [o]awerístatom[p] amartían, [q]di[r] upomonís [s]Tréchwmem / Tom [t]wrokeímemom [u] hmím [x] agóna, [y] aforówntes [z]eis / Tom / Tis [a]wístews [b]archigóm [c]kai [d]Teleiwtím[e] ihsoúm, [f]os [g] amtí / Tis [h]wrokeiménis [i]autó [k]charás [l]upémeime [m]stauróm, [n]aischúmis [o]kataphromísas [p]em [q]Dexiá [r]Te / Tou [s] thrónou / Tou [t]theoú [u]kekáthikem. [x]analogísasthe [r]oum / Tom [z]Toiaúthm [a]upomememinkóta [b]upó / Tom [c]amartwlóm [d]eis [e]autóm [f]amtilogían [g]ima [h]mi [i]kámnte / Tais [k]psychaís [l]umóm [m]ekluómemoi. [n]oúwo [o]méchris [p]aímatos [q]amtikatéstēte [r]wros / Tim [s] amartían [t]amtagwnizómemoi, [u]kai [x]eklélhsthe / Tis [y]waraklésews, [z]étis [a]umím [b]ws [c]uioís [d]Dialégetai. [e]uié [f]mou [g] mi [h]oligórei [i]paideias [k]kuríou, [l]mide [m]ekluou [n]up [o]autoú [p] elegchómemos. [q]om [r]gar [s]agawá [t]kúrios [u]waideúei, [x]mastigoi [y]de [z]pánta [a]uiómb [b]om [c]paradéchetai. [d]ei [e]waideían [f]upoméinete, [g]ws [h]uioís [i]umím [k]wrosféretai / o [l]theós. [m]Tis [n] gar [o]estím [p]uiós [q]om [r]ou [s]paideúei [t]watér. [u]ei [x]de [y] Xwrís [z] estté [a] waideías [b]hs [c]métoxoi [d]gegómasi [e]wántes, [f]ára [g]nóthoi [h]estté [i]kai [k]ouk [l]uioí. [m]eita / Tous [n]mem / Tis [o]sarkós [p] himáwm [q]watéras [r]eíchomem [s]waideutás [t]kai [u] emetrepómetha, [x]ou [y]wollw [z]mállom [a]upotagnsómetha / Tw [b]watrí / Twm [c]wneumátwm [d]kai [e] zísomem. [f]oi [g]mém [h]gar [i]wros [k]olígas [l]hméras [m]katá / To [n]dokoúm [o]autoís [p]epaídeuom, [q]o [r]de [s]epí / To [t]sum phéron [u]eis / To [x]metalabeim / Tis [y] agiótētos [z]autou. [a]wása [b]de [c]waideía [d]wros [e] mem / To [f]waróm [g]ou [h]dokeí [i]charás [k]eímai, [l]allá [m]lúpēs. [n]ústerom [o]de [p]karpóm [q]eirēnikóm / Tois [r]di [s]autēs [t] gegummasmémois [u]apodídwsi [x]dikaiosúnēs. [y]Dió / Tas [z]wareimémas [a]Xeíras [b] kai / Ta [c] waralelumména [d] gónata [e] amorthósate, [f] kai [g]Trachiás [h]orthás [i]woiēsate / Tois [k]wosím [l]umwm. [m]ína [n]mi / To [o]Xwlóm [p]ektrapí, [q]iathí [r]de [s] mállom. [t]eirēnēm [u]dióke [x]metá [y] wántwm [z]kai / Tom [a] agiasmón, [b]ou [c]Xwrís [d] oudeís [e]ópsetai / Tom [f]kúrion. [g]episkopúmētes [h]mi [i]Tis [k]ustherówm [l]apó / Tis [m] Cháritos / Tou [n]theou, [o]mi [p]Tis [q]ríza [r]pikrías [s]ánw [t]fúousa [u]emochlí, [x]kai [y] diá [z]Taútis [a]miamthósi [b]wollói. [c]mi [d]Tis [e]wórmos [f]hi [g]bébēlos [h]ws [i]hsaú, [k]os [l]amtí [m]brósews [n]miás [o]apédoto / Ta [p]wrwtotókia [q]autou. [r]ísteo gar [s]óti [u]kai [x]metépeita [y]thélwm [z] klēromomēsai / Tim [a]eulogían [b]apedokimásthi. [c]metanoías [d]gár [e]tópom [f]ou [g]chi [h]eúre, [i]kaiper [k]metá [l] dakrúwm [m]ekzētésas [n]autim. [o]ou gar [p]proselēlúthate [q]psēlaphwméma [r]órei [s] kai [t]kekaumémw [u]wpuri [x]kai [y]gnóphw [z]kai [a]skótw [b]kai [c]thuélli, [d]kai [e]sálpiggos [f]hícho [g] kai [h]phwnē [i]rēmátwm, [k]hs / oi [l]dakoúsamtes [m]warnēsamto [n]mi [o]wrostethēnai [p]au-

[d]Deoqz [b]t [c]nos [d]tantam [e]habentes ꝯ [f]impositā [h]nubem [i]testium: ꝯꝯ [k]deponētes [m] omne [k]pōdus [n] t [o]circūstans nos [p]peccatū [q]per [r]patientiā [s] curramus ad [t]ppositū [u]nobis [x]certamē: [y]aspiciētes [z]in ꝯ [a]autorē [b]fidei [c] t [d] consummatorem [e]iesum: [f]qui [g]pro [h]posito [i]sibi [k] gaudio ꝯꝯꝯ [l]sustinuit [m]crucez: [n]confusione [o]cōtempta: [r]atqz [s]in [q]dextera [a]sedis [t]dei [u]sedet. ꝯꝯ [x] Recogitate [r]ei [s]eū [a]qui talem [b]sustinuit ꝯ [c]pctōribus [d]aduersus [e]semetipsuz [f]ptradictionē: [g]vt [h] ne [i] fatigemini [k] animis [l]vestris [m]deficiētes. [n] Nōdū.n. [o]vsqz ad [p]sanguinez [q]restitistis [r]aduersus [s]pctūz [t]repugnātes: [u]et [x]obliti [y]estis [z]ptsolatiōis [a]que [b] vobis [c] tanq̄ [d]filijs [e]loqtur dicēs. [f]Fili [g]mi [h]noli [i]neglige re [k]disciplinā [l]dñi [m]neqz [n]fatigerj [o]dō [p]ab [q]eo [r]argueris. [s]Quē [t]ei [u]diligit [x]dñs [y] castigat. [z]flagellat [a]aūt [b]omnez [c]filium [d]quē [e]recipit. [f]Jn [g]disciplia [h]pseuerate. [i]Tanq̄ [k]filijs [l]vobis [m]offert [n]se [o]de. [p]Quis [q].n. [r]filiꝰ [s]quē [t]nō [u]coꝛipit [x]pr [y]qd [z]si [a]extra [b]disciplinā [c]estis [d]cuius [e]participes [f]facti [g]sunt [h]oēs: [i]ergo [k]adulteri [l]t [m]nō [n]filij [o] estis. [p]Deinde [q]patres [r]quidē [s] carnis [t]nre [u] eruditoꝛes [x]habuim [y]: [z]t [a]reuerebamur eos: [b]nō [c]multo [d]magis [e]obtēperabimus [f]patri [g]spirituum [h]t [i] viuemus? [k]Et [l]illi [m]quidē [n]in tpe [o]paucoꝛū [p] dierū [q]pm [r] voluntatē [s]suā [t]erudiebāt nos: [u]hic [x]āt [y]ad id qd [z]vtile est [a] in [b]recipiēdo [c]sctificationē [d]eius. [e]Dis [f]āt [g]disciplina [h]in [i]presenti quidez [k]vr [l]nō [m]esse [n]gaudij: [o]sz [p] meroꝛis: [q]postea [r]āt [s]fructū [t]pacatissimū [u]exercitatis [x]per [y] eā [z] reddet [a]iustitie. [b]Propter [c]quod ꝯꝯꝯ [d] remissas [e]manus [f]t [g]soluta ꝯꝯꝯꝯꝯ [h]genua [i]erigite: [k]t [l]gressus [m]rectos ꝯꝯꝯꝯ [n] facite [o]pedibus [p]vestris: [q]vt [r] non [s]claudicās [t]qs [u]erret: [x] magis [y]āt [z]sanet. [a]Pacē [b] sc̄q [c]mini [d]cū [e]oībus [f]t [g]sctimoniā: [h]sine ꝯꝯꝯ [i]qua [k]nemo [l]videbit [m]deū. [n] Cōtemplantes [o]ne [p]quis [q]desit [r]gratie [s] dei: [t]nās [u] ipediat: [x]ne [y]qua [z]radix [a]amaritudinis [b]sursū [c]germi [d]t [e]per [f]illam [g]inquinent [h]multi. [i]Ne [k] quis [l]fornicatoꝛ [m]aut [n] pphan [o]vt [p]esau: [q] q [r] pp [s]v nā [t]escā [u]vendidit [x]primitiua [y]sua. [z]Scitote [a] ei [b]quoniaz [c]t [d]postea [e]cupiens [f]hereditare [g]benedictionem [h]reprobatus [i]est. [k]Mō [l]eniz [m]iuenit [n]penitētie [o]locū: [p]q̄q̄ [q]cū [r]lachrymis [s]inquisisset [t]eā. [u]Mō [x] eniz [y] accessistis ad ꝯ [z]tractabilem [a]t [b]accensibilem [c] ignem ꝯꝯꝯ [d]t [e]turbinē [f]t [g]caliginez [h]t [i]procellā [k]t [l]tube [m]sonū [n]t [o]vocē [p]verboꝝ: [q]quam [r] q [s] audierunt [t] excusauerunt [u]se [x]ne [y]eis [z] fieret ꝯꝯꝯ

Ephe. 4. c. Col. 3. b. 1. Pet. c. 1. a. Hier. c. 17. a

Prou. 13. b

Gene. 25. d.

Gene. 27. c.

Exo. 19. b.

τοίς q λόγομ. r ουκ s έφερομ t γαρ/Το u λιαστελλό
μεμομ. x καμ y θηρίομ z θίγη / Του a όρους b λιθοβο=
ληθήσεται, c και d ούτω c φοβερόμ f ήμ/Το g φαμτα=
ζόμεμομ. h μωϋσής i είπεμ. k έκφοβος i ειμί m και n έμ=
τρομος. o αλλά p προσεληλύθατε q σιών r όρει,
s και t πόλει u θεού x ζώμτος y ιερουσαλήμ z επουρα=
νίω, a και b μυριάσιμ c αγγέλωμ d πανηγύρει,
c και f εκκλησία g πρωτοτόκωμ h εμ i ουρανοίς k απο
γεγραμμένωμ, l και m κριτή n θεώ o πάντωμ, p και
q πνεύμασι r λικαίωμ s τετελειωμένωμ, t και u λια
θήκης x νέας y μεσίτη z ιησού, a και b αίματι c ραντισ
μού, d κρείττομ e λαλούντι f παρά/Τομ g άβελ. h βλέ
πετε i μη k παραιτήσησθε/Τομ l λαλούντα. m ει
n γαρ o εκείμοι p ουκ q έφυγομ/Τομ r επί s γης t παραι
τησάμενοι u χρηματιζομτα, x πολλώ y μάλλομ z η
μείς / οι/Τομ a απ b ουρανού c αποστρεφόμενοι,
d ου/η e φωνή/Τη f γη g εσάλευσε h Τότε, i νυν k δε l ε
πήγγελται m λέγωμ. n έτι o άπαξ p εγώ q σείω r ου
s μόμομ/Τη t γη u αλλά x και / Τομ y ουρανόμ./Το
z δε a έτι b άπαξ, c δηλοί/Τωμ d σαλευομένωμ / Τη
e μετάθεσιμ f ως g πεποιημένωμ, h ίμα i μείνη/Τα k μη
l σαλευόμενα. m διό n βασιλείαμ o ασάλευτομ p πα
ραλαμβάμομτες q έχωμεμ r χάριμ, s δι t ης u λα=
τρεύωμεμ x ευαρέστως / Τω y θεώ z μετά a αιδούς
b και c ευλαβείας. d και e γαρ/ο f θεός g ημών h πυρ
i καταναλίσκομ. Cap. xiii.

a φιλαδελφία b μενέτω, / Τη c φιλοξενίας
d μη e επιλαμθάνεσθε. f διά g ταύτης h γαρ i έ=
λαθομ k τινές l ξενίσαντες m αγγέλους. n μιμνήσ=
κεσθε/Τωμ o δεσμίωμ, p ως q σύνδεδεμένοι, / Τωμ
r κακουχουμένωμ s ως t και u αυτοί x όντες y εν z σώ=
ματι. a Τίμιος/ο b γάμος c εν d πάσι, e και/η f κοίτη g α
μίαντος. h πόρνους i δε k και l μοιχούς m κρινεί/ο
n θεός. o αφιλάργυρος/ο p Τρόπος, q αρκούμενοι
/Τοις r παρούσιν. s αυτός t γαρ u είρηκεν. x ουμη y σε
z αν a ώ b ουδ c ουμη d σε e εγκαταλίπω, f ώστε g θαρ=
ρούντας h ημάς i λέγειν. k κύριος l εμοί m βοηθός,
n και o ου p φοβηθήσομαι q Τι r ποιήσει s μοι t άνθρω=
πος. u μνημονεύετε/Των v ηγουμένωμ x υμών, y οί
τινες z ελάλησαν a υμίν / Του b λόγομ/ Του c θεού,
d ων e αναθεωρούντες/ Τη f έκβασιν/Της g αναστρο
φής, h μιμείσθε/ Τη i πίστιν. k ιησούς l Χριστός
m χθες n και o σήμερον,/ο p αυτός q και r εις/Τους s αιώ
νας. t διδαχαίς u ποικίλαις x και y ξέναις z μη a πε=
ριφέρεσθε. b καλόν c γαρ d χάριτι e βεβαιούσθαι
/ Τη f καρδίαν, g ου h βρώμασιν i εν k οις l ουκ m ωφε=
λήθησαν/οι n περιπατήσαντες. o έχομεν p θυσιαστ
ήριον, q εξ r ου s φαγείν t ουκ u έχουσιν x εξουσίαν
/οι/Τη r σκηνή s λατρεύοντες. t ων u γαρ v εισφέρεται
w ζώων/Το x αίμα y περί z αμαρτίας a εις/Τα b άγια c δι
ά/Του d αρχιερέως, e Του n σώματα o κατα
καίεται p έξω/Της q παρεμβολής. r διό s και t ιησούς
u ίνα x αγιάση y διά/Του z ιδίου a αίματος/Τομ b λα

q νbũ. r Nõ s enim t portabãt u qđ u dicebatur. Exo.20.c
x Et y si z bestia a tetigerit b mõtẽ b lapidabitur. Exo.19.b.
c Et d ita e terribile f erat g quod h videbatur. ℱ
b Moyses i dixit. k Exterrit l sum m t n tremebũ
dus. o Sed p accessistis ad q sion r montem ꝏ
s t ciuitatẽ u dei x viuentis y ierusalem z celestem
a t b multoꝝ b miliũ c angelorũ d frequentiaz:
c t f ecclesiã g primitiuorũ h qui i scripti k sunt
l in k celis: l et m iudicem n omnium u deum p et
q spirituũ r iustorũ s perfectoruz: t u testamenti
x noui y mediatorẽ z iesũ: a t b sanguinis c aspsio
nẽ d melius e loquentẽ f ꝑ g abel. h Videte ꝏ
i ne k recusetis l loquentem. m Si ꝏꝏꝏ
n ei o illi p nõ q effugerũt: r recusates s eũ t q r sup ℰ
n terram u loquebatur: x multo y magis z nos
c qui a de b celis loquẽtem nobis c auertimus:
d cui e vox g mouit f terrã h tũc: i nunc k aũt l re
promittit m dicens. n Adhuc o semel t p ego Agg.2.b.
q mouebo r nõ s soluz t terrã u sed x t celuz. Qđ
z ât a adhuc b semel dicit: c declarat d mobiliuz
c trãslationẽ f tãꝯ g factoꝝ: h vt i maneãt ea q
sunt k imobilia. m Itaqz n regnũ o imobile p su
scipiẽtes q habem r gr̃az: s p t quã u seruiam
x placentes y deo z cum a metu ꝏꝏꝏꝏ
b t c reuerentia. d Etenim e deus g noster h ignis Deu.4.d.
i consumens est. Cap. xiii.

Caritas a fraternitatis b maneat i vo A
bis: t c hospitalitatẽ d nolite e oblinisci. Ro.12.c.
f Per g hãc h ei i placuerũt k qdã m angelis l hos
pitio l receptis. n Memẽtote o victoꝝ p tanꝯ
q simul q victi: t r laborãtiũ s tanꝯ t u ipsi v i cor
pore x morãtes. a Honorabile b nubiũ c i d o
bus: e t f toruꝫ g imaculat h. h Fornicatores i ei
k t l adulteroꝫ m iudicabit n de h. Sit p mores o si
ne q auaricia: r ꝓtẽti s pẽtib h. a Ipse i ei n dixit.
x Nõ y te z deseram a neqz b dereliquã: c ita d vt cõ gene.28.c.
fidẽter e dicamus. f Dñs g mihi h adiutor ꝏ ps.17.
m t n non o timebo p quid q faciat r mihi s homo.
t Mementote u prepositorum x vestroruũ y qui B
a vobis b locuti c sunt d verbum e dei: ꝏꝏ
f quoruũ g intuitẽtes h exitũ i conuersationis: ꝏ
j imitamini k fidem. l Jesus m christus ꝏꝏ
n heri o t hodie: p ipse q t r in s secula. ꝏꝏꝏ
t Doctrinis u variis x t y peregrinis z nolite a ad
duci. b Optimũ c ei d gratia e stabiliri ꝏꝏ
f coz g non h escis: m q̃ n non o profuerunt ꝏꝏ
p ambulãtib q in r eis. s Habemus t altare
q de r quo s edere t nõ u habent x potestatem ꝏ
y q̃ tabernaculo z deseruiũt. a Quoꝝ b ei c aia
liũ d infertur e sanguis f p g pctõ h in i sctã k p ꝏ
l pontificem: m borum n corpora o cremantur
p extra q castra. r Propter s qđ t u iesus ꝏꝏ
v vt x sctificaret y p suum a sanguinẽ b populuz

ὁμ ἔξω Τῆς πύλης ἔπαθε. Τοίμυν εξερχώμε=
θα βρος αυτόμ ἔξω Τῆς παρεμβολῆς, Τομ ο
μειδισμόμ αυτού φέρομτες. ου γαρ ἔχομεμ
ὧδε μένουσαμ πόλιμ, ἀλλά Τημ μένουσαμ
ἐπιζητούμεμ. Δι αυτού οὐμ αμαφέρωμεμ θυ
σίαμ αιμέσεως Διαπαμτός Τω θεώ, Τουτέστι
καρπόμ χειλέωμ ομολογούμτωμ Τω ομόμα
τι αυτού. Τῆς Δε ευποιΐας καὶ κοιμωμίας μη
ἐπιλαμθάμεσθε. Τοιαύταις γαρ θυσίαις ευα
ρεστείται ὁ θεός. πείθεσθε Τοις ἡγουμένοις υ
μῶμ, καὶ ὑπείκετε. αυτοί γαρ ἀγρυπμούσιμ
ὑπέρ Τωμ ψυχῶμ υμῶμ ὡς λόγομ ἀπολῶ
σομτες, ἵμα μετά χαράς Τούτο ῶοιῶσι, καὶ
μη στεμάζομτες. ἀλυσιτελές γαρ υμίμ Τού
το. προσεύχεσθε περί ημῶμ. πεποίθαμεμ γαρ
ὅτι καλήμ συμείδησιμ ἔχομεμ εμ πᾶσι κα=
λῶς θέλομτες αμαστρέφεσθαι. περισσοτέρως
Δε παρακαλῶ Τούτο ποιῆσαι, ἵμα τάχιομ
ἀποκατασταθῶ υμίμ. ὁ Δε θεός Τῆς εἰρήμης
ὁ αμαγαγῶμ εκ μεκρῶμ Τομ ῶοιμέμα Τῶμ
προβάτωμ Τομ μέγαμ εμ αἵματι Διαθήκης
αἰωμίου Τομ κύριομ ημῶμ ιησούμ Χριστόμ,
καταρτίσαι υμᾶς εμ παμτι ἔργω ἀγαθῶ, εἰς
Το ποιῆσαι Το θέλημα αυτού, ποιῶμ εμ υ=
μίμ Το ευάρεστομ εμώπομ αυτού Διά ιησού
Χριστού, ᾧ ἡ δόξα εἰς Τους αἰῶμας. αμήμ.
παρακαλῶ Δε υμᾶς ἀδελφοί ἀμέχεσθε Του
λόγου Τῆς παρακλήσεως. καὶ γαρ Διά βρα
χέωμ επέστειλα υμίμ. γιμώσκετε Τομ ἀδελ=
φόμ Τιμόθεομ, ἀπολελυμέμομ, μεθ ου εάμ
τάχιομ ἔρχηται ὄψομαί υμᾶς. ἀσπάσασθε
πάμτας Τους ἡγουμένους υμῶμ καὶ πάμτας
Τους ἁγίους. ἀσπάζομται υμᾶς οἱ ἀπό Τῆς
ιταλίας. ἡ Χάρις μετά πάμτωμ υμῶμ. α=
μήμ.

Τέλος Τῆς προς ἑβραίους ἐπιστολῆς.

extra portam passus est. Exeamus
igitur ad eum extra castra: improperium
eius portantes. Non enim habemus
hic manentem ciuitatem: sed futuram
inquirimus. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper deo: idest
fructum labiorum confitentium nomini
ei. Beneficientiae autem et communionis nolite
obliuisci. Talibus enim hostijs promeret
deus. Obedite prepositis vestris: et
subiacete eis. Ipsi enim pernigilant
quasi rationem pro animabus vestris reddi
turi: vt cum gaudio hoc faciant et
non gementes. Hoc enim non expedit vobis.
Orate pro nobis. Confidimus enim
quam bonam conscientiam habemus in quibus bene
volentes conuersari. Amplius
autem deprecor vos hoc facere: quo celerius restituar vobis. Deus autem pacis
qui eduxit de mortuis pastorem
magnum ouium in sanguine testamenti
eterni dominum nostrum iesum christum:
aptet vos in omni bono: vt
faciatis eius voluntatem: faciens in vobis
quod placeat coram se per iesum
christum: cui est gloria in secula seculorum. Amen.
Rogo autem vos fratres vt sufferatis
verbum solatij. Etenim per paucis scripsi vobis. Cognoscite fratrem vestrum
timotheum dimissum: cum quo si
celerius venerit videbo vos. Salutate
omnes prepositos vestros: et omnes
sanctos. Salutant vos de [vobis
italia fratres. Gratia cum omnibus
Amen.

Explicit epistola beati pauli ad hebreos.

Incipit prefatio beati Hieronymi presbyteri in librum actuum apostolorum.

Canit psalmista. Ambulabunt de virtutibus in virtutes. Post apostoli pauli epistolas dudum vobis vno volumine translatas dōmon ⁊ rogatiane charissimi: actus apostolorum compellitis vt transferam in latinum: quem librum nulli dubium est a luca antiocheno arte medico qui postea inseruiens paulo apostolo christi factus est discipulus fuisse editum. Ceruices premit imposita sepius oneris magnitudo: quia studia inuidorum reprehensione digna putant ea que scribimus. Illorum nunc̄ odio et detractione iuuante christo meum silebit eloquium.

Actus apostolorum nudam quidem videntur sonare historiaz: et nascentis ecclesie infantiam texere: sed si nouerimus scriptorem eorum lucam esse medicum: cuius laus est in euangelio: animaduertemus pariter omnia verba illius anime languentis esse medicinam.

Incipit alius prologus.

Elcas antiochensis natione syrus: cuius laus in euangelio canitur: apud antiochiam medicine artis egregius: et apostolorum christi discipulus fuit: postea vsqz ad confessionem paulum secutus apostolū: sine crimine in virginitate permanens: deo maluit seruire. Qui septuaginta ⁊ quatuor annos etatis agens in bythinia obijt plenus spiritu sancto: quo instigante in achaie partibus euangelium scribens grecis fidelibus incarnationem domini fideli narratione ostendit: eūdemqz ex stirpe dauid descendisse monstrauit. Cui non immerito scribendorum actuum apostolicorum potestas in ministerio datur: vt deo in deum pleno ⁊ filio p ditionis extincto: oratione ab apostolis facta sorte dominice electionis numerus compleretur. Sicqz paulus consummationem apostolicis actibus daret: quem diu contra stimulum calcitrantem dominus elegisset. Quod legentibus ⁊ requirentibus deum breui potius volui ostendere sermone: c̄z prolixius aliquid fastidientibus prodidisse. Sciens q̄ operantem agricolaz oporteat primum de suis fructibus edere Quem ita diuina subsecuta est gratia: vt non solū corporibus sed etiā aiabus eius proficeret medicina.

Αι ᵃπράξεις / Ιωμ ᵇαποστόλωμ / Του ᶜαγίου ᵈλουκά / Του ᶜευαγγελιστού. Cap̄.i.

Incipit liber ᵃactuum ᵇapostolorum ᶜ beati ᵈLuce ᶜeuangeliste. Cap̄.i.

Τ ομ ᵃμεμ ᵇπρώτομ ᶜλόγομ ᵈεποιησά μην ᶜπερί ᶠ πάντωμ ᵍ ω ʰθεόφιλε ᶦ ωμ ᵏήρξατο / ᵒ ιησούς ᵐποιείμ ⁿΙε ᵒκαι ᵖ λι λάσκειμ, ᵍάχρι ʳ ης ˢ ημέρας ᵗ εμτειλάμενος / Τοις ⁿαποστόλοις ˣ λιά ʳπνεύματος ᵗ αγίου ᵘ ους ᵇ εξελέξατο, ᵛ αμελήφθη. ʷ οις ᶜκαι ˣ παρέστησεμ ʸ εαυτόμ ᵇ ζώντα ᶻ μετά / Το ᵃᵃ παθείμ ᵇᵇ αυτόμ ᶜᶜ εμ ⁿⁿ πολλοίς ᵒᵒ Τεκμηρίοις, ᵖᵖ λι ᵍᵍ ημερώμ ʳʳ Τεσσαράκομτα ˢˢ οπταμόμενος ᵗᵗ αυτοίς, ᵘᵘ και ˣˣ λέγωμ / Τα ʸʸ περί / Της ᶻᶻ βασιλείας / Του ᵃᵃᵃ θεού. ᵇᵇᵇ και ᶜᶜᶜ συναλιζόμενος ᵈᵈᵈ παρήγγειλεμ ᵉᵉᵉ αυτοίς ᶠᶠᶠ από ᵍᵍᵍ ιεροσολύμων ʰʰʰ μη ᶦᶦᶦ χωρίζεσθαι, ᵏᵏᵏ αλλά ˡˡˡ περιμένειμ / Την ᵐᵐᵐ επαγγελίαμ / Του ⁿⁿⁿ πατρός ᵒᵒᵒ ημ ᵖᵖᵖ ηκούσατε ᵍᵍᵍ μου ʳʳʳ ότι ˢˢˢ ιωάμμης ᵗᵗᵗ μεμ ᵘᵘᵘ εβάπτισεμ ˣˣˣ ύλατι, ʸʸʸ υμείς ᶻᶻᶻ λε ᵃᵃᵃᵃ βαπτισθήσεσθε ᵇᵇᵇᵇ εμ ᶜᶜᶜᶜ πνεύματι ᵈᵈᵈᵈ αγίω, ᵉᵉᵉᵉ ου μετά ᶠᶠᶠᶠ πολλάς ᵍᵍᵍᵍ Ταύτας ʰʰʰʰ ημέρας. / οι ᶦᶦᶦᶦ μεμ ᵏᵏᵏᵏ ουμ ˡˡˡˡ συμελθόμτες ᵐᵐᵐᵐ επηρώτωμ ⁿⁿⁿⁿ αυτόμ ᵒᵒᵒᵒ λέγομτες. ᵖᵖᵖᵖ κύριε ᵍᵍᵍᵍ ει ʳʳʳʳ εμ / Τω ˢˢˢˢ χρόμω ᵗᵗᵗᵗ Τούτω ᵘᵘᵘᵘ αποκαθιστάμεις / Την ˣˣˣˣ βασιλείαμ / Τω ʸʸʸʸ ισραήλ. ᶻᶻᶻᶻ είπε ᵃᵃᵃᵃᵃ δε ᵇᵇᵇᵇᵇ προς ᶜᶜᶜᶜᶜ αυτούς. ᵈᵈᵈᵈᵈ ουχ ᵉᵉᵉᵉᵉ υμών ᶠᶠᶠᶠᶠ εστί ᵍᵍᵍᵍᵍ γνώναι ʰʰʰʰʰ χρόμους ᶦᶦᶦᶦᶦ η ᵏᵏᵏᵏᵏ καιρούς ˡˡˡˡˡ ους / ᵐᵐᵐᵐᵐ ο ⁿⁿⁿⁿⁿ πατήρ ᵒᵒᵒᵒᵒ έθετο ᵖᵖᵖᵖᵖ εμ / Τη ᵍᵍᵍᵍᵍ ιδία ʳʳʳʳʳ εξουσία, ˢˢˢˢˢ αλλά ᵗᵗᵗᵗᵗ λήψεσθε ᵘᵘᵘᵘᵘ δύναμιμ ˣˣˣˣˣ επελθόμτος / Του ʸʸʸʸʸ αγίου ᶻᶻᶻᶻᶻ πνεύματος ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ εφ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ υμάς, ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ και ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ έσεσθε ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ μοι ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ μάρτυ

Rimū ᵃquidē ᶜsermonē ᵈfeci ᵉde ᶠomnibus ᵍo ʰtheophile ᶦq ᵏcepit ˡiesus ᵐfacere ⁿ ᵖdocere: ᵍvsqz in ˢdiem ᵗqua ᵘprecipiēs ˣapostolis ʸp ᶻspūm ᵃᵃ sanctum ᵇquos ᶜelegit ᵈassumptꝰ ᵉē. ᶠQuibꝰ ᵍ ʰpbuit ᶦseipsum ᵏviuum ˡ post ᵐ passionem ⁿ suam ᵒ in ᵖ multis ᵍ argumētis ʳ per ˢ dies ᵗ q̄dragita ᵘ apparens ᵛ eis ʷ ˣ loquens ᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈ de ᵉᵉᵉ regno ᶠᶠᶠ dei. ᵍᵍᵍ Et ʰʰʰ conuescens ᶦᶦᶦ ᵏᵏᵏ ᵖrecepit ᵛ eis ʷ ab ˣ hierosolymis ᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇ ne ᶜ discederent: ᵈ sed ᵉ expectarent ⌈ ᶠmeuz. ᵍ pmissionē ʰ patr ⌋: ᶦ quā ᵏ audistis ˡ inq̄t ᵐ os ⁿ Quia ᵒ Johannes ᵖ q̄dē ᵍ baptizauit ʳ aqua: ˢ baptizabimi ᵗ spū ᵘ sctō: ᵛ nō ʷ post ⌊ ˣ vos ʸ ām ᶻ multos ᵃᵃ hos ᵇᵇ dies. ᶜᶜ Igitur ᵈᵈ q̄ ᵉᵉ cōuenerāt ᶠᶠ interrogabāt ᵍᵍ eū ʰʰ dicētes. ᶦᶦ Domine ᵏᵏ si ˡˡ ᵐᵐ in ⁿⁿ tempore ᵒᵒ hoc ᵖᵖ restitues ᵍᵍ regnum ʳʳ ʳʳ ˢˢ israel: ᵗᵗ Dixit ᵘᵘ autem ᵛᵛ eis. ʷʷ ˣˣ ʸʸ ᶻᶻ Nō ᵃᵃᵃ est ᵇᵇᵇ vestrū ᶜᶜᶜ nosse ᵈᵈᵈ tēpora ᵉᵉᵉ vel ᶠᶠᶠ momēta ᵍᵍᵍ que ʰʰʰ pater ᶦᶦᶦ posuit ᵏᵏᵏ in ˡˡˡ sua ᵐᵐᵐ potestate: ⁿⁿⁿ sed ᵒᵒᵒ accipietis ᵖᵖᵖ virtutē ᵍᵍᵍ supueniētis ʳʳʳ spūs ˢˢˢ sācti ᵗᵗᵗ in ᵘᵘᵘ vos: ᵛᵛᵛ ʷʷʷ eritis ˣˣˣ mihi ʸʸʸ testes ᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜ

A Mat. 5. c. Jacobi. 1. b

Luce. 24. g

Infra. 1. b. et. 19. a.

3. Israel in greco dati ui casus.

Luce. 24. g

ρες[g] εμ[h] Τε[i]ερουσαλήμ [k] και [l] εμ [m] πάσῃ Τῃ [n] ιου=
δαία[o] και[p] σαμαρεία[q] και[r] έως[s] εσχάτου Τῆς[t] γῆς.
[n] και[x] Ταύτα[r] ειπών Τ βλεπόντων[g] αυτών[h] επήρ=
θη, [c] και[p] νεφέλη [c] υπέλαβεν[r] αυτόν [g] από Τῶν
[h] οφθαλμών[r] αυτών. [k] και [l] ως [m] ατενίζοντες [n] ή=
σαν[o] εις Τὸν[p] ουρανόν[q] πορευομένου [r] αυτού,
[n] και[t] ιδού [n] άνδρες [x] δύο [r] παρειστήκεισαν[y] αυ=
τοῖς[g] εν[h] εσθήτι[c] λευκή, [p] οι [c] και [r] είπον. [g] άνδρες
[h] γαλιλαῖοι [l] τί [k] εστήκατε [l] εμβλέποντες [m] εις Τὸν
[n] ουρανόν. [o] ούτος Ο[p] ιησούς Ο [q] αναλημφθείς [r] αφ
[s] υμών [r] εις Τὸν [n] ουρανόν, [x] ούτως [r] ελεύσεται
[y] ον [g] τρόπον [h] εθεάσασθε [c] αυτόν [p] πορευόμενον
[r] εις Τὸν [r] ουρανόν. [g] Τότε [h] υπέστρεψαν [r] εις [k] ιερου
σαλήμ [l] από [m] όρους Τοῦ [n] καλουμένου [o] ελαιώ=
νος, [p] ο [q] εστίν [r] εγγύς [g] ιερουσαλήμ, [r] σαββάτου [n] έ
χον [x] οδόν. [r] και [r] ότε [g] εισήλθον, [h] ανέβησαν [c] εις Το
[p] υπερῶον, [c] ου [r] ήσαν [g] καταμένοντες Ο [h] Τε [l] πέ=
τρος, [k] και [l] ιάκωβος, [m] και [n] ιωάννης, [o] και [p] ανδρέ=
ας, [q] φίλιππος, [r] και [s] θωμάς, [t] βαρθολομαῖος [n] και
[x] ματθαῖος, [r] ιάκωβος [t] αλφαίου, [g] και [h] σίμων Ο
[c] ζηλωτής, [p] και [r] ιούδας [t] ιακώβου. [g] ούτοι [h] πάντες
[l] ήσαν [k] προσκαρτερούντες [l] ομοθυμαδόν Τῇ
[m] προσευχῇ [n] και Τῇ [o] δεήσει [p] συν [q] γυναιξί [r] και
[s] μαρία Τῇ [t] μητρί Τοῦ [n] ιησού [r] και [r] συν Τοῖς [t] αδελ
φοῖς [g] αυτού. [h] και [c] εν Ταῖς [p] ημέραις [c] ταύταις [r] α=
ναστάς [g] πέτρος [h] εν [t] μέσω Τῶν [k] μαθητῶν, [l] είπεν.
[m] ην [n] Τε [o] όχλος [p] ονομάτων [q] επί το αυτό [r] ως [s] εκα=
τὸν [n] είκοσι, [x] άνδρες [r] αδελφοί [r] έδει [s] πληρωθή=
ναι Τὴν [h] γραφὴν [c] ταύτην [p] ἣν [r] προείπε Το [s] πνεύ=
μα Το [g] άγιον [h] διά [r] στόματος [k] Δαυίδ [l] περί [m] ιού=
δα Τοῦ [n] γενομένου [o] οδηγού Τοῖς [p] συλλαβούσι Τοῦ [q] ιησού,
[r] ότι [s] κατηριθμημένος [n] ην [r] σὺν [n] η=
μῖν, [x] και [r] έλαχε Τοῦ [r] κλήρου Τῆς [s] διακονίας
[h] ταύτης. [c] ούτος [p] μεν [c] ουν [r] εκτήσατο [g] χωρίον
[h] εκ [r] μισθοῦ Τῆς [k] αδικίας, [l] και [m] πρηνὴς [n] γενόμε=
νος [o] ελάκησε [p] μέσος, [q] και [r] εξεχύθη [s] πάντα Τὰ
[r] σπλάγχνα [n] αυτού. [x] και [r] γνωστὸν [r] εγένετο [s] πά
σι Τοῖς [h] κατοικοῦσιν [c] ιερουσαλήμ, [p] ώστε [c] κλη=
θῆναι Τὸ [r] χωρίον [g] εκεῖνο Τῇ [h] ιδίᾳ [r] διαλέκτῳ [k] αυ
τῶν [l] ακελδαμά, [m] τουτέστι [n] χωρίον [o] αίματος.
[p] γέγραπται [q] γὰρ [r] εν [s] βίβλῳ [r] ψαλμῶν, [n] γενηθή=
τω Η [r] έπαυλις [r] αυτού Ι [r] έρημος [s] και [h] μη [c] έστω Ο
[p] κατοικῶν [r] εν [r] αὐτῇ, [s] και Τὴν [h] επισκοπὴν [r] αυτού
[k] λάβοι [l] έτερος. [m] δεῖ [n] ουν Τῶν [o] συνελθόντων [p] η
μῖν [q] ανδρῶν [r] εν [o] παντὶ [r] χρόνῳ [n] εν [x] ῳ [r] εισήλθε Ι [r] και
[n] εξήλθεν [h] εφ [c] ημᾶς Ο [p] κύριος [c] ιησούς, [r] αρξάμε=
νος [s] από Τοῦ [h] βαπτίσματος [r] ιωάννου [k] έως Τῆς
[l] ημέρας [m] ης [n] ανελήφθη [o] αφ [p] ημῶν, [q] μάρτυρα
Τῆς [r] αναστάσεως [o] αυτού [r] γενέσθαι [n] σὺν [x] ημῖν
[r] ένα Τούτων. [s] και [h] έστησαν [r] δύο, [p] ιωσὴφ Τὸν
[r] καλούμενον Βαρσαβᾶν, [s] ος [h] επεκλήθη [r] ιούστον, [k] και [l] ματθίαν. [m] και [n] προσευξάμενοι [o] είπον.
[p] συ [q] κύριε [r] καρδιογνῶστα [s] πάντων, [r] ανάδειξον

[g] in [r] hierusalem [k] τ [l] in [m] omni [n] iudea ꝯ ꝯ
[o] τ [p] samaria [q] τ [r] vsq; ad [s] vltimum [t] terre. ꝯ
[n] Et [r] cū [x] hec [r] dixisset [r] videntib⁹ [q] illis [p] elevat⁹ — Mar.16.g Apoc.2.c. Joh.20.c.
[p] est; [c] τ [p] nubes [r] suscepit [r] eum [g] ab ꝯ ꝯ ꝯ
[h] oculis [r] eorum. [k] Cumq; [m] intuerentur ꝯ
[o] in [p] celum [q] euntem [r] illum: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[r] ecce [x] duo [n] viri [r] astiterunt [r] iuxta [t] illos ꝯ
[n] in [p] vestibus [r] albis: [p] qui [c] τ [r] dixerunt. [g] Viri
[h] galilei [r] quid [k] statis [l] aspicientes [m] in ꝯ ꝯ
[n] celū. [o] Hic [p] ihesus [q] qui [q] assumptus [q] est [r] a ꝯ
[r] vobis [r] in [n] celum [x] sic [r] veniet ꝯ ꝯ ꝯ
[s] quēadmodū [p] vidistis [r] eum [n] euntem ꝯ
[r] in [r] celū. [g] Tūc [h] reuersi [h] sunt [k] hierosolymaz
[l] a [m] monte [n] qui [n] vocatur [o] oliuett ꝯ ꝯ
[p] qui [q] est [r] iuxta [p] hierusalez: [r] sabbati [n] habēs
[x] iter. [r] Et [r] cum [n] introissent [r] in ꝯ ꝯ ꝯ — Mat.10.a. Marc.3.d. luce.6.c.
[p] cenaculū [h] ascēderūt [r] vbi [g] manebat [t] Pe=
tr⁹ [m] τ [n] Johānes [k] τ [l] Jacobus [o] et [p] Andreas
[q] Philipp⁹ [r] τ [n] Thomas [r] Bartholome⁹ [n] et
[x] Matthеus [r] Jacobus [t] alphei [g] τ [h] Simō
[c] zelotes [p] τ [r] Judas [r] iacobi. [g] Hi [h] omnes ꝯ
[r] erant [k] perseuerantes [l] vnanimiter in ꝯ ꝯ
[m] oratione [p] cum [n] mulieribus [r] et ꝯ ꝯ ꝯ
[s] Maria [r] matre [n] ihesu [x] τ [r] fratribus ꝯ ꝯ ꝯ
[s] eius. [c] In [p] diebus [r] illis [r] exurgens ꝯ ꝯ
[g] petrus [h] in [r] medio [k] fratrum [l] dixit. ꝯ ꝯ ꝯ
[m] Erat [n] aūt [o] turba [p] hominū [q] simul [p] fere [r] cen
tū [n] vigiti. [x] Viri [r] fratres [r] oportet [n] impleri ꝯ
[p] scripturā [p] quam [r] predixit [r] spiritus ꝯ ꝯ
[g] sanctus [h] per [r] os [k] dauid [l] de [m] iuda ꝯ ꝯ
[n] q [n] fuit [o] dux [p] eorum [p] qui [p] cōprehēderunt
[q] ihesum: [r] qui [n] cōnumeratus [r] erat [r] in [n] nobis
[x] τ [r] sortitus [r] est [r] sortem [n] ministerij ꝯ ꝯ ꝯ
[p] huius. [c] Et [c] hic [p] quidem [r] possedit [r] agrum
[p] de [r] mercede [k] iniquitatis: [l] τ [m] suspensus ꝯ
[o] crepuit [p] medius: [q] τ [r] diffusa [r] sunt [s] omnia
[r] viscera [n] eius. [x] Et [r] notum [r] factum [r] est [r] oibus
[p] habitantib⁹ [r] hierusalē: [p] ita [p] vt [r] appellaretur
[r] ager [s] ille [r] lingua [k] eorum ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[l] acheldema: [m] hoc [m] est [n] ager [o] sanguinis.
[p] Scriptū [p] est [q] enim [r] in [n] libro [r] psalmor. [n] Fiat — ps.108.
[x] cōmoratio [r] eorū [r] deserta: [s] τ [p] non [r] sit ꝯ
[p] q [p] habitet [r] in [r] ea: [s] et [p] episcopatum [r] ei⁹ ꝯ
[k] accipiat [l] alter. [m] Opz [n] ergo ex his [q] viris q
[p] nobiscū sūt [o] congregati [r] in [o] oī tpe [n] in [x] quo [r] in
trauit [r] τ [s] exiuit [p] iter [r] nos [p] dñs [r] ihesus [r] incipiēs
[s] a [p] baptismate [r] iohannis [k] vsq; in ꝯ ꝯ
[l] diez [m] qua [n] assumptus [n] est [o] a [p] nobis [q] testem
[r] resurrectiōis [s] eius [n] nobiscum [r] fieri ꝯ ꝯ
[r] vnū ex [r] istis. [s] Et [p] statuerūt [r] duos. [p] Joseph — Infra.4.d.
[r] q [r] vocabat [r] barsabas: [s] q [p] cognominat⁹ [p] ē
[r] iustus: [k] τ [l] mathiā. [m] Et [n] orantes [o] dixerūt.
[p] Tu [q] dne [r] q [r] corda [r] nosti [s] omniuz: [r] ostende

B

C

ξομ"ομ'εξελέξω'εκ'Τούτωμ/Τωμ*λύο^bέμα^cλα≈
βείμ/Τομ^pκλήρομ/Της^cΔιακομίας'Ταύτης^sκαι^hα
ωοστολής,'εξ^kης^lωαρέβη^mιούδας" ωορευθή≈
μαι^oεἰς/Τομ^pΤόπομ/Τομ^qίδιομ.^rκαι*έλωκαμ'κλή
ρους"αυτῶμ,^rκαι'έωεσεμ/ο'κλήρος*επί^bματθί
αμ,^cκαι^pσυγκατεψυφίσθη^cμετά/Τωμ'έμδεκα
^sαποστόλωμ. Cap.ii.

Και^bεμ/Τω^cσυμωλληρούσθαι/Τημ^pημέραμ
/Της^cπεμτηκοστής,'ήσαμ^sάπαμτες^bομοθυ≈
μαδόμ'επιτοαυτό.^kκαι'εγένετο^mάφμω"εκ/Του
^oυρανού^pήχος^qώσωερ'φερομένης*ωμοής'βι
αίας,"και^xεωλήρωσεμ'όλομ/Τομ'οίκομ"ου^bή≈
σαμ^cκαθήμεμοι.^pκαι^cώφθησαμ'αυτοίς^sδιαμε≈
ριζόμεναι^bγλώσσαι'ωσεί^kωυρός,'εκάθισε^mΤε
"εφ^oέμα^pέκαστομ^qαυτῶμ,^rκαι*εωλήσθησαμ'ά
ωαμτες"πμεύματος^xαγίου,^rκαι'ήρξαμτο^oλα≈
λείμ^bετέραις^cγλώσσαις,^pκαθώς/Το'ωμεύμα'ε
δίδου^sαυτοίς^bαωοφθέγγεσθαι.'ήσαμ^kδε'εμ
^mιερουσαλήμ"κατοικούμτες^oιουδαίοι^pάμδρες
^qευλαβεῖς'από*ωαμτός'έθμους/Τωμ" υωό/Τομ
^xουρανόμ.^rγεμομένης'δε/Της*φωμής^bΤαύτης
^cσυμήλθε/το^pπλήθος^cκαι'συμεχύθη,^sότι^bήκου
ομ'εις^kέκαστος/Τη'ιδία^mδιαλέκτω"λαλούμ≈
τωμ^oαυτῶμ.^pεξίσταμτο^qδε^rκαι*εθαύμαζομ'λέ
γομτες"προς^xαλλήλους.^rουκ'ιδού^sώάμτες
^bούτοι^cεισίμ/οι^pλαλούμτες^cγαλιλαίοι,^rκαι
^sωως^bημεῖς'ακούομεμ^kέκαστος/Τη'ιδία^mδια≈
λέκτω"ημῶμ,^oεμ^phμ^qεγεμήθημεμ,^rπάρθοι*και'μή
δοι"και^xελαμίται,^rκαι/οι'κατοικούμτες/Τημ*με
σοποταμίαμ,^bιουδαίαμ^cτε^pκαι^cκαππαδοκίαμ,
^rώόμτομ^sκαι/Τημ^bασίαμ,^tφρυγίαμ^kτε'και^mπαμ
φυλίαμ,"αίγυπτομ^oκαι/Τα^pμέρη/Της^qλιβύας
/Της'κατά^oκυρήμης,^rκαι/οι"επιδημούμτες^xρω≈
μαίοι,^rιουδαίοι^sτε*και^bωροσήλυτοι,^cκρήτες
^pκαι^cάραβες,^rακούομεμ^sλαλούμτωμ^bαυτῶμ
/Ταις'ημετέραις^kγλώσσαις/Τα'μεγαλεία/Του
^mθεού."εξίσταμτο^oδε^pπάμτες^qκαι^rδιηώόρουμ
*άλλος'ώρος"άλλομ^xλέγομτες.^rΤι'αμ*θέλοι
^bΤούτο^cείμαι.^pέτεροι^cδε'χλευάζομτες^sέλεγόμ,
^bότι'γλεύκους^kμεμεστωμένοι^lεισί.^mσταθεισ
"δε^oπέτρος^pσυμ/Τοις^qένδεκα^rεπήρε/Τημ"φωμήμ
'αυτού,"και^rαπεφθέγξατο^rαυτοίς.'άμδρες"ιου
δαίοι^bκαι/οι^cκατοικούμτες^oιερουσαλήμ^cάπαμ
τες,'Τούτο^sυμίμ^bγμωστόμ'έστω^kκαι^lεμωτίσασ
θε/Τα^mρήματα"μου.^oου^pγαρ^qως^rυμεῖς^sυωο≈
λαμβάμετε^rούτοι"μεθύουσιμ,^xεστί^rγαρ'ώρα
*Τρίτη/Της^bημέρας.^cαλλά^pΤούτο^cεστί/το'ει≈
ρημένομ^sδιά/Του^bωροφήτου^tιωήλ.^kκαι^lέσται
^mεμ/Ταις"εσχάταις^oημεραις^pλέγει/ο^qθεός^rεκ≈
χεώ*από/Του^rπμεύματος"μου^xεπί^rπάσαμ'σάρ
κα,*και^bωροφητεύσουσιμ/οι^cυιοί^pυμῶμ^cκαι
/αι^rθυγατέρες^sυμῶμ,^bκαι/οι^tμεανίσκοι^kυμῶμ
^lοράσεις^mόψομται,"και/οι^oπρεσβύτεροι^pυμῶμ

"quē^relegeris^rex^rhis*duob^q^b vnū^caccipe
re^plocū^cministerij^rhuius^s τ^b apostolatus:
^rde^kquo^lprevaricat^q^lest^mIudas"vt"abiret
^oin^plocum^qsuum.^rEt"dederunt^rsortes ꝯ
"eis.^xEt^rcecidit^rsors*super^bMathiam:
^cτ^pannumeratus^pest^ccum^rvndecim ꝯ
^sapostolis. Cap.ii.

Et^bcum^ccomplerentur^pdies ꝯ ꝯ A
^cpentecostes:^rerant*oēs^bpariter ꝯ
^lin^leodē^lloco.^kEt^lfact^q^lest^mrepente"de ꝯ
^celo^pson^q:^qtāq^radueniētis^sspūs^rvehemē
tis:"τ^xrepleuit^rtotā^rdomū^avbi^berāt ꝯ
^csedentes.^pEt^capparuerunt^rillis^sdispte
^blingue^rtanq^xignis:^lsedit^q ꝯ ꝯ ꝯ k. Igns in
"supra^psingulos^qeor.^rEt*repleti"sūt^roēs gr. gen-tum casus.
"spiritu^xsancto:^rτ^rceperunt^aloqui ꝯ ꝯ j.4.d.et.19
^bvarijs^clinguis:^pprout^rspūs sanctus^rdabat a.
^beloqui^qillis.^rErant^kautem^lin ꝯ ꝯ
^mhierusalem"habitantes^oiudei^pviri ꝯ
^qreligiosi^rex*omni^rnatione que"sub ꝯ
^xcelo est.^rFacta^rautem^bhac"voce ꝯ ꝯ
^ccōuenit^pmultitudo^cτ mēte^rcōfusa^rest:^sqm̄
^baudiebat^rvnusq̄sq^m^lingua^rsua^oillos"lo≈
quētes.^pStupebāt^qāt oēs^rτ"mirabant^rdi
cētes.^rNonne^cecce^pomnes ꝯ ꝯ ꝯ
^bisti^pqui^ploquuntur^cgalilei^rsunt:^rEt ꝯ
^squō^bnos^laudimus^kvnusquisq̄ ^mlinguaꝫ
^lnr̄aꝫ:^oin^pq̄^qnati^qsum^q:^rParthi*τ^rmedi
"τ^relamite:^rτ^rqui^rhabitāt^smesopotamiā:
^bIudeam^pτ^ccappadociam:ꝯ ꝯ ꝯ
^fpontū^sτ^basiā:^lphrygiam^lτ^mpamphyliaꝫ:
"egyptum^oτ^ppartes^qlybie que est ꝯ ꝯ
^rcirca"cyrenez:^rτ"aduene^rromani: ꝯ ꝯ
^rIudei^rquoq^sτ^bproselyti:^ccretes ꝯ ꝯ
^pτ^carabes:^raudimus^beos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^sloquentes^lnostris^klinguis^lmagnalia ꝯ
^mdei."Stupebāt^oaūt^poēs^qτ^rmirabantur
^sadinuicē^rdicentes.^rQuid^rnam*vult ꝯ
^bhoc^cesse:^pAlij^rāt^lirridentes^sdicebant ꝯ
^bq^lmusto^kpleni^lsunt isti.^mStans ꝯ ꝯ
"āt^opetrus^pcuꝫ^qvndecim^relenauit^svocem
^rsuam:"τ^xlocutus^rest^reis.^rViri*iudei ꝯ
^bτ^cqui^chabitatis^phierusalem^cvniuersi: ꝯ
^rhoc^svobis^bnotū^rsit:^ket^lauribus^lpercipite
^mverba"mea.^oNō^peñ^qsicut^rvos^sestimati
^rhi"ebrij"sunt:^rcum^xsit^rhora ꝯ ꝯ ꝯ
^bdiei^stertia.^cSz^phoc^cest^rquod^rdictū^rest L
^sper^bprophetam^liohel.^kEt^lerit ꝯ ꝯ Iohel.1.g.
^min"nouissimis^odiebus^pdicit^qdñs:^reffūdā Esa.44.a.
^sde^rspiritu"meo^xsuper^romnem^rcarnem.
*Et^bprophetabūt^cfilij^pvestri^cτ ꝯ ꝯ ꝯ
^rfilie^svestre:^btiuuenes^kvestri ꝯ ꝯ ꝯ
^lvisiones^mvidebunt:"τ^osenioꝛes^pvestri ꝯ B

ᵍεμυπμίοις ʳεμυπμιασθήσομται. ˢκαὶ ᵗγε ᵘεπί /Τους ˣδούλους ʸμου ᶻκαὶ ᵃεωί /Τας ᵇδούλας ᶜμου ᵈεμ /Ταις ᵉημέραις ᶠεκείμαις ᵍεκχεώ ʰαπό /Του ⁱπνευ= ματος ᵏμου, ˡκαὶ ᵐπροφητεύσουσι. ⁿκαὶ ᵒδώσω ᵖΤέρατα ᵠεμ /Τω ʳουρανώ ˢάμω, ᵗκαὶ ᵘσημεία ˣεωί /Της ʸγης κάτω, ᶻαἷμα ᵇκαὶ ᶜπυρ ᵈκαὶ ᵉατμίδα ᶠκα πνού. /ο ᵍήλιος ʰμεταστραφήσεται ⁱεις ᵏ σκότος, ˡκαὶ /η ᵐσελήνη ⁿεις ᵒαἷμα, ᵖπριν ᵠη ʳελθείν /Την ˢη μέραν ᵗκυρίου /Την ᵘμεγάλην ˣκαὶ ʸεπιφανή. ᶻκαὶ ᵃέσται ᵇπας ᶜος ᵈαν ᵉεπικαλέσηται /Το ᶠόνομα ᵍκυ ρίου ʰσωθήσεται ⁱάνδρες ᵏισραηλίται ˡακούσατε /Τους ᵐλόγους ⁿΤούτους. ᵒιησούν /Τον ᵖναζω= ραίον ᵠάνδρα ʳαπό /Του ˢ θεού ᵗ αποδεδειγμέ= νον ᵘεις ˣυμάς ʸδυνάμεσι ᶻκαὶ ᵃΤέρασι ᵇκαὶ ᶜσημεί οις, ᵈοις ᵉεποίησε ᶠδι ᵍ αυτού /ο ʰ θεός ⁱ εμ ᵏ μέσω ˡ υ μών, ᵐ καθώς ⁿ και ᵒ αυτοί ᵖ οίδατε. ᵠΤούτον /τη ʳω ρισμένη ˢ βουλή ᵗ και ᵘ προγνώσει /Του ˣ θεού ʸ εκ= δοτον ᶻ λαβόντες ᵃ διά ᵇ χειρών ᶜ ανόμων ᵈ προσ πήξαντες ᵉ αν είλετε. ᶠ ον /ο ᵍ θεός ʰ ανέστησε ⁱ λυσας /Τας ᵏ ωδίνας /Του ˡ θανάτου, ᵐ καθότι ⁿ ουκ ᵒ ην ᵖ δυ νατόν ᵠ κρατείσθαι ʳ αυτόν ˢ υπ ᵗ αυτού. ᵘ Δαυὶδ ˣ γαρ ʸ λέγει ᶻ εις ᵃ αυτόν. ᵇ προορώμην /τον ᶜ κύρι ον ᵈ εμών πιον ᵉ μου ᶠ διαπαντός, ᵍ ότι ʰ εκ ⁱ δεξιών ᵏ μου ˡ εστίν ᵐ ίνα ⁿ μη ᵒ σαλευθω. ᵖ διά ᵠ Τούτο ʳ ευ φράνθη /η ⁿ καρδία ˢ μου, ⁿ και ᵗ ηγαλλιάσατο /η ᵘ γλώσσα ˣ μου, ʸ έτι ᶻ δε ᵃ και /η ᵇ σαρξ ᶜ μου ᵈ κατα= σκηνώσει ᵉ επ ᶠ ελπίδι. ᵍ ότι ʰ ουκ ⁱ εγκαταλείψεις /Την ᵐ ψυχήν ⁿ μου ᵒ εις ᵖ άδου, ᵠ ουδέ ʳ δώσεις /Τον ˢ όσιον ᵗ σου ᵘ ιδείν ˣ διαφθοράν. ʸ εγνώρισας ᶻ μοι ᵃ οδούς ᵇ ζωής, ᶜ πληρώσεις ᵈ με ᵉ ευφροσύνης ᶠ με τά /Του ᵍ προσώπου ʰ σου. ⁱ άνδρες ᵏ αδελφοί, ˡ ε= ξόν ᵐ ειπείν ⁿ μετά ᵒ παρρησίας ᵖ προς ᵠ υμάς ʳ περί /Του ˢ πατριάρχου ᵗ Δαυίδ, ᵘ ότι ᵛ και ˣ ετελεύτη= σε, ʸ και ᶻ εταφη, ᵃ και /το ᵇ μνήμα ᶜ αυτού ᵈ εστιν ᵉ εμ ᶠ ημίν ᵍ άχρι /της ʰ ημέρας Ταύτης. ⁱ προφήτης ᵏ ουν ˡ υπάρχων ᵐ και ⁿ ειδώς ᵒ ότι ᵖ όρκω ᵠ ωμοσεν ʳ αυ τώ /ο ˢ θεός ᵗ εκ ᵘ καρπού /της ˣ οσφύος ʸ αυτού /το ᶻ κατά ᵃ σάρκα ᵇ αναστήσειν /τον ᶜ Χριστόν ᵈ καθίσαι ᵉ επί /του ᶠ θρόνου ᵍ αυτού, ʰ προιδών ⁱ ελάλησε ᵏ περί /της ˡ αναστάσεως /του ᵐ Χριστού, ⁿ ότι ᵒ ουκ ᵖ εγκατελείφθη /η ᵠ ψυχή ʳ αυτού ˢ εις ᵗ άδου, ᵘ ουδέ /η ˣ σαρξ ʸ αυτού ᶻ είδε ᵃ διαφθοράν. ᵇ Τούτον /τον ᶜ ιησούν ᵈ ανέστησεν /ο ᵉ θεός, ᶠ ου ᵍ πάντες ʰ ημείς ⁱ εσμεν ᵏ μάρτυρες. /Τη ˡ δεξιά ᵐ ουν /του ⁿ θεού ᵒ υ= ψωθείς, /την ᵖ τε ᵠ επαγγελίαν /του ʳ αγίου ˢ πνεύ ματος ᵗ λαβών ᵘ παρά /του ˣ πατρός ʸ εξέχεε ᶻ τούτο, ᵃ ο ᵇ υμείς ᶜ βλέπετε ᵈ και ᵉ ακούετε. ᶠ ου ᵍ γαρ ʰ Δαυὶδ ⁱ ανέβη ᵏ εις /τους ˡ ουρανούς. ᵐ λέ= γει ⁿ δε ᵒ αυτός. ᵖ είπεν /ο ᵠ κύριος /τω ʳ κυρίω ˢ μου ᵗ κάθου ᵘ εκ ˣ δεξιών ʸ μου. ᶻ έως ᵃ αν ᵇ θώ /τους ᶜ εχθρούς ᵈ σου ᵉ υποπόδιον /των ᶠ ποδών ᵍ σου. ʰ ασφαλώς ⁱ ουν ᵏ γινωσκέτω ˡ πας ᵐ οίκος ⁿ ισραήλ, ᵒ ότι ᵖ και ᵠ κύριον ʳ και ˢ Χριστόν ᵗ αυτόν

ᵍsomnia ʳsomniabunt. ˢEt ᵗquidem ᵘsuper ˣseruos ʸmeos ᶻt ᵃancillas ᵇmeas ᶜin ᵈdiebus ᵉillis ᶠeffundam ᵍde ʰspiritu ⁱmeo ᵏt ˡprophetabunt. ᵐEt ⁿdabo ᵒ ᵖprodigia ᵠin ʳcelo ˢsursum ᵗt ᵘsigna ˣin ʸterra ᶻdeorsuz: ᵃsanguinē ᵇt ᶜignē ᵈt ᵉvaporē ᶠfumi. ᵍSol ʰconuertetur ⁱin ᵏtenebras ˡt ᵐluna ⁿin ᵒsanguinē: ᵖante ᵠq̄ ʳveniat ˢdies ᵗdomini ᵘmagnus ˣt ʸmanifestus. ᶻEt ᵃ ᵇerit ᶜois ᵈq̄cunq̄ ᵉinuocauerit ᶠnomen ᵍdñi ʰsaluus ⁱerit. ᵏViri ˡ israelite ᵐaudite ⁿ ᵒverba ᵖhec. ᵠIesum ʳnazarenum ˢ ᵗvirum ᵘapprobatum ˣa ʸdeo ᶻ ᵃin ᵇvobis ᶜvirtutibus ᵈt ᵉ ᵠdigijs ʳt ˢsignis ᵗque ᵘfecit ʰdeus ʲper ᵏillum ˡin ᵐmedio ⁿ vestri ᵒsicut ᵖscitis. ᵠHunc ʳdefinito ˢ ᵗcōsilio ᵘt ᵛprescientia ʷ dei ˣtraditum ʸ per ᶻmanus ᵃimquorum: ᵇaffigentes ᶜ interemistis. ᵈQuē ᵉdeꝰ ᶠsuscitauit ᵍsolutis ʰ dolorib⁹ ⁱinferni: ᵏ iuxta ˡq̄ ᵐ impossibile ⁿ erat ᵒ teneri ᵖillum ᵠab ʳeo. ˢDauid ᵗ ᵘcum ᵛdicit ʷin ˣeum. ʸ ᶻprouidebaz ᵃdñm ᵇ in ᶜ conspectu ᵈmeo ᵉsemper: ᶠ quᵐ ᵍa ʰdextris ⁱest ᵏmihi ˡne ᵐcōmouear. ⁿPropter ᵒhoc ᵖlet ratum ᵠest ʳcor ˢmeum ᵗet ᵘexultauit ᵛ ʷ lingua ˣmea: ʸinsup ᶻt ᵃcaro ᵇmea ᶜrequiescet ᵈin ᵉspe. ᶠQm̄ ᵍ non ʰderelinques ⁱ ᵏ ˡanimam ᵐmeam ⁿin ᵒinferno: ᵖnec ᵠ dabis ʳsanctū ˢtuū ᵗvidere ᵘcorruptionē. ᵛNotas ʷmi hi ˣfecisti ʸvias ᶻvite: ᵃreplebis ᵇme ᶜ iocūdi= tate ᵈcum ᵉfacie ᶠtua. ᵍViri ʰ fratres: ⁱlicēat ᵏ ˡaudenter ᵐdicere ⁿad ᵒvos ᵖde ᵠ ʳpatriarcha ˢdauid: ᵗquoniaz ᵘdefunct⁹ ˣ ē: ʸt ᶻsepult⁹ ᵃē: ᵇt ᶜsepulchrū ᵈ eius ᵉest ᶠapud ᵍnos ʰvsqz ⁱ hodiernū ᵏdiē. ˡPropheta ᵐigi tur ⁿ cū ᵒ eēt ᵖ sciret ᵠq̄ ʳ iureiurādo ˢiurauit ᵗ ᵘdeus ᵛde ˣfructu ʸlumbi ᶻeius ᵃ ᵇsedere ᶜsup ᵈsedem ᵉ ei⁹: ᶠpuidens ᵍlocutus ʰest ⁱde ᵏresurrectione ˡchristi: ᵐquia ⁿ neq; ᵒ ᵖderelict⁹ ᵠest ʳin ˢinferno: ᵗneq; ᵘ ˣcaro ʸeius ᶻvidit ᵃcorruptionem. ᵇHunc ᶜ ᵈiesum ᵉresuscitauit ᶠdeus: ᵍcuius ʰ omnes ⁱ ᵏtestes ˡsumus. ᵐDextera ⁿigit ᵒ deiˢe ᵖnos ᵠaltatus: ʳt ˢpromissione ᵗspiritus ᵘsancti ᵛ ʷ accepta ˣa ʸpatre: ᶻeffudit ᵃhoc ᵇdonum: ᶜ ᵈq̄ ᵉvos ᶠvidetis ᵍt ʰauditis. ⁱ Non ᵏ ˡ enim ᵐdauid ⁿascendit ᵒ in ᵖ celos. ᵠDicit ʳautez ˢipse. ᵗDixit ᵘdominus ᵛdomino ʷ ˣmeo ʸsede ᶻa ᵃdextris ᵇmeis. ᶜDonec ᵈponā ᵉinimicos ᶠtuos ᵍscabellum ʰpedum ⁱ ᵏtuorū. ˡCertissime ᵐsciat ⁿergo ᵒ ᵖdomus ᵠisrael: ʳq̄ ˢt ᵗdominū ᵘeū ᵛt ʷchristum ˣ fecit

Joh.2.b. Mat.10.c. et.24.b. Joh.2.g. Rom.10.c. Infr.5.d. Infrā.10.d psal.15 psal.109.

/o[r]θεός[s]εωοίησε[t]Τούτομ/Τομ[u]ιησούμ[b]ομ[c]υμείς
[u]εσταυρώσατε.[c]ακούσαμτες[r] Δε[s]κατεμύγη=
σαμ/Τη[b]καρδία,[t]είπομ[k] Τε[l]ωρος/Τομ[m]ωέτρομ
[n]και/Τους[c]λοιπούς[p]αποστόλους.[q] Τι[r]ποιή=
σωμεμ[u]άμδρες[c]αδελφοί.[n]πέτρος[x]Δε[r]έφη[t]προς
[u]αυτούς.[b]μεταμοήσατε[c]και[p]βαπτισθήτω[c]έκα
στος[r]υμών[s]επί/Τω[b]ομόματι[l]ιησού[k]χριστού,
[l]εις[m]άφεσιμ[n]αμαρτιών,[c]και[p]λήψεσθε/Τηη[q]δω
ρεάμ/Του[r]αγίου[n]πνεύματος.[t]υμίμ[n]γαρ[x]εσ=
τίμ/η[r]επαγγελία[t]και/Τοις[u]Τέκμοις[b]υμών,[c]και
[p]πάσι/Τοις[c]εις[r]μακράμ,[s]όσους[b]αμ[l]προσκαλέ
σηται[k]κύριος/ο[l]θεός[m]ημών.[n]ετέροις[c]Τε[p]λόγοις
[q]πλείοσι[r]διεμαρτύρετο[u]και[r]παρεκάλει[n]Λέ=
γωμ.[x]σώθητε[r]από/Της[t]γενεάς/Της[u]σκολιάς
[b]Ταύτης./οι[c]μεμ[p]ουμ[c]ασμέμως[r]αποδεξάμενοι
/Τομ[u]λόγομ[b]αυτού[r]εβαπτίσθησαμ,[k]και[l]προσ
ετέθησαμ/Τη[m]ημέρα[n]εκείμη[u]ψυχαί[p]ωσεί[q]τρισ=
χίλιαι.[r]ήσαμ[u]Δε[t]προσκαρτερούμτες/Τη[n]διδα
χή/Τωμ[x]αποστόλωμ,[r]και/Τη[t]κοιμωμία[u]και/Τη
[b]κλάσει/Του[c]άρτου[p]και/Ταις[c]προσευχαίς.[r]εγέ
μετο[u]Δε[b]πάση[l]ψυχή[k]φόβος.[l]πολλά[m]τε[n]τέρα
τα[p]και[p]σημεία[q]διά/Τωμ[r]αποστόλωμ[n]εγίμετο.
[r]πάμτες[n]Δε/οι[x]πιστεύσαμτες[r]ήσαμ[t]επτοαυ=
τό,[u]και[b]είχομ[c]άπαμτα[p]κοιμά,[c]και/Τα[r]κτήματα
[u]και/Τας[b]υπάρξεις[t]επίπρασκομ[k]και[l]διεμέριζομ
[m]αυτά[n]πάσι[p]καθότι[p]αμ[q]τις[r]χρείαμ[u]είχε.[r]καθ
[n]ημέραμ[x]τε[r]προκαρτερούμτες[t]ομοθυμαδόμ
[u]εμ/Τω[b]ιερώ,[c]κλώμτες[p]τε[c]κατ[r]οίκομ[c]άρτομ,[b]με
τελάμβαμομ[l]τροφής[k]εμ[l]αγαλλιάσει[m]και[n]αφε
λότητι[p]καρδίας,[p]αιμούμτες/Τομ[q]θεόμ[r]και[u]έχομ
τες[r]χάριμ[n]προς[x]όλομ/Τομ[r]λαόμ./ο[t]Δε[u]κύριος
[b]προσετίθει/Τους[c]σωζομένους[p]καθημέραμ/Τη
[c]εκκλησία. Cap.3.

Πιτοαυτό[b]Δε[c]πέτρος[p]και[c]ιωαμμής[r]αμέβαι
μομ[u]εις/Το[b]ιερόμ[l]επί/Τηη[k]ώραμ/Της[l]προ=
σευχής/Τηη[m]εμμάτημ.[n]και[p]τις[p]ανήρ[q]χωλός
[r]εκ[u]κοιλίας[r]μητρός[n]αυτού[x]υπάρχωμ[r]εβαστά
ζετο,[t]ομ[u]ετίθουμ[b]καθ[c]ημέραμ[p]προσ/Τηη[c]θύραμ
/Του[r]ιερού/Τηη[u]λεγομέμηη[b]ωραίαμ,/Του[l]αιτείμ
[k]ελεημοσύμηη[l]παρά/Τωμ[m]εισπορευομέμωμ
[n]εις/Το[p]ιερόμ.[p]ος[q]ιδώμ[r]πέτρομ[u]και[l]ιωάμμημ
[n]μέλλομτας[x]εισιέμαι[r]εις/Το[t]ιερόμ,[u]ηρώτα[b]ελε
ημοσύμηη.[c]ατεμίσας[p]Δε[c]πέτρος[c]εις[u]αυτόμ[b]συμ
/Τω[l]ιωάμμη[k]είπε.[l]βλέψομ[m]εις[n]ημάς.[p]ο[p]Δε[q]ε=
πείχεμ[r]αυτοίς,[u]προσδοκώμ[l]τι[n]παρ[x]αυτών
[r]λαβείμ.[t]είπε[u]Δε[b]πέτρος.[c]αργύριομ[p]και[c]χρυ
σίομ[r]ουχ[u]υπάρχει[b]μοι,[r]ο[t]Δε[l]έχω[m]τούτο
[n]σοι[p]δίδωμι.[r]εμ/Τω[q]ομόματι[l]ιησού[u]χριστού
/Του[r]ναζωραίου[n]έγειραι[x]και[r]περιπάτει,[t]και
[u]πιάσας[b]αυτόμ/Της[c]δεξιάς[p]χειρός[c]ήγειρε.
[r]παραχρήμα[u]δε[b]εστερεώθησαμ[l]αυτού/αι[k]βά
σεις[l]και/Τα[m]σφυρά,[n]και[p]εξαλλόμεμος[p]έσ
τη[q]και[r]περιεπάτει,[u]και[r]εισήλθε[n]συμ[x]αυτοίς
[r]εις/Το[t]ιερόμ[u]περιπατώμ[b]και[c]αλλόμεμος,

[x]deus[t]hunc[u]iesum[b]quem[c]vos ꝯ ꝯ ꝯ
[p]crucifixistis.[p]His[r]ãt[c]auditis[u]cõpũcti[n]sũt
[b]corde:[k]τ[l]dixerunt[l]ad[m]petrum ꝯ ꝯ ꝯ
[n]τ ad[p]reliquos[p]apostolos,[q]Quid[r]faciem[q]
[u]viri[t]fratres?[n]Petrus[x]ãt[r]ad ⸌[t]vniuſq;⸍ Mat.4.c
[u]illos:[b]penitẽtiã inq[t][b]agite:[c]τ[p]baptizetur Mar.1.c.
[r]vestrum[u]in[b]nomine[t]iesu[k]christi ⸌[q]donũ Luce.13.a.
[l]in[m]remissionẽ[n]pctõrũ vr̃orũ:[p]τ[p]accipietis Apoca.1.d.
[u]spiritus[r]sancti.[t]Vobis[n]enim[x]est ꝯ ꝯ
[r]remissio[t]τ[u]filijs[b]vestris:[c]et ꝯ ꝯ ꝯ
[p]oib9[r]q̃[l]lõge sunt:[u]quoscũq;[t]aduocauerit
[k]dñs[l]deus[m]noster.[n]Alijs[c]etiam[p]verbis
[q]plurimis[r]testificat9:[t]ẽ[u]τ[b]exhortabat eos
[n]dicẽs.[x]Saluamini[r]a[t]generatõe[b]ista[u]pra
na.[c]Qui[p]ergo[r]receperunt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[u]sermonẽ[b]ei9[l]baptizati[l]sunt:[k]τ[l]appositę
[l]sũt ĩ[m]die[n]illa[p]anime[p]circiter[q]tria[q]milia.
[r]Erant[p]aũt[t]perseuerantes in[n]doctrina ꝯ
[x]apostolorum[r]τ[t]communicatione ꝯ ꝯ
[b]fractionis[c]panis[b]τ[c]orationib9.[r]Fiebat
[u]ãt[b]oĩ[l]anime[k]timor.[l]Multa[m]quoq;[n]pdi
gia[p]τ[p]signa[q]per[r]apostolos ĩ hierusalẽ:[p]fie
bãt:[r]met9 erat magn9 ĩ vniuersis.[t]Dẽs[n]ẽt Infra.4.b
[x]q̃[t]credebãt[r]erant[t]pariter[u]τ[b]hẽbant[c]oĩa
[p]cõia.[r]Possessiões[u]τ[b]substãtias[l]vẽdebãt:
[k]τ[l]diuidebãt[m]illa[n]oibus[p]put[q]cuiq; [r]op9
[u]erat.[t]Quottidie[n]quoq;[r]pdurãtes[t]vnami
miter[p]in[b]tẽplo:[p]τ[c]frãgentes[c]circa[r]domos
[u]panẽ[b]sumebãt[t]cibũ[k]cũ[l]exultatiõe[m]τ[n]sim
plicitate[p]cordis[b]collaudãtes[q]deũ:[r]τ[u]hñ=
tes[t]gratiã[n]ad[r]oẽm[t]plebẽ.[u]Dñs[t]autem
[b]augebat[c]qui[c]salui[c]fiebant[p]quottidie ꝯ
[u]in[u]idipsum. Cap.3.

Petrus[b]ãt[p]τ[c]Johãnes[r]ascendebant
[u]in[b]templuz[l]ad[k]horam[l]orationis ꝯ
[m]nonã.[n]Et[p]quidã[p]vir[x]qui[r]erat[q]claudus Infr.14.b.
[r]ex[n]vtero[t]matris[n]sue[r]baiulabatur: ꝯ
[t]quẽ[u]ponebãt[b]quottidie[n]ad[c]portam ꝯ ꝯ
[r]templi[u]que[c]dicitur[b]speciosa:vt[l]peteret ꝯ
[k]elemosynam[l]ab[m]introeuntibus ꝯ ꝯ
[n]in[p]tẽplũ.[p]Js[q]cũ[q]vidisset[r]petrũ[t]τ[u]iohannẽ
[n]incipiẽtes[x]itroire[r]ĩ[t]tẽplũ[u]rogabat vt[b]ele
mosinã accipet.[c]Intuẽs[p]ãt[t]ĩ[u]eũ[c]petr9[b]cũ
[t]iohãne[k]dixit.[l]Respice[m]ĩ[n]nos.[p]At[p]ille[q]ĩ
tẽdebat in[r]eos:[u]sperãs se[t]aliq̃d[r]accepturũ
[n]ab[x]eis.[b]Petrus[u]ãt[t]dixit.[c]Argẽtũ[p]τ[c]au
rũ[r]non[u]est[b]mihi:[t]qđ[k]aũt[l]habeo[m]hoc ꝯ
[n]tibi[p]do.[p]In[q]noie[r]iesu[n]christi ꝯ ꝯ ꝯ Infra.9.d.
[t]nazareni[n]surge[x]τ[r]ambula.[t]Et ꝯ ꝯ ꝯ
[u]apphẽsa[b]manu ei9[c]dextera[c]alleuauit[b]eũ
[t]et[p]tinus[b]consolidate[b]sunt[k]bases[l]eius
[l]τ[m]plante.[n]Et[p]exiliens[p]stetit ꝯ ꝯ ꝯ
[q]τ[r]ambulabat:[t]τ[u]intrauit[n]cum[x]illis ꝯ ꝯ
[r]ĩ[t]tẽplũ:[u]ambulãs[b]τ[c]exiliens ꝯ ꝯ ꝯ

ⁿ και ᶜ αιρῶμ / Τομ ᶠ θεόμ. ᵉ και ᵇ εἰλεμ ᶠ αυτόμ ᵏ ως / ο
ᶦ λαός ᵐ περιωατούμτα ⁿ και ᵒ αιμούμτα / Τομ
ᵖ θεόμ. ᵍ επεγίμωσκομ ᶠ τε ᵒ αυτόμ, ᶠ ότι ⁿ ούτος ᵏ ημ / ο
ᵗ προς / Τημ ᶠ ελεημοσύμημ ᵉ καθημεμος ᵇ επί / Τη ᶜ ω=
ραία ᵒ πύλη / Του ᶜ ιερού, ᶠ και ᵉ επλησθησαμ ᵇ θάμ=
βους ᶜ και ᵏ εκστάσεως ᶜ επί / Τω ᵐ συμβεβηκότι ⁿ αυ
τῶ. ᵒ κρατούμτος ᵖ δε / Του ᵍ ιαθέμτος ᶜ χωλού / Τομ
ⁿ πέτρομ ᶜ και ⁿ ιωάμμημ, ᵗ συμέδραμε ᵗ προς ᶠ αυ=
τούς ⁿ ωασ / ο ᵇ λαος ᶜ εωι / Τη ᵒ στοά / Τη ᶜ καλουμέ
μη ᶜ σολομῶμος ᵍ έκθαμβοι. ᵇ ιδῶμ ᶜ δε ᵏ πέτρος
ᶦ απεκρίματο ᵐ προς / Τομ ⁿ λαόμ. ᵒ άμδρες ᵖ ισραη
λῖται ᵍ τι ᶜ θαυμάζετε ᵉ επί ᶜ τούτῳ, ᶠ η ᶜ ημίμ ᶠ τι ᶠ ατε
μίζετε, ⁿ ως ᵇ ιδία ᶜ δυμάμει ᵒ η ᶜ ευσεβεια ᶜ πεποιη=
κόσι / Του ᵍ περιπατειμ ᵇ αυτόμ. / ο ᶜ θεός ᵏ αβραάμ
ᶦ και ᵐ ισαάκ ⁿ και ᵒ ιακῶβ, / ο ᵖ θεος / Τωμ ᵍ πατερωμ ᶜ η
μῶμ ᵖ εδόξασε / Τομ ᶠ παῖδα ⁿ αυτού ᵏ ιησούμ, ᶠ ομ
ᶠ υμεῖς ᵉ παρεδώκατε, ᵇ και ᶜ ηρμήσασθε ᵒ αυτόμ ᶜ κα
τα ᶠ πρόσωπομ ᵍ πιλάτου, ᵇ κριμαμτος ᶜ εκείμου ᶠ α
πολύειμ. ᶦ υμεῖς ᵐ δε / Τομ ⁿ άγιομ ᵒ και δικαιόμ ᶜ η
μήσασθε, ᶠ και ᵉ ητήσασθε ᶠ άμδρα ⁿ φομέα ᶠ χαρισθῆ
ναι ᶠ υμῖμ, / Τομ ᶠ δε ᵉ αρχηγομ / Της ᵇ ζωης ᶜ απεκτεί=
νατε. ᵒ ομ / ο ᶜ θεός ᶠ ήγειρεμ ᵍ εκ ᵇ μεκρῶμ, ᶠ ου ημεῖς
ᶦ μάρτυρες ᵐ εσμέν. ⁿ και ᵒ επι / Τη ᵖ πίστει / Του ⁿ ομό
ματος ᶠ αυτού ᵗ Τούτομ ᶠ ομ ⁿ θεωρεῖτε ᶠ και ᶠ οιδατε
ᵗ εστερέωσε / Το ᵗ όμομα ⁿ αυτού, ᶠ και / η ᵒ πιστις / η
ᶜ δι ᶠ αυτού ᶠ έδωκεμ ᵇ αυτω / Τημ ᶠ ολοκληριαμ ᵏ ταύ
τημ ᶠ απέναντι ᵐ πάντων ⁿ υμῶμ. ᵒ και ᵖ νυμ ⁿ αδελ
φοί ᶠ οἶδα ⁿ ότι ᶠ κατά ⁿ άγμοιαμ ᶠ επράξατε, ᶠ ώσπερ
ᵗ και / οι ᵍ άρχομτες ᵇ υμῶμ. / ο ᶜ δε ᵉ θεος ᶜ α ᶠ προκα
τήγγειλε ᵍ διά ᵇ στόματος ᵍ πάντων / Τωμ ᵏ προ=
φητῶμ ᶠ αυτού ᵐ παθεῖμ / Τομ ⁿ Χριστόμ, ᵒ επλήρω
σεμ ᵖ ούτως. ᵍ μετανοήσατε ᶠ ουμ ᶜ και ᶠ επιστρέψα
τε, ⁿ εις / Το ᶠ εξαλειφθήναι ᶠ υμῶμ / Τας ᶠ αμαρτίας,
ᵉ όπως ᵇ αμ ᶜ έλθωσι ᵒ καιροί ᶜ αναψύξεως ᶠ από
ᵉ προσώπου / Του ᵇ κυρίου, ᶠ και ᵏ απόστείλη / Τομ
ᶦ προκεχειρισμέμομ ᵐ υμῖμ ⁿ ιησούμ ᵒ Χριστόμ, ᵖ ομ
ᵍ δει ᶠ ουρανόμ ᵉ μεν ᶠ δέξασθαι ⁿ άχρι ᶠ χρόνων ᶠ α
ποκαταστάσεως ᶠ πάντων, ⁿ ων ᵇ ελάλησεν / ο ᶜ θε
ός ᵖ διά ᶜ στόματος ᶠ πάντων / Τωμ ᵍ αγίων ᵇ αυτού
ᶦ προφητῶμ ᵏ απ ᶠ αιώνος. ᵐ μωσής ⁿ μεν ᵒ γαρ
ᵉ προς / Τους ᵍ πατέρας ᶠ είπεν. ᵉ ότι ᶠ προφήτημ
ⁿ υμῖμ ᶠ αναστήσει ᶠ κύριος / ο ᶠ θεός ⁿ υμῶν ᵇ εκ / Τωμ
ᶜ αδελφῶμ ᵒ υμῶν ᶜ ως ᶠ εμέ, ᵉ αυτού ᵇ ακούσεσθε,
ᶦ κατά ᵏ πάντα ᶦ όσα ᵐ αμ ⁿ λαλήση ᵒ προς ᵖ υ=
μίας. ᵍ έσται ᶠ δε ᵉ πάσα ᶜ ψυχή ⁿ ήτις ᶜ εάν ᶠ μη ᶠ α=
κούση / Του ᵉ προφήτου ᵇ εκείμου, ᶜ εξολοθρευθή=
σεται ᵒ εκ / Του ᶜ λαού. ᶠ και ᵍ πάντες ᵇ δε / οι ᶦ προφή
ται ᵏ από ᶦ σαμουήλ ᵐ και / Τωμ ⁿ καθεξής ᵒ όσοι ᵖ ελά
λησαμ, ᵍ και ᶠ κατήγγειλαμ / Τας ᵉ ημέρας ᶜ Ταύ=
τας. ⁿ υμεῖς ᵗ εστέ ᶠ υιοί / Τωμ ᶦ προφητῶμ ᵉ και
/ Της ᵇ διαθήκης, ᶜ ης ᵒ διέθετο / ο ᶜ θεός ᶠ προς / Τους
ᵉ πατέρας ᵇ ημῶμ, ᶦ λέγωμ ᵏ προς ᶦ αβραάμ.
ᵐ και ⁿ εμ / Τω ᵒ σπέρματι ᵖ σου ᵍ εμευλογηθήσομ=

ᵒ et ᶜ laudans ᶠ deum. ᵍ Et ᵇ vidit ᵏ omnis ꝯ
ᶦ populus ᶜ eū ᵐ ambulantem ⁿ τ ᵒ laudantem
ᵖ deū. ᵍ Cognoscebāt ᶜ āt ᵉ illū: ᶠ ꝙ ⁿ ipe ᶜ erat ꝯ
ᵉ qui ᶠ ad ᶜ elemosinā ᵉ sedebat ᵇ ad ᶜ speciosam
ᵒ portā ᶜ tēpli. ᶠ Et ᵍ impleti ᵍ sunt ᵇ stupore ꝯ
ᶠ τ ᵇ extasi: ᶠ in ⁿ eo ᵐ ꝙ ⁿ contigerat ⁿ illi. ꝯ
ᵒ Cum ᵒ tenerent ᵖ autem ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ petrū ᶠ τ ᶦ iohānē: ᵏ cucurrit ᵉ ois ᵇ ppls ᶠ ad ᶜ e=
os ᶜ ad ᵒ porticum ᶜ que ᶜ appellatur ꝯꝯ
ᶠ salomonis ᵍ stupētes. ᵇ Videns ᶦ āt ᵏ petrus
ᶦ respondit ᵐ ad ⁿ populum. ᵒ Viri ᵖ israelite
ᵍ q̄d ᶠ miramini ⁿ i ᶠ hoc: ⁿ aut ᵏ nos ᶠ q̄d ᶠ ituemi
ni: ᵉ q̄si ⁿ nra ᶜ v̄tute ᵒ aut ᶜ potestate ᶠ fecerim ᵍ
ᵇ hunc ᵉ ambulare: ᶦ Deus ᵏ abraam ꝯꝯ
ᶦ τ de ᵍ ᵐ isaac ⁿ τ de ᵍ ᵒ iacob: ᵖ de ᵍ ᵍ patrū ᶠ no
stro ᵗ glorificauit ᶠ filium ⁿ suum ᶠ ihesu: ᶠ quē
ᵉ vos q̄dē ᵉ tradidistis ᵇ τ ᶜ negastis ᶜ ante ꝯꝯ
ᶠ faciem ᵍ pilati: ᵇ iudicante ᶦ illo ᵏ dimitti. ꝯ
ᶦ Vos ᵐ āt ⁿ sanctum ᵒ τ ⁿ iustū ᵍ negastis: ꝯ
ᶠ τ ᵍ petistis ᶠ virū ⁿ homicidam ᵏ donari ꝯꝯ
ᶠ vobis: ᶠ auctorē ᶠ vero ᵇ vite ᶜ interfecistis. ꝯ
ᵒ Quē ᶜ de ᵍ ᶠ suscitauit ᵍ a ᵇ mortuis: ᶠ cui ᵍ nos
ᶦ testes ᵐ sumus: ⁿ τ ᵒ in ᵖ fide ᵍ nominis ꝯꝯ
ᶠ eius ᶠ hūc ᶜ quē vos ⁿ videtis ᶠ τ ᶠ nostis ꝯꝯ
ᵉ confirmauit ᵍ nomen ᵇ eius: ᶜ τ ᵒ fides que
ᶜ per ᶠ eū ᵉ dt ᵍ de ᵇ dit ᵇ illi ᶠ integrā ᶠ sanitatē ᵏ ilā
ᶦ in ᶠ cōspectu ᵐ oim ⁿ vestrū. ᵒ Et ᵖ nunc ᵍ frēs
ᶠ scio ⁿ q ᶠ per ⁿ ignorantiaz ᶠ fecistis: ᵉ sicut ꝯ
ᵉ τ ᵖ incipes ᵇ vestri. ᵒ De ᶜ ās ᶜ que ᵖ nūciauit
ᵍ per ᵇ os ᶠ oim ᵏ prophetarum ꝯꝯꝯ
ᵐ pati ⁿ christum suum: ᵖ sic ᵒ impleuit. ꝯꝯ
ᵍ Pœnitemini ᶠ igitur ᵒ et ᶠ conuertimini: ꝯ
ⁿ vt ᶠ deleantur ᶠ peccata ᶠ vestra: ꝯꝯꝯ
ᵉ vt cū ᶜ venerint ᵒ tempora ᶜ refrigerij ᶠ a ꝯꝯ
ᵉ conspectu ᵇ domini ᶠ τ ᵏ miserit ꝯꝯꝯꝯ
ᶦ eū ᵍ q̄ ᵖ dicatus ᶦ est ᵐ vobis ⁿ ihesum ᵒ xp̄m: ᵖ quez
ᵍ oꝛz ⁿ quidē ᶜ celum ᶜ suscipere ⁿ vsq; i ᶜ tpa ᶠ re
stitutiōis ᶠ oim ᵉ q̄ ᵇ locutus ᵇ est ᶜ deus ꝯꝯ
ᵒ per ᶜ os ⁿ sanctorum ᵇ suorum ꝯꝯꝯ
ᵏ a ᶠ seculo ᶠ prophetaꝝ. ᵐ Moyses ⁿ quidem
ᶠ dixit. ⁿ Quoniam ᶠ prophetam ꝯ ꝯ ꝯ
ᵡ suscitabit ⁿ vobis ᶠ dñs ᶠ deus ᵉ vester ᵇ de ꝯ
ᶜ fratrib ᵍ ᵒ vestris ᶜ tanq̄ ᶠ me: ᵉ ipsuz ᵇ audietis
ᶦ iuxta ᵏ oia ᶦ q̄cunq; ⁿ locutus ⁿ fuerit ᵖ vobis.
ᵍ Erit ᶠ āt ᵉ ois ᶠ anima ⁿ que ᶠ non ᶠ audierit ꝯ
ᵉ prophetam ᵇ illum ᶜ exterminabitur ꝯꝯ
ᵒ de ᶜ plebe. ᶠ Et ᵉ omnes ᶠ prophete ꝯꝯꝯ
ᵏ a ᶠ samuel ᵐ τ ⁿ deinceps: ᵒ qui ᵖ locuti ᵖ sunt
ᶠ annunciauerunt ᵉ dies ᶠ istos. ꝯꝯꝯ
ⁿ Vos ᵡ estis ᶠ filij ᶠ prophetarum ᵉ et ꝯꝯ
ᵇ testamenti: ᶜ q̄ ᵒ disposuit ᶜ deus ᶠ ad ꝯꝯ
ᵉ patres ᵇ vestros ᶠ dicens ᵏ ad ᶠ abraam. ꝯ
ᵐ Et ⁿ in ᵒ semine ᵖ tuo ᵍ benedicentur ꝯꝯ

Ł
Mat.27.b. Mar.15.b. Luce.23.c. Joh.18.g.

Ecclē.17.c. Eze.18.g. Mat.4.c. Mar.1.c. Luce.13.a. Apoc.2.a.

Deut.18.d

Gene.22.c.

ται πάσαι αι πατριαί της γης. υμίν πρώτον
ο θεός αναστήσας τον παίδα αυτού ιησούν
απέστειλεν αυτόν ευλογούντα υμάς, εν τω
αποστρέφειν έκαστον από των πονηριών
υμών. Cap. 4.

Λαλούντων δε αυτών προς τον λαόν
επέστησαν αυτοίς οι ιερείς και ο στρατη
γός του ιερού και οι σαδδουκαίοι, διαπο=
νούμενοι διά το διδάσκειν αυτούς τον λαόν
και καταγγέλλειν εν τω ιησού την αάστα=
σιν των νεκρών. και επέβαλον αυτοίς τας χεί
ρας, και έθεντο εις τήρησιν εις την αύριον.
ην γαρ εσπέρα ήδη. πολλοί δε των ακου
σάντων τον λόγον επίστευσαν, και εγενήθη ο
αριθμός των ανδρών ωσεί χιλιάδες πέντε.
εγένετο δε επί την αύριον συναχθήναι αυ=
τών τους άρχοντας και πρεσβυτέρους και
γραμματείς εις ιερουσαλήμ και άννα τον
αρχιερέα, και καϊάφαν και ιωάννην και αλέ=
ξανδρον, και όσοι ήσαν εκ γένους αρχιερατι
κού. και στήσαντες αυτούς εν μέσω επυν=
θάνοντο. εν ποία δυνάμει ή εν ποίω ονόμα
τι εποιήσατε τούτο υμείς. τότε πέτρος πλη
σθείς πνεύματος αγίου είπε προς αυτούς.
άρχοντες του λαού και πρεσβύτεροι του
ισραήλ. ει ημείς σήμερον ανακρινόμεθα επί
ευεργεσία ανθρώπου ασθενούς, εν τίνι ούτος
σέσωσται, γνωστόν έστω πάσιν υμίν και
παντί τω λαώ ισραήλ, ότι εν τω ονόματι
ιησού χριστού του ναζωραίου, ον υμείς εσ
ταυρώσατε, ον ο θεός ήγειρεν εκ νεκρών, εν
τούτω ούτος παρέστηκεν ενώπιον υμών υ
γιής. ούτος εστίν ο λίθος ο εξουθενηθείς
υφ υμών τών οικοδομούντων, ο γενόμενος
εις κεφαλήν γωνίας, και ουκ εστίν εν άλ=
λω ουδενί η σωτηρία. ουδέ γαρ όνομά έ
τερόν εστίν υπό τον ουρανόν το δεδομέ=
νον εν ανθρώποις, εν ω δει σωθήναι ημάς.
θεωρούντες δε την του πέτρου παρρησίαν
και ιωάννου, και καταλαβόμενοι ότι άνθρω
ποι αγράμματοί εισι και ιδιώται, εθαύμα=
ζον, επεγίνωσκόν τε αυτούς ότι συν τω ιη=
σού ήσαν. τόν δε άνθρωπον βλέποντες συν
αυτοίς εστώτα τον τεθεραπευμένον, ουδέν
είχον αντειπείν. κελεύσαντες δε αυτούς έ=
ξω του συνεδρίου απελθείν συνέβαλον προς
αλλήλους λέγοντες. τι ποιήσωμεν τοις αν=
θρώποις τούτοις, ότι μεν γαρ γνωστόν σή=
μειον γέγονε δι αυτών πάσι τοις κατοικού
σιν ιερουσαλήμ φανερόν, και ου δυνάμεθα
αρνήσασθαι. αλλ ίνα μη επί πλείον δια=
νεμηθή εις τον λαόν, απειλή απειλησώ=
μεθα αυτοίς, μηκέτι λαλείν επί τω ονόμα=
τι τούτω μηδενί ανθρώπων. και καλέ=

omnes familie terre. Vobis primum
deus suscitans filium suum benedicentem vobis: vt
conuertat se vnusquisq; a nequitia
sua. Cap. 4.

Loquentibus autem illis ad populum
supuenerunt sacerdotes et magistratus
templi et saducei: dolentes
quod docerent populum
et annunciarent in iesum resurrectionem ex
mortuis. Et injecerunt in eos manus:
et posuerunt eos in custodiam in crastinum.
Erat autem iam vespera. Multi autem eorum qui
audierant verbum crediderunt: et factus est
numerus virorum quasi quinq; milia. Factum
est autem in crastinum vt congregarentur
principes eorum et seniores et
scribe in hierusalem: et annas
princeps sacerdotum: et caiphas et iohannes
et alexander: et quotquot erant de genere sa
cerdotali. Et statuentes eos in medio in
terrogabant. In qua virtute aut in quo no
mine fecistis hoc vos? Tunc repletus
spu sancto petrus dixit ad eos. Principes populi et seniores
israel audite. Si nos hodie diiudicamur in
beneficio hominis infirmi in quo iste
saluus factus est: notum sit omnibus vobis et
omni plebi israel: quia in nomine domini nri
ihesu xpi nazareni quem vos crucifixistis
quem deus suscitauit a mortuis: in
hoc iste astat coram vobis sanus.
Hic est lapis qui reprobatus est
a vobis edificantibus: qui factus est
in caput anguli: et non est in alio
aliquo salus. Nec enim aliud nomen
est sub celo datum
hoibus in quo oporteat nos saluos fieri.
Videntes autem petri constantiam
et iohannis: comperto quia homines
essent sine litteris et idiote admirabant:
et cognoscebant eos quia cum ihesu
fuerant. Hominem quoq; videntes stantem
cum eis qui curatus fuerat: nihil
poterant contradicere. Jusserunt autem eos
foras extra concilium secedere: conferebant ad
inuicem dicentes. Quid faciemus hoibus
istis: quia quidem notum signum
factum est per eos omnibus habitantibus
hierlm manifestum est: et non possumus
negare. Sed ne amplius diuulgetur
in populum: comminemur eis ne vltra loquantur in nomine
hoc vlli hominum. Et vocantes

Ps.117. Mat.21.g. Mar.12.c. Luc.20.c. 1.Pet.2.a.

σαμτες ᵏ αυτούς ˡ παρήγγειλαμ ᵐ αυτοίς / Τοῖ ⁿ κα =
θόλου ᵒ μη ᵖ φθέγγεσθαι ᵍ μη ʳ Δε ˢ Διδάσκειμ ˢ εωί
/ Τω ⁿ ομόματι / Του ʳ ιησού. / ο ʳ Δε ˢ πέτρος ᵉ και ᵇ ιω =
αμμής ᶜ αποκριθέμτες ᵇ προς ᶜ αυτους ᶜ είπομ. ᵍ ει
ᵇ Δίκαιομ ˢ εστίμ ᵏ εμώπιομ / Του ˡ θεού ᵐ υμών ᵐ ακού
ειμ ᵒ μάλλομ ᵖ η / Του ᵍ θεού, ʳ κρίματε. ᵍ ου ʳ Δυμάμε
θα ⁿ γαρ ˣ ημείς ʳ α ˢ είδομεμ ᵉ και ᵇ ηκούσαμεμ ᶜ μη
ᵇ λαλείμ. ᶜ οι ᶜ Δε ˢ προσαπειλησάμεμοι ᵍ απέλυσαμ
ᵇ αυτούς, ˡ μηδέμ ᵏ ευρίσκομτες / Το ˡ πως ᵐ κολά =
σομται ⁿ αυτούς ᵒ Διά / Τομ ᵖ λαόμ, ᵍ ότι ʳ πάμτες ᵍ ε =
Δόξαζομ / Τομ ˢ θεόμ ⁿ επί / Τω ˣ γεγομότι ʳ ετῶμ ˢ γαρ
ᵉ ημ ᵇ πλειόμωμ ᶜ Τεσσαράκομτα / ο ᵇ άμθρωπος ᶜ εφ
ʳ ομ ᵍ εγεγόμει / Το ᵇ σημείομ ˢ Τούτο / Της ˣ ιάσεως. ˡ α
πολυθέμτες ᵐ Δε ⁿ ήλθομ ᵒ προς / Τους ᵖ ιΔίους, ᵍ και
ʳ απήγγειλαμ ᵍ όσα ˢ προς ⁿ αυτούς / οι ʳ αρχιερείς
ʳ και / οι ˢ πρεσβύτεροι ᵉ είπομ. ᵉ οι ᵇ Δε ᶜ ακούσαμτες
ᵇ ομοθυμαδόμ ᵒ ήραμ ˢ φωμήμ ᵍ προς / Τομ ᵇ θεόμ ˢ και
ᵏ είπομ. ˡ Δέσποτα ᵐ συ / ο ⁿ θεός / ο ᵒ ποιήσας / Τομ ᵖ ου
ραμόμ ᵍ και / Τημ ʳ γημ ᵉ και / Τημ ˢ θάλασσαμ ⁿ και ˣ παμ
τα ʳ Τα ˢ εμ ᵉ αυτοίς, / ο ᵇ Διά ᶜ στόματος ᵇ Δαυίδ / Του
ᶜ ωαιδός ᶜ σου ᵍ ειπώμ ᵇ ιματι ᶜ εφρύαξαμ ᵏ έθμη ˡ και
ᵐ λαοί ⁿ εμελέτησαμ ᵒ κεμά. ᵖ ωαρέστησαμ / οι ᵍ βα
σιλείς / Της ʳ γης, ᵉ και / οι ʳ άρχομτες ⁿ συμήχθησαμ
ˣ επι το αυτο ʳ κατά / Του ˢ κυρίου ᵉ και ᵇ κατά / Του
ᶜ χριστού ᵇ αυτού. ᶜ συμήχθησαμ ʳ γαρ ᵍ εω ᵇ αλη
θειας ˡ εωί / Τομ ᵏ άγιομ ˢ ωαίδα ᵐ σου ⁿ ιησούμ ᵒ ομ ᵖ έ
χρισας, ᵍ ηρώδης ʳ Τε ᵉ και ˢ ωόμτιος ⁿ πιλάτος ˢ συμ
ʳ έθμεσι ˢ και ᵉ λαοίς ᵇ ισραήλ, ᶜ ωοιήσαι ᵇ όσα / η ᶜ χειρ
ʳ σου ᵍ και / η ᵇ βουλή ˢ σου ᵏ ωροώρισε ˡ γεμέσθαι.
ᵐ και ⁿ Τα μύμ ᵒ κύριε ᵖ επίΔε ᶜ επί / Τας ʳ απειλάς ᵉ αυ
τῶμ, ˢ και ⁿ Δος Τοις ʳ Δούλοις ˢ σου ˢ μετά ᵉ παρρη
σίας ᵇ πάσης ᶜ λαλείμ / Τομ ᵇ λόγομ ᶜ σου, ˢ εμ / Τω / Τημ
ᵏ χείρα ᵇ σου ˡ εἰς ἴασιμ, ᵐ και ⁿ σημεία
ᵒ και ᵖ Τέρατα ᵍ γιμέσθαι ʳ Διά / Του ᵉ ομόματος / Του
ˢ αγίου ⁿ παιΔος ˣ σου ʳ ιησού. ˢ και ᵉ Δεηθέμτωμ ᵇ αυ
τωμ ᶜ εσαλεύθη / ο ᵇ Τόπος ᶜ εμ ᵠ ω ᵍ ήσαμ ᵇ συμηγμέ
μοι, ˡ και ᵏ εωλήσθησαμ ˡ άωαμτες ᵐ ωμεύματος ⁿ α
γίου, ᵉ και ᵖ ελάλουμ / Τομ ᵍ λόγομ / Του ʳ θεού ᵉ με
τά ʳ ωαρρησίας. / Του ⁿ Δε ˢ ωλήθους / Τωμ ʳ ωισ =
τευσάντωμ ˢ ημ / η ˣ καρΔία ᵇ και / η ᶜ ψυχή ᵇ μία, ᶜ και
ʳ ουΔέ ᵍ εις ᵇ Τι / Τωμ ˢ υπαρχόμτωμ ᵏ αυτώ ˡ έλεγεμ
ᵐ ίΔιομ ⁿ είμαι, ᵒ αλλ ᵖ ημ ᵍ αυτοις ʳ άπαμτα ˢ κοιμά. ʳ και
ⁿ μεγάλη ʳ Δυμάμει ʳ απεΔίΔουμ / Το ˢ μαρτύριομ
/ οι ˢ απόστολοι / Της ᵇ αμαστάσεως / Του ᶜ κυρίου
ᵇ ιησού ᶜ Χριστού, ʳ Χάρις ᵍ Τε ᵇ μεγάλη ˢ ημ ˢ επι ˢ πάμ
τας ᵐ αυτούς. ⁿ ουΔέ ᵒ γαρ ᵖ εμΔεής ᵍ Τις ʳ υπήρχεμ
ˢ εμ ʳ αυτοίς. ⁿ όσοι ʳ γαρ ʳ κτήτορες ˢ χωρίωμ ˢ η ᵇ οι
κίωμ ᶜ υπήρχομ, ᵇ πωλούμτες ᶜ εφερομ / τας ʳ Τιμάς
/ Τωμ ᵍ πιπρασκομέμωμ ᵇ και ˢ ετίθουμ ᵏ παρά / Τους
ˡ ωόΔας / Τωμ ᵐ αωοστόλωμ. ⁿ ΔιεΔίΔοτο ᵒ Δε ᵖ ε =
κάστω ᵍ καθότι ʳ αμ ˢ Τις ʳ Χρείαμ ⁿ είχεμ ˣ ιωσής ʳ Δε
/ ο ˢ επικληθεὶς ˢ βαρμάβας ᵇ υπό / Τωμ ᶜ αποστόλωμ,
ᵇ ο ᶜ εστί ʳ μεθερμηρευόμεμομ ᵍ υιός ᵇ παρακλήσεως

ᵏ eos: ˡ denunciauerunt ᶜ ne ⁿ omnino ꝯ
ᵖ loquerentur ᵍ neqȝ ᵍ docerent ʳ in ꝯꝯ
ⁿ nomine ˣ ielu. ˢ ℙetrus ʳ vero ᵉ τ ᵇ iohannes
ʳ respondentes ʳ direrũt ᵇ ad ᶜ eos. ᵍ Si ꝯ
ᵇ iustũ ˡ est ᵏ in ᵏ cõspectu ˡ dei ᵐ vos ᶜ potiꝰ ⁿ au
dire ᵖ q̄ ᵍ deũ: ˡ iudicate. ᵍ Mõ ⁿ ei ʳ possumus
ʳ que ˢ vidimus ᵉ et ᵇ audiuimus ᶜ non ꝯꝯ
ᵖ loqui. ᶜ At ᶜ illi ʳ comminantes ᵍ dimiserunt
ᵇ eos: ˡ non ᵏ inuenientes ˡ quõ ᵐ punirent ꝯ
ⁿ eos ᵒ pp ᵖ populũ: ᵍ q ʳ oẽs ⁿ clarificabãt id
qd̄ factũ fuerat ⁿ ix ᵉ eo ʳ qd̄ ʳ acciderat. ʳ Amno
rũ ˢ ei ᵉ erat ᵇ amplius ᶜ q̄draginta ᵖ homo ᶜ in
ʳ quo ᵍ factũ ᵍ fuerat ᵇ signũ ˡ istud ᵏ sanitatȝ. ˡ Di
missi ᵐ aũt ⁿ venerũt ᵒ ad ᵖ suos: ᵍ τ ꝯꝯ
ʳ annũciauerũt eis ᵍ q̄ta ʳ ad ⁿ eos ˣ pncipes
ˣ sacerdotũ ʳ τ ˢ semores ᵉ dixissent. ᵉ Qui ᶜ cũ
ᶜ audisset ᵖ vnanimiter ᶜ leuauerũt ʳ vocẽ ᵍ ad
ᵇ deũ ʳ et ᵏ dixerunt. ˡ Dñe ᵐ tu ⁿ deus ᵒ q ᶜ fecisti
ᵍ τ terram ʳ mare ⁿ τ ˢ omnia ꝯꝯ ℙ celũ
ʳ q ˢ i ᵉ eis sũt: ᵍ q spũ scto ᵇ p ᶜ os pris nri ᵖ dauid
ᶜ pueri ˢ tui ᵍ dixisti. ᵇ Quare ᶜ fremuerũt ᵏ gẽ
tes: ˡ τ ᵐ populi ⁿ meditati ⁿ sũt ᵒ inania. ᵖ Astite
rũt ᵍ reges ʳ terre: ⁿ τ ˢ principes ⁿ cõuenerũt
ˣ in ˣ vnum ʳ aduersus ˢ dñm ᵉ τ ᵇ aduersus
ᶜ xpm ᵖ eius. ᶜ Conuenerũt ᶜ eiȝ ᵍ vere ᵇ in ciui
tate ista ʳ aduersus ᵇ scti tuiȝ ˡ puerȝ ᵐ tui ⁿ ihesum
ᵒ quẽ ᵖ vnxisti: ᵍ herodes ᵍ τ ʳ pti ᵍ ⁿ pilatꝰ ˢ cuȝ
ʳ gẽtibus ˢ τ ᵉ populis ᵇ israel: ᶜ facere ᵖ q̄ ᶜ manꝰ
ʳ tua ᵍ τ ᵇ consiliũ tuũ ᵏ decreuerunt ˡ fieri. ꝯ
ᵐ Et ⁿ nunc ᵒ dñe ᵖ respice ᵍ in ʳ minas ᵍ eorum:
ʳ τ ⁿ da ˢ seruis ʳ tuis ˢ cum ᵇ omni ᵉ fiducia ꝯ
ᶜ loqui ᵇ verbum ᶜ tuuȝ: ʳ in eo ꝙ ꝯꝯꝯ
ᵍ manũ ᵇ tuã ˡ extẽdas ᵏ ad ˡ sanitates ᵐ τ ⁿ signa
ᵒ et ᵖ prodigia ᵍ fieri ʳ per ⁿ nomen ꝯꝯꝯ
ʳ sancti ⁿ filij ˢ tui ʳ ihesu. ˢ Et ᵉ cum ᵉ orassent: ꝯ
ᶜ motus ᶜ est ᵇ locus ᶜ in ʳ quo ᵍ erãt ᵇ congregati.
ˡ Et ᵏ repleti ᵏ sunt ˡ omnes ᵐ spiritu ⁿ sancto: sup. 2.a.
ᵒ τ ᵖ loquebantur ᵖ verbum ʳ dei ᵉ cum ꝯ ꝯ Infra. 19.c
ˢ fiducia. ˣ Multitudinis ⁿ aũt ʳ credentium
ˢ erat ᵉ cor vnum ᵇ τ ᶜ anima ᵇ vna: ꝯꝯ
ʳ nec ᵍ quisq̄ ˡ eorum ˡ q̄ ˡ possidebat ᵇ aliq̄d ᵐ suuȝ
ⁿ eẽ ˡ dicebat: ᵒ sed ᵖ erant ᵍ illis ʳ oĩa ᵉ cõia. ˡ Et
ˣ virtute ⁿ magna ʳ reddebãt ᵉ apli ˢ testimoni
um ᵇ resurrectionis ᵒ ieſu ᶜ christi ᶜ dñi nostri:
ᵍ τ ʳ gratia ᵇ magna ˡ erat ᵏ in ˡ omnibus ꝯꝯ
ᵐ illis. ⁿ Neqȝ ᵒ enim ᵍ quisq̄ ᵖ egens ʳ erat ꝯ
ᵒ inter ʳ illos. ⁿ Quotquot ˣ ci ʳ possessores ˢ a= supra.1.d.
groꝝ ᵉ aut ᵇ domoꝝ ᶜ erãt: ᵒ vendẽtes ᶜ afferebãt
ʳ precia ᵍ eorum ᵍ q̄ ᵍ vendebant ᵇ τ ʳ ponebãt ᵏ ante
ˡ pedes ᵐ apl'orum. ⁿ Diuidebat ᵒ ãt ᵖ singulis
ᵍ prout ᵒ cuiqȝ ʳ opus ⁿ erat. ˣ Joseph ᵇ autem supra.1.d.
ˢ q ᶜ cognomiato ᵍ ẽ ᵉ barsabas ᵇ ab ᶜ apostolis:
ᵒ qd̄ ᶜ est ʳ interpretatũ ᵍ filius ᵇ consolationis:

ʿλενίτηςᵏκύπριος/Τῳ ˡγέμειᵐυπάρχομτοςⁿαυ=
τοῦᵒαγροῦᵖῶωλήσας,ᵍήμεγκε/Τοʳχρήμα ˢκαι
ʳέθηκεⁿῶαρά/Τουςʳπόλας/Τῳμʳαῶοστόλωμ.

Cap.v.

ἈνήρᵇλεᶜΤιςᵇαμαμίαςᶜομόματιʳσυμˢσαπφεί=
ρη/Τηᵇγυμαικίˡαυτοῦ ᵏεπῶλησε ˡκτήμα,
ᵐκαιⁿεμοσφίσατοᵒαπό/ΤηςᵖΤιμής ᵍσυμειλυίας
ʳκαι/Τηςˢγυμαικόσʳαυτοῦ,ⁿκαιʳεμέγκας ʳμέρος
ˢΤιˢῶαρά/Τουςᵇῶόλας/Τῳμᶜαῶοστόλωμ ᵖέθη
κεμ.ᶜείῶεʳΛεˢῶέτρος.ᵇαμαμία,ˡλιάᵏΤι ˡεῶλήρω
σεμ/οᵐσαταμάς/Τημⁿκαρλίαμᵒσου ᵖψεύσασθαι
ᵍσε/Τοʳῶμεύμα/Τοᵍάγιομ,ʳκαιⁿμοσφίσασθαιˣα
ῶό/ΤηςʳΤιμής/Τουʳ Χωρίου.ᵍουχίᵇμέμομᶜσοιᵖέ
μεμε,ᶜκάιʳῶραθέμᵍεμ/Τηᵇσηˡεξουσίαᵏυῶήρχε.ˡΤι
ᵐότιⁿέθουᵒεμ/Τηᵖκαρλίαᵍσου/ΤοʳῶράγμαᵍΤού
το.ʳουκⁿεψεύσῳˣαμθρώποις,ʳαλλά/Τῳʾθεῴ.
ᵉακούῳμᵇλε/oᶜαμαμίας/ΤουςᵖλόγουςᶜΤού=
τους,ʳῶεσῴμᵍεξέψυξε.ᵇκαιˡεγέμετοᵏφόβοσˡμέ
γαςᵐεπίⁿῶάμτας/Τουςᵒακούομτας ᵖΤαύτα.ᵍα
μαστάμτεςʳλε/oiᵉμεῴτεροιᵗσυμέστειλαμⁿαυ=
τόμ,ˣκαιʳεξεμέγκαμτες ʾέθαψαμ.ᵉεγέμετοᵇλε
ᶜως ᵒῳρῴμʳΤριῴμʳΔιάστημα,ˢκαι/ηᵇγυμήʿαυ=
τοῦᵏμηˡειλυία/Τοᵐγεγομός ⁿεισήλθεμ.ᵒαῳεκρί
θηᵖλεᵍαυτή/oʳῶέτρος.ᵉειπέʳμοιⁿειˣΤοσούτου
/Τοʳχωρίομʾαῳέλοσθε.ᵉηᵇλεᶜείῳεᵖμαιᶜΤοσού=
του./oʳλεᵍῶέτροςᵇείῳεʳπροςᵏαυτήμ.ˡΤιᵐότι
ⁿσυμεφωμήθηᵒυμίμᵖῳειράσαι/Τοᵍῳμεύμαʳκυ=
ρίου.ᵉιλού/oiʳῶόλες/Τῳμⁿθαψάμτωμ/Τομˣάμ
λραʳσουʾεῳί/Τηᵉθύρα,ᵇκαιᶜεξοίσουσιᵒσε.ʳέπε
σεʳλεᵉῶαραχρήμαᵇῶαρά/Τουςʳῶόλαςᵏαυτού
ˡκαιᵐεξέψυξεμ.ⁿεισελθόμτεςᵒλε/oiᵖμεαμίσκοι,
ᵍεύρομʳαυτήμᵉμεκράμ,ʳκαιⁿεξεμέγκαμτεςˣέθα=
ψαμʳῶρος/Τομʾάμλραᵉαυτής.ᵇκαιᶜεγέμετοᵒφό
βοςᶜμέγαςʳεφᵍόλημ/Τημᵇεκκλησίαμʳκαιᵏεπίˡπάμ
τας/Τουςᵐακούομτας ⁿΤαύτα.ᵒλιάᵖλε/Τῳμᵍχει
ρῴμ/Τῳμʳ αποστόλωμᵉεγίμετοʳσημειαⁿκαιˣΤέ
ρατα ʳεμ/Τῳʾλαῴᵉπολλά.ᵇκαιᶜήσαμᵒομοθυμα
δόμʳάῳαμτεςʳεμ/Τηᵍστοάᵇσολομῴμος./Τῳμʾλε
ᵏλοιπῴμˡουλειςᵐετόλμαⁿκολλάσθαιᵒαυτοίς
ᵖαλλᵍεμεγάλυμεμʳαυτούς/oᵉλαός.ʳμάλλομ
ⁿλεˣπροσετίθεμτοʳπιστεύομτες/Τῷʾκυρίῳᵉπλή
θηᵇαμλρῴμᶜΤε/ᵒκαιᶜγυμαικῶμ,ʳῶστεᵍκατά/Τασ
ᵇῶλατείαςˡεκφέρειμ/Τοῦςᵏασθεμείς,ˡκαιᵐΤιθέ=
μαιⁿεῳίᵒκλιμῴμᵖκαιᵍκραββάτῳμ,ʳίμαᵉερχομέ=
μουʳῶέτρουⁿκαμ/ηˣσκιάʳεῳισκιάσηʾΤιμίᵉαυ=
ωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωωω
τῶμ.ᵇσυμήρχετοᶜλεᵒκαι/Τοᶜῶλήθος/τῳμʳῶέ=
ριξᵍῶόλεῳμᵇειςˡιερουσαλήμ,ᵏφέρομτεςˡ ασθε
μείςᵐκαιⁿοχλουμένουσᵒυῶόᵖῳευμάτῳμᵍα=
καθάρτῳμ,ʳοίτιμεςᵉεθεραῳεύομτοʳάῳαμτες.ⁿα
μαστάςˣλε/oʳάρχιερεύςʾκαιᵉπάμτες/oiᵇσυμʿαυ
τῷ/ηᵇούσαᶜαίρεσις/Τῳμʳσαλλουκαίομ,ᵍεπλή=
σθησαμᵇζήλου,ˡκαιᵏεπέβαλομ/Τας ˡχείρας ᵐαυ

ˡleuitesᵏcyprius/genereᵐ cumᵐhabereto
ᵒagrūᵖvendidit eū:ᵀᵍattulitʳpreciumᶜᵀ
ˢpoſuitⁿanteʳpedesʳapoſtolorum. ωωωω

Cap.v.

Virᵇātᶜq̄dāʳnoieᵇananiasʳcūᵍſaphi= 21
raʰvxoreˡſuaᵏvendidit ˡagruz: ωωω
ᵐᵀⁿfraudauitᵒdeᵖprecio agriᵍconſcia ωωω
ᵇvxoreˢſua:ⁿᵀˣafferensʳpartem ωωωωωω
ʾquandāᵉadᵇpedesᶜapoſtolorum ᵖpoſuit.
ʳDixitʳātᵍPetrᵘ ad ananiā.ᵇAnania ˡcur
ᵐſathanasⁿcoꝛᵒtuumᵖmentirí ⌊ˡtemptauit
ᵍteʳſpūiᵉſancto :ᵀⁿfraudareˣdeᵉ ωωωωω
ʳp̄cioʾagri:ᵉMōneᵇmanēsᶜtibiᵖ manebat:
ᶜᵀʳvenūdatūᵍinᵇtuaᵏeratˡpoteſtate:ˡQua
reⁿpoſuiſtiᵒinᵖcoꝛdeᵍtuoⁿhancʳrem:ᵉωω
ʳMonⁿesⁿmentitusˣhominibus:ʳſedʾdeo.
ᵍAudiensᵇaūtᶜananiasʳhecᵛverba: ωω
ʳcecidit ᵀᵍexpirauit.ᵇEtˡfctūsˡēᵏ timoꝛˡma
gnusᵐſuperⁿoēsᵒquiᵒaudierūt.ᵍSurgen
tesʳautemᵉiuuenesʳamouerunt"eum:ωω
ᵃᵀʳefferētesʾſepelierūt.ᵉFactūᵉ eſtᵇ autem
ᶜquaſiᵖ hoꝛaruzᶜtriūʳſpaciū:ᵍᵀᵇvxoꝛˡ ipſi?
ᵏneſciēsᵐqd̄ᵐfactūᵐfuerat"itroiuit.ᵒDixit
ᵖautēᵍeiʳpetrus.ᵉDicᶜmihi mulierⁿſiˣtāti
ʳagruzʾvēdidiſtis:ᵇAtᵉillaᶜdixit.ᵖEtiāᶜtā
ti.ᵍPetrūsʳautemˡadᵏeā.ˡ Quidᵐvtiqz
ⁿcōuenitᵒvobisᵖtēptareᵍſpirituzʳdominiʔ
ᵉEcceʳpedesⁿeoꝛumⁿquiᵉſepelierunt ˣviꝫ
ʳtuuzʾadᵉoſtiū:ᵇᵀᶜefferēt ᵖte.ᵍLōfeſtizᶜcci
ditᵇanteˡpedesᵏeius ωωωωωωωωωω
ˡᵀᵐexpirauit.ⁿIntrantesᵒautemᵖiuuenes
ᵍiuenerūtˡillāᵉmoꝛtuāʳᵀⁿextulerunt ᵀˣſepe
lieruntʳadʾviꝫᵉſuū.ᵇEtᶜfactusᶜēᵖtimoꝛωω
ᶜmagnusʳinᵍvniuerſaᵇeccleſiaˡᵀⁿiˡomneʒ
ᵐq̄ᵐaudierunt"hec.ᵒPerᵍmanusᵖautem
ʳapoſtoloꝛᵉfiebantˡſigna"ᵀˣprodigia ωω
ᵉmultaʳinʾplebe.ᵇEtᶜerantᵖvnanimiterωω
ᶜoēsʳinᵍporticu ᵇſalomonis. ᵏCeteroꝛ̄ātˡ
ⁿemoᵐaudebatⁿſeⁿiungereᵒillis:ωω ωω
ᵖſzᵍmagnificabatʳeosᵍpopulus. ᶜMagis
ⁿātˣaugebatʳcredētiuz inʾdn̄oᵉ multitudo
ᵇviroꝛumᵖacᶜmulieruz:ʳitaʳvtᵍinωωωω
ᵇplateasˡ eijcerentᵏ infirmosˡᵀᵐponerent
ⁿinᵒlectulisᵖacᵍgrabbatis :ʳvtᵉ veniente
ᵗpetroⁿſaltēˣvmbra illiusʳobūbraret ʾquē
q̄ᵉilloꝛum:ᵀ liberarentur omneʒ ab infir
mitatibᵍ ſuis.ᵇCōcurrebatᶜātᵖᵀᶜ multitu
doʳvicinaᵠᵍciuitatūˡhierlz:ᵏaffereētesˡegroʒ
ᵐᵀⁿvexatosᵒaᵖſpiritibusᵍ immundis:ωω
ʳquíᵉcurabantuʳomneʒ. ⁿExurgens ωω
ˣātʳp̄nceps ʳſacerdotūʾᵀᵉoēsᵠᵇcuzᶜillo erāt
ᵖqueᵖeſtᶜhereſisʳſaduceoᵠᵍrepleᵗᵍſuntωω
ᵏzelo:ˡᵀˣiniſecerunt ˡmanus ωωωωωω

τώμ"εωί / Τους°αωοστόλους,ᵖκαιᵠέθεμτο ʳαὐ=
τούς°εμʳΤηρήσει"Δημοσία.ˣάγγελοςʳΛε᾽ κυρί
ου°Διά/Τηςᵇμυκτός°ήμοιξε/Ταςᵖθύρας/Της°φυ=
λακής,ʳεξαγαγών°Τεᵇαυτούςʳείωε. ᵏωορεύεσ
θε,ˡκαι ᵐσταθέμτες "λαλείτε°εμ / Τω ᵖιερώ / Τω
ᵠλαώʳωάμτα/Ταᵉρήματα/Της°ζωής"Ταύτης.ˣα=
κούσαμτεςʳΛε᾽ εισήλθομᵍυωό/Τομᵇόρθρομ°εις
/Το°ιερόμ°καιʳελίΔασκομ.ᵍωαραγεμόμεμοςᵇΛε
/οʳαρχιερεὺς᾽καιˡοι ᵐσυμ" αυτώ ° συμεκάλε=
σαμ/ΤοᵖσυμέΔριομᵠκαιʳωάσαμ/Την ᵉγερουσίαμ
/Τωμʳυιώμ"ισραήλ,ˣκαιʳαωέστειλαμ᾽εις/ΤοᵉΛε
σωτήριομᵇαχθήναιʳαυτούς./οι°Λε ʳυπηρέται
ʳπαραγεμόμεμοιᵍοὐχ᾽ευρομʳαυτούς᾽εμ/Τηˡφυ
λακή. ᵐαμαστρέψαμτες"Λε°αωήγειλαμᵖΛέ=
γομτες,ᵠότι / Τοʳμεμ᾽Δεσωτήριομʳεύρομεμ "κε
κλεισμένομ"επίˣπάσηʳασφαλεία,᾽και/Τους᾽φύ
λακας᾽εστώτας°ωρο/Τωμ᾽θυρώμ,°αμοίξαμτεσ
ʳΛε ᵍέσω᾽ουΛέμα ʳεύρομεμ,ˣ ως ˡΛε ᵐήκουσαμ
/Τους"λόγους°Τούτους/οᵖΤεᵠαρχιερεύςʳκαι/ο
ᵉ στρατηγός/Του ˡιερού "και/οι ˡαρχιερεῖςʳΔιη
πόρουμʳπερὶᵉαυτώμᵇΤίʳαμᵖγένοιτο°Τούτο.ʳπα
ραγεμόμεμοσᵍΛεᵇΤισʳαωήγγειλεμᵏαυτοίςˡΛέ=
γωμ. ᵐότι"ιΔού/οι°άμΔρεσᵖ ουσᵠέθεσθεʳεμ/Τη
ᵉφυλακή᾽εισίμ"εμ/Τωˡιερώˡεστώτες᾽καιᵉΔιΔάσ
κομτες/Τομᵇλαόμ.°Τότεᵉαωελθώμ/οʳ στρατη=
γός᾽συμ/Τοισᵍυωηρέταιςᵇήγαγεμˡαυτούς
ᵏουˡμετά" βίας.ᵉεφοβούμτο°γαρ/Τομᵖλαόμ,ᵠί
μαʳμηᵉλιθασθώσιμ.ʳαγαγόμτες" Λεʳαυτούς
ᵛέστησαμ᾽εμ/Τω ᵉσυμεΔρίω, ᵇκαι ᶜεωηρώτησεμ
°αυτούς/οʳαρχιερεύς᾽λέγωμ.ᵍουᵇ ωαραγγε
λίαˡωαρήγγείλαμεμᵏυμὶμˡμη ᵐΔιΔάσκειμ "ε=
ωί/Τω°ομόματιᵖΤούτω,ᵠκαιʳιΔού °ωεωληρώ=
κατε/Τηˡμ᾽ιερουσαλήμ/Τβσ"ΔιΔαχήςˣυμών,ʳκαι
ᵛβούλεσθεᵉεπαγαγεῖμᵇεφʳημάς/Το°αἷμα / Του
ʳαμθρώωου᾽Τούτου.ᵍαωοκριθεὶς᾽Λεˡωέτροσ
ᵏκαι/οιˡαωόστολοιᵐείωομ. "ωειθαρχεῖμ°ΔειᵖθεΐΔ
ώ,ᵠμάλλομʳηᵉαμθρώποις./οʳθεός/Τωμ"ωα=
τέρωμᵋημώμˡήγειρεμˡιησούμ, °ομᵇυμεῖςʳΔιεχει
ρησασθεᵇκρεμάσαμτεςʳεπὶˡξύλου᾽Τούτομ/οᵇθε
ός᾽αρχηγόμ ᵏκαιˡσωτῆραᵐύψωσε/Τηˡ"Δεξιά
°αυτού.ᵖΔοῦμαιᵠμετάμοιαμ/Τωˡισραήλᵉκαιˡά
φεσιμ"αμαρτιῶμ.ˣκαιʳημεῖςʳεσμὲμᵏαυτούᵇμάρ
τυρεσ/Τωμˡρημάτωμ°Τούτωμʳκαι/Τοˡωρεῦμα
ᵍΛε/Τοᵇάγιομ,ʳοᵏέΔωκεμ/οˡθεός/Τοισᵐωειθαρ=
χούσιμ"αυτῶ. °οιᵖΛεᵠακούσαμτεσʳΔιεπρίομ
το, ᵉκαιʳεβουλεύομτο"αμελεῖμˣαυτούς.ʳαμα=
στὰς᾽ΛεᵉΤισᵇεμ/Τωʳσυμεδρίωᵒφαρισαῖοςʳο=
μόματιʳγαμαλιήλᵍμομοδιδάσκαλοσʰΤίμιος
ˡωαμτί / Τω ᵏλαώˡεκέλευσεμᵐ ἔξω "βραχύ"Τι
/Τουσ°αωοστόλουσᵖωοιήσαι.ᵠείπεʳΤεᵉωρος
ʳαυτούς."άμΔρεσˣισραηλίταιʳωροσέχετε᾽εαυ
τοίσᵉεπί/ΤοισᵇαμθρώωοισʳΤούτοισ°Τιʳμέλλε
τεʳωράσσειμ.ᵍωροᵇγαρʳΤούτωμ/Τωμᵏημερώμ

"in°apostolos: ᵖτᵠposuerunt᾽eos ꝯꝯꝯ
ᵉin᾽custodia"publica. ˣAngelus ʳaũt᾽dñi
ᵉperᵇnoctemʳaperiens°ianuas ʳ carceris:
ᵍτ᾽educensᵇeos᾽dixit.ᵏIte ꝯꝯꝯꝯ
ˡτᵐstantes "loquimini°in ᵖ templo ꝯꝯ
ᵠplebi᾽oiaᵉ῾ba ʳvite"huius. Qui cũ ˣau=
dissent᾽intrauerunt᾽diluculo°in ꝯꝯꝯ
°tẽpluʒʳτ᾽docebant.ᵍAdueniẽsᵇautem ꝯ
ˡp̃nceps᾽sacerdotũᵏτˡq̃ᵐcuʒ"eo erãt:°con=
uocauerunt᾽conciliuʒᵠτ᾽oẽsᵉseniores ꝯꝯ
ʳfilioꝝ"israel:ˣτ᾽miserunt᾽adᵉ carcereʒ vt
ᵇadducerenᵏ.Cum ᵛaũt᾽venissentʳministri
τ aperto᾽carcereᵍnõᵇinuenissentˡillos: ꝯ
ᵐreuersi°nunciauerunt᾽dicentes . ꝯꝯ
ᵉCarcerẽʳquidem᾽inuenimus"clausum cũ
ˣomni᾽diligentia:᾽τᵉcustodes ꝯꝯꝯ
ᵇstantesᶜante°ianuas:ʳaperientes ꝯꝯ
ʳãtᵇnemineᵍintusˡinuenimus.ᵏUtˡãtᵐau
dierũt°hos"sermones ꝯꝯ ꝯꝯꝯ
ᵉmagistratᵛ᾽tẽpli"τˣp̃ncipesˣ sacerdotum:
ʳambigebant᾽deᵉillisᵇquidnãᵒfieret.ʳ Ad
ueniẽsᵍautemʰquidamˡnunciauitᵏeis ꝯ
ᵐqᵗ"eccec᾽viriᵖquosᵠposuistisʳin ꝯꝯ
ᵉcarcerẽ: ʳsũt"in ʳtemplo᾽stãtes᾽τ ᵉdocẽtes
ᵇpopulũ. ᶜTunc°abiit ʳ magistratus ꝯꝯ
ʳcumᵍministris τ ᵇadduritˡillos ꝯꝯꝯ
ˡsineᵐvi."Timebantᵒenimᵖpopulum: ꝯ
ʳneᵘlapidarenᵗ.ᵘEt cuʒʳadduxissent ˣillos
ʳstatuerũt᾽in"concilio.ᵇEtᶜinterrogauit ꝯ
°eosᶜp̃nceps᾽sacerdotũʳdicẽs.ʰ℔recipiẽ
do ʳpcepim9ᵏvobisˡneᵐdocerens" in ꝯ
ᵒnomineᵖisto:ᵠτ᾽eccᵉrepletis ꝯꝯꝯ
ʳhierusalemʒ"doctrinaᵏvestra:ʳτ ꝯꝯ ꝯ
ᵍvultisᵉinducereᵇsuperᶜ nos °sanguinem
ᶜhoisʳistius.ᵍ℟ñdensᵇautemˡpetrus ꝯ
ᵏτˡapostoliᵐdixerũt. "Obedire° opz ᵖ deo
ᵠmagisʳ℞ᵉhominibus.ʳDeus"patrũ ꝯ
ˣnr̃orumʳsuscitauitˡiesum:ᵉquẽᵇvos ᶜ intere
mistisᵒsuspẽdentesʳi᾽ligno.ᵍ℔ũcᵖncipz
ᵏτˡsaluatorẽᵇdeᵐexaltauit"dextera ꝯ
°suaᵖadᵖdandãᵠpenitentiamʳisrael:"et ʳre
missionẽ"peccatoꝝ:ˣτʳnosˢsumᵍᵇtestes ꝯ
°horumᶜverborumᶜτ᾽spiritusꝯꝯꝯꝯ
ᵇsctũsˡquezᵏdedit᾽deus oibusᵐ obedienti
bus"sibi.℔ec cũᵠaudissentʳdissecabantur
"τᶜcogitabant"interficereˣillos.ʳSurgens
ᵉãtᵉquidãᵇinᶜcõcilio°phariseusᶜnomine
ʳgamalielᵍlegisᵍdoctorᵢᵇhonorabilis ꝯ
ᵛniuerseᵏplebiˡiussitᵐforas ad" breue ꝯ
°hominesᵖfieri . ᵠDixitqzᵉ ad ꝯꝯꝯ
ʳillos."Viriˣisraeliteʳattendite ᵛvobis ꝯ
ᵉsuperᵇhoibusᶜistis°quidʳacturiᶜ sitis. ꝯ
ᵍAnteˡhosᵇenimᵏdies ꝯꝯꝯꝯꝯ

Iustra.11.a.

D

Mar.7.c.

sup.4.b.

F

Iustra.11.a.

sup.2.b.

αμέστη θευλάς λέγωμ εἰμαι Τιμά εαυτόμ μέ
γαμ, ω προσεκλήθη αριθμός αμδρώμ ωσεί
Τετρακοσίωμ, ος αμηρέθη, και πάντες όσοι
εωείθομτο αυτώ διελύθησαμ, και εγέμομτο
εις ουδέμ. μετά Τούτομ αμέστη ιούδας ο
γαλιλαίος εμ Ταις ημέραις Της απογραφής,
και απέστησε λαόμ ικαμόμ οπίσω αυτού.
κακείμος απώλετο, και πάντες όσοι εωεί=
θομτο αυτώ διεσκορπίσθησαμ. και Ταμύμ
λεγω υμίμ, απόστητε από Τωμ αμθρώπωμ
Τούτωμ και έασατε αυτούς. ότι εάμ η εξ αμ
θρώπωμ ή βουλή αύτη ή Το έργομ Τούτο, κα
ταλυθήσεται, ει δε εκ θεού εστίμ, ου δύμα
σθε καταλύσαι αυτό, μήποτε και θεομάχοι
ευρεθήτε. επείσθησαμ δε αυτώ, και προσκα
λεσάμεμοι Τους αποστόλους δήραμτες, πα
ρήγγειλαμ μη λαλείμ εωί Τω ομόματι Του
ιησού, και απέλυσαμ αυτούς. οι μεμ ούμ
επορεύομτο χαίρομτες από προσώπου Του
συμεδρίου, ότι κατηξιώθησαμ υπέρ Του ομό
ματος Του ιησού ατιμασθήμαι. πάσαμ Τε ήμέ
ραμ εμ Τω ιερώ και κατ οίκομ ουκ επαύσαμ
το διδάσκομτες και ευαγγελιζόμενοι ιησούμ
Τομ Χριστόμ. Cap.6.

μ δε Ταις ημέραις Ταύταις πληθυμόμ=
τωμ Τωμ μαθητώμ, εγένετο γογγυσ=
μος Τωμ ελληνιστώμ προς Τους εβραίους,
ότι παρεθεωρούμτο εμ Τη διακομία Τη καθη
μερμή Χήραι αυτώμ. προσκαλεσάμενοι
δε οι δώδεκα Το πλήθος Τωμ μαθητώμ ει=
πομ. ουκ αρεστόμ εστίμ ημάς καταλείψαμ=
τας Τομ λόγομ Του θεού, διακομείμ Τραπέ=
ζαις. επισκέψασθε ουμ αδελφοί άμδρας εξ
υμώμ μαρτυρουμένους επτά πλήρεις πμεύ
ματος αγίου και σοφίας, ους καταστήσομεμ
επί Της Χρείας Ταύτης. ημείς δε Τη προσευ
χή και Τη διακομία Του λόγου προσκαρτε=
ρήσομεμ. και ήρεσεμ ο λόγος εμώπιομ πα=
Τός Του πλήθους. και εξελέξαμτο στέφαμομ
άμδρα πλήρη πίστεως και πμεύματος αγί
ου, και φίλιππομ, και πρόχορομ, και μικάμο
ρα, και Τίμωμα, και παρμεμάμ, και μικόλα
ομ προσήλυτομ αμτιοχέα. ους έστησαμ εμώ
πιομ Τωμ αποστόλωμ, και προσευξάμενοι ε
πέθηκαμ αυτοίς Τας χείρας. και ο λόγος
Του θεού ήύξαμε, και επληθύμετο ο αριθμός
Τωμ μαθητώμ εμ ιερουσαλήμ σφόδρα. πο
λύς Τε όχλος Τωμ ιερέωμ υπήκουομ Τη πίσ
τει. στέφαμος δε πλήρης πίστεως και δυμά
μεως εποίει Τέρατα και σημεία μεγάλα εμ
Τω λαώ. αμέστησαμ δε Τιμές Τωμ εκ Της συ
μαγωγής Της λεγομέμης λιβερτίμωμ και κυ=
ρημαίωμ και αλεξαμδρέωμ, και Τωμ από κι=

extitit theodas dicens se ee aliquē: cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum: qui occisus ē: omnes qui credebant ei dissipati sunt: redacti ad nihilū. Post hūc extitit iudas galileus in diebus professionis & auertit populum post se. & Et ipse periit: & quotquot assenserūt ei dispersi sunt. Et nunc itaq; dico vobis: discedite ab hominibus istis: & sinite illos. Quoniam si ex hoibus fuerit consilium hoc aut opus: dissoluetur: si vero ex deo est: non poteritis dissoluere: ne forte & deo repugnare videamini. Cōsenserūt autē illi: & uocātes apostolos cesis denūciauerunt ne omnino loquerentur in nomine iesu: & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sūt pro nomine iesu contumeliam pati. Omni autez die nō cessabant in templo & circa domos docentes & euangelizantes xpm iesum. Cap.6.

In diebus autē illis crescente numero discipulorum: factum est murmur grecorum aduersus hebreos: eo quod despicerentur in ministerio quotidiano vidue eorum. Conuocantes autē duodecim multitudinē discipulorum dixerunt. Non est equū nos derelinquere verbū dei & ministrare mensis. Considerate ergo fratres viros ex vobis boni testimonij septē plenos spū sancto & sapientia: quos constituamus super hoc opus: nos vero oratioi & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudie. Et elegerūt stephanū virū plenum fide & spiritu sancto: & philippū & prochorū & nicanorem & timonem & parmenam & nicolaum aduenā antiochenū. Hos statuerūt ante conspectū apostolorū: & orātes imposuerūt eis manus. Et verbum dei crescebat: & multiplicabat numerus discipulorū in hierusalē valde. Multa etiam turba sacerdotū obediebat fidei. Stephan⁹ autē plenus gra & fortitudine faciebat pdigia & signa magna in populo. Surrexerūt autē quidā de synagoga quę appellat libertinorū & cyrenensium & alexādrinorū & eorū qui erāt a cilicia

supra.1.d.

infra.18.a

λικίας[a]και[b] ασίας[c] συζητούντες / Τω[o] στεφάνω,
[c]και[f] ουκ[g] ίσχυον[h] αντιστήναι / Τη[i] σοφία[k] και / Τω
[l]πνεύματι[m] ω[n] ελάλει. [o] Τότε[p] υπέβαλον[q] άν=
ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω ανω
δρας[r] λέγοντας. [s] ότι[t] ακηκόαμεν[u] αυτού[x] λα=
λούντος[y] ρήματα[z] βλάσφημα[a] εις[b] μωϋσήν[c] και
/ Τον[o] θεόν. [c] συνεκίνησαν[f] Τε / Τον[g] λαόν[h] και / Τους
[i]πρεσβυτέρους[k] και / Τους[l] γραμματείς, [m] και [n] ε
πιστάντες [o] συνήρπασαν[p] αυτόν, [q] και [r] ήγαγον
[s] εις / Το[t] συνέδριον, [u] έστησαν[x] Τε[y] μάρτυρας[z] ψευ
δείς [a] λέγοντας. / ο[b] άνθρωπος[c] ούτος[o] ου[c] παύ
εται[f] ρήματα[g] βλάσφημα[h] λαλών[i] κατά / Του[k] Το
που / Του[l] αγίου [m] και / Του [n] νόμου. [o] ακηκόαμεν
[p] γαρ[q] αυτού[r] λέγοντος, [s] ότι[t] ιησούς / ο [u] ναζωραί
ος [x] ούτος[y] καταλύσει / Τον[z] Τόπον[a] Τούτον, [b] και
[c] αλλάξει / Τα[o] έθη[t] α[u] παρέδωκεν[g] ημίν[h] μωϋσής.
[i] και[k] ατενίσαντες[l] εις[m] αυτόν[n] άπαντες / οι[o] καθε=
ζόμενοι[p] εν / Τω[q] συνεδρίω, [r] είδον / Το [s] πρόσωπον
[c] αυτού [u] ωσεί[x] πρόσωπον[y] αγγέλου. [z] είπε[a] δε / ο
[b] αρχιερεύς, [c] ει[o] άρα[c] ταύτα[f] ούτως[g] έχει. [h] ο δε
[k] έφη. Cap.vii.

[A]νδρες[b] αδελφοί[c] και[o] πατέρες[c] ακούσατε.
/ ο[f] θεός / Της[g] δόξης[h] ώφθη / Τω[i] πατρί[k] η=
μών[l] αβραάμ[m] όντι[n] εν / Τη[o] μεσοποταμία[p] πριν ή
[q] κατοικήσαι[r] αυτόν[s] εν[t] Χαρράν, [u] και [x] είπε[y] προς
[z] αυτόν, [a] εξελθε[b] εκ / Της[c] γης[o] σου[c] και[f] εκ / Της[g] συγ
γενείας[h] σου, [i] και[k] δεύρο[l] εις[m] γην [n] ην[o] αν[p] σοι
[q] δείξω. [r] Τότε[s] εξελθών[t] εκ[u] γης[x] Χαλδαίων, [y] κα=
τώκησεν[z] εν[a] Χαρράν. [b] και[c] εκείθεν[d] μετά / Το [o] απο
θανείν / Τον[c] πατέρα[f] αυτού [g] μετώκησεν[h] αυτόν
[i] εις / Την[k] γην[l] Ταύτην, [m] εις [n] ην[o] υμείς[p] νυν [q] κατοι
κείτε. [r] και [s] ουκ[t] έδωκεν[u] αυτω[x] κληρονομίαν[y] εν
[z] αυτή [a] ουδέ[b] βήμα[c] πολός, [o] και [c] επηγγείλατο
[f] δούναι[g] αυτώ[h] εις[i] κατάσχεσιν[k] αυτήν[l] και / Τω
[m] σπέρματι [n] αυτού[o] μετ[p] αυτόν, [q] ουκ[r] όντος[s] αυ
τώ[t] Τέκνου. [u] ελάλησε[x] δε[y] ούτως / ο[z] θεός, [a] ότι [b] έ
σται / Το[c] σπέρμα[o] αυτού[c] πάροικον[f] εν[g] γη[h] αλ=
λοτρία, [i] και[k] δουλώσουσιν[l] αυτό [m] και [n] κακώ=
σουσιν[o] έτη[p] Τετρακόσια, [q] και / Το[r] έθνος[s] ω[t] εάν
[u] δουλεύσωσι[x] κρινώ[y] εγώ, [z] είπεν / ο [a] θεός. [b] και
[c] μετά[o] Ταύτα[c] εξελεύσονται [f] και [g] λατρεύσου=
σι[h] μοι[i] εν / Τω[k] Τόπω[l] Τούτω. [m] και [n] έδωκεν[o] αυτώ
[p] διαθήκην[q] περιτομής, [r] και [s] ούτως[t] εγέννησε
/ Τον[u] ισαάκ, [x] και[y] περιέτεμεν[z] αυτόν / Τη[a] ημέρα / Τη
[b] ογδόη, [c] και / ο[o] ισαάκ / Τον[c] ιακώβ, [f] και / ο[g] ιακώβ
/ Τους[h] δώδεκα[i] πατριάρχας. [k] και / οι[l] πατριάρ=
χαι[m] ζηλώσαντες / Τον [n] ιωσήφ[o] απέδοντο [p] εις
[q] Αίγυπτον, [r] και [s] ην / ο[t] θεός [u] μετ[x] αυτού, [y] και [z] εξεί
λετο[a] αυτόν [b] εκ[c] πασών / Των[o] θλίψεων[c] αυτού,
[f] και [g] έδωκεν[h] αυτώ [i] Χάριν[k] και [l] σοφίαν [m] ενα[n] τί=
ον [u] φαραώ [o] βασιλέως [p] Αιγύπτου, [q] και [r] κατέσ=
τησεν[o] αυτόν [r] ηγούμενον [x] επ [y] Αίγυπτον [z] και
[a] όλον / Τον[b] οίκον[c] αυτού, [o] ήλθε[c] δε [f] λιμός [g] εφ [h] ό=

[a] et [b] asia [c] disputantes [c] cum [o] stephano: [c] et
[f] non [g] poterant [h] resistere [i] sapientie [k] et [l]
spiritui [m] qui [n] loquebatur: [o] propterea re=
darguebantur ab eo cum omni fiducia. [o]
[p] Tunc [q] summiserunt [r] viros [s] qui [t] dicerent se [u] audiuisse Supra.7.o.
se [n] cum [x] dicente [y] verba [z] blasphemie [a] in [b] moysen [c] et
[o] deum. [c] Commouerunt [f] itaque [g] plebem [h] et D
[i] seniores [k] et [l] scribas: [m] et [n] concurrentes
[o] rapuerunt [p] eum: [q] et [r] adduxerunt
[s] in [t] concilium: [u] et [x] statuerunt [y] falsos [z] testes
[a] qui [b] dicerent. [c] Homo [o] iste [c] non [f] cessat
[g] loqui [h] verba [i] aduersus [k] locum
[l] sanctum [m] et [n] legem. [o] Audiuimus
[p] enim [q] eum [r] dicentem [s] quia [t] ihesus [u] nazarenus
[x] hic [y] destruet [z] locum [a] istum: [b] et
[c] mutabit [o] traditiones [c] quas [f] tradidit [g] nobis [h] moy
[i] ses. [k] Et [l] intuentes [m] eum [n] oculos [o] qui [p] sedebant
[q] in [r] concilio [s] viderunt [t] faciem
[u] eius [x] tanquam [y] faciem [z] angeli. [a] Dixit [b] autem
[c] princeps [o] sacerdotum: [c] si [f] hec [g] ita [h] se [i] ha=
berent: [k] Qui [l] ait. Cap.vii.

[V]iri[b] fratres[c] et[o] patres[c] audite. [o] A
[p] Deus [q] glorie [r] apparuit [s] patri [t] nostro
[u] abrae [m] cum [n] esset [o] in [p] mesopotamia [q] priusquam
[r] moraretur [s] in [t] carran: [u] et [x] dixit [y] ad
[z] illum. [a] Exi [b] de [c] terra [o] tua [c] et [f] de [g] cognatione Genes.12.a.
[h] tua: [i] et [k] veni [l] in [m] terram [n] quam [o] monstrauero [p] ti
bi. [q] Tunc [r] exiit [s] de [t] terra [u] chaldeorum: [x] et [y] ha
bitauit [z] in [a] carran. [b] Et [c] inde [o] postquam [c] mortuus [f]
[g] pater [h] eius [i] transtulit [k] illum [l] et [m] et [n]
[o] in [p] terram [q] istam: [r] in [s] qua [t] nunc [u] vos [x] habita
tis. [y] Et [z] non [a] dedit [b] illi [c] hereditatem [d] in
[e] ea [f] nec [g] passum [h] pedis: [i] sed [k] repromisit et Genes.13.c.
[l] dare [m] illi [n] eam [o] in [p] possessionem [q] et [r] et
[s] semini [t] eius [u] post [x] ipsum: cum [y] non haberet
[z] filium. [a] Locutus [b] est [c] autem [d] sic [e] deus: [f] quia [g] erit Genes.15.d.
[h] semen [i] eius [k] accola [l] in [m] terra [n] aliena: et
[o] [p] seruituti [q] eos [r] subiicient: [s] et [t] male [u] tracta
bunt eos [x] annis [y] quadringentis: [z] et [a] gentem [b] cui
[c] seruierint [d] iudicabo [e] ego: [f] dicit [g] dominus. [h] Et
[i] post [k] hec [l] exibunt: [m] et [n] seruient
[o] mihi [p] in [q] loco [r] isto. [s] Et [t] dedit [u] illi [x] et
[y] testamentum [z] circumcisionis: [a] et [b] sic [c] genuit
[d] isaac: [e] et [f] circumcidit [g] eum [h] die [i] [k] [l]
[m] octauo: [n] et [o] isaac [c] iacob: [f] et [g] iacob [h] [i] [k] B
[l] duodecim [m] patriarchas. [n] Et [o] patriarche [p] et Genes.37.d.
[q] emulantes [r] ioseph [s] vendiderunt [t] in [u] [x]
[y] egyptum: [z] et [a] erat [b] deus [c] cum [d] eo. [e] Et [f] eri
puit [g] eum [h] ex [i] omnibus [k] tribulationibus [l] eius:
[m] et [n] dedit [o] ei [p] gratiam [q] et [r] sapientiam [s] in [t] con=
spectu [u] pharaonis [x] regis [y] egyptiorum: [z] et [a] constitu
it [b] eum [c] prepositum [d] super [e] egyptum [f] et [g] super [h]
[i] omnem [k] domum [l] suam. [m] Venit [n] autem [o] fames [p] in [q] uni= Gen.41.g.

λημ/Τημ[f]γημ[k]αιγύπτου[l]και[m] Χαμαάμ,[n]και[o]θλί
ψισ[p]μεγάλη,[q]και[r]ουκ[n] εύρισκομ[r] Χορτάσματα
/οι[n]πατερεσ[x]ημών.[r]ακούσασ' δε[a]ιακώβ[b]όντα
[c]σίτα[o]εμ[c]αιγύπτω, [f]εξαπέστειλε/τους[g]πατέ=
ρασ[b]ημών[f]πρώτον.[h]και[l]εμ/τω[m] δευτέρω[n]α=
μεγνωρίσθη /[o]ιωσήφ/τοισ[p]αδελφοίσ[q] αυτου,
[r]και[n]φανερόν[r]εγένετο[n]φαραώ /το[x] γένοσ /του
[r]ιωσήφ.[s]απoστείλασ[a]δε[b] ιωσήφ [c]μετεκαλέσα=
το/τον[b]πατέρα[c]αυτού[l]ιακώβ[g]και[b]πάσαν/τημ[l]συ
γγένειαν[k]αυτού [l]εμ[m] εβδομηκονταπέντε[n] ψυ
χαίσ.[o]κατέβη[p]δε[q]ιακώβ [r]εισ[c]αίγυπτον,[r]και[n]ε=
τελεύτησεμ[r]αυτόσ[r]και/οι[l]πατέρεσ[a]ημών,[b]και
[c]μετετέθησαν[b]εισ[c]συχέμ,[f]και[q]ετέθησαν[b]εν/τω
[l]μνήματι[k]ω[l]ωνήσατο[m]αβραάμ[n]τιμήσ[o] αργυ=
ρίου[p]παρά/τωμ[q]υιών[r]εμμόρ/του[n]συχεμ.[r]κα=
θώσ[n]δε[x]ήγγιζεν/ ο[r]χρόνος / της[l] επαγγελίας
[a]ησ[b]ώμοσεν/ο[c]θεός / τω[o]αβραάμ, [c]ηύξησεν / ο
[f]λαοσ[g]και[b]επληθύνθη[l]εμ[k]αιγύπτω,[l]άχρισ[m]ου
[n]αν[e]στη[o]βασιλεύσ[p]έτερος,[q]οσ[r]ουκ[n] ήδη/τομ[r]ιω
σήφ[n]ούτοσ[x]κατασοφισάμενοσ/το[r]γένοσ[n]ημών
[a]εκάκωσε/τουσ[b]πατέρασ[c]ημών,/του[o]ποιείν[c]εκ
θετα/τα[f]βρέφη[g]αυτών[b]εισ/το[l]μη[k] ζωογονείσ
θαι.[l]εμ[m]ω[n]καιρώ[o] εγεννήθη[p] μωσής, [q]και[r]ην[n] α
στειοσ/τω[r]θεώ,[n]οσ[x] ανετράφη[r]μήνασ[l]τρεισ[a] εμ
/τω[b]οίκω/του[c]πατρόσ[o]αυτού[c]εκτεθέντα[f]δε[g]αυ=
τόν[b]ανείλετο[l]αυτόν/η[k]θυγάτηρ[l]φαραώ, [m] και
[n] ανεθρέψατο[o]αυτόν[p]εαυτή[q]εισ[r]υιόν.[o]και[r]επαι
δεύθη[n]μωϋσήσ[r]πάσηι[r]σοφία[l]αιγωπτίων. [a]ην
[b]δε[c]δυνατόσ[o]εν [c]λόγοισ[r]και [g] έργοισ [b] αυτου.
[l]ωσ[k]δε[l]επληρούτο[m]αυτώ[n]τεσσαρακονταετήσ
[o]χρόνοσ,[p]ανέβη[q]επί/τηρ[r]καρδίαν[n]αυτού [l]επισκε
ψασθαι/τουσ[n]αδελφούσ[x] αυτού /τουσ[r]υι=
ούσ[l]ισραήλ, [a]και[b]ιδών[c]τινά[o]αδικούμενον,[c]η=
μύνατο,[r]και[g]εποίησεν[b]εκδίκησιν/τω[l]καταπο=
νουμένω,[k]πατάξασ/τον[l]αιγύπτιον.[m]εμόιζε[n]δε
[o]συνιέναι/τουσ[p]αδελφούσ[q]αυτού [r]ότι/ ο[n]θεόσ
[r]διά[n]χειρόσ[r]αυτού[r] δίδωσιν[l]αυτοίσ[a]σωτηρί=
αν.[b]οι[c]δε[o]ου[c]συνήκαν./τη[l]τε[g]επιούση[b]ημέρα
[l]ωφθη[k]αυτοίσ[l] μαχομένοισ, [m]και [n] συνήλασεν
[o]αυτούσ[p]εισ[q]ειρήνην,[r]είπών.[n]άνδρεσ[r]αδελφοί
[n]εστέ[l]υμείσ,[r]ιματί[l]αδικείτε[a]αλλήλουσ. / ο[b]δε
[c]αδικών/τον[o]πλησίον[c]απώσατο[r]αυτόν[g]είπών,
[b]τισ[l]σε[k]κατέστησεν[l] άρχοντα [m] και [n] δικαστήν
[o]εφ[p]ημάσ.[q]μη[r]αναιρείν[n]με[r]συ[n]θέλεισ, [x]ον[r] τρό=
πον[l]ανείλεσ[a]χθεσ/τον[b]αιγύπτιον, [c]έφυγε [o] δε
[x]μωσής[r]εν/τω[g]λόγω[b]τούτω, [l]και[k]εγένετο[l]πά
ροικοσ[m]εν[n]γη[o]μαδιάμ, [p]ου[q]εγέννησεν[r] υιούσ
[n]δύο.[r]και[n]πληρωθέντων[x]ετών[r]τεσσαράκοντα,
[l]ώφθη[a]αυτώ[b] εν / τη[c] ερήμω/του [o] όρουσ[c]σινά
[r]άγγελοσ[a]κυρίου[b]εν[r]φλογί[k]πυρόσ[l]βάτου./ο
[m]δε[n]μωϋσήσ[o]ιδών[p] εθαύμαζε/το[q]όραμα. [r]προ
σερχομένου[a]δε[r]αυτού[n]κατανοήσαι, [x]εγένετο
[r]φωνή[r]κυρίου[a]προσ[b]αυτόν.[c]εγώ/ο[o]θεόσ/των

uersus[k] egyptū[l] et[m] chanaan [n] τ[o] tribulatio
[p]magna:[q]et[r] non[n] inueniebant[r] cibos ꝯ
[n]pres[x] nostri.[r] Cum[r] audisset[r] ät[r] iacob[b] esse
[r]frumentum[o] in[c] egypto:[r] misit[q] patres ꝯ
[b]nostros[l] primus:[k] τ[l] in[m] scdo[n] cognitus[n] est
[o]ioseph a[p] fratribus[q] suis:ꝯꝯꝯ
[r]τ[n] manifestatus[r] est[n] pharaoni [r]genus ꝯ
[r]eius.[r] Mittens[a] autem[b] ioseph [c] accersiuit
[r]iacob[o] patrem[c] suum[a] τ[b] omnem [r]cognatiō
nē[k] suas[l] in[n] animabus[m] septuaginta[n] q̄nq.
[p]Et[o] descēdit[q] iacob[r] in[n] egyptū:[r] τ[n] defūct⁹
[n]est[r] ipse[r] τ[a] patres[a] nostri.[b] Etꝯꝯꝯ
[c]translati[r] sunt[o] in[c] sichem:[r] τ[q] positi[g] sūt[b] in
[r]sepulchro[k] qđ[l] emit[m] abraas[n] precio[o] argēti
[r]a[n] filis[r] emo: filij[n] sichem.[r] Cumꝯꝯꝯ
[n]adpropinquaret[r] tempus[s] promissionis
[a]quā[b] pfessus[b] erat[c] deus[o] abrae:[c] creuitꝯ
[r]pplūs[s] τ[n] multiplicat⁹[b] ē[l] in[k] egypto:[l] quoad
usq;[n] surrexit[a] alius[o] rex egypto:[q] q̄[r] nō[n] sciē
bat[r] ioseph.[n] Hic[r] circūuenies[r] gen⁹[n] nostrū:
[a]afflixit[b] patres[c] nostros: vt[c] exponerent
[r]infantes[s] suos[r] ne[k] viuificarentur. Eodem
[n]tpe[o] natus[c] est[p] moyses: [q] τ[r] fuit[n] gratus
[r]deo:[n] q̄[r] nutritus[r] est[r] tribus[x] mensibus[n] in
[b]domo[c] patris[o] sui.[r] Expositō[r] autez[n] illo:
[b]sustulit[r] eum[k] filia[l] pharaonis:[m] etꝯꝯꝯ
[n]nutriunt[o] eū[p] sibi[q] in[r] filium.[o] Et[r] erudit⁹[r] ē
[n]moyses[x] oi[r] sapientia[r] egyptiorum: [b] τ[n] erat
[c]potens[o] in[c] verbis[r] τ in[g] operibus [b] suis.
[r]Cū[r] ät[r] impleret[m] ei[n] quadraginta[n] annorū
[o]tps:[p] ascendit[q] in[r] cor[o] eius vt[r] visitaretꝯ
[n]fratres[x] suos[r] filios [nentē[r] vidicauit illū:
[r]israel.[o] Et[b] cū[b] vidisset[c] q̄dā[o] iniuriā[o] pa
[r]τ[g] fecit[b] vltionez[r] et[l] qui[l] iniuriā[l] sustinebat:
[k]percusso[l] egyptio.[m] Existimabat[n] aūtꝯꝯ
[o]intelligere[p] fratres [r]quoniam [n]deus ꝯꝯ
[r]p[n] manum [r]ipsius[r] daret[a] salutem[r] illis. ꝯ
[b]At[r] illi[o] nō[c] intellexerūt.[g] Seq̄nti[r] die[b] die
[r]apparuit[k] illis[l] litigantibus[m] τ[n] reconciliā=
bat[o] eos[p] in[q] pace[r] dicens. [n] Viri[r] fratres ꝯ
[n]estis:[r] vt[r] quid [n] nocetis[a] alterutrū?[c] Qui
[b]āt[c] iniuriā[c] faciebat[o] proximo:[c] repulit[r] eū[g] di
cens.[b] Quis[l] te[k] constituit[l] pncipē[m] τ[n] iudicē
[o]sup[p] nos?[q] Numq̄d[r] interficere[n] me[r] tu[n] vis?
[x]quēadmodū[r] interfecisti[a] heri[b] egyptiū?[c] Fu
git[o] ät[c] moyses[r] in[g] verbo[b] isto:[l] τ[k] factꝰ[l] ē ad
uena[m] i[n] terra[o] madian:[p] vbi[q] gñauit [r]filios
[n]duos.[r] Et[n] expletis [r] ānis [r] quadringentis
[r]apparuit[a] illi[b] in[c] deserto[o] mōtis [c] sinaꝯ
[r]angelus[b] in[k] igne[l] flame[l] rubi.ꝯꝯꝯ
[n] Moyses[m] ät[o] videns[p] āmirat⁹[p] ē[q] visu. [o] Et
[r]accedente[r] illo [n]vt [n]sideraret: [x] facta [r] est
[a]ad[b] eum[r] vox[r] dñi dicens.[c] Ego sum[o] deus

Gene. 42.a

Gene. 45.f.

Gen. 49.d.

Exo 1.a.

Exo 1.b.

Exo 1.c.

Luce.11.b.
Exo. 2.c.

Exo.3.a.

ωατέρωμ σου, ο θεός αβραάμ και ο θεός ισα
άκ και ο θεός ιακώβ. έμτρομος δε γενόμε=
μος μωϋσής, ουκ ετόλμα κατανοήσαι. είπε
δε αυτώ ο κύριος. λύσον το υπόδημα των
πολάμ σου, ο γαρ τόπος εν ω έστηκας, γη
αγία εστίν. ιδών είδον την κάκωσιν του λα
ού μου του εν αιγύπτω, και του στεναγ=
μού αυτών ήκουσα, και κατέβην εξελέσθαι
αυτούς. και νυν δεύρο αποστελώ σε εις αι
γυπτον. τούτον τον μωϋσήν ον ηρνήσαντο
ειπόντες τις σε κατέστησεν άρχοντα και δι=
καστήν, τούτον ο θεός άρχοντα και λυτρω
τήν απέστειλεν εν χειρί αγγέλου του οφθέ
ντος αυτώ εν τη βάτω. ούτος εξήγαγεν αυ=
τούς, ποιήσας τέρατα και σημεία εν γη αιγύ
πτω και εν ερυθρά θαλάσση, και εν τη ερή
μω έτη τεσσαράκοντα. ούτος εστίν ο μωϋ=
σής ο ειπών τοις υιοίς ισραήλ. προφήτην υ
μίν αναστήσει κύριος ο θεός ημών εκ των α=
δελφών υμών ως εμέ. ούτος εστίν ο γενόμε
νος εν τη εκκλησία εν τη ερήμω μετά του αγ
γέλου του λαλούντος αυτώ εν τω όρει σι
νά και των πατέρων ημών. ος έλαβεν λόγι
α ζώντα δούναι ημίν. ω ουκ ηθέλησαν υπή
κοοι γενέσθαι οι πατέρες ημών, αλλ απώσαν
το, και εστράφησαν ταις καρδίαις αυτών εις
αίγυπτον, ειπόντες τω ααρών. ποίησον ή=
μίν θεούς οι προπορεύσονται ημών. ο γαρ
μωϋσής ούτος ος εξήγαγεν ημάς εκ γης αι
γύπτου, ουκ οίδαμεν τι γέγονεν αυτώ. και
εμοσχοποίησαν εν ταις ημέραις εκείναις, και
ανήγαγον θυσίαν τω ειδώλω, και ευφραί=
νοντο εν τοις έργοις των χειρών αυτών. έσ=
τρεψε δε ο θεός και παρέδωκεν αυτούς λα
τρεύειν τη στρατιά του ουρανού, καθώς γέ
γραπται εν βίβλω των προφητών. μη σφάγια
και θυσίας προσενέγκατέ μοι έτη τεσσαρά
κοντα εν τη ερήμω οίκος ισραήλ, και ανελά
βετε την σκηνήν του μολόχ, και το άστρον
του θεού υμών ρεφάν, τους τύπους ους ε
ποιήσατε προσκυνείν αυτοίς, και μετοικιώ υ=
μάς επέκεινα βαβυλώνος. ή σκηνή του μαρ=
τυρίου ην εν τοις πατράσιν ημών εν τη ερή
μω, καθώς διετάξατο ο λαλών τω μωϋσή,
ποιήσαι αυτήν κατά τον τύπον ον εωράκει.
ην και εισήγαγον διαδεξάμενοι οι πατέρες η
μών μετά ιησού εν τη κατασχέσει των εθ=
νών, ων εξώσεν ο θεός από προσώπου των
πατέρων ημών έως των ημερών δαυίδ. ος
εύρε χάριν ενώπιον του θεού, και ητήσατο
ευρείν σκήνωμα τω θεώ ιακώβ. σολομών
δε ωκοδόμησεν αυτώ οίκον. αλλ ουχ ο ύ=
ψιστος εν χειροποιήτοις κατοικεί, κα

patruz tuorũ: deus abraã: deus ísaac:
et deus iacob. Tremefactus autem
moyses: nõ audebat considerare. Dixit
aũt illi dñs. Solue calciamentum Exo. 3.a
pedũ tuoz locus n. in quo stas terra Iosue. 5.b
sctã est. Videns vidi afflictionẽ populi
mei qui est in egypto: et gemitum
eorum audiui: et descendi liberare
eos. Et nũc veni et mittã te in egyptũ.
Hunc moysen quem negauerunt
dicẽtes: quis te cõstituit pricipẽ et iudicẽ:
hunc deus principem et redemptorem
misit cũ manu angeli qui apparuit
illi in rubo. Hic eduxit illos
faciẽs prodigia et signa in terra egypti
et in rubro mari: et in deserto
annis xl. ãdraginta. Hic est moyses
qui dixit filijs israel. Prophetã suscita= Deut. 18.c.
bit vobis deus de fratribus
vris tanq̃ me: ipsum audietis. Hic ẽ
fuit in ecclesia in solitudine cũ angelo
qui loquebatur ei in monte sina
et cũ patrib nostris qui accepit verba
vite dare nobis. Cui noluerũt obedire
patres nostri: sed repulerunt
et auersi sunt cordibus suis in
egyptum: dicẽtes ad aaron. Fac nobis Exo. 32.a.
deos qui precedant nos. Moysi enim
huic qui eduxit nos de terra egypti
nescimus quid factum sit ei. Et
vitulũ fecerunt in diebus illis: et
obtulerũt hostiam simulacro: et letabãt
in operibus manuũ suarum. Conuertit
aũt deus: et tradidit eos seruire
militie celi: sicut scriptum est
in libro prophetarũ. Numquid victimas Amos. 5.a
aut hostias obtulistis mihi annis
ãdraginta in deserto domus israel? Et suscepistis tabernaculuz moloch: et sidus
dei vestri repban figuras quas fecistis
adorare eas: et transferam vos
trãs babylonẽ. Tabernaculũ testimonij Exo. 25.a
fuit cũ patribus nostris in deserto
sicut disposuit illis deo loquẽs ad moy=
sen: vt faceret illũ sm formã quã vide=
rat. Quod et iduxerũt suscipiẽtes pres nri
cũ iesu in possessionem gentium
quas expulit deus a facie
patrũ nostroz vsqz in diebus
inuenit gratiam ante deũ: et petijt
vt inueniret tabernaculũ do iacob. Sa
lomon aũt edificauit illi domũ. Sed non
excelsus in manufactis habitat: Sicut

θώς/ο ᵒπροφήτης ᶜλέγει./ο ᶠουρανός ᵍμοι ʰθρό=
μος,/η ⁱδε ᵏγη ˡυποπόδιομ/των ᵐποδων ⁿμου ᵒποί
ομ ᵖοίκομ ᵍοικοδομήσετε ʳμοι,ˢ λέγει ᵗκύριος, ᵘη
ˣτις ʸτόπος/της ᶻκαταπαύσεως ᵃμου. ᵇουχί/η
ᶜχειρ ᵈμου ᵉεποίησε ᶠταύτα ᵍπάντα. ʰσκληρο=
τράχηλοι ⁱκαι ᵏαπερίτμητοι/τη ˡκαρδία ᵐκαι/τοις
ⁿωσίν, ᵒυμεις ᵖαεί/τω ᵍπνεύματι/των ʳαγίω ˢαν=
τιπίπτετε, ᵗως/οι ᵘπατέρες ˣυμων ʸκαι ᶻυμεις. ᵃτί
να/των ᵇπροφητων ᶜουκ ᵈεδίωξαν /οι ᵉπατέρες
ᶠυμων. ᵍκαι ʰαπέκτειναν /τους ⁱπροκαταγγει=
λαντας ᵏπερί/της ˡελεύσεως/του ᵐδικαίου, ⁿου
ᵒνυν ᵖυμεις ᵍπροδόται ʳκαι ˢφονεις ᵗγεγένησθε,
ᵘοίτινες ᵛελάβετε/τον ʷνόμον ˣεις ʸδιαταγάς ᶻαγ
γέλων ᵃκαι ᵇουκ ᶜεφυλάξατε ᵈακούοντες ᵉδε ʰταύ
τα ⁱδιεπρίοντο / ταις ᵏκαρδίαις ˡαυτων , ᵐκαι ⁿέ
βρυχον/τους ᵒοδόντας ᵖεπ ᵍαυτόν. ʳυπάρχων
ˢδε ᵗπλήρης ᵘπνεύματος ᵛαγίου ʷατενίσας ˣεις
/τον ʸουρανόν ᶻείδε ᵃδόξαν ᵇθεού, ᶜκαι ᵈιησούν ᵉε
στώτα ᶠεκ ᵍδεξιών/του ʰθεού. ⁱκαι ᵐείπεν. ⁿιδού
ᵒθεωρώ/τους ᵖουρανούς ᵍανεωγμένους, ʳκαι
/τον ˢυιόν/του ᵗανθρώπου ᵘεκ ᵛδεξιών ʷεστώτα
/του ˣθεού. ʸκράξαντες ᶻδε ᵃφωνή ᵇμεγάλη ᶜσυ
νέσχον/τα ᵈώτα ᵉαυτων, ᶠκαι ᵍώρμησαν ʰομο=
θυμαδόν ⁱεπ ᵐαυτόν, ⁿκαι ᵒεκβαλόντες ᵖέξω/της
ᵍπόλεως ʳελιθοβόλουν, ˢκαι/οι ᵗμάρτυρες ᵘάπε
θεντο/τα ᵛιμάτια ʷαυτων ˣπαρά/τους ʸπόδας
ᶻνεανίου/του ᵃκαλουμένου ᵇσαύλου. ᶜκαι ᵈελι=
θοβόλουν/τον ᵉστέφανον ᶠεπικαλούμενον ᵍκαι
ʰλέγοντα. ⁱκύριε ᵐ ιησού ⁿ δέξαι / το ᵒπνεύμα
ᵖμου. ᵍθεις ʳδε/τα ˢγόνατα ᵗέκραξεν ᵘφωνή ᵛμεγά
λη. ʷκύριε ˣμη ʸστήσης ᶻαυτοις/την ᵃαμαρτίαν
ᵇταύτην. ᶜκαι ᵈτούτο ᵉειπων ᶠεκοιμήθη, Cap. 8.
ααααααααααααααααααααααααααααα
ΣΑΥΛΟΣ ᵇδε ᶜην ᵈσυνευδοκων / τη ᵉαναιρέσει
ᶠαυτού. ᵍεγένετο ʰδε ⁱεν ᵏεκείνη / τη ˡημέρα
ᵐδιωγμός ⁿμέγας ᵒεπί/την ᵖεκκλησίαν/την ᵍεν ʳιε
ροσολύμοις, ˢπάντες ᵗδε ᵘδιεσπάρησαν ᵛκατά
τας ʷχώρας/της ˣιουδαίας ʸκαι ᶻσαμαρείας ᵃπλην
/των ᵇαποστόλων. ᶜσυνεκόμισαν ᵈδε/τον ᵉστέφα
νον ᶠάνδρες ᵍεύλαβείς, ʰκαι ⁱεποιήσαντο ᵐκοπε
τόν ⁿμέγαν ᵒεπ ᵖαυτώ. ᵍσαύλος ʳδε ˢελυμαίνε=
το/την ᵗεκκλησίαν ᵘκατά/τους ᵛοίκους ʷεισπορευ
όμενος, ˣσύρων ʸτε ᶻάνδρας ᵃκαι ᵇγυναίκας ᶜπα
ρεδίδου ᵈεις ᵉφυλακήν. /οι ᶠμεν ᵍουν ʰδιασπα=
ρέντες ⁱδιήλθον ᵐ ευαγγελιζόμενοι / τον ⁿ λό=
γον. ᵒφίλιππος ᵖδε ᵍκατελθών ʳεις ˢτην ᵗπόλιν/της
ᵘσαμαρείας ᵛεκήρυσσεν ʷαυτοις/τον ˣχριστόν.
ʸπροσείχον ᶻτε/οι ᵃόχλοι / τοις ᵇλεγομένοις ᶜυ=
πό/του ᵈφιλίππου ᵉομοθυμαδόν, ᶠεν/τω ᵍακού=
ειν ʰαυτούς ⁱκαι ʲβλέπειν/τα ᵐσημεία ⁿ α ᵒεποίει.
ᵖπολλών ᵍγαρ/των ʳεχόντων ˢπνεύματα ᵗακά
θαρτα ᵘβοώντα ᵛφωνή ʷμεγάλη ˣεξήρχετο. ʸπολ
λοί ᶻδε ᵃπαραλελυμένοι ᵇκαι ᶜχωλοί ᵈεθεραπεύ=

ᵖprophetam ᶜdicit. ᶠCelum ᵍmihi ʰsedes ẽ: Esaie.66.a
ᵏterra ˡât ˢcabellũ ᵐpedũ ⁿmeorum . ᵒ Quã
ᵖdomũ ᵍedificabitis ʳmihi: ˢ dicit ᵗdns: ᵘaut
ˣquis ʳlocus ʳrequietiõis ˢmee est: ᵇ Nonne
ᶜman ᵈmea ᶜfecit ʰhec ᵍoia: ʰDura ᵇcervice
ᵗ ᵏ incircumcisi ˡcordibus ᵐet ooooooooo
ⁿauribus: ᵒvos ᵖsemp ᵍspũi ʳscto ᵒrestitistis:
ˢsicut ⁿpatres ʳvestri ita ᵗ vos. ᵃ Quem oo
ᵇprophetarum ᶜnõ ᵈsunt ᵉ persecuti ᶜ patres
ᶠvri: ᵍEt ʰocciderũt ᶜeos ˡqui ᵗprenũciabant
ᵏde ˡaduentu ᵐiusti: ⁿcuius ooooooooo
ᵖvos ᵉnũc ᵍproditores ʳ ᵗ homicide ᶠfuistis:
ⁿqui ᵏaccepistis ʳlegẽ ᵐin ˢdispõe ʰange=
lor: ᶜ ᵗ ᵉnõ ᶜcustodistis. ᶠAudiẽtes ᵍautẽ ʰhec sup.6.d.
ˡdissecabant ᵏcordibus ˢsuis: ᵐet ⁿstridebãt
ᵉdentibus ᵖin ᵍeum. ᶠ Cum ˢautem ʳesset oo
ᵗplenus ⁿspiritu ᶠsancto: ʳintendens ˢin oo
ᵉcelũ ʰvidit ᶜgloriã ᵈdei: ᶜet ᶠiesum ᵍstantem
ʰa ᵈdextris ᵛirtutis ᵏdei. ˡ Et ᵐait. ⁿ Ecce oo Mar.16.g
ᵒvideo ᵉcelos ᵍapertos: ʳet ooooooooo
ˢfilium ᶜhominis ʳstantem ⁿa ᵛdextris ᵡtutis
ᶠdei. ᵃ Exclamãtes ᵇãt ᶜvoce ᵈmagna ᶜpmue
rũt ᶠaures ᵍsuas: ʰ ᵗ ⁱpetũ ⁱfecerũt ᵏunanimi
ter ˡin ᵐ eum. ⁿ Et ᵒ ejcientes eum ᵖ extra 3.Re.21.d.
ᵍciuitatẽ ʳlapidabãt: ᵒ ᵗ testes ⁿdeposuerunt Infra.22.c.
ˣvestimenta ʳsua ˢsecus ᵃpedes ooooooo
ᵇadolescẽtis: ᶜqui ᶜvocabat ᵈsaulus. ᵉ Et ᶠla
pidabant ᵉstephanum ʰinuocantem ᶠ ᵗ oooo
ᵏdicẽtem. ˡDomine ᵐiesu ⁿ suscipe ᵒ spiritum
ᵖmeũ. ᵍ Positis ʳãt ˢgenib ᵗ clamauit ⁿvo=
ce ᶜmagna dicẽs . ʳDñe ᵗ ne ᵃ statuas ᵇillis
ᵒhoc ᶜpctũ. ᶜ Et cũ ʳhoc ˢdixisset ᵇobdormi=
uit in domino. Cap. 8.
ΣΑΥΛΟΣ ᵇautem ᶜerat ᵈcõsentiens ᵉ neci Ā
ᶠeius. ᵍ Facta ᵍest ʰautẽ ⁱin ᵏilla ˡdie oo
ᵐ ᵗ secutio ⁿmagna ᵒin ᵖecclesia q̃ erat ʳhiero
solymis: ᵗ ˢomnes ᵘdispersi ⁿ sunt ˣper oo
ʳregiones ᵗ iudee ˢ ᵗ ᵇ samarie: ᶜ preter oo
ᵈapostolos. ᵉ Curauerũt ᶠautem ᵍstephanu
ʰviri ⁱtimorati: ᵏ ᵗ ˡfecerunt ᵐ planctum oo
ⁿmagnũ ᵒsuper ᵖeũ. ᵍ Saulus ʳ ᵡo ˢ devasta= Infra.9.a.
ᵗbat ᵘecclesiam ⁿper ʳdomos ᵗ intrans oo
ˢ ᵗ trabens ᵇviros ᶜ ac ᵈmulieres ᵉtradebat
ᶠin ᵍcustodiam. ʰ Igitur ⁱqui ᵏ dispersi ˡ erãt
ᵗtransibãt ᵐ euangelizantes ⁿverbum dei.
ᵒ Philippus ᵖaũt ᵍdescendens ʳin ˢciuitatem
ᵗsamarie ᵘp̃dicabat ᵛillis ʷ christũ: oo oo
ˣ Intendebant ʸautem ᶻturbe ᵃhis ᵇque ᶜa oo
ᵈphilippo ᵉdicebant: ᶠ ᵍ unanimiter ʰ audiẽtes
ᵏ ᵗ ⁱvidentes ᵐ signa ⁿ que ᵒ faciebat. oooo oo
ᵖ Multi ᵍ ei ʳ eo ˢ q̃ ᵗ habebãt ᵘ spũs ᵛ imũdos
ʷclamãtes ˣvoce ʸ magna ᶻ exibant. ᵃ Multi
ᵇautem ᶜparalytici ᵈet ᵉclaudi ᶠcurati ᵍsunt.

θησαμ [s] και [b] εγέμετο [r] Χαρά [t] μεγάλη [l] εμ/Τη [m] πόλει
[n] εκείμη. [o] αμήρ [p] Δε [q] Τις [r] ομόματι [t] σίμωμ [r] προϋπηρ
χεμ [n] εμ/Τη [r] πόλει [r] μαγεύωμ [s] και [t] εξιστῶμ/Το [b] εθ=
μος/Της [c] σαμαρείας, [p] λέγωμ [r] είμαι [r] Τιμά [s] εαυτόμ
[b] μέγαμ, [r] ω [k] προσείχομ [l] πάμτες [m] από [n] μικρού [o] έ
ως [p] μεγάλου [q] λέγομτες, [r] ούτος [n] εστίμ/η [r] Δύμα=
μις/Του [n] θεού/η [k] μεγάλη. [r] προσείχομ [s] Δε [s] αυτῶ,
[b] Διά/Το [c] ικαμῶ [o] Χρόμω/Ταις [c] μαγείαις [r] εξεστακέ
μαι [s] αυτούς. [p] ότε [r] Δε [k] επίστευσαμ/Τω] [l] φιλίππω
[m] ευαγγελιζομέμω/Τα [n] περί/Της [o] βασιλείας/Του
[p] θεού [q] και/Του [r] ομόματος [s] ιησού [t] Χριστού, [n] εβα
πτίζομτο [r] άμΔρες [t] Τε [s] και [s] γυμαίκες. /ο [b] Δε [c] σίμωμ
[p] και [c] αυτός [r] επίστευσε, [s] και [b] βαπτισθείς [r] ημ [k] προσ
καρτερῶμ/Τω [l] φιλίππω, [m] θεωρῶμ [n] Τε [o] Δυμάμεις
[p] και [q] σημεία [r] μεγάλα [n] γιμόμεμα [r] εξίστατο. [n] ακού
σαμτες [r] Δε/οι [r] εμ/ιεροσολύμοις [s] απόστολοι [b] ότι
[c] ΔέΔεκται/η [p] σαμάρεια/Τομ [c] λόγομ/Του [r] θεού, [s] α
πέστειλαμ [b] προς [r] αυτούς/Τομ [k] πέτρομ [l] και [m] ιωάμ
μημ. [n] οίτιμες [o] καταβάμτες [p] προσηύξαμτο [q] περί [r] αυ
τῶμ, [s] όπως [r] λάβωσι [n] πμεύμα [r] άγιομ. [r] ούπω [s] γαρ
[s] ημ [b] επ [c] ουΔεμί [p] αυτῶμ [c] επιπεπτωκός. [r] μόμομ [s] Δε
[b] βεβαπτισμένοι [b] υπήρχομ [l] εις/Το [k] όμομα/Του [l] κυ
ρίου [m] ιησού. [n] Τότε [o] επετίθουμ/τας [p] Χείρας [q] επ [r] αυ
τούς, [s] και [r] ελάμβαμομ [n] πμεύμα [r] άγιομ. [r] θεασάμε
μος [s] Δε/ο [s] σίμωμ [b] ότι [c] Διά/Της [p] επιθέσεως/Τωμ [c] Χει
ρῶμ/Τωμ [r] αποστόλωμ [s] ΔίΔοται/Το [b] πμεύμα/Το [r] ά
γιομ, [k] προσήμεγκεμ [l] αυτοίς [m] χρήματα [n] Δέγωμ.
[o] Δότε [p] καμοί/Τημ [r] εξουσίαμ [s] Ταύτημ, [r] ίμα [n] ω [t] εάμ
[r] επιθῶ/Τας [s] Χείρας [s] Δαμβάμη [b] πμεύμα [c] άγιομ.
[p] πέτρος [c] Δε [r] είπε [s] προς [b] αυτόμ: /Το [r] αργύριομ
[k] σου [l] συμ [m] σοι [n] είη [o] εις [p] απώλειαμ, [p] ότι/Τημ [q] Δωρε
άμ/Του [r] θεού [n] εμόμισας [r] Διά [n] χρημάτωμ [r] κτάσ=
θαι. [r] ουκ [r] εστί [s] σοι [b] μερίς [c] ουΔέ [p] κλήρος [c] εμ/Τω [r] Λό
γω [s] Τούτω/η [b] γαρ [r] καρΔία [k] σου [l] ουκ [m] εστίμ [n] ευθεί
α [o] εμώπομ/Του [p] θεού. [q] μεταμόησομ [r] ουμ [s] από/Της
[r] κακίας [n] σου [x] Ταύτης, [r] και [r] Δεήθητι/Του [s] θεού [b] ει
[c] άρα [p] αφεθήσεται [c] σοι/η [r] επίμοια/Της [s] καρΔίας
[b] σου. [r] εις [k] γαρ [l] χολήμ [m] πικρίας [n] και [o] σύμΔεσμομ
[p] αΔικίας [q] ορῶ [r] σε [n] όμτα. [r] αποκριθείς [n] Δε/ο [x] σίμωμ
[r] είπε. [r] Δεήθητε [s] υμείς [b] υπέρ [c] εμού [p] προς/Τομ [c] κύρι
ομ, [r] όπως [s] μηΔέμ [b] επέλθη [r] επ [k] εμέ [l] ωμ [m] ειρήκατε. [n] οι
[s] μεμ [p] όμ [q] Διαμαρτυρόμενοι [r] και [s] λαλήσαμτες
/Τομ [r] λόγομ/Του [n] κυρίου [x] υπέστρεψαμ [r] εις [r] ιε=
ρουσαλήμ, [s] πολλάς [b] Τε [c] κώμας/Τωμ [p] σαμάρει=
τῶμ [r] ευηγγελίσαμτο. [r] άγγελος [s] Δε [b] κυρίου [r] ε=
λάλησε [k] προς [l] φίλιππομ [m] λέγωμ. [n] αμάστηθι [o] και
[p] πορεύου [q] κατά [r] μεσημβρίαμ [s] επί/Την [r] οΔόμ/Την
[s] καταβαίμουσαμ [x] από [r] ιερουσαλήμ [r] εις [s] γάζαμ,
[b] αύτη [c] εστίμ [p] έρημος [c] και [r] αμαστάς [s] επορεύθη [b] και
[l] Δού [s] αμήρ [l] αιθίοψ [m] ευμούχος [n] Δυμάστης [o] καμ
Δάκης/Της [p] βασιλίσσης [q] αιθιόπωμ, [r] ος [s] ημ [r] επί [n] πά
σης/Της [x] γάζης [r] αυτής, [r] ος [s] εληλύθει [b] προσκυμή
σωμ [c] εις [p] ιερουσαλήμ [c] ημ [r] Τε [s] υποστρέφωμ [b] και [r] κα

[h] Factū [b] est [r] ergo [r] gaudiū [k] magnū [l] i [n] illa [m] ci
uitate. [o] Vir [p] ām [q] dā [r] noie [s] simon qui [r] ante
[r] fuerat [n] in [r] ciuitate [r] magus [s] seducēs [b] gentē
[r] samarie: [p] dicēs [s] se [r] esse [r] aliquem ⁊ [o] vsq; ad
[b] magnū: [r] cui [k] auscultabāt [l] oēs [m] a [n] mīimo
[p] marimū [q] dicentes: [r] hic [o] est [r] virtus ꝯ ꝯ
[n] dei q̄ vocat [r] magna. [r] Attēdebāt [l] aūt [s] euz:
[b] pp qđ [c] multo [p] tpe [c] magicis suis [r] demētas=
set [s] eos. [b] Cū [r] vero [k] credidissent [l] philippo
[m] euangelizanti [n] de [o] regno ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
[p] dei [q] et [r] noie [s] ieſu [r] christi: [n] baptizabantur
[x] viri [l] ac [s] mulieres. [r] Tunc [c] simon ꝯ ꝯ
[p] ⁊ [r] ipse [r] credidit: [s] ⁊ cū [b] baptizatus eēt [k] adhe
rebat [l] philippo. [m] Vidēs [n] ēt [q] signa [p] ⁊ virtu
tes [r] maximas [s] fieri: [r] stupēs [r] āmirabat. [n] Cuz
[x] aūt [n] audisset [n] apli q̄ erāt [r] i [r] hierosolymis [b] q;
[c] recepisset [p] samaria [c] verbum [r] dei: [s] miserūt
[b] ad [r] eos [k] Petrum [l] ⁊ [m] Johannem. ꝯ
[n] Qui [o] cū [o] venissent [p] orauerūt [q] p; [o] ipsis:
[s] vt [r] acciperēt [n] spūm [r] sanctum. [r] Nōdum [s] enī
[b] in [c] quēq; [p] illoꝝ [m] cm [r] superuenerat: [s] sed ꝯ
[b] baptizati [r] tm [b] erant [r] in [k] nomine [l] domini ꝯ
[m] ieſu. [n] Tūc [o] iponebāt [p] manus [q] super [r] illos:
[s] ⁊ [r] accipiebāt [n] spūm [r] sanctū. [r] Cū [r] vidisset
[s] autem [s] simon [b] q; [c] per [p] impositionē [c] man?
[r] apostoloruz [s] daretur [b] spūs [r] sanctus: ꝯ
[k] obtulit [l] eis [m] pecuniam [n] dicens. ꝯ ꝯ
[o] Date [p] ⁊ [q] mihi [r] hāc [r] potestatem: [r] vt [n] cui cun
q; [r] iposuero [s] man? [s] accipiat [b] spūz [c] sanctū.
[p] Petrus [c] aūtem [r] dixit [s] ad [b] eum. [r] Pecunia
[k] tua [l] tecuz [n] sit [o] in [p] dditionem: [p] qm [q] donum
[r] dei [o] existimasti [n] pcunia [r] possideri. ꝯ ꝯ
[r] Nō [r] est [n] tibi [s] tibi [b] pars [c] neq; [p] sors [c] in [r] sermo
ne [s] isto. [r] Cor [b] enim [k] tuum [l] non [m] est [n] rectum
[o] coram [p] deo. [q] Penitentiaz [r] itaq; [q] ⁊ [c] ab
[x] hac [r] nequitia [n] tua: [r] ⁊ [r] roga [s] deum [b] si ꝯ
[r] forte [p] remittat [c] tibi hec [r] cogitatio [c] cordis
[b] tui. [r] In [r] felle [k] ei [m] amaritudinis [n] ⁊ [o] obliga
tiōe [p] iniq̄tatis [q] video [r] te [o] eē. [r] Rñdēs [n] āt [x] si=
mō [r] dixit. [r] Precamini [r] vos [b] p [c] me [p] ad [c] do
minū [r] vt [s] nihil [b] veniat [r] sup [k] me [l] horū [l] q̄ [m] dixi
stis. [p] Et [n] illi [o] qđē [q] testificati [r] ⁊ locuti ꝯ
[r] Xbuz [n] dei [x] redibāt [r] hierosolymaz: ꝯ ꝯ
[b] ⁊ [s] multis [c] regionibus [p] samaritanorum ꝯ
[r] euāgelizabāt. [r] Angelus [s] aūt [b] dñi [r] locut? [r] ē
[k] ad [l] philippum [m] dicens. [n] Surge [o] ⁊ ꝯ ꝯ
[p] vade [q] contra [r] meridianum: [s] ad [r] viam ꝯ
[n] q̄ [n] descēdit [x] ab [r] hierusalem [r] in [s] gazā: ꝯ
[b] hec [c] est [p] deserta. [c] Et [r] surgēs [s] abijt. [b] Et ꝯ
[r] ecce [k] vir [l] ethiops [m] eunuchus [n] potens [o] can
dacis [p] regine [q] ethiopiz, [r] qui [s] erat [r] sup [n] oēs
[x] gazas [r] eius [s] venerat [b] adorare ꝯ ꝯ ꝯ
[c] in [p] hierlm: [c] ⁊ [r] reuertebatur [r] sedens ꝯ

EE

θήμερος κ επί Του ἁρματος m αυτού, n αμεγίμωσ-
κε Τομ ο προφήτημ p ησαΐαμ. q είπε δε Το ο πνεύμα
Τω φιλίππω. n πρόσελθε κ και r κολλήθητι Τω ἁρ-
ματι s Τούτω. t προλαμώμ c δε ο p φίλιππος c ή-
κουσεμ r αυτού s αμαγιμώσκομτος Τομ t προφή-
τημ ησαΐαμ, κ και r είπεμ. m άραγε n γιμώσκεις ο α p α
μαγιμώσκεις. q ο δε ο είπε. r πως n γαρ κ αμ r δυμαί-
μημ, s εάμ t μη Της b ολημήσημ c με. b παρεκάλεσε c Τε
Τομ φίλιππομ t αμαβάμτα b καθίσαι r συμ κ αυτώ.
η r δε m περιοχή Της n γραφής ο ημ p αμεγίμωσκεμ
q ημ r αύτη. t ως r πρόβατομ n επί κ σφαγήμ r ήχθη,
s και t ως b αμνός c εμαμτίομ Του b κείρομτος c αυτόμ
r άφωμος, s ούτως b ουκ r αμοίγη Το κ στόμα r αυ-
τού. m εμ Τη n Ταπειμώσει ο αυτού η p κρίσις q αυτού
r ήρθη. Τημ δε r γεμεάμ n αυτού κ Τις r διηγήσεται.
s ότι t αίρεται b από Της c γης η p ζωή c αυτού. r αποκ-
κριθείς δε ο b ευμούχος Τω φιλίππω κ είπε. r Δέ
ομαι m σου n περί ο Τίμος ο p προφήτης q λέγει r Τού
το, t περί r εαυτού n η κ περί r ετέρου s Τιμός. t αμοί
ξας b δε ο c φίλιππος Το ο στόμα c αυτού r και q αρ-
ξάμεμος b από Της r γραφής κ Ταύτης, r ευηγγελί-
σατο m αυτώ Τομ n ιησούμ. o ως p δε q επορεύομ-
το r κατά Τημ ο οδόμ, t ήλθομ n επί κ Τι r ύδωρ, s και
t φησίμ ο b ευμούχος. c ιδού b ύδωρ, c Τι r κωλύει
s με b βαπτισθήμαι. ∞∞∞

λρες / οι r συμολεύομτες t αυτώ, e ειστήκεισαμ
b εμμεοί, c ακούομτες o μεμ / Της c φωμής r μηλέμα
e λε b θεωρούμτες. h ηγέρθη k λε / ο i σαύλος m από
/ Της n γης, o αμεωγμέμωμ p λε / Τωμ q οφθαλμώμ
r αυτού o ουλέμα r έβλεπε. n χειραγωγούμτες i λε
r αυτόμ, i εισήγαγομ e εις b λαμασκόμ. c και o ημ c η =
μέρας r Τρεις e μη b βλέπωμ i και k ουκ i έφαγεμ,
m ουλε n έπιεμ. o ημ p λε q Τις r μαθητής e μ r λαμασκω
n ομόματι r αμαμίας, r και i είπε n προς b αυτόμ / ο c κύ
ριος o εμ r οράματι, r αμαμία. s ο b λε i είπεμ. k ιλού i έ =
γω m κύριε. / ο n λε o κύριος p προσ q αυτόμ. r αμα =
στάς o πορεύθητι i επί / Τημ n ρύμημ / Τημ r καλου =
μεμημ r ευθείαμ, r και t ζήτησομ b εμ c οίκια b ιούλα
c σαύλομ r ομόματι n Ταρσέα. h ιλού i γαρ k προ =
σεύχεται. i και m είλεμ n εμ o οράματι p ά μλρα q ομό =
ματι r αμαμίαμ n εισελθόμτα r και n επιθέμτα r αυτώ
r χείρα i όπως n αμαβλέψη. b απεκρίθη c λε o αμα =
μίας. c κύριε r ακήκοα n από b πολλώμ i περί / Του
n αμλρός i Τούτου, m όσα n κακά o εποιησε / Τοις p α =
γίοις q σου r εμ n ιερουσαλήμ. r και n ώλε i έχει r ε =
ξουσίαμ i παρά / Τωμ n αρχιερέωμ / λήσαι c πάμ =
τας / Τους p επικαλουμένους / Το c όμομα r σου.
s είπε b λε i προσ k αυτόμ / ο i κύριος. m πορεύου n ότι
o σκεύος p εκλογής q μοί r εστιμ n ούτος, / Του r βα =
στάσαι / Το n όμομα r μου r εμώπιομ i εθμώμ r και b βασι
λέωμ r υιώμ o Τε c ισραήλ. r εγώ s γαρ b υποδείξω
i αυτώ k όσα i δει m αυτόμ n υπέρ / Του o ομόματος
p μου q παθείμ. r απήλθε n λε r αμαμίας, n και r εισήλ =
θεμ r εις / Τημ i οικίαμ, n και b επιθείς c επ o αυτόμ / Τας
/ χείρας r είπε. s σαούλ b αδελφε / ο i κύριος k απέσ
ταλκε i με m ιησούς n ο o οφθείς p σοι q εμ / Τη r οδώ
n η i ήρχου, n όπως r αμαβλέψης r και i πλησθής
s πμεύματος b αγίου. c και d ευθέως c απέπεσομ r α =
πό / Τωμ n οφθαλμώμ b αυτού i ωσεί k λεπίδες, i αμέ
βλεψε m τε n παραχρήμα. o και p αμαστάς q εβαπ =
τίσθη, r και n λαβώμ i τροφήμ n εμίσχυσε. r εγέμετο
r λε / ο i σαύλος n μετά / Τωμ b εμ c δαμασκώ o μαθη =
τώμ c ημέρας r Τιμάς. s και b ευθέως i εμ / Ταις k συμα
γωγαίς i εκήρυσσε / Τομ m Χριστόμ, n ότι o ούτος p ε
στιμ / ο q υιός / Του r θεού. s εξίσταμτο i λε n πάμτες / οι
r ακούομτες, r και i έλεγομ. s ουχ b ούτος c εστιμ / ο
p πορθήσας c εμ r ιερου s αλήμ / Τους s εωικα =
λουμένους / Το b όμομα i Τούτο, k και i ώλε m εισ
n Τούτο o εληλύθει p ίμα q δεδεμένους r αν =
τους n αγάγη r επί / Τους n αρχιερείς. r σαύλος
r λε s μάλλομ n ενεδυναμούτο, b και c συμέ =
χεε / Τους o ιουδαίους / Τους c κατοικούμτας
r εμ s δαμασκώ, b συμβιβάζωμ i ότι k ούτος i ε =
στιμ / ο m χριστός. n ως o δε p επληρούτο q η =
μέραι r ικαμαί s συμεβουλεύσαμτο / οι t ιου =
δαίοι u αμελείμ x αυτόμ. r εγμώσθη s δε / Τω
s σαύλω / η b επιβουλή c αυτώμ. d παρετή =
ρουμ c δε / Τας r πύλας s ημέρας b δε i και k μυκ =

r qui r comitabantur r cum r eo s stabant ꝯ
b stupefacti: c audiẽtes d q̃dẽ r voce r neminem
g aũt b videntes. i Surrexit k aũt i Saulus m de
n terra: o apertis p q3 q oculis ꝯꝯꝯꝯ
s nihil r videbat. n Ad n manus r autem ꝯ
r illũ n trahẽtes: r introduxerũt b damascũ. c Et
r trib9 c dieb9 s nõ b vidẽs i 7 k nõ mã l cratibi
ducauit m neq3 n bibit. o Erat p ât q q̃dã r disci =
pul9 r damasci n noie r ananias. r Et r dixit s ad
b illũ n i r visu c dñs, r Anania. b At s ille i ait. k Ec
ce i ego m domie. n Et o dñs p ad q eũ. r Surge 7
s vade i in n vicum i qui r vocatur ꝯꝯꝯ
r rectus; i 7 s quere b in c domo o iude ꝯꝯ
c saulũ i noie s tarsensem. b Ecce i enim k orat.
i Et m vidit virum r Ananiam q nomine ꝯ
n introeuntem i 7 n imponentem r sibi ꝯꝯ
r man9 vt s visu3 s recipiat. b Rñdit r aũt o ana
nias. c Domine r audiui s a b multis i de ꝯ
k viro i hoc m quanta n mala o fecerit p sanctis
q tuis r in o hierlm. i Et n hic r habet r potestatẽ
s a p ncipibus s sacerdotũ b alligandi c omnes
p qui p inuocant r nomen r tuum. ꝯꝯꝯ
s Dixit b aũt i ad k eũ i dñs. m Vade n quoniam
o vas p electionis r est b mihi s iste: r vt portet ꝯ
n nomen r meũ r coram r gentibus s 7 p regibus
p 7 r filijs r israel. r Ego s enim b ostendaz ꝯ
i illi: k quanta i oporteat m eum n pro o nomine
p meo q pati. r Et r abijt r ananias n 7 r introiuit
r in r domum: s 7 p imponens p ei ꝯꝯꝯ
r manus r dixit. s Saule b frater r dñs k misit ꝯ
i me n iesus: o qui o apparuit p tibi q in r via ꝯ
s qua r venieba3: n vt r videas r 7 r implearis ꝯ
s spũ b sancto. c Et p confestiz c ceciderunt r ab
s oculis b ei 9 tanq̃ k squame: m 7 r visũ i recipit.
o Et p surgẽs q baptizatus q est: ꝯꝯꝯ
r 7 r cũ s accepisset r cibũ n cõfortatus n est. x Fuit
r aũt s cũ p discipulis q̃ erant r damasci per ꝯ
r dies r aliquot. r Et b ꝓtinuo ingressus i k si =
nagogas i p̃dicabat m iesum: n qm̃ o hic p est ꝯ
q filius r dei. s Stupebant r autem n omnes ꝯ
x q̃ eũ r audiebãt r 7 r dicebãt. s Nõne b hic c est
p q̃ o expugnabat r in r hierlm s eos s q̃ s inuoca
bant b nomen i istud: k Et i huc m ad ꝯꝯꝯ
n hoc o venit: p vt q vinctos r illos ꝯꝯꝯ
s duceret r ad n pncipes n sacerdotũ. x Saulus
r aũt multo r magis s ualescebat b 7 c confunde =
bat p iudeos r qui r habitabant ꝯꝯꝯ
s damasci: k affirmãs i qm̃ k hic i est ꝯꝯ
m christus. n Cũ o autem p implerentur q dies
r multi p ciliuz r fecerunt in vnum r iudei: vt
x eũ n interficerent: r Note r autem r facte r sunt
s saulo b insidie c eorum. p Custodiebant ꝯ
r autem 7 r portas s die i ac k nocte: ꝯꝯꝯ

u. Dic i gr. aduer. loci.

2. Cor. 11. g.

τός, ˡ ὥωως ᵐ αυτόμ ⁿ αμέλωσι. ᵒ λαβόμτεσ ᵖ λε
ᵍ αυτόμ/οι ʳ μαθηται ˢ μυκτός ˢ καθήκαμ ᵘ λιά/του
ˣ τειχους, ʸ χαλάσαμτες ᶻ εμ ᵃ σπυρίλι. ᵇ ωαραγε
μόμεμος ᶜ λε/ο ᵈ σαύλος ᶜ εμ ʳ ιερουσαλήμ ᵍ επειρά
το ʰ κολλάσθαι/τοις ʳ μαθηταισ, ᵏ και ˡ ωάμτεσ ᵐ ε=
φοβούμτο ⁿ αυτόμ, ᵒ μη ᵖ ωιστεύομτες ᵍ οτι ʳ εστί
ˢ μαθητής. ᵗ βαρμάβας ᵘ λε ˣ επιλαβόμεμος ʸ αυτόμ
ᶻ ήγαγε ᵃ ωρος/τους ᵇ αποστόλους, ᶜ και ᵈ λιηγή=
σατο ᶜ αυτοις ʳ ωως ᵍ εμ/τη ʰ ολώ ʳ ειλε/τομ ᵏ κυρι=
ομ, ˡ και ᵐ οτι ⁿ ελάλησεμ ᵒ αυτώ, ᵖ και ᵍ ωως ʳ εμ ˢ λα
μασκώ ˢ εωαρρησιάσατο ⁿ εμ/τω ˣ ομόματι/του
ʸ ιησού. ᶻ και ᵃ ην ᵇ μετ ᶜ αυτών ᵈ εισπορενόμεμος
ᶜ εισ ʳ ιερουσαλήμ, ᵍ και ʰ παρρησιαζόμεμος ʳ εμ/τω
ᵏ ομόματι/του ˡ κυρίου ᵐ ιησού. ⁿ ελάλει ᵒ τε ᵖ και
ᵍ συμεζήτει ʳ ωρος/τους ˢ ελλημιστάς, ʳ οι ⁿ λε ˣ επε
χειρουμ ʸ αυτόμ ᶻ αμελείμ. ᵃ επιγμόμτες ᵇ λε / οι
ᶜ αλελφοί ˢ κατήγαγομ ᶜ αυτόμ ʳ εισ ᵍ καισάρειαμ,
ʰ και ˡ εξαπέστειλαμ ᵏ αυτόμ ˡ εισ ᵐ ταρσόμ. / αι ⁿ μεμ
ᵒ ουμ ᵖ εκκλησίαι ᵍ καθ ʳ όλης/της ˢ ιουλαίας ʳ και
ⁿ γαλιλαίας ˣ και ʳ σαμαρείας ᶻ είχομ ᵃ ειρήμημ, ᵇ οι
κοδομούμεναι ᶜ και ᵈ πορευόμεναι/τω ᶜ φόβω/του
ʳ κυρίου ᵍ και/τη ʰ ωαρακλήσει/του ʳ αγίου ᵏ πμεύ
ματος ˡ εωληθύμοτο. ᵐ εγέμετο ⁿ λε ᵒ ωέτρομ
ᵖ λιερχόμεμομ ᵍ λιά ʳ ωάμτωμ, ˢ κατελθείμ ʳ και
ⁿ προς/τουσ ʳ αγίους/τουσ ʳ κατοικούμτασ ʳ λύ=
λαμ. ᶻ εύρε ᵇ λε ᶜ εκεί ᵈ άμθρωπομ ᶜ τιμά ʳ αιμέαμ ᵍ ομό=
ματι ʰ εξ ʳ ετώμ ᵏ οκτώ ʳ κατακείμεμομ ᵐ επί ⁿ κραββά
τω, ᵒ ος ᵖ ην ᵍ ωαραλελυμένος. ʳ και ˢ είπεμ ʳ αυτώ
/ ο ⁿ πέτρος. ˣ αιμέα, ʸ ιάται ᶻ σε ᵃ ιησούς/ο ᵇ χριστός.
ᶜ αμάστηθι ᵈ και ᶜ στρώσομ ʳ σεαυτώ. ᵍ και ʰ ευθέως
ʳ αμέστη. ᵏ και ˡ είλομ ᵐ αυτόμ ⁿ ωάμτες/οι ᵒ κατοι=
κούμτες ᵖ λύλαμ ᵍ και/τημ ʳ σαρωμάμ, ˢ οίτινες ʳ επέ
στρεψαμ ⁿ εωί/τομ ˣ κύριομ. ʳ εμ ιόωωη ˢ λε ᵇ τις ᶜ ημ
ᵈ μαθήτρια ᶜ ομόματι ʳ ταβιθά, ᵍ η ʰ λιερμημευομέ
μη ʳ λέγεται ᵏ λορκάς. ˡ αύτη ᵐ ημ ⁿ ωλήρης ᵒ αγά=
θώμ ᵖ έργωμ ᵍ και ʳ ελεημοσυμώμ ᵍ ωμ ʳ εποίει. ⁿ εγέ
μετο ˣ λε ʳ εμ/ταις ʸ ημέραις ᶻ εκείμαις ᵃ ασθεμήσασαμ
ᶜ αυτημ ᵒ αωοθαμείμ. ᶜ λούσαμτες ʳ λε ᵍ αυτήμ,
ʰ έθηκαμ ʳ εμ ᵏ υωερώω. ˡ εγγύς ᵐ λε ⁿ ούσης ᵒ λύ
δησ / τη ᵖ ιόωωη, / οι ᵍ μαθηται ʳ ακούσαμτες ᵍ ό
τι ʳ ωέτρος ⁿ εστίμ ˣ εμ ʳ αυτή, ʳ αωέστειλαμ ᵍ λύ
ο ʰ άμλρασ ᶜ ωροσ ᵒ αυτόμ ᶜ ωαρακαλούμτεσ
ʳ μη ᵍ οκμήσαι ʰ λιελθείμ ʳ έωσ ᵏ αυτώμ. ˡ αμασ=
τάς ᵐ λε ⁿ ωέτρος ᵒ συμήλθεμ ᵖ αυτοις. ᵍ ομ ʳ πα=
ραγεμόμεμομ ᵍ αμήγαγομ ʳ εις / το ⁿ υωερώομ,
ˣ και ʸ ωαρέστησαμ ᶻ αυτώ ᵃ ωάσαι/αι ᵇ χήραι ᶜ κλαί
ουσαι ᵒ και ᶜ επιλείκμύμεναι ʳ χιτώμας ᵍ και ʰ ιμά
τια, ʳ όσα ᵏ εποίει ˡ μετ ᵐ αυτώμ ⁿ ούσα/η ᵒ λορκάς.
ᵖ εκβαλώμ ᵍ λε ʳ έξω ᵍ ωάμτασ / ο ʳ ωέτροσ, ⁿ θείς
/ τα ˣ γόματα ʸ ωροσηύξατο, ᶻ και ᵃ εωιστρέ=
ψασ ᵇ προς / το ᶜ σώμα ᵒ είωε. ᶜ ταβιθά ʳ αμά=
στηθι. ʳ η ᵍ λε ʰ ήμοιξε / τους ʳ οφθαλμούς ᵏ αυτής,

ˡ vt ᵐ eū ⁿ interficérent. ᵒ Accipientes ᵖ autem
ᵍ eū ʳ discipuli ⁿ nocte ᵖ ˣ murū ʳ dimiserūt eū
ʳ sūmittētes ˢ in ᵍ sporta. ʰ Cū ʳ autem ʰ venisset
ʳ in ʳ hierusalem ᵍ temptabat ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ se ʰ iungere ʳ discipulis: ᵏ ᵗ ʳ omnes ᵐ timebāt
ⁿ eum: ᵒ non ᵖ credentes ᵍ ꝙ ʳ esset ꝯ ꝯ
ᵒ discipul ᵍ. ᵗ Barnabas ⁿ aūt ˣ apphēsū ʳ illuz
ʸ duxit ᵍ ad ʰ apostolos ʳ et ᵒ narrauit ꝯ ꝯ
ʳ illis ʳ quomodo ᵍ in ʰ via ʳ vidisset ᵏ dominuz:
ˡ ᵗ ᵐ qz ⁿ locutus ⁿ est ᵒ ei: ᵖ ᵗ ᵍ quō ʳ in ᵍ damasco
ʳ fiducialiter ʳ egerit ⁿ in ˣ nomine ꝯ ꝯ
ʳ iesu. ᵗ Et ᵍ erat ʰ cuz ʳ illis ᵒ intrans ᵗ exiens
ʳ in ʳ hierusalem ᵍ fiducialiter ʰ agens ʳ in ꝯ
ᵏ noie ˡ dñi. ⁿ Loquebat ᵒ quoqz gētibus ᵖ et
ᵍ disputabat ʳ cū ᵍ grecis: ʳ illi ⁿ aūt ˣ querebant
ʸ occidere ʳ eum. ᵍ Quod ʰ cum ᵍ cognouissent
ʳ fratres: ᵒ dexerunt ʳ eum ᵍ cesaream ꝯ
ʰ ᵗ ˡ dimiserunt ᵐ tarsuz. ᵖ Ecclesia ⁿ quidē
ᵍ per ʳ totam ᵍ iudeam ʳ ᵗ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿ galileā ˣ ᵗ ʳ samariā ʸ hēbat ᵍ pacē ʳ ᵗ ʰ edifica
batur ᵒ ambulans in ʳ timore ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ domini ᵍ ᵗ ʰ consolatione ʳ sancti ᵏ spiritus ꝯ
ˡ replebat. ᵐ Factū ᵐ est ⁿ aūt vt ᵒ petrus duz
ᵖ transiret ʳ vniuersos ᵍ deueniret ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿ ad ʳ sanctos ʳ qui ʳ habitabant ʳ lyde. ꝯ
ᵍ Inuenit ʰ ām ʳ ibi ᵒ hoiez ʳ quēdā ᵍ noie ʳ eneā:
ʰ ab ʳ annis ᵏ octo ʳ iacentem ᵐ in ⁿ grabbato:
ᵒ qui ᵖ erat ᵍ paralyticus. ʳ Et ᵒ ait ʳ illi ꝯ ꝯ
ⁿ petrus. ˣ Enea: ʳ sanet ʳ te dñs ᵍ ihesus ʰ xps.
ᶜ Surge ᵇ ᵗ ʳ sterne ʳ tibi. ᵍ Et ʰ continuo ꝯ
ʳ surrexit. ᵏ Et ʳ viderunt ᵐ eū ⁿ oēs ᵍ q ᵒ habita
bant ᵖ lyde ᵍ ᵗ ʳ sarone: ᵍ qui ʳ conuersi ʳ sunt
ⁿ ad ˣ dominum. ʳ Jn ʳ ioppe ᵍ autē ʳ fuit ʰ q̄dā
ᵇ discipula ʳ noie ʳ thabita: ᵍ que ʰ iterpretata
ʳ ᵭ ᵏ dorcas. ˡ Hec ᵐ erat ᵍ plena ᵖ opib ᵍ ᵒ bōis
ᵍ ᵗ ʳ elemosynis ᵍ quas ʳ faciebat. ⁿ Factū ⁿ est
ˣ autem ʳ jn ʳ diebus ᵍ illis: vt ʰ infirmata ꝯ
ᵇ moreretur. ᵍ Quam ʳ cum ʳ lauissent: ꝯ
ʰ posuerūt eā ʳ i ᵏ cenaculo. Cū ᵐ āt ᵖ pe ⁿ esset
ᵒ lyda ab ᵖ ioppe: ᵍ discipuli ʳ audientes ᵍ qz
ʳ petrus ⁿ esset ˣ in ʳ ea ʸ miserunt ᵍ duos ꝯ
ʰ viros ʳ ad ᵒ euz ʳ rogantes: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ ne ᵍ pigriteris ʰ venire ʳ vsqz ad ᵏ nos. ˡ Exur
gēs ᵐ āt ⁿ petr ᵍ ᵒ venit ᵒ cū ᵖ illis. Et cū ʳ adue=
nisset: ᵍ duxerunt ᵍ illum ʳ in ⁿ cenaculum:
ˣ ᵗ ʳ circūsteterunt illum ᵍ oēs ʰ vidue ʳ flentes
ᵒ et ʳ ostendentes ei ʳ tunicas ᵍ et ʰ vestes ꝯ
ʳ quas ᵏ faciebat ᵐ illis ⁿ dorcas. ꝯ ꝯ
ᵖ Ejectis ᵍ aūt ᵒ ib ᵍ ʳ foras: ʳ petrus ⁿ ponēs
ˣ genua ʳ orauit: ᵗ ᵒ conuersus ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ ad ʳ corpus ᵍ dixit. ʳ Tabitha ʳ surge. ꝯ
ᵍ Et ʳ illa ʰ aperuit ʳ oculos: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

1.Cor.2.d.

E

B

supra.3.a.

F

ι και ᵐ ιλούσα / Τομ ⁿ ωέτρομ ᵒ αμεκάθισε. ᵖ λους ᵍ λε
ʳ αυτή ˢ χείρα ᵗ αμέστησεμ ⁿ αυτήμ. ᶜ φωμήσας ʳ λε
/ Τους ᵗ αγίους ᵘ και / Τας ᵇ χήρας, ᶜ παρέστησεμ ᵖ αυ
τήμ ᶜ ζώσαμ. ᵈ γμωστόμ ᵍ λε ᵇ εγέμετο ᶜ καθ ᵏ όλης / Της
ι ιόππης, ᵐ και ⁿ ωολλοί ᵒ επίστευσαμ ᵖ επί / Τομ ᵍ κύ=
ριομ. ʳ εγέμετο ˢ λε ᵗ ημέρας ⁿ ικαμάς ᵘ μείμαι ʳ αυτόμ
ᵗ εμ ˢ ιόππη ᵇ ωαρά ᶜ Τιμί ᵒ σίμωμι ᶜ βυρσεί. Cap. ιο.
Ανήρ ᵇ λε ᶜ Τις ᵒ ημ ᶜ εμ ᶠ καισαρεία ᵍ ομόματι ʰ κορ
μήλιος ᶠ εκατομτάρχης, ᵏ εκ ᶠ σωείρης / Της ᵐ κα
λουμέμης ⁿ ιταλικής, ᵒ ευσεβής ᵖ και ᵍ φοβούμεμος
/ Τομ ʳ θεόμ ˢ συμ ᵗ ωαμτί / Τω ⁿ οίκω ˣ αυτού, ʸ ωοι=
ώμ ᵗ Τε ᵃ ελεημοσύμας ᵇ ωολλάς / Τω ᶜ λαώ. ᵈ και
ᵉ λεόμεμος / Του ᶠ θεού ᵍ λιαπαμτός, ʰ είλεμ ᶠ εμ ᵏ ορά
ματι ᶠ φαμερώς ᵐ ως ⁿ ώραμ ᵒ εμμάτημ / Της ᵖ ημέρας
ᵍ άγγελομ / Του ᶠ θεού ᵒ εισελθόμτα ᶠ ωρος ⁿ αυτόμ,
ˣ και ʸ ειπόμτα ᶠ αυτώ. ᵃ κορμήλιε. ᵇ ο ᶜ λε ᵈ ατεμίσας
ᵉ αυτώ ᶠ και ᵍ έμφοβος ʰ γεμόμεμος ᶠ είπε. ᵏ Τι ᶠ εστί
ᵐ κύριε. ⁿ είπε ᵒ λε ᵖ αυτώ. / αι ᵍ προσευχαί ʳ σου ⁿ και
/ αι ᶠ ελεημοσύμαι ⁿ σου ˣ αμέβησαμ ʸ εις ᶠ μημόσυ
μόμ ᵃ εμώπιομ / Του ʰ θεού. ᶜ και ᵈ μυμ ᶜ ωέμψομ ᶠ εις
ᵍ ιόππημ ʰ άμλρας, ᶠ και ᵏ μετάπεμψαι ᶠ σίμωμα ᵐ τι
μά ⁿ ος ᵒ επικαλείται ᵖ πέτρος. ᵍ ούτος ʳ ξεμίζεται ᵃ πα
ρά ᶠ Τιμί ⁿ σίμωμι ᶠ βυρσεί, ʳ ω ᶠ εστίμ ᵃ οικία ʰ ωαρά
ᶜ θάλασσαμ. ωωω

φωμήσαντες επυνθάμοντο, ει σίμων επικα=
λούμενος πέτρος ενθάδε ξενίζεται. / Του δε
πέτρου διενθυμουμένου περί του οράμα=
τος, εἶπεν αυτώ / Το πνεύμα. ἰδού άνδρες
τρεῖς ζητούσι σε. αλλά αναστάς κατάβηθι
και πορεύου συν αυτοίς, μηδέν διακρινόμε=
νος, ὅτι εγώ απέσταλκα αυτούς. κατα=
βάς δε πέτρος προς τους άνδρας τους απε
σταλμένους από του κορνηλίου, εἶπε, ἰδού εγώ ειμί ὁν ζητείτε. τις / η αι=
τία δι ἣν πάρεστε. οι δε εἶπον. κορνήλιος
εκατοντάρχης, ανήρ δίκαιος και φοβούμενος
τον θεόν, μαρτυρούμενος τε υπό ὅλου του
ἔθνους τῶν ἰουδαίων εχρηματίσθη υπό αγ
γέλου αγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τον οί=
κον αυτού, και ἀκούσαι ῥήματα παρά σου.
εἰσκαλεσάμενος ουν αυτούς εξένισε. / Τη δε
επαύριον / ο πέτρος εξήλθε συν αυτοίς, και
τινες / των αδελφών / των από ἰόππης συν=
ῆλθον αυτώ. και / Τη επαύριον εἰσήλθον εις
την καισάρειαν. / ο δε κορνήλιος ἠν προσδο=
κών αυτούς, συγκαλεσάμενος / Τους συγγε
νεῖς αυτού και / Τους αναγκαίους φίλους, ὡς
δε εγένετο ἐλθεῖν / Τον πέτρον, συναντήσας
αυτώ / ο κορνήλιος πεσών επί / Τους πόδας
προσεκύνησεν. / ο δε πέτρος ἤγειρεν αυ=
τον λέγων. ανάστηθι, καγώ αυτός ἄνθρω=
πός ειμί. και συνομιλών αυτώ εἰσήλθε, και
ευρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε
προς αυτούς. υμείς επίστασθε ως αθέμι
τον εστίν ανδρί ἰουδαίω κολλάσθαι ἢ προ=
σέρχεσθαι αλλοφύλω. και εμοί / ο θεός ἔδει=
ξε μηδένα κοινόν ἢ ακάθαρτον λέγειν ἄνθρω
πον, διό και αναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμ
φθείς. πυνθάνομαι ουν τίνι λόγω μετεπέμ
ψασθέ με, και / ο κορνήλιος εφη. ἀπό τετάρ=
της ημέρας μέχρι ταύτης / Της ὥρας ἤμην μη
στεύων, και / Την ενάτην προσευχόμε
νος εν / Τω οἴκω μου, και ἰδού ανήρ ἔστη ε=
μπρόσθεν μου εν εσθῆτι λαμπρά, και φησί, κορ
νήλιε εἰσηκούσθη σου / η προσευχή, και αι ε
λεημοσύναι σου ενεμνήσθησαν ενώπιον / Του
θεού. πέμψον ουν εις ἰόππην και μετακάλε
σαι σίμωνα, ὃς επικαλεῖται πέτρος. οὗτος
ξενίζεται εν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως / παρά
θάλασσαν, ὅς παραγενόμενος λαλήσει
σοι. εξαυτῆς ουν έπεμψα πρός σε, συ / Τε
καλῶς εποίησας παραγενόμενος. νυν ουν
πάντες ημείς ενώπιον / Του θεού / πάρεσμεν,
ακούσαι πάντα / Τα προστεταγμένα σοι υ=
πό / Του θεού. ανοίξας δε πέτρος / Το στόμα
εἶπεν. επ αληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι ουκ
ἔστι προσωπολήπτης / ο θεός, / αλλ εν παν=

cū vocasset iterrogabāt: si simō q cogno
minat petrus illic haberet hospitiū. Pe
tro autem cogitante de visione: dixit spiritus ei. Ecce viri
tres querunt te. Surge itaq descende
et vade cum eis: nihil dubitans:
quia ego misi illos. Descendens
autem petrus ad viros dixit. Ecce ego sū quē quritis. Que causa est
pp quā venistis? Qui dixerūt. Cornelius centurio vir iustus et timens
deū: et testimoniū hns ab vniuersa
gente iudeorum: responsuz accepit ab Lucce.d.
angelo sancto accersiri te in domum
suam et audire verba abs te.
Introducēs ergo eos recepit hospitio.
Sequēti aūt die surgēs pfect ē cū illis:
et quidā ex fratribus ab ioppe comitati
sūt eū. Altera aūt die introiit
Cesaream. Cornelius vero expectabat
illos: conuocatis cognatis
suis et necessariis amicis. Et factū ē cū
introisset petrus: obuius venit
ei cornelius: et procidens ad pedes eius
adorauit eū. Petr9 vero eleuauit eum
dicens. Surge: et ego ipse homo
sum. Et loquēs cū illo intrauit et
inuenit multos q puenerāt: dixit ad
illos. Vos scitis quō abominatum
sit viro iudeo cōiungi aut accedere ad
alienigenā. Sed mihi ostendit deus
neminē cōez aut immūdū dicere hoiez:
pp qđ sine dubitatiōe veni accersitus.
Interrogo ergo quam ob cāz accersistis
me. Et cornelius ait. A nudius quarta
die vsqz ad hanc horam orans eram
hora nona et ecce vir stetit ante
me in veste candida: et ait. Cornelie
exaudita est oratio tua et elemosyne
tue commemorate sunt in conspectu
dei. Mitte ergo in ioppen et accersi
simonē: qui cognominat petrus. Hic
hospitat in domo simonis coriarij iuxta
mare. Confestim ergo misi ad te: et tu
bene fecisti veniendo. Nunc ergo
omnes nos in cōspectu tuo adsumus:
audire oia quecunqz tibi p̄cepta sunt a
dño. Aperiēs aūt petrus os suum
dixit. In veritate comperi: quia non Rom.2.b. Ephe.6.b. Col.3.d.
est psona acceptor deus: sed in omni

τί ἐθμει/ο φοβούμεμος αὐτόμ και ἐργαζόμε=
μος δικαιοσύμμη, δεκτός αὐτῶ ἐστί./ Τομ λό
γομ ὀμ ἀπέστειλε/ Τοις υἱοίς ἰσραήλ, εὐαγγε
λιζόμεμος εἰρήμημ διά ἰησοῦ χριστοῦ. οὗτος
ἐστί πάμτωμ κύριος. ὑμεῖς οἴδατε/ Το γεμό=
μεμομ ῥῆμα καθ όλης/ Της ἰουδαίας, ἀρξάμε
μομ ἀπό/ Της γαλιλαίας μετά/ Το βάπτισμα
ὃ ἐκήρυξεμ ἰωάμμης ἰησούμ/ Τομ ἀπό μαζαρέτ,
ὡς ἐχρισεμ αὐτόμ/ ὁ θεός πμεύματι ἁγίω καὶ
δυμάμει, ος διῆλθεμ εὐεργετῶμ καὶ ἰώμεμος
πάμτας/ Τους καταδυμαστευομέμους ὑπό
/ Του διαβόλου, ὅτι ὁ θεός ἦμ μετ αὐτοῦ. καὶ
ἡμεῖς ἐσμέμ μάρτυρες πάμτωμ ὡμ ἐποίησεμ
ἔμ τε/ Τῃ χώρα/ Τωμ ἰουδαίωμ καὶ ἐμ ἰερου
σαλήμ, ὃμ καὶ ἀμείλομ κρεμάσαμτες ἐπὶ ξύ=
λου. Τοῦτομ ὁ θεός ἤγειρε/ Τῃ Τριτῃ ἡμέρᾳ,
καὶ ἔδωκεμ αὐτόμ ἐμφαμῆ γεμέσθαι οὐ παμ
τὶ/ Τῳ λαῷ. ἀλλά μάρτυσι/ Τοις προκεχει=
ροτομημένοις ὑπό/ Του θεοῦ, ἡμῖμ οἵτιμες συμ=
εφάγομεμ καὶ συμεπίομεμ αὐτῶ μετά/ Το ἀ=
μαστῆμαι αὐτόμ ἐκ μεκρῶμ. καὶ παρήγγειλεμ
ἡμῖμ κηρύξαι/ Τῳ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι
ὅτι αὐτός ἐστίμ ὁ ὡρισμένος ὑπό/ Του θεοῦ
κριτὴς ζώμτωμ καὶ μεκρῶμ. Τούτῳ πάμτες/ οἱ
προφῆται μαρτυροῦσιμ ἄφεσιμ ἁμαρτιῶμ
λαβεῖμ διά/ Του ὀμόματος αὐτοῦ πάμτα/ Τομ
πιστεύομτα εἰς αὐτόμ. ἔτι λαλούμτος/ Του
πέτρου/ Τα ῥήματα ταύτα, ἐπέπεσε/ Το πμεύ
μα/ Το ἅγιομ ἐπί πάμτας/ Τους ἀκούομτας/ Τομ
λόγομ. καὶ ἐξέστησαμ οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί
ὅσοι συμῆλθομ/ Τῳ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπί/ Τα
ἔθμη/ η δωρεά/ Του ἁγίου πμεύματος ἐκκέ=
χυται. ἤκουομ γαρ αὐτῶμ λαλούμτωμ γλώ
σσαις, καὶ μεγαλυμόμτωμ/ Τομ θεόμ. Τότε ἀ=
πεκρίθη ὁ πέτρος. μήτι/ Το ὕδωρ κωλῦσαι
δύμαται τις/ Του μη βαπτισθῆμαι Τούτους,
οἵτιμες/ Το πμεῦμα/ Το ἅγιομ ἔλαβομ καθώσ
καὶ ἡμεῖς. προσεταξέ τε αὐτούς βαπτισθῆμαι
ἐμ/ Τῳ ὀμόματι/ Του κυρίου ἰησοῦ. Τότε ἠρώ
τησαμ αὐτόμ ἐπιμεῖμαι ἡμέρας τιμάς. Cap.ii.

ἤκουσαμ δὲ/ οἱ ἀπόστολοι καὶ/ οἱ ἀδελ=
φοί/ οἱ ὄμτες κατά/ Τῃμ ἰουδαίαμ, ὅτι καὶ
/ Τὰ ἔθμη ἐδέξαμτο/ Τομ λόγομ/ Του θεοῦ. καὶ
ὅτε ἀμέβη πέτρος εἰς ἰεροσόλυμα διεκρίμο
το πρὸς αὐτόμ οἱ ἐκ περιτομῆς λέγομτες, ὅ
τι πρὸς ἄμδρας ἀκροβυστίαμ ἔχομτας εἰσήλ
θες καὶ συμεφαγες αὐτοίς ἀρξάμεμος δὲ/ ὁ πέ
τρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγωμ. ἐγώ
ἤμμην ἐμ πόλει ἰόππη προσευχόμεμος, καὶ
εἶδομ ἐμ ἐκστάσει ὅραμα καταβαίμομ σκεύος
τι ὡς ὀθόμμη μεγαλη, τέσσαρσιμ ἀρχαῖς
καθιεμένη ἐκ/ Του οὐραμοῦ, καὶ ἦλθεμ ἄχρις
ἐμοῦ. εἰς ἣμ κατεμόουμ, καὶ εἶδομ

gente qui timet eum et operatur ꝯ i. Pe. i. c. Jaco. 2. b.
iustitiã: acceptus est illi. Verbum ꝯ
misit deus filijs israel annuncians ꝯ
pacem per iesum christum. Hic ꝯ
est oim dñs. Vos scitis quod factũ est
verbũ p vniuersaz iudeã. Incipiẽs eiz
a galilea post baptisma ꝯ
qð prdicauit Johãnes ieiuz a nazareth:
quõ vnxit eum deus spiritu sancto ⁊ ꝯ
virtute: q ptrãsiit bñfaciẽdo ⁊ sanãdo
omnes oppressos a ꝯ supra. 1. a.
diabolo: qm deus erat cum illo. Et
nos testes sumus omniũ que fecit ꝯ
in regione iudeorum ⁊ hierusalem: ꝯ
quem occiderunt suspendentes in ligno.
Hunc deus suscitauit tertia die ꝯ sup. 2. b.
⁊ dedit eũ manifestum fieri non omni
populo: sed testibus prordinatis ꝯ
a deo: nobis qui manducauimus ꝯ
⁊ bibim9 cum illo postq̃ resurrexit ꝯ
a mortuis. Et precepit ꝯ
nobis prdicare populo: ⁊ testificari ꝯ
qz ipse est qui constitutus est a deo ꝯ
iudex viuoz ⁊ mortuoz. Huic omnes 15
prophete testimoniũ phibẽt remissionẽ pe
catorum accipere per nomẽ eius omnes
qui credunt in eum. Adhuc loquente 4
petro verba hec: cecidit spiritus ꝯ
sanctus super omnes qui audiebãt ꝯ
vbũ. Et obstupuerũt ex circũcisiõe fide
les qui venerãt cũ petro: qz et in ꝯ
nationes gratia spũs sancti effusa est.
Audiebãt enim illos loquẽtes linguis:
⁊ magnificantes deũ. Tunc respondit
Petrus. Nunquid aquã qs prohibere supra. 8. a.
potest vt nõ baptizentur hi ꝯ
qui spiritũ sanctum acceperunt sicut ꝯ
⁊ nos: Et iussit eos baptizari ꝯ
in nomine dñi iesu xpi. Tũc rogauerũt
eũ vt maneret apud eos aliquot dieb9.

Audierũt ãt apli ⁊ fratres Cap.ii. 2
qui erant in iudea: quoniam et
gẽtes receperũt verbũ dei. Cũ autem
ascẽdisset petr9 hierosolymã disceptabãt
aduersus illũ qui erãt ex circũcisiõe dicẽ
tes: Quare introisti ad viros ꝓputiũ hãtes
⁊ manducasti cũ illis? Incipiẽs ãt pe=
tr9 exponebat illis p ordinẽ dicẽs. Ego supra. 10. a.
eram in ciuitate ioppe orãs: ⁊ dẽs vas
vidi in excessu mẽtis mee visionẽ descen
quoddã velut linteũ magnũ q̃ttuor initijs
sũmitti de celo: ⁊ venit vsq ꝯ
ad me. In qð intuẽs considerabã: ⁊ vidi

τα τετράποδα της γης και τα θηρία και τα ερπετά και τα πετεινά του ουρανού. ⁊ ήκουσα δε φωνής λεγούσης μοι. αναστάς πέτρε θύσον και φάγε. ⁊ είπον δε μηδαμώς κύριε, ότι παν κοινόν ή ακάθαρτον ουδέποτε εισήλθεν εις το στόμα μου. ⁊ απεκρίθη δε μοι φωνή εκ δευτέρου εκ του ουρανού. α ο θεός εκαθάρισε, συ μη κοίνου. τούτο δε εγένετο επί τρις, και πάλιν ανεσπάσθη τα πάντα εις τον ουρανόν. και ιδού εξ αυτής τρεις άνδρες επέστησαν επί την οικίαν εν η ήμην, απεσταλμένοι από καισαρείας προς με. είπε δε μοι το πνεύμα συνελθείν αυτοίς μηδέν διακρινόμενον. ήλθον δε συν εμοί και οι εξ αδελφοί ούτοι, και εισήλθομεν εις τον οίκον του ανδρός. απήγγειλε δε ημίν πως είδε τον άγγελον εν τω οίκω αυτού σταθέντα και είποντα αυτώ. απόστειλον εις ιόππην και μετάπεμψαι σίμωνα τον επικαλούμενον πέτρον, ος λαλήσει ρήματα προς σε, εν οις σωθήση συ και πας ο οίκος σου. εν δε τω άρξασθαι με λαλείν, επέπεσε το πνεύμα το άγιον επ αυτούς, ώσπερ και εφ ημάς εν αρχή. εμνήσθην δε του ρήματος κυρίου ως έλεγεν. ιωάννης μεν εβάπτισεν ύδατι, υμείς δε βαπτισθήσεσθε εν πνεύματι αγίω. ει ουν την ίσην δωρεάν έδωκεν αυτοίς ο θεός, ως και ημίν πιστεύσασιν επί τον κύριον ιησούν χριστόν, εγώ δε τις ήμην δυνατός κωλύσαι τον θεόν. ακούσαντες δε ταύτα ησύχασαν, και εδόξαζον τον θεόν λέγοντες. άρα γε και τοις εθνεσι ο θεός την μετάνοιαν έδωκεν εις ζωήν. οι μεν ουν διασπαρέντες από της θλίψεως της γενομένης επί στεφάνω, διήλθον έως φοινίκης και κύπρου και αντιοχείας, μηδενί λαλούντες τον λόγον ει μη μόνον ιουδαίοις. ήσαν δε τινες εξ αυτών άνδρες κύπριοι και κυρηναίοι, οίτινες εισελθόντες εις αντιόχειαν ελάλουν προς τους ελληνιστάς ευαγγελιζόμενοι τον κύριον ιησούν. και ην χειρ κυρίου μετ αυτών και πολύς αριθμός πιστεύσας επέστρεψεν επί τον κύριον. ήκούσθη δε ο λόγος εις τα ώτα της εκκλησίας της ούσης εν ιεροσολύμοις περί αυτών, και εξαπέστειλαν βαρνάβαν διελθείν εις αντιόχειαν. ος παραγενόμενος και ιδών την χάριν του θεού, εχάρη, και παρεκάλει πάντας τη προθέσει της καρδίας προσμένειν τω κυρίω, ότι ην ανήρ αγαθός και πλήρης πνεύματος αγίου και πίστεως, και προσετέθη όχλος ικανός τω κυρίω. εξήλθε δε εις ταρσόν ο βαρνάβας ανα-
ζητήσαι σαύλον, και ευρών αυτόν ήγα-

quadrupedia terre et bestias et
reptilia et volatilia celi. Audiui
et uocem dicentem mihi. Surge petre:
occide et manduca. Dixi autem nequaq
dñe: q omne cōe aut immundū nunq
introiuit in os meū. Respōdit autem B
mihi uox secundo de celo. Que
deus mūdauit: tu ne cōe dixeris. Hoc ăt
factū ē p ter: et recepta sunt oia rursū
in celum. Et ecce viri tres confestim
astiterunt in domo in qua eram: missi
a cesarea ad me. Dixit autem
spūs mihi: vt irem cū illis nihil hesitās.
Venerunt autem mecū et sex fratres
isti: et ingressi sumus in domum
viri. Narrauit aūt nobis quō uidisset
angelum in domo sua stantem
et dicentem sibi. Mitte in ioppen
et accersi simonē qui cognominatur
petrus: qui loquetur tibi verba:
in quib⁹ saluꝰ eris tu et vniuersa domꝰ
tua. Cū aūt cepissem loq: cecidit spūs
sctūs sup eos: sicut et in nos
in initio. Recordat⁹ sum ăt verbi dñi: L
sicut dicebat. Johānes quidē baptizauit Joha. 1.b.
aqua: vos aūt baptizabimini spū sācto. Sup. 1.a.
Si ergo eande gratiam dedit illis deꝰ Infra. 9.a.
sicut et nobis qui credim⁹ in dñm iesum
xpm: ego quis eram q possem prohibere
deum? His auditis tacuerunt: et
glorificauerūt deum dicentes. Ergo
et gentibus penitentiam dedit deus
ad vitā. Et illi quidē qui dispsi fuerant a
tribulatiōe que facta fuerat sub stephano
pambulauerūt vsq phenicē et cyprū et
antiochiā: nemini loquētes verbū nisi so
lis iudeis. Erant ăt quidam ex eis viri
cyprij et cyrenei: qui cum introissent
antiochiam loquebantur ad
grecos: annunciantes dominum iesum.
Et erat manus domini cum eis. ma
Multus qz numerus credentium
conuersus est ad dñm. Peruenit autez
sermo ad aures ecclie q erat hierosoly
mis super istis: et miserunt
barnabā vsq ad antiochiā. Qui cū p- D
uenisset et vidisset gratiā dei: gauisus est
et hortabatur omnes in proposito
cordis permanere in dño: qz erat vir
bonus et plenus spiritu sancto et
fide: et apposita est multa turba
dño. Profect⁹ ē aūt tarsum: vt quēreret
Saulum: quem cum inuenisset perduxit

γεμ αυτόμ ειϛ αμτιόχειαμ. εγέμετο λε αυ=
τούϛ εμιαυτόμ όλομ συμαχθήμαι εμ τηι εκκλη
σία, και διδάξαι όχλομ ικαμόμ, χρηματίσαι
τε πρώτωμ εμ αμτιοχεία τουϛ μαθητάϛ χρι
στιαμούϛ. εμ ταύταιϛ δε ταιϛ ημέραιϛ κατήλ
θομ απο ιεροσολύμωμ προφήται εις αμτιό=
χειαμ, αμαστάϛ δε εις εξ αυτώμ ομόματι άγ=
γαβος, εσήμαμε διά του πμεύματος λιμόμ
μέγαμ μέλλειμ έσεσθαι εφ όλημ τημ οικου=
μέμημ, όστις και εγέμετο επί κλαυδίου καί=
σαροϛ. τωμ δε μαθητώμ καθώϛ ευπορείτο τις
ώρισαμ έκαστοϛ αυτώμ εις διακομίαμ πέμ=
ψαι τοις κατοικούσιμ εμ τηι ιουδαία αδελ=
φοίς, ο και εποίησαμ, αποστείλαμτες προσ
βυτέρουϛ διά χειρόϛ βαρμάβα και
σαύλου. Cap. xii.

Κατ εκείμομ δε τομ καιρόμ επέβαλεμ ηρώ
δηϛ ο βασιλεύϛ τας χείραϛ κακώσαι τι=
μάϛ των απο της εκκλησίας. αμείλε δε ιάκω
βομ τομ αδελφόμ ιωάμμου μαχαιρα. και ι=
δώμ ότι αρεστόμ εστί τοις ιουδαίοις, προσέ
θετο συλλαβείμ και πέτρομ. ήσαμ δε ημέραι
των αζύμωμ. ομ και πιάσαϛ, έθετο εις φυ=
λακήμ, παραδούϛ τέσσαρσι τετραδίοις στρα
τιωτώμ φυλάσσειμ αυτόμ, βουλόμεμος με=
τά το πασχα αμαγαγείμ αυτόμ τω λαώ. ο
μεμ ουμ πέτροϛ ετηρείτο εμ τηι φυλακήι προ
σευχή δε ημ εκτεμήϛ γιμομέμη υπό της εκ=
κλησίαϛ προϛ τομ θεόμ περί αυτού. ότε δε
έμελλε προαγαγείμ αυτόμ ο ηρώδηϛ, τηι μυ
κτί εκείμηι ημ ο πέτροϛ κοιμώμεμοϛ μεταξύ
δύο στρατιωτώμ, δεδεμέμοϛ αλύσεσι δυ
σί. φύλακεϛ δε προ της θύραϛ ετήρουμ τημ
φυλακήμ. και ιδού άγγελοϛ κυρίου εστη
και φωϛ έλαμψεμ εμ τωι οικήματι, πατάξαϛ
δε τημ πλευράμ του πέτρου ήγειρεμ αυτόμ
λέγωμ. αμάστα εμ τάχει. και εξέπεσομ αυ
τού αι αλύσειϛ εκ των χειρώμ. είπε δε ο άγ
γελοϛ προϛ αυτόμ. περίζωσαι και υπόδησαι
τα σαμδάλιά σου. εποίησε δε ούτως. και
λέγει αυτώ. περίβαλού το ιμάτιόμ σου και
ακολούθει μοι. και εξελθώμ ηκολούθει αυ=
τώ, και ούκ ήδει ότι αληθές εστί το γεμόμε=
μομ διά του αγγέλου. εδόκει δε όραμα
βλέπειμ. διελθόμτεϛ δε πρώτημ φυλακήμ
και δευτέραμ ήλθομ επί τημ πύλημ τημ σι=
δηράμ τημ φέρουσαμ εις τημ πόλιμ, ήτις αυ
τομάτηι ημοίχθη αυτοίς. και εξελθόμτεϛ προ
ήλθομ ρύμημ μίαμ, και ευθέως απέστη ο άγ
γελοϛ απ αυτού. και ο πέτροϛ γεμόμεμος
εμ εαυτώ είπε. μυμ οίδα αληθώς ότι εξα=
πέστειλε κύριοϛ τομ άγγελομ αυτού και ε=
ξείλετό με εκ χειρόϛ ηρώδου και πάσηϛ

antiochiam. Et
annũ totũ conuerſati ſunt ibi in eccleſia:
docuerũt turbã multã ita vt cognomiarent primũ in antiochia diſcipulos chriſtianos.
In his autem diebus ſuperuenerunt
ab hieroſolymis prophete antiochiam:
ſurgens vnus ex eis nomine agabus
ſignificabat per ſpiritum famem
magnam futuram in vniuerſo orbe terrarum: que facta eſt ſub claudio.
Diſcipuli autez prout quiſq habebat:
ꝓpoſuerunt ſinguli eoꝝ in miniſteriũ mittere habitantibus in iudea fratribus:
quod et fecerunt mittentes ad
ſeniores per manus barnabe et
ſaulí. Cap. xii.

Odem aũt tempore miſit herodes
rex manus vt affligeret quoſdam
de eccleſia. Occidit autem Jacobum
fratrem Johannis gladio: videſ autez
quia placeret iudeis apposuit
apprehendere et petruz. Erant ãt dies
azymoꝝ. Quẽ cũ apphẽdiſſet miſit in
carcerẽ: tradens qttuor qternionib⁹ militũ ad cuſtodiendum eum: volens poſt
paſcha euz producere populo.
Et petrus quidẽ ſeruabatur in carcere:
oratio aũt fiebat ſine intermiſſione ab
eccleſia ad deum pro eo. Cum autem
producturus eum eſſet herodes: in ipſa
nocte erat petrus dormiens inter
duos milites vinct⁹ catenis duabus.
Et cuſtodes ante hoſtium cuſtodiebant
carcerem. Et ecce angelus dñi aſtitit:
et lumẽ refulſit in habitaculo: percuſſo
qz latere petri excitauit eum
dicẽs. Surge velociter. Et ceciderunt
cathene de manibus ei⁹. Dixit ãt angelus ad eum. Precingere et calcia te
caligas tuas. Et fecit ſic. Et
dixit illi. Circũda tibi veſtimẽtũ tuũ et
ſequere me. Et exiens ſequebatur eũ:
et neſciebat quia verum eſt qđ fiebat
per angelũ. Exiſtimabat aũt ſe
videre. Tranſeũtes aũt primam et
ſecundam cuſtodiã venerũt ad portam ferreã
que ducit ad ciuitatem: que vltro
aperta eſt eis. Et exeuntes
ꝓceſſerũt
vicũ vnuz: et continuo diſceſſit angelus
ab eo. Et petrus ad ſe reuerſus
dixit. Nunc ſcio vere quia miſit
dominus angelum ſuum: et eripuit
me de manu herodis et de omni

ſup. 5. d. Inf. 12. 16. c. Luce. 2. b.

ρ προσδοκίας / του λαού / των μ ιουδαίων. b συ
μλάω c τε d ήλθεμ c επί / την c οικίαμ f μαρίας / της
b μητρός c ιωάμμου / του k επικαλουμένου c μάρ=
κου, m ου n ήσαμ d ικαμοί p συμηθροισμένοι q αλελ=
φοί r και s προσευχόμενοι. f κρούσαντος n δε / του
r πέτρου / την r θύραμ / του c πυλώμος s προσήλ=
θε b παιδίσκη f υπακούσαι, d ομόματι c ρόδη, f και
s επιγνούσα / την b φωνήν / του c πέτρου, k από / της
c χαράς m ουκ n ήνοιξε / τον d πυλώνα, p εισδραμούσα q δε r απήγγειλεμ s εστάναι / τον c πέτρον n προ
/ του r πυλώνος. r οι c δε s προσ b αυτήν f είπον. b μαί
νη. f η δε q διϊσχυρίζετο b ούτως f έχειν. k οι c δε m ε=
λεγον. / o n άγγελος d αυτού b εστίν. / o q δε r πέτρος
s επέμενε f κρούων. n ανοίξαντες r δε r είδον c αυτόν
s και d εξέστησαν. f κατασείσας d δε c αυτοίς / την χει=
ρί q σιγάν, b διηγήσατο c αυτοίς, k πως / o c κύριος
m αυτόν n εξήγαγεμ d εκ της p φυλακής, q είπε r δε,
d απαγγείλατε c ιακώβω n και / τοις r αδελφοίς c ταύ
τα, c και s εξελθών b επορεύθη f εις d έτερον f τόπον.
r γενομένης q δε b ημέρας c ην k τάραχος c ουκ m ο=
λίγος n εν / τοις f στρατιώταις p τι q άρα / o r πέτρος
s εγένετο. f ηρώδης n δε f επιζητήσας r αυτόν / και s μη
b ευρών f ανακρίνας / τους d φύλακας, f εκέλευσεν
r απαχθήναι. q και b κατελθών / από / της k ιουδαίας
c εις / την m καισάρειαν n διέτριβεν. d ην p δε / o q ηρώ=
δης r θυμομαχών s τυρίοις r και n σιδωνίοις. c ομο
θυμαδόν r δε c παρήσαν s προς b αυτόν, f και d πεί=
σαντες f βλάστον / τον r επί / τον s κοιτώνος / του
b βασιλέως, c ητούντο k ειρήνην, c διά / το m τρέφε=
σθαι n αυτών / την d χώραν p από / της q βασιλικής. r τα
κτή n δε r ημέρα / o n ηρώδης r εν υσάμενος r εσθήτα
s βασιλικήν q και b καθίσας r επί / του d βήματος, f ελη
μηγόρει r προς s αυτούς. / o b δε c δήμος k επεφώνει
! φωνή m θεού n και d ουκ p ανθρώπου. q παραχρή=
μα r δε d επάταξεν s αυτόν n άγγελος k κυρίου, r ανθ
s ών s ουκ b έδωκε f δόξαν / τω d θεώ, f και r γενόμενος
s σκωληκόβρωτος b εξέψυξεν. / o c δε k λόγος / του
c θεού m ηύξανε n και d επληθύνετο. p βαρνάβας q δε
r και n σαύλος r υπέστρεψαν n εξ k ιερουσαλήμ r εις
s αντιόχειαν q πληρώσαντες / την b διακονίαν, f συν
παραλαβόντες b και f ιωάννην / τον r επικληθέντα
s μάρκον.

Cap. xiii.

σαν b δε c τινές d εν c αντιοχεία r κατά / την q ού=
σαν b εκκλησίαν c προφήται k και c διδάσκα=
λοι, / o m τε n βαρνάβας d και p συμεών / o q καλούμε
νος r μίγερ, s και r λούκιος / o n κυρηναίος, k μαναήν
r δε s ηρώδου / του s τετράρχου b σύντροφος f και
s σαύλος. f λειτουργούντων r δε s αυτών / των b κυ
ρίω r και k νηστευόντων, c είπε / το m πνεύμα / το n ά
γιον. d αφορίσατε p δή q μοι / τον r βαρνάβαν s και
/ τον r σαύλον n εις / το k έργον r ο c προσκέκληνται
b αυτούς. f τότε b νηστεύσαντες f και r προσευξά=
μενοι s και b επιθέντες / τας r χείρας k αυτοίς, c απέλυ

r expectatõe plebis s iudeoꝝ. b Cõsideraſ f qꝫ
b venit f ad d domum g Marie ꝯ
b matris f Johãnis: k q cognomiat n ẽ Mar
cus: m vbi n erant d multi p congregati ꝯ
r t orantes. f Pulsante n autem eo ad ꝯ
r ostium c ianue s processit ꝯ
b puella f ad f videndũ b noie f rhode: f et ꝯ
s vt g cognouit b vocem f petri: k pre ꝯ
c gaudio m nõ d aperuit f ianuã: q sed p itro p cur
rens c nunciauit s stare f petrum n ante ꝯ
x ianuã. c At f illi f dixerũt s ad b eã. b Insanis. Infra.26.f.
f Illa f ãt g affirmabat b sic f se h bẽre: k illi f ãt m di
cebant. n Angelus d eius p est. r Petr n q autez
s perseuerabat f pulsãs. n Cũ f aũt n aperisset osti
uz g viderũt f eũ g t b obstupuerũt, f Annuens
b aũt f eis f manu g vt g tacerent b narrauit k quõ
c dñs n eduxisset m eum d de f carcere: q dixit f qꝫ.
f Nunciate f iacobo n t fratribus r hec. ꝯ
s et s egressus b abiit f in b alium f locum. ꝯ
r Facta g autem b die f erat f nõ m parua k turbatio
n iter d milites p q d q nã d factũ d esset de r petro.
r Herodes n aũt k cum r requisisset f eũ t s non
b inuenisset: f iquisitõe f facta d custodib n ius
sit eos r duci. b Descendẽs g qꝫ a k iudea ꝯ
i m cesaream: ibi n cõmorat n est. d Erat p autez D
r irat n tyriis t n sydoniis. At illi k vnanimes
s venerunt s ad b eum: f et b persuaso ꝯ
f blasto f qui f erat r super g cubiculum ꝯ
b regis f postulabãt k paces: f eo q m alerentur
d regiones n eoꝝ p ab q illo. r Statuto ꝯ
s autem f die n herodes r vestitus r veste ꝯ
s regia s sedit f pro b tribunali: s t cõtionabat
f ad g eos. f Populus b autem k acclamabat
m dei f voces n t non p hominis. q Confestim
r autem d percussit f eum n angelus k dñi: r eo ꝯ
s q d nõ b dedisset f honorẽ d deo: f t p sumptus
g a g vermibus b expirauit. k Verbum f autem
i dñi m crescebat n t d multiplicabat. p Barna=
bas q ãt r t paulus r reuersi f sũt n ab k hierosoly
mis s expleto b ministerio: f assumpto ꝯ
f iohanne f qui f cognominatus f est g marcus.

Cap. xiii.

Erant b aũt f in b ecclesia g q g erat f antio A
chie f pphete s t doctores: in q b d ꝯ
n barnabas d t p simon n qui n vocabatur ꝯ
r niger g t luci d n cyrenẽsis r t x manahẽ q erat
s herodis s tetrarche b collactaneus f et ꝯ
b saulus. f Ministrãtibus r aũt g illis b domio:
r t ieiunãtib d: r dixit illis m spiritus n sanct d
. Segregate q mihi r saulũ s t r barnabam ꝯ
n in x opus ad r quod r assumpsi ꝯ
b eos. f Tunc d ieiunantes s t r orantes ꝯ
b iponẽtes g qꝫ s eis f manus: r dimiserũt illos.

σαμ. ᵐ οὗτοι ⁿ μεμ ᵒ ουμ ᵖ εκπεμφθέντες ᵍ υπό / Του ʳ πνεύματος / Του ˢ αγίου, ᵗ κατήλθομ ⁿ εις / Την ˣ σε λεύκειαν, ʳ εκείθεμ ᵗ Τε ᵘ απέπλευσαμ ᵇ εις / Την ᶜ κύ= προμ, ᵈ και ᶜ γεμόμεμοι ʳ εμ ᵍ σαλαμίμι, ʰ κατήγγελ λομ / Τομ ᵗ λόγομ / Του ᵏ θεού ᵗ εμ / Ταις ᵐ συμαγω= γαίς / Τωμ ⁿ ιουδαίωμ. ᵒ είχομ ᵖ δε ᵍ και ʳ ιωάμμην ᵈ υ πηρέτην. ˢ διελθόμτες ⁿ δε / Την ᵗ μήσομ ᵗ άχρι ᵗ ώά= φου, ᵈ εύρομ ʰ Τιμά ᶜ μάγομ ᵈ ψευδοωροφήτην ᶜ ιουδαίομ, ʳ ω ᵍ όμομα ʰ βαρισούς, ᵗ ος ᵏ ην ᵗ συμ / Τω ᵐ αμθυπάτω ⁿ σεργίω ᵒ ωαύλω ᵖ αμδρί ᵍ συμετώ. ʳ ούτος ᵈ προσκαλεσάμεμος ˢ βαρμάβαμ ⁿ και ˣ σαύ λομ ʳ επεζήτησεμ ᵗ ακούσαι / Τομ ⁿ λόγομ / Του ʰ θε= ού. ᶜ αμθίστατο ᵒ δε ᶜ αυτοίς ᶜ ελύμας / ο ᵈ μάγος, ʰ ούτως ᵗ γαρ ᵏ μεθερμηνεύεται / Το ᵗ όμομα ᵐ αυ= τού, ⁿ ζητώμ ᵒ διαστρέψαι / Τομ ᵖ αμθύπατομ ᵍ από / Της ʳ πίστεως. ᵈ σαύλος ˢ δε / ο ⁿ και ˣ ωαύλος ʳ πλή σθεις ᵗ πμεύματος ᵍ αγίου ʰ και ᶜ ατενίσας ᵒ εις ᶜ αυ τόμ ᶜ είπεμ, ᵈ ω ʰ πλήρης ᵗ ωαμτός ᵏ δόλου ᵗ και ᵐ ωάσης ⁿ ρ[illegible]ιουργίας ᵒ υιέ ᵖ διαβόλου ᵍ εχθρέ ʳ ωάσης ᵍ δικαιοσύμης, ʳ ου ⁿ ωαύση ˢ διαστρέφωμ / Τας ʳ οδούς ᵗ κυρίου / Τας ᵘ ευθείας, ʰ και ᶜ μυμ ᵒ ιδού ᶜ χειρ ʳ κυρίου ᵍ επί ʰ σε, ᵗ και ᵏ έση ᵗ τυφλός ᵐ μη ⁿ βλέ ωωμ / Τομ ᵒ ήλιομ ᵖ άχρι ᵍ καιρού, ʳ ωαραχρήμα ⁿ δε ˢ επέπεσεμ ⁿ επ ˣ αυτόμ ʳ αχλύς ᵗ και ᵈ σκότος, ʰ και ᶜ περιάγωμ ᵒ εζήτει ᶜ χειραγωγούς. ʳ τότε ᵍ ι= δώμ / ο ʰ αμθύπατος / το ᵗ γεγομός ᵏ επίστευσεμ, ᵗ εκπλησσόμεμος ᵐ επί / Τη ⁿ διδαχή / Του ᵒ κυρίου. ᵖ αμαχθέντες ᵍ δε ʳ από / Της ˢ πάφου ᵗ οι ⁿ ωερί / Τομ ˣ ωαύλομ, ʳ ήλθομ ᵗ εις ᵈ ωέργημ / Της ʰ ωαμφυλί= ας. ᶜ ιωάμμης ᵒ δε ᶜ αποχωρήσας ʳ απ ᵍ αυτώμ, ʰ υπέ στρεψεμ ᵗ εις ᵏ ιερουσαλήμ. ᵗ αυτοι ᵐ δε ⁿ διελθόμ τες ᵒ από / Της ᵖ ωέργης, ᵍ ωαρεγέμομτο ʳ εις ᵈ αμτιό χειαμ / Της ᵗ ωισιδίας, ⁿ και ˣ εισελθόμτες ʳ εις / Την ˢ συμαγωγήμ / Τη ᵃ ημέρα / Τωμ ʰ σαββάτωμ ᶜ εκάθι= σαμ. ᵇ μετά ᶜ δε / Την ᵗ αμάγμωσιμ / Του ᵍ μόμου ʰ και / Τωμ ᵗ ωροφητώμ ᵏ απέστειλαμ / οι ᵗ αρχισυμάγω γοι ᵐ ωρος ⁿ αυτούς ᵒ λέγομτες. ᵖ άμδρες ᵍ αδελ= φοί ʳ ει ⁿ εστί ʳ λόγος ⁿ εμ ˣ υμίμ ʳ ωαρακλήσεως ˢ ωρος / Τομ ᵗ λαόμ, ʰ λέγετε. ᶜ αμαστάς ᵒ δε ᶜ σαύ= λος ʳ και ᵍ κατασείσας / Τη ʰ χειρί, ᵗ είπεμ. ᵏ άμδρες ᵗ ισραηλίται ᵐ και / οι ⁿ φοβούμεμοι / Τομ ᵒ θεόμ ᵖ ακού σατε. / ο ᵍ θεός / Του ʳ λαού ˢ Τούτου ᵗ ισραήλ ⁿ εξε= λεξατο / Τους ˣ ωατέρας ʳ ημώμ, ˢ και / Τομ ᵃ λαόμ ʰ ύ ψωσεμ ᶜ εμ ᵇ γη ᶜ αιγύπτω, ʳ και ᵍ μετά ʰ βραχίομος ᵗ υψηλού ᵏ εξήγαγεμ ᵗ αυτούς ᵐ εξ ⁿ αυτης, ᵒ και ᵖ ως ᵍ τεσσαρακομταετή ʳ χρόμομ ᵈ ετροποφόρησεμ ᵗ αυτούς ⁿ εμ / Τη ˣ ερήμω. ʳ και ˢ καθελώμ ᵃ έθμη ʰ επτά ᶜ εμ ᵇ γη ᶜ χαμαάμ, ʳ κατεκληροδότησεμ ᵍ αυτοίς / Την ʰ γημ ᵗ αυτώμ. ᵏ και ᵗ μετά ᵐ Ταύτα ⁿ ωσ ᵒ έτεσι ᵖ τετρακοσίοις ᵍ και ʳ ωεμτήκομτα, ᵈ έδωκε ᵗ κριτάς ⁿ έως ˢ σαμουήλ / Του ʳ ωροφήτου, ˢ κακείθεμ ᵃ ητή σαντο ʰ βασιλέα, ᶜ και ᵇ έδωκεμ ᶜ αυτοίς / ο ʳ θεός / Του ᵍ σαούλ ʰ υιόμ ᵗ κις ᵏ άμδρα ᵗ εκ ᵐ φυλής ⁿ βεμιαμίμ,

ᵒ Et ᵐ ipſi ⁿ quidem ᵖ miſſi ᵍ a ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ ſpiritu ˢ ſancto: ᵗ abierunt ᵘ ſeleuciam ꝯ ꝯ
ᵗ ꝛ ᵗ inde ˢ nauigauerunt ᶜ cyprum. ꝯ ꝯ
ᵈ Et ᶜ cū ᶜ veniſſent ᵍ ſalaminā: ʰ predicabant
ᵗ verbum ᵏ dei ᵗ in ᵐ ſynagogis ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿ iudeoꝝ. ᵒ Habebāt ᵖ aūt ᵍ aūt ʳ ꝛ ᵗ Johānē ˢ i ᵃ mi=
niſterio. ⁿ Et ᵗ cū ᵗ pambulaſſent vniuerſaꝫ ˣ i
ſulā ʳ vſqꝫ ad ᵗ paphū ᵍ inuenerūt ʰ q̄dā virum
ᶜ magū ᵈ pſeudoppbetā ᶜ iudeū: ʳ cui ᵍ nomē
erat ʰ barieu: ᵗ q̄ ᵏ erat ᵗ cū ᵐ pconſule ⁿ ſergio
ᵒ paulo ᵖ viro ᵍ prudēte. ʳ Hic ˢ accerſitis ᵗ bar=
naba ⁿ ꝛ ᵗ ſaulo ʳ deſiderabat ᵗ audire ᵍ verbū
ʰ dei. ᶜ Reſiſtebat ᵈ aūt ᶜ illi ᵉlymas ᵍ mag ᵈ:
ʰ ſic enim ᵏ interpretatur ᵗ nomen ᵐ eius: ꝯ
ⁿ querens ᵒ auertere ᵖ proconſulem ᵍ a ꝯ ꝯ
ʳ fide. ᵈ Saulus ᵗ aūt ᶜ qui ⁿ ꝛ ᵗ paulus: ʳ replet ᵈ
ᵗ ſpiritu ᵍ ſancto ᶜ intuens ᵈ in ᶜ eum ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ dixit. ᵈ O ʰ plene ᵗ omni ᵏ dolo ᵗ ꝛ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ omni ⁿ fallacia ᵒ fili ᵖ diaboli: ᵍ inimice ꝯ
ʳ oīs ᵍ iuſtitie: ᵗ non ⁿ deſinis ᵗ ſubuertere
ʳ vias ᵍ dñi ⁿ rectas. ʰ Et ᶜ nunc ᵈ ecce ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ man ᵈ ʳ dñi ᶜ ſuper ʰ te: ᵗ ꝛ ᵏ eris ᵗ cecꝰ ᵐ nō ⁿ vi=
dens ᵒ ſolem ᵖ vſqꝫ ad ᵍ tēpus. ᵉ Et ʳ confeſtim
ʳ cecidit ⁿ in ʳ eum ᵗ caligo ᵗ ꝛ tenebre: ꝯ ꝯ
ʰ ꝛ ᶜ circūiēs ᵈ q̄rebat ᶜ q̄ ᶜ ei ᶜ manū ᶜ daret ᵗ Tūc
ʰ proconſul ᵍ cum ᵍ vidiſſet ᵗ factū ⁿ credidit:
ᵗ ammirans ᵐ ſuper ⁿ doctrina ᵒ domini. ꝯ
ᵍ Et cū ʳ a ᵃ papho ᵖ naugaſſet ʳ paulus ᵗ ꝛ qui
ⁿ cū eo erant: ʳ venerunt ᵃ pergen ʰ pāphilie.
ᶜ Johānes ᵈ aūt ᶜ diſcedēs ʳ ab ᵍ eis ʰ reuerſus ʰ ē
ʰ hieroſolymā. ᵗ Illi ᵐ vero ⁿ pertranſeuntes
ᵖ pergen ᵍ venerunt ᵃ antiochiam ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ piſidie: ⁿ ꝛ ˣ ingreſſi ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˢ ſynagogam ᵃ die ᵇ ſabbatorum ᶜ ſederunt.
ᵈ Poſt ʳ lectionem ᶜ autem ᵍ legis ʰ et ꝯ ꝯ
ᵗ ppbetaꝫ ᵏ miſerunt ᵗ principes ᵗ ſynagoge
ᵐ ad ⁿ eos ᵒ dicentes. ᵖ Viri ᵍ fratres: ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ ſi q̄s ᵍ eſt ⁿ in ʳ vobis ᵗ ſermo ʳ exhortationis
ˢ ad ᵃ plebē: ʰ dicite. ᶜ Surgēs ᵈ aūt ᶜ paulus:
ᵗ ꝛ ʰ manu ᵍ ſilentiū ᵍ indicens: ᵗ ait. ᵏ Viri ꝯ
ᵗ iſrahelite ᵐ et ⁿ qui ⁿ timetis ᵒ deum ᵖ audite.
ᵍ Deus ʳ plebis ᵗ iſrael ⁿ elegit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˣ pres ʳ noſtros: ˢ ꝛ ᵃ plebē ʰ exaltauit cū eſſent
incole ᶜ in ᵒ terra ᶜ egypti: ʳ ꝛ ᵍ in ʰ brachio ꝯ ꝯ
ᵗ excelſo ᵏ eduxit ᵗ eos ᵐ ex ⁿ ea: ᵒ et ᵖ per ꝯ ꝯ ꝯ ps. 94.
ᵍ q̄dragita ᵍ annoꝝ ʳ tps ᵍ moꝛes ᵗ eoꝝ ⁿ ſuſtinu
it ⁿ in ˣ deſerto. ʳ Et ˢ deſtruēs ᵃ gētes ʰ ſeptem
ᶜ in ᵒ terra ᶜ chanaan: ʳ ſorte ʳ diſtribuit ᵍ eis ꝯ
ʰ terram ᵗ eoꝝ ⁿ quaſi poſt ᵒ decim ᵗ iudices
ᵖ q̄dringētos ᵍ ꝛ ᵗ q̄ q̄ginta ᵒ ānos: ᵏ ꝛ ᵗ poſt ᵐ hec
ⁿ vſqꝫ ad ˣ ſamuel ᵗ ppbetā. ᵗ Et ᵗ exide ᵃ po Rc. 8 a.
ſtulauerunt ʰ regem: ᶜ ꝛ ʰ dedit ᶜ illis ꝯ ꝯ
ᶜ ſaul ʰ filiū ᵗ cis ᵏ virū ʰ de ᵐ tribu ⁿ beniamin ꝯ

°ετη Pτεσσαράκοντα. qκαι rμετασtήσας sαυτόμ,
tήγειρεμ uαυτοίς/Tομx Δαυίλ yεις zβασιλέα, aω
bκαι cείπε dμαρτυρήσας. eεύρομ fΔαυίλ/Tομ/Του
gιεσσαί hάμΔρα iκατά/Tημ kκαρΔίαμ lμου, mος
nποιήσει oπάντα/Tα pθελήματά qμου. rTούτου
/o sθεός tαπό/Του uσπέρματος xκατ yεπαγγελί=
αμ zήγειρε/Tω aισραήλ bσωτήρα cιησούμ, dπρο=
κηρύξαντος eιωάμμου fπρο gπροσώπου/Tης hει
σόΔου iαυτού kβάπτισμα lμετανοίας mπαντι
/Tω nΔαώ/Tου oισραήλ. pως qΔε rεπλήρου/o sιω
άμμης/Tομ tΔρόμομ uέλεγε. xTίνα yμε zυπονοείτε
aείναι, bουκ cειμί dεγώ, eαλλ fιΔού gέρχεται hμετ
iεμε, kου lουκ mειμί nάξιος/To oυπόΔημα/Tωμ pπο
δών qλύσαι. rάμΔρες sαΔελφοί tυιοί uγένους
xαβραάμ rκαι/οι zεμ aυμίμ bφοβούμενοι/Tομ cθε=
όμ, dυμίμ/o eλόγος/Tης fσωτηρίας gΤαύτης hαπε
στάλη./οι iγαρ kκατοικούντες lιερουσαλήμ mκαι
/οι nάρχοντες oαυτών pΤούτομ qαγνοήσαντες
rκαι/Τας sφωνάς/Tων tπροφητών/Τας uκατά vπαμ
wσάββατομ xαναγινωσκομένας, yκρίναντες zεπλή
ρωσαν. aκαι bμηΔεμίαμ cαιτίαμ dθανάτου eευρόμ
τες, fητήσαντο giλάτομ hαναιρεθήναι iαυτόμ.
mως nΔε oετέλεσαν pπάντα/Τα qπερί rαυτού sγε
γραμμένα, tκαθελόντες uαπό/Του xξύλου, yέθη
καν zεις aμνημείομ./o bΔε cθεός dήγειρεμ eαυτόμ εκ
fνεκρών; gος hώφθη iεπί kημέρας mπλείους/Τοις
nσυναναβάσιν oαυτώ pαπό/Της qγαλιλαίας rεις
sιερουσαλήμ, tοίτινες uεισί xμάρτυρες yαυτού
zπρος/Τομ aλαόμ. bκαι cημείς dυμάς eευαγγελι=
ζόμεθα/Τημ fπρος/Τους gπατέρας hεπαγγελίαμ
iγενομένημ, kότι lΤαύτημ/o mθεός nεκπεπλήρωκε
/Τοις oΤέκνοις pαυτών qημίμ, rαναστήσας sιησούμ
tως uκαι vεμ/Τω wψαλμώ/Τω xΔευτέρω yγέγραπ
ται. zυιός aμου bει cσυ, dεγώ eσήμερομ fγεγέννη=
κά σε. gότι hΔε mανέστησεμ nαυτόμ oεκ pμεκρών
qμηκέτι rμέλλοντα sυποστρέφειμ tαυτόμ uεισ
xΔιαφθοράμ, rούτως zείρηκεμ. aοτι bΔώσω cυμίμ
/Τα dόσια eΔαυίΔ/Τα fπιστά. gΔιό hκαι iεμ kέτερω
lλέγει. mου nΔώσεις/Τομ oόσιομ pσου qιΔείν rΔιά
φθοράμ. sΔαυίΔ tμεμ uγαρ vιΔία rγενεά wυπηρετή
σας/Τη/Του uθεού bβουλή cεκοιμήθη, dκαι eπρο=
σετέθη rώρος/Τους sπατέρας tαυτού, uκαι vείΔε
wΔιαφθοράμ. xομ yΔε zθεός aήγειρεμ, bουκ cείΔε
dΔιαφθοράμ. eγμωστόμ ουμ rέστω sυμίμ tάμΔρες
uΔελφοι vότι wΔιά xΤούτου yυμίμ zάφεσις aαμαρ
τιών bκαταγγέλλεται. cκαι dαπό eπάντωμ fωμ
gουκ hΔυνήθητε iεμ/Τω qμόμω rμωσέως sΔικαιω
θήναι, tεμ uΤούτω vπας/o wπιστεύωμ xΔικαιούται.
yβλέπετε bουμ cμη dεπέλθοι eεφ fυμάς/Το gειρημέ
μομ hεμ/Τοις iπροφήταις. kΙΔετε/οι lκαταφρομη=
ταί mκαι nθαυμάσατε oκαι pεπιβλέψατε qκαι rα=
φανίσθητε. sότι tεργομ uεγώ vεργάζομαι wεμ/Ταις
xημέραις yυμών, bο cουμή dπιστεύσητε eεάμ fΤις

°annis Pquadraginta. qEt ramoto sillo: to
tsuscitaut uillis xdauid rregem: zcui to to
btestimoniũ cphibẽs ddixit. eInueni fdauid
gfilium hiesse ivirum kfm lcor meum: mqui
nfaciet oomnes pvoluntates qmeas. rHuiꝰ
sdeus tex usemine vsecundum wpromissionez
xeduxit yisrael zsaluatorẽ aiesum: bpredicãte
cIohanne dante efaciem gaduentus to to
heius ibaptismum jpenitentie komni to to
lpopulo misrael. nCũ oimpleret pautem to to
qcursũ suũ rdicebat. sQuẽ tme uarbitramini
tesse: bnon csum dego: esed fecce gvenit hpost
ime: icuiꝰ nõ kcalciamẽta lpe
dum msoluere. nViri ofratres pfilij qgeneris
rabraaz sc tqui uin vvobis wtiment xdeum: to
yvobis zverbuz asalutis bhuiꝰ cmissum: dest.
eQui fenim gbabitabant hhierusalem ket
lprincipes meius nhunc oignorantes to to to
pvoces qprophetarum que rper omne to to
ssabbatũ tleguntur: uiudicãtes vipleuerũt.
wEt xnullaz ycãm zmortis aiuentes in eo:
bpetierunt ca dpilato evt finterficerẽt geuz. to
hCũ iqz jsumassent koia lq̃ mde neo oscripta
perãt qdeponentes reũ sde tligno uposuerunt
vẽ wi xmonumẽto. yDeꝰ zãt asuscitauit beuz ca
dmortuis tertia die: eq̃ fvisus gest hp idies kml
tos lbis mq̃ nsimul oascẽderãt pcũ qeo rde sga=
lilea tim uhierlz: wq vsqz nũc xsũt ytestes zeius
aad plebẽ. bEt cnos dvobis eannunciamus
eã q̃ fad gpatres nostros hrepromissio to to
ifacta est: kqñ lhanc mdeus nadimpleuit to to
ofilijs q vestris rresuscitans siesum: to to to to
tsicut uτ vin wpsalmo xsecundo ascriptum best.
bFilius cmeus des e tu: f ego g hodie hgenui
te. kQuod lautem msuscitauit neũ oa pmortu
isq amplius qiam q non sreuersurum uin to to
xcorruptionẽ: yita zdixit. aQr bdabo cvobis
dsancta edauid fidelia. gIdeoqz hτ aliasto
idicit. mNõ ndabis osanctũ puũ qvidere rcor
ruptionẽ. sDauid neni in tsua ugñatiõe xcum
yãministrasset bvolũtati cdei ddormiuit eτ sap
positus est fad gpatres hsuos: iτ kvidit to to
lcorruptionẽ. mQuẽ nDo odeus psuscitauit a
mortuis qnõ rvidit scorruptiõez. tNotũ sit uvi
sit xvobis yviri zfrẽs: bqr cpbũc dvobꝭ remiſ
sio epcõz hãnũciat. iEt kab lomnibꝰ mqbꝰ
nnon opotuistis pin qlege rmoysi suustificari:
tin uhoc xomnis yqui zcredit aiustificatur.
bVidete cergo dne esupueniat fvobis gqđ dꝭ
ctũ est hin ipphetis. kVidete lcontẽptores
mτ nammiramini qτ disperdimini: to to to to
squia topus uoperor xego yin to to to to to to
adieb̃ vꝭ: opus bqđ cnõ credetis si quis

Mar.i
Joha.i

Luce.i
supra.i

Esaie

psal.ii
supra.ii

Aba

ᵉεκλιπηγήται ᵇυμίμ. ᶠεξιόντωμ ᵏδε ˡαυτῶμ ᵐεκ /Της
ⁿσυμαγωγής / Τωμ ᵒιουδαίωμ, ᵖπαρεκάλουμ
/Τα ᵍέθμη ʳεις /Το ˢμεταξύ ᵗσάββατομ ᵘλαληθήμαι
ˣαυτοίς /Τα ʸαυτά ᶻρήματα. ᵃλυθείσης ᵇδε / Της
ᶜσυμαγωγής ᵈηκολούθησαμ ᵉπολλοί /Τωμ ᶠιου
δαίωμ ᵍκαι /Τωμ ʰσεβομένωμ ⁱπροσηλύτωμ / Τω
ᵏπαύλω ˡκαι /Τω ᵐβαρμάβα, ⁿοίτινες ᵒπροσλα
λούμτες ᵖαυτοίς ᵍέπειθομ ʳαυτούς ˢεπιμένειμ /Τη
ᵗχάριτι /Του ᵘθεού. /Τω ˣΤε ʸερχομένω ᶻσαββάτω
ᵃσχεδόμ ᵇπάσα / η ᶜπόλις ᵈσυμήχθη ᵉακούσαι
/Τομ ᶠλόγομ /Του ᵍθεού. ʰιδόμτες ⁱδε /οι ᵏιουδαίοι
/Τους ˡόχλους, ᵐεπλήσθησαμ ⁿζήλου, ᵒκαι ᵖαντέ
λεγομ /Τοις ᵍυπό /Του ʳπαύλου ˢλεγομένοις ᵗαμ
τιλέγοντες ᵘκαι ˣβλασφημούντες. ʸπαρρησια
σάμενοι ᶻδε /ο ᵃπαύλος ᵇκαι /ο ᶜβαρμάβας ᵈείπομ.
ᵉυμίμ ᶠημ ᵍαμαγκαίομ ʰπρώτομ ⁱλαληθήμαι /Τομ
ᵏλόγομ /Του ˡθεού, ᵐεπειδή ⁿδε ᵒαπωθείσθε ᵖαυ
τόμ, ᵍκαι ʳουκ ˢαξίους ᵗκρίμετε ᵘεαυτούς /Της ᵃαιω
μίου ʸζωής, ᶻιδού ᵃστρεφόμεθα ᵇεις /Τα ᶜέθμη. ᵈούτω ᵉγαρ ᶠεμτέταλται ᵍημίμ /ο ʰκύριος. ⁱΤέθεικα ᵏσε
ˡεις ᵐφως ⁿεθμών, /Του ᵒείμαι ᵖσε ᵍεις ʳσωτηρίαμ ˢέ
ως ᵗεσχάτου /Της ᵘγης. ᵛακούομτα ʷδε /Τα ˣέθμη
ʸέχαιρε, ᶻκαι ᵃελόξαζομ /Τομ ᵇλόγομ /Του ᶜκυρίου,
ᵈκαι ᵉεπίστευσαμ ᶠόσοι ᵍήσαμ ʰΤεταγμένοι ⁱεις ᵐζω
ήμ ⁿαιώμιομ. ᵒΔιεφέρετο ᵖδε /ο ᵍλόγος /Του ʳκυρι
ου ˢδι ᵗόλης /Της ᵘΧωρας. /οι ˣδε ʸιουδαίοι, ᶻπαρω
τρυναμ /Τασ ᵃσέβομεμας ᵇγυναίκας ᶜκαι /Τας ᵈευ
σχήμομας ᵉκαι /Τους ᶠπρώτους /Της ᵍπόλεως ʰκαι
ⁱεπήγειραμ ᵏδιωγμόμ ˡεπί /Του ᵐπαύλομ ⁿκαι
/Τομ ᵒβαρμάβαμ, ᵖκαι ᵍεξέβαλομ ʳαυτούς ˢαπό
/Τωμ ᵗοριωμ ᵘαυτώμ. ˣοι ʸδε ᶻεκτιμαξάμενοι /Τομ
ᵃκομιορτόμ /Τωμ ᵇπολώμ ᶜαυτώμ ᵈεπ ᵉαυτούς,
ᶠήλθομ ᵍεις ʰικόμιομ. /οι ⁱδε ᵏμαθηταί ˡεπλησούμ
το ᵐχαράς ⁿκαι ᵒπνεύματος ᵖαγίου. Cap.14.

ᵍγένετο ʰδε ᶜεμ ᵈικομίω ᵉκατά /Το ᶠαυτό ᵍεισελ
θείμ ʰαυτούς ⁱεις /Τημ ᵏσυμαγωγήμ /Τωμ ˡιου
δαίωμ, ᵐκαι ⁿλαλήσαι ᵒούτως, ᵖώστε ᵍπιστεύ
σαι ʳιουδαίωμ ˢΤε ᵗκαι ᵘελλήνωμ ᵛπολύ ʷπλήθος.
/οι ˣδε ʸαπειθούντες ᶻιουδαίοι ᵃεπήγειραμ ᵇκαι
ᶜεκάκωσαμ /Τας ᵈψυχάς /Τωμ ᵉεθμών ᶠκατά /Τωμ
ᵍαδελφών. ʰικαμόμ ⁱμεμ ᵐουμ ⁿχρόμομ ᵒδιέτρι
ψαμ ᵖπαρρησιαζόμενοι ᵍεπί /Τω ʳκυρίω /Τω ˢμαρ
τυρούμτι /Τω ᵗλόγω /Της ᵘχάριτος ˣαυτού, ʸδι
δόμτι ᶻσημεία ᵃκαι ᵇτέρατα ᶜγίνεσθαι ᵈδιά /Τωμ
ᵉχειρών ᶠαυτών. ᵍεσχίσθη ʰδε /Το ⁱπλήθος /Της ᵏπό
λεως, ˡκαι ᵐοι ⁿμεμ ᵒήσαμ ᵖσυμ /Τοις ᵍιουδαίοις, ʳοι
ˢδε ᵗσύμ /Τοις ᵘαποστόλοις. ˣως ʸδε ᶻεγένετο ᵃορμή
/Τωμ ᵇεθμών ᶜΤε ᵈκαι ᵉιουδαίων ᶠσύμ /Τοις ᵍάρχου
σιμ ʰαυτών ⁱυβρίσαι ᵏκαι ˡλιθοβολήσαι ᵐαυτούς,
ⁿσυνιδόμτες ᵒκατέφυγομ ᵖεις /Τας ᵍπόλεις /Της
ʳλυκαομίας ˢλύστραμ ᵗκαι ᵘΔέρβημ ᵛκαι /Τημ ʷπερί
Χωρομ, ˣκακεί ʸήσαμ ᶻευαγγελιζόμενοι .

ᵃκαι ᵇΤις ᶜανήρ ᵈεμ

ᵉenarrauerit ᶠvobis. ᵍΕreūtibus ʰaūt ⁱillis
ᵏrogabant ˡvt ᵐsequenti ⁿsabbato ᵒloquerentur ᵖsibi ᵍverba ʳhec. ˢCumqȝ ᵗdimissa ᵘesset
ˣsynagoga ʸsecuti: ᶻsunt ᵃmulti ᵇiudeorum ᶜ7 ᵈcolentium deum ᵉaduenarum
ᶠpaulum ᵍ7 ʰbarnaban: ⁱqui ᵏloquentes
ˡsuadebant ᵐeis vt ⁿpermanerent in
ᵒgratia ᵖdei. ᵍSequenti ʳvero ˢsabbato
ᵗpene ᵘvniuersa ᵛciuitas ʷcōuenit ˣaudire
ʸverbū ᶻdei. ᵃVidentes ᵇaūt ᶜturbas ᵈiudei:
ᵉrepleti ᶠsunt ᵍzelo: ʰ7 ⁱcontradicebant
ᵏhis ˡque ᵐa ⁿpaulo ᵒdicebantur ᵖblasphemātes. ᵍTunc ʳconstanter
ˢpaulus ᵗ7 ᵘbarnabas ᵛdixerunt. ʷVobis ˣoportebat ʸprimum ᶻloqui
ᵃverbum ᵇdei: ᶜsed ᵈqñ ᵉrepellitis ᶠillud:
ᵍ7 ʰindignos ⁱvos ʲiudicatis ᵏeterne
ˡvite: ᵐecce ⁿcōuertimur ᵒad ᵖgentes. ᵠSic
ʳenī ˢnobis ᵗprecepit ᵘdominus. ᵛ¶Posui ʷte
ˣin ʸlucē ᶻgentū vt ᵃsis ᵇin ᶜsalutem ᵈvsq; ᵉad ᶠextremū ᵍterre. ʰAudiētes ⁱautē ʲgētes
ᵏgauise ˡsunt: ᵐ7 ⁿglorificabāt ᵒverbuz ᵖdñi:
ᵍ7 ʳcrediderūt ˢquotquot ᵗerāt ᵘ ordian ᵛad
ʷvitā ˣeternā. ʸDissemiabat ᶻāt ᵃ xbuz ᵇdñi
ᶜp ᵈvniuersā ᵉregionē. ᶠJudei ᵍāt ʰcitauerūt
ⁱmulieres ʲreligiosas ᵏ7 ˡhonestas
ᵐ7 ⁿprimos ᵒciuitatis: ᵖ7 ᵍcitauerunt ʳpersecutionez ˢin ᵗpaulū ᵘet
ᵛbarnabam: ʷ7 ˣeiecerunt ʸeos ᶻde
ᵃfinibus ᵇsuis. ᶜAt ᵈilli ᵉcussso
ᶠpuluere ᵍpedum ʰin ⁱeos
ʲvenerūt ᵏiconiū. ˡDiscipuli ᵐquoqȝ ⁿrepleb̄atur ᵒgaudio ᵖ7 ᵠspiritu ʳsancto. Cap.14.

ᵍActū ʰest ⁱāt ʲin ᵏiconio vt ˡsimˀ ᵐitroi
ⁿrēt ᵒsynagogā ᵖiudeorum: ᵠ7 ʳloquerentur ˢita ᵗvt ᵘcrederet
ᵛiudeoꝝ ʷ7 ˣgrecoꝝ ʸcopiosa ᶻmultitudo.
ᵃQui ᵇxo ᶜincreduli ᵈfuerūt ᵉiudei ᶠsuscitauerūt ᵍ7 ʰad ⁱiracūdiā ʲcitauerūt ᵏaias ˡgētuz
ᵐaduersus ⁿfrēs. ᵒMulto ᵖigr̄ ᵠtpe ʳdemora
ti ˢsūt ᵗfiduciali ᵘagētes ᵛi ʷdño ˣ testimoniū
ʸphibente ᶻverbo ᵃgratie ᵇsue: ᶜdante
ᵈsigna ᵉ7 ᶠpdigia ᵍfieri ʰp ⁱman ʲeoꝝ. ᵏDuisa ˡē ᵐāt ⁿmultitudo ᵒciuitatis: ᵖ7 ᵠqdā ʳqdē ˢcrāt ᵗcū ᵘiudeis: ᵛqdā ʷxo ˣcū ʸaplis. ᶻCū ᵃaūt
ᵇfactus ᶜeēt ᵈipetus ᵉgentilium ᶠ7 ᵍiudeoruz
ʰcū ⁱprincipibus ʲsuis ᵏvt ˡpstumelijs ᵐaffice
rēt ⁿ7 ᵒlapidarēt ᵖeos: ᵠitelligētes ʳpfugerūt
ˢad ᵗciuitates ᵘlycaōie ᵛlystrā ʷ7 ˣderbē: ʸ7 ᶻvniuersā ᵃregionē ᵇ7 ᶜibi ᵈeuāgelizātes
ᵉerāt. Et cōmota est ois multitudo in doctrina eoꝝ. ¶Paulus autem et barnabas
morabantur lystris. ᵇEt ᶜquidam ᵈvir

ῥλύστροις ᵉ αλύματος / Τοις ᵇ ωοσίμ, ᵗεκάθητο
ᵇχωλὸς ᵗεκ ᵐκοιλίας ⁿμητρός ᵒαυτοῦ ᵖυπάρχωμ.
ᵍος ᵗουδέποτε ᵉπεριπεπατήκει. ᵗοῦτος ⁿἤκουε / Του
ᵗπαύλου ᵗλαλούντος. ᵗος ᵉατενίσας ᵇαυτῶ ᵗκαι
ᵇἰδὼμ ᵗότι ᵗπίστιμ ᵉἔχει / Του ᵇσωθήναι, ᵗείπε ᵏμεγά
λη / Τη ᵗφωνή. ᵐσοι ⁿλέγω ᵉεμ / Τω ᵖομόματι / Του
ᵍκυρίου ᵗιησού ᵒΧριστού. ᵗαναστηθι ⁿεπί / Τους
ᵗπόδας ᵗσου ᵗορθός. ᵉκαι ᵇἥλλετο ᶜκαι ᵇπεριεπά
τει. / οι ᶜδε ᵗόχλοι ᵗιδόντες ᵇο ᵗεποίησεμ / ο ᵇπαύ=
λος, ᵗεπήραμ / Τημ ᵐφωνήμ ⁿαυτῶμ ᵒΛυκαονιστί,
ᵖλέγοντες. / οι ᵍθεοί ᵗομοιωθέντες ᵉανθρώποις ᶜκα
τέβησαμ ⁿπρος ᵗημάς. ᵗεκάλουμ ᵗΤε / Τομ ᵏμεμ ᵇβαρ
νάβαμ ᶜΔία, / Τομ ᵒδε ᵗπαύλομ ᵗερμῆμ, ᵏεπειδή ᵇαὐ
τὸς ᵗημ / ο ᵏηγούμενος / Του ᵗλόγου. / ὁ ᵐδε ⁿιερεὺς
/ Του ᵒΔιός / Του ᵖόντος ᵍπρο / Της ᵗπόλεως ᵉαυτῶμ
ᵗταύρους ⁿκαι ˣστέμματα ᵗεπί / Τους ᵗπυλῶνας
ᵉενέγκας ᵇσυμ / Τοις ᶜὄχλοις, ᵇἤθελε ᶜθύειμ. ᵗακού
σαντες ᵉδε / οι ᵇαπόστολοι ᵗβαρνάβας ᵏκαι ᵗπαύ=
λος, ᵐδιαρρήξαντες / Τα ⁿἱμάτια ᵒ αυτῶμ ᵖεισε=
πήδησαμ ᵍεις / Τομ ᵗόχλομ ᵗκράζοντες ᶜκαι ⁿλέγομ
τες. ˣἄνδρες ᵗΤι ᵗΤαῦτα ᵉ ωοιείτε. ᵇκαι ᶜημεῖς ᵖ ο=
μοιοπαθεῖς ᶜεσμέν ᵗυμῖν ᵉἄνθρωποι ʰ ευαγγελι=
ζόμενοι ᵗυμᾶς ᵏ ἀπὸ ᵗΤούτωμ / Τωμ ᵐματαίωμ ⁿ ε=
πιστρέφειν ᵒ επί / Τομ ᵖθεόμ / Τομ ᵍζῶντα, ᵗος ᵉ εποίη
σε / Τομ ᵗουρανόμ ⁿ και / Τημ ˣ γημ ᵗ και / Τημ ᵗθάλασ=
σαμ ᵉ και ᵇ πάντα ᶜ Τα ᵖ εμ ᶜ αυτοις, ᵗος ᵍ εμ / Ταις ʰ πα
ρωχημέναις ᵗ γενεαίς ᵏ είασε ᵗ πάντα / Τα ᵐ έθνη ⁿ πο
ρεύεσθαι / Ταις ᵒ ὁδοίς ᵖ αυτῶμ. ᵍ καίτοιγε ᵗ ουκ ᵉ α
μάρτυρομ ᵗ εαυτόμ ⁿ αφήκεμ ˣ αγαθοποιῶμ, ᵗ ουρα
νόθεμ ᵗ ημίν ᵉ υετούς ᵇ διδόντας ᶜ και ᵒ καιρούς ᶜ καρ=
ποφόρους, ᵗ εμπιπλῶμ ᵉ Τροφῆς ᵇ και ᵗ ευφροσύ=
νης / Τας ᵏ καρδίας ᵗ ημῶμ. ᵐ και ⁿ Ταῦτα ᵒ λέγοντες
ᵖ μόλις ᵍ κατέπαυσαμ / Τους ᵗ ὄχλους / Του ᵉ μη ᵗ θύ
ειμ ⁿ αυτοις. ᵗ διατριβόντωμ ᵗ δε ᵗ αυτῶμ ᵉ και ᵇ δι=
δασκόντωμ, ᶜ εωήλθομ ᵇ από ᶜ αντιοχείας ᵗ και ᵉ ι=
κονίου ᵇ ιουδαῖοι, ᵗ και ᵏ πείσαντες / Τους ᵗ ὄχλους
ᵐ και ⁿ λιθάσαντες / Τομ ᵒ παῦλομ ᵖ έσυραμ ᵍ έξω / Της
ᵗ πόλεως, ᵉ μομίσαντες ᶜ αυτόμ ⁿ Τεθναναι. ᵗ κυκλω
σάντωμ ᵗ δε ᵗ αυτῶμ / Τωμ ᵉ μαθητῶμ, ᵇ αναστάς ᶜ ει
σήλθεμ ᵇ εις / Την ᶜ πόλιμ, ᵗ και / Τη ᵛ επαύριομ ʰ εξήλ=
θε ᵗ συμ / Τω ᵏ Βαρνάβα ᵗ εις ᵐ Δέρβημ. ⁿ ευαγγελισά
μενοι ᵒ δε / Την ᵖ πόλιμ ᵍ εκείνημ ᵗ και ᵉ μαθητεύσαμ=
τες ᵗ ικανούς, ⁿ υπέστρεψαν ᵗ εις / Την ᵗ Λύστραν / και
ⁿ Ικόνιομ ᵇ και ᶜ αντιόχειαν, ᵒ επιστηρίζοντες / Τας
ᶜ ψυχὰς / Τωμ ᵗ μαθητῶμ ᵛ παρακαλοῦντες ʰ εμ=
μένειμ / Τη ᵗ πίστει, ᵏ και ᵗ ότι ᵐ Διά ⁿ πολλῶν ᵒ θλί
ψεωμ ᵗ δει ᵍ ημᾶς ᵗ εισελθεῖν ᵉ εις / Την ᵗ βασι=
λείαν / Του ⁿ θεού. ˣ Χειροτονήσαντες ᵗ δε ᵗ αυ=
τοις ᵉ πρεσβυτέρους ᵇ κατ ᶜ εκκλησίαν ᵒ προ=
σευξάμενοι ᶜ μετά ᵗ μηστειῶν ᵉ παρέθεντο ʰ αυ=
τοὺς / Τω ᵗ κυρίω, ᵏ εις ᵗ ομ ᵐ πεπιστεύκεισαν. ⁿ και
ᵉ διελθόντες / Την ᵖ πισιδίαν ᵍ ἦλθομ ᵗ εισ

ᵗlystris ᵉinfirm ᵍ ʰpedib ᵍ ᵗsedebat
ʰclaudus ᵗex ᵐ vtero ⁿ matris ᵒ sue:
ᵍqui ᵗ nunq̃ ᵉ ambulauerat. ᵗHic ⁿ audiuit
ᵗpaulꝰ ᵗ loquentẽ. ᵗQui ᵉ intuitus ʰ eum ᶜ ᵗ
ʰ videns ᶜ qꝺ ᵗ fidẽ ᵉ haberet ʰ vt ʰ salu ᵍ ʰ fieret
ᵗna ᵗ vocc. , ᵗ ᵗ ʟ ᵗ dixit ᵏ ma
ᵗ Surge ⁿ super
ᵗ pedes ᵗ tuos ᵗ rect ᵍ. ᵉ Et ʰ exiliuit: ᶜ ᵗ ʰ ambu
labat. ᵗ Turbe ᶜ ãt ᵉ cũ ᵍ vidissent ʰ qꝺ ᵗ fecerat
ʰ paulus ᵗ leuauerũt ᵐ vocẽ ⁿ suam ᵒ lycaonice
ᵖ dicẽtes. ᵍ Dij ᵗ similes ᵗ facti ᵉ hoib ᵍ ᵗ descẽde
rũt ⁿ ad ᵗ nos. ᵗ Et ᵗ vocabant ʰ barnabam ᵗ
ᶜ iouẽ: ᶜ paulũ ᵒ vero ᵗ mercurium: ᵍ qñ ʰ ipse ᵗ
ᶜ erat ᵏ dux ᵗ verbi. ⁿ Sacerdos ᵐ quoq ᵗ
ᵍ iouis ᵖ qui ᵉ erat ᵍ ante ᶜ ciuitatem: ᵗ ᵗ
ᵗ tauros ⁿ ᵗ coronas ᵗ ante ᶜ ianuas ᵗ ᵗ
ᵉ afferẽs ʰ cũ ᶜ ppliꝭ: ᵒ volebat ᶜ sacrificare. ᵗ Qꝺ
vbi ᵗ audierũt ʰ apli ᵗ barnabas ᵏ ᵗ ᵗ paulus ᵗ
ᵐ concissis ⁿ tunicis ᵒ sus ᵖ exilierunt ᵗ ᵗ
ᵍ in ᵗ turbas ᵉ clamantes ᶜ ᵗ ⁿ dicentes. ᵗ
ˣ Viri ᵗ qꝺ hec ᵉ facitis ? ʰ Et ᶜ nos ᵒ mortales
ᶜ sumus ᵒ similes ᵗ vobis ᵍ holes: ʰ annũciãtes
ᵗ vobis ᵏ ab ᵗ his ᵐ vanis ⁿ conuerti ᵗ ᵗ
ᵒ ad ᵖ deum ᵍ viuum: ᵗ qui ᵉ fecit ᵗ ᵗ ᵗ
ᵗ celum ⁿ et ᵗ terram ᵗ ᶜ mare ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ
ᵉ ᶜ ʰ oia ᶜ que ᵒ in ᶜ eis sunt: ᵗ ᵍ in ʰ preteritis ᵗ
ᵗ generatiõibus ᵏ dimisit ᵗ oẽs ᵐ gẽtes ⁿ ingredi
ᵒ vias ᵖ suas. ᵍ Et quidẽ ᵗ nõ ᵉ sine ᶜ testimonio
ᵗ semetipsum ⁿ reliqt ᵗ bñfaciens: ᵗ de ᵗ celo ᵗ
ʰ dans ᵉ pluuias ᶜ ᶜ ᵒ tempora ᶜ fructifera: ᵗ
ᵗ implens ᵉ cibo ʰ ᶜ ᵗ letitia ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ
ᵏ corda ᵗ nra. ᵐ Et ⁿ hec ᵒ dicentes ᵗ ᵗ ᵗ
ᵖ vix ᵍ sedauerũt ᵗ turbas ᵉ ne ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ
ⁿ sibi ᵗ immolarẽt. ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ ʟ chia ᵗ ᶜ
ᶜ Superuenerunt ᵗ autem quidã ʰ ab ᶜ antio
ᵉ chonio ʰ iudei: ᵗ et ᵏ persuasis ᵗ turbis ᵗ ᵗ
ⁿ lapidantes ᵒ ꝑ paulũ ᵖ traxerunt ᵍ extra ᵗ
ᵗ ciuitatẽ: ᵉ estimãtes ᵗ eũ ⁿ mortuũ ⁿ eẽ. ˣ Circũ
dãtib ᵍ ᵗ aũt ᵗ eũ ᵉ discipulis: ʰ surgẽs ᶜ intrauit
ʰ ciuitatem: ᵗ et ᵉ postera ᵉ die ʰ profectus ʰ est
ᵗ cũ ᵏ Barnaba ᵗ in ᵐ derben. ⁿ Cum ᵒ qꝫ ⁿ euã=
gelizassent ᵖ ciuitati ᵍ illi: ᵗ ᵉ docuissent ᵗ
ᵗ multos ⁿ reuersi ⁿ sunt ᵗ lystram ᵗ ᶜ ᵗ ᵗ
ᵉ iconium ʰ ᶜ ᵗ antiochiaꝫ: ʰ confirmantes ᵗ
ᶜ ias ᵗ discipulo ᵉ exhortãtesqꝫ vt ʰ manne=
rẽt in ᵗ fide: ᵏ ᶜ ᵗ qñ ᵐ per ⁿ multas ᵒ tribulatões
ᵖ oportet ᵍ nos ᵗ intrare ᵉ in ᵗ regnum ᵗ ᵗ
ⁿ dei. ᵗ Et ᵗ cum ˣ constituissent ᵗ illis ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ
ʰ per ᶜ singulas ᶜ ecclesias ᵖ ꝑsbyteros ᵒ ᶜ ᵗ ora
sẽt ᶜ cũ ᵗ ieiunatiõib ᵍ : ᵉ commẽdauerũt ʰ eos
ᵗ dño ᵏ in ᵗ quẽ ᵐ crediderũt. ᵒ Transeuntes ⁿ qꝫ
ᵖ pisidiam ᵍ venerunt ᵗ in ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ ᵗ

ꝑs. 14 Apo.

Luce. 1

ϸπαμφυλίαμ, ϛκαι"λαλήσαντες ϛεμ ϛπέργη/Τομ
ϛλόγομ, ϸκατέβησαμ ᵇεις ϛ αττάλειαμ, ᵇκακείθεμ
ϛαπέπλευσαμ ϛεις ϛαμτιόχειαμ, ᵇόθεμ ϛήσαμ ϸπα
ραδεδομένοι/Τη ϛχάριτι/Του"" θεού"εις/Το ° ερ=
γομ ᵖο ᵍεπληρώσαμ, ϛπαραγεμόμενοι ᵖ δε ϛ και
ϸσυμαγαγόμτες/Τημ ϛεκκλησίαμ, ϛαμήγγειλαμ
ϛόσα ϸεποίησεμ/ο ᵇθεός ϛμετ ᵇαυτών, ϛκαι ϛότι ϸή=
μοιξε/Τοις ᵇέθμεσι ϛθύραμ ϸπίστεως. ᶠ διέτριβομ
"" δε"εκεί ° χρόμομ ᵖουκ ᵍολίγομ ϛ συμ/Τοις ϸμα=
θηταίς. Cap.15.

Και ᵇτιμές ϛκατελθόμτες ᵇαπό/Της ϛ ιουδαίας
ϛεδίδασκομ/Τους ϸαδελφούς, ᵇότι ϛεάμ ϸμη
ϛπεριτέμησθε/Τω""έθει"μωυσέος, ° ου ᵖδύμασ
θε ᵍσωθήμαι. ϛγεμομένης ϸσυμ ϛστάσεως"και ϛζη=
τήσεως ϛουκ ϛολίγης/Τω ϸπαύλω ᵇκαι/Τω ϛβαρ=
μάβα ᵇπρος ϛαυτούς, ϛεταξαμ ϸαμαβαίμειμ ᵇπαύ
λομ ϛκαι ϸβαρμάβαμ ϛκαι "" τιμάς" άλλους ° εξ ᵖαυ
τών ᵍπρος/Τους ϛαποστόλους ϸκαι ϛπρεσβυτέ
ρους"εις ˣ ιερουσαλήμ ϛπερί/Του ϛζητήματος
ϸτούτου. ᵇοι ϛμεμ ᵇουμ ϛπροπεμφθέμτες ϛυπό
/Της ϸεκκλησίας, ᵇδιήρχομτο/Την ϛφοιμίκην ᵇκαι
ϛσαμάρειαμ, "" εκδιηγούμενοι/Την " επιστροφήμ
/Τωμ ° εθμών, ᵖκαι ᵍ εποίουμ ϛ χαράμ " μεγάλημ
ϸπάσι/Τοις"αδελφοίς. ˣπαραγεμόμενοι δε ϛεις
ϸιερουσαλήμ, ᵇαπεδέχθησαμ ϛυπό/Της ᵇ εκκλη
σίας ϛκαι/Τωμ ϛαποστόλωμ ᵍκαι/Τωμ ᵇπρεσβυ=
τέρωμ, ϛαμήγγειλαμ τε ϛόσα/ο""θεός"εποίησε
° μετ ᵖαυτών. ᵍεξαμέστησαμ δε ϛτιμές/Τωμ ϸαπό
/Της ϛαιρέσεως/Τωμ"φαρισαίωμ ϛπεπιστευκότες
ϛλέγομτες, ϛότι ϸδεῖ ᵇπεριτέμειμ ϛαυτούς, ᵇπα=
ραγγέλλειμ ϛτε ϛτηρεῖμ/Τομ ᵍμόμομ ᵇμωσέως.
ϛσυμήχθησαμ ϸδε/οι ϛαπόστολοι "" και/οι"πρεσ=
βύτεροι ° ιδεῖμ ᵖ περί/Του ᵍ λόγου ϛτούτου.
ϸπολλής δε"συζητήσεως ϛγεμομένης, ϛ αμασ=
τάς ϸπέτρος ϸείπε ᵇπρος ϛαυτούς . ᵇάμδρες ϛ α=
δελφοί ϛυμείς ᵍεπίστασθε ᵇότι ϛαφ ϸημερώμ ϛαρ=
χαίωμ/ο"" θεός"εμ ° ημίμ ᵖεξελέξατο ᵍδιά/Του ϛστό
ματος ϸμου ϛακούσαι/Τα"έθμη/Τομ ˣ λόγομ/Του
ϛευαγγελίου ϛκαι ϸπιστεύσαι. ᵇκαι/ο ϛκαρδιο=
γμώστης ° θεός ϛεμαρτύρησεμ ϛαυτοίς, ϸδους ᵇαυ=
τοίς/Το ϛπνεύμα/Το ϸάγιομ ϛκαθώς "" και ᵇ ημίμ ,
ϸκαι ᵖουδέμ ᵍδιέκριμε ϛμεταξύ ϸημών ϛτε"και ˣαυ
τών, /Τη ϛπίστει ϸκαθαρίσας/Τας ϸκαρδίας ᵇαυ=
τών. ϛμυμ ᵇουμ ϛτί ϛπειράζετε/Τομ ϸθεόμ ᵇεπιθείμαι
ϛζυγόμ ϸεπί/Τομ ϛτράχηλομ/Τωμ"" μαθητών,"ομ
° ούτε/οι ᵖπατέρες ᵍημών ϛούτε ϸημείς ϛισχύσα=
μεμ"βαστάσαι. ˣαλλά ϛδιά/Της ϛ χάριτος/Του
ϸκυρίου ᵇιησού ϛχριστού ᵇπιστεύομεν ϛσωθήμαι
ϛκαθ ϸ ομ ᵇ τρόπομ ϛ κακείμοι . ᵏ εσίγησε ϛδε/το
"" πλήθος " άπαμ, ° και ᵖ ήκουομ ᵍ βαρμάβα ϛ και
ϸπαύλου ϛ εξηγουμένωμ"όσα ϛεποίησεμ/ο ϛθεός
ϸσημεία ϸκαι ᵇτέρατα ϛεμ/Τοις ᵇέθμεσι ϛδι ϛαυτών.

ϸpaphyliã: ϛτ ᵍloquẽtes ϛverbũ dñi ϛin ϛpgé:
ϸdescenderunt ᵇin ϛnataliam: ᵇet ᵇinde ꝯ
ϛnauigauerũt ᵍãtiochiã: ᵇvñ ϛerãt ᵏtraditꝯ
ϛgratie "" dei " in ° opus ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖqđ ᵍcõpleuerũt. ϛCũ ᵃãt ϛvenissent ϛet ꝯ
"congregassent ϛecclesiam: ϛrenulerunt ꝯ
ϸquanta ᵃfecisset ᵇdeus ϛcum °illis. ϛEt ϛqᵗ ᵃ
peruisset ᵇgẽtib ϛhostiũ ᵏfidei. ϛMoran ϛsũt
"" autem ° tp̃s ᵖnon ᵍmodicum ϛcum ᵉdiscipu
lis. Cap.15.

ϛEt ᵇquidam ϛdescendentes ᵇde ϛiudea
ϸdocebant ᵍfratres: ᵇqᵗ nisi ꝯꝯꝯ
ϛcircũcidamini""fm""moꝛẽ"moysi °nõ ᵖpote
stis ᵍsaluari. ϛFacta"ergo ϛseditione ꝯꝯ
ϛnon ϸminima ᵃpaulo ᵇet ϛbarnabe ꝯꝯ
ᵖaduersũs ϛilles: ϛstatuerũt ᵍvt ᵍ ascenderẽt
ᵇ ϸpaul ᵍ ϛτ ᵏBarnabas ϛ""qđã"aliꝫ °er ꝯ
ᵖillis ᵍad ϛapostolos ᵖ τ ϛpresbyteros ꝯ
"in ϛhierusalem: ϛsuper ᵃhac ϛquestione. ꝯ
ᵇ ϸIlli ᵖergo ϛdeducti ϛab ꝯꝯꝯꝯ
ᵍecclesia ᵇpertransibant ϛphẽnicem ᵏτ ꝯ
ϛsamariam"narrantes" conuersionem ꝯ
°gentiuꝫ: ᵖτ ᵍfaciebãt ϛgaudium ° mãgnum
ϛomnibus"fratribus. ˣ ϛCum ϛaũt ϛvenissent
ᵍhierosolymaꝫ: ᵇsuscepti ᵇsunt ᶜab °eccleſia
ϛτ ab ϛapostolis ᵍet ᵇsenioꝛibus: ꝯꝯꝯ
ϛannunciantes ϛquanta"" deus"fecisset ꝯ
°cũ illis. ᵍ ϸSurrexerunt ϛautez ϛquidam ° de
ϛheresi"pharisęoꝛum ϛqui ϛcrediderunt ꝯ
ϛdicẽtes: ϛqᵒ ᵒpꝫ ᵇcircũcidi ᶜeos: °precipere
ϛquoqꝫ ϛseruare ᵍlegem ᵇmoysi. ꝯꝯꝯꝯ
ϛ ϸConuenerunt ᵏqꝫ ϛapostoli "" τ " ſenioꝛes
°videre ᵖde ᵍverbo ϛhoc. ϛCum ꝯꝯꝯꝯ
ϛaũt ᵍ magna "conquisitio ϛfieret: ϛ ϸsurgens
ϸpetrus ᵍdixit ᵇad ᶜeos. °ϸViri ϛfratres ꝯ
ϛvos ᵍ ϸscitis: ᵇqñ ϛab ϸantiquis ᵏdiebus ꝯ
"" deus"in °nobis ᵖelegit ᵍ per ϛos ꝯꝯ
ᵍmeum ϛaudire "gentes ˣ verbum ꝯꝯ
ϛeuangelij ϛτ °credere. ᵇ ϸEt ϛqui ϛnouit ϛcoꝛ
da ᵇdeus ϛtestimonium ϛperhibuit: ᵍ dãs ᵇil
lis ϸspiritum ᵏsanctum ϸsicut"" et"nobis: ꝯ
°et ᵖnihil ᵍdiscreuit ϛinter ᵍnos"et ˣillos: ꝯ
ϛfide ϸpurificans ᵍcoꝛda ᵇeoꝛum . ꝯꝯꝯ
ϛ ϸNũc °ergo ϛqđ ϛtemptatis ᵍdeum ᵇimpone
re ϸiugũ ᵏsup ϛceruices""discipulouꝫ: "quod
°neqꝫ ᵖpatres ᵍnostri ϛneqꝫ nos"portare ϛpo
tuimus. ˣ ϸSed ϛper ϸ gratiam ꝯꝯꝯꝯ
ᵍdomini ᵇiesu ϛchristi °credimus ϛsaluari ꝯ
ᵍquemadmodum ϛτ ϸilli. ᵏ ϸTacuit ϛautem
"ois""multitudo: °ᵗ ᵃudiebãt ᵍbarnabã ϛet
ᵍpaulum ϛnarrantes "quanta ϛdeus ˣfecisset
ϸsigna ᵍτ ᵇpdigia ϛin °gẽtibus ϛper ϛeos. ᵇ ϸEt

A
1.Cor.6.c.
Gala.5.a.

ᵉμετά ᵇλε/Το ᵍσιγήσαι ʰαυτούς, ⁱαωεκρίθη ᵐιά
κωβος ⁿ λέγωμ, ᵒάμδρεσ ᵖ αλελφοί ᵍ ακούσα=
τε ʳμου, ˢσυμεών ᵗεξηγήσατο ᵘκαθώς ᵛπρώτομ/ο
ʷθεός ˣεπεσκέψατο ʸλαδείμ ᶻεξ ᵃᵃεθμών ᵇᵇλαόμ ᶜᶜεπί
/Τω ᵈᵈομόματι ᵉᵉαυτού, ᶠᶠκαί ᵍᵍΤούτω ʰʰ συμφωμού
σιμ/οι ⁱⁱλόγοι/Τωμ ᵏᵏπροφητών, ˡˡκαθώς ᵐᵐγέγρα
πται. ⁿⁿμετά ᵒᵒΤαύτα ᵖᵖαμαστρέψω ᵍᵍκαί ʳʳαμοικοδο
μήσω/Τήμ ˢˢσκημήμ ᵗᵗΔαυίδ/Τήμ ᵘᵘπεπτωκυίαμ, ᵛᵛκαι
/Τα ʷʷκατεσκαμμένα ˣˣαυτής ʸʸαμοικοδομήσω, ᶻᶻκαι
ᵃᵃαμορθώσω ᵇᵇαυτήμ, ᶜᶜόπως ᵈᵈαμ ᵉᵉεκζητήσωσιμ/ οι
ᶠᶠκατάλοιπ ᵍᵍοι/Τωμ ʰʰαμθρώπωμ/Τομ ⁱⁱκύριομ,
ʲʲκαι ᵏᵏπάμτα/Τα ˡˡέθμη ᵐᵐεφ ⁿⁿους ᵒᵒεπικέκληται/Το
ᵖᵖόμομα ᵍᵍμου ʳʳεπ ˢˢαυτούς, ᵗᵗλέγει ᵘᵘκύριος/ο ᵛᵛποι=
ώμ ʷʷπάμτα ˣˣΤαύτα, ʸʸα ᶻᶻεστί ᵃᵃγμωστά ᵇᵇαπ ᶜᶜαιώμος
ᵈᵈαυτώ. ᵉᵉΔιό ᶠᶠεγώ ᵍᵍκρίμω ʰʰμη ⁱⁱπαρεμοχλείμ/Τοις
ʲʲαπό/Τωμ ᵏᵏεθμών ˡˡεπιστρέφουσιμ ᵐᵐεπί/Τομ ⁿⁿθεόμ,
ᵒᵒαλλά ᵖᵖεπιστείλαι ᵍᵍαυτοίς/του ʳʳαπέχεσθαι ˢˢα=
πό/Τωμ ᵗᵗαλισγημάτωμ/Τωμ ᵘᵘειδώλωμ, ᵛᵛκαι/Της
ʷʷπορμείας, ˣˣκαι/Του ʸʸπμικτού ᶻᶻκαι/Του ᵃᵃαίματος.
ᵇᵇμωϋσής ᶜᶜγαρ ᵈᵈεκ ᵉᵉγενεών ᶠᶠαρχαίωμ ᵍᵍκατά ʰʰπό
λιμ/Τους ⁱⁱκηρύσσομτας ʲʲαυτόμ ᵏᵏέχει ˡˡεμ/Ταις ᵐᵐσυ
μαγωγαίς, ⁿⁿκατά ᵒᵒπαμ ᵖᵖσάββατομ ᵍᵍαναγιμωσκό
μενος. ʳʳΤότε ˢˢέδοξε/Τοις ᵗᵗαποστόλοις ᵘᵘκαι /Τοις
ᵛᵛπρεσβυτέροις ʷʷσυμ ˣˣόλη/Τη ʸʸεκκλησία ᶻᶻεκλεξα
μένους ᵃᵃάμδρας ᵇᵇεξ ᶜᶜαυτών ᵈᵈπέμψαι ᵉᵉεις ᶠᶠαμτι
όχειαμ ᵍᵍσυμ ʰʰπαύλω ⁱⁱκαι ʲʲβαρμάβα, ᵏᵏιούδαμ/Τομ
ˡˡεπικαλούμενομ ᵐᵐβαρσαββάμ ⁿⁿκαι ᵒᵒσίλαμ ᵖᵖάμ=
δρας ᵍᵍηγουμένους ʳʳεμ/Τοις ˢˢαδελφοίς, ᵗᵗγράψαμ=
τες ᵘᵘδιά ᵛᵛχειρός ʷʷαυτών ˣˣΤάδε/οι ʸʸαπόστο
λοι ᶻᶻκαι/οι ᵃᵃπρεσβύτεροι ᵇᵇκαι/οι ᶜᶜαδελφοί/Τοις
ᵈᵈκατά/Τήμ ᵉᵉαμτιόχειαμ ᶠᶠκαι ᵍᵍσυρίαμ ʰʰκαι ⁱⁱκιλικίαμ
ʲʲαδελφοίς/Τοις ᵏᵏεξ ˡˡεθμών, ᵐᵐΧαίρειμ. ⁿⁿεπειδή ᵒᵒή=
κούσαμεμ ᵖᵖότι ᵍᵍΤιμές ʳʳεξελθόμτες ˢˢετάραξαμ ᵗᵗυ=
μάς ᵘᵘλόγοις ᵛᵛαμασκευάζομτες/Τας ʷʷψυχάς ˣˣυ=
μών, ʸʸλέγομτες ᶻᶻπεριτέμμεσθαι ᵃᵃκαι ᵇᵇΤηρείμ/Τομ
ᶜᶜμόμομ, ᵈᵈοις ᵉᵉου ᶠᶠδιεστείλάμεθα, ᵍᵍέδοξεμ ʰʰ ημίμ
ⁱⁱγενομένοις ʲʲομοθυμαδόμ ᵏᵏεκλεξαμένοις ˡˡάμ=
δρας ᵐᵐπέμψαι ⁿⁿπρος ᵒᵒυμάς ᵖᵖσυμ/Τοις ᵍᵍαγαπη=
τοίς ʳʳημών ˢˢβαρμάβα ᵗᵗκαι ᵘᵘπαύλου, ᵛᵛαμθρώποις
ʷʷπαραδεδωκόσι/Τας ˣˣψυχάς ʸʸαυτών ᶻᶻυπέρ/Του
ᵃᵃομόματος/Του ᵇᵇκυρίου ᶜᶜημών ᵈᵈιησού ᵉᵉΧριστού.
ᶠᶠαπεστάλκαμεμ ᵍᵍουμ ʰʰιούδαμ ⁱⁱκαι ʲʲσίλαμ, ᵏᵏκαι
ˡˡαυτούς ᵐᵐδιά ⁿⁿλόγου ᵒᵒαπαγγέλλομτας/Τα ᵖᵖαυ
τά. ᵍᵍέδοξε ʳʳγαρ/Τω ˢˢαγίω ᵗᵗπμεύματι ᵘᵘκαι ᵛᵛημίμ
ʷʷμηδέμ ˣˣπλέομ ʸʸεπιτίθεσθαι ᶻᶻυμίμ ᵃᵃβάρος, ᵇᵇπλημ
/Τωμ ᶜᶜεπάμαγκες ᵈᵈΤούτωμ, ᵉᵉαπέχεσθαι ᶠᶠειδω
λοθύτωμ, ᵍᵍκαι ʰʰαίματος ⁱⁱκαι ʲʲπμικτού, ᵏᵏκαι
ˡˡπορμείας, ᵐᵐκαι ⁿⁿόσα ᵒᵒμη, ᵖᵖθέλετε ᵍᵍεαυτοίς ʳʳγί
μεσθαι, ˢˢετέροις ᵗᵗμη ᵘᵘποιείτε. ᵛᵛεξ ʷʷωμ ˣˣλια=
τηρούμτες ʸʸεαυτούς, ᶻᶻευ ᵃᵃπράξατε. ᵇᵇέρρω=
σθε. ᶜᶜοι ᵈᵈμεμ ᵉᵉουμ ᶠᶠαπολυθέμτες ᵍᵍήλθομ ʰʰεισ
ⁱⁱαμτιόχειαμ, ʲʲκαι ᵏᵏσυμαγαγόμτες/Το ˡˡωλή=

ᵉpoſtq̃ᵇᵍtacuerunt:ⁱreſpondit ꝯꝯꝯꝯ
ᵐiacobus ⁿdicens. ᵒViri ᵖfratres ᵍaudite
ʳme: ˢſymō ᵗnarrauit ᵘ quēadmodū ᵛpmuᵹ
ʷdeᵖ ˣviſitauit ʸſumere ᶻex ᵃᵃgētibus ᵇᵇpopulū
ᶜᶜnomiᵈ ᵉᵉſuo: ᶠᶠet ᵍᵍhuic ʰʰcōcordant ꝯꝯꝯꝯ
ⁱⁱverba ʲʲprophetarū: ᵏᵏſicut ˡˡſcriptum ᵐᵐeſt.
ⁿⁿPoſt ᵒᵒhec ᵖᵖreuertar: ᵍᵍτ reedificabo ꝯꝯꝯ Amos
ʳʳtabernaculum ˢˢdauid ᵗᵗquod ᵘᵘdecidit: ᵛᵛτ
ʷʷdiruta ˣˣeius ʸʸreedificabo: ᶻᶻτꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃᵃerigam ᵇᵇillud: ᶜᶜvt ᵈᵈrequirant ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉᵉceteri ᶠᶠhominum ᵍᵍdominum: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰʰτ ⁱⁱoēs ʲʲgētes ᵏᵏsuper ˡˡquas ᵐᵐinuocatum ⁿⁿeſt
ᵒᵒnomen ᵖᵖmeum: ᵍᵍdicit ʳʳdominus ˢˢfaciens
ᵗᵗhec. ᵘᵘNotū ᵛᵛa ᵗᵗſeculo ʷʷeſt ᵗᵗdomino ᵒᵖ ſuū.
ˣˣPropter ʸʸqđ ᶻᶻego ᵃᵃiudico ᵇᵇnō ᶜᶜiq̃etari eos
ᵈᵈex ᵉᵉgentibus ᶠᶠconuertuntur ᵍᵍad ʰʰdeuꝫ: ꝯ
ⁱⁱſed ʲʲſcribere ad ᵏᵏeos: ˡˡvt ᵐᵐabſtineāt ſe ⁿⁿa ꝯ
ᵒᵒcontaminationibus ᵖᵖſimulacrorum: ᵍᵍetꝯ
ʳʳfornicatione: ˢˢτ ᵗᵗſuffocatis ᵘᵘτ ᵛᵛſanguine. ꝯ
ʷʷMoyſes ˣˣei ʸʸa ᶻᶻtrib ᵃᵃantiq̃s ᵇᵇhꝫ ᶜᶜi ᵈᵈ ſingu= ſupra.
liſ ᵉᵉciuitatib ᶠᶠq̃ eū ᵍᵍpdicēt ʰʰin ⁱⁱſynagogis:
vbi ʲʲper ᵏᵏomne ˡˡſabbatum ᵐᵐlegitur. ꝯꝯ
ⁿⁿTunc ᵒᵒplacuit ᵖᵖapoſtolis ᵍᵍτꝯꝯꝯꝯ
ʳʳſenioribus ˢˢcum ᵗᵗomni ᵘᵘecclēſia ᵛᵛeligere
ʷʷviros ˣˣex ʸʸeis et ᶻᶻmittere ᵃᵃantiochiam ꝯꝯ
ᵇᵇcum ᶜᶜpaulo ᵈᵈτ barnaba: ᵉᵉiudam ꝯꝯꝯꝯ
ᶠᶠq̃ ᵍᵍcognominabat ʰʰbarſabas ⁱⁱτ ʲʲſilā ᵏᵏviros
ˡˡprimos ᵐᵐin ⁿⁿfratribus: ᵒᵒſcribentes ꝯꝯꝯ
ᵖᵖper ᵍᵍmanus ʳʳeorum. ˢˢApoſtoli ꝯꝯꝯ
ᵗᵗet ᵘᵘſeniores ᵛᵛfratres: his qui ſunt ꝯꝯ
ʷʷantiochie ˣˣet ʸʸſyrie ᶻᶻet ᵃᵃcilicie ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵇᵇfratrib ᶜᶜex ᵈᵈgētib ᵉᵉſalutē. ᶠᶠQuiñ ᵍᵍaudiū=
mus ʰʰ qᵗ ⁱⁱqđā ex nobis ʲʲ exeūtes ᵏᵏturbauerē=
rūt ˡˡvos ᵐᵐverbis ⁿⁿeuertētes ᵒᵒanimas ᵖᵖvr̃as
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍᵍqb ʳʳnō ˢˢmandauimus: ᵗᵗplacuit ᵘᵘnobis ꝯ
ᵛᵛcollectis ʷʷin ˣˣvnum ʸʸeligere ᶻᶻviros: et ꝯꝯ
ᵃᵃmittere ᵇᵇad ᶜᶜvos cum ᵈᵈcariſſimis ꝯꝯ
ᵉᵉnoſtris ᶠᶠbarnaba ᵍᵍet ʰʰpaulo ⁱⁱ hominibus
ʲʲqui ᵏᵏtradiderunt ˡˡanimas ᵐᵐſuas ⁿⁿpro ꝯꝯ
ᵒᵒnomine ᵖᵖdomini ᵍᵍnoſtri ʳʳieſu ˢˢchriſti. ꝯꝯ
ᵗᵗAbiſimus ᵘᵘergo ᵛᵛiudam ʷʷτ ˣˣſilaꝫ: qui ˣτ ꝯ
ʸʸipſi vobis ᶻᶻverbis ᵃᵃreferent ᵇᵇeadem. ꝯꝯ
ᶜᶜViſum ᵈᵈeſt ᵉᵉenim ᶠᶠſpiritui ᵍᵍſancto ʰʰτ ⁱⁱnobis
ʲʲnihil ᵏᵏvltra ˡˡimponere ᵐᵐ vobis ⁿⁿoneris ᵒᵒ q̃ꝫ
ᵖᵖhec ᵍᵍneceſſaria: ʳʳvt ˢˢabſtineatis vos ab ᵗᵗimo
latꝫ ᵘᵘſimulacroꝝ: ᵛᵛτ ʷʷſāguie ˣˣτ ʸʸſuffocato: ᶻᶻτ
ᵃᵃfornicatione ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇᵇA ᶜᶜquibus ᵈᵈcuſtodientes
ᵉᵉvos ᶠᶠbene ᵍᵍagetis. ʰʰValete. ꝯꝯꝯ
ⁱⁱJlli ʲʲergo ᵏᵏdimiſſi ˡˡdeſcenderunt ꝯꝯ
ᵐᵐantiochiā: ⁿⁿτ ᵒᵒcōgregata ᵖᵖmultitudine ꝯ

θοσ q επέλωκαμ / Τηρ r επιστολήμ. "αραγμόντες
'λε "εχάρησαμ r επί / Τη' ωαρακλήσει. "ιούλας b Τε
'και b σίλας 'και 'αυτοί "ωροφήται b όντες, 'λιά
b λόγου 'ωολλού m ωαρεκάλεσαμ / Τους "αλελ
φούς, ° και p επεστήριξαμ. q ωοιήσαντες 'λε "χρο
νον 'απελύθησαμ "μετ 'ειρήνης 'από / Των p α λελ
φών "ωρος / Τους b αποστόλους. 'ελοξε ° λε / Τω
'σίλα 'επιμείναι "αυτόθι. b ωαύλος 'λε b και 'βαρ
μάβας m διέτριβομ "εμ ° αντιοχεια, r διδάσκοντες.
q και 'ευαγγελιζομενοι "μετά 'και "ετερων 'ωολ
λών / Των 'λόγομ / Του 'κυρίου. "μετά ° λε 'Τινάς
° ημέρας 'είπε 'ωαύλος 'ωρος b βαρμάβαμ. 'εωι
στρεψαντες b δη 'επισκεψώμεθα / Τους m αλελ
φούς "ημων ° κατά p ωάσαμ q ωόλιμ 'εμ 'αις 'κα
τηγγείλαμεμ / Τομ 'λόγομ / Του 'κυρίου, 'ως 'έ
χουσι. "βαρμάβας b δε 'εβουλεύσατο ° συν ωα
ραλαβείν / Τομ 'ιωάννην / Τον 'καλούμενον q μαρ
κον. b παύλος 'δε b ηξίου / Τον 'αποστάντα m απ "αυ
των ° από p ωαμφυλίας q και 'μη " συνελθόντα
'αυτοις "εις / Το 'έργον, 'μη 'συμπαραλαβειν / Του
τον. b εγένετο 'ουν p παροξυσμός, 'ωστε 'αποχω
ρισθήναι 'αυτούς b απ 'αλλήλων, / Τον b τε 'βαρνά
βαν 'παραλαβόντα / Τον m μάρκον " εκπλεύσαι
° εις p κύπρον, q παύλος 'δε "επιλεξάμενος 'σίλαν "ε
ξήλθεν 'παραδοθείς / Τη 'χάριτι / Του 'θεού ' υπό
/ Των b αδελφών. 'διήρχετο ° δε / Την 'συρίαν ' και
'κιλικίαν, b επιστηρίζων / Τας 'εκκλησιας. Cap. 16.

Κατήντησε b δε ' εις p Δέρβην ' και 'Λύστραν.
q και b ιδού 'μαθητής b Τις 'ήν m ονόματι " Τιμό
θεος, ° υιός p γυναικός q Τιμός 'ιουδαίας 'πιστής,
'πατρός " δε ελλήνος. 'ος 'εμαρτυρείτο ° υπό
/ Των b εν 'Λύστροις q και 'ικονίω 'αδελφών. r Τού
τον b ηθέλησεν / ο παύλος b συν 'αυτώ m εξελθείν,
"και ° λαβών p περιέτεμεν q αυτόν 'διά / Τους "ιου
δαίους / Τους ' όντας "εν / Τοις 'Τόποις ' εκείνοις.
'ήδεισαν γαρ b άπαντες / Τον ' πατέρα ° αυτού,
'ότι 'ελλήν p υπήρχεν. b ως 'δε ' επορεύοντο / Τας
'πόλεις, m παρεδίδουν "αυτοις ° φυλάσσειν / Τα
p δόγματα / Τα q κεκριμένα ' υπό / Των " αποστό
λων 'και / Των "πρεσβυτέρων / Των ' εν 'Ιερουσα
λήμ. / αι 'μεν "ουν b εκκλησίαι 'εστερεούντο / Τη ° πί
στει, 'και 'επερίσσευον / Τω 'αριθμώ b καθημέραν.
'διελθόντες b δε / Την 'Φρυγίαν m και / Την "γαλατι
κήν ° χώραν p κωλυθέντες q υπό / Του 'αγίου ° πνεύ
ματος 'λαλήσαι / Τον "λόγον 'εν / Τη 'ασία, "ελθόν
τες " κατά / Την b μυσίαν ' εωείραζον ° κατά / Την
' βιθυνίαν ' πορεύεσθαι, " και b ουκ 'είασεν " αυ
τούς / Το 'πνεύμα. m παρελθόντες " δε / Την ° μυσί
αν p κατέβησαν q εις 'Τρωάδα, " και 'όραμα " διά
/ Της 'νυκτός 'ώφθη / Τω 'παύλω. " ανήρ b Τις 'ήν " μα
κεδών ' εστώς 'παρακαλών " αυτόν, b και 'λέγων.
b διαβάς 'εις m μακεδονίαν " βοήθησον ° ημίν. p ως

q tradiderũt r epistolam. Quã ' cũ "legissent:
"gauisi "sunt r sup 'cõsolatiõe. " Judas b aũt
'r b silas 'r ipsi cũ essent "prophete ꝛc ꝛc
b verbo 'plurimo m consolati m sunt "fratres:
° r p firmauerũt. q Fcto ' ãt ibi aliquãto ' tpe:
'dimissi 'sunt "cum 'pace 'a 'fratribus ꝛc
q ad eos q miserant illos. ' Visum 'est ° autẽ
'sile q ibi b remãere: iudas ãt sol q abijt hierlz.
b Paul q aũt b r barnabas m demorabãt ° an
tiochie: " docẽtes q r euãgelizãtes ' cũ "alijs
b pluribus 'verbum 'dñi. " Post 'aliquot b ãt
° dies 'dixit 'ad b Barnabã 'Paulus. 'Re- E
uertẽtes 'visitemus m fratres ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
° p "vniuersas q ciuitates 'in 'quib q 'pdicauí
mus "verbũ 'domini: 'quomodo se 'hẽant.
b Barnabas b autem 'volebat "secũ ° assume
re r Johãnẽ 'qui 'cognominabatur "marcũ.
b Paulus 'aũt b rogabat cũ: vt 'q 'discessisset Supra 15. c.
m ab "eis ° de "pãphilia q r non 'venisset "eis
"in 'opus: 'non debere' recipi. ꝛc ꝛc
b Facta b est 'aũt ° dissensio: 'ita 'vt 'discederẽt
b ab 'invicẽ: " r barnabas quidem ꝛc ꝛc ꝛc
'assumpto m marco " naugaret ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
° cypri. q Paul q vo ° electo ' sila " pfect q ẽ:
b traditus 'gratie 'dei ' a ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
'fratribus. ° Perãbulabat "autem 'syriã 'et
° aliciam b confirmans 'ecclesias: precipiẽs
custodire precepta aplõr r seniorũ. Ca. 16.

Peruenit b autẽ 'in ° derben 'r 'lystram. A
q Et b ecce discipul q 'qdã 'erat ibi m no
mine " Timothe q: ° filius p mulieris 'iudee " fi
delis: 'pre 'gẽtili. 'Hunc 'testimoniũ 'bonũ
'reddebãt q b in 'lystris erãt ° r 'iconio 'frẽs.
q Hunc b voluit 'paulus ' secum m proficisci:
"r assumẽs p circũcidit q eũ 'pp ° iudeos ꝛc
'qui 'erant "in 'illis 'locis. ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
' Sciebant ' enim b omnes 'q ' pater ° eius
' erat 'gentilis. b Cũ 'autem ' pertransirent
'ciuitates: m tradebãt "eis ° custodire ꝛc ꝛc
p dogmata q q erant q decreta 'ab ' apostolis
'r " senioribus qui erant 'hierosolymis. Et
b ecclesie ' quidem 'confirmabantur ° fide:
'r 'abundabant q numero b quottidie. ꝛc ꝛc
'Trãseuntes b ãt 'phrygiã m r " galatie ꝛc B
° regionem: p vetati p sunt q a ' spiritu ꝛc ꝛc
'sctõ 'loq " Xpũ 'dei 'i 'asia. 'Cũ ' venissẽt ꝛc
ãt "in b mysiam: 'r temptabant 'ire ° in ꝛc ꝛc
'bithyniam: q r b non 'permisit b eos ꝛc ꝛc ꝛc
'spũs ihesu. m Cũ " ãt m pertrãsissent ° mysiam
p descenderunt 'troadem: q r 'visio "per ꝛc
x nctẽ ' paulo 'ostẽsa 'est. q Vir b macedo q
dã 'erat 'stans: r 'dcpcãs q eum b r 'dicens. ꝛc
b Trãsiẽs 'in m macedoniã " adiuua ° nos. p Et

q λε/το ορ α μα e ίλεμ, t ευθέως e ζητήσαμεν x εξελ
θειν t εις/την μακεδωνίαν, e συμβιβάζοντες b ότι
t προσκέκληται e ημάς/ο t κύριος t ευαγγελίσα
σθαι e αυτούς. b αναχθέντες t ουν b από/της t Τρωά
δος, m ευθυδρομήσαμεν e εις c σαμοθράκην, /τη e τε
q επιούση t εις e νεάπολιν, t εκείθεν e τε t εις t φιλίπ
πους, ήτις e εστί b πρώτη/της c μερίδος/της c μα=
κεδωνίας t πόλις t κολώνεια. e ήμεν b δε t εν x ταύτη
/τη t πόλει m διατρίβοντες e ημέρας c τινάς. /τη e τε
q ημέρα/των t σαββάτων e εξήλθομεν t έξω / της
e πόλεως t παρά t ποταμόν, t ου e ενομίζετο b προ
σευχή t είναι, b και t καθίσαντες t ελαλούμεν /ταις
e συνελθούσαις b γυναιξί. t και x τις t γυνή m ονόμα
τι e Λυδία c πορφυρόπωλις f πόλεως q θυατεί=
ρων t σεβομένη/των e θεόν t ήκουεν, e ης/ο t κύριος
t διήνοιξε/την t καρδίαν e προσέχειν / τοις b λα=
λουμένοις t υπό/του c παύλου. t ως t δε e εβαπτίσ
θη b και/ο t οίκος x αυτής, t παρεκάλεσε m λέγουσα.
e ει c κεκρίκατε f με q πιστην t είναι / τω e κυρίω, t ει=
σελθόντες e εις/τον t οίκον t μου t μείνατε, e και b πα
ρεβιάσατο t ημάς. c εγένετο t δε t πορευομένων f η
μων f εις t προσευχην x παιδίσκην t τινά m έχου=
σαν e πνεύμα c πύθωνος f απαντήσαι q ημίν, t ήτις
e εργασίαν t πολλην e παρείχε/τοις t κυρίοις t αυ
της / μαντευομένη. e αύτη b κατακολουθήσασα
/τω t παύλω c και t ημίν, t έκραξε e λέγουσα, b ού=
τοι/οι t άνθρωποι x δούλοι/του t θεού/του m υψί
στου e εισίν, c οίτινες f καταγγέλλουσιν q ημίν t ο
δον t σωτηρίας. t τούτο e δε t εποίει t επί t πολλάς
e ημέρας. b διαπονηθείς c δε/ο t παύλος t και / επι=
στρέψας/τω e πνεύματι b είπε. t παραγγέλλω e σοι
t εν/τω m ονόματι e ιησού c χριστού f εξελθείν q από
t αυτής, t και t εξήλθεν e αυτή/τη t ώρα. t ιδόντες / δε
/οι e κύριοι b αυτής c ότι f εξήλθεν/η t ελπίς/της t εr=
γασίας e αυτών, b επιλαβόμενοι / τον t παύλον
x και t σίλαν m είλκυσαν e εις/την c αγοράν f επί/τους
q άρχοντας, t και e προσαγαγόντες t αυτούς/τοις
e στρατηγοίς t είπον. t ούτοι/οι t άνθρωποι e εκτα=
ράσσουσιν b ημών/την t πόλιν c ιουδαίοι, t υπάρ=
χοντες, t και e καταγγέλλουσιν b έθη t α x ουκ t έξεσ
τιν m ημίν e παραδέχεσθαι c ουδέ f ποιείν q ρωμαί
οις t ούσι. e και t συνεπέστη/ο e όχλος x κατ t αυ=
τών, t και/οι e στρατηγοί b περιρρήξαντες/τα t ι=
μάτια c αυτών t εκέλευον t ραβδίζειν. e πολλάς
b τε t επιθέντες x αυτοίς t πολλάς, m έβαλον e εις c φυ
λακήν, f παραγγείλαντες/τω q δεσμοφύλακι t α
σφαλώς e τηρείν t αυτούς. e ος x παραγγελίαν
t τοιαύτην t ειληφώς, e έβαλεν b αυτούς t εις/την c ε
σωτέραν t φυλακήν, t και/τους e πόδας b αυτών t ησ
φαλίσατο x εις/το t ξύλον. m κατά e δε/το e μεσο=
νύκτιον f παύλος q και t σίλας e προσευχόμενοι
t ύμνουν / τον e θεόν, t επηκροώντο t δε t αυτών
/οι e δέσμιοι. b άφνω t δε e σεισμός t εγένετο t με=

ät t visus x vidit: t statim e quesiuimus x ꝓficisci
t in t macedoniam: e certi e facti b ꝙ ꝯꝯꝯ
t vocasset c nos t deus t euangelizare ꝯꝯꝯ
e eis. b Nauigantes t autem b a t troade: ꝯꝯ
m recto m cursu m venimus c samothraciā: f t
q sequenti q die c neapolim: e t inde t philippos
t que c est b prima t partis c macedonie ꝯꝯꝯ
t ciuitas t colonia. e Eram b autem t in x hac
t vrbe e die b c aliquot m cōsistētes. q Die f aūt
t sabbatorum c egressi f sumus t foras ꝯꝯꝯ
e portā t iuxta t flumē: t vbi e videbatur b oratio
t esse: c t sedentes t loquebamur ꝯꝯꝯ
b mulieribꝫ q̄ c conuenerāt. t t q̄dā t mulier m no
mine e lydia c purpuraria f ciuitatis q thyatiri
renoꝝ t colens c deum t audiuit: e cuius x dñs
t aperuit t cor f intendere b his b que b dicebant
t a c paulo. c Cum t autem q baptizata q esset
b t domus c eius: t deprecata t est m dicens.
m Si c iudicastis f me t fidelē c dño t cē: t introite
e in t domum t meam: t manete. e Et b coegit
t nos. c Factū c est t aūt t cuntibus q nobis ꝯꝯ
b ad t orationem x puellam t quandā m habētē
e spūm c phytonem f obuiare q nobis: t que ꝯ
e questū t magnū e prestabat x dominis t suis
t diuinando. e Hec b subsecuta est ꝯꝯꝯ
t paulum c t nos t clamabat q dicens. b Isti
t homines x serui m excelsi t dei ꝯꝯꝯ
e sunt: c qui f annunciant q vobis t viam ꝯꝯ
t salutis. t Hoc e autem t faciebat t multis ꝯ
q diebus. b Dolens t autē c paul: t t ꝓuersus
q spiritui b dixit. t Precipio x tibi ꝯꝯꝯ
t in m nomine e ihesu c christi f exire q ab ꝯꝯ
t ea. e Et t erunt t cadē hora. t Videntes t autem
q domini b eius t q f eripuit t spes t questus ꝯ
q eorum: b apprehendentes t paulum ꝯꝯ
x t silam m perduxerūt e in c forum f ad ꝯ
q principes: t e offerentes t eos ꝯꝯꝯ
e magistratus b t dixerūt. t Hi t homines q̄ perturbant
t ciuitatem b nostram: t cum t sint ꝯꝯꝯ
c iudei: t t q annunciant b more q̄ x nō t licet
m nobis e suscipere c neq; f facere: t cū sim q ro
mani. e Et t cucurrit e plebs t aduersus t eos:
t t magistratus b scissis t tunicis ꝯꝯꝯ
c eos: t iusserūt eos t virgis t cedi. b Et cū e mul
tas t plagas x eis t imposuisset m miserūt eos e in
c carcerē: f p̄cipientes q custodi vt t diligēter
q custodiret t eos. e Qui t cū tale t preceptum
t accepisset: q misit b eos t in c interiorem ꝯ
t carcerem: t t q pedes b eorum t strinxit ꝯ
t ligno. c Media e autem c nocte ꝯꝯꝯ
f paulus q t t sylas q adorantes ꝯꝯꝯ
t laudabāt t deū: t t audiebāt t eos ⌈t q t fact
q q̄ i t custodia t erāt. b Subito x o c terre mo

γας, ὥστε σάλευθήναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσ-
μωτηρίου. ἀνεῴχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ
θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.
ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ
ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς,
σπασάμενος μάχαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀ-
ναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμί-
ους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος,
λέγων. μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἅπαν-
τες γὰρ ἐσμὲν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰ
σεπήδησε καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπε
σε τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, καὶ προαγαγὼν
αὐτοὺς ἔξω ἔφη. κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα
σωθῶ. οἱ δὲ εἶπον. πίστευσον ἐπὶ τὸν κύ-
ριον ἰησοῦν χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶ
κός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον
τοῦ κυρίου καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥ
ρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν,
καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ παρα-
χρῆμα. ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσα
το πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ. ἡμέρας δὲ
γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς
ῥαβδούχους λέγοντες. ἀπόλυσον τοὺς ἀν
θρώπους ἐκείνους. ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμο-
φύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦ
λον, ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπο
λυθῆτε. νυν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν
εἰρήνῃ. ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς. δή
ραντες ἡμᾶς δημοσία ἀκατακρίτους ἀνθρώ
πους ῥωμαίους ὑπάρχοντας ἔβαλον εἰς φυ
λακήν, καὶ νυν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν.
οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγα
γέτωσαν. ἀπήγγειλαν δὲ οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς.
καὶ ἐφο-
βήθησαν ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι, καὶ
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγα
γόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελ-
θόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς
τὴν λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς πα
ρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον. Cap. 17.

διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ ἀπο-
λλωνίαν ἦλθον εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου
ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ
εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς,
καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς
ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέ
μενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀνα-
στῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ χρι
στὸς ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ
τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκλη
ρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σε

ſ magn⁹: ita vt mouerẽt fũdamẽta carceris. Et ſtatim aperta ſunt oia oſtia & vniuerſorum vincula ſoluta ſunt. Expgefact⁹ aũt cuſtos carceris & videns ianuas apertas carceris: euaginato gladio volebat ſe interficere eſtimans fugiſſe vinctos. Clamauit autem paulus voce magna dicẽs. Nihil tibi malefeceris. Omnes ſumꝰ hic ſumꝰ. Petito qꝫ lumine introgreſſus eſt: & tremefactus procidit Paulo & ſyle ad pedes: & producens eos foras ait. Dñe: qd me opz facere vt ſalu⁹ fiã? Et illi dixerũt. Crede in dñm ieſum: & ſalnus eris tu & domus tua. Et locuti ſunt ei verbũ dñi cũ omnibus qui erant in domo ei⁹. Et tollens eos in illa hora noctis lauit plagas eorum: & baptizat⁹ ẽ ipe & oĩs dom⁹ ei⁹ ꝑtinus. Cuꝫ qꝫ perduxiſſet eos in domuꝫ ſuã apoſuit cibꝫ menſaꝫ: & letatus eſt cũ oi domo ſua credẽs deo. Et cũ dies factus eſſet: miſerunt magiſtratus lictores dicentes. Dimitte homines illos. Nũciauit autem cuſtos carceris verba hec paulo qꝫ miſerũt magiſtratus vt dimittamini. Nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus aũt dixit eis. Cesos nos publice indemnatos homines romanos miſerunt in carcerem: & nunc occulte nos eiciunt? Non ita: ſed veniant ipſi nos eiciant. Nunciauerunt autem magiſtratibus lictores verba hec: Timuerunt qꝫ audito q romani eſſent: & veniẽtes deprecati ſunt eos: & educẽtes rogabãt vt egrederent de vrbe. Exeũtes autem de carcere introierunt ad lydiam: & viſis fratribus conſolati ſunt eos: & profecti ſunt. Cap. 17.

Ambulaſſet ãphipolꝫ & apollonã venerũt theſſalonicã: vbi erat ſynagoga iudeoꝝ. Scdꝫ ꝓſuetudinẽ autem paulus introiit ad eos: & per ſabbata tria diſſerebat eis de ſcripturis: adaperiens & inſinuans qꝫ xp̃m oportuit pati & reſurgere a mortuis: & qꝫ hic eſt ieſus chriſtus quem ego annuncio vobis. Et quidã ex eis crediderũt: & adiũcti ſunt paulo & ſyle: & de colentibus

Luce. 14. g.

βομένωμ ελλήνωμ πολύ τε των πρώτων ουκ ολίγαι. προσλαβόμενοι
δε οι ιουδαίοι οι απειθούντες του αγοραίων
τινας άνδρας πονηρούς, και οχλοποιήσαν
τες εθορύβουν την πολιν επιστάντες τε τη οι
κια ιάσονος εζήτουν αυτούς αγαγείν εις
τον δήμον. μη ευρόντες δε αυτούς, εσυ-
ρον τον ιάσονα και τινας αδελφούς επί τους
πολιτάρχας βοώντες. ότι οι την οικουμένην
αναστατώσαντες, ούτοι και δεύρο πάρει
σιν, ους υποδέδεκται ιάσων, και ούτοι πάν
τες απέναντι των δογμάτων καίσαρος πράτ
τουσι, βασιλέα λέγοντες έτερον ιησούν. ετά
ραξαν δε τον όχλον, και τους πολιτάρ-
χας ακούοντας ταύτα, και λαβόντες το ι-
κανόν παρά του ιάσονος και των λοιπών, απέ
λυσαν αυτούς. οι δε αδελφοί ευθέως
δια της νυκτός εξέπεμψαν τον παύλον
και τον σιλαν εις βεροιαν. οίτινες παραγε-
νόμενοι, εις την συναγωγήν απήεσαν των
ιουδαίων. ούτοι δε ήσαν ευγενέστεροι των
άλλων των εν θεσσαλονίκη. οίτινες έδέξαν-
το τον λόγον μετά πάσης προθυμίας, το
καθ ημέραν ανακρίνοντες τας γραφάς, ει έ-
χοι ταύτα ούτως. πολλοί μεν ουν εξ αυτών
επίστευσαν, και των ελληνίδων γυναικών
των ευσχημόνων, και ανδρών, ουκ ολίγοι.
ως δε έγνωσαν οι από της θεσσαλονίκης ιου
δαίοι, ότι και εν βεροία κατηγγέλη υπό του
παύλου ο λόγος του θεού, ήλθον κακεί σα
λεύοντες τους όχλους. ευθέως δε τότε τον
παύλον εξαπέστειλαν οι αδελφοί πορεύες
θαι ως επί την θάλασσαν. υπέμενον δε ό τε
σίλας και ο τιμόθεος εκεί. οι δε καθιστώ
ντες τον παύλον ήγαγον αυτόν έως αθη
νών, και λαβόντες εντολήν προς τον σίλαν
και τιμόθεον ίνα ως τάχιστα έλθωσι προς
αυτόν, εξήεσαν. εν δε ταις αθήναις εκδεχο
μένου αυτούς του παύλου, παρωξύνετο
το πνεύμα αυτού εν αυτώ θεωρούντι κα
τείδωλον ούσαν την πόλιν. διελέγετο μεν
ουν εν τη συναγωγή τοις ιουδαίοις και
τοις σεβομένοις, και εν τη αγορά κατά πά
σαν ημέραν προς τους παρατυγχάνοντας.
τινές δε και των επικουρείων και των στωϊ
κών φιλοσόφων συνέβαλλον αυτώ, και
τινές έλεγον. τι αν θέλοι ο σπερμολόγος
ούτος λέγειν. οι δε ξένων δαιμονίων
δοκεί καταγγελεύς είναι, ότι τον ιησούν και την
ανάστασιν ευηγγελίζετο. επιλαβόμενοι τε
αυτού εσί τον άρειον πάγον ήγαγον λέ
γοντες. δυνάμεθα γνώναι τις η καινή αύτη
η υπό σου λαλουμένη διδαχή. ξενίζοντα

gentibusq; multitudo magna τ mulie-
res nobiles nō pauce. Zelantes ꝯ
aūt iudei assumētesq; de vulgo ꝯ
viros quosdā malos τ turba facta ꝯ
citauerūt ciuitatē; τ assistentes domui
iasonis querebant eos producere in ꝯ
populū. Et cū non inuenissent eos; tra
hebāt iasonez τ quosdā fratres ad ꝯ
principes ciuitatis clamātes. qñ bi q
concitant τ huc venerunt ꝯ orbem
quos suscepit iason; τ hi omnes ꝯ ꝯ Joha.i
contra decreta cesaris facunt: ꝯ ꝯ
regē aliū dicētes esse iesum. Cōcitaue
rūt aūt plebē. Et principes ciuitatis ꝯ
audiētes hec; et accepta satisfactione
a iasone τ a ceteris dimiserunt ꝯ ꝯ
eos. fratres vero confestim ꝯ ꝯ ꝯ
per noctem dimiserunt paulum ꝯ ꝯ
τ silam in beroā. Qui cum venissent:
in synagogā iudeorum introierunt. ꝯ
Erant autem nobiliores ꝯ ꝯ ꝯ
eorū qui sunt thessalonice: q̄ suscepерūt
verbum cum omni auditate: ꝯ ꝯ ꝯ
quotidie scrutātes scripturas: si hec ita
se hēret. Et multi q̄dē crediderūt ex
is: τ mulierum gentilium ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
honestarum: τ viri non pauci. ꝯ ꝯ
Cū aūt cognouisset in thessalonica iudei:
quia et beroe predicatum est a ꝯ ꝯ
paulo verbū dei: venerūt τ illuc cōmouē
tes τ turbātes multitudinē. Statiz q̄ tūc
paulum dimiserunt fratres vt iret ꝯ
vsq; ad mare. Silas aūt τ timothe⁹ re
manserunt ibi. Qui autem deducebant
paulū perduxerūt eūz vsq; ad athenas:
τ acceptō mandato ab eo ad silam ꝯ
τ timotheū vt q̄ celerter venirent ad
illum: profecti sunt. Paulus aūt cū athe
nis eos expectaret: incitabatur ꝯ ꝯ
spūs eius in ipso videns idolatrie deditā
ciuitatem. Disputabat ꝯ ꝯ ꝯ
igitur in synagoga cum iudeis et ꝯ
colentibus τ in foro per omnes ꝯ ꝯ
dies ad eos qui aderant. ꝯ ꝯ ꝯ
Quidam autem epicurei τ stoici ꝯ ꝯ
philosophi disserebant cum eo: et ꝯ
q̄dā dicebāt. Quid vult seminiverbius
hic dicere: Alii vero nouoꝝ demonioꝝ
vi annūciator esse: qua iesum et ꝯ
resurrectionē annūciabat eis. Et apphē
sum cū ad ariopagū duxerunt dicentes.
Possumus scire que est hec noua ꝯ
que a te dicitur doctrina. Noua ꝯ

γαρ τιμά εισφέρεις εις τας ακοάς ημών. βου
λόμεθα ουν γινώσκειν τι αν θέλοι ταύτα εί
ναι. αθηναίοι δε πάντες και οι επιδημούντες
ξένοι εις ουδέν έτερον ευκαίρουν, ή λέγειν
τι και ακούειν τι καινότερον. σταθείς δε ο παύ
λος εν μέσω του αρείου πάγου έφη. άν
δρες αθηναίοι, κατά πάντα ως δεισιδαιμονε
στέρους υμάς θεωρώ. διερχόμενος γαρ και
αναθεωρών τα σεβάσματα υμών, εύρον και
βωμόν εν ω επεγέγραπτο. αγνώστω θεώ.
ον ουν αγνοούντες ευσεβείτε, τούτον εγώ
καταγγέλλω υμίν. ο θεός ο ποιήσας τον
κόσμον και πάντα τα εν αυτώ, ούτος ουρα
νού και γης κύριος υπάρχων, ουκ εν χειρο
ποιήτοις ναοίς κατοικεί, ουδέ υπό χειρών
ανθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενος τι
νός. αυτός διδούς πάσι ζωήν και πνοήν
κατά πάντα, εποίησέ τε εξ ενός αίματος
παν έθνος ανθρώπων κατοικείν επί παν τό
πρόσωπον της γης, ορίσας προστεταγμέ
νους καιρούς και τας οροθεσίας της κατοικί
ας αυτών, ζητείν τον κύριον, ει άραγε ψηλα
φήσειαν αυτόν και εύροιεν, καίτοιγε ου μα
κράν από ενός εκάστου ημών υπάρχοντα.
εν αυτώ γαρ ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν.
ως και τινες των καθ ημάς ποιητών ειρήκα
σι. του γαρ και γένος εσμέν. γένος ουν υ
πάρχοντες του θεού, ουκ οφείλομεν νομί
ζειν χρυσώ ή αργύρω ή λίθω χαράγματι τέ
χνης και ενθυμήσεως ανθρώπου το θείον είναι
όμοιον. τους μεν ουν χρόνους της αγνοίας
υπεριδών ο θεός, τα νυν παραγγέλλει τοις
ανθρώποις πάσι πανταχού μετανοείν, κα
θότι έστησεν ημέραν εν η μέλλει κρίνειν την οι
κουμένην εν δικαιοσύνη, εν ανδρί ω ώρισε
πίστιν παρασχών πάσιν, αναστήσας αυτόν
εκ νεκρών. ακούσαντες δε ανάστασιν νεκρών
οι μεν εχλεύαζον, οι δε είπον. ακουσόμε
θά σου πάλιν περί τούτου. και ούτως ο παύ
λος εξήλθεν εκ μέσου αυτών. τινές δε άνδρες
κολληθέντες αυτώ επίστευσαν, εν οις και
Διονύσιος ο αρεοπαγίτης και γυνή ονόματι
Δάμαρις, και έτεροι συν αυτοίς. Cap. 18.
[illegible] μετά δε ταύτα χωρισθείς ο παύλος εκ
των Αθηνών ήλθεν εις Κόρινθον και ευ
ρών Ιουδαίον ονόματι ακύλαν Ποντικόν τω γένει προσφάτως ελληλυθότα από
της Ιταλίας και Πρίσκιλλαν γυναίκα αυ
τού, διά το διατεταχέναι κλαύδιον χωρί
ζεσθαι πάντας τους Ιουδαίους εκ της Ρώμης,
προσήλθεν αυτοίς, και διά το ομότεχνον
είναι, έμενε παρ αυτοίς και ειργάζετο. ήσαν
γαρ σκηνοποιοί την τέχνην. διελέγετο δε

ei qđã infers auribꝰ nostris. Volumus
ergo scire quid nam velint hec esse. οο
Athenienses antez omnes τ aduene οο
hospites ad nihil aliud vacabãt: nisi aut
dicere aut audire aliqđ nouꝰ. Stãs ãt
Paulus in medio ariopagi ait. Viri
athenienses per oia quasi superstitiosos
vos video. Preteriens enim et οοοο
videns simulacra vestra: inueni et οοο
aram in qua scriptum erat. Ignoto đo.
Quod ergo ignorantes colitis: hoc ego
annuncio vobis. Deus qui fecit οο ο
mundũ τ oia que in eo sunt: hic celi
et terre cũ sit dñs: non in manufactis
templis habitat: neq; manibus οοοο
humanis colitur indigens aliquo: cum
ipse det oibus vitã τ inspirationem οο
τ omnia: fecit quoq; ex uno οοοοοοο
oĩe genꝰ hoiuꝫ: inhabitare sup uniuersã
faciem terre: definiens statuta οοοο
tempora τ terminos habitationis οοοο
eorum: querere deũ: si forte attrectent
eũ et inueniãt: quãꝫ non longe sit οο
ab unoquoq; nostrum. οοοοοο οο
In ipo enim viuimus τ mouemur τ sumus:
sicut τ quidã vestrorũ poetarũ dixerunt.
Ipsius enim τ genus sumus. Genus ergo cũ
simus dei: non debemus estimare οοο
auro aut argẽto aut lapidi sculpture ar
tis τ cogitationis hominum esse οοο
simile. Et tpa quidẽ huius ignorantie
despiciens deus: nunc annunciat οο
hoibus ut oes ubiq; penitẽtiã agãt: eo q
statuit die in quo iudicaturus est orbem
in equitate in uiro in quo statuit οοοο
fidem prebens oibus: suscitans eum οοο
a mortuis. Cũ audisset ãt resurrectionẽ
mortuoꝝ quidã quidẽ irridebãt: quidã dixerũt.
Audiam te de hoc iterum. Sic
paul exiuit de medio eoꝝ. Quidã
viri adherẽtes ei crediderũt: in quo et
dionysius ariopagita τ mulier nomine
damaris: τ alij cum eis. Cap. 18.
Post hec egressus ab οοοοοοοο
athenis venit corinthũ: τ inueniens
quendã iudeũ noie aquilam ponticum
genere: qui nuper venerat ab οοοοοοο
italia et priscillam uxorem eius: οοο
eo q precepisset claudius discedere οοο
omnes iudeos a roma: οοοοοοοοοο
accessit ad eos: τ q eiusdẽ erat artis:
manebat apud eos τ operabat. Erant
aũt scenefactorie artis. Et disputabat

sup. 6. c

ſynagoga p' oē ſabbatū: iterponēs nomē
ñi ieſu: ſuadebat qz iudeis. Cū
venſſet ãt de macedõia ſilas & timothe
us: instabat verbo paulus
teſtificans iudeis eſſe christum
ieſum. Contradicentibus autem eis &
blaſphemãtib⁹: excutiēs veſtimēta ſua:
dixit ad eos. Sanguis veſter ſuper
caput veſtrum. Mundus ego: ex
hoc ad gentes vadam. Et migrãs inde
intrauit in domũ cuiuſdã noie titi iuſti
colẽtis deũ: cuius dom⁹ erat cõtigua
ſynagoge. Criſpus aũt archiſynagogus
credidit domino cum omni
domo ſua: & multi corinthiorum
audiẽtes credebãt & baptizabantur.
Dixit autem dominus nocte p visionez
paulo. Noli timere: ſz loqre & ne
taceas. Propter qd ego ſum tecũ: & nemo
apponetur tibi vt noceat te: quoniam
pplꝰ ẽ mihi multꝰ in hac ciuitate. Se-
dit aũt ibi annũ & ſex menſes: docens
apud eos verbum dei. Gallione
aũt proconſule achaie: inſurrexerunt
vno animo iudei in paulum:
& adduxerũt eũ ad tribunal dicẽtes:
qz contra legem hic perſuadet
hominibus colere deum. Incipiente
autem paulo aperire os: dixit
gallio ad iudeos. Si quidem eſſet
iniquũ aliqd aut facinus peſſimũ o viri
iudei recte vos ſuſtinerem:
ſi vero queſtiões ſunt de verbo & noib⁹
legis veſtre: vos ipſi videritis.
Iudex ego horum nolo
eſſe. Et minauit eos a tribunali.
Apprehendentes autem oēs ſoſthenem
principem ſynagoge percutiebant eum
ante tribunal: & nihil eorum
gallioni curae erat. Paul⁹ vo cũ adhuc
ſuſtinuiſſet dies multos: fratrib⁹ vale-
faciens nauigauit in ſyriam: & cum
eo priſcilla & aquila qui ſibi totonderat
in cẽchris caput. Habebat enim votum.
Deuenit qz epheſũ: & illos ibi reliquit.
Ipſe vero ingreſſus ſynagogam
diſputabat cũ iudeis. Rogantibus
aũt eis vt amplioꝝ tpe maneret apud
eos: nõ conſenſit: ſed valefaciens et
dicens: iterum
reuertar ad vos deo volente: et
profectus eſt ab epheſo. Et deſcẽdens

ἐμ/Τη συναγωγή κατά ϖαμ σάββατον, ἔπει
θε Τε ιουδαίους καὶ ἕλληνας. ὡς δε κατήλ
θομ ἀϖό/Της μακεδομίας/ο Τε σίλας καὶ/ο Τι
μόθεος, συνείχετο/Τῳ ϖνεύματι/ο ϖαῦλος,
διαμαρτυρόμενος/Τοις ιουδαίοις/Τομ Χρισ-
τόμ ιησοῦμ. ἀντιτασσομένωμ δε αὐτῷμ καὶ
βλασφημούντωμ, ἐκτιμαξάμενος/Τα ἱμάτι-
α εἶπε πρὸς αὐτούς./Το αἷμα ὑμῶμ ἐπί/Τη
κεφαλήμ ὑμῶμ. καθαρός εγώ, ἀϖό/Του
μύμ εις/Τα ἔθμη ϖορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ε
κεῖθεμ ἦλθεμ εις οἰκίαμ Τιμός ομόματι ιού-
στου σεβομένου/Τομ θεόμ, οὗ/η οἰκία ἦμ συ-
μομορούσα/Τη συμαγωγή. κρίσπος δε/ο ἀρ
χισυμάγωγος επίστευσε/Τῷ κυρίῳ σύμ ο-
λῳ/Τῳ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ϖολλοί/Τωμ κορίμ
θίωμ ἀκούοντες επίστευομ καὶ εβαπτίζομτο.
εἶπε δε/ο κύριος δι ὁράματος ἐμ μυκτί/Τῳ
ϖαύλῳ. μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σι
ωπήσης, διότι εγώ ειμί μετά σου, καὶ οὐ-
δεὶς ἐϖιθήσεται σοι/Του κακῶσαί σε, διότι
λαός ἐστί μοι ϖολύς ἐμ/Τη ϖόλει Ταύτη. ἐ
κάθισε Τε ἐμ αὐτοῖς/Τομ λόγομ/Του θεοῦ. γαλλίωμος
δε ἀναθυπατεύοντος/Της ἀχαΐας, κατεπέστη-
σαμ ὁμοθυμαδόν/οι ιουδαίοι/Τῳ ϖαύλῳ,
καὶ ἤγαγομ αὐτὸμ ἐπί/Το βῆμα λέγομτες.
ὅτι ϖαρά/Τομ μόμομ οὗτος ἀναπείθει/Τους
ἀμθρώπους σέβεσθαι/Τομ θεόμ. μέλλομτος
δε/Του ϖαύλου ἀνοίγειμ/Το στόμα, εἶπεμ/ο
γαλλίωμ ϖρος/Τους ιουδαίους. εἰ μεμ οὖμ
ἀδίκημά τι ἦμ ἢ ῥαδιούργημα ϖομηρόμ ὦ
ιουδαῖοι, κατά λόγομ ἂμ ἠμεσχόμημ ὑμῶμ
εἰ δε ζήτημά ἐστι ϖερὶ λόγου καὶ ὀμομά-
τωμ καὶ μόμου/Του καθ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐ-
τοί. κριτὴς γὰρ εγώ Τούτωμ οὐ βούλομαι
εἶμαι. καὶ ἀπήλασεμ αὐτοὺς ἀϖὸ/Του βήμα
τος. ἐπιλαβόμενοι δε ϖάμτες/οι ἕλληες σω
σθέμη/Τομ ἀρχισυμάγωγομ, ἔτυϖτομ ἔμϖρο
σθεμ/Του βήματος, καὶ οὐδέμ/Τούτωμ/Τῳ
γαλλίωμι ἔμελλεμ./ο δε ϖαῦλος ἔτι ϖρο-
σμείμας ἡμέρας ἱκαμάς, /Τοις ἀδελφοῖς ἀϖο
ταξάμενος ἐξέπλει εἰς/Τὴμ συρίαμ, καὶ σὺμ
αὐτῷ ϖρίσκιλλα καὶ ἀκύλας κειράμενος
/Τὴμ κεφαλὴμ ἐμ κεχρεαίς. εἶχε γὰρ εὐχήμ.
κατήμτησε δε εἰς ἔφεσομ, κἀκείμους κατέλι
πεμ αὐτού. αὐτὸς δε εἰσελθὼμ εἰς/Τὴμ συμα
γωγὴμ διελέχθη/Τοις ιουδαίοις. ἐρωτώμτωμ
δε αὐτῶμ ἐϖὶ ϖλείομα χρόμομ μεῖμαι ϖαρ
αὐτοῖς, οὐκ ἐωέμευσεμ, ἀλλὰ ἀϖετάξατο
αὐτοῖς εἰϖών. δεῖ με ϖάμτως/Τὴμ ἑορτὴμ/Τὴμ
ἐρχομέμημ ϖοιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα, ϖάλιμ
δὲ ἀμακάμψω ϖρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλομ
τος, καὶ ἀμήχθη ἀϖό/Τησ ἐφέσου. καὶ κα-

τελθών εις καισάρειαν, και αναβάς και ασπασάμενος την εκκλησίαν κατέβη εις αντιόχειαν.
και ποιήσας χρόνον τινά, εξήλθε διερχόμενος καθεξής την γαλατικήν χώραν και φρυγίαν, επιστηρίζων τους μαθητάς πάντας. ιουδαίος δε τις απολλώς ονόματι αλεξανδρεύς τω γένει ανήρ λόγιος κατήντησεν εις εφεσον, δυνατός ων εν ταις γραφαίς. ούτος ην κατηχημένος την οδόν του κυρίου, και ζέων τω πνεύματι ελάλει και εδίδασκεν ακριβώς τα περί του κυρίου, επιστάμενος μόνον το βάπτισμα ιωάννου. ούτος ήρξατο παρρησιάζεσθαι εν τη συναγωγή. ακούσαντες δε αυτού ακύλας και πρίσκιλλα, προσελάβοντο αυτόν, και ακριβέστερον αυτώ εξέθεντο την οδόν του θεού. βουλομένου δε αυτού διελθείν εις την αχαΐαν, προτρεψάμενοι οι αδελφοί έγραψαν τοις μαθηταίς αποδέξασθαι αυτόν. ος παραγενόμενος, συνεβάλετο πολύ τοις πεπιστευκόσι διά της χάριτος. ευτόνως γαρ τοις ιουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσία, επιδεικνύς διά των γραφών είναι τον χριστόν ιησούν.

Cap. 19.

Εγένετο δε εν τω απολλώ είναι εν κορίνθω, παύλον διελθόντα τα ανωτερικά μέρη ελθείν εις έφεσον, και ευρών τινας μαθητάς, είπε προς αυτούς. ει πνεύμα άγιον ελάβετε πιστεύσαντες. οι δε είπον προς αυτόν. αλλ ουδέ ει πνεύμα άγιον εστίν ηκούσαμεν. και είπε προς αυτούς. εις τι ουν εβαπτίσθητε. οι δε είπον. εις το ιωάννου βάπτισμα. είπε δε παύλος. ιωάννης μεν εβάπτισε βάπτισμα μετανοίας τω λαώ λέγων, εις τον ερχόμενον μετ αυτόν ίνα πιστεύσωσι, τουτέστιν εις τον χριστόν ιησούν. ακούσαντες δε εβαπτίσθησαν εις το όνομα του κυρίου ιησού. και επιθέντος αυτοίς του παύλου τας χείρας, ήλθε το πνεύμα το άγιον επ αυτούς, ελάλουν τε γλώσσαις και προεφήτευον. ησαν δε οι πάντες άνδρες ωσεί δεκαδύο. εισελθών δε εις την συναγωγήν, επαρρησιάζετο επί μήνας τρεις, διαλεγόμενος και πείθων τα περί της βασιλείας του θεού. ως δε τινές εσκληρύνοντο και ηπείθουν κακολογούντες την οδόν ενώπιον του πλήθους, αποστάς απ αυτών αφώρισε τους μαθητάς, καθ ημέραν διαλεγόμενος εν τη σχολή τυράννου τινός. τούτο δε εγένετο επί έτη δύο, ώστε πάντας τους κατοικούντας την ασίαν ακούσαι τον λόγον του κυρίου ιησού ιουδαίους τε και έλληνας. δυνάμεις τε ου τας τυχούσας ποιείν ο θεός

ceſaream aſcendit et ſalutauit
eccleſiam: et deſcendit antiochiam. et
Et facto ibi aliquanto tpe: profecto e pam
bulas ex ordie galatiā regionē et phrygi
am: confirmās oēs discipulos. Judeus et
aūt quidaz appollo noie alexandrinus
genere vir eloquēs deuenit epheſuz: et
potens in ſcripturis. Hic erat et
edoctus viam domini: et feruens
ſpū loquebatur et docebat diligenter et
ea que ſunt ieſu: ſciens tantum et et
baptiſma iohānis. Hic ergo cepit fidu
cialiter agere in ſynagoga. Quē cū audi
ſſent priſcilla et aquila: aſſumpſerunt et
eum et diligentius expoſuerunt ei et
viam dei. Cum aūtem vellet et et
ire achaiam: exhortati et et et et et
fratres ſcripſerunt diſcipulis vt et et
ſuſciperent eum. Qui cū venſſet: et
contulit multum his qui crediderunt.
Vehementer enim iudeos et et et
reuincebat publice: oſtendens per et et
ſcripturas eſſe chriſtum ieſum. et et

Cap. 19.

Actū eſt ātē cū appollo cēt corinthi:
vt paulus pagratis ſuperioribus et
ptib ventret epheſū: et inueniret quos
dā diſcipulos: dixitq; ad eos. Si ſpūz
ſctūz accepiſtis credentes? At illi dixerūt
ad eum. Sed neq; ſi ſpūs ſanctus eſt
audiuimus. Ille vero ait. In quo ergo
baptizati eſtis? Qui dixerūt. In iohā
nis baptiſmate. Dixit aūt paul? Johānes [ſupra.18.c.25.]
baptizauit baptiſmate pnie populū di
cēs: ī cū q vēturꝰ eēt poſt ipſū vt credē
rēt: hoc eſt in ieſum. His auditis et et
baptizati ſunt in nomine domini et et
ieſu. Et cū impoſuiſſet illis manꝰ pau
lus: venit ſpiritus ſanctus et et et [ſup.2.a.cr.4.b.]
ſup eos: et loqbant ligūs et pphetabāt.
Erant autem omnes viri fere et et
duodeci. Introgreſſus aūtē ſynagogaz
cū fiducia loqbat p tres mēſes: diſpu
tās et ſuadens de regno et et et et
dei. Cū aūt quidā indurarentur et non
crederent maledicētes viā domini coram
multitudie: diſcedēs ab eis ſegregauit
diſcipulos: quotidie diſputans et et
i ſcola tyrānī cuiuſdā. Hoc āt factū ē
p biēniū: ita vt omnes qui habitabāt i
aſia audirent verbum et et et et et
domini iudei atq; gentiles. Virtutes q; nō modicas dabat deus
Virtutes q; nō modicas quaſlibet facie-

ός ˙ λιά ˙ τῶμ ᵍ χειρῶμ ᵇ παύλου, ᶜ ὥστε ᵇ καὶ ᶜ ἐπὶ
˙ τοὺς ᶜ ἀσθενοῦντας ᶜ ἐπιφέρεσθαι ᵇ ἀπό ˙ τοῦ ᶜ χρω
τός ᵏ αὐτοῦ ˙ σουδάρια ᵐ ἢ ᵐ σιμικίνθια, ᵉ καὶ ᵖ α=
παλλάσσεσθαι ᵍ ἀπ ᶜ αὐτῶμ ˙ τὰς ᵉ μόσους. ˙ τὰ
ᶜ τε ᵐ πνεύματα ˙ τὰ ᶜ πονηρά ᶜ ἐξέρχεσθαι ˙ ἀπ ᵉ αὐ
τῶμ. ᵇ ἐπεχείρισαμ ᶜ δὲ ᵇ τινές ᶜ ἀπό ˙ τῶμ ᶜ περιερ=
χομένωμ ˙ ἰουδαίωμ ᵇ ἐξορκιστῶμ ˙ ὀμομάζειμ ᵏ ἐ=
πὶ ˙ τοὺς ˙ ἔχοντας ˙ τὰ ᵐ πνεύματα ˙ τὰ ᵐ πονηρά
˙ τὸ ᵉ ὄνομα ˙ τοῦ ᵖ κυρίου ᵍ ἰησοῦ ᶜ λέγοντες. ᵍ ὁρ=
κίζομεμ ᶜ ὑμᾶς ˙ τὸμ ᵐ ἰησοῦμ ᶜ ὃμ ˙ ὁ ᶜ παῦλος ˙ κηρύ
σσει. ᵉ ἦσαμ ᵇ δὲ ᶜ τινες ᵇ υἱοὶ ᶜ σκευᾶ ˙ ἰουδαίου ˙ ἀρ
χιερέως ᵇ ἑπτά ˙ οἱ ᵏ τοῦτο ˙ ποιοῦντες. ᵐ ἀποκρι=
θὲμ ᵐ δὲ ˙ τὸ ᵉ πνεῦμα ˙ τὸ ᵖ πονηρὸμ ᵍ εἶπε. ˙ τὸμ ˙ ἰη=
σοῦμ ᵍ γιμώσκω, ˙ καὶ ˙ τὸμ ᵐ παῦλομ ᵡ ἐπίσταμαι.
˙ ὑμεῖς ˙ δὲ ᵉ τίνες ᵇ ἐστέ. ᶜ καὶ ᵇ ἐφαλλόμενος ᶜ ἐπ
˙ αὐτοὺς ˙ ὁ ᵉ ἄνθρωπος ᵇ ἐμ ˙ ᾧ ᵏ ἦν ˙ τὸ ˙ πνεῦμα ˙ τὸ
ᵐ πονηρὸμ ᵐ καὶ ᵉ κατακυριεύσαμ ᵖ αὐτῶμ, ᵍ ἰσχύ
σε ˙ κατ ᵐ αὐτῶμ, ˙ ὥστε ᵐ γυμνοὺς ᵡ καὶ ˙ τετραυ=
ματισμένους ˙ ἐκφυγεῖμ ᵐ ἐκ ˙ τοῦ ᵇ οἴκου ᵡ ἐκείνου.
ᵇ τοῦτο ᶜ δὲ ˙ ἐγένετο ᵉ γνωστὸμ ᵇ πᾶσιμ ˙ ἰουδαί=
οις ᵏ τε ˙ καὶ ᵐ ἕλλησι ˙ τοῖς ᵐ κατοικοῦσι ˙ τὴμ ᵉ ἔφε=
σομ. ᵖ καὶ ᵍ ἐπέπεσε ˙ φόβος ᵉ ἐπὶ ˙ πάντας ᵐ αὐτούς.
ᵡ καὶ ˙ ἐμεγαλύνετο ˙ τὸ ˙ ὄνομα ˙ τοῦ ᵉ κυρίου ᵇ ἰη=
σοῦ. ᶜ πολλοί ᵇ τε ˙ τῶν ˙ πεπιστευκότωμ ˙ ἤρχομ=
το ᵍ ἐξομολογούμενοι ᵇ καὶ ˙ ἀναγγέλλοντες
˙ τὰς ᵏ πράξεις ˙ αὐτῶμ. ᵐ ἱκανοί ᵉ δὲ ˙ τῶν ˙ τὰ ᵉ περί
εργα ᵖ πραξάντωμ ᵍ συμενέγκαντες ˙ τὰς ˙ βί=
βλους ᵉ κατέκαιομ ˙ ἐμπρόσθιομ ᵐ πάντωμ, ᵡ καὶ ˙ συ
μψήφισαμ ˙ τὰς ˙ τιμὰς ᵉ αὐτῶμ, ᵇ καὶ ᶜ εὗρομ ᵉ ἀρ
γυρίου ˙ μυριάδας ˙ πέντε. ᵍ οὕτως ᵇ κατὰ ˙ κρά=
τος ˙ ὁ ᵏ λόγος ˙ τοῦ ˙ κυρίου ᵐ ηὔξανε ᵐ καὶ ᵉ ἰσχυεμ.
ᵖ ὡς ᵍ δὲ ˙ ἐπληρώθη ᵉ ταῦτα, ˙ ἔθετο ˙ ὁ ᵐ παῦλος ˙ ἐμ
˙ τῷ ˙ πνεύματι ˙ διελθὼμ ˙ τὴμ ᵉ μακεδονίαμ ᵇ καὶ
ᶜ ἀχαΐαμ, ᵇ πορεύεσθαι ᶜ εἰς ˙ ἰερουσαλήμ, ᵍ εἰπὼμ
ᵇ ὅτι ˙ μετὰ ˙ τὸ ᵏ γενέσθαι ˙ με ᵐ ἐκεῖ, ᵐ δεῖ ᵉ με ᵖ καὶ ᵍ ῥώ
μημ ˙ ἰδεῖμ. ᵉ ἀποστείλας ˙ δὲ ᵐ εἰς ˙ τὴμ ᵡ μακεδονί=
αμ ˙ δύο ˙ τῶμ ˙ διακονούντωμ ᵉ αὐτῷ ᵇ τιμόθεομ
ᶜ καὶ ᵇ ἔραστομ, ᶜ αὐτὸς ᶜ ἐπέσχε ᵉ χρόνομ ᵇ εἰς ˙ τὴμ ˙ ἀ
σίαμ. ᵏ ἐγένετο ˙ δὲ ᵐ κατὰ ˙ τὸμ ᵐ καιρὸμ ᵉ ἐκεῖμομ ᵖ τά
ραχος ᵍ οὐκ ˙ ὀλίγος ᵉ περὶ ˙ τῆς ˙ ὁδοῦ. ᵐ δημήτρι=
ος ˙ γὰρ ˙ τις ˙ ὀμόματι ᵉ ἀργυροκόπος, ᵇ ποιῶμ
ᶜ ναοὺς ᵉ ἀργυροῦς ᶜ ἀρτέμιδος, ˙ παρεῖχετο ˙ τοῖς
ᵍ τεχνίταις ᵇ ἐργασίαμ ˙ οὐκ ᵏ ὀλίγημ, ˙ οὓς ᵐ συμα
θροίσας ᵐ καὶ ˙ τοὺς ᵉ περὶ ˙ τὰ ᵖ τοιαῦτα ᵍ ἐργάτας
˙ εἶπεμ. ᵉ ἄνδρες, ˙ ἐπίστασθε ᵐ ὅτι ˙ ἐκ ˙ ταύτης ˙ τῆς
˙ ἐργασίας ˙ ἡ ᵉ εὐπορία ᵇ ἡμῶμ ˙ ἐστί, ᵉ καὶ ˙ θεωρεῖτε
˙ καὶ ᵉ ἀκούετε ᵇ ὅτι ˙ οὐ ᵏ μόμομ ˙ ἐφέσου, ᵐ ἀλλὰ
ᵐ σχεδὸμ ᵉ ὡάσης ˙ τῆς ᵖ ἀσίας ˙ ὁ ᵍ παῦλος ˙ οὗτος
ᵉ πείσας ˙ μετέστησεμ ᵐ ἱκανὸμ ˙ ὄχλομ, ˙ λέγωμ ˙ ὅ
τι ᵉ οὐκ ᵇ εἰσὶ ˙ θεοὶ ˙ οἱ ᵖ διὰ ˙ χειρῶμ ˙ γιμόμενοι. ᵍ οὐ
ᵇ μόμομ ˙ δὲ ᵏ τοῦτο ˙ κιμδυμεύει ᵐ ἡμῖμ ˙ τὸ ᵐ μέρος
ᵉ εἰς ᵖ ἀπελεγμὸμ ᵍ ἐλθεῖμ, ˙ ἀλλὰ ᵉ καὶ ˙ τῆς ˙ τε=
γάλης ᵐ θεᾶς ᵡ ἱερὸμ ˙ ἀρτέμιδος ˙ εἰς ᵉ οὐθὲμ ᵇ λο-

ˢper ᵉmanum ᵇpauli: ᶜita ᶜvt ᵇetiam ᶜsuper
ᶠlanguidos ᵍdeferrentur ᵇa ᶜcorpore ꝯ
ᵏeiᵍ ˢsudaria ᵐ ᶜ ˢemicinctia ᵒ ᶜ ᵖrecedebant
ᵍab ᶠeis ᵉlanguores: ꝯ
ᵐ ᶜ ˢpiritus ˣneq̄ᶻ egrediebantur. ꝯ
ᵇ Ꞇptauerūt ᶜāt ᵇ quidā ᶜ de ᶜ circūeuntibus
ˢiudeis ᵇ exorcistis ˢ inuocare ᵏ super ꝯ
ˢeos ˢqui ˢhabebant ᵐ ˢpiritus ᵐ malos ꝯ
ᵒnomen ᵖdomini ᵍiesu: ᶠdicentes. ᵉ Adiuro
ᶠvos per ᵐiesum ˣquem ᶠ paulus ˢpredicat.
ᵉ Erāt ᵇāt cuiusdā ˢiudei noie ᶜ sceue ˢpncipis
ˢsacerdotū ᵇ septē ˢfilij ˢq̄ ᵏ hoc ᶜ faciebāt. ᵐ Rſi
dens ᵐ aūt ᶜ ˢpūs ᵖ neq̄ᶻ ᵍ dixit eis. ᶠ Jesum ꝯ
ᵉnoīm: ᶠ ᶜ ᵐ paulum ˣ scio. ꝯ ꝯ
ᶠ Ꝟos ˢāt ᵉqui ᵇ estis? ᶜ Et ᵇ insiliēs ᵉ homo ᶜ in
ᶠeos ᵇ in ˢquo ᵏ erat ˢdemonium ꝯ
ᵐ pessimū ᵐ ᶜ ᵒnatus ᵖ amborum: ᵍ inualuit
ᶠcontra ᵉeos: ᶠita ᶜ vt ᵐ nudi ᶠ ᶜ vulnerati ꝯ
ˢeffugerent ᵉ de ᵇ domo ᶜ illa. ꝯ
ᵇ Hoc ᶜ autem ᵍ notū ᶠ factū ᶠ ē ᵇ omnib ᵍ ˢiudeis
ˢatqz ᵐ gētilibus ᵐ qui ᵐ habitabant ᵉ ephesi.
ᵖ Et ᵍ cecidit ᶠ timor ᵉ super ᶜ omnes ᵐ illos, ꝯ
ˣ Et ᶠ magnificabatur ˢnomē ᵇ domini ᵇ ieſu.
ᶜ Multi ᵒqz ᶜ credentium ᶠ veniebant ꝯ ꝯ Mat.3.b
ᵍconfitentes ᵇ ᶜ ˢannunciantes ꝯ ꝯ ꝯ
ᵏactus ˢsuos. ᵐ Multi ᵐ autem ex eis ꝯ ꝯ
ᵖqui ᵖfuerāt ᵒcuriosa ᵖ sectati: ᵍ contulerūt ᶠ li
bros ᶜ ᵍbusserūt eos ᶜ coram ᵐ oīb ᵍ: ᶠ ᶜ ᵍputa=
tis ᵖcijs ᵉillos: ᶜ iuenerūt ᵇ pecuniā denario
rū quiquagita miliū. ᶜ Jta ᵇ fortiter ꝯ ꝯ
ᵐ crescebat ᵏ verbum ˢdñi ᵐ ᶜ confirmabat.
ᵉ Dis ᵍ autē ᶠ erpletis ᶠ proposuit ᵐ paulus ᶠ in
ᶠ ˢpiritu ᶠ transita ᵉ macedonia ᵇ et ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜachaia ᵇ ire ᶠ hierosolymaz: ᵍ dicens ꝯ ꝯ
ᵇ qm̄ ˢpost̄q̄ ᵏ fuero ᵐ ibi: ᵐ opz ᵒ me ᵖ ᶜ ᵍ romaz
ᶠ videre. ᵉ Mittens ᶠ autem ᵐ in ᵡ macedoniaz
ᶠduos ᶠ ex ᶠ ministrātibus ᵉ sibi ᵇ Timotheū
ᶜ et ᵇ Erastū: ᶜ ipse ᶠ remansit ad ᵉ tps ᵇ i ᶠ asia.
ᵏ Facta ᵏ est ˢautem ᵒ illo ᵐ tempore ᵖ turbatio
ᵍ non ᶠ minima ᵉ de ᶜ via domini. ᵐ Demetrius
ᵡ enim ᶠ quidam ᶠ nomine ᵉ argētari ᵍ ᵇ faciēs
ᶜ edes ᵉ argenteas ᶜ Diane: ᶠ prestabat ꝯ
ᵉartificib ᵍ ˢnō ᵏ modicū ᵇ q̄stū: ˢquos ᵐ ꝓuocās
ᵐ ᶜ eos qui ᵖ eiusmodi erant ᵍ opifices: ꝯ
ᶠ dixit. ᵐ Viri ˢscitis ᵐ qz ᵡ de ᶠ hoc ꝯ ꝯ ꝯ
ˢartificio ᶜ est ᵇ nobis ᵉ acq̄sitio: ᵖ ᶜ videꝯ
tis ᶠ ᵉ auditis ᵇ qz ᶠ non ᵏ solum ˢephesi: ᵐ sed
ᵐ pene ᵒ totius ᵖ asie ᵍ paulus ᶠ hic ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ suadēs ᶜ auertit ᵐ multā ᵡ turbā: ᶠ dicens ˢqm̄
ᵉnon ᵇ sunt ᶜ dij ˢqui ᶜ manibus ᶠ fiunt. ᵉ Non
ᵇ solū ᶜāt ᵏ hec ˢpicitabit ᵐ nobis ᵐ pars ꝯ
ᵉin ᵖ redargutionem ᵍ venire: ᶠ sed ᵉ ᶜ magne
ᵐ diane ᵡ templuz ˢin ᵉ nihilum ᵇ reputabitur

γισθήμαι, ᶜμέλλειμ ᵉδε ᶜκαι ᶠκαθαιρείσθαι / Τημ
ᵍμεγαλειότητα ʰαυτής, ⁱημ ᵏόλη / ʰ ⁱασία ᵐκαι / ʰ
ᵉοικουμέμη ᵒσέβεται. ᵖακούσαντες ᵍδε ᶠκαι ᵉγε=
μόμεμοι ᶠωλήρεις ᵘθυμού, ᵛέκραζομ ᶠλέγομτες.
ᵛμεγάλη / ʰ ᵉάρτεμις ʰεφεσίωμ, ᶜκαι ᵖ εωλήσθη / ʰ
ᶜωόλις ᶜόλη ᵍσυγχύσεως. ʰωρμησαμ ʰ τε ᶜομο=
θυμαδόμ ᵏεις / Το ᶠ θέατρομ, ᵐσυμαρωάσαμτες
ᵘγάϊομ ᵒ και ᵖ αρίσταρχομ ᵍ μακεδόμας ᶠ συ=
μέκδήμους ᵉωαύλου. / Του ᶠ δε ᵘωαύλου ᵛβου=
λομέμου ᶠ εισελθείμ ᶠεις / Τομ ᵍ δήμομ, ʰ ουκ ᶜείωμ
ᵖαυτόμ / οι ᶜμαθηταί. ᶠ Τιμές ᵍδε ʰ και / Τωμ ᶠ ασιαρ
χώμ ᵏ όμτες ᶠ αυτώ ᵐ φίλοι, ᵘ ωέμψαμτες ᵒ προς
ᵖαυτόμ ᵍωαρεκάλουμ ᶠ μη ᵉ δούμαι ᶜεαυτόμ ᵘ εις
/ Το ᶠ θέατρομ. ᶠ άλλοι ᶠ μεμ ᵍ ουμ ʰ άλλο ᶜ τι ᵒ έκρα=
ζομ. ᶜ ημ ᶠ γαρ / η ᵍ εκκλησία ʰ συγκεχυμένη, ᶜ και / οι
ᵏ ωλείους ᶠ ουκ ᵐ ήδεισαμ ᵘ τίμος ᵒ ένεκεμ ᵖ συμελη
λύθεισαμ. ᵍ εκ ᶠ δε / Του ᵉ όχλου ᶜ ωροεβίβασαμ ᵘ α
λέξαμδρομ, ᶜ ωροβαλλόμτωμ ᶠ αυτόμ / Τωμ ᶠ ιου
δαίωμ. / ο ᵉ δε ʰ αλέξαμδρος ᶜ κατασείσας / Τημ ᵖ χεί
ρα, ᶜ ήθελεμ ᶠ απολογείσθαι / Τω ᵍ δήμω. ʰ ε=
ωιγμόμτες ᶜ δε ᵏ ότι ᶠ ιουδαίος ᵐ εστί, ᵘ φω=
μή ᵉ εγένετο ᵖ μία ᵍ εκ ᶠ ωάμτωμ ᵉ ωσ ᶠ εωί ᵘ ώρας
ᵛ δύο ᶠ κραζόμτωμ. ᵛ μεγάλη / η ᵉ άρτεμις ʰ ε=
φεσίωμ. ᶜ καταστείλας ᵉ δε / ο ᶜ γραμματεύς
/ Τομ ᶠ όχλομ, ᵉ φησίμ. ʰ άμδρες ᶠ εφέσιοι, ᵏ τις
ᶠ γαρ ᵐ εστίμ ᵘ άμθρωωος ᵒ ος ᵖ ου ᵍ γιμώσκει
/ Τημ ᶠ εφεσίωμ ᵉ ωόλιμ ᶠ μεωκόρομ ᵘ ούσαμ / Της
ᵛ μεγάλης ᶠ θεάς ᵉ αρτέμιδος ᵉ και / Του ʰ διο=
ωετούς. ᶜ αμαμτιρρήτωμ ᵒ ουμ ᶜ όμτωμ ᶠ τούτωμ,
ᵉ δέομ ʰ εστίμ ᶠ υμάς ᵏ κατεσταλμένους ᶠ υωάρ=
χειμ, ᵐ και ᵘ μηδέμ ᵒ ωροωετές ᵖ ωράσσειμ. ᵍ η=
γάγετε ᶠ γαρ / Τους ᵉ άμδρας ᶜ τούτους ᵘ ού=
τε ᵛ ιεροσύλους ᶠ ούτε ᶠ βλασφημούμτας / Τημ
ᵉ θεόμ ʰ υμώμ. ᶜ ει ʰ μεμ ουμ ᶠ δημήτριος ᵍ και / οι
ᵏ συμ ᶠ αυτώ ᵏ τεχμίται ᶠ έχουσι ᵐ ωρος ᵘ τίμα
ᵉ λόγομ, ᵖ αγοραίοι ᵍ άγομται, ᶠ και ᵉ αμθύωατοι
ᶠ εισίμ, ᵘ εγκαλείτωσαμ ᶠ αλλήλοις. ᶠ ει ᶠ δε ᵉ τι ʰ πε
ρί ᶜ ετέρωμ ᵒ επιζητείτε, ᶜ εμ / Τη ᶠ εμμόμω ᵉ εκκλησία
ʰ εωιλυθήσεται. ᶠ και ᵏ γαρ ᶠ κιμδυμεύομεμ ᵐ εγκα=
λείσθαι ᵘ στάσεως ᶜ ωερί / Της ᵖ σήμερομ, ᵍ μηδε=
μός ᶠ αιτίου ᵉ υωάρχομτος ᶠ ωερί ᵘ ου ᵛ δυμη=
σόμεθα ᶠ δούμαι ᶠ λόγομ / Της ᶠ συστροφής ʰ ταύ=
της. ᶠ και ᵒ ταύτα ᶜ ειωών ᶠ απέλυσε / Τημ ᶠ εκκλησί=
αμ. Cap.xx.

Μετά ʰ δε / Το ᶜ ωαύσασθαι / Τομ ᵒ θόρυ=
βομ ᶠ ωροσκαλεσάμενος / ο ᶠ ωαύλος / Τους
ᵉ μαθητάς ʰ και ᶠ ασπασάμενος, ʰ εξήλθε ᶠ ωο=
ρευθήμαι ᵐ εισ / Την ᵘ μακεδομίαμ. ᵒ διελθώμ
ᵖ δε / Τα ᵍ μέρη ᶠ εκείμα ᵉ και ᶠ ωαρακαλέσας
ᵉ αυτούς ᶠ λόγω ᶠ ωολλώ, ᶠ ήλθεμ ᵉ εισ / Την ʰ ελ=
λάδα. ᶜ ωοιήσας ᵒ τε ᶜ μήμας ᶠ τρείς, ᵉ γενομέ=
μης ʰ αυτώ ᶠ επιβουλής ᵏ υωό / Τωμ ᶠ ιουδαίωμ

ᵒ τ ᶠ destruí ᶜ incipiat ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵉ maiestas ʰ eius: ᶠ quam ᵏ tota ᶠ asia ᵐ τ ꝛc ꝛc
ᵘ orbis ᵒ colit: bis ᵖ auditis ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ repleti sunt ᵘ ira τ ᶜ exclamauerũt ᶠ dicẽtes.
Magna ᵉ diana ʰ epheſiorũ: ᶜ τ ᵒ implcta ᵖ est
ᶜ ciuitas ᶠ tota ᵍ cõfusiõe: ʰ τ ʰ impetũ ᶠ fecerũt
ᶠ vno ᶠ animo ᵏ in ᶠ theatrum: ᵐ rapto ꝛc ꝛc ꝛc
ᵘ gaio ᵒ τ ᵖ aristarcho ᵍ macedonib⁹ ᶠ cominb⁹
ᵉ pauli. ᵘ Paulo ᶠ autem ᶜ volente ꝛc ꝛc ꝛc
ᶠ intrare ᶠ in ᵉ populum ʰ: nõ ᶜ permiserunt ꝛc
ᶜ discipuli. ᶠ Quidã ᵍ aũt ʰ τ de ᶠ asie ᶠ principib⁹
ʰ qui ᵏ erant ᵐ amici ᶠ eius ᵘ miserunt ᶜ ad ꝛc
ᵖ eum: ᵍ rogantes ᶠ ne ᶜ se ᵉ daret ᵘ in ꝛc ꝛc
ᶜ theatrum. ᶠ Alij ᶠ autez ʰ aliud ᵉ clamabãt.
ᶜ Erat ᶠ enim ᵍ ecclesia ʰ confusa: ᶠ τ ꝛc ꝛc ꝛc
ᵏ plures ᶠ nesciebãt ᵘ qua ᵒ ex ᵒ cã ᵖ cõuenissẽt.
ᵍ De ᵉ turba ᶠ autem ᶜ detraxerunt ᵘ alexãdrum
ᶠ propellentibus ᶠ eum ᶠ iudeis. ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵏ Alexander ᵉ autem ᵒ manu ᶜ silentio ᵒ postu
lato: ᶜ volebat ᶠ reddere ᶜ rationẽ ᵉ pplo. ꝛc ꝛc
Quẽ ʰ vt ʰ cognouerunt ᶠ iudeũ ᵐ ee ᵘ vox: ꝛc
ᵒ facta ᵒ ẽ ᵖ vna ᶠ omnium ᵉ q̃si ᵘ per ᵘ horas ꝛc
ᵛ duas ᶠ clamãtũ. ᶠ Magna ᵉ diana ʰ epheſio
rũ. ᵖ Et cum ᶜ sedasset ᶜ scriba ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᶠ turbas: ᵍ dixit. ʰ Viri ᶠ epheſij: ᵏ quis ꝛc ꝛc
ᶠ enim ᵐ est ᵘ hominum ᵒ qui ᵖ nesciat ꝛc ꝛc
ᶜ ephesiorum ᵉ ciuitatem ᶜ cultricẽ ᵘ esse ꝛc
ᵛ magne ᶠ diane ʰ iouis ᵍ q̃z ᵖ prolis? ꝛc ꝛc
Cum ᵒ ergo ᶠ his ᶜ contradici nõ possit: ꝛc
ᵉ oportet ᶠ vos ᵏ sedatos ᶠ esse: ꝛc ꝛc ꝛc
ᵐ τ ᵘ nihil ᵒ temere ᵖ agere. ᵍ Adduxistis ꝛc
ᶠ enim ᵘ homines ᶠ istos: ᵘ neq̃z ꝛc ꝛc ꝛc
ᵛ sacrilegos ᶠ neq̃z ᶠ blasphemantes ꝛc ꝛc
ᵉ deam ʰ vestraz. ᵒ Quod ᶜ si ᶠ demetri⁹ ᵍ τ qui
ʰ cum ᶠ eo sũt ᵏ artifices ᶠ hꝫ ᵐ aduersꝰ ᵘ aliquẽ
ᵒ cãm: ᵖ cõuent⁹ ᵍ foreẽses ᵍ agunt: ᶠ τ ᵘ pcõsules
ᶠ sunt: ᵘ accusent ᶠ inuicem. ᶠ Si ᵉ quid ᶠ autem
ᶜ alterius ᶜ rei ᵒ queritis: ᶜ in ᶠ legitima ᵍ eccla
ʰ poterit ʰ absolui. ᵏ Nã ᶠ τ ᵖ iclitamur ᵐ argu
ᵘ seditionis ᵖ hodierne: cum ᵐ nullus ꝛc ꝛc
ᶠ obnoxius ᵉ sit ᶠ de ᵘ quo ᶜ possim⁹ ꝛc ꝛc
ᵍ reddere ᶠ rationem ᵉ concursus ʰ istius. ꝛc ꝛc
ᶜ Et cum ᵒ hec ᶜ dixisꝫ: ᶠ dimisit ᵉ ecclesiam.

Cap.xx.

Postꝫ ʰ autez ᶜ cessauit ᵉ tumultus: ꝛc
ᶜ vocatis ᶠ paulus ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵉ discipulis: ʰ τ ᶠ exhortat⁹ eos ᵛ valedixit: τ ᵖ pro
fect⁹ ᵏ ẽ ᶠ vt ᶠ iret ᵐ in ᵘ macedoniã. Cum ꝛc
ᵖ aũt ᵒ perãbulasset ᵍ ptes ᶠ illas ᵒ τ ᶠ exhortat⁹
ᵘ eos fuisset ᶠ mlto ᶠ sermõe: ᶠ venit ᵉ ad ʰ greciã
vbi ᶜ cuz ᶜ fecisset ᶜ menses ᶠ tres: ᵉ facte sũt ꝛc
ʰ illi ᶠ insidie ʰ a ᶠ iudeis ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc

m μέλλοντι n ἀνάγεσθαι o εις / Τὴν p συρίαν, q ἐγέ=
γετο r γνώμη / Του s ὑποστρέφειν n διά x μακε
λονίας. r συνείπετο δε s αὐτῷ b ἄχρι / τῆς c ἀσί
ας o σώπατρος c ωὐρρου r βεροιαίος, s θεσσαλο
νικέων b δε r ἀρίσταρχος k και l σεκοῦνδος m και
n γάϊος, o δερβαίος p και q Τιμόθεος, r ασιανοί
s δε t Τυχικός n και x Τρόφιμος. r οὗτοι s προ=
σελθόντες o ἔμενον b ἡμᾶς c ἐν o Τρωάδι, c ἡ=
μεῖς t δε s ἐξεπλεύσαμεν b μετά / Τας t ἡμέρας
/ Των k ἀζύμων l από m φιλίππων, n και o ἤλθο=
μεν p προς q αὐτοὺς r εἰς / Τὴν s Τρωάδα t ἄχρι
n ἡμερῶν x πέντε, r οὗ s διετρίψαμεν s ἡμέρας
b ἑπτά. c ἐν o δε / Τῇ t μιᾷ / Των l σαββάτων s συ=
νηγμένων / Των b μαθητῶν l κλάσαι k ἄρτον, / ο
l Παῦλος m διελέγετο n αὐτοῖς o μέλλων p ἐξιέ=
ναι / Τῇ q ἐπαύριον, s παρέτεινε t τε / Τον n λόγον
x μέχρι r μεσονυκτίου. s ἦσαν b δε c λαμπάδες
d ἱκαναὶ t ἐν / Τῷ r ὑπερῴῳ, s οὗ b ἦμεν l συ=
νηγμένοι. k καθήμενος l δε m τις n νεανίας o ο=
νόματι p Εὔτυχος q ἐπί / Της r θυρίδος, s κατα=
φερόμενος t ὕπνῳ n βαθεῖ, x διαλεγομένου / Του
r Παύλου s ἐπί s πλεῖον, b κατενεχθεὶς c ἀπό
/ του d ὕπνου c ἔπεσεν p ἀπό / Του q Τριστέγου
b κάτω, l και k ἤρθη l νεκρός. m καταβὰς n δε o Παῦ=
λος p ἐπέπεσεν q αὐτῷ, r και s συμπεριλαβών
t εἶπε. n μὴ x θορυβεῖσθε, / ἡ r γὰρ s ψυχὴ s αὐ=
τοῦ b ἐν c αὐτῷ d ἐστίν. c ἀναβὰς f δε g και b κλά=
σας l ἄρτον k και l γευσάμενος, m ἐφ n ἱκανόν o τε p ὁ
μιλήσας q ἄχρις r αὐγῆς, s οὕτως t ἐξῆλθεν. n ἤ=
γαγον x δε / Τὸν r παῖδα t ζῶντα s και b παρε=
κλήθησαν c οὐ d μετρίως, e ἡμεῖς f δε g προελθόν
τες b ἐπὶ / Το l πλοῖον k ἀνήχθημεν l εἰς / Τὴν m ἄσ=
σον, n ἐκεῖθεν o μέλλοντες p ἀναλαμβάνειν / Τον
q Παῦλον. r οὕτως s γὰρ t ἦν n διατεταγμένος
r μέλλων r αὐτὸς t πεζεύειν. s ὡς b δε c συνέβα=
λεν d ἡμῖν, c εἰς / Τὴν f ἄσσον g ἀναλαβόντες b αὐ=
τὸν l ἤλθομεν k εἰς l Μιτυλήνην. m κακεῖθεν n ἀπο=
πλεύσαντες / Τῇ o ἐπιούσῃ p κατηντήσαμεν q ἀντι
κρὺ r Χίου, / Τῇ s δε t ἑτέρᾳ n παρεβάλομεν x εἰς r Σά
μον, t και n μείναντες b ἐν c Τρωγυλίῳ / Τῇ b ἐχομέ
νῃ c ἤλθομεν f εἰς g Μίλητον. b ἔκρινε f γὰρ / ο k Παῦ=
λος l παραπλεῦσαι / Τὴν m Ἔφεσον, n ὅπως o μὴ p γέ
νηται q αὐτῷ r χρονοτριβῆσαι s ἐν / Τῇ t Ἀσίᾳ. n ἔσ=
πευδε x γὰρ r εἰ t δυνατόν s ἦν b αὐτῷ / Τὴν c ἡ
μέραν / Της d πεντηκοστῆς c γενέσθαι f εἰς g ἹΕ=
ροσόλυμα. b ἀπὸ l δε / Της k Μιλήτου l πέμ=
ψας m εἰς n Ἔφεσον, o μετεκαλέσατο / Τους p πρε=
σβυτέρους / Της q ἐκκλησίας. r ὡς n δε t παρεγένοντο
n προς r αὐτόν, r εἶπεν t αὐτοῖς. s ὑμεῖς b ἐπίστασ
θε c ἀπὸ d πρώτης c ἡμέρας f ἀφ g ἧς b ἐπέβην l εἰς / Τὴν
k Ἀσίαν, l πως m μεθ n ὑμῶν / Τον o πάντα p χρόνον
q ἐγενόμην r δουλεύων / Τῷ k κυρίῳ l μετὰ n πά=

m navigaturo o in p Syriam q habuit q3 r consilium s vt t reuerteretur n per x Macedoniã.
r Comitatus r est s autem t eum n n n
d Sosipater c Pyrrhi r Beroensis: s Thessalonicẽsiũ b vero l Aristarchus k et l Secundus m et n
n Gaius: o Derbeus p et q Timotheus: r Asiani n
s vero t Tychicus n et x Trophimus. r Hi s cum n
s præcessissẽt t sustinuerũt b nos d Troade: c nos
r vero c navigauimus b post l dies n n n
k azymorum l a m Philippis: n et o venimus n
p ad q eos s Troadem t in n n n n n n
n die q quinq3: r vbi s demorati s sum q sumus die q
b septem. c Una d autez r sabbati q cũ s cõuenis
semus ad l fragendum b panem: n n n
l Paulus m disputabat cum n eis p profecturus
q in q crastinum: s protraxit t q3 n sermonem n
x vsq3 in r mediã r noctẽ. s Erãt b aũt c lãpades
d copiose c i cenaculo s vbi b eramus q cõgregati.
k Sedens l autem m quidã n adolescẽs o noie
p Eutichus q super r fenestram: s cui3 n mergeret
t somno n graui r disputante n n n n n n
s diu r Paulo: b ductus n n n n n n
d somno c cecidit r de s tertio s cenaculo n n
b deorsũ: r t sublatus k ẽ mortuus. Ad quẽ m cũ
m descẽdisset o Paulus p incubuit p sup q eũ r: t s cõ
plexus q dixit. n Nolite r turbari. s Vita r ei ipius
n in c ipso d est. c Ascendens r ãt b frangẽs c q3 n
r panem k t r gustans: n satis o q3 p allocutus est
q vsq3 in r lucẽ: t s sic t profect q r est n. Adduxerũt
x autem r puerum r viuentem s t b cõsolati b sũt
c non d minime. c Nos r autem s ascendentes
r nauem k nauigauimus l in m Asson: n n n
n inde p suscepturi n n n n n n n n n n
q Paulum r. Sic n enim n disposuerat n n n
r ipse p r terrã r iter r facturus. s Cũ b ad t cõue
nisset d in r Asson s assumpto b eo n n n n
r venim q l Mytilenẽ. m Et n inde n nauigãtes
o sequenti o die p venim q q ptra n n n n
r chiũ: s t alia die n applicuimus r Samum n
s t s sequenti die n n n n n n n n
s venim q s Miletum. b q Proposuerat t ei k Paul q
l transnauigare m Ephesum: o ne qua r mora
q illi p fieret t in r Asia. n Festinabat n n n
x eni r si r possibile b sibi s esset: vt c die3 n n
d pentecostes c faceret s Hierosolymis n n
b Ab k Mileto r autem l mittens n n n n n
n Ephesum o vocauit p maiores n n n n n
natu q ecclesie: qui r cum r venissent n n n
n ad x eũ: t simul eẽnt: r dixit ei. s Vos b scitis
c a d prima c die s qua b ingressus b sum r in n
k Asiam: l qualiter m vobiscum per k oẽ p tẽpus
q fuerim r seruiens s Domino r cum n omni n

σης ˣ ταπειμοφροσύμης ˢ και ˢ πολλῶμ ˢ δα=
κρύωμ ᵇ και ᶜ ωειρασμῶμ / των ᵖ συμβάμτωμ
ᶜμοι ᶜεμ / ταις ᵉεπιβουλαίς / των ʰιουδαίωμ, ᶜως
ᵇ ουδέμ ᶦ υπεστειλάμημ / των ᵐ συμφερόμτωμ,
/ του ⁿ μη ᵒ αμαγγείλαι ᵖ υμίμ ᵍ και ᶜ διδάξαι ᵉ υμας
ᶜ δημοσία ⁿ και ˣ κατ ᶜ οίκους, ᶜ διαμαρτυρόμεμος
ᵉ ιουδαίοις ᵇ τε ᶜ και ᵖ έλλησι / την ᶜ εις / τομ ᶜ θεόμ ᵉ με
τάμοιαμ ᵇ και ᶜ ωίστιμ ᵇ εις / τομ ᶜ κύριομ ᵐ ημῶμ ⁿ ιη
σούμ ᵒ χριστόμ. ᵖ και ᵍ ιδού ᵉ εγώ ᶜ δεδεμένος
/ τω ⁿ ωμεύματι ˣ ωορεύομαι ᶜ εις ᶜ ιερουσαλήμ.
/ τα ᵉ εμ ᵇ αυτή ᶜ συμαμτήσομτα ᶜ μοι ᵒ μη ᶜ ειδώς,
ᶜ ωλήμ ᵉ ότι / το ʰ ωμεύμα / το ᶜ άγιομ ᵇ κατα ᶦ ωόλιμ
ᵐ διαμαρτύρεται ⁿ μοι ᵒ λέγομ, ᵖ ότι ᵍ δεσμά ᶜ με
ᵉ και ᶜ θλίψεις ⁿ μένουσιμ, ˣ αλλ ᶜ ουδεμός ᶜ λόγομ
ᵉ ωοιούμαι. ᵇ ουδέ ᶜ έχω / την ᵒ ψυχήμ ᶜ μου ᶜ τιμί
αμ ᵉ εμαυτώ, ʰ ως ᶦ τελειώσαι / τομ ʰ δρόμομ ᶦ μου
ᵐ μετά ⁿ χαράς ᵒ και / την ᵖ διακομίαμ ᵍ ημ ᶜ έλαβομ
ᵉ ωαρά / του ᶜ κυρίου ⁿ ιησού, ˣ διαμαρτύρασθαι
/ το ᶜ ευαγγέλιομ / της ᶜ χάριτος / του ᵉ θεού. ᵇ και
ᶜ νυμ ᵒ ιδού ᶜ εγώ ᶜ οίδα ᵉ ότι ʰ ουκέτι ᶦ όψεσθε / το
ᵇ ωρόσωπομ ᶦ μου ᵐ υμεις ⁿ πάμτες, ᵒ εμ ᵖ οις ᵍ διήλ
θομ ᶜ κηρύσσωμ / την ᵉ βασιλείαμ / του ᶜ θεού. ⁿ διό
ˣ και ᶜ μαρτύρομαι ᵘ υμίμ ᵘ εμ / τη ʰ σήμερομ ᶜ ημέρα,
ᵒ ότι ᶜ καθαρός ᶜ εγώ ᵉ από / του ʰ αίματος ᶜ ωάμτωμ.
ʰ ου ᶦ γαρ ᵐ υπεστειλάμημ / του ⁿ μη ᵉ αμαγγείλαι
ᵖ υμίμ ᵍ ωάσαμ / την ᶜ βουλήμ / του ᵉ θεού. ᶜ ωροσέ=
χετε ⁿ ουμ ˣ εαυτοίς ᶜ και ᶜ ωαμτί / τω ᵉ ωοιμμίω. ᵇ εμ
ᶜ ω ᵒ υμας / το ᶜ ωμεύμα / το ᶜ άγιομ ᵉ έθετο ʰ επισκό=
πους, ᶜ ωοιμαίμειμ / την ʰ εκκλησίαμ / του ᶦ κυρίου
ᵐ και ⁿ θεού, ᵒ ημ ᵖ ωεριεποιήσατο ᵍ διά / του ᶜ ιδίου
ᵉ αίματος. ᶜ εγώ ⁿ γαρ ˣ οίδα ᶜ τουτο ᵒ ότι ᵉ εισελεύ
σομται ᵇ μετά / την ᶜ άφιξίμ ᵇ μου ᶜ λύκοι ᶦ βαρείς
ᵉ εις ʰ υμας, ᶜ μη ʰ φειδόμενοι / του ᶦ ωοιμμίου. ᵐ και
ⁿ εξ ᵉ υμῶμ ᵖ αυτῶμ ᵍ αμαστήσομται ᶜ άμδρες ᵉ λα=
λούμτες ᶜ διεστραμμένα, / του ⁿ αποσπάμ / τους
ˣ μαθητάς ᶜ οπίσω ᶜ αυτῶμ. ᵉ διό ᵇ γρηγορείτε,
ᶜ μημομεύομτες ᵉ ότι ᶜ τριετίαμ ᶜ μύκτα ᵉ και ʰ ημέ
ραμ ᶜ ουκ ʰ επαυσάμημ ᶦ μετά ᵐ δακρύωμ ⁿ μου=
θετῶμ ᵒ ένα ᵖ έκαστομ. ᵍ και / τα ᶜ μυμ ᵉ ωαρατίθεμαι
ᶜ υμας ⁿ αδελφοί / τω ˣ θεῶ ᶜ και / τῶ λόγω / της
ᵉ χάριτος ᵇ αυτού, / τω ᶜ δυμαμένω ᵇ εποικοδομή
σαι ᶜ και ᶜ δούμαι ᵉ υμίμ ʰ κληρομομίαμ ᶜ εμ / τοις ʰ ηγι
ασμένοις ᶦ ωάσιμ. ᵐ αργυρίου ⁿ η ᵉ χρυσίου ᵖ η
ᵍ ιματισμού ᶜ ουδεμός ᵉ επεθύμησα, ᶜ αυτοί ⁿ γι
μώσκετε, ᶜ ότι / ταις ᶜ χρείαις ᶜ μου ᵉ και / τοις ᵇ ούσι
ᶜ μετ ᵉ εμού ᶜ υπηρέτησαμ / αι ᶜ χείρες ᵉ αύται. ᵇ ωάμ
τα ᶜ υπέδειξα ʰ υμίμ, ᶦ ότι ᵐ ούτω ⁿ κοπιῶμτας ᵒ δει
ᵖ αμτιλαμβάνεσθαι / τῶμ ᵍ ασθενούμτωμ, ᶜ μνημο=
μεύειμ ᵉ τε / του ᶜ λόγομ / του ᵉ κυρίου ˣ ιησού ᶜ ότι ᶜ αυ
τός ᵉ είπε ᵇ μακάριομ ᶜ εστί ᵒ μάλλομ ᶜ διδόμαι ᶜ ή ᵉ λαμ
βάμειμ. ᵇ και ᶜ ταύτα ᵉ ειπῶμ, ᶦ θεις / τα ᵐ γόνατα ⁿ αυ
του ᵉ συμ ᵖ ωάσιμ ᵍ αυτοις ᶜ ωροσηύξατο. ωω

ˣ humilitate ᶜ et ᵉ lachrymis ωωωωωωωω
ᵇ ᶜ temptationibus ᵒ que ᶜ mihi ᵒ acciderunt
ᶜ ex ᵉ insidijs ʰ iudeorum: ᶜ quomodo ωωω ωω
ᵇ nihil ᶦ subtraxerim vobis ᵐ vtilium: ωω
ⁿ quo ᵐ min ᵒ ānūciarē ᵖ vobis ᵍ ᶜ docerē ᵒ vos
ᶜ publice ⁿ ᶜ ˣ per ᶜ domos: ᶜ testificans ωωωω
ᵉ iudeis ᶜ atq; ᵒ gētilibus ᶜ in ᶜ deū ᵉ pemtētiaz
ʰ et ᶜ fidem ᵇ in ᶜ dominum ᵐ nostrum ⁿ iesum
ᵒ christum. ᵖ Et ᵍ nunc ᶜ ecce ᵉ ego ᶜ alligatus
ⁿ spiritu ˣ vado ᶜ in ᶜ hierusalem: que ωωωω
ᵉ in ᵇ ea ᶜ ventura sunt ᶜ mihi ᵒ ignorans: ωω
ᶜ nisi ᵉ q ᵇ spiritus ᶜ sanctus ᵇ per oēs ᶜ ciuitates
ⁿ mihi ᵐ protestatur ᵒ dicens: ᵖ qm ᵍ vincula
ᵉ ᶜ tribulatōes hierosolymis ᶜ me ⁿ manēt. ᶜ Sz
ᶜ nihil hoꝝ vereor: ᵇ nec ᶜ facio ᵒ aiaz ᶜ meā ᶜ p=
ciosiorē q̄ ᵉ me: ᵇ dūmō ᶜ ꝯsūmē ʰ cursū ᶦ meum
ᵒ ᶜ ᵖ ministerium verbi ᵍ quod ᶜ accepi ωω ωω
ᵉ a ᶜ domino ⁿ iesu: ᶦ testificari ωωωωωωωω
ᶜ euangelium ᶜ gratie ᵉ dei. ᵇ Et ωωωωωω
ᶜ nūc ᵒ ecce ᶜ ego ᶜ scio ᵉ q ᵇ amplius ʰ nō ᶦ videbi
tis ˣ faciem ᶦ meam ᵐ vos ⁿ oēs ᵒ per ᵖ quos ᵍ trā
siui ᶜ predicans ᵒ regnum ᶜ dei. ⁿ Quapropter
ᶜ contestor ᶜ vos ᵇ hodierna ᶜ die ωωωωωω
ᵒ quia ᶜ mundus sum ᵉ a ʰ sanguine ᶜ omnium.
ʰ Nō ᶜ ei ᵐ subterfugi ⁿ quomin ᵒ annunciarez
ᵍ omne ᶜ consilium ⁿ dei ᵖ vobis. ᶜ Attendite
ˣ vobis ᶜ ᵒ vniuerso ᵉ gregi: ᵇ in ωωωωωω
ᶜ quo ᵒ vos ᶜ spiritus ᶜ sanctus ᵉ posuit ᵇ episco
pos: ᶜ regere ˣ ecclesiam ᶦ dñi ωωωωωωωω
ᵐ ᶜ ⁿ dei: ᵒ quam ᵖ acquisiuit ᵉ sanguine ᶜ suo.
ᶜ Ego ˣ scio ᶜ quoniam ᵉ intrabunt ωωωωωω
ᵇ post ᶜ discessionem ᵒ meam ᶜ lupi ᶜ rapaces
ᵉ in ᵇ vos: ᶦ non ʰ parcentes ᶦ gregi. ᵐ Et ωω
ⁿ ex ᵒ vobis ᵖ ipsis ᵍ exurgent ᶜ viri ⁿ loquentez
ᶜ peruersa: ⁿ vt ⁿ abducant ωωωωωωωω
ˣ discipulos ᶜ post ᶜ se. ᵉ Propter ᵍ q̄ ᵇ vigila
te: ᶜ memoria ᶜ retinētes ᵒ qm ᶜ p ᶜ triēniū ᶜ nocte
ᶦ nō ʰ cessaui ᶦ cū ᵐ lachrymis ⁿ monēs ⌊ ᵉ ᶜ ᵇ die
ᵒ vnūquemq; vestrū. ᵍ Et ᶦ nunc ᵉ commēdo
ᶜ vos ˣ deo ᶜ ᶜ verbo ωωωωωωωωω
ᵉ gratie ᵇ ipsius: ᶜ qui ᶜ potens ᶜ est ᵇ edificare
ᶜ ᶜ dare ᵇ hereditatem ᶦ in ʰ sanctificatis ωω
ᶦ omnibus. ᵐ Argentum ⁿ ᶜ ᵒ auruz ᵖ aut ωω
ᵍ vestez ᶜ nullius ᵉ concupiui: sicut ᶜ ipsi ⁿ scitis:
ˣ qm ᶜ ad ᶜ ea ᶜ q̄ ᶜ mihi ᶜ op ᶜ erāt ᶜ ᵇ his ᵇ q̄ ᶜ me
cū ᵇ sunt ᶜ ministrauerūt ᶜ manus ᵉ iste. ᵇ Om
nia ᶜ ostēdi ʰ vobis: ᶦ qm ᵐ sic ⁿ laborātes ᵒ opor
tet ᵖ suscipere ᵍ infirmos: ᵉ ac ᶜ meminisse ωω
ᶜ verbi ⁿ domini ˣ iesu: ᶜ quoniam ᶜ ipse ωω
ᵉ dixit. ᵇ Beatius ᶜ ē ᵒ magis ᶜ dare ᶜ q̄ ᵉ accipe.
ᵇ Et ᵇ cū ᶜ hec ᵉ dixisset: ᶦ positis ᵐ genub ⁿ suis
ᶜ orauit ᵉ cum ᵖ omnibus ᵍ illis. ωωωω

ικαμός δε εγένετο κλαυθμός πάντων, και
εσωπεσόντες επί τον τράχηλον του παύ-
λου κατεφίλουν αυτόν, οδυνώμενοι μάλι
στα επί τω λόγω ω εἰρήκει, ὅτι ουκέτι μέλ
λουσι τὸ πρόσωπον αυτού θεωρείν. Cap. xi.

Ως δε εγένετο αναχθήναι ἡμᾶς αποσπασ-
θέντας απ αυτών, ευθυδρομήσαντες ἠλ
θομεν εις Κῶ, τῇ δε εξῆς εις Ῥόδον, κα
κειθεν εις Πάταρα. και ευρόντες πλοῖον διά
περον εις φοινίκην, επιβάντες ανήχθημεν. α-
ναφανέντες δε Κύπρον και καταλιπόν-
τες αυτήν ευώνυμον, επλέομεν εις Συρίαν
και κατήχθημεν εις Τύρον. εκεῖσε γαρ ἦν τὸ
πλοῖον αποφορτιζόμενον τὸν γόμον. και α-
νεύροντες μαθητάς επεμείναμεν αυτού ἡμέ-
ρας επτά. οἵτινες τῷ παύλῳ ἔλεγον διά του
πνεύματος μη αναβαίνειν εις Ἰερουσαλήμ.
ὅτε δε ἐγένετο ἡμᾶς εξαρτίσαι τὰς ἡμέρας
ἐξελθόντες επορευόμεθα, προπεμπόντων ἡ
μᾶς σὺν γυναιξὶ και τέκνοις ἕως ἔ-
ξω τῆς πόλεως, και θέντες τὰ γόνατα επί
τὸν αἰγιαλόν προσηυξάμεθα. και ασπασά-
μενοι αλλήλους επέβημεν εις τὸ πλοῖον.
εκεῖνοι δε υπέστρεψαν εις τὰ ἴδια. ἡμεῖς
δε τὸν πλοῦν διανύσαντες από Τύρου, κα
τηντήσαμεν εις Πτολεμαΐδα, και ασπασάμε
νοι τοὺς αδελφούς, ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν
παρ αυτοῖς. τῇ δε επαύριον ἐξελθόντες ἤλ
θομεν εις καισάρειαν, και εισελθόντες εἰς τὸν
οἶκον φιλίππου του ευαγγελιστού ὄντος
εκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ αυτῷ. τούτῳ
δε ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προ
φητεύουσαι. επιμενόντων δε ἡμῶν ἡμέρας
πλείους, κατήλθε τις από τῆς Ἰουδαίας προ
φήτης ονόματι Ἄγαβος, και ελθών προς ἡ-
μᾶς και ἄρας τὴν ζώνην του παύλου, δή-
σας τε αυτού τοὺς πόδας και τὰς χεῖρας εἶ
πε. τάδε λέγει τὸ πνεύμα τὸ ἅγιον. τὸν ἄν-
δρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσου
σιν εν Ἰερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, και παραδώ
σουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δε ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε και οἱ ἐντό-
πιοι του μη αναβαίνειν αυτόν εἰς Ἰερουσα-
λήμ. απεκρίθη τε ὁ παῦλος. τί ποιεῖτε κλαί
οντες και συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν.
ἐγὼ γαρ οὐ μόνον δεθῆναι αλλά και απο
θανεῖν ετοίμως ἔχω εἰς Ἰερουσαλήμ ὑπέρ
του ονόματος του κυρίου Ἰησού. μη πει θο-
μένου δε αυτού, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες. τὸ
θέλημα του κυρίου γενέσθω. μετά δε τὰς ἡ
μέρας ταύτας επισκευασάμενοι αναβαίνο-

Magnus autē fletus factus est oīs: et
procumbentes super collum pauli ꝯ
osculabantur eum dolentes maxime ꝯ
in verbo qđ dixerat: qñ amplius ꝯ
faciem eius non essent visuri. Et deduce
bant eū ad nauem. Cap. xi.

Cūz ãt factū eēt vt navigarem⁹ ab
stracti ab eis: recto cursu venimus
choum: ꝛ sequenti die rhodum ꝛ inde
patarã. Et cū inuenissem⁹ nauē trãsfre
tãtē in phenicē: ascendētes nauigauim⁹.
Cū apparuissemus ãūt cypro: relinquē
tes eã ad sinistrã: nauigauim⁹ in syriaz
ꝛ venimus tyrum. Ibi enim ⌈ autem
nauis expositura erat onus. Inuentis
discipulis mansimus ibi diebus ꝯ
septem. Qui paulo dicebant per ꝯ
spiritum ne ascenderet hierosolymam.
Et expletis diebus ꝯ ꝯ profecti ibamus deducentibus nos ꝯ
oibus cū vxoribus ꝛ filijs vsq; foras ꝯ
ciuitatem: ꝛ positis genubus in ꝯ
littore orauimus. Et cū vale fecissem⁹
inuicem ascendimus nauem: ꝯ ꝯ
illi autem redierunt in sua. Nos ꝯ
vero nauigatiõe expleta a tyro deſcē
dimus ptolemaidam: ꝛ salutatis ꝯ
fratribus mansimus die vna ꝯ ꝯ
apud illos. Alia ãūt die pfecti venim⁹
cesaream. Et intrantes ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
domū philippi euãgeliste q erat vnus
de septem: mansimus apud eum. Hu
ic ãūt erãt ãttuor filie virgines ꝓphetã
tes. Et cum moraremur per dies ꝯ
aliquot: supuenit q̃dã vir a iudea ꝓphe
ta nole agabus. Is cū venisset ad nos
tulit zonam pauli: et alligans ꝯ ꝯ
sibi pedes ꝛ manus dixit. ꝯ ꝯ
Hec dicit spiritus sanctus. Virum ꝯ
cuius est zona hec sic alligabunt ꝯ
in hierusalem iudei: ꝛ tradent ꝯ ꝯ
in manus gentiū. Qđ cum audissem⁹:
rogabam⁹ nos ꝛ qui loci illius erant:
ne ascenderet hierosolymaz. Tunc ꝯ
respondit paulus ꝛ dixit. Quid facitis flen
tes ꝛ affligentes cor meum? ꝯ ꝯ
Ego autē non solum alligari ſz ꝛ mori
in hierusalem paratus sum propter
nomen domini iesu. Et cum ꝯ ꝯ
suadere nō possem⁹: cessimus
Domini voluntas fiat. Post dies ãūt
istos preparati ascendebamus ꝯ ꝯ

μεμ ειϛ ιερουσαλήμ. συμήλθομ δε και των μαθητών από καισαρείας συν ήμίν, άγα-
γόντες ωαρ ω ξενισθωμεν μνάσωνι τινι κυ-
πρίω αρχαίω μαθητή. γενομένων δε ημών
εις ιεροσόλυμα, ασμένως ἐδέξαντο ημάς
οι αδελφοί. τη δε επιούση εισήει ο ωαύ-
λος συν ημίν ωρος ιάκωβον, πάντες τε ωα-
ρεγένοντο οι πρεσβύτεροι. και ασπασάμενος
αυτούς, εξηγείτο καθ εν έκαστον ων εποίη-
σεν ο θεός εν τοις έθνεσι διά της διακονίας
αυτού. οι δε ακούσαντες, εδόξαζον τον θε-
όν. είπον τε αυτώ. θεωρείς αδελφέ πόσαι μυ-
ριάδες εισίν ιουδαίων των πεπιστευκότων,
και πάντες ζηλωταί του νόμου υπάρχου-
σι. κατηχήθησαν δε περί σου ότι αποστασί
αν διδάσκεις από μωσέως τους κατά τα έθ-
νη πάντας ιουδαίους, λέγων, μη περιτέμ
νειν αυτούς τα τέκνα μηδε τοις έθεσι περι-
πατείν. τι ουν έστί. πάντως δει πλήθος συ
νελθείν. ακούσονται γαρ ότι ελήλυθας. τού
το ουν ποίησον ο σοι λέγομεν. εισίν ημίν άν
δρες τέσσαρες ευχήν έχοντες εφ εαυτών.
τούτους παραλαβών αγνίσθητι συν αυ
τοίς, και δαπάνησον επ αυτοίς ίνα ξυρήσων
ται την κεφαλήν, και γνώσι πάντες ότι ων
κατήχηνται περί σου ουδέν εστίν, αλλά
στοιχείς και αυτός του νόμου φυλάσσων.
περί δε των πεπιστευκότων εθνών, ημείς
επεστείλαμεν, κρίναντες μηδεν τοιούτον τη
ρείν αυτούς, ει μη φυλάσσεσθαι αυτούς τό
τε ειδωλόθυτον και το αίμα και πνικτόν
και πορνείαν. τότε ο παύλος παραλαβών
τους άνδρας τη εχομένη ημέρα συν αυτοίς
αγνισθείς εισήει εις το ιερόν διαγγέλων την
εκπλήρωσιν των ημερών του αγνισμού έως
ου προσηνέχθη υπερ ενός εκάστου αυτών
η προσφορά. ως δε εμέλλον αι επτά ημέραι
συντελείσθαι, οι από της ασίας ιουδαίοι θεα
σάμενοι αυτόν εν τω ιερώ συνέχεον πάντα
τον όχλον, και επέβαλον τας χείρας επ αυ-
τόν κράζοντες. άνδρες ισραηλίται βοηθείτε.
ούτος εστίν ο άνθρωπος ο κατά του λαού
και του νόμου και του τόπου τούτου πάν
τας πανταχού διδάσκων. έτι τε και έλλη
νας εισήγαγεν εις το ιερόν, και κεκοίνωκε τον
άγιον τόπον τούτον. ήσαν γαρ εωρακό-
τες τρόφιμον τον εφέσιον εν τη πόλει
συν αυτώ, ον ενόμιζον ότι εις το ιε-
ρόν εισήγαγεν ο παύλος. εκινήθη τε η πό
λις όλη, και εγένετο συνδρομή του λα
ού, και επιλαβόμενοι του παύλου είλκον
αυτόν έξω του ιερού, και ευθέως εκλεί-

in hierusalem. Venerūt aūt quidā ex
discipulis a cesarea nobiscū: adducētes se
cū apd quē hospitaremur iasonē quodā
cypriū antiquū discipulū. Et cū venissem?
in hierosolymas: libenter exceperunt nos
frēs. Sequēti aūt die introibat paulus
nobiscū ad iacobū: ubi oēs qz collecti sunt
seniores. Quos cum salutasset: narrabat
per singula quę deus fecisset
in gentibus per ministerium
illi?. At illi cū audissēt: magnificabāt
deū. Dixerūt qz ei. Vides frater quot
milia sunt in iudeis qui crediderunt:
et omnes emulatores sunt legis. Audierūt autem de te qz discessionez
doceas a moyse eos qui per gentes sunt
iudeos: dicēs nō debere eos circūcidere
filios suos neqz in consuetudinē ingredi.
Quid ergo est? Utiqz oportet conuenire multitudinē. Audiēt enim te supervenisse. Hoc
ergo fac qd tibi dicim?. Sūt nobis viri
quattuor votum habentes super se.
His assumptis sanctifica te cum illis: et
impende in illis ut radant
capita: et scient omnes qz quę
de te audierunt falsa sunt: sed
ambulas et ipse custodiens
legē. De his aūt qui crediderūt ex gēti-
bus scripsimus iudicantes : vt abstineant se ab
idolis immolato et sanguine et suffocato
et fornicatione. Tunc paulus assumptis
viris postera die purificatus cum illis
intrauit in templū: annuncians
expletionē dierū purificationis: donec
offerretur pro vnoquoqz eorum
oblatio. Dum autem septem dies
cōsumarent: hi qui de asia erāt iudei cum vi
dissent eum in templo concitauerunt omnez
populum: et miserunt ei manus
clamātes. Viri israelite adiuuate. Hic est homo qui aduersus populum
et legem et locum hunc omnes
vbiqz docens: insuper et gentiles
induxit in templum: et violauit
sanctum locum istum. Viderant enim
trophimum ephesium in ciuitate
cum ipso: quē existimauerūt qm in templū
introduxisset paul?. Cōmota est ciui-
tas tota: et facta est concursio populi. Et
Et apprehendentes paulum trahebant
eum extra templū: et statim clause sunt

σθησαμ/αι θύραι. ζητούμτωμ δε αυτόμ απο
κτείμαι, αμέβη φάσις/τω χιλιάρχω/της σπεί=
ρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται ιερουσαλήμ. ος εξ
αυτής παραλαβώμ στρατιώτας και εκατομ
τάρχους κατέδραμεμ επ αυτούς. οι δε ιδόμ
τες/τομ χιλίαρχομ και/τους στρατιώτας επ
αύσαντο τύπτοντες/τομ παύλομ. εγγίσας
δε/ο χιλίαρχος, επελάβετο αυτού, και εκέ=
λευσε δεθήμαι αλύσεσι δυσί, και επυμθάμε=
το τις αμ είη και τι εστί πεποιηκώς. άλλοι
δε άλλο τι βοώμ εμ/τω όχλω. μη δυμά=
μενος δε γμώναι/το ασφαλές διά/τομ θόρυ=
βομ, εκέλευσεμ άγεσθαι αυτόμ εις/τημ πα=
ρεμβολήμ. ότε δε εγένετο επί/τους αμαβάθ=
μους, συμέβη βαστάζεσθαι αυτόμ υπό/τωμ
στρατιωτώμ διά/τημ βίαμ/του όχλου. ηκο=
λούθει γαρ/τό πλήθος/του λαού κράζομ αί
ρε αυτόμ. μέλλωμ τε εισάγεσθαι εις/τημ πα=
ρεμβολήμ, ο παύλος λέγει/τω χιλιάρχω, ει
εξεστί μοι ειπείμ προς σε. ο δε έφη. ελλημι
στί γιμώσκεις, ουκ άρα σύ ει/ο αιγύπτιος/ο
πρό τούτωμ/τωμ ημερώμ αμαστατώσας και
εξαγαγώμ εις/τημ έρημομ/τους τετρακισχι=
λίους άμδρας/τωμ σικαρίωμ. είπε δε/ο παύ
λος, εγώ άμθρωπος μέμ ειμί ιουδαίος, ταρ=
σεύς/της κιλικίας ουκ ασήμου πόλεως πο=
λίτης, δέομαι δε σου, επίτρεψόμ μοι λαλή=
σαι προς/τομ λαόμ. επιτρέψαντος δε αυ=
τού, ο παύλος εστώς επί/τωμ αμαβάθμωμ,
κατέσεισε/τη χειρί/τω λαώ. πολλής δε σι=
γής γεμομένης, προσεφώμησε/τη εβραΐδι λι
αλεκτω λέγωμ. Cap. xxii.

Ἄμδρες αδελφοί και πατέρες, ακούσατε
μου/της προς υμάς/μυμί απολογίας. α
κούσαντες δε ότι/τη εβραΐδι διαλέκτω προ
σεφώμει αυτοίς, μάλλομ παρέσχομ ησυχί=
αμ. και φησίμ. εγώ μέμ ειμί ανήρ ιουδαίος
γεγεμμημένος εμ Ταρσώ/της κιλικίας, ανατε=
θραμμένος δε εμ/τη πόλει ταύτη παρά/τους
πόδας γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατά α
κρίβειαμ/του πρατρώου νόμου, ζηλωτής υ=
πάρχωμ/του θεού καθώς πάμτες υμείς εστέ
σήμερομ, ος ταύτημ/τημ οδόμ ελίωξα άχρι
θαμάτου, δεσμεύωμ και παραδιδούς εις
φυλακάς άμδρας τε και γυμαίκας, ως/ο αρ
χιερεύς μοι μαρτυρεί και πασα/το πρεσβυ=
τέριομ, παρ ωμ και επιστολάς δεξάμενος
προς/τους αδελφούς εις δαμασκόμ, επο=
ρευόμημ, άξωμ και/τους εκείσε όντας δε δεμέ
μους εις ιερουσαλήμ, ίμα τιμωρηθώσιμ. εγέμε
το δε μοι πορευομένω και εγγύζομτι/τη δα
μασκώ περί μεσημβρίαμ εξαίφμης εκ/του ου
ρανού περιαστράψαι φως ικανόμ περί εμέ,

ceperunt. Querentibus autem eū occidere
nunciatum est tribuno cohortis: quoniam
tota cōfundit hierusalē. Qui statim
assumptis militibus & centurionibus
decurrit ad illos. Qui cum vidissent
tribunum & milites: cessauerunt
percutere paulum. Tunc accedens
tribunus apprehendit eum: & iussit
alligari catenis duabus: & interroga=
bat quis esset & quid fecisset. Alij
aūt aliud clamabāt in turba. Et cū nō
posset certum cognoscere pre tumultu:
iussit eum duci in castra. Et cum veniſſet ad gradus: contigit vt portaretur a
militibus pp vim populi. Sequebatur
enim multitudo populi: clamans tolle
eū. Et cū cepisset induci in castra: dicit
paulus tribuno. Si licet mihi loq aliqd ad te: Qui dixit ei
grece nosti: Nōne tu es egyptius: qui
ante hos dies tumultū concitasti: et
eduxisti in desertum quattuor milia
virorū sicariorū. Et dixit ad eū paulus.
Ego homo sum quidē iudeus a tar=
so cilicie: nō ignote ciuitatis municeps.
Rogo aūt te: permitte mihi loqui
ad populū. Et cū ille permisisset
paulus stans in gradibus annuit manu ad plebē: & magno silētio
facto allocutus est lingua hebrea
dicens. Cap. xxii.

Viri fratres & patres audite quam
ad vos nūc reddo rōnē. Cū audis
sent aūt q̄ hebrea lingua loquitur
ad illos magis prestiterunt silentium.
Et dicit. Ego sum vir iudeus
natus tarso cilicie: nutritus autem in ista ciuitate secus
pedes gamalielis: erudit iuxta veritatē
paterne legis: emulator
legis sicut & vos omnes estis
hodie: q̄ hanc viā persecutus sum vsq; ad mortem alligans & tradens in
custodias viros ac mulieres sicut princeps sacerdotū mihi testimoniū reddit & omes maiores natu: a quib & epl̄as accipiens ad fratres: damascum pergebam
vt adducerem inde vinctos
in hierlm vt punirentur. Factum est
aūt eunte me & appropinquāte damasco media die subito de celo
circūfulsit me lux copiosa:

sup: et 9

ἐπεσον αὐτοῦ τὰ ἱμάτια καὶ ἔβαλον τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν ἀέρα. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκέλευσεν εἰσαχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ εἶπεν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν μάστιξιν καὶ βασάνοις, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος

"et decidens in terram audiui vocem
dicentē mihi. Saule saule qđ me psequeris?
Ego ait respōdi. Quis es dñe? Dixit
ad me. Ego sum iesus nazarenus quē tu
psequeris. Et q̄ mecū erāt lumē qdē viderunt: vocem
q̄ nō audierūt ei q̄ loqbat mecū. Et
dixi. Quid faciā dñe. Dñs ait dixit ad
me. Surgens vade damascum: et ibi
nūbi dicetur de oibus que te oportcat
facere. Et cum non viderem pre
claritate lumis illi: ad manū deduct
a comitibus veni damascum.
Ananias autem quidā vir timorat⁹ ꝟ
legem testimonium hns ab omnibus
habitātibus i damasco iudeis: veniēs
ad me et stās dixit mihi. Saule frater
respice. Et ego eadem hora respexi
in eum. Ille dixit. Deus patrum
nostrorum preordinauit te vt cognosceres
volūtatē eius: et videres iustū et audires
vocem ex ore eius: q
eris testis illius ad omnes hominēs
quę vidisti et audisti. Et nūc qđ moraris? Exurge et baptizare et ablue
peccata tua invocato nomine
ipsius. Factum est autem reuertēti mihi
in hierusalem et oranti
in templo: fieri me in stupore mētis et vide
re illū dicentem mihi. Festina et cito
velociter ex hierlim qm non recipient
testimoniū tuū de me. Et ego dixi
Dñe ipsi sciunt q; ego eram
cōcludēs in carcerē et cedēs per synagogas
eos q̄ credebāt in te. Et cū funderetur
sanguis stephani testis
tui ego stabā et consentiebam et
custodiebam vestimenta
interficientiū illū. Et dixit ad
me. Vade qm ego in nationes longe mittā te. Audiebāt autē eum vsq; ad hoc
verbum: et leuauerunt vocem suam
dicentes. Tolle de terra huiusce modi.
Non enim phas est eū cū viuere. Proiicientib⁹
autē eis et picientib⁹ vestimēta sua et pulue
rem iactantibus in aerem: iussit
tribun⁹ induci eū in castra
et flagellis cedi et torqueri cum vt sciret
propter quā causam sic acclamarēt ei. Et
cum astrinxissent eū loris dixit
astāti sibi centurioni paulus. Si hominē
romanum et indemnatum licet vobis
flagellare? Quo audito centurio

Cap. 9. a. 1. Cor. 15. b Gala. 1. c.

Cap. 7. d

προσελθών απήγγειλε τω χιλιάρχω λέγων. ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαι πρὸς σέ. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπε δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλοντάς τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν τὸν Παῦλον· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· καὶ κτήνη παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· φοβηθεὶς γὰρ μὴ ἁρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀναιρεθῇ καὶ αὐτὸς ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξείλατο αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· καὶ βουλόμενος τὴν αἰτίαν γνῶναι τὴν ἐπ' αὐτῷ ἀπήγαγεν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα ὑπάρχειν αὐτῷ· μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι αὐτοῖς ἔσχατα παρὰ σοῦ, εὐθέως ἔπεμψα πρὸς σὲ καὶ τοῖς κατηγόροις παρήγγειλα λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς τοῦ σὺν αὐτῷ πορεύεσθαι ὑπέστρεψαν ἐπὶ τὴν παρεμβολήν· οἵτινες παραδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. καὶ κληθέντος αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας ἀποδεχόμεθα· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείονα σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· ἀφ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι πρὸς ἐμὲ ἔχοιεν· αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἰ εὗρον ἀδίκημά μου στάντος ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, εἰ μὴ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς ἀκριβέστερον εἰδὼς περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τε αὐτὸν καὶ ἔχειν ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσπορεύεσθαι αὐτῷ ἢ διακονεῖν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως· διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μεταπέμψομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων. ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαι πρὸς σέ. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπε δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλοντάς τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν τὸν Παῦλον· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· καὶ κτήνη παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· φοβηθεὶς γὰρ μὴ ἁρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀναιρεθῇ καὶ αὐτὸς ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξείλατο αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· καὶ βουλόμενος τὴν αἰτίαν γνῶναι τὴν ἐπ' αὐτῷ ἀπήγαγεν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα ὑπάρχειν αὐτῷ· μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι αὐτοῖς ἔσχατα παρὰ σοῦ, εὐθέως ἔπεμψα πρὸς σὲ καὶ τοῖς κατηγόροις παρήγγειλα λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς τοῦ σὺν αὐτῷ πορεύεσθαι ὑπέστρεψαν ἐπὶ τὴν παρεμβολήν· οἵτινες παραδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. καὶ κληθέντος αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας ἀποδεχόμεθα· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείονα σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· ἀφ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι πρὸς ἐμὲ ἔχοιεν· αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν εἰ εὗρον ἀδίκημά μου στάντος ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, εἰ μὴ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς ἀκριβέστερον εἰδὼς περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τε αὐτὸν καὶ ἔχειν ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσπορεύεσθαι αὐτῷ ἢ διακονεῖν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως· διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μεταπέμψομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

accessit ad tribunũ: ⁊ nũciauit ei dicens Quid actur⁹ es? Hic ei hõ ciuis romanus est. Accedẽs ait tribunus dixit illi. Dic mihi: si tu romanus es? At ille dixit. Etiã. Et rndit tribunus. multa summa ciuilitatem hanc Ego secut⁹ sum. Et paul⁹ ait. Ego ãt natus sũ. Protin⁹ ergo discesserũt ab illo q̃ eum torturi erant. Tribunus quoq timuit postq̃ resciuit ⁊ q̃ ciuis romanus eẽt: ⁊ q̃ alligasset eũ. Postera ãut die volẽs scire diligẽtius q̃ ex cã accusaret a iudeis: solut eum iussit sacerdotes conuenire ⁊ omne concilium: ⁊ producens paulum statuit inter illos.

Cap.xxiii.

Intendens ãt in cõciliũ paul⁹ ait. Viri fres ego omni conscientia bona uersat⁹ sum ante deũ usq; in hodiernũ diẽ. Princeps ãt sacerdotũ ananiam p̃cepit astantibus sibi percutere os eius. Tunc paulus dixit ad eum. Percutiet te deus paries dealbate. Et tu sedes iudicãs me ⁊m legem: ⁊ contra legem iubes me percuti? Et q̃ astabãt dixerũt. Sũmũ sacerdotẽ dei maledicis? Dixit aũt paul⁹. Nescieba frẽs q̃ princeps ẽ sacerdotũ. Scriptum ẽ enim. Principẽ pplĩ tui non maledices. Exo. Sciẽs ãt paul⁹ q̃ una pars esset saduceor⁹ ⁊ altera phariseor⁹: exclamauit in concilio. Viri fratres ego sum pharisei filius pharisei. De spe ⁊ resurrectiõe mortuor⁹ ego iudicor. Et cũ hec dixisset: facta ẽ dissẽsio inter phariseos ⁊ saduceos: ⁊ soluta est multitudo. Saducei autem dicunt non esse resurrectionẽ neq; angelũ neq; spũs pharisei ãt utraq; fatẽt. Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidam pharisei pugnabant dicẽtes. Nihil mali inuenimus in hoc isto. Quid si spiritus locutus est ei aut angel⁹? Et cũ magna dissensio fieret timens tribunus ne discerperet paul⁹ ab ipsis: iussit milites descendere ⁊ rapere eũ de medio eos: ac deducere eum in castra. Sequenti autem nocte assistens ei dñs ait. Constans esto. Sicut enim testificatus es de me in hierusalem.

accessit ad tribunũ: ⁊ nũciauit ei dicens Quid actur⁹ es? Hic ei hõ ciuis romanus est. Accedẽs ait tribunus dixit illi. Dic mihi: si tu romanus es? At ille dixit. Etiã. Et rndit tribunus. multa summa ciuilitatem hanc Ego secut⁹ sum. Et paul⁹ ait. Ego ãt natus sũ. Protin⁹ ergo discesserũt ab illo q̃ eum torturi erant. Tribunus quoq timuit postq̃ resciuit ⁊ q̃ ciuis romanus eẽt: ⁊ q̃ alligasset eũ. Postera ãut die volẽs scire diligẽtius q̃ ex cã accusaret a iudeis: solut eum iussit sacerdotes conuenire ⁊ omne concilium: ⁊ producens paulum statuit inter illos.

Cap.xxiii.

Intendens ãt in cõciliũ paul⁹ ait. Viri fres ego omni conscientia bona uersat⁹ sum ante deũ usq; in hodiernũ diẽ. Princeps ãt sacerdotũ ananiam p̃cepit astantibus sibi percutere os eius. Tunc paulus dixit ad eum. Percutiet te deus paries dealbate. Et tu sedes iudicãs me ⁊m legem: ⁊ contra legem iubes me percuti? Et q̃ astabãt dixerũt. Sũmũ sacerdotẽ dei maledicis? Dixit aũt paul⁹. Nescieba frẽs q̃ princeps ẽ sacerdotũ. Scriptum ẽ enim. Principẽ pplĩ tui non maledices. Exo. Sciẽs ãt paul⁹ q̃ una pars esset saduceor⁹ ⁊ altera phariseor⁹: exclamauit in concilio. Viri fratres ego sum pharisei filius pharisei. De spe ⁊ resurrectiõe mortuor⁹ ego iudicor. Et cũ hec dixisset: facta ẽ dissẽsio inter phariseos ⁊ saduceos: ⁊ soluta est multitudo. Saducei autem dicunt non esse resurrectionẽ neq; angelũ neq; spũs pharisei ãt utraq; fatẽt. Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidam pharisei pugnabant dicẽtes. Nihil mali inuenimus in hoc isto. Quid si spiritus locutus est ei aut angel⁹? Et cũ magna dissensio fieret timens tribunus ne discerperet paul⁹ ab ipsis: iussit milites descendere ⁊ rapere eũ de medio eos: ac deducere eum in castra. Sequenti autem nocte assistens ei dñs ait. Constans esto. Sicut enim testificatus es de me in hierusalem.

ουτω λει σε και εις ρωμην μαρτυρησαι. γε
μομενης δε ημερας ωοιησαντες τινες των ιου
δαιων συστροφην, ανεθεματισαν εαυτους,
λεγοντες μη τε φαγειν μη τε πιειν εως
ου αποκτειμωσι τον παυλον. ησαν δε πλειο
ους τεσσαρακοντα οι ταυτην την συμωμοσι
αν ποιησαντες, οιτινες προσελθοντες τοις
αρχιερευσι και πρεσβυτεροις ειπον. ανα θε
ματι ανεθεματισαμεν εαυτους μηδενος γευ
σασθαι εως ου αποκτειμωμεν τον παυλον.
νυν ουν υμεις εμφανισατε τω χιλιαρχω
συν τω συνεδριω, οπως αυριον εις το συνεδριον
καταγαγη αυτον προς υμας ως μελλοντας δια γινω
σκειν ακριβεστερον τα περι αυτου. ημεις δε
προ του εγγισαι αυτον ετοιμοι εσμεν του
ανελειν αυτον. ακουσας δε ο υιος της α
δελφης παυλου το ενεδρον, παραγενομενος
και εισελθων εις την παρεμβολην απηγγει
λε τω παυλω. προσκαλεσαμενος δε ο παυ
λος ενα των εκατονταρχων εφη. τον νεανισ
κον τουτον απαγαγε προς τον χιλιαρχον.
εχει γαρ τι απαγγειλαι αυτω. ο μεν ουν
παραλαβων αυτον ηγαγε προς τον χιλι
αρχον, και φησιν. ο δεσμιος παυλος προσ
καλεσαμενος με ηρωτησε τουτον τον νεα
νιαν, αγαγειν προς σε εχοντα τι λαλησαι
σοι. επιλαβομενος δε της χειρος αυτου ο χι
λιαρχος, και αναχωρησας κατ ιδιαν επυνθά
νετο. τι εστιν ο εχεις απαγγειλαι μοι. ειπε
δε, οτι οι ιουδαιοι συνεθεντο του ερωτησαι
σε οπως αυριον εις το συνεδριον καταγά
γης τον παυλον, ως μελλοντες τι ακριβεσ
τερον συνθασθαι περι αυτου. συ ουν μη
πεισθης αυτοις. ενεδρευουσι γαρ αυτον εξ
ανδρες πλειους τεσσαρακοντα, οιτι
νες ανεθεματισαν εαυτους μητε φαγειν μη
τε πιειν εως ου ανελωσιν αυτον, και νυν έ
τοιμοι εισι προσδεχομενοι την απο σου επ
αγγελιαν. ο μεν ουν χιλιαρχος επελυσε
τον νεανιαν, παραγγειλας μηδενι εκλαλη
σαι οτι ταυτα εμεφανισας προς με. και προ
σκαλεσαμενος δυο τινας των εκατονταρχων
ειπεν. ετοιμασατε στρατιωτας διακοσιους ο
πως πορευθωσιν εως καισαρειας, και ιππεις
εβδομηκοντα και δεξιολαβους διακοσιους
απο τριτης ωρας της νυκτος, κτηνη τε πα
ραστησαι, ινα επιβιβασαντες τον παυλον δι
ασωσωσι προς φηλικα τον ηγεμονα, [illegible]

γραψας επιστολην
περιεχουσαν τον τυπον τουτον: κλαυδιος
λυσιας τω κρατιστω ηγεμονι φηλικι χαι

sic te oportz tu rome testificari. Fctã
ãt die collegerunt se quidam ex iudeis et
deuouerunt se [illegible] donec
dicentes neqz manducaturos neqz bibitu
occiderẽt paulũ. Erãt ãt plus [illegible] D
ãz qdragita viri q hãc coniurationem [illegible]
fecerant: qui accesserunt [illegible]
ad principes sacerdotũ et seniores et dixerũt.
Denotiõe denouim nos nihil gustatu
ros donec occidamus paulum. [illegible]
Nunc ergo vos notum facite tribuno
cum concilio: vt producat [illegible]
illum ad vos tãq aliqd certi cogniti
ri de eo. Nos vero [illegible]
priusq̃ appropiet parati sumus [illegible]
interficere illũ. Qđ cũ audisset filii soro
ris pauli insidias: venit [illegible]
et intrauit castra: nunciauitqz [illegible]
paulo. Vocans autem paulus ad se [illegible]
vnũ ex cẽturiõib ait. Adolescentem [illegible]
hunc adduc ad tribunum. [illegible]
Habet ei aliqd idicare illi. Et ille qdẽ
assumẽs eũ: duxit ad tribunũ [illegible]
et ait. Vinctus paulus vocans [illegible] E
rogauit me hunc adolescentem [illegible]
producere ad te habentẽ aliquid loqui
tibi. Apphẽdens ãt tribun manũ illius
secessit cũ eo seorsuz et interrogauit illum.
Quid ẽ qđ habes indicare mihi. Ille
ãt dixit. Judeis cõuenit rogare [illegible]
te vt crastina die producas [illegible]
paulum in cõciliũ quasi aliquid certius
inquisituri sint de illo: tu vero ne [illegible]
credideris illis. Insidiant enim ei ex
eis viri amplius q̃ quadragita: qui [illegible]
se deuouerunt non manducare neqz [illegible]
bibere donec interficiãt eũ: et nũc para
ti sunt expectantes promissum tuum. [illegible]
Tribunus igitur dimisit [illegible] F
adolescẽtẽ: precipiẽs ei ne cui loqueretur
qm hec nota sibi fecisset. Et vocatis [illegible]
duobus centurionibus: [illegible]
dixit illis. Parate milites ducẽtos: vt
eant vsqz cesaream: et equites [illegible]
septuaginta et lancearios ducentos [illegible]
a tertia hora noctis et iumẽta prepara
te vt imponentes paulum saluum per=
ducerent ad felicem presidem. Timuit enim
ne forte raperent eum iudei et occiderent: et
ipse postea calumniam sustineret tanq̃ ac=
cepturus pecunias: scribens epistolam
continentem hec. Claudius [illegible]
lysias optimo presidi felici salutez. [illegible] G

ρειμ./Ιομ[b] ἁμλρα[r] Τούτομ[b] συλληφθέμτα[r] υπό
/Τωμ[m] ιουλαίωμ[n] και [o] μέλλομτα [p] αμαιρείσθαι
[q] υπ[r] αυτῶμ, [o] επιστάς[r] συμ/Τω [o] στρατεύματι [r] ε
ξειλόμημ[r] αυτὸμ, [r] μαθὼμ [o] ότι [b] ρωμαίος [c] εστί.
[b] βουλόμενος [c] λε[r] γμῶναι/Τημ [s] αιτίαμ [b] λι[r] ημ [b] εμε
κάλουμ[r] αυτῶ, [m] κατήγαγομ [n] αυτὸμ [o] εις/Το [p] συ
μέλριομ [q] αυτῶμ. [r] ομ [o] εύρομ [r] εγκαλούμενομ [n] περί
[x] ζητημάτωμ/Του [r] μόμου αυτῶμ, [o] μηλεμ [b] λε[r] ά=
ξιομ [b] θαμάτου [r] η[r] λεσμῶμ [o] έγκλημα [b] έχομτα. [r] μη
μυθείσης [b] λε[r] μοι [m] επιβουλής [n] εις/Τομ [o] άμλρα
[p] μέλλειμ [q] έσεσθαι [r] υπό/Τωμ [o] ιουλαίωμ, [r] εξ [n] αυ=
τής [x] έπεμψα [r] ωρος [r] σε, [o] ωαραγγείλας [b] και/Τοις
[c] κατηγόροις [o] λεγειμ/Τα [r] ωρος [r] αυτόμ [o] εωί [b] σου.
[r] έρρωσο./δι [b] μεμ [r] ουμ [m] στρατιῶται [n] κατά/Το [o] λι
ατεταγμένομ [p] αυτοις [q] αμαλαβόμτες/Τομ [r] ωαύ=
λομ, [o] ήγαγομ [r] λιά/Της [n] μυκτός [x] εις/Τημ [r] αμτιπα
τρίλα./Τη [r] λε [o] επαύριομ [b] εάσαμτες/Τους [c] ιππείς
[o] ωορεύεσθαι [r] συμ [r] αυτῶ, [o] υπέστρεψαμ [b] εις/τημ
[r] ωαρεμβολήμ. [b] οίτιμες [r] εισελθόμτες [m] εις/Τημ [n] και
σάρειαμ [o] και [p] αμαλόμτες/Τημ [q] επιστολήμ/Τω [r] η=
γεμόνι, [o] ωαρέστησαμ [r] και/Τομ [n] ωαύλομ [x] αυτῶ.
[r] αμαγμούς [r] λε/ο [o] ηγεμῶμ [b] και [c] επερωτήσας [p] εκ
[c] ποίας [r] επαρχίας [r] εστί, [b] και [r] ωυθόμενος [b] ότι [r] από
[m] κιλικίας, [n] διακούσομαί [o] σου [p] έφη [q] όταμ [r] και/οι
[o] κατήγοροι [r] σου [n] ωαραγέμωμται. [x] εκέλευσέ [r] τε
[r] αυτόμ [n] εμ/Τω [b] ωραιτωρίῳ [c] ηρῴδου [b] φυλάσ=
σεσθαι. Cap.24.

[r] μετά [b] λε [r] πέμτε [b] ημέρας [c] κατέβη/ο [r] αρχιερεύς
[c] αμαμίας [b] μετά/Τωμ [r] ωρεσβυτέρωμ [b] και [r] ρή
τορος [m] Τερτύλλου [n] Τιμός, [o] οίτιμες [p] εμεφάμισαμ
/Τω [q] ηγεμόνι [r] κατά/Του [o] ωαύλου. [r] κληθέμτος
[n] λε [r] αυτού, [r] ήρξατο [r] κατηγορείμ/ο [o] Τέρτυλλος
[b] λέγωμ. [c] ωολλής [o] ειρήμης [c] Τυγχάμομτες [r] λιά
[r] σου [b] και [r] κατορθωμάτωμ [b] γιμομένωμ/Τω [r] έθμει
[m] Τούτω [n] λιά/Της [o] σης [p] ωρομοίας [q] ωάμτη [r] Τε [o] και
[r] ωαμταχού, [n] ἀποδεχόμεθα [x] κράτιστε [r] φήλιξ
[r] μετά [o] πάσης [b] ευχαριστίας. [c] ίμα [o] λε [r] μη [r] επί [o] πλεί
ομ [b] σε [r] εγκόπτω, [b] ωαρακαλῶ [r] ακούσαι [m] σε [n] η=
μῶμ [o] συμτόμως/Τη [p] ση [q] επιεικεία. [r] ευρόμτες [o] γαρ
/Τομ [r] άμλρα [n] Τούτομ [x] λοιμόμ [r] και [r] κιμούμτα [o] στά
σιμ [b] ωάσι/Τοις [c] ιουλαίοις/Τοις [o] κατά/Τημ [r] οι=
κουμέμημ, [r] ωρωτοστάτημ [o] Τε/Της/Τωμ [b] μαζω=
ραίωμ [r] αιρέσεως, [b] ος [r] και/Το [m] ιερόμ [n] επείρασε
[o] βεβηλώσαι, [p] ομ [q] και [r] εκρατήσαμεμ, [o] και [r] κατά
/Τομ [n] ημέτερομ [x] μόμομ [r] ηθελήσαμεμ [r] κρίμαι. [r] ωα
ρελθώμ [b] λε [r] λυσίας/ο [o] χιλίαρχος [r] βία [r] ωολλή
[r] εκ/Τωμ [b] χειρώμ [r] ημῶμ [b] αφείλετο [r] και [m] προς [n] σε
[o] ασέστειλε, [p] κελεύσας [q] και/Τους [r] κατηγόρους
[o] αυτού [r] έρχεσθαι. [n] ωαρ [x] ον [r] ἀυμήση [r] αυτός [o] α=
μακρίμας [b] ωερί [c] ωάμτωμ [b] Τούτωμ [c] επιγμῶναι,
[r] ωμ [o] ημεις [b] κατηγορούμεμ [r] αυτού. [b] συμεπέθεμ=
το [r] λε [m] και/οι [o] ιουλαίοι [o] φάσκομτες [p] Ταύτα [q] ού
τως [r] έχειμ. [r] απεκρίθη [r] Τε/ο [n] ωαύλος, [x] μεύσαμτος

[b] Virum [r] hunc [b] comprehensum [r] a ooooo ooo
[m] iudeis: [n] τ [o] incipientem [p] interfici ooooooo
[q] ab [r] eis [o] superueniens [r] cū [n] exercitu [x] eripuj:
[r] cognito [o] qz [b] romanus [c] est. ooo ooooooo
[b] Volēs [c] qz [r] scire [r] causaz [r] quā [b] obijciebant
[r] illi [m] deduxi [n] eum [o] in [p] con ooo oooo oooo ooo
cilium [q] eoz. [r] Quem [o] inueni [r] accusari [n] de
[x] questionib9 [r] legis [r] ipsoꝝ: [o] nihil [b] ⁊o [c] di
gnū [b] morte [r] aut [r] vinculis [b] habētē [r] crimen.
[b] Et [r] cū [r] mihi [r] dlatū [r] esset de [m] insidijs quas
parauerant illi: ooo ooo ooo oooo ooo ooo oo
[x] misi eum [r] ad [r] te: [o] denuncians [b] τ oooo oooo
[c] accusatoribus [n] vt [b] dicant [r] apud [b] te. oooo
[r] Vale. [m] Milites [r] vero [n] secundū [o] preceptū
[p] sibi [q] assumentes [r] paulum: ooo ooo ooo oooo
[o] duxerunt [r] per [n] noctē [r] in [r] antipatridem: oo
[r] τ [o] postera [o] die [b] dimissis [r] equitibus ooo ooo
[b] vt [r] cum [r] eo [b] irent: [r] reuersi [r] sunt [b] ad ooo oo
[r] castra. [b] Qui [r] cum [r] venissent [n] cesaream ooo
[o] et [p] tradidissent [q] epistolam [r] presidi: ooo oo
[o] statuerunt [x] ante [r] illum [r] τ [n] paulum. ooo oo
[r] Cum [r] legisset [r] aūt [b] τ [c] interrogasset [b] de ooo
[c] qua [r] prouincia [r] esset: [b] τ [r] cognoscēs [x] qz [r] de
[m] cilicia: [n] audiam [o] te [p] inquit [q] cum ooo ooo
[o] accusatores [r] tui [n] venerint. [x] Jussit [r] qz ooo
[o] in [b] pretorio [c] herodis [b] custodiri [r] eum. ooo
Cap.24.

[r] Post [r] quiqz [b] āt [o] dies [c] descēdit [r] princeps
[r] sacerdotū [r] ananias [b] cū [r] senioribꝰ [r] qui
busdā [x] τ [m] tertullo [n] quodā [r] oratore: [o] q [p] adie
runt [q] presidē [r] aduersus [o] paulū. [n] Et [r] citato
[x] paulo: [r] cepit [r] accusare, [o] tertullus ooo ooo
[b] dicens. Cum in [r] multa [b] pace [r] agam9 [r] per
[r] te: [b] τ multa [r] corrigantur ooo ooo ooo ooo
[n] per [o] tuam [p] prouidentiam [q] semper [o] et ooo
[r] vbiqz: [n] suscipimus [r] optime [r] felix ooo ooo
[r] cum [o] omni [b] gr̄arū [b] actiōe. [r] Ne [r] diuti9 [b] aūt
[b] te [r] ptrahā: [b] oro [o] breuiter [r] audias [n] nos pro
[p] tua [q] clementia. [r] Jnuenimus [o] hunc ooo
[r] hominem [r] pestiferū [r] τ [r] cōcitantē [o] seditionē
[b] omnibus [c] iudeis [b] in [r] vniuerso [c] orbe ooo
[o] τ [r] autorem [r] seditiōis [r] secte [b] nazarenorum:
[b] q [r] etiam [m] templum [o] violare [n] conatus [n] est:
[p] quem [q] τ [r] apprehensum [r] voluimus [r] ſm oo
[x] legez [n] nostram [r] iudicare. [o] Superueniens
[b] autem [b] tribunus [c] lysias cum [c] vi ooo ooo
[r] magna [b] eripuit euz [r] de [b] manibus [r] nostris:
[p] iubens [r] accusatores oooo oooo ooo ooo oo
[o] ei9 ad [r] te [r] vēire [n] a [x] quo [r] poter [r] ipe [o] iudicās
[b] de [c] omnibus [b] istis [r] cognoscere: ooo ooo oo
[r] de [r] qb9 [r] nos [b] accusam9 [r] eū. [b] Adiecerunt
[r] autem [m] τ [n] iudei [o] dicentes [p] hec [q] ita ooo oo
[r] se [r] habere. [o] Rndit [r] aūt [n] paulus: [x] annuente

αὐτῶ/Του ἡγεμόνος λέγειν. ἐκ πολλῶν τῶν ὁμοίων σε κριτὴν/Τω θεῖον/Του ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον/Τα περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι. δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι/δεκαδύο ἀφ ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν/Ιερουσαλήμ, καὶ οὔτε ἐν/Τω ἱερῶ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν/Ταις συναγωγαίς οὔτε κατὰ/Την πόλιν, οὔτε παραστῆσαί δύνανται περὶ ὧν νυν κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ/Την ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω/Τω πατρώω θεῶ πιστεύων πᾶσι /Τοις κατὰ/Τον νόμον καὶ/Τοις προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς/Τον θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν/Δικαίων/Τε καὶ ἀδίκων. ἐν τούτω δὲ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων πρός/Τον θεόν καὶ/Τους ἀνθρώπους. δι ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς/Το ἔθνος μου καὶ προσφοράς, ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν/Τω ἱερῶ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, [illegible] τινές ἀπό/Της ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπί σου παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός με, ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἐμοί ἀδίκημα στάντος μου ἐπί/Του συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ ὑμῶν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ φίλιξ, ἀνεβάλλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς/Τα περὶ/Της ὁδοῦ, εἰπών. ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῆ διαγνώσομαι/Τα καθ ὑμᾶς. διαταξάμενος τῶ/Τω ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι/Τον παῦλον ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν/Των ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῶ. μετὰ δὲ ἡμέρας/Τινάς παραγενόμενος ὁ φίλιξ σὺν δρουσίλλη/Τη τῆ ἰδία γυναικὶ οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο/Τον παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ/Της εἰς χριστὸν ἰησοῦν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ/Του κρίματος/Του μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ φίλιξ ἀπεκρίθη. /Το νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ λαβὼν μετακαλέσομαί σε, ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῶ ὑπό/Του παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν, διό καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῶ. διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ φίλιξ πόρκιον φῆστον. θέλων

sibi presidē dicere. Ex multis annis te elice iudicē genti huic scienter bono animo pro me satisfaciam. Potes enim cognoscere quia non plus sunt mihi dies .xii. quibus ascendi adorare in hierusalem: et neq; in templo inuenerūt me cū aliquo disputantem aut cōcursū facientē turbe neq; in synagogis neq; in ciuitate: neq; probare possunt quibus nūc me accusant. Cōfiteor hoc ipsum tibi quod secundū sectā quā dicūt heresim: sic deseruio patri et deo meo: credēs omnibus quę in lege et prophetis scripta sunt: habens in deum quam et ipsi expectant resurrectionem futuram iustorum et iniquorum. In hoc et ipse studeo sine offendiculo scientiam habere ad deū et ad homines semper. Post annos aut plures elemosynas facturus in gentem meam veni: et oblationes et vota in quibus inuenerūt me purificatū in templo: nō cū turba nec cum tumultu. Et apprehenderunt me clamantes et dicentes. Tolle inimicos nostrum. Quidā aut ex asia iudei quos oportebat apud te astare et accusare si quid haberēt aduersū me: aut hi ipsi dicāt si quid inuenerūt in me iniquitatis cū stem in cōcilio: nisi de una hac solūmodo uoce q̄ clamaui inter eos stās: q̄m de resurrectiōe mortuorū ego iudicor hodie a vobis. Distulit autem illos felix certissime sciens de via hac dicēs. Cū tribunus lysias descēderit audiam vos. Iussit q̄ centurionem custodire eum et habere requiem: nec quēquam de suis prohibere ministrare ei. Post aliquot autem dies veniens felix cum drusilla uxore sua que erat iudea vocauit paulum: et audiuit ab eo fidem que est in christum iesum. Disputante autem illo de iustitia et castitate et de iudicio futuro: tremefactus felix respōdit. Quod nūc attinet vade: tempore aūt opportuno accersiā te: simul et sperans q̄ pecunia ei daretur a paulo: propter quod et frequenter accersiens eum loquebatur cum eo. Biennio autē expleto: accepit successorē felix portū festum. Volens

mde xaritas kataθésθai ioις iouλaioις o φí
ληξ, katélipe tom paúlom deδemémon. Cap. x.
Ηστος ουμ επιβάς τη επαρχία, μετά
τρεις ημέρας αμέβη εις ιεροσόλυμα από
καισαρείας. αμεφάμισαμ δε αυτώ οι τε ar=
χιερείς και οι πρώτοι των ιουλαίωμ κατά
του παύλου, και παρεκάλουμ αυτόμ αιτού
μενοι χάριμ κατ αυτού, όπως μεταπέμψη=
ται αυτόμ εις ιερουσαλήμ, μ έμελραμ ποιούμ
τες αμελείμ αυτόμ κατά τημ οδόμ. ο μεμ ουμ
φήστος απεκρίθη τηρείσθαι τομ παύλομ εμ
καισαρεία, εαυτόμ δε μέλλειμ εμ τάχει εκ=
πορεύεσθαι. οι ουμ δυματοί εμ υμίμ φησί συμ
καταβάμτες, ει τι εστίμ εμ τω άτοπομ, κατηγορείτωσαμ αυτού. μ δια=
τρίψας δε εμ αυτοίς ημέρας πλείους ή δεκ
τώ καταβάς εις καισάρειαμ, τη επαύριομ κα
θίσας επί του βήματος, εκέλευσε τομ παύ=
λομ αχθήμαι. παραγεμομένου δε αυτού, πε
ρίεστησαμ οι από ιεροσολύμων καταβεβηκό
τες ιουδαίοι, πολλά και βαρέα αιτιώματα
φέροντες κατά του παύλου, α ουκ ίσχυομ
αποδείξαι, απολογουμένου αυτού ότι ούτε εις τομ νόμομ τωμ ιουδαίωμ ούτε εις το ιε
ρόμ ούτε εις καίσαρα ήμαρτομ. ο φήστος δε
τοις ιουδαίοις θέλωμ χάριμ καταθέσθαι, α
ποκριθείς τω παύλω είπε. θέλεις εις ιεροσό
λυμα αναβάς εκεί περί τούτωμ κρίμεσθαι επ
εμού. είπε δε ο παύλος. επί του βήματος
καίσαρός εστώς ειμί, ου με δει κρίμεσθαι.
ιουδαίους ουδέμ ηδίκησα ως και συ κάλλι
ον επιγιμώσκεις. ει μεμ γαρ αδικώ και άξιομ
θανάτου πέπραχά τι, ου παραιτούμαι το α
ποθανείμ. ει δε ουδέμ εστίμ ωμ ούτοι κατη=
γορούσι μου, ουδείς με δύναται αυτοίς χα
ρίσασθαι. καίσαρα επικαλούμαι. τότε ο φή=
στος συλλαλήσας μετά του συμβουλίου α
πεκρίθη. καίσαρα επικέκλησαι, επί καίσαρα
πορεύση. ημερώμ δε διαγεμομένωμ τιμώμ
αγρίππας ο βασιλεύς και βερμίκη κατήντη
σαμ εις καισάρειαμ ασπασόμενοι τομ φήστομ.
ως δε πλείους ημέρας διέτριβεμ εκεί, ο φή
στος τω βασιλεί ανέθετο τα κατά τομ
παύλομ λέγωμ. ανήρ τις εστί καταλελειμ
μένος υπό φήλικος δέσμιος, περί ου γεμο
μένου μου εις ιεροσόλυμα εμεφάμισαμ οι
αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι τωμ ιουδαίωμ,
αιτούμενοι κατ αυτού δίκημ. προς ους α
πεκρίθημ, ότι ουκ εστίμ έθος ρωμαίοις χαρί
ζεσθαι τιμά άμθρωπομ εις απώλειαμ, πριμ
ο κατηγορούμενος κατά πρόσωπομ έχει
τους κατηγόρους, τόπομ τε απολογίας λά
βοι περί του εγκλήματος. συμελθόντωμ ουμ

m autem gratiã prestare iudeis felix
reliquit paulum vinctũ. Cap. x.
Estus ergo cum veniſſet in puiciã
post triduũ aſcẽdit hieroſolymã a
cesarea. Adierũt qz eũ principes sacer
dotum t primi iudeorum aduersus
pauluz: t rogabant eum postulantes
gratiaz aduersus eũ: vt iuberet pduci
eum in hieruſalez: insidias tendẽtes
vt interficerent eũ in via. Festus autez
respondit seruari quidem paulum in
cesarea: se autem maturius profecturũ.
Qui ergo in vobis ait potẽtes sũt: des
cendentes simul si quod est in viro
crimen accuſent eum. Demoratus
aũt iter eos dies nõ ampli qz octo aut
decẽ descẽdit cesareã: t altera die sedit
pro tribunali: t iussit paulum
adduci. Qui cũ pducti eẽt: circunstete
runt euz qui ab hieroſolyma descendẽrat
iudei: multas t graues causas
obijcientes: quas non poterant
pbare: paulo rationẽ reddẽte qm neqz
in legem iudeorum neqz in templuz
neqz in cesarẽ qquã peccauí. Festus aũt
volens gratiam prestare iudeis: rndẽs
paulo dixit. Vis hieroſolymã
ascendere t ibi de his iudicari apud
me? Dixit aũt paulus. Ad tribu
nal cesaris sto: ibi oportet me iudicari
Judeis non nocui: sicut tu melius
noſti. Si enim nocui aut dignum
morte aliquid feci: non recuſo
mori. Si vero nihil ẽ eoz quorũ hi accu
ſant me: nemo potest me illis donare.
Cesarem appello. Tunc festus
cum consilio locutus respondit.
Cesarem appellaſti: ad cesarem
ibis. Et cũ dies aliquot transacti eẽnt
agrippa rex et bernice descenderunt
cesareaz ad salutandum festuz.
Et cũ dies plures ibi morarẽtur: feſtus
regi indicauit de
paulo dicẽs. Vir quidaz est derelictus
a felice vinctus: de quo cuz essem
hieroſolymis adierunt me
principes sacerdotũ t seniores iudeoruz:
postulãtes aduersus illũ dãnationẽ. Ad
quos rndi: qz nõ ẽ romanis consuetudo
donare aliquem hominez priusquã
is qui accusatur presentes habeat
accusatores: locũ qz defẽdẽdi acapiat
ad abluẽda crimia: q ei obijciũt. Cũ er

εμθάλε αμαβολήμ μηλεμίαμ ωοιησάμερος,
/ Τη εξής καθισας επί / Τον βήματος εκέλευ=
σα αχθήναι / Τομ άμδρα, ωερί ου σταθέντες
/οι κατήγοροι, ουδεμίαμ αιτίαμ επέφερομ
ωμ υ ωεμοουμ εγώ. ζητήματα δε Τινα ωε=
ρί / Της ιδίας δυσεδαιμομίας είχομ προς αυ
τόμ, και ωερί Τινός ιησού Τεθνηκότος ομ έ
φασκεμ / ο ωαύλος ζημ. αωορουμερος δε ε=
γώ / Τημ ωερί Τούτου ζήτησιμ ελεγομ, ει
βούλοιτο ωορεύεσθαι εις ιερουσαλήμ κα=
κει κρίνεσθαι περί Τούτωμ. / Του δε παύλου
επικαλεσαμένου Τηρηθήναι αυτόμ εις / Τημ
/ Του σεβαστού διάγνωσιμ, εκελευσα Τηρεί
σθαι αυτόμ εωσού ωέμψω αυτόμ προς καί
σαρα. αγρίππας δε ωρος / Τομ φήστομ, εφη.
εβουλόμημ και αυτός / Του αμθρώπου α=
κούσαι. ο δε αύριομ φησίμ ακούση αυτού
/ Τη ουμ επαύριομ ελθόντος / Του αγριωπα
και / Της βερνίκης μετά ωολλής φαντασιας,
και εισελθόντωμ εις / Το ακροατήριομ συμ Τε
/ Τοις χιλιάρχοις και ανδράσι / Τοις κατ εξο=
χήμ ούσι / Της πόλεως και κελεύσαντος / Του
φήστου ήχθη / ο παύλος. και φησιμ / ο φήσ
τος. αγριππα βασιλεύ και πάντες / οι συμ=
παρόντες ημίμ άνδρες, θεωρείτε Τούτομ, πε
ρί ου πάν / το ωλήθος / Τωμ Ιουδαίωμ εμέτυ=
χομ μοι εμ Τε ιεροσολύμοις και εμθάδε ε
πιβοώντες μη δείμ ζημ αυτόμ μηκέτι. εγω
δε καταλαβόμενος μηδέμ άξιομ θανάτου
αυτόμ ωεπραχέναι, και αυτου δε Του=
του επικαλεσαμένου / Τομ σεβαστόμ έκριμα
ωέμπειμ αυτόμ. περί ου ασφαλές Τι γρά
ψαι / Τω κυρίω ουκ έχω. διό ωροήγα=
γομ αυτόμ εφ υμών και μάλιστα επί σου
βασιλεύ αγρίππα, όπως / Της αμακρίσεως
γεμομένης, σχώ Τι γράψαι. άλογομ γαρ
μοι δοκεί ωέμποντα δέσμιομ, μη και / Τας
κατ αυτού αιτίας σημάναι. Cap. 26.

γρίππας δε ωρος / Τομ ωαύλομ έφη. ε
πιτρέπεταί σοι υωέρ σεαυτού λεγειμ.
Τότε / ο παύλος απελογείτο εκτείμας
/ Τημ χείρα. ωερί ωάντωμ ωμ εγκα=
λούμαι υωό ιουδαίωμ βασιλεύ αγρίπ=
πα, ήγημαι εμαυτόμ μακάριομ, επί σου
μέλλωμ απολογείσθαι σήμερομ, μάλι=
στα γμώστημ όντα σε ωάντωμ / Τωμ κα=
τά ιουδαίους ηθώμ Τε και ζητημάτωμ.
διό δέομαί σου μακροθύμως ακούσαί
μου. / Τημ μεμ ουμ βίωσιμ μου / Τημ εκ
μεότητος / Τημ απ αρχής γεμομέμημ εμ
/ Τω έθμει μου εμ ιεροσολύμοις ίσα=
σι ωάντες / οι ιουδαίοι ωρογιμώσκομ=

go huc conuenissent: sine vlla dilatione
in sequéti die sedens p tribunali iussi
adduci viruz: de quo cum stetissétoo
accusatores: nullaz causaz deferebátoo
de quib ego suspicabar malũ: qñõs
xo qsdã de sua superstitiõe bẽbát aduer
sꝰ cũ: z de quodã defuncto qm affir
mabat paulꝰ viuere. Dubitans aũt ego
de huiusmodi qstione dicebã: si oo
vellet ire hierosolymã: z ibi oooo
iudicari de istis. Paulo aũt oooooo
appellante vt seruaretur ooooooo
augusti cognitioni: iussi seruari oooo
cum donec mittaz eum ad cesarem. oo
Agrippa aũt dixit ad festum. oooo
Volebã z ipe hominem audire. oooo
Cras inquit audies eum. ooooooo
Altera aũ die cũ venisset Agrippa oo
z Bernice cum multa ambitione: ooo
et introissent in auditorium cũ oooooo
tribunis z viris principalibus oooooo
ciuitatis: iubente oooooooooo
festo adductus é paulꝰ. Et dixit festus.
Agrippa rex z omnes q simul adestis
nobiscum viri: videtis hunc hoiem de
quo omnis multitudo iudeoz interpellã
uit me hierosolymis petẽtes z acclamã
tes non oportere eum viuere ápliꝰ. Eo
go vero cõperi nihil dignum morte ooo
eum admisisse. Ipso autem hoc oooo
appellante ad augustum iudicaui ooo
mittere. De quo quid certum scribam
dño non habeo. Propter quod pduxi
cum ad vos: z maxime ad te oooooo
rex agrippa: vt interrogatione oooo
facta habeã qd scribã. Sine rõne enim
mihi videtur mittere vinctum z oooo
causas eius non lignificare. Cap. 26.

Agrippa vero ad paulum ait. Per
mittitur tibi loqui pro temetipso.
Tunc paulus extenta oooooooooo
manu cepit rõnẽ reddere. De oibꝰ q=
bus accusor a iudeis rex agrippa oo
estimo me beatum apud te: oooooo
cum sim defensurus me hodie: maxime
te sciente omnes que apud oooooo
iudeos sũt consuetudines z qstiões. Pro
pter quod obsecro patiẽter me audias.
Et quidem vitam meam a oooooooo
iuuentute que ab initio fuit in oooooo
gente mea in hierosolymis nouerunt oo
omnes iudei prescientes oooooooo

τες ʳ με ʳ ἀφωθεμ, ˢ εάμ ᵃ θέλωσι ᵇ μαρτυρείμ, ᶜ ὅ=
τι ᵇ κατά / Τημ ᵉ ακριβεστάτημ ᶠ αἱρεσιμ / Τῆς ᵍ η=
μετέρας ᵇ θρησκείας ᵗ ἔζησα ᵏ φαρισαῖος. ˡ και
ᵐ νυμ ⁿ εφ ᵒ ελωίδι / Τῆς ᵖ ωρος / Τους ᵠ ωατέ=
ρας ʳ εωαγγελίας ˢ γεμομέμης ᵗ υωό / Του ᵘ θε
ού ˣ έστηκα ʳ κριμόμεμος, ʸ εις ᶻ ημ / Το ᵇ λωλε=
κάφυλομ ᶜ ημών ᵈ εμ◆εκτεμεία ᵉ μύκτα ᵍ και ᵇ η=
μέραμ ᵗ λατρεύομ ʰ ελωίζει ᵗ καταμτήσαι. ᵐ ῶε=
ρί ⁿ ης ᵒ ελωίδοσ ᵖ εγκαλούμαι ᵠ βασιλεύς ʳ α=
γρίωωα ˢ υωό ᵗ ιουλαίωμ. ᵘ Τι ˣ άωιστομ ʸ κρί=
μεται ʸ ωαρ ᶻ υμίμ ᵇ ει / ο ᶜ θεός ᵈ μεκρούς ᵉ εγεί=
ρει. ᶠ εγώ ᵍ μεμ ʰ ουμ ᵗ έλοξα ᵏ εμαυτώ ˡ ωροσ
/ Το ᵐ όμομα ⁿ ιησού / Του ᵒ μαζωραίου ᵖ Δειμ
ᵠ ωολλά ʳ εμαμτία ˢ ωράξαι, ᵗ ο ᵘ και ˣ εωοίη=
σα ʳ εμ ʸ ιεροσολύμοις. ᶻ και ᵇ ωολλούς / Τωμ
ᶜ αγίωμ ᵈ ἐγώ ᵉ φυλακαίς ᶠ κατέκλεισα, / Τημ
ᵍ ωαρά / Τωμ ʰ αρχιερέωμ ᵗ εξουσίαμ ᵏ λαβώμ.
ˡ αμαιρουμένωμ ᵐ Τε ⁿ αυτῶμ ᵒ κατήνεγκα ᵖ ψή
φομ. ᵠ και ʳ κατά ˢ ωάσας / Τας ᵗ συμαγωγάσ
ᵘ ωολλάκις ˣ Τιμωρώμ ʳ αυτούς, ʸ ημάγκαζομ
ᶻ βλασφημείμ, ᵇ ωερισσώς ᶜ Τε ᵈ εμμαιμόμε=
μος ᵉ αυτοίς ᶠ ελίωκομ ᵍ έως ʰ και ᵗ εις / Τας ᵏ έ=
ξω ˡ ωόλεις. ᵐ εμ ⁿ οις ᵒ και ᵖ ωορευόμενος ᵠ εις
/ Τημ ʳ Δαμασκόμ ˢ μετ ᵗ εξουσίας ᵘ και ˣ εωιτρο
ωής / Τῆς ʳ ωαρά / Τωμ ʸ αρχιερέωμ ᶻ ημέρας
ᵇ μέσης ᶜ κατά / Τημ ᵈ οδόμ ᵉ είδομ ᶠ βασιλέύ
ᵍ ουραμόθεμ ʰ υπέρ / Τημ ᵗ λαμπρότητα / Του
ᵏ ηλίου ˡ ωεριλάμψαμ ᵐ με ⁿ φως, ᵒ και / Τους
ᵖ συμ ᵠ εμοί ʳ ωορευομένους, ˢ ωάμτωμ ᵗ δε
ᵘ καταωεσόμτωμ ˣ ημῶμ ʸ εις / Τημ ᶻ γημ, ᵇ ήκου=
σα ᶜ φωμήμ ᵈ λαλούσαμ ᵉ ωρος ᶠ με ᵍ και ʰ λέ
γουσαμ / Τη ᵇ εβραΐδι ᶜ διαλέκτω. ᵈ σαούλ ᵉ σα=
ούλ ᵐ Τι ⁿ με ᵒ διώκεις. ᵖ σκληρόμ ᵠ σοι ʳ προς
ˢ κέμτρα ᵗ λακτίζειμ. ᵘ εγώ ˣ δε ʳ είωομ. ʸ Τις ᶻ ει
ᵇ κύριε. ᶜ ο ᵈ δε ᵉ είωεμ. ᶠ εγώ ᵍ ειμί ʰ ιησούς ᵇ ομ
ᵗ συ ᵏ διώκεις. ˡ αλλά ᵐ αμάστηθι ⁿ και ᵒ στήθι ᵖ ε
ωί / Τους ᵠ ωόδας ʳ σου. ˢ εις ᵗ Τούτο ᵘ γαρ ˣ ώφ=
θημ ʳ σοι ʸ ωροχειρίσασθαι ᶻ σε ᵇ υωηρέτημ ᶜ και
ᵈ μάρτυρα ᵉ ωμ ᶠ Τε ᵍ οίδες ʰ ωμ ᵗ Τε ᵏ οφθήσομαι
ˡ σοι, ᵐ εξαιρούμενος ⁿ σε ᵒ εκ / Του ᵖ λαού ᵠ και
/ Τωμ ʳ εθμῶμ, ˢ εις ᵗ ους ᵘ εγώ ˣ σε ʳ αποστέλλω
ʸ αμοίξαι ᶻ οφθαλμούς ᵇ αυτῶμ, / Του ᶜ επστρέ=
ψαι ᵈ από ᵉ σκότους ᶠ εις ᵍ φως, ʰ και / Τῆς ᵗ εξου=
σίας / Του ᵏ σαταμά ˡ εωί / Τομ ᵐ θεόμ, / Του ⁿ λα=
βεῖμ ᵒ αυτούς ᵖ άφεσιμ ᵠ αμαρτιῶμ ʳ και ˢ κλήρομ
ᵗ εμ / Τοις ᵘ ηγιασμένοις ˣ ωίστει ʳ Τη ʸ εις ᶻ εμέ. ᵇ ὅ
θεμ ᶜ βασιλεύς ᵈ αγρίωωα ᵉ ουκ ᶠ εγεμόμημ ᵍ α=
ωειθής / Τη ʰ ουραμίω ᵗ οωτασία, ᵏ αλλά / Τοις
ˡ εμ ᵐ Δαμασκῶ ⁿ ωρώτομ ᵒ και ᵖ ιεροσολύ=
μοις ᵠ εις ʳ ωάσαμ ˢ Τε / Τημ ᵗ χώραμ / Του ᵘ ιου=
δαίας ˣ και / Τοις ʳ έθμεσιμ ʸ ἀπήγγελλομ ᶻ μετά=
μοιαμ ᵇ και ᶜ εωιστρέφειμ ᵈ εωί / Τομ ᵉ θεόμ, ᶠ άξια

ˣ me ʳ ab ʳ initio: ʸ si ᶻ velit ᵇ teſtimoniũ ᵇ phibe
re: ᶜ qñ ᵈ ſcȯm ᵉ certiſſimã ᶠ ſectaz ᵍ noſtre ꝯ
ʰ religionis ᵗ viri ᵏ phariſeus. ˡ Et ꝯ ꝯ
ᵐ nunc ⁿ in ᵒ ſpe q̃ ᵖ ad ᵠ patres noſtros ꝯ ꝯ
ʳ repromiſſionis ˢ facta ᵗ ē ᵘ a ˣ deo ꝯ ꝯ ꝯ
ʸ ſto ʳ iudicio ᶻ ſubiect⁹: ᵇ in ᶜ q̃ ᵈ duodeci ᵇ trib⁹
ᶜ noſtre ᶠ nocte ᵍ ☧ ʰ die ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗ deſeruiẽtes ᵏ ſperãt ˡ deuenire. ᵐ De ꝯ ꝯ
ⁿ q̃ ᵒ ſpe ᵖ accuſor ᵠ a ʳ iudeis ˢ rex. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ Quid ˣ incredibile ʳ iudicat ꝯ ꝯ ꝯ
ʸ apud ᶻ vos: ᵇ ſi ᶜ deus ᵇ mortuos ᶜ ſuſcitat: ꝯ
ᵇ Et ᶜ ego ᵈ q̃dẽ ᵉ eſtimauerã ᵏ me ˡ aduerſ⁹ ꝯ
ᵐ nomen ⁿ ihesu ᵒ nazareni ᵖ debere ꝯ ꝯ ꝯ
ᵠ multa ʳ contraria ˢ agere: ᵗ quod ˣ feci ꝯ
ʸ hieroſolimis. ᶻ Et ᵇ multos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ ſãctoꝝ ᵈ ego in ᵉ carceribus ᶠ incluſi: ꝯ ꝯ
ᵍ a ʰ principib⁹ ʰ ſacerdotuꝝ ᵗ poteſtate ᵏ accep
ta. ᵐ Et ᶜũ ˡ occiderẽtur ᵒ detuli ᵖ ſententiã.
ᵠ Et ʳ per ˢ oñes ᵗ ſynagogas ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ frequenter ʳ puniens ˢ eos: ʸ compellebaz ꝯ
ᶻ blaſphemare: ᵇ ☧ amplius ᶜ inſaniẽs ᵈ in ꝯ
ᵉ eos ᶠ ꝑſequebar ᵍ vſqz ʰ in ᵏ exteras ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ ciuitates. ᵐ In ⁿ quib⁹ ᵒ duz ᵖ irem ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ damaſcum ˢ cum ᵗ ptãte ᵘ ☧ ˣ permiſſu ꝯ
ʸ principum ᶻ ſacerdotum ᵃ die ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ media ᶜ in ᵈ via ᵉ vidi ᶠ rex ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ de ᵉ celo ᵇ ſupra ᶠ ſplendorem ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʰ ſolis ˡ circumfulſiſſe ᵐ me ⁿ lumẽ: ᵒ ☧ eos qui
ᵖ mecum ſimul erant: ᵍ omnes ᵗ qz ꝯ ꝯ ꝯ
ˣ nos ⁿ cum ⁿ occidiſſem⁹ ʳ in ˢ terram ᵃ audiui
ᵇ vocem ᶜ loquentem ᶜ mihi ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ hebraica ˡ lingua. ᵏ Saule ˡ ſaule ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ quid ⁿ me ᵒ ꝑſequeriſ: ᵖ Durũ eſt ᵠ tibi ʳ cõtra
ˢ ſtimulũ ᵗ calcitrare. ᵘ Ego ˣ aũt ʳ dixi: ʸ Quis
ᶻ es ᵇ dñe: ᶜ Dñs ᶜ aũt ᵈ dixit. ᶜ Ego ᶠ ſũ ᵍ ieſus
nazaren⁹ ʰ quẽ ᵗ tu ᵏ ꝑſequeriſ. ˡ Sed ᵐ exurge
ⁿ ☧ ᵒ ſta ᵖ ſupra ᵠ pedes ʳ tuos. ˢ Ad ᵗ hoc ⁿ ei ˣ ap
parui ʳ tibi ʸ vt ᶻ cõſtituã ᵃ te ᵇ miniſtrũ ᶜ ☧ ꝯ
ᵈ teſtẽ ᵉ eoꝝ ᶠ que ᵍ vidiſti: ʰ ☧ eoꝝ ʰ q̃b⁹ ᵏ ap=
parebo ˡ tibi: ᵐ cripiens ⁿ te ᵒ de ᵖ populiſ ᵠ ☧ ꝯ
ʳ gentib⁹ ˢ in ᵗ quas nũc ᵘ ego ʳ mitto ꝯ ꝯ
ˣ te ʸ aperire ᶻ oculos ᵇ eoꝝ: ᶜ vt ᶜ ꝙuertãt ꝯ ꝯ
ᵈ a ᵉ tenebris ᶠ ad ᵍ lucem: ʰ et ᵈe ᵗ poteſtate ꝯ ꝯ
ᵏ ſathane ˡ ad ᵐ deuz: ⁿ vt ⁿ accipiant ꝯ ꝯ
ᵖ remiſſionez ᵠ peccatoꝝ ʳ ☧ ⁿ ſoztez ꝯ ꝯ ꝯ
ˢ inter ⁿ ſanctos ᵖ fidez ʳ q̃ eſt ᵗ in ᵘ me. ˣ Vnde
ʸ rex ᶻ agrippa ᵃ non ᵗ fui ᵍ incredulus ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ celeſti ᵗ viſioni: ᵏ ſed ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
his ą ſũt ᵐ damaſci ⁿ primũ ᵒ ☧ ᵖ hieroſolymis
ᵠ ☧ in ʳ omnez ˢ regionẽ ⁿ iudee ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˣ ☧ ʳ gentibus ˢ annunciabam vt ᵏ penitentiaz
ᵃ agerẽt ᵇ ☧ ᶜ cõuerterẽtur ᵇ ad ᶜ deũ: ᵈ digna ꝯ

Supra ca. xx.

/ Τησ μεταμοίας έργα πράσσοντας . κ έφεκα
Τούτωμ με / οι ιουλαίοι συλλαβομεμοι
εμ/Τω ιερώ , επειρώντο διαχειρίσασθαι . η-
ωικουρίασ"ουμ Τυχώμ/Τησ ωαρά/Του θε-
ού άχρι/Τησ ημέρας Ταύτησ έστηκα μαρ-
τυρόμεροσ μικρώ Τε και μεγάλω , ουλέμ εκ
τόσ λέγωμ"ωμ Τε/οι ωροφήται ελάλησαμ
μελλόντωμ γίμεσθαι και μωσής , ει ωαθη-
τός/ο χριστός, ει ωρώτος εξ αναστάσεωσ
μεκρώμ φωσ μέλλει καταγγέλλειμ/Τω λα-
ώ και/Τοις έθμεσι. Ταύτα λε αυτού απολο
γουμέμου,/ο φήστος μεγάλη/Τη φωμή έφη.
μαίμη ωαύλε , / Τα πολλά σε γράμματα
εις μαίαμ περιτρέπει. ο δε ου μαίομαι φη
σί κράτιστε φήστε, αλλά αληθείας και σω
φροσύμης ρήματα αποφθέγγομαι. εωίστα-
ται γαρ ωερί Τούτωμ/ο βασιλεύς ωροσ ομ
και παρρησιαζόμεμος λαλώ. λαμθάμειμ γαρ
αυτόμ Τι Τούτωμ ου πείθομαι. ουλέ γαρ
εμ γωμία ωεπραγμέμομ Τούτο εστί. ωιστεύ
εις βασιλεύ αγρίππα/Τοισ προφήταισ, οίδα
ότι πιστεύεισ . / ο δε αγρίππασ προσ/Τομ
παύλομ έφη. εμ ολίγω με πείθεισ Χριστια
μόμ γεμέσθαι. / ο δε παύλος είπεμ . ευξαίμημ
αμ/Τω θεώ και εμ ολίγω και εμ πολλώ ου
μόμομ σε αλλά και πάμτασ/Τουσ ακούομ-
τασ μου σήμερομ γεμέσθαι Τοιούτουσ, ο-
ποίοσ καγώ ειμί , παρεκτόσ/Τωμ δεσμώμ
Τούτωμ. και Ταύτα ειπόμτοσ αυτού, αμεσ
τη/ο βασιλεύς και / ο ηγεμών/η Τε βερμίκη,
και/οι συγκαθήμεμοι αυτοίς, και αμαχωρή-
σαμτες ελάλουμ ωροσ αλλήλουσ λέγομ
τεσ. ότι ουλέμ θαμάτου άξιομ η δεσμώμ
ωράσσει / ο άμθρωωος ούτος. αγρίππασ
δε/Τω φήστω έφη. απολελύσθαι ήδύματο
/ο άμθρωπος ούτος, ει μή επικέκλητο καίσα
ρα. Cap.27.

ς δε εκρίθη/Του απολείπειμ ήμάσ εις/Την
ιταλίαμ, παρελίλουμ/Τομ Τε παύλομ και
Τιμάς ετέρουσ δεσμώτας εκατομτάρχη ο-
μόματι ιουλίω σπείρησ σεβαστής, επιβάμτες
δε ωλοίω αδραμυτημώ μέλλομτες ωλείμ
/ Τουσ κατά/Την ασίαμ Τόπουσ αμήχθημεμ,
όμτοσ συμ ήμιμ αριστάρχου μακεδόμοσ
θεσσαλομικέως . / Ίη ετέρα κατήχθημεμ
εισ σίδώμα. φιλαμθρόπωσ Τε/ο ιούλιοσ/Τω
ωαύλω χρησάμεμος , εωέτρεψε ωροσ
/Τουσ φίλουσ ωορευθέμτα επιμελείασ Τυ-
χείμ, κακείθεμ αμαχθέμτεσ υωεωλεύσαμεμ
/Την κύωρομ διά/Το/Τουσ αμέμουσ είναι εμ-
μαμτίουσ. /Το Τε ωέλαγοσ /Το κατά/Την κι-
λικίαμ και ωαμφυλίαμ διαωλεύσαμτες ,

penitencie opera facientes. Dacet cau
sa me nudi cum essem
in tẽplo cõprehẽsus tẽptabãt volentes me
interficere . Auxilio aũt adiutus dei
vsq in hodiernũ diẽ sto testificanes
minori atq maiori : nihil extra
dicens q̃ ea q̃ prophete locuti sunt
futura esse et moyses : si passibilis
xps: si primus ex resurrectione
mortuorũ lumẽ annunciatur populo
et gentib. Hec loquẽte eo et rationes
reddẽte: festus magna voce dixit.
Insanis Paule. Multe te littere
ad insaniã cõuertũt. Et paul. Nõ insa-
nio inquit optime feste: sed veritatis et so
brietatis verba eloquor. Scit
cum de his rex: ad quem
et constanter eloquor. Latere enim
cum nihil horũ arbitror. Neq enim
in angulo ẽquã horũ gestũ ẽ. Credis
rex agrippa prophetis: Scio
q: credis. Agrippa autem ad
paulũ . In modico suades me xpianũ
fieri. Et paulus. Opto
apud deũ et in modico et in magno nõ
tantus te: sed etiaz omnes q audiũt
me hodie fieri tales qualis
et ego sum: exceptis vinculis
his. Et cum surrexit
rex et preses et bernice
et qui assidebant eis. Et cũ secessissent:
loquebantur ad inuicem dicentes
Quia nihil morte aut vinculis dignũ qd
fecit homo iste. Agrippa
autem festo dixit. Dimitti poterat
homo hic: si non appellasset cesarez.

Cap.27.

Vt cum iudicatũ est navigare eaz in
italiaz : et tradi paulum cum
reliquis custodijs centurioni nomine
iulio cohortis auguste: ascendentes
nauẽ badramytenã incipientẽ navigare
circa asie loca fustulimus:
pseuerãte nobiscũ aristarcho macedone
thessalonicẽse. Sequẽti aũt die venim
sidonẽ. Humane autẽ tractans iulius
paulum permisit ad
amicos ire et curam sui agere.
Et ide cũ fustulissem subnauigauimus
cyprũ: ppterea q essent venti contrarij.
Et pelagus cilicie
et pamphylie naugantes :

κατήχθημεν εἰς μύρα τῆς λυκίας, κακεῖ εὑρών ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην. μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις λασαία. ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ παῦλος λέγων αὐτοῖς. ἄνδρες θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παραχειμάσαι λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός ὁ καλούμενος εὐροκλύδων. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον, φοβούμενοι τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος οὕτως ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπί πλείους τε ἡμέρας, χειμῶνος τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σῴζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν. ἔδει μέν ὦ ἄνδρες πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν. ἀποβολὴ

venimus lystrã q̃ est licie: et ibi inueniẽs centurio nauẽ alexandrinam ascendentes in italiaz: transposuit nos in eam. Et cum multis diebus tarde nauigaremus et vix deuenissem cõtra guidiz: prohibente nos vento: adnauigauimus crete iuxta salmonẽ. Et vix iuxta naugãtes venimus in locum quẽdaz qui vocatur bonus portus: cui iuxta erat ciuitas thalassa. Multo aũt tpe peracto et cum iam nõ eẽt tuta nauigatio eo quod et ieiunium iam preteriisset: consolabatur eos paulus dicens eis. Viri video q̃m cũ iniuria et multo dãno non solum oneris et nauis: sed etiaz aiarũ nostrarũ incipit esse nauigatio. Centurio aũt gubernatori et nauclero magis credebat ea quæ a paulo dicebantur. Et cuz aptus portus non esset ad hyemandum: plurimi statuerunt cõsiliũ nauigare inde: si quo modo possẽt deuenientes phenicem hyemare portum crete respicientem ad africum et ad chorum. Aspirante autez austro estimantes proposituz tenere: cũ sustulissent de asson: legebãt cretam. Non post multuz autez misit se contra ipam ventus typhonicus: qui vocatur euroaquilo. Cumqz arrepta esset nauis: et non posset conari in ventuz: data naue flatibus ferebamur. Insulaz aũt quãdã decurrẽtes q̃ vocat cauda: potuimus vix obtinere scapham. Qua sublata adiutoriis vtebantur accingentes nauẽ: timentes qz ne in syrtiz inciderent: submisso vase sic ferebantur. Valida autem nobis tẽpestate iactatis: sequenti die iactuz fecerunt: et tertia die suis manibus armamẽta nauis proiecerũt. Neqz aũt sole neqz sideribus apparẽtibus per plures dies: et tempestate nõ exigua imminẽte: iaz ablata erat spes omnis salutis nostre. Et cuz multa ieiunatio fuisset: tunc stans paulus in medio eorum dixit. Oportebat quidẽ o viri audito me nõ tollere a creta: lucriqz facere iniuriaz hanc et iacturaz. Et nũc hortor vos bono animo eẽ. Amissio

γαρ ψυχής ουδεμία έσται εξ υμών πλην του πλοίου. παρέστη γαρ μοι ταύτη τη νυκτί άγγελος του θεού ου ειμί, ω και λατρεύω, λέγων. μη φοβού παύλε, καίσαρι σε δει παραστήναι. και ιδού κεχάρισταί σοι ο θεός πάντας τους πλέοντας μετά σου. διό ευθυμείτε άνδρες. πιστεύω γαρ τω θεώ ότι ούτως έσται καθ ον τρόπον λελάληται μοι. εις νήσον δε τινά δει ημάς εκπεσείν. ως δε τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ εγένετο, διαφερομένων ημών εν τω αδρία κατά μέσον της νυκτός υπενόουν οι ναύται προσάγειν τινά αυτοίς χώραν. και βολίσαντες εύρον οργυιάς εικοσι, βραχύ δε διαστήσαντες και πάλιν βολίσαντες, εύρον οργυιάς δεκαπέντε. φοβούμενοί τε μήπως κατά τραχείς τόπους εκπέσωμεν, εκ πρύμνης ρίψαντες άγκύρας τέσσαρας, ηύχοντο ημέραν γενέσθαι. των δε ναυτών ζητούντων φυγείν εκ του πλοίου και χαλασάντων την σκάφην εις την θάλασσαν προφάσει ως εκ πρώρας μελλόντων αγκύρας εκτείνειν, είπεν ο παύλος τω εκατοντάρχη και τοις στρατιώταις. εάν μη ούτοι μείνωσιν εν τω πλοίω, υμείς σωθήναι ου δύνασθε. τότε οι στρατιώται απέκοψαν τα σχοινία της σκάφης, και είασαν αυτήν εκπεσείν. άχρι δε ου εμελλεν ημέρα γίνεσθαι παρεκάλει ο παύλος απαντας μεταλαβείν τροφής, λέγων. τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ημέραν προσδοκώντες άσιτοι διατελείτε μηδέν προσλαβόμενοι. διό παρακαλώ υμάς προσλαβείν τροφής, τούτο γαρ προς της υμετέρας σωτηρίας υπάρχει, ουδενός γαρ υμών θρὶξ εκ της κεφαλής πεσείται. είπων δε ταύτα και λαβών άρτον ευχαρίστησε τω θεώ εμπροσθεν πάντων, και κλάσας ήρξατο εσθίειν, εύθυμοι δε γενόμενοι και αυτοί προσελάβοντο τροφής. ήμεν δε εν τω πλοίω αι πάσαι ψυχαί διακόσιαι εβδομήκοντα έξ. κορεσθέντες δε τροφής εκούφιζον το πλοίον εκβαλλόμενοι τον σίτον εις την θάλασσαν. ότε δε ημέρα εγένετο την γην ουκ επεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν έχοντα αιγιαλόν, εις ον εβουλεύσαντο ει δύνατον εξώσαι το πλοίον. και τας αγκύρας περιελόντες εία εις την θάλασσαν, αμα ανέντες τας ζευκτηρίας των πηδαλίων, και επάραντες τον αρτέμωνα τη πνεούση κατείχον εις τον αιγιαλόν. περιπεσόντες δε εις τόπον διθάλασσον επώκειλαν την ναύν, και η μεν πρώρα ερείσασα έμεινεν ασάλευτος, η δε πρύμνα ελύετο

nam nullius vestrum peribit capillus de capite. Et cum hec dixisset: sumens panem gratias egit deo in conspectu omnium: et cum fregisset cepit manducare. Alacriores autem facti omnes et ipsi assumpserunt cibum. Eramus autem in nave ducente septuaginta sex. Et satiati cibo alleuiabant nauem: iactantes triticum in mare. Cum autem dies factus esset terram non agnoscebant: sinum vero quendam considerabant habentem litus: in quem cogitabant si possent eicere nauem. Et cum ancoras subtulissent: dimittebant se mari: simul laxantes iuncturas gubernaculorum: et leuato artemone secundum aure flatum tendebant ad littus. Et cum incidissemus in locum bithalassum impegerunt nauem: et prora quidem fixa manebat immobilis: puppis vero soluebatur

sup. 12. a. et. 15 b.

το υπό της βίας των κυμάτων. Των δε στρατιωτών βουλή εγένετο, ίνα τους δεσμώτας αποκτείνωσι μή τις εκκολυμβήσας διαφύγη. ο δε εκατόνταρχος βουλόμενος διασώσαι Παύλον, εκώλυσεν αυτούς του βουλεύματος. εκέλευσε τε τους δυνατούς κολυμβάν απορρίψαντας πρώτους επί την γην εξιέναι, και τους λοιπούς τους μεν επί σανίσιν, τους δε επί τινων των από του πλοίου. και ούτως εγένετο πάντας διασωθήναι επί την γην. Cap. 28.

Και διασωθέντες τότε επέγνωσαν ότι μελίτη η νήσος καλείται. οι δε βάρβαροι παρείχον ου την τυχούσαν φιλανθρωπίαν ημίν. αναψάντες γαρ πυράν προσελάβοντο πάντας ημάς διά τον υετόν τον ενεστώτα και διά το ψύχος. συστρέψαντος δε Παύλου φρυγάνων πλήθος και επιθέντος επί την πυράν, έχιδνα εκ της θέρμης εξελθούσα κατέσχε της χειρός αυτού. ως δε είδον οι βάρβαροι κρεμάμενον το θηρίον εκ της χειρός αυτού, έλεγον προς αλλήλους. πάντως φονεύς εστίν ο άνθρωπος ούτος, ον διασωθέντα εκ της θαλάσσης η δίκη ζην ουκ είασεν. ο μεν ουν αποτινάξας το θηρίον εις το πυρ, έπαθεν ουδέν κακόν. οι δε προσεδόκων αυτόν μέλλειν πίμπρασθαι, η καταπίπτειν άφνω νεκρόν. επί πολύ δε αυτών προσδοκώντων και θεωρούντων μηδέν άτοπον εις αυτόν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι έλεγον θεόν αυτόν είναι. εν δε τοις περί τον τόπον εκείνον υπήρχε χωρία τω πρώτω της νήσου, ονόματι Ποπλίω, ος αναδεξάμενος ημάς τρεις ημέρας φιλοφρόνως εξένισεν. εγένετο δε τον πατέρα Ποπλίου πυρετοίς και δυσεντερία συνεχόμενον κατακείσθαι. ον Παύλος εισελθών και προσευξάμενος επιθείς τας χείρας αυτώ, ίασατο αυτόν. τούτου δε γενομένου, και οι λοιποί οι έχοντες ασθένειας εν τη νήσω προσήρχοντο και εθεραπεύοντο. οι και πολλαίς τιμαίς ετίμησαν ημάς, και αναγομένοις επέθεντο τα προς την χρείαν. μετά δε τρείς μήνας ανήχθημεν εν πλοίω παρακεχειμακότι εν τη νήσω Αλεξανδρινώ παρασήμω Διοσκούροις. και καταχθέντες εις Συρακούσας, επεμείναμεν ημέρας τρείς, όθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εις Ρήγιον, και μετά μίαν ημέραν επιγενομένου νότου δευτεραίοι ήλθομεν εις Ποτιόλους, ου ευρόντες αδελφούς παρεκλήθημεν επ' αυτοίς επιμείναι ημέρας επτά, και ούτως εις την Ρώμην ήλθομεν. κακείθεν οι αδελφοί ακού-

batur a vi maris. Militum autem consilium fuit vt custodias occiderẽt: ne quis cũ enatasset effugeret. Centurio autem volens seruare Paulum: prohibuit fieri. Iussit qs eos qui possent natare emittere se primos & euadere: & ad terrã exire: & ceteros alios in tabulis ferebãt: quosdam super ea que de nauierãt. Et sic factũ est: vt oẽs aie euaderẽt ad terram. Cap. 28

Et cum euasissem hic cognouim qa melita insula vocabat. Barbari vo pstabãt nõ modicã humanitatẽ nobis. Accensa eni pyra reficiebãt nos oẽs: propter imbrẽ qui imminebat & frigus. Cum cõgregasset autẽ paul hsarmentorũ aliquãtã multitudinẽ: & impositisset sup ignẽ vipera a calore cum ꝓcessisset inuasit manũ ei. Vt vo vidерũt barbari pendẽtez bestiã de manu eius: ad inuicem dicebant. Vtiqz homicida est hõ hic: q cũ euasit de mari vltio nõ sinit eũ viuere. Et ille quidem cautiẽs bestiã i ignẽ: nihil mali passus ẽ. At illi existimabãt eũ i tumorẽ cõuertẽdũ aut subito casum & mori. Diu autem illis expectantibus & videntibus nihil mali in eo fieri: conuertentes se dicebant eum esse deum. In locis aũt illis erant predia principis insule nomie publij: qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit. Contigit aũt patrẽ publij febribus & dyssenteria vexatuz iacere. Ad quem paulus intrauit & cum oraſſet & imposuisset ei manus saluauit eum. Quo facto: omnes qui in insula habebãt infirmitates accedebãt: & curabãt. Qui & multis honoribꝰ nos honorauerũt: & nauigãtibꝰ iposuerũt q necessaria erant. Post mẽses aũt tres nauigauimus in naui alexandrina: q in insula hyemauerat: cui erat insigne castoꝝ. Et cũ venissem syracusã mãsimꝰ ibi triduo. Inde circũlegentes deuenimus regium. Et post vnum diẽ flante austro secũda die venimꝰ puteolos: vbi inuẽtis fratribꝰ rogati sumꝰ manere apud dies septem & sic eos venimus romaz. Et inde cum audissent

σαμτες/ Τα"ωερί"ημών °εξήλθομ ᵖ εις ᵍ απάρτη=
σιμ ʳημίν° άχρις ʿαππίου "φόρου ˣ και ʳ Τριών ʾ Τα=
βερνών, ᵗ ους ᵇ ιλών/ο ᶜ ωαύλος ᵉ ευχαριστήσας
/Τω ᶜ θεώ ʿ έλαβε ᵍ θάρσος. ʰ ότε ʿ δε ᵏ ήλθομεμ ˡ εις
ᵐ ρώμημ/ο "εκατόμταρχος °ωαρέδωκε/Τους ᵖ δε
σμίους/Τω ᵍ στρατοπεδάρχη,/Τω ʳ δε ˢ ωαύλω
ʿ επετράπη "μένειμ ˣ καθ ʳ εαυτόμ ʾ συμ/Τω ° φυλάσ
σομτι ᵇ αυτόμ ᶜ στρατιώτη. ᵈ εγένετο ʿ δε ʳ μετά ʿ η
μέρας ʰ Τρείς ˡ συγκαλέσασθαι / Τομ ᵏ παύλομ
/Τους ˡ όμτας/Τωμ ᵐ ιουδαίων ⁿ ωρώτους . ° συ=
μελθόμτωμ ᵖ δε ᵍ αυτών ʳ έλεγε ˢ ωρος ᵗ αυτούς .
"άνδρες ˣ αδελφοί ʳ εγώ ʾ ουδέν ˢ εναμτίομ ᵇ ποιή
σας/Τω ᶜ λαώ ° η/Τοις ᶜ έθεσι/Τοις ʳ ωατρώοις ˢ δέσ
μιος ᵇ εξ ˡ ιεροσολύμων ᵏ παρεδόθημ ˡ εις/Τας ᵐ χεί
ρας/Τωμ "ρωμαίων, ° οίτινες ᵖ ανακρίναμτες ᵍ με
ʳ εβούλομτο ° απολύσαι, ʳ διά/Το "μηδεμίαμ ʳ αιτί
αμ ʳ θανάτου ʾ υπάρχειμ ᵍ εμ ᵇ εμοί. ʿ αμτιλεγόμτωμ
ᵏ δε/Τωμ ʿ ιουδαίωμ ʳ ηναγκάσθημ ˢ επικαλέσασ=
θαι ᵇ καίσαρα, ʿ ουχ ᵏ ως/Του ˡ έθνους ᵐ μου "έχων
° τι ᵖ κατηγορήσαι. ᵍ διά ʳ ταύτημ ° ουμ/Τημ ʳ αιτίαμ
"παρεκάλεσα ˣ ιδείμ ʳ υμάς ʾ και ˢ προσλαλήσαι.
ᵏ ένεκεμ ᶜ γαρ/Της ᵖ ελπίδος/Του ʿ ισραήλ / Τημ ʳ ά=
λυσιμ ᵍ ταύτημ ᵇ περίκειμαι. ʿ οι ᵏ δε ʳ προς ᵐ αυτόμ
"είπομ. ° ημείς ᵖ ούτε ᵍ γράμματα ʳ ωερί ° σου ʿ ε=
δεξάμεθα "από/Της ˣ ιουδαίας, ʳ ούτε ʾ ωαραγε=
νόμενος ᵃ τις/Τωμ ᵇ αδελφών ᶜ απήγγειλεμ ° η ʿ ε=
λάλησε ʳ τι ᵍ περί ᵇ σου ʿ πομηρόμ ᵏ αξιούμεμ ʿ δε ᵐ πα
ρά "σου ° ακούσαι ᵖ α ᵍ φρομείς, ʳ περί ᵉ μεμ ʿ γαρ
/Της "αιρέσεως ʳ ταύτης ʿ γνωστόμ ʾ εστίμ ˢ ημίμ, ᵇ ό
τι ᶜ ωαμταχού ° αμτιλέγεται. ʿ ταξάμενοι ʿ δε ˢ αυ
τών ᵇ ημέραμ, ʿ ήκομ ʳ προς ʿ αυτόμ ᵐ εις/Τημ "ξενίαμ
ᵏ πλείονες, ᵖ οις ᵍ εξετίθετο ʳ διαμαρτυρόμενος
/Τημ ᵏ βασιλείαμ/Του ʿ θεού, "ωείθωμ ˣ τε ʳ αυτούς
/Τα ʾ περί/Του ᵍ ιησού ᵇ από ᶜ τε/Του ° μόμου ᶜ μω=
σέως ʿ και/Τωμ ᵍ ωροφητών ᵇ από ʿ πρωί ᵏ έως ʿ εσπέ
ρας. ᵐ και "οι ° μεμ ᵖ επείθομτο/Τοις ᵍ λεγομένοις ʿ οι
ᵏ δε ʳ ηπίστουμ. ᵏ ασύμφωμοι ˣ δε ʳ όμτες ʾ ωρος
ᵏ αλλήλους ᵇ απελύομτο, ʿ ειπόμτος/Του ᵇ ωαύ=
λου ʿ ρήμα ʳ εμ, ᵍ ότι ᵇ καλώς/Το ʿ πνεύμα/Το ᵏ άγι
ομ ʿ ελάλησε ᵐ διά "ησαΐου/Του ° προφήτου ᵖ προς
/Τους ᵍ πατέρας ʿ ημών ° λεγομ. ʿ πορεύθητι "προς
/Τομ ʿ λαόμ ʳ τούτομ ʾ και ˢ είπομ. ᵇ ακοή ʿ ακούσετε,
ᵏ και ʿ ουμή ʾ συμήτε, ˢ και ᵇ βλέπομτες ʿ βλέψετε,
ᵏ και ʿ ουμή ᵐ ίδητε." εωαχύμθη ° γαρ / η ᵖ καρδία
/Του ᵍ λαού ʿ τούτου, ˢ και/Τοις ʿ ωσί "βαρέως ˣ ή=
κουσαμ, ʳ και/Τους ʾ οφθαλμούς ˢ αυτών ᵇ εκάμυ
σαμ, ʿ μήποτε ᵇ ίδωσι/Τοις ʿ οφθαλμοίς, ʳ και / Τοις
ˢ ωσίμ ᵇ ακούσωσι, ʿ και/Τη ᵏ καρδία ʿ συνώσι, ᵐ και
"επιστρέψωσι ° και ᵖ ιάσωμαι ᵍ αυτούς. ʳ γνωστόμ ° ουμ ʳ έστω "υμίν ˣ ότι/Τοις ʿ έθνεσιμ ʾ απεστά=
λη/Το ˢ σωτηρίομ/Του ᵇ θεού, ʿ αυτοί ° και ʿ ακού=
σονται. ʿ και ᵍ ταύτα ᵇ αυτού ʿ ειπόντος, ᵏ απήλ=
θομ/οι ʿ ιουδαίοι, ᵐ ωολλήμ "έχοντες ° εμ ᵖ εαυ=

ᵏ fratres ° occurrerunt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ nobis ° vsq; ad ʿ appij " foꝝ ˣ ʳ trib⁹ ʾ taber=
nis. ᵗ Quos ᵇ cū ᵇ vidisset ᶜ paul⁹ ° gr̃as ° agẽs
ʿ deo ʿ accepit ᵘ fiduciã. ᵇ Cū ʿ aũt ᵏ venissem⁹
ᵐ romam ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ permissum ʿ est ʾ paulo ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
" permanere ˣ sibimet: ˢ cum ᵃ custodiente ꝯ
ᵏ se ᶜ milite. ʿ ℣ost ᵇ tertiam ʿ autẽ ᵍ diem ꝯ
ʿ conuocauit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
" primos ᵐ iudeorum. ° Cumq; ᵒ venisset: ꝯ
ʳ dicebat ʿ eis. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ Ego " viri ʿ fratres ˢ nihil ᵃ aduersꝰ ᶜ plebẽ ᵇ fa
ciens ° aut ᶜ morẽ ʿ paternum: ᵍ vinctus ꝯ ꝯ
ᵇ ab ʿ hierosolymis ᵏ tradit⁹ ᵏ fuꝝ ˡ in ᵐ manus
" romanoꝝ: ° q̃ ʳ cū ᵖ interrogationẽ de ᵍ me
ᵖ habuissẽt ʳ voluerunt me ᵉ dimittere: ʿ eo ʿ q̃
" nulla ʾ cẽt ˣ causa ʳ mortis ᵃ in ᵇ me. ʿ Cõtradi
cẽtib⁹ ° aũt ʿ iudeis ʿ coactus ʿ sum ᵍ appellare
ᵇ cesarem: ʿ non ᵏ quasi ˡ gentẽ ᵐ meaꝝ " habẽs
ᵃ aliq ᵖ accusare. ᵍ ℣ propter ʿ hãc ° igit ʿ causaꝝ
" rogaui ʿ vos ˣ videre ʾ ᵗ alloquí. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ ℣ propter ᵖ spem ᶜ enim ʿ israel ʿ cathena ꝯ ꝯ
ᵃ hac ᵇ circũdat⁹ ᵇ sũ. ᵏ Dixit ˡ illi " direrũt ad ᵐ cũ
° ℣os ˡ neq; ᵍ litteras ʿ accepim⁹ ʳ de ᵉ te ꝯ ꝯ
" a ʿ iudea: ʳ neq; ʾ aduenies ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃ aliqs ᵏ frat ᶜ nũciauit ° aut ᶜ locutus ᶜ est ꝯ
ʳ quid ᵉ de ᵇ te ᵍ malum. ᵏ Rogam⁹ ˡ autẽ ᵐ ꝯ
" te ᶜ audire ᵖ que ᵍ sentis. ʿ Nam ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ de " secta ʿ hac ʾ notum ʿ est ᵃ nobis ꝯ ꝯ ꝯ
ᵏ q; ᶜ vbiq; ei ᶜ cõtradicitur. ʿ Cū ᶜ cõstituissent
ʿ ãt ᶜ illi ᵇ die ʿ venerunt ᵏ ad ˡ euꝝ ᵐ in ᵏ hospitiũ
° plurimi: ᵖ quibus ᵍ exponebat ʿ testificans ꝯ
ᵉ regnum ʿ dei: " suadẽs ʿ q; ʿ eis ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ de " iesu ᵇ ex ° lege ᶜ moysi ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʿ ᵗ ℣ prop!etis ᵇ a ˡ mane ᵏ vsq; ᵏ ad ˡ vesperaꝝ.
ᵐ Et ° quidã ᵖ credebãt ᵍ his ᵍ q̃ ᵍ dicebãt: ʿ q̃dã
ᵉ vero ʿ nõ ʿ credebant. ˣ Cumq; ˢ inuicem ꝯ
" nõ ʿ esset " consẽtientes ᵇ discedebãt: ᶜ dicente
ᵇ paulo ʿ vnũ ᶜ verbũ. ᵉ Quia ᵇ bene ʿ spũs ᵏ locꝰ
ˡ locutus ˡ est ᵐ per " esaiam ° prophetam ᵖ ad ꝯ
ᵍ patres ʳ vestros ᵉ dicens. ʿ Vade " ad ꝯ ꝯ ꝯ
ˣ populuꝝ ʳ istum ʾ et ᵉ dic. ᵇ Aure ᶜ audietis ꝯ
ᵉ ᵗ non ʿ intelligetis: ᵉ ᵗ ᵇ videntes ʿ videbitis
ᵏ ᵗ non ᵐ perspicietis. " Incrassatũ " ẽ ᵉ ei ᵖ cor
ᵍ populi ʿ huius ᵉ ᵗ auribus " grauiter ˣ audie
runt: ʳ ᵗ oculos ᵉ suos ᵇ compresserunt ꝯ ꝯ
ᶜ ne ᶜ forte ᵇ videant ᶜ oculis ʿ et ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ auribus ᵇ audiant ʿ ᵗ corde ʿ intelligãt: ᵐ ᵗ ꝯ
" conuertantur ° ᵗ ᵖ sanẽ ᵍ eos. ʿ Notum ꝯ ꝯ
ᵉ ergo ʿ sit " vobis ʿ qñ ʳ gentib⁹ ʾ missuꝝ ʿ est ꝯ
ᵉ salutare ᵇ dei: ᵉ ᵗ ipsi ᶜ audient ꝯ ꝯ ꝯ
ʿ Et ʿ cum ᵍ hec ʿ diriss̃et: ᵏ exierunt ab eo ꝯ
ˡ iudei ᵐ multam " habẽtes ° inter ᵖ se ꝯ ꝯ

Esa.6.c.
Mat.13.b.
Mar.4.b.
Luce.8.b.
Joan.12.f.

τοίς q ζήτησιμ ,r ἐμειμε• λε / ο r ωαύλος" λιετί
αμ r όλημ r ερ r ιλίω• μισθώματι, b καί c αωελέχετο
b ωάντας/ Τους c εισπορευομένους c προς q αυτόμ,
b κηρύσσωμ/ Τημ r βασιλείαμ/ Του s θεού, r και tt λι=
λάσκωμ/ Τα" ωερί/ Του o κυρίου p ιησού q Χριστού
r μετά" ωάσης c ωαρρησίας" ακωλύτως.
/Τέλος/ Τωμ" ωράξεωμ/ Τωμ b αγί=
ωμ c αωοστόλωμ.

q questionem. r Mansit" autem" biennio oo
r toto r in s suo" conductu: b & c suscipiebat oo
b omnes c qui c ingrediebāt r ad q eum: oo oo
b prædicans c regnum s dei: r & tt docens q̄ sūt
" de o dño p iesu q christo oooooooooooo
r cum " omni r fiducia" sine" prohibitione. oo

Explicit liber " actuum
c apostolorum.

Incipit prologus in septem epistolas canonicas.

On ita est ordo apud grecos qui integre sapiunt: fidemq; rectam sectantur: epistolarum septem que canonice nuncupantur sicut in latinis codicibus inuenitur: vt quia petrus est prim⁹ in ordine apostolorum: prime sint etiam eius epistole in ordine ceterarū. Sed sicut euangelistas oudum ad veritatis lineā correximus: ita has proprio ordini deo iuuante reddidimus. Est enī prima earū vna iacobi: due petri: tres iohannis: & iude vna. Que si sicut ab eis digeste sunt: ita quoq; ab interpretibus fideliter in latinum verterentur eloquiū: nec ambiguitatem legentibus facerent: nec sermonū sese varietas impugnaret: illo precipue loco vbi de vnitate trinitatis in prima iohannis epistola positum legimus: in qua ēt ab infidelib⁹ trāslatorib⁹ multū erratū esse a fidei veritate ꝓperimus: trium tm̄o do vocabula hoc est aque sanguinis & spūs in ipsa sua editione ponentibus: & patris verbiq; ac spirit⁹ testimonium omittentibus: in quo maxime & fides catholica roboratur: & patris et filij & spiritus sancti vna diuinitatis substantia comprobatur. In ceteris vero epistolis quantum a nostra aliorum distet editio lectoris prudentie derelinquo. Sed tu virgo christi custochium dum a me impensius scripture veritatē inquiris: meā quodammodo senectutem inudorum dentibus corrodendaq; exponis: qui me falsariū corruptoremq; sanctarum pronunciant scripturarum. Sed ego in tali opere nec emulorum meorum ſſludentiaq; pertimesco: nec sancte scripture veritatem poscentibus denegabo.

Explicit prologus in septem epistolas canonicas.

Incipit argumentum in easdem.

Iacobus petrus ioannes & iudas septem epistolas ediderūt tā mysticas quā succinctas & breues pariter ac longas: breues in verbis: longas in sententijs: vt rarus sit qui non in earū cecidit lectione.

Explicit argumentum in septem epistolas canonicas.

Incipit argumentū in epistolam canonicam beati Jacobi apostoli.

Iacobus apostolus sanctum instruit clerū de cultura celestium preceptorum & regula catholice obseruantie & de inuicte patientie maiestate & de reuelatione plurimorū: & de mendatio magistrorum.

Explicit argumentum.

Η Του r αγίου b ιακώβου c επιστολή p καθολική.

ἀκωβος b θεού c και p κυρίου c ιησού
c χριστού q δούλος/ Ταις b δώδεκα
r φυλαίς/ Ταις s εμ/ Τη r διασπορά, tt χαί
ρειμ. " ωάσαμ o χαράμ p ηγήσασθε q α
δελφοι r μου " όταμ r πειρασμοίς" πε
ριπέσητε c ωοικίλοις, r γιμώσκοντες
c ότι/ Το q δοκίμιομ b υμώμ/ Της c πίστεως p κατερ=
γάζεται c υπομομήμ. η r δε q υπομομή b έργομ r τε=
λειομ s εχέτω, r ίμα tt ήτε" τέλειοι o και p ολόκλη=
ροι q εμ r μηδεμί" λειπόμενοι. c ει" δε s τις r υμώμ r λεί
πεται q σοφιας, b αιτείτω c ωαρά/ Του p διδόντος
c θεού r πάσιμ q απλώς b και r ουκ s ονειδίζοντος, c και

Incipit c epistola p canonica q beati b Jacobi apostoli.

Acobus b dei c & o dñi nr̄i c ihu oo
c xp̄i q seruus b duodecim tribub⁹ oo
q̄ sunt s in r dispersione: tt salutem.
" Oē o gaudium p existimate q frēs
r mei " cum in c tēptatōes c varias" inciderits:
r scientes oooooooooooooooooo
c q probatio c fidei b vr̄e c patientiaz p operatur
q Patientia r autez b opus r perfectum oooo Ia.
s habeat: r vt tt sitis" perfecti o et n integri ooo
q in r nullo o deficientes. c Si r quis" aūt r vr̄m Ia.
s indiget q sapientia b postulet c a c deo: p q̄ dat
r oibus q affluenter b & r nō s improperat: r et oo

mdabitur n ei. oPostulet p autez q in r fide oo
s nihil h esitans. t Qui n enim z h esitat r similis
r est fluctui maris: b q a b vento b mouet c & p cir
cúfertur. c Nō r ergo s estimet b homo ille oo
k q accipiet m aliquid n a dño. p Vir oooo B
q duplex q aio inconstans est s in r omnib z oo
n vijs suis. r Gloriet ur aūt s frater ooooo
b humilis c in p exaltatione c sua: c dines r aūt
b in humilitate k sua: t quoniam z m sicut n flos
o fenj p transibit. q Exortus r enim q est n sol ooo Eccle.14.c.
r cum n ardore: t & r arefecit r fenum ooooo Esa 40.b.
s & b flos c eius b decidit: & decor oooooo 1.Pet.1.d.
f vultus b eius d deperijt. ooooooo
k Ita t et m dines n in o itineribus p suis oooo
q marcescet. r Beatus s vir r qui n suffert ooo Jacob.5.c.
t & tentationē: r quā cū probat z fuerit b accipiet
c coronaz v vite: c quaz r repromisit ooo
f dñs b diligentibus se. k Nemo oooo
l cū temptatur m dicat n quā a deo q tēptat.
t Deus r enim z intēptator malorum ⌈qz v
n est. o Ipse r aūt b neminē r tēptat. c Unusquis
r tēptat a b cōcupiscētia s sua: t abstract z
& t illect z. m Deinde n concupiscētia o cū o pcepit B
p parit p peccatum z: o peccatū ⌈vo cum ooo
r consūmatum z fuerit n generat r mortē. r Nolite
t itaq z errare n frēs b mei c dilectissimi. o Omne
c datū r optimum z & t b omne c donū k perfectum
l desursum m est n descendens o a p patre ooo
q luminū r apō quem r non n est s trāsmutatio
r nec r vicissitudinis o obūbratio. b Volūtarie
ei c genuit b nos c ⌈vbo r ⌈vitatis: o & t b simus oo
k initium l aliquid n creature m eius. ooooo
o Scitis p frēs q mei r dilectissimi. o Sit aūt r ois Pro.17.d.
n homo r velox r ad audiendum: o tardus oo Eccle.5.c.
aūt b ad c loquendum z: & t o tardus c ad ira. o Ira Ephe.5.a.
b enim z viri k iusticiam z dei m non n operatur. oo
o Propter o qđ p abijcientes q omnez r immundi
tiā & t abundātiam z n malitie: s in r māsuetudi
ne l suscipite n insitū b ⌈vbum z: c qđ c pōt o saluare D
c aias r vestras. g Estote b aūt r factores oooo Ro.2.c.
k verbi l & m non o auditores n tātum p fallētes oo Mat.7.g.
q vosmetipsos: r quia s si r quis n auditor r est l ⌈vbi Act.1.a.
t & non b factor: c hic o cōparabitur c viro ooo
r considerāti s vultum z b natiuitatis oooooo
l sue k in l speculo. m Considerauit n enim o se oo
p et q abijt: & t o statim r oblitus r est n qualis ooo
s fuerit. r Qui r aūt p perspexerit n in b legē o perfectā Mat.5.c.
o libertatis c et r permanserit in ea: ooooooo
b non l auditor k obliuiosus l factus oooooo
m sed n factor o operis: p hic c beatus r in oo
r suo o facto n erit. s Si r qs aūt putat se o religi 1.Pet.3.c.
osū o esse c non r refrenans g linguam ooooo
b suam: l sed k seducens l cor m suum: ooooo

m dabitur n ei. o Postulet p autez q in r fide oo
s nihil h esitans. t Qui n enim z h esitat r similis
r est fluctui maris: b q a b vento b mouet c & p cir
cúfertur. c Nō r ergo s estimet b homo l ille oo
k q accipiet m aliquid n a dño. p Vir oooo B
q duplex q aio l inconstans est s in r omnib z oo
n vijs suis. r Gloriet ur aūt s frater ooooo
b humilis c in p exaltatione c sua: c dines r aūt
b in humilitate k sua: t quoniam z m sicut n flos
o fenj p transibit. q Exortus r enim q est n sol ooo Eccle.14.c.
r cum n ardore: t & r arefecit r fenum ooooo Esa 40.b.
s & b flos c eius b decidit: & decor oooooo 1.Pet.1.d.
f vultus b eius d deperijt. ooooooo
k Ita t et m dines n in o itineribus p suis oooo
q marcescet. r Beatus s vir r qui n suffert ooo Jacob.5.c.
t & tentationē: r quā cū probat z fuerit b accipiet
c coronaz v vite: c quaz r repromisit ooo
f dñs b diligentibus se. k Nemo oooo
l cū temptatur m dicat n quā a deo q tēptat.
t Deus r enim z intēptator malorum ⌈qz v
n est. o Ipse r aūt b neminē r tēptat. c Unusquis
r tēptat a b cōcupiscētia s sua: t abstract z
& t illect z. m Deinde n concupiscētia o cū o pcepit B
p parit p peccatum z: o peccatū ⌈vo cum ooo
r consūmatum z fuerit n generat r mortē. r Nolite
t itaq z errare n frēs b mei c dilectissimi. o Omne
c datū r optimum z & t b omne c donū k perfectum
l desursum m est n descendens o a p patre ooo
q luminū r apō quem r non n est s trāsmutatio
r nec r vicissitudinis o obūbratio. b Volūtarie
ei c genuit b nos c ⌈vbo r ⌈vitatis: o & t b simus oo
k initium l aliquid n creature m eius. ooooo
o Scitis p frēs q mei r dilectissimi. o Sit aūt r ois Pro.17.d.
n homo r velox r ad audiendum: o tardus oo Eccle.5.c.
aūt b ad c loquendum z: & t o tardus c ad ira. o Ira Ephe.5.a.
b enim z viri k iusticiam z dei m non n operatur. oo
o Propter o qđ p abijcientes q omnez r immundi
tiā & t abundātiam z n malitie: s in r māsuetudi
ne l suscipite n insitū b ⌈vbum z: c qđ c pōt o saluare D
c aias r vestras. g Estote b aūt r factores oooo Ro.2.c.
k verbi l & m non o auditores n tātum p fallētes oo Mat.7.g.
q vosmetipsos: r quia s si r quis n auditor r est l ⌈vbi Act.1.a.
t & non b factor: c hic o cōparabitur c viro ooo
r considerāti s vultum z b natiuitatis oooooo
l sue k in l speculo. m Considerauit n enim o se oo
p et q abijt: & t o statim r oblitus r est n qualis ooo
s fuerit. r Qui r aūt p perspexerit n in b legē o perfectā Mat.5.c.
o libertatis c et r permanserit in ea: ooooooo
b non l auditor k obliuiosus l factus oooooo
m sed n factor o operis: p hic c beatus r in oo
r suo o facto n erit. s Si r qs aūt putat se o religi 1.Pet.3.c.
osū o esse c non r refrenans g linguam ooooo
b suam: l sed k seducens l cor m suum: ooooo

m δοθήσεται n αυτώ. o αιτείτω p δε q εμ r πίστει s μη
δέμ l διακριμόμενος. t ο n γαρ r διακριμόμενος r έοι
κε l κλύδωνι n θαλάσσης b ανεμιζομένω c και p ριπι
ζομένω. c μη r γαρ s οιέσθω l ο b άνθρωπος r εκεί
νος b ότι l λήψεται m τι n παρά l του o κυρίου. p α
νήρ q δίψυχος r ακατάστατος s εμ r πάσαις l ταις
n οδοίς r αυτού. r καυχάσθω δε l ο s αδελφός l ο
b ταπεινός c εμ l τω p ύψει r αυτού, l ο r δε s πλούσι
ος b εμ l τη r ταπεινώσει b αυτού. t ότι m ως n άνθος
o χόρτου p παρελεύσεται. q ανέτειλε r γαρ l ο s ή
λιος c συμ l τω n καύσωνι, r και r εξήρανε l τον χόρ
τον n και l το b άνθος c αυτού p εξέπεσε, c και l η r ευ
πρέπεια l του s προσώπου b αυτού r απώλετο.
b ούτω t και l ο m πλούσιος n εν l ταις o πορείαις p αυ
τού q μαρανθήσεται. r μακάριος s ανήρ r ος n υπο
μένει t πειρασμόν, r ότι t δόκιμος s γενόμενος b λή
ψεται l τον r στέφανον l της o ζωής, c ον r επηγγείλα
το l ο s κύριος l τοις b αγαπώσιν r αυτόν. b μηδείς
t πειραζόμενος m λεγέτω n ότι o από p θεού q πειρά
ζομαι. l ο r γαρ n θεός r απείραστος o εστί b κακών.
r πειράζει t δε s αυτός b ουδένα. c έκαστος p δε t πει
ράζεται r υπό l της s ιδίας b επιθυμίας r εξελκόμενος
b και t δελεαζόμενος. m είτα l η n επιθυμία o συλ
λαβούσα p τίκτει q αμαρτίαν, l η r δε s αμαρτία
r αποτελεσθείσα r αποκύει t θάνατον. r μη r πλα
νάσθε s αδελφοί b μου c αγαπητοί. p πάσα
c δόσις r αγαθή s και b παν r δώρημα b τέλειον
r άνωθέν m εστί n καταβαίνον o από l του p πα
τρός l των q φώτων, r παρ n ω r ουκ n έν r παραλλα
γή r η l τροπής s αποσκίασμα. b βουληθείς c απε
κύησεν p ημάς c λόγω r αληθείας, s εις l το b είναι r η
μάς b απαρχήν l τινά l των m αυτού n κτισμάτων.
c ώστε p αδελφοί q μου r αγαπητοί, o έστω r πας
n άνθρωπος x ταχύς r εις l το r ακούσαι, n βραδύς
b εις l το c λαλήσαι, o βραδύς c εις r οργήν. s οργή
b γαρ r ανδρός b δικαιοσύνην r θεού m ου n κατερ
γάζεται. o διό p αποθέμενοι q πάσαν r ρυπαρίαν
s και r περισσείαν n κακίας, r εν r πραότητι r δέξασ
θε l τον s έμφυτον b λόγον l τον c δυνάμενον o σώ
σαι l τας c ψυχάς r υμών. o γίνεσθε b δε r ποιηταί
b λόγου l και m μη n μόνον o ακροαταί p παραλογι
ζόμενοι q εαυτούς, r ότι s ει r τις n ακροατής x λό
γου r εστί l και o ου b ποιητής, c ούτος o έοικεν r αν
δρί r κατανοούντι l το s πρόσωπον l της b γενέσε
ως r αυτού b εν r εσόπτρω. m κατενόησε n γαρ o εαυ
τόν p και q απελήλυθε, r και n ευθέως r επελάθετο n ο
ποίος r ην. l ο r δε r παρακύψας r εις b νόμον c τέλει
ον l τον l της c ελευθερίας r και r παραμείνας, s ού
τος b ουκ r ακροατής b επιλησμονής r γενόμενος,
m αλλά n ποιητής o έργου, p ούτος q μακάριος r εν
l τη o ποιήσει r αυτού n έσται. x ει r τις s δοκεί o θρή
σκος b εν r υμίν p είναι r μη r χαλιναγωγών g γλώσ
σαν b αυτού, r αλλά b απατών r καρδίαν m αυτού,

m dabitur n ei. o Postulet p autez q in r fide oo
s nihil h esitans. t Qui n enim z h esitat r similis
r est fluctui maris: b q a b vento b mouet c & p cir
cúfertur. c Nō r ergo s estimet b homo l ille oo
k q accipiet m aliquid n a dño. p Vir oooo B
q duplex q aio l inconstans est s in r omnib z oo
n vijs suis. r Gloriet ur aūt s frater ooooo
b humilis c in p exaltatione c sua: c dines r aūt
b in humilitate k sua: t quoniam z m sicut n flos
o fenj p transibit. q Exortus r enim q est n sol ooo Eccle.14.c.
r cum n ardore: t & r arefecit r fenum ooooo Esa 40.b.
s & b flos c eius b decidit: & decor oooooo 1.Pet.1.d.
f vultus b eius d deperijt. ooooooo
k Ita t et m dines n in o itineribus p suis oooo
q marcescet. r Beatus s vir r qui n suffert ooo Jacob.5.c.
t & tentationē: r quā cū probat z fuerit b accipiet
c coronaz v vite: c quaz r repromisit ooo
f dñs b diligentibus se. k Nemo oooo
l cū temptatur m dicat n quā a deo q tēptat.
t Deus r enim z intēptator malorum ⌈qz v
n est. o Ipse r aūt b neminē r tēptat. c Unusquis
r tēptat a b cōcupiscētia s sua: t abstract z
& t illect z. m Deinde n concupiscētia o cū o pcepit B
p parit p peccatum z: o peccatū ⌈vo cum ooo
r consūmatum z fuerit n generat r mortē. r Nolite
t itaq z errare n frēs b mei c dilectissimi. o Omne
c datū r optimum z & t b omne c donū k perfectum
l desursum m est n descendens o a p patre ooo
q luminū r apō quem r non n est s trāsmutatio
r nec r vicissitudinis o obūbratio. b Volūtarie
ei c genuit b nos c ⌈vbo r ⌈vitatis: o & t b simus oo
k initium l aliquid n creature m eius. ooooo
o Scitis p frēs q mei r dilectissimi. o Sit aūt r ois Pro.17.d.
n homo r velox r ad audiendum: o tardus oo Eccle.5.c.
aūt b ad c loquendum z: & t o tardus c ad ira. o Ira Ephe.5.a.
b enim z viri k iusticiam z dei m non n operatur. oo
o Propter o qđ p abijcientes q omnez r immundi
tiā & t abundātiam z n malitie: s in r māsuetudi
ne l suscipite n insitū b ⌈vbum z: c qđ c pōt o saluare D
c aias r vestras. g Estote b aūt r factores oooo Ro.2.c.
k verbi l & m non o auditores n tātum p fallētes oo Mat.7.g.
q vosmetipsos: r quia s si r quis n auditor r est l ⌈vbi Act.1.a.
t & non b factor: c hic o cōparabitur c viro ooo
r considerāti s vultum z b natiuitatis oooooo
l sue k in l speculo. m Considerauit n enim o se oo
p et q abijt: & t o statim r oblitus r est n qualis ooo
s fuerit. r Qui r aūt p perspexerit n in b legē o perfectā Mat.5.c.
o libertatis c et r permanserit in ea: ooooooo
b non l auditor k obliuiosus l factus oooooo
m sed n factor o operis: p hic c beatus r in oo
r suo o facto n erit. s Si r qs aūt putat se o religi 1.Pet.3.c.
osū o esse c non r refrenans g linguam ooooo
b suam: l sed k seducens l cor m suum: ooooo

ιουτου ματαιος/η θρησκεια. θρησκεια καθα
ρα και αμιαντος παρα θεω και πατερι αυ=
τη εστιν, επισκεπτεσθαι ορφανους και χη=
ρας εν/τη θλιψει αυτων, ασπιλον εαυτον
τηρειν απο/του κοσμου. Cap.ii.

Αδελφοι μου μη εν προσωπολημψιαις/ε
χετε/την πιστιν/του κυριου ημων ιησου
χριστου/της δοξης. εαν γαρ εισελθη εις
/την συναγωγην υμων ανηρ χρυσοδακτυ=
λιος εν εσθητι λαμπρα, εισελθη δε και πτω
χος εν ρυπαρα εσθητι και επιβλεψητε επι/τον
φορουντα/την εσθητα/την λαμπραν, και ει
πητε αυτω, συ καθου ωδε καλως, και/τω
πτωχω/ειπητε συ στηθι εκει, η καθου ωδε υ
πο/το υποποδιον μου, και ου διεκριθητε εν
εαυτοις και εγενεσθε κριται διαλογισμων
πονηρων. ακουσατε αδελφοι μου αγαπητοι
ουχ ο θεος εξελεξατο/τους πτωχους/του
κοσμου πλουσιους εν πιστει, και κληρονο
μους/της βασιλειας, ης επηγγειλατο/τοις α
γαπωσιν αυτον. υμεις δε ητιμασατε/τον
πτωχον. ουχ οι πλουσιοι καταδυναστευου
σιν υμων, και αυτοι ελκουσιν υμας εις κρι
τηρια. ουκ αυτοι βλασφημουσι/το καλον ο
μομα/το επικληθεν εφ υμας. ει μεντοι νομο
ν τελειτε βασιλικον κατα/την γραφην, α
γαπησεις/τον πλησιον σου ως εαυτον, κα=
λως ποιειτε. ει δε προσωπολημπτειτε αμαρτι
αν εργαζεσθε, ελεγχομενοι υπο/του νομου
ως παραβαται. οστις γαρ ολον/τον νομον
τηρηση, πταισει δε εν ενι, γεγονεν παντων ε
νοχος. ο γαρ ειπων μη μοιχευσης, ειπε και
μη φονευσης. ει δε ου μοιχευσεις, φονευ
σεις δε, γεγονας παραβατης νομου. ουτω
λαλειτε και ουτω ποιειτε ως δια νομου ε=
λευθεριας μελλοντες κριμεσθαι. η γαρ κρισις
ανιλεως/τω μη ποιησαντι ελεος. κατακαυ=
χαται ελεος κρισεως. τι/το οφελος αδελφοι
μου εαν πιστιν λεγη τις εχειν, εργα δε μη
εχη. μη δυναται η πιστις σωσαι αυτον. ε
αν δε αδελφος η αδελφη γυμνοι υπαρχω
σι και λειπομενοι ωσι/της εφημερου τροφης,
ειπη δε τις αυτοις εξ υμων, υπαγετε εν ει=
ρηνη θερμαινεσθε και χορταζεσθε, μη δωτε
δε αυτοις/τα επιτηδεια/του σωματος, τι/το
οφελος, ουτω και η πιστις εαν μη εργα εχη/νεκρα
εστι καθ εαυτην. αλλ ερει τις. συ
πιστιν εχεις, καγω εργα εχω. δειξον μοι/την
πιστιν σου εκ/των εργων σου, καγω δειξω σοι εκ/των
εργων μου/την πιστιν μου.
συ πιστευεις οτι ο θεος εις εστι, καλως ποι
εις, και/τα δαιμονια πιστευουσι και φρισσον

huius vana est religio. Religio mūda
et immaculata apud deū t patrem hec
est. Visitare pupillos t viduas oooo
in tribulatione eorum: t immaculatū se
custodire ab hoc seculo. Cap.ii.

Fratres mei nolite in personā
ne habere fidem domini nostri ie=
su christi in gloria. Etenim si introierit in
quētū virū aureum anulum habens
in veste cādida: introierit aūt et pauper
in sordido habitu t intendatis in oooo
eū q̄ indut̄ ē veste pclara: t dixeritis oo
ei: tu sede hic bene: pauperi autem oo
dicatis: tu sta illic: aut sede sub oooo
scabello pedū meoꝝ: nōne iudicat̄ a=
pud vosmetipsos: t facti estis iudices co
gitationū iniquaꝝ: Audite frēs mei dile
ctissimi. Nōne deus elegit pauperes hoc
mūdo diuites in fide t heredes oooo
regni: quod repromisit deus diligētibus
se: Vos autem exhonorastis oooooo
pauperē. Nōne diuites p potētiā opprī
munt vos: t ipsi trahūt vos ad iudicia:
Nōne ipi blasphemāt bonū nomen oooo
qđ invocatū est sup vos: Si tū legē
perficitis regalem scripturaz: diliges
proximum tuum sicut teipsum: bene oo
facitis. Si aūt personā accipitz: peccatū
operamini: redarguti a lege oooooooo
quasi trāsgressores. Quicūqz aūt totā le
gē seruauerit: offendat aūt in uno: fact̄ ē
omniū reus. Qui enim dixit nō mechaberis: di
xit t nō occides. Quō si nō mechaberis:
occides aūt: fact̄ es transgressor legis.
Sic loquimini t sic facite sicut per legē li= Sup
bertatis iudicandi. Judiciū sine mia illi q̄ nō facit mizꝝ. Super
exaltat aūt mia iudiciū. Quid pderit
mei: si fidē q̄s dicat se habere; opa aūt
nō habeat? Nūqd poterit fides saluare eū.
Si autem frater aut soror nudi sint oo
t indigeant victu quotidiano: oooo
dicat aūt aliquis ex vobis illis ite in pa
ce calefacimini t saturamini: nō dederi
tis aūt eis que necessaria sunt corpi: quid
pderit? Sic t fides si nō habeat ope=
ra mortua ē in semetipsa. Sed dicet q̄s.
Tu fidē habes t ego opera habeo. O
stende mihi fidē tuā sine operib̄: t ego os=
tendam tibi ex operibus fidem meam. oooo
Tu credis qm̄ vnus est deus: bñ facis:
et demones credunt t contremiscunt.

σι .ᵇθέλεις ᶜδεᵖγμώμαι ᶜ ω ᶠ άμθρωπεᵏκενέ ᵇ ότι
/η ᶠπίστις ᵏ χωρίς /τωμ ᶠ έργωμ ᵐμεκρά ᵘ εστί. ᵒα
βραάμ/ο ᵖπατήρ ᵍημώμ ᶠ ουκ ᵉεξ ᶠέργωμ ᵘ ελικαι
ώθη, ᵛαμενέγκας ᶠισαάκ/τομ ᶠυιόμ ᵉαυτού ᵇ εωί
/το ᶜθυσιαστήριομ. ᵖβλέπεις ᶜότι/η ᶠπίστις ᵍσυν=
μήργει/τοις ᵇέργοις ᶠαυτού, ᵏκαι ᶠεκ/τωμ ᵐέργωμ
/η ᵘπίστις ᵒετελειώθη, ᵖκαι ᵍεπληρώθη /η ᶠγρα=
φή/η ᵉλέγουσα, ᶠεπίστευσε ᵘδε ᵛαβραάμ/τω ᶠθε
ώ ᶠκαι ᵉελογίσθη ᵇαυτώ ᶜεις ᵒδικαιοσύμην, ᶜκαι
ᶠφιλος ᵍθεού ᵇεκλήθη. ᶠοράτε ᵏτοίμυμ ᶠότι ᵐεξ ᵘέρ
γωμ ᵒδικαιούται ᵖάμθρωπος, ᵍκαι ᶠουκ ᵉεκ ᶠπίσ
τεως ᵘμόμομ. ᵛομοίως ᶠδε ᶠκαι ᵉραάβ /η ᵇπόρμη
ᶜουκ ᵓεξ ᶜέργωμ ᶠελικαιώθη ᵍυπολεξαμέμη /τους
ᵇαγγέλους ᶠκαι ᵏετέρα ᶠοδώ ᵐεκβαλούσα. ᵘώσ
περ ᵒγαρ /το ᵖσώμα ᵍχωρίς ᶠπμεύματος ᵉμεκρόμ
ᶜεστίμ, ᵘούτω ᵛκαι /η ᶠπίστις ᶠ χωρίς /τωμ ᵉ έρ=
γωμ ᵇμεκρά ᶜεστί. Cap.3.

η ᵇπολλοί ᶜδιδάσκαλοι ᵇγίμεσθε ᶜαδελ=
φοί ᶠ μου, ᵍειδότες ᵇότι ᶠμείζομ ᵏκρίμα λη
ψόμεθα. ᵐπολλά ᵘ γαρ ᵒπταίομεμ ᵖ απαμτες .
ᵍει ᶠτις ᵒεμ ᶠλόγω ᵘου ᵛπταίει, ᶠούτος ᶠτέλειος ᵉα
μήρ. ᵇχυματός ᶜχαλιμαγωγήσαι ᵒκαι ᶜόλομ/το
ᶠσώμα. ᵍίδε/τωμ ᵇίππωμ /τους ᶠχαλιμούς ᵏ εις
/τα ᶠστόμιατα ᵐβάλλομεμ ᵘ προς /το ᵒ πειθεσ=
θαι ᵖαυτούς ᵍημίμ, ᶠκαι ᵉόλομ/το ᶜσώμα ᵘαυτώμ
ᵛμετάγομεμ. ᶠιδού ᶠκαι /τα ᵈπλοία ᵇ τηλικαύ=
τα ᶜόμτα ᵒκαι ᶜυπό ᶜσκληρώμ ᵍανέμων ᵇ ελαυμό
μενα, ᶠμετάγεται ᵏυπό ᶠελαχίστου ᵐπηδαλί=
ου, ᵘόπου ᵉ αρ/η ᵖορμή /του ᵍευθύμοντος ᶠβού=
ληται. ᵉούτω ᶠκαι/η ᵘγλώσσα ᵛμικρόμ ᶠ μέλος
ᶠεστί, ᵉκαι ᵇμεγαλαυχεί. ᶜιδού ᵒολίγομ ᶜπυρ
ᶠηλίκημ ᵍύλημ ᵇ ανάπτει, ᶠκαι/η ᵏγλώσσα ᶠπυρ,
ο ᵐκόσμος /της ᵘαδικίας. ᵉούτως /η ᵖγλώσσα
ᵍκαθίσταται ᶠεμ/τοις ᵛμέλεσιμ ᶠημώμ, /η ᵘσπιλού
σα ᶠόλομ/το ᶜσώμα, ᶠκαι ᵈφλογίζουσα /τομ ᵇτρο
χόμ/της ᶜγενέσεως ᵒκαι ᶜφλογιζομένη ᶠυπό/της
ᶠγεέμμης. ᵇπάσα ᶠγαρ ᵏφύσις ᶠθηρίωμ ᵐτε ᵘκαι ᵒπε
τειμώμ ᵖερπετώμ ᵍτε ᶠκαι ᵉμαλίωμ ᶠ δαμάζεται
ᵛκαι ᵛδεδάμασται /τη ᶠφύσει /τη ᶠ αμθρωπίμη,
/τημ ᵉδε ᵇγλώσσαμ ᶜουδείς ᵒδύμαται ᶜαμθρώ=
πωμ ᶠδαμάσαι. ᵍ ακατάσχετομ ᵇ κακόμ ᶠμεστή
ᵏιού ᶠθαματηφόρου. ᵐεμ ᵘ αυτή ᵒ ευλογούμεμ
/τομ ᵖθεόμ ᵍκαι ᶠπατέρα, ᵒκαι ᶠεμ ᵘαυτή ᵛ καταρώ
μεθα /τους ᶠαμθρώπους /τους ᶠ καθ ᵉ ομοίωσιμ
ᵇθεού ᶜγεγομότας. ᵇεκ/του ᶜαυτού ᶠστόματος
ᵍεξέρχεται ᵇ ευλογία ᶠκαι ᵏ κατάρα. ᶠου ᵐ χρή ᵘ α
δελφοί ᵒμου ᵖ αγαπητοί ᵍ ταύτα ᶠούτως ᵒ γίμε=
σθαι. ᶜμήτι /η ᵘπηγη ᵛεκ/της ᶠαυτής ᶠοπής ᵈ βρύει
/το ᵇγλυκύ ᶜκαι/το ᵒπικρόμ. ᶜμη ᶠδύμαται ᵍ αδελ
φοί ᵇμου ᶠσυκή ᵏ ελαίας ᶠ ποιήσαι, ᵐ η ᵘ άμπελος
ᵒσύκα. ᵖ ούτως ᵍ ουδεμία ᶠ πηγή ᵉ αλικόμ ᶠ και
ᵘγλυκύ ᵛποιήσαι ᶠ ύδωρ. ᶠ ει ᵉ τις ᵇσοφός ᶜκαι
ᵒεπιστήμωμ ᶜεμ ᶠυμίμ, ᵍδειξάτω ᵇ εκ/της ᶠκαλής

ᵇThis ᶜaũt ᵒscire ᶜoportet ᵇquoniaz ꝯꝯ D
ᶠfides ᵏsine ᶠoperibus ᵐ mortua ᵘ est: ᵒ Abraã
ᵖpater ᵍnoster ᶠnõne ᵉex ᶠoperibus ᵘ iustificat⁹
ᵘẽ: ᵛofferens ᶠysaac filium ᵉsuũ ᵇsuper ꝯꝯ
ᶜaltare: ᵇ videsᶜ quoniaz ᶠfides ᵍcoopabat
ᵇoperibus ᶠillius: ᵏet ᶠex ᵐ operibus ꝯꝯꝯ
ᵘfides ᶜcõsũmata ᵒẽ. ᵖEt ᵍsuppleta ᵍẽ ᶠscrip=
tura ᵘdicens, ᶠCredidit ᵛabraam ᶠdeo ꝯ Gene.15.a.
ᶠ ᵗ reputatũ ᵉest ᵇilli ᶜad ᵒ iustitiã: ᶜ ᵗ ꝯꝯ Hale.3.a.
ᶠamicᵍ ᵒdei ᵇappellatus ᵇẽ. ᶠVidetis ᶠqñ ᵐ ex Ro.4.a
ᵘopib⁹ ᵒiustificat ᵖhõ: ᵍ ᵗ nõ ᵘ ex ᶠfide ꝯꝯ
ᵘtantũ. ᵛSimiliter ᶠ ᵗ raab ᵇmeretrix ꝯꝯ Josue.2.b.
ᶜnõne ᵉex ᶜoperibus ᶠiustificata ᶠest ᵍsuscipiens
ᵇnuncios ᶠet ᵏalia ᶠvia ᵐ ejiciens: ᵘ Sicut ꝯꝯ
ᵒeni ᵖcorpus ᵍsine ᶠspiritu ᵉmortuuz ꝯꝯꝯ
ᶠest: ᵘita ᶠfides ᶠsine ᵒoperibus ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵇmortua ᶜest. La.3.

Olite ᵇplures ᶜmagistri ᵒfieri ᶜ fratres A
ᶠmei: ᵍ sciẽtes ᵇqm̃ ᶠmai⁹ ᵏ iudiciũ ᶠsumi
mꝰ. In ᵐ multis ᵘ eni ᵒoffendim⁹ ᵖoẽs. ꝯꝯ
ᵍSi ᶠqs ᵘin ᶠverbo ᵘnõ ᶠoffẽdit: ᶠhic ᶠpfectus Eccle.19.b
ẽ ᵃvir. ᵇPotest etiã ᶜfreno ᵒcircũducere ᶜ totũ
ᶠcorpus. Si autẽ ᵇ equis ᶠfrena ᵏ in ꝯꝯ
ᶠora ᵐ mittimus ᵘ ad ᵒ consentiendum ꝯꝯ
ᵍnobis: ᵘ oñe ᶜ corpus ᵘ illorum ꝯꝯꝯ
ᵏcircumferim⁹. ᵍEt ᶠecce ᵉnaues ᶜ cũ ᵇ magne
ᶜsint ᵒ ᵗ a ᵍventis ᶠvalidis ᵇminentur ꝯꝯ
ᶠcircũferunt ᵏ aũt ᵏ a ᶠ modico ᵐ gubernaculo:
ᵘ vbi ᵖ impetus ᵍ dirigentis ᶠ voluerit. ꝯꝯꝯ
ᵒJta ᶜ ᵗ ᵘ lingua ᵛ modicuz quidẽ ᶠ mẽbrũ ꝯꝯ
ᶠẽ: ᵃ ᵗ ᵇ magna ᵇ exaltat. ᶜ Ecce ᵒ quãt⁹ ᶜ ignis
ᶠ ꝑ ᶠ magnã ᵍ siluaz ᵇ incẽdit: ᶠ Et ᵏ ligua ᶠ ignis
est ᵐ vniuersitas ᵘ iniquitatis. ᵖ Lingua ꝯꝯ B
ᵍ ꝓstituitur ᶠ in ᵘ mẽbris ᶜ nostris: ᵘ q̃ ᵘ maculat
ᵏ totũ ᵏ corp⁹ ᶜ ᵗ ᵃ inflamat ᵇ rotam ꝯꝯꝯ
ᶜ natiuitatis nr̃e ᶜ inflamata ᶠ a ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵍgehenna. ᵇOis ᶠeniz ᵏnatura ᶠ bestiarũ ꝯꝯ
ᵘ ᶜ ᵒ volucruz ᵍ ᶜ ᵖ serpẽtiũ ᶠ ᶜ ᵍ ceteroꝝ ᶠ domã
tur ᵘ ᶜ ᵏ domita ᵏ ĩũt a ᶠ natura ᶠ humana: ꝯꝯ
ᵇlinguaz ᵍaũt ᶜnull⁹ ᶜhoim ᶠdomare ᵒpotest.
ᵍInquietum ᵇmalũ ᶠplenum ꝯꝯꝯ ꝯ C
ᵏveneno ᶠmortifero. ᵐ In ᵘ ipa ᵒ benedicimus
ᵖdeũ ᵍ ᶜ ᶠ pr̃em: ᵘ ᶜ ipsa ᵏ maledicimus ꝯꝯ
ᶠhoies ᶜqui ᶠad ymaginem ᶜ ᵃ similitudinem
ᵇdei ᶜfacti ᶜsũt. ᵇEx ᶜipo ᶠore ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵍ ꝓcedit ᵇbenedictio ᶠ ᵗ ᵏ maledictio. ᶠMõ ᵐ o
portet ᵘ fratres ᵒmei ᵍhec ᶜita ᵃfieri. ꝯꝯꝯ
ᶜ Numquid ᵘ fons ᵏ de ᶜ eodẽ ᶠ foramine ᵉ ema
nat ᵇ dulcẽ ᶜ ᵗ ᵒ amarã aq̃z: ᶜ Numq̃d ᶠ põt ᵍ ffes
ᵇmei ᶠficus ᵏ vuas ᶠfacere: ᵐ aut ᵘ vitis ꝯꝯ
ᵒficus: ᵖ Sic ᵍ neq̃z ᵉ salsa ᵘ dulcez põt ᶠ facere
ᶠ aquam. ᵍ Quis ᵇ sapiens ᶜ ᵗ ꝯꝯꝯ
ᵒdisciplinat⁹ ᶜ iter ᶠ vos: ᵍ Ostẽdat ᵇ ex ᶠ bona

ἀφαστροφὴς/ Τα ἔργα αὐτοῦ ἐμ ὡραύτητι
σοφίας. εἰ δὲ ζήλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρι=
θείαν ἐν/ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσ
θε καὶ ψεύδεσθε κατὰ/ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔ
στιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη,
ἀλλ ἐπίγειος ψυχικὴ δαιμονιώδης. ὅπου
γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία
καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σο
φία πρώτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρη=
νική, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καρ
πῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.
καρπὸς δὲ/ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεί
ρεται/ τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Cap. 4.

Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν, οὐκ
ἐντεῦθεν ἐκ/ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν/ τῶν
στρατευομένων ἐν/ τοῖς μέλεσιν ὑμῶν. ἐπι
θυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε, φονεύετε καὶ ζηλοῦ=
τε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ
πολεμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε, διὰ/ τὸ μὴ αἰτεῖσ
θαι ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι
κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν/ ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν
δαπανήσητε. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες οὐκ
οἴδατε ὅτι/ ἡ φιλία/ τοῦ κόσμου ἔχθρα/ τοῦ
θεοῦ ἐστιν. ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶ=
ναι/ τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς/ τοῦ θεοῦ καθίστα
ται ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς/ ἡ γραφὴ λέγει πρὸς
φθόνον ἐπιποθεῖ/ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν
ἐν ἡμῖν, μείζονα δὲ δίδωσι χάριν. διὸ λέ
γει, κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα
πεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ὑποτάγητε οὖν
/ τῷ θεῷ, ἀντίστητε/ τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξε
ται ἀφ ὑμῶν. ἐγγίσατε/ τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ
ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ
ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. ταλαιπωρή=
σατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε. ὁ γέλως
ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ/ ἡ
χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον
/ τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς, μὴ κατα=
λαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοί./ ὁ καταλαλῶν
ἀδελφοῦ καὶ κρίνων/ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ
νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ
κριτής. εἷς ἐστὶν/ ὁ νομοθέτης/ ὁ δυνάμενος
σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. σὺ δὲ τίς εἶ ὃς κρί=
νεις/ τὸν ἕτερον. ἄγε νῦν/ οἱ λέγοντες σήμε=
ρον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε/ τὴν
πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα,
καὶ ἐμπορευσώμεθα καὶ κερδήσωμεν, οἵτι
νες οὐκ ἐπίστασθε/ τὸ/ τῆς αὐριον. ποία γὰρ
/ ἡ ζωὴ ὑμῶν, ἀτμὶς γάρ ἐστε/ καὶ πρὸς ὀλί
γον φαινομένη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη,
ἀντὶ/ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν/ ὁ κύριος θελή
σῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐ=

ꝓuersatiõe operationẽ suã in mãsuetudie
sapie. Qđ si zelũ amaꝝ bẽtis: et ꝓtẽtio
nes sunt in cordibus vestris: nolite gl̃iari
et mẽdaces eẽ aduersus ueritatẽ. Nõ eẽ iz
ista sapia desursũ descẽdẽs a patre lumi
nũ: sz terrena animalis diabolica. Vbi oo
ei zelus et contentio: ibi inconstantia oo
et oẽ op9 prauũ. Que ãt desursũ ẽ sapi
entia: primũ qdẽ pudica ẽ: deide pacifi
ca: modesta: suadibilis: bonis ꝓsẽtiẽs: ple
na mia et fructib9 bonis: non iudicãs oo
sine simulatiõe. Fructꝰ ãt iustitie i pa
ce seminat faciẽtib9 pacẽ. Cap. 4.

Vnde bella et lites in vobis? nonne
ex cõcupiscentijs vestris oooooo
q militãt in mẽbris vr̃is? Cõcupiscitis
et nõ habetis: occiditis et zelatis oooo
et non potestis adipisci. litigatis et oo
belligeratis: et nõ habetis: pp qđ nõ postulatis. petitis et nõ accipitis: eo ꝙ
male petatis vt in ꝓcupiscentijs vestris
insumatis. Adulteri et adultere nescitis
qz amicitia hui9 mũdi: inimica oooo
ẽ dei? Quicũqz ergo voluerit amicus
esse huius seculi: inimicus dei ꝓstituit.
An putatis qz inaniter scriptura dicat:
ad inuidiã cõcupiscit ꝑ9 habitat oo
in vobis? Maiorẽ ãt dat gr̃az. Propter qđ dicit. Deꝰ superbis resistit: humili
bus autem dat gratiam. Subditi ergo
estote deo: resistite ãt diabolo et fugiet
a vobis. Appropiate deo et appropin
quabit vobis. Emũdate manꝰ peccato=
res et purificate corda duplices animo. Mi
seri estote et lugete et plorate. Risus oo
vester in luctum conuertatur: et oo oo
gaudiũ in merorẽ. Humiliamini ꝑ spe=
ctu dñi et exaltabit vos. Nolite detrahe
re alterutrũ fratres mei. Qui detrahit
fratri aut qui iudicat frem suum: ooo oo
detrahit legi et iudicat legẽ. Si autem
iudicas legem: non es factor legis: sed
iudex. Vnꝰ ẽ ei legislator et iudex: q ꝑ
dere et liberare. Tu aũt qs es q iudi
cas primũ tuũ? Ecce nũc q dicitis hodie aut crastino ibimus in illam oooo
ciuitatem: et faciemus ibi qđ annum oo
et mercabimur et lucrũ faciem9: qui oo
ignoratis qđ erit i crastinũ. Que est enim
vita vestra? Vapor enim erit ad modicũ
parens: et deinceps exterminabitur: oo
pro eo vt dicatis: si dñs voluerit. ooo
et si vixerimꝰ: faciemus hoc aut illud.

1. Pe 1.b
Epse 1.
Ephe. 4.
1. Pet. 5.

Hiere. 51
Joan. 16.
1. Pe. 5.c

Ro 14.a.
et 15.

κείμο. "μνμ' δε' καυχάσθε' εμ/ ταις ° αλαζομείαις
ʰυμῶμ. ᶜπάσα° καύχησις ᶜ τοιαύτη ᶠπονηρά ᵍε
στίμ. ʰειδότι ᶠουμ ᵏ καλόμ ˡ ποιείμ ᵐ και " μη° ποιούμ
τι, ᵖ αμαρτία ᵍ αυτῶ ᶠ εστίμ. Cap.v.

Αγε ʰ μυμ/ οι ᶜ πλούσιοι, ° κλαύσατε ᶜ ο λολύ
ζομτες ᶠ εωί / ταις ᵍ ταλαιπωρίαις ʰ υμῶμ
/ ταις ᶠ επερχομέμαις. / ο ʲ πλούτος ˡ υμῶμ ᵐ σέ
σηπε, " και / τα° ιμάτια ᵖ υμῶμ ᵍ σητόβρωτα ᶠ γέγο
μεμ. / ο° χρυσός ᶠ υμῶμ " και / ο ˣ άργυρος ᶠ κατίω
ται, ᵗ και / ο ᵉ ιός ʰ αυτῶμ ᶜ εις ʰ μαρτύριομ ᶜ υμίμ ᶠ έσ
ται, ᵍ και ʰ φάγεται / τας ᶠ σάρκας ᵏ υμῶμ. ˡ ως ᵐ πυρ
" εθησαυρίσατε ° εμ ᵖ εσχάταις ᵍ ημέραις. ᶠ ιδού / ο
ᵗ μισθός / τωμ ᶠ εργατῶμ / τωμ " αμησάμτωμ / τας
ˣ χώρας ᶠ υμῶμ / ο ᶜ αφεστερημέμος ᵗ υφ ʰ υμῶμ
ᶜ κράζει, ° και / αι ᶜ βοαί / τωμ ᶠ θερισάμτωμ ᵍ εις / τα
ʰ ὦτα ᶠ κυρίου ᵏ σαβαώθ ˡ εισεληλύθασιμ. ᵐ ετρυ
φήσατε " επί / της ° γης, ᵖ και ᵍ εσπαταλήσατε. ᶠ εθρέ
ψατε / τας ᵗ καρδίας ᶠ υμῶμ " ως ˣ εμ ˡ ημέρα ᶠ σφα
γής. ᵗ κατεδικάσατε, ʰ εφονεύσατε / τομ ᶜ δίκαι=
ομ, ° ουκ ᶜ αμτιτάσσεται ᶠ υμίμ. ᵍ μακροθυμήσατε
ʰ ουμ ᶠ αδελφοί ᵏ έως / της ˡ παρουσίας / του ᵐ κυ
ρίου. " ιδού / ο° γεωργός ᵖ εκδέχεται / τομ ᵍ τίμι=
ομ ᶠ καρπόμ / της ° γης ᶠ μακροθυμῶμ " επ ˣ αυτόμ,
ᶠ έως ᵃ μ λάβη ʰ νετόμ ᶜ πρώιμομ ° και ᶜ όψιμομ.
ᵍ μακροθυμήσατε ᵗ και ʰ υμείς, ˡ στηρίξατε / τας
ʰ καρδίας ˡ υμῶμ, ᵐ ότι / η " παρουσία / του ° κυρί
ου ᵖ ήγγικε. ᵍ μη ᶠ στεμάζετε ᵗ κατ ˡ αλλήλωμ " α=
δελφοί, ˣ ίμα ᶠ μη ᵏ κριθήτε. ᵗ ιδού / ο ʰ κριτής ᶜ προ
/ τωμ ° θυρῶμ ᶜ έστηκεμ. ᶠ υπόλειγμα ᵍ λάβετε ʰ α
δελφοί ˡ μου / της ᵏ κακοπαθείας ˡ και / της ᵐ μα=
κροθυμίας / τους " προφήτας, ° οι ᵖ ελάλησαμ
/ τω ᵍ ομόματι ᶠ κυρίου. ᵗ ιδού ᵗ μακαρίζομεμ
/ τους " υπομέμομτας. / την ˣ υπομομήμ ˡ ιωβ ᵗ η=
κούσατε, ᵗ και / το ʰ τέλος ᶜ κυρίου ° είδετε, ᶜ ότι ᶠ πο
λυεύσπλαγχμος ᵍ εστί ʰ και ᵗ οικτίρμων. ᵏ προ
ˡ πάμτωμ ᵐ δε " αδελφοί ° μου ᵖ μη ᵍ ομμύετε,
ᶠ μήτε / τομ ° ουραμόμ ᶠ μήτε / την " γην, ˣ μήτε
ᶠ άλλομ ᶠ τιμά ° όρκομ ʰ ήτω ᶜ δε ʰ υμῶμ / το ᶜ ναι ᶠ ναί,
ᵍ και / το ʰ ου, ᶠ ου, ᵏ ίμα ˡ μη ᵐ εις " υπόκρισιμ
° πέσητε. ᵖ κακοπαθεί ᵍ τις ᶠ εμ ° υμίμ ᶠ προσευχέσ
θω. " ευθυμεί ˣ τις, ᶠ ψαλλέτω. ᵗ ασθεμεί ᵗ τις ʰ εμ
ᶜ υμίμ, ° προσκαλεσάτω / τους ᶜ πρεσβυτέ=
ρους / της ᶠ εκκλησίας, ᵍ και ʰ προσευξάσθωσαμ
ᶠ επ ᵏ αυτόμ ˡ αλείψαμτες ᵐ αυτόμ " ελαίω ° εμ
/ τω ᵖ ομόματι / του ᵍ κυρίου. ᶠ και / η ° ευχή / της ᶠ πί
στεως " σώσει / τομ ˣ κάμνομτα, ᶠ και ᶠ εγερεί ᵗ αυ=
τόμ / ο ʰ κύριος, ᶜ καμ ᵃ αμαρτίας ᶜ η ᶠ πεποιηκώς, ᵍ α
φεθήσεται ʰ αυτῶ. ᶠ εξομολογείσθε ᵏ αλλήλοις
/ τα ˡ παραπτώματα, ᵐ και " εύχεσθε ° υπέρ ᵖ αλλή
λωμ ᵍ όπως ᶠ ιαθήτε. ° πολύ ᶠ ισχύει " δέησις ˣ δικαί
ου ᶠ εμεργουμέμη. ᶠ ηλίας ° άμθρωπος ʰ ημ ᶜ ομοιο
παθής ° ημίμ ᶜ και ᶠ προσευχή ᵍ προσήυξατο / του

ᵃ Nunc ᶠ autem ᵗ exultatis ᵍ in ᵃ superbijs ꝯ
ʰ vris. ᶜ Dis ° exultatio ᶜ talis ᶠ maligna ᵍ est.
ʰ Scienti ᶠ igitur ᵏ bonum ᶠ facere ᵐ τ " nō ° fa=
cienti: ᵖ peccatum ᶠ est ᵍ illi. Cap.v.

Ite ʰ nūc ᶜ diuites: ° plorate ᶜ vlulātes
in ᵃ miserijs ʰ vestris ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵍ aduenīēt vobis. ᵏ Diuitie ˡ vre ᵐ putrefa=
cte ᵐ sūt: " τ ° vestimēta ᵖ vra ᵍ a tineis ᵍ come
sta ᶠ sūt. ᵗ Aur " τ ˣ argentū ᶠ vrz ᶠ eruginauit:
ᵗ τ erugo ʰ eox ᶜ in ° testimoniū ᶜ vobis ᶠ erit:
ᵍ τ ʰ mādducabit ᶠ carnes ᵏ vras ˡ sicut ᵐ ignis.
" Thesaurizastis vobis irā ° i ᵖ nouissimis ᵍ die
bus. ᶠ Ecce ᵉ merces ᶠ operiox " q " messuerūt
ˣ regiones ᶠ vras ᵍ fraudata ᶠ est ᵃ ab vobis
ᶜ clamat: ° τ ᶜ clamor ᶠ eorū ᵍ in ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰ aures ˡ domini ᵏ sabaoth ˡ introiut. ᵐ Epu
lati ᵐ estis " sup ° terrā: ᵖ τ in ᵍ luxurijs ᶠ enutri
stis ᶜ corda ᶠ vra. ˣ In ᶠ die ᶜ occisionis ꝯꝯꝯ
ᵃ adduxistis τ ʰ occidistis ᶜ iustum: ꝯꝯꝯ
° non ᶜ restitit ᶠ vobis. ᵍ Patientes ꝯꝯꝯꝯ
ʰ igr ᵍ estote ˡ frēs ᵏ vsqz ʰ ad ˡ aduentum ᵐ dñi.
" Ecce ° agricola ᵖ expectat ᵍ pretiosum ꝯꝯ
ᶠ fructum ᵃ terre ᶠ patienter ᶠ ferens: ꝯꝯꝯ
ᶠ donec ᶜ accipiat ᶜ tpaneum ° τ ᶜ serotinuz. ꝯ
ᶠ Patientes igitur ᶠ estote τ ᶠ confirmate ꝯ
ʰ corda ᶠ vestra: ᵐ q ᵗ ad ᵗ aduentus ° domini ꝯ
ᵖ appropiquauit. ᵍ Nolite ᶠ ingemiscere " frēs
ᵃ i ᶠ alterutz: ˣ vt ᶠ nō ᶠ iudicemini. ᵗ Ecce ʰ iu=
dex ᶜ ante ʰ ianuā ᶜ assistit. ᶠ Exēplū ᵍ accipite
ʰ frēs ᵏ exit ᵍ x ˡ mali ᶠ et ᵐ lōganimitatis τ labor
τ patiētie " prophetas: ° q ᵖ locuti ᵖ sunt in ꝯ
ᵍ nomine ᶠ domini. ᵗ Ecce ᶠ beatificamus ꝯ
" eos " q " sustinuerūt. ˣ Sufferētiā ᶠ Job ᶠ audi
stis: ᵗ τ ʰ finez ᶜ dñi ° vidistis: ᶜ qm ᶠ misericors
ᵍ est dominus ʰ τ ᶠ miserator. ᵏ Ante ꝯ ꝯ
ˡ oia ᵐ āt " frēs ° mei ᵖ nolite ᵍ iurare ꝯꝯꝯ
ᶠ neqz p ° celū ᶠ neqz p " terrā: ᶠ neqz ꝯꝯꝯ
ᶠ aliō ᵍ q̄cūqz ᵍ iuramētū. ʰ Sit ᶜ āt ᵇ mo ° vr ᶠ ē
ᶠ est: ʰ non ᶠ non: ᵏ vt ᶠ non ᵐ sub " iudicio ꝯ ꝯ
° decidatis. ᵖ Tristat ᶜ āt ᵍ aliquis ° vrz: ᶠ oret
" equo " aio " et ᶠ psallat. ᶠ Infirmat ᵍ q ʰ in
ᶜ vobis ° inducat ᶜ presbyteros ꝯꝯꝯ ꝯ
ᶠ ecclesie ᵍ τ ʰ ōnt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ super ᵏ euz: ˡ vngentes ᵐ eum " oleo ° in ꝯ
ᵖ noīe ᵍ dñi. ᶠ Et ° oratio ᶠ fidei ꝯꝯꝯꝯ
" saluabit ˣ infirmū: ᶠ τ ᵗ alleuiabit ᵃ eum ꝯꝯ
ʰ ōis: ᶜ τ si in ° peccatis ᶜ sit ᵍ remittentur ꝯ
ʰ ei. ᶠ Confitemini ergo ᵏ alterutrum ꝯꝯ
ˡ peccata vestra: ᵐ τ " orate ᶜ pro ᵖ inuicez ꝯꝯ
ᵍ vt ᶠ saluemi. ° Multū ᵉ ſ ᶠ valet " depcatio ˣ iu
sti ᶠ assidua. ᵗ Helias ᵍ hō ʰ erat ᶜ similis ꝯꝯ
° nobis ᶜ passibilis: ᶜ τ ᶠ oratione ᶠ oraut ꝯ

Mat.5.f.
2.Cor.7.c.
1.Pe.2.c.

3.Re.17.a.
c.18.g.
Luce.4.b.

ⁿμη ʳβρέξαι ᵖ και ˡουκ ᵐέβρεξεμ ᵉπί /Ιης ᶜγης ᵖεμιαυ
τούς ᵍΙρείς ʳκαι ᵉμήνας ᵗεξ. ᵘκαι ʳπάλιμ ʳωροσηύ
ξατο ˢκαι /ο ᵉουρανος ᵇνιετόμ ᶜέλωκε, ᵖκαι / η ᶜγη
ʳεβλάστησε / Τομ ᵉκαρπόμ ᵇαυτής. ˡαδελφοί ᵇε=
άμ ˡΤις ᵐεμ ᵘνμίμ ᵒπλαμηθή ᵖαπό / Ιης ᵍ αληθείας
ʳκαι ᵉπιστρέψη ʳΤις ᵘαυτόμ, ʳγιμωσκέτω ʳ ότι / ο
ˢεπιστρέψας ᵉαμαρτωλόμ ᵇεκ ᶜπλάνης ᵇ ολου
ᶜαυτού, ʳσώσει ᵉψυχήμ ᵇεκ ˡθανάτου, ᵇκαι ˡκαλύ
ψει ᵐπλήθος ᵘαμαρτιώμ.

vt ᵇnon ˡplueret ᵖannos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍtres ʳτ ᵉmenses ʳsex. ᵘEt ʳrursum ʳorauit
ˢτ celum ᶜdedit ᵇpluuiam: ᵇτ ᶜterra ∞∞∞
ʳdedit ᵉfructum ᵇsuum. ˡFratres mei ᵇsi ∞
ˡquis ᵐex ᵘvobis ᵒerrauerit ᵖa ᵍveritate ∞∞∞
ʳτ ᵉconuerterit ᶜquis ᵘeū: ʳscire ᵉdebet ʳqm
ˢq ᵖuerti ᶠfecerit ᵉpeccatorē ᵇab ᶜerrore ᵇvie
ᶜsue: ᶠsaluabit ᵉaiaz eius ᵇa ˡmorte: ᵇτ ˡopiet
ᵐ multitudinem ᵘpeccatorum.

Τέλος /Της /Του ᵉαγίου ᵇιακώβου ᶜκαθολικής
ᵇεπιστολής.

Explicit ᵇepistola ᵉbeati ᵇiacobi apo=
stoli.

Incipit argumentum in epistolam beati petri primam.

OIscipulos saluatoris inuicti toto orbe diffusos τ peregrinos in hoc seculo monstrat: τ preterite vi
te penitere suadet: et in nouam vitam proficere tota cuz sollicitudine exhortatur Simon petrus fi
lius iohannis prouincie galilee vico bethsaida frater andree apostoli.

Explicit argumentum.

/Η /Του ᵉαγίου ᵇπέτρου ᶜκαθολική ᵇπρώτη
ᶜεπιστολή.

Incipit ᶜepistola ᵉbeati ᵇpetri ᶜapo=
stoli ᵇprima. Cap.i.

πέτρος ᵇαποστολος ᶜιησού ᵇ χριστού,
ᶜεκλεκτοίς ʳπαρεπιδήμοις ᵍ διασπο=
ράς ᵇπόντου ˡγαλατίας ᵏκαππαδοκίας
ˡασίας ᵐ και ᵘ βιθυμίας, ᵒκατά ᵖπρόγνω=
σιμ ᵍθεού ʳπατρός ᵉ εμ ᵗαγιασμώ ᵘπνεύματος,
ʳεις ʳυπακοήμ ˡκαι ᵉραντισμόμ ᵇαίματος ᶜιησού
ᵇχριστού. ᶜχάρις ʳυμίμ ᵉκαι ᵇειρήνη ˡ πληθυν=
θείη. ᵏευλογητός /ο ˡθεός ᵐκαι ᵘπατήρ /του ᵒ κυρί
ου ᵖημών ᵍιησού ʳ χριστού, /ο ᵉ κατά /το ˡπολύ
ᵘαυτού ʳέλεος ʳαναγεμμήσας ˢημάς ᵉεις ᵇελπίδα
ᶜζώσαμ ᵇλι ᶜαναστάσεως ʳιησού ᵉχριστού ᵇεκ ˡνε
κρών, ᵏεις ˡκληρομομίαμ ᵐάφθαρτομ ᵘκαι ᵒαμί=
αμτομ ᵖκαι ᵍαμάραμτομ ʳ τετηρημένημ ᵉεμ ʳουρα
νοίς ᵘεις ʳυμάς /τους ʳεμ ᵗδυνάμει ᵉθεού ᵇφρου=
ρουμένους ᶜδιά ᵉπίστεως, ᶜεις ʳσωτηρίαμ ᵉτοί=
μημ ᵇαποκαλυφθήναι ᵉμ ᵇκαιρώ ˡεσχάτω, ᵐ εμ
ᵉω ᵒαγαλλιάσθε ᵖολίγομ ᵍάρτι, ʳει ᵉ δέομ ᶜ εστί
ᵉλυπηθέντες ʳεμ ʳποικίλοις ˢπειρασμοίς, ᵉ ίμα
/το ᵇδοκίμιομ ᶜυμών /της ᵇπίστεως ᶜπολύ ʳτιμι
ώτερομ ᵉχρυσίου /του ᵇαπολλυμένου ˡδιά ᵏπυ
ρός ˡδε ᵐδοκιμαζομένου, ᵘ ευρεθή ᵒεις ᵖ έπαινομ
και ʳτιμήμ ᵉκαι ˡδόξαμ, ᵘεμ ʳαποκαλύψει ʳ ιησού
ˢχριστού. ᵉομ ᵇουκ ᶜειδότες ᵇαγαπάτε ᶜεις ˢομ ᵉάρ
τι ᵇμη ˡοράμτες ᵏπιστεύομτες ˡ δε ᵐ αγαλλιάσθε
ᵉχαρά ᵒαμεκλαλήτω ᵖκαι ᵍδεδοξασμένη, ʳ κομι
ζόμενοι /το ᵉτέλος /της ᶜπίστεως ᵘυμών, ʳσωτη=
ρίαμ ʳψυχών. ˢπερί ᵉης ᵇ σωτηρίας ᶜ εξεζήτησαμ
ᵇκαι ᶜεξηρεύνησαμ ʳπροφήται / οι ˢπερί / της ᵇεισ
ˡ υμάς ᵏ χάριτος ˡ προφητεύσαμτες, ᵐ ερευ=
νώμτες ᵘεισ ᵒτίνα ᵖ ή ᵍποιον ʳκαιρόμ ᵉδήλου /το

Petrus ᵇapostolus ᶜiesu ᵉchristi ∞
ᶜelectis ᶠaduenis ᵍdispersionis ∞
ᵇponti ˡgalatie ᵏcappadocie: ∞
ˡ asie ᵐτ ᵘbithynie ᵒ ſʒ ᵖprescięnā
ᵍdei ʳpatris ᵉin ᵗsctificationem ᵘspiritus: ∞
ʳin ʳobedientiā ʳτ ᵉaspersionē ᵇsanguis ᶜiesu
ᵇxpi. ᶜGra ʳvobis ᵍτ ʰpax ˡ multiplicetur. ∞ 1.Cor.
ʰBenedictus ˡdeus ᵐτ ᵘpater ᵒdomini ∞∞ Ephe.
ᵖnostri ᵍiesu ʳxpi: ᵉq ᶠm ʳmiaz ᵘsuā ˢ magnā
ʳregenerauit ˢnos ᵉin ᵇspem ∞∞∞ ∞∞∞∞
ᶜviuā ᵖp ᶜresurrectionē ᵉiesu ᵍxpi ʰ ex ˡmortuis
ʰi ˡhereditatē ᵐ icorruptibilē ᵘ τ ᵒicōtāmina
tā ᵖτ ᵍimarcessibilē ᶜseruatā ᵉin ʳcelis: ∞∞
ʳin ʳvobis ᵇq ˢin ˢ virtute ᵉ dei ᵇ custodimini
ᶜper ᵇfidez: ᶜin ˢsalutem ᵉparatam ∞∞∞∞∞
ᵇreuelari ˡin ʰtempore ˡnouissimo. ᵐ Jn ∞
ᵘquo ᵉexultabitis ᵖ modicū ᵍ nūc: ʳsi ᵉ oportet Joan.
ᵘ ᵖtristari ʳin ʳvarijs ˢtēptationibus: ᵃvt ∞
ᵇprobatio ᶜvestre ᵉfidei ᶜmulto ʳpreciosior sit
ˢauro quod ˡper ʰignem ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐprobatur: ᵘ inueniatur ᵒin ᵖ laudem ∞∞
ᵉ τ ᶜgloriā ᵍτ ʳbonorē ᵘin ʳreuelatione ʳiesu ∞
ˢxpi ᵃquē ᶜcū ᵇnō ᶜ videritis ᵖ diligitis. ᶜ Jn ˡquē
ᵉnūc quoqz ᵇnō ʳvidētes creditis: ʰ credētes
ˡāt ᵐ exultabitis ᵘ letitia ᵒ inenarrabili ᵖ τ ᵍgli
ficata: ʳreportātes ˢ finē ᶜfidei ᵘvestre ʳsalutez
ʳaiaz vraz. ˢDe ᵉqua ᵇsalute ᶜ exquisierunt
ᵒatqz ᶜscrutati ˢsūt ᵖphete: ˡq ˢde futura ᵇin
ˡvobis ʰgratia ˡprophetauerunt: ᵐscrutātes
ᵘi ᵒquot ᵖvel ᵍqle ʳtempus ᵉsignificaret ∞∞

ἐμ αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρού
μενον τὰ εἰς Χριστον παθήματα καὶ τὰς
μετὰ ταύτα δόξας, οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι
οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ ἃ
νυν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισα
μένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέν
τι ἀπ οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι
παρακύψαι. διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύ
ας τῆς διανοίας ὑμῶν νήφοντες τελείως ἐλ
πίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀ-
ποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ ὡς τέκνα ὑπα-
κοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον
ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κα
τὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅ
γιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέ
γραπται, ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος εἰμί.
καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπο
λήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν
φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀ-
ναστράφητε, εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀρ
γυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαί
ας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,
ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ
ἀσπίλου Χριστοῦ, προεγνωσμένου μὲν
πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ
ἐπ ἐσχάτου τῶν χρόνων δι ὑμᾶς τοὺς δι
αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα.
ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι
εἰς θεόν. τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ
ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρ
δίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀνα-
γεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλ-
λὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου θεοῦ ζῶντος καὶ
μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα σαρξ
ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς
ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ
ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆ-
μα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. Cap.ii.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα
δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους
καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἄρτι γεννηθέντα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσα-
τε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε, εἴπερ ἐγεύσα
σθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. πρὸς ὃν προσερ
χόμενοι λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν
ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον. καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι θυ

in eis spūs xp̄i: prænuncians eas que in christo sunt passiones: & posteriores glias: quibus reuelatū est q̄ nō sibimetipsis: vob aūt ministrabāt ea q̄ nūc nūciata sūt vobis p eos q̄ euāgelizauerūt vobis spiritu sancto misso de celo: in quem desiderant angeli prospicere. Propter qđ succincti lūbos mentis vestre sobrij perfecte sperate in eā que offertur vobis grāz in reuelationem ihesu xp̄i. quasi filij obedientie: non configurati pristinis ignorantie vestre desideriis: sed secundum eum qui vocauit vos sctm: & ipsi in oi conuersatōe sancti sitis: qm̄ scriptū est. Sancti eritis: qm̄ ego sanctus sum. Et si patrē inuocatis eū q̄ sine acceptiōe psonaꝝ iudicat sz vnusquisq; op̄: in timore incolatus vr̄i tp̄e conuersamini. Scientes q̄ nō corruptibilibus auro vel argento redēpti estis de vana vestra conuersatione paterne traditiōis: sz pcioso sāguine q̄si agni immaculati xp̄i & incōtaminati: precogniti quidem ante mūdi p̄stitutionē: manifestati aut̄ nouissimis tribus: ppter vos q̄ per ipsum fideles estis in deo: qui suscitauit eum a mortuis & dedit ei gloriaz: vt fides vestra & spes esset in deo. Animas vestras castificantes in obedientia charitatis in fraternitatis amore simplici ex corde mūdo diligite inuicē attentius: renati non ex semine corruptibili: sed incorruptibili per verbum dei viui et permanentis in eternū: qm̄ omis caro vt fenū: & oīs gloria eius tanq̄ flos feni. Exaruit fenum & flos eius decidit: verbum aūt dñi manet in eternum. Hoc est aūt verbum qđ euangelizatum est in vos. Cap.ii.

Deponētes igit oēz malicia & omnē dolū & simulationes & inuidias & oēs detractōes: sicut modo geniti infantes rōnabile sine dolo lac concupiscite: vt in eo crescatis i salutē: si tn̄ gustastis qm̄ dulcis ē dñs. Ad quē accedētes lapidem viuū: ab hoibus quidem reprobatum: a deo autem electū & honorificatū. Et ipi tanq̄ lapides viui superedificamini domus spūalis in sacerdotium sanctum: offerentes

Leui.11.d. Deu.10.d. Col.3.d. Hier.2.b. Ale.c. Roma.1.b. Ephe.6.b.

Hebr.9.b. 1 Ioan.1.b. Apo.1.b.

Esai.40.b

Esai.40.b Eccle.14.c Iaco.1.b.

Ephe.4.c. Col.2.b. Hebre.12.a

θυσίας ᵐ πνευματικάς ᵉ ευπροσδέκτους / Τω
ᵒ θεώ ᵖ διά ᵍ ιησού ʳ χριστού. ˢ διότι ᵗ περιέχει ᵘ εν
/ Τη ˣ γραφή. ʸ ιδού ᶻ τίθημι ᵃ εν ᵇ σιών ᶜ λίθον
ᵈ ακρογωνιαίον, ᵉ εκλεκτόν, ᶠ έντιμον, ᵍ και ὁ ʰ πι
στεύων ⁱ επ ᵏ αυτώ ˡ ου μή ᵐ καταισχυνθή. ⁿ υ
μίν ᵒ ουν ʰ η ᵖ τιμή τοις ᵍ πιστεύουσιν, ʳ απειθούσι ˢ δε, ᵗ λίθον ᵘ ον ˣ ἀπεδοκίμασαν οι ʸ οικοδο
μούντες, ᶻ ούτος ᵃ εγενήθη ᵇ εις ᶜ κεφαλήν ᵈ γωνί
ας, ᵉ και ᶠ λίθος ᵍ προσκόμματος ʰ και ⁱ πέτρα
ᵏ σκανδάλου. ˡ οι ᵐ προσκόπτουσι τω ⁿ λόγω ᵒ α
πειθούντες, ᵖ εἰς ᵠ ὃ ʳ και ˢ ἐτέθησαν. ᵗ υμείς δε ᵘ γέ
νος ʸ εκλεκτόν, ᶻ βασίλειον ᵃ ιεράτευμα, ᵇ έθνος ᶜ ά
γιον, ᵈ λαός ᵉ εις ᶠ περιποίησιν, ᵍ όπως τας ʰ αρε
τάς ⁱ εξαγγείλητε του ᵏ εκ ˡ σκότους ᵐ υμάς ⁿ κα
λέσαντος ᵒ εις τον ᵖ θαυμαστόν ᵍ αυτού ʳ φως. ˢ οι
ᵗ ποτε ᵘ ου ˣ λαός, ʸ νυν δε ᶻ λαός ᵃ θεού, οι ᵇ ουκ ᶜ η
λεημένοι, ᵈ νυν δε ᵉ ελεηθέντες. ᶠ αγαπητοί ᵍ πα
ρακαλώ ʰ ως ⁱ παροίκους ᵏ και ˡ παρεπιδήμους
ᵐ απέχεσθαι τών ⁿ σαρκικών ᵒ επιθυμιών, ᵖ αίτι
νες ᵍ στρατεύονται ʳ κατά της ˢ ψυχής, / Την ᵗ αμα
στροφήν ᵘ υμών ˣ έχοντες ʸ καλήν ᶻ εν τοις ᵃ έθνε
σιν, ᵇ ίνα ᶜ εν ᵈ ω ᵉ καταλαλούσιν ᶠ υμών ᵍ ως ʰ κακο
ποιών, ⁱ εκ των ᵏ καλών ˡ έργων ᵐ επόπτευσαν
τες ⁿ δοξάσωσι τον ᵒ θεόν ᵖ εν ᵠ ημέρα ʳ επισκοπής.
ˢ υποτάγητε ᵗ ουν ᵘ πάση ˣ ανθρωπίνη ʸ κτίσει ᶻ δι
ά τον ᵃ κύριον, ᵇ είτε ᶜ βασιλεί ᵈ ως ᵉ υπερέχοντι,
ᶠ είτε ᵍ ηγεμόσιν ʰ ως ⁱ δι ᵏ αυτού ˡ πεμπομένοις
ᵐ εις ⁿ εκδίκησιν ᵒ μεν κακοποιών, ᵖ επαινον δε ᵠ α
γαθοποιών. ʳ ότι ˢ ούτως εστί το ᵗ θέλημα του
ᵘ θεού, ˣ αγαθοποιούντας ʸ φιμούν την των ᶻ α
φρόνων ᵃ ανθρώπων ᵇ αγνωσίαν. ᶜ ως ᵈ ελεύθεροι
ᵉ και ᶠ μη ᵍ ως ʰ επικάλυμμα ⁱ έχοντες της ᵏ κακί
ας την ˡ ελευθερίαν, ᵐ αλλ ⁿ ως ᵒ δούλοι του ᵖ θε
ού. ᵠ πάντας ʳ τιμήσατε, την ˢ αδελφότητα ᵗ α
γαπάτε, τον ᵘ θεόν ˣ φοβείσθε, τον ʸ βασιλέα ᶻ τι
μάτε. / οι ᵃ οικέται ᵇ υποτασσόμενοι ᶜ εν ᵈ παντί ᵉ φό
βω τοις ᶠ δεσπόταις, ᵍ ου μόνον τοις ʰ αγαθοίς
ⁱ και ᵏ επιεικέσιν ˡ αλλά και τοις ᵐ σκολιοίς. ⁿ τού
το ᵒ γαρ ᵖ χάρις, ᵠ ει ʳ διά ˢ συνείδησιν ᵗ θεού ᵘ υπο
φέρει ˣ τις ʸ λύπας ᶻ πάσχων ᵃ αδίκως. ᵇ ποίον
ᶜ γαρ ᵈ κλέος ᵉ ει ᶠ αμαρτάνοντες ᵍ και ʰ κολαφιζό
μενοι ⁱ υπομενείτε, ᵏ αλλ ˡ ει ᵐ αγαθοποιούντες
ⁿ και ᵒ πάσχοντες ᵖ υπομενείτε, ᵠ τούτο ʳ χάρις
ˢ παρά ᵗ θεώ. ᵘ εις ˣ τούτο ʸ γαρ ᶻ και ᵃ εκλήθητε, ᵇ ό
τι ᶜ και ᵈ χριστός ᵉ έπαθεν ᶠ υπέρ ᵍ ημών, ʰ υμίν ⁱ υ
πολιμπάνων ᵏ υπογραμμόν ˡ ίνα ᵐ επακο
λουθήσητε / τοις ⁿ ίχνεσιν ᵒ αυτού. ᵖ ος ᵠ α
μαρτίαν ʳ ουκ ˢ εποίησεν, ᵗ ουδέ ᵘ ευρέθη ˣ δό
λος ʸ εν / τω ᶻ στόματι ᵃ αυτού. ᵇ ος ᶜ λοιδο
ρούμενος ᵈ ουκ ᵉ αντελοιδόρει, ᶠ πάσχων
ᵍ ουκ ʰ ηπείλει. ⁱ παρεδίδου ᵏ δε / τω ˡ κρίνο
ντι ᵐ δικαίως, ⁿ ος / τας ᵒ αμαρτίας ᵖ ημών ᵠ αυτός

ᵐ spiritales ˡ hostias ⁿ acceptabiles ꝯ
ᵒ deo ᵖ p ᵍ iesū ʳ xp̄m. ˢ Propter ᵗ qđ ᵘ continet
ˣ scriptura. ʸ Ecce ᶻ pono ᵃ in ᵇ sion ᶜ lapidem
ᵈ sūmū: ᵉ ãgularē: ꝓbatū: ᶠ electū ᵍ p̄cioſū: ʰ ⁊
ⁱ q̄ ᵏ crediderit ˡ in ᵐ ēū ⁿ nō ᵒ ꝓfundet. ᵖ Vobis
ᵍ igit ʳ honor ˢ credentib9 ᵗ nō: ᵘ credentibus
ˣ ãt ʸ lapis ᶻ quē ᵃ reprobauerūt ᵇ edificantes:
ᶜ hic ᵈ factus ᵉ est ᶠ in ᵍ caput ʰ anguli: ꝯ
ⁱ ⁊ lapis ᵏ offensionis ˡ ⁊ petra ꝯ
ᵐ scādali: bis ⁿ q̄ ᵒ offendūt ᵖ verbo ᵍ nec ʳ cre
dūt: ˢ in ᵗ quo ᵘ ⁊ positi ˣ sunt. ʸ Vos ᶻ ãt ᵃ gen9
ᵇ electū: ᶜ regale ᵈ sacerdotiū: ᵉ gens ᶠ sancta:
ᵍ populus ʰ acq̄sitionis: ⁱ vt ᵏ virtutes ꝯ
ˡ annūcietis ᵐ ei9 ⁿ q̄ ᵒ de ᵖ tenebr̄is ᵠ vos ʳ voca
uit ˢ in ᵗ admirabile ᵘ lumen ˣ suum. ʸ Qui ꝯ
ᶻ aliq̄n ᵃ nō ᵇ ppli ᶜ dei: ᵈ nūc ãt ᵉ ppl̄ ᶠ dei: ᵍ qui
ʰ nō ⁱ ꝓsecuti ᵏ sunt: ˡ nūc ãt ᵐ misericordiã ⁿ cō
secuti. ᵒ Charissimi ᵖ obsecro vos ᵠ tãq̄ ʳ ad
ueñas ˢ ⁊ ᵗ pegrinos ᵘ abstinere vos ˣ a ʸ carna
lib9 ᶻ desideriis ᵃ q̄ militãt ᵇ aduersus ᶜ aiaz:
ᵈ cōuersatione ᵉ ⁊ ᶠ vrāz ᵍ iter ʰ gētes ⁱ bñtes ᵏ bo
nã: ˡ vt ᵐ in ⁿ eo ᵒ q̄ ᵖ detractãt de ᵠ vobis tanq̄z
de ʳ malefactoꝛib9: ˢ ex ᵗ bōis ᵘ opib9 vos ᵛ cō
siderãtes ʷ ˣ glificēt ʸ deū ᶻ in ᵃ die ᵇ visitatiōis.
ᶜ Subiecti ᵈ igit ᵉ estote ᶠ oi ᵍ hūane ʰ creature
ⁱ pp ᵏ deum: ˡ siue ᵐ regi ⁿ quasi ᵒ p̄cellenti:
ᵖ siue ᵠ ducibus ʳ tanq̄z ˢ ab ᵗ eo ᵘ missis ꝯ
ᵛ ad ʷ vindictã ˣ malefactoꝝ: ʸ laudē ᶻ vero ᵃ bo
noꝝ. ᵇ Quia ᶜ sic ᵈ est ᵉ voluntas ꝯ
ᶠ dei: vt ᵍ bñ ʰ facientes ⁱ obmutescere ᵏ faciat ˡ i
p̄udentē ᵐ hominū ⁿ ignoratiã. ᵒ Quasi ᵖ liberi
ᵠ ⁊ nō ʳ quasi ˢ velamen ᵗ habentes ᵘ malicie
ˣ libertatem: ʸ sed ᶻ sicut ᵃ serui ᵇ dei. ꝯ
ᶜ Oēs ᵈ honorate: ᵉ fraternitatem ᶠ diligite.
ᵍ Deum ʰ timete: ⁱ regem ᵏ honorificate. ꝯ
ˡ Serui ᵐ subditi estote ⁿ in ᵒ omni ᵖ timore ꝯ
ᵠ dominis: ʳ non ˢ tantum ᵗ bonis ꝯ
ᵘ ⁊ ˣ modestis ʸ sed ᶻ ēt ᵃ dyscolis. ᵇ Hec est ꝯ
ᶜ ei ᵈ gratia: ᵉ si ᶠ pp ᵍ dei ʰ conscientiaz ⁱ sustinet
ᵏ quis ˡ tristitias ᵐ patiens ⁿ inuste. ᵒ Que ꝯ
ᵖ ei est ᵠ gr̄a ʳ si ˢ peccantes ᵗ ⁊ ᵘ colaphizati
ˣ sufferetis: ʸ Sed ᶻ si ᵃ benefacientes ꝯ
ᵇ patienter ᶜ sustinetis: ᵈ hec est ᵉ gratia ꝯ
ᶠ apud ᵍ deū. ʰ In ⁱ hoc ᵏ eni ˡ vocati ᵐ estis: ⁿ q
ᵒ ⁊ xp̄s ᵖ passus ᵠ est ᵘ p ʳ nobis: ˢ vobis ᵗ relin
quens ᵘ exēplū ˣ vt ʸ seq̄mini ꝯ
ᶻ vestigia ᵃ eius. ᵇ Qui ᶜ peccatum ꝯ
ᵈ non ᵉ fecit: ᶠ nec ᵍ inuentus ʰ est ⁱ dolus ꝯ
ᵏ in ˡ ore ᵐ ei9. ⁿ Qui ᵒ cuz ᵖ malediceretur ꝯ
ᵠ non ʳ maledicebat: ˢ cum ᵗ pateretur ꝯ
ᵘ nō ˣ cōminabat. ʸ Tradebat ᶻ aũt ᵃ iudicãti
se ᵇ inuste. ᶜ Qui ᵈ peccata ᵉ nostra ᶠ ipse ꝯ

Esa 28
Mat.21
Mar.12
Luce.20
Act.4
Ps.117
Exo.19
Ose.2
Ro.9.c
Rom.12
Gala.5
Rom.13
1.Joan.2
Esaie.53
Ephe.6
Col.3.d
Timo.6
2.Lo.7
Jaco.5
Esaie.53

ªαμήμεγκεμ ᵇεμ/Τω ᶜσώματι ᵈαυτού ᵉεωί/Το ᶠξύ
λομ, ᵍίμα/Ταις ʰαμαρτίαις ⁱαπογεμόμεμοι, /Τη
ᵏλικαιοσύμη ˡζήσωμεμ, ᵐου/Τω ⁿμωλωπι ᵒαυ=
τού ᵖιάθητε. ᑫήτε ʳγαρ ˢως ᵗπρόβατα ᵘπλαμώ=
μεμα, ᵛαλλ ʷεπεστράφητε ˣμυμ ʸεωί/Τομ ᶻ ποι=
μέμα ᵃ και ᵇ επίσκοπομ /Τωμ ᶜψυχώμ ᵈημώμ.

Cap.3.

ᵉομοίως/αι ᶠγυμαίκες ᵍυποτασσόμεμαι/Τοις
ʰιδίοις ⁱαμδράσιμ, ᵏίμα ˡκαι ᵐει ⁿΤιμές ᵒαπει=
θούσι/Τω ᵖλόγω, ᑫδιά/Της/Τωμ ʳγυμαικώμ ˢα
μαστροφής ᵗάμευ ᵘλόγου ᵛκερδηθήσομται, ʷε=
πόπτεύσαμτες/Τημ ˣεμ ʸφόβω ᶻαγμήμ ᵃαμαστρο
φήμ ᵇυμώμ. ᶜωμ ᵈέστω ᵉουχ/ο ᶠεξωθεμ ᵍεμπλο=
κής ʰτριχώμ ⁱκαι ᵏπεριθέσεως ˡχρυσίωμ ᵐη ⁿεμ
δύσεως ᵒιματίωμ ᵖκόσμος, ᑫαλλ/οᵣ ʳκρυπτός
/Της ˢκαρδίας ᵗάμθρωπος ᵘεμ /Τω ᵛαφθάρτω
/Του ʷπραέος ˣκαι ʸησυχίου ᶻπμεύματος, ᵃο ᵇε=
στίμ ᶜεμώπιομ/Του ᵈθεού ᵉπολυτελές. ᶠούτω
ᵍγαρ ʰποτέ ⁱκαι/αι ᵏάγιαι ˡγυμαίκες/αι ᵐελπί=
ζουσαι ⁿεωί/Τομ ᵒθεόμ ᵖεκόσμουν ᑫεαυτάς ʳυ=
ποτασσόμεναι/Τοις ˢιδίοις ᵗαμδράσιμ, ᵘως
ᵛσάρρα ʷυπήκουσε/Τω ˣαβραάμ ʸκύριομ ᶻαυ=
τόμ ᵃκαλούσα, ᵇης ᶜεγεμμήθητε ᵈΤέκμα ᵉαγαθο=
ποιούσαι ᶠκαι ᵍμη ʰφοβούμεναι ⁱμηδεμίαμ
ᵏπτόησιμ. /οι ˡάμδρες ᵐομοίως ⁿσυμοικούμ
τες ᑫκατά ʳγμώσιμ, ˢως ᵗασθεμεστέρω ᵘσκεύει
/Τω ᵛγυμαικείω ʷαπομέμοντες ˣτιμήμ ʸως ᶻκαι
ᵃσυγκληρομόμοι ᵇΧάριτος ᶜζώσης, ᵈεις /Το ᵉμη
ᶠεγκόπτεσθαι/Τας ᵍπροσευχάς ʰυμώμ./Το ⁱτέ
ᵏΤέλος ˡπάντες ᵐομόφρομες, ⁿσυμπαθείς,
ᑫφιλάδελφοι, ʳεύσπλαγχμοι, ˢφιλόφρομες,
ᵗμη ᵘαπολιδόμτες ᵛκακόμ ʷαμτί ˣκακού ʸη ᶻλοι=
δορίαμ ᵃαμτί ᵇλοιδορίας, ᶜτουμαμτίομ ᵈδε ᵉευ=
λογούμτες, ᶠειδότες ᵍότι ʰεις ⁱΤούτο ᵏεκλή=
θητε ˡίμα ᵐευλογίαμ ⁿκληρομομήσητε./ο ᑫγαρ
ʳθέλωμ ˢζωήμ ᵗαγαπάμ ᵘκαι ᵛιδείμ ʷημέρας ˣαγα
θάς, ʸπαυσάτω/Τημ ᶻγλώσσαμ ᵃαυτού ᵇαπό
ᶜκακού, ᵈκαι ᵉχείλη ᶠαυτού/Του ᵍμη ʰλαλή=
σαι ⁱδόλομ. ᵏεκκλιμάτω ˡαπό ᵐκακού, ⁿκαι
ᑫποιησάτω ʳαγαθόμ, ˢζητησάτω ᵗειρήμημ ᵘκαι
ᵛδιωξάτω ʷαυτήμ, ˣότι ʸοφθαλμοί ᶻκυρί=
ου ᵃεωί ᵇδικαίους ᶜκαι ᵈώτα ᵉαυτού ᶠεις ᵍδέη=
σιμ ʰαυτώμ. ⁱπρόσωπομ ᵏδε ˡκυρίου ᵐε=
πί ⁿποιούμτας ᑫκακά,/Του ʳεξολοθρεύσαι
ˢαυτούς ᵗεκ ᵘγης. ᵛκαι ʷΤισ/ο ˣκακώσωμ ʸυ=
μάς, ᶻεάμ /Του ᵃαγαθού ᵇμιμηταί ᶜγέμησθε.
ᵈαλλ ᵉεικαί ᶠπάσχετε ᵍδιά ʰδικαιοσύμημ, ⁱμα=
κάριοι./Τομ ᵏδε ˡφόβομ ᵐαυτώμ ⁿμη ᑫφοβηθήτε,
ʳμηδέ ˢΤαραχθήτε, ᵗκύριομ ᵘδε/Τομ ᵛθεόμ ʷαγι
άσατε ˣεμ/Ταις ʸκαρδίαις ᶻυμώμ, ᵃέτοιμοι ᵇδε
αεί ᶜπρος ᵈαπολογίαμ ᵉπαμτί/Τω ᶠαιτούμτι ᵍυ=
μάς ʰλόγομ ⁱπερί/της ᵏεμ ˡυμίμ ᵐελπίδος, ⁿμετά

ªpertulit ᵇin ᶜcorpore ᵈsuo ᵉsuper ᶠlignum:
ᵍvt ʰpeccatis ⁱmortui ⁎⁎⁎

ρ πραΰτητος· και ᶠ φόβου, ᵖ συνείδησιν ˣ ἔχοντες
ᶠ αγαθήν, ᶠ ἵνα ᵉ ἐν ᵇ ῳ ᶜ καταλαλοῦσιν ᵇ ὑμῶν ᶜ ὡς
ᶠ κακοποιῶν, ᵍ καταισχυνθῶσιν / οἱ ᵇ ἐπηρεάζοντες
ᶜ ὑμῶν / τὴν ᵏ ἀγαθὴν ᶠ ἐν ᵐ Χριστῷ ⁿ ἀναστροφήν. ᵒ κρεῖττον ᵖ γὰρ ᵍ ἀγαθοποιοῦντας ᶠ εἰ ⁿ θέλοι / το ᶠ θέλημα / του ⁿ θεοῦ ˣ πάσχειν, ᶠ ἢ κακοποιοῦντας. ᵍ ὅτι ᵇ καὶ ᶜ Χριστὸς ᵖ ἅπαξ ᶜ περὶ ᶜ ἁμαρτιῶν ᵍ ἔπαθεν ᵇ δίκαιος ᶜ ὑπὲρ ᵏ ἀδίκων, ᶠ ἵνα ᵐ ἡμᾶς ᵐ προσαγάγῃ / τῷ ᵒ θεῷ, ᵖ θανατωθεὶς ᵍ μὲν ᶠ σαρκί, ᵍ ζωοποιηθεὶς ᶠ δὲ ⁿ πνεύματι. ˣ ἐν ᶠ ῳ ᵏ καὶ / τοῖς ᵍ ἐν ᵇ φυλακῇ ᶜ πνεύμασι ᵇ πορευθεὶς ᶜ ἐκήρυξεν ᵍ ἀπειθήσασί ᵍ ποτέ, ᵏ ὅτε ᶠ ἀπεξεδέχετο / ἡ / του ᵏ θεοῦ ᶠ μακροθυμία ᵐ ἐν ⁿ ἡμέραις ᵒ Νῶε ᵖ κατασκευαζομένης ᵍ κιβωτοῦ, ᶠ εἰς ᵍ ἣν ᶠ ὀλίγαι ⁿ τοῦτ ἔστιν ᶠ ὀκτὼ ᶠ ψυχαὶ ᶠ διεσώθησαν ᵍ δι ᵇ ὕδατος, ᶜ ᾧ ᵇ ἀντίτυπον ᶜ νῦν ᶠ καὶ ᵍ ἡμᾶς ᵇ σώζει βάπτισμα, ᵏ οὐ ᶠ σαρκὸς ᵐ ἀπόθεσις ᵑ ῥύπου, ᵒ ἀλλὰ ᵖ συνειδήσεως ᵍ ἀγαθῆς ᶠ ἐπερώτημα ᵍ εἰς ᶠ θεόν, ⁿ δι ᶠ ἀναστάσεως ᶠ Ἰησοῦ ᶠ Χριστοῦ, ᵍ ὃς ᵏ ἐστὶν ᶜ ἐν ᵇ δεξιᾷ / του ᶜ θεοῦ ᶠ πορευθεὶς ᵍ εἰς ᵇ οὐρανόν, ᶠ ὑποταγέντων ᵏ αὐτῷ ᶠ ἀγγέλων ᵐ καὶ ⁿ ἐξουσιῶν ᵒ καὶ ᵖ δυνάμεων.

Cap. 4.

Χριστοῦ ᵇ οὖν ᶜ παθόντος ᵇ ὑπὲρ ᶠ ἡμῶν ᶠ σαρκί, ᵍ καὶ ᵇ ὑμεῖς / τὴν ᶠ αὐτὴν ᵏ ἔννοιαν ᶠ ὁπλίσασθε. ᵐ ὅτι / ὁ ⁿ παθὼν ᵒ ἐν ᵖ σαρκί, ᵍ πέπαυται ᶠ ἁμαρτίας, ᵍ εἰς / το, ᶠ μηκέτι ⁿ ἀνθρώπων ˣ ἐπιθυμίαις ᶠ ἀλλὰ ᶠ θελήματι ᵍ θεοῦ / τὸν ᵇ ἐπίλοιπον ᶜ ἐν ᵇ σαρκὶ ᶜ βιῶσαι ᶠ χρόνον. ᵍ ἀρκετὸς ᵇ γὰρ ᶠ ὑμῖν / ὁ ᵏ παρελήλυθὼς ᶠ χρόνος / του ᵐ βίου / το ⁿ θέλημα / τῶν ᵒ ἐθνῶν ᵖ κατεργάσασθαι, ᵍ πεπορευμένους ᶠ ἐν ᵍ ἀσελγείαις, ᶠ ἐπιθυμίαις, ⁿ οἰνοφλυγίαις, ˣ κώμοις, ᶠ πότοις ᶠ καὶ ᵍ ἀθεμίτοις ᵇ εἰδωλολατρίαις. ᶜ ἐν ᵇ ᾧ ᶜ ξενίζονται, ᶠ μὴ ᵍ συντρεχόντων ᵇ ὑμῶν ᶠ εἰς / τὴν ᵏ αὐτὴν / της ᶠ ἀσωτείας ᵐ ἀνάχυσιν ⁿ βλασφημοῦντες, ᵒ οἱ ᵖ ἀποδώσουσι ᵍ λόγον / τῷ ᶠ ἑτοίμως ᵍ ἔχοντι ᶠ κρῖναι ⁿ ζῶντας ˣ καὶ ᶠ νεκρούς. ᶠ εἰς ᵍ τοῦτο ᵇ γὰρ ᶜ καὶ ᵇ νεκροῖς ᶜ εὐηγγελίσθη, ᶠ ἵνα ᵍ κριθῶσι ᵇ μὲν ᶠ κατὰ ᵏ ἀνθρώπους ᶠ σαρκί, ᵐ ζῶσι ⁿ δὲ ᵒ κατὰ ᵖ θεὸν ᵍ πνεύματι. ᶠ πάντων ᵍ δὲ / το ᶠ τέλος ⁿ ἤγγικε. ˣ σωφρονήσατε ᶠ οὖν ᶠ καὶ ᵍ νήψατε ᵇ εἰς / τὰς ᶜ προσευχάς, ᵇ πρὸ ᶜ πάντων ᶠ δὲ / τὴν ᵍ εἰς ᵇ ἑαυτοὺς ᶠ ἀγάπην ᵏ ἐκτενῆ ἔχοντες, ᵐ ὅτι / ἡ ⁿ ἀγάπη ᵒ καλύψει ᵖ πλῆθος ᵍ ἁμαρτιῶν. ᶠ φιλόξενοι ᵍ εἰς ᶠ ἀλλήλους, ⁿ ἄνευ ˣ γογγυσμοῦ. ᶠ ἕκαστος ᶠ καθὼς ᵍ ἔλαβε ᵇ χάρισμα, ᶜ εἰς ᵇ ἑαυτοὺς ᶠ αὐτὸ ᶠ διακονοῦντες ᵍ ὡς ᵇ καλοὶ ᶠ οἰκονόμοι ᵏ ποικίλης ᶠ χάριτος ᵐ θεοῦ. ⁿ εἴ ᵒ τις ᵖ λαλεῖ ᵍ ὡς ᶠ λόγια ᵍ θεοῦ, ᶠ εἴ ⁿ τις ˣ διακονεῖ, ᶠ ὡς ᶠ ἐξ ᵍ ἰσχύος ᵇ ὡς ᶜ χορηγεῖ / ὁ ᵒ θεός, ᶠ ἵνα ᶠ ἐν ᵍ πᾶσι ᵇ δοξάζηται / ὁ ᶠ θεὸς ᵏ διὰ ᶠ Ἰησοῦ ᵐ Χριστοῦ, ⁿ ᾧ ᵒ ἐστὶν / ἡ ᵖ δόξα ᵍ καὶ / το ᶠ κράτος ᵍ εἰς / τοὺς ᶠ αἰῶνας / τῶν ⁿ αἰώνων, ᶠ ἀμήν. ᶠ ἀγαπητοί ᶠ μὴ ᵍ ξενίζεσθε / τῇ ᵇ ἐν ᶜ ὑμῖν ᵇ πυρώσει ᶠ πρὸς ᶠ πειρασμὸν ᵍ ὑμῖν ᵇ γινομένῃ, ᶠ ὡς ᵏ ξένου

ᶠ modestia ᶠ t timore: ᵖ cōsciētiā ᶠ hītes ooo
ᶠ bonā: ᶠ vt ᵉ in ᵇ eo ᵇ q ᶜ detrahunt ᶜ de ᵖ vobis
ᵍ confundantur ᵇ qui ᵇ calumniantur ooo
ᶠ vestrā ᵏ bonā ᶠ in ᵐ xpo ⁿ cōuersationem. oo
ᵒ Melius ē ᵖ ei vt ᵍ bñfacientes ᶠ si ᶠ volūtas ⁿ dī
ⁿ velit ᶠ pati ᶠ q̄z malefacientes. ooo ooo
ᵍ Qz ᵇ t ᶜ xps ᵖ semel ᶠ pro ᶠ peccatis nostris oo
ᵍ mortuꝰ ē ᵇ iustus ᵏ p ᵉ iniustis: ᶠ vt ᵐ nos oo
ⁿ offerret ᵒ deo: ᵖ mortificatos ᵍ quidem ooo
ᶠ carne: ⁿ vnificatos ᶠ aūt ⁿ spū. ˣ In ᶠ quo ᵗ his
q ᵉ in ᵇ carcere erāt ᶜ spū ᵖ venīēs ᶜ p̄dicauit: qui
ᶠ increduli fuerant ᵍ aliq̄n: ᵇ q̄n ᶠ expectabant
ᵏ dei ᶠ patiētiā ᵐ in ⁿ dieb ᵒ noe ᵖ cū ᵖ fabricaret
ᵍ arca: ᶠ in qua ᶠ pauce ⁿ ideſt ooo ooo ooo
ˣ octo ᶠ anime ᶠ salue ᶠ facte ᶠ sunt ᵍ per ᵇ aquā:
ᶜ q ᵗ ᶜ nos ᶜ nunc ᵖ filis ᵖ forme ᵇ saluos ᵇ facit
ᶠ baptisma: ᵏ nō ᶠ carnis ᵐ depositio ⁿ sordiuz:
ᵒ sz ᵖ scie ⁿ bone ᶠ interrogatio ⁿ ī ᵈeū: ᵖ ᶠ resur
rectionē ᶠ ihesu ᶠ xpi a mortuis: ᵍ q̄ ᵇ est ᵉ i ᵒ dexte
ra ᶜ dei: deglutīs mortē vt vite eterne here
des efficeremur: ᶠ pfect ᵍ ᵉ i ᵇ celū ᶠ subiectis ᵏ si
bi ᶠ angelis ᵐ t ⁿ ptātib ᵒ t ᵖ ⁊tutib. Cap. 4.
Christo ᵇ igitur ᶜ passo in ᶠ carne: oo o
ᶠ t ᵇ vos ᶠ eadē ᵏ cogitatiōe ᶠ armamini:
ᵐ qz ⁿ q ⁿ passus ⁿ est ᵒ in ᵖ carne ᵍ desijt ᵍ a ᶠ pctis:
ⁿ vt ⁿ non ᶠ iam ᶜ desideriis ⁿ hominum oo
ᶠ sed ᶠ voluntate ᵍ dei qz ᵇ reliquum est ᶜ in oo
ᵖ carne ᶜ viuat ᶠ temporis. ᵍ Sufficit ᵇ enim oo
ᵏ preteritum ᶠ tempus ad ⁿ voluntatem ooo
ᶜ gentium ᵖ consummandam ᵍ his ᵍ q ⁿ ambu
lauerūt ᶠ i ⁿ luxurijs: ᶜ desideriis: ⁿ vinolētijs:
ˣ comessatōib ᵒ: ᶠ potatōib ᵒ: ebrietatib ᵒ ᶠ t ⁿ il
licitis ᵇ idolor ᵇ cultib ᵒ. ᶜ In ᵖ quo ᶜ āmirant
ᶠ nō ᵍ concurrētib ᵒ ᵇ vobis ᶠ in ᵏ eandē ᶠ luxurie ᵐ cō
fusionē ⁿ blasphemātes: ᵒ q̄ ᵖ reddent ᵍ rationē
ᵉ ei ⁿ q̄ ᶠ parat ᵒ est ᶠ iudicare ⁿ viuos ᶠ t ᵍ mortu
os. ᶠ In ᵖ ropter ᵏ hoc ᵇ ci ᶜ t ᵖ mortuis ᶜ euāgeli
zatū ᶠ est: ᶠ vt ᵍ iudicent ᵏ q̄dē ᶠ sz ᵏ hoies ᶠ in ᶠ car
ne: ᵐ viuāt ⁿ āt ᵒ ᶠ sz ᵖ deū in ᵍ spū. ᶠ Oium ⁿ autē
ᶠ finis ⁿ appropinq̄uit. ˣ Estote ᶠ itaq; ˣ prudē
tes ᶠ t ᵛ vigilate ᵇ in ᶜ orōnib ᵒ: ᵖ añ ᶜ omnia ᶠ āt
mutuā ᵍ i ᵇ vobismetipis ᶠ charitatē ᵏ ferūtam
ᶠ hītes ᵐ qz ⁿ charitas ᵒ opit ᵖ multitudinē ᵍ pctōr
ᶠ Hospitales ᵍ inuicē: ⁿ sine ˣ murmuratione.
ᶠ Unusq̄sq; sicut ᵍ accepit ᵇ gr̄az ᶜ i ᵖ alterutr
ᶜ illā ᶠ āministrātes: ᵍ sicut ᵇ boni ᶠ dispensato
res ᵏ multiformis ᶠ gr̄e ᵐ dei. ⁿ Si ᵒ q̄s ᵖ loq̄t:
ᵍ q̄si ᶠ mōes ᵒ dī. ᶠ Si ⁿ q̄s ᶠ ministrat: ᶠ tāq̄ ex ᵏ vir
tute ᵇ quā āministrat ᵒ de ᵖ: ᶜ vt ᶠ i ᵍ oib ᵖ honor
ificet ᶠ de ᵏ p ᶠ ihesum ᵐ xp̄m: ⁿ cui ᵒ est ᵖ gl̄ia ᵍ t
ᶠ imperium ᵉ in ᶠ secula ⁿ seculorum ˣ Amen.
ᶠ Charissimi ᶠ nolite ᵉ pegrinari ᵇ in ᵖ feruore
ᵇ q̄ ᶜ ad ᶠ temptatiōez ᵍ vobis ᵇ fit: ᶠ q̄si ᵏ noui ali

Hebre Roma

Mar. Luce.

Pro. Ro. Bo. Hebre Philip

μου υμίν συμβαίνοντος, αλλά καθό κοινω-
νείτε τοις του Χριστού παθήμασι χαίρετε, ί
να και εν τη αποκαλύψει της δόξης αυτού
χαρήτε αγαλλιώμενοι. ει ονειδίζεσθε εν ο
νόματι Χριστού μακάριοι, ότι το της δόξης
και το του θεού πνεύμα εφ υμάς αναπε
ταυται, κατά μεν αυτούς βλασφημείται,
κατά δε υμάς δοξάζεται. μη γαρ τις υ-
μών πασχέτω ως φονεύς η κλέπτης η κα-
κοποιός η ως αλλοτριοεπίσκοπος. ει δε ως
Χριστιανός μη αισχυνέσθω, δοξαζέτω δε
τον θεόν εν τω μέρει τούτω, ότι ο καιρός
του άρξασθαι το κρίμα από του οίκου του
θεού. ει δε πρώτον αφ ημών, τι το τέλος
των απειθούντων τω του θεού ευαγγελίω.
και ει ο δίκαιος μόλις σώζεται, ο ασεβής και
αμαρτωλός πού φανείται. ώστε και οι πά
σχοντες κατά το θέλημα του θεού, ως πι
στώ κτίστη παρατιθέσθωσαν τας ψυχάς αυ
τών εν αγαθοποιία. Cap.v.

Πρεσβυτέρους τους εν υμίν παρακαλώ
ως συμπρεσβύτερος και μάρτυς των
του Χριστού παθημάτων, ο και της μελ-
λούσης αποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός.
ποιμάνατε το εν υμίν ποίμνιον του θεού,
επισκοπούντες μη αναγκαστώς αλλ εκουσί
ως, μηδε αισχροκερδώς αλλά προθύμως,
μηδε ως κατακυριεύοντες των κλήρων, αλ
λά τύποι γινόμενοι του ποιμνίου. και φα
νερωθέντος του αρχιποίμενος κομιείσθε τον
αμαράντινον της δόξης στέφανον. ομοίως
νεώτεροι υποτάγητε πρεσβυτέροις. πάν-
τες δε αλλήλοις υποτασσόμενοι, την τα-
πεινοφροσύνην εγκομπώσασθε, ότι ο θεός υπε-
ρηφάνοις αντιτάσσεται, ταπεινοίς δε δίδω
σι χάριν. ταπεινώθητε ουν υπό την κραταιάν
χείρα του θεού, ίνα υμάς υψώση εν καιρώ,
πάσαν την μέριμναν υμών επιρρίψαντες
επ αυτόν, ότι αυτώ μέλει περί υμών. μή
νατε, γρηγορήσατε, ο αντίδικος υμών διά
βολος ως λέων ωρυόμενος περιπατεί ζη-
τών τίνα καταπίη. ω αντίστητε στερεοί τη
πίστει, ειδότες τα αυτά των παθημάτων
τη εν κόσμω υμών αδελφότητι. ο δε θε-
ός πάσης χάριτος ο καλέσας υμάς εις την
αιώνιον αυτού δόξαν εν Χριστώ ιησού ολί
γον παθόντας, αυτός καταρτίσαι υμάς, στη
ρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι. αυτώ η δόξα
και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων.
αμήν. διά σιλουανού υμίν του πιστού α-
δελφού ως λογίζομαι δι ολίγων έγρα-
ψα, παρακαλών και επιμαρτυρών ταύτην
είναι αληθή χάριν του θεού, εις ην εστήκατε.

qd vobis cõtingat: sed communicantes
christi passionibus gaudete: vt ꝯ
τ in reuelatione glorie eius ſ in noie
gaudeatis exultãtes. Si exprobramini
xpi: beati eritis: qm̃ qđ ẽ honoris glorie
τ virtutis dei: τ q ẽ ei9 spūs sup̃quos req
escet. ꝯ
ꝯ Nemo autem vestrum
patiat q̃si homicida aut fur aut male
ficus aut alienoꝝ appetitor. Si ãt vt
xpianus: nõ erubescat: glorificet autez
deum in isto nomine: qm̃ tempus ẽ vt
incipiat iudicium a domo ꝯ
dei. Si aũt primũ a nobis: quis finis
eorum qui non credunt dei euangelio?
Et si iustus qdẽ vix saluabit impius et
pctor vbi parebũt? Itaqz τ qui patí
untur secundum voluntatem dei: fideli
creatori commendent animas suas ꝯ
in benefactis. Cap.v.

Seniores ergo q̃ in vobis sũt obsecro
consenior τ testis ꝯ
xpi passionũ: q̃ τ eius que in futuro ꝯ
reuelanda est glorie communicator. ꝯ
Pascite q̃ in vobis est gregem dei: ꝯ
prudẽtes nõ coacte sz spõtanee ꝑm deũ:
neqz turpis lucri gra: sz voluntarie: ꝯ
neqz vt dominantes in cleris: sed ꝯ
forma facti gregi ex aio. Et cũ apparu
erit princeps pastorum percipietis ꝯ
imarcessibilẽ glorie coronaz. Similiter
adolescẽtes subditi estote senioribꝰ. Oẽs
ẽnĩ inuicem humilitatem ꝯ
insinuate: qr dominus superbis ꝯ
resistit: humilibus ãt dat ꝯ
gram. Humiliamini igitur sub potenti
manu dei: vt vos exaltet i tpe visitatõis
oẽm sollicitudinez vestram proiscientes
in eũ: qm̃ ipsi cura est de vobis. So
brij estote τ vigilate qr aduersarius vr̃ dia
bolus tanq̃ leo rugiens circuit querens
quem deuoret. Cui resistite fortes ꝯ
fide: scientes eandem passionẽ ei que
in mundo est vr̃e fraternitati fieri. Deus
aũt omnis gratie qui vocauit nos in ꝯ
eternã suã gloriã in xpo iesu modicum
passos: ipse perficiet: confirmabit: ꝯ
solidabitqz. Ipsi gloria ꝯ
et imperium in secula seculorum. ꝯ
Amẽ. Per siluanũ fidelem frẽz vobꝭ
vt arbitror breuiter scripsi ꝯ
obsecrans τ contestãs hanc ꝯ
esse verã gratiã dei: in qua statis. ꝯ

ασπάσεται υμάς η εμ βαβυλώνι συνεκλεκτή, και μάρκος ο υιός μου. ασπάσασθε αλλήλους εμ φιλήματι αγάπης. ειρήνη υμίν πασι τοις εν Χριστώ ιησού, αμήν.
Τέλος της του αγίου πέτρου πρώτης επιστολής.

Salutat vos ecclesia q est i babylone collecta: et marcus filius meus. Salutate invicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus q estis in xpo ihesu. Amen.
Explicit epla pmi petri apostoli prima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

Simon petrus per fidem huic mundo sapientes mortuos esse declarat: eisdemq; pietatis quanta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.

Explicit argumentum.

Της του αγίου πέτρου καθολική δευτέρα επιστολή. Cap.i.

Incipit epistola secunda beati petri apostoli. Cap.i.

ο ιμων πέτρος δούλος και απόστολος ιησού χριστού τοις ισότιμον ημίν λαχούσι πίστιν εν δικαιοσύνη του θεού ημών και σωτήρος ιησού χριστού. χάρις υμίν και ειρήνη πληθυνθείη εν επιγνώσει του θεού και χριστού ιησού του κυρίου ημών. ως πάντα ημίν της θείας δυνάμεως αυτού τα προς ζωήν και ευσέβειαν δεδωρημένης διά της επιγνώσεως του καλέσαντος ημάς διά δόξης και αρετής. δι ων τα τίμια ημίν και μέγιστα επαγγέλματα δεδώρηται, ίνα δια τούτων γένησθε θείας κοινωνοί φύσεως, αποφυγόντες της εν κόσμω εν επιθυμία φθοράς και αυτό τούτο δε σπουδήν πάσαν παρεισενέγκαντες επιχορηγήσατε εν τη πίστει υμών την αρετήν, εν δε τη αρετή την γνώσιν, εν δε τη γνώσει την εγκράτειαν, εν δε τη εγκρατεία την υπομονήν, εν δε τη υπομονή την ευσέβειαν, εν δε τη ευσεβεία την φιλαδελφίαν, εν δε τη φιλαδελφία την αγάπην. ταύτα γαρ υμίν υπάρχοντα και πλεονάζοντα ουκ αργούς ουδέ ακάρπους καθίστησιν εις την του κυρίου ημών ιησού χριστού επίγνωσιν. ω γαρ μη πάρεστι ταύτα, τυφλός εστι μυωπάζων, λήθην λαβών του καθαρισμού των πάλαι αυτού αμαρτιών. διό μάλλον αδελφοί σπουδάσατε βεβαίαν υμών την κλήσιν και εκλογήν ποιείσθαι. ταύτα γαρ ποιούντες ου μη πταίσητε ποτέ. ούτως γαρ πλουσίως επιχορηγηθήσεται υμίν η είσοδος εις την αιώνιον βασιλείαν του κυρίου ημών ιησού χριστού. διό ουκ αμελήσω αεί υμάς υπομιμνήσκειν περί τούτων, καίπερ ειδότας και εστηριγμένους εν τη παρούση αληθεία. δίκαιον δε ηγούμαι εφόσον ειμί εν τούτω τω σκηνώματι διεγείρειν υμάς εν υπομνήσει, ειδώς ότι ταχινή εστίν η απόθεσις του σκηνώματός μου, καθώς και ο κύριος ημών ιησούς χριστός εδήλωσέ μοι. σπουδάσω δε

Simon petrus seruus et apostolus ihesu xpi his q̄ coequalem nobiscū sortiti sunt fidē in iustitia dei nr̄i et saluatoris ihesu xpi. Gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione dei et christi ihesu dn̄i nr̄i. Quō oia nobis divine virtutis sue que ad vitam et pietatem donata sunt per cognitionem eius qui vocauit nos propria gloria et virtute. per quem maxima et pciosa nobis promissa donauit: vt per hoc efficiami divine consortes nature: fugientes eā q̄ in mundo est concupiscētie corruptionē. Vos aūt curā oēm subinferētes ministrate in fide vestra virtutē: in virtute autez sciētiaz: in scia aūt abstinētiā: in abstinentia autē patientiam: in patientia autem pietatem: in pietate autem amorē fraternitatis: in amore ātis fraternitatis charitatē. Hec ei si vobiscū assint et superēt: nō vacuos nec sine fructu vos constituent in dn̄i nr̄i ihesu xpi cognitione. Cui ei non presto sūt hec: cecus ē et manu tēptās: et obliuionē accipiēs purgatōis veteris suoz delictoz. Quapropter frēs magis satagite vt per bona opa certā vraz vocationē et electionem faciatis. Hec ei facientes non peccabitis aliqn̄. Sic ei abūdāter ministrabitur vobis introitus in eternum regnū dn̄i et saluatoris nr̄i ihesu xpi. Propter qđ vos incipiā sp cōmonere de his: et q̄dē sciētes et confirmatos vos in presenti veritate. Justum autem arbitror qudiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in cōmonitione: certus quia velox est depositio tabernaculi mei: sm q̄ et dominus noster ihesus xps significauit mihi. Dabo aūt opaz

καὶ ἑκάστοτε ἐχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔ-
ξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ
γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαν-
τες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν,
ἀλλὰ ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγα-
λειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς
τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ
τοιάσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης.
οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν
ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡ-
μεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν
αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. καὶ ἔχο-
μεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον. ᾧ
καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέ-
ρα διαυγάσει, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν. τοῦτο πρῶτον γινώσ-
κοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας
ἐπιλύσεως οὐ γίνεται οὐ γὰρ θελήματι ἀν-
θρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑ-
πὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν
ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι. Cap.ii.

Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ
λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδο-
διδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς
δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς
ταχινὴν ἀπώλειαν. καὶ πολλοὶ ἐξακολου-
θήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁ
δὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, καὶ ἐν
πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύ-
σονται. οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ
ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ὁ
θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσα-
το, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας πα-
ρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίου
κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον νῶε
δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν
κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, καὶ πόλεις σοδό-
μων καὶ γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ
κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν
τεθεικώς, καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς ἐρρύσατο. βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ
δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡ-
μέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβα-
σάνιζεν. οἶδε κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κο-
λαζομένους τηρεῖν μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομέ-
νους καὶ κυριότητας καταφρονοῦντας τολ-
μηταί, αὐθάδεις δόξας οὐ τρέμουσιν βλασ-

frequẽter habere vos post obitũ meũ: vt horũ oĩuz memoriã faciatis. Non
enim indoctas fabulas secuti cccc
notã fecimus vobis domini nostri cccc
iesu christi virtutem & præsentiam: cccc
speculatores facti illius magnitudinis.
Accipiens enim a deo patre cccccc
honorẽ & gloriã: voce delapsa ad eum
huiuscemodi a magnifica gloria. cccc
Hic est filius meus dilectus in quo cccc Esaie. 42. a
mihi cõplacui: ipsum audite. Et hãc vocẽ Mat. 3. g.
nos audiuimus de celo allatã: cũ cẽmus Mar. 1. b.
cum ipso in mõte sctõ. Et habemus cccc Luce. 3. e.
firmiorem propheticum sermonez: cui
bene facitis attendentes quasi lucerne
lucẽti in caliginoso loco: donec dies cccc
effulgescat: & lucifer oriatur in cccccc
cordibus vris. Hoc primũ intelligentes
quod omnis prophetia scripture propria cccc
interpretatiõe nõ fit. Nõ enim volũtate hu-
mana allata est aliqñ pphetia: sed cccccc
spiritu sancto inspirati locuti sunt cccc
sancti dei homines. Cap.ii.

Fuerũt vero & pseudoprophete in
populo: sicut & in vobis erũt magi
stri mendaces: qui introducent sectas
perditionis: & eum qui emit eos cccc
dñm negant: superducentes sibi cccc
celerẽ perditionẽ. Et multi sequentur
eorum luxurias: per quos via cccccc
veritatis blasphemabitur: & in cccc
auaritia fictis vbis de vobis negocia-
bũtur. Quibus iudiciũ iã olim nõ cessat:
& perditio eorum non dormitat. Si deus
angelis peccãtibus nõ pepercit:
sed rudẽtibus infernj detractos in tartarus
tradidit cruciãdos in iudiciũ reseruari: &
origiali mũdo nõ pepcit: sed octauũ noe Gene. 7. a.
iustitie preconem custodiuit: diluuium
mũdo impio inducens: & ciuitates so-
domox & gomorreox in cinerẽ redigẽs ce
uersione dãnauit: exẽplũ eox q̃ impie ac
turi sũt ponẽs: & iustũ Loth oppressus Gene. 19. d
a nephãdox luxuriosa conuer-cccccc
satione eripuit. Aspectu enim & auditu
iust9 erat: habitans apud eos q̃ de die in
die aiaz iustã iniqs operibus cruciа-
bant. Nouit deus pios de temptatione Psal. 36.
eripere: iniquos vo in diẽ iudicij cccc
reseruare cruciãdos. Magis aũt eos q̃
post carnẽ in concupiscẽtia immũdicie ãbu
lãt dñationes qz ptẽnũt audaces sibi pla
cẽtes sectas nõ metuũt introducere blas-

φημούμτες," όπου ° άγγελοι ᵖ ισχύι ᵍ και ʳ λυμά
μει ˢ μείζομες ᵗ όμτες " ου ˣ φέρουσι ʳ κατ ᵗ αυτών
° παρά ᵇ κυρίω ᶜ βλάσφημον ᵖ κρίσιν. ᶜ ούτοι ʳ δε
ᶠ ως " άλογα ᵗ ζώα ᵏ φυσικά ᵗ γεγεννημένα ᵐ εις " ά=
λωσιν ° και ᵖ φθορὰν ᵍ εν ʳ οις ° αγνοούσι ᵗ βλασ=
φημούντες, " εν τη ˣ φθορά ʳ αυτών ᵗ καταφθαρή
σονται, ᵃ κομιούμενοι ᵇ μισθόν ᶜ αδικίας. ° ηδο=
νήν ᶜ ηγούμενοι την ᵗ εν ᵍ ημέρα ᵇ τρυφήν, ᶜ σπίλοι
ᵏ και ᵗ μώμοι, ᵐ εντρυφώντες " εν τ ταις ° απάταις
ᵖ αυτών ᵍ συνευωχούμενοι ʳ υμίν, ° οφθαλμούς
ʳ εχοντες " μεστούς ˣ μοιχαλίδος ʳ και ᵗ ακατα=
παύστους ° αμαρτίας, ᵇ δελεάζοντες ᶜ ψυχάς
° αστηρίκτους, ᶜ καρδίαν ʳ γεγυμνασμένην ᶠ πλε
ονεξίας ᵇ έχοντες, ᵗ κατάρας ᵀ τέκνα, ᵗ καταλείπον
τες ᵐ ευθείαν " οδόν ° επλανήθησαν, ʳ εξακολου
θήσαντες τη ᵍ οδώ του ʳ Βαλαάμ του ° Βοσόρ,
ʳ ος " μισθόν ᶜ αδικίας ʳ ηγάπησεν ᵗ έλεγξιν, ᵃ δε ᵇ ες
χεν ᶜ ιδίας ° παραφρονίας. ᶜ υποζύγιον ʳ άφωνον
ᶠ εν " ανθρώπου ᵗ φωνή ᵏ φθεγξάμενον, ᵗ εκώλυ=
σε τη του ᵐ προφήτου " παραφρονίαν. ° ούτοι
ʳ εισί ᵍ πηγαί ᵗ άνυδροι, " μεφέλαι ᵗ υπό " λαίλα
πος ᵗ ελαυνόμεναι, ʳ οις ο ζόφος του ° σκότους
ᵇ εις ᶜ αιώνα ° τετήρηται. ᶜ υπέρογκα ʳ γαρ ᵍ μαται
ότητος ᵛ φθεγγόμενοι ᵗ δελεάζουσιν ᵏ εν ᵗ επιθυ
μίαις ᵐ σαρκός " ασελγείαις τους ° ολίγον ᵖ απο
φυγόντας τους ᵍ εν ᵗ πλάνη ᵉ αναστρεφομένους
ᵗ ελευθερίαν " αυτοίς ʳ επαγγελλόμενοι, ʳ αυτοί
ᵉ δούλοι ᵉ υπάρχοντες τη ᵗ φθοράς. ᶜ ω ° γαρ
ᶜ τις ʳ ήττηται ᵉ τούτω ᵇ και ᵗ δεδούλωται ᵏ οι ᵗ γαρ
ᵐ αποφυγόντες τα " μιάσματα του ° κόσμου
ᵖ εν ᵍ επιγνώσει του ʳ κυρίου " και ʳ σωτήρος " ιη=
σού ˣ χριστού, ʳ τούτοις ᵗ δε ᵉ πάλιν ᵇ εμπλακέν
τες ᶜ ηττώνται, ° γέγονεν ᶜ αυτοίς τα ʳ έσχατα
ᵉ χείρονα των ᵇ πρώτων. ʳ κρείττον ᵏ γαρ ᵗ ην ᵐ αυ
τοίς " μη ° επεγνωκέναι την ᵖ οδόν της ᵍ δικαιο=
σύνης, ʳ η ᵉ επιγνούσιν ʳ επιστρέψαι " εκ της ˣ πα
ραδοθείσης ʳ αυτοίς ᵗ αγίας ᵉ εντολής. ᵇ συμβέ
βηκεν ᶜ δε ° αυτοίς ᶜ το της ᵗ αληθούς ᵉ παροιμίας.
ᵇ κύων ᵗ επιστρέψας ᵏ επί τον ᵗ ίδιον ᵐ εξέραμα, " και
° υς ᵖ λουσαμένη ᵍ εις ʳ κύλισμα ᵉ βορβόρου.

Cap.3.

ταύτην ᵇ ήδη ᶜ αγαπητοί ° δευτέραν ᶜ υμίν
ʳ γράφω ᵉ επιστολήν, ᵇ εν ᵗ αις ᵏ διεγείρω ᵗ υ=
μων ᵐ εν " υπομνήσει την ° ειλικρινή ᵖ διάνοιαν,
ᵍ μνησθήναι των ʳ προειρημένων ᵖ ρημάτων ᵗ υ=
πό των " αγίων ˣ προφητών ʳ και της των ᵗ απο
στόλων ᵉ υμών ᵇ εντολήν του ᶜ κυρίου ° και
ᶜ σωτήρος. ʳ τούτο ᵉ πρώτον ᵇ γινώσκοντες, ᵗ ό=
τι ᵏ ελεύσονται ᵗ επ ᵐ εσχάτου των " ημερών ° εμ
παίκται ᵖ κατά τας ᵍ ιδίας ʳ επιθυμίας ᵉ αυτών
ᵗ πορευόμενοι, " και ˣ λέγοντες ʳ που ᵗ εστίν ᵏ η ᵉ ε
παγγελία της ᵇ παρουσίας ᶜ αυτού. ° αφ ᶜ ης
ʳ γαρ οι ᶠ πατέρες ᵇ εκοιμήθησαν, ᵗ πάντα ᵏ ούτως

phemãtes. " Ubi ° angeli ᵖ fortitudie ᵍ ʳ vir=
tute ᶜ cũ ʳ sit ᵉ maiores " nõ ˣ portãt ʳ aduersũ se
ᵉ a ᵇ dño ᶜ execrabile ° iudicium. ᶜ Hi ʳ vero ∞
ᵉ velut ᵇ irrationabilia ᵗ pecora ᵏ naturali ᵐ in ᵗ ca
ptionẽ ° ʳ in ᵖ pditiõe ʳ his ᵍ q ° ignorãt ʳ blaspheme
mãtes: " in ʳ corruptiõe ʳ sua ᵗ peribunt: ∞
° capiẽtes ᵇ mercedẽ ᶜ iniustitie. ° Uoluptatẽ
ᶜ existimãtes ᵍ diei ᵇ delitias ᵗ coinq̃nationis
ᵏ ʳ macule: ᵐ delicijs " affluẽtes " in ° suis
ᵖ suis ᵍ luxuriãtes ʳ vobiscuz: ° oculos ∞
ᵗ habentes " plenos ˣ adulteri ʳ ʳ incessabilis
° delicti: ᵇ pellicentes ᶜ animas ∞∞∞∞
° instabiles: ᶜ cor ʳ exercitatum in ᵍ auaritia
ᵇ habentes: ᵗ maledictionis ᵏ filij ᵗ derelinquẽ
tes ᵐ rectam " viam ° errauerunt: ᵖ secuti ∞
ᵍ viam ʳ balaam er " bosor: ∞∞∞ ʳ ˣ vo
ᵗ q " mercedẽ ᵉ iniq̃tatis ʳ amauit: ᶜ correptionez
ᵇ habuit ᶜ sue ° vesane. ᶜ Subiugale ᶠ mu ∞
tũ aial ᵍ in ᵇ hois ᵗ voce ᵏ loquens ᵗ prohibuit
ᵐ prophete " insipientiam. ° Hi ∞∞∞∞ Jude.11
ᵉ sũt ᵍ sõtes ʳ sine ᶜ aqua: ʳ " nebule " turbinibus
ˣ exagitate: ʳ quibus ᶜ caligo ᵃ tenebraruz ∞
° reseruatur. ᶜ Superba ᶠ enim ᵍ vanitatis ∞
ᵇ loq̃ntes ᵍ pelliciunt ᵏ in ᵗ desideriis ∞∞∞
ᵐ carnis " luxurie ᵖ eos ᵍ qui ° paululũ ᵖ effugi
unt: " qui ᵍ in ʳ errore ᵉ conuersati ∞∞∞∞
ᵗ libertatem " illis ˣ promittentes: ᵃ cũ ʳ ipsi ∞
ᵉ serui ᵃ sint ᵇ corruptionis. ᶜ A ᶜ quo ᵇ enim ∞
ᶜ qs ᶜ superatus ʳ est: ᵍ hui ᵇ ʳ seruꝰ ʳ est. ᵏ Si ᵗ ei
ᵐ refugientes " coinquinationes ° mundi ∞
ᵖ in ᵍ cognitione ʳ dñi nr̃i " ʳ ᵗ saluatoris " iesu
ˣ xp̃i: ʳ his ᵉ rursus ᵇ implicati ∞∞∞∞
ᶜ superantur: ᵇ facta ° sunt ᶜ eis ʳ posteriora ∞
ᵉ deteriora ᵇ prioribꝰ. ᵗ Melius ᵏ ei ᵗ erat ᵐ illis
" non ° cognoscere ʳ viam ᵍ iustitie: ∞∞∞
ʳ q̃ post ᵍ agnitionẽ ᶜ retrorsũ ʳ cõuerti " ab ˣ eo
ˣ qd̃ illis ʳ traditũ ʳ ẽ ᵉ sctõ ᵉ mãdato. ᵇ Cõtigit
ᶜ enim ° eis ᶜ illud ʳ veri ᵉ prouerbij. ∞∞∞
ᵇ Canis ᵗ reuersus ᵏ ad ᵗ suum ᵐ vomitum: " ᵗ Prou.
° sus ʳ lota ᵍ in ʳ volutabro ° luti. ∞∞∞

Cap.3.

Hanc ᵇ ecce ᶜ vobis ᶜ charissimi ° secũdaz
ʳ scribo ᵉ epistolaz: ᵇ in ᵗ quibus ᵗ vestrã
ᵏ excito ᵐ in " cõmonitõe ° sincerã ᵖ mentez: ∞
ᵍ vt ᵍ memores ᵍ sitis ʳ eoꝝ ʳ q̃ ꝑdixi ° ꝟbozꝝ ᶜ a
" sanctis ˣ prophetis ʳ ᵗ apostolorum ∞∞
ᵉ vestrorum ᵇ preceptorum ᶜ domini ° ᵗ ∞∞
ʳ saluatoris. ᶠ Hoc ᵍ primum ᵇ scientes ᵗ ꝙ ∞ 1.Tim
ᵏ veniẽt ᵗ in ᵐ nouissimis " diebꝰ i deceptõe ° illu 2.Tim
sores ᵖ iuxta ᵍ proprias ʳ concupiscentias ∞
ᵗ ãbulãtes: ˣ dicẽtes ʳ vbi ʳ est ᵉ promissio aut
ᵇ aduentus ᶜ eius? ° Ex ᶜ quo ∞∞∞∞∞
ʳ enim ᵉ patres ᵇ dormierũt: ᵗ omnia ᵏ sic ∞

λιαμένει απ αρχής κτίσεως. λαμθάνει γαρ αυτούς τούτο θέλοντας ότι ουρανοί ήσαν έκωαλαι και γη εξ ύλατος και λι ύλατος συνεστώσα τω του θεού λόγω, λι ων ο τότε κόσμος ύλατι κατακλυσθείς απώλετο. οι δε νυν ουρανοί και η γη τω αυτού λόγω τεθησαυρισμένοι εισί πυρί τηρούμενοι εις ημέραν κρίσεως και απωλείας των ασεβών ανθρώπων. εν δε τούτο μη λαθαμέτω υμάς αγαπητοί, ότι μία ημέρα παρά κυρίω ως χίλια έτη, και χίλια έτη ως μία ημέρα. ου βραδύνει ο κύριος της επαγγελίας ως τινές βραδυτήτα ηγούνται, αλλά μακροθυμεί εις ημάς, μη βουλόμενος απολέσθαι, αλλά πάντας εις μετάνοιαν χωρήσαι. ήξει δε η ημέρα κυρίου ως κλέπτης εν νυκτί, εν η οι ουρανοί ροιζηδόν παρελεύσονται, στοιχεία δε καυσούμενα λυθήσονται, και γη και τα εν αυτή έργα κατακαήσεται. τούτων ουν πάντων λυομένων, ποταπούς δει υπάρχειν υμάς εν αγίαις αναστροφαίς και ευσεβείαις, προσδοκώντας και σπεύδοντας την παρουσίαν της του θεού ημέρας, δι ην ουρανοί πυρούμενοι λυθήσονται, και στοιχεία καυσούμενα τακήσεται, καινούς δε ουρανούς και γην καινήν κατά το αυτού επάγγελμα προσδοκώμεν, εν οις δικαιοσύνη κατοικεί. διό αγαπητοί ταύτα προσδοκώντες, σπουδάσατε άσπιλοι και αμώμητοι αυτώ ευρεθήναι εν ειρήνη, και την του κυρίου ημών μακροθυμίαν σωτηρίαν ηγείσθε, καθώς και ο αγαπητός ημών αδελφός παύλος κατά την αυτώ δοθείσαν σοφίαν έγραψεν υμίν, ως και εν πάσαις ταις επιστολαίς λαλών εν αυταίς περί τούτων, εν οις εστί δυσνόητα τινά, α οι αμαθείς και αστήρικτοι στρεβλούσιν, ως και τας λοιπάς γραφάς προς την ιδίαν αυτών απώλειαν. υμείς ουν αγαπητοί προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ίνα μη τη των αθέσμων πλάνη συναπαχθέντες εκπέσητε του ιδίου στηριγμού, αυξάνετε δε εν χάριτι και γνώσει του κυρίου ημών και σωτήρος ιησού χριστού. αυτώ η δόξα και νυν εις ημέραν αιώνος. αμήν.

Τέλος της του αγίου πέτρου καθολικής δευτέρας επιστολής.

pseuerãt ab initio creature. Latet eis eos hoc: volentes quod celi erant ante prius et terra de aqua et per aquam consistens dei verbo: per que ille tunc mundus aqua inundatus periit. Celi autem qui nunc sunt et terra eodem verbo reposite sunt igni seruati in die iudicij et perditionis impiorum hominum. Unum vero hoc non lateat vos charissimi: quia unus dies apud dominum sicut mille anni et mille anni sicut dies unus. Non tardat dominus promissionem suam sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos: nolens aliquos perire: sed omnes ad penitentiam reuerti. Aduenient autem dies domini ut fur: in quo celi magno impetu transient: elementa vero calore soluent: terra autem et que in ipsa sunt opera exurent. Cum igitur hec omnia dissoluenda sint quales oportet vos esse in sanctis conuersationibus et pietatibus: expectantes et properantes in aduentum diei domini: per quem celi ardentes soluentur et elementa ignis ardore tabescet. Nouos autem celos et nouam terram secundum promissa ipsius expectamus: in quibus iustitia habitat. Propter quod charissimi hec expectantes: satagite immaculati et inuiolati ei inueniri in pace: et diuinam nostri ihesu christi longanimitatem salutem arbitramini: sicut et charissimus frater noster paulus secundum datam sibi sapiam scripsit vobis: sicut et in omnibus epistolis loquens in eis de his: in quibus sunt quedam difficilia intellectu: que indocti et instabiles deprauant: sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. Vos igitur fratres prescientes custodite: ne inscientium errore traducti excidatis a propria firmitate. Crescite vero in gratia et in cognitione domini nostri et saluatoris ihesu christi. Ipsi gloria et nunc in diem eternitatis. Amen.

Explicit epistola beati Petri apostoli secunda.

Incipit argumentum in epistolam beati Johannis apostoli primam

Rationem verbi quod deus ipse sit charitas manifestat et susurrones fratrum nec deus scire: nec prius fieri posse eousque dissertat: vt esse comprobet homicidas: eo quod odium sit interfectionis occasio.

Explicit argumentum.

Ἡ Του αγίου ιωάμμομ καθολική πρώ
τη επιστολή. Cap.i.

Incipit epistola beati Iohannis a
postoli prima. Cap.i.

ημ απω αρχής, ο ακηκόαμεμ, ο
εωράκαμεμ τοις οφθαλμοίς η=
μών, ο εθεασάμεθα και αι χεί=
ρες υμών εψηλάφησαμ περί
του λόγου της ζωής, και η ζωή
εφαμερώθη, και εωράκαμεμ και
μαρτυρούμεμ και επαγγέλλομεμ υμίμ την
ζωήμ την αιώμιομ, ήτις ημ προς τομ πατέ=
ρα και εφαμερώθη ημίμ. ο εωράκαμεμ και α=
κηκόαμεμ απαγγέλλομεμ υμίμ, ίμα και υ=
μείς κοιμωμίαμ έχητε μεθ ημών, και η κοιμω
μία ημετέρα μετά του πατρός και μετ
τά του υιού αυτού ιησού χριστού. και
ταύτα γράφομεμ υμίμ, ίμα η χαρά ημών η
πεπληρωμένη. και εστίμ αύτη η επαγγελί
α ημ ακηκόαμεμ απ αυτού, και απαγγέλλο
μεμ υμίμ, ότι ο θεός φως εστί, και σκοτία
εμ αυτώ ουκ εστίμ ουδεμία. εάμ είωωμεμ ό
τι κοιμωμίαμ έχομεμ μετ αυτού και εμ τω
σκότει περιπατώμεμ, ψευδώμεθα, και ου
ποιούμεμ την αλήθειαμ. εάμ δε εμ τω φω=
τί περιπατώμεμ, ως αυτός εστίμ εμ τω φω=
τί, κοιμωμίαμ έχομεμ μετ αλλήλωμ, και το
αίμα ιησού χριστού του υιού αυτού κα
θαρίζει ημάς από πάσης αμαρτίας. εάμ εί=
ωωμεμ ότι αμαρτίαμ ουκ έχομεμ, εαυτούς
πλαμώμεμ, και η αλήθεια ουκ εστίμ εμ η=
μίμ. εάμ ομολογώμεμ τας αμαρτίας ημώμ,
πιστός εστί και δίκαιος ίμα αφή ημίμ τας
αμαρτίας, και καθαρίση ημάς από πάσης α
δικίας. εάμ είωωμεμ ότι ουχ ημαρτήκαμεμ,
ψεύστημ ποιούμεμ αυτόμ, και ο λόγος
αυτού ουκ εστίμ εμ ημίμ. Cap.ii.

τεκμία μου ταύτα γράφω υμίμ, ίμα μη
αμάρτητε. και εάμ τις αμάρτη, παρά
κλητομ έχομεμ προς τομ πατέρα ιησούμ
χριστόμ δίκαιομ. και αυτός ιλασμός εστί
περί των αμαρτιώμ ημώμ, ου περί των η
μετέρωμ δε μόμομ αλλά και περί όλου
του κόσμου. και εμ τούτω γιμώσκομεμ, ό
τι εγμώκαμεμ αυτόμ, εάμ τας εμτολάς αυ=
του τηρώμεμ. ο λέγωμ εγμώκα αυτόμ, και
τας εμτολάς αυτού μη τηρώμ, ψεύστης ε=
στί, και εμ τούτω η αλήθεια ουκ εστίμ. ος
δ αμ τηρή αυτού τομ λόγομ, αληθώς εμ
τούτω η αγάπη του θεού τετελείωται. εμ
τούτω γιμώσκομεμ ότι εμ αυτώ εσμέμ. ο
λέγωμ εμ αυτώ μένειμ, οφείλει καθώς εκεί
νος περιεπάτησε, και αυτός ούτως περιπα
τείμ. αδελφοί ουκ εμτολήμ καιμήμ γράφω

God fuit ab initio qđ audiuim9: qđ vidim9 oculis
nris: qđ perspexim9 & manꝰ nr̃e contrectauerũt de verbo vite: & vita
manifesta ẽ: & vidimus
& testamur & annũciamus vobis ꝯ
vitam eternam: que erat apud patrem
& apparuit nobis. Qđ vidim9 & audi
uimus annũciam9 vobis: vt & vos ꝯ
societatẽ habeatis nobiscum: & societas
nostra sit cum patre & cum filio eius ihesu christo. Et hec scribim9 vobis vt gaudeatis: & gau Joan. 6.
plenũ. Et hec ẽ annũciatio ꝯ
quã audiuim9 ab eo: & annunciamus
vobis: qm̃ deus lux est: & tenebre ꝯ
in eo nõ sunt vlle. Si dixerimus qm̃
societatem habemus cum eo & in ꝯ
tenebris ãbulam9: mẽtimur: & vitatẽ
non facimus. Si autem in luce ꝯ
ambulam9: sicut & ipse est in luce: ꝯ
societatem habemus ad inuicem: & ꝯ Hebr. 9
sanguis ihesu christi filij eius emundat Apo.1.b
nos ab oi peccato. Si dixerimus ꝯ
qm̃ peccatũ nõ habemus: ipsi nos ꝯ
seducimus: & veritas in nobis non est.
Si confiteamur peccata nostra: ꝯ
fidelis est & iustus vt remittat nobis ꝯ
peccata nostra: & emundet nos ab oi
iniqtate. Si dixerim9 qm̃ nõ peccaui
m9: mẽdacẽ facimus eũ: & verbum ꝯ
eius non est in nobis. Cap.ii.

filioli mei hec scribo vobis: vt nõ
peccetis. Sz & si qs peccauerit ad
uocatum habemus apud patrem ihesum ꝯ
christum iustum. Et ipse est ppiciatio
pro pctis nostris: non pro nostris ꝯ
aũt tm̃ sed etiam pro totius ꝯ
mundi. Et in hoc scimus quoniam ꝯ
cognouimus eum: si mandata eius ꝯ
obseruam9. Qui dicit se nosse eum: et Infra.
mãdata ei9 nõ custodit: mẽdax est: ꝯ
& in hoc veritas non est. Qui ꝯ
aũt seruat verbum eius: vere in ꝯ
hoc charitas dei perfecta est. In ꝯ
hoc scimus quoniam in ipso sumus. ꝯ
Qui dicit se in xpo manere: debet sicut ille
ambulauit: & ipse ambulare. ꝯ
Charissimi non mandatũ nouũ scribo

ʿυμίν.ᵇαλλ ʿεντολήν*παλαιάν,ʿην ᵐ εἴχετε ⁿ απ
ᵒαρχής. /ʰεντολή / ʰ ᵍπαλαιά ʳεστίν / ᵒ λόγος
ʿον ⁿηκούσατε ˣαπ ʳαρχής.ʾπάλιν*εντολήν ᵇ και
μήν ᶜγράφω ᵒυμίν,ʿο ʾεστίν ᵍ αληθές ʰ εν ʿαυτώ
ᵏ και ʿεν ᵐυμίν,ⁿ ὁτι/ʰ ᵖσκοτία ᵍπαράγεται,ʳ και/Τo
ʿφως/Το ᵖαληθινόν ˣήδη ᵖφαίνει./ο ˣλέγων ʳεν/Τω
ʾφωτί ᵉείναι ᵇ και/Τον ᶜαδελφόν ᵒαυτού ᶜ μισών,
ʿεν/Τη ᵖσκοτία ʰεστίν ʿέως ᵏάρτι./ο ʾ αγαπών/Τον
ᵐ αδελφόν ⁿ αυτού ᵒεν/Τω ᵖφωτί ᵍμένει,ʳ και ᵒσκάν
δαλον ʳεν ⁿ αυτώ ˣουκ ʿεστίν./ο ʾδε ᵈ μισών/Τον ᵇ α
δελφόν ᶜ αυτού ᵒεν/Τη ᶜσκοτία ʿεστί ʿ και ᵇεν/Τη ᶜσκο
τία ᵏ περιπατεί,ʾ και ᵐ ουκ ⁿ οἶδε ᵒ που ᵖ ὑπάγει. ᵍ ὁτι
/η ʿσκοτία ⁿ ετύφλωσεν ʿ αυτού / Τους ⁿ οφθαλ=
μούς. ˣ γράφω ʿ υμίν ʾ τεκνία, ⁿ ὁτι ᵇ αφέωνται ʿ υ
μίν αι ᵒ αμαρτίαι ʿ διά/Το ʿ όνομα ᵉ αυτού. ʰ γρά=
φω ʿ υμίν ⁿ πατέρες,ʾ ὁτι ᵐ ἐγνώκατε ⁿ Τον ᵒ απ ᵖ αρ=
χής. ᵍ γράφω ʿ υμίν ᵉ μειρίσκοι, ʿ ὁτι ⁿ μεμικήκατε
Τον ˣ πονηρόν. ʿ γράφω ʾ υμίν ⁿ παιδία, ᵇ ὁτι ʿ εγνώ
κατε/Τον ᵒ πατέρα. ʿ ἔγραψα ʿ υμίν ᵉ μειρίσκοι,
ᵇ ὁτι ʿ ισχυροί ˣ εστέ, ʿ και/ο ᵐ λόγος/Του ⁿ θεού ᵒ εμ
ᵖ υμίν ᵍ μένει, ʳ και ⁿ μεμικήκατε/Τον ʾ πονηρόν. ⁿ μη
ˣ αγαπάτε/Τον ʿ κόσμον ʾ μηδέ ᵉ τα ᵇ εν/Τω ᶜ κόσμω.
ᵒ εάν ʿ τις ʿ αγαπά/τον ᵍ κόσμον, ʰ ουκ ʿ εστίν / η ᵏ α=
γάπη/Του ʿ πατρός ᵐ εν ⁿ αυτώ. ᵒ ὁτι ᵖ παν/Το ᵍ εν/Τω
ʿ κόσμω / η ᵒ επιθυμία/Της ʿ σαρκός ⁿ και/η ˣ επιθυ=
μία/Των ʿ οφθαλμών, ʾ και/η ⁿ αλαζονεία/Του ᵇ βί
ου, ᶜ ουκ ᵒ εστίν ʿ εκ/Του ʿ πατρός, ᵍ αλλ ᵇ εκ/Του ʿ κό
σμου ᵏ εστί. ʿ και/ο ᵐ κόσμος ⁿ παράγεται, ᵒ και/η ᵖ ε
πιθυμία ᵍ αυτού./ο ʿ δε ᵒ ποιών/Το ʿ θέλημα /Του
ⁿ θεού, ˣ μένει ʿ εις/Τον ʾ αιώνα. ⁿ παιδία, ᵇ εσχάτη
ώρα ʿ εστί. ᶜ και ʿ καθώς ᵍ ηκούσατε ᵇ ὁτι / ο ʾ αντί=
Χριστος ᵏ έρχεται, ʾ και ᵐ νυν ⁿ αντίχριστοι ᵒ πολ=
λοί ᵖ γεγόνασιν, ʿ όθεν ʿ γινώσκομεν ᵒ ὁτι ʿ εσχά=
τη ⁿ ώρα ʿ εστίν. ʿ εξ ʾ ημών ᵖ εξήλθον, ᵇ αλλ ᶜ ουκ ᵏ ή
σαν ʿ εξ ʿ ημών. ᵍ ει ᵇ γαρ ʿ ήσαν ᵏ εξ ʾ ημών, ᵐ μεμενή
κ ει ᵖ αν ᵒ μεθ ᵖ ημών. ᵍ αλλ ʿ ἵνα ᵒ φανερωθώσιν
ʿ ὁτι ⁿ ουκ ˣ εισί ʿ πάντες ʾ εξ ⁿ ημών. ᵇ και ʿ υμείς ᵒ Χρίσ
μα ʿ έχετε ʿ από/Του ᵍ αγίου, ᵇ και ʿ οἴδατε ᵏ πάντα.
ʾ ουκ ᵐ έγραψα ⁿ υμίν ᵒ ὁτι ᵖ ουκ ᵍ οἴδατε/Την ʿ αλή
θειαν, ᵍ αλλ ʿ ὁτι ⁿ οἴδατε ˣ αυτήν, ʿ και ʾ ὁτι ⁿ πάν
ᵇ ψεύδος ʿ εκ/Της ᵒ αληθείας ʿ ουκ ʿ εστί. ᵍ Τις ᵇ εστίν
/ο ʿ ψεύστης ᵏ ει μή /ο ʾ αρνούμενος ᵐ ὁτι ⁿ ιησούς
ᵒ ουκ ᵖ εστίν/ο ᵍ Χριστός, ʿ ούτος ᵉ εστίν/ο ʿ αντί=
Χριστος,/ο ⁿ αρνούμενος/Τον ˣ πατέρα ʿ και/Τον ʾ υ
ιόν. ᵉ πας/ο ᵇ αρνούμενος/Τον ʿ υιόν, ᵒ ουδέ / Τον
ʿ πατέρα ʿ έχει. ᵍ υμείς ᵇ ούν ʿ ο ʾ ηκούσατε ᵉ απ ⁿ αρ=
χής, ⁿ εν ᵒ υμίν ᵖ μενέτω, ᵍ εάν ʿ εν ᵒ υμίν ʾ μείνη ⁿ ο ʿ απ
ʾ αρχής ʿ ηκούσατε, ᵍ και ᵇ υμείς ʿ εν/Τω ᵖ υιώ ʿ και ʿ εν
/Τω ᵍ πατρί ᵇ μενείτε. ʿ και ᵏ αύτη ʿ εστίν/η ᵐ επαγγε=
λία ⁿ ην ᵒ αυτός ᵖ επηγγείλατο ᵍ ημίν / Την ʿ ζωήν
/Την ᵒ αιώνιον. ʿ Ταύτα ⁿ έγραψα ˣ υμίν ʿ περί / Των
ʾ πλανώντων ᵉ υμάς, ᵇ και ʿ υμείς / Το ⁿ Χρίσμα

ʿvobis:ᵇ ꝯ ʿmándatū ᵏ vetus ʿ qđ ᵐ audistis
ⁿ ab ᵒ initio. ᵖ Mandatū ᵍ vet ʳ est verbum B
ʿ qđ ⁿ audistis. ʾ Iterū ʿ mandatum ᵇ nouum
ʿ scribo ᵒ vobis: ʿ quod ᵉ verum ʿ est ᵇ in ʿ ipso Iohan.15.8
ᵇ ʿ in ᵐ vobis: ⁿ qꝛ tenebre ᵖ transierunt: ᵍ ʿ
ⁿ verū lumen ʿ iã ⁿ lucet. ʾ Qui ʳ dicit se ʿ in ꝯ 1.4.d
ʾ luce ᵉ esse: ᵇ ʿ ꝛ fratrē ᵒ suum ʿ odit: ꝯꝯꝯꝯ
ʿ in ᵒ tenebris ᵇ est ʿ vsqꝫ ᵏ adhuc. ʾ Qui ᵈ diligit
ᵐ fratrē ⁿ suū ᵒ in ᵖ lumine ᵍ manet: ʿ ʿ ſcādalū
ʿ in ⁿ eo ʳ nō ʿ est. ᵉ Qui ʾ aūt ᵒ odit ᵇ fratrem ꝯꝯꝯ Leui.19.c.
ʿ suū ᵒ in ʿ tenebris ʿ est: ᵍ ʿ ꝛ ᵇ in ʿ tenebris ꝯꝯꝯ Infra.3.c.
ᵏ ambulat: ʿ ʿ ᵐ nescit ᵒ quo ᵖ eat: ᵍ quia ꝯꝯꝯ
ʿ tenebre ᵉ obcecauerunt ʿ oculos ⁿ eius. ꝯꝯꝯ
ˣ Scribo ʿ vobis ʾ filioli ᵒ qñ ᵖ remittūt ʿ vobis
ᵍ peccata ʿ propter ʿ nomen ⁿ eius. ᵇ Scribo
ʿ vobis ᵏ patres: ʾ qñ ᵐ cognouistis ⁿ eū ᵒ q ᵖ ab ʿ in
tio ē. ᵍ Scribo ʿ vobis ⁿ adolescētes: ʾ qñ ⁿ vici
stis ʿ maligñ. ʿ Scribo ʿ vobis ᵏ ifātes ʾ qñ ʿ co
gnouistis ᵒ patrē. ʿ Scribo ʿ vobis ⁿ iuuenes:
ᵇ qñ ʿ fortes ᵏ estis: ʿ ʿ ꝛ ᵐ verbū ⁿ dei ʿ manet ʿ in
ᵖ vobis: ʿ ꝛ ᵍ vicistis ʿ maligñ. ⁿ Nolite ꝯꝯꝯ
ˣ diligere ʿ mūdū ᵒ neq ᵖ ea ʿ que ᵇ in ʿ mundo
sunt. ᵖ Si ʿ qs ʿ diligit ᵍ mūdū: ᵇ non ʿ est ᵏ chari C
tas ʾ patris ᵐ in ⁿ eo. ᵒ Qñ ᵖ oē quod est ᵍ in ꝯ
ʿ mūdo ᵒ cōcupiscētia ʿ carnis est: ⁿ ʿ ꝛ cōcupi
scentia ʳ oculoꝝ: ʾ ꝛ ʿ superbia ᵇ vite: que ꝯꝯꝯ
ʿ non ᵒ est ᵉ ex ʿ patre: ᵍ sed ᵇ ex ʿ mundo ꝯꝯꝯꝯ
ᵏ ē. ʿ Et ᵐ mūdus ⁿ transit ᵒ ꝛ concupiscentia
ᵍ eius. ᵖ Qui ʾ autem ᵉ facit ʿ voluntatem ꝯꝯ
ⁿ dei ʿ manet ʿ in ᵇ eternū. ᵍ Filioli: ⁿ nouissima
ʿ hora ᵒ est. ʿ Et ʿ sicut ᵍ audistis ᵇ qꝛ ʾ antichs
ᵏ venit: ᵐ ⁿ nunc ⁿ antichristi ᵒ multi ꝯꝯꝯꝯ 1.Iohan.in
ʿ facti ᵖ sunt. ᵍ Vñ ʿ scimus ᵍ qꝛ nouissima ꝯꝯ Epistola
ᵇ hora ʿ est. ʿ Ex ʾ nobis ᵍ pdierūt: ᵇ ꝯ nō ʿ erāt
ʿ ex ʿ nobis. ᵇ Nā ᵍ si ʿ fuissent ᵏ ex ʿ nobis: ᵐ ꝑmā
sissent ⁿ vtiqꝫ ᵒ nobiscū. ᵍ Sed ʿ vt ᵉ manife
sti ᵒ sint ʿ qñ ⁿ nō ʿ sunt ʿ oēs ʾ ex ⁿ nobis. ᵇ Sed
ʿ vos ᵒ vnctionē ʿ hētis ʾ a ᵍ sctō: ᵇ ʿ ꝛ nostis ᵏ oia.
ʾ Nō ᵐ scripsi ⁿ vobis ᵒ qñ ᵖ ignorāt ᵍ ʿ veritа
tē: ᵍ ꝯ quasi ⁿ sciētib ᵍ ʿ eā: ʿ ꝛ ʾ qñ ʿ omne ꝯꝯꝯ
ᵇ mēdaciū ʿ ex ᵒ veritate ʿ nō ʿ est. ᵍ Quis ᵇ est
ʿ mendax ᵏ nisi ʿ is ʿ q ʾ negat ᵐ qñ ⁿ Ihesus ꝯꝯꝯ
ᵒ nō ᵖ est ᵍ christus: ʿ Hic ⁿ est ʿ antichristus ꝯꝯ
ⁿ qui ⁿ negat ˣ patrem ʿ ꝛ filium. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ Omnis ᵇ qui ᵇ negat ʿ filium: ᵇ nec ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʿ patrez ʿ habet: qui ꝓfitetur filiū ꝛ pfez ḃz.
ᵍ Vos ʿ qđ ᵏ audistis ʿ ab ᵐ initio ꝯꝯꝯꝯ
ⁿ i ᵒ vobis ᵖ manscat: qꝛ ᵍ si ʿ i ᵒ vobis ᵖ mānerit
ⁿ qđ ʾ audistis ˣ ab ʿ initio: ʿ ꝛ ᵇ vos ʿ i ᵒ filio ʿ ꝛ ꝯꝯ
ʿ pfc ᵇ manebitis. ʿ Et ᵏ hec ʿ est ᵐ repromissio
ⁿ quā ᵒ ipse ᵖ pollicitus ᵇ est ᵍ nobis ʿ vitam ꝯꝯ
ᵉ eternam. ʿ Hec ⁿ scripsi ˣ vobis ʿ de ꝯꝯꝯꝯ
ʿ bis ʾ q ʿ seducunt ⁿ vos: ᵇ ʿ ꝛ vos ᵒ vnctionem

ᶜο ᶠελάβετε ᵍαπ ʰαυτού ᶦεμ ʲυμίν ᵏμένει. ˡκαι ᵐου
ⁿ χρείαν ᵖέχετε ᵍίνα ʳτις ˢ διδάσκη ᵗυμάς, ᵘαλλ
ˣως/το ʸαυτό ᶻ χρίσμα ᵃᵃ διδάσκη ᵇᵇ υμάς ᶜᶜ περί
ᵈᵈ πάντων, ᵉᵉκαι ᶠᶠαληθές ᵍᵍεστί, ʰʰκαι ⁱⁱουκ ʲʲεστί ᵏᵏ ψεύ
λος. ˡˡκαι ᵐᵐκαθώς ⁿⁿ εδίδαξεν ᵒᵒ υμάς ᵖᵖ μενείτε ᵠᵠεν ᵣᵣαυ
τώ. ˢˢκαι ᵗᵗνυν ᵘᵘτεκνία ᵛᵛ μένετε ᵚᵚεν ᵃᵃᵃαυτώ, ᵇᵇᵇίνα ᶜᶜᶜόταν
ᵈᵈᵈ φανερωθή ᵉᵉᵉ έχωμεν ᶠᶠᶠπαρρησίαν, ᵍᵍᵍκαι ʰʰʰ μη ⁱⁱⁱαισ=
χυνθώμεν ʲʲʲαπ ᵏᵏᵏαυτού ˡˡˡεν ᵐᵐᵐτη ⁿⁿⁿπαρουσία ᵒᵒᵒαυτού
ᵖᵖᵖ εάν ᵠᵠᵠ ίδητε ᵣᵣᵣότι ˢˢˢ δίκαιος ᵗᵗᵗεστί, ᵘᵘᵘ γινώσκετε ᵛᵛᵛ ότι
ᵚᵚᵚ πας/ο ᵃᵃᵃᵃποιών ᵇᵇᵇᵇτην ᶜᶜᶜᶜδικαιοσύνην, ᵈᵈᵈᵈεξ ᵉᵉᵉᵉαυτού ᵍᵍᵍᵍγε
γέννηται. Cap.3.

ᵃ Ίδετε ᵇᵇ ποταπήν ᶜᶜ αγάπην ᵈᵈ δέδωκεν ᵉᵉ ημίν ᶠᶠ ο πα
τήρ, ᵍᵍ ίνα ʰʰ τέκνα ⁱⁱ θεού ʲʲ κληθώμεν. ᵏᵏ διατούτο
ˡˡ ο ᵐᵐ κόσμος ⁿⁿ ου ᵒᵒ γινώσκει ᵖᵖ ημάς, ᵠᵠ ότι ᵣᵣ ουκ ˢˢ έγνω
ᵗᵗ αυτόν. ᵘᵘ αγαπητοί ᵛᵛ νυν ᵚᵚ τέκνα ᵃᵃᵃ θεού ᵇᵇᵇ εσμέν, ᶜᶜᶜ και
ᵈᵈᵈ ούπω ᵉᵉᵉ εφανερώθη ᶠᶠᶠ τι ᵍᵍᵍ εσόμεθα ʰʰʰ οίδαμεν ⁱⁱⁱ δε ότι
ʲʲʲ εάν ᵏᵏᵏ φανερωθή ˡˡˡ όμοιοι ᵐᵐᵐ αυτώ ⁿⁿⁿ εσόμεθα, ᵒᵒᵒ ότι ᵖᵖᵖ ο
ᵠᵠᵠ όψόμεθα ᵣᵣᵣ αυτόν ˢˢˢ καθώς ᵗᵗᵗ εστί. ᵘᵘᵘ και ᵛᵛᵛ πας/ο ᵚᵚᵚ έχω ᵃᵃᵃᵃ
ᵇᵇᵇᵇ την ᶜᶜᶜᶜ ελπίδα ᵈᵈᵈᵈ ταύτην ᵉᵉᵉᵉ επ ᶠᶠᶠᶠ αυτώ ᵍᵍᵍᵍ αγνίζει ʰʰʰʰ εαυτόν
ⁱⁱⁱⁱ καθώς ʲʲʲʲ εκείνος ᵏᵏᵏᵏ αγνός ˡˡˡˡ εστί. ᵐᵐᵐᵐ πας/ο ⁿⁿⁿⁿ ποιών ᵒᵒᵒᵒ την
ᵖᵖᵖᵖ αμαρτίαν ᵠᵠᵠᵠ και ᵣᵣᵣᵣ την ˢˢˢˢ ανομίαν ᵗᵗᵗᵗ ποιεί, ᵘᵘᵘᵘ και ᵛᵛᵛᵛ η αμαρ
τία ᵚᵚᵚᵚ εστίν η ᵃᵃᵃᵃᵃ ανομία. ᵇᵇᵇᵇᵇ και ᶜᶜᶜᶜᶜ οίδατε ᵈᵈᵈᵈᵈ ότι ᵉᵉᵉᵉᵉ εκείνος ᶠᶠᶠᶠᶠ έ=
φανερωθη, ᵍᵍᵍᵍᵍ ίνα τας ʰʰʰʰʰ αμαρτίας ⁱⁱⁱⁱⁱ ημών ʲʲʲʲʲ άρη, ᵏᵏᵏᵏᵏ και
ˡˡˡˡˡ αμαρτία ᵐᵐᵐᵐᵐ εν ⁿⁿⁿⁿⁿ αυτώ ᵒᵒᵒᵒᵒ ουκ ᵖᵖᵖᵖᵖ εστι. ᵠᵠᵠᵠᵠ πας/ο ᵣᵣᵣᵣᵣ εν ˢˢˢˢˢ αυτώ
ᵗᵗᵗᵗᵗ μένων, ᵘᵘᵘᵘᵘ ουχ ᵛᵛᵛᵛᵛ αμαρτάνει. ᵚᵚᵚᵚᵚ πας/ο ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ αμαρτάνων,
ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ουχ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εώρακεν αυτόν, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ουδέ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ έγνωκεν αυτόν.
ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ τεκνία ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ μηδείς ʰʰʰʰʰʰ πλανάτω υμάς. ο ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ποιών την
ʲʲʲʲʲʲ δικαιοσύνην δίκαιός ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ εστίν, καθώς ˡˡˡˡˡˡ εκείνος ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ δί=
καιός ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ εστίν. ο ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ων ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ποιών την ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ αμαρτίαν, ᵣᵣᵣᵣᵣᵣ εκ του
ˢˢˢˢˢˢ διαβόλου ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ εστίν, ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ότι ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ απ ᵚᵚᵚᵚᵚᵚ αρχής ο διάβολος
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ αμαρτάνει. ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ εις τούτο ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εφανερώθη ο ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ υιός του
ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ θεού, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ίνα ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ λύση τα ʰʰʰʰʰʰʰ έργα του ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ διαβόλου. ʲʲʲʲʲʲʲ πας
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ο ˡˡˡˡˡˡˡ γεγεννημένος ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εκ του ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ θεού, ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αμαρτίαν ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ου
ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ποιεί, ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ ότι ˢˢˢˢˢˢˢ σπέρμα ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ αυτού ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ εν ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ αυτώ ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ μένει, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ και
ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ου ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ δύναται ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ αμαρτάνειν, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ότι ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ εκ του ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ θεού ʰʰʰʰʰʰʰʰ γε
γέννηται. ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ εν ʲʲʲʲʲʲʲʲ τούτω ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ φανερά ˡˡˡˡˡˡˡˡ εστί του ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ τα ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ τέκνα
του ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ θεού ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ και τα ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ τέκνα του ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ διαβόλου. ˢˢˢˢˢˢˢˢ πας
ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ο ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ μη ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ποιών ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ δικαιοσύνην, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ουκ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ εστί ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εκ του ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ θε
ού, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ και ο ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ μη ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ αγαπών ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ τον ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ αδελφόν ʲʲʲʲʲʲʲʲʲ αυτού.
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ότι ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ αύτη ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εστίν η ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ αγγελία ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ην ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ηκούσατε ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ από
ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ αρχής, ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ίνα ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ αγαπώμεν ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ αλλήλους. ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ου ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ καθώς
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ κάιν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ εκ του ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ πονηρού ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ήν, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ και ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ έσφαξε τον ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ α=
δελφόν ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ αυτού. ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ και ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ χάριν ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ τίνος έσφαξεν ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ αυ
τόν, ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ότι τα ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ έργα ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αυτού πονηρά ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ήν, τα ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ δε
του ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ αδελφού ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ αυτού ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ δίκαια. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ μη ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ θαυμάζετε
ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ αδελφοί ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ μου ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ει ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ μισεί ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ υμάς ο ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ κόσμος. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ημείς
ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ οίδαμεν ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ότι ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ μεταβεβήκαμεν ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ εκ του ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ θανάτου
ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ εις ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ζωήν ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ότι ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αγαπώμεν τους ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αδελφούς.
ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ο ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ μη ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ αγαπών τον ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ αδελφόν, ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ μένει ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εν τω ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ θα
νάτω. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ πας ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ο μισών τον ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αδελφόν ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ αυτού, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ αν
θρωποκτόνος ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ εστί. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ και οίδατε ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ότι ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ πας ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ αν θρω
ποκτόνος ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ουκ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ έχει ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ζωήν ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ αιώνιον ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ εν ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αυτώ
ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ μένουσαν. ᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣᵣ εν ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ τούτω ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ εγνώκαμεν την ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ αγά=
πην του ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ θεού, ᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚᵚ ότι ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ εκείνος ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ υπέρ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ημών την ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ψυ

ᶜquã accepistis ᵍab ʰeo maneat ⁱin ʲvobis.
ᵐEt ⁿnõ ᵒnecesse ᵖbabetis ᵠvt ʳaliqs ˢdocc
at ᵗvos: ᵘsz ᵛsicut ᵚvnctio ᵃeiᵍ ᵇdocet ᶜvos ᵈde
ᵉoibus: ᶠt ᵍverũ ʰest ⁱnon est ʲmendaciuz.
ᵏEt ˡsicut ᵐdocuit ⁿvos: ᵒmanete ᵖin ᵠeo. ꝏ
ʳEt ˢnunc ᵗfilioli ᵘmanete ᵛin ᵚeo: ᵇvt ᶜcuz ꝏ
ᵈapparuerit ᵉhabeamᵍ ᶠfiduciã: ᵍt ʰnõ ⁱpfũ
damur ʲab ᵏeo ˡin ᵐaduentu ⁿeius. ꝏꝏꝏ
ᵒSi ᵠscitis ʳqñ ˢiustus ᵗest: ᵘscitote ᵛqñ etꝏ
ᵚomnis ᵃqui ᵇfacit ᶜiustitiã: ᵈex ᵉipso ᶠ natus
ᵍest. Cap.3.

ᵃ Videte ᵇq̃lé ᶜcharitaté ᵈedit ᵉnobis ᶠpr:
ᵍvt ʰfilij ⁱdei ʲnoiemur ᵏt sim9. ˡPropter ᵐhoc ⁿmũdus ᵒnõ nouit ᵖnos: ᵠqz ʳnõ ˢno
uit ᵗeũ. ᵘCharissimi ᵛnũc ᵚfilij ᵃdei ᵇsum9: ᶜt
ᵈnõdũ ᵉapparuit ᶠad ᵍerim9. ʰScimus ⁱqñ
ʲcũ ᵏapparuerit: ˡsiles ᵐei ⁿ erim9: ᵒqñ ᵖvi
debimus ᵠeum ʳsicuti ˢest. ᵗEt ᵘois ᵛq̃ habet
ᵚhanc ᵃspem ᵇin ᶜeo: ᵈsanctificat ᵉse: ꝏꝏꝏ
ᶠsicut ᵍille ʰsctũs ⁱest. ʲ Omnis ᵏq̃ facit ꝏꝏ
ˡpctũz ᵐt ⁿiniq̃tatẽ ᵒfacit. ᵖEt ᵠpeccatum ꝏ
ʳest ˢiniq̃tas. ᵗEt ᵘscitis ᵛqz ᵚille ᵃ apparuit 1.Ioh.
ᵇvt ᶜpeccata ᵈtolleret: ᵉt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Esai.
ᶠpctũz ᵍin ʰeo ⁱnõ ʲest. ᵏ Omis ˡq̃ ᵐin ⁿ eo ꝏꝏ
ᵒmanet ᵖnon ᵠpeccat: ᵣt ˢois ᵗqui ᵘpeccat: ꝏ
ᵛnon ᵚvidit ᵃeum ᵇnec ᶜcognouit ᵈeum. ꝏꝏ
ᵉFilioli ᶠnemo ᵍvos ʰseducat. ⁱ Qui ʲfacit
ᵏiustitiã ˡiustus ᵐest: ᵑsicut ᵣt ⁿille ᵒiustus ꝏ Mat.
ᵖest. ᵠ Qui ʳfacit ˢpeccatum ᵗex ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ Mar.
ᵘdiabolo ᵛest: ᵚqñ ᵃab ᵇinitio ᶜdiabolus ꝏ Luce.
ᵈpeccat. ᵉIn ᶠhoc ᵍapparuit ʰfilius ꝏꝏ ꝏꝏ Ephe
ⁱdei: ʲvt ᵏdissoluat ˡopera ᵐdiaboli. ⁿ Omnis 1.Ioh.
ᵒq̃ ᵖnatus ᵠest ᵣex ˢdeo ᵗpeccatum ᵘnon ꝏ Col.3
ᵛfacit: ᵚqñ ᵃsemen ᵇipsius ᶜin ᵈeo manet: ᵉt Apo
ᶠnõ ᵍpõt ʰpeccare ⁱqñ ʲex ᵏdeo ˡnatus ᵐest. toan.1
ⁿIn ᵒhoc ᵖmanifesti ᵠsunt ᵣfilij ꝏꝏꝏ ꝏꝏ
ˢdei ᵗt ᵘfilij ᵛdiaboli. ᵚ Omnis ꝏꝏꝏ ꝏꝏ
ᵃqui ᵇnon ᶜfacit ᵈiustitiã ᵉnon ᶠest ᵍex ʰdeo; ꝏ
ⁱt ʲqui ᵏnon ˡdiligit ᵐfratrem ⁿsuum. ꝏꝏꝏ
ᵒ Qñ ᵖhec ᵠest ᵣãnũciatio ˢ quã ᵗaudistis ᵘab Petr
ᵛinitio ᵚvt ᵃdiligam9. ᵇ alterutrũ. ᶜ Nõ ᵈsicut
ᵉcain ᶠq̃ ᵍex ʰmaligno ⁱerat: ʲt ᵏoccidit ˡfr̃m
ᵐsuum. ⁿEt ᵒpropter ᵖqd ᵠoccidit ᵣeum? ꝏ
ˢ Qñ ᵗopa ᵘeius ᵛmaligna ᵚerãt: ᵃfris ᵇañt
ᶜeius ᵈiusta. ᵉ Nolite ᶠmirari ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ Ioha
ᵍfratres ʰsi ⁱodit ʲvos ᵏmundus. ˡ Nos ꝏꝏ
ᵐscim9 ⁿqñ ᵒtranslati ᵖsumus ᵠde ᵣmorte ꝏ
ˢad ᵗvitam: ᵘquoniam ᵛdiligimus ꝏꝏ
ᵚfrẽs. ᵃQui ᵇnõ ᶜdiligit: ᵈmanet ᵉin ᶠ morte.
ᵍ Qis ʰqui ⁱodit ʲfratrem ᵏ suum ˡ homicida Ioan.
ᵐest. ⁿEt ᵒscitis ᵖqñ ᵠomnis ᵣhomicida ꝏ sup.3.
ˢnon ᵗhabet ᵘ vitam ᵛ eternam ᵚin ᵃse ꝏꝏ Ioha
ᵇmanẽtẽ. ᶜIn ᵈhoc ᵉcognouimus ᶠcharitatẽ
ᵍdei: ʰqñ ⁱille ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ

χήμ᷑ αὐτοῦ ἔθηκε, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ
τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. ος δ᷑ ἂν
ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀ
δελφόν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᷑ αὐτοῦ πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μέ
νει ἐν αὐτῷ. τεκνία μου μὴ ἀγαπῶμεν λό
γῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ᷑ ἔργῳ καὶ ἀληθεί
ᾳ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀλη
θείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν
τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡ
μῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς
καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. ἀγαπη
τοί ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡ
μῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ὃ
ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν παρ᷑ αὐτοῦ, ὅτι
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεσ
τὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόμα
τι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἀγα
πῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. καὶ
ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει,
καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ μένει. καὶ ἐν τούτῳ γι
νώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύμα
τος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν. Cap.4.

ἀγαπητοί μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε,
ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφή
ται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ
γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ, πᾶν πνεύ
μα ὁ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη
λυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι. καὶ πᾶν πνεῦμα
ὃ μὴ ὁμολογεῖ ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη
λυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι, καὶ τοῦτο
ἐστὶ τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχε
ται καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. ὑμεῖς ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐστε τεκνία καὶ νενικήκατε αὐτούς,
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσ
μῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί, διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν. ὁ γινώσκων
τὸν θεὸν, ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκο
μεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
τῆς πλάνης. ἀγαπητοί ἀγαπῶμεν ἀλλήλους
ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστί. καὶ πας ὁ ἀ
γαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει
τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν θεόν,
ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐ
τοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς εἰς τὸν
κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι᷑ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐσ
τὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν
θεόν αλλ᷑ ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέ
στειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁ=
μαρτιῶν ἡ

ᵃaias ᵇsua ᵃp ᵇnobis ᶜposuit: ᶻ ᵃnos ᵇ debe=
mus ᶜpro ᵃfratribus ᵃaias ᵃponere. Qui
ᵃ habuerit ᵃsubstãtiã hui⁹ ᵃmũdi: ᶻ ᶜviderit
ᵃfrẽz ᶜsuum ᵃnecesse babere: ᶻ ᵇclauserit oo
ᶜviscera ᵇsua ab eo: ᶜ quõ ᶜcharitas ᵃdei ᵇma
net ᶜi ᵃeo? Filioli ᵃmei: ᵃnõ ᵇdiligam⁹ ᵃverbo 1Jo.13.b.
ᵃneqz ᶜlingua: ᵃsed ᶜopere ᶻ ᶜveritate. ooo
Jn ᵃhoc ᵇcognoscimus ᶜqñ ᵇex ᶜ veritate
ᶜsum⁹: ᵃ ᶻ ᵇin ᵇcõspectu ᶜ eius ᵇ suadebimus
ᶜcorda ᵃnra. Qñ ᵃsi ᵇreprehẽderit nos ooo
ᶜ cor ᵃnostrum: ᶜ maior ᵃest ᶜdeus ooooo
ᶜcorde ᵃnro: ᶻ ᵇnouit ᶜoia. Charissimi oo Joan.16.f.
ᶜsi ᶜcor ᵃnrm ᵇnon ᶜreprehenderit ᵇnos: ooo
ᶜfiduciã ᵃbabem⁹ ᵃad ᵇdeũ: ᵇ ᶻ ᵃqcqd ooo
ᵃpetierim⁹: ᶜaccipiem⁹ ᵃab ᶜeo: ᶜ quoniaz oo
ᶜmãdata ᵃei⁹ ᵃcustodim⁹: ᶜ ᶻ ea q̃ sũt ᵇ pla Joan.15.c.
cita ᶜcoram ᶜeo ᵃfacimus. ᵇ Et ᵃhoc ᵃest ooo yñfra. 4.c.
ᶜmãdatũ ᵃeius: ᵃvt ᵇcredamus in ᵇ nomine
ᵃfilij ᶜeius ᵃiesu ᶜchristi: ᶻ ᶜ diligamus ooo
ᶜalterutrz sicut ᵃdedit ᵇmãdatũ nobis. ᶜ Et
ᵃq̃ ᶜseruat ᶜmãdata ᶜeius ᵃin ᵇillo ᶜmanet: oo
ᵃ ᶻ ipse ᵃin ᵃeo. ᵇ Et ᵃin ᶜhoc ᵃscimus ooo
ᶜqñ ᵃmanet ᶜin ᶜnobis: ᶜde ᶜspiritu ooooo
ᵇquem ᶜdedit ᵇnobis. Cap.4.

Charissimi ᶜnolite ᶜoi ᵇspiritui ᶜcredere: ʒ ᵃ ᵇpbate ᵇspiritus ᶜi ᵃex ooo
ᶜdeo ᵃsint: ᵃqñ ᵇmulti ᵇpseudoprophete oo
ᵃexierunt ᶜin ᵃmundum. ᶜ Jn ᵃhoc ooooo
ᵃcognoscitur ᶜspũs ᶜdei. ᵃ Omis ᵇspiritus ooo
ᶜq̃ ᵇpfitet ᶜiesuz ᶜxpm ᵃin ᵇcarne ᶜvenisse: ooo
ᵃex ᶜdeo ᵃest. ᵃ Et ᶜomnis ᵃspiritus ooo oo
ᵃqui soluit ᶜiesum ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ᵃex ᵇdeo ᶜnon ᵃest: ᶜ ᶻ hic ooo ooo ooo ooo
ᵃest ᵇantixps de ᶜquo ᵃaudistis ᶜqñ ᵃ venit:
ᵃ ᶻ ᵃnunc ᵃiã ᵃin ᵃmundo ᶜest. ᶜ Vos ᵃex ooo Joban.4.f.
ᵃdeo ᶜestis ᶜfilioli: ᵃ ᶻ ᵇvicistis ᶜeum: oo ooo
ᵇqñ ᶜmaior ᶜest ᵃqui ᵇin ᶜvobis ẽ: ᵃ q̃ ᵇ ᵃ ᵃin
ᵃmundo. ᶜ Jpsi ᵇde ᵃmundo ᶜsunt: ᵃ ideo ᶜde
ᵃmũdo ᶜlequũtur: ᶻ ᶜmundus ᶜeos ooooo
ᵇaudit. ᶜ Nos ᵇex ᶜdeo ᶜsum⁹. ᶜ Qui ᶜnouit fuß.1.a
ᵇdeum: ᶜaudit ᵃnos: ᶜqui ᵃnon ᵃest ᵇex ooo Johan.8.A.
ᶜdeo: ᵃnõ ᶜaudit ᵃnos. ᶜ Jn ᵃhoc ᶜcognoscim⁹
ᶜspiritum ᶜveritatis ᵃ ᶻ ᵇspiritum ooooooo
ᶜerroris. ᵇ Charissimi ᶜdiligam⁹ nos ᶜinuicẽ:
ᶜqz ᵇcharitas ᶜex ᵃ deo ᶜest. ᵃ Et ᵃois ᵇq̃ ᵇdili=
git: ᵇex ᵃdeo ᶜnatus ᶜest: ᵃ ᶻ ᶜcognoscit oooo
ᵃdeũ. ᶜ Qui ᶜnõ ᶜdiligit: ᶜ non ᵃnouit ᵇdeuz: Joan.3.b.
ᶜqñ ᵇdeus ᶜcharitas ᶜẽ. ᶜ Jn ᵇhoc ᶜapparuit
ᵃcharitas ᶜdei ᵃin ᵃnobis: ᵇqñ ᵇfiliuz ᵃsuum
ᶜvnigenitum ᵃmisit ᶜdeus ᵃin ooooooooo
ᵃmũdũ: ᶜ vt ᶜviuamus ᵃper ᵇeuz. ᶜ Jn ᵇhoc ᶜẽ
ᶜcharitas: ᵃnõ ᵇquasi ᶜnos ᵃdilexerimus ooo
ᶜdeũ: ᵃ ʒ ᵃqñ ᵇipse ᵃprior ᵇdilexit ᵃnos: ᶻ ᵃmi
sit ᶜfiliũ ᵃsuũ ᵃ ppiationẽ ᶜpro ᵃpctis ᵃ nris.

μώμ.ᵇαγαπητοί,ᶜειᵈοὕτωςᵉοᶠθεόςᵍἠγάπησενʰ ἡ
μᾶς,ᵇκαὶⁱἡμεῖςᵏοφείλομενˡ ἀλλήλουςᵐ ἀγα=
πᾶν.ⁿθεὸνᵒοὐδεὶςᵖπώποτεᵠτεθέαται.ʳἐὰνˢ ἀγα
πῶμενᵗἀλλήλους,ᵘοᵛθεόςˣἐνʸ ἡμῖν ᶻμένει,ᵃκαὶ
ᵇἡᶜἀγάπηᵈαὐτοῦᵉτετελειωμένηᶠἐστὶνᵍἐνʰἡμῖν.
ᵇἐνⁱτούτῳᵏγινώσκομενˡὅτιᵐἐνⁿαὐτῷᵒμένομεν
ᵖκαὶᵠαὐτόςʳἐνˢἡμῖν,ᵗὅτιᵘἐκᵛτοῦˣπνεύματόςʸαὐ
τοῦᶻἐδόκενᵃἡμῖν.ᵇκαὶᶜἡμεῖςᵈ τεθεάμεθαᵉ καὶ
ᶠμαρτυροῦμενᵍὅτιᵘὁʰπατὴρⁱἀπέσταλκενᵏτὸνˡυ
ἱὸνᵐσωτῆραⁿτοῦᵒ κόσμου.ᵖὃςᵠἂνʳὁμολογήσῃ
ᵍὅτιʳἸησοῦςˢἐστὶνᵘὁᵛυἱὸςˣτοῦʸθεοῦ,ᶻὁᵃ θεὸςᵇἐν
ᶜαὐτῷᵈμένειᵉκαὶᶠαὐτὸςᵍἐνʰτῷⁱθεῷ.ᵏκαὶˡ ἡμεῖς
ᵇ ἐγνώκαμενᵏκαὶˡπεπιστεύκαμενᵐτὴν ἀγάπην
ᵐ ἣνᵐ ἔχειᵘὁᵒθεὸςᵖἐνᵠἡμῖν.ʳὁᵃθεὸςᵇἀγάπηᶜ ἐστίν,
ᵐκαὶᵘὁᵃμένωνᵛἐνʷτῇˣ ἀγάπῃ,ᵇἐνʸτῷᶻ θεῷᵃ μένειᵇ
ᵇκαὶᵘὁᵃθεὸςᵛἐνʷαὐτῷᵇμένει.ᵏἐνˣτούτῳˡ τετελεί
ωταιᵘἡᵐ ἀγάπηᵐ μεθ᾽ἡμῶν,ᵖἵναᵠπαῤῥησίανʳ ἔ=
χωμενᵖἐνᵗτῇˢἡμέρᾳᵗτῆςᵐκρίσεως,ᵗὅτιʳκαθὼς ᵗἐ
κεῖνόςᵖἐστί,ᵇκαὶᶜἡμεῖςᵖἐσμὲνᶜἐνᵗτῷᵍκόσμῳᵍτού
τῳ.ᵇφόβοςᵘοὐκᵏἐστὶνˡἐνᵗτῇᵐ ἀγάπῃ,ᵐ ἀλλὰᵘἡᵒτε
λείαᵖ ἀγάπηᵠ ἔξωʳβάλλειᵗτὸνᵖ φόβον,ᵗ ὅτιᵘὁ
ᵐφόβοςᵛκόλασινʳἔχει.ᵘὁᵗ δὲᵖφοβούμενοςᵇοὐ
ᶜτετελείωταιᵖἐνᵗτῇᶜ ἀγάπῃ.ʳἡμεῖςᵍ ἀγαπῶμεν
ᵇ αὐτόν,ʳὅτιᵏ αὐτὸςˡπρῶτοςᵐᵘἠγάπησενᵐ ἡμᾶς.
ᵒἐάνᵖτιςᵠεἴπῃʳὅτιᵖἀγαπῶᵗτὸνᵘθεόν,ᵐκαὶᵗτὸνˣα=
δελφὸνʳαὐτοῦ,ᵐψεύστηςᵇἐστίν.ᵘὁᶜ γὰρ
ᵇμὴᶜ ἀγαπῶνᵗτὸνʳἀδελφὸνᵖαὐτοῦᵇὃνᵉ ἑώρακε,
ᵘτὸνᵏθεὸνˡὃνᵐᵘοὐχᵐ ἑώρακεᵒ πῶςᵖ δύναταιᵠ ἀ
γαπᾶν.ʳκαὶᵍ ταύτηνᵘτὴνᵗ ἐντολὴνᵐ ἔχομενˣἀπ
ʳαὐτοῦ,ʸἵναᵃἀγαπῶνᵗτὸνᵘθεόν,ᶜἀγαπᾷᵒκαὶᵗτὸν
ᶜἀδελφὸνʳαὐτοῦ. Cap.v.

ΠᾶςᵒὁᵇπιστεύωνᶜὅτιᵒἸησοῦςᶜἐστὶνᵘ ὁᵛΧριστὸς,ᶠἐκᵗτοῦᵇθεοῦʳγεγέννηται.ᵏκαὶˡ ὃςᵘ ὁ
ᵐἀγαπῶνᵗτὸνᵐγεννήσαντα,ᵒἀγαπᾷᵖκαὶᵗτὸνᵠγε
γεννημένονʳἐξᵉαὐτοῦ.ʳἐνᵐτούτῳˣγινώσκομεν
ʳὅτιʳἀγαπῶμενᵗτὰᵉτέκναᵗτοῦᵇθεοῦ,ᶜὅτανᵗτὸν
ᵒθεὸνᶜἀγαπῶμενʳκαὶᵗτὰςᵍἐντολὰςʰαὐτοῦ ! τη
ρῶμεν.ᵏαὕτηˡγὰρᵐᵘἐστὶνᵉᵘἡᵐ ἀγάπηᵗτοῦᵒθεοῦ,
ᵖἵναᵗτὰςᵍἐντολὰςʳαὐτοῦᵒ τηρῶμεν,ʳκαὶᵗαἱᵘἐντο
λαίˡαὐτοῦʳβαρεῖαιˡοὐκᵍεἰσίν.ᵇὅτιᶜπᾶνᵗτὸᵒγε
γεννημένονᶜἐκ ᵗτοῦʳ θεοῦᵍ νικᾷᵗτὸνʰκόσμον,
ʳκαὶᵏαὕτηˡἐστὶνᵘἡᵐνίκηᵘἡᵐνικήσασαᵗτὸνᶜκόσμον
ᵘἡᵖπίστιςᵠὑμῶν.ʳΤίςᵐἐστὶνᵒὁᵗνικῶνᵗτὸνᵐκόσμον
ˣεἰμὴᵘὁʳπιστεύωνˡὅτιᵍἸησοῦςᵇἐστὶνᵒὁᶜυἱὸςᵗτοῦ
ᵒθεοῦ.ᶜοὗτόςᵉἐστὶνᵘὁᵍἐλθὼνʰδιʳ ὕδατοςᵏ καὶ
ˡαἵματοςᵐᵘἸησοῦς,ᵘὁᵒΧριστός.ᵖ οὐκᵖ ἐνᵗτῷᵠ ὕ
δατιʳ μόνον,ᵍ ἀλλʳ ἐνᵗ ᵘτῷᵛ ὕδατιˣκαὶʳαἵμα
τι.ᵗκαὶᵗτὸᵍπνεῦμάᵇ ἐστίᵗ τὸᶜμαρτυροῦνᵖ ὅ=
τιᵗτὸᵉπνεῦμάʳἐστὶνᵘὁᵍἀλήθεια.ᵇὅτιʳ Τρεῖςᵏ εἰ=
σὶνᵘοἱˡμαρτυροῦντεςᵐἐνᵗτῷᵛουρανῷ,ᵘὁᵒ πα=
τὴρᵖκαὶᵘὁᵠλόγοςʳκαὶᵗτὸᵍἅγιονᵉπνεῦμάᵗ,ᵛ καὶ
ᵘοἱˣΤρεῖςʳεἰςᵗτὸˢἐνᵛεἰσί.ᵇκαὶᶜΤρεῖςᵇεἰσὶνᵘοἱᶜμαρ
τυροῦντεςʳἐνˢτῇᵍγῆ,ᵗτὸᵇπνεῦμάˢκαὶᵗτὸᵏ ὕ

ᵇCharissimiᶜsiᵈdeusᵉdilexitᶠnos: ꝏꝏ
ᵇᵗnosᵏdebemᵍalterutrūᵐdiligere. ꝏ
ᵛDeūᵒnemoᵠviditᵖvnq̄z.ʳSiˢdiligamus
ᵗinuicez:ᵘdeusˣinʳnobisᵗmanet:ᵛᵗ ꝏ
ᵇcharitasᶜeiusᵗinᵛnobisᵖperfectaᵗest. ꝏ
ᵇInᵗhocᵏcognoscimᵍqm̄ᵐiᵛeoᵒmanemᵍ:
ᵖᵗᵠipseᵗinᵛnobis:ʳqm̄ᵛdeˣspūᵗsuo ꝏ
ᵗdeditᵛnobis.ᵇEtᶜnosᵖvidimusᶜᵗ ꝏ
ᵗtestificamur:ᵠqm̄ʰpaterᵗmisitᵏ filiūsuum
ᵗsaluatorē ᵐmūdi.ᵛQuisq̄ˢpcōfessusᵖfuerit
ᵠqm̄ʳiesusᵛestᵗfilius,deiːᵘdeusᵗin ꝏ
ᵗeoᵛmanet:ᵇᵗᶜipseᵖinᶜdeo.ᵗEtᵛnos ꝏ
ᵇcognouimᵍᵗᵏcredidimusᵗcharitati ꝏ
ᵐquāᵛhzᵒdeᵍiᵠnobis.ʳDeᵍᵛcharitasᵗē:
ᵛᵗᵗquiᵗmanetᵗinᵗcharitateᵘiᵇdeoᶜmanet:
ᵖᵗᶜdeᵍiᵖeo.ᵗJnᵏhocᵗperfectaᵗ est ꝏꝏ
ᵐcharitasᵈiᵛnobiscūᵖvtᵠfiduciāᵗhabeamᵍ
ᵘinᵗdieᵛiudicij:ʳqrᵗsicutᵗ illeꝏꝏꝏꝏ
ᵛest:ᵇᵗᶜnosᵖsumusᶜinᵛhocᵗmundo.ꝏꝏ
ᵇTimorᵗnōᵏ estᵗinᵐcharitate:ᵛhzᵖperfecta
ᵖcharitasᵠforasʳmittitᵛtimorem:ᵗquoniā
ᵛtimorᵗpenamᵗhabet.ᵠQuiᵗātᵛ timetᵇnō
ᶜē̄ᶜpfectᵍᵖinᶜcharitate.ᵗNosergoᵘdiliga
mᵍᵇdeū:ᵗqm̄ᵏdeusᵗpriorᵐdilexitᵛnos.ꝏ
ᵒSiᵖqsᵠdixeritʳqm̄ᶜdiligoᵗdeū:ᵛᵗfr̄em
ʳsuumᵗodieritᵛmendax:ᵇest.ᶜQuiᶜnonꝏ
ᵒnonᶜdiligitᵗfratremᵛsuumᵇquemᵗvidit:
ᵏdeūᵗquēᵐnonᵛviditᵒqūoᵖpōtᵠdiligere?
ʳEtᵛhocᵗmandatumᵘhabemusˣaꝏꝏ
ʳdeo:ᵗvtᵠquiᵛdiligitᵇdeum:ᶜdiligatᵒ ᵗꝏ
ᶜfratremᵗsuum. Cap.v.

ᵒOmnisᵇq̄ᵇcreditᶜqm̄ᵒiesusᶜ estᵗxp̄s:
ᵛexᵇdeoᵗnatusᶜest.ᵏEtᵗomnisꝏ
ᵐq̄ᵐdiligitᵛeumᵛq̄ᵛgenuit:ᵒdiligitᵖᵗᵠeuz
ᵠq̄ᵠnatᵍᵠestᵛexᵒco.ᵗJnᵛhocᶜcognoscimus
ʳqm̄ᵗdiligimusᵛnatosᵇdei:ᶜeuzꝏꝏ
ᵒdeūᶜdiligamusᵗᵛmandataᵇeiᵍfaciamᵍ
ᵏDecᵗenimᵐᵘestᵛcharitasᵒdei ꝏꝏ
ᵖvtᵠmādataʳeiusᵛcustodiamus:ᵗᵛman=
dataʳeiᵍᵗgrauiaᵗnōᵛsunt.ᵇQm̄ᵒeᵒqᵖᵘna
tumᵇestᶜexᵗdeoᵛvincitᵇmundum: ꝏꝏ
ᵗᵏhecᵗestᵐvictoriaᵛqueᵛvincitᵒmundum
ᵖfidesᵠnostra.ʳQuisᵛestāᵗqᵗvicitᵛmūdū
ᵏnisiᵗquiʳcreditᵗqm̄ᵛiesusᵇestᶜfilius ꝏ
ᵒdei:ᶜDicᵗestᵛquiᵛvenitᵇperᵗaquamᵏᵗ ꝏ
ˡsanguinemᵐᵘiesusᵛxp̄s.ᵒNonᵖinᵠaqua ꝏ
ʳsolum:ᵛsedᵗinᵛaquaᵗᵛsanguinē.ꝏꝏꝏ
ᵛEtᵛspiritusᵇestᶜquiᶜtestificaturᵒquoniam
ᶜxp̄sᵗestᵛveritas.ᵇQm̄ᵗtresᵏsuntꝏꝏ
ˡquiˡtestimoniumˡdantᵐinᵛcelo:ᵒpater:
ᵠverbum:ʳetᵗspiritusᵛsanctus;ᵛᵗ hiꝏ
ᵏtresᵗunumᵃsunt.ᵇEtᶜtresᵒsuntᶜquiꝏ
ᶜtestimoniuzᶜdantᵗinᵍterra:ᵇspūs:ᵏaqua

Sanctus thomas in expositione secunde decretalis de summa trinitate & fide catholica tractans istuz passum contra abbatem Joachim vz Tres sunt qui testimonium dant in celo,pater: verbum:& spiritus sanctus;dicit ad litteram verba sequentia. Et ad insinuandam vnitatem trium personarum subditur & hii tres vnum sunt. Quodquidem dicitur propter essentie vnitatem. Sed hoc Joachim peruerse trahere volens ad vnitatem charitatis & consensus inducebat consequentem auctoritatem. Hā subditur ibidem: & tres sunt qui testimonium dant in terra. s. spiritus: aqua: & sanguis. Et in quibusdam libris additur: & hii tres vnum sunt. Sed hoc in veris exemplaribus non habetur: sed dicitur esse appositum ab hereticis arrianis ad peruertendum intellectum sanum auctoritatis premisse de vnitate essentie trium personarum. Hec beatus thomas vbi supra.

λαρ ' και/Το" αίμα. ° ει/Τημ° μαρτυρίαν/Τωμ° αν
θρώπωμ ᵍ λαμβάνομεν, ʰ μαρτυρια/Του" θεού
ˢ μείζωμ" εστίν. ʳ ότι ʳ αύτη ˢ εστίν/η ° μαρτυρία/Του
ᵇ θεού ᶜ ημ° μεμαρτύρηκε ᶜ περί/Του ᶜ υιού ᵍ αυτού.
/ο ᵇ πιστεύωμ ᶜ εις/Τομ ᵇ υιόν/Του ᶜ θεού, ᵐ έχει/Τημ
° μαρτυρίαν ° εν ° αυτώ. /ο ᵍ μη ʳ πιστεύωμ/Τω ° θε
ώ, ᶜ ψεύστην ᵐ πεποίηκεμ ˣ αυτόν, ʳ ότι ʳ ου ° πεπίσ
τευκεμ ᵇ εις/Τημ ᶜ μαρτυρίαν ° ημ ᶜ μεμαρτύρηκεμ
/ο ʳ θεός ° περί/Του ᵇ υιού ʳ αυτού. ᵇ και ʳ αύτη ᵐ εσ
τίν/η ᵐ μαρτυρία, ° ότι ᵖ ζωήν ᵍ αιώνιον ʳ έδωκεν ° η
μίν/ο ʳ θεός, ᵐ και ˣ αύτη/η ʳ ζωή ʳ εν/Τω ˢ υιώ ᵇ αυτού
ᶜ εστίν. /ο ° έχωμ/Τον ᶜ υιόν, ʳ έχει/Τημ ° ζωήν, /ο ᵇ μη
ʳ έχωμ/Τον ᵇ υιόν/Του ʳ θεού, /Τημ ᵐ ζωήν ° ουκ ° έχει.
ᵖ Ταύτα ᵍ έγραψα ʳ υμίν/Τοις ° πιστεύουσιν ʳ εις
/Το ᵐ όνομα/Του ˣ υιού/Του ʳ θεού, ʳ ίνα ° ειδήτε ᵇ ότι
ᶜ ζωήν ° αιώνιον ᶜ έχετε, ʳ και ° ίνα ᵇ πιστεύητε ʳ εις
/Το ᵇ όνομα/Του ʳ υιού/Του ᵐ θεού. ᵐ και ° αύτη ° εσ
τίν/η ᵍ παρρησία ʳ ην ° έχομεν ʳ προς ᵐ αυτόν, ʳ ότι ʳ ε
άν ʳ τι ᵐ αιτώμεθα ᵇ κατά/Το ᶜ θέλημα ° αυτού, ʳ ακού
ει ʳ ημών. ᵍ και ᵇ εάν ʳ οίδαμεν ˣ ότι ʳ ακούει ᵐ ημών ᵐ ο
° εάν ° αιτώμεθα, ᵍ οίδαμεν ʳ ότι ° εχομεν/Τα ʳ αιτή
ματα ᵐ α ʳ ητήκαμεν ʳ παρ ' αυτού. ° εάν ᵇ τις ᶜ ίδη
/Τομ ° αδελφόν ʳ αυτού ʳ αμαρτάνοντα ᵍ αμαρτί
αν ᵇ μη ʳ προς ˣ θάνατον, ʳ αιτήσει ᵐ και ᵐ δώσει ° αυ
τώ ᵍ ζωήν/Τοις ᵍ αμαρτάνουσι ʳ μη ° προς ʳ θάνα
τον. ᵐ εστίν ʳ αμαρτία ʳ προς ʳ θάνατον, ° ου ᵇ περί ʳ ε
κείνης ° λέγω ʳ ίνα ʳ ερωτήση. ° πάσα ᵇ αδικία ʳ α
μαρτία ˣ εστί, ʳ και ᵐ εστίν ᵐ αμαρτία ° ου ᵖ προς ᵍ θά
νατον. ʳ οίδαμεν ° ότι ʳ πας /ο ᵐ γεγεννημένος ʳ εκ
/Του ʳ θεού, ʳ ουχ ˣ αμαρτάνει, ᵇ αλλ/ο ʳ γεννηθεις
° εκ/Του ʳ θεού ' Τηρεί ᵍ εαυτόν, ᵇ και /ο ʳ πονηρός
ᵇ ουχ ʳ άπτεται ᵐ αυτού. ᵐ οίδαμεν ° ότι ᵖ εκ/Του ᵍ θε
ού ʳ εσμέν, ᵍ και /ο ʳ κόσμος ᵐ όλος ˣ εν/Τω ʳ πονηρώ
ʳ κείται. ᵍ οίδαμεν ᵇ δε ʳ ότι /ο ᵇ υιός/Του ʳ θεού ʳ ήκει,
ᵍ και ᵇ δέδωκεν ʳ ημίν ˣ διάνοιαν ʳ ίνα ᵐ γινώσκωμεν
/Τον ᵐ αληθινόν ° θεόν, ᵖ και ᵍ εσμέν ʳ εν /Τω ° αληθι
νώ ʳ εν/Τω ᵐ υιώ ʳ αυτού ʳ ιησού ʳ Χριστώ. ᵍ ούτος ᵇ ε
στίν/ο ʳ αληθινός ° θεός ʳ και ʳ ζωή ᵍ αιώνιος. ᵇ Τεκνία
ʳ φυλάξατε ˣ εαυτούς ʳ από/Τωμ ᵐ ειδώλων. ᵐ α
μήν.

/Τέλος/Της/Του ᵇ αγίου ʳ ιωάννου ᵇ καθολικής
ˢ πρώτης ʳ επιστολής.

λ. 4. d.
e. 5. a.
l' 3. c.
oc. 4. b
i. 13. g
L
D
A
i. a.
b.
i. 13. g.
i. 4. d
c. 5. 2.
ii. 3. c.
e. 4. b
B
i. 15. d.

ᵗᵐ sanguis. ᵐ Si ᵉ testimonium ᵖ hominum
ᵍ accipimus: ʳ testimonium ° dei ooooooo
ʳ maius ᵐ est. ʳ Qm ʳ hoc ᵉ est ᵉ testimoniuz oo
ᵇ dei qd maiꝰ ē: ʳ qm ° testificauꝰ ᵉ est de ʳ filio
ᵍ suo. ᵇ Qui ᵇ credit ʳ in ᵉ filium ʳ dei; ᵐ habet
ᵐ testimoniū dei ° i ᵖ se. ʳ Qui ᵍ nō ʳ credit ᵉ filio:
ʳ mendacem ᵐ facit ʳ eū: ʳ qz ° non ᵉ credit ooo
ᵇ in ᶜ testimonium ° qd ᶜ testificatus ᵉ est ooo
ʳ deus ᵈe ᵇ filio ʳ suo. ᵇ Et ʳ hoc ᵐ est ooooooo
ᵐ testimoniū ᶜ qm ᵖ vitā ᵍ eternā ʳ dedit ° nobis
ʳ deus: ᵐ τ ʰec ʳ vita ʳ in ᵉ filio ᵇ eius ooooooo
ᶜ est. ° Qui ᵇz ʳ filiū dei: ʳ bz ᵍ vitā: ʳ q ᵇ non oo
ʳ bz ᵉ filiuz ʳ dei: ᵐ vitā ᵐ non ° habet. ooo oo
ᵖ Hec ᵍ scribo ʳ vobis: oo ooooooooooooo
ʳ vt ʳ sciatis ᵇ quoniam ooooooooooooo
ᶜ vitā ᶜ habetis ° eternam ooooooooooo
ᵇ q ᵇ credatis ʳ in ᵉ noie ʳ filij ᵐ dei. ᵐ Et ° hec ᵉ est
ᵍ fiducia ʳ quā ᵍ habemus ʳ ad ᵐ eū: ʳ qz ooo
ʳ quodcūqz ᵍ petierim ᵍ ᵇz ᶜ voluntatē ° ei ᵍ: ʳ au
dit ʳ nos. ᵍ Et ʳ scim ᵍ ᵏ qz ʳ audit ᵐ nos ᵐ q q
ᵖ petierim ᵍ. ᵍ Scim ᵍ ʳ qm ° habem ᵍ ᶜ petitio
nes ᵐ quas ʳ postulamus ʳ ab ʳ eo. ᵇ Qui ᶜ scit
ᵇ fratrem ᶜ suum ʳ peccare ᵍ peccatum ooooo
ᵇ non ʳ ad ᵐ mortem: ʳ petat ᵐ τ ᵐ dabitur ° ei oo
ᵖ vita ᵍ peccanti ʳ non ᵐ ad ʳ mortem. ooooooo
ᵐ Est ᶜ peccatū ʳ ad ᵈ mortem: ᵉ non ᵇ pro ᶜ illo
° dico ᶜ vt ʳ roget qs. ᵍ Oīs ᵇ iniq tas ʳ peccatuz
ᵏ est: ʳ τ ᵐ est ᵐ peccatum ᵖ ad ᵍ mortem. ooo
ʳ Scimus ᵉ qz ° omnis ᵐ qui ᵐ natus ᵉ est ʳ ex oo
ʳ deo ʳ non ᵐ peccat: ᵇ sed ᶜ generatio ooooo
ʳ dei ʳ conseruat ᵍ eum: ᵇ τ ʳ malignus ooo oo
ᵏ non ʳ tāget ᵐ eū. ᵐ Scimus ° qm ʳ ex ᵍ deo oo
ʳ sumus: ᵍ τ ʳ mūdus ᵐ totus ʳ in ʳ maligno oo
ʳ posit ᵍ ʳ est: ᵇ τ ᵍ scimus ᶜ qm ᵖ filiꝰ ᶜ dei ʳ venit:
ᵍ τ ᵇ dedit ʳ nobis ᵏ sensuz: ʳ vt ᵐ cognoscamus
° deum ᵐ verū: ᵖ τ ᵍ simus ʳ in ° vero oooooo
ᵐ filio ʳ eius. ᵍ Hic ᵇ est oooooooooooo
ᶜ verus ᵖ deus ᶜ τ ʳ vita ᵍ eterna. ᵇ Filioli ooo
ʳ custodite ᵏ vos ʳ a ᵐ simulachris. ooo oo o
ooooooooooooooooooooooooooo

Explicit ᶜ epistola ᵇ beati ᶜ Johannis
apostoli ᶜ prima.

Incipit argumentum in epistolam eiusdem secundam.

Vqz adeoad sanctam feminam scribit: vt eandem dominaz non dubitet litteris appellare: eiusdē qz filijs testimonium ꝙ ambulent in veritate perhibet.

Explicit argumentum.

/η/Του ᵍ αγίου ᵇ ιωάννου ᶜ καθολικη ᵇ δευτέρα
ᶜ επιστολή. Cap.I.

ᵍ πρεσβύτερος ᵇ εκλεκτή ᶜ κυρία ᵇ και
/Τοις ᶜ τέκνοις ʳ αυτής, ᵍ ους ᵇ εγώ ʳ α
γαπώ ᵏ εμ ' αληθεία, ᵐ και ᵐ ουκ ° ε
γώ ᵖ μόνος, ᵍ αλλά ʳ και ᵐ πάντες/οι ᶜ ε
γνωκότες/Τημ ᵐ αλήθειαν, ʳ διά/Τημ ʳ α
λήθειαν/Τημ ᵐ μένουσαν ᵏ εμ ᵇ ημίν

Incipit ᶜ epistola ᵍ beati ᵇ Johannis apo
stoli ᵖ secunda. Cap.I.

Emor ᵇ electe ᶜ dñe ᵖ et ooo
ᶜ natis ᶜ eius ᵍ quos ᵇ ego ʳ di
ligo ᵏ i ʳ veritate: ᵐ τ ᵐ nō ° ego
ᵖ sol ᵍ: ᵍ ᵇz ʳ τ ° oēs ʳ q ʳ cognoue
runt ᵐ veritatē ʳ pp ʳ veritatē
ᵇ que ᵇ permanet ᵍ in ᵇ nobis

κὰι μεθ ἡμῶμ ἔσται εἰς Τομ αἰῶμα. ἔσται μεθ
ὑμῶμ χάρις, ἔλεος, εἰρήμη ἀπό θεοῦ πα=
τρός καὶ παρά κυρίου ἰησοῦ Χριστοῦ Τοῦ
υἱοῦ Τοῦ πατρός ἐμ ἀληθεία καὶ ἀγάπη. ἐ=
χάρημ λίαμ ὅτι εὑρηκα ἐκ Τωμ Τέκμωμ σου
περιπατοῦμτας ἐμ ἀληθεία, καθὼς ἐντολήμ
ἐλάβομεμ παρά Τοῦ πατρός, καὶ μυμ ἐρω=
τῶ σε κυρία οὐχ ὡς ἐντολήμ γράφωμ σοι
καιμήμ ἀλλά ἣμ εἴχομεμ ἀπ ἀρχής, ἵμα ἀγα
πῶμεμ ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστίμ ἡ ἀγάπη ἵ
μα περιπατῶμεμ κατά Τας ἐντολάς αὐτοῦ.
αὕτη ἐστίμ ἡ ἐντολή καθὼς ἠκούσατε ἀπ ἀρ
χής, ἵμα ἐμ αὐτή περιπατήτε. ὅτι πολλοί
πλάμοι εἰσήλθομ εἰς Τομ κόσμομ, οἱ μὴ ὁμο
λογοῦμτες ἰησοῦμ Χριστόμ ἐρχόμεμομ ἐμ
σαρκί. οὗτός ἐστίμ ὁ πλάμος καὶ ὁ ἀμτίχρι
στος. βλέπετε ἑαυτούς, ἵμα μὴ ἀπολέσωμεμ
ἃ εἰργασάμεθα καλά, ἀλλά μισθὸμ πλήρη
ἀπολάβωμεμ. πας ὁ παραβαίμωμ καὶ μὴ μέ
μωμ ἐμ Τῆ Διδαχῆ Τοῦ Χριστοῦ, θεόμ οὐκ ἔχ
ει ὁ μέμωμ ἐμ Τῆ Διδαχῆ Τοῦ Χριστοῦ οὗτος
καὶ Τομ πατέρα καὶ Τομ υἱόμ ἔχει. εἴ τις ἔρ=
χεται προς ὑμᾶς καὶ Ταύτημ Τὴμ Διδαχὴμ
οὐ φέρει μὴ λαμβάμετε αὐτόμ εἰς οἰκίαμ, καὶ
χαίρειμ αὐτῶ μὴ λέγετε. ὁ γαρ λέγωμ αὐ
τῶ χαίρειμ, κοιμωμεῖ Τοῖς ἔργοις αὐτοῦ Τοῖς
πομηροῖς. πολλά ἔχωμ ὑμῖμ γράφειμ, οὐκ
ἐβουλήθημ διά χάρτου καὶ μέλαμος, ἀλλά
ἐλπίζω ἐλθεῖμ προς ὑμᾶς, καὶ στόμα προς
στόμα λαλῆσαι, ἵμα ἡ χαρά ἡμῶμ ἡ πε=
πληρωμέμη. ἀσπάζεται σε Τα Τέκμα Τῆς ἀδελ
φῆς σου Τῆς ἐκλεκτῆς. ἀμήμ.

Τέλος Τῆς Τοῦ ἁγίου ἰωάμμου καθολικῆς
Δευτέρας ἐπιστολῆς.

*t vobiscū erit in eternum. Sit vobiscū
gratia: mia: pax a deo patre
t a christo
iesu filio pris i xpitate t charitate. Ga
uisus sū valde qm̄ inuenī de filijs tuis
ambulantes in veritate: sicut mandatum
accepimus a patre: t nūc rogo tibi:
te dña nō tāq̄ mandatū nouū scribēs
ſz qđ habuim9 ab initio: vt dili
gam9 alterutrū. Et hec est charitas vt
ambulemus ꝑm mandata eius. ſtis ab
Hoc ei ē mādatū: vt quēadmodū audi
stis initio: in eo ambuletis: qm̄ mul
ti seductores exierūt in mūdū: q̄ nō cōfite
tur iesum christum venisse in
carnē. Hic est seductor t antixps.
Videte vosmetipsos ne perdatis
que operati estis: sed vt mercedē plenā
accipiatis. Ois q̄ recedit t nō
manet in doctrina xpi: deū nō
hz. Qui manet in doctrina: hic
ꝑm9 t filiū hz. Si q̄s venit
ad vos t hanc doctrinam
nō affert: nolite recipere eū in domuz:
nec aue ei dixeritis. Qui ei dicit illi
aue: communicat operibus eius
malignis. Ecce ꝑdixi vobis: vt in die dñi nō
confundamini. Plura hñs vobis scribere:
nolui ꝑ chartā t attramētū. Spero ei
me futurum apud vos: t os ad
os loqui. vt gaudium vestrū plenū sit. Joan.1
Salutant te filij sororis tue electe. 1. Joan.

Explicit epistola beati Johannis a
postoli secunda.

Incipit argumentum in epistolam eiusdem tertiam.

Gaium pietatis causa extollit: atq; vt in ipsa pietate maneat exhortatur. Diotrepen impietatis t su
perbie causa obiurgat. Demetrio autem bonum testimonium perhibet cum fratribus vniuersis.

Explicit argumentum.

Ἡ Τοῦ ἁγίου ἰωάμμου καθολικὴ Τρί
τη ἐπιστολή. Cap.i.

ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ Τῶ ἀγαπη=
τῶ ὀμ ἐγώ ἀγαπῶ ἐμ ἀληθεία. ἀ
γαπητέ περί πάμτωμ εὔχομαι
σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίμειμ, κα
θὼς εὐοδοῦται σου ἡ ψυχή. ἐχά
ρημ γαρ λίαμ ἐρχομέμωμ ἀδελφῶμ καὶ μαρ
τυρούμτωμ σου Τῆ ἀληθεία καθὼς σὺ ἐμ ἀλη
θεία περιπατεῖς. μειζοτέραμ Τούτωμ οὐκ ἔ=
χω χαράμ ἵμα ἀκούω Τα ἐμά Τέκμα ἐμ ἀλη
θεία περιπατούμτα. ἀγαπητέ πιστόμ ποιεῖς
ὃ ἐὰμ ἐργάσῃ εἰς Τους ἀδελφούς καὶ εἰς Τους

Incipit epistola beati Johānis apo
stoli tertia. Cap.i.

Enio Gaio charissimo
quē ego diligo ī xpitate.
Charissime de oib9 oīō
nē facio ꝑspe te igredi
ꝑ valere: sicut ꝑspere a
git aia tua. Gauisꝰ sū valde veniētibus
frib9 t testimoniū phibētib9 xpitati tue:
sicut tu ī xpitate ābulas. Maius hoꝝ
nō hēo gaudiū: cū vt audiā filios meos
ī xpitate ābulare. Charissime fidelr facis
q̄cq̄d operaris ī fratres: t hoc

ξέμους, οι εμαρτύρησαμ σου / Τη αγάπη ε=
μάπιομ εκκλησίας, ους καλώς ωοιήσεις προ
ωέμψας αξίως / Του θεού. υπέρ γαρ / Του ο=
μόματος αυτού εξήλθομ μηδέμ λαμβάρομτες
από / Τωμ εθμών. ημείς ουμ οφείλομεμ απο
λαμβάμειμ / Τους τοιούτους, ίμα συμεργοί γε
μώμεθα / Τη αληθεία. έγραψα / Τη εκκλησία,
αλλ / ο φιλοωρωτεύωμ αυτών διοτρεφής
ουκ επιδέχεται ημάς. διατούτο εάμ έλθω
ωσομμήσωμ / αυτού / Τα έργα α ωοιεί, λό=
γοις ωομηροίς φλυαρώμ ημάς. και μη αρκού
μεμος εωί / Τούτοις, ούτε αυτός επιδέχεται
/ Τους αδελφούς, και / Τους βουλομένους κω
λύει και εκ / Της εκκλησίας εκβάλλει. αγαωη=
τέ μη μιμού / Το κακόμ, αλλά / Το αγαθόμ. / ο
αγαθοωοιώμ, εκ / Του θεού έστίμ. / ο κακοωοι=
ώμ, ουχ εώρακε / Τομ θεόμ. δημητρίω μεμαρ=
τύρηται υπό ωάμτωμ και υω αυτής / Της α=
ληθείας, και ημείς δε μαρτυρούμεμ και οίδα
τε ότι / η μαρτυρία ημώμ αληθής έστί. ωολ=
λά είχομ γράφειμ, αλλ ού θέλω διά μέλα=
μος και καλάμου σοι γράψαι. ελπίζω δε εύ
θέως ιδείμ σε, και στόμα ωρος στόμα λα
λήσομεμ. εἰρήμη σοι. ασπάζομται σε / οι φίλοι.
ασπάζου / Τους φίλους κατ όμομα αμήμ,

/ Τέλος / Της / Του αγίου ιωάμμου καθο
λικής Τρίτης επιστολής.

pegrios: q testimoniū reddiderūt charitati tue i pspectu ecclesie: quos bñ facies deducens digne deo. Pro noie enim eius profecti sunt nihil accipientes a gētilib⁹. Nos ergo debem⁹ suscipere huiusmodi: vt cooperatores simus veritatis. Scripsissez forsitā ecclesie: sed is q amat pmatū gerere i eis dotreper non recipit nos. Propter hoc si venero cōmonebo ei⁹ opa q facit: verbis malignis garriēs in nos. Et nō ei ista sufficiant: neq ipse suscipit fres: et eos q suscipiūt prohibet: et de ecclesia ejicit. Charissime noli imitari malum: sed qd bonum est. Qui bñ facit: ex deo est: q male facit nō videt deū. Demetrio testimoniū redditur ab oibus et ab ipsa veritate: et nos testimoniū prohibem⁹: et nostrū qñ testimoniū vērum est. Multa habui tibi scriberet: sed nolui p atramentū et calamū scribere tibi. Spero autem ptin⁹ te videre: et os ad os loqmur. Pax tibi. Salutant te amici. Salutа tu amicos nominatim.

Explicit epistola beati Johannis apostoli tertia.

Incipit argumentum in epistolam beati Jude apostoli.

Judas apostolus fratres de corruptoribus vic veritatis ita informat: vt illicitum esse dissertet de subiugo semel erutos: seruitutis denuo operam suam officijs nouare seruilibus.

Explicit argumentum.

/ Η / Του αγίου ιούδα καθολική εωιστολή

ούδας Χριστού ιησού δούλος αδελ
φός δε ιακώβου / Τοις εμ θεώ πατρί
ηγιασμένοις, και ιησού Χριστώ τε
τηρημένοις κλητοίς. έλεος υμίμ και
εἰρήμη και αγάωη ωληθυμθείη. αγαπητοί
ωάσαμ σωουδήμ ωοιούμενος γράφειμ υμίμ
ωερί / Της κοιμής σωτηρίας, αμάγκημ έσχομ
γράψαι υμίμ, ωαρακαλώμ εωαγωμίζεσθαι
άωαξ ωαραδοθείση / Τοις αγίοις ωίστει. ωα=
ρεισέδυσαμ γαρ Τιμές άμθρωποι / οι πάλαι προ
γεγραμμένοι εις Τούτο / Το κρίμα ασεβείς, / Της
/ Του θεού ημώμ Χάριμ μετατιθέμτες εις ασέλ
γειαμ, και / Τομ μόμομ θεόμ και δεσπότημ / Τωμ
κύριομ ημώμ ιησούμ Χριστόμ αρμούμενοι.
υωομμήσαι δε υμάς βούλομαι ειδότας υ=
μάς άωαξ Τούτο, ότι / ο κύριος λαόμ εκ γης
αιγύωτου σώσας, / Το δεύτερομ / Τους μη ωι

Incipit epistola bti Jude apli. Ca. i.

Judas iesu christi seruus frater
ãt iacobi: his q sunt i deo pa
dilectis: et xpo iesu pseruatis
et vocatis. Misericordia vobis et
pax et charitas adipleat. Charissimi
oēz sollicitudinē faciēs scribēdi vobis
de cōi vra salute: necesse habui
scribere vobis: deprecans supercertari
semel tradite sācti fidei. Subintroierūt
enim homines qui olim prescripti sunt
in hoc iudicium impij: gratiam dei nr̄i
trāsferētes in luxuriam: et
solum dominatorem et
dñz nostrum iesum xpm negantes
Cōmonere ãt vos volo sciētes
semel omnia: qm iesus pplm de terra
egypti saluās: deinde eos qui non crediderūt

στεύσαντας απώλεσεν αγγέλους τε/τους μη
τηρήσαντας/την εαυτών αρχήν, αλλά απο
λιπόντας/το ίδιον οικητήριον εις κρίσιν με=
γάλης ημέρας δεσμοίς αϊδίοις υπό ζόφον τε
τήρηκεν. ως σόδομα και γόμορρα και αι
περί αυτάς πόλεις/τον όμοιον τούτοις τρό
πον εκπορνεύσασαι, και απελθούσαι οπίσω
σαρκός ετέρας πρόκεινται δείγμα πυρός αι
ωνίου, δίκην υπέχουσαι. ομοίως μέντοι και
ούτοι ενυπνιαζόμενοι σάρκα μεν μιαίνουσι,
κυριότητα δε αθετούσι, δόξας δε βλασφη=
μούσιν. ο δε μιχαήλ/ο αρχάγγελος ότε/τω
διαβόλω διακρινόμενος διελέγετο περί
/του μωϋσέος σώματος, ουκ ετόλμησε κρί
σιν επενεγκείν βλασφημίας, αλλ είπεν επιτι
μήσαι σε κύριος. ούτοι δε όσα μεν ουκ οί=
δασι βλασφημούσιν, όσα δε φυσικώς ως
/τα άλογα ζώα επίστανται, εν τούτοις φθεί
ρονται. ουαί αυτοίς ότι/τη οδώ/του κάϊν ε=
πορεύθησαν, και/τη πλάνη/του βαλαάμ μισ=
θού εξεχύθησαν, και/τη αντιλογία/του κορέ
απώλοντο. ούτοι εισίν εν/ταις αγάπαις υ=
μών σπιλάδες συνευωχούμενοι υμίν, αφό
βως εαυτούς ποιμαίνοντες, νεφέλαι άνυδροι
υπό ανέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθι=
νοπωρινά άκαρπα, δις αποθανόντα, εκριζω
θέντα, κύματα άγρια θαλάσσης επαφρίζον
τα/τας εαυτών αισχύνας, αστέρες πλανή=
ται, οις/ο ζόφος/του σκότους εις αιώνα τετή
ρηται, προεφήτευσε δε και τούτοις εβδο=
μος από αδάμ εμώχ, λέγων. ιδού ήλθε κύ=
ριος εν αγίαις μυριάσιν αυτού ποιήσαι κρί
σιν κατά πάντων, και ελέγξαι πάντας/τους
ασεβείς αυτών περί πάντων/των έργων α
σεβείας αυτών ων ησέβησαν, και περί πάν=
των/των σκληρών ων ελάλησαν κατ αυτού
αμαρτωλοί ασεβείς. ούτοί εισι γογγυσταί
μεμψίμοιροι, κατά/τας επιθυμίας αυτών
πορευόμενοι, και/το στόμα αυτών λαλεί υ
πέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ωφελείας
χάριν. υμείς δε αγαπητοί μνήσθητε/των ρη
μάτων/των προειρημένων υπό/των αποστό=
λων/του κυρίου ημών ιησού χριστού, ότι έ
λεγον υμίν, ότι επ εσχάτου χρόνου έσονται
εμπαίκται κατά/τας επιθυμίας εαυτών πο=
ρευόμενοι/των ασεβειών. ούτοί εισίν/οι απο
διορίζοντες, ψυχικοί, πνεύμα μη έχοντες. υ
μείς δε αγαπητοί/τη αγιωτάτη ημών πίστει
εποικοδομούντες εαυτούς επί πνεύματι αγί
ω προσευχόμενοι, εαυτούς εν αγάπη θεού
τηρήσατε, προσδεχόμενοι/το έλεος/του κυ
ρίου ημών ιησού χριστού εις ζωήν αιώνιον.
και ους μεν ελεείτε διακρινόμενοι, ους δε εν

perdidit. Angelos vero qui non
seruauerũt suũ principatũ: sz derelicquunt
suum domicilium in iudicium magni
diei vinculis eternis sub caligie reseruauit. Sicut sodoma et gomorra et
finitime ciuitates simili modo
exfornicate: et abeuntes post
carnẽ alterã facti sunt exemplũ ignis eterni penã sustinẽtes. Similr et
hi carnem quidem maculant: dñationẽ ãt spernũt: maiestatẽ ãt blas
phemãt. Cũ michael archãgel cum
diabolo disputãs altercaretur de
moysi corpore: non est ausus iudiciũ
inferre blasphemie: sz dixit imperet
tibi de. Hi ãt q̃cũq; q̃dẽ ignorãt bla
sphemãt: quecũq; aũt naturaliter tanq̃
muta animalia nouũt: in his corrũpuntur.
Ve illis quia in via cayn abierunt
et errore balaam mercede
effusi sunt: et in contradictione chore
pierunt. Hi sunt in epulis suis
macule conuiuantes: sine timore
semetipsos pascẽtes: nubes sine aq̃
bus ventis conferuntur: arbores autũna=
les infructuose: bis mortue erradicate:
fluctus feri maris despumantes
suas confusiones: sidera errantia:
quibus procella tenebrarũ seruata est
in eternũ. Prophetauit ãt et de his se
ptimus ab adã enoch dicẽs. Ecce venit
dñs in sctis milibus suis facere iudiciũ
contra omnes: et arguere omnes
impios de oibus operibus impietatis
eorũ: quibus impie egerũt: et de omnib
duris q̃ locuti sunt cõtra deũ
peccatores impij. Hi sũt murmuratores
querulosi: et desideria sua
ambulãtes: et os eorũ loqtur superba:
mirantes personas questus
cã. Vos ãt charissimi memores estote
verboꝝ que pdicta sunt ab apostolis
dñi nostri ihesu xpi: qui dicebant
vobis. Quia in nouissimis tpib venient
illusores despectores desideria sua ambulãtes in
impietatibus. Hi sunt qui segregãt se=
metipos: animales: spũm nõ hñtes. Vos
ãt charissimi edificãtes vosmetipos
sanctissime nre fidei: in spũ scto
orãtes: vosmetipsos in dilectiõe dei
seruate: expectãtes misericordiam dñi
nostri ihesu xpi in vitã eternã.
Et hos q̃dẽ arguite iudicatos: illos ve

sach.3
Mat.
d. Hyp

m. Fe
mat
p. n.

1. Tim
2. Tim
2. Pe.

πρόβατα σώζετε ἐκ τοῦ πυρός ἁρπάζοντες, καὶ μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ στήσαι κατ ἐνώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ σοφῷ σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ro saluate de igne rapientes. Aliis autem miseremini in timore: odientes et eam que carnalis est maculatã tunicã. Ei autem qui potens est vos conseruare sine peccato: et constituere ante conspectum gratie sue immaculatos in exultatione in aduentu domini nostri iesu christi: soli deo saluatori nostro per iesum christum dominum nostrum gloria et magnificentia: imperium et potestas ante omnia secula: et nunc et in omnia secula seculorum. Amen.

Τέλος τῆς τοῦ ἁγίου ἰούδα καθολικῆς ἐπιστολῆς.

Explicit epistola beati Jude apostoli.

Incipit prologus in Apocalypsim beati Johannis apostoli.

Omnes qui pie volunt viuere in christo: sicut ait apostolus: persecutionẽ patientur: iuxta illud. Fili accedens ad seruitutem dei: sta in timore et prepara animam tuam ad temptationem. Temptatio nanq; est vita hominis super terraz. Ne autem fideles deficiant in his: consolatur eos dominus atq; confirmat dicẽs. Vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi et nolite timere pusillus grex. Propterea videns deus pater tribulationes quas passura erat ecclesia ab apostolis fundata supra petram christum: vt minus timeatur: disposuit vna cum filio et spiritu sancto eas reuelare. Reuelauit autem tota trinitas christo secundum humanitatem. Christus vero iohanni per angelum. Johannes ecclesie: de qua reuelatione hunc librum composuit. Unde et liber iste Apocalypsis dicitur. i. reuelatio: q; hic continentur que deus reuelauit iohanni: et iohannes ecclesie: quanta scz ecclesia passa sit in tempore primitiuo: et nunc patiatur: et nouissime temporibus antichristi passura sit: quando tanta erit tribulatio: vt si fieri posset etiam moueantur electi. Et que pro his et nunc et in futuro premia sit susceptura: vt quos denunciata suplicia terrent: promissa premia letificent. Ideo iste liber inter reliquas scripturas noui testamenti prophetie nomine cẽsetur: quia alijs est excellentior prophetijs. Sicut enim nouum testamentum prestat veteri: euangelium legi: ita hec prophetia prophetijs veteris testamenti: q; de christo et ecclesia magna ex parte iam adimpleta sacramenta denunciat. Vel etiam ideo: quia cum alijs vnipharia: isti tripharia data est prophetia simul. s. preterito et presenti et futuro. Ad cuius confirmandaz auctoritatez occurrit iam autoritas mittentis deferentis et accipientis. Mittentis. s. trinitatis: et deferentis. s. angeli: et accipientis. s. iohannis. Cum autem iohanni hec in visione fuerint reuelata: et sint tria genera visionuz: sub quo genere cõtineãtur videndum est. Visio enim alia corporalis: quando videlicet corporalibus oculis aliquid videmus. Alia spiritualis seu imaginaria: cum videlicet dormientes vel vigilantes imagines reruz cernimus: quibus aliquid significatur: sicut vidit pharao spicas et moyses rubuz ardere: ille dormiens: iste vigilans. Alia intellectualis: quando videlicet spiritusancto reuelante intellectui mentis veritatẽ mysterioruz sicut est capimus: quomodo vidit iohãnes que in hoc libro referuntur. Non enim figuras tantum spiritu vidit: sed et earum significata mente intellexit. Vidit autem iohannes et scripsit in pathmos insula relegatus a domitiano in exilio principe impiissimo: hac euz ad scribendum compellente causa: q; dum exul teneretur a domitiano in pathmos insula ecclesijs quibus precrat multa pullularunt atq; inoleuerunt vitia atq; diuerse hereses. Erant enim quidam heretici ibi dicentes christum non fuisse ante mariam: q; temporaliter de ea natus erat: quos iohannes in principio euangelij sui redarguit dicens. In principio erat verbum. Et in hoc libro cum dicit alpha et o. i. principium et finis. Dicebant etiam quidam ecclesiam pondere tribulationum ante finem seculi desiturã: et pro labore non premium eternum suscepturam. Horum ergo errores volens destruere iohannes ostendit christum principium esse et finem. Unde esaias. Ante me nõ est formatus deus: et post me non erit: et ecclesiam per exercitiuz tribulationum non desinere sed proficere: et pro his brauium eternum recipe. Scribit autem iohannes septem ecclesijs asie et earum septem episcopis: de predictis instruens: et in eis p eam totam generalem ecclesiam docens. Est itaq; materia iohannis in hoc opere status spiritualiter asiane ec

cleſie:nec non et totius videlicet que in preſenti paſſatur:et in futuro receptura ſit. Intentio vero eius eſt monere ad patientiam que ſeruanda eſt. Tum qua breuis labor:tum qz premiū magnum. Modus tra=crandi talis:primo premittit prologum et ſalutationem: vbi reddit auditores benignos et attentos:quo premiſſo:accedit ad narrationem. Ante narrationem vero oſtendit chriſtum eſſe ab eterno ſine principio et fine. Inducens ipſum loquentez. Ego ſum alpha et ō:idest principium et finis. Poſtea accedēs ad nar rationem diſtinguit ſeptem viſiones:quibus terminatis iſte liber conſummatur. Premittit autem prolo=guz dicens. Apocalypſis ihesu chriſti:ſubaudis hic eſt.ſicut in alijs:viſio eſaie:hec eſt:et parabole ſalomo nis ſunt hee.

Item alius prologus in apocalypſim.

Iohanes apoſtolus et euangeliſta a chriſto electus atqz dilectus in tanto amore dilectionis vbe rior habitus eſt:vt in cena ſupra pectus eius recumberet: z ad crucez aſtanti ſolymatrem propri am commendaſſet. Ut quē nubere volentem ad amplexum virginitatis aſciuerat:ipſi etiaz cu ſtodiendam virginem tradidiſſet. Hic itaqz cum propter verbum dei et teſtimonium ihesu chri ſti in pathmos inſulaz ſortiretur exilium:illic ab eodem apocalypſis preoſtēſa deſcribitur. Ut ſicut in prin cipio canonis.i.libri geneſeos incorruptibile principium prenotatur:ita etiam incorruptibilis finis per virginem in apocalypſi redderetur:dicentis. Ego ſum alpha et o:initium et finis. Hic eſt iohannes qui ſciens ſupernemiſſe ſibi diem egreſſionis de corpore: conuocatis in epheſo diſcipulis deſcendit in deſo=ſum ſepulture ſue locum:orationeqz completa reddidit ſpiritum: tam a dolore mortis factus extraneus quam a corruptione carnis noſcitur alienus. Cuius tamen ſcripture diſpoſitio vel libri ordinatio ideo a nobis per ſingula non exponitur:vt neſcientibus inquirendi deſiderium collocetur:et querentibus labo=ris fructus et deo magiſterij doctrina ſeruetur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Apocalypſis iohannis tot habet ſacramenta quot verba. Paruz dirit:et pro merito voluminis laus omnis inferior eſt. In verbis ſingulis multiplices latent intelligentie.

Explicit argumentum.

Αποκάλυψις / Του ᵇαγίου ᶜαποστόλου ᵈ και ᵉε
υαγγελιστού ᶠιωάμμου / Του ᵍθεολόγου. Ca.i.

α ωοκάλυψις ᵇιησού ᶜΧριστού, ᵈημ ᵉέ
λωκεμ ᶠαυτώ / ο ᵍθεός ʰ λείξαι / Τοισ
ⁱλούλοις ᵏαυτού, ˡα ᵐλει ⁿγεμέσθαι
ᵒεμ ᵖτάχει, ᵠκαι ʳεσήμαμεμ ˢαποστεί=
λασ ᵗλιά / Του ᵘαγγέλου ᵛαυτού Τω
ʷλού:λω ˣαυτού ʸιωάμμη, ᶻ ος ᵃᵃεμαρτύρησε / Τομ
ᵇᵇλόγομ / Του ᶜᶜθεού, ᵈᵈκαι Τημ ᵉᵉμαρτυρίαμ ᶠᶠ ιησού
ᵍᵍΧριστού ʰʰόσα ⁱⁱείλε, ʲʲκαι ᵏᵏάτιμα ˡˡεισί, ᵐᵐκαι ⁿⁿα ᵒᵒΧρη
ᵖᵖγεμέσθαι ᵠᵠμετά ʳʳΤαύτα. ˢˢμακάριος / ο ᵗᵗ αμαγιμώ
σκωμ ᵘᵘκαι / οι ᵛᵛακούομτες / Τους ʷʷλόγους / Της ˣˣπρο
φητίας, ʸʸκαι ᶻᶻΤηρούμτες / Τα ᵃᵃᵃεμ ᵇᵇαυτή ᶜᶜγεγραμμέ
μα. / ο ᵈᵈγαρ ᵉᵉκαιρός ᶠᶠεγγύς. ᵍᵍ ιωάμμης / Ταις ʰʰ εῶτά
ⁱⁱεκκλησίαις / Ταις ʲʲεμ / Τη ᵏᵏασία. ˡˡ Χάρις ᵐᵐ υμίμ ⁿⁿ και
ᵒᵒειρήμη ᵖᵖαῶό / ο ᵠᵠωμ ʳʳκαι / ο ˢˢημ ᵗᵗκαι / ο ᵘᵘερχόμερος,
ᵛᵛκαι ʷʷαῶό / Τωμ ˣˣεῶτά ʸʸωευμάτωμ ᶻᶻα ᵃᵃᵃεστίμ ᵇᵇεμώ
πιομ / Του ᶜᶜθρόμου ᵈᵈαυτού, ᵉᵉκαι ᶠᶠαπό ᵍᵍιησού ʰʰΧρι
στού, / ο ⁱⁱμάρτυς / ο ʲʲπιστός / ο ᵏᵏπρωτότοκος ˡˡ ἐκ
/ τωμ ᵐᵐμεκρώμ ⁿⁿκαι / ο ᵒᵒάρχωμ / τωμ ᵖᵖ βασιλέωμ / της

Incipit liber apocalypſis ᵇbeati ᶜIohan nis ᵈ apoſtoli. Cap.i.

a Apocalypſis ᵇieſu ᶜxpi ᵈquam ᵉdedit ᶠilli ᵍdeus ʰpalā ⁱfacere ʲſeruis ᵏſuis ˡq̄ ᵐoportet ⁿfieri ᵒcito: ᵖz ᵠſignificauit ʳmittēs ſ.a b. ˢper ᵗangelum ᵘſuum ᵛᵛᵛ ʷſeruo ˣſuo ʸiohāni: ᶻq̄ teſtimoniū ᵃᵃphibuit ᵇᵇverbo ᶜᶜdei: ᵈᵈz ᵉᵉteſtimonium ᶠᶠieſu ᵍᵍᵍ ʰʰchriſti ⁱⁱquecunqz ʲʲvidit. ᵏᵏᵏ ˡˡˡ ᵐᵐBeatus ⁿⁿqui ᵒᵒlegit ᵖᵖᵠᵠ ʳʳʳ infra.xx.c. ˢˢz ᵗᵗaudit ᵘᵘverba ᵛᵛprophetie huius: ʷʷʷ ˣˣz ʸʸſeruat ᶻᶻea ᵃᵃque ᵇᵇin ᶜᶜea ᵈᵈſcripta ᵉᵉſunt. ᶠᶠᶠ ᵍᵍTempus ʰʰenim ⁱⁱprope eſt. ʲʲIohānes ᵏᵏſep tē ˡˡecclesijs q̄ ſunt ᵐᵐin ⁿⁿaſia. ᵒᵒGꝛa ᵖᵖvobis ᵠᵠ et ʳʳpax ˢˢab ᵗᵗeo ᵘᵘq̄ eſt ᵛᵛz ʷʷq̄ erat ˣˣz ʸʸq̄ vēturꝰ ᶻᶻē: ᵃᵃᵃz ᵇᵇa ᶜᶜſeptē ᵈᵈſpiritibus ᵉᵉqui ᶠᶠin ᵍᵍconſpectu ʰʰᵍ ⁱⁱthroni ʲʲeius ᵏᵏſunt: ˡˡz ᵐᵐa ⁿⁿieſu ᵒᵒxp̄o qui eſt ᵖᵖᵒ ᵠᵠteſtis ʳʳfidelis ˢˢprimogenitus ᵗᵗᵗ ᵘᵘᵗ ᵛᵛmortuorum ʷʷet ˣˣprinceps ʸʸ regum ᶻᶻᵗ ᵃᵃᵃ

ᵇγης, Τω ᶜαγαπήσαντι ᵈ ημάς ᵉ και ᶠλούσαντι
ᵍημάς ʰαπό Τωⁱ αμαρτιών ᵏημών ˡεν Τω ᵐαί-
ματι ⁿαυτού. ᵒκαι ᵖεωοίησεν ᵍημάς ʳ βασιλείαν
ˢιερείς Τω ᵗθεώ ᵘκαι ᵛπατρί ʷαυτού. ˣαυτώ ʸη ᶻδό
ξα ᵃκαι Τοᵇ κράτος ᶜεις Τους ᵈαιώνας Τωⁱ αιω-
νων ᵍαμήν. ʰιδού ⁱέρχεται ᵏμετά Τωˡ νεφελών,
ᵐκαι ⁿόψεται ᵒαυτόν ᵖπας ᵍοφθαλμός, ʳκαι ˢοίτι
νες ᵗαυτόν ᵘεξεκέντησαν. ᵛκαι ʷκόψονται ˣεπ ʸ αυ-
τόν ᶻπάσαι αι ᵃφυλαί Τηςᵇ γης, ᶜναι ᵈαμήν. ᵉεγώ
ᶠειμί Τοᵍ άλφα ʰκαι Τοⁱ ω, ᵐλέγει ⁿκύριος ᵒο θεός,
ο ᵖων, ᵍκαι ʳο ˢην, ᵗκαι ᵘο ᵛερχόμενος, ο ʷ παντο-
κράτωρ. ˣεγώ ʸιωάννης ᶻο ᵃαδελφός ᵇυμών ᶜκαι
ᵈκοινωνός ᵉεν Τηᶠ θλίψει ᵍκαι ʰβασιλεία ⁱ και ᵏυ-
πομονή ˡεν Χριστώ ᵐιησού ⁿεγενόμην ᵒεν Τη
ᵖμήσω Τηᵍ καλουμένη ʳπάτμω ˢδιά Τομ ᵗλόγον
Του ᵘθεού ᵛ και ʷδιά Τηˣ μαρτυρίαν ʸιησού ᶻ χρι
στού. ᵃεγενόμην ᵇεν ᶜπνεύματι ᵈεν Τηᵉ κυριακή
ᶠημέρα, ᵍκαι ʰήκουσα ⁱφωνήν ᵐοπίσω ⁿ μου ᵒμε-
γαλήν ᵖως ᵍσάλπιγγος ʳ λεγούσης, ˢο ᵗβλέπεις
ᵘγράψον ᵛεις ʷβιβλίον, ˣκαι ʸπέμψον Ταις ᶻεπτά
ᵃεκκλησίαις, ᵇεις ᶜέφεσον, ᵈκαι ᵉεις ᶠσμύρναν, ᵍκαι
ʰεις ⁱπέργαμον, ᵐκαι ⁿεις ᵒθυάτειρα, ᵖκαι ᵍεις ʳσάρ
δεις, ˢκαι ᵗεις ᵘφιλαδέλφειαν, ᵛκαι ʷεις ˣ λαοδίκει-
αν, ʸκαι ᶻ εκεί ᵃεωέστρεψα ᵇ βλέπειν Τηᶜ φωνήν
ᵈήτις ᵉελάλει ᶠμετ ᵍεμού, ʰκαι ⁱ εωιστρέψας ᵐ εί-
δον ⁿεπτά ᵒ λυχνίας ᵖχρυσάς, ᵍκαι ʳεν ˢ μέσω Τωμ
ᵗεπτά ᵘλυχνιών ᵛόμοιον ʷυιώ ˣ ανθρώπου ʸενδε
δυμενον ᶻ ποδήρη, ᵃκαι ᵇπεριεζωσμένον ᶜ προσ
Τοις ᵈ μαζοίς ᵉ ζώνην ᶠ χρυσήν. ᵍη δε ʰκεφαλή ⁱ αυ
τού ᵐκαι αι ⁿ θρίχες ᵒ λευκαί ᵖ ωσεί ᵍ έριον ʳ λευ-
κόν, ˢ ως ᵗ χιών. ᵘ και ο ᵛ οφθαλμοί ʷ αυτού ˣ ως
ʸ φλοξ ᶻ πυρός, ᵃκαι οι ᵇ πόδες ᶜ αυτού ᵈ όμοιοι
ᵉ χαλκολιβάνω, ᶠ ως ᵍ εν ʰ καμίνω ⁱ πεπυρωμένοι.
ᵐ και η ⁿ φωνή ᵒ αυτού ᵖ ως ᵍ φωνή ʳ υδάτων ˢ πολ
λών, ᵗκαι ᵘ έχων ᵛ εν Τηʷ δεξια ˣ χειρί ʸ αυτού ᶻ αστέ
ρας ᵃ επτά, ᵇ και ᶜ εκ του ᵈ στόματος ᵉ αυτού ᶠ ρομ-
φαία ᵍ δίστομος ʰ οξεία ⁱ εκπορευομένη. ᵐ και η ⁿ ό
ψις ᵒ αυτού ᵖ ως ο ᵍ ήλιος ʳ φαίνει ˢ εν Τηᵗ δυνάμει
ᵘ αυτού. ᵛ και ʷ ότι ˣ είδον ʸ αυτόν, ᶻ έπεσα ᵃ προς Τους
ᵇ πόδας ᶜ αυτού ᵈ ως ᵉ νεκρός, ᶠ και ᵍ εθέθηκε Τηι
ʰ δεξιάν ⁱ αυτού ᵐ χείρα ⁿ επ ᵒ εμέ, ᵖ λέγων. ᵍ μη ʳ φο
βού. ˢ εγώ ᵗ ειμί ο ᵘ πρώτος ᵛ και ο ʷ έσχατος ˣ και ο
ʸ ζών, ᶻ και ᵃ εγενόμην ᵇ νεκρός, ᶜ και ᵈ ιδού ᵉ ζων ᶠ ειμί
ᵍ εις Τους ʰ αιώνας Τωⁱ αιώνων ᵐ αμήν, ⁿ και ᵒ έχω
Τας ᵖ κλεις Του ᵍ θανάτου ʳ και Του ˢ άδου. ᵗ γρά
ψον ᵘ ουν ᵛ α ʷ είδες ˣ και ʸ α ᶻ εισί, ᵃ και ᵇ α ᶜ μέλλει ᵈ γε
νέσθαι ᵉ μετά ᶠ ταύτα, Το ᵍ μυστήριον Τωʰ επτά ⁱ α
στέρων ᵐ ων ⁿ είδες ᵒ επί Τηςᵖ δεξιάς ᵍ μου, ʳ και Τας
ˢ επτά ᵗ λυχνίας Τας ᵘ χρυσάς. οι ᵛ επτά ʷ αστέρες,
ˣ άγγελοι Τωʸ επτά ᶻ εκκλησιών ᵃ εισί, ᵇ και αι ᶜ επ
τά ᵈ λυχνίαι ᵉ ας ᶠ είδες, ᵍ επτά ʰ εκκλησίαι ⁱ εισί.

Cap.i.

ᵇterre: ᶜqui ᵈdilexit ᵉnos: ᶠt ᵍlauit ʰnos ⁱa ᵏpeccatis ˡnostris ᵐin ⁿsanguine ᵒsuo: ᵖt ᵍfecit ʳnos ˢregnum ᵗsacerdotes ᵘdeo ᵛet ʷpri ˣsuo. ʸIpsi ᶻgloria ᵃt ᵇimperium ᶜin ᵈsecula ᵉseculorum. ᶠAmen. ᵍEcce ʰvenit ⁱcum ᵏnubibus: ˡt ᵐvidebit ⁿeum ᵒomis ᵖoculus: ᵍt ʳqui ˢeū ᵗpupugerūt. ᵘEt ᵛplangēt se ʷ sup ˣ eum ʸomnes ᶻtribus ᵃterre: ᵇetiam ᶜamē. ᵈEgo ᵉsū ᶠalpha ᵍt ʰo: ⁱprincipiū t finis: ᵐdicit ⁿdns ᵒdeus: ᵖq ᵍest: ʳt ˢq ᵗerat: ᵘt ᵛq ʷvēturꝰ ˣē ʸoms. ᶻEgo ᵃiohānes ᵇfrater ᶜvester ᵈt ᵉparticeps ᶠin ᵍtribulatiõe ʰt ⁱregno ᵏt ˡpatiē tia ᵐin ⁿiesu ᵒchristo ᵖfui ᵍin ʳinsula ˢq ᵗappellatur ᵘpatmos ᵛpp ʷverbū ˣdei ʸt ᶻtestimoniū ᵃiesu ᵇchristi. ᶜFui ᵈin ᵉspū ᶠin ᵍdnica ʰdie, ⁱEt ᵏaudiui ˡpost ᵐme ⁿvocē ᵒmagnaꝫ ᵖtanqꝫ ᵍtube dicentis. ʳQuod ˢvides ᵗscribe ᵘin ᵛlibro: ʷt mitte ˣseptem ʸecclesijs q̄ sūt in asia: ᶻephesu: ᵃt ᵇsmyrne: ᶜt ᵈpergamo: ᵉt ᶠthyatire: ᵍt ʰsardis: ⁱt ᵏphiladelphie: ˡt ᵐlaodicie. ⁿEt ᵒpuersus ᵖsum vt ᵍviderem ʳvocem ˢq ᵗloqbat ᵘmecū. ᵛEt ʷcōuersus ˣvidi ʸseptē ᶻcādelabra ᵃaurea: ᵇt ᶜin ᵈmedio ᵉseptē ᶠcādelabroꝝ aureoꝝ ᵍfilez ʰfilio ⁱhois ᵏvestitum ˡpodere: ᵐt ⁿprecinctum ᵒad ᵖmamillas ᵍzona ʳaurea. ˢCaput ᵗāt ᵘ eius ᵛt ʷcapilli erāt ˣcādidi ʸtanqꝫ ᶻlana ᵃalba: ᵇt ᶜtanqꝫ ᵈnix. ᵉEt ᶠoculi ᵍeius ʰvelut ⁱflāma ᵏigms: ˡt ᵐpedes ⁿeius ᵒsimiles ᵖaurichalco ᵍsicut ʳin ˢcamino ᵗardenti. ᵘEt ᵛvox ʷilli ˣtāqꝫ ʸvox ᶻaq̄ᵗ ᵃin ᵇdextera ᶜsua ᵈstellas ᵉseptem. ᶠEt ᵍde ʰore ⁱeius ᵏgladius ˡvtraqꝫ ᵐpte ⁿacutus ᵒeb̄at. ᵖEt ᵠ facies ʳeius ˢsicut ᵗsol ᵘlucet ᵛin ʷvirtute ˣsua. ʸEt ᶻcum ᵃvidissem ᵇeum: ᶜcecidi ᵈad ᵉpedes ᶠeius ᵍtanqꝫ ʰmortuus: ⁱt ᵏposuit ˡdexterā ᵐsuā ⁿsup ᵒme ᵖdicēs. ᵍNoli ʳtimere ˢEgo ᵗsum ᵘprimus ᵛt ʷnouissimus ˣt ʸviu: ᶻt ᵃfui ᵇmortuus: ᶜt ᵈecce ᵉsuz ᶠviuens ᵍin ʰsecula ⁱseculorum: ᵏt ˡhabeo ᵐclaues ⁿmortis ᵒt ᵖinferni. ᵍScribe ʳergo ˢq ᵗvidisti ᵘt ᵛq̄ ʷsunt: ˣt ʸq ᶻoꝝ ᵃfieri ᵇpost ᶜhec: ᵈsacramētū ᵉseptē ᶠstellarum ᵍquas ʰvidisti ⁱin ᵏdextera ˡmea ᵐt ⁿseptē ᵒcādelabra ᵖaurea. ᵠSeptem ʳstelle: ˢangeli ᵗsunt ᵘseptem ᵛecclesiaꝝ: ʷt ˣcādelabra ʸseptez: ᶻseptē ᵃecclesie ᵇsunt.

Cap.i.

Hebr. 9 b. 1 Joan 1 d B

Exo.3.c Mat.24.d Jude.1.c. 1.2.c.

Infra.4.a

C

Infra.1.c et 19.c.

D

Infra.19.c Mat.17.a.

Esa.44.a. Infra.22.c.

Esa.22.f. infra.3.b. Joh.12.c

Τω αγγέλω της εκκλησίας εφέσω γράψον. Τάδε λέγει ο κρατων τους επτά αστέρας εν τη δεξιά αυτου ο περιπατων εν μεσω των επτα λυχνιων των χρυσων. οίδα τα έργα σου και τον κόπον και την υπομονήν σου, και ότι ου δύνη βαστάσαι κακούς, και επείρασας τους λέγοντας εαυτούς αποστόλους είναι, και ουκ εισί, και εύρες αυτούς ψευδείς, και εβάστασας και υπομονήν εχεις και διά το όνομά μου, και ουκ εκοπίασας. αλλά έχω κατά σου, ότι την αγάπην σου την πρώτην αφήκας. μνημόνευε ουν πόθεν εκπέπτωκας, και μετανόησον, και τα πρώτα έργα ποίησον. ει δε μή, έρχομαί σοι ταχύ, και κινήσω την λυχνίαν σου εκ του τόπου αυτής, εάν μη μετανοήσης. αλλά τούτο έχεις, ότι μισείς τα έργα των νικολαϊτων, α καγώ μισώ. ο έχων ους ακουσάτω τι το πνεύμα λέγει ταις εκκλησίαις. τω νικώντι δώσω φαγείν εκ του ξύλου της ζωής, ο εστιν εν μέσω του παραδείσου του θεού μου. και τω αγγέλω της εν σμύρνη εκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ο πρώτος και ο έσχατος, ος εγένετο νεκρός και έζησεν. οίδα σου τα έργα και την θλίψιν και την πτωχείαν, αλλά πλούσιος ει, και την βλασφημίαν των λεγόντων ιουδαίους είναι εαυτούς και ουκ εισίν, αλλά συναγωγή του σατανά. μηδέν φοβού α μέλλεις πάσχειν. ιδού μέλλει βαλείν ο διάβολος εξ υμών εις φυλακήν, ίνα πειρασθήτε, και έξετε θλίψιν ημερών δέκα. γίνου πιστός άχρι θανάτου, και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής. ο έχων ους ακουσάτω τι τω πνεύματι λέγει ταις εκκλησίαις. ο νικών ου μη αδικηθή εκ του θανάτου του δευτέρου. και τω αγγέλω της εν περγάμω εκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ο έχων την ρομφαίαν την δίστομον την οξείαν. οίδα τα έργα σου, και που κατοικείς, όπου ο θρόνος του σατανά, και κρατείς το όνομά μου, και ουκ ήρνήσω την πίστιν μου εν ταις ημέραις εν αις αντίπας ο μάρτυς μου ο πιστός, ος απεκτάνθη παρ υμίν όπου ο σατανάς κατοικεί. αλλ έχω κατά σού ολίγα, ότι έχεις εκεί κρατούντας την διδαχήν βαλαάμ, ος εδίδασκε τον βαλάκ βαλείν σκάνδαλον ενώπιον των υιών ισραήλ φαγείν είδωλόθυτα, και πορνεύσαι, ούτως έχεις και συ κρατούντας την διδαχήν των νικολαϊτων. ομοίως μετανόησον. ει δε μή, έρχομαί σοι ταχύ και πολεμήσω μετ αυτων εν τη ρομφαία του στόματός μου. ο έχων ους ακουσάτω τι το πνεύμα λέγει ταις

Ecce angelo ephesi ecclesie scribe. Hec dicit q tenet septem stellas in dextera sua: qui ambulat in medio septē cādelabroꝝ aureoꝝ. Scio opera tua & laborem et patientiam tuam: & quia non potes sustinere malos. Et temptasti eos qui se dicunt apl̄os esse & non sunt: & inuenisti eos mendaces. Et patientiā habes & sustinuisti pp nomē meū: & non defecisti. Sz habeo aduersū te pauca q charitatē tuā primā reliquisti. Memor esto unde excideris & age penitentiaz: et prima opera fac. Sin autem venio tibi & mouebo candelabrū tuum de loco suo: nisi pniam egeris. Sed hoc habes q odisti facta nicolaitarum: q & ego odi. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs. Vincenti dabo edere de ligno vite qd est in paradiso dei mei. Et angelo smyrne ecclesie scribe. Hec dicit primus & nouissimus: qui fuit mortuus & vixit. Scio tribulationē tuā & paupertatē tuā: sz diues es: & blasphemaris ab his q se dicunt iudeos esse & non sunt: sed synagoga sathane. Nihil horum timeas q pasturus es. Ecce missurus est diabol aliquos ex vobis in carcerē: vt tēptemini: & habebitis tribulatiōez dieb decē. Esto fidel vsq ad mortē: & dabo tibi coronam vite. Qui habet aurē: audiat quid spiritus dicat ecclesijs. Qui vicerit non ledetur a morte secunda. Et angelo pergami ecclesie scribe. Hec dicit q habet rhōphcā ex vtraq parte acutam. Scio vbi habitas: vbi sedes est sathane: et tenes nomen meum: & non negasti fidem meam. Et in diebus illis antiphas testis meus fidelis q occisus est apud vos: vbi sathanas habitat. Sz habeo aduersus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinā balaā: q docebat balac mittere scādalū coram filijs israel edere & fornicari: ita habes & tu tenentes doctrinam nicolaitaꝝ. Sili pniaz age: si quo minus: veniā tibi cito & pugnabo cū illis in gladio oris mei. Qui habet aurem: audiat quid spiritus dicat

Infra.

Luce.

ecclesijs. Vincenti dabo manna absconditum: & dabo illi calculum candidum: & in calculo nomen nouum scriptum: quod nemo scit nisi qui accipit. Et angelo thyatire ecclesie scribe, Hec dicit filius dei: qui habet oculos sicut flammam ignis & pedes eius similes aurichalco. Noui opera tua & fidem & charitatem tuam & ministerium & patientiam tuam: & opera tua nouissima plura prioribus. Sed habeo aduersus te pauca quia permittis mulierem iezabel que se dicit prophetam docere & seducere seruos meos: fornicari & manducare idolothyta. Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret & noluit pœnitere a fornicatione sua. Ecce ego mitto eam in lectum: & qui mechantur cum ea in tribulationem maximam erunt: nisi pœnitentiam agant ab operibus suis egerit: & filios eius interficiam in morte: & scient omnes ecclesie quia ego sum scrutans renes & corda: & dabo vnicuique vestrum secundum opera sua. Vobis autem dico & ceteris qui thyatire estis: quicumque non habent doctrinam hanc & qui non cognouerunt altitudines sathane quemadmodum dicunt non mittam super vos aliud pondus: tamen id quod habetis tenete donec veniam. Et qui vicerit & custodierit vsque in finem opera mea: dabo illi potestatem super gentes: & reget eas in virga ferrea: & tanquam vas figuli confringent: sicut & ego accepi a patre meo: & dabo illi stellam matutinam. Qui habet aurem audiat: quid spiritus dicat ecclesijs. Cap.3.

Et angelo ecclesie sardis scribe. Hec dicit qui habet septem spiritus dei & septem stellas. Scio opera tua: quia nomen habes quod viuas: & mortuus es. Esto vigilans & confirma cetera que moritura erant. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. In mente ergo habe qualiter accepis & audieris: & serua & pœnitentiam age. Si ergo non vigilaueris: veniam ad te & nescies qua hora veniam ad te. Sed habes pauca nomina in sardis que non inquinauerunt vestimenta sua: & ambulabunt mecum in albis: quia digni sunt. Qui vi

ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων, ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεὶς τὴν γυναῖκα σου Ἰεζάβελ τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορνεύσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος, πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Cap.3.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω σοι. ἀλλ' ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ νικῶν

ούτος περιβαλλείται εμ ιματίοις λευκοίς,
και ουμή εξαλείψω το όμοια αυτού εκ της
βίβλου της ζωής, και ομολογήσω το όμο-
μα αυτού εμώπιον του πατρός μου και εμώ
πιον των αγγέλων αυτού. ο έχων ους ακου
σάτω τι το πνεύμα λέγει ταις εκκλησίαις. και
τω αγγέλω της εν φιλαδελφεία εκκλησίας
γράψον. τάδε λέγει ο άγιος ο αληθινός ο
έχων την κλείν του δαυίδ, ο ανοίγων και
ουδείς κλείσει αυτήν, ο μη ο ανοίγων, και
ουδείς αοίξει. οίδα σου τα έργα. ιδού δέ
δωκα εμώπιον σου θύραν ανεωγμένην ην ου
δείς δύναται κλείσαι αυτήν, ότι μικράν έ-
χεις δύναμιν, και ετήρησας μου τον λόγον,
και ουκ ήρνήσω το όμομα μου. ιδού δίδω-
μι εκ της συναγωγής του σατανά των λε-
γόντων εαυτούς ιουδαίους είναι και ουκ εί
σίν, αλλά ψεύδονται, ιδού ποιήσω αυ-
τούς ίνα ήξουσι και προσκυνήσωσιν εμώπι-
ον των ποδών σου, και γνώσιν ότι ηγάπη-
σά σε, ότι ετήρησας τον λόγον της υπομο-
νής μου, καγώ σε τηρήσω εκ της ώρας του
πειρασμού της μελλούσης έρχεσθαι επί της
οικουμένης όλης, πειράσαι τους κατοικούν
τας επί της γης. έρχομαι ταχύ. κράτει ο έ-
χεις, ίνα μηδείς λάβη τον στέφανόν σου. ο νι
κών, ποιήσω αυτόν στύλον εν τω ναώ του
θεού μου, και έξω ου μη εξέλθη έτι, και γρά
ψω επ αυτού το όνομα του θεού μου και
το όνομα της πόλεως του θεού μου της και
νής ιερουσαλήμ, ή καταβαίνει εκ του ουρα-
νού από του θεού μου, και το όνομα μου
το καινόν. ο έχων ους ακουσάτω τι το πνεύ
μα λέγει ταις εκκλησίαις. και τω αγγέλω
της εν λαοδικεία εκκλησίας γράψον τάδε λέ
γει ο αμήν ο μάρτυς ο πιστός και αληθινός,
η αρχή της κτίσεως του θεού. οίδα σου τα
έργα, ότι ούτε ψυχρός ει ούτε ζεστός, ό-
φελον ψυχρός ης ή ζεστός, ούτως ότι χλι
αρός ει, και ουζεστός ούτε ψυχρός, μέλ-
λω σε εμέσαι εκ του στόματός μου, ότι λέ-
γεις πλούσιος ειμί και πεπλούτηκα, και ου
δενός χρείαν έχω, και ουκ οίδας ότι συ ει
ο ταλαίπωρος και ο ελεεινός και πτωχός
και τυφλός και γυμνός. συμβουλεύω σοι
αγοράσαι χρυσίον παρ εμού πεπυρωμέ-
νον εκ πυρός ίνα πλουτήσης, και ιμάτια λευ
κά ίνα περιβάλη, και μη φανερωθή η αισχύνη της
γυμνότητός σου, και κολούριον έγχρι-
σον τους οφθαλμούς σου, ίνα βλέπης.
εγώ όσους εάν φιλώ, ελέγχω και παι
δεύω. ζήλωσον ουν και μετανόησον. ι-
δού έστηκα επί την θύραν και κρούω. εάν

cerit sic vestietur vestimentis albis: et
non delebo nomen eius de
libro vite: et confitebor nomē
eius coram patre meo et coram
angelis eius. Qui habet aurē audiat
quid spūs dicat ecclesijs. Et
angelo
scribe. Hec dicit sanctus et verus supra.
qui habet clauem dauid: qui aperit et
nemo claudit: claudit et
nemo aperit. Scio opa tua. Ecce dedi
coram te ostium apertum: qđ nemo
potest claudere: qz modicam habes
virtutem: et seruasti verbum meum: et
negasti nomē meū. Ecce dabo
de synagoga satane qui dicunt
se iudeos esse et non sunt: sed
mentiuntur. Ecce faciam illos
vt venant et adorent ante
pedes tuos: et scient qz ego dilexi
te: qm seruasti verbum patientie
mee: et ego seruabo te ab hora
temptationis q̄ uentura est in
orbem vniuersum temptare habitantes
in terra. Ecce venio cito. Tene qđ ha
bes: vt nemo accipiat coronā tuā. Qui
vicerit: faciā illū columnā in templo
dei mei: et foras nō egredietur amplius.
sup cū nomē dei mei et
Et scribā
nomen ciuitatis dei mei noue
hierusalem: que descendit de celo
a deo meo: et nomen meum
nouū. Qui habet aurem audiat qd spūs
dicat ecclesijs. Et angelo
laodicie ecclesie scribe. Hec dicit
amen testis fidelis et verus: qui est
principiū creature dei. Scio opa tua:
qz neq3 frigidus es neq3 calidus: vti-
nā frigidus esses aut calidus: sed qz tepi
dus es et nec frigidus nec calidus: ici
piā te euomere ex ore meo: qz dicis q
dines sum et locupletatꝰ: et nullius
egeo: et nescis qz tu es
miser et miserabilis et pauper
et cecus et nudus. Suadeo tibi
emere a me aurū ignitum probatū:
vt locuples fias: et vestimentis albis
induaris: vt non appareat confusio
nuditatis tue: et collyrio inunge
oculos tuos vt videas.
Ego quos amo: arguo et castigo.
Emulare ergo et pniam age. Ecce
sto ad ostium et pulso. Si

ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Cap. 4.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ λέγουσα, ἀνάβα ὧδε καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι. καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία ὁράσει σμαραγδίνῳ, καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἰκοσιτέσσαρες. καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴδον τοὺς εἰκοσιτέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, αἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ. καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ. καὶ τέσσαρα ζῷα ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα. ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος ἅγιος, κύριος ὁ θεός ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν, καὶ ὁ ὤν, καὶ ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δώσει τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες. ἄξιος εἶ ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἅγιος λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ καὶ ἐκτίσθησαν. Cap. 5.

quis audierit vocē meā & aperuerit mihi ianuaz: intrabo ad illum: & cenabo cū illo: & ipſe mecum. Qui vicerit dabo ei ſedere mecum in throno meo: ſicut & ego vici & ſedi cū patre meo in throno eius. Qui habet aurē audiat quid ſpūs dicat eccleſijs. Cap. 4.

Poſt hec vidi: & ecce oſtiū apertum in celo: & vox prima quā audiui tanquā tube loquentis mecum dicēs. Aſcende huc & oſtendam tibi que opz fieri poſt hec. Et ſtatim fui in ſpiritu. Et ecce ſedes poſita erat in celo: & ſuper ſedē ſedes: et q̄ ſedebat ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpidis & ſardij: & iris erat in circuitu ſedis ſimilis viſioni ſmaragdine. Et in circuitu ſedis ſedilia viginti quattuor: & ſuper ſedilia viginti quatuor ſeniores ſedentes circūamicti veſtimentis albis: & in capitibus eorum corone auree. Et de throno procedebant fulgura & voces & tonitrua: & ſeptem lāpades ardentes ante thronū: que ſunt ſeptem ſpiritus dei. Et in conſpectu ſedis tāq̄z mare vitreū ſimile cryſtallo: et in medio ſedis & in circuitu ſedis quattuor animalia plena oculis ante & retro. Et animal primū ſimile leoni: & ſecundum ſimile vitulo: & tertiū habēs faciē quaſi hois: & quartum aial ſimile aquile volāti. Et quatuor aialia ſingula eorū habebāt alas ſenas: et in circuitu & intus plena ſūt oculis. Et requiē nō habebant die ac nocte dicentia. Sanctus ſanctus ſanctus dominus deus omnipotens qui erat & qui eſt & qui venturꝰ eſt. Et cū darēt illa aialia gliaz & honorē & benedictionē ſedenti ſuper thronum viuenti in ſecula ſeculoꝝ: procidebant viginti quattuor ſeniores ante ſedentem in throno: et adorabāt viuentez in ſecula ſeculorum: et mittebant coronas ſuas ante thronum dicentes. Dignus es dñe deus noſter accipere gloriam & honorez & virtutē: qz tu creaſti oia: et propter voluntatē tuā erāt & creata ſunt. Cap. 5.

Και εἰδον ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ καθημένου
ἐπι τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον
ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον
σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυ
ρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ. Τίς ἄξιος
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγί
δας αὐτοῦ. καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐ=
ρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω
τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν
αὐτό. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς
ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βι=
βλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς ἐκ τῶν
πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε. ἰδοὺ ἐ
νίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἡ ῥί
ζα Δαυίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ
σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν
μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώ=
ων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον
ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγισμένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ
πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε ἐκ
τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βι
βλίον. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον τὰ τέσσαρα
ζῶα καὶ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπε=
σον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κι
θάρας καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμια
μάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων, καὶ
ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες. ἄξιος εἶ λα
βεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ
ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς
καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐ=
ποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶ=
δον καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολ=
λῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν
μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιά=
δων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ. ἄξιόν ἐστι τὸ
ἀρνίον τὸ ἐσφαγιμένον λαβεῖν τὴν δύ=
ναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν, καὶ πᾶν
κτίσμα ὃ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θα=
λάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤ
κουσα λέγοντας τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρό=
νου καὶ τῷ ἀρνίῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ
ώνων ἀμήν. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον
τὸ ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσον καὶ προ
σεκύνησαν. Cap.6.

Θ Et vidi in dextera sedentis
supra thronũ librum scriptum
intus & foris signatum
signillis septẽ. Et vidi angelũ fortem
pdicãtẽ voce magna. Quis est dignus
aperire librũ & soluere signacula
eius? Et nemo poterat neq; in celo
neq; nĩ terra neq; subtus
terram aperire librum: neq; respicere
illũ. Et ego flebam multũ: qñ nemo
dignus inuẽtus est aperire librum:
nec videre eum. Et vnus de
senioribꝰ dixit mihi. Ne fleueris. Ec
ce vicit leo de tribu iuda radix
dauid aperire librum & soluere septẽ
signacula eius. Et vidi & ecce in
medio throni & quattuor animaliũ
& in medio seniorum agnum
stantẽ tanq; occisũ: habentẽ cornua
septem & oculos septem: qui sũt septẽ
spiritus dei missi in
oẽm terrã. Et venit & accepit de
dextera sedentis in throno librum.
Et cum aperuisset librũ: quattuor
aialia & viginti quattuor seniores ceciderũt
coram agno hũtes singuli citharas
& phialas aureas plenas odoramẽtorũ:
que sunt orationes sanctorum: et
cantabãt cãticũ nouũ dicẽtes. Dignus
es dñe accipe librũ & aperire signacula
eius: qñ occisus es: & redemisti nos
deo in sanguine tuo ex oi tribu
et lingua & populo & natione: et fecisti nos deo nostro regnum et
sacerdotes: & regnabimꝰ sup terrã. Et
vidi et audiui vocẽ angelorũ multorũ
in circuitu throni et animaliũ et
seniorum: et erat numerus eorum
milia milium
dicẽtiũ voce magna. Dignus est
agnus qui occisus est accipe virtutẽ
et diuinitatẽ et sapiẽtiã et fortitudinem
et honorẽ et gliã & bñdictionẽ: et oẽm
creaturam que in celo est et super
terrã et sub terra: et que sunt in mari:
et que in eo: omnes audiui
dicentes sedenti in throno
et agno. Bñdictio & honor et
gloria et potestas in secula seculorum.
Et quattuor animalia dicebant
amen. Et viginti quattuor seniores ceci
derunt in facies suas: et adorauerunt vi=
uentem in secula seculorum. Cap.8.

Και ειδον οτι ηνοιξε το αρνιον μιαν εκ των επτα σφραγιδων, και ηκουσα ενος εκ των τεσσαρων ζωων λεγοντος ως φωνη βροντης. Ερχου και ειδον, και ιδου ιππος λευκος, και ο καθημενος επ αυτον εχων τοξον, και εδοθη αυτω στεφανος, και εξηλθε νικων, και ινα νικηση. Και οτι ηνοιξε την δευτεραν σφραγιδα, ηκουσα του δευτερου ζωου λεγοντος. Ερχου. και εξηλθεν αλλος ιππος πυρρος, και τω καθημενω επ αυτον εδοθη αυτω λαβειν την ειρηνην εκ της γης ινα αλληλους σφαξωσι, και εδοθη αυτω μαχαιρα μεγαλη. Και οτε ηνοιξε την σφραγιδα την τριτην, ηκουσα του τριτου ζωου λεγοντος. Ερχου και ειδον. και ιδου ιππος μελας, και ο καθημενος εχων ζυγον εν τη χειρι αυτου. Και ηκουσα φωνην εν μεσω των τεσσαρων ζωων λεγουσαν. Χοινιξ σιτου δηναριου, και τρεις χοινικες κριθης δηναριου, και το ελαιον και τον οινον μη αδικησης. Και οτε ηνοιξε την τεταρτην σφραγιδα, ηκουσα φωνην του τεταρτου ζωου λεγοντος. Ερχου και ειδον, και ιδου ιππος χλωρος, και ο καθημενος επαν αυτου ονομα αυτω θανατος, και ο αδης ακολουθει μετ αυτου, και εδοθη αυτω εξουσια επι το τεταρτον της γης αποκτειναι εν ρομφαια και εν λιμω και εν θανατω, και υπο των θηριων της γης. Και οτε ηνοιξε την πεμπτην σφραγιδα, ειδον υποκατω του θυσιαστηριου τας ψυχας των εσφαγιασμενων δια τον λογον του θεου και δια την μαρτυριαν ην ειχον, και εκραξαν φωνη μεγαλη λεγοντες. εως ποτε ο δεσποτης ο αγιος και αληθινος ου κρινεις και εκδικεις το αιμα ημων εκ των κατοικουντων επι της γης. και εδοθη αυτοις ινα αναπαυσωνται ετι χρονον, εως ου πληρωθωσι και οι συνδουλοι αυτων και οι αδελφοι αυτων οι μελλοντες αποκτεινεσθαι ως και αυτοι. και ειδον και οτε ηνοιξε την σφραγιδα την εκτην, και σεισμος μεγας εγενετο, και ο ηλιος μελας εγενετο ως σακκος τριχινος, και η σελην εγενετο ως αιμα, και οι αστερες του ουρανου επεσον εις την γην, ως συκη βαλλει τους ολυνθους αυτης υπο μεγαλου ανεμου σειομενη. και ο ουρανος απεχωρισθη ως βιβλιον ελισσομενον, και παν ορος και νησος εκ των τοπων αυτων εκινηθησαν. και οι βασιλεις της γης και οι μεγιστανες και οι χι-

Et vidi cum aperuisset agnus vnum de septem sigillis: et audiui vnum de quattuor animalibus dicens tanquam vocem tonitrui. Veni et vide. Et vidi: et ecce equus albus: et qui sedebat super illum habebat arcum: et data est ei corona: et exiit vincens vt vinceret. Et cum aperuisset sigillum secundum audiui secundum animal dicens. Veni et vide. Et exiit alius equus rufus: et qui sedebat super illum datum est ei vt sumeret pacem de terra: et vt inuicem se interficiant: et datus est ei gladius magnus. Et cum aperuisset sigillum tertium: audiui tertium animal dicens. Veni et vide. Et ecce equus niger: et qui sedebat super illum habebat stateram in manu sua. Et audiui tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentium. Bilibris tritici denario vno: et tres bilibres hordei denario vno: et vinum et oleum ne leseris. Et cum aperuisset sigillum quartum audiui vocem quarti animalis dicentis. Veni et vide: et ecce equus pallidus: et qui sedebat super eum nomen illi mors: et infernus sequebatur eum. Et data est illi potestas super quattuor partes terre: et interficere gladio fame et morte et bestiis terre. Et cum aperuisset sigillum quintum: vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum dei: et propter testimonium quod habebant: et clamabant voce magna dicentes. Vsquequo domine sanctus et verus non iudicas et non vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra? Et date sunt illis singule stole albe: et dictum est illis vt requiescerent adhuc tempus modicum: donec compleantur conserui eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi. Et vidi cum aperuisset sigillum sextum et ecce terremotus magnus factus est: et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut sanguis: et stelle de celo ceciderunt super terram: sicut ficus emittit grossos suos cum a vento magno mouetur. Et celum recessit sicut liber involutus: et omnis mons et insula de locis suis mote sunt: et reges terre et principes et tribuni

λίαρχοι ᵉκαὶ οἱ ᶠπλούσιοι ᵉκαὶ οἱ ᵍἰσχυροί ᶠ καὶ
πᾶς ᵉδοῦλος ᵇκαὶ ᶜπᾶς ᵈ ἐλεύθερος ᶜ ἔκρυψαν
ᶠἑαυτούς ᵉεἰς τὰ ᵇσπήλαια ᶠκαὶ ᵏ εἰς τὰς ᶠπέτρας
τῶν ᵐὀρέων, ᵉκαὶ ᵉλέγουσι τοῖς ᵖὄρεσι ᵍκαὶ τοῖς
ᶠπέτραις ᵈ πέσετε ᶠἐφ' ᵉἡμᾶς ᵡκαὶ ᶠ κρύψατε ᶠἡ=
μᾶς ᵉ ἀπὸ ᵇ προσώπου τοῦ ᶜ καθημένου ᵈ ἐπὶ
τοῦ ᶜθρόνου ᶠ καὶ ᵉἀπὸ τῆς ᵇὀργῆς τοῦ ᶠ ἀρνί=
ου, ᵇὅτι ᶠἦλθεν ᵉἡ ᵐἡμέρα ᵉ ἡ ᵑ μεγάλη τῆς ᵈ ὀργῆς
ᵖαὐτοῦ, ᵍκαὶ ᶠτίς ᵉ δύναται ᶠσταθῆναι. Cap.7
Καὶ ᵇμετὰ ᶜ τοῦτο ᵈ εἶδον ᶜ τέσσαρας ᶠ ἀγγέ=
λους ᶜἑστῶτας ᵇἐπὶ τὰς ᶠτέσσαρας ᵡ γωνίας
τῆς ᶠγῆς, ᵐκρατοῦντας τοὺς ᵑ τέσσαρας ᵈ ἀνέ=
μους τῆς ᵖγῆς, ᵍἵνα ᶠμὴ ᵉπνέῃ ᵉ ἄνεμος ᵑ εἰ ἐπὶ τῆς
ᵡγῆς ᶠμήτε ᵉἐπὶ τῆς ᵉθαλάσσης ᵇ μήτε ᶜἐπὶ ᵖ πᾶν
ᶜδένδρον. ᶠκαὶ ᵉεἶδον ᵇἄλλον ᶠἄγγελον ᵡ ἀναβαί
νοντα ᶠἀπὸ ᵐἀνατολῆς ᵑἡλίου, ᵈ ἔχοντα ᵖ σφρα
γῖδα ᵍθεοῦ ᶠζῶντος, ᵈ καὶ ᶜἔκραξε ᵑφωνῇ ᵡ μεγάλῃ
τοῖς ᶠτέσσαρσιν ᵈ ἀγγέλοις, ᵈ οἷς ᵇ ἐδόθη ᶜ αὐ=
τοῖς ᵈ ἀδικῆσαι τὴν ᶠγῆν ᶠ καὶ τὴν ᵍ θάλασσαν,
ᵇλέγων, ᶠμὴ ᵡἀδικήσατε τὴν ᶠγῆν ᵐ μήτε τὴν ᵑ θά
λασσαν ᵈ μήτε τὰ ᵖδένδρα, ᵍἄχρις ᶠοὗ ᵑ σφραγί
σωμεν τοὺς ᶜ δούλους τοῦ ᵑ θεοῦ ᵡ ἡμῶν ᶠἐπὶ
τῶν ᵐ μετώπων ᵍαὐτῶν. ᵇκαὶ ᶜἤκουσα τὸν ᵖἀριθ
μὸν τῶν ᵍἐσφραγισμένων ᶠἑκατὸν ᵍ καὶ ᵇτεσσερά
κοντα ᶠτέσσαρες ᵡ χιλιάδες ᶠἐσφραγισμένοι, ᵐἐκ
ᵑπάσης ᵈφυλῆς ᵖυἱῶν ᵍἰσραήλ. ᶠἐκ ᵈ φυλῆς ᶠἰού
δα, ᵑ δώδεκα ᵡ χιλιάδες ᶠ ἐσφραγισμένοι. ᶠἐκ
ᵈφυλῆς ᵇρουβὶμ, ᶜδώδεκα ᵖχιλιάδες. ᶜἐκ ᶠ φυ=
λῆς ᵍγάδ, ᵇδώδεκα ᶠχιλιάδες. ᵡἐκ ᶠφυλῆς ᵐἀσήρ,
ᵑδώδεκά ᵈχιλιάδες. ᵖἐκ ᵍφυλῆς ᶠνεφθαλείμ, ᵈδώ
δεκα ᶠ χιλιάδες. ᵑἐκ ᶠφυλῆς ᶠμανασσή ᶠδώδεκα
ᵈχιλιάδες. ᵇἐκ ᶜφυλῆς ᵖσυμεών, ᶜδώδεκα ᶠχιλι
άδες. ᵍἐκ ᵇφυλῆς ᶠλευί, ᵡ δώδεκα ᶠ χιλιάδες. ᵐἐκ
ᵑφυλῆς ᵈισαχάρ, ᵖδώδεκα ᵍχιλιάδες. ᶠἐκ ᵈφυλῆς
ᶠζαβουλών, ᵑδώδεκα ᶠχιλιάδες. ᶠἐκ ᶠ φυλῆς ᵈ ἰω
σήφ, ᵇ δώδεκα ᶜχιλιάδες. ᵇἐκ ᶜ φυλῆς ᶠ βενιαμίν,
ᵈδώδεκα ᵇχιλιάδες ᶠἐσφραγισμένοι. ᵡμετὰ ᶠταῦ
τα ᵐεἶδον, ᵑκαὶ ᵈἰδοὺ ᵖὄχλος ᵍ πολὺς ᶠ ὃν ᵈ ἀριθ=
μῆσαι ᶠοὐδεὶς ᵑἐλύματο ᵡἐκ ᶠπαντὸς ᶠἔθνους ᵈ καὶ
ᵇφυλῶν ᶜκαὶ ᵖλαῶν ᶜ καὶ ᶠ γλωσσῶν, ᵈ ἑστῶτες
ᵇἐνώπιον τοῦ ᶠθρόνου ᵡ καὶ ᶠἐνώπιον τοῦ ᵐ ἀρνί
ου, ᵑ περιβεβλημένους ᵈστολὰς ᵖλευκάς, ᵍκαὶ ᶠφοί
νικες ᵈ ἐν ταῖς ᶠχερσὶν ᵑαὐτῶν, ᵡκαὶ ᶠκράζουσι ᶠφω
νῇ ᵍμεγάλῃ ᵇλέγοντες, ᶠἡ ᶜσωτηρία τῷ ᵇ θεῷ ᶜ ἡ=
μῶν τῷ ᶠκαθημένῳ ᵈἐπὶ τῷ ᵇ θρόνῳ ᶠ καὶ τῷ
ᵡ ἀρνίῳ. ᶠκαὶ ᵐ πάντες οἱ ᵑ ἄγγελοι ᵈ εἱστήκεισαν
ᵖ κύκλῳ τοῦ ᵍ θρόνου ᶠ καὶ τῶν ᵈ πρεσβυτέρων
ᶠ καὶ τῶν ᵑ τεσσάρων ᵡ ζώων, ᶠ καὶ ἔπεσον ᵈ ἐνώπι
ον τοῦ ᵇ θρόνου ᶜ ἐπὶ τὰ ᵇ πρόσωπα ᶜ αὐτῶν, ᶠ καὶ
ᵈ προσεκύνησαν τῷ ᵇ θεῷ, ᶠ λέγοντες ᵡ ἀμήν. ἡ ᶠ εὐ
λογία ᵐ καὶ ἡ ᵑ δόξα ᵈ καὶ ἡ ᵖ σοφία ᵍ καὶ ἡ ᶠ εὐχαρι

ᵉet ᶠdiuites ᵉτ ᶠfortes ᶠτοοοοοοοο οοο οοο οο
ᵉomnis ᵈseruus ᵇτ ᵖliber ᶜabsconderunt οοο
ᶠse ᵐin ᵇspeluncis ᶠτ ᵇin ᶠpetris οοοοοοοο οο
ᵐmontibus: ᵑτ ᵈdicunt ᵖmontibus ᵍτοοοοοο
ᶠpetris ᵉcadite ᶠsuper ᵑnos ᵡτ ᶠabscõdite ᵉnos
ᵉa ᵇfacie ᶜsedentis ᵈsuper οοοοοοοοοοοο
ᶜthronum ᶠτ ᵉab ᵇira ᶠagni: οοοοοοοοοοοο
ᵇqñ ᶠvenit ᵐdies ᵑmagnus ᵈire οοοοοοοοο
ᵖipsos: ᵍτ ᶠquis ᵉpoterit ᶠstare? Cap.7.
Post ᵇhec ᶜvidi ᶠquatuor ᵉangelos οοο
ᵉstantes ᵇsuper ᶠquattuor ᵡangulos οο
ᶠterre: ᵐtenentes ᵑquattuor ᵈventos οοοο
ᵖterre ᶠne ᵉflarent ᵑsuper οοοοοοοοοοο
ᵡterram ᶠneqz' ᵉsuper ᵈmare ᵇneqz ᶜin ᵖvllaz
ᶜarbore. ᶠEt ᵉvidi ᵇalterꝝ ᶠangelũ ᵡascẽdẽtẽ
ᶠab ᵐortu ᵑsolis ᵈhñtẽ ᵖsignum οοοοοοοο
ᵍdei ᶠviui: ᵈ τ ᵉclamauit ᵑvoce ᵡmagna οοο
ᶠquatuor ᵉangelis: ᵈqbus ᵇdatũ ᵇest οοο οο
ᵈnocere ᶜterre ᶠτ ᵍmari οοοοοοοοοοοοο
ᵇdicens. ᶠNolite ᵡnocere ᶠterre ᵐτ ᵑmari οοο
ᵈneqz ᵖarboribus: ᵍquoadusqz ᵉsignemus
ᶠseruos ᵑdei ᶠnostri ᶠin οοοοοοοοοοοοο
ᵉfrontibus ᵍeoꝝ. ᵇEt ᶜaudiui ᵖnumerum οο
ᶜsignatorum ᶠcentum ᵇquadraginta οοοοο
ᶠquattuor ᵡmilia ᶠsignati ᵐex οοοοοοοοοο
ᵑoi ᵉtribu ᵖfiliorꝝ ᵍisrael. ᶠEx ᵉtribu ᶠiuda οο
ᵑduodecim ᶠmilia ᶠsignati. ᶠEx οοο οοοο
ᵑtribu ᵡrubẽ: ᶠduodeci ᵈmilia signati. ᶜEx
ᶠtribu ᵍgad: ᵇduodeci ᶠmilia signati. ᵡEx ᶠtri
bu ᵐaser: ᵑduodeci ᵈmilia signati. ᵖEx ᵍtri=
bu ᶠneptali ᵉduodeci ᶠmilia signati. ᵑEx ᶠtri
bu ᶠmanasse: ᶠduodeci ᵉmilia signati. ᵇ Ex
ᶜtribu ᵇsimeõ: ᶜduodeci ᶠmilia signati. ᵍEx
ᵇtribu ᶠleui: ᵡduodecim ᶠmilia signati. ᵐEx
ᵑtribu ᵈyssachar: ᵖduodeci ᵍmilia signati ᶠEx
ᵈtribu ᶠzabulõ: ᵑduodeci ᶠmilia signati. ᶠEt
ᶠtribu ᵈioseph: ᵇduodeci ᶜmilia signati. ᵇEx
ᶜtribu ᶠbeniamin: ᵍduodeci ᵇmilia ᶠ signati.
ᵡPost ᶠhec ᵐvidi ᵖturbã ᵍmagnã ᶠ quã ᵈdi=
numerare ᶜnemo ᵑpoterat ᵡex ᶠ oĩb9 ᶠgẽtib9
ᵈτ ᵇtribubus ᶜᵗ ᵖpopulis ᶜᵗ ᶠlinguis: ᵍstantes
ᵇante ᶠthronũ ᵡτ ᶠin ᶜõspectu ᵐagni: οοοοο
ᵑamicti ᵈstolis ᵖalbis: ᵍτ ᶠpalme οοοοοοο
ᵈin ᶠmanibus ᵑcoꝝ: ᶠet ᶠclamabant ᵡvoce οο
ᵈmagna ᵇdicentes. ᶜSalus ᵖdeo ᶜnostro οο
ᶠqui ᶠsedet ᵍsuper ᵇthronũ ᶠτ οοοοοοοοοο
ᵇagno. ᶠEt ᵐomnes ᵑangeli ᵈstabant οοοο
ᵖin ᶜcircuitu ᵍthroni ᶠτ ᵈseniorum οοοοοοο
ᶠτ ᵑquattuor ᵡaialiũ: ᶠτ ᶠcecidẽrũt ᵈin ᶜõspe
ctu ᵇthroni ᶠin ᶜfacies ᶠsuas: ᶠτ οοοοοοοοοο
ᵍadorauerũt ᵇdeũ ᶠdicẽtes ᵡamẽ. ᶠBñdictio
ᵐτ ᵑclaritas ᵈet ᵖsapientia ᵍet ᶠgr̃arũ ᶠactio:

Infra.
Etia .2.
Luce.2
Ascc.

Infra.

στία[a] και/η[e] Τιμή[n] και/η[e] Δύναμις[r] και ισχύς/Τω
[a]θεώ[b] ημών[c] εις/Τους[c] αιώνας/Των[c] αιώνων[f] αμήν.
[r]και[s] απεκρίθη[b] εις[r] εκ/Των[k] πρεσβυτέρων[l] λέγων
[m]μοι.[n] ούτοι/οι[o] περιβεβλημένοι/Τας[p] στολάς
/Τας[q] λευκάς[r] Τίνες[s] εισί,[r] και[n] πόθεν[r] ήλθον.[r] και[r] εί
που[a] αυτώ.[b] κύριε[c] μου[o] συ[c] οίδας.[r] και[s] είπε[b] μοι.
[r]ούτοι[k] εισίν/οι[l] ερχόμενοι[m] εκ/Της[n] θλίψεως/Της
[o]μεγάλης,[p] και[q] έπλυναν/Τας[r] στολάς[o] αυτών,
[r]και[n] έλεύκαναν[r] αυτάς[r] εν/Τω[r] αίματι/Του[o] αρνί
ου.[b] Διά τούτο[c] εισίν[p] εμπρόσθιον/Του[c] θρόνου/Του
[r]θεού,[s] και[b] λατρεύουσιν[r] αυτώ[k] ημέρας[l] και[m] νυ
κτός[n] εν/Τω[o] ναώ[p] αυτού,[q] και/ο[r] καθήμενος[s] επί
/Τω[c] θρόνω[n] σκηνώσει[r] επ[r] αυτούς.[r] ου[a] πεινάσου
σιν[b] έτι,[c] ουδέ[o] διψήσουσιν[r] έτι,[r] ουδ[s] ου μή[b] πέ
ση[r] επ[k] αυτούς/ο[l] ήλιος[m] ουδέ[n] παν[o] καύμα,[p] ό
τι/Το[q] αρνίον/Το[r] ανά[n] μέσον/Του[r] θρόνου[n] ποι
μανεί[x] αυτούς,[r] και[l] οδηγήσει[s] αυτούς[b] επί[r] ζω
ής[o] πηγάς[r] υδάτων,[r] και[s] εξαλείψει/ο[b] θεός[r] πάν
[k]δάκρυον[l] εκ/Των[m] οφθαλμών[n] αυτών. Cap.8.

Και[b] ότε[r] ήνοιξε/Την[o] σφραγίδα/Την[r] εβδόμην,
[r]εγένετο[s] σιγή[b] εν/Τω[l] ουρανώ[k] ως[l] ημιώρι
ον.[m] και[n] είδον/Τους[c] επτά[p] αγγέλους,[q] οι[r] εμπρό
σθιον/Του[s] θεού[r] εστήκασι,[n] και[x] εδόθησαν[r] αυ
τοίς[r] επτά[s] σάλπιγγες.[b] και[r] άλλος[o] άγγελος
[r]ήλθε,[r] και[s] εστάθη[b] επί/Του[l] θυσιαστηρίου,[k] έ
χων[l] λιβανωτόν[m] χρυσούν,[n] και[o] εδόθη[p] αυτώ
[q]θυμιάματα[r] πολλά,[s] ίνα[r] δώση/ταις[n] προσευ
χαίς/των[x] αγίων[r] πάντων[s] επί/το[q] θυσιαστήρι
ον/Το[b] χρυσούν[c] το[o] εμπρόσθιον/του[c] θρόνου.[r] και[s] α
νέβη/ο[b] καπνός/των[l] θυμιαμάτων/ταις[k] προσευ
χαίς/Των[l] αγίων[m] εκ[n] χειρός/του[o] αγγέλου[p] ε
νώπιον/Του[q] θεού.[r] και[o] είληφεν/ο[r] άγγελος
/τον[n] λιβανωτόν,[r] και[r] εγέμισεν[r] αυτόν[n] εκ/του
[b]πυρός/του[c] θυσιαστηρίου,[b] και[c] έβαλεν[r] εις/την
[r]γην,[b] και[r] εγένοντο[k] φωναί[l] και[m] βρονταί[n] και[o] α
στραπαί[p] και[q] σεισμός.[r] και/οι[n] επτά[r] άγγελοι/οι
[n]έχοντες/τας[r] επτά[r] σάλπιγγας[r] ητοιμάσαν[n] ε
αυτούς[b] ίνα[c] σαλπίσωσι.[b] και/ο[c] πρώτος[r] εσάλ
πισε,[s] και[b] εγένετο[r] χάλαζα[k] και[l] πυρ[m] μεμιγμένα
[n]εν[o] αίματι[p] και[q] εβλήθη[r] εις/την[s] γην.[r] και/το[n] τρί
του/της[x] γης[r] κατεκάη, και το τρίτον των δένδρων κατεκάη, και
πάς χόρτος χλωρός κατεκάη.[r] και/ο[r] δεύτερος[s] άγγελος[b] εσάλ
πισε,[r] και[k] ως[l] όρος[m] μέγα[n] καιόμενον[o] εβλήθη[p] εις
/την[q] θάλασσαν.[r] και[s] εγένετο/το[r] τρίτον/της[n] θα
λάσσης[x] αίμα,[r] και[r] απέθανε/το[s] τρίτον/των[b] κτι
σμάτων[c] εν/τη[o] θαλάσση,/τα[r] έχοντα[r] ψυχάς,
[s]και/το[b] τρίτον/των[r] πλοίων[k] διεφθάρησαν.[l] και
/ο[m] τρίτος[n] άγγελος[o] εσάλπισε,[p] και[q] έπεσεν[r] εκ
/του[s] ουρανού[r] αστήρ[n] μέγας[x] καιόμενος[r] ως
[r]λαμπάς,[s] και[b] έπεσεν[r] επί/το[o] τρίτον/των[r] πο
ταμών,[r] και[s] επί/τας[b] πηγάς/των[r] υδάτων,[k] και
/το[l] όνομα/του[m] αστέρος[n] λέγεται/ο[o] άψινθος,

[r]honor[n] τ[r] virtus[r] et [r]fortitudo
[a]deo[b] noſtro[c] i[o] ſecula[c] ſeculorū:[r] amē.
[r]Et[s] reſpōdit[b] vn9[r] de[k] ſenioribus τ[l] dixit
[m]mihi.[n] Hi[o] q[p] amicti[q] ſunt[r] ſtolis
[s]albis[r] q[n] ſunt[r] τ[n] vnde[x] venerūt:[r] Et [r]dixi
[n]illi.[b] Dñe[c] mi[o] tu[c] ſcis.[r] Et[s] dixit[b] mihi.
[r]Hi[k] ſunt[l] qui[m] venerunt[n] de[o] tribulatione
[p]magna:[q] τ[r] lauerunt[s] ſtolas[n] ſuas
[r]τ[n] dealbauerunt[r] eas[r] in[r] ſanguine[n] agni.
[b]Ideo[c] ſunt[o] ante[c] thronum
[r]dei:[s] τ[b] ſeruiunt[r] ei[k] die[l] ac[m] nocte
[n]in[o] templo[p] eius:[q] τ[r] qui[r] ſedet[n] in
[r]throno[n] habitabit[r] ſuper[r] illos.[r] Non[n] eſurient
[r]neq3[o] ſitiēt[r] ampli9:[r] neq3[b] cadet
[r]ſup[k] illos[l] ſol[m] neq3[n] vllus[o] eſtus:[p] quoniā
[q]agnus qui[r] in[n] medio[r] throni eſt[n] reget
[x]illos:[r] τ[r] deducet[n] eos[b] ad[c] vite
[o]fōtes[c] aq̄rū:[r] τ[s] abſterget[b] deus[r] omnem
[k]lachrymā[l] ab[m] oculis[n] eorum. Cap.8.

Et[b] cū[c] aperuiſſet[o] ſigillum[r] ſeptimum
[r]factū[r] ē[s] ſilētiū[b] in[r] celo[k] q̄ſi[l] media
[l]hora.[m] Et[n] vidi[o] ſeptē[p] angelos[r] ſtātes[r] i
[r]cōſpectu[s] dei:[n] τ[x] date[r] ſunt[r] illis
[s]ſeptē[n] tube.[b] Et[r] alius[o] angelus
[r]venit:[r] τ[s] ſtetit[b] ante[r] altare:[k] habens
[l]thuribulum[m] aureum:[n] τ[o] data[o] ſunt[p] illi
[q]incēſa[r] multa:[s] vt[r] daret de[n] orationibus
[x]ſctōrū[r] oim[r] ſuper[s] altare
[b]aureum[c] q̄ ē[o] añ[r] thronū dei.[r] Et[s] aſcēdit
[b]fumus[r] incenſorum de[k] orationibus
[l]ſanctorum[m] de[n] manu[o] angeli[p] coram
[q]deo.[r] Et[n] accepit[r] angelus
[n]thuribulū[r] aurcū:[r] τ[r] implenit[r] illud[s] de
[b]igne[c] altaris:[o] τ[r] miſit[r] in
[s]terrā:[b] τ[r] fctā[r] ſūt[m] tonitrua[r] τ[k] voces[n] τ[o] ful
gura[p] τ[q] terremot9 magn9.[r] Et[s] ſeptē[r] āgeli
[n]q̄[n] habebāt[r] ſeptē[r] tubas[r] preparauerūt[s] ſe
[b]vt[c] tuba[c] canerēt.[o] Et[p] primus angel9[r] tuba
[r]cecinit:[s] τ[b] facta[b] eſt[r] grādo[k] τ[l] ignis[m] mix
ta[n] in[o] ſanguine:[p] τ[q] miſſus[q] eſt[r] i[o] terrā.[r] Et
[n]tertia[r] pars[r] terre[r] combuſta[r] eſt: τ tertia
ps arbor9 cremata ē:[r] τ[s] oē[b] fenū[c] viride
[o]cōbuſtū[o] eſt.[r] Et[r] ſcōs[s] angelus[b] tuba[b] ceci
nit[r] τ[k] tāq3[l] mōs[m] magnus igne[n] ardēs[o] miſ
ſus[o] ē[p] i[q] mare.[r] Et[s] fctā[n] ē[r] tertia[r] ps[n] maris
[x]ſanguis:[r] τ[r] mortua[r] eſt[s] tertia[b] pars[b] crea
ture[c] eorū[r] que[c] habebant[r] animas
[r]i[o] mari:[s] τ[b] tertia[b] ps[r] nauiū[k] iterijt.[l] Et
[m]terti9[n] angel9[o] tuba[o] cecinit:[p] τ[q] cecidit[r] de
[s]celo[r] ſtella[n] magna[r] ardens[r] tanquā
[r]facula:[s] et[b] cecidit[r] in[n] tertiā[o] ptē[r] fluminū
[r]τ[s] in[b] fontes[r] aquarum:[k] et
[l]nomē[m] ſtelle[n] dicitur[o] abſinthium:

καὶ εγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαί, οὐαί, οὐαί, τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Cap. 9.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε, καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν πλήξῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡσεὶ στέφανοι χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. καὶ εἶχον θρίχας ὡς θρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον, καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, ἐν δὲ τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. ἡ οὐαὶ μία

Et quartus angelus tuba cecinit: et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunæ et tertia pars stellarum: ita ut obscuretur tertia pars eorum: et die non luceret pars tertia: et nox similiter. Et vidi et audiui vocem vnius aquilæ volantis per medium cæli dicentis voce magna. Væ væ væ habitantibus in terra de ceteris vocibus trium angelorum qui erant tuba canturi.

Cap. 9.

Et quintus angelus tuba cecinit: et vidi stellam de cælo cecidisse in terram: et data est ei clauis putei abyssi: et aperuit puteum abyssi: et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnæ: et obscuratus est sol et aer de fumo putei. Et de fumo putei exierunt locustæ in terram: et data est illis potestas sicut habent potestatem scorpiones terræ. Et præceptum est illis ne lederent fenum terræ neque omne viride neque omnem arborem: nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis. Et datum est illis ne occiderent eos: sed vt cruciarentur mensibus quinque: et cruciatus eorum vt cruciatus scorpii cum percutit hominem. Et in diebus illis querent homines mortem et non inuenient eam: et desiderabunt mori: et fugiet mors ab eis. Et similitudines locustarum similes equis paratis in prælium: et super capita earum tanquam coronæ similes auro: et facies earum sicut facies hominum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum: et dentes eorum sicut dentes leonum erant. Et habebant loricas sicut loricas ferreas: et vox alarum earum sicut vox currum equorum multorum currentium in bellum: et habebant caudas similes scorpionibus: et aculei erant in caudis eorum et potestas eorum nocere hominibus mensibus quinque. Et habent super se regem angelum abyssi: cui nomen hebraice abaddon: græce habet nomen apollyon: et latine habet nomen exterminans. Vnum

fuit a.6. Esa. 2. 2. Sec. 10 Luce. 23 sap. 16.

ἀπήλθεν, καὶ λέγει αὐτῷ δὸς μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ, καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσιν μοι δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένους σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνήματα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οἱ δύο προφῆται οὗτοι ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς ἀνάβατε ὧδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ δευτέρα οὐαὶ ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ ἐπροσκύνησαν τῷ θεῷ λέγοντες εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς κατέσθῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα. καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ τὰ δύο πτερὰ τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύνησαν τὸν δράκοντα ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον λέγοντες τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι δώσει, ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι δεῖ. ὧδε ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων ἐστίν.

Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαῖνον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσουσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὰ μέτωπα αὐτῶν, καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς.

Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἐὰν ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοί εἰσιν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης γράψον μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, αὐτὸς καὶ αὐτὸς ἔχων δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ λέγων πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας θεοῦ, καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλους τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τοῦ ὑδάτων λέγοντος δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πιεῖν· ἄξιοί εἰσιν. καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος ναί, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί· καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βατράχους· εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα γέγονεν. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτως μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν, καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. καὶ

ήρε / Την χεῖρα αὐτοῦ / Την δεξιάν εἰς / Τον
ρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν / Τω ζῶντι εἰς / Τους αι-
ωνας / Των αἰώνων, ος ἔκτισε / Τον ουρανόν
καὶ / Τα ἐν αὐτῷ, καὶ / Την γην καὶ Τα ἐν αὐτῇ,
καὶ / Την θάλασσαν καὶ / Τα ἐν αὐτῇ, ὅτι χρό
νος οὐκέτι ἔσται, ἀλλ' ἐν / Ταις ἡμέραις / Της
φωνῆς / Του ἑβδόμου ἀγγέλου ὅταν μέλλη
σαλπίζειν τελεσθή / Το μυστήριον / Του θεοῦ,
ὡς εὐηγγελίσατο / Τους δούλους αὐτοῦ / Τους
προφήτας. καὶ / Η φωνή ἣν ἤκουσα ἐκ / Του ου
ρανοῦ / πάλιν λαλοῦσα μετ ἐμοῦ καὶ λέ=
γουσα. ὕπαγε λάβε / Το βιβλιάριον / Το ἀνε
ῳγμένον ἐν / Τῃ Χειρι / Του ἀγγέλου / Του ἑστώ
τος ἐπί / Της θαλάσσης καὶ ἐπί / Της γης, καὶ ἀ
πῆλθον / προς / Τον ἄγγελον / λέγων αὐτῷ,
δος μοι / Το βιβλιάριον, καὶ λέγει μοι, λάβε
καὶ κατάφαγε αὐτο, καὶ πικρανεῖ σου / Την
κοιλίαν, ἀλλ' ἐν / Τω στόματι σου ἔσται γλυ
κυ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον / Το βιβλιάριον ἐκ
/ Της Χειρός / Του ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐ
το, καὶ ἦν ἐν / Τω στόματι μου ὡς μέλι γλυ
κυ, καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό ἐπικράνθη ἡ κοιλία
μου, καὶ λέγει μοι. δεῖ σε πάλιν προφητεύ
σαι ἐπί / λαοις καὶ ἐπί / ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ
βασιλεῦσι / πολλοῖς. Cap.xi.

καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, καὶ
εἱστήκει / ὁ ἄγγελος λέγων. ἔγειραι καὶ
μέτρησον / Τον ναόν / Του θεοῦ καὶ / Το θυσια
στήριον καὶ / Τους προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.
καὶ / Την αὐλήν / Την ἔξωθεν / Του ναοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεν, καὶ μη αὐτήν μετρήσεις, ὅτι ἐδόθη
/ Τοις ἔθνεσι, καὶ / Την πόλιν / Την ἁγίαν πατή
σουσι μῆνας / Τεσσαράκοντα δύο, καὶ δώσω
/ Τοις / Δυσί / μάρτυσί / μου καὶ προφητεύσου=
σιν / ἡμέρας / χιλίας / διακοσίας / ἑξήκοντα περι=
βεβλημένοι σάκκους. οὗτοί εἰσιν / αἱ / Δύο ἐλαί
αι καὶ / αἱ / Δύο / λυχνίαι / αἱ ἐνώπιον / Του / κυρί
ου / Της / γης / ἑστῶσαι, καὶ εἴτις αὐτούς θέλει
δικήσαι, πῦρ / ἐκπορεύεται / ἐκ / του / στόματος
αὐτῶν, καὶ κατεσθίει / τους / ἐχθρούς αὐτῶν,
καὶ εἴτις θέλει αὐτούς / δικήσαι, οὕτως / δεῖ
αὐτον / ἀποκτανθῆναι. οὗτοι / ἔχουσιν / ἐξουσί
αν / κλεῖσαι / τον / οὐρανόν / ἵνα / μη / ὑετος / βρεχη
/ τας / ἡμέρας / της / προφητείας / αὐτῶν, καὶ / ἐξου
σίαν / ἔχουσιν / ἐπί / τῶν / ὑδάτων / στρέφειν / αὐ
τά / εἰς / αἷμα, καὶ / πατάξαι / Την / γην / ἐν / πάσῃ / πλη
γῇ / ὁσάκις / ἐάν / θελήσωσι. καὶ / ὅταν / τελέσωσι
/ την / μαρτυρίαν / αὐτῶν, / το / θηρίον / το / ἀναβαί
νον / ἐκ / της / ἀβύσσου / ποιήσει / μετ / αὐτῶν / πό
λεμον, καὶ / νικήσει / αὐτούς / καὶ / ἀποκτενεῖ / αὐ
τούς, καὶ / τα / πτώματα / αὐτῶν / ἐπί / Της / πλατεί
ας / της / πόλεως / της / μεγάλης, ἥτις / καλειται
/ πνευματικῶς / σόδομα / καὶ / αἴγυπτος, / ὅπου

leuauit manum suam ad celum ∞∞∞
τ iurauit per viuentem in secula ∞∞∞
seculorum: qui creauit celum ∞∞∞∞∞
τ ea que in eo sunt: τ terram τ ea q̄ in ea
sunt: τ mare τ ea que in eo sunt: q̄ tps
non erit amplius: sed in diebus ∞∞∞
vocis septimi angeli cum cepert ∞∞
tuba canere: cōsummabit mysteriū dei:
sicut euangelizauit p seruos suos ∞∞∞
pphetas. Et audiui vocē de celo ∞∞
iterū loquentē mecum τ dicentem. ∞∞
Vade τ accipe librum apertum ∞∞∞
de manu angeli stantis ∞∞∞∞∞∞
supra mare τ sup terrā: τ abii ∞∞∞
ad angelum dicens ei vt ∞∞∞∞∞
daret mihi librū: τ dixit mihi. Accipe
librū τ deuora illum: τ faciet amarica
ri ventre tuū: sed in ore tuo erit dulce ∞∞
ce tanq̄ mel. Et accepi librum de ∞ Exod.3
manu angeli τ deuorauī illum: ∞∞
τ erat in ore meo tanq̄ mel dulce: ∞
et cū deuorassem eum amaricat ē venter
meus: τ dixit mihi. Oportet te iterū p=
phetizare gētib τ populis τ linguis et
regibus multis. Cap.xii.

Et datus ē mihi calam similis virge
τ dictū est mihi. Surge τ∞∞∞
metire templū dei et altare: ∞∞∞∞
et adorātes in eo. ∞∞∞∞∞∞∞
Atriū aūt qd est foris templi ejice ∞∞
foras τ ne metiaris illud: quia datū est
gentibus: et ciuitatē sctām calcabunt
mensibus quadraginta duob: τ dabo
duob testib meis: τ pphetabunt ∞∞
dieb mille ducētis seraginta amicti ∞
saccis. Hi sunt due olive ∞∞∞∞∞
τ duo cādelabra in conspectu domini
terre stātes: et si qs voluerit eos nocere:
ignis exiet de ore ∞∞∞∞∞∞
eoꝝ τ deuorabit inimicos eorum: ∞∞
τ si quis voluerit eos ledere sic opz ∞
eū occidi. Hi hūt ptātem ∞∞∞∞∞
claudēdi celū ne pluat ∞∞∞∞ ∞∞
diebus prophetie illoꝝ: τ potestatez ∞
habent super aquas conuertendi eas
in sanguinē τ percutere terrā oi plaga
quotiēscunq̄ voluerint. Et cū finierit
testimonium suum: bestia q̄ ascendit ∞∞
de abysso faciet aduersus eos bellū: ∞
vincet illos τ occidet eos: ∞∞∞∞
τ corpora eorum iacebunt in platea ∞
ciuitatis magne que vocatur ∞∞∞∞
spūaliter sodoma τ egypt: vbi ∞∞∞

και ο κύριος αυτῶν εσταυρώθη, και βλέπουσιν εκ των λαῶν και φυλῶν και γλωσσῶν και εθνῶν τα σώματα αυτῶν ημέρας τρεις ἡμισυ, και τα πτώματα αυτῶν ουκ αφήσουσι τεθῆναι εις μνήματα, και οι κατοικοῦντες επὶ τῆς γῆς χαίρουσιν επ αυτοῖς, και εὐφραν θήσονται, και δῶρα πέμψουσιν αλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται εβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας επὶ τῆς γῆς. και μετὰ τρεῖς ημέρας και ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς εκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν εν αὐτοῖς, και ἔστησαν επὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, και φόβος μέγας επέπεσεν επὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. και ἤκουσα φωνῆς μεγάλης εκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης αὐτοῖς. ἀνάβητε ὧδε. και ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν εν τῇ νεφέλῃ, και εθεώρησαν αὐτοὺς οἱ εχθροὶ αὐτῶν. και εν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εγένετο σεισμὸς μέγας, και τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, και ἀπεκτάνθησαν εν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, και οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι εγένοντο, και ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ. και ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, και ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι εν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι. ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, και βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. και οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι επὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσον επὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, και προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες. εὐχαριστοῦμέν σοι κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, και ὁ ἦν, και ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην και ἐβασίλευσας. και τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, και ἦλθεν ἡ ὀργή σου, και ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι και δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις και τοῖς ἁγίοις και τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς και τοῖς μεγάλοις, και διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. και ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, και ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, και ἐγένοντο αστραπαὶ και φωναὶ και βρονταὶ και σεισμὸς και χάλαζα μεγάλη.

Και σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ. γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, και ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, και ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, και ἐν γαστρὶ ἔχουσα, και κράζει ὠδίνουσα και βασανιζομένη τεκεῖν. και ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, και ἰδοὺ δράκων

et dñs eorum crucifixus est: et videbunt de tribubus et populis et linguis et gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium: et corpora eorum non sinent poni in monumentis: et habitantes terra gaudebunt super illos et iocabuntur et munera mittent inuicem: quia hi duo prophete cruciauerunt eos qui habitabant super terram. Et post dies tres et dimidium spiritus vite a deo intrauit in eos: et steterunt super pedes suos: et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos. Et audierunt vocem magnam de celo dicentem eis. Ascendite huc. Et ascenderunt in celum in nube: et viderunt illos inimici eorum. Et in illa hora factus est terremotus magnus: et decima pars ciuitatis cecidit. Et occisa sunt in terremotu nomina hominum septem milia: et reliqui in timore facti sunt et dederunt gloriam deo celi. Ve secundum abiit: et ecce ve tertium venit cito. Et septimus angelus tuba cecinit: et facte sunt voces magne in celo dicentes. Factum est regnum huius mundi dñi nostri et xpi eius: et regnabit in secula seculorum amen. Et viginti quattuor seniores qui in conspectu dei sedent in sedibus suis ceciderunt in facies suas: et adorauerunt deum dicentes. Gratias agimus tibi dñe deus noster omnipotens: qui es: et qui eras: et qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnam et regnasti. Et irate sunt gentes: et aduenit ira tua: et tempus mortuorum iudicari et reddere mercedem seruis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum pusillis et magnis: et exterminare eos qui corrumpunt terram. Et apertum est templum dei in celo: et visa est arca testamenti in templo eius. et facta sunt fulgura et voces et terremotus et grando magna. Et signum magnum appuit in celo. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum duodecim: et in utero habens clamabat parturiens et cruciabat vt pariat. Et visum est aliud signum in celo. Et ecce draco

L E 30.37.c.

Act.1.b. Luce.24.g

D

Z

μέγας πυρρός ἔχων κεφαλάς ἑπτά καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς κατάφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ. ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ Δράκοντος, καὶ ὁ Δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ Δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος, καὶ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν. ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰτοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ Δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ Δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ Δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντο

magnꝰ rufus habꝫ capita ſeptē & cor-
nua decē: & in capitibꝰ ſuis ſeptem dia-
demata: & cauda eiꝰ trahebat tertiā
partē ſtellarū celi: & miſit eas in terrā. Et
draco ſtetit ante
mulierem que erat parturiēs: ut cū pepe-
riſſet filium eiꝰ deuoraret. Et
peperit filiū maſculū qui rectorꝰ erat
omnes gētes in virga ferrea. Et raptꝰ eſt
filius eius ad deum & ad thronū eius: & mulier fugit
in ſolitudinē vbi habebat locū paratū
a deo: vt ibi paſcāt
eam diebus mille ducentis ſeraginta. Et
factū eſt prelium magnū in celo. Michael & angeli eius prelia bantur
cum draconе: & draco pugnabat & angeli eius: & non valuerunt neq; locꝰ inuentꝰ eſt eoꝝ amplius in
celo. Et proiectꝰ eſt draco ille magnꝰ & ſer
pens antiquꝰ qui vocat diabolus: & ſatha
nas qui ſeducit vniuerſum orbē proiectꝰ eſt
in terram: & angeli eius cum
illo miſſi ſunt. Et audiui vocē magnam
in celo dicentē. Nunc facta eſt
ſalus & virtus & regnū
dei noſtri & potеſtas chriſti eius quia
proiectꝰ eſt accuſator fratrum
noſtrorum qui accuſabat illos ante conſpectum
dei noſtri die ac nocte. Et ipſi
vicerunt eum propter ſanguinem agni &
propter verbum teſtimonij ſui & non
dilexerunt animas ſuas vſq; ad
mortē. Propterea letamini celi &
qui habitatis in eis. Ve terre & mari: quia deſcendit diabolus ad vos habens
iram magnam ſciēs quod modicū
tpꝫ habz. Et poſtquā vidit draco quod pro-
iectꝰ eſt in terrā: perſecutꝰ eſt mulierē: quę pe-
perit maſculū. Et date ſunt mulieri ale
due aquile magne vt volaret
in deſertū in locū ſuum: vbi
alitur per tempus & tempora & dimidium temporis a facie ſerpentis. Et miſit ſerpens ex ore ſuo
poſt mulierē aquā tāq; flumen: vt eam faceret trahi a flumine. Et adiuuit
terra mulierez: et aperuit os
ſuū: et abſorbuit flumē quod miſit
draco de ore ſuo. Et
iratus eſt draco in mulierez: et abiit
facere prelium cum reliquis de
ſemine eius qui cuſtodiunt mandata

λάς/Του m θεού, * και ε χόμτωμ/Τημ p μαρτυρίαμ /Του q ιησού. r και s εστάθημ r επι/Τημ m άμμομ/Της r θα
Και b είδομ r εκ/Της c θαλάσσης (a .13.) λάσσης r θηρίομ g αμαβαίμομ b έχομ r κέρατα k δεκα r και m κεφαλάς n επτά, ο και p επι/Τωμ q κεράτωμ r αυτού * δεκα r διαδήματα, n και r επι/Τας r κεφαλάς r αυτού * ονόματα b βλασφημίας c και/Το o θηρίομ c ο εί δομ g ημ b όμοιομ r παρδάλει, k και/οι r πόδες m αυτού n ως o άρκτου, p και/Το q στόμα r αυτού s ως r στόμα n λεομτος. t και r έδωκεμ r αυτώ/ο s δράκωμ /Τημ b δύμαμιμ r αυτού c και/Τομ r θρόμομ r αυτού * και b εξουσίαμ r μεγάλημ. k και r μίαμ m εκ/Τωμ n κε φαλώμ o αυτού p ωσει q εσφαγμεμημ r εις s θάμα τομ, r και/η n πλημή/Του r θαμάτου r αυτού r εθερα πεύθη. t και b εθαύμασεμ c όλη/η c γη c οπίσω/Του r θηρίου. g και b προσεκύμησάμ/Τω r δράκομτι/Τω k δεδωκότι/Τημ r εξουσίαμ/Τω m θηρίω n και o προσε κύμησαμ/Τω p θηριω, q λέγομτες r Τις c όμοιος/Τω r θηρίω, n και r Τις r δύματός r ωολεμήσαι s μετ b αυ τού. c και o εδόθη r αυτώ r στόμα g λαλούμ b μεγά λα r και k βλασφημίαμ, r και m εδόθη n αυτώ o εξου σία p ωόλεμομ q ποιήσαι r μήμας s τεσσάρακομτα r δύο. n και r ήμοιξε/Το r στόμα r αυτού s εις b βλασ φημίαμ c προς/τομ c θεομ c βλασφημήσαι/Το c όμο μα g αυτού b και/Τημ r σκημήμ k αυ/τού r και/Τους r εμ/Τω m ουραμώ n σκημούμτας. o και p εδόθη q αυτώ r ποιή σαι n πόλεμομ r μετά/Τωμ n αγίωμ r και r μικήσαι r αυ τούς. s και b εδόθη r αυτώ o εξουσία r επί r πάσαμ g φυ λήμ b και r γλώσσαμ k και r έθμος, m και n προσκυμή σουσιμ o αυτώ p πάμτες/οι q κατοικούμτες r εωι/Της * γης, r ωμ n ου r γέγραωται/Το r όμομα r εμ/Τω s βι βλίω/Της b ζωής/Του c αρμίου/Του c εσφαγμένου r από r καταβολής g κόσμου. f είτις r έχει b ους r ακου σάτω. m είτις n έχει o αιχμαλωσίαμ p υωάγει, q εί τις r εμ n μαχαίρα r αωοκτεμεί, n δει r αυτόμ r εμ r μα χαίρα r αωοκταμθήμαι. b ώδε c εστίμ/η o υπομομή, r και/η r πίστις/Τωμ s αγίωμ. b και r είδομ k άλλο r θη ρίομ m αμαβαίμομ n εκ/Της c γης, p και q είχε/κέρατα * δύο r όμοια n αρμίω. t και r ελάλει r ως s δράκωμ. b και/Τημ c εξουσίαμ/Του c ωρώτου c θηρίου r ωά σαμ s ωοιεί b εμώπιομ r αυτού, k και r ειποιει/Τημ m γημ n και/τους c εμ p αυτή q κατοικούμτας r ίμα * ωροσ κυμήσωσι/Το r θηρίομ/Το n ωρώτομ, t ου r εθερα ωεύθη/η r ωλημή/Του * θαμάτου b αυτού. c και o ωοιεί r σημεία r μεγάλα s και * ωυρ, r ίμα k εκ/Του r ουραμού m καταβαίμη n επί/Τημ o γημ p εμώπιομ /Τωμ q αμθρώπωμ. r και s ωλαμά/Του r εμούς/Του s κατοικούμτας r εωί/Της r γης/Διά/Τα * σημεία, b α r εδόθη b αυ/τώ/ποιήσαι s εμώπιομ/Του b θηρίου, r λέ γωμ/Τοις k κατοικούσιμ r επί/Της m γης n ποιήσαι o οι κόμα/Τω p θηρίω, q ο r είχε/Τημ n ωλημήμ/Της r μαχαίρας, n και t εζησε. r και r εδόθη * αυτώ * ωμεύμα r δοῦμαι/Τη o εικόμι/Του r θηρίου,

m dei: n t habent p testimonium ooo oo q Iesu xpi: r et s steti r sup n arenā r maris oo

Θ t vidi r de o mari ooo oo (Cap. 13.) r bestiā g ascēdentez b būtē m capi ooo ta n septē t r coma k decē: o t p sup n coma r c 19 o decē r diademata, n t r super r capita r eius q noia b blasphemie. r Et p bestia r quaz r vidi b similis g erat r pardo: k t r pedes m eius oo n sicut pedes o vrsi: p t q os r eius n sicut oo oo r os n leonis. k Et r dedit r illi q draco ooo oo b virtutem c suam ooo oo oo ooo ooo oo oo s t b ptātez r magnaz. k Et vidi r vnū m de n capi tibus o suis p quasi q occisum r in n mortez: ooo r t n plaga r mortis r eius r curata r est. ooo q Et b admirata b est c vniuersa b terra c post r bestiam. g Et b adorauerunt r draconez: oo k q k dedit r potestatez m bestie: n t o adorauerūt p bestiam q dicentes. r Quis o similis ooo oo r bestie n t r quis r poterit r pugnare r cum b ea? c Et p datū o est c ei r os g loquens b magna oo r t k blasphemias: r t m data m est n et potestas q facere p bellum r menses s quadraginta ooo r duos. n Et r aperuit r os r suū q i b blasphemi as c ad d deū: c blasphemare r nomen ooo o g eius b t r tabernaculū k eius g t n eos n qui r in m celo n habitāt. o Et p datū p ē q illi q bellū r facere r cum n sanctis: r t r vincere r eos. ooo ooo q Et b data b ē c illi n ptās c in r omnē g tribū t po pulum b t r linguā k t r gentez: m t n adorauerūt o eā p omnes q qui q inhabitabant r oo ooo o g terrā: r quoz n nō r sūt r scripta r noīa r i q libro b vite c agni o qui o occisus o est ooo ooo ooo r ab r origine g mundi. b Si q̄s hz k aurē r audi at. m Qui n i o captiuitatē p duxerit i captiuita tē vadet q̄ r i p gladio r occidet n opz r eū r gla dio q occidi. b Hic c est o patientia ooo ooo r t r fides g sctōz. b Et r vidi k aliam r bestiam oo m ascendentez n de o terra: p t q habebat r cor= nua g duo r filia n agni. r Et r loq̄bat r sicut q dra co. b Et c ptātem o prioris c bestie r omnem oo g faciebat b in b cōspectu r ei9: k t r fecit m terram n t q habitantes o in p ea q adorare ooo ooo ooo r bestiam n primā; r cuius r curata r est ooo oo r plaga q mortis. c Et ooo ooo ooo ooo oo o p fecit c signa r magna r vt etiā b ignē faceret k d r celo m descendere n in o terram p ſin p cōspectu q hominum. r Et o seduxit ooo ooo ooo oo n habitantes r in r terra r pp q signa b que ooo r data r sūt n illi r facere q i p spectu b bestie; r di cens k bitantib9 r i m terra vt n faciāt o imaginē p bestie q que r habet q plagam ooo ooo ooo r gladij: n t k vixit. r Et r datum r est q illi vt ooo r daret b spiritum p imagini r bestie: ooo ooo

ꝛ καὶ ꝛ ἱμα ᵇ λαλήσῃ ꝛ εικών ꝛ τοῦ ᵏ θηρίου, ꝛ καὶ ᵐ ποιεῖ
ꝛ τοὺς ᵘ μὴ ᵒ προσκυνοῦντας ꝛ τῇ ᵖ εικόνι ꝛ τοῦ ᵠ θη-
ρίου ꝛ ἱνα ˢ ἀποκταν θῶσι. ꝛ καὶ ᵘ ποιεῖ ˣ πάντας ꝛ τοὺς
ꝛ μικρούς ꝛ καὶ ꝛ τοὺς ˢ μεγάλους ᵇ καὶ ꝛ τοὺς ᶜ πλου
σίους ᵈ καὶ ꝛ τοὺς ᶜ πτωχοὺς ꝛ καὶ ꝛ τοὺς ᵍ ἐλευθε-
ρους ʰ καὶ ꝛ τοὺς ꝛ δούλους ᵏ ἱνα ꝛ δῶσιν ᵐ αὐτοῖς
ᵘ χάραγμα ᵒ ἐπὶ ꝛ τῆς ᵖ χειρὸς ᵠ αὐτῶν ꝛ τῆς ꝛ δε-
ξιᾶς, ˢ ἢ ꝛ ἐπὶ ꝛ τῶν ᵘ μετώπων ˣ αὐτῶν, ꝛ καὶ ꝛ ἱνα
ᵘ μή τις ᵇ δύνηται ꝛ ἀγοράσαι ᵈ ἢ ꝛ πωλῆσαι, ꝛ ει μὴ ὁ
ˢ ἔχων ꝛ τὸ ᵇ χάραγμα ꝛ ἢ ꝛ τὸ ὄνομα ꝛ τοῦ ᵏ θηρίου,
ꝛ ἢ ꝛ τὸν ᵐ ἀριθμὸν ꝛ τοῦ ᵘ ὀνόματος ᵒ αὐτοῦ. ꝛ ὧδε
ꝛ ἡ ᵘ σοφία ꝛ ἐστίν. ὁ ˢ ἔχων ꝛ νοῦν ᵘ ψηφισάτω ꝛ τὸν ꝛ ἀ
ριθμὸν ꝛ τοῦ ꝛ θηρίου. ꝛ ἀριθμὸς ˢ γὰρ ᵇ ἀνθρω-
που ꝛ ἐστί, ᵇ καὶ ὁ ᶜ ἀριθμὸς ꝛ αὐτοῦ ˢ ἐστὶν ᵇ ἑξακό-
σιοι ꝛ ἑξήκοντα ᵏ ἕξ. Cap. 14

Καὶ ᵇ εἶδον ꝛ καὶ ᵒ ἰδοὺ ꝛ ἀρνίον ꝛ ἑστηκὸς ᵍ ἐπὶ ꝛ τὸ
ᵇ ὄρος ꝛ σιών, ᵏ καὶ ꝛ μετ ᵐ αὐτοῦ ᵘ ἑκατὸν ᵒ τεσ
σαράκοντα ᵖ τέσσαρες ᵠ χιλιάδες ꝛ ἔχουσαι ꝛ τὸ
ˢ ὄνομα ꝛ αὐτοῦ ᵘ καὶ ꝛ τὸ ˣ ὄνομα ꝛ τοῦ ꝛ πατρὸς ꝛ αὐ
τοῦ ˢ γεγραμμένον ᵇ ἐπὶ ꝛ τῶν ᶜ μετώπων ᵒ αὐτῶν.
ꝛ καὶ ꝛ ἤκουσα ˢ φωνὴν ᵇ ἐκ ꝛ τοῦ ꝛ οὐρανοῦ ᵏ ὡς ꝛ φω
νὴν ᵐ ὑδάτων ᵘ πολλῶν ᵒ καὶ ᵖ ὡς ᵠ φωνὴν ꝛ βρον-
τῆς ˢ μεγάλης, ꝛ καὶ ꝛ ἡ ᵘ φωνὴ ꝛ ἣν ꝛ ἤκουσα ᾽ ὡς ˢ κι
θαρῳδῶν ᵇ κιθαριζόντων ᶜ ἐν ꝛ ταῖς ᵒ κιθάραις ꝛ αὐ
τῶν, ꝛ καὶ ˢ ἄδουσιν ʰ ὡδὴν ꝛ καινὴν ᵏ ἐνώπιον ꝛ τοῦ
ꝛ θρόνου ᵐ καὶ ᵘ ἐνώπιον ꝛ τῶν ᵒ τεσσάρων ᵖ ζώων
ᵠ καὶ ꝛ τῶν ꝛ πρεσβυτέρων, ˢ καὶ ꝛ οὐδεὶς ᵘ ἐδύνατο
ˣ μαθεῖν ꝛ τὴν ꝛ ὠδήν, ꝛ εἰ μὴ ꝛ αἱ ˢ ἑκατὸν ᵇ τεσσερά-
κοντα ᶜ τέσσαρες ᵒ χιλιάδες ꝛ οἱ ᶜ ἠγορασμένοι ꝛ ἀ-
πὸ ꝛ τῆς ˢ γῆς. ᵇ οὗτοί ꝛ εἰσιν ᵏ οἱ ꝛ μετὰ ᵐ γυναικῶν
ᵘ οὐκ ᵒ ἐμολύνθησαν, ᵖ παρθένοι ᵠ γάρ ꝛ εἰσιν. ꝛ οὗ
τοι ꝛ εἰσὶν ꝛ οἱ ᵘ ἀκολουθοῦντες ꝛ τῷ ˣ ἀρνίῳ ꝛ ὅπου
ꝛ γὰρ ˢ ἂν ᵇ ὑπάγῃ. ꝛ οὗτοι ᵒ ὑπὸ ꝛ τοῦ ꝛ ἰησοῦ ꝛ ἠγοράσ
θησαν ˢ ἀπὸ ꝛ τῶν ᵇ ἀνθρώπων ꝛ ἀπαρχὴ ꝛ τῷ ᵏ θεῷ
ꝛ καὶ ꝛ τῷ ᵐ ἀρνίῳ, ᵘ καὶ ᵒ ἐν ꝛ τῷ ᵖ στόματι ᵠ αὐτῶν
ꝛ οὐχ ᵘ εὑρέθη ꝛ ψεῦδος. ᵘ ἄμωμοί ꝛ γάρ ꝛ εἰσι. ᾽ καὶ
ˢ εἶδον ᵇ ἄλλον ꝛ ἄγγελον ᵒ πετόμενον ꝛ ἐν ꝛ μεσου
ρανήματι ꝛ ἔχοντα ᵇ εὐαγγέλιον ꝛ αἰώνιον ᵏ εὐαγ
γελίσασθαι ꝛ τοὺς ꝛ καθημένους ᵐ ἐπὶ ꝛ τῆς ᵘ γῆς ᵒ καὶ
ᵖ ἐπὶ ᵠ πᾶν ꝛ ἔθνος ˢ καὶ ꝛ φυλὴν ᵘ καὶ ꝛ γλῶσσαν
ꝛ καὶ ᾽ λαόν, ˢ λέγων ᵇ ἐν ꝛ φωνῇ ᵒ μεγάλῃ. ꝛ φοβήθη
τε ꝛ τὸν ꝛ θεὸν ˢ καὶ ᵇ δότε ꝛ αὐτῷ ᵏ δόξαν ꝛ ὅτι ᵐ ἦλθεν ꝛ ἡ
ᵘ ὥρα ꝛ τῆς ᵒ κρίσεως ᵖ αὐτοῦ, ᵠ καὶ ꝛ προσκυνήσατε
ꝛ τῷ ᵒ ποιήσαντι ꝛ τὸν ꝛ οὐρανὸν ᵘ καὶ ꝛ τὴν ˣ γῆν ꝛ καὶ
ꝛ τὴν ꝛ θάλασσαν ˢ καὶ ᵇ πηγὰς ꝛ ὑδάτων. ᵇ καὶ ꝛ ἄλ
λος ꝛ ἄγγελος ˢ δεύτερος ᵇ ἠκολούθησε ꝛ λέγων.
ᵇ ἔπεσεν ꝛ ἔπεσε ᵐ βαβυλὼν ꝛ ἡ ᵘ μεγάλη, ᵒ ἐκ ꝛ τοῦ ᵖ οἴ
νου ꝛ τοῦ ᵠ θυμοῦ ꝛ τῆς ꝛ πορνείας ˢ αὐτῆς ꝛ πεπότι
κε ᵘ πάντα ꝛ τὰ ˣ ἔθνη. ꝛ καὶ ꝛ ἄλλος ˢ ἄγγελος ᵇ τρί
τος ᶜ ἠκολούθησεν ᵒ αὐτοῖς, ᶜ λέγων ꝛ ἐν ˢ φωνῇ
ᵒ μεγάλῃ. ꝛ εἴ τις ˢ προσκυνεῖ ꝛ τὸ ꝛ θηρίον ᵐ καὶ
ꝛ τὴν ᵘ εἰκόνα ˢ αὐτοῦ, ᵖ καὶ ᵠ λαμβάνει ꝛ χάραγ
μα ᵒ ἐπὶ ꝛ τοῦ ꝛ μετώπου ᵘ αὐτοῦ ˣ ἢ ꝛ ἐπὶ ꝛ τὴν ꝛ χεῖρα
ˢ αὐτοῦ, ᵇ καὶ ꝛ αὐτὸς ᵒ πίεται ꝛ ἐκ ꝛ τοῦ ꝛ οἴνου ꝛ τοῦ

ꝛ τ ˢ νt ᵇ loquatur ꝛ imago ᵏ bestie: ꝛ τ ᵐ faciet vt
ᵒ quicūqꝫ ᵘ nō ᵒ adorauerit ᵖ imaginē ᵠ bestie:
ˢ occidatur. ꝛ Et ᵘ faciet ꝛ oēs ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ꝛ pusillos ꝛ τ ᵐ magnos ᵇ τ ᶜ diuites ꝛ ꝛ
ᵒ τ ᶜ paupere ꝛ et ᵍ liberos ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ʰ τ ꝛ seruos habere ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ᵐ characterem ᵒ in ꝛ dextera ᵖ manu ꝛ ꝛ
ˢ aut ꝛ in ᵘ frontibus ꝛ suis: ꝛ et ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ᵘ ne ᵃ ꝗs ᵇ possit ꝛ emere ᵇ aut ꝛ vendere: ꝛ nisi
ˢ ꝗ ꝛ habeat ᵇ characterem ꝛ aut ꝛ nomē ᵏ bestie:
ꝛ aut ᵐ numerꝫ ᵘ nominis ᵒ ei9. ᵖ Hic ꝛ ꝛ
ᵠ sapia ꝛ ē. ᵘ Qui ᵘ hꝫ ꝛ intellectū ᵘ cōputet ꝛ nu-
merū ꝛ bestie. ᾽ Numerus ˢ enim ᵇ hominis
ꝛ est: ᵇ τ ꝛ numer9 ꝛ eius ᵇ sexcenti ᵇ sexagintaꝛ
ᵏ sex. Cap. 14.

Θ Et ᵇ vidi: ꝛ τ ᵒ ecce ꝛ agnus ꝛ stabat ᵍ supra
ᵇ mōtē ꝛ siō: ᵏ τ ꝛ cū ᵐ eo ᵘ cētū ᵒ ꝗdraginta
ᵖ quattuor ᵠ milia ꝛ habentes ꝛ ꝛ ꝛ
ˢ nomē ꝛ ei9 ꝛ et ˣ nomē ꝛ patris ꝛ eius ꝛ ꝛ ꝛ
ᵃ scriptum ᵇ in ᶜ frontibus ᵒ suis. ꝛ ꝛ ꝛ
ᶜ Et ꝛ audiui ᵍ vocem ᵇ de ꝛ celo ᵏ tanꝗꝫ ꝛ vocez
ᵐ aq̄ ᵘ multaq̄ ᵒ τ ᵖ tāq̄ ᵠ vocem ꝛ tonitrui ꝛ
ˢ magni: ꝛ τ ᵘ vocē ꝛ quā ꝛ audiui ꝛ sicut ˢ citha
redorū ᵇ citharizantiū ᶜ in ᵒ citharis ꝛ suis:
ꝛ τ ᵍ cātabant quasi ᵇ canticum ꝛ nouū ᵏ ante
ꝛ sedē ᵐ τ ᵘ ante ᵒ ꝗttuor ᵖ animalia ꝛ ꝛ ꝛ
ᵠ τ ꝛ seniores: ᵍ τ ꝛ nemo ᵘ poterat ꝛ ꝛ ꝛ
ˣ discere ꝛ canticuꝫ ꝛ nisi illa ᵃ centum ᵇ ꝗdragi
ta ᶜ ꝗttuor ᵇ milia ᶜ ꝗ ꝛ empti ꝛ sunt ꝛ de ꝛ ꝛ
ᵍ terra. ʰ Hi ꝛ sunt ᵏ qui ꝛ cum ᵐ mulieribus ꝛ
ᵘ non ᵒ sūt ᵖ coinq̄nati: ᵠ virgines ᵍ ei ꝛ sūt. ˢ Hi
ᵘ sequuntur ˣ agnū ꝛ quocunqꝫ ꝛ ꝛ ꝛ
ᵇ ierit. ꝛ Hi ꝛ empti ꝛ sunt ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
ᵍ ex ᵇ omnibus ꝛ primitie ᵏ deo ꝛ ꝛ ꝛ
ꝛ τ ᵐ agno: ᵘ τ ᵒ in ᵖ ore ᵠ eorum ꝛ ꝛ ꝛ
ꝛ nō ᵒ ē ᵘ inuētū ꝛ mēdaciū. ᵘ Sine ᵘ macla ꝛ ei ꝛ sūt
ante thronū dei. ᾽ Et ᵛ vidi ᵇ alterꝫ ᶜ angelū ᵇ vo
lātē ꝛ p ꝛ mediū ꝛ celū ᵍ hītē ᵇ euāgelū ꝛ eternuꝫ
ᵏ vt ᵏ euāgelizaret ꝛ sedentibus ᵐ sup ᵘ terrā ᵒ τ
ᵖ sup ᵠ oēꝫ ꝛ gentē ᵘ τ ꝛ tribum ᵘ τ ꝛ linguā ꝛ ꝛ
ꝛ τ ꝛ pplꝫ: ᵛ dicēs ᵒ magna ᶜ voce. ᶜ Timete ꝛ
ꝛ dñꝫ: ᵍ τ ᵇ date ꝛ illi ᵏ honorē: ꝛ qᵐ venit ꝛ ꝛ
ᵘ hora ᵒ iudicij ᵖ eius: ᵠ τ ꝛ adorate ꝛ ꝛ
ᵛ eū ᵒ qui ᵛ fecit ꝛ celum ᵘ τ ᵏ terram ꝛ τ ꝛ ꝛ
ˢ mare ᵘ τ ᵇ fontes ᶜ aquarum. ᵒ Et ꝛ alius ꝛ
ꝛ angelus ᵇ secutus ᵇ est ꝛ dicens. ꝛ ꝛ ꝛ
ᵏ Cecidit ꝛ cecidit ᵐ babylō illa ᵘ magna: ꝗ ᵒ a
ᵖ vino ᵠ ire ꝛ fornicatiōis ᵛ sue ꝛ potauit ꝛ ꝛ
ᵘ omnes ᵏ gentes. ꝛ Et ᵇ terti9 ᵛ āgel9 ꝛ ꝛ
ᶜ secut9 ᶜ est ᵒ illos ᶜ dicēs ᵍ voce ꝛ ꝛ
ꝛ magna. ꝛ Si ꝗs ᵏ adorauerit ꝛ bestiam ᵐ et
ᵘ imaginez ᵒ ei9: ᵖ τ ᵠ acceperit ꝛ characterem
ᵛ in ꝛ fronte ᵘ sua ꝛ aut ꝛ in ꝛ manu ꝛ ꝛ ꝛ
ᵛ sua: ᶜ hic ᵒ bibet ꝛ de ꝛ vino ꝛ ꝛ ꝛ

pa. 33
pa. 1
Lict.

ī 18.
Jere.
Estate

θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκρά-
του ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ
βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον
τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
νίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν
εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει καὶ οὐκ ἔχουσιν
ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυ-
νοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ,
καὶ εἴτις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόμα
τος αὐτοῦ. ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν,
ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ
καὶ τὴν πίστιν τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἤκουσα φω
νῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης μοι. γράψον
μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκον
τες. ἀπάρτι λέγει ναὶ τὸ πνεῦμα ἵνα ἀνα-
παύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔρ
γα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ αὐτῶν. καὶ εἶ-
δον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νε
φέλην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔ
χων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυ
σοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ,
καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ
κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τῆς νεφέλης. πέμψον τὸ δρέπανόν σου
καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι,
ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν
ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ
ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀ
ξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυ-
σιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός,
καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ
δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων. πέμψον σου τὸ
δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βό-
τρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἥκμασαν αἱ
σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος
τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ
γησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς
τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν.
καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χα
λινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξα
κοσίων. Cap. xv.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ
μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτά
ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰς ἐσχάτας, ὅτι
ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. καὶ
εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμέ
νην, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ
τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θά
λασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ
θεοῦ, καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν μωϋσέως τοῦ

ire dei qđ mixtum eſt mero
in calice ire ipſius: et
cruciabitur igne et ſulphure in cõſpectu
angelorũ ſanctorum τ añ cõſpectũ agni.
Et fumus tormentorum eorum ſupra. 9. a.
deſcendet in ſecula ſeculorum: nec habẽt et. 7. 19. a.
requiẽ die ac nocte qui adorauerunt
beſtiam et imaginem eius: et
ſi quis acceperit characterem nominis
eius. Hic patientia ſanctorum eſt:
qui cuſtodiunt mandata dei
τ fidem ieſu. Et audiui vocem
de celo dicentem mihi. Scribe
beati mortui qui in domino moriuntur.
Amodo iam dicit ſpiritus vt requieſcãt
a laboribus ſuis. Opera enim
illorum ſequuntur illos. Et vidi:
τ ecce nubẽ candidam: et ſuper nubem
ſedentem ſimilem filio hois: habentem
in capite ſuo coronam auream: et
in manu ſua falcem acutam.
Et alius angelus exiuit de templo
clamãs voce magna ad ſedentem ſuper
nubem. Mitte falcem tuam
τ mete: qr venit hora vt metatur:
qñ aruit meſſis terre. Et miſit
qui ſedebat ſuper nubem falcem
ſuam in terram et meſſuit eam. Et
alius angelus exiuit de templo: qđ eſt
in celo: habens et ipſe falcem acutã.
Et alius angelus exiuit de altari:
qui habebat poteſtatem ſupra ignem:
τ clamauit voce magna ad eum q habe
bat falcem acutam dicens. Mitte falcẽ
tuã acutã τ vindemia botros
vince terre: quoniam mature ſunt
uue eius. Et miſit angelus
falcẽ ſuã acutã in terram: τ vindemiauit
vineã terre: τ miſit in
lacũ ire dei magnũ.
Et calcatus eſt lacus extra ciuitatẽ:
et exiuit ſanguis de lacu vſq ad frenos
equorum per ſtadia mille ſexcenta.
Cap. xv.

Et vidi aliud ſignum in celo
magnũ τ mirabile: angelos ſeptẽ
habẽtes plagas ſeptẽ nouiſſimas: quoniã
in illis conſũmata eſt ira dei. Et
vidi tanq̃ mare vitreũ mixtum
igne: τ eos qui vicerunt beſtiam et
imaginẽ eius: τ numerum
nois eius ſtantes ſupra mare
vitreum habentes cytharas
dei: τ cantantes canticum moyſi

ſ λού λου / του b θεού ' και / της k ωλής / του ' αρνί
ου, m λέγοντες. " μεγάλα o και p θαυμαστά / τα q έρ
γα r σου s κύριε / ο t θεός / ο " παντοκράτωρ, x δίκαιαι
y και ' αληθιναί / αι z οδοί b σου / ο c βασιλεύς / των
d εθνών. e τις f ου g μη b φοβηθή b σε ' κύριε, k και ! δο
ξάση / το m όνομα " σου, o ότι p μόνος ! άγιος r ει, s ότι
t πάντα / τα " έθνη t ήξουσι r και ' προσκυνήσουσιν
s ενώπιόν b σου, c ότι / τα o δικαιώματα c σου r εφα=
νερώθησαν. g και b μετά / ταύτα k είδον ' και m ηνοί=
γη / ο " ναός / της o σκηνής / του p μαρτυρίου q εν / τω
r ουρανώ. s και r εξήλθον / οι " επτά ' άγγελοι / οι r έ=
χοντες / τας ' επτά q πληγάς b εκ / του c ουρανού, b οι
c ήσαν r ενδεδυμένοι s λίνον b και ' καθαρόν k και
' λαμπρόν, m και " περιεζωσμένοι o περί / τα p στή
θη ! ζώνας r χρυσάς, o και r εν " εκ / των r τεσσάρων r ζώ
ων ' έδωκε / τοις " επτά b αγγέλοις c επτά b φιά=
λας c χρυσάς ' γεμούσας / του s θυμού / του b θε
ού / του ' ζώντος k εις / τους ' αιώνας / των m αιώνων.
" και o εγεμίσθη / ο p ναός q καπνού ' εκ / της s δόξης
/ του r θεού, " και r εκ / της r δυνάμεως ' αυτού, s και
b ουδείς c ηδύνατο s εισελθείν r εις / τον / ναόν, s άχρι
b τελεσθώσιν / αι ' επτά k πληγαί / των ' αγγέλων.

Cap. 16.

Και b ήκουσα c φωνής " μεγάλης c εκ / του ' ναού
s λεγούσης / τοις b επτά ' αγγέλοις, k υπάγε
τε ' εκχέατε / τας m φιάλας / του " θυμού / του o θεού
r εις / την q γην. r και o απήλθεν / ο r πρώτος " και r εξέχεε
/ την r φιάλην ' αυτού s εις / την b γην, c και b εγένετο
c έλκος r κακόν c και b πονηρόν ' εις / τους k ανθρώ=
πους / τους ' έχοντας / το m χάραγμα / του " θηρίου
o και / τους r προσκυνούντας / τη q εικόνι r αυτού.
s και / ο r δεύτερος " άγγελος r εξέχεε / την r φιάλην
s αυτού s εις / την b θάλασσαν, c και b εγένετο c αίμα
r ως g νεκρού, b και ' πάσα k ψυχή ' ζώσα m απέθανεν
" εν / τη o θαλάσση. p και / ο q τρίτος r άγγελος s εξέχεε
/ την r φιάλην " αυτού r εις / τους r ποταμούς ' και / τας
s πηγάς / των b υδάτων, c και b εγένετο r αίμα. r και
s ήκουσα / του b αγγέλου / των ' υδάτων k λέγον=
τος, ' δίκαιος m ει / ο " ων, o και / ο p ην / ο q όσιος, r ότι
s ταύτα r έκρινας, " ότι r αίμα r αγίων ' και s προφη=
τών b εξέχεαν, c και b αίμα r αυτοίς r έδωκας s πιείν
k άξιοί ' εισί k και ' ήκουσα ' εκ / του m θυσιαστηρίου " λέ
γοντος. s ναι p κύριε / ο q θεός / ο r παντοκράτωρ, s α
ληθιναί r και " δίκαιαι / αι r κρίσεις r σου ' και / ο " τέταρ
τος b άγγελος c εξέχεε / την b φιάλην r αυτού ' επί
/ του s ήλιον, b και ε δόθη k αυτώ ' καυματίσαι / τους
m ανθρώπους " εν s πυρί. p και q εκαυματίσθησαν
/ οι r άνθρωποι s καύμα r μέγα, " και r εβλασφή=
μησαν / οι ' άνθρωποι / το r όνομα / του s θεού
/ του b έχοντος / την c εξουσίαν b επί / τας ' πλη
γάς r ταύτας, s και b ου ' μετεμόνησαν k δούναι
' αυτώ m δόξαν. " και / ο s πέμπτος p άγγελος
q εξέχεε / την r φιάλην s αυτού r επί / του " θρόνου
/ του x θηρίου, r και ' εγένετο / η s βασιλεία b αυτού

ſ ſeruꝝ b dei ' t k canticum ' agni ꝯ ꝯ ꝯ
m dicẽtes. " Magna o t p mirabilia ſũt q opa
r tua s domine c deus " omnipotens: x iuſte ꝯ
y t vere ſunt z vie b tue domine c rex ꝯ ꝯ
b ſeculoꝝ. c Quis nõ b timebit te d ñe k t ma
gnificabit m nomẽ " tuũ: o Qꝛ ſolus q pi9 r es:
" qñ r oẽs " gentes r venẽt r t ' adorabunt ꝯ
s in q ſpectu b tuo: c qñ b iudicia c tua r manife
ſta ſũt. g Et b poſt ' hec k vidi: ' t ecce m aptũ m ẽ
" templũ o tabernaculi p teſtimonij q in ꝯ
r celo. s Et r exierũt " ſeptẽ r angeli r habentes
s ſeptem q plagas b de c templo ꝯ ꝯ ꝯ
r veſtiti s lino ' mundo k et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
' candido: m t " precincti o circa p pectora ꝯ
q zonis r aureis. s Et r vnũ " de q ãttuor r aĩ alib9
s dedit " ſeptem b angelis c ſeptem b phialas
r aureas s plenas g ira m die b dei ꝯ ꝯ
' viventis k in ' ſecula m ſeculorum. ꝯ ꝯ ꝯ
" Et o ipletũ o ẽ p tẽplũ dei q fumo r a " maieſtate
r dei " t r de r virtute r eius: " t ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
b nemo c poterat b introire c in ' tẽplum g donec
b ꝓſũmarent ' ſeptẽ k plage ſeptẽ ' angelorũ.

Cap. 16.

Θ Et b audiui c vocẽ o magnã r de c templo
g dicentẽ b ſeptẽ ' angelis. k Ite t ꝯ ꝯ
' effundite ſeptẽ m phialas " ire o dei ꝯ ꝯ
p in q terrã. r Et o abiit ꝓm q angelus " t r effu=
dit r phialã ſuã s in b terram: c t o factum b eſt
c vulnus r ſeuũ g t b peſſimũ ' in k homines ꝯ
' qui ' habebãt m characterem " beſtie ⌜ r ei9.
o t in o eos p q p adorauerũt beſtiã t q imaginẽ
" Et r ſcds " angelus x effudit r phialam ꝯ
s ſuã s in b mare: c et o factus b eſt ⌞ ſanguis ꝯ
r tãq g mortui: b t ois k aĩa ' viues m mortua m ẽ
" in o mari. p Et q tertius o effudit ꝯ ꝯ ꝯ
r phialam " ſuam r ſuper r flumina ' et ſuper
s fontes b aq; c t o factus b eſt c ſanguis r Et
g audiui h angelũ ' aquarũ k dicentem. ꝯ ꝯ
' Juſtus m es dñe " q " es o t p q p eras q ſctũs: ' q
s hoc ' iudicaſti: " qꝛ ſãguinẽ r ſctoꝝ ' t s ꝓphe
tarũ b effunderũt: c t o ſãguinẽ c eis r dediſti " bi
bere. b Digni ei ſũt. k Et ' audiui ' de m altari
" dicẽtẽ.] o Etiã p dñe q deus r oipotens s vera
r t " iuſta r iudicia r tua. r Et s quartus ꝯ ꝯ
b angelus c effudit b phialam c ſuam r in ꝯ
g ſolem k t ' datũ ' eſt k illi ' eſtu ' affligere ꝯ ꝯ
m hoies " t o igni. p Et q eſtuauerunt ꝯ ꝯ
r hoies " eſtu r magno: " t x blaſphemauerunt
' nomen s dei ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
b habentis c ptãtes b ſuper r has ' plagas: ꝯ
g neq ' egerunt ' penitentiam k vt r darent ꝯ
' illi m gloriam. " Et o quintus p angelus ꝯ
q effudit r phialam s ſuam r ſuper " ſedem ꝯ
x beſtie: r t r factum r eſt s regnum b eius ꝯ ꝯ

ᶜεσκοτωμέμη, ᵒκαιᶜεμασσώμτο/Τας ᶜγλώσσας
ᵍαυτώμ ᵇεκ/Του ᶜπόμου, ᵏκαι ᶦεβλασφήμησαμ
/Τομ ᵐθεόμ/Του ⁿουραμού ᵒεκ/Τωμ ᵖπόμώμ ᵠαυ
τώμ ᶜκαι ᵉεκ/Τωμ ᶜελκώμ ⁿαυτώμ, ᶜκαι ᶜου ᶦμετε
μόησαμ ᵉεκ/Τωμ ᵇέργωμ ᶜαυτώμ. ᵖ καιο ᶜέκτος
ᶜάγγελος ᵉεξέχεε/Τημ ᵇφιάλημ ᶜαυτού ᵏεπί/Τομ
ᶦποταμόμ/Τομ ᵐμέγαμ ⁿευφράτημ, ᵒκαι ᵖεξη
ράμθη/Το ᵠὑδωρ ᶜαυτού, ᵉἱμα ᶜετοιμασθή/η ⁿο
δός/Τωμ ᶜβασιλέωμ/Τωμ ᶜαπό ᶜαματολώμ ᵉη
λίου. ᵇκαι ᶜείδομ ᵒεκ/του ᶜστόματος/Του ᶜδρά
κομτος ᵉκαι ᵇεκ/Του ᶜστόματος/Του ᵏθηρίου ᶦκαι
ᵐεκ/Του ⁿστόματος/Του ᵒ ψευδοπροφήτου
ᵖπνεύματα ᵠτρία ᶜακάθαρτα ⁿ ως ᶜ βάτραχοι.
ⁿεισί ᶜγαρ ᶜπνεύματα ᶜδαιμόμωμ ᵉ ᶜποιούμτα
ᵇσημεία, ᶜᾳ ᵒεκπορεύεται ᶜ εωί/Τους ᶜβασιλείς
/της ᵉοικουμέμης ᵇόλης, ᶜσυμαγαγείμ ᵏαυτούς
ᶦεις/Τομ ᵐπόλεμομ/Της ⁿημερας ᵒεκείμης/Της ᵖμε
γάλης/Του ᵠθεού/Του ᶜπαμτοκράτωρος. ᵉιδού
ᶜέρχομαι ⁿως ᶜκλέπτης. ᶜ μακάριος/ο ᶜγρηγο=
ρώμ ᵉ καιᵇτηρώμ/Τα ᶜιμάτια ᵒ αυτού, ᶜ ἱμα ᶜμη
ᵉγυμνός ᵇπεριπατή, ᶜκαι ᵏβλέπωσι/Τημ ᶦασχη=
μοσύμημ ᵐ αυτού. ⁿ και ᵒ συμήγαγεμ ᵖ αυτούς
ᵠεις ᶜΤόπομ/Τομ ᵉκαλούμεμομ ᶜεβραϊστι ⁿαρμα
γελών. ᶜκαιο ᶜέβδομος ᶜάγγελος ᵉεξέχεε/Τημ
ᵇφιάλημ ᶜαυτού ᵒεις/Τομ ᶜαέρα, ᶜκαι ᵉεξήλθε ᵇφω
μή ᶦμεγάλη ᵏαπό/Του ᶦμαού/Του ᵐουραμού ⁿ α
πό/Του ᵒθρόμου ᵖλέγουσα. ᵠγέγομε. ᶜκαι ⁿ εγέ
μομτο ᶜαστραπαί ⁿκαι ᶜβρομται ᶜκαι ᶜφωμαί, ᵃκαι
ᵇσεισμός ᶜεγέμετο ᵒμέγας ᶜ οίος ᶜουκ ᵍ εγέμετο
ᵇαφού/οι ᶜάμθρωποι ᵏεγέμομτο ᶦεωί/Της ᵐ γης
ⁿΤηλικούτος ᵒσεισμός ᵖούτω ᵠμέγας. ᶜ καιᵉ εγέ
μετο/η ᶜπόλις/η ⁿμεγάλη ᵏεις ᶜτρία ᶜμέρη, ᵉ και
/αι ᵇπόλεις/Τωμ ᶜεθμώμ ᵇέπεσομ. ᶜ και ᶜβαβυ=
λώμ/η ᵍμεγάλη ᵇεμμήσθη ᶜεμώπιομ/Του ᵏθεού,
ᶦδούμαι ᵐαυτή/Το ⁿποτήριομ/Του ᵒ οίμου/Του
ᵖθυμού/Της ᵠοργής ᶜαυτού. ᵒκαι ᶜπάσα ⁿμήσος
ᵡέφυγε, ᵖκαι ᶜορη ᵃουχ ᵇευρέθησαμ. ᶜκαι ᵉχά=
λαζα ᶜμεγάλη ᶜως ᵍ ταλαμτιαία ᵇ καταβαίμει
ᶦεκ/Του ᵏουραμού ᶦεπί/Τους ᵐ αμθρώπους, ⁿκαι
ᵉεβλασφήμησαμ/οι ᵖάμθρωποι/Τομ ᵠθεόμ ᶜεκ/Της
ᵉπληγής/Της ᶜχαλάζης, ⁿότι ᶜμεγάλη ᶜεστίμ/η
ᶜπληγή ᵃαυτής ᵇσφόδρα. Cap.17.

Καιᵇ ήλθεμ ᶜεις ᵒεκ/Τωμ ᶜεπτά ᶜαγγέλωμ/Τωμ
ᵍεχόμτωμ/Τας ᵇεπτά ᶜφιάλας, ᵏκαι ᶦελάλη=
σε ᵐ μετ ⁿεμού ᵒ λέγωμ. ᵖ δεύρο ᵠδείξω ᶜσοι/Το
ᵉκρίμα/Της ᶜπόρμης/Της ᶜμεγάλης/Της ᶜκαθημέ=
μης ᶜεπί/Τωμ ᵉυδάτωμ/Τωμ ᵇπολλώμ, ᶜμεθ ᵇης
ᶜεπόρμευσαμ/οι ᶜβασιλείς/Της ᵍγης, ᵇ και ᶜεμεθύ
σθησαμ/οι ᵏκατοικούμτες/Τημ ᶦγημ ᵐεκ/Του ⁿοίμου
Της ᵒπορμείας ᵖαὐτής. ᵠκαι ᶜαπήμεγκε ᵉμε ᶜεισ ⁿέρη
μομ ᶜεμ ᶜπνεύματι ᶜκαι ᵉείδομ ᵇγυμαίκα ᶜκαθημέμημ
ᵉεπί ᶜθημίομ ᶜκόκκιμομ ᵍγέμομ ᵇομομάτωμ ᶜβλασ
φημίας, ᵏέχομ ᶦκεφαλάς ᵐεπτά ⁿκαι ᵒ κέρατα ᵖδε

ᶜtenebrosum: ᵒᶜ cõmanducauerũt ᶜlinguas
ᵍsuas ᵇpre ᶜdolore: ᵏᶜ blasphemauerunt
ᵐdeum ⁿcelí ᵒpre ᵖdoloribus
ᶜet ᶜvulneribus ⁿsuis: ᶜet nõ egerũt penitẽtiã
ᵉex ᵇoperibus ᶜsuis. ᵖEt ᶜsextus
ᶜangelus ᵉeffudit ᵇphialam ᶜsuam ᵏin
ᶦflumẽ illud ᵐmagnũ ⁿeufratẽ: ᵒet ᵖsiccauit
ᵠaquam ᶜeius: ⁿvt ᶜpararetur ⁿvia
ᵃregibus ᶜab ᶜortu ⁿsolis.
ᵇEt ᶜvidi ᵒde ᶜore ᶜdraconis
ᵍet ᵇde ᶜore ᵏbestie ᶜet
ᵐde ⁿore ᵒpseudoprophete exire
ᵖspũs ᵠtres ᶜimmũdos ᵒin ⁿmodũ ᶜranarum.
ⁿSunt ᶜ.n. ᶜspũs ᶜdemoniorũ ⁿfacientes
ᵇsigna: ᶜᵒ procedunt ᶜad ᶜreges
ᵇtotius ᵍ terre ᶜcongregare ᵏillos
ᶦin ᵐpliũ ad ⁿdiẽ ᵖmagnũ
ᶜomnipotentis ᵠdei. ᵒEcce
ᶜvenio ⁿsicut ᶜfur. ᶜBeatus ᶜqui ᶜvigilat
ᵉet ᵇcustodit ᶜvestimenta ᵒsua ᶜne
ᵍnudus ᵇambulet ᶜᵏ videant ᶜturpitudinẽ
ᵐeius. ⁿEt ᵒcongregauit ᵖillos
ᵠin ᶜlocũ ᵒq ᵖvocat ᶜhebraice ⁿhermagedon.
ᵡEt ᶜseptimus ᶜangelus ᵉeffudit
ᵇphialam ᶜsuã ᵒin ᶜaerem: ᶜet ᵉexiuit ᵇvox
ᶜmagna ᵏde ᶜtemplo ⁿa
ᵒthrono ᵖdicens. ᵠFactuꝫ ᵍest. ᶜEt ᶜscã ⁿsunt
ᶜfulgura ᶜet ᶜvoces ⁿᶜ tonitrua: ᵒet
ᵇterremotꝰ ᶜfactus ᶜest ᵒmagnꝰ ᶜqlis ᶜnũqꝫ ᵉfu
it ᵇex quo ᶜhomines ᵏfuerunt ᶦsuper ᵐ terram
ⁿtalis ᵒterremotꝰ ᵖsic ᵠmagnꝰ. ᶜEt ᵒ facta ᵍest
ᶜciuitas ⁿmagna ᶜin ᶜtres ᶜpartes: ᵉet
ᵇciuitates ᶜgentiũ ᵒcecidерunt. ᶜEt ᶜbabylon
ᵍmagna ᵇvenit ᶜin ᵇmemoriam ᶜante ᵏdeum:
ᶦdare ᵐilli ⁿcalicem ᵒvini
ᵖindignationis ᵠire ᶜeiꝰ. ᵒEt ᶜomnis ⁿ insula
ᵡfugit: ᶜet ᶜmontes ᵃnon ᵇsunt ᶜinuẽti. ᶜEt ᵒ grã
do ᶜmagna ᶜsicut ᵍtalentũ ᵇ descendit
ᶜde ᵏcelo ᶦin ᵐhomines: ⁿ et
ᵒblasphemauerunt ᵖhomines ᵠdeum ᶜ ꝓpter
ᵍplagã ᶜgrãdinis: ⁿqñ ᶜmagna facta ᶜest
ᶜvehementer. Cap.17

ΘEt ᵇvenit ᶜvnus ᵒde ᶜseptẽ ᶜangelis
ᵍq ᵍ bẽbant ᵇseptẽ ᶜphialas. ᵏEt ᶦlocut ᵒ
ᶦẽ ᵐmecuꝫ ᵒdicẽs. ᵖVeni ᵗ ᵠostendã ᶜtibi
ⁿdãnationẽ ᶜmeretricis ᶜmagne ᶜque ᶜsedet
ᶜsuper ᵉaquas ᵇmultas: ᶜcuꝫ ᵠqua
ᶜfornicati ᶜsunt ᶜreges ᵍterre: ᵇᵗ inebriati ᶜsunt
ᵏqui ᵏinhabitant ᶦterram ᵐ de ⁿ vino
ᵒprostitutionis ᵖeius. ᵠEt ᶜabstulit ᵉme ᶜin
ᶜspũ ᶜi ⁿdeserтũ. ᶜEt ᵉvidi ᵇmulierẽ ᶜsedẽtẽ ᵒ sup
ᶜbestiã ᶜcoccineã ᵍplenã ᵇnoibus ᶜblasphemie:
ᵏhñtẽ ᶦcapita ᵐseptẽ ⁿet ᵒcornua ᵖdecem.

κα. [q]και ἡ [r]γυνὴ [s]ἦν [t]περιβεβλημένη [u]πορφύ=
ραν [x] και [r]κόκκινον, [y] κεχρυσωμένη [z] χρυσῷ
[a]και [c]λίθῳ [b]τιμίῳ [c]και [r]μαργαρίταις, [g]ἔχουσα
[h]χρυσοῦν [r]ποτήριον [k]ἐν [l]τῇ [r]χειρί [m]αὐτῆς [u]γέ=
μον [o]βδελυγμάτων [p]και [l]τὰ [q]ἀκάθαρτα [l]τῆς
[r]πορνείας [z]αὐτῆς. [r]και [u]ἐπὶ [l]τὸ [x]μέτωπον [r]αὐτῆς
[y]ὄνομα [z]γεγραμμένον [a]μυστήριον, [c]βαβυ=
λὼν [h]ἡ [u]μεγάλη [l]ἡ [c]μήτηρ [l]τῶν [r]πορνῶν [g]και
[l]τῶν [a]βδελυγμάτων [l]τῆς [r]γῆς. [k]και [r]εἶδον [l]τὴν
[m]γυναῖκα [u]μεθύουσαν [o]ἐκ [l]τοῦ [p]αἵματος [l]τῶν
[q]ἁγίων [r]και [u]ἐκ [l]τοῦ [r]αἵματος [l]τῶν [u]μαρτύρων
[x]ἰησοῦ. [r]και [r]ἐθαύμασα [g]ἰδὼν [b] αὐτὴν [c]θαυμα
[a]μέγα. [c]και [r]εἶπε [g]μοι [o]ὁ [b]ἄγγελος· [l]διατί [k]ἐθαύ=
μασας. [r]ἐγώ [m]σοι [u]ἐρῶ [l]τὸ [o]μυστήριον [l]τῆς [p]γυ=
ναικὸς [q]και [l]τοῦ [r]θηρίου [l]τοῦ [g]βαστάζοντος [r]αὐ
τὴν [l]τοῦ [u]ἔχοντος [l]τὰς [r]ἑπτὰ [r]κεφαλὰς [r]και [l]τὰ
[g]δέκα [b]κέρατα. [l]τὸ [c]θηρίον [o]ὃ [r]εἶδες, [r]ἦν [g]και [b]οὐκ
[r]ἔστί, [k]και [r]μέλλει [m]ἀναβαίνειν [u]ἐκ [l]τῆς [o]ἀβύσ=
σου, [p]και [q]εἰς [r]ἀπώλειαν [g]ὑπάγειν, [r]και [u]θαυ=
μάσονται [l]οἱ [x]κατοικοῦντες [r]ἐπὶ [l]τῆς [r]γῆς, [g]ὧν
[b]οὐ [c]γέγραπται [l]τὰ [o]ὀνόματα [r]ἐπὶ [l]τὸ [r]βιβλί=
ον [l]τῆς [g]ζωῆς [b]ἀπὸ [r]καταβολῆς [k]κόσμου, [l]βλέ=
ποντες [l]τὸ [m]θηρίον, [u]ὅτι [o]ἦν [p]και [q]οὐκ [r]ἔστί. [g]και
[l]παρέσται. [u]ὧδε [o]ὁ [x]νοῦς [o]ὁ [r]ἔχων [r]σοφίαν. [l]αἱ [r]ἑπ
τὰ [b]κεφαλαί [c]ἑπτά [o]ὄρη [r]εἰσίν, [r]ὅπου [l]ἡ [g]γυνὴ
[b]κάθηται [r]ἐπ [k]αὐτῶν, [l]και [m] βασιλεῖς [u]ἑπτά [o]εἰ=
σιν. [l]οἱ [p]πέντε [q]ἔπεσον, [l]ὁ [r]εἷς [o]ἐστίν, ὁ [l]ἄλλος
[u]οὔπω [x]ἦλθε. [r]και [l]ὅταν [g]ἔλθῃ, [b]ὀλίγον [c]αὐ=
τὸν [o] δεῖ [c] μεῖναι. [r] και [l]τὸ [g]θηρίον [b] ὃ [l]ἦν [k] και
[l]οὐκ [m] ἔστι, [u]και [o] αὐτὸς [p] ὄγδοος [q] ἐστί, [r] και
[g]ἐκ [l]τῶν [r]ἑπτά [u]ἐστί, [r]και [l]εἰς [r]ἀπώλειαν [g] ὑπά=
γει. [b]και [l]τὰ [c]δέκα [o]κέρατα [r]ἃ [l]εἶδες, [g]δέκα [b]βασι
λεῖς [r]εἰσίν, [k]οἵτινες [l]βασιλείαν [m]οὔπω [u]ἔλαβον,
[g]ἀλλ [p]ἐξουσίαν [q]ὡς [r]βασιλεῖς [g]μίαν [r]ὥραν [u]λαμ
βάνουσι [x]μετὰ [l]τοῦ [r]θηρίου. [r]οὗτοι [g]μίαν [b] γνώ=
μην [r]ἔχουσι, [b]και [l]τὴν [r]δύναμιν [l]και [l]τὴν [g]ἐξου=
σίαν [b]αὐτῶν [l]τῷ [r]θηρίῳ [k]διδόασιν. [l]οὗτοι [m] με
τὰ [l]τοῦ [u]ἀρνίου [o]πολεμήσουσι, [p]και [l]τὸ [q]ἀρνί=
ον [r]νικήσει [g]αὐτούς, [r]ὅτι [g]κύριος [x]κυρίων [r] ἐστί
[l]και [g]βασιλεὺς [b]βασιλέων, [c]και [o]οἱ [r]μετ [l]αὐτοῦ
[r]κλητοὶ [g]και [b]ἐκλεκτοὶ [l]και [k]πιστοί. [l]και [m] λέγει
[u]μοι. [l]τὰ [o]ὕδατα [p]ἃ [q]εἶδες, [r]οὗ [l]ἡ [g]πόρνη [r]κάθηται
[g]λαοὶ [r]και [l]ὄχλοι [r]εἰσί, [g]και [b]ἔθνη [c]και [o] γλῶσ=
σαι, [c]και [l]τὰ [r]δέκα [g]κέρατα [b]ἃ [r]εἶδες [k]και [l] τὸ [r]θη=
ρίον, [m] οὗτοι [u]μισήσουσι [l]τὴν [o]πόρνην, [p]και [q]ἠ=
ρημωμένην [r]ποιήσουσιν [g]αὐτήν, [r]και [u]γυμνὴν
[x]ποιήσουσιν [r]αὐτήν, [r]και [l]τὰς [g] σάρκας [b] αὐτῆς
[c]φάγονται, [o]και [c]αὐτὴν [r]κατακαύσουσιν [g]ἐν [b]πυ
ρί. [r]ὁ [l]γὰρ [g]θεὸς [r]ἔδωκεν [m]εἰς [l]τὰς [u]καρδίας [o]αὐτῶν
[p]ποιῆσαι [l]τὴν [q]γνώμην [r]αὐτοῦ, [g]και [r]ποιῆσαι
[g]γνώμην [x]μίαν, [r]και [l]δοῦναι [l]τὴν [g]βασιλείαν [b]αὐ
τῶν [l]τῷ [r]θηρίῳ, [b]ἄχρι [r]τελεσθήσονται [l]οἱ [r]λόγοι

[q]Et [r]mulier [g]erat [r]circumdata [u]purpura &c
[x]τ [r]coccino τ [l]inaurata [g]auro &c &c &c &c
[b]τ [r]lapide [b]precioso [r]τ [l]margaritis: [g]habens
[h]poculum [b]aureū [k]in [l]manu [m]sua [u]plenum &c
[g]abominatione [p]τ [q]immundicia &c &c &c &c
[r]fornicationis [g]eius. [r]Et [u]in [r]fronte [r]eius &c
[l]nomen [g]scriptum [b]mysterium: [r]babylon &c
[b]magna [r]mater [r]fornicationum [b]τ &c &c
[b]abominationum [l]terre. [k]Et [l]vidi &c &c
[m]mulierem [u]ebriam [o]de [p]sanguine &c &c &c
[q]sctōꝝ [r]τ [g]de [r]sanguine [u]martyrum &c &c
[x]ieſu. [r]Et [l]miratꝰ [r]ſū [g]cū [r]videre [b]illā [c]ām̄ira=
tiōe [b]magna: [r]τ [l]dixit [r]mihi [b]āgelꝰ. [l]Quare
[g]miraris? [l]Ego [u]dicā [m]tibi [o]ſacramētū [p]mu=
lieris [q]τ [r]beſtie [g]que [r]portat [r]eam: &c &c &c
[u]que [u]habet [r]capita [r]ſeptem [l]et &c [b]non
[b]comma [g]decē. [c]Beſtia [b]quā [r]vidiſti [r]fuit [r]τ
[l]eſt: [l]τ [m]aſcenſura [m]eſt [u]de [o]abyſſo: &c &c
[p]τ [q]in [r]interitū [r]ibit: [r]τ [u]mirabuntur &c &c
[x]inhabitantes [r]terram [u]quorum &c &c &c
[b]non [r]ſunt [r]ſcripta [b]nomina [r]in [l]libro &c &c
[g]vite [b]a [r]conſtitutione [k]mundi: [l]videntes &c
[m]beſtiam [u]que [o]erat [p]τ [q]non [r]eſt. [g]Et &c &c
[u]hic eſt [r]ſenſus [r]qui [l]hꝫ [g]ſapiaꝫ. [g] Septē &c
[b]capita [r]ſeptem [b]montes [r]ſunt: [r]ſuper [r]quos
[g]mulier [b]ſedet: [l]τ [m]reges [u]ſeptem [o]ſunt. &c
[p]Quiaꝫ [q]ceciderūt: [r]vnus [r]eſt: [r]et [l]alius &c
[u]nōdū [r]venit. [l]Et [r]cū [u]venerit [o]opꝫ [r]illū [b]breue
tp̄s [r]manere. [l]Et [r]beſtia [b]que [r]erat [k]τ &c &c
[l]non [m]eſt: [u]τ [o]ipſa [p]octaua [q]eſt: [r]et &c &c &c
[g]de [r]ſeptem [u]eſt: [x]et [r]in [l]interitum [g]vadet. &c
[b]Et [r]decē [b]comma [r]q̄ [l]vidiſti: [g]decem [b]reges
[r]ſunt: [k]qui [l]regnum [m]nondum [u]acceperunt
[o]ſꝫ [p]ptātē [q]tāndē [r]reges [u]vna [r]hora [u]accipient
[x]poſt [r]beſtiam. [l]Hi [g]vnū [b]conſilium &c &c
[r]habent: [b]τ [r]virtutem [r]et [g]poteſtatem &c &c
[b]ſuam [l]beſtie [k]tradent. [l]Hi [m]cum &c &c
[u]agno [o]pugnabunt: [p]et [q]agnus &c &c &c
[r]vincet [g]illos: [r]qm̄ [u]dns [r]dnorum [r]eſt &c &c
[g]τ [r]rex [b]regū: [r]et qui [b]cum [r]illo ſunt &c &c
[r]vocati [g]τ [b]electi [r]τ [g]fideles. [l]Et [m]dixit &c &c
[u]mihi. [o]Aq̄s [p]q̄s [q]vidiſti [r]vbi [g]meretrix [r]ſedet:
[u]populi [r]ſunt [g]τ [b]gentes [r]et [b]lingue: &c &c
[r]τ [l]decē [g]comma [b]que [r]vidiſti [g]in [l]beſtia: &c
[m]hi [u]odient [o]fornicariam: [p]et [q]deſolatam &c
[r]facient [g]illam [r]et [u]nudam: &c &c &c &c
[g]et [g]carnes [b]eius &c &c &c &c &c &c &c
[r]manducabunt: [b]τ [r]ipſaꝫ [b]igni [r]cōcremabūt.
[k]Deus [r]ei [l]dedit [m]in [u]corda [o]eorum &c &c
[p]vt [p]faciant qd̄ [q]placitum [q]eſt [r]illi: &c &c
[r]vt [l]dent [g]regnum [b]ſuum &c &c &c &c &c
[r]beſtie: [b]donec [r]conſummentur [r]verba &c &c

j. Ioa. c. 1. Thi. 6

του. θεού και η γυνή ην είδες εστιν η πόλις η μεγάλη η έχουσα βασιλείαν επί των βασιλέων της γης. Cap. 18.

Και μετά ταύτα είδον άλλον άγγελον καταβαίνοντα εκ του ουρανού εχοντα εξουσίαν μεγάλην, και η γη εφωτίσθη εκ της δόξης αυτού, και εκραξεν εν ισχυρά φωνή, λέγων, έπεσεν έπεσε Βαβυλών η μεγάλη, και εγένετο κατοικητήριον δαιμόνων και φυλακή παντός πνεύματος ακαθάρτου και φυλακή παντός ορνέου ακαθάρτου και μεμισημένου, ότι εκ του θυμού του οίνου της πορνείας αυτής πεπότικε πάντα τα έθνη και οι βασιλείς της γης μετ αυτής επόρνευσαν, και οι έμποροι της γης εκ της δυνάμεως του στρήνους αυτής επλούτησαν. και ήκουσα άλλην φωνήν εκ του ουρανού λέγουσαν, εξέλθετε εξ αυτής ο λαός μου, ίνα μη συγκοινωνήσητε ταις αμαρτίαις αυτής, και εκ των πληγών αυτής ίνα μη λάβητε, ότι εκολλήθησαν αυτής αι αμαρτίαι άχρι του ουρανού, και εμνημόνευσεν ο θεός τα αδικήματα αυτής. απόδοτε αυτή, ως και αυτή απέδωκεν υμίν, και διπλώσατε αυτή διπλά κατά τα έργα αυτής. εν τω ποτηρίω ω εκέρασε, κεράσατε αυτή διπλούν. όσα εδόξασεν εαυτήν και εστρηνίασε, τοσούτον δότε αυτή βασανισμόν, ότι εν τη καρδία αυτής λέγει ότι κάθημαι βασίλισσα, και χήρα ουκ ειμί, και πένθος ου μη ίδω. διά τούτο εν μιά ήμερα ήξουσιν αι πληγαί αυτής θάνατος και πένθος και λιμός, και εν πυρί κατακαυθήσεται, ότι ισχυρός κύριος ο θεός ο κρίνας αυτήν. και κλαύσονσι και κόψονται επ αυτήν οι βασιλείς της γης, οι μετ αυτής πορνεύσαντες και στρηνιάσαντες, όταν βλέπωσι τον καπνόν της πυρώσεως αυτής, από μακρόθεν εστηκότες διά τον φόβον του βασανισμού αυτής, λέγοντες. ουαί ουαί η πόλις η μεγάλη Βαβυλών η πόλις η ισχυρά, ότι μιά ώρα ήλθεν η κρίσις σου. και οι έμποροι της γης κλαίουσι και πενθούσιν επ αυτή, ότι τον γόμον αυτών ουδείς αγοράζει ουκέτι, γόμον χρυσού και αργύρου και λίθου τιμίου και μαργαρίτου και βύσσου και πορφύρου και σηρικού και κοκκίνου, και παν ξύλον θύϊνον και παν σκεύος ελεφάντινον και παν σκεύος εκ ξύλου τιμιωτάτου, και χαλκού και σιδήρου και μαρμάρου, και κινάμωμον και θυμιάματα, και μύρον και λίβανον, και οίνον και έλαιον, και σεμίδαλιν και σίτον

deo. Et mulier ꝙz vidiſti ē ciuitas
magna q̄ habz regnū ſuper reges
terre Cap. 18.

Et poſt hec vidi alīm angelū deſcē
dentē de celo habentem potestatez
magnā: et terra illuminata eſt a
gloria ei. Et exclamauit in fortitudie
dicēs. Cecidit cecidit babylō magna et
facta ē habitatio demoniō et custodia
omnis ſpūs immūdi: et custodia
oſe volucris immunde et odibilis:
q̄z de vino ire
fornicationis eius biberunt oēs gentes.
Et reges terre cum illa fornicati ſūt:
et mercatores terre de virtute
deliciaꝝ eius diuites facti ſunt. Et audiui alīam vocem de celo dicentem. eo
Exite de illa populus meus: et ne
participes ſitis delictoꝝ eius: et de
plagis eius nō accipiatis. Quia peruenerunt peccata eius vſq; ad celum: et
recordatus eſt dominus iniquitatum
eius. Reddite illi ſicut et ipſa
reddidit vobis: et duplicate duplicia ſ
ſm opera eius. In poculo quo
miſcuit vobis: miſcete illi duplū. Quā
tū glificauit ſe et in deliciis fuit: tātū da
illi tormētū et luctus: quia in corde ſuo
dicit. Sedeo regina: et vidua non
ſum: et luctus nō videbo. Ideo in vna
die venient plage eius: mors
et luctus et fames: et igne comburetur:
q̄z fortis eſt dñs deus qui iudicauit
illā. Et flebūt et plangent ſe ſup illaꝫ
reges terre q̄ cum illa fornicati ſunt
et in deliciis viuerunt: cum viderint
fumum incendij eius: longe ſtantes propter timorē tormētoꝝ
eius: dicentes. Ve ve ciuitas illa
magna babylon ciuitas illa fortis: quia
q̄ vna hora venit iudicium tuum. Et
negociatores terre flebunt et lugebunt
ſuper illā: quia merces eorum nemo
emet amplius: merces auri et argenti
et lapidis preciosi et margarite et
byſſi et purpure et ſerici et coccum: et
omne lignū thyinum: et omnia vaſa
eboris et de lapide preciosissimo
et cramento: et ferro et marmore: et cinamomū et amomum et
vnguenti et turis et vini
et oleri et ſimile et tritici

ⁿ καὶ ᵒ κτήνη ⁿ καὶ ⁿ ὥροβατα ᵍ καὶ ᵇ ἵππων ⁿ καὶ ᵇ ραί-
δων ⁿ καὶ ᵐ σωμάτων ⁿ καὶ ᵒ ψυχὰς ᵖ ἀνθρώπων.
ᵍ καὶ ⁿ ἡ ὀπώρα ⁿ της ᵉ ἐπιθυμίας ⁿ της ⁿ ψυχῆς ⁿ σου
ˣ ἀπῆλθεν ⁿ ἀπό ⁿ σου, ᵃ καὶ ᵇ πάντα ⁿ τὰ ⁿ λιπαρὰ ᵇ καὶ
ⁿ τὰ ⁿ λαμπρὰ ⁿ ἀπώλοντο ᵉ ἀπό ᵇ σου, ⁿ καὶ ᵇ οὐκέτι
ⁿ οὐ μὴ ᵐ εὑρήσεις ⁿ αὐτά. ⁿ οἱ ᵒ ἔμποροι ᵖ τούτων
ⁿ οἱ ᵍ πλουτήσαντες ⁿ ἀπ ⁿ αὐτῆς ⁿ ἀπό ⁿ μακρόθεν
ˣ στήσονται ⁿ διὰ ⁿ τὸν ⁿ φόβον ⁿ τοῦ ⁿ βασανισμοῦ
ᵇ αὐτῆς, ⁿ κλαίοντες ᵇ καὶ ⁿ πενθοῦντες ⁿ καὶ ᵍ λέγον-
τες ᵇ οὐαὶ ⁿ οὐαὶ ⁿ ἡ ⁿ πόλις ⁿ ἡ ⁿ μεγάλη ⁿ ἡ ᵐ περιβεβλη-
μένη ⁿ βύσσινον ᵒ καὶ ᵍ πορφυροῦν ᵍ καὶ ⁿ κόκκινον,
ᵉ καὶ ⁿ κεχρυσωμένη ⁿ ἐν ⁿ χρυσῷ ⁿ καὶ ⁿ λίθῳ ᵉ τιμίῳ
ᵇ καὶ ⁿ μαργαρίταις, ᵇ ὅτι ⁿ μιᾷ ⁿ ὥρᾳ ᵍ ἠρημώθη ⁿ ὁ
ᵇ τοσοῦτος ⁿ πλοῦτος. ᵃ καὶ ⁿ πᾶς ᵐ κυβερνήτης ⁿ καὶ
ᵒ ὃς ⁿ ὁ ᵍ ἐπὶ ⁿ τόπον ᵍ πλοῖον ᵍ πλέων ᵉ καὶ ⁿ ναῦται
ⁿ καὶ ⁿ ὅσοι ⁿ τὴν ⁿ θάλασσαν ⁿ ἐργάζονται, ᵃ ἀπὸ ᵇ μα-
κρόθεν ⁿ ἔστησαν, ᵇ καὶ ⁿ ἔκραζον ⁿ βλέποντες ⁿ τὸν
ᵍ καπνὸν ⁿ τῆς ᵇ πυρώσεως ⁿ αὐτῆς, ᵃ λέγοντες. ⁿ Τίς
ᵐ ὁμοία ⁿ τῇ ⁿ πόλει ⁿ τῇ ᵒ μεγάλῃ. ᵍ καὶ ᵍ ἔβαλον ⁿ χοῦν
ᵉ ἐπὶ ⁿ τὰς ⁿ κεφαλὰς ⁿ αὐτῶν, ᵃ καὶ ⁿ ἔκραζον ⁿ κλαίον-
τες ᵃ καὶ ᵇ πενθοῦντες ⁿ καὶ ᵇ λέγοντες. ⁿ οὐαὶ ⁿ οὐαὶ
ⁿ ἡ ᵍ πόλις ⁿ ἡ ᵇ μεγάλη ⁿ ἐν ⁿ ᾗ ⁿ ἐπλούτησαν ᵐ πάντες
ⁿ οἱ ᵉ ἔχοντες ⁿ τὰ ᵒ πλοῖα ᵍ ἐν ⁿ τῇ ᵍ θαλάσσῃ ⁿ ἐκ ⁿ τῆς
ᵉ τιμιότητος ⁿ αὐτῆς, ⁿ ὅτι ⁿ μιᾷ ⁿ ὥρᾳ ⁿ ἠρημώθη. ᵉ εὐ-
φραίνου ᵇ ἐπ ⁿ αὐτῇ ᵇ οὐρανὲ ⁿ καὶ ⁿ οἱ ⁿ ἅγιοι ᵍ καὶ ⁿ οἱ
ᵇ ἀπόστολοι ⁿ καὶ ⁿ οἱ ᵇ προφῆται, ⁿ ὅτι ᵐ ἔκρινεν ⁿ ὁ ᵉ θε-
ὸς ⁿ τὸ ᵒ κρίμα ᵍ ὑμῶν ᵍ ἐξ ⁿ αὐτῆς. ᵉ καὶ ⁿ ἦρεν ᵍ εἷς ˣ ἄγ-
γελος ⁿ ἰσχυρὸς ⁿ λίθον ᵃ ὡς ᵇ μύλον ⁿ μέγαν, ᵉ καὶ
ⁿ ἔβαλεν ⁿ εἰς ⁿ τὴν ᵍ θάλασσαν ᵇ λέγων, ⁿ οὕτως ᵏ ὁρ-
μήματι ⁿ βληθήσεται ᵐ Βαβυλὼν ⁿ ἡ ᵍ μεγάλη ᵒ πό-
λις, ᵍ καὶ ᵍ οὐ μὴ ⁿ εὑρεθῇ ᵉ ἔτι. ⁿ καὶ ᵍ φωνὴ ⁿ κιθαρῳ-
δῶν ⁿ καὶ ⁿ μουσικῶν ᵍ καὶ ᵇ αὐλητῶν ⁿ καὶ ᵒ σαλπι-
στῶν ⁿ οὐ μὴ ⁿ ἀκουσθῇ ᵍ ἐν ᵇ σοὶ ⁿ ἔτι, ᵏ καὶ ⁿ πᾶς ᵐ τέ-
χνης ᵍ πάσης ᵒ τέχνης ᵍ οὐ μὴ ⁿ εὑρεθῇ ⁿ ἐν ᵍ σοὶ ⁿ ἔτι,
ᵍ καὶ ⁿ φωνὴ ⁿ μύλου ⁿ οὐ μὴ ᵍ ἀκουσθῇ ᵇ ἐν ⁿ σοὶ ᵉ ἔτι,
ⁿ καὶ ⁿ φῶς ᵍ λύχνου ᵇ οὐ μὴ ⁿ φάνῃ ᵏ ἐν ⁿ σοὶ ᵐ ἔτι, ᵍ καὶ
ᵉ φωνὴ ᵍ νυμφίου ᵍ καὶ ⁿ νύμφης ᵍ οὐ μὴ ⁿ ἀκουσθῇ
ᵍ ἐν ᵏ σοὶ ⁿ ἔτι, ⁿ ὅτι οἱ ᵍ ἔμποροί ᵇ σου ⁿ ἦσαν οἱ ᵇ μεγι-
στᾶνες ⁿ τῆς ⁿ γῆς, ⁿ ὅτι ᵍ ἐν ⁿ τῇ ᵇ φαρμακείᾳ ⁿ σου ᵏ ἐπλα-
νήθησαν ⁿ πάντα ⁿ τὰ ᵐ ἔθνη. ᵍ καὶ ᵉ ἐν ᵍ αὐτῇ ᵍ αἵματα
ⁿ προφητῶν ᵉ καὶ ⁿ ἁγίων ᵍ εὑρέθη ⁿ καὶ ⁿ πάντων
ⁿ τῶν ᵍ ἐσφαγμένων ᵉ ἐπὶ ⁿ τῆς ᵇ γῆς. Cap. 19.

Καὶ ᵇ μετὰ ⁿ ταῦτα ᵒ ἤκουσα ⁿ ὡς ⁿ φωνὴν ᵍ ὄχλου
ᵇ πολλοῦ ⁿ μεγάλην ᵏ ἐν ⁿ τῷ ⁿ οὐρανῷ ᵐ λε-
γόντων ᵍ ἁλληλούια. ⁿ ἡ ᵒ σωτηρία ᵍ καὶ ⁿ ἡ ᵍ δύνα-
μις ⁿ καὶ ⁿ ἡ ᵍ δόξα ⁿ τοῦ ⁿ θεοῦ ᵍ ἡμῶν, ⁿ ὅτι ᵛ ἀληθιναὶ
ⁿ καὶ ᵉ δίκαιαι ⁿ αἱ ᵇ κρίσεις ⁿ αὐτοῦ, ᵒ ὅτι ⁿ ἔκρινε ⁿ τὴν
ⁿ πόρνην ⁿ τὴν ᵍ μεγάλην, ᵇ ἥτις ⁿ διέφθειρε ⁿ τὴν ᵏ γῆν
ⁿ ἐν ⁿ τῇ ᵐ πορνείᾳ ⁿ αὐτῆς, ᵒ καὶ ᵍ ἐξεδίκησεν ⁿ τὸ ᵍ αἷμα
ⁿ τῶν ⁿ δούλων ᵉ αὐτοῦ ⁿ ἐκ ᵍ χειρὸς ⁿ αὐτῆς. ⁿ καὶ
ⁿ δεύτερον ᵉ εἰρήκεν ᵇ ἁλληλούια. ᶜ καὶ ⁿ ὁ ᵒ καπνὸς
ᵉ αὐτῆς ⁿ ἀναβαίνει ᵍ εἰς ⁿ τοὺς ᵇ αἰῶνας ⁿ τῶν ⁿ αἰώ-
νων. ᵏ καὶ ⁿ ἔπεσον ⁿ οἱ ᵐ πρεσβύτεροι ⁿ οἱ ᵍ εἰκοσιτέ-

ᶜ τ ᵒ iumẽtoꝝ ᶜ τ ⁿ oniũ ᵍ τ ᵇ equoꝝ ᶜ τ ⁿ rhedariꝫ
ⁿ τ ᵐ mancipiorum ⁿ τ ᵒ animarum ᵖ hominũ.
ᵍ Et ⁿ poma ᶜ desideri ⁿ anime ᵍ tue ꝯ
ˣ discesserunt ⁿ a te: ᵍ τ ᵇ oia ᶜ pinguia ᵒ τ ꝯ
ᶜ ꝑclara ᶜ perierũt ᵍ a ᵇ te: ⁿ τ ᵃ ampliꝰ ⁿ illa ᵏ iam
ⁿ non ᵐ inuenient ᵒ mercatores ᵖ hominum.
ᵍ Qui ᵍ diuites ⁿ facti ᵍ sunt ᶜ ab ᵉ ea ᵃ longe ꝯ
ᵃ stabunt ᶜ propter ᶜ timorem ᵃ tormentorum
ᵇ eius: flentes ᵍ ac ᶜ lugentes ᶜ τ ᵍ dicentes. ꝯ
ᵇ Ve ᵇ ve ᶜ ciuitas illa ⁿ magna q ᵐ amicta e- Dic.51.
rat ⁿ byſſo ᵒ τ ᵍ purpura, ᵍ τ ᶜ cocco: ꝯ ꝯ
ᵒ τ ᶜ deaurata ẽ ⁿ auro ᶜ τ ⁿ lapide ᵃ precioſo ꝯ
ᵇ τ ᶜ margaritis: ᵒ qñ ᶜ vna ⁿ hora ᵍ deſtructe ᶜ ſũt
ᵇ tãte ⁿ diuitie. ᵏ Et ⁿ omis ᵐ gubernator ᵍ τ ꝯ
ᵒ oẽs ᵍ qui ⁿ in ⁿ locum ᵖ nauigant ᵒ τ ᶜ naute ꝯ
ᵍ τ ⁿ qui ⁿ mari ⁿ operantur: ᵇ longe ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ ſteterũt: ᵒ τ ᶜ clamauerunt ᶜ videntes ꝯ ꝯ
ᵍ locum ᵇ incendij ⁿ eius: ᵏ dicentes. ⁿ Que ꝯ
ᵐ illis ᵍ citati huic ᶜ magne? ᵍ Et ᵐ miſerũt ᶜ pul
uere ᵉ ſup ᶜ capita ᵍ ſua: ᵍ et ᶜ clamauerũt ᶜ flẽ
tes ᵍ τ ᵇ lugentes: ᵒ dicentes. ᶜ Ve ⌈ ſunt ᵐ oẽs
ᵍ ciuitas illa ᵇ magna: ⁿ in ᵏ q ⁿ diuites ⁿ facti
ᵍ q ᵇ bẽbant ᵒ naues ᵖ in ᵃ mari ᶜ de ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ ꝑcio ᶜ ei? ᵍ qñ ᶜ vna ᶜ hora ᵇ deſolata ᶜ ẽ. ᵍ Ex- Hier.51.
ulta ᵇ ſup ᶜ cã ᵒ celũ ᶜ τ ᶜ ſancti ꝯ ꝯ ꝯ
ᵖ apli ⁿ τ ᵏ prophete: ⁿ qñ ᵐ iudicauit ᵍ deus ꝯ
ᵒ iudiciũ ᵖ vr ᵍ de ⁿ illa. ᵍ Et ᶜ ſuſtulit ᵍ vn? ᶜ ãge
lus ᶜ fortis ⁿ lapidẽ ᵍ qſi ᵇ molarẽ ᶜ magnũ: ᵒ et
ᶜ miſit ᵍ in ᵍ mare ᵇ dicens. ⁿ Hoc ᵏ impetu ꝯ Hier.51.
ⁿ mittetur ᵐ babylon ᵒ ciuitas illa ᵍ magna:
ᵖ τ ᵒ vltra ᵒ iã ᵍ non ⁿ inuenietur. ᶜ Et ᵍ vox ᶜ citha
redoꝝ ᶜ τ ⁿ multicoꝝ ᵍ τ ᵇ tibia ⁿ canentiũ ꝯ ꝯ
ᶜ τ ᵒ tuba ᶜ nõ ⁿ audiet ᵍ i ᵒ te ⁿ amplius: ᵏ τ ⁿ omis ᵐ ar
tifex ᵍ oīs ᵒ artis ᵍ nõ ᵍ inuenietur ᶜ in ᵒ te ᶜ ãplius:
ᵍ τ ᶜ vox ᶜ mole ⁿ nõ ⁿ audiet ᵍ i ᶜ te ᵒ amplius. ꝯ
ᶜ Et ⁿ lux ᶜ lucerne ᵇ nõ ⁿ lucebit ᵏ i ⁿ te ᵐ ãplius: ᵍ τ
ᵒ vox ᵖ ſponſi ᵍ τ ᶜ ſponſe ᵍ non ᶜ audietur ꝯ ꝯ
ᶜ adhuc ᵍ i ᵒ te ᶜ q ᵍ mercatores ᵇ tui ᶜ erãt ᵒ ꝓci
pes ᶜ terre: ᶜ q ᵍ in ᵇ veneficijs ᶜ tuis ᵏ errauerũt
ⁿ oēs ᵐ gẽtes: ᵍ τ ᵒ in ᵖ ea ᵍ ſanguis ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜ ꝑphetaꝝ ᵒ τ ᶜ ſctõrum ᵍ inuentus ᵍ eſt: ᵏ τ ᶜ oim
ⁿ qui ⁿ interfecti ⁿ ſunt ᵍ in ᵇ terra. Cap. 19

Post ᵇ hec ᵒ audiui ᶜ q ⁿ ſi ᶜ voce ᵐ magnã ᵍ tu
baꝝ ᵇ multaꝝ ᵏ in ⁿ celo ᵐ dicentium ꝯ
ᵍ alleluia. ᵒ Salus ᵖ τ ᵍ virtus ᶜ τ ᵒ gloria ꝯ
ᶜ dei ᵍ noſtri: ᵏ q ᶜ vera ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ τ ᵍ iuſta ᵇ iudicia ſũt ᶜ ei?: ᵒ qui ᶜ iudicauit de
ᶜ meretrice ᵍ magna ᵇ q ᶜ corrupit ᵏ terram ꝯ ſup. 6. c.
ᵏ i ᵐ ꝓſtitutiõe ᵍ ſua: ᵒ τ ᵖ vindicauit ᵍ ſanguinez
ᶜ ſeruoꝝ ᵍ ſuoꝝ ᶜ de ᵍ manu ᵖ eius. ᶜ Et ꝯ ꝯ
ᵍ iterum ᵍ dixerunt ᵇ alleluia. ᶜ Et ᵒ fumus ꝯ ſupra. 9.
ᶜ eius ᶜ aſcendit ᵍ in ᵇ ſecula ᶜ ſeculorum. ꝯ cc. 14. c.
ᵇ Et ᶜ ceciderunt ᵐ ſeniores ᵍ viginti quatuor

σσαρες[p] και Τα[q] τέσσαρα ζώα, [s] και [t] προσεκύνη
σαν Τω θεώ Τω [u] καθημένω [x] επι Του [y] θρόνου
[s] λεγοντες [b] αμήν [c] αλληλούια. [b] και [c] φωνη [d] εκ Του
[s] θρόνου [b] εξήλθε [d] λέγουσα. [b] αινείτε Τον [d] θεόν [m] η
μών [m] πάντες οι [s] δούλοι [p] αυτού [q] και οι [d] φοβού
μενοι [s] αυτόν οι [u] μικροί [m] και οι [x] μεγάλοι. [x] και [d] η
κουσα [s] ως [b] φωνήν [s] οχλου [b] πολλού [c] και ως [s] φω
νήν [b] υδάτων [d] πολλών, [s] και [d] ως [m] φωνην [m] βρον
Τών [s] ισχυρών [p] λεγόντων [q] αλληλούια, [d] ότι [m] εβα
σίλευσε [c] κύριος ο [m] θεός [d] ημών [d] ο [x] παντοκράτωρ.
[d] Χαίρωμεν [s] και [b] αγαλλιώμεθα, [c] και [s] δώμεν
Τήν [c] δόξαν αυτώ, [s] ότι [b] ήλθεν ο γάμος Του αρ
νίου, [d] και η [m] γυνή [m] αυτού [s] ητοίμασεν [p] εαυτήν.
[q] και [c] εδόθη [s] αυτή [d] ίνα [m] περιβάληται [d] βύσσινον
[x] λαμπρόν και [s] καθαρόν. Το [b] γαρ [c] βύσσινον Τα
[s] δικαιώματα Των [c] αγίων [x] εστί. [s] και [b] λέγει [d] μοι.
[s] γράψον. [d] μακάριοι οι [m] εις Το [m] δείπνον Του
[s] γάμου Του [p] αρνίου [q] κεκλημένοι. [d] και [s] λέγει [d] μοι
[m] ούτοι οι [d] λόγοι αληθινοί [d] εισι Του [s] θεού. [b] και
[c] έπεσον [s] έμπροσθεν Των [d] πόδων αυτού [s] προ
σκυνήσαι [b] αυτώ. [d] και [s] λέγει [d] μοι. [m] όρα [m] μη, [s] σύν
δουλος [p] σού [q] ειμί, [d] και Των [m] αδελφών σου Των
[c] εχόντων Την [m] μαρτυρίαν [d] ιησού. Τω θεώ προσ
κύνησον. [d] η [s] γαρ [b] μαρτυρία Του [c] ιησού [s] εστίν Το
[c] πνεύμα Της [d] προφητείας. [s] και [b] είδον Τον ου-
ρανόν [b] ανεωγμένον, [d] και [m] ιδού [m] ίππος [s] λευκος,
[p] και ο [q] καθήμενος [c] επ αυτόν [d] καλούμενος [d] πιστός [c] και [d] αληθινός [d] και [s] εν [b] δικαιοσύνη [c] κρίνει [s] και
[d] πολεμεί. [d] οι [c] δε [s] οφθαλμοί [p] αυτού [d] φλόξ [d] πυ-
ρός, [d] και [m] επί Την [m] κεφαλήν [s] αυτού [p] διαδήματα
[q] πολλά, [c] εχων [m] ονομα [c] γεγραμμένον [m] και [d] όνο
μα [c] γεγραμμένον [d] ο [s] ουδείς [b] οιδεν [c] ει μή [s] αυ-
τός, [s] και [c] περιβεβλημένος [s] ιμάτιον [b] βεβαμμένον
[d] αίματι, [s] και [d] καλείται Το [m] όνομα [m] αυτού ο [s] λό
γος Του [p] θεού. [q] και Τα [c] στρατεύματα Τα [m] εν Τω
[d] ουρανώ [m] ηκολούθει [d] αυτώ [c] επί [d] ίπποις [s] λευ-
κοίς, [b] ενδεδυμένοι [c] βύσσινον [s] λευκόν [c] καθαρόν
[d] και [s] εκ Του [b] στόματος [d] αυτού [s] εκπορεύεται [d] ρομ
φαία [m] δίστομος [m] οξεία, [s] ίνα [p] εν [q] αυτή [d] πατάξη
Τα [m] έθνη, [d] και [m] αυτός [d] ποιμανεί [d] αυτούς [m] εν [s] ραβ
δω [b] σιδηρά [c] και [s] αυτός [d] πατεί Την [d] ληνόν Του [s] οί
νου Του [b] θυμού Της [d] οργής Του [s] θεού Του [d] παν
τοκράτορος, [m] και [m] έχει [s] επί Το [p] ιμάτιον [q] και [d] επί
Τον [m] μηρόν αυτού [m] όνομα [d] γεγραμμένον, [d] βα-
σιλεύς [d] βασιλέων [m] και [b] κύριος [d] κυρίων. [b] και [c] εί
δον [d] ενα [s] άγγελον [b] εστώτα [d] εν Τω [s] ηλίω, [d] και [m] έ
κραξε [m] φωνή [s] μεγάλη [p] λέγων [q] πάσι Τοις [d] ορνέ
οις Τοις [s] πετομένοις [d] εν [m] μεσουρανήματι. [d] Δεύτε
[d] συνάχθητε εις Το [s] δείπνον Το [b] μέγα Του [d] θεού
[s] ίνα [d] φάγητε [d] σάρκας [s] βασιλέων [b] και σάρκας
[s] χιλιάρχων και [m] σάρκας [m] ισχυρών, [s] και [p] σάρ
κας [q] ίππων και Των [m] καθημένων [d] επ αυτοίς, [d] και
[d] σάρκας [m] πάντων [s] ελευθέρων [b] τε [d] και [b] δούλων

[p] [q] quatuor [d] animalia: [s] [t] adorauerunt [x]
[s] deum [d] sedentem [d] super [d] thronum [x] [x]
[s] dicentes [b] amen [c] alleluia. [b] Et [c] vox [d] de [x]
[s] throno [b] exiit [d] dicẽs, [d] Laudẽ [b] dicite [d] deo
[m] nostro [m] oẽs [s] ſcti [b] eius [d] et timentes [x]
[s] cum [d] pusilli [d] et magni. [d] Et audiui [x] [x]
[s] ſm [b] vocẽ turbe [d] magne [d] et ſicut vocem [x]
[b] aquarũ [d] multarũ: [d] et ſicut [m] vocẽ [m] tonitruum
[s] magnorũ [p] dicentiũ [q] alla: [d] quĩ [m] regnauit [x]
[d] dñs [m] deus [d] noſter [d] oms. [x] [x] [x] [x]
[d] Gaudeamꝰ [d] et exultemꝰ [d] et demus [x]
[d] gliã [d] ei: [s] q [b] venerunt [d] nuptie [d] agni: [x]
[d] et [m] uxor [m] eius [s] preparauit [p] ſe. [x] [x] [x]
[q] Et [d] datũ [d] ẽ [m] illi [d] ut [d] cooperiat [m] ſe [d] byſſino
[d] ſplẽdẽti [d] et cãdido. [d] Byſſinum [b] enim [x]
[d] iuſtificationes [d] ſũt [d] ſcoꝝ. [m] Et [b] dicit [d] mihi.
[d] Scribe. [d] Bti [q] qui [m] ad [m] cenã [x] [x] [x]
[s] nuptias [p] agni [q] vocati [q] ſũt. [d] Et [d] dicit [d] mi-
hi. [m] Hec [d] verba [d] dei [d] vera [d] ſunt. [b] Et [x] [x]
[d] cecidi [m] ad [d] pedes [d] eius [s] vt [d] adorarem [x]
[b] cũ. [d] Et [m] dicit [d] mihi. [m] Vide [m] ne feceris: [d] cõ
ſeruus [s] tuus [s] ſum: [d] et [d] fratrum tuorum [x]
[b] habentium [m] teſtimonium [d] ieu. [d] Deũ ado
ra. [b] Teſtimonium [m] enim [m] eſt [x] [x] [x]
[d] ſpiritus [d] prophetie. [s] Et [b] vidi [d] celum [x]
[b] apertum: [d] et [m] ecce [m] equus [s] albus: [x] [x]
[s] et [d] qui [d] ſedebat [d] ſup [m] eũ [d] vocabat [m] fidelis [x]
[d] et [d] verax: [d] et [d] cum [b] iuſtitia [d] iudicat [d] et [x]
[d] pugnat. [d] Oculi [d] aũt [d] ei [d] ſicut [d] flãma [d] ignis:
[d] et [m] in [m] capite [d] eius [d] diademata [x] [x]
[d] multa: [d] habens [d] nomen [x] [x] [x] [x]
[d] ſcriptũ [d] qđ [m] nemo [b] nouit [d] niſi [d] ipſe. [x] [x]
[d] Et [d] veſtitus erat [d] veſte [b] aſperſa [x] [x] [x]
[d] ſãguine: [d] et vocabat [m] nomẽ [d] ei [d] verbuz
[s] dei. [q] Et [d] exercitus qui ſunt [m] in [x] [x] [x]
[d] celo [m] ſequebantur [d] eum [d] in [d] equis [d] albis:
[b] veſtiti [d] byſſino [d] albo et [d] mundo: [x] [x]
[d] et [b] ore [d] ei [d] procedit [d] gladi [m] ex [x] [x] [x]
[m] utraq; [m] parte [b] acuto: [d] vt [b] in [m] ipſo [d] percutiat
[m] gentes: [d] et [m] ipſe [d] reget [d] eas [m] in [d] virga [x]
[b] ferrea: [d] et [d] calcat [d] torcular [s] vini [x] [x] [x]
[b] furoris [d] ire [d] dei [d] omnipotentis: [x] [x] [x]
[m] et [b] hz [d] in [s] veſtimento [d] et [d] in [x] [x] [x]
[s] femore [d] ſuo [d] ſcriptum. [d] Rex [x] [x] [x] [x]
[d] regũ [d] et [b] dñs [d] dñantium. [d] Et [d] vidi [x] [x]
[d] vnũ [s] angelũ [b] ſtantez [d] in [d] ſole: [d] et [m] clamauit
[m] voce [d] magna [s] dicens [q] omnibus [d] auibus
[d] q [d] volabãt [d] per [m] medium [m] celi. [d] Venite et
[d] cõgregamini [d] ad [d] cenã [b] magnã: [x] [x] [x]
[d] vt [d] mãducetis [d] carnes [s] regũ [b] et [d] carnes [x]
[s] tribunorũ [d] et [m] carnes [m] fortiuz: [d] et [s] carnes
[q] equorũ [d] et [s] ſedentium [d] in [s] ipſis: [d] et [x] [x]
[d] carnes [d] oim [m] liberorum [d] et [d] ſeruorum et

Matt. 22. a. Luce. 14. d

Supra. 22. b.

Supra. 1. c. et

Esa. 63. a.

Supra 1. d.

Psa. 2.

1. Thi. 6. d

ˢmikrῶrᵗTeᵘkaiᵇmegálωm. ˢkaiᵏeílomᵗTo ˡthrí
omᵐˢkaiᵗIoυsⁿbasileíᵗTisᵒgisᵖkaiᵗTaᵠstrateú
matasᵗautῶmˢsymhgmérasᵗwoihsaiⁿwólemom
ˣmetáᵗTouᵗkaqhmérouᵗepiᵗTouᵘíppouᵇkaiᶜme
táᵗTouᵖstrateúmatosᶜautoú.ᶠkaiᵍepiásqhᵗTo
ʰqhríomˡkaiᵏmetˡautoú,oᵐpseudoprofήtisᶜo
ⁿwoihsasᵗTaᵒsmeiaᵖemῶpiomᵠautoú, ʳemˢois
ˢewlárhseᵗTousᵘlabómtasᵗTo ˡCharagma ᵗTou
ᵗthríouˢkaiᵗTousᵘwrosκυnoúmtas ᵗTh ʰeikómi
ᶜautoú. ᵖzwmtesᶜeblήqhsanᵗoiˡDúoᵘeisᵗTim ʰlí
mnhmᵗTouˡpurósᵗTimᵏkaieqmerinˡemᵐqeíw, ⁿkaiᵗoi
ᵒloipoiᵖapektάmqhsanᵠemᵗTinʳomfaíaᵗTouⁿka
qhmeroυʳewsíᵗTouⁿíppouᵗTinˣexelqoúsinʳekᵗTou
ˢstómatosᵉautoú, ᵇkaiᶜwámta ta ᵒórmea ᶜe
XortάsqhsanᵍekᵗTwmˢsarkῶmʰautῶm. Cap.xo.
Kaiᵇeidomᶜάggelomᵒkatabaímomta ᶜekᵗTou
ᶜouranoúᵍέxomtaᵗTimʰkleím ᵗTisᶜabúsᵉ
soυ, ᵏkaiˡálusinᵐmegálhⁿepiᵗTimᵒXeiraᵖaυ
toú, ᵠkaiʳekratήsenᵗTomˢDrákomtaᵗTom ᶜófim ᵗTom
ⁿarxaiom, ᶜosᵉestίˡDiábolos ᵏkaiᵒsataμάς ᵠ
ᶜwlaμῶmᵗTimᵒoikoυmέnimᶜólim, ʳkaiᵍélnsem
ʰautomˡXília ᵏétn, ˡkaiᵐέbalemⁿautomᵒeisᵗTim
ᵖábυssom, ᵠkaiʳékleisemⁿkaiᵉsfrágisemⁿepάnw
ˣautoú, ʳiμaˡmhⁿwlaμάʰéti ᵗTaᶜethmᵒáxriᶜTe
lesqhᵗTaˢXíliaᵍétn, ʰkaiˡmetáᵏTaúta Deiᵐau
tomⁿlυqήmaiᵒmikrómᵖXrómoμ. ᵠkaiʳeidomᵉthró
mous, ˢkaiⁿekáqisamˡepᵗautoús, ᵗkaiᵏrίmaʰelo
qhᶜautoís, ᵒkaiᵗTasᶜψυXάsᵗTomʳwepelekismé
nwnᵍDiάᵗTinʰmartυríamˡihsoúᵏkaiˡDiάᵗTou
ᵐlógomᵗTouⁿqeoú, ᵒkaiᵖoítinesᵠouʳprosekúnh
samᵗTowⁿqhríwʳoúteᵗTinⁿeikómiʳautoú, ʳkaiˢouk
ᵉlάbomᵗTomʰXáragmaᶜepiᵗTomᵒmétwpomʳautῶm
ʳkaiᵍepiᵗTinʰXeίraˢautῶm, ᵏkaiˡézhsamᵐkόⁱⁱⁱⁱⁿe
basileusάmᵒmetάᵗTouᵖXristoúᵠXiliaʳétn.
ᵖkaiᵗoiʳloipoiᵗTwmⁿnekrῶmʳouk ʳézhsamˢάXri
ᵃTelesqήᵗTaʰXiliaᶜetn. ᵖaύtinᵉamástasis ᵗh
ʳwrώtn. ᵍmakários ʰkaiˡάgios ᵒ ᵏexwmˡmέros
ᵐemᵗTinⁿamastάseiᵗTinᵒwrώtn. ᵖepί ᵠTrύtwm ᵗo
ʳleύteros ⁿqάmatos ʳouk ⁿéxeiʳexousίam, ʳallʼé
somtaiᵉiereísᵗTouʰqeoúᶜkaiᵗTouᵒXristoú, ᶜkaiˢ
ʳbasileύsousiᵍmetʰautoúˢXiliaᵏétn. ˡkaiᵐó
taⁿTelesqήᵗTaᵒXiliaᵖétnᵠlυqήsetaiᵗoʳdatα
μάςᵒekᵗTisʳfulakisⁿautoú, ᵏkaiʳexέleύsetai
ˢwlanήsaiᵗTaᵉέqmiᵗTaʰἐmᵗTaisᶜTessarsiᵒgwní
aisᵗTisᶜgisᵗTomʳgwgᵍkaiᵗTomʰmagwg, ˢsyna
gageίmᵏautousˡeisᵗTomᵐpólemom, ⁿwn ᵗoᵒariq
mόsᵖwsᵗhᵠámmosᵗTisʳqalάssis. ᵍkaiˢanέbhsam
ⁿewsᵗTomˣwlátosᵗTisʳgis, ˢkaiᵉkúklevsamᵗTim
ʰwarembolήmᵗTwmˢagίwm ᵏkaiᵗTimᶜwólimᵗTim
ʳhgaphmέnhm. ᵍkaiʰkatébhˡpurᵏekᵗTouˡoυranoú
ᵐapwόᵗTouⁿqeoú, ᵒkaiᵖkatéfagemᵠautoús, ʳkai
ᵗoᵒDiάbolosᵗoʳplamῶmⁿautoúsˣeblήqhʳeisᵗTim
ˢlίmnhmᵗTouⁿwurόsʰkaiᶜqeίou, ᵖόpouᶜkaiᵗTo ʳqh

ˢpusillorᵍtʰmagnor. ˡEtᵏvidiˡbestiaz oo
ᵐtⁿregesᵒterreᵖetᵠexercitus ooooooooo
ʳcorˢcongregatosˢadˢfaciendumⁿpreliuz
ˣcῦˡillo ʳqʳsedebatˢinᵉequoʰtᶜcum ooo
ᵉexercituᶜeius ˡEtᵍapprehensaᵍest ooo
ʰbestiaˢtˣcumˡeaᵐpseudoprophetа oo
ⁿquiⁿfeciteᵒsignaᵖcoramᵠipsoᵒquibusooo
ʳseduxitⁿeosⁿquiⁿacceperῦtˣcharacterem
ʳbestiɛ:ˢtʳqˣadoraueruntʰimaginemooo
ᶜei?. ᵒ Cuiᶜmissiˢsuntbiˢduoᵍinʰstagnῦ
ˢignisˣardentisˢtᵐsulphuris:ⁿt ooo
ᵒceteriᵖoccisiⁱⁱⁱsuntᵠinʳgladioᵒsedentis oo
ˢsuperⁿequumˣquiˢproceditˢdo ooooo
ˢoreᵒipsius:ʰtᶜomnesᵒaues ᶜsaturate ᶜsῦt
ᵍcarnibusʰeorum. Cap.xo
Gᵉtʰvidiᶜangelῦⁿdescẽdẽtᶜde oooo
ᶜcelo ᵍhabẽtʰclauemˡabyssi ooooooo
ˣtˢcathenᾶᵐmagnᾶⁿinᵒmanuᵖsua: oooo
ᵠtʳappẽdit ⁿdraconẽᶜserpentem oooo
ⁿantiquῦ: ʳquiˢestˢdiabolusˢtʰsathanas;
ʳtᵍligant ooooooooooooooooo
ʰeῦperˣᾶnosˡmille: ˡtᵐmisitⁿeumᵒin ooo
ᵖabyssum: ᵠtʳclausitⁿetˢsignauitⁿsuper oo
ˣillῦʳutᵒnῦᵍseducatʰᾶpliᵍgẽtesᵒdonecᶜcῦ
summentˡmilleᵍannos: ʰtʳpostˣhocˡoportⁿilῦ
ⁿsolumᵒmodicoᵖtpe. ᵠEtʳvidiᵉsedes: oo
ˢtⁿsederῦtˢsuperˢeas: ˢtᵉiudiciῦʰdatumʰest
ᶜillis: ᵒetᶜaiasˢdecollatorum ooooooo
ᵍppʰtestimoniῦˡiesuˣtˡpropter ooooooo
ᵐverbuzⁿdei: ᵒtᵖquiᵠnonʳadoraueruntoo
ᵉbestiamˡneqzⁿimaginemˡeius: ˡnec ooo
ᵉacceperῦtʰcharacterẽ eiᵍᵒinᵖfrontibus oo
ʳautᵍiʰmanbᵍsuis: ˣtʳ vixeruntᵐt ⁿregna
uerunt ᵒcumᵖchristoᵠmilleʳannis. ooooo
ˢLeteriⁿmortuorumʳnonʳvixeruntˢdonec
ᵉcῦsumentˣmilleᶜanni. ᵖIstaᵉᶜresurrectio
ʳpma. ᵍBtῦsʰtˡsctῦsˣqˣhzˡpartem oooo
ᵐinⁿresurrectioneᵒpma. ᵖJnᵠhis ooooo
ʳsecῦdaᵉmorzsˡnῦʰhzˢpotestatẽ: ʳsed ˢerunt
ᵉsacerdotesʰdeiᶜtᵒxpi: ᶜt ooo ooooooo
ʳregnabῦtᵉcῦʰilloˡmillᵉᾶnis. ˡEtᵐcuz oo
ⁿpsῦmatiⁿfuerῖtᵒmilleᵖanni: ᵠsoluetʳsatha
nasᵉdeˢcarcereⁿsuo: ˣtʳexibit ctooooooo
ˢseducetᵉgẽtes q̃ suntʰsupᶜq̃tuorᵒangulos
ᶜterreʳgogᵍtʰmagog: tʳpgregabit oooo
ˣeosˡinᵐpreliuⁿ: ⁿquorumᵒnumerus est
ᵖsicutᵠarenaʳmaris. ᵉEtʳascenderuntooo
ⁿsupˣlatitudinemʳterre: ˡtᵉcirauerunt ooo
ʰcastraᶜsanctorumᵖetᶜciuitatem ooooooo
ʳdilectᾶ. ᵍEtʰdscẽditˡignisᵐaⁿdeoˣdeˡcelo
ᵒtᵖdeuorauitᵠeos: ʳetooooooooooo
ᵉdiabolᵠʳqˢseduecbatⁿeosˣmissusˣẽᶜin ooo
ˢstagnῦᵉignisʰtᶜsulphuris; ᵖvbiᶜtʳbestia

ριομ[e] και/ο[b] ψευδοπροφήτης, [t] και [k] βασανισθή
σονται [l] ημέρας [m] και [n] νυκτός [o] εις/τους [p] αιώνας
/των [q] αιώνων. [r] και [s] είδον [t] θρόνον [n] μέγαν [x] λευ=
κόν, [t] και/τον [y] καθήμενον [s] επ [b] αυτόν, [c] ου [d] από
[c] προσώπου [t] έφυγεν/ο [e] ουρανός [b] και/η [y] γη, [k] και
[l] τόπος [m] ουχ [n] ευρέθη [o] αυτοίς. [p] και [q] είδον/τους
[t] νεκρούς/τους [s] μεγάλους [t] και/τους [n] μικρούς
[x] εστώτας [t] εμπροσθεν/του [y] θρόνου, [s] και [b] βιβλία
[c] ανεώχθησαν, [d] και [c] άλλο [t] βιβλίον [s] ανεώχθη [b] ο
[t] εστί/της [k] ζωής, [t] και [m] εκρίθησαν/οι [n] νεκροι [o] εκ/των
[p] γεγραμμένων [q] εν/τοις [t] βιβλίοις [s] κατά/τα [t] έρ
γα [n] αυτών, [x] και [t] έδωκεν/η [y] θάλασσα/τους [s] εν
[b] αυτή [c] νεκρούς, [d] και/ο [c] θάνατος [t] και/ο [e] άδης [b] έ
δωκαν/τους [t] εαυτών [k] νεκρούς, [l] και [m] εκρίθησαν
[n] έκαστος [o] κατά/τα [p] έργα [q] αυτών, [t] και/ο [s] θάνα
τος [t] και/ο [n] άδης [x] εβλήθησαν [t] εις/την [y] λίμνην
/του [s] πυρός. [b] ούτος [c] εστίν/ο [d] θάνατος/ο [c] δεύ=
τερος/η [t] λίμνη/του [y] πυρός. [k] και [l] είτις [b] ουχ [t] ευ
ρέθη [m] εν/τη [n] βίβλω/της [o] ζωής [p] γεγραμμένος, [q] ε
βλήθη [t] εις/την [s] λίμνην/του [t] πυρός. Cap. xxi.

Και [b] είδον [c] ουρανόν [d] καινόν [t] και [t] γην [s] καινήν.
/ο [b] γαρ [t] πρώτος [k] ουρανός [t] και/η [m] πρώτη
[n] γη [s] απήλθε, [t] και/η [q] θάλασσα [t] ουκ [c] εστίν [t] έτι,
[s] και/την [t] πόλιν/την [t] αγίαν [t] ιερουσαλήμ [s] και=
νήν [b] είδον [c] καταβαίνουσαν [d] από/του [t] θεού [t] εκ
/του [s] ουρανού, [b] ητοιμασμένην [t] ως [k] νύμφην [l] κε
κοσμημένην/τω [m] ανδρί [n] αυτής. [o] και [p] ήκουσα
[q] φωνής [t] μεγάλης [s] εκ/του [t] ουρανού [n] λεγού=
σης. [x] ιδού/η [t] σκηνή/του [y] θεού [s] μετά/των [b] ανθρώ
πων, [c] και [d] σκηνώσει [c] μετ [t] αυτών, [s] και [b] αυτοί [t] λα
ός [k] αυτού [l] έσονται, [m] και [n] αυτός/ο [o] θεός [p] έσται
[q] μετ [t] αυτών. [s] και [t] εξαλείψει [n] παν [x] δάκρυον [t] α
πό/των [y] οφθαλμών [s] αυτών, [b] και/ο [c] θάνατος
[d] ουκ [c] έσται [t] έτι, [s] ούτε [b] πένθος, [t] ούτε [k] κραυγή,
[l] ούτε [m] πόνος [n] ουκ [o] έσται [p] έτι, [q] ότι/τα [t] πρώτα
[s] απήλθον. [t] και [n] είπεν/ο [t] καθήμενος [t] επί/τω [y] θρό
νω. [s] ιδού [b] καινά [c] ποιώ [d] πάντα. [c] και [t] λέγει [s] μοι.
[b] γράψον [t] ότι [k] ούτοι/οι [l] λόγοι [m] αληθινοί [n] και
[o] πιστοί [p] εισί. [q] και [t] είπε [s] μοι. [t] γέγοναν [n] α [t] και/το
[t] ω, [x] αρχή [t] και [y] τέλος. [s] εγώ/τω [b] διψώντι [c] δώ
σω [t] εκ/της [s] πηγής/του [b] ύδατος/της [t] ζωής [k] δω=
ρεάν. [l] ο [m] νικών [n] κληρονομήσει [o] ταύτα. [p] και [q] έσο
μαι [t] αυτώ [s] θεός [t] και [n] αυτός [o] έσται [t] μοι [s] υιός. [t] οις
[b] δε [t] δειλοίς [k] και [l] απίστοις [m] και [n] εβδελυγμένοις [o] και [p] φονεύσι [q] και [t] πόρνοις
[s] και [t] φαρμακοίς [b] και [c] ειδωλολάτραις [d] και [c] πά
σι/τοις [t] ψευδέσι/το [s] μέρος [t] αυτών [c] εν/τη [y] λί=
μνη/τη [s] καιομένη [b] πυρί [c] και [d] θείω, [c] ο [t] εστίν/ο [s] θά
νατος/ο [b] δεύτερος. [t] και [k] ήλθεν [l] εις [t] εκ/των [m] επ
τά [n] αγγέλων/των [o] εχόντων [p] τας [q] επτά [t] φιάλας
[s] γεμούσας/των [t] επτά [n] πληγών/των [o] εσχάτων,
[t] και [s] ελάλησε [t] μετ [n] εμού [o] λέγων. [p] δεύρο [q] δεί
ξω [t] σοι/την [s] γυναίκα/την [t] νύμφην/του [b] αρνίου

[a] tpseudoprophete [b] cruciabuntur [c] die [d] ac [e] nocte [f] in [g] secula [h] seculo [i] seculoꝝ. [k] Et [l] vidi [m] thronũ [n] magnũ [o] candidum: [p] sedentem [q] super [r] eum: [s] a [t] cuius [u] conspectu [x] fugit [y] terra [z] celũ: [a] et [b] locus [c] nõ [d] e [e] inuentus [f] eis. [g] Et [h] vidi [i] mortuos [k] magnos [l] et [m] pusillos [n] stantes [o] in [p] cõspectu [q] throni: [r] libri [s] apti [t] sũt: [u] et [x] alius [y] liber [z] apertus [a] est [b] qui [c] est [d] vite: [e] et [f] iudicati [g] sunt [h] mortui [i] ex [k] his [l] q [m] scripta [n] erãt [o] in [p] libris [q] fm [r] opera [s] ipoꝝ: [t] et [u] dedit [x] mare [y] mortuos qui [z] in [a] eo erant: [b] et [c] mors [d] et [e] infernus [f] dederunt [g] mortuos [h] suos [i] q [k] in [l] ipsis erãt: [m] et [n] iudicatũ [o] est [p] vnusquisq; [q] de [r] singulis [s] fm [t] opa [u] ipoꝝ: [x] et [y] infernus [z] et [a] mors [b] missi [c] sunt [d] in [e] stagnum [f] ignis. [g] Hec [h] est [i] mors [k] secunda. [l] Et [m] qui [n] non [o] inuentus [p] est [q] in [r] libro [s] vite [t] scriptus: [u] missus [x] est [y] in [z] stagnum [a] ignis.

Cap. xxi.

[b] Et [c] vidi [d] celũ [e] nouũ [f] et [g] terram [h] nouam. [i] Primus [k] enim [l] celum [m] et [n] prima [o] terra [p] abiit: [q] et [r] mare [s] iam [t] non [u] est. [x] Et [y] ego [z] iohãnes [a] vidi [b] sctam [c] ciuitatẽ [d] hierlm [e] nouam [f] descendẽtẽ [g] de [h] celo [i] a [k] deo [l] paratam: [m] sicut [n] sponsam [o] ornatam [p] viro [q] suo. [r] Et [s] audiui [t] vocem [u] magnã [x] de [y] throno [z] dicentem. [a] Ecce [b] tabernaculũ [c] dei [d] cũ [e] hominibus: [f] et [g] habitabit [h] cũ [i] eis: [k] et [l] ipsi [m] populus [n] eius [o] erũt: [p] et [q] ipse [r] deus [s] cum [t] eis [u] erit [x] deus [y] eorum. [z] Et [a] absterget [b] deus [c] oẽm [d] lachrymam [e] ab [f] oculis [g] eorum: [h] et [i] mors [k] vltra [l] nõ [m] erit [n] neq; [o] luctus [p] neq; [q] clamor: [r] neq; [s] dolor [t] erit [u] vltra: [x] quia [y] prima [z] abierũt. [a] Et [b] dixit [c] qui [d] sedebat [e] in [f] throno. [g] Ecce [h] noua [i] facio [k] oia. [l] Et [m] dixit [n] mihi. [o] Scribe [p] q [q] hec [r] verba [s] fidelissima [t] sunt [u] et [x] vera. [y] Et [z] dixit [a] mihi. [b] Factũ [c] est. [d] Ego [e] alpha [f] et [g] o: [h] initius [i] et [k] finis. [l] Ego [m] sitienti [n] dabo [o] de [p] fonte [q] aque [r] vite [s] gratis. [t] Qui [u] vicerit [x] possidebit [y] hec. [z] Et [a] ero [b] illi [c] deus: [d] et [e] ille [f] erit [g] mihi [h] filius. [i] Timidis [k] ãt [l] et [m] incredulis [n] et [o] execratis [p] et [q] homicidis [r] et [s] fornicatoribus [t] et [u] veneficis [x] et [y] idolatris [z] et [a] omnibus [b] mendacibus: [c] pars [d] illoꝝ erit [e] in [f] stagno [g] ardẽti [h] igne [i] et [k] sulphure: [l] quod [m] est [n] mors [o] scda. [p] Et [q] venit [r] vnus [s] de [t] septem [u] angelis [x] habentibus [y] phialas [z] plenas [a] septem [b] plagis [c] nouissimis: [d] et [e] loquit [f] ẽ [g] mecũ [h] dicẽs. [i] Veni [k] et [l] ostendã [m] tibi [n] sponsam [o] vxorem [p] agni.

B

D

Zl

ι και α απήνεγκε μ με εν π πνεύματι ο εω ρ όρος ρ μέ
γα ρ και ο υψηλόν, ρ και π έδειξε ρ μοι Την ρ πόλιν Την
' μεγάλην ο αγίαν ρ ιερουσαλήμ ς καταβαινου
σαν ρ εκ Του ρ ουρανού ρ από Του ρ θεού, ρ έχου=
σαν Την ' δόξαν Του ρ θεού, ρ ο ι φωστήρ μ αυτής
ρ όμοιος ρ λίθω ρ Τιμιωτάτω, ρ ως ρ λίθω ρ ιάσπι δι
ι κρυσταλίζοντι π έχουσαν ρ Τείχος ρ μέγα ρ και ρ υ
ψηλόν ρ έχουσαν ρ πυλώνας ρ δώδεκα, ρ και ρ επί
Τοις ρ πυλώσιν ρ αγγέλους ρ δώδεκα, ρ και ι ο=
νόματα μ επιγεγραμμένα, π α ρ εστί Των ρ δώδε
κα ρ φυλών Των ρ υιών ρ ισραήλ. ρ από π ανατο=
λών ρ πυλώνες ρ Τρείς, ρ και ρ από ρ βορρά ρ πυλώ
νες ρ Τρείς, ρ και ρ από ρ μότου ρ πυλώνες ρ Τρείς,
ρ και ρ από μ λυσιών π πυλώνες ρ Τρείς. ρ και Το
ρ Τείχος Της ρ πόλεως ρ έχον ρ θεμελίους π δώδε=
κα, ρ και ρ επ αυτών ρ δώδεκα ρ ονόματα Των ρ δώ
δεκα ρ αποστόλων Του ρ αρνίου. ρ και ο ρ λαλών
ρ μετ εμού ρ είχε μέτρον μ κάλαμον π χρυσούν,
ρ ίνα ρ μετρήση Την ρ πόλιν ρ και Τους ρ πυλώ=
νας ρ αυτής. π και η ρ πόλις ρ Τετράγωνος ρ κείται,
ρ και Το ρ μήκος ρ αυτής ρ όσον Το ρ πλάτος. ρ και ρ ε
μέτρησε Την ρ πόλιν Τω ρ καλάμω ρ επί ι σταδί=
ους μ δώδεκα π χιλιάδων ρ δώδεκα Το ρ μήκος
ρ και Το ρ πλάτος ρ και Το ρ ύψος π αυτής ρ ίσα ρ εσ
τί. ρ και ρ εμέτρησε Το ρ Τείχος ρ αυτής ρ εκατόν
ρ Τεσσαράκοντα ρ Τεσσάρων ρ πηχών ρ μέτρον
ρ ανθρώπου, ρ ο εστίν μ αγγέλου. π και ρ ην η ρ εν
δόμησις Του ρ Τείχους ρ αυτής ρ ιάσπις, ρ και η π πό
λις ρ χρυσίον ρ καθαρόν, ρ όμοιον ρ υέλω ρ καθαρώ
ρ και οι ρ θεμέλιοι Του ρ Τείχους Της ρ πόλεως
ρ παντί ρ λίθω ρ Τιμίω ρ κεκοσμημένοι. ρ ο θεμέλι=
ος ο μ πρώτος π ιάσπις, ρ ο δεύτερος ρ σάπφειρος
ρ ο ρ Τρίτος ρ χαλκηδών, ρ ο ρ Τέταρτος ρ σμάραγ=
δος, ρ σ πέμπτος ρ σαρδώνυξ, ρ ο ρ έκτος ρ σάρδιος
ρ ο ρ έβδομος ρ χρυσόλιθος, ρ ο ρ όγδοος ρ βήρυλ
λος, ρ ο ρ έματος ρ Τοπάζιον, ρ ο ρ δέκατος ρ χρυσό
πρασος, ρ ο ρ ενδέκατος ρ υακίνθινος, ρ ο ι δωδέκα
τος μ αμέθυστος π και ρ οι ρ δώδεκα ρ πυλώνες ρ δώ
δεκα ρ μαργαρίται, ρ ανά ρ εις π έκαστος Των ρ πυ
λώνων ρ ην ρ εξ ρ ενός ρ μαργαρίτου, ρ και η ρ πλα=
τεία Της ρ πόλεως ρ χρυσίον ρ καθαρόν ρ ως ι ύε=
λος ρ διαυγής. ρ και μ ναόν π ουκ ρ είδον ρ εν ρ αυτή.
ρ ο ρ γαρ ρ κύριος ρ ο θεός ρ ο π παντοκράτωρ ρ ναός
ρ αυτής ρ εστί ρ και Το ρ αρνίον. ρ και η ρ πόλις
ρ ου ρ χρείαν ρ έχει Του ρ ηλίου ρ ουδέ Της ρ σελή=
νης ι ίνα μ φαίνωσιν π εν ρ αυτή. η ρ γαρ ρ δόξα Του
ρ θεού ρ εφώτισεν ρ αυτήν, π και ο ρ λύχνος ρ αυτής
Το αρνίον. ρ και ρ περιπατήσουσι Τα ρ έθνη ρ διά
Του ρ φωτός ρ αυτής. ρ και οι ρ βασιλείς Της ρ γης
ρ φέρουσι Την ι δόξαν μ και Την π Τιμήν ρ αυτών
ρ εις ρ αυτήν ρ και οι ρ πυλώνες ρ αυτής ρ ου μή ρ κλει
σθώσιν ρ ημέρας. ι νυξ ρ γαρ ρ ουκ ρ έσται ρ εκεί. ρ και
οίσουσι Την ρ δόξαν ρ και Την ι Τιμήν Των ρ εθνών

ι Et ρ sustulit ι me μ in π spiritu ρ in ρ mõte ρ ma=
gnũ ρ τ altũ: ρ τ π ostendit ρ mihi ρ ciuitatem ꝯ
ρ sctãm ρ hierusalem ρ descendentem ꝯꝯ ꝯ
ρ de ρ celo ρ habentem ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯ
ι claritatem ρ dei: τ ι lumen μ eius ꝯ ꝯ ꝯ
π sile ρ lapidi ρ precioso ρ tanq̃ ρ lapidi π iaspidis
ι sicut ρ cryſtallũ. Et π habebat ρ mur ρ magnũ ι et
ρ altũ: ρ habẽtẽ ρ portas ρ duodecim: ρ τ in ꝯ
ρ portis ρ angelos ρ duodecim: ρ τ nomina ꝯ
μ inſcripta π que ρ ſunt nomina ρ duodecim ꝯ
ρ tribuum ρ filiorum ρ iſrael. ι Ab π oriente ꝯ
ρ porte ρ tres: ι et ρ ab ρ aquilone ρ porte ꝯ ꝯ
ρ tres: ρ τ ab ρ auſtro ρ porte ι tres: ꝯ ꝯ ꝯ
ρ τ ab μ occaſu π porte ρ tres: ρ τ ꝯ ꝯ ꝯ
ρ murus ρ ciuitatis ρ hꝫs ρ fũdamẽta π duodeci:
ρ τ in ι ipſis ρ duodeci ρ nomina ρ duodeciz ꝯ
ρ apoſtolorum ρ agni. ι Et ρ qui ρ ſloquebatur
ρ mecũ ρ hẽbat ι mẽſurã μ arũdineam π auream.
ρ vt ρ metiretur ρ ciuitatem ρ et π portas ꝯ ꝯ
ι eiꝰ τ murũ. π Et ρ ciuitas ρ in ꝗdro ρ poſita ι é:
ρ τ ρ lõgitudo ρ eiꝰ tãta ẽ ꝰ ꝗta τ ρ latitudo. ι Et
ρ mẽſus ρ eſt ρ ciuitatẽ de ι arũdine aurea ρ p ſta
dia μ duodecim π milia: τ ρ longitudo ꝯ ꝯ
π et ρ altitudo ρ et ρ latitudo π eiꝰ ρ eq̃lia ρ ſunt. ꝯ
ι Et ρ menſus ρ eſt ρ muros ρ eius ρ centum ꝯ
ρ ꝗdragita ρ ꝗtuor ρ cubitorum ρ menſura ꝯ
ι hominis ρ que ι ẽ μ angeli. π Et ρ erat ρ ſtructura
ρ muri ρ eius ex lapide ρ iaſpide: ipſa ι vo π ciui
tas ρ aurũ ρ mũdũ: ι ſimile ρ vitro ρ mundo: ꝯ
ρ τ ρ fundamenta ρ muri ρ ciuitatis ꝯ ꝯ ꝯ
ρ oi ρ lapide ρ precioſo ρ ornata. Et ι fũdamẽtum
μ primum π iaſpis: ρ ſecundum ρ ſaphirus: ꝯ
ρ tertiũ ρ calcedonius: ρ quartũ ρ ſmaragdus:
π quintum ρ ſardonyx: ρ ſextum ι ſardius: ꝯ ꝯ
ρ ſeptimũ ρ chryſolithus: ρ octauũ ρ beryllus:
ρ nonũ ρ topazius: ρ decimũ ρ chryſopraſſus: ꝯ
ρ vndecimũ ρ hyacinthus: ι duodecimus ꝯ
μ amethyſt. π Et ρ duodeci ρ porte: ρ duodeci
ρ margarite ſũt ρ p ſingulas. Et ſingule ρ por
te ρ erãt ι ex ρ ſingulis ρ margaritis: ρ τ ρ platea
ρ ciuitatis ι aur ρ mundus ρ tanquaz ι vitrum ꝯ
ρ glucidũ. ι Et μ tẽplum π nõ ρ vidi ρ in ρ ea. ꝯ
ρ Dñs ρ enim ρ deus π oms ρ templum ꝯ ꝯ ꝯ
ι illius ι eſt ρ τ ρ agnus. ρ Et ρ ciuitas ꝯ ꝯ ꝯ Eſa. 60
ρ non ρ eget ρ ſole ι neq; ρ luna ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ι vt μ luceant π in ρ ea. ρ Nam ρ claritas ꝯ ꝯ ꝯ
ι dei ρ illuminauit ι eã: π et ι lucerna ι eius eſt ꝯ
ι agnus. ρ Et ρ ambulabunt ρ gentes ρ in ꝯ ꝯ
ι lumine ι eius. ρ Et ρ reges ι terre ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ρ afferent ι gloriaz ſuaz μ et π honorez ꝯ ꝯ ꝯ
ρ in ρ illã. ι Et ρ porte ι eius π non ι claudentur ꝯ Eſa. 60
ι per ι diẽ. ι Nox ι enim ρ non ι erit ρ illic. ι Et ꝯ
afferent ρ gl'iam ρ τ ι honorem ρ gentium ꝯ ꝯ

ειςᵐ αυτήμ,ᵐ και ᶜ ουμήᵖ εισέλθη ᵍ εις ʳ αυτήμ ˢ παμ
ʳ κοιμόμᵐ και ʳ ποιούμʳ βδέλυγμα ʳ και ˢ ψεύδος ᵇ ει
μή/οι ʳ γεγραμμέμοι ᵖ εμ/Τω ʳ βιβλίω / Της ʳ ζωής
/Του ˢ αρμίου

Cap. xx.

Και ᵇ έδειξε ʳ μοι ˢ ποταμόμ ʳ καθαρόμ ʳ ύδατος
ˢ ζωής ᵇ λαμπρόμ ʳ ως ˢ κρύσταλλομ ʳ εκπορευό
μεμομᵐ εκ/Του ᵐ θρόμου/Του ᵒ θεού ᵖ και/Του ᵍ αρνί
ου. ʳ εμ ᵐ μέσω/Της ʳ πλατείας ᵐ αυτής ʳ και/Του ʳ πο
ταμού ʳ εντεύθεμ ˢ και ᵇ εντεύθεμ ʳ ξύλομ ᵖ ζωής ʳ ποι
ούμ ʳ καρπούς ᵍ δώδεκα, ʰ κατά ʳ μήμα ˢ έκαστομ ʳ α
πολιδούς/Τομᵐ καρπόμ ᵐ αυτού, ᵒ και/Τα ᵖ φύλλα
/Του ᵍ ξύλου ʳ εις ˢ θεραπείαμ/Τωμ ʳ εθνών. ᵐ και ʳ παμ
ʳ κατάθεμα ʳ ουκ ˢ έσται ᵇ εκεί, ʳ και/ο ᵖ θρόμος/Του ʳ θε
ού ʳ και/Του ᵍ αρνίου ᵇ εμ ʳ αυτή ˢ έσται, ʳ και/οι ᵐ δού
λοι ᵐ αυτού ᵒ λατρεύσουσιμ ᵖ αυτώ. ᵍ και ʳ όψομ
ται/Το ˢ πρόσωπομ ʳ αυτού ᵐ και/Το ʳ όμομα ʳ αυτού
ʳ επι/Τωμ ˢ μετώπωμ ᵇ αυτώμ ʳ και ᵇ νυξ ʳ ουκ ʳ έσται ᵍ ε
κεί, ʰ και ʳ χρείαμ ˢ ουκ ʳ έχουσι ᵐ λύχνου ᵐ και ᵒ φω
τός ᵖ ηλίου, ᵍ ότι ʳ κύριος/ο ᵖ θεός ʳ φωτιεί ᵐ αυτούς,
ˣ και ʳ βασιλεύσουσιμ ʳ εις/Τους ˢ αιώμας/Τωμ ᵇ αι
ώνωμ. ʳ και ᵒ λέγει ʳ μοι. ʳ ούτοι/οι ᵍ λόγοι ᵇ πιστοί
ʳ και ˢ αληθμοί. ʳ και ᵐ κύριος/ο ᵐ θεός/Τωμ ᵒ πνευμά
τωμ/Τωμ ᵖ προφητώμ ᵍ απέστειλε/Τομ ʳ άγγελομ
ᵒ αυτού ʳ δείξαι/Τοις ᵐ δούλοις ʳ αυτού ʳ α ʳ δει ˢ γενέσ
θαι ᵇ εμ ʳ τάχει. ᵒ ιδού ʳ έρχομαι ʳ ταχύ. ᵍ μακάριος
/ο ᵇ τηρώμ/Τους ʳ λόγους/Της ˢ προφητείας/Του
ʳ βιβλίου ᵐ Τούτου. ᵐ καγώ ᵒ ιωάμμης/ο ᵖ ακούωμ
ᵍ και ʳ βλέπωμ ᵍ Ταύτα. ʳ και ᵐ ότε ʳ ήκουσα ʳ και ʳ έβλε
ψα ˢ έπεσομ ᵇ προσκυμήσαι ʳ έμπροσθεμ/Τωμ ᵒ πο
δώμ/Του ʳ αγγέλου/Του ʳ δειγμύντος ʳ μοι ᵇ Ταύ
τα. ʳ και ˢ λέγει ʳ μοι. ᵐ όρα ᵐ μη. ᵒ σύμδουλος ᵖ σου
ᵍ ειμί ʳ και/Τωμ ʳ αδελφώμ ʳ σου/Τωμ ᵐ προφητώμ
/Τωμ ˣ τηρούντωμ/Τους ʳ λόγους/Του ʳ βιβλίου
ˢ Τούτου./Τω ᵇ θεώ ʳ ωροσκύμησομ. ᵇ και ʳ λέγει
ʳ μοι. ᵍ μη ᵇ σφραγίσης/Τους ʳ λόγους/Της ˢ προφη
τείας/Του ʳ βιβλίου ᵐ Τούτου, ᵐ ότι/ο ᵒ καιρός ᵖ εγ
γύς ᵍ εστί./ο ʳ αδικώμ ˢ αδικησάτω ʳ έτι, ᵐ και/ο ʳ ρυ
παρός ʳ ρυπαρευθήτω ʳ έτι. ˢ και/ο ᵇ δίκαιος ʳ δικαι
οσύμημ ᵖ ποιησάτω ʳ έτι, ʳ και/ο ᵍ άγιος ᵇ αγιασθήτω
ʳ έτι. ʰ ιδού ʳ έρχομαι ᵐ ταχύ, ᵐ και/ο ᵒ μισθός ᵖ μου
ᵍ μετ ʳ εμού, ˢ αποδούμαι ʳ εκάστω ᵐ ως/Το ʳ έργομ ʳ έ
σται ʳ αυτού. ˢ εγώ/Το ᵇ άλφα ʳ και/Το ᵒ ω, ʳ αρχή ʳ και
ʳ τέλος, /ο ᵇ πρώτος ʳ και/ο ᵇ έσχατος. ʳ μακάριοι/οι
ᵐ ποιούμτες/Τας ᵐ εμτολάς ᵒ αυτού ᵖ ίμα ᵍ έσται/η ᵐ ε
ξουσία ᵐ αυτώμ ʳ επί/Το ᵐ ξύλομ/Της ˣ ζωής, ʳ και/Τοις
ʾ πυλώσιμ ˢ εισέλθωσιμ ᵇ εις/Τημ ʳ πόλιμ. ᵒ έξω/οι ʳ κύ
μες ʳ και/οι ʳ φαρμακοί ᵇ και/οι ʳ πόρμοι ˢ και/οι ʳ φο
νείς ᵐ και/οι ᵐ ειδωλολάτραι ᵒ και ᵖ πας ᵍ φιλώμ
ʳ και ˢ ποιώμ ʳ ψεύδος. ᵐ εγώ ˣ ιησούς ʳ έπεμψα/Τομ
ʾ άγγελόμ ˢ μου ᵇ μαρτυρήσαι ʳ υμίμ ᵖ Ταύτα ʳ επί
/Ταις ʳ εκκλησίαις. ʳ εγώ ᵇ ειμί/η ʳ ρίζα ˢ και/Το ʳ γένος
/Του ᵐ Δαυίδ, /ο ᵐ αστήρ/ο ᵒ λαμπρός/ο ᵖ ωρωϊ=
νός. ᵍ και/Το ʳ πνεύμα ˢ και/η ʳ νύμφη ᵐ λέγουσιμ ʳ έρ
χου, ʳ και/ο ʳ ακούωμ ˢ ειπάτω ᵇ έρχου. ʳ και/ο ᵇ δι

ᵐ in illam. ᵒ Nō ᵖ intrabit ᵍ in ʳ eā ˢ aliqd ꝯ
ʳ coinquinatū ᵐ aut ʳ abominationē ʳ faciēs ʳ τ mē
daciū: ᵇ nisi ʳ q̄ ʳ scripti ʳ sunt ᵇ in ʳ libro ʳ vite ꝯ
ˢ agni.

Cap. xx.

Et ᵇ ostendit ʳ mihi ᵖ fluuium ʳ aque ꝯ A
ᵍ viue ᵇ splēdidū ʳ tanq̄ ˢ crystallū: ʳ pce
dentem ᵐ de ᵐ sede ᵒ dei ᵖ et ᵍ agni. ꝯꝯꝯ
ʳ In ᵐ medio ʳ platee ᵐ eiꝰ ˢ τ ex ʳ vtraq̄ ʳ pte Balac.5.b.
ʳ fluminis ʳ lignum ᵇ vite ʳ afferens ꝯꝯ Ezc.47.c
ʳ fructꝰ ᵍ duodeci: ᵇ p ʳ menses ˢ singulos ʳ reddēs
ᵐ fructum ᵐ suum: ᵒ et ᵖ folia ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ ligni ʳ ad ᵐ sanitatē ʳ gentium. ᵐ Et ʳ omne ꝯ
ʳ maledictū ʳ nō ᵐ erit ᵇ amplius: ʒ ᵒ sedes ʳ dei
ʳ τ ᵍ agni ᵇ in ʳ illa ˢ erunt: ʳ τ ᵐ seruiꝯꝯꝯ
ᵐ eius ᵒ seruient ᵖ illi. ᵍ Et ʳ videbunt ꝯ
ˢ faciem ʳ eius ᵐ et ʳ nomen ᵖ eius ꝯꝯꝯ
ʾ in ʳ frontib ᵖ ꝰ cor. ʳ Et ᵒ nox vltra ʳ nō ʳ erit: Esa.60.d.
ᵇ τ ˢ nō ʳ egebūt lucē ᵐ lucerne: ᵐ neq̄ ᵒ lumine
ᵖ solis: ᵍ qm̄ ʳ dñs ʳ deus ʳ illuminabit ᵐ illos:
ˣ τ ʳ regnabunt ʳ in ʳ secula ᵇ seculorum. ꝯꝯ
ʳ Et ᵈ dixit ʳ mihi. ʳ Hec ˢ verba ᵇ fidelissima B
sunt ʳ τ ˢ vera. ʳ Et ᵐ domin ᵖ ᵐ deus ᵒ spiritus ꝯ
ᵖ prophetarum ᵍ misit ʳ angelum ꝯ ⌈ ˢ ſieri
ᵐ suum ᵐ ostendere ᵐ seruis ʳ suis ʳ que ʳ oportet
ᵇ cito. Et ᵖ ecce ʳ venio ʳ velociter. ᵍ Beatus
ᵇ qui ᵇ custodit ʳ verba ˢ prophetie ꝯꝯꝯ
ʾ libri ᵐ hui. ᵐ Et ᵐ ego ᵒ iohānes ᵖ q̄ ᵍ audiui
ᵍ τ ʳ vidi hec. ʳ Et ᵐ postq̄ ʾ audisse ʳ τ ʳ vidisse:
ˢ cecidi ᵇ vt ˢ adorarem ʳ ante ᵒ pedes ꝯꝯꝯ
ʳ angeli ʳ qui ᵍ mihi ᵇ hec ʳ ostendebat. ꝯꝯꝯ
ʾ Et ʳ dixit ʾ mihi. ᵐ Vide ᵐ ne feceris. ᵒ C̄oser supra.19.b
uus tuiꝰ ᵖ tuus ᵍ sum ʳ τ ᵒ fratrū ʳ tuoꝝ ᵐ pphe
rum τ eoꝝ ʳ q̄ ʳ seruāt ʳ vba pphetie ʾ libri ꝯ
ᵒ huius. ᵇ Deum ʳ adora. ᵒ Et ʳ dixit ꝯꝯꝯ C
ʳ mihi. ᵍ Ne ᵇ signaueris ʾ vba ˢ pphetie ꝯꝯ
ʾ libri ᵐ huius. ᵒ Tempus ᵐ enim ᵖ prope ꝯꝯ
ᵍ est. ʳ Qui ʳ nocet ᵐ noceat ʳ adhuc: ᵐ τ ʳ qui ꝯ
ˣ i ʳ sordib ᵖ ꝰ ʳ sordescat ʳ adhuc. ˢ Et q̄ ᵇ iust ᵖ 1.Joh.3.b
ʳ iusticet ʳ adhuc: ʳ τ ᵍ sctūs ᵇ sanctificetur ꝯ
ʳ adhuc. ᵏ Ecce ʳ venio ᵐ cito: ᵐ τ ᵒ merces ᵖ mea
ᵍ mecū ē: ᵍ reddere ʳ vnicuiq̄ ᵐ ʒ ʳ operaꝯꝯ
ʾ sua. ˢ Ego sum ᵇ alpha ʳ τ ᵒ: ᵇ primus ʳ τ ᵏ no Esa.44.a.
uissimus; ʳ principium ʳ τ ᵍ finis. ʾ Beati ꝯꝯ supra.1.d.
ᵐ q̄ ᵐ lauāt ᵐ stolas ᵒ suas i sāguie agni: ᵖ vt ᵍ sit
ʳ potestas ᵍ coꝝ ʳ in ᵐ ligno ʳ vite: ʳ et ꝯꝯꝯ
ʾ p portas ᵍ intrēt ʳ ciuitatē. ᵒ Foris ʳ canes
ʳ τ ᵍ venefici ᵇ τ ʳ impudici ᵏ τ ʳ homicide ꝯꝯ
ᵐ τ ᵐ idolis ᵐ seruiētes: ᵒ τ ᵖ omnis ᵍ qui ᵍ amat
ʳ τ ˢ facit ʳ mēdaciuꝫ. ᵐ Ego ʳ iesus ʳ misi ꝯꝯ D
ʾ angelū ᵍ meū ᵇ testificari ʳ vobis ᵒ hec ʳ in ꝯ
ʳ ecclesijs. ᵍ Ego ᵇ sum ʳ radix ʾ τ ʳ genus ꝯꝯ
ᵐ dauid: ᵐ stella ᵒ splendida et ᵖ matutina. ꝯ
ᵍ Et ʳ spiritus ᵍ τ ʳ sponsa ᵐ dicunt ʳ veni. ꝯꝯ
ʳ Et ʳ q̄ ʾ audit ˢ dicat ᵇ veni. ʳ Et ᵒ qui ᵖ sitit ꝯ Esa.55.a.

ψώμ ερχέσθω ο θέλωμ λαβέτω ὕδωρ ζωής δωρεάμ. μαρτυρώ εγώ παμτί ακούομτι τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου εάμ τις επιθή επ αυτά επιθήσαι επ αυτόμ ο θεός τας επ πληγάς τας γεγραμμέμας εμ τω βιβλίω τούτω και εάμ τις αφέλη από τωμ λόγωμ του βιβλίου της προφητείας ταύτης αφέλοι ο θεός το μέρος αυτού από του ξύλου της ζωής και εκ της πόλεως της αγίας τωμ γεγραμμέμωμ εμ τω βιβλίω τούτω. λέγει ο μαρτυρώμ ταύτα μαι έρχομαι ταχύ αμήμ μαι έρχου κύριε ιησού. η χάρις του κυρίου ιησού χριστού μετά τωμτωμ αγίωμ αμήμ.

Τέλος της αποκαλύψεως.

veniat et qui vult accipiat aquam vite gratis. Contestor enim omni audienti verba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec apponet deus super illas plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophetie huius auferet deus partez eius de libro vite et de ciuitate sancta et de his que scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimoniū phibet etiam veniam cito. amē. Veni dñe ihesu. Gratia dñi nostri ihesu christi cuz omnibus vobis. Amen.

Explicit liber Apocalypſis.

Deo gratias.

Ad perpetuam laudem et gloriam dei et domini nostri iesu christi hoc sacrosanctum opus noui testamenti et libri vite grecis latinisq; characteribus nouiter impressum atq; studiosissime emendatum: felici fine absolutū est in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate: de mādato et sumptibus Reuerendissimi in christo patris et illustrissimi dñi domini fratris Frācisci Ximenez de Cisneros tituli sancte Balbine sancte Romane ecclie presbyteri Cardinalis hispanie Archiepi toletani et Hispaniar primatis ac regnor castelle archicācellarij: industria et soler tia honorabilis viri Arnaldi guiliel mi de Brocario artis impressorie magistri. Anno domini Mil lesimo quingentesimo de= cimo quarto. Mensis ianuarij die decimo.

Δημητρίου λουκᾶ τοῦ κρητός.

Εἰ πράξεις ὅσιαι ἀρετήτε βροτοὺς ἐς ὄλυμπον,
ἐσμακάρων χῶρον καὶ βίον ὄλεμ ἄγειμ,
ἀρχιερεὺς ξιμένης θεῖος ὠέλει. ἔργα γὰρ αὐτοῦ
ἥλε βίβλος. θνητοῖσ ἄξια λῶρα τάλε.

Νίκητοῦ τοῦ φαύστου.

Ζεὺς μακάρων κράτωρ πανυπέρτατος οὐρανιώνων
ἑλλάδος ἐς γαίης πατρίδος εἶλε πόμους.
Τῶ ξιμέρει τέπέτελλε μαλιγκίω ἀθανάτοισι
τὴν σοφίην βιοτόμεθ, ἑλλάδος ὥραν ἔχειν.
Τοῦ ἄμα κηδοσύνην καὶ ἐς ἠέλιον καταλύντα
κείρης γηραλέης λαπτὸν τέθηλε γέρη.
Ζώης μοι ζώης κρομιδα κεχαρισμένε θυμῶ.
Ζώης ἀνθρώποις τίμιε ἀρχιερεῦ.
εἵνεκα σῆς ἀρετῆς μεῦσε Ζεὺς, ὤλε πέπρωται,
ἔξεις ἀθανάτων δώματα μακρόβιος.

Joannis Vergare Toletani artium Magistri.
Liber ad lectorem nouum opus admirantem.

Quid nam hereo: stupidusq; manes: quid murmura tecum
Lector agis? Quid sic lumina fixa tenes?

Lector. Miror opus tantum: celestia munera miror.
Miror quod fatum secula nostra beat.

Liber. Et merito. Neq; enim maiorum prisca tulerunt
Secula: que vobis tempora vestra ferunt.
Sed tandem parces: quinn quis me emiserit autor
Discas: Nam magnos quid nisi magna decent?

Lector. Eia age pande: precor: quis diuum talia mittit
Hamq; ego mortalis vir ea facta reor.

Liber. An nosti: quo se Toletum presule iactat?
Cuiq; humeros ornat purpura: Mitra caput?
Francisci nomen: mores: habitusq; fidesq;
Quiq; nitem cygni nomine: mente: gerit.
Solus iacentes qui hac tempestate camenas
Erigit: et doctis premia digna refert.

Lector. At teneo: noui. Nonne est qui nuper ab afris
Oranum expugnans pulchra trophea tulit?
Quiq; academie celebrauit nomine magnum
Complutum: et musas quasq; vigere dedit?

Liber. Recte est. Sat nosti. Hic ergo est qui sumptibus amplis
Rem tantam tanto condidit ingenio.

Lector. O res magnifica: o semper memorabilis etas
Qua erire atq; legi talia sorte datum.
Eia age iactatrix repete hic cuium omne vetustas
Par huic operi quod referatur: habes.
O presul felix hispane gloria gentis
Atq; hominum primus: primaq; cura dei.
O doctum sanctũq; caput: quo fulget aperte
Integritas: grauitas: gratia: musa: fides.
Viue precor felix felicia tempora reddens:
Et tibi concedat vota petita deus.
Ac liceat soli fati peruertere legem.
Cui licitum cunctos sic superare fuit.

Et cum Nestoreos tandem transcenderis annos:
Aut iam cunce secula vatis agas:
Celicolum turmis tendens comitatus ad astra
Parta prius celi premia sero petas.

Fredenãdus Pincian⁹ cõmẽdatari⁹ diui Jacobi in laudez opis.
Aetherea quisquis magni penetrare tonantis
Sedem atqz immensi scandere regna poli:
Et festas superum felix agitare choreas
Querit: ⁊ in tutis tutior esse locis:
Castalio quisquis madefactus labra liquore
Posse velit varijs verba referre sonis:
Dogmata sanctorum per que perdiscere patrum
Possit: et a priscis scripta relicta viris:
Perlegat hec nullo dona interitura sub euo
Hactenus inusas perlege lector opes.
Quas si forte rogas dederit quis: maximus ille est
Princeps Aloios qui colit vsqz viros:
Nomine Cisnerius clara de stirpe parentum
Et meritis factus clarior ipse suis:
Cura Toletani cuius moderamina cleri
Sustentat: nulli que satis apta viro.
Et quem cardineo splendens circundat honore
Purpura: que numeros nunc tenet ipsa suos.
Hic est pierio exprompsit qui pectore lector
Hec monumenta tuis condita temporibus.
Barbara si tanta tribuit tibi nomina Memphis
Pyramis eoo conspicienda solo:
Et Mausolei nomen memorabile busti
Eternum que ferunt cares ad astra decus:
Ac loca per varias celebrantur plurima laudes
Vates grandisonis que eecinere modis:
Justius hesperie resonent preconia gentis:
Cedat et Hispano gloria cuncta solo.
At tibi pro meritis totus pater optime tantis
Sub pedibus mundus subiacet ecce tuis.

Magistri Bartoli de castro Burgensis.
Hactenus in tenebris iacuere volumina: sacre
Lux quibus est sophie: nunc tamen ecce patent.
Greca latina simul primeue reddita luci
Biblia propellit nubila luce noua.
Tersa decora nitens: omni rutilantior astro
Diuine sophie vera magistra patet.
Hanc dedit hispanus presul: cui semper in omne
Tempus: et eterno fama perennis erit.
Inuidet hunc nobis etas insignis (auorum:
Nam cedit tanto gloria prisca viro:
Inuideat licet hunc etas ventura nepotum:
At superat priscam: namqz manebit opus
Lux oritur sacre sophie: procul este prophani:
Accedat diuus qui volet esse sophos.

Τέλος.

Post impressum greca ⁊ latina oratione nouũ testamentum vt superius vidistis humanissimi lectores: quã q̃ ita omnia emendata: elucidata: ⁊ digesta erant: non solum latina pagina grece pagine: ⁊ versu versum sed etiam dictione dictioni correspondente: id q̃ vt dilucidius pateret litterulis latinis vtrobiq̃ positis: vt nullus iam apud eum qui mediocri ingenio preditus esset dubitationis locus reliquus esse videretur: tamen quia sepe numero sic vsu venire solet vt multe dictiones apud grecos sicuti ⁊ in reliquis contingit idiomatis multiplices sortiantur significatus: atq̃ ex hac frequenti sermonis amphibolia nõ nunquam recondutissimi sensus ad allegorias ⁊ alios mysticos sacre scripture intellectus attinentes pendeant: visum est prefato reuerendissimo in x̃po patri atq̃ illustrissimo dõmino Fratri Francisco Xymenes de cisneris Hispanie Cardinali ⁊c. Ad plenioꝛem ⁊ vberioꝛem sacre scripture intelligentiam necessariũ esse vobis grecaꝝ dictionariũ: in quo oẽs omnium dictionuꝫ significationes quoad eius fieri posset plenissime cõtinerentur. Nam cum interpretandi munus (vt ipsi nostis) breuissimis quibusdam ⁊ arctissimis terminis circunscriptum sit: non potuit interpres in ipso transferendi discursu nisi vnico tantum significato vnam dictionem explicare. Hec igitur iactura quam proculdubio non mediocrem esse sacre scripture studiosis nemo sapiens diffitebitur: hoc vobis velut auctario ⁊ coronide benigni lectores refarcitur. Ecce enim vobis damus lexicon copiosum: q̃ maxima cura ⁊ studio fieri potuit elucubratum. In quo omnia vocabula totius noui testamẽti: ⁊ insuper sapientie ⁊ ecclesiastici continentur: ⁊ eorum multiplices significationes copiose exponuntur: quas tamen non ex protritis ⁊ vulgaribus aut quibusuis: sed ex adiuratissimis ⁊ maxime apud grecos nominis authoribus decerpsimus. polluce. cyrillo. suida. greco comucopia. moschopulo. magno etymologico. ammonio ⁊ aliis id genus scriptoribus. In eo autem hũc ordinem obseruamus: vt in nominibus ⁊ reliquis orationis partibus que per casus inflectuntur: post rectum ipsum: genitiuum casum a quo omnium obliquoꝝ ratio dependet subiungeremus. Deinde etiam explicauimus: apposito articulo masculino vel femmino vel neutro. In verbo autem cum sit pars orationis inter alias difficillima: per multa a nobis diligentia adhibita est. post primam enim verbi positionem que ab ipsis grecis thema vocatur: futuri temporis ⁊ preteriti perfecti deinceps tam adiecimus: quia. s. hec tria tempora presens ⁊ preteritum perfectum ⁊ futurum: in verbo vt nostis primum tenent locum: cum ab his cetera tempora formentur. Itaq̃ quoꝫ hec tria tempora non fugiunt: ita cetera omnia paruo negocio formare poterit. Sed hac studiosa traditione non contenti: aliud quippiam excogitauimus quod omnibus in vniuersuꝫ: sed his potissimum qui multam operam grecis litteris adhuc non adhibuerunt perq̃ vtile simul ⁊ gratum futuruꝫ esse existimauimꝰ. Tempora enim omnia non solum modi indicatiui sed ⁊ reliquoꝝ modorum que ob augmentum syllabicum vel temporale vel litteram reduplicationis vel ob alias causas a prima thematis positiõe desciscebãt: per ordinẽ alphabeti inter cetera vocabula propriis in locis reposuimus. Atq̃ hic est ordo in orationis partibus quę inflectuntur a nobis obseruatus. Reliquas autem que non variantur prout ab ipsis authoribus inuente sunt: sic eas in ordinem redegimus: ab omni immutatione manuꝫ abstinentes. ¶ Ceterum hęc omnia tam festiue ⁊ aride studiosis et bene erga litteras animatis: sed pinguiuscule (vt ita dictum sit) ⁊ veluti condimento aliquo adhibito succulentius traderentur: vtilium est nobis facturos nos esse operepretium si ab initio repetentes trium grammatice grece primarum partium hoc est articuli: nominis ⁊ verbi breuem quandam epitomẽ ⁊ breuiarium cõficeremus. Nam q̃nis hę ipse partes tam diffuse alioquin varie ⁊ difficiles sint vt ad omnia exequẽda magno volumine opus esset: non fuit tamen nobis (quantum ad presens attinet) propositum cuncta consectari: sed necessariis tantum breuissime delibatis: reliqua omnia valere fineremus: atq̃ ita breuem quandam ac perinde compendiosam σκιαγραφίαν vt ipsi dicunt idest vmbraticam delineationem conficere: timanthẽ egregium pictoꝛem imitati qui immanem cyclopem in parua tabella effigiauit. Hoc autem compendiũ grece grammatice non omnino vt arbitramur inutile erit: his presertim qui nouiter ad grecas litteras animum applicuerunt. Sunt igitur apud grecos totidem q̃ot apud latinos orationis partes hoc est octo. Nomẽ verbum. participium. pronomen. aduerbium. comunctio. prepositio. articulus. Inter quas nomen ordine prima est: sed cum nomen ipsum prepositis articulis inflectatur: ⁊ articulorum ratio cognitionem accentuũ supponat: ab accentibus ipsis erit initium sumendum. sunt igitur accentus ipsi decem. Acutus. grauis. circumflexus. tenuis. densus. lõgus. breuis. inuersus. subdistinctio. subiunctio. grece vocantur. oxea. varea. perispomene. psile. dasea. macra. vrachea. apostrophos. hypodiastole ⁊ hyphen. hi autem diuiduntur in spiritus. tonos. passiones ⁊ tempora. temporibus autem ⁊ passionibus omnibus quia ad presentem speculatiõez non attinẽt: de spiritibus tantum ⁊ tonis agemus. Sunt igitur spiritus duo tantum tenuis qui vocatur psile ⁊ fic sic. ᾽. vel densus qui vocatur dasea. ⁊ fit sic. ῾. cum omnis igitur dictio que a vocali incipit vel cum aspiratione in principio vel fine illa proferẽda sit: si debet aspirari supra primam vocalez dasea: si non: psile locanda est. vt ἅγιος. ὁ ἥλιος. Toni autem sunt tres. acutus qui fit sic. ΄. grauis qui fit sic. ` . circumflexus qui ex vtroq̃ constat: qui fit sic. ~ . Numeri vero quia id quoq̃ prefatile: ex vsu erit sunt apud grecos sicuti ⁊ apud arabes tres. singularis pluralis ⁊ dualis quo vtuntur cum res duas significare volunt. In quo numero duali illud quoq̃ notandum: nominatiuum ⁊ accusatiuum esse eundem semper. ⁊ genitiuum ⁊ datiuum eundẽ etiam semper. His predictis ad articulos accedamus. Hi in duplici sunt differentia. Aut. n. sunt prepositiui: quibus latini omnino carent: aut postpositiui quorum loco: nomine relatiuo vtuntur. Vtriq̃ autem aut sunt masculini aut femmini aut neutri. Articuli igitur prepositiui masculini sic declinantur. Singulari numero. nominat. ὁ. Genitꝰ. τοῦ. Datiuus. τῷ. accusa. τὸν. Dual numero. nomina. ⁊ accusa. τὼ. Geni. ⁊ dati. τοῖν. plurali. nume. Nomina. οἱ. gen. τῶν. Dat. τοῖς. Accus. τοὺς. Vocatiuo omnes articuli carent. Ablatiuo autem ⁊ ipsi articuli ⁊ reliquę partes per casus inflere. neq̃. n. vllo modo greci ablatiuum agnoscunt: sed illius loco gẽ iterdũ: interdũ vero datiuo vtuntur. Articuli femmini sic inflectuntur. singulari numero. nomi. ἡ. genitꝰ. τῆς. dat. τῇ. accu. τὴν. Duali numero. nomina. ⁊ accus. τὰ. geni. ⁊ dat. ταῖν. plurali numero. nominatꝰ. αἱ. genitꝰ. τῶν. dat. ταῖς. accusa. τὰς. ¶ Articuli neutri sic. singularis numero. nominat. τὸ. genit. τοῦ. dat. τῷ. accusat. τὸ. duali numero nominat ⁊ accusat. τὼ. genit. ⁊ dat. τοῖν. plurali numero. nomi. τὰ. genit. τῶν. dat. τοῖς. accusa. τὰ. Articuli autem postpositiui declinantur eodem modo quo prepositiui: ⁊ ab illis formantur ablata a principio consonante vbi inuenta fuerit ⁊ loco illius addita aspiratione: ad hunc modum. articuli postpositiui masculini. numero singulari. nomi. ὅς. genitꝰ. οὗ. datꝰ. ᾧ. accusa. ὅν. Dual numero. nominati. ⁊ accu ὼ. geni. ⁊ dat. οἷν. plurali numero. nomi. οἱ. genitꝰ. ὧν. datꝰ. οἷς. accusa. οὕς. Articuli postpositiui feminini. singu. nume. Nominat. ἡ. gen. ἧς. dat. ᾗ. accusꝰ. ἣν. Dual numero. nominat. ⁊ accus. ἃ. genitꝰ. ⁊ datiuus. αἷν. plurali numero. nominati. αἱ. genitꝰ. ὧν. dat. αἷς. accusati. ἅς. Articuli postpositiui neutri. numero singulari. nomi. ὅ. genit. οὗ. dat. ᾧ. accusati. ὅ. Duali numero. nominati. ⁊ accusati. ὦ. genit. ⁊ datiuus. οἷν. plurali numero. nominati. ἃ. genitꝰ. ὧν. dat. οἷς. accusa. ἃ. ⁊ ⁊. Elisis articulis de nomine agendum. Nominum igitur declinationes sunt decez. priores quinq̃ vocatur simplicium nominum. posteriores autem quinq̃ nominum contractorum: quia in obliquis contractionem patiuntur. Ex prioribus item quinq̃. quattuor prime appellantur nominum parisyllabicorum: quia tam in recto quaꝫ in obliquis nomina per illas declinata parem habent numerũ syllabarum vt ὁ αἰνείας τοῦ αἰνείου. Quinta vero vocatur nominum inequisyllabicorum: quia in obliquis plures q̃ in recto syllabas habẽt vt ὁ ἄγας τοῦ ἄγαντος. Prima igitur declinatio nominum parisyllabicorum: est masculinorum tantum nominum desinentium in duas terminationes. ας. vel. ης. quorum genitiuus fit in. ου. datiuus in. α. vel. ῃ. accusati. in. ν. cum vocali nominatiui vt. ὁ αἰνείας. τοῦ. αἰνείου. τῷ αἰνεία. τὸν αἰνείαν. ὁ χρύσης τοῦ χρύσου. τῷ χρύσῃ. τὸν χρύσην. Secunda declinatio nominum parisyllabicorum est femminorum tantum nominum desinentium in. α. vel. η. quorum genitiuus fit in. ης. vel. ας. Datiuus in. η. vel. ᾳ. accusat. in. ν. cum vocali nominatiui. vt ἡ μοῦσα. τῆς μούσης. τῇ μούσῃ. τὴν μοῦσαν. ἡ ἡμέρα. τῆς ἡμέρας. τῇ ἡμέρᾳ. τὴν ἡμέραν. Tertia declinatio nominum parisyllabicorum est masculinorum ⁊ femininorum nominum desinentium in. ος ⁊ neutrorum in. ον. quorum genitiuus fit in. ου. datiuus in. ω. accusat. in ον. vt ὁ λόγος. τοῦ λόγου. τῷ. λόγῳ. τὸν λόγον. Quarta declinatio nominum parisyllabicorum est nominum atticorum masculinorum ⁊ femininorum desinentium in. ως. ⁊ neutrorum in. ων. quorum genitiuus fit in. ω. datiuus in. ῳ. Accusatiuus in. ων. vt ὁ μενέλαος. τοῦ μενέλεω. τῷ μενέλεῳ τὸν μενέλεων. Quinta declinatio est nominum inequisyllabicorum desinentium in varias ⁊ multiplices terminationes quas: recensere longum esset ⁊ onerosum. quorum genitiuus fit. in. ος. datiuus in. ι. accusat. in. α. ⁊ in alias terminationes. vt ὁ αἴας τοῦ αἴαντος. τῷ αἴαντι. τὸν αἴαντα. Sequuntur posteriores quinq̃ declinationes quas prediximus nominum contractorum nuncupari. quarum prima est nominum masculinorum ⁊ femininorum ⁊ communium duorum desinentium in. ης. ⁊ neutrorum in. ες. vel in. ος quorum genitiuus fit in. εος. ⁊ per contractionem in. ους. datiuus in. ει. ⁊ per contractionem in. ει. Accusatiuus in. εα. ⁊ per contractionem in. η. ⁊ nonnũ quaꝫ in. α. vt ἀριστοτέλης. τοῦ ἀριστοτέλεος ⁊ ἀριστοτέλους. τῷ ἀριστοτέλει ⁊ ἀριστοτέλῃ. τὸν ἀριστοτέλεα ⁊ ἀριστοτέλη. Secunda declinatio est masculinorum ⁊ femminorum desinentium in. ις. ⁊ neutrorum in. ι. quorum genitiuus fit in. ιος. communiter et in.

ες.ionice τ in.εως.attice.Dativus autem.in.ῑ. τ per contractionem in.ι.τ in.ει.τper cõtractionem in.ει.accusatiuus.in.ιν. nũ. vt ὁ ὄφις τοῦ ὄφιος τ ὄφεος τ ὄφεως.τῶ.ὄφιϊ τ ὄφι τ ὄφει τ ὄφει.τὸν ὄφιν.Tertia declinatio est nominum masculinoum tantum desinentiũ in.ευς.quorum genitiuus fit in.εος.communiter.τ in.ηος.ionice.τ in εως.attice.datiuus in.ει.τ per contractionem in.ει.τ ionice in.ηι.accusatiuus in.εα.τ ionice in.ηα.vt ὁ βασιλεύς.τοῦ βασιλέος τ βασιλέως τ βασιληος.τῶ.βασιλεῖ τ βασιλῆι τ βασιλῆ.τὸν βασιλέα τ βασιλῆα.Quarta declinatio est femininorum tantuz nominum desinentium in.ω.vel.ως.quorum genitiuus fit in.οος.τ p contractionem in ους.datiuus in.οι.τ per contractionem in.οι.accusati.in.οα.τ per contractionez in.ω.vt,ἡ διλαώ.τῆς διλάος τ διλάους τῆ διλάοι τ διλάοι.τὴν διλάοα τ διλάω.Quinta declinatio est nominum neutrorum tantum in.ας.vel.ρας.desinentium quorum genitiuus fit in.ατος.τ per ablationem.τ.in.ασος.τ per contractionem in.ως.datiuus in.ατι.τ per ablationem.τ.in.αι.τ per contractionez in.α Accusatiuus vero idem est cum nominatiuo τ item cum vocatiuo in nominibus neutris:idqz in omni numero quod grecis cõmune est cũ latinis:τ hec breuiter de nomine.nunc de verbo disseramus.Verba ab vltima syllaba nomen capiunt nam si terminantur in ω cum accentu graui varytona idest grauitona vocantur.si in ω cum circunflexo circunflexa.Si in.μι.desinunt verba in μι.vocantur.in aliquam autem harum terminationum omne verbum desinere necesse est.Ex verbis autẽ que in.ω.varytonum desinunt sex fiunt coniugationes prima est verborum habentium ante.ω.finalem litteram aliquam ex his consonantibus.ſ.β.π.φ.aut simul.πτ.vt.λείβω.libo.Τέρπω.delecto.γράφω.scribo Τύπτω.percutio quorum futurum in.ψω.desinit vt λείψω.Τέρψω γράψω.Τύψω.preteritum vero perfectum in φα vt λέλειφα Τέτερφα γέγραφα Τέτυφα.Secunda coniugatio est verborum habentiuz ante.ω.finalem aliquam ex his consonantibus scilicet.γ.κ.χ.vel simul κτ vt λέγω dico.πλέκω innecto.Τρέχω curro.Τίκτω pario. quorum futurum fit in.ξω.vt λέξω.πλέξω Τρέξω Τίξω.τ preterituz perfectum in χα vt λέλεχα πέπλεχα Τέτρεχα Τέτιχα.Tertia coniugatio est verborum habentium ante.ω.finalem aliquam ex consonãtibus.δ.θ.τ.vel duo.ττ.attice vt ἄδω.canto.πλήθω.impleo ἀνύτω.perficio.quorum futurum in σω.desinit vt ἄσω πλήσω. ἀνύσω τ preteritum perfectum in κα vt ἧκα πέπληκα. ἧνυκα. Quarta cõiugatio est verborum habentium ante ω finalem ζ aut duo ϖ communiter τ que ζ habent aliquando mittunt futurum in ξω vt παίζω ludo:futurum παίξω.τ hec faciunt preteritum in χα vt πέπαιχα aliquando autem faciunt futurum in σω vt φράζω dico.futuruz φράσω τ hec mittunt preteritum perfectum in κα vt πέφραδα. Que vero habent duo ϖ vt in plurimum in ξω mittunt futurum τ preteritum in χα vt ῥύπτω.fodio.futurum ὀρύξω preteritus ὤρυχα. Quinta coniugatio est verborum habentium ante ω finalem aliquam ex consonantibus. μ.ν.ρ.vt ψάλλω canto.νέμω pasco.Κρίνω iudico.σπείρω semino τ in futuro eandem consonantem seruant ante.ω.vt ψαλῶ μεμῶ κρινῶ:σπερῶ.preteritum vero perfectum in κα desinit vt ἔψαλκα μεμένηκα κέκρικα ἔσπαρκα. Sexta coniugatio est verborum desinentium in ω purum.pura autem vocalis appellatur quam nulla precedit consonans sed alia vocalis vt ἱππεύω equito. βασιλεύω regno. quorum futurum desinit in.σω. vt ἱππεύσω βασιλεύσω τ preteritum in κα vt ἱππευκα βεβασιλευκα. Ab hac autem sexta coniugatione varytonorum fiunt alie tres coniugationes que vocantur verborum circunflexorum quia habent accentum circũflexum in vltima syllaba. nam a verbis que desinunt in έω fit prima coniugatio per contractionez ε in ῶ circunflexum vt a ποιέω idest facio ποιῶ hec autem verba mittunt futurum in ησω τ preteritum in ηκα vt ποιήσω.πεποιηκα verbis autem desinentibus in αω fit secunda coniugatio per contractionem αω in ῶ vt a βοάω idest clamo descendit βοῶ.τ hec verba similiter futurum in.ησω.faciunt τ preteritum in ηκα vt βοήσω βεβοηκα. A verbis autem desinentibus in οω fit tertia per contractionem οω in ῶ vt a χρυσόω deauro.fit χρυσῶ quorum futurum fit in.ωσω τ preteritum in.ωκα vt χρυσώσω:κεχρύσωκα. Item a verbis varytonis a quibus fiũt supiores tres cõiugatiões verborũ circũflexorũ fiũt alie tres coniugationes verborum in μι nam a verbis desinentibus in έω mutata ε in η τ ω in μι.fit prima coniugatio verborum desinentium in μι vt a τιθέω pono.fit τίθημι a verbis autem desinentibus in αω fit secunda mutata.α in η τ ω.itidem in μι.vt ab ἱστάω sto.fit ἵστημι a verbis autem desinentibus in οω fit tertia vt a διδόω do.fit δίδωμι mutata.ο.in ω τ ω in μι. a verbis autem varytonis sexte coniugationis desinentibus in υω fit quarta coniugatio verborum in μι mutata ω vltima in μι.vt a ζευγύω iungo fit ζεύγνυμι. Quorum omnium verborum in μι futura tempora τ preterita fiunt a verbis varytonis a quibus verba ipsa in μι deriuantur. Itaqz vt ex supradictis liquet coniugationes apud grecos sunt tredecim sex scilicet varytonorũ. tres circunflexorum τ quattuor eorum verborum que in μι desinunt. τ hec de articulis nomine et verbo sub cõpendio dixisse satisfuerit. Valete

Τέλος σὺμθεῶ.

ἅ Articulus postpositiuus. neutri generis. numeri pluralis. Que.
ἀβαρής. εος. ὁ. ἡ. Leuis nō molest⁹ aut oneros⁹. [difficilis aditus.
ἄβατος. η. ον. Inaccessibilis. e. Res
ἀβλαβής. εος. ὁ. ἡ. Illesus. Sine lesione.
ἀβοήθητος. η. ον. qui caret auxilio. Cui non datur auxiliuz. [fectus.
ἀβροχία. ας. ἡ. Siccitas. plurie de
ἄβυσσος. ου. ὁ. Abyssus. profun=
ἄγαγε. Duc. [ditas.
ἀγαγεῖν. Ducere. duxisse.
ἀγαγέσθαι. Duxisse. ductū fuisse.
ἀγάγω. Ducaz. duxero.
ἀγαγών. όντος. ὁ. Postq̃ duxit.
ἀγαθοεργέω. τ ἀγαθοεργῶ. ω σω. π. ηκα. Benefacio. bene ago.
ἀγαθοποιέω. τ ἀγαθοποιῶ. ω. ήσω. π. ηκα. Benefacio. [cium.
ἀγαθοποιΐα. ας. η. Bñficẽtia. bñfi
ἀγαθοποιός. ου. ὁ. Beneficus. Qui benefacit.
ἀγαθός. η. ον. bon⁹. a. ū.
ἀγαθότης. ητος. ἡ. Bonitas.
ἀγαθύνω. ω. υνω. π. κα. bñfacio. bonū facio. [tas virtus.
ἀγαθωσύνη. ης. ἡ. Probitas. boni
ἀγαλλίαμα. τος. το. Exultatio. letitia.
ἀγαλλιάομαι. τ ἀγαλλιῶμαι ω. άσομαι. π. αμαι. Exulto. letor.
ἀγαλλίασις. εως. ἡ. Exultatio.
ἀγαλλιάω τ ἀγαλλιῶ. ω. άσω π. αξα. Exulto. letor. [ut q̃ nō nupsit.
ἀγαμος. η. ον. qui nō duxit. vxorē a
ἀγαμακτέω. τ ἀγαμακτῶ. ω. η σω. π. ηκα. Indignor. conqueror.
ἀγαμάκτησις. εως. ἡ. Cōquestio. querela. accusatio. indignatio.
ἀγαπάω. τ ἀγαπῶ. ω. ησω. π. η κα. Amo. cōtentus sum.
ἀγάπη. ης. ἡ. Amor. dilectio.
ἀγάπησις. εως. ἡ. Dilectio. amor.
ἀγαπητός. η. ον. Dilectus. a. um.
ἀγγαρεύω. ω. εύσω. π. ευκα. co go tāquā princeps τ prepositꝰ. Viz
ἀγγεῖον. ου. το. Vas. [facio.
ἀγγελία. ας. ἡ. annūciatio. nūciꝰ.
ἄγγελος. ου. ὁ. Nūcius. angelus.
ἀγείρω. ω. ερῶ. π. ερκα. cōgrego.
ἀγέλη. ης. ἡ. Grex. [ratione.
ἀγεμεαλόγητος. η. ον. Sine gene
ἀγερωχία. ας. ἡ. Luxuria.
ἄγια. ων. Sācta. or. locus in tēplo.

ἁγιάζω. ω. ασω. π. ακα. Sctifico.
ἁγίασμα. τος. το. sanctificatio.
ἁγιασμός. ου. ὁ. Sanctificatio.
ἅγιος. α. ον. Sanctus. a. um. [tio.
ἁγιότης. ητος. ἡ. Sctitas. Sctifica
ἁγιωσύνη. ης. ἡ. Sanctificatio. ω
ἁγιώτατος. η. ον. Sctissim⁹. a. ū.
ἀγκάλη. ης. ἡ. Ulna.
ἄγκιστρον. ου. το. Hamus.
ἄγκυρα. ας. ἡ. Ancora.
ἀγκών. ῶνος. cubitus. [a. um
ἄγμαφος. η. ον. Rudis. e. icurat⁹.
ἁγμεία. ας. ἡ. Castitas. [purgo.
ἁγμίζω. ω. ίσω. π. ικα. Sanctifico.
ἁγμισμός. οῦ. ὁ. Purgatio. sctificatio purificatio.
ἁγμοέω. τ αγμοῶ. ω. ησω. π. η κα. Ignoro. nescio.
ἀγνόημα. τος. το. Ignorātia.
ἄγνοια. ας. ἡ. Ignorantia.
ἁγνός. η. ον. Castus. purus. a. uz.
ἁγνότης. ητος. ἡ. Castitas. puritas.
ἁγνῶς. Sincere. caste. pure. mūde.
ἀγνωσία. ας. ἡ. Ignorantia.
ἄγνωστος. η. ον. Ignotus. a. um.
ἀγορά. ας. ἡ. Forum. platea.
ἀγοράζω. ω. σω. π. κα. emo. is.
ἀγοραῖος. α. ον. Vulgar⁹ plebei⁹. popularis.
ἀγορασμός. ου. ὁ. Emptio.
ἄγρα. ας. ἡ. Captura. venatio.
ἀγράμματος. η. ον. Rudis. [ra uz idoctus. idiota.
ἀγραυλέω. τ ἀγραυλῶ. ω. σω. π. κα. In agro pernocto. vel in agro habito. [silue stris.
ἀγριέλαιος. ου. ἡ. Oleaster. oliua
ἄγριος. α. ον. Siluestris. e. ferus. a.
ἀγρός. οῦ. ὁ. Ager. i. [um.
ἀγρυπνάω. τ ἀγρυπνῶ. ω. ησω ω. ηκα. Vigilo.
ἀγρυπνία. ας. ἡ. Vigilia.
ἄγω. ω. άξω. π. ἦχα. duco. ago. frā go trāfigo. eo.
ἀγωγή. ης. ἡ. Educatio.
ἀγών. ῶνος. ὁ. Agon. certamen.
ἀγωνία. ας. ἡ. Certamē. periculū.
ἀγωνίζομαι. ω. ίσομαι. π. ισμαι Cōtendo. certo. laboro. [preciosus.
ἀλάβαστος. ου. ὁ. Alabastꝰ. lapis
ἀλάμας. αντος. ὁ. Adamas. lapis
ἀλάμαστος. η. ον. Indomit⁹. a. ū.
ἀλάπαρος. η. ον. Sine sūptu. q̃ nl lo p̃cio p̃stat [tas. securitas.
ἄλεια. ας. ἡ. Licentia. libertas. facul
ἀλεφή. ης. ἡ. Soror.

ἀλελφοκτόμος. ου. ὁ. Occisor
ἀλελφός. ου. ὁ. Frater. [fratrio.
ἀλελφότης. ητος. ἡ. Fraternitas.
ἀλέσιτοτος. η. ον. Qui caret authore τ domino.
ἄληλος. η. ον. Immanifestus. a. ū. nō appens.
ἀληλότης. ητος. ἡ. Incertitudo.
ἀλήλως. Incerte. immanifeste.
ἀληωρέω. τ ἀληωρῶ. ω. ησω π. ηκα. Tristor. Mestus fuz.
ἅλης. ου. ὁ. Infernus. pluto.
ἀλιάκριτος. η. ον. Nō discernēs. nō dijudicās. [idefinēs. Cōtinu⁹. a. uz.
ἀλιάλειπτος. incessāter. idefinēter
ἀλιάπτωτος. η. ον. Incadibilis. Qui nō cadit. [persuasibilis. e.
ἀλιάτρεπτος. η. ον. Inuertibilis.
ἀλιαφθορία. ας. ἡ. Integritas icorruptio. [gēs. Ignauus. a. uz.
ἀλιάφορος. α. ον. Indifferēs. negli
ἀλιεξέταστος. η. ον. Inuestigabilis. ierq̃sibil. e. [uriā facio. offendo.
ἀλικέω. τ ἀλικῶ. ω. ησω. π. ηκα. in
ἀλίκημα. ατος. το. Iniuria. offensio. Scelus. iniquitas.
ἀλικία. ας. ἡ. Iniustitia. iniquitas.
ἄλικος. η. ον. Iniustus. a. um.
ἀλίκως. Iniuste.
ἀλόκητος. η. ον. Insperatus. a. uz.
ἀλόκιμος. η. ον. Reprobus. reprobatus. a. um.
ἀλολεσχέω τ ἀλολεσχῶ. ω. σω. π. κα. Verbosus sum. τ loquar.
ἄλολος. η. ον. Simplex. sine dolo.
ἀλόλως. Sine fraude.
ἀλαμέστατος. η. ον. Ignauissimus. Inertissimus. a. uz.
ἀλρότης. ητος. ἡ. Mollitudo
ἀλυμτέω τ ἀλυμαῖῶ. ω. ησω. π. ηκα. Impotēs sum. ipossibilis sum.
ἀλύματος. η. ον. Impotēs. impossibilis. infirmus.
ἄλω. ω. ασω. π. ηκα. Cāto. cano
ἀεί. Semper. [tuus. a. um.
ἀειγερής. εος. ὁ. ἡ. Sēpitern⁹ ppe
ἀέμμαος. α. ον. Semper fluens.
ἀέρος. genitiuus ab. ἀήρ. Aeris.
ἀετός. ου. ὁ. Aquila.
ἄζυμος. η. ον. Azymus. a. um.
ἀήρ. έρος. ὁ. Aer. tempus.
ἀθαμασία. ας. ἡ. Immortalitas.
ἀθάματος. η. ον. Immortalis. e.
ἀθέμιτος. η. ον. Illicitus. a. um.

ἄθεος.α.ον.Impius.sine deo.
ἄθεσμός.η.ον. Nefandus. impius.a.um.
ἀθετέω.τ ἀθετῶ.ω.ησω.π.ηκα. Irritũ facio.cõtristo.spno.frustror.
ἀθέτησις.εως.ἡ. Reprobatio.ptẽptus.neglectio.
ἀθεώρητος.η.ον. Nõ visus.a.uz.
ἀθλέω.τ ἀθλῶ.ω.ησω.π.ηκα. Certo. contendo.
ἄθλησις.εως.ἡ. Certamẽ.ptẽtio.
ἀθωόομαι. τ ἀθωοῦμαι.ω.σομαι. π. ωμαι. Innocens sum.
ἀθῶος.α.ον. Innocens.
ἀθωόω. τ ἀθωῶ. ω.σω.ῶ. κα. Libero.
αἱ. Articulus prepositiuus. femini generis numeri pluralis.
ἅι. Articulus postpositiuus. femini generis.numeri pluralis. Quę.
αἰγεῖος.α.ον. Caprinus.a.um.
αἰγιαλός.οῦ.ὁ. Littus.
ἀίδιος.α.ον. Sempiternus.a.um.
ἀιδιότης.ητος.ἡ. Sẽpiternitas.eternitas.
αἰδώς.οος.ἡ. Verecũdia. pudor.
αἰθίοψ.οπος.ὁ. Ethiops.ethiopicus.
αἷμα.ατος.το. Sãguis.
αἱμάσσω.ω.ξω.ττ.χα. Sanguino.cruento.as.
αἱματεκχυσία.ας.ἡ. effusio sãguinis.
αἱμορροέω.τ αἱμορροῶ.ω.ησω. ω.ηκα. Fluxum sanguinis.
ἅιρεσις.εως.ἡ. Laus.
αἱρετός.η.ον. Laudabilis.e.
αἱρέω.τ αἱρῶ.ω. εσω.π. εκα. laudo.as.
ἄιρηγμα.ατος.το. Enigma. sermo obscurus.τ implicatus.
ἅιρος.ου.ὁ. Laus.
αἱρέωμαι.αἱροῦμαι.ω.ήσομαι. ω.ημαι.ἑλῶ. Eligo.
αἵρεσις.εως.ἡ. Hęresis.electio.
αἱρετέω.τ αἱρετῶ.ω. ησω. π. η κα. Eligo.
αἱρετικός.η.ον. Hęreticus.electicus.a.uz.
αἱρετίς.ίδος.ἡ. Electrũ. ro.eleuo.
ἄιρω.ω. ἀρῶ.π. ἦρκα. Tollo.aufe
ἅις. Articulus postpositiuus. datiui casus.numeri pluralis.f.g. Quibus.
αἰσθάνομαι. ω.ήσομαι.π.ημαι.
ἅισθησις.εως.ἡ. Sensus. Sentio.
αἰσθητήριον.ου. το. Sensus.
αἰσχροκερδής. εος. ὁ.ἡ. Turpis lucri sectator.
αἰσχροκερδῶς. Turpis lucri gra.

αἰσχρολογία.ας.ἡ. turpis locutio.
αἰσχρός.α.ον. Turpis.e.
αἰσχρότης.ητος.ἡ. Turpitudo.
αἰσχύνη.ης.ἡ. Pudor.verecundia. Confusio. Γme.pudore afficior.
αἰσχύνομαι. ω. οῦμαι. Pudet
αἰσχυντηρός.α.ον. Verecũd?.a.ũ.
αἰσχύνω.ω.νω.π.κα. Confundo. erubescere aliumfacio.
αἰτέω.τ αἰτῶ.ω.ησω.π.ηκα. peto.
αἴτημα.ατος.το. Petitio.
αἰτία.ας.ἡ. Causa.accusatio.
αἰτιάομαι.τ αἰτιῶμαι.ω.σομαι. π.μαι. Accuso.culpo.do causã.causor.
ἅιτιμες. Quae.relatiuũ. fecmi. generis.numeri pluralis.
ἄιτιομ.ου.το. Causa.
ἄιτιος.α.ον. Obnoxius. reus.causator.effector rꝝ. Γtito.
αἰτίωμα.ατος.το. Accusatio.pe
ἀιφνίδιος.α.ον. Repentin?.a.um.
ἀιφνιδίως. Subito.repente.
ἀιχμαλωσία.ας.ἡ. Captiuitas.
ἀιχμαλωτεύω.ω.ευσω.π.ευ κα. Captiuo.as. Γptno.as.
ἀιχμαλωτίζω.ω.ισω.π.ικα. Ca
ἀιχμάλωτος.ου.ὁ. Captiuus.
ἀιων.ῶνος.ὁ. Seculum.
ἀιώνιος.α.ον. Eternus.a.um. Γtia.
ἀκαθαρσία.ας.ἡ. Spurcitia.immũdi
ἀκάθαρτος.η.ον. Spurcus. immũdus.a.um.
ἀκαιρέομαι. τ ἀκαιροῦμαι.ω.η σομαι.π.ημαι. Occupatus sum.
ἄκαιρος.α.ον. Importunus.a.um.
ἀκαίρως. Importune.
ἄκακος.η.ον. Innocẽs. sine malitia.
ἄκανθα. ας.ἡ. Spina.
ἀκάνθινος. η.ον. Spurcus. a.um.
ἀκάρδιος.α.ον. Excors.
ἄκαρπος.η.ον. Infructuosus.a.um.
ἀκατάγνωστος.η.ον. Irreprehẽsibilis.e. Γ.uz.
ἀκατάκριτος.η.ον. Indẽnatus.a.
ἀκατάλυπτος.η.ον. Non velat?. apertus.a.um.
ἀκατάλυτος.η.ον. Insolubilis.e.
ἀκαταμάχητος.η.ον. inexpugnabilis.e.
ἀκατάπαυστος.η.ον. Nõ cessans.
ἀκαταστασία.ας.ἡ. Iactatio.dissẽsio
ἀκατάστατος.η.ον. icõstãs.mobil.e
ἀκατάσχετος.η. ον. Irretẽtibilis irrefrenabilis.e.
ἀκέραιος.α.ον. Simplex.integer.a.ũ.

ἀκηλία.ας.ἡ. Negligentia.pigritia
ἀκηλιάω.τ ἀκηλιῶ.ω.σω.π. κα Pigresco.ocioſus ſum.
ἀκήκοα. Audiui.
ἀκηκοώς.οτος.ὁ. postquã audiuit
ἀκηλίδωτος.η.ον. immaculatus.ſine vitio.
ἀκλινής.εος.ὁ.ἡ. Indeclinabilis.
ἀκμάζω.ω.ασω.π.ακα. Floreo. vigeo.matureſco.maturus ſuz.
ἀκμη.ης.ἡ. Flos.vigor.
ἀκμήν. Adhuc.
ἄκμων.ονος.ὁ. Incus.
ἀκοή.ης.ἡ. Fama.auditus.
ἀκοίμητος.η.ον. Indormibilis.icu tunguibilis.e.
ἀκοινώνητος.η.ον. Incõmunicabilis.incommunicatus.a.um.
ἀκολασία.ας.ἡ. Incastigatio. pe tulantia.procacitas.
ἀκολουθέω.τ ἀκολουθῶ.ω. ἀ κολουθήσω.ω.ηκα. Sequor.
ἀκολύτως. Sine impedimento.
ἀκοπιάτως. Sine labore.
ἀκουσίως. Inuite.
ἀκουστής.ου.ὁ. Auditor.
ἀκουστός.η.ον. Audibilis.e. Γcio
ἀκουτίζω.ω.σω.π.κα. Audire fa
ἀκούω.ω.ούσω.π.ουκα. Audio obedio.obtempero.
ἀκρατής.εος.ὁ.ἡ. Incontinens.
ἄκρατον.ου.το. Merum.
ἀκριβάω.τ ἀκριβῶ.ω.σω.π.κα. Approbo diligẽti examinatiõe.exquisite examino.comprobo.
ἀκρίβεια.ας.ἡ. Diligentia. exactio. curiositas.
ἀκριβέστατος.η.ον. Diligentiſſimus.certiſſimus.a.um. Γtor.us.
ἀκριβέστερος.α.ον. diligẽtior. ex
ἀκριβής.εος.ὁ.ἡ. Diligẽs. exactus a.um.
ἀκριβόω.τ ἀκριβῶ.ω. ωσω.ῶ. ωκα. Diligenter exquiro. et disco.
ἀκριβῶς. Diligenter.
ἀκρίς.ίδος.ἡ. Locusta. ſũmitas arboris.fructus in ſũmitate arboris.
ἀκρίτως. Indicta causa.
ἀκρόαμα.ατος.το. Audit?.auditio
ἀκροάομαι.τ ἀκροῶμαι.ω.σο μαι.ῶ.μαι. Audio.
ἀκροατήριον.ου.το. Auditorium.
ἀκροατής.ου.ὁ. Auditor.
ἀκροβυστία.ας.ἡ. Præputium
ἀκρογωνιαῖος.α.ον. angularis.

ἀκροθίνια.ων. Selecta ꝛ precipua ad offerẽdum ꝛ consecrandum deo vel primitie frugum ꝛ oium rerum.
ἄκρος.α.ον. Summus. extremus. a.um. Ultimus.
ἀκρότομος.η.ον. alt⁹. excelsus. a. ũ
ἀκτίς.ῖνος.ἡ. Radius.
ἀκυρόω.ꝛ ἀκυρῶ.ω.ωσω. π.ω κα. Irritũ facio. rescindo. annullo.
ἀκώλυτος.η.ον. Improhibitus. Qui non vetatur. ⌈mento.
ἀκωλύτως. sine phibitiõe ꝛ impedi
ἄκων.ουσα.ον. Inuitus. a. um.
ἀλάβαστρον.ου.το. Vas lapideum carens ansis ad reponendum vnguentum.
ἀλαζονεία.ας.ἡ. Superbia. ĩsolẽtia.
ἀλαζονεύομαι. ω.σομαι. π.μαι Gloriori ex aliqua re. iacto aliquã rẽ
ἀλαζών.όνος.ὁ. Insolẽs arrogãs.
ἀλαλάζω. ω. αξω. ω. αχα. Strepitũ ꝛ sonũ facio. tinnio. tollo vocẽ tam in gaudio q̃ in tristitia hoc est iubilo ꝛ ciulo. ⌈narrabilis. e.
ἀλάλητος.η.ον. Indicibilis ine=
ἄλαλος.η.ον. Mutus. nõ loquẽs.
ἅλας.ατος.το. Sal.
ἀλείφω. ω. ψω. π. φα. Vngo.
ἀλεκτοροφωνία.ας.ἡ. Gallicinium. galli cantus.
ἀλέκτωρ.ορος.ὁ. Gallus.
ἄλευρος.ου.ὁ. Farina.
ἀλήθεια.ας.ἡ. Veritas.
ἀληθέστατος.η.ον. verissim⁹. a. ũ.
ἀληθεύω. ω. ευσω. π. ευκα. Verar. ſuz. vera dico.
ἀληθής.ες.ὁ.ἡ. Verax. verus. a. ũ.
ἀληθινός.η.ον. Verus. a. uz.
ἀληθινῶς. Vere.
ἀληθόω. ω. ωσω. π. ηκα. Dolo. is.
ἀληθῶς. Vere.
ἁλιεύς.έος.ὁ. Piscator.
ἁλιεύω. ω. ευσω. π. ευκα. pisco?.
ἁλίζω. ω. ίσω. π. ικα. salio. sale con
ἁλικός.η.ον. Salsus. a. um. ⌊dio
ἁλισγέω.ꝛ ἁλισγῶ. ω. σω. π. κα Contamino. pollio. odio habeo.
ἁλίσγημα.ατος. το. cõtaminatio.
ἀλκή.ης.ἡ. robur. fortitudo.
ἀλλά. sed. est etiã iceptiua particula
ἀλλάγε. Saltem. sed. ⌈tio.
ἀλλαγή.ης.ἡ. vicissitudo. cõmuta
ἄλλαγμα.ατος. το. Cõmutatio.
ἀλλάττω. ω. αξω. π. αχα. muto? cõmuto. alieno. as. subdo. is.

ἀλλαχῆ. alibi. alias.
ἀλλαχόθεν. Aliunde.
ἀλλήν. Sed.
ἀλληγορέω. ꝛ ἀλληγορῶ. ω. σω. π. κα. Allegorizo. p allegoriã dico
ἀλλήλους. adiuicẽ. seipos mutuo.
ἀλλογενής.ες.ὁ.ἡ. Alienigena.
ἀλλοιόω. ꝛ ἀλλοιῶ. ω. σω. ῶ. κα. Alieno. muto. as. ⌈tio.
ἀλλοίωσις.εως.ἡ. imutatio. alie
ἄλλομαι. ω. ὑσομαι. ῶ. ηλμαι. Salio. exilio.
ἄλλος.η.ο. Aliꝰ. a. ud.
ἀλλοτριοεπισκοπος. η.ον. Alienorum appetens. ⌈a. ũ.
ἀλλότριος. α.ον. alienus. extern⁹.
ἀλλοτριόω.ꝛ ἀλλοτριῶ. ω. σω. π. κα. Alieno. immuto.
ἀλλόφυλος.η.ον. Externus. diuerse nationis. alienigena.
ἀλοάω.ꝛ ἀλοῶ. ω. σω. π. κα. Trituro. as.
ἀλόγιστος.η.ον. Insensatus. a. uz.
ἄλογος.η.ον. Irrationalis. e.
ἀλοή.ης.ἡ. Aloe.
ἄλμη.ης.ἡ. salsugo. terra sterilis.
ἅλς.λός.ὁ. Sal. ⌈ltitia.
ἀλυπότερος.α.ον. magis sine tri
ἀλύπως. sine tristitia. aduer.
ἅλυσις.εως.ἡ. Cathena.
ἀλυσιτελής.ες.ὁ.ἡ. Inutilis.
ἁλῶ. Capiar captus fuero.
ἅλων.ορος.ὁ. Area.
ἀλώπηξ.εκος.ἡ. Vulpes.
ἅλωσις.εως.ἡ. Captio. captura.
ἁλώσομαι. Capiar.
ἅμα. simul. ⌈terarũ.
ἀμαθής.ες.ὁ.ἡ. Indoct⁹. rudis litt
ἅμαξα.ης.ἡ. Currus.
ἀμαράντινος.η.ον. imarcessibil. e.
ἀμάραντος.η.ον. imarcessibilis. e.
ἁμαρταμω. ω. ήσομαι. π. ηκα. pecco.
ἁμάρτημα.ατος.το. peccatum.
ἁμαρτία.ας.ἡ. Peccatum.
ἀμάρτυρος.α.ον. sine teste.
ἁμαρτωλός.ου.ὁ. Peccator.
ἀμαυρόω.ꝛ ἀμαυρῶ. ω. σω. ῶ. κα. Obscuro. as. obtenebro. as.
ἄμαχος.η.ον. Pacificus. ⌈to. is.
ἀμάω.ꝛ ἀμῶ. ω. ησω. π. ηκα. me
ἀμβρόσιος.α.ον. diuin⁹. immortalis
ἀμέθυστος.ου.ὁ. Amethyst⁹ lapis preciosus.
ἀμείλικτος.η.ον. Grauis. tetricus.

Qui non ridet.
ἀμέλει. profecto. igitur. ob eam rez.
ἀμελέω.ꝛ ἀμελῶ. ω. ησω. π. ηκα Negligo.
ἄμεμπτος.η.ον. Irreprehensibilis. maccusabilis. e.
ἀμέριμνος.η.ον. sine cura.
ἀμετάθετος.η.ον. imutabilis. e.
ἀμετακίνητος.η.ον. immobilis. e.
ἀμεταμέλητος.η.ον. Qui nõ penitet. sine penitentia.
ἀμεταμόνητος.η.ον. Qui non penitet. non agens penitentiam.
ἀμετρητος.η.ον. sine mensura. q̃ mensura caret.
ἄμετρος.α.ον. Immensus. a. um.
ἀμήνις.εος.ὁ.ἡ. qui caret ira. non iracundus. ⌈caret matre.
ἀμήτωρ.ορος.ὁ.ἡ. sine matre. qui
ἀμίαντος.η.ον. Impollutus. a. uz.
ἄμμος.ου.ὁ. Arena.
ἀμμώδης.εος.ὁ.ἡ. Arenosus. a. ũ.
ἀμνησία.ας.ἡ. Oblitio.
ἀμνηστία.ας.ἡ. memorie defectus Oblitio.
ἀμνός.ου.ὁ. Agnus.
ἀμοιβή.ης.ἡ. Mutua compensatio. Retributio.
ἀμοιρέω.ꝛ ἀμοιρῶ. ω. σω. π. κα. carco. non sum particeps.
ἄμοιρος.α.ον. expers. sine pte. exors.
ἀμόλυντος.η.ον. incoinquinatus immaculatus. a. um. ⌈ma.
ἄμορφος.η.ον. rez carẽs figura vl forꝛ
ἄμπελος.ου.ἡ. Vinea. vinea.
ἀμπελουργός.ου.ὁ. cultor vine
ἀμπελών.ῶνος.ἡ. Vinea.
ἄμυνα.ης.ἡ. Vltio. vindicta.
ἀμύνομαι. ω. οῦμαι. ῶ. υμαι. Vlciscor. punio. ⌈dico.
ἀμύνω. ω. νῶ. νγκα. Auxilior. vi
ἀμφίβληστρον.ου.το. Rete.
ἀμφιέννυμι. ω. εσω. π. εκα. vestio
ἀμφιλαφής.ες.ὁ.ἡ. iplicit⁹. spiritꝰ
ἄμφολος.ου.ἡ. Binum.
ἀμφότερος.α.ον. Ambo. vterqz.
ἀμωμία. ας. ἡ. Defectus macule vel reprehensionis. ⌈lis. e.
ἀμώμητος.η.ον. Irreprehensibi=
ἄμωμος.η.ον. immaculatus. a. uz.
ἀμ. Coniunctio potestatez significãs: Aliquando tamen superflue ponitur ad ornatum.
ἀμά. Per. secundum.
ἀμάβα. Ascende.

ἀμαβάθμος.ου.ὁ.Gradus.
ἀμαβαίνω.μ.ησομαι.ν.ηκα. Ascendo.Γ Differo.dilato. Modulor.
ἀμαβάλλομαι.μ.οῦμαι.π.ημαι
ἀμαβάς.άντος.ὁ. postquã.ascẽdit.
ἀμάβασις.εως.ἡ.Ascensio.
ἀμαβέβηκα.Ascendi.
ἀμάβηθι.Ascende.
ἀμαβήσομαι.Ascendam.
ἀμαβιβάζω.μ.ασω.π.ακα. Educo.sursum duco. Ascendere facio.
ἀμαβλέπω.μ.ψω.π.φα.Video. aspicio.reuideo.i.visum recupero.
ἀμάβλεψις.εως.ἡ.Visus.
ἀμαβοάω.τ ἀμαβοῶ.μ.ησω.ω. ηκα.Clamo.Vociferor.
ἀμαβολή.ης.ἡ. Mora.dilatio.
ἀμαβράζω.μ.σω.π.κα.Ex profundo aque educo.
ἀμάβω.Ascendam.ascendero. Γ scẽdo.
ἀμαγαγεῖν.Sursũ duxisse.pduxisse
ἀμαγαγών.οντος.ὁ. Postq̃ adduxit.vel supra duxit.
ἀμάγαιον.ου.Το.Cenaculum.
ἀμαγγέλλω.μ.ῶ.ν.ελκα.Nuncio.as. Γ-tus.regeneratus.a.us.
ἀμαγεγεννημένος.η.ον. Renatus
ἀμαγεννάω.μ.ησω.π.ηκα.Regenero.
ἀμαγίομαι.μ.ησομαι.π.ημαι. Redeo.reuertor. Γ Lego.
ἀμαγιγώσκω.μ.σομαι.ν.ωκα.
ἀμαγκάζω.μ.ασω.π.ακα.cogo.
ἀμαγκαῖος.α.ον.Necessarius.a.um.
ἀμαγκαιότερος.α.ον. Magis necessarius.a.um.
ἀμαγκαστῶς.coacte.violenter.
ἀμάγκη.ης.ἡ. Pressura.necessitas.
ἀμαγμούς.ουτος.ὁ. Postq̃ legit.
ἀμαγμῶ.Legam.legero.
ἀμαγμῶμαι.Legisse. Γ gnosco.
ἀμαγμωρίζω.μ.ησω.ω.ικα. co=
ἀμαγμωσθῆμαι.Lectum esse.
ἀμαγμωσθῶ.Lectus fuero.
ἀμαγμωσις.εως.ἡ.Lectio.
ἀμαγμώσομαι.Legam.
ἀμάγομαι.μ.ξομαι.ν.ηγμαι. Soluo a portu. Γ praduco.frango.
ἀμάγω.μ. αξω.ν.ηχα. Duco.Γ u
ἀμαδεικνύω.μ.ειξω.ειχα. Desigo.demonstro. Γ monstratio.
ἀμάδειξις.εως.ἡ. Ostensio. De=
ἀμαδέχομαι.μ.ξομαι.π.εγμαι. suscipio. recipio.
ἀμαδίδωμι.μ.ωσω.π.ωκα.Reddo.trado.restituo.Γ postq̃ tradidit.
ἀμαδούς.ουσος.ὁ.postq̃ reddidit.
ἀμαδύο.Bini.scꝫ numer binarius.
ἀμάδυσις.εως.ἡ.Ortus.elevatio.
ἀμαδώσω.reddã.restituã. Γ appitio
ἀμαζάω.τ ἀμαζῶ.μ.ησω.π.ηκα. Reuiuo.reuiuisco.
ἀμαζητέω.τ ἀμαζητῶ.μ.ησω.π. ηκα.Requiro.inquiro.
ἀμαζωμνύω.μ.ωσω.ν.ωκα. Precingo.cingo.
ἀμαζωπυρέω.τ ἀμαζωπυρῶ. μ.ησω.ν.ηκα.suscito.resuscito.recupo.incendo.adaugeo.reinflãmo.
ἀμαθάλλω.μ.ῶ.ν.αλκα. Reflореo.reuiresco. Reuiiescere facio.
ἀμάθεμα.ατος. Το.Donum oblatum deo.Execratio.detestatio.
ἀμαθεματίζω.μ.σω.ν. κα. Execror. deuoueo.
ἀμαθεωρέω.τ ἀμαθεωρῶ. μ. ησω.ν.ηκα.contemplor. intueor.
ἀμάθημα.ατος. Το. Donum quod est in templo oblatum deo.
ἀμαίδεια.ας.ἡ. Impudẽtia. inuerecundia. Γ cundus.a.um.
ἀμαιδής.εος.ὁ.ἡ. Impudẽs. inuere
ἀμαιρέομαι.τ ἀμαιροῦμαι.μ.ησομαι.π.ημαι.Assumo.tollo.
ἀμαίρεσις.εος.ἡ.Occisio.
ἀμαιρέω.τ ἀμαιρῶ.μ.ησω.π.ηκα.Occido.interficio.aufero.tollo.
ἀμαισθητέω. τ ἀμαισθητῶ. μ. σω.π.κα.sensu careo.
ἀμαισθήτως.Insensate. stulte. adverbialiter. Γ satione.Inculpabilis.
ἀμαίτιος.α.ον.Innocẽs. sine accu
ἀμακαθίζω.μ.ισω.ν.ικα.Resideo.surgens sedeo. Γ uo.as.
ἀμακαινίζω.μ.ισω.ν. Reno
ἀμακαινόω.τ ἀμακαινῶ. μ. ωσω.ν.ωκα. Renouo.as. Γ uatio.
ἀμακαίνωσις.εως.ἡ.nouitas.renouatio.
ἀμακαίω.μ.αυσω.π.κα. cõburo.
ἀμακαλύπτω.μ.ψω.π.φα. Reuelo.manifesto.as. Γ deo.reuertor.
ἀμακάμπτω.μ.ψω.ν.φα. Re=
ἀμάκειμαι.μ.σομαι.π.μαι. Discumbo. Γ tus.aptus.a.us.
ἀμακεκαλυμμένος.η.ον. Reuelatus.ta
ἀμακεφαλαιόομαι.τ ἀμακεφαλαιοῦμαι.μ.ωσομαι.ν.ωμαι. Abbreuior. compendiose continuor. compleor.τ tã actiua q̃ passiua significatione inuenitur.

ἀμάκλητος.η.ον. Reuocatus.ta
vocatus.a.um. Γ Recumbe
ἀμακλίνομαι.μ.ουμαι.π.ιμαι
ἀμακλίνω.μ.νῶ.π.ικα. Accumb
refacio.reclino. Γ puto.abscinde
ἀμακόπτω.μ.ψω.ν.φα. Im
ἀμακράζω.μ.αξω.π.χα.exclam
ἀμακρίνομαι.μ.ουμαι.ν.ιμαι
Exquiro.probo.
ἀμακρίνω.μ.νῶ.ν.ικα.interrogo
Exquiro.probo.experior. iudico.
ἀμάκρισις.εως.ἡ. Exquisitio.interrogatio. Γ aspicio
ἀμακύπτω.μ.ψω.ν.φα.sursũ
ἀμάλαβε.assume.resume.sursũ tolle
ἀμαλαβών.οντος.ὁ. Postq̃ sumsum tulit.postq̃ accepit.
ἀμαλαμβάνω.μ.ήψομαι.π.ημαι. Assumo.sursum.tollo.
ἀμαλάμπω.μ.ψω.π.φα. splen
deo.fulgeo. Γ restitutio.restauratio.
ἀμάλημμα.ατος. Το. Reassũptio
ἀμαλημφθείς.εντος.ὁ. Assũptus
sublatus.
ἀμάλημψις.εως.ἡ.assumptio.
ἀμαλογία.ας.ἡ. Ratio.proportio.
ἀμαλογίζομαι.μ.ισομαι.ν.ισ=
μαι. Recogito.reputo.colligo.
ἀμαλόγως. Rationabiliter.proportionabiliter cognoscibiliter.
ἄμαλος.η.ον. Insulsus.a.um.
ἀμαλόω.τ ἀμαλῶ.μ.ωσω.ν.ω
κα. Consumo.interimo.
ἀμάλυσις.εως.ἡ.resolutio.
ἀμαλύω.μ.υσω.π.υκα. resolvo. reuertor.reuoco.
ἀμαλωθῶ. Consumar.
ἀμαλῶσαι.Consumpsisse. Γ sumpsit.
ἀμαλώσας.αντος.ὁ. Postq̃ con
ἀμαλώσω.Interficiam. consumaz.
ἀμαμάρτητος.η.ον. Sine peccato.carens crimine.
ἀμαμένω.μ.μῶ.ν.ηκα. Expecto.
ἀμαμέσον. In medio.
ἀμαμιμνήσκομαι.μ.ησομαι.π. ημαι.recordor.
ἀμαμιμνήσκω.μ.ησω.π.ηκα. suggero tibi.reduco te in memoriã.
ἀμαμνησθήσομαι. recordabor.
ἀμαμεύω.μ.ευσω.ν.ευκα.abnuo
ἀμαμήφω.μ.ηψω.π.ηφα. respiro
ἀμαμτίρρητος.η.ον. res que caret dubitatione.
ἀμαμτιρρήτως. Indubitanter.
ἀμαξηραίνω.μ.ανω. ν.κα. Desi=

co. Exsicco.
ἀμάξιος.α.ον. Indignus.a.um.
ἀμαξίως. Indigne.
ἀμάωαλιμ. Vice versa. c conuerso.
ἀμαωαύομαι.μ. σομαι.ω. μαι. requiesco.
ἀμάπαυσις.εως.ἡ. requies.
ἀμαπαύω.μ.αυσω.π.αυκα. refocillo. reficio. requiescere facio.
ἀμαπείθω.μ.εισω.π.εικα. suadeo
ἀμαωέμωω.μ.ψω.ω.φα. remitto. iterum mitto.
ἀμαωέωαύμαι. refocillatus. refectus sum. Γctus fueram.
ἀμαωεωαύμην. refocillatus. refe
ἀμάωεσε. recumbe.
ἀμαωεσοῦμαι. recumbã. discũbaz.
ἀμαωεσώμ.ομτος.ὁ. Postq̃ recubuit. Γbro inutilis.
ἀμάωηρος.α.ομ. debilis. aliquo mẽ
ἀμαωίωτω.μ.οῦμαι.π. ωτωκα. Discũbo. Γformo.
ἀμαπλάτ̃ω. μ.σω.π.κα. Fingo.
ἀμαωληρόω. ϛ ἀμαωλήρ̃ω. μ. ωσω.π.ωκα. Adimpleo.
ἀμαωολίζω. μ.σω.π.κα. Impedio. retrogradior. reuertor.
ἀμαωολισμός.ου.ὁ. Impedimentum. reuersio. Γbilis.e.
ἀμαωολόγητος.η.ον. Inexcusa
ἀμαπτερόω. ϛ ἀμαπτερῶ. μ.σω. π.κα. Eleuo. in altum duco.
ἀμαωτύσσω.μ.υξω.ω.υχα. Euolue. Explico. reuoluo.
ἀμαπτω.μ.ψω.π.φα. Incendo.
ἀμαριθμητος.η.ον. innũerabilis.e.
ἀμασείω.μ.εισω.π.εικα. Concito. concutio. Γto. destruo.
ἀμασκευαζω.μ.ασω.π.ακα. cuer
ἀμασπαω. ϛ ἀμασπῶ.μ.σω.π.α κα. Extrabo. sursum tollo.
ἀμάστα. Exurge.
ἀμαστάς.αμτος.ὁ. Postq̃ surrexit.
ἀμάστασις.εως.ἡ. resurrectio.
ἀμαστατόω. ϛ ἀμαστατῶ.μ.ω σω.π.ωκα. Conturbo. concito.
ἀμασταυρόω. ϛ ἀμασταυρῶ. μ. ωσω.π.ωκα. Crucifigo.
ἀμαστεμάζω.μ. ξω. π. χα. Ingemo. suspiro.
ἀμάστηθι. Exsurge. ersurgere fac.
ἀμαστῆμαι. resurrexisse. surgere fecisse. Γscitaut. surgere fecit.
ἀμαστήσας.αμτος.ὁ. Postq̃ su
ἀμαστήσειμ. suscitaturũ esse. surrectu rum esse. Γsuscitabo.
ἀμαστήσομαι. Surgam. resurgaz.
ἀμαστήσω. Suscitabo. resurgam.
ἀμαστρέφομαι.μ.ψομαι.π.αμ μαι. cõuersor. cõmoror. vitam duco.
ἀμαστρεφω.μ.ψω.π.φα. subito.
ἀμαστροφή.ης.ἡ. Subuersio.
ἀμαστῶ. resurgã. resurgere faciã.
ἀματάσσομαι.μ.ξομαι.π. αγ μαι. Ordino. compono. Γcompono.
ἀματάσσω.μ.ξω.π.χα. Ordino.
ἀματάτ̃ομαι.μ. ξομαι.ω. αγ=μαι. Ordino. compono. Γcõpono.
ἀματάτ̃ω.μ.ξω.π. χα. Ordino.
ἀματεθραμμένος.η.ον. Educat9. Enutritus.a.um. Γor. oriri facio.
ἀματέλλω.μ.λῶ.π.αλκα. Ori=
ἀματίθημι.μ.ησω.ω.ηκα. Consecro. dedico. confero.
ἀματολαί.ῶμ.αι. oriẽs. vñ sol orit.
ἀματολή.ης.ἡ. oriens. vñ sol oritur.
ἀματρέωω.μ.ψω.π.φα. Subuerto. destruo. Γnutrio.
ἀματρέφω.μ.ψω. π.φα. educo.
ἀματυπόω. ϛ ἀματυωῶ. μ.σω. π.κα. figuro. formo. ipsimo. refiguro.
ἀμαφαίρομαι.μ.συμαι.π.μμαι Apparco. manifestor.
ἀμαφαμείς.εμτος.ὁ. postq̃ appuit.
ἀμαφέρω.μ.οισω.π.οχα. Adduco. Sursum duco. offero. refero.
ἀμάφωρέω. ϛ ἀμαφωμῶ.μ.ησω π.ηκα. Exclamo.
ἀμαχθείς.έμτος.ὁ. Postq̃ sursuz ductus est. postq̃ solut a portu.
ἀμαχυσις.εως.ἡ. Diffusio. confusio. dissolutio.
ἀμαχωρεω. ϛ ἀμαχωρῶ. μ.η=σω.π.ηκα. reuertor. Secedo.
ἀμαχωρίζω.μ.ισω.π.ικα. Scindo. partior. diuido.
ἀμάψυξις.εως.ἡ. refrigerii. Γro.
ἀμαψύχω.μ.υξω.π.χα. refrige
ἀμβρασωλιστής.ου.ὁ. Plagia
ἀμβρεία.ας.ἡ. virilitas. fortitudo. Γri9
ἀμβρεῖος.α.ον. Virilis.e. robust9
ἀμβρες.ῶμ.οἱ. Viri. L.a.uz.
ἀμβρίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. Viriliter ago.
ἀμβροφόμος.ου.ὁ. Homicida.
ἀμεβαιμον. Ascendebam. ant.
ἀμεβαλλόμην. Differebam. ant. Modulabar. antur.
ἀμέβην. Ascendi.
ἀμεβησάμην. Ascendi.

ἀμέβλεψα. Aspexi. vidi.
ἀμεβόησα. Clamaui.
ἀμέβρασα. Exprofũdo aque eduxi.
ἀμεγείρω.ρω.π.κα. excito.
ἀμεγίνωσκον. Legebam. ant.
ἀμέγκλητος.η.ον. Sine crimine. carens accusatione.
ἀμέγνωμ. Legi.
ἀμέδειξα. Designaui. demonstraui.
ἀμέζησα. reuixi. resurrexi.
ἀμεζήτουμ. requirebam. ant.
ἀμέθαλον. reflorui. reflorere feci. erbit
ἀμεθεμάτισα. deuouit. execratus sũ.
ἀμεθέμην. Contuli. consecraui.
ἀμέθην. Contuli. consecraui.
ἀμεθρεψάμην. educaui. nutrui.
ἀμειλόμην. sustuli. assumpsi.
ἀμεῖλον. occidi. interfeci. erunt.
ἀμειμένος.η.ον. remissus.a.um.
ἀμείς.εμτος.ὁ. remittens. Iaxans.
ἀμειχόμην. sustinui. toleraui.
ἀμεκάθισα. resedi. surgens sedi. Γc.
ἀμεκδιήγητος.η.ον. inenarrabilis. indicibilis.e.
ἀμεκείμην. Discumbebam.
ἀμεκλάλητος.η.ον. Inenarrabilis. indicibilis.e.
ἀμεκλειπής.εος.ὁ.ἡ. Infinitus. Qui nunqũ deest. vel defecit.
ἀμέκλειπτος.η.ον. idefectus. idefectꝰ
ἀμεκλίθην. Discubui.
ἀμέκλιμα. reclinaui. recumbere feci.
ἀμέκοψα. amputaui. abscidi.
ἀμέκραγον. Vociferatus sum. exclamaui. erunt.
ἀμέκραξα. exclamaui.
ἀμεκτότερος.α.ον. tolerabilior. us.
ἀμέλαβον. suscepi. erunt.
ἀμελεήμων.ονος.ὁ.ἡ. inmisericors
ἀμελεῖν. Interfecisse.
ἀμελήφθην. assũptus. eleuatus sum.
ἀμελωίστως. Insperate. sine spe.
ἀμελύθην. reuersus resolutus sum.
ἀμέλω. Interficiam. Interficerem.
ἀμεμίζομαι.μ.σομαι.ω.ισμαι. a vento moueor.
ἀμεμνήσθην. recordatus sum.
ἄμεμος.ου.ὁ. Clemens. Γtus.a.um.
ἀμεμφόλιστος.η.ον. non impedi
ἀμέμλεκτος.η.ον. Impossibilis.e.
ἀμεμένκαι. Obtulisse. sursum tulisse abstulisse.
ἀμεμένκας.αμτος.ὁ. Postq̃ obtulit. sursum tulit. abstulit.
ἀμεμενκεῖν. Obtulisse. sursum tulisse. abstulisse.

ἀμεξερεύνητος.η.ον. Inscrutabilis.incomprehensibilis.e.
ἀμεξικακία.ας.ἡ. Tolerantia malorum.
ἀμεξίκακος.η.ον. patiēs. tolerator malorum.
ἀμεξιχνίαστος.η.ον. inuestigabilis.e.
ἀμεπαίσχυντος.η.ον. Qui nō cō fundituꝛ.inconfusibilis.
ἀμεωαυσάμην. Requieui.
ἀμεωεμψα. remisi.iterum misi.
ἀμέωεσον. Discubui.erunt.
ἀμεωίλητος.η.ον. Irreprehensibilis.e.
ἀμεωλασάμην. Effinxi.formaui.
ἀμεωλήρωσα. adimpleui.cōpleui.
ἀμεωόλισα. Impediui.reuersus sū.
ἀμέρχομαι.μ.ενσομαι.π.ηλυθα. Reuertor.redeo.
ἄμες. Remitte.solue.
ἀμεσειμα. Concitaui.concussi.
ἄμεσις.εως.ἡ. Requies. occasio.licentia.relaratio.
ἀμεσωάσθην. Sursum sublatꝰ sum.
ἀμέστην. Surrexi.
ἀμεστησα. suscitaui.surrexi.
ἀμεστράφην. Conuersatus sum.
ἀμέστρεφον. Subuertebā.ant. subuerti.erunt.
ἀμέστρεψα. Subuerti..
ἀμετάζω.μ.ασω.ω. ακα. Torqueo ad discutiendam ueritatē.exquiro.
ἀμέτειλα. Ortus sum.
ἀμέτρεψα. Conuerti subuerti.
ἀμετυωούμην. Formabar. figurabar. Refigurabar.
ἄμευ. Sine.
ἀμεύθετος.η.ον. Incommodus. inutilis.e.
ἀμεῦρον. Inueni.erunt.
ἀμεύρων.ορτος.ὁ. Postꝫ inuēit
ἀμεφερόμην. Sursum ferebar.
ἀμεφώνησα. Exclamaui.
ἀμέχομαι.μ. ξομαι. π.ημαι. Tolero.patior.
ἀμέχω.μ.ξω.ω.χα. Sustineo.
ἀμεχώρησα. Reuersus sum.secessi.
ἀμεψιός.ου.ὁ. Nepos ex fratre vel sorore.vel consobrinus filius auunculi vel patrui.
ἀμέψυξα. Refrigeraui.
ἀμέωγα. Apertus sum.

ἀμεωγμένος.η.ον. Apertus.a.um.
ἀμεωγώς.οτος. Postꝫ aperuit vel apertus est.
ἀμέωξα. Aperui.
ἀμεώχθην. Apertus sum.
ἀμεωχθῆναι. Apertum esse.
ἀμήγαγον. Obtuli.erunt. Adduxi. erunt.
ἀμήγγειλα. Nunciaui.
ἀμηγγέλην. Nunciatus sum.
ἄμηθον.ου.το. Anethum.
ἀμῆκα. Remisi.laraui.
ἀμῆκε. Decet.oportet.
ἀμῆκον.ομτος. Decens. Opportunum. Conueniens.
ἀμῆλθον. Ueni.redij.erunt.
ἀμήμερος.α.ον. Immitis.e.
ἀμήνεγκα. Pertuli.obtuli.
ἀμήρ.ἐρος.ὁ. Vir.
ἀμηρέθην. Interfectus sum.
ἀμήφθην. Accensus sum.
ἀμήχθην. Ductus sum. Ascendi nauem.
ἀμθέξομαι. Adhercbo.
ἀμθέστηκα. Restiti.
ἀμθεστηκώς.τος.ὁ. Postꝫ restitit
ἀμθέω. τ ἀμθῶ. μ.σω.ω.κα. Floreo.
ἀμθιστάμην. Resistebam. [reo.
ἀμθίστημι.μ.ησω.ω.ηκα. resisto.
ἀμθομολογέομαι. τ ἀμθομολογοῦμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Confiteor.
ἀμθομολόγησις.εως. ἡ. Confessio.
ἄμθος.εος.το. Flos.
ἀμθρακία.ας.ἡ. Ignis ex carbonib?
ἄμθραξ.ακος.ὁ. carbo.
ἀμθρωωάρεσκος.η.ον. Hominibus placens.
ἀμθρώπινος.η.ον. Humanus.a.ū.
ἀμθρωποκτόνος.η.ον. homicida.
ἄμθρωπος.ου.ὁ.ἡ. Homo.
ἀμθυωατεύω.μ.εύσω.ω.εῦκα. Presum.proconsul τ preses sum.
ἀμθύωατος.ου.ὁ. Preses. proconsul.
ἀμθωμολογούμην. confitebar.
ἀμθῶν. Eo quod.quia.
ἀμίημι.μ.ησω.ω.ηκα. Remitto laxo.
ἀμίλεως.ω.ὁ.ἡ. Sine misericordia.
ἄμιπτος.η.ον. Illotus. Qui non est lotus.
ἀμίστημι.μ.ησω.π.ηκα. surgo. ex

cito.suscito.
ἀμόητος.η.ον. Stultus.insipiens.
ἄμοια.ας.ἡ. Stultitia.insipientia.
ἀμοίγω.μ.οιξω.ω.ωγα. Aperio
ἀμοικοδομέω. τ ἀμοικοδομῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Reedifico.restauro.
ἄμοιξις.εως.ἡ. Apertio.
ἀμοῖος.α.ον. Insensatus.a.um.
ἀμόμημα.ατος.το. Iniquitas.
ἀμομία.ας.ἡ. Iniquitas.
ἀμόμοιος.α.ον. Dissimilis.e.
ἄμομος.η.ον. Iniquus sine lege.
ἀμόμως. Iniuste, contra legem.
ἀμομώτερος.α.ον. Iniquior.
ἀμομβρίζω.μ.σω.π.κα. Demitto. τ distillo velut pluuiam.
ἀμόμητος.η.ον. inutilis.e.
ἀμορθόω. τ ἀμορθῶ.μ.ωσω.ω.ωκα. Erigo. Corrigo. in rectum tollo.
ἀμόσιος.α.ον. Scelestus. impius. a.um.
ἀμοχή.ης.ἡ. Tolerantia. sustentatio. Mora.dilatio.
ἀμταγωνίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. Resisto.certo. contrapugno
ἀμτάλλαγμα.ατος. το. commutatio.
ἀμταμακλάω. τ ἀμταμακλῶ.μ.σω.ω. κα. Repercutio.reuerbero
ἀμταμαωληρόω. τ ἀμταμαωληρῶ.μ.ωσω.π.ωκα. Adimpleo.compleo.
ἀμταωολίλωμι.μ.ωσω.ω.ωκα. Retribuo.rependo.
ἀμταωολοθήσομαι. retribuar.
ἀμταωόλομα.ατος. το. retributio.
ἀμταωόλοσις.εως.ἡ. retributio
ἀμταωολοῦμαι. retribuisse.
ἀμταωολώσω. retribuam.
ἀμταωοκρίνομαι.μ. οῦμαι. ωμαι. Contra respondeo.
ἀμτειπεῖν. contradicere.
ἀμτελαβόμην. Apprehendi. Amplexus sum.adhesi.
ἀμτέλεγον. contradicebam. ant. contradixi.erunt.
ἀμτελοιδόρουν. Inuicem contumabar.antur.
ἀμτέωω. Contradico.
ἀμτερείδω.μ.σω.π.κα. Enitor. innitor.adhereo.
ἀμτέστην. restiti.

ἀμπέχομαι.μ.ξομαι.π.ημαι. Amplector.apprehendo.adhereo.
ἀμπηχέω.τ ἀμτηχῶ.μ.σω.π.κα. Resono.contra sono.
ἀμτί.pro.contra.loco.equaliter.
ἀμτιβάλλω.μ.λῶ.π.κα. Confero.alterno.vltro.citroq; iacto.
ἀμτιδιατίθημι.μ.ησω.ω.κα. Contra dispono.
ἀμτίδικ.ος.η.όμ. Aduersari⁹.a.um.
ἀμτίζηλος.η.ομ. Qui admodum contra alium zelotypus est.
ἀμτίθεσις.εως.ἡ. Oppositio.contrapositio.
ἀμτικαθέστημαι. Oppositus.contrapositus sum.τ constitutus.
ἀμτικαθιστημι.μ.ησω.ω.κα. cõtrapono.cõtracõstituo.repugno.
ἀμτικαλέω.τ ἀμτικαλῶ.μ.ησω.ω.κλκα. reiuto.adiucé voco
ἀμτικαταλλάσσω.μ.ξω.π.χα. commuto.
ἀμτικατέστην. Repugnaui.
ἀμτίκειμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Aduersor.contrapositus sum.
ἀμτικρύ. Ereguõe.eraduersũ.ptra.
ἀμτιλαμβάμομαι.μ.ηψομαι.ω.ημαι.capesso.ãplector.adhereo.
ἀμτιλέγο.μ.ξω.π.χα. cõtradico.
ἀμτιλήπτωρ.ορος.ὁ. Aduocatus.opitulator. [rilium.
ἀμτίλημψις.εως.ἡ. Opitulatio.auxilium.
ἀμτιλήψομαι. Suscipiam.adhercbo.amplectar.
ἀμτιλογία.ας.ἡ. contradictio.
ἀμτιλοιδορέω.τ.ἀμτιλοιδορῶ.μ.ησω.ω.ηκα. cõtra cõuitor.maledicam maledico.
ἀμτίλυτρομ.ου.το. Redemptio.
ἀμτιμετρίζω.μ.ισω.ω.ικα. Remetior.contra metior.
ἀμτιμισθία.ας.ἡ. Remuneratio.
ἀμτιπαρερχομαι.μ.λευσομαι.π.ληλυθα. Preterco.pertranseo.veuio ad auxiliandum.
ἀμτιωαρῆλθομ. Preterunt.pertrãsiui.erunt.veni ad auxiliandũ.runt.
ἀμτιωέραμ. contra.e regione.
ἀμτιωεριβάλλω.μ.λω.ω.ηκα cooperio. [pertus.a.uz.
ἀμτιωεριβεβλημένος.η.ομ. cooperiens.
ἀμτιωίωτω.μ.ουμαι.ω.ωκα. Resisto.
ἀμτίπτωμα.ατος.το.rta.cõtẽto
ἀμτιστῆμαι. Restitisse.

ἀμτιστήσομαι. Resistã.cõtrastabo
ἀμτιστήσω. cõtra statuã.ptrauertã.
ἀμτιστρατεύομαι.μ.σομαι.ω.μαι.contrapugno.repugno.
ἀμτίστρω. Resistã.cõtra stẽ.repugnẽ.
ἀμτιτάσσομαι.μ.ξομαι.π.αγμαι.contra sto.resisto.contradico.
ἀμτίτυπος.η.ομ. Exemplar.rebus imitus forme. [Mauro.
ἀμτλεω.τ.ἀμτλῶ.μ.ησω.π.ηκα.
ἀμτλημα.ατος.το. Vas ad hauriendum aquam.
ἀμτοφθαλμεω.τ.ἀμτοφθαλμῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Resisto.contrauertor contraeonor. [careus aqua.
ἀμυλρος.ὰ.ομ. Inaquosus.a.um.
ἀμυωοκριτος.η.ομ. sine hilatione.
ἀμυωομόητος.η.ομ. Insuspectus. De quo suspitio non é. [a.uz
ἀμυωοταλτος.η.ομ. Nõ subditus
ἀμυψόω.τ ἀμυψῶ.μ.σω.π.κα. Eleuo.tollo.
ἀμῶ. remitã.deserã.relinq; .lateri.
ἄμω. Super.supra.
ἀμώγαιομ.ου.το. Cenaculum.
ἀμώγεωμ.ου.το. Cenaculum.
ἀμωθεμ. A suptorsũ.ãnuo.desursũ.
ἀμωμβρισα. Distillaui. Ab alto mi distillando tanquam plumam.
ἀμώμυμος.η.ομ. Nefãdus.nõ dicẽ
ἀμωρεώμην. Erectꝰ sum. [dꝰ.a.ũ.
ἀμώρθωσα. Direxi.erexi.
ἀμωτερικός.η.ομ. Superior.us.
ἀμώτερος.α.ομ. Superior.us.
ἀμωφελής.εος.ὁ.ἡ. Inutilis.e.
ἀξία.ας.ἡ. Meritum.dignitas.
ἀξιμη.ης.ἡ. Securis.
ἄξιος.α.ομ. Dignus.a.um.
ἀξιοω.τ ἀξιῶ.μ.ωσω.ω.ωκα. Rogo.dignor.precor.oro.dignũ reputo
ἀξιως. Digne. [scribunt.
ἄξων.ονος.ὁ. Axis.τ tabula i qua
ἀοικητος.η.ομ. Inhabitabilis.e.m habitatus.a.um. [catus.
ἀορασία.ας.ἡ. Priuatio visus.ce
ἀορατος.η.ομ. Inuisibilis.e.
ἀπάγαγε. Duc.abduc.
ἀπαγαγών.ουτος.ὁ. Postquaz duxit.abduxit. [cio.as.
ἀπαγγέλλω.μ.ω.π.ελκα. Nuncio. ἄπαγε. Abduc.amoue.apage.ad-nerb.vetantis. [suffoco.
ἀπάγχω.μ.ξω.π.χα. Strãgulo.
ἀπάγω.μ.ξω.ω.χα. Duco. Abstraho. Auoco.

ἀπαιδευσία.ας.ἡ. Inscitia.
ἀπαίδευτος.η.ομ. Rudis litterarum.sine disciplina. [do.discedo.
ἀπαίρω.μ.ῶ.ω.κα. Aufero.recedo.
ἀπαιτεω.τ ἀπαιτῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Repeto.
ἀπαλγέω.τ ἀπαλγῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Despero.dolorem finio.
ἀπαλλάσσομαι.μ. ξομαι.ω.αγμαι. Liberor.discedo. [ro
ἀπάλλασσω.μ.ξω.ω.χα. Libe
ἀπαλλάττομαι.μ. ξομαι.ω. γμαι. Liberor. Discedo. [ro.
ἀπαλλάττω.μ.ξω.ω.χα. Libe
ἀπαλλοτριόω.τ ἀπαλλοτριῶ.μ.ωσω.π.ωκα. Abalieo.as.
ἀπαλός.η.ομ. Tener.a.um.
ἀπαμαιομαι.μ.ουμαι.π.ημαι Renuo.abnicio. [me.
ἀπαμαστήσομαι. recedã.auferaz
ἀπαμισταμαι.μ.σομαι.ω.μαι. recedo.abscedo.separo.aufero.
ἀπαμταάω.τ.ἀπαμτῶ.μ.ησω.π.ηκα. Obuio.obuiam.eo.
ἀπάμτησις.εως.ἡ. Obuiatio.cursus.
ἅπαξ. Semel. [Epitem⁹.a.ũ.
ἀπαράβατος.η.ομ. Sẽ
ἀπαραίτητος.η.ομ. inexcusabilis. inexcusabilis.e. Inexorabilis.e.
ἀπαρετήτως. Inexcusabiliter. inexorabiliter. [Impreparatus.a.uz.
ἀπαρασκεύαστος.η.ομ. iparatꝰ.
ἀπαρέσκω.μ.σω.π.κα. displiceo.
ἀπαρθῶ. Auferar.tollar. discedaz.
ἀπαρνέομαι.τ ἀπαρνοῦμαι.μ.ησομαι.π.ημαι. Abnego.nego.
ἀπάρτι. Modo.ab hac hora.
ἀπαρτισμός.ου.ὁ. pfectio.cõsummatio.
ἀπαρχή.ης.ἡ. Primitie. [matio.
ἀπαρχῆς. Ab initio.
ἅπας.απτος. Omnis.totus.a.um.
ἁπασα.ης.ἡ. Omnis.tota.
ἀπάτη.ης.ἡ. decepto.fallacia.
ἀπάτωρ.ορος.ὁ. qui caret patre.
ἀπαύγασμα.ατος.το. Splendor.fulgor.
ἀπέβη. Euasi.exiui: finem habui.
ἀπέβλεπομ. aspiciebã.at.aperi.erãt
ἀπεδειξα. Ostẽdi.demonstraui.
ἀπεδεξαμην. Excepi.amplexus sũ.
ἀπεδέχθην. Exceptus susceptꝰ sũ.
ἀπελεχόμην. excipiebã.applectebar
ἀπελήλυθα. Peregre pfectꝰ sum.
ἀπελίλουμ. reddebã.retribuebam
ἀπελοκίμασα. reprobaui. [ant

ἀπελοκιμάσθην. reprobatus sum.
ἀπελόμην. Vendidi.
ἀπέλωκα. reddidi. restitui. retribui.
ἀπέθανον. Mortuus fui. pij. erunt.
ἀπεθαύμασα. admiratus sum.
ἀπεθέμην. Deposui.
ἀπεθνῄσκον. Moriebar. gibꝫ. aut.
ἀπείλω. μ. σω. π. κα. video. Γna.
ἀπείθεια. ας. ἡ. incredulitas. diffiden
ἀπειθέω. τ ἀπειθῶ. μ. ησω. π. κα. Rꝫ obedio. nõ credo. incredulus sũ.
ἀπειθής. εος. ὁ. ἡ. inobediens. incredulus. a. um.
ἀπεικάζω. μ. σω. π. κα. assimilo.
ἀπείκασμα. ατος. το. similitudo. imago. figura.
ἀπειλέω. τ ἀπειλῶ. μ. ησω. ω. ηκα. Minor. aris. comminor. aris.
ἀπειλή. ης. ἡ. Minæ.
ἄπειμι. Abeo. discedo.
ἀπειπάμεθα. Proiecim⁹ abnegauimus. desperauimus. Γui. runt.
ἀπεῖπον. Abnegaui. proieci. euita
ἀπείραστος. η. ον. Qui non tẽtat.
ἄπειρος. α. ον. Expers. sine experientia. inutilis. infinitus.
ἀπειρότατος. η. ον. inexpertissimus. inutilissimus. a. um.
ἀπεκάλεσα. Vocaui.
ἀπεκαλύφθην. Reuelatus sum.
ἀπεκάλυψα. Reuelaui.
ἀπεκλέχομαι. μ. ξομαι. π. γμαι. Expecto.
ἀπέκλυσις. εως. ἡ. spoliatio. erutio
ἀπεκλύω. μ. σω. π. υκα. Eruo. spolio. nudo veste. Γlaui.
ἀπεκεφάλισα. Decapitaui. decol
ἀπέκοψα. Abscidi.
ἀπεκρίθην. Respondi.
ἀπεκριμάμην. Respondi.
ἀπέκρυψα. Abscondi.
ἀπεκτάρθην. Occisus iterfect⁹ fui.
ἀπεκτειμα. Occidi.
ἀπεκύησα. Genui. peperi.
ἀπεκύλισα. Deuolui. voluendo amoui τ ablatuli.
ἀπέλαβον. Recepi. erunt.
ἀπελαύνω. Expello.
ἀπελάω. τ ἀπελῶ. μ. σω. π. κα. Expello. gmoueo. arceo.
ἀπελεγμός. ου. ὁ. Redargutio.
ἀπέλειχον. Lãbebã. ant. lãbi. erũt
ἀπελεύθερος. α. ον. Libert⁹. a. us.
ἀπελεύσομαι. proficiscar. ꝑteribo.
ἀπελήλυθα. Recessi. discessi.
ἀπεληλύθειν. recesserã. abscesserã.
ἀπελθεῖν. Discessisse. ꝑfectum esse.
ἀπέλθω. Discessero. abscesserõ. profectus fuero.
ἀπελθών. οντος. ὁ. Postꝙ recess
ἀπέλιπον. Relict. erũt. Γsit. abscessit.
ἀπελογούμην. Excusabam. defẽ debam. Apologia vtebar.
ἀπελουσάμην. Ablutus sum.
ἀπελπίζω. μ. ισω. π. ικα. spero aliquid ab alio. despero.
ἀπελύθην. Dimissus sum.
ἀπελυόμην. Dissoluebar. discede
ἀπέλυσα. Dimisi. Γbã.
ἀπέναντι. contra e regione.
ἀπενεγκεῖν. Pertulisse. abduxisse.
ἀπενεχθῆναι. Asportatũ. ductũ fu
ἀπενιψάμην. Laui. lotus sũ. Γisse.
ἀπεξελεχόμην. Expectaui.
ἀπέπεσον. Decidi. erunt.
ἀπεπλανήθην. Aberraui.
ἀπεπολέμησα. Abnaugaui.
ἀπέπλυνα. Laui.
ἀπεπνίγην. suffocatus sum.
ἀπέπνιξα. suffocaui.
ἀπέποντο. Abnego. proꝛcio. deuito.
ἀπέραντος. η. ον. Infinitus. a. um.
ἀπερίσπαστος. η. ον. Immobilis. inflexus. a. um. Assiduus. a. um.
ἀπερισπάστως. Immobiliter. incessanter assidue. Γa. us.
ἀπερίτμητος. η. ον. Incircumcisus
ἀπέρχομαι. μ. ευσομαι. ω. ηλυθα. Abscessi. recessi. ꝑfectus sũ.
ἀπέσωσα. Eduxi. extuli. exulsi.
ἀπεσωσάσθην. Exulsus. eductus.
ἀπεστάλην. Missus sus. Γclar⁹ sũ.
ἀπέσταλκα. Misi.
ἀπέσταλμαι. Missus sum.
ἀπεσταλμένος. η. ον. missus. a. um.
ἀπεστέγασα. Texi. tecti demo
ἀπέστειλα. Misi. Γlit⁹ sũ.
ἀπεστερημένος. η. ον. Priuatus. fraudatus. a. um.
ἀπεστέρησα. Priuaui.
ἀπέστην. Discessi. recessi.
ἀπέστησα. Abduxi. auerti. Γtaui.
ἀπεστράφην. Auers⁹ sus. fugi. eui
ἀπέστρεψα. Retuli. restitui. auerti.
ἀπεταξάμην. Recessi. vale feci.
ἀπετύφλωσα. Excecaui.
ἀπεφθεγξάμην. Locutus sum.
ἀπεχθῶς. Inuoluntarie. inuite. inimiciciter. Γstineo.
ἀπέχομαι. μ. ξομαι. ω. ημαι. Ab

ἀπέχω. μ. ξω. π. ηκα. Recipio ab
sum. habeo. Γusus su
ἀπεχωρίσθην. Abscessi. recessi.
ἀπήγαγον. Abduxi. duxi. erum
ἀπήγγειλα. Nunciaui.
ἀπηγγέλην. Nunciatus sum.
ἀπηγγελκώς. οτος. ὁ. Postꝙ nunciauit.
ἀπηγξάμην. suffocatus sum.
ἀπήειμι. Introiui. abfui.
ἀπήλασα. Abegi. expuli.
ἀπηλγηκώς. οτος. ὁ. Postꝙ speraut. dolorem finiuit.
ἀπῆλθον. Abij. abscessi. erunt. Γ
ἀπηλλάχθαι. Liberatũ eẽ. recc
ἀπηλλοτριωμένος. η. ον. Alienatus. a. um.
ἀπήμαντος. η. ον. Illesus. a. u
ἀπήνεγκα. Abduxi. Duxi.
ἀπηνέστατος. η. ον. Immitissimus. crudelissimus. validissimus. a. um.
ἀπηνής. εος. ὁ. ἡ. Validus. crudus. mitis. e.
ἀπήντησα. Obuiam fui. peruen
ἀπήρεσα. Displicui.
ἀπίδω. Videam. videro.
ἀπιέναι. Recedere.
ἀπιστέω. τ ἀπιστῶ. μ. ησω. ηκα. Non credo.
ἀπιστία. ας. ἡ. incredulitas. infidelita
ἄπιστος. η. ον. infidelis. incredul a. um.
ἀπτῶν. οντος. ὁ. Postꝙ recessit.
ἀπληστεύω. μ. σω. π. κα. sum insaciabilis.
ἀπληστία. ας. ἡ. insaciabilitas.
ἄπληστος. η. ον. insaciabilis. e.
ἁπλόος. α. ον. simplex.
ἁπλότης. ητος. ἡ. simplicitas.
ἁπλῶς. simpliciter. generaliter.
ἄπνοος. α. ον. Nõ spirãs. carẽs ai
ἀπό. Ab. ab. abs.
ἀποάμωθεν. A summo. a pte supio
ἀποβαίνω. μ. ησομαι. π. κα. Descendo. contingo. euado.
ἀποβάλλω. μ. λῶ. π. ηκα. Abijcio. sperno. Γcontigit euasi
ἀποβάς. ασα. ὁ. postꝙ descend
ἀπόβλημα. ατος. το. Reliquie. q proijcitur.
ἀποβήσομαι. cõtigã. descẽdã euad
ἀποβλέπω. μ. ψω. π. φα. Aspicio inspicio.
ἀπόβλητος. η. ον. Abijciend⁹. a. ũ
ἀποβολή. ης. ἡ. abiectio.

ἀωογεγραμμένος.η.ον. Descriptus.cõmunicatus.a.um.
ἀωογεγρόμενος.η.ον.inortuꝰ.a.ũ.
ἀωογίνομαι.μ.ησομαι.π.ημαι Nasci.
ἀωόγονος.ου.ὁ. Originem ducens.nepos.posterus.
ἀπογραφή.ης.ἡ. Descriptio.pfessio
ἀωογράφω.μ.ψω.ῳ.φα. Describo.censeo.connumero.
ἀωοδεδειγμένος.η.ον. Approbatus.ostensus.demõstratus.a.um.
ἀωοδεικνύω.μ.ειξω.ῳ.χα. Demonstro.ostendo.
ἀωόδειξις.εως.ἡ. Demonstratio. ostensio. [batus.a.um.
ἀποδεδοκιμασμένος.η.ον.repro
ἀωοδεκατόω.ϛ ἀωοδεκατῶ.μ. ωσω.π.ωκα. decimo.as. [ũ.
ἀπόδεκτος.η.ον. Suscepti digꝰ.a
ἀωοδέχομαι.μ. ξομαι.π. γμαι. Suscipio.accipio.expecto.
ἀποδημέω.ϛ ἀποδημῶ.μ.ησω. π.ηκα. Peregrinor.extra patriã sum.
ἀωόδημος.η.ον. Peregrinus.a.ũ.
ἀωοδιδομαι.μ. σομαι. ῳ. μαι. Vendo.
ἀποδιδόμαι. Reddere. restituere.
ἀωοδίδωμι.μ.ωσω.π.ωκα. redo. restituo. [go.separo.
ἀποδιορίζω.μ.ισω.π.κα. Segrego.
ἀωοδοθῆναι. Redditũ restitutum. venditum esse.
ἀωοδοκιμάζω.μ. σω.ῳ. κα. Reprobo.as.
ἀπόδος. Redde.
ἀπόδοσις.εως.ἡ. restitutio retributio.
ἀποδοῦναι. reddidisse. retribuisse.
ἀποδούς.ουτος. ὁ. postq̃ reddidit.retribuit.
ἀωοδοχεῖον.ου.το.receptaculũ.
ἀωοδοχή.ης.ἡ. Acceptio.
ἀωοδράσω. Aufugiam. [buerẽ.
ἀωοδῶ. Reddam.redderem.retri-
ἀποδώην. Retribuam.reddam.
ἀωοδώσω. Reddam. restituã. retribuam. [retribuitur?
ἀωοδώσωμ.ουτος.ὁ. Redditur?
ἀωοθαμεῖν. Mortuum esse.
ἀωοθαμοῦμαι. Moriar.
ἀωοθάνω. Moriar. mortuus fuero.
ἀωοθανών.ουτος. postq̃ mortuus est. [ror.
ἀωοθαυμάζω.μ.σω.π.κα. Admi
ἀωοθέμενος.η.ον.postq̃ deposuit dimisit. [missum esse.
ἀωοθέσθαι. deponere. dimittere.di
ἀπόθεσις.εως.ἡ. depositio.dimissio
ἀωοθησαυρίζω.μ.σω.ῳ.κα. thesaurizo.thesaurũ facio.repono.
ἀποθήκη.ης.ἡ. apotheca.horreũ.alicuius rei repositorium.
ἀωοθλίβω.μ.ψω.π.φα. Comprimo.constringo.affligo. [Morior.
ἀωοθνήσκω.μ. οῦμαι. ῳ.ηκα.
ἀωόθου. Depone.omitte.
ἀωοικία.ας.ἡ. Colonia.
ἀωοικίζω.μ.σω.π. κα. Migrare
ἀποκαθιστάω. restituo. [facio.
ἀποκαθίστημι.μ.σω.π.κα. restituo
ἀποκαλέω.ϛ ἀποκαλῶ.μ.σω.π κα. Voco.invoco. [cio.detego.
ἀωοκαλύπτω.μ.ψω.π. φα. re
ἀποκάλυψις.εως.ἡ. Revelatio.
ἀωοκαράδοκία.ας.ἡ. Expectatio
ἀωοκαταλλάσσω.μ.ξω.π.χα. Reconcilio.
ἀποκαταλλάττω.μ. ξω.ῳ. χα. Reconcilio. as.
ἀωοκατασθῶ. Restituar.
ἀωοκατάστασις.εως.ἡ. restitutio
ἀποκαταστήσω. Restituam.
ἀποκατεστάθην. Restitutus sum.
ἀποκατήλλαξα. Reconciliaui.
ἀωόκειμαι.μ.σομαι.ῳ.μαι. Repono.recondo.statuo.
ἀποκεκρυμμένος.η.ον. Absconditus.a.um.
ἀωοκεκύλισμαι. Revolutus sum.
ἀωοκεκυλισμένος.η.ον. Revolutus.a.um.
ἀωοκενόω ϛ ἀωοκενῶ.μ.σω.π. κα. Euacuo.exinanio. exhaurio.
ἀωοκεφαλίζω.μ.σω.π.κα. decapito.decollo.
ἀωοκλείω.μ.σω.π. κα. Claudo.
ἀωοκόπτω.μ.ψω.π.φα. abscido
ἀωόκριμα.ατος.το. Responsio. responsum. [respondeo.
ἀωοκρίνομαι.μ.οῦμαι. ῳ.μαι
ἀωοκρίνω.μ.νῶ.π.κα. Judico.as.
ἀωόκρισις.εως.ἡ. Responsio.
ἀωοκρύπτω.μ.ψω. π.φα. Abscondo. [cultus.a.ũ.
ἀωόκρυφος.η.ον. Absconditus.oc
ἀποκτανθῆναι. occisum esse.
ἀωοκτεῖναι. occidisse.interfecisse.
ἀωοκτένω.μ.νῶ.ῳ.κα. occido.interficio.
ἀωοκυέω.ϛ ἀωοκυῶ.μ. σω. ῳ. κα. Concipio.fero partũ.osculor.
ἀωοκυλίω.μ.σω.π.κα. Revolvo. euolvo.voluendo abstraho.
ἀωοκύω.μ.σω.π.κα. Signo.pario
ἀωοκωλύω.μ.σω.π.κα. Veto. prohibeo.
ἀωολαβεῖν. recepisse. recuperasse.
ἀπολαβόμενος.η.ον. postq̃ apprehendit.
ἀωολαμβάνω.μ.ηψομαι.π.ήμμαι. recipio.apprehendo.
ἀπόλαυσις.εως.ἡ. Fruitio.
ἀωολαύω.μ.σω.ῳ.κα. Fruor.
ἀπολείπω.μ.ψω.π.φα. Reliquo
ἀωολείχω.μ.ξω.π.χα. Lambo.
ἀωολέλυμαι. dimissus.solutus. liberatus sum. [missus. liberatus.
ἀωολελυμένος.η.ον. Solutus.di
ἀωολελύσθαι Solutũ.dimissũ esse
ἀωολέσαι. Perdidisse.amisisse.
ἀωολέσας.αυτος.ὁ. postq̃ perdidit.amisit. [sum esse.
ἀωολέσθαι. periisse.perdidisse.amisi
ἀπολέσω. Perdam.
ἀωολέω.ϛ ἀπολῶ.μ. σω.ῳ. κα. Pereo.perdo.
ἀωολήψομαι. Accipiam.recipiã.
ἀπόλλυμι.μ.σω.π.κα. Pereo.
ἀωολλύω.μ.σω.π.κα. Pereo.
ἀωολογέομαι.ϛ ἀωολογοῦμαι.μ.σομαι.ῳ.ημαι. Respondeo. defendo purgando objecta.
ἀωολογία.ας.ἡ. Defensio. excusatio.
ἀωολόμενος.η.ον. postq̃ periit.
ἀωολοῦμαι. peribo.
ἀωολούω.μ.σω.π.κα. abluo.
ἀπολύτρωσις.εως.ἡ. Redẽptio. remissio. [no.
ἀωολύω.μ.σω.ῳ.κα. dimitto.solἀπολῶ. perdam.destruam.
ἀωολωλεκώς.οτος.ὁ. postq̃ perdidit.amisit.
ἀωολωλώς.οτος.ὁ. postq̃ periit.
ἀώλωμαι. peream.
ἀπομακρόθεν. a longe.
ἀπομάσσω.μ.ξω.π.χα. abstergo
ἀωομῆς. Simul.
ἀωομέμω.μ.μῶ.ῳ.ηκα. Tribuo. do partem. [abluo
ἀπονίπτω.μ.ψω.ῳ.φα. Lauo.
ἀπόνοια.ας.ἡ. ocium [neo.
ἀωοπαρθενόω.ϛ ἀωοπαρθενῶ.μ.σω.ῳ.κα. Deuirgino.virginitatem aufero.

ἀωοπέρυσι. Ab anno preterito.
ἀωοπίωτω.ουμαι.π.ωκα. Decido.
ἀωοπλαμάομαι.τ ἀποπλαμῶμαι.μ.ησομαι.π.ημαι. Aberro.
ἀποπλαμάω.τ ἀωοπλαμῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Decipio seduco.
ἀποωλάμησις.εως.ἡ. Deceptio. peregrinatio. error.
ἀωοπλέω.μ.σω.π. κα'. Abnauigo.
ἀποωλύω.μ.μω.ω.κα. Lauo.
ἀωοπνίγω.μ.ξω.π.χα. Suffoco strangulo.
ἀωορέομαι.τ ἀποροῦμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Dubito. confundor. afflictor.
ἀωορέω.τ ἀωορῶ.μ.σω.π.κα. Dubito. indigeo. careo. inops impotens sum. ⌈dubitatio.
ἀωορία.ας.ἡ. Confusio. indigentia.
ἀωόρρητος.η.ον. Nefãdus. nõ dicendus. a. um. ⌈cio. deiscio.
ἀπορρίωτω.μ.ψω.ω.φα. abiiciò.
ἀπόρροια.ας.ἡ. Emanatio.
ἀωορφαμίζομαι.μ.σομαι.ω.ισμαι. Orphanꝰ fio. segregor. solus fio. ⌈guo.
ἀποσβεμμύω.μ.σω.ω.κα. Extinguo.
ἀποσκίασμα.ατος.το. obũbratio.
ἀποσοβέω.τ ἀποσοβῶ.μ.σω.ω.κα. Expello. abigo.
ἀποσωάω.τ ἀωοσπῶ.μ.ασω.π.ακα. Auello. educo. abstraho. abduco.
ἀωοσταλείς.εμτος.ὁ. Missus.
ἀποσταλῶ. Mittar.
ἀποστάς.αμτος.ὁ. Postq̃ recessit. recedere fecit. ⌈lio. discessus.
ἀποστασία.ας.ἡ. Dissentio. rebel
ἀποστάσιομ.ου.το. Libellus repudij. repudium.
ἀωοστεγάζω.μ.σω.ω.κα. Detego. tectum demolior.
ἀωοστέλλω.μ.λῶ.ω.αλκα. Mitto.
ἀωοστερέω.τ ἀποστερῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Fraudem facio. prꝛuo.
ἀωόστηθι. Discede.
ἀποστῆμαι. Discessisse.
ἀωοστήσομαι. Recedam. discedã
ἀωόστησομ. Auerte. recede.
ἀποστήσω. Recedam. discedam. auertam.
ἀωοστολή.ης.ἡ. Apostolatus.

ἀωόστολος.ου.ὁ. Apostolus. i. missus.
ἀωοστοματίζω.μ.σω.π.κα. Loquor memoriter. vel iubeo tanquã preceptor discipulus memoriter aliquid recitare.
ἀποστραφῶ. Auertar.
ἀωοστρέφομαι.μ. ψομαι. ω.μμαι. Auertor. discedo. fugio.
ἀποστρέφω.μ.ψω.ω.φα. Auerto. reddo. refero.
ἀωοστροφή.ης.ἡ. cõuersio. auersio
ἀωοστυγέω.τ ἀποστυγῶ.μ.ησω.π.ηκα. Odi. odio habeo.
ἀωοστῶ. Discedam. discederem.
ἀωοσυμάγωγος.η.ον. Eiectus extra synagogam. a. um.
ἀπόσχου. Abstine.
ἀωοτάσσομαι.μ.ξομαι.π.αγμαι. Disiũgor. separor. nũcio. renũcio. discedo. valefacio.
ἀωοτάσσω.μ.ξω.π.χα. Renuncio. valefacio.
ἀωοτάττομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι. Disiungor. separor. nuncio. renuncio. valefacio. discedo.
ἀωοτάττω.μ.ξω.π.χα. Renuncio. valefacio.
ἀωοτελέω.τ ἀωοτελῶ.μ.εσω.π.εκα. Perficio.
ἀποτέμνω.μ.σω.π.κα. Abscindo.
ἀποτίθημι.μ.ησω.π. κα. depono.
ἀποτιμάσσω.μ.ξω.π.χα. excutio.
ἀποτιμύω.μ.σω.π. κα. Reddo. exsoluo. punio.
ἀωοτίω.μ.σω.π.κα. reddo. soluo.
ἀποτολμάω.τ ἀποτολμῶ.μ.ησω.π.ηκα. Audeo.
ἀωοτομία.ας.ἡ. Seueritas.
ἀπότομος.η.ον. Crudelis. dirꝰ. a. ũ.
ἀποτόμως. Duriter. graniter.
ἀποτότε. Ex tunc. ex illa hora.
ἀποτουμῦν. Ex nunc. ex hac hora.
ἀωοτρέχω.μ.μουμαι.ω.ηκα. curro.
ἀποτυφλόω.τ ἀποτυφλῶ.μ.σω.π.κα. Exceco.
ἀωουσία.ας.ἡ. Absentia.
ἀποφέρω.μ.οισω.π.μοχα. Affero. defero.
ἀωοφεύγω.μ.ξω.π.χα. aufugio
ἀωοφθέγγομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι. Loquor.
ἀποφορτίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. Onus depono.

ἀποφυγών.ομτος.ὁ. Postq̃ au
ἀωόχρησις.εως.ἡ. Usus. ⌈fugi
ἀποχωρέω.τ ἀωοχωρῶ.μ.ησω.π.ηκα. Discedo.
ἀωοχωρίζω.μ.σω.π.κα. Abscido. diuido. ⌈motio
ἀωοψύχω.μ.ξω.π.χα. Aresco
ἀπρόσλεκτος.η.ον. Insuscepti
lis. indignus susceptu. a. uꝫ.
ἀπροσλόκητος.η.ον. isperatꝰ. a.
ἀπρόσιτος.η.ον. Inaccessibilis.
ἀωρόσκοπος.η.ον. qui caret offe
sione.
ἀωροσωπόλημπτος.η.ον. Qui non facit discrimẽ t acceptionẽ personarum. ⌈nõ errat
ἄωταιστος.η.ον. Sine peccato. qu
ἅπτομαι.μ.ψομαι.π.μμαι. tãgo
ἅπτω.μ.ψω.π.φα. Accendo.
ἀπωθέω.τ ἀωωθῶ.μ.σω.π.κα. Repello.
ἀωώκισα. Migrare feci.
ἀπώλεια.ας.ἡ. Perditio.
ἀωώλεσα. Perdidi. interfeci.
ἀπωλόμην. Perij.
ἀπών.ομτος.ὁ. Absens.
ἀπωσάμενος.η.ον. Postq̃ repulit. Abiecit.
ἀωωσάμην. Repuli. abieci.
ἄρα. Nam. igitur.
ἆρα. Numquid.
ἀρά.ᾶς.ἡ. Maledictio. execratio.
ἄραγε. Igitur. ideo.
ἆραι. Tollere. tulisse.
ἄρας.αμτος.ὁ. Postq̃ tulit. soluit a portu. discessit.
ἀργέω.τ ἀργῶ.μ.ησω.ω.ηκα. Cesso. vaco. otiosus sum.
ἀργία.ας.ἡ. Otium.
ἀργός.η.ον. Otiosus. piger.
ἀργύριομ.ου.το. Argẽtũ. nũmus.
ἀργυροκόπος.ου.ὁ. Argentariꝰ.
ἄργυρος.ου.ὁ. Argentum.
ἀργυροῦς.α.οῦμ. Argenteꝰ. a. ũ.
ἀργυροχόος.ου.ὁ. Argentariꝰ.
ἀρλαλόω.τ ἀρλαλῶ.μ.σω.π.κα. Contamino. polluo. fuligine ipleo.
ἄρειος πάγος.ου.ὁ. Vicus martius.
ἀρειοπαγίτης.ου.ὁ. Areopagita. ex ariopago. i. martio vico.
ἀρέσαι. Placuisse.
ἀρέσας.αμτος.ὁ. Postq̃ placuit.
ἀρέσκεια.ας.ἡ. Complacentia. Obsequium.

ἀρέσκω.ι.σω.ω.κα. Placeo.
ἀρεστός.ή.όμ. Benignus.placidus equus.a.um.
ἀρετή.ής.ἡ. Virtus.
ἀρθήσομαι.auferar.tollar.
ἄρθητι. Tollere.impera.passi.
ἀρθῶ. Tollar.auferar.
ἀριθμέω.τ ἀριθμῶ.ι.σω.π.κα. Numero.computo.as.
ἀριθμός.οῦ.ὁ. Numerus.
ἀριστερός.ά.όν. Sinister.a.um.
ἀριστέω.τ ἀριστῶ.ι.σω.ω.κα.
ἄριστον.ου.τo. Prandiũ. Prãdeo.
ἀρκέομαι.τ ἀρκοῦμαι.ι. σομαι.ω.μαι. Contentus sum.
ἀρκετός.ή.όν. Sufficiens.
ἀρκέω.τ ἀρκῶ.ι.ησω.ω.κα. sufficio.satis sum.
ἄρκος.ου.ἡ. Ursa.
ἄρκτος.ου.ἡ. Ursa.
ἅρμα.ατος. τo. currus.
ἁρμόζω.ι.σω.ω.κα. Adapto.
ἁρμόνιον.ου. τo. Suauitas.
ἁρμός.οῦ.ὁ. compago.iunctura.
ἁρμέομαι.τ ἁρμοῦμαι.ι. σομαι.π.ηται. Rego.
ἄρμες.ων. Algm.
ἀρνίον.ου.τό. Agnus.
ἄρον. Tolle.
ἀροτριάω.τ ἀροτριῶ.ι.σω.π.κα. Aro.exerceo. Arro.
ἄροτρον.ου.το. Aratrum.
ἁρπαγή.ής.ἡ. Rapina.
ἁρπαγήσομαι. Rapiar.
ἁρπάζω.ι.ξω.π.χα. Rapio.
ἅρπαξ.γος.ὁ. Rapax.
ἀρραβών.ῶνος.ὁ. pignus.
ἄρραφος.η.ον. Inconsutilis.e.inconsutus.a.um.
ἄρρην.ενος.ὁ. masculꝰ. masculinꝰ.
ἄρρητος.η.ον. infabilis.idicibilis
ἀρρωστέω.τ ἀρρωστῶ.ι.σω.ω.κα. Egroto.infirmor. Egritudo.
ἀρρώστημα.ατος. τo. infirmitas
ἀρρωστία.ας.ἡ. Infirmitas.egrotatio.
ἄρρωστος.η.ον. Languidus.egrotus.a.um.
ἄρσεν.το. Masculum.
ἀρσενοκοίτης.ου.ὁ. Masculorum concubitor.
ἄρτεμις.ιδος.ἡ. diana dea.
ἀρτέμων.ονος.ὁ. artemo.instrumẽtũ nauis.
ἄρτι. modo. nuper. nunc.
ἄρτιος.α.ον. sanus. pfectꝰ.a.ũ. par.
ἄρτος.ου.ὁ. panis.

ἀρτύω.ι.σω.ω.κα. Condio.
ἀρχάγγελος.ου.ὁ. Archangelus princeps angelorum.
ἀρχαῖος.α.ον. antiquus.a.um.
ἀρχή.ής.ἡ. Principium. principatus.potestas.magistratus.
ἀρχηγός.ου.ὁ. dux.author.
ἀρχιερατικός.η.όν. res principis sacerdotum. Ctus.
ἀρχιερεύς.εος.ὁ. princeps sacerdo
ἀρχιποίμην.ενος.ὁ. princeps pastorum. Cfaber.
ἀρχιτέκτων.ονος.ὁ. Architectus
ἀρχιτελώνης.ου.ὁ. princeps publicanorum. Cynagoge
ἀρχισυνάγωγος.ου.ὁ. princeps.
ἀρχιτρίκλινος.ου.ὁ. Princeps conuiuij.
ἄρχομαι.ι.ξομαι.π.γμαι. incipio
ἄρχω.ι.ξω.π.χα. princeps sũ. dñor
ἄρχων.οντος.ὁ. princeps.dux.
ἄρω. Tollam.auferam.
ἀρώματα.ων.τα. aromata.
ἀσάλευτος.η.ον. Immobilis.inconcussus.a.um.
ἄσβεστος.η.ον. inextinguibilis.e.
ἀσεβεια.ας.ἡ. Impietas.
ἀσεβέω.τ ἀσεβῶ.ι.σω.ω.κα. impius sum.impie.ago.
ἀσέβημα.ατος. τo. iniqtas. ipietas
ἀσεβής.εος.ὁ.ἡ. ipius.irreligiosus.
ἀσέλγεια.ας.ἡ. Impudicitia.
ἄσημος.η.ον. Ignobilis.obscurus
ἀσθένεια.ας.ἡ. Infirmitas. Ca.um.
ἀσθενέστερος.α.ον. Infirmior.
ἀσθενέω.τ ἀσθενῶ.ι. ησω.ω. κα. Impotens imbecillis sum. egroto.as. Cbecillitas.
ἀσθένημα.ατος. τo. Egritudo.im
ἀσθενής.εος.ὁ.ἡ. Infirmus.a.um Imbecillis.e.egrotus.a.um.
ἄσθμα.ατος. τo. Spiritus. Cro.
ἀσθμαίνω.ι.νω.π.κα. spiro.suspi
ἀσιάρχης.ου.ὁ. princeps asie.
ἀσίδηρος.α.ον. res q̃ caret ferro.
ἀσιτία.ας.ἡ. abstinẽtia acibo.icunditũ
ἄσιτος.η.ον. Ieiunus.sine cibo.
ἀσκέω.τ ἀσκῶ.ι.σω.π.κα. Exerceo τ studeo.
ἀσκός.ου.ὁ. Uter.i. corium vini.
ἄσμα.ατος. τo. Cantus.
ἀσμένως. Libenter.
ἄσοφος.η.ον. Insipiens.indoctus. a.um. CSaluto.
ἀσπάζομαι.ι.σομαι. ω. σμαι.

ἀσπασμός.ου.ὁ. Salutatio.
ἄσπιλος.η.ον. Immaculatus.a.ũ
ἀσπίς.ιδος.ἡ. aspis serpẽs.scutũ.
ἄσπονδος.η.ον. Sine federe vl pace.transgressor federis cõfirmati turamento.
ἀσσάριον.ου.το. as.genus nũmi.
ἀστατέω.τ ἀστατῶ.ι.σω.π.κα Instabilis sũ.nõ habeo sedẽ certã.
ἀστεῖος.α.ον. elegãs. vrbanus.a.ũ
ἀστήρ. ερος.ὁ. Stella.
ἀστηρικτός.η.ον. instabil.nõ firmꝰ.
ἄστοργος.η. ον. Qui caret amore τ caritate.
ἀστοχέω τ ἀστοχῶ.ι. ησω.ω. κα. aberro. abscedo.
ἀστραπή.ής.ἡ. Fulgur.
ἀστράπτω.ι.ψω.ω. φα. Fulguro.corrusco.
ἄστρον.ου.το. stella.astrum.
ἀσύμφωνος.η.ον. discors.differẽs
ἀσύνετος.η.ον. Imprudens. sine intellectu.
ἀσύνθετος.η. ον. Qui non seruat pacta et statuta.
ἀσφαλεια.ας.ἡ. Veritas.certitudo.diligentia.munitio.
ἀσφαλής.εος.ὁ.ἡ. Verus.tutꝰ.munitus.a.um.securus.a.um.
ἀσφαλίζομαι.ι.σομαι.τ.ισμαι munio.custodio. Cter
ἀσφαλῶς. diligẽter.caute.circũdã
ἀσχημονέω.τ ἀσχημονῶ. ι. ησο.π.ηκα. Turpiter τ inhoneste ago.turpis videor.
ἀσχημοσύνη.ης.ἡ. Turpitudo.
ἀσχήμων.ονος.ὁ.ἡ. Immerecũdꝰ Turpis.inhonestus.a.um.
ἀσχολέω.τ ἀσχολῶ.ι.σω.ω. κα. vaco.do operam.
ἀσχολία.ας.ἡ. negotiũ. occupatio
ἀσώτεια.ας.ἡ. Luxuria.
ἀσώτως. Luxuriose.
ἀτακτέω.τ ἀτακτῶ.ι.σω.π.κα male ago τ inhoneste. vitiosue sũ.
ἄτακτος.η.ον. Inquietus.vitijs deditus.a.um.
ἀτάκτως. inordinate. iquiete. vitiose
ἀταξία.ας.ἡ. Inordinatio. petulantia. procacitas.
ἅτε. ceu. sicut. tanq̃.
ἀτεκνία.ας.ἡ. filiorum inopia.
ἄτεκνος.η.ον. Qui caret filijs.
ἀτέλεστος.η.ον. imperfectus.a.ũ.
ἀτελής.εος.ὁ.ἡ. Imperfectus.a.ũ.

ἀτερίζω.ιω.σω.π.κα.Iniucor.aſpicio
ἄτερ.ſine abſq;
ἀτιμάζω.ιω.σω.π.κα. Inhono
ro.as. [Inhonoro.as.
ἀτιμάω τ ἀτιμῶ.ιω.σω.π.κα.
ἀτιμία.ας.ἡ.Ignominia.ignobilitaſ.
ἄτιμος.η.ον.inhonoratus.a.um.
ἀτιμότερος.α.ον. Inhonoratior.
Ignobilior.
ἄτιρα.que.neu.ge.nu.plura.
ἀτμίς.ίδος.ἡ.Vapor.
ατμός.ου.ὁ. Vapor.
ἄτομος.η.ον.Indiuiſibilis.e.ato=
mus ſolis. [ſiõe
ἄτοπος.η.ον.abſurd?.dign? repbẽ
ἀτραπός.ου.ἡ.Semita.
αὐγάζω.ιω.σω.π.κα. fulgeo.ſplen
deo.luceo.
αὐγασμα.ατος.τό. Fulgor.
αὐγή.ης.ἡ.Lux. dies.
αὐθάλης.εος.ὁ.ἡ.Contumax. ſu=
perbus.elatus.
αὐθαίρετος.η.ον. Volũtarius.ſua
ſponte electus.a.um.
αὐθεμτέω. τ αὐθεμτῶ.ιω.σφ.π.
κα. Dominor.author ſum.
αὐθέμτης.ου.ὁ.Author. actor.ali
cuius rei.
ἄυλαξ.ακος.ὁ.Sulcus.
αὐλέω.τ αὐλῶ.ιω.σω.π.κα.Ti
bijs cano.
αὐλή.ης.ἡ.Oule.atrium.aula.
αὐλητής.ου.ὁ.Tibicẽ.q tibijs cãit
αὐλίζομαι.ιω.σομαι.π.ισμαι.
Manco.moror.habito.diuerto.
αὐλίζω.ιω.σω.ϖ.κα.tibijs cano.
αὐλός.ου.ὁ. Tibia.
αὐξάνω.ιω.ησω.ϖ.ηκα. Augeo.
creſco.creſcere facio.
αὐξηθῶ.Creſcam.
αὔξησις.εως.ἡ. Augmentum.
ἄυριον.Cras.
αὐστηρός.α.ον.auſter?.grauis.du
rus.a.um.
αὐτάρκεια.ας.ἡ.ſufficientia.
αὐτάρκης.εος.ὁ.ἡ.ſufficiens.
αὕτη.ης.ἡ.Hec.pronomen femini.
numeri ſingularis.
αὐτή.ης.ἡ. Ipſa.pronomen femini.
numeri ſingularis.
αὐτόθι.Ibi.
αὐτοκατάκριτος.η.ον. Qui ſeip
ſum condemnat.
αὐτόματος.η.ον. Ultroneus. ſpõ
taneus.a.um.

αὐτόπτης.ου.ὁ. Qui propriis ocu
lis aliquid vidit.
αὐτός.η.ον. Ipſe.a.um.
αὐτοσχελίως. Ex mõbilo.
αὐτοῦ. Hic.ibi.huc.ipſius.
αὐτόχειρ.ειρος.ὁ. Ultroneus.
ſpontaneus.a.um.
αὐχμηρός.α.ον.caliginoſus.a.uz.
ἀφαιρέομαι.τ ἀφαιροῦμαι.ιω.
ησομαι.ϖ.ημαι.pruio.adimo.
ἀφαίρεσις.εως.ἡ.adẽptio.ablatio.
ἀφαιρέω.τ ἀφαιρῶ.ιω.ησω.ϖ.
κα. Amputo.aufero.
ἀφαμής.εος.ὁ.ἡ.non viſus.occul=
tus.inuiſus.a.ũ. [demolior.deſtruo
ἀφανίζω.ιω.σω.π.κα. Extermino.
ἀφανισμός.ου.ὁ.iterũ?. ðſtructio
ἄφαντος.η.ον.inuiſibilis. diſparẽs
ἀφεγγής.εος.ὁ.ἡ. Tenebroſus.a.ũ
ἀφειλία.ας.ἡ. iparſimonia.inabſti
nentia.
ἀφείθην.remiſſus .condonatus ſuz.
ἀφειλόμην.abſtuli liberaui.priuaui
ἀφεῖλον. amputaui . abſtuli .erunt.
ἀφείς.εντος.ὁ . Relinquens.dimit
tens.poſtq̃ reliquit dimiſit.
ἀφελαρώμ.ωμος.ὁ.Secceſſus.
ἀφεθησομαι. Remittar.
ἀφεθῶ.remittar.remitterer.
ἀφελεῖν.abſtuliſſe.amputauiſſe.
ἀφέλοιμι.diminuam.auferam.
ἀφελότης.ητος.ἡ.ſimplicitas.
ἀφέλω.abſtulero.diminuero.
ἀφέλωμαι.auferã.tollam.adimaz.
ἀφέντες.dimittentes.relinquentes.
ἄφες.Sine.permitte.
ἄφεσις.εως.ἡ. Remiſſio.
ἀφέωμαι. Remittar.
ἀφή.ης.ἡ. Junctura.tactus.
ἀφῆκα.dimiſi.emiſi.
ἀφῆς.Exquo.exquo tempore.
ἀφήσω.dimittam.
ἀφθαρσία.ας.ἡ.Incorruptio.
ἄφθαρτος.η.ον. Incorruptibil.e.
ἀφθόμως.abũdanter. ſine inuidia.
ἀφιέναι.dimittere.
ἀφίημι.ιω.σω.π.κα. Dimitto.per=
mitto.emitto.condono.remitto.
ἀφικνέομαι.τ ἀφικνοῦμαι.ιω.ξο
μαι.ϖ.ιγμαι.pucnio.conſequor.
ἀφικόμην.peruenĩ.conſecutus ſum.
ἀφιλάγαθος.η.ον. Qui nõ amat
bonitatem et virtutem.
ἄφιξις.εως.ἡ.receſſus.abitio.
ἀφιλάργυρος.η.ον. Non cupi=

dus pecuniarum.non auarus.
ἀφίσταμαι.ιω.σομαι.π.μαι.
ſcedo.
ἀφιστάμην. Diſcedebam.
ἀφιστάω.τ ἀφιστῶ.ιω.σω.
κα. Aufero.adimo.
ἀφίστημι.ιω.σω.ϖ.κα. Diſced
abduco.auerto.
ἀφίω.ιω.σω.ϖ.κα. Sino.
ἄφνω.ſubito.repente.
ἄφοβος.η.ον. itrepidꝰ.ſine met
ἀφόβως.ſine timore.aduerb.
ἀφομοιόομαι.τ ἀφομοιοῦμ
ιω.ωσομαι.π.ωμαι. Aſſimilo
ſimilis fio.
ἀφομοιόω.τ ἀφομοιῶ.ιω.σω
ϖ.κα. Aſſimilo.
ἀφοράω.τ ἀφορῶ.ιω.ασω.π.κ
Aſpicio.video.
ἀφορίζω.ιω.σω.ϖ.κα. determin
ἀφορμή.ης.ἡ. Occaſio.
ἀφρίζω.ιω.σω.π.κα. Spumo.
ἀφρονέστατος.η.ον. Inſipient
ſimus.a.um.
ἀφρός.ου.ὁ.Spuma.
ἀφροσύνη.ης.ἡ.ſtultitia.inſipiẽ
ἄφρων.ονος.ὁ.ἡ.inſipiẽs.imodeſt
a.um. [κα. Dormio
ἀφυπνόω.τ ἀφυπνῶ.ιω.σω.
ἀφυστερέω.τ ἀφυστερῶ.ιω
σω.π.κα. Defraudo. priuo.
ἀφῶ.dimiſero omiſero.omittam.
ἀφωμοιωμένος.η.ον. Aſſimila
tus.ſimilis factus.
ἄφωνος.η.ον. Mutus ſine voce.
ἀφώρισα. Diſcreui.ſegregaui.
ἀφωρισμένος.η.ον. Segregatus
diſtinctus.determinatus.ſepoſitus
electus.a.um.
ἀχανής.εος.ὁ.ἡ.vaſtus.imẽſus.a.
ἄχαρις.εως.inurbanꝰ.inſulſus.a.uz
ἀχάριστος.η.ον. Ingratus.a.uz.
ἀχειροποίητος.η.ον. Non manu
factus.a.um.
ἄχη.ης.ἡ. Viriditas.
ἀχθήσομαι. Ducar.
ἄχθος.εος.το. Dolor.
ἀχλύς.ύος.ἡ. Caligo.
ἀχρειόομαι.τ ἀχρειοῦμαι.ιω.
σομαι.ϖ.μαι. Inutilis ſum.
ἀχρεῖος.α.ον. Inutilis.e.
ἄχρηστος.η.ον. Inutilis.e
ἄχρι. Vſq; ad.
ἄχριὅν. vſq; ad.
ἄχρις. vſq; ad.

ἄχρισόν.Vſq; ad.
ἄχυρομ.ου.τό.Palea.
ἀψενδής.ὁ.ἡ.Verax.ąnõ mẽtif.
ἀψιμθος.ου.ὁ.abſinthium herba.
ἄψυχος.η.ομ.inanimatus.a.um.
ἄωρος.α.ομ.Intempeſtiuus,immaturus.acerbus.a.um.
βαθμός.ου.ὁ.Gradus.
βάθος.εος.τό.profunditas.
βαθύμω.ω.μῶ.π.κα. profũdo.as.
βαθύς.εος.ὁ.profundus.a.um.
βαΐομ.ου.τό.Ramus.
βαλάντιον.ου.το.Sacculus.
βάλλω.ω.λῶ.ω.ηκα. Mitto,iacio.iaculor,cedo.
βαπτίζω.ω.σω.ω.κα.Baptizo.
βάπτισμα.ατος.το.Baptiſmus.
βαπτισμός.ου.ὁ.Baptiſmus.
βαπτιστής.ου.ὁ.Baptiſta.Qui baptizat.
βάπτω.ω.ψω.π.φα.Tingo.
βάρβαρος.α.ομ.barbarus.a.um.
βαρέω.ῶ βαρῶ.ω.σω.π.κα.Grauo.onero.
βαρεως.Grauiter.
βαρος.εος.το.Pondus.grauitas.Onus.
βαρύμω.ω.μῶ.π.κα.grauo.
βαρύς.εος.ὁ.Grauis.e.
βαρύτερος.α.ον.Grauior.us.
βαρύτιμος.η.ον.preciosus.a.um.
βασαμίζω.ω.σω.π.κα. torqueo.fatigo.lacero.
βασανισμός.ου.ὁ.Cruciatus.tormentum.
βασανιστής.ου.ὁ.Tortor.
βασανος.ου.ὁ.Tormentum.experientia.probatio.under.quo aurifices aurum explorant.
βασιλεία.ας.ἡ.Regnum.
βασιλειον.ου.το.Regnum.
βασιλειος.ου.ὁ.regia domus.
βασίλειος.α.ον.Regalis.regius.a.um.
βασιλεύς.εως.ὁ.Rex.
βασιλεύω.ω.σω.π.κα. regno.as.
βασιλικός.η.ον.Regulus.regalis.regius.a.um.
βασίλισσα.ης.ἡ.Regina.
βάσις.εως.ἡ.fatum.exitus.baſa.firmamentum.greſſus.
βασκαίνω.ω.μῶ.π.κα.Faſcino.as
βασκανία.ας.ἡ.Faſcinatio.
βάσκανος.η.ον.Inuidus.a.us.

βαστάζω.ω.ξω.π.χα.Porto.baiulo.as.
βάτος.ου.ὁ.Rubus.genus menſure.cadus.
βάτραχος.ου.ὁ.Rana.
βαττολογεω.ῶ βαττολογῶ.ω.σω.π.κα.Loquax ſum.multum loquor.
βαφή.ης.ἡ.Tinctura.
βδελυγμα.τος.το.Abominatio.
βδελυκτός.η.ον.Abominandus.abominabilis.e.
βδελύσσομαι.ω.ξομαι.π.γμαι Abomino:aris.
βδελύττομαι.ω.ξομαι.π.γμαι. abomino:aris.
βεβαιος.α.ον.Firmus.a.um.
βεβαιόω.ῶ.βεβαιῶ.ω.σω.ω.κα. Confirmo.roboro.
βεβαιωσις.εως.ἡ.Confirmatio.
βεβαμμενος.η.ον.Tinctus.a.um.
βεβαπτισμένος.η.ον.baptizatꝰ.a.ũ
βεβαρημενος.η.ον.grauatus.a.ũ. oneratus.a.um.
βεβίκειν.Jueram.proceſſeram.
βεβηκώς.οτος.ὁ.Poſtq̃ uir.proceſſit.poſitus eſt.vadit.
βέβηλος.η.ον.Contaminatus.profanus.a.um.
βεβηλόω.ῶ βεβηλῶ.ω.σω.ω.κα. Cholo.contamino.
βέβληκα.proieci.miſi.
βεβληκως.οτος.ὁ.Poſtq̃ proiecit.miſit.mecit.
βέβλημαι.Comectus.iectus ſum. Jacco.precipitatus ſum.
βεβλημενος.η.ον.Proiectus.iniectus.precipitatus.a.um.
βεβρωκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ manducauit.
βέλος.εος.το.Sagitta.iaculum.
βελτίων.ομος.ὁ.ἡ. Melior.preſtãtior.us.
βῆμα.ατος.το.Tribunal.greſſus.paſſus.
βήρυλλος.ου.ὁ.Beryllus.genus lapidis precioſi.
βία.ας.ἡ.Vis.violentia.
βιάζομαι.ω.σομαι.ω.μαι. gratior.onero:.vim patior.cũ difficultate facio.cogor.vim facio.
βιάζω.ω.σω.π.κα.Vim facio.
βίαιος.α.ον.violentus.fortis.e.
βιαστής.ου.ὁ.violentus.qui vim

facit.
βιβλιάριον.ου.το.Libellus.
βιβλίον.ου.το.Libellus.liber.
βίβλος.ου.ἡ.Liber.
βιος.ου.ὁ.Vita.victus.
βιῶ.ω.Vino.
βιῶσαι.vixiſſe.
βίωσις.εως.ἡ.Vita.conuerſatio.
βιωτικός.η.ον.vitalis ad vitam pertinens.
βλοβερος.α.ον Nocuus.noxius.a.um.
βλαβέω.ῶ βλαβῶ.ω.σω.ω.κα. Nocumẽtũ accipio.mulctor.
βλάβη.ης.ἡ.Detrimentum.nocumentum.
βλαπτω.ω.ψω.π.φα.nocco.offendo.
βλαστάνω.ω.ησω.π.κα.germino.pullulo.creſco.
βλαστημα.ατος.το.germen.
βλαστήσω.germinabo.pullulabo.creſcam.
βλαστός.ου.ὁ.germen.
βλασφημέω.ῶ βλασφημῶ.ω.σω.π.κα.Blaſfemo.maledico.
βλασφημία.ας.ἡ.blaſfemia.
βλάσφημος.η.ον.blaſfemus.homo malefame.
βλέμμα.ατος.το.Aſpectus.
βλέπω.ω.ψω.π.φα.aſpicio.video.caueo.
βλεφαρομ.ου.το.palpebra.
βληθεις.ẽντος.ὁ.miſſus.proiectꝰ.a.ũ
βληθῆναι.Miſſum proiectũ fuiſſe.
βληθήσομαι.Mittar.projciar.
βληθήσωμαι.Mittarer.miſſus:proiectus fuero.
βλῆθητι.Proijcere.mittere.imperatiuus paſſiuus.
βλῆθῶ.projciar:mittar.
βλητέος.α.ον.mittendus.dignus miſſu,ꝛ proiectu.
βοάω.ῶ βοῶ.ω.ησω.π.ηκα.Vociferor.clamo.
βόες.ων.ὁι.αἱ.boues.vaccæ.
βοή.ης.ἡ.clamor.
βοήθεια.ας.ἡ.auxilium.adiutoriũ.
βοηθέω.ῶ βοηθῶ.ω.σω.π.κα.Adjuuo ꝛ opem fero.
βοήθημα.ατος.το.Auxilium.
βοηθός.ου.ὁ.Auxiliator.adiutor.
βόθρος.ου.ὁ.Fouea.ſepultura.
βόθυνος.ου.ὁ.Fouea.

Βόλβιτομ.ου.το. Stercus boum.
Βολή.ης.ἡ. Jactus.
Βολίζω.ι.σω.π.κα. submitto bolidē
Βολίσιλος.ἡ. Jactus. iaculatio.
Βοοζύγιομ.ου.το. Jugum boum.
Βόρβορος.ου.ὁ. Lutum. cenum.
Βορεας.ου.ὁ. boreas. aquilo vētus.
Βορρᾶς.ᾶ.ὁ. Aquilo. boreas.
Βοσκομαι. Pascor.
Βόσκω. Pasco.
Βοτάμη.ης.ἡ. Herba.
Βότρυς.υος.ὁ. Botrus. racemus.
Βούλευμα.ατος.το. Consilium. propositum.
Βουλεύομαι. ι. σομαι. ω. μαι Delibero. consulto.
Βουλευτής.οῦ.ὁ. Consiliarius. decurio. prudens ꝛ bon consily.
Βουλή.ης.ἡ. Consilium. Volo.
Βούλομαι. ι. ησομαι. ω. ημαι.
Βουμός.ου.ὁ. Collis.
Βοῦς.οός.ὁ.ἡ. Bos. vacca.
Βοῶμ. Boum. vaccarum.
Βραβεῖομ.ου.τό. Brauium. premium certaminis.
Βραβεύω. ι. ευσω. π. ευκα. Erulto. Nuncio. medio. propono certamen. vinco in certamine.
Βραλύμω. ι. μῶ. π. κα. Tardo. tardus sum.
Βραλυπλοόω. ꝛ Βραλυπλοῶ ι. σω. π. κα. Tardo cursu nauigo
Βραλύς.εος.ὁ. Tardus. a. um.
Βραλυτης.ητος.ἡ. Tarditas.
Βραχίομ.ονος.ὁ. Brachium.
Βραχύς.εος.ὁ. breuis. parus. modicus. Γui piturus.
Βραχυτελής.εος.ὁ.ἡ. breuis. bre
Βρέφος.εος.τό. Infans.
Βρέχω. ι. ξω. ω. χα. Rigo.
Βρίθω. ι. σω. π. κα. Deprimo.
Βρόμος.ου.ὁ. Crepitus ignis. strepitus. fonitus.
Βρομτάω. ꝛ Βρομτῶ. ι. σω. π. κα. Tono. as.
Βρομτή.ης.ἡ. Tonitru
Βροχή.ης.ἡ. Pluuia.
Βρόχος.ου.ὁ. Laqueus. Γtiū.
Βρύγμα.τος.το. rugitus. stridor dē
Βρυγμός.ου.ὁ. rugit⁹. stridor dētiū
Βρύχω. ι. ξω. π. χα. Dētes collido Rugio. Γnero. germino.
Βρύω. ι. σω. ω. κα. Produco. ge
Βρῶμα.τος.το. Esca. Γducabilis
Βρώσιμος.η.ον. comestibilis. man

Βράσκω. Comedo.
Βύβλος.ου.ἡ. Liber.
Βυθίζω. ι. σω. π. κα. mergo. obruo.
Βυθός.ου.ὁ. Abyssus. profundum.
Βυρσεύς.εος.ὁ. Coriarius.
Βύσσινος.η.ον. Byssinus. ex byſſo.
Βύσσος.ου.ὁ. byssus. gen⁹ lini subti
Βῶλος.ου.ὁ. Massa. Γlis.
Βωμός.ου.ὁ. Ara.
Γάγγραινα.ης. ἡ. Cancer.
Γάζη.ης.ἡ. Gaza. thesaurus.
Γαζοφυλάκιον.ου.το. Repositorium. gaze. thesaurus.
Γάλα.κτος.τό. Lac.
Γαλαθηνός.η.ον. Lacte nutrit⁹. a. ū
Γαλήνη.ης.ἡ. Tranquillitas.
Γαμέω. ꝛ Γαμῶ. ι. ησω. ω. κα. Duco vxorem.
Γάμος.ου.ὁ. Nuptie.
Γάρ. Ení. aliquādo etiā est particula adiecta ꝛ nihil significat.
Γαστήρ.ερος.ἡ. Venter.
Γαυρίαμα.τος.το. elatio. exultatio.
Γαυριάω. ꝛ Γαυριῶ. ι. σω. π. κα Exulto. leto⁹. extollo⁹. superbio.
Γαυροόμαι. ꝛ Γαυροῦμαι. ι. σομαι. π. μαι. Eleuo⁹. superbio. extollo⁹.
Γέ. Particula adiectiua in fine dictionū ꝛ significat iterdū diminutionē.
Γεγαμηκώς.οτος.ὁ. Postquā duxit vxorem.
Γεγαυριωμένος.η.ον. Sublat⁹. elatus. superbus. a. um.
Γεγαυρωμένος.η.ον. Elebatus. In superbiam elatus. inflatus.
Γεγεμημένος.η.ον. Factus. a. um.
Γεγεμῆσθαι. Factum fuisse.
Γεγέμηκα. Genui.
Γεγέμημαι. Genitus fui. Γrat⁹. a. ū.
Γεγεμημένος.η.ον. Natus. gene
Γεγεμμῆσθαι. gñatum genitū fuisse.
Γέγομα. Factus sum. fui.
Γεγομέναι. Fuisse. factum fuisse.
Γεγομώς.ότος.ὁ. Postq̄ fact⁹ fuit
Γέγραμμαι. script⁹ sum. Γpostq̄ fuit.
Γεγραμμένος.η.ον. scriptus. a. um.
Γέγραφα. Scripsi. Γa. um
Γεγυμνασμένος.η.ον. exercitat⁹.
Γειτων.ονος.ὁ.ἡ. Vicinus. a.
Γελάω. ꝛ Γελῶ. ι. σω. π. κα. rideo
Γελως.τος.ὁ. Risus.
Γεμίζω. ι. σω. π. κα. Impleo.
Γέμω. ι. σω. ω. κα. Plenus sum.
Γενεά.ᾶς.ἡ. Generatio.

Γενεαλογία.ας.ἡ. Genealogia. mo vel ratio generis.
Γενεαλογέομαι. ꝛ Γενεαλογ ι. μαι. ι. μησομαι. ω. ημαι. Ge rationem habeo.
Γενέσται. Fuisse. factum fuisse.
Γενέσια.ων.τα. Festū diei natali
Γενεσιάρχης.ου.ὁ. Generator.
Γενεσιουργός.ου.ὁ. Creator
Γένεσις.εως.ἡ. Generatio.
Γενετή.ης.ἡ. Natiuitas.
Γενέτης.λος.ἡ. Mater. Genitrix
Γενηθῆναι. Factum fuisse.
Γενήθητι. fias. imperatiu⁹ passiui
Γενήσομαι. Fiam.
Γεννάω. ꝛ Γεννῶ. ι. σω. ω. κα Genero. gigno.
Γέννημα.τος.το. generatio. fetus
Γέννησις.εως.ἡ. Generatio.
Γεννητός.η.ον. gñat⁹. gent⁹. a. u
Γεννήτωρ.ρος.ὁ. Genitor.
Γενοίμην. Fiam. fierem.
Γενόμενος.η.ον. factus. a. um.
Γένος.εος.το. gen⁹. spēs. natio. for
Γενοῦ. esto. sis. Γus
Γένωμαι. Fiam. fim.
Γέρας.ατος.το. honor. donū. prm
Γερουσία.ας.ἡ. Senatus.
Γεραων.οντος.ὁ. Senex. Γto. as
Γεύομαι. ι. σομαι. π. ευμαι. Gu
Γεῦσις.εως.ἡ. Sapor. gustus.
Γεώλης.εος.ὁ.ἡ. Terrenus. a. um
Γεωργέω. ꝛ Γεωργῶ. ι. ησω. ω. ηκα. Agricolo. as. terrā colo tanq̄ agricola. Γtura
Γεωργία.ας.ἡ. agricolatio. agricu
Γεώργιομ.ου.το. Agricolatio. agricultura.
Γεωργός.ου.ὁ. Agricola.
Γῆ.ης.ἡ. Terra.
Γηγενής.εος.ὁ.ἡ. ex terra nat⁹. a. ū
Γήμω. Ducam. duxero vxorem.
Γηράσκω. ι. σω. π. κα. Senesco.
Γῆρας.ατος.τό. Senectus.
Γιγαντώλης.εος.ὁ.ἡ. Giganteus gigantī similis vel eālis. c. Γsū. fio.
Γίγνομαι. ι. ησομαι. ω. ημαι
Γίνομαι. ι. ησομαι. π. ημαι. sū. fio
Γινώσκω. ι. ωσομαι. π. ωκα. Cognosco.
Γλεῦκος.εος.τό. Mustum. vinū.
Γλυκαίνω. ι. νω. π. κα. Dulcis sum.
Γλύκασμα.ατος.το. Dulcedo.
Γλυκύς.εος.ὁ. Dulcis.

γλυκύτερος.α.ον.Dulcior. us.
γλυκύτης.ητος.ἡ.Dulcedo.
γλύμμα.ατος.τό. Sculptura.
γλυπτός.ή. ον. Sculptus.a.uz.
γλυφή.ης.ἡ.Sculptura.
γλύφω.μ.ψω.π.φα.sculpo.
γλῶσσα.ης.ἡ.Lingua.
γλωσσόκομον.ου.το.Arca. vel repositorium ligneum ad asseruandas pecunias que supererant. locuti. Marsupium.
γλωσσώδης.εος.ὁ.ἡ. Loquax. verbosus.a.um.
γναφεύς.εος.ὁ.Fullo.
γνήσιος.α.ον. germanus. legitimus.a.um.
γνησίως.Legitime. [scientes.
γνόντες.οντων.οἱ.cognoscentes.
γνούς.οντος.ὁ.cognoscēs.sciens.
γνόφος.ου.ὁ.Caligo
γνῶ.cognoscam.
γνῶθι.cognosco.
γνώμη.ης.ἡ.sententia. consilium.
γνωρίζω.μ.σω.π.κα.cognosco.notum facio.
γνώριμος.η. ον Notus. equalis.
γνωσθείς.εντος.ὁ. Cognitus.
γνωσθῆναι.Cognitum fuisse.
γνωσθήσομαι.cognoscar.sciar.
γνώσθητι.cognitus esto.
γνωσθῶ.cognoscar.
γνῶσις.εως.ἡ.cognitio.
γνώσομαι.cognoscam.
γνώστης.ου.ὁ.cognitor.conscius.
γνωστός.ή.ον.cognitus.a.um.
γογγύζω.μ.σω.ω.κα.murmuro.as. [murmuratio.
γογγυσμός. ου. ὁ. Murmur.
γογγυστής.ου. ὁ. murmurator.
γόης.ητος.ὁ.veneficus. incantator.
νόμος.ου.ὁ.Onus. [seductor.
γομφιάζω.μ.σω.π.κα.collido dēntes.stridco dentibus.
γόμφος.ου.ὁ.Clauus.
γόμυ.ος.τό.Genu.
γονυπετέω.τ γονυπετῶ.μ.σω π.κα.Genua flecto. [pistola.
γράμμα.ατος.τό lra. scriptura.e
γραμματεία. ας. ἡ. Litteratura. sapientia.
γραμματεύς.εος.ὁ.Scriba.
γραπτός.ή.ον. Scriptus. pictus. a.um.
γραφή.ής.ἡ.pictura.scriptura.

γράφω.μ.ψω.π.φα.scribo pingo
γραώδης.εος.ὁ.ἡ. Anilis.e.
γρηγορέω.τ γρηγορῶ.μ.σω.π κα.Vigilo.as.
γυμνάζω.μ.σω.π.κα.Exerceo.
γυμνασία.ας.ἡ.Exercitium.
γυμνιτεύω.μ.σω.ω.κα. Nud? sū
γυμνός.ή.ον.Nudus.a.um.
γυμνότης.ητος.ἡ.Nuditas.
γυναῖκα. Mulierem.vxorem.
γυναικάριον.ου.το. mulierecula.
γυναικεῖον.ου.το. Loc? mulier.
γυναῖκες.ων.αἱ. mulieres.vxores.
γυνή.αικος.ἡ. Mulier.vxor.
γύρος.ου.ὁ.Gyrus.circuit?. [cīeo.
γυρόω.τ γυρῶ.μ.σω.π.κα. circγωνία ας.ἡ.Angulus.
δαιμονίζομαι. μ. σομαι. π. ισμαι. Eleror a demonio. demonū hēo.
δαιμόνιον.ου.το. Demonium.
δαιμονιώδης.εος.ὁ.ἡ. Demoniacus.diabolicus.a.um.
δαίμων.ονος.ὁ.ἡ.demō.dc?.dea.
δαίρω.μ.ρῶ.π.κα.Percutio.
δάκνω.μ.ήξω. π. ηχα. Mordeo.
δάκρυον.ου.το.Lachryma.
δακρύω.μ.σω.π.κα. Lachrymo. ploro.
δακτύλιον.ου.τό.Annulus.
δάκτυλος.ου.ὁ.digitus.
δαμάζω.μ.σω.π.κα.domo.as.
δάμαλις.εως.ἡ.Vitula.
δαμείσομαι. μ.σομαι.π.εισμαι. Mutuor.feneror.
δαμείζω.μ.σω.π.κα. Mutuo.as.
δάμειον.ου.τό.debitum.
δαμεισμός.ου.ὁ. Mutuatio. mutuum.
δαμειστής.ου.ὁ.Fenerator.
δάμος.εος.το. Mutuum.fenus.
δαπαμάω.τ δαπαμῶ.μ.σω.ω. κα.Expendo.
δαπαμη.ης.ἡ. Sumptus. expensa.
δαρήσομαι.Vapulabo.
δαψιλής.εος.ὁ.ἡ.Abundans.
δέ.conjunctio.autem.
δεδάμασμαι.domatus sum.
δεδαμείσμένος.η.ον.mutuat?.a.u
δέδεγμαι.Accepi.
δεδεκάτωκα.decimaui.
δεδεκάτωμαι.decimatus sum.
δεδεκώς.οτος. ὁ. nolt? ligauit.
δέδεμαι.Alligatus sum.
δεδεμένος.η.ον. Ligatus.a.um.
δεδέσθαι.Ligatum fuisse.

δεδικαίωμαι. Justificatus sum.
δεδικαιωμένος.η.ον. Justificatus.a.um. [nē patitur.
δεδιωγμένος.η.ον.Qui pr̄cipio
δεδοκίμασμαι.Probatus sum.
δεδοκιμασμένος.η.ον.Approbatus.a.um.
δέδομαι.Datus traditus sum.
δεδομένος.η.ον.datus. a.um.
δεδοξάσθαι.Glorificatum fuisse.
δεδόξασμαι.Glorificatus sum.
δεδοξασμένος.η.ον. Glorificatus.a.um.
δεδούλευκα. Seruiui.
δεδούλωμαι.seruitum subiect? sū.
δεδουλωμένος.η.ον.Seruus factus.seruiens.
δέδωκα.dedi.
δεδώκειν.dederam.
δεδωκώς.οτος.ὁ.Postq̄ dedit.
δεδώρημαι.donatus. datus sum.
δεδωρημένος.η.ον. donatus. datus.a.um.
δέη.oportuerit.oporteat.
δεήθητι.Roga.
δέησις.εως.ἡ.Oratio.
δεήσω.Indigebo.
δεθῆναι.Alligatum.vinctū fuisse.
δεῖ.Oportet.decet.
δεῖγμα.ατος. το. demonstratio. signum. [exēplum facio.
δειγματίζω.μ.σω.π.κα.παράδειγμα
δείγνυμι.μ.ειξω.π.χα.Ostendo. demonstro.
δεικνύω.μ.ειξω.π.χα. demonstro. ostendo.
δείκτυον.ου.το.Rete.
δειλία.ας.ἡ.Timiditas.
δειλιάω.τ δειλιῶ. μ. σω.ω.κα. Formido.metuo.
δειλός.ή.ον.Timidus.a.um.
δεῖμα.Quendam.
δεινός.ή.ον.Grauis.obscurus. Vehemens.seuerus.horribilis.
δεινῶς. Male grauiter.
δεῖξαι.demonstrauisse.
δεῖξον.Ostende.
δείξω.demonstrabo. [Cено.as.
δειπνέω.τ δειπνῶ.μ.σω.π.κα.
δεῖπνον.ου.τό.cena.e.
δεισιδαιμοναίστερος.α.ον.Curiosior.circa deorū cultū. superstitiosior.
δεισιδαιμονία.ας.ἡ. Cultus erga deos.superstitio.
δεικθείς.εντος.ὁ.demonstratus.

Δέκα.Decem.
Δεκαδύο.Duodecim.
Δεκαμηριαῖος.α.ον.Res decē mē
Δεκαπέντε.Quindeci.
Δεκάπολις.εως.ἡ.prouicia decem
Δεκατέσσαρες.ων.quattuordeci.
Δεκάτη.ης.ἡ.Decima.
Δέκατος.η.ον.Decim⁹.a.um.
Δεκατόω.τ Δεκατῶ.ω.σω.π.κα.
Decimo.as.
Δεκτός.η.ον.Acceptus.a.um.
Δελεάζω.ω.σω.ω.κα.allicio.at
Δεμδρον.ου.τό.Arbor.
Δεξιά.ας.ἡ.Dextra.
Δεξιολάβος.ου.ὁ.Lanceariꝰ.
Δεξιός.ά.όν.Dexter.a.um.
Δέξομαι.Accipiam.
Δέομαι.ω.ησομαι.Rogo.indigeo.
Δέον.Decens.licitum.
Δέρμα.ατος.τό.Pellis.corium.
Δερμάτινος.η.ον.pelliceus.a.um.
Δέρω.ω.ρῶ.π.κα.Excorio.as.
Δεσμά.ῶν.τα.Vincula.
Δεσμεύω.ω.σω.π.κα.Alligo.
Δεσμέω.τ Δεσμῶ.ω.σω.ῶ.κα.
Δέσμη.ης.ἡ.Fasciculus.
Δέσμιος.α.ον.Vinctus.a.um.
Δεσμός.ου ὁ.Vinculum.
Δεσμοφύλαξ.κος.ὁ.Carceris cu
stos.prepositus carceris.
Δεσμωτήριον.ου.Το.Carcer.
Δεσμώτης.ου.ὁ.Vinctꝰ.q ẽ i vinculis
Δεσπόζω.ω.σω.π.κα.Dominor.
Δεσπότης.ου.ὁ.Dominus.
Δεῦρο.Huc.ades.veni.accede.
Δεῦτε.Agite.venite.
Δευτεραῖος.α.ον.Qui aliquid fe
cit secunda die.
Δεύτερον.Secundo.secundum.
Δευτεροπρῶτος.η.ον.Secundi.
primus.a.um.
Δεύτερος.α.ον.secundus.a.um.
Δευτερόω.τ Δευτερῶ.ω.σω.π.
κα.Secundo.as.itero.as.
Δευτέρωσις.εως.ἡ.Secūdatio.re
petitio.iteratio.
Δέχομαι.ξομαι.π.ενμαι.Su=
Δέω.ω.σω.π.κα.Ligo.alligo.absū.
opus habeo.
Δή.particula cōpletiua τ nihil signifi
Δῆγμα.ατος.το.Morsus.
Δηλομόνι.Videlicet.manifestū est.
Δῆλος.η.ον.Manifestus.a.um.
Δηλόω.τ Δηλῶ.ω.σω.π.κα.Ma
nifesto.significo.ostendo.

Δημηγορέω.τ Δημηγορῶ.ω.
σω.π.κα.Contionor.Oratione pu
blice habeo.
Δημιουργέω.τ Δημιουργῶ.ω.
σω.ῶ.κα.Condo.fabrico.facio.
Δημιουργός.ου.ὁ.Conditor.
Δῆμος.ου.ὁ.Populus.plebs.
Δημοσία.Publice.
Δημόσιος.α.ον.Publicus.a.um.
Δημότης.ου.ὁ.Popularis.puat⁹.
Δηνάριον.ου.τό.Denarium.ij.
Δήποτε.Tandem.
Δήρας.αντος.ὁ.postq̄ percussit.
Δῆσαι.Ligauisse.
Δήσας.αντος.ὁ.Postq̄ ligauit.
Δῆσον.Alliga.
Δήσω.Ligauero.
Διά.Per.propter.
Δία.Jouem.
Διαβαίνω.ω.ησομαι.π.ηκα.Trā
seo.perambulo.gradior.
Διαβάλλω.ω.λῶ.π.ηκα.Calū
nior.criminor.
Διαβάς.αντος.ὁ.postq̄ ptransiuit.
Διαβεβαιόω.τ Διαβεβαιῶ.ω.σω.
ῶ.κα.Affirmo.confirmo.
Διαβῆναι.Transisse.
Διαβιβάζω.ω.σω.π.κα.ptransire
Διαβλέπω.ω.ψω.ῶ.φα.Video.
aspicio.
Διαβολή.ης.ἡ.Calūnia.accusatio.
Διάβολος.ου.ὁ.calūniator.diabo
Διαβούλιον.ου.το.cōsiliuꝫ.
Διαγγέλλω.ω.λῶ.π.ελκα.Nun
Διάγε.Saltem.propter.
Διαγερόμενος.η.ον.Postq̄ tran
siunt τ preterit.
Διάγιομαι.ω.ησομαι.π.ηκαι
Διαγιγνώσκω.ω.σομαι.π.ῶ.ωκα.
Cognosco.dijudico.
Διαγμαρίζω.ω.σω.ῶ.κα.cogno
Διάγνωσις.εως.ἡ.cognitio.dijudi
catio.iudicium.
Διαγνώσομαι.cognoscaꝫ.dijudica
Διαγογγύζω.ω.σω.ῶ.κα.Mur
muro.
Διαγρηγορέω.τ Διαγρηγορῶ.
ω.σω.ῶ.κα.Vigilo.
Διάγω.ω.ξω.π.χα.Duco.trāsigo.
transuchо.
Διαλέχομαι.ω.ξομαι.π.γμαι.
Suscipio.per successionem capio.
Διάδημα.τος.τό.diadema.ligamē
Διαδίδωμι.ω.σω.π.ωκα.Di=
stribuo.do.trado.

Διάδος.Da.distribue.
Διάδοχος.ου.ὁ.successor.Qui
officio succedit.
Διαδραμοῦμαι.Discurram.
Διαδρας.αντος.ὁ.Postq̄ pcurri
discurrit.
Διαδώσω.tradam.dabo.distribua
Διαζωμνύω.ω.σω.π.κα.Pre
cingo.cingo.
Διαθέμενος.η.ον.Postq̄ dispos
vel dispositus est.
Διαθήκη.ης.ἡ.Testamētū.status b
minis τ conditio.
Διαθήσομαι.Disponam.
Διαθρύπτω.ω.ψω.π.φα.Con
fringo.in minutas partes seco.
Διαίρεσις.εως.ἡ.Diuisio.
Διαιρεω.τ Διαιρῶ.ω.σω.ῶ.κα
Diuido.
Διαιτάομαι.τ Διαιτῶμαι.ω.σ
μαι.π.μαι.Viuo.vitaꝫ transigo
Διακαθαρίζω.ω.σω.π.κα.Mun
do.as.purgo.
Διακατελέγχω.ω.ξω.π.χα.R
uinco.reprehendo.redarguo.
Διακατηλεγχόμην.Reuinceba
nuebebar.reprehendebam.
Διακατήλεγχον.Reuincebam
Reprehendebam.ant.reuinci.re
bendi.runt.
Διακερῆς.Inuanum.frustra.
Διακομέω.τ Διακομῶ.ω.σω.π
κα.ministro.as.
Διακονία.ας.ἡ.Ministerium.
Διακονιάω.τ Διακονιῶ.ω.σω.π
κα.Dispenso.operor.
Διάκονος.ου.ὁ.Minister.i.
Διακόσιοι.α.ον.Ducenti.
Διακούω.ω.σω.π.κα.Audio.
Διακριβόομαι.τ Διακριβοῦμα
ω.σομαι.π.μαι.Diligens fum
Διακρίνομαι.ω.νοῦμαι.π.ιμαι
Desito.disputo.
Διακρίνω.ω.νῶ.π.κα.Discerno
diudico.
Διάκρισις.εως.ἡ.disceptatio.
Διακυβερνάω.τ Διακυβερνῶ.ω
σω.π.κα.Guberno.
Διακωλύω.ω.σω.π.κα.phibeo
Διαλαλέω.τ Διαλαλῶ.ω.σω.
π.κα.Colloquor.diuulgo.
Διαλέγομαι.ω.ξομαι.ω.γμαι.
Disputo.
Διαλείπω.ω.ψω.ῶ.φα.desino.
Διάλεκτος.ου.ἡ.Idioma.Lingua.

fermo proprius cuiusq; nationis.
διαλλαγή.ης.ἡ.reconciliatio.
διαλλάττω.ξω.χα.reconcilio.commuto.variego.
διαλογίζομαι.σομαι.πισμαι.cogito.
διαλογισμός.οῦ.ὁ.cogitatio.
διαλοιδόρησις.εως.ἡ.conuitium.
διαλύω.σω.πκα.dissoluo.diffundo. ⌈famo.
διαμαίρομαι.ουμαι.πμα.Jn
διαμαρτύρομαι.ουμαι.ωμαι.Testor.testes facio.
διαμασάομαι.ᾶσομαι.πμαι.manduco. Jnterpretor mando.devoro.
διαμάχομαι.εσομαι.πμαι.Pugno.as.
διαμεμάχημαι.Pugnaui.
διαμεμενηκώς.οτος.ὁ.Postquã manſit.postquam perſeuerauit.
διαμεμερισμένος.η.ον.diuiſus.a.um. ⌈perſeuero.rengnco.
διαμένω.μῶ.πκα.Permaneo.
διαμερίζω.σω.πκα.diuido.
διαμερισμός.οῦ.ὁ.ſeparatio.diuiſio
διαμέσου.Per medium.⌈blico.as
διαμέω.μῶ.πκα.diuulgo.pu
διαμεύω.σω.πκα.Jnnuo.ſignis loquor. ⌈cogito.medito.
διαμοέω.ᾶ διαμοῶ.σω.πκα.
διαμόημα.ατος.τό.cogitatio.
διάμοια.ας.ἡ.ſapiẽtia.mẽs.intellect.
διαμοίγω.ξω.πχα.Aperio.
διαμυκτερεύω.σω.πκα.pernocto.noctem traduco ᾶ conſumo.
διαμύω.σω.πκα.expedio.fa
διαπαντός.Semper.⌈cio.conficio.
διαπαρατριβή.ης.ἡ.conflictatio.
διαπεράω.ᾶ διαπερῶ.σω.πκα.Tranſeo.tranſfreto.
διαπλέω.σω.πκα.pernauigo nauigando relinquo.
διαπομπεύομαι.ᾶ διαπομπεύομαι.σομαι.πμαι.Dolco.
διαπορεύομαι.ουμαι.ωμαι.Tranſeo.
διαπορέω.ᾶ διαπορῶ.ήσω.πκα.Dubito.dubito.
διαπραγματεύομαι.σομαι.ωμαι.Negocior.mercaturã exerceo
διαπρίω.σω.πκα.diſſeco.ſcido
διαπτάς.αντος.ὁ.poſtquam trãſuolauit. ⌈Articulo.as.
διαρθόω.ᾶ διαρθῶ.σω.πκα.
διαρθρόομαι.ᾶ διαρθροῦμαι.ωσομαι.πωμαι.confirmor in membris.
διαρθρόω.ᾶ διαρθρῶ.σω.πκα.per membra cõpono.⌈ſcerpo.
διαρπάζω.ξω.πχα.diripio.di
διαρραγήσομαι.diſrũpar.diſſipabor. ⌈diſrumpo.
διαρρηγνύω.ξω.χα.Scindo.
διαρρήσσω.ξω.πχα.Rũpo.
διασαφέω.ᾶ διασαφῶ.σω.πκα.Narro.refero.renũcio.manifeſto.
διασείω.σω.πκα.Concutio.
διασκεδαμνύω.σω.πκα.diſſoluo.
διασκιρτάω.ᾶ διασκιρτῶ.σω.πκα.Exulto.exilio pre lctitia.
διασκορπίζω.σω.πκα.Spargo.diſpergo.
διασπάω.ᾶ διασπῶ.σω.πκα.diſrumpo ᾶ diſcerpo.
διασπαρείς.εντος.ὁ.diſſeminat9 diſperſus.a.um. ⌈diſpergo.
διασπειρω.ρῶ.πκα.diſſemio.
διασπορα.ας.ἡ.diſperſio.diſſeminatio.
διαστάς.αντος.ὁ.poſtquã diſtauit
διαστελλόμαι.ουμαι.πμαι.precipio. ⌈diſtiguo.
διαστέλλω.λῶ.πκα.diuido.
διαστημα.ατος.το.diſtãtia.ſpacii
διαστήσας.αντος.ὁ.Poſtq̃ fecit diſtare.ſeparauit.
διαστολή.ης.ἡ.diſtinctio. ⌈guro
διαστράπτω.ψω.πφα.Fulgiuro.
διαστρέφομαι.ψομαι.ωμαι.perucrtor. ⌈mucrto.
διαστρεφω.ψω.πφα.pucrto
διασχίζω.σω.πκα.Scindo.
διασώζω.σω.πκα.ſaluo libero ao. ⌈ceptum.
διαταγή.ης.ἡ.ordinatio.cõſtitutio
διατάγμα.τος.το.ꝓcrip̃.ſtitutio
διαταράττω.ξω.πχα.Turbo.tumultum facio.
διατάσσομαι.ξομαι.πγμαι.Ordino.conſtituo.diſpono. ⌈beo.
διατάσσω.ξω.πχα.ꝓpio.iu
διατάττομαι.ξομαι.πγμαι.diſpono.ordino. ⌈di no.cõſtituo.
διατάττω.ξω.πχα.precipio or
διατάχους.cito.velociter.
διατείρω.ρω.κα.aſſequor.attingo. ⌈κα.perſeuero.perficio.
διατελέω.ᾶ διατελῶ.σω.

διατεταγμένος.η.ον.preceptus.ordinatus.a.um.
διατεταχέμαι.precepiſſe.uſſiſſe.
διατηρέω.ᾶ διατηρῶ.σω.κα.conſeruo.retineo.
διατί.Quare.cur.
διατίθημι.ησω.πκα.diſpono.
διατοῦτο.propterhoc.ideo.
διατρέχω.ουμαι.ωκα.diſcurro.percurro. ⌈Manco.
διατρίβω.ψω.πφα.cõmoror.
διατροφή.ης.ἡ.Alimentum.
διαυγάζω.σω.πκα.Elucesco.
διαυγής.εος.ὁ.ἡ.plucidus.a.um.
διαφαίρομαι.ουμαι.πμαι Apparco.
διαφέρω.οισω.ωχα.Differo.Excello.ſupero.tranſfero.diſſemino.per diuerſas ptes fero. ⌈gio
διαφεύγω.ξουμαι.πγα.Fu
διαφημίζω.σω.πκα.diffamo.
διαφθειρω.ρῶ.πκα.corrũpo.
διαφθορά.ας.ἡ.corruptio.
διαφορά.ας.ἡ.differentia.
διαφορος.α.ον.diuerſ9.differẽs.
διαφορώτερος.α.ον.differentior Magis diuerſus.a.um.
διαφύγω.Fugiam.fugerem.
διαφυλάττω.ξω.πχα.ſeruo.cuſtodio.
διαχειρεομαι.ᾶ διαχειροῦμαι.σομαι.πημαι.Occido.interficio.
διαχειρίζομαι.σομαι.ωισμαι.Occido.interficio.
διαχεω.ενσω.πκα.diffundo.
διαχωρίζω.σω.ωκα.ſcido.ſeparo. ⌈ſurro.murmuro.
διαψιθυρίζω.σω.ωκα.Diλίγλωσσος.η.ον.Bilinguis.duplici lingua. ⌈docere alios.
διδακτικός.η.ον.doctor.qui amat
διδακτός.η.ον.doct9.a.ũ.docibil'e.
διδασκαλία.ας.ἡ.doctrina.
διδάσκαλος.ου.ὁ.Magiſter.
διδάσκω.ξω.χα.docco.
διδαχή.ης.ἡ.doctrina.
διδόμαι.dare.
διδόω.ᾶ διδῶ.σω.πκα.do.as.
δίδραχμα.τος.το.didrachma. genus pecunie.
δίδυμος.η.ον.Geminus.a.um.
δίδωμι.σω.κα.do.
διέβην.Tranſiui.
διεβίβασα.pertranſire feci.
διεβλήθην.diffamat9 accuſat9 ſuj.

Διεγείρω.μ.ρω.π.κα.Excito, as.
Διεγμώρισα.cognoui.
Διεγόγγυζον. murmurabã.ant.
Διεγρηγορησάμην.Vigilaui.
Διελιδόμην.Diuidebar, distribue
Διέλωκα.diuisi.distribui. [bar.
Διεζωσα.precinxi.
Διεζωσάμην.precixi me.pcictus sũ.
Διεζωσμένος.η.ον.precinctus.a.ũ.
Διεθέμην.disposui.
Διεθρύβην.Sectus in minutas partes sum.confractus sum.
Διεῖλον.diuisi.erunt. [tus sum.
Διεκρίθην.hesitaui.discret9 diudica
Διεκρινόμην.Hesitabam, disiudicabam.discernebam.ar.
Διέκριμον.Disiudicaui.erunt.bã.ant
Διεκώλυον.prohibebã.vetabã.ant
Διελαλούμην.diuulgabar, colloquebar.
Διελάλουν.colloquebar.antur.
Διελεγόμην.disputabã.disserebaz.
Διελεγχω.μ.ξω.ω, χα redarguo.reprehendo.corrigo.
Διελεύσομαι.Ambulabo, pertransibo.Veniam.
Διελέχθην.disputaui.
Διεληλυθώς.οτος.ὁ.postq̃ peruenit, & penetrauit.
Διελθεῖν.Intrauisse.transisse, venisse.perambulasse.
Διέλθω.trãseã.pambulẽ. Veniam.
Διελθών.ομτος.ὁ Postq̃ transiuit pambulauit.
Διελιπον.desij.cessaui.rũt.
Διελογιζόμην.Cogitabam.
Διελύθην.dissolutus, dispersus sũz.
Διεμαρτυράμην.Testificatus.testatus sum.
Διεμαρτυρόμην. Testificatus.testatus sum.
Διεμαχόμην.pugnabam.
Διέμειμα.permansi, perseueraui.
Διέμενον.permanebã.pseuerabã.ant
Διεμεριζον.Diuidebam.ant.
Διεμερισάμην.diuisi.diuisus sum.
Διεμερίσθην.diuisus fui.
Διεμέγκω.Excellain.superem.transferam.transferrem.ro.
Διεμεχθῆναι.Superatum, translatum.dilatum esse.
Διεμνημόνευον.Interpretabar.ãtur
Διεμνήσθην.Recordatus sum.
Διενθυμέομαι.& Διενθυμοῦμαι μ.ησομαι.π.ηθηναι.Cogito.
Διενοήθην.Cogitaui.
Διεξάγαγε.Perfice.

Διεξάγω.μ.ξω.ω.χα.Perficio.
Διεξελθών.ομτος.ὁ.Postquã processit.egressus est.
Διεξέρχομαι.μ.σομαι.π.ληλυθα.procedo.egredior. [sus.
Διέξοδος.ου.ἡ. exit9.trãsit9. decur
Διεπέρασα. Transfretaui.transiui.
Διεπορευόμην.Ibaz. iter faciebã.
Διεπραγματευσάμην. Negociatus sum.mercaturam feci.
Διεπριόμην.dissecabar.scindebar.
Διέπω.dispono.guberno.
Διερευνάω, & Διερευνῶ.μ.σω.ω.κα.Scrutor.
Διερμηνευτής.ου.ὁ.Interpres.
Διερμηνεύω.μ.σω.π.κα.iterpror.
Διερρηγνύμην.scidebar.rũpebar.
Διέρρηξα.Scidi.rupi.
Διέρχομαι.μ.ευσομαι.π.ηλυθα.Ambulo.trãseo.venio.ptrãseo.
Διεσάφησα.Narraui.
Διεσκίρτησα.exultaui.exilij pletitia
Διεσκόρπισα.Sparsi.dispersi.
Διεσκορπίσθην.dispersus sum.
Διεσκορπισμένος.η.ον.dispersus a.um.
Διεσπάρην.disseminat9 sũ.& dispsus
Διεσπᾶσθαι.disruptum fuisse.
Διέστειλα.distinxi.
Διεστειλάμην.Precepi.iussi.
Διεστελλόμην.precipiebã.iubebã.
Διέστην.discessi.distaui.
Διέστησα.distaui.distare feci.
Διεστραμμένος.η.ον.puersꝰ.a.uz.
Διεστραμμένως.puerse.iuerse. ad
Διέσχισα.Scidi. [uerb.
Διεσωζόμην.Saluabar.
Διεσώθην.Saluatus sum.
Διεταξα.Iussi.ordinaui.
Διεταξάμην.Iussi.ordiaui.dispòsui.
Διεταράχθην.turbatus sum.
Διετηρήθην.Seruatus sum.
Διετήρουν.Seruabam.ant.
Διετής.εος.ὁ.ἡ.Res duoꝝ annoꝝ.
Διετία.ας.ἡ.Biẽnium.duo anni.
Διέτριβον.Commorabar. antur.
Διέτριψα.Commoratus sum.
Διεφαινόμην.Apparebam.
Διεφερόμην.disseminabar. ferebar per varias partes.
Διεφήμισα.diffamaui. diuulgaui.
Διεφημίσθην. diffamat9 diuulgatus sum.
Διεφθάρην.Corruptus sum. perij.
Διεφθαρμένος.η.ον.corrupt9.a.ũ

Διεφθάρμην.corrupt9 fuerã.pier
Διέφθειρα.corrupi.
Διεφθειρόμην.corrũpebar. occide
Διεφύλαξα.custodiui. [ba
Διεφύλασσον. Seruabam.ant.
Διεχειρησάμην. Interfeci.
Διεχώρισα.diuisi.separaui.
Διεχωρίσθην. diuisus scissus sum
Διήγαγον.Trãsiexi.runt.
Διήγειρα.Excitaui. [gebam
Διηγειρόμην.Excitatus eram, su
Διηγέομαι.& Διηγοῦμαι.μ.ησομαι.ω.ηθηναι.Narro.refero.
Διήγησις.εως.ἡ.Narratio.histori
Διηκόνησα. Ministraui.
Διηκόνουν. Ministrabam.ant.
Διηκριβωσάμην.diligens fui.
Διήκω.μ.ξω.π.χα.pnado.pueniõ
Διῆλθον.pertransiꝝ. pertransierunt
Διηλλαγμένος. η.ον. Commutatus.variegatus.varius .a.um.
Διημεκής.εος.ὁ.ἡ.cõtinu9 ppetu9.
Διήνοιγον.Aperui.erunt. [um.
Διήνοιξα.Aperui.
Διηνοίχθην.Apertus sum.
Διηπόρουν.Hesitabam.ant.
Διηρθρώθην.Per membra compositus sum.formatus sum.
Διηρμήνευον.Interpretabar.ãtur
Διηρχόμην.Perambulabaz.
Διθάλασσος.η.ον. Bimaris.bimarin9.a.ũ.circũdat9duplici mari
Διικμέομαι.& Διικμοῦμαι.μ.ιξομαι.ω.ιγμαι.pertingo.penetro.
Διίπταμαι.μ. σομαι. ω. μαι. Transuolo.
Διίστημι.μ.ησω.ω.ηκα.disto.distare facio.diuido.
Διισχυρίζομαι.μ.σομαι.ω.ισμαι.Affirmo.
Δικαιοκρισία.ας.ἡ. Justũ iudiciũ.
Δίκαιος.α.ον.Justus.a.um.
Δικαιοσύνη.ης.ἡ.Justitia.
Δικαιόω, & Δικαιῶ.μ. ωσω. ω. ωκα.Justifico.
Δικαίωμα. ατος.τό.Justificatio.
Δικαίως.Juste.
Δικαίωσις.εως.ἡ.Justificatio.
Δικαστής.οῦ.ὁ.Judex.
Δίκη.ης.ἡ.Vltio. supplicũ.pena.
Δίκην.Adinstar.
Δίκτυον.ου.το.Rete.
Δίλογος.η.ον.Bilinguis.homo duplici sermone.
Διό.Quamobrem.propter quod.

διολεύω.υ.σω.π.κα. Iter facio. perambulo.
δίολος.ου.ἡ. Transitus.
διοικέω. ϛ διοικῶ. υ. σω. π.κα. Dispono.guberno.
διόλλυμι.υ.σω.π.κα. peo. pdo.
διόλου.per totum.
διοπετές.εος.τό.statua e celo lapsa
διόρθωσις.εως.ἡ.Correctio. Γtor.
διορθωτής.ου.ὁ. director. emẽda
διορύσσω.υ.ξω.ττ.χα. Effodio.
διορύττω.υ.ξω.ττ.χα. Effodio.
διός.Jouis.
διόσκουροι.ωμ.οἱ.castor ϛ pollux
διότι.Quia.
διπλάσιος.α.ον.Duplus.a.um.
δίπλοος.ου.ὁ.Duplex.
διπλότερος.α.ον.Induplo plus
διπλόω.ϛ διπλῶ.υ.σω.ω.κα. Duplico.as.
δίς.Bis.
δισσός.η.ον.Dupler.
δισσῶς.Bifariam.dupliciter.
διστάζω.υ.ξω.π.χα.Dubito.
δίστομος.η.ον.ex vtraq; pte scidẽs
δισχίλιοι.α.ον.Duo mille.
διτλίζω.υ.σω.ττ.κα.Excolo.as.
δίφρος.ου.ὁ.Sella.
δίχα.Absq;
διχάζω.υ.σω.π.κα. sepo.diuido.
διχομηνία.ας.ἡ. semiplena luna.
διχοστασία.ας.ἡ.seditio.discordia
διχοτομέω.ϛ διχοτομῶ.υ.σω π.κα. Diuido. Γsitio.
διψάω.ϛ δίψῶ.υ. ησω.π. ηκα.
δίψη.ης.ἡ.Sitis.
δίψος.εος.τό.Sitis.
δίψυχος.η.ον.Dupler animo.
διωγμός.ου.ὁ. Persecutio.
διώδευον.Iter faciebam.ant.
διώδευσα. Ambulaui.perãbulaui.
διωδεύθην.Trãsuolaui.pertrãsiui.
διώκτης.ου.ὁ.persecutor.
διώκω.υ.ξω.π.χα.Persequor.sequor.sector.
διώλεσα.perdidi.perij.
διωλλύμην.peribam.
διωρθώθην.Directus sum.
διώρυξ.οσ.ἡ.Fossa.fossio.
δόγμα.ατος.τό.Edictum.statutũ. placitum.lex.sanctio.
δογματίζομαι.υ.σομαι.π.μαι dogmat a fãcio.statuta ϛ leges cõdo
δοθείς.εντος.ὁ.Datus.
δοθῆναι.datum fuisse.
δοθήσομαι.dabor.
δοθῶ.Tradar.der.
δοκέω. ϛ δοκῶ.υ.ξω.π.γμαι. videor.existimo.puto.
δοκιμαζω.υ.σω.π.κα.pbo.expior
δοκιμασία.ας.ἡ.probatio.
δοκιμή.ης.ἡ.probatio.experimẽtũ.
δοκίμιον.ου.τό.pbatio. exprimẽtũ
δόκιμος.η.ον.probatus.a.um.
δοκός.ου.ἡ.Trabes.
δόλιος.α.ον. subdol⁹.dolosus.a.um
δολιότης.ητος.ἡ.Dolositas
δολιόω.ϛ δολιῶ.υ.σω.π.κα.dolose ago.
δόλος.ου.ὁ.Fraus.dolus.
δολόω.ϛ δολῶ.υ.σω.ω.κα. Adultero.as.corrũpo. vitio aliquid.
δόμα τος.το.datum.donum.
δόμτες.ομτων.οἱ.postq; dederunt
δόξα.ης.ἡ.Gloria.
δοξάζω.υ.σω.ω.κα.glorifico.
δόξω.Videar.putem.existimem.
δόρας.ατος.το.Lignum.
δορκάς.άδος.ἡ.Dorcas animal.
δόρυ.ος.το.Lancea.
δός.Dederis.dato.
δόσις.εως.ἡ.datio.donum.
δότε.dederitis.datote.
δότης.ου.ὁ.dator.qui aliquid dat
δότω.dederit.dato.
δοῦλα.ῶν.τα.gñe neutro serua.
δουλαγωγέω.ϛ δουλαγωγῶ.υ.σω.π.κα. In seruitutem redigo.
δουλεία.ας.ἡ.Seruitus.
δουλεύω.υ.σω.ω.κα.Seruio.is.
δούλη.ης.ἡ.Serua.
δοῦλος.ου.ὁ.Seruus.
δουλόω.ϛ δουλῶ.υ.σω.π.κα Seruituti subijcio.
δοῦναι.dedisse.
δούσ.ομτος.ὁ. postquam dedit.
δοχεῖον.ου.το.receptaculum.
δοχή.ης.ἡ.acceptio.cõuiuiũ.prãdiũ
δράκων.ομτος.ὁ.draco.
δραμών.ομτος.ὁ.postq; cucurrit.
δράσσομαι.υ.ξομαι.π.γμαι. Comprehendo.
δράττομαι.υ.σομαι.ττ.γμαι. Apprehendo.comprehendo.
δράω.ϛ δρῶ.υ.σω.π.κα.facio.
δρέπανον.ου.το.Falx.
δρόμος.ου.ὁ. Cursus.
δρόσος.ου.ὁ.Ros.
δύω.υ.υσω.π.κα.occido.mergo.

δύναμαι.υ.σομαι.π.μαι.possũ.
δύναμις.εως.ἡ.Potentia.virtus.
δυνάστεια.ας.ἡ.potentia.
δυναστεύω.υ.σω.π.κα.subijcio. opprimo.
δυνάστης.ου.ὁ.Potens.
δυνατός.η.ον.potens. possibilis.
δυνατῶς.potenter.
δυνατώτερος.α. ον. potentior.
δυνήσομαι.potero.
δύο.duo.due.duo.
δυσάλυκτος.η.ον. Ineuitabilis inefugibilis.e.
δυσβάστακτος.η.ον.Importabilis.difficilis portatu.
δυσδιήγητος.η.ον. ienarrabil.e.
δυσγένεια.ας.ἡ.Ignobilitas.
δυσεντερία.ας.ἡ.dysenteria.morbus intestinorum.
δυσερμήνευτος.η.ον.Ininterpretabilis.e.difficilis interpretatu.
δυσί.duobus.
δύσκολος.η.ον.difficilis.durus.a um.grauis.e.
δυσκόλως.difficulter.grauiter.
δυσμή.ης.ἡ.Occidens.
δυσμόητος.η.ον.difficilis intellectu
δυσφημία.ας.ἡ.Infamia.
δύσχρηστος.η.ον.Inutilis.e.
δύω.υ.σω.ω.κα.occido.mergo.
δῶ.dem.largiar.
δώδεκα.duodecim.
δωδέκατος.η.ον.duodecim⁹.a.ũ.
δωδεκάφυλλον.ου. τό.duode
δώνη.dem. Γcim tribus.
δῶμα.ατος.τό.domus.tectus.
δωρέα.ας.ἡ.donum
δωρεάν.gratis.
δωρέομαι.ϛ δωροῦμαι. υ.σομαι.π.ημαι.dono. largior.
δώρημα.ατος.το.donum.munus
δῶρον.ου.τό.donum.munus.
δωροκοπέω.ϛ δωροκοπῶ. υ. σω.ω.κα. diminuo donum.
δῶσω.dabo.
ἔα.Sine.permitte.
ἐάν.Si.cum.
ἑαυτῆς.sui ipsius.fem.generis.
ἑαυτοῖς.sibi ipsis.vobisipsis.m.g.
ἑαυτούς.seipsos.vosipsos.
ἐάω ϛ ἐῶ.υ.ασω.π.κα.sino.pmitto.
ἐβάθυνον.Profundaui. profunda bam.ant.erunt.
ἔβαλλον.Iedebam.ant. proijciebam.ant.

ἐβαλομ. Misi.proiecí.erunt.
ἐβαπτιζόμην.baptizabar.
ἐβαπτιζομ.baptizabam.ant.
ἐβαπτισα.baptizaui.
ἐβαπτισάμην.baptizaui.baptizat⁹
ἐβαπτίστην.baptizatus fuz. [fuim.
ἐβαρήθην.Grauatus fum.
ἐβασανιζόμην.cruciabar.torq̃bar.
ἐβασανιζομ.cruciabam.ant.
ἐβασάνισα.cruciaui.
ἐβασανισθην. tortus.cruciatus fui.
ἐβασιλευσα.Regnaui.
ἐβάσκηνα.Faſcinaui.
ἐβαστάζόμην.ferebar.baiulabar.
ἐβαστασα.portaui.baiulaui.
ἐβδελυγμένος.η.ομ. Abomina tus.execratus,a.um.
ἐβδελυξάμην. abominatus ſum.
ἐβδομηκοντα.Septuaginta.
ἐβδομηκονταέξ.Septuaginta ſex.
ἐβδομηκονταπέντε. ſeptuaginta quinq;.
ἑβδομηκοντάκις. ſeptuagies.
ἕβδομος.η.ομ.ſeptimus. a. um.
ἐβεβαιώθην.confirmatus ſum.
ἐβεβήλωσα.Violaui.
ἐβεβλήμην.Jacuerã.pict⁹ fueram.
ἐβιασθην.grauatus ſũ.oneratus fui.
ἐβλάστησα.germinaui. pullulaui.
ἐβλασφήμησα.blaſſemaui.[ceui.
ἐβλασφήμουμ.blaſſemabã.ant.
ἐβλεπομ.vidi.erunt.videbam.ant.
ἐβλήθην.proiectus fui.
ἐβοήθησα.Auxiliatus ſum.
ἐβοησα.exclamaui.
ἐβουλευόμην. conſultabam. cogi tabam.deliberabam.
ἐβουλευσάμην.cogitaui.delibera ui.conſultaui.
ἐβουλήθην.Volui.
ἐβουλόμην.Volebam.
ἐβοων.clamabam.ant.
Ἑβραϊς.δος.ἡ. Idioma hebraicum
Ἑβραϊστί.Hebraice.
ἔβρεξα.pluaui.
ἐβρόντησα.intonui.tonitru feci.
ἔβρυχομ.ſtridebã dẽtib⁹.rugiebã.ãt
ἐγάμησα.duxi vxorem.
ἐγάμουμ.Ducebã vxorẽ.ant. [a.ũ.
ἐγγεγραμμένος.η.ομ.Inſcript⁹.
ἐγγίζω.μ.σω.π.κα.appropiquo.as
ἐγγράφω.μ.ψω.π.φα.Inſcribo.
ἐγγύαω.τ ἐγγυῶ.μ.σω.ω.κα. Spondeo.fideiubeo.
ἐγγύζω.μ.σω.π.κα. Ἐlpropiquo

ἐγγύης.η.ἡ.fideiuſſio.ſponſio.
ἔγγυος.α.ομ.pregnãs.grauida:ſpõ ſor.
ἐγγύς.prope.
ἐγγύτερομ.propius.magis prope.
ἐγεγόμειμ.factus fueram.
ἐγειρω.μ.ρῶ.π.κα.excito.ſuſcito.
ἐγέμισα.Impleui.
ἐγεμίσθην.Impletus ſum.
ἐγενήθην.factus ſum.
ἐγεννήθην.generatus. natus ſum.
ἐγέννησα.genui.generaui.
ἐγερόμην.factus ſum.
ἐγερθείς.ερτος.ὁ.excitat⁹.erperre
ἔγερσις.εως.ἡ.reſurrectio. [ctus.
ἐγευσάμην.Guſtaui.
ἐγήγερμαι.excitatus fui.ſurrexi.
ἐγηγερμένος.η.ομ. Excitatus. re ſuſcitatus,a.um.
ἔγημα.Duxi vxorem.
ἐγινόμην.fiebam.eram.
ἐγίνωσκομ.cognoſcebam.ant.
ἐγκάθετος.η.ομ.Inſidians.
ἐγκαθίζω.μ. σω.π.κα. Inſideo.
ἐγκαίνια.ων.τά.encenia.feſtũ inde orum. [nouo.
ἐγκαινίζω.μ.σω.π.κα. Innouo.re
ἐγκαλέω.τ ἐγκαλῶ.μ.σω.π.κα. Conqueror.accuſo.
ἐγκαμίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. ducor vxor. [ngo.
ἐγκαμίζω.μ.σω.π.κα.matrimõio
ἐγκαμίσκομαι.ducor vxor.
ἔγκατα.ων.τα.Interiora.
ἐγκαταλαμβάνω.μ.ηψομαι. π.ημμαι.Cõprehẽdo.indeprehẽdo.
ἐγκαταλείπω.μ.ψω.π.φα. Relinquo.
ἐγκαταλίπω. relinquaz deſeram.
ἐγκατελείφθην. Relictus ſum.
ἐγκατέλιπον.Reliqui.erunt.
ἐγκατοικέω.τ ἐγκατοικῶ.μ.σω π.κα.Inhabito.
ἐγκεκαίνισμαι.renouat⁹ inouat⁹ſũ
ἐγκεντρίζω.μ.σω.ω.κα. Inſero.
ἔγκιος.α.ομ.pregnãs.graud⁹.a.ũ
ἔγκλημα.ατος.το.crimẽ.accuſatio
ἐγκομβόω.τ ἐγκομβῶ.μ.σω.π. κα. Inſinuo.in ſinũ mitto. ãplector.
ἐγκοπή.ης.ἡ.ipedimẽtũ.offẽdiculũ.
ἐγκόπτω.μ.ψω.π.φα. Impedio obtundo.protrabo.
ἐγκράτεια.ας.ἡ.continentia.
ἐνκρατής.ες.ὁ.ἡ.cõtinẽs. cõpos.
ἐγκρατεύομαι.μ.σομαι.ω.ευμαι. Continens ſum.

ἐγκρίμω.μ.μῶ.ω.κα.Inſero. [te
ἐγκυλίω.μ.σω.π.κα.inuolno.inol
ἐγλυκάνθην.dulcis factus fui.
ἔγλυψα.ſculpſi.
ἔγνωκα cognoui.
ἐγνώκειμ.cognoueram.
ἐγνωκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ cognoui
ἔγνων.cognoui.
ἐγνώρισα.notum feci.
ἐγνώσθην.cognitus fui.
ἔγνωσμαι.notus fui.
ἐγόγγυζομ.murmurabam.ant.
ἐγόγγυσα.murmuraui.
ἐγράφην.ſcriptus ſum.pictus ſum.
ἔγραφομ.ſcribebã.ãt.ſcripſi. erunt.
ἔγραψα.Scripſi.
ἐγρηγόρησα.Vigilaui.
ἐγύρωσα.circuiui.
ἐγχρίω.μ.σω.π.κα. Inunngo.
ἐγώ.Ego.
ἐδάκρυσα.Illachrymaui.
ἐδαφίζω.μ.σω.ω.κα, Deſolo.di ruo a fundamentis. ſolo equo.
ἔδαφος.εος.το.pauimentũ.ſolum.
ἐδεδώκειμ.Dederam.
ἐδεήθην.Rogaui.
ἐδέθην.Ligatus fui.
ἔδει.Oportebat.
ἐδειγμάτισα.crẽplũ feci. traduxi.
ἔδειξα.oſtendi.demonſtraui.
ἐδεξάμην.Accepi.
ἐδεόμην.ſupplicabã.orabam.
ἔδεσμα.ατος.το.Cibus.eſca.
ἐδεσμούμην.Ligabar.
ἐδευτέρωσα.Iteraui.repetiui.
ἐδεχόμην.Accipiebam.
ἐδήλουμ.ſignificabã.dmõſtrabã.ãt
ἐδηλώθην.declaratus.oſtẽſus ſum
ἐδήλωσα.declaraui.manifeſtaui.
ἐδημηγόρουμ. Orationez publice habebã.ant.
ἔδηρα.percuſſi.Ercoiaui.
ἔδησα.Ligaui.
ἐδίδαξα.Docui.
ἐδίδασκομ.docebam.ant.
ἐδιδάχθην.Edoctus ſum.
ἐδίδουμ.dabam.ant.
ἐδικαιώθην.Juſtificatus ſum.
ἐδικαίωσα.Juſtificaui.
ἐδίστασα.Dubitaui.
ἔδιψησα.Sitiui.
ἐδίωκομ. Perſequebar.antur.
ἐδίωξα.perſecutus ſum.
ἐδόθην.Datus ſum.
ἐδοκίμασα.probaui.

ἐλόκουμ.cristimabā.āt.videbar.ant
ἐλολίουμ.Dolose agebam.ant.
ἔλομαι.μ.σομαι.π.μαι.māduco
ἔλοξα.Visus sum mihi.putaui.
ἐλοξάζομ.Glorificabam.ant.
ἐλόξασα.Glorificaui.
ἐλοξάσθημ.glorificatus fui.
ἐλούλευσα.Seruiui.
ἐλουλούμημ.Captiuabar.in seruitutem redigebar.
ἐλουλώθημ.seruus factus sum.
ἐλούλωσα.captiuaui.seruum feci.
ἐλραῖος.α.ομ.Firmus.stabilis.
ἐλραίωμα.ατος.το.Firmamētum
ἔλραμομ.Lucurri.erunt.
ἔλυμ.occidi.mersus sum.
ἐλυμάμημ.Poteram.
ἔλωκα.Dedi.
ἐλωρησάμημ.donaui.
ἐζηλωσα.Emulatus fui.inuidi.imitatus sum.zelaui.
ἐζημιώθημ.Mulctatus sum.detrimentum accepi.
ἔζησα.Vixi.
ἐζῆτε.Viuebatis.viueretis.
ἐζήτησα.quesiui.
ἐζητησάμημ.quesiui.q̄situs sum.
ἐζητούμημ.querebar.
ἐζήτουμ.querebam.ant.
ἐζυμώθημ.fermentatus sum.
ἐζωγρημένος.η.ομ.captus.a.um.
ἔζωμ.Viuebam.ant.
ἐζώμνυομ.cingebam.ant.
ἐθαμβήθημ.Miratus sum.
ἐθαμβούμημ.Stupebam.mirabar.
ἐθαματώθημ.Mortificatus sum.
ἐθαύμαζομ.Mirabar.antur.
ἐθαύμασα.Miratus sum.
ἐθαύμαστωσα.Admirari feci.
ἔθαψα.Sepeliui.
ἐθεάθημ.Visus sum.
ἐθεασάμημ.Vidi.
ἐθελοθρησκεία.ας.ἡ.Superstitio.
ἐθελοκωφόω.τ ἐθελοκωφῶ.μ.σω.ω.κα.Fingo me surdum esse.
ἐθέλω.μ.σω.π.κα.Volo.
ἐθεμελιώθημ.Fundatus fui.
ἐθεμελίωσα.Fundaui.
ἐθέμημ.posui.positus fui.
ἐθεραπεύθημ.curat⁹.sanatus.cultus sum.
ἐθεραπευόμημ.curabar.sanabar.
ἐθεράπευσα.Curaui.colui.seruiui.Lenificaui.
ἐθερίσθημ.Messus sum.

ἐθερμαιρόμημ.calefiebam.
ἐθεωρήθημ.Visus fui.
ἐθεώρησα.Vidi.
ἐθεώρουμ.Videbam.ant.
ἔθηκα.posui.
ἐθήλασα.Suxi.
ἐθηριομάχησα.cū bestijs pugnaui
ἐθησαύρησα.Thesaurizaui.
ἐθίζω.μ.σω.π.κα.Consuesco.Assuefacio actiue.
ἐθισμός.ου.ὁ.Consuetudo.
ἐθμάρχης.ου.ὁ.princeps gentis.prepositus.
ἔθμησκομ.Moriebar.antur.
ἐθμικός.η.ομ.Ethnicus.gentilis.e.
ἐθμικῶς.Gentiliter.more gentilium.
ἔθμος.εος.το.Gens.
ἐθορύβουμ.cōcitabā.turbabā.ant.
ἔθος.εος.τό.consuetudo.mos.
ἔθρεψα.pau.alui.
ἐθρήμησα.Lamentatus sum.
ἐθρήμουμ.Lamentabar.antur.
ἐθρησκευόμημ.colebar.adorabar.
ἐθρήσκευομ.colebā.adorabam.ant.
ἐθύμώθημ.Iratus sum.
ἔθυομ.Immolabam.ant.
ἔθυσα.Immolaui.sacrificaui.
ἐθυσίαζομ.Sacrificabam.ant.
ἔθω.μ.σω.π.ωθα.Consuesco.
ἐι.Si.
ἶι.Es.secunda.persona a sum.
ἔιασα.Siui.permisi.
ἔιγε.Si tamen.
ἐιλεμή.Alioquin.
ἐιλεμήγε.Alioquin.
ἐιλέχθεια.ας.ἡ.deformitas.turpitudo.
ἐιλέω.τ ἐιλῶ.μ.σω.ω.κα.Video.
ἔιλησις.εως.ἡ.Scientia.cognitio.
ἶλος.εος.το.Species.pulchritudo forma.Cultus.
ἔιλω.μ.σω.π.κα.Video.scio.
ἐιλωλέῖομ.ου.το.Domus idolis consecrata.
ἐιλωλόθυτος.η.ομ.Quod idolis immolatur.
ἐιλωλολατρεία.ας.ἡ.idolorum seruitus.
ἐιλολολάτρης.ου.ὁ.Idolatra.Idolorum cultor.
ἔιλωλομ.ου.τό.Idolum.simulachrum.phantasma.
ἐιλώς.οτος.ὁ.Postq̄ sciunt.
ἔιημ.Essem.
ἐιθισμένος.η.ομ.consuetus.assuefa

ctus.a.um.
ἐικάζω.μ.σω.ω.κα.coniecto.as.
ἐικαί.Et si.quamuis.
ἐικῆ.Frustra.sine causa.temere.
ἔικοσι.Viginti.
ἐικοσιπεντε.Viginti quinq;
ἐικοσιτέσσαρες.ων.ὁι.Viginti quattuor.
ἐικοσιτρεῖς.ων.Viginti tres.
ἔικω.μ.ξω.π.χα.obedio.cedo.pareo
ἐικών.ονος.ὁ.imago.figura.effigies
ἔιληφα.Accepi.
ἐιληφώς.οτος.ὁ.Postquā accepit
ἐιλικρινής.εος.ὁ.ἡ.sincer⁹.pur⁹.a.ū
ἐιλικρινεία.ας.ἡ.Sinceritas.veritas.puritas.iafectata manifestatio
ἔιλκον.Abduxi.traxi.ebā.āt.
ἔιλκυσα.Eduxi.extraxi.
ἐιλόμημ.Elegi.
ἐιμή.Nisi.
ἐιμήτι.Nisi.
ἐιμί.μ.σομαι.π.μημ.Sum.
ἕιμεκεμ.Eo quod.ob id quod.
ἶπα.Dixi.
ἐιπέ.Dic.
ἐιπεῖμ.Dicere.dixisse.
ἶπομ.Dixi.erunt.
ἔιπομ.Dic.
ἔιπω.Dicam.dixero.
ἐιπών.οντος.ὁ.postq̄ dixit.
ἐιργαζόμημ.operabar.faciebam.
ἐιργασάμημ.operatus sum.feci.
ἐιργασμένος.η.ομ.Factus.a.um.
ἔιρηκα.Dixi.
ἐιρήκειμ.Dixeram.
ἔιρημαι.Dictus sum.
ἐιρημένος.η.ομ.Dictus.a.um.
ἐιρημεύω.μ.σω.π.κα.pacem habeo.pacem agito.
ἐιρήμη.ης.ἡ.pax.
ἐιρημικός.η.ομ.Pacatus.a.um.pacificus.a.um.
ἐιρημοποιέω.τ ἐιρημοποιῶ.μ.σω.ω.κα.pacifico.pacem ago.
ἐιρημοποιός.ου ὁ.pacificator.pacificus.
ἐιρκτή.ης.ἡ.carcer.
ἔιρω.μ.ρω.π.κα.dico.necto.
ἐις.In.prepositio ad locum.
ἷς.εμοσ.ὁ.Vnus.
ἐισάγαγε.introduc.introduxeris.
ἐισαγαγεῖμ.inducere.introduxisse.
ἐισαγάγω.Inducam.introducam
ἐισαγορέω.τ ἐισαγορῶ.μ.σω.π.κα.Innoco.
ἐισάγω.μ.ξω.π.χα.iduco.introduco.

εἰσακούω.υ.σω. ῶ. κα.Exaudio.
εἰσδέχομαι.υ.ξομαι.π.γμαι.recipio Γcurrit.
εἰσδραμών.ορτος.ὁ.posteꝝ intro
εἰσειμι.intro.ingredior.
εισελεύσομαι.intrabo.
εἰσελήλυθα.intraui.
ἔισελθε.intra.ingredere.
εἰσελθεῖν. intrauisse.
εἰσελθω.ingrediar.intrem.
εἰσελθών.ορτος.ὁ.posteꝝ igressꝰ ē
εἰσεμεγκαι.infer.immite.
εἰσεμεγκεῖν.introduxisse.immisisse.
εἰσεμένκω.inducam.inferam.
εἰσεπήδησα.Exilij.
εἰσεωρενόμην.Introibam
εἰσέρχομαι.υ.εύσομαι.π. ηλυθα.intro.ingredior.
εἰσήγαγον.induxi. introduxi.erũt.
εἰσηγορῆσθαι.inuocatum fuisse.
εἰσήειν.intraui.intraueram.
εἰσηκούσθην.exauditus fui.
εἰσῆλθον.intraui.erunt.
εἰσήμεγκα.intuli introduxi.
εἰσί.Sunt.
εἰσίασιν.introeunt. ingrediuntur.
ἀσιεναι.ingredi.intrare.
εἰσκαθείς.singuli.singulatim.
εἰσκαλεομαι.τ εἰσκαλοῦμαι.υ σομαι.ω.μαι. Voco.inuoco.
ἔισολος.ου.ἡ. introitus.ingressus.
εἰσωηλᾶ..τ εἰσωηλῶ. υ. ησω. π.κα.insilio.exilio
εἰσωορεύομαι.υ.ευσομαι. ω. ευμαι. Introeo.ingredior.
εἰστήκειν.Steteram.
εἰστοπαντελές.omnino. Γcurro.
εἰστρέχω.υ.οῦμαι.π.ηκα.itro=
εἰστροωή.ης.ἡ. Aggressio.
εισφέρω.υ.οισω.π. χα. Intro=
ἔιτα.postea. Imitto.induco.
ἔιτε.Siue.
ἔιχομ.habui.habuerũt. habebã.ant.
ἔιωθα.consuesco.
εἰώθειμ.consueueram.
εἰωθώς.οτος.ὁ. posteꝝ assuetus.
ἔιων.sinebam permittebam. ant.
ἐκ.ex prepositio.
ἐκαθάρισα. Mundaui.purgaui.
ἐκαθάρισθην.mundatus fui.
ἐκαθεζόμην.Sedebam. Γeruut.
ἐκάθευδον.dormiebã. ãt.dormiui.
ἐκαθήμην.Sedebam.
ἐκάθισα.sedi.sedere feci.
ἐκαιόμην.ardebam. comburebar.

ἐκάκωσα.male tractaui.ad malũ in
ἐκάλεσα.vocaui. Icitaui.
ἐκάλουν.Vocabam.ant.
ἐκάλυψα.cooperui.
ἐκάμμυσα.clausi oculos.
ἐκάμυσα.clausi . compressi oculos.
ἔκαμψα.curuaui . flexi.
ἐκαρτέρησα.sustinui.
ἔκαστος.η.ον.vnusquisq.
ἐκάστοτε.frequenter.
ἑκατόν.Centum.
ἑκατονταέτης.ους.ὁ . Centenarius.homo centum annorum.
ἑκατονταπλάσιον.ου.το. centuplum . Γdux cẽtũ hoium.centurio.
ἑκατοντάρχης.ου.ὁ.princeps vel
ἑκατόνταρχος.ου.ὁ. Centurio.
ἐκαυματισθην.estuaui.cõbustus.tostus sum.
ἐκβαίνω.υ.ησομαι.π.κα.Euado egredior.contingo .
ἐκβάλλω.υ.λῶ.π.κα.Eijcio.educo.profero.immito.
ἔκβασις.εως.ἡ.egressus.exitꝰ.finis
ἐκβεβλήκειν.eiecceram. expuleram.
ἐκβιάζομαι.υ.σομαι.ῶ.μαι . diligenter facio.elaboro.
ἐκβλητείς.ερτος.ὁ.iectus.
ἐκβληθήσομαι.eiciar.
ἐκβολή.ης.ἡ.iactus.emissio.iectio
ἐκγαμίζω.υ. σω . π.κα . Nuptui trado.
ἐκγελάω.τ.ἐκγελῶ.υ.σω.ω.κα Irrideo.
ἔκγονον.ου.το.nepos .posterus.
ἔκγονος.η.ον.nepos.neptis, posterus.a.um.
ἐκλαωαμάω.τ ἐκλαωαμῶ.υ ησω.ω.κα.supinsumo . supinpedo.
ἐκλειματόω.τ ἐκλειματῶ. υ. σω.ω.κα.Terreo.
ἐκλέχομαι.υ. ξομαι . ω. γμαι. Suscipio.expecto.
ἔκληλος.η.ον . manifestus.a.um.
ἐκλημέω.τ ἐκλημῶ.υ.σω .π.κα. Absens a patria sum . peregrinor.
ἐκλιλάσκω.υ.ξω.π.χα. doceo.
ἐκλίλομαι.υ.σομαι.ω.μαι.Loco.as.colloco filiam marito. Γcio.
ἐκλίλωμι.υ.σω.π.κα.verso.as.fa
ἐκλινγέομαι.τ ἐκλινγοῦμαι.υ σομαι.π . μαι.enarro.expono.
ἐκλικέω.τ ἐκλικῶ.υ. σω. ω . κα. Vindico.ultisacio.vlciscor.
ἐκλίκησις.εως.ἡ.Vindicta.

ἔκλικος.ου.ὁ.Vlinder Γinsecto
ἐκλιώκω.υ . ξω.π.χα . persequor
ἔκλοτος.η.ον.traditus.a.um.
ἔκλοῦμαι.versauisse.fecisse.
ἐκλοχή.ης.ἡ.Expectatio.
ἐκλύω.υ.σω.π.κα.Exuo.
ἐκλῶ.tradam.dedam.
ἐκλώσομαι.Locabo.
ἐκεῖ.ibi.illic.illuc.
ἐκεῖθεν.inde.illinc.
ἐκείμην.positus fui.
ἐκείνης.illac.illa parte.
ἐκεῖνος.η.ον.ille.a.ud.
ἐκεῖσε.illic.
ἐκέλευον.iubebam.ant.
ἐκέλευσα.Iussi.
ἐκέρωσα.Exinaniui.Vilifeci.
ἐκέρασα. Abiscui.
ἐκερλησα.Lucrifeci.
ἐκεφαλαίωσα. Abbreuiaui . comprehendi.summaui.
ἐκζητέω.τ ἐκζητῶ.υ.ησω .π. κα Exquiro.
ἐκήρυξα.predicaui.
ἐκήρυσσον.Predicabam.ant.
ἐκηρύχθην.Predicatus sum.
ἐκθαμβέω.τ ἐκθαμβῶ.υ.σω.ω. κα.stupeo.admiror.
ἔκθαμβος.η.ον.stupefactus.a.um.
ἐκθαυμάζω.υ.σω.π.κα. admiror
ἔκθεσις.εως.ἡ.Expositio.
ἔκθετος.η.ον.Expositus.a. um.
ἐκθλίβω.υ.ψω.ῶ.φα.Opprimo angustio.affligo,
ἐκιλύμενον.periclitabar.antur.
ἐκιλύμενσα.periclitatus sum.
ἐκιμήθην. Motus sum.
ἐκκαθαιρω.υ.ρῶ.π.κα . emundo. purgo. Γcendo.
ἐκκαίω.υ.αυσω.π.κα.Eruro.in=
ἐκκακέω.τ ἐκκακῶ.υ.σω. ω.κα. Deficio.lassor.
ἐκκαυθήσομαι.Ardebo. cõburar.
ἐκκαυθῶ.exurar.incendar.
ἐκκαύσω . Comburam.incendam.
ἐκκεμτέω.τ ἐκκεμτῶ.υ.σω.π.κα. Pungo.compungo.
ἐκκέχυμαι.efusus sum.diffusus sũ.
ἐκκιμέω . τ ἐκκιμῶ.υ.σω. ω. κα. Mouco.commouco.conturbo.
ἐκκλάω . τ ἐκκλῶ . υ.σω. ω.κα. Frango.efringo.
ἐκκλείω.υ.σω.π.κα.excludo.
ἐκκλησία.ας.ἡ. Ecclesia. Contio. congregatio.conuocatio.

ἔκκλητος.η.ον. appellatꝰ.vocatus a.um. declinare facio.
ἐκκλίνω.ι.νῶ. π. κα. Declino.et
ἐκκολυμβάω.τ ἐκκολυμβῶ.ι. σω.π.κα.enato.as.
ἐκκομίζω.ι.σω.π.κα.educo.effero
ἐκκοπήσομαι.Exscindar. erradicabor.cuellar.
ἐκκόπτω.ι.ψω.π.φα.Abscindo. cuello.
ἐκκρέμαμαι.Suspensus fui.
ἐκκτείνω.ι.νῶ.π.κα.extendo.
ἐκκτίζω.ι.σω.π.κα. condo. creo.
ἐκκτίσθην.creatus sum.
ἔκλαιον.plorabam.ant.
ἐκλαλέω.τ ἐκλαλῶ. ι.ησω. ω κα.Loquor.dico.
ἐκλαμπρος.α.ον.Corruscus. fulgidus.a.um.
ἐκλάμπω.ι.ψω.π.φα. Fulgeo. fulgere facio.
ἐκλαμθάνομαι.ι.ησομαι.π.μαι obliuiscor.
ἔκλασα.fregi.
ἔκλαυσα.plorauí.fleui. go.
ἐκλέγομαι.ι.ξομαι.π.γμαι.eli
ἐκλείπω.ι.ψω.π.φα.deficio.
ἔκλεισα.clausi.
ἐκλείσθην.clausus fui.
ἐκλεκτός.η.ον.electus.a.um.
ἐκλέλησμαι. oblitus sum.
ἔκλεψα.furatus sum.
ἐκλήθην.vocatus sum.
ἐκληροδότησα.tribui.dedi.
ἐκληρώθην.sorte vocatus sum.
ἐκλικμάω.τ ἐκλικμῶ. ι. σω.π. κα.contero.comminuo.diuido.
ἔκλιμα.declinaui.verti in fugam.
ἐκλογή.ης.ἡ.electio.
ἐκλύομαι.ι.σομαι.π.μαι.deficio lassor. sterno.
ἐκμάσσω.ι.ξω.π.χα.emundo ab
ἐκμάττω.ι.ξω.π.χα.abstergo.
ἐκμελαχώς.οτος.ὁ. Postꝙ emũdauit.absterſit.
ἐκμυκτηρίζω.ι.σω.π.κα.derideo
ἐκνεύω.ι.ευσω.π.κα. declino.
ἐκνήφω.ι.ψω.π.φα.Sobrius fuꝛ cuꝛgilo.resipisco.excito.
ἐκοιμήθην.dormiui.
ἐκοιμήσα.cõicaui . participaui.
ἐκόλασα.puniui.
ἐκολάσθην.punitus fui.
ἐκολάφισα.colaphis.percussi.
ἐκολλήθην.cõglutinatꝰ sũ. adhesi.
ἐκολοβώθην.abbreuiatus sum.
ἐκολόβωσα.abbreuiaui.
ἐκομισάμην.tuli.recepi.
ἐκόπασα.cessaui.
ἐκοπίασα.laboraui.
ἐκοπτόμην.Planxi.secui.bat
ἔκοπτον.cedebã.ant.scindebaꝛ.ãt.
ἐκόσμησα.ornaui.
ἐκόσμουν.ornabam.ant.
ἐκούσιος.α.ον.Voluntarius.a.um
ἐκουσίως.Voluntarie.
ἐκούφιζον.alleuiabam.ant.
ἐκοψάμην.scidi.planxi.
ἔκωλαι.quõdã.olꝛ.a multo tẽpoꝛe
ἐκωειράζω.ι.σω.π.κα. Tento.
ἐκωέμωω.ι.ψω.π.φα.mitto.
ἐκωεωλήρωκα.cõpleui.adimpleui
ἐκωέωτωκα.excidi.decidi.
ἐκωεσεῖν.decidisse.
ἐκωεσω.decidam.incidam.
ἐκωεταμμύω.ι.σω.π.κα. expãdo.extendo. extendo.
ἐκπεταμμύω.ι.σω.π.κα. expãdo.
ἐκπέφευγα.effugi.
ἐκωεφευγέναι.effugisse.
ἐκωίπτω.ι.ουμαι.π.ωκα.decido
ἐκπλέω.ι.ευσω.π.κα. Mango.
ἐκωληρόω.τ ἐκωληρῶ. ι. σω. π.κα. Adimpleo.compleo pletio.
ἐκπλήρωσις.εως.ἡ.adipletio.cõ
ἐκωλήσσομαι.ι.ξομαι.π.ηγμαι admiroꝛ.stupefio.
ἐκωλήσσω.ι.ξω.π.χα. Stupefacio.admirari facio.
ἐκωλήττομαι.ι ξομαι.π.γμαι. Stupefio.admiroꝛ.
ἐκωλήττω.ι.ξω.π.χα.stupefacio
ἐκωμέω.ι.ευσω.π.κα.Spiro.
ἐκποιέω.τ ἐκωοιῶ.ι.σω.ω. κα. Copiam.facio. exco.procedo.
ἐκπορεύομαι.ι. σομαι.ω. μαι.
ἐκωορμεύω.ι.σω.π. κα. formico.
ἔκωρακτος.η.ον.venalis.e.
ἐκωρίζω.ι.σω.π.κα . seco.scindo.
ἐκωρίω.ι.σω.π.κα.seco. scindo.
ἐκωτύω.ι.σω.π.κα. despuo. con
ἔκραζον.clamabam.bant. temno.
ἔκραξα.clamaui.
ἐκραταιούμην.confortabar.
ἐκράτησα.tenui.apprehendi.
ἐκρατούμην.tenebar.apphẽdebar.
ἐκραύγασα.clamaui.
ἐκριζόω.τ ἐκριζῶ.ι.σω.π.κα. Erradico.euello a radice.
ἐκρίθην.iudicatus fui.
ἔκριμα.iudicaui.proposui.
ἐκριμόμην.iudicatus eram. vel fui.
ἐκρύβην.absconditus fui.
ἔκρυψα.abscondi.
ἐκσεσοβημένος.η.ον.Expulsus.abactus.a.um.
ἐκσοβέω.τ ἐκσοβῶ.ι. σω.ω.κα. abigo.expello.
ἔκστασις.εως.ἡ.stupor.admiratio.
ἐκστέφω.ι.ψω.π.φα.corono.
ἐκστήσομαι . Admirabor.stupebo. extra me fiam.
ἐκσυρίζω.ι.σω.π. κα.exsibilo.
ἐκταράσσω.ι.ξω.π.χα.cõturbo concito. concito.
ἐκταράττω.ι.ξω.π.χα.conturbo.
ἐκτησάμην.possedi.acqsiui. cõpaui.
ἐκτεθείς.εμτος.ὁ.expositus.a .um.
ἐκτείνω.ι.νῶ.π.κα.extendo.
ἐκτελέω.τ ἐκτελῶ.ι.σω. ω. κα. perficio.consumo.
ἐκτεμεια.ας.ἡ.pseuerãtia.constãtia.
ἐκτερέστερος.α.ον.plurimoꝛ.cõstãtioꝛ
ἐκτερής.εος.ὁ.ἡ.Continuus.assiduus.a.um. duc.
ἐκτερῶς.sollicite.attẽte. cõtinue. assi
ἐκτεταμένος.η.ον.extensus.a.um.
ἐκτήκω.ι.σω.π . κα . Liquescere τ tabescere facio.liquefacio.consumo.
ἐκτίθημι.ι.σω.π.κα.expono.exarro
ἐκτιλέω.τ ἐκτιλῶ.ι. σω.ω. κα. euello.
ἐκτιμάσσω.ι.ξω.π. χα . cruntio.
ἔκτισα.condidi.creaui.feci.
ἐκτίσθην.cõditꝰ.factus.creatus.fuꝛ.
ἔκτισμαι.conditus.creatus sum.
ἐκτισμένος.η.ον.cõditꝰ.creatꝰ.a.ũ
ἕκτος.η.ον.Sextus.a.um.
ἐκτός.extra deforis.
ἐκτραπήσομαι. Aberrabo. auertar.discedam.
ἐκτραπῶ. Aberrem . Auertar. discedam.
ἐκτρέπομαι.ι.ψομαι. π. μαι. Euito.fugio.declino . ab vna re ad aliam conuertoꝛ.
ἐκτρέπω.ι.ψω.π.φα. Conuerto inuerto.
ἐκτρέφω.ι.ψω.π.φα.educo.nutrio.
ἐκτρίβω.ι.ψω.π.φα. Tero.cõminuo.disperdo.exterminio.
ἔκτρωμα.τος.το.abortus.abortiuꝰ
ἐκτύπωμα.ατος.το.figura.
ἐκύκλευσα.circumdedi.circumi.
ἐκύκλωσα.circumdedi.circumi.

ἐκυλιόμην.volutabar.
ἐκυλίσθην.Deuolutus.inuolutus. volutatus fui.
ἐκφαίνω.υ.μῶ.ω.κα.manifesto.as
ἐκφέρω.υ.σω.ω.χα.educo.effero.
ἐκφεύγω.υ.ξω.ω.χα.effugio.
ἐκφοβέω τ ἐκφοβῶ.υ.σω.π.κα. exterreo.deterreo.
ἔκφοβος.η.ον.exterritus.a.um.
ἐκφυγεῖν.effugisse.
ἐκφύγω.fugiam.fugerem.
ἐκφυσάω τ ἐκφυσῶ.υ.σω.π.κα exsufflo.
ἐκφύω.υ.σω.π.κα. nascor.
ἐκχέω.υ.ευσω.π.κα.effundo. diffundo.
ἐκχεῶ.effundam.
ἐκχυθήσομαι.effundar. effluam.
ἐκχυθῶ.effundar.
ἐκχύμαι . υ.οῦμαι .π.υμμαι effundor.
ἔκχυσις .εως.ἡ.effusio.
ἐκχωρέω.τ ἐκχωρῶ.υ.σω.π.κα discedo.
ἐκψύχω.υ.ξω.π.χα . Spiro .emitto animam.
ἐκωλύθην.vetitus prohibitus sum.
ἐκώλυσα.vetui.prohibui.
ἑκών.οντος.ὁ.libens. voluntarius.
ἔλαβον.accepi.erunt.
ἔλαθον.latui. runt.
ἐλαῖα.ας.ἡ.oliua.
ἔλαιον.ου.το.oleum.
ἐλαιών.ωνος.ὁ.olietũ.loc⁹ oliua
ἐλάκησα.crepui.strepui.
ἐλαλήθην.dictus sum.
ἐλάλησα.locutus sum.
ἐλάλουν.loquebar.antur.
ἐλάμβανον.accipiebam.ant.
ἔλαμψα.splenduí.
ἐλάσσων.ονος.ὁ. ἡ.minor.deterior
ἐλατόμησα.Lapidem expoliui .in lapide excussi.ex lapide feci.
ἐλατός.η.ον.ductilis.e.
ἐλάτρευσα.seruiui.
ἐλαττονέω.τ ἐλαττονῶ.υ.σω.π κα. Minus sum.
ἐλαττόω.τ ἐλαττῶ.υ.σω.π.κα. minuo.diminuo.
ἐλάττωμα.ατος.το.imbecillitas. diminutio.
ἐλάττων.ονος.ὁ.ἡ.minor.deterior.
ἐλάττωσις.εως.ἡ.diminutio.
ἐλαύνω.Impello.remigo . duco vt prefectus .agito . cudo . insequor .fabrico.extendo.duco.imitto.inequito.

ἐλαφρία.ας.ἡ.agilitas . festinatio.
ἐλαφρός.ά.όν.Leuis.velox.
ἐλάχιστος.η.ον.minimus . a.um.
ἐλαχιστότερος.α.ον .minus.a.ũ
ἔλαχον.sortitus fui.erunt.
ἐλάω.τ ἐλῶ.υ.σω.π.κα. Impello.remigo. Γbensio
ἐλεγμός.οῦ.ὁ.Correptio . repre=
ἔλεγξις.εως.ἡ.correptio.
ἔλεγον.dicebam.ant.dixi.erunt.
ἔλεγχος.ου.ὁ.Redargutio. correptio.testis. Γstigo.
ἐλέγχω.υ.ξω.π.χα. corripio.ca
ἐλεεινός.η.ον.miserabilis. miserandus.a.um.
ἐλεεινότερος.α.ον.miserabilior.us
ἐλεέω.τ ἐλεῶ.υ.σω.ω.κα.misereor
ἐλεημοσύνη.ης.ἡ.elemosyna.
ἐλεήμων.ονος.ὁ.ἡ. misericors.
ἐλειτούργησα.ministraui.
ἔλεος.εος.το.misericordia.
ἐλευθερία.ας.ἡ.Libertas.
ἐλεύθερος.α.ον.liber.a.um.
ἐλευθερόω.τ ἐλευθερῶ.υ.σω. π.κα.libertate dono.liberum facio.
ἐλεύκαμα.albefeci.dealbaui.
ἔλευσις.εως.ἡ.aduentus.
ἐλεύσομαι.veniam.
ἐλεφάντινος.η.ον.elephantinus. eburneus.a.um.
ἐληλακώς.οτος.ὁ . postquam.impulit et remigauit.
ἐλήλυθα.veni.
ἐληλύθειν.veneram.
ἐληλυθώς.οτος.ὁ.postquã venit.
ἐλίφθην.acceptus fui.
ἐλθέ.veni.
ἐλθεῖν.venisse.
ἔλθω.veniam.venero.
ἐλθών.οντος.ὁ.postq̃ venit.
ἐλιθάσθην.lapidatus sum.
ἐλιθοβόλησα.lapidaui.
ἐλιθοβόλουν.lapidabam.ant.
ἐλίσσω.υ.ξω.π.χα.Voluto.voluo.
ἕλκος.εος.τό.vlcus. Γverto.
ἑλκόω.τ ἑλκῶ.υ.σω .π.κα. Ulcero.as.vlcus facio.
ἑλκύω.υ.σω.ω.κα.Trahо. extrabo.educo.
ἕλκω.υ.ξω.π.χα.trahо.duco.
ἐλλεῖπος.η.ον.defectuosus.a.um.
ἐλλείπω.υ.ψω.ω. φα.deficio.
ἕλλην.ηνος.ὁ.grecus.
ἑλληνικός.η.ον.grecus.a.um.
ἑλληνίς.ίδος.ἡ.greca.

ἑλληνιστής.ου.ὁ.grecus.
ἑλληνιστί.grece.
ἐλλιπής.εος.ὁ.ἡ.defectuosus.a.
ἐλλογέω.τ ἐλλογῶ.υ.σω.ω κα.computo.imputo.
ἐλογιζόμην.cõputabã:cogitaban
ἐλογισάμην.cogitaui.
ἐλογίσθην.cõnũerat⁹. reputat⁹ fu
ἐλοιδόρησα.maledixi.conuitiat⁹
ἑλόμενος.η.ον.postquã elegit.
ἐλπίζω.υ.σω.ω.κα.spero.
ἐλπίς.ίδος.ἡ.spes.
ἐλύθην.solutus sum.
ἐλυμαινόμην. vastabã. destruebã
ἐλυόμην.soluebar.
ἔλυον.soluebam.ant.
ἐλυπήθην.contristatus sum.
ἐλύπησα.tristitia affeci.contristaui
ἔλυσα. Solui.
ἐλυτρώθην.redemptus sum.
ἐλυτρωσάμην . redemi. liberaui
ἐμαθήτευσα.discipulus fui.
ἔμαθον.didici.erunt.
ἐμακάριζον.Beatificabam.beatũz ducebam.ant.
ἐμακάρισα . beatificaui.btũz dixi
ἐμάραμα.marcidũ feci.corrupi.
ἐμαρτυρήθην.testimoniũ adept⁹ fi
ἐμαρτύρησα.testimonium perhibui.testificatus sum.
ἐμαρτυρούμην.testimõiũ assequba
ἐμαρτύρουν.testimoniũ dabã. ãt
ἐμασσώμην.mãdebã. mãducabaz
ἐμαστιγώθην.flagellatus fui.
ἐμαστίγωσα.flagellaui.
ἐματαιώθην.euanui.van⁹ factus fui
ἐμαυτοῦ. mei ipsius.
ἐμαχόμην.pugnabam .litigabam.
ἐμβαίνω.υ.σομαι.π.κα . ascendo.
ἐμβάλλω.υ.λῶ . π.ηκα. Immicio. immitto.
ἐμβάπτω.υ.ψω.ω.φα .intingo
ἐμβάς.αντος.ὁ . postq̃ ascendit.
ἐμβατεύω.υ.σω.π.κα. Ineo.itro.
ἐμβῆναι.ascendisse. Γascendo.
ἐμβιβάζω. υ.σω.ω.κα. Impono. ascendere cogo.
ἐμβίωσις.εως.ἡ.Consuetudo.familiaritas.conuersatio.
ἐμβλέπω.υ.ψω.π.φα . Aspicio. attendo.
ἐμβριμάομαι . τ ἐμβριμῶμαι . υ.σομαι.π.ημαι.cõmino:.fremo.
ἐμβρώσιος.α.ον.aptus ad comedẽdum .comestibilis.e.

ἐμέ. Me ipsum.
ἐμεγαλαύχησα. Superbiui. gloriatus sum.
ἐμεγάλυνα. Magnificaui.
ἐμεγαλυνόμην. magnificabãr sũ. bar
ἐμέθυσα. inebriaui. ipleui. saturaui.
ἐμεθύσθην. ebrius factus sum.
ἔμειρα. Hausi.
ἐμελέτησα. meditatus sũ. exercui.
ἔμελλον. futurus erã. futuri erant.
ἐμεμνήμην. memineram.
ἐμεμψάμην. vituperaui. accusaui.
ἔμενον. manebam. ant.
ἐμέρισα. diuisi.
ἐμερίσθην. diuisus sum.
ἐμεσίτευσα. interposui.
ἐμέτρησα. mẽsuraui. mensus sui.
ἐμέω. ἐμῶ. μ. σω. ω. κα. vomo. euomo.
ἐμήνυσα. significaui. nũciaui.
ἔμιξα. Miscui.
ἐμίσησα. odi. odio habui.
ἐμισθωσάμην. conduxi.
ἐμίσουν. oderam. ant.
ἐμμαίνομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Insanio.
ἐμμανής. εος. ὁ. ἡ. Insanus. furiosus. a. um.
ἐμμονή. Mansio. ꝯmuentio.
ἐμμελέτημά. τος. το. exercitatio.
ἐμμένω. μ. μῶ. π. κα. Immaneo. permaneo.
ἔμμονος. η. ον. pseuerãs: ímanens.
ἐμνημόνευον. recordabar. antur.
ἐμνημόνευσα. memini.
ἐμνήσθην. Recordatus sum. memoria habitus sum.
ἐμοί. mihi.
ἐμοίχευσα. mechatus sũ. adulteraui.
ἐμόλυνα. maculaui.
ἐμολύνθην. inquinatus cõtaminatus sũ.
ἐμός. ή. όν. meus. a. um.
ἐμοσχοποίησα. vitulum feci.
ἔμπαιγμα. ατος. το. illusio. ludibrium. ꝯlusio.
ἐμπαιγμός. ου. ὁ. Ludibrium. Illusio.
ἐμπαίζω. μ. ξω. π. χα. irrideo. illudo.
ἐμπαίκτης. ου. ὁ. illusor. derisor.
ἐμπειρία. ας. ἡ. experientia.
ἐμπεπλησμένος. η. ον. Saturatus. repletus. a. um.
ἐμπεριπατέω. ἐμπεριπατῶ. μ. σω. ω. κα. Inambulo.
ἐμπεσεῖν. Incidisse.
ἐμπέσοιμι. incidam. inciderem.
ἐμπεσοῦμαι. cadam. incidam.
ἐμπεσών. cecidero. incidero. incidam.
ἐμπεσών. ὁντος. ὁ. potãs incidit.
ἐμπιπλάω. ἐμπιπλῶ. μ. σω. ω. κα. Impleo. ꝯcido.
ἐμπίπτω. μ. σοῦμαι. ω. ὦκα. in
ἐμπιστεύω. μ. σω. ω. κα. credo.
ἐμπλακείς. εντος. ὁ. iplicitus. a. um
ἐμπλέκω. μ. ξω. ω. χα. Implico. innecto.
ἐμπλησθω. μ. σω. ω. κα. Impleo.
ἐμπλοκή. ης. ἡ. Implicatio. innodatio. innexio. colligatio.
ἐμπρέω. ἐμπρῶ. μ. ευσω. π. κα. Inspiro. spiro.
ἐμπολίζω. μ. σω. π. κα. Prohibeo abstineo.
ἐμποιέω. ἐμποιῶ. μ. σω. π. κα. Induco. innasci facio.
ἐμπορεύομαι. μ. σομαι. ω. μαι. facio mercaturam. in aliena naui mercaturam exerceo.
ἐμπορία. ας. ἡ. Negociatio. mercatura. ꝯciatio.
ἐμπόριον. ου. το. Mercatura negotiatio.
ἔμπορος. ου. ὁ. negociator. mercator.
ἐμπρήθω. μ. σω. ω. κα. incẽdo. ꝯtor.
ἔμπροσθεν. coram. a parte ante.
ἐμπτύω. μ. σω. ω. κα. despuo.
ἐμπυρίζω. μ. σω. π. κα. cruro.
ἐμφανής. εος. ὁ. ἡ. mãifest9. a. ũ.
ἐμφανίζομαι. μ. σομαι. ω. ισμαι. Apparco.
ἐμφανίζω. μ. σω. π. κα. manifesto. demonstro. significo.
ἔμφοβος. η. ον. conterritus. a. um.
ἐμφραγμός. ου. ὁ. obturatio.
ἔμφυτος. η. ον. Implantatus. insitus. a. um.
ἐμφυσάω. ἐμφυσῶ. μ. σω. ω. κα. insufflo.
ἐμώραμα. Stultum feci.
ἐμωράνθην. Stultus factus sum.
ἐν. in. prepositio in loco.
ἔν. Unum. ne. g.
ἕνα. Unum. accusatiuus singularis. mas. gene.
ἐναγκαλίζομαι. μ. σομαι. π. μαι complector. in vlnis accipio.
ἐνάλιος. α. ον. Marinus. a. um.
ἐναλλαγή. ης. ἡ. commutatio.
ἔναντι. Ante. coram. e regione.
ἐναντίον. coram. contra. e regione.
ἐναντιόομαι. ἐναντιοῦμαι. μ. σομαι. π. μαι. Aduersor. contradico.
ἐναντίος. α. ον. contrarius. a. um.
ἐναργής. εος. ὁ. ἡ. manifestus. a. um.
ἐναρίθμιος. α. ον. Annumeratus. connumerabilis. e. ꝯcipio.
ἐνάρχομαι. μ. ξομαι. ω. γμαι.
ἔνατος. η. ον. Nonus. a. um.
ἐναυάγησα. naufragiũ passus sum.
ἐνδεδεμένος. η. ον. colligatus. alligatus. a. um.
ἐνδεδυμένος. η. ον. Vestitus. indutus. a. um.
ἐνδεής. εος. ὁ. ἡ. egens.
ἔνδεια. ας. ἡ. Defectus. inopia. necessitas. indigentia.
ἔνδειγμα. ατος. το. Exemplum.
ἐνδείκνυμι. μ. ξω. π. χα. Demonstro. ostendo. ꝯstro. ostẽdo.
ἐνδεικνύω. μ. ξω. π. χα. Demonstro.
ἔνδειξις. εως. ἡ. demõstratio. ostẽsio.
ἐνδείξωμαι. demonstrem.
ἕνδεκα. Undecim.
ἑνδέκατος. η. ον. vndecimus. a. um.
ἐνδελεχίζω. μ. σω. π. κα. assiduus sum.
ἐνδελεχῶς. Assidue.
ἐνδελεχισμός. ου. ὁ. Assiduitas.
ἔνδεσις. εως. ὁ. ἡ. Ligatura.
ἐνδέχεται. lz. possibile ẽ. facultas est.
ἐνδέω. μ. σω. π. κα. alligo. colligo.
ἐνδημέω. ἐνδημῶ. μ. σω. π. κα. In patria sum. in populo sum.
ἐνδιαδύσκομαι. Induor.
ἔνδικος. η. ον. Justus. a. um.
ἔνδοθεν. abintus.
ἐνδόμησις. εως. ἡ. Structura.
ἐνδοξάζω. μ. σω. ω. κα. glorifico.
ἔνδοξος. η. ον. glorios9. a. um.
ἔνδυμα. τος. το. vestimẽtũ.
ἐνδυναμόω. ἐνδυναμῶ. μ. σω ω. κα. conforto. ꝯbinitro.
ἐνδύνω. μ. σω. π. κα. penetro. subeo
ἐνδύομαι. μ. σομαι. π. μαι. vestior. induor.
ἔνδυσις. εως. ἡ. vestitio. indutura.
ἐνδύω. μ. σω. ω. κα. induo. vestio.
ἐνέβαλον. immisi. immiserunt.
ἐνέβην. ascendi.
ἐνεβίβασα. imposui. ascendere feci.
ἐνέβλεπον. videbãt. vidi. erunt.
ἐνέβλεψα. inspexi. ꝯmui
ἐνεβριμησάμην. cõminat9 sũ. ifremebãr.
ἐνεβριμώμην. cõminabar. fremebã.
ἐνέγκας. αντος. ὁ. postquã tulit.
ἔνεγκον. Affer. adduc.
ἐνειλεξάμην. ostendi.
ἐνειλυσκόμην. induebar.

ἔμελρα.ας.ἡ.Insidie.
ἐμελρεύω.μ.σω.ω.κα, insidior.
ἔμελρομ.ου.το.insidie [lescebã.
ἐμελυμαμούμην.cõfortabar.cõsua
ἐμελυμαμώθην.cõfortat9 sũ.cõsului
ἐμελυμάμωσα.confortaui.
ἐμέλυσα.indui.
ἐμελυσάμην.indutus sum.indui.
ἐμείλισα.inuolui.
ἐμεῖχομ.insidiabar.antur.
ἕμεκα.propter.eo quod.
ἐμεκαίνισα.innouaui.
ἐμεκάλουμ.accusabam.ant.
ἐμεκάλεσα.accusaui.
ἕμεκεμ.propter.eo quod.
ἐμεκεμτρίζόμην.inserebar.
ἐμεκεμτρίσθην.insertus sum.
ἐμεκοωτόμην.impediebar.
ἐμέκοψα.impediui.
ἐμελίσσω.μ.ξω.π.χα.inuoluo.
ἐμέμειμα.permansi.
ἐμεμήθην.pastus sum.
ἐμέμενομ.annuebã. Innuebã.ant.
ἐμεμήκομτα.Nonaginta.
ἐμεμηκομταεμμέα.nonaginta nouẽ.
ἐμεξουσιάζομαι.μ.σομαι.π.μαι potestatem habeo.
ἐμεξουσιάζω.μ.σῶ.π.κα. Potestatem do.in potestate colloco.
ἐμέπαιζομ.illudebam.ant.
ἐμέωαιξα.illusi.
ἐμεπαίχθην.illusus fui.
ἐμεωίστευσα.credidi.
ἐμέπλησα.implεui.
ἐμεπλήσθην.implεtus.repletus sũ.
ἐμεωοίησα.induri.innasci feci.
ἐμέωρησα.combusi.incendi.
ἐμέωτυομ.inspuebam.ant.
ἐμέωτυσα.spui.despui.
ἐμέργεια.ας.ἡ.actus.opatio.virtus
ἐμεργέω.τ ἐμεργῶ.μ.σω.π.κα. operor.facio.
ἐμέργημα.ατος.το.operatio.
ἐμεργής.εος.ὁ.ἡ.Efficax. aptus ad laborandum.potens.
ἐμέστηκα.institi.instaui. [istitit.
ἐμεστηκώς.οτος.ὁ.postꝫ instauit.
ἐμεστώς.τος. ὁ.presens.
ἐμετειλάμην.precepi.
ἐμετρεπόμην.reuerebar.
ἐμετύλιξα.inuolui.
ἐμέτυχομ.Interceffi.rogaui. interpellaui.erunt.
ἐμευλογέω.τ ἐμευλογῶ.μ.ησω.ω.κα.inbenedico.i. in alio benedico alium.
ἐμεφαμιζόμην.ostẽdebar. appebaz.
ἐμεφάμιζομ.Declarabam. ostendebam.ant. [ficaui.
ἐμεφάμισα.notũ feci.declaraui.signi
ἐμεφαμίσθην.appaui.
ἐμεφύσησα.insufflaui.
ἐμέχομαι.μ.ξομαι.π.ημαι. contineor.comprehendor. [deportat9.
ἐμεχθείς.εμτος.ὁ.Latus. delatus.
ἐμεχθῆμαι.allatũ. portatum fuisse.
ἐμέχω.μ.ξω.π.κα.Insidior.
ἐμήργησα.operatus sum.
ἐμηργούμην.operabar.
ἐμήργουμ.operabar.antur.
ἐμθαλε.Hinc.
ἔμθεμ.Hinc.
ἐμθυμέομαι.τ ἐμθυμοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.Cogito.
ἐμθύμημα.ατος.το. cogitatio.
ἐμθύμησις.εως.ἡ.cogitatio.
ἔμι.est.
ἐμιαυτός.ου.ὁ.annus.
ἐμίκησα. Elici.
ἐμίοτε.interdũ.aliquando. [surgo.
ἐμίσταμαι.μ.ησομαι.ω.μαι.in
ἐμίστημι.μ.ησω.π.ηκα. insto.as.
ἔμιψα.Laui.
ἐμιψάμην.Lotus sum.laui.
ἐμμέα.Nouem.
ἐμμέος.α.ομ.stupefactus.a.um
ἐμμεύω.μ.ευσω.ω.κα.Innuo.
ἐμμοέω.τ ἐμμοῶ.μ.σω.π.κα.Intellῖgo.
ἐμμόημα.ατος.το. sensus.itellect9.
ἔμμοια.ας.ἡ.cogitatio.itẽno.ppositũ.
ἔμμομος.η.ομ.Legitimus.a.um.
ἔμμυχος.η.ομ.Nocturnus. a.ũ
ἐμοικέω.τ ἐμοικῶ.μ.ησω.ω.κα. Inhabito. [cio.
ἐμοικίζω.μ.σω.ω.κα. ibabitare fa
ἐμομιζόμην.putabã.leges condebã.
ἐμόμιζομ.putabã.ãt.leges cõdebã.ãt
ἐμόμισα.Leges condidi.putaui.
ἐμόμτα.ωμ.Τα. existentia.que insunt.
ἐμός.Vnius.
ἐμόσευσα.egrotaui.
ἐμόσουμ.egrotabam.ant.
ἐμοσφισάμην.fraudaui.ẽfraudaui.
ἐμότης.ητος.ἡ.Vnitas. vnio.
ἐμοχλέω.τ ἐμοχλῶ.μ.ησω.ω.κα.Impedio.turbo.
ἔμοχος.η.ομ.Reus.a.uz.
ἐμστήσομαι.Instabo insurgam.
ἔμταλμα.ατος.το.Mandatum.
ἐμταφιάζω.μ.σω.ω.κα.Sepelio
ἐμταφιασμός.ου.ὁ.Sepultura.
ἐμτελέω.τ ἐμτελῶ.μ.σω.ω.κα Perficio.consummo.
ἐμτέλλομαι.μ.οῦμαι.π.αλμαι iubeo.precipio.
ἔμτερομ.ου.το.intestinum.
ἐμτέταλμαι.iussus sum. [tus.a.um
ἐμτετυλιγμένος.η.ομ. Innolutus
ἐμτετυπωμένος.η.ομ.Impressus inscriptus.sculptus.a.um.
ἐμτεῦθεμ.Hinc.
ἔμτευξις.εως.ἡ.intercessio.
ἐμτηεξῆς.die sequenti.
ἔμτιμος.η.ομ.Honorabilis.preciosus.a.um.
ἐμτιμότερος.α.ομ.honoratior. Venerabilior.
ἐμπιαγμός.ου.ὁ.cõcussio.ercussio
ἐμτολή.ης.ἡ.mandatũ. preceptum
ἐμτόωιος.α.ομ. incola. indigena.
ἐμτός.intus.
ἐμτόσθιος.α.ομ. intrinsecus.a.um
ἐμτραωήσομαι.verebor.reuerebor
ἐμτραωῶ.confundar.
ἐμθρέωμαι.μ.ψομαι.ω.μμαι.Vereor.reuereor.
ἐμτρέωω.μ.ψω.π.φα. confundo
ἐμτρεχής.εος.ὁ.ἡ.Velox.
ἔμτρομος.η.ομ.Tremens. tremebũdus.a.um.
ἐμτροωή.ης.ἡ.reuerẽtia.verecũdia
ἐμτρυφάω.τ ἐμτρυφῶ.μ.σω.π.κα.Delitior.lasciuio.
ἐμτυγχάμω.μ.ευξομαι.ω.κα intercedo.interpello. rogo.forte sup
ἐμτυλίττω.μ.ξω.π.χα. inuoluo.
ἐμτυωόω.τ ἐμτυωῶ.μ.σω.ω.κα.imprimo.inscribo.insculpo.
ἐμυβρίζω.μ.σω.π.κα. Contumelio
ἔμυλρος.α.ομ.aẽtic9.a.ũ [az facio.
ἔμυξα.pupugi.percussi.
ἐμυπμιάζω.μ.σω.π.κα. Somnio.
ἐμύωμιομ.ου.το. Somnium.
ἐμύσταξα.dormitaui.
ἐμώκησα.inhabitaui.
ἐμώωιομ.coram.in presentia.
ἐμωτίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. auribus percipio.
ἐξ.ex.prepositio. [ribus percipio.
ἕξ.Sex.
ἐξάγαγε.Educ.profer.
ἐξαγαγεῖμ.educere.edurisse.
ἐξαγαγώμ.ομτος.ὁ.postꝫ edurit
ἐξαγγέλλω.μ.λω.π.κα. nũcio.
ἐξαγοράζω.μ.σω.π.κα.redio [az.

ἐξάγω.μ.ξω.π.χα.Educo.
ἐξαιρέομαι.τ ἐξαιροῦμαι.μ.ησομαι.ω.μαι.eripio.libero.eligo.
ἐξαιρέω.τ ἐξαιρῶ.μ.ησω.π.κα. Eruo.ejcio.
ἐξαίρω.μ.ρω.π.κα. tollo. aufero.
ἐξαιτέω.τ ἐξαιτῶ.μ.ησω.ω.κα. Exquiro.
ἐξαίφνης.Repente.ſubito.
ἐξακολουθέω.τ ἐξακολουθῶ.μ.ησω.π.κα.Sequor.
ἐξακόσιος.α.ον.ſexcentus.a.um.
ἐξαλείφω.μ.ψω.π.φα.deleo.
ἐξαλλάττω.μ.ξω.ω.χα.immuto commuto. Exilio.
ἐξάλλομαι.μ.ουμαι.ω.λμαι.
ἐξαμαρτάνω.μ.σομαι.π.κα.peccо. rectio.
ἐξανάστασις.εως.ἡ.exſurrectio.ſurr
ἐξαναστήσομαι.Exſurgam.
ἐξαναστήσω.excitem.excitabo.
ἐξανιστῶ.reſuſcitē. excitē.ſurgam.
ἐξανατέλλω.μ.λω.ω.κα.Exorior.orior.
ἐξανέστην.ſurrexi.
ἐξανέτειλα.exortus ſum.
ἐξανίστημι.μ.ησω.π.κα.excito.ſuſcito. π.κα.ſeduco.decipio.
ἐξανωτάω.τ ἐξανωτῶ.μ.σω.
ἐξάνυπα.ſtatim.confeſtim.
ἐξανίμης.confeſtim.
ἐξανορέομαι.τ ἐξανοροῦμαι.μ.ησομαι.ω.μαι. tediuꝫ habeo. tedet me.
ἐξαποστέλλω.μ.λῶ.ω.κα.Dimitto.Mitto.
ἐξάπτω.μ.ψω.ω.φα. Accendo.
ἐξαρθῶ.Tollar.auferar.
ἐξαριθμέω.τ ἐξαριθμῶ.μ.σω.π.κα.dinumero.numero.as.
ἐξαρτίζω.μ.σω.π.κα.pficio cōſumo
ἐξαρτύω.μ.σω.π.κα.cōdio.inſtruo
ἐξάρχομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι. Incipio.
ἐξάρω.Tollam.auferam.
ἐξαστράπτω.μ.ψω.ω.φα.Fulguro.fulgeo.luceo.
ἐξάυτῆς.protinus.
ἐξέβαλον.ejeci.runt. ui.
ἐξεβιασάμην.diligēter feci.elabora
ἐξεβλήθην.Ejectus ſum.
ἐξεγαμίζόμην. nuptui tradebar.
ἐξεγείρω.μ.ερω.ω.κα. Excito.
ἐξελεχόμην.Expectabam.
ἐξελίκησα.Vindicaui.

ἐξελόμην.Locaui.
ἐξέλυσα.Exui.
ἐξεζήτησα.Exquiſiui.
ἐξεθαμβήθην.Stupefactus ſum.
ἐξεθέμην.expoſui.declaraui.
ἐξέθλιψα.afflixi.oppreſſi.
ἐξειλάμην.liberaui. eripui.abſtuli.
ἐξειλόμην.Liberaui. eduxi.
ἐξεῖλον.eduxi.abſtuli. runt.
ἔξειμι.egrediоr.proficiſcor.
ἐξεκαύθην.exarſi.
ἐξέκαυσα.Arſi.combuſi.
ἐξεκέρτησα.pupugi.percuſſi.
ἐξεκινήθην.motus ſuꝫ. cōmotus fui.
ἐξεκλάσθην.Fractus ſum.
ἐξεκλείσθην.excluſ9.electus ſum.
ἐξέκλινα.declinaui τ decliare feci.
ἐξεκομιζόμην.educebar. efferebar.
ἐξεκόπην.exciſus ſum.
ἐξεκρεμάμην. Suſpenſus eram.
ἔξελε.erue.ejce.
ἐξελεγόμην.eligebam.elegi.
ἐξέλειπον.deficiebam.ant.
ἐξελεξάμην.elegi.electus ſum.
ἐξελέσθαι.liberaſſe.liberatū fuiſſe.
ἐξελεύσομαι. egrediar. exibo.
ἐξελήλυθα.egreſſus ſum.exiui.
ἐξεληλύθειμ.exieram.
ἔξελήλυθώς.οτος.ὁ.poſtq̄ exiuit
ἔξελθε.exi.egredere.exieris.
ἐξελθεῖμ.exiſſe.
ἐξέλθω.exiero.exeam.
ἐξελθών.ονιος.ὁ.poſtq̄ exiuit.
ἐξέλιπον.defeci.defui.runt.
ἐξέλκω.abſtrabo.abduco. trabo.
ἐξελοῦ.libera.eripe. auſer. bam
ἐξελοῦμαι.liberabo.eripiā. ſubtra
ἐξέλωμαι.eripiam.eriperem.
ἐξέμαξα.abſterſi.
ἐξέμασσον.abſtergebam.ant.
ἐξεμυκτήριζον.Deridebā. ſubſanabam.ant.
ἐξεμαρτίας.e regione.eraduerſo.
ἐξεμέγκας.αμτος.ὁ. Poſtquam eduxit.extulit.
ἐξεμεγκεῖμ.eduxiſſe.extuliſſe.
ἐξέμεγκον.profer.educ.
ἐξέμευσα.declinaui.
ἐξέμισα.hoſpitio ſuſcepi.hoſpitat9 ſu
ἐξεμολόχησα.hoſpites recepi. hoſ
ἐξέωσεμψα.Dimiſi. pitalis fui.
ἐξέωσεσα.excidi.decidi.
ἐξέπεσον.excidi.decidi.cecidi. erunt
ἐξεωσέστειλα.dimiſi.miſi.
ἐξεωσέτασα.expandi.

ἐξεωιστέλλω.μ.λω.ω.κα. emitto.mitto.ſcribo epiſtolam.
ἐξεωλάγην.admiratus ſum.
ἐξέωλεον.abnauigabam.ant.
ἐξέωλευσα.abnauigaui.
ἐξεωλησσόμην.admirabar. ſtupebam.
ἐξέπνευσα.Spiraui.
ἐξεωοίησα.copiam feci.
ἐξεωορευόμην.exibam.
ἐξεωόρνευσα.Fornicatus ſum.
ἐξέωτην.euolaui.
ἐξέωτυσα.deſpui.reſpui.
ἐξέραμα.ατος.το.vomitus.
ἐξερευνάω.τ ἐξερευνῶ.μ.σω.ω κα.ſcrutor. exquiro.
ἐξερεύομαι.μ.σομαι.π.μαι. eſſi do.eructo.
ἐξέρχομαι.μ.λευσομαι.π.ηλυθα.exeo.egrediоr.
ἐξεστακέμαι.ſeduxiſſe. demētauiſſe.
ἐξέστην.obſtupui.extrame τ in exta
ἔξεστι.Licet. ſi fui.
ἐξέστραμμαι.ſubuerſus ſum.
ἐξετάζω.μ. σω.ω.κα.Interrogo exquiro.
ἐξεταραξα.pturbaui.commoui.
ἐξέτασις.εως.ἡ.iterrogatio.inqſitio
ἐξετασμός.ου.ὁ.Interrogatio.
ἐξέτειρα.extendi. Inquiſitio.
ἐξέτειρομ.extendi. erunt. extende
ἐξετιθέμην.expoſui.enarraui. bā.āt
ἐξετράπην.conuerſus ſum.
ἐξέτριψα.contriui.afflixi.
ἐξευρίσκω.μ.σω.π. κα. inuenio.
ἐξέφυγον.effugi. runt.
ἐξέχεα.effudi.
ἐξεχούμην.effundebar.
ἐξεχύθην.diffuſus.effuſus ſum.
ἐξέψυξα.ſpiraui.emiſi animā.
ἐξήγαγον.eduxi.erunt.
ἐξήγειρα.excitaui.
ἐξηγέομαι.τ ἐξηγοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.enarro.expono.
ἐξηγέρθην.exſurrexi.ſuſcitatus ſuꝫ.
ἐξήγησις.εως.ἡ.enarratio.expoſitō
ἐξηγόρασα.Redemi.
ἐξήειμ.exiuerā. profectus fueram.
ἐξήκοντα.ſexaginta.
ἐξῆλθον.exiui.erunt
ἐξηλλαγμένος.ηον.imutat9. cō mutat9.a.um.
ἐξήμαρτον.peccaui.runt.
ἐξηπάτησα.ſeduxi.decepi.
ἐξῆρα.abſtuli.amoui.
ἐξηράνθην.arui. exſiccatus ſum.

ἐξήραμον. Arefeci. erunt.
ἐξήραμαι. arui.
ἐξηραμμένος. η.ον. Aridus. arefactus. a. um.
ἐξηρεύνησα. ſcrutatus ſum.
ἐξηρεύσάμην. effudi. eructaui.
ἐξηρίθμησα. Dinumeraui.
ἐξηρτυμένος. η.ον. Inſtructus. cõditus. a. um.
ἐξηρχόμην. exibam.
ἐξῆς. Statim. poſtpaulo. immediate.
ἐξήτασα. examinaui. iterrogaui. exq̃
ἐξητησάμην. exquiſiui. petij. ſiui.
ἐξηχέω. τ ἐξηχῶ. ω. σω. ησ. κα. Sono. as. ſonitum facio.
ἐξιέναι. proficiſci. exire.
ἐξικαροῦ. a multo tempore.
ἐξιλάσκομαι. ω. σομαι. ῶ. μαι. Impetro veniam.
ἐξιλασμός. ου. ὁ. propiciatio.
ἐξισάζομαι. ω. σομαι. π. μαι. Adequor. ſpeo admiror extra me ſuz
ἐξίσταμαι. ω. σομαι. π. μαι. Stu=
ἐξιστάμην. Stupebam.
ἐξιστάω. τ ἐξιστῶ. ω. σω. ῶ. κα. Demento. ſeduco.
ἐξίστημι. ω. σω. π. κα. Extra me ſũ. mẽte excido. in furorẽ vertor. recedo
ἐξισχύω. ω. σω. π. κα. poſſum.
ἐξιχμάζω. ω. σω. π. κα. inueſtigo. inquiro.
ἐξιών. οντος. ὁ. Exiens. egrediens.
ἔξοδος. ου. ἡ. Exitus.
ἐξοίσω. Efferam. ſpereo.
ἐξόλλυμαι. ω. ουμαι. π. λωλα.
ἐξολοθρεύω. ω. σω. π. κα. Exter=mino. eijcio.
ἐξολοῦμαι. Peribo.
ἐξομβρίζω. ω. σω. π. κα. Diſtillo. demitto ab alto quaſi pluuiam.
ἐξομολογέομαι. τ ἐξομολογοῦμαι. ω. ησομαι. π. ημαι. cõfiteor.
ἐξομολογέω. τ ἐξομολογῶ. ω. ησω. ῶ. κα. confiteor. ſpondeo.
ἐξομολόγησις. εως. ἡ. confeſſio.
ἐξόν. Licitum. cum liceret.
ἐξορκίζω. ω. σω. ῶ. κα. Adiuro.
ἐξορκιστής. ου. ὁ. exorciſta. piurator
ἐξορύττω. ω. ξω. π. χα. Effodio.
ἐξουλεμόω. τ ἐξουλεμῶ. ω. σω. ῶ. κα. Fibili facio.
ἐξουθενέω. τ ἐξουθενῶ. ω. σω. π. κα. contemno. nihili facio.
ἐξουσία. ας. ἡ. poteſtas.
ἐξουσιάζω. ω. σω. π. κα. ptãtẽ hẽo.
ἐξοχή. ης. ἡ. principatus. eminentia.
ἐξυπνίζω. ω. σω. π. κα. Excito a ſomno. expergefacio. ſa ſõno.
ἔξυπνος. η. ον. expgefact⁹. excitat⁹
ἐξυψόω. τ ἐξυψῶ. ω. σω. π. κα. Exalto. eleuo.
ἔξω. Foras. extra.
ἕξω. Habebo.
ἔξωθεν. Extrinſecus. deforis.
ἐξωθέω. τ ἐξωθῶ. ω. σω. π. κα. expello. impello. ſalto tãquã pluuiaz.
ἐξώμβρισα. Diſtillaui. Demiſi ab
ἐξωμολόγησα. cõfeſſ⁹ ſũ. ſpopõdi.
ἐξῶσα. Expuli. impuli.
ἐξώτερως. α. ον. Exterior. us.
ἔοικα. Videor. ſimilis ſum. ſior.
ἑορτάζω. ω. σω. π. κα. feſtũ ago. feſti
ἑόρτασμα. ατος. ſo. gaudiũ. feſtiui
ἑορτή. ης. ἡ. feſtuz. dies feſtus. ſtas.
ἐπαγαγεῖν. induxiſſe. contraduxiſſe
ἐπαγάγω. Inducam. induxero.
ἐπαγγελία. ας. ἡ. Repromiſſio.
ἐπαγγέλλομαι. ω. λουμαι. ῶ. μαι. promitto.
ἐπαγγέλλω. ω. λω. π. κα. Renũ cio. nuncio. ſpollicitatio.
ἐπάγγελμα. ατος. το. promiſſum
ἐπάγω. ω. ξω. π. χα. Induco. ſuper duco. affligo. percutio.
ἐπαγωγή. ης. ἡ. Inductio. ſuperin=ductio. afflictio. conuentus.
ἐπαγωνίζομαι. ω. σομαι. π. μαι. propugno. ſupercerto. defendo.
ἔπαθον. paſſus ſum. erunt.
ἐπαθροίζω. ω. σω. π. κα. congrego
ἐπαιδεύθην. eruditus. doctus ſum.
ἐπαίδευον. Erudiebam. ant.
ἐπαιρέω. τ ἐπαιρῶ. ω. σω. π. κα.
ἔπαινος. ου. ὁ. Laus. ſLaudo.
ἐπαίρω. ω. ρῶ. π. κα. Extollo. eleuo.
ἔπαισα. percuſſi.
ἐπαισχύνομαι. ω. οῦμαι. π. μαι Erubeſco. ſmendico. as.
ἐπαιτέω. τ. ἐπαιτῶ. ω. σῶ. π. κα.
ἐπαίτησις. εως. ἡ. mẽdicatio. men=dicitas.
ἐπακολουθέω. τ ἐπακολου=θῶ. ω. σω. ῶ. κα. ſequor. ſubſequor.
ἐπακούω. ω. σω. π. κα. exaudio.
ἐπακροάομαι. τ ἐπακροῶμαι. ω σομαι. ῶ. μαι. Audio.
ἔπαλξις. εως. ἡ. propugnaculum. pinna. pinnaculum.
ἐπάν. poſtquam.
ἐπαμάγαγε. abduc. ẽduc. reuerter
ἐπαμαγαγεῖν. abduxiſſe. deduxiſſ reuerſum eſſe.
ἐπάμαγκες. Ex neceſſitate.
ἐπαμάγω. ω. ξω. π. χα. Tranſgre=dior. reuertor. reduco. abduco.
ἐπαμαμιμνήσκω. ω. σω. π. κα. r duco in memoriam.
ἐπαναπαύομαι. ω. σομαι. ῶ. μαι. Requieſco.
ἐπαναστήσομαι. Inſurgam.
ἐπανίσταμαι. ω. σομαι. π. μαι. Inſurgo.
ἐπανελθεῖν. rediiſſe. reuerſuz fuiſſe.
ἐπανέρχομαι. ω. λευσομαι. π. λυθα. redeo. reuertor.
ἐπανήκω. ω. ξω. π. χα. reuertor. re deo. ſio.
ἐπάνοδος. ου. ἡ. Reditus. Reuer
ἐπανόρθωσις. εως. ἡ. Correctio.
ἐπάνω. Supra. ſuper. ſCaſtigatio.
ἐπαοιδός. ου. ὁ. Incantator.
ἐπαπέστειλα. cõtramiſi. immiſi.
ἐπαποστελῶ. Immittar. cõ tramittar.
ἐπαποστάλμενος. η. ον. Immiſ ſus. contramiſſus. a. um.
ἐπαποστέλλω. ω. λω. ῶ. κα. im mitto. contramitto.
ἐπάρας. αντος. ὁ. poſtq̃ eleuauit extulit. ſauxilior. opem fero.
ἐπαρκέω. τ ἐπαρκῶ. ω. σω. π. κα.
ἔπαρον. Eleua. extolle.
ἐπαρρησιαζόμην. Loquebar cuz ſiducia τ audacter. fidebam.
ἐπαρρησιασάμην. Fiſus ſum. fi=duciam habui. audacter locutus ſũ
ἐπαρχία. ας. ἡ. prouincia.
ἔπασχον. patiebar. antur.
ἐπάταξα. percuſſi.
ἐπατήθην. calcatus ſum.
ἔπαυλις. εως. ἡ. cõmoratio. ſuburbiũ
ἐπαύριον. craſtinus dies. dies seq̃ns
ἐπαυσάμην. ceſſaui. quieui.
ἐπαυτοφώρω. In ipſo crimine.
ἐπαφρίζω. ω. σω. π. κα. Deſpumo.
ἐπαχύνθην. incraſſatus ſum.
ἐπέβαλον. inieci. runt. immiſi. rũt.
ἐπέβην. ambulaui. ingreſſus ſum.
ἐπεβίβασα. impoſui. aſcendere feci.
ἐπέβλεψα. Reſpexi.
ἐπεγεγράμμην. inſcriptus fueram
ἐπεγείρω. ω. ερω. π. κα. excito. con tra excito.
ἐπεγίνωσκον. cognoſcebam. ant.

ἐπεγνωκέναι.cognouisse. Γnit
ἐπεγνωκώς.οτος.ὁ. postq̃ cogno
ἐωέγνωρ.cognoui.
ἐωεγνώσθην.cognitus fui.
ἐπέδειξα.ostendi.demonstraui
ἐπεδίδουν. Dabam. porrigebam. crescebam.ant.
ἐπεδόθην.traditus.datus sum
ἐωέδωκα.tradidi.dedi.
ἐπεζήτησα.Exquisiui.
ἐπεθέμην.Imposui. impositus fui.
ἐπεθύμησα.Cupiui.
ἐπεθύμουν.cupiebam.ant.
ἐπεί.postquam.quoniam.
ἐπειδή.postquam.quoniam.
ἐπειδήπερ.quoniam. postquam.
ἐπεῖδον.respexi. runt.
ἐπείδω.ι.σω.ω.κα.respicio.
ἐπειθόμην.Persuadebar.persuasus fui.obediebam.
ἔπειθον.Persuasi.serunt. Obediui. runt.obediebam.ant.
ἔπειμι. pcurro .vado. adlicnio.aggre
ἐωείμασα.Esuriui. [dior.
ἐπείωερ.quoniam.postq̃.
ἐπειρᾶζον.Tentabam.ant.
ἐωείρασα.Tentaui.
ἐπειράσθην.tētat⁹ fuz. exptus sum.
ἐωειρώμην.tentabam. experiebar.
ἔωεισα.persuasi.
ἐπεισαγωγή.ης.ἡ.introductio.
ἐπείσθην.persuasus sum.
ἐπειτα.Deinde.post.
ἐπεῖχον.Intendebam.ant.
ἐπεκάθισα.Imposui. sedere feci.
ἐπεκαλεσάμην.Inuocaui.
ἐπεκαλύφθην.Tectus sum.
ἐπεκάλυψα.Cooperui.
ἐπεκείμην.Instabam.
ἐπέκεινα.Vltra.Supra.trans.
ἐπεκλήθην. Vocatus inuocatus fui.cognominatus fui.
ἐπέκρινα.iudicaui.sententiam tuli.
ἐπελαβόμην Apprehendi.
ἐπέλαβον.apprehēdi. runt.
ἐπελαθόμην. Oblitus fui.
ἐπελαμθανόμην. obliuiscebar.
ἐπελθεῖν.Superuenisse.
ἐπέλθω.supueniã.superuenero.
ἐπελθών.ὁντος.ὁ.postq̃ supuenit
ἐπελεύσομαι.superueniam.
ἐπελήσθην.obliuioni traditus sum.
ἐπέλυον.Enarrabam. exponebam. ant.dimittebam.ant.
ἐπέλυσα.dimisi.exposui.declaraui.

ἐπεμαρτηράμην. Testificatus.testatus sum.
ἐπέμεινα. Mansi.
ἐωεμελήθην.curaui. curam habui.
ἐπέμενον.perseuerabam.ant.
ἐωέμφθην.Missus fui.
ἔωεμψα.Misi.
ἐπενδύτης.ου.ὁ.Tunica.
ἐπενδύω.υ.σω.ω.κα. supinduo.
ἐπενεγκεῖν.Intulisse.
ἐωένευσα.annui.concessi.
ἐωένθησα.luxi.planxi. ploraui.
ἐωενοήθην.Inuentus fui. Γtaui
ἐωενόησα.Intelleri.inueni. excogi
ἐωεξέμωσα. Hospitio suscepi. Hospes fui. Hospitaliter cõuersatus sũ.
ἐωεξέρχομαι.υ. σομαι. ω. θα. Inuebor.castigo.punio.
ἐωέπεσον.Incidi.irrui.runt.
ἐωέπλησα.Impleui. adimpleui.
ἐωεπεποίθειν.Fisus fueram.
ἐωεπόμθειν.passus fueram.
ἐωερίσσευον. abundabam.ant.
ἐωερίσσευσα.abundaui.
ἐωερχομαι.υλευσομαι.ω. ληλυθα.Superuenio.
ἐωερωτάω.τ ἐωερωτῶ. υ.σω. π.κα.Rogo.interrogo.
ἐπερώτημα.ατος.το. iterrogatio
ἔωεσα.cecidi.
ἐπεσκέωην.Visitatus fui.
ἐπεσκεψάμην.Visitaui.
ἐωεσκίασα.obumbraui.
ἔωεσον.Cecidi.runt.
ἐωεσωασάμην. assumpsi. attraxi.
ἐωέστειλα.misi.scripsi epistolam.
ἐωέστην.abstiti.superstiti. apparui.
ἐωεστήριξα.confirmaui. firmaui.
ἐωέστησα.constitui. prepposui.istiti.
ἐωεστράφην.conuersatus sum.
ἐωέστρεψα.cõuersus.reuersus fui.
ἐωέσχον.permansi.runt.
ἔωεσχε.Attende.
ἐωέταξα.precepi.
ἐωέτειος.α.ον.annu⁹.a.um.ad annum tantum.
ἐωετετάμην.superextensus fuerã.
ἐωετήλευσα.exercui.colui.
ἐωετίθουν.imponebam.ant.
ἐωετίμησα.Improperaui.
ἐωετίμων.improperabam.ant.
ἐωετράφην.pmissus.cõmissus fuz.
ἐωέτρεψα.permisi.
ἐωέτυχον.assecutus sum.runt.
ἐωεφάνην.Apparui.

ἐωέφερον.deferebã.iferebã.ant.
ἐωεφώνουν.Acclamabam. contra clamabam.magis clamabã. ant.
ἐωέφωσκον.illucescebam.ant.
ἐωεχείρησα.conatus sũ. dedi opaz
ἐωεχείρισα.conatus sum.tentaui. in manus tradidi.
ἐωεχείρουν.conabar.antur.
ἐωέχρισα.Vnxi.
ἐωέχω.υ.ξω.π.κα.Intendo.alludo.remaneo.
ἐωήγαγον.Induxi.contraduxi. pcussi.afflixi.runt.
ἐωηγγειλάμην.pmisi. pmiss⁹ fuz
ἐωήγγελμαι.pmissi.pmissus fuz.
ἐωήγειρα.excitaui.
ἐωηκολούθησα. subsecutus sum.
ἐωήκουσα.audiui.
ἐωηκροώμην.Audiebam.
ἐωῆλθον.Superueni.runt.
ἐωήνεσα.Laudaui.
ἔωηξα.Fixi.affixi.
ἐωῆρα.Leuaui.sustuli.
ἐωηρεάζω.υ.σω.ω.κα. Calumnior.accuso.
ἐωήρθην.Sublatus sum.
ἐωήρκεσα.auxiliat⁹ sum.opem tuli.
ἐωηρώτησα.Rogaui. interrogaui.
ἐωηρώτων.Interrogabam.ant.
ἐωί.Sub.in.contra.
ἐωίασα. Apprehendi.
ἐωιάσθην. captus.apprehẽsus sum.
ἐωιβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα. Ingredior.ascendo.
ἐωιβάλλω.υ.λῶ.π.κα.Immitto adijcio.repeto.ptigo.attineo.iniscio
ἐωιβαρύνω.υ.νω.π.ηκα. Aggrauo.onero.
ἐωιβαρῶ. aggrauẽ.oneroſius sim.
ἐωιβάς.αντος.ὁ. Postq̃ ingressus est.ascendit.
ἐωίβασις.εως.ἡ.gressus. incessus.
ἐωιβεβηκώς.οτος.ὁ. Postquam. ascendit.ingressus est.
ἐωιβῆναι.ascendisse.
ἐωιβιβάζω.υσω. π.κα. impono.
ἐπιβλέπω.υ.ψω.π.φα.respicio.
ἐωίβλημα.ατος.το.immissio. adiectio.
ἐωιβοάω τ ἐωιβοῶ.υ.ησω.ω. κα.acclamo.vociferor. inuoco.
ἐωιβουλή.ης.ἡ.insidie
ἐωίβουλος.ου.ὁ.insidiator.
ἐωιγαμβρεύω.υ.σω.π.κα. Despondeo.as.

ἐωιγεγραμμένος.η.ον. Inscriptus superscriptus.a.um.
ἐωίγειος.α.ον. terrenus.a.um.
ἐωιγίνομαι.μ.σομαι.ω.ημαι. aduenio.contingo.euenio.supuĕio
ἐωιγινώσκω.μ.σομαι.ω.κα. Cognosco.
ἐωιγενόμενος.η.ον. Postq̃ aduenit.superuenit.contigit. Γuit.
ἐωιγνούς.ουτος.ὁ.postq̃ cognouit
ἐωιγνῶ.cognoscã.cognouero.
ἐωίγνωθι.Scito.
ἐωιγνῶναι.cognouisse.cognoscere.
ἐωίγνως.cognosce.
ἐπιγνωσθήσομαι.cognoscar.
ἐωιγνωσθῶ.cognitus fuero.
ἐωίγνωσις.εως.ἡ.notitia.
ἐωιγνώσομαι.cognoscam.ar.
ἐωιγραφή.ης.ἡ.inscriptio.
ἐωιγράφω.μ.ψω.π.φα.iscribo.
ἐωιδε.aspice.respice.
ἐωιδεής.εος.ὁ.ἡ.indigens.inops.
ἐωιδεικνύω.μ.ξω.π.χα. Ostendo.demonstro.
ἐωιδεῖξαι.ostendisse.demõstrauisse.
ἐωιδέομαι.μησομαι.ω.μαι.rogo.indigeo.
ἐωιδημέω.τ ἐπιδημῶ.μ.σω.ω.κα.in patria.in populo sum.
ἐωιδιατάσσομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι.superordino.
ἐπιδιατάξομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι.superordino.
ἐωιδίδωμι.μ.σω.ω.κα. Do.porrigo.cresco.
ἐπιδιορθόω.τ ἐπιδιορθῶ.μ.σω π.κα.corrigo.dirigo.
ἐωίδοξος.η.ον. glorios⁹.a.um.
ἐωιδύω.μ.σω.π.κα. Mergo.occido.subruo.induo.
ἐωιδῶ.creuero.profectum fecero.
ἐωιδώσω.dabo.porrigã.augebo.
ἐωιεικεια.ας.ἡ. Modestia.pbitas. Officiositas.
ἐωιεικής.εος.ὁ.ἡ. Modestus.moderatus.a.um.
ἐωιζητέω.τ ἐπιζητῶ.μ.σω.π.κα inquiro.quero.
ἐωιθαμάτιος.α.ον. Destinatus morti.a.um.
ἐωιθεῖναι.Imposuisse.superposuisse.apposuisse.
ἐωιθεις.εντος.ὁ. Postquam imposuit.superposuit.apposuit.
ἐωίθες.impone.superpone.appone.
ἐωίθεσις.εως.ἡ. Impositio.superpositio.appositio.
ἐωιθήσαιμι.Imponam superponam.apponam.
ἐωιθήσομαι.Apponam apponar. imponam.superponam.ar.
ἐωιθήσω.iponã.supponã. apponaz.
ἐωιθυμέω.τ ἐωιθυμῶ.μ.σω.ω. κα.opto.desidero.
ἐωιθύμημα.ατος.το.desideriuz.
ἐωιθύμησις.εως.ἡ. cõcupiscentia. desiderium.
ἐωιθυμητής.ου.ὁ. Concupitor. desiderator.
ἐωιθυμητός.η.ον. desiderabilis.e.
ἐωιθυμία.ας.ἡ.cõcupiscẽtia.desiderium. Γsuperposuero.
ἐωιθῶ.imponã.iposuero. apposuero.
ἐωικάθημαι.insideo.
ἐωικαθίζω.μ.σω.ω.κα. Sedere facio.ad sedendum pono.
ἐωικαλέομαι.τ ἐωικαλοῦμαι. μ.σομαι.ω.μαι.inuoco.appello.
ἐωικαλέω.τ ἐωικαλῶ.μ.σω.ω. κα.inuoco.cognomino.
ἐωικάλυμμα.τος.το. Cooperimentum.vestimentum.
ἐωικαλύπτω.μ.ψω.ω.φα. Cooperio.vestio.
ἐωικατάρατος.η.ον.maledict⁹.a.ũ
ἐωίκειμαι.μ.σομαι.ω.μαι.irruo. incumbo.imponor.
ἐπικέκλημαι.inuocaui. Appellaui. inuocatus appellatus sum.
ἐωικεκλήμην.inuocaueram. appellaueram. appellatus τ inuocatus fueram.
ἐωικερδής.εος.ὁ.ἡ. Lucrosus.questuosus.a.um.
ἐπικληθείς.εντος.ὁ. Cognominatus.inuocatus.a.um.
ἐπικοινωνόω.τ ἐπικοινωνῶ. μ. σω.π.κα. Communico.
ἐωικούρειος.α.ον.epicure⁹.a.um.
ἐπικουρία.ας.ἡ.auxiliũ.adiumẽtũ.
ἐωικράνθην.exacerbatus fui.
ἐπικρίνω.μ.νω.π.κα. Judico.sententiam fero.
ἐπικροάω.τ ἐπικροῶ.μ.σω.π.κα Audio.
ἐπικροτέω.τ ἐπικροτῶ.μ.σω.π. κα. collido.complodo. cõpulso.
ἐπικρυφαῖος.α.ον. obscur⁹. latẽs.
ἐπιλαβέσθαι.appẽdidisse.adhesisse.
ἐπιλαβόμενος.η.ον. Postquaz apprehendit.adhesit.
ἐπιλαβοῦ.apprehende.adhere.
ἐπιλάβωμαι.appẽdẽdero.adhesero
ἐπιλαθέσθαι.oblitum fuisse.
ἐπιλάθωμαι.obliuiscar.
ἐπιλαμβάνομαι.μ.ψομαι.ω μμαι.apprehendo.adhereo.
ἐπιλαμβάνω.μ.ψομαι.π.μμα apprehendo.accipio.
ἐπιλαμθάνομαι.μ.λησομαι.ω ησμαι.obliuiscor.
ἐπιλέγομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι Eligo.cognomino⁹.
ἐπιλείπω.μ.ψω.π.φα. Desero relinquo.
ἐπιλέλησμαι.Oblitus fui.
ἐωιλελησμένος.η.ον. oblitus.a.
ἐπιλησθήσομαι.Obliuioni tradar obliuionem accipiam.
ἐπιλησθῶ.obliuioni tradar.
ἐπλησμονή.ης.ἡ.obliuio.
ἐπίλοιπος.η.ον.reliquus.a.um.
ἐπίλυσις.εως.ἡ.solutio.iterptatio
ἐπιλύω.μ.σω.ω.κα.Expono. declaro.dimitto.
ἐπιμαρτυρέω.τ ἐπιμαρτυρῶ μ.σω.ω.κα.testor. contestor.
ἐπιμαρτύρομαι.μ.ουμαι.ω μαι.testificor.testor.
ἐπιμέλεια.ας.ἡ.diligentia.cura.
ἐωιμελέομαι.τ ἐπιμελοῦμαι μ.σομαι.π.μαι.curo.curam habeo
ἐπιμελῶς.diligenter. Γre
ἐπιμένω.μ.νω.π.κα.pmaneo.pleuo
ἐπιμίξ.Mixtim.
ἐωιμονή.ης.ἡ.assiduitas.idustria.
ἐπίμοχθος.η.ον.laboriosus.a.um
ἐπιμύω.μ.σω.π.κα.annuo.innuo
ἐπιμοέω.τ ἐπιμοῶ.μ.σω.π.κα.Ex cogito.comminiscor.
ἐπίμοια.ας.ἡ. Cogitatio. prouidentia.exquisitio.excogitatio.
ἔπιμον.bibebam.ant.
ἐπιξενόω.τ ἐπιξενῶ.μ.σω.π.κα Hospitio suscipio. Hospes sum.hospitaliter conuersor.
ἔωιομ.bibi.biberunt.
ἐωιορκέω.τ ἐπιορκῶ.μ.σω.ω. κα.peiero.iuro falso.
ἐπιορκία.ας.ἡ.periurium.
ἐπίορκος.ου.ὁ.periurus.
ἐωιοῦσα.ης.ἡ. Sequẽs.veniẽs.f.g.
ἐωιούσιος.α.ον. Quottidianus. supersubstantialis.e.
ἐπιπέμπω.μ.ψω.π.φα. Contra

mitto.immitto.
ἐωιπεπτωκώς.οτος.ὁ. Postq̃ su peruenit.irruit.incidit.
ἐπιωέσομι.incidam.
ἐπιπεσώμ.ομτος.ὁ.postq̃ procubuit.recubuit. Γirruo.incido.
ἐωιωίωτω.μ.σοῦμαι.ω.ωκα.
ἐωιωλεῖομ. multum. admultum.
ἐπιωλεῖστομ.Vltra diu.
ἐωιωλήθω.μ.σω.ω.κα.Impleo.
ἐωιωλήτΓω.μ.ξω.ω.χα.increpo.
ἐπιωοθεῖα.ας.ἡ.cupiditas. Γaccuso.
ἐωιωοθεω.τ ἐωιωοθῶ.μ.σω.ω κα.Cupio.opto.
ἐπιωόθησις. εως.ἡ. desiderium.
ἐωιωόθητος.η.ομ.desiderat9. a.ũ.
ἐωιωολύ.diu.
ἐωίωομος.η. ομ. Laboriosus.a.uz.
ἐωιωορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι. aduenio.
ἐωίωρασκομ.vendebam.ant.
ἐωιρράπτω.μ.ψω.π.φα. Assuo. vnum cum alio suo.
ἐωιρρίπτω.μ.ψω.π.φα. Superiacio.superimpono.
ἐωίσημος.η.ομ.insignis.e.
ἐπίσης.equalis.e.aduerb.
ἐπισΓιτισμός.ου.ὁ.cibatio.saginatio frumentatio.cibarium.
ἐωισκέωτομαι. μ. ψομαι. ω. μμαι.Visito.considero. Γparo.
ἐωισκευάζω.μ.σω.π.κα.paro. pre
ἐωισκηρόω.τ ἐωισκηρῶ.μ. σω. ω.κα.Inhabito.
ἐωισκιάζω.μ.σω.ω.κα.obumbro.
ἐπισκοωέω.τ ἐωισκοωῶ.μ.σω. ω.κα.Visito.considero.speculor.
ἐωισκοωή.ης.ἡ.animaduersio. Visitatio.consideratio.
ἐωίσκοωος.ου.ὁ.cps. speculator.
ἐωίσομ. ου. τό. Additamentum. quod additur ad equãdum pódus.
ἐωισωάομαι.τ ἐωισπῶμαι.μ. σομαι.π. μὰι. Attrabo ex pelle .ex tendo pellem.preputium adduco.
ἐωισωάω.τ ἐωισωῶ. μ.σω.ω. κα.attrabo.
ἐωίσταμαι.μ.σομαι.π.μαι. scio. intelligo.acquiro. Γstitit.
ἐωιστάς.αμτος.ὁ.postq̃ astitit.sup
ἐωιστάτης.ου.ὁ.p̃ceptor. preses.
ἐωιστέλλω.μ.λω.π.κα. epistolaz mitto. scribo.
ἐωιστεύθημ.creditus sum.
ἐπίστευομ.credebam.ant.

ἐωίστευσα.credidi.
ἐωίστηθι.insta.
ἐωιστήμη.ης.ἡ.scientia. disciplina.
ἐπισΓήμωμ.ομος.ὁ.ἡ.doct9.erudit9 sciens. Γroboro.
ἐωιστηρίζω.μ.ξω.ω.χα.cõfirmo.
ἐωίστημι.Sisto.
ἐωιστήσω.Vtgebo.addaĩ.p̃scribo.instabo.statuã.constituaz.firmabo.preficiam.astabo.stem.
ἐωιστοιβάζω.μ.σω.π.κα.Accumulo.struo.
ἐωιστολή.ης.ἡ.epistola.
ἐωιστομίζω.μ.σω.π.κα.reprimo arguo. Γtor.
ἐωιστρέφω.μ.ψω.π.φα. Reuer
ἐωιστροφή.ης.ἡ.reuersio.cõuersio.
ἐωιστῶ.superuenam.instem.
ἐωιστώθημ.creditus.confisus sum.
ἐωισυμαγαγεῖμ. congregauisse.
ἐπισυμάγω.μ.ξω.π.χα.cõgrego.
ἐπισυμαγωγή.ης.ἡ.collectio
ἐωισυμέστημ.contrasteti. contra insurrexi. Γa.ũ.
ἐπισυμηγμένος.η.ομ. cõgregatus
ἐπισυμίστημι.μ.σω.ω.κα.Contra sto.contra insurgo. Γcõcurro
ἐωισυμτρέχω.μ.ουμαι.ω.κα.
ἐπισύστασις.εως.ἡ.Instantia. cõcursus.conuentus.
ἐπισφαλής.εος.ὁ.ἡ. periculosus. non tutus.incertus.a.um.
ἐωισφαλῶς.periculose. non tuto. infirmiter.
ἐωισχύω.μ.σω.π.κα.inualesco.
ἐπισωρεύω.μ.σω.π.κα. coacervo. accumulo.
ἐωιταγή.ης.ἡ.preceptum.
ἐπίτασις.εως.ἡ. extensio.ãpliatio.
ἐπιτάσσω.μ.ξω.π.χα.Impero.
ἐωιτάΓω.μ.ξω.π.χα. impero.
ἐωιτεθῶ.imponar.
ἐωιτείμω.μ.μω.π.κα. extendo.
ἐωιτελεω.τ ἐωιτελῶ.μ.σω.ω. κα.Perficio.facio.
ἐωιτέτραμμαι. Permissus.commissus sum.commissum est mihi.
ἐωιτήλειος.α.ομ.necessarius. aptus.a.um. Γcicũ.
ἐωιτήλευμα.ατος.το.studiũ. exer
ἐωιτηλεύω.μ.σω.π.κα.Exerceo. colo.
ἐωιτιθέασιμ.imponunt.
ἐωιτίθημι.μ.σω.ω.κα.impono.
ἐωιτιμάω.τ ἐωιτιμῶ. μ.σω.ω.

κα.Impropero. Γerprobatio.
ἐωιτίμησις.εως.ἡ. Improperium.
ἐωιτίμιομ.ου.το. Improperium.
ἐωιτοαυτό.simul.in idipsum.
ἐωιτοπρωί. Mane.
ἐωιτρέωω.μ.ψω.ω. φα.pmitto.
ἐπΓρέφω.μ.ψω.π.φα.alo,nutrio
ἐωιτρις. Ter.
ἐωιτροπή.ης.ἡ. Permissio.
ἐωίτροπος.ου.ὁ.procurator.
ἐωιτυγχάμω. μ. ξομαι. ω.κα. assequor.adipiscor.
ἐωιτυχεῖμ. Assecutũ.adeptũ fuisse.
ἐπιτυχία.ας.ἡ.adeptio.assecutio.
ἐωιφαίομαι.μ.ουμαι.π.μμαι Apparco. Γapparco.
ἐωιφαίμω.μ.μω.ω.κα. Illumino.
ἐωιφαμής.εος.ὁ.ἡ.manifestus.a.ũ
ἐπιφάμεια.ας.ἡ. Illustratio,aduentus.apparitio.
ἐπιφαύω.μ.σω.ω.κα. Illumino.
ἐωιφέρω.μ.σω.π.κα.defero.ifero
ἐπιφημίζω.μ.σω.π.κα. diffamo. diuulgo.
ἐπιφωμέω.τ ἐωιφωμῶ.μ.σω.π. κα Iuclamo.acclamo.magis clamo.
ἐωιφώσκω.Illuceo.lucesco.
ἐωιχαίρω.μ.ησομαι.π.μαι.gaudeo ob alterius bonum vel malum.
ἐωίχαρμα.ατος.το. Irrisio.ludibrium. Γκα.conor.
ἐπιχειρέω.τ ἐπιχειρῶ. μ. σω. ω.
ἐωιχειρίζω. μ.σω.ω. κα. Conor. tento.in manus trado.
ἐωιχέω.μ.ευσω.π.κα. Infundo.
ἐωιχορηγέω τ ἐωιχορηγῶ. μ. σω.ω.κα. Suppedito.subministro.
ἐωιχρίω.μ.σω.ω.κα. Vngo.
ἐωιώμ.ομτος.ὁ.procedẽs.sequens.
ἐω.λαμήθημ.deceptus sum.erraui.
ἐω.λάμησα.decepi.
ἐω.λασα.formaui.feci.plasmaui.
ἐω.λάσθημ.formatus sum.
ἔπλεομ.nauigabam.ant.
ἐω.λεόμασα.abundaui.
ἐω.λεομέκτησα.circumuen.
ἐω.λήγημ.percussus sum.
ἐπλίθυμα. Multiplicaui.
ἐω.ληθύμθημ. Multiplicatus sum.
ἐω.ληθυμόμημ.multiplicabar.
ἐω.λήθυμομ. Multiplicaui . runt . Multiplicabam.ant.
ἐω.λημμέλησα .peccaui.
ἐω.ληρούμημ.complebar. iplebár.
ἐω.λήρουμ.cõplebã.iplebã.ant.

ἐπληρώθην.Adimpletus sum.
ἐπλήρωσα.impleui. compleui.
ἔπλησα. Impleui.
ἐπλήσθην.impletus sum.
ἐπλούτησα.Diues factus sum.Ditatus fui.
ἐπλούτισα.diuitem feci.
ἐπλουτίσθην.diues factus sum.
ἔπλυνα.Laui.
ἔπνευσα.Flaui.
ἐπνιγόμην.suffocatus sum. bar.
ἔπνιγον.Suffocabam.ant. suffocaui.strangulaui.runt.
ἐποίησα.feci.
ἐποιησάμην.Feci.factus fui.
ἐποικολομέω.τ ἐποικολομῶ. μ.σω.π.κα.superedifico.
ἐποιούμην.fiebam.
ἐποίουν.Faciebam.ant.
ἐποκέλλω.μ.λω.π.κα.Impingo nauem. [mino.
ἐπομομάζω.μ.σω.ω.κα.Cognoἐποπτεύω.μ.σω.π.κα.Considero.speculor.
ἐπόπτης.ου.ὁ.Speculator.visor qui videt aliquid. [Inspicio.
ἐπόπτομαι.μ.ψομαι.π.μμαι.
ἐπορεύθην.abiui.iui.
ἐπορευόμην.ibam.
ἐπόρθουν.Expugnabam.ant. predabar.antur.
ἐπόρνευσα.fornicatus sum.
ἔπος.εος.το.carmen.versus.
ἐπότιζον.dabam bibere.ant.
ἐπότισα.Dedi potum.
ἐποτίσθην.potatus sum.
ἐπουράνιος.α.ον.celestis.e.
ἐπράθην.Venditus sum.
ἔπραξα.Feci.exegi.
ἔπρεπε.oportebat.decebat.
ἐπρίσθην.Sectus:scisus fui.
ἑπτά.Septem.
ἔπταισα.erraui.offendi.
ἑπτάκις.Septies.
ἑπτακισχίλιος.α.ον.septē mille.
ἑπταπλάσιος.α.ον.septuplꝰ.a.ũ
ἑπταπλασίων.ονος.ὁ.ἡ.septuplus.a.um.
ἔπτυσα.Spui.
ἐπτώχευσα.paup:τ mēdicus fui.
ἐπυθόμην.interrogaui.sciui.
ἐπυνθανόμην.scisciabar.interrogabam.sciebam.
ἐπώκειλα.impegi nauem.
ἐπωκολόμησα.superedificaui.

ἐπώλησα.Vendidi.
ἐπώλουν.Vendebam.ant.
ἐπωμίς.ίδος.ἡ.hūerale.vestis genꝰ
ἐπωρώθην.excecatus sū.iduratꝰ sū.
ἐραστής.ου.ὁ.Amator. [oror.
ἐργάζομαι.μ.σομαι.ω.μαι.
ἐργασία.ας.ἡ.Operatio.labor operarij.opera.industria.
ἐργατεία.ας.ἡ.officiū.artificiū.
ἐργάτης.ου.ὁ.operarius.
ἐργολαβία.ας.ἡ.Manualis operatio.merces ex labore.
ἔργον.ου.το.opus.
ἐρεθίζω.μ.σω.π.κα. Irrito.prouoco.incito.
ἐρεθισμός.ου.ὁ.incitatio.
ἐρείδω.μ.σω.π.κα. herco.immitor.
ἐρετίζω.μ.σω.π.κα. eligo.amo.exopto. [erupto.
ἐρεύγομαι.μ.ξομαι.ω.γμαι.
ἔρευμα.ης.ἡ.scrutatio. examinatio.
ἐρευμάω.τ ἐρευμῶ.μ.σω.π.κα. Scrutor.
ἐρημία.ας.ἡ.Loꝰ desertꝰ.solitudo.
ἔρημος.η.ον.desertꝰ.a.ũ.solus.a.ũ.
ἐρημόω.τ.ἐρημῶ.μ.σω.ω.κα. Vasto.desolo.solitarium facio.
ἐρήμωσις.εως.ἡ.vastitas.desolatio
ἐρίζω.μ.σω.π.κα. contendo.certo.
ἐρίθεια.ας.ἡ.contentio.lis.
ἔριον.ου.το.Lana.
ἔρις.ιδος.ἡ.contentio. dissidiuz.
ἐρίφιον.ου.το.hedus. hedulus.
ἔριφος.ου.ὁ.hedus.
ἑρμηνία.ας.ἡ. Interpretatio. stilus dicēdi.character.
ἑρμηνεύω.μ.σω.π.κα. Interpretor.declaro.enarro.
ἑρμῆς.ου.ὁ.Mercurius.
ἑρπετός.ἡ.ον.reptilis.e.
ἐρραβδίσθην.virgis cesus sum.
ἐρράντισα.aspersi.
ἐρραντισμένος.η.ον.aspsus.a.uz.
ἐρράπισα.alapis percussi.
ἐρρέθην.dictus sum.
ἔρριξα. scidi.torsi.
ἔρριζωσα.radicaui.radices iecī.
ἔρριμμαι.iectus.precipitatus sum.
ἐρριμμένος.η.ον.iectꝰ.iacens:
ἔρριψα.proiecī.
ἐρρυσάμην.liberaui.
ἐρρωμένος.η.ον. Validus.a.um. Fortis.e.
ἔρρωσο.vale.cōfirmatꝰ: valēs esto.
ἐρυθραίνω.μ.νω.π.κα.rubefacio.

ἐρυθρός.α.ον.ruber.a.um.
ἔρχομαι.μ.σομαι.π.λυθα.venio
ἐρῶ.dicam.
ἐρωτάω.τ ἐρωτῶ.μ.σω.ω.κα. rogo.interrogo.
ἐρώτημα.ατος.το.interrogatio.
ἐσάλευσα. moui.agitaui.concussi
ἐσαλεύθην.commotus.cōcussus sū
ἐσάλπισα.tuba cecini.
ἔσβεσα.extinxi.
ἐσεβάσθην.colui.
ἐσείσθην.cōmotꝰ sū.cōcussus fui.
ἐσήμαμα.significaui.
ἐσθής.ητος.ἡ.vestis.
ἐσθίω.μ.σω.π.κα.manduco.
ἐσίγησα.tacui.
ἐσιώπων.tacebam.ant.
ἐσκαμβαλιζόμην. scandalizabar.
ἐσκαμβαλίσθην. scādalizatus sum.
ἔσκαψα.effodi.
ἐσκεπάσθην.coopertus sum.
ἐσκευασμένος.η.ον.Preparatus paratus.a.um.
ἐσκήνωσα.habitaui.
ἐσκίρτησα.exultaui.
ἐσκλήρυνα.induraui.
ἐσκληρυνόμην. Indurabar. induratus sum.
ἐσκόρπισα.dispersi.
ἐσκορπίσθην.dispersus fui.
ἐσκοτίσθην.obscuratus. obtenebratus sum. [tenebris obscuratꝰ.a.um.
ἐσκοτισμένος.η.ον.obtenebratus
ἐσκοτωμένος.η.ον.tenebrosus.a.ũ
ἐσκυλμένος.η.ον.veratus.a.um.
ἐσκύλευσα.spoliaui.
ἐσμέν.sumus. [a.um.
ἐσμυρνισμένος.η.ον.myrrhatus
ἔσομαι.ero.
ἐσόμενος.η.ον.futurus.a.um
ἔσοπτρον.ου.το.speculum.
ἐσοφισάμην. Sapienter egi vel sapiens fui.
ἐσοφίσθην.eruditus. sapiens fui.
ἐσπάραξα.conturbaui. laceraui.
ἐσπαργάνωσα.inuolui.
ἐσπαργανωσμένος.η.ον. Inuolutus.a.um.
ἐσπαρμένος.η.ον.seminatus.a.um
ἔσπασα.eduxi.
ἐσπατάλησα.libidini operam dedi.libidinosius:luxuriosius fui.
ἔσπειρα.seminaui.
ἔσπεισα.libaui.
ἑσπέρα.ας.ἡ.vespera.

ἔσωευλομ.festinabam.ant.
ἔσωευσα.festinaui.
ἐσωιλωμένος.η.ομ.maculat⁹.pol lutus.a.um.
ἐσωλαγχρίσθην.miſertus ſum.
ἐσωούλασα.Sollicit⁹ fui. Dedi o peram.laboraui.
ἐστάθην.ſteti.confirmatus ſum.
ἔσται.erit.
ἐστάμαι.ſtare.
ἐσταυρώθην.crucifixus ſum.
ἐσταύρωμαι.crucifixus ſum.
ἐσταυρωμένος.η.ομ.crucifix⁹.a.ũ
ἐσταύρωσα.crucifixi.
ἐστέ.eſtis.
ἐστειλάμην.Seceſſi.profectus fui. poſſedi.particeps factus fui.
ἐστέμαξα.gemui.
ἐστερεώθην.firmatus.cõſolidat⁹ſũ
ἐστερέωσα.firmaui.ſolidaui.
ἐστερήθην.priuatus fui.
ἐστέρησα.priuaui.
ἐστερούμην.firmabar. ſolidabar.
ἐστεφαμωμένος.η.ομ.Coronatus
ἐστεφάμφσα.coronaui. [a.um.
ἔστηκα.ſteti.ſtare feci.conſtitui.
ἐστηκώς.οτος.ὁ. poſtquam ſtetit. conſtituit.ſtare fecit.
ἔστην.ſteti.
ἐστήριγμαι.firmat⁹ ſolidat⁹ ſum.
ἐστηριγμένος.η.ομ.cõfirmat⁹.a.ũ
ἐστήριξα.firmaui.
ἐστηρίχθην.firmatus. ſtabilit⁹ ſuꝫ.
ἔστησα.ſteti.ſtatui.ſtare feci.
ἐστί.eſt.
ἐστράφην.conuerſus ſui.
ἔστρεψα.cõuerſus ſũ.cõuerti.redij.
ἐστρηνίασα.delitiatus.luxuriat⁹ ſũ
ἐστρωμένος.η.ομ.ſtratus.a.um.
ἐστρώμνυον.ſternebam. ant.
ἔστρωσα.ſtraui.
ἔστω.Sit.eſto.
ἐσυκοφάντησα. Male ꝛ fraudu leter queſtui.
ἐσύλησα.predatus ſum.
ἔσυρα.traxi.vi compuli.
ἐσφάγην.occiſus.iugulatus ſum.
ἐσφαγίσθην.occiſus.iugulatus ſuꝫ.
ἐσφαγισμένος.η.ομ.occiſus.iugu latus.a.um.
ἐσφαγμένος.η.ομ.occiſus. iugula tus.a.um.
ἐσφάλην.erraui.
ἔσφαλον.erraui.
ἐσφράγισα.ſignaui.ſigillũ ſpoſui.
ἐσφραγισμένος.η.ομ. Signatus ſigillo.a.um.
ἐσχάρα.ας.ἡ.focus.craticula.
ἐσχατόγηρος.α.ον. Senex.vlti me ſenectutis.decrepitus.a.um.
ἔσχατος.η.ον.vltimus.a.um.
ἐσχάτως.extreme.nouiſſime.
ἔσχε.habe.
ἔσχηκα.habui.
ἐσχηκώς.οτος.ὁ.poſtquã habuit.
ἐσχίσθην.Sciſſus.diuiſus ſum
ἔσχον.habui.habuerũt. potui.runt.
ἔσχω.habeam.poſſim.
ἔσω.intra.
ἐσωζόμην.ſaluabar.
ἔσωθεν.intrinſecus.
ἐσώθην.ſaluatus ſum.
ἔσωσα.ſaluaui.
ἐσώτερος.α.ον.interior.us.
ἐτάζω.μ.σω.π.κα.Exquiro. ſcru tor.examino.
ἑταιρίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. me retrix ſum.
ἑταῖρος.amicus.equalis.
ἐτάκην.delicui.liq̃factus ſui.defluxi.
ἐτάμυσα. extendi.
ἔταξα. ordinaui.
ἐταξάμην.conſtitui.
ἐταπείνωσα.Humiliaui.
ἐτάραξα.perturbaui.commoui.
ἐταρασσόμην.perturbabar. com mouebar.
ἐτάρασσον.turbabam.ant.
ἐταράχθην. Turbatus ſum.
ἐτάφην.ſepultus ſum.
ἐτέθην.poſitus fui.
ἐτεθνήκειν. Mortuus fueram.
ἐτεκμοτρόφησα.filios educaui.
ἔτεκον.peperi.runt.
ἐτελειώθην.perfectus.cõſumat⁹ ſũ
ἐτελείωσα.conſumaui.perfeci.
ἐτέλεσα.perfeci.finiui.
ἐτελέσθην.perfectus. finitus ſui.
ἐτελεύτησα.mortuus ſum:finiui.
ἑτερόγλωσσος.η.ον. Res aliene lingue.
ἑτεροδιδασκαλέω. ꝛ ἑτεροδι δασκαλῶ.μ.σω.π.κα. aliꝫ doceo.
ἑτεροζυγόω. ꝛ ἑτεροζυγῶ. μ. σω.ῶ.κα.iugum duco.
ἕτερος.α.ον.alter.alius.a.ud.
ἑτέρως.aliter.
ἐτέχθην.natus ſum.
ἐτηκόμην.liquefiebam.
ἐτήρησα.ſeruaui.
ἐτηρούμην.ſeruabar.
ἐτήρουν.ſeruabam.ant.
ἔτι. vltra.amplius.item.preterea.
ἐτίθουν.ponebam.ant.
ἔτιλλον.vellebã.euellebã.ant.
ἐτίμησα.honoraui.
ἐτιμησάμην.appreciaui.
ἐτιμωρησάμην.cruciaui.torſi.
ἑτοιμάζω.μ.σω.ῶ.κα.paro.
ἑτοιμασία.ας.ἡ.preparatio.
ἕτοιμος.η.ον.paratus.a.um.
ἑτοίμως.prompte.
ἐτόλμησα.auſus ſui.
ἐτόλμων.audebam.ant.
ἔτος.εος.το.annus.
ἔτρεχον.curreba.ãt.cucurri. runt.
ἐτροωοφόρησα. mores alicuiꝰ ſu
ἐτρύγησα.vindemiaui. [ſtinui.
ἐτρύφησα. delitiatus ſum.
ἐτρυχόμην.torquebar.
ἐτύθην.immolatus ſum.
ἐτυμπανίσθην.Suſpenſus.excoria tus.lignis ceſus.interfectus ſum.
ἔτυπτον.percutiebam.ant.
ἐτύπωσα.figuraui.formaui.ipreſſi.
ἐτύφλωσα.excecaui.
εὖ.bene.
εὐαγγελίζομαι.μ.σομαι.ῶ. μαι.Euangelizo. annuncio. bona annuncio.
εὐαγγελίζω.μ.σω.ῶ.κα.euange lizo.annuncio. bona annuncio.
εὐαγγέλιον.ου.το. Nuncius.bo nus nuncius.euangelium.
εὐαγγελιστής.ου.ὁ. Euangeli ſta.nunciator.boni nunciator.
εὐαρεστέω.ꝛ εὐαρεστῶ.μ.σω. π.κα. placeo.
εὐάρεστος.η.ον. placitus.a.um.
εὐαρέστως.placenter.
εὐγένεια.ας.ἡ.nobilitas generis.
εὐγενέστερος.α.ον. nobilior.us.
εὐγενής.εσς.ὁ.ἡ.nobilis. generoſ⁹
εὔγεος.α.ον.fertilis.e.
εὐδία.ας.ἡ.ſerenitas.
εὐδοκέω.ꝛ εὐδοκῶ.μ.σω.π.κα. volo.letor.cõplaceo mihi ſ aliq̃ re.
εὐδοκία.ας.ἡ. Beneplacitum.com placitum. voluntas. letitia.
εὐδοκιμέω.ꝛ εὐδοκιμῶ.μ.σω. π.κα. Approbo.
εὐδράμεια.ας.ἡ. bonus ꝛ proſper re rum euentus.
εὐέλπις.ιδος.ὁ.ἡ. homo bone ſpei.
εὐεξία.ας.ἡ.bona habitudo.ſanitas

ἐυεργεσία.ας.ἡ.beneficium.
ἐυεργετέω.τ ἐυεργετῶ.ῆ.σω.π κα.benefacio alij.prosum.
ἐυεργέτης.ου.ὁ.benefactor.
ἐυεργετικός.ἡ.ὀμ.benefactiuꝰ.a.ũ
ἔυζωμος.ἡ.ομ. Strenuus.leuis.succinctus.a.um.
ἐυηγγελιζόμην.Euangelizabam. bonam nunciabã.nunciabam.
ἐυηγγελισάμην. Euangelizaui. bona ñunciaui.nũciaui.nũciatꝰfui.
ἐυηγγελίσθην. Euangelizatus.ꝑ dicatus fum.
ἐυηγγελισμένος.ἡ.ομ. Nuncia= tus.euangelizatus.predicatus.ſa.ũ
ἐυηργέτησα.bñfeci. bñficio affeci.
ἐυηρεστηκέναι.placuiſſe.
ἐυηρεστησα.placui.
ἐυθαρσής.εος.ὁ.ἡ. Confidẽs.audax.qui eſt bono animo.
ἐυθεῖα.recta.
ἔυθετος.ἡ.ομ. Aptus.diſpoſitus.cõmodus.opportunus.placitus. Approbatus.a.um.
ἐυθέως.ſtatim. ſtu.
ἔυθρανσῖος.ἡ.ομ.fragilis.facilisfra
ἐυθυδρομέω.τ ἐυθυδρομῶ.ῆ. σω.π.κα.recto curſu peruenio.
ἐυθυμέω.τ ἐυθυμῶ.ῆ.σω.π.κα. letor.bono animo ſum.
ἔυθυμος.ἡ.ομ.letus.a.um.
ἐυθυμότερος.α.ομ.Letior. melio ri animo.
ἐυθύμω.ῆ.μω.π.κα.dirigo.
ἐυθύς.α.υ.rectꝰ.a.ũ.confeſtim.
ἐυθύτης.ητος.ἡ.directio.
ἐυκαιρέω.τ ἐυκαιρῶ.ῆ.σω.ῶ. κα.habeo tẽpus vel opportunitatez. vaco.do operam.
ἐυκαιρία.ας.ἡ.opportunitas.
ἔυκαιρος.α.ομ.opportunus.a.um.
ἐυκαίρως.opportune.
ἐυκλεής.εος.ὁ.ἡ.glioſus.a.um.
ἔυκλεια.ας.ἡ.claritas.gloria.
ἐυκοωώτερος.α.ομ.facilior.ius.
ἐυκοσμία.ας.ἡ.Honeſtas morum: probitas.lenitas.
ἔυκυκλος.ἡ.ομ.bene curuatus.perfecte circulatus.a.um.
ἐυλάβεια.ας.ἡ. Reuerentia.timiditas.formido.
ἐυλαβέομαι.τ ἐυλαβοῦμαι.ῆ. σομαι.π.μαι. Metuo.reuereor. cuito.
ἐυλαβής εος.ὁ.ἡ. Timoratus.cautus.religioſus.a.um.
ἔυλαλος.ἡ.ομ.bene loquens.
ἐυλογέω.τ ἐυλογῶ.ῆ.σω.π.κα Benedico.
ἐυλογητός.ἡ.ομ.benedictus.a.ũ.
ἐυλογία.ας.ἡ.benedictio.
ἐυμαθῶς.docte.ſapienter.
ἐυμαρῶς.faciliter.ſine querela.
ἐυμελής.εος.ὁ.ἡ.ſuauis.e.
ἐυμερῶς.hilariter.lete.benuole
ἐυμετάλοτος.ἡ.ομ.liberalis.e.
ἐυμορφία.ας.ἡ.pulchritudo.
ἔυμορφος.ἡ.ομ.pulcher.a.um.
ἐυμοεω.τ ἐυμοῶ.ῆ.σω.π.κα. benuolus ſum.
ἔυμοια.ας.ἡ.benuolentia.
ἔυμους.ου.ὁ.benuolus.amicus.
ἐυμουχίζω.ῆ.σω.π.κα. eunuchuꝫ facio.
ἐυμουχίσθην.eunuchus factus ſuꝫ
ἐυμοῦχος.ου.ὁ.Eunuchus.i.cuſtos cubilis.ſpado.
ἐυολία.ας.ἡ.ꝓſperitas.bõa fortũa.
ἐυολόομαι.τ ἐυολοῦμαι.ῆ.σομαι.π.μαι.proſperum iter habeo. bene placeo.
ἐυολόω.τ ἐυολῶ.ῆ.σω.ῶ.κα. proſpero.τ proſperũ alium facio.
ἐυάρελρος.α.ομ.ꝙ bñ aſſiſtit τ aſſat
ἐυπειθής.εος.ὁ.ἡ. Suadibilis.ſubditus.a.um.obediens.
ἐυπερίστατος.ἡ.ομ.circumſtans
ἐυπερίστημι.ῆ.σω.π. κα.circumſto.aſto.
ἐυποιέω.τ ἐυποιῶ.ῆ.σω.π.κα. Benefacio alij.
ἐυποιία.ας.ἡ. bñficẽtia in aliuꝫ.
ἐυπορέω.τ ἐυπορῶ.ῆ.σω.ῶ.κα. Abundo.abundantem aliuꝫ facio.
ἐυπορία.ας.ἡ. Abundantia.victuꝰ acquiſitio.
ἐυπραγέω.ῆ.ξω.ῶ.χα. Beneago. bono ſtatu ſum.
ἐυπρέπεια.ας.ἡ. decor.honeſtas.
ἐυπρεπέστερος.α.ομ. pulchrior. ſpecioſior.ius.
ἐυπρεπής.εος.ὁ.ἡ.pulcher.ſpecioſus.decens.
ἐυπρεπῶς. Diligenter. decenter. pulchre.
ἐυπρόσδεκτος.ἡ.ομ.acceptus. gratus.a.um.
ἐυπροσήγορος.α.ομ. Qui bene loquitur.vel bonum habet nomen.
ἐυπροσωπέω.τ ἐυπροσωπῶ. ῆ.σω.ῶ.κα.placeo.
ἐυρέθην.inuentus ſum.
ἐυρεῖν.inueniſſe.
ἔυρεμα.ατος.το. Inuentio.
ἔυρεσις.εως.ἡ.inuentio.
ἔυρημα.ατος.το. inuentio.
ἐυρήσω.inueniam.
ἐυρίσκω.ῆ.σω.π.κα.inuenio.
ἐυροκλύδων.ομος.ὁ.euroclyd
ἔυρον.inueni.
ἔυρρωστος.ἡ.ομ. Benevalens.f nus.proſper.a.um.
ἐυρρώστως.fortiter.valenter.
ἐυρύχωρος.α.ομ.ſpacioſꝰ.latꝰ.a.
ἔυρω.inuenero.
ἐυρών.ομτος.ὁ. poſtquam inuem
ἐυσέβεια.ας.ἡ.pietas.
ἐυσεβέω.τ ἐυσεβῶ.ῆ.σω.π.κα pius τ religioſus ſum.
ἐυσεβής.εος.ὁ.ἡ.piꝰ τ religioſꝰ.a.
ἐυσεβῶς.pie.religioſe.
ἔυσημος.ἡ.ομ. Manifeſtus.notus. inſignis.honeſtus.a.um.
ἔυσωλαγχνος.ἡ.ομ. miſericors
ἐυστάθεια.ας.ἡ. firmamentum.ſt bilimentum. ſa.u
ἐυσταθής.εος.ὁ.ἡ.ſtabilis.firmu
ἔυστοχος.ἡ.ομ.directus. directe miſſus.
ἐυσχημόνως. Verecunde. Honeſte.grauiter.prudenter.
ἐυσχημοσύνη.ης.ἡ. Honeſtas grauitas.prudentia.
ἐυσχύμων.ομος.ὁ. Nobilis.prudens. grauis.cautus.honeſtus.
ἐυτελέστερος.α.ομ. Tenuior. exilior.contemptibiliorius.
ἐυτελής.εος.ὁ.ἡ. Exilis. tenuis. parui precij contemptibilis.e.
ἔυτηκτος.ἡ.ομ.facilis liquefactu.e
ἐυτόμως.conſtanter. aſſidue.
ἐυτραπελία.ας.ἡ. Scurrilitas.ridicula narratio.
ἐυφημία.ας.ἡ.bona fama.
ἔυφημος.ἡ.ομ. Qui habet bonam famam vel bona verba.
ἔυφθαρτος.ἡ.ομ.corruptibilis.e.
ἐυφορέω.τ ἐυφορῶ.ῆ.σω.π.κα Vberes fructus fero. multiplico.ui fructibus.
ἐυφραίνομαι.ῆ.νυμαι.π.μαι. Letor.epulor.
ἐυφραίνω.ῆ.μω.ῶ.π.κα. Letam facio.letifico.
ἐυφροσύνη.ης.ἡ.exultatio.letitia

ἐυφυής.εος.ὁ.ἡ.ingeniosus.a.us.
ἔυχαρις.εως.ὁ.ἡ.gros⁹. vēust⁹.a.ū
ἐυχαριστέω τ ἐυχαριστῶ.ῶ. σω.π.κα.gratias ago.
ἐυχαριστία.ας.ἡ. gratiarū actio.
ἐυχάριστος.η.ον. gratus.a.um.
ἐυχερῶς. Faciliter.
ἐυχή.ης.ἡ.oratio.preces.
ἔυχομαι.ῶ.ξομαι.π.μαι.Oro p= cor.preces fundo.
ἐύχρηστος.η.ον.vtilis.e.
ἐυψυχέω.τ ἐυψυχῶ.ῶ.σω.ῶ κα.Bono animo sum.
ἐυωλία.ας.ἡ.bonus odor.
ἐυώνυμος.η.ον.Sinister .a.um
ἔφαγον.comedi.runt.
ἐφάλλομαι.ῶ.ουμαι.π.λμαι. Insilio.impetum facio.
ἐφαμερώθην.ostensus sum.apparui
ἐφαμερωσα.manifestaui.
ἐφάνην. Apparui.
ἐφάπαξ.semel.
ἔφασκον.affirmabam.ant.
ἐφεισάμην.peperci.
ἐφέλκω.ῶ.ξω.π.κα.attrabo.
ἐφεξω. Intendam.
ἐφερόμην.Ferebar.
ἔφερον.ferebam.portabam.ant.
ἐφέστηκα.institi.preies fui.astiti.
ἐφεστώς.ωτος.ὁ. ℔ostq̃ astitit. institit.preses fuit.
ἐφευρετής.ου.ὁ. Inuentor.
ἐφημερία.ας.ἡ. Regio.tribus. ministerium diei.
ἐφήμερος.α.ον.quottidianus.a.us
ἔφην.dixi.
ἔφθασα.preueni.
ἐφθεγξάμην.locutus sum.
ἔφθειρα.corrupi.
ἐφικέσθαι.pueniſſe.consecutū fuiſſe.
ἐφικρέομαι τ ἐφικροῦμαι.ῶ.ξο= μαι.ῶ.γμαι. ℔eruenio. Consequor.adipiſcor. Fui.
ἐφίλησα.amaui.osculat⁹ fui.consuie
ἐφιλίωσα.amic⁹ fui.amicitiā habui
ἐφίλουν. Amabam. ant.osculabar. antur.assuetus eram.ant.
ἐφιμώθην.obmutui.
ἐφίμωσα.obmutescere feci.
ἐφίσταμαι.ῶ.σομαι.π.μαι.insto
ἐφίστημι.ῶ.σω.ῶ.κα. Asto.supsto.apparco.insto.
ἐφοβήθην. Timui.
ἐφοβούμην. Timebam.
ἐφόβουν. Terrebam.ant.

ἐφόμευσα.occidi.
ἐφόρεσα.portaui.
ἐφόσον. Quandiu.
ἔφραξα. Obturaui.sepiui.
ἐφρόνησα. Sapiens fui.
ἐφρόνουν. Sapiebam.ant.
ἐφρουρούμην. Custodiebar.
ἐφρούρουν. custodiebam.ant.
ἐφρύαξα.fremui.
ἐφύβριστος.η.ον.cōtumelios⁹.a.ū
ἔφυγον.fugi.runt.
ἐφύλαξα.custodiui.
ἐφυλαξάμην. Custodiui. custodi= tus ſus.ſeruaui.ſeruatus ſum.
ἐφυλάχθην.ſeruatus fui.
ἐφυσιώθην.inflatus ſum.
ἐφύτευον.plantabam.ant.
ἐφύτευσα.plantaui.
ἐφωνησα.vocaui.clamaui.
ἐφωνησάμην.clamaui.vocaui.
ἐφώνουν.clamabā. vocabam. ant.
ἐφώτισα.illuminaui.
ἐφωτίσθην.illuminatus ſum.
ἔχαιρον.gaudebam.ant.
ἐχαλάσθην. Demiſſus ſubmiſſus
ἐχάραξα. Sculpſi. Docecatus fui.
ἐχάρην.gauiſus fui.
ἐχαρισάμην.donaui.gratificat⁹ ſū.
ἐχαρίσθην. gratia impletus ſum.
ἐχαρίτωσα.gratia implem.
ἔχθιστος.η.ον.inimiciſſimus.a.us.
ἔχθρα.ας.ἡ.inimicitiæ.arum.
ἐχθραίνω.ῶ.νω.π.κα. Inimicitias exercco.inimicus ſum.
ἐχθρός.α.ον.inimicus.a.um.
ἐχθρότατος.η.ον.inimiciſſim⁹.a.ū
ἔχιδνα.ης.ἡ. Vipera.
ἔχις.εως.ἡ. Vipera.
ἐχλεύαζον.irridebā.ſubſānabā.āt.
ἔχομαι.ῶ.ξομαι.ῶ.ημαι. Teneor ab aliqua re.adhereo illi.
ἐχόμενος.η.ον. Conſequēs. proximus.vicinus.a.um.
ἐχορήγησα.prebui. ſuppeditaui.
ἐχορτάσθην. Saturatus fui.
ἐχρηματίσθην.oraculo monit⁹ fui.
ἐχρησάμην. Vſus ſum.
ἔχρισα.vnxi.
ἐχρισάμην.vnctus fui.vnxi.
ἐχρώμην.vtebar.
ἔχω.ῶ.ξω.ῶ.κα. ℔abeo.poſſum.
ἐχωρίσθην.diuiſ⁹ ſcisſus fui.diſceſſi.
ἐψευλομαρτύρουν. falſū teſtōi
ἐψευσάμην.mētit⁹ ſū. ius dicebā.āt
ἐψευσάμην.mentitus ſum.

ἐψηλάφησα.cōtrectaui.palpaui.
ἐψώμισα.alui.paui.
ἑωθινός.η.ον.matutinus.a.um.
ἑώρακα. Vidi.
ἑωράκειν. Videram.
ἑωρακέναι. Vidiſſe.
ἑωρακώς.οτος.ὁ.poſtquam vidit.
ἑώρων. Videbam. ant.
ἕως.vſq̃.
ἕωσκάτω.vſq̃ deorſum.
ἕωσωότε.vſq̃ quo.
ἕωσότου. Dum.quoad.
ἕως οὗ.dōnec.
ἕως τουμῦν. Vſq̃ nunc.
ζάω τ ζῶ.ῶ.σω.π.κα. Viuo.
ζεστός.η.ον.calid⁹. feruid⁹.a.um.
ζεῦγος.εος.τo. Jugum.par.
ζευκτηρία.ας.ἡ.iunctura.
ζέω τ ζῶ.ῶ.σω.π.κα.ferueo.
ζῆ. Viuit.
ζῆλος.ου.ὁ.zelus.emulatio.
ζηλόω τ ζηλῶ.ῶ.σω.π.κα.zelo.emulor.imitor.
ζήλωσις.εως.ἡ zelus
ζηλωτής.ου.ὁ.zelotes.emulator.imitator.
ζημία.ας.ἡ.detrimentum.damnum.
ζημιόω τ ζημιῶ.ῶ.σω.π.κα.punio. mulcto.damnifico.
ζήσας.αντος.ὁ.poſtq̃ vixit.
ζητέω τ ζητῶ.ῶ.σω.π.κα. Quero.
ζήτημα.ατος.τo.queſtio. inquiſitio
ζήτησις.εως.ἡ.queſtio.
ζιζάνια.ας.ἡ.zizania.
ζόφος.ου.ὁ.tenebræ.arum.
ζυγός.οὐ.ὁ. Jugum.
ζυγόσταθμος.η.ον. Quod appē dit i ſtatera.
ζύμη.ης.ἡ.fermētū.
ζυμόω τ ζυμῶ.ῶ.σω.π.κα.fermē to.as.
ζῶ. Viuo.viuam.
ζωγραφία.ας.ἡ.pictura.
ζωγρέω.τ ζωγρῶ.ῶ. σω.ῶ.κα. Venor.capio. capio viuum.
ζωή.ης.ἡ. Vita.
ζῶν.ῶντος.ὁ. Viuens.
ζώνη.ης.ἡ.zona.
ζώμνυμι.ῶ.σω.ῶ.κα. Cingo.
ζωμύω.ῶ.σω.π.κα.cingo.
ζωογομέω τ ζωογομῶ.ῶ.σω.π. κα. Viuifico.
ζωοποιέω τ ζωοποιῶ.ῶ.σω.ῶ. κα. Viuifico.
ζῶσα.ης.ἡ. Que viuit.
ζώσω. Cingam.
ζωτικός.η.ον. Vitalis.e.

ἤ.aut.vel.quam.niſi.an. potiuſq̃.magiſq̃. Γdum φ.qua.
ἦ.Cui.femini.gener. quatenus.ſecun=
ἦ.profecto.ſit.fuerit.
ἤγαγομ.duxi.runt.
ἠγαλίασα.letatus fui.
ἠγαλλιασάμην.exultaui.
ἠγαμάκτησα.indignatus ſum. conqueſtus ſum. Γrebã.ãt.
ἠγαμάκτουμ.Querebar.moleſte fe
ἠγαπήθην.Amatus fui.
ἠγαπηκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ amauit.
ἠγαπημένος.η.ομ. amat9.dilect9.
ἠγάωησα.amaui. L.a.um.
ἠγάπων.amabam.ant.
ἠγγάρευσα.coegi tanq̃ prefectus. vim feci.
ἤγγιζομ.appropinquabam.ant.
ἤγγικα.appropinquaui.
ἤγγισα.appropinquaui.
ἤγειρα.Suſcitaui.
ἡγεμονεύω.υ.σω.π.κα. Sũ preſes vel princeps.
ἡγεμονία.ας.ἡ.principatus.impiũ
ἡγεμών.όνος.ὁ.princeps.dux.
ἡγέομαι τ ἡγοῦμαι.υ.σομαι. ω.ημαι.Dux ſum.puto.
ἠγέρθην.excitat9 ſũ.ſurrexi.
ἡγίασα.Sanctificaui.
ἡγιάσθην.ſanctificatus ſum.
ἡγίασμαι.ſanctificatus ſum.
ἡγιασμένος.η.ον.ſctificatus.a.uz.
ἡγνικώς.οτος.ὁ. poſtquam ſanctificauit.purgauit.caſtificauit.
ἡγνισμένος.η.ον.ſctificat9.purifica
ἠγνόησα.ignoraui. Ltus.a.um
ἠγνόουν.ignorabam.ant.
ἤγόμην.ducebar.
ἠγόραζον.emebam.ant.
ἠγόρασα.Emi.
ἠγοράσθην.Emptus ſum.
ἠγορασμένος.η.ον.Emptus.a.ũ.
ἡγούμενος.η.ον.dux. prepoſitus.
ἠγρύπνησα.Vigilaui.
ἠγωνιζόμην.decertabã.decertarez.
ἠγώνισμαι.pugnaui.certaui.cõtẽdi
ἡδὲ.Illa autem.
ἥδε.Hec.
ἤδειν.ſciueram.ſciſſem.
ἡδέως.iucunde libenter.
ἤδη.Jam. Γgrauatus.a.ũ.
ἠδικημένος.η.ον.iniuriã paſſ9. leſus
ἠδίκησα.leſi.offẽdi.iniuriam feci.
ἥδιστος.η.ον. Dulciſſimus iucundiſſimus.a.um.

ἥδομαι.υ.σομαι.π.μαι. letor.delector.
ἡδονή.ης.ἡ.voluptas.vitium.
ἠδυνάμην.potui.
ἠδυνήθην.potui.
ἡδύνω.υ.νω.ω.κα. Dulcoro.as. Dulce aliquid facio.
ἡδύοσμον.ου.το. menta herba.
ἡδύς.εως.ὁ.dulcis.e.
ἠθέλησα.Volui.
ἦθος.εος.το. Mos.
ἦκα. Miſi.
ἠκαιρούμην.occupatus eram.
ἤκμασα.floui.vigui.maturui.
ἠκολούθησα.Secutus ſum.
ἠκολούθουμ.ſequebar.ſequebãtur
ἤκουσα.audiui.
ἤκουομ.audiebam.ant.
ἠκούσθην.auditus fui.
ἠκούτισα.audire feci.
ἠκριβάσθην.Diligenter examinat9 fui.approbatus fui.
ἠκρίβωσα.diligenter didici.
ἠκύρωσα.irritum feci. anibilaui.
ἥκω.υ.ξω.π.χα.Venio.
ἡλάμην.deſilij.inſilij.
ἡλαττώθην.diminutus fui.
ἡλαττωμένος.η.ον. Minoratus. diminutus.a.um.
ἠλάττωσα.minui. inferiorem feci.
ἠλαττόμησα.deſui.minus fui.
ἠλαυρόμην.agebar. impellebar.
ἠλεήθην.recept9 ſũ in miſericordiaz
ἠλεημένος.η.ον.Qui miſericordiã adeptus eſt.a.um.
ἠλέησα. Miſertus fui.
ἤλειφον.vngebã.ant.vnxi. runt.
ἤλειψα.vnxi.
ἠλευθέρωσα.libertatem dedi.libertate donaui.
ἦλθομ.veni.runt.
ἡλικία.ας.ἡ.Statura.etas.
ἡλίκος.η.ον.quantus.a.um.
ἥλιος.ου.ὁ.Sol.
ἡλκωμένος.η.ον.vlceroſus.a.um.
ἤλλαξα.mutaui.commutaui.
ἠλλοίωσα.mutaui.alienaui.
ἠλλόμην.exiliebam.
ἧλος.ου.ὁ.clauus.
ἤλπιζομ.Sperabam.ant.
ἤλπικα.Speraui.
ἠλπικέμαι.ſperauiſſe.
ἠλπικώς.οτος.ὁ.poſtq̃ ſperauit
ἤλπισα.Speraui.
ἡμάρταμομ.peccabam.ant.

ἡμάρτηκα.peccaui.
ἥμαρτομ.peccaui.runt.
ἡμᾶς.nos.accuſat.
ἡμεῖς.nos.nomina.
ἠμέλησα.neglexi.
ἤμελλομ.Futurus eram.ant.
ἦμεμ.fuimus.
ἡμέρα.ας.ἡ.dies.
ἡμερόω τ ἡμεροῶ.υ.σω.ω.κα manſuefacio.
ἡμέτερος.α.ομ.noſter.a.um.
ἤμην.Fui.fueram.eram.
ἡμιθανής.εος.ὁ.ἡ.ſemimortu9.a.
ἡμίθνητος.η.ομ.Semimortu9.a.
ἡμῖμ.nobis.
ἥμισυ.εος.το.Dimidium.
ἡμιώριομ.ου.το.ſemihora.dimidium horæ. Γauxiliũ tul
ἠμυνάμην.Vltionem feci.vindicau
ἡμφιεσμένος.η.ον.veſtitus.a.um
ἡμῶμ.noſtrũ.gen.plu.pnois ἐγώ
ἦμ.eram.fui.erat fuit.
ἥμ.quam.accu.ſing.femini. generis
ἠμάγκαζομ.cogebam.ant.
ἠμάγκασα.compuli.coegi.
ἠμαγκάσθην.coactus ſum.
ἤμεγκα.tuli.
ἤμεγκομ.attuli.runt.
ἤμεσα.laudaui.
ἠμεσχόμην.ſuſtinui.toleraui.
ἠμέχθην.allatus fui.
ἠμεῴχθην.apertus fui.
ἠμοίγην.apertus fui.
ἤμοιξα.Aperui.
ἠμοίχθην.apertus fui.
ἠμτληκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ hauſit.
ἠξίουμ.rogabã. dignũ putabã. ant.
ἠξίωσα.rogaui.dignum reputaui.
ἠξίωμαι.rogatus fui.dignus. reputatus fui.
ἠπατήθην.deceptus fui.
ἠπείθησα.non credidi.
ἠπείθουμ.non credebam.ant.
ἠπείλουμ.minabar.antur.
ἤπιος.α.ομ. Manſuetus. mitis.contrarius bellicoſo.
ἠπίστησα.non credidi.
ἠπίστουμ.non credebam.ant.
ἠπόρουμ. Dubitabam. impotens inops eram.ant.
ἥπτόμην. Tangebam.
ἦρα.Tuli.accepi.abſtuli.
ἠρλαλωμένος.η.ομ. Pollutus.le proſus.fuligine repletus.a. um.
ἠρέθισα.Vocaui.irritaui.incitaui.

ἥρεμος.η.ον.quietus.tacitus. a.um
ἤρεσα.placui.
ἤρεσκον.placebam.ant.
ἠρέτισα.amaui.eroptaui.elegi.
ἠρημώθην.desolatus.solus factus sū.
ἠρημωμένος.η.ον.Desolatus. soli tarius factus. a.um.
ἠρήμωσα.solitarium aliquid feci.
ἤρθην.sublatus fui.
ἠρίθμημαι.numeratus fui.
ἠριθμημένος.η.ον.numerat⁹.a.um
ἠρίστησα.prandi fui.
ἤρκησα.Satisfeci.satisfui.
ἠρμένος.η.ον.sublatus.a.um.
ἡρμοσάμην.aptaui.Conglutinaui.
ἤρνημαι.negaui.
ἠρνημένος.η.ον.postꝫ negauit.
ἠρνησάμην.negaui.
ἠρνούμην.negabam.
ἠρξάμην.cepi.incepi.
ἡρπάγην.raptus fui.
ἥρπασα.rapui.
ἠρτυμένος.η.ον.conditus.a.um.
ἠρχόμην.veniebam.
ἠρώτησα.roggaui.interrogaui.
ἠρώτων.rogabam.ant.
ἧς.Cuius.articulus postpositiu⁹.f.g.
ἦς. fuisti. cras. fueris.
ἧσα.cniii.
ἦσαν.fuerunt.erant.
ἠσέβησα.impie egi.impius fui.
ἧσθα.cras.fuisti.
ἠσθένησα.egrotaui. infirmus. impotens fui.
ἠσθένουν.Egrotabam. infirmus. impotens eram.ant.
ἤσθιον.manducabam.ant.
ἡσθόμην.Sensi.
ἠσπαζόμην.salutabam.
ἠσπασάμην.salutaui.
ἠστόχησα.eraui.aberraui.
ἡσυχάζω.μ.σω.π.κα.taceo.
ἡσυχία.ας.ἡ.Silentium.
ἡσύχιος.α.ον.Tacitus.a.um.
ἡσφαλισάμην.munini :custodiui.
ἠτάκτησα.Inquietus fui.prauè ↄ imique egi.
ἤτηκα.petiui.
ἤτησα.petiui.
ἠτησάμην.petiui.petitus fui.
ἠτιμάθην.inhonoratus fui.
ἠτιμωμένος.η.ον.inhonorat⁹.a.ū.
ἥτις.que.singul.num.
ἡτοίμασα.paraui.
ἡτοιμασμαι.paratus fui.
ἡτοιμασμένος.η.ον.paratus.a.ū.
ἠτούμην.petebar
ἡττάομαι.ↄ ἡττῶμαι.μ.σομαι. π. μαι.vincor.profligor.
ἥττημα.ατος.το.deiuctio.pfligatio
ἥττων.ονος.ὁ.ἡ. Minor.us.
ἥτω.Sit. Cui.letatus sum.
ηὐδόκησα. Volui. bene compla=
ηὐλιζόμην.Diuertebam.habitabā. morabar. degebam.
ἤυλισα.tibia cecini.
ηὐλίσθην.mansi.habitaui.
ηὐλόγουν.benedicebam.ant.
ηὐξάμην.optaui.precatus sum.
ἤυξανον.Crescebam.ant. creui. crescere feci.runt.
ἤυξησα.creui.
ηὐφράνθην.Letatus fui.
ηὐχαριστουν.gratias agebam.ant
ηὐχόμην.optabam.precabar.
ἠφανισμένος.η.ον. Deletus.euersus.e medio sublatus.a.um.
ἤφιον.Sinebam.ant.
ἠχέω.ↄ ἠχῶ.μ.σω.π.κα. sono.as.
ἤχθην.ductus fui.
ἠχμαλώτευσα.captiuaui .capti=
ἠχμαλώτισα.captiuaui.Cū duxi.
ἦχος.εος.το.sonus.fama.
ἠχρειώθην.inutilis factus sum.
ἠψάμην.Tetigi.
θάλασσα.ης.ἡ.mare.pontus. Lo
θάλπω.μ.ψω.π.φα.foueo.refocil
θαμβέω.ↄ θαμβῶ.μ.σω.ω. κα. Deum timeo.admiror.
θάμβος.εος.το.pauor. stupiditas. admiratio magna.
θαμάσιμος.η.ον.mortifer. letalis.e
θαματηφόρος.α.ον. Letifer.mortifer. letalis. e.
θάματος.ου.ὁ. Mors.
θαματόω.ↄ θαματῶ.μ.σω.π.κα. Interficio.interimo.
θάπτω.μ.ψω.π.φα. Sepelio.
θαρρέω.ↄ θαρρῶ.μ.σω.ω.κα. cōfido.fido.fiduciā habeo.bono aio sū
θαρσέω.ↄ θαρσῶ.μ.σω.ω.κα. confido.fido.bono animo sum.
θάρσος.εος.το.fiducia.audacia.
θαυμάζω.μ.σω.ω.κα.admiror.
θαυμάσιος.α.ον.mirabilis.e.
θαυμαστός.η.ον.mirabilis.e.
θαυμαστόω.ↄ θαυμαστῶ. μ. σω.π.κα. In admirationē verto.admirari facio.
θεά.ας.ἡ.dea.
θεαθῆναι.visum fuisse.
θεάομαι.ↄ θεῶμαι.μ.σομαι.π. μαι.Video. Spectaculum fio.
θεατρίζομαι.μ.σομαι.ω.μαι.
θέατρον.ου.το.spectaculum.
θεία.ας.ἡ.diuinitas.
θεία.ας.ἡ.amita.
θεῖναι.posuisse.
θειόθης.εος.ὁ.ἡ. sulfureus. a.um.
θεῖον.ου.το.sulfur.diuinitas.
θεῖος.α.ον.diuinus.a.um.
θεῖος.ου.ὁ.Auunculus.
θειότης.τος.ἡ.diuinitas.
θείς.εντος.ὁ.postꝫ posuit.
θέλημα.ατος.το.Voluntas.
θέλησις.εως.ἡ.Voluntas.
θελω.μ.σω.ω.κα.Volo.
θέμα.τος.το.positio.
θεμέλιον.ου.το.fundamentum.
θεμελιόω.ↄ θεμελιῶ.μ.σω.ω. κα.fundo,as.
θέμενος.η.ον.postꝫ posuit.
θεοδίδακτος.η.ὁν.doct⁹ a deo.a.ū
θεομαχέω.ↄ θεομαχῶ.μ.σω.π. κα.pugno contra deum. resisto voluntati diuine.
θεομάχος.η.ον. repugnans deo.
θεόπνευστος.η.ον. Afflato ipspira
θεός.ου.ὁ.ἡ.deus.dea. [tus.a.um.
θεοσέβεια.ας.ἡ. pietas. cultus erga deum. [a.um
θεοσεβής.εος.ὁ.ἡ.pius religiosus.
θεοστυγής.εος.ὁ.ἡ.odibilis deo.e
θεότης.ητος.ἡ.diuinitas.
θεραπεία.ας.ἡ.sāitas.cult⁹.familia.
θεραπεύω.μ.σω.π.κα. Obsequor. colo.veneror.seruio.letifico.
θερίζω.μ.σω.π.κα. Meto.
θερισμός.ου.ὁ. Messis.
θεριστής.ου.ὁ. Messor.
θερμαίνω.μ.νω.π.κα. calefacio.
θέρμη.ης.ἡ.calor.
θερμότης.τος.ἡ.calor.
θέρος.εος.το. Æstus.calor.
θές.pone.
θέσθε.ponite.
θέσις.εως.ἡ.positio.
θεσμός.ου.ὁ.positio.lex.
θέσο.pone. [aspicio.
θεωρέω.ↄ θεωρῶ.μ.σω.ω.κα.
θεωρία.ας.ἡ.spectaculū.cōsideratio speculatio. [tor.
θήκη.ης.ἡ. Theca. Vagina. repositorium.
θηλάζω.μ.σω.π.κα. lacto. fugo.
θήλεια.ας.ἡ.femina.

θῆλυ.εος.το.Femininum.
θημωρία.ας.ἡ.Cumulus.
θήρ.ρος.ὁ.Fera.
θήρα.ας.ἡ.Venatio.
θηρεύω.μ.σω.π.κα.venor.
θηρευτής.ου.ὁ.venatorꝰ.venator.
θηριομαχέω.τ θηριομαχῶ.μ. σω.ω.κα.Cum bestijs pugno.
θηρίον.ου.τό.Bestia.fera.
θησαυρίζω.μ.σω.π.κα.Thesauri zo.repono. [rijs.
θησαυρός.ου.ὁ.thesaurꝰ.reposito
θήσω.ponam.
θίγω.μ.ξω.π.χα.Tango.
θλάω.τ θλῶ.μ.σω.ω.κα.frango
θλίβω.μ.ψω.π.φα.premo.
θλῖψις.εως.ἡ.tribulatio.pressura.
θνήσκω.μ.ουμαι.ω.κα. morior.
θνητός.η.ον.Mortalis.e.
θοίμας.ου.ὁ.denotator.
θορυβέω.τ θορυβῶ.μ.σω.ω.κα. Turbo.tumultuor.
θόρυβος.ου.ὁ.Tumultus.
θρασύς.εος.ὁ.Audax.
θραῦσις.εως.ἡ.commotio. fractio.
θραύω.μ.σω.π.κα.Frango.
θρέμμα.τος.το.pecus.
θρηνέω τ θρηνῶ.μ.σω.ω.κα.Lamentor.lugeo.
θρῆνος.ου.ὁ.luctus.ciulatus.
θρησκεία.ας.ἡ.religio.
θρησκεύω.μ.σω.π.κα.colo.adoro
θρῆσκος.η.ον.religiosus.a.um.
θριαμβεύω.μ.σω.π.κα.triũpho. in triumphum duco.
θρίξ.χός.ἡ.pilus.capillus.
θροέομαι.τ θροοῦμαι.μ.σομαι ω.μαι.turbor.mouеor.
θρόμβος.ου.ὁ.Gutta.
θρόνος.ου.ὁ.thronus.sedes.
θροῦς.ου ὁ.tumultus.
θυγάτηρ.ος.ἡ.filia.
θυγάτριον.ου.το.filiola.
θύϊνος.η.ον.Thyinus.a. um.hoc è. ex thya arbore.
θυμηρέστερος.α.ον.Gratior.acceptior.us. [ratio.aromatizatio.
θυμίαμα.ἄτος.το.suffimẽtũ.euapo
θυμιατήριον.ου.το. turibulum.
θυμιάω.τ θυμιῶ.μ.σω.π.κα. suffio.aromatizo.
θυμομαχέω. τ θυμομαχῶ. μ. σω.π.κα. iratus sum.indignor.
θυμόομαι.τ θυμοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.irascor.
θυμός.ου.ὁ.ira.furor.animus.
θυμώλης.εος.ὁ.ἡ.Furiosus.pronus ad iram.iracundus.a.um.
θύρα.ας.ἡ.ostium.
θηρεός.οῦ.ὁ.Scutum.
θηρίς.ιδος.ἡ.Foues.
θύρωμα.ατος.το.ianua. [trix.
θυρωρός.ου.ὁ.ἡ.Janitor.vel iani
θυσία.ας.ἡ.Sacrificium.victima.
θυσιάζω.μ.σω.π.κα.Sacrifico.
θυσιαστήριον.ου.το.Altare.sacrificatorium.
θύω.μ.σω.π.κα.sacrifico.imolo.occido.
θῶ.ponam.ponerem. [lorica. pectꝰ.thorax.
θώραξ.κος.ὁ. ἰαμα.ατος.το.Curatio. sanatio.remedium.requies. [Medeor.sano.
ἰάομαι.τ ἰῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.
ἴασις.εως.ἡ.Sanitas.
ἴασπις.ιδος.ἡ.iaspis.lapis p̃ciosus
ἰατρός.οῦ.ὁ.Medicus.
ἴδε.Ecce.
ἰδέα.ας.ἡ.Aspectus.
ἰδεῖν.Vidisse.
ἴδετε.Videte.
ἴδιος.α.ον.proprius.a.um.
ἰδιώτης.ου.ὁ.Indoctus.priuatus. plebeius.idiota.
ἰδού.Ecce.
ἱδρώς.ωτος.ὁ.Sudor.
ἰδω.Videam.videro.
ἰδὼν.οντος.ὁ.postquam vidit.
ἱερατεία.ας.ἡ.Sacerdotium.
ἱεράτευμα.ατος.το.Sacerdotiũ
ἱερατεύω.μ.σω.π.κα. sacerdotio fungor.
ἱερεύς.εος.ὁ.sacerdos.
ἱερόν.ου.το.Templum.
ἱεροπρεπής.εος.ὁ.ἡ.Sanctus. sanctus.decens.
ἱερός.α.ον.Sacer.a.um.
ἱεροσυλέω.τ ἱεροσυλῶ.μ.σω. π.κα.Sacra furor.sacrilegiũ cõmitto.
ἱερόσυλος.η.ον.Sacrilegus.a.us
ἱερωσύνη.ης.ἡ.Sacerdotium.
ἵημι.μ.σω.π.κα.Mitto.
ἱκανός.η.ον.Dignus.sufficiens.multus.a.um.
ἱκανότης.τος.ἡ. Sufficientia. abundantia.
ἱκανόω.τ ἱκανῶ.μ.σω.π.κα.Idoneum τ sufficientem facio.
ἱκετεία.ας.ἡ.Supplicatio.
ἱκετεύω.μ.σω.ω.κα. Supplico.
ἱκετηρία.ας.ἡ.Supplicatio,
ἱκέτης.ου.ὁ.Suppler.
ἱκμάς.άδος.ἡ.Humor.
ἱλαράινω.μ.νω.π.κα.Exhilaro letifico.as.
ἱλαρός.α.ον.Letus.a.us. hilaris
ἱλαρότης.τος.ἡ. hilaritas.letiti
ἱλαρόω.τ ἱλαρῶ.μ.σω.π.κα.E hilaro.letifico.
ἱλαρύνω.μ.σω.ω.κα. Exhilaro letifico.
ἱλάσκομαι.μ.σομαι.π.μαι. pr pitius fiam.
ἱλασμός.ου.ὁ.propitiatio.
ἱλαστήριον.ου.το. Propitiatio purgamentum.
ἵλεως.ω.ὁ.ἡ.propitius.a.
ἱμάρτωσις.εως.ἡ. Contextus.in nexio.colligatio.
ἱμάς.αρτος.ὁ. Lorum. corrigia.
ἱματίζομαι.μ.σομαι.π.μαι.Induor. vestior.
ἱμάτιον.ου.το.vestis.
ἱματισμός.ου.ὁ.vestimẽtũ.vestit
ἱμείρομαι.μ.ουμαι.π.μαι. Desi [dero
ἵνα.vt.
ἱνατί.Vt quid.cur.
ἴνδαλμα.τος.το.simulachrum.
ἰοβόλος.η.ον.Venenosus.qui venenum emittit.
ἰόομαι.τ ἰοῦμαι.μ.σομαι.π.μα Eruginẽ cõtrabo.erugine cõsumor
ἰός.οῦ.ὁ. venenũ.erugo metallorũ
ἱππεύς.εος.ὁ.Eques.
ἵππος.ου.ὁ.equus.
ἶρις.ιδος.ἡ. Arcus celestis tempore pluuie.
ἰσάγγελος.ου.ὁ.equalis angelis
ἴσημι.cognosco.scio.
ἴσθι.esto.mane.
ἴσος.η.ον.equalis.par.
ἰσότης.τος.ἡ.Equalitas.
ἰσότιμος.η.ον.Equalis honoris.e.
ἰσόψυχος.η.ον. Vnanimis. e.
ἱστάω.τ ἱστῶ.μ.σω.π.κα.Constituo.statuo.
ἵστημι.μ.σω.π.κα.Statuo.stare facio.consisto.sto.
ἔστησα.statui.
ἱστορέω.τ ἱστορῶ.μ.σω. π. κα. Video.narro.
ἰσχυρός.α.ον.Fortis.e.
ἰσχυρότερος.α.ον.Fortior.us.
ἰσχύς.υος.ἡ.Fortitudo.vis.
ἰσχύω.μ.σω.π.κα.Possum.valeo
ἴσως.Forte.

ἰχθύλιον.ου.τo.piſciculus.
ἰχθύον.ου.το.piſcis.
ἰχθύς.υος.ὁ.piſcis.
ἰχνευτής.ου.ὁ. Qui per aliena veſtigia vadit.
ἰχνεύω.υ.σω.π.κα. inueſtigo.
ἴχνος.εος.το.veſtigium.
ἰῶτα. Iota littera greca.
καγώ.τ ego.
κάζω.υ.σω.π.κά. Pulcher τ ornatus ſum.ornо.
καθά.ſicut.quēadmodū.
καθαιρεσις.εως.ἡ.deſtructio.
καθαιρέω.τ καθαιρῶ.υ. σω. ῶ. κα.deſtruo.depono.demitto.
καθαίρω.υ.ρω.π.κα.purgo.
καθάπερ.quemadmodum.
καθάπτω.υ.ψω.π.φα. inuado.
καθαρίζω.υ. σω. ῶ. κα. Mundo. purgo. [tudo.munditia.
καθαριότης.τος.ἡ.puritas.pulchri
καθαρισμός.ου.ὁ.emundatio.purgatio.
καθαρός.α.ον. Mundus.a.um.
καθαροτης.τος.ἡ.emundatio. purgatio. [Sedes.
καθεδρα.ας.ἡ. Cathedra. Sella.
καθέζομαι.υ.ουμαι.π.μαι.ſedeo.
καθεῖλον.depoſui.deſtruxi.runt.
καθεις.μος.ὁ.ſingulus. vnuſquiſq;
καθεκαστα.ſigillatim.
καθελεῖν. Depoſuiſſe. deduxiſſe.demiſiſſe. deſtruxiſſe.
καθελω.depoſuero. demiſero.
καθελών.ουτος.ὁ. Poſtq; depoſuit.deſtruxit.
καθεν.μος.το.ſingula.
καθεξῆς.ex ordine.deinceps.
καθεύδω.dormio.
καθεύρεμα.τος.το.inuētio. inuētū.
καθηγητής.ου.ὁ. Ductor.dux. magiſter.princeps.
καθῆκα.demiſi.ſubmiſi.
καθήκει.decet.conuenit.
καθῆκεν.decet.oportet.
καθῆκον.οντος.το. Conueniens. conſentaneum.quod decet.
κάθημαι.ſedeo.
καθήμερος.η.ον.ſedens.
καθημεραν.quotidie
καθημερινός.η.ον.quotidianꝰ.a.um
καθῆψα.inuaſi.
καθιέμενος.η.ον. demiſſus.a.um.
καθίζω.υ.σω.π.κα.ſedeo. ſedere facio.

καθίημι.υ.σω.π.κα.demitto. ſubmitto. [orſum volo.
καθίσταμαι.υ.σομαι.π.μαι.de
καθίστημι.υ.σω.π.κα. conſtituo.
καθιστάω.τ καθιστῶ.υ.σω.π.κα
καθόλου.olno.gñaliter. [deduco.
καθοπλίζω. υ.σω.π.κα.armo.armis munio. [conſpicio.video.
καθοράω.τ καθορῶ.υ.σω.π.κα.
καθόσον.quatenꝰ. in quātū.quanto.
καθότι.quia.eo quod.
κάθου.ſede.
καθυστερίζω.υ. σω. ῶ.κα. Defraudo.
καθωπλισμένος.η.ον. armatꝰ.a.ū
καθως. Vt.ſicut.
καί. Et.
καί γε. Et.etſi.quamuis.
καινίζω.υ.σω.π.κα.innouo.renouo
καινός.η.ον. Nouus.a.um.
καινότερος.α.ον. recentior.iunior.
καινότης.ητος.ἡ.nouitas.
καίπερ.quamuis.quanquam.
καιρός.ου.ὁ. Tempus.
καιτοι.atqui.etquidem.
καί τοι γε.quamuis.quanquam.
καίω.υ.σω.π.κα.cōburo. accendo.
κακεῖ.et illic.
κακεῖθεν.et illinc.
κακεῖνος.η.ον.τ ille.a.ud.
κακία.ας.ἡ.malignitas.malitia.crūna
κακοεξία.ας.ἡ.infortunū.malus ſtatꝰ
κακοηθεια.ας.ἡ. malꝰ mos.malignitas. [π.κα.male loquor.maledico.
κακολογεω.τ κακολογῶ.υ.σω
κακόμοχθος.η.ον. Qui vanū τ malum laborem perpetitur.
κακοπαθεια.ας.ἡ.crūna.infelicitas
κακοπαθέω.τ κακοπαθῶ.υ.σω. π.κα.laboro.crumnas tolero.
κακοπάθητος.η.ον.ꝙ mala paſſꝰ ē.
κακοποιεω.τ κακοποιῶ. υ. σω. ῶ.κα. malefacio.
κακοποιός.ου.ὁ.malefactor.
κακοπραγία.ας.ἡ. Infelicitas.aduerſitas.malignitas.
κακότεχνος.η.ον.fraudulētus.a.ū.
κακοῦργος.ου.ὁ.malefactor.nocēs
κακουχέομαι.τ κακουχοῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι. laboro. triſtor.
κακόω.τ κακῶ.υ.σω.ῶ.κα. male tracto.afligo.ad malū prouoco.
κακῶς.male.
κάκωσις.εως.ἡ.afflictio.
καλαμάομαι.τ καλαμῶμαι.υ.

σομαι.π.μαι.colligo ſpicas poſt meſſores.
καλάμη.ης.ἡ.ſtipula.
κάλαμος.ου.ὁ.arundo.
καλέω.τ καλῶ.υ. σω.ῶ.κα.voco.
καλλιέλαιον.ου.το. Oliua legitima.ad differentiam ſilueſtris.
καλλιεργέω.τ καλλιεργῶ.υ. σω.π.κα.bene operor. iuſta facio.
καλλίων.ονος.ὁ.ἡ.melior.pulchrior. [cies.
καλλογή.ης.ἡ. Pulchritudo ſpe-
κάλλος.εος. το.pulchritudo.
καλοδιδάσκαλος.ου.ὁ. Doctor bone doctrine.
καλοποιεω.τ καλοποιῶ.υ.σω ῶ.κα. Bonum facio. [bonеſtꝰ.a.ū
καλός.η.ον. bonus. a.um.pulcher.
καλύπτω.υ.ψω.π.φα.cooperio.
καλυμμα.ατος.το.velamen.
καλῶς. Bene.
καμηλος.ου.ὁ.camelus.
κάμινος.ου.ὁ.ſorn.τ.caminus.
καμμύω.υ.σω.π.κα.claudo oculos.
κἀμοι.τ mihi.
κάμπτω.υ.ψω.π.φα.flecto.curuo.
κάμω.laborem.fatiger.
καν. Et ſi.quamuis.
κανων.ονος.ὁ. Regula.
καπηλεύω.υ.σω.π.κα. Caupono.diuendo.negocior.
κάπηλος.ου.ὁ.caupo.diuenditor. negociator. [migo.
καπρίζομαι.υ.σομαι.π. μαι. fu-
κάπρος.ου.ὁ. Fimus.
καρδία.ας.ἡ.cor. [gnitor.
καρδιογνώστης.ου.ὁ.cordiū co
καρπόομαι.τ καρποῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.colligo fructus.
καρπός.ου.ὁ.fructus.
καρποφορέω.τ καρποφορῶ.υ σω.ῶ.κα.fructifico. fructum fero.
καρποφόρος.α.ον.fructifer.a.uz.
κάρπωσις.εως.ἡ. Libatio. oblatio fructuum.ſacrificium.
καρτάλλος.ου.ὁ.cophinus acutus a parte inferiori.
καρτερέω.τ καρτερῶ. υ. σω. ῶ. κα. Sultineo.
κάρφος.εος.το.feſtuca.
κασσίτηρος.ου.ὁ. Stannum.
κατά. Secundum.contra.iuxta.ab.ſuper.ante.ex.per.coram.
κατάβα.deſcēde. [do.
καταβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα.deſcē-

καταβάλλω.μ.λω.π.κα. Deiſcio.decido.allido.deprimo.derelinquo.immitto.
καταβαρύνω.μ.νω.π.κα. aggrauo.onero.
καταβάς.αντος.ὁ. postꝫ deſcendit.
καταβάσιος.α.ον. Deſcenſorius.a.um.qui deſcendit.
κατάβασις.εως.ἡ.deſcenſus.
καταβάτω.deſcendat.
καταβέβηκα.deſcendi.
καταβεβηκώς.οτος.ὁ.postꝫ deſcendit.
κατάβηθι.deſcende.
καταβῆναι.deſcendiſſe.
καταβήσομαι.deſcendam.
καταβιβάζω.μ.σω.π.κα. Deduco.deprimo.
καταβολή.ῆς.ἡ. Ciſeratio.
καταβόησις.εως.ἡ. Clamor vociferatio.
καταβολή.ῆς.ἡ.conſtitutio.
καταβραβεύω.μ.σω.π.κα.ſeduco
καταβραχύ.paulatim.
καταβρώσκω.μ.σω.π.κα. Comedo.depaſco.
καταβῶ. deſcendam. deſcendero.
κατάγαγε.deduc.effunde.
καταγαγεῖν. Deduxiſſe. detuliſſe ab alto deorſum.
καταγάγω.pducã.deducã.educaz.
καταγαγών.οντος.ὁ. postꝫ pduxit.detulit.deduxit.eduxit.
καταγάλλομαι.gaudeo.
καταγγελεύς.εος.ὁ. nunciator.
καταγγέλλω.μ.λω.π. κα. Nuncio.as.
καταγέλαστος.η.ον. Ridiculus.ridendus.riſu dignus.a.um.
καταγελάω.τ καταγελῶ.μ.σω π.κα.derideo..
καταγιγνώσκω. μ.σομαι.ω. κα. Accuſo.reprehendo.
καταγνώμην.ex ſententia.aduer.
καταγνωσθήσομαι.reprehendar. condẽnabor.
κατάγνωσις.εως.ἡ. Reprehenſio. condemnatio.
καταγράφω. μ. ψω.π.φα. deſcribo.
κατάγω.μ.ξω.π.χα. Subduco.deduco.frango.produco.
καταγωνίζομαι. μ.σομαι.π.μαι Debello.vinco.
καταδαπανάω.τ καταδαπανῶ μ.σω.ω.κα. Conſumo.expendo.
καταδεσμεύω.μ.σω.ω.κα. Ligo.alligo.vicio.
καταδέω.μ.σω.π.κα. Ligo.
κατάδηλος.η.ον.manifeſtus.a.um
καταδικάζω.μ.σω.π.κα. cõdẽno.
καταδίκη.ης.ἡ.condemnatio.
καταδιώκω.μ.ξω.π. χα. Perſequor.ſector.
καταδουλόω.τ καταδουλῶ. μ.σω.π.κα. Subijcio.in ſeruitutem redigo.
καταδυναστεύω.μ.σω.π.κα.potentia abutor.opprimo.
κατάθεμα.ατος.το. maledictum.
καταθεματίζω.μ.σω.π. κα. Deteſtor.
καταθέσθαι.Depoſitum fuiſſe. Depoſuiſſe.preſtitiſſe.
καταθλίβω.μ.ψω.π.φα. Opprimo.affligo.comprimo.
καταιγίς.λος.ἡ.procella.
καταισχύνομαι.μ.υνοῦμαι.ω. μαι.Erubeſco.
καταισχύνω.μ.νω.π.κα.Confundo.erubeſcere facio.deturpo.
κατακαήσομαι.ardebo.vrar.
κατακαίω.μ.σω. π. κα. Ardeo.
κατακαλύπτω.μ.ψω.π.φα.Cooperio.velo.
κατακαυθήσομαι.Comburar.
κατακαῦσαι.combuſſiſſe.
κατακαύσω.comburam.
κατακαυχάομαι.τ καὶακαυχῶμαι.μ.σομαι.π.μαι. Glorior cõtra aliquem.
κατάκειμαι.μ.σομαι.π. μαι. Jaceo.diſcumbo.accumbo.
κατακέκριμαι.Damnatus. condẽnatus ſum.
κατακλάω.τ κατακλῶ.μ.σω.π. κα.Frango.
κατάκλειστος.η.ον. Clauſus.incluſus.a.um.
κατακλείω.μ.σω.π.κα. Claudo.includo.incarcero.
κατακληροδοτέω.τ κατακληροδοτῶ.μ.σω.ω.κα. ſorte diſtribuo.
καὶακληρονομέω.τ κατακληρονομῶ.μ.σω.π.κα. Hæres alicuius rei ſum.hereditate acquiro. heredem facio.
κατακλίνω.recumbo.
κατακλίνομαι.μ.νοῦμαι.π.μαι
κατακλύζω.μ.σω.π.κα.inũdo.
κατακλυσμός.οῦ.ὁ.cataclyſmus inundatio.
κατακολουθέω.τ κατακολουθῶ.μ.σω.ω.κα.Sequor.
κατακόπτω.μ.ψω.π.φα. Cãdo. Cíp
κατακρημνίζω.μ.σω.ω.κα.
κατάκριμα.ατος.το.condẽnat
κατακρίνω.μ.νω.π.κα. condẽn
κατάκρισις.εως.ἡ. condemnat damnatio.
κατακρύπτω.μ.ψω.π.φα. Coperio.occulto.
κατακυριεύω.μ.σω.π.κα. dñic
καταλαβόμενος.η.ον. Poſtqu comprehendit.ſciuit.
καταλάβω.cõprehẽdã.ſciã. ſciue
καταλαλέω.τ καταλαλῶ.μ σω.π.κα.Detrabo.maledico.
καταλαλιά.ας.ἡ. detractio.
καταλάλος.ου.ὁ. detractor.mu murator.
καταλαμβάνω.μ.ψομαι.ω μαι.deprehendo.comprehend comperio.ſcio.
καταλάμπω.μ.ψω.π.φα. fulgeo.lucco.
καταλανθάνομαι.μ.σομαι. θήσομαι.obliuiſcor.
καταλέγω.μ.ξω.π.χα. recenſe
κατάλειμμα.ατος.το. Reliqui quod reliquum eſt.
καταλείπω.μ.ψω.π.φα.relinqu
καταλελειμμένος.η.ον.relict.a
καταλήσομαι.obliuiſcar.
καταληφθήσομαι.comprehendã
καταλήψομαι.cõprehẽdã. itellig
καταλιθάζω.μ.σω.π.κα.lapido.a
καταλιμπάνω.relinquo.
καταλιπών.οντος.ὁ.postꝫ reliq
καταλλαγή.ῆς.ἡ. reconciliatio.
καταλλάττω.μ.ξω.π.χα.recon lio.
καταλογίζομαι.μ.σομαι.π.μα Reputo.commumero
κατάλοιπος.η.ον.reliquus.a.um
κατάλυμα.ατος.το. Diuerſoriu
κατάλυτος.η.ον. Doſpes.
καταλύω.μ.σω.π.κα. Soluo.deſtruo.diuerto.
κατάμαθε.diſce conſidera.
καταμανθάνω.μ.σομαι.π.κα. Conſidero.diſco.inſpicio.
καταμαρτυρέω.τ καταμαρτυρῶ.μ.σω.π.κα. contrateſtificor.
καταμένω.μ.νω.π.κα. maneo.
καταμόνας.ſolus.aduerb.
καταμώκάομαι.τ καταμωκῶμαι.μ.σομαι.ω.ημαι. illudo

irrideo.

καταμαλίσκω.μ.ωσω.ω.ωκα. Consumo,expendo.

καταμαλῶσαι. cõsũpsisse.expẽdisse

καταμαλώσω. consumã.expendã.

καταμαρκέω.τ καταμαρκῶ.μ. σω.π.κα.Grauis.oneros⁹ sum.

καταμεύω.μ.σω.π.κα.annuo.

καταμοέω.τ καταμοῶ.μ.σω.π. κα.Considero.

καταμόησις.εως.ἡ. Consideratio. cogitatio. Γκα.peruenio.

καταμτάω.τ καταμτῶ.μ.σω.π.

καταμυγήσομαι.compungar.

κατάμυξις.εως.ἡ. compunctio.

καταμύττω.μ.ξω.π.χα.Compungo.pungo.

καταξιόω.τ καταξιῶ.μ.σω.ω. κα.Dignum reputo.dignor.rogo.

καταπατέω.τ καταπατῶ.μ.σω π.κα.Conculco. Γlatio.

κατάπαυσις.εως.ἡ.reqes.refocil

καταπαύω.μ.σω.π.κα. Cesso. quiesco. cessare facio. comprimo. coherceo.

καταπεσών.οντος.ὁ.postq̃ procidit.deorsum cecidit.

καταπέτασμα.ατος.το.Velum.

καταπίνω.μ.σω.π.κα. Absorbeo. hibo.deglutio.

καταπίπτω.μ.σουμαι.π.κα. procido.deorsum cado.

καταπλέω.μ.σω.π.κα. Manigo.

καταπληγμός.ου.ὁ. Percussio. plaga.

καταπροθῶ.absorbear. deglutiar.

καταπομέομαι.τ καταπομοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι. opprimor.

καταπορτίζω.ω.σω.π.κα. Mergo.obruo.precipito in mare.

καταπίω.absorbeã.deglutiam.

καταπρόσωπον.e regione.coram.

καταπτήσσω.μ.ξω.ω.χα. Timeo.formido.terreo.

κατάρα.ας.ἡ.maledictio.

καταράομαι.τ καταρῶμαι.μ. σομαι.ω.μαι. Maledico.execror.

κατάρατος.η.ον.maledictus.a.um.

καταργέω.τ καταργῶ.μ.σω.π. κα.Occupo.euacuo.soluo.

καταριθμέω.τ καταριθμῶ.μ. σω.ω.κα. Numero.

καταρρηγνύω.μ.ξω.π.γα.Contrascindo.effundo.immitto.

καταρρίπτω.μ.ψω.π.φα.Demitto.deicio.precipito.

καταρτάω.τ καταρτῶ.μ.σω.π. κα. Apto.adapto.

κατάρτησις.εως.ἡ.adaptatio.

καταρτίζω.μ.σω.π.κα. Reficio. perficio.

καταρτισμός.ου.ὁ. Consummatio.perfectio.

κατασείω.μ.σω.π.κα. Signũ manufacio.concutio.immuo.

κατασκάπτω.μ.ψω.π.φα. suffodio.diruo.

κατασκευάζω.μ.σω.π.κα. prepparo.paro.facio.fabrico.

κατασκευασμα.τος.το.fabricatio. preparatio.

κατασκηνόω.τ κατασκηνῶ.μ. σω.π.κα.habito.maneo.

κατασκήνωσις.εως.ἡ. Mansio. habitatio. mansio.

κατασκιάζω.μ.σω.π.κα. obũbro.

κατασκοπεω.τ κατασκοπῶ.μ. σω.π.κα.considero.explor⁹.

κατάσκοπος.ου.ὁ.cõsiderator.explorator. Γcircũuento.insidior.

κατασοφίζομαι.μ.σομαι.π.μαι

κατασπεύδω.μ.σω.π.κα.festino

κατασταθήσομαι.constituar.

κατάστασις.εως.ἡ. cõtradictio.resistentia. Γsedõ.

καταστέλλω.μ.λω.π.κα.cõprio

κατάστημα.τος.το.habit⁹.cõstitutio

καταστῆσαι.constituisse.

καταστήσω.constituam.

καταστολή.ης.ἡ. habitus.vestis.

καταστρέφω.μ.ψω.π. φα. euerto. destruo.

καταστρηνιάω.τ καταστρηνιῶ.μ.σω.π.κα. Inordinate τ luxuriose viuo.

καταστροφή.ης.ἡ.subuersio.

καταστρωννύω.μ.σω.ω.κα. Substerno.sterno.

κατασύρω.μ.ρω.π.κα. trabo.

κατασφράτίω.μ.ξω.π.χα. obtrunco interficio. Γgno.as.sigillo.as.

κατασφραγίζω.μ.σω.π.κα. Si

κατάσχεσις.εως.ἡ. possessio. apprehensio.detentio.

κατάσχω.habeam.possideam.

κατατaῦτα.eodem modo.

κατατί.in quo.in qua re.

κατατίθημι.μ.σω.π.κα. Depono. deposno.

κατατομή.ης.ἡ.concisio.

κατατρέχω.μ.ουμαι.π.κα. Decurro.

κατατρίβω.μ.ψω.π.φα. cõtero.

κατατρώγω.μ.ουμαι.comedo deuoro.

καταυγάζω.μ.σω.π.κα.illumio.

κατάφαγε.comede.

καταφάγομαι.comedam.

καταφάγω.comedam. comedero.

καταφαγών.οντος.ὁ.postquam comedit.

καταφέρομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Deprimor.mergor.

καταφέρω.μ.σω.ω.κα.deprimo Contrafero. Γfugio.

καταφεύγω.μ.ουμαι.ω.γα.

καταφθείρω.μ.ρω.π.κα.corrũpo.

καταφθορά.ας.ἡ.corruptio.

καταφιλέω.τ καταφιλῶ.μ.σω ω.κα.osculor.amo.consuesco.

καταφλέγω.μ.ξω.ω.χα.cõburo

καταφρονέω.τ καταφρονῶ.μ. σω.π.κα.contemno.

καταφρόνησις.εως.ἡ.cõtemptus

καταφρονητέος.α.ον. Despicandus.contemnendus.a.um.

καταφρονητής.ου.ὁ.contemptor

κατάφρων.μος.ὁ.ἡ.insensatus.a.u

καταφυγών.οντος.ὁ. postquam confugit. Γto.as.

καταφυτεύω.μ.ψω.π.φα. plan

καταχέω.μ.σω.ω. κα.effundo.

καταχθόνιος.α.ον. Terrestris.infernus.subterraneus.a.um.

καταχράομαι.τ καταχρῶμαι. μ.σομαι.ω.μαι.abutor.male utor.

κατάχρεος.α.ον. Subditus.subiectus.a.um.

καταχρίω.μ.σω.π.κα. vngo.linio

καταψεύδομαι.μ.σομαι.σ.. σμαι.mentior.

καταψευσμός.ου.ὁ. Falsum testimonium.calumnia falsa.

καταψύχω.μ.ξω.π.χα.refrigero

κατεάγω.frangerer.

κατέαξα.Fregi.

κατεάξω.confringam. frangam.

κατέβαινον.descendebam.ant.

κατεβάρησα.grauatu.molest⁹ fui.

κατέβην. Descendi.

κατεγέλων.deridebam.ant.

κατέγνων. reprehẽdi.condemnaui.

κατεγνωσμένος.η.ον.reprehensus. reprehensibilis.e.

κατελαωαμήθην. consumptus. expensus fui.
κατέλησα.alligaui.
κατελίκασα.condemnaui.
κατελίωξα.pſecutus. pſecutus ſum.
κατέλραμον.decurri.runt.
κατελυμάστευσα.Oppreſſi.ſubiugaui.potentia abuſus ſum.
κατέθηκα.depoſui.
κατείλωλος.η.ον.idolis ſeruiens.
κατειλημμένος.η.ον. Comprehẽſus.a.um.
κατειλήφέραι.comprehendiſſe.
καθείργάσθαι.factum. opatum eẽ.
καθειργασάμην.effeci. opatus ſũ.
κατειχόμην.detinebar.
κατεῖχον.detinebã.itendebam.ant.
κατεκάην.arſi.combuſtus fui.
κατεκαιον.comburebam.ant.
κατεκάλυψα.cooperui.teri.
κατεκείμην.iacebam. appoſitus fueram.ant.
κατέκλασα.fregi.
κατέκλεισα.incluſi.incarceraui.
κατεκληρολότησα. Sorte diuiſi ϛ diſtribui.
κατεκληρομόμησα. Heredẽ feci. hereditate aliquid habui.
κατέκλυσα.mundaui. ſubmerſi.
κατεκρίθην.condemnatus fui.
κατέκριμα.condẽnaui.damnaui.
κατέλαβον.comprehendi. runt.
κατελαμπόμην.fulgebam.lucebã
κατελείφθην.relictus ſum.
κατελήφθην.comprehenſus fui.
κατελθεῖν.deuenire. deſcendiſſe.
κατελθών.ορτος.ὁ. poſtꝙ deuenit.deſcendit.
κατέλιπον.reliqui. reliquerunt.
κατελογίσθην.connumeratus.reputatus fui.
κατέλυσα.deſtruxi.
κατεναντι.contra e regione.
κατεναρκησα.grauis.oneroſus fui.
κατένευσα.annui.innui.
κατενεχθείς.εντος.ὁ. Depreſſus. deorſum latus.
κατενόησα. intellexi. conſideraui.
κατενόουν.cõſiderabã.itelligebã.ãt
κατενύγην.compunctus fui.
κατενώπιον. Coram. Γbabeo.
κατεξουσιάζω.ω.σω.π.κα. ptãtẽ
κατεωατήθην. conculcatus fui.
κατέωαυσα.ceſſaui. quieui. quieſcere ϛ ceſſare feci. cohercui. vetui.
κατέωεσα.decidi.ceccidi.
κατεωέστην.iſurrexi. cõtra ſurrexi.
κατέωιον.abſorbi.ebibi.runt.
κατέωλευσα.nauigaui.
κατεωόθην. abſortus fui. Γoperor.
κατεργάζομαι.μ.σομαι.π.σμαι
κατέρραξα. cõtra ſcidi.effudi.imiſi.
κατερχομαι.μ.σομαι.π.λυθα. Deſcendo.
κατέσεισα.Signum manu feci. Alnui.concuſſi. Γιοτο.
κατεσθίω.μ.σω.π.κα.deglutio.de
κατεσκαμμένος.η.ον.dirutus.euer
κατέσκαψα.ſuffodi.euerti. | ſus.a.ũ
κατεσκεύασα.feci.fabricaui. ꝓpaui
κατεσκευάσθην. Factus. preparatus.fabricatus fui.
κατεσκευασμένος.η. ον. Factus preparatus.fabricatus.a.um.
κατεσκήνωσα.habitaui.
κατέσωευσα.feſtinaui.
κατεστάθην.conſtitutus fui.
κατεσταλμενος.η.ον.compreſſus ſedatus.a.um.
κατέστησα.conſtitui.
κατέστρεψα.euerti.dirui.
κατεστρωθην.ſtratus.ſubſtratꝰ fui
κατεσφραγισθην. Signatus fui.ſigillatus fui.
κατεσφραγισμένος.η.ον.Signatus.ſigillatus.a.um.
κατέσχον.obtinui.comprehendi.rũt
κατετος.ſingulis annis. quotannis.
κατευθήνω.μ.νω.ω.κα. Dirigere facio.diuitem facio. ϛ in melius promouco.
κατευθύνω.μ.νω.ω.κα. Diues ſũ proſperor.feliciter ago.dirigo.
κατέφαγον.comedi.runt. Γuz.
κατεφθαρμένος.η.ον.corrupt⁹.a
κατέφθειρα.corrupi.
κατεφίλησα.oſculatus fui. Amaui conſueui.
κατεφίλουν.oſculabar. antur.amabam.conſueueram.ant.
κατεφίστημι.μ. σω.ω.κα. Inſurgo. contraſurgo.
κατέφυγον.aufugi.runt.
κατέχεα.effudi.
κατέχω.μ.ξω.ω.χα. Habeo.detineo.poſſideo.
κατήγαγον.deduxi.runt.
κατήγγειλα.pronunciaui.
κατηγγέλην.ꝓdicatꝰ nũciatus fui.
κατήγγελλον.ꝓdicabã.nũciabã.ãt
κατηγορέω.ϛ κατηγορῶ.μ.σω.π.κα.accuſo.denomino.predico.
κατηγορία.ας.ἡ. Accuſatio. predicatio.predicamentum.
κατήγορος.ου.ὁ.accuſator.
κατηγόρουν. Accuſabam. denominabam.predicabam.ant.
κατηγωνισάμην.vici. debellaui.
κατῆλθον.deueni.deſcendi. runt.
κατηλλάγην.reconciliatus fui.
κατήνεγκα.detuli.
κατήντησα.peruenι.
κατηξιώθην.dignus habitus fui.
κατηραμένος.η.ον.maledict⁹.a.ũ
κατηρασάμην. maledixi. deteſtatus fui.
κατηργήθην.ſolutus.euacuatus fu
κατήργηκα.euacuaui.ſolui.
κυτήργημαι.ſolutus. Euacuatus abolitus fui.
κατηρτισμένος.η.ον. Commun tus.a.um.
κατηρτισάμην. Adaptaui.perfeci preparaui. adaptatus. perfectus preparatus fui.
κατηρτισθαι.perfectum. conſummatum.adaptatum fuiſſe.
κατηρτισμένος.η.ον. Adaptatus perfectus.conſummatus.a.um.
κατησχύνθην.erubui.confuſus fu
κατησχυνόμην.erubeſcebam.
κατήφεια.ας.ἡ. Mœror.
κατηφής.εος.ὁ.ἡ.triſtis.meſt⁹.a.ũ
κατηχέω.ϛ κατηχῶ.μ.σω.π.κα. inſtruo.erudio.
κατηχήθην.edoctus fui.audiui.
κατήχημαι.edoctus fui.audiui.
κατηχημένος.η.ον.edoctus.inſtructus.a.um.
κατήχθην.deductus.delatus fui.
κατιλίαμ.ſeorſum.
κατιόω.ϛ κατιῶ.μ.σω.ω.κα. tã ꝙ erugo vel rubigo conſumo. ve depono rubiginem. emundor a rubigine.
κατισχύω.μ σω.π.κα. Inualeſco contra preualeo.
κατοικέω.ϛ κᾶοικῶ.μ.σω.π.κα. Habito.migro.
κατοίκησις.εως.ἡ. habitatio.
κατοικητήριον.ου.το. Habitaculum.tabernaculum.manſio.
κατοικία.ας.ἡ.habitatio.
κατολίγον.paucis.parũm.
κατόμαρ.in ſomnis.

κάτοπτρίζω.μ.σω.π.κά. In speculo video.
κάτοπτρον.ου.το. Speculum.
κατορθόω.τ κατορθῶ.μ.σω.π.κα. Dirigo.corrigo
κατωρθωμα.ατος.το. Correctio prosperitas.
κάτω. Infra.deorsum.
κατώκησα. Habitaui.
κατώρθωσα. Correxi.direxi.
κατώτατος.η.ον. Infimus.a.um.
κατώτερος.α.ον. inferior.us.
κατωτερω. Magis infra.
καυθήσωμαι. comburar. ardeam.
καῦμα.τος.το. Estus.calor magn⁹
καυματίζω.μ.σω.π.κα. Torreo. comburo.
καῦσις.εως.ἡ. combustio.
καυσούμενος.η.ον. cõburẽd⁹.a.u
καύσων.ωνος.ὁ. calor.estus.
καυτηριάζω.μ.σω.π.κα. Cauterizo.comburo.vro.
καυχάομαι.τ καυχῶμαι.μ.σομαι.ω.μαι. Glorior.
καύχημα.ατος.τό. gloriatio.
καύχησις.εως.ἡ. gloriatio.
κέδρος.ου.ὁ. Cedrus arbor.
κεῖμαι.μ.σομαι. Positus sum. pono.iaceo.
κειρία.ας.ἡ. vitta.fascia.tenia.
κείρω.μ.ρω.π.κα. tondeo.
κεκαθαρμένος.η.ον. purgatus.emundatus.a.um.
κεκάθικα. Sedere feci.sedi.
κεκαλυμμένος. η.ον. Celatus. occultus.coopertus.a.um. Gus.
κεκατηραμένος.η.ον. maledict⁹.a
κεκαυμένος.η.ον. cõbustus.ardens
κεκαυτηριασμένος.η. ον. cauterizatus.combustus.a.um.
κεκαύχημαι. Gloriatus fui.
κεκένωμαι. euacuat⁹.van⁹ fctũs sũ.
κεκερασμένος.η.ον. mixtus.a.um. Temperatus.a.um.
κέκλεισμαι. clausus fui.
κεκλεισμένος.η.ον. clausus.a.um.
κέκληκα. Vocaui.
κεκληκώς.οτος.ὁ. postquã vocauit
κεκλημένος.η.ον. vocatus.a.um.
κεκληρονόμηκα. Heres fui.heredi tatem habui.
κέκλικα. inclinaui.
κεκλωσμένος.η.ον. Tortus. intorlitus.destructus.a.um.
κεκοίμημαι. Dormiui.

κεκοιμημένος.η.ον. postquam dormiunt.
κεκοίνωκα. pollui.contaminaui.
κεκοινωμένος.η.ον. pollutus. contaminatus.a.um.
κεκοινώνηκα. communicaui.
κεκολαμμένος.η.ον. sculptus. excussus.a.um.
κεκονιαμένος.η.ον. Dealbatus.incrustatus.τ ornatus desuper.a.um.
κεκοπίακα. laborauí.
κεκοπιακώς.οτος. ὁ. postq̃ laborauit.postq̃ fatigatus fuit.
κεκορεσμένος.η.ον. Saturatus.saciatus.a.um.
κεκόσμημαι. ornatus fui.
κεκοσμημένος.η.ον. ornatus.a.us.
κέκραγα. exclamaui.
κεκράξομαι. clamabo. Fappẽdisse
κεκρᾶγκέναι. Cõsecutũ fuisse.tẽuisse
κεκράτημαι. retẽtus. appẽsus fui.
κέκρικα. Judicaui.
κέκριμαι. Judicatus fui.
κεκριμένος.η.ον. iudicatus.a.um.
κέκρυμμαι. Absconditus fui.
κεκρυμμένος.η.ον. abscõdit⁹.a.us
κελεύω.μ.σω.π.κα. iubeo. ꝑcipio.
κέλευσμα.ατος.το. iussio.ꝑceptũ.
κενολοξιά.ας.ἡ. Inanis gloria.
κενόδοξος.η.ον. Inanis glorie cupidus.a.um.
κενός.η.ον. inanis. Vanus.a.um.
καινοφωνία.ας.ἡ. vocum nouitas.
κενόω.τ κενῶ.μ.σω.π.κα. Irritus facio.euacuo.
κέντρον.ου.το. stimulus.
κεντυρίων.ωνος.ὁ. Centurio. dux centum militum.
κενῶς. Frustra.in vanum.
κεραία.ας.ἡ. aper.
κεραμικός.η.ον. Figulinus.a.um. Luteus.a.um.
κεράμιον.ου.το. vas luteũ. Lagena.
κεραμεύς.εος.ὁ. Figulus.
κέραμος.ου.ὁ. Tegula.
κεράννυμι.μ.σω.π.κα. Misceo. Tempero. Grpero.
κεραμμύω.μ.σω.π.κα. misceo.tẽ
κέρας.ατος.το. cornu.
κέρασον. Tempera.
κεράτιον.ου.το. Siliqua.
κεραυνός.ου.ὁ. Fulmen.
κερδαίνω.μ.σω.ω.κα. lucrifacio.
κερδηθήσομαι. Lucrifiam.
κερδήσω. lucrifaciã.lucrer.

κέρδος.εος.το. Lucrum.
κέρμα.ατος.το. Moneta.pecunia.
κερματιστής.ου.ὁ. nummularius
κεφάλαιον. Capitulum.summa.cõpendium.
κεφαλαιόω.τ κεφαλαιῶ.μ.σω.π.κα. Vulnero.in capite.abbreuio. In vnum cogo.congrego.
κεφαλή.ῆς.ἡ. caput.
κεφαλίσιδος.ἡ. caput.capitulum.
κεχάρισμαι. donaui.gratificat⁹.fui
κεχαριτωμένος.η.ον. repletꝰ gra. a.um. Gtatus.subministratus.a.um
κεχορηγημένος.η.ον. Suppedi=
κεχρημάτισμαι. responsum accepi.
κεχρηματισμένος.η.ον. reuclatus. Responso declaratus.a.um.
κεχρυσωμένος.η.ον. deaurat⁹.a.ũ.
κεχωρισμένος.η.ον. Segregatus. Scissus.a.um.
κήδαρις.εως.ἡ. ornamẽtũ capitis. Mitra.
κηλίς.δος.ἡ. macula.
κῆνσος.ου.ὁ. census.
κῆπος.ου.ὁ. Hortus.
κηπουρός.ου.ὁ. Hortulanus.
κηρίον.ου.το. Fauus.
κήρυγμα.ατος.το. predicatio.
κηρύσσω.μ.ξω.π.χα. predico.
κῆτος.εος.το. Cetus.balena.
κίβδιλος.η.ον. Fugax.falsus.a.ũ.
κιβωτός.ου.ἡ. Arca.
κιθάρα.ας.ἡ. cithara.
κιθαρίζω.μ.σω.π.κα. citharizo.
κιθαρῳδός.οῦ.ὁ. citharedus.
κιλλυρεύω.μ.σω.π.κα. Pericli tor.video.colligo.ex supradictis.
κινέω.τ κινῶ.μ.σω.π.κα. moueo.
κίνησις.εως.ἡ. Motus. Gus.
κινητικώτερος.α.ον. Mobilior.
κιννάμωμον.ου.το. cinnamomũ.
κιννύρα.ας.ἡ. Instrumentum musicũ. citbara.
κλάδος.ου.ὁ. ramus.
κλαίω.μ.αυσω.ω.κα. ploro.
κλάσις.εως.ἡ. fractio.
κλάσμα.ατος. το. Fragmentum. frustum.
κλαυθμός.ου.ὁ. fletus.vlulatus.
κλαυθμῶν.ῶνος.ὁ. fletus et eulatus locus.lachrymetum.
κλαύσω. plorabo.
κλάω.τ κλῶ.μ.σω.ω.κα. frango
κλείς.δος.ἡ. claus.
κλείω.μ.σω.ω.κα. claudo.

κλέμμᾰ.ατος.το.furtum.
κλέος.εος.το.gloria.nobilitas.
κλέπτης.ου.ὁ.fur.
κλέπτω.μ.ψω.π.φα.furor.
κλέψις.εως.ἡ.furtum.
κληθείς.εντος.ὁ.vocatus.
κληθῆναι.vocatum fuisse.
κληθήσομαι.vocabor.
κληθῶ.vocer.vocatus fuero.
κλῆμα.ατος.το.palmes.
κλήνη.ης.ἡ.Lectus.
κληρολοτέω.τ κληρολοτῶ.μ. σω.π.κα.Do.distribuo.
κληρομοιέω.τ κληρομοιῶ.μ. σω.π.κα.hereditate acqro.possideo.
κληρομοιία.ας.ἡ.Hereditas.
κληρομόμος.ου.ὁ.Heres.
κλῆρος.ου.ὁ.Sors.
κληρόω.τ κληρῶ.μ. σω.ϖ.κα. Sorte voco.
κλῆσις.εως.ἡ.vocatio.
κλητός.η.όν.vocatus.a.um.
κλίβανος.ου.ὁ.Clibanus.fornax. caminus.
κλίμα.ατος.το.regio.
κλίνη.ης.η.lectus.
κλινίδιον.ου.το. lectulus.
κλίνω.μ.νω.ϖ.κα.reclino.inclino.
κλισία.ας.ἡ.Tentorium.tabernaculum.cortina.pars caule vbi pecora dormiunt.contubium.cathedra. sedes.
κλοιός.οῦ.ὁ. Lignum quo vincto rũ colla premũtur in carcere
κλοπή.ης.ἡ.furtus.
κλύδων.ωνος.ὁ.tempestas.
κλυδωνίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. fluctuo.
κλώθω.μ.σω.π.κα. Neo.involuo. destruo.
κλών.ωνός.ὁ.Ramus.
κλῶσμα.τος.το.Immerio.circumuolutio.alligatura.nexus.
κναφεύς.έως.ὁ.fullo.
κνήθομαι.μ.σομαι.π.μαι.purio
κνήθω.μ. σω.ϖ.κα. scalpo.
κνώδαλον.ου.το.fera incommunitas aerea.quã aquatica.τ terrestris
κοδράντης.ου.ὁ. quadrans. genus pecunie.
κοιλία.ας.ἡ.venter.
κοιμάομαι.τ κοιμῶμαι.μ. σομαι.π.μαι.dormio.
κοίμησις.εως.ἡ.dormitio. finis.
κοινός.ή.όν.Immundus.a.um.com

munis.e.
κοινόω.τ κοινῶ.μ.σω.π.κα. coinquino.polluo.
κοινωνέω.τ κοινωνῶ.μ.σω.π.κα Communico.
κοινωνικός.ή.όν. Communicabilis.conuersabilis.e.
κοινωνία.ας.ἡ.cõicatio.collatio.
κοινωνός.οῦ.ὁ. socius. particeps.
κοίτη.ης.ἡ.Lectus.
κοιτών.ωνος.ὁ.cubiculum.
κόκκινος.η.ον.coccineus.a.um.
κόκκος.ου.ὁ.Granum.
κολάζω.μ.σω.π.κα.punio.crucio
κολακεία.ας.ἡ.adulatio.
κολακεύω.μ.σω.π.κα. adulor.
κολάπτω.μ.ψω.π.φα.cudo. sculpo.
κόλασις.εως.ἡ. Supplicium.Γdo
κολαφίζω.μ.σω.π.κα.colaphis ce
κολλάομαι.τ κολλῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.adhereo.
κόλλησις.εως.ἡ.cõglutinatio.colligatio.
κολλυβιστής.ου.ὁ. nũmularius
κολυμβάω.τ κολυμβῶ.μ.σω.π.κα.Nato.
κολυμβήθρα.ας.ἡ. natatoria. piscina. Γcebreuo.
κολοβόω.τ κολοβῶ.μ.σω.π.κα
κολούριον.ου.το.colyrium.
κόλπος.ου.ὁ.Sinus.
κομάω.τ κομῶ.μ.σω.π.κα. nutrio comam.
κόμη.ης.ἡ.coma.cesaries.
κομίζω.μ.σῶ.π.κα.Recipio.
κομψότερος.α.ον.melior. studiosior.probior.eloquẽtior. improbior magis deceptiuus. qui magis persuadet.qui pluribus artibus instructus ẽ.
κονιάω.τ κονιῶ.μ.σω.π.κα. De albo.incrusto.puluerizo.
κονιορτός.οῦ.ὁ.Puluis. Γfacio.
κοπάζω.μ.σω. π.κα.cesso. cessare
κοπετός.οῦ.ὁ.planctus.
κοπή.ης.ἡ.cedes.
κοπιάω.τ κοπιῶ.μ. σω. π. κα. Laboro.
κοπιάζω.μ.σω.π.κα.laboro.
κόπος.ου.ὁ.labor.molestia.
κόπρια.ων.τα.Stercora.
κοπρία.ας.ἡ.sterquilinũ. stercus.
κόπτομαι.μ.ψομαι.π.μμαι. lamentor.

κόπτω.μ.ψω.π.φα.scindo.
κόραξ.κος.ὁ.corvus.
κοράσιον.ου.το.puella. Γcio.
κορέμνυμι.μ.σω.π.κα. saturo. sa=
κορεμνύω.μ.σω.π.κα.saturo.facio
κορεσθείς.εντος.ὁ.saciatus.
κόρη.ης.ἡ.Virgo.puella. pupilla oculi.proserpina.
κόρος.ου.ὁ.Genus mensure.
κόρυς.υθος.ἡ.Galea.
κόσκινος.ου.ὁ.Cribrum.
κοσμέω.τ κοσμῶ.μ.σω.π.κα.orno
κοσμικός.ή.όν.secularis.e. mundanus.a.um.
κόσμιος.α.ον.ornatus.a.um.
κοσμοκράτωρ.ορος.ὁ.Mũdi princeps et rector.
κόσμος.ου. ὁ. Mundus.ornatus muliebris.honor.obsequiũ. Γdeo.
κουστωλία.ας.ἡ.custodia.custo=
κουφίζω.μ.σω.π.κα.Allevio.leuem facio.
κοῦφος.η.ον.Levis.e.
κόφινος.ου.ὁ.cophinus.
κραββατος.ου.ὁ.grabbat9.i.lect9
κράζω.μ.ξω.π.γα.clamo.
κραιπάλη.ης.ἡ.crapula.
κραμίον.ου.το.caluaria.
κράσπεδον.ου.το.fimbria. libus.
κραταιός.ά.όν.potens. fortis.e.
κραταιόω.τ κραταιῶ. μ.σω.ϖ. κα.Conforto.
κρατέω.τ κρατῶ.μ. σω. ϖ. κα. teneo.apprehendo.
κράτησις.εως.ἡ.potestas.
κράτιστος.η.ον.optimus.a.um.
κράτος.εος.το.potentia.
κρατύνομαι.μ.νουμαι.π.μμαι. conualesco.roboror.
κραυγάζω.μ.σω.ϖ.κα.clamo.
κραυγή.ης.ἡ.clamor.
κρέας.ατος.το.caro.
κρείσσων.ονος.ὁ.ἡ.melior.potẽtior
κρείττων.ονος.ὁ.ἡ.melior.potẽtior
κρέμαμαι.suspendor.pendeo.
κρεμάω.τ κρεμῶ.μ.σω.π.κα. sus
κρεμασθῶ.suspendar. Γpẽdo.
κρημνός.οῦ.ὁ.precipitium.
κρήνη.ης.ἡ.Fons.
κριθή.ης.ἡ.Hordeum.
κριθῆναι.iudicatum fuisse.
κριθήσομαι. iudicabor.
κρίθινος.η.ον.hordeaceus.a.um.
κριθῶ.iudicer.iudicatus fuero.
κρίμα.ατος.το.iudiciũ.damnatio

κρῖμον.ου.τὸ.Lilium.
κρίνω.μ.νω.π.κα.iudico.propono.
κρίσις.εως.ἡ.iudicium.
κριτήριον.ου.το.Locus iudicum. Locus vbi dantur iudicia.
κριτής.ου.ὁ.Iudex.
κριτικός.ή.όν.iudex.cognitor. criticus.
κρούω.μ.σω.π.κα.pulso. [cus.
κρυβῆναι.absconditum fuisse.
κρυπτός.ή.όν.absconditus.a.um.
κρύπτω.μ.ψω.φ.φα.abscondo.
κρυπτῶς.occulte.
κρύσταλλος.ου.ὁ.crystallus.
κρυσταλλίζω.μ.σω.π.κα.Similis sum crystallo.
κρυστάλλοειδής.ες.ὁ.ἡ.crystallo similis.e.
κρυφῆ.in abscondito.occulte.
κρύφιος.α.ον.coopertus.occultus. a.um. [μαι.possideo.acquiro.
κτάομαι ϛ κτῶμαι.μ.σομαι.ῶ.
κτῆμα.τος.τὸ.ager.possessio.
κτῆνος.εος.τὸ.iumentum.
κτῆσις.εως.ἡ.possessio.acquisitio.
κτήσωμαι.possideam.acquiram.
κτήτωρ.ορος.ὁ.possessor.
κτίζω.μ.σω.π.κα.condo.creo.
κτισις.εως.ἡ.creatio.creatura.
κτίσμα.ατος.τὸ.creatio.creatura.
κτίστης.ου.ὁ.conditor.creator.
κτύπος.ου.ὁ.sonitus.strepitus.
κυβεία.ας.ἡ.nequitia.
κυβερνάω ϛ κυβερνῶ.μ.σω.π. κα.guberno.
κυβερνησις.εως.ἡ.gubernatio.
κυβερνήτης.ου.ὁ.gubernator.
κυκλεύω.μ.σω.π.κα.circumeo. circumdo.
κυκλόθεν.in circuitu.
κύκλος.ου.ὁ.circulus. [cudo
κυκλόω ϛ κυκλῶ.μ.σω.π.κα.circumcirca.
κύκλωσις.εως.ἡ.Circulatio.circuitus.circumdatio.
κύλισμα.ατος.τὸ.volutatio.volutabrũ
κυλίω.μ.σω.π.κα.voluto. [
κυλλός.ου.ὁ.debilis.
κῦμα.ατος.τὸ.vnda.
κυμαίνομαι.μ.νουμαι.ῶ.μμαι Fluctuo.as.
κύμβαλον.ου.τὸ.Cymbalum.
κύμινον.ου.τὸ.cyminum.
κυνάριον.ου.τὸ.canis.catellus.
κύνες.ων.οἱ.canes.
κυνηγία.ας.ἡ.venatio.

κυνίδιον.ου.τὸ.catellus.
κυπάρισσος.ου.ἡ.cupressus.arbor
κύπτω.μ.ψω.π.φα.pũbo.ichno.
κυρία.ας.ἡ.domina.
κυριακός.ή.όν.dominicus.a.um.
κυριεύω.μ.σω.ῶ.κα.dominor.
κύριος.ου.ὁ.dominus.
κυριότης.ητος.ἡ.dominatio.
κυρόω ϛ κυρῶ.μ.σω.ῶ.κα.cõfirmo.
κυσί.cambus.
κύων.μος.ὁ.ἡ.canis.
κώδων.ωνος.ὁ.tintinnabulum.
κῶλον.ου.τὸ.cadauer.
κωλύω.μ.σω.π.κα.veto.phibeo.
κώμη.ης.ἡ.comessatio.cassellum.
κωμόπολις.εως.ἡ.Oppidum.Vico ciuitas.vicurbium.
κῶμος.ου.ὁ.Symposium.conuiuium.sodalitas.ϛ proprie quãdo itur ad amicam cũtripudijs ϛ musica.
κώφωψ.ωπος.ὁ.amex.
κωφος.ου.ὁ.mu⁹.surd⁹.insensatus.
λαβεῖν.accepisse.
λαβοιμι.accipiam.rem.
λάβω.Accipiam.ro.
λαγχάνω.μ.σομαι.π.ογχα. Sortior.
λάθρα.occulte.clam.
λαθραῖος.α.ον.occultus.a.um.
λαίλαψ.απος.ἡ.Procella.turbo venti.nimbus.
λακέω ϛ λακῶ.μ.σω.π.κα.Crepo.strepo.
λάκκος.ου.ὁ.Fouea.
λακτίζω.μ.σω.ῶ.κα.calcitro.as.
λαλέω ϛ λαλῶ.μ.σω.π.κα.Loquor. [dignus.a.um.
λαλητός.ή.όν.Dicabilis.e.Dictu
λαλιά.ας.ἡ.loquela.
λαμβάνω.μ.ψομαι.ῶ.μμαι. Accipio.capio.
λαμπάς.άδος.ἡ.Lampas.
λαμπρός.ά.όν.Splẽdidus.micãs sumptuosus.nobilis.a.um.
λαμπρότης.τος.ἡ.splẽdor.fulgor.
λαμπρῶς.splendide.sumptuose.
λάμπω.μ.ψω.ῶ.φα.splẽdeo.fulgeo. [obluiscor.
λανθάνομαι.μ.σομαι.π.μαι.
λανθάνω.μ.σω.π.θα.lateo.
λαξευτός.ή.όν.Ex lapide excisus ϛ fabrefactus.a.um.
λαός.ου.ὁ.populus.plebs.
λαπιστής.ου.ὁ.Lasciuus.mẽdax. procax.temerarius.

λάρυγξ.γος.ὁ.guttur.
λατομέω ϛ λατομῶ.μ.σω.π. κα.lapidẽ polio.i lapide fabrico.
λατρεία.ας.ἡ.Seruitus.obsequiũ.
λατρεύω.μ.σω.π.κα.Seruio.
λάχανον.ου.τὸ.olus.
λάχω.sortiar.
λέβης.τος.ὁ.lebes.cacabus.
λεγεών.ωνος.ὁ.legio.
λέγω.μ.ξω.π.χα.dico.colligo.
λεῖμμα.ατος.τὸ.reliquũ.reliquiæ
λεῖος.α.ον.lenigatus.planus.a.us.
λείπω.μ.ψω.π.φα.relinquo.
λειτουργέω ϛ λειτουργῶ.μ. σω.π.κα.ministro.
λειτουργία.ας.ἡ.ministerium.
λειτουργικός.ή.όν.ministrator⁹.a.ũ
λειτουργός.ου.ὁ.minister.
λελάληκα.dixi.locutus sum.
λελάλημαι.dictus fui.
λελαλημένος.η.ον.dictus.a.us.
λελατομημένος.η.ον.ex petra elaboratus ϛ fabrefactus.a.um.
λελόγισμαι.computatus fui.
λελουμένος.η.ον.lotus.a.um.
λελυμαι.solutus fui.
λελυμένος.η.ον.solutus.a.um.
λελύπηκα.cõtristaui.dolore affeci.
λελύπημαι.contristatus fui.
λέπτιον.ου.τὸ.Linteum.
λεπίς.ίδος.ἡ.Squama.
λέπρα.ας.ἡ.lepra.
λεπρός.ά.όν.leprosus.a.um.
λεπτός.ή.όν.Minutus.exilis.subtilis.e.
λεπτότατος.α.ον.subtilissim⁹.a.ũ
λευκαίνω.μ.νω.π.κα.albefacio
λευκός.ή.όν.albus.a.um.
λευκότης.τος.ἡ.albedo.
λέων.οντος.ὁ.Leo.
λήθη.ης.ἡ.obliuio.
λημός.ου.ἡ.torcular.
λῆξις.εως.ἡ.finis.quies.sors.
λῆρος.ου.ὁ.deliramentum. nuge.
λῃστής.ου.ὁ.latro.
λῆψις.εως.ἡ.acceptio.acceptum.
λήψομαι.accipiam.
λίαν.valde.
λίβανος.ου.ὁ.thus.
λιβανωτός.ου.ὁ.thus.thuribulũ.
λιβερτῖνος.ου.ὁ.libertinus.
λιθάζω.μ.σω.π.κα.lapido.
λίθινος.η.ον.lapideus.a.um.
λιθοβολέω ϛ λιθοβολῶ.μ.σω. ῶ.κα.lapido.

λίθος.ου.ὁ.lapis.
λιθόστρωτος.η.ον.Locus lapidibus stratus.a.um.
λιθουργός.ου.ὁ.Lapidarius.artifex lapidum.
λιθώδης.εος.ὁ.ἡ.petrosus.a.um.
λικμάω τ λικμῶ.μ.σω.π.κα.contero.comminuo.
λιμήν.ενος.ὁ.portus.
λίμνη.ης.ἡ.Stagnum.palus.
λιμός.οῦ.ὁ.fames.
λῖνος.ου.ὁ.linum.
λιπαίνω.μ.νω.ω.κα.pinguefacio
λιπαρός.ά.όν.nitidus.
λίτρᾶ.ας.ἡ.Libra.
λίψ.βος.ὁ.libs.ventus.
λόγειος.α.ον.sapiens.elegans.
λογία.ας.ἡ.Collectio.collecta.fructificatio.
λογίζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι.cogito.reputo.delibero.computo.
λογίζω.μ.σω.π.κα.Computo.cõnumero. [conueniens.
λογικός.η.όν.Rationalis.decens.
λόγιον.ου.το.eloquium.
λόγιος.α.ον.eloquens.sciens.
λογισμός.οῦ.ὁ.cogitatio.
λογομαχέω τ λογομαχῶ.μ.σω.ω.κα.verbis contendo.
λογομαχία.ας.ἡ.verborũ pugna
λόγος.ου.ὁ.Verbum.oratio.liber.sermo.causa.respectus.rõ.pportio.
λόγχη.ης.ἡ.lancea.
λοιδορέω τ λοιδορῶ.μ.σω.π.κα.Conuitior.maledico.
λοιδορία.ας.ἡ.cõuitiũ.maledictũ.
λοίδορος.ου.ὁ.maledicꝰ.quinator
λοιμός.οῦ.ὁ.pestis.pestilentia.
λοιπός.η.όν.reliquus.a.um.
λουτρόν.ου.το.Lauacrum.
λούω.μ.σω.π.κα.Lauo.
λοχάω vel λοχέω τ λοχῶ.μ.σω.π.κα.insidior.
λυθρώδης.εος.ὁ.ἡ.cruẽtatus.a.ũ
λυκαονιστί.lycaonice.ligua lycaonie regionis
λύκος.ου.ὁ.Lupus.
λυμαίνομαι.μ.ουμαι.ω.μαι.Vasto.destruo.
λυπέομαι τ λυποῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.tristitia afficior.tristor.
λυπέω τ λυπῶ.μ.σω.ω.κα.tristitia afficio.tristifico.
λύπη.ης.ἡ.tristitia.meror.
λυπηρός.ά.όν.tediosꝰ.molestꝰ.a.ũ
λύσις.εως.ἡ.Solutio.
λυσιτελέω τ λυσιτελῶ.μ.σω.π.κα.prosum.vtilis sum.
λυσιτελής.εος.ὁ.ἡ.Vtilis.e.
λύτρον.ου.το.Redemptio.
λυτρόομαι τ λυτροῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Redimo.
λύτρωσις.εως.ἡ.Redemptio.
λυτρωτής.οῦ.ὁ.redemptor.
λυχνία.ας.ἡ.candelabrum.
λύχνος.ου.ὁ.lucerna.
λύω.μ.σω.π.κα.soluo.expono.
μαγεία.ας.ἡ.magia.magica ars.
μαγεύω.μ.σω.π.κα.Magicã exerceo.magus sum.
μαγικός.η.όν.magicus.a.um.
μάγος.ου.ὁ.magus.
μαζός.οῦ.ὁ.mamilla.
μάθε.disce.
μαθεῖν.didicisse.
μαθήσομαι.discam.
μαθητεύω.μ.σω.ω.κα.Erudior.doceor.discipulus sum.
μαθητής.οῦ.ὁ.Discipulus.
μαθήτρια.ας.ἡ.discipula.
μάθω.discam.didicero.
μαθών.οντος.ὁ.postquam didicit
μαίνομαι.μ.νουμαι.ω.μαι.Insanio.
μακαρίζω.μ.σω.ω.κα.Beatifico.beatum facio.beatum duco.
μακάριος.α.ον.beatus.felix. [tio.
μακαρισμός.οῦ.ὁ.bitudo.btifica
μακαριώτερος.α.ον.beatior.felicior.
μάκελλον.ου.το.macellum.Locus publicus vbi vẽdũtur cibaria.
μακράν.longe.a longe.
μακρόβιος.α.ον.qui diu vivit.longeuus.a.um.
μακροημέρευσις.εως.ἡ.Longitudo dierum.
μακρόθεν.a longe.
μακροθυμέω τ μακροθυμῶ.μ.σω.π.κα.patiẽtiã hẽo.patiẽs sum.
μακροθυμία.ας.ἡ.Longanimitas.patientia.
μακρόθυμος.η.ον.Fortis.patiens longanimis.
μακροθύμως.patienter.
μακρός.ά.όν.longus.magnus.a.ũ.
μακρότερος.α.ον.longior.us.
μακρότης.τητος.ἡ.longitudo.
μακροχρόνιος.α.ον.Res multi temporis.longe vite.
μάλαγμα.τος.το.Fomentũ.mollificatio.
μαλακία.ας.ἡ.ifirmitas.blãdities.
μαλακός.η.όν.mollis.e.
μάλιστα.maxime.
μᾶλλον.magis.potius.econtrario
μάμμα.ης.ἡ.auia.
μανθάνω.μ.σομαι.π.κα.Discoꝰ
μαντεία.ας.ἡ.diuinatio.ars diuinãdi
μαντεύομαι.μ.σομαι.ω.μαι.Vaticinor.oraculum peto.
μαραίνω.μ.νω.π.κα.Maraidum facio.
μαργαρίτης.ου.ὁ.margarita.
μάρμαρον.ου.το.marmor.
μαρσίππιον.ου.το.Marsippium crumena.
μαρτυρέω τ μαρτυρῶ.μ.σω.ω.κα.testificor.testor.testimõiũ do.
μαρτυρία.ας.ἡ.testimonium.
μαρτύριον.ου.το.testimonium.
μάρτυς.ρος.ὁ.testis
μασσάομαι τ μασσῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.Mando.mando.
μαστιγόω τ μαστιγῶ.μ.σω.π.κα.flagello. [lo.
μαστίζω.μ.σω.π.κα.Verbero.flagel
μάστιξ.γος.ὁ.plaga.
μαστός.οῦ.ὁ.Vber.mamma.
ματαιολογία.ας.ἡ.Vaniloquiũ
ματαιόλογος.η.ον.vaniloquus.
ματαιόομαι τ ματαιοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.euanesco.stulꝰ fuꝫ.
μάταιος.α.ον.Stultus.vanus.a.ũ
ματαιότης.ητος.ἡ.stultitia.vãitas
μάτην.frustra.
μάχαιρα.ας.ἡ.gladius.
μάχη.ης.ἡ.pugna.
μάχομαι.μ.σομαι.π.μαι.Pugno.as.
μεγαλαυχέω τ μεγαλαυχῶ.μ.σω.π.κα.glorior.superbio.iacto.
μεγαλεῖον.ου.το.Res alta τ magna.magnale.
μεγαλειότης.ητος.ἡ.Magnificentia.magnitudo.
μεγάλη.ης.ἡ.magna.nomi.singul.
μεγάλοι.ων.οἱ.magni.nom.plur.
μεγαλοπρεπής.εος.ὁ.ἡ.Magnificus.a.um.
μεγαλόφρων.ον.Presumptuosꝰ.elatꝰ.magnifice de se sequẽs
μεγαλύνω.μ.νω.π.κα.Magnifico.as.extollo in alium.
μεγάλως.vehementer. [gnitudo.
μεγαλωσύνη.ης.ἡ.maiestas.ma

μέγας.λου.ὁ.Magnus.
μέγεθος.εος.Το.magnitudo.
μεγιστάν.ανος.ὁ.vir in regno primarius & qui a rege primũ locũ hz.
μέγιστος.η.ον.maximus.a.um.
μεθαρμόζω.μ.σω.ω.κα.cõuerto.
μεθερμηνεύω.μ.σω.π.κα.interp
μέθη.ης.ἡ.ebrietas. [tor.
μεθιστάμω.transfero.
μεθίστημι.μ.σω.π.κα.Transmuto amouco.arceo. [ars.dolus.
μεθολεία.ας.ἡ.circumuẽtio.insidiæ.
μεθόριον.ου.Το.Finis.confiniũ.
μεθύσκομαι.Inebrior.
μεθύσκω.inebrio.ebriũ aliũ facio.
μέθυσος.η.ον.Ebriosus.a.um.
μεθύω.μ.σω.π.κα.inebrior.ebrius sum.inebrio alium. [Subrideo.
μειλιάω τ μειλιῶ.μ.σω.π.κα.
μείζων.ονος.ὁ.ἡ.Maior.us.
μεῖμον.Mane.esto.consiste.
μείνω.Mancam.mansero. [nuo.
μειόω τ μειῶ.μ.σω.ω.κα.dimi=
μέλαινα.ης.ἡ.nigra.numeri.sing.
μέλαν.ανος.Το.nigrũ.atramentũ.
μελανία.ας.ἡ.Nigredo.
μέλας.ανος.ὁ.Niger.
μέλει.Cure est.
μελήσω.Futurus.sum.
μέλι.Τος.Το.Mel.
μέλισσα.ης.ἡ.Apes.
μελισσεῖος.α.ον.apeus.res apis.
μέλλω.Futurus sum.
μέλος.εός.Το.Membrum.modulatio.cantus.Musica. [cit.
μεμαθηκώς.οτος.ὁ.postquã didi
μεμβράνα.ης.ἡ.membrana.
μεμαρτύρηκα.testimoniũ peribui.
μεμαρτύρημαι.Testimoniũ adeptus sum. [tus.a.ũ
μεμαστιγωμένος.η.ον.flagellamemερμήκειν.Manseram.
μεμέρισμαι.diuisus fui. [mus.a.ũ
μεμεστωμένος.η.ον.repletus.plemεμέτρημαι.mẽsurat9.cõputat9 fui
μέμηνα.insanui.
μεμίαμμαι.pollut9.coinquinat9 fui.
μεμιαμμένος.η.ον.Pollutus.coinquinatus.a.um. [t9.a.ũ.
μεμιασμένος.η.ον.inquinat9.pollu
μεμιγμένος.η.ον.mixtus.a.um.
μεμίσηκα.odi.odio habui.
μεμισημένος.η.ον.odio habit9.a.ũ.
μέμνημαι.recordat9 fui.recordor.
μεμνημένος.η.ον.Memor.

μέμνησο.memineris.memento.
μεμνηστευμένος.η.ον.Desponsatus.a.um. [solus relictus.a.um.
μεμονωμένος.η.ον.Solitarius.
μεμύημαι.initiatus.institutus.fui.
μέμφομαι.μ.ψομαι.accuso.vitu
μεμψίμοιρος.α.ον.q̃rul9.a.ũ. [po
μέμψις.εως.ἡ.querela.accusatio.
μεμωκημένος.η.ον.Reprehensus
μέν.Quidem. [subsannatus.a.um.
μενοῦνγε.quinimmo.immo.
μέντοι.Profecto.tamen.
μένω.μ.ησω.ω.κα.Maneo.
μερίζω.μ.σω.ω.κα.diuido.scindo.
μέριμνα.ης.ἡ.cura.sollicitudo.
μεριμνάω τ μεριμνῶ.μ.σω.ω.κα.curo.curã habeo.sollicitus sũ.
μερίς.λος.ἡ.Cura.sollicitudo.
μερισμός.ου.ὁ.partitio.distributio
μεριστής.ου.ὁ.Diuisor.
μέρος.εος.Το.pars.
μεσάζω.μ.σω.π.κα.in medio sum.medium locum teneo.
μεσέω τ μεσῶ.μ.σω.ω.κα.medioas.in media parte sũ.dimidia pars mei transijt.
μεσημβρία.ας.ἡ.Meridies.
μεσιτεύω.μ.σω.ω.κα.medium pono.interpono.
μεσίτης.ου.ὁ.mediator.
μεσοπορέω τ μεσοπορῶ.μ.σω π.κα.permedium procedo τ vado
μεσότης.Τος.ἡ.mediẽtas.
μεσονύκτιον.ου.Το.media nox.
μέσος.η.ον.medius.a.um.
μεσότοιχον.ου.Το.mediꝰ paries.
μεσουράνημα.ατος.Το.mediuꝫ
μεστός.η.όν.plenꝰ.a.ũ. [celi.
μεστόω τ μεστῶ.μ.σω.π.κα.impleo.
μετά.post.cum. [pleo.
μεταβαίνω.μ.σομαι.ω.κα.trãsco
μεταβάλλω.μ.λω.ω.κα.muto.transmuto.transmutor.
μεταβάς.αντος.ὁ.postquã trãsiuit
μεταβέβηκα.transiui.
μετάβηθι.transi.
μεταβήσομαι.transibo.
μεταβολή.ης.ἡ.mutatio.
μεταβουλία.ας.ἡ.cõmutõ negocia
μεταβραχύ.paulopost. [tio.traiectio
μεταβῶ.transiero.transcam.
μετάγω.μ.ξω.ω.χα.circumfero.verso.traduco.
μεταδίδωμι.μ.σω.ω.κα.do partem.trado.communico.

μεταδός.da partẽ.trade.cõmunica.
μεταδοῦναι.tradidisse partem.cõmunicasse.
μεταδῶ.tradã.partem dẽ.cõmunicẽ
μετάθεσις.εως.ἡ.Translatio.transpositio. [cor.abco.
μεταίρω.μ.ρω.ω.κα.Proficiscor.
μετακαλέομαι τ μετακαλοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.accerso.voco
μετακινέω τ μετακινῶ.μ.σω.ω.κα.Moueo.
μετακιρνάω τ μετακιρνῶ.μ.σω π.κα.Conuerto.
μεταλαμβάνω.μ.ηψομαι.ω.μαι.partem capio.particeps sum.
μεταλήψεσθαι.participaturũ esse.
μετάληψις.εως.ἡ.perceptio.participatio. [to.commuto.
μεταλλάττω.μ.ξω.π.χα.permu
μεταλλεύω.μ.σω.ω.κα.Transmuto.transuerto.
μεταμελέομαι τ μεταμελοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.pẽiteo.pẽitet me
μεταμέλομαι.μ.ουμαι.ω.μαι pẽitet me.pẽitẽtiã ago
μεταμικρόν.paulo post.
μεταμορφόω τ μεταμορφῶ.μ.σω.π.κα.transformo.
μεταμοέω τ μεταμοῶ.μ.σω.ω.κα.penitentiam ago.
μετάνοια.ας.ἡ.penitentia.
μεταξύ.inter.in medio loco.
μεταπέμπομαι.μ.ψομαι.Accerso.voco. [fuero.
μετασταθῶ.trãsmutatus.amotus
μεταστήσας.αντος.ὁ.postquam amouit.
μεταστρέφω.μ.ψω.π.φα.con=
μετάσχε.participa. [uerto.
μετασχηματίζω.μ.σω.π.κα.trãsfiguro.transformo.
μετάσχω.participẽ.participauero.
μεταταῦτα.post hæc.
μετατίθημι.μ.σω.ω.κα.trãsfero.
μετατοῦτο.post hoc. [transpono.
μετέβαινον.transibã.ant.
μετεβαλλόμην.transmutabar.
μετέβην.Transij.
μετέθηκα.transposui.transtuli.
μετεκαλεσάμην.vocaui.accersiui.
μετεκιρνώμην.conuertebar.
μετελάμβανον.particeps erã.ant.
μετελεύσομαι.exercebo aliq̃ arte.tentabo.puniã.preteribo.appetã.narrabo.appetã magistratũ.accersã.accedã.

μετεμελήθην.Penitui.
μετεμελόμην.penituit me.penitui.
μετεμορφώθην.transfiguratus fui.
μετεμόνσα.penitui.penitẽtiã egi.
μετέπειτα.Postea.
μετεπεμψάμην.accersiui. vocaui.
μετέρχομαι.μ.ενσομαι.π.θα. tento.exerceo aliquam artẽ.punio. pretereo.appeto.narro.appeto magistratum.accerso.accedo.
μετέστησα.trãstuli.amoui. arcui.
μετέστρεψα.Conuerti.
μετέσχηκα.Participaui. ⌈cipauit
μετεσχηκώς.τος.ὁ.postquã parti
μετεσχημάτισα.trãsfiguraui. trãs
μετέσχον.participaui.rũt⌊formaui.
μετετέθην.trãslatꝰ.trãspositꝰ fui.
μετέχω.μ.ξω.π.κα.particeps fuz.
μετεωρίζομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Insublime tollor.⌈blimitas.eleuatio.
μετεωρισμός.ου.ὁ.Sublatio.su=
μετέωρος.α.ον.sublimis.e.
μετήλλαξα.cõmutaui.pmutaui.
μετῆρα.profectus sum. transij.
μετοικεσία.ας.ἡ.transmigratio.
μετοικέω τ μετοικῶ.μ.σω.π.κα trãsmigro.habitationẽ mutare cogo.
μετοικίζω.μ.σω.π.κα.Habitatio. nem trãsfero.
μετοχή.ης.ἡ.participiũ.pticipatio.
μέτοχος.ου.ὁ.particeps.socius.
μετρέω τ μετρῶ.μ.σω.π.κα. metior.mensuro.
μετρητή.ης.ἡ.metreta.i.mensura.
μετριάζω.μ.σω.π.κα.modestꝰ sũ.
μετριοπαθέω τ μετριοπαθῶ. μ.σω.ω.κα.Condoleo. begnus.τ officiosus sũ.parco.do veniã
μέτριος.α.ον.τέρατ⁹.modestꝰ.a.um
μετρίως.modeste. benigne.
μέτρον.ου.Το.Metrum.mensura.
μετῴκησα.transtuli habitationem. mutare feci habitationem.
μέτωπον.ου.Το.Frons.tis.
μέχρι.Dum.vsq; ad.
μεχρισοῦ.Quoad.donec.
μή.Non.ne.nunquid.
μήγε.Ne.
μηδαμῶθεν.nulla ex pte.nulla rõne
μηδαμῶς.nequaquã.nullo modo.
μὴ δέ.Neq;.
μηδείς.εμος.ἡ.nullus. nemo.
μηδεμία.ας.ἡ.nulla.nũeri sing.f.g.
μηθέν.νος.Το.nihil.nullum.
μηκέτι.non amplius.

μῆκος.εος.Το.lõgitudo.⌈sco.lõgꝰ fio.
μηκύνομαι.μ.ουμαι.ω.μαι. cre
μηλωτή.ης.ἡ.melota.pellis ouina.
μήν.Tamen.quidem.
μήν.ος.ὁ.Mensis.
μηρίζω.μ.σω.π.κα.succẽseo.irascor
μῆνις.ιος.ἡ.Ira.
μηνύω.μ.σω.π.κα.nuncio.as.
μήποτε.ne forte.ne vnquam.
μήπως.ne forte.
μηρός.ου.ὁ.Femur.
μήτε.Neq;.
μήτηρ.ρος.ἡ.Mater
μήτι.numquid.
μήτις.ne aliquis. num aliquis.
μήτρα.ας.ἡ.Vulua.
μητρολώας.ου.ὁ.Matricida.
μία.ας.ἡ.Vna.f.g. ⌈lo.
μιαίνω.μ.νω.π.κα.coinq̃no.macu
μίασμα.ατος.Το.Conquinatio.
μιασμός.ου.ὁ.immunditia. coiqui
μίγμα.τος.Το.Mixtura. ⌊natio.
μίγνυμι.μ.ξω.ω.χα.misceo.
μιγνύω.μ.ξω.ω.χα.misceo.
μικρολόγος.η.ον.sordidus.auarus.minis parcus.a.um.
μικρός.α.ον.paruus.a.um.
μικρότερος.α.ον.minor.
μίλιον.ου.Το.miliare.
μίλτος.ου.ὁ.rubrica.coloris species
μίμημα.τος.Το.imitatio. similitudo.
μιμητής.ου.ὁ.imitator.⌊emulatio.
μιμνήσκομαι.μ.σομαι. ω. μαι. Recordor.memor sum. ⌈beo.
μισέω τ μισῶ.μ.σω.π.κα.odio ha
μισητός.η.ον.odibilis.odio dignꝰ. odiosus.a.ũ.⌈tributio.remũeratio.
μισθαποδοσία.ας.ἡ. mercedis re
μισθαποδότης.ου.ὁ.remunerator.compensator.satisfactor.
μίσθιος. α.ον. mercenarius.a.um.
μισθόομαι τ μισθοῦμαι.μ. σομαι.π.μαι.mercede conduco.
μισθός.ου.ὁ.merces. ⌈ctio.
μίσθωμα.ατος.Το.merces.cõdu=
μισθωτός.ου.ὁ.mercenarius.
μισοξενία.ας.ἡ. Inhospitalitas. odium hospitalitatis.
μνᾶ.genꝰ nũmi.mina.mna.
μνάομαι τ μνῶμαι.μ.σομαι.π. μαι.indago.despõso.comẽdo.spõ deo.appeto magistratũ.reminiscor.
μνεία.ας.ἡ.memoria. ⌊peto vxorẽ.
μνῆμα.ατος.Το.monumentum.
μνημεῖον.ου.Το.monumentum.

μνήμη.ης.ἡ.memoria.
μνημονεύω.μ.σομαι.π.μαι.Re cordor.reminiscor. ⌈memoria.
μνημόσυνον.ου.Το.recordatio.
μνησθείς.εντος.ὁ.memor.recorda
μνησθῆναι.recordatũ esse. ⌊tus.
μνησθήσομαι.recordabor.⌈fuero.
μνησθήσωμαι.recorder.recordarꝰ
μνήσθητι.recordare.
μνησθῶ.recorder. reminiscar. actiue τ passiue.
μνηστεύω.μ.σω.π.κα.despõdeo.
μογγιλάλος.η.ον.Mutus.a.uz.
μόγις.Vix.
μόλιος.ου.ὁ.Modius.
μοι.Mihi.
μοιχάομαι τ μοιχῶμαι.μ.σομαι.ω.μαι.adultero. mechor.
μοιχαλίς.ιος.ἡ.Adultera.
μοιχεία.ας.ἡ.adulterium.
μοιχεύω.μ.σω.ω.κα.adultero.as
μοιχός.ου.ὁ.adulter.
μόλις.Vix.
μόλυβος.ου.ὁ.plumbum.
μολύνω.μ.νω.π.κα.polluo.
μολυσμός.ου.ὁ.pollutio. immũditia.
μομφή.ης.ἡ.querela.accusatio.
μονή.ης.ἡ.mansio.
μονογενής.εος.ὁ.ἡ.vnigenitꝰ.a.ũ.
μονοήμερος.α.ον.res vnius diei.
μόνον.solum.aduer.
μονόομαι τ μονοῦμαι.μ.σομαι π.μαι.Solus sum.
μόνος.η.ον.Solus.a.um.
μονόφθαλμος.η.ον.Vnum solũz oculum habens.
μορφή.ης.ἡ.Figura.effigies.
μορφόω τ μορφῶ.μ.σω.ω.κα. figuro. formo
μόρφωσις.εως.ἡ.figura.formatio
μόσχευμα.ατος.το. planta tenella.tam arborũz: quam olerum.
μοσχοποιέω τ μοσχοποιῶ.μ. σω.ω.κα.vitulum facio.
μόσχος.ου.ὁ.Vitulus.
μου.mei.genti.singul.
μουσικός.η.ον. musicus.a.um.
μοχθηρός.α.ον.laboriosus.a.um.
μόχθος.ου.ὁ.erumna. labor.
μοχλός.ου.ὁ.instrumentũ quo ianue claudunt. siue ferreũ siue ligneũ
μυελός.ου.ὁ.medulla. cerebrum.
μυέομαι τ μυοῦμαι.μ.σομαι.π μαι.sacris initior.instruor.instituor.

μῦθος.ου.ὁ. Fabula.
μυῖα.ας.ἡ. Musca.
μυκάομαι ϛ μυκῶμαι. μ. σομαι. π. μαι. Rugio. mugio. balo.
μυκτηρίζω. μ. σω. ω. κα. Irrideo.
μυλικός. ή. ον. Molaris. e.
μύλος. ου. ὁ. Mola.
μύλων. ωνος. ὁ. pistrinũ. mola.
μυρεψός. ου. ὁ. pigmentarius. myropola.
μυριάς. άδος. ἡ. numerus continens decem milia.
μυρίζω. μ. σω. π. κα. Ungo.
μυριοπλασίως. in infinitus plus.
μύριος. α. ον. Multus. a. um.
μυρίος. α. ον. Decẽ mille.
μυριότης. τος. ἡ. multitudo. multiplicitas.
μύρον. ου. τὸ. unguẽtus.
μυστήριον. ου. τὸ. Mysterium.
μύστης. ου. ὁ. Mystes. i. sacerdos.
μύστις. ιδος. ἡ. doctrix. mulier sacerdos
μυχός. οῦ. ὁ. spelũca. penetrale locus
μυωπάζω. μ. σω. π. κα. Cec⁹ palpo ϛ apprehendo.
μώκος. ου. ὁ. subsãnator. derisor
μώλωψ. ωπος. ὁ. Liuor.
μωμάομαι ϛ μωμῶμαι. α. σομαι. ω. μαι. calũnior. vitupo. maculo.
μῶμος. ου. ὁ. Macula. opprobriũ.
μωραίνομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Euanesco. Stultus fio.
μωραίνω. μ. μω. π. κα. stultũ facio.
μωρία. ας. ἡ. Stultitia.
μωρολογία. ας. ἡ. Stultiloquiũ.
μωρός. ά. όν. stultus. a. ũ. fatuus. a. ũ.
μαί. Profecto. certe.
μαός. ου. ὁ. Templum.
μάρδος. ου. ὁ. Mardus.
ναυαγέω ϛ ναυαγῶ. μ. σω. π. κα. Naufragium patior.
ναύκληρος. ου. ὁ. Nauclerus. nauis gubernator.
ναύτης. ου. ὁ. Nauta.
νεανίας. ου. ὁ. iuuenis. adolescens.
νεάνις. ιδος. ἡ. iuuẽcula. mulier iuuenis
νεανίσκος. ου. ὁ. adolescens.
νεκρός. ά. όν. Mortuus. a. ũ.
νεκρόω ϛ νεκρῶ. μ. σω. π. κα. mortifico
νέκρωσις. εως. ἡ. mortificatio.
νενέκρωμένος. η. ον. mortuus. a. ũ.
νενίκηκα. Vici.
νενομοθέτημαι. lege sanctus fui.
νενομοθετήμην. legem acceperam.
νεόκτιστος. η. ον. nouiter creat⁹. a. ũ.
νέος. α. ον. Nouus. a. um.
νεοσσός. ου. ὁ. pullus.

νεότης. ητος. ἡ. Iuuentus.
νεόφυτος. η. ον. nouus⁹. nup plãtat⁹.
νεύω. μ. σω. π. κα. Annuo.
νεφέλη. ης. ἡ. Nubes.
νέφος. εος. τὸ. Nubes.
νεφρός. ου. ὁ. Lumbus. renes.
νεωκόρος. ου. ὁ. edituus. qui tractat res sacras.
νεωτερικός. ή. όν. Iuuenilis. e.
νεώτερος. α. ον. adolescẽtior. iunior.
νή. Per. aduerbium iurantis.
νήθω. μ. σω. π. κα. Neo.
νηκτός. ή. όν. Natatilis. a. um.
νηπιάζω. μ. σω. π. κα. parulus fuz vt parulum megero.
νηπιοκτόνος. η. ον. parulorũ occisor
νήπιος. α. ον. Parulus. a. um.
νησίον. ου. τὸ. Insula parula.
νῆσος. ου. ἡ. Insula.
νηστεία. ας. ἡ. Ieiunium.
νηστεύω. μ. σω. π. κα. Ieiuno. as.
νήστης. εος. ὁ. ἡ. Ieiunus. a. um.
νῆστις. Ieiunos.
νηφάλιος. α. ον. Sobrius. a. um.
νήφω. μ. ψω. ω. φα. Castus. vigilo. sobrius ϛ modestus fuz.
νικάω ϛ νικῶ. μ. σω. π. κα. Vinco.
νῖκος. εος. τὸ. Victoria.
νιπτήρ. ηρος. ὁ. Peluis.
νίπτω. μ. ψω. ω. φα. Lauo.
νοερός. ά. όν. intelligens. sciens.
νοέω ϛ νοῶ. μ. σω. π. κα. Intelligo.
νόημα. ατος. τὸ. Cogitatio. sensus
νοήμων. ονος. ὁ. ἡ. Sapiẽs. intelligẽs sensatus. a. um.
νοθεύω. μ. σω. π. κα. Decipio. corrumpo. adultero. Abalieno.
νόθος. ου. ὁ. spurius. illegitimus
νομή. ης. ἡ. Pascuum.
νομίζω. μ. σω. ω. κα. puto. leges cõdo. leges sancio.
νομικός. ή. όν. Legis peritus. legalis. ad leges pertinens
νόμισμα. τος. τὸ. decretũ. lex. statutũ.
νομίμως. Legitime.
νόμισμα. ατος. τὸ. numisma. nũm⁹
νομολιδάσκαλος. ου. ὁ. Legis. Doctor.
νομοθεσία. ας. ἡ. legispositio. legislatio.
νομοθετέω ϛ νομοθετῶ. μ. σω. ω. κα. leges condo. legem pono.
νομοθέτης. ου. ὁ. Legislator.
νόμος. ου. ὁ. Lex.
νοῖ. Menti.
νοός. Mentis.

νοσεύω. μ. σω. π. κα. Egroto. as.
νοσέω ϛ νοσῶ. μ. σω. π. κα. lãgueo. infirmus sum.
νόσημα. ατος. τὸ. egritudo. morb⁹.
νοσσιά. ας. ἡ. nidus. mansiuncula.
νοσσίον. ου. τὸ. Pullus
νόσος. ου. ἡ. egritudo. morb⁹. lãgor
νοσφίζω. μ. σω. π. κα. fraudo.
νότος. ου. ὁ. Notus. auster
νουθεσία. ας. ἡ. correptio. ĩstructio.
νουθετέω ϛ νουθετῶ. μ. σω. ω. κα. Moneo. corrigo.
νουμηνία. ας. ἡ. Neomenia. prim⁹ dies mensis.
νουμεχῶς. sapiẽter.
νοῦς. ου. ὁ. Mens. ĩs naturalis.
νυκθήμερον. ου. τὸ. dies ϛ nox. di
νύκτες. ων. αἱ. noctes. nomina plura
νύκτωρ. Noctu.
νύμφη. ης. ἡ. nurus. nympha. sponsa. virgo.
νυμφίος. ου. ὁ. Sponsus.
νυμφών. ωνος. ὁ. Sponsus.
νῦν. nunc.
νυνί. nunc.
νύξ. κτος. ἡ. Nox.
νυσταγμός. ου. ὁ. Dormitatio.
νυστάζω. μ. ξω. ω. χα. Dormito.
νύσσω. μ. ξω. ω. χα. Pungo.
νύττω. μ. ξω. π. χα. Pungo.
νωθρός. ή. όν. imbecillis. piger. languidus. a. um.
νῶτος. ου. ὁ. Dorsum.
ξένια. ων. τὰ. xenia. i. munuscula hospitalia.
ξενία. ας. ἡ. hospitiũ.
ξενίζομαι. μ. σομαι. π. μαι. hospitor. hospes sum.
ξενίζω. μ. σω. π. κα. pegrinor. hospitio suscipio.
ξενιτεία. ας. ἡ. hospitiũ.
ξενολοχέω ϛ ξενολοχῶ. μ. σω. π. κα. hospitalis sũ. hospites recipio
ξένος. η. ον. Hospes. aduenã. extraneus. a. um.
ξεστός. ή. όν. equalis. polit⁹. leuigatus. rasus. a. um.
ξηρά. ας. ἡ. Arida. i. terra.
ξηραίνω. μ. νω. π. κα. sicco. arefacio
ξηρός. ά. όν. Siccus. aridus. a. um.
ξίφος. εος. τὸ. Gladius. Ensis.
ξύλινος. η. ον. Ligneus. a. um.
ξύλον. ου. τὸ. Lignum. fustis
ξυρέω ϛ ξυρῶ. μ. σω. π. κα. Rado.
ξυστός. ή. όν. Leuigatus. a. um.
ὁ. articls ppositiu⁹. mas. gene. nu. sing.
ὁ. articls postpositiu⁹. ne. g. nu. s. Ab.
ὀγδοήκοντα. Octoginta.

ὀγλόος.η.ον.Octauus.a.um.
ὄγκος.ου.ὁ.ſupbia.magnitudo.cla
ὀλε.ουλε.ὁ.Vbi.aſte. [tio.
ὀλεύω.υ.σω.π.κα.Iter facio.
ὀληγέω τ ὀληγῶ.υ.σω.ω.κα.
ducatum præſto.Duco.Algo.
ὀληγός.ου.ὁ.Dux.
ὀλοιτωρέω τ ὀλοιπορῶ.υ.σω
π.κα.Iter facio.
ὀλοιπορία.ας.ἡ.iter.itineratio.
ὀλοιπόρος.ου.ὁ.Viator.
ὀλόμτες.ομτωρ.οἱ.Dentes.
ὀλός.ου.ἡ.Vlna.
ὀλούσ.ομτος.ὁ.Dens.
ὀλυμᾶσαι.Cruciare.
ὀλυμάομαι τ ὀλυμῶμαι.υ.σο
μαι.π.μαι.Laboro.triſtor.crucior.
ὀλυμάω τ ὀλυμῶ.υ.σω.ω.κα.
Triſtitia afficio.triſtifico.
ὀλύμη.ησ.ἡ.Dolor.
ὀλυρμός.ου.ὁ.Fletus.
ὄζος.ου.ὁ.Ramus.
ὄζω.υ.σω.π.κα.Oleo.
ὁθεμ.Vnde.
ὁθεμλή.Vndecunq;.
ὁθόμη.ης.ἡ.Pera ex lino. linteum.
ὁθόμιομ.ου.τo.Linteum.
οἰ.Ζρῆ.Ei.
οἱ.Articul⁹ prepoſitiuus.maſculi.ge.
numeri pluralis.
ὁῖ.Articulus poſtpoſitiuus.maſculi.
gene. numeri plur.Qui.
οἰακίζω.υ.σω.ω.κα.Guberno.as.
ὁῖλα.Scio.noui.
οἰκειακός.η.ον.Domeſticus.a.ũ.
οἰκεῖος.α.ον.familiaris.e.domeſti=
οἰκέτης.ου.ὁ.Seruus. [cus.a.ũ.
οἴκημα.ατος.τo.habitatio.domici
οἴκησις.εως.ἡ.domicilĩ. [lium.
οἰκητήριομ.ου.τo.manſio.habita=
culum.habitatio.
οἰκήτωρ.ορος.ὁ.habitator.
οἰκία.ας.ἡ.Domus.
οἰκολεστωοτέω τ οἰκολεστωο=
τῶ.υ.σω.ω.κα.familiã guberno.
οἰκολεστωότης.ου.ὁ.pr̃ familias.
οἰκολομέω τ οἰκολομῶ.υ.σω
ω.κα.Edifico.
οἰκολομή.ης.ἡ.edificatio.
οἰκομομέω τ οἰκομομῶ.υ.σω.π
κα.villico.villicus.ſuz.
οἰκομομία.ας.ἡ.Villicatio.diſpen
ſatio.
οἰκομόμος.ου.ὁ.Villicus.
οἰκότελομ.ου.τo.Solum vbi pri

us erat domus.
οἶκος.ου.ὁ.Domus.
οἰκουμένη.ης.ἡ.Habitabilis.orbis
pars que habitatur.
οἰκτειρέω τ οἰκτειρῶ.υ.σω.ω.
κα.Miſereor.
οἰκτείρω.υ.ρω.ω.κα.Miſereor.
οἰκτιρμός.οῦ.ὁ.miſericordia.
οἰκτίρμων.ονος.ὁ.ἡ.miſericors.
οἰκτρός.α.ον.miſerabilis.e.
οἶμαι.υ.σομαι.π.μαι.Puto.
οἰμοπότης.ου.ὁ.Vini potator.
οἶμος.ου.ὁ.Vinum.
οἰμοφλυγία.ας.ἡ.vinolentia.
οἴομαι.υ.σομαι.π.μαι.puto.
οἶομ δέ.non ſolum non. [natio
οἰωνισμός.ου.ὁ.auguriorũ obſer
οἷος.α.ον.qualis.e.potẽs.ſolus.a.ũ.
οἷς.Quibus.maſcul.gener.
οἴσω.Feram
οἵτινες.ωμ.οἱ.Qui.
οἰκλοηκομτατέσσαρεσ.ωμ.οἱ.
αἱ.Octoginta quattuor.
οἰκμέω τ οἰκμῶ.υ.σω.ω.κα.pigri=
tor.pigritã habeo.
οἰκμηρός.α.ον.piger.a.um.
οἰκταήμερος.α.ον.res octo dierũ.
οἰκτώ.Octo.
ὄλβος.ου.ὁ.Diuitiæ. [noſus.a.uz.
ὀλέθριοσ.α.ον.pernicioſus dam=
ὄλεθρος.ου.ὁ.interi⁹.pricies.
ὀλιγόωιστος.η.ον.bõ pue fidei.
ὀλίγοτωοιέω τ ὀλιγοτωοιῶ.υ.
σω.ω.κα.ad parũ numerũ redigo.
ὀλίγος.η.ον.Parvus.a.um.
ὀλιγοστός.η.ον.paucus.a.um.
ὀλιγοχρόμιος.α.ον.Res que du
rat parum temporis.
ὀλιγοψυχέω τ ολιγοψυχῶ.
υ.σω.π.κα.Pusillanimẽ me ge=
ro.puſillanimus ſum.
ὀλιγόψυχος.η.ον.puſillanimis.e.
ὀλιγωρέω τ ὀλιγωρῶ.υ.σω.
π.κα.Contemno [callo.
ὀλισθαίνω.υ.σω.π.κα.labor.va
ὀλίσθημα.τος.τo.lapſ⁹.vacillatio
ὁλκή.ησ.ἡ.Attractio.pondus truz
ſcrupulorum.lis. [deſtructor.
ὀλοθρευτός.ου.ὁ.Exterminator.
ὀλοθρεύω.υ.σω.π.κα.deſtruo.
ὁλοκάρπωμα.τος.τo.holocauſtũ
ὁλοκληρία.ας.ἡ.integra ſanitas.
incolumitas. [perfect⁹.a.ũ.
ὁλόκληρος.α.ον.integer.cõſumat⁹
ὁλοκαρτόω τ ὁλοκαρτῶ.υ.

σω.π.κα.Holocauſtum ſacrifico.
ὁλοκαύτωμα.ατος.τo.holocau
ὁλολύζω.υ.ξω.π.χα.vlulo.as [ſtũ
ὅλος.η.ον.Totus.a.um.
ὁλοσφύρατος.η.ον.Solidꝰ.a.ũ.
ὁλοτελής.εος.ὁ.ἡ.Totus.perfe=
ctus.integer.a.uz.
ὅλυμθος.ου.ὁ.Groſſꝰ.ficꝰ capſici.
ὅλως.Omnino.
ὁμαλίζω.υ.σω.π.κα.Planum τ
æquale aliquid facio.complano as.
ὄμβρος.ου.ὁ.pluuia.nimbus.
ὁμιλέω τ ὁμιλῶ.υ.σω.π.κα.cõ
uerſor.alloquor. [confabulatio.
ὁμιλία.ας.ἡ.Cõuerſatio.colloquiũ.
ὁμίχλη.ης.ἡ.Nebula.
ὄμμα.ατος.τo.Oculus.
ὄμνυμι.υ.σω.π.κα.Juro.
ὁμόνω.υ.σω.ω.κα.Juro.
ὁμοθυμαδόν.Vnanimiter.ſimul.
concorditer.
ὁμοιάζω.υ.σω.π.κα.Similis ſũ.
ὁμοιοτωαθής.εος.ὁ.ἡ.ſimilis.e.ſi
milium paſſionũ.
ὅμοιος.α.ον.Similis.e.
ὁμοιότης.ητος.ἡ.Similitudo.
ὁμοιότροπος.η.ον.Similis.e.ſi
milium morum.
ὁμοιόω τ ὁμοιῶ.υ.σω.ω.κα.
Aſſimilo.comparo.
ὁμοίωμα.τος.τo.ſimilitudo.figu
ὁμοίως.ſimiliter. [ra.ſtatua.
ὁμοίωσις.εως.ἡ.Similitudo.
ὁμολογέω τ ὁμολογῶ.υ.σω.
π.κα.Confiteor.polliceor.
ὁμολογία.ας.ἡ.confeſſio.
ὁμολογουμένως.manifeſte.
ὁμόνοια.ασ.ἡ.pax.concordia.cõſenſ⁹.
ὀμόσαι.iuratum fuiſſe.
ὁμόσας.αντος.ὁ.poſtq̃ iurauit.
ὀμόσω.Jurabo. [cio.
ὁμότεχνος.η.ον.ſilis in artẽ τ offi
ὁμοῦ.Simul pariter.
ὅμως.Tamen.
ὁμωσμέντοι.verũtamẽ.tñ. [corũ.
ὁμόφρων.ονος.ὁ.ἡ.Vnanimis.
ὄν.οντος.τo.exiſtẽs.qꝺ eſt. neutri.
ὅν.Quem. [gener.
ὄναγρος.ου.ὁ.Aſinus ſilueſter.
ὀναίμην.Juuer.fruar.
ὄναρ.ος.τo.Inſomnium.
ὀνάριον.ου.τo.aſell⁹. [tior.er.pbo
ὀνειλίζω.υ.σω.π.κα.maledico.pui
ὀνειλισμός.ου.ὁ.puitiũ.iproprũ.
ὄνειλος.εος.τo.cõuitiũ.impperiũ.

ὄμειρος.ου.ὁ.Sonitus.
ὄμνυ.υ.σω.π.κα.Juro.
ὁμικός.ή.όμ.asinarius.a.um.
ὄμοια.ατος.Το.Nomen.
ὁμοιάζω.υ.σω.π.κα.noio.
ὁμοιασία.ας.ἡ.noiatio.appellatio.
ὁμοιαστός.ή.όμ.Memorabilis.ile
ὄμος.ου.ὁ.ἡ.asin?.asina. [gnis.e
ὅμτες.ωρ.οἱ.existẽtes.masculi.gen.
ὁμτρόπομ.quemadmodum.sicut.
ὅμτως.Vere.
ὄρυξ.χος.ὁ.Unguis.vngula.gen?
aromatis.lapis onyx
ὀξέως.cito.velociter.
ὄξος.εος.Το.acetum.
ὀξύνω.υ.νω.π.κα.Acuo.
ὀξύς.εος.ὁ.Acutus.a.um.velox.
ὀπῆ.ης.ἡ.caverna.
ὄπισθεν.atergo.retro.
ὀπίσω.post.
ὅπλα.ων.Τα.arma.
ὁπλοποιέω τ ὁπλοποιῶ.υ.
σω.ω.κα.Armo.as.
ὁποῖος.α.ον.qualis.e.
ὁπότε.quando.
ὅπου.Ubi.
ὀπτάομαι.Videor.
ὀπτασία.ας.ἡ.Visio.revelatio.
ὄπτομαι.υ.ψομαι.ω.μαι.Vi
deor.apparco.
ὀπτος.ή.ον.Visus.a.um.
ὀπώρα.ας.ἡ.pomũ.pomaautũmalia
ὅπως.Ut.
ὅραμα.τος.Το.Visio.
ὅρασις.εως.ἡ.Visio.
ὁρατός.ή.όν.Visibilis.e.
ὁράω τ ὁρῶ.υ.σω.π.κα. video.as
ὀργή.ης.ἡ.Ira. [picio
ὀργίζομαι.υ.σομαι.π.μαι.ira=
ὀργῖλος.η.ον.iracũdus.a.ũ. [scor
ὀργυά.ας.ἡ.Ulna. [pio.orto.
ὀρέγομαι.υ.ξομαι.ω.γμαι.Lu
ὀρειμός.ή.όν. montanus. a.um.
ὄρεξις.εως.ἡ.appetitus. desiderĩ.
ὀρθοπολέω τ ὀρθοπολῶ. υ.
σω.π.κα.recta via pergo..
ὀρθός.ή.όν.Rectus.a.um.
ὀρθοτομέω τ ὀρθοτομῶ.υ.σω
ω.κα.Recte tracto.recte diuido.re
cte scindo.
ὀρθρίζω.υ.σω.π.κα.Mane surgo.
ὀρθριμός.ή.όν. Matutinus.a.um
ὄρθριος.α.ον. Matutinus.a.um.
ὄρθρος.ου.ὁ.Diluculum.
ὁρίζω.υ.σω.π. κα. Determino.de

finio.predestino.
ὅριομ.ου.το.Terminus.finis.
ὁρκίζω.υ.σω.π.κα.adiuro.cõiuro.
ὅρκος.ου.ὁ.iuramentum.
ὁρκωμοσία.ας.ἡ.iusiurandum.
ὁρμαίνω.υ.νω.ω.κα. Concito.
ὁρμάω τ ὁρμῶ.υ.σω.π.κα. Im
petum facio.cum impetu eo.
ὁρμή.ης.ἡ. Impetus. propositum.
ὁρμημα.Τος.το.Impetus.
ὀρνέομ.ου.το.auis.volucris.
ὄρνις.θος.ἡ.auis. gallina.
ὁροθεσία.ας.ἡ. Terminorũ positio
ὄρος.εος.Το.Mons.
ὀροφή.ης.ἡ.Tectum.
ὀρτυγομήτρα.ας.ἡ.coturnix ma
trima.coturnix matricia.
ὀρύσσω.υ.ξω.ω.χα.fodio.
ὀρύττω.υ.ξω.ω.χα.fodio.
ὀρφανός.ή.όμ.orphanus.a.um.
ὀρχέομαι τ ὀρχοῦμαι. υ.σο=
μαι. ω. μαι.Salto.
ὀρχίζομαι.υ.σομαι.π.μαι. salto
ὅσ.ου.ὁ.Qui.numeri sing.
ὁσάκις.Quotiescunqz.
ὁσλήωτοτοῦμ.quicunqz.
ὅσιος.α.ον.Sanctus.a.um.
ὁσιότης.Τος.ἡ.Sanctitas.
ὁσιόω τ ὁσιῶ.υ.σω.π.κα. fetifico.
ὁσίως.Sancte.
ὀσμή.ης.ἡ.odor.
ὅσος.η.ον.quãtus.a. um.quicunqz.
ὀστέομ.ου.Το.os.ossis.
ὅστις.μος.ὁ.qui.quicunqz.n.f.
ὀστράκινος.η.ον. Testaceus.Lu
teus.a.um. [olfacio.
ὀσφραίνομαι.υ.σομαι.ω. μαι.
ὄσφρησις.εως.ἡ.odoratus.
ὀσφύς.υος.ὁ.Lumbi.
ὅσω.quanto.aduer.
ὅταμ.quando.
ὅτε.quando.
ὅτι.Quia.quod.qui.
οὐ.non.
οὗ.Ubi.quo.cuius.generis.masculi.
οὐά.Vah.
οὐαί.vc.interiectio dolentis.
οὐλαμῶς.nequaquam.
οὐλέ.neqz.
οὐλεέμ.Nullum.nihil.
οὐλείς.εμος.ὁ.nullus.nemo.
οὐλεμία.ας.ἡ.Nulla.
οὐλέμ.μος.Το.Nullum.nihil.
οὐλέποτε. Nunquam.
οὐλέπω.nondum.

οὐθείς.μος.ὁ.nemo.nullus.
οὐθεμ.μοσ;το.Nullum.nihil.
οὐκ.non.
οὐκετι.non amplius.
οὐκοῦμ.Igitur.
οὔκουμ.non igitur.nequaquam.
οὐμή.non.
οὖμ.ergo.igitur.itaqz.
οὔπω.Nondum.
οὐρά.ας.ἡ.Cauda.
οὐράμιος.α.ομ.Celestis.e.
οὐραμόθεμ.Excelo.
οὐραμός.ου.ὁ.Celum.
οὐρραγέω τ οὐρραγῶ.υ. σω.
ω.κα.Duco extremam partem. co
οὖς.Ωτος. [in extrema parte.
οὖς.Τοσ.Το.auris.
οὖσα.ης.ἡ.existens.femini generis.
οὐσία.ας.ἡ.substantia.existentia.
οὖσιμ.existentibus.masculi.generis.
οὔτε.neqz.
οὗτος.ου.ὁ.Hic.ille.
οὕτω.Sic.
οὔτως.Sic.
οὐχ.non.
οὐχί.Non.nonne.
ὀφειλέτης.ου.ὁ.Debitor.
ὀφειλή.ης.ἡ.Debitum.
ὀφείλημα.ατος.Το.Debitum.
ὀφείλω.υ.λω.ω.κα.Debeo
ὄφελομ.Utinam.
ὄφελος.εος.το.vtilitas.
ὀφθαλμός.ου.ὁ.Oculus.
ὀφθαλμολουλεία.ας.ἡ. Scru
tus ad oculum. [sus.a um.
ὀφιόδηκτος.η.ον.A serpente mor
ὄφις.εως.ὁ.Serpens.
ὀφρύς.υος.ἡ.Superalium.
ὀχεία.ας.ἡ.Coitus. [ro.turbo.
ὀχλέω τ ὀχλῶ.υ.σω.ω.κα.ve=
ὀχλοποιέω τ ὀχλοποιῶ.υ.σω
π.κα.seditionẽ facio.turbaz cõcito
ὄχλος.ου.ὁ.turba.turbatio.tumlt?
ὀχυρός.α.ον.munit?.a.ũ.
ὀχυρόω τ ὀχυρῶ.υ.σω.π.κα.
fortifico.munio. [lum munitũ.
ὀχύρωμα.Τος.Το.munitio. castel
ὀψάριομ.ου.Το.pisciculus.
ὀψέ.Vespere.sero.
ὀψία.ας.ἡ. vesper. [nocte.
ὀψίζω.υ.σω.ω.κα. cõprehẽdor a
ὄψιμος.η.ον.Serotinus.a.um
ὄψιος.α.ον.serotinus.a.um
ὄψις.εως.ἡ.facies.cõspectus.cõpa
ὄψομαι.videbo. [tio.presentia.

ὀψώμιον.ου.Το.Lucrum.gratificatio.stipēdiū,cibꝰ statutꝰ ⁊ decretꝰ
παγείς.εντος.ὁ.Compactus.coagulatus.conglutinatus.
παγετός.οῦ.ὁ.glacies.
ωαγήσομαι.congelabor.figar.premar.comprimar.
ωαγίλεύω.υ.σω.π.κα. Arte capio.illaqueo.venor.
παγίς.ίδος.ἡ.Laqueus.
ωάγος.ου.ὁ.Sarum.glacies.locus eminens.
ωαθεῖν.passum esse.
ωάθημα.τος.Το.passio.
παθητός.ή.όν.passibilis.q̃ pōt pati.
ωάθος.εος.Το.passio.
ωάθω.patiar.
παθών.όντος.ὁ. postq̃ passus est.
ωαίγνιον.ου.Το.Ludibrium.
ωαιδαγωγός.οῦ.ὁ. pueroꝝ doctor vel ductor.
ωαιδάριον.ου.Το.puerulus.
ωαιδεία.ας.ἡ.disciplina.
παιδευτής.οῦ.ὁ.istructor.p̃ceptor
ωαιδεύω.υ. σω.π. κα.Corripio castigo.
ωαιδιόθεν.a puero.
ωαίδιον.ου.Το.puer.puella.
ωαιδίσκη.ης.ἡ.ancilla.
ωαίς.ίδος.ὁ.ἡ.puer.famulꝰ.la.
ωαίω.υ.σ̃ω.π.κα.percutio.
ωάλαθος.ου.ὁ. Massa. ⁊ ωάλαθοσ ἀρωμάτων. vulgo poma.
ωάλαι.Olim.quondã.iãdiu.iãpridẽ.
ωαλαιός.α.όν.antiquus.a.ũ.vetus
παλαιότης.τος.ἡ.ātiq̃tas.vetustas
ωαλαιόω ⁊ ωαλαιῶ.υ. σω.ω. κα.Antiquo.antiquus facio.
ωάλη.ης.ἡ.lucta.certamen.
παλιγγενεσία.ας.ἡ.Regeneratio
ωάλιν.Rursus.iterum.
ωαμβασιλεύς.εως.ὁ. Rex potentissimus ⁊ qui omnia potest.
παμπληθεί.Vniuersaliter.
πάμπολυς.λλου.ὁ.multus.
ωᾶν.τος.Το.totum.
ωανδοχεῖον.ου.Το.Stabulum. diuersorium publicum.
ωανδοχεύς.εος.ὁ.Stabularius.
ωανεπίσκοπος.ου.ὁ.Qui omnia prospicit et prouidet.
ωανήγυρις.εως. ἡ. Frequentia. conuentus.
ωανηγυρισμός.οῦ.ὁ.congregatio.conuersatio.
ωανοικί.cum tota domo.

πανοπλία.ας.ἡ.armatura. tota armatura.
ωανούργευμα.τος. Το.astutia.
πανουργία.ας.ἡ.fraus.Dolꝰ. scientia.multa experientia.
ωανοῦργος.η.ον. Fraudulentus. dolosus.multiscius.sapiens.
ωαντα χῆ.vbiq;.
ωαντα χόθεν.vndiq;.
ωαντα χοῦ.vbiq;.
παντελής.ές.ὁ.ἡ.pfectꝰ.ppetuus.
ωάντες.ωμ.οἱ. Omnes. m.g.
ωάντη.Semper.
ωαντοδύναμος.η.ον. Oipotēs. qui bz p̃fectā virtutem ⁊ potentiam.
πάντοθεν.vndiq;.ex omni parte.
παντοκρατορία.ας.ἡ. oipotētia.
παντοκράτωρ.ορος.ὁ. imperator. omnipotēs.
ωαντός.Omnis. genitiuus singul. gene.mas.⁊ neut.
ωάντοτε.Semper.
ωαντοτρόφος.ου.ὁ.qui oia alit.
ωάντως.omnino.vtiq;.
ωαρά.Ab.iuxta.potius quaꝫ.preter. Ad.
παραβαίνω.μ. σομαι. ω.ηκα. Transgredior
ωαραβάλλω.υ.λω.π.κα.Comparo.appello nauem.
παράβασις.εως.ἡ. Transgressio. preuaricatio.
παραβάτης.ου.ὁ.Transgressor.
ωαραβῆναι.transgressum fuisse.
ωαραβήσομαι.transgrediar.
ωαραβιάζομαι.υ.σομαι.π.μαι Cogo.
ωαραβιβάζομαι.υ. σομαι. ω. σμαι.impono. ascendere cogo.
ωαραβλέπω.υ.ψω.ω.φα. Despicio.contemno.
παραβολή.ης.ἡ.parabola.exẽpluꝫ.
ωαραβουλεύομαι.υ.σομαι.π. μαι.trado.
παραβῶ.transgrediar. transiero.
παραγαγών.όντος.ὁ. postquaꝫ deduxit.detulit.
παραγγελία.ας.ἡ.p̃ceptiõ. admõitio.
παραγγέλλω.υ.λω.ω. κα. precipio.
παραγενέσθαι.Aduenisse.astitisse.
παραγενόμενος.η.ον. Postquaꝫ aduenit.astitit.
παραγένωμαι.adueniam.assistaꝫ.
παραγίνομαι.υ.σομαι.π.μαι. Venio.aduenio.asto.

ωαράγω.υ.ξω.ω.κα.Defero. deduco.transeo.preterco.
παραδέδομαι.traditꝰ sũ.pditꝰ fui.
ωαραδεδομένος.η.ον.Traditus proditus.a.um.
παραδεδόκειν.tradiderã.pdiderã
ωαραδεδωκώς.οτος.ὁ.postquã tradidit.prodidit.
ωαραδειγματίζω.υ.σω.π.κα. traduco. diffamo. publico iudicio expono.
παραδειγματισμός.οῦ.ὁ. Traductio.diffamatio.exemplum.
ωαράδεισος.ου.ὁ.paradisꝰ.hortꝰ
παραδέχομαι.υ.ξομαι.π.γμαι Suscipio prodo.do.
ωαραδίδωμι.υ.σω.ω.κα.trado
ωαραδοθείς.εντος.ὁ. Traditus. datus.proditus.
ωαραδοθῆναι. Traditũ.proditum
παραδοθήσομαι. Tradar. prodar.dabor.
παραδοθῶ.tradar.prodar.der.
ωαραδοξάζω.υ.σω.π. κα. Inhonoro.as.
παράδοξος.η.ον. Mirabilis.preter opinionem.
ωαραδοξότατος.η.ον. Admirabilissimus.maxime pter opinionez.
παράδοσις.εως.ἡ.traditio.doctrina
παραδοῦναι.tradidisse.prodidisse.
ωαραδούς.όντος.ὁ. Postquam tradidit.prodidit.
παραδῶ.tradam.prodam.
παραδώσω.tradam.prodam.
ωαραζηλόω ⁊ ωαραζηλῶ. Irrito.zelotypus fuꝫ.ad zeluꝫ prouoco in emulationem ⁊ zelum mitto.
ωαρὰθαλάσσιος.α.ον. Maritimus.a.um.prope mare.
ωαραθεωρέω ⁊ παραθεωρῶ.υ. σω. π. κα.despicor. contemno.
παραθῆναι. Apposuisse.addidisse. tradidisse.
ωαραθήσω. Apponam.Deponaꝫ. tradam.addam.
ωαράθου.Commenda.
ωαραθῶ.apponam.apponerem.
ωαραίνεσις.εως.ἡ.Admonitio.adhortatio ad virtutem.
ωαραινέω ⁊ παραινῶ. υ.σω.π. κα.admoneo.horto: ad virtutes.
ωαραιτέομαι ⁊ ωαραιτοῦμαι. υ.σομαι.ω.ημαι. Excuso.deuito.cauto.
ωαρακαθίζω.υ.σω.π.κα.Assideo

prope sedeo.
ωαρακαλέομαι ϛ ωαρακαλοῦμαι.μ.σομαι.ω.ημαι. Hortor. consolor.
ωαρακαλέω ϛ ωαρακαλῶ.μ.σω.π.κα. Rogo.
παρακάλυμμα.τος.το. Velamẽtũ.
ωαρακαλύπτω.μ.ψω.ω.φα. Velo.occulto.
ωαρακαταθήκη.ης.ἡ. Depositum.
ωαράκειμαι. Adiacco. appono.
ωαρακεκαλυμμένος.η.ον. Coopertus. Velatus.a.um.
ωαρακέκλημαι. consolatus fui.
παρακεχειμακώς.οτος.ὁ. Postquam hyemauit.
ωαρακληθῆναι. Exhortatum. consolatum esse.
ωαρακληθήσομαι. consolabor.
ωαρακληθῶ. cõsoler. cõsolatꝰ fuero
ωαράκλησις.εως.ἡ. Consolatio. exhortatio. ſtator.
ωαράκλητος.η.ον. cõsolator. exhor
παρακμάζω.μ.σω.π.κα. Senesco. transgredior florem etatis.
ωαρακοή.ης.ἡ. Inobedientia.
ωαρακολουθέω ϛ παρακολουθῶ.μ.σω.π.κα. Sequor.
ωαρακούω.μ.σω.π.κα. Non audio. non obedio.
ωαρακύπτω.μ.ψω.ω.φα. procumbo. inclino. incuruor.
ωαραλαβε. accipe.
ωαραλαβεῖν. accepisse.
ωαραλαμβάνω.μ.ηψομαι.ω.φα. accipio. assumo.
ωαραλέγομαι.μ.ξομαι.ω.μαι preterueho. iuxta nauigo.
ωαραλελυμένος.η.ον. Resolutꝰ a.um. solutus. paralyticus. a.um.
ωαραληφθείς.εντος.ὁ. Acceptus. assumptus.
ωαραληφθήσομαι. assumar.
ωαραλήψομαι. accipiam.
ωαράλιος.α.ον. maritimus. a.um.
ωαραλλαγή.ης.ἡ. Commutatio. transmutatio.
ωαραλογίζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι. decipio. fallo.
ωαραλυτικός.η.ον. Paralyticꝰ. resolutus. a.um. ſsoluo.
ωαραλύω.μ.σω.ω.κα. soluo. re
ωαραμένω.μ.μω.ω.κα. maneo. patienter expecto. tolero.
ωαραμίαν. ꝑter vnam. vna excepta.

παραμυθέομαι ϛ παραμυθοῦμαι.μ.σομαι.ω.ημαι. cõsolor.
ωαραμυθία.ας.ἡ. solatiũ. cõsolatio
παραμύθιον.ου.το. solatiũ. solamẽ
ωαραμοιέω ϛ ωαραμοιῶ.μ.σω.π.κα. Legem transgredior. ꝑter legem facio.
ωαράμοια.ας.ἡ. inquitas. vesãia
ωαράμοιος.η.ον. Iniustus. iniquus. a.um.
ωαραωέσω. Excidam ſlapsus est.
ωαραπεσών.οντος.ὁ. posteaꝙ pro
παραπικραίνω.μ.νω.π.κα. Exacerbo. ſbatio.
ωαραωικρασμός.ου.ὁ. exacer
παραωίπτω.μ.σουμαι.π.κα. Decido. prolabor.
ωαραωλέω.μ.ευσω.ω.κα. pernauigo. preternauigo.
ωαραπλήσιος.α.ον. similis. e.
ωαραωλησίως. Similiter.
ωαραωορεύομαι.μ.σομαι.π. μαι. pretereo. ambulo. ſsus.
ωαράωτωμα.ατος.το. ꝓtiũ. ca
ωαραρρέω.μ.σω.π.κα. Lado. ꝑfluo. efluo. labor. eris.
ωαραρρυῶ. Perefluam. efluaz. cadam. laber.
ωαράσημος.η.ον. Insignis. e. insignitus. a.um.
παρασκευάζω.μ.σω.π.κα. ꝑparo
ωαρασκευή.ης.ἡ. Paraseeue. idest preparatio.
ωαραστῆναι. Astitisse. ſcisse.
ωαραστῆσαι. exhibuisse. sistere fe
παράστησον. Exhibe. ꝓsta. astare fac. sistere fac.
ωαραστήσω. exhibebo. sistere faciã
ωαραστῶ. astem. cõmẽdẽ. exhibeã.
ωαρασχεῖν. exhibuisse. prebuisse.
παρατείνω.μ.νω.π.κα. extendo. dilato. ſω.κα. obseruo.
παρατηρέω ϛ παρατηρῶ.μ.σω
παρατίθημι.μ.σω.π.κα. Propono. appono. commendo.
ωαρατρέχω.μ.ουμαι.ω.κα. Percurro.
ωαρατυγχάνω.μ.ξομαι.ω.κα. Obuiã casũ fio. forte accido ϛ occurro.
παρατυχών.οντος.ὁ. Postquã casu obuiã fuit. forte accidit ϛ occurrit.
ωαραυτίκα. Statim. confestim.
ωαραφέρω.μ.σω.π.κα. Transfero. hac ϛ illac fero.
ωαραφρονέω ϛ παραφρονῶ.μ

σω.π.κα. Desipio. insanio.
παραφρονία.ας.ἡ. ſipiẽtia. ſsania.
ωαραχειμάζω.μ.σω.ω.κα. hyemez ago.
ωαραχειμασία.ας.ἡ. hyematio.
ωαραχρῆμα. confestim. continuo.
ωάραλις.εως.ὁ. Paraalis. pardus animal.
ωαρέβαλον. applicui nauem.
ωαρέβην. trãsgressꝰ. ꝓuaricatus fui.
ωαρεβιασάμην. coegi. coactus fũ.
ωαρεβιβασάμην. Adductus. coactus. impositus fui.
ωαρεγενόμην. veni.
ωαρεγκλίνω.μ.νω.π.κα. inclino.
ωαρελιλόμην. Tradebar.
ωορελίλουν. tradebã. ãt. ꝓdebã. ãt
ωαρελόθην. traditus. ꝓditus fui.
ωαρελόξασα. inbonoraui.
παρέλοσαν. tradiderũt. prodiderũt
ωαρέλωκα. tradidi. prodidi.
πάρεδρος.α.ον. qui assidet. assessor
ωαρεθέμην. cõmẽdaui. apposui.
ωαρεθεωρούμην. contemnebar.
ωαρέθηκα. proposui. apposui.
ωαρείλω.μ.σω.π.κα. Despicio. contemno. ſtutus. a. uz
ωαρειμένος.η.ον. Remissus. otiosꝰ
ωάρειμι. adsum. veno.
ωαρεισάγω.μ.ξω.ω.χα. Induco. Introduco.
παρεισάκτος.η.ον. subitroductꝰ. a. ũ
ωαρεισλύω.μ.σω.ω.κα. Subintro latenter. surrepo.
ωαρεισέλυσα. Subintraui. latenter surrepsi.
ωαρεισεμέγκας.αντος.ὁ. posteaꝙ subintulit. indurit.
παρεισέρχομαι.μ.σομαι.π.λυθα. intro. subintro.
ωαρεισῆλθον. subintraui. runt.
ωαρεισπήκειν. astitera.
ωαρεισφέρω.μ.οισω.ω.κα. subifero. affero. induco.
ωαρειχόμην. prebebar. exhibebar.
ωαρεῖχον. prebebã. ant.
ωαρεκάλεσα. rogaui. hortatus fui.
ωαρεκάλουν. Rogabam. ant. hortabar. antur.
ωαρεκλήθην. exhortatꝰ. cõsolatꝰ sũ.
ωαρεκτός. extra. preter.
ωαρέλαβον. acceperunt.
ωαρελεγόμην. Legebam. preteruehebar. iuxta nauigabam.
ωαρελεύσομαι. Transibo. preteri

bo.ſuperueniam.occupabo.
ωαρεληλυθέμὰι.preteriſſe
ωαρεληλυθώς.οτος.ὁ.preteritꝰ
ωάρελθε.Tranſi.
ωαρελθεῖμ.tranſiſſe.
ωαρέλθω.trāſeaz.tranſiuero.
ωαρελθώμ.ομτος.ὁ.poſtq̄ꝑpteriit
ωαρελκύω.μ.σω.π.κα.protrabo procraſtino.dilato.extēdo.remoror.
παρέλυομ.reſoluebā.diſſoluebā.āt.
ωαρεμβάλλω.μ.λω.ω.κα. Interſero.immito.interijcio.
ωαρεμβολή.ης.ἡ.caſtra orū.
ωαρεμπίωτας.μ.σοῦμαι.π.κα. incido.cado.
ωαρέμεγκαι.tranſfer.
ωαρεμεγκεῖμ.tranſtuliſſe.
ωαρεμέκλιμα.inclinaui.
ωαρεμοχλέω ϛ ωαρεμοχλῶ.μ. σω.π.κα.inquieto.
ωάρεξ.preter.excepto.
ωαρεξω.prebebo.exhibebo.
παρεωίδημος.ου.ὁ.Hoſpes.
ωαρεπίκραμα.exacerbaui.
ωαρεπορευόμην.pretergrediebar
ωαρέρχομαι.μ. λευσομαι.ω. λυθα.tranſeo.pretereo.negligo. ſuperuemio.occupo. [ratus fui
ωαρεσκεύασμαι.Paratus.prepa
ωαρεσκευασμένος.η.ον.paratꝰ. preparatus.a. um.
παρέσομαι.Adero.
παρέστηκα.affui.circumſtiti.
παρεστηκώς.οτος.ὁ.poſtq̄aſtitit circumſtitit.
παρέστημ.affui.aſtiti.
παρέστησα.exhibui.aſtiti.
πάρεστι.adeſt.licet.
παρεστώς.τος.ὁ.poſtquā aſtitit.
παρέσχομ.exhibui.prebui.rumt
παρετείνομ.extendebā.differebā āt.
παρετήρουμ.obſeruabam.ant.
παρέχω.μ.ξω.π.χα.exhibeo ꝓbeo
παρήγγειλα.precepi denunciaui.
παρήγγελομ.denunciabam.precipiebam.ant.epi.rumt.
παρῆγὸμ.tranſiui.preteriꝛ.rumt
παρηγορία.ας.ἡ.cōſolatio.ſolatiū
ωαρηκολούθηκα.aſſecutus fui.
παρηκολουθηκώς.οτος.ὁ.poſtquam aſſecutus eſt.
παρῆλθομ.preteriꝛ.rumt.
ωαρῆμ.aderam.affui.
ωαρήμουμ.admonebaz.conſulebā adhortabar.bantur.

ωαρῆσαμ.venerunt.affuerunt.
ωαρητημένος.η.ομ.excuſatꝰ.a.ū.
παρητησάμην.excuſaui me.refugicuitaui.
παρθενία.ας.ἡ.virginitas
παρθένος.ου.ἡ.virgo.
ωάριδε.deſpice.contemne.
παρίδω.deſpiciam contemnā.ro.
παρίημι.μ.σω.π.κα.remitto.
παριστάμω.exhibeo.prebeo.
παριστάω ϛ ωαριστῶ.μ. σω.π. κα.conſtituo.ſtatuo.
παρίστημι.μ.σω.π, κα.exhibeo. aſto.circumſto.ſiſto.
παρολεύω.μ.σω.π.κα. pretergredior.pretereo.
πάροδος.ου.ἡ.tranſitus
παροικέω ϛ παροικῶ.μ.σω.π.κὰ prope habito.habito.migro in aliā terram ad habitandum.
ωαροικία.ας.ἡ.icolatꝰ.pegrinatio
πάροικος.ου.ὁ.aduena.peregrinꝰ.
παροιμία.ας.ἡ.paremia.exēplum. parabola prouerbium.
πάροιμος.η.ομ.Vinolētus.a.um.
παροιχέομαι ϛ ωαροιχοῦμαι. μ.σομαι.π.μαι.pretereo. [ſū.
παρομοιάζω.μ.σω.π. κα.ſillo
ωαρόμοιος.α.ομ.ſimilis.e.
παροξύνω.μ.νω.π.κα.Irrito.
ωαροξυσμός.ου.ὁ.prouocatio.irritatio.
παροράω ϛ παρορῶ.μ.σω.π.κα contemno.diſſimulo.[rā prouoco.
ωαροργίζω.μ.σω.π.κα.irrito.ad
ωαροργισμός.ου.ὁ.iracundia.
ωαροτρύνω.μ.νω.ω.κα.cōcito.
παρουσία.ας.ἡ.aduētus.preſētia.
ωαροψίς.ίδος.ἡ.parapſis.catinꝰ.
ωαρρησία.ας.ἡ.audacia i loqndo.
ωαρρησία.audacter.
ωαρρησιάζομαι.μ.σομαι.ω. σμαι.audacter ϛ manifeſte loquor.
παρῶ.pretereā.remittam.ro.
ωαρώλευσά.pteriui.ptergreſſꝰ ſū.
ωαρώκησα.prope habitaui.migraui in alienā terram.
ωαρών.ομτος.ὁ.preſens.
ωαρωξυνόμην.incitabar.ira flagrabam. [citatus.iratus.a.um.
ωαρωργισμένος.η.ομ.irritatꝰ.in
ωαρώτρυνα.concitaui.
ωαρωχημένος.η.ομ.preteritꝰ.a.ū.
ωᾶς.αντος.ὁ.omnis.maſculi.ge.
π ᾶσα.ης.ἡ.omnis.femini.gener.

ωάσσαλος.ου.ὁ.palꝰ.ligneꝰ.fuſtis
πάσσω.μ.σω.π. κα. ſpargo.vario. tinguo.
ωάσχα.ατος.Το.paſca.
πάσχω.μ.σομαι.π.θα patior.
ωατάσσω.μ.ξω.ω.χα. percutio.
ωατέω ϛ ωατῶ.μ. σω.ω. κα.calco.conculco.
πατήρ.ρος.ὁ.pater.
πατριά.ας.ἡ.familia.
ωατριάρχης.ου.ὁ.patriarcha.patrum princeps.
πατρικός.η.ον.paternus.a.um.
ωατρίς.λος.ἡ.patria
πατρολώας.ου.ὁ.parricida.
ωατροπαράδοτος.η.ον.a patribus traditus.a.um
ωατρῶος.α.ον.paternus.a.um.
ωαύομαι.μ.σομαι.ω.μαι.ceſſo. queſco.
παύω.μ.σω.π.κα.ceſſare facio.
πάχνη.ης.ἡ.pruina
ωαχύνω.μ.νω.π.κα.incraſſo
ωέλαι.ων.αἱ.pedice.compēdes.ϛ omnes genus vinculi pedum.
ωελάτης.ου.ὁ.ϙ cōpedibꝰ ligatꝰ ē
πεδινός.η.ον.campeſtris.e.
πεδίον.ου.Το.cāpus.planicies.
πεζῇ.pedeſtri itinere. [facio.
ωεζεύω.μ.σω.π. κα. pedibus iter
πεζός.η.ον.pedeſtris.e.
ωειθαρολογία.ας.ἡ.perſuaſibilitas ſermonum
ωειθαρχέω ϛ ωειθαρχῶ.μ.σω. π.κα.pareo.obtēpo.obedio principi
ωείθομαι.μ.σομαι.ω.σμαι.obedio.perſuadeor.credo
πείθω.μ.σω.π.κα.ꝑſuadeo.cōfido.
πειθώ.οος.ἡ.ſuadela. perſuaſio.
πειράω ϛ πειρῶ.μ.σω.π.κα.curio
πεῖρα.ας.ἡ.experientia.tentatio.
πειράζω.μ.σω.ω.κα.expior.tento
πειράομαι ϛ πειρῶμαι.μ.σομαι π.μαι.tento.procuro.do operam.
ωειρασμός.ου.ὁ.tentatio.
πειράω ϛ πειρῶ.μ.σω.ω. κα.expior.tento
πεισμονή.ης.ἡ.perſuaſio.
πέλαγος.εος.Το.pelagus.profunditas aquarum.
πελεκίζω..μ.σω.π.κα. decapito. obtrunco.ſecuri percutio.
πέμπτος.η.ον.Quintus.a.um.
ωέμπω.μ.ψω.ω.φα. Mitto.
πέρης.Τος.ὁ.ſDauper.

πεμθερά.ας.ἡ.ſocrus.
πεμθερός.ου.ὁ.ſocer.
πεμθεω τ πεμθῶ.μ.σω.π.κα. Lugeo.
πέμθος.εος.Το.luctus.
πεμιχρός.α.ον. pauperculus.a.ũ.
πεμτάκης.Quinquies.
πεμτακισχίλιος.α.ον.quinq; millia
πεμτακόσιος.α.ον.quingẽtus.a.ũ.
πέμτε.Quinq;
πεμτεκαιλεκάτος.η.ον.quintus decimus.a.um
πεμτηκοντα.quinquaginta.
πεμτηκοντατρία.ων.τα.quĩquãginta tria.neutri generis. ⌜.a.ũ.
πεμτηκοστός.η.ον.quiãgeſſimus.
πεπαιλευμένος.η.ον.doctus.eruditus.a.um.
πεπαλαίωκα.ãtiquaui.ãtiquũ feci
πέπαυμαι.ceſſaui.deſij.
πεπειραμένος.η.ον. exptꝰ.a. um.
πέπεισμαι.pſuaſus ſui.credidi.
πεπεισμένος.η.ον.perſuaſus.a.ũ.
πεπελεκισμένος.η.ον.decapitatꝰ decollatus.ſecuri percuſſus.a.um.
πεπηγώς.οτος.ὁ. infixus. conglutinatus. congelatus.
πεπιεσμένος.η.ον.preſſus.oppreſſꝰ. aggrauatus.a.um
πεπίστευκα.credidi.
πεπιστεύκειν.credideram.
πεπιστεύκως.οτος.ὁ.poſtq̃ credidit.
πεπλάνημαι.erraui. deceptus ſui.
πεπλανημένος.η.ον. deceptus. Aberrans.
πεπλάτυμαι.ertẽſꝰ. dilatatus ſũ.
πεπλήρωκα.impleui.
πεπληρωκέναι.ipleuiſſe.cõpleuiſſe
πεπλήρωμαι.implꝰ.cõpletꝰ ſui.
πεπληρωμένος.η.ον.Implꝰ.repletus.a.um. ⌜pletus.a.um.
πεπληροφορημένος.η.ον. impletus fuĩ.
πεπλούτηκα.ditatus ſui.diues factus ſui.
πεποίηκα.Feci.
πεποιήκειν.Feceram.
πεπεποιηκέναι.feciſſe.
πεποιηκώς.οτος.ὁ.poſtquã fecit.
πεπεποιημένος.η.ον.factus.a.um.
πέποιθα.cõfido.confiſus ſui.
πεποιθέναι.cõfidere.confiſũ eſſe.
πεποίθησις.εως.ἡ.fiducia.pfidẽtia
πεπεποιθώς.οτος.ὁ.poſtquam confiſus eſt.confidens.

πεπολίτευμαι.conuerſatus ſui.
πέπομθα.paſſus ſui.
πεπότικα.potaui.dedi bibere.
πεπορευμένος.η.ον.poſtquam ambulauit.
πεπραγμένος.η.ον.actꝰ.factꝰ.a.ũ.
πέπρακα.vendidi.
πεπραμένος.η.ον.vẽditus.a.um.
πέπραχα.feci.
πεπραχέναι.feciſſe.
πεπτωκώς. οτος.ὁ.poſtq̃ cecidit.
πεπυρωμένος.η.ον.cãbuſtus.a.ũ
πεπωρωκα.induraui.
πεπωρωμένος.η.ον.excecatꝰ.a.ũ ſine ſenſu.
πέραν.trans .vltra.
πέρας.ατος.Το.finis.
περάω τ περῶ.μ.σω.π.κα. trãſeo
περιλιξ.κος.ἡ.perdix auis.
περί.δε.circum. ⌜circunduco.
περιάγω.μ.ξω.π.χα. circumeo.
περιαιρέω τ περιαιρῶ.μ.σω.π κα.aufero.
περιαστράπτω.μ. ψω.ψ.φα circumfulgeo.
περιβάλλομαι.μ.ουμαι.π. βλημαι.cooperior. induor.
περιβαλλω.μ.λω.ψ.κα. cooperio.circundo.induo.
περιβεβλημένος.η.ον.indutꝰ.a.ũ.
περιβλέπω.μ.ψω.ψ.φα.circumſpicio.
περιβληθείς.εντος.ὁ. circumdatus.coopertus.veſtitus. ⌜mictus.
περιβόλαιον.ου.Το.velamen.a=
περιβολή.ης.ἡ. amictus.cooperimẽtus.indumentum.
περίβολον.ου.Το.murꝰ. circuitꝰ.
περιγραφή.ης.ἡ.conſumptio.circumſcriptio.lineamentum
περιδέω.μ. σω.ψ.κα. circumligo.
περιδραμὼν.οντος.ὁ.poſtquaꝫ circumcurrit.circuiuit. ⌜tus fui.
περιεβαλόμην.indutus fui.coop
περιέβαλον.cooperui.veſtiui.
περιεβλέπόμην. circumſpiciebar. circumſpectus fui.
περιεδεδέμην.circumligatus fuerã
περιέζωσα.precinxi.
περιεζωσμένος.η.ον.precinctꝰ.a.ũ.
περιέθηκα.circumpoſui.circumdedi. impoſui.
περιεκόμπουν. Circumſonabam. Circumſtrepebam.ant.
περιέκρυβον. occultabaꝫ.ant.

περιέλαμψα.circumfulſi.
περιελεῖν. Abſtuliſſe.
περιελθὼν.οντος.ὁ.ꝑdeſtquã circuiuit.Circumambulauit. ⌜lit.
περιελῶν.οντος.ὁ.poſtquã ſuſtu
περιέξεσα.circũraſi.polui.leuigaui.
περιεπάτησα.Ambulaui.
περιεπάτουν.Ambulabam. ant
περιέπειρα.Tranſfixi.tranſfodi.
περιέπεσον.Incidi.rui.
περιεποιησάμην.Acquiſiui.
περιεργάζομαι.μ.σομαι.π.μαι Curioſe ago. ⌜tas rimia.
περιεργία.ας.ἡ.curioſitas. ſeduli
περίεργος.η.ον.curioſus.a .um.
περιέρχομαι.μ.σομαι.ω.λυθα.Circumeo.circumambulo.
περιεσπώμην.Diuellebar. fatigebam.Occupabar.
περιέστην.Circumſtiti. ⌜tit.
περιεστώς.τος.ὁ. poſtq̃ circumſti
περιέσχον.Circumdedi.rui.
περιέτεμον.Circumcidi.rui.
περιετμήθην.Circumciſus fui.
περιέχω.μ.ξω.ψ.χα.Circũdo.occupo.contineo.
περιζήτησις.εως.ἡ.Queſtio.
περιζώμνυμι.μ.σω.π.κα.ꝑcingo.
περιζωννύω.μ.σω.π.κα.ꝑcingo.
περιζωσάμενος.η.ον.ꝑcinctus. Accinctus.a.um.
περιζώσω.ꝑcingam.
περιειμι.circũeo. circumdo.abo.
περιῆγον.circumbãt.circuiui runt.
περιήειν.Circumeram. ⌜runt.
περιήλθον.circuiui.circũambulaui
περιηρούμην.Submoueb ar. auferebar.
περιήστραψα.Circumfulſi.
περιθείς.εντος.ὁ.ꝑpoſtquam.circumpoſuit.impoſuit.
περίθεσις.εως.ἡ. circumdatio.circumpoſitio.
περιθήσομαι.Circumponar.ſumã
περιθήσω.circumponam.
περιίσταμαι.μ. σομαι. ω.μαι. Emito. declino.
περικάθαρμα.Τος.το.purgamentum.Stercuilinium.
περικαλύπτω.μ. ψω.ψ.φα. Velo.Cooperio. ⌜cumtegor
περίκειμαι.Circũponor.circũdor.cir
περικεκαλυμμένος.η.ον.cooperꝰ tus.velatus.a.um.
περικεφαλαία.ας.ἡ. Galea.

πορνεῖον.ου.Το. Lupanar. locus vbi sunt meretrices.
πορνεύω.υ.σω.ω.κα.fornicor.
ὡορνη.ης ἡ. Meretrix.
ὡορνος.ου.ὁ.fornicator.fornicarius.
ὡόρρω.Longe.
ὡόρρωθεν.Alonge.
πορρωτέρω.Longius.
πορφύρα.ας.ἡ.purpura.
πορφυρόπωλις.ιδος.ἡ. purpuraria. Que vendit purpuram.
πορφυροῦς.α.ουν.purpureus.a.um.
ὡοσάκις.Quoties.
ὡοσαχῶς.Quotiens.
ὡοσὶν.pedibus.
ὡόσις.εως.ἡ.potus.poculum.potio.
ὡόσος.η.ον.Quantus.a.um.
πόσω.Quanto.
ποταμός.ου.ὁ.fluuius.
ποταμοφόρητος.η.ον. Quod defertur a flumine.
ποταπός.η.ον.Qualis.e.
ὡότε.Quando.
ποτέ.Aliquando.
πότερον.Vtrum.an.
ὡότερος.α ον.Vter.a.um.
ὡοτήριον.ου.Το.calix.poculum.
ὡοτίζω.υ.σω.π.κα.potũ do.poto.
ὡοῦ.Vbi.
ὡοῦς.οὸς.ὁ.Pes.
πρᾶγμα.ατος.Το.Res.
ὡραγματεία.ας.ἡ. Negocium.
ὡραγματεύω.υ.σω.ω.κα.negocior.
ὡραθῆναι.venditum fuisse. [cior.
πραιτώριον.ου.Το. Pretorium. domus presidis.
πράκτωρ.ρος.ὁ.Exactor. interfector. Qui exigit tributa.
πρᾶξις.εως.ἡ.Opus.
ὡρᾶος.α.ον.mitis.benignus. a.us.
πραότης.ητος.ἡ. Mansuetudo. benignitas.
ὡρασιά.ας.ἡ.Sulcus. pars.
πράσις.εως.ἡ.Venditio.
πράσσω.υ.ξω.π.χα.Ago.facio.
ὡράττω.υ.ξω.ω.χα.Ago.facio.
ὡραύς.εῖος.ὁ.ἡ.mitis.benignus.
ὡραύτης.τος.ἡ.mansuetudo.benignitas.
πρέπει.decet.honestũ est. [gnitas.
ὡρέσβειον.ου.Το.decẽs.honestũ.
ὡρεσβεία.ας.ἡ.Legatio.
ὡρεσβεύω.υ.σω.ω.κα. Legor sum.intercedo.melior sum. [ius.
ὡρεσβύτερος.α.ον.senior.antiquior
ὡρεσβυτέριον.ου.Το. Senatus.

πρεσβύτης.ου.ὁ.Senex.
ὡρεσβύτις.ιδος.ἡ.anus. vetula.
πρηνής.εος.ὁ.ἡ. Pronus.in faciẽ lapsus.in partẽ anteriorẽ inclinatus.
ὡρίζω.υ.σω.π.κα.seco.scindo.
πρίν.prius quam.
ὡριν.prius quam.
πρό.ante.priusquã.
προαγαγεῖν.produxisse, precessisse.
ὡροαγαγών.οντος.ὁ. postquaz produxit.precessit. [co.
ὡροάγω.υ.ξω.ω.χα.ꝑcedo.pduco
ὡροαδικέω τ προαδικῶ.υ.σω. π.κα.prior iniuriam infero.
προαιρέομαι τ προαιροῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Eligo. prepono. destino.
ὡροαιτιάομαι τ προαιτιῶμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Causã do.causor. accuso.
προακούω.υ.σω.π.κα.Ante audio.
ὡροαλής.εος.ὁ.ἡ. Procax. petulans.preceps.
ὡροαμαρτάνω.υ.σω.π.κα. Ante pecco.
ὡροαμαέλπω.υ.ψω. ω.φα. decanto.ante canto.
ὡροάρχομαι.υ. ξομαι.ω.μαι. Precedo.
ὡροαύλιον.ου.Το. Premium sonandi vel cantandi ad tibias.
ὡρόαυλον.ου.Το. vestibulum.
προβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα.ꝑcedo.
ὡροβάλλω.υ.λω.ω.κα. produco.germino.impello.
προβας.αντος.ὁ. postq̃ processit.
ὡροβατικός.η.ον.ouinus.ouarius
ὡρόβατον.ου.Το.ouis. [a.ũ.
προβεβηκως.οτος.ὁ.postq̃.processit.
προβιβάζω.υ.σω.ω.κα. produco detrabo.premoneo.
προβλέπω.υ.ψω.π.φα.prospicio.prouideo.
ὡρογεγονώς.οτος.ὁ. Postquã processit.vel ante factus est.
ὡρογεγραμμενος.η.ον.Prescriptus.antescriptus.a.us.
προγίνομαι.υ.σομαι.ω.μαι.ꝑ existo.ante fiam.
προγινώσκω.υ.σομαι.ω.κα.ꝑ cognosco.prescio.
προγνωσθῆναι.ꝑcognitum fuisse.
πρόγνωσις.εως.ἡ. Prescientia. precognitio.
πρόγονος.ου.ὁ.Precessor.parẽs.

progenitor.priuignus.
προγράφω.υ.ψω.ω.φα.prescribo. Antescribo.
ὡροδαπανάω τ ὡροδαπανῶ. υ.σω.ω.κα.expẽdo. ante expendo
ὡρόδηλος.η.ον.manifestus.a.ũ.
ὡροδιδράσκω.υ.σω.π.κα. Pridoo.prodo.
ὡροδοσία.ας.ἡ.proditio.
ὡροδότης.ου.ὁ.proditor.
πρόδραμών.οντος.ὁ. Postquã ante cucurrit.
ὡρόδρομος.ου.ὁ.precursor.
προεβιβασα.produxi. detraxi.
ὡροέγνωκα.precognoui. prescii.
προεγνώσθην. Precognitus.ante cognitus fui.
ὡροεγνωσμένος.η.ον. Precognitus.a.um.
προεγράφην. ante scriptus fui.
ὡροέγραψα.Ante scripsi.
προέδραμον.ante cucurri.
ὡροέδωκα.prius dedi.prodidi.
προεθέμην.proposui. propositũ fui
ὡροείλω.υ.σω.ω.κα. prendeo
προείληφα.preaccepi.preoccupau
προειλόμην. Prepositi.pluris fec proposui.
προεῖπον.predixi.runt.
ὡροείρηκα.prediri.
ὡροειρηκέναι.predixisse.
προειρημένος.η.ον.predictũ.a.ũ
ὡροείρω.υ.ρω.ω.κα. antedico.
ὡροέκοπτον. proficiebam.ant.
ὡροέκοψα.profeci.
ὡροέκριμα.preposui. antepositi.
ὡροέλαβον.preueni.antecepi.ru
ὡροέλεγον.ꝑdixi.rũt.predicebã.
προελεύσομαι.precedã.
ὡροέλθω.preueniã.preuenero.
προελθών.οντος.ὁ.postquam pr gressus est.processit. precessit.
προελπίζω.υ.σω.π.κα. prespe
προεμάχησα.Antepugnaui. inte primos pugnaui.
προεμήνυσα.prenunciaui.
προεμάρχομαι.υ.ξομαι.π.μα Incipio.
ὡροεμῆρξάμην.Incepi.
προεμόησα.prosperi.proundi.
ὡροεμοιεύθην.capiꝰ.captiuatꝰ s
ὡροεπαγγέλλομαι.υ. λουμαι.π.μαι.ante promitto.
προεπηγγειλάμην.Ante promi
προέρχομαι.υ.σομαι.ω.λυθ

procedo.progredior.
ωρόεστώς.οτος.ὁ.Qui preest. prefectus. [posui.porrexi.
ωροέτειμα.extendi.protendi.pro=
ωροετιμήθην.magis honorat⁹ sũ; & pluris factus. [ro.
ωροετοιμάζω.μ.σω.ω.κα.ῤῥα
ωροετρεψάμην.exhortatus sum.
ωροεναγγελίζομαι.μ.σομαι. π.μαι.prenuncio.antenuncio.as.
ωροενηγγελισάμην.ῤnunciaui.
ωροεφήτευσα.prophetaui.
ωροέφθασα.preuen.
ωροεχειρισάμην.preordinaui.
ωροήγαγομ.produxi.ῤduxi.runt.
ωροηγέομαι.ϰ ωροηγοῦμαι: μ.σομαι.ω.μαι.precedo.preue nio.primus sum.
ωροῆγομ.Antecedebam.preduce= bam.ant.predurerunt.
ωροήδειμ.prescieram.
προηδικημένος.η.ομ.Prior iniu ria affectus.a.um.
προήκουσα.preaudiui.
προῆλθομ.processi.runt. [rauit.
ωρονλπικώς.οῖος.ὁ.postq̃ ῤspe
ωρονμαρτηκώς.οτος.ὁ.postquã ante peccauit.
ωρονρχόμην.precedebam.
προντιασάμην.causat⁹ sũ.accusaui
προντοίμασα.preparaui.
ωρόθεσις.εως.ἡ.propositum. pro= positio.electio.
ωροθεσμία.ας.ἡ. prefinitũ tẽpus.
ωροθυμία.ας.ἡ.promptitudo.
ωρόθυμος.η.ομ.promptus.a.um.
ωροθύμως.voluntarie. libenter.
ωροιλώμ.οτος.ὁ.postq̃ prenidit
ωροίσταμαι.μ.σομαι.ω.μαι. presum.
προίστημι.μ.σω.ω.κα. preficio. presum.antesto.
προκαταγγέλλω.μ.λω.ω.κα. repromitto.prenuncio. antepromitto.
προκαῖαρτίζω.μ.σω.π.κα.ῤparo
ωροκατήγγειλα.prenunciaui.an te promisi.
ωροκατηγγελμένος.η.ομ.repro missus.antepromissus.a.um.
πρόκειμαι.propositus sum.
προκεχειρισμένος.η.ομ. Predi catus.prenunciatus.a.um.
προκεχειροτομημένος.η.ομ.pre ordinatus.preelectus.a.um. [co.
προκηρύττω.μ.ξω.ω.χα.añ ῤdi

ωροκοπή.ης.ἡ. ῤfectus.augmẽti.
ωροκόωτω.μ.ψω.ω.φα.ῤficio.
πρόκριμα.τος.το.ῤiudiciũ. [ῤcedo
προκρίνω.μ.νω.ω.κα. ῤpono.an tepono. [uenit.antecepit.ῤuẽtus ẽ
ωρολαβόμενος.η.ομ. postq̃ pre
ωρολαμβάνω.μ. ψομαι. ω. μμαι.ante capio.preuento. [ãtedico
ωρολέγω.μξω.ω. χα.predico.
προληφθείς.εμτος.ὁ.ῤoccupat⁹. preassũptus [.μ.σω.π.κα.ῤnũcio
προμαρτυρέω.τ προμαρτυρῶ
ωρομαχέω.τ προμαχῶ.μ.σω. π.κα. Antepugno.iter ῤnos pugno.
ωρομελετάω. τ ωρομελετῶ. μ.σω.ω.κα.premeditor.
προμεριμνάω.τ ωρομεριμνῶ. μ.σω.π.κα.ãteuro.pr⁹ curã habeo
ωρομηνύω.μ.σω.π.κα. ῤnũcio. antenũcio.as. [ῤuideo.curã habeo.
προμοέω.τ προμοῶ.μ.σω.π.κα.
ωρόμοια.ας.ἡ.prouidentia.
προμομεύω.μ.σω.π.κα.popu= lor.captiuo.as. [κα.ῤuideo.ῤuideo.
ωροοράω.τ προορῶ.μ. σω.ω.
ωροορίζω.μ.σω.ω.κα.predestino.
προπαθών.ορτος.ὁ.postq̃ ante= passus est.prius perpessus ẽ. [re patior
ωροπάσχω.μ.σομαι.π.θα.an
προπάτωρ.ορος.ὁ.ῤgẽitor.ῤauꝰ.
προπέμπω.μ.ψω.π.φα.deduco.
ωροπεσών.ορτος.ὁ.postq̃ ῤcidit
προπετής.εος.ὁ.ἡ.ῤteruꝰ. temera rius.a.um. [do.antecado.
ωροπίπτω.μ.ουμαι.π.κα.proci
ωροπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι
ωρός. Ald. [preco.
ωροσάββατον.ου.το.ante sab= batum.
ωροσάγαγε.adduc.offer.affer.
προσαγάγω. Offeram.offerrem. afferam.afferrem.attulero.
ωροσαγαγών.ορτος.ὁ.postquã attulit.addurit.obtulit [pello.voco
ωροσαγορεύω.μ.σω.ω.κα.Alp
ωροσάγω.μ.ξω.ω.χα. Addu= co.offero.appropinquo.
ωροσαγωγή.ης.ἡ.accessus.
ωροσαιτέω.τ προσαιτῶ.μ.σω. ω.κα. Mendico.as.
προσαμαβαίμω.μ.σομαι.π.κα. Ascendo.
ωροσαμάβηθι.ascende.
ωροσαμαλίσκω.μ.σω.π.κα. ero go.expendo.

ωροσαμαλώσας.αρτος.ὁ.post= quamrerogauit erpendit.
προσαμαπαύομαι.μ.σομαι.ω. μαι.cõquiescã.cum alio requiescã.
ωροσαμαπληρόω.τ προσαμα ωλπρῶ.μ.σω.ω.κα. Superad do.accumulo.adimpleo.
προσαματίθεμαι.μ. σομαι.ω. μαι.Acquiesco.addico.
ωροσαματρέπω.μ.ψω.π.φα.in super subuerto.
ωροσαμεθέμην.acqeui.addict⁹ sũ.
προσαμεπλήρωσα. Accumulaui. adimpleui.
προσαμειλέω.τ ωροσαπειλῶ μ.σω.π. κα.Commmor.aris.
προσαμωθέω. τ προσαπωθῶ. μ.σω. ω. κα. Alderpello. insuper erpello.magis erpello.
ωροσβιβάζω.μ.σω.π. κα. Ap= pono.impono.supraponO.
προσγελάω.τ προσγελῶ. μ. σω. ω.κα. arrideo.cum alio rideo.
ωροσλαμαμάω.τ ωροσλαπα μῶ.μ.σω.π.κα.superpẽdo.superogo
ωροσλεκτός.η.ομ. acceptus.a.uꝫ
προσλέομαι.μ.σομαι.π.μαι.ro go.indigeo.
ωροσλέχομαι.μ.ξομαι.π.μαι. Expecto.recipio.amplector.
ωροσλοκάω.τ ωροσλοκῶ. μ. σω.ω.κα.expecto.
ωροσλοκία.ας.ἡ.Expectatio.
ωροσλραμών.ομτος.ὁ. postquã accurrit.
προσεάω.τ ωροσεῶ.μ.σω.π.κα sino.permitto. [propinquo.
ωροσεγγίζω.μ.σω.π. κα. Alp=
ωροσελεήθην.egui.indigui.orauí.
ωροσελεξάμην.accepi. ãplexus sui
ωροσελεχόμην.expectabã. acci=
προσελόκωμ.expectabã.ãt [piebã.
ωροσελρεύω.μ. σω. ω. κα.assi sto.deseruio.
ωροσεθέμην.adieci.addidi. appo= sui.appositus adiectus addit⁹ fui.
ωροσέθηκα.adieci.addidi.apposui.
προσείλω.video.aspicio. intueor.
προσειργασάμην.adnegociat⁹ sũ. i.negociando acquisiui τ auri rem.
ωροσεῖχομ.attendebam.aut.
προσεκαλεσάμην.accersiui.
ωροσεκάλουμ. prouocabam.ant.
ωροσεκλήθην.consensi.
ωροσεκληρώθην.adiunctus fui.

πορνεῖον.ου.Το. Lupanar. locus vbi sunt meretrices.
πορνεύω.υ.σω.ω.κα.fornicor.
πορνη.ης ἡ. Meretrix.
πορνος.ου.ὁ.fornicator.fornicarius
πόρρω.Longe.
πόρρωθεν.Alonge.
πορρωτέρω.Longius.
πορφύρα.ας.ἡ.purpura.
πορφυρόπωλις.ιδος.ἡ. purpuraria. Que vendit purpuram.
πορφυροῦς.α.ουν.purpureus.a.um.
ποσάκις.Quotiens.
ποσαχῶς.Quotiens.
ποσίν.pedibus.
πόσις.εως.ἡ.potus.poculum.potio
πόσος.η.ον.Quantus.a.um.
πόσω.Quanto.
ποταμός.ου.ὁ.fluuius.
ποταμοφόρητος.η.ον. Quod defertur a flumine.
ποταπός.η.ον.Qualis.e.
πότε.Quando.
ποτέ.Aliquando.
πότερον.Utrum.an.
πότερος.α ον.Uter.a.um.
ποτήριον.ου.Το.calix.poculum.
ποτίζω.υ.σω.π.κα.potũ do.poto.
ποῦ.Ubi.
πούς.οδος.ὁ.Pes.
πρᾶγμα.ατος.Το.Res.
πραγματεία.ας.ἡ. Negocium.
πραγματεύω.υ.σω.ω.κα.negotior.
πεπραθῆναι.venditum fuisse. [cior.
πραιτώριον.ου.Το. Pretorium. domus presidis.
πράκτωρ.ρος.ὁ.Exactor. interfector. Qui exigit tributa.
πρᾶξις.εως.ἡ.Opus.
πρᾶος.α.ον.mitis.benignus. a.uz.
πραότης.ητος.ἡ. Mansuetudo. benignitas.
πρασιά.ας.ἡ.Sulcus. pars.
πράσις.εως.ἡ.Venditio.
πράσσω.υ.ξω.π.χα.Ago.facio.
πράττω.υ.ξω.ω.χα.Ago.facio.
πραύς.εῖα.ὁ.ἡ.mitis.benignus.
πραύτης.τος.ἡ.mansuetudo.benignitas.
πρέπει.decet.honestũ est. [gnitas.
πρέπον.ουτος.Το.decẽs.honestũ.
πρεσβεία.ας.ἡ.Legatio.
πρεσβεύω.υ.σω.ω.κα. Legatus sum.intercedo.melior sum. [ius.
πρεσβύτερος.α.ον.senior.antiqor
πρεσβυτέριον.ου.Το. Senatus.

πρεσβύτης.ου.ὁ.Senex.
πρεσβύτις.ιδος.ἡ.anus. vetula.
πρηνής.εος.ὁ.ἡ. Pronus.in faciẽ laplus.in partẽ anteriorẽ inclinatus.
πρίζω.υ.σω.π.κα.seco.scindo.
πρίν.priusquam.
πριν.priusquam.
πρό.ante.priusquã.
προαγαγεῖν.produxisse. precessisse.
προαγαγών.ουτος.ὁ. postquaz produxit.precessit. [co.
προάγω.υ.ξω.ω.χα.pcedo.pdu
προαλικέω & προαλικῶ.υ.σω. π.κα.prior iniuriam infero.
προαιρέομαι & προαιροῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Eligo. prepono. destino.
προαιτιάομαι & προαιτιῶμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Caulã do.causor. accuso.
προακούω.υ.σω.π.κα.ãte audio.
προαλής.εος.ὁ.ἡ.Procax. petulans.preceps.
προαμαρτάμω.υ.σω.π.κα. Ante pecco.
προαμαμέλπω.υ.ψω.ω.φα. decanto.ante canto.
προάρχομαι.υ. ξομαι.ω.μαι. Precedo.
προαύλιον.ου.Το. Premium sonandi vel cantandi ad tibias.
προαύλον.ου.Το. vestibulum.
προβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα.pcedo.
προβάλλω.υ.λω.ω.κα. produco.germino.impello.
προβας.ᾶσα.ὰν.ὁ. postq̃ processit.
προβατικός.η.ον.ouinus.ouarius
πρόβατον.ου.Το.ouis. [a.ũ.
προβεβηκως.οτος.ὁ.postq̃ pcessit.
προβιβάζω.υ.σω.ω.κα. produco detraho.premoneo.
προβλέπω.υ.ψω.π.φα.prospicio.prouideo.
προγεγονώς.ότος.ὁ. Postquã processit.vel ante factus est.
προγεγραμμένος.η.ον.Prescriptus.antescriptus.a.uz.
προγίνομαι.υ.σομαι.ω.μαι.p̃ eristo.ante fum.
προγινώσκω.υ.σομαι.ω.κα.p̃ cognosco.prescio.
προγνωσθῆναι.p̃cognitum fuisse.
πρόγνωσις.εως.ἡ. Prescientia. precognitio.
πρόγονος.ου.ὁ.Predecessor.parẽs.

progenitor.prauigenus.
προγράφω.υ.ψω.ω.φα.prescribo. Ante scribo.
προλαπαμάω & προλαπαμῶ. υ.σω.ω.κα.expẽdo. ante expendo
πρόδηλος.η.ον.manifestus.a.ũ.
προδίδωμι.υ.σω.π.κα. Prodo.prodo.
προδοσία.ας.ἡ.proditio.
προδότης.ου.ὁ.proditor.
πρόδραμων.ουτος.ὁ. Postquã ante cucurrit.
πρόδρομος.ου.ὁ.precursor.
προεβιβασα.produxi. detraxi.
προέγνωκα.precognoui. prescii.
προεγνώσθην.Precognitus.ante cognitus fui.
προεγνωσμένος.η.ον. Precognitus.a.um.
προεγράφην. ante scriptus fui.
προέγραψα.Ante scripsi.
προέδραμον.ante cucurri.
προέδωκα.prius dedi.prodidi.
προεθέμην.proposui. propositũ fui
προείδω.υ.σω.ω.κα. prouideo
προείληφα.preaccepi.preoccupaui
προειλόμην.Prepposui.pluris feci proposui.
προείπον.predixi.runt.
προείρηκα.prediri.
προειρηκέναι.predixisse.
προειρημένος.η.ον.predictũ.a.ũ
προειρω.υ.ρω.ω.κα. antedico.
προέκοπτον.proficiebam.ant.
προέκοψα.profeci.
προέκρινα.prepposui. antepposui.
προέλαβον.preueni.antecepi.ru
προέλεγον.p̃dixi.rũt.prediccbã.
προελεύσομαι.precedã.
προέλθω.preueniã.preuenero.
προελθών.ουτος.ὁ.postquam progressus est.processit. precessit.
προελωίζω.υ.σω.π.κα. prosper
προεμάχησα.Anteipugnaui. inte primos pugnaui.
προεμήνυσα.prenunciaui.
προεμάρχομαι.υ.ξομαι.π.μα Incipio.
προεμμρξάμην.Incepi.
προεμόνσα.prosperi.prouidi.
προεμομεύθην.capiũ.captiuatũ
προεπαγγέλλομαι.υ. λομαι.π.μαι.ante promitto.
προεπηγγειλάμην.ãte promi
προέρχομαι.υ.σομαι.ω.λυθ

procedo.progredior.
ωρὸεστὼς.οτος.ὁ.Qui preest. prefectus. [posui.porexi.
ωροέτειμα.extendi.protendi.pro=
ωροετιμήθην.magis honorat⁹ fui; & pluris factus. [ro.
ωροετοιμάζω.μ.σω.ω.κα.ῤpa
ωροετρεψάμην.exhortatus sum.
ωροευαγγελίζομαι.μ.σομαι. π.μαι.prenuncio.antenuncio.as.
ωροευηγγελισάμην.ῤnunciaui.
ωροεφήτευσα.prophetaui.
ωροέφθασα.preuent.
ωροεχειρισάμην.preordinaui.
ωροήγαγομ.produri.ῤduxi.runt.
ωροηγέομαι ↔ ωροηγοῦμαι: μ.σομαι.ω.μαι. precedo. preuenio.primus sum.
ωροῆγομ.Antecedebam.preduce= bam.ant.predurerunt.
ωροήδειμ.prescieram.
προηδικημένος.η.ομ. ῤdior iniuria affectus.a.um.
προήκουσα.preaudiui.
προῆλθομ.processi.runt. [rauit.
ωροηλπικώς.οῖος.ὁ.postq̃ ῤspe
ωρομαρτηκώς.οτος.ὁ.postquã ante peccauit.
ωρονρχόμην.precedebam.
προντιασάμην.causat⁹ sũ.accusaui
προντοίμασα.preparaui.
ωρόθεσις.εως.ἡ.propositum. propositio.electio.
ωροθεσμία.ας.ἡ. prefinitũ tẽpus.
ωροθυμία.ας.ἡ.promptitudo.
ωρόθυμος.η.ομ.promptus.a.um.
ωροθύμως.voluntarie. libenter.
ωροιλώμ.ομτος.ὁ.postq̃ ῤpredidit
ωροίσταμαι.μ.σομαι.ω.μαι. presum.
προίστημι.μ.σω.ω.κα. prefício. presum.antesto.
προκαταγγέλλω.μ.λω.ω.κα. repromitto.prenuncio. antepromitto.
προκαῖαρτίζω.μ.σω.π.κα.ῤparo
ωροκατήγγειλα.prenunciaui.ante promisi.
ωροκατηγγελμένος.η.ομ.repromissus.antepromissus.a.um.
πρόκειμαι.propositus sum.
προκεχειρισμένος.η.ομ. ῤpredicatus.prenunciatus.a.um.
προκεχειροτομημένος.η.ομ. preordinatus.preelectus.a.um. [co.
προκηρύττω.μ.ξω.ω.χα. aũ ῤdi

ωροκοπή.ης.ἡ. ῤfectus.augmẽti.
ωροκόωτω.μ.ψω.ω.φα.ῤficio.
πρόκριμα.τος.το.ῤiudiciũ. [ῤcedo
προκρίνω.μ.νω.ω.κα. ῤpono.anteponо. [cepit.ῤuẽtus ẽ
ωρολαβόμενος.η.ομ. postq̃ ῤpre
ωρολαμβάνω.μ. ψομαι. ω. μμαι.ante capio.preuento. [ãtedico
ωρολέγω.μξω.ω. χα.ῤdico.
προληφθείς.εμτος.ὁ.ῤoccupat⁹. preassũptus [.μ.σω.π.κα.ῤnũcio
προμαρτυρέω.τ προμαρτυρῶ
ωρομαχέω.τ προμαχῶ.μ.σω. π.κα. Anteпugno.iter ῤmos pugno.
ωρομελετάω. τ ωρομελετῶ. μ.σω.ω.κα.premeditor.
προμεριμνάω. τ ωρομεριμνῶ. μ.σω.π.κα.ãtecuro.prꝰ curã habeo
ωρομηνύω.μ.σω.π.κα. ῤnũcio. antenũcio.as. [ῤuideo.curã habeo.
προμοέω.τ προμοῶ.μ.σω.π.κα.
ωρόμοια.ας.ἡ.prouidentia.
προμομεύω.μ.σω.π.κα. popu= lor.captiuo.as. [κα.ῤuideo.ῤuideo.
ωροοράω.τ προορῶ.μ. σω.ω.
ωροορίζω.μ.σω.ω.κα.predestino.
προπαθὼμ.ορτος.ὁ.postq̃ ῤpassus est.prius perpessus ẽ. [te patior
ωροπάσχω.μ.σομαι.π.θα. aũ
προπάτωρ.ορος.ὁ.ῤpr̃ius.ῤatꝰ.
προπέμπω.μ.ψω.π.φα.deduco.
ωροπεσὼμ.ορτος.ὁ.postq̃ ῤcidit
προπετής.εος.ὁ.ἡ.ῤteruꝰ. temerarius.a.um. [do.antecado.
ωροπίπτω.μ.ουμαι.π.κα.ῤroci
ωροπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι
ωρός. Ald. [preco.
ωροσάββατομ.ου.το.ante sabbatum.
ωροσάγαγε.adduc.offer.affer.
προσαγάγω. Offeram.offerrem. afferam.afferrem.attulero.
ωροσαγαγὼμ.ομτος.ὁ.postquã attulit.addurit.obtulit [pello.voco
ωροσαγορεύω.μ.σω.ω.κα. Alp
ωροσάγω.μ.ξω.ω.χα. Adduco.offero.appropinquo.
ωροσαγωγή.ης.ἡ.accessus.
ωροσαιτέω.τ προσαιτῶ. μ.σω. ω.κα. Mendico.as.
προσαμαβαίμω.μ.σομαι.π.κα. Ascendo.
ωροσαμάβηθι.ascende.
ωροσαμαλίσκω.μ.σω.π.κα. ero go.expendo.

ωροσαμαλώσας.αμτος.ὁ.postquam rogauit expendit.
προσαμαπαύομαι.μ.σομαι.ω. μαι.cõquiescã.cum alio requiescã.
ωροσαμαωληρόω.τ προσαμα ωληρῶ.μ.σω.ω.κα. Superadd o.accumulo.adimpleo.
προσαματίθεμαι.μ. σομαι. ω. μαι. Acquiesco.addico.
ωροσαματρέπω.μ.ψω.π.φα.in super subuerto.
ωροσαμεθέμην.acqeui.addict⁹ sũ.
προσαμεπλήρωσα. Accumulaui. adimpleui.
προσαωειλέω.τ ωροσαπειλῶ μ.σω.π. κα.Comminor.aris.
προσαωωθέω. τ προσαπωθῶ. μ.σω. ω. κα. Adexpello. insuper expello. magis expello.
ωροσβιβάζω.μ.σω.π. κα. Apпono.impono.supraponо.
προσγελάω.τ προσγελῶ. μ. σω. ω.κα. arrideo.cum alio rideo.
ωροσλαωαμάω.τ ωροσλαπαμῶ.μ.σω.π.κα.superpẽdo.superogo
ωροσλεκτός.η.ομ. acceptus.a.us
προσλέομαι.μ.σομαι.π.μαι. rogo.indigeo.
ωροσλέχομαι.μ.ξομαι.π.μαι. Expecto.recipio.amplector.
ωροσλοκάω. τ ωροσλοκῶ. μ. σω.ω.κα.expecto.
ωροσλοκία.ας.ἡ.Expectatio.
ωροσλραμὼμ.ομτος.ὁ. postquã accurrit.
προσεάω.τ ωροσεῶ.μ.σω.π.κα sino. permitto. [propinquo.
ωροσεγγίζω.μ.σω.π. κα. Alp=
ωροσελεήθην.egui.indigui.orati.
ωροσελεξάμην.accepi. ãplerus fui
ωροσελεχόμην.expectabã. acci=
προσελόκωμ.expectabã.ãt [piebã.
ωροσελρεύω.μ. σω. ω. κα.assisto.deseruio.
ωροσεθέμην.adieci.addidi. appo= sui.appositus adiectus addit⁹ fui.
ωροσέθηκα.adieci.addidi.apposui.
προσείλω.video.aspicio. intueor.
προσειργασάμην.adnegociat⁹ sũ. i.negociando acquisiui τ auri rem.
ωροσεῖχομ.attendebam.ant.
προσεκαλεσάμην.accersiui.
ωροσεκάλουμ. prouocabam.ant.
ωροσεκλήθην.consensi.
ωροσεκληρώθην.adiunctus fui.

ωροσέκοψα. Irrui. offendi.
ωροσεκύλισα. Aduolui.
ωροσεκύνησα. adorauí,
προσεκύνουν. adorabam. ant.
ωροσελαβόμην. Assumpsi. participeps sui. partem cepi. assũptus fui.
ωροσελεύσομαι. Accedam.
ωροσελήλυθα. accessi.
πρόσελθε. accede.
ωροσελθεῖν. accessisse.
ωροσέλθω. accedam. accessero.
προσελθών. ομτος. postꝯ accessit
ωροσέμεγκαι. Offer.
ωροσεμένεγκαι. obtulisse. adduxisse.
ωροσεμένεγκας. αμτος. ὁ. postꝯ obtulit.
ωροσεμένεγκω. offeram. obtulero.
ωοσεμενεχθείς. εμτος. ὁ. oblatus.
ωροσεμήνεγκα. obtuli.
ωροσέπεσον. procidi. runt.
ωροσέπιπτον. procidebam. ant.
ωροσεπιτιμάω. τ ωροσεπιτιμῶ. μ. σω. ω. κα. Insuper arguo τ reprehendo.
ωροσεπιτίμησις. εως. ἡ. Insup vituperatio τ reprehensio.
ωρὸς ἐτὶ Τούτοις. Ad hec. preterea. vltra hec.
προσεπλοιούμην. Fingebam. vendicabam. acquirebam.
προσεργάζομαι. μ. σομαι. ω. μαι. negociádo augeo. denuo adqro.
προσέρρηξα. Incidi. cum impetu illisus fui.
προσερρωμένος. η. ον. Confirmatus. corroboratus. a. um. Γaccedo.
ωροσέρχομαι. μ. σομαι. ω. θα.
ωροσέσχηκα. presto fui. attendi.
προσετάγην. Jussus. preceptus fui
ωροσέταξα. precepi. iussi.
ωροσετέθην. additus. appositꝰ fui.
ωροσετιθέμην. augebar. additꝰerã
προσετίθουν. augebam. ant.
προσευχή. ης. ἡ. oratio.
προσεύχομαι. μ. ξομαι. π. μαι. oro. preces fundo.
ωροσέφερον. offerebam. ant. obtuli. runt. Γfui.
ωροσεφώνησα. vocaui. allocutus
προσεφώνουν. Vocabam. ant. allocutus fui. runt.
προσῆλθον. accessi. rũt. Γna.
προσήλυθος. η. ον. pſelytꝰ. aduc
προσηλόω. τ πκοσηλῶ. μ. σω. π κα. affligo clauis.
ωροσήνεγκα. obtuli.

ωρόσηνέχθην. oblatus fui.
προσηρχόμην. accedebam.
ωροσηυξάμην. orauí. ꝓces fudí.
προσηυχόμην. orabã. ꝓces fũdebã
προσθεῖμαι. adiecisse. Γauxit.
ωροσθείς. εμτος. ὁ. postꝯ adiecit.
πρόσθες. adauge. appone. Γadiiciaꝫ
ωροσθήσω. Addam. Apponam.
προσθῶ. Addam. addidero.
ωροσιδεῖν. asperisse. vidisse.
ωρόσκαιρος. α. ον. ad tꝑs. tpalis. e
πρόσκαλέομαι. τ προσκαλοῦμαι. μ. σομαι. π. μαι. aduoco ꝓsẽtio.
προσκαλέω. τ προσκαλῶ. μ. σω. π. κα. prouoco.
ωροσκαρτερέω τ προσκαρτερῶ. μ. σω. ω. κα. insto. assiduus sũ.
ωροσκαρτέρησις. εως. ἡ. instãtia.
ωροσκέκλημαι. aduocam. assũpsi.
προσκεφάλαιον. ου. Το. cernical
προσκληρόομαι τ ωροσκληροῦμαι. μ. σομαι. π. μαι. adiũgor
ωρόσκλησις. εως. ἡ. gratia. compassibilitas. detrimẽtũ alteriꝰ ptis.
προσκολλάομαι. τ ωροσκολλῶμαι. μ. σομαι. π. μαι. adhereo.
πρόσκομμα. ατος. το. offensio.
προσκοωή. ης. ἡ. offẽsio. offẽdiculũ.
ωροσκόπτω. μ. ψω. π. φα. offẽdo irruo. Γ in lapide.
προσκρούω. μ. σω. ω. κα. offẽdo
ωροσκυλίω. μ. σω. ω. κα. Aduoluo. voluẽdo applico τ appono.
ωροσκυνέω. τ ωροσκυνῶ. μ. σω. ω. κα. Adoro.
ωροσκύνησις. εως. ἡ. adoratio.
προσκυνητής. ου. ὁ. adorator.
προσλαβεῖν. assumpsisse.
ωροσλαβόμενος. η. ον. postquaꝫ assumpsit. assumptus. a. um.
προσλαβοῦ. accipe. suscipe. suscep tus esto. Γσω. ω. κα. alloquor.
ωροσλαλέω. τ. προσλαλῶ. μ.
προσλαμβάνω. μ. ψομαι. ω. μμαι. assumo. presumo. deprehendo.
ωροσληφθῆναι. assumptum fuisse.
ωροσληφθῶ. assumptus. deprehẽ sus fuero.
πρόσληψις. εως. ἡ. assumptio.
ωροσλογίζομαι. μ. σομαι. ω. σμαι. computo. adnumero.
προσμένω. μ. μω. π. κα. admaneo. i. prope aliquẽ maneo. immaneo. insto. acqesco. Γadlugeo. supligeo.
προσολύρομαι. μ. ουμαι. π. μαι
προσορμίζομαι. μ. σομαι. π. μαι

ad portum peruenío.
ωροσοφείλω. μ. σω. ω. κα. debeo
προσοχή. ης. ἡ. obſeruatio. cuſtodia. attẽtio. diligẽtia. Γmoleſtus ſum.
προσοχθίζω. μ. σω. π. κα. grauis.
προσόχθισμα. τος. το. grauitas. tedium. oneroſitas. Γcũ alio ludo.
ωροσωαίζω. μ. ξω. ω. χα. alludo
πρόσπειρος. η. ον. eſuriẽs. fameſcẽs
ωροσπέσω. irruam. inuadam.
προσπήγνυμι. μ. ξω. π. χα. affigo
προσπηγνύω. μ. ξω. π. χα. affigo
προσπήξας. αμτος. ὁ. postꝯ affixit
προσωίπτω. μ. σοῦμαι. ω. κ ir ruo. procido.
προσωοιέομαι. τ ωροσωοιοῦμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Fingo. formo. figuro. familiarem facio.
ωροσωοιέω. τ προσποιῶ. μ. σω ω. κα. vendico. acquiro. Γμαι. accedo
ωροσπορεύομαι. μ. σομαι. ω.
ωροσρηγνύω. μ. ξω. ω. χα. Incido. cum impetu illidor. Γroboro.
προσρωννύω. μ. σω. π. κα. ꝓfirmo
ωρόσταγμα. τος. το. preceptũ.
ωροσταράττω. μ. ξω. π. χα. perturbo. commoueo. affligo. Γiubeo.
προστάσσω. μ. ξω. χα. precipio.
ωροστάτις. λος. ἡ. Aſſeſtrix. que preeſt τ aſtat. Γſor. prefectus.
προστάτης. ου. ὁ. princeps. aſſeſ-
προστάττω. μ. ξω. π. χα. precipio. iubeo. Γtum fuiſſe.
ωροστεθῆναι. appoſitum eſſe. addi
ωροστεθήσομαι. adijciar. addar.
ωρόστεταγμένος. η. ον. iuſſꝰ. ſta
ωροστῆναι. prefuiſſe. Γtutus. a. um.
προσίθημι. μ. σω. π. κα. addo adijcio. Γcurro.
ωροστρέχω. μ. οῦμαι. π. κα. Ac
ωροσφάγιον. ου. Το. cibus. eſca.
ωρόσφατος. η. ον. nouus. a. um.
προσφάτως. nuper. Γduco.
προσφέρω. μ. σω. π. κα. offero. ad
ωροσφιλής. εος. ὁ. ἡ. amabilis. deſiderabilis. e.
προσφορά. ας. ἡ. oblatio.
ωροσφωνέω. τ προσφωνῶ. μ. σω. ω. κα. alloquor. voco.
πρόσχες. attende. intende.
ωρόσχυσις. εως. ἡ. effuſio.
ωροσψαύω. μ. σω. ω. κα. tango.
προσωωολημπτέω. τ ωροσωολημπτῶ. μ. σω. ω. κα. ꝓſoπά. accepto
ωροσωολήωτης. ου. ὁ. Perſonarum acceptor.

ωροσωποληψία.ας.ἡ.personarum acceptio.
ωρόσωπον.ου.το. facies.ꝑsona.
ωροσωρμίσθην.ad portū peruenī
ωροσώχθισα.grauis ⁊ onerosꝰ fui
ωροτείνω.ν.νω.σω.κα.Do.propono.protendo.
ωρότερον.Prius.
ωρότερος.α.ον.prior.ius.
ωροτίθημι.ν.σω.σω.κα.Propono.prepono.antepono.
ωροτιμάω.⁊ ωροτῑμῶ.ν.σω.κα.Prehonoro.magis honoro.pluris facio.
ωροτοστάτης.ου.ὁ.ꝑfectꝰ.preses
προτρέπω.ν.ψω.π.φα.exhortor
προῤῥέχω.ν.ουμαι.π.κα.ꝑcurro
ωρουπάρχω.ν.ξω.σω.χα.Prexisto.prius sum.
ωρουπῆρχον.Prius.eram.ant. prius fui.runt.
ωρουφεστώς.ωτος.ὁ.Qui prexstitit. [exisio.
ωρουφίστημι.ν.σω.σω.κα.preωροφαμῶς.palam.manifeste.
ωρόφασις.εως.ἡ.Oratio.pretextus.excusatio.occasio.
προφέρω.ν.σω.π.κα.ꝑfero.obijcio
ωροφητεία.ας.ἡ.prophetia.
προφητεύω.ν.σω.σω.κα.Prophetizo.lego scripturas diuinas.
προφήτης.ου.ὁ.Propheta.
προφητικός.η.ον.propheticus.a.ū
προφῆτις.ιδος.ἡ.prophetissa.
προφθάνω.ν.σω.σω.κα.ꝑuenio.
ωροφυτεύω.ν.σωσω.κα.Prius planto.ante planto.
προχειρίζω.ν.σω.σω.κα.Constituo.preordino.predico.
προχειροτονέω.⁊ προχειροτονῶ.ν.σω.σω.κα.ꝑordino ⁊ ꝑligo.
προώρισα.predestinaui.ꝑcōstitui.
ωροωρώμην.preuidebam. bar.
πρύμνα.ης.ἡ.Puppis.
πρύταμις.εως.ὁ.gubernator.rector
ὠρωΐ.Mane.prima luce.
ωρωία.ας.ἡ.mane.prima lux.
πρωΐθεν.A mane.a tpe matutino.
πρωϊμος.η.ον.Matutinus.a.um.
πρώρα.ασ.ἡ.Prora.
πρωτεύω.ν.σω.σω.κα.Primatū teneo.princeps sum.
πρωτογένημα.τος.το.Primogenitum.quod primo generatur. [a.ū.
ωρωτόγονος.η.ον. primogenitus
πρόκαθεδρία.ας.ἡ.Primus locus in sedendo.prima cathedra.
πρωτοκλισία.ας.ἡ.primꝰ recubitꝰ
ωρωτόπλαστος.η.ον.Primum formatus ⁊ factus.a.um.
πρωτότοκος.α.ον.ꝑmogenitꝰ.a.ū
ωρωτότοκος.η.ον.ꝑmogenitꝰ.a.ū.
πρωτομάρτυς.υρος.ὁ.Primus martyr.i.primus testis.
ωρῶτος.η.ον.primus.a.um.
πρωτοστάτης.ου.ὁ.ꝑses.author
ωταίω.ν.σω.σω.κα.erro.offendo.
ωτέρναης.ἡ.calcaneus.
ωτερύγιον.ου.το.pinnaculum.
πτέρυξ.γος.ἡ.ala.
πτηνός.η.ον.Volatilis.volucris.e.
ωτοέομαι.⁊ πτοοῦμαι.ν.σομαι σω.μαι.Terreor.
πτόησις.εως.ἡ.Perturbatio.
ωτύον.ου.το.Ventilabrum.
πτύρομαι.ν.ροῦμαι.π.μαι.conturbor.terreor.
ωτύσσω.ν.ξω.σω.χα.plico.as.
ωτύσμα.τος.το.Sputum.
ωτύω.ν.σω.σω.κα.Spuo.
πτῶμα.τος.το.Cadauer.casus.ruina.corpus.
πτῶσις.εως.ἡ.Ruina.casus.
ωτωχεία.ας.ἡ.mēdicitas.pauptas
πτωχεύω.ν.σω.σω.κα.Mēdico.
ωτωχός.ἡ.ον.mendicus.a.um.
ωυγμῆ.crebro.sepe.
πυθέσθαι.scisse.interrogauisse.
πυθόμενος.η.ον.Postquam scivit.interrogauit.
πύθων.ωνος.το.Pythonnomen demonis.
ωυκνά.Frequenter.sepe.
ωυκνός.η.ον.Densus.creber.multus.a.um.
πυκνότερος.α.ον.Densior.crebrior.frequentior.ius.
πυκτεύω.ν.σω.π.κα.Pugilatu certo.pugnis contendo.
πύλη.ης.ἡ.porta.
ωυλών.ωνος.ὁ.ianua.
πυνθάνομαι.ν.ευσομαι.π.σμαι Scisciror.interrogo.scio.
ωῦρ.ρος.το.ignis.
πυρά.ας ἡ.cumulus lignorum.pyra.
πύργος.ου.ὁ.Turris.
ωυρεῖον.ου.το.Thymiamaterium. focus.vasculum in quo odoramenta comburuntur.
ωυρέσσω.ν.ξω.σω.χα.febricito.
ωυρετός.ου.ὁ.febris.
πυρέτ῎ω.ν.ξω.σω.χα.febricito.
ωύριμος.η.ον.ignitus.a.um.
πυριφλεγής.εος.ὁ.ἡ.Ardens.
ωυροομαι.⁊ ωυροῦμαι.ν.σομαι.π.μαι.Ustor.
ωυρός.ου.ὁ.Triticum.
ωυρπνόος.α.ον.Ignem spirans.
πυρράζω.ν.σω.σω.κα.Rubeo.rubicundus sum.
ωυρρός.α.ον.ruffus.a.um.
ωυρώλης.εος.ὁ.ἡ. ignitus.a.um.
ωύρωσις.εως.ἡ.Inflammatio.feruor.incendium.
ωωλέω.⁊ ωωλῶ.ν.σω.σω.κα. Vendo.
ωῶλος.ου.ὁ.Pullus equinus. vel asininus.
ωώποτε.Unquam.
ωωρόω.⁊ πωρῶ.ν.σω.σω.κα. exceco.as.sensu priuo.
πώρωσις.εως.ἡ.Cecitas. vel defectus sensus.
ωῶς.quo pacto.quomodo.
ραβδίζω.ν.σω.π.κα.Virga.cedo.
ράβδος.ου.ἡ.Virga.
ραβδοῦχος.ου.ὁ.virgas gerens. lictor. [nus.
ραδιούργημα.τος.το.scelꝰ.facinus.
ραδιουργία.ας.ἡ.Fallacia.
ραθυμέω.⁊ ραθυμῶ.ν.σω.σω. κα.pigresco.
ραῖδος.ου.ὁ.genus fere sic vocate.
ράκος.εος.το.pannus.
ραμίς.δος.ἡ.gutta.
ραντίζω.ν.σω.σω.κα.aspergo.
ραντισμός.ου.ὁ.aspersio.
ραπίζω.ν.σω.π.κα.alapis cedo.
ράπισμα.τος.το.alapa.
ραφίς.δος.ἡ.Acus.
ρεμβάς.δος.ἡ. Mulier que mente alienatur.
ρεμβασμός.ου.ὁ.Alienatio. occupatio mentis.
ρεῦμα.τος.το.fluxus.
ρεύσω.Fluam.
ρέω.ν.ευσω.σω.κα.fluo.
ρῆγμα.τος.το.scissura.ruina.
ρήγνυμι.ν.ξω.σω.χα.Sindo.rumpo.disrumpo.
ρηγμύω.ν.ξω.σω.χα. scindo.rumpo.disrumpo.
ρηθείς.εἰτος.ὁ.dictus.
ρηθήσομαι.Dicar.
ῥῆμα.τος.το.Verbum.

ρῆξομ.Scinde.rumpe.diſrumpe.
ρήξω.ſcindã.rumpam.diſrumpã.
ρήσσω.μ.ξω.ττ.Χα.ſcindo.rũpo.
ρήτωρ.ορος.ὁ.Rhetor.orator.qui agit cauſas.
ρητῶς.Manifeſte.
ρίζα.ης.ἡ.Radix.
ριζόω ϛ ριζῶ.μ.σω.ω.κα.radico. radices iacio.
ρίμ.μος.ἡ.naris.naſus.
ριπή.ης.ἡ.ictus.
ριπίζω.μ.σω.ω.κα.iacio.iacto.
ριπτέω ϛ ριπτῶ.μ.σω.ω.κα.cũ impetu iacio.proiicio.
ρίπτω.μ.ψω.π.φα.iacio.p̃cipito.
ρόδον.ου.Το.Roſa.
ροιζηδόν.cũ magno impetu.
ροῖζος.ου.ὁ.ſtridor ſybili.impetus.
ροῖσκος.ου.ὁ. malũ punicũ auro intertextũ in veſte ſacer dotali ad ornatum.
ρομφαία.ας.ἡ.Gladi⁹.romphea.
ροπή.ης.ἡ.ictus.momentum.
ροῦς.ου.ὁ.Fluxus.
ρυθμός.οῦ.ὁ.muſica.cõcẽt⁹.melos.
ρύμη.ης.ἡ.Vicus.
ρύομαι.μ.σομαι.π.μαι.libero.
ρυπαρεύω.μ.σω.ω.κα.ſordeſco.immundus ſum.
ρυπαρία.ας.ἡ.immunditia.
ρύσις.εως.ἡ.fluxus.profluuium.
ρυτίς.ίδος.ἡ.Ruga.
ρωμαϊκός.η.ον.roman⁹.latin⁹.a.ũ.
ρωμαῖος.α.ον.romanus.a.um.
ρωμαϊστί.Romane.latine.
ρωννυμι.μ.σω.ω.κα.Roboro.cõ firmo.valido.fortifico.
ρώννυω.μ.σω.ω.κα.Roboro.firmo.validó.fortifico.
σάββας.ου.Το.Sabbatum.
σαββατισμός.οῦ.ὁ.ſabbatiſm⁹.
σάββατον.ου.Το.Sabbatum.
σαγήνη.ης.ἡ.Sagena.rete.
σαθρός.ά.όν.debilis.marcid⁹.a.ũ.
σαίνω.μ.νω.ω.κα.Adulor.moueo. perturbo.commoueo.
σάκκος.ου.Το.ſaccus.cilicium.
σαλεύω.μ.σω.ω.κα.agito.cõcutio
σάλος.ου.ὁ.fluctus.tempeſtas.cõ motio maris.
σάλπιγξ.γος.ἡ.Tuba.
σαλπίζω.μ.σω.ω.κα.Tuba cano
σαλπιστής.οῦ.ὁ.qui tuba canit.
σαμαρειτης.ου.ὁ.ſamaritanus.
σαμαρεῖτις.ίδος.ἡ.ſamaritana.
σαρδάλιον.ου.Το.Calciamentũ muliebre.ſandalium.calige.
σαρίς.ίδος.ἡ.Tabula.
σαπρός.ά.όν.malus.rancidus.a.ũ.
σαργάνη.ης.ἡ.Sporta.
σάρδιος.ου.ὁ.Sardius lapis preciosus. ⌈preciosus.
σαρδώνυξ.κος.ἡ.ſardonyx lapis
σαρκικός.η.όν.Carnalis.e.
σάρκινος.η.ον.carneus.a.um.
σάρξ.κος.ἡ.Caro.
σαρόω ϛ σαρῶ.μ.σω.ω.κα.verro
σάτα.ων.Τα.ſeminata.ſata orum.
σάφειρος.ου.ὁ.Saphirus genus lapidis preciosi.
σαφής.ες.ὁ.ἡ.Manifeſtus.a.um.
σβέννυμι.μ.σω.ω.κα.Extinguo.
σβεννύω.μ.σω.ω.κα.Extinguo.
σβέσαι.Extinxiſſe.
σβέσθαι.Extinctum eſſe.
σβεστικός.η.όν.Extinctiuus.a.um. Quod habet vim ad extinguendũ.
σβέσω.Extinguam.
σέ.Te.
σεαυτόν.Te ipſum.
σεβάζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι. Colo.veneror. ⌈adoratur.
σέβασμα.ατος.Το.quod colitur ϛ
σεβαστός.η.όν.auguſt⁹.colẽd⁹.a.ũ.
σέβομαι.colo.veneror.
σειρά.ας.ἡ.Rudens.
σεῖσμα.τος.Το.concuſſio.
σεισμός.οῦ.ὁ.Motus.concuſſio. tempeſtas.procella.terremotus.
σείω.μ.σω.π.κα.concutio.quatio.
σελήνη.ης.ἡ.Luna.
σεληνιάζομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Lunaticus ſum.
σεμίαλις.εως.ἡ.Simila.
σεμνός.η.όν.Grauis.ſeuerus.venerandus.a.um.
σεμνότης.ητος.ἡ.ſeueritas.reuerentia
σεσαλευμένος.η.ον.Agitatus.a.um.concuſſus.a.um.
σεσαρωμένος.η.ον.ſcopis mundatus.a.um
σέσηπα.putrefactus ſum.
σεσιγημένος.η.ον.Tacitus.a.um.
σεσοφισμένος.η.ον.Eruditus.doctus.a.um.
σεστός.η.όν.Venerandus.a.um.
σεσωκα.ſaluum.
σεσωρευμένος.η.ον.Oneratus. cumulatus.grauatus.a.um

σέσωσμαι.ſaluatus fui.
σεσωσμένος.η.ον.ſaluatus.ſaluus.a.um. ⌈claro
σημαίνω.μ.νω.ω.κα.ſignifico.de
σημεῖον.ου.Το.ſignum.
σημειόομαι ϛ σημειοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Noto.as.
σήμερον.Hodie.
σήπομαι.μ.ψομαι.ω.ωσα.Putrefio.putreſco.
σηρικός.η.όν.ſericus.a.um.
σής.τός.ἡ.Erugo.tinca.
σητόβρωτος.η.ον.Atinea vel erugine comeſus.a.um.
σθεμόω ϛ σθεμῶ.μ.σω.ω.κα.cõfirmo.roboro.
σιαγών.όνος.ἡ.Maxilla.
σίαλος.ου.ὁ.porcus pinguis.
σιγάω ϛ σιγῶ.μ.σω.ω.κα.taceo
σιγή.ης.ἡ.ſilentium
σιγηρός.ά.όν.taciturnus.a.um.
σιδηροῦς.ᾶ.οῦν.ferreus.a.um.
σίδηρος.ου.ὁ.Ferrum.
σικάριος.ου.ὁ.Sicarius.homicida
σίκερα.ας.ἡ.Sicera.
σιμικίνθιον.Semicinthium.
σίμαπις.εως.ἡ.ſinapis.
σινδών.όνος.ἡ.Sindon.linteum.
σινιᾶσαι.cribrare.Cribrauiſſe.
σιτευτός.η.όν.ſaginatus.a.um
σιτιστός.η.όν.Altilis.e.
σιτομέτριον.ου.Το.Tritici menſura.
σῖτος.ου.ὁ.Triticum.
σιωπάω ϛ σιωπῶ.π.σω.ω.κα. Taceo.ſileo.
σιωπή.ης.ἡ.ſilentium.
σκαμβαλίζω.μ.σω.ω.κα.ſcandalizo.
σκάμβαλον.ου.Το.ſcandalum.
σκάπτω.μ.ψω.π.φα.Fodio.
σκάφη.ης.ἡ.ſcapha.nauis.
σκέλος.εος.Το.Crus.
σκεπάζω.μ.σω.ω.κα.protego. Tego.
σκέπασμα.Τος.Το.Indumentum
σκεπαστής.οῦ.ὁ.Viſitator.
σκέπη.ης.ἡ.Tegumentum.velamentum.
σκευάζω.μ.σω.ω.κα.Præparo. paro.
σκευή.ης.ἡ.Armamenta cuiuſcunq; rei·
σκεῦος.εος.Το.ſuppellex.Sarcina.vas.

σκηνή.ης.ἡ.ſcena.tabernaculum.
σκηνοπηγία.ων.τα.ſcenophegia. feſtum iudeorum.
σκηνοποιός.ου.ὁ.opifex taberna- culi
σκῆνος.εος.τὸ.tabernaculum.
σκηνόω ϛ σκηνῶ.ω.σω.ῶ.κα.habito.contubernor.caſtrametor.pono tentorium.
σκήνωμα.τος.τὸ.Tabernaculum. habitatio
σκῆπτρον.ου.τὸ.ſceptrũ.
σκιά.ας.ἡ.Umbra.
σκιάζω.ω.σω.ῶ.κα.obumbro.
σκιρτάω ϛ σκιρτῶ.ω.σω.π.κα. Exulto.
σκληροκαρδία.ας.ἡ.duritia cordis
σκληρός.ά.όν.durus.a.um.
σκληρότης.τος.ἡ.Duritia.
σκληροτράχηλος.η.ον.Durus ceruice.a.um.
σκληρύνω.ω.νῶ.ῶ.κα.Induro.
σκληρυσμός.ου.ὁ.Induratio. obduratio.
σκῆνος.ου.τὸ.Genus animalis parui volatilis.
σκολιός.ά.όν.Tortuoſus.obliquus. prauus.a.um.
σκόλοψ.οπος.ὁ.ſtimulus.
σκοπέω ϛ σκοπῶ.ω.σω.ῶ.κα. conſidero.ſpeculor.animaduerto.
σκοπιά.ας.ἡ.ſpeculatio.ſpecula.
σκοπός.ου.ὁ.ſignum ad quod diri gitur ſagitta. propoſitũ aliquod ad quod pergimus.ſpeculator.
σκορακισμός.ου.ὁ.floccifactio. vilipenſio.contemptus
σκορπίζω.ω.σω.π.κα.ſpargo.
σκορπίος.ου.ὁ.ſcorpius.
σκοτεινός.ή.όν.tenebroſus.a.um.
σκότια.ας.ἡ.Tenebræ.rum.
σκοτίζω.ω.σω.π.κα.obſcuro.obtenebro.
σκότος.εος.τὸ.tenebræ.rũ.
σκοτόω ϛ σκοτῶ.ω.σω.π.κα.ob tenebro.obſcuro.
σκυβαλίζομαι.ω.σομαι.π.μαι. reprobor.floccipendor.
σκύβαλον.ου.τὸ.Stercus.
σκυθρωπός.ή.όν.triſtis.ſeuer9.a.ũ.
σκύλλω.ω.λῶ.ῶ.κα.vexo.molęſto.as.
σκύλα.ων.τα.ſpolia.
σκυλεύω.ω.σω.ῶ.κα.ſpolio.as.
σκωληκόβρωτος.η.ον.Conſumptus.a vermibus.a.um.
σκώληξ.κος.ὁ.Vermis.
σμαράγδιμος.η.ον.res ex lapide
σμάραγδος.ου.ὁ.ſmaragdus lapis.preciosus.
σμικρύνω.ω.νῶ.π.κα.Diminuo.
σμύρνα.ης.ἡ.Myrrha.
σμυρνίζω.ω.σω.ῶ.κα.myrrho.as. myrrha condio.
σοί.Tibi.
σορός.ου.ἡ.loculi mortuorum.
σός.ή.όν.Tuus.a.um.
σοῦ.tui.genitiuus a pronomine tu.
σουδάριον.ου.τὸ.linteũ.ſudariũ
σοφία.ας.ἡ.ſapientia.
σοφίζομαι.ω.σομαι.ῶ.μαι.Sapiens videri volo.
σοφίζω.ω.σω.ῶ.κα.inſtruo. informo.Doceo.
σοφός.ή.όν.ſapiens.
σπαράττω.ω.ξω.ῶ.χα.conturbo.Lacero.
σπάργανον.ου.τὸ.involucrum. faſcia qua infans involuitur.
σπαργανόω ϛ σπαργανῶ.ω.σω.ῶ.κα.Involuo.
σπαρείς.ειρτός.ὁ.ſeminatus.
σπαρῶ.ſeminatus fuero.
σπαταλάω ϛ σπαταλῶ.ω.σω.ῶ.κα.delitioſe.voluptuoſe vivo.
σπατάλη.ης.ἡ.Libus.eſca.
σπάω ϛ σπῶ.ω.σω.ῶ.κα.educo.
σπεῖρα.ας.ἡ.Cohors militum.
σπείρω.ω.ρῶ.ῶ.κα.ſemino.
σπεκουλάτωρ.ορος.ὁ.ſatelles.
σπένδομαι.ω.σομαι.π.μαι.ſacrificor.conſecror.indutias facio.
σπένδω.ω.σω.ῶ.κα.ſacrifico.libo
σπονδεῖον.ου.τὸ.calix.vas ad libandũ.
σπέρμα.τος.τὸ.ſemẽ.
σπερμολόγος.η.ον.ſeminiverbi9 loquax.qui verba diſſeminat.
σπεύδω.ω.σω.ῶ.κα.Feſtino.accelero.
σπήλαιον.ου.τὸ.ſpelũca.
σπιθαμή.ης.ἡ.palmus.
σπιλάς.άδος.ἡ.ſcopulus.
σπιλόω ϛ σπιλῶ.ω.σω.ῶ.κα. Polluo.Maculo.
σπῖλος.ου.ὁ.Macula.
σπιλόω ϛ σπιλῶ.ω.σω.ῶ.κα. Polluo.Maculo.
σπινθήρ.ρος.ὁ.ſcintilla.
σπλάγχνα.ων.τα.Viſcera.
σπλαγχνίζομαι.ω.σομαι.ῶ.σμαι.Miſereor.
σπλαγχνοφάγος.ου.ὁ.Qui comedit viſcera.
σπόγγος.ου.ὁ.ſpongia.
σπόλος.ου.ὁ.Linis.
σπόριμος.η.ον.ſatus,a.um.
σπόρος.ου.ὁ.ſemen.
σπουδάζω.ω.σω.ῶ.κα.ſollicitus ſum.do operã.
σπουδαῖος.α.ον.ſollicitus.virtuoſus.a.um.
σπουδαιότερος.α.ον.ſollicitior.
σπουδαιοτέρως.ſollicitius.
σπουδαίως.ſollicite.
σπουδή.ης.ἡ.ſollicitudo.diligẽtia.
σπυρίς.ίδος.ἡ.ſporta.
σταγών.όνος.ὁ.Gutta.
στάδιος.ου.ὁ.ſtadium.
σταθείς.ειρτος.ὁ.ſtans.poſtq̃ ſtetit
σταθῆναι.ſtetiſſe
σταθήσομαι.ſtabo.perdurabo.põderabor.
σταθμός.ου.ὁ.Pondus.libra.ſtatera.ſtatua.ſtabulũ.reſidentia.
σταθῶ.ſtem.ſtetero.
στάκτη.ης.ἡ.Genus.odoramenti.
στάμνος.ου.ὁ.Urna.
στάς.ᾶσα.ὰν.poſtquam ſtetit.
στάσιμος.η.ον.ſtatarius.a.um.ſtabilis.e.
στάσις.εως.ἡ.ſeditio.quies.ſtatus. permanſio.
στατήρ.ρος.ὁ.ſtater.genus nummi
σταυρός.ου.ὁ.crux.
σταυρόω ϛ σταυρῶ.ω.σῶ.ῶ.κα crucifigo.
σταφυλή.ης.ἡ.Vua.
στάχυς.υος.ὁ.ſpica.
στέαρ.τος.τὸ.Adeps.
στέγη.ης.ἡ.Domus.tectum.
στέγω.ω.ξω.ῶ.χα.ſuſtineo.celo. cooperio.
στεῖρα.ας.ἡ.ſterilis.ſe.ge.
στειρόομαι ϛ στειροῦμαι.ω.σομαι.ῶ.μαι.ſterilis efficior vel ſum.
στέλεχος.εος.τὸ.ſtipes.truncus.
στέλλομαι.ω.ουμαι.ῶ.μαι.Deuito.recedo.ſecedo ab aliqua re.interfacio.nauigo.particeps ſũ.poſſideo
στέμμα.ατος.τὸ.corona.coronatio.ſtemma.
στεμαγμός.ου.ὁ.Gemitus.
στενάζω.ω.ξω.ῶ.χα.Gemo.
στενός.ή.όν.Anguſtus.a.um.
στενοχωρέομαι ϛ στενοχωροῦμαι.ω.σομαι.ῶ.ημαι.Anguſtior.fatigor.arcto.
στενοχωρία.ας.ἡ.Anguſtia.

στέμωσις.εως.ἡ.anguſtia. tribulatio.aduerſitas.
στέργω.μ.ξω.ω.χα.amo.tolero. contentus ſum.
στερεός.ά.όμ.Solidus.firmꝰ.a.ũ.
στερέοω τ στερεῶ.μ.σω.ω.κα. Confirmo.roboro.
στερέωμα.τος.τὸ. firmamẽtum
στερέωσις.εως.ἡ.robur.fortitudo.
στέρμα.ωμ.τὰ.planicies late τ plane ipſius terre
στεφαμηφορέω τ στεφαμηφορῶ.μ.σω.ω.κα.Coronor.coronaz gero.
στεφαμόω τ στεφαμῶ.μ.σω.ω. κα.Coronо.as.
στέφω.μ.ψω.ω.φα.Coronо.
στῆθι.Sta.erigere.ſurge.
στῆθος.εος.τὸ.Pectus.
στῆκομ.Sta.
στήχω.μ.ξω.ω.χα.Sto.
στήλη.ης.ἡ.Columna.
στῆμαι.Stetiſſe.
στῆσομ.Statue.ſta.
στήριγμα.τος.τὸ. Firmamentuz. Stabilimentum ⌈tio
στηριγμός.οῦ.ὁ.firmitaz.roborastηριζω.μ.ξω.π.χα.firmo.roboro.
στῆσαι.ſtetiſſe.excitauiſſe ⌊as.
στήσας.αντος.ὁ.Poſtquam ſtatuit.ſtetit.ſtare fecit
στήσω.Stem.cõſtituã.ſtatuam
στιβάδες.ωμ.αι.Stramenta. ſtragula. Arborum ſummitates. virgarum fragmenta.mẽſe.lecti.menſe in humo.accubitus ex virgis.
στίγμα.ατος.τὸ.Stigma.pũctus.
στιγμή.ης.ἡ.pũctus. ⌊ſignum.
στίλβω.Splendeo.fulgeo.
στιππύομ.ου.τὸ. Stuppa.
στοά.ας.ἡ.porticus.
στοιβάδες.ωμ.αἱ. Idem quod στιβάδες.
στοιχεῖομ.ου.τὸ.Elementuz.principium.littera.
στοιχέω τ στοιχῶ.μ.σω.ω.κα. Vado.procedo.ambulo.
στολή.ης.ἡ.ſtola.genus veſtis.
στολισμός.οῦ.ὁ.veſtitus.
στόμα.τος.το.os.oris
στόμαχος.ου.ὁ.ſtomachus.
στόμωμα.ατος.τὸ.Cõſolidatio. ferruminatio ferri.
στοχάζομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Eſtimo.conecto.aſpicio.vado.perue

nio ad certitudinẽ.
στρατεία.ας.ἡ.militie dignitas.hoc eſt prefectura vt tribunatus.centurionatus.vel huiuſmodi.
στράτευμα.τος.τὸ.Exercitus
στρατεύομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Milito.as.
στρατηγός.οῦ.ὁ.Dux.
στρατιά.ας.ἡ.Exercitus.
στρατιώτης.ου.ὁ.Miles.
στρατολογέω τ στρατολογῶ μ.σω.ω.κα.Exercitum duco. imperator ſum.
στρατοπεδάρχης.ου.ὁ. Tribunus militum.preſes militie.
στρατόπεδομ.ου.τὸ. Exercitus
στραφείς.εντος.ὁ.conuerſus
στραφήσομαι.conuertar.
στραφῶ.cõuerſꝰ fuero.cõuertar.
στρεβλητης.ἡ.contorſio.tortura.con uulſio illa que fit cũ aliquis torquetur
στρεβλός.ή.όμ.tortuoſus.depraua tus.a.um.
στρεβλόω τ στρεβλῶ.μ.σω.ω. κα.Deprauo.torqueo.ligo.flagello.
στρέφω.μ.ψω.ω.φα.conuerto.
στρηνιάω τ στρηνιῶ.μ.σω.π.κα. Luxurior.vitioſus ſum.
στρῆνος.Luxus.Delitie.
στρουθίομ.ου.τὸ.paſſer.
στροφή.ης.ἡ.Verſutia.
στρόφος.ου.ὁ.Dolor inteſtinoruz. Tormines.
στρώμνυμι.μ.σω.ω.κα. Sterno.
στρωμνύω.μ.σω.π.κα. Sterno.
σὶυγητός.ή.όμ.Odibilis.e.odio digñus.a.um.
στυγμάζω.μ.σω.π.κα. Triſtis ſũ.
στυγμός.ή.όμ.horrendus.a. um.
στύλος.ου.ὁ.Colũna.baſis ſuper columnã.
στῶ.Stem.ſtetero.
στωικός.ή.όμ.Stoicus.a. um.ſecta fuit philoſophorum.
σύ.Tu.
συγγελάω τ συγγελῶ.μ.σω. ω.κα.corrideo.ſimul rideo.
συγγένεια.ας.ἡ. Cognatio.
συγγενής.ες.ὁ.ἡ. Cognatus.propinquus.a.um.
συγγενίς.λος.ἡ. Cognata.
συγγηράω τ συγγηρῶ.μ.σω. ω.κα.Conſeneſco.
συγγνώμη.ης.ἡ.Venia.
συγγνωστός.ή.όμ. Ignoſcendus venia dignus.a.um.
συγγυμνασία.ας.ἡ.Coexercitatio.conuerſatio.
συγκάθημαι.Simul ſedeo.
συγκατίζω.μ.σῶ.ω.κα. Simul ſedeo.ſimul ſedere facio.
συγκακοπαθέω τ συγκακοπαθῶ.μ.σω.ω.κα. Simul laboro. erumnas tolero.
συγκακουχέομαι τ συγκακουχοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.affligor.
συγκαλέω τ συγκαλῶ.μ. σω. ω.κα.Conuoco.
συγκαλύπτω.μ.ψω.ω.φα.cooperio.Velo.as. ⌈as.
συγκάπτω.μ.ψω.ω.φα.incuruo
συγκαταβαίνω.μ.σομαι.π.κα. Simul deſcendo.
συγκαταβάς.αντος.ὁ. Poſtquã ſimul deſcendit. ⌈poſitio
συγκατάθεσις.εως.ἡ.conſẽſus.cõ
συγκατατίθεμαι.μ. σομαι.ω. μαι.Aſſentior.conſentio.
συγκαταψηφίζω.μ.σω.ω. κα. Simul.numero.as. connumero.
συγκατέβην. ſimul deſcendi. ⌈ſui.
συγκατεψηφίσθην. cõnumeratꝰ
σύγκειμαι.compono.
συγκεκαλυμμένος.η.ον, coopt⁹ velatus.a.um. ⌈.a.um.
συγκεκλεισμένος.η.ον.concluſꝰ.
συγκεκραμένος.η.ον.commixtus admixtus.temperatus.a.um.
συγκεκυφώς.οτος.ὁ. poſtꝫ incurauit τ inclinauit ſe.
συγκεράμμυμι.μ.σω.ω.κα. tempero.miſceo. ⌈pero.miſceo.
συγκεραμμύω.μ.σω.ω.κα.tem-
συγκέχυμαι.cõfuſꝰ. pturbatꝰ ſuz.
συγκεχυμένος.η.ον. Confuſus. perturbatus.a.um.
συγκινέω τ συγκινῶ.μ. σω.ω. κα.Simul moueo. commoueo.
συγκλείω.μ.σω. ω.κα. Simul claudo.concludo.
συγκληρονόμος.ου. ὁ. Coheres.ſimul heres. ⌈undo.
συγκλύζω.μ.σω.ω.κα. ſimul in-
συγκοινωνέω τ συγκοινωνῶ. μ.σω.ω.κα. Participes ſum.
συγκοινωνός.ου.ὁ.ſociꝰ.pticeps
συγκολλάω τ συγκολλῶ.μ. σω.ω.κα.Conglutino.
συγκομίζω.μ.σω.π.κα. Curo.ſi

mul fero.
σύγκριμα.τος.Το.cõparatio.
συγκρίνω.μ.νω.ω.κα. comparo.
σύγκρισις.εως.ἡ. comparatio.
συγκυρία.ας.ἡ.Occaſio.ſortis.
συγκύπτω.μ.ψω.ψα. Inclinor.vel inclino aliud.
συγκύφω.μ.ψω.ψ.φα.Inclinor inclino aliud.
συγχαίρω.μ.σομαι.ρ.κα. Congratulor.congaudeo.
συγχέω.μ.ευσω.π.κα.Confundo
συγχράομαι ϛ συγχρῶμαι. μ.σομαι.π.μαι.cõmuneo.coutor.
σύγχυσις.εως.ἡ. Confuſio.
συζάω ϛ συζῶ.μ.σω.ω.κα. ſimul viuo.
συζεύγνυμι.μ.ξω.χα.cõiũgo.
συζευγνύω.μ.ξω.π.χα.cõiũgo.
συζήσω.Simul viuam.
συζητέω ϛ συζητῶ.μ.σω.ω.κα. Conquiro.diſputo.
συζήτησις.εως.ἡ.cõquiſitio.queſtio
συζητητής.ου.ὁ.Conquiſitor. exq̃ ſitor.ſcrutator.
σύζυγος.η.ον.cõpar.ſub eodẽ iugo
συζωοποιέω ϛ συζωοποιῶ.μ. σω.π.κα.coniuiifico.
συκάμινον.ου.Το.genus arboris ſic vocate.
συκῆ.ης.ἡ.ficus arbor.
συκομοραία.ας.ἡ.arbor ſic vocata
συκομωρεά.ας.ἡ.arbor ſic vocata
σύκον.ου.Το.ficus fructus.
συκοφαντέω ϛ συκοφαντῶ.μ. σω.π.κα.calumnior.falſã litẽ intẽdo. fraudulenter aliquid quero.
συλαγωγέω ϛ συλαγωγῶ.μ. σω.ω.κα.Decipio.
συλέω ϛ συλῶ.μ.σω.ω.κα. prædor.Rapio.
συλλαβεῖν.cõprehendiſſe.
συλλαβέσθαι.Adiuuiſſe. comprehenſum fuiſſe.
συλλαβόμενος.η.ον.Poſtquam comprehendit.comprehenſus eſt.
συλλαβών.ομτος.ὁ.Poſtquam adiunit.comprehendit.
συλλαλέω ϛ συλλαλῶ.μ.σω. ω.κα.colloquor.Γμμαι.Adiuuo.
συλλαμβάνομαι.μ.ψομαι.ω.
συλλαμβάνω.μ.ψομαι.π.μαι Adiuuo.comprehendo.concipio.
συλλέγω.μ.ξω.ω.χα. colligo.
συλληφθείς.εντος.ὁ.comprehenſus.conceptus.
συλλαβεῖν. Comprehenſum. conceptum fuiſſe.
συλλήψομαι.cõprehẽdã.cõcipiaz
συλλογίζομαι.μ.σομαι.π.μαι colligo.
συλλογισμός.ου.ὁ. Ratiocinatio.collectio.cogitatio.
συλλυπέομαι ϛ συλλυποῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.cõtriſtor.ſimul triſtor.
συμβαίνω.μ.σομαι.π.ηκα. cõtingo.accido.
συμβάλλω.μ.λω.π.κα. confero. ſimul iacio.concurro. ſimul uenio.
συμβάς.αντος.ὁ.poſtquã accidit
συμβασιλεύω.μ.σω.ω.κα.ſimul regno.as.
συμβέβηκα.contigi.accidi.
συμβεβηκὼς.οτος.ὁ.Poſtquam contigit.accidit.
συμβέβληκα.contuli.proſui.
συμβησόμενος.η.ον.Qui continget.eueniet.
συμβιβάζομαι.μ.σομαι.π.μαι. In ſocietatem venio.
συμβιβάζω.μ.σω.ω.κα.certior fũ certior fio.cõnecto.inſtruo.docco.
συμβίωσις.εως.ἡ.communicatio vite.contubernium.ſodalitas.
συμβιώσομαι.ſimul viuã.
συμβολοκοπέω ϛ συμβολοκοπῶ.μ.σω.ω.κα.pticeps fũ.puerſor
σύμβολον.ου.Το.Signum. ſimilitudo.accidens quod proprie declarat rem aliquã.
συμβουλεύομαι.μ.σομαι.ω. μαι.conſulto.delibero.
συμβουλεύω.μ.σω.ω.κα.cõſulo.
συμβουλία.ας.ἡ.cõſilium.
συμβούλιον.ου.Το.ꝓcliũ.cõſiliũ
σύμβουλος.ου.ὁ.conſiliarius.
συμμαθητής.ου.ὁ. cõdiſcipulus.
συμμαρτυρέω ϛ συμμαρτυρῶ.μ.σω.ω.κα.teſtimoniũ reddo.
συμμερίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. comparticipo. Γparticeps.
συμμέτοχος.ου.ὁ. conſocius.cõ
συμμιμητής.ου.ὁ.coimitator.
συμμορφόομαι ϛ συμμορφοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.ſiguror
σύμμορφος.η.ον.conformis. eiuſdem forme
συμπαθέω ϛ συμπαθῶ.μ.σω. π.κα.compatior.condoleo. miſereor.
συμπαθής.εος.ὁ.ἡ. compatiens. qui cõdolet.
συμπαίζω.μ.σω.ω.κα. colludo.
συμπαραγεμόμενος.η.ον.Poſt quam ſimul venit.
συμπαραγίνομαι.μ.σομαι.π. ηκα.Simul venio.ad ſum.fauco
συμπαρακαλέω ϛ συμπαρακαλῶ.μ.σω.ω.κα.Simul aduoco exhortor.conſolor.
συμπαρακληθῆναι.Simul conſolatum eſſe.
συμπαραλαβεῖν. Simul aſſumpſiſſe. coaſſumpſiſſe.
συμπαραλαβών.ομτος.ὁ. poſt quam coaccepit. ſimul ſumpſit.
συμπαραλαμβάνω.μ.ψομαι ω.μμαι. Simul accipio. manco
συμπαραμένω.μ.νω.ω.κα.ſimul
συμπαρεγενόμην.ſimꝫ affui.faui.
συμπάρειμι.ſimul ſũ. ſimul adſũ.
συμπαρών.ομτος.ὁ.Poſtquam ſimul affuit.
συμπάσχω.μ.σομαι.ω.θα.compatior.condoleo. Γmitto.
συμπέμπω.μ.ψω.ω.φα. ſimul
συμπεριλαβών.ομτος.ὁ. Poſt quam ſimul accepit.
συμπεριλαμβάνω.μ.ψομαι. ω.μμαι. coaccipio.ſimul accipio.
συμπεριφέρομαι.μ.σομαι.ω. γμαι.Simꝫ fero.ꝓſĕtio.idẽ ſĕtio.
συμπεφυκώς.οτος.ὁ.Simul natus.imiolutus.innexus.a.um
συμπίνω.μ.σω.π.κα.ſimul bibo.
συμπληρόω ϛ συμπληρῶ.μ. σω.ω.κα.compleo. Γſtrangulo.
συμπνίγω.μ.ξω.ω.χα. ſuffoco.
συμπολίτης.ου.ὁ.conciuis.
συμπονέω ϛ συμπονῶ.μ.σω. ω.κα.Simul laboro.
συμπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι conuenio.concurro. confluo.
συμπόσιον.ου.Το.conuiuiũ.
συμπρεσβύτερος.α.ον.cõſenior.
συμφέρω.μ.σω.ω.κα.Confero. proſum.in vtilitatem confero.
σύμφημι.μ.σω.π.κα.conſentio.cõſono.concordo. Γtas.
συμφορά.ας.ἡ. calamitas.aduerſi
συμφυλέτης.ου.ὁ. contribulis. Ex eadem tribu.
συμφύρομαι.μ.σομαι.ω.μαι. conglutinor. coagmentor. ſubigor vt maſſa ϛ commiſceor.

συμφύω.μ.σω.ω.κα.simʃ nascor.
συμφωνέω τ συμφωνῶ.μ.σω ω.κα.consentio.conuenio.
συμφώνησις.εως.ἡ.Consonãtia. concordia.conformitas.conuentio.
συμφωνία.ας ἡ.concordiavocum. melodia.symphonia.
σύμφωνος.η.ον.concors.cõsentiẽs
συμψηφίζω.μ.σω.ω.κα. computo.connumero.
σύμ.cũ.simul.
συμάγαγε.congrega.
συμαγαγεῖμ.congregauisse.
συμαγάγω.cõgregẽ.cõgregauero.
συμαγαγώμ.ομτος.ὁ. postquam congregauit.
συμάγω.μ.ξω.ω.χα. congrego
συμαγωγή.ης.ἡ.Synagoga.congregatio.
συμαγωμίζομαι.μ.σομαι.ω. σμαι.cooperor.simʃ laboro.adiuuo
συμαθλέω τ συμαθλώ.μ.σω.π κα.collaboro.simul laboro.
συμαθροίζω.μ.σω.ω.κα.cõgrego
συμαίρω.μ.ρω.ω.κα.sumo.pono confero. Γuis.a.um
συμαιγμάλωτος.η.ομ. concapti
συμακολουθέω τ συμακολουθῶ.μ.σω.ω.κα.simul sequor.
συμαλγέω τ συμαλγῶ.μ. σω. ω.κα.cõdoleo.simul doleo.
συμαλίζομαι.μ.σομαι.π. σμαι. Simul comedo.
συμαμαβαίμω.μ.σομαι.ω. κα. coascendo.simul ascendo. Γdit
συμαμαβάς.αμτος.ὁ.postq̃ coascẽ
συμαμάκειμαι.simul discumbo.
συμαμίγνυμι.μ. ξω.ω.χα. cõmisceo.simul misceo.
συμαμιγνύω.μ.ξω.ω.χα. cõ misceo.simul misceo.
συμαμαπαύομαι.μ. σομαι.π. μαι.simul quiesco.refrigeror.
συμαμαστροφή.ης.ἡ. conuersatio
συμαμεκείμην.simul discumbebam
συμαμτάω τ συμαμτῶ.μ.σω.π κα.Obuiã eo.obuio.contingo.Γro.
συμαμτιλάβωμαι.adiuuẽ.adiuue
συμαμτιλαμβάνομαι.μ. ψο= μαι.ω.μμαι.adiuuo.simʃ ꝑualeo
συμαμτλέω τ συμαμτλῶ.μ.σω π.κα.simul haurio.
συμαπάγομαι.μ.ξομαι.π.μαι. consentio.idem sentio.
συμαωάγω.μ.ξω.π.χα.simʃ duco

συμαωέθαμομ.simul perij.occubui. runt.
συμαωέστειλα.simul misi.
συμαπήχθημ.simul ductus sum.
συμαπόθαμε.simul morere.
συμαωοθαμεῖμ.simul mortuũ fuisse
συμαωοθμήσκω.μ.ουμαι.π.κα simul morior.commorior.
συμαπόλλυμι.μ.σομαι.π.κα.Simul pereo.
συμαωολλύω.μ.σομαι.π. κα. simul pereo.
συμαπολοῦμαι. simul peribo.
συμαποστέλλω.μ.λω.ω. κα.simul mitto.
συμαωολώμημ. simul perij.
συμάωτω.μ.ψω.ω.φα.coniungo.contingo.pertingo.
συμάραι.ponere.posuisse.supsisse.
συμαρμολογέω τ συμαρμολογῶ.μ.σω.ω.κα. construo.
συμαρωάζω.μ.ξω.ω.χα. corripio.rapio.arripio.
συμαυξάμομαι.μ.σομαι.π.μαι simul cresco.
συμαχθείς.εμτος.ὁ. cõgregatus.
σύμδειωμος.η.ομ.qui simul cum alio cenat.
σύμδεσμος.ου.ὁ.vinculũ.cõtũctio
συμδέω.μ.σω.π.κα.colligo.
συμδιαιτάω τ συμδιαιτῶ.μ. σω.ω.κα.conuiuo.conuersor
συμδοξάζω.μ.σω.π.κα. conglorificor
σύμδουλος.η.ομ.cõseruꝰ.a.ũ.
συμδρομή.ης.ἡ.concursus.us.
συμέβαιμομ.contingebam.ant.
συμέβαλλομ.Disputabam. conferebam.simul iaciebaz. ant.
συμεβαλόμημ.cõtuli.profui.
συμέβημ.contigi.accidi.
συμεβλήθημ.simul iactus fui.com= paratus fui. Γliberaui.
συμεβουλευσάμημ. cõsultaui.de
συμεγγίζω.μ.σω.ω.κα. appropinquo.
σύμεγγυς.prope. Γconresuscito
συμεγείρω.μ.ρω.ω.κα.coercito.
συμέδραμομ.concurri.runt.
συμεδρεύω.μ.σω.ω.κα. simul sedeo.consisto.
συμέδριομ.ου.το.cõsessus.cõciliũ
συμέζευξα.coniunxi.
συμεζήτουμ.disputabã.ꝙquirebã.ãt
συμεζωοποίησα.conuiuificaui.
συμεθέμημ.composui.pactus sum.

συμεθίζω.μ.σω.ω.κα.consuefacio
συμέθλιβομ.comprimebam.ant.cõpressi.runt.
συμείδησις.εως.ἡ.conscientia.
συμείδω.μ.σω.π.κα.conscius suꝫ. considero.
συμειδώς.οτος.ὁ.ꝑf postq̃ considerauit.conscius fuit.
συμειδηφώς.οτος.ὁ.postq̃ concesit.
σύμειμι.Simul sum. conuersor. pit
συμειπόμημ.sequebar. comitabar. secutus.comitatus fui.
συμεισελεύσομαι.simul ingrediar.simul intrabo.
συμεισέρχομαι.μ.σομαι.ω.θα. simul intro.
συμεισῆλθομ.simul intrauí.runt.
συμειχόμημ.tenebar.ꝓrebẽdebar
συμεκάθισα.simul sedi.simul sedere feci.
συμεκάλεσα.conuocaui.
συμέκλημος.η.ομ.comes peregrinationis.peregrinus.a.um.
συμεκέρασα.Temperaui.
συμεκίμησα.commoui.
συμέκλεισα.concluſi.
συμεκόμισα.curaui.sustuli.simʃ tuli
συμεκπολεμέω τ συμεκπολεμῶ.μ.σω.π.κα.simul pugno.
συμεκτίσθημ.simul creatus fui.
συμέκτισμαι.simul creatus fui.
συμέλαβομ.concepi.comprehendi. auxilium tuli.runt.
συμελάλησα.collocutus fui.
συμελάλουμ.colloquebar. antur.
συμελάω τ συμελῶ.μ.σω.π.κα compello.reconcilio.
συμέλεξα.collegi.
συμεληλύθειμ.conuenerã. in eundem locum cum alijs veneram.
συμεληλυθώς.οτος.ὁ. ꝑf postq̃ simul venit.
συμελθεῖμ.conuenisse.simul venisse
συμέλθω. conueniam. conuenero. simul venero.
συμελθώμ.ομτος.ὁ. postquam cõuenit.simul venit.
συμελογισάμημ.cogitaui. collegi
συμεμέγκας.αμτος.ὁ. ꝑf postquaz contulit.coaceruauit. simul tulit.
συμέξω. continebo.
συμεπάθησα.compassus fui.
συμεωεθέμημ.cõsensi.simul adiecí.
συμέπεμψα.simul misi.
συμεωέστημ.simul insurrexi.

συμεπιμαρτυρέω τ συμεπιμαρτυρῶ.μ.σω.π.κα. Simul testor. contestificor.
συμέπιον.simul bibi.runt.
συμεωτιτίθημι.μ.σω.ω. κα. Simul adjcio.consentio. Appono.
συμεπληρούμην.simul cõplebar.
συμέωμιγον.Suffocabã.ant.ui.rũt
συμέωμιξα.suffocaui.
συμέωμαι.μ.ψομαι. ω.μμαι. consequor.comitor.
συμεπορευόμην.simul ibam.
συμεργέω τ συμεργῶ.μ.σω.ω κα.cooperor.
συμεργός.ον.ὁ.coopator. adiutor
συμέρχομαι.μ.σομαι.ω. θα.cõuenio.confluo.simul venio.
σύμες.intellige. Γduco.
συμεσθίω.μ.σω.ω.κα. Simul mã
σύμεσις.εως.ἡ. Intellectus.
συμεσπάραξα.dissipaui.dilaceraui
συμεσταλμένος.η.ον. Abbreuiatus.breuis.c.
συμεσταυρώθην.concrucifix⁹ fui.
συμεσταύρωμαι. Cõcrucifix⁹ fui.
συμεσταυρωμένος.η.ον. Cõcrucifixus.a.um.simul crucifixus.a.ũ.
συμέστειλα. Corripui. Amoui.
συμέστηκα. Constiti.
συμέστησα. Exhibui.
συμεστώς.ωτος.ὁ. postquam simul stetit.constitit.
συμέσχον.continui. runt.
συμέταξα.constitui. ordinaui.
συμετάφην. Consepultus fui.
συμετεθείμην. coniuraueram. conspiraueram. Simul positus fuerã.
συμετέθην. Simul positus fui.conjuraui.conspiraui.
συμετέλεσα. Consumaui.finiui.
συμετελέσθην. finit⁹. consũpt⁹ fui.
συμετήρησα. Conseruaui.
συμετήρουν. conseruabam. ant.
συμετός.η.ον. prudens.intelligens.
συμέτριψα. Contriui.
συμετῶς. Prudenter.
συμεύλοκέω τ συμευλοκῶ.μ. σω.ω. κα. Consentio. applaudo particeps sum.
συμευωχέομαι τ συμευωχοῦμαι.μ.σομαι.ω. ηματ. Simul epulor.
συμέφαγον. Simul comedi. rũt.
συμεφίστημι.μ.σω.ω.κα. Simul insurgo.

συμεφωνήθην. conueni. cõcordaui.
συμεφώνησα. conueni.concordaui.
συμέχαιρον. congratulabar. antur.
συμέχεα. Confudi.
συμέχεον. Confundebam. concitabaz.ant.
συμέχομαι.μ.ξομαι.ω.μαι. Detineor.coartor.
συμεχύθην. Confusus fui.
συμέχω.μ.ξω.ω.κα. Comprimo. coãgusto.coarto. circundo.cõtineo
συμεψήφισα. Computaui. Numeraui
συμήγαγον. cõgregaui.collegi.rũt.
συμήγειρα. Resuscitaui. coexcitaui.
συμηγέρθην. Consurrexi.conresuscitatus fui.
συμηγμένος.η.ον. congregat⁹.a.ũ.
συμήλομαι.μ.σομαι.ω.μαι. con delector.
συμήθεια.ας.ἡ. consuetudo. mos.
συμήθλησα. Simul laboraui.
συμηθροισμένος.η.ον. congregatus.a.um.
συμῆκα. Intellexi.
συμήλασα. compuli. Reconciliaui.
συμῆλθον. conueni.runt.
συμηλικιώτης.ου.ὁ. coetaneus.
συμῆν. conuersatus sum.fui cum aliquo. simul fui vel eram.
συμήρτησα. Obuiaui.
συμήργουν. cooperabar.antur.
συμηρπάκειν. corripuerã.arripuerã.
συμήρωασα. corripui.rapui.arripui
συμηρχόμην. conueniebam.
συμῆσαν. simul erant. conuersati erant fuerunt.
συμήσω. Intelligam.
συμήχθην. cõgregatus sum.cõueni.
συμθάπτω.μ.ψω.ω.φα. Consepelio.
συμθήκη.ης.ἡ. spõsio. pactũ. pactio.
συμθλάω τ συμθλῶ.μ.σω.π.κα Confringo.
συμθλίβω.μ.ψω.π.φα. cõprimo
συμθρύπτω.μ.ψω.ω.φα. affligo
συμιλώμ.ομτος.ὁ. Postquam cõsideraut.aspexit.
συμιείς.εμτος.ὁ. Intelligens.
συμιέναι. Intelligere.
συμίημι.μ.σω.ω.κα. Intelligo.
συμιστάμω. commendo.
συμιστάω τ συμιστῶ.μ.σω.ω. κα. cõmendo. Γcõstituo.cõmẽdo
συμίστημι.μ.σω.π.κα. simul suz.
συμιῶ. intelligã.

συμιῶμ.ωμτος.ὁ. Intelligens.
συμιών.ορτος.ὁ. conueniens. simul veniens.
συμκτίζω.μ.σω.π.κα. simul creo.
συμολεύω.μ.σω.ω.κα. simul iter facio.
συμολία.ας.ἡ. coitineratio. comitatus τ societas in itinere.
σύμοιδα. conscius fui.conscius sum
συμοικέω τ συμοικῶ.μ.σω.π.κα cohabito.
συμολκή.ης.ἡ. cõtractio. attractio.
συμομιλέω τ συμομιλῶ.μ.σω. π.κα. conuersor.colloquor.
συμομορέω τ συμομορῶ.μ.σω ω.κα. cõtermin⁹ τ finitim⁹ habito
συμόμτες.ωμ. οἱ. conuenientes. coexistentes.
συμουσιασμός.ου. ὁ. coitus.
συμοχή.ης.ἡ. pressura. coarctatio.
συμτάσσω.μ.ξω.ω. χα. ordino. constituo.is. Γstituo.
σημτάττω.μ.ξω.π.χα. ordino.con
συμταφείς.εμτος.ὁ. sepult⁹.a.ũ.
συμτέλεια.ας.ἡ. consumatio.finis. Adiumentum.vtilitas.
συμτελέω τ συμτελῶ.μ.σω.ω. κα. consumo.finio.
συμτέμνω.μ.τμήσω.π.κα. Abbreuio.conscindo.
συμτετμημένος.η.ον. Abbreuiatus.concisus.a.um.
συμτετριμμένος.η.ον. concussus. contritus.confractus.quassat⁹.a.ũ
συμτετρίφθαι. confractũ. cõtritũ cẽ
συμτηρέω τ συμτηρῶ.μ.σω.ω. κα. conseruo.custodio.
συμτίθεμαι.μ.σομαι.ω.μαι. conspiro.coniuro. Γpacisco.
συμτίθημι.μ.σω.ω.κα. Compono
σύμτομος.η.ον. breuis.c.
συμτόμως. Breuiter. Γcurro.
συμτρέχω.μ.ουμαι.ω.κα. con
συμτριβή.ης.ἡ. contritio. Afflictio.
συμτρίβω.μ.ψω.ω.φα. conflicto. concutio. Quasso.frango.
σύμτριμμα. Τος. Το. contritio. afflictio.
σύμτροφος.η.ον. collactane⁹.a.ũ.
συμτρώγω.μ.ουμαι. simul. comedo.
συμτυγχάμω.μ. ξομαι. ω.κα. Aldeo.conuenio.
συμτυχεῖν. adiuuisse. conuenisse.
συμτύχω. Adiero. conuenero.

συμπεκρίθην. Una simulani. Aliene simulationi consensi.
συμποκρίνομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Simul simulo. Aliene simulationi consentio.
συμπωουργέω. τ συμπωουργῶ. μ. σω. π. κα. Adiuuo.
συνῶ. Intelligam.
συνωδίνω. μ. νω. π. κα. Parturio. dolores partus sentio.
συνωκηκώς. οτος. ὁ. Postq̃ simul habitauit.
συνωμοσία. ας. ἡ. coniuratio.
συνών. οντος. ὁ. simul existens. cõuersans.
συρίζω. μ. σω. ω. κα. sibilo. as.
συρισμός. ου. ὁ. sibilus.
σύρος. α. ον. syrus. a. um.
σύρτις. εως. ἡ. syrtis. locus in mari periculosus.
σύρω. μ. ρω. π. κα. trabo. vi cõpello
συσπαράττω. μ. ξω. ττ. χα. Dilacero. dilanio. dilacero.
σύσσεισμός. ου. ὁ. concussio. terremotus.
συσσείω. μ. σω. ω. κα. concutio.
σύσσημον. ου. το. signum.
σύσσωμος. η. ον. concorporalis. e.
συσταθείς. εντος. ὁ. cõmendatus.
συστασιαστής. ου. ὁ. Qui simul cum alijs fecit seditionem.
σύστασις. εως. ἡ. cõstitutio. dispõ.
συστατικός. η. ον. Qui simul cum alijs fecit seditionem.
συσταυρόω. τ συσταυρῶ. μ. σω. ω. κα. concrucifigo.
συστέλλω. μ. λω. π. κα. Abbreuio. corripio. [sco.
συστεμάζω. μ. σω. ω. κα. Ingemi
συστασις. εως. ἡ. copulatio. conunium.
συστοιχέω. τ συστοιχῶ. μ. σω ω. κα. connunctus sum. ppe sum.
συστρατιώτης. ου. ὁ. commilito
συστρέφω. μ. ψω. π. φα. cõuerto. congrego. uoluo.
συστροφή. ης. ἡ. conuersio.
συσχηματίζω. μ. σω. π. κα. conformo.
σφαγή. ης. ἡ. occisio. [lo.
σφαγίζω. μ. σω. π. κα. occido. iugu
σφάγιον. ου. το. Victima.
σφάζω. μ. ξω. π. κα. iugulo. occido
σφάλλομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Erro. pedem percutio. offendo.

σφάλλω. μ. λω. ω. κα. Erro. offendo. pedem ad lapidem percutio.
σφεμδόμη. ης. ἡ. fũda. τ locus in annulo vbi figitur lapis.
σφήξ. κος. ὁ. Vespa.
σφιγγία. ας. ἡ. parsimonia. tenuitas. victus.
σφόδρα. vehementer. valde.
σφοδρός. α. ον. validus. vehemens
σφοδρῶς. vehementer.
σφραγίς. δος. ἡ. sigillũ. signaculũ.
σφύρα. ας. ἡ. malleus.
σφυρόν. ου. το. planta pedis
σχελία. ας. ἡ. nauis.
σχελόν. circiter. ferme. quasi.
σχῆμα. ατος. το. figura. forma.
σχίζω. μ. σω. π. κα. scindo. diuido.
σχίσμα. ατος. το. scisma. scissura.
σχοίνιον. ου. το. funiculus. funis. rudens. [sus sum.
σχολάζω. μ. σω. ω. κα. vaco. ocio
σχολή. ης. ἡ. schola. ocium.
σχῶ. habeam. ro.
σώζω. μ. σω. π. κα. saluo. as.
σῶμα. τος. το. corpus.
σωματικός. η. ον. corporalis. e.
σωματικῶς. corporaliter.
σωρεύω. μ. σω. ω. κα. congero. ac cumulo.
σωρηδόν. aceruatim. cumulatim.
σωτήρ. ηρος. ὁ. saluator.
σωτηρία. ας. ἡ. saluatio.
σωτήριον. ου. το. salutare. saluatio
σωτήριος. α. ον. sanabil'. saluabil'. e.
σωφρονέω. τ σωφρονῶ. μ. σω. π κα. sapio. sapiens τ prudens sum.
σωφρονίζω. μ. σω. ω. κα. Prudẽtiam doceo.
σωφρονισμός. ου. ὁ. sobrietas.
σωφρόνως. prudenter. sobrie.
σωφροσύνη. ης. ἡ. sobrietas.
σώφρων. ονος. ὁ. ἡ. prudens.
Τά. Articulus prepositiuus numeri pluralis generis neutri.
Τάγμα. τος. το. ordo.
Τὰ δέ. partim autem.
Ταῖς. Articulus prepositiuus datiui pluralis generis feminini.
Τακήσομαι. liquescam.
Τακτός. η. ον. ordinatus. statutus. a. ũ
ταλαιπωρέω. τ Ταλαιπωρῶ. μ σω. ω. κα. Miser sum. in erumna positus sum.
Ταλαιπωρία. ας. ἡ. Infelicitas. miseria. erumna.

Ταλαίπωρος. α. ον. miser. a. um.
Ταλαντιαῖος. α. ον. Res tãti ponderis vt est talentum.
Τάλαντον. ου. το. talentum.
Τάλας. νος. ὁ. miser.
Ταμεῖον. ου. το. Cubiculum. repositorium. penetrale.
Τὰ μέν. partim quidem.
ταμιειον. ου. το. cubiculum. repositorium. penetrale.
Ταμῦν. nunc.
Ταμύω. μ. σω. π. κα. extendo.
Ταξάμενος. η. ον. postq̃ ordinauit. constituit. vel ordinatus τ constitutus fuit.
Τάξις. εως. ἡ. ordo. officium.
Ταπεινός. η. ον. humilis. e.
Ταπεινοφροσύνη. ης. ἡ. humilitas
Ταπεινόω. τ Ταπεινῶ. μ. σω. π. κα Humilio. as.
Ταπείνωσις. εως. ἡ. Humilitas. Humiliatio. [turbo.
Ταράσσω. μ. ξω. ττ. χα. turbo. per
Ταράττω. μ. ξω. ττ. χα. turbo. pturbo. [multus.
Ταραχή. ης. ἡ. turbatio. cõmotio. tu
Ταραχθῶ. turbatus fuero.
Τάραχος. εος. το. tumult9. turbatio
Ταραχώδης. εως. ὁ. ἡ. Turbatiuus. tumultum faciens.
Ταρσός. ου. ὁ. Ala. penna. ordo remigantium. summa pars pedis iuxta digitos. vas in quo cõditur caseꝰ.
Ταρταρόω. τ Ταρταρῶ. μ. σω. π κα. In tartarum trudo τ mitto.
Τάς. Articulus prepositiuus. semi. g. numeri plura.
Τάσσω. μ. ξω. π. χα. ordino τ imagistratum colloco. constituo.
Τάττω. μ. ξω. ττ. χα. Ordino τ imagistratum colloco. constituo.
Ταῦρος. ου. ὁ. taurus.
Ταῦτα. ων. τα. Hec. pluralis numeri. gene. neu.
Ταύτη. hac. aduerb. huic. fe. ge.
Ταφή. ης. ἡ. sepultura.
Τάφος. ου. ὁ. sepultura.
Τάχα. forte. aduerb.
Ταχέως. velociter. cito.
Ταχιρός. η. ον. velox. celer.
Τάχιον. citius. velocius.
Ταχίων. μος. ὁ. ἡ. velocior.
Τάχιστα. Velocissima. citissima. pluralis nu. τ aduerbialiter velocissime. citissime.

Τάχος.εος.το.velocitas.festinatio.
Ταχύμω.υμω.ω.κα. Accelero.festino.maturo.as.
Ταχύς.εος.ὁ. velox.celer.
Τέ.Et.
Τεθέαμαι. vidi.
Τέθεικα.posui.
Τεθεικώς.τος.ὁ.postq̃ posuit.
Τεθεμελιωμένος. η. ον. fundatus.a.um.
Τεθεμελιώμην. fundatus fueram.
Τεθεραπευμένος.η. ον.Sanatus. cultus.curatus.letari factus.a.um.
Τεθῆναι.positum fuisse.
Τεθησαυρισμένος.η.ον. Thesaurizatus.seruatus.a.um.
Τεθλιμμένος.η.ον.Pressus.compressus.arctatus.a.um.
Τεθνάναι.Mortuum fuisse.
Τέθνηκα.Mortuus fui.
Τεθνηκώς.οτος.ὁ.postq̃ mortuꝰ ẽ.
Τεθορυβημένος.η.ον. turbatus.q̃ tumultu aliquo consternatus est.
Τεθραμμένος.η.ον.Educatus.enutritus.a.um.
Τεθρανσμένος.η.ον.cõfractꝰ.a.ũ.
Τεθυμένος.η. ον.Occisus.immolatus.a.um.
Τεθῶ.ponar.positus fuero.
Τεῖχος.εος.το.Murus.
Τεκεῖν.peperisse.
Τεκμήριον.ου.Το.cõiectura.Argumentum.
Τεκμίον.ου.το.filiolus.
Τεκμογομέω.τ Τεκμογωμῶ. μ. σω.ω.κα.filios procuro.τ gigno.
Τεκμογομία.ας.ἡ.Filiorũ pcreatio
Τέκμορ.ου.το.filius.
Τεκμοτροφέω.τ Τεκμοτροφῶ.μ σω.ω.κα.filios educo.
Τεκμοφόμος.η.ον.filiorum occisor.
Τεκταίνω. μ.νω. ω.κα. Fabrico. molior.edifico.
Τέκτων.μος.ὁ.faber.
Τέκω.pariam.peperero.
Τέλειος.α.ον.perfectus.a.um.
Τελειότερος.α.ον. perfectior. us.
Τελειότης.τος.ἡ.perfectio. cõsummatio.completio.
Τελειόω.τ Τελειῶ.μ.σω.π.κα. cõsumo.perficio.
Τελείως.perfecte.
Τελείωσις.εως.ἡ.perfectio. consũmatio.adimpletio.
Τελειωτής.ου.ὁ.pfector.cõsũmator

Τελεσφορέω.τ Τελεσφορῶ.μ. σω.ω. κα.Fructum fero.
Τελετή.ης.ἡ.Sacrificium.
Τελευτάω.τ Τελευτῶ.μ.σω.ω. κα.finio.morior.
Τελευτή.ης.ἡ.obitus.mors.
Τελέω.τ Τελῶ.μ.σω.ω.κα. Consumo.perficio.soluo.
Τέλος.εος. το.finis.vectigal.
Τελώνης.ου.ὁ.publicanus.
Τελώνιον.ου.το.Teloneum.locus vbi sunt publicani.
Τέξομαι.pariam.
Τέρας.τος.το.monstrum.prodigiũ.
Τερέβινθος.ου.ὁ.terebinthꝰ arbor
Τέρματος.το.Finis.
Τέρπω.μ.ψω.π.φα. delecto.
Τέρψις.εως.ἡ.delectatio.iucũditas
Τέσσαρα.ων.τα.quattuor.neu.ge.
Τεσσαράκοντα.quadraginta.
Τεσσαρακονταλύο .quadraginta duo .
Τεσσαρακονταέτης.εος.ὁ.ἡ.res quadraginta annorum.
Τεσσαρακοντατέσσαρες.ων.οἱ αἱ.quadraginta quattuor.
Τέσσαρες.ων.οἱ.αἱ. quattuor.
Τεσσαρεσκαιδέκατος.η.ον.quattuordecimus.a.um.
Τέταγμαι . Constitutus . ordinatus sui .
Τεταγμένος.η.ον . Constitutus.ordinatus.a.um.
Τεταμένος.η.ον . extensus.a. um.
Τεταπεινωμένος.η.ον. Humiliatus.a.um.
Τεταράγμαι.turbatꝰ.cõmotus sui.
Τεταραγμένος.η.ον.Commotus turbatus.a.um.
Τεταρταῖος.α.ον.quatriduanꝰ.a.ũ
Τέταρτος.η.ον.quartus.a . um.
Τετάχθαι.Ordinatum.constitutum fuisse.
Τετελείωκα.perfeci.consumaui.
Τετελείωμαι.perfectus sum.
Τετελειωμένος.η.ον. Perfectus. consummatus.a.um.
Τετέλεκα.perfeci.consumaui.
Τετελεκώς.τος.ὁ.postquam perfecit .finiunt.
Τετέλεσμαι.cõsumatus .pfectꝰ sui.
Τετηκώς.οτος.ὁ . postq̃ liquefactꝰ est.delicuit.
Τετήρηκα.seruaui.
Τετήρημαι.seruatus sum.

Τετηρημένος.η.ον.seruatus.a.um.
Τετιμημένος.η.ον . Appreciatus. honoratus.a.um.
Τετράγωνος.η.ον.res quattuor angulorum.
Τετράλιον.ου.Το . Res constans ex bis quattuor.i.ex octo.
Τετρακόσιος.α.ον.quadrigẽtꝰ.a.ũ
Τετρακισχίλιος. α. ον. quattuor mille.
Τετρακόσιος.α.ον.quadrigẽtꝰ.a.ũ
Τετράμηνος.η.ον.res q̃ttuor mẽsiũ
Τετραπλοῦς.η . ουν. Quadruplus.a.um.
Τετράπους.ους.ὁ. quadrupes.
Τετραρχέω.τ Τετραρχῶ.μ.σω ω.κα.Sum tetrarcha.
Τετράρχης.ου.ὁ . Princeps quattuor rerum.
Τετράστιχος.η.ον. Res quattuor ordinum τ versuum.
Τετραυματισμένος.η.ον. Vulneratus.a.um.
Τετραχηλισμένος.η.ον . Apertus.manifestus.a.um.
Τετύφλωκα.excecaui.
Τετύφωμαι.Inflatus fui τ superbia. elatus.
Τετυφωμένος.η.ον.Superbus.inflatus.a.um.
Τετύχηκα.Adeptus fui . Extiti.forte occurri.
Τεχνάομαι.τ Τεχνῶμαι. μ.σομαι.π.μαι.Fabrili arte vtor.fabrico
Τέχνη.ης.ἡ.ars.
Τεχνίτης.ου.ὁ.artifex.opifex.
Τεχνῖτις.ιδος.ἡ. Mulier artifex et magistra .
Τεχθείς.εντος.ὁ.genitus . natus.
Τέφρα.ας.ἡ.cinis.
Τεφρόω.τ Τεφρῶ.μ.σω.ω. κα. In cinerem redigo.
Τῆ.Articulus prepositiuus:feminini generis:numeri singularis:dat.ca.
Τῆδε.Hunc.feminini generis . hac.
Τηκτός.η.ον.liquefactiuus. a.um.
Τήκω.μ.ξω.π.χα.liquefacio .
Τηλαυγῶς . Clare . dilucide . luculenter.
Τηλικοῦτος.η.ον. tantus.a.um.
Τήν.Articulus prepositiuus: femini. generis: numeri singularis . Accusatiui casus.
Τηρέω.τ Τηρῶ.μ.σω.π.κα.seruo.
Τήρησις.εως.ἡ.Seruatio.custodia.

obſeruatio.
Τῆς. Articulus prepoſitiuus. femini. generis: numeri ſingu. geni. caſus.
Τί.μος.το. quid. aliquid.
Τιθέασιμ. ponunt.
Τιθεὶς.εμτος.ὁ. ponens.
Τιθημι.μ.σω.π.κα. Pono, facio, depono. exuo.
Τιθυμέω. ϛ Τιθυμῶ. μ. σω. ω. κα. nutrio vt nutrix.
Τίκτω. μ. ξομαι. ω. οκα. pario.
Τίλλω. μ. λω. π. κα. vello.
Τιμάομαι. ϛ Τιμῶμαι. μ. σομαι. ω. μαι. appretio.
Τιμάω. ϛ Τιμῶ. μ. σω. π. κα. honoro
Τιμή.ης.ἡ. Honor. precium.
Τίμιος.α.ον. ꝑciosus. honorabilis. e
Τιμιότης.τος.ἡ. preciositas. Honoratio. precium.
Τιμιώτατος.η.ον. preciosiſſim⁹. a. ũ
Τιμιώτερος.α.ον. preciosior.
Τιμωρέω. ϛ Τιμωρῶ. μ. σω. π. κα. punio. castigo.
Τιμωρέομαι. ϛ Τιμωροῦμαι. μ. σομαι. π. μαι. cruciο. vlciſcor.
Τιμωρία.ας.ἡ. Supplicium. vltio. punitio.
Τίνες.ων.οι.αι. Qui. q̃. interrogatiue.
Τινές.ων.οἱ.αἱ. quidã. quedã. pl. nu.
Τίς.ινος.ὁ.ἡ. quis que. quidã. q̃dam.
Τίτλος.ου.ὁ. Titulus.
Τίω. μ. σω. ω. κα. ſuſtineo. patior. honoro. ſoluo.
Τμηθείς.εμτος.ὁ. ſectus. ſciſſus. a. ũ.
Τό.ου.το. Articulus prepoſitiu⁹. nu. ſing. neu. ge. nomi. accu. ϛ voca. caſus.
Τοιγαροῦν. itaq; igitur.
Τοίνυν. igitur.
Τοιοῦτος.η.ον. talis. e.
Τοῖς. Articulus prepoſitiuus. generis maſc. ϛ neu. num. plu. datiui caſus.
Τοῖχος.ου.ὁ. paries.
Τοκαθημέραν. quottidie.
Τοκετός.ου.ὁ. partus.
Τόκος.ου.ὁ. vſura. partus.
Τολοιπόν. poſt hac. deinceps. iam.
Τολμάω. ϛ Τολμῶ. μ. σω. ω. κα Audeo.
Τολμηρός.α.ον. audax.
Τολμηρότερος.α.ον. confidentior. audentior.
Τολμητής.ου.ὁ. audax.
Τομώτερος.α.ον. penetrantior. potentior. efficatior.
Τόν. Articulus prepoſitiuus. maſculi. gener. numeri ſingu. accuſ. caſ.
Τόξον.ου.το. Arcus.
Τοπάζιον.ου.το. topazium. lapis precioſus.
Τόπος.ου.ὁ. locus.
Τοπρότερον. prius.
Τοσαύτη. tanta. femini. generis.
Τοσοῦτος.η.ον. tãtus. tã multꝰ. a. ũ
Τοσούτῳ. tanto. aduer.
Τοσύμολον. omnino.
Τότε. Tunc.
Τοῦ. vt.
Τοῦ. Articulꝰ ꝑpoſiti. maſcul. ϛ neu. gener. nume. ſingularis. geni. caſus.
Τουμαντίον. contrarium.
Τούς. Articulus prepoſitiuus. maſc. gene. nume. plu. accuſatiui caſus.
Τουτέστιν. hoc eſt. ideſt.
Τοῦτο.ου. To. Hoc.
Τράγος.ου.ὁ. Caper.
Τραχύς.η.ον. Diſertus. expeditus in loquẽdo. manifeſtus. clarus. certus a. um.
Τράπεζα.ης.ἡ. menſa.
Τραπεζίτης.ου.ὁ. nummularius.
Τραῦμα.τος.το. vulnus.
Τραυματίζω. μ. σω. π. κα. vulnero
Τραχηλίζω. μ. σω. π. κα. per ſcapulam ϛ tergum ſcindo.
Τράχηλος.ου.ὁ. collum.
τραχύς.εῖα.ύ. aſper.
Τρεῖς.ων.οἱ. αἱ. tres.
Τρέμω. μ. σω. ω. κα. tremo. trepido
Τρέφω. μ. ψω. ω. φα. alo. paſco. nutrio.
Τρέχω. μ. ουμαι. π. κα. Curro.
Τρία.ων.τα. tria.
Τριάκοντα. triginta.
Τριακόσιος.α.ον. trigeſſimus.
Τρίβολος.ου.ὁ. tribulus.
Τρίβος.ου.ἡ. ſemita.
Τριετία.ας.ἡ. triennium. ſpaciꝰ trium annorum.
Τρίζω. μ. σω. ω. κα. Illido. concutio. ſtrideo.
Τρίμηνος.η.ον. res trium menſium
Τριπλάσιος.α.ον. triplus. a. um.
Τρίς. ter.
Τρισίν. tribus.
Τριστέγον.ου. To. tertiũ cenaculũ
Τρισχίλιος.α.ον. tria millia.
Τρίτος.η.ον. tertius. a. um.
Τρίχες.ων.αἱ. pili. capilli.
Τρίχινος.η.ον. res facta ex pillis.
Τρόμος.ου.ὁ. Tremor. formido.
pauor.
Τροπή.ης.ἡ. Conuerſio. viciſſitudo. reuerſio.
Τρόπος.ου.ὁ. mos.
Τροποφορέω. ϛ Τροποφορῶ. μ. σω. π. κα. mores alicuius ſuſtineo.
Τροφή.ης.ἡ. eſca. cibus.
Τροφός.ου.ἡ. nutrix.
Τροχηλάτης.ου.ὁ. auriga.
Τροχία.ας.ἡ. Greſſus. iter. itio. ambulatio. orbita. curſus. veſtigium
Τροχός.ου.ὁ. rota. reuolutio
Τρυβλίον.ου.το. catinus.
Τρυγάω. ϛ Τρυγῶ. μ. σω. ω. κα. Vindemio.
Τρυγέω. ϛ τρυγῶ. μ. σω. ω. κα. Vindemio.
Τρυγητής.ου.ὁ. Videmiator. meſſor. ϛ generaliter ꝙ omnem fructũ colligit.
Τρυγών.μος.ἡ. Turtur.
Τρύζω. μ. σω. π. κα. Strideo. inconditum ſonum facio.
Τρυμαλιά.ας.ἡ. foramen.
Τρύπημα.τος.το. foramen.
Τρυφάω. ϛ Τρυφῶ. μ. σω. π. κα. Luxurior. delitior.
Τρυφή.ης.ἡ. voluptas. delitie. luxus
Τρύφηματος.το. delitie. voluptas. luxus.
Τρύχω. μ. ξω. ω. χα. torqueo.
τρώγω. μ. φαγοῦμαι. ω. κα Comedo.
Τυγχάνω. μ. ξομαι. π. κα. Sum forte ſum, adipiſcor.
Τυπταμίζω. μ. σω. π. κα. Ligno percutio. excorio. interficio.
Τύπος.ου.ὁ. figura. exemplar.
Τυπόω. ϛ τυπῶ. μ. σω. ω. κα. figuro. formo.
Τύπτω. μ. ψω. ω. φα. percutio verbero.
Τυραμμέω. ϛ Τυραμμῶ. μ. σω. ω. κα. Dominor tanq̃ tyrannus.
Τυραμμίς.λος.ἡ. Tyrannis. imperium violentum.
Τύραμμος.ου.ὁ. tyrannus. rex.
Τυρβάζομαι. μ. σομαι. ω. μαι. Turbor.
Τυφλός.ου.ὁ. cecus.
Τυφλόω. ϛ Τυφλῶ. μ. σω. π. κα. exceco. as.
Τύφομαι. μ. ψομαι. ω. μμαι. fumum emitto. fumigo.
Τυφόομαι. ϛ Τυφοῦμαι. μ. σο

μαι.π.μαι.inflor.
Τυφωμικός.η.ον.typhonicus.a.ũ.
Τυχεῖν.adeptum esse.
Τυχόν.οντος.το.Quod euenit fortasse.
Τύχω.Eueniam.contingam.forte obtigero.adipiscar.
Τυχών.οντος.ὁ.Qualiscunqꝫ. vulgaris.ignobilis.forte obuẽiẽs. postꝫ occurrit vel adeptus est.
Τῶ.Articulus prepositi masculi.τ neutri generis.numeri singularis. dativi casus.
Τῶν.Articulus prepositiuus.numeri pluralis.geniti.casus. oīs generis.
ὕαινα.ης.ἡ.hyena.animal sicvocatũ
ὑακίνθινος.η.ον.hyacinthinus.a.ũ
ὑάκινθος.ου.ὁ.hyacinthus.
ὑβρίζω.μ.σω.π.κα.contumelijs et injurijs afficio.
ὕβρις.εως.ἡ.iniuria. contumelia.
ὑβριστής.ου.ὁ. Contumeliosus. conuitiator.
ὑγεία.ας.ἡ.sanitas.
ὑγιαίνω.μ.νω.π.κα. Beneualeo. sanus sum.
ὑγίεια.ας.ἡ. sanitas.
ὑγιής.εος.ὁ.ἡ. sanus.a.um.
ὑγρός.α.ον.humidus.a.um.
ὕδατα.ων.τα.aque.
ὑδραγωγός.ου.ὁ.Aquator. adaquator. qui ad aquam ducit.
ὑδρία.ας.ἡ.hydria.vas aque.
ὑδροποτέω.τ ὑδροποτῶ. μ. σω.ω.κα.aquam bibo.
ὑδρωπικός.η.ον.hydropicus.a.ũ.
ὕδωρ.τος.το.aqua.
ὑέλινος.η.ον.Vitreus.a.um.
ὕελος.ου.ὁ.Vitrum.
ὑετός.ου.ὁ.pluuia.
ὑιοθεσία.ας.ἡ.adoptio.
ὑιός.ου.ὁ.Filius.
ὕλη.ης.ἡ.Silua.materia.
ὑλοτόμος.ου.ὁ. Ligna cedens. lignator.
ὑμᾶς.vos.accusatiui casus.
ὑμεῖς.Vos.nominatiui casus.
ὑμέτερος.α.ον.vester.a.um.
ὑμῖν.vobis.dativus pluralis.
ὑμνέω τ ὑμνῶ.μ.σω.π.κα.laudo
ὑμνόω.τ ὑμνῶ.μ.σω.π.κα.laudo
ὑμῶν.vestrũ vel vestri.genit. plural.
ὕπαγε.vade.
ὑπάγω.μ.ξω.π.χα.vado.
ὑπακοή.ης.ἡ.obedientia.
ὑπακούω.μ.σω.ω.κα.obedio.
ὑπαμλαρος.η.ον.Sub viro.coniugatus.a.um.
ὑπαντάω.τ ὑπαντῶ. μ. σω. ω. κα.occurro.obuiam eo.
ὕπαρξις.εως.ἡ.Substantia.existentia.diuitie.
ὑπάρχοντα.ων.τα.Res familiares. substantia.subsistentia.
ὑπάρχω.μ. ξω.ω.χα.sum.existo.
ὑπέβαλον.submisi.runt.
ὑπέδειξα.ostendi.demonstraui.
ὑπεδείχθην.ostensus fui.
ὑπεδεξάμην.suscepi.excepi.
ὑπέθηκα.supposui.
ὑπείκω.μ.ξω.ω.χα.obedio.pareo.
ὑπειληφώς.τος.ὁ.postꝫ putaut. suspicatus est.supposuit.
ὑπέλαβον.suscepi.runt.
ὑπελάμβανον.Suspicabar. putabam.presupponebam.ant.
ὑπελείφθην.relictus sum.
ὑπέμεινα. Mansi. sustinui. perpessus sum.
ὑπέμενον. Mansi.remansi.remanebam.ant.runt.
ὑπεμνήσθην.recordatus fui.
ὑπεναντίον.contra.e regione.
ὑπεναντίος.α.ον.contrarius.a.ũ.
ὑπενεγκεῖν.sustinuisse.
ὑπενόησα. Putaui.cogitaui. suspicatus fui.
ὑπενόουν.suspicabar.antur.
ὑπέπλευσα.subnauigaui.
ὑπέρ.super.pro.supra.vltra.
ὑπεράγω.μ.ξω.π.χα.supero.superinduco.adulte etatis sum.
ὑπεραιρόω.τ.ὑπεραιρῶ.μ.σω.π.κα.extollo.
ὑπεράκμος.η.ον.supadult⁹.a.uꝫ.
ὑπεράλλομαι.μ.οῦμαι.π.μαι. Transilio.
ὑπέραμω.Super.supra.
ὑπερασπίζω.μ.σω.π.κα. Defendo.protego.
ὑπερασπισμός.ου.ὁ. protectio. defensio.
ὑπεραυξάνω.μ.σω.ω.κα.Supercresco.
ὑπερβαίνω.μ.σομαι.π.κα.transgredior.
ὑπερβάλλομαι.μ.ουμαι. ω. μαι.dilato.procrastino.
ὑπερβαλλόντως. Eminenter.excellenter.
ὑπερβάλλω.emineo.excello.
ὑπερβήσομαι.transgrediar.
ὑπερβολή.ης.ἡ.eminẽtia.excellẽtia
ὑπερέβαλον.excellui.eminui.runt.
ὑπερειλω.μ.σω.ω.κα.Despicio. contemno.
ὑπερεκτείνω.μ.νω.π.κα. Superextendo.
ὑπερεκχύνομαι.μ.ουμαι.π.μαι supereffluo.
ὑπερεμπλυγχάνω.μ.ξομαι.π.κα Intercedo.
ὑπερεπέκεινα. Vltra.
ὑπερεπερίσσευσα.superabũdaui
ὑπερεπλεόνασα. supabundaui.
ὑπερέχω.μ.ξω.ω.κα.Emineo.supereristo.potestatem habeo. supersum.supero.
ὑπερῆρα.extuli.sublimaui.
ὑπερηφανεύομαι.μ.σομαι.ω.μαι.Superbio.
ὑπερηφανία.ας.ἡ.superbia.
ὑπερήφανος.η.ον.superbus.a.uꝫ.
ὑπεριλών.τος.ὁ.postꝫ despexit. animaduertit.
ὑπερίλω.contemnoꝫ. contempsero.
ὑπέρμαχος.ου.ὁ.victor. vindex.
ὑπερμικάω.τ ὑπερμικῶ.μ. σω. ω.κα.Supero.vinco.
ὑπερόγκος.η.ον. Superbus.inflatus.a.um.
ὑπεροράω.τ ὑπερορῶ.μ.σω.ω κα.Despicio.contemno.
ὑπεροχή.ης.ἡ.Sublimitas.
ὑπερπερισσεύω.μ.σω. ω. κα. superabundo.
ὑπερπερισσῶς. Multo amplius. superabundanter.
ὑπερπλεονάζω.μ.σω.ω.κα.superabundo.
ὑπέρραψα.suffulsi.sui.
ὑπερυψόω. τ ὑπερυψῶ. μ. σω.π.κα.Supereraltо.
ὑπερφρονέω.τ ὑπερφρονῶ.μ. σω.ω.κα. supersapio. plus sapio.
ὑπερῶον.ου.το.cenaculum.
ὑπεστειλάμην.Suppressi.dissimulauí.veritus sum.fugi.
ὑπέστελλον.subtrahebam. ant.
ὑπέστρεφον.reuertebar.antur.
ὑπέστρεψα.reuersus sum.
ὑπετάγην.subiectus fui.
ὑπέταξα.subieci. supposui.
ὑπέχω.μ.ξω.π.κα.sustineo.patior
ὑπεχώρησα.secessi.
ὑπῆγον.Ibam.ant.ui.rũt.

ὑωπήκοος.α.ον. Obediens. ſubditus.a.um.
ὑωπήκουον.obediebam.ant.
ὑωπήκουσα.obedíui.
ὑπήμεγκα.ſuſtinui.toleraui.
ὑωπήρτησα.occurri.obuiam ui.
ὑωπηρεσία.ας.ἡ. Miniſterium.
ὑπηρετέω.τ ὑωπηρετῶ.ω.σω.π. κα.ſeruio.miniſtro.
ὑπηρέτης.ου.ὁ. ſeruus. miniſter.
ὑωπῆρχον.eram.ant.fui.runt.
ὑωισχνέομαι.τ ὑωισχνοῦμαι ω.σομαι.π.μαι. Pollíceor.
ὕωνος.ου.ὁ.ſomnus. Γmio.
ὑπνόω.τ ὑωνῶ.ω.σω.π.κα. Dor
ὑπό. Α.ab. ſub.
ὑποβάλλω.ω.λω.π.κα.ſubmitto
ὑποβλέπω.ω.ψω.π.φα. Suſpi cor.admiror.veneror.
ὑωόγραμμον.ου.το. Exemplu.
ὑωολέλεγμαι. Suſcepi.accepi.
ὑωολελεμένος.η.ον.calciat⁹.a.ũ.
ὑωόλειγμα.τος.το. Exemplum.
ὑωολείγνυμι.ω.ξω.π.χα. Oſtendo.demonſtro. Γdo.demonſtro.
ὑπολειγνύω.ω.ξω.ω.χα. Oſten
ὑωολεῖξαι.oſtẽdiſſe.demõſtrauiſſe.
ὑωολείξω.oſtẽdam.demonſtrabo.
ὑωολέχομαι.ω.ξομαι.π.γμαι. Excipio.ſuſcipio. Γcio.
ὑωολέω.ω.σω.ω.κα.ſubligo.cal=
ὑωόλημα.τος.το.calceus. Γuit.
ὑωολήσας.αντος.ὁ.poſtq̃ calcia
ὑπόλικος.η.ον. Subditus. vltioni ſubiectus.a.um.
ὑωολραμών.ὁντος.ὁ.poſtq̃ de currit.ſubcurrit.
ὑωολύω.ω.σω. ω. κα. Subeo. ſuccũbo.ingredior.cõdo.ſubiduor.
ὑποζύγιος.α.ον.ſubiugalis.e.
ὑποζώννυμι.ω.σω.ω.κα. Subcingo. præcingo.accingo.
ὑποζωννύω.ω.σω.ω.κα.ſubcíngo.
ὑωόθες.ſuppone.ſubmitte.
ὑωοκάτω. Sub.
ὑωοκρίνομαι.ω.ουμαι.π.μαι. Simulo.
ὑπόκρισις.εως.ἡ. Hypocriſis.verſutia.ſubiudicium.
ὑωοκριτής.οῦ.ὁ. Hypocrita. Actor tragediarum.
ὑωοκτείνω.ωνω.ω.κα.occído.
ὑπολαβών.ὁντος.ὁ.poſtq̃ ſuſcepit.reſpõdit.putauit.pſuppoſuit
ὑωολαμβάνω.ω. ψομαι. ω. μμαι. Suſcipio.præſuppono.puto. exiſtimo
ὑωολείπω.ω.ψω.π.φα.relínquo
ὑωολήνιον.ου. Το. Lacus.
ὑωόληψις.εως.ἡ. Suſpitio.opinio.cogitatio.
ὑπολιπάνω.ω.νω.π.κα.reliquo
ὑωομείρας.αντος.ὁ.poſtq̃ tolerauit.pérpeſſus eſt.perſtitit.
ὑωομεμενηκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ toleraut.ſuſtinuit.paſſus eſt.perſtitit.
ὑωομένω.ω.νω.ω.κα.tolero.patientiaz habeo.permaneo.pſeuero.
ὑωομιμνήσκω.ω.σω.ω.κα. In memoriam reuoco.
ὑωομνῆσαι.in memoriã reduxiſſe.
ὑωομνημονεύω.ώ. σω. ω. κα. Recordor.
ὑωομνήσας.αντος.ὁ.poſtq̃ reuocauit in memoriam.
ὑωόμνησις.εως.ἡ.recordatio.
ὑωομνήσω.Suggeram.In memoriam reuocabo.
ὑωομονή.ης.ἡ.patientia.
ὑωομοέω.τ ὑωομοῶ.ω. σω.ω. κα. Arbitror.ſuſpicor.
ὑωομόνημα.τος.το. Suſpitio.opinio.ſententia.
ὑωόμοια.ας.ἡ. Suſpitio. Opinio. ſententia.
ὑωοπλέω.ω.σω.π.κα.ſubnauigo
ὑωοπνεω.ω.ενσω.ω.κα. Suſpiro.ſpiro.ſufflo.
ὑωοπόλιον.ου.το. Scabellum.
ὑωοπτεύω.ω.σω.ω.κα. Suſpicor.ſuſpectum habeo.
ὑωορράπτω.ω.ψω.ω.φα. ſub ſuo.ſuffulcio.
ὑωόστασις.εως.ἡ.ſubſtantia.
ὑποστέλλομαι.ω.ουμαι.π.μαι Suppríno.detrabo.fugio.vereor.
ὑωοστέλλω.ω.λω.ω.κα.ſubtrabo. Γbo.
ὑωοστήσομαι. ſuſtinebo. tolera=
ὑωοστολή.ης.ἡ.ſuppreſſio.fuga.
ὑωοστρέφω.ω.ψω.π.φα. regredior.reuertor.
ὑωοστρώννυμι.ω.σω.π.κα. ſubiício.ſubſterno.
ὑποστρωννύω.σω.π.κα. ſubiício. ſubſterno.
ὑωοστρώσω. ſubiíciaz. ſubſternã.
ὑποσχάζω.ω.σω.ω.κα. claudico.
ὑωόσχεσις.εως.ἡ.pollicitatio.promiſſum.
ὑωοταγή.ης.ἡ.obediẽtia.ſubiectio
ὑωοταγῶ.ſubijciar.ſubiect⁹ fuero
ὑωοτάσσω.ω.ξω.π.χα. Subordino.ſubdo.ſubijcio.
ὑωοτάττω.ω.ξω.ω.χα. Subordino.ſubdo.ſubijcio.ſuppono.
ὑωοτέταγμαι.ſubiectus ſum.
ὑωοτεταγμένος.η.ον. Subiectus.ſuppoſitus.a.um.
ὑωοτίθεμαι.ω.σομαι. π. μαι. admoneo.conſulo.
ὑωοτίθημι.ω.σω.π.κα.ſuppono.
ὑωοτρέχω.ω.ουμαι.ω.κα.ſubcurro.decurro.
ὑωοτύπωσις.εως.ἡ. Inforimatio.figuratio.
ὑωοφέρω.ω.σω.ω.κα.ſuſtineo.
ὑωοχείριος.α.ον. ſubditus. ſubiectus.a.um.
ὑωοχωρέω. τ ὑωοχωρῶ. ω. σω.π.κα.ſecedo.
ὑωωπιάζω.ω.σω.π.κα. Sugillo calumnior.
ὗς.ος.ὁ.ἡ.porcus.ſus.
ὕσσωπος.ου.ἡ.hyſſopus herba.
ὑστερέομαι.τ ὑστεροῦμαι. ω. σομαι.π.μαι.excído.abrelinquor.
ὑστερέω.τ ὑστερῶ.ω.σω.ω.κα Retrabo τ auerto me. indigeo. deſectuoſus ſum. deſum.
ὑστέρημα.ατος.το.penuria. deſectus.
ὑστέρησις.εως.ἡ.penuria.deſect⁹.
ὕστερον.poſtea.
ὕστερος.α.ον.poſterior.us.
ὑφαντός.η. ον.contextus.a.um.
ὑφίστημι.ω.σω.π.κα. Suſtineo.
ὑψηλός.η.ον.excelſus.a.um.
ὑψηλότερος.α.ον. Excelſior.us.
ὑψηλοφρονέω.τ ὑψηλοφρονῶ.ω.σω.π.κα.ſupbio.alta ſapio
ὕψιστος.η.ον.altiſſimus. a.um.
ὕψος.εος. το.altitudo.
ὑψόω.τ ὑψῶ.ω.σω.π.κα.exalto eleuo.
ὕψωμα.ατος.το. Altitudo.celuz. vel ea que ſunt in eo.
φάγε.comede.
φαγεῖν.comedere.comediſſe.
φάγεσαι.comedes.
φάγος.ου.ὁ.vorax.
φάγω.comedã.comedero.
φαγών.τος.ὁ.poſtq̃ comedit.
φαίνομαι.ω. ουμαι. ω. μμαι. appareo.

φαίμω.μ.μω.ω.κα.luceo.
φαμερός.α.ομ.manifestus.a.um.
φαμερόω.τ φαμερῶ.μ.σω.π. κα ostendo.declaro.manifesto.
φαμερῶς.manifeste.palam.
φαμέρωσις.εως.ἡ. manifestatio.
φαμήσομαι. Apparebo.
φαμός.ου.ὁ.laterna.clarus.
φαμοῦμαι.Videbor.
φαμόω.τ φαμῶ.μ.σω.π.κα.Manifesto τ propalo.
φαντάζομαι.σομαι.ω.μαι. figuro ea que vidi.vel fingo τ imaginor ea que non vidi. video in somnijs.
φαντασία.ας.ἡ.visio.visus.
φαντασιοκοωέω. τ φαντασιοκοπῶ.μ.σω.π.κα. Sine causa τ pro libito percutio.
φάντασμα.ατος.το. phãtasma.
φαμῶ.apparcam.videar.
φάραγξ.γος.ἡ. Vallis. conuallis.
φαρετρα.ας.ἡ.pharetra.
φαρυγξ.γος.ὁ.Guttur.
φαρμακεία.ας.ἡ. Incantatio.veneficium.medicamen.
φαρμακία.ας.ἡ.Veneficium.
φαρμακός.ου.ὁ.Veneficus.
φάρμακον.ου.Το.Veneficium.me
φασί.dicunt.affirmant. ⌊dicamentũ
φάσις.εως.ἡ.fama rumor.
φάσκω.dico.affirmo.
φάσμα.Τος.το.simulacrum.Visio.
φάτνη.ης.ἡ.presepium. ⌊phãtasma.
φαῦλος.η.ον.malus.inutilis.e.
φαυλότης.Τος.ἡ.nugacitas.inutilitas
φέγγος.εος.το.Lumen.lux.
φείδομαι.μ.σομαι.ω.μαι.parco
φειδομένως.parce.
φειδώ.οος.ἡ.parcitas.parsimonia.
φελόνης.ου.ὁ.Penula. volumẽ ex pergameno habens legem scriptã. loculi pecuniarum. ⌈co.
φέρω.μ.οισω.π.Χα.fero.porto.du
φεύγω.μ.ξω.ω.Χα.fugio.
φευκτός.η.ον.Fugiendus. dignus qui fugiatur.a.um.
φήμη.ης.ἡ.fama.
φημί.μ.σω.ω.κα.dico. affirmo.
φθάμω.μ.σω.ω.κα.prẽuẽio.corrũpo.
φθαρτός.η.ον.corruptibilis.e.
φθαρῶ.corrũpar. ⌈loquor.
φθέγγομαι.μ. ξομαι. ω. γμαι.
φθέγμα.ατος.το.sermo.
φθείρω.μ.ρω.π.κα.corrumpo
φθιμοπώριμος.η.ον.autumnalis.

quando autumnus ipse desinit.
φθόγγος.ου.ὁ.sonus.
φθομερός.α.ον.inuidus.a.um.
φθομέω.τ φθομῶ.μ.σω.ω.κα. in
φθόμος.ου.ὁ.inuidia. ⌊uideo.
φθορά.ας.ἡ.corruptio.
φιάλη.ης.ἡ.phiala genus vasis.
φιλάγαθος.η.ον. Amator boni. vel bonorum.
φιλαδελφία.ας.ἡ.caritas fratris.
φιλάδελφος.η.ον. Amator fratrũ vel fraternitatis.
φίλαμδρος.α.ον.amator viri.
φιλαμθρωπία.ας.ἡ.Humanitas amor.
φιλάμθρωπος. η.ον.benignꝰ.a.ũ.
φιλαμθρώπως.benigniter.hũane
φιλάργυρος.α.ον.auarus. a.um.
φίλαυτος.η.ον.sepsum amans.
φιλέω.τ φιλῶ.μ.σω.π.κα. Amo. consuesco.osculor.
φιλήδονος.η.ον. Voluptatis amator.voluptuosus.a.um.
φίλημα.τος.το.osculum.
φιλία.ας.ἡ.amor.
φιλιάζω.μ.σω.ω. κα.amicus fũ.
φιλόθεος.α.ον.amator dei.
φιλονεικία.ας.ἡ.contentio.
φιλόνεικος.η.ον. contentiosus.a.ũ.
φιλοξενία.ας. ἡ. Hospitalitas.
φιλόξενος.η.ον. Hospitalis τ amator hospitalitatis.
φιλοπρωτεύω.μ.σω.π.κα. Velo primus cẽ.τ principatum gerere.
φίλος.η.ον.amicus.a.um.
φιλόσοφος.η.ον.amator sapiẽtie.
φιλόστοργος. η.ον. qui diligit. qui habet caritatem.
φιλότεκνος.η.ον. amator filiorũ.
φιλοτιμέομαι. τ φιλοτιμοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.Amo. diligenter aliquid ago.studeo.insolens sum.lautus τ liberalis sum. do operam.procuro. ⌈diligentia.
φιλοτιμία.ας.ἡ.Ambitio. studiũ.
φιλότιμος.η.ον.bonus. honorificus.sponte exhibitus.a.um.
φιλοφρόνως.benigne τ humane.
φιλόφρων.ονος.ὁ.ἡ. Benignus. humanus.
φιλόψυχος.η.ον.amator animarũ.
φιμόομαι.τ φιμοῦμαι.μ.σόμαι π.μαι.obmutesco.
φῖμος.ου.ὁ.Mutus.
φιμόω.τ φιμῶ.μ.σω.ω.κα.obmutescere facio.os alligo.

φλέγω.μ.ξω.π.Χα.ardeo.cẽburo.
φλογίζω.μ.σω.ω.κα.inflamo.
φλοιός.ου.ὁ.cortex.
φλόξ.γος.ἡ.flama.
φλυαρέω.τ φλυαρῶ.μ.σω.ω. κα.garrio.nugas loquor. ⌈vanilocus.
φλύαρος.α.ον.nugarum locutor.
φοβέομαι.τ φοβοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Timeo. ⌈faciens.
φοβερός.α.ον.terribilis.terrorem
φόβητρον.ου.Το.terror.terricula
φόβος.ου.ὁ.timor. ⌊mentum.
φοινίκισσα.ης.ἡ.phenissa mulier.i. erphenicia. ⌈regione.phenic.
φοῖνιξ.κος.ἡ.palma.hõ erphenicia
φονεύς.εως.ὁ.Homicida.
φονεύω.μ.σω.π.κα.occido.pimo.
φόνος.ου.ὁ.homicidiũ.
φορέω.τ φορῶ.μ.σω.π.κα. fero.
φόρος.ου.ὁ.tributum.
φορτίζω.μ.σω.π.κα.onero.
φορτίον.ου.το.onus.
φραγέλιον.ου.το.flagellum
φραγελλόω.τ φραγελλῶ. μ. σω.ω.κα.flagello.as.
φραγήσομαι.obturabor.sepiar.
φραγμός.ου.ὁ.sepes.macerια.
φραγῶ.obturer.sepiar. ⌈dico.
φράζω.μ.σω.π.κα.differo.loquor.
φράττω.μ.ξω.π.Χα.obturo.sepio.
φρέαρ.ατος.το.puteus.
φρεμαωατάω.τ φρεμαπατῶ.μ. ω.ω.κα.seduco.decipio.
φρεμαωάτης.ου.ὁ.seductor.
φρένες.ῶν.αι.mentes.
φρήν.ενος.ἡ.mens.animus.
φρικτός.η.ον.horrendus.a.um.
φρκιτῶς.horrende. ⌈tremisco.
φρίσσω.μ.ξω.ω.Χα.horreo. con
φρίττω.μ.ξω. ω.Χα. Horreo.con tremisco. ⌈pio.
φρομέω.τ φρομῶ.μ.σω.ω.κα. sa
φρόνημα.ατος.το.desideriũ.votũ.
φρόνησις.εως.ἡ.sapia. ⌊volũtas.
φρόνιμος. ηον. sapiens.prudens.
φρονίμως.sapienter.
φρονιμώτερος.α.ον. sapiẽtior.us
φρόντησις.εως.ἡ.cura.
φροντίζω.μ.σω.π.κα.curo.cogito
φροντίς.Λος.ἡ.cura.
φρυάττω.μ.ξω.π.Χα.fremo.
φρουρέω.τ φρουρῶ.μ.σω.π.κα custodio.seruo. ⌈ridum.
φρύγανον.ου.Το.sarmẽtũ.lignũ a
φυγάς.αλος.ὁ.profugus.exul.

φυγεῖν.fugiſſe.
φυγή.ης.ἡ.fuga.
φύγω.fugiam.fugero.
φυγών.οντος.ὁ.poſtꝫ fugit
φύκος.fucus.
φυλακή.ης.ἡ.carcer.cuſtodia. vigi
φυλακίζω.ιω.σω.π. κα.in carcerē includo.
φυλακτήριον.ου.το.phylacteriū loc⁹ vbi ſūt cuſtodes.repoſitoriū.veſtis.
φύλαξ.κος.ὁ.cuſtos.
φυλάσσω.ιω.ξω.ττω. χα.cuſtodio
φυλάττω.ιω.ξω.ττω. χα.cuſtodio.
φυλή.ης.ἡ.tribus.
φύλλον.ου.το.folium.
φῦλον.ου.το.genus.natio.
φύραμα.τος.το.maſſa.
φυσάω.ϛ φυσῶ.ιω.σω.π.κα.ſpiro
φυσικός.η.ον.naturalis.e.
φυσικῶς.naturaliter.
φυσιόω.ϛ φυσιῶ.ιω.σω.π.κα.ĩflo
φύσις.εως.ἡ.natura.
φυσίωσις.εως.ἡ.iflatio.ſuperbia
φυτεία.ας.ἡ.plantatio.
φύτευμα.τος.το.plantatio.
φυτεύω.ιω.σω.π.κα.planto.
φύω.ιω.σω.π.κα.naſcor. produco.
φωλεός.ου.ὁ.fouea.cubile.
φωνέω.ϛ φωνῶ.ιω.σω.ττω.κα.can
φωνή.ης.ἡ.vox. [to.loquor.voco.
φῶς.τος.το.Lux.lumen.
φωστήρ.ρος.ὁ.luminare. [rus
φωσφόρος.ου.ὁ.lucifer. phoſpho
φωτεινός.η.ον.lucidus.a.um.
φωτίζω.ιω.σω.π.κα.illumino.
φωτισμός.ου.ὁ.illuminatio.
χαῖρε.ſalue. Aue. [letor
χαίρω.ιω.σομαι.π.μαι. gaudeo.
χάλαζα.ης.ἡ.grando.
χαλάω.ϛ χαλῶ.ιω.σω.π.κα.ſub mitto.laxo.
χαλβάνη.ης.ἡ.galbanum.
χαλεπός.η.ον.Difficilis.ſeu⁹.dur⁹
χαλεπώτερος.α.ον.difficilior.us
χαλιναγωγέω.ϛ χαλιναγωγῶ.ιω.σω.π.κα.Refreno.freno.cō
χαλινός.ου.ὁ.frenum. [peſco.
Χάλκεος.α.ον. Ereus.a.um.
χαλκεύς.εως.ὁ. Erarius faber.
χαλκεῖον.ου.το.vas ereum.
χαλκηδών.μος.ὁ. Chalcedon.genus lapidis precioſi. [thus.
χαλκολίβανος.ου.ὁ. maſculum
χαλκοπλάστης.ου.ὁ.faber era
χαλκός.ου.ὁ.Es.ris. [rius.

χαλκοῦς.η.ουν.Ereus.a.um.
χαμαί.in terra.humi.
χαρά.ας.ἡ.gaudium.
χάραγμα.τος.το.Impreſſio. ſculptura.figura.
χάραξ.κος.ὁ. Vallum. palus cui plante nouelle adherent.
χαρακτήρ.ηρος.ὁ.character. figura.forma. [bo.figuro.
χαράττω.ιω.ξω.ττω.χα.ſculpo. ſcri
χαρῆναι.gauiſum fuiſſe.
χαρήσομαι.gaudebo.
χαρίζομαι.ιω.σομαι.ττω.μαι. Dono.gratificor.
χάρις.τος.ἡ.gratia.
χάρισμα.ατος.το.gratia.donum
χαριτόομαι.ϛ χαριτοῦμαι.ιω.σομαι.π.μαι.Gratia plenus ſum.
χάρτης.ου.ὁ.charta.papyr⁹.mem
χάρω.gaudeam. [brana.
χαρῶ.gaudeam.
χάσμα.ατος.το. Chaſma.chaos. confuſio.ſciſma.
χαῦνος.η.ον. Mollis.e.
χεῖλος.εος.το.Labium.
χειμάζομαι.ιω.σομαι. ττω. σμαι. tempeſtate iactor.tempeſtatē patior.
χείμαρρος.ου.ὁ.torrens.
χειμέριος.α.ον. Hybernus.a.um.
χειμών.ωνος.ὁ.tempeſtas.hyēps
χείρ.ρος.ἡ.manus.
χειραγωγέω.ϛ χειραγωγῶ.ιω.σω.ττω.κα.mãuduco.ad manū trabo.
χειραγωγός.ου.ὁ. qui manu alium ducit. [phū
χειρόγραφον.ου.το. chirogra=
χειροπέδαι.ων.αι.vincula manuū.
χειροποίητος.η.ον.manufact⁹.a.ū
χειροτονέω. ϛ χειροτονῶ. ιω. σω.π.κα.ordino.eligo.
χείρων.μος.ὁ.ἡ.peior.
χερσαῖος.α.ον.terreſtris.e.
χερσί.manibus.
χέρσος.ου.ὁ.terra deſiaſtata ϛ ſolitaria que nullus fructum producit.
χερσόω.ϛ χερσῶ. ιω. σω. ττω. κα. Deuaſto.deſolo.
χήρα. ας.ἡ. Vidua.
χθές.heri.die preterito.
χιλίαρχος.ου.ὁ.dux mille militū
χιλιάς.άδος.ἡ.miliare.
χίλιος.α.ον. Mille.
χιτών.ωνος.ὁ.tunica.
χιών.μος.ἡ.nix.
χλαμύς.ύδος.ἡ.chlamys.

χλεύαζω.ιω. σω. ττω. κα. ſubſãno.
χλιαρός.α.ον.tepidus.a.um.
χλιδών.μος.ὁ. Ornamentum brachiorum.delitie.
χλόη.ης.ἡ.viriditas.herba.
χλοηφόρος.η.ον. Viridem herbā ferens.germinans.
χλωρός.α.ον.viridis.e.
χοῦς.ου.ὁ.puluis.
χοϊκός.η.ον.terrenus.a.um.
χοῖνιξ.κος.ἡ. chenix. gen⁹ mēſure.
χοῖρος.ου.ὁ.porcus.
χολάω.ϛ χολῶ.ιω.σω.ττω.κα.Indignor.irascor.
χολέρα.ας.ἡ.cholera.
χολή.ης.ἡ. Fel.ira.
χορηγέω.ϛ χορηγῶ.ιω.σω.ττω.κα.erbibeo.preſto.ſuppedito.
χορός.ου.ὁ.chorea.chorus.cetus.
χορτάζω.ιω.σω.π.κα.ſaturo.ſacio
χόρτασμα.τος.το.cibus.eſca. pabulum feni.
χόρτος.ου.ὁ.fenum.herba.
χοῦς.ου.ὁ.puluis.
χράσμαι.ϛ χρῶμαι.ιω. σομαι. π.μαι. Vtor.
χρεία.ας.ἡ.neceſſitas.
χρεμετίζω.ιω.σω.ττω.κα. Hinnio.
χρεωφειλέτης.ου.ὁ.debitor.
χρήζω.ιω.σω.π.κα.Indigeo. volo.mutuo.
χρῆμα.τος.το.pecũie.res.preciuꝫ
χρήματα.ων.τα. pecunie.arum.
χρηματίζομαι.ιω.σομαι.π. μαι pecunias colligo.
χρηματίζω.ιω.σω.π.κα.Do reſpõſa.ſum.vocor.
χρηματισμός.ου.ὁ.oraculū.rñſū
χρησάμενος.η.ον.poſtꝫ vſus eſt
χρησιμεύω.ιω.σω.ττω.κα.vtilis ſi
χρήσιμος.η.ον.Vtilis.e.
χρησιμώτερος.α.ον.vtilior.us
χρῆσις.εως.ἡ.Vſus.
χρηστεύομαι.ιω.σομαι. ττω. μαι ſum benignus.
χρηστοήθεια.ας.ἡ.bonitas moꝝ
χρηστολογία.ας.ἡ.vtilis vel dulcis ſermo. [ricors
χρηστός.η.ον.vtilis.benign⁹. miſe
χρηστότερος.α.ον.vtilior.melior
χρηστότης.τος.ἡ.bõitas.vtilitas
χρηστῶς.Vtiliter.
χρίσμα.τος.το. Vnctio.
χριστός.η.ον.Chriſtus.i.vnct⁹.a.ū
χρίω.ιω.σω.π. κα.Vngo.

Χροά.ας.ἡ.color.
Χρομίζω.μ.σω.π.κα.morior.moraꝫ
Χρόμος.ου.ὁ.tempus. ⌊facio.
Χρομοτριβέω.ῆ Χρομοτριβῶ. μ.σω.π.κα.moram facio. moror.
Χρυσίον.ου.το.aurum.
Χρυσολακτύλιος.α.ον. Habēs anulum aureum.
Χρυσόλιθος.ου.ὁ. chrysolithus lapis preciosus.
Χρυσόπρασος.ου.ὁ. chrysopra sus lapis preciosus.
Χρυσός.ου.ὁ.Aurum.
Χρυσουργός.ου.ὁ.aurifex.
Χρυσοῦς.η.ουν.aureus.a.um.
Χρυσόω.ῆ Χρυσῶ.μ.σω.π.κα. Deauro.inauro.
Χρῶμα.τος.το.color.
Χύτρα.ας.ἡ.olla.
Χωλός.ου.ὁ.claudus.
Χῶμα.ατος.το.agger.cumulus.
Χωνευτήριον.ου.το. Fornax vbi aurum exploratur ῆ liquefit.
Χώρα.ας.ἡ.regio.
Χωρέω.ῆ Χωρῶ.μ.σω.ω.κα.vado.capio.
Χωρίζομαι.μ.σομαι.π.σμαι.discedo.proficiscor.
Χωρίζω.μ.σω.ω.κα.separo.scindo
Χωριον.ου.το.villa.ager.
Χωρίς.sine.absq;
Χῶρος.ου.ὁ.chorus ventus.
ψάλλω.μ.λω.π.κα. cano.canto.
ψαλμός.ου.ὁ.psalmus. cantus.
ψαλμωλός.ου.ὁ. Psalmorum cantator.cantor.⌈strumētuꝫ musicū
ψαλτήριον.ου.το.psalterium in
ψάμμος.ου.ἡ.Arena.
ψαμμοτός.η.ον. Arenosus.a.uꝫ.
ψευλάλελφος.ου.ὁ.falsꝰ frater.
ψευλαωόστολος.ου.ὁ. falsus apostolus. ⌈sus preceptor.
ψευλοδιλάσκαλος.ου.ὁ.Fal
ψευλολόγος.ου.ὁ.mēdax.⌈tior
ψεύλομαι.μ.σομαι.π.μαι.Abeo
ψευλομαρτυρέω.ῆ ψευλομαρτυρῶ.μ.σω.ω.κα.Falso testificor.falsum testimonium perhibeo. ⌈testimonium.
ψευλομαρτυρία.ας.ἡ. Falsum
ψευλομάρτυς.ρος.ὁ.falsꝰ testis
ψευλώνυμος.η.ον.Qui habet falsum nomen. ⌈pheta.
ψευλοωροφήτης.ου.ὁ.falsꝰ pro
ψεῦλος.εος.το.mendacium.
ψευλόχριστος.ου.ὁ. Qui falso facit se christum.
ψεῦσμα.τος.το. Mendacium.
ψεύστης.ου.ὁ.Mendax.
ψηλαφέω.ῆ ψηλαφῶ.μ.σω.ω.κα.palpo. ⌈patio.
ψηλάφησις.εως.ἡ. Tactus. palpψηφίζω.μ.σω.ω.κα.computo.
ψῆφος.ου.ὁ.Sententia.suffragiuꝫ calculus suffragiorum.
ψιθυρισμός.ου.ὁ.susurratio.
ψιθυριστής.ου.ὁ.susurro.susurrator. ⌈muratoꝛ.
ψιθυρος.ου.ὁ. Susurrator. murψιχίον.ου.το.mica.
ψυγήσομαι.refrigescam.
ψυχή.ης.ἡ.Anima.vita.
ψυχικός.η.ον.animalis.e.
ψύχος.εος.το.frigus.
ψυχρός.α.ον.frigidus.a.um.
ψύχω.μ.ξω.π.χα.refrigero.as.
ψωμίζω.μ.σω.ω.κα.Allo.do cibum.distribuo.
ψωμίον.ου.το.frustum panis.
ψωμός.ου.ὁ.panis.
ψώχω.μ.ξω.ω.χα. confrico.
ὦ.ο.aduerbiū vocandi.sim fuero.
ὧ.Cui.masculi.gen.Quo.
ὧδε.Sic.Huc.
ὠδή.Cantus.
ὠδήγησα.Deduxi.duxi.ducatum p
ὠδίν.μος.ἡ.dolor. ⌈stiti.
ὠδινάω.ῆ ὠδινῶ.μ.σω.ω.κα. Dolco.contristo.dolere facio.
ὠδίνω.μ.νω.π.κα.partus dolores sentio.parturio.concipio.genero.
ὠκοδομήθην.edificatus fui.
ὠκοδομήμην.edificatus fueram.
ὠκοδόμησα.edificaui.
ὠκοδόμουν.edificabam.ant.
ὠλιγοωσίησα. Ad paruum numerum redegi.
ὠλίσθησα. Lapsus sum. labi feci. causa erroris.fui.
ὠμαλισμένος.η.ον.Equatus.leuigatus.complanatus.a.um.
ὡμίλουν.conuersabar. colloquebar.antur. ⌈tus fui.
ὡμοιώθην.similis factꝰ sū. assimila
ὡμοίωσα.assimilaui.comparaui.
ὡμολόγουν.cōfitebar.pollicebar. antur. ⌈fui.
ὡμολόγησα.confessus. pollicitus
ὠμόλιμον.ου.το.Sudarium lineum quod circumponebatur humeris.crudum linum.
ὦμος.ου.ὁ.Humerus.
ὤμοσα.iurauí.
ὧν.quorum.
ὤν.τος.ὁ.existens.masculi.gener.
ὠνείλιζον. Improperabam. conuitiabar.antur. ⌈fui.
ὠνείλισα.improperaui.conuitiatus
ὠνέομαι.ῆ ὠνοῦμαι.μ.σομαι. ω.μαι.Emo.
ὠνησάμην.Emi.
ὠνόμασα.nominaui.appellaui.
ὠνομάσθην.nominatus.appellatꝰ fui.
ὠόν.ου.το.ouum.
ὥρα.ας.ἡ.Hora.tempus aliquod ex quattuor anni temporibus. pulchritudo.tempus idoneum rei faciēde. ⌈cher fum.
ὠρίζομαι.μ.σομαι.π.μαι.pul=
ὡραῖος.α.ον.pulcher.maturus. opportunus.a.um.
ὠργίσθην.Iratus fum.
ὤρθριζον.mane surgebam.ant.
ὥρισα.proposui.determinaui.finiui. diffinini. ⌈natꝰ.propositus.a.um.
ὡρισμένος.η.ον. definitꝰ. determiὥρμησα.cū impetu mi.impetū feci.
ὤρυξα.effodi.
ὠρύομαι.μ.σομαι.π.μαι.rugio.
ὠρχησάμην.Saltaui.
ὡς.sicut.a quo tempore.sic.vt.quādo. quoad.dum.
ὡσαύτως.similiter.eodem modo.
ὡσεί.tanꝫ.quasi.circiter.
ὦσι.sint.fuerint.
ὠσί.Auribus.
ὥσπερ.Sicut.quemadmodum.
ὥστε.Itaqꝫ.ita vt.vt.adeo quod.
ὦτα.ων.τᾶ.Aures
ὠτίον.ου.το.auris.auricula.
ὤφειλον.debebam.ant.
ὠφέλεια.ας.ἡ.vtilitas.
ὠφελέω.ῆ ὠφελῶ.μ.σω.π.κα. Iuuo.prosum.
ὠφέλιμος.η.ον.Vtilis.
ὤφθην.Visus fui.apparui.
ὠχύρωσα.munitu.fortificaui.

Τέλος σὺν θεῶ.

Incipiunt interpretationes hebreorum chaldeorum grecorumq; nominum noui testamẽti. Et primo in euangelium secundum Matheum.

Capitulum primum.

Interp.
Jesus.
Christus

David.
Abraam
Isaac.
Jacob.

Judas.

Phares.
zara.

Thamar.
Esrom.

Aram.
Amina.
Naason

Salmon
Booz.
Raab.
Obed.
Ruth.
Jesse.
Salomon
Urias.
Roboam.
Abias.
Asa.
Josaphat.
Joram.
Ozias.
Jotham.
Achaz.
Ezechias.
Manasses
Amon.
Josias.
Jechonias
Babylon.
Salathiel
zorobabel

Abiud.
Eliachim.

Azor.
Sadoch
Achim.
Eliud.
Eleazar.
Mathan.

Joseph
Maria.
Emanuel.

Interp.
Jesus.
Bethleem
Juda.
Herodes.
Magi.
Hierosoly.

Iber generatiõis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecũ est. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Abraã.) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiũ. ¶ Judas.) Laudatio: siue cõfessio. ¶ Phares.) Diuisio. ¶ Zara.) Orieus: vel orientalis: aut claritas. ¶ Thamar.) Palma: vel datylus: siue commutatio: vel permutatio: aut amaritudo. ¶ Esrom.) Sagitta exultationis: siue diuisio cantici: aut atriuz: vel fenũ. Heb. Esron. ¶ Aram.) Excelsus: vel sublimis: aut pugnans. ¶ Aminadab.) Populus spontaneus: siue populus vouens: aut populi princeps. ¶ Naason.) Coluber: vel serpens: aut augurans: vel diuinans: siue eneus. ¶ Salmon) Pacificus: siue perfectus: aut retribuens. ¶ Booz.) In fortitudine: aut in hyrco. ¶ Raab.) Lata: siue dilatata: aut platea. ¶ Obed.) Seruus: aut operari⁹. ¶ Ruth.) Saturata: siue inebriata. ¶ Jesse.) Ens: siue entiẽs: aut munus: vel oblatio. ¶ Salomõ.) Pacificus. ¶ Urias) Ignis domini: siue lumen domini: aut lux domini. ¶ Roboã.) Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi: siue odor vel odorans cum populo. ¶ Abias.) Pater domini: vel patris domin⁹: aut voluntas domini. ¶ Asa.) Medicus: aut sanans. syrum est. ¶ Josaphat.) Dominus iudex: vel domini iudicium. ¶ Joram.) Domini celsitudo: aut domini sublimitas: siue domus protectio. ¶ Ozias.) Fortitudo domini: siue hyrcus domini. ¶ Jotham.) Consummatus: siue perfectus. Heb. Jotham. ¶ Achaz.) Apprehẽdẽs: siue possidens: aut videns. ¶ Ezechias.) Fortitudo domini: siue apprehensio domini. ¶ Manasses) Oblitus: aut obliuio. ¶ Amon.) Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius: aut pedagogus. ¶ Josias.) Ignis domini: siue vrẽs dominus. ¶ Jechonias) Preparatio domini: aut firmitas domini. ¶ Babylon. Confusio: vel commixtio. ¶ Salathiel.) Postulatus dei: siue cõmodatus dei. ¶ Zorobabel.) Alienus a confusione: aut a liena vel extranea confusio: siue extranea commixtio: aut dispersio confusionis vel commixtionis: seu circulus commixtionis: vel confusionis. ¶ Abiud.) Pater laudis vel confessionis. ¶ Eliachim.) Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans ¶ Azor.) Adiutor: vel accinctus: aut syriace conuersus. ¶ Sadoch.) Justus: siue iustificatus. ¶ Achim.) Resurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. ¶ Eliud.) Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. ¶ Eleazar) Dei adiutorium: siue dei auxilium. ¶ Mathan) Donum: aut lumbus: siue mors eorum: vel syriace expectatio vel spes. ¶ Joseph.) Augmentum: vel profectus. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vl magistra maris: aut ex syro z hebraico domina maris. ¶ Emanuel.) Nobiscum deus. 2.

¶ Um ergo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Bethleem.) Domus panis: siue domus belli. ¶ Juda) Laudatio: siue confessio. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons gloriæ vel arrogantiæ: aut syriace draco ignitus. ¶ Magi.) Sapientes vel philosophi: aut qui præsunt sacris hoc est sacerdotes. persicum est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vl consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judei. ¶ Christus ¶ Israel. ¶ Joseph. ¶ Egyptus ¶ Hieremias ¶ Rama. ¶ Rachel. ¶ Archelaus. ¶ Judea ¶ Galilea ¶ Nazareth. ¶ nazareus.

Interp.
Johannes
Judea.
Esaias.
Hierosoly.
Jordanis.
Pharisei.
Saducei.
Abraam.
Jesus.
Galilea.

Interp.
Jesus.
Diabolus
Sathanas
Johannes
Galilea
Nazareth

Caphar.
Zabulon.
Neptalim.
Esaias.
Jordanis.
Symon.
Petrus.
Andreas.
Jacobus
zebedeus
Syria
Decapolis
Hierosoly.
Judea.

Interp.
Jesus.
Amen.
Pharisei.
Racha.
Gehenna.
Hierosoly.

Interp.
Amen.
Mammo.

Interp.
Jesus.
Moyses
Caphar.
Amen.
Israel.
Abraam.
Isaac.
Jacob.
Petrus
Esaias.
Herasenî

Interp.
Jesus
Matheus
Johannes
Israel.

consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judei. ¶ Laudantes: siue cõfitentes. ¶ Christus.) Unct⁹. grecũ est. ¶ Israel.) Prevalens siue dominãs cũ deo. ¶ Joseph) Augmentũ: vel profectus. ¶ Egyptus.) Angustiæ: siue tribulationes. ¶ Hieremia.) Celsitudo domini: vel sublimitas domini: aut exaltans dominuz. ¶ Rama.) Excelsa: vel sublimis: aut protecta. ¶ Rachel) Ouis. ¶ Archelaus.) Princeps populi. grecum est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cõfessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si autem per fade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Nazareus.) Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus: vel per fade litteram custodiens: siue floridus: aut virgultum. 3.

¶ In diebus autem. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vl consummata: siue timor perfectus vel cõsummatus. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Saducei.) Justi: vel iustificati: aut syriace sectiuel scismatici. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. 4.

¶ Unc Iesus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donuz: aut domini misericordia. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis aut rota. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si autem per fade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Capharnaum.) Ager pœnitentiæ: vel villa consolationis: aut propiciatio pœnitentis. ¶ Zabulon.) Habitaculum: vl habitans. ¶ Neptalim.) Comparatio: vel equiparatio: aut retorsio: vel tortuositas. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Symon.) Audiens vel obediẽs. ¶ Petr⁹.) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Andreas.) Uirilis vl fortissimus. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vl calcaneum: aut planta id est vestigium. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut flurus vehemens. ¶ Syria.) Hebraice dicitur aram: z interpretatur excelsa: vel sublimis aut decipiens: siue maledictio eorum. ¶ Decapolis) Decem ciuitatum scilicet regio. grecum est. ¶ Hierosolyme) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. 5.

¶ Idens autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen) Uere: siue fideliter. ¶ Phãrisei.) Diuisi. ¶ Racha) Uacuus: vel vanus. ¶ Gehenna.) Uallis deceptionis vel tristitiæ aut diuitiarum: vel syriace infernus. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. 6.

¶ Ttendite. ¶ Amen.) Uere: siue fideliter. ¶ Mãmona.) Pecunia vel diuitiæ: aut cupiditas. syrum est. ¶ Salomon) Pacificus. 7.

¶ Olite iudicare. ¶ Phãrisei.) Diuisi. 8.

¶ Um autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Capharnaum.) Ager pœnitentiæ: vel villa consolationis: aut propiciatio pœnitentis. ¶ Amen.) Uere: siue fideliter. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cũ deo. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta id est vestigium. ¶ Petrus.) Saxum vel petra. grecũ est. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Heraseni.) In greco gergesini: z hebraice interpretatur peregrinationi aut conflictui vel ruminationi appropinquantes. 9.

¶ T ascendens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Matthe⁹) Donatus. ¶ Phariſei.) Diuisi. ¶ Johannes.) Dñi gra: siue dñi doni: aut domini mia. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Israel) Prevalens siue dominãs cũ deo. 10.

Interp.
Symon.
Petrus.
Andreas
Philipp⁹
Bartholo.
Jacobus.
Zebedeus
Johannes
Thomas
Matthæus
Alpheus.
Thadeus.
Chanane⁹

Judas.
Schari.
Jesus
Samarita.
Israel.
Amen.
Sodoma.
Gomorrei.

beelzebub
Gehenna.
Interp.
Jesus.
Johannes
Christus
Amen.
Elias.
Corozaim
bethsaida.
Tyrus.

Sydon.
Sodoma.
Interp.
Jesus.
Pharisei.
David.
beelzebub
Jonas.
Ninivite.
Jona.
Salomon
Interp.
Jesus
Esaias.
Amen.
Diabolus
Maria.
Jacobus.
Joseph
Symon.
Judas.
Interp.
Herodes.
Jesus.
Johannes
Herodias.
Petrus.
Genesar.

Interp.
Hierosoly.
Pharisei.
Esaias.
Petrus.
Jesus.
Tyrus.

ET conuocatis. ¶ Symon.) Audiens vel obediens. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecus ē. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecus est. ¶ Bartholomeus.) Filius suspendētis aquas. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus ve hemens. ¶ Johannes.) Domini gratia: vel domini donum: aut domini misericordia. ¶ Thomas.) Abyssus: vel geminus: ⁊ grece didymus appellatur: quod interp̄tatur gemellus idest ille qui cum alio vno ⁊ eodem partu nascitur. ¶ Matthæus.) Donat⁹. ¶ Alpheus.) Mollissimus: vel doctus: aut dux. ¶ Thaddeus.) Laudās: vel confitens. ¶ Chananeus.) Zelotes: vel emulator vt habetur luce. 6. Non enīz erat ex channaan: ⁊ ex channa vico galilee que in zelum vel emulationem conuertitur. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Schariotis.) In greco scribitur iscariotis: ⁊ hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminatiōis vel mortis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Samaritani.) Custodes: vel adamātini: siue spinosi: aut feces: vel feculenti. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Sodoma.) Secretum eorum: siue calx aut cementum eorum. ¶ Gomorrei.) Populus rebelis: siue populus timens: aut manipulus: vel seruitus: aut syriace lana. ¶ Beelzebub.) Idolum muscārū: aut possessor muscarum. ¶ Gehenna.) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarum: aut syriace infernus. 11.

ET factum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donuz: aut domini misericordia. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Amē.) Vere: siue fideliter. ¶ Elias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Corozaim.) Hoc secretum meum: vel hic est mysterium. ¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. ¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor: ⁊ interpretatur tribulatio: vel obsidio: siue angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio vel figuratio: aut fortitudo: vel petra. ¶ Sydon.) Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. ¶ Sodoma.) Secretū eorum: siue calx aut cementum eorum. 12.

IN illo tēpore. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Sabbatū.) Requies: siue cessatio. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ David.) Dilectus. ¶ Beelzebub.) Idolum muscaruz: aut possessor muscarum. ¶ Sathanas.) Cōtrarius: siue aduersarius. ¶ Jonas.) Columba: siue depopulans: vel deuastans. ¶ Ninivite.) Pulchri: siue speciosi: aut habitacula. ¶ Jona) Idem quod Ionas. ¶ Salomon.) Pacificus. 13.

IN illo die. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro ⁊ hebraico domina maris. ¶ Jacobus) Supplātator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiū. ¶ Joseph.) In greco tofes: qđ hebraice potest interpretari parcēs: vel eleuatus: aut exurgens. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. 14.

IN illo tempore. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons gloriē vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut dñi misericordia. ¶ Herodias.) Pellis gloria: vel pellibus gloriāns: siue mons gloriē vel arrogantie: aut syriace dracena ignita. ¶ Petrus) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Genesar.) In greco genesareth: ⁊ hebraice interpretatur hortus: aut protectio principis: siue hortus vel protectio ministrantis. 15.

TUnc accesserunt. ¶ Hierosolyme) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cōsumatus. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor: ⁊ interpretatur tribulatio vel obsidio: siue angustia: aut vinculum: vel colligatio: siue plasmatio: aut figuratio: vel fortitudo: aut petra. ¶ Sydon) Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. ¶ Chananea.) Mercatrix: vel negociatrix: siue contricta vel confracta: aut recte respōdens: vel recte affligēs. ¶ David) Dilectus. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cuz deo. ¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut rota. ¶ Magedan.) In greco magdala: ⁊ hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. 16.

ET accesserūt. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Saducei.) Justi siue iustificati: aut syriace scisi vel scismatici. ¶ Jonas.) Columba: siue depopulans: vel deuastans. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cuz qua ortus est: vel qō cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volūt. Latinum est. ¶ Philippus) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Hieremias.) Celsitudo domini: siue sublimitas domini: aut exaltās dominum. ¶ Symon.) Audiens vel obediens. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Bariona) Filius columbe. ex syro ⁊ hebraico. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Sathanas.) Contrarius siue aduersarius. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 17.

ET post dies sex. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Petr⁹.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Jacob⁹) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Moyses.) Attractus vel assūptus: subaudi de aqs. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut rota. ¶ Caphar naum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propriatio penitentis. ¶ Symon.) Audiens vel obediens. 18.

IN illa hora. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen.) Vere siue fideliter. ¶ Gehenna.) Vallis decepti oīs vel tristitie siue diuitiaruz: aut syriace infernus. ¶ Petr⁹.) Saxum: vel petra. grecum est. 19.

ET factum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro ⁊ hebraico lebes iudicij. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Petrus.) Sarū: vel petra. grecū est. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. 20.

SImile est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor pfectus: vel consumatus. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Hiericho) Luna: vel mensis: aut odor eius. ¶ David.) Dilectus. 21.

ET cum appropinquasset. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Bethphage.) Domus oris vallum vel domus bucce vatis: aut domus ficuū scilicet precoquarum. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Syon.) Acervus: vel tumulus: aut specula: vel siccitas. ¶ Osanna.) Salua obsecro: vel salua nunc. ¶ David.) Dilectus. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel florida: aut virgultuz. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Pharisei.) Diuisi. 22.

SImile factum est. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Herodiam.) Pellium gloria: vel pellibus gloriantes: si-

Sydon
Chananea
David.
Israel.
Galilea
Magedan
Interp.
Pharisei.
Saducei.
Jonas.
Jesus
Cesarea.
Philipp⁹
Johannes
Helias
Hieremias
Symon.
Petrus.
Christus
Barjona.
Hierosoly.
Sathanas
Amen.
Interp.
Jesus.
Petrus.
Jacobus.
Johannes
Moyses
Helias
Amen.
galilea.
Caphar.
Symon.
Interp.
Jesus.
Amen.
gehenna.
Petrus.
Interp.
Jesus.
galilea.
Judea.
Jordanis.
Pharisei.
Moyses.
Amen.
Petrus.
Israel.
Interp.
Hierosoly.
zebedeus.
Jesus.
Hiericho.
david.
Interp.
Hierosoly.
Bethpha.
Jesus
Syon.
Osanna.
david.
Hierosoly.
Nazareth.

Galilea.
bethania.
Amen
Johannes
Pharisei.
Interp.
Pharisei
Herodiani

Cesar
Jesus
Saducei
Moyses
Abraam.
Isaac.
Jacob
Christus.
Dauid

Interp.
Jesus
Moyses
Pharisei.
Rabbi
Christus
Gehenna.
Pharise⁹
Abel
zacharias
Barachi.
Amen.
hierusalez

Interp.
Jesus
christus.
Daniel.
Judea.
Sabbatus
Noe

Interp.
Jesus
Pascha
cayphas.
Bethania
Symon.
Amen.
Judas.
Scarioth.
Rabbi
galilea.
Petrus.
gethsema.
zebedeus.
christus.
galileus
Nazaren⁹

Interp.
Jesus
Pontius.
pilatus
Judas
Achelde.
Hieremias
Israel
Judei.
Christus
Cyreneus
Symon
Golgotha.
Eli.
Lamazа.
Helias
galilea.
Maria.
Magdale.
Jacobus
Joseph
zebedeus
Arimath.
Parasce.
pharisei

ue montes glorie vel arrogantie: aut syriace dracones ignitꝰ. ¶ Cesar.) A ceso matris vtero dictus ē: vel a cesarie.i.coma vel capillatura cuꝫ qua ortus est: vel qꝛ ceſos idest glaucos habuerūt oculos vt quidam volunt. latinum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Saducei.) Justi vl̄ iustificati: aut syriace sciti vel scismatici. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Abraā) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneū: aut plāta idest vestigiū. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Dauid.) Dilectus. 23.

Unc iesus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Rabbi) Magister. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Gehenna.) Vallis deceptionis siue tristitie vel amarum: aut syriace infernus. ¶ Pharisęus.) Diuisus. ¶ Abel.) Vanitas: siue anhelitꝰ: aut syriace vapor. ¶ Zacharias) Memoria domini: aut maculus domini. ¶ Barachias.) Benedicens dominū: aut genuflectens domino. ¶ Amen.) Vere siue fideliter. ¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. 24.

Egressus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Daniel.) Judicium dei. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Sabbatus.) Requies: siue cessatio. ¶ Noe.) Consolatio: vel requies. 25.

Unc simile. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. 26.

Et factum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio. ¶ Cayphas) Inuestigator: vel sagax: seu vomēs ore: aut vomitꝰ oris. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domꝰ cantici: siue domus gratie domini. ¶ Symon.) Audiēs vel obediēs. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Scarioth.) In greco scribitur ischarioth: ꝛ hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Gethsemani.) Vallis pinguissima: siue vallis olei: scribi debet gesemani. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Galileus.) Volubilis siue volutabilis: aut rotans. ¶ Nazarenus.) Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus: si vero per sade litteram scribatur: interpretatur custodiēs: vel floridus: aut virgultum. 27.

Mane autem facto. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Pōtius) Marinus. grecum est. ¶ Pilatus) Constringens: vel constrictus. grecum est. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Corbona.) Donum vel oblatio. ¶ Achelde-mach.) Ager sanguinis. syrum est: scribi debet achel dema. ¶ Hieremias.) Celsitudo domini: siue sublimitas domini: aut exaltans dominum. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Barrabas.) Filius patris: vel filius magistri: aut filius confusionis vel ignominie. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Cyreneus.) Paries: vel trabes: aut frigidus: vel occurrens. grece vero dominans. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Golgotha.) Caluaria: scilicet vbi sunt capita mortuorum. ¶ Eli.) Deus meus. ¶ Lamazabathani.) Ut quid dereliquisti me. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro ꝛ hebreo domina maris. ¶ Magdalene.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Joseph.) In greco ioses: ꝛ hebraice potest interpretari parcens: vel elevatus: aut existens. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Arimathia.) Leo mortuus domino: vel lux mortis domini. ¶ Parasceue.) Preparatio. grecuꝫ est. ¶ Pharisei.) Diuisi. 28.

Vespere autem. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro ꝛ hebreo domina maris. ¶ Magdalena.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitētes.

¶ Explicit euangelium secundum matthęum.

Incipit euangelium secundum Marcum.

¶ Capitulum primum.

Initium euangelij. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolymite.) De hierusalem quod interpretatur visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro ꝛ hebreo lebes iudicij. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si aūt per sade litteram scribatur interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Symon) Audiens: vel obediens. ¶ Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Jacobꝰ) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiū. ¶ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemēs. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa cōsolationis: aut propitiatio penitentis. ¶ Sabbatum) Requies: siue cessatio. ¶ Nazarenus.) Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus: si vero per sade litteraꝫ scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultū. ¶ Moyses.) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. 2.

Et iterum. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vl̄ villa cōsolationis: aut propitiatio penitētis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Leui.) Copulatus. ¶ Alphe⁹) Willessim⁹: vel doct⁹: aut dux. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Sabbatū) Requies: siue cessatio. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Abiathar.) Pater excellens: aut pater residui vel remanentis: siue pater exploratio nis vel cōtemplationis: aut pater funiculi. 3.

Et introiuit. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Herodiani.) Pelliū gloria: vel pellibus gloriantes: seu mōtes glorie vel arrogantie: aut syriace dracones ignitꝰ. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Idumea) Ruffa: siue terrena: aut sanguinea. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro ꝛ hebreo lebes iudicij. ¶ Tyrus.) Hebraice dicitur: ꝛ interpretatur tribulatio vel obsidio: siue angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio: aut figura: vel fortitudo: aut petra. ¶ Sydon.) Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Johānes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Boanerges.) Beatus hieronymus dicit quod debet scribi bane reem quod interpretatur filij tonitrui. ¶ Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecuꝫ est. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Bartholomeus) Filius suspendentis aqs. ¶ Matheus.) Donatus. ¶ Thomas.) Abyssus: vel gemmus: ꝛ grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cum alio vno ꝛ eodem partu nascitur. ¶ Alphe⁹.) Willessimus: vel doct⁹: aut dux.

Interp.
Sabbatus
Maria.
Magdale.
Jesus
galilea.
Judei.

Interp.
Jesus.
Christus
Esaias.
Johannes
Judea
Hierosolyr.
Jordanis.
nazareth.
galilea.
Sathanas
Symon
Andreas.
Jacobus.
zebedeus.
Caphar.
Sabbatus
nazarenus
Moyses.

Interp.
Caphar.
Jesus.
Leui.
Alpheus.
pharisei.
Johannes
Sabbatus
Dauid.
Abiathar.

Interp.
Sabbatus
pharisei.
Herodiani
Jesus
Galilea
Judea.
Hierosolyr.
idumea.
iordanis
Tyrus
Sydon
Symon
Petrus
iacobus
zebedeus.
iohannes.
Boaner.
Andreas
Philipp⁹
Bartholo.
Matheꝰ.
Thomas
Alpheus
Taddeus

Laddeus: Chananeꝰ

Judas. Scarioth.

beelzebub Sathanas Amen.

Interp. Sathanas

Interp. Gerasení. Decapolis Jayrus. Petrus. Jacobus. Johannes thabita.

Interp. Sabbatus Maria.

Jacobus.

Joseph.

Judas. Symon Jesus Herodes Iohannes. Helias. Herodias.

Philippꝰ galilea. Bethsaida

Geneſare

Interp. Pharisei. Hierosolym. Judei Esaias. Moyses Corban tyrus. sydon.

syrophe. Galilea Decapolis Effeta.

Interp. Jesus. dalmanu Pharisei. Amen. Herodes Bethsaida

Cesarea.

Philippꝰ Johannes Helias. Christus Petrus Sathanas

(℣ Laddeus.) Laudans vel confitẽs. (℣ Chananeus) Zelotes vel emulator interpretatur vt habetur luce. 6 Non enim erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee q̃ in zelum vel emulationez conuertitur. (℣ Judas.) Laudatio: siue cõfessio. (℣ Scarioth.) In greco scribitur iscarioth: & hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. (℣ Beelzebub.) Idolum muscarum: vel possessor muscarum. (℣ Sathanas.) Cõtrarius: siue aduersarius. (℣ Amen.) Vere: siue fideliter. 4.

(℣ Iterum. (℣ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 5.

(℣ Venerunt. (℣ Gerasení.) In greco, gadareni: et hebraice interpretatur septi vel muratí. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Decapolis.) Decem ciuitatum. ſ. regio. grecum est. (℣ Jayrus.) Illuminans vel illuminatus. (℣ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. (℣ Jacobꝰ) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiũ. (℣ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (℣ Thabita cumi) In greco scribitur talitha cumi: & ex syro & hebreo interpretatur puella surge. 6.

(℣ Egressus inde. (℣ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. (℣ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro & hebreo domina maris. (℣ Jacobus.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiũ. (℣ Joseph.) Ubi dicitur frater iacobi & ioseph: in greco est ioses: & hebraice potest interpretari parcẽs: vel eleuatus: aut existens. (℣ Judas.) Laudatio: siue confessio. (℣ Symon.) Audiens: vel obediẽs. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. (℣ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (℣ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (℣ Herodias.) Pellis gloria: vel pellibus glozians: siue mons gloríe vel arrogantie: aut syriace dracena ignita. (℣ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. (℣ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (℣ Bethsaida) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. (℣ Genesareth.) Hortus vel protectio principis: siue hortus vel protectio ministrantis. 7.

(℣ Conuenerunt. (℣ Pharisei.) Diuisi. (℣ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (℣ Judei.) Laudantes: siue confitentes. (℣ Esaias) Salus domini. (℣ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. (℣ Corban) Donum vel oblatio. (℣ Tyrus.) Hebraice dr sor: & interpretatur tribulatio vel obsidio: siue angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio: aut figuratio: vel fortitudo: aut petra. (℣ Sydon.) Venatio aut insidiatio: siue viaticũ vel cibariũ: aut nauis iudicij. (℣ Syrophenissa.) Attracta rubedo: vel attractio purpurea. grecum est. (℣ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (℣ Decapolis.) Decem ciuitatum scilicet regio. grecum est. (℣ Effeta.) Aperire: imperanti modi passiue vocis. 8.

(℣ In diebus illis. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Dalmanuta.) Situla preparata: vel exhaustio numerata: aut macies vel ramus preparatus aut numeratus. (℣ Pharisei.) Diuisi. (℣ Amen.) Vere siue fideliter. (℣ Herodes) Pellis gloria: vel pellibus gloriãs: siue mõs gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. (℣ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum: aut domꝰ venatorũ vel insidiantiũ. (℣ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie idest coma vel capillatura cum qua ortus est: vel qõ cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volũt. latinũ est. (℣ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecũ est. (℣ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (℣ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (℣ Christus.) Unctus. grecũ est. (℣ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. (℣ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 9.

(℣ Et dicebat illis. (℣ Amen.) Vere: siue fideliter. (℣ Jesus) Saluator. (℣ Petrus) Saxum: siue petra. grecum est. (℣ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. (℣ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (℣ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominꝰ. (℣ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs. (℣ Rabbi.) Magister. (℣ Pharisei.) Diuisi. (℣ Galilea) Volubilis: siue voluabilis: aut rota. (℣ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitentis. (℣ Christus.) Unctus. grecum est. (℣ Gehẽna.) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarũ: aut syriace infernus. 10.

(℣ Et inde exurgens. (℣ Judea) Laudatio: siue confessio. (℣ Jordanis) Fluuius iudicij: aut demõstratio vel profectio iudicij: seu descensio: aut ex syro & hebreo lebes iudicij. (℣ Pharisei.) Diuisi. (℣ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Amen.) Vere: siue fideliter. (℣ Petrus. Saxum: vel petra. grecũ est. (℣ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (℣ Jacobꝰ.) Supplantator: vel calcaneũ aut plãta. i. vestigiũ. (℣ Johãnes.) Dñi gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (℣ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus abundans. (℣ Hiericho.) Luna vel mensis: aut odor eius. (℣ Thimeus.) Cecus vel cecitas. (℣ Barthimeus) Beatus hieronimꝰ dicit q̃ corrupte legitur: & debet scribi barsemeus: qõ syriace interpretatur filius cecus: vel filius cecitatis. (℣ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatꝰ vel coronatus: si autem per ſ ade litteram scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultum. (℣ Dauid.) Dilectus. (℣ Rabboni.) Magister. syrum est. 11.

(℣ Cum appropinquarẽt. (℣ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (℣ Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. (℣ Jesus) Saluator. (℣ Osanna.) Salua obsecro: vel salua nũc. (℣ Dauid.) Dilectꝰ. (℣ Rabbi.) Magister. (℣ Amẽ.) Vere: siue fideliter. (℣ Johãnes.) Domini gratia: siue domini donũ: vel domini mia. 12.

(℣ Et cepit. (℣ Pharisei.) Diuisi. (℣ Herodiani.) Pellium gloria: vel pellibus gloriantes: aut mõtes gloríe vel arrogantie: aut syriace dracones ignití. (℣ Cesar.) A cesо matris vtero dictus est: vel a cesarie idest coma vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Sadducei) Justi vel iustificati: aut syriace scisi vel scismatici. (℣ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. (℣ Abraam.) Pater multitudinis. (℣ Isaac.) Risus. (℣ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. (℣ Israel.) Prevalens siue dominãs cum deo. (℣ Christus.) Unctus. grecus est. (℣ Dauid.) Dilectus. (℣ Amen.) Vere: siue fideliter. 13.

(℣ Cum egrederetur. (℣ Jesus) Saluator. (℣ Petrus.) Saxum: siue petra. grecum est. (℣ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. (℣ Johannes.) Domini gratia: aut domini donum: siue domini misericordia. (℣ Andreas.) Virilis. vel fortissimus. grecum est. (℣ Judea.) Laudatio: siue confessio. (℣ Christus) Unctus. grecum est. (℣ Amen.) Vere: siue fideliter. 14.

(℣ Erat autem. (℣ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. (℣ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. (℣ Symon) Audiens vel obediens. (℣ Jesus.) Saluator. (℣ Amen) Vere siue fideliter. (℣ Judas.) Laudatio: siue confessio. (℣ Scarioth is) In greco scribitur iscarioth is: & hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. (℣ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (℣ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. (℣ Gethsemani.) Vallis pinguissima: seu vallis olei: scribi debet gesemani. (℣ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut plan-

Interp. Amen. Jesus. Petrus. Jacobus. Johannes Helias. Moyses. Rabbi. pharisei. galilea. Caphar. Christus. gehenna.

Interp. Judea. Iordanis Pharisei. Moyses. Jesus Amen. Petrus. Hierosoly. Jacobus. Johannes zebedeus. Hiericho. Thimeus. Barthi. nazarenus Dauid. Rabboni.

Interp. Hierosoly. Bethania. Jesus Osanna. dauid. Rabbi. Amen. Johannes

Interp. Pharisei. Herodiani Cesar Jesus. Saducei. Moyses. Abraam. Isaac Jacob. Israel Christus dauid Amen.

Interp. Jesus Petrus. Jacobus Johannes Andreas iudea. Christus.

Interp. Pascha bethania. Symon. Jesus. Amen Judas scarioth Galilea.

Johannes
Abba
Rabbi.
Christus
Nazarenꝰ
Galileus
Interp.
Jesus.
Pilatus.
Judei.
Barrabas
Symon
Cyreneus
Alexander
Rufus
Golgotha.
Christus
Jsrael.
Eloy
Lamazabathani.
Helias
Maria.
Magdale.
Jacobus.
Joseph ?

Salome.
Galilea.
Hierosoly.
Sabbatus
Joseph ab
Arimath.
Interp.
Sabbatus
Maria.

Magdale.
Jacobus
Salome.
Jesus.
nazarenꝰ

Petrus.
Galilea

ta.i.vestigiū.(Johannes.) Domini gratia: siue domini donum:aut domini mia.(Abba) Pater.syrum est.(Rabbi.) Magister.(Christus) Unctus. grecū est.(Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus:vel coronatus:si autem per sade litterā scribatur: interpretatur custos:siue floridus:aut virgultū.(Galileus.) Volubilis:siue volutabilis:aut rotans. 15.

ET confestim.(Jesus) Saluator.(Pilatꝰ.) Cōstringēs vel constrictus.grecū est.(Judei) Laudantes:siue confitentes.(Barrabas.) Filius patris vel magistri:aut filius cōfusionis vel ignominie.(Symon.) Audiens:vel obediens.(Cyreneus.) Paries vel trabes:aut frigidus:vel occurrens: grece vero dominans interpretatur.(Alexander.) Aditor: vel auxiliator virilis vel fortissimus.grecum est.(Rufus.) Latinum est.(Golgotha.) Caluaria.i.vbi sunt capita mortuorum.(Christus.) Unctus.grecū ē.(Jsrael.) Prevalēs siue dominans cum deo.(Eloy.) Deꝰ meus.(Lamazabathani.) Quare dereliquisti me.(Helias.) Deus dominus:aut fortis dominus.(Maria.) Exaltata:vel amaritudinis mare:aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro ⁊ hebreo domina maris.(Magdalene.) Magnifica vel magnificata:aut exaltata:vel turris.(Jacobus) Supplātator: vel calcaneum:aut planta idest vestigium.(Joseph.) Ubi dicitur ⁊ ioseph mater.ꝛ infra in fine huius ca.vbi dicitur ⁊ maria ioseph:in istis duobus locis in greco ē ioses:⁊ hebraice potest interpretari parcens: vel cleuatus:aut existens.(Salome) Pacifica: siue perfecta: aut retribuēs.(Galilea.) Volubilis:siue volutabilis: aut rota.(Hierosolyma.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel cōsumatus.(Sabbatū.) Requies:siue cessatio.(Joseph) Augmentū vel profectus.(Arimathia.) Leo mortuus domino:vel lux mortis domini. 16.

ET cum transisset.(Sabbatum.) Requies: siue cessatio.(Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro ⁊ hebreo domina maris.(Magdalene) Magnifica vel magnificata:aut exaltata: vel turris.(Jacobus.) Supplātator:vel calcaneum: aut planta idest vestigiū.(Salome.) Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.(Jesus.) Saluator.(Nazarenus.) Sanctificatus:aut separatus:vel coronatus:si autem per sade litteram scribatur: interpꝛtatur custos: siue floridus: aut virgultum.(Petrus.) Sarum:vel petra.grecum est.(Galilea.) Volubilis:siue volutabilis: aut rota.

(Explicit euangelium secundum marcum.

Incipit euangelium secundum Lucam.

Capitulum primum.

Interp.
Theophi.

Herodes

Judea.
Zachariaſ
Abia

Aaron.
Elisabeth
Johannes
Jsrael.
Helias.
Gabriel
Galilea
Nazareth

Joseph.
Dauid
Maria

LIt in diebus.(Theophilus.) Amicus dei:vel deo dilectus. grecum est.(Herodes.) Pelus gloria:vel pellibus glorians: siue visions gloriæ vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.(Judea.) Laudatio:siue cōfessio.(Zacharias.) Memoria domini:siue masculus domini.(Abia) Pater domini:vel patris dominus:aut volūtas domini.(Aaron) Mons:siue montanus: aut docens siue concipiens.(Elisabeth.) Deus iuramenti vel saturitatis:siue dei septenarius.(Johannes.) Domini gratia:siue domini donum:aut domini misericordia.(Jsrael.) Prevalens siue dominans cuꝫ deo.(Helias.) Deus dominus:aut fortis dominus.(Gabriel.) Vir deus:aut fortitudo dei:vel fortis meꝰ deꝰ.(Galilea.) Volubilis siue volutabil:aut rota.(Nazareth.) Sāctificata:vel separata:aut coronata.si autem per sade litteram scribatur:interpꝛetatur custodita:vel florida:aut virgultū.(Joseph.) Augmentū: vel profectus.(David.) Dilectus.(Maria.) Exaltata:vel amaritudinis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro ⁊ hebreo domina maris.(Jesus.) Saluator.(Jacobus.) Supplantator:vel calcaneum:aut planta.i.vestigium.(Juda.) Laudatio:siue confessio.(Abraam.) Pater multitudinis. 2.

FActum est autem.(Cesar.) A cesso matris vtero dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cum qua ortus est:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt:latinum est.(Augustus.) Latinum est:vel ab augurio dictus:vel vt alij volūt ab augendo.(Syria.) Hebraice dicitur aram: ⁊ interpretat excelsa vel sublimis:aut decipiens:siue maledictio eorum.(Cyrinus.) In greco cyrinus: ⁊ interpretat dominans.(Joseph) Augmentum:vel profectus.(Galilea.) Volubilis:siue volutabilis:aut rota.(Nazareth.) Sanctificata:vel separata:aut coronata: si vero p sade litteram scribatur:interpretatur custodita:vel florida:aut virgultum.(Judea.) Laudatio:siue cōfessio.(Dauid) Dilectus.(Bethleem.) Domus panis:siue domus belli.(Maria.) Exaltata:vel amaritudinis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro ⁊ hebreo domina maris.(Christus.) Unctus.grecū ē.(Jesus.) Saluator.(Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.(Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.(Symeon.) Audiens:vel obediens.(Jsrael.) Prevalens siue dominans cum deo.(Anna.) Gratiosa:aut misericors:siue requiescens:vel donans.(Phanuel.) Videns deus: hec facies dei.(Aser.) Beatitudo:siue felicitas.(Pascha.) Transitus:vel claudicatio.(Hierosolyma.) Elisio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus. 3.

HEmo autem.(Tiberiadis.) Bona visio: vel vmbilicus:aut confractio.(Cesar.) A cesso matris vtero dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cum qua ortus est:vel quod cesios.i. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.(Pontius.) Martius.grecum est.(Pilatus.) Constringens: vel cōstrictus.grecum est.(Judea.) Laudatio: siue confessio.(Galilea.) Volubilis:siue volutabil:aut rota.(Herodes.) Pelus gloria:vel pellibus glorians: siue mōs gloriæ vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.(Philippꝰ) Bellicosus:siue amator equorum.grecum est.(Iturea.) Custodita:vel syriace montana: aut mōtuosa.(Traconitidis.) Sarosa: vel asperа.grecum est.(Lysania.) Dissoluens tristitiam. grecum est.(Abilina) Lugens:vel plorans:siue pater mansionis murmurationis.(Annas.) Affligens: vel humilians: aut respondens.(Cayphas.) Inuestigator:vel sagax: seu vomens ore:vel vomitus eius.(Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia.(Zacharias.) Memoria domini:aut masculus domini.(Jordanis.) Fluuius iudicij:aut demonstratio vel prolectio iudicij:seu descensio:aut ex syro ⁊ hebreo lebes iudicij.(Esaias.) Salus domini.(Abraā.) Pater multitudinis.(Christus.) Unctus.grecū ē.(Herodias.) Pelus gloria:vel pellibus glorians: siue mōs gloriæ vel arrogantie:aut syriace draccna ignita.(Jesus) Saluator.(Joseph.) Augmentum: vel profectꝰ.(Heli.) Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerens:siue pia vel mortariolum.(Mathat.) Donum vel donans.(Leui.) Copulatus.(Melchi.) Rex meus:siue consilium meum.(Janne.) In greco scribitur ianne cum duplici.n.⁊ interpretatur respondens: vel incipiēs loqui:aut afflictus:vel humiliatꝰ: siue pauper.(Mathathias.) Donum domini.(Amos.) Fortis vel robustus.(Naum.) Consolator:siue penitens: aut doctor eorum.(Hesli.) Prope me: vel iuxta me: siue auferens vel separans.(Nage.) Claritas vel splendor.(Maath.) Abstergens:aut delens: siue confringens:aut formidans: vel syriace percussio.(Semei.) Audiens vel obediens:aut nomen aceruꝰ: vel destruens aceruum.(Judas.) Laudatio:siue confessio.(Johanna.) Domini gratia:siue domini donum: aut domini misericordia.(Resa.) Caput: vel voluntas:

Jesus.
Jacobus.
Juda.
Abraam.
Interp.
Cesar
Augustus
Syria
Cyrinus
Joseph
Galilea
Nazareth.
Judea.
David.
Bethleem
Maria.
Christus
Jesus
Moyses
Hierusalē.
Symeon.
Jsrael.
Anna
Phanuel.
Aser.
Pascha.
Hierosoly.
Interp.
Tiberiadis
Cesar.
Pontius.
Pilatus
Judea.
Galilea.
Herodes
Philippꝰ
Iturea.
Traconiti.
Lysania
Abilina.
Annas
Cayphas.
Johannes
Zacharias
Jordanis.
Esaias.
Abraam
Christus
Herodias
Jesus.
Joseph
Heli
Mathat.
Leui
Melchi.
Janne.
Mathathi.
Amos
Naum.
Hesli
nage
Maath
Semei
Judas.
Johanna.
Resa

Zorobabel. aut cursus.¶ Zorobabel.) Alienus a confusione: aut
alsena vel extranea cõfusio:siue extranea cõmixtio: aut
dispersio confusionis vel cõmixtionis:seu circulus cõ=
Salathiel. mixtionis vel confusionis.¶ Salathiel.) Postulatus
Heri. dei:siue commodatus dei.¶ Heri.) Lucerna vel noua
Addi. le.¶ Addi.) Testus vel testimonium:siue ornatus: vel
Thosan. trãsitus:aut preda.¶ Thosan.) In greco scribitur cho
Helmadan sam:z hebraice interpretatur diuinans. ¶ Helmadã.)
Her. Deus mẽsure eorũ:vel deus indumenti eorũ.¶ Her.)
Vigil:aut denudans:vel effundens:seu emulus:vel ci=
Iesu uitas.¶ Iesu.) In greco iose:z hebraice potest interp=
Eliezer. rari parcens vel eleuatus:aut existẽs.¶ Eliezer.) Dei
Iorim. adiutorium:siue dei atrium.¶ Iorim.) Dominus exal=
Symeon tans:vel domini exaltatio.¶ Symeon.) Audiens: vel
Iona. exauditio.¶ Iona.) Columba:siue depopulans vel de
Heliachim. uastans.¶ Heliachim.) Dei resurrectio aut affirma=
tio:siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vi
Melcha. dicans.¶ Melcha.) Regina vel consiliatrix:sed in gre
co scribitur melca:z hebraice interpretatur adimplens
Menna. vel adimpletus.¶ Menna.) In greco mainan:z hebrai
ce interpretatur numeratus vel remuneratus:aut pre=
Mathata. paratus.¶ Mathata.) Donus eius.¶ Mathan.) Dãs
Mathan. vel donatus.¶ Dauid.) Dilectus.¶ Iesse.) Ens: siue
Dauid. existens:aut munus vel oblatio.¶ Obed.) Seruꝰ: aut
Iesse. oparius.¶ Booz.) In fortitudine:aut in hyeo.¶ Sal
Obed. mon.) Pacificus:siue perfectus:aut retribuẽs.¶ Naa
Booz. son.) Coluber vel serpens:aut augurans:vel diuinans:
Salmon. siue eneus.¶ Aminadab.) Populus spontaneus: siue
Naason. populus vouens:aut populi princeps.¶ Aram.) Ex=
Aminа. celsus:vel sublimis:aut proficiens.¶ Esrom.) Sagit=
Aram. ta exultationis:siue diuisio cantici:aut atrium vel fenũ
Esrom. Heb. Esron.¶ Phares.) Diuisio.¶ Jacob.) Sup=
Phares. plantator:vel calcaneum:aut planta idest vestigiũ.¶ I=
Jacob. saac.) Risus.¶ Abraam.) Pater multitudinis.¶ Tha
Isaac. re.) Odorans:vel spirans: aut abigens.¶ Nachor.)
Abraam. Raucus:vel aridus:seu tratus:vel incensus:aut syriace
Thare. suffocatus.¶ Saruch.) Psalmes: vel sarmentum: seu
nachor. ramus:aut conuolutio. Heb. Sarug.¶ Ragau.) So=
Saruch. cius aut pastor eius:siue malum vel confractio eius.
Ragau. ¶ Phaleth.) Diuisio. Heb. Phaleg.¶ Heber.)
Phaleth. Transiens:vel transitus:aut tra:seu pregnans:aut syria
Heber. ce frumentum.¶ Sale.) Missio:vel mittens:siue ram⁹:
Sale. aut propagines:vel telum:aut arma scilicet missilia:vel
Cainan. syriace spolians vel spoliatus.¶ Cainan.) Possessor:
Arphaxat vel emptor:aut lamẽtator:vel nudus.¶ Arphaxat.) Sa
nans vel sarans quasi depredationem aut quasi mam=
Sem millam:vel sanans aut sarans sicut demon.¶ Sem.)
noe Nomẽ vel fama:siue ponẽs vl posit⁹:aut tbi.¶ Noe.)
Lamech. Consolatio:vel requies.¶ Lamech.) Pauper:vel hu
Mathusa. miliatus:aut percussus.¶ Mathusalem.) Mortem su
am misit:aut mortis siue arma: vel ex hebreo z syro mor
tem sham spolians:vel mortis spoliuz.¶ Enoch.) De
Enoch. dicatus:vl disciplinatus:aut morigeratus.¶ Jareth.)
Jareth. Imperãs:vel descendẽs. Heb. Jared.¶ Malalehel.)
Malale. Laudans deum:vel illuminatio dei.¶ Enos.) Homo
Enos. vel vir:seu oblitus:aut desperatus.¶ Seth.) Positus
Seth vel posuit.¶ Adaz.) Homo:siue terrenus:aut ruffus:
Adam vel sanguineus. 4.

Interp. TEsus autem.¶ Iesus.) Saluator.¶ Iordanis.)
Iesus. Fluuius iudicij:aut demonstratio vel protectio iu
Iordanis. dicij:seu descensio:aut ex syro z hebreo lebes iudicij.
¶ Diabolus.) Crimunator:siue calũpniator:aut accusa
Diabolus. tor.grecum est.¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio
Hierusalez perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consu=
matus.¶ Galilea.) Volubilis:siue volutabilis: aut ro
Galilea. ta.¶ Nazareth.) Sanctificata:vel separata:aut corona
nazareth. ta.si autem per sade litteram scribatur:interpretatur cu
Sabbatuz stodita: vel flouda:aut virgultum.¶ Sabbatum.) Re=
Esaias. quies:siue cessatio.¶ Esaias.) Salus domini.¶ Jo=
Joseph. seph.) Augmentum: vel profectus.¶ Capharnaum)
Caphar. Ager penitentie:vel villa consolationis:aut propitiatio
Amen. penitentis.¶ Amen.) Elere:siue fideliter.¶ Helias.)
Helias. Deus dominus:aut fortis dominus.¶ Sarepta.) An=
Sarepta. gustia bucelle vel panis:siue conflatio:vel conflationũ:
aut angustie dilatatio vel persuasio.¶ Sydonia.) Ele=
Sydonia natio:aut insidiatio:siue viaticum vel cibarium: aut na
uis iudicij.¶ Israel.) Prevalens:siue dominans cum
deo.¶ Heliseus.) Dei salus:vel deus saluans.¶ Naa
man.) Pulcher:siue decorus: aut motum preparans.
¶ Syrus.) De syria que hebraice dicitur aram:z inter
pretatur excelsa vel sublimis:aut decipiens: siue male
dictio eorum.¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut sepa
ratus:vel coronatus.si autem per sade literam scriba=
tur:interpretatur custos:siue floridus:aut virgultum.
¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Christus.) Un
ctus.grecum est. 5.

Interp. FActum est autem.¶ Genesareth.) Hortus vel p=
Genesare tectio principis:siue hortus vel protectio ministrã
Symon. tis.¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Petrus.)
Petrus. Saxum:vel petra.grecum est.¶ Jesus.) Saluator.
Jesus. ¶ Jacobus.) Supplantator:vel calcaneum: aut plan
Jacobus. ta idest vestigiuz.¶ Johannes.) Domini gratia:aut do
Johannes num domini:siue domini misericordia.¶ Zebedeus.)
Zebedeus Dos:siue dotatus:aut fluxus vehemens.¶ Moyses.)
Moyses. Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Phari=
Pharisei. sei.) Diuisi.¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut
Galilea. rota.¶ Judea.) Laudatio:siue cõfessio.¶ Hierusalẽ.)
Judea. Visio pacis:aut visio perfecta vel cõsumata:siue timor
Hierusalẽ. perfectus vel consumatus.¶ Leui.) Copulatus. 6.

Interp. FActum est autem.¶ Sabbatum.) Requies: siue
Sabbatus cessatio.¶ Pharisei.) Diuisi.¶ Jesus.) Salua=
Pharisei. tor.¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Petrus.)
Jesus. Saxum:siue petra.grecum est.¶ Andreas.) Virilis:
Symon. vel fortissimus.grecum est.¶ Jacobus.) Supplanta=
Petrus tor:vel calcaneum:aut planta.i.vestiguz.¶ Johãnes.)
Andreas. Domini gratia:aut domini donum:siue domini miseri=
Jacobus cordia.¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equo=
Johannes rum.grecum est.¶ Bartholomeus.) Filius suspendẽ
Philippꝰ tis aquas.¶ Matheus.) Donatus.¶ Thomas.) A=
Bartholo. byssus:vel geminꝰ:z grece didymus appellatur: quod
Matheus interpretatur gemellus.i.ille qui cum alio vno z eodez
Thomas. partu nascitur.¶ Alpheus.) Milessimus:vel doctus:
Alpheus aut dux.¶ Zelotes.) Emulator.grecuz est.¶ Judas.)
Zelotes. Laudans:siue confitens.¶ Scarioth.) In greco scribi
Judas. tur iscariothz:z hebraice interpretatur vir occisiõis: aut
scarioth. vir exterminationis vel mortis.¶ Judea.) Laudatio:
Judea. siue confessio.¶ Hierusalem) Visio pacis: aut visio p=
Hierusalez fecta vel consumata:siue timor perfectus vel consuma=
Tyrus tus.¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor:z interpretatur tri
bulatio vel obsidio:siue angustia:aut vinculum vel col=
ligatio:seu plasmatio:aut figuratio vel fortitudo:aut pe
tra.¶ Sydon) Elenatio:aut insidiatio: siue viaticuz vel
sydon. cibarium:aut nauis iudicij. 7.

Interp. QUm aũt.¶ Capharnaum.) Ager penitentie:vel
Capharna villa consolationis:aut propitiatio penitentis.
Jesus ¶ Jesus.) Saluator.¶ Judei.) Laudantes: siue confi
Judei tentes.¶ Amen.) Elere:siue fideliter.¶ Israel.) Pre
Amen valens siue dominans cum deo.¶ Haym.) Jocũditas:
Israel. aut pulchritudo:vel commotio aut motus eorum.¶ Ju
haym dea.) Laudatio:siue confessio.¶ Johannes.) Domini
Judea gratia:siue domini donum: aut domini misericordia.
Johannes ¶ Pharisei.) Diuisus.¶ Symon.) Audiens:vel o=
Pharisei bediens. 8.

Interp. ET factum est.¶ Maria.) Exaltata:vel amaritudi
Maria nis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magi
Magdale stra maris:aut ex syro z hebreo domina maris.¶ Mag
dalena.) Magnifica:vel magnificata: aut exaltata: vel
Johanna. turris.¶ Johanna.) Domini gratia:siue domini donũ:
Chusa aut domini misericordia.¶ Chusa.) In greco scribitur
chuza:z hebraice interpretatur videns:vel prophetãs.
Herodes ¶ Herodes.) Pellis gloria:vel pellibus glorians:siue
Susanna monis gloriꝰ vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.
Diabolus ¶ Susanna.) Liliũ vel rosa:aut letitia.¶ Diabolus.)
Gerasení Crimunator:siue calumpniator: aut accusator.grecum
Galilea est.¶ Gerasení) In greco gadarent: et hebraice inter=
Jesus pretatur septi vel murati.¶ Galilea.) Volubilis:siue
Jayrus volutabilis aut rota.¶ Jesus.) Saluator.¶ Jayrus.)
Petrus Illuminans vel illuminatus.¶ Petrus.) Saxuz: vel
Jacobus petra.grecum est.¶ Jacobus.) Supplantator: vel cal=
Johannes canеum:aut planta idest vestigium.¶ Johannes.) Do=

Interp.
Jesus.
Herodes.
Johannes
Helias.
Bethsaida
Symon.
Petrus.
Christus
Jacobus.
Moyses.
Hierusalez
Samarita

Interp.
Sodoma.
Corozaim
Bethsaida
Tyrus.
Sydon.
Capharna
Nathanas
Jesus
Hierusalez
Hiericho.
Leuita.
Samarita
Martha.
Maria.

Interp.
Joannes
Beelze.
Sathanas
Jonas.
Minuite.
Salomon
Pharise⁹.
Phariſei
Abel.
Zachariaſ

Interp.
Phariſei.
Gehenna.
Salomon.
Amen.
Petrus.

Interp.
Galilei.
Pilatus.
Syloe.
Hieruſalez
Sabbatuz
Abraam.
Sathanas
Iſaac.
Jacob.
Phariſei.
Herodes.

Interp.
Jesus.
Phariſei.
Sabbatuz

Interp.
Phariſei.

Interp.
Mammo.
Phariſei.
Johannes
Lazarus.
Abraam.
Moyſes.

Interp.
Hieruſalez
Samaria.

mini gratia:siue dñi donū:aut domini misericordia. 9.

QVocatis autem.¶ Jesus.) Saluator.¶ Herodes,) Pellis gloria:vl pellibus gloriās:siue mōs glorie vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.¶ Johannes.) Domini gratia:aut domini donum: siue domini misericordia.¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus.¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum:aut domus venatorum vel insidiantium.¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Petrus) Saxuz:vel petra.grecum est.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Jacobus.) Supplantator:vel calcaneum:aut planta idest vestigium.¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel cōsumatus.¶ Samaritani.) Custodes: vel adamantini: siue spinosi:aut feces vel feculenti. 10.

DOst hec autem.¶ Sodoma.) Secretum eoruz:siue calx aut cementum eorum.¶ Corozaim.) Secretum meum:vel hic est mysterium.¶ Bethsaida.) Domus frugum:vel cibariorum:aut domus venatoruz vel insidiantium.¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor:z interpretatur tribulatio vel obsidio:siue angustia:aut vinculuz:vel colligatio:seu plasmatio:aut figuratio: vel fortitudo:aut petra.¶ Sydon.) Venatio:aut insidiatio:siue viaticum:vel cibarium:aut nauis iudicu.¶ Capharnaum.) Ager penitentie:vel villa consolationis:aut ppitiatio penitentis.¶ Sathanas) Contrarius:siue aduersarius.¶ Jesus) Saluator.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Hiericho) Luna vel mēsis: aut odor eius.¶ Leuita.) Copulat⁹.¶ Samaritan⁹.) Custos:vel adamantinus:siue spinosus:aut fex:vel feculentus.¶ Martha.) Prouocans:aut amaricans:vel syriace domina:vel doctrix.¶ Maria.) Exaltata:vel amaritudinis mare:aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro z hebreo domina maris. 11.

ET factum est.¶ Johannes.) Domini gratia:aut domini donuz:siue domini misericordia.¶ Beelzebub) Idolum muscarum:vel possessor muscarum.¶ Sathanas.) Cōtrarius:siue aduersar⁹.¶ Jonas.) Columba:siue depopulans vel deuastās.¶ Minuite) Pulchri:siue spectosi:aut habitacula.¶ Salomō) Pacificus.¶ Pharisēus.) Diuisus.¶ Pharisei) Diuisi.¶ Abel) Vanitas:siue anhelitus:aut syriace vapor.¶ Zacharias.) Memoria domini:aut masculus domini. 12.

OMnis autem.¶ Phariſei.) Diuisi.¶ Gehenna) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarū: aut syriace infernus.¶ Salomon.) Pacificus.¶ Amen) Vere:siue fideliter.¶ Petrus.) Saxuz siue petra. grecum est. 13.

HErant autem.¶ Galilei.) Volubiles:siue volutabiles:aut rotantes.¶ Pilatus) Constringens: vel constrictus.grecum est.¶ Syloe.) Missus vel mittens:aut ramus: siue telum aut arma scilicet missilia:vl syriace spolians vel spoliatus.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus.¶ Sabbatuz.) Requies: siue cessatio.¶ Abraaz.) Pater multitudinis.¶ Sathanas.) Contrarius:siue aduersarius.¶ Isaac) Risus.¶ Jacob.) Supplantator:vel calcaneum:aut planta:idest vestigium.¶ Phariſei.) Diuisi.¶ Herodes.) Pellis gloria:vl pellibus gloriās:aut syriace draco ignit⁹. 14.

ET factum est.¶ Jesus.) Saluator.¶ Phariſei.) Diuisi.¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. 15.

ERant autem.¶ Phariſei.) Diuisi. 16.

DIcebat autem.¶ Vāmona.) Pecunia:vel diuitie:aut cupiditas.syrum est.¶ Phariſei) Diuisi.¶ Johannes) Domini gratia:aut domini donum: siue domini misericordia.¶ Lazarus.) Dei adiutorium:siue vel atriuz.¶ Abraā.) Pater multitudinis.¶ Moyses.) Attractus:vel assumptus:subaudi de aquis. 17.

ET ait.¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Samaria.) Custodia:vl adamas: aut vepꝭ vel spina:seu fex eius.¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis:aut rota.¶ Jesus.) Saluator.¶ Samaritan⁹) Custos:vel adamantinus:siue spinosus:aut fex vel feculentus.¶ Phariſei.) Diuisi.¶ Noe) Consolatio:vl requies.¶ Loth.) Involutus:siue colligatus: aut cooopertus:vel resina preciosa que dicitur ſtacte.¶ Sodoma.) Secretū eorū:siue calx aut cemētū eorum. 18.

DIcebat autem.¶ Phariſeus.) Diuisus.¶ Sabbatum.) Requies:siue cessatio.¶ Jesus.) Saluator.¶ Amen.) Vere:siue fideliter.¶ Petrus.) Saxū: siue petra.grecū est.¶ Hierosolyma.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.¶ Hiericho.) Luna:vel mensis:aut odor eius.¶ Nazarenus) Sanctificatus:aut separatus: vel coronatus.si autem per sade litteram scribatur interpretatur custos:aut floridus:siue virgultuz.¶ Dauid.) Dilectus. 19.

ET ingressus.¶ Hiericho.) Luna:vel mensis:aut odor eius.¶ Zacheus.) Purus:aut nitidus: vel syriace iustus:aut iustificatus.¶ Jesus.) saluator.¶ Abraam.) Pater multitudinis.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cōsumatus.¶ Hierosolyma.) Idē.¶ Bethphage.) Domus oris vallium:vel domus bucce vallis: aut domus ficuum.i.precoquarum.¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis:siue domus cantici:vel domus gratie domini.¶ Phariſei.) Diuisi. 20.

ET factū est.¶ Jesus) Saluator.¶ Johānes) Domini gratia:aut domini dōnuz:siue domini misericordia.¶ Cesar.) A ceso matris vtero dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cum qua ortus est: vl qō cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.¶ Saducei.) Justi vel iustificati: aut syriace scisi vel scismatici.¶ Moyses) Attractus vel assūpt⁹: subaudi de aquis.¶ Abraam.) Pater multitudinis.¶ Isaac.) Risus.¶ Jacob.) Supplātator vel calcaneum:aut planta.i.vestigium.¶ Christus) Unctus. grecū est.¶ Dauid.) Dilectus. 21.

RESpiciēs aūt.¶ Gazophylacium) Ubi gaze.i.thesauri templi seruabātur:ex persico z greco.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel cōsumatus.¶ Judea.) Laudatio:siue cōfessio.¶ Amen.) Vere:siue fideliter. 22.

HEr propinquabat autem.¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio.¶ Sathanas.) Cōtrarius:siue aduersarius.¶ Judas.) Laudatio:siue cōfessio.¶ Scharioth.) In greco scribitur ischarioth: z hebraice interpretatur vir occisionis:aut vir exterminationis vl mortis.¶ Petrus.) Saxum:vel petra.grecum est.¶ Johānes.) Dñi gratia:siue domini donū:aut dñi misericordia.¶ Israel.) Prevalens siue dñans cum deo.¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Jesus.) Saluator.¶ Galileus.) Volubilis: siue volutabilis: aut rotans.¶ Christus.) Unctus.grecum est. 23.

ET surgens.¶ Pilatus.) Constringens: vel constrictus.grecum est.¶ Cesar.) A cesō matris vtero dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cum q̄ ortus est:vel quod cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Judei.) Laudantes:siue confitentes.¶ Judea.) Laudatio:siue cōfessio.¶ Galilea.) Volubilis:siue volutabilis:aut rota.¶ Galileus.) Volubilis: siue volutabilis:aut rotans.¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus gloriās:siue mons glorie vel arrogantie: aut syriace draco ignit⁹.¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vl cōsumatus.¶ Jesus.) Saluator.¶ Barrabas.) Filius patris vel magistri:aut filius confusionis vel ignominie.¶ Symon.) Audiens:vel obediens.¶ Cyrenensis.) Partes:siue trabes:aut frigiditas: vel occursus.¶ Hierusalem) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel cōsumatus.¶ Amē.) Vere:siue fideliter.¶ Joseph.) Augmentum vel profectus.¶ Arimathia.) Leo mortuus domino:vl lux mortis domini.¶ Parasceue.) Preparatio grecum est.¶ Sabbatum.) Requies:siue cessatio. 24.

Galilei.
Samarita
Phariſei.
Noe.
Loth.
Sodoma.

Interp.
Phariſe⁹.
Sabbatuz
Jesus.
Amen.
Petrus.
Hierosoly.
Hiericho.
Nazaren⁹
David.

Interp.
Hiericho.
Zacheus.
Jesus.
Abraam
Hierusalez
Bethpha.
Bethania.
Phariſei.

Interp.
Jesus.
Johannes
Cesar.
Saducei.
Moyses.
Abraam.
Isaac.
Jacob.
Christus
David.

Interp.
Gazophy.
Hierusalez
Judea.
Amen.

Interp.
Pascha.
Sathanas
Judas.
Scharioth.
Petrus.
Johannes
Israel.
Symon.
Jesus.
Galileus
Christus

Interp.
Pilatus.
Cesar.
Christus
Judei.
Judea.
Galilea.
Galileus.
Herodes.
Hierosoly.
Jesus
Barrabas
Symon.
Cyrenensis
Hierusalez
Amen.
Joseph.
Arimath.
Parasce.
Sabbatuz

Interp.
Sabbatuz
Jesus
Galilea.
Maria.
Magdale.
Joanna.
Jacobus.
Petrus.
Hierusalez
Emaus
Cleophas
Nazarenꝰ
Jsrael.
Christus
Moyses.
Symon.
Hierosoly.
Bethania.

VIa autem. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis; aut rota. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro ⁊ hebreo domina maris. ¶ Magdalene.) Magnifica: vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Johanna.) Domini gratia: siue dñi donū: aut domini misericordia. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum aut planta: idest vestigium. ¶ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Hierusalem.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Emaus.) Timens consiliū: vel matris aut gentis consilium: seu populus abiectus ¶ Cleophas.) In greco cleopas: et interpretatur gloria omnis: vel omnimoda gloria. grecum est. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteram scribatur interpretatur custos siue floridus: aut virgultum. ¶ Jsrael) Prevalens siue dominans cūz deo. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs ¶ Symó.) Audiens: vel obediens. ¶ Hierosolyma.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vl' consumatus. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: siue domus cantici: vel domus gratie domini.

¶ Explicit euangelium secundum Lucam.

Incipit euangelium secundum Johannem.

¶ Capitulum primum.

Interp.
Joannes
Moyses.
Jesus,
Christus
Judei.
Hierosoly.
Leuite.
Helias.
Esaias.
Phariseꝰ.
Bethania.
Jordanis.
Jsrael.
Rabbi.
Andreas
Symon.
Petrus.
Messias
Johanna.
Cephas.
Galilea.
Philippꝰ
Bethsaida
Nathana.
Joseph
Nazaret.
Jsraelita.
Amen.
Interp.
Chana.
Galilea.
Jesus.
Judei.
Architri.
Capharna
Pascha.
Hierosoly.
Hierosoly.
Interp.
Phariseꝰ.
Nicodemꝰ

IN principio. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Hierosolyme.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cōsumatus. ¶ Leuite.) Copulati. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Phariseꝰ.) Diuisi. ¶ Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: siue domus cantici: vel domꝰ gratie domini. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demóstratio vel protectio iudicij: seu descēsio: aut ex syro ⁊ hebreo lebes iudicij. ¶ Jsrael.) Prevalēs: siue dominās cum deo. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Andreas.) Elirilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus.) Saxum: siue petra. grecum est. ¶ Messias.) Unctus. grece aūt dicitur christus. ¶ Johanna.) Ubi dicitur tu es symon filius iohanna in greco scribitur iona: ⁊ sic est i bibliis nostris antiquis: ⁊ hebraice interpretatur columba. ¶ Cephas.) Petrus. s. a petra. syrum est. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Bethsaida.) Domus frugū vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. ¶ Nathanael.) Donum dei. ¶ Joseph.) Augmentuz: vel profectus. ¶ Nazareth.) Sanctificata: aut separata: siue coronata. Si autem per sade litteram scribatur interpretatur custodita: aut florida: siue virgultum. ¶ Jsraelita.) De israel quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. ¶ Amen.) Elere: siue fideliter. 2.

ET die tertia. ¶ Chana.) Zelus: vl' emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut cāna idest arundo. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Architriclinus.) Princeps triclinij idest trium mensarum. grecum est. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitentis. ¶ Pascha.) Trāsitꝰ: vel claudicatio. ¶ Hierosolyma) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Hierosolyme.) Idem. 3.

GRat autez. ¶ Phariseꝰ.) Diuisi. ¶ Nicodemꝰ.) Hebraice interpretatur innocens sanguis: grece vero victoria populi. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Amen.) Elere: siue fideliter. ¶ Jsrael.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Moyses.) Attractus vl' assūptus: subaudi de aquis. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. ¶ Enon.) Nubes vel obnubilatio: siue fons aut oculus eius: vel augurium. ¶ Salim) Vulpes. p.n. aut pugilli siue pugni: vel semite. ¶ Judei.) Laudantes: siue cōfitētes. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro ⁊ hebreo lebes iudicij. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. 4.

Interp.
Jesus.
Phariseꝰ
Johannes
Judea.
Galilea
Samaria.
Sichar.
Jacob.
Joseph.
Samarita
Judeus.
Judei.
Samarita
Hierosoly.
Messias.
Christus
Rabbi.
Galilei.
Chana.
Caphar.

ET ergo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Phariseꝰ.) Diuisi. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donuz: aut domini misericordia. ¶ Judea) Laudatio: siue confessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Samaria.) Custodia: vel adamas: aut vepres vel spina: seu fex eius. ¶ Sichar.) Conclusio: vel clausura: aut inebriatio: vel merces. Dicit autem beatꝰ Hieronymꝰ qō corrupte ponitur pro sichem: quod interpretatur humerus: siue portio: aut manicatio: vel matutinatio. sed in greco sichar inuentur. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Joseph.) Augmentuz vel profectus. ¶ Samaritana.) Custos: vel adamantina: siue spinosa: aut fex: vel feculēta. ¶ Judeus.) Laudans: siue confitens. ¶ Judei.) Idez p.n. ¶ Samaritani.) Custodes: vl' adamantum: siue spinosi: aut feces: vel feculēti. ¶ Hierosolyme.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Messias.) Unctus. grece autē dicitur christus. ¶ Christus.) Unctꝰ. grecū est. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Galilei) Volubiles: siue volutabiles: sut rotantes. ¶ Chana.) Zelus: vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut canna idest arundo. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa cōsolationis: aut propitiatio penitentis. 5.

Interp.
Judei.
Jesus.
Hierosoly.
Probati.
Bethsaida
Sabbatuz
Amen.
Johannes
Moyses.

POst hec. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Hierosolyma.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Probatica.) Piscina: idest locꝰ vbi pecora sacrificanda tenebantur. grecū est. ¶ Bethsaida.) Domus effusionis: idest locus vbi aque pluuiales confluebant. in greco scribitur bethesda. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Amen) Elere: siue fideliter. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 6.

Interp.
Jesus
Galilea.
Tiberiadis
Pascha.
Judei
Philippꝰ
Andreas
Symon.
Petrus.
Caphar.
Rabbi.
Amen.
Manna.
Moyses.
Joseph.
Christus
Diabolus.
Judas.
Scharioth.

POst hec. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Tiberiadis.) Bona visio: vel vmbilicus: aut cōfractio. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Andreas.) Elirilis: vel fortissimus. grecum est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus.) Saxum vel petra. grecum est. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitētis. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Amē.) Elere: siue fideliter. ¶ Manna.) Preparatio: aut quid. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs. ¶ Joseph) Augmentum: vel profectus. ¶ Christus.) Unctus grecum est. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Judas) Laudatio siue cōfessio. ¶ Schariotes.) In greco scribitur iscariotes: ⁊ hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. 7.

Interp.
Jesus.
Galilea.
Judea.
Judei.
Scenophe
Moyses.
Sabbatuz
Hierosoly.
Dauid.
Bethleez.

POst hec. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Scenophegia.) Festum tabernaculoꝝ. grecum est. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Sabbatū.) Reges: siue cessatio. ¶ Hierosolyme.) Elisio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Phariseꝰ.) Diuisi. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Bethleem.) Domus panis: siue domꝰ belli.

Nicodem⁹ Galileus.

Interp.
Jesus
Moyses.
Hazophi.
Judei
Abraam
Amen.
Diabolus.
Samarita

Interp.
Jesus.
Rabbi.
Syloe.
Pharisei.
Sabbatuz
Judei.
Christus
Moyses.

Interp.
Amen.
Judei
Encenia.
Hierosoly.
Salomon.

Interp.
Lazarus.
Bethania.

Maria.
Martha.
Jesus.
Judea.
Rabbi.
Judei.
Thomas.

Didymus.

Hierosoly.
Christus
Pharisei
Romani.
Cayphas.
Ephrem.
Pascha.

Interp.
Jesus
Pascha.
Bethania.
Lazarus
Martha.
Maria.
Nardicum.
Judas.
Escariotis
Judei.
Hierosoly.
Osanna.
Israel.
Syon.
Philipp⁹
Bethsaida
Galilea.
Andreas
Amen.
Christus
Esaias.

Interp.
Pascha.
Jesus
Diabolus.

Nicodemus.) Hebraice interpretatur innocens sanguis: grece vero victoria populi. Galileus). Volubilis: siue volutabilis: aut rotans. 8.

Jesus autem. Jesus.) Saluator. Pharisei.) Diuisi. Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. Hazophylacium.) Vbi gaze idest thesauri templi seruabãtur: ex persico et greco. Judei.) Laudantes: siue confitentes. Abraam.) Pater multitudinis. Amẽ.) Vere: siue fideliter. Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator, grecũ est. Samaritanus.) Custos: vel adamas: unus: siue spinosus: aut fex vel feculentus. 9.

Preterierãt. Jesus) Saluator. Rabbi) Magister. Syloe.) Missus. Pharisei.) Diuisi. Sabbatum.) Requies: siue cessatio. Judei.) Laudantes: siue confitentes. Christus) Unctus grecum est. Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 10.

Amen amen. Amen.) Vere siue fideliter. Jesus.) Saluator. Judei.) Laudantes: siue confitentes. Encenia.) Renouatio: vel dedicatio: idest assumpta pro renouatione vel dedicatione templi. grecum est. Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio pfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cõsumatus. Salomon.) Pacificus. Christus.) Unctus. grecum est. Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel pfectio iudicij: seu descensio: aut ex syro et hebreo lebes iudicij. Johannes.) Domini gratia: aut domini donum: siue domini misericordia. 11.

Erat autem. Lazarus.) Dei adiutorium: siue dei patrium. Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. Maria.) Exaltata: vel amaritudis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. Martha.) Prouocans: aut amaricans: vel syriace domina: vel doctrix. Jesus.) Saluator. Judea) Laudatio: siue confessio. Rabbi.) Magister. Judei) Laudantes: siue confitentes. Thomas.) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cuz alio vno et eodem partu nascitur. Didymus) Geminus: vel gemellus: ille. s. qui cum alio vno et eodẽ partu nascitur. grecum est. Hierosolyma) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. Christus) Unctus. grecũ est. Pharisei.) Diuisi. Romani) Valentes: aut robusti: vl potẽtes. grecum est. Cayphas.) Inuestigator vel sagax: seu vomens ore: vel vomitus oris. Ephrem) Frugifer: aut crescens. Pascha.) Transitus: vel claudicatio. 12.

Jesus ergo. Jesus.) Saluator. Pascha.) Trãsitus: vel claudicatio. Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. Lazarus) Dei adiutorium: siue dei atrium. Martha.) Prouocans: aut amaricans: vel syriace domina vel doctrix. Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. Nardicum) Fidele. grecum est. Judas.) Laudatio: siue confessio. Escariotis) In greco scribitur iscariotis: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. Judei.) Laudantes: siue confitentes. Hierosolyma) Visio pacis: aut visio pfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cõsumatus. Osanna) Salua obsecro: vel salua nũc. Israel) Prudens siue videns cũ deo. Syon.) Acervus aut gymnl⁹: vel specula: aut siccitas. Pharisei) Diuisi. Philippus) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. Bethsaida) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecum est. Amen) Vere: siue fideliter. Christus.) Unctus. grecus est. Esaias) Salus domini. 13.

Hinc diem. Pascha.) Transitus: vel claudicatio. Jesus) Saluator. Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. Judas) Laudatio: siue confessio. Symon.) Audiẽs: vel obediẽs. Scharioths.) In greco scribitur iscariotis: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. Petrus) Saxus: siue petra, grecũ est. Amen) Vere: siue fideliter. Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. Judei) Laudantes: siue cõfitentes. 14.

Erat. Thomas.) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cuz alio vno et eodem partu nascitur. Jesus.) Saluator. Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecuz est. Amen) Vere: siue fideliter. Paraclitus) Consolator: siue aduocatus. grecum ẽ. Judas) Laudatio: siue cõfessio. Scharioths.) In greco scribitur iscariotis: et hebraice interpretat vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. 15.

Ego suz. Paraclitus.) Consolator: siue aduocatus. grecum est. 16.

Hec locutus sum. Paraclitus.) Consolator: siue aduocatus. grecũ ẽ. Jesus) Saluator. Amẽ) Vere: siue fideliter. 17.

Hec locutus. Jesus) Saluator. Christus) Unctus. grecum est. 18.

Hec cuz dixisset. Jesus) Saluator. Cedron) Tristis: vel denigratus. Judas) Laudatio: siue confessio. Pharisei.) Diuisi. Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteraz scribatur interpretatur custos: siue floridus aut virgultũ. Symon.) Audiẽs: vel obediẽs. Petrus) Saxum: vel petra. grecuz est. Malchus) Rex vel regnuz: aut consiliarius. Judei) Laudantes: siue confitẽtes. Annas.) Affligens: vel humilians: aut respondens. Cayphas) Inuestigator: vel sagax: seu vomens ore: vel vomitus oris. Pilatus) Constringens vel constrictus. grecum est. Judeus) Laudãs: siue cõfitens. Pascha) Transitus: vel claudicatio. Barrabas.) Filius patris vel magistri: aut filius confusionis vel ignominie. 19.

Hinc ergo. Pilatus) Constringens: vel constrictus. grecuz ẽ. Jesus) Saluator. Judei) Laudantes: siue confitentes. Cesar.) A cesso matris vtero dictus est: vel a cesarie idest coma vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinũ est. Sabatha) Eminens vel excelsum: grece vero dicitur lithostratos quod interpretatur lapidibus stratus: et erat locus vel stratum lapideum eminens. Parasceue) Preparatio. grecũ est. Pascha.) Transitus: vel claudicatio. Golgotha.) Caluaria scilicet vbi sunt capita mortuorũ. Nazarenus) Sanctificatus: aut separatus: vel coronat⁹: si autem per sade litteram scribatur interpretatur custos siue floridus: aut virgultuz. Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo dña maris. Cleophas) In greco cleopas: et interpretatur gloria omnis vel omnimoda gloria. grecum est. Magdalene.) Magnifica: vel magnificata: aut exaltata: vel turris. Sabbatum) Requies: siue cessatio. Joseph.) Augmentum vel profectus. Arimathia) Leo mortuus domino: aut lux mortis domini. Nicodemus) Nebraice interpretatur innocens sanguis. grece vero victoria populi. 20.

Ulla autem. Sabbatum) Requies: siue cessatio. Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. Magdalene) Magnifica: aut magnificata: vel exaltata: aut turris. Symon.) Audiens: vel obediens. Petrus) Saxum vel petra. grecuz est. Jesus) Saluator. Rabbom) Magister. syrum est. Judei) Laudantes: siue confitentes. Thomas) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus idest ille qui cum alio vno et eodem partu nascitur. Didymus) Gemin⁹ vl gemellus: ille scilicet qui cũ alio vno et eodem partu nascitur. grecum est. 21.

Judas.
Symon.
Scharioth.
Petrus.
Amen.
Sathanas
Judei.

Interp.
Thomas.
Jesus.
Philipp⁹
Amen.
Paraclit⁹
Judas.
Scariot.

Interp.
Paraclit⁹

Interp.
Paraclit⁹
Jesus.
Amen.

Interp.
Jesus.
Christus.

Interp.
Jesus.
Cedron
Judas.
Pharisei.
Nazaren⁹
Symon
Petrus.
Malchus.
Judei.
Annas.
Cayphas.
Pilatus.
Judeus.
Pascha.
Barrabas

Interp.
Pilatus
Jesus
Judei.
Cesar.
Sabatha
Parasce.
Pascha.
Golgotha.
Nazaren⁹
Maria.

Cleophas

Magdale.
Sabbatuz
Joseph
Arimat.
Nicodem⁹

Interp.
Sabbatuz
Maria.

Magdale.
Symon⁹
Petrus.
Jesus.
Rabboni
Judei.
Thomas.
Didymus.

Interp.
Jesus.
Liberiadis
Symon.
Petrus.
Thomas.
Didymus.
Bathana.
Chana.
Galilea.
Zebedeus
Johannes
Amen.

Interp.
Paulus.
Jesus.
Christus.
David.
Roma.
Grecl.
Judeus.
Amen.

Interp.
Judeus.
Grecus.
Jesus.
Christus.

Interp.
Judeus.
Judei.
Grecl.
Deus.
Christus.

Interp.
Abraam.
Sara.
Jesus.
Christus.

Interp.
Christus.
Moyses.
Jesus.
Judeus.
Grecus.

Interp.
Israelita.
Abraam.
Beniamin
Elias.
Israel.

OSsea.¶ Jesus.) Saluator.¶ Liberiadis.) Bona visio:vel umbilicus:aut confractio. ¶ Symõ) Audiens:vel obediens.¶ Petrus) Saxus: vel petra. grecum est.¶ Thomas) Abyssus:vel geminus:z grece didymus appellatur:quod interpretatur gemellus.i. ille qui cum alio vno z eodem partu nascitur .¶ Didymus.) Geminus:vel gemellus :ille.s.qui cuz alio vno z eodem partu nascitur.grecum est.¶ Nathanael.) Donuz dei.¶ Chana.) Zelus vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio:vel nidus eius:aut cãna.i.arũdo. ¶ Galilea) Volubilis:siue volutabilis:aut rota.¶ Zebedeus) Dos:siue dotatus:aut fluxus vehemens.¶ Johannes.) Domini gratia:siue domus domus : aut dñi misericordia.¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit euangelium secundum Johannem.

Incipit epistola beati Pauli apostoli ad romanos.

¶ Capi.primum.

PAulus ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum: z ideo maximus qz minimus.¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus. grecũ est.¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ David) Dilectꝰ. ¶ Roma) Valẽs: vel valentia:aut potens vel robusta.grecum est.¶ Grecl.) Robusti vel fortes. grecum est . ¶ Judeus) Laudans:siue confitens.¶ Amen) Vere:siue fideliter. 2.

PRopter quod.¶ Judeus.) Laudans :siue confitens.¶ Grecus) Robustus:vel fortis . grecũ est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus.grecũ ẽ. 3.

QUid ergo . ¶ Judeus) Laudans: siue confitens. ¶ Judei.) Laudantes:siue cõfitentes.¶ Grecl.) Robusti vel fortes.grecum est . ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. 4.

QUid ergo.¶ Abraas) Pater multitudinis.¶ David) Dilectus.¶ Sara) Diña vel princeps. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus.grecus est. 5.

IUstificati ergo.¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Adam.) Domo:siue terrenus:aut rufus:vel sanguineus.¶ Moyses.) Attractꝰ vel assumptus:subaudi de aquis. 6.

QUid ergo.¶ Christus.) Unctus.grecus est. ¶ Jesus) Saluator. 7.

IGnoratis.¶ Christus .) Unctus .grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. 8.

QUid ergo.¶ Christus.) Unctus.grecus est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Abba) Pater.syrum est. 9.

VEritatem dico.¶ Christus') Unctus.grecum est. ¶ Israelite.) De israel:quod interpretatur: prevalens siue dominans cum deo.¶ Amen) Vere siue fideliter . ¶ Israel .) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abrã) Pater multitudinis.¶ Isaac) Risus . ¶ Sara) Domina vel princeps.¶ Rebecca) Sagmata:siue unguinata:aut contentio obtusa:vel contentio impedita.¶ Jacob) Supplantator:vel calcaneum :aut planta.i.vestigium.¶ Esau) Faciens:vel operãs: aut tinea eius.¶ Moyses) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Pharao) Dissipans:siue discooperiens : aut nudans:vel syriace vindicans.¶ Judei) Laudantes :siue confitentes.¶ Osee) Saluator:aut salus'. ¶ Esaias) Salus domini.¶ Sabbaoth) Exercitus.p.n.siue multe:aut fortitudines.¶ Sodoma) Secretum eorum :siue calx aut cementum eorum.¶ Gomorra.) Populus rebellis:aut populus timens:siue manipulus:vel seruntes:aut syriace lana . ¶ Syon) Acervus:aut tumulus: vel specula:aut siccitas. 10.

FRatres.¶ Christus.) Unctus.grecũ est . ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jesus) Saluator.¶ Judeus.) Laudans: siue confitens.¶ Grecus) Robustus:vel fortis.grecus est. ¶ Esaias) Salus domini.¶ Israel) Prevalens siue dominans cum deo. 11.

IDco ergo.¶ Israelita) De israel:quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abrã.) Pater multitudinis . ¶ Benamin .) Filius dextere. ¶ Elias) Deus dominus:aut fortis dominus.¶ Israel.) Prevalens siue dominans cuz deo.¶ Baal.) Idolum:aut dominans:vel subijciens:aut possidens.¶ David) Dilectus.¶ Syon) Acervus aut tumulus:vel specula:aut siccitas.¶ Jacob) Supplantator:vel calcaneum:aut planta.i.vestigium.¶ Amen) Vere: siue fideliter. 12.

OBsecro itaq.¶ Christus.) Unctus.grecũ est. 13.

OMnis anima.¶ Jesus.) Saluator . ¶ Christus) Unctus.grecum est. 14.

IMprimum autem.¶ Christus) Unctus. grecum ẽ. ¶ Jesus.) Saluator. 15.

DEbemus autem.¶ Christus.) Unctus.grecum ẽ. ¶ Jesus) Saluator.¶ Esaias) Salus dñi.¶ Jesse) Eus: siue existens:aut munus vel oblatio. ¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata': siue timor perfectus vel consumatus.¶ Illyricus) Exhilaratio:siue letificatio.grecum est.¶ Hispania.) Rara idest preciosa.grecum est.¶ Macedonia .) Excelsa vel eminens.grecum est.¶ Achaia.) Dolor:siue tristitia.grecum est.¶ Judea.) Laudatio:siue cõfessio.¶ Amen) Vere:siue fideliter. 16.

OMnendo autez.¶ Pheben.) Lucida vel pura. grecum est.¶ Lenchris.) Milium:genus legumi nis.grecuz est. ¶ Prisca.) In greco priscilla:z interpretatur antiqua:est enim diminutiuum de prisca.latinũ ẽ. ¶ Aquila.) Latinum est.¶ Christus.) Unctus.grecuz est.¶ Jesus.) Saluator.¶ Ephenetus.) Laudabilis. grecum est.¶ Asia.) Limosa vel cenosa.grecum est.tamen pro asia in hoc loco in greco ponitur achaia: quod interpretatur dolor:siue tristitia.¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Andronicus.) Vir victoriosus.grecuz est . ¶ Julia) In greco iunia a iunone idest diuatrice . ¶ Apostoli .) Missi.grecum est.¶ Amplias.) Latinuz est:a verbo amplio amplias.¶ Urbanus) Latinum est. ¶ Stachis) Spica.grecum est.¶ Appelles) Expellens: vel abigens.grecum est.¶ Aristobolus.) Optimus consultor: vel optimum consilium:grecuz est . ¶ Herodion.) Junonis vel dominatricis cantilena.grecuz est. ¶ Narcisus.) Stupefactus:vel negligens.grecum est .¶ Triphena) Deliciosa vel delicata.grecum est. ¶ Tryphosa.) Idem.grecum est.¶ Persida.) Frangens:siue diuidens: aut ungula:vel griphus.¶ Ruffus) Latinũ ẽ. ¶ Asyncretus.) In greco asyncritus:z interpretatur incomparabilis.grecum est. ¶ Phlegon.) Comburens vel ardens.grecum est.¶ Hermes) Mercurius: aut lucrum:vel refugium.grecum est.¶ Patroba) Paternalis.grecum est.¶ Herman) Sustentaculum: vel inauris.grecum est.¶ Philologus) Amator litterarum: vl amator verbi.grecum est.¶ Julia.) Languinosa.grecũ est.¶ Nereus.) Lucerna:vl nouale:grece vero magn? interpretatur.¶ Olimpiadem.) In greco olimpan:z interpretatur celestis.grecum est.¶ Sathanas.) Contrarius:siue aduersarius . ¶ Timotheus) Honor dei:vel honorans deum:aut pretiosus deo.grecum est.¶ Lucius.) A luce.latinum est.¶ Jason) Sanans vel medicans.grecum est.¶ Sosipater) Saluans patrem:vel salus patris.grecum est.¶ Tertius) Latinum est. ¶ Caius) Latinum est:z interpretatur dominus ex lingua latina pisca.¶ Erastus.) Amabilis.grecum est.¶ Quartus.) Latinum est.¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit Epistola ad Romanos.

Incipit epistola prima ad corinthios.

¶ Capitulum primum.

PAulus vocatus.¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimꝰ.i.apostolorũ : z ideo maximꝰ quia minimꝰ .¶ Apostolꝰ) Missꝰ.grecũ ẽ.¶ Jesꝰ) Saluator.¶ Christꝰ) Unctꝰ grecũ ẽ.¶ Sosthenes) Saluator potẽs vel robustus.grecuz est. ¶ Cloes) Viridis : aut graminea . grecuz est.¶ Apollo) Perdens vel destruens.grecuz est.¶ Cephas.) Petrus.i.a petra.syruz ẽ. ¶ Crispus) Latinum est.¶ Gaiꝰ) Latinum est:z interpretatur dominꝰ ex lingua latina pisca.grece vero ter-

Baal.
David
Syon.
Jacob.
Amen.

Interp.
Christus .

Interp.
Jesus.

Interp.
Christus ,
Jesus.
Esaias.
Jesse.
Hierusalẽ.
Illyricus .
Hispania .
Macedo .
Achaia .
Judea.
Amen .

Interp.
Pheben .
Lenchris .
Prisca.
Aquila
Christus
Jesus
Asia
Maria.
Andronꝰ .
Julia.
Apostoli .
Amplias
Urbanus.
Stachius.
Aristobo .
Herodion.
Narcisus .
Triphena
Tryphosa.
Persida.
Ruffus.
Asyncretꝰ
Phlegon
Patroba.
Herman.
Philolo .
Julia.
Nereus
Olipiadez
Sathanas
Timothe?
Lucius
Jason
Sosipater
Tertius
Caiꝰ
Erastus
Quartus.
Amen.

Interp.
Paulus
Apostolꝰ .
Jesus.
Christus
Sosthenes
Cloes.
Appollo.
Cephas
Crispus.
Gaiꝰ

Stephana renum aut gloriantem significat. ¶ Stephana) Corona vel coronata. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Greci) Robusti: vel fortes. grecum ē. 2.

Interp. Christus Jesus

EGo. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 3

Interp. Paulus Apollo Cephas.

EGo. ¶ Christus) Unctus. grecus est. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostoloru: ꝛ ideo maximus qua minimus. ¶ Apollo) Perdens vel destruens. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Cephas) Petrus. s. a petra. syrū ē. 4.

Interp. Christus Apollo Apostoli Timothe.

SIc nos. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Apollo) Perdens vel destruens. grecum est. ¶ Apostoli) Missi: grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretiosus deo. grecum est. 5.

Interp. Sathanas Pascha.

OMnino. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unct⁹. grecum est. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius ¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio. 6.

Interp. Apostolus Christus Jesus Cephas. Barnabas Moyses. Judei. Judeus.

HAbet aliquis. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unct⁹. grecum est. 7.

OEquibus: ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 8.

OEbis autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 9

Interp. Moyses. Christus Israel Judei Christus Jesus

DOn sum liber. ¶ Apostolus) Missus. grecus est. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Cephas) Petus. s. a petra. syrum est. ¶ Barnabas) Filius prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Moyses) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Judeus) Laudās siue cōfiteris. 10

Interp. Christus Jesus Judei Apostolus

DOlo. n. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Christus.) Unctus. grecum est ¶ Israel) Prevalens: siue dominās cū deo. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. 11.

Interp. Christus Cephas. Jacobus. Apostolus Eldam. Jesus. Ephesus

LAbitatores. ¶ Christus) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. 12.

Interp. Christus Apollo Apostoli Timothe. Stephana Fortunat⁹ Achaicus Achaia Asia Aquila Prisca Paulus Jesus Christus Marana. Amen.

OEspiritalibus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Apostolus) Missus. grecum est 14.

Interp. Paulus Christus Jesus Apostolus

SEctamini. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Apocalypsis) Revelatio. grecum est. 15.

Interp. Christus Cephas. Jacobus. Apostolus Jesus. Ephesus

NOtum autem. ¶ Christus.) Unctus. grecum est ¶ Cephas) Petrus. s. a petra. syrum est. ¶ Jacobus) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Adaz) Homo: siue terrenus: aut ruffus. vel sāguineus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Ephesus.) Desiderabilis. grecū ē. 16

Interp. Galatia. Sabbatus Hierusalē. Macedo. Ephesus Pentecost. Timothe. Apollo Stephana Fortunat⁹ Achaicus Achaia Asia Aquila Prisca Paulus Jesus Christus Marana. Amen.

OEcollectis. ¶ Galatia.) Lactans: vel lactea. grecum est. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Hierusalem) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Macedonia.) Excelsa. vel eminens. grecum est. ¶ Ephesus.) Desiderabilis. grecum est. ¶ Pentecoste) Quinquagesima. grecus est. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretiosus deo. grecum est. ¶ Apollo.) Perdens: vel destruens. grecus est. ¶ Stephana.) Corona vel coronata. grecum est. ¶ Fortunatus) Latinum est. ¶ Achaicus) Dolens vel tristis. grecum est. ¶ Achaia) Dolor: vel tristitia. grecum est. ¶ Asia.) Limosa: vel cenosa. grecus est. ¶ Aquila.) Latinū est. ¶ Prisca.) Latinum est. i. antiqua. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostoloru: ꝛ ideo maximus qꝫ minim⁹. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Maranatha.) Dominus noster venit. syrus ē. ¶ Amen) Vere siue fideliter.

¶ Explicit epistola prima ad Corinthios.

Incipit epistola secunda ad corinthios.

¶ Capitulum primum.

PAulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus scilicet apostoloru: ꝛ ideo maxim⁹ quia minimus. ¶ Apostolus.) Missus. grecum est ¶ Christ⁹) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deū: aut pretiosus deo. grecū est. ¶ Corinthus.) Saturitas: vel satietas: aut ornamentum. grecus est. ¶ Achais) Dolor vel tristitia. grecū est. ¶ Asia.) Limosa vel cenosa. grecus ē. ¶ Macedonia.) Excelsa: vl eminēs. grecū ē. ¶ Judea.) Laudatio siue cōfessio. ¶ Sylvanus) Latinū est a sylua. ¶ Amen) Vere siue fideliter. 2.

Interp. Christus Jesus Corinthus Achaia. Asia Macedo. Judea. Sylvanus Amen.

SAtan autē. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Sathanas.) Contrarius siue aduersarius. ¶ Troadē) Perforata. grecum est. ¶ Titus.) Honorabilis. grecū est. ¶ Macedonia.) Excelsa vl eminens. grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. 3.

Interp. Titus. Macedo. Christus. Moyses.

TRiumphus. ¶ Christus.) Unct⁹. grecū est. ¶ Israel) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 4.

Interp. Christus Jesus.

IDeo habentes. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 5.

Interp. Christus Jesus.

SUmus enim. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. 6.

Interp. Christus Corinthus. Christus Belial.

HAbentes. ¶ Corinthij) Saturati: vel saciati: aut ornati. grecum est. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Belial) Peruersus: vel absq; iugo: siue non ascēdens. 7.

Interp. Macedo. Titus.

DAs ergo. ¶ Macedonia) Excelsa vel eminēs. grecum est. ¶ Titus) Honorabilis. grecum est. 8

Interp. Christus Jesus Christus Apostoli

DOlam autē. ¶ Macedonia.) Excelsa vel eminēs. grecum est. ¶ Titus) Honorabilis. grecū ē. ¶ Jesus Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. 9.

Interp. Macedo. Titus. Christus Jesus Christus Apostoli Arabia Damascus

DAm de ministerio. ¶ Macedones.) Excelsi vel eminentes. grecus est. ¶ Achaia) Dolor vel tristitia. grecum est. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 10.

Interp. Paulus Christus Jesus Christus Apostoli Macedo. Achaia. Asia Sathanas Hebrei. Israelite Abraam Judei. Damascus Aretha Damasce.

IPse autem. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostoloru: ꝛ ideo maximus qꝫ minimus. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 11.

Interp. Christus Jesus Christus Paulus Christus

UTinam. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Eua) Elua: vel viuens. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa vel eminens. grecum est. ¶ Achaia) Dolor vel tristitia. grecus est. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Hebrei) Transeūtes: siue fratri: aut pregnantes: vel syriace frumenta. ¶ Israelite) De israel quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abraam) Pater multitudinis. ¶ Judei) Laudantes siue confitentes. ¶ Damascus.) Sanguinis saccus: vel sanguinis poculus: siue sanguis femoris vel incendij aut procuratoris. ¶ Aretha) Virtuosus: aut placidus. grecum est. ¶ Damascem) Sāguinis sacci: vel sanguinis pocula: aut sanguis femoris vel incendiorum aut procuratorum. 12.

Interp. Christus Jesus Christus Paulus Christus Eua. Jesus. Apostoli. Macedo. Achaia. Apostolus Sathanas Hebrei. Israelite Abraam Judei. Damascus Aretha Damasce.

SI gloriari. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. ¶ Titus.) Honorabilis. grecum est. 13.

Interp. Christus Jesus Christus Apostoli Jesus Christus Galatia. Amen. Judaisin⁹ Hierosoly. Apostoli Arabia Damascus

ECce tertio. ¶ Christus) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit epistola secunda ad Corinthios.

Incipit epistola ad galatas. ca. primū.

PAulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostoloru: ꝛ ideo maximus qꝫ minimus. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecus ē. ¶ Galatia) Lactans vel lactea. grecum est. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Judaisinus.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolyma) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Apostoli) Missi. grecus est. ¶ Arabia) Vespera: aut vespertina: vel fiducussio: siue suauitas: aut coitus vel coitus: seu desertus: aut salix: vel commixta. ¶ Damascus) Sanguinis saccus: vel sanguinis poculum: seu sāguis femoris vel incendij aut procuratoris. ¶ Petr⁹) Petrus. Sarum: siue petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Syria.) Hebraice dicitur araz: ꝛ interpretatur excelsa vel subli

Cilicia.
Judea.
Interp.
Hierosoly.
Barnabas
Titus.
Jesus.
Petrus.
Jacobus.
Cephas.
Joannes.
Antiochia
Judei.
Judeus.
Interp.
Galate.
Christus.
Jesus
Abraam.
Judeus
Grecus.
Interp.
Abba.
Christus
Jesus
Abraam.
Syna.
Arabia.
Agar.
Hierusalē.
Isaac.
Interp.
Christus
Jesus
Israel.
Amen.
Interp.
Paulus
Apostolus
Jesus
Christus
Ephesus
Interp.
Christus
Jesus.
Israel.
Apostoli.
Interp.
Paulus.
Christus
Jesus.
Apostoli
Amen.
Interp.
Christus
Apostoli.
Jesus.
Diabolus
Interp.
Christus
Diabolus.
Tithichus
Jesus.
Amen.
Interp.
Paulus.

Timothe⁹
Jesus.
Christus
Philippis

mis:aut decipiēs:siue maledictio eorū. ¶ Licia) Soluens:vel reuoluta.grecum est. ¶ Judea.) Laudatio:siue confessio. 2.

OEnde post. ¶ Hierosolyma) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vl' consumatus. ¶ Barnabas) Filius prophete:vel filius consolationis. ¶ Titꝰ.) Honorabilis.grecū ē. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Petrꝰ) Saxum vel petra.grecum est. ¶ Jacobus) Supplantator:vel calcaneū: aut planta idest vestigū. ¶ Cephas) Petrus scilicet a petra.syrum est. ¶ Johannes) Domini gratia:siue domini domum:aut domini misericordia ¶ Antiochia) Pro vehiculo vl' curru.i.loco currus: siue contra vehiculus vel currum.grecus est. ¶ Judei) Laudantes:siue confitentes. ¶ Judeus) Laudans: siue confitens. 3.

OInsensati. ¶ Galate) Lactantes:vel lactei.grecus est. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Judeus.) Laudans:siue confitens. ¶ Grecus.) Robustus:vl' fortis.grecum est. 4.

OJco autem. ¶ Abba) Pater.syrum est. ¶ Christus) Unctꝰ.grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Abraam) Pater multitudinis. ¶ Syna.) Rubus: vel syrace munticia. ¶ Arabia.) Vespera: aut vespertina:vl' fidefussio:siue suauitas:aut coruus vel corutina:seu desertum: aut salix:vel commixta. ¶ Agar.) Aduena:siue peregrina:aut ruminans:vel timens. ¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Isaac) Risus. 5.

STate. ¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:ꝛ ideo maximꝰ quia minimus. ¶ Christus.) Unctus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 6.

SJ spiritu. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Israel) Prevalens:siue dominans cū deo. ¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola ad galatas.

Incipit epistola ad Ephesios. ca.j.

PAulus apostolus. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:ꝛ ideo maximus quia minimꝰ. ¶ Apostolus.) Missus.grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Ephesus.) Desiderabilis.grecum est. 2.

ET vos. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Israel) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Apostoli) Missi.grecum est. 3.

DEus rei gratia. ¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:et ideo maximus quia minimꝰ. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Apostoli) Missi.grecū est. ¶ Amen) Vere:siue fideliter. 4.

OBsecro itaqꝫ. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Apostoli) Missi.grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator:vel accusator.grecum est. 5.

EStote ergo. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. 6.

FIlij obedite. ¶ Christus) Unctus.grecū ē. ¶ Diabolus) Criminator:siue calumpniator: aut accusator.grecum est. ¶ Tithicus.) Jn greco tichychus:ꝛ interpretatur casualis vel contingēs.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Amen.) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola ad Ephesios.

Incipit epistola ad Philippenses.

¶ Capitulum primum.

PAulus et. ¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum:ꝛ ideo maximus quia minimus. ¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deum:aut preciosus deo. grecus est ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Philippis.) Bellicosa: siue amatrix equorum.grecum est. 2.

SJ qua ergo. ¶ Christus. Unctus.grecus est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Timotheus.) Honor dei: siue honorans deum:aut preciosus deo.grecum est. ¶ Epaphroditus) Clemustus:siue iocundus:grecū est. ¶ Apostolus) Missus.grecum est. 3.

OEcetero. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Jsrael.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Benjamin) Filius dextre. ¶ Hebreus.) Trāsiēs:siue iratus:aut pregnās:vl' syrace frumētū. ¶ Hebrei) Idē.p.n. ¶ Pharisēus) Diuisꝰ. 4.

FRatres. ¶ Euchodia.) Jn greco Euodia:et interpretatur bonus odor:vel bene olens. grecum est. ¶ Syntycen.) Colloquēs:vel confabulās. grecum est. ¶ Clemens.) Latinum est: significatoꝫ mitem vel modestum. ¶ Christus) Unctus.grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Philippenses.) Bellicosi:siue amatores equorum.grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa: vel eminens.grecus est. ¶ Thessalonica) Dei altera victoria: aut situs siue positio alterius victorie.grecū ē. ¶ Epaphroditus) Clemustus:siue iocūdus.grecū est. ¶ Amē Vere:siue fideliter. ¶ Cesar) A cesio matris utero dictus est:vel a cesarie idest coma vel capillatura cū qua ortus est:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.

¶ Explicit epistola ad Philippenses.

Incipit epistola ad Colossenses. ca.j.

PAulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostoloꝝ:ꝛ ideo maximꝰ qꝫ minimus. ¶ Apostolus) Missus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Timotheus.) honor dei:siue honorans deū:aut preciosus deo.grecum est. ¶ Colossis) Punctio: vel suppliciū.grecū ē. ¶ Epaphras) Spumans.grecū ē. 2.

UOlo. n. ¶ Laodicia) Populus iustus.grecus ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Heomenia.) Mouulunium. grecū est. ¶ Sabbatum) Requies:siue cessatio. 3.

LItur. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Judei) Laudātes:siue cōfitētes. ¶ Jesus) Saluator. 4.

OOmni. ¶ Christus) Unctꝰ.grecū ē. ¶ Titichꝰ) Jn greco tichychus:ꝛ interpretatur casualis vl' cōtingens.grecum est. ¶ Onesimus.) Utilis.grecum est. ¶ Aristarchus) Optimus princeps.grecū est. ¶ Marcus.) Limatus:vel fricatus:aut expolitus idest a rubigine absersus. ¶ Barnabas) Filius prophete:vel filius consolationis. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Justus) Latinum est. ¶ Epaphras) Spumans.grecū est. ¶ Laodicia) Populus iustus.grecum est ¶ Jerapolis.) Sacra ciuitas. grecum est. ¶ Lucas) Hebraice ipsi resurrectio:vel latine a luce. ¶ Demas) Popularis vel plebeus:aut pinguis.grecū est ¶ Nimpha.) Sponsa.grecum est. ¶ Laodicenses) Populi iusti.grecū est. ¶ Archippus) Princeps siue prefectus equorum. grecus ē ¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:ꝛ ideo maximus quia minimus. ¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola ad Colossenses.

Incipit epistola prima ad thessalonicenses.

¶ Capitulum primum.

PAulus. ¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum:ꝛ ideo maximus quia minimus. ¶ Syluanus) Latinum est a sylua. ¶ Timotheus.) Honor dei vel honorās deū:aut preciosus deo. grecū est. ¶ Thessalonicenses) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victorie. grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus.grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa:vel eminens.grecum est. ¶ Achaia) Dolor:vel tristitia.grecum est. 2.

NAm et ipsi. ¶ Philippis) Bellicosa:siue amatrix equorum.grecum est. ¶ Christus.) Unctus.grecū

Interp.
Christus
Jesus.
Timotheꝰ
Epaphro.
Apostolus
Interp.
Christus.
Jesus.
Jsrael.
Benjamin
Hebreus
Interp.
Eucodia.
Syntycen.
Clemens.
Christus.
Jesus.
Philippē
Macedo.
Thessalo.
Epaphro.
Amen.
Cesar.
Interp.
Paulus.
Apostolus
Jesus.
Christus
Timotheꝰ
Colossis.
Epaphras
Interp.
Laodicia.
Jesus.
Christus
Heomenia
Sabbatus
Interp.
Christus
Titichus.
Onesimꝰ.
Aristar.
Marcus
Barnabas
Jesus.
Justus.
Epaphras
Laodicia.
Jerapolis
Lucas.
Demas
Nimpha.
Laodicen.
Archippꝰ.
Paulus
Amen.
Interp.
Paulus.
Syluanus
Timotheꝰ
Thessalo
Jesus.
Christus
Macedo
Achaia
Interp.
Philippis
Christus

Apostoli. Jesus. Judei. Paulus. Sathanas Interp. Athene. Timothe⁹ Christus Jesus. Amen. Interp. Jesus. Christus Amen. Interp. Paulus. Syluanus Timothe⁹ Thessalo. Jesus Christus Interp. Jesus Christus Sathanas Interp. Christus Jesus. Paulus Amen. Interp. Paulus. Apostolus Jesus. Christus Timothe⁹ Ephesus. Macedo. Amen. Hymene⁹. Alexander Sathanas Interp. Christus. Apostolus Adam. Eua. Interp. Diabolus. Christus Jesus. Timothe⁹ Interp. Christus Sathanas Jesus Interp. Jesus. Christus Diabolus. Pontius. Pilatus. Amen. Timothe⁹

est ¶ Apostoli.) Missi.grecum est.¶ Judea) Laudatio: siue confessio.¶ Jesus) Saluator. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes.¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus .s.apostolorum : ꝛ ideo maximus quia minimus.¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. 3.

PRopter quod.¶ Athene) Sine cumulo: vel ab athena idest minerua mineruales.grecū est. ¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deum: aut pretiosus deo.grecum est.¶ Christus) Unctus . grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Amen) Vere: siue fideliter. 4.

OEcetero.¶ Jesus.) Saluator.¶ Macedōia) Excelsa: vel eminens.grecuz est.¶ Christus) Unct⁹. grecum est. 5.

OEptibus.¶ Jesus) Saluator . ¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit epistola prima ad Thessalonicenses.

Incipit epistola secūda ad Thessalonicenses

¶ Capitulum primum.

Aulus.¶ Paulus) Os tube : siue mirabilis: aut latine minim⁹ .s.apostolorū : ꝛ ideo maximus quia minimus . ¶ Syluanus .) Latinum est a sylua.¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deum : aut pretiosus deo.grecum est. ¶ Thessalonicenses) Dei altera victoria: aut situs siue positio alterius victorie . grecum est . ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus.) Unctus.grecū ē. 2.

Bgamus. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecum est.¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 3.

OEcetero.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Jesus) Saluator.¶ Paulus.) Os tube.siue mirabilis: aut latine minimus.s.apostolorum: ꝛ ideo maxim⁹ quia minimus.¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit epistola secunda ad Thessalonicēses.

Incipit epistola prima ad Timotheum.

¶ Capitulum primum.

Aulus apostolus.¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus scilicet apostolorum: ꝛ ideo maximus quia minim⁹. ¶ Apostolus.) Missus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus . grecum est.¶ Timotheus) Honor dei : vel honorans deum: aut pretiosus deo.grecum est.¶ Ephesus) Desiderabilis.grecum est.¶ Macedonia.) Excelsa : vel eminens.grecum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.¶ Hymeneus) Carmen nuptiale.grecuz est . ¶ Alexander.) Adiutor siue auxiliator virilis vel fortissimus .grecum est.¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. 2.

OBsecro.¶ Christus) Unctus: grecum est . ¶ Jesus) Saluator.¶ Apostolus) Missus.grecum est. ¶ Adam) Homo: siue terrenus: aut ruffus: vel sanguineus.¶ Eua) Uiua: vel viuens. 3.

FIdelis sermo.¶ Diabolus.) Criminator: siue calumniator: aut accusator.grecum est. ¶ Christ⁹) Unctus.grecuz est.¶ Jesus) Saluator.¶ Timothe⁹) Honor dei: siue honorans deum: aut pretiosus deo.grecum est. 4.

SPiritus autem.¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 5.

SEmotos.¶ Christus.) Unctus.grecuz est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius .¶ Jesus) Saluator. 6.

QUicūqz.¶ Jesus) Saluator .¶ Christus) Unctus.grecuz est.¶ Diabolus) Criminator: siue calumniator: aut accusator.grecuz est.¶ Pontius) Warnus.grecum est.¶ Pilatus) Constrngens : vel constrictus.grecum est.¶ Amē) Vere: siue fideliter.¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretiosus deo.grecum est.

¶ Explicit epistola prima ad Timotheum.

Incipit epistola secunda ad Timotheuz.

¶ Capitulum primum.

Aulus apostolus.¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus.s.apostolorum: ꝛ ideo maxim⁹ quia minimus.¶ Apostolus) Missus.grecuz est.¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus . grecum est. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretiosus deo.grecum est.¶ Loide.) Melior.grecuz est.¶ Eunice) Bona victoria.grecum est.¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecum est.¶ Philetus) In greco fygellus: ꝛ interpretatur fugitiuus.grecum est.¶ Hermogenes) Mercurio genitus: aut lucri generatio: vel refugium generatiōis. grecum est.¶ Onesiphorus.) Utilitatem afferens.grecum est.¶ Roma.) Valens vel valentia : aut potens: vel robusta.grecum est . ¶ Ephesus) Desiderabilis. grecum est. 2.

UEr ergo.¶ Christus) Unctus.grecum est . ¶ Jesus) Saluator.¶ Dauid.) Dilectus . ¶ Hymeneus) Carmen nuptiale.grecum est.¶ Philetus.) Amabilis.grecum est.¶ Diabolus.) Criminator: siue calūpniator: aut accusator.grecum est. 3.

HOc autem.¶ Jannes) In greco iannes cum duplici.n.ꝛ hebraice interpretatur respondens: vel incipiēs loqui: aut afflictus: vel humiliatus : aut pauper. ¶ Wambres) Rebellis: aut amarus: vel commutans: aut permutans: ꝛ in greco scribitur iambres: ꝛ hebraice potest interpretari mare cum egestate vel pauperta-te.¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs.¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru . s.loco curruz: siue contra vehiculum vel currum.grecum ē.¶ Iconium) Clemens.grecum est.¶ Lystris) Dissoluentes.grecum est.¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Jesus) Saluator. 4.

UEstificor. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecum est.¶ Demas) Popularis: vel plebeius: aut pinguis.grecum est . ¶ Thessalonica) Dei altera victoria: aut situs siue positio alterius victorie. grecum est.¶ Crescens.) Latinū est a crescēdo . ¶ Galatia.) Lactans vel lactea.grecum est.¶ Titus) Honorabilis.grecuz est.¶ Dalmatia) Lampas frustratoria: aut fulgur vanitatis.grecum est. ¶ Lucas) Hebraice ipsi resurrectio: vel latine a luce.¶ Marcus) Limatus: vel fricatus: aut expolitus idest a rubigine absterſus. ¶ Tittichus.) In greco tychicus: ꝛ interpretatur casualis: vel contingens.grecum est.¶ Ephesus) Desiderabilis.grecum est.¶ Troade) Perforata .grecum est. ¶ Carpum) Fructus vel fructuosus. grecum est.¶ Alexander) Adiutor siue auxiliator virilis vel fortissim⁹. grecum est.¶ Amen.) Vere: siue fideliter.¶ Prisca.) In greco priscilla: ꝛ est diminutiuuz huius nominis prisca: quod interpretatur antiqua.latinuz est. ¶ Aquila) Latinum est.¶ Onesiphorus) Utilitatem afferēs.grecum est.¶ Erastus.) Amabilis.grecum est . ¶ Corinthus) Saturitas: vel sacietas: aut ornamentum. grecuz est.¶ Trophimus) Nutritus: siue educatus.grecum ē. ¶ Miletum.) Rubra: vel coccinea.grecum est. ¶ Eubolus.) Prudens: aut beneconsulens.grecuz ē.¶ Prudens.) Latinum est . ¶ Linus) Rete vel retiaculum. grecum est.¶ Claudia) Latinum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit epistola secunda ad Timotheū.

Incipit epistola ad titum.ca.j.

Aul⁹ seru⁹.¶ Paul⁹) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus.s.apostolorum : ꝛ ideo maximus quia minimus. ¶ Apostolus.) Missus.grecuz ē. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecū est.¶ Titus.) Honorabilis.grecuz est.¶ Creta.) Carnea: vel carnalis.grecū ē. ¶ Cretenses) carnei: vel carnales.grecum est. 2.

¶ autem.¶ Jesus) Saluator.. ¶ Christus) Unct⁹.grecū ē. 3.

HOmone illos.¶ Jesus.) Saluator . ¶ Christus) Unctus grecum est.¶ Arthemas.) Integer: vel i

Interp. Paulus. Apostolus Jesus. Christus Timothe⁹ Loide. Eunice. Asia. Philetus. Hermoge. Onesipho Roma. Ephesus. Interp. Christus Jesus. Dauid. Hymene⁹. Philetus Interp. Jannes. Mambres Moyses. Antiochia Iconium. Lystris. Christus. Jesus. Interp. Jesus. Christus. Demas Thessalo. Crescens. Galatia. Titus. Dalmatia. Lucas. Marcus Titichus. Ephesus. Troade Carpum. Alexander Amen. Prisca. Aquila. Onesipho Erastus. Corinthus Trophim⁹ Miletum. Eubolus. Prudens Linus. Claudia. Amen. Interp. Paulus Apostolus Jesus. Christus Titus. Creta. Cretenses. Interp. Jesus Christus Interp. Jesus. Christus Arthemas

Titichus. columis:aut venustus.grecuz est.¶ Titichus.)In greco tychicus:z interpretatur casualis:vel contingẽs.grecum est.¶ Nicopolis.)Victorie ciuitas:vel victoriosa ciuitas.grecum est.¶ Zena.)Viuens.grecuz est. ¶ Apollo.)Perdens:vel destruens.grecuz est. ¶ Amen.) Vere:siue fideliter.

Nicopolis
Zena.
Apollo
Amen.

¶ Explicit epistola ad Titum.

Incipit epistola ad Philemonem. ca.j.

Interp. Paulus

Paulus vinctus.¶ Paulus)Os tube:siue mirabilis:aut latine minim⁹.sapostolorũ:z ideo maximus quia minimus.¶ Christus.)Unct⁹.grecum est.¶ Jesus.)Saluator.¶ Timotheus)Honor dei: vel honorãs deum:aut preciosus deo.grecum ẽ. ¶ Philemon.)Deosculans.grecũ est.¶ Appia.)Producens vel pullullans. grecum est. ¶ Archippus)Princeps siue prefectus equorũ.grecũ est.¶ Onesimus.)Utilis.grecũ est.¶ Epaphras.) Spumans.grecum est.¶ Marcus.)Limatus:vel fricatus:aut expolitus idest a rubigine absterſus.¶ Aristarchus)Optimus princeps.grecuz est.¶ Demas.)Popularis vel plebeius:aut pinguis.grecum est.¶ Lucas)Hebraice ipsi resurrectio:vl latine a luce.¶ Amẽ) Vere:siue fideliter.

Christus Jesus.
Timothe⁹
Phile.
Appia.
Archipp⁹
Onesimus
Epaphras
Marcus
Aristar.
Demas
Lucas.
Amen.

¶ Explicit epistola ad philemonem.

Incipit epistola ad Hebreos. ca.j.

Interp. Jesus. Diabolus. Abraam.

Ultifarie multisqz modis. 2.
Propterea.¶ Jesus)Salua-
tor.¶ Diabolus)Criminator
siue calumpniator:aut accusator.grecũ est.¶ Abraam)Pater multitudinis. 3.
Unde fratres.¶ Apostolus)
Missus.grecum est.¶ Jesus.)
Saluator.¶ Moyses.)Attract⁹ vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Christus.)Unctus.grecum est.¶ Egyptus.)Angustie:siue tribulationes. 4.
Timeamus ergo.¶ Dauid)Dilectus.¶ Jesus)
Saluator.¶ Sabbatismus)Requies:siue cessatio. 5.
Omnis nãqz.¶ Aarõ.)Mons:siue montanus:aut
docens siue concipiens.¶ Christus.)Unctus.grecum est.¶ Melchisedech.)Rex iustitie. 6.
Quapropter.¶ Christus.)Unctus.grecum ẽ.¶ Abraaz.)Pater multitudinis.¶ Jesus)Saluator.
¶ Melchisedech.)Rex iustitie. 7.
Hic enim.¶ Melchisedech.)Rex iustitie.¶ Salem)Pax.¶ Abraaz)Pater multitudinis.¶ Leui.)Copulatus.¶ Aaron.)Mons:siue montanus:aut
docens:siue concipiens.¶ Juda.)Laudatio:siue confessio.¶ Moyses.)Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. 8.
Quapitulum autem.¶ Moyses.)Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Israel.)Prevalẽs
siue dñans cuz deo.¶ Juda.)Laudatio:siue confessio.
¶ Egyptus)Angustie:siue tribulationes. 9.
Habuit quidem.¶ Manna.)Preparatio:aut ꝺd.
¶ Aaron.)Mons:siue montanus:aut docẽs siue
concipiens.¶ Cherubim.)Quasi magistri: vel quasi multiplicantes:aut quasi pugnantes: vel cognitionem aut scientiam multiplicantes.¶ Christus)Unctus.grecum est.¶ Moyses.)Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jesus)Saluator. 10.
Unam.¶ Christus.)Unctus.grecum est.¶ Jesus.)Saluator.¶ Moyses.)Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. 11.
Est autem.¶ Abel.)Vanitas: vel anhelitus:aut
syriace vapor.¶ Cayn.)Possessio: vel possessus.
¶ Enoch)Dedicatus:vel disciplinatus:aut mongeratus.¶ Noe.)Consolatio:vel requies.¶ Abraã.)Pater multitudinis.¶ Isaac)Risus.¶ Jacob.)Supplãtator:vel calcaneũ:aut planta idest vestigiuz. ¶ Sara.)
Domina:vel princeps.¶ Esau.)Faciens vel operãs:
aut tinea eius.¶ Joseph.)Augmentum:vel ꝓfectus.

Interp. Jesus. Diabolus. Abraam.
Interp. Apostolus Jesus. Moyses. Christus. Egyptus
Interp. Aaron. Christus Melchise.
Interp. Christus. Abraam. Jesus. Melchise.
Interp. Melchise. Salem. Abraam. Leui. Aaron. Juda. Moyses.
Interp. Manna. Aaron. Cherubim Christus Moyses. Jesus
Interp. Abel. Cayn. Enoch. Noe. Abraam. Isaac. Jacob. Sara. Esau. Joseph.

¶ Israel)Prevalens siue dominans cuz deo.¶ Moyses.)Attractus vel assũptus:subaudi ꝺ aquis.¶ Pharao.)Dissipans:siue discooperiens:aut nudans: vel syriace vindicans.¶ Egyptij.)Angustiantes: siue tribulantes.¶ Christus.)Unctus.grecum est.¶ Egypt⁹.) Angustie:siue tribulationes.¶ Pascha.)Transitus: vel claudicatio.¶ Hiericho.)Luna vel mentis:aut odor eius.¶ Raab)Lata:siue dilatata:aut platea.¶ Gedeon)Conterẽs vel confringens:aut ex syro z hebreo abscisio iniquitatis.¶ Barach.)Fulgur: siue in vanuz aut in vacuum.¶ Samson)Sol eius:aut nominis iteratio vel secundatio aut mutatio: vel nomen dormientis:aut ibi dormiens:vel syriace seruitiũ aut ministeriũ eius.¶ Jepte.)Aperiens.¶ Dauid.)Dilectus.¶ Samuel)Postulatus a deo:aut nomen eius a deo. 12.
Ideoqz nos.¶ Jesus.)Saluator.¶ Esau.)Faciens:vel operans:aut tinea eius.¶ Moyses.)Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Syon.)Aceruus:aut tumulus vel specula:aut siccitas.¶ Hierusalem.)Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Abel)Vanitas: siue anhelitus:aut syriace vapor. 13.
Caritas.¶ Jesus)Saluator.¶ Christus)Unctus.grecum est.¶ Amen)Vere: siue fideliter.
¶ Timotheus)Honor dei:vel honorans deum: aut preciosus deo.grecum est.¶ Italia)Ab italo rege dicta ẽ: vel ab italis idest vitulis:eo quod illa regio vitulis abũdat.latinum est.

Jesus Esau. Moyses. Syon. Hierusalẽ. Abel.
Interp Jesus. Christus Unctus. Timothe⁹ Italia.

¶ Explicit epistola ad hebreos.

Incipit liber actuum Apostolorum. ca.j.

Interp. Theophi. Jesus. Apostoli. Hierosoly.

Rimum quidem.¶ Theophilus.)Amicus dei:vel deo dilectus.grecum est.
¶ Jesus)Saluator.¶ Apostoli)Missi
grecum est.¶ Hierosolyme)Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
¶ Johannes)Domini gratia:siue domini donum:aut
domum misericordie.¶ Israel)Prevalens siue dominans cum deo.¶ Hierusalem)Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consummatus.¶ Judea)Laudatio:siue confessio.¶ Samaria)
Custodia:vel adamas:aut vepres vel spina: seu fer ei⁹.
¶ Galilee)Volubiles: siue volutabiles: aut rotantes.
¶ Hierosolyma.)Idẽ qꝺ hierusalem supra.¶ Sabbatum)Requies:siue cessatio.¶ Petrus)Saxum: siue petra.grecum est.¶ Jacobus)Supplantator:vel calcaneum:aut planta idest vestigium.¶ Andreas)Virilis vel fortissimus.grecũ est.¶ Philippus)Belicosus: siue amator equorum.grecũ est.¶ Thomas)Abyssus: vel geminus:z grece didymus appellatur:qꝺ interpretatur gemellus.i.ille qui cum alio vno z eodem partu nascitur.¶ Bartholomeus.)Filius suspendentis aqꝺs.
¶ Matthеus.)Donatus.¶ Alpheus.)Villissimus: vel doctus:aut dux.¶ Symon.)Audiẽs: vel obediẽs.
¶ Zelotes.)Emulator.grecum est.¶ Judas.)Laudatio:siue confessio.¶ Maria.)Exaltata:vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro z hebreo domina maris.¶ Dauid.)
Dilectus.¶ Acheldemach)Ager sanguinis.syrum ẽ. scribi debet acheldema.¶ Joseph.)Augmentum:vel profectus.¶ Barsabas.)Filius reuersionis vel cõuersionis:aut filius quietis:seu filius iuramenti.¶ Justꝰ.) Latinum est.¶ Matthias.)Donum dñi. 2.
Et cum.¶ Hierusalem.)Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Judei)Laudantes:siue confitentes.¶ Galilei)Volubiles:siue volutabiles:aut rotãtes.¶ Parthi.)Lingua scythica dicuntur fugaces: vel exules.
¶ Medi.)Mensurantes:siue abundantes:aut indutí.
¶ Elamite)Adolescẽtes:siue occulti:aut secta.¶ Mesopotamia.)Regio est sic appellata eo qꝺ duob⁹ fluuiis eufrate.s.amblat z tygri: meſos.n.medius:potamos
vo fluuius interptat.grecũ ẽ.¶ Judea)Laudatio:siue confessio.¶ Cappadocia)In hebreo ꝺf captor:z interpretatur spherula:siue pomũ:aut vola vel palma turturis vel explorator.¶ Pontus.)Mare.grecũ est.¶ Asia)

Israel. Moyses. Pharao. Egyptij. Christus Egyptus. Pascha. Hiericho. Raab. Gedeon. Barach. Samson. Jepte. Dauid. Samuel.
Interp. Jesus Esau. Moyses. Syon. Hierusalẽ. Abel.
Interp Jesus. Christus Unctus. Timothe⁹ Italia.
Interp. Theophi. Jesus. Apostoli. Hierosoly.
Johannes Israel. Hierusalẽ. Judea. Samaria. Galilei. Hierosoly. Sabbatuz Petrus. Jacobus. Andreas Philipp⁹ Thomas. Bartholo. Matthеus Alpheus. Symon. Zelotes. Judas. Maria. Dauid. Achelde. Joseph Barsabas. Justus. Matthias
Interp. Hierusalẽ. Judei. Galilei. Parthi. Medi. Elamite. Mesopo. Judea. Cappado. Pontus. Asia.

Phrigia. Pamphil. Egyptus. Lybia. Cirene. Romani. Proselyti. Cretes. Arabes. Petrus. Iohel. Israelite. Jesus. Nazaren⁹ Dauid. Christus. Israel. Apostoli.

Interp. Petrus. Iohannes Jesus. Christus Nazaren⁹ Salomon Abraam. Isaac. Iacob. Pilatus. Moyses. Samuel.

Interp. Saducei. Scribe. Hierusalez Annas. Caiphas. Iohannes Alexander Israel. Christus Dauid. Borgias Portus Galliæ. Apostoli. Iosephus Barnabas Leuites. Cyprius.

Interp. Annas. Saphyra. Apostoli. Petrus. Sathanas Salomon. Hierusalez Saducei. Gamaliel. Israelite. Theodas. Iudas. Galileus.

Interp. Greci. Hebrei. Stephan⁹ Philipp⁹ procorus. Nicanor. Thimon. parmena. nicolaus.

Limosa vel cenosa, grecū est. ¶ Phrigia) Sicca: vl' aridēs, grecū est. ¶ Pāphilia.) Tota dilecta vel amabilis, grecū est. ¶ Egyptus) Angustie: siue tribulatiōes. ¶ Lybia.) Hebraice of phut: z iterp̄tat aphrica: aut syriace cassa: vel pinguis. ¶ Cirene.) Partes: siue trabes: aut frigiditas: vel occursus. ¶ Romani.) Valentes: aut potentes: vel robusti, grecū est. ¶ Prosely ti) Aduene: siue peregrini, grecū est. ¶ Cretes.) Carnei: siue carnales, grecū est. ¶ Arabes) Uespertini: aut fideiussores: siue suaues: aut campestres: vel coniu: aut salices: vel murtiones. ¶ Petrus.) Saxus: vel petra, grecū est. ¶ Iohel.) Violēs: siue icipiēs: aut iurās. ¶ Israelite.) De israel qđ interpretat prevalēs siue dñans cū deo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronat⁹: si aūt per sade syram ferbaf interpf̄at custos: siue floridus: aut virgultū. ¶ Dauid) Dilect⁹. ¶ Xp̄s) Unct⁹, grecū ē. ¶ Israel.) Prevalēs siue dñans cū deo. ¶ Apostoli.) Missi, grecū ē. 3.

PEtrus aūt. ¶ Petrus.) Saxū: vel petra, grecū ē. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi domū: aut dñi mia. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus, grecum ē. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si aūt per sade syram ferbaf interpf̄at custos: siue floridus: aut virgultū. ¶ Salomō.) Pacifice⁹. ¶ Abraā.) Pr multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplātator: vel calcaneū: aut plāta, i. vestigiū. ¶ Pilatus.) Cōstringēs: vel cōstrictus, grecum est. ¶ Moyses) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. ¶ Samuel.) Postulatus a deo: aut nomen eius a deo. 4.

DEquēb⁹. ¶ Saducei.) Justi: siue iustificati: et syriace scisi vel scismatici. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Hierusalē.) Unio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel cōsumatus. ¶ Annas.) Affligēs: vel humilīās: aut rūdens. ¶ Caiphas.) Inuestigator: vel sagax: seu vomēs oze: vel vomit⁹ oris. ¶ Iohānes) Domini gra: siue domus domū: aut dñi mia. ¶ Alexander.) Adiutor: siue auxiliator virilis vel fortissimus, grecū est. ¶ Petr⁹.) Saxū: siue petra, grecū est. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Christus.) Unctus, grecū est. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separat⁹: vel coronat⁹: si aūt p̄ sade syram ferbaf interpf̄atur custos: siue floridus: aut virgultum. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Herodes.) Pellis glia: vl' pelagus gloriās: siue mōs gloriē vel arrogātie: aut syriace ignitus. ¶ Pontus) Warinus, grecū est. ¶ Pilatus.) Constringēs: vel cōstrict⁹, grecū est. ¶ Apostoli.) Missi, grecū est. ¶ Joseph) Iu greco ioses, z hebraice Ie) Uidit, grecū est. ¶ Barnabas.) Filius consolationis. ¶ Leuites.) Lopalatus. ¶ Cyprius) Pulcher, grecum est. 5.

GRāt. ¶ Ananias.) Gratia domini: siue misericordia domini: aut donū domini. ¶ Saphyra.) Marrās: vel numerās: aut librāria: vel litteraria: aut syriace formosa. ¶ Apostoli) Missi, grecū ē. ¶ Petr⁹.) Saxū vel petra, grecū est. ¶ Sathanas⁹.) Cōtrarius siue aduersarius. ¶ Salomō.) Pacificus. ¶ Hierusalē.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel cōsumatus. ¶ Saducei.) Justi: siue iustificati: et syriace scisi vel scismatici. ¶ Israel) Prevalens siue dominās cū deo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Pharisei.) Diuisus. ¶ Gamaliel.) Retributio dñi: aut camelus dei: siue ablactatus dei. ¶ Israelite.) De israel qđ interpretatur prevalēs siue dominās cū deo. ¶ Theodas.) Fluēs aqua, grecū est. ¶ Judas) Laudatio: siue confessio. ¶ Galile⁹.) Volubilis: siue volutabilis: aut rotās. 6.

¶ Christus.) Unctus, grecum est.

IN diebus illis. ¶ Greci.) Robusti: vel fortes, grecum est. ¶ Hebrei) Transeuntes: siue tratti: aut pregnātes: vel syriace frumentā. ¶ Apostoli.) Missi, grecum est. ¶ Stephanus.) Corona vel coronatus, grecū est. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum, grecum est. ¶ Procorus.) Expeditus vel facilis: aut promptus: siue paratus, grecum est. ¶ Nicanor.) Victor vel victoriosus, grecū est. ¶ Thimon.) Honorabilis vel preciosus, grecū est. ¶ Parmena.) Permanēs, grecū est. ¶ Nicolaus.) Victoria plebis, grecum est. ¶ Antiochenus.) Pro vehiculo vel curru, i. loco currus: aut cōtra vehiculū vel currū, grecū est. ¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Libertini) Latinum est, i. filij mānumissorum. ¶ Cyrenenses.) Parietes: vel trabes: aut frigidi: vel occurrentes. ¶ Alexandrum.) Adiutores siue auxiliatores viriles vel fortissimi, grecū est. ¶ Cilicia) Uoluens vel reuoluta, grecus est. ¶ Asia) Limosa vel cenosa, grecū est. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si aūt per sade litteram scribatur interpretatur custos: siue floridus: aut virgultum. 7.

¶ Viri fratres. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Mesopotamia.) Regio sic appellata: eō quod duobus fluuijs eufrate ambiatur z tygri: mesos enim medius potamos vero fluuius interpretatur, grecū est. ¶ Charran.) Ira: vel syriace libertas. ¶ Chaldei.) Quasi demones: aut quasi depdatores: vel quasi māmille: aut quasi agri. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplātator: vel calcaneū: aut plāta, i. vestigium. ¶ Joseph.) Augmentum: vel profectus. ¶ Egyptus.) Angustie: siue tribulationes. ¶ Pharao.) Dissipans: siue discooperiens: aut nudans: vel syriace vindicās. ¶ Egyptij.) Angustiantes: siue tribulantes. ¶ Chanaan.) Mercator: vel negociator: siue cōtritus aut confractus: vl' recte respōdens: aut recte affligens. ¶ Sichem.) Humerus: siue pars: aut manicatto vel matutinato. ¶ Emor.) Asinus: siue lutum: aut vinosus: vel syriace grauis: aut pōderosus. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Israel.) Prevalens siue dominās cum deo. ¶ Madian.) Judicū: vel udicās: siue litigās: aut obturgans. ¶ Syna.) Rubus: vel syriace munitia. ¶ Aaron.) Mons: siue montanus: aut docens: siue concipiens. ¶ Moloch.) Regnās: aut consiliarius. ¶ Rempha.) Pro hoc in hebreo est chium: qđ interpretatur placenta, i. torta adipe conspersa: siue preparatus: aut compositus: hebrei vero dicūt chium lingua arabica vel punica saturnum significare. ¶ Babylon) Cōfusio vl' cōmirtio. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Salomon) Pacificus. ¶ Saulus.) Postulatus: siue commodatus: aut sepultus. ¶ Stephanus) Corona vel coronatus, grecum est. 8.

SAulus aūt. ¶ Saulus.) Postulatus: siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Hierosolyme) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor pfectus vel consummat⁹. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Samaria.) Custodia: vel adamas: aut vepres vl' spina: seu fex eius. ¶ Apli.) Missi, grecū est. ¶ Philippus) Bellicosus: siue amator equorū, grecū est. ¶ Christus) Unctus, grecū est. ¶ Symō.) Audiēs: vel obediēs. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Petrus.) Saxū: vel petra, grecū ē. ¶ Johannes.) Dñi gra: siue domus domū: aut dominus mia. ¶ Hierosolyma) Idē qđ hierosolyme. ¶ Samaritani.) Custodes: vel adamātini: siue spinosi: aut feces l' feculēti. ¶ Hierusalē.) Idē qđ hierosolyma. ¶ Gaza) Fortis: aut capra. ¶ Ethiops.) Ardēs: vel incēsus, grecū ē. ¶ Candacis.) Possidēs cōtritionē: aut ex hebraico z syro possessio mūda vel purissima. ¶ Ethiopes.) Ardētes: vel incēsi, grecū est. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Azot⁹.) Hebraice dī asdod: z interpf̄at depdatio vl' ignis dilecti: siue ignis patrui. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata ē: cesar vo a ceso matris vtero dict⁹ ē: vel a cesarie, i. coma vl' capillatura cū q̄ ort⁹ ē: vl' qđ cesios, i. glaucos habuerit oculos vt qdā volunt latinum est. 9.

SAulus aūt. ¶ Saulus) Postulatus: siue cōmodatus: aut sepult⁹. ¶ Damascus.) Sanguinis saccus: vel sanguinis poculū: siue sanguis femoris vel incendij aut pcuratoris. ¶ Hierlz.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor pfect⁹ vel cōsumatus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Ananias.) Gra domini: siue mia domini: aut donū domini. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Tharsensis.) Alat⁹: vel pennatus, grecū ē. ¶ Israel.) Prevalēs: siue dominās cū deo. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitentes. ¶ Barnabas.) Filius pphete: vel filius cōsolationis. ¶ Apli.) Missi, grecū ē. ¶ Cesa

Antioche Hierusalez

Libertini. Cyrenēses Alexandri Cilicia. Asia. Moyses. Jesus Nazāren⁹

Interp. Abraam. Mesopo. Charran. Chaldei. Isaac. Jacob. Joseph. Egyptus. Pharao. Egyptij. Chanaan.

Sichem. Emor. Moyses Israel. Madian. Syna Aaron Moloch Rempha Babylon Jesus. Dauid Saulus stephanus

Interp. Saulus Hierosoly. Judea. Samaria. Apostoli. Philipp⁹ Christus. Symon. Jesus. Petrus. Johannes Hierosoly. Samari. Hierusalez Gaza. Ethiope. Candacis. Ethiopes. Esaias. Azotus. Cesarea.

Interp. Saulus. Damascus Hierusalez Jesus. Anan Iudei Israel. Judei. Barnabas Apost. Cesarea.

Tharsum.
Judea.
Galilea.
Samaria.
Petrus.
Lydda.
Eneas.
Christus
Sarona.
Joppe.
Thabita
Dorcas.
Symon
Interp.
Cesarea.
Cornelius
Italica
Joppe.
Symon.
Petrus
Judei
Judeus
Israel.
Jesus.
Christus
Judea
Galilea
Johannes
nazareth.
Diabolus.
Hierusalez
Interp.
Apostoli.
Judea.
Petrus.
Joppe.
Cesarea.
Symon.
Johannes
Jesus.
Christus.
Stephan⁹.
Phenicis
Cipzus
Antiochia
Judei.
Cyprii
Cyrenei.
Hierosoly.
Barnabas
Tharsum.
Saulus
Agabus
Claudius.
Interp.
Herodes
Jacobus
Johannes
Judei.
Petrus
Pascha.
Maria

Marcus
Rhode
Cesarea

Tyrii

Sydonii.
Blastus

rea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qō cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Tharsum.) Alata: vl' pēnata. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabil: aut rota. ¶ Samaria) Custodia: vel adamas: aut vepres vel spina: seu sex et⁹. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecū est. ¶ Lydda) Stagnum. i. aquarū. grecū est. ¶ Eneas.) Laudatus. grecū est. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Sarona.) Planctes: aut canticū eius. ¶ Joppe.) Pulchritudo: aut decor. ¶ Thabita.) Dorcas. i. dāmula vel caprea. syrum est. ¶ Dorcas.) Capzea vel dammula. grecū est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. 10.

Ur aūt. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est. cesar vero a ceso matris vtero dictus ē: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qō cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volūt. latinū ē. ¶ Cornelius) Latinū est a comu. ¶ Italica cohors.) Ab Italia dicta est. ¶ Joppe.) Pulchritudo: aut decor. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus.) Sarus: siue petra. grecū est. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Judeus) Laudans: siue cōfitens. ¶ Israel.) Pzincipans deo siue dominās cū deo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si aūt per sade litteram scribatur interpretatur custodita: vel florida: aut virgultū. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecū est. ¶ Hierusalem) Visio pacis aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. 11.

Heldierūt aūt. ¶ Apostoli.) Missi. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Petrus.) Saxū: vel petra. grecū est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vl' cōsumatus. ¶ Joppe.) Pulchritudo. aut decor. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Stephanus.) Corona vel coronatus. grecus est. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma. i. arbor. grecus est. ¶ Cypri⁹.) Pulchra vel pulchritudo. grecū ē. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru. i. loco currus: siue contra vehiculū vel currū. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Cyprij.) Pulchri. grecum est. ¶ Cyrenei) Parietes: vel trabes: aut frigidi: vl' occurrētes. ¶ Hierosolyme.) Idē qō hierosolyma supra. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Tharsus.) Alata: vel pennata. grecum est. ¶ Saulus) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Agabus.) Locusta: vel festinitas patris. ¶ Claudius.) Latinum est. 12.

Odē aūt. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons glorie vel arrogantie: aut syrtace draco ignitus. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneū: aut planta. i. vestigiū. ¶ Johānes.) Dīn gra: siue dīn donū: aut dīn mia. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Petr⁹.) Saxū: vel petra. grecū est. ¶ Pascha.) Trānsitus: vel claudicatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. ¶ Marcus.) Limatus: vel fricatus aut expolitus. i. a rubigine absterſus. ¶ Rhode.) Rosa. grecū ē. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qō cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volūt. latinū est. ¶ Tyrij.) Hebraice dr̄ sorum: et interpretatur tribulātes vel obsidētes: aut angustiantes: vel ligātes: siue vinculati: vel figurantes: aut plasmātes: siue fortes: vel petre. ¶ Sydonij.) Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicātū. ¶ Blastus.) Germinās vel producēs. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius consolationis. ¶ Saulus.) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus. 13.

Arū aūt. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo: vel curru. i. loco currus: siue contra vehiculū vel currus. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filij⁹ consolationis. ¶ Symon) Audiēs: vl' obediēs. ¶ Niger.) Latinū est. ¶ Lucius.) A luce. latinū est. ¶ Cyrenenses) Parles: vel trabes: aut frigidus: vel occurrens. ¶ Manahē.) Cōsolator: aut ductor eorū: siue preparatio calorū: aut munus incēsum: vel numerās calefactionē. ¶ Herodes) Pellis gla: vel pellibus gloriās: siue mōs glie vel arrogāte: aut syrtace draco ignit⁹. ¶ Saulus.) Postulat⁹: siue cōmodat⁹: aut sepult⁹. ¶ Seleucia) Cōmota: vl' cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Cyprus.) Pulchra: vel pulchritudo. grecū est. ¶ Salamina.) Cōmota: vl' cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Judei.) Laudāres: siue cōfitētes. ¶ Johānes.) Dīn gra: siue dīn donū: aut dīn mia. ¶ Paphū.) Pulchē vel ē stuans. grecū est. ¶ Judeus.) Laudans: siue cōfitens. ¶ Barieu) Maleficus: siue magus: aut iniquitus. ¶ Sergius.) Rete vel rengaculū. grecū est. ¶ Paul⁹.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. i. aplorū: et ideo maxim⁹ q minimus. ¶ Elymas.) Magus: aut corruptor: vel pernicios⁹. grecū est. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calūpniator: aut accusator. grecū est. ¶ Pergen.) Valde terrestris. grecū est. ¶ Pamphilia) Tota dilecta vel amabilis. grecū est. ¶ Hierosolyma.) Visio. pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor pfectus vel cōsumat⁹. ¶ Pisidia.) Picea. i. pice denigrata. grecū est. ¶ Sabbatū.) Requies: siue cessatio. ¶ Israelite.) De israel: qō interptatur prevalēs siue dīnans cū deo. ¶ Israel.) Idē. ¶ Egyptus) Angustie: siue tribulatiōes. ¶ Chanaan) Mercator: vel negociator: siue cōtritus aut cōfractus: vel recte respōdens: aut recte affligens. ¶ Samuel) Postulatus a deo: aut nomē eius a deo. ¶ Saul.) Postulatus: siue cōmodat⁹: aut fovea: siue sepulchrū: vel infernus. ¶ Lis.) Durus: aut stipula: vel cucumerarium. ¶ Benjamin) Filius dextere. ¶ David) Dilectus. ¶ Jesse) Ens: siue existens: aut munus: vel oblatio. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor pfectus vel cōsumatus. ¶ Pilatus.) Constringēs vel cōstrictus. grecū est. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Iconium.) Veniens. grecū est. 14.

Actū est aūt. ¶ Iconij.) Venies. grecū ē. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitentes. ¶ Apostoli.) Missi. grecū ē. ¶ Lycaonia.) Lupina. grecū ē. ¶ Lystra.) Dissolutes. grecū est. ¶ Derben.) Circūsepta: vel vallata. grecū est. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. aplorū: et ideo maximus qz minim⁹. ¶ Barnabas.) Filius pphete: vel filius cōsolationis. ¶ Lystris.) Dissolutes. grecū est. ¶ Jouis.) Quasi iuuās pater. latinū est. ¶ Mercurius.) A mercibus dict⁹ est: qz mercature deus putabatur a gēthibus. latinū est. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru. i. loco currus: siue cōtra vehiculū vel currū. grecū est. ¶ Pisidia.) Picea. i. pice denigrata. grecū est. ¶ Pamphilia) Tota dilecta vel amabilis. grecūē. ¶ Pergē.) Valde terrestris. grecū est. ¶ Natalia.) In greco attalia: et interpretat augens: vel nutriēs. grecum est. 15.

Qdā. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Moyses.) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. i. aplorum: et ideo maximus qz minimus. ¶ Barnabas) Filius prophete: vel filius consolationis. ¶ Apostoli.) Missi. grecū est. ¶ Hierusalez.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor pfectus vel cōsumatus. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma. i. arbor. grecū est. ¶ Samaria) Custodia: vel adamas: seu vepres vel spina: aut sex et⁹. ¶ Hierosolyme.) Idē qō hierusalē. ¶ Pharisei) Divisi. ¶ Petr⁹) Sa-

Barnabas
Saulus.
Hierosoly.
Interp.
Antiochia
Barnabas
Symon.
Niger.
Lucius
Cyrenēsis
Manahen
Herodes.
Saulus
Seleucia.
Cyprus
Salamina
Judei.
Johannes
Paphum
Judeus
Barieu
Sergius
Paulus
Elymas
Diabolus
Pergen.
Pamphil.
Hierosoly.
Pisidia
Sabbatus
Israelite.
Egyptus.
Chanaan.
Samuel
Saul.
Lis.
Beniamin
David.
Jesse
Jesus.
Abraam
Hierusalez
Pilatus.
Galilea
Moyses.
Iconium
Interp.
Iconium.
Judei
Apostoli.
Lycaonia.
Lystra.
Derben
Paulus
Barnabas
Lystris
Jouis
Mercuri⁹
Antiochia
Pamphi.
pergen.
Natalia.

Interp.
Judea.
Moyses.
Paulus.
Barnabas
Apostoli.
Hierusalez
Phenicis
Samaria.
Hierosoly.
Pharisei.
Petrus.

Jacobus.
Symon.
Dauid.
Sabbatus
Antiochia
Judas.
Barsabas
Sylas.
Syria.
Cilicia.
Johannes
Marcus
Pamphi.
Cyprus.

Interp.
Derben
Lystra.
Timothe⁹
Lystris
Iconium.
Paulus
Judei
Apostoli.
Dierosoly.
Phrygia
Galatia
Misia.
Bithinia.
Jesus.
Troade.
Macedo.
Samothy.
neapolis
Philippi
Colonia.
sabbatum.
Lydia
thiatirení.
Christus
Sylas
Romani.

Interp.
Amphipo
Apollo.
thessalo.
Judei
Paulus
sabbatum
Christus
Jesus
Sylas.
Jason.
Cesar.
Beroea
Timothe⁹
Athene.
Epicurei.
Stoici.
Areopag⁹
Dionysius
Areopagi
damaris.

Interp.
Athene
Corinthus
Judeus.
Aquila
Italia.
Priscilla.
Claudius.
Judei.
Roma.
Sabbatus
Macedo.
Sylas.

rii:siue petra.grecū est.¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus) Unctus.grecū est.¶ Jacobus.) Supplantator:vl calcaneum:aut plāta.i.vestigiū.¶ Symon.) Audiens: vel obediēs.¶ Dauid.) Dilectus.¶ Sabbatū.) Requies:siue cessatio.¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru.s.loco currus:siue cōtra vehiculū vel currū.grecū ē.¶ Judas.) Laudatio:siue cōfessio.¶ Barsabas.) Filius requertionis vel cōuersiōis:aut filius quietis: seu filius iuramenti.¶ Sylas.) Cōsiderās: vel animaduertēs. grecū est.¶ Syria.) Hebraice dicitur aram:z interpretatur excelsa vel sublimis:aut decipiēs:siue maledictio eorū.¶ Cilicia.) Eloluēs vl reuoluta.grecū ē.¶ Johānes.) Domini gratia:siue domini donū: aut domini misericordia.¶ Marcus.) Limatus: vel fricatus: aut expolitus.i.a rubigine absersus.¶ Pamphilia.) Tota dilecta vel amabilis.grecū est.¶ Cyprus.) Pulchra vel pulchritudo.grecum est. 16.

Deuenit aūt.¶ Derben.) Circūsepta: vel vallata. grecū est.¶ Lystra.) Dissoluēs.grecū ē.¶ Timotheus.) Honor dei:vel honorās deū:aut pretiosus deo.grecū est.¶ Lystris.) Dissoluētes.grecū ē.¶ Iconiū) Elenēs.grecū ē.¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latinē minim⁹.s.apl'orum:z ideo maximus q minimus.¶ Judei.) Laudantes:siue cōfitētes.¶ Apostoli.) Missi.grecū est.¶ Dierosolyme.) Elisio pacis:aut visio pfecta vel cōsumata:siue timor pfect⁹ vel cōsūmatus.¶ Phrygia.) Sicca:vel ardens.grecū est.¶ Galatia.) Lactans:vel lactea.grecū est.¶ Misia.) Scelesta: vel abominabilis.grecū est.¶ Bithinia.) Cholēta propatto.grecū est.¶ Jesus.) Saluator.¶ Troade) Perforata.grecū est.¶ Macedo) Excelsus: vel eminēs.grecū est.¶ Macedonia.) Excelsa vel eminēs. grecum ē.¶ Samothracia.) Arenosa z aspera.grecū est.¶ Neapolis) Noua ciuitas.grecū est.¶ Philippis) Bellicosa:siue amatrix equoū.grecū est.¶ Colonia) latinum est:a colendo.i.habitādo dicta.¶ Sabbatū) Requies siue cessatio.¶ lydia.) Matiuitas:vel gnatio.¶ Thiatirem.) Odor:siue sacrificium laboris vel cōtritiōis.grecum est.¶ Christus) Unctus.grecū est.¶ Sylas.) Cōsiderās vel animaduertens.grecum est.¶ Romani.) Valentes:aut robusti:siue potentes.grecum est. 17.

Cuius aūt.¶ Amphipolis.) Vallata vel circūdata ciuitas.grecū est.¶ Apollonia) Perditio vel destructio.grecū est.¶ Thessalonica.) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victōie.grecū ē.¶ Judei.) Laudantes:siue cōfitentes.¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latinē minimus:s.apl'orum:z ideo maximus quia minimus.¶ Sabbatus) Requies:siue cessatio.¶ Christus) Unctus.grecū ē.¶ Jesus.) Saluator.¶ Sylas) Cōsiderās vel animaduertēs.grecum est.¶ Jason) Sanās:vel medicās.grecū est.¶ Cesar.) A cesone matris vtero dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cū qua ortus est:vel qō cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidā volūt.latinum est.¶ Beroea) Grauis vel pōderosa.grecū est.¶ Timothe⁹) Honor dei:siue honorās deū:aut pretiosus deo.grecū est.¶ Athene.) Sine cumulo:vel ab athena.i. minerua minerales.grecū est.¶ Epicurei.) Aditatores: siue auxiliatores.grecū est.¶ Stoici) A stoa.i.porticu i quo disputabant illi philosophi dicti sunt.grecū est.¶ Areopagus.) Uicus martis:nomē erat cuiusdā curie athenē sis sic vocate.grecū ē.¶ Dionysi⁹.) Diuinit⁹ stimulat⁹ vl cōpūct⁹.grecū ē.¶ Areopagita) Deuico martis.grecū ē.¶ Damaris.) Elroicula.i.pua vror.grecū est. 18

Dixit hec.¶ Athene) Sine cumulo: vel ab athena .i.minerua minerualis.grecum est.¶ Corinth⁹.) Saturitas:vel satietas:aut ornamentum.grecum est.¶ Judeus.) Laudās siue cōfitens.¶ Aquila) Latinū est.¶ Italia.) Ab italo rege:vel ab italis.i. vitulis:eo qō illa regio vitulis abundat.latinū est.¶ Priscilla.) Latinū est idest antiqua diminutiue.¶ Claudius.) Latinū est.¶ Judei.) Laudātes:siue confitentes.¶ Roma.) Ualens vel valētia:aut potens vel robusta.grecum est.¶ Sabbatum.) Requies:siue cessatio.¶ Jesus.) Saluator.¶ Macedonia.) Excelsa: vel eminēs. grecum est.¶ Sylas.) Considerans: vel animaduertens.grecum est.¶ Timotheus.) Honor dei siue honorans deum:aut pretiosus deo.grecū est.¶ Paul⁹.) Os:tube:siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:z ideo maximus quia minimus.¶ Christus.) Unctus.grecus est.¶ Titus.) Honorabilis. grecum est.¶ Crispus.) Latinum est.¶ Corinthij.) Saturati:vel saciati:aut ornati.grecum est.¶ Gallion.) Lactans:vel lacteus.grecum est.¶ Achaia.) Dolor:vl tristitia.grecum est.¶ Sosthenes.) Saluator potens vel robustus.grecum est.¶ Syria) Hebraice dicitur aram z interpretatur excelsa vel sublimis:aut decipiens:siue maledictio eorum.¶ Cenchris) Milium: genus leguminis.grecum est.¶ Ephesius) Desiderabilis. grecus est.¶ Cesarea) A cesare nominato est: cesar vero a cesso matris vtero dictus est:vel a cesarie: idest coma vel capillatura cum qua ortus ē:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinū ē.¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru scilicet loco currus: siue contra vehiculum vel currum.grecum est.¶ Galatia.) Lactans:vel lactea.grecum est.¶ Phrygia) Sicca:vel ardens.grecum est.¶ Appollo) Perdens: vel destruens.grecum est.¶ Alexandrinus.) Adiutor:siue auxiliator: virilis vel fortissimus.grecum est.¶ Johannes.) Domini gratia:siue dñi donū:aut dñi mia. 19.

Actū est aūt.¶ Apollo) Perdēs: vel destruens. grecū est.¶ Corinthus.) Saturitas: vel satietas: aut ornamētū. grecū est.¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minim⁹.s.apl'orum: z tō maximus q minim⁹.¶ Ephesus) Desiderabilis.grecū est.¶ Johānes.) Dñi gr̄a: siue dñi donum:aut dñi mia.¶ Jesus.) Saluator.¶ Tyrannus.) Imperās: vel princeps.grecū est.¶ Asia.) Limosa:vl cenosa.grecū ē.¶ Judei) Laudantes:siue cōfitētes.¶ Judeus.) Laudās: siue confitens.¶ Scena.) In greco sceua:z interpretatur dispositus vel preparatus.grecū ē:¶ Macedonia.) Excelsa vl eminēs.grecū ē.¶ Achaia.) Dolor vel tristitia.grecum est.¶ Dierosolyma.) Elisio pacis:aut visio perfecta vl cōsumata:siue timor pfectus vel ꝑsumatus.¶ Roma) Ualēs:vel valentia:aut potens vel robusta. grecū est.¶ Timotheus) Honor dei:vel honorās deū:aut pretiosus deo.grecū est.¶ Erastus) Amabilis.grecū ē.¶ Demetrius.) Cerealis a cerere quā gentiles deā frumenti putabant.grecū est.¶ Diana.) Latinū est: z dicta est a die:eo qō habeat lucē emulā dici. Aaz luna hoc noie appellat.¶ Ephesij.) Desiderabiles.grecū est.¶ Gaius.) Latinū est:z interpt̄at domin⁹ ex lingua latina prisca:grece vero terrenū aut gloriātē significat.¶ Aristarchus) Optimus princeps.grecū est.¶ Macedones) Excelsi vel eminētes.grecū est.¶ Alexander.) Adiutor siue auxiliator virilis vel fortissimus.grecū ē.¶ Jouis) Quasi iuuans pater:latinum est. 20.

Postq̄ aūt.¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus.s.apl'orum:z ideo maxim⁹ q minimus.¶ Macedonia.) Excelsa vel eminens.grecū est.¶ Grecia) Robusta:vel fortis.grecū est.¶ Sosipater.) Saluās patrē:vel salus pfis.grecū ē.¶ Pyrrh⁹.) Flauus:vel rubeus.grecū est.¶ Beroensis.) Grauis vel pōderosus.grecū est.¶ Thessalonicenses.) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victorie.grecū est.¶ Aristarchus.) Optim⁹ princeps.grecū ē.¶ Secundus.) Latinū est.¶ Gaius) Latinū ē:z interpt̄atur dñs ex lingua latina prisca:grece vero terrenum aut gloriantem significat.¶ Derbeus) Circunseptus: vel vallatus.grecum est.¶ Timotheus.) Honor dei vel honorās deum:aut pretiosus deo.grecū est.¶ Asiani.) Limosi vel cenosi.grecū est.¶ Tichicus.) In greco tychicus:z interpretatur casualis:vel cōtingens.grecum est.¶ Trophimus.) Nutrit⁹:siue educatus. grecum est.¶ Troade.) Perforata.grecū ē.¶ Philippis.) Bellicosa:siue amatrix equorum.grecū est.¶ Sabbatus.) Requies:siue cessatio.¶ Eutychus.) Felix:aut bene fortunatus.grecum est.¶ Asson.) Appropinquatio: vel approximatio.grecum est.¶ Mytilene) Munditia vel absersio tortcularis.grecū est.¶ Chium.) Apta vel apertura.grecum est.¶ Samum.) Arenosa.grecū est.¶ Miletum.) Rubia: vel coccinea.grecum est.¶ E-

Timothe⁹
Paulus
christus.
Titus.
Crispus
Corinthi.
Gallion.
Achaia.
Sosthenes
Syria.
Cenchris.
Ephesius.
Cesarea

Antiochia
Galatia
Phrygia.
Appollo.
Alexandri
Johannes

Interp.
Appollo
Corinthus
Paulus.
Ephesus.
Johannes
Jesus
Tyrannus
Asia.
Judei.
Judeus
Scena.
Macedo.
Achaia.
Dierosoly.
Roma
Timothe⁹
Erastus.
Demetri⁹
Diana.
Ephesii
Gaius.
Aristar.
Macedo.
Alexander
Jouis

Interp.
Paulus
Macedo.
Grecia.
Sosipater
Pyrrhus
beroenses
thessalo.
Aristar.
Secundus
Gaius.

derbeus.
timotheus
Asiani.
tichicus.
trophim⁹.
troade.
Philippis
Sabbatus
Eutichus.
Asson.
Mytilene.
Chium
samum.
Miletum.

Ephesus.
Asia.
Pentecō.
Hierosoly.
Jesus.
Christus
Hierusalē
Interp.
Choum.
Rhodum.
Pathara.
Phenicis
Cyprus.
Syria
Tyrus.
Paulus
Hierosoly.

Ptoloma
Cesarea.

Philippi
Judea.
Agabus
Hierusalē.
Judei.
Jesus
Jason.
Cyprius.
Jacobus.
Moyses.
Asia.
Israelite
Trophimi
Ephesus
Egyptius.
Judeus.
Tharsum.
Cilicia
Interp.
Judeus.
Tharsum.
Cilicia.
Gamaliel.
Damasci.
Hierusalē
Saulus.
Jesus.
Nazareni
Ananias.
Judei.
Stephani
Paulus
romanus.
Interp.
Paulus.
Ananias.
Saducei.
Phariſei.
hierusalē
Roma.
Judei.
Cesarea.
Felix.
Claudius
Lysias.
romanus.
Antipatri
Cilicia
Herodes
Interp.
Ananias.

pheſus.) Deſiderabilis.grecum eſt. ¶ Aſia.) Limoſa vel cenoſa.grecum eſt. ¶ Pētecoſte.) Quinquageſima.grecū eſt. ¶ Hieroſolyme.) Viſio pacis: aut viſio perfecta vel cōſumata: ſiue timor pfectus vel cōſumatus. ¶ Jeſus.) Saluator. ¶ Chriſtus.) Unctus. grecū eſt. ¶ Hieruſalem.) Idem quod hieroſolyme. 11.

Cum aūt. ¶ Choū.) Uertex: vel ſūmitas. grecum eſt. ¶ Rhodum.) Roſa.grecus eſt. ¶ Pathara.) Calcata: vel conculcata.grecum eſt. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma arbor.grecum eſt. ¶ Cyprus.) Pulchra: vel pulchritudo.grecus eſt. ¶ Syria) Hebraice dicitur aram: & interpretatur excelſa vel ſublimis: aut decipiēs: ſiue maledictio eorū. ¶ Tyrus.) Hebraice dicitur ſor: & interpretatur tribulatio: vel obſidio: ſiue anguſtia: aut vinculū vel colligatio: ſeu plaſmatio: aut figuratio: vel fortitudo: aut petra. ¶ Paulus.) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus .ſ. apoſtolorū: & ideo maximus quia minimus. ¶ Hieroſolyma.) Viſio pacis: aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor pfectus vel conſumatus. ¶ Ptolomaida.) Bellicoſa. grecum eſt. ¶ Cesarea) A ceſare noiata eſt: ceſar vero a ceſo matris vtero dictus eſt: vel a ceſarie .ideſt coma vl capillatura cum qua ortus eſt: vel qō ceſios .i. glaucos habuerit oculos vt quidā volūt. latinū eſt. ¶ Philippus.) Bellicoſus: ſiue amator equorum. grecum eſt. ¶ Judea) Laudatio: ſiue confeſſio. ¶ Agabus.) Locuſta: vel feſtinitas patris. ¶ Hieruſalem.) Idem qō hieroſolyma. ſupra. ¶ Judei.) Laudantes: ſiue confitētes. ¶ Jeſus) Saluator. ¶ Jaſon.) In greco nmaſon: & interpretatur indagator: aut ſpōdens: vel reminiſcēs. grecum eſt. ¶ Cyprius.) Pulcher. grecū eſt. ¶ Jacobus.) Sūpplātator: vl calcaneū: aut plāta .i. veſtigiū. ¶ Moyſes.) Attractus vel aſſūptus: ſubaudi de aquis. ¶ Aſia.) Limoſa vel cenoſa.grecū eſt. ¶ Iſraelite.) De iſrael: qō interpretatur prevalens: ſiue dominans cum deo. ¶ Trophimus.) Nutritus: ſiue educatus. grecum eſt. ¶ Epheſus. Deſiderabilis.grecū eſt. ¶ Egyptius) Auguſtians: ſiue tribulans. ¶ Judeus.) Laudans: ſiue cōfitens. ¶ Tharſum.) Alata vel pennata.grecū ē. ¶ Licia.) Voluens: vel revoluta.grecum eſt. 12.

Urit frēs. ¶ Judei.) Laudās: ſiue pfitēs. ¶ Tharſus.) Alata: vel pennata.grecū eſt. ¶ Cilicia.) Voluēs: vel revoluta.grecū eſt. ¶ Gamaliel.) Retributio dei: aut camelus dei: ſiue ablactatus dei. ¶ Damaſci.) Sanguinis ſaccus: vel ſanguinis poculū: ſeu ſāguis feminis vel incendij aut procuratoris. ¶ Hieruſalez.) Viſio pacis: aut viſio pfecta vel cōſumata: ſiue timor perfectus vel cōſumatus. ¶ Saulus.) Poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut ſepultus. ¶ Jeſus) Saluator. ¶ Nazarenus) Sanctificatus: aut ſeparatus: vl coronatus: ſi aūt p ſade lfaz ſcribat interpretatur cuſtos: ſiue floridus: aut virgultū. ¶ Ananias.) Gra dñi: ſiue mia dñi: aut donū dñi. ¶ Judei.) Laudātes: ſiue pfitētes. ¶ Stephanus.) Corona vl coronatus. grecū ē. ¶ Paulus) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus ſcilicet apoſtolorum: & ideo maximus quia minimus. ¶ Romanus.) Valens: ſiue robuſtus: aut potens. grecum eſt. 23.

Tredēs aūt. ¶ Paulus.) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus .ſ. apoſtolorū: & iō maximus qz minimus. ¶ Ananias.) Gra dñi: ſiue mia domini: aut donū domini. ¶ Saducei) Juſti: ſiue juſtificati: aut ſyntace ſcilti vel ſcelerati. ¶ Phariſei.) Diuiſi. ¶ Hieruſalem.) Viſio pacis: aut viſio perfecta vel cōſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus. ¶ Roma.) Valēs: vel valētia: aut potēs vel robuſta. grecū ē. ¶ Judei.) Laudātes ſiue pfitētes. ¶ Ceſarea) A ceſare noiata ē: ceſar vo a ceſo matris vtero dictus ē: vel a ceſarie .i. coma vel capillatura cū q̄ ortus ē: vl qō ceſios .i. glaucos habuerit oculos vt q̄dā volūt. latinū ē. ¶ Felix) Latinū ē. ¶ Claudius) Latinū ē. ¶ Lyſias.) Diſſolucēs. grecū ē. ¶ Romanus) Valēs ſiue robuſtus: aut potens. grecū eſt. ¶ Antipatridē.) Pro patre: vel contra patrem. grecum eſt. ¶ Cilicia.) Voluens: vel revoluta. grecus eſt. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellis gloriās: ſiue mōs gliscens: vel arrogantie: aut ſyntace draco ignitus. 14.

Oſt quinq;. ¶ Ananias.) Gratia domini: ſiue miſericordia domini: aut donū domini. ¶ Tertullus.) Falſa annūciās: vel mendax: aut monſtruoſus. grecum eſt. ¶ Paulus) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſapſtorū: & iō maximus qz minimus. ¶ Felix.) Latinū eſt. ¶ Nazareni.) Sanctificati: aut ſeparati: vel coronati: ſi aūt perſade litterā ſcribatur interpretatur cuſtodientes: vel floridi: aut virgulta. ¶ Lyſias.) Diſſolucēs. grecū eſt. ¶ Judei.) Laudātes: ſiue cōfitentes. ¶ Hieruſalē.) Viſio pacis: aut viſio pfecta vel cōſumata: ſiue timor perfectus vel cōſumatus. ¶ Aſia.) Limoſa vl cenoſa. grecum eſt. ¶ Druſilla.) Rore conſperſa. grecum eſt. ¶ Judea.) Laudatio: ſiue confeſſio. ¶ Chriſtus.) Unctus. grecū eſt. ¶ Jeſus) Saluator. ¶ Portius) Elitulus: aut vitulinus. grecū eſt. ¶ Feſtus) Latinū ē. 25.

Feſtus ergo. ¶ Feſtus.) Latinū eſt. ¶ Hieroſolyma.) Viſio pacis: aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor pfectus vel conſumat⁹. ¶ Ceſarea.) A ceſare noiata eſt: ceſar vero a ceſo matris vtero dictus ē: vel a ceſarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus ē: vel qō ceſios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum eſt. ¶ Judei.) Laudātes: ſiue pfitētes. ¶ Hieruſalē.) Viſio pacis: aut viſio pfecta vel cōſumata: ſiue timor pfectus vel cōſumatus. ¶ Paulus.) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſapſtorum: & iō maximus qz minimus. ¶ Ceſar.) A ceſo matris vtero dictus eſt: vel a ceſarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus ē: vel qō ceſios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volūt. latinū eſt. ¶ Agrippa.) Latinū eſt: dictū ab eo qō egros. i. difficiles partus faciat: vl dicit ille q̄ in naſcēdo prius emittit pedes. grecū eſt. ¶ Bernice) Gratia victoria: vel pōdus victorie. grecum eſt. ¶ Hieroſolyme.) Idem qō hieroſolyma ſupra. ¶ Romani.) Valentes: ſiue robuſti: aut potētes. grecū eſt. ¶ Jeſus.) Saluator. ¶ Auguſtus.) Latinum eſt: vel ab augurio dictus: vel vt alij volunt ab augendo. 26.

Agrippa. ¶ Agrippa.) Latinū eſt: dictū eſt ab eo quod egros .ideſt difficiles partus faciat: vel dicit ille qui in naſcēdo prius emittit pedes. grecū ē. ¶ Paulus.) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſapſtorū: & ideo maximus qz minimus. ¶ Judei.) Laudantes: ſiue confitentes. ¶ Hieroſolyme) Viſio pacis: aut viſio pfecta vel cōſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus. ¶ Phariſeus.) Diuiſus. ¶ Jeſus.) Saluator. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: vel ſeparatus: aut coronatus: ſi aūt p ſade littera ſcribatur: interpretat cuſtos: ſiue floridus: aut virgultū. ¶ Damaſcus.) Sanguinis ſaccus: vel ſanguinis poculū: ſeu ſanguis feminis vel incēdij aut procuratoris. ¶ Saulus.) Poſtulat⁹: ſiue cōmodatus: aut ſepultus. ¶ Sathanas.) Contrarius: ſiue aduerſarius. ¶ Judea.) Laudatio: ſiue confeſſio. ¶ Moyſes.) Attractus vel aſſūptus: ſubaudi de aquis. ¶ Chriſtus.) Unctus. grecum eſt. ¶ Feſtus.) Latinus eſt. ¶ Bernice.) Gratia victoria: vel pondus victorie. grecum eſt. ¶ Ceſar.) A ceſo matris vtero dictus eſt: vel a ceſarie .ideſt coma vel capillatura cum qua ortus eſt: vel quod ceſios .ideſt glaucos habuerit oculos vt q̄dam volunt latinum eſt. 27.

Uaūt. ¶ Italia.) Ab italo rege dicta eſt: vl ab italis. i. vitulis eo qō illa regio vitulis abūdat. latinū eſt. ¶ Paulus.) Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſapſtorū: & iō maximus qz minimus. ¶ Julius.) Lanugo vel lanuginoſus. grecū eſt. ¶ Adrumetina.) In greco adramytena: & interpretat ſolliditas mūda vel terſa. grecū eſt. ¶ Aſia.) Limoſa vl cenoſa. grecū ē. ¶ Ariſtarchus.) Optimus princeps. grecū eſt. ¶ Macedo.) Excelſus: vel eminēs. grecū eſt. ¶ Theſſalonicēſis.) Dei altera victoria: aut ſitus ſiue poſitio alterius victorie. grecū eſt. ¶ Sydon.) Venatio: aut inſidiatio: ſiue viatici: vl cibarū: aut nauis iudicij. ¶ Cyprus.) Pulchra: vel pulchritudo. grecum eſt. ¶ Cilicia.) Voluens: vel revoluta. grecū eſt. ¶ Pamphilia.) Tota dilecta vel amabilis. grecū eſt. ¶ Lyſtra.) In greco myra: & interpretatur virgultū: ſiue virguletū odoriferū. grecū eſt. ¶ Lycia.) Iuptna. grecus eſt. ¶ Gnidum.) Attripler: genus herbe purgatiue vel laxatiue. grecū eſt. ¶ Creta.) Carnes: ſiue carnalis. grecum eſt. ¶ Salmonem) Fluctua

Certullus
Paulus
Felix
Nazareni
Lyſias.
Judei.
hierusalez
Asia
Druſilla.
Judea.
Jeſus.
Feſtus.
Interp.
feſtus.
Hieroſoly.
Ceſarea
Judei.
hieruſalez
Paulus.
Ceſar.
Agrippa.
Bernice.
Hieroſoly.
Romani
Jeſus
Auguſtus
Interp.
Agrippa.
Paulus.
Judei.
Hieroſoly.
Phariſeus
Jeſus.
Nazarenus
Damaſcus
Saulus.
Sathanas
Judea.
Moyſes
Chriſtus.
Feſtus
Bernice.
Ceſar.
Interp.
Italia.
Paulus
Julius
Adrume.
Aſia.
Ariſtar.
Macedo.
Theſſalo.
Sydon
Cyprus
Cilicia.
Pamphi.
Lyſtra.
Lycia.
Gnidum
Creta
Salmo.

Chalassa
Phenicen
Elson
Lauda.
Syrum.
Cesar
Hadria
Bithalas.
Interp.
Mytilene.
Paulus
Publius.
Syracusa.
Regium.
Puteoli.
Roma.
Aptifonus
Laberne
Judei.
Hierosoly.
rorum
Cesar.
Israel.
Judea.
Jesus.
Moyses.
Elyas.
Christus
Interp.
Jacobus.
Jesus.
Christus
Interp.
Jesus.
Christus
Abraam
Isaac.
raab.
Interp.
Gehenna.
Diabolus.
Interp.
Sabbaoth
Job.
Helias.
Interp.
Petrus.
Apostolus
Jesus
Christus
Pontus.
Galatia.
Cappado.
Asia
Bithynia.
Interp.
Jesus.
Christus.
Syon.
Interp.
Sara.
Abraam.
Christus.
Hoc.
Jesus.

tio:vel commotio:aut conquassatio:grecum ē. ¶ Chalassa.) In greco lassea:z interpretatur ipullo: vel pudēs. grecum est. ¶ Phenicis.) Rubea vel purpurea: aut palma arbor.grecum est. ¶ Asson.) Appropinquatio vel approximatio.grecus est. ¶ Lauda.) In greco clauda:z interpretatur vox fractia:sive vox flebilis.grecum est. ¶ Syrum.) Extrahēs:vel attractio.grecū ē. ¶ Cesar.) A cesio matris utero dictus est.vel a celaries.coma vel capillatura cum qua ortus est:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos ut quidam volunt.latinū est. ¶ Hadria.) In greco andria:z interpretatur virilitas: sive fortitudo.grecum est. ¶ Bithalassum.) In greco bithalassum:qđ interpretatur duo maria: sive diversa maria:qđ in naufragātiōe vir sine periculo evenire solet. grecum est. 18.

HEcum.¶ Mytilene.) In greco Mehua:z interpretatur melissa.grecū est. ¶ Paulus.) Os tube:sive mirabilis:aut latine minimus.s.apostolorum:z ideo maximus qr minimus. ¶ Publius.) Latinū ē. ¶ Syracusa) Attrahēns violenter.grecum est. ¶ Regium) Ruptura vel fractura:quoniam illic terra rupta est inter regnū neapolitanum z siciliam.grecū est. ¶ Puteoli) Latinum est. ¶ Roma.) Valens: vel valentia: aut potens vel robusta.grecum est. ¶ Apiforum:) Et greco z latino longinquū vel remotū foū: sive longinqua vel remota via. ¶ Laberne) Latinum est. ¶ Judei.) Laudantes:sive confitentes. ¶ Hierosolyme) Visio pacis:aut visio perfecta vel consummata:sive tuta: perfectus vel consummatus. ¶ Romani) Valentes: sive potētes:aut robusti.grecus est. ¶ Cesar) A cesio matris utero dictus est:vel a cesarie.s.coma vel capillatura cum qua ortus est:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos ut quidam volunt.latinum est. ¶ Israel.) Preualens:sive dominans cum deo. ¶ Judea.) Laudatio:sive confessio. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. ¶ Elias.) Salus domini. ¶ Christus.) Unctus.grecum est.

¶ Explicit liber Actuum apostolorum.

Incipit epistola beati Jacobi. ca.j.

IAcobus dei. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum:aut planta idest vestigium. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unctus grecum est. 1.

FRatres mei. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Christ⁹) Unct⁹ grecū ē. ¶ Abraā) Pater multitudinis. ¶ Isaac) Risus. ¶ Raab) Lata: vel dilatata: aut platea. 3.

DOlute plures. ¶ Gehenna) Vallis deceptionis sive tristitie vel diuturnarum:aut syriace infernus. 4.

EIde bella. ¶ Diabolus) Criminator:sive calūpniator:aut accusator.grecum est. 5.

HEste nunc. ¶ Sabbaoth) Exercitus.p.ii. sive militer:aut fortitudines. ¶ Job.) Dolens vel gemēs sive vulnus:aut exosus:vel patiens iniquitas. ¶ Helias) Deus dominus:aut fortis dominus.

¶ Explicit epistola beati Jacobi.

Incipit epistola prima beati Petri. ca.j.

PEtrus apls.¶ Petrus) Sarū:vel petra. grecū ē. ¶ Apls.) Missus.grecū est. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Christus.) Unct⁹. grecū est. ¶ Pōtus) Mare grecū ē. ¶ Galatia) Lactās vl lacteā.grecū ē. ¶ Cappadocia) In hebreo dr captor:z interpr ipherula:sive pomum: aut vola vel palma turturis vel exploratoris. ¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecum est. ¶ Bithynia) Electa properatio.grecum est. 1.

OEponentes. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Syon) Acervus aut tumulus: vel specula:aut siccitas. 3.

SImile. ¶ Sara.) Dña vel princeps. ¶ Abraā) Pr multitudinis. ¶ Christ⁹.) Unct⁹.grecū ē. ¶ Hoc.) Cōsolatio:vl reqes. ¶ Jesus) Salvator. 4.

OMnisso igitur. ¶ Christus) Unct⁹.grecū ē. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Amen.) Vere:sive fideliter. 5.

¶ Emores. ¶ Christus) Unctus.grecū ē. ¶ Diabolus) Criminator:sive calūpniator:aut accusator.grecum est. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Amen) Vere:sive fideliter. ¶ Syluanus.) Latinum est a sylua. ¶ Babylō.) Confusio:vel commixtio. ¶ Marcus.) Limatus: vel fricatus:aut expolitus.a rubigine absersus.

¶ Explicit epistola prima beati Petri.

Incipit epistola secunda beati Petri. ca.j.

SImon petrus. ¶ Symon.) Audiens: vel obediēs. ¶ Petrus Sarū:vel petra.grecū est. ¶ Apostolus Missus.grecum est. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unct⁹. grecum est. 2.

VEleruñ vo. ¶ Hoc) Cōsolatio:vel requies. ¶ Sodoma) Secretū eorū:sive calx aut cementū eorū. ¶ Gomorrei.) Populus rebellis: aut populus tumens:sive manipulus:vel servitus: aut syriace lana. ¶ Loth) Involutus:sive colligatus:aut cooptus:vl resina preciosa que dicitur stacte. ¶ Balaam.) Eletustas populi:vel absq; populo:sive devoratio aut destructio eorum. ¶ Bosor) Munitio:aut vindemia:sive ablatio: aut in angustia:vel in tribulatiōe. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. 3.

DIlecte ecce. ¶ Apostoli) Missi. grecū ē. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Christus) Unct⁹.grecū ē. ¶ Paul⁹) Os tube:sive mirabilis:aut latine minim⁹.s.apostolor: z tō maximus qr minimus. ¶ Amen.) Vere:sive fideliter.

¶ Explicit epistola secunda beati Petri.

Incipit epistola prima beati Johānis. ca.j.

QUod fuit ab initio. ¶ Jesus) Salvator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. 2.

FFilioli mei. ¶ Jes⁹) Salvator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. 3.

QUidete qualem. ¶ Diabolus.) Criminator:sive calumpniator: vel accusator. grecum est. ¶ Cayn.) Possessio: vel possessus. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christ⁹) Unct⁹.grecū ē. 4.

CCarissimi. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christ⁹.) Unctus.grecum est. 5.

QUis qui credit. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christ⁹) Unctus.grecum est.

¶ Explicit epistola prima beati Joannis.

Incipit epistola secunda beati Joannis. ca.j.

SEnior. ¶ Electa.) Latinum est:z grece idē significat. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christ⁹.) Unctus.grecum est.

¶ Explicit epistola secda bti Joānis.

Incipit epistola tertia beati Joānis. ca.j.

SEnior. ¶ Gaius) Latinum est:z interpretatur dominus ex lingua latina pulca. grece vero terrenum aut gloriantem significat. ¶ Diotrepes.) A Jove nutritus.grecum ē. ¶ Demetrius) Cerealis a cerere quā gentiles deam frumenti putabant.grecum est.

¶ Explicit epistola tertia beati Johannis.

Incipit epistola beati Jude apostoli.

IUdas ihesu christi servus. ¶ Judas.) Laudatio: sive confessio. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christ⁹) Unct⁹.grecū est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum:aut planta.i.vestigium. ¶ Egyptus) Angustie:sive tribulatiōes. ¶ Sodoma) Secretum eorum sive calx vel cementum eorum. ¶ Gomorra) Populus rebellis:aut populus tumens. sive manipulus:vel servitus:aut syriace lana. ¶ Michael.) Quis sicut deus:aut humilitas sive paupertas dei: vel percussio dei:sive percutiēs deus. ¶ Diabolus) Criminator: sive calūpniator:aut accusator.grecus est. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. ¶ Cayn) Possessio vel possessus. ¶ Balaam) Eletustas populi: vel absq; populo:sive devoratio aut destructio eorum. ¶ Chore) Calvus vel calvicium:sive glacies vel gelu. ¶ Adam) Homo:sive terrenus:aut rufus:vel sanguineus. ¶ Enoch.) Dedicatus:vel disciplinatus: aut inrigeratus. ¶ Amen.) Vere:sive fideliter.

¶ Explicit epistola beati Jude apostoli.

Interp.
Christus
Diabolus
Jesus
Amen.
Syluanus
Babylon.
Marcus.
Interp.
Symon.
Petrus
Apostolus
Jesus.
Christus.
Interp.
Hoc.
Sodoma.
Gomorrei.
Loth.
Balaam.
Bosor.
Jesus.
Christus.
Interp.
Apostoli.
Jesus.
Christus.
Paulus.
Amen.
Interp.
Jesus
Christus.
Interp.
Jesus.
Christus
Interp.
Diabolus.
Cayn.
Jesus
Christus.
Interp.
Jesus.
Christus.
Interp.
Electa.
Jesus.
Christus
Interp.
Gaius.
Diotrepes
Demetri⁹.
Interp.
Judas.
Jesus.
Christus.
Jacobus.
Egyptus
Sodoma.
Gomorra.
Michael.
Diabolus
Moyses.
Cayn.
Balaam.
Chore.
Adam.
Enoch.
Amen.

Interp. Apocaly. Jesus Christus Johannes Asia Amen. Pathmos Ephesus Smyrna Pergam⁹ Thyatira. Sardis. Philadel. Laodicia.

Interp. Ephesus. Apostoli. Nicolaite. Smyrna. Judei Sathanas Diabolus. Pergam⁹ Antiphas Balaam. Balach. Israel. Manna. Thyatira. Jezabel.

Interp. Sardis. Philadel. David Sathanas Judei. Hierusalē Laodicia. Amen.

Interp. Juda. David. Amen.

Interp. Israel. Juda. ruben Gad. Aser neptalim Manasse Symeon Leui Isachar Zabulon. Joseph Beniamin

Interp. Abadon apollion

Interp. Sodoma Egyptus Christus Amen.

Interp. Michael. Diabolus sathanas.

Interp. Moyses.

Incipit liber Apocalypsis. ca.j.

Apocalypsis ihesu christi. ¶ Apocalypsis.) Reuelatio.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecum est. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Pathmos) Letalis: vel mortifera.grecum est. ¶ Ephesus.) Desiderabilis.grecum est. ¶ Smyrna) Myrrha.grecum est. ¶ Pergamus) Altitudo vel sublimitas.grecum est. ¶ Thyatira) Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. grecum est. ¶ Sardis) Princeps iocunditatis: aut canticum lettie: vel id quod remanet aut relinquitur: vel syriace corona. ¶ Philadelphia) Amor fratris vel fraternitatis.grecum est. ¶ Laodicia) Populus iustus. grecum est. 2.

Et angelo. ¶ Ephesus) Desiderabilis. grecum ē. ¶ Apostoli.) Missi.grecum est. ¶ Nicolaite) Victorie plebis.grecum est. ¶ Smyrna) Myrrha. grecū est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Diabolus) Criminator: siue calūpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Pergamus) Altitudo vel sublimitas. grecum est. ¶ Antiphas) Pro oibus: vel contra oēs. grecum est. ¶ Balaam) Eleuatus populi: vel absq; populo: siue deuoratio aut destructio eorū. ¶ Balach) Inuolues: aut destruens: vel cum lambente: aut syriace cum percutiente. ¶ Israel) Prevalens siue dominans cū deo. ¶ Manna) Preparatio: aut quid. ¶ Tyathira.) Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. grecum est. ¶ Jezabel) Insule habitaculi: vel ve habitaculo: aut ebreo et syro insula sterquilinij: vel ve sterquilinio. 3.

Et angelo. ¶ Sardis) Princeps iocunditatis: aut cantticum lettie: vel id quod remanet aut relinquitur: vel syriace corona. ¶ Philadelphia) Amor fratris vel fraternitatis.grecus est. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Hierusalem) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Laodicia) Populus iustus. grecū est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 5.

Et vidi. ¶ Juda.) Laudatio: siue confessio. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 7.

Post hec. ¶ Israel) Prevalens. siue dominans cū deo. ¶ Juda) Laudatio: siue confessio. ¶ Ruben) Videns filium: vel visio filij: aut visionis filie. ¶ Gad) Felix: vel accinctus. ¶ Aser) Beatitudo: siue felicitas. ¶ Neptalim) Comparatio: vel equiparatio: aut retorsio: vel tortuositas. ¶ Manasse) Oblitus: aut obliuio. ¶ Symeon) Audiens: vel exaudito. ¶ Leui) Copulatus. ¶ Isachar.) Est merces. ¶ Zabulon) Habitaculum: vel habitans. ¶ Joseph) Augmentum: vel profectus. ¶ Beniamin) Filius dextere. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 9.

Et quintus. ¶ Abadon) Exterminans: vel perditio. ¶ Apollion.) Exterminans: vel perdens aut destruens. grecum est. ¶ Eufrates.) Frugifer: siue fructificans: aut crescens. 11.

Et datus est. ¶ Sodoma) Secretum eorum: siue calx aut cementum eorum. ¶ Egyptus) Angustie: siue tribulationes. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 12.

Et signum. ¶ Michael) Quis sicut deus: aut humilitas siue paupertas dei: vel percussio dei: siue percutiens deus. ¶ Diabolus) Criminator: siue calūpniator: aut accusator. grecus est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Christus) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. 14.

Et vidi. ¶ Syon.) Acervus aut tumulus: vel specula: aut siccitas. ¶ Babylon.) Confusio: vel cōmixtio. 15.

Et vidi. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus sub audi de aquis. 16.

Et audiui. ¶ Eufrates) Frugifer: siue fructificās: aut crescens. ¶ Hermagedon.) Mons evangelij vel euangelizationis: aut mons pomorum vel fructuum. s. electorū. ¶ Babylon) Cōfusio: vel cōmixtio. 17.

Et venit. ¶ Babylon) Confusio: vel commixtio. ¶ Jesus) Saluator. 18.

Et post hec. ¶ Babylon) Confusio: vel commixtio: ¶ Apostoli) Missi.grecum est. 19.

Post hec. ¶ Alleluya) Laudate dominū. ¶ Amē) Vere: siue fideliter. ¶ Jesus) Saluator. 20.

Et vidi angelum. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Gog) Tectus: vel solarium: siue tegulatum. ¶ Magog.) Tegens vel tegulans: aut tabefactus: vel liquefactus. 21.

Et vidi. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum aut domini misericordia. ¶ Hierusalē) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus: ¶ Israel) Prevalens: siue dominans cum deo. ¶ Apostoli) Missi grecū est. 22.

Et ostendit. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ David. Dilectus. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Christus. Unctus. grecum est.

Interp. Eufrates Hermage babylon

Interp. Babylon Apostoli.

Interp. Alleluya Amen. Jesus Christus Gog Magog

Interp. Johannes Jesus David. Amen. Christus

¶ Explicit Apocalypsis.
¶ Finis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinq; dierum.
Namq; instrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua signatur. ter quinq; receptat vtrumq;.

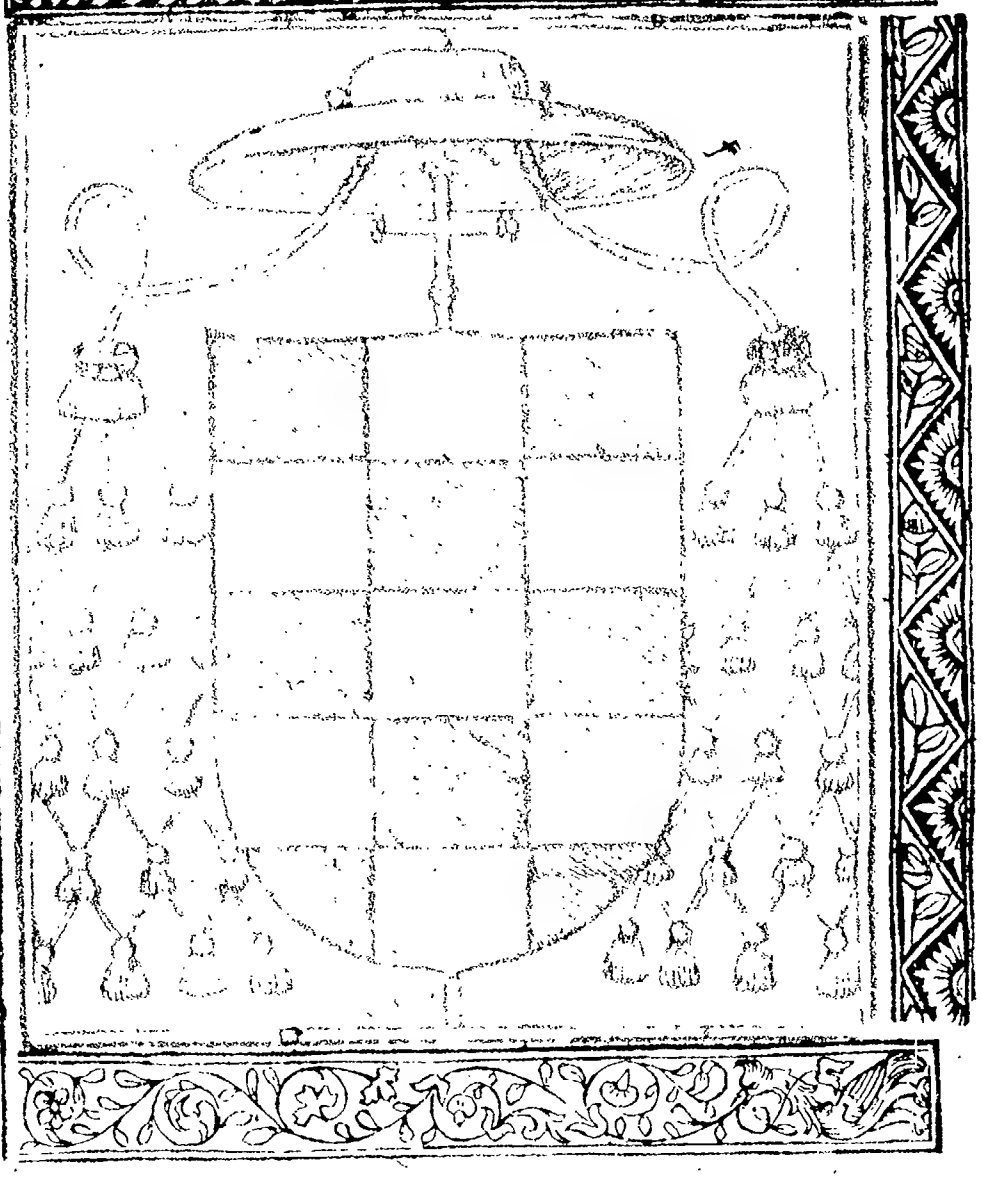

Vocabularium hebraicum atq; chaldai-
cū totius veteris testamenti cū alijs tra
ctatibus prout infra in prefatio-
ne continetur in academia
complutensi nouiter
impressum.

Ad lectorem.

Am his qui diuine legis integram cognitionē ac in ea christum qui vera sapientia est pio mentis affectu conquirūt: q̄ plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictante conscripta sunt: vt omnes ferme ecclesiastici tractatores in quāplurimis locis aperte testantur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dño Dño Fratre Francisco Ximenes de Cisneros sacrosancte Romañ. ecclesie T.T. Sancte Balbine Presbytero Cardinali Hispanie nūcupato sanctoq̄ Toletañ. ecclesie Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorum Castelle Archicancellario in cōmunem christiane reipublice vtilitatem dedimus nouum testamentum Greco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper quam vtilissimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur: daturi quā primū vetus instrumentū (quod iam nūc in prelo est) Hebraica chaldaica Grecaq̄ lingua cū singulis latinis interpretationibus excussum. En premittimus vobis veluti pro degustamento & preludio operis copiosissimū Hebreorū Chaldeorumq̄ vocabulorū dictionariuim. Opus profecto sacrarū litterarum studiosis supraq̄ dici possit vtilissimū summo labore elucubratum nec minori etiam studio & sedulitate correctum. In quo non modo simplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam deriuatiuarum totius veteris instrumēti seriatim continentur: sed (quod omniū operosissimū fuit) quot locis in eodem veteri testamento vna eaq̄ dictio ppter lingue illius fecunditatem multiplicet significata adiectis q̄plurimis concordantiis continuo subiungitur. Assignata cuiq̄ loco propria significatione qua ibidem vsus est latinus interpres. Ceterum cum magna pars recondita rum vtriusq̄ testamenti mysteriorum in etymologia propriorum nominū siue hominum siue rerum quarumuis abstrusa lateat: non paruamq̄ vim & adiutorium prebeat ad soluenda enigmata & figuratas locutiones scripturarum: adiectus est secundo loco tractatus de nominum propriorum interpretatione: que per vtrumq̄ testamētum tam Hebraico q̄ Chaldaico ac etiam Greco sermone passim dispersa legūtur: vt facile ex ipsa nominum ab eterno preuisa impositione oēs docibiles dei valeāt non occidentem litteram sed ipsum mystici abditiq̄ sensus nucleum quē spiritus sanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie speculari: littere velamine ablato Apposita deinde est legendorum Hebraicorum characterum ars & instructio: vna cum ipsa Hebree lingue grammatica ex summis ipsorum autoribus accuratissime collecta atq̄ eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̄paucissimis) preceptoris opera desiderari posse videatur. Et quoniā in hebreo chaldeoq̄ idiomate difficiles cognitu sunt primitiue dictionum origines ad ipsorū deriuatiuorum notitiam perquam necessarie: opere precium etiam visum est precepta nonnulla hac de re adiungere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum genus accidentale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis autem in ipsa veteris testamēti impressione (que nunc in manibus est) positiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate sint: multum tamen tum ad lingue absolutam cognitionem tum ad studiosorum curiositatem facere visum est si ex arte id & non solo vsu cognosceretur. Postremum tandem voluminis locum obtinet aliud dictionarium latini abecedarii ordine digestum: quod omnia veteris testamenti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: sed versa vice latina hebraice possis enunciare. Que omnia lector studiose beniuolo gratoq̄ animo suscipito: & ad diuine sapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum glorioſus fit fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum reliq̄e humane sapientie lectiones a celestium literarum nectare superentur. vale.

BIBLIOTHEK DER CANTONALEN LEHRERBILDUNGSANSTALT ZÜRICH

Incipit vocabularium He-

braicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vł fide. Geñ. 17. Eriſq; pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater. ego ſum vbi eſt honor meus. Signāt ēt autorē vel inuētorē alicuiꝰ miniſterii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit paſ habitātium in tētoriis atq; paſtorum Et in eodē. Ipſe fuit paſ canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & ſirem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur.

Pa. p autore vł. inuētore.

Pf doctrine ⁊ moꝝ.

Pa. p principe vł dño

Pa. fidei.

אָבִי Pf. meus

אָבוֹת Patres.

אָבִי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber: Eſa. 9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אבות. Aboth. ideſt patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba ſiue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater ſiue pater meus: Da. 2. Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אֲבִיכָ Abicha. i. pater tuus. Eſa. 43. Pater tuus primus peccauit. אֲבִיו Abiu. i. pater ſuus aut pater eius vel ipſius. Geñ. 37. Increpauit eum pater ſuus. אֲבִינוּ Abinu. i. pater noſter. Nu. 27. Patet noſter mortuus eſt in deſerto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater veſter. Geñ. 45. Et tolli te inde patrem veſtrū. אֲבִיהֶם Abihem. ideſt pater eorum. Geñ. 43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אֲבִיךְ Abich. ideſt pater tuus ſe. ge. Ruth. 2. Et q reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אֲבִיהָ Abiha. Pater ſuꝰ vel eius aut ipſius. ſ. femine. Iudi. 1. Monuit vir ſuꝰ vt peteret a patre ſuo agrū. אֲבִיכֶן Abichen ideſt pater veſter ſe. ge. Geñ. 31. Sed & pater veſter circumuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertiſſent ad raguel patrē ſuū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבוֹתַי Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerūt patres mei. אֲבוֹתֶיךָ Abothecha. i. patres tui. Pſal. 44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אֲבוֹתָיו Abothau. i. patres eius vel patres ſui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres eiꝰ. אֲבוֹתֵינוּ Abothenu. i. patres noſtri. Pſal. 43. patres noſtri narrauerūt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres veſtri. Hiere. 2. Quid inuenerūt in me patres veſtri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abothehem. i. patres eorū vel patres ſui. Iob. 15. Et non abſcondunt patres ſuos. & quando refertur ad femina vel ad feminas hoc mō אֲבוֹתֶיהָ Abothaich. Patres tui. ſ. alicuius femine. אֲבוֹתֶיהָ Abothecha. patres ſui vel eius. ſ. femīe. אֲבוֹתֵיהֶן Abothechen ideſt patres veſtri. ſe. ge. אֲבוֹתָן vel אֲבוֹתֵיהֶן Abothan vel Abothehen. i. patres earū. vnde notandum q pronomina prime perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numerō ſingulari q̄ in plurali ſunt cōmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt. אֲבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אֲנִי Ani vel אֲנוּ anu. i. ego vel nos. Et mō p̄dicto cōponuntur oīa pronomina cū noibus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֶיךָ Adonecha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noibus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequētibus.

Pa. p pīcipe vł dño

Pa. fidei.

אָבִי Pf. meus

אָבָא Pater ſiue

אֲבָהָתִי Pa. meus

אָבִיךָ Pf tuus.

אָבִיו Pf ſuus.

אֲבִינוּ Pf noſter

אֲבִיכֶם Pf. veſter

אֲבִיהֶם Pf eoꝝ.

אָבִיהָ Pf tuus.

אֲבִיהָ Pf ſuus.

אֲבִיכֶן Pf. veſter

אֲבִיהֶן Pf earum

אֲבוֹתַי Pfes mei

אֲבוֹתֶיךָ Pfes tui.

אֲבוֹתָיו Pfes eius

אֲבוֹתֵינוּ Pa. noſtri

אֲבוֹתֵיכֶם Pa. veſtri

אֲבוֹתָם Pa. eoꝝ

אֲבוֹתֶיהָ Patres tui

אֲבוֹתֶיהָ

אָבִיב Abib. virēs: aut virgultum: ſeu lignum vireſcēs: aut noue fruges adhuc vireſcētes. Exo. 9. Eo quod linū eſſet virens. & inde mēſis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abīb. Exo. 13. Hodie egredimini in menſe nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore meſis nouorū. ſ. fructuū. Deu. 16. obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliq̄n deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur ב ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i ultima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo i hebreo eſt. אִבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq; fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cāti. 6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium. Pro quo i hebreo eſt. אֲבִי Ibbe. Et etiam ſpica cū nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אָבִיב Abib. Leui. 2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

Virens.

אָבִיב Noue fruges.

Flos. Vireſcens

אִבּוֹ Poma.

אֲבִי Spica v

אָבַד Abad. Perire. diſperire: diſperdere. perdere. Pſal. 1. Et iter impiorum peribit. Heſter. 4. Et dom9 patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa. 57. Iuſtus periit & nō eſt qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi q̄ omnino diſpereas. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoīes ergo ſimiliter pdes? Pſal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā inueneris. Inde. אֲבַדּוֹן Abaddon. i. pditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: greece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

Perire

אֲבַד Perdere

אָבָה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deut. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אֲבִיוֹנָה Abiiona. i. deſiderīū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccl. 12. Et diſſipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. ideſt pauper inops. Pſal. 70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבָה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſiderantes ire ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſuprapoſita. אִבֵּי Ibe. que ſignificat poma. Canti. 6. Vt videm poma conuallium.

Velle.

אֲבַה Deſidere

Cappar

אֶבְיוֹן Paup

אֵבָה Poma

Deſider

אֲבוֹי Aboi. Miſeria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אָב. Ab. enim patrē ſignificat. & אוֹי oi. ve ſiue heu interpretatur. licet in cōpoſitiōe pdatur ibi vna littera. ſ. aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

Heu.

אֲבַח Abach. cōturbatio. pauor. fremitꝰ ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

אַחַת Cōturbatio.

אַחַת Cōturbatio. turbationem gladii. Et solum inuenitur in loco predicto. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat omnia alia supradicta.

אַבַּטִּח Pepones Cucumeres.

אַבַּטִּח Abtiach. Pepo. Nume. 11. In mẽtem nobis veniũt cucumeres & pepones. Et solũ inuenitur in numero plurali. f. אַבַּטִּיחִים Abatichim.

אַבַּטִּיחִים Abatichim.

אָבַךְ Cōuoluere

אָבַךְ Abach. Implicare cõuoluere. Esa. 9. Et cõuoluentur in superbia fumi. Et solũ inuenitur in ꝑdicto loco. Et dicunt aliqui hebrei quod significat eleuare: vnde in predicto loco ipsi legunt. Et eleuabuntur in superbia fumi.

אָבַל Lugere.

אָבַל Abal. Lugere. Exo. 33. Audiens ppls sermonẽ hunc pessimũ luxit. 1. Reg. 15. Lugebat samuel saul. Et in eo. 16. Vsqꝙquo tu luges saul. Iob. 14. Et aĩa eius in semetipsa lugebit. Osee. 10. Quia luxit sup eũ populus eius. Et inde dicitur. אָבֵל Abel. i. lugẽs. ꝑs. 34. Quasi lugẽs & cõtristatus sic humiliabar. Esa. 61. Et ponerẽ cõsolationẽ lugentibus Sion. Et ide dicitur. אֵבֶל Ebel. i. luctus. Eccl. 7. Melius est ire ad domũ luctus ꝙ̃ ad domũ cõuiuii. Et Amos. 5. Vocabũt agricolã ad luctũ. Item. אֲבַל Abal. Sed. ꝓfecto. vtiqꝙ. Gen. 17. Sed etiã Sara vxor tua pariet tibi filium. Et in eo. 42. Merito hec patimur quia peccauimus ĩ fratrẽ nostrũ. pro quo hebrei legũt ꝓfecto siue vtiqꝙ hoc patimur quia peccauimus in fratrẽ nostrũ. Itẽ. אוּבַל Vbal. Riuus seu fluuius. Sed beatus Hieronymus trãstulit portã. Dan. 8. Vidi autem in visione esse me super portam vlai. pro quo Symmachus transtulit super paludem vlai. Et dicunt aliqui hebrei quod in loco predicto vbal est nomen proprium fluuii: et vlai nomen fontis vnde oritur.

אֵבֶל Lugens.

אֵבֶל Luctus.

אֲבָל Sed.

אֲבָל Ꝓfecto.

אוּבַל Porta.

אוּבַל Palus.

אֶבֶן Lapis.

אֶבֶן Eben. lapis. & est generis feminini. vt Gen. 29. Et os eius grãdi lapide claudebatur: vnde ibi illud adiectiuũ grãdi est gnis feminini quod denotat lapidem esse gnis feminini. Et ĩ lingua chaldaica scribitur cum aleph in fine & dicitur. אֶבְנָא Abna. Dan. 2. Lapis autẽ qui percusserat statuam &c. Et in plurali. אַבָנִים Abanim. i. lapides. Iosue. 10. Et dñs misit sup eos lapides magnos: vbi sub voce masculina est generis feminini: quia illud adiectiuũ magnos: in hebreo ẽst generis feminini: vt dictũ fuit in superiori tractatu: qui de grammatica hebraica tractat. Et aliqñ in nũero plurali ꝑdit vltimũ mem. f. qñ iungitur cũ alia dictione vel qñ regit post se genitiuũ: & dicitur. אַבְנֵי Abne. Exo. 28. Sumesqꝙ duos lapides onychinos. Zach. 9. Et lapides sancti eleuabũtur sup terrã eius. Pro quo in hebreo est: & lapides sanctitatis &c. quia dictum fuit in supiori tractatu ꝙ noĩa pluralis numeri in im desinẽtia in statu regiminis amittũt mem vltimũ. Et inde אַבְנַיִם Obnaim. i. sedes seu sella vbi pariens sedet tempore partus: vel vbi figulus sedet laborando. Exo. 1. Et tps partus aduenerit pro quo he. le. & videbitis in sella. f. parietis. Hiere. 18. Et ipe faciebat opus sup rotã. vbi pro rota est dictio obnaim. & profertur in nũero plali: & caret singlari.

אַבְנֵי Lapides.

אַבְנַיִם Sedes. Sella parientis. Rota

אַבְנֵט Baltheus. Zona

אַבְנֵט Abnet. baltheus sacerdotalis. zona. Exo. 29. Cingesqꝙ baltheo Aarõ. Leuit. 16. Accingetur zona linea. Et in plurali. אַבְנָטִים Abnetim. i. balthei.

אָבַס Agnatus.

אָבוּס Stabulum.

אָבַס Abas. ĩpinguare. icrassari. saginare. ide. אָבוּס Abus. i. saginatũ. Prouer. 15. Melius est vocari ad olera cũ charitate ꝙ̃ ad vitulũ saginatũ cũ odio: & in plurali. Abusim. i. saginati siue impinguati. 3. Reg. 4. Et auiũ altiliũ. pro quo hebrei legũt. Et auiũ pinguiũ. Et inde dicitur. אָבוּס Ebus. i. presepe: eo quod ibi impinguantur aialia. Esa. 1. Cognouit bos possessorẽ suum: & asinus presepe domini sui. & in plurali. אֲבוּסִים Ebusim. id est presepia.

אֲבוּסִים Presepe.

אַבַּעְבֻּעַ Vesice.

אַבַּעְבֻּעַ Abaabua. vesica vel inflatio. Exo. 9. Erunt in hominibus & iumẽtis vlcera & vesice: & solũ inueniatur in numero plurali. f. אֲבַעְבֻּעוֹת Abaabuoth.

אֲבַעְבֻּעוֹת Pulus.

אֲבַק Puluis.

אָבְקַת Puluis.

אָבַק Luctari.

אָבַק Abac. puluis. Naũ. 1. Et nebule puluis pedũ eius. Et qñ regit post se genitiuũ recipit in fine thau: & dicitur. אָבְקַת Abcath. Cãti. 3. Et vniuersi pulueris pigmentarii: et inde deriuatur verbũ. אָבַק Abac. i. luctatus est. Gen. 32. Et ecce vir luctabatur cum eo vsqꝙ mane: eo ꝙ luctatores frequenti pedum motu pulueres excitent.

אָבִיר Potens. Deus.

אַבִּירִים Potẽtes. Angeli. Tauri.

אָבַר Plumescere

אֵבֶר Penna.

אֶבְרָה Posteriora. Ala. Penna. Vĕbrum.

אָבַר Abar. ꝑualere. ide. אַבִּיר Abbir. i. validꝰ vl potẽs aut robustꝰ Gen. 49. Per manꝰ potẽtis Iacob. 1. Reg. 22. Potẽtissimus pastorũ Saul: & aliqñ accipitur pro deo. ps. 132. Votũ vouit deo Iacob: & in eodẽ. Tabernaculũ deo Iacob. Et ĩ plali. אַבִּירִים Abbirim. i. potẽtes: & aliqñ accipitur pro angelis. ps. 78. Panẽ angelorũ manducauit hõ. & etiã accipitur pro tauris: eo quod sunt fortissima aialia. ps. 21. Tauri pingues obsederũt me. Et. ps. 49. Nũquid mãducabo carnes taurorũ. Itẽ אֵבֶר Abar. plumescere. Iob. 39. Nũquid ꝙ sapiẽtiã tuã plumescit accipiter. Inde אֵבֶר Eber. i. ala vel pẽna. ps. 54. Quis dabit mihi pẽnas sicut columbe. Inde deriuatur אֶבְרָה Ebra. q̃ dictio partẽ significat circa posteriora volucrũ: vt. ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri: et etiam significat alam vel pennã Iob. 39. Penna struthiõis similis est pennis erodii. Ponitur etiam pro membro: vt Ezech. 17. Longo membrorum ductu.

אֵגֶד Fasciculus

אֲגֻדָּה Fasciculus

אֲגֻדוֹת Fasciculi.

אֵגֶד Agad. fasciculus: manipulus: colligatio: & scribitur cũ he ĩ fine: & dicitur. אֲגֻדָּה Agudda. i. fasciculus. Exo. 12 Accipietisqꝙ fasciculũ hyssopi. Amos. 9. Et fasciculũ suũ super terrã fundauit. Et in plurali. אֲגֻדוֹת Aguddoth. i. fasciculi. Esaie. 58. Solue fasciculos deprimentes.

אֵגוֹז Nux

אֵגוֹז Egoz. nux. Canti. 6. Descendi in ortum nucum. & solum inuenitur in ꝓdicto loco.

אֲגַל Stille.

אֲגַלִּים Stagnum.

אֲגַמִּים Paludes. Stagna.

אֲגַמּוֹן Circulus.

אֲגַל Egel: gutta: stilla: & inuenitur tãtũ in numero plurali. Iob. 38. vel qs genuit stillas roris. Inde. אֲגַלַּיִם Eglaim nomẽ proprium loci. Esa. 15. Vsqꝙ ad agalim vlulatus eius.

אֲגַם Pelagus

אֲגַם Agã. Pelagus: palus: lacus: stagnũ. ps. 106. Posuit desertũ in stagnũ aquarũ: & Esa. 35. Et que erat arida in stagnũ. Et in plurali. אֲגַמִּים Agãmim. i. stagna vel paludes. Exo. 7. Et riuos & paludes. Esa. 42. Et stagna arefaciã. Inde. אַגְמוֹן Agmõ. i. hamus vel circulus. Iob. 40. Nũquid pones circulũ in naribus eius: & Esa. 58. Nũquid contorquere quasi circulũ caput suũ: & Esa. 9. Vbi dicitur incuruãtem & deprauantẽ: pro eo quod in trãslatione nostra est deprauãtem in hebreo est Agmõ. Sed hebrei dicũt ꝙ significat iun cũ in supradicto loco. Significat etiã lebetẽ siue caldariam Iob. 41. Sicut ole succense atqꝙ ferventis pro quo hebrei legunt sicut ole succense atqꝙ caldarie vel lebetis.

אַגְמוֹן Deprauãs

Feruens. Lebes vel chaldaria.

אַגָּן Crater.

אַגָּנוֹת Crateres.

אַגַּף Agmen.

אַגָּן Agan. Crater. Cãti. 7. Vmbilicus tuus crater tornatilis & in plurali. אַגָּנוֹת Aganoth. i. Cratere. Exo. 24. Tulit itaqꝙ moyses dimidiã partẽ sanguinis & misit in Crãteras.

אַגַּף Agaph. exercitus siue agmẽ Eze. 17. Cũ vniuerso agmine suo gladio cadent: & in eodem. 39. Et cades tu et omnia agmina tua.

אָגַר Colligere. Cõgrega.

אִגֶּרֶת Epistola.

אִגְּרָא Epistola.

אִגְּרָתָא Epistola.

אִגְּרוֹת Epistole.

אֲגַרְטָל Phimus.

אֲגַרְטַל Phiale. Peluis.

אָגַר Agar. cõgregare: colligere Deut. 28. Et vinũ nõ bibes nec colliges: & Prouer. 6. cõgregat ĩ messe quod comedat. ide. אִגֶּרֶת Igeret. i. epla. eo quod ĩ ea colligũtur mlta verba Nee. 6. Et eplam hẽbat ĩ mãu sua: & i lingua chaldaica dicitur. אִגְּרָא Igera: siue. אִגְּרְתָא Igartha. Esd. 4. Scripserũt epistolã vnã. Et in eo. Hoc ẽ exẽplar eple. & in plali. אִגְּרוֹת Igeroth. i. eple. 2. Paralí. 30. Scripsitqꝙ epas ad ephraim & manassem: & inde. אֲגָרַת Agorath. i. pecunia siue nũmus. vt. 1. Reg. 2. Et offerat nũmum argenteum & tortam panis.

אֲגַרְטָל Agartal. phiala. & inuenitur tm̃ in numero plali. Esdre. 1. Phiale argẽtee triginta. Sed hebrei dicũt quod significat peluim in quo manus lauantur.

אָדַב Labescere

אָדַב Adab.cõtristari.tabescere.mérore cõsumi.1.Re.2.Et tabescat aĩa tua.& solũ inuenitur in loco predicto.

אֱדַיִן Tunc

אֱדַיִן Edáin.In lĩgua chaldaica est aduerbiũ tpis & significat tũc Daſi.2. Tũc danieli mysteriũ p visionẽ noctis reuelatũ est:& in eo.Tũc artoch festinus itroduxit danielẽ. scribitur etiã cũ beth in principio & dicitur.בֶּאֱדַיִן Beda in. vt in eo.Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia.

בֶּאֱדַיִן Tunc

אָדַם Flauescere Rubri esse Rubicundus

אָדַם Addã.rubere siue rubicũdũ cẽ:aut flauescere.Proue. 23.Ne ĩtuearis vinũ qñ flauescit Esa.1. Et si fuerĩt rubra quasi vermiculus.Thren.4.Rubicundiores ebore anti quo.p quo hebrei legunt.Rubuerũt siue rubicũdiores fuerũt plusq; ebur ãtiquũ.& inde.אָדֹם Adom.i.ruffus vel rubicũd9 Geñ.25.Da mihi de coctiõe hac ruffa:& Nu.19.vt adducãt ad te vaccã ruffam Cãti.5.Dilectus me9 cãdidus & rubicũd9.& inde.מְאָדָם Meoddã.i.ruffus siue rubricat9 Naũ.2. Clypeus fortiũ ei9 ignitus.pro quo heb.le.Clypeus fortiũ ei9 ruff9 siue rubricat9:& ĩ plu.מְאָדָמִים Meoddamim.Exo. 25.Et pelles arietum rubricatas. Et aliqñ geminãtur due vltime littere:& dicitur. אַדְמְדָם Adãddã.i. ruffũ vel rubeũ Leu.13.Si alba vel ruffa macula fuerit .& recipit ĩ fine tau: quod denotat nomẽ esse femininũ:in eo.ca.vbi dicitur.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit siue subruffa.Inde.

מָאְדָם Ignitus. Ruffus vel rubricatus

מָאְדָמִים Rubricati

אַדְמְדָם Ruffum

Subruffa

אֹדֶם Odẽ.quod ẽ lapis pciosus rubei coloris : quod nostra trãslatio sardiũ trãstulit Exo.28. In primo versu erit lapis sardius.& Eze.28. Ois lapis pciosus operimẽtũ tuum sardius topatius : & inde.אַדְמָה Adama.i.terra ruffa aut humo. Geñ.6.Cũq; cepissent hoies multiplicari sup terrã:& ĩ eo. 2.Produxitq; dñs deus de humo oẽ lignũ.& inde dicitur.

Sardius

אַדְמָה Terra. Humus

אָדָם Adam.i.hõ aut hũanus.vel terrenus Geñ.1.Faciamus hoiem ad imaginẽ & sititudinẽ nostra.& in eo.8. Sẽsus emẽ et cogitatio hũani cordis: & aliqñ accipitur p primo hoie: vt Geñ.2. Erãt aũt vterq; nudus Adã & vxor eius.& aliqñ ponitur pro hoie in vniuersali siue pro humana natura:vt Nu.3.Ab homine vsq; ad pecus : & ps.115. Omnis homo mendax:& caret numero plurali.

אָדָם Homo. Humanus

אָדָם Adam

אָדוֹן Adon.dñs.dñator.Geñ.18.Et dñs me9 vetust9 est.ps. 113.A facie dñi mota ẽ terra.Esa.3.Ecce dñator dñs exercituũ:& in eo.Mittet dñator deus exercituũ in pinguib9 eius tenuitatẽ:& in plũ.אֲדֹנִים Adonim.i.dñi vel dñatores. et qñ rẽgit post se genitiuũ amittit vltimã litterã.s.mem:& dicitur אֲדֹנַי Adone.i.dñi.& vtroq; modo dicitur de deo.s. in nu. plu. De primo Malac.1. vbi dicitur Et si dñs ego sũ: vbi ẽ timor me9 . pro quo in hebreo est dñi noĩatiui casus plu.nu.s.& si dñi ego sum: vbi ẽ timor meus. De.2.ps.135. vbi dicitur.Cõfitemini dño dñorũ.pro quo in heb.est.Cõfitemini dñis dñorũ. In aliis vero locis pro dño ponitur.

אָדוֹן Dñs. Dñator

אֲדֹנִים Dñi

אֲדֹנָי Dñs

אֲדֹנָי Adonai:quod interptatur dñi mei ĩ plu.& hoc qñ scribitur eisdẽ litteris quibus pnuncíatur.s.aleph.daleth.nun. iod.Sed nomẽ dñi Tetragrãmaton.pro quo btus Hieronymus cõiter trãstulit dñm: ĩ heb.scribitur cum quattuor litteris.s.iod.he.vau.he.& significat esse vel essentiã aut gñatiõnẽ. Itẽ.אָדֶן Aden.basis.fulcimẽtũ:& in plu.אֲדָנִים vel אַדְנֵי Adanim vel adanei.i.bases Exo.26. Bases argẽteas: & ĩ eo. 36.Cũ quadragĩta basibus argẽteis. & Iob.38. Super quo bases eius solidate sunt.

אָדֶן Basis

אֲדָנִים אַדְנֵי Bases

אָדַר Extollere

אָדַר Adar.magnificare.extollere, fortificare.Esa.42.Et magnificaret legẽ & extolleret. Et inde verbũ passiuum.נֶאְדָּר vel נֶאְדַּרִי Needari.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata ẽ ĩ fortitudie:& inde.אַדִּיר Addir,admirabilis .fortis.magn9.magnific9.excellẽs.ps.8.Dñe dñs noster q̃ admirabile ẽ nomẽ tuũ. Iudicũ.5.In phiala fortiũ obtulit butyrũ.Esa.33.Nec trieris magna trãsgredietur:& Eze.17.Et erit ĩ cedrũ magnã.& aliqñ scribitur sine Iod ĩ medio.& cũ

נֶאְדָּר Magnificari

אַדִּיר Admirabile. Fortis. Magna

thau ĩ fine.& dicitur.אַדֶּרֶת Addáreth.& significat grãdẽ in gñe femi.vt Eze.17.Vt sit in vinea grãdem.Significat etiã magnificẽtiã:vt Zach.11.Q̃m vastata ẽ magnificẽtia eorũ. Inde.אַדֶּרֶת Addéreth.i.palliũ. Geñ.25.In more pellis hispidus.pro quo he.le.in morem palliĩ hispidi vel hirsuti.Et Iosue.7.vidi inter spolia palliũ coccineũ.& 4.Reg.2. Tulitq; helias palliũ suũ & inuoluit illud.Significat etiã genus vestimẽti quo reges vel magnifici viri vtebãtur.Ione.3.Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentũ suũ a se. Itẽ.אַדָּר Adar.nomẽ duodecimi mẽsis: secũdũ cõputationẽ hebreorũ. Ester.9.Igitur duodecimi mẽsis quẽ adar vocari iã dixim9. Itẽ.אִדְּרָא Idar siue.אִדְרָא idera.ĩ lĩgua chaldaica significat areã.Dañ.2.Et reducta sunt quasi in fauillã estiue aree.

אַדַּרְגְּזַרְיָא Grandis Magnificentia

אַדַּרְגְּזַרְיָא Adargazraia.in lingua chaldaica significat duces siue magistratus Dañ.3. Duces & tyrãnos & prefectos.et solum inuenitur in numero plurali.

אַדְרַזְדָּא Pellis. Pallium

אַדְרַזְדָּא Adrazda.in lingua chaldaica est aduerbium exhortandi.i.diligenter Esdre.7.tribuantur diligenter in domo dei celi.

אַדַּרְכֹן Vestimẽti Adar. Area

אַדַּרְכֹן Adarcõ,gen9 põderis vl monete quod nostra trãslatio solidũ trãstulit.Esdre.8.Crateras aureas viginti ; q̃ habebãt solidos millehos.& solũ inuenitur in nu.plu. scilicet.אַדַּרְכֹנִים Adarconim.i.solidi : vt in predicto loco.

דַּרְכְּנִים Solidus. Nummus

אֲהָהּ Aha

אֲהָהּ Aha. Interiectio est dolẽtis.Hiere.1.A.a.a.dñe deus ecce nescio loqui, Ioel.1.A.a.a.dici.& ĩ heb.est vna dictio tm̃ q̃ sonat aha: & ẽ cõposita ex tribus litteris.s.Aleph he.he. & aliqñ ponitur pro heu.vt Ezech.9. Heu,heu.heu. dñe deus.vbi similiter in heb.est vna dictio tm̃.s.aha.

אָהַב Amare. Diligere

אָהַב Ahab.amare.diligere. Geñ.25. Isaac amabat esau eo quod de venatiõibus illius vesceretur: & Rebeca diligebat Iacob.& in eo.37. Israel aũt diligebat Ioseph.et inde.

אֹהֵב Diligens

אֹהֵב Oheb.i.diligẽs siue amãs:Esa.61. Quia ego dñs diligens iudiciũ . & in plu. אֹהֲבִים Ohabim.vel אוֹהֲבֵי Ohabe .i.diligẽtes siue amãtes vel amores.ps.118. Pax multa diligẽtibus legẽ tuam.& Prouer.8.Ego diligẽtes me diligo:& in eo.7.Et fruamur cupitis amplexibus. p quo heb.legũt. Et letemur siue exultemus amoribus siue dilectionibus. Inde.אָהוּב Ahub.i.dilectus siue amicus. & in gñe femi.אֲהוּבָה Ahuba.i.amica vel dilecta. Osee.3. Dilige mulierẽ dilectã ab amico. & inde.אֲהֻבָּה Ahaba.i.dilectio.amor.charitas.2. Reg.1.Et amabilis sup amorẽ mulierũ.Et Cãti.8.Fortis vt mors dilectio. & in eo. Aquę multe nõ poterũt extinguere charitatẽ.Significat etiã dilectã.Cãti.2.Ne suscitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde.נֶאֱהָב Nechab.i.dilectus siue amabilis.2.Re.1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אֲהָהּ Dilectio. Amor. Charitas. Dilecta

אֲהִי Ehi.vbi. Osee.13.Vbi est rex tuus.& solũ in hoc loco ponitur p vbi.in aliis vero locis est verbũ substãtiuũ futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo הָיָה Haia.quod signifícat fuit.Interpretatur aũt ero.vt in capto preallegato vbi dicitur. Ero mors tua o mors:morsus tuus ero inferne.

אֲהִי Ubi. Ero.

אָהַל Habitare Tẽdere Tentorium

אָהַל Ahal. Tẽtoriũ siue tabernaculũ, tẽdere splendere.siue lucere. Geñ.13. Et habitauit ĩ sodomis.p quo ĩ hebreo ẽ:& tetẽdit tabernaculũ siue tẽtoriũ ĩ sodomis.& ĩ eo. Mouẽs igitur Abraam tabernaculũ suũ venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre.pro quo in heb.est.Et tetendit Abraã tabernaculũ suũ & venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. Et vtrũq; est verũ.nã mouebat tabernaculũ suũ ab vno loco & tẽdebat illud in alio loco p suas mãsiones:donec venit ad habitãdũ in cõuallẽ mãbre.Et inuenitur etiã predicta dictio sine Aleph.Esa.13:vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs.vbi ponitur. יָהֵל Pro. נַאֲהָל Iahel pro Iaahel. & inde.

אֹהֶל Tentorium Tabernaculum

אֹהֶל ohel.i.tabernaculũ vel tẽtoriũ. Geñ.18. Apparuit dñs abrae sedẽti in hostio tabernaculi. & ĩ eo. Festinauit Abraã

Tentoriū. אֳהָלִים Tabernacula. Splēdere. Extēdere. in tabernaculū ad ſarā.& in eo.31. In mōte galaad fixit tentoriū ſuū.Et in plu.אֳהָלִים Ohalim.i.tabernacula vel tentoria.Geñ.25. Habitabat ī tabernaculis.& aliqñ ponitur pro ſplēdere. vt Iob.25.Ecce luna etiā nō ſplēdet.p quo aliqui heb.le.Ecce luna etiā nō extēdit ſiue expādit.i. lumē ſuū in modū tētorii.iuxta illud Eſa.15. Stelle celi & ſplendor earū nō expādent lumē ſuū.Et cōmuniter pro ſplēdere ſcribitur

אֲהָלוֹת Aloe Gutta. ſine aleph.de quo vide ifra in dictiōe. הָלַל Halal. Iē אֲהָלוֹת Ahaloth.aloe.vt Cāt.4. Myrrha & aloe cū oīb⁹ primis vnguētis.ps.44.Myrrha & gutta & Caſia.vbi pro gutta ponitur eadē dictio.ſ.ahaloth.i.aloe. Alii dicunt genus cē aromatis quod medici ſandalū vocāt. & aliqñ ſcribitur cū Iod et mem in fine:& dicitur

אֲהָלִים Aloe. Tabernacula. אֲהָלִים Ahalim ī eodē ſignificato. Proue.7. Aſpſi cubile meū myrrha &aloe.Et nu.24.vt tabernacula q̄ fixit dñs. pro quo heb.le.vt aloe quā plantauit dñs.Sed ēt pōt ſignificare tabernacla ſicut ē ī noſtra trāſlatione.vt ſupra dictū eſt.& licet ibi ponatur verbū plātauit: pōt tñ cōuenirē cū tabernaculis.quia eſt equiuocū & ſignificat etiam figere.vt Dañ.11 vbi dicitur. Figet tabernaculū ſuum apedno inter duo maria.

אוֹ Vel. Aut. O.vel.aut.ſiue.ſi.Exo.21. Quī percuſſerit ſeruū vel ancillā.& in eo. Si autē vna die vel duobus ſuperuixerit. & in eo. Si percuſſerit quiſpiā oculum ſerui ſui aut ancille. Et Leui.1.De turturibus & pullis colūbe.pro quo in hebreo legitur.De turturibus vel de pullis colūbe.& in eo.5.Offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū.& in eo.12.Cūq; cōpleti fuerint dies purgationis ſue pro filio ſiue pro filia. Iē ponitur pro ſi. vt.1.Reg.20. Si quid forte reſponderit tibi pater tuus dure.ponitur etiam.pro &.vt Leui.4. Et poſtea intellexerit pctm̄ ſuū.& aliqui hebrei legūt ſi poſtea intellexerit. Et in eo. & cognouerit peccatum ſuum. Prouer.30. Gallus ſuccinctus lumbos ſuos et aries.

Ob.Phyton.demō.vel ars phytonica.vt Leui.20. Vir

אוֹב Phytonicus. Phyton. אבת Pythōes. Lagūcule. ſiue mulier in quib⁹ phytonicus vel diuinatiōis fuerit ſpūs. & Eſa.29. Et erit quaſi phytonis de terra vox tua.& ipluī.אבת Oboth.i.phytones Deut.18 Nec phytōes cōſulatis.& Eſa.8.Et cū dixerīt ad vos q̄rite a phytonib⁹.Significat etiā in nūero plu. vtres ſiue lagūculas.Iob.32. En vēter meus q̄ſi muſtū abſq; ſpiraculo:quod lagūculas nouas dirūpit.

אוּר Torris. אוּרִים Ultiones. אוּרִת Propter De. Propter Vd. Torris.Titio.vt Zach.3.Nūquid nō iſte torris eſt erutus de igne.cuius plurale אוּרִים Vdim ponitur Eſa.7.vbi dicitur.Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigātiū iſtorum.אוּרִת Odoth . propter.cauſa.ſ.alicuius vel gratia alicuius:vt Nu.12. Propter vxorē eius.Ethiopiſſam.& Ioſue.14.Noſti qd locut⁹ eſt dñs ad Moyſen hoiem dei de me & te . Pro quo hebrei legunt ꝓpter me et te,vel cauſa mei & cauſa tui:aut gratia mei & gratia tui:ſiue ſuper cauſa mea & ſup cauſa tua.& hoc vltimū eſt magis propriū quia cōmuniter preponitur dictio עַל Al.i.ſup. Sicut Geñ. 26.Annunciantes ei de puteo quē foderant.Pro quo in hebreo eſt.Annunciantes ei ſuper cauſa putei quē foderant.

Cauſa.

אָוָה Cōcupiſcere. Deſiderare. Iua. Deſiderare. Cōcupiſcere. Deu.5. Nō cōcupiſces domū proximi tui.& Eſa.26. Aīa mea deſiderauit te in nocte. Sed in hebreo illud deſiderauit eſt prime pſone. Et tūc illud aīa mea erit ablatiui caſus.i.in aīa mea deſideraui te in nocte.& inde אָוָה Aua.i.deſideriū. Deut.12.Si autē comederevolueris & te eſus carnium delectauerit occide et comede.pro quo in hebreo eſt verūtamen in omni deſiderio aīe tue occides & comedes carnes. Sed trāſlator noſter trāſtulit ſenſum.vbi ponitur אַוַת Auath ꝓ אָוָה Aua.quia noīa in he deſinētia qñ poſt ſe regūt gtm̄ mutāt illud he in thau

אַוַת Deſiderii. Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio.ſ. תַּאֲוָה Thaaua.i.deſideriū.ps.112.Desiderium peccatorū pe

תַּאֲוָה Deſiderii. ribit.& Prouer.13.Deſiderium ſi cōpleatur delectat animā. & inde מַאֲוַי Maauai ꝑ additionē mem ī principio.i.deſideria.vt.ps.139.Ne tradas me dñe a deſiderio meo peccatori.pro quo Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.ne des dñe deſideria impii.Et inde ꝑ additionem littere nun in principio נַאֲוָה Naaua.i.deſiderabilis vel placens:aut decens vel ſpecioſum aut pulchrū. Cāt. 1.Nigra ſum ſed formoſa filie ieruſalem. & in eo. Pulchre ſunt gene tue ſicut turturis. et Prouer.17. Non decēt ſtultū verba cōpoſita.et in eo.19. Nō decent ſtultum delicie.et in eo.26.Sic indecens eſt ſtulto gloria.et Eſa.52.Quā pulchri ſuper mōtes pedes annunciātis et predicantis pacem.

מַאֲוַי Deſideria. נַאֲוָה Formoſa. Pulchrū. Decens.

אוֹחַ Draco. O ach . Genꝰ beſtie mōſtruoſe vel ſerpētis.pro quo dracones trāſtulit Beatus Hieronymus.Eſa.13.et replebuntur domus eorum draconibus. et ſolum inuenitur in numero plurali in loco predicto.

אוֹי Ve. Oi.ve.heu. Nume.21. Ve tibi moab.et Eſa.6. Ve mihi quia tacui.

אָוִל Stultus. אוּיל Stulti. ſiue אוּיל Euil.ſtultus. Iob.5.virū ſtultū iterficit iracūdia. Oſee.9.Scitote iſrael ſtultum prophetā.et in plurali. אוּלִים Euilim. Prouer.1.Sapientiam atq; doctrinam ſtulti deſpiciunt . Inde אִוֶּלֶת Iueleth. i.ſtulta inſipiens ſiue ſtultitia.Prouer.14. Sapiens mulier edificat domū ſuā. inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruit.& in eo. Impatiēs opābitur ſtultitiā. Itē אוּלַי Vlai.ſi forte.forte.forſitan.ſi. Geñ.18. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate. Ioſue.9. Forte in terra que nobis ſorte debetur habitatis. Significat etiam niſi.vt Nume.22. Et niſi aſina declināſſet de via. De verbo autem אלם vel אוּלָם Vlam.vel vlam dicetur infra in dictione אֵלָם Alam.

אוּלִים Inſipiēs. Stultitia אוּלַי Si. Forte. Niſi. אוּלָם

אוֹן Virtus. Fortitudo Dolor. Fortitudo Dolor. Luctus. Murmurare. On.fortitudo.virtus.dolor.luctus.triſtis.murmurans. Iob.18. Arctabuntur greſſus virtutis ei⁹.& in eodē.4. Virtus illi⁹ ī vi..oilico vētris ei⁹.& Oſee.12. Et ī fortitudine ſua directus eſt cū angelo. et Geñ.49. Et principium doloris mei. Pro quo hebrei legūt principiū ſortitudinis mee. Iob.20.Et manus illius reddēt ei dolorē ſuum. et in eo.21. Deus ſeruabit filiis ſuis dolorē patris.Deut.26.Nō comedi ex eis in luctu meo.Threñ.3. Quid murmurauit hō⁹ viuens. Et quaſi hec ora beatus Hieronymus voluit cōplecti in hoc verbo מִתְאוֹנְנִים Mithonenim. pro quo murmur dolentium pre labore traduxit Nu.11. vbi dicitur. Interea ortū eſt murmur ꝑpli quaſi dolentiū pre labore. Pro quo hebrei legūt. Et fuit ꝑpls quaſi murmurātes vel quaſi dolētes pre labore.& in plu. אוֹנִים Onim.i.fortitudines.ſiue dolores. aut fortes vel dolētes. & beatus Hieronymus traduxit ſollicitos. Prouer.11. Expectatio ſollicitorū peribit.ide אָוֶן Auen.i.iniquitas.iniuſtitia.vanitas.dolor.idolū.vt.ps.35. Verba oris eius iniquitas & dolus.& in eo. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo.& ps.9. Sub lingua eius labor & dolor.& ps.89. Et amplius eorum labor & dolor. Nume.23. Non eſt idolum in Iacob.et Oſee.12. Inueni idolum mihi.

מִתְאוֹנְנִים Murmurare. Murmur. אוֹנִים Sollicitū Iniquitas Dolor. Idolum

אוּץ Cogere. Inſtare Feſtinare Angustia ſiue arcere turbare Inclinare Os.iſtāter hortari.cogere.feſtinare.āguſtiari.ſiue turbari.Geñ.19.Cogebāt eum angeli dicētes: ſurge tolle vxorē tuā.et Exo.5. Prefecti quoq; operū inſtabāt.i.feſtinā ter cogebāt.vbi ponitur אָצִים Aſim.Ioſue.10.Et nō feſtinauit occūbere ſpatiū vnius diei. Prouer.19. Qui feſtinus eſt pedibus.offendet.ioſue.17.Quia anguſta eſt tibi poſſeſſio montis ephraim.Hiere.17. Et ēgo non ſum turbatus te paſtorem ſequens.& Eſa.22.vbi dicitur. Nolite incumbere.vt conſolemini me.Pro eo quod in littera noſtra eſt incumbere:in hebreo eſt ſimilis dictio ſicut ſupra.

אוֹר Illumī Or.illūinare.lucere.Geñ.1.Et illūinēt terrā.Exo.14. Et illuminās noctē.ps.12.Illūina oculos meos.et. ps.

17. Qñ tu illuminas lucernā meā. et. ps. 67. Illuminet vultum suū sup nos. et. ps. 139. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Pro quo in psalterio beati Hieronymi quod imediate trāstulit de hebreo sic habetur. Nox quoq; luxerit corā me Iob. 41. Post eū lucebit semita. & ps. 96. Alluxerunt fulgura eius orbi. Esa. 60. Surge illumināre ieruſalē. Inde

Lucere.

אור

Lux.

nomē אוֹר Or. i. lux. vel lumē aut illuminatio. Geñ. 1. Dixitq; deus fiat lux: & facta est lux. & in eo. Appellauitq; lucem diē. Iob. 22. Et in viis tuis splēdebit lumen. et. ps. 35. In lumine tuo videbimus lumē. & ps. 26. Dñs illuminatio mea et salus mea. Inuenitur etiā אוֹרָה Ora cū he in fine. Hester 8. Iudeis aūt noua lux oriri visa est. & i plu. אוֹרִים Orim. i. lumina seu luminaria. ps. 139. Qui fecit luminaria magna. Ponitur etiā אוֹר Or. p sole. vt Iob. 31. Si vidi solē cū fulgeret et lunā incedentē clare. & aliqñ recipit mem in principio: et dicitur מָאוֹר Maor. i. luminare. Geñ. 1. Luminare maius vt pesset diei: et luminare minus vt preesset nocti. & in plurali. מְאוֹרֹת Meoroth. i. luminaria. In eodem. Fiant luminaria in firmamēto celi. et in eo. Fecitq; deus duo luminaria magna. inde מְאִיר Meir siue מְאִירָת Meirath. i. illūinās ps. 18. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. & Inde. נָאוֹר Naor. p additionē nun in principio. i. illuminans siue illuminatus. ps. 75. Illuminās tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. et dicūt hebrei q̄ etiam supradicta dictio אוֹר Or. significat pluuiā & fulgur. nā vbi legitur in trāslatiōe nostra. Iob. 37 Frumentū desiderat inubēet: nubes spargit lumē suū. ipi legūt. Et nubes spargit pluuiā suā. & i eo. 37. Vbi dicitur. Et lumē illius sup terminos terre: ipi legūt. et fulgur illius sup terminos terre. Itē אוֹרוֹת Oroth. herbe vrides: et forte visum aspectu cōfortātes & illuminātes. A superiori dictione derivatū. 4. Reg. 4. Et egressus est vnus i agrū vt colligeret herbas. Itē אוֹר siue אוּר Vr. i. ignis. Iob. 41. Sternutatiōe ei⁹ splēdet ignis. & Esa. 31. Cui⁹ ignis est in sion. Vnde illud quod habetur. Geñ. 15. Ego dñs q̄ eduxi te de vr Chaldeorū. Aliqui hebrei dicūt q̄ in eodē loco vr est: nomē cōe et q̄ significat ignem. & legūt sic. Ego dñs qui eduxi te de igne chaldeorū. Dicūt enī q̄ Abraā nolens adorare ignem quē chaldei adorabāt iuit missus in ignē & inde virtute diuina liberatus. et in p̄lu. אוּרִים Vrim. pro quo beatus Hieronymus trāstulit doctrinā. Exo. 28. Pones in rationale iudicii doctrinā & veritatē. & Leui. 8. In quo erat doctrina et veritas. Deut. 33. Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto tuo. Esa. 24. In doctrinis glorificate dñm. Sed qñ loquitur de vestibus sacerdotalibus: dicūt aliqui hebrei q̄ ibi p vrim intelligitur nomē dñi tetragrāmatō inclusum in rationali. Alii fatētur se nescire quid significet. Itē מְאוּרַת Meurath. p additionē mem in principio. i. foramē siue cauerna in qua sunt serpentes. Esa. 11. Et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet.

Lumen. illuminatio.

אוֹרָה

Lux.

אוּרִים

Luminaria.

אור

Sol.

מָאוֹר

Luminare

מְאוֹרֹת

luminaria

מְאִיר

מְאִירָת

Illuminās

נָאוֹר

Illuminās

אור

Lumen. Pluuia.

Fulgur.

אורות

Herbe.

אור

אוּר

Ignis. Vr.

אורים

Doctrina.

Doctrine.

מאורת

Cauerna.

אות Oth. signū. Geñ. 4. Posuit dñs signū inca in. Exo. 5. Hoc habebis signū q̄ miserim te. & in eo. 4. Si nō audierint sermonē signi prioris: credēt verbo signi sequētis. Et deut. 13. Et predixerit signū atq; portentū. et in plurali. אוֹתוֹת Ototh. i. signa. Exo. 4. Fēcit signa corā ppło. et nu. 2. Singuli p turmas signa atq; vexilla castra metabūtur filii Israel. & ps. 134. Misit signa et p̄digia in medio egypti. Et i lingua chaldaica dicitur אָתָא Ath. siue אַתָּא Atha. et i plu. אַתָּיָא Athaia. siue אָתִין Athin. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me deus. Et in eo. 6. Faciens signa & mirabilia. Et etiam vtuntur hoc nomine אוֹת Oth. pro littera. et in plurali. אוֹתִיוֹת Othioth. id est littere.

אות

Signum.

אוֹתוֹת

Signa.

אַת

אַתָּא

Signum.

אַתָּיָא

אָתִין

Signa.

אות

Littera.

אוֹתִיוֹת

Littere.

אָז אָזַ Az. tūc. Exo. 15. Tūc cecinit moyses. Iosue. 1. Tunc dirges viā tuā. ps. 92. Parata sedes tua ex tūc. & qñq; scribitur cū Iod in fine & dicitur אָזַי Azai. ps. 124. Forte vinos deglutissent nos: & in eo. Forsitan aqua absorbuisset nos. et in eo. Forsitā pertrāsisset aīa nostra. Pro quo hebrei legūt Tunc siue vtiq; vinos deglutissent nos. Tūc siue vtiq; aqua absorbuisset nos. Tunc siue vtiq; pertransisset aīa nostra.

Tunc.

אזוב Ezob. hyssopus genus herbe. Exo. 12. Fasciculūq; hyssopi tingite i sanguine. et Leui. 14. Et lignū cedrinū vermiculūq; & hyssopū. & 3. Reg. 4. Vsq; ad hyssopū que egreditur de pariete. ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mundabor. & scribitur cum littera vau in secunda syllaba.

Hyssopus.

אזדא Azda. in lingua chaldaica significat ābulare siue recedere. Dañ. 2. Et sermo recessit a me. Et in eodem. Scitis q̄ recesserit a me sermo.

Recedere.

אזל Azal. abire. ābulare. recedere. deficere. Iob. 4. Quomō si recedāt aque de mari. Prouer. 20. Et cū recesserit ghiatur. 1. Reg. 9. Panis deficit in sitarciis nostris. Deut. 32. Videbitq; q̄ infirmata sit manus. quod hebrei sic exponūt. Videbit quod recessit siue defecit robur vel potestas. nā p manū aliqñ intelligitur robur vel potestas. est etiā nomē lapidis sic nūcupati. 1. Reg. 20. Et sedebis iuxta lapidē cui nomē est Ezel. et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod erat signū eūtibus siue iter agentibus quā viam caperent.

Recedere.

Deficere.

Infirmari

Ezel.

אזן Ozen. auris. Exo. 21. Perforabisq; aurē ei⁹ subula. & i eo. 29. Et pones sup extremū auricule dextre. Iob. 12. Auris verba diudicat. & i plu. אָזְנַיִם Oznáim. i. aures. ps. 113. Aures hñt & nō audiēt. & Deut. 23. Ponitur p baltheo vbi dicitur. Gerēs paxillū i baltheo. Hebrei tñ i hoc loco arma iterp̄tātur. In deverbū tertie cōiugatiōis הֶאֱזִין Heezin. i. audiuit. auscultauit. auribꝰ p̄cepit. Deut. 33. Audite celi q̄ loquor. & ps. 5. Verba mea auribus pcipe dñe. & ps. 16. Auribus pcipe orōnē meā. & Esa. 1. Et auribꝰ pcipe terra. & ide verbū אָזִין Azin. i. audiui. Iob. 32. Audiui prudētiā vestrā. et aliqñ scribitur sine aleph. Prouer. 13. Malus obedit lingue iniq̄ vbi ponitur מְזִין p מַאֲזִין Mezin p Maazin. ide מאזנים Moznáim. i. statere in numero plu. Leui. 19. statera iusta & equa sint pōdera. Iob. 31. Appēdat me i statera iusta. & ps. 61. In stateris vt decipiāt de vanitate i idipm. & solū inuenitur i pl'ali nūero apud hebreos. Inde verbū אָזַן Izen. i. pōderauit siue exq̄siuit. Eccl's. 12. et enarrauit q̄ fecerat & inuestigās cōposuit parabolas multas. Pro quo heb. le. Pōderauit siue exquisiuit: et inuestigauit cōposuitq; parabolas multas.

Auris

Aurícula

אזנים

Aures.

Baltheus

Arma.

אזן

Audire.

Auribus cipere.

Audiui

אזק Azac. Catena siue compes. & solum inuenitur in nu plu. Hiere. 40. Qñ tulit eū vinctū catenis in medio oīm. & in eo. Ecce solui te hodie de catenis q̄ sunt in manibus tuis. inuenitur etiā sine Aleph. ps. 149. Ad alligādos reges eorū in cōpedibus. & Naū. 3. optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. Vbi ponitur בַּאזִיקִים p בְּזִיקִים Baaziquim.

Catena.

Cōpedes

אזיקים

אזר Azar. cingere. accingere. precingere. 1. Reg. 2. Et infirmi accincti sunt robore. Iob. 28. Accinge sicut vir lumbos tuos. & Esa. 8. Accingite vos & vincemini. & in eo. 45. Accinxi te & non cognouisti me. ps. 17. Et precinxisti me virtute ad bellū. Et. ps. 92. Indutus est dñs fortitudine & precinxit se. Inde אֵזוֹר Ezor. i. cingulū vel cinctorium. vt Esa. 5. Non soluetur cingulū lūborū eius. & in eo. 11. Et erit iustitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.

Accinge

precinge

אח Ach. Frater siue germanus. Geñ. 24. Habebat aūt Rebeca fratrē noīe laban. & i eo. 27. Venit germanus tuꝰ fraudulēter & accepit bñdictionē tuā. & in eo. Ecce esau frater tuus minatur vt occidat te. & in eo. 42. Adducite fratrē vestrū. & qñ post se regit genitiuū vel qñ cōponitur cū pronoibus tūc recipit i fine Ioth. & dicitur. אָחִי Achi. vt Geñ. 14. fratris eschol & fratris Aner. & i eo. 42. Adducite fratrē vestrū. & in plu. אַחִים Achim. i. fratres. Geñ. 13. Fratres eñ

Frater.

Frater.

Fratres.

fumus. & ps. 132. Ecce qꝫ bonū & quā iucūdū habitare fratres in vnū. & qñ post se regit genitiuū vel qñ cōiūgitur cū pronoibus tūc amittit mem. vt ī precedēti tractatu grāmatice dictum est. & in gñe femínino אחות Achoth. i. soror. Geñ. 4. soror vero Tubalcain Noema. & in eo. 12. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis. & i eo. Quā ob causam dixisti cē soror tuā. & in plu. אחיות Achioth. i. sorores. 1. Paralip. 2. Quorū sorores fuerūt saruia & abigail. inde. אחוה Achua i. fraternitas vel germanitas. Zach. 11. Vt dissolueret germanitatē inter Iudā & Israel. Et etiā qñ duo sūt sibi ponitur supradicta dictio. s. את Ach. pro altero ipsorū. & i gñe femíno אחות Achoth. p altera. Exo. 26. Quib⁹ tabula alteri tabule cōnectatur. & in eo. 25. vbi dicitur. Respiciātqꝫ se mutuo. pro q̄ i hebreo est respiciantqꝫ alter ad alterū. Item את Ach. Pyra. focus. beatus hieronymus trāstulit arulā. Hiere. 36. Et posita erat arula corā eo plena pruinis. & in eo. & proiecit in ignē qui erat sup arulā. Itē את Ach. heu. Interiectio dolētis. Eze. 6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū domus israel. & recipit he ī principio. & dicitur. האח Heach. i. Euge. ps. 39. q dicūt mihi euge. euge. & ps. 34. Euge euge vidit oculus noster. Ponitur etiā supra dicta dictio את Ach. pro אחד Echad. i. vnum. Eze. 18. Et fecerit vnum de istis.

אחד Echad. vnus siue vnū. vt Geñ. 1. Et factū est vespere & mane dies vn⁹. Deut. 6. Dñs de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ est. Proū. 1. Mar supiūvnū sit oim nīm. Eccl's. 9. Qui i vno peccauerit multa bona perdet. Et in genere femínino אחת Achath. i. vna. Altera. Quedā. Semel. Deut. 21. Si habuerit hō vxores duas: vnam. dilectam & alterā odiosam. 4. Regū. 4. Mulier aūt quedā de vxorib⁹ pphetarū. Et aliqñ ponitur pro vno ī gñe neutro. vt Geñ. 11. Erat aūt terra labii vnius. Iob. 39. Vnū locut⁹ sum quod vtinā nō dixissem. Significat etiā semel. Leuit. 16. Et oretis pro filiis israel & pro cūctis pctis eorū semel in anno. 3. Reg. 10. Semel p tres annos ibat in tharsis. & 4. Reg. 4. Deambulābat in domo semel huc atqꝫ illuc. & in eo. 6. Et obseruauit se ibi nō semel neqꝫ bis. ps. 61. Semel locutus est deus. Et aliqñ preponitur ei beth. & dicitur באחת Beachath. i. semel vel in vno. Nu. 10. Si semel clāgueris. Iob. 33. semel loquitur de⁹. Prouer. 28. Qui pueris graditur viis cōcidet semel. Tñ cōiter significat ī vna siue in vno in gñe neutro. & in plu. אחדים Achadim. i. vni. Eze. 37. & erunt in vnione in manu tua. pro quo He. le. Et erūt vni siue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis. vt Geñ. 29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitudine. & inde verbū התאחדי Hithachadi. p quo Beatus hieronymus transtulit Exacuere. Eze. 21. Exacuere valde ad dextrā & ad siniſtrā. de quo vide infra in dictione חדד chadad.

אחה Achu. Pratū locus virens siue carectū. Et scribitur cū vau in fine loco he. Geñ. 41. Et pascebat in locis paluſtribus. Iob. 8. Aut crescere carectum sine aqua. & dicūt aliq hebrei qꝫ ide deriuatur את Ach. i. frater de quo vide supra.

אחז Achaz. Apprehēdere. tenere. obtinere. Possidere. Adherere. Exo. 4. Et apphēdes caudā eius. ps. 47. Tremor apprehēdit eos. Geñ. 25. Plantā fratris tenebat manu. Exo. 15. Dolores obtinuerūt habitatores philistiim. Iob. 26. Qui tenet vultū solii sui. ps. 76. Anticipauerūt vigilias oculi mei. p quo. he. le. Apphēdisti siue tenuisti vigilias oculorū meorū. 3. Re. 6. Vt nō hererēt muris tēpli. & ī eo. ponitur p operire: vbi dicitur. Et oppuit domū lignis cedrinis. Significat etiā capere vel possidere. vt Cāt. 2. Capite nobis vulpes paruas. Geñ. 34. Negociamini & possidete eā. Inde אחזה Achuza. i. possessio vel apphensio. Geñ. 23. Date mihi ius sepulchri. p quo he. le. Date mihi possessionē siue apprehēsionē sepulchri. & Leui. 25. reuertetur hō ad possessionē suā

אחד Echad. vnus. Vnum. אחת Vna altera quedam. Vnum. Semel. באחת Semel. אחדים Pauci. התאחדי Exacuere. חדד אחה Locus paluſtris. Carectum. אחז Apprehendere. Tenere. Obtinere. Anticipare. Herere. Operire. Capere. Possidere. אחזה Possessio.

Achale vel אחלי Achalai. i. vtinā aduerbiū deprecādi. 4. Re. 5. vtinā fuisset dñs me⁹ ad pphetā. ps. 118. vtinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificatiōes tuas.

אחלמה Achlama. amethist⁹ lapis pciosꝰ. exo. 28. liguri⁹ achates & amethist⁹. & alii dicūt qꝫ signīt chrystalū

אחר Achar. Differre. Tardare. Morā facere. Geñ. 34. Nec distulit adolescēs quin statim quod petebatur explerēt. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere. ps. 69. Dñe ne moreris. Eccl's. 5. Sí qd vouisti deo ne moreris reddere. Et aliqñ scribitur cū Iod loco aleph. vt. 2. Reg. 20. Et morat⁹ ē extra placitū. inde אחר Achar vel אחרי Achare. i. post. postea. postqꝫ. Geñ. 22. Que postqꝫ gesta sūt & in eo. 30. Noli respicere post tergū. & in eo. 35. Et semini tuo post te. Nu. 12. Postea reuocabitur. Osee. 11. post deum ambulabūt. & inde אחור Achor. i. posteriora siue retro aut retrosum vel tergū. ps. 77. Percussit inimicos suos ī posteriora. Geñ. 49. Cadat ascēsor. ei⁹ retro. ps. 9. In cōuertēdo inimicos meos retrorsū. ps. 34. Cōuertātur retrorsū & reuereātur ps. 43. Nō recessit retro cor nīm. ps. 138. Nouissīa & ātiq tu formasti me. p q̄ he. le. Retro & añ formasti me. Eze. 2. Qui erat script⁹ intus & foris. p quo he. le. Qui erat scriptus intus & retro. i. in pte posteriori. quod est idē cū īra nīa. & inde אחרי Achore. i. posteriora. Exo. 33. Videbis posteriora mea. & inde אחרון Acharon. i. nouissim⁹ vel posterior aut postrem⁹. Prouer. 31. Et ridebit ī die nouissimo. Esa. 9. Nouissimo aggrauata est via maris. & in plu. אחרנום Acharonim. i. nouissimi postremi vel vltimi. Geñ. 33. Lia vero & filios ei⁹ i secūdo loco. p quo he. le. Lia vero & filios ei⁹ postremos siue posteriores. & in eo. Rachel aūt & ioseph ī nouissimo. p q̄ i hebreo ē nouissimi vel vltimi. Iob. 18. in die ei⁹ stupebūt nouissimi. et inde אחרנה Acharona. i. nouissime aduerbiū. Nu. 2. Et nouissimi pficiscētur. p q̄ in hebreo hētur. Et nouissime pficiscētur. inde אחרנית Achoranith. i. retrorsū vel posteri⁹. vt Geñ. 9. Et incedētes retrorsū opuerūt verēda pris sui. 3. Reg. 18. Et tu cōuertisti cor eorū iterū p quo he. le. Et tu cōuertisti cor eorū retrorsū. i. in tpe pteri to. Quod est idē sensus cū īra nīa. Inde אחרית Acharith. i. nouissimū vltimū siue posterius aut postremū vel finis. vt Geñ. 49. Vt annūciē q̄ vētura sunt vobis ī nouissimis diebus. Deut. 32. Vtinā saperēt & itelligerēt ac nouissima puiderēt. Eccl's. 7. Meli⁹ est finis oronis: qꝫ principiū. Et quia pmiū seqtur laborē. ideo etiā ponitur p pmio vl mercede. Prouer. 24. Quam cum inueneris habebis in nouissimis spē. p quo he. le. Quia cū inueneris habebis premiū vel mercedē. & Hiere. 29. vt dem vobis finē et patiētiā. p quo he. le. Vt dem vobis pmiū siue mercedē vl spē. Itē אחר Acher. Alius vel alter. Nu. 14. Qui plenus alio spū seruus est me Iob. 31. Serā et alius comedet. et. ps. 108. Et episcopatū eius accipiat alter. et Esa. 28. In loqla em̄. labii et lingua altera loqtur ad populū istū. Et ī lingua chaldaica scribitur cū nū in fine et dicitur אחרן Acharan. Dañ. 2. Nec repietur quisqꝫ qui indicet illum. pro quo hebrei legunt. Et alius nō est qui indicet illū. et in plu. אחרים Acherim. i. alii vel alteri. Exo. 20. Non habebis deos alienos coram me. i. alios.

אחשדרפנים Achasdarpenim. principes vel satrape qui vident faciē regis. Ester. 3. Ad oēs satrapas regis. et in eo. 8. Ad principes pcuratoresqꝫ et iudices. Esd. 8. Satrapis qui erāt in cōspectu regis et ducib⁹. Et ī lingua chaldaica dicitur אחשדרפניא Achasdarpenaia. Dañ. 3. Misit ad congregandos satrapas. Et solū inuenitur in nu. plu. אחשתרנים Achasteranim veredarii. vt Ester. 8. egressi qꝫ sūt veredarii celeres. et solū inuenitur ī nu. plu. ī loco pdicto. et dicūt hebrei qꝫ signīat mulas. ex equa et

אחלי Achalai. Vtinam. אחלמה Amethistus. Chrystalus. אחר Differre. Tardare. Morari. אחר Posteā. Post. Postea. אחרי Posteri⁹. Retro. Retrorsus. Nouissima. Foris. אחרי Posteriora. אחרון Nouissim⁹ אחרנים Postremi Nouissimi אחרנה Nouissima אחרנית Retrorsum Iterum. אחרית Nouissimū Finis. Spes. Premium אחר Alius. Alter. אחרן Alius. אחרים Alii אחשדרפן Satrapes. Princeps אחשדרפנא Satrapes. אחשתרן Veredarii

onagris manſuefactis genitas: que ſunt velociſſime curſu.

אַחַת Ana. אַחַת Ponere Reponere. אַט Demiſſo capite. Paulatiz

אַחַת Achath. vna ſiue vnū aut ſemel. de quo vide ſup in dictióe. אֶחָד Echad cū daled in fine. Itē אַחַת Achet. in lingua chaldayca ſignāt ponere vl reponere. Eſdre. 5. Et pone ea in tēplo quod eſt in ieruſalē. et in eo. 6. Qui erant repoſita i babylone. Et in eo. Que et poſita ſint in tēplo dei.

אַט At. lenitē. paulatim. 3. Re. 21. Et ambulauit demiſſo capite. Pro quo hebrei legūt. Et ambulauit paulati ſiue pedetētim. Et illud quod hētur Oſee. 11. Et declinaui ad eū vt veſceretur. vbi p eo quod in lra noſtra eſt declinaui in hebreo hētur ſupradicta dictio. ſ. אַט At. vt dicetur infra i verbo. נָטָה Nata. a quo deriuatur. et recipit i principio lamed & dicitur לְאַט Leat. i. paulati. leniter. ſuauiter. 2. Re. 18. Serua te mihi puerū abſalō. pro quo hebi. legūt. lenit mihi de puero abſalō. ſed tranſlator trāſtulit ſenſū. et Iob. 15. Sed verba tua praua hoc phibēt. Pro quo hebrei legūt. & loqtur ſuauiter tecū. et ēt recipit i fine iod et dicitur. לְאַטִּי Leiti. Geñ. 33 Et ſequar paulati veſtígia eius. Itē אֲטִים Itim. malefici. vel diuini: & ſolū inuenitur in numero plurali. Eſa. 19. Interrogabunt ſimulachra ſua & diuinos ſuos.

Leniter. Praui Suauiter. לְאַטִּי Paulatiz. אֲטִים Diuini.

אֲטָד Rhamn⁹. Atad. Atad. Tribulus. vel ſpina. Pro q in noſtra trāſlatióe hētur rhamnū. Ps. 58. Priuſq intelligerēt ſpine vre rhamnū. eſt etiā nomē ppriū. Geñ. 50. Et venerūt ad areā atad. quod male in aliqbus codicibus hētur acad pro atad.

אָטַם Obturare. אָטוּם Obturatū. אֲטוּמִים Obturatū. אֲטוּמוֹת Oblique

אָטַם Atam. claudere. obturare. Ps. 57. Sicut aſpidis ſurdi et obturātis aurē ſuā. et Prouer. 21. Qui obturat aurē ſuā ne audiat pauperē. Eſa. 33. Qui obturat aurē ſuā ne audiat ſanguinē. Inde. אָטוּם Atum. i. clauſum. ſiue obturatū. et in plurali אֲטוּמִים Atumim. vel אֲטוּמוֹת Atumoth. in gñe ſe. i. clauſi. vl clauſe. ſiue obturate. Ezech. 40. Et feneſtras obliqs. Pro quo hebrei legūt. Et feneſtras clauſas ſiue obturatas: nō q̄d oīno eſſent clauſe: ſed quod erāt magis clauſe a parte exteriori: ſicut fit cōiter in feneſtris eccleſiarū. ſicut exponūt hebrei. Vnde trāſlatio nra recte trāſtulit obliqs.

Claudēs vl obturare.

אֶטֶן Lapetes Funes. אָטַר Urgere. Claudere. Coronare.

אֶטֶן Etun. Tapetes. Proue. 7. Lectulū meū ſtraui tapetib⁹ pictis ex egypto. & ſolū inuenitur i loco p̄dicto. et ſcribitur cū va & p̄cto ſurec in ſecūda ſyllaba. & dicūt hebrei q̄d ſignāt funes qa in lingua ſyra cōiter ponitur p funib⁹.

אָטַר Atar. claudere. ſiue obturare. ps. 69. Et ne vrgeat ſup me puteus os ſuū. i. Ne obturet vl claudat ſup me puteus os ſuū. Et btūs hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē trāſtulit. Et ne coronet ſup me puteus os ſuū. quod etiā pōt ſtare: mutādo litterā aleph in ain. & fortaſſe etiā cū littera aleph pōt ſignificare corōare: ſicut multe alie dictiones hebraice. q̄ quāuis ſcribātur diuerſis lris: idē ſignificāt: et maxime qñ habēt aliquā ſimilitudinē in platione. ſicut ſunt aleph & ain: que ambe pronūciātur in gutture ſecūdū hebreos. Inde. אָטֹר Iter. ſiniſter. qvtitur manu ſiniſtra pro dextra. & ſecūdum beatū hieronymū dicitur ille qui vtraq manu pro dextera vtitur. vt Iudi. 3. Qui vtraq manu pro dextera vtebatur. & i eo. 20. Ita ſiniſtra vt dextera p̄liātes.

Ambi. Quid. Quis. Nullum. אַיֵּה Vbi gloria אַיֵּה Vbi. אַי Ve.

אַי E. Vbi. quis. vel quid. aut vnde. & eſt dictio ītei rogatiua vel dubitatiua. Geñ. 4. Vbi eſt abel frater tuus. Eccl's. 11 Neſcis qd magis oriatur. & Eſa. 50. Quis eſt hic liber repudii matris vre. 1. Reg. 30. Cuius es tu vl vnde. & ponitur etiā p nō vel nullū. Prouer. 31. Quia nullū ſecretū ē vbi regnat ebrietas. Inde deriuatur nomē ppriū. אִיכָבוֹד Iccabod q̄d interp̄tatur: vbi gloria vl nō eſt gl'ia. 1. Reg. 4. Et vocauit puerū ichabod dicēs: trāſlata eſt gloria dñi de iſrael. Et in hebreo nō eſt illud dñi. debet tñ ſubintelligi. & recipit in fine he. & dr. אַיֵּה Aic. i. vbi. de quo infra in ſuo loco dicetur. Itē. אַי I. i. ve. interiectio dolētis. vt Eccl's. 10. Ve tibi terra cui⁹ rex eſt puer. & in eodē. 4. Ve ſoli: qui cū ceciderit non

habet ſubleuantē ſe. vbi pōtur. אִילָה Ilo. cōpoſitū ab אִי I. i. ve. & לוֹ Lo. i. ei. Itē אִי I. inſula. Eſa. 20. Et dicet habitator inſule huiꝰ. et Iob. 22. Saluabitur innocēs. Pro q̄ he. legūt Saluabit inſulā innocēs. & alii dicūt q̄d pōtur ibi. אִי I. pro אִישׁ Is. per appoſitionē lre ſin. & ſic legūt. ſaluabitur vir innocēns. q̄d eſt idē cū lra nra. & in plurali אִיִּים Iim. i. inſule. Ps. 71. Reges tarſis & inſule munera offerent. et Ps. 96. Letentur inſule multe. Ezech. 26. Et turbabūtur inſule in mare. & qñ poſt ſe regit gtm̄ ſcribitur ſine mē. vt Geñ. 10. Ab hiis diuiſe ſunt inſule gentiū. & Hiere. 2. Tranſite ad inſulas cetim. ide nomē quorūdā aīalium mōſtroſorū cōiter in deſertis vel inſulis repertorū: q̄ dicuntur אִיִּים Iim. pro quo btūs hieronymus tranſtulit vlulas. Eſa. 13. Et rñdebūt vlule in edibus eius. & etiā trāſtulit alibi onocētauros. Eſa. 34. Et occurrent demonia onocentauris

Inſula. אִיִּים Inſule. Vlule. Onocentauri.

אֵיב Aiab. Inimicare. inimicū eſſe. Exo. 23. Inimicꝰ ero inimicis tuis. Inde אוֹיֵב Oieb. i. inimicus. 1. Reg. 18. Et factus ē ſaul inimicus dauid. et Ps. 8. Vt deſtruas inimicum & vltorē. et i gñe. fe. ſcribitur cū tau i fine. vt Mich. 7. Ne leteris inimica mea. Et in pl'ali אוֹיְבִים oíbím. vel אוֹיְבַי oíbe. Leuit. 26. Cadent inimici vr̄i gladio. & Ps. 17. Et inimicos meos dediſti mihi dorſū. Treñ. 1. Et facti ſunt ei inimici. Inde אֵיבָה Eba. i. inimicitia. Geñ. 3. Inimicitias ponā iter te & mulierē. et Eze. 25. Et iplētes inimicitias veteres.

Inimicū ſe. Inimici. Inimica. אוֹיְבִים Inimici. אוֹיְבַי Inimici. אֵיבָה Inimicitie.

אִיד Ed. Afflictio. interitus. pernicies. calamitas. Ps. 17. Preuenerunt me in die afflictionis mee. & Prouer. 1. Ego quoq in interitu veſtro ridebo. & in eodē. Et interit⁹ quaſi tēpeſtas ingruerit. Itē אִיד Ed vapor. ſiue nubes. pro quo tranſlatio noſtra fontē trāſtulit. Geñ. 2. Sed fons aſcēdebat de terra. Sed hebrei vaporē vel nubē interp̄tantur. et Iob. 36. Vbi dicitur: & infundit imbres ad ſtar gurgitū: pro eo quod in lra nra ē gurgitū. in hebreo eſt eadē dictio.

Afflictio. Interitus. אִיד Fons. Vapor vel nubes. Gurges.

אִיָּה Aieh. Vbi. aut q̄lis. ſiue q̄les. Geñ. 18. Vbi ē ſara vxor tua. Iudi. 8. Quales fuerunt viri q̄s occidiſtis Itē. אַיָּה Aiah. vultur. Leui. 11. Miluū ac vulturem iuxta genus ſuū.

Vbi. Qualis. אַיָּה Vultur.

אֵיךְ Ech. quomodo. vt Geñ. 39. Quō ergo poſſū hoc malū facere. Exo. 6. Quō audiet me pharaō. & Oſee. 11. Quomodo dabo te ephraim. & recipit i fine he. Et dicitur אֵיכָה Echa. i. quomodo. vt Exo. 2. Quō palā factū eſt verbum hoc. et Eſa. 1. Quō facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Threñ. 1. Quō ſedet ſola ciuitas plēa ppl'o. Et aliqñ pōtur pro vbi. vt Canti. 1. Vbi paſcas vbi cubes in meridie. & aliqñ ſcribitur per caph duplicatū. Et dicitur אֵיכָכָה Echácha. vt Canti. 5. Spoliaui me tunica mea: quō induar illa. laui pedes meos: quō inquinabo illos. et Eſter. 8. Quomodo enim potero ſuſtinere necē et interfectionē populi mei.

Quomō. אֵיכָה Quō. Vbi. אֵיכָכָה Quō.

אֵיל Eial. fortitudo. robur. ſiue valitudo. vel poteſtas. Ps. 21. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defenſionē meā conſpice. pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Tu aūt dñe ne longe fias fortitudo mea in auxiliū meū feſtina. et Ps. 87. Factus ſum ſicut hō ſine adiutorio. Pro q̄ btūs hieronym⁹ in eodē pſalterio trāſtulit. Factus ſum ſicut hō inualidus. i. ſine fortitudine vl valitudine. & aliqñ ſcribitur ſine iod: et pōtur lamed i principio & dicitur. לְאֵל Leel. i. valitudo ſiue fortitudo. vt Geñ. 31. Et tnunc quidem valet manus mea. Deut. 28. Et nō ſit fortitudo in manu tua. Et inde. אֵיל El. i. fortis. potēs. robuſt⁹. Eze. 17. Sed & fortes terre tollet. & in eo. 31. Tradidi eū in manū fortiſſimi gētiū. & ēt ſcribitur ſine iod: et ſignāt deū ſiue fortiſſimū. vt Geñ. 14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. & in eo. 33. Inuocauit ſup illud fortiſſimū deū iſrael. vbi pōtur p fortiſſimo. Et de hoc dicetur infra in dictióe אֵל El. Item. אַיָּל A'il ſiue אֵיל El. aries. Geñ. 22. Viditq poſt ter

Fortitudo Fortitudo Fortitudo Fortio. Fortiſſimꝰ אֵל Valere. אֵיל

Aries. אֵלִים
gum arietē. Exo. 29. Arietem aūt cōsecrationis tolles. Et in
Arietes. אַיִל
ptali. אֵלִים Elim. i. arietes. Exo. 25. Et pelles arietū rubrica
tas. Et in eodē. 29. Et arietes duos īmaculatos. Ps. 115. Mon
tes exultauerūt sicut arietes. Itē. אֵיל El. cāpestria. siue vallis
Cāpestria. Gen. 14. Vsq; ad cāpestria pharan. Accipitur etiā pro li
Frons edi ficij. mine siue frōte edificii. Ezech. 40. Et ad frontē atrii porte
אֵלִים vndiq; per circuitū. Et in plurali. אֵלִים Elim. i: frontes edi
ficii. vt in eodē. Et mēsura vna frontiū ex vtraq; parte. & in
Frontes. eodē. Et fecit frontes p sexaginta cubitos. Et aliqñ in supra
dicto loco scribitur sine iod in medio: tam in singulari q̄; in
אַיָל plurali. Itē. אַיָל Aial. cervus. Ps. 41. Sicut cervus desiderat
Cervus. ad fontes aquarū. Esa. 35. Tunc saliet sicut cervus claudus.
אַיָלָה Et in gñe fe. dicitur. אַיָלָה Aiala. vel. אַיֶלֶת Aieleth. i. cerua.
אַיֶלֶת Gen. 49. Neptalim cerua emissus. qđ in hebreo legitur in
Cerua. gñe fe. scilicet cerua emissa. Prouer. 5. Cerua charissima &
gratissima hinnulus. Et in plurali. אַיָלִים Aialim. i. cerui.
אַיָלִים Canti. 2. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; cerui
Cerui. rum. Et in plurali femīo. אַיָלוֹת Aialoth. i. cerue. Iob. 39.
אַיָלוֹת Et parturiētes cervas obseruasti. & sub gñe masculino intel
Cerue. ligitur femininū: et ecōtrario: tā in singulari q̄; in plurali.

אֵים Aiom. horribilis: vel terribilis. Abach. 1. Horribilis
Horribilis et terribilis est. cuius femininū est. אֵימָה Aiūma. Cā
אֵימָה ti. 6. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Inde אֵימָה Ema.
Terribilis ideſt terror. siue horror. aut timor. vel formido. aut indi
אֵימָה gnatio. Gen. 15. Et horror magnus & tenebrosus inuasit eū.
Horror. Exo. 15. Irruat sup eos formido. Ps. 54. Et timor mortis ce
Formido. cidit sup me. Prouer. 16. Indignatio regis nuncii mortis. Et
Timor. in plurali. אֵימִים Emim. i. terribiles. siue horribiles. vel for
Indignatio midabiles. siue furores. aut portēta. Iob. 20. Vadet & veniēt
אֵימִים sup eum horribiles. Ps. 87. Exaltatus aūt humiliatus sum &
Horribiles cōturbatus. Pro quo hebrei legunt. Portaui terrores tuos &
Terrores. cōturbatus sum. Vnde beatus hieronymus ī psalterio iuxta
Furor. hebraicā veritatē trāstulit. Portaui furorē tuū & cōturbatus
Portēta. sum. et Hiere. 50. Terra sculptiliū est & in portētis glorian
tur: et inde quidā populi qui erant q̄si gigantes appellātur
אֵימִים Emim. Deut. 2. Emim primi fuerūt habitatores eis
populus magnus & validus vt de enachim stirpe quasi gi
gantes crederētur: & essent similes filiorū enachim: deniq;
moabite appellabāt eos emim. et dicūtur sica trore: qm̄ sūt
אֶמְתָנִי timendi & horribiles visu. Et inde. אֶמְתָנִי Emthani. quod
Mirabilis in lingua chaldaica significat terribilē vel admirabilē. Dañ.
7. Et ecce bestia quarta terribilis atq; mirabilis.

אֵין En. Non. siue nihil. Gen. 28. Non est hic aliud nisi do
Non. mus dei. Leui. 26. Et nō erit qui exterreat. 1. Reg. 2.
Nihil. Non est sanctus vt est dñs: et nō est fortis sicut deus noster.
אֵין 2. Paral. 2. Nihil erat in arca nisi due tabule. Dicitur etiā אֵין
Nihil. aīn. i. nihil. vel nihilū. siue non. Esa. 40. Ecce vos estis ex
Non. nihilo. et Osee. 13. Et saluator nō est p̄ter me. et recipit mē
מֵאַיִן in principio. Et dicitur. מֵאַיִן Meain. i. non. nec. Hiere. 30.
Nec. Ve quia magna dies illa: nec est similis eius. et ēt hec dictio
מֵאַיִן Meain est aduerbiū interrogatiuū loci: & significat
Unde. vnde. vt Gen. 29. Fratres vñ estis. et Ps. 120. Vnde veniet
auxiliū mihi. et etiā cōponitur cū littera chaph in prīcipio
כְּאַיִן et dicitur. כְּאַיִן Cheain. i. quasi. pene. tanq̄ nihilū. vel qua
Pene. si non. Ps. 73. Pene effusi sunt gressus mei. et. Ps. 38. Et
Tanq̄ ni hilum. substātia mea tanq̄ nihilū ante te.

אֵיפָה Epha. genus mensure. quod in nostra trāslatione
Ephi. dicitur. ephi. Exo. 16. Gomor aūt decima pars est
Modius ephi. Ruth. 2. Inuenit ordei quasi ephi mensuram. & aliqñ
ponitur pro modio. Leui. 19. Iustus modius equusq; sexta
rio. & scribitur aliqñ sine iod. Leui. 5. Offeret pro pctō suo
simile partē ephi decimā. Et qñ post se regit genitiuū tunc
mutat he vltimū in tau: sicut alia noīa feminina in he desi
nentia. vt. 1. Reg. 17. Accipe frībus tuis ephi polēte. Item.

אֵיפֹה Epho. vbi. vel quādo. Gen. 37. Vbi pascant greges.
Vbi. Ruth. 2. Vbi hodie collegisti. et Iob. 38. Vbi eras quando
Quādo. ponebā fundamēta terre. Et aliqñ ponitur pro qñ. vt Iob.
4. Aufer qñ recti deleti sunt. scribitur etiā cum uau in fine
אֵיפוֹ loco he. vt Iob. 17. Vbi est ergo nūc prestolatio mea. vbi po
Nunc. nitur. אֵיפוֹ Epho pro eo quod in littera nostra est nunc.
אֵיפוֹא Inuenitur etiā. אֵיפוֹא Epho. cum vau et aleph in fine. & in
Igitur. terpretatur vbi: siue nūc: vel hic aduerbiū loci. vt Gen. 27.
Nunc. Quis igitur ille ē: q captā venatiōnē attulit mihi. Pro quo
hebrei legūt. Quis nūc ille ē qui captā venationē attulit mi
Vbi. hi. Et aliqui hebrei dicūt q̄ etiam in loco predicto ponitur
pro vbi. et legūt sic. Quis vbi ille est. Et dicūt q̄ deficit ibi
cōiunctio q̄dā: ac si diceret. Quis et vbi ille est. sicut Abac.
3. Vbi nos habemus sol & luna steterūt in habitaculo suo. p
quo in hebreo habetur. Sol luna steterūt in habitaculo suo.
vbi similiter deficit illa cōiunctio. et Gen. 27. ubi dicitur. Et
Post hac. tibi post hac fili mi ultra qd faciam: pro eo quod in littera
nostra est post hac in hebreo habetur predicta dictio.

אִישׁ Is. vir. homo. maritus. quilibet. quicūq; vnusquisq;
Vir. quisq; alter. Gen. 2. Hec vocabitur virago: qa de viro
Maritus sumpta est. Et in eodē. 30. Etiā hac vice mecū erit maritus
meus. et Exo. 11. Postulet vir ab amico suo. & in eodē. Fuit
Dō dlibet. q; moyses vir magnus valde in terra egypti. Leui. 17. Ho
mo quilibet de domo israel si occiderit bouē aut ouē. Et in
eodē. Homo quilibet de domo israel & de aduenis qui pere
grinātur inter vos. & in eo. Homo quicūq; de filiis israel &
Dō dcunq; Anusq; de aduenis qui peregrinātur apud vos. et in eodē. 19. Vnus
quisq; patrē suū & matrē timeat. et in eodē. 25. Reuertatur
homo ad possessionē suam & vnusquisq; rediet ad familiā
pristinā. Ponitur etiā pro altero. vt Exo. 21. Si rixati fue
Alter. rint viri: & percusserit alter proximū suum. Et in eodē. 25.
Vbi nos habemus respiciātq; se mutuo versis multibus: in
hebreo habetur. Et aspectus eorū quisq; ad fratē suū: siue al
ter ad frēm suū: aut alter ad alterū. qa sicut supra dictū ē hec
dictio frater aliqñ ponitur in scriptura p alter de duobus
qñ sunt filij. Accipitur etiā אִישׁ Is. p viro forti et magno
Vir scilicē siue nobili vel principali. vt. 1. Reg. 26. Nūquid nō vir tu es.
nobilis. ideſt nobilis et precipuus vl̄ princeps. Vnde subditur. & quis
alius similis tui in israel. Et. 3. Reg. 2. Confortare et esto vir
Vir fortis. fortis. vbi in hebreo nō ē illud fortis: sed subintelligitur sub
nomine viri. Et aliquādo pōitur pro nomine speciei. quod
sub nomine hominis siue viri intelligitur etiam fēmina. vt
Homo. Exo. [illegible] Qui percusserit hominem volens occidere morte
moriatur. & ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cōsilio impio
אִישׁ rum. Vbi sub hoc nomine. אִישׁ Is. Intelligitur tam mascu
masculus lus quā femina. & etiā accipitur pro masculo cuiuscūq; spe
cieī. Vt. Gen. 7. Ex omnibus animātibus mūdis septena et
septena masculū & feminā: de animantibus vero īmundis
duo masculū & feminā. vbi pro masculo habetur. אִישׁ Is: et
אִישִׁים pro femīa. אִשָּׁה Isa. et in plurali אִישִׁים Isim. i. viri. Prouer.
Viri. 8. O uiri ad vos clamito. et Esa. 53. Despectū et nouissimū
virorum. Et in genere femino scribitur sine iod & cū he
אִשָּׁה in fine et dicitur. אִשָּׁה Isa. ideſt mulier. Virago. vxor. femi
Mulier. na. vnaquaq;. q̄libet. Gen. 2. Et edificauit dominus deus co
Virago. stam quam tulerat de adā in mulierē. et in eodē. Hec voca
bitur virago: quia de viro sumpta est. et in eodem. 4. Adā
vero cognouit vxorem suam. et in eodem. 7. Ex omnibus
Exo. animantibus mundis septena masculum et feminam: de
Femina. animantibus vero immundis duo masculum et feminam.
Exo. 27. Pro eo quod nos habemus quinq; cortinas sibi
iungentur mutuo: in hebreo habetur quinq; cortine erunt
vnaquaq; iuncte vnaquaq; ad sororem suā. i. vnaquaq; ad alteram.

Sed trāſlator tranſtulit ſenſum. Scribitur etiā cū tau in fine loco he. & dicitur. אֶשֶׁת Eſeth. ideſt mulier. ſiue vxor. vt Prouer. vltimo. Mulierē fortē quis inueniet. et Exo. 18. Tulit ſephoram vxorem moyſi. Et in plurari. אֲשׁוֹת Iſoth. ideſt mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola & ooliba. muliere s nefarias. & pōitur cōmuniter pro mulieribus. אֱנוֹשׁ Enos de quo infra in ſuo loco dicetur. Item אִישׁוֹן Iſon. obſcurū vel tenebroſum. ſiue pupilla. ſ. oculi. Prouer. 7. in noctis te nebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo quod cōmuniter eſt nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; meam vt pupillā oculi tui. ps. 17. Cuſtodi me vt pupillā oculi.

אֵשֶׁת Mulier. Vxor.

אֲשׁוֹת mulieres.

נָשִׁים mulieres.

אֱנוֹשׁ

אִישׁוֹן Tenebre.

pupilla. ſ. oculi.

אִיתִי Ith. ſiue אִיתַי ithai. in līgua chaldaica ſignat eē. Dañ. 2. Non eſt homo ſuper terrā qui ſermonē tuū rex poſſit implere. Et i eodē. Quorū nō ē cū hominib⁹ cōuerſatio

אֵיתָן Ethan. Fortis. robuſtus. durus. ſiue aſperū. & ſaxoſū Geñ. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robuſtū quidē ē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdiſſet Moyſes manū ſuā contra mare: reuerſū eſt primo diluculo ad priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuerſū eſt primo diluculo ad fortitudinē ſuam ſiue ad vigorē ſuū. & ps. 73. Tu ſiccaſti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus interpretationē nominis ſequens in pſalterio iuxtā hebraicam veritatē trāſtulit. Tu ſiccaſti flumia fortia. & Deut. 21. ponitur pro aſpero & ſaxoſo. vbi dicitur & ducent eam ad vallem aſperā atq; ſaxoſam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oia oſſa illius marceſcere facit: pro eo quod i littera noſtra eſt marceſcere facit: in hebreo habetur ſupradicta dictio. ſ. ethan pro quo hebrei legūt fortiter ſiue fortis ſcilicet dolor. & in plurali אֵיתָנִים Ethanim ideſt fortes vel robuſti. vt Mich. 6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamenta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel pricipibus. vt Iob. 12. Et optimates ſupplātat. ponitur quoq; pro nomine proprio. 3. Reg. 8. cōueniteq; ad Regem ſalomonem vniuerſus iſrael mēſe ethanim. Vbi vitio ſcriptorū ponitur in tranſlatione noſtra. Bethanim. p ethanim.

איתי Eſſe.

איתן Fortis. Robuſtum

Fortitudo.

Fortia.

Aſpa atq; ſaxoſa.

Marceſcere.

אֵיתָנִים Fortia. optimates

Ethanim.

אך Ach. Tantūmodo. ſolūmō. Duntaxat. ſed. ſaltē. verūtamen. quidē. vere. certe. autē. adhuc. forſitā. Nu. 12. Nūquid et mīmodo per moyſem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat vt intra velum nō ingrediatur. Eſa. 43. Verūtamen ſeruire me feciſti in peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte peccatum mihi etiā hac vice. Geñ. 29. Os quidē meū es & caro mea. 1. Reg. 25. Vere fruſtra ſeruaui omia: que huius erant in deſerto. Exo. 21. ſi autem vno die vel duobus ſuperuixerit. Geñ. 18. Si loquar adhuc ſemel. ps. 138. Et dixi forſitā tenebre conculcabūt me. ſignificat etiā. quā. vt. ps. 72. quā bonus iſrael deus. & aliquando ponitur cauſa ornatus orationis ſicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo aliquando omittitur a tranſlatore. vt Leuit. 23. Vbi dicitur decimo die menſis huius ſeptimi: dies expiationis erit. vbi premittitur ſupradicta dictio ſcilicet. אַךְ Ach. que omittitur a tranſlatore. et ſimiliter in aliis locis.

אך Tantūmodo. Dūtarat. Verūtamē Etiam. Quidem. Vere. Autem. Adhuc. Forſitam. Quam.

אכל Achal. Comedere. deuorare. conſumere. comburere. Geñ. 37. Fera peſſima comedit eum. Exo. 34. Panē non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē veſtrū in ſaturitate. Et in eodē. Et comedetis vetuſtiſſima veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78. Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos ſicut ſtipulam. & Leuit. 9. Et ecce egreſſus ignis a dño deuorauit holocauſtū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā ſicut eſcam panis. Significat ēt cōſumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis cōſumēs eſt. & Iudi. 6. Aſcenditq; ignis de petra: & carnes azymoſq; panes cōſumpſit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc illum cōſumit gladius. Item ſignificat cōburere. vt Exo. 3. Et videbat q rubus arderet: et nō cōbureretur. Et ide.

אָכֵל Comedere

אֹכֶל óchel. i. victus. ſiue cibus. vel eſca. Geñ. 42. Vt emamus victui neceſſaria. Et in eodē. Sed ſerui tui venerūt vt emerēt cibos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū eſcarū. Et inde.

אָכְלָה Achila. i. comeſtio. vel cibus. 3. Reg. 19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et dicitur. מַאֲכָל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte exiit cibus. Et etiā ſcribitur cū tau in fine. & dicitur. מַאֲכֹלֶת Maacholeth. i. cibus. Eſa. 9. Et erit in cōbuſtionem & cibū ignis. Et inde. מַאֲכֶלֶת Maacheleth. i. gladius. vel culter. Geñ. 22. Et arripuit gladiū vt īmolaret filiū ſuū. & in pl. מַאֲכָלוֹת Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro dentibus gladios habēt: & cōmandit molaribus ſuis. Pro quo hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent: et cultros pro molaribus.

Cōburere. אכל Victus. Cibus. Eſca. אֲכָלָה Cibus. מַאֲכָל Cibus. מַאֲכֹלֶת Cibus. מַאֲכֶלֶת Gladi⁹ מַאֲכָלוֹת Cultri.

אכן Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. ſtaq; Exo. 2. Quō palā factū eſt verbū iſtud. p quo hebrei legūt: ſiquidē ſiue certe palā factū eſt verbū. Ps. 82. Vos autē ſicut hoīes moriemini. Eſa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño.

אכן quomodo. Siquidē. Autem. Ergo.

אכף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Anima laborantis laborat ſibi: quia cōpulit ad illud os ſuū. Et ſolū inuenitur in loco predicto. & Iob. 31. Et eloquētia mea non ſit tibi grauis. vbi pro eo q in littera noſtra eſt eloquētia mea in hebreo habetur אַכְפִּי Achpi. Et dicunt hebrei q ibi ponitur per additionē aleph in principio pro כַּפִּי Chapi. i. manus mea. Et legūt ſic. Et manus mea non ſit tibi grauis. Sed ſi dictio ſupradicta diuidatur in. אך. ach. quod ſignificat. certe. aut quidē. ſicut ſupradictū eſt: & פִּי pi. quod ſignificat os meū: tunc erit talis littera. ſ. et quidē os meū nō ſit tibi graue. quod ē idē ſenſus cū littera noſtra.

Cōburere. אכל Victus. Cibus. Eſca. אֲכָלָה Cibus. מַאֲכָל Cibus. מַאֲכֹלֶת Cibus. מַאֲכֶלֶת Gladi⁹ מַאֲכָלוֹת Cultri. אכן quomodo. Siquidē. Autem. Ergo. אכף Cōpellere Eloquētia

אכפי

אכר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agricolam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā ad luctū. & i plurali. אִכָּרִים Icarim. i. agricole. Hiere. 14. Cōfuſi ſūt agricole. et in eo. 31. Agricole & mināres greges

אל Al. Non. neq; ne. nequaqua. noli. ſiue nolite. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cōmotionē pedē tuū: neq; dormiet qui cuſtodit te. Prouer. 3. Noli prohibere benefacere eum qui poteſt. Et in eodē. 23. Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; eſt rex qui reſiſtat ei. Canti. 1. Nolite me cōſiderare q fuſca ſim. Hiere. 51. Non tendat qui tendit arcum ſuū. Oſee. 4. Ne derelinquat ſaltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne aſcenderitis in bethauē: neq; iuraueritis viuit dñs. Vbi pro eo q in littera noſtra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur ſupradicta dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dicitur in quē irruiſti hodie. i. cōtra quē irruiſti hodie. ſubditur cōtra meridiē ceni. Itē.

אֵל El. deus. ſiue fortis. vt Geñ. 14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. et in eodē. Benedictus abram deo excelſo: qui creauit celum & terrā. et bēdictus deus excelſus. Et in eodē. 17. Ego ſum deus oipotens. & in eodē. 33. Inuocauit ſup illud fortiſſimū deū iſrael. Vbi ponitur. אֵל El. pro fortiſſimo. & Joſue. 22. Fortiſſime deus iſrael ipſe nouit. Ps. 42. Sitiuit aīa mea ad deū fortem viuū. Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aīa mea ad deū fortem viuū. et etiā. lxx. traduxerūt iſchyron. i. fortem. vnde vitio ſcriptorū fuit poſitum ibi fontē p. fortem. et in plurali.

אֵלִים Elim. i. fortes vel dii. vt. Exo. 15. Quis ſimilis tui in fortibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū ſiue pro idolis. vt Eſa. 1. Cōfundātur ab idolis qb⁹ ſacrificauerūt. et in eo. 57. Qui cōſolamini in diis. Vide ēt ſupra i dictōe.

אל Non. Noli. Nolite.

אל Deus. Fortiſſim

אלים Fortes. Idola. Dii.

אל

אֵל in medio dictiõis. Item. אֵל El. cum apice segol significat. ad. apud. in. sup. cum. per. cõtra. de. a. vl' ab. Geñ. 2. Et adduxit eam ad adam. Et in eodẽ. 4. Dixit caim ad abel fratrem suum. Et in eodẽ. Respexit dñs ad abel & ad munera eius. Exo. 6. Locutusq; ẽ dñs ad moysen. Itẽ ponitur pro apud Geñ. 12. Et laudauerunt illã apud pharaonẽ. Et in eod. 37. Accusauitq; fratres suos apud patrem. Ponitur etiã pro. in. vt. Geñ. 23. Sepelíuit Abraam vxorẽ suam in spelũca agri duplici. & in eodẽ. 27. Madianite vẽdiderũt eũ in egypto. Exo. 29. In qua pones testimonium quod dabo tibi. Signíficat etiã. sup. vt. 2. Re. 2. regẽq; cõstituit sup galaad & sup gesuri & super iezrael. Itẽ significat. cũ. vt. Geñ. 49. Sepelite me cũ patrib9 meis. Itẽ signãt. per. vel. contra. 3. Reg. 18. Siquidẽ cherubim expãdebãt alas super locum arce. Eccl'. 1. Et gyrat p meridiẽ. 1. Reg. 27. Cõtra meridiẽ iude & cõtra meridiẽ ieramiel & cõtra meridiẽ ceni. 2. Re. 5. Sí ascendã cõtra philisteos. Itẽ põitur p. de. siue p. a. vel. ab. vt Geñ. 20. Dixitq; abraã de sara vxore sua soror mea ẽ. Et in eodẽ. 41. Et oẽs prouincie veniebãt in egyptũ: vt emerent escas. Pro quo in hebreo habetur. vt emerẽt escas a ioseph. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipsorũ quattuor. et aliqñ ponitur pro articulo: ad denotandũ q; dictio sequẽs est dativi casus vl' accusativi. Geñ. 3. Mulieri quoq; dixit. vbi p̃mittitur supradicta dictio. el. Et in eo. Vocauit dñs deus adam. vbi ẽt ponitur in hebreo. el. ad denotandũ q; adã est accusativi casus. et aliqñ scribitur cũ iod ĩ fine: & dicitur. אֵלִי Ele. idest. in. aut secus. Iob. 5. Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerit sepulchrũ. Pro quo hebrei legũt. Qui letabãtur ĩ exultatione: gaudẽt cũ inuenerint sepulchrũ. Et in eodẽ. 29. Radix mea apta ẽ secus aq̃s. Ponitur ẽt aliqñ. אֵל El. pro. אֱלֶה éle. .i. isti vel ii. aut hec. Geñ. 19. Dũmodo víris istis nihil mali faciatis. et in eodẽ. 16. Daboq; posteris tuis vniuersas regiones has. & est oĩs generis & cuiuscũq; casus: qa noĩa hebraica sunt indeclinabília. Cõponitur ẽt cũ p̃noĩbus hoc modo אֵלַי Elaí. i. ad me. אֵלֶיךָ Elécha. i. ad te. אֵלָיו Elau. i. ad eum. אֵלֵינוּ Elénu. i. ad nos. אֲלֵכֶם Alechem. i. ad vos. אֲלֵיהֶם Alechem. i. ad eos. & qñ refertur ad feminam hoc modo. אֵלַיִךְ Elaích. i. ad te. אֵלֶיהָ Eléha. i. ad eã. אֲלֵיהֶן Alechen. i. ad vos. אֲלֵיהֶן Alchen. i. ad eas. prima pson tam in singulari q̃ in plurali est sicut in masculino.

אָלַל Alal. in lingua chaldaica significat lamẽtari. eiulare. plangere. vlulare. Et inde. אֲלֵלַי Alelaí. i. ve. ĩteriectio dolẽtis vel eiulãtis. Iob. 10. Sí ĩpius fuero ve mihi. Michee. 7. Ve mihi qa factus sum sicut qui colligit in autũno. & aliquãdo scribitur cũ simplici lamed. Iocl'. 1. Plange q̃si virgo accincta sacco. vbi põitur. אֵלִי Elí. quod ẽ verbũ secũde pson ĩperatiui modi gñis femini. Itẽ. אֱלִיל Elíl. i. idolũ. nihil siue inane aut vanũ. Esa. 10. Quõ ínuenit man9 mea regna idoli. Iob. 13. Et cultores peruersorũ dogmatũ. Pro quo hebrei legũt: medíci idoli omnes vos: síue medicivel cultores inanitatis vel nihilitatis oẽs vos. nã põt deriuarí a supradícta dictiõe. אַל Al. que significat nõ siue nihil. & in plurali אֱלִילִים Elílim. i. idola vel demões. Leui. 19. Nolite cõuerti ad idola. p̃s. 95. Oẽs díi gentiũ demonía. Esa. 2. Et idola penit9 cõterẽtur. Ponitur etiã. אֱלִיל Elíl. pro fraudulẽtia. Hiere. 14. Et díuinationẽ fraudulentam & seductionẽ cordis suí prophetant vobis.

אֶלְגַּבִּישׁ Elgabis. grãdo. Ezech. 13. Et dabo lapides pgrãdes. pro quo hebrei legũt. Et dabo lapides grãdínis. Et in eo. Et ĩber inundans in furore meo erit & lapides grãdes. Et in eo. 38. Et imbre vehemẽti & lapídibus immẽsis. vbi ponitur pro immẽsis elgabis. nã significat grãdinẽ q̃ lapides grandínis sunt magni & in magna quãtitate. Et de hoc vide infra in dictione. גָּבַשׁ Gabas.

אֵלֶּה Ele. isti. iste. ista. siue hí. he. hec. Geñ. 2. Iste sunt generationes celi & terre. Et in eo. 9. Isti sunt filii noe et ab iis dissemínatũ est omne genus hoĩm sup vniuersam terrã. Et in eodẽ. 36. He aũt sunt gñationes esau: & hec noía filiorũ eius. Et in eo. Hí duces filiorũ esau. Exo. 1. Hec sunt noía filiorũ israel. Et est oĩs gñis & oĩs casus. vt supra dictũ ẽ. & in lĩgua chaldaica dícitur. אִלֵּין Ilen vl' אִלֵךְ ilech. Dañ. 2. Et cõteret oĩa hec. Et in eo. 3. Virí isti contẽpserũt te rex.

אָלָה Ala. Iurare. maledicẽ. ĩprecari. vt Iudí. 7. Et sup qb9 me audiẽte iuraueras. Iob. 31. Vt expeterẽ maledícẽs aĩam eius. Inde. אָלָה Ala. i. iuramẽtũ aut maledictío siue execratío. Geñ. 26. Sit iuramentũ inter nos. Eze. 16. Sicut despexisti iuramẽtũ. Ps. 9. Cuius maledictione os plenũ est. Ps. 78. Et de execratione & mendacio annũciabũtur. Esa. 24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אָלוֹת Aloth. Deuf. 29. Iuxta maledictiões q̃ in libro legis huius ac federis cõtinẽtur. Et in eodẽ. 30. Oẽs aũt maledictiones has cõuertet super ínímicos tuos. Et inde. תַּאֲלָה Thaala. i. labor. fatigatio. Threñ. 3. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. Item. אֱלוֹהַּ Eloha. deus. Iob. 3. Non reqrat eũ deus desup. Et in eo. 4. Nũquíd homo dei cõparatione iustificabitur. Abac. 3. Deus ab austro veniet. Et in língua chaldaica dicitur. אֱלָה Ela vel אֱלָהָא elaha. Dañ. 2. Vt q̃rerent misecordiã a facie dei celi. Et ĩ eodẽ. Tibí deo patrũ meorũ cõfiteor. Et scribitur plural'r. אֱלֹהִים Elohím. i. deus. Geñ. 1. In prícipio creauit deus celũ & terrã. p̃s. 7. Deus iudex iust9. et q̃ñ post se regit gtĩ amittit mẽ: sicut ceta noía pl'alia ĩ im desinẽtia & dicit אֱלֹהִי Elohe. Exo. 3. De9 hebreorũ misit me ad vos. Deuf. 10. Ipse ẽ deus deorũ. Et vt ait bẽs hieronym9 ĩ epl'a ad marcellã: est cõis numeri: quod et vnus deus vocatur & plures. Deut. 4. Neq; est alía natio tã grãdis: q̃ habeat deos apropinquãtes sibi. 1. Reg. 28. Deos vídí ascendẽtes de terra. Et in eo. 4. Quis nos saluabít de manu deorũ sublímiũ istorũ. Et in língua chaldaica dicitur. אֱלָהָיָא Elahaía siue אֱלָהִין Elahín. i. dii. Hiere. 10: Díi quí celos & terrã nõ fecerunt. Dañ. 2. Exceptis diis quorũ nõ est cum hoĩbus cõuersatío. Accípitur ẽt pro díis gentiũ: qui dicũtur dii secundũ opinionẽ eorũ a qbus colũtur. Geñ. 25. Abiicite deos alienos qui in medio vestrí sunt. Ps. 95. Oẽs díi gentiũ demonía. Osee. 3. Et ipí respiciũt ad deos alienos. Accípitur etiã pro angelis síue pro hoĩbus sanctís vel potẽtibus seu prícipibus vel iudicibus: qui dicũtur dii participatiue. Geñ. 6. Vidẽtes filii dei filias hominũ q; essent pulchre: acceperũt sibí vxores ex oĩbus quas elegerãt. Quod exponũt hebrei de filiis potentiũ & principũ. 2. Regũ. 7. A facie populi tui quẽ redemísti tibi ex egypto gentẽ & deũ eius. i. prícipẽ eius. Ps. 8. Minuisti eũ paulomin9 ab angelis. Ps. 96. Adorate eũ oẽs angeli eius. Ps. 137. In cõspectu angelorũ psallam tibí. Ps. 81. Ego díxi dií estís. Exo. 21. offerat eum dñs diis. Et in eo. 22. Díis nõ detrahes. Item. אֵלָה Ela. terebínthus vel quercus. Geñ. 35. At ílle infodít eos subter terebínthũ que est post vrbẽ sichẽ. Ios. 24. Et tulít lapidẽ pergrãdem: posuitq; eum subter quercum que erat in sanctuario dñi. Iudi. 6. Venít angelus dei & sedít sub quercum. Esa. 1. Cum fueritis velut quercus defluẽtibus foliis.

אֵלוּ Ilu. Si. quãuis. Ester. 7. Atq; vtinã in seruos & famulas venderemur esset tolerabile malũ & gemẽs tacerem. Pro quo hebrei legũt. Atq; sí in seruos et famulas vẽderemur tacerẽ. Eccl'. 6. Etiã sí duobus míllíbus annis vixerít. Itẽ. אָלוּ Alu. in língua chaldaica ẽ aduerbiũ demõstratiuũ. i. ecce siue. en. Dañ. 2. Et ecce q̃sí statua vna.

אָלַח Alach. fetere. corruptũ siue inutilem esse. Et inde

אֵלֶּה Jste. Jsti. Jj. We. Hec. אֵלִין אֵלֵךְ Jsti. אָלָה Jurare. Maledicẽ. אָלָה Juramẽtũ maledictio Execratio. אָלוֹת Maledictiones. תַּאֲלָה Labor. אֱלוֹהַּ Deus. אֱלָה אֱלָהָא Deus. אֱלֹהִים Deus. אֱלָהִי Deus. Dij אֱלָהִיָּא אֱלָהִין Dij gentiũ Potentes vel prícipes Angeli. Dij pro iudicibus אָלָה Terebinth9 Quercus. אֵלוּ Etiã sí. אָלוּ Ecce אָלַח Fetere.

verbū passiuū prime cōiugationis quod recipit nū in prī cipio & dicitur.נְאֵלַחNeelach. Iob.15.quanto magis. abo mīnabilis & inutilis hō.& ps.13.oīes declinauerūt simul inutiles factí sūt.ps.52.vbí eadē Verba habentur.

Inutilis. נְאֵלַח

אֵלֵי vlay.si forte.forte.forsitam. De quo vide supra in dictiōe.אוּלַיvlay cū littera vau ī prīa syllaba.itē. אֵלִי Elí.i. plāge .de quo vide supra.in dictōe.אֲלָלAlal. alya.cauda. vt leuit.3.adipē & caudā totā cū renib9 אֲלִיל elil.idolū.siue demó.de q̄ vide supp.īdictōe אֲלָל alal Alā.facere māipulos vl̄.manipl'os ligare.vtGe.37. אֵלֶם Putabā nos manipl'os ligar e ī agro. IndeאֲלֻמָּהAlū mma.manipulus.Geñ.37.& Quasi consurgere manipulū meū & stare.& in plurali.אֲלֻמִּיםAlūmím. Secundū termi nationē masculinorū vl̄ אֲלוּמֹתAlumoth.secundū termina tionē femininorū:eodē libro et cap.vbí supp. Itē.אָלַם alam obmutescere mutū eē.ps.30.muta fiant labia dolosa. & ps 38.Obmutuí & humiliat9 sū.& ī eodē. obmutui et nō ape rui os meū.Esa.53.Et quasi agn9 corā tōdente se. obmute scit.& inde.אֵלֶּם Ilem.siue.אֵלֵם Elem.i.mutus.siue muta.vt Geñ.4.Quis fabricat9 ē mutū.ps.37.Sicut mut9 nō ape riēs os suū.& ī titulo psalmi.55.vbí dicitur In finē p popu lo.quí a sactis lōge factus ē:in titulí inscriptiōe ipī dauid.p quo beatus Hieronímus in psalterio iuxta hebraicā veri tatē trāstulit.victori p colūba muta : eo quod pcul abierit dauid humilis & simplex.& in plurali .אִלְּמִים Ilemim.i. muti.Esa.56.canes muti nō valētes latrare vidētes vana. Itēאֻלָּמvlam.siue אוּלָּם vlam.vere.vtiq̄.sed.alioquī verūta mē.Numeri.14.viuo ego & implebitur gl'ia dn̄i vniuersa terra.vbí premittitur in hebreo dictio vlā.s.vere siue vtiq̄ viuo ego.Iob.1.sed extēde manū tuā:& tāge cūcta q̄ possī. det.et ī eodē.2.alioquī mitte manū tuā et tāge os eius& car nē .et in eodē.11.Atq̄ vtinā deus loqueretur tecū.et in eo dem.13.Prius vos ostēdēs fabricatores mēdacii.p quo he. le.Et vere siue vtiq̄ vos fabricatores mēdacii.ps.58.Si ve re vtiq̄ iusticiā loqmini.vbí pōitur.אֵלֶּם Elem pro.אֻלָּם V lam:Sigñat ētאֻלָּם Vlam.siue אוּלָּם Vlam porticū siue vesti bulum. 3.Reg.6.Et porticus erat ante templū viginti cubi torū.&.ps.52.Et firmamentū in plagis corū.pro quo bea tus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē trans tulit .& firma sint vestibula corū.Ezech.40.& mēsus ē ve stibulū porte octo cubitorū.& in eodē vestibulū aūt porte erat intrinsec9.et in pluraliאֲלֻמִּים elamim.secūdū termina tionē masculinorū. siueאֲלֻמּוֹת elamoth.Secundū termina tionē femininorū vt in eo.40 .sil'r aūt erāt & ī vestibulís fe nestre p gyrum.et in eo.& vestibula in circuitu Item.אַלְמָן Alman .viduus siue viduatus vt.Hiere.51.Non fuit vídua tus ísrael & iuda a dn̄o deo suo.& in gene.feme.אַלְמָנָה Al mana.i.vídua.vt Geñ.38.esto vidua in domo patrís tuí.& Esa.i.Defendite víduā.et in plurali.אַלְמָנוֹתAlmanoth.ps. 65.patrís orphanorū et iudicís viduarū.Thren .5. matres nostre q̄sí vídue.et īde.אַלְמֹן Almon .i.viduitasvt.Esa.47. Et venient tibí hec duo subito in die vna sterílitas et vidui tas.et hoc idē sigñt. אַלְמָנוּתAlmenuth.vt Geñ.38.que de positis viduitatis vestibus assūpsit theristrum. Esa.54. Et opprobrii viduitatis tue nō recordaberís amplius. & inde domus siue palatia iam destructa dicuntur metaphorice אַלְמָנוֹת Almanoth.vt Esa.13.& respōdebūt vlule ī edibus corum.Itē.אַלְמֹנִיAlmoni.i.ille cuí9 nomen tacetur in scrí ptura:et deriuatur a supradicta dictiōe אָלַם Alam q̄ signifi cat obmutescere.Ruth.4.declina paulisp.et sede hic vocās cū noīe suo.&.4.Reg.6. ín loco illo et illo ponam9 īsidias

Elon.siue.אַיָּלוֹן Alon quercus. Gene.55'. Et sepul ta ē ad radices bethel subter quercū & appellauit no men locí illíus quercus fletus.& in plurali.אַלֹנִים Alonim siue.אַלְנֵי Alone.vt Amos.2.et fortis ipse quasí quercus.& zacha.11.Vlulate quercus basan.significat etiā cōuallē siue locū ín quo sunt multe quercus & alíe arbores.vt Geñ.12. Et vsq̄ ad cōuallē illustrē.& in eodē.18.Appuit aūt eí dn̄s ín cōualle mābre. Itē. אֵילָן Ilan.siueאֵילָנאilana.in lingua chaldaica significat arborē.Dañ.4. Et ecce arbor ī medio terre.Et in eodem. Succidite arborem.

אַלְפִים Elef.mílle.vt Geñ.20.Ecce dedí mílle argēteos fratrí tuo.Nu.31.Mille virí de singulis tribubus elígantur. Canti. 4 . Mille clypeí pendēt ex ea. Et ín eo.8.Mille tui pacifici.& ī plurali.אַלְפֵּיִם Alaphim.siue אַלְפֵי Alphe .i.mil lia siue milleni.vt Exo.34. Qui custodís misericordiā in millia.& Dan.7. Millia mill'ū mínistrabāt eí:et cum regit post se gtm̄.dicitur. אַלְפֵּי Alphe. vt Iob.1.Fuit possessio eius septē millia ouiū:& tría millia camelorū. ponitur etiā singulare pro plurali: videlicet qñ precedit alíus numerus minor.dūmodo excedat numerū denariū.vt Exo.12.sexcē ta fere millia peditū.& Nu.25.Et occisí sunt viginti q̄ttuor millia.vbí in hebreo ponitur mille in singulari p millia in plurali. Accípitur etiā pro familia ín q̄ est hoīm ínultitudo vt Iudí.6. Ecce familia mea minima est ín manasse.& pro duob9 millibus tm̄ dicitur אַלְפַּיִם Alphaim.vt Esdrę.2.Filíi feros duo millia.et in eodē.Filí beguay duo millia qnq̄gin ta sex.& inde. מַאֲלִיפוֹת Maliphoth.i.ea q̄ in millibus multi plicata sunt.vt.ps.143. Oues eorū fetose.pro quo btūs Hie ronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit.pe cora nostra in millib9. Itē.אָלַף Alaph . docere siue discere Iob.18 .docuit iniquitatē tuā os tuū. Et in eodē.35. Tace & docebo te sapientiā.Proue.22.Ne forte discas semitas eius. et aliq̄n scribitur sine aleph.vt Iob.35. Qui docet nos sup iumēta terre.vbí pōitur.מַלְפֵּנוּMalephénu.pro מַאַלְפֵּנוּ ma alephénu. & inde. אַלּוּף Alluf.i.dux:siue doctus.aut doctor vl̄ magíster. Geñ.36. Dux themā. Dux omar. Dux sephua. Ps.54. Dux meus & notus meus. pro quo hebrei legūt:do ctor vel magíster meus & notus me9. Prouer.2. Que reliqt ducē pubertatis siue.et in eodē.16.Et verbosus separat prín cipes.i. duces. Ponitur ēt pro federatis.vt in eodē.17.Qui autē altero sermōe repetit separat federatos. Et inde agnus qui precedit gregē: & est dux aliorū.dicitur .אָלוּף Aluph. pro quo btūs Hieronymus traduxit māsuetū. Hiere.11. Et ego quasí agnus māsuetus qui portatur ad victimā. signifi cat ēt bouē vel taurū aut armentū.et inuenítur tm̄ in nūero plurali.s. אֲלוּפֵי Aluphe. siue. אַלְפִּים Alaphim.vt Ps. 143. Boues corū crasse.& Esa.30.Et tauri tui & pulli asinorū q operātur terrā.Deu.7.Oleo & armētís gregib9 ouiū tuarū et ín eodē.28.Greges armētorū tuorū & caule ouiū tuarū.

אָלַץ Alas.molestare siue angustiare.vt Iudicū.16.Cumq̄ molesta esset eí :& per multos dies iugiter adhereret spaciū ad quietē nō tribuēs.pro quo hebrei legūt:cūq̄ mo lesta esset eíverbis suis per singulos dies;& angustiasset eū. et solum inuenitur ín predicto loco.

אָלְקוֹם Alcū.verbū cōpositū ēst.ab .אָל Al.quod signifi cat neq̄ siue nō.& קוֹם Cū.quod significat cōsur gere siue resistere.Prouer.30.Neq̄ ē rex qui resistat eí.pro quo heb.legūt:et rex nō cōsurget cū eo : siue nō resistet eí. q̄ ē ídē cū litt'a nostra.pōt ēt legí sic.s.&rex cui nēo resistet:

אִם Im.sí:siue.nū:nūquíd.cum: vl̄ quādo.Geñ.4.Si bene egeris recipies.& Exo.1.Sí masculus fuerit interficite eum : sí femína reseruate.Thren.3. Quía si abiecit & mse rebitur.ponitur etiam pro siue vt Exo.19.Siue iumentum fuerit siue homo non viuet.Eccl.12.Siue bonū siue malum sit. Item ponitur pro.an.vt Geñ.24. Vtrum prosperum

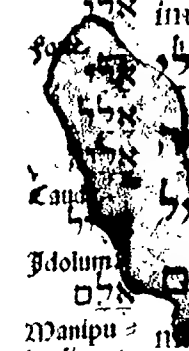

Vlai. Alia. Alam. Elon. Elef. Alas. Alcum. Im.
Inutilis. Fole. Caud. Idolum. Manipulos ligare. Manipulus. Mutū esse Obmutescere. Mutus. Mutus. Muta. Muti. Vtiq̄. Sed. Alioquin. Etiam. Vtiq̄. Vere. Vestibulū. Porticus. Vestibula. Viduatus. Vidua. Vidue Viduitas. Viduitas. Edes scilz destructe. Ille. Elon. Quercus. Cōuallis. Mille. Millia. Familia. Duo millia Fetose. In millib9. Docere. Discere. Dux. Magíster. princeps Federati. Māsuetus Boues. Tauri. Ermēta. Molestare Alcūm nō resistēs Si. Siue.

An. ſter ſuum feciſſet deus an non. Exo. 17. Eſt ne deus in nobis an non. & quando cõponitur cum iſta littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tũc ſignificat num ſiue nũquid. vt Nume. 17. Num vſq; ad internicionẽ delendi ſum⁹. & Iob. 6. Ecce non eſt auxiliũ mihi in me. pro quo hebrei legunt nũquid non eſt auxilium meũ in me. ponitur etiã pro cum vel quã do. vt Nu. 36. Cum iubileus. i: quinquageſimus ann⁹ aduenerit. & qñ iungitur cũ iuramẽto tũc ponitur pro negatiõe vt. ps. 88. Semel iurauí in ſcõ meo ſi dauid mentiar. i. q nõ mẽtiar. & ps. 95. Vt iurauí in ira mea: ſi itroibũt in requiẽ meam. et ps. 131. Sicut iurauit dño votũ vouit deo iacob: ſi introiero in tabernaculũ domus mee. Et cum cõponitur cũ hac ſyllaba ו ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc ſignificat et ſi. quod ſi. ſin autẽ. ſi aũt. Exo. 20. quod ſi dixerit ſeruus diligo dñm meũ. & in eodẽ. Sí autẽ filio ſuo deſponderit eã. Nu. 16. Sín autem nouã rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiões aliquando ſignificãt niſi vel ſed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te niſi benedixeris mihi. & ps. 1. Sed in lege dñi volũtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que ſignificat vſq: tũc ambe dictiones ſignificãt quoaduſq; ſiue donec. vt Gene. 24. Non comedã: donec loquar ſermones meos. habet etiã alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorũ viuentiũ. & Exo. 20. honora patrem tuũ & matrem tuã. ponitur etiã pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarũ viarũ. accipitur etiã pro familia vel populo. vt. 2. Regũ. 20. Et tu vis ſubuertere ciuitatem: & euertere matrem in iſrael. & in plurali. אִמּוֹת imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus ſuis dixerũt. Dicitur etiã. אִמּוֹת Vmmoth. Secundũ terminationẽ feminorũ. ſiue. אִמִּים Vmmim. ſecũdũ terminationẽ maſculinorũ & ſignificat tribus aũt gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duodecim principes tribuũ ſuarũ. & Ps. 116. Laudate eũ oẽs populi. Et in ligua chaldaica dicitur. אִמָּה Vmma. Dañ. 3. Et oĩs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אִמַּיָּא Vmmaia. vt in eodẽ. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicũt aliqui q deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione ſequenti.

אֵם Mater. Buiſũ. אִמּוֹת Matres אִמָּת Tribus. Populi אִמָּה Tribus אִמַּיָּא Tribus אַמָּה Cubitus. אָמָה Ancilla Famula אֲמָהוֹת Ancille. Cubitus. אַמּוֹת Cubiti. אַמָּתַיִם duo cubiti אַמִּין Cubiti.

אָמָה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21. eiice ancillã hanc & filiũ eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Miſit vnam e famulabus ſuis. & in plurali. אֲמָהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillaſq; eius. Et Naũ. 3. Et ancille eius gementes. ſignificat etiã predicta dictio cubitũ. Geñ. 6. Et in cubito cõſumabis ſũmitatẽ eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna parte pẽdebit. Hiere. 51. i. pedalis preciſiõis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mẽſura auaricie tue ſiue preciſionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Nouẽ cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & ſemis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cubiti. Dañ. 3. Latitudine cubitorũ ſex.

אָמַל Imbecille ſeu infirmũ eſſe. אַמְלַל Infirmari Imbecill.

אָמַל Amal. Deficere. infirmũ ſiue imbecillem eſſe. Eze. 16. In quo mũdabo cor tuũ. pro quo hebrei legũt. q̃ imbecille ſiue infirmũ factũ eſt cor tuum. Tamen ſi illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiõis eſt prime perſone futuri tẽporis & non eſt de ſubſtantia dictionis Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde. אַמְלַל vmlal. per duplicẽ lamed. i. infirmus ſiue imbecillis factus eſt: aut defecit: vel deſertum eſt. vt. 1. Regũ. 2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. et Neemie. 4. quid iudei faciũt imbecilles. Et. Pſ. 6. Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum. Eſa. 24. Infirmata eſt vitis. Et in eodem. Et infirmata eſt altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ẽ: que peperit ſeptem. Eſa. 16. Quonĩã ſuburbana eſebon deſerta ſunt. Et ſcribitur aliqñ cũ vau. in prima ſyllaba. Deſertũ eſt

אֲמַן Credere. תַּאֲמִין Credere. Fidelẽ eſt Stabilẽ eſt אֱמוּנָה Fides. Veritas. Stabilitas אֹמֶן אֲמוּנִים Veritates. נֶאֱמָן Fidelis. אֱמֶת Fides. אָמֵן Amen.

אָמַן Aman. Credere. fidelem eſſe. ſtabilẽ eſſe. permanere. Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הֶאֱמִין Heemin. quod eſt verbum tertie cõiugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credãt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba ſigni ſequẽtis. et in eodem. 14. Et crediderũt dño. ps. 26. Credo videre bona dñi. Et. ps. 115. Credidi propter qd locutus ſum. ps. 77. Nec fideles habiti ſunt in teſtamẽto eius. Significat etiã ſtabilem eſſe. aut permanere. vt Iob. 4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles. et Eſa. 7. Sí nõ crediderítis non permanebítis. vbi ſiſis dictio ponitur pro pmanebitis ſicut pro crediderítis. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. ſtabilitas. Indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant eam. ps. 92. Et omnia opera eius in fide. Eſa. 11. Et fides cinctorii renum eius. Et oſee. 2 Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt ps. 35. Et veritas tua vſq; ad nubes. ps. 118. Et in veritate tua humiliaſti me. Et in eodẽ. omnia mãdata tua veritas. Signi ficat etiã ſtabilitatẽ vel firmitatẽ. vt. Exo. 17. Et factũ eſt vt manus illius non laſſarẽtur. i. non deficerẽt: ſed eſſent ſtabiles pro quo in hebreo eſt. Et fuerũt manus eius veritas ſiue ſtabilitas. Et idẽ ſignificat. אֹמֶן Omen. et in plurali. אֲמוּנִים Emunim. i. veritates. ſiue fideles aut veraces. ps. 11. Quoniam diminute ſunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. ſtabilis: indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ẽ. 1. Reg. 2. Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem fidelẽ. 2. Reg. 7. Et fidelis erit dom⁹ tua et regnum tuũ vſq; in eternũ. 3. Reg. 11. Et ſuſcitabo tibi domũ fidelẽ. Iob. 12. Mutans labiũ veraciũ. Eſa. 33. Aque eius fideles. i. ſtabiles ſiue indeficiẽtes. Hiere. 15. Facta eſt mihi quaſi mẽdacium aquarũ infideliũ. pro quo in hebreo eſt. Aquarum que nõ ſunt fideles. i. que nõ ſunt ſtabiles. Et in lingua chaldaica dicitur. מְהֵמָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אֹמֶן Emun. i. fides ſiue credulitas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo eſt filii in quibus non eſt fides: ſiue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et reſpõdebit omnis populus amen. & in eodẽ. & dicet oĩs populus amen. et Eſa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interptatur aũt amen. vere ſiue fideliter. aut fides. ſiue veritas. vnde Apocalypſis. 3. dicitur. Hec dicit amẽ teſtis fidelis & ver⁹. et inde. אֲמָנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura ſum anus. Et idem ſignificat. אָמְנָה omna. vt Geñ. 20. Alías autem & vere ſoror mea eſt. Item. אֹמֵן Omen. i. Alumnus. nutrici⁹ vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare ſolet nutrix infantulũ. Eſter. 2. Qui fuit nutricius filie fratris ſui ediſſe. Eſa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָן Amman. Artifex. ſiue opifex. Canti. 6. Que fabricata ſunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quaſi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trãſtulit nabuzardan princeps militie.

אֲמָנָם Vere אָמְנָה Vere אֹמֵן Nutrix. Nutricius אָמָן Artifex. אָמוֹן Multitudo. אָמַץ Superare Offirmare Cõfortare

אָמַץ Amas. Preualere. ſuperare. firmare. vel roborare. confortare. Roboratũ vel robuſtum eſſe. ſiue viriliter agere. Geñ. 25. Populuſq; populũ ſuperabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cõfortauerat ſiue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortaſti. ps. 26. Et confortetur cor tuũ & ſuſtine dñm. Et. ps. 141. Quia cõfortati ſunt ſup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q obſtinato

ruth animo decreuisset secum pergere, pro quo hebrei legunt. Et vidit q ipsa confortabatur ad eundum secum. 3. Reg. 12. Porro rex roboam festinus ascendit currum. Pro quo hebrei legunt, porro rex roboam confortatus est vt ascenderet currum. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum in locis predictis, Prouer. 8. Quando ethera firmabat sursum. & Zach. 12. Confortentur mihi habitatores ierusalem in domino deo suo. Iob. 16. Roborarē vos in ore meo Ios. 1. Et esto robustus valde. & in eodem. & virtiliter age. in de אָמִיץ Amis, idest fortis vel robustus. Iob. 9. Sapiens corde & fortis robore. Amos. 2. Robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa. Et aliquando scribitur cum littera mem in principio & dicitur, מְאֹמָץ Meames. vt Prou. 24. Et vir doctus robustus & validus, cuius plurale מְאֻמָּצִי Maamassi. ponitur. Iob. 36. vbi dicitur. Et omnes robustos fortitudine. & inde אָמוּץ Amus. idest fortis. vt Zach. 6. In quadriga quarta equi varii & fortes. & dicunt hebrei q in hoc loco significat subruffos vel rubicundos. Alii vero dicunt q in predicto loco accipitur pro equis qui sunt coloris cineris.

Firmare. Roborare. Robustum esse. אָמִיץ Fortis. Robustus. מְאֹמָץ מְאֻמָּצִי Robusti. אָמוּץ Fortis.

אָמַר Amar. dicere. loqui. precipere. cogitare. eligere: siue exaltare. Geñ. 1. Dixitq deus fiat lux. Et in eo. Dixit quoq fiat firmamentum. Et in eo. 4. Dixitq cayn ad abel fratrē suum. Ps. 148. Quia ipse dixit & facta sunt. Exo. 5. Hec dicit dominus deus. & inde. לֵאמֹר Lemor. idest ad dicendum: pro quo in translatione nostra communiter ponitur dicens. vt Exo. 40. Locutusq est dominus ad moysen dicens, pro quo hebrei legunt. Locutusq est dominus ad moysen ad dicendum scilicet: filiis israel vel aliis. Nam illud lamed quod ponitur in principio dictionis communiter ponitur pro ad: quando preponitur gerundio vel infinitiuo vt לַעֲשׂת Laasoth. ad faciendum. לֶאְסֹר Leesor. ad alligandum. vt. Ps. 14. 9. Ad faciēdam vindictam in nationibus. & in eodem. ad alligandos reges eorum in compedibus. ponitur etiam לֵאמֹר Lemor pro verbo inpersonali idest dicitur. pro quo beatus Hieronymus transtulit vulgo dicitur. Hiere. 3. Vulgo dicitur. si dimiserit vir vxorem suam. Et aliquādo scribitur sine aleph. vt. 2. Reg. 19. Et amasse dicite. vbi ponitur תֹּמְרוּ Thomru. pro הֹאמְרוּ Thomru. Et. ps. 136. Quia dicitis in cogitatione. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quia contradicent tibi scelerate: quod magis consonat cum hebreo. vbi ponitur יֹמְרוּךָ iomrucha pro יֹאמְרוּךָ iomrucha. & inde אֹמֶר ómer siue אִמְרָה Imrath. idest verbum vel eloquiū. vt Ps. 18. Non sunt verba neq sermones. & Ps. 147. Qui emittit eloquium suum terre. & in plurali. אֲמָרִים Amarim siue אִמְרֵי imrē. aut אִמָּרוֹת Amaroth. idest verba siue eloqua. Iob. 6. Et in ventum verba profertis. Et ps. 11. Eloqa domini eloquia casta. Prouer. 1. Ad intelligendum verba prudentie. Et ēt supradicta dictio אָמַר Amar. ponitur pro pcipere. vt Geñ. 3. Cur precepit vobis deus vt non comederetis ex oī ligno paradisi. & Ester. 6. Iussitq sibi afferri historias. & Iob. 9. Qui pcipit soli & nō oritur. Et in eo. 37. Precipit niui vt descendat in terrā. & inde מַאֲמָר Maamar. idest verbū siue preceptū. vt Ester. 2. Quidquid enī ille pcipiebat obseruabat ester. Pro quo in hebreo habetur. verbū siue pceptū mardochei faciebat Ester. Itē אָמַר Amar. significat cogitare vel putare: q est dicere in corde. vt. Iudi. 15. putaui q odisses eā. Et i eo. 20. putauerūt solito more cedere. 4. Reg. 5. Putabā q egrederetur ad me. 2. Reg. 21. nūsus est pcutere dauid. pro quo he. le. dixit. s. in corde suo siue cogitauit percutere dauid. & Eccls. 2. Dixi ergo in corde meo. Itē ponitur pro exaltare siue eligere. vt Deut. 26.

Dicere. לֵאמֹר Dicens. Ad dicēdū לֵאמֹר Dicitur. Contradicere. אֹמֶר Verbum. Eloquium אִמְרִים אִמָּרוֹת Verba. Eloquia. אָמַר Precipere. מַאֲמָר Verbum. אָמַר Putare. Cogitare. Eligere.

Dñm elegisti hodie. Et in eo. en dominus elegit te hodie: vbi ponitur הֶאֱמִיר Heemir: quod est verbum tertie conjugationis. Et dicunt hebrei q significat exaltare. Et inde ille ramus qui est in summitate arboris dicitur אָמִיר Amir vt Esa. 17. Et sicut excussio olee duarum vel trium oliuārū in summitate arboris. pro quo he. le. in sūmitate rami. s. illius qui est in sūmitate arboris. Et in eo. ponitur pro segete. vbi dicitur: sicut aratra & segetes que derelicta sunt a facie filiorum israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. ramum siue virgultum. de quo vide etiam infra in dictione חָרַשׁ Charas. Item ponitur pro superbire. vt Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis vbi ponitur תִּתְיַמָּרוּ thithiamaru sine aleph: sicut in aliquibus locis supradictis. Itē אֵמֶר Imar in lingua chaldaica significat arietem siue hedū Esdre. 6. Et hedos in holocausta.

הֶאֱמִיר Arbor. אָמִיר Arbor. Ramus. Seges. תִּתְיַמָּרוּ אֵמֶר Aries.

אֶמֶשׁ émes. heri. nocte preterita. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cum patre meo. Et in eodem. 31. Sed deus patris tui heri dixit mihi. Et in eodem. Respexit dominus & arguit te heri. Et accipitur ibi heri pro nocte preterita. nā premittitur in textu, Viditq in somnis dicentem sibi dominum. Pro quo in hebreo habetur: & venit deꝰ ad laban syrum in somno noctis.

אֶמֶשׁ Heri.

אֱמֶת Emeth. veritas. verus. Geñ. 47. Et facias mihi misericordiam & veritatem. 3. Reg. 10. Verus est sermo quem audiui in terra mea. Ios. 2. Detis mihi verum signū. 4. Reg. 20. Fiat tantum pax & veritas in diebus meis. Ps. 18. Iudicia domini vera. Ps. 84. Veritas de terra orta est.

אֱמֶת Veritas. Verus.

אַמְתָּח Amthach. saccus. vt Geñ. 44. Imple saccos eorum frumēto quantum possunt capere: & pone pecuniam singulorum in summitate sacci.

אַמְתָּח Saccus.

אַן An. quo. aduerbium iterrogandi loci vel temporis. vt. 1. Reg. 10. Quo abisti. & Iob. 8. Vsq quo loqueris talia.

אָנָא Anna. Aduerbium obsecrandi vel rogandi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obsecro. vt Geñ. 50. Obsecro vt obliuiscaris scelerum fratrū tuorum. & Ps. 117. O domine saluum me fac: o domine bene prosperare. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. O domine salua obsecro. obsecro domine prosperare obsecro. & aliquādo scribitur. אָנָּה Anna cum he in fine loco aleph. vt. Ps. 115. O domine libera animam meam. & in eo. O domine quia ego seruus tuus. vbi beatus Hieronymus etiam transtulit obsecro: sicut in supradicta dictione. & Exo. 32. Obsecro peccauit populus iste pctū maximū.

אַן Quo. אָנָא Obsecro. O אָנָּה Obsecro.

אֲנָא Ana. in lingua chaldaica est pronomen prime persone & significat ego. Dañ. 4. Ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea.

אֲנָא Ego.

אֲנָבָא Inba. In lingua chaldaica signāt fructū. Dañ. 4. Et fructus eius nimis. Et in eo. Et dispgite fructꝰ eius.

אֲנָבָא Fructus.

אָנָּה Ana. quo. aduerbium interrogandi loci vel tpis. huc & illuc. quoq. vt Ps. 12. Vsq quo domine obliuiscēris mei in finē: vsq quo auertis faciē tuam a me. Et in eo. Vsq quo exaltabitur inimicus meus super me. & Ps. 138. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiā. & Canti. 5. Quo abiit dilectus tuus. & qñ duplicatur supradicta dictio: significat. huc. & illuc. siue quoq. vt. 3. Reg. 2. Et nō egredieris inde huc atq illuc. Et in eo. Quacunq die egressus fueris huc & illuc scito te esse moriturū. &. 4. Reg. 5. Nō abiit seruus tuus quoq. est ēt aduerbium obsecrandi vel rogandi vt supra dictū est. Item אָנָּה Ana. lugere. contristari siue mestū esse. vt Esa. 3. Et merebunt atq lugebunt porte eius. Et in eodem. 19. Et merebunt pcatores. Et inde. תַּאֲנִיָּה Thaaniia & אֲנִיָּה Aniia. idest luctus & meror: siue tristitia. vt Threu. 2. Et replcuit in filia Iuda humiliatum & hu-

Quo. Huc illuc. Quoq. אָנָּה Lugere. Merere. תַּאֲנִיָּה אֲנִיָּה Humiliatus

Luctus meror. אָנָה Casu accidere. Occasionē quærere. תְּאֲנָה Occasio.

miliatam. Pro quo he.le.& repleuit siue multiplicauit in filia iuda luctum & merorem vel tristitiā. Item אָנָה ina. fortuitu vel casualiter accidit: siue occasionem quesiuit. vt Exo. 21. Qui autem non est insidiatus: sed deus illum tradidit in manus eius. 4. Reg. 5. Animaduertite & videte q̄ occasiōes querit aduersum me. Et inde תְּאֲנָה thoana. idest occasio. vt Iudi. 14. Et quereret occasiones cōtra philistiim. Hiere. 2. in desiderio anime sue glutiuit ventū amoris sui: nullus auertet eam. pro quo hebrei legunt in desiderio aie sue glutiuit ventum occasionis sue: quis auertet eam: siue occasiōem eius quis auertet. Nomina enim hebraica sunt

Ego. אֲנִי

indeclinabilia: vt supra dictum est. Item אֲנָה Ana in lingua chaldaica significat. ego. vt Dañ. 5. Porro ego audiui de te q̄ possis obscura interpretari.

Illi. אִנּוֹן

Inun. in lingua chaldaica est pronomen tertie persone pluralis numeri. idest illi. siue. ipsi. Dañ. 2. In diebus autem regnorum illorum.

Ingemiscere. אָנַח Hemere. Suspiriū. Hemitus. אֲנָחוֹת Hemitus.

Anach. Suspirare. ingemiscere. vt Exo. 2. et ingemiscentes filii israel propter opera vociferati sunt. & Prouer. 29. Cum impii sumpserit principatum: gemet populus. & Esa. 24. Ingemuerunt omnes qui letabantur corde. Thren. 1. Sacerdotes eius gemētes. & in eodē audierūt quia ingemisco ego. Ezech. 21. Ingemisce in contritione lumborum. Ioelis. 1. Quid ingemuit animal. & ide אֲנָחָה Anacha. idest gemitus: vel suspirium. Iob. 3. Antequā comedam suspiro. pro quo in hebreo habetur. Ante cibum meum suspiriū meū venit. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. & Ps. 6. Laboraui in gemitu meo. & Esa. 35. fugiet dolor & gemitus. & in plurali. אֲנָחוֹת Anachoth. vt Thren 1. Multi enim gemitus mei.

Nos. אֲנַחְנוּ Nos. נַחְנוּ

Anachnu. Nos. vt Ps. 19. Nos autem surrexi mus & erecti sumus. & aliquando scribitur sine aleph. et dicitur. נַחְנוּ Nachnu. vt Thren. 3. Nos iniq̄ egimus et ad iracundiam prouocauimus.

Ego. אֲנִי Nos אֲנַחְנוּ

Ani. ego. vt Geñ. 15. Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeorum. & in plurali אֲנַחְנוּ anu siue Anachnu. idest nos vt supra dictū est. & hec tria pronomina. s. ego tu. ille. variantur in hebreo per omnes casus. alia vero nomina sunt in declinabilia & inuariabilia. Sed vtuntur quibusdam articulis ad denotandum casus. vt dictum fuit in p̄ cedenti tractatu de gramatica hebraica: vbi posite sunt variationes pronominum per omnes casus tā in singulari q̄ in plurali. Item אֳנִי Oni. nauis. vt Esa. 33. Non transibit super eum nauis remigum. Ponitur etiā pro classe vt. 3. Reg. 9. Classē quoq̄ fecit rex Salomon. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur אֳנִיָּה Onia. vt Ione. 1. Et inuenit nauem euntem in tharsis. & in plurali. אֳנִיּוֹת Onioth. i. Naues. Ps. 103. Illic naues ptrāsibunt. & Esa. 23. vlulate naues maris.

Nauis. אֳנִי Classis. Nauis. אֳנִיָּה Naues. אֳנִיּוֹת

Litum. אֲנָךְ Trulla cementarij. Stannum

Anach. litum. i. linitū. siue trulla cementarii qua liniunt parietes. Amos. 7. Et ecce dñs stans supermurum litum & in manu eius trullam cementarii. vbi pro trulla cementarii ponitur in hebreo eadem dictio que ponitur pro lito. Et in eo. Quid tu vides amos & dixi trullam cementarii. Et in eodē. Ecce ponam trullam in medio populi mei israel. Et solum inuenitur in locis predictis. Et dicunt hebrei q̄ significat lapidem plumbeum vel stāneum quo cementarii vtuntur ne edificium sit tortuosum: quia in lingua punica vel arabica stannum dicitur אֲנָךְ Anach. & sic legunt. Ecce dominus stans super murum stanneum: idest edificatum cum tali instrumento: & in manu eius stannum idest lapidem stanneum. & sic in sequentibus.

Ego. אָנֹכִי אָנֹכֵן

Anochi. ego. vt Geñ. 15. Ego p̄tector tuus. & Exo. 20. Ego sum dominus deus tuus.

Anas. cogere. compellere. vim facere: difficile siue impossibile esse. Ester. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. & in lingua chaldaica significat difficile siue impossibile esse. Dañ. 4. Et omne sacramentum nō est impossibile tibi. & aliqui hebrei legunt. non est occultum siue coopertum tibi.

Cogere. אָנַס Impossibile esse. אָנַף Irasci. אַנְפָּה Charadriō

Anaph. indignari. siue iratum esse. vt Deut. 1. Cum mihi quoq̄ iratus deus propter vos dixerit. & Ps. 2. Nequando irascatur dominus. inde אַנְפָּה Anapha. Nomē auis in lege prohibite. Pro quo beatus Hieronymus transtulit charadrion. vt Leuit. 11. Erodionem & charadriō iuxta gen? suū. & aliq hebrei dicūt q̄ signñat q̄ddā gen? miui.

Hemere. אָנַק Ingemiscere. Mugire. אֲנָקָה Hemitus. אֲנָקָה Mygale.

Anac. ingemiscere. dolere. mugire. vel clamare pre dolore. Ezech. 8. Super frontes virorum gementiū & dolentium. Et in eo. 24. Ingemisce tacens. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. & inde אֲנָקָה Enca: siue אֲנָקַת Encath. idest gemitus. Ps. 101. Vt audiret gemitus compeditorum. Inde אֲנָקָה Anaca significat quoddam animal: pro quo beatus Hieronymus transtulit mygale. Leuit. 11. Mygale chameleon & stellio. Et aliqui hebrei dicūt q̄ significat quoddam genus reptilium quod semper gemit vel clamat: dictum a verbo supradicto.

Desperare. אָנַשׁ Miseria. אֱנוֹשׁ Violentus Grauiter Miserabilis. Insanabilis. אֱנוּשָׁה Desperatio. אֱנוֹשׁ Homo.

Anas. desperare. dolere. infirmari. vt. 2. Reg. 12. Percussitq̄ dominus paruulum quem peperit vxor vrie dauid & desperatus est. & Ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseria. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Opprobrio contritum est cor meum & desperatus sum. Et inde אֱנוֹשׁ Anus. idest violentus. grauatus. inscrutabilis. insanabilis. desperatus. vt Iob. 34. Violenta sagitta mea absq̄ vllo peccato. & Esa. 17. Et dolebit grauiter. Hiere. 17. Prauum est cor hominis & inscrutabile. Et in eo. 30. Insanabilis est fractura tua. & in eodem insanabilis est dolor tuus. Et in genere femino אֱנוּשָׁה Anusa. Mich. 1. Quia desperata est plaga eius. Item אֱנוֹשׁ Enos. homo. vt quidam volunt a superiori dictione deriuatum eo q̄ in presentivita semper est in miseriis & doloribus. Ps. 102. Homo sicut fenū dies eius. & Esa. 51. Quis es tu vt timeas ab homine mortali. & Hiere. 17. Et diem hominis nō desideraui. Sed hebrei in hoc loco legunt אֱנוֹשׁ Anus: sicut supra: & sic legunt. & diem desperationis vel infirmitatis vel doloris nō desideraui: scilicet cō tra suos aduersarios & persecutores: quia non appetebat vindictam. potest etiam supradicta dictio אֱנוֹשׁ Enos. deriuari a verbo נָשָׁה Nasa que significat obliuionem: & addi tur aleph in principio huius dictionis Enos sicut in multis nominibus deriuatiuis. Et idem dicit eusebius in libro de preparatione euangelica. Et allegat illud p̄si. 8. Vbi dicitur. Quid est homo quod memor es eius. vbi pro homine ponitur enos. q.d. quid est iste oblitus siue obliuiosus q̄ memor es eius. Est tē nomē propriū enos filii seth. vt habetur Geñ. 5. & 1. Paralip. 1. Et in plu. אֲנָשִׁים Anasim. i. homes. aut viri. vt Geñ. 18. Apparuerūt ei tres viri stātes prope eū. Et in eo. 19. Viri ciuitatis vallauerūt domū illius. 1. Re. 25. Homes isti boni satis fuerūt nobis. & Iob. 4. Quādo solet sopor occupare homes. & ponitur אֱנוֹשׁ Enos in singulari pro plurali. vt Ps. 9. Vt sciant gentes quoniam homines sunt. Et in lingua chaldaica dicitur אֱנָשָׁא siue אֱנָשָׁא Enasa. idest homo siue homines. Dañ. 2. Non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit interpretari. Et in eodem. In quibus habitant filii hominum. Et in genere femino amittit aleph. & dicitur נָשִׁים Nasim. i. mulieres: siue vxores. vt Exo. 1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. & Deut. 17. Nō hēbit vxores plurimas. & Esa. 3. Et mulieres

Homines. אֱנוֹשׁ Homines. אֱנוֹשׁ Homo. אֱנָשָׁא Homines. אֱנָשִׁים Mulieres. נָשִׁים

dominate sunt eis.

אַנְתְּ Tu.

אַנְתְּ Anthe. in lingua chaldaica est pronomen secunde persone. idest tu. Dañ. 2. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo.

אֲסָם Celaria.

אֲסָם Asam. celariū: siue horreum. & inuenitur tantum in numero plurali. Deut. 28. Emittet dominus benedictionem super cellaria tua. & Prouer. 3. & implebūtur horrea tua saturitate.

אָסוֹן quicūq; mali Periculū.

אָסוֹן Ason. Periculū siue mors. Geñ. 42. Ne forte in itinere quicūq; patiatur malū. pro quo he. le. Ne forte in itinere accidat ei periculum siue mors. Et in eo. 44. Si tuleritis & istum & aliquid ei in via contigerit. idest aliquid periculi vel infortunii ei cōtigerit. Exo. 21. Si autem mors fuerit subsecuta: reddet animam pro anima.

Mors.

אָסַף Cōgregaſ.

אָסַף Asaph. congregare. colligere. contrahere. retrahere. reuocare. auferre. disperdere. Geñ. 49. Congregamini & audite filii iacob. & Nu. 11. Congrega mihi septuaginta viros. Et in eodem congregās septuaginta viros de senioribus israel. Hiere. 10. Congrega de terra confusionem tuam. Mich. 2. Congregatione congregabo iacob totum te. Item significat colligere. vt Geñ. 49. Colligit pedes suos super lectum. Nu. 19. Colliget autem vir mūdus cineres vacce. Et in eo. 20. Pergat inquit aaron ad populos suos. Pro quo hebrei legunt. colligatur Aaron ad populos suos. Et in eo. & Aaron colligetur & morietur ibi. Et in eo. 31. Et sic colligeris ad populum tuum. Iudi. 19. Nullusq; sub tectum suum nos vult recipere. vbi ponitur in hebreo colligere pro recipere. 4. Reg. 22. Idcirco colligam te ad patres tuos: & colligeris ad sepulchrum tuum in pace. & Esa. 10. Sicut colliguntur ova que derelicta sunt. Et in eo. 57. Viri misericordie colliguntur: a facie enim malitie collectus est iustus. & inde festū tabernaculorum vocatur

Colligere.

אָסִיף Cēpusquo fructus colliguntur.

אָסִיף Asiph. A colligendo eo q; in eo tempore colligebantur fructus & reponebantur in horreis. Exo. 23. Solēnitatē quoq; in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Et inde אָסִיפָה Asipha. idest collectio. & in plurali. אֲסִפּוֹת Asuphoth. siue אֲסִפִּים Asuphim. idest collectiones vel congregationes. Et accipitur etiam pro concilio quod est collectio vel congregatio plurimorum. vt. 1. Paralip. 26. In qua parte domus erat seniorum concilium. Et in eo. Vbi erat concilium bini & bini. Eccl's. 12. Que per magistrorum concilium data sunt a pastore vno. Et inde illa pars exercitus que nouissime proficiscebatur in castris dicitur מְאַסֵּף Measeph. i. recolligens. quia recolligebat omnes qui dispersi erant & errauerant per viam. Nu. 10. Nouissimi castrorum omnium profecti sunt filii dā. pro quo he. le. Et profectum est vexillum castrorum tribus dā recolligens omnia castra. & Ios. 6. Reliquum vulgus arcam sequebatur. pro quo he. le. & recolligens. & aliqñ duplicantur due vltime littere principales. & dicitur אֲסַפְסוּף Asaphsuph. idest vulgus promiscuū quod se miscuerat & recollegerat cum populo israel qñ egressi sunt de egypto. vt Nu. 11. Vulgꝰ quipe promiscuum quod ascenderat cum eis flagrauit desiderio. Item אָסַף Asaph. significat contrahere vel retrahere. vt. 1. Reg. 14. Contrahe manum tuam. &. 2. Reg. 10. Cōtraxit omnem israelem & transiuit iordanem. Ioelis. 2. Et stelle retraxerunt splendorē suū. Itē ponitur pro reuocare. vt Nu. 11. Reuersusq; est moyses & maiores natu israel in castra. pro quo he. le. Collectus siue reuocatusq; est moyses. Et in eo. 12. Separetur septē diebus extra castra & postea reuocabitur. Et in eo. Donec reuocata ē maria. Significat ēt curare vel sanare hoiem leprosum eo quod leprosus habitat extra ciuitatē. 4. Reg. 5. Profecto curasset eū a lepra quā habet. Et i eo. Quia iste misit ad me vt curē hoiem a lepra sua. Et in eo. Et curaret me. Itē ponitur pro auferre: quod est idem quod retrahere vt Geñ. 30. Abstulit deꝰ opprobriū meū. i. retraxit. et Iob. 27. Diues cū dormierit nihil secū auferet. Ps. 103. Auferes spm̄ eorū & deficiēt. & Esa. 16. Et auferetur letitia & exultatio de carmelo. Signāt ēt perire vel disperdere: aut cōsumere. vt Iudi. 18. Et ipse cū omni domo tua pereas. 1. Reg. 15. Discedite ab amalech ne forte inuoluā te cū eo. pro quo hebrei legūt. Ne forte disperdā te cū eo. Hiere. 8. vbi nos legimus congregans congregabo eos. hebrei legūt disperdēs disperdam eos. siue cōsumens consumā eos. Et sil'r. Sopho 1. vbi dicitur cōgregās congregabo oīa. pro quo he. le. consumēs consumā oīa. Et sic infra eo. cap̄. vbi dicitur congregans hominem & pecus. Congregans volatilia celi.

Colligere. Curare. Auferre. Perire. Disperdere Cōgregare

אַסְפַּרְנָא Diligēter. Studiose

אַסְפַּרְנָא Asparna. in lingua chaldaica signāt diligēter siue festinātēr aut studiose. Esdre. 5. Et opus hoc diligenter struatur. Et in eo. 6. Studiose sumptus dentur viris illis. Et in eo. Diligenter executi sunt.

אָסַר Ligare. Vincire. Cōstringere Obligare Jungere.

אָסַר Asar. vincire. ligare. cōstringere. obligare Geñ. 42. Frater vester vnus ligetur in carcere. Et in eo. Et ligans illis presentibus. Iudi. 16. Vinxit eum latētibus apud se insidiis. Et in eodē saltē indica mihi quo ligari debeas. Et in eo. Quibus rursum dalila vinxit eū. 4. Reg. 13. Vinxitq; eum pharao nechao in rebla. Signāt ēt cōstringere siue obligare. vt Nu. 30. Aut se cōstrinxerit iuramento. Et i eo. Et iuramentū quo obligauit aiam suā. Itē signāt iungere currum vel quadrigā aut plaustrum. q̄ est idem quod ligare. vt Geñ. 47. Iuncto ioseph curru ascendit obuiā pri. & Exo. 14. Iūxit ergo currū & oēm populū suū assumpsit secum. &. 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum iungite in plaustro. Et quia currus & quadrige ligabantur ad preliandum: ideo aliquando significat disponere prelium: aut incipere prelium. vt. 3. Reg. 20. Et ait quis incipiet preliari. & inde אָסִיר Asir. siue אָסוּר Asur idest vinctus vel ligatus. vt Iudi. 15. Non te occidemus sed vinctum trademus. Hiere. 40. Quando tulit eum victum catenis in medio omnium. Et in plurali. אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסִירִים Asirim. vt Geñ. 39. Tradiditq; ioseph in carcere vbi vincti regis custodiebantur. Et in eo. Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos qui in custodia erant. Ps. 67. Qui educit vinctos in fortitudine. Esa. 14. Vinctis eiꝰ nō aperuit carcerem. Zach. 9. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Significat etiam אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסוּרֵי Asure ligaturas siue vincula. vt Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. Eccl's. 7. Vincula sunt manus eius. Et quandoq; deponit aleph. Eccl's. 4. Quod de carcere catenisq; interdum quis egrediatur ad regnum. vbi ponitur הָסוּרִים Hasurim pro הָאֲסוּרִים Haasurim. inuenitur etiam אֲסוּרוֹת Asuroth. in femenina terminatione. vt. 2. Reg. 3. Manus tue ligate non sunt. Et inde מֹסְרוֹת Moseroth. idest ligature siue vincula. vt Iob. 39. Et vincula eius absoluit. Ps. 106. Et vincula eorum dirupit. & Ps. 105. Dirupisti vincula mea. Et inde carcer dicitur בֵּית הָאֲסוּרִים Beth haasurim. idest domus vinctorum. vt Iudic. 16. Et clausum in carcere molere fecerunt. Et in eo. qui adductus de carcere ludebat ante eos. Et inde אֵסָר Esar. idest vinculum. siue edictū aut constitutio. Dañ. 6. Locuti sunt regi super edicto.

Vincire. Ligare. Cōstrigere Obligare Jncipere prelium. Vincti. Vincula. Carcer. Ligature. Vincula. Carcer. Edictū.

אַע Lignum.

אַע Aa siue אַעָא Aaa. in lingua chaldaica significat lignū. Esdre. 5. Et ligna ponantur in parietibus.

אַף Quoq;

אַף Aph. etiam. quoq;. attamen. etenim. quantomagis. ira. naris. Leuit. 26. Ego quoq; hec faciā vobis. Et in

Tamen. Etenim. Quãto magis.

eodem. Attamen etiã cũm essent in terra hostili nõ penitꝰ abieci eos. Ps. 96. Etenim correxit orbẽ terre: qui nõ cõmouebitur. Iob. 4. Quantomagis hi qui habitant domos luteas. Et qñ preponitur ei lĩa he & dicitur.

הַאַף Haaph. tunc est aduerbiũ interrogandi: vel dubitandi. pro quo in translatione nr̃a ponitur nunquid. vt Geñ. 18. Nũquid perdes iustũ cũ impio. Sed hebrei legunt: nunquid ẽt perdes iustũ cũ impio: & qñ iũgitur ei hec dictio.

Nũquid.

כִּי chi. & dicitur

אַף כִּי Aph chi. tunc significat. itaqꝫ. siue quantomagis. vt Geñ. 3. Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradisi. Pro quo aliqui hebrei legũt. Itaqꝫ precepit vobis deus vt non comederetis ex omni ligno paradisi. Translatio chaldaica trãstulit vere. & quesitiue. q.d. Es ne verũ quod precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno paradisi. Sed cõmuniter significat quãtomagis. vt. 3. Reg. 8. Quãtomagis domꝰ hec quã edificaui tibi. & Iob. 25. Quã tomagis homo putredo & filius hominis vermis. Et in eo. 9. Quantus ergo sum ego vt respondeam ei. Pro quo hebrei legunt. Quantomagis vt ego respondeam ei. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quantomagis impius & peccator. Item

Cur. Itaqꝫ. Quãto magis. Quantum

אַף Aph. idest ira vel furor. Iob. 36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. & Ps. 77. Et ira dei ascendit super eos. Ps. 94. Quia iuraui in ira mea si introibũt in requiem meã. & Ps. 137. Et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuã. Significat etiã faciem siue vultum: vt Geñ. 2. Et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. Et in eo. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dañ. 2. Et cecidit in faciem suam. Significat etiam nares: vel nasum. vt Ps. 114. Nares habent & non odorabunt. Canti. 7. Nasus tuus sicut turris libani. Esa. 2. Quiescite vos ab homine cuius spirit⁹ in naribus eius est. & in plurali.

אַף

Ira. Furor. Facies. Vultus. Nares. Nasus.

אַפַּיִם Apaim. i. furores: vel nares: aut facies. Et cũ premittitur ei dictio

אֶרֶךְ erech. idest longus: & dicitur

אֶרֶךְ אַפַּיִם erech apaym. interpretatur longanimis. i. tardus ad iram. vt Ps. 102. Longanimis & multũ misericors. Et aliqñ interpretatur patiẽs: vt Exo. 34. Patiens & multe miserationis ac verax. Et econtrario qñ premittitur ei

קָצַר cesar. i. curtus: vel breuis: & dicitur

קְצַר אַפַּיִם Cesar apaim. tunc significat iracundũ. i. breuis vel facilis ad iram. Prouer. 14. Impatiens operabitur stultitiam. & etiam dictio

אַפַּיִם Apaim ponitur pro tristi vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Anne aũt dedit vnam partem tristis.

אַפַּיִם Furores. Longanimis Patiens. Impatiẽs Tristis.

אָפַף Aphaph. circũdare. vt Ps. 17. circũdederũt me funes mortis. & Ps. 39. Qm̃ circumdederunt me mala: quorum non est numerus.

אָפַף Circũdare

אָפַר Aphad. cõstrigere. astrigere. cingere. Exo. 29. Qd cõstringes baltheo. & Leuit. 8. Quod astringens cingulo aptauit rationali. & inde dicitur

אֵפוֹד Ephod. i. superhumerale. eo quod cõstringebatur cũ rationali. vt Exo. 28. facies aũt superhumerale. Et in eo. Et stringatur rationale anulis suis cũ anulis suphumeralis vita hyacithina vt manet iunctura fabricata: & a se inuicem rationale & suphumerale nequeant separari. Et aliqñ ponitur in translatiõe nr̃a. pro baltheo: vel cingulo. vt Leuit. 8. In locis supradictis. Significat ẽt vestimentũ siue ornamentũ quoddã sic nominatũ. vt. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo

אָפַר cõstringere astringere. אֵפוֹד Super humerale. Baltheus. Cingulum Ephod.

Et recipit in fine. he vel thau. & dicitur

אֲפֻדָּה aphuda. siue

אֲפֻדַּת aphudath. vt Exo. 28. Ipsa quoqꝫ textura & cũcta operis varietas erat ex auro. & Esa. 30. Et vestimẽtũ cõflatilis auri tui. vbi ponitur ꝑ vestimẽto. & ide deriuatur

אַפְדֹּן Apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculũ suũ apedno iter duo maria. pro quo in hebreo est. Et figet tabernacula apedno inter duo maria. Et dicunt hebrei quod apedno significat ornamentum suum. & sic ipsi legunt: & figet tabernacula ornamenti sui inter duo maria.

אֲפֻדָּה Textura. אֲפֻדַּת Vestimẽta. אַפְדֹּן Apedno. ornamẽta.

אָפָה Apha. coqꝛe. vt Geñ. 19. Et coxit azyma: & comederunt. Exo. 12. Coxeruntqꝫ farinã quã dudũ de egypto cõsperſam tulerant. Exo. 16. Coquite que coquẽda sunt. & cõitet accipitur pro coctione panis. Et inde

אֹפֶה ophe. i. panificus siue pistor. vt Geñ. 40. Pincerna regis egypti & pistor. & in plurali.

אֹפִים ophim. In eodem. Videns pistorum magister qꝫ prudenter somniũ disoluisset. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto. Pro qꝫ he. le. Et daretur ei torta quottidie panis de vico pistorũ. & in ge. fe.

אֹפוֹת ophoth. 1. Re. 8. Filias quoqꝫ vestras faciet sibi vnguentarias & focarias & panificas. Et inde

מַאֲפֶה Maaphe. i. coctura: siue coctũ. vt Leuit. 2. Cum aũt obtuleris sacrificiũ coctũ in clibano. & aliqñ scribitur sine aleph & cũ tau in principio & nũ in fine. vt Leuit. 6. Offeret aũt eã calidam. & sequitur in hebreo. Coctã oblationẽ minutatim diuisam. vbi ponitur.

תֻּפִינִי thuphine. in numero. plu. quia secundum hebreos duplici coctione coquebatur. Itẽ

אֲפֵה Epho siue

אֲפוֹא Epho. i. vbi. de quo vide supra in dictiõe.

אֵיפֹה Epho cum iod in medio dictionis.

אֹפֶה Poſtor. אֹפִים Pistores. אֹפוֹת Panifice. מַאֲפֶה Coctum. תֻּפִינִי אֲפֵה Vbi.

אָפֵל Ophel. tenebrosũ: siue caliginosum. caligo. tenebre: aut serotinũ. Iob. 3. Noctẽ illã tenebrosus turbo possideat. Et i eo. 23. Nec faciẽ meã opuit caligo. et Amos. 5. Et caligo & nõ splendor in ea. & qa caligo est cã timoris vel horroris ideo ponitur pro horrore: vt Iob. 10. vbi dicitur. Sed sempiternꝰ horror ihabitat. & recipit in fine. he. & dicitur.

אֲפֵלָה Aphela. Prouer. 7. In noctis tenebris & caligine. & Ioelis. 2. Dies tenebrarũ & caliginis. Et quandoqꝫ recipit mem in principio. & dicitur.

מַאֲפֵל Maaphel. vt Iosue. 24. Et posui it tenebras inter vos & egyptios. Significat etiam serotinũ eo quod diu ocultatur sub terra & ẽ in tenebris. Exo. 9. Triticum & far non sunt lesa: quia serotina erant. vbi ponitur

אֲפִילוֹת Aphiloth. & Hiere. 2. Nunquid solitudo factus sum israeli aut terra serotina. vbi ponitur

מַאֲפֵלָיה Maaphelia. tamen hebrei primam significationem sequentes legunt. aut terra tenebrosa vel caliginosa.

אָפֵל Tenebrosꝰ turbo. Caligo. Horror. אֲפֵלָה Caligo. מַאֲפֵל Tenebre. Serotinũ. אֲפִילוֹת Serotina. מַאֲפֵלָיה

אֹפַן Ophan. siue

אוֹפַן ophan. rota. Exo. 14. Et subuertit rotas curruũ. Et in hebreo est in numero singulari. s. subuertit rotã curruũ. Sed in hebreo aliqñ põitur singulare ꝑ plurali & ecõuerso. Esa. 28. nec rota plaustri sup cymĩũ circuibit. Ezech. 1. Apparuit rota vna sup terrã. Et in eo. qua si sit rota i medio rote. Et in eo. 10. Et rotas istas vocauit volubiles audiẽte me. pro qꝫ in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ in auribꝰ meis. i. audiẽte me. & in plu.

אוֹפַנִּים ophanim. i. rote. vt in eo. 1. Et aspectus rotarũ et opus earũ. Et in eo. Spus emñ vite erat in rotis. Signãt ẽt tps opportunũ vel congruum ad aliqd loquẽdũ vel operãdũ. vt Prou. 25. Mala aurea in lectis argenteis: q loqtur verbũ in tpe suo. vbi ꝑ eo quod in lĩa nr̃a est in tpe suo in hebreo ponitur.

אָפְנִי Ophnai. Et in ista significatione solum inuenitur in loco predicto.

אֹפַן Rota. אוֹפַנִּים Rote. Opportunum. אָפְנִי

אָפַס Aphes. deficere. finiri: comsumari. complere. Geñ. 47. Quare morimur corã te deficiente pecunia. Et in eo. Si preciũ nõ habetis. Pro quo in hebreo est. Si defecit argentũ vel pecunia. Esa. 16. Finitus est pulvis. Psal. 76. aut in finẽ misericordiã suã abscindet. Pro qꝫ btus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. ergo ne compleuit vsqꝫ in finem misericordiam eius. & inde

אֶפֶס ephes. idest defectus. terminus. finis. nihilum. non. sed. veruntamen. Prouer. 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Esa. 5. Agrum agro copulatis vsqꝫ ad terminum loci. Amos. 6. Et respondebit finis est. Et in plurali.

אָפַס Deficere. Finiri. Cõplere. אֶפֶס Defectus. Terminus Finis.

אַפְסֵי Termini. Fines.

אֶפֶס Nihilum. Non.

Absq; vlla Causa.

Sed. Caue ne. Verūtamē

אַפְסִים Tali.

אֶפֶע Quasi non est.

אפעה Vipera.

אפק Continere Cohibere.

necessitate compelli. Cōfortari. Dissimulare.

אפיק Torrens.

אפיקים Torrētes. Riui.

Fontes.

Rupes.

Fortes.

Fistule.

אפר Cinis.

Puluis.

אפר Velamen.

אפרין Feculum

אופיר

אַפְסִי Aphse.idest termini vel fines.vt.Ps.2.Et possessionē tuam terminos terre.Et ps.66.Et metuant eum omnes fines terre.Item אֶפֶס ephes.idest non siue nihilum.vt Esa. 40. Quasi nihilum & inane reputate sunt ei. Et in eodē. 45.Quoniam absq; me non est deus.& in eo. & nō est deus absq; me.& in eo.47.Et non est preter me alius. Et in eo.52.Ecce accola veniet qui non erat mecum.et in eo.Et assur absq; vlla causa calūniatus est eum. pro quo hebrei legunt.Et assur pro nihilo calūniatus est eum:quod est idem sensus.Item significat.sed.verūtamen.caue ne.vt Nu.13. Sed cultores fortissimos habet.Et in eo.22.Caue ne aliud quam precepero tibi loquaris.3.Reg.12. Verūtamēn quia blasphemare fecisti inimicos nomen domini.Et quia vt sit predictum est: significat terminum vel finem alicuius rei: Et talus est terminus vel finis corporis humani: inde dicitur.אַפְסִים Aphsaim.idest tali. vt Ezech.47.Et traduxit me per aquam vsq; ad talos.

אֶפֶע Apaa.Nihil siue id quod nō est.vt Esa. 41. Ecce vos estis ex nihilo:& opus vestrum ex eo quod non est.et solum inuenitur in predicto loco.Et cum scribitur cum littera he in fine & dicitur.אֶפְעָה Epheh. tunc significat vipe ram.vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua. et Esa.30. Vipera & regulus volans.

אָפַק Aphac.continere se,vel cohibere.Confortari.Gen. 43.Rursumq; lota facie egressus continuit se. Et in eo.45.Nō se poterat vltra cohibere ioseph.& Esa.63.Multitudo viscerum tuorum & miserationum tuarū super me continuerunt se.Et in eodē. 64. Nunquid super iis contineris te domine.1. Reg. 13. Necessitate compulsus obtuli holocaustum domino.pro quo hebrei legunt. Et confortatus sum & obtuli holocaustum domino. Ester.5. Et dissimulata ira reuersus in domum suam.Inde. אֲפִיק Aphic.i. fortis decursus.fluctus.torrens.riuus.fons.Iob.6.sicut torrens qui raptim transit in conuallibus. & in plura.אֲפִיקִים Aphicim.Ps.125.Sicut torrens in austro. quod in hebreo legitur in plurali scilicet sicut torrētes vel riuuli in austro. et Esa.8.Et ascendet super omnes riuos eius.& Ezech.35. Atq; in torrentibus interfecti gladio cadent. Ioel.3.Et sup omnes riuos iuda ibunt aque. Item ponitur pro fontibus. Ps.17.Et apparuerūt fontes aquarum.Et ps.41. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Item ponitur pro rupibus.ut Ezech.6.Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus.Et in eo.31.Et in vniuersis rupib? terre. Tamē hebrei in hiis duobus locis pro rupibus legūt rupturis terre: vbi torrentes vel riui decurrunt. Accipitur etiam pro fortibus.vt Iob.12.vbi nos habemus & eos qui oppressi sunt releuat:ibi hebrei legūt:& cingulū fortiū dissoluit. Item ponitur pro fistulis eris vel ferri:eo quod sunt fortissime. Iob.4. Ossa eius velut fistule eris.

אֵפֶר Epher.cinis.fauilla.vtGen.18.Cū sim puluis & cinis Ps.101.Quia cinerem tanq; panem manducabā.Iob 42.Et ago penitentiā in fauilla & cinere. Ponitur ēt pro puluere. vt.3.Re.20.Et mutauit aspersione puluerīs os & oculos suos.& in eo. At ille statim abstersit puluerem de facie sua.Sed in istis duobus locis predictis pro puluere in hebreo habetur. אֵפֶר Apher.& dicūt hebrei quod signāt velamen siue tegumētū. Et sic legunt. Et mutauit se velamine siue tegumēto sup oculos suos. Et i eo. At ille abstulit velamen siue tegumentum ab oculis suis.Et secundum hebreos inde deriuatur.אַפִּרְיוֹן Apirion.i.tabernaculum vel lectica cortinis velata. Pro quo in nra trāslatione ponitur ferculū.Canti.3.Ferculū fecit sibi rex Salomon de lignis libani.Item, אוֹפִיר Ophir.filius fuit Iectan.vt habetur Gen. 10.Is sortitus est terram ditissimā in india vbi multum aurū inuenitur &ab eo illa terra nomen accepit:et vocata est. אוֹפִיר Ophir:vt. 3.Reg. 9. Qui cū venissent in ophir sumptum inde aurum quadringentorū viginti talētorū detulerūt ad regē salomonē.Iob. 28.Nō comparabitur tinctis in die coloribus. ubi pro india ponitur ophir. Et ēt ponitur p auro obrizo.vt Esa.13. Preciosior erit vir auro & homo mundo obrizo.Et Iob.22.Et pro silice torrentes aureos.

Ophir. Iudie. Obrizū. Aurum.

אַפְתּוֹס Apethos.in lingua chaldaica significat preceptū siue statutū.Esd. 4. Et vsq; ad reges hec noxa p̄ueniet. pro quo he.le. Et precepto vel statutis regū nocet. & solum inuenitur in predicto loco.

אֵין As. instanter hortari. cogere. festinare. De quo vide supra in dictione אין Os.

אֶצְבַּע Esbaa.digitus. de quo vide infra in dictione צבע Sebaa.

אָצַל Asal.Reseruare.vl' separare.auferre.dimittere.Gen. 27.Nunquid nō reseruasti & mihi bñdictionē. Nu. 11.Et auferam de spiritu tuo tradāq; eis. Et in eo. Auferēs de spiritu qui erat in moyse:& dans septuagīta viris.Eccl's. 2.Et oīa que desiderauerūt oculi mei nō negaui eis. Pro q̄ hebrei legunt.Et oīa que desiderauerūt oculi mei non separaui vel nō abstuli ab eis.Ezech.42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra. vbi pro eo quod in lra nra est eminebant in hebreo habetur. נֶאֱצָל Neesal. quod est verbū passiuū prime cōiugatiōis. Pro quo he.le. pptereaseparabatur vel separatū erat de inferioribus. Et inde אֲצִילָה Asila.i.distantia siue spatiū.vt Ezech.41.Sex cubitorū spacio.Et inde. אֲצִילִי Asile.i.separati.vel lōginqui:aut qui pcul recesserūt.Exo.24. Nec sup eos q procul recesserāt de filiis israel misit manū suā.et Esa.41. Et a longinquis eius vocauit te.Tamen hebrei dicūt q̄ in istis duobus locis predictis ponitur pro principibus vel magnatib?: eo q̄d sunt diuisi & separati a reliquo vulgo. Itē אֶצֶל esel.i. Prope.iuxta.apud.Gen.39.Et ille recusabat stuprū.Pro q̄ in hebreo sic habetur. Et non exaudiebat eā: vt concūberet iuxta eā velapud eā:et vt esset cū ea. sed beatus Hieronymus transtulit sensū. & Leuit.6. Et pones iuxta altare. et Ezech.40.Et limē porte iuxta vestibulū porte intrinsecus calamo.vno inde אֲצִילוֹת Asiloth.i.cubiti. Hiere.38. Sub cubito manuū tuarum.Pro quo in hebreo est sub cubitis manuum tuarū.Ezech.13. Ve qui cōsuunt puluillos sub omni cubito manus.Et etiam in hoc loco in hebreo est in nu.plu.s.sub oībus cubitis manus.Nam hec dictio אֲצִילוֹת Asiloth non inuenitur in hebreo in numero singulari in isto significato. Et dicūt hebrei q̄ signāt partē brachii ab humero vsq; ad cubitū. Nī alias cubit? אַמָּה Amma dicitur.

Iuxta. אֲצִילוֹת Cubiti.

אָצַר Asar.recondere.reponere.thesaurizare. vt.4.Reg. 20.Auferētur oīa que sunt in domo tua: & q̄re condidetūt p̄es tui.et Esa.23.Nō condentur neq; reponētur. & Amos.3. Thesaurizātes iniquitates & rapinas in edib? suis.Et inde. אוֹצָר Osar.i.thesaurus vel cellariū. vt Deut. 28.Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimū cellū. & Nec.10.ad gazophylaciū in domo thesauri.& Hiere.38 Ingressus est domū regis que erat sub cellario.& in plurali אוֹצָרוֹת Osroth.secundū terminationē femininorū.i. thesauri:vel cellaria:aut celle.vt Ps.134. Qui producit vētos de thesauris suis.et.1.Paralip.27.Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

Condere. Thesaurizare. Thesaurus Celarium. Celle.

אַקּוֹ Aco.Genus aialis silvestris.Pro quo beatus hieronymus transtulit tragelaphum.vt Deut.14.Bubalū.tragelaphum.pygargum.Et solum inuenitur in predicto loco.Et dicunt hebrei q̄ significat hircum siluestrem.

Tragelaphus.

maledicere

אָרַר Arar.maledicere.execrare.Geñ.5. In terra cui male dixit dñs.&in eo.27 Qui maledixerit tibi sit ille maledict9.Iob.5.Qui maledicũt diei.Et aliqñ scribitur cũ simplici res.vt Nu.22. Veni igitur & maledic pplo.et in codẽ. Et maledictus in quẽ maledicta cõgesseris.et Iudi.5.Maledicite terre meroz.Malach.2. Et maledicã benedictionib9 vestris:et maledicã illis. Et inde אָרוּר Arur.i. maledictus.

Maledict9

אָרוּר vt Geñ.3. Maledictus eris inter oĩa animãtia. Et in eo.49. Maledictus furor eorũ quia pertinax.Hiere.17. Maledict9 homo qui cõfidit in hoĩe.et in plurali אֲרוּרִים Arurim.siue מְאֹרָרִים Mearerim.i.maledicti siue maledicẽtes. vt Nu.5. Ingrediẽtur aque maledicte in ventrem tuũ. et.1.Reg.26. Maledicti sunt in cõspectu dñi.Et inde מְאֵרָה Meera.i.maledictio.pro q̃ trãslatio nra egestatẽ siue penuriã traduxit. vt Prouer.3.Egestas a dño in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti estis. Significat ẽt supradicta dictio cũ simplici res Colligere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione אֵרָה Ara.

Maledicti

אֲרוּרִים

מְאֹרָרִים

Maledicti

מְאֵרָה

Egestas

Penuria.

Colligere

אֵרְאֶלִם Erelam.videntes.Esa.33.Ecce videtes clamabũt foras.hebrei tamẽ dicũt q̃d אֵרְאֶלִם Erelam est nomen cuiusdam hierarchie angelorum . et sic legunt . Ecce angeli eorum clamabunt foras . Beatus vero hieronymus in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. Verbũ hebraicũ arelã p quo aquila symmachus & theodotio interpretati sunt apparebo eis:extremã syllabam diuidẽtes & legẽtes Are lam: hebrei significare ãgelos arbitrãtur: & esse prophetiã:post vocationẽ gentiũ & diuitias ecclesie de subuersiõe templi quod flebãt angeli nequaq̃ intus habitãtes sed exeuntes foras.hec hieronymus.

Videtes.

אֵרְאֶלִם

אָרַב Arab.insidiari. Deut.19.Siquis aũt odio habens proximũ insidiatus fuerit vite eius. Ps.10. Insidiatur in abscõdito quasi leo in spelũca sua.Prouer.1. Si dixerint veni nobiscũ insidiemur sanguini.Et in eodẽ.12. Verba ipiorum insidiãtur sanguini.Et scribitur aliquãdo sine aleph. vt.1.Reg.15.Vbi dicitur. Et tetendit insidias in torrente. Vbi ponitur וַיִּרֶב Vaiareb.pro וַיֶּאֱרֹב Vaiaareb. inde אֹרֵב Oreb.i.insidians.siue insidie. Ios.8. Pone insidias vrbi.Et in eodẽ.Consurgetis de insidiis & vastabitis ciuitatẽ.& recipit in fine mem.& dicitur מַאְרָב Maarab. Ps.10. Sedet in insidiis cũ diuitibus.& inde אֹרֶב areb.i.latibulũ vnde prospicientes insidiãtur.Iob.37. Ingredietur bestia latibulum suũ. et inde אֲרֻבּוֹת Aruboth.i.cataracte siue fenestre ex quibus aliqñ insidiatur.Geñ.7.Et cataracte celi apte sunt.Esa. 60. Et quasi colũbe ad fenestras suas. Accipitur etiã pro fumario quod est foramẽ siue fenestra quedã.vt Osee.13. Et sicut fum9 de fumario.vbi põitur אֲרֻבָּה Arubba in nũero singulari.Itẽ אֲרֻבּוֹת Arubboth.ponitur pro allisione.Esa. 25.Et humiliabit gloriã eius cũ allisione manuũ eius. Tamen hebrei primã significationẽ sequẽtes legũt.Et hũiliabit gloriã eius cũ insidiis manuũ eius.Itẽ אַרְבֶּה Arbbe.locusta.Exo.10. Ecce ego inducã cras locustam in fines tuos. Et in codẽ. Ventus vrens leuauit locustas.

Insidiari.

וַיִּרֶב

Vaiareb.

וַיֶּאֱרֹב

אֹרֵב

Insidie

מַאְרָב

Insidie.

אֹרֶב

Latibulũ.

אֲרֻבּוֹת

Cataracte.

Fenestre.

Fumariũ.

אֲרֻבָּה

אֲרֻבּוֹת

Allisio.

Insidie

אַרְבֶּה

Locusta.

אַרְבַּע Arbaa.siue אַרְבָּעָה Arbaa.quattuor.vt Geñ.2.Qui inde diuiditur in q̃ttuor capita. Prouer.30. Quatuor sunt minima terre.Esa.11.A quattuor plagis terre.

Quattuor.

אַרְבַּע

אָרַג Arag.texere.plectere.Exo.35.Et texant oĩa.Iudi.16 Si iquit septem crines capitis cũ licio plexueris.Esa. 59. Et telas aranee texuerunt.& inde אֵרֶג E'reg.siue אָרֹג areg.i.tela.siue textura.Iudi.16.Extraxit clauũ cũ crinibus et licio.pro quo hebrei legũt.Extraxit clauũ cũ tela & licio. Iob.7.Dies mei velocius transierũt q̃ a texente tela succiditur.Et inde. אָרֹג Oreg.i.textor siue texens. Esa.38.Precisa est velut a texẽte vita mea.Et in plali אֲרֹגִים orgium.

Texere.

Plectere.

אָרַג

אָרֹג

Tela.

אֵרֶג

Texens

אֲרֹגִים

1.Reg.17.Hastile aũt haste eius erat quasi liciatoriũ texentium. Esa.19.Et texentes subtilia, & in genere femininotium. Esa.19.Et texentes subtilia, & in genere femininorum. אֲרֹגוֹת Orgoth . 4. Reg . 23 . Pro quibus mulieres texebant quasi domũculas luci.

Texentes

אֲרֹגוֹת

אַרְגָּמָן Argueuan in lingua chaldaica significat purpurã. Dañ.5.Purpura vestietur.

Purpura.

אַרְגָּז Argaz. Arcula.i.arca paruula.vel capsella.1. Reg.6. Ponetis capsellam ad latus eius.

Arca vel capsella.

אַרְגָּמָן Argaman.purpura siue purpureũ. Exo.25. Hyacinthum & purpuram cocũq̃ bis tinctum. Canti. 3.Accensum purpureum.

Purpura. purpureũ.

אָרָה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cãti.5. Mesui myrrhã meã cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legũt. Decerpsi vel collegi myrrhã meã.Ps.79. Vindemiãt eam omnes qui pretergrediũtur viam.pro quo hebrei legũt.colligũt vel decerpunt.ponitur etiã pro male dicere.vt Nu.22. Veni igitur & maledic popl'o qui fortior me est. Et de hoc vide supra in dictione אָרַר Arar.& inde אֲרִי Ari siue אֲרִיֵה Arie.i.leo.de q̃ vide infra post dictionẽ אֲרִיאֵל Arach.vide ẽt ibi de dictiõe אֲרִיאֵל Ariel.et inde אֲרֻבָּה Vruoth.i.pspepia.3.Reg.4.Et hẽbat salomõ q̃draginta milia presepia equorũ.2.Paral'.32.Et presepia oĩm iumẽtorũ.

Wetere.

Decerpere

Colligere.

vindemiare.

maledicere.

אֲרִי

Leo.

אֲרִיֵה

Leo.

אֲרִיאֵל

אֲרֻבָּה

Presepia.

אָרוּ Aru.in lingua chaldaica significat ecce: siue en. Dañ. 7.Et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno.Et in codẽ.Et ecce bestia quarta terribilis.

Ecce.

אָרֵז E'rez.cedrus.vt.3. Reg.4. Et disputauit sup lignis a cedro que est in libano vsq̃ ad hyssopũ que egredi tur de pariete. Ps.91. Sicut cedrus libani multiplicabitur. Et in plurali אֲרָזִים Arazim.vt Ps.148. Lingna fructifera et oẽs cedri.Scribitur etiã cũ puncto surrech in secũda syllaba:et dicitur אֲרָזִים Aruzim,Ezech.27.Cedros quoq̃ habebant in negociationibus tuis.Et inde אַרְזָה Arza.quod secundũ hebreos significat cõtignationẽ domorũ ex lignis cedrinis factã.Soph.2. Vbi nos habemus qm̃ attenuabo robur eius.hebrei legũt. Quoniã cõtignatio nudata est : siue dissipata est.potest etiã deriuari a verbo רָזָה Raza.quod significat attenuare sicut est in littera nostra.Et tũc illa littera aleph que ponitur in principio dictionis erit prime persone futuri indicatiui .

Cedrus.

אָרֵז

אֲרָזִים

Cedri.

אֲרָזָה

Attenuare cõtignatio

אָרַח Arach.itinerare.ire.gradiri.vt Iob.34. Qui gradi tur cũ operãtib9 iniquitatẽ.inde אֹרַח orach.i.semita via.iter.cõsuetudo.Geñ. 49.Ceraste in semita.Iob.16. Et semitã p quã nõ reuertar.Ps.26 Et dirige me in semitã rectã. Ps.138.Semitã meã & funiculũ meũ inuestigasti.Prouc.2. Qui derelinquũt iter rectũ.Et in eodẽ. 15. Doctrina mala deserentiũ viam Et in codẽ. Via iustorũ absq̃ offendiculo. Acipitur etiã pro cõsuetudine. Geñ.18. Desierant sare fieri mulierbria.pro quo in hebreo est. desierat sare fieri consuetudo mulierum.Et in plurali אֹרְחוֹת Orchoth.i.semite. vie.calles. Iudi.5. Quieuerũt semite & qui ingrediebantur per eas ambulauerũt per calles deuios.& inde אֹרֵחַ Orach idest viator.vt Hiere.15.Et quasi viator declinãs ad manẽdum.Et in plurali אֹרְחִים orchim.vt in eo.9. Quis dabit me in solitudine diuersorium viatorum . Et inde אֹרְחָה Orchath.i.comitatus viatorũ. Geñ.37. Viderunt ismaelitas viatores venire de galaad.Et inde אֲרוּחָה Arucha.idest annona siue viaticum vel cibarium quod datur per singulos dies.vt.4.Reg.vltimo. Annonam quoq̃ constituit ei sine intermissione : que dabatur ei a rege per singulos dies.Hiere.vltimo . Et cibaria eius cibaria perpetua dabãtur ei a rege babylonis statuta p singulos dies.Prouer.15.Melius est vocari ad olera cum charitate: q̃ ad vitulum saginatum cum odio.Pro quo hebrei legũt.melius est cibariũ si-

Itinerare.

Gradiri.

אָרַח

Semita

Iter.

אֹרַח

Via.

Cõsuetudo

אֹרְחוֹת

Semite

Calles.

אֹרֵחַ

Viator

אֹרְחִים

אֹרְחָה

Annona

Cibari

ue viaticum oleris cum charitate:cꝫ vitulum ſaginatum cū odio.Sed idem eſt ſenſus cum littera noſtra.

אֲרִי Leo. אַרְיֵה Leo. אֲרָיוֹת Leones. אֲרָיִם Leunculi. אַרְיֵא Leo. אַרְיְוָתָא Leones. אַרְיֵאל Leones. אַרְיאֵל pro altari. הָאַרְאֵל אֲרָאֵלָם

Ari.Leo.Nu.23. Et quaſi leo erigetur.1.Reg.17. Et veniebat leo & vrſus & tollebat arietē.Et in eo. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. & aliquando ſcribitur cum littera he in fine & dicitur אַרְיֵה Arieh.ideſt leo Geñ.1.Accubuiſti vt leo.Ps.7. Nequando rapiat vt leo animam meam.Ps.21.Salua me ex ore leonis.Amos.3. Numquid rugiet leo in ſaltu.Eſt etiam nomen propriū loci. 4. Reg.15.Iuxta argob & iuxta ariph.debet legi.iuxta argōb & iuxta arieh.& in plurali.אֲרָיוֹת Araioth.ſecundum terminationem femininorum.vt.3.Reg.10.Et duo leones iuxta manus ſingulas. Inuenitur etiā אֲרָיִים Araiim ſecundum terminationem maſculinorum.vt in eo.10. Vbi dicitur leū culi ſtantes.& in lingua chaldaica dicitur אַרְיֵא Aria. ideſt leo & in plurali אַרְיְוָתָא Ariaṷatha.i. leones.Dañ.6.Mittetur in lacum leonum.inde אַרְיֵאל Ariel.ideſt fortis.magn? aut robuſtus quaſi leo. 2. Reg.23. Ipſe percuſſit duos leones moab .quod hebrei exponunt duos fortiſſimos moab. vel ſecundum tranſlationem chaldaicam:duos magnos & prīcipes moab.& componitur ab אֲרִי Ari . ideſt leo:& אֵל El quod ſignificat fortem.accipitur etiam אֲרִיאֵל Ariel pro altari holocauſti.vt Ezech.43.Et ab ariel vſqꝫ ad ſurſum cornua quattuor:& ariel duodecim cubitorum in lōgitudine. Scribitur etiam ſine iod & cum he in principio & dicitur הַאַרְאֵל Haarel.vt in eo.capᵭ.43.vbi dicitur.Ipſe autem ariel quattuor cubitorum.accipitur etiam ariel pro ciuitate ieruſalem in qua erat altare holocauſti.Eſa.29.Ve ariēl ariel ciuitas quam expugnauit dauid . De dictione autē אֲרָאֲלֵם Erelam vide ſupra poſt dictionem אֲרָר Arar.

אֲרַךְ Prolōgat Longiores eſſe. Lōgū facē In longuz differre. אֹרֶךְ Lōgitudo. Dilatatio. אָרוּךְ Longus. אֲרוּכָה Longa. אַרְכָּה Lepus lōgum. אֲרוּכָה Sanitas. צְלָקָה Cicatrix. אֲרִיךְ Sanum. אַרְכְּבָה

Arach.prolongare.in longum differre. longū facere.ſiue longum eſſe. Geñ.26. Cūqꝫ pertranſiſſent dies plurimi.pro quo hebrei legunt . Cūqꝫ prolongarentur ſibi ibi dies.Deut.6.vt prolongentur dies tui. Et in eo. 22.Et longo vitas tempore.2. Paralipo.5. Quia paululū longiores erant.Prouer.28.Qui autem oderit auariciam longi fient dies eius. Eſa.54. Longos fac funiculos tuos. Ezech.12.In longum differentur dies.Et in eo.31. Et eleuati ſunt rami eius.Pro quo hebrei legunt. Et prolongati ſunt rami eius.& inde אֹרֶךְ orech.ideſt longitudo dilatatio. Geñ.6.Trecentorum cubitorū erit longitudo arce.& Exo. 25.Duos cubitos & dimidiū tenebit longitudo eius.Deut. 30.Ipſe eſt enim vita tua & longitudo dierū tuorū. Ezech. 17.Longo membrorum ductu.Et in eo.31. In dilatatione arbuſtorum ſuorum.& inde אָרוּךְ Aruch . ideſt lōgus.& in genere femínino אֲרוּכָה Arucha .ideſt longa ſiue longior. vt Iob.11.Longior terra mēſura eius.& inde אַרְכָּה Archa. Quod in lingua chaldaica ſignificat temporis longitudinem.Dañ.7.Et tempora vite conſtituta eſſent eis. Accipitur etiam אֲרוּכָה Arucha pro medicina vel ſanitate poſt longum tempus acquiſita.vt Eſa.58.Et ſanitas tua citius orietur.Dañ.4.Forſitan ignoſcet deus delictis tuis.pro quo hebrei legunt.forſitan erit ſanitas ſeu medicina delicto tuo. In aliis vero locis beatus Hieronymus tranſtulit cicatricē. 2.Paralipo.24.Et obducebatur parietum cicatrix.Nec.4. Quod obducta eſſet cicatrix muri ieruſalē. Hiere.8. Quare igitur non eſt obducta cicatrix filie populi mei.Et in eo. 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et inde אָרִיךְ Arich. quod in lingua chaldaica ſignificat ſanum vel conueniens Eſdre.4.Et leſionē regis videre nefas ducimus . Pro quo hebrei legunt.Et damnum ſiue leſionem regis non eſt ſanū nobis videre:ſiue nō ē cōueniēs nobis videre.

אַרְכְּבָה Arcubba . in lingua chaldaica ſignificat genu. Dañ.5.Et genua eius ad ſe inuicem collidebantur.

אֲרָם Aram Genus. Syria. Syrus. אֲרַמִּי Syrus. אֲרַמִּיָּה Syriace. אַרְמִית Palatium Arbs. Domus. אַרְמְנוֹת Domus. Menia. Palatia Edes. אַרְמוֹן Palatium

Aram.ſyria.vel ſyrus.2.Reg.8. Facta ē ſyria ſeruiens dauid.Et in eo.10.Conduxerunt mercede ſyrū roob.Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur אֲרַמִּי Aramí.ideſt ſyrus. Deut.26 . Syrus perſequebatur patrem meum.& in genere femenino אֲרַמִּיָּה Aramia.ideſt mulier de ſiria.& inde.אֲרַמִּית Aramith.ideſt ſiriace. Dañ.2,Reſponderunt chaldei regi ſiriace. Eſdre.4. Epiſtola autem accuſationis ſcripta erat ſiriace & legebatur ſermone ſiro. Item אַרְמוֹן Armon.palatium.domus magna .3.Reg.16. Ingreſſus eſt palacium & ſuccendit ſe cum domo regia. Prou.28. Et iudicia quaſi vectes vrbium.pro quo hebrei legunt. Et iudicia quaſi vectis palatii.Eſa.25. Domum alienorum vt non ſit.& in plurali אַרְמְנוֹת Armenoth.i. palatia. domus. edes. Eſa.23.Suffoderunt domos eius. Hiere.49. Et deuorabit menia benadab.pro quo hebrei legunt. Et deuorabit palatia benadab. Amos.1.Et deuorabit edes eius . Et in eo dē .2.Et deuorabit edes ieruſalē Scribitur ēt cū littera he in principio & in fine.& dicitur הַרְמֹנָה Harmóna. Amos.4. Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei ꝑ eſt nomē appellatiuum et ꝑ ſignificat palatium ſiue domum magnam ſicut ſupra armon cum aleph in principio.

אֲרֹן Arca Aron. Arca. Loculus. אָרוֹן Pinus. אַרְנֶבֶת Lepus. אַרְעָא Terra. Inferi? אַרְעִית Pauimentum. אֶרֶץ Terra.

Aron.arca.Exo.25. Arcam de lignis ſetim compingite. Deut.10.Faciesqꝫ arcam lignam . accipitur etiā pro loculo in quo mortuus reponitur.vt Geñ.50. Repoſitꝰ eſt in loculo in egypto. Item אָרֹן óren.genus arboris quod tranſlatio noſtra pinum nominat. Eſa.44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.

אַרְנֶבֶת Arnebeth.lepus. vt Leui.40.Lepus quoqꝫ:nā & ipſe ruminat.

אַרְעָא Araa.ſiue אַרְעָא araa. In lingua chaldaica ſignificat terram.Hiere.10 . Pereant de terra & ab iis que ſub celo ſunt . Significat etiam inferius ſeu minus . Dañ. 2.et minus te argenteum . ideſt inferius te. & inde אַרְעִית araith.ideſt pauimentum. Dañ.6. Et nō peruenerunt vſqꝫ ad pauimentum laci.

אֶרֶץ Terra Eres . Terra.patria.regio. Geñ.1. In principio creauit deus celum & terram. Et in eo. Terra autem erat inanis & vacua. Et in eo.12. Et veni in terram quam monſtrauero tibi. Iob.28.Terra de qua oriebatur panis. Ps.26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere.22. Terra terra terra:audi verbum domini . Accipitur etiam ꝑ patria vel regione. Geñ.30. Dimittite me: vt reuertar in patriam meam. Leuit.18. Iuxta morem regionis chanaan ad quam ego introducturus ſum vos non agetis . Et in plurali אַרְצוֹת araſoth.ideſt terre vel regiones.vt Geñ.26.Tibi enī & ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has. Ps.104. Et dedit illis regiones gentium. Ps.114 . Placebo domino in regione viuorum.pro quo in hebreo habetur .Deambulabo coram domino in terris viuentium ſiue in regionibus viuorum.& ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem .ſcilicet deambulabo coram domino in terris viuorum.

אַרְקָא Terra. אָרַשׁ Deſponſare. אֹרָשָׁה Deſponſata.

Arca.in lingua chaldaica ſignificat terrā. Hiere. 10.Dii qui celum & terram non fecerunt.& ſolum inuenitur in predicto loco.

אָרַשׁ aras.deſponsere.deſponſare . Deut.20. Quis eſt homo qui deſponſauit vxorem & non accepit eā. Oſee.2.Et deſponſabo te mihi in ſempiternum.& deſpōſabo te mihi in iuſtitia & iudicio & in miſericordia & in miſeratiōibus & deſpōſabo te mihi in fide . & inde אֹרָשָׁה Oraſa.ſiue מְאֹרָשָׁה Meoraſa.ideſt deſponſata.vt Exo. 22. Si ſeduxerit quis virginem nondum deſponſatā. Deut.22.

Si puellam virginem desponderit vir. pro quo hebrei le-
gunt. Si puella virgo fuerit desponsata viro. Item. אִשְׁתָּ
Areseth. eloquiũ. sermo. pro quo translatio nostra volũta-
tem transtulit. Ps. 20. Et volũtate labiorũ eius nõ fraudasti
eum. Et solum inuenitur in predicto loco.

אֵשׁ Ignis. אֵשׁ Es. ignis. Genẽ. 22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo. 12. Edent carnes nocte illa assas igni. Et in eodẽ. 19. Eo quod descendit sup eum dñs in ignẽ. Nu. 11. Et absorptus est ignis. Deut. 4. Quia dñs deus tuus ignis cõsumens est. Ps. 17. Et ignis a facie eius exarsit. Ps. 38. In meditatione mea exardescit ignis. Ps. 65. Trasiuimus per ignẽ & aquã. Michee. 6. Adhuc ignis in domo impii. Et licet in supradicto loco quidã legũt. אֵשׁ Is. i. vir. Tamẽ ad hoc quod significaret virũ debebat scribi cũ iod in medio dictionis. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine. Dañ. 7. Et traditũ esset ad cõburendũ igni. & inde. אִשֶּׁה Ise. i. oblatio vel sacrificiũ quod in ignẽ offerebatur. Leuit. 1. Adolebitq; ea sacerdos sup altare in holocaustũ & suauẽ odorem dño. Pro quo he. legũt. Adolebitq; sacerdos oĩa sup altare in holocaustũ & oblationẽ vel sacrificiũ odoris suauissimi dño. et sic infra vbi similia verba habẽtur. Et eodẽ. 3. Et offerent de hostia pacificorum in oblationẽ dño. Et in eodẽ. Adolebũtq; ea sup altare i holocaustũ lignis igne suppositio in oblationẽ suauissimi odoris domino.

אִישׁ Vir. אִישׁ

אִשָּׁה Oblatio.

אָשַׁשׁ Cõfundere Cõfortare. Fundare אָשַׁשׁ Asas. Confundere. erubescere. Esa. 46. Memẽtote istud & cõfundemini. Tamẽ hebrei dicũt q̃d significat cõfortare siue fundare. vnde in supradicto loco ipsi legunt. Memẽtote hoc & cõfortamini siue fundamini. & ide

אֲשׁוּרִי q̃ letantur. אֲשׁוּרִי Asise. i. fundamẽta. Esa. 16. His qui letãtur sup murum cocti lateris loquimini plagas suas. Pro quo hebrei legunt. Fundamẽtis muri cocti lateris. Et dicũt hebrei ꝙ per fundamẽta intelligũtur viri fortes atq; primarii sup quib9 fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q hebraice dicitur chareseth. i. murus fictilis. & sic transtulit beatus hieronymus Hiere. 48. vbi dicitur. Et cor meũ ad

אֲשׁוּרִי Fũdamẽta אֲשׁוּרִי viros muri fictilis dabit sonitũ tibiarũ. & inde אֲשִׁיאָ Vsaia

אֲשִׁיאָ Parietes. Fũdamẽta quod in lingua chaldaica significat parietes siue fundamẽta. Esd. 4. Et parietes cõponentes. Et in eodẽ. 6. Et ponant fundamẽta supportãtia. Itẽ אֲשִׁישֵׁי Asise. i. vinacia. Osee. 3. Et diligũt vinacia vuarũ. Sed hebrei dicunt ꝙ significat dolia siue lagenas aut cyphos. & sic legunt. Et diligũt dolia siue lagenas vuarũ. i. vini. & inuenitur in feminina terminatione. אֲשִׁישׁוֹת Asisoth. Pro quo beatus hieronymus transtulit flores. Canti. 2. Fulcite me floribus. & in nũero singulari אֲשִׁישָׁה Asisa. Pro quo translatio nostra traduxit Similã frixã oleo. 2. Reg. 6. Et similã frixam oleo. 1. Paral. 16. Et frixam oleo similã. Sed etiã in his locis hebrei legũt: et lagenam siue cypum. s. plenum vini.

אֲשִׁישֵׁי Vinacia. אֲשִׁישׁוֹת Flores. אֲשִׁישָׁה Similã frixã oleo. Lagene. Lagena

אֲשׁוּר Scopulus אֲשׁוּר E sed. Effusio. siue decursus. s. aquarũ. aut radix mõtis: vbi aque pluuiales cõfluũt. Nu. 21. Scopulicq; torrentiũ inclinati sunt: vt requiescerent in arnõ. Pro quo hebrei legunt. Effusio siue decursus torrẽtium inclinatus est vt requiesceret in arnon. et in plurali אֲשֻׁרוֹת Asdoth. Deut. 4. vsq; ad radices montis phasga.

Effusio. אֲשֻׁרוֹת Radices.

אִשָּׁה Mulier. אִשָּׁה Isa. Mulier. virago. vxor. vnaquecq;. De quo vide supra in dictione אִישׁ Is. i. vir. a quo deriuatur. Item

אִשֶּׁה Oblatio. אִשֶּׁה Ise. i. oblatio siue sacrificiũ quod offerebatur in igne super altare. De quo vide supra in dictione אֵשׁ Es.

אֲשׁוּרָה Fũdamẽta אֲשׁוּרָה Asiia. fundamẽtum & solũ inuenitur in nũero plurali. vt Hiere. 50. vbi dicitur. Ceciderũt fundamẽta eius. vbi pro fundamentis ponitur אֲשׁוּרוֹת Asioth. secundum terrminationẽ pluralem femininorum.

אֲשׁוּרוֹת Testiculus אָשָׁךְ A sech. Testiculus. Leuit. 21. Vbi ponitur in nra trãslatione hernioſus. Pro quo hebrei legunt. Compressus vel attritus testiculo. & solũ inuenitur in predicto loco.

אָשְׁכָּר Munus. אֶשְׁכָּר Escar. Munus. siue donum. De quo vide infra in dictione שָׂכָר Sacar.

אֶשֶׁל Nemus. אֶשֶׁל E sel. Arbor. & est nomẽ generale ad omnẽ arborẽ. Pro quo beatus hieronymus nemus transtulit. Genẽ. 21. Abraã vero plantauit nemus. 1. Reg. 31. Et tulerũt ossa eorum & sepelierunt in nemore iabes.

אָשַׁם Delinq̃re. אָשַׁם Asam. delinquere. peccare. errare. perire. disperire. Leuit. 4. vt faciat quicq; de iis que lege dñi prohibẽtur: atq; delinquat. Et in eodẽ. 5. Subiacebit delicto. Et in eodẽ. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodem. 6. Pro singulis que faciẽdo peccauit. Hiere. 2. Omnes qui deuorant eum delinquẽt. Et in eodẽ. 50. Et hostes eorũ dixerunt non peccauimus. Significat etiã quãdo aliquis cõuincitur delicto: & quando cognoscit peccatũ suum & agit penitentiã. Leuit. 5. Oblitaq; postea intellexerit delictũ suũ: agat penitentiã pro peccato. Et in eodẽ. 6. Conuicta delicto reddet omnia que per fraudẽ voluit obtinere. Zach. 11. Occidebant & non dolebãt. i. non penitebat eos: quia non reputabãt hoc peccatũ. Significat etiã perire vel disperire. aut interire. vt Ezech. 6. Et dissipabũtur & interibunt are vestre. Osee. 14. Pereat samaria: qm̃ ad iracũdiam prouocauit deũ suũ. Joel. 1. Sed & greges pecorum disperierũt. Ps. 5. Iudica illos deus. Pro quo hebrei legũt. Disperde illos deus. & inde אֲשַׁם Asam. siue אֲשְׁמָה Asma. i. peccatũ. delictum. error. vt Leuit. 6. Iuxta estimationẽ mensurãq; delicti. Et in eodẽ. 4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit delinquere faciens populũ. Pro quo in hebreo habetur. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit pro delicto populi siue pro peccato populi. Et in eodẽ. 5. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodẽ. 6. Pro peccato aũt suo offeret arietem immaculatũ. Esa. 53. Si posuerit pro peccato animam suam. Accipitur etiã pro victima siue hostia que offerebatur pro delicto vel peccato. Leuit. 7. Hec est lex hostie pro delicto. Et in eodẽ. Mactabitur & victima pro delicto. Accipitur etiam pro mulcta vel pena que imponitur alicui pro aliquo delicto vel peccato.

אֲשַׁם Delictũ cognoscere. Cõuinci de delicto. Dolere. Perire. Interire. אֲשָׁמָה Delictũ. Disperire. Hostia pro delicto. Mulcta v pena.

אֲשְׁמָן Caligino sum. אֲשְׁמָן Asman. Locus immundus. vel desolatus. Pro quo translatio nostra habet caliginosum. Esa. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris: in caliginosis quasi mortui. & solũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.

אַשָּׁף Magus. אַשָּׁף Asaph. magus. Dañ. 2. Verbum hinscemodi scisciatur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in plali.

אַשָּׁפִים Magi. אַשָּׁפִים Asapim. vt in eodẽ. Precepit aũt rex vt cõuocarentur harioli & magi & malefici & chaldei. Item אַשְׁפָּה Aspa. pharetra. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. Esa. 49. In pharetra sua abscondit me. Threñ. 3. Misit in renibus meis filios pharetre sue. Item אַשְׁפֹּת Aspoth. stercus siue sterquiliniũ. Ps. 112. De stercore erigens pauperem. Nec. 3. vsq; ad portã sterquilinii edificauit melchias. & scribitur in plu. אַשְׁפֹּתוֹת Aspathoth. Threñ. 4 Amplexati sũt stercora.

אַשְׁפָּה Pharetra אַשְׁפֹּת Stercus. sterquilinii אַשְׁפֹּתוֹת Stercora

אָשַׁר Bti ficare. אָשַׁר Asar. Beatificare. beatũ facere. beatum dicere. siue beatũ predicare. beatum esse. Iob. 29. Auris audiẽs beatificabat me. Esa. 9. Et erunt qui beatificant populum istum seducentes. Ps. 40. Et beatum faciet eum in terra. Genẽ. 30. Beatã quippe me dicent omnes mulieres. Esa. 30. Qui beatũ te dicunt: ipsi te decipiunt. Canti. 6. Et beatissimam predicauerunt eam. Et inde אֹשֶׁר Oser. i. beatitudo. Genẽ. 30. Dixitq; lia: hoc ꝙ beatitudine mea. & inde אַשְׁרֵי Asre. i. beatus. siue beati. aut beata. nam scribitur pluraliter et est omñis numeri & ois generis. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a dño. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio

אַשְׁרֵי Bti tudo אַשְׁרֵי Beatus.

impiorū.Ps.32. Beata gens cuius est dñs deus eius. Eccls.
Beata. 10.Beata terra cuius rex nobilis.3.Reg.10.Beati viri tui &
Beati. beati serui tui.Ps.83. Beati qui habitant in domo tua dñe.
Ps.118.Beati imaculati in via.scribitur etiā cum littera mē
in prīcipio & dicitur מְאַשָּׁר Meusar.Prouer.3.Et qui tenue
Beatus rit eam beatus. Item אָשַׁר Iser.ambulare,dirigere.subueni
אָשַׁר re.Prouer.9.Et ambulate per vias ptudētie. Et in eodē.4.
Ambulare Nec placeat malorū via.Pro quo hebrei legunt. Necambu
les:siue ne gradiaris in via malorū.Ps.16. Proiicientes me
nunc circūdederūt me.Pro quo btūs hieronymus in psalte
Incedere rio iuxta hebraicā veritatē transtulit.Incedētes aduersum
Dirigere nos nunc circūdederūt nos.significat etiā dirigere vel sub
subuenire. uenire.Prouer.23.Et dirige in via animū tuum.Esa.1.Sub
אַשׁוּרִי uenite oppresso iudicate pupillo.Inde אַשׁוּרִי Asure.i.gref
Gressus. sus aut vestigia.Ps.16.Perfice gressus meos in semitis tuis.
Ps.36. Non supplantabūtur gressus eius. & aliqñ ponitur
אַשׁר אַשׁר Asur in singulari sine vau in medio:& significat gref
Vestigia. sus vel vestigia aut semitā.Iob.23.Vestigia eius secutus est
pes meus. Et in eodē.31.Si declinauit gressus meus de via.
אַשׁר Itē אַשׁר Aser.dictio est relatiua oīs generis & vtriusq; nu
meri.i.quis.vel qui.que.quod.qui.quc. & est īdeclinabilis
Que. sicut alia noīa hebraica.Geñ.1. Diuisitq; aquas q̄ erant sub
firmamēto ab iis que erant sup firmamentū.Et in eodem.
Cuius. Cuius semen in semetipso sit.& in eodē.3.Mulier quā dedi
Quam. sti mihi.Nu.13.Hec sunt noīa virorū quos misit moyses.Po
Quos. nitur ēt pro cōiunctione q.quia. qm̄.eoq.vt.3.Reg.15.Eo
Eo q. q; fecisset dauid rectū in oculis dñi. Ps. 118. Quia eloquia
Quia. tua non custodierūt. Itē significat vt: vel immo. Ruth.3.Et
prouidebo vt bene sit tibi.1.Reg.15.Et ait saul ad samuelē:
Vt. immo audiui verbū dñi. Itē significat.si.Leui.4.Si pecca
Immo. uerit princeps. Deut.11. Si obedieritis mādatis dñi dei vri.
Si. Habet etiā alios modos significandi qui possunt reduci ad
אַשֵׁרָה supradicta. Itē אַשֵׁרָה Asera.lucus. Deut.16.Non plantabis
Lucus. tibi lucū & oīmnē arborē iuxta altare dñi dei tui.3.Reg.15.
אֲשֵׁרִים Et in luco ei⁹ quē cōsecrauerat.Et in pl'ali אֲשֵׁרִים Aserim.
Luci. secundū formā masculinorū. Exo.34. Lucosq; succide.3.
Reg.14.Edificauerūt.enim & ipsi aras & statuas et lucos.
אֲשׁוּרִים Et inde dr̄ אֲשׁוּרִים Asurim.Pro quo btūs hieronym⁹ trās
Pretoriola. tulit pretoriola que sunt cellule parue in naui ex lignis fa
cte.Ezech.27.Pretoriola de insulis italie.& per additionē
תְּאַשּׁוּר tau in principio dr̄ תְּאַשּׁוּר Theasur.quod significat quodā
genus arboris.quod nostra translatio buxū nominat. Esa.
Buxus. 41.Ponā in deserto abietē & vlmū et buxum simul.
אֶת Eth. Articulus est obliquorū casuū.& preponitur per
Articulus sone patienti.& cōiter ponitur ad denotandum accusa
accusatiui. tiui casum. Geñ.1.In principio creauit deus celū & terrā.
Vbi ante celū p̄ponitur predictus articulus אֶת Eth.et simi
liter ante terrā.& sic infra. Et fecit deus firmamentū. Et in
eodē. Fecitq; deus duo luminaria magna. & in eo. Et crea
uit de⁹ hominē.Et in eodē.44.Iam vrbem exierāt.Et in
pluribus aliis locis sacre scripture.quia vt sepe dictū est no
mina hebraica sunt indeclinabilia.& ideo habent aliquos
articulos per cōpositionē vel per appositionē:qui denotāt
casus nominū:qui oīmittūtur in nr̄a trāslatione:eo q̄d noīa
declinantur per casus.& aliqñ in hebreo cognoscitur casus
nominū ex cōtextu orationis sine aliquo articulo. Geñ.5.
In die qua creauit deus hominē. Vbi nullus articulus pre
ponitur huic dictoni hominē que hebraice dicitur Adam.
אֵת Et aliqñ supradictus articulus אֵת Et.Preponitur noiatiuo.
Articulus Geñ.49.Et omnipotens benedicet tibi. Vbi huic nomini
noiatiui. oipotens preponitur predictus articulus. et. 1. Reg.17. Et
veniebat leo vel vrsus & tollebat arietē.4.Reg.6.Caderet
ferrū securis in aquā.& in eo.9.Sedentes in curribus seque
bamur achab patrē huius.Nec.9.Reges nostri non fecerūt
legem tuā.Hiere.35. Preualuerunt sermones ionadab filii
rechab. Ezech.43. Filii hois locus soliī mei & locus vesti
giorū pedum meorū.Et in eodē.39.Qui sepeliāt & requi
rant eos qui remanserāt.Pro quo in hebreo habetur. Sepe
lientes transeuntes eos qui remanserant.vbi huic dictioni
transeūtes preponitur p̄dictus articulus.& similiter oībus
noīatiuis predictis.et aliqñ ponitur ad denotandū datiuū
Articulus casum.vt Leui.13.Ostendeturq; sacerdoti.Iob.26.Quem
datiui. docere voluisti.Pro quo in hebreo habetur.Cui annūciasti
sermones siue verba.& aliqndo ponitur predicta dictio אֵת
Eth.pro ad.vt Iudi.19.Et nūc vadim⁹ ad domū dei.1.Reg.
30.Accedens autē dauid ad populū salutauit eos.Itē poni
Ad. tur pro de.vl̄ a.vt Iosue.22.Et a nostro cōsortio ne receda
A. tis. Hiere.15. Et adducā inimicos tuos de terra quā nescis.
De. Ponitur etiā pro cum.Geñ.25. Potuit coire quispiā de po
Cum pulo cum vxore tua.Et in eodē.37. Pascebat gregem cum
fratribus suis.et in eo.Et erat cū filiis bale & zelphe.Exo.1.
Qui ingressi sunt in egyptū cum iacob.Ps.77.Et non est
creditus cum deo spūs eius.Itē ponitur pro cōtra.Geñ.14.
Contra. Inierunt bellū cōtra bara regem sodomorū: & cōtra bersa
regem gomorre.& cōponitur cum pronoībus hoc modo.
אִתִּי Othi. idest me. אִתְּךָ óthcha siue אִתָּךְ Othach. idest
te.vt Geñ.12. Et interficient me & te reseruabunt. אֹתוֹ
Otho.i.eum vel ipsum aut illū. אִתָּנוּ Othánu.i.nos accusa
We. tiui casus. אִתְּכֶם Ethchem.i.vos.accusatiui casus.אֶתְכֶן Eth
chen.i.vos fe.gñis. אִתָּם Otham.i.eos. aut semetipsos. vt
Ezech.34. Ve pastorib⁹ israel qui pascebant seipsos.אִתָּנָה
Othána siue אֶתְהֶן Ethhen.i.eas.& aliqñ scribitur cum vau
in prima & pūcto olem & dicitur אוֹתְהֶן Othhen.vt Ezech.
23.Et cōfodiātur gladiis eorū. pro quo in hebreo habetur
Et cōfodient eas gladiis eorū. Et similiter cōponitur cum
pronominibus: quando ponitur pro cum,hoc modo.אִתִּי
Ithi.i.mecū. & aliqñ est aduerbiū hortandi. Pro quo btūs
Mecum. hironymus transtulit veni.Canti.4.Veni de libano spon
Veni sa mea:veni de libano.אִתְּךָ Ithecha siue אִתָּךְ Ithach.i.tecū
אִתּוֹ Itho.i.secū aut cum eo.אִתָּהּ Itha.i.cū ea. אִתָּנוּ Ithánu
ideſt nobiscum.אִתְּכֶם Ithechem.i.vobiscū.אִתְּכֶן Ithechen.
ideſt.vobiscum.fe.gene. אִתָּם Itham.cum eis vel cum illis
aut cum ipsis.אִתָּן Ithan.cum eis vel cum illis.fe.ge. Itē אַתְּ
Ath.i.tu.fe.ge.& aliquādo ponitur pro masculo.vt Nu.11.
vbi dicitur. Sin autē aliter tibi videtur. Pro quo hebrei le
gunt. Si autē sic tu facies mihi.Deut.5.Cuncta que dixerit
deus noster tibi:loqueris ad nos.Pro quo in hebreo est. Tu
loqueris ad nos.Ezech.28.Tu cherub extentus & p̄tegens
In aliis vero locis scribitur cum he in fine. & dicitur אַתָּה
Atha.i.tu.Geñ.3.Et tu insidiaberis calcaneo eius. Et in eo.
Tu. 4.Et tu dñaberis illius. Exo.19. Tu enim testificatus es &
iussisti dicens.& in eodē. Ascendesq; tu & aaron tecū.Sed
quādo refertur ad feminā:semp scribitur sine he.et in pl'ali
אֶתְכֶם Athem.i.vos.vt Geñ.43. Vos autē eritis innoxii. Et
Vos. in eodē. Vos aūt abite liberi ad patrem vestrū.& qñ refer
tur ad feminas scribitur cū littera nū in fine.et dicitur אֶתְכֶן
Athen.i.vos.fe.ge. Et aliqñ additur he in fine. & dicitur
Vos אַתֶּנָה Athena.vt Geñ.31.Et ipse nostis q̄ totis viribus meis
Vos. seruierim patri vestro.pro quo in hebreo est.Et vos nostis.
Et in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine etiā si re
feratur ad masculos.et dicitur אַתּוּן Athun.i. vos. Dañ.2.
Vos. Quod tēpus redimitis.pro quo hebrei legūt.Quod tēpus
vos redimitis.Item אֵת Eth.i.ligo instrumentū quo terrā
fodimus.vt.1.Reg.3.Vt acueret vnusquisq; vomerē situ &
Ligo. ligonē. Et in plurali אִתִּים Ithim.i.ligones.vt.1. Reg.13.
Ligones. Retuse itaq; erant acies vomerū et ligonum. & aliqñ bea

tus hieronym⁹ transtulit vomeres siue aratra. Esa. 2. Et cõ-
Vomeres. Aratra. tus hieronym⁹ transtulit vomeres siue aratra. Esa. 2. Et cõ-
flabunt gladios suos in vomeres. Ioel. 3. Concidite aratra vestra in gladios.

אָתָה Venire. אתה Atha. Venire. accedere. Iob. 37. Ab aquilone aurum venit. Esa. 71. Venit mane & nox. Deut. 33. Et cũ eo sanctorũ millia. Pro quo hebrei legũt. Et venit de millibus sanctorũ. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. Mich. 7. In die illa vsq; ad te veniet. Et aliqñdo scribitur sine he in fine. vt Esa. 41. Et veniet ab ortu solis. Et quãdoq; mutatur he finalis in iod. vt Iob. 3. Quia timor quẽ timebã venit mihi. et Esa. 21. Conuertimini & venite. Et in eodẽ. 41. Appro-
Accedere. pinquauerũt & accesserũt. Et in eo. 56. Omnes bestie agri venite ad deuorandũ. & in eodẽ. Venite sumamus vinum. Inuenitur etiã sine aleph in principio: & ponitur in fine loco he finalis. Deut. 33. Qui venit cum principibus populi. Et aliqñ ponitur he in prĩcipio loco aleph. Esa. 21. Occur-
Afferre rentes sitienti afferte aquã. Hiere. 12. Properate ad deuorã-
dum. pro quo hebrei legũt. Venite ad deuorãdum siue ad
אֹתִיוֹת Ventura. comedendũ. & inde אותיות Othiioth. i. ea que vetura sunt. Esa. 41. Annũciate que ventura sunt in futurũ. Et in eodẽ. 45. Ventura interrogate me.

אָתוֹן Asina. אתן Athon. Asina. vt Nu. 22. Et strata asina profectus est. Et in eodẽ. Cũq; vidisset asina stantẽ angelũ. Et in eo. Et aperuit dñs os asine. scribitur etiã cum littera vau in se-
אֲתֹנוֹת Asine. cunda syllaba in eodẽ capto. & in plurali אתנות Athonoth. idest asine. vt Genẽ. 32. Asinas viginti & pullos earũ. Iudi. 5. Qui ascenditis sup nitentes asinos. Pro quo in hebreo habetur. Qui ascenditis sup nitẽtes asinas. 1. Reg. 9. Perie-
אֵתָן Fortis. rant autẽ asine cis patris saul. Item אתן Ethan. fortis vel ro
אֵתוֹן Fornax אֲתוּנָא bust⁹ aut asperũ vel saxosum. De quo vide supra in dictiõe
אית Eth. quia cõiter scribitur cum littera iod in medio dictionis. Itẽ אתון Athun siue אתונא Athuna. In lingua chaldaica significat fornacẽ siue furnũ. Dañ. 3. Eadẽ hora mitte-
tur in fornace ignis ardentis. Et in eo. Missi sunt in mediũ fornacis ignis ardentis. Et in eodẽ. Fornax autem succen-
sa erat nimis.

אָתַר Excutere Locus. אתר Athar. In lingua chaldaica significat excutere. Dañ. 4. Excutite folia eius. Significat etiã locũ. vt supra in eodẽ. 2. Nullusq; locus inuẽtus est eis. Esd. 6. Et referatur in templũ ierusalẽ in locum suum.

De incipiẽtibus a littera. ב. Beth.

בְּ In. Cum. Be. In. cum. quãdo. ad. per. contra. Sed hec littera be nũq; reperitur sola per se sicut nec vlla alia littera hebraica reperitur sola sed in cõpositione cum noĩe vel pronomine aut cum verbo siue participio vel gerũdiis. & ponitur pro in. aut cum vel cõtra. vt Genẽ. 1. In principio creauit deus celum & terrã. Et in eodẽ. 33. Et prosequerer te cum gaudio et cum canticis & cũ tympanis & cum citharis. Ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatẽ sion. Osee. 6. Cum cõuertero captiuitatẽ populi mei. Item ponitur pro quando. Genẽ. 2. Quãdo creati sunt. Et in eodẽ. 16. Qñ peperit ei Agar ismaelem. Et in eodẽ. 25. Quãdo nati sunt paruuli. & in eo. 41. Quãdo stetit in conspectu regis. Item ponitur pro ad. Genẽ. 1. Faciamus hoiem ad imaginẽ & similitudinẽ nr̃am. Et in eodẽ. Et creauit deus hominẽ ad imaginẽ & similitudinem suã: ad imaginẽ dei creauit illum. Et in eodẽ. 5. Ad similitudinẽ dei fecit illum. Item ponitur pro per. Genẽ. 21. Iura ergo per dñm ne noceas mihi. Et in eodẽ. 22. Per me metipsum iurauí dicit dñs. Et in eodẽ. 28. Angelos quoq; dei ascendẽtes & descendẽtes per eam. Ps. 65. Transiuim⁹ per ignem & aquã. Ponitur etiã pro cõtra. Genẽ. 16. manus

In me. Pupilla. Pupilla. Venire. Explana. Puteus. Putei. Fetere. putrefc Compu fcere. Odiof Feda Cõfu Cõtri Feto Hua Spi Lab Dire Cib Cib Pa Hua

eius contra oẽs & manus omniũ cõtra eum. Exo. 14. Dñs enim pugnat pro eis cõtra nos. Nu. 12. Locutaq; est maria et aaron contra moysen. Deut. 2. Ne moueamini cõtra eos. Et in eodẽ. 5. Ne loquaris contra proximũ tuũ falsum testimoniũ. Iob. 22. Et erit oĩpotens contra hostes tuos. & cõponitur cum pronoĩbus sic. בִּי Bi. i. in me. בְּךָ Becha siue בָּךְ Bach. i. in te. בּוֹ Bo. in illo aut in eo vel in ipso. בָּהּ Ba. in illa vl in eã aut in ipã. בָּנוּ Banu. in nobis. בָּכֶם Bachem. i vobis בָּכֶן Bachen. in vobis. fe. ge. בָּם Bam siue בָּהֶם Bahem. in illis aut in eis vel in ipsis. בָּהֶן Bahen in eis vel in ipsis: aut in illis. feminini generis.

בַּבַת Pupilla. f. oculi. Zach. 2. Qui autem tetigerit vos tangit pupillam oculi sui. Inuenitur etiã cum simplici beth. et dicitur בַּת Bath. i. pupilla. Threñ. 2. Ne taceat pupilla oculi tui.

בָּא Venire. בא Ba. venire. ingredi. De quo vide infra in dictione בוא Bo cum vau in medio: quia ab eo deriuatur.

בָּאַר Explanare בָּאַר Baar. Explanare. declarare. elucidare. Deut. 1. cepit moyses explanare legẽ. Et in eodẽ. 27. Et scribes sup lapides oĩa verba legis huius plane & lucide. Abac. 2. Scribe visum & explana eũ sup tabulas. Item בְּאֵר Beer. Puteus Genẽ. 21. Quoniã ego fodi puteũ istum. Et in eodẽ. 26. Et reperierũt aquã viuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperierunt puteũ aquarũ viuentiũ. Et in eo. Fodit aliũ puteum. Et in plurali בְּאֵרוֹת Beeroth. i. putei. Genẽ. 14. Vallis aũt siluestris habebat puteos multos bituminis. et in eodẽ. 26. Omnes puteos quos foderãt serui Abraam.

בָּאַשׁ Fetere בָּאַשׁ Baas. Fetere. computrescere. fedare. confundere. odiosum esse. tristari. displicere. Exo. 5. Quoniã fetere fecistis odorem nostrũ corã pharaone. Et in eodẽ. 7. Et putrescet aqua. Et in eodẽ. Cõputruitq; fluuius. & in eo. 16. Et scatere cepit vermibus atq; cõputruit. Ps. 37. Putruerunt & corrupte sunt cicatrices mee. Eccl's. 10. Musce morientes perdunt suauitatẽ vnguenti. Pro quo hebrei legunt. Muscę morientes fetere faciũt. Significat etiã odiosum esse siue fedare vel confundere. Genẽ. 34. Odiosum fecistis me chananeis. 1. Reg. 27. Multa mala operatus est cõtra populum suũ israel. Pro quo hebrei legũt. Odiosus factus est cũ populo suo israel. 2. Reg. 10. Videntes aũt filii Amon q̃ iniuriam fecissent dauid. pro quo hebrei legũt. Videntes aũt filii amon q̃ odiosi siue fetidi essent dauid. Et in eode. 16. Vt cum audierit oĩs israel q̃ fedaueris patrẽ tuũ. & Prouer. 13. Impius autẽ confundit. Et in lingua chadaica significat cõstristari siue displicere. Dañ. 6. Satis cõtristat⁹ est. & inde. בְּאֵשׁ Beos. i. fetor vel putredo. Esa. 34. Et de cadaueribus eorũ ascendet fetor. Ioel. 2. Et ascendet fetor ei⁹. Amos. 4. Et ascendere feci putredinẽ castrorũ vr̃orũ. Et inde בְּאֻשָׁה Basa. i. vua fetida & pessimi saporis que vocatur labrusca. Iob. 31. Et pro ordeo spina. pro quo hebrei legunt. Et pro ordeo labrusca. cuius plurale בְּאֻשִׁים Beusim habetur Esa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas.

בָּגַד Cibus בָּגַד Bag. Cibus. esca. Ezech. 25. Et tradam te in direptionẽ gentiũ. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibũ vel in escam gentibus. Nam supra dixerat ipsi comedẽt fruges tuas: & ipsi bibent lac tuũ. & preponitur ei פַּת Path. Quod significat panẽ vel cibũ. & dicitur פַּתְבַּג Pathbag. Pro quo beatus hieronym⁹ aliqñ transtulit cibos. vt Dañ. 1. Et cõstituit eis rex annonã per singulos dies de cibis suis. Et in eo. Ne polluerẽtur de mensa regis. i. de cibis regis. Et in eodẽ. Qui vescuntur cibo regio. & aliqñ transtulit panẽ. vt in eodem. 11. Et comedẽtes panẽ cum eo cõterent eum.

בָּגַד Despicere בָּגַד Bagad. Preuaricari. aspernere. contẽnere. spernere. despicere. Esa. 24. Preuaricantes preuaricati sunt.

Spernere. Contẽnere

Hiere.12.Bene eſt oĩbus qui preuaricantur & iniqᵬ agunt. Oſee.5. In dño preuaricati ſunt. Significat etiã ſpernere aut contẽnere vel deſpicere.Exo.21.Si ſpreuerit eam. Eſa. 53.Et qui ſpernis:nõne tu ſperneris.& in eodẽ.Cum fatigatus deſieris contẽnere cõtemneris. Hiere.3. Quomodo ſi contẽnat mulier amatorẽ ſuũ:ſic contẽpſit me dom⁹ iſrael. Threñ.1. Oẽs amici eius ſpreuerũt eam.Malach.2.Quare ergo deſpicit vnuſquiſqᵬ veſtrũ fratrem ſuũ. et in eodẽ. Et vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere.& inde בֶּגֶד Bẽged ſiue בָּגֶד Bãged.i.preuaricatio vel contemptio. Eſa.24.Et preuaricationẽ trãſgreſſorũ.& in plurali בְּגִדוֹת Bõgdoth. ideſt preuaricatiões.& inde בֹּגֵד Boged.i. preuaricator.vel qui ſpernit.Eſa.21.Qui incredulus eſt infideliter ãgit. pro quo hebrei legũt. Qui ſpernit ꝓuaricator eſt:ſiue qui preuaricator eſt ſpernit.& in eodẽ.33.Et qui ſpernis : nõne tu ſperneris.et in plurali בֹּגְדִים Bõgdim.i.preuaricatores vel tranſgreſſores. Eſa.24.Et preuaricationẽ tranſgreſſorum preuaricati ſunt.Hiere.9. Quia oẽs adulteri ſunt & cetus preuaricatorũ.& in gñe fe. בְּגֵדָה Bagoda ſiue בֹּגֵדָה Bõgeda vt Hiere.3.Et vidit preuaricatrix ſoror eius iuda. et in eo. Et non timuit preuaricatrix iuda ſoror eius. Itẽ בֶּגֶד Bẽged Pãnus.veſtis.ſiue veſtimentũ.vt Geñ.28. Et dederit mihi panem ad veſcendũ et veſtimentũ ad induendũ. Exo.28. Faciesqᵬ veſtem ſanctã aaron fratri tuo.Ps.101.Et oẽs ſicut veſtimentũ veteraſcent.Eſa.64.Et quaſi pãnus mẽſtruate vniuerſe iuſtitie noſtre. Et in plurali בְּגָדִים Begadim.i.pãni vel veſtimenta. Leui.12.Lauabit veſtimẽta ſua. Itẽ בָּגָד In felicitate aut venit felicitas. De quo vide ifra in dictione בַּד gad:quia eſt dictio compoſita.

Despicere. לוּד בָּגוֹד ꝓuaricatio בְּגִדוֹת בֹּגֵד Incredul⁹ Infidelis. ꝓuaricator qui ſpernit בֹּגְדִים Trangreſſores. Preuaricatores. בְּגֵדָה בֹּגֵדָה preuaricatrix. בֶּגֶד Veſtimẽti. Pãnus. בְּגָדִים Veſtimẽta. בָּגָד felicitate. בִּגְלַל Ob gram. Ut. Propter.

בִּגְלַל Biglal.Propter.ob gratiã. Geñ.12.Et viuet aĩa mea ob gratiam tui. Deut.15. Vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni tẽpore. Pro quo hebrei legũt. Quia propter hanc rem benedicet tibi dñs deus tuus in oĩni ope tuo.

בַּד Bad.linũ.vel lineus.diuinus vel diuinator:aut mẽdax. vectis. ramus.pondus. Leui.16. Tunica linea veſtietur feminalib⁹ lineis verenda celabit: accĩgetur zona linea cidarim lineã imponat capiti.Significat etiã diuinũ vel diuinatorem.& ſolũ inuenitur בַּדִּים Badim in nũero plurali. Eſa.44.Signa diuinorũ irrita facit Hiere.50.Gladius ad diuinos eius qui ſtulti erunt:et quia iſti cõmuniter mentiũtur ideo ſecundũ hebreos etiã ſignificat mẽdaces ſiue mendacia. Iob.11. Vbi nos habemus:tibi ſoli tacebũt homines? hebrei legũt. Mendacia tua tacebũt hoĩes? Et in eodẽ.41. Non parcã ei verbis potentibus.pro quo ipſi legũt. Non tacebo mendacia eius. Vide etiã de hoc ifra in dictione בָּרָא bada.Significat etiã vectes ſiue fortitudinẽ.Exo.25.Faciesqᵬ vectes de lignis ſetim. Eſa.16. Et indignatio ei⁹ pluſqᵬ fortitudo eius.Accipitur etiã pro membris vel brachiis eo quod ſunt quaſi vectes & in illis eſt fortitudo.Iob.18.Deuoret pulchritudinẽ eius: & cõſumat brachia ei⁹ primogẽita mors.& etiã pro pulchritudine habetur ibi eadẽ dictio. Ponitur etiã pro profundo.vt in eodẽ.17. In profundiſſimũ infernũ deſcendant oĩa mea.Sed etiã in hoc loco hebrei legunt. Membra ſiue brachia.ſ.mea in ifernũ deſcendãt. Itẽ accipitur pro ramis arboris eo q̃d ſunt ſicut mẽbra in homine.vt Ezech.19.Et egreſſus ignis de virga ramorũ ei⁹. et in eodẽ.17.Et fructificauit in palmites.ſignificat etiã בַּד Bad.equalitatẽ ponderũ vel menſurarũ.ſ.qñ de diuerſis rebus tantũ accipitur de vno ꝙtum de alio.vt Exo.30. Equalis ponderis erunt oĩa. Pro quo in hebreo habetur. Bad cũ bad erunt.i.tantũ cum tanto erunt ; quaſi dicat tantum de vno quantum de alio.

Spernere. Contẽnere Despicere. לוּד בָּגוֹד ꝓuaricatio בְּגִדוֹת בֹּגֵד Incredul⁹ Infidelis. ꝓuaricator qui ſpernit בֹּגְדִים Trangreſſores. Preuaricatores. בְּגֵדָה בֹּגֵדָה preuaricatrix. בֶּגֶד Veſtimẽti. Pãnus. בְּגָדִים Veſtimẽta. בָּגָד felicitate. בִּגְלַל Ob gram. Ut. Propter. בַּד Linum. בַּדִּים Diuini. Soli. Mẽdacia. Potentes Vectes. Fortitudo Brachia. Pulchritudo. Profũdiſſimum. Rami. בַּד Eque pond⁹

בָּדָד Badad.ſolus.ſolitarius.Et eſt omnis generis & vtriuſqᵬ numeri. Leui.13.Solus habitabit extra caſtra. Deut.32.Dominus ſolus dux eius fuit.et in eodẽ.33.Habitabit iſrael cõfidenter & ſolus.Eſa.27. Ciuitas enĩ munita deſolata erit, ideſt ſola vel ſolitaria.Hiere.49.Soli habitabũt. Threñ.1. Quomodo ſedet ſola ciuitas.Et in eo.3. Sedebit ſolitarius et tacebit.& aliqñdo ſcribitur cum vau in prima ſyllaba.et dicitur בּוֹדֵד Boded.i.ſolitarius. Ps.101. Sicut paſer ſolitarius in tecto.Oſee.8.Onager ſolitarius ſibi ephraim.& recipit articulum lamed in principio.& dr̃ לְבָדָד Lebadad.i. ſolus.ſolitarie.ſingulariter.et eſt oĩs generis & vtriuſqᵬ numeri.vt Nu.23.Populus ſolus habitabit.Ps.4.Quoniã tu domine ſingulariter. Mich.7. Habitantes ſolos in ſaltu. Et aliqñ ſcribitur cum ſimplici daled.& dicitur לְבַד Lebad ideſt ſol⁹.ſeorſum.ſingulariter.Zach.12.Et plangẽt terre: familie & familie ſeorſum : familie domus dauid ſeorſum: et mulieres eorũ ſeorſum.Et cõponitur cum ꝓnominibus hoc modo.לְבַדִּי Lebadi.ſolus ego. Deut.1.Non poſſum ſolus ſuſtinere vos. לְבַדֵּךְ Lebadẽcha. ſolus tu.Exo.18.Solus illud non poteris ſuſtinere. לְבַדּוֹ Lebado. ſolus ille. Geñ. 32.Manſit ſolus.& in noſtra trãſlatione amittũtur iſte perſone.ſ.ego.tu.ille.quia ſubintelligũtur ex verbis appoſitis לְבָדָהּ Lebada:ſola illa.לְבַדֵּנוּ Lebadẽnu.ſoli nos לְבַדְּכֶם Lebadechem.ſoli vos. לְבַדְּכֶן Lebadechen.ſole vos.feme.ge. לְבָדָם Lebadam.ſoli illi.לְבָדָן Lebadan.ſole ille. Item לְבַד Lebad.i.preter.excepto.abſqᵬ. Deut.18.Excepto eo q̃d in vrbe ſua ex paterna eis ſucceſſione debetur. 3. Re.5.Abſqᵬ prepoſitis qui ꝑerant ſingulis operibus.& etiã preponitur ei lr̃a mem.& dicitur מִלְבַד Milebad.i.abſqᵬ. excepto. preter.Geñ.46.Abſqᵬ vxorib⁹ filiorũ ei⁹. Leui.23.Exceptis ſabbatis dñi. Deut.4.Non eſt alius preter eum.

Solus Deſola Soli. Sola. Solita Solitar Solus Singu Soli. Seorſu Solus

בָּדָא Bada.Fingere.mẽtiri.3.Reg.12.Quintadecima die menſis octaui quem finxerat de corde ſuo.Nec.6.De corde enim tuo tu cõponis hec.i.tu fingis hec mendacia. Et dicunt aliqui q̃ ab hac dictione deriuatur. בָּדִים Badim. quod in ſupradicta dictione dixim⁹ ſignificare diuinatores ſeu mendaces.

diuinato

בָּדַל Badal. Diuidere.ſeparare.Geñ.1.Diuiſit lucem a tenebris.& in eodem. Et diuidat aquas ab aquis. Exo.26. Quo & ſanctuariũ & ſanctuaria ſanctuarii diuidẽtur. Nu. 16.Numquid parũ vobis eſt q̃ ſeparauit vos deus.& in eo. Separamini de medio cõgregationis huius.Deut.10.Eo tẽpore ſeparauit dñs tribum leui.Eſd.6. Et oĩes qui ſe ſeparauerant a coinquinatione gentiũ terre.Et in eodẽ.9.Non eſt ſeparat⁹ populus iſrael.Et in eodẽ.10. Separamini a populis terre. Eſa.56. Et non dicat filius aduene qui adheret domino dicens:ſeparatione diuidet me dñs a populo ſuo. Item בְּדִיל Bedil.cartilago.ſiue extremum auris. Amos.3. Quomodo ſi eruat paſtor duo crura aut extremũ auricule Item בְּדִיל Bedil.ſtannũ.Nu.31.Et ſtannũ & plumbũ.Eſa. 1.Auferam omne ſtannũ tuũ.Ezech.27.Argento ferro ſtãno plumboqᵬ repleuerũt nundinas tuas . Zach.4.Et videbunt lapidẽ ſtãneũ in manu zorobãbel.

Diuide Separe Extremi auricule Stannũ

בְּדֹלַח Bedólach. bdeliũ.quod ſecundũ aliquos eſt genus lapidis precioſi.Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus.et Nu.11.Erat autẽ man quaſi ſemen coriandri coloris bdelii.

Bdeliũ.

בָּדַק Badach.inſtaurare.vel reparare ruinam vel fiſſuras domorum.2.Paral.34.Vt inſtaurarent templũ & infirma quecqᵬ ſarcirent. In lingua vero chaldaica ſignificat ſcrutari vel rimari:aut inueſtigare. Inde בְּדֶק Bẽdec.i. rima vel ſciſſura:ſiue illud quod venit ad reſtaurandũ:vel indiget reſtauratiõe.vt.4.Reg.12.Et inſtaurarẽt ſartatecta domus ſiquid neceſſariũ viderint inſtauratione. Ezech. 27.

Excepti Abſqᵬ Excepti Preteri Finger

Inſtaura Scrutari ſartatecta inſtaurati

Senes biblii & prudentes eius habuerūt nautas ad miniſteriū varie ſupellectilis tue. pro quo hebrei legūt . Senes gibliī & prudētes eius fuerūt in te: cōfortantes vel reparātes rimam vel ſciſſuram tuā.i.reſtaurātes quicquid indiget reſtauratione .

ſciſſura vel rima.

בָּדַר Badar. In lingua chaldaica ſignificat diſpergere vel diſſeminare.vt Dañ.4. Diſpergite fructus eius.

Diſpgere

בָּה Ba.in illa.vel in ea.aut in ipſa.ſiue in qua.Et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniūtur per ſe.vt dictū eſt ſupra in principio huius littere Beth.

In ea.

בֹּהוּ Bóhu.vacuum.ſiue vacuitas.aut nihil. Geñ.1. Terra autē erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur תֹּהוּ Thóhu.et pro vacua ponitur בֹּהוּ Bóhu.cum vau in fine loco he.& habētur eodē dictōes.Hiere.4 vbi dicitur. Aſpexi terram & ecce vacua erat & nihil.vbi pro vacua ponitur תֹּהוּ Thóhu.& pro nihil ponitur בֹּהוּ Bóhu.et Eſa.34. Vbi nos habemus & extendetur ſup eam menſura vt redigatur ad nihilū & perpendiculū in deſolatione:in hebreo habetur & extendetur ſup eam menſura thóhu & lapides bóhu. vbi tranſlatio nra pro thóhu tranſtulit nihilū.& pro bóhu deſolationē. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ thóhu ſit res omni forma carens.vt eſt materia prima. Et bóhu aptitudo habendi: ſiue deſiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

Vacuū. בֹּהוּ Nihil. Deſolatio.

בָּהַט Bahat.genus lapidis.pro quo btūs hieronymus ſmaragdum tranſtulit.Eſter.1. Super pauimentū ſmaragdino et porfiretico ſtratū lapide.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

ſmaragd9

בָּהַל Bahal.Turbare.conturbare.feſtinare.accelerare.terrere.timere.temere loqui.vel temere feſtinare. Exo. 15. Tunc cōturbati ſunt principes edom.1.Reg.28. Cōturbatus enī erat valde.Iob.4. Tetigit te & cōturbatus es. Et in eodē.23. Et omnipotens cōturbauit me.et Ps.2. Et in furore ſuo cōturbabit eos.et Ps.6. Et aīa mea turbata eſt valde. & in eodē. Erubeſcant & cōturbētur vehemēter oēs inimici mei.et. Ps.29. Et factus ſum cōturbatus.et Ps.82. Et in ira tua turbabis eos. Significat etiā feſtinare vel accelerare.vt.2.Paralip.25 Ad quā me deus feſtinato ire precepit.Eſter.6.Et cito eum ad conuiuiū quod regina parauerat pergere cōpulerūt.Et in eodē.8. Egreſſi ſunt veredarii celeres.Prouer.20.Hereditas ad quā feſtinatur in p̄cipio Et in eodē.28.Qui feſtinat ditari & aliis inuidet.Eccl's.7. Ne ſis velox ad iraſcendū.& in eodē.8.Ne feſtines recedere a facie eius. Item ſignificat terrere.vel pertimeſcere.aut temere loqui.Geñ.45.Et non poterāt reſpondere fratres nimio terrore perterriti.Iob.21.Et ego quādo recordatus fuero pertimeſco.Eccl's.5. Ne temere quid loquaris.et ide בְּהָלָה Behala ſiue נִבְהָלָה Nibhala.i.feſtinatio.velociter.conturbatio.terror.Leui.26. Viſitabo vos velociter.& Ps.77. Et anni eorū in feſtinatione.Soph.1.Quia cōſummationē cum feſtinatione faciet cunctis habitantibus terrā.Eſa.65. Nec generabūt in conturbatione. et in lingua chaldaica dr הִתְבַּהֲלָה Hithbehala.i. feſtinatio ſiue feſtinanter. Dañ. 2. Tunc arioth feſtinus introduxit danielē.Pro quo hebrei legunt. Tunc arioth cum feſtinatione introduxit danielem. Et in eodē.3. Surrexit prope.i.feſtināter. Eſd.4. Et abierunt feſtini.pro quo hebrei legūt.Et abierūt cū feſtinatiōe.

Cōturbari Cōturbare Turbare. Feſtinare. Cito pgere Accelerar. Feſtinari pterrere. ptimeſcere Temere loqui. בְּהָלָה נִבְהָלָה Velociter. Feſtinatio cōturbatio הִתְבַּהֲלָה Feſtinatio

בָּהֶם Bahem.in illis. vel in eis.aut in ipſis.et eſt dictio cōpoſita vt dictum eſt ſupra.

In illis

בְּהֵמָה Behema.animal. beſtia.iumentū.pecus. Deut.14. Hoc eſt animal quod comedere debetis.Nee.2.Niſi aīal cui ſedebam.Prouer.30. Leo fortiſſimus beſtiarum. Exo.19.Siue iumentū fuerit ſiue homo nō viuet.Nu.3.Ab homine vſq; ad pecus mei ſunt.Et quādo poſt ſe regit genitiuū: vel quādo cōponitur cum pronominib9 : tunc mutat he in tau.ſicut & alia noīa hebraica in he deſinētia.vt Nu. 3.Et pecora leuitarū pro pecoribus eorū.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. Et pecus leuitarū pro pecore eorū. Et in plurali בְּהֵמוֹת Behemoth. Deut.32. Dentes beſtiarū immitā in eos. Iob.12. Interroga iumēta & docebūt te. Et in eodē. Qui docet nos ſuper iumēta terre. Eſa.30. Onus iumentorū auſtri. Ps.8. Inſuper & pecora campi. Ioel.2. Nolite timere aialia regionis. Abac.2. Et vaſtitas animaliū deterrebit eos. Accipitur etiā pro noie proprio quod ponitur pro demone.vt Iob.40. Ecce behemoth quē feci tecū fenum quaſi bos comedet. Tamē hebrei qui occidentē litteram ſequūtur dicunt: ꝙ in hoc loco accipitur pro quodā animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

Beſtie. Jumēta Pecora Bialia. behemoth

בֹּהֶן Bóhen.pollex.Leuit.14. Et ſuper pollicē manus eius ac pedis dexteri.& in plurali בְּהֹנוֹת Behonoth.i.pollices. Iudi.1. Quē perſecuti cōprehederūt ceſis ſūmitatibus manuū eius ac pedum. Pro quo hebrei legūt. Quem perſecuti cōprehenderūt:et abſciderunt pollices manuū eius ac pedum.et in eodē. Septuaginta reges ceſis manuū ac pedū ſummitatib9.pro quo hebrei legūt. ceſis pollicibus manuū ac pedum.ſed idem eſt ſenſus.

Pollex בְּהֹנוֹת ſūmitates Pollices.

בֹּהַק Bóhac.macula incute coloris candidi. Leui.13. Sciat non eſſe lepram:ſed maculam coloris candidi & hominem mundum.

Macla coloris candidi.

בֶּהָר Bahar.candor.albedo.inde בַּהֶרֶת Baheréth.i.macula candida vel quaſi lucens. Leuit.13. Aut quaſi lucens quippiā.i.plaga lepre.& in eodē. Sin autē lucis candor fuerit in cute.& in eodē. Sin aūt in ſuo loco candor ſteterit. et in eodē. Vir ſiue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem. Si deprehenderit ſubobſcurū alborem lucere in cute. Et inde בָּהִיר Bahír.i.lucidū vel candidū ſicut eſt nix. Iob.37. Subito aer cogetur in nubes . ꝙ quo hebrei legūt Lucidū vel candidū eſt in nubibus.

Candor בַּהֶרֶת q̄ſi lucens. lucis cādor Candor בָּהִיר Lucidū.

בּוֹ Bo. In illo.vel in eo.aut in ipſo.et eſt dictio cōpoſita cuius partes nō inueniūtur per ſe.vt ſupradictū eſt.

In illo.

בּוֹא Bo.venire.ingredi.intrare. introducere. ītromittere afferre. adducere. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me.et in eodē.19. Venerūt duo angeli ſodomā.& in eo. 24. Veni ergo hodie ad fontem aque.& in eodē.27. Venit germanꝰ tuus fraudulēter.et Exo.22. Maxime ſi cōductū venerat pro mercede operis ſui.et in eodē.20. Veniā ad te et benedicā tibi.1.Reg.4. Venit deus in caſtra.Ps.35. Non veniet mihi pes ſuperbie.Abac.2. Quia veniens veniet & non tardabit. Significat etiā ingredi: vel introire. Geñ.6. Et ingredieris arcam tu & filii tui. et in eodē.7. Ingredere tu & oīs domus tua in arcam. Et in eodē.34. Ingreſſi ſunt vrbem cōfidenter.& in eo.38. Et accepta vxore ingreſſus eſt ad eam.et Ps.5. Introibo in domū tuam.et Ps.17. Et clamor meus in cōſpectu eius introibit in aures eiꝰ. Ps.62. Introibūt in inferiora terre. Ps.78. Introcat in cōſpectu tuo gemitus cōpeditorū. Ps.99. Introite portas eius in confeſſione.et Eſa.2. Introibūt in ſpelūcas petrarū.et ſepe ſcribitur ſine vau in medio:vt in aliquibus locis predictis.& aliquādo loco vau ponitur iod.ſ.quādo eſt verbū tertie coniugationis:et tunc ſignificat afferre: vel introducere.aut adducere :vel offerre.Geñ.27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodē.33. Suſcipe benedictionē quā attuli tibi.& in eo. 42. Adducite fratrē veſtrū.et in eodē. Obtulerūq; ei munera et in eodē. Et deferte viro munera. & in eo. Introduc viros domū.& in eodē. Introducti ſumus vt deuoluat in nos calūniā. Exo.35. Omnis multitudo filiorū iſrael obtulit mente

Venire. Ingredi. Introire Afferre Adducere. Offerre. Deferre. Introducē

promptissima. Et in eodem. 36. Plus offert populus q̄s necessarium est. Leui. 2. ac deferet ad filios aaron sacerdotis.
Inferre. Et in eo. 4. Et adducet illū ad hostiū tabernaculi: & i eo. inferet sacerdos qui vnctus est de sanguine eius. Deut. 12. Et
Introimittere. offeretis in loco illo holocausta. Esa. 1. Nō offeratis vltra sacrificiū frustra. Ezech. 37. Ecce ego intromittā in vos spīm Esa. 41. Et adducet magistratus quasi lutū. Et in eodē. 49. Et afferent filios tuos in vlnis. & Hiere. 39. Vt adducerētur in babylonē. Ezech. 8. Et adduxit me in hierusalē. Accipitur etiā pro introitu solis sub orizonte qđ in nīa translatione dicitur occidere vel occūbere. Geñ. 15. Cūq; sol occū
Occidere. beret. Eccl's. 1. Et oritur sol & occidit. Esa. 60. Nō occidet vltra sol tuus. Et inde בוא Bo. siue בא Bo. sine vau in medio di
בא ctiōis. i. Ingressus siue introitus. 1. Reg. 16. Pacificus ne est
Ingressus Introitus ingressus tuus. Et sic. 3. Reg. 2. Vbi eadē verba habentur. Ps. 120. Dñs custodiat introitū tuum & exitum tuum. Pro quo in hebreo habetur. Dñs custodiat exitū tuum & introi
לְבָא tū tuum. Et aliq̄n prepōitur ei littera lamed: & dicitur לְבָא
Introitus Lebo. vt Iudi. 3. vsq; ad introitum emath. Amos. 6. Ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. Q̄nq; etiā preponitur ei littera mem. & dicitur מְבוֹא Mebo. i. ingressus vel in
מְבוֹא troitus: aut occasus. s. solis. vt Iudi. 1. Ostende nobis introi-
Introitus Occasus. tū ciuitatis. Ezech. 26. Quasi per introitum vrbis dissipate. Ps. 103. Sol cognouit occasum suum. Ps. 112. A solis ortu vsq; ad occasum. Et aliq̄n scribitur cum he in fine: et dici
בִּיאָה citur בִּיאָה Bia. i. Introit⁹. Ezech. 8. Et ecce ab aquilōe por-
Introitus te altaris idolum zeli in ipso introitu. & etiā scribitur cum
בֹּאָכָה caph & he in fine & dicitur בֹּאָכָה Boacha. i. ingressus vel introitus. aut veniens. vel ingrediens. siue pergēs. Geñ. 10. Facti sunt termini Chanaan venientibus a sidone gerarā
Ingrediēs Pergens. Introiēs. vsq; gazā donec ingrediaris sodomā. & in eodem. Et facta est habitatio corū de mesa pergētibus vsq; sephar. & in eodem. 25. Que respicit egyptum introeuntibus assyrios. Et
תְּבוּאָה inde תְּבוּאָה Thebua. i. fructus. fruges. prouentus vel redi-
Fructus. Fruges. tus: eo q̄ veniūt per singulos annos. Leuit. 25. Colligesq; fructus eius. Et in eodem tp̄s eñ frugum vēdet tibi. Nu. 18. Et reputabitur vobis quasi de area & de torculari dederitis primitias. Pro quo hebrei legunt. Et reputabitur leuitis q̄si fructus aree & quasi fructus torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut. 22. Et que nascuntur ex vinea pariter sanctificentur. i. fruct⁹ vinee. & Eccl's. 5. Et qui amat
Redditus. diuitias fructum nō capiet ex eis. 4. Reg. 8. Restitue ei oīa que sua sunt: & vniuersos reditus agrorum.

בּוּב
נְבוּב בּוּב Bub. Cōcauū. vacuū. inane. vanum. Et scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוּב Nebub.
Inane. Cōcauum Vanus. vt Ezo. 27. Non solidum sed inane & cōcauum. intrinsec⁹ facies illud. Hiere. 52. Et intrinsec⁹ caua erat. i. cōcaua. Iob. 11. Vir vanus in superbiam erigitur.

בּוּז
בּוֹז Buz. siue בּוֹז Boz. Contemnere. despicere. depredari. diripere. Prouer. 23. Quia despicient doctrinā eloquii tui. Et in eodē. Ne contēnas cū senuerit mater tua. Cāti. 8.
Cōtēnere. Despicere Predari. Diripere. Quasi nihilum despicient eū. Pro quo in hebreo habetur. Despectione despicient eum. Esa. 24. Et depredatione predabitur. & in eodem. 10. Vt auferat spolia & diripiat predā
בּוּז Item בּוּז Buz. pōitur pro nomine. & significat contēptum
Cōtemptū Despectio siue despectum. Iob. 12. Lampas cōtempta apud cogitationes diuitum. & in eodē. 31. Et despectio propinquorum terruit me. Ps. 30. In superbia & in abusione. Pro quo heb. legunt. In superbia & in despectione. & aliq̄n scribitur sine vau in medio: & etiam q̄nq; duplicatur vltima littera zain & multa alia deriuantur ab eo: de quo vide infra in dictiōe.

בּוּךְ
בּוּךְ בָּזַז Bazaz. & in dictione בָּזָה Baza.
Buch. Cōfusum siue deuū esse. oberrare. Coarctari. fle

re. Ingemere. & scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוּךְ Nabuch. Exo. 14. Coarctati sunt in te-
נְבוּךְ ra. i. confusi vel oberrantes sunt in terra. Hester. 3. Et cum
Coarctare Flere. ctis iudeis qui in vrbe erant flentib⁹. Pro quo hebrei legūt. Et ciuitas susa flebat siue confusa erat. & Ioel. 1. Mugierūt
Mugire. greges armenti. Et aliq̄n scribitur sine vau in medio dictionis. & inde מְבוּכָה Mebucha. Pro quo trāslatio nostra habet
מְבוּכָה fletum. Esa. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis
Fletus. & fletus dño deo exercituum in valle visionis.

בּוּל
בּוּל Bul. Germē. Herba. Truncus. s. ligneus. Iob. 40. Huic montes herbas ferunt. Esa. 44. Ante truncū ligni p-
Herba. Trucus. cidam. significat enim quidquid terra producit: modo sint herbe: modo arbores vel ligna. vnde proprie interpretatur
Germen. germē. & scribitur aliquando cum Iod in principio & dicitur יְבוּל Iebul. i. Germē. siue fructus. Leuit. 26. Et terra gig-
יְבוּל net germē suum. Ps. 66. Terra dedit fructum suum. Abac.
Germen. Fructus. 2. Et non erit germen in vineis. Et etiā de hoc vide infra in dictiōe יָבָל Iabal. Et q̄n scribitur cum littera mem in principio & dicitur מָבוּל Mabul: tunc significat diluuium. Geñ.
מָבוּל 6. Ecce ego adducam aquas diluuii super terram. Et in eo-
Diluuium dem. 7. Propter aquas diluuii. Et quia mensis octobris abūdat imbribus: ideo appellatur in hebreo. בּוּל Bul. 3. Reg. 6.
בּוּל Et in anno vndecimo mēse bul ipse est mensis octauus p-
Bul. fecta est domus.

בּוּן
בִּין Bun. Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictione בִּין Bin.

בּוּס
בּוֹס Bus. cōculcare. calcare. dīripere. Ps. 59. Et ipse adnihilū deducet tribulātes nos. Pro quo bt̄us Hieronym⁹ in
Cōculcare Calcare. psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipse conculcabit hostes nostros. Prouer. 27. Anima saturata calcabit fauum. Et esa. 14. Et in montibus meis conculcem eū. Zach. 10. Et erunt quasi conculcantes lutum. Et aliquādo duplicatur vltima littera samach. Esa. 63. Hostes nostri cōculcauerunt sanctificationem tuam. & Hiere. 12. Conculcauerunt partem meam. Ezech. 16. & vidi te conculcatam in
מְבוּסָה sanguine tuo. & inde מְבוּסָה Mebusa. i. est conculcatio. siue
Cōculcata. cōculcatio conculcata. Esa. 18. Ad gentem expectantem & conculcatam. Et in eodem. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus domino deo exercituum in valle visiōis.
מוּבָס Et inde מוּבָס Mubas. i. est conculcatum. Pro quo trāslatio
Putridus nostra habet putridum. Esa. 14. Si cadauer putridum non habebis consortium cum eis in sepultura. Et aliquādo
תְּבוּסָה scribitur cum thau in principio & dicitur תְּבוּסָה Thebusa. i.
cōculcatio Contēptio Conculcatio vel cōtemptio. 2. Paralip. 22. voluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziā. Pro quo hebrei legunt. A deo enī fuit cōculcatio vel comtemptio ochozie. Nā Iehu cōptē fit eum & iussit iis qui sequebantur eum vt percuterent etiam ipsum ochoziam: quamuis erat rex Iuda: vt habetur. 4. Regum. 9. Et aliquando scribitur cum littera sin loco samach & significat dīripere. Amos. 5. Idcirco pro eo
Dīripere. בּוּשַׂכֶם quod dīripiebatis pauperem & predam electam tollebatis
בּוּסַכֶם ab eo. vbi ponitur בּוּשַׂכֶם Bosaschē pro בּוּסַכֶם Bosaschē:
בֹּשֶׂס Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod ei⁹ primitiuum est בֹּשֶׂס Basas. de quo infra in suo loco dicetur.

בּוּץ
בּוּץ Bus. linum vel byssus. aut sericum. Hester. 1. sustentata funibus byssinis atq̄ purpureis. Et in eodem. 8. Et
Byssus. Sericum. amictus serico pallio. In lingua vero syra communiter ponitur pro lino.

בּוֹק
בּוֹק Boc. dissīpare. deuastare. euacuare. dīsrumpere. Esa. 24. Dissipatione dissīpabitur terra. Hiere. 9. Et dissi-
Dissiparī. Dissipare. pabo cōsiliū Iuda & Hierusalem. Naū. 2. Dissipata est & scissa & dilacerata. Vbi p̄ dissipata pōitur בּוֹקָה Buca. & p̄ scissa pōitur מְבוּקָה Mebuca: qđ a supradicta dictione deriuatur

per additionem mem in principio. et aliquando geminatur vltima littera coph. et dicitur. בּוֹקֵק Bochec. vt Esa. 24. ecce dominus dissipabit terram. et de hoc vide infra in dictione בָּקָק Bacac. et aliquando scribitur sine vau in medio et cum littera nun in principio que denotat verbum passiuum prime coniugationis. Esa. 19. et disrumpetur spiritus egypti in visceribus eius.

בּוֹקֵק Dissipare.

בּוֹר Cisterna.

בּוֹר Bor. cisterna. lacus. carcer. Geñ. 37. Miserunt eum in cisternam veterem. Et in eodem. Extrahẽtes eum de cisterna vendiderunt eum ismaelitis. Exo. 21. Si quis aperuerit & foderit cisternam. & Ps. 27. assimilabor descendentibus in lacum. Ps. 39. Et eduxit me de lacu miserie. Esa. 38. Non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam. Et in eodem. 51. Et ad cauernam laci de qua precisi estis. Thren. 2. Inuocaui nomen tuum domine de lacu nouissimo. Item ponitur pro carcere eo q̃ est similis cisterne vel lacui. Geñ. 41. Protinus ad regis imperium eductum de carcere ioseph totonderunt. & in plurali בֹּרוֹת Boroth. vt Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. & Hiere. 2. Et foderunt sibi cisternas dissipatas.

Lacus.

Carcer.

בֹּרוֹת Cisterne.

בּוֹשׁ Erubescere

בּוֹשׁ Bos. Erubescere. confundere. tardare siue moram facere. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubescerent. &. 4. Reg. 2. Coegerunt eum donec acquiesceret. Pro quo hebrei legunt. Coegerunt eum donec erubesceret. siue donec moram faceret. Ps. 22. In te sperauerunt & non sunt confusi. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernum. Ps. 69. Confundantur & reuereantur qui querunt animam meam. Ps. 70. Cum confusi fuerint & reueriti qui querunt animam meam. Esa. 25. Erubesce sidon. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis: vel loco eius ponitur iod scilicet quando est verbum tertie coniugationis. 2. Reg. 19. Confudisti hodie vultum omnium seruorum tuorum. Esdre. 8. Erubui enim petere a rege pedites & equites. Et in eodem. 9. Confundor & erubesco leuare faciem meam ad te. Ps. 13. Consilium inopis confudistis. Ps. 43. Et odientes nos confudisti. Ps. 52. Cõfusi sunt quoniam deus spreuit eos. pro quo hebrei legunt. Confudisti. siue confundere fecisti. scilicet illos. Hiere. 48. Quoniam vastata est & confusa. & in eodem. confusa est fortis & trepauit. & inde מֵבִישׁ Mebis. ideſt confusionem faciens: siue ignominiosus. Prouer. 19. Qui affligit patrem & fugat matrem ignominiosus erit & infelix. Et in genere femenino. מְבִישָׁה Mebisa. Prouer. 10. Et putredo in ossibus eius que confusione res dignas gerit. ideſt que confusionem facit. Et inde בּוּשָׁה Busa. ideſt confusio. verecundia. obprobriũ. vt. Ps. 88. Perfudisti eum confusione. Et idem significat בֹּשֶׁת Bóseth. 1. Reg. 20. In confusionem tuam & in confusionem ignominiose matris tue. & Ps. 130. Inimicos eius induam confusione. Hiere. 3. Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentia nostra. vbi secundum hebreos confusio accipitur pro idolo. Et quandoq̃ recipit nun in secunda syllaba. & dicitur בֹּשֶׁנָה Bósna. ideſt confusio. verecundia. Osee. 10. Confusio ephraim capiet. Inde מְבוּשֶׁר Mebuse: quod significat membra verenda. Deut. 25 Et aprehenderit verenda eius. Et quandoq̃ duplicatur littera sin: & significat erubescere siue morari aut moram facere. Geñ. 2. Erat autem vterq̃ nudus adam scilicet & vxor eius: et non erubescebant. Exo. 32. Videns populus q̃ moram faceret moyses. Iudic. 5. Cur moratur regredi currus eius.

Ignominiosus.

מְבִישָׁה Cõfusionẽ faciẽs.

בּוּשָׁה Confusio.

בֹּשֶׁת Confusio.

בֹּשְׁנָה Confusio.

מְבוּשָׁר Verenda.

Erubescere. Moram facere. Morari.

בָּז בָּזַז

בָּז Baz. contemnere. despicere. depredari. De quo vide in dictione sequenti & infra in dictione בָּזָה baza.

בָּזַז Bazaz. depredari. siue depopulari. predari. diripere. Nume. 31. Quidquid habere potuerunt depopulati sunt Deut. 2. Absq̃ iumentis que in partem venere predantium Iosue. 8. Iumenta autem & predam ciuitatis diuiserunt sibi filii israel. Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem & predam ciuitatis depredati sunt sibi filii israel. Hiere. 30. Cunctosq̃ predatores tuos dabo in predam. Et in eodem. 50. Gladius ad thesauros eius qui diripientur. Ezech. 39. Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Esa. 8. Festina predari. Et in eodem. 10. Et pupillos diriperent. & in eodem. 11. Simul predabuntur filios orientis Soph. 2. Reliquie populi mei diripient eos. Et de hoc vide supra in dictione בּוֹז Boz. & inde בַּז Baz. siue בִּזָּה Biza. ideſt preda. depredatio. direptio. Nu. 14. Parulos vestros de quibus dixistis quod prede hostibus forent. Hester. 9. Predas de substantiis eorum agere noluerunt Esa. 10. Vt auferat spolia & diripiat predã.

Spopulari

Predari.

Depredari

Diripere.

Predari.

בַּז

בִּזָּה

Preda. Spolia

בָּזָא Diripere.

בָּזָא Baza. Diripere siue dissipare. Esa. 18. Diripuerũt flumina terram eius.

בִּזָּה Cõtẽpnere

בָּזָה Baza. contemnerè. despicere. spernere. paruipendere. detrahere. Vilipendere. diripere siue depredari. Nu. 15. Verbum enim domini contempsit. 1. Reg. 2. Qui autem contemnunt me erunt ignobiles. 2. Reg. 12. Quare cõtempsisti verbũ domini. Ps. 16. Ad nihilum deductus ẽ in conspectu eius malignus. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Despicitur oculis eius improbus. Prouer. 1. Sapientiam atq̃ doctrinam stulti despiciũt. Esa. 37. Despexit te & subsannauit virgo filia sion. Ps. 21. Quoniam non spreuit nec despexit deprecationem pauperum. Ester. 1. Paruipendent imperia maritorum. Scribitur etiam aliquando בַּז Baz. sine he in fine. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat. & Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. & inde נִבְזֶה Nibze. ideſt contemptus siue despectus. ps. 118. Adolescentulus sum ego & contemptus. Esa. 53. Desideraui mus eum despectum & nouissimum virorum. & in plurali נִבְזִים Nibzim. Malach. 2. Propter quod & ego dedi vos contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in principio. Et dicitur. נִמְבְּזָה Nemibza. ideſt despectum aut vile 1. Reg. 15. Quidquid autem vile fuit & reprobum demoliti sunt. Et inde בָּזוּי Bazui. ideſt contemptus vel direptus. Esa. 42. Ipse autem populus direptus & vastatus. & in genere femenino בְּזוּיָה Bezuia. Eccls. 9. Sapientia pauperis contempta est. & inde בּוּז Buz. ideſt contemptio vel despectio. vt Iob. 31. Et despectio propinquorum terruit me. & de hoc vide supra in dictione בּ ז Buz. & inde בִּזָּיוֹן Bizaion ideſt contemptio siue despectio. Ester. 1. Vnde regis iusta est indignatio. Pro quo in hebreo est. & iuxta abundantiam contemptionis vel despectionis: et indignatio. scilicet est. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. e sensu non verbum ex verbo: sicut et in pluribus alijs locis sacre scripture: et maxime in libro Hester.

Cõtẽpnere

Despicere

Spernere. Paruipẽdere. Detrahere Despicere.

בִּזָּה Cõtẽptus.

Despectus

בִּזָּיוֹן Cõtẽptibile

מִבְזֶה Vile.

בָּזוּי Direptus

בְּזוּיָה Contẽpta

בּוּז Despectio

בִּזָּיוֹן Cõtẽptio Despecti

בָּזָק Bazac. Fulgur. corruscatio. Ezech. 1. et animalia ibant et reuertebantur in similitudinem fulguris corruscantis. est etiam nomen proprium loci. Iudic. 1. et inuenerunt Adonibezech. in bezech. 1. Reg. 2. et recensuit eos in bezech

בָּזָק Fulgur.

בָּזַר Bazar. Diuidere. dispergere. dissipare. Ps. 67. Dissipa gentes que bella volunt. pro quo hebrei legunt. dispergite siue diuide gentes que bella volunt. Dañ. 11. et diuitias eorum dissipabit.

בָּזַר Dissipare Dispergere

בָּחַל Bachal. variare. instabilem esse. Zach. 11. Siquidem et anima eorum variauit in me. et solum inuenitur in predicto loco. et dicunt hebrei q̃ significat abominari vel abhorrere.

בָּחַל Variare

בָּחַן Probare. בָּחַן Bachan. Probare.tentare. Iob.7. Et ſubito probas illum. Et in eodem.23. Probauit me quaſi aurum. Et in eodem.34. Auris enim verba probat. & in eodem. Pater mi probetur iob vſq; in finem. Ps.16. Probaſti cor meum & viſitaſti nocte. & Ps.25. Proba me domine & tenta me. Ps.80. Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere.20 Tu autem domine exercituum probator iuſti. Ezech.21. Plaude ſuper femur quia probatum eſt. & Zach.13. Et probabo eos ſicut probatur aurum. Malach.3. Et tentauerunt deum: & ſalui facti ſunt. & inde. בָּחָן Bóchan. ideſt probatus: ſiue probatio. aut probamentum. Eſa.28. Ecce ego pono in ſion lapidem precioſum probatum. Et inde בָּחוֹן Bachon. ideſt fortis. ſiue robuſtus: aut probatus: vel probator. Hiere.6. Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo hebrei legunt fortem vel robuſtū dedi te in populo meo. Et vtrumq; poteſt ſignificare: nam eius plurale ponitur pro robuſtis. Eſa.23. Vbi dicitur in captiuitatē traduxerūt robuſtos eius. & inde בָּחַן Báchan: quod ſecundum hebreos ſignificat etiam arcem ſiue turrim fortiſſimam & excelſam. Eſa.32. tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas Pro quo hebrei legunt. Munitio & arx facte ſunt in ſpelūcas: ſiue per ſpeluncas. de quo beatus Hieronymus ſuper hoc loco ſic ait. Pro tenebris & palpatione in hebraico dicitur ófel & báchan: quas hebrei duas turres eſſe in ieruſalem arbitrantur excelſas atq; firmiſſimas: que his appellantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre ſiue nubilum: eo quod vſq; ad nubes erigeret caput: altera probamentum & firmitas: ſiue vt ſymmachus vertit inquiſitio: eo quod in contemplando culmine eiꝰ oculi fallerentur. Hec hieronymus.

probatum בָּחוּן Probator Fortis. Robuſti. בָּחֻן Arx.

בָּחַר Eligere. בָּחַר Bachar. Eligere. Geñ.13. Elegit ſibi loth omnem regionem circa iordanem. Exo.17. Elige viros: & pugna contra amalech. Deut.30. Elige ergo vitam vt & tu viuas. Iudi.5. Noua bella elegit deus. 1. Reg.16. Non elegit dominus ex iſtis. Et in eodem.20. Numquid ignoro q̄ diligis filium iſai. Pro quo hebrei legunt. Nūquid ignoro q̄ eligis filium iſai. &.3. Reg.18. Eligite vobis bouem vnū Iob.34. Iudicium elígatur nobis. Ps.64. Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti. Ps.118. Viam veritatis elegi. Eſa.7. vt ſciat reprobare malum & eligere bonum. Et in eodem. 48. Elegi te in camino paupertatis. Hiere.8. Et eligēt magis mortem quam vitam. Zach.2. Et eliget adhuc ieruſalem. Et in eodem.3. Qui elegit ieruſalem. & inde בָּחוּר Bachur. ideſt electus. ſiue iuuenis. 1. Reg.9. Erat autem ei filius vocabulo ſaul electus & bonus. Eccl's.11. Letare ergo iuuenis in adoleſcentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in plurali בָּחוּרִים Bachurim. ideſt electi. vel iuuenes. Iudi.14. Sic enim iuuenes facere conſueuerant. Ps.77. Et electos iſrael impediuit. Et in eodem. Iuuenes eorum comedit ignis. Eſa.23. Non enutriui iuuenes. ſcribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba tam in ſingulari quam in plurali & dicitur בָּחִיר Bechir. ideſt electus. 2. Reg.21. In gabaa ſaul quondam electi domini. Et in plurali בָּחִירִים Bechirim. ſiue בְּחִירֵי Bechire. ideſt electi. Ps.88. Diſpoſui teſtamentum electis meis. Ps.104. Filii Iacob electi eius. vnde ibi electi eſt nominatiui caſus pluralis numeri. Et refertur ad filios. ſcribitur etiam cum nun in principio & dicitur נִבְחַר Nibchar. ideſt electus. prouer.10. Argentum electum lingua iuſti. & quandoq; ponitur mem in principio & dicitur מִבְחַר Mibchar. i. electio. & ponitur pro electis. Geñ. 23. In electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum tuum. pro quo hebrei legunt. in electione ſepulchrorum noſtrorum. Exo.15. Et electi principes eius ſubmerſi ſunt in mari ru-

בָּחוּר Electus. Iuuenis. בָּחוּרִים Iuuenes. Electi. בָּחִיר Electus. בְּחִירִים בְּחִירֵי Electi. נִבְחַר Electus. מִבְחַר Electi.

bro. Ezech.22. Et ſuccident electas cedros tuas. & inde בְּחֻרוֹת Bachruth. ideſt tempus iuuētutis quod eſt electum tempus. Eccl's.11. Et in bono ſit cor tuum in diebus iuuentutis tue.

בְּחֻרוֹת Dies iuuētutis.

בָּטָא Proferre. בָּטָא Bata. proferre. pronunciare. promittere. Leuit.5. Anima que iurauerit & protulerit labiis ſuis. Et in eodem. Et idipſum iuramento & ſermone firmauerit. Pro quo hebrei legunt, Ad omne quod pronunciauerit vel protulerit homo cum iuramento. & inde מִבְטָא Mibta. ideſt. prolatio: vel pronunciatio. Nu.30. Et ſemel de ore eius verbum egrediens. Pro quo hebrei legunt. & prolationem ſiue pronunciationem labiorum eius.

pronūciare. מִבְטָא Prolatio. Pronūcia tio.

בָּטָה Promittere. Proferre. Pnūciare. בָּטָה Bata. proferre. pronunciare. promittere. ſicut in dictione ſupradicta: que etiam ſcribitur cum littera he in fine. Prouer.12. Eſt qui promittit & quaſi Gladio pungitur. Quod etiam poteſt legi ſic ſcilicet Eſt qui profert vel qui pronunciat & quaſi gladio pungit.

בָּטַח Confidere Sperare. Confidentiā habere Fiduciali ter agere. Securū eē בָּטַח Batach. ſperare. confidere. fiduciam vel confidentiam habere. fiduciáliter agere. ſecurum eſſe. 4. Reg. 18. In quo confiſus es vt audeas rebellare. & in eodem. An ſperas in baculo arundineo. Iob.6. Confuſi ſunt quia ſperauit. Et in eodem. 4. Et habet confidentiam q̄ influat iordanis in os eius. Ps.21. In te ſperauerunt patres noſtri: ſperauerunt & liberaſti eos. Ps.24. Deus meus in te confido non erubeſcam. Ps.25. In ipſo ſperauit cor meum. & Ps. 31. Sperantem autem in domino miſericordia circūdabit. Ps.48. Qui confidunt in virtute ſua. p̄s.117. Quam confidere in homine. & in eodem. Quam ſperare in principibus. Eſa.12. Fiduciáliter agam & non timebo. Et in eodem 26. Quia in te ſperauimus. Et in eodem, Speraſtis in domino in ſeculis eternis. Hiere.12. Cum autem in terra pacis ſecurus fueris. Et in eodem.17. Maledictus vir qui confidit in homine. Et in eodem.28. Et tu confidere feciſti populum iſtum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cōiugationis. & ſic Eſa.36. Vbi dicitur. nec conturbet vos ezechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei legunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde. בֶּטַח Bétach. ſiue בִּטְחָה Bitcha. ideſt ſpes. confidentia. fiducia. ſecuritas. p̄s.4. In ſpe conſtituiſti me. p̄s.15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa.30. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo veſtra. & in eodem.32. & cultus iuſtitie ſilentium & ſecuritas vſq; in ſempiternum. Soph.2. Hec eſt ciuitas glorioſa habitans in confidentia. ponitur etiam aduerbialiter. vt Geñ.34. Ingreſſi ſunt vrbem confidenter. & aliquando recipit lamed in principio & dicitur לָבֶטַח Labétach. ideſt fiducialiter. confidenter. ſecure. prouer.3. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua. Ezech.38. Habitanteſq; ſecure. & aliquando ſcribitur cum littera nūn in fine. & dicitur. בֶּטָחוֹן Bitachon. 4. Reg.18. Que eſt iſta fiducia qua niteris. & aliquando recipit mem in principio & dicitur מִבְטָח Mibtach. ideſt fiducia. ſpes. confidentia. Iob.8. Et ſicut telam aranearum fiducia eius. p̄s.21. Spes mea ab vberibus matris mee. prouer.21. Detraxitq; robur fiducie eius. & inde בָּטְחוֹת Batuchoth. pro quo beatus hieronymus trāſtulit audacter. Iob.12. & audacter prouocant deum. pro quo hebrei legunt. & ſecuritates vel confidentie prouocantibus deum. ſcilicet abundant.

בִּטְחָה Spes. בִּטָּחוֹן Fiducia. מִבְטָח Fiducia. Spes. בָּטְחוֹת Audacter. Confidētie

בָּטַל Oioſum eſſe. Prohíbere. בָּטַל Batal. vacare. ſiue ceſſare. ocioſum eſſe. prohibere. Eccl's.12. Et ocioſe erūt molentes in minuto numero Eſdre.4. prohibeatis viros illos: vt vltra non edificent. & in eodem. & prohibuerunt eos in brachio & robore. & in eodem. Tunc intermiſſum eſt opus domus domini. ideſt tunc ceſſauit.

בֶּטֶן Uterus. Venter.

בֶּטֶן Beten vterus. venter. Geñ. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. 3. Reg. 7. Iuxta mensuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula. dicitur autem venter columne pars media siue pars crassior ipsius colūne. Ps. 21. In te spectus sum ex utero. Prouer. 15. Venter autem impiorum insaturabilis. cuius

בָּטְנִים Terebinthi

plurale בָּטְנִים Botnin. nō inuenitur in hoc significato sed pro fructu arboris pini: secūdum hebreos. Sed btūs Hieronymus traduxit terebinthi fructus. Geñ. 43. Stactes & terebinthi & amigdalarum.

בִּיב בּוּב בִּיהּ In ea.

בִּיב Bib. concauum. vanum. inane. vacuum. De quo vide supra in dictione בּוּב Bub.

בִּיהּ Be. in ligua chaldaica significat in eo. vel in ipso. Dañ. 4. Et esca vniuersorum in ea. et in hebreo est masculini generis.

בִּין Intelligere

בִּין Bin. intelligere. cogitare. aspicere. intueri. Iob. 23. Et intelligam quid loquitur mihi. Ps. 5. Intellige clamorem meū. Ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. Ps. 81. Nescierunt nec intellexerunt. Ps. 93. Intelligite insipientes in populo. Prouer. 2. Tunc intelliges timorē dominī. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiam. & in eodem. 14. Sapientia callidi est intelligere viam suam. Et in eodem. 24. Qui inspector est cordis ipse intelligit. Esa. 28. Et quem intelligere faciet auditum. Dañ. 9. Ego daniel intellexi in libris. Et in eodem. 11. Et docti in populo docebunt plurimos. i. intelligere facient plurimos. Et in eodem. 12. Et ego audiui & non intellexi. Et aliquando scribitur sine iod in medio dictionis. vt Ps. 138. intellexisti cogitationem meā delonge. Iob. 13. Audiuit auris mea & intellexit singula. Dañ. 8. Fac intelligere istam visionem. Et in eodem. 11. Et cogitabit aduersus eos qui dereliquerunt testamentum sanctum. Et quando est verbum tertie coniugationis recipit. he. in principio. scilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo. & dicitur. הָבִין Hebin. et in presenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֵבִין Mebin. et aliquando mutat iod. in vau. scilicet quādo est verbum quarte cōiugationis vel in voce passiua prime coniugationis. Et tunc significat intelligere: siue docere: considerare: respicere. Esa. 10. Et in sapiētia mea intellexi. Hiere. 30. In nouissimo dierū intelligetis ea. Deut. 32. Circunduxit eum & docuit. 3. Reg. 3. Quem diligentius in tuens clara luce. Iob. 11. Et videns iniquitatem nonne considerat. Et in eodem. 37. Sta & considera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina. i. intelligētia siue intellectus. prudentia. sapientia. Deut. 4. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populis. Iob. 20. Et spiritus intelligentie mee respondebit mihi. Et in eodem. 38. Aut quis dedit gallo intelligētiam. Esa. 11. Spiritus sapientie & intellectus. Prouer. 4. Et attendite vt sciatis prudentiam. & inde נָבוֹן Nabon. siue מֵבִין Mebin. idest intelligens siue prudens. Deut. 4. En populus sapiens & intelligens gens magna hec. Prouer. 1. Et intelligens gubernacula possidebit. Et in eodem. 8. Recti sunt intelligentibus. Et in eodem. 14. In corde prudentis requiescit sapientia. Et inde תְּבוּנָה Thebuna. i. intelligentia siue intellectus. aut prudentia. Iob. 12. Ipse habet consilium & intelligētiam. Ps. 135. Qui fecit celos in intellectu. Iob. 12. Et in multo tempore prudentia. Prouer. 2. Prudentia saluabit te. Et in eodem. 24. Et in prudentia roborabitur. ponitur etiam pro sapientia. vt. Ps. 146. Et sapientie eius non est numerus. Item בֵּין Ben. inter. intra. intermedium. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erāt sub firmamento ab iis que erant super firmamentum. Pro quo hebrei legunt. Diuisitq; inter aquas que erant sub firmamento & inter aquas que erant super firmamentum. & in eodem. 13. Facta est rixa iter pastores Abraā & Loth. Exo. 14. Qui ē inter magdalum et mare. Leuit. 10. vt habeatis scientiam discernēdi inter sanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps. 103. Inter medium montium pertransibunt aque. inuenitur etiam בֵּינוֹת Benoth. i. inter. Ezech. 10. Et imple manum tuā prunis ignis que sunt inter cherubim. Inde בֵּינַיִם Benaim. idest Intermedius Pro quo translatio nostra habet Spuriū. 1. Reg. 17. Et egressus est vir spurius de castris philistinorum. pro quo hebrei legunt. Et egressus est vir intermedius de castris philistinorum. eo q̄ stabat inter duas acies. Item בֶּן Ben. sine iod in medio significat filium. de quo vide infra in dictione בַּנָה Bana.

Intelliger Docere: Intueri.

Cōsiderar. בִּינָה Sapiētia. Intellect? Intelligētia.

Prudētia. נָבוֹן מֵבִין Intelligēs Prudens

תְּבוּנָה Intelligentia Intellect? Prudētia

Sapiētia. בֵּין

בֵּיצִים בֵּיצִי Oua.

בֵּיצִים Besim. siue בֵּיצִי Bese. oūa. Deu. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incumbantem. Iob. 39. Derelinqt in terra oua sua. Esa. 10. Sicut colligūtur oua q̄ derelicta sunt. & in eodem. 59. Oua aspidum ruperunt. & eius singulare בֵּיצָה Besa. non inuenitur in sacra scriptura: sed in aliis libris hebraicis inuenitur p ouo.

בַּיִר Cisterna.

בִּיר Báir. cisterna. Hiere. 6. Sicut frigidam facit cisterna aquā suā. Item בִּירָה Bira. habitatio. palatiū. 1. Parali. 29. Neq; enim homini preparatur habitatio sed deo. significat etiā ciuitatem vel vrbē. scilicet regiam. Ester. 1. Susa ciuitas regni eius exordiū fuit. Et in eodē. 2. Erat vir Iudeus in susis ciuitate. Et in ligua chaldaica dicitur בִּרְתָּא Birtha. i. castrum. Esdre. 6. Et inuentum est in echbathanis q̄ est castrum in medena prouicia. & in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. idest palatia siue domus magna. siue castella. Pro quo beatus Hieronymus transtulit domos ad instar turrium. 2. Paralip. 17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium. Et in eodem. 27. In saltibus castella & turres.

Cisterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. בִּרְתָּא Castrum. בִּירָנִיּוֹת Domus. Castella.

בַּיִת Domus.

בַּיִת Báith. siue בֵּית Beth. Domus. Geñ. 19. Declinate in domum pueri vestri. Et in eodem. viri ciuitatis vallauerunt domum illius. Exo. 13. in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo seruitutis. Nu. 22. Si dederit mihi balach plenam domum suam argenti & auri. Deut. 6. Et meditaberis sedens in domo tua. Et in eodem. 25. Et vocabitur nomē eius in israel domus discalciati. Significat ētiā ornamentū quoddā muliebre. pro quo beat? Hieronymus trāstulit olfactoria. Esa. 3. Et olfactoria & ānulos et in-

Inter.

Iter medii

בֵּינוֹת Inter.

בֵּינַיִם Spurius.

Intermedius.

בֵּן

בָּתִּים בָּתֵּי Domus. Edes.

בָּתִּים Bathim. siue בָּתֵּי Bathe. i. edes. domus. Exo. 1. Et edificauit illis domos. Leuit. 25. Edes leuitarum que in vrbibus sunt semper possunt redimi. Prouer. i. replebimus domos nostras spoliis. Inuenitur etiam pro ediculis siue domunculis. 4. Reg. 23. Destruxit quoq; ediculas efeminatorū que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci. Significat

Dom?. Edes. Edicule. domūcule. olfactoria.

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בֵּתֵי הַנֶּפֶשׁ Ba the hanephes quod interpretatur domus anime. Et dicunt hebrei quod sunt quedam ornamenta que pendebant in pectore vel supra cor sicut sunt olfactoria & similia. Item

בִּיתָן Bithan. Nemus. vel silua. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuersus esset de horto nemoribus consito. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat palatium vel domus facta in horto uel nemore ad solatium uel refrigerium. Item

בִּיתִית Bith. in lingua chaldaica significat dormire. siue manere. Dañ. 6. Et dormiuit incenatus.

בְּ Becha. in te. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se. sicut supra dictum est.

בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 83. Dispositi in valle lachrymarum in loco quē posuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. Hebrei vero dicunt ꝙ significat quoddam genꝰ arboris cuius plurale est בְּכָאִים Bechaim. Pro quo piros trāstulit Beatus Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerso pirorū Et in eodē. Et cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie israel super saul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mittentes semina sua. Hiere. 13. In abscōdito plorabit anima mea. Et in eodē. 31. Rachel plorans filios suos. Thren. 1. Plorans plorabit in nocte. Osee. 12. Fleuit & rogauit eum. et qñꝙ scribitur sine he in fine. Geñ. 21. Leuauit vocem suam & fleuit. Et in eodem. Cumꝙ eiulatu magno fleret. Et in eodē. 50. Ruit super faciē patris flens. Ps. 136. Illic sedimus et flemus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8. Plangentes adonidem. Et inde בֶּכִי Béchi. i. fletus. ploratus planctus. profundū. Geñ. 45. Eleuauitꝙ vocem suam cum fletu. Esa. 15. Ascendit domus dibon ad excelsa in planctū. Hier. 31. Quiescat vox tua a ploratu. significat etiam fluctꝰ siue profundum. s. aquarum ad similitudinem lachrymarū abundantium. Iob. 28. Profunda quoꝙ fluuiorum scrutatus est. Et aliquando scribitur cum littera nun in principio et dicitur נִבְכֵי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingressus es profundum maris. Inde בּוֹכִיָה Bochia. i. flebilis. siue plorans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i fletus. Geñ. 35. Vocatūꝙ est nomē loci illius quercus fletꝰ.

בָּכֶם Bachem. in vobis. siue in vos. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se: vt dictum est supra. et quando refertur ad femīnas scribitur cum littera nū in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכַר Bachar. primogenitum facere. siue primogenitū cōstituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo sanctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogenitum quod domino cōstitutū est nemo sanctificet. Deut. 21. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27 Per singulos mēses afferet primitiua. et inde. בְּכוֹר Bechor. i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Geñ. 25. Primogenitus ismahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitꝙ her primogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. Et in eodem. 48. Qui maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus israel. Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88. Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efraim primogenitus meus est. 3. Reg. 16. In ahyram primitiuo suo fundauit eam. et in ge. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel maior. Geñ. 19. Dixitꝙ maior ad minorem. Et in plurali בְּכֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Geñ. 4

Abel quoꝙ obtulit de primogenitis gregis sui. & quando post se regit genitiuum dicitur בְּכוֹרִי Bechore. Esa. 14. Et pascentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Bechora. i. primogenitura vel primogenita. s. ius primogenituræ Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legitur in singulari. s. primogenitura vel ius primogenituræ. & inde בְּכוּרִים Bichurim. siue בְּכוֹרִי Bichure. primitie vel primitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in domum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. Osee. 9. Quasi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces ficus desiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro temporaneo. Esa. 28. Quasi temporaneum ante maturitatem autumni. cuius plurale בִּכּוּרִים Bichurim. ponitur pro grossis. Naū. 3. Sicut ficus cū grossis suis. inde מַבְכִּירָה Mabchira. i. Mulier qñ prīo parit. pro qᵈ puerperā transtulit beatus Hieronymus. Hiere. 4. Angustie sicut puerpere. Et inde בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā genꝰ animalis magni & velocissimi cursu. pro quo beatus Hieronymus transtulit cursorem. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas. cuius plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios transtulit. Esa. 60. Dromedarii madian et epha.

בַּל Bal. ne. non. neqꝫ. Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. et in eodem. Quoniam adextris est mihi ne commouear. Ps. 103 Terminū posuisti quem non trāsgredientur: neqꝫ conuertentur operire terram. Prouer. 23. Et mens eius non est tecum. Et in eodem. Vulnerauerunt me sed nō doluī. Traxērūt me & ego nō sensi. & recipit in fine. iod. & dicitur בְּלִי Belí. i. non. absqꝫ. sine. 2. Reg. 1. Clipeus saul quasi non esset vnctus oleo. Ps. 71. Donec auferatur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō sit luna. Ps. 58. Sine iniquitate cucurri. Esa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiiciētem in furore gentes perfectione absqꝫ cessatione. i. incessabili. Et in eodē. 38. Tu autem eruisti animam meam vt non periret. Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibelí. i. non. sine. absqꝫ. eo ꝙ non. Exo. 14. Forsitan non erant sepulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo ꝙ non haberet predam. Thren. 1. Eo ꝙ non sunt qui veniant ad solemnitatem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בִּבְלִי Bibli. i. ne. non. absqꝫ. Deut. 19. Qui percusserit proximū suum nescius. Et aliquādo scribitur cū lamed in principio. et dicitur לִבְלִי Libli. Esa. 5. Et aperuit os suum absqꝫ vllo termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione עַל Al. que significat ascensionem et dicitur בְּלִיַּעַל Beli al. i. non. ascendens. potest etiam componi cum dictione עֹל Ol. quod significat iugū: & interpretari absqꝫ iugo. Et sic interpretatur aliquando in translatione nostra. Judi. 19. Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. absqꝫ iugo. Et aliquando translator pro belial posuit iniquum. Ps. 40. Verbum iniquum cōstituerunt aduersum me. Quandoqꝫ etiā interpretatus est diabolum siue diabolicum. 3. Reg. 21. Et adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt viri diabolici dixerunt contra eum testimonium. Ponitur ēt בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Naū. 1. Mente ptractans ꝓuaricationē. cōponitur ēt predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione לוֹ Lo. que significat ei. vel eius. aut sibi. vel sui & dr בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō sui. aut nō illi. Iob. 18. Habitent in tabernaculo illi. socii ei. qui nō est. & in eo. 42.

Primogenita. בְּכוֹרִי Primogenita. בְּכוֹרָה Primogenita. בְּכוֹרִים בְּכוֹרִי Primitie primitiua. בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee. Precoces ficus. Expanem בִּכּוּרִים Grossi. מַבְכִּירָה Puerpera בִּכְרָה Cursor. בִּכְרֵי Dromedarii. בַּל Non. Ne. Neqꝫ. בְּלִי Non. Eo quod non. בְּלִי Ne בְּלִי absqꝫ. בְּלִיַּעַל absqꝫ iugo Iniquum. Diabolus. diabolicꝰ. Preuaricatio. בְּלִילוֹ Sine. absqꝫ

Mō suum. בְּלִימָה Agrum non suum demetūt. Componitur ēt cū dictiōe מָה Ma que signt quid: siue aliqd. & dicitur בְּלִימָה belima: qđ si gnificat nō aliquid. i. nihil. Iob. 26. Et appendit terrā sup nihilo. Item בַּל bal in lingua chaldaica signat cor. Dan. 6. Et pro daniele posuit cor vt liberaret eum.

Nihil. בַּל

Cor. בַּלַל בלל Balal. confundere. miscere. cōmiscere. Gen. 11. Quia ibi confusum est labium vniuerse terre. Pro quo heb. le. qa ibi confudit dns siue cōmiscuit dns labiū vniuerse terre. Osee. 7. Ephraim in populis ipse cōmiscebatur. Et a liqn scribitur cum simplici lamed. Gen. 11. Et cōfundamus ibi linguā eorū. vbi ponitur נַבְלָה Nábla. & inde. בְּלִיל Be lil. i. pabulū iumentorum ex diuersis mixtū. Esa. 30. Con mixtum migma comedent: sicut in area ventilatū est. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante presepe plenū steterit. pro q he. le. Aut mugiet bos super pabulū suū. i. existens sup pa bulum suum. & inde verbum יָבַל Iabal. i. pabulū prebuit. Iudi. 19. Et pabulū asinis prebuit. inde בְּלוּלָה Belula. i. cō mixtū vel cōmixta. pro quo Beatus hieronymus transtu lit cōsperſam. Leuit. 2. Simile cōsperse oleo & absq fermē to. & in plu. בְּלוּלוֹת Beluloth. Nu. 6. Qui cōsperſi sūt oleo. & inde תְּבַלּוּל Thebalul. quod significat maculā in pupilla oculi: quā albuginē nominat trāslatio nostra. Leuit. 21. Si albuginem hns in oculo. a confusione pupille dictū. & ide. תֵּבֶל Thébel. i. confusio. scelus. Leuit. 20. Vterq moriatur quia scelus operati sunt. Esa. 10. Et furor meus super scelus corū. & scribitur cum accentu in prima syllaba. nā si accen tus ponatur in secunda syllaba tūc signat mundū vel orbē 1. Reg. 2. Et posuit super eos orbē. Iob. 18. Et de orbe trās feret eū. Ps. 23. Orbis terrarū & qui habitant in eo. Et de hoc vide infra in littera thau.

Pabulum iumētorū. יָבַל Pabulum prebere. בְּלוּלָה Cōsperſa. בְּלוּלוֹת Consperse תְּבַלּוּל Albugo. תֵּבֶל Scelus Orbis.

refrigerat. Dolore torqueri. בָּלַג Balag. confortari. refrigerari. subridere. Ps. 38. Remit te mihi vt refrigerer. Iob. 11. Commuto faciem meam & dolore torqueor. pro quo hebrei legunt. Commutabo faciem meam & refrigerabor siue confortabor. Et quia lachryme sunt refrigerium dolorem patiēti: ideo ponitur etiam pro plangere. Iob. 10. Dimitte me vt plangam pau lulum dolorem meum. sed ēt in hoc loco hebrei legūt. di mitte me vt conforter vel refrigerer paululum. Amos. 5. Qui subridet vastitatem sup robustum. & inde מַבְלִיגִיתִי Mabligithi. Pro quo in nostra translatione ponitur dolor meus. Hiere. 8. Dolor meus super dolorem. Hebrei tamē dicunt q̄ significat refrigerium meum siue confortatio nem meam.

Plangere Cōfortari. Subridet. מַבְלִיגִי. dolor meꝰ בָּלָה Bala senescere. inueterare. vetustate cōsumi. atterere siue conterere. vetustum facere Gen. 18. Postq̄ conse nui & dominus meus vetulus est: voluptati operam dabo. Nec. 9. Vestimenta corū non inueterauerunt. Ps. 31. Quo niam tacui inueterauerunt ossa mea. Ps. 48. Et auxilium eorum inueterascet. Ps. 101. Et omnes sicut vestimentum veterascent. Esa. 65. Et opera manuum eorum inuetera bunt electi mei. Deut. 8. Vestimentum tuum quo operieba ris nunquam vetustate defecit. Et in eodem. 29. Non sunt attrita vestimenta vestra neq̄ calciamenta pedum vestro rum vetustate consumpta sunt. Ios. 9. Trita sunt & pene cō sumpta. 1. Paralip. 17. Neq̄ filii iniquitatis atterent eum. Dan. 7. Et sanctos excelsos conteret. Thren. 3. vetustam fecit carnem meam & pellem meam. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita est in adulteriis. & ide בָּלוֹת Baloth. i. vetustas. si ue senect9. Ps. 91. Et senectus mea in misericordia vberi. & inde בָּלִים Balim. idest veteres. Iosue. 9. saccos veteres asi nis imponentes. Et in genere femenino בָּלוֹת Baloth. vt in eodem. Et inde בְּלוֹיֵי Beloie. idest vetera siue antiqua. Hiere. 38. Tulit inde veteres pānos & antiqua que putrue rant. Et in eodem. Pone veteres pannos & hec scissa & pu trida sub cubito manuum tuarum. & inde בַּלָּהָה Balaha. i. terror. turbatio. Esa. 17. In tempore vespere & ecce turba tio. & in plurali. בַּלָּהוֹת Balahoth. idest conturbationes vel formidines. Iob. 10. Vndiq̄ terrebunt eum formidines. Ponitur etiam pro interitu. vt in eodem. & calcet super eū quasi rex interitus. Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26. In nihilum redigam te. Et in eodem. 28. Nihil factus es & non eris in perpetuum.

Inueteraſ Vetustate deficere. Atterere. Vetustate consumi. Cōterere. Vetustum facere. בָּלָה Senectus. בָּלִים Veteres. בָּלוֹת בְּלוֹיֵי

Antiqua. Veteres. בַּלָּהָה Turbatio. formidies. Interitus. Nihilum. בְּלִי Tectigal. בְּלִיַּעַל בְּלַט Abscōdite Clam. בְּלָם cōstringeſ לְבַלּוֹם בְּלִימָה Nihil. בְּלַס Vellicare בְּלַע deuorare. Deglutire. Absorbeſ. Glutire. Precipitare. Dissipare. Diruere. בָּלַע

בלי Belo. In lingua chaldaica significat vectigal quod da tur pro vnoquoq̄ capite. Esdre. 4. Tributum quoq̄ & vectigal & annuos redditus non dabunt.

בליעל Belial. interpretatur non ascendens: siue absq̄ iu go. aut iniquus: vel diabolicus. De quo vide supra in dictione בַּל Bal. quia est dictio composita vt ibidem dictum est.

בלט Balat. paulatim. Abscondite. clam. ruth. 3. Et venit ab scondite. 1. Reg. 18. loquimini ad dauid clam.

בלם Balam. constringere. coarctare. refrenare. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum constringe. Pro quo hebrei legunt in camo & freno maxillas eius siue os eius ad constringendum siue ad refrenādū. vbi ponitur לִבְלוֹם Liblom. Et solum inuenitur in predicto loco. De dictione autem בְּלִימָה Belima. idest nihil. vide supra in dictiōe. בַּל Bal vnde deriuatur.

בלס Balas cum samach in fine. idest vellicare. siue excute re Amos. 7. Sed armentarius ego sum vellicans syco moros. & solum inuenitur in hoc loco.

בלע Balaa. deuorare. absorbere. glutire. destruere. precipi tare. Gen. 41. Deuorantes omnem priorum pulchri tudinem. Exo. 7. Sed deuorauit virga Aaron virgas corū. Et in eodem. 15. Deuorauit eos terra. Nu. 16. Et aperiens terra os suū deglutiat eos. Et in eo. Deuorauit eos cum ta bernaculis suis. Deut. 11. Quos aperto ore suo terra absor buit. 2. Reg. 17. Ne forte absorbeatur rex. Iob. 7. nec dimit tis me vt glutiam saliuam meam. Et in eodem. 8. Si absor buerit eum de loco suo. & in eo. 20. Diuitias quas deuora uit euomet. Et in eodem. 37. Etiam si locutus fuerit homo deuorabitur. Ps. 34. Ne dicant deuorauimus eum. & Ps. 68. Ne absorbeat me profundum. & Ps. 106. Et omnis sa pientia eorum deuorata est. & Ps. 123. Forte viuos deglu tissent nos. Prouer. 1. Deglutiamus eum sicut infernus vi uentem. Et in eodem. 19. Et os impiorum deuorat iniqui tatem. Esa. 28. Absorpti sunt a vino. Et in eodē. 49. Fuga buntur qui absorbebant te. Hiere. 51. Absorbuit me quasi draco. Et in eodem. Et eiciam quod absorbuerat de ore eius. Abac. 1. Et taces deuorante impio iustiorem se. Si gnificat etiā precipitare siue dissipare vel diruere. 2. Reg. 20. Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem. Non precipito nec demolior. Iob. 10. Et sic repente preci pitas me. Ps. 54. Precipita domine diuide linguas eorum Eccls. 10. Et labia insipientis precipitabunt eum. Esa. 9. Et qui beatificantur precipitati. Et in eodem. 19. Et consilium eius precipitabo. Et in eodem. 25. Precipitabit mortem in sempiternum. Thren. 2. Precipitauit dominus & non pe percit. Esa. 13. Et viam gressuum tuorum dissipant. Signi ficat etiam diruere. Nu. 4. Alii nulla curiositate videant que sunt in sanctuario priusquam inuoluantur. pro quo he brei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quan do diruitur sanctuarium. i. quando ea que sunt in sanctua rio auferūtur de loco suo vbi sunt sita & inuoluūtur ad por tandū ea quādo castra mouebāt. vnde idem est sensus cum littera nostra. Inde בָּלַע Bálaa. i. Precipitatio. siue deuora-

Adpitatio. tio vel diſſipatio. Ps. 51. Dilexiſti oia verba p̃cipitationis.

בִּלְעָדַי Excepto. Abſq̃. בִּלְעָדַי Biladai. Excepto. abſq̃. preter. niſi. Geñ. 14. Excepti͂s his que comederunt iuuenes. Et aliq̃n vltimū iod nō eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomē prime perſone. vt in eodē. 41 Abſq̃ me deus reſpōdebit pro ſpera pharaoni. Et cōponitur cū pronominibus ſic. בִּלְעָדַי Biladai. i. Abſq̃ me: vt ſupra. בִּלְעָדֶיךָ Biladécha. i. abſq̃ te. Geñ. 41. Et abſq̃ tuo imperio non mouebit quiſq̃ manū aut pedem. Et recipit in principio mē. & dicitur

מִבַּלְעָדַי Preter. מִבַּלְעָדַי Mibalade. i. abſq̃. preter. Ioſ. 22. Preter altare dñi dei nr̄i. Ps. 17. Quis deus preter dominum.

בָּלַק Mudare. dilacerare. בָּלַק Balac. Nudare. ſiue dilacerare. Deſtruere. Eſa. 24. Ecce dñs diſſipabit terrā & nudabit eam. Naū. 2. Diſſipata eſt & ſciſſa & dilacerata. vbi ponitur מְבֻלָּקָה Mebulaca pro dilacerata.

מְבֻלָּקָה dilacerata

בִּלְתִּי Niſi. Preter. בִּלְתִּי Bilthi. Niſi. preter. ne. non. Nu. 12. Nihil aliud reſpiciunt oculi nr̄i niſi man. et in eodē. 32. Preter caleb filiū iephone. Et aliq̃n vltimū iod non eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomē prime perſone. Oſee. 13. Et ſaluator non eſt preter me. Et aliq̃n ſignificat ne vel nō. 1. Reg. 20. Cogitabat eñ quod nō eſſet mūdus. Iob. 14. Donec atterātur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legūt. Donec nō celi. i. donec non ſint celi nō euigilabūt. Poteſt etiā deriuari a dictione ſupra poſita. בָּלָה Bala: que ſignificat atterere ſicut eſt in noſtra tranſlatione. Eſa. 10. Ne incurremini ſub vinculo. & in eodē. 14. Cedentem populos in indignatione plaga inſanabili. pro quo hebrei legūt. Plaga nō ceſſante. Et recipit in principio mē. & dicitur

Non. He. מִבְּלִתִּי Non. Mibilthi. i. non: ſiue eo quod nō. Nu. 14. Et dicāt non poterat introducere populū in terrā. & q̃nq̃ recipit in principio lamed. Et dicitur לִבְלִתִּי Lebilthi. i. vt non. nec. ne. Deut. 4. Et iurauit vt nō tranſirē iordanē nec ingrederer terrā optimā. et in eodē. 17. Nec eleuetur cor eiꝰ in ſuperbia ſup fratres ſuos neq̃ declinet in partē dexterā vel ſiniſtrā.

לִבְלִתִּי Et non. Nec.

בָּם In eis. בָּם Bam. in eis. vel in illis. aut in ipſis. Et ē dictio cōpoſita cuius partes non inueniūtur per ſe: vt dictū eſt ſupra in principio huius littere beth. Et quādo refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine loco mem.

בָּמָה Excelſum. בָּמָה Bama. excelſum. altitudo. 1. Reg. 9. Sacrificiū eſt hodie populo in excelſo. 3. Reg. 3. Illud quippe erat excelſum maximum. Eſa. 2. Quia excelſus reputatus eſt ipſe Et in pl̃ali בָּמוֹת Bamoth. i. excelſa. ſiue altitudines. Deut. 32. Et cōſtituit eum ſuper excelſa terre. 3. Reg. 15. Excelſa autē non abſtulit. Ps. 17. Et ſuper excelſa ſtatuēs me. Eſa. 14. Aſcendā ſuper altitudines nubiū. ponitur etiā pro collo eo q̃ eſt pars excelſa in homine. Deut. 33. Et tu eorum colla calcabis.

בָּמוֹת Excelſa.

בְּמוֹ In. בְּמוֹ Bemo. in. per. Iob. 37. Ingredietur beſtia latibulum ſuū. pro quo hebrei legūt. Et ingredietur beſtia in latibulū vel in inſidiis. Eſa. 43. Cum ambulaueris in ignem non combureris.

בָּן בָּן Ban. in eis. et refertur ad feminas. vt dictū eſt ſupra. Itē בֶּן Ben. filius. de quo vide infra in dictione ſequēti.

בָּנָה Edificare. בָּנָה Bana. edificare. extruere. conſtruere. Geñ. 4. Et efficauit ciuitatem. Nu. 23. Edifica mihi ſeptē aras. Deut. 20. Quis eſt homo qui edificauit domū nouam: & non dedicauit eam. Ioſ. 8. Tunc edificauit ioſue altare dño deo. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domū habitaculū tuū. Ps. 101. Quia edificauit dñs ſion. Eccl̃s. 9. Extruxitq̃ munitiones per girū. Hiere. 30. Et edificabitur ciuitas in excelſo ſuo. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. Geñ. 2. Edificauit dominus deus coſtam quā tulerat de adam in mulierē. Et in eodē. Edificauit autē noe altare dño. Exo. 1. Edificauerūt

Extruere.

q̃ vrbes tabernaculorū pharaoni. Iob. 3. Et qui edificant ſibi ſolitudines. Nu. 33. Imponētes vocabula vrbibus quas extruxerat. Deut. 20. Et extrue machinas donec capias ciuitatem. Ezech. 27. Abietibus de ſanir extruxerunt te. Et inde בִּנְיָן Binian. i. edificiū. ſtructura. Ezech. 40. Et mēſus eſt latitudinē edificii calamo vno. Et idē ſignificat בִּנְיָה Binia. cum he in fine loco nū. vt in eodē. 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. Significat etiam ſupradicta dictio בְּנָה Bana. filios habere vel filios ſuſcipere. Geñ. 16. Si forte ſaltē ex illa ſuſcipiam filios. inde dicitur בֵּן Ben. i. filius quia eſt quaſi edificium parentū eius. Poteſt etiā deriuari a dictione ſupradicta. בִּין Bin. quod ſignificat itelligere. vt ſupra dictum eſt. et ideo Hiere. 49. vbi nos hēmus. Periit cōſiliū a filiis. Aliqui hebrei legūt. Periit cōſiliū ab intelligētib⁹: et ſic trāſtulerūt. lxx. qa ē equiuocū ad vtrūq̃. & accipitur multipliciter. ſ. p filio naturali. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. et in eodem. 18. Et habebit filium ſara vxor tua. & in eodē. 45. Ioſeph filius tuus viuit. Accipitur etiā pro filiis filiorū vel pro quocūq̃ deſcendēte ab alio: qui dicitur filius eius. vt filii iſrael. filii Iuda. filii Leui. Nu. 16. Audite filii leui. Et nō ſolum pro filiis filiorū ſed etiā pro filiis filiarum. Geñ. 31. Filie mee & filii. Pro quo hebrei legūt. Filie filie mee: & filii filii mei. ſ. ſunt: qui vtiq̃ erant filii filiarū ſuarū. Accipitur etiā pro filio adoptiuo. Exo. 4. Filius meus primo genitus iſrael. et ſupra in eodē. 2. Quem illa adoptauit in locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiū. Accipitur etiā pro diſcipulo vel pro quocūq̃ qui ſequitur doctrinā alterius: qui dicitur filius eius. 4. Reg. 2. Videtes autē filii prophetarū qui erant in hiericho. vnde magiſter vel dñs aut princeps pater appellatur in ſcriptura. vt dictū eſt ſupra in principio huius voluminis. Et etiā cuiuſcunq̃ opera facit eius filius dicitur. Deut. 3. Omnes viri robuſti. pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis. 1. Reg. 2. Porro filii heli filii belial. 3. Reg. 21. Et eductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos ſedere cōtra eum. Ps. 88. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde ſaluator in euāgelio ioānis. 8. ait. Si filii abrae eſtis: opera abrae facite. Et etiā quando aliquis eſt dignus aliqua re vel aliqua pena dicitur filius illius rei. Deut. 25. Si autē cum qui peccauit dignum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autē qui peccauit filius fuerit flagellationis. i. dignus plagis ſicut eſt in littera noſtra. 2. Reg. 13. Viuit dñs quia filius mortis eſt vir qui fecit hoc. Et etiā q̃ndo aliquis habet aptitudinem ad aliquā rem aut ex ea producitur dicitur filius eius. Iob. 41. Non fugabit eum vir ſagittarius. Pro quo in hebreo habetur. Non fugabit eū filius arcus. Eſa. 5. Vinea facta eſt dilecto meo in cornu filio olei. i. in angulo terre pinguiſſime apto oliuis. ſicut exponūt hebrei. Et in eodē. 21. Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur. Et filius aree mee. & dicitur filius aree granū frumenti: eo quod producitur in ea. Threñ. 3. Miſit in renibus meis filios pharetre ſue. vbi per filios pharetre itelligūtur ſagitte Et etiā viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis ſiue populi dicūtur filii eius. vt Geñ. 21. Preſentibus filiis populi mei. Eſa. 11. Simul predabūtur filios orientis. Hiere. 2. Filii memphis & taphnis. Threñ. 4. Filii ſion inclyti. ſignificat etiā etatē vel durationē. Exo. 12. Agnus abſq̃ macula maſculus anniculus. Pro quo hebrei legūt. Agnus abſq̃ macula maſculus filius vnius anni. i. etatis vnius anni. Et. 1. Reg. 13. Filius vnius anni erat ſaul cum regnare cepiſſet. Accipitur etiā pro paruo animali cuiuſcūq̃ ſpeciei qui adhuc ſequitur matrē. Geñ. 18. Et tulit inde vitulū. pro quo in he-

Edificium

Filios ſuſcipere.

Filius.

Filius pro nepote.

Filius pro ſucceſſore.

Filii pro filiis filiarū.

Filii adoptiui.

Filius pro diſcipulo

Dignus.

Etas.

Filius. breo habetur filius vacce. & similiter vbicunq; nos habemus vitulū de armento: in hebreo habetur vitul⁹ filius vacce. Et sic pullus colūbe in hebreo dicitur filius colūbe. & in

בָּנִים בְּנֵי plurali בָּנִים Banim siue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis supradictis. Et in genere femínino scribitur irregulariter.

Filij בְּנַת Nam cū deberet dici בְּנַת Benath: dicitur בַּת Bath: & desicit littera nun que est littera substantialis. & significat filiā.

בַּת Geñ. 30. Peperit filiā nomine dinam. Exo. 2. Descendebat

Filia filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Ps. 136. Filia babylonis misera. Threñ. 2. In tabernaculo filie sion. et in eodē. Et cōsolabor te virgo filia sion. Et accipitur quasi eisdem modis quibus. בֵּן ben: vt supra. Itē significat pupillā vt dictum est supra in dictione בַּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת

בָּנוֹת Banoth scribitur regulariter cum littera nun. Et significat

Filie. filias. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. & in eodē. 49. Filie discurrētes sup murū. Canti. 1. Nigra sum sed formosa filie ierusalē. Et etiā accipitur pro villis vel viculis aut suburba-

Viculus חֲבַנִּית nis quia sunt quasi filie ciuitatis. Iudi. 1. Manasses quoq; non deleuit bethsan & chanath cū viculis suis. Inde תַּבְנִית Thabnith. i. similitudo. exemplar. descriptio. Exo. 25. Iux-

similitudo. Exemplar. ta similitudinē tabernaculi quod ostendā tibi. Et in eodē. Inspice & fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratū est. 4. Reg. 16. Et similitudinē iuxta omne opus eius

Descriptio 1. Paral'. 28. Dedit autē dauid salomoni filio suo descriptionem porticus templi. Et in eodē. Vt ex ipso fieret similitudo quadrige cherubin. & in eodē. Vt intelligerē vniuersa opera exēplaris. de dictione אֲבָנִים obnáim vide supra in dictione אֶבֶן eben.

בָּנוּ Bánu. in nobis. & est dictio cōposita cuius partes non

In nobis. בָּנוּ inueniūtur per se vt dictum est supra.

בָּסַס Basas. conculcare. calcare. De quo vide supra in dictione בּוּס Bus.

Cōculcare

בֹּסֶר Boser. vua acerba. siue botrus immaturus. Iob. 15.

Botr⁹ immaturus vua acerba בֹּסֶר Ledetur quasi vinea in flore botrus eius. Hiere. 31. Patres comederūt vuam acerbam: & dentes filiorū obstupuerunt. et in eodē. Omnis homo qui comederit vuā acerbam obstupescēt dentes eius. Accipitur etiā pro quolibet fructu

immaturi. immaturo. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit.

בָּעָה Baa. Querere. requirere. inuestigare. petere. feruere.

Querere בָּעָה Esa. 21. Si queritis querite cōuertimini venite. & in eodē. 30. Et requisita in muro excelso. Dañ. 6. Vt ois qui petierit aliquā petitionē. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine. vt in eo. Qui rogaret quicq; de diis. et in eo. Orat obsecra-

Petere. Rogare tione sua. i. rogat vl' petit petionē suā. Significat ēt feruere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerēt: aque arderēt igni. Pro quo hebrei legūt. Sicut exustio ignis tabescerent: aque

Feruere. feruerent igni. & ide deriuatur. אַבַעְבֻעֹת Abaabuoth. q'd si-

אַבַּעְבֻעֹת gnificat pustulas siue vesicas que fiunt ex feruore vel cale-

Vesice. factione sanguinis. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice.

בָּעַט Baat. recalcitrare. calce abiicere. Deut. 32. Incrassatus

recalcitrat Calce abi icere. בָּעַט est dilectus & recalcitrauit. 1. Reg. 2. Quare calce abiecistis victimam meam. Et translatiue ponitur pro cōtemnere aut vilipendere.

בָּעַל Baal. possidere. dominari. in potestatē habere. subiugare. maritū esse. i. habere vxorē. siue rem cū muliere

Possidere Dñari. habere. Esa. 26. Dñe deus noster possederūt nos dñi absq; te. et in eo. 54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere. 31. Et ego dominat⁹ sum eorū. Significat etiā maritū ēē siue vxorē habere: eo q; vir est quasi dñs vxoris & possidet eam. Deut. 24. Si acceperit homo vxorē & habuerit eam.

Vxorē hñre. et Malach. 2. Et habuit filiam dei alieni. Accipitur etiā pro dormire cū vxore. Deut. 21. Et postea intrabis ad eam: dormiesq; cum illa. Ponitur etiā pro inhabitare terrā que erat deserta. eo q; redigitur in potestatē habitantiū: & possidetur ab illis sicut vxor a viro. Esa. 62. Et terra tua inhabitata

Inhabitare terram. בָּעַל Et in eodē. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Báal. i. dominus. possessor. siue possidens. vel habens. aut vir. siue

Dñs. marítus. Exo. 21. Dñs quoq; bouis innocēs erit. & in eodē. Bos lapidibus obruetur: & dominū eius occidēt. & in eo. Reddet dñs cisterne preciū iumentorū. Esa. 16. Dñi genti ū exciderūt flagella eius. Ponitur ēt p habēte vxore vel pro

Vxor hñs Maritus marito. Exo. 21. Si habens vxorē & vxor egredietur simul. Et in eodē. Subiacebit damno quantū maritus mulieris expetierit. Geñ. 20. Habet enim virū. Pro quo hebrei legūt.

Vir. Et ipsa est maritata marito. vbi ponitur בְּעוּלַת Beulath. pro

בְּעוּלַת maritata. Deut. 22. Si dormierit vir cū vxore alterius. Pro quo hebrei legūt. Si dormierit vir cū vxore maritata marito. Ponitur etiā pro habente vel possidēte quancūq; rem.

maritū hñs Geñ. 37. Ecce somniator venit. pro quo hebrei legūt. Ecce habens somnia venit. Et in eodem. 49. Inuiderunt ei habentes iacula. Esa. 41. Habens rostra serrantia. Significat

Habens. etiā principem vel magistrū: eo q; habet dominiū vel scientiam. Leuit. 21. Sed nec in principe populi sui cōtaminabitur. Eccl's. 12. Que per magistrorū concilij data sunt a pastore vno. est etiā בַּעַל Báal. nomen idoli qui erat quasi dominus eis a quibus collebatur.

בַּעֲלִיל Baalil. Separatū. Ps. 11. Argentū igne examinatū probatū terre. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Argentū probatum separatū a terra. Et dicunt aliqui hebrei quod deriuatur a supradicta dictōe בַּעַל Báal. que significat dominiū: eo quod argentum purissimū habet dñium sup alias res terre stres. Iuxta illud Eccl's. 10. Pecunie obediunt omnia. vbi in hebreo argentum ponitur pro pecunia.

Separatū. בַּעֲלִיל

בָּעַר Baar. Ardere. comburere. succendere. ledere. depasci. auferre. ferre. separare. insipientē fieri Exo. 3. Et vide-

Ardere Cōburere. Succēdere בָּעַר bat q; rubus arderet. & in eodē. Quare non cōburatur rubus. et in eodē. 35. Non succendetis ignē. Leui. 6. Quē nutriet sacerdos subiiciens ligna. Pro quo hebrei legūt. Et succendet sup illud sacerdos ligna. Nu. 11. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q; succensus fuisset contra eos ignis domini. Deut. 4. Qui ardebat vsq; ad celum. Et in eodem. 5. Et montē ardere vidistis. Iudi. 15. Sicut solent ad ardorem ignis ligna consumi. pro quo hebrei legūt. Sicut ligna que succensa sunt igni. Et in eodē. Quibus succensis & cōportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt.

Cōcremat. Ps. 17. Carbones succensi sunt ab eo. Ps. 82. Sicut ignis qui cōburit siluam. Esa. 1. Et succendetur vtrūq; simul. et in eo. 10. Et succēdetur & deuorabitur spina eius & vepres in die vna. & in eodē. 40. Et liban⁹ nō sufficiet ad succendendū. Et in eodē. 43. Et flamma non ardebit in te. Hiere. 4. Et succēdatur & nō sit q extinguat. & in eo. 7. Patres succēdūt ignem. et in eodē. 30. Et factus est in corde meo quasi ignis

Estuare estuans. & in eodē. 36. Et posita erat arula coram eo plena prunis, pro quo hebrei legūt. Et arula erat coram eo succēsa. i. plena prunis: sicut est in littera nostra. Threñ. 2. Succēdit in iacob quasi ignis. Ezech. 39. Et succendēt & comburent arma. Naū. 2. Et succendam vsq; ad fumū quadrigas tuas. Malach. 4. Ecce enim dies veniet succensa. Inde בְּעֵרָה

בְּעֵרָה Beera siue תַּבְעֵרָה Thabeera. i. incendiū. siue incensio. Exo. 22. Reddet damnū qui ignē succenderit. pro quo hebrei legunt. Reddet. s. dānum qui incendit incendiū. Nu. 11. Vocauitq; nomen loci illius incensio. Et inde בָּעֵר Baer. i. Ardor

תַּבְעֵרָה Incendiū. Incensio Ardor בָּעֵר succensio. focus. Esa. 4. In spiritu iudicii & spiritu ardoris Et in eodē. 44. Et facta est hominibus in focū. Significat

Ledere. etiam ledere.vel depaſci.aut demetere. Exo.22. Si leſerit quiſpiã agrũ vel vineã.Et in eo. Et dimiſerit iumentũ ſuũ

Depaſci vt depaſcatur aliena. Eſa.5. Vos autẽ depaſti eſtis vineã.5.

Demetere. Reg.16. Ecce ego demetam poſteriora baaſa & poſteriora domus eius. et in eodẽ.21. Et demetã poſteriora tua. Item

Auferre. ſignificat auferre: vel ſeparare. Deut.13. Auferes malũ de medio tui.& in eodẽ.17. Auferes malũ de iſrael. et in eodẽ 22.Et auferes malum de medio tui. & in eodẽ.26. Attuli quod ſanctificatũ eſt de domo mea. Pro quo hebrei legũt.

Separare. Abſtuli vel ſeparaui.ſ.a cõmunibus vſibus. et in eodẽ. Nec ſeparaui ea in qualibet immũditia. Iudi.20. Vt auferatur malũ. Et qa qñ aliquis eligitur ſeparatur de medio aliorũ

בָּעֵר ideo põitur בָּעֵר Baer.pro electione vel p electo. Nu.24. Et

Electus. fueris electus de ſtirpe cain. Ponitur etiam pro oſtenſione.

Oſtenſio Eſa.6. Et cõuertetur & erit in oſtenſionẽ. Tamẽ aliqui hebrei legũt in hoc loco. Et erit in ſeparationẽ vel in ablationem. Alii ſic. Et erit in paſtum : ſequẽtes predictas ſignificationes. Significat etiã inſanire : ſiue inſipientẽ vel ſtultũ

Inſipiẽtẽ eẽ Stultus. eſſe. Hiere.10. Pariter inſipientes & ſtulti probãtur.& in eodẽ. Stultus factus eſt omis homo a ſcientia ſua. Et inde

Inſipiens. נִבְעֲרָה Nibara.i.inſipiens. Eſa.19. Dederunt conſiliũ inſipiens. Et idẽ ſignificat בַּעַר Baar. Ps.91. Vir inſipiens non

Inſipiens. cognoſcet. Et in plurali בְּעָרִים Boarim.i.inſipiẽtes. Ps.93.

בְּעָרִים Intelligite inſipiẽtes in populo. Ezech.21. Dabo te in manus hominũ iſipientiũ.et inde

Inſipiẽtes בְּעִיר Beir.i.Iumentũ. Genẽ. 45. Onerantes iumẽta veſtra ite in terrã chanaã. Exo.22.

Iumẽtum. Et dimiſerit iumentũ ſuũ. Nu.20. Vt et nos & noſtra iumẽta moriamur.& in eodẽ. Ita vt pplus biberet & iumẽta.

בִּעֵת Baath. Conturbare vel exagitare.obſtupeſcere.terre

Exagitare. re.1.Reg.16. Et exagitabat eum ſpiritus neꝯ . Et in eodẽ. Ecce ſpiritus dñi malus exagitat te. Heſter.7. Quod

obſtupeſcẽ ille audiẽs illico obſtupuit. Eſa.21. Emarcuit cor meũ tene

ſtupefacer. bre ſtupefecerũt me. Et ide בְּעָתָה Beatha.i. Terror.ſiue formido. Hiere.8. Tẽpus medele & ecce formido. Et in pl'ali.

Formido בְּעוּתַי Biuthe. Iob.6. Terrores dei militant contra me. Ps.

Terrores 78. Terrores tui conturbauerunt me.

בִּין Bos.cenum.vel lutũ. Hiere.38. Demerſerũt te in ceno

Cenum. et in lubrico pedes tuos.vbi ponitur lubricũ pro luto. Et aliquãdo ſcribitur cum he in fine vt in ſequẽti dictione.

בִּצָּה Biſa. Humor.cenũ. Iob.8. Nunquid virere poteſt ſcir

Humor pus abſq; humore. et in eodẽ.40 In locis humẽtib9. pro quo hebrei legũt. In ceno vel in loco cenoſo.cuius plu

Cenum rale ſcribitur cũ aleph loco he:et ſignãt loca cenoſa vel humida. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit littora: eo q

Littora. plerũq; ſunt cenoſa vel humida. Ezech.47. In littoribus autẽ eius et in paluſtribus non ſanabũtur.

בָּצַל Baſel.cepe. Nu.11. Porriq; & cepe & allia. Et ſolũ in-

Cepe. uenitur in numero plurali in predicto loco.

בָּצַע Baſaa.prodeſſe.ſiue lucrari.auaricia ſequi.auare rape

Prodeſſe. re.auaricie ſtudere.cõcupiſcere. ſuccindere.complere perficere. Genẽ.37. Quid prodeſt ſi occiderimus fratrẽ noſtrum. Iob.22. Aut qd ei prodeſt ſi imaculata fuerit via tua.

auare rape et in eodẽ.27. Que eſt enim ſpes hypocrite ſi auare rapiat. Prouer.1. Sic ſemite oĩs auari. Pro quo in hebreo habetur.

Auaricia ſequi. Sic ſemite oĩs ſectantis auaricia. vel omnis cõcupiſcentis cupiditatem. Prouer.15. Conturbat domũ ſuã qui ſectatur auariciam. Hiere.6. Omnes ſectantur auaricia. Ezech.22. Et auare proximos tuos calũniabaris. Et in eodẽ. Ad perdendas aias auare ſectando lucra. Significat etiã ſuccindere

Succidere aut vulnerare. Iob.6. Soluat manũ ſuam & ſuccidat me. Eſa.38. Dum adhuc ordirer ſuccidit me. Ioel.2. Sed & per feneſtras cadent : & non demolietur.i.non ſcindentur vel

Vulnerare non vulnerabũtur. Amos.9. Auaricia enim in capite oĩm. Pro quo hebrei legũt. Et vulnerabit eos in capite oẽs ſiue in capite omniũ. Poteſt etiã legi ſic.ſ. et auaricia eorum in capite omniũ.quod eſt idẽ ſenſus cum littera noſtra. Item ſignificat cõplere vl iplere aut pficere. Eſa.10. Et erit cũ im

Implere. pleuerit dñs cuncta opera ſua in monte ſion. Threñ.2. Cõ-

Cõplere pleuit ſermonẽ ſuũ. Zach.4. Et manus eius pficient eam.

Perficere Inde. בְּצַע Beſaa ſiue בָּצַע Baſaa.i. Auaricia.lucrum.cupidi

בְּצַע tas.rapina.preciſſio. Exo.18. Et qui oderint auariciã. Iudi.

בָּצַע 5. Et tamẽ nihil tulere predantes. Pro quo in hebreo habe-

Auaricia. tur. Rapinam argenti ſiue lucrum argenti non acceperũt.

Lucrum. Ps.118. Inclina cor meũ deus in teſtimonia tua & non in auariciã. Prouer.28. Qui odit auariciã longe fiet dies eius. Eſa.56. Vnuſquiſq; ad auariciã ſuam.& in eodem.57. Propter iniquitatẽ auaricie eius iratus ſum. Mich.4. Et interficies dño rapinas eorum. Hiere.51. Venit finis tuus pe-

Rapina dalis preciſſionis tue.

Preciſſio. בָּצַק Baſac. Subtritũ eſſe: ſiue attritũ eſſe. Deut.8. Et pes

בָּצַק tuus non eſt ſubtritus. Nec.9. Pedeſq; eorũ non ſunt

ſubtritũ eẽ attriti. Et inde בָּצֵק Baſec.i.maſſa vel paſta eo q fit terendo manibus vel pedibus. Exo.12. Tulit igitur populus con

בָּצֵק Maſſa. ſperſam farinã.i.maſſam ex aqua & farina confectã. & in eodem. Coxerũtq; farinam quã dudũ de egypto coꝛſperſam tulerant. Oſee.7. Quieuit paululum ciuitas a cõmixtione fermenti.

Fermentũ

בָּצַר Baſar.deeſſe ſiue deſiſtere.phibere.auferre videmia

Deſiſtere re.munire. Genẽ.11. Nec deſiſtẽt a cogitationib9 ſuis donec eas ope cõpleãt. Iob.42. Et nulla te latet cogitatio. Pro quo hebrei legũt. Et non prohibetur vel non auferetur a te cogitatio. Ps.75. Qui aufert ſpiritũ principum. Et

Auferre. inde בָּצֹרֶת Baſoreth.i. Tempus prohibitionis pluuie. pro

בָּצֹרֶת quo beatus Hieronymus tranſtulit ſiccitatẽ. Here.17. Et in

Siccitas. tpe ſiccitatis nõ erit ſolicitũ. Et idẽ ſignãt בְּצָרוֹת Baſaroth in plurali. vt in eodẽ.14. Quod factũ eſt verbũ dñi ad hieremiã de ſermonibus ſiccitatis. Significat etiã vindemiare vel vuas colligere. Leuit.25. Et vuas primitiarũ tuarũ non

Vuas colli gere. colliges quaſi vindemiã. Deut.24. Si vindemiaueris vineã tuam. Iudi.9. Vaſtantes vineas vuaſq; calcantes. Pro quo hebrei legunt. Et vindemiauerũt vineas ſuas: & calcauerũt ſcilicet vuas. Et inde בֹּצֵר Boſer.i. vindemiator. Hiere.6.

Vindemiaſ. בֹּצֵר Conuerte manũ tuam quaſi vindemiator ad cartallũ. Et in

vindemiator plurali בֹּצְרִים Boſrim. vt in eodem.49. Si vindemiatores veniſſent ſuper te: non reliquiſſent tibi racemũ. & inde

בְּצָרִים Vindemiatores בְּצִיר Baſir.i.vindemia. Leui.26. Apprehẽdet meſſium tritura vindemiam : & vindemia occupabit ſementẽ. Iudi.8. Melior eſt racemus ephraim vindemia abiezer. Itẽ ſignificat munire. Eſa.22. Et deſtruxiſtis domos ad muniẽdum

Vindemia

Munire. murũ. Hiere.51. Si firmauerit in excelſo robur ſuũ.i. munierit. et inde בָּצִיר Baſir.i.munitio vel munitus. Zach.11.

בָּצִיר Munitus. Succiſſus eſt ſaltus munitus. et aliquãdo ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מִבְצַר Mibſar.i.munitio vl munita. Hiere.8. Cõuenite & ingrediamur ciuitatẽ munitã. Abach.

מִבְצַר Munita. 1. Ipſe ſuper oẽm munitionẽ ridebit. Et in plurali מִבְצָרִים

Munitio Mibſarim ſiue מִבְצָרוֹת Mibſaroth.i.munitiones. Threñ. 2. Deſtruxit in furore ſuo munitiones virginis iuda. Dañ. 11. Et capiet vrbes munitiſſimas. Et aliqñ ſcribitur cum lra nũ in fine.& dicitur בְּצָרוֹן Biſaron. Zach.11. Cõuertimini ad munitionẽ vincti ſpei. Et inde בְּצוּרָה Beſura.i.munita vel murata. Eſa.27. Ciuitas cni munita deſolata erit. Et in plurali בְּצָרוֹת Beſuroth. Nu.13. Et vrbes fortes atq; muratas. 2. Reg.20. Ne forte inueniat ciuitates munitas & effugiat nos. Significat ẽt ea que ſunt difficilia intellectu. Pro quo beatus hieronym9 tranſtulit firma. Hiere.33. Et annũciabo tibi grandia & firma que neſcis. Et inde בָּצָר Baſer.i.

Munitio

בְּצוּרָה Munita.

בְּצָרוֹת Muratas.

Firma.

בָּצָר

Silice. silex: qui est lapis durꝰ & firmissimus. Iob. 22. Dabit pro terra silicem: & pro silice torrentes auri. Hebrei tamē dicūt quod in predicto loco signat aurū: eo ꝙ difficile habetur.

Dissipare. Euacuare. בָּקַק Bacac. vastare. dissipare. demolíri. disrūpere. euacuare. Esa. 24. Ecce dñs dissipabit terram. Osee. 10. Vites frōdosa israel. Pro quo hebrei legūt. Vitis euacuata. i. in tis frōdosa israel. & idē signat frōdosa. i. ifructuosa: qa humorem quē debuerat in vuas transmutare: mutauit in foliorū

Vastare rem quē debuerat in vuas transmutare: mutauit in foliorū et frondiū multitudinē. Naū. 2. Quia vastatores dissipauerunt eum. Et aliq̄ndo scribitur cum simplici coph. Esa. 19.

Disrūpere Et disrūpetur spiritus egypti in viscerib⁹ eius. et in eo. 14. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere. 9. Et dissipabo cōsilium iuda & ierusalem. & in eodē. 51. Et demolientur terrā

Demoliri. eius. Et de hoc vide supra in dictione בוּק Buc.

בַּקְבּוּק Bacbuc. vas testeū cuius os est angustū. Et a sono nomen accepit: quia cum mergítur in aqua: vel cū ex eo aqua effunditur facit talem sonū. Pro quo beatus hie

Lagūcula. ronymus lagunculā traduxit. Hiere. 19. Vade & accipe lagunculā figuli testeam. & in eodē. Et conteres lagūculā.

בָּקַע Bacaa. rumperé. irrūpere. erūpere. interrūpere. disrūpere. diuidere: vlscindere. dissecare. aperire. euellere. Gen. 7. Rupti sunt oēs fontes abyssi magne. Ios. 9. Vtresvi

Rumpere. ni nouos ipleuimus: nunc aūt rupti sunt. Esa. 34. Et circūfodit & fouit ī vmbra eiꝰ. Pro quo hebrei legūt. Et rumpit & fouit in vmbra eiꝰ. et in eodē. 59. Oua aspidū ruperunt.

Irrūpere 2. Reg. 23. Irruperūt ergo tres fortes castra philistīnorum. 4. Reg. 3. Tulit secū septingentos viros educentes gladios vt irrūperent ad regem edon. Iob. 28. Vt non erūpat pa-

Erūpere. riter deorsum. Prouer. 3. Sapientia illius eruperunt abyssi. Esa. 58. Tunc erūpet quasi mane lumē tuū. & in eodē. 59. Et quod confotū est erūpet in regulū. Ezech. 13. Et erūpere faciam spiritū tempestatū. 4. Reg. 25. Et interrupta est ci-

Interrūpe uitas. 2. Paral'. 32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Pro quo hebrei legūt. Et obsedit ciuitates munitas vt interrūperet eas sibi. i. vt vi armorū caperet eas sibi. Ps.

Dirūpere 77. Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit petrā in heremo. Nu. 16. Dirupta est terra sub pedibus eorum. 3. Reg. 1. Et insonuit terra a clamore corū. pro quo hebrei legūt. Et disrupta est terra a clamore corū. i. tam forti-

ter clamabāt ꝙ videbatur ac si terra disrūperetur. Iob. 32. Quod lagūculas nouas disrumpit. Ps. 73. Tu dirupisti fontes & torrentes. Esa. 64. Vtinam disrumperes celos. Item

Scindere. ponitur pro scindere vel dilacerare aut dissīpare. Ps. 140. Sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit Sicut agricola, cū scindit terrā. Esa. 35. Quia scisse sunt in

Aperire. Dissecare deserto aque. et in eo. 63. Qui scindit aquas ante eos. Osee 13. Bestia agri scidet eos. Mich. 1. Et valles scidētur. Abach. 3. Fluuios scindes terre. Zach. 14. Et scindetur mons oliua

Euellere rum ex media parte sui. Item significat aperire vel dissecare. Iudi. 15. Aperuit itaq̄ dñs molārē dentem in maxilla asini. Hiere. 39. Aperta est ciuitas. Amos. 1. Eo ꝙ dissecuerint pregnātes galaad. Item pōitur pro euellere. Esa. 7. Et

Dilacerare. auellamus eū ad nos. Itē ponitur pro dilacerare vel dissīpare. Hiere. 29. Et dilacerabis oēm humerū eorū. Ezech. 30.

Dissipare. מְבוּקָעָה Et alexandria erit dissīpata. Et ide מְבוּקָעָה Mebucaa. i. scissa vel interrupta aut dissīpata. Ezech. 26. Quasi per introitū vrbis dissipate. Et in pl'ali מְבוּקָעִים Mebucaim. i. scissi.

Dissipata. מְבוּקָעִים Ios. 9. Et vtres vinarios scissos atq̄ consutos. & inde בְּקָעִים Bechiim. i. Scissure vlscissiones. Esa. 22. Et scissuras ciuitatis

Dissi. בְּקָעִים dauid videbitis. Amos. 6. Et percutiet domū maiorē ruinis et domū minorē scissionibus. Et inde בִּקְעָה Bicaa. i. cāpus vel planicies aut vallis que est inter duos montes & diuidit

Scissure בִּקְעָה

Campus. inter eos. Gen. 11. Inuenerunt campum in terra senaar. et Deut. 8. In cuius campis & montibus erūpunt fluuiorum abyssi. Esa. 4. Erunt praua in directa & aspera in vias pla-

Planicies בָּקְעָה nas. Pro quo hebrei legūt. Erunt praua in directa & aspera in campū siue in planicīē aut in vallē. Et inde בֶּכַע Bechaa. ideſt dimidiū siue particula cuiusdā ponderis secundū he-

Duo sicli breos. Pro quo in nostra translatione habetur duos siclos. Gen. 24. Protulit vir inaures aureas appendētes siclos duos. pro quo hebrei legūt. Protulit vir inaurem aureā appē-

Dimidium dens dimidiū ponderis. Exo. 38. Oblatū est autē ab iis qui transierunt ad numerū. pro quo hebrei legunt. Dimidius siclus per singula capita.

בָּקַר Bicher. querere. visitare. recensere. Leuit. 13. Sin aūt post emundationē rursus creuerit macula in cute: nō

Querere Visitare queret amplius. Ps. 26. Et visitem templū eius. 4. Reg. 16. Altare vero ereū erit paratū ad voluntatē meam. pro quo hebrei legūt. Altare vero ereū erit mihi ad visitandū siue

Recensere. ad querendū. Esd. 4. Vt recēseas ī libris historiarū. Ezech. 34. Et visitabo eos sicut visitat pastor gregē suū. ponitur

Eligere בִּכַּר etiā pro eligere. vt Leuit. 27. Non eligetur nec bonum nec malū. Inde בֹּקֶר Bocher. i. mane siue matutinū. dictū fortasse a querendo. nam mane incipimus res querere aut visita

Mane. re. Gen. 1. Et factum est vespere & mane dies vnꝰ. Exo. 14. Iamq̄ aduenerat vigilia matutina. Iob. 38. Cum me lauda

בְּקָרִים rēt simul astra matutina. Et in pl'ali בְּקָרִים Becharim. Esa. 33. Esto brachiū nostrū in mane. Thren. 3. Noui diluculo.

Mane. Et inde בְּקֹרֶת Bicoreth. i. vapulatio: vel vapulata. Leui. 19. Vapulabūt ambo. pro q' hebrei legūt. Verberata erit: siue

Vapulatio vapulatio erit. i. vapulauit ipsa: siue vapulabūt ambo sicut est in littera nra. Et deriuatur a p̄dicta dictiōe בָּקַר Bicher ideſt visitauit: eo ꝙ punitio delicti est visitatio. Iuxta illud psalmi. 88. Visitabo in virga iniquitates eorū & in verbe-

בָּקָר ribus peccata eorū. Itē בָּקָר Bacar. i. vacca siue bos. Gen. 12.

Bos. Fuerūtq̄ ei oues & boues. & in eodē. 21. Tulit itaq̄ abraam oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo singulare pro plurali: quia est nomē speciei. et in eodē. 18. Et tulit inde vitulū tenerrimū. p quo in hebreo legitur. Et tulit inde filium vacce tenerrimū. i. vitulū paruū qui adhuc sequitur matrē. et est idem sensus cū littera nra. & similiter in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vacce: in translatione nostra ponitur vitulus: siue vitulus de armēto. nam ponitur etiā pro armento. Gen. 18. Ipse vero ad armentū cucurrit. Exo. 10. Cum ouibus & armentis. Deut. 32. Butyrum de armento. Osee. 5. In gregibus suis & in armentis

Armenti. בְּקָרִים suis vadēt ad querendū dñm. Et pluraliter declinatur בְּקָרִים Becarim. secundū terminationē masculinorū. pro quo beatus hieronymus transtulit bubalos. Amos. 6. Aut arari po-

Bubali בָּקָר test in bubalis. Et inde בָּקָר Bocher. i. armētarius. Amos. 7.

armētariꝰ. Sed armentarius ego sum.

בִּקֵּשׁ Biches. Querere. requírere. petere. deprecarí. rogare. Gen. 37. Fratres meos quero. Exo. 2. Et querebat occidere moysen. & in eodē. 4. Mortui enim sunt oēs qui

Querere querebāt animā tuam. 1. Reg. 10. Quesierūt ergo eum. et in eodē. 13. Quesiuit sibi dñs virum iuxta cor suū. & in eodē. 20. Et requirat dñs de manu inimicorū dauid. & in eodē. 23. Si quis quesierit animā meā: queret & animā tuā. Ester. 2. Quesitūq̄ est & inuentū. Ps. 4. Et queritis mendacium. Ps. 26. Vnam petii a dño hanc requirā. Canti. 5. Quesiui et non inueni illum. Ezech. 3. Sanguinē eius de manu tua requirā. Malach. 2. Et legem requirent ex ore eius. Significat etiā petere vel deprecari. Esd. 8. Et peteremus ab eo viā rectam. Ester. 4. Et deprecaretur eum pro populo suo. Et in eodē. 7. Vt rogaret hester reginā pro anima sua. Dañ. 2.

Requírere

Petere. Deprecari Rogare.

Et rogauit eunuchorū prepositū ne contaminarētur. Et in de בַּקָּשָׁה Bacasa. i. petitio siue depcatio. vt Hester. 5. Que est petitio tua hester regina.

Petitio

בַּר Bar. Filius. frumētum. electus. purus. vel mūdus. Dañ. 7. Et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis venie bat Et inde Bariona interpretatur filius colūbe: & barto lomeus filius ptolomei. significat etiā frumentū vel triticū Gen. 41. Et omne frumētum sub pharaonis potestate cōdatur. & in eodē. Tantaq; fuit abūdantia tritici vt arene maris coequaretur. et in eodē. 45. Et totidē asinas triticū in iti nere panesq; portantes. Ps. 71. Erit firmamentū in terra in summis montiū. Pro quo in hebreo habetur. Erit fragmē tum siue particula frumēti vel tritici in terra in capite mō tium. Et aliquādo additur littera iod in fine: & dicitur בָּרִי Beri. Iob. 37. Frumentū desiderat nubes. Ponitur etiā pro pabulo vel pastu. Iob. 39. Et pergūt ad pastum. Item signi ficat electum. Prouer. 31. Quid electe mi: quid electe vteri mei: quid electe votorū meorū. Canti. 6. Pulchra vt luna electa vt sol. Significat etiā purum vel mundū siue lucidū. Iob. 11. Et mundus sum in cōspectu tuo. Ps. 2. Apprehendi te disciplinā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit: adorate pure. Ps. 18. Preceptū domini lucidū. Ps. 23. Innocens manibus & mūdo corde. Ps. 72. Quā bonus israel deus iis qui recto sunt corde. pro quo hebrei legūt. Quam bonus israel deus iis qui mundo sunt corde. Prouer. 14. Ybi non sunt boues presepe vacuū est. pro quo hebrei legūt. Ybi non sunt boues presepe mū dum est. sed ponitur ibi mundū pro vacuo sicut est in litte ra nostra. Et inde בַּר Bor. i. puritas siue purū. Ps. 17. Et se cundū puritatē manuū mearū. Esa. 1. Et excoquā ad purū scoriā tuā. Vide etiā de hoc in sequēti dictione בָּרַר Barar. et in dictione בָּרָה Bara. quia secundū he. ab eis deriuatur.

Frumentū Triticus. Mundus. Pure. Lucidum. Puritas Purum.

בָּרַר Barar. Eligere. mūdare. probare. vel examinare. Ps. 17. Et cum electo electus eris. Dañ. 11. Vt conflētur & eligantur & dealbētur. & in eo. 12. Eligentur & dealbabun tur & quasi ignis probabūtur multi. Et aliquādo scribitur cum simplici res. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. Ezech. 20. Eligam ex vobis trāsgressores & ipios. Significat etiā mūdare vel purgare. Esa. 52. Mūdamini q fertis vasa dñi. Hiere. 4. Non ad vētilandū & nō ad purgādū. Et in eo. 51. Acuite sagittas. pro quo hebrei legūt. mūdate sagittas. & est idem sensus. nam cū sagitta acuitur mūdatur a rubigi ne. Item significat probare vel examinare. Eccls. 3. Vt pro baret eos deus & ostenderet similes esse bestiis. & in eodē. 8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose intelligē rem. pro quo hebrei legūt. Omnia hec tractaui in corde meo & vt probarē vel examinarē oīa hec. Inde בָּרוּר Barur idest purus siue electus. Iob. 33. Scientiā labia mea puram loquetur. Esa. 41. Posuit me quasi sagittam electā. Et in plu rali בְּרוּרִים Berurim. i. electi vel mūdi. 1. Paral. 16. Et post cum heman & idithum & reliquos electos. Et inde בַּר Bar idest electus. purus. mundus. & in ge. fe. בָּרָה Bara. de quo vide supra in dictione precedenti. Et inde בְּרִית Borith. i. herba qua panni mundātur. Hiere. 2. Si laueris te nitro & multiplicaueris tibi herbā borith. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat saponē quo panni dealbātur. nam in hebreo nō est illud herbam: sed sic: & multiplicaueris tibi borith.

Eligere. Mundare. Purgare. Probare Examiare. Purus. Electi. Electus Herba bo.

בָּרָא Bara. Creare. fingere. succindere. excidere. eligere. impinguare. Gen. 1. In principio creauit deus celum et terram. Et in eodē. 2. Iste sunt generatiōes celi & terre quando creati sunt. et in eodē. 5. In die qua creauit deus ho minem. Ps. 50. Cor mundū crea in me deus. Ps. 101. Popu lus qui creabitur laudabit dñm. Ps. 148. Ipse mandauit & creata sunt. Esa. 4. Et creabit dñs super omnē locū montis sion. & in eodē. 54. Ecce ego creaui fabrū sufflantē in igne Et in eodē. 57. Creaui fructū labiorū. Et inde בּוֹרֵא Bore idest creans vel creator. Esa. 43. Creans celos & extendens eos. & in eodem. 43. Creans te iacob. et in eodem. 45. Et creans tenebras: faciens pacem & creans malum. Eccls. 12. Memento creatoris tui. Et inde בְּרִיאָה Beria. idest crea tura vel res nouiter creata. Nu. 16. Sin autē nouam rem fe cerit dominus. Significat etiā eligere sicut precedens dictio. Ezech. 21. Et manu capiens cōiecturam in capite vie ciuitatis coniiciet. pro quo hebrei legūt. Et manu eligens siue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget. nam pro eo quod in littera nūa est manu: in hebreo habetur יַד Iad. que dictio licet cōmuniter significet manū tamē in hebreo aliquādo ponitur pro loco: vt infra dicetur. Item בָּרָא Bara idest succindere vel excindere. Ios. 17. Ascende in siluā & succide tibi spatia. Et in eodē. Succides tibi atq; purga bis ad habitandū spatia. Ezech. 23. Et cōfodiantur gladiis eorum. i. succidātur gladiis eorum. Significat etiā impin guare. vel incrassari. aut comedere. vel cibū capere. 1. Reg. 2. Vt comederent primitias oīs sacrificii israel populi mei. Pro quo hebrei legūt. Vt impinguaremini primitiis oīs israel populi mei. 2. Reg. 2. Et nec comedit cum eis cibum. vide etiā de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא Bari. i. pinguis vel crassus. Iudi. 3. Erat aūt eglon crassus nimis. Et aliq̄ndo scribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה Beria. i. crassum. vel pingue. aut electum. Ezech. 34. Et q̄d crassum erat occidebatis. Abach. 1. Et cibus ei⁹ electus. Scri bitur etiā cum he loco aleph. Et dicitur בְּרִיָה Biria. Ezech. 34. Ecce ego ipse iudicabo inter pecus pingue & macilen tum. Et in plurali בְּרִיאִים Beriim. i. crassi. vel pingues. 3. Reg. 4. Et decem boues pingues. Et in ge. fe. בְּרִיאוֹת Be rioth. i. crasse vel plene. Gen. 41. De quo ascendebāt septē boues pulchre & crasse nimis. et in eodē. Septē spice pullu labant in calamo vno plene ac formose. Ite בָּרָא Barra. lingua chaldaica significat agrū siue foris aut foras. Dañ. 2. Filii hominū & bestie agri.

Creare. Succidere Impinguare Comedere Crassus Crassum. Electus Pinguc. Pingues. Crasse. Ager.

בַּרְבָּרִים Barburim. quodā genus auium. 3. Reg. 4. Ex cepta generatione ceruorū caprearū atq; bubalo rum: et auium altiliū. vbi ponitur barburim abusim. i. auiū pinguiū vel saginatarū. Et solum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Aues.

בָּרַד Barad. grādo. Exo. 9. Ecce pluam cras hac ipsa hora grandinē multam nimis. & in eodē. Vt fiat grando in vniuersa terra egypti. Esa. 32. Grando autē in descē sione saltus: supple erit. Inde בְּרוּדִים Berudim. i. respersi punctis seu maculis variis ad similitudinē grandinis. Gen. 31. Varī os & maculosos & diuersorū colorum. & in eodē. Varios maculosos atq; respersos. vbi ponitur pro respersis. Zach. 6. Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur pro variis.

Grando Maculosi. Respersi. Varij.

בָּרָה Bara. cibare. vel cibū capere. aut comedere. vesci. prā dere. eligere. 2. Reg. 3. Cumq; venisset vniuersa mul titudo cibum capere cum dauid. & in eodē. 13. Veniat oro thamar soror mea: vt det mihi cibum. & in eodē. Et cibum paratum capiam de manu eius. Et in eodē. Vt vescar de ma nu tua. Et aliq̄n scribitur cum aleph in fine loco he. De quo vide supra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiā eligere. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. De quo vide supra in dictio ne בָּרַר Barar. Inde בְּרִיָה Biria. i. cibus vel pulmentum. 2. Reg. 13. Vt faciat pulmentū. & in eodē. Et fac ei pulmentū. Et in eodē. Infer cibum in conclaui. & inde בְּרִי Beri. i. fru mentū. vt supra in dictione בַּר bar dictum est. Et inde בָּרוֹת

Cibū capere Vesci Eligere בְּרִיָה pulmentū. Cibum. בְּרִי בָּרוֹת

בָּרוּת Esca. Baroth.siue בָּרוּת Baruth.i.esca vel cibus. Ps.67. Et dederunt in escam meã fel.Threñ.4.Facti sunt cibus earum.Et a supradicta dictiõe בָּרָה bara.potest deriuari illud quod habetur Geñ.35.s. כִּבְרַת אֶרֶץ Chibrath.éres.i.cum dat cibũ terra:siue quãdo gignit terra: hoc est in vere.Et ideo beat9 hieronymus optime traduxit vernum tempus.vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrã que ducit ephratã. & in eodẽ.38. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tẽpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod est idẽ quod vernũ tẽpus.Vide etiã de hoc ifra in dictione כַּבִּיר Cabir. Quia secũdũ aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: est littera substãtialis hui9 dictionis.

כִּבְרַת spacij tre. כִּבְרַת Chibrath.et dicũt quod significat certũ spaciũ terre vt puta vnum milliare.et sic legunt. Eratq; spaciũ terre ad introitum ephrata.et similiter.4.Reg.5.Abiit ergo ab eo spaciũ terre.Sed prima opinio est magis propria: quia nõ habet simile vnde כִּבְרַת Chibrath significet spaciũ.de dictione aũt בְּרִית Berith.que significat pactũ vel fedus.vide infra in dictione בְּרֹת Beroth.

בַּרְזֶל Ferrum. Ferreus. בַּרְזֶל Barzel.ferrum siue ferreus.Geñ.4.In cuncta opera eris ac ferri.Deut.3.Mõstratatur lectus ei9 ferreus.2.Reg.23.Armabitur ferro & ligno.4.Reg.6.Accidit autẽ vt cum vn9 materiam succidisset caderet ferrum securis in aquam.Ps.104.Ferrum pertransiit animam eius.Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

בָּרַח Fugere בָּרַח Barach. Fugere.effugere.fugare.Geñ.31.Noluitq; iacob cõfiteri socero suo quod fugeret.1.Reg.19.Et aufugit atq; saluatus est.& in eodẽ.20. Fugit autem dauid de naioth.Ps.138.Et quo a facie tua fugiam. Dañ.10.Et fugerunt in absconditum. Osee.12. Et fugit iacob in regionẽ syrie.Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharsis. Et ũndo est verbum tertie cõiugationis significat fugare.1.Paral'.8.

Fugare. Hi fugauerũt habitatores geth. & in eodẽ.12.Et omnes fugauerũt qui morabãtur in vallibus. Nee.13. Quem fugaui a me. Iob.41.Non fugauit eum vir sagittarius. Prouer.19 Qui affligit patrẽ & fugat matrẽ.Et inde מִבְרָח Mibrach. idest profugus.Ezech.17.Et oẽs profugi eius cum vniuerso agmine suo. Significat etiam moueri siue peruenire de vno loco in alium.s.quãdo ille motus est festinus & violentus.Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vsq; ad angulũ perueniret. Nu.24.Reuertere in locũ tuũ.pro quo hebrei legũt. Fuge siue festinãter abi in locũ tuũ.Inde בְּרִיחַ Beriach.i.vectis eoq; mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliũ. Exo.36.Fecit q'q; vectẽ aliũ.Iob.38.Et posui vectẽ & ostia Prou.18.Et iudicia quasi vectis vrbiũ.Et in plu.בְּרִיחִם Berichim.siue בְּרִיחֵי Beriche.Ex...25.Facies quoq; vectes de lignis setim.Ps.106. Quia contriuit portas ereas & vectes ferreos confregit.Esa.15.Vectes eius vsq; ad segor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuersos. Tamẽ hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legũt profugos aut fugitiuos siue mobiles.Est enim equiuocũ vt dictũ est: et potest etiã significare profugos siue mobiles. & eodem modo. Esa.37.vbi dicitur. In die illa visitabit dñs in gladio suo duro & grandi & forti super leuiathan serpentem vectẽ:potest etiã legi.Sup leuiathan serpentẽ profugũ siue mobilẽ.& hebrei legũt. Sup leuiathan serpentẽ claudentẽ siue clausum:eoq; vectis ẽ instrumẽtũ quo ostia claudũtur.

Profugus

Vectis.

בְּרִיחִם בְּרִיחֵי Vectes.

בָּרַךְ Benedicere. בָּרַךְ Barach.benedicere:salutare.gratias agere.genuflectere.Geñ.1.Benedixitq; illis deus.Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi.Et in eo. atq; in te benedicẽtur vniuerse cognationes terre.et in eo.14.Et dominus in cunctis benedixerat ei.Et in eo.22. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre.Et in eo.27. Vt benedicat tibi anima mea.Et in eo.49. Benedixitq; singulis benedictionibus propriis.Exo.12.Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23.Et tu econtrario benedicis ei.Et in eo. Ad benedicendum adductus sum.Deut.33.Benedic domine fortitudini eius.Ios.24.Sed econtrario per illum benedixit vobis. 1.Reg.9.Quia ipse benedicet hostie. Iob.1. Operibus manuum eius benedixisti.Ps.102. Benedic anima mea domino.Et in eo.Benedicite domino omnes angeli ei9. Ps.117 Benediximus vobis de domo domini.Ps.131. Viduam ei9 benedicens benedicam.Esa.65. Qui benedictus est super terram:benedicetur in deo Amen.Et in eo.66. Qui recordatur thuris:quasi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphrasim pro maledicere vel blasphemare.3. Reg.21.Benedixit naboth deum et regem.Iob.1.Nę forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde suo.Ponitur etiã pro salutare vel gratias agere.1.Reg.13. Et egressus est saul vt salutaret eum.2. Reg.8. Et gratias ageret eo q9 expugnasset adadezer.4.Reg.4. Si occurrerit tibi vir non salutes eum.Item significat genu flectere.Geñ.24.cũ fecissẽt camelos accumbere.idest genu flectere.Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent.vbi ponitur אַבְרֵךְ Abrech per additionem aleph in principio.2.Paralip.6.Flexis genibus corã vniuersa multitudine israel.Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos.Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos.Et sic transtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve. Inde בָּרוּךְ Baruch.idest benedictus. Geñ.24. Ingredere benedicte domini. Nu.24. Qui benedixerit tibi erit ipse benedictus. Deut.28. Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro. Ps.134.Benedictus dominus ex sion.Et aliquando scribitur cum littera mem in principio et dicitur. מְבֹרָךְ Meborach.idest benedictus.Iob.1. Sit nomen domini benedictũ Et in genere femininio.בְּרוּכָה Berucha.siue מְבֹרֶכֶת Meborecheth.idest benedicta.1.Reg.25.Et benedicta tu q̃ prohibuisti me hodie ne irem in sanguinem. Deut.33. De benedictione domini terra eius.Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius.Et in plurali בְּרוּכִים Beruchim.2. Reg.2.Benedicti vos a domino. Et inde בְּרָכָה Beracha.i. benedictio.Geñ.27.Et accepit benedictionem tuam.Et in eodem. Nunquid non reseruasti ait et mihi benedictionẽ. Et in plurali בְּרָכוֹת Berachoth.vt Geñ.49. Benédictionibus celi desuper:benedictionibus abyssi iacentis deorsum: benedictionibus vberũ et vulue : benedictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum eius.Accipitur ẽt benedictio pro munere veldono.Geñ.33.Suscipe benedictionem quam attuli tibi. 4.Reg.5. Obsecro itaq; vt accipias benedictionem a seruo tuo.Ponitur etiam pro conuẽtione vel pacto.Esa.56.Facite mecum benedictionem & egredimini ad me.Inde בֶּרֶךְ Bérech .idest. genu.Esa.45. Mihi curuabitur omne genu.Et in plurali. בִּרְכַּיִם Bircaim siue בִּרְכֵּי birche.idest genua. Geñ.50. Filii quoq; machir filii manasse nati sunt in genibus ioseph.Deut.28.In genibus & in suris.Iob.4.Et genua trementia confortasti.Itẽ. בְּרֵכָה Berecha.significat piscinã siue stagnum.3.Reg.22. Lauerũt currum eius in piscina samarie.4.Reg.18. Et steterunt iuxta aqueductum piscine superioris . Esa.22.Congregastis aquas piscine inferioris . Et in plurali . בְּרֵכוֹת Berechoth. Eccls.2.Et extruxi mihi piscinas aquarum . Cant.7.Oculi tui sicut piscine in esebon.

Benedictus

מְבֹרָךְ Bñs. בְּרוּכָה מְבֹרֶכֶת Benedicta

בְּרוּכִים Benedicti. בְּרָכָה Bñdictio.

בְּרָכוֹת Bñdictões

Benedicere. Maledicere.

בֶּרֶךְ Genu. בִּרְכַּיִם בִּרְכֵּי Genua.

בְּרֵכָה Piscina.

בְּרֹת Piscine.

בֹּרְסִים Precios9

בֹּרְסִים Berom. precios9m.Ezech.27. Gazarũq; p̃cios9rũ. et solũ inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei ס signific9 quoddã genus vestimẽti pre

בֵּרַם Beram Ceruſtamē Ged.

cioſiſſimi. Item בֵּרַם Beram in lingua chaldaica ſignificat ſed ſiue verūtamen.vt Dañ.2. Sed eſt deus in celo.& in eo dem.4. Veruntamē germen radicū eius in terra ſinite.

בָּרַק Barac Fulgurare

ברק Barac. Fulgurare.coruſcare.ſplendere. Ps.143. Fulgura coruſcationē & diſſipabis eos. Iob.20. Et fulgurans in amaritudine ſua. Abach.3. In ſplendore fulgurātis haſte tue. Inde

בָּרָק Barac Fulgur

בָּרָק Barac.i.fulgur.coruſcatio.2. Reg.22. Fulgur & conſumpſit eos. Et in plurali

בְּרָקִים Beracim Fulgura

בְּרָקִים Beracim.i. fulgura. Ps.96. Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps.134 Fulgura in pluuiam fecit. Et inde

בָּרְקַת Barceth ſmaragdꝰ.

בָּרְקַת Barceth:quod ſignificat quendā lapidem precioſum ſplendidum. Pro quo beatus hieronymꝰ tranſtulit ſmaragdū. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus. Exo.28. Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

בַּרְקָן Barcon Tribulus.

ברקן Barcon.tribulus.genus ſpine. Iudi.8. Et cōterā carnes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti.& in eodē. Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos. Et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרוֹשׁ Beros Abies.

ברש Beros. genus arboris.pro quo beatus hieronymus abietē tranſtulit. Eſa.55. Pro ſaliūcula aſcēdet abies. Et in eodē.6. Abies & buxus & pinus ſimul. Zach.11. Vlula abies quia cecidit cedrus. Et in plurali

בְּרוֹשִׁים Berosim Abietes.

בְּרוֹשִׁים Berosim.i. Abietes. Eſa.14. Abietes quoq; letati ſunt ſup te. Ponitur etiā pro agitatoribus curruū: eo ꝙ talibus lignis vtebātur in curribus. Naū.2. Et agitatores cōſopiti ſunt. Poteſt etiā per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi principes & magnates. Et ita tranſtulit chaldaicus interpres in loco predicto. Alii vero dicūt ꝙ in eo loco per abietes intelligūtur lancee ſiue alia arma miſſilia: eo ꝙ plerūq; fiebant ex tali ligno.

agitatores

בְּרֹת Beroth Cupreſſus

ברת Beroth.cupreſſus.genus arboris. Canti.1. Ligna domorum noſtrarū cedrina : laquearia noſtra cupreſſina. Et ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco. Item

בְּרִית Berith Pactum Fedus.

ברית Berith.i.pactū vel fedus. Geñ.9. Et ſtatuam pactum meū vobiſcū.& in eodē.17. Ponā pactum meū tecū. Exo.23. Non inibis cum eis fedus. Deut.29. Hec ſunt verba federis. Eſa.28. Percuſſimus fedus cum morte. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara: que ſignificat ſuccindere: eo ꝙ antiquitus illi qui faciebant pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diuidebant illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſiones. Hiere.34. vbi dicitur. Et non obſeruauerūt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulū quē conſciderunt in duas partes & tranſierūt inter diuiſiones eius principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacerdotes & omnis populus terre qui tranſierunt inter diuiſiones vituli. Et ideo in ſacra ſcriptura plerūq; fedus vel pactū iungitur cum verbo percutere vel ferire. Ioſ.24. Percuſſit ioſue in die illa fedus. 1.Reg.11. In hoc feriā vobiſcū fedus. et Hiere.31. Ecce dies veniēt dicit dominꝰ & feriam domui iſrael & domui iuda fedus nouum.

בֹּשׁ Bos

בש Bos.confundi.erubeſcere. De quo vide ſupra in dictione בוש Bos.cum vau in medio dictionis.

בָּשַׁשׁ Baſas

בששׁ Baſas.Morā facere.tardare.erubeſcere. de quo vide ſupra in dictione בוש Bos.

בָּשַׁל Baſal Maturare.coquere

בשל Baſal. Maturare.coquere. dequoquere.aſſare. Geñ. 40. Et poſt flores vuas matureſcere. Ioel. 3. Mittite falces quoniā maturuit meſſis. Significat etiam coquere. Exo.12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum aqua.& in eodē.16. Et que coquenda ſunt coquite. Leui.6. Vas autē fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu.6. Et arma coctū arietis. Deut.16. Et coques & comedes in loco quē elegerit dñs.3. Reg.19. Et in aratro boū coxit carnes. Ezech.24. Et diſcocta ſunt oſſa illius. Et in eodē.46. Iſte eſt locus vbi coquēt ſacerdotes pro peccato & pro delicto et vbi coquēt ſacrificiū. Ponitur etiā pro aſſare. vt.2.Paral. 35. Et aſſauerūt phaſe ſuper ignem.& inde מְבַשָּׁלוֹת Mebaſeloth

matureſcere

Coquere

מְבַשָּׁלוֹת Mebaſeloth.i.coquine. pro quo in tranſlatione nſa habetur culine. Ezech.46. Et culine fabricate erant ſubter porticus.

Aſſare.

Culine.

בֹּשֶׂם Boſſem Aromatū. ſuauis odor

בשם Boſſem.aroma ſiue aromaticū: vel ſuauis odor. Canti.5. Meſſui myrrham meā cum aromate. Eſa.3. Et erit pro ſuaui odore fetor. Et hoc idē ſignificat בֹּשֶׂם Beſem Exo.35. Et cinamomi mediū.i.ducentos & quinquaginta ſiclos: calami ſimiliter. pro quo hebrei legūt. Et cinamomi aromatici medium.i.ducentos quinquaginta ſiclos: & calami aromatici ſimil'r. Et in plurali

בְּשָׂמִים Beſamim Aromata

בְּשָׂמִים Beſamim. Exo. 25. Aromata in vnguentū & thymiamata boni odoris. Et in eodē.30. Sume tibi aromata

בָּשַׂס Baſas Diripere

בשס Baſas. Diripere.conculcare. Amos.5. Pro eo quod diripiebatis pauperē. Et de hoc vide ſupra in dictione בוס Bos cum littera ſamach in fine.

בָּשַׂר Baſar Nunciare

בשר Baſar. Nunciare. annunciare.bonum nuncium portare.euangelizare.2.Regum.18. Curram & nunciabo regi. et in eodem. Non eris nuncius in hac die: ſed nunciabis in alia: hodie nolo te nunciare. Et in eodem. Bonum apporto nuncium. Eſa.60. Et laudes domini annunciantes. Hiere.20. Qui annunciauit patri meo dicens: natus eſt tibi puer maſculus. Et inde

מְבַשֵּׂר Mebaſer Bonus nūcius portare annūciare.

מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt Annuncians: vel euangelizans: ſiue qui annunciat vel qui euangelizat. Eſa.52. Quam pulchri ſuper mōtes pedes annunciantis & predicantis pacem annunciantis bonū. Et in ge.fe.

annūciās

מְבַשֶּׂרֶת Mebaſereth

מְבַשֶּׂרֶת Mebaſereth.i.que annunciat vel que euāgelizat. Eſa.40. Super montem excelſum aſcende tu qui euāgelizas ſion.quod in hebreo legitur in ge.fe. ſcilicet tu que euangelizas ſion. Et in eodem qui euangelizas ieruſalem.pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cuius plurale

euāgelizās

מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth Euangelizantes.

מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps.67. Dominꝰ dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Et inde

בְּשׂוֹרָה Beſora Nūcius

בשורה Beſora.i.nuncius ſiue annūciatio: vel euangeliza tio. 2.Reg.18. Non eris boni nuncii baiulus. Accipitur etiam pro premio vel mercede quod datur pro bono nūcio relato. 2.Reg.4. Cui oportebat me mercedem dare pro nuncio. Item

Mercedes.

בָּשָׂר Baſar Caro.

בשר Baſar.caro.ſiue carneus. Geñ.2. Et caro de carne mea. Et in eodem.6. Nō permanebit ſpiritus meus in homine in eternū quia caro eſt. Et in eodem. Excepto ꝙ carnē cū ſanguine non comedetis. Exo.30. Caro hominis non vngetur ex eo. Iob.10. Nunquid oculi carnei tibi ſunt. Ps.15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa. 17. Et ponit carnē brachium ſuū. Et accipitur caro aliquando pro cōſanguinitate. Geñ.29. Os meum es & caro mea. Et in eodem.37. Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa.58. Et carnem tuā ne deſpexeris. 2. Reg.5. Os tuum & caro tua ſumus. Accipitur ēt pro omni animato. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me. Et in eodem vt interficiam omnē carnē in qua eſt ſpiritus vite. Ps.135. Qui dat eſcam omni carni. Et aliqñ accipitur pro ſolo homīe. Ps.64. Ad te omnis caro veniet. Eſa.40. & videbit omnis caro pariter qđ os domini locutum eſt.& in eodem.66. Veniet omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs.& in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur

Caro

בְּשָׂרָא Baſra Caro pro hoſibus.

בְּשָׂרָא Baſra. Dañ. 2. Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio. vbi ponitur caro pro hominibus. & inde

בְּשׂוּר Beſur incarnatio

בְּשׂוּר Beſur. ideſt incarnatio. Oſee.9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex eis. vbi ponitur

בְּשׂוּרִי Beſuri

בְּשׂוּרִי Beſuri cū littera ſin. Ad hoc enim ꝙ ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cū littera ſamach.

Vnde.lxx.Interpretes ita transtulerunt .Sed & ve eis caro mea ex eis.vt refert beatus Hieronymus super hoc loco. Et dicit ve eis: quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remā serunt in infidelitate secuta fuit eis miseria & infelicitas. Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis nostre translationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בַּת Bath.bathus.genus mensure liquidorū.3.Reg.7. Duo milia bathos capiebat.Ezech.45.Statera iusta: & ephi iustum: & bathus iustus erit vobis.& in eodem.vt capiat decimam partem chori bathus: & decimam partē chori ephi & in plurali בַּתִּים Bathim.vt in eodem.quia decē bathi implent chorum. Item בַּת Bath.idest filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth.i.filie.de quo vide supra in dictione בָּנָה Bana.

בַּתִּים Bathi.

בַּת בָּנוֹת

בָּתָה Halles. בָּתָה Batha.vastitas vel desertum.Esa.5.Et ponam eam desertam.& in plurali.בָּתוֹת Bathoth.Pro quo beat? Hieronymus trāstulit valles.Esa.7. Et veniēt & requiescēt oēs in torrentibus vallium.

בְּתוּלָה Virgo. בְּתוּלָה Bethul.virgo.incorruptus. tamē nō inuenitur in scriptura nisi בְּתוּלָה Bethula in.ge.fe.i. virgo incorrupta Genē.24. virgoq; pulcherrima incognita viro. Deut.32. Iuuenem simul ac virginem.Esa.37.Virgo filia syon.Hiere.31.Reuertere virgo israel.& in plurali.בְּתוּלוֹת Bethuloth. idest virgines.Esa.23.Nec ad incrementum perduxi virgines.& Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre. Et inde בְּתוּלִים Bethulim siue בְּתוּלֵי Bethule.i.virginitas.vel signa virginitatis. Deut.22. Non inueni filiam tuam virginem.Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginitatem.& in codē.Et ecce hec sunt signa uirginitatis filie mee Iudi.11.Et plāgam virginitatem meam cū sodalibus meis. & semper inuenitur in numero plurali secundum terminationem masculinorum.& caret singulari.

בְּתוּלִים בְּתוּלֵי

virginitas

בָּתַק Trucidare בָּתַק Bathac.Perfodere.trucidare.Ezech.16.et trucidabūt te gladiis suis.& solum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בָּתַר Bathar. diuidere. partiri. Genē.15. Qui tollēs vniuersa hec diuisit ea per mediū.& in eodem. Aues aūt non diuisit.Inde בַּתַּר Bather.siue בֶּתֶר Bether.i.diuisio siue partio aut pars.vt Genē.15.Et vtraſq; partes contra se altrinsecus posuit.& in eodem. Transiēs inter diuisiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali.et Hiere.34. Et transierunt inter diuisiones eius.Et in codē qui transierunt inter diuisiones vituli.pōitur etiā בַּתַּר Bather pro nomine proprio.Canti.2.Similis esto dilecte mi capree hinnuloq; ceruorum super montes bether. Vbi vicio scriptorū ponitur ibi in nostra translatione Bethel pro Bether. Nā debet scribi cum littera.t.& non cum.l. Et interpretatur diuisio siue partitio. Item בַּתַּר Bathar in lingua chaldaica significat post vel postea.Danē.2.Et post te cōsurget regnum aliud.

בָּתָר Pars. Diuisio. בְּתָרִים בַּתַּר Bether.

בַּתַּר Post.

De incipiētibus a littera. ג Gimal.

גַּג Tectum. Solarium גַּג Gag.tectū vel solarium. Deut.22. Facies murum tecti p circuitū. Ios.2. Ipsa vero fecit ascendere viros in solariū domus sue.1.Reg.9.Et locut? est cū saule in solario.Ps.101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plurali גַּגּוֹת Gagoth.i. tecta vel solaria.Ps.128.Fiant sicut fenum tectorū. Esa.22. Quia ascendisti & tu omnis in tecta.

גַּגּוֹת Tecta.

גָּאָה Magnificari. גָּאָה Gaa.magnificari.exaltari vel eleuari. crescere. superbire. Aut in superbiā eleuari.Exo.15. Cantem? dño: glorioſe enim magnificatus est.Pro quo hebrei legūt.Magnifice enim magnificatus est: siue magnificatione magnificatus est: aut exaltatione exaltat? est.vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao.Gaa.significat etiā crescere Iob.8.Nunquid potest virere scirpus sine humore. Ezech.47. Qm̄ intumuerant aque profundi torrentis.i.creuerant aque profundi torrētis. Item significat superbire vel in superbiā eleuari.Iob.8 Et propter superbiam quasi leena capies me. Et inde גֵּאֶה Gee.i.superb?. elatus.arrogans. Iob.40.Et respicies oēm arrogantem humilia eum.& in eodem.Respice cunctos superbos & humilia eos.Esa.2.Quia dies domini exercituū super omnem arrogantem & excelsum.& aliquando scribitur sine he in fine.Esa.16.Superbus est valde.& in plurali. גֵּאִים Geim.Prouer.15. Domum superborū demolietur dominus.& idem significat גֵּאוֹנִים Geeonim.Ps.122. Opprobrium abundantibus & despectio superbis.& inde גָּאוֹן Gaon.i.Superbia.arrogantia.altitudo.Prouer.16.Contritionem precedet superbia.Esa.13.Et quiescere faciam superbiam infidelium.& in eodem.16.Et arrogantia eius & indignatio ei? plusquā fortitudo eius.Hiere.12.Quid facies in supbia iordanis. et Osee.7.Et humiliabitur supbia isrl in facie eius.Amos.6. Detestor ego supbiā iacob.Zach.11. Vox rugitus leonum: quia vastata est superbia iordanis.i. altitudo iordanis.Et sic est in chaldaica translatione.s. altitudo iordanis.Ponitur etiam pro gl'ia vel maiestate. Exo. 15.Et in multitudine glorie tue deposuisti oēs aduersarios tuos.Esa.2.A facie timoris domini & a gloria maiestatis eius.Inde גָּאוָה Gaaua.i.superbia.arrogantia.elatio.Ps.30. In superbia & abusione.Ps.35.Non veniat mihi pes superbie.Esa.30. Et arrogantiam fortium humiliabo.ponitur etiam pro corpore.Iob.41.Corpus illius quasi scuta fusilia. De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando scribitur sine vau. Et dicitur גְּאָה Gea. Prouer.8. Arrogantiam & superbiam & viam prauam & os bilingue detestor. & inde גְּאוּת Geuth.i.superbia.Ps.6.Os eorum locutū est superbiam. Accipitur etiā pro excellentia vel gloria. Ps.92. Dominus regnauit decorem indutus est.pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Dominus regnauit: gloria indutus est.

Crescere. Supbire

גֵּאֶה Arrogans

Superb?.

גֵּאִים Superbi.

גֵּאוֹנִים

גָּאוֹן Superbia

Arrogātia

Altitudo. Gloria. Maiestas.

גָּאוָה Superbia

Arrogātia

Corpus.

גְּאָה Arrogātia

גְּאוּת Superbia

Gloria.

גָּאַל Redimere גָּאַל Gaal.Redimere.emere.inquinare.Exo.6.Ac redimā in brachio excelso.Et in eodem.15.Dux fuisti in misericordia tua pp̄lo quem redemisti.Ps.71.Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum. Esa.43. Noli timere quia redemi te.& in eodem.48. Dicite redemit dominus seruū suum iacob. & in eodem.63.Ipse redemit eos. Osee.13. De morte redimā eos. Significat etiam emere vel redimere iure propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel si ipsemet redimat quod vendiderat. Leuit.25. Pōt redimere quod ille vendiderat.Et in eodem.Si non redemerit.Et in eodem.Qui voluerit ex fratribus ei? redimet eū. & in eodem.Sin aūt ipse potuerit redimet se. Ruth.3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta est: si aūt noluerit ego te absq; vlla dubitatione suscipiā. pro quo hebrei legunt.Si redemerit te: bene: redimat: & si non redemerit: ego te redimā. Sed btūs Hieronym? trāstulit sensum Et in eodem.4. At ille respondit ego agrum emā.Et in eodem.Cedo iuri propinquitatis.Pro quo hebrei legunt.Nō possum redimere siue non possum emere. Et in eodem.tu vero vtere priuilegio quo me libēter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt.Tu vero redime tibi redemptiōe mea: quia non possum redimere. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum in locis predictis . Et inde גְּאוּלָה Geula. i. redēptio aut facultas vel licentia redimendi.Leuit.25.Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem.Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus.& inde גֹּאֵל Goel idest redemptor.Iob.19.Scio enim q̄ redemptor meus viuit.Ps.18.Domine adiutor meus & redēptor me?

Redimere

Redimere

Emere.

גְּאוּלָה Redēptio. Licētia redimendi.

גֹּאֵל

Esa. 41. Et redemptor tuus sanctus israel. Et in eodem. 59. Et venerit siō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo ꝙ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt supradictum est. Leuit. 25. Propinquus eiꝰ pōt redimere. & in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth. 4. Cūꝙ vidisset propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal. p antiphrasin pro inquinare vel coinquinare. aut cōtaminare. vel polluere. aut fedare. siue obscurare. Esa. 63. Et oīa vestimenta mea inquinaui. Thren. 4. Polluti sūt sanguine. Dañ. 1. Proposuit aūt daniel in corde suo vt non polluereꝛ de mensa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepositum ne contaminaretur. Malach. 1. Offertis super mensam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluimꝰ te. Soph. 3. Ve prouocatrix & redēpta. pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata siue fedata vel deturpata. Potest etiam significare redēptā sicut est in littera nostra. Significat etiam obscurare vel deturpare. Iob. 3. Obscurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eicere vel separare aliquem tanquā pollutum & immundum. Esdre. 2. Et electi sunt a sacerdotio. & similiter. Nec. 8. vbi eadem verba habentur.

Propīquꝰ Proximꝰ

Inquinare Polluere. Cōtamiare obscurare. Eiicere.

גַּב גֵּב Gab. altitudo. eminentia. dorsum. supercilium. statura. Ps. 128. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores Leuit. 14. Radet capillos capitis barbamꝙ & supercilia. Ezech. 1. Statura quoꝙ erat rotis. & in eodem. Et totū corpus oculis plenum. pro quo hebrei legunt. Et dorsa eorū oculis plena. Quod est idem sensus cum littera nostra. Et in eodem. 43. Hec quoꝙ erat fossa altaris. pro quo hebrei legunt. Et hec erat altitudo siue statura altaris. Potest etiā deriuari a sequenti dictione גֵּבֶא Gébe. quod significat cisternam vel fossam: sicut est in littera nostra. Item ponitur pro lupanari. eo quod meretrices stabant in loco eminēti: vt viderentur a transeuntibus. Ezech. 16. Edificasti tibi lupanar. & in eodem. Et destruent lupanar tuum. ponitur ēt גֻּבִּים Gebim in plurali pro cisternis vel fossis. de quo vide infra in dictione גוב Iob. & inde גִּבְעֹן Giben. per additionē nun in fine. quod secūdum hebreos significat excelsum vel eminentem. Ps. 67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Mons excelsus &c. de quo vide infra in dictione גִּבְעֹן Giben. quia secundum aliquos hebreos illa littera nun est de substantia dictionis.

Dorsum supercilīū. Statura. Lupanar. Excelsus.

גֵּבֶא Gébe. cisterna. vel palus. Esa. 30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de cisterna siue de palude. Cuius plurale ponitur pro palustribus. Ezech. 47. In littoribus aūt eius & in palustribus non sanabuntur.

Cisterna vt palus. Palustres

גָּבַהּ Gaba. exaltari. sublimē esse. eleuatū esse siue eleuari. superbire. Iob. 11. Excelsior celo est: & quid facies. Ps. 112. Qui in altis habitat. Ps. 130. Domine non est exaltatū cor meum nec elati sunt oculi mei. Prouer. 16. Et ante ruinam exaltabitur spiritꝰ. & in eodem. 17. Qui exaltat ostiū suum querit ruinam. Esa. 3. Pro eo quod eleuate sunt filie sion. & in eodem. 5. Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio. & in eodē. 52. Et sublimis erit valde. & in eodē. 55 Sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sūt vie mee a viis vestris. Ezech. 16. Et eleuate sunt & fecerunt abominatiōes & in eodem. 19. Et exaltata est statura eius. & in eodem. 31. Propterea eleuata est altitudo eius. vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie. 1. Si exaltatus fueris vt aquila. & inde גָּבָה Góba. siue גַּבְהוּת Gabhuth. i. altitudo. sublimitas. exaltatio. eleuatio siue elatio. 1. Reg. 16. Non respicias vultum eius: neꝙ altitudinem stature eius. Ps. 102. Se-

Nexcelsior esse. Exaltari. Eleuari. Sublimē esse. Exaltari. Altitudo. sublimitas

גָּבָהּ גָּבָה גַּבְהָה Sublime. Excelsus. Excelsior Excelsa

גִּבְעֹנִים Eminentiores.

גֵּבָה Superbꝰ. Arrogans

גִּבָּת Recaluaster.

גַּבַּחַת recaluatio

cundum altitudinem celi a terra. Esa. 2. Incuruabitur oīs sublimitas hominū. & in eodē. 7. Siue in excelsum supra. vbi ponitur הַגְּבֹהָה Hagbóha. & inde גָּבֹהַּ Gabóha. vel גְּבֹהָה Geboha. i. excelsus. sublimis. eleuatus. 1. Reg. 2. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes. pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui sublime sublime. Eccls. 5. Quia excelso excelsior est alius. & Esa. 2. Et super omnem turrē excelsam. & in plurali גְּבֹהִים Gebohim. Eccls. 5. Et super hos quoꝙ eminentiores sunt alii. Item גֵּבַהּ Geba. i. elatus. superbus. arrogās. Ps. 100. Superbo oculo & insaciabili corde. Prouer. 16. Abominatio domini omnis arrogans.

גִּבַּת Gibéah. recaluaster. depilatus. Leuit. 13. Et si a fronte ceciderint pili recaluaster & mundus est. & inde גַּבַּחַת Gabáchath. i. recaluatio. depilatio. vt in eodem. Si autem in caluitio siue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut vestimenti. vt in eodem. Eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corrosio enim est in caluitio suo vel in recaluatione sua. & dicunt hebrei quod caluitium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath est a parte posteriori. & גַּבַּחַת Gabáchath. i. recaluatio est a pte anteriori. & idem videtur inuere textus cum dicit. & si a fronte ceciderint pili: recaluaster & mundus est.

גבל Gabal. terminare. limitare. i. terminum vel limitē ponere. Exo. 19. Cōstitueſq; terminos populo per circuitum. & in eodem. Tu enim testificatus es & iussisti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut. 19. Non assumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ios. 18. Qui est terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha. 9. Emath quoꝙ in terminis eius. f. erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoꝙ terminabitur siue limitabitur in ea. & inde גְּבוּל Gebul. i. termin⁹ vel confinium. Nu. 21. Arnon terminus est Moab. & Ios. 1. Erit terminus vester. Ps. 103. Terminum posuisti: quem non transgredientur. Et in plurali. גְּבוּלוֹת Gebuloth. siue גְּבוּלִי Gebule. Iob. 24. Alii terminos transferūt. Ps. 73. Tu fecisti omnes terminos terre. Esa. 60. Vastitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe. Ps. 147. Qui posuit fines tuos pacem. Esa. 28. Et milium & viciam in finibus suis. ubi ponitur in hebreo singulare ꝓ plurali. Ezech. 43. In summitate montis omnes fines eius. & in eodē. Et definitio eius vsq; ad labium eius. & in eodem. ca. ponitur in translatione nostra pro corona que fit ad decorem in sūmitate alicuius vasis & est definitio vel terminus ipius vasis. vbi dicitur. Et corona in circuitu eius dimidii cubiti. & in eodem. Et super coronam in circuitu. Significat etiā qñ terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe sunt similes. Exo. 28 Facies in rationali catenas sibi inuicem coherentes. vbi ponitur גַּבְלוֹת Gabluth. pro eo quod in litteta nostra est sibi inuicem coherentes.

Terminos constituere Terminos ponere. Terminare. גְּבוּל Terminus גְּבוּלוֹת גְּבוּלִי Finis. Definitio. Corona. Sibi inuicem coherentes. גַּבְלוּת

גִּבְּן Giben. Eleuatus. excelsus. Et significat etiam Gibbosum: eo quod gibbus est eleuatio vel tumor in dorso. Leuit. 21. Si fracto pede: si manu: si gibbus: si lippus. & scribitur in plurali cum duplici nun. & dicitur גִּבְנוּנִים Gabnunim. Ps. 67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons basam. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē sic traduxit. Mons excelsus: mons basam. Alii vero interpretantur. Mons gibbosus a predicta dictione גִּבְּן Guiben: que significat gibbosum. Potest etiam significare coagulatum Sicut. lxx. transtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina. i. caseus

Gibbus גִּבְנוּנִים Coagulatꝰ eleuatio. Excelsus. גִּבְּן

quíl. t coagulatione lactis. Iob. 10. Et ſicut caſeum me coagulaſti.

גִּבְעַ Collis. גִּבְעַ Gébaa. collis. Zach. 14. De colle remon ad auſtrũ ieruſalem. & aliquando ſcríbitur cum he in fine: & dicitur גִּבְעָה Gibaa. Hiere. 2. In omni enim colle ſublimi. Et in eodem. 16. Et venabuntur eos de omni monte & de omni colle. & in eodem. 50. De monte in collem tranſierunt. & quãdo poſt ſe regit genitiuum ſcríbitur cũ tau in fine loco he. & dícitur גִּבְעַת Gibaath. Ioſ. 5. Et circuncidit filios iſrael in colle preputiorum. & in plurali גִּבְעוֹת Gebaoth. ſiue גִּבְעוֹת Giboth. i. colles: Geñ. 49. Donec veniret deſiderium collium eternorum. Nu. 23. De collibus cõſiderabo eũ. Deut. 33. Et de pomis collium eternorum. Ps. 64. Et exultatiõe colles accingentur. eſt etiam nomen proprium loci: eo qd erat ſitus in colle. Iudi. 19. Sed tranſibo vſq; gabaa. Eſa. 10. Gabaa ſedes noſtra. Inde גְּבִיעַ Gabiaa. i. calix. vel ſcyphus. Geñ. 44. Scyphum aũt meum argenteum & preciũ quod dedit tritici pone ī ore ſacci iunioris. & in plurali גְּבִעִים Gebiim. Exo. 25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos. & inde מִגְבַּעַת Migbáath. i. pileus vel tiara. Exo. 29. Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem. & ſolum inuenitur in numero plurali.

גִּבְעַל Follículus גִּבְעַל Gibood. Follículus lini. Exo. 9. Et linum ſam follicu los germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.

גָּבַר prealere. Cõfortari. fortiorẽ eẽ. Roborari. Violẽti eẽ Corroborari. Superare. Cõfirmare Cõfortare. גָּבַר Gabar. prealere. cõfortari: vel confirmare. roborare vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare Geñ. 7. Et aque prevaluerunt nimis ſuper terrã. & in eodẽ. 49. Benedictiones pris tui confortate ſunt. 1. Reg. 2. Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir. 2. Reg. 1. Aquilis velociores leonibus fortiores. ſ. ſunt. Iob. 15. Et contra omnipotentem roboratus eſt. Et in eodem. 21. Subleuati ſunt confortatiq; diuitiis. & in eodem. 36. Quia violẽti fuerũt. Ps. 11. Linguam noſtram magnificauimus. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. Linguam noſtram roboremus. Ps. 64. Verba iniquorum prevaluerunt ſuper nos. Ps. 102. Corroborauit miſericordiam ſuã ſuper timentes ſe. Eccl's. 10. Multo labore exacuetur. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur. Poteſt etiam legi ſic. ſ. & viribus prevalebit. quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Dañ. 9. Cõfirmabit autem pactũ multis. Zach. 10. Et confortabo domum Iuda & domũ Ioſeph. & in eodem. Cõfortabo eos in domino. & inde גְּבוּרָה Gebura. i. robur. potentia. virtus. Iudi. 8. Iuxta etatem robur eſt viri. 2. Paralip. 10. In manu tua eſt fortitudo & potẽtia. Ps. 64. Accinctus potentia. Ps. 79. Excita potentiam tuam & veni. & in lingua chaldaica dicitur גְּבוּרְתָּא Geburtha. Dañ. 2. Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt. & in plurali גְּבוּרוֹת Geburoth. i. potentie. vel potentatus. aut virtutes. vel fortitudines. Ps. 19. In potentatibus ſalus dextere eius. Ps. 70. Introibo in potentias domini. Ps. 88. Si aũt in potentatibus octoginta anni. Ps. 105. Quis loquetur potẽtias domini. Ps. 150. Laudate eum in virtutibus eius. Et inde גִּבּוֹר Gibor. i. potens. robuſtus. fortis. Geñ. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra. & in eodem. Et erat robuſtus venator coram domino. Ruth. 2. Homo potens & magnarum opũ Ps. 23. Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio. Eſa. 3. Fortem & virum bellatorem. & in eodem. 49. Numquid tolletur a forti preda. & in pl'ali גִּבּוֹרִים Giborim. i. potentes: vel fortes: aut robuſti. Canti. 3. En lectulum ſalomonis ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael. & in eodem Omnis armatura fortium. Eſa. 5. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum. & inde גְּבִיר Gebir. i. Dñs vel dominator aut ſuperior. Geñ. 27. En dñm tuũ illum conſtitui. & in genere femínino גְּבִירָה Gebira ſiue גְּבֶרֶת Gebéreth. Geñ. 16. De ſpexit dominam ſuam. & Eſa. 47. In ſempiternũ ero dña. Hiere. 13. Dic regi & dominatrici. & inde גֶּבֶר Geber. ſiue גֶּבֶר Gebar. i. vir. ſiue homo. eo quod habet poteſtatem vel dominium ſupra mulierem. Deut. 22. Nõ induetur mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte femínea. Iob. 3. Viro cuius abſcondita eſt via. & in eodem. 34. Quis eſt vir vt eſt Iob. & in eodem. 38. Accinge ſicut vir lumbos tuos. Ps. 17. Et cum viro innocente innocens eris. Ps. 88. Quis eſt homo qui viuet: & non videbit mortem. Prouer. 30. Viam viri in adoleſcentia. Hiere. 17. Maledictus homo qui cõfidit in homine. & in eodem. Benedictus vir qui confidit in domino. & in eodem. 22. Virum qui in diebus ſuis non proſperabitur. & in eodem. 31. Femina circundabit virum. Threñ. 3. Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua. Dañ. 8. Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. & in plurali גְּבָרִים Gebarim. Exo. 10. Ite tantum viri. & in eodem. 12. ſexcenta fere millia peditum virorum. & in lĩgua chaldaica dicitur גּוּבְרִין Gubrin ſiue גּוּבְרַיָּא Gubraia. Dañ. 3. Sũt ergo viri iudei. & in eodem viri iſti contempſerunt te. Ponitur etiã גֶּבֶר Géber. pro ſingulis. Ioel. 2. Singuli in calle ſuo ambulabunt. Item גָּבֶר Gáber. i. gallus gallinaceus. Eſa. 22. Sicut aſportatur gallus gallinaceus.

גָּבִישׁ Eminens גָּבִישׁ Gabis. eminens: ſiue grande. Iob. 28. Excelſa & eminentia non cõmemorabũtur. vbi pro excelſa & eminentia in hebreo habetur רָמוֹת Ramoth & גָּבִישׁ Gabis. Et dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi: ſic dicti propter ſuam excellentiam. Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta interpretatur. Prouer. 24. Excelſa ſtulto ſapiẽtia. Vbi pro excelſa põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra dicto loco. Põitur etiam pro ſerico. Ezech. 27. Vbi dicitur. Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo. Sed dictio גָּבִישׁ Gabis ſolum inuẽitur in ſupradicto loco: & ab eo componitur אֶלְגָּבִישׁ Elgabis. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Pergrandes. ſiue grandes. Ezech. 13. Et dabo lapides pergrandes. Et in eodem. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immenſis. vbi pro immenſis põitur elgabis. Et dicunt hebrei q ſignificat grandinem qñ. ſ. lapides grãdinis ſunt magni & in magna quantitate. Nã dictio אֵל El cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt ſupra in dictione אֵל El dictum eſt.

גָּד Felicitas גָּד Gad. felicitas. fortuna. coriandrum. Geñ. 30. Dixit feliciter. & idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro q' in hebreo habetur. In felicitate: ſiue venit felicitas: & vocauit nomen eius gad. Et. lxx. tranſtulerunt: in fortuna. Poteſt etiam deriuari a ſequenti dictione גָּדַד Gadad que ſignificat expeditionem ſiue accinctum vel procinctum. vnde beat' Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſicait. vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dr εὐτύχημα quod poteſt euent' dici. in hebreo habetur בָּגָד Bagad. Q' aquila interpretatur venit accinctio. Nos autem dicere poſſumus in procinctu. Ba. enim poteſt prepoſitionem ſonare in: & venit. Gad euentus: ergo ſiue procinctus quod gad dicitur Zelphe filius gad vocatus eſt. hec Hieronymus. ponitur etiam גָּד Gad. p fortuna. Eſa. 65. Qui ponitis fortune menſam: & libatis ſuper eam. Et dicunt aliqui hebrei. quod in predicto loco accipitur גָּד Gad pro ſtella iouis: eo quod iupiter in lingua arabica ſic vocetur. Alii vero dicunt quod ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum. De quo vide infra in ſequenti dictione גָּדַד Gadad. Item גַּד Gad. ſignificat coriandrũ. Nu. 11. Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. גָּדַד Gadad. accingere ſe ad prelium. Expedire ſe: copulare

vel colligere exercitum. Incidere vel concidere. aut dilacerare. Geñ. 49. Gad accinctus preliabitur ante eum. & ipse accingetur retrorsum. Hiere. 5. Et in domum meretricis luxuriabantur. pro quo hebrei legunt. Et in domo meretricis colligebantur siue copulabantur. s. tanquam exercitus. Michee. 5. Nunc vastaberis filia latronis. Pro quo hebrei legunt. Nunc accingeris. s. ad prelium filia latronis vel filia accincti. Potest etiam interpretari Nunc concideris siue incideris. & aliquando scribitur cū simplici daleth. Abac. 2. Vt ascēdam ad populum accinctum nostrum. Ps. 93. Captabunt in animam iusti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veri. transtulit copulabuntur aduersus animam iusti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac dictione deriuatur גד Gad. quod supra dixim⁹ significare certam copulationē vel constellationem stellarum. Inde גדוד Gedud. i. accinctus vel expeditus. s. ad prelium: vel latro siue latrūculus: aut turma vel exercitus. 2. Reg. 22. In te eñ curram accinctus. Ps. 17. Qm̄ in te eripiar a tentatiōe. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In te enim curram accinctus. Nām eadē verba ponuntur in hebreo in hoc loco sicut supra. 2. Reg. Hiere. 18. Adduces enim super eos latronē repente. Osee. 7. Spolians latrūculus foris. Significat etiam turmam vel exercitum. 1. Paralip. 12. Suscepit ergo eos dauid & constituit principes turme. Iob. 29. Cūq; sederem quasi rex circuidāte exercitu. & in plurali גדודים Gedudim siue גדודי Gedude. i. latrones vel latrunculi. aut turme vel exercitus. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio saul. 4. Reg. 4. Immisitq; ei dominus latrunculos chaldeorum & latrunculos syrie & latrunculos moab & latrunculos filiorum amon. & in eodem. 6. Et vltra non venerunt latrones syrie in terram israel. Iob. 19. Simul venerunt latrones ei⁹ Item גדד Gadad. significat scindere vel incidere. aut concidere siue dilacerare. Deut. 14. Non vos incidetis nec facietis caluitium. 3. Reg. 18. Incidebant se cultris & lanceolis. Hiere. 16. Non se incident. & in eodem. 41. Rasi barba & scissis vestibus & squallentes. pro quo hebrei legunt. Rasi barba & scissis vestibus & incisi. s. vngulis quod fiebat in signum luctus & tristitie. & in eodem. 47. Vsquequo concideris. & in eodem. 48. Et in cunctis manibus colligatio. Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus incisiones. Potest etiam significare colligationes. sicut dictum est supra. ponitur etiam pro geniminibus vel pro frugibus. Ps. 64. Riuos eius inebria multiplica genimina eius. pro quo beatus Hieronymus transtulit. Sulcos eius inebria multiplica fruges eius. Tamen hebrei dicunt quod significat riuulos qui fiunt quando agricola scindit terrā cum aratro: & ex vtraq; parte sulci fiunt.

Accingere ſad prelia luxuriari
Colligere vl copulare
Vaſtare
Concidere
Copulare.
גדוד
Accinctus
Latro. Latrūculꝰ
Turma. Exercitus. גדודים
Latrones. Latrūculi.
גדד
Incidere
Concidere
Genimina
Fruges.

גדבריא Gedabraia. in lingua chaldaica significat tyrannos siue magnates. Dañ. 3. Duces & tyrannos.

גדה Gad ripa. littus. & solum inuēitur גדות Gedoth in numero plurali. Ios. 3. Iordanis autem ripas aluei sui tēpore messis impleuerat. Esa. 8. Et fluet super vniuersas ripas eius.

גדי Gedi. hedus. Geñ. 38. Et misit hedum de capris. Exo. 24. Non coques hedum in lacte matris sue. Esa. 11. Pardus cum hedo accubabunt. & in plurali גדיים Gedaiim. siue גדיי Gedaie. Geñ. 27. Affer mihi duos hedos. Cāti. 1. Et pasce hedos tuos.

גדל Gadal. siue גדל Gidel. Magnificare siue magnificari. grandem vel magnū fieri. crescere. exaltare. enutrire. Geñ. 41. Vno tantum regni solio precedam te. pro quo in hebreo habetur. Tantūmodo solium magnificabo siue exaltabo supra te. Nu. 14. Magnificetur ergo fortitudo domini. Ios. 4. In die illo magnificauit dñs Iosue. 1. Reg. 26. Sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis: sic magnificetur aīa mea in oculis domini. 2. Reg. 7. Idcirco magnificatus es domine deus. & in eodem. Et magnificetur nomen tuum in sempiternum. 3. Reg. 10. Magnificatus est rex salomon super omnes reges terre. Iob. 7. Quid est homo quia magnificas eum. Ps. 17. Magnificans salutes regis eius. Ps. 33. Magnificate dominum mecū. Ps. 40. Magnificauit super me supplantationem. Ps. 103. Domine deus meus magnificatus es vehementer. Ps. 137. Quoniā magnificasti super omne nomen sanctum tuum. Eccls. 2. Magnificaui opera mea. Esa. 42. Et magnificaret legem & extolleret. Ezech. 16. Et grandis effecta es. & in eodē. 38 Et magnificabor & sanctificabor. Dañ. 11. Et eleuabitur & magnificabitur aduersus omnē deum. & in eodem. Quia aduersus vniuersa consurget. pro quo hebrei legūt. Quia aduersus vniuersa magnificabitur. Abdie. 1. Et non magnificabis os tuum in die angustie. Ponitur etiam pro exaltare. Ios. 3. Hodie incipiam exaltare te. Hester. 3. Post hec rex asuerus exaltauit amā. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur. Item significāt crescere. Geñ. 21. Creuit puer & ablactatus est. & in eodem. 25. Quibus adultis. pro quo in hebreo habetur. Creuerūt pueri. & in eodē. 26. Ibat proficiens atq; succrescens donec magnus vehementer effectus est. 1. Reg. 2. Puer aūt samuel ꝓficiebat atq; crescebat. 2. Reg. 5. Et ingrediebatur proficiēs atq; succrescēs Esdre. 9. Delicta nostra creuerūt vsq; ad celū. Iob. 31. Quia ab infantia creuit mecum miseratio. Ione. 4. Neq; fecistiv crescceret. Item significat nutrire siue enutrire. Esa. 1. Filios enutriui & exaltaui. & in eodem. 23. Non enutriui iuuenes. & in eodem. 49. Plantauit pinum: quā pluuia nutriuit. Et in eodem. 40. Et istos quis enutriuit. Ezech. 31. Aque nutrierunt eū. & in eodē. 44. Neq; comā nutrient. Dañ. 1. Vt enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis. & in de גדל Gódel. i. magnitudo. siue magnificētia. Exo. 15. In magnitudine brachii tui fiant immobiles quasi lapis. Esa. 9. In superbia & magnitudine cordis. Ezech. 31. Eratq; pulcherrimus in magnitudine sua. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur גדולה Gedula. Ps. 144. Et magnitudinis ei⁹ non est finis. & in eodem. Et magnitudinē tuam narrabūt. & inde גדול Gadol. i. magnus. siue magnificus: qualitate siue quantitate. Exo. 11. Fuitq; moyses vir magnus valde. 1. Reg. 25. Et homo ille magnus nimis. 4. Reg. 20. Fleuitq; ezechias fletu magno. Ps. 75. In israel magnū nomen ei⁹. Esa. 12. Quia magnus in medio tui sanctus israel. Hiere. 10. Magnus tu & magnum nomen tuum. Thren. 2. Magna est velut mare contritio tua. Malach. 4. Anteq; veniat dies dñi magn⁹. Et in g. f. גדולה Gedola. 4. Reg. 4. Erat ibi mulier magna. Et in plurali גדולים Gedolim. i. Magni. 2. Re. 7. Iuxta nomen magnorum qui sūt super terram. Ps. 135. Qui fecit luminaria magna. & in eodem. Qui percussit reges magnos. & in. g. f. גדלות Gedolod. i. magne: siue magna in. g. n. Hebrei enim non habent genus. n. Sed pro eo aliquando vtuntur masculino vt supra: & aliquando fe. vt Iob. 5. Fecit magna & inscrutabilia. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilib⁹ super me. Ps. 135. Qui fecit mirabilia magna solus. & inde מגדל Migdal. siue מגדל Migdol. i. turris. Geñ. 11. Faciam⁹ nobis ciuitatem & turrē. & in eodem. Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Prouer. 17. Turris fortissima nomen domini. Canti. 4. Sicut

Magnificare.
Magnificari.
Grandē fieri.
Exaltare.
Crescere.
Magnus fieri.
Enutrire
Nutrire
גדל Magnitudo.
גדולה Magnitudo.
גדול magnus. magnum
magna.
גדולים magni.
גדלות magne.
magna.
מגדל Turris.

turris dauid collũ tuũ. Esa. 5. Et edificauit turrim in medio eius. Hiere. 31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ananehel. Ezech. 29. A turre syene vsq; ad terminos ethiopie.

מִגְדָּלִים מִגְדָּלוֹת
Turres

& in plurali מִגְדָּלִים Migdalim. secũdum terminationem masculinorum. siue מִגְדָּלוֹת Migdaloth. secundum terminationem femininorum. 2. Paralip. 26. Et edificauit ozias turres in ierusalem. Canti. 8. Et vbera mea sicut turris. pro quo in hebreo habetur. Et vbera mea sicut turres. Esa. 30. Cum ceciderit turres. Ezech. 27. Et pigmei qui erãt in turribus tuis. Inde גְּדִילִים Gedilim. i. fimbrie vestium aut funiculi in fimbriis vestiũ. Deut. 22. Funiculos in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui.

גְּדִילִים
Funiculi

נָדַע
Succidere

Gadaa. succindere. proscindere. abscindere. confringere. Deut. 7. Lucos succidite: & sculptilia comburite. 1. Reg. 2. Et precidam brachium tuum. Esa. 9. Sycomoros succiderunt. Et in eodem. 10. Et excelsi statura succidentur. Hiere. 48. Abscissum est cornu moab. Significat etiã confringere. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorum cõfringam. Esa. 14. Corruisti in terra. pro quo hebrei legunt. Cõfractus es in terra. & in eodem. 22. Et frangetur & cadet. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel.

abscindere
cõfringere

נָדַף
Blasphemare.

Gideph. blasphemare. opprobrare. vilipendere. cõtemnere. 4. Reg. 19. Quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. & in eodem. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Nu. 15. Quoniam aduersus dominum rebellis fuit. Pro quo hebrei legunt. Quoniam dominum ipse contempsit vel blasphemauit. Et inde נִדּוּף Giduph. i. blasphemia vl' opprobrium. Et in plurali נִדּוּפִים Giduphim. siue נִדּוּפֵי Giduphe. Esa. 43. Dedi ad internicionẽ iacob & israel in blasphemias. & in eodem. 51. Et blasphemias eorum ne metuatis. Sopho. 2. Audiui opprobrium moab & blasphemias filiorum amon.

נִדּוּף נִדּוּפִים
Blasphemie.

נָדַר
Circunsepire. Sepire. Circũedificare. Cõcludere

Gadar. sepire. circunsepire. sepem edificare. circũedificare. concludere. Iob. 19. Semitam meam circunsepsit. Osee. 2. Et sepiam eam maceria. Esa. 58. Et vocaberis edificator sepium. Threñ. 3. Circũedificauit aduersum me: & in eodem. Conclusit vias meas lapidibus quadris. & inde גָּדֵר Géder. siue גָּדֶר Gader. i. sepes. maceria. murus. peribolus. Nu. 22. Stetit angelus domini in angustiis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. pro quo hebrei legunt. Stetit angelus domini in semita vinearum Sepes hinc & sepes inde. & beatus Hieronymus transtulit sensum. Eccls. 10. Qui dissipat sepem: mordebit eum coluber. Prouer. 14. Et maceria lapidum destructa erat. Esa. 5. Auferam sepem eius. Ezech. 13. Neq; opposuistis vos murum pro domo israel. & in eodem. 42. Et peribolus exterior. & in eodem. In latitudine peribolí atrii. Ponitur etiã in eodẽ capitulo גְּדֵרֹת Gedéreth. p vestibulo. vbi dicitur. Que via erat ante vestibulum separatum per viam orientalem ingredientibus. & etiam in hoc loco hebrei legunt. Murum siue peribolum. Inuenitur etiam גְּדֵרָה Gedera. cũ he in fine. i. sepes. 1. Paralip. 4. Habitantes in plantationibus & in sepibus apud regem. & ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali. Et in plurali גְּדֵרוֹת Gederoth. secundũ terminationem femininorum. siue גְּדֵרִים Gederim. secundum terminationem masculinorũ. Ps. 79. Vt quid destruxisti macerias eius. Ps. 88. Destruxisti oẽs sepes ei9. Mich. 7. Dies vt edificentur macerie tue. Naũ. 3. que considerent in sepibus in die frigoris. & inde גִּדְרוֹת Gidroth. i. caule ouiũ eo q; sunt circunsepte. Nu. 32. Caulas ouiũ fabricabímus.

גָּדֵר
Sepes.
Maceria
Murus
Peribol9
גְּדֵרֹת
Vestibulũ.
גְּדֵרָה
Sepes.
גְּדֵרוֹת גְּדֵרִים
Macerie Sepes.
גִּדְרוֹת
Caule.

גָּדִישׁ
Aceruus

Gadis. aceruus. aut fruges coacernate: siue cõgeries. Exo. 22. Si egressus ignis inuenerit spicas & cõprehenderit aceruos frugum. Iudi. 15. Et comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Iob. 21. Et super congerie mortuorum vigilabit. & in hebreo non habetur illud mortuorum. debet tamen subintelligi.

Fruges
Cõgeries.

גֵּה
Hic.

Ge. hic. Ezech. 47. Hic est terminus in quo possidebitis terram. & solum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis locis scribitur זֶה Ze cum littera Zaim.

גָּהָה
Soluere.
Sanare
Cesare.

Gaha. soluere. cessare. Osee. 5. Nec soluere poterit a vobis vinculum. hebrei vero dicunt quod significat medicari vel sanare. vnde in predicto loco ipsi legũt. Et nõ sanabit a vobis infirmitatem vel dolorem. In translatione chaldaica habetur. Nec cessare faciet a vobis flagellũ. Et solum inuenitur in predicto loco. & Prouer. 17. vbi dicitur. Animus gaudens etatem floridam facit. pro quo hebrei legũt. Cor gaudẽs bñfacit sanitatẽ. i. sanitatẽ bonã facit. vbi pro sanitate ponitur גֵּהָה Geha. a predicta dictiõe deriuatũ.

Etas floída.
Sanitas
גָּהַר
Prosterni
Incũbere.

גָּהַר
Gahar. prosterni pronus in terra. Incumbere. 3. Reg. 18. Et pronus in terra posuit faciem suam inter genua sua. 4. Reg. 4. Et incubuit super eum. & solum inuenitur in locis predictis.

גֵּו
Corpus
Tergum
Dorsum.

Geu. corpus. tergum siue dorsum. Esa. 50. Corpus meũ dedi percutientibus. & in eodem. 51. Et posuisti vt terra corpus tuum. Ponitur etiam pro tergo vl' dorso. 3. Reg. 14. Me autem proiecisti post tergum tuum. Nee. 9. Et proiecerunt legem tuam post terga sua. Prouer. 10. Et virga in dorso eius qui indiget corde. Esa. 38. Quia proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Ezech. 23. Et proiecisti me post tergum tuum. & scribitur aliquando cum aleph in medio. vt Iob. 41. Corpus illius quasi scuta fusilia. & aliquando scribitur cum Iod & he in fine. & dicitur גְּוִיָּה Geuia. siue גְּוִיַּת Geuiath. i. corpus. & in plurali וְיוֹת Geuioth. De quo vide infra in dictione גְּוָה Geua. Item גֵּו Geu. significat intus seu medium. pro quo beatus Hieronymus transtulit cõvallem: eo quod est in medio duorum montium. Iob. 30. Qui de conuallibus ista rapientes. pro quo hebrei legunt. De intus vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua vero chaldaica גּוֹ Go. significat intus vel medium. Dañ. 3. Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. pro quo hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis ignis ardentis. & in eodem. Ceciderunt in medio camini ignis ardentis. & aliquando scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Nõne tres viros misimus in medio ignis. Item גְּוָה Geua. cum he in fine. ponitur pro vagina. Iob. 30. Eductus & egrediens de vagina sua. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt eductus & egrediens de interiori siue de intus aut de medio scilicet vagine.

Conuallis
גּוֹ
Intus.
Mediũ
גְּוָה
Vagina

גּוֹב
Locusta
גָּבָא
גּוֹב
גֻּבִּים
Fosse.
Fouee.
גֻּבָּא
Lacus.
גַּבִּים
Laquearia

Gob siue גָּבַי Gobai. locusta. Amos. 7. Et ecce fictor locuste. Naũ. 3. Et paruuli tui quasi locuste locustarum. & in lingua chaldaica locusta dicitur גָּבָא Goba cum aleph in fine. Itẽ גּוֹב Gob. fouea. siue fossa. & in plurali גֻּבִּים Gebim. 4. Reg. 3. Facite alueum torrentis huius fossas: Esa. 33. Velut cum fosse plene fuerint de eo. Hiere. 14. Venerunt ad hauriendum non inuenerũt aquam. pro quo hebrei legũt. Venerunt ad foueas siue ad cisternas: non inuenerunt aquã Nam in lingua chaldaica cisterna vel lacus dicitur גֻּבָּא Guba. vt Dañ. 6. mittetur in lacum leonũ. vide etiam de hoc supra in dictione גַּב Gab. Ponitur etiam גַּבִּים Gebim. pro laquearibus que fiunt in tectis domorum: in quibus fiunt fosse parue. 3. Reg. 6. Texit quoq; domũ laquearib9 cedrinis.

גּוֹד
God. accingere se ad prelium. expedire se. scindere. aut dilacerare. De quo vide supra in dictione גָּדַד Gadad.

גְּוָה Gloria.

גְּוָה Geua. Altitudo. Exaltatio. elatio. superbia. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 35. Et liberet eum de superbia. Hiere. 13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Ponitur etiam pro vagina. De quo vide supra in dictione גו Geu. & inde גְּוִיָּה Geuiia. idest corpus. siue statura. aut cadauer. Naum. 3. Necp est finis cadauerum. Et quando post se regit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimū in thau. Geñ. 47. Quod absq; corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod absq; corpore nostro & terra nostra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. 1. Reg. 31. Et tulerunt cadauer saul & cadauer filiorum eius de muro beth san. Dañ. 10. Et corpus eius quasi chrysolithus. vide etiā de hoc supra in dictiõe גו Geu. & in plurali. גְּוִיּוֹת Geuiioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora siue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Potest etiam deriuari a dictione גיא Ge: que significat vallem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles Item גְּוָה Geua. idest vagina. de quo vide supra in dictione גו Geu.

Gaua. Altitudo. Exaltatio. elatio. superbia. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 33. Et liberet eum de superbia. Hiere. 13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Ponitur etiam pro vagina. De quo vide supra in dictione גו Geu. & inde גְּוִיָּה Geuiia. idest corpus. siue statura. aut cadauer. Naum. 3. Necp est finis cadauerum. Et quando post se regit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimū in thau. Geñ. 47. Quod absq; corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod absq; corpore nostro & terra nostra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. 1. Reg. 31. Et tulerunt cadauer saul & cadauer filiorum eius de muro beth san. Dañ. 10. Et corpus eius quasi chrysolithus. vide etiā de hoc supra in dictiõe גו Geu. & in plurali. גְּוִיּוֹת Geuiioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora siue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Potest etiam deriuari a dictione גיא Ge: que significat vallem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles Item גְּוָה Geua. idest vagina. de quo vide supra in dictione גו Geu.

Superbia

גְּוִיָּה Cadauer.

Corpus.

גְּוִיּוֹת Ruine. Corpora vel cadaueraa.

Valles.

גְּוָה Vagina.

גוז Volare. Tondere. Extrahere. Transire.

גּוֹז Goz. volare. tondere. extrahere. transire. Nu. 11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egressus est a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et tonso capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione גזז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor siue eductor meus. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis supradictis scribitur sine vau in medio dictiõis. De quo vide infra in dictione. גזז Gazaz.

גּוֹז Goz. volare. tondere. extrahere. transire. Nu. 11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egressus est a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et tonso capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione גזז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor siue eductor meus. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis supradictis scribitur sine vau in medio dictiõis. De quo vide infra in dictione. גזז Gazaz.

גּוֹחַ Extrahere. Erumpere Influere.

גּוֹחַ Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiscere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre. Iob. 38 Quando erumpebat quasi de vulua procedens. Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur יַגִּיחַ Iagiach. Quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os eius. Ezech. 32. Et vētilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo hebrei legunt. Extrahebas siue erumpebas in fluminibus tuis. Potest etiam deriuari a dictione נָגַח Nagach. que significat cornu percutere siue cornu ventilare. De quo infra in suo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiscere. Michee. 4. Dole & satage filia sion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemisce filia siõ: ab eo fortasse quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradisi qui dicitur גִּיחוֹן Gion. eo p educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et secundum hebreos ipse est nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiscere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre. Iob. 38 Quando erumpebat quasi de vulua procedens. Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur יַגִּיחַ Iagiach. Quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os eius. Ezech. 32. Et vētilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo hebrei legunt. Extrahebas siue erumpebas in fluminibus tuis. Potest etiam deriuari a dictione נָגַח Nagach. que significat cornu percutere siue cornu ventilare. De quo infra in suo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiscere. Michee. 4. Dole & satage filia sion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemisce filia siõ: ab eo fortasse quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradisi qui dicitur גִּיחוֹן Gion. eo p educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et secundum hebreos ipse est nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

Ventilare.

Ingemiscere.

גִּיחוֹן

גוי Gens.

גּוֹי Goi. Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Faciamq; te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Nun gentem ignorantem & iustam interficies. Exo. 19. Eritis mihi regnum sacerdotale & gens sancta. Deut. 4. Que est alia gens sic inclyta. Et in eodem. Nec est alia natio tã grã dis. Ps. 104. Et transierunt de gente in gentem. Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim ascendit in terra mea. Soph. 2. Et residui gentis mee possidebunt illos: Et in plurali. גּוֹיִם Goim. idest gentes vel nationes. Geñ. 17. Eriscp pater multarum gentium. Et in eodem. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. Deut. 15. Et dominaberis nationibus plurimis. Esa. 5. Et eleuabit signum in nationibus procul. Osee. 8. Nunc factus est in nationibus quasi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Ioel. 1. Vt dominentur eis nationes.

Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Faciamq; te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Nun gentem ignorantem & iustam interficies. Exo. 19. Eritis mihi regnum sacerdotale & gens sancta. Deut. 4. Que est alia gens sic inclyta. Et in eodem. Nec est alia natio tã grã dis. Ps. 104. Et transierunt de gente in gentem. Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim ascendit in terra mea. Soph. 2. Et residui gentis mee possidebunt illos: Et in plurali. גּוֹיִם Goim. idest gentes vel nationes. Geñ. 17. Eriscp pater multarum gentium. Et in eodem. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. Deut. 15. Et dominaberis nationibus plurimis. Esa. 5. Et eleuabit signum in nationibus procul. Osee. 8. Nunc factus est in nationibus quasi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Ioel. 1. Vt dominentur eis nationes.

Natio.

גּוֹיִם Gentes.

Nationes

גול Exultare.

גּוֹל Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גיל Giil. quia commũiter scribitur cum iod in medio dictionis.

גוע Consumi. Deficere. Etate consumi. Obire. Delere.

גָּוַע Gauaa. consumi. aut etate consumi. deficere. obire. mori. interire. Geñ. 6. Et vniuersa que sub terra sunt consumentur. Et in eodem. 7. Consumptaq; est omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus est in senectute bona. Et in eodem. Deficiensq; mortuus est. Et in eo. 35. Consumptusq; etate mortuus est. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectum & obiit. Nume. 27. Ecce consumpti sumus omnes. Et in eodem. Num vsq; ad internicionem cuncti delendi sumus. pro quo hebrei legunt. num vsq; ad internicionem consumendi sumus. Et in eodem. 20: Vtinam periissemus iter fratres nostros. Ios. 22. Atq; vtinam solus periisset in scelere suo. Iob. 34. deficiet omis caro simul. Et inde עָיֵף Gouéa. idest deficiens vel laborans in extremis. Ps. 87. Pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erumnosus sum a iuuentute mea.

Gauaa. consumi. aut etate consumi. deficere. obire. mori. interire. Geñ. 6. Et vniuersa que sub terra sunt consumentur. Et in eodem. 7. Consumptaq; est omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus est in senectute bona. Et in eodem. Deficiensq; mortuus est. Et in eo. 35. Consumptusq; etate mortuus est. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectum & obiit. Nume. 27. Ecce consumpti sumus omnes. Et in eodem. Num vsq; ad internicionem cuncti delendi sumus. pro quo hebrei legunt. num vsq; ad internicionem consumendi sumus. Et in eodem. 20: Vtinam periissemus iter fratres nostros. Ios. 22. Atq; vtinam solus periisset in scelere suo. Iob. 34. deficiet omis caro simul. Et inde עָיֵף Gouéa. idest deficiens vel laborans in extremis. Ps. 87. Pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erumnosus sum a iuuentute mea.

Consumi.

Deficere.

Etate consumi.

Obire.

Delere.

Perire

עָיֵף Laborans

Erũnosus.

גוף גופת Cadauer.

Vestis.

Corpus.

גּוּף Guph. Corpus: siue cadauer. Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גֻּפַת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera saul & filiorum eius. Et aliquando scribitur sine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestem. Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt q; etiam in hoc loco significat corpus. Et legunt sic. Si cum corpore suo intrauerit: cum corpore suo exeat. idest si solus absq; vxore & liberis intrauerit: solus exeat. Iuxta illud Geñ. 47. Absq; corporibus & terra nihil habeamus. In translatiõe autem chaldaica sic habetur. Si solus intrauerit: solus exeat. Vnde sequitur si habens vxorem: & vxor egredietur simul. scilicet cum eo.

Guph. Corpus: siue cadauer. Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גֻּפַת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera saul & filiorum eius. Et aliquando scribitur sine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestem. Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt q; etiam in hoc loco significat corpus. Et legunt sic. Si cum corpore suo intrauerit: cum corpore suo exeat. idest si solus absq; vxore & liberis intrauerit: solus exeat. Iuxta illud Geñ. 47. Absq; corporibus & terra nihil habeamus. In translatiõe autem chaldaica sic habetur. Si solus intrauerit: solus exeat. Vnde sequitur si habens vxorem: & vxor egredietur simul. scilicet cum eo.

גור Peregrinari. Habitare.

גּוּר Gur. Peregrinari. habitare. aduenam esse. Incolere siue incolam esse. timere. expauescere. vereri. congregare. colligere. Geñ. 12. Descenditq; Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingressus est inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingressus est ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo. 12. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et si peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrinari voluit vbicunq; sibi cõmodum reperisset. Ruth. 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregrinare vbicunq; repereris. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Esa. 15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit

Gur. Peregrinari. habitare. aduenam esse. Incolere siue incolam esse. timere. expauescere. vereri. congregare. colligere. Geñ. 12. Descenditq; Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingressus est inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingressus est ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo. 12. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et si peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrinari voluit vbicunq; sibi cõmodum reperisset. Ruth. 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregrinare vbicunq; repereris. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Esa. 15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit

Peregrinari.

Habitare.

habitare de nobis cum ardoribus sempiternis. Et in eodē. 54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo hebrei legunt: ecce habitans habitabit siue ecce peregrinans peregrinabitur vel accola erit absq; me. idest qui erat absq; me: & beatus Hieronymus transtulit sensum: potest etiam legi sic: ecce congregans congregabitur absq; me. idest absq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius hominis. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis. Gen. 21. Et terre in qua versatus es aduena. Et in eodem. 32. Apud laban peregrinatus sum. Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. accola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia īcolatus meus prolongatus est. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. Et secundum hebreos mosoch est nomen cuiusdam prouincie. Vt habetur. Ezech. 38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā magog principem capitis mosoch & tubal. Tamen potest significare protrahere vel prolongare sicut est in littera nostra: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus adiūgetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur siue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Potest etiam legi sic: qui congregatur aduersum te: irruet vel cadet in te. Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cumq; sustētor afflixisti. Pro quo hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregrinor vel habito afflixisti. Potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara. que significat ruminare: vt infra dicetur. & sic erit idem sensus cum littera nostra. Scribitur etiam sine vau & cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus transtulit ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. & de hoc vide infra in dictione גָּרַר Garar. inde גֵּר ger idest peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proselytus. Gen. 15. Scito prenoscens q; peregrinum futurum sit semen tuum. Et in eodem. 23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem. 22. Aduenam non contristabis. Et in eodem. 23. Peregrino molestus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non mansit Ps. 38. Quoniam aduena ego sum apud te. Ps. 118. Incola ego sum in terra. Significat etiam proselytum. 1. Paralipo. 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ezech. 14. Quia hō hō de domo israel & de proselytis. Et in plurali גֵּרִים Gerim. Leuit. 19. Fuistis enim & vos aduene in terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei estis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee sicut alienum habuerunt me. Ps. 145. Dominus custodit aduenas. & Esa. 5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent. Et in genere femīno גֵּרֶת Garath. Pro quo beatus Hieronymus hospitam transtulit. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua & ab hospita sua. Et inde מָגוּר Megur: siue. מְגוּרֵי Megure. idest peregrinatio vel peregrinationes. siue habitatio: aut habitacula. Gen. 47. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt parui & mali & non peruenerunt vsq; ad dies patrum meorum: quibus peregrinati sunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitaculis eorum. Item גּוּר Gur. idest timere. pauere. vereri. Deut. 1. Nec accipietis cuiusquam personam. Pro quo in hebreo habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed propter iram inimicorum distuli. Pro quo hebrei legunt. Nisi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt q; dictio אָגוּר Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictione suprapositā אָגַר Agar. que significat colligere. Et legūt sic. Nisi ira inimicorum collecta vel aucta: scilicet fuisset. Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugite ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis a facie gladii. Osee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores samarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen timuerunt habitatores samarie: potest etiam legi sic. Vaccas bethauen incoluerunt habitatores samarie. Et aliquando scribitur sine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te omnes afflictiones egypti quas timuisti. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. & inde מָגוֹר Magor. idest timor. pauor. terror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Et in eodem. 20. Non phassur vocauit dominus nomen tuum: sed pauorem vndiq;. Et in eodem. Ecce ego dabo te in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus Et aliquando scribitur cum littera he in fine vel tau. & dicitur מְגוֹרָה Megora. siue מְגוֹרַת Megorath. idest timor siue illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet super eum. Esa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde מְגוֹרֵי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. threu. 2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio traditi sunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores siue timores gladii fuerunt cum populo meo. Potest etiam deriuari a dictione מָגַר Mager. quod in lingua chaldaica significat tradere sicut est in littera nostra. Item גּוּר Gur. i. cōgregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abscondent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Congregabuntur abscondite. Ps. 58. Irruerūt in me fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem psalterio trā stulit. Congregantur aduersus me fortissimi. Ps. 139. Tota die constituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die congregabant prelia: siue congregati sunt in preliis. vnde beatus Hieronymus in eodem psalterio transtulit. Tota die versati sunt in preliis. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud in sagena sua. Et aliquādo scribitur cum duplici res. Osee. 7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel colligebantur. potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara: que significat ruminare: sicut est in littera nostra. Inde מְגוּרָה Megura. idest Horreum vbi fruges congregantur vel recolliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam semen in germine est Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam semen in horreo est Et in plurali מַמְגוּרוֹת Mameguroth: cum duplici mem in principio. Ioel. 1. Demolita sunt horrea. Item גּוּר Gur. idest catulus. Gen. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catulus leonis. Et in plurali גּוּרִים Gurim: siue גּוּרֵי Gure. thrē. 4. Lactauerunt catulos suos. Naum. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis.

גוש Gus. glēba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hieronymus sordes transtulit. Iob. 7. Induta est caro mea putredine & sordibus pulueris. Et solum inuenitur in predicto loco.

גז Gaz. transire. volare. tondere. De quo vide supra in dictione. גז Goz. & etiam in dictione sequenti.

גזז Gazaz. Tondere. Gen. 31. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues suas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tonderentur grex eius. Et in eodem. Audiui q; tonderent pastores tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum est autem post tempus bienii vt tonderentur oues absalon. Et in eodem. Ecce tondentur oues serui tui. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Gen. 38. Nunciatumq; est thamar q; socer illius a-

habitare
Incolere.
Aduenam esse.
Peregrinari.
Eccolā ee.
Habitare.
Ruere.
גֵּר
Peregrinus.
Aduena.
Incola.
Proselyt⁹
גֵּרִים
Aduene.
Inquilini
גֶּרֶת
Hospita.
מָגוּר
מְגוּרֵי
Peregrinatio.
Habitacla
גּוּר
Timere.
Colligere. Vlcisci.
Colere.
אָגוּר
מָגוֹר
Pauor.
Terror.
מְגוֹרָה
Quod timetur.
מְגוּרֵי
Terrores.
גּוּר
Cōgregare
Trahere.
מְגוּרָה
Horreum.
מַמְגוּרוֹת
Horrea.
גּוּר
Catulus.
גּוּרִים
Catuli.
גּוֹשׁ
Sordes.
גז
Transire.
גזז
Tondere

scenderet in thamna ad tondendas oues. Iob. 1. Et tonso capite. Pro quo in hebreo habetur. Et totondit caput suum. Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. & Mich. 1. Decaluare & tondere super filios delitiarum tuarum. Naum. 1. Si perfecti fuerint & ita plures: sic quoq; attondentur.

גזז Et inde גזז Gozez. idest tondens: vel tonsor. Gen. 38. Ascendebat ad tonsores ouium suarum. 1. Reg. 25. Carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Esa. 55. Et quasi agnus coram tondente se. & inde גזזי Gize. i. tonsiões. Amos 7. Et ecce serotinus post tonsionem regis. Et dicuntur ibi tonsiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur pro animalibus regis nutriendis. Sicut exponit Nicolaus de lyra super hoc loco. Et inde גזה Guiza. siue גז Guez. idest vellus. Iudi. 6. Si ros in solo vellere fuerit. Et in eodem. Expresso vellere concham rore impleuit. Et in eodem. Oro vt solum vellus siccum sit. Ps. 71. Ascendet sicut pluuia in vellus. Et quando regit post se genitiuū scribitur cum tau in fine. & dicitur. גזת Guizath. Iudi. 6. Ponam hoc vellus lane in area. & inde גזית Gazith. idest rasum: aut leuigatum, vel politum. 1. Paralipo. 22. Ad cedendos lapides & poliendos. Thren. 3. Conclusit vias meas lapidibus quadratis. vbi pro lapidibus quadratis in hebreo est גזית Gazith: eo q; lapides quadrati ceduntur & poliuntur.

Tonsor. Londens. Tonsio. Vellus. Vellus. Polituni. Lapides q̄ drati.

גזבר Gizbar. thesaurarius: vel custos arce publice. 1. Esdre. 7. Omnibus custodibus arce publice. Et supra in eodem ponitur in nostra translatione pro nomine proprio. Vbi dicitur p manum mithridatis filii gazabar. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod est nomen appellatiuum: et quod significat thesaurarium vel custodem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii. Sed: sic p manum mithridatis gazabar: idest thesaurarii.

Custos arce publice Gazabar.

גזל Gazal. predari. vi auferre. aut vi extorquere. Rapere violenter aliquid subtrahere. depredari. Gen. 21. Et increpauit abimelech propter puteum aque quem vi abstulerant serui eius. Et in eodem. 31. Timui ne violenter auferres filias tuas a me. Leuit. 6. Vel vi aliquid extorserit. 2. Reg. 23. vi extorsit hastam de manu egyptii. Deut. 28. Asinus tuus rapiatur coram te. Ps. 68. Que non rapui tūc exsoluebam. Prouer. 4. Et non capitur somnus ab eis nisi supplantauerint. Pro quo hebrei legunt. Et rapitur somnus ab eis nisi supplantauerint. Et in eodem. 28. Qui subtrahit aliquid a patre & a matre. idest qui violenter subtrahit. Ezech. 18. Per vim nihil rapuerit. & inde גזל Gézel. siue גזלה Gezela. idest rapina vel preda. vt Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet rapinam quam rapuit. aut calumniam quam calumniatus est: aut depositum quod fidei eius creditum fuerat: vel rem perditam quam inuenit. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum: & paucis verbis comprehendit omnia supradicta. Ps. 61. Et rapinam nolite concupiscere. Et quando regit post se genitiuum: tunc scribitur cum tau in fine. & dicitur. גזלת Gezelath. Esa. 3. Et rapina pauperis in domo vestra. Et in plurali גזלת Gezeloth. Ezech. 28. Rapientem rapinas. Item גזל Gozal. pullus. Et accipitur pro pullo columbe. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit columbam. Geñ. 15. Turturem quoq; & columbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis. Deut. 32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos super eos volitans.

Gl auferre Gl extorq̄re. Rapere. Subtrahere. Perviz rapere. Rapina. Rapina. Pullus columbe. Columba. Pulli.

גזם Gazam. Eruca. Ioel. 1. Residuum eruce comedit locusta. Et solum inuenitur in predicto loco.

Eruca.

גזע Gézaa. Truncus. radix. Iob. 14. Et in puluere emortuus fuerit truncus illius. Esaie. 11. Egredietur virga de radice ieſſe. Et in eodem. 40. Nec radicato in terra trūco eorum. vbi ponitur pro trunco.

Truncus.

Radix.

גזר Gazar. diuidere. scindere. abscindere. decernere. disponere. statuere. ordinare. 3. Reg. 3. Diuidite inquit infantem viuum in duas partes. Ps. 135. Qui diuisit mare rubrum in diuisiones. 4. Reg. 6. Cumq; venissent ad iordanem cedebant ligna. Ps. 87. Et ipsi de manu tua repulsi sunt. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipsi de manu tua abscissi sunt. & Esa. 53. Quia abscissus est de terra viuentium. Abach. 3. Abscindetur de ouili pecus. Thren. 3. dixi perii. Pro quo hebrei legunt. dixi abscissus sum. Et inde גזרה Gezera. siue גזרה Gizra. i. diuisum vel separatum. aut diuisio: vel separatio. Leuit. 16. Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates eorum in terram solitariam. idest in terram separatam vel diuisam extra hominum habitationem. Ezech. 41. Et quod separatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. & in plurali גזרים Gezarim. Gen. 15. Et lampas ignis transiens inter diuisiones. Et inde מגזרות Magzeroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit cultros. 2. Reg. 12. diuisitq; cultris. Hebrei tamen dicūt q̄ significat serras quibus ligni scinduntur. Item גזר Gazar. Significat decernere vel statuere: siue disponere. Iob. 22. Et decernes rem & veniet tibi. Hester. 2. Et que passura esset. Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum siue ordinatū fuerat super eā. Aut & quod statutum fuerat super eam. Ponitur etiam pro declinare. Esa. 9. Et declinabit ad dexteram & esuriet. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Et decernet siue ordinabit ad dexteram & esuriet. idest decernet vel determinabit declinare ad dexteram & esuriet Et inde גזרין Gazrin siue גזריא Gazraia: quod in lingua chaldaica significat aruspices siue hariolos. Dañ. 2. Arioli magi & aruspices. Et in eodem. 4. Tunc ingrediebātur harioli magi chaldei & aruspices. Et inde. גזרה Gizra. idest dispositio. sententia: pro q̄ nostra translatio pulchritudinē transtulit. Thren. 4. Vbi dicitur. Saphyro pulchriores Quod potest interpretari sic. Saphyrus dispositio eorū. idest nitidi & lucidi ac si essent abscissi ex saphyro. Et in lingua chaldaica significat sententiam. Dañ. 4. in sententia vigilum decretum est.

Diuidere. Scindere. Abscidere. Separatiō. Diuisiões. Cultri. Serre. decernere. Declinare. Aruspices. Pulchritudo. Abscissio. Sentētia.

גחל Gachal. carbo. prunа. 2. Reg. 22. Grando & carbones ignis. Et in eodem. Carbones succensi sunt a deo. Ps. 119. Cum carbonibus desolatorum. Ps. 139. Cadent super eos carbones. Prouer. 25. Prunas enim congregabis super caput eius. Et in eodem. 26. Sicut carbones ad prunas. Esa. 44. Et coxi super carbones eius panes. Et in numero singulari scribitur cum tau in fine et dicitur. גחלת Gachéleth. Esa. 47. Non sunt carbones quibus caleſiant. Quod in hebreo legitur in numero singulari. scilicet non est pruna. Ponitur etiam pro scintilla. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere scintillam meam.

Carbo. Pruna. Carbo. Scintilla.

גחן Gachon. Pectus. Gen. 3. Super pectus tuum gradieris. Leuit. 11. Quidquid super pectus graditur.

Pectus.

גיא Gai. siue גיא Ge. vallis. Nu. 21. Ramoth vallis est in regione moab. Deut. 3. Mansimusq; in valle. Esa. 28. Qui erant super verticem vallis pinguissime. Et in eodem. 40. Omnis vallis exaltabitur. Inuenitur etiam in genere feminino. Zach. 14. Prerupto grandi valle. pro quo hebrei legunt. vallis magna valde. Et aliqñ scribitur sine aleph. vt Ios. 8. Ad septētrionalē vrbis plagā. Inter quā

Vallis.

Vallis. & eos vallis erat media. Et in plurali. גְּאָיוֹת Gueaioth. siue
גְּאָיוֹת גְּאוֹת Gueoth. Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus
גְּאוֹת & collibus rupibus & vallibus. Vbi littera iod ponitur pro
Valles. littera aleph. Et in eodem. 35. In vallibus tuis atq; in tor-
rentibus tuis interfecti gladio cadent. Vbi littera iod ante-
ponitur littere aleph.

גִּיד Guid. nerus. Gen. 32. Quam ob causam nō comedūt
Nerus. גִּיד neruum filii israel: quia emarcuit in femore iacob vsq;
in presentem diem: eo q; tetigerit neruum femoris ejus. E
גִּידִים sa. 48. Et neruꝰ ferreus cervix tua. Et in plurali. גִּידִים Gui
גִּידֵי dim. Siue גִּידֵי guide. Iob. 10. Ossibus & neruis cōpegisti
Nerui. me. Et in eodem. 40. Nerui testiculorum eius perplexi
sunt. Ezech. 37. Et dabo super vos neruos.

גִּיל Guil. exultare. letari. coetaneus: siue coeuus. Ps. 2. Et e
Exultare. גִּיל xultate ei cum tremore. Ps. 12. Qui tribulant me exul-
tabunt si motus fuero. Ps. 149. Et filii sion exultent in re-
ge suo. Prouer. 23. Exultat gaudio pater iusti. Esa. 9. Sicut
exultant victores capta preda. Osee. 10. Et editui eius sup
eum exultauerūt. Abac. 3. Exultabo ī deo ihesu meo. Zach.
9. Exulta satis filia sion. Et aliquando scribitur sine iod in
medio. vt Ps. 12. Exultabit cor meum in salutari tuo. & ps.
15. Et exultābit lingua mea. Pro quo in hebreo est. & exul
tabit gloria mea. Esa. 65. Et exultabo in ierusalem. & inde
גִּילָה Guila. idest exultatio. Esa. 65. Ecce ego creo ierusalē
Exultatio. exultatione. Et aliquando scribitur sine he: & dicitur. גִּיל
גִּיל Guil. idest exultatio. Iob. 3. Gaudentq; vehementer cum
Exultatio. inuenerint sepulchrum. Pro quo hebrei legunt. Qui leta-
bantur in exultatione gaudent cum inuenerint sepulchrū
Osee. 9. Noli letari israel: noli exultare sicut populi. Pro
quo hebrei legunt. Noli letari israel ad exultationem sicut
populi. Et aliquando scribitur cum tau in fine. Et dicitur
גִּילַת Guilath. Pro quo beatus hieronymus transtulit leta-
Letabūda. bunda. Esa. 35. Et exultabit letabunda & laudans. Item גִּיל
גִּיל Guil. coetaneus. coeuus. eo quod isti letantur ad invicem.
Coeuus. Dañ. 1. Pre ceteris adolescentibus coeuis vestris.

גִּיף Guiph. Claudere. oppilare. Nec. 7. Cumq; adhuc assi-
Claudere. גִּיף sterent clause porte sunt & oppilate. Et solum inueni-
Oppilare. tur in predicto loco. Et in lingua chaldaica plerunq; si-
gnificat claudere scilicet portas.

גִּיר Guir. Cinis. Esa. 27. Cum posuerit omnes lapides al-
Cinis. גִּיר taris sicut lapides cineris. & solum inuenitur in predi-
cto loco. & Dañ. 5. Vbi dicitur in superficie parietis aule re
Superficies גִּירָא gie. vbi pro superficie ponitur גִּירָא Guira cum aleph in
Gypsum. fine. Et dicunt hebrei q; significat calcem siue gypsum quo
parietes leuigantur.

גַּל Gal. Acervus. tumulus. vt Gen. 31. Fecerunt tumulum
Tumulus. גַּל comederuntq; super eum. Et in eodem. Quem voca-
Acervus. uit labam tumulum testis & iacob acervum testimonii. Et
in eodem. Tumulus iste testis erit. 2. Reg. 18. Et comporta-
uerunt super eum acervum lapidum. & in plurali גַּלִּים Ga-
גַּלִּים lim. idest acerui. Osee. 12. Nam & altaria eorū quasi acerui
Acerui. Ponitur etiam גַּל Gal. pro horto. vt Canti. 4. Hortus con
גַּל clusus fons signatus. Tamen hebrei dicunt q; in predicto lo
Hortus. co significat fontem. Et in plurali גַּלּוֹת Galoth. idest fon-
גַּלּוֹת tes. Pro quo beatus hieronymus transtulit irriguum. Ios.
Irriguum 15. Dedit itaq; ei caleb irriguum superius & irriguum in-
ferius. Iudi. 1. Vbi eadem verba habentur. Vide etiam de
hoc in dictione sequenti.

גָּלַל Galal. devoluere. voluere. involuere. amouere. rotare.
devoluere. גָּלַל Auferre. Gen. 29. Quibus congregatis devoluebent
Amouere. lapidem. & in eodem. Et amoueamus lapidem de ore pu-
tei. Et in eodem. 43. Vt devolutāt in nos calumniam. 2. Re.
20. Amassa autem conspersus sanguine iacebat in media
via. Pro quo hebrei legunt. Amassa autem involuebatur
sanguine. Esa. 9. Et vestimentum mixtum sanguine. idest
involutum sanguine. Et aliquando scribitur cum simplici
lamed. Gen. 29. Et amouit lapidem quo puteus claudeba-
tur. Ios. 15. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Et
in eodem. 10. Voluite saxa ingentia ad os spelunce. Ps. 21.
Sperauit in domino eripiat eum. pro quo hebrei legunt.
Deuoluit ad dominum eripiat eum: & potest subintelligi
spem suam. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he-
braicam varitatem transtulit. Confugit ad dominum sal-
uet eum. Ps. 36. Revela domino viam tuā. Pro quo hebrei
legunt. Volue super dominum viam tuam. Potest etiam de
riuari a dictione גָּלָה Galah: que significat revelare vel dete-
gere: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 34. Complicabūtur
sicut liber celi. Pro quo hebrei legunt. Voluentur siue in-
uoluentur sicut liber celi. Nam antiquitus libri voluebātur
sicut rotuli: vt infra dicetur. Et aliquando duplicantur due
prime littere. Iob. 30. Et ad meas miserias devoluti sunt.
Hiere. 51. Et evellam te de petris. Pro quo hebrei legunt.
Et devoluam te de petris. siue rotare te faciam de petris vt
de rupibus. Et inde גַּלְגַּל Galgal. i. rota. siue volubilis. Ps.
76. Vox tonitrui tui in rota. Ps. 82. Deus meus pone illos
vt rota. Eccls. 12. Et confringatur rota super cisterna. Esa.
5. Et rote eius quasi impetus tempestatis. Et in eodem. 28.
Nec rota plaustri super cyminum circumibit. Ezech. 1. Ro
tas vocauit volubiles. Quod in hebreo legitur in numero
singulari: scilicet rotam vocauit volubilem. Est etiam גִּלְגָּל
Guilgal nomen proprium loci. Ios. 5. Vocatumq; est no-
men loci illius galgala. Et in eodem manseruntq; filii isra
el in galgalis. Inde גֻּלְגֹּלֶת Gulgoleth. idest caput aut calua
ria: eo q; est rotundum. Exo. 16. Gomor per singula capi-
ta. 1. Paralipo. 10. Et corpus eius affixerunt in templo da-
gon. Pro quo hebrei legunt. Caput siue caluariam eius af-
fixerunt in templo dagon. Nam. 1. Reg. 31. Dicitur q; cor-
pus eius suspenderunt in muro Bethsan: Philistiim enim
amputauerunt caput saul. vt habetur. 1. Paralip. 10. et cor-
pus affixerunt in muro Bethsam: & caput siue caluariam
in templo dagon. Et inde caluarie locus dicitur golgotha.
Matthei. 27. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha:
q̄d est caluarie locꝰ. Et ide גְּלִילִים Gueliim siue. גְּלִילֵי Gue
lile. idest circuli. eo q; sunt rotundi. Ester. 1. Qui eburne-
is circulis inserti erant. In alio vero loco beatus Hierony
mus transtulit tornatiles. Canti. 5. Manus eius tornatiles.
Et inde מְגִלָּה Megula. idest volumen. libellus. Quia anti
quitus solebāt libros voluere & nō cōpaginare. Zach. 5. Et
ecce volumen volans. Et in eodem. Ego video volumen
volans. & inde גֵּלָל Gelal. idest fimus. stercus: vt Ezech. 4.
Et stercore quod egreditur de homine operies illud. Et
in eodem. Ecce dedi tibi fimum boum pro stercoribus hu
manis. Soph. 1. Et corpora eorum sicut stercora. vbi poni
tur גְּלִלִים Gelalim in numero plurali. accipitur etiam גֵּלָל
Guelal: pro marmore. eo q; est rotundum. vt Esdre. 1. Qui
edificatur lapide inpolito. Pro quo hebrei legunt. Qui e-
dificatur lapide marmoreo. Et inde גִּלּוּל Guillul. idest abo
minatio vel sordes. & accipitur pro idolo: sic dictum a ster
core & fetore: vt Deut. 29. Vidistis abominationes & sor-
des. idest idola eorum. Ezech. 16. Et super idola abomina-
tionum tuarum. Et in eodem. 18. Et oculos suos non leua-
uerit ad idola domus israel. Ponitur etiam pro inmundi
tiis. Vt in eodem. 14. Posuerunt inmunditias suas in cor-
dibus suis. Et in eo. Qui posuerit inmunditias suas in corde
suo. & inde גַּל Gal. i. acerus. Iob. 8. Sup acerū petrarū radi
ces eiꝰ dēsabūtur. & de hoc vide ī dictiōe p̄cedēti. Accipitur

Involuere

Auferre. Voluere.

Cōfugere.

Cōplicare

devoluere. Rotare. גָּלַל

Rota.

Volubilis. גִּלְגָּל

Galgala. גִּלְגָּלַת

Caput. Caluaria.

Golgotha

גְּלִילִים Circuli.

Tornatiles מְגִלָּה

Volumen. גִּלָּל

Stercus. Fimus. גְּלִלִים גֵּלָל

Marmor גֵּלֵל

Abominatio. Idolum.

Immunditie. גַּל

Acervus.

Fons. גלות גלי Fluctus. גולה Lampas. וולת Vitta. גלות Funiculi. גליל גלילות Tymuli. גלילה גליל גלילות Galilea. בגלל Ob gratiã Propter. גלב Tonsores. גלד Cutis. גלה Reuelare. Discooperire. Detegere.

etiam pro fonte. Et in plurali. גלות Guloth. ideſt fontes vel irriguum. De quo vide ſupra in dictione precedenti. Inde גלי Gale. ideſt fluctus. dictũ a circulis qui in aqua fiũt Ps. 64. Sonum fluctuum eius. Ps. 88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas. Ione. 2. Omnes gurgites tui & fluctus tui ſuper me tranſierũt. Et inde גולה Gula: quod ſignificat vas rotundum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit lampadem. Zach. 4. Et lampas eius ſuper caput eius. Et in eodem. Vna a dextris lampadis & vna a ſiniſtris eius. Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur גולת Gulath. Pro q̃ beatus hieronymus tranſtulit vittam: eo q̃ circumuoluitur capiti vel alii membro. Eccls. 12. Et recurrat vitta aurea. Et aliqui hebrei dicunt q̃ deriuatur a ſupradicta dictione גל Gal que ſignificat fontẽ. & in plurali גלות Guloth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit funiculos. 1. Paralip. 7. Et funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum. Et in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant ſuper capita columnarum. Erant enim funiculi erei circumuoluti capitibus columnarum. Et inde גליל Galil. ideſt terminus. vel confinium. Et in plurali גלילות Gueliloth. ideſt termini vel confinia ſecundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tumulos: eo q̃ in terminis vel confiniibus fiunt acerui vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos. vt Ioſ. 22. Cumq̃ veniſſent ad tumulos iordanis. Et in eodem. Super iordanis tumulos contra filios iſrael. Ezech. 47. Aque iſte q̃e egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis: vbi ponitur גלילה Gelila cum littera he in fine. Poteſt etiam deriuari a dictione גל Gal que ſignificat acerum vel tumulum. Ponitur etiam גליל Galil ſiue גלילות Gueliloth pro galilea. vt Ioſ. 13. Omnis videlicet galilea philiſtiim. vbi pro galilea ponitur גלילות Gueliloth. Eſa. 9. Viam maris trans iordanem galilea gentium. vbi ponitur גליל Galil. Sed in locis ſupradictis hebrei legunt terminos vel terminum: aut confinium vel confinia. Inde בגלל Biglal. i. propter. ob gratiam. Geñ. 12. Et viuet anima mea ob gratiam tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore. Pro quo hebrei legunt. Quia propter hãc rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo. גלב Galab. tonſor. Et ſolum inuenitur in numero plurali. vt Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentem pilos. Pro quo hebrei legunt. Sume tibi gladium acutum nouaculam tonſorum: ideſt acutum ſicut nouacula tonſorum. גלד Geled. cutis. Iob. 16. Saccum cõſui ſuper cutem meam Et ſolum inuenitur in predicto loco. גלה Gala. reuelare. diſcooperire. nudare. detegere. Transmigrare. migrare. captiuare. tranſferre. Exo. 20. Non aſcendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitudo tua. Leuit. 18. Omnis homo ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodem. Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non diſcooperies. Et in eodem. Turpitudinem vxoris patris tui non diſcooperies. Ruth. 3. Diſcooperies pallium quo operitur. Et in eodem. & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit. Et in eodem. Quod audire te volui. Pro quo hebrei legunt. Et ego dixi reuelabo aurem tuam. 1. Reg. 9. dominus autem reuelauerat auriculam ſamuelis. 2. Reg. 6. diſcooperiens ſe ante ancillas ſeruorum ſuorum. Iob. 12. qui reuelat profunda de tenebris. Et in eodem. 20. Reuelabũt celi iniquitatem eius. Ps. 118. Reuela oculos meos. Prouer. 11. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. Et in eodem. 16. Reuela domino opera tua. Et in eodem. 19. Niſi cadixeris que verſantur in corde ſuo. Pro quo hebrei legunt. Niſi cum reuelatur vel detegitur cor ſuum. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem. 25. Secretum extraneo nõ reueles. Eſa. 22. Et reuelabitur operimentum iude. Et in eodem. Et reuelata eſt in auribus meis vox domini exercituum. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Et in eodem. 57. Reuela crura tranſi flumina. Et in eodem. Et reuelabitur ignominia tua. Et in eodem. 57. Quia iuxta me diſcooperuiſti. Hiere. 11. Tibi enim reuelaui cauſam meam. Et in eodem. 49. Reuelaui abſcondita eius. Ezech. 13. Et reuelabo fundamentum eius. Amos. 3. Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Et in eodem. 5. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium. Ponitur etiam pro aperire: quod eſt diſcooperire. vt Leuit. 22. Ipſaq̃ aperuerit fontem ſanguinis ſui. Nu. 22. Protinus aperuit dominꝰ oculos balaam. Et in eodem. 24. Et ſic aperiuntur oculi eius. Iob. 20. Apertum erit germen domus illius. Et in eodem. 33. Tunc aperuit aures virorum. Prouer. 27. Aperta ſunt prata. Item ponitur pro nudare: quod eſt detegere. vt Geñ. 9. Et nudatus iacuit in tabernaculo ſuo. 2. Reg. 6. Et nudatus eſt quaſi nudetur vnus de ſcurris. Ezech. 16. Et nudabo ignominiam tuam coram eis. Ponitur etiam pro apparere. 1. Reg. 14. Cumq̃ apparuerimus eis. ſed hebrei in hoc loco legunt. Cumq̃ diſcooperti vel detecti fuerimus eis. Et inde גלוי Galui. i. diſcoopertum: vel apertũ: aut notum. vt Eſter. 3. Vt omnes prouincie ſcirent. Pro quo hebrei legunt. Vt in omni prouincia daretur edictum diſcoopertum vel notum omnibus populis. Hiere. 32. Et ſigna forinſecus. ideſt diſcooperta & nota. Et aliquando ſcribitur ſine he. vt in aliquibus locis ſupradictis. & inde גליון Gilaion. ideſt volumen. liber. Eo quod in eo reuelantur ea que ignoramus & neſcimus. Eſa. 8. Sume tibi librum grandem. Et inde. גלינים Gilionim. ideſt ſpecula: eo q̃ in eis apparent ſeu reuelantur ea que eis opponuntur. Eſa. 3. Et ſpecula & ſindones & vittas & theriſtra. Et ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco. Item. גלה Gala. ſignificat tranſmigrare. migrare. captiuare. tranſferre. Eſa. 5. Propterea captiuus ductus eſt populus meus. Et in eodem. 49. Ego ſterilis & non pariens tranſmigrata & captiua. Hiere. 13. Tranſlata eſt omnis iuda tranſmigratione perfecta. Thren. 1. Migrauit iuda propter afflictionem. Et in eodem. 4. Non addet vltra vt tranſmigret te. Ezech. 12. Et tranſmigrabis per diem coram eis: tranſmigrabis autem de loco tuo. Oſee. 10. In gloria eius quia migrauit ab eo. Amos. 6. Nunc migrabunt in capite tranſmigrantium. Et in eodem. 7. Et iſrael captiuus migrabit de terra ſua. Et ſuprain eodem. 5. Et galgala captiua ducetur. Naum. 2. Et miles captiuus adductus eſt. Item ponitur pro tranſferre. 1. Reg. 4. Tranſlata eſt gloria domini de iſrael. 2. Reg. 15. Et egreſſus es de loco tuo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſlatus ſiue tranſmigratus es de loco tuo. 4. Reg. 16. Et tranſtulit habitatores eius. Et in eodem. 17. Et tranſtulit Iſrael in aſſyrios. 1. Paralipo. 5. Et tranſtulit ruben & Gad & dimidiam tribum Manaſſe. Eſter. 2. Qui tranſlatus fuerat de ieruſalem. Et in eodem. Nabuchodonoſor rex Babylonis tranſtulerat. Eſa. 38. Generatio mea ablata eſt & conuoluta eſt a me. Pro quo hebrei legunt. Generatio mea ablata eſt & tranſlata eſt a me. Hiere. 29. Et ad omnem populum quem traduxerat Nabuchodonoſor de ieruſalẽ. Et in eodem. 39. Et ſuperfluos vulgi qui remanſerant trãſtulit Nabuzardan magiſter militum. Amos. Et tranſferetur populus Syrie. Et in eodem. Eo q̃ tranſtulerit captiuitatem perfectam. Item ponitur pro auferre. Ioſ. 5. Hodie abſtuli opprobrium egypti a vobis. Ps. 118. Auferã me opprobrium & contemptum. Et inde. גולה Gola

Aperire. Mudare. Apparere גלוי Diſcoopertum. Nota. גליון Liber. גלינים Specula. גלה Captiuare Tranſmigrare. Migrare. Tranſferre. Auferre גולה

גלות captiuitas

sine גלות Galuth.i.Transmigratio.Captiuitas. Esa.45. Et captiuitatem meam dimittet.Hiere.28.Et omnem trāsmigrationē iude.Et in eodē.29.Et ad reliquias seniorū transmigrationis.Abdie.1.Et transmigratio exercitus huius filiorū israel.& in eodē.Et transmigratio hierusalem que in bosphoro est.Et in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine.& dicitur גלותא Galutha. Dañ.2.Inueni hominē de filiis transmigrationis Iudee.

Transmigratio.

גלותא Transmigratio.

גלח Radere.

גלח Galach. Radere. Tondere. Leuit.13.Radetur hō absq; loco macule.Nu.6.Quod radet ilico in eadē die.& in eodem.Tunc radetur Nazareus ad ostiū tabernaculi. Et in eodē.Postq; Rasum fuerit caput eius. Deut.21. Que radet cesariē. Iudi.16. Si rasum fuerit caput meū. Et in eodem. rasit septem crines eius.Esa.7. In die illa radet dñs in nouacula conducta.Hiere.41.Rasi Rarba & scissis vestibus. Ezech.44.Et caput suum non radent.

גלם inuoluere.

גלומי inuolucris

גולם Impfectū.

גלם Galam. Inuoluere. 4.Reg.2.Tulitq; Helias pallium suum:& inuoluit illud.Et inde גלומי Gelomei.i. inuolutiones:aut panni siue vestes inuolute. Ezech.27.Inuoluc ris hyacinthi & polymitorū.Pōitur etiā גולם Golem pro re imperfecta vel informi.Ps.138. Imperfectum meum viderunt oculi tui.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit.Informē adhuc me vide runt oculi tui.

גלמד Solitaria. Sterilis.

גלמוד Hō pariēs

גלמי Galmud. Solitarius.Solus.Sterilis.vt Iob.3.Sit nox illa solitaria.Et in eodē.15. Congregatio eñ hypocrite sterilis.Et in eodem.30.Egestate & fame steriles.Esa. 49. Ego sterilis & non pariens.vbi pro eo quod in littera nostra est.Non pariens.in hebreo ponitur.גלמודה Galmuda in genere femínino.

גלע Cōmiscere

יתגלע

Galaa.cōmiscere. Miscere.Prouer.20.Omnes aūt stulti cōmiscentur cōtumeliis.Pro quo Hebrei legūt. Ois aūt stultus cōmiscet se siue cōmiscetur.s.Cōtumeliis vel cōtentionibus.Nā supra immediate dixerat.Honor est homini qui separat se a cōtētionib9. Et ponitur ibi יתגלע ithgalaa:quod est verbum quarte cōiugationis.Ponitur etiā idē verbum supra in eodē.17.vbi dicitur. Et anteq; calūniam patiatur iudiciū deserit. Pro quo hebrei legunt. Et anteq; cōmiscatur iurgium siue iudicium desiste vel desere. Et in eodē.18.In omni tēpore erit exprobrabilis.Pro quo hebrei legunt. In omni tempore siue in omni re cōmiscetur. scilicet contentionibus.i.Contumeliis.Et solum inuenitur in predictis locis.

Cōmiscere

גלש Ascēdere. Apparere

גלש Galas.Ascendere. Apparere.Canti.4. Capilli tui sicut greges caprarum:que ascenderunt de monte Galaad.Et in eodē.6.Capilli tui sicut greges caprarum : que apparuerunt de Galaad.Et solum inuenitur in his duobus locis.Et dicunt aliqui hebrei ף significat Manicare.i. Mane surgere.Quia idem significat in lingua Arabica vel Punica.In lingua vero chaldaica significat Tondere vel Depilare.Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt.Que atonse sunt de monte galaad.

Tondere.

גם Etiam Quoq;

גם Gam. etiā. quoq;.et.q;.Etenim.equidem.namq;. sed. Sed et.Geñ.27.Benedic etiam & mihi pater mi .Et in eodem.Mihi quoq; obsecro vt benedicas.Et in eo.29.Dedit etiam istum mihi . & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee . Exo.7 . Etfecerunt etiam ipsi per incantatiōes egyptiacas.Nu.4.Tole sūmam etiam filiorum gerson.Et in eodem.16.Vt vobis etiam sacerdotiū vendicetis.Deut.1.Mihi quoq; iratus deus propter vos.Et in eodem.3.Tradidit dominus deus noster in manibus nostris etiam og regem basan.Et in eōdem. 23 . Etiam post decimam generationem.Ruth.2.Etiam si possem hac nocte concipere.Et in eodem.2 . De vestris quoq; manipulis proiicite de industria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2. Reg.11.Mane hic etiam hodie.Et in eodem.& mortuus est etiam vrias Etheus.4.Reg.2.Vbi est deus helie etiā nūc. Ester.5. Etiam cras cum rege pransurus sum.Prouer.14. Etiam proximo suo pauper odiosus est . Esa.14 . Abietes quoq; letate sunt super te.Et in eodem.23 . Ibi quoq; non erit requies tibi.Et in eodē.28.Hi quoq; pre vino nescierunt.Thren.4.Ad te quoq; perueniet calix.Hiere.48.Et erit in derisum etiam ipse.Osee.5 . Ruet etiam iudas cum eo.Zach.9.& relinquetur etiam ipse deo nostro . Ponitur etiam.Pro.et.vel q;.vt Geñ.27.Et erit benedictus.& in eodem.Comeditq; precium nostrum.& in eodē.44.Et nos & apud quē iuuentus est cyphus.& in eodem.50.Habuitq; in comitatu currus & equites.& in eodē.Veneruntq; ad eū fratres sui.Exo.12.Et vos & filii isr̄l.Hiere.22.Et in domo mea inueni malum eorum.Et in eodem.33. Et pactū meū irritū esse poterit &c.Item pōitur pro etenim vel pro equidem.Ps.18:Etenim seruus tuꝰ custodit ea.ps.24. Etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur.ps.82.Etenim assur venit cū eis.Ps.83.Etenim passer inuenit sibi domū. & in eodem.Etenim benedictionem dabit legislator. Ps. 118.Etenim sederunt principes aduersum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc mānꝰ tua deducet me. Esa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur.Hiere.33. Equidem & semen iacob & dauid serui mei. Ponitur etiam נם pro Nam et:siue pro nāq; vt.1.Reg.17.Nam & leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus.Ps.22. Nam & si ambulauero in medio vmbre mortis.Ps.118. Nam & testimonia tua meditatio mea est. Hiere.23. Propheta namq; & sacerdos polluti sunt. Item ponitur pro sed.Geñ.13.Sed & loth qui erat cū Abraam.Exo.12.Sed & vulgus ꝓmiscuum. Threñ.3. Sed & cum clamauero.Habet etiam alios modos loquendi: qui possunt reduci ad supradictos.Et aliquando ponitur causa ornatus orationis.Sicut apud latinos alique dictiones enclitice.Et ideo aliquando omittitur in nostra translatione. Geñ.27.Cur vtroq; orbabor filio.Pro quo hebrei legunt. Cur ēt vtroq; orbabor filio.Exo.12. Surgite:egredimini a populo meo.vos & filii israel..Pro quo hebrei legunt. Surgite:egredimini a populo meo etiam vos etiam filii israel. Et in eodem.Oues vestras & armēta assumite. Pro quo hebrei legunt.Etiā oues vras & armenta assumite.& in eodē. Et abeuntes benedicite mihi.Pro quo hebrei legunt.Et abeuntes benedicite etiam mihi.Prouer.14.Risus dolore miscetur.Pro quo hebrei legunt.Etiam in risu dolet cor.Et similiter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in nostra trāslatione. Scribitur etiam cum sīn in principio. Geñ.6. Quia caro est.Pro quo hebrei legunt.In eo quod etiam caro est. vbi etiam preponitur beth prepositio.Potest etiam deriuari a dictione שגה saga que significat errare siue ignorare. & tunc erit talis littera.s.in errore suo siue in ignorātia sua caro est.i.quia carnalis est ideo ignorat vel errat.

Et. q;.

Etenim.

Equide

Nam.et

Namq;

Sed.

גמא Bibere. Ingurgitare. Sorbere.

גמד Mensura palme manus.

גמא Gama.Bibere. Ingurgitare.sorbere.vt Geñ.24.Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe.Pro quo hebrei legūt.Da mihi bibere obsecro pauxillum aque: siue fac me ingurgitare vel sorbere pauxillum aque.Et Iob.36.Feruēs & fremens sorbet terram.Item גמא Gome.Scirpus. Papyrus. Iuncus.Exo.2.Sumpsit fiscelam scirpeam.Iob.8. Nūquid virere potest scirpꝰ absq; humore.Esa.18. Et in vasis papyri super aquas.& in eodē.35.viror calami & Iunci.

גמד Gomed. Mensura palme manus. Iudi.3.Qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus.Et aliqui hebrei dicunt ף significi-

Bibere

Ingurgitare.

Sorbere

Scirpus

Papyrus

Iuncus

Mensura palme

cat cubitum. Et inde גַּמָּדִים Gamadim. Pro quo beat⁹ hie ronymus transtulit pygmeos: qui sunt homines breuissi me statute. Ezech. 27. Sed & pygmei q erāt in turrib⁹ tuis

Pygmei. גַּמָּה

גַּמָּה Gama. aspectus. similitudo. & scribitur cū mē in prin cipio & mutatur he vltimum in tau ratione adiuncti. & dicitur מְגַמַּת Megamath. Abach. 1. facies eorum ventus vrens. Pro quo hebrei legunt. Aspectus vel similitudo fa cierum eorum ventus vrens: siue ventus orientalis. Et so lum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q̄ si gnificat aduersum vel contra. Et legunt sic. Ex aduerso faciērum eorum ventus vrens. In translatione chaldaica sic habetur. Ex aduerso facierum eorum similes sunt ven to orientali: Qui est ventus calidus & vrens.

מְגַמַּת Facies. Aspectus.

Aduersum

גָּמַל Gamal. retribuere. reddere. largiri. ablactare. Geñ. 50. Et reddat nobis omne malum quod fecimus. pro quo hebrei legunt. Et reddat nobis omne malum quod retribuimus ei: vel quod reddidimus ei. Ps. 12. Cātabo do mino qui bona retribuit mihi. Ps. 17. Retribuet mihi do minus scd̄m iustitiam meā. Ps. 102. Neq̄ secūdū iniquita tes nostras retribuit nobis. Ps. 114. Quia dominus bene fecit tibi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he braicam veritatē transtulit. Quia dñs reddidit tibi. Ps. 136 Retributiōem tuā quam retribuisti nobis. Esa. 5. Qui red dita sunt eis mala. Et in eo. 63. Sup omnibus que reddidit nobis dñs. Et in eo. Et super multitudinem bonorū dom⁹ israel: que largitus est eis. & īde גְּמוּל Guemul. 1. retributio vicissitudo. vicē. vltio. vt. Ps. 130. Ita retributio in anima mea. Esa. 3. Retributio enim manuum suarum fiet ei. Et in eodem. 59. Et vicissitudinē inimicis suis. Et in eodem. In sulis vicem reddet. Ioel. 3. Nunquid vltionem vos redde tis mihi. Et aliquando scribitur cum he in fine: & dicitur גְּמוּלָה Gemula. vt. 2. Reg. 19. Non indigeo hac vicissitudi ne. Scribitur etiam aliquando cum tau in principio: & di citur תַּגְמוּל Tagmul. idest retributio. Ps. 115. Pro omnibus que retribuit mihi. Pro quo hebrei legunt. Omnes retri butiones eius super me. Significat etiam ablactare. Geñ. 21. Creuit igitur puer & ablactatus est: fecitq̄ abraam gran de conuiuium in die ablactationis eius. 1. Reg. 1. Non va dam donec ablactetur infans. Et in eodem. Et mane donec ablactes eum. Et in eodem. Et adduxit eum secum postq̄ ablactauerat. Et inde גָּמוּל Gamul. idest ablactatus. Ps. 130. sicut ablactatus est super matrem suam. Esa. 11. Et in cauer na reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet. Et in eodem. 28. ablactatos a lacte auulsos ab vberibus. signifi cat etiam quando fructus qui sunt quasi lac incipiunt indu rari & recipere propriam formam. Numē. 27. In amyg dalas deformati sunt. Pro quo hebrei legunt. Et ablacta uit amygdalas. Esa. 18. Et imrnatura perfectio germinabit Pro quo hebrei legunt. Et vua acerba ablactata. idest perfe cte deformata erit germinatio eius. Item גָּמָל Gamal. i. camelus: & est promiscui generis. vt Leuit. 11. Sicut came lus. Deut. 14. Camelum leporem & chirogrillum. Esa. 21. Ascensorem asini & ascensorem cameli. & in plurali גְּמַלִּים Gemalim. siue גְּמָלִי Gemale. idest cameli. Geñ. 12. Et asine & cameli. Et in eodē. Tulitq̄ decem camelos de grege do mini sui. Et in eodem. 32. Camelos fetas cum paruulis suis trigínta. Et in eodem. 37. Et camēlos eorum portantes a romata.

Retribuet.

Largiri גְּמוּל

retributio. Vicissitu do. Vltio.

גְּמוּלָה vicissitudo תַּגְמוּל retributio.

Ablactare

גָּמוּל Ablactat⁹

deformari

Perfectio

גָּמָל Camelus.

גְּמַלִּים Cameli

גֻּמָּץ Gumas. fouea. Eccls. 10. Qui fodit foueam: incidet in eam. Et scām inuenitur in predicto loco. Et scribitur cum vau in prima syllaba loco vocalis.

Fouea. גַּמָּר

גָּמַר Gamar. deficere. finire. perficere. consumari. siue con sumare. Ps. 7. Consumetur nequitia peccatorum. Ps. 11.

Cōsumari.

Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus. Ps. 76. A generatione in generationem. Pro quo in hebreo habe tur. Consumauit siue consumatum est verbum a genera tione in generationem. Vnde beatus hieronymus in psal terio iuxta hebraicī veritatē transtulit. consumabitur ver bum de generatione in generationem. Ps. 56. Deum qui benefecit mihi. pro quo hebrei legunt. Deum perficientem super me. Ps. 137. Dominus retribuet pro me. Pro quo he brei legunt. Dominus consumabit siue perficiet pro me. scilicet opera que non possum facere. Vnde beatus hiero nymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem sic transtu lit: dñs operabitur pro me. Et inde גְּמִיר guemir. quod in lingua chaldaica significat doctissimum siue perfectissimū Esdre. 7. vbi dicitur. Esdre scribe doctissimo salutem.

Deficere

Perficer

גְּמִיר

doctissim⁹

גַּן Gan. hortus. paradisus. Geñ. 2. Plantauerat autem domi nus deus paradisum voluptatis. Et in eodem. Lignum e tiam vite in medio paradisi. Canti. 4. Hortus conclusus so ror mea sponsa. Et in eodem. 5. Veni in hortū meū. Et in eo. 6. Dilectus meus descendit in hortum suum. & scribitur aliqñ cū he in fine in. ge. fe. Et dicitur גָּנָה Gāna: vt Esa. 61. Et sicut hortus germen suum germinat. Et qñ regit post se genitiuum mutat he vltimum in tau: & dicitur גִּנַּת Guin nath. Canti. 6. Descendi in hortum nucum. & in plu. גַּנִּים Gannim secundum formam masculinorum siue גַּנּוֹת Gan noth secundum formam femininorum. Nu. 24. vt horti iuxta fluuios irrigui. Canti. 4. fons hortorū. Esa. 1. Erube scetis sup hortos quos elegeratis. Hiere. 29. plātare hortos

paradisus Hortus

גָּנָה Hortus.

גַּנִּת

גַּנִּים Horti.

גַּנּוֹת

גָּנַן Gainan. protegere. Esa. 31. Protegens & liberans. Et aliqñ scribitur cū simplici nū. Vt in eo. Sic proteget dñs. exercituum ierusalē. Et in eo. 37. Et protegam ciuitatē istā vt saluem eam. Osee. 11. Protegam te israel. & inde מָגֵן Ma gen. idest protector siue protegens. aut scutum vel clype us. Geñ. 15. Ego dñs protector tuus. Ps. 17. Protector ē om nium sperantium in se. Osee. 4. Dilexerunt afferre igno miniam protectores eius. Significat etiam scutum vel cly peum aut peltam: eo quod protegit. vt deut. 33. Scutum au xilii tui. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Et in eodem. Clypeus saul quasi non esset vnctus oleo. Et ī eo 22. Scutū meū & cornu salutis mee. 3. Reg. 10. trecēteq̄ mi ne auri vnā peltā vestiebāt. Esa. 21. Surgite principes arripi te clypeū. Naū. 2. Clypeus fortiū eius ignit⁹. Et aliqñ scribi tur cū thau in fine. & dr̄ מְגִנַּת Meginath. vt Thren. 3. dabis eis scutū cordis. & in plu. מָגִנִּים Maguinim: scd̄m formam masculinorū. siue מָגִנּוֹת maguinoth. scd̄m formā femininorum. vt. 3. Reg. 10. Et trecētas peltas ex auro pbato. 2. Parali. 12. & clypeos aureos q̄s fecerat salomō. Et in eo. 26. Prepa rauit quoq̄ eis Ozias. i. cuncto exercitui clypeos & hastas Et in eodem. 23. Deditq̄ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq̄ & peltas.

protegere

protector.

Scutus.

Clypeus.

Pelta.

מְגִנַּת Scutum.

מָגִנִּים Pelte.

Clypei.

גָּנַב Ganab. furari. Geñ. 32. Et rachel furata ē idola prīs sui. Et in eo. Noluitq̄ iacob cōfiteri socero suo q̄ fugeret. Pro quo he. le. Et furatus est iacob cor laban syri: eo qd̄ nō nūciauit ei qa fugiēs ipse. Et in eo. Nec indicare mihi. Pro quo he. le. Et furatus es cor meū & nō indicasti mihi. i. ocul tasti vel abscōdisti a me. Et sic est in translatione chaldaica. Et in eo. Cur furatus es deos meos. Et in eo. Quidquid fur tim peribat: a me exigebas. Et in eo. 40. Quia furti subla tus sum de terra hebreorū. Exo. 20. Nō furtū facies. Et ī eo. 21. Qui furatus fuerit hoiem: & vendiderit eū. Et in eo. 22. Et ab eo qui suscepat furto ablata fuerint. Et in eo. qd̄ si fur to ablatū fuerit: restituet damnū. 2. Re. 15. & solicitabat cor da virorū israel. pro quo he. le. Et furabatur absalon corda virorum israel. Et in eodem. 19. Et declinauit populus in

Furari.

die illa ingredi ciuitatem: quomodo declinare solet populus versus efugiens de prelio. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est se populus in die illa ad ingrediendum in ciuitatem. idest abscondite vel furtiue ingressus est populus ciuitatem. Iob. 4. Porro ad me dictum est verbum abscondítum & quasi furtiue. Hiere. 23. Qui furantur verba mea & inde. גנב Ganab. idest fur. Exo. 22. Si inuenitur fur duplum reddet. Iob. 24. Per noctem vero erit quasi fur. Ps. 49. Si videbas furem currebas cum eo. Et in plurali. גנבים Ganabim. idest fures. Abdie. 1. Si fures introissent ad te. & inde גנבה Geneba. idest furtum. Exo. 22. Si non habuerit quod pro furto reddat: ipse venundabitur. Et in eodem. Si inuentum fuerit apud eum quod furatum est. Pro quo hebrei legunt. Si inuentum fuerit in manu eius furtum.

גנב Fur.
גנבים Fures.
גנבה Furtum.

גנה Hortus. Gana. hortus. de quo vide supra in dictione גן Gan.

גנז Gaza. Ganaz. thesaurus. siue gaza: vel locus vbi reponitur aurum vel argentum seu vestes preciose. Ester. 3. Et decē millia talentorum appendam arcariis gaze tue. Ezech. 27. Gazarumq; preciosarum. Vbi pro gaza siue gazis ponitur in hebreo. גנזי Ginze in numero plurali: nam caret numero singulari.

גנזי

גנזך Cellarium Ganzach. cellarium. repositorium. vt. 1. Paralip. 28. Descriptionem templi & porticus & cellariorum. Et solum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.

געה Mugire. Gaa. Mugire. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit.

געל Abhicere. abominari Gaal. abiicere. abominari. respuere. aborrere. Leuit. 26. Et nō abiiciet vos anima mea. Et in eodem. Abominabitur vos anima mea. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Iob. 21. Bos eorum concepit & non abortiuit. & inde. גועל Goal. idest abiectio. Ezech. 16. In abiectione anime tue.

Aborire.
גועל Abiectio.

גער Increpare. Gaar. Increpare. Gen. 37. Et increpauit eum pater suus. Ps. 9. Increpasti gentes: periit impius. Ps. 67. Increpa feras arundinis. Ps. 105. Et increpuit mare rubrum: & exsiccatum est. Ps. 118. Increpasti superbos. Esa. 17. Et increpabit eum & fugiet procul. Et in eodem. 54. Vt non irascar tibi & non increpem te. Naum. 1. Increpans mare: & exsiccans illud. Zach. 3. Increpet dominus in te sathan. Malach. 2. Ecce ego proiiciam vobis brachium. Pro quo hebrei legūt. Ecce ego increpabo vobis siue ꝓ vobis semē tem siue brachium. Et in eodem. 3. Et increpabo pro vobis deuorantem. Et inde. גערה Geara. idest increpatio siue redargutio. Ps. 103. Ab increpatione tua fugient. Prouer. 13. Qui autem illusor est non audit cum arguitur. pro quo hebrei legunt. Et illusor non audit increpationem siue redargutionem. Et aliquando scribitur cum mem in principio & tau in fine. & dicitur. מגערת Migeereth. Deut. 28. Et increpationem in omnia opera tua.

Increpare.
גערה Increpatio
Redargutio.
מגערת Increpatio

געש Cōmouere cōquassare. Gaas. commouere. turbare. intumescere. impetum facere. 2. Reg. 22. Commota est & contremuit terra. & in eodem. Et conquassata quoniam iratus est eis. Pro quo hebrei legunt, Et commota sunt. Et sic habetur. Ps. 17. vbi eadem verba ponuntur in hebreo. Iob. 34. Et in media nocte turbabuntur. Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur. Et in eodem. 46. Et veluti fluuiorum intumescunt gurgites eius. Et in eodem. Et velut flumina mouebuntur fluctus eius.

Turbare.
Intumescere.

גף Arx. Vestis. Gaph. arx. pinnaculum. ala siue penna. vt Prouer. 9. Vt vocaret ad arcem. Ponitur etiam pro veste. vt Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. de quo vide supra in dictiōe גף Guph. Scribitur etiam cum aleph in principio. Et significat exercitum siue agmen. De quo vide supra in dictione אגף Agaph. Item. גף gaph. in lingua chaldaica signat alam siue pennam. Dañ. 7. Et alas hēbat aqle.

Ala.

גפן Vitis. Géphen. vitis. vt Gen. 40. Videbam coram me vitem Iudi. 9. Et locuta sunt ligna ad vitem. 4. Reg. 4. Et inuenit quasi vitem siluestrem. Ps. 127. Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue. Osee. 10. Vitis frondosa israel. Et aliquando ponitur in nostra translatione pro vinea. vt Gen. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Nu. 6. Quidquid ex vinea esse potest. Deut. 32. De vinea sodomorum vinea eorum. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in primo flore. Ps. 79. Vineam de egypto transtulisti. Et in plurali גפנים Gephanim. Canti. 2. Vinee florentes dederunt odorem suum. Abach. 2. Et non erit germen in vineis. Et in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem siue vites. Et aliquando ponitur in hebreo singulare pro plurali. vt Esa. 7. Omnis locus vbi fuerint mille vites. & Hiere. 8. nō est vua in vitibus. Pro quo in hebreo habetur. Non sunt vue in vite.

Vitis.
Vinea.
ים
Vinee.

גפר Leuigatum Gofer. Leuigatum: seu bituminatum. Gen. 6. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et solum inuenitur in predicto loco: & dicunt hebrei ꝓ significat quodam genus ligni leuissimi sic nominati. vnde ipsi legunt. Fac tibi arcā de lignis gópher. & sunt qui dicunt ꝓ signat quadratū. Alii vero dicūt ꝓ signat quòdam genus cedri. btūs vero hieronymus in libro de hebraicis questionibus super hoc loco sic ait: ꝓ quadratis lignis: bituminatis legim⁹ in hebreo.

Leuiga
Gopher

גפרית Sulphur Gophrith. sulphur. Gen. 19. Igitur dominus pluit super sodomam & gomoram sulphur & ignem. Deut. 29. Sulphure & salis ardore comburens.

Sulphur

גרר Serrare. Ruere. Dissecare. Garar. serrare. dissecare. ruere. & inde מגרה Megera. i. serra. 3. Reg. 7. Tam ītrinsecus quam extrinsecꝰ serrati erant. Pro quo he. le. Serrati erant serra intrinsecus & extrinsecus. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. Hebrei tñ dicunt ꝓ etiam in hoc loco signāt serrare vel dissecare. Et legūt sic: procella dissecans vel detrūcans in capite impiorū quiescet. Alii vero dicunt ꝓ deriuatur a supradicta dictione גור Gur. Que signāt habitare vel peregrinari. Ponitur etiam in nostra translatione pro sustentari. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cūq; sustentor afflixisti. de quo vide supra in dictione גור Gur. & aliqñ scribitur cū simplici res. Prouer. 21. Rapine impiorum detrahent eos. Pro quo he. le. Rapina impiorum dissecabit eos. Potest etiam deriuari a dictione נגר Nagar. que significat detrahere vel defluere. vt infra dicetur.

Serrare
Ruere.
Dissecare
Sustētare
Detrahere
Dissecare

גרב Scabies Garab. scabies. Deut. 28. scabie quoq; & prurigie: ita vt curari nequeas. & in lingua chaldaica significat vtrem vel lagenam.

Scabies

גרגר Granum Oliua. Collum Gargar. granum. Pro quo beatus hieronymus transtulit oliuam. Esa. 17. Duarum vel trium oliuarum in sūmitate rami. Et solū inuenitur in p̄dicto loco: & i mu. plu. Itē גרגרה Garguera. guttur. collū. Prou. 1. Et torques collo tuo. Et i eo. 3. Circūda eas gutturi tuo. & scribitur in hebreo ph: qa caret singulari. Et aliqñ scribitur cū simplici gimel & simplici res & additur littera nun in fine. & dicitur גרון Garon. i. guttur. Ps. 13. Sepulchrū patēs guttur eorū. Ps. 113. Non clamabūt in gutture suo. Ps. 149. Exaltatiōes dei in gutture eorum. Esa. 58. Clama ne cesses. Pro qꝰ he. le. Clama in gutture siue cum gutture ne cesses.

Granum
Oliua.
גרה
Collum

גרד Radere Garad. radere. scalpere. Iob. 2. Qui testa saniem radebat. Et solum inuenitur in predicto loco.

Radere

גרה Irritare Inire prelium. Gara. incitare. irritare. puocare. inire bellū. litē mouere. Deut. 2. videte ergo diligēter ne moueam cōtra eos. i. ne irritetis siue ne puocetis eos ad bellū. et i eo. ne ie

moueri ad prelium. Prouocas

as aduersus eos prelium. Et in eodem. Neq; moueaˢ ad prelium. 4. Reg. 14. Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum. Hiere. 50. Quoniam dominum prouocasti. Et inde תִּגְרַת Thigrath. idest prouocatio siue irritatio vel contentio. Ps. 38. a fortitudine manus tue ego defeci. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit a contentione manus tue consumatus sum. Item גְּרָה Guera. idest ruminare. Leuit. 11. Omne quod habet diuisam vngulam & ruminat. Et in eodem Et sus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Item. גֵּרָה Guera. obolus. genus ponderis seu genus monete. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. Et secundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גָּרוֹן Garon. idest guttur. de quo vide supra in dictione גַּרְגָּר Gargar.

Contentio גְּרָה

Ruminare. גָּרָה

Obolus. גֵּרָה

גָּרַז Garaz. excidere. Ps. 30. Proiectus sum a facie oculorũ tuorum. Pro quo hebrei legunt. Excisus sum a facie oculorum tuorum. & inde גַּרְזֶן Garzen. idest securis. Deut. 19. Et in succisione lignorum securis fugerit manũ. Esa. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea

Excidere. גָּרַז

Securis. גַּרְזֶן

גּוֹרָל Goral. sors. Nu. 33. Singuli vt sors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Ioſ. 15. Sors filiorum iude. Ps. 21. Et super vestem meam miserunt sortem. Prouer. 1. Sortem mitte nobiscum. Et in plurali. גֹּרָלוֹת Goraloth. idest sortes. Leuit. 16. Mittensq; super vtrunq; sortem. Pro quo hebrei legunt. Et mittat sacerdos super duos hircos sortes. Ione. 1. Et miserunt sortes.

Sors. גּוֹרָל

Sortes. גֹּרָלוֹת

גָּרֶם Garem. cartilago. os: aut fortis: vel durus: siue osseus vt Iob. 40. Cartilago illius quasi lamine ferree. Prouer. 17. Spiritus tristis exsiccat ossa. Et in eodem. 25. Et lingua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro duritia. Dañ. 6. Et omnia ossa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro forti. Geñ. 49. Isacar asinus fortis. Itẽ. גָּרַם Garam. cõfrigere. Nu. 24. Ossaq; eorum confringet. Ezech. 23. Et fragmenta eius deuorabis. Pro quo hebrei legunt. & testas eius confringes. scilicet dentibus. Soph. 3. Iudices eius lupi vespere non relinquebant in mane. pro quo hebrei legunt. Iudices eius lupi vespere non confringebãt scilicet ossa in mane. Quasi dicat: in vespere confringebãt ossa & deuorabant ea: & nihil in mane relinquebant. Item גֶּרֶם Gerem. idest gradus quo ascenditur: aut tribunal. 4. Reg. 9. Posuerunt sub pedibus eius in silitudinẽ tribunalis

Cartilago. Ossa. גָּרֶם

Durities. גָּרֶם

Fortis. גֶּרֶם

Cõfrigere. גָּרַם

Tribunal. גֶּרֶם

גֹּרֶן Goren. area. Geñ. 50. Venerunt ad aream achad. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. Esa. 21. Et filia aree mee. Et in plurali גְּרָנוֹת Goranoth. vt Osee. 9. Super omnes areas tritici. Ioel. 2. Implebuntur aree frumẽto. Item גָּרוֹן Daron. idest guttur. De quo vide supra in dictione גַּרְגָּר gargar.

Area. גֹּרֶן

Aree. גְּרָנוֹת

Guttur. גָּרוֹן

גָּרַס Garas. confringere. frangere. Thren. 3. Et confregit ad numerum dentes meos. Ps. 118. Concupiuit anima mea desiderare. Pro quo hebrei legunt. Confracta siue contrita est anima mea desiderio. Et aliquando scribitur cum sin littera in fine loco samach. & dicitur גָּרֵשׂ Géres idest confractum vel contusum. Leui. 2. Et confringes in modum farris. Et in eodem. Partem farris fracti & olei.

Confrigere Cõcupiscere. גָּרַס

Cõfrigere Fractum. גָּרֵשׂ

גָּרַע Garaa. diminuere. auferre. prohibere. confringere. Exo. 5. Nec minuetur quicquam ex opere vestro. Nu. 11. Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre. Pro quo hebrei legunt. Quare minuimur. idest inferiores sumus: vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem. 3. De nostra hereditate minuetur. Et in eodem. Confundatur fortium distributio: & aliorum possessio ad alios transeat. Pro quo hebrei legunt. Addatur hereditas earum hereditati tribus quibus fuerint vxores: & de nostra hereditate minuetur. Deut. 4. Non addetis ad verbum: nec auferetis ex eo. Iob. 15. Et tulisti preces coram deo. i. dest abstulisti vel diminuisti. Et in eodem. Et inferior te erit eius sapientia. Pro quo hebrei legunt. Et diminuta est apud te sapientia: siue ablata est a te sapientia. Et in eodem. 36. Non auferet a iusto oculos suos. Et in eodem. qui aufert stillas pluuie. Ezech. 16. Et auferam iustificationem tuam. Significat etiam cõfringere vel cõcidere. vt Ezech. 5. Ego quoq; confringam: & non parcet oculus meus. Esa. 15. Omnis barba radetur. idest concidetur. Hiere. 48. Omnis barba rasa erit. & inde מִגְרָעוֹת Migraoth. Pro quo Beatus hieronymus transtulit trabes: eo quod excidũtur vt. 3. Reg. 6. Trabes autem posuit in domo per circuitum foramen fenestre: vt non hererent muris templi. Hebrei tamen dicunt q; muri templi erant minus crassi a parte superiori: & q; tabulata a parte posteriori sustentabantur in muro eo q; erat crassior a parte inferiori: ita q; trabes non ingrediebantur in muro sed capita earum a parte posteriori erant inixa muro: & illud muri quod erat diminutum in crassitudine a parte superiori dicitur מִגְרָעוֹת Migraoth secundum hebreos.

Auferre.

Cõfrigere Concidere

מִגְרָעוֹת

Trabes.

גָּרַף Garaph. trahere. vt Iudi. 5. Torrens cisson traxit cadauera eorum. Item אֲגָרוֹף Egroph per additionem aleph in principio significat pugnum. vt Exo. 21. Et percussit alter proximum suum lapide vel pugno. Esa. 58. Et percutitis pugno impie. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְגַרְפוֹת Megrephoth: et significat stercus siue glebas. Ioel. 1. Computruerunt iumẽta sub stercore suo. Pro quo aliqui hebrei legunt sic. Computruerunt. dissem inata sub glebis suis: scilicet ne pullularent. Nam vtroq; modo potest legi vt infra dicetur in dictione. פָּרַר Parad.

Trahere. גָּרַף

אֲגָרוֹף Pugnus.

מְגַרְפוֹת Stercus.

Glebe.

גָּרַשׁ Garas. eiicere. abiicere. expellere. cõmouere. vt Genẽ. 3. Eiecitq; adam. Et in eodem. 4. Ecce eicis me hodie a facie terre. Et in eodem. 21. Eice ancillam hanc et filium eius. Exo. 2. Et eiecerunt eas. Et in eodem. 6. Et in manu robusta eiiciet eos de terra sua. Et in eodem. 11. Post hec dimittet vos et exire compellet. Et in eodem. 12. Cogentibus exire egyptiis. Pro quo hebrei legunt. Quia eiecti siue expulsi sunt de egypto. Et in eodem. 23. Qui fugabũt eueum et cananeum. idest qui expellent vel eiicient eueum et cananeum. Et in eodem. Non eiiciam eos a facie tua anno vno. Et in eodem. Paulatim expellam eos de conspectu tuo. Et in eodem. 34. Ego ipse eiiciam ante faciem tuam amorreum & cananeum. Nu. 22. Si quomodo possim percutere & eiicere eum de terra mea. 1. Reg. 26. Qui eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps. 77. Et eiecit a facie eorum gentes. Ezech. 31. Iuxta impietatem eius eieci eum. Ioñ. 2. Et ego dixi abiectus sum a cõspectu oculorum tuorum. Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare. vt Esa. 57. Impii autem quasi mare feruens. idest commotum vel fluctuans. Et in eodem. Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Pro quo hebrei legunt. Et commouent aque eius cenum & lutum: siue conculcationem et lutum. Et inde mulier repudiata que eiecta est a viro suo dicitur גְּרוּשָׁה Gueruſa. vt Leuit. 21. Neq; eam que repudiata est a marito. Ezech. 44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores. Et ide גְּרֻשׁוֹת Gueruſoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit cõfinia. Ezech. 45 Separate confinia vestra a populo meo. Hebrei tamen dicunt q; in hoc loco significat tributa que principes eiiciebãt seu imponebant super populum. & inde מִגְרְשֵׁי Migreſe siue מִגְרְשׁוֹת Migreſoth. i. ſuburbana. Leuit. 25. Suburbana

Eiiscere. גָּרַשׁ

Exire compellere.

Expellere.

Abiscere.

Fluctuare

cõmouere.

גְּרוּשָׁה repudiata.

גְּרֻשׁוֹת confinia.

מִגְרָשׁ Suburbana.

autem eorum non veneant. Nu. 35. Et suburbana sint peco ribus ac iumentis. Ios. 14. Et suburbana sint ad alenda pecora. Et in eodem. 21. & suburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro classibus. Ezech. 27. A sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur classes. Item. גְּרֹשׁ Guéres. i. maturitas seu fructificatio: sic dictū ab excidēdo seu expellendo fructum ex arboribus. Deut. 33. De pomis fructuū solis ac lune. Item גָּרְשׁ Guéres cum ceboleth in littera sin significat confractum siue contussum. De quo vide supra in dictione גרס Garas.

Fructus. גְּרֹשׁ

גָּרְשׁ

נָשַׁשׁ Gasas. palpare. attrectare. vt Esa. 59. Paluauim? quasi ceci parietem: & quasi absq; oculis attrectauimus. Et solum inuenitur in predicto loco.

Palpare. Et trectare נָשַׁשׁ

נָשַׁם Gasam. pluere. vt Hiere. 14. Nunquid sunt in sculptilib? gentium qui pluant. Vbi ponitur מַגְשִׁימִים mag simim. Quod est participium plurale tertie coniugatiōis. ideſt facientes pluere. Inde גֶּשֶׁם Gésem. ideſt pluuia. imber Leuit. 26. Dabo vobis pluuias temporibus suis. Iob. 37. & Imbri fortitudinis sue. Ps. 67. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Prou. 25. Ventus aquilo dissipat pluuiā. Eccls. 12. Et reuertantur nubes post pluuiam. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit. Et in eodem. 55. Quomodo descendit imber & nix de celo. & aliquando ponitur in nostra translatione pro hyeme: eo quod in eo abundant pluuie. Iob. 37. Qui precipit niui vt descēdat in terram & hiemis pluuiis. In lingua vero chaldaica significat corpus. vt Dañ. 3. Et nihil potestatis habuisset ignis in corpibus eorū

Pluere. מַגְשִׁימִים

גֶּשֶׁם

Pluuia. Imber.

Hyeme. Corpus.

גת Gath. torcular. Iudi. 6. Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantium in torculari. & in plurali גִּתּוֹת Guithoth. Nec. 13. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato. Et aliquando scribitur cum iod in secunda syllaba. Et dicitur גִּתִּית Guithith. vt in titulo psalmi octaui. vbi dicitur in finem pro torcularibus psalmus dauid. hebrei tamen dicunt q̄ ille psalmus & similiter alii habent talem titulum eo quod dauid composuerit illos cum esset in geth ciuitate philistinorum: que interpretatur torcular. Alii vero dicunt q̄ גִּתִּית Guithith. est nomen cuiusdam musici instrumenti quod fuit inuentum in geth: in quo cantabatur ille psalmus.

Torcular. גת

גִּתּוֹת

torcularia גִּתִּית

torcularia.

De incipientibus a littera. ד Daled.

דַּד Dad. Mammilla. mamma. vber. Et solum inuenitur in numero plurali. f. דַּדַּיִ Dade. Prouer. 5. Vbera eius inebrient te omni tempore. Ezech. 23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eodem. Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius. Cantī. 1. Quia meliora sūt vbera tua vino. Potest etiam significare dilectiones siue amores: vt infrā dicetur in dictione דוד Dod.

Vbera. Mamme. דַּד

דַּדַּי

זֹא Da. in lingua chaldaica significat hec siue hoc. Dañ. 4 Nonne hec est babylon ciuitas magna. Et in eodē. 7. diuerse inter se. pro quo hebrei legūt. diuerse hec ab hac.

Hec. זֹא

דָּאַב Daab. dolere. languere. Infirmari. esurire. Ps. 87. Oculi mei languerunt pre inopia. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Oculus meus infirmatus est ab afflictione. Hiere. 31. Et vltra non esurient. pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt. Et aliquando scribitur sine aleph. Leui. 26. Et consumat animas vestras. vbi ponitur מַדִּיבוֹת Madiboth. pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth: quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt. Dolere facientes. siue infirmare facientes animam. Et inde דְּאָבָה Deaba. ideſt dolor. infirmitas. Pro quo beatus hieronymus transtulit egestatem siue esurientem. Iob. 41. Et faciem eius p̄cedet egestas. Hiere. 31. Et animam esurientem saturaui. Et aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur דַּאֲבוֹן Daabon. Deut. 28. Et animam consumptam merore. Pro quo hebrei legunt. Et infirmitatem siue langorem vel merorem anime.

Languere דָּאַב

Infirmari

Dolere.

מַדִּיבוֹת

מַאֲדִיבוֹת

דְּאָבָה

Egestas. Esuriens

דַּאֲבוֹן

Meror.

דָּאַג Daag. solicitū esse. formidare. timere. 1. Reg. 9. Et solicitus sit pro nobis. Ps. 37. Et cogitabo pro peccato meo. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et solicitus ero pro peccato meo. Esa. 57. Pro quo solicita timuisti. Hiere. 17. Et in tempore siccitatis non erit solicitum. Et in eodem. 38. Solicitus sum propter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos. Et in eodem. 43. Et fames pro qua soliciti estis adherebit vobis. Et inde דְּאָגָה Deaga. ideſt solicitudo vel timor. Pro quo in translatione nostra ponitur cogitatio. Ios. 22. Et non magis ea cogitatione & tractatu diceremus. Item. דָּג Dag. i. piscis. vt Nec. 13. Inferentes pisces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

Solicitus esse. דָּאַג

Timere.

דְּאָגָה

Solicitudo Cogitatio

דָּג

Piscis.

דָּאָה Daa. volare. deut. 28. In similitudine aquile volātis. Pro quo hebrei legunt. Sicut volat aquila. Et aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. Ps. 17. Et volauit super pennas ventorum. & inde דַּאָה Daa: quod est nomen auis immunde: sic dicta a magnitudine volatus, Quam nostra translatio yxon nominauit. Deut. 14. yxon & vulturē ac Miluum.

Volare. דָּאָה

דַּאָה

Yxon.

דִּיב Dib. fimus. stercus. & componitur cum dictione ionim que significat columbas. & dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. ideſt stercus columbarum. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis. & solum inuenitur in predicto loco.

דִּבְיוֹנִים

Stercus colūbarum

דָּבַב Dabab. denunciare. facere loqui. diffamare. Canti. 7. Labiisq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt: faciens loqui labia vetera siue antiqua. & inde דִּבָּה Dibba. ideſt fama vel infamia. aut detractio seu vituperatio. Gen̄. 37. Accusauitq; fratres apud patrem crimine pessimo. Pro quo hebrei legunt. Et adduxit ioseph famam eorum malam ad patrem suum. Nu. 13. Detraxeruntq; terre quam aspexerant. Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aspexerant. Prouer. 25. Et exprobare non cesses. Pro quo hebrei legunt. Et infamia tua non reuertetur: ideſt non cessabit. Ponitur etiam in nostra translatione pro vituperatione vel pro contumelia. Ps. 30. Quoniam audiui vituperationem multorum. Prouer. 10. Qui profert contumeliam insipiēs est. Hiere. 20. Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

Fama. דָּבַב

Infamia

דִּבָּה

דָּבָא Daba. senectus. Deut. 33. Sicut dies iuuentutis tue: ita & senectus tua. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortitudinem.

Senectus. דָּבָא

דָּבַח Dabach. in lingua chaldaica significat immolare vel sacrificare. 1. Esdre. 6. In loco vbi immolant hostias. & inde דִּבְחָא Debach siue דִּבְחָא Dibcha. ideſt hostia vel sacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha ideſt altare. vt. 1. Esd. 7. & offerte ea super altare templi dei vestri.

Immolare. דָּבַח

Hostia. Altare. מַדְבְּחָא

דְּבֵלָה Debela. carica. siue palatha. ideſt massa deficis. 1. Regum. 30. Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam sed & fragmen masse caricarum. Esa. 38. Et iussit esaias vt tollerent massam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim. 1. Regum. 25. Et ducentas massas caricarum. Et. 1. Paralipo. 12. Afferebant panes in

Masa caricarum. דְּבֵלָה

דְּבֵלִים

asinis & camelis & mulis & bobus ad vescendum & farinã & palathas.

Palatha. דַּבַּק

דבק Dabac.adherere.conglutinare. agglutinare. compingere.attingere.apprehẽdere.comprehendere. sequi Sociare.Gen.2.Et adherebit vxori sue . Et in eodem.34. Sichem filii mei adhesit anima filie vestre . Deut . 4. Vos autem qui adheretis domino deo vestro . Et in eodem .10. Ipsi adherebis.Et in eodem.13.Et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua.Et in eodem.30. Et illi adhereas. Ios.22. Adhereatisq; ei & seruiatis . 2.Reg . 20 . viri autem Iuda adheserunt regi suo.4.Reg.3. Veruntamẽ in peccatis Hieroboã filii nabath qui peccare fecit israel adhesit. Iob.29.Et lingua eorum gutturi suo adherebat. & in eodem.41.Vna alteri adherebit.Et in eodem.Membra carnium eius coherentia sibi.Ps.21.Et lingua mea adhesit faucibus meis.Ps.118. Adhesit pauimẽto anima mea.Et in eodem. Adhesi testimoniis tuis domine . Prouer . 18. Magis amicus erit quam frater.Pro quo hebrei legunt.Magis adheret quam frater . Hiere. 13 . Sicut adheret lumbare ad lumbos viri.Et in eodem.42.& fames qua soliciti estis adherebit vobis.Ezech.3.Et linguam tuam adherere faciam palato tuo.Et in eodem.29.Et pisces tui squamis tuis adherebunt.Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare Gen.34.& conglutinata est anima eius cum ea .Ps.43.cõglutinatus est in terra venter noster.Hiere.13 . Sic agglutinaui mihi omnem domum israel.Ezech.29.& agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis . Ponitur etiam pro compingere.Iob.34. & glebe compingebantur . Significat etiam attingere vel contingere .aut apprehendere vel comprehendere.Gen.19 . Ne forte apprehẽdat me malum.Et in eodem.31. & comprehendit eum in monte galaad.2.Paral.3. Alam cherub alterius contingebat . Significat etiam sequi vel persequi . Iudi. 20. & cum vltra tenderent persecuti sunt eos.1.Reg.31. Irrueruntq; philistiim in saul & in filios eius.idest persecuti sunt eos.1 . Paralipo.10. Cumq; appropinquassent philistei persequentes saul & filios eius. Inde דֶּבֶק débec . idest glutinum siue coniunctio aut iunctura.Esa . 41. Dicens glutino bonum est. & in plurali דְּבָקִים debacim.3.Reg.22.& percussit regem israel inter pulmonem & stomachum . Pro quo hebrei legunt.& percussit regem israel inter iuncturas & loricam.Et per iuncturas intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis sibi inuicem iunctis .

Adherere.

Cohærere.

Cõglutinare. Agglutinare.

Appẽdere Comphendere. Cõtingere Persequi.

דֶּבֶק Glutinum

דְּבָקִים

Iuncture.

דבר Diber. loqui.dicere.sermocinari.iterficere.subiicere Gen.17.Cumq; finitus esset sermo loquẽtis cum eo. Et in eodem.18.Quia semel cepi loqui ad dominum meũ. Et in eodem.Ne queso indigneris domine mi si loquar. & in eodem.24.Qui locutus est mihi & iurauit mihi dicẽs. Et in eodem.31.Caue ne quicquam aspere loquaris cõtra iacob.Et in eodem.37.Nec poterant ei quicquam pacifice loqui.Et in eodem.42.Locutus est nobis dominus terre. Exo. 4.Et ipse loquetur pro te.Et in eodem.15.Locutusq; est dominus ad moysen.Et in eodem.19.Moyses loquebatur.Et in eodem.20.Loquere tu nobis & audiemus . Nu. 7.Audiebat vocem loquentis ad se.Et in eodem. 12.Locuta est maria & Aaron contra Moysen.Et in eodem.Vel per somnium loquar ad illum.Et in eodem.Ore enim ad os aloquor ei.Et in eodem.21. Locutusq; contra dominum & Moysen ait.Et in eodem.27.Iustam rem postulant filie salphaad.Pro quo hebrei legunt.Iuste siue recte loquuntur filie salphaad.Deut.31.Et loquar audientibus eis .1. Reg. 1. Porro anna loquebatur in corde suo.Et in eodem.19.Locutus est ergo ionathas de dauid bona.2.Reg.23. Spiritus domini locutus est per me.&.4.Reg.2. Cumq; pergerent & incendentes sermocinarentur.Nec .15. Ex media parte loquebantur azotice.& nesciebant loqui iudaice. Iob.7.loquar in tribulatione spiritus mei. Et in eodem. 33.Loquatur lingua mea in faucibus meis.Ps.2. Tunc loquetur ad eos in ira sua.Ps.14.Qui loquitur veritatem in corde suo. Ps.27.Qui loquuntur pacem cum proximo suo . Ps.30. Que loquuntur aduersus iustum iniquitatem.Ps. 49.Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86 . Gloriosa dicta sunt de te.Ps.88.Tunc locutus es in visione sanctis tuis.Prouer.23.Et cor tuum loquetur peruersa.Et in eodem 25.Qui loquitur verbum in tempore suo. Eccls.1. Locutus sum in corde meo.Et in eodem. 7 . Sed & cunctis sermonibus que dicuntur ne accommodes cor tuum.Canti.8 In die quando alloquenda est . Esa.8. Loquimini verbum & non fiet.Hiere.9.Docuerunt linguas suas loqui mendacia.Ezech.2.Et loqueris verba mea ad eos . Dañ.10.Cumq; loqueretur mecum conualui . Osee.2. Et loquar ad cor eius.Et in eodem.10 . Loquimini verba visionis inutilis. Et in eodem.12.& locutus sum super prophetas . Zach . 2. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur . Malach.3.Quid locuti sumus contra te . Vbi ponitur verbum passiuũ prime coniugationis:quod scribitur cum littera nun in principio.Et in eodem.Tunc locuti sunt timentes dominum vnusquisq; cum proximo suo . & inde דָּבָר Dabar.siue דְּבַר Debar.i.verbum.sermo.eloquium.Res vel aliquid.causa. negocium. tractatus . ordo . responsum . Iudi. 3.Verbum secretum habeo ad te.o rex.1.Reg.17 . Nũquid non verbum est.2.Reg.1. Quod est verbum quod factum est.3.Reg.17.Et verbum dei in ore tuo verum est . Iob.4. Porro ad me dictum est verbum abscõditum.Ps.32. Quia rectum est verbum domini. Ps . 44 . Eructauit cor meum verbum bonum.Ps.106.Misit verbum suum & sanauit eos.Ps.118. Verbum tuum permanet in celo.Prouer. 14.innocens credit omni verbo.Esa.2. Verbum quod vidit esaias filius Amos.Hiere.29 . Et suscitabo super vos verbum meum bonum.Ezech.1. Factum est verbum domini ad ezechielem.Item ponitur pro sermone.Gen. 24 . A deo egressus est sermo.Exo.33. Audiens populus sermonẽ hũc pessimum.Deut.30.Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo. 1.Reg.3.Et sermo domini erat preciosus. 3.Reg.10.Non fuit sermo qui regem posset latere.2 . Paralipo.9.Firmetur sermo tuus quem locutus es . Iob . 26. Et cum vix pauam stillam sermõis eius audierimus.Ps.147 Velociter currit sermo eius.Prouer.12 . Et sermone bono letificabitur.Et in eodem.25.Gloria dei est zelare verbũ: & gloria regum inuestigare sermonem . Hiere. 18.Nec sermo a propheta.Et in eodem. 44 . Cuius sermo complea tur.Item ponitur pro re: vel pro aliquo . Gen . 37.Pater vero rem tacitus considerabat .Exo. 9. vt nil omnino pereat ex his que pertinent ad filios israel.Pro quo hebrei legunt Et non morietur siue nõ peribit ex oĩbus que pertinẽt ad filios israel quicquam siue aliquid aut res.Nu. 23.Et quod cumq; imperauerit loquar tibi . Pro quo hebrei legunt . & quodcunq; siue rem quam ostenderit mihi loquar tibi. Deute. 23.& nihil in eis appareat foeditatis .Pro quo hebrei legunt.& non appareat in te turpis res aut foeditatis aliquid. Iudi.18.Nullo eis penitus resistente.Pro quo hebrei legũt Et non resistente re siue aliquo in terra .Et in eodem . In quo nullius rei est penuria . 2 . Reg .11.Non te frangat ista res. Et in eodem.17 . Et sic res latuit . 4 . Regum.5 . & si rem grãdẽ dixisset tibi ppheta facere debueras. Ps.63.Intenderũt arcum suum rem amaram . Ecclesiastes . 8 . Necq

דִּבֵּר Loqui.

דָּבָר Sermocinare.

Dicere.

דָּבָר Verbum.

Res.

Quicquã Quodcũq

Aliquod Res.

Opus.

permaneas in opere malo. Pro quo hebrei legũt. Neqꝫ permaneas in re mala siue in aliquo malo. & in eodẽ. Qui custodit preceptum: non experietur quicquã mali. i. aliquid mali. Esa. 39. Nõ fuit res quam nõ ostenderim eis in thesauris meis. Et in plurali דְּבָרִים Debarim. i. verba. Sermões res. Geñ. 11. Erat aũt terra labii vnius & sermonum eorũdẽ Deut. 4. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui. Et in eodem vocem verborum eius audistis. 5. Reg. 8. Et sint sermones mei isti &c. Ps. 18. Non sunt loquele neqꝫ sermones. Ps. 118. Cõfirma me in verbis tuis. Ezech. 1. Cunc̃te res difficiles. Et qñ post se regit genitiuũ dicitur דִּבְרֵי Dibre. Ps. 35. Verba oris eius iniquitas & dol⁹. Põitur etiã דָּבָר Dabar pro causa. Ios. 5. Hec aũt causa est secunde circũcisionis. 3. Reg. 11. Et hec est causa rebellionis aduersus eũ. Item ponitur pro negocio vel tractatu. Exo. 18. Vltra vires tuas est negocium. Ios. 22. Et non magis ea cogitatiõe atqꝫ tractatu. Item ponitur pro ordine. Esa. 5. Et pascẽtur agni iuxta ordinem suum. Ps. 109. Secundũ ordinem melchisedech. Vbi põitur דִּבְרָתִי Dibrathi cũ Tau & Iod in fine: ratione genitiui sequentis. Significat etiam eloquiũ siue responsum vel sponsionem. Exo. 8. Pro sponsione ranarum quam condixerat pharaoni. Hiere. 5. Et responsum nõ est in eis. Osee. 1. Principium loquendi dño in osee. Pro quo hebrei legunt. Principiũ eloquii siue sermonis dñi in osee Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur מִדְבָּר Midbar. i. eloquium. Canti. 4. Et eloquium tuũ dulce. Et aliquãdo huic dictiõi דָּבָר Debar siue דִּבְרַת Dibrath preponitur dictio עַל Al. & dicitur עַל דָּבָר Al debar siue עַל דִּבְרַת Al dibrath. Et tunc ambe dictiones significãt propter: quia: vel gratia alicuius rei: aut super aliquod: vt ꝑ aliquo. vt Geñ. 45. Propter pecuniam quam retulimus prio in saccis nostris. Deut. 24. Quia noluerunt vobis occurrere in pane & aqua. Eccl's. 3. Dixi in corde meo de filiis hominum. i. propter filios hominum. Et in eodem. 8. Et precepta iramenti dei. Pro quo hebrei legunt. Et propter iuramentum dei: siue & super verbum iuramenti dei. Dañ. 2. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret. Inde דְּבִיר Debir. i. Oraculum: siue domus interior que dicebatur Sancta sanctorum: eo quod ex eo dabantur responsa & verba diuina. 3. Reg. 6. Per circuitum templi & oraculi. & in eodẽ. Oraculum aũt in medio domus in interiori parte fecerat. Et in eodem. 8. Et intulerunt sacerdotes arcam federis domini in locum suum in oraculum templi. Beatus hieronymus sup epistolam ad Ephesios sic ait. Interiora corporis nostri in nouum vocabulum transeant: dicanturqꝫ debir: quod nos oraculum siue responsum possumus appellare. & vt contẽtiosius verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere possumus. Item דָּבַר Daber. i. interfecit siue subiecit. 2. Paralip. 22. Surrexit & interfecit oẽm stirpem regiam dom⁹ Ioram. Ps. 46. Subiecit populos nobis. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veri. transtulit in hoc loco. Congregauit populos subtus nos. & inde דֶּבֶר Déber siue דָּבֶר Dáber. i. mors pestis siue pestilẽtia. vt Exo. 5. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et in eodem. 9. Pestis valde grauis. & in eodem. Et percutiam te & populũ tuum peste. Ps. 90. A negocio perambulãte in tenebris. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem trãstulit. A peste in tenebris ambulãte. Osee. 13. Ero mors tua o mors. Et inde מִדְבָּר Mydbar. i. desertum. Solitudo: eo quod est locus contrarius vite humane. Geñ. 21. Habitauit in deserto Pharã. Exo. 4. Vt seruiat mihi in deserto. Et in eodẽ. 14. Cõclusit eos desertũ. & in eodẽ. 19. In die hac venerunt in solitudinem Sin. Deut. 1. In solitudine campestri. Ps. 54. Et mansi in solitudine. Ps. 101. Similis factus sum pelicano solitudis. Inde דְּבוֹרָה Debora. i. apis. Esa. 7. Et api que est in terra assur. Et in plurali דְּבוֹרִים Deborim idest apes. Deut. 1. Sicut solent apes persequi. Iudi. 14. Et ecce examen apũ in ore leonis erat. Ps. 117. Circundederũt me sicut apes. ¶ Item דַּבַּר Dabar. i. caula. s. ouium. Mich. 2. Quasi pecus in medio caularum. Vbi ponitur הַדַּבְּרוֹ Hadabro cum he in principio & cum vau in fine. Et dicũt hebrei ꝙ significat cõsuetudinem siue ductum. eo quod in lingua chaldaica. דַּבַּר Dabar significat ducere vel minare. Inde דִּבְרוֹת Dobroth id est ducte: in gñe femininto. Pro quo btũs Hieronymus transtulit rates. 3. Reg. 5. Et ego componam eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas. Mel. Geñ. 43. Modicũ resine & mellis. Exo. 13. Vt daret tibi terrã fluentẽ lacte & melle. Iudi. 14. Quid dulcius melle. 1. Reg. 14. Omnis quippe terre vulg⁹ venit in saltum in quo erat mel. 2. Paralip. 39. Mellisquoqꝫ & omnium que gignit humus decimas obtulerũt. Et dicũt hebrei ꝙ etiam accipitur ꝑ melle dactylorum: qui in terra illa sunt valde melliflui. Item דַּבֶּשֶׁת Dabéseth. Gibbus. s. camellorum. Esa. 30. Et super gibbum camellorum thesauros suos.

דָּג Dag. Piscis. De quo vide in dictione sequenti.

דָּגָה Daga. crescere. multiplicari. piscari. Geñ. 48. Et crescant in multitudinem super terrã. Hiere. 16. Ecce ego mittã piscatores multos dicit dñs & piscabuntur eos. Inde דָּגָה Daga. i. piscis. Exo. 7. Pisces quoqꝫ q̃ sunt in fluuio morientur. & in eodem. Et pisces qui erant in flumine mortui sunt. Nu. 11. Recordamur pisciũ quos comedebamus inegypto. Et quando post se regit genitiuum mutat he vltimum in Tau. Geñ. 1. Et presit piscibus maris. & in eodem. Et dominamini piscib⁹ maris. Ezech. 29. Et agglutinabo pisces fluminum tuorum. Et in predictis locis in hebreo ponitur singulare pro plurali. dicitur etiam דָּג Dag. sine he in fine. vt Ione. 2. Et preparauit dñs piscem grandẽ. Scribitur etiã דָּאג Dag. cum aleph in medio dictionis. Nec. 13. Afferentes pisces & omnia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim. i. pisces. Eccl's. 9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Et qñ post se regit genitiuũ amittit mem & dicitur דְּגֵי Dege. Geñ. 9. Oẽs pisces maris manui vestre traditi sunt. Ps. 8. Volucres celi & pisces maris. & inde דָּיָג siue דָּיָג Dayag siue Dauag per appositionẽ Iod vel Vau in medio dictionis. i. piscator. Esa. 19. Et merebunt piscatores. Ezech. 47. Et stabunt super illa piscatores.

דְּגֶל Dégel. Vexillum. aut signum exercitus: siue quodlibet insigne. Nu. 2. Singuli per turmas signa atqꝫ vexilla & domos cognationum suarum castrametabuntur. Et in eo. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam erit princeps elisur filius sedeur. pro quo hebrei legunt. Vexillum vel signum castrorum ruben ad meridianam plagam per turmas suas & princeps filiorum ruben elisur filius sedeur. Et inde דָּגוֹל Dagul idest insigne vel signatum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit electum. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex millibus. Et inde verbum. נִדְגַּל Nidgol. Pro quo in nostra translatione habetur magnificabimur. Ps. 19. Et in nomine dei nostri magnificabimur. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit: & in nomine dei nostri ducemus choros. Potest etiam legi sic. Et in nomĩe dei nostri ducemus vexilla vel signa: aut signati vel insignes erimus. Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth. pro quo beatus hieronymus trãstulit castrorũ acies ordinate. s. ꝑ signa atqꝫ vexilla. Canti. 6. Terribilis vt castrorum acies ordinata.

דְּבוֹרָה Apis. דְּבוֹרִים Apes. דַּבַּר Caula. הַדַּבְּרוֹ דָּבַר Ducere. דִּבְרוֹת Rates. דְּבַשׁ Mel. דִּבְרֵי Verba. דָּבָר Causa. Negocii. Tractatus Ordo. דִּבְרָתִי Sponsio. Responsus דִּבּר Eloquium Propter. Quia. Propter. Et. דְּבִיר Oraculum דָּבַר Interficere Subiicere Cõgregare דֶּבֶר דֶּבֶר Pestis. Mors. מִדְבָּר Desertum. Solitudo. דָּג Piscis. דָּגָה Crescere. Piscari. דָּגָה Pisces. דְּגֵי Pisces. דָּיָג Piscator. דָּגַל Signum. דֶּגֶל Vexillum. דָּגוֹל Electus. נִדְגַּל Magnificari. Ducere choros. נִדְגָּלוֹת Acies ordinate.

דָּגָן Frumentū

דָּגָן Dagan. Frumentum. Geñ. 27. frumento & vino ſtabiliui eum. Deut. 11. Vt colligatis frumētum & vinum & oleū. 2. Paralip. 32. Apothecas quoq; frumēti vini & olei.

דָּגַר Fouere

דָּגַר Dagar. fouere. incumbare ſicut aues ſolent ſuper ouа incubare. Eſa. 34. Et circumfodit & fouit in vmbra eius. Hiere. 17. Perdix fouit que non peperit.

דָּדָה Lacere. Cogitare

דָּדָה Dada. tacere. recogitare. Ps. 41. Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domū dei. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he ve. transtulit. Quia veniam ad vmbraculum tacebo vſq; ad domum dei. Eſa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos. Hebrei tamen dicunt q; ſignificat ambulare paulatim ſiue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad. que ſignificat mouere aut migrare. vt Eſa. 10. Migrauit medemena. Et in eodem. Et nō fuit qui moueret pennam. Et ſic exponūt illud pſalmi. 41. ſcilicet mouebor ſiue ambulabo cum eis vſq; ad domum dei. Et illud Eſa. 38. Exponunt ſic ſcilicet cōmouebo oēs annos meos. ideſt reuoluam eos in cogitatiōe mea in amaritudine anime mee.

דָּהָב Aurum

דָּהָב Dahab. In lingua chaldaica ſignificat aurum vt Dañ. 2. Caput ex auro optimo. Et in eodem. Es argentū & aurum. Et inde מַדְהֲבָה Madheba per additionem mem in principio. ideſt aurum tributarium. Pro quo beatus hieronymus transtulit tributum. Eſa. 14. Quomodo ceſſauit exactor: quieuit tributum.

מַדְהֲבָה Tributū.

דָּהַם נִדְהַם Cōturbat⁹

דָּהַם Daham. ſtupefacere. conturbare. Et inde paſſiuum נִדְהַם Nidham. Hiere. 14. Quare futurus es ſicut vir vagus. pro quo he. le. ſicut vir ſtupefactus ſiue conturbatus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

דָּהַר Fremere

דָּהַר Dahar. fremere. Naum. 3. Vox impetus rote & equi frementis. Et inde דַּהֲרוֹת Daharoth. ideſt fremitus. vel impetus. Iudi. 5. Fugientibus impetu & per preceps ruentibus fortiſſimis hoſtium. Pro quo hebrei legunt. Ab impetu ſiue a fremitu fortium eius. Item הִדְהַר Thidhar. p additionē tau in principio: ſignificat quoddam genus arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit vlmum. Eſa. 41. Ponam in deſerto abietem & vlmum & buxum ſimul. Et aliqui hebrei dicunt q; ſignificat quandam ſpeciē cedri.

דַּהֲרוֹת Impetus. Fremitus. הִדְהַר Vlmus.

דֹּב Vrſus.

דֹּב Dob. vrſus. 1. Reg. 17. Et veniebat leo vel vrſus & tollebat arietem. Prouer. 28. Leo rugiens & vrſus eſuriens. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. vt. 1. Reg. 17. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Eſa. 11. Vitulus & vrſus paſcentur. Threñ. 3. Vrſus inſidians factus eſt mihi. Et in plurali דֻּבִּים Dubim. i. vrſi. 4. Reg. 2. Et egreſſi ſunt duo vrſi de ſaltu.

דֻּבִּים Vrſi.

דָּג Piſcatorijſſ

דָּוָג דּוּגָה Dauag. piſcator. De quo vide ſupra in dictione דָּג Daga. Et inde דּוּגָה Duga. i. inſtrumētum piſcatoriū ſecundum hebreos quo piſces coquūtur. Amos. 4. Et reliquas veſtras in ollis piſcatoriis. Et aquila in lebetibus piſciculorum transtulit. vt ait beatus hieronym⁹ in ſuis explanationibus ſuper predicto loco.

דּוּגָה

דּוֹד Dilectus.

דּוֹד Dod. Dilectus. patruus. aut patruelis. vber. māma. ſeu mamilla. caldariū. cophinus. calathus. Canti. 1. Faciſculus myrrhe dilectus meus mihi. Et in eodē. 2. Dilectus meus mihi & ego illi. & in eodē. 5. ~~Qualis eſt~~ dilectus tuus ex dilecto. Et in eodē. 8. Innixa ſuper dilectum ſuū. Itē ponitur pro patruo. Hiere. 32. Et venit ad me ananehel filius ſellū patruī mei. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. Leui. 10. Vocatis autē moyſes miſahele & eliſſaphan filiis oziel patruī aaron. Et in eodē. 25. Qui noluerit ex fratribus ſuis redimet eum aut patruus. Ponitur etiā pro patrueli. Eſa. 4. Canticum patruelis mei vince ſye. Hiere. 32. Ecce ananehel filius ſellū patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem.

דּוֹד Patruus.

דּוֹד Patruelis

In oculis ananchel patruelis mei. Ponitur etiā pro vbere. vel māma. Prouer. 7. Veni inebriemur vberibus. Scribitur etiam pro vberibus vel pro māmis ſine vau in medio dictionis. vt Cāti. 1. Quia meliora ſunt vbera tua vino. & in eodem. Memores vberū tuorum ſuper vinū. et in eodē. 4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſponſa. et in eodē. Pulchriora ſunt vbera tua vino. Et in eodē. 7. Ibi dabo tibi vbera mea. hebrei tamē in predictis locis p vberib⁹ vel mamis legunt dilectiones ſiue amores: quia ciſdē litteris vtrūq; ſcribitur. vt Ezech. 16. Et tēpus tuū tempus amantium. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt amantiū: in hebreo eſt דּוֹדִים Dodim ſine vau: ſicut in locis ſupradictis. vide etiā de hoc ſupra in dictione דָּד Dad. Item דּוּד Dud. i. caldarium. 1. Reg. 2. Et mittebat eam in lebetem vel in caldariū. Ponitur etiā pro cophino. Ps. 80. Manus eius in cophino ſeruierunt. Item ponitur pro calatho. Hiere. 24. Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in eodē. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim. 4. Reg. 10. Et poſuerūt capita eorū in cophinis. Et aliquando ſcribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione ſequenti.

דּוּדִים Vbera. Māma. דּוּד Caldariū. Cophinus Calathus. דּוּדִים Cophini.

דּוּדָאִים Dudaim. mandragore. Geñ. 30. Reperit mādragoras quas matri lie dedit. et. Canti. 7. Mandragore dederunt odorem ſuū. et ſolum inuenitur in numero plurali. et qñ poſt ſe regit genitiuū amittit mē: & dicitur דּוּדָאֵי Dudae. vt Geñ. 30. Da mihi partem de mandragoris filii tui. Ponitur etiā pro cophinis vel calathis. vt Hiere. 24. Et ecce duo calathi pleni ficis.

דּוּדָאִים mādragoſ. דּוּדָאֵי Cophini.

דָּוָה Merore cōfecta. Meſtū eſſe in dolore. דַּוַי Dolor Merens. Anguſtia מַדְוֶה Infirmitateſ כְּדָוֶר Vlceſ.

דָּוָה Dāua. merens. dolēs. mēſtruata. Threñ. 1. Tota die mestus incedebam. Et in eodē. 5. Propterea meſtum factū eſt in dolore cor noſtrū. Et aliquādo ſcribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דַּוַי Dauai. i. dolor. Infirmitas. merror. aut merens Ps. 40. Dñs opem ferat illi ſuper lectū doloris eius. Thren. i. Et cor meum merens. Ponitur etiā דַּוַי Deue pro anguſtia. Iob. 6. Nunc pre anguſtia cibi mei ſunt Et aliquādo ſcribitur cū mem in principio. Et dicitur מַדְוֶה Madue. Deut. 7. Auferet dñs a te omnē languorem & infirmitates egypti peſſimas. Ponitur etiā מַדְוֶה Madue pro veſtimētis. vt. 2. Reg. 10. Et precidit veſtes eorum medias. de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua. i. menſtruū ſiue menſtruata. Leui. 12. Iuxta dies ſeparationis mēſtrui. Et in eodē. 15. Et que menſtruis tēporibus ſeparatur. Eſa. 30. Et diſperges ea ſicut immūditiam menſtruate.

דָּוַי Mēſtruata דָּוָה

דָּוַח Impellere Expellere. Eiſcere.

דָּוַח Doach. ſpellere. expellere. euertere. eiicere. lauare. Ps. 34. Et angelus dñi coarctās eos. Pro q̄ beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Et angelus dñi impellat. Ps. 35. Expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Hiere. 27. Vt eiciā vos & pereatis. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. de quo vide infra in dictione דָּחָה Dacha. Itē ſignificat lauare. ſ. quādo eſt verbū tertie coniugationis: et tunc mutatur littera vau in iod. vt Eſa. 4. Et ſanguinē ieruſalem lauerit de medio eius. 2. Paral. 4. Vt lauarent in eis omnia que in holocauſtis oblaturi erant. Pro quo hebrei legunt Ad lauandū in eis: omnia que in holocauſtū oblaturi erant lauabant in eis. Ezech. 40. Ibi lauabāt holocauſtū.

Lauare

דּוֹךְ מְדוֹכָה Mortariū. דַּךְ Pauper Humilis

דּוֹךְ Doch. terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha. i. Mortariū: eo quod in eo teritur. vt Nu. 11. Frangebat mola ſiue terebat in mortario. Et inde דַּךְ Dach. i. pauper. egenus. humilis. contritus. Ps. 9. Et factus eſt dominus refugiū pauperi Ps. 73. Ne auertatur humilis factus confuſus. Vide etiam de hoc infra in dictione דַּךְ Dach. & in dictione דָּכָה Dacha.

דּוֹם

דּוֹם Dom. Tacere. ſilere. quieſcere. expectare. vt Ps. 61. Verumtamē deo ſubiecta eſto anima mea. Pro quo beat⁹

Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Verūtamē deo tace anima mea. Amos.5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Et aliquando scribitur sine vau.vt Leuit.10. Quē audiēs tacuit aarō. Hiere.47. Et refrigerare & sile. Threñ. 2. Nec taceat pupilla oculi tui. & in eodem.3. Sedebit solitarius & tacebit. significat ēt quiescere. siue expectare. Ios.10. Sol cōtra gabaon ne mouearis. pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta.i.sta ne mouearis. Et in eodem. Et stetit sol & luna .i. quieuit.1. Reg.14. Manete donec veniamus ad vos.i.quiescite vel expectate. Vide ēt infra in dictione דָּמַם Damam. & in dictiōe דָּמָה Dama. In de דּוּמָה Duma.i.silentium. Pro quo in nostra translatione ponitur infernus. Ps.93. Paulominus habitasset in inferno anima mea. Et inde דּוּמִיָּה Dumia.i.silētium. Ps.61. Nōne deo subiecta erit anima mea. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Attamen ad deum silebit anima mea. Ps.64. Te decet hymnus de⁹ in syon. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Tibi silentium laus deus in syon.

Tacere. Silere.

Quiesce.

Expectate.

דּוּמָה

Infernus. דּוּמִיָּה

Silentium.

דון Dun. iudicare. iudicium esse. iudicio contēdere. certare. litigare. Geñ.6. Non permanebit spūs meus in homine in eternum. Pro quo hebrei legunt. Non certabit siue non litigabit spiritus meus in homine in eternum. Alii vero legunt sic. Non iudicabit spūs meus in hoīe in eternum. Vñ beatus Hieronymus in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait. In hebreo scriptum est: Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum: qm̄ caro sūt. hoc est: quia fragilis est in homine conditio nō eos ad eternos seruabo cruciatus: sed hic illis restituam quod merentur. Ergo non seueritatem vt in nostris codicibus legitur: sed clementiam donat: dum peccator hic pro suo scelere visitatur. hec Hieronymus. Alii vero dicunt q̄ potest deriuari a dictione מְדֵן Méden que significat vaginā: quasi esset spiritus in homine sicut gladius in vagina. & legūt sic. Nō vaginabitur spiritus me⁹ in homine. i. non manebit vel p̄manebit. Concordat cum hoc burgensis in additionibus super hoc loco. Iob.19. Et scitote esse iudicium. & aliquādo scribitur sine vau in medio. Geñ.15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem.30. Iudicauit mihi dominus. Hiere.5. Causam vidue non iudicauerunt Et in eodem.22. Iudicauit causam pauperis & egeni in bonum suum. Et aliquando scribitur cum Iod in medio loco vau. Geñ.49. Dan iudicabit populum suum, Deut.32. Iudicabit dominus populum suum. Iob.35. Iudicare coram illō. Ps.71. Iudicabit populum tuum in iustitia. Ps.109. Iudicabit in nationibus. Eccl's.6. Et non posſit contra iustiorem se iudicio contendere. Esa.3. Stat ad iudicandos populos. & aliquando scribitur cum nun in principio & dicitur נָדוֹן Madon: & significat certare vel litigare. vt.2.Reg.19. Omnisq̄ populus certabat in cunctis tribubus israel. Inde דִּין Din.i.iudicium siue causa.s.que agitur in iudicio. Iudi. 5. Et sedetis supra in iudicio. Iob.36. Causa tua quasi impii iudicata est: causam iudicium q̄ recipies. Hiere.5. Causam vidue non iudicauerunt. & in eodē.22. Iudicauit causam pauperis & inde דַּיָּן Daiam.i.iudex. Ps.67. Patris orphanorum & iudicis viduarum. & inde מָדוֹן Madon.i.contentio. Lis. Rixa. Iurgium. Discordia. vt Prouer.15. Vir iracundus prouocat rixam. Et in eodem.16. Homo peruersus suscitat litem. Et in eodem.17. Qui dimittit aquam caput est iurgiorum. Quod in hebreo legitur in numero singulari scilicet caput est iurgii. Et in eodem.22. Eisce deriso rem & exibit cum eo iurgium. 2. Reg.21. Quartum bellū fuit in geth: in quo vir fuit excelsus. & ponitur ibi מָדוֹן Madon pro excelso. Pro quo aliqui hebrei legūt. litigiosus vel rixosus.i.bellicosus. Potest etiam deriuari a dictione מְדָה Midda que significat mēsuram. vt sit sensus. In quo vir fuit mensure siue mensuratus.i.excelsus. Et in plurali scribitur sine vau & dicitur מְדָנִים Medanim. vt prouer.6. Qui seminat inter fratres discordias. & in eodem.10. Odium suscitat rixas. & aliquando scribitur cum Iod loco vau & dicitur מִדְיָנִים Midianim. vt prouer.18. Contradictiones cōprimit sors. Et in eodem.21. Melius est sedere in angulo domatis q̄m cum muliere litigiosa. pro quo hebrei legūt quā cum muliere litigiorum vel litium. Et in eodem. Quam cū muliere rixosa. Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere rixarum vel litium. Et in eodem.27. Tecta perstillātia in die frigoris & litigiosa mulier comparantur. Ponitur ēt pro iudiciis. vt prouer.18. Et iudicia quasi vectes vrbium. Sed etiam in hoc loco hebrei legūt. Et iurgia siue lites. Itē מְדִינָה Medina.i.prouincia. de quo vide infra in dictione מָדַן Medin.

Esse iudicium. Iudicare.

Iudicio cōtendere.

נָדוֹן Certare.

דִּין Iudicium Causa.

דַּיָּן Iudex.

מָדוֹן Rixa. Litis. Iurgium.

מָדוֹן Excelsus.

Mensura.

מְדָנִים Discordie. Rixe.

מִדְיָנִים cōtradictiones. Lites.

Iudicia.

מְדִינָה Prouincia.

דוּן Dus. Precedere. vt Iob.41. Et faciē eius precessit egestas. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q̄ significat letari siue gaudere: quia in lingua chaldaica significat gaudium vel letitiam. & legunt sic. Et corā eo letabitur meror: siue ante ipsum gaudebit dolor. Tamē si littera daleth mutetur in littera res: que est quasi eiusdem figure: tunc significat precurrere siue precedere. Sicut est in littera nostra.

דוּן Precedere.

דּוֹק Doc. Nihil. vt Esa.40. Qui extēdit velut nihil celos. De quo vide infra in dictione דַּמֶּקֶת Dacac.

Letari.

דּוֹק Nihil.

דּוּר Dur. Habitare. durare. vt. Ps.83. Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. & in lingua chaldaica aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. vt Dañ.2. Et omnia in quibus habitant filii hominū. & inde מָדוֹר Mador.i.habitatio. Dañ.2. Quorum non est cum hominibus conuersatio. idest habitatio. & in eodem.4. Et cum bestiis feris erit habitatio tua. & inde דּוֹר Dor.i.generatio. Etas.i.temp⁹ habitationis vel durationis hominis. vt Geñ.15. Generatiōe aūt quarta reuertentur huc. Deut.23. Tertia aūt generatiōe intrabunt in ecclesiam domini. & in eodem.32. Generatio eñ pēruersa est. Ps.13. Qm̄ dominus in generatione iusta est. Eccl's.1. Generatio preteriit & generatio aduenit. Esa. 38. Generatio mea ablata est. & in eodem.53. Generationē eius quis enarrabit. & in plurali דּוֹרִים Dorim. Secundum formam masculinorum siue דּוֹרוֹת Doroth secūdum formā femininorum. vt Ps.71. Et ante lunam in generatiōe & generationem. Pro quo hebrei legunt. Et ante lunam in generatione generationum. Esa.41. Vocans generatiōes ab exordio. Itē דּוֹר Dur.i.strues.s.lignorum. vt Ezech.24. Compone quoq̄ struem ossium sub ea. & inde מְדוּרָה Medura.i.pyra. focus. vt in eodem. Ve ciuitati sanguinum: cuius ego grandem faciam pyram. Esa.30. Nutrimenta eius ignis & ligna multa. pro quo hebrei legunt. focus siue Pyra eius ignis & lingua multa.

דּוֹר Habitare.

דּוֹר Habitatio.

דּוֹר Generatio

דּוֹרִים

דְּרוֹת

Gbiatiões

דּוֹר Strues.

מְדוּרָה Pyra.

דּוּשׁ Dus. triturare. terere. cōterere Iob.39. Aut bestia agri conterat. Esa.25. Et triturabitur moab sub eo sicut teruntur palee in plaustro. Et in eodem.28. Non enim in feris triturabitur gith. Et in eodem. Verum nō in perpetuū triturans triturabit illum. Et in eodem.41. Triturabis mōtes & cōminues. & osee.10. Ephraim vitula docta diligere triturā. Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens triturare. Amos.2. Eo quod triturauerunt plaustris ferreis galaad. Mich.4. Surge tritura filia sion. Et aliqñ scribitur sine vau. vt Iudi.8. Cōterām carnes vestras cum spinis tribulisq̄ deserti. Et aliquando scribitur cum littera

דּוּשׁ Conterere Triturare Terere.

Iod in medio loco vau. vt Deut. 25. Non ligabis os bouis triturantis. & inde דַּיִשׁ Dáis. i. tritura. vt Leuit. 26. Et apprehendet messium tritura vindemiam. & aliquando scribitur cum mem in principio. vt Esa. 21. Tritura mea & filia aree mee. Item דִּישׁן Disón. nomen est cuiusdam animalis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Pygargum. Deut. 14. Bubalum. tragelaphum. pygargum.

Tritura דַּיִשׁן

Pygarg⁹

דָּחָה Dacha. Impellere. expellere. eiicere. euertere. supplãtare. decipere. preuaricari facere. Ps. 117. Qui cogitauerunt supplantare gressus meos. Prouer. 14. In malitia sua expelletur impius. Hiere. 25. Impellẽtur & corruẽt in ea. & in eodem. 29. De cunctis locis ad que expuli vos. Et in eodem. Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos. Et aliqñ scribitur cum vau in medio. de quo vide supra in dictione דּוֹחַ Dóach. Item significat abstrahere vel auertere. siue facere alios preuaricari. vt Deut. 13. Quia voluit te abstrahere a domino deo tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis sue atq; dixerunt. & ponitur ibi verbum tertie cõiugationis quod scribitur cum he in principio & Iod in secunda syllaba. 2. Paralip. 21. Et preuaricari fecit iudam. i. auertit a cultura dei. vide etiam de hoc infra in dictiõe נָדַח Nadach. & inde דֶּחִי Déchi. i. lapsus. Ps. 55. Et pedes meos a lapsu. & similiter. Ps. 104. Vbi eadem verba habentur. & inde דְּחוּיָה Dechuia. i. delapsa. siue depulsa. Ps. 61. Tãq; parieti inclinato & macerie depulse. & inde נִדָּחִים Nidachim. i. electi siue profugi. vt Ps. 146. Dispsiones israel cõgregabit. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. electos israel congregabit. Esa. 11 Et congregabit profugos israel. & in eodẽ. 16. Habitabunt in te profugi mei moab. & etiam de hoc vide infra in dictione נדח Nadach. & inde מִדְחֵה Midche per additionẽ mem in principio. pro quo beatus Hieronymus transtulit ruinã vt prouer. 26. Os lubricum operabitur ruinam.

Supplãtare Expellere. Impellere

Eiicere

Abstrahere Auertere

Preuaricari facere

דֶּחִי Lapsus

דְּחוּיָה Depulsa.

נִדָּחִים Electi.

Profugi

מִדְחֵה Ruina.

דָּחַל Dachal. in lingua chaldaica significat terrere siue timere. Dañ. 4. Somnium vidi & perterruit me. Et inde דְּחִיל Dechil. i. terribilis. Dañ. 2. Intuit⁹ ei⁹ erat terribilis

דָּחַל pterrere.

דְּחִיל Terribilis

דַּחֲנָן Dachanan cibus siue cena. Dañ. 6. Cibiq; non sunt allati coram eo. hebrei tamen dicunt quod significat instrumentum musicum: seu tibiam.

דַּחֲנָן Cibus

דֹּחַן Dóchan. milium. vt Ezech. 4. Et tu sume tibi frumentum & hordeum & fabam & lentem & milium. & solũ inuenitur in predicto loco.

דֹּחַן Milium.

דָּחַף Dachaph. festinare. perterritum accelerare. vt. 2. Paralip. 26. Sed & ipse perterritus accelerauit egredi. Hester. 3. Festinabant cursores qui missi erant. & in eodem. 6. Et aman festinauit ire in domum suam.

דָּחַף pterrit⁹ accelerare. Festinare.

דָּחַק Dachac. Coarctare. Angustiare. Opprimere. Ioel. 2. Vnusquisq; fratrem suum non coarctabit. & Iudi. 2. Et liberabat eos de cede vastantium. pro quo hebrei legũt. A facie tribulantium & angustiantium vel coarctantiũ eos

דָּחַק Coarctare Vastare Tribulare Angustiare

דַּי Ddai. siue דִּי De. Sufficientia. abundantia. satis. vt Exo. 26. Plus offert populus q̃ necessarium est. Pro quo hebrei legunt. Plus offert populus q̃ sufficientia vel abundãtia est operis. i. plus q̃ sufficit operi. & in eodem. Eo quod oblata sufficerent & abundarent. Leuit. 5. Sin aũt non potuerit offerre pecus. pro quo hebrei legunt. Si non inuenerit manus eius sufficientiam pecudis. i. si non potuerit habere precium sufficiens pro emptione pecudis. & in eodẽ. 25. Et ipse precium ad redimẽdum potuerit inuenire. pro quo hebrei legunt. Et inuenerit quantum sufficit pro redẽptione sua. & in eodem. Quod si non inuenerit manus ei⁹ vt reddat precium. pro quo hebrei legunt. Quod si non inuenerit manus eius sufficientiam vt reddat ei. Deut. 15. Et dabis mutuum quo eũ indigere prospexeris. Pro quo hebrei legunt. Mutuans mutuabis ei iuxta sufficientiam que ei deficit. 2. Paralip. 30. Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerũt. vbi preponitur lamed & mem & dicitur לְמִדַּי Lemiddái. i. ad sufficientiam. Hester. 1. Vñ regis iusta est indignatio. Pro quo hebrei legunt. Et iuxta sufficientiam vel abundantiam contemptionis vel despectionis: & indignatio. s. est. sed beatus Hieronymus in locis predictis transtulit sensum. & prouer. 25. Mel inueniſti comede quod sufficit tibi. & in eodẽ. 27. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos. Esa. 40. Et libanus non sufficiet ad succendendum: & animalia eius non sufficient ad holocaustum. i. non erunt satis. Hiere. 29. Rapuissent quod sufficeret sibi. Naũ. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis. significat ẽt

לְמִדַּי Sufficiẽtia.

דֵּי Dde. Transitus vel transmigratio ex vno tẽpore in aliud vel ex vno loco in alium. Et tũc cõiter scribitur cum littera mem in principio. & dicitur מִדֵּי Midde. Esa. 66. Et erit inẽ sis ex mense & sabbatum ex sabbato. i. per singulos mẽses & per singula sabbata. ponitur etiã pro a principio. i. Reg. 18. A principio aũt egressionis eorum. Ponitur etiam pro frequenter. 4. Reg. 4. Cũq; frequenter inde transiret. i. statutis temporibus. & aliquando hec dictio דֵּי Dde. est syllabica adiectio que ponitur causa ornatus oratiõis. vel ad denotandum multitudinem vel magnitudinem rei cui preponitur. & scribitur aliquando cum beth vl caph aũt mem in principio & dicitur בְּדֵי Bede. siue כְּדֵי Chede. aut מִדֵּי Midde. & aliquando omittitur in nostra translatione. vt. 3 Reg. 14. Cũq; ingrederetur rex in domum domini portabant ea. vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדֵּי Midde. Iob. 39. Vbi audierit buccinam dicit vah. pro quo in hebreo habetur בְּדֵי Bede buccinę dicit vah. i. in abũdantiam vel multitudinem buccinarum dicit vah. & Hiere. 51. Et labores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt. Pro quo in hebreo habetur. Et laborabunt populi in דֵּי De nihilum: & gentes in דֵּי De ignis laborabũt. Itẽ כְּדֵי Chede. ponitur pro instar. vt Iudi. 6. Et in instar locustarũ vniuersa complebãt: Item מִדֵּי Midde ponitur pro dum siue p ex quo. vt Hiere. 51. Quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Itẽ דֵּי Dí. in lingua chaldaica est ꝓnomen relatiuum & est omnis generis & vtriusq; numeri. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerũt. Dañ. 4. Nõne hec est babylon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem 5. Quos volebat interficiebat: & quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat: & quos volebat humiliabat. & aliquando significat ꝙ coniunctionem. Dañ. 2. Certe noui ꝙ tempus redimitis scientes ꝙ recesserit a me sermo. & aliqñ preponitur ei littera caph & dicitur כְּדֵי Cede. & tũc in eadẽ lingua chaldaica significat quãdo. Dañ. 5. Quando autem eleuatum est cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio הַא He: & tunc ambe dictiones significant sicut vel quẽadmodum. vt Dañ. 2. Sicuti ferrum misceri teste non potest. Est etiam דֵּי Di. articulus genitiui casus. Dañ. 2. Ab arioch principe militie regis. & in eodem. Sit nomen domini benedictum. Et quando preponitur dictio עַד Ad. tunc ambe dictiones significant donec: siue quoadusq;. Dañ. 2. Donec tempus transeat. & in eodem. 4. Donec scias ꝙ dominatur excelsus.

Instar

Ex quo

Qui Quã Quos

ꝙ

Quãdo

Sicut.

Donec.

דָּיָג Daiag. piscator. De q̃ vide supra in dictione דָּג Dog.

דָּיָה Daía. miluus. Deut. 14. Vulturem ac miluum iuxta genus suum. & in plurali דָּיוֹת Daioth. vt Esa. 34. illic cõgregati sunt milui alter ad alterum. & habet terminationẽ femininam in hebreo tam in singulari q̃ in plurali. Et est promiscui generis.

דָּיָג

דָּיָה Miluus.

דָּיוֹת Milui.

דיו Atramẽtū

דְּיוֹ Deio. Atramentum. Hier. 36. Et ego scribebã in volumine atramento.

דין Hic.

דֵּין Den in lingua chaldaica est pronomen demonstratiuũ ideſt hic siue iste: & in genere femínino vel neutro scribitur cum aleph vel he in fine: vt infra dicetur in dictione דְּנָא Dena.

דיק Munitio.

דַּיִק Daiec. propugnaculum siue munitio. vt. 4. Reg. 25. Et extruxerunt in circuitu eius munitiões. Ezech. 4. Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

דך Illa illũ

דַּךְ Dach. in lingua chaldaica est pronomen demõstratiuũ tertie persone: & est omnis generis. Esdre. 4. Quia si ciuitas illa edificata fuerit. & in eodem. qm̃ vrbs illa vrbs rebellis. & in eodem. 6. Sinite templum illud fieri.

דכא consumere Conterere Atterere cõminuere cõfringere Humiliare

דְּכָא Dacha. consumere. conterere. confringere. humiliare. vt Iob. 4. Consumentur velut a tinea. & in eodẽ. 5. Et conterẽtur in porta: & non erit qui eruat. Et in eodẽ. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. 19. Et atteritis me sermonibus: Et in eodem. 22. Et lacertos pupillorũ cõminuisti. pro quo hebrei legunt. Et brachia pupillorum conterebantur vel cõfringebantur. Et in eodem. 34. Et introducet noctem & conterentur. Ps. 71. Et humiliabit calũniatorem. Ps. 142. Humiliauit in terra vitam meam. Esa. 53. Attritus est propter scelera nostra. Et in eodem. Et dñs voluit conterere eum in infirmitate. Threñ. 3. vt conteret sub pedibus eius omnes vinctos terre. Ponitur etiã pro mundare. vt Hiere. 44. Non sunt mundati vsq; ad diem hanc. & inde דַּכָּא Dacha. i. contritio siue contritus vel attritus aut humilitas vel humilis. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis. Ps. 89. Ne auertas hominem in humilitatem. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit conuertẽs homines vsq; ad cõtritionem. Esa. 57. In excelso & in sancto habitans & cum contrito & humili spiritu. & in plurali דַּכָּאֵי Dachee. i. cõtriti vel humiles. Ps. 33. Et humiles spiritu saluabit. & scribitur aliquãdo cum vau in fine. ut Prouer. 26. Lingua fallax odit veritatẽ. Pro quo hebrei legũt. Lingua fallax siue lingua mendacii odit humilitatem: siue conterentem se. i. corripientem se. Scribitur etiam cum he in fine vt in dictione sequenti.

Mundare. דכא Attritus Contritio. Humilis. דכאי Humiles

דכה Humiliare cõfringere Conterere

דַּכָּה Dacha. conterere. humiliare. sicut dictio supradicta. Ps. 9. In laqueo suo humiliabit eum. Ps. 43. Qm̃ humiliasti nos in loco afflictionis. Ps. 50. Et exultabũt ossa humiliata. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vt exultent ossa que confregisti. & in eodem. Cor contritum & humiliatum de⁹ nõ despicies. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbũ & inde דָךְ Dach. i. pauper egenus. De quo vide supra in dictione דוך Doch. & inde דוכי Dochi. i. fluctus. eo quod conterunt vel confringunt se inuicem. Ps. 92. Eleuauerunt flumina fluctus suos.

דכן Illa. Ille.

דֵּכֵן Dicen. In lingua chaldaica est pronomen demonstratiuum. i. illa siue ille. Dañ. 2. Statua illa magna. & in eodem. 7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

דוכיפת Upupa

דּוּכִיפַת Duchiphath. nomen auis inmũde. Pro quo beat⁹ Hieronymus traduxit Vpupã. vt Leuit. 11. Vpupã quoq; & vespertilionem.

דכר Memoria.

דָּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat recordari siue mẽorari. & inde דוכרן Duchran. siue דוכרנא Duchrana. i. memoria siue commemoratio aut memoriale. Esdre. 6. Talisq; scriptus erat in ea cõmentarius: Pro quo hebrei legunt. Et sic erat scriptum in ea memoria siue in memoriale & in plurali דוכרניא Duchranaia. & põitur pro historiis vt cõmentariis que sunt memorie priscorũ tẽporũ. Esdre. 4. vt recenseas in libris historiarum. Et in eodem. Et inuenies scriptum in commẽtariis. Item דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat masculũ siue agnũ. Esdre. 7. Et agnos דכל & hedos in holocaustum.

Memoriale דוכרנא Historie

דל Pauper. egen⁹

דַּל Dal. De quo vide infra in dictiõe sequẽti

דלל Attenuare. Eleuare. Sterilis. Vacuus. Pauper. Egenus. Macilentus. Infirmus. Mutare. Mundare. Tenuitas. Paupertas. Humilis. Dolor. Fluctus. Flumen. Ostium. Ramus. Ramusculus. Vitis. Vinitor. Agricola. Vulgus. Saltare. Exhaurire. Sufferre. Situla. Aqua. Pluuia. Nubes. Ros. Gutta. Stillicidium. Stillare. Fluere. Fluxus. Fluxio. Fluxibilis. Fluxibilitas. Fluxibiliter. Fluxilis. Fluxilitas. Fluxilibiliter. Fluxilitas. Fluxilibiliter. Fluxilitas. Fluxilibiliter

torum.Poteſt etiam legi ſic. Eleuate.i.tollite crura a claudo:quia nihil proſũt quãuis ſint pulchra:& ſic exponunt aliqui hebrei. Vnde idem eſt ſenſuscum littera noſtra.Eſa. 38. Attenuati ſunt oculi mei ſuſpicientes in excelſum.pro quo hebrei legunt.Eleuati ſunt oculi mei in excelſum ſiue ad excelſum.Poteſt etiã interpretari.Attenuati ſunt: ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione דלל Dalal.& inde דַּלִּיוֹת Dalioth.i.rami ſiue propagines. Eo qđ ſunt excelſe vel eleuate.Hiere.11.Et combuſta ſunt fruteta eius.pro qđ hebrei legunt.Et cõfracti ſunt rami eiꝰ.Ezech. 17.Reſpicientibus ramis eius ad eam.& in eodem.Et palmites ſuos extendit ad eam.Et in eodem.Sub vmbra frondium eius nidificabunt.pro quo hebrei legunt. In vmbra ramorum eius habitabunt.

Eleuare

דַּלִּיוֹת

Rami. Palmites

דָּלַח Dalach.turbare.conturbare.ſ.aquas pedibus cõculcãdo.vt Ezech.32.Et conturbabas aquas pedibus tuis. Et in eodem. Et non turbabit eas pes hominis vltra : neq; vngula iumentorum turbabit eas.

דָּלַח

Cõturbare Turbare

דָּלַף Daleph.ſtillare.vt Iob.16.Ad deum ſtillat oculꝰ meꝰ. Eccl̃s.10.Et in infirmitate manuũ perſtillabit domꝰ Ps.118.Dormitauit aĩa mea pre tedio.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Diſtillauit anima mea preſtultitia.& ſecũdũ hebreos ponitur ibi diſtillare.p lacrimare vel plorare:iuxta illud Hiere. 13.In abſcondito plorabit anima mea a facie ſuperbie.& in de דְּלֵף Deleph.i.ſtilla pluuie ſiue ſtillicidium.Prouer.27. Tecta perſtillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt. Stilla ſiue ſtillicidiũ continuum vel aſſiduũ in die frigoris.

דָּלַף

Stillare.

Plorare.

דְּלֵף

Stilla ſtillicidiũ.

דָּלַק Dalac.incendere.ſuccendere.ardere. perſequi.vt. Ps. 7.Sagittas ſuas ardẽtibus effecit.Ps.9. Dum ſuperbit impius:incenditur pauper.Prouer.26. Sic labia tumentia cum peſſimo corde ſociata.Pro quo hebrei legũt. Sic labia ardentia ſiue perſequentia & cor peſſimum.Eſa.5.Vt vino eſtuetis.pro quo hebrei legunt.Vinũ incendit eos.Ezech. 24.Congere oſſa:que igne ſuccendam. Abdie.1.Et ſuccẽdentur in eis & deuorabunt eos. Inde דַּלֶּקֶת Dalecheth.i. incendium ſiue ardor. Deut.28.Percutiet te dominus egeſtate:febre:frigore:& ardore.Significat etiam perſequi.vt Geñ.31.Et ob quod peccatum meum ſic exarſiſti poſt me. pro quo hebrei legunt.Et quod eſt peccatum meum : quia perſecutus es poſt me.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra : quia eſt equiuocum vt ſupra dictum eſt.1. Reg. 17. Et reuertẽtes filii iſrael poſtq̃ perſecuti ſunt philiſteos inuaſerunt caſtra eorum.Threñ.4. Super montes perſecuti ſunt nos.

דָּלַק

Ardere Incendere Cumere.

Eſtuare ſuccendere

דַּלֶּקֶת

ardor.

Perſequi.

דֶּלֶת Deleth.oſtium.ianua.Geñ.19.Ac poſt tergũ acclaudens oſtiũ. Exo.21.Et applicabitur ad oſtiũ.3. Reg. 6.Et vtrũq; oſtium duplex erat.4.Reg.12.Aperuitq; foramen deſuper.pro quo hebrei legunt. Aperuitq; foramẽ in oſtio eius ſiue in ianua eius.Prouer.16.Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo.Eſa.57.Et poſt oſtium & retro poſtem poſuiſti memoriale tuum.Et aliquando ſcribitur ſine tau. & dicitur דַּל Dal.vt.Ps.140.Et oſtium circunſtantie labiis meis.& de hoc vide ſupra in dictione דלל Dalal. & in plurali דַּלְתוֹת Dalthoth.ſiue דַּלְתֵי Dalthe.aut דַּלְתַּיִם Delathaim.i.oſtia.porte.value.ianue.Ioſ.6.Et in nouiſſimo liberorum ponat portas eius.3.Reg.6.Et in ingreſſu oraculi fecit duo oſtiola de lignis oliuarum.& in eodẽ. Et duo oſtia de lignis abiegnis.& in eodem.7.Per cardines oſtiorũ domus interioris ſancti ſanctorum &oſtiorum domus tẽpli ex auro erant.2. Paralip.3. Et poſtes & parietes & oſtia. Nec.6.Valuas non poſueram in portis. & in eodem.7.Et poſui valuas.& in eodem: Cũq; adhuc aſſiſterẽt clauſe por

דֶּלֶת

oſtium

Ianua.

דַּל

oſtium

דַּלְתוֹת

Porte. Oſtiola. Oſtia.

Value.

e ſunt.Iob.40.Portas vultus eiꝰ quis aperiet.Eſa.45.Aperiam coram eo ianuas.

Ianue.

דָּם Dam.ſanguis.cruor.homicidiũ.vt Geſi.9. Excepto q̃ carnem cũ ſanguine non comedetis:ſanguinẽ enim animarũ veſtrarum requiram.& in eodem.Quicunq; effuderit humanum ſanguinem:fundetur ſanguis illius. Exo.7. Et ſit cruor in omni terra egypti.& in eodem. 12. Et ſument de ſanguine:ac ponent ſuper vtrũq; poſtem. Leuit.17. Sãguinis reus erit:quaſi ſi ſanguinem fuderit. Deut.32. De cruore occiſorum & de captiuitate. Ioſ.2. Reus ſibi erit: ſanguis ipſius erit in caput eius.& in eodem.Cunctorum autẽ ſanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput noſtrum. 2.Reg.1.ſanguis tuus ſit ſuper capit tuum.& in eodem.23.Nun ſanguinem hominum iſtorum qui profecti ſunt & animarum periculum bibam.Iob.16.Terra ne operias ſanguinem meum.Ps.57.Manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris.Ps.71.Et honorabile nomen eorum coram illo,pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et precioſus erit ſanguis eorum coram oculis eius.Ezech.19.Mater tua quaſi vinea in ſanguine tuo.Sed in hoc loco dicunt hebrei q̃ deriuatur a dictione דָּמָה Dama infra poſita que ſignificat aſſimilare. Et ſic ipſi legunt.Mater tua quaſi vitis in ſimilitudine tua. Accipitur etiam pro pena vel noxa effuſionis ſanguinis. Nu.35.Abſq; noxa erit qui eũ occiderit.& in plurali דָּמִים Damim.ſiue דְּמֵי Deme.i.ſanguines.vt Geñ.4.Vox ſãguinis fratris tui clamat ad me de terra.pro quo hebrei legũt. Vox ſanguinum fratris tui clamantiũ ad me de terra. Sed chaldaicus interpres tranſtulit etiam ſingulariter: ſicut eſt in littera noſtra.2.Reg.3.Mundus ego ſum & regnũ meũ vſq; in ſempiternum a ſanguine abner.quod etiam in hebreo legitur pluraliter.ſ.a ſanguinibus abner . Eſa.1. Manus enim veſtre ſanguine plene ſunt.Pro quo hebrei legũt Manus enim veſtre ſanguinibus plene ſunt. Oſee.1.Et ſanguis ſanguinem tetigit.Pro quo hebrei legunt.Et ſanguines in ſanguines tetigerunt.& in eodem.12.Et ſanguis eiꝰ ſuper eum veniet.quod etiam in hebreo legitur in plurali. Zach.9.Et auferam ſanguinem eius de ore eius. Pro quo hebrei legunt. Et auferam ſanguines eius de ore eius. Et ſic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali.in noſtra tranſlatione tranſfertur ſingulariter:exceptis aliquibꝰ locis:aut quando ſignificat penam capitalem vel penã effuſiõis ſanguinis. Ps.50. Libera me de ſanguinibus deꝰ. Ps.54. Viri ſanguinũ & doloſi non dimidiabũt dies ſuos. Ps.105.Et interfecta eſt terra in ſanguinibus.& aliquando ponitur pro homicidio vel pro reatu ſanguinis.vt Exo.22 Non erit reus ſanguinis.pro quo hebrei legunt. Nõ erunt ei ſanguines.i.non imputabitur ei pena effuſionis ſanguinis.& in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei legunt.Sanguines ei. ideſt pena homicidii imputabitur ei Deut.19.Ne ſis ſanguinis reus. Accipitur etiam pro pericu lo mortis:vel ſanguinis effuſione. vt Deut.22.Facies murum tecti per circuitũ:ne effundatur ſanguis in domo tua. Pro q̃ he.le. Facies murum tecti:& nõ ponas ſanguines in domo tua.i.non ponas periculũ effuſiõis ſanguinis in domo tua.Ponitur etiam דָּם Dam p vino rubro ſanguinei coloris.vt Deut.32.Et ſanguinẽ vue vt biberet meraciſſimũ.

Mora.

Sãguis

Reus ſanguinis.

homicidiũ

דָּמַם Damam.ſilere.tacere.conterere.quieſcere.immobilẽ eſſe. expectare.vt Eſa.47.Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorum.& Threñ.3.Bonum eſt preſtolari cum ſilentio ſalutare domini.pro quo hebrei legunt.Bonũ eſt preſtolari & ſilere ad ſalutare domini. Abach.2. Ve qui dicit ligno expergiſcere : ſurge lapidi tacenti. & aliqñ

דָּמַם

Tacere.

Silere.

scribitur cum simplici mem. vt. 1. Reg. 2. Et impii in tenebris conticescent. Iob. 29. Et intenti tacebant ad consilium meum. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernū. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Confundantur impii taceant in inferno. Esa. 15. Quia nocte vastata est Ar moab conticuit. Here. 8. Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerunt arua pacis. & in eodem. 51. Nolite tacere super iniquitatem eius Threñ. 2. Cōticuerunt senes filie sion. & in eodem. 3. Sedebit solitarius & tacebit. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Significat etiam quiescere vel immobilem esse aut expectare, vt Exo. 15. Fiāt immobiles quasi lapis. Ios. 10. Sol contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. esto immobilis. Et in eodem. Et stetit sol & luna. i. quieuit. 1. Reg. 14. Mancte donec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie. Pro quo hebrei legunt. Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt. vide etiam de hoc supra in dictione דום Dom. & infra in dictione sequenti. & inde דְּמָמָה Demama. i. silentium. trāquilitas. quies. vt. Ps. 106. Et statuit procellam eius in auram. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Statuet turbinem in tranquillitatem. idest in silentium vel quietem. Ponitur etiam pro aura. vt 3. Reg. 19. Et post ignem sybilus aure tenuis.

Cōticescere

Silere.

Immobile esse.

Quiescere

Stare.

Manere.

דְּמָמָה

Trāquilitas.

Aura.

דָּמָה Dama. assimilare. similē eē. adeq̄re. tacere. existimare cogitare. putare. opprimere. excidere. vastare. consumere. Ps. 48. Et similis factus est illis. Ps. 101. Similis factꝰ sum pellicano solitudinis. Ps. 143. Homo vanitati similis factus est. Canti. 2. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum. & in eodem. 5. Assimilaui te amica mea. & in eodem. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 14 Similis ero altissimi. & in eodem. 40. Cui ergo similem fecistis deum. & in eodem. Et cui assimilastis me. Here. 6. Speciose & delicate assimilaui te filia sion. Threñ. 2. Vel cui assimilabo te filia ierusalem. Ezech. 31. Cui similis factus es in magnitudine tua. & in eodem. Abietes non adequauerunt summitatem eius. & in eodem. Omne lignum in paradiso dei non est assimilatum illi. & in eodem. 32. Leoni gētium assimilatus es. Osee. 12. Et in manu prophetarum assimilatus sum. & inde דְּמוּת Demuth. i. similitudo. exemplar imago. Geñ. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā. Ezech. 1. Et in medio eius similitudo quatuor animalium. & in eodem. Similitudo aūt vultus eorū. & in eodem. Et similitudo animalium & aspectus eorum. Pōitur etiam pro exēplari. vt. 4. Reg. 16. Misit rex achaz ad vriam exemplar eius. Itē ponitur pro imagine. vt Esa. 40. Et quam imaginem ponitis ei. & aliquando scribitur sine tau. vt Ezech. 19. Mater tua q̄si vinea in sanguine tuo. Pro quo aliqui hebrei legunt. Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Sed magis proprie significat sanguinem sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictiōe דָּם Dam. & inde דִּמְיוֹן Dimion. i. similitudo. vt. Ps. 16. Suscepēt mē sicut leo paratus ad predam. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Similitudo eius quasi leonis desiderantis predam. Significat etiam supradicta dictio דָּמָה Dama. tacere. aut silere. vt Esa. 6. Ve mihi quia tacui. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est: nec tacuit. Item significat estimare siue existimare aut cogitare vel putare: aut arbitrari. vt. Ps. 47. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtu-

Assimilare

Adequare

דְּמוּת

similitudo

Exemplar.

Imago

דִּמְיוֹן

similitudo

Tacere.

Estimare

lit. Estimauimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Ps. 49. Existimasti iniquę ero tui similis. Ester. 4. Ne putes q̄ animam tuam tantum liberes. Esa. 10. Ipse autem non sic arbitrabitur. i. cogitabit. & in eodem. 14. Iurauit dominus exercituū dicēs: si non vt putaui ita erit. Significat etiam opprimere aut excidere siue deuastare aut consumere. 2. Reg. 21. Virum qui attriuit nos & oppressit iniq̄. Osee. 4. Nocte tacere feci matrem tuam. Pro quo hebrei legunt. Nocte oppressi siue deuastaui aut excidi matrē tuam. Potest etiam significare tacere feci: sicut supra dictū est. & lxx. sequētes primum significatum transtulerūt. Nocte assimilaui matrem tuam. & in eodem. 10. Transire fecit samaria regem suum. pro quo hebrei legūt. Deuastauit vel consumpsit aut excidit samaria regem suum. & in eodē. 11. Sicut mane transiit: pertransit rex israel. Pro quo hebrei legunt. Mane excisus siue consumptus est rex israel. Abdie. 1. Quomodo conticuisses. Pro quo hebrei legūt. Quomō excisus vel consumptus es. Soph. 1. Conticuit omnis populus chanaā. Here. 47. Cōticuit ascalon. Quod hebrei exponunt. Excisus est siue consumptus vel deuastatus est. Pōt etiam significare conticescere: vt supra dictum est. & inde דְּמִי Demi. i. excisio. siue consumptio. vt Esa. 38. Ego dixi in dimidio dierum meorum. pro quo hebrei legūt. Ego dixi in excisione vel in consumptione dierum meorum. Et secundum hoc significatum exponunt aliqui hebrei aliqua que supra in dictione דָּמַם Damam dixim? significare tacere vel silere. vt. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernum. Here. 9. Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerūt arua pacis. vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt q̄ significat excidere vel opprimere: aut consumere. Sed potest significare tacere aut silere vel conticiscere: sicut supra dictum est quia possunt deriuari a dictione supradicta דום Dom. siue a dictione damam. De quo vide in predictis dictionib? In de דְּמִי Domi. i. silentium. vt Esa. 62. Et ne detis silentiū ei. Ps. 82. Deus quis similis erit tibi. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. De? non silentium tibi. Et propter predictam equiuocationem potest etiam interpretari. Deus non similis tibi. i. nullus est similis tibi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דומיה Dumia. vt. Ps. 21. Et nocte non ad insipientiam mihi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Et nocte nec est silentiū mihi. Ps. 38. Obmutui & humiliatus sum: & siluí a bonis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Obmutui & silētio tacui de bono. Et de hoc vidę supra in dictione דום Dom.

Putare.

Arbitrari

opprimere

Deuastare

Transire

Cōsumere

Excidere

Excisio

Silere.

Conticiscere

Silentium

Silentium

דֹּמֶן Domen. stercus siue sterquilinium. vt. Ps. 82. Facti sūt stercus terre. Here. 9. In sterquilinium super faciē terre erūt. & in eodem. Et cadet morticinium hominis quasi stercus super faciem regiōis. & inde מַדְמֵנָה Madmena per additionem mem in principio & he in fine. i. sterquiliniū secundum hebreos. Sed beatus Hieronymus trāstulit plaustrum. Esa. 25. Sicut teruntur palee in plaustro. Ponitur etiam מַדְמֵן Madmen pro silentio vel silente sicut dictio supradicta. Here. 48. Ergo silens conticesces. vbi pro eo quod in littera nostra est silens: in hebreo ponitur מַדְמֵן Madmen. & dicunt aliqui hebrei q̄ est nomen proprium cuiusdam loci regionis moab. Et interpretatur stercus siue sterquilinium.

Stercus

sterquilinium

Plaustrum

Silens

דִּמְעָה Damaa. lachrimare siue lachrimas fundere. plorare. vt Here. 13. Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrimā. & inde דִּמְעָה Dimaa. i. lachrima. vt in loco predicto. & 4. Reg. 20. Vidi lachrimam tuam. Esa. 25. Auferet dominus deus lachrimā. & Threñ. 1. Et lachrime eius

Plorare

Lachrima

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in singulari. s. & lachrima eius in maxillis eius. & sic in aliquibus aliis locis vbi in translatione nostra legitur pluraliter. in hebreo legitur singulariter. & in plurali dicitur דְּמָעוֹת Demaoth. i. lachrime. vt Threñ. 2. Defecerũt pre lachrimis oculi mei. Significat ętiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem. s. vini vel olei. secũdũ hebreos. vt Exo. 22. Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nõ tardabis offerre. Hebrei legũt. Plẽnitudinem quam. s. frugum: & liquorem tuũ. s. vini vel olei: non tardabis. s. offerre. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.

דְּמָעוֹת Lachryme

דִּמְעָה Liquor.

דַּמֶּשֶׂק Damésec. nomẽ proprium viri vel loci. vt Gẽñ. 15. Et filius procuratoris domus mee: iste damasc9 eliezer. 4. Reg. 8. Venit quoq; eliseus in damascũ. Esa. 7. Caput syrie damascus. Amos. 3. In plaga lectuli & in damasci grabato. Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei ק est nomen cõmune: & ק significat angulum. & sic ipsi legunt. In plaga lectuli & in angulo grabati. Alii vero dicunt ק deriuatur a dictione מֶשֶׂךְ Mesech. que significat gubernare: siue sustentare. vt sit sensus. In plaga lectuli & in sustentaculo grabati.

Damascus

Angulus.

Sustẽtaculum.

דְּנָא Dena. siue דְּנָה in lingua chaldaica est pnomẽ demõstratiuum generis feminini vel neutri. Dañ. 2. Vt que rerent mĩam a facie dei celi super sacramento isto. & in eodem. sacramentum hoc reuelatum est mihi. & in eodem. hoc est somniũ. Et quandoq; preponitur ei littera caph. & dicitur כְּדְנָה. i. sic aut huiuscemodi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. Dañ. 2. Verbum huiuscemodi non sciscitatur.

דְּנָא Iste. Hoc.

כְּדְנָה Sic. Huiuscemodi.

דְּנַג Donag. cera. vt. Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Ps. 96. Mõtes sicut cera fluxerunt a facie domini. Michee .1. Sicut cera a facie ignis.

דְּנַג Cera

דָּעַךְ Daach. extinguere. conterere. consumere. vt Iob. 21. Quotiẽs lucerna impiorũ extinguetur. Ps. 117. Exarserunt sicut ignis in spinis. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Extincti sunt quasi ignis spinarum. Prouer. 20. Extinguetur lumen eius in medio tenebris. Significat etiam conterere vel cõsumere. ut Iob. 6. Et vt incaluerint soluentur de loco suo. i. conterentur vel consumẽtur. Esa. 43. & cõtriti sunt quasi linũ.

דָּעַךְ Extinguere.

Conterere Cõsumere

דֹּפִי Dophi. opprobrium. Scandalũ vt. Ps. 49. Et aduersus filium matris tue ponebas scandalum. & solum inuenitur in predicto loco. Beatus vero Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit opprobrium.

Scandalũ opprobriũ

דָּפַק Daphac. pulsare. impellere. vt Iudi. 19. Et circũdãtes domũ senis fores pulsare ceperũt. Cãti. 5. Vox dilecti mei pulsantis. Gẽñ. 37. Quas si plus in ambulando fecero laborare morientur vno die. Pro quo hebrei legunt. Et si impellerent eas vno die morientur omnes oues. i. si eas fecero ambulare plus solito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus transtulit sensum.

דָּפַק Pulsare

Impellere

דַּק Dac. siue דַּכָּא. cõminuere. cõterere. attenuare. Et semper scribitur cum simplici coph. vt Exo. 30. Cũq; in tenuissimum puluerem vniuersa cõtuderis. Pro quo hebrei legunt. Et contũdes ea & cõminues. & in eodem. 32. Et cõtriuit vsq; ad puluerem. pro quo hebrei legunt. Et contriuit donec cõminutum est. Deut. 9. Omnino quoq; in puluerem redigens. i. in puluerẽ cõminuens. 2. Reg. 22. Quasi lutum platearum cõminuam eos. & illud quod habetur psalmo. 17. Et quasi lutum platearum delebo eos. Ibi etiã scribitur אֲדִיקֵם Aricem per res & non per daleth. 4. Reg. 23. Combusit & cõminuit in puluerem. 2. Paralip. 34. Lucos etiam & sculptilia succidit atq; cõminuit. Et in eodem Lucos & sculptilia contriuit in frusta. Pro quo hebrei legunt. Lucos & sculptilia contriuit ad commintiẽdum. i. in minutissimas partes. Esa. 28. Neq; in vngulis suis commi nuet eum. & in eodem. 41. Tritura bis gentes & cõminues Michee. 4. Et cõminues populos multos. & inde דַּק Dac. ideſt minutum siue cõminutum aut tenue vt Exo. 6. Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo tussium. Accipitur etiam pro minutissimo vel tenuissimo puluere. vt Esa. 29. Et erit sicut puluis tenuis multitudo ventilantiũ te. & in eodem. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. & scribitur aliquãdo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit. 16. Et hauriens manu compositum thymiama in incensum. Pro quo hebrei legũt. Et plenis pugnis siue pugilis suis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis. 3. Reg. 19. Et post ignẽ sybilus aure tenuis. & in plurali דַּקּוֹת Dacoth. vt Gẽñ. 41. Confecteq; macie. Pro quo hebrei legũt. Et tenues carne. & in eodem. Alie quoq; totidem spice tenues. Item דַּק Dac. i. lippus secundum beatũ Hieronymum. vt Leuit. 21. Si gibbus si lippus. Hebrei tamen dicunt ק in prędicto loco significat eũ qui habet tenuẽ pellẽ vel telã super pupillã oculi. & inde דּוֹק Doc. pro quo beatus Hieronym9 transtulit nihilum. Esa. 40. Qui extendit velut nihili celos. & ẽt in hoc loco hebrei dicũt ק significat cortinã vel telã tenuẽ. & legũt sic. Qui extẽdit velut cortinã vel telam celos.

דַּק Minutum

Puluis tenuis.

דַּקָּה Cõminuti

דַּקּוֹת Tenues

דַּק Lippus

דּוֹק Nihilum

דָּקַר Dacar. perfodere. transfigere. cõfigere. vt Nu. 25. Et perfodit ambos simul: virum. s. & mulierem. Iudi. 10 Qui iussa perficiens interfecit eum. pro quo hebrei legũt. Et transfixit eum & mortu9 est. 1. Reg. 31. Euagina gladiũ tuũ & percute me. pro quo he. le. Euagina gladiũ tuum & transfige me vel confige me. Esa. 13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. pro quo hebrei legũt Transfigetur vel pfodietur. s. gladiis. Zach. 12. Aspicient ad me quem cõfixerunt. & in eodẽ. 13. Et cõfigent eũ pater eius & mater eius & inde מְדֻקָּרִים Meducarim. i. transfixi vel cõfixi. s. gladiis pro quo btus Hieronymus trãstulit vulneratos. Hiere. 37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati. & inde מַדְקְרוֹת Madceroth. i. confixiones vel cõpunctiones. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi gladio pungitur. pro quo hebrei legunt Est qui promittit vel qui profert quasi compunctiões vel perfossiones gladii.

דָּקַר Perfodere.

Trãsfigere percutere.

Occidere.

מְדֻקָּרִים Transfixi

Vulnerati

מַדְקְרוֹת Pungere

Compunctiones.

דַּר Dar. nomen cuiusdam lapidis precios. vt Ester. 1. Sup pauimentum smaragdino & pario stratũ lapide dispositi erant. & dicunt hebrei ק significat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod significat meridiem.

דַּר Lapis parius.

דְּרוֹר Deror. libertas. remissio. electio. turtur. vt Leuit. 25. Et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. i. libertatem. Hiere. 34. Predicans vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. pro quo hebrei legunt. Predicans eis remissionem vel libertatem: vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. & in eodẽ. Vt predicaretis libertatẽ vnusquisq; ad amicũ suũ. & in eodẽ. Ecce ego predico libertatẽ ait dominus. & scribitur cum vau in secũda syllaba. Significat ẽt דְּרוֹר Deror purum vel electũ. vt Exo. 30. Sume tibi aromata prima myrrhe electe. i. eius que libere transit per manus mercatorũ. Est etiã nomẽ cuiusdã auis. pro quo in nra trãslatione ponitur turtur. vt. Ps. 83. Etenim passer inuenit sibi domum & turtur nidum. & beatus Hieronym9 in psalterio iuxta he. ve. posuit genus pro specie & transtulit auem. Et similitet Prouer. 26. Sicut auis ad alta transitolans & passer quolibet vadens. vbi ponitur pro passere. Et dicũt aliqui ק significat hirundinẽ: eo quod libere nidificat apud homines in quacũq; domo absq; vllo timore.

דְּרוֹר Remissio

Libertas

Electum.

Turtur.

Passer

דֵּרָאוֹן Deraon. abominatio. opprobriũ. vt Esa. 66. Et erũt vsq; ad satietatem visiõis oculi carni. Pro quo hebrei legũt

דֵּרָאוֹן

opprobriū Et erunt in opprobriū: siue in abominationem omni gerni. Potest etiā significare sicut est in littera nostra. vt sit dictio composita a דִּי De. quod significat abūdantiam vel sacietatē aut satis: & רָאָה Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod significat videre. & licet dictio דִּי De. scribatur cum littera Iod ad hoc quod significet abundantiā vel sacietatem: tamen in cōpositione potest omitti illa littera: sicut in aliis dictionibus compositis in quibus deficiunt vel superfluunt alique littere & maxime quando sunt litterevocales: sicut est Iod. & translatio chaldaica concordat cum littera nostra. in qua sic habetur. Donec dicant iusti satis vidimus. ponitur etiam predicta dictio דֵּרָאוֹן Deraon. Dañ. 12 vbi dicitur. Alii in opprobrium vt videant semper. i. vt satis videant. Pro quo hebrei legunt. Alii in opprobrium in abominationem semper. potest etiam legi sic. In sacietatē vel in abundantiam visionis semper. Quod est idem sensus cum littera nostra.

דֵּרָאוֹן
satis videf.
abomiatio

דַּרְבָּן Darban. stimulus. vt. 1. Reg. 13. vsq; ad stimulum corrigendum. & in plurali דַּרְבָּנוֹת Darbonoth. vt eccls. 12. Verba sapientium sicut stimuli.

דַּרְבָּן
Stimulus
דַּרְבָּנוֹת
Stimuli

דַּרְגָּ Darag. macerias. sepes. & scribitur cum mem in principio & cū he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega. vt Cāti. 2. In cauernis macerie. & in plali מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit sepes. Ezech. 38. Et cadent sepes & omnis murus. Sed in suis explanationibus super loco predicto dicit q̄ significat munitiōes. & in lingua chaldaica דַּרְגָּן Darag significat gradum vel locū eminentē.

דַּרְגָּה
Maceria
מַדְרֵגוֹת
Sepes.

דַּרְגָּן
Gradus

דַּרְדַּר Dardar. tribulus. vt Geñ. 3. Et spinas & tribulos germinabit tibi. Et solum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.

דַּרְדַּר
Tribulus.

דָּרַךְ Darach. calcare. conculcare. ambulare. incedere. ire. viam facere. dirigere. tēdere. extendere. s. arcum. vt Deut. 1. Et ipsi dabo terrā quam calcauit. & in eodē. 11. Ois locus quē calcauerit pes vester: vester erit. & in eodē. 33. Et tu eorū colla calcabis. Ios. 1. Oēm locū quē calcauerit vestigiū pedis vestri. Iudi. 5. Cōculca aīa mea robustos. & in eodem. 20. Ceciderunt atq; prostrati sunt ad orientalē plagā vrbis gabaa. pro quo hebrei legūt. Calcauerūt siue conculcauerunt eū vsq; cōtra gabaa. Iob. 22. Nūquid semitam seculorū custodire cupis: quā calcauerunt viri iniqui. i. p quā ambulauerunt viri iniqui. & in eodē. 28. Non calcauerunt eā filii insitorum. Ps. 90. Sup aspidem & basiliscū ambulabis. Esa. 11. Ita vt transeant per eū calciati. i. vt ambulent vel incedant per eū. & in eo. 59. Ois qui calcat in eis ignorat pacem. i. ois qui ambulat vel incedit in eis. Michee. 1. Et calcabit super excelsa terre. Significat etiā calcare vuas vel oliuas in torculari. vt Iudi. 9. Vastātes vineas vuasq; calcantes. Nee. 13. Calcantes torcularia in sabbato. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantis in torculari. & in eodem. Torcular calcaui solus. Hiere. 25. Celeuma quasi calcantiū cōcinetur. Threñ. 1. Torcular calcauit domin⁹. Michee. 6. Tu calcabis oliuas. Item significat viam facere siue viam preparare. vt Abach. 3. Viam fecisti equis tuis in mari. Potest etiam legi sic, Calcasti in mari equis tuis. Pónitur etiam p triturare. vt Hiere. 51. Filia babylonis tempus trituræ ejus. Significat ēt dirigere vel incedere. Ps. 24. Diriget mā siue tos in iudicio. & in eodem. Dirige me in veritate tua. Ponitur etiam pro oriri. vt Nu. 24. Orietur stella ex iacob. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Incedet siue ambulauit stella ex iacob. Inde דֶּרֶךְ Darech. siue דֶּרֶךְ Derech. i. via. Iter. consuetudo. Mos. vt Geñ. 6. Omnis quippe caro corruperat viam suam. Et in eodem. 19. Et mane proficiscemini in viam vestram. & in eodem. Et custodierit me in via p quā ambulo. Exo. 4. Cūq; essent in itinere in diuersorio. & in eodem. 18. Viam per quam ingredi debeant. Nu. 21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris. & in eodem. Via regia gradiemur. Ios. 23. Ego hodie ingredior per viam vniuerse terre. Iudi. 17. Cūq; venisset in mōtem ephraim iter faciens. 1. Reg. 12. Et docebo vos viam rectam & bonā 3. Reg. 13. Nec reuerteris per viam qua venisti. & in eodē.. Abiit ergo per aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat. Iob. 17. Et tenebit iustus viam suā. Ps. 1. Qñ nouit dominus viam iustorum & iter impiorum peribit. Ps. 2. Neqñ irascatur dñs & pereatis de via iusta. Esa. 10. Et baculum suum leuabit super te in via egypti. & in eodē. 40. Parate via dño. Ponitur ēt pro more vel consuetudine: vt Geñ. 19. Et nullus virorum remansit qui possit ingredi ad nos iuxta morē vniuerse terre. & in eodem. 31. Quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. & etiam ponitur aliqñ in nra translatiōe via: pro more vel cōsuetudīe Et in plurali דְּרָכִים Derachim. i. vie. vt Hiere. 6. State sup vias & videte. & qñ post se regit genitiuum vel qñ cōponitur cū pronominib⁹ āmittit litterā mem. vt Leuit. 26. De ferteq; fiēt vie vestre. 2. Parali. 13. Reliq aūt sermonū abie viarūq; & operū eius. Ps. 24. Vias tuas dñe demonstra mihi. Ps. 118. Vias meas annunciaui. Ps. 137. Et cantēt in viis dñi. Prouer. 10. Qui aūt deprauat vias suas manifestus erit & in eodem. 28. Qui peruersis graditur viis concidet semel. & in eodē. 31. Et diuitias tuas ad delēdos reges. Pro q̄ hebrei legūt. Et vias tuas ad delēdos reges. Esa. 58. Et glorificaueris eū dū non facis vias tuas. vbi ponitur ibi vias p negociis vel operibus. Inde מִדְרָךְ Midrach. i. quātum pōt calcare vnius pedis vestigiū: vt Deut. 2. Neq; em̄ dabo vobis de terra eorum quātū pōt vnius pedis calcare vestigiū Item דָּרַךְ Darach. tendere. s. arcū vel sagittas. vt. Ps. 7. Arcum suum tetendit. Ps. 10. Qm̄ ecce peccatores intenderūt arcū. Ps. 36. Et intenderunt arcum suum. Ps. 63. Intēderūt arcū rem amarā. pro qūo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hc. ve. transtulit. Intenderūt sagittam suā verbū amarissimum. Esa. 5. Omnes arcus eius extenti. & in eodē. 21. A facie arcus extenti. Hiere. 9. Et extenderunt linguā suā quasi arcum mendacii. & in eo. 51. Nō tēdat qui tēdit arcū suum. Thren. 2. Tetendit arcum suum quasi inimicus.

Iter.
Mos. cōsuetu
Quāt
Extē

דַּרְכְּמוֹן Darchemon. drachma. solidus. vt Esdre. 2. Auri solidos q̄draginta millia & mille. Nee. 7. Auri drachmas viginti millia. & solum inuenitur in numero plurali.

דָּרוֹם Darom. meridies. siue austrū. vt Deut. 33. Mare & meridiem possidebit.

דָּרַע Daraa. in lingua chaldaica significat brachiū. Dañ. 2. Pectus & brachia de argento. & scribitur etiam cum aleph in principio. & dicitur אֶדְרַע Edraa. Esdre. 4. Et prohibuerunt eos in brachio & robore.

דָּרַשׁ Daras. querere. cōsulere. exquirere. reqrere. vt Geñ. 9. Sanguinem em̄ animarū vestrarū requirā. & in eodem. Et de manu fratris eius requirā animā hois. & in eo. 42. Sanguis eius exquiritur. Leuit. 10. Cū q̄reret moyses exustū reperit. Deut. 4. Si tñ toto corde q̄sieris eū. & in eo. 13. Quere solicite & diligēter rei veritate perspecta. Esdre. 10. Vt quererent rē. vbi ponitur דָּרַשׁ p דָּרוּשׁ Darios p דָּרוּשׁ Deros. & Ps. 9. Queretur peccatū illi⁹ & non inuenietur. Ps. 13. Aut requirens deū. Ps. 21. Laudate dñm qui requirunt eum. Ps. 33. Exquisiui dñm & exaudiuit me. Ps. 108. Et efficiantur de habitationibus suis. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Et querātur in parietinis suis. Ps. 110. Exquisita in omnes volūtates ei⁹ Ps. 118. In toto corde meo exquisiui te. Esa. 31. Et dñm nō

Ire.
Viā facere.
Triturare.
Dirigere
Oriri.
Incedere.
Via.
Tendere.
Arcū.
Cōculcare.
Ambulare
Calcare. 2. vuas.
Calcare.
Requirere
Exquirere
Querere

exquisierũt.& in eo.55. Queríte dñm dũ inuenírí põt.& in eodẽ.58.Mç etenim de díe in diem querunt.& in eodẽ.62 Tu aũt vocaberís quesita ciuitas.& in eodem. 65. Quesierunt me qui antea non interrogabant.Ponitur ẽt pro consulere vel interrogare.vt Geñ. 25.Perrexitqꝫ rebeca vt cõsuleret dominũ.Ezech.14.Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me.& in eodem.20. Venerunt de senioribus ísrael vt interrogarent dñm.& in eo. Nunquid ad interrogandũ me vos venistis.& in voce passiua significat respõdere ad interrogata.vt in eodẽ.14.Nunquid interrogatus respõdebo ẽis.& in eo. 20. Viuo ego quia non respondebo vobis.& inde מִדְרָשׁ Midras.i.liber in quo scribuntur res geste:eo quod in eo requiruntur res geste seu preterita. vt 2.Paralip.13.Reliqua aũt sermonũ abie viarũqꝫ & operum eius scripta sunt diligentissime in libro addo prophete.

Consulere interrogaſ

Respõdere

מִדְרָשׁ

Liber.

דָּשָׁא Dasa.germinare.pululare.Herbã facere. vt Geñ.1. Germinet terra herbam virẽtem.Ioel'.2.Quia germinauerunt speciosa deserti.Inde לְשָׁא Dése.i. herba. dũ est tenera & recẽs orta.Geñ.1.vt supra.& in eodem.Et protulit terra herbam virentem. Deut.32.Quasi imber super herbam.Hiere.50.Q̃ effusi estis sicut vituli super herbã.

דָּשָׁא

Germinare.

לְשָׁא

Herba

דָּשַׁן Dasan. impinguare.incrassari. Pinguẽ esse. cinerem colligere.vel a cinere mundare.Deut.31.Cũqꝫ comederint & saturati crassiqꝫ fuerint.Ps.19. Et holocaustũ tuũ pingue fiat.Ps.22.Impinguasti in oleo caput meũ.Prouer. 11.Anima que benedicit impinguabitur.& in eodẽ.13.Aia aũt operantiũ impinguabitur.& in eo.15.Fama bona impinguat ossa.& in eo.28. Qui vero sperat in dño saluabitur.pro quo hebrei legunt.Qui vero sperat in domio impinguabitur.Esa.34.Incrassatus est adipe.& in eo.Et humus eorum adipe pinguium.Pro quo hebrei legunt.Et humus eorum adipe impinguabitur.& inde דָּשֵׁן Dasen.i.pinguis vel crassus.vt Esa.30.Eritqꝫ vberrimus & piniguis. & in plurali דְּשָׁנִים Desenim siue דְּשָׁנֵי Disne.Ps.21.Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terre.Ps.91.Vberes & bene patiẽtes erunt.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Pingues & frondẽtes erũt. & inde דֶּשֶׁן Desen.vel דָּשֵׁן Dasen.cũ accentu in prima syllaba.i.pinguedo.crassitudo.vt Iudi.9.Nũquid possum desserere pinguedinem mea.Ps.66.Sicut adipe & pinguedie repleatur anima mea.Esa.55.Et delectabitur in crassitudine aia vestra.Hiere.31.Et inebriabo aiam sacerdotum pinguedine.Item דֶּשֶׁן Desen siue דָּשֵׁן Dasen.i.cinis.vt Leuit. 1.In quo cineres effundi solent.pro quo hebrei legũt. In locum cineris.& in hebreo caret nũero plurali. & in eodẽ. 6.Tolletqꝫ cineres quos vorans ignis exussit.3. Reg.13. Et effũdetur cinis q̃ in eo est. & inde verbũ דָּשַׁן Dasen.i.cineres colligere.vel a cinere mundare.vt Exo.27. Faciesqꝫ in vsus eius lebetes ad suscipiendos cineres.Nu.4. Sed & altare mundabũt cinere.& inde illud psalmi.20.Et holocaustum tuũ pinguefiat: exponũt aliqui hebrei.Et holocaustũ tuũ incineretur.i.in cinerẽ redigetur sup altare holocausti.

Pinguis. דָּשֵׁן

Pingues. דְּשָׁנִים

Pinguedo.

Crassitudo

דֶּשֶׁן

Cinis.

דָּשַׁן

Cinerẽ suscipere.

Et cinere mundare

דָּת Dath.edictũ.lex.ritus.constitutio.snia.Esdre.8. Dederũtqꝫ edicta regis satrapis qui erant de cõspectu regis. Ester.1.Scientium leges ac iura maiorum.& in eodẽ.& scribantur iuxta legem persarum atqꝫ medorũ.& in eodem.3. Nouis vtens legibus:& in eodem.Insuper & regis scita cõtemnens.Pro quo hebrei legunt.Et leges siue edicta regis non ipsi faciunt.i.cõtemnũt.& in eodẽ.Statimqꝫ edictũ pependit in susis.& in eodẽ.4.Et tunc ingrediar ad regẽ contra legem faciens.Dañ.2.Vna est de vobis snia.& aliqñ scribitur cum aleph in fine.vt in eodem.Et egressa snia sapientes interficiebantur.Ponitur ẽt pro tributo quod datur regibus vl principibus per singulos annos.vt Esdre.6. vt de arca regis.1.de tributis que dantur de regiõe trãs flumen.

דָּת Edictum Lex.

Sentẽtia

Tributum

דְּתָאָה Ditha in lingua chaldaica significat herbã siue fenum. Dañ.4.Et cum feris pars eius in herba terre.

דְּתָאָה

Herba.

דְּתַבְרַיָּא Dethabraia.in lingua chaldaica significat optimates siue magnates.& solum inuenitur in nũero plurali. Dañ.3. Duces & tyrãni & optimates.

דְּתַבְרַיָּא

optimates

De incipientibus a littera.ה.We.

הָ Ha. Ista particula הָ Ha. Nunqꝫ reperitur sola per se sicut neqꝫ vlla alia littera hebraica.Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis.Et qñ preponitur: tunc cõmuniter est quasi articulus demõstratiuus sicut in greco.ὁ.ἡ.τό. qui sunt articuli masculini & feminini & neutrius sicut in nostro vulgari dicitur.El.la.los.las.Et sic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais.i.vir cũ predicto articulo El. s.vir specialis de quo habemus aliquam cognitionem : vel de quo facta est aliqua mentio.& ideo nunqꝫ apponitur nomini proprio quia est notus per se & non indiget tali articulo.nec etiam predictus articulus apponitur nomini qñ illud no mẽ iungitur cũ pnomine deriuatiuo.s.Meus.tuus suus.noster.vester.Nisi in paucis admodũ locis:vt Ios.7. Et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאָהֳלִי Haaholi.Et quãtum memoria teneo solum inuenitur in predicto loco. In aliis vero locis semper apponitur nomini quod non habet post se pnomen adiunctum.vt Geñ.42.Locutus est nobis dñs terre dura.pro quo in hebreo habetur. Locutus est nobis vir dominus terre dura.vbi preponitur predicta particula הָ Ha huic dictioni vir.Exo.11.Fuitqꝫ moyses vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur.Etem̃ vir moyses magnus valde.s.fuit הָאִשָּׁה Haisa.i.mulier cum predicto articulo.la.vt Geñ.3.Mulier quã dedisti mihi sociã.הָאֲנָשִׁים Haanasim. idest viri.cum predicto articulo los. vt Geñ.34. Irati sunt valde.pro quo in hebreo habetur.Irati sũt viri valde.Exo. 35. Viri cum mulieribus prebuerũt.הַנָּשִׁים Hanasim.i.mulieres cum predicto articulo.las.vt in eodem.15.Egressiqꝫ sunt oẽs mulieres post eam.& predictus articulꝰ הַ Ha preponitur omnibus casibꝰ & generibꝰ & nũeris. Nomĩatiuo vt הָאָרֶץ הָיְתָה Haares haitha.i.terra erat. vt Geñ.1. Terra aũt erat inanis & vacua.genitiuovt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamaim.i.cõgregationem aquarum.vt in eodem. Cõgregationesqꝫ aquarũ vocauit maria: Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haadam.i.homini.vt in eodẽ.2..Precepitqꝫ ei dicens.Pro quo in hebreo habetur.Precepitqꝫ dñs deꝰ homini siue ipi ade dicens.Accusatiuo ut אֵת הַשָּׁמַיִם Eth hasamaim.i.celos. vt in eodem.1.In principio creauit deus celum & terrã.Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazinu hasamaim.i. audite celi.vt Deut.32.Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי Baiom hasemini.i.in die octauo.vt Leuit.9.Facto aũt octauo die.& aliqñ ponitur pro hoc articulo vocãdi.o. vt הַמֶּלֶךְ Hamelech.i.o.rex.vt Iudi.3.Verbũ secretũ habeo ad te. o rex הַשַּׂר Hasar.i.o princeps.vt.4 Reg.9.Verbum mihi ad te o princeps.& in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanaar.i.o adolescens.vt.1.Reg.17. De qua progenie es. o adolescẽs הָרֹאֶה Haroe.i.o videns.vt.2.Reg.15. O videẽs reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim.i.o sacerdotes. vt Malach.1.O sacerdotes qui despicitis nomen meum.Et secũdũ hebreos nunqꝫ preponitur nomini proprio predictus articulus:nisi tñ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini ade tamẽ preponitur ei prout est no

Articulꝰ nomiatiui. Articulꝰ genitiui. Articulꝰ datiui. Articulꝰ accusatiui Articulꝰ vocatiui. Articulꝰ ablatiui. Articulꝰ vocandi.

mẽ appellatiuum & significat hominem. Significat ẽt ꝙsi
Ille. ꝓnomẽ demõstratiuũ.vt הָאִישׁ Hais.i.ille vir.vt.2.Reg.12
Tu es ille vir qui feciſti hãc rem.vbi pro eo quod in lra no-
ſtra eſt ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haiſa.i.illa
mulier.vt.1.Reg.1.Ego ſum illa mulier que ſteti coram te
hic חֲרֻחָבָה Archaba.i.illa latiſſima.Hiere.51.Murus baby-
lonis ille altiſſimus. debet legi latiſſimus.& in hebreo mu-
rus eſt generis feminini.& aliqñ ſignificat emphaſim.i. ni
miam quandã expreſſionem vel excellentiam.Sicut apud
latinos.Alexander ille magnus.Sic apud hebreos.dicitur.
הָאֵלֹהִים Haelohim ſiue הָאֵל Hael.i.ille de⁹ qui eſt ſup oẽs
deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i.ille magn⁹ הַגִּבּוֹר Hagibor.i.ille po-
tens. הַנּוֹרָא Hanora.i.ille terribilis,vt Deut.10.De⁹magn⁹
& potens & terribilis.vbi omnibus his dictionibus preponi
tur predictus articulus הַ Ha.vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cũ
predicto articulo.vt Eſa.7.Ecce uirgo cõcipiet & pariet fi-
lium.Apponitur etiam hec littera הַ cum apice patha no-
mini uel pronomini aut uerbo.Et eſt articul⁹ interrogãdi
uel dubitandi:& ſignificat nunquid uel nun.vt Geñ.4.Nũ
Nunquid. Nun. quid cuſtos fratris mei ego ſum.& in eodem.18. Nun vere
paritura ſum.& in eodem.20.Nun gentem ignorantem &
iuſtam interficies.& in eodem.27.Nun vnã tm̃ benedictio
nem habes.& in eodẽ.34.Nunquid vt ſcorto abuti debue
re ſorore noſtra.& in eodẽ.37.Nunquid rex noſter eris.Et
in eodem.41.Nun inuenire poterim⁹ talem uirũ.& Exo.
2.Nun occidere me uis.Nu.11.Nunquid ego concepi oẽm
hanc multitudinem.& in eodem.16.Nun parum uobis eſt.
Iob.4.Nunquid homo dei cõparatione iuſtificabitur.Et
Foſſitan. Exo.14.Forſitã non erãt ſepulchra in egypto.Iob.11.For-
ſitan veſtigia dei cõprehendes. Item ſignificat vtrũ. Geñ.
Vtrum. 24.Vtrum proſperum iter ſuum feciſſet deus.& in eodem
27.Vtrum tu ſis filius meus eſau.& in eo.37.Vide vtrũ tu
nica filii tui ſit.& in eodem.42.Vtrum falſa an vera ſint.
Exo.16.Vt tentem eũ vtrum ambulet in lege mea.Nu.11.
Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleatur.
& in eo.13.Vtrũ fortis ſit an infirmus.ponitur etiam in pre
dicto loco pro An. & in eodẽ.16.An & oculos noſtros vis
An. eruere. &.1.Reg.21.An deſũt nobis furioſi.Iob.40.An ex
trahere poteris leuiatan hamo.Item ponitur pro hac par-
ticula.Si.interrogatiue vel dubitatiue.vt Geñ.8.Vt vide-
Si. ret ſi iam ceſſaſſent aque.& in eo.43.Si pater viueret:ſi ha
beremus fratrem.& Exo.4.Vt videam ſi adhuc viuãt.Ps.
13.Vt videat ſi eſt intelligens.Ps.57.Si vere vtiq; iuſtitiam
Ne. loquimini.Item ponitur pro.Ne.Interrogatiue uel dubi-
tatiue aut admiratiue.vt.3.Reg.15.Tu ne es vir dei qui ve-
niſti de iuda.& in eo.17.Etiam ne viduã apud quam ego
vtcũq; ſuſtentor afflixiſti.& in eodem.18.Tu ne es ille qui
Ecce. cõturbas iſrael.Item ponitur pro ecce.vt Iob.26.Ecce gi-
gantes gemũt ſub aquis.Et qñ apponitur verbo vel parti-
Qui. cipio aliquãdo ponitur pro noũe relatiuo.ſ.qui.que.quod.
vt Geñ.2.Ipſe eſt qui circuit oẽm terrã euilat.& in eodẽ.
24.Quis eſt ille homo qui venit per agrum.Ioſ.10.Et ait
ad principes qui ſecũ ierant.vbi ponitur הַהֹלְכִי Hehalchi.
ideſt qui ierant vel qui ambulauerant.& Eſdre.10.Omnes
viri qui duxerũt vxores alienigenas.Eſter.1.Qui regna-
uit ab india vſq; ad ethiopiam. Habet fortaſſe & alios mo-
dos ſignificãdi:qui poſſunt reduci ad ſupradictos. De quo
vide in ſuperiori tractatu grãmatice.

He. הָהּ Hah.interiectio eſt dolentis,pro quo beatus Hierony-
mus tranſtulit.Ve.vt Ezech.30.Vlulate ve diei. & ali-
quãdo ſcribitur cũ aleph in pricipio.& dicitur אָהָהּ Ahah.
De quo vide ſupra in littera aleph.

הָא He.ecce.vt Geñ.47.Accipite ſemina & ſerite agros. Ecce.
Pro quo hebrei legunt.Ecce vobis ſemen & ſerite ter-
rã.& Ezech.16.Quapropter & ego vias tuas in capite tuo
dedi.pro quo hebrei legunt.Et etiam ego ecce viam tuam
in capite.ſ.tuo dedi.

הַבְהַב Habhab..offerre.vt Oſee.8.Hoſtias offerent. & ſo- Offerre
lum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui he-
brei ꝙ deriuatur a dictione יָהַב Iahab.que ſignificat addu
cere vel afferre ſiue offerre. Alii vero dicũt ꝙ ſignificat cõ
cremare ſiue aſſare.quia idem ſignificat in lingua chaldai
ca & arabica.

הָבָה Haba.aduerbium eſt exhortandi vel inuitandi.ſ.eia. Venite.
age. agite. beat⁹ Hieronym⁹ tranſtulit venite.Geñ.11
Venite faciam⁹ lateres.De ꝙ vide ifra in dictiõe יָהַב Iahab.

הָבַל Habal.euaneſcere.ſiue vanũ eſſe. Aut vane agere: vel Vane agere
vane loqui.vt.4.Reg.17.Secuti ꝙ ſũt vanitates & va- Vana loqi.
ne egerũt.Iob.27.Et quid ſine cauſa vana loquimini.Hie Vanum eſſe
re.2.Et ambulauerunt poſt vanitatem & vani facti ſunt. &
inde הֶבֶל Hebel ſiue הֶבֶל Hábel.i.vanitas aut vanum.& in
plurali הַבְלִים Habalim.i.vanitates aut vana.vt Eccls.1.Va Vanitas.
nitas vanitatum dicit eccls: vanitas vanitatũ & oĩa vanitas. Vanitates
& in eo.Vidi cũcta que fiunt ſub ſole & ecce vniuerſa vani-
tas.& in eodẽ.2.Et eſt quicq; tam vanũ. & in eo.Adoleſcẽ Vanum
tia & voluptas vana ſunt,Deut.32.Irritauerũt me in vani-
tatibus ſuis.Hiere.10.Vana ſunt & opus riſu dignũ.Põitur Sculptilia
etiam pro idolis vel pro ſculptilibus .vt in eodem.14.Nũ-
quid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluat.

הֹבֶן Haben.gen⁹ eboris.Sed quia eſt dictio obſcura & inu- Hebenini
ſitata.ideo btũs Hieronym⁹ poſuit in trãſlatiõe ipſum
hebraicũ.vt Ezech.27.Dẽtes eburneos & hebeninos. vbi
ponitur in hebreo הַבְנִים Habnim.in nũero plurali.& ſolũ
inuenitur in predicto loco.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigni
ficat quoddã genus ligni pulcherrimi.

הֹבֵר Hober.augur.aſtrologus.vt Eſa.47.Stent & ſaluent Augures.
te augures celi qui contemplantur ſydera.lxx. vero Aſtrologi.
ſic tranſtulerunt.Stent & ſaluam te faciant aſtrologi celi.&
ſolum inuenitur in nũero plurali & in predicto loco.

הָגָה Haga.meditari.loqui.clamare,ſonos ſeu verba profer Meditari.
re.rugire.gemere.amouere,auferre.vt Iob.27.Neq;
lingua mea meditabitur mendacium. Ps.1. Et in lege eius
meditabitur die ac nocte.Ps.2.Et populi meditati ſunt ina
nia.Ps.62.In matutinis meditabor in te.Ps.70.Sed & lin-
gua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam.i. loquetur.
Ps.76.Et meditabor in oĩbus operib⁹ tuis.Eſa.33.Cor tuũ
meditabitur timore.& in eo.37.Meditat⁹ eſt in ſpiritu ſuo
duro per diẽ eſtus.Sed dicunt hebrei ꝙ in predicto loco ſi- Amouere.
gnificat amouere vel auferre.& ſic legunt.Amouit ſiue ab- Loqui
ſtulit in ſpiritu ſuo duro.& in eodẽ.59.Concepim⁹ & locu Clamare
ti ſumus de corde verba mendacii.ponitur ẽt pro clamare. Sonare
vt.Ps.113.Nõ clamabũt in gutture ſuo.& btũs Hieronym⁹
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nõ ſonabunt in gutture
ſuo.Eſa.8.Qui ſtridẽt in incantationibus ſuis.pro quo he-
brei legunt.Qui garriũt & clamãt vel ſonant aut loquũtur
Item ſignificat rugire vel gemere.vt Eſa.31. Quomõ ſi ru Rugire
giat leo & catulus leonis ſup predam ſuã.& in eo.59.Et ꝙſi Gemere
columbe meditantes gememus.& ſupra in eodẽ.38.Medi
tabor vt colũba.i.gemã vel rugiam vt colũba.Inde הֶגֶה He הֶגֶה
ge.i.ſonus.ſermo.locutio.gemit⁹.vt Iob.37.Et ſonum de Sonus
ore eius procedẽtẽ.&.Ps.59.Sicut aranea meditabuntur.
Pro quo beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtu
lit.Quaſi ſermonẽ loquẽs.ponitur etiã pro gemitu.pro ꝙ
beat⁹ Hieronymus tranſtulit carmẽ.ſ.lugubre vel triſte. vt Carmen.
Ezech.2,Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen

& ve.& aliqñ ſcribitur cum duplici gnimal.& ſignificat cla morem vel rugitum aut meditationem.vt.Ps.5. Intellige clamorem meum.& beatus Hieronymus tranſtulit.Intelli ge rũgitum meum.Ps.38.In meditatione mea exardeſcet ignis.& aliqñ ſcribitur cum tau in fine & dicitur הגות Ha guth.vt.Ps.48.Et meditatio cordis mei prudentia. Inde הגיון Higaion.i.meditatio.vt.Ps.9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.pro quo hebrei legũt. In operibus manuum ſuarum corruit impius meditatio ſemper.ſiue meditatione ſemper.Ps.18.Et meditatio cor dis mei in conſpectu tuo ſemper.Ponitur etiam pro canti co.vt.Ps.91.Cum cãtico in cithara.Item הגה Haga.amoue re.auferre.2.Reg.20. Amoto ergo illo de via tranſibat oĩs vir.& Prouer.25. Aufer rubiginem de argento.& in eodẽ. Aufer impietatem de vultu regis.

Rugitus. Meditatio הגות Meditatio הגיון Meditatio Canticum הגה Amouere. Auferre.

הגן Hagan.ſeparatũ.vt Ezech.42.Que via erat añ veſti bulũ ſeparatum per viam orietalẽ ingredientibus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſeparatum ſñt hebreo habe tur הגנה Hagina.& ſolum inuenitur in predicto loco.& di cunt hebrei ף ſignificat rectum ſiue directum. Tamẽ ſi illa particula ה Ha eſſet articularis ſicut ſupra in principio hu ius littere dictum eſt.Tunc dictio גנה Gina ſignificat hor tum ſiue pomerium.& tunc poterit eſſe talis littera.ſ.que via erat ante veſtibulum ſiue ante peribolum horti ſiue po merii per viam orientalem ingrediẽtibus. Alii vero dicũt ף predicta dictio deriuatur a dictione נגן Nagan.que ſigni ficat canere vel pſallere.& legũt.Que via erat ante perибo lum vel clauſuram organizationis vel cantici.i. vbi leuite canebant laudes deo.& huius opinionis eſt Nicolaus de ly ra cui concordat tranſlatio chaldaica.

Separatũ הגנה Canere.

הד Hed.laus.ſiue gloria.vt Ezech.7. Prope eſt dies occi ſionis & non glorie montium.& dicunt hebrei ף ſigni ficat ſonitum ſiue clamorem aut reſonantiam.Et ף deriua tur a ſequenti dictione que ſignificat ſonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt ף deriuatur a dictione הוד Hod.que ſigni ficat laudem vel gloriam.ſicut eſt in littera noſtra. De quo infra dicetur.

Gloria

הדד Hedad.ſonitus.ſtrepitus.clamor.pro quo beatus Hie ronymus tranſtulit vocem calcãtium.Eſa.16.Vox cal cantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abſtuli.i. clamorem vel ſtrepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quaſi calcantium concinetur.& in eodem.48.Nequaq̃ calcator vue ſolitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et ſuper te celeuma cantabitur.in quibua locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.

Clor calcãtium. Clamor Celeuma.

הדברי Hadabre ſiue הדברא Hadabraia in lingua chal daica ſignificat optimates ſiue principes. & ſolum inuenitur in numero plurali.Dañ.3.& ait optimatib9 ſuis.

optimates

הדה Hada.extendere.mitere.ſ.manũ.vt Eſa.11.Et in ca uernam reguli qui ablactatus fuerit manũ ſuam mit tet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Mittere.

הדך Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco ſuo.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

Conterere

הדם Hadom.ſcabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimi cos tuos ſcabellum pedum tuorum.Eſa.66. Terra au tem ſcabellum pedum meorum.Item הדם Hadem.in lin gua chaldaica ſignificat ſcidere:aut in fruſta ſecare & inde הדמין Hadamin.i.fruſtra ſeu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in fruſta concidemini.& in eo dem.3.Diſpereat:& domus eius vaſtetur.pro quo hebrei le gunt.In fruſta concidatur.

Scabellũ. Scindere. Fruſta.

הדס Hadas.myrtus.vt Nec.8.Frõdes myrti & ramos pal marum.Eſa.41. Dabo in ſolitudine cedrum & ſpinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica creſcet myrtus. & in plurali הדסים Hadaſim. pro quo beatus Hieron y mus tranſtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipſe ſtabat inter myrte ta que erant in profundo.

Myrtus הדסים Myrteta

הדף Hadaph.impellere.expellere.ſubuertere.vt Nu.35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt de leret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et inſidias impiorũ ſubuertet.Eſa.22.Et expellam te de ſtatio ne.Hiere.46.Non ſtetit:quoniam dominus ſubuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingeba tis.i.expellebatis vel impellebatis.

Impellere Expellere. ſubuertere Impigere

הדר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Le uit.19.Et honora perſonã ſenis. Prouer.25. Ne glo rioſus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege ſeu ne glorificeris.Threñ.4.Facies ſenum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies ſenum non ſunt honorate. vel non ſunt decorate.Dañ.5.Deum qui habet ſtatum tuũ in manu ſua non glorificaſti.Exo.23.Et pauperis non mi ſererearis in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis ſiue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hie ronymus tranſtulit ſenſum.& inde הדר Hadar ſiue הדר He der.i.pulcher ſiue decorus:aut pulchritudo vl decor.vt Le uit.23. Sumetiſq̃ vobis die prio fructꝰ arboris pulcherri me.Ps.95.Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius.Ps. 103.Cõfeſſionem & decorem induiſti. Dañ.11. Et indignꝰ decore regio.Ps.144.Magnificentia glorie ſanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit decorẽ glorie magnitudis tue & verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ ſcribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Ado rate dñm in atrio ſancto eius.pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Adorate do minum in decore ſanctuarii.2.Paralip.20. Vt laudarent eũ in turmis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et laudarent decorẽ ſanctuarii ſiue decorem ſanctum aut in decore ſanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudie populi dignitas regis.i.gloria ſiue decor regis.& in plura li הדרי Hadre.pro quo in noſtra tranſlatione habetur ſplẽ dores.Ps.109. In ſplendoribus ſanctorum.Sed beatꝰ Hie ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem pro הדרי Hadre.legit הררי Harere cum duplici res.i.montes.vbi ſic tranſtulit.In montibus ſanctis.Et hec varietas cõtigit pro pter ſimilitudinem res & daleth: que ſunt quaſi vnius figu re.& fortaſſe in libris antiquis erat ſcriptũ הררי Harere cũ duplici res. Inde הרור Hadur.i.decorus glorioſus ſiue for moſus.vt Eſa.63.Iſte formoſꝰ in ſtola ſua.& in pl'ali הדורים Hadurim.vt in eodem.45.Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt ף in predicto loco ſignificat anfra ctus:ſiue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & ſic legunt. Et diſtorta.i.ea que non ſunt recta rectificabo ſiue anfractus vel abrupta.ſ. viarum equabo. Item הדר Ha dar in lingua chaldaica ſignificat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremq̃ peruenĩ.pro quo hebrei le gunt.Et ad honorem regni reuerſus ſum ſiue reductꝰ ſum.

Dignitas. הדרי Splẽdores. Montes. הדור Formoſus הדורים Glorioſi

Honorare. Glotiari. Glorificare. Decor. Pulcher Pulchritudo. Reuertere

הו Ho,ve. Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris ſunt dicetur ve.ve.& ſolũ inuenitur in pdicto loco.

הוא Hu.pronomen eſt tertie perſone aut verbum ſubſtan tiuum.ſ.ipſe vel ipſum.ille vel illud.iſte vel iſtud.is vl id. eſt vel fuit.Gen.1.Ipſe eſt qui circuit omnem terram eui

Ipſe.

Ipsum. Ille. Iste. lath. & in eodem. Ipsum est nomen eius. Et in eodē. 18. Ipe vero stabat iuxta eos. & in eo. 27. Quis igitur ille est qui dudū captam venationem attulit mihi. Exo. 6. Iste ēst aarō & moyses. & in eo. Iste est moyses & aaron. Ester. 7. Quis est iste & cuius potentie. Et accipitur etiam in genere neutro: quia hebrei non habent genꝰ neutrum: sed pro eo vtū tur cōiter genere masculino & aliquando feminino. Scribi tur etiam הוא Hi cum vau in medio dictionis. & cum puncto hiric in genere femininо. ſ. ipsa. illa. ista. vt Gen. 3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. pro quo in hebreo habetur. Ipsa dedit mihi de ligno. & in eodem. Ipsa conteret caput tuum. Sed in predicto loco in codicibꝰ hebreorum scribitur הוא Hu cum puncto surec: quod interpretatur ipse vel ipsum & refertur ad semen: De quo supra dixerat: inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuum & semen illius. Vtroqꝫ tñ mō legi potest: quia eisdē litteris vtrūqꝫ scribitur in hebreo scilicet ipsum & ipsa. Et in eodem. 17. Delebitur anima illa de populo suo. & in eodem. 24. Ipsa est mulier quam preparauit dominꝰ filio domini mei. & sic in aliis locis ponitur הוא Hi. cum vau in medio dictionis in genere femininо. Item ponitur הוא Hu. p hoc nomine relatiuo quis vel qui. vt Gen. 14. Qui habitabat in sodomis. & in eodē. Qui habitabat in conualle mābre. Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo Sum es fui. vt Gen. 20. Quia propheta est. & in eodem. In omni loco ad quem ingrediemur dices qꝫ frater tuꝰ sim. Deut. 32. Videte qꝫ ego sim solus. Vide etiam de hoc infra in dictione הוה Haua.

הוא Ipsa. הוא Ille. הוא Qui.

Hod. gloria. laus. confessio. honor. decor siue species. Nu. 17. Et dabis ei precepta cunctis videntibus & partē glorie tue. 2. Paralip. 29. Et tibi laus. ſ. est. & Iob. 39. Gloria narium eius terror. Ps. 103. Confessionem & decorē induisti. Ps. 148. Confessio eius super celum & terrā. Hiere. 22. Ve domine: ve inclyte. Pro quo hebrei legunt. Ve domine siue ve domino & ve glorie eius. Dañ. 11. Et non tribuetur ei honor regius. Osee. 14. Et erit quasi oliua gloria eius. Zach. 10. Quasi equum gloria eius in bello. Significat etiam decorem siue speciē. 1. Paralip. 7. Soror autem eius regina peperit virum decorū. Dañ. 10. Et species mea immutata est in me.

הוד Gloria. Confessio. Honor. Decorus. Species

Haua. verbum est substantiuū. ſ. sum es fui. vt Gen. 27. Esto dominus fratrum tuorū. Esdre. 4. Nam & reges fortissimi fuerunt in ierusalem. Nec. 8. Et leuare te velis super eos in regē. Pro quo hebrei legunt. Et tu es sup eos rex siue & tu velis esse super eos rex. Eccls. 2. Quid enim pderit homini de vniuerso labore suo. pro qꝫ hebrei legunt. Quid erñ est homini de vniuerso labore suo. Et aliquando scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. 11. In quocūqꝫ loco ceciderit ibi erit. & Iob. 37. Qui precipit niui vt descendat in terrā. Pro quo hebrei legunt. Qui precipit niui esse in terra. i. vt descendat in terram sicut est in littera nostra. Dañ. 2. Tu rex videbas. Pro quo hebrei legunt. Tu rex videns eras. & aliquando scribitur cum lamed in principio & aleph in fine loco he. Dañ. 2. Sit nomen domini benedictum in secula. vide etiam de hoc infra in dictione הָיָה Haia. Item הוה Houa siue הָוָה Haua aut הָוָת Hauath. i. calamitas. vanitas. insidie. iniquitas. peruersitas. vt Iob. 6. Et calamitas quam patior. Esa. 47. Irruet super te calamitas quam non poteris expiare. Ponitur etiam pro vanitate. Ps. 51. Et preualuit in vanitate sua. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Confortatus est in insidiis suis. Prouer. 10. Insidias impiorum subuertet. Michee. 7. Et magnꝰ

הָוָה Esse. Calamitas הָוָה Vanitas.

locutus est desiderium anime sue. Pro quo hebrei legūt. Et magnus locutus est iniquitatem vel peruersitatem anime sue. Sed mutando he primum in aleph: tunc potest significare desiderium. & in plurali. הָוֹת Hauoth. Ps. 37. Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates. sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit insidias. Ponitur etiam pro iniustitia. vt. Ps. 51. Iniustitiā cogitauit lingua tua. Pro quo beatus Hieronymus transtulit in predicto psalterio. Insidias cogitat lingua tua. Ps. 54. Et labor in medio eius & iniustitia. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Insidie in vitalibus eius. Ponitur etiā pro iniquitate. vt. Ps. 56. Donec transeat iniquitas. Sed etiam in hoc loco beatus Hieronymꝰ in predicto psalterio transtulit. Donec transeant insidie. Et dicūt aliqui hebrei qꝫ ab hac dictione deriuatur verbum הַתְהוֹתֶתִי Thehothethu. Pro quo. lxx. trāstulerunt irruitis. vt. Ps. 61. Quousqꝫ irruitis in hominem. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Vsquequo insidiamini contra virum.

Insidie Iniquitas. הוות Vanitates. Iniustitia. Irruere Insidiari.

הוי Hoi. ve. interiectio dolentis. siue o. quod est aduerbium vocatiui casus. vt Esa. 1. Ve genti peccatrici. & in eodem 5. Ve qui coniungitis domum domui. & in eodem. Ve qui trahitis peccatum in funiculis vanitatis. & in eodē. Ve qui dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & in eodem. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum. & in eodem. 10. Ve qui cōdunt leges iniquas. & in eodem. Vo assur virga furoris mei & Hiere. 22. Non plangent eum ve frater & ve soror: non concrepabunt ei ve domine & ve inclyte. & in eodem. 47. O mucro domini vsquequo non quiesces. & Zach. 2. O. O fugite de terra aquilonis. & in eodē. 2. O sion fuge. Esa. 55. Omnes sitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei legunt. O omnes sitientes venite ad aquas. & aliquando scribitur sine Iod. & dicitur הֹ Ho de quo supra dictum est.

Ve. O.

הון Hon. diuitie: siue multitudo aut abundātia diuitiarum. substantia. sufficientia. satis. vt. Ps. 118. Sicut in omnib⁹ diuitiis. Prouer. 11. Non proderunt diuitie in die vltionis. Et in eodem. 13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Et in eodem. 19. Diuitie addunt amicos plurimos. Ponitur etiam pro substantia. vt Prouer. 1. Omnem preciosam substantiam reperiemus. & in eodem. 3. Honora dominum de tua substantia. Et in eodem. 6. Omnem substantiam domꝰ sue tradet. Et in eodem. 10. Substantia diuitis vrbs fortitudinis eius. Et in eodem. 13. Substantia festinata minuetur. Et in eodem. 24. Vniuersa substantia preciosa & pulcherrima. Significat etiam satis vel sufficientia. vt Prouer. 30. Et quartum qꝫ nunquam dicit sufficit. Et in eodem. Ignis vero nunqꝫ dicit sufficit. Ponitur etiam pro precio. vt. Ps. 43 Vendidisti populum tuum sine precio. idest sine substantia vel sine diuitiis.

Diuitie Substātia sufficiētia. Precium

הזה Haza. dormitare secundum hebreos. & inde הזים Hozim. idest dormitantes. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. videntes vana. quasi חזים Chozim cum littera cheth. Esa. 56. Videntes vana dormientes & amantes somnia. & solum inuenitur in predicto loco.

הזה הזים Vana.

הי Hi. ve. Interiectio dolentis. vt Ezech. 2. Et scripte erant in eo lamentationes & carmen & ve. & solū inuenitur in predicto loco.

Ve.

היא Hi. pronomen est tertie persone generis feminini. i. ipsa. illa. ista. ea. eadē. vt Gen. 20. Et ipsa ait frater meus est. Iudi. 4. Que iudicabat populum. Et in eo. Et sedebat sub palma que nomine illius vocabatur. Pro quo he-

היא Ipsa.

היא brei legunt. Et ipſa ſedebat ſub palma debbora. Threſi. 1. Habita uit inter gentes pro q̄ in he. hr ipſa habitauit inter gētes. Et aliquando ſcribitur cū vau in medio dictiōis ſicut ſupra dictum eſt in dictione היא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo ſum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicaſti mihi q̄ vxor tua eſſet. Et in eodem. 20. Dixitq̄ de ſara vxore ſua ſoror mea eſt. Ps. 118. Quia in eternum mihi eſt.

Ipſa.

Eſſe.

היה Haia eſſe, verbum ſubſtantiuum. egrotare. euaneſcere. vt Geñ. 6. Noe vir iuſtus atq̄ perfectus fuit in generationibus ſuis. Et in eodem. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra: & erat robuſtus venator coram domino. Et in eodē. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego ſum qui ſum. & in eodem. Qui eſt miſit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit ſuper agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominium. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio ſaul. Et i ḡo. 7. Ego ero ei in patrē & ipſe erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vſq̄ ad annum primum cyri regis. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. vt in aliquibus locis ſupradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror noſtra creſcas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur: Soror noſtra tu ſis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiōe: & a ſupradicto verbo הוה Haua. derivatur nomen domini tetragrammaton quod ſcribitur quattuor litteris. ſcilicet. Iod. he. vau. he. & ſignificat eſſe vel eſſentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerunt dominum. & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אדני Adonai. ideſt dominus. de quo vide ſupra in dictione אדן Adon. Et aliquando predicta dictio הוה Haia. pōitur p hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta eſt lux. Et in eodem. Fiat firmamentū in medio aquarum. Et in eodem. Et factum eſt ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum eſt in diebus vnius iudicis. Threñ. 3. quis eſt iſte qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum eſt verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Et in voce paſſiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta eſt aliquando huiuſcemodi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta eſt. Prouer. 15. Deſiderium ſi compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Deſiderium factum. ideſt completum delectat animam. Significat etiam infirmari ſiue languere: quando ſcribitur cum nun in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item ſignificat euaneſcere ſiue perire. pro quo beatus hieronymus tranſtulit fugit. vt Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo.

Fieri.

Languere
Euaneſcere

היך Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 15. Quomodo poſſum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit ſeruus domini mei loqui cum domino meo.

היך
quomodo.

הים Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea & cōturbatus ſum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando ſcribitur ſine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non eſt de ſubſtantia dictionis: ſed eſt pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Siue tumultuata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Vide etiam de hoc infra in dictione המם Hamam. & in dictione המה Hama. Et inde מהומה Mehuma. ideſt perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione ſiue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in ſingulis vrbibus.

Cōturbare
Tumultuari.

Interficere

מהומה

Perturbatio.
Pauor

הין Hin. Velle. paratum eſſe. vt Deut. 1. Cumq̄ inſtructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluiſtis aſcendere in montem: ſiue parati fuiſtis aſcendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione הן Hen: que ſignificat ecce. Item. הין Hin. Menſura erat liquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

הין

Velle.
Paratū eē.

Hin genus menſure.

חכל Hechal. Templum: palatium. & communiter ſcribitur cum iod in prima ſyllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Dominus in templo ſancto ſuo. Ps. 143. Circum ornate vt ſimilitudo templi. & Eſa. 6. Et ea que ſub ipſo erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini eſt. Et ſecundum hebreos ponitur ibi templum tercio quod in tres partes erat diuiſum. ſcilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat menſa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum ſiue ſanctum ſanctorum. Dañ. 1. Et qui poſſent ſtare in palatio regis. Amos. 8. Et ſtridebunt cardines templi. Et in plurali. היכלים Hechalim: ſiue היכלי Hechle. ſecundum terminationem nominum maſculinorum ſiue. היכלות Hechaloth. Secundum terminationem femininorum. vt. Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. ideſt a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. ideſt in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Eſa. 13. Et ſyrene in delubris voluptatis. Oſee. 8. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui & edificauit delubra.

Templum

Palatium

היכלים

Domus.
Templa.
Palatia.
Edes.

Delubra.

הכר Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubeſcitis opprimentes me. Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat impudenter agere. ſiue ingratum eſſe. Quia in lingua Arabica ſignificat impudentiam. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et non erubeſcitis impudenter agitis contra me: ſiue ingrati eſtis mihi. Et inde הכרת Hacarath. ideſt impudentia ſiue ingratitudo. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum reſpondebit eis. Vnde ſubditur. Et peccatum ſuum quaſi ſodoma predicauerunt: & non abſconderunt. Poteſt etiam deriuari a verbo נכר Nacar. Quod ſignificat cognoſcere vel agnoſcere. ſicut eſt in littera noſtra.

הכר
opprimeē.

Impudenter agere.
Ingratū eē.

הכרת
Agnitio
Impudētia.

הלל Halal. Laudare. gloriari. letari. ſplendeſcere. fulgere Inſanire. conturbare. iniq̄ agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum ſuum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen ſanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini ſiue gloriamini in nomine ſancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

הלל
Laudare.

deum israel voce magna. ps. 9. Quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue . ps . 21. In medio Ecclesie laudabo te. Ps. 62. Et labiis exultationis laudabit os meum. Et in eodem . Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Ps. 101. Et qui laudabant me aduersum me iurabant. Sed beatus hieronymus aliam significationem sequens in psalterio iuxta hebraicam ve. transtulit. Exultantes per me iurabant. Ps. 118. Septies in die laudem dixi tibi . pro laudaui te. Et in codē. Viuet anima mea: & laudabit te. Ps. 144. Laudate nomen domini laudate serui domini . Ps . 145 . Lauda anima mea dominum. Ps. 148. Laudate dominum de celis. Ps. 150. Omnis spiritus laudet dominū . Prouer . 27. Laudet te alienus & non os tuum. Et in eodem. 31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Et in eodem. Laudent eam in portis opera eius. Canti. 6 . Regine & concubine & laudauerunt eam. Esa. 38. Neqꝫ mors laudabit te. Et in eodem. 45. In domino iustificabitur & laudabitur omne semen israel. Et inde מְהַלֵּל Mehulal . siue מַהֲלַל Mahalal. idest laudabilis: siue laus: vel laudatio. vt. 1. Reg. 22. Laudabilem inuocabo dominum. Prouer. 27. Sic probatur homo ore laudantis. Pro quo hebrei legunt . Et homo iuxta laudem suam siue iuxta laudationem suam. Sed beatus hieronymus transtulit sensum . Et inde תְּהִלָּה Thehila. siue תְּהַלַּת Thehilath. idest laus . siue laudatio aut laudabilis . vt in titulo psalmi. 44. Vbi dicitur laudatio ipsi dauid. & in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum . Hiere. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Et in plurali. תְּהִלּוֹת Thehiloth. vt. Ps. 21. Tu autem in sancto habitas laus israel . Pro quo hebrei legunt . Et tu sanctus habitator siue habitās laudes israel siue laudatiōes israel. Beatus vero hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et tu habitator sancte laus israel. Et ponitur ibi singulare pro plurali. & Esa. 60 . Et laudes domini annunciantes. Scribitur etiam pluraliter. הִלּוּלִים Hilulim . idest laudationes . Pro quo beatus hieronymus transtulit laudabiles. vt Leuit. 19. Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis domino. & in de הַלְלוּיָהּ Aleluia. idest laudate dominum. & est dictio composita ab הַלְלוּ Halelu . qꝫ significat laudate vt supra. & יָהּ Ia: quod est vnum de nominibus dei : & ponitur pro domino. vt Ps. 146. Laudate dominum quoniam bonus est psalmus. Vbi pro eo quod in littera nostra est Laudate dñm: in hebreo habetur הַלְלוּיָהּ Haleluia. Itē הַלַּל Halal significat gloriari vel letari. scilicet quando est verbum quarte coniugationis. vt. Ps. 48 . Et in multitudine diuitiarum suarum gloriantur. Ps. 51. Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate . Ps . 96. Et qui gloriantur in simulachris suis. Ps. 105. Et gloriemur in laude tua. Prouer. 20. Et cum recesserit gloriabitur. Et in eodem. 27. Ne glorieris in crastinum. Hiere. 9. Non glorietur sapiens in sapientia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua : & non glorietur dives in diuitiis suis : sed in hoc glorietur qui gloriatur. Ponitur etiam pro letari . vt Esa . 41 . Et in sancto israel letaberis. Et inde הִלּוּלִים Hilulim . Pro quo beatus Hieronymus transtulit choros cātantium . vt Iudi. 9. Et factis cantantium choris ingressi sunt famum dei sui. Item הָלַל Halal. idest splendere. fulgere . lucere. Iob . 29. Quando splendebat lucerna eius super caput meum. Et in eodem. 31. Si vidi solem cum fulgeret. Et in eodem. 41. stet nutatio eius splendor ignis. Esa. 13. Quoniam stelle celi & splendor earum non expandent lumen suum . vide etiam de hoc supra in dictione אָהַל Ahal. & inde הֵילֵל Helel. idest lucifer. vt Esa. 14. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Significat etiam הָלַל Halal Insanire : vt. 1. Reg. 21. Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo hebrei legunt. Et insaniebat inter manus eorum . Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur & insanient . Ponitur etiam pro conturbare. vt Eccl's. 7 . Calumnia conturbat sapientem. Et Naū . 2. In itineribus conturbati sunt. Item ponitur pro iniqꝫ agere. Ps. 74. Dixi iniquis nolite iniqꝫ agere. Et inde הוֹלְלִים Holelim. idest stulti siue iniqui. Ps. 5. nec permanebunt iniusti ante oculos tuos. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum. Ps. 72. Quia zelaui super iniquos . Et inde מְהֹלָל Meholal. idest stultus . siue iniquus . pro quo beatus hieronymus transtulit. Errorem. Eccl's. 2. Risum reputaui errorem. & inde הוֹלֶלוֹת Holeluth. idest insania vel stultitia secundum hebreos. Sed beatus hieronymus transtulit. errorem. Eccl's. 1. Erroresqꝫ & stultitiam . Et in eodem. 7. Et vt cognoscerem impietatem & errorem imprudentium. & in eodem. 10. Et nouissimum oris illius error pessimus. Et supra in eodem. 9. transtulit contemptum. vbi dicitur. Vnde & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptu in vita sua . Et inde תָּהֳלָה Tahola . Pro quo beatus hieronymus transtulit prauitatem. vt Iob . 4 . Et in angelis suis reperit prauitatem.

הֲלֹא Halo. Nonne. nunquid non: vtiqꝫ. ecce. Genē. 20. Nōne ipse dixit mihi soror mea est. Et in eodem . Nōne pro rachel seruiui tibi. Exo. 4. Nonne ego dominus. Iudi. 9. Nunquid non est ipse filius ierobaal . Prouer . 8 . Nunquid non sapientia clamitat . Et aliquando scribitur cum vau & aleph in fine. vt Genē. 4. Nonne si bene egeris recipies. Et in eodem. 31. Nonne quasi alienas reputauit nos . Et in eodem. 42. Nunquid non dixi vobis nolite peccare in puerum. Et aliquando ponitur pro vtiqꝫ siue pro ecce. vt Exo. 4. Aaron frater tuus leuites scio qꝫ eloquens sit. Pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ: siue ecce Aaron frater tuus leuites. Deut. 4. Qui est in rabath filiorum amon . pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ est siue ecce est in rabath filiorum Amon. Ios. 1. Ecce precipio tibi confortare & esto robustus. Et. 1. Reg. 10. Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem. Et in eodem. 23. Nonne ecce dauid latitat apud nos. Vbi ponitur eo nonne & ecce. Ruth . 2. Audi filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum. Vbi in hebreo premittitur supradicta dictio. scilicet vtiqꝫ siue ecce audi filia . 1 . Reg. 15 . Ego enim sum qui precipio vobis . Vbi similiter in hebreo premittitur supra dicta dictio הֲלֹא Halo . Vide etiam de hoc infra in dictione . לוֹא Lo.

הֲלְאָה Halā. Vltra . trans . illuc. Deinceps. vt. 1. Reg. 10. Cumqꝫ abieris inde & vltra transieris . Et in eodem. 20. Ecce sagitte vltra te sunt. Et in eodem. Ecce sagitta ibi est: porro vltra te. Amos. 5 . Et migrare vos faciam trans damascum. Ponitur etiam pro illuc. vt Genē. 19 . Recede illuc. Nu. 16. Et ignem hucillucqꝫ dispergat . Vbi ponitur pro huc & illuc. Item significat deinceps . vt Leuit. 22. Die autem octauo et deinceps offerri poterunt. 1. Reg. 18. A die illa et deinceps. Et inde deriuatur נַהֲלָאָה Nahalaa. idest remota vel electa aut repulsa. Et est participium passiuum in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus transtulit. Eam que laborauerat. vt Mich. 4 . Et eam que laborauerat in gentem robustam. Lxx. vero transtulerunt . Et repulsam. Potest etiam deriuari a dictione לָאָה Laa. Que significat laborare. sicut beatus hieronymus transtulit.

Laudabilis מְהֻלָל

Laus. תְּהִלָּה

Laudatio. תְּהַלַּת

Laudabilis תְּהִלּוֹת

Laudes. הִלּוּלִים

laudabiles הַלְלוּיָהּ Aleluia.

laudate dominum.

הַלַּל

Gloriari.

Letari. הִלּוּלִים

Chori cantantium.

הַלַּל

Splendeſ Fulgere.

הֵילֵל

Lucifer הֵילֵל

Insanire.

Cōturbare

Iniqꝫ agere. הוֹלְלִים

Iniqui מְהֹלָל

Error. הוֹלֶלוֹת

stultitia. Error.

Contēptꝰ. תָּהֳלָה

Prauitas Nonne. הֲלֹא

Nonne. Nunqd nō

Vtiqꝫ.

Ecce.

הֲלְאָה

Vltra.

Trans.

Illuc.

Deinceps. נַהֲלָאָה

Ea que laborauerat. Repulsa.

הלה Hala. Iniq᷒ siue praue agere. & inde תְּהֹלָה Tahola. i. Prauitas. Iob. 4. Et in angelis suis reperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הלל Halal.

Iniquē agere.

תְּהֹלָה Prauitas

הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procedere. Discurrere. transire. Genē. 3. Et cum audissent vocem domini dei deambulantis in paradiso. Et in eodem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occursum tuum. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ipse ambulat in occursum tuum Et in eodem. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerunt patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorū Ios. 10. Et ait ad principes exercitus qui secum ierant. Et ponitur ibi הָלְכוּ Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Iob. 25. Si ad orientem ierō nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homies indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faciunt ambulare absq᷒ indumento. Et in eodem. 30. Merens incedebam sine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cōsilio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur sine macula. idest qui graditur vel ambulat sine macula. Ps. 25. Et complacui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps. 37. Tota die contristatus ingrediebar. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42. Quare contristatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambulauimus in consensu. Ps. 84. Iustitia ante eum ambulabit. Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Ps. 130. Neq᷒ ambulaui in magnis neq᷒ in mirabilibus super me. Prouer. 6. Aut ambulare super prunas. Et in eodem. 7. Abiit via longissima. Et in eodem. 8. In viis iustitie ambulabo. Et in eo. 13. qui cum sapientibus gradiatur. Abach. 2. In luce sagittarum tuarum ibunt. Ponitur etiam pro discurrere vel procedereant transire. vt Exo. 9. Ac discurrentia fulgura super terram. Iob. 41. De ore eius lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum transiuit in terra: sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & līgua eorum deambulauit in terra. Item ponitur pro venire. quod est etiam ambulare. vt Nu. 22. Cur non statim venisti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite & nolite stare. Et in voce passiua prime coniugationis ponitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat ablatus sum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. quasi vmbra cum declinatur adductus sum. Et inde הֲלִיכָה Halicha. idest deambulatio. vel locus super quo ambulant. Pro quo beatus hieronym? transtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus suis. quod in hebreo legitur singulariter. scilicet in deambulatione sua siue in itinere suo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob 6. Considerate semitas theman itinera saba. Prouer. 31. Considerauit semitas domus sue. Abach. 3. Ab itineribus eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכֵי Haliche pro pedibus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & inde הֹלֶךְ Helech. idest viator siue peregrinus. vt. 2. Reg. 12. Cum autem peregrinus quidam venisset ad diuitem. Et inde מַהֲלָךְ Mahalach. idest iter. vt Nee. 2. Vsq᷒ ad quod tē pus erit iter tuum. Ione. 3. Et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלָכִים Mahalechim. idest itinera. siue deambulatoria. vel ambulantes. vt Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de ils qui nunc hic assistunt. Quod etiam potest legi sic. Et dabo tibi deambulatoria inter assistentes hos. Scribitur etiam aliquando cum thau in principio & in genere femininо: et dicitur תַּהֲלֻכוֹת Thahaluchoth. Nee. 12. Et ierunt ad dexteram super murum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria siue deambulantes ad dexteram super murum. & inde הֲלַךְ Halach. quod significat reditum siue tributum q᷒ accipitur a viatoribus. Esdre. 4. Tributum & vectigal & annuos reditus non dabunt. Et in eodem. Tributum quoq᷒ & vectigal & reditus accipiebant.

Ire.

הָלְכוּ

Incedere. Abire. Gradiri

Discurrē. Procedē Transire.

Venire.

הֲלִיכָה

Iter.

הֲלִיכוֹת Itinera: Semite

הֲלִיכֵי Pedes

הֹלֶךְ peregrinus.

מַהֲלָךְ Iter.

מַהֲלָכִים ambulātes Deambulatoria.

תַּהֲלֻכוֹת deambulatoria.

הֲלַךְ Percutere.

הָלַם Halam. percutere. q̄ssare. concutere. excidere. vt Iudi. 5. Vngule equorum ceciderunt. idest percusserūt Potest etiam legi sic. Vngule equorum percusse siue q̄ssate sunt. & subditur ratio fugientibus impetu & per precepsruentibus. Et in eodem. Et percussit sisaram. Ps. 73. In securi & ascia deiecerunt eam. idest exciderunt eam. Esa. 16. Domini gentium exciderunt flagella eius. id est propagines eius vel ramos eius. Esa. 28. Errantes a vino. Pro quo hebrei legunt. Percussi siue conq̄ssati a vino. Ponitur etiam pro cudere quod est idem quod percutere vel q̄ssare. vt Esa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo cum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. idest malleus. vt Iudi. 5, Sinistram suam misit ad clauum: & dexteram suam ad fabrorum malleum. Et in plurali scribitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלְמוֹת Mahalumoth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes stultorum corporibus. Et inde יַהֲלֹם Iahalom per additionem iod in principio: quod significat quendam lapidem preciosum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit hyaspidem. Exo. 28. In secundo carbūculus: sapphyrus & hyaspis, & Ezech. 28. Sardius topazius & hyaspis. Hebrei tamen dicunt q᷒ significat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit alias gēmas durissimas. Item הָלֹם Halom. idest huc: illuc. vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam venturus esset illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucq᷒ difugiens. Et in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxisti me hucusq᷒. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Propterea conuertetur populus eius huc.

Excidere.

Cudere

הַלְמוּת Malleus.

מַהֲלְמוֹת Mallei.

יַהֲלֹם Hyaspis

adamas.

הָלֹם Huc.

Illuc.

Hic.

הֵם Hem. Pronomen est tertie persone pluralis numeri. scilicet ipsi. isti. illi. hi. vt Genē. 14. Isti accipient partes suas. Exo. 6. Hi sunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. 94. Semper hi errant corde: & isti non cognouerunt vias meas. Et in genere femininо scribitur cum littera nun in fine: De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in genere masculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hema. vt Genē. 6. Isti sunt potentes a seculo. ponitur etiam pro verbo substantiuo. vt Genē. 48. Et respondit: filii mei sunt. Cāti. 6. Sexaginta sunt regine. Et aliquando duplicatur he & mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex sonitu eorum. Vbi pro eo quod in littera nostra est ex populo: in hebreo habetur מֵהֵמָּם Mehemhem. Quod potest interpretari. Ex eis. & dicunt hebrei q᷒ ponitur ibi pro filiis filiorum. Cui iconcordat translatio chaldaica. Potest etiam deriuari a dictione חֲמָה Hama. Que significat tumultum aut multitudinem. idest populum. vt sit sensus. Non ex eis nec ex tumultu eorum: nec ex sonitu eorum. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum vau in medio & dicitur הוֹם Hom. idest hi siue illi aut ipsi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. dicitur etiam הִמּוֹ Himo. siue הִמּוֹן Himon. Dasi. 2. Et comminuit eos. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus samarie.

הֵם Ipsi. Hi.

הֵמָּה Isti. Esse.

הוֹם הִמּוֹ hi.

חמם

הָמַם Hamam.conterere.consumere.interficere, occidere pterrere.cōturbare, tumultuari, personari. Esa. 28 Nec vexabit eum rota plaustri. Pro quo hebrei legunt. conterere. Nec conteret Rota plaustri. Et licet in predicto loco pro eo quod in littera nostra est neque: in hebreo non ponatur negatio: sed vau littera cum puncto seua: quod est coniunctio: tamen cum precedenti negatione valet pro neque. vt infra dicetur in principio littere vau. Et Hiere. Deuorare. 51. Deuorauit me nabuchodonosor Rex Babylonis. Cōsumere. Pro quo hebrei legunt: contriuit siue consumpsit me nabuchodonosor rex babylonis. Et aliquando scribitur cū Interficere Occidere. simplici mem. vt Exo. 14. Et interfecit exercitum eorum. Et in eodem. 23. Et occidam omnem populum ad quē ingredieris. Ester. 9. Vt occideret illos atq; deleret. Ios. 10. & Perterrere conturbauit eos dominus a facie israel. Iudi. 4. Perterruit q; dominus sisaram. 1. Reg. 7. Et exterruit eos. 2. Reg. 22. Cōsumere. Fulgura & consumpsit eos. Ps. 17. Fulgura multiplicauit. Cōturbare & conturbauit eos. vide etiam de hoc supra in dictione הים Him: & infra in dictione sequenti.

הָמָה

Personare. Tumultuari. הָמַה Hama. tumultuari. sonare. conturbare. rugire. 1. Re. 4. Et personuit terra. 3. Reg. 1. Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuantis. Et in eodem. Et insonuit ciuitas. Prouer. 20. Luxuriosa res vinum & tumultuosa ebrietas. Sonare. Ps. 45. sonuerūt & turbate sunt aque eorum. Ps. 82. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt. Esa. 16. Super hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit. Et in eodem. 17. Et multitudo maris sonantis. Pro quo hebrei legunt. Vt soni tus maris sonabunt. Hiere. 6. Vox eius quasi mare sonabit Et in eodem. 31. Qui conturbat mare & sonant fluctus ei9. Et in eodem. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris sonabit. Et in eodem. 51. & sonabunt fluctus eorum quasi a- Cōturbare. que multe. Ponitur etiam pro conturbare. vt Ps. 45. Conturbate sunt gentes. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea: & conturbatus sum. Ps. 76. Memor fui dei & delectatus sum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Recordans dei conturbabar. Hiere. 31. Idcirco conturbata sunt viscera mea super eum. Ezech. 7. Quasi columbe in conuallibus omnes trepidi. idest conturbati. Ponitur etiam pro latrare. Ps. 58. Et famem patientur vt canes. Pro quo beatus hieronymus in Latrare. psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et latrēt vt Rugire. canes. Ponitur etiam pro rugire. vt Esa. 51. Et rugiemus q; si vrsi omnes. vide etiam supra in dictione הים Him. & in-

המיה

de המיה Homia. idest tumultuosa vel sonans: aut conturbata. Pro quo beatus hieronymus transtulit frequens. vt Esa. Frequens 22. Vrbs frequens ciuitas exultans. & inde המיה Hemia. i. המיה sonitus. Esa. 17. Concidit cadauer tuū. Pro quo hebrei legunt. Sonitus. Sonitus organorum tuorum. scilicet detractus est ad inferos. sed propter equiuocationem dictionum potest etiam legi sicut beatus hieronymus transtulit. Inde המון Ha-

המון

mon. idest tumultus. sonit9, multitudo, populus. diuitie. 1. Tumultus Reg. 4. Quis est hic sonitus tumultus huius. Et in eodem 14. Tumultus magnus exortus est. Hiere. 46. Ecce ego visitabo super tumultum alexandrie. Amos. 5. Aufer a me tu- Sonitus. multum carminum tuorum. Ezech. 17. Nec ex sonitu eorum. significat etiam multitudinem siue populum. vt Gen multitudo 17. Quia pater multarum gentium constitui te. 3. Reg. 18. Quia sonus multe pluuie est. Et. 4. Reg. 7. Quia ipsi tantum sunt in vniuersa multitudine israel. 2. Paralip. 20. Venit contra te multitudo magna. Et in eodem. Nolite timere neq; paueatis hanc multitudinem. Esa. 13. Vox multitudinis in montibus. Et in eodem. 16. Et auferetur gloria moab super omni populo multo. Et in eodem. 17. Ve multitudini populorum multorum. Hiere. 3. Vere mendaces erāt colles & multitudo montium. Ezech. 32. Fili hominis cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Et in eodem. Deiiciam multitudinem tuam. Et in eodem. Et attraxerunt eam & omnes populos eius. Et in eodem. 39. Et Populi. vocabitur vallis multitudinis gog. & scribitur in plurali

המונים

המונים Hamonim. idest populi. Ioel. 3. Populi populi in Populi. valle concisionis. Et inde dicitur המונה Hamona. nomen

המונה

proprium ciuitatis in qua sepelienda erat multitudo Gog Hamona. vt Ezech. 39. Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrā. Ponitur ēt חמון Hamon. pro diuitiis: vel pro Diuitie. multitudine diuitiarum. Ps. 36. Melius est modicum iusto super diuitias peccatorum multas. Eccl's. 5. Qui amat diuitias. Ponitur etiam pro angelo. Esa. 33. A voce angeli fugerunt populi. Sed beatus hieronymus in explanationibus Angelus. Esaie super predicto loco sic ait. A voce enim angeli quem symmachus ita vt in hebreo scriptum est transtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi. Inuenitur etiam אמון Amon cum aleph in pri

אמון

cipio loco he: & significat populum vel multitudinē. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan multitudo princeps militie.

המלה

Hamula. loquela. vociferatio. sonitus. Hiere. 11. Ad Loquela. sonus. vocem loquele grandis exarsit ignis in ea. Ezech. 1. Quasi sonus erat multitudinis vt sonus castrorum. Pro quo hebrei legunt. sonus siue vox vociferationis vel loquele vt sonus castrorum. scilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei q; littera he que ponitur in principio non est de substantia dictionis: sed est littera articularis: vt supra in principio huius littere dictum est. & dicunt q; idem significat quod מלה Milla. idest verbum vel sermo aut loquela. sicut infra dicetur.

מלה

המן

Haman. multiplicari. aut superare: scilicet multitudi- Superare. ne. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestri sunt. Et inde dicunt aliqui q; deriuatur המון Hamon המון multitudo. idest multitudo. Populus. tumultus. sonitus. de quo vide supra in dictione המה Hama.

המס

Hamas. Tabescere. contabescere. Esa. 64. Sicut exu- Tabescere stio ignis tabescerent. Hebrei tamen dicunt q; significat arefacere. Vnde in predicto loco ipsi legunt. sicut exu- Arefacere stio ignis arefacti. scilicet sunt: vel essent. Nam ponitur ibi

המסים

המסים Hamasim in numero plurali. Alii vero dicunt q; deriuatur a dictione מסס Masas. que significat tabescere. vt Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Sicut tabescit cera a facie ignis.

המר

Hamar. fouea. Et scribitur cum mem in principio: & Miserie. in numero plurali. scilicet מהמרות Mahamoroth. vt Ps. 139. In miseriis non subsistent. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit Fouee. in foueas vt non resurgant. & solum inuenitur in predicto loco.

הן

Hen. Ecce. en. Aduerbium demonstratiuum. vt Gen. 3. Ecce. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est. Et in eodem. 4. Ecce eiicies me hodie a facie terre. Et in eodem. 11. Ecce vnus est populus. Et in eodem. 30. Gratum habeo quod petis. Pro quo hebrei legunt. Ecce siue en iam esset secundum verbum tuum. Deut. 10. En domini dei tui celum est. En. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. Et in eodem. quia querelas in me reperit. Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas siue occasiones in me reperit. Et in eodem. Hoc est ergo in q̄ non es iustificat9. Et in eo. Ecce hec oīa operatus est deus. Ps. 50. Ecce .n. in iniquitatib9 cōcept9 sū. et i eo.

הֵן Ecce enim veritatem dilexisti. Ponitur etiam הֵן Hen. pro si vt Exo. 8. quod si mactauerimus ea que colũt egyptii corã eis lapidibus nos obruent. Iob. 13. Etiã si occiderit me in ipso sperabo. Hiere. 2. Et videte si factũ est huiuscemodi. Itẽ. הֵן Hen. pronomen est tertie persone pluralis numeri femi nini generis. Nu. 27. Et ei in hereditatem succedant. Pro quo hebrei legunt. Et transire facies hereditatẽ patris earũ ad eas vel ad illas. Et aliquando accipitur in genere masculino. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. De q̃ vide supra in dictione הֵם Hem.

Si

הִנֵּה Hine. ecce, et sicut dictio precedens. vt Genñ. 1. Ecce dedi vobis omnem herbam. Et in eodem. 12. Ecce cõiũx tua. Et in eo. 18. Ecce in tabernaculo est. & in eo. 22. Ecce inquit ignis & ligna. Et in eo. 24. En rebeca coram te est. Et in eo. 28. Et ero custos tuus quocunq; perrexeris. Pro quo he. le. Ecce ego tecum & custodiam te vbicunq; p rexeris. Et cõponitur cũ pronominibus hoc modo. s. הִנֵּנִי Hinéni. i. ecce ego. Genñ. 6. Ecce ego adducã diluuii aquas super terram. Esa. 65. Dixi ecce ego ecce ego. הִנְּךָ Hinecha siue הִנָּךְ Hinach. idest ecce tu. vt Genñ. 16. Ecce ait concepisti. Pro quo he. le. Ecce ait tu concepisti. Deut. 31. Ecce tu dormies cum patribus tuis. הִנּוֹ Hino. i. ecce ille: siue ecce ipse. vt Iob. 2. Ecce in manu tua est. Pro quo he. le. Ecce ille in manu tua. s. est. הִנֵּנוּ Hinénu. idest ecce nos. vt Genñ. 14. En omnes nos serui sumus domini mei. Ioſ. 9. Nunc autem in manu tua sumus. Pro quo hebrei legunt. Nunc autem ecce nos in manu tua. s. sumus. 2. Reg. 5. Ecce nos os tuum & caro tua sumus. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. הִנָּכֶם Hinechem. idest ecce vos. הִנָּם Hinam idest ecce illi. Et quando componitur cum pronomine prime persone vel tertie aut per se positum ponitur aliquando pro hoc verbo adsum siue paratus sum. aut presto sum. vt Genñ. 22. At ille respondit adsum. Et in eodem. Quid vis fili. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego fili mi siue adsum fili mi. Et in eodẽ. 27. Audio: quis es tu fili mi. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego siue adsum: quis es tu fili mi. Et in eodem. 37. Quo respondente presto sum ait. Nu. 14. Parati sumus ascendere ad locum. 1. Reg. 12. Presto est rex vẽster quem elegistis. 3. Reg. 1. Adest nathan propheta. Esa. 58. Primus ad sion dicet ecce adsum. Pro quo hebrei legunt. Primus ad sion ecce adsunt. idest dicet ad sion: ecce adsunt filii tui. Item הֵנָּה Hena idest huc, modo, aduerbium loci vel presentis temporis. & vtroq; modo ponitur. Genñ. 15. Vbi dicitur generatione autem quarta reuertentur huc: necdum enim complete sunt iniquitates amorreorum vsq; ad presens tempus. Et in eodem. 44. Et huc vsq; non comparet. Et in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Pro quo hebrei legunt. Et adducite patrem meum huc. 2. Reg. 5. Non ingredieris huc. Hiere. 50. Huc facies eorum veniẽt. Item הֵנָּה Hena. Pronomen ẽ tertie persone pluralis numeri femini generis. vt Exo. 1. Ipse enim obstetricandi habent scientiam. Nu. 31. Nonne iste sunt que deceperunt filios israel. Accipitur etiã in genere masculino. 2. Reg. 4. Ingressi sunt autem domũ. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi ingressi sunt domũ. Accipitur etiam pro verbo substantiuo. Genñ. 6. Videntes autem filii dei filias hominum q̃ essent pulchre.

Ecce.

En.

Ecce ego.

Adsum.

Presto sũt

Paratisumus.

Presto est

Adsunt.

Huc.

Quãdo pro tẽp9

Ipse.

Iste.

Ipsi.

Esse.

הַס Has. silere. tacere. Amos. 6. tace & nõ recorderis nominis dñi. Soph. 1. Silete a facie dñi dei. Zach. 2. Sileat omnis caro a facie dñi. Nu. 13. Inter hec caleb compescẽs murmur populi qui oriebatur contra moysen ait. Pro quo hebrei legunt. Et silere fecit caleb populum ad Moysen vel pro moyse. idest propter murmur qui oriebatur contra eũ

Tacere.

Sillere.

הָפַךְ Hapach, vertere: siue verti, reuerti, conuertere. conuerti. Euertere vel euerti. Subuertere: aut aduersari. Peruertere. mutare. Deut. 23. Vertitq; maledictionem eius in benedictionem. 3. Reg. 22. Verte manum tuam & eiice me de exercitu. Prouer. 12. Verte impios & non erunt. Iudi. 20. Quod cum cernerẽt filii israel in ipso certamine posse. Pro quo hebrei legunt. Et versus est vir israel in certamine. & in eodem. Versa facie fortissime resistebant. 1. Re. 4. Irruerant enim in ea dolores subiti. Pro quo hebrei legunt. Versi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerse vel dissolute sunt compages eius in ea. Nam eadem verba ponuntur. Dañ. 10. vbi dicitur. Dñe mi in visione tua dissolute sunt compages mee. Ester. 9. Versa vice superiores iudei esse ceperunt. Iob. 30. redactus sum in nihilũ. i. versus sum in nihilum. Et in eodem. 41. in stipulam versi sunt ei lapides funde. Prouer. 12. verte impios et non erunt. Thrẽ. 5. hereditas nostra versa est ad alienos. Itẽ significat reuerti. vt. i. Reg. 25. reuersi sunt itaq; pueri dauid per viam suã. 4. Reg. 5. Quando reuersus est homo de curru suo. 2. Paralip. 9. que reuersa abiit in terrã suã. Ioſ. 8. presertim cum ii qui simulauerunt fugã et tendebãt ad solitudinẽ contra persequentes fortissime restitissent. Pro quo hebrei legunt Et populus qui fugerat ad desertum reuersus est contra persequentem idest contra populum persequentem. Osee. 7. Ephraim factus est subcineritius panis qui non reuersatur. Item significat conuertere siue conuerti. Ps. 77. Conuertit in sanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuersi sunt in die belli. Ps. 104. Conuertit cor eorum vt odirẽt populum eius. Iob. 38. Restituetur quasi lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: conuertetur siue vertetur vt lutum signaculum. Esa. 34. Et conuertentur torrentes eius in picem. Threñ. 5. Et conuertit manum suam tota die. Osee. 11. Conuersum est in me cor meum. Ioel. 2. Sol conuertetur in tenebras. Item significat euertere vel aduersari. 2. Reg. 10. Et exploraret ciuitatem & euerteret eam. 1. Paralipo. 19. vt explorent & inuestigent & scrutentur terram. pro quo hebrei legunt. Vt scrutentur & euertant & explorent terram. Iob. 19. Et quem maxime diligebam aduersatus est mihi. Item significat subuertere. Genñ. 19. Vt non subuertam vrbem pro qua locutus es. Et in eodem. Et subuertit ciuitates has. Iob. 9. Quos subuertit in furore suo. & in eodem. 28. Subuertit a radicibus montes. Thren. 4. Que subuersa est in momento. & inde הַפֵּכָה Haphecha. idest subuersio. Genñ. 19. Et liberauit lot de subuersione vrbium. & aliquãdo scribitur cum mem in principio. vt Deut. 29. In exemplũ subuersionis sodome & gomorre. Itẽ ponitur pro peruertere Hiere. 23. Et peruertistis verba dei viuentis. Et inde הַפֶךְ Haphech. idest peruersio siue peruersum. Esa. 29. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et aliquando scribitur pluraliter. & cum tau in principio & dicitur תַּהְפֻּכוֹת Thahpuchoth. Deut. 32. Generatio enim peruersa est. Pro quo hebrei legunt. Generatio enim peruersionum vel auersionũ est. Prouer. 2. Ab homine qui peruersa loquitur. Et in eodem. Et exultant in rebus pessimis. Pro quo hebrei legunt. Et exultant in subuersionibus pessimis. Et in eodem. 23. Et cor tum loquetur peruersa. Et aliquando duplicantur littera pe & littera caf. & dicitur הַפְכְפַךְ Haphachpach. Prouer. 21. Peruersa viri via aliena est a deo. & inde מַהְפֵכֶת Mahapécheth. Quod ponitur pro neruo carceris quo malefactores vel qui peruerse agunt vinciuntur. Hiere. 29. Vt mittas eum in nerum & in carcerem. Significat etiam predicta dictio voluere. Iudi. 7. Videbatur mihi quasi subcineritius panis ex ordeo voluí & in castra madian descendere. Iob. 37. Et nubes spagũt lumẽ suũ; que lustrãt cuncta per circui

Euertere.

Aduersari.

Subuertef

Peruertef

הַפֶךְ

Peruersũ.

הַהְפֻּכוֹת

Peruersa.

הַפְכְפַךְ

Peruersa.

מַהְפֵכֶת

Nerus.

Voluere.

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipſe ſiue & ipſum in circuitu voluitur. Et in eodem. 38. Reſtituetur vt lutum ſignaculum. Pro quo hebrei legunt: voluetur ſiue reuoluetur vt lutum ſignaculum. Item ſignificat mutari. ideſt ab alio in aliud verti vel conuerti. vt Exo. 14. Mutatumq; eſt cor pharaonis & ſeruorum eius ſuper populum. Leuit. 13. Et piłos in album mutatos. Iob. 30. Mutatus es mihi in crudelem. Hiere. 13. Si mutare poterit ethiops pellem ſuã. Dañ. 10. Et ſpecies mea immutata eſt in me. & ide הֵפֶךְ hephech. i. econuerſo, econtrario, contrarium. vel contra conſuetudinem. vt Ezech. 16. Et factum eſt in te contrã conſuetudinẽ mulierum. Et in eodem. Et factum eſt in te contrarium. in de מִתְהַפֶּכֶת Mithapécheth. ideſt verſatilis. Geñ. 3. Et flamcum gladium atq; verſatilem.

Mutari.

הֵפֶךְ contra.

contrariũ.

מִתְהַפֶּכֶת Verſatilis.

הָצַן Inſtruct⁹.

הָצַן Hoſen. inſtructio. ſcilicet belli vel exercitus. Ezech. 25. Et venient ſuperte inſtructi curru et rota. et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ף ſignificat quoddam inſtrumentum bellicum: vel quoddam genus vehiculi quo in bellis vtebantur.

הַר Mons.

הַר Har. mons. Geñ. 10. Vſq; ſephar montem orientalem. Exo. 3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Secundum exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt. Ps. 3. Et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Ps. 10. Tranſmigra in montem ſicut paſſer. Ps. 14. Quis requieſcet in monte ſancto tuo. Ps. 23. Quis aſcendet in montem domini. Et aliquando ſcribitur cũ he in fine. vt Geñ. 14. Et qui remanſerant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In montem ſaluum te fac. Et in eodem. Nec poſſum in monte ſaluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vt in. ſicut מִצְרַיְמָה Miſraima. ideſt ad egyptum: vel in egyptum. & in plurali הָרִים Harim. ideſt montes. Geñ. 7. Operticq; ſunt omnes montes excelſi. Iob. 28. Subuertit a radice montes. Ps. 71. Suſcipiant montes pacem populo. Et aliquando duplicatur littera res. vt in ſequenti dictione.

הָרִים Montes.

הָרַר Mons.

הָרַר Harar. mons. Geñ. 14. In montibus ſeir vſq; ad campeſtria. Pro quo hebrei legunt. In monte ſuo ſeir vſq; ad campeſtria. Ps. 28. Preſtitiſti decori meo virtutem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Preſtitiſti monti meo fortitudinem. Et in plurali הָרְרֵי Harere. Deut. 8. Et de montibus eris me talla fodiuntur. Ps. 35. Iuſtitia tua ſicut montes dei. Ps. 49 Iumenta in montibus & boues. Ps. 85. Fundamenta eius in montibus ſanctis. Et inde הָרָרִי Harari. ideſt montanus. Hiere. 17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt. Montanus in agro. Nam dicitur montanus ex multa conſuetudine ſacrificandi in monte vel in agro.

הָרְרֵי Montes.

הָרָרִי mõtanus.

הָרַג Interficere

Occidere.

הָרַג Harag. occidere. interficere. Geñ. 4. conſurrexit cain aduerſus fratrem ſuum abel & interfecit eum: & in eodem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eodem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam occidi virum in vulnus meum. Exo. 2. Nũ occidere me vis ſicut occidiſti heri egyptium. Et in eodem. 4. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitũ. Et in eodem. 11. Obſecro vt interficias me. Et in eodem. 25. Occidat vnuſquiſq; proximos ſuos: qui initiati ſunt beelphegor. 2. Reg. 3. Igitur ioab & abiſai frater eius interfecerunt abner. Iob. 5. Virum ſtultum interficit iracundia. Et in eodem. 20. Occidet eum lingua vipere. Ps. 44. Quoniam propter te mortificamur tota die, ideſt occidimur. Ps. 77. Et occidit pingues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Prouer. 1. Auerſio paruulorum interficit eos. Eccls. 3. tempus occidendi & tempus ſanandi. Eſa. 22. Et ecce gaudium & letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech. 26. Filie quoq; eius que ſunt in agro gladio interficientur. & inde הֲרוּגִים Harugin. ſiue הֲרוּגֵי Haruge. ideſt interfecti vel occiſi Prouer. 7. Et fortiſſimi quiq; interfecti ſunt ab ea. Hiere. 18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in hebreo habetur. Et viri earum erũt interfecti morte. Ezech. 37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Et inde הֲרֵגָה Harega. ideſt occiſio vel interfectio. Hiere. 12. Sanctifica eos in diẽ occiſionis. Et in eodem. 19. Non vocabitur amplius locus iſte thophet & vallis filii ennon: ſed vallis occiſiõis. Zach. 11. Paſce pecora occiſionis. Et aliquando ſcribitur ſine he in fine: & dicitur הָרֹג Hereg. vt Eſter. 9. Percuſſerunt iudei inimicos ſuos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo hebrei legunt. Percuſſerunt iudei inimicos ſuos percuſſione gladii & occiſione & perditione. Eſa. 27. Aut ſicut occidit interfectos eius ſic occiſus eſt. pro quo hebrei legũt: aut ſicut occiſio interfectorum eius ſic occiſus eſt. Et in eodem. 30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. Ezech. 26. Cũ occiſi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei legunt. In occidendo occiſionem in medio tui. Sed beat⁹ hieronymus tranſtulit ſenſum.

Occiſio.

הָרֹג

Occiſio

Interfectio

הָרָה Hara. concipere. vt Geñ. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. At illa concepiſſe ſe videns deſpexit dominam ſuam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur coitum mulier concepit. Nume. 11. Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem. Iudi. 13. Sed concipies & paries filium. Iob. 3. Et nox in qua dictum eſt conceptus ẽ homo. Eſa. 8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Concipietis ardorem. Et in eodem. 26. Concepimus & quaſi parturiuimus. Et in eodem. 59. Conceperũt dolorem & pepe runt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti ſumus de corde verba mendacii. Oſee. 1. Et concepit. & peperit filium. Significat etiam gignere. vt. 1. Paralip. 4. Genuitq; mariam & ſamai & iesba. inde הָרָה Hara. ideſt pgnãs. vel concipiens aut conceptus. vt Geñ. 16. Ecce concepiſti. Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnãs. Et in eodem. 38. Et videtur vterus illius intumeſcere. Pro quo hebrei legunt. Et ecce illa pregnãs. Et in eodem. De viro cuius hec ſunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec ſũt ego pregnans. Exo. 21. Et percuſſerit quis mulierem pregnantem. Hiere. 30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in plurali הָרוֹת Haroth. ideſt pregnantes. 4. Reg. 8. Et paruulos eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod diſſecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרוֹן Heron. ideſt conceptio vel cõceptus. vt Geñ. 3. Multiplicabo erumnas tuas & conceptus tuos. & aliquando ſcribitur cum iod & dicitur הֵרָיוֹן Heraion. ideſt conceptus. Ruth. 4. Et dedit illi dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit illi dominus conceptum. Oſee. 9. Gloria eorum a partu & ab vtero & a conceptu. & inde הֹרִים Horim. ſiue הֹרֵי Hore ideſt progenitores vel patres. vt Geñ. 49. Confortate ſũt benedictionibus patrum eius.

Concipere.

Gignere.

הָרָה Pregnãs.

conceptus

הָרוֹת pregnãtes

הֵרוֹן conceptus

הֵרָיוֹן conceptus

הֹרִים Patres.

הָרַהּ Harhar. in lingua chaldaica ſignificat cogitationẽ & ſolum inuenitur in nũero plurali. ſcilicet הַרְהֹרִין Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in ſtratu meo.

הָרַהּ הַרְהֹרִין cogitatõs

הָרַס Deſtruere

הָרַס Haras. deſtruere. diſſipare. conterere. deponere. terminos tranſcendere. Exo. 23. Sed deſtrues eos. Iudi. 6. Et deſtrues aram baal. Iob. 12. Si deſtruxerit: nemo eſt qui edificet. Ps. 10. Quoniam quem perfeciſti deſtruxerũt Prouer. 14. Inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruet. & in eo. 24. & macerla lapidum eius deſtructa erat. Eſa. 49 Deſtruẽtes te & diſſipantes a te exibunt. Thren. 2. Deſtru

xit in furore suo munitiones virginis iuda. Ponitur etiam pro dissipare. Hiere.1. Et dissipes & edifices & plantes. Et in eodem.31. Et dissiparem & disperderem & affligerem. Ezech.36. Quia ego dominus edificaui dissipata. Et supra in eodem ponitur pro suffossis: vbi dicitur. Et destitute atq; suffosse munite sederunt. Ioel. Dissipate sunt apothece quoniam confusum est triticum. Item ponitur pro deponere vel conterere. Exo.15. Deposuisti aduersarios tuos Ps.67. Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum. significat etiam transcendere terminum. Exo.19. Ne forte velit transcendere terminos ad videndum dominum. Et in eodem. Sacerdotes autem & populus non transeant terminos. Inde הֶרֶס Heres. idest destructio vel dissipatio. Esa.19 Ciuitas solis vocabitur vna. Pro quo hebrei legunt. Ciuitas destructionis vel dissipationis vocabitur vna. Sed si p̃dicta dictio. הֶרֶס Heres scribatur cum cheth: que est quasi eiusdem figure cum littera he: tunc significat solem vel testam aut testeum. Et fortasse in bibliis hebraicis antiquis erat scriptum חֶרֶס cheres cum littera cheth: sicut beat⁹ hieronymus transtulit. Nam in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. חֶרֶס cheres enim verbum ambiguum est: & testa dicitur & sol: eo q̃ vtriusq; areat & siccum sit. Hec hieronymus. in translatione autem chaldaica sic habetur. Ciuitas solis que destruenda est vocabitur vna. Et inde הַרְיסוּת Harisuth. idest destructio siue ea que corruerant: aut ruina. vt Esa.49. Et terra ruine tue. Amos. 9. Et ea que corruerant restaurabo.

dissipare. Destruere. Deponere. Conterere. Transcendere. Heres. Destructio. Testa. Harisuth. Ruina.

הָתַת Hathath. insidiari. irruere. Ps.61. Quousq; irruitis in hominem. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur a supradicta dictione הָוָה hawa. De quo vide in predicta dictione.

הָתַת Irruere.

הָתַל Hathal. circumuenire. fallere. mentiri. illudere. Gen. 31. Sed & pater vester circumuenit me. Exo.8. Verumtamen noli vltra fallere. Iudi.16. Per tres vices mentitus es mihi. 3. Reg.18. Illudebat eis helias. Iob.13. Aut decipietur vt homo vestris fraudulentiis. pro quo hebrei legunt. Aut sicut illuditur homini illudetis ei. vel sic: aut sicut mentimini homini mentiti estis ei. Hiere.9. Et vir in fratrem suum deridebit. idest illudet. Et inde הוּתַל Huthal. idest deceptum siue illusum. pro quo beatus hieronymus transtulit. insipientem. vt Esa.44. cor insipiens adorabit illud. Et inde הַתֻּלִים Hathulim. idest mendaces: siue illudentes aut illusores. Iob.17: Non peccaui. pro quo hebrei legunt. Si nõ mendaces mecum. Et idem dicit Burgen. in suis additionibus super predicto loco. Et inde מַהֲתַלֹת Mahathaloth. pro quo beatus hieronymus transtulit errores. vt Esa.30. Vide te nobis errores.

circumuenire. Fallere. Mentiri. Illudere. Decipere. Huthal. Insipiens. Hathulim. Mendaces. Mahathaloth. Errores.

De incipientibus a littera. ו Vau.

Vau littera nunquam reperitur sola per se: sicut nec vlla alia littera hebraica: vt dictum est in precedentibus. Sed apponitur nomini & verbo & aliis partibus orationis: et tunc communiter ponitur pro coniunctione scilicet. &. q̃. quo q̃. autem. at. atq;. vero. ac. igitur. sed. cumq;. aut. vt Gen. 1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodē. Terra autem erat inanis & vacua. & in eodem. Et tenebre erāt super faciē abyssi: & spiritus domini ferebatur super aquas Et in eodem. Et fecit deus firmamentum. Et in eodem. 4. Fuit autem Abel pastor ouium & cain agricola. Et in eodem. Iratusq; est cain vehementer. Et in eodem. Dixitq; dominus ad eum. Et in eodem. 5. Vixit quoq; seth. Et in eodem. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eodem 9. Vixit autem noe. Et in eodem. 15. Turturem quoq; & columbam. Et in eodem. 24. At illa cito tollens pallium. Exo. 2. At ille vbi est inquit. Et in eodem. 14. In curribus atq; equitibus. Et in eodem. 16. Atq; computruit. Iob. 1. Simplex & rectus ac recedens a malo. Ps.1. Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Ponitur etiã in nostra translatione aliis modis quãplurimis. Nam aliquando ponitur pro vero. vt Prouer. 2. Impii vero de terra pdentur. Et in eodē. 10. filius vero stultus mestitia est matri sue. Eccls. 1. terra vero in eternũ stat. Ponitur etiã pro igitur: siue pro ergo. vt Gen. 2. formauit igitur dominus hominem. Et in eodē. Tulit ergo dominus deus hominē. Et in eodē. Igitur perfecti sunt celi & terra. Et in eodem. 3. Vidit igitur mulier. Et in eodem. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. Et in eodem. 16. Igitur sarai vxor abraam nõ genuerat. Exo. 1. Bene ergo fecit deus obstetricibus. Et in eodem. Precepit ergo pharao omni populo. Item ponitur pro sed. vt Gen. 2. Sed fons ascendebat de terra. & in eodem. 31. Sed deus patris tui dixit mihi. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. Ps. 6. Sed tu domine vsquequo. Canti. 1. Nigra sum sed formosa. Itē ponitur pro cumq;. vt Gen. 3. cumq; agnouissent se esse nudos. Et in eodem. 4. cumq; essent in agro. Exo. 2. cumq; iā celare non posset. Deut. 4. cumq; quesieris ibi dominum deum tuum. Iob. 2. cumq; eleuassent procul oculos. Et in eodem. 29. cumq; sederem quasi rex circūdante exercitu. Item ponitur pro aut. siue pro vel. vt Gen. 31. Aut si tu preterieris malum mihi cogitans. Et in eodem. 41. Absq; tuo imperio non mouebit quisq; manum aut pedem. Exo. 21. Qui percusserit patrem suum aut matrem. Et in eodem. Qui maledixerit patri suo aut matri. Leuit. 17. Quod si nõ lauerit vestimenta sua vel corpus. Et in eodem. 22. Sin autē vidua vel repudiata. Et in eodē. 25. vel qui ex his nati fuerint. Iob. 38. Aut thesauros grandinis aspexisti. Ps. 8. Aut filius hominis quoniam visitas eũ. Ps. 14. Aut quis requiescet in monte sancto tuo. Item ponitur pro etiam. Gen. 1. Dixit etiam deus producant aque. Et in eodē. 2. Lignum etiam vite in medio paradisi. Et in eodem. 28. Vouit etiam votum dicens. Hiere. 5. Si etiam viuit dominus dixerint. Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq;. vt. Gen. 20. Habet enim virum. Et in eodē. 24. Habitabat enim in terra australi. Exo. 19. Nam profecti de raphidim. 1. Reg. 4. Egressus est nāq; israel. Canti. 2. Nam vinea nostra floruit. Abach. 1. Equites nāq; eius de longe venient. Ponitur etiã pro itaq;. Gen. 11. Tulit itaq; thare abrā filium suum. Exo. 1. Posuit itaq; eis magistros operum. Et in eodem. 14. Timuit itaq; populus dominum. Deut. 11. Ama itaq; dominum deum tuum. Item ponitur pro siquidē. vt. 1. Reg. 28. Siquidem philistiim pugnant aduersum me. 4. Reg. 7. Si quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea aut interim vel preterea. vt. Gen. 35. Interea locutus est dominus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem terrā premebat. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super Egyptum. Et in eodem. 38. Fuerūt preterea centum talenta argenti. 2. Paralip. 34. Ossa preterea sacerdotum combusit. Ponitur etiam pro quãdo vel pro vnde. vt. Gen. 11. Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxath. Et in eodem. 13. Vnde facta rixa inter pastores gregum. Et in eodē. 26. Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum precedenti negatione ponitur pro Neq;. vt. Exo. 20. Non facies tibi sculptile neq; omnem similitudinem. Et in eodem. Nec eorum que sunt in aquis sub terra. Deut. 18. Neq; incantor: neq; phythones consulat. Nume. 25. Neq; filius

Et. Atq;. Ac. Vero. Igitur. Ergo. Sed. Cumq;. Aut. Etiam. Enim. Nam. Nanq;. Itaq;. Siquidem. Interea. Interim. Preterea. Quando. Vnde. Neq;.

hominis vt mutetur. Esa. 28. Neq; vexabit eum rota plaustri. Thren. 3. Non enī humiliauit ex corde suo & abiecit filios hominum. ideſt neq; abiecit filios hominum. Ezech. 13. Neq; opposuistis murum pro domo israel. Habet fortasse in nostra translatione alios modos significandi qui posse in nostra translatione alios modos significandi qui posse in nostra translatione alios modos significandi qui pos

Sacrificiū זְבָחִים Zebachim.siue זִבְחֵי Zibche. Exo.24. Immolauerunt ꝙ victimas pacificas dño. Deut.33. Ibi īmolabūt victimas iustitie. 1. Reg.15. Nūquid vult deus holocausta & victimas. Et aliqñ scribitur in plu. זְבָחוֹת Zebachoth secūdū formā noim femininorū. vt Osee.4. Et cōfundētur a sacrificiis suis. & inde מִזְבֵּחַ Mizbeach. siue מִזְבַּח Mizbach. i. Altare vbi sacrificia vel hostia offerūtur. Geñ.8. Edificauit aūt noe altare dño. Exo.20. Altare de terra facietis mihi. & in eo.21. Ab altari meo euelles eū vt moriatur. Accipitur ēt pro altari inceñsi. vt Exo.30. Facies quoꝙ altare ad adolendū thymiama. & in plu. מִזְבְּחוֹת Mizbechoth. vt Ps.83. Altaria tua dñe virtutū. Osee.10. secūdū multitudinem fructus sui multiplicauit altaria.

Sacrificiū — Zebachim

Zebachi

Sacrificia — Zebachoth

Mizbeach

Altare.

Altaria. — Mizbechoth

זָבַל Zabal. cohabitare. vt Geñ.30. Etiā hac vice mecū erit vir meus. Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabitabit mihi vir meus. Et inde זְבֻל Zebul. i. habitaculum. vt.3. Reg.8. Edificans edificaui domū et habitaculū tuū. Abach 3. Sol & luna steterunt in habitaculo suo.

זָבַל — Cohabitat

זְבֻל — Habitaculum.

זָבַן Zabā. in lingua chaldaica significat. Emere. seu vēdere Dañ. 2. Quod tempus redimitis. ideſt emitis.

Emere.

זָג Zag. Folliculus vuarū. Nu.6. Ab vua passa vsꝙ ad acinū nō comedet. Pro quo he.le. Ab acinis vsꝙ ad folliculum .s. vue nō comedet. Et solum inuenitur in predicto loco.

acinus Folliculus

זֶה Ze. Pronomen est demonstratiuū vel relatiuū. i. iste. hic ipse. ille. qui vel quod. iā. Et est oīs casus & vtriusꝙ numeri & generis masculini vel neutri. vt Geñ.5. Iste consolabitur nos. Et in eo.11. Ceperuntꝙ hoc facere. Et in eo.31. Sicꝙ per viginti annos in domo tua seruiui. ꝓ quo he.le. Istī mihi viginti anni in domo tua. s. trāsacti sunt. siue iste mihi vigessimus annus in domo tua. s. transactus est. Et in eo.41. Nun inuenire poterimus talē virū qui spū dei plenus sit. Pro quo he.le. Nun inuenire poterimus sicut hic. s. est: virū qui spiritu dei plenus sit. Exo.32. Moysi ei huic viro qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid acciderit. Et in eo. Egressusꝙ est hic vitulus. Et in eo.33. Et verbū istud quod locutus es faciā. Deut.5. Montem istū egregiū & libanum. Ios.2. Innoxii erimus a iuramento hoc. 1. Reg. 14. Et occidite super istud. 2. Reg.11. Et nunc hūc & nunc illū consumit gladius. vbi ponitur etiā pro illo. 3. Reg.19. Et ecce angelus dñi tetigit eū. pro quo he.le. Et ecce angelus dñi iste tetigit eū: siue qui tetigit eū. Ps.23. quis est iste rex glorie. Ps.47. Qm̄ hic est deus deus noster in eternū. Ps.55. Ecce cognoui quia deus meus es. ꝓ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Hoc scio quia deus meus es. Ps.67. Sinai a facie dei israel. pro quo he.le. Iste siue ille sinai a facie dei israel. s. motus est vel distillauit Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et sinai a facie dei israel. Eccls.7. Bonum est te sustētare istū: sed ab illo ne subtrahas manū tuā: vbi ponitur pro isto & pro illo. Et in ço.8. Oīa hec tractaui in corde meo. Canti.2 Ecce iste venit saliens in mōtibus. Et i eo. Ēn ipse stat post parietē nr̄m. Esa.25. Iste dñs sustinuimus eū. Zach. 1. Iste iā septuagesimus annus est. ponitur ēt pro iam. 2. Reg.14 Quasi mulier iam plurimo tpe lugens mortuū. zach.7. Sicut feci iā multis annis. Et aliqñ ponitur relatiue. Iob.19. Et quē maxime diligebā aduersatus est mihi. Ps.73. monsion in quo habitasti. Ps.103. In locū quē fundasti eis. Et in eo. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Vbi ponitur ꝓ demōstratiuo & relatiuo simul. Prouer.23. Audi patrem tuum qui genuit te. Ponitur etiam pro aduerbio hac. vt Nu. 13. Ascendite per meridianam plagam. pro quo hebrei legunt. Ascendite hac in meridiem siue per meridiem. Scribitur ēt cum beth in principio & dicitur בָּזֶה Baze & significat. hic. ideſt in hoc loco. vt Exo.24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Apponitur etiā ei mem in principio et dicitur מִזֶּה Mize. i. ab hoc vel ab isto aut ab ipso. Et aliqñ ponitur aduerbialiter & signāt hinc vel istinc. i. ab hac vel ab ista parte vel de isto loco. Geñ.42. Non egrediemini hinc. Exo.17. Sustentabant manus eius ex vtraꝙ parte. Pro quo he.le. Sustentabant manus eius hinc vnus & hinc vnus. i. vnus ex vtraꝙ parte. Exo.33. Vade ascende de loco isto. Scribitur etiā זֹה zo cum puncto holē & tunc est generis femínini vel neutri. Eccls.2. Et gaudio dixi quid frustra deciperis. Pro quo he.le. Et letitie. s. dixi quid ipsa facit. Et in eo.5. Hoc est donū dei. Et in eo.7. Cuncta tētaui in sapiētia. Pro quo he.le. Omnia hec tētaui in sapientia. Et aliqñ scribitur cum vau loco he & puncto holem & dicitur זוֹ Zo. vt Eccls.5. Miserabilis prorsus infirmitas. Pro quo hebrei legunt. Etiam hec mala infirmitas. s. est. Osee. 7. Ista subsannatio eorum in terra egypti. Et aliqñ scribitur cum pūcto surech & dicitur זּוּ Zu. Ps.11. Custodies nos a generatiōe hac in eternū. Ps.61. Duo hec audiui. Esa.42. nōne dñs ipse cui peccauimus. & in eo. 43. Populum istū formaui mihi. Abach.1. Hec est fortitudo eius deo suo. Et aliquando ponitur relatiue. vt Exo.15. Populo quem redemisti. Ps.9. In consiliis quibus cogitant. Ps.16. A facie impiorum qui me afflixerunt. Et aliquando scribitur pro relatiuo & demonstratiuo simul. Ps.9. In laqueo isto quem absconderunt. Ps.31. Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris. Ps.67. Cōfirma hoc deus quod operatus es in nobis. Ps.131. Et testimonia mea hec que docebo eos. Ps.141. In via hac qua ambulabam. Scribitur etiam cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. & communiter est generis femínini. Leuit.6. Hec est lex holocausti. Deut.33. Hec est benedictio. 4. Reg.8. Domine mi rex hec est mulier & hic est filius eius. Ps.131. Hec est requies mea in seculum seculi. Et aliquando ponitur in nostra translatione in genere neutro: quia hebrei non habēt genus neutrum: sed pro eo aliquādo vtuntur masculino & aliquando femínino. Geñ.42. Iam nunc experimentum vestri capiam. Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimini. ideſt experimentum vestri capiam. 4. Reg.5. Sic & sic locuta est puella. Pro quo hebrei legunt. vt hoc & vt hoc locuta est puella. ideſt taliter & taliter: vel sic et sic. sicut est in littera nostra. Iob.22. Hoc scio a principio. Et in eo.33. Hoc ē ergo in quo nō est iustificatus. Et in eo.34. Audi quod dicitur. Et in eo.35. Nunquid equa videtur tibi tua cogitatio Pro quo hebrei legunt. Nunquid hoc cogitasti in iudicio. Ps.26. In hoc ego sperabo.

בָּזֶה — Hic.

מִזֶּה — Hinc.

זֹה — Ipsa

Hoc.

זוֹ

זּוּ

Hec.

Ista.

זּוּ

Hec.

Ipse.

Iste.

Qui.

זָהַב Zahab. aurū. Geñ.2. vbi nascitur aurum: & aurum terre illius optimum. Exo.25. Et deaurabis eā auro mūdissimo. Iob.23. Probauit me quasi aurum quod per ignē transit. Et in eodem.37. Ab aquilone aurum venit. Sed in predicto loco dicunt hebrei ꝙ accipitur aurū ꝓ puritate vt serenitate aeris ad similitudinem auri purissimi. & etiā dicunt ꝙ accipitur translatiue pro oleo mundissimo & purissimo. vt Zach.4. In quibus sunt suffusoria ex auro. pro ꝙ ipsi legunt. Infundentia ex se aurum. ideſt oleum purum & mundissimum & aurei coloris.

זָהַב — aurum.

Oleum.

זָהַם Zahā. Inquare. abomīabile facere. Iob.33. abomīabilis ei fit in vita panis. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

זָהַם — abomīabile fieri.

זָהַר Zahar. ofidere: monere. admōere. p̄uidere. p̄stēdere anūciare. cauere. obseruare. Exo.18. ofidasꝙ ppō cerimonias & ritus colendi. 4. Reg.6. Et preoccupauit eū. Pro ꝙ he.le. Et admonuit eū siue obseruauit eū. Eccls.4. ꝙ nes

זָהַר — Ofendere Admonet

Preuidet — scit preuidere in posterū. Et in eo. 12. His amplio fili mi ne requiras, pro quo he.le. His amplius fili mi caue: siue admonitus sis: aut preuide. Ezech. 5. Et annunciabis eis ex me. idest admonebis. Et in eo. Si dicēte me ad impiū morte morieris nō ānūciaberis. & in eo. Vt auertatur a via sua mala. Pro quo he.le. vt caueat impius a via sua mala. Et in eo. qa nō annūciasti ei. Et in eo. Si aūt tu ānunciaberis iusto. Et i eo. Viuēs viuet quia annunciasti ei. Pro quo he.le. Viuēs viuet qa admonitus est: vel quia obseruauit se. & in eo, 33. Et cecinerit buccina: & annūciauerit populo. Et in eo. Et non obseruauerit se. Et in eo. Sonū buccine audiuit & nō se obseruauit. Et in eo. vt se custodiat ipius a via sua mala, signāt ēt fulgere. i. splēdere. vt Dañ. 12. Et qui docti fuerint fulgebunt sicut splēdor firmamēti. & inde זֹהַר Zohar. idest splēdor. vt in p̄dicto loco. & Ezech. 8. Quasi aspect9 splēdoris & visio electi.

Cauere / Annūciare / Admonere. Obseruare. Fulgere. זֹהַר Splendor

זו — זוֹ Zo. siue זו Zu. Pronomen est demonstratiuum vel relatiuū aut vtrūq; simul. De quo vide supra in dictiōe זה Ze.

זוב — זוֹב Zob. fluere. Manare. fluxum sanguinis vel seminis pati. vt Leuit. 15. Mulier que patitur multis diebus fluxū sanguinis. Et in eo. Vel que post mēstruū sanguinē fluere non cessat. Ps. 77. qm̄ percussit petrā & fluxerunt aque. Esa. 48. Et scidit petrā & fluxerunt aque. Accipitur etiā זוֹב Zob. pro ipso fluxu. & aliqn̄ scribitur sine vau. vt Hiere. 49. Fluxit vallis tua. s. sanguine iterfectorū. sicut exponūt hebrei. & inde זָב Zab. i. fluēs vel manās: siue ille qui patitur fluxū. vt Leui. 15. Vir q patitur fluxū seminis. & i ge. fc.

Fluxū pati. Fluere. זוב Fluxus. זָב Qui patit fluxum. זָבָה Que fluit. Fluens. Manans. זוב Extabescere

זָבַת — זָבָה zaba siue זָבַת zabath. vt in eo. & Exo. 3. In terrā q̄ fluit lacte & melle. & in eo. 13. Vt darem tibi terrā fluētem lacte & melle. Nu. 16. que lacte & melle manabat. Deut. 6. Terrā lacte & melle manātē. Ponitur ēt זוב zob pro extabescere. vt Threñ. 4. qm̄ isti extabuerūt consumpti a sterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ significat fluere. & legūt sic. qm̄ ex istis fluebant confossi vel perfossi.

זוד — זוּד Zud. superbire. superbe agere. temere operari. & scribitur sine vau. Exo. 18. Eo quod supbe egerint contra eos. Hiere. 50. Quia cōtra dñm erecta est. pro quo he.le. Quia cōtra dñm superbiuit vel supbe egit. & aliqn̄ scribitur cū iod in medio loco vau. vt Exo. 25. Si quis p̄ industriā occiderit fratrē suū vel p̄ insidias. pro quo he.le. & cū supbierit vel cū temere egerit vir cōtra fratrē suū vt occidat eū p̄ insidias. Nec. 9. Cognouisti eni quia supbe egerāt cōtra eos. Et in eo. Ipsi vero & pres nri supbe egerūt. Et inde זד Zed. i. supbus. vt Prouer. 21. Supbus & arrogās vocatur in doctus. & in plu. זֵדִים Zedim. Ps. 18. Et ab aliēis parce seruo tuo. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. A supbis quoq; libera seruū tuū. Ps. 118. Increpasti supbos. & in eo. Superbi iniq; agebant vsquequaq;. Ps. 139. Absc̄oderūt supbi laqueū mihi. & inde זָדוֹן zadon i. supbia siue supbus. Prouer. 11. Vbi fuerit supbia: ibi erit contumelia. Et in eo. 21. Qui in ira operatur superbiā. Hiere. 50. Ecce ego ad te superbe. Et in eo. Et cadet supbus & corruet. & in plu. זֵדִים Zedonim. Ps. 123. Forsitā p̄trāsisset aīa nra aquā itolerabilē. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. forsitan transissent super animam nostram aque superbe.

Supbe agere. Supbire. Temere agere. זד Supbus. זֵדִים superbi זָדוֹן Supbia. Supbus. זֵדִים Superbe.

זָוָה — זָוָה Zaua. angulus. & inuenitur tm̄ in numero plu. s. זָוִיוֹת Zauioth. i. anguli. vt Ps. 143. Filie nostre cōpositē. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. filie nre quasi anguli ornati. Zach. 9. Et quasi cornua altaris. i. quasi anguli altaris. ide מְזוּזִים Mezauim. pro quo beatus hieronymus transtulit. Promptuaria. Ps. 143. Prōptuaria eorū plena. & etiam in hoc loco he.le. anguli nri pleni.

Anguli זָוִיוֹת Prōptuaria. מְזוּזִים

זוז — זוּז Zuz. limen. postis. s. porte. & scribitur cū mē in principio & he i fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza. vt Exo. 12. Ac ponēt sup vtrūq; postē. Et in eo. 21. Et applicabitur ad ostium & postes. Deut. 6. Scribesq; ea in limine & ostiis domus tue. Ezech. 43. Fabricati sunt limen eorū iuxta limē meū.

Postis. Limen. מְזוּזָה

זול — זוּל Zul. vilipendere. spnere. & scribitur sine vau. Esa. 46 qui confertis aurū de sacco. pro quo he.le. qui paruipēditis siue vilipenditis aurū de sacco. s. ad fabricandū idola producebant aurum de sacco paruipendentes illud a c si esset alia res parui valoris. Et aliqn̄ scribitur cū iod loco vau vt threñ. 2. Oēs qui glorificabant eam spreuerunt eam. Et inde זלל Zolel cū duplici lamed. i. vile: Hiere. 15. Et si separaueris p̄ciosū a vili. & de hoc vide īfra in dictiōe זלל Zolel

Vilipendere. Spernere. זלל Vile

זון — זוּן zun. in lingua chaldaica signāt vesci vel nutriri. Dañ. 4. Et ex ea vescebatur oīs caro. & inde מזון Mazon. i. esca siue nutrimentū. Geñ. 45. Et totidem asinas triticū in itinere panesq; portantes. Pro quo he.le. Et totidem asinas portantes triticū & panes & pulmentū siue escā. Dañ. 4. & esca vniuersorum in ea. Et aliqn̄ scribitur sine vau & dr זן Zan. Ps. 143. Eructantia ex hoc in illud. Pro quo hebrei legunt. Eructantia de nutrimēto in nutrimentū: siue de pulmento in pulmentum. & in lingua chaldaica significat genus vel speciem. vt Dañ. 3. Et vniuersi generis musicorū. Vnde in supradicto loco aliqui hebrei legunt. Eructantia siue educentes de genere in genus. et similiter. 2. Paralipo. 16. Vbi dicitur posueruntq; eum in lectulum suū plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo. זְנִים Zenim. pro quo aliqui hebrei legunt. Plenum aromatibus et vnguentorum speciebus vel generibus. i. plenum diuersis generibus vnguentorum. potest etiam significare sicut est in lra nra. De quo vide infra in dictione זנה zaua. Dicunt etiam hebrei q̄ a predicta dictione potest deriuari זונה zona: quod ponitur pro meretrice. vt Ios. 2. Vbi dicitur ingressi sunt domum mulieris meretricis. et q̄ potest etiam significare hospitatricē vel caponā: que solet escas vendere. Cui cōcordat translatio chaldaica. et simil'r Ioel. 3. Vbi dicitur. Et posuerunt puerum in prostibulo. vbi pro prostibulo ponitur predicta dictio. scilicet זונה zona. Alii interpretantur sic. s. Et posuerunt siue tradiderunt puerum in cauponam. idest vendiderunt eum p̄ nutrimēto vel esca vñ sequitur. et puellā vēdiderūt p̄ vino ut biberēt. vide ēt de hoc infra in dictiōe זנה zana. Itē זן Zen. i. arma siue baltheū. et scribitur cū aleph i principio et dr אזן Azen. Deut. 23. Gerēs paxillū in baltheo. inde זנות zonoth. pro quo beatus hieronymus transtulit Habenas. ut. 3. Reg. 22. Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini.

Esca זן Nutrimentum. Genus. זנים Genera. Meretrix. זונה Prostibulum Caupona. זנה Arma זן Baltheum אזן Habene. זנות

זוע — זוּע zua. mouere. cōmouere. cōtremiscere. Eccls. 12. qm̄ cō mouebūtur custodes dom9. Ester. 5. et nō solū nō assurrexisse sibi sed neq; motū quidē de loco. p q̄ he. le. Et non surrexit et nō mouit se p eo. Dañ. 6. cōtremiscāt et paueāt deū danielis: et aliqn̄ duplicātur pria et ultia lra. ut Abach. 2. Et suscitabuntur cōmouentes te. i. uexātes te. et ide זוֹעָה zeuaa. pro quo beatus hieronymus transtulit uexationē. ut Esa. 28. sola uexatio intellectum dabit auditui.

Cōmouere. Mouere. cōtremiscere. זוֹעָה Vexatio.

זור — זוּר zur. exprimere. p̄mere. cōculcare. circūligare. exhorrescere. alienare. extraneū fieri. Iudi. 6. exp̄sso uellere cō cham rore ipleuit. Iob. 39. Pes cōculcet ea. Esa. 59. Et qd cōfotū ē erūpet i regulū. p quo he.le. Et qd cōculcatū uel fractū fuerit erūpet in regulū. pōitur ēt p circūligare. Esa. 1. nō ē circūligata nec curata medicamine. Sed ēt in hoc loco hebrei legūt. nō ē exp̄ssa. s. a sanie uł putredie q̄ medici solēt exprimere ut ulter mūdificetur. et ide מזור mazor. i. cōculcatio siue cōfractio: aut īfirmitas scd̄m hebros. p q̄ bēs

Exprimere conculcare. circūligare. מזור

Alligādū. Alligandū. Vinculus.

hieronymus tranſtulit vinculum: ſiue alligandū. Hiere. 30 Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō eſt tibi. Oſee. 5 Et vidit ephraim languorē ſuū: & iudas vinculū ſuū. Et in eo. Nec ſoluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in noſtra tranſlatione pro inſidiis. vt Abdie. 1. Ponent inſidias ſubter te. Ponitur etiam pro exhorreſcere aut alienare vt Iob. 19. Halitum meū exhorruit vxor mea. Ps. 57. alienati ſunt pctōres a vulua. p̄s. 68. Extraneus facto ſū fratribus meis. Ps. 67. Non ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Pro q̄ he. le. Nō ſunt alienati. i. nō receſſerūt a deſiderio ſuo. Eſa. 1. Abalienati ſunt retrorſum. Ezech. 14. Quia receſſerūt a me in cūctis idolis ſuis. i. quia alienati ſunt a me. Et i eo. Si alienatus fuerit a me. & inde זרא Zara cū aleph in fine. i. alienatio: & ponitur p̄ nauſea. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vr̄as & vertatur in nauſeā. & inde זר Zar. i. alien⁹ vl extraneus. Leuit. 10. Offerētes corā dño ignē alienū. Nu. 3. Quiſquis alienus acceſſerit morietur. Prouer. 11. qui fidē facit pro extraneo. & in plu. זרים Zarim. i. extranei vel alieni. Prouer. 5. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. Eſa. 1. Regionē veſtrā corā vobis alieni comedūt. Et in eo. Sicut in vaſtitate hoſtili. pro quo he. le. Sicut ſubuerſio alienorū. ponitur ēt זרים Zarim pro erūpētibus vel p̄ vētilatoribus. Hiere. 18. Aut euelli poſſunt aque erūpētes frigide. Et in eo. 51. Et mittā in babylonē ventilatores & ventilabūt eū: & de hoc vide infra in dictione זרה Zara. Item זורר Zorer cū duplici res ſignāt oſcitare. vt. 4. Reg. 4. Et oſcitauit puer ſepties. Hebrei tñ legūt. & ſternutauit puer ſepties. quia in lingua chaldaica ſignificat ſternutare.

Inſidie. ethorreſcere. Alienare. Extraneus fieri. Recedere. זרא Nauſea זר Alienus. Extraneus זרים Extranei. Alieni. Erūpētes. vētilatores זורר Oſcitare. ſternutare.

זחח Zachach. ſeparare. leuare. & ſcribitur cum ſimplici cheth. Exo. 28. Et a ſe iuicē rōnale & ſuphumerale ne queant ſeparari. & ſolū inuenitur in predicto loco.

Separare זחל Demiſſo capite. Incuruari expaueſcere Serpere. Reptile זחלת Zocleth

זחל Zachal. incuruari. expaueſcere. ſerpere. reptare. Iob. 23. Iccirco demiſſo capite veritus ſum vobis indicare meam ſentētiam. Pro quo he. le. Iccirco incuruatus ſum ſi ue expaui & timui indicare meam ſcientiam vobis. Signāt ēt reptare vel ſerpere. Deut. 32. Cū furore trahentiū ſuper terrā atq; ſerpētiū. mich. 7. velut reptilia terre. & ide זחלת Zocheleth. Nomen propriū cuiuſdam lapidis. 3. Reg. 1. Iuxta lapidem zoeleth.

זיו Zio. זיז Statura. Aſpectus. זיז oīmodum Vniverſitas. Omnes. זיק זיקות Flame. זיקים Cōpedes.

זיו Ziu. Nomē mēſis: qui apud nos dicitur aprilis. 3. Reg. 6. In anno quarto menſe zio ipſe eſt menſis ſecundus regni ſalomōis. & i lingua chaldaica ſignāt ſplēdorē vel amenitatē. vnde ſcd̄m hebreos ſic dr̄ ab apparitione florum. Item זיז ziu. in lingua chaldaica ſignāt ſtaturā ſiue aſpectū. Dañ. 2. Statura ſublimis. Et in eo. 3. Et aſpectus facici eius mutatus eſt.

זיז Ziz Omnimodū: ſiue vniverſitas. Eſa. 66. Et delitiis affluatis ab oīmoda gloria eius. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum eſt. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et vniverſitas agri mecū eſt. Ps. 79. Et ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Et oēs beſtie agri depaſte ſunt. & dicūt aliqui hebrei q̄ predicta dictio זיז Ziz eſt genus ad omnia animalia fera & agreſtia. Alii vero dicunt q̄ eſt nomen beſtie fere ignote ſic dicte. & ſolum inuenitur in locis p̄dictis

זיק Zic. flama. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. זיקות Zicoth ſcd̄m formā femininorū. Eſa. 50. Ecce oēs vos accendentes ignem accincti flamis: ambulate in lumine ignis veſtri & in flamis quas ſuccendiſtis. Inuenitur etiam זיקים Zicim ſcd̄m formā pluralē maſculinorū & ponitur pro compedibus. Ps. 149. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Naū. 3. Optimates eius cōfixi ſunt in compedibus. Ponitur ēt p̄ lanceis. vt Prouer. 26. Qui mittit ſagittas & lanceas in mortem.

Lancee זית Oliua. Oliuetum זתים Oliue. זכך Fulgere. Mūdare. Mundū eē. cādidū eē. זך purißimū. Mundus. זכה Lucidiſſimum. Munda. זכוכית Vitrum זכה Immaculatum eſſe. Mundum apparere. Juſtificar. Mūdū eē. corrigere. Vincere. זכו Juſtitia. זכר Recordari meminiſſe memorari.

זית Zaith. ſine זת Zeth: oliua ſiue oliuetum. Geñ. 8. Portans ramū oliue virentibus foliis. Exo. 23. Ita facies in vinea & in olieto tuo. Hiere. 11. Oliuam vberē pulchrā. & in plu. זתים Zethim. Ps. 127. Filii tui ſicut nouelle oliuarū

זכך Zachach. Purificare. Mūdare. Siue mūdū vel cādidū fieri. & ſcribitur cū ſimplici chaph. Iob. 9. Et fulſerint velut mundiſſime manus mee. Pro quo he. le. Et mundauerim ſiue purificauerim in mūditia manus meas. Et i eo. 15. Et celi non ſunt mūdi in conſpectu eius. Thren. 4. candidiores nazarei eius niue. & inde זך Zach. i. purus ſeu mūdus aut lucidus. Leuit. 24. Vt afferant tibi oleum de oliuis puriſſimū. Iob. 8. Si mundus & rectus inceſſeris. Et in eo. 33. Mundus ſum ego & abſq̄ delicto. & in genere femininо זכה Zaca. i. mūda. Exo. 30. Galbanū boni odoris & thus lucidiſſimū. Pro quo in hebreo habetur lucidiſſima: quia thus apud hebreos eſt generis feminini. Iob. 16. Cum haberem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. & oratio mea munda. ſ. eſt. Vide etiā de hoc in dictione ſequēti. & inde. זכוכית. Zechochith. i. vitrum: eo quod eſt mundum & lucidum. Iob. 28. Non adequabitur ei aurum vel vitrum. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro vitro cryſtallino. quod eſt puriſſimum et preciоſiſſimum.

זכה Zaca. immaculatū eſſe. mundare. ſeu mūdū apparere iuſtificare. corrigere. Iob. 15. Quid eſt homo vt immaculatus ſit. Pro quo he. le. Quid eſt homo vt mundus ſit ſiue vt mundus appareat. Et in eo. 25. Aut apparere mūdus natus de muliere. Ps. 72. Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ergo fruſtra mūdaui cor meum. Eſa. 1. Lauamini: mūdi ſtote. Ps. 118. In quo corrigit adoleſcentior viam ſuam. Ponitur etiam pro vincere. Ps. 50. Et vincas cum iudicaris. Poteſt etiam legi ſic. ſcilicet: et mundes vl corrigas cū iudicaueris. Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et inde זכו zachu. ſiue זכות zechuth. quod in lingua chaldaica ſignāt iuſtitiā vel mūditiā. Dañ. 6. quia corā eo iuſtitia inuēta eſt in me.

זכר Zachar. recordari. meminiſſe. memorari. Geñ. 8. recordatus aūt eſt dñs noe. Et in eo. 9. Et recordabor federis mei. Et in eo. 40. Memento mei cū bñ tibi fuerit. Et in eo. Vt ſuggeras pharaōi. p̄ q̄ he. le. & memīeris mei apud pharaonē. & in eo. Et tū ſuccedētibus p̄ſperis p̄poſit⁹ pincernarū oblitus eſt interp̄tis ſui. pro q̄ in hebreo hr̄. & nō ē recordat⁹ p̄poſitus pincernarū ip̄ius ioſeph & oblitus ē eius. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Exo. 20. Memēto vt diē ſabbati ſctifices. Et in eo. In oī loco in quo memoria fuerit nois mei. p̄ q̄. he. le. ī oī loco ī q̄ recordari vel memorari fecero nomē meū. & in eo. 23. Et p̄ nomē exterorū deorū nō iurabitis. p̄ q̄. he. le. & nois exterorū deorū nō recordabimini. Siue nomē exterorū deorū nō noiabitis. Nu. 10. Et erit recordatio vr̄i corā dño deo vr̄o. Et i eo. 11. Recordamur piſciū q̄s comedebam⁹ in egypto gratis. Deut. 16. vt memineris diei egreſſiōis tue de egypto. Et in eo. Et recordaberis q̄m ſeru⁹ fueris in egypto. & i eo. 25. Memēto qd fecerit tibi amalech. 1. Re. 25. Et recordaberis ancille tue. 4. Re. 9. memini q̄n ego & tu ſedētes in curru ſeq̄bamur achab. Et in eo. 20. Memēto queſo quō ambulauerim corā te. Eſter. 9. Iſti ſunt dies quos nulla vnq̄ delebit obliuio. p̄ q̄. he. le. Et iſti dies mēorati. ſ. erūt. Iob. 4. recordare q̄s vnq̄ innocēs p̄iit. p̄s. 18. Memor ſit oīs ſacrificii tui. p̄s. 41. Hec recordatus ſum. Ps. 77. Et recordatus ē q̄a caro ſunt. Ps. 113. Dominus memor fuit noſtri. Ps. 136. Si non meminero tui. Et in titulo Ps. 137. Vbi dicitur. Pſal-

mus dauid in rememorationem sabbati. Pro quo hebrei le gunt. Psalmus dauid ad commemorandum siue ad recor dandum. Cantī. 1. Memores vberum tuorum super vinum. Esa. 43. Ne memineritis priorum. Et in eodē. 62. Qui re mini scimini domini: ne taceatis. Et in eodem. 66. Qui re cordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Hiere. 13. cum recordati fuerint filii sui ararum suarum. Thren. 3. Memo ria memor ero. Et in eodem. 5. Recordare domine quid ac ciderit nobis. Ezech. 3. Et non erunt in memoria iustitie eius quas fecit. Et in eodem. 18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. Et in eodem. Om nes iustitie eius quas fecerat non recordabuntur. Et in eo dem. 21. Ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendū. Et in eodem. Pro eo quod recordati estis manu capiemini Ione. 2. Domini recordatus sum. Ponitur etiam pro nomi nare. 1. Reg. 4. Cumq; ille nominasset arcam dei. & inde xo. 17. Delebo enim memoriam amalech. Ps. 9. Periit me moria eorum. Ps. 29. Et confitemini memorie sanctitatis eius. Ps. 110. Memoriam fecit mirabilium suorum. Osee. 14. Memorabile eius sicut vinum libani. & aliquando scri bitur cum nun in fine & dicitur זִכָּרן zicharon siue זִכְרן zi chron. i. memoria. recordatio. monumentum. memoriale. Exo. 39. In monumentum filiorum israel. Nu. 10. Vt sint vobis in recordationem dei vestri. Eccls. 1. Non est prio rum memoria. Esa. 57. Et post ostium & retro postem po suisti memoriale tuum. & in plurali. זִכְרוֹנוֹת zichronoth. & ponitur pro historiis vel annalibus: eo quod in eis comme morantur preterita. Ester. 6. Iussitq; sibi afferri historias & annales priorum temporum. inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת maz chereth. cum mem in principio. idest commorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus transtulit inuestigans. Nu. 5. Et oblatio iuestigans adulterium. inde אַזְכָּרָה Azchara. idest commemoratio vel memoriale aut monumentum. Leuit. 2. Et ponet memoriale super altare Et in eodem: Qui cum obtulerit ea: tollet memoriale de sa crificio. Et in eodem. De qua adolebit sacerdos in memori am muneris. Et in eodem. 24. Vt sit panis in monumen tum oblationis domini. & dicunt hebrei q; significat suffu migationem vel odorationem. & dicunt quod predicta di ctio זָכַר Zachar est equiuoca & q; etiam significat suffumi gare vel odorari. nam Esa. 66. vbi nos legimus: qui recor datur thuris. Ipsi legunt. Qui odoratur vel qui suffumi gat thus. & similiter in aliquibus locis predictis. Item זָכָר Zachar, masculus. Geñ. 1. Masculum & feminam fecit eos. Exo. 12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Leuit. 12. Mulier si suscepto semine peperit masculum. & in plu rali זְכָרִים Zecharim. idest masculi. Exo. 13. Quidquid ha bueris masculini sexus. Pro q; in hebreo habetur. Quosci q; habueris masculos. & inde זכור Zechur, idest masculinū Exo. 23. Ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram domio. & inde verbum. תִּזָּכֶר Thizachar. idest si fue rit masculus: vel si fuerit generis masculini. Exo. 34. omne quod aperit viluam generis masculini meum erit. idest si fuerit masculus.

זל Zel. Vilipendere. contemnere. De quo vide supra in di ctione זול Zul.

זלל Zolel. vorator: siue commessationibus vacans. vilis. despectus. Deut. 21. comessationibus vacat & luxurie atq; conuiuiis. Ponitur etiam pro vili. Hiere. 15. Si separa ueris preciosum a vili. Thren. 1. Vide domine & considera quoniam facta sum vilis. & inde זלות Zuluth. idest vilissi mum: aut contēptus. Ps. 11. Cum exaltati fuerint nouissimi filiorum hominum. Pro quo btūs hieronymus in psalte rio iuxta he. ve. transtulit. cum exaltati fuerint vilissimi fili orum homium. & in hebreo ponitur ibi singulare pro plu. זלג Zaleg. fuscinula. tridens. & scribitur cum mem in prin cipio & dicitur מזלג Mazleg. vt. 1. Reg. 2. Et habebat fu scinulam tridentem. & in plu. מִזְלָגוֹת Mizlagoth. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. 1. Paralī. 28. Ad fuscinulas quo q; & phialas.

זלזל Zalzal. propago. ramuscul⁹. Esa. 18. Prescindētur ramuscul⁹. & solū inuenitur in nu. plu. & i pdicto loco.

זלעף Zalaaph. horror. procella. tempestas. Ps. 118. Defe ctio tenuit me pro peccatoribus. Pro quo beatus hie ronymus in psalterio iuxta he. ve. transtuli. Horror tenuit me ab impiis. & i plurali. זְלַעֲפוֹת Zilaaphoth. Ps. 10. Spiri tus procellarum pars calicis eorum.

זלת Zulath. absq;. preter. Excepto. 4. Reg. 24. Exceptis pauperibus populi terre. Scribitur etiam cum iod in fine: & dicitur זוּלָתִי Zulathi. Deut. 1. Preter caleph filium iephone. & aliquando illa littera iod ponitur pro pronomi ne prime persone. Osee. 13. Deum absq; me nescies.

זמם Zamam. cogitare. Deut. 19. Sicut fratri suo facere co gitauit. Ps. 30. Vt acciperent animā meā consiliati sūt idest cogitauerunt. Thren. 3. Fecit dñs que cogitauit. Ps. 139. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me. Sed hebrei in predicto loco dicunt q; est nomen & legunt sic. Cogita tionem eius ne educas. idest ne educas eam in actu. vñ bea tus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Scelera eius ne effundantur. Hiere. 51. Quia cogitauit dominus & fecit. & aliqñ scribitur cū simplici mē. vt Geñ. 11. Ne desistēt a cogitationibus suis: donec eas opere compleant. pro quo hebrei le. Et nunc nō phibebitur ab eis quodcunq; cogita uerint ad faciendū. Ps. 16. Et non est inuenta in me iniqui tas: vt nō loquatur os meū opera hoīum. Pro quo he. le. nō inueniſti: quod cogitaui non transisset os meum vel nō trā sire os meum. & hic est finis versus in hebreo. & sequitur a lius versus. in opera hoīum. Beatus hieronymus in psalte rio iuxta he. ve. transtulit sic. Et nō inueniſti cogitationes meas non transire os meum. Hiere. 4. Cogitaui & non pe nitebit me. & inde זְמָה Zima siue זִמַּת Zimath. i. cogitatio. Prouer. 24. Cogitatio stulti peccatum. significat etiā malā cogitationem vel peccatum ex proposito: aut piaculum si ue scelus vel nefas. Leuit. 19. Ne contaminetur terra: & im pleatur piaculo. Et in eodem. 20. Qui supra vxorem filiā duxerit matrem eius: scelus operatus est. & in eodem. Nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Ezech. 16. Et nō fecit iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis. Et in eodem. Scelus tuum & ignominiā tuā tu portasti. Et in eodem. 22. Scelus operati sunt in medio tui. Et in eo. 23. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefari as. Et in eodem. Et auferam scelus de terra. Osee. 6. Quia scelus operati sunt. & in plurali. זִמּוֹת Zimoth. idest co gitationes vel scelera. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Esa. 32. Ipse vero cogitationes concinnabit ad perdē dos mites. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima. idest cogitatio vel consilium. vt p̄s. 138. Quia dicitis in cogitatione. Prouer. 2. Consilium cu stodiet te. & in eo. 3. Custodi legem meā atq; consiliū. Et in eo. 5. Vt custodias cogitationes. Hiere. 11. Quid est q; di lectus meus in domo mea facit scelera multa. Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimatha cum tau & he in fine. & pōitur ibi in he breo singulare p plurl: nā plurl dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer. 14. Et vir versutus odiosus est. Pro quo he. le. & vir cogitationum vel scelerum odiosus est.

Reminisci
Memoria
Rolare
זֵכֶר
Memoria
זִכָּרן
monumētū recordatio
Memoria memoriale
זִכְרוֹנוֹת
Annales.
מַזְכֶּרֶת
inuestigās
אַזְכָּרָה
memoriale
Memoria Monumē tum.
Suffumi gare.
זָכָר
Masculus
זְכָרִים
masculi
זכור
masculinū
תִּזָּכֶר
Si fuerit masculus.
Vilipēder.
Commessa tiōibus va cans. Vile.
זְלוּת
Aillissimi.
זְלֻלִּים
Fuscinula
מִזְלָגוֹת
Fuscinule.
זַלְזַל
ramuscul⁹
זַלְעָף
Horror.
זְלַעֲפוֹת
Procelle.
זַלַת
Excepto.
זוּלָתִי
Preter Absq;.
זָמַם
Cogitare.
זְמָה
Cogitatio
Piaculū. Scelus.
Nefas.
זִמּוֹת
Cogitatio nes.
מְזִמָּה
Cogitatio Consilium
Scelus.
מְזִמָּתָה
מְזִמּוֹת
Scelera.

זְמַן Tempus

זְמַן Zeman.tempus.Nec.2.Et constituí ei tẽpus.& Eccl's. 3.Omnía tempus habent. & Dañ.2. vt tempus daretur ei.& in língua chaldaíca scribitur aliquando cum aleph in fine.vt in eodem.5.Statim vt audierũt. pro quo hebrei legunt.Eodẽ tempore vt audierũt. &c.& in plu.זִמְנִין Zímnin. síue זִמְנַיָּא Zimnaia.i.tempora. Dañ.2. Et ípse mutat tempora.& in eodẽ.6.Et tríbus temporibus in díe flectebat genua.Item זְמַן Zamen.in lingua chaldaíca significat componere vel preparare. Dañ.2.ꝙ interpretationem quoꝙ fallacem & deceptiõe plenam composueritis.& inde זְמָנִים Mezumanim secũdum terminationem pluralem masculinorum.síue מְזַמָּנוֹת Mezumanoth secũdum terminationem femininorum.i.tempora statuta aut constituta vel determinata.Nec.10.Per tempora a temporibus anni ad annum.pro quo hebrei legunt.Per tempora statuta vel determinata de anno in annum.& in eodem.13. In temporibus constitutis & in primitiis.

זְמַנִּיָּא Tempora.

זְמַן Cõponere

מְזַמָּנִים מְזַמָּנוֹת tpa statuta

זָמַר Psallere

זָמַר Zamar.psallere.cantare.secare.putare.s.vites.Iudi.5 Psallam domio deo israel.Ps.46. Psallite regi nostro psallite.& in eodem.Psallite sapienter.Ps.137. In conspectu angelorũ psallã tibi.Ps.146. Quoniam bonꝙ est psalmus deo nostro.Pro quo hebrei legunt. Quoniam bonũ est psallere vel cantare deo nostro.& inde מִזְמוֹר Mizmor .i.psalmus vel canticũ.vt in titulis psalmorũ.Ps.3.Psalmus dauid cũ fugeret a facie absalom. & sic de reliquis. & inde זָמִיר Zamir.i.cantus.s.auium circa ver.vel putatio.s.arborum.Cantí.2.Tempus putatiõis aduenit.Quod alíi interpretantur.Tempus cantus aduenit.&in plurali זְמִירוֹת Zemiroth.i.cantica vel carmina.Iob.35. Qui dedit carmina in nocte.Ps.118.Cantabiles mihi erant iustificationes tue. & inde. זִמְרָה Zímra síue זִמְרַת Zimrath .i.laus síue cantícum.Exo.15.Fortitudo mea & laus mea dominus.Ps.117. Vbi eadem verba habentur.& in vtroꝙ loco deficit iod littera in fine: que ponitur pro hoc pronoĩe mea:tamẽ sub intelligitur.Esa.51.Gratiarum actio & vox laudis. Põitur etiam pro canticis.Amos.5.Et cantica lyre tue non audiã. & inde זְמָרָא Zemara .qđ in linga chaldaica sígñat musícam síue canticũ.Dañ.3.Et vniuersí geñis musicorum. & inde זַמְּרֵיָא Zemaraía.i.cantores.Esdre.7. Cantoribus & ianitoribus.Significat etiam זִמְרָה Zímra optimum:eo qđ est laudabile.Geñ.43.Sumite de optimis terre frugibꝰ.& inde מְזִמָּרוֹת Mezameroth.Quod significat quedã instrumenta musica secũdum hebreos.pro quo beatus Hieronymus trãstulit psalteria.Hier.52.Psalteria & phialas & mortariola .in alio vero loco traduxit Fuscinulas. vt.3. Reg. 7. Et forcipes aureos & hydrías & fuscinulas.4. Reg. 12. Et fuscinule & turibula.Item זָמַר Zamar.i.secare vel putare. Leuit.25.Sex annís putabis vineam tuam.& in eodem.Et vineam tuam non putabis.Esa . 5 .Non putabitur & nõ fodietur.& inde זָמִיר Zamir.i.putatio.Canti. 2.Tempus putationis aduenit.Potest etiam interpretari tempus cantici aduenit.Sigñat ẽt palmitẽ vel ppagínẽ;eo ꝙ putatur & scidítur ex arbore.Esa.25.Propaginem fortium marcescere faciet.& inde זְמוֹרָה Zemora.i.palmes.propago.ramꝰ.germẽ.vitis.Nu.13.Abscíderunt palmitẽ cũ vua sua.Eze.8.Et ecce applicant ramũ ad nares suas.& in p̃dicto loco dicunt hebrei ꝙ significat fetorem vel malum odorem.ponitur ẽt pro vite vel germine.Eze.15.Quomodo fiet delignovitis Esa.17.Et germen alienum seminabis.& in plurali זְמוֹרִים Zemorim.i.propagines.Naũ.2.Et propagines eius corruperunt & inde מִזְמֶרוֹת Mazmeroth.i.falces síue ligones. Esa.2.Et cõflabũt gladios suos in vomeres:& lanceas suas in falces.& in eodem.18. Et prescíndentur ramusculi eius

זְמָרָא Musica

זַמָּרֵיָא Cantores.

זִמְרָה Optimum Cantica.

מְזִמָּרוֹת Psalteria

Fuscinule.

זַמֵּר Putare

זְמִיר Putatio

זְמוֹרָה Palmes Ramus

זְמוֹרִים Propagines

מִזְמֶרוֹת Falces.

falcibus.Joel'.3.Concidite aratra vestra in gladios: & ligones in lanceas.Et solum inuenitur in numero plurali. Item זָמֵר Zámer.nomen cuiusdam animalis:pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Camelopardalum.Deut.14. Orygen & camelopardalum.

Ligones

זָמֵר Camelopardalus

זָנָב Zanab.cauda.Exo.4.Et apprehẽde caudam eius. Deut.28.Constituet te dominus in caput & non in caudam.Esa.9.Et disperdet dominus ab israel caput & caudã & in eodem.Et propheta docens mendacium ipse est cauda.& in plurali זְנָבוֹת Zenaboth.Iudi.15. Et falces ligaut in medio.pro quo hebrei legũt.Et posuit falcem in medio duarum caudarum.Esa.7.Et cor tuum ne formídet a duabus caudis titionum fumigantium istorum.& inde זָנַב Zíneb.i.caudam abscidit vel extremos percussit aut cecidit. Deut.25.Et extremos agminis tui qui lassi residebant cecíderit.Ios.10.Et extremos quoꝙ fugientium cedite.

זָנָב Cauda.

זְנָבוֹת Caude.

זָנַב Cedere extremos

זָן Zan.síue זִן Zen.esca.nutrimentum.species síue genus De quo vide supra in dictione זִן Zun.

זָן

זָנָה Zana.fornicari.luxuriari.Geñ.38.Fornicata est tamar nurus tua. Leuit.19.Ne prostituas filiã tuam. Pro quo hebrei legunt.Non contaminabis síue non violabis filiam tuam: vt facias eam fornicari.i.ne exponas eam fornicatióni.& in eodem.20.Vt fornicaretur cum moloch.& in eodẽ Et fornicata fuerit cum eis.& in eodem. Sacerdotis filia sí deprehensa fuerit in stupro.i.sí fornicata fuerit. Deut.31. Populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos . Iudi.19.Que reliquit eũ.pro qꝰ hebrei legunt.Et fornicata est ab eo concubina eius.2.Paralip.21.Et fornicari fecit habitatores ierusalem.Ps.72.Perdidísti omnẽm qui fornicatur abs te.Esa.23.Et fornicabitur cum vniuersís regnis terre.Hiere.3.Tu autem fornicata es cum amatoribus multis Ezech.6.Quía contrini cor eorum fornicans & oculos eorum fornicantes.Osee.1.Quía fornicans fornicabitur terra a domino.& in eodem.2.Quia fornicata est mater eorũ & in eodem.3.Non fornicaberis & non erís viro.& in eodẽ 4.Fornicati sunt & non cessauerunt.& in eodem.Fornicatione fornicati sunt.& in eodem.5. Quia nunc fornicatus est ephraym & ide זוֹנָה Zona.i.meretrix.fornicaria .Geñ. 38.Suspicatus est esse meretricem.Leuit.21.Sordidã & meretricem non accipiant.Ios.2.Ingressí sunt domum mulieris meretrícis.& dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco significat hospitatricem vel cauponam. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Iudi.11.Filiꝰ mulieris meretricis.Prouer.7.Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretrício.2.Paralip.16.Posuerunt eum super lectulum plenum aromatibus & vnguentis meretriciis.vbi ponitur זְנִים Zenim. De quo vide supra in dictione זוּן Zun.Esa.1.Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis.& in plurali זוֹנוֹת Zonoth.i.meretrices.3.Reg.3.Tunc venerunt due mulieres meretrices.ponitur etiam זוֹנוֹת Zonoth pro habenís.De quo vide supra in dictione זוּן Zun.& inde זְנוּת Zenuth.i. fornicatio. Nu. 14. Et portabunt fornicationem vestram. Osee.4.Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor.& aliquando scribitur cũ littera tau in principio & dicitur תַּזְנוּת Thaznuth. Ezech. 16.Et exposuísti fornicationem tuam omní transeunti. & in eodem.Et multiplicasti fornicationem tuam in terra chanaã.& in eodem.23.Insuper & fornicationes suas quas habuerat in egypto non dereliquit. Et aliquando duplicatur littera nun in nũero plurali & dicitur זְנוּנִים Zenunim síue זְנוּנֵי Zenune. Osee.1.Sume tibi vxorẽ fornicationũ & fac filios fornicationum.& in eodem.2.Auferat fornicationes suas a facie sua.Naũ. 3. Propter multitudinẽ fornicationũ meretrícis.

זוֹנָה Meretrix.

זוֹנוֹת meretrices

זְנוּת fornicatio.

תַּזְנוּת fornicatio.

זְנוּנִים fornicationes.

זָנַח Abiicere Replere. Poluere.

זנח Zanach.abiicere.repellere.deficere.i.parali.11.Eoqđ abiecíſſet eos ieroboā & poſteri eí?.& in eodē.29. Cū ctamq; tēpli ſupellectilē quā polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quā abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit altare ſuum.& in eodem.3.Et repulſa eſt anima mea.& in eodem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiā pro deficere.Eſa.19.Et deficient flumina vbi additur littera aleph ante litterā Zain.

זָנַק Fluere. Saltare.

Zanac.fluere.Deut.33.Dan catulus leonis fluet largíter de baſan.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q; ſignificat ſaltare:quia in lingua ſyra idem ſignificat.& in hebreo non habetur largiter:ſed ſic.Fluet de baſan ſiue ſaltabit de baſan.

זִיע Sudor.

Ziaa.ſudor. De quo vide infra in dictione יזע Iazaa.

זַעֲוָה Diſperſio. Cōmotio

Zaaua.diſperſio ſiue cōmotio.Deut.28.Vt diſpergaris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in diſperſionem vel in cōmotionē p omnia regna terre

זָעַר Breuiare Amputare

Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q; ſignificat ſcindere ſiue amputare.vnde ipſi legūt.Dies mei conſciſſi ſunt ſiue amputati ſunt.

זָעַם Deteſtari Iraſci Indignari

Zaam.deteſtari.iraſci. indignarí. Nu.23. Propera & deteſtare iſrael.& in eodem. Quā ratiōe deteſter quē dominus non deteſtatur.Ps.7.Nunquid iraſcetur per ſingulos dies.& Prouer.24.Et deteſtabūtur eos trib?. Dañ. 11.Et indignabitur contra teſtamentum ſanctuarii.Zach.1 Vſq;quo tu non miſereberis ieruſalem & vrbiū iuda quib? iratus es.& inde זַעַם Zaam.i.ira.furor.indignatio. deteſtatio.Ps.68.Effunde ſuper eos iram tuam.Oſee.7.Cadēt in gladio principes eorū a furore ligue ſue. & inde זָעַם Zeum ideſt deteſtandus ſiue ille cui aliquis iraſcitur. Prouer. 22. Cui iratus eſt dominus incidet in eam.& in genere femíno זְעוּמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit plenam ire.Michee.6.Et menſura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.iratí vel deteſtabiles. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit triſtem. Prouer.25. Et facies triſtis linguam detrahentem.& in hebreo ſcribitur pluraliter Quia facies eſt in hebreo pluralis nūeri & gñis maſculini.

זָעַף Iraſci Minari Feruere. Ira. Feruor.

Zaaph. iraſci. ira feruere. Minarí.2. Paralip. 26. Iratuſq; ozias tenens manu thuribulum.& in eodem.Minabatur ſacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum feruet animo ſuo.& inde זַעַף Zaaph.i.furibundus.3.Reg.20. Furibundus venit in ſamariam.& in plurali זֹעֲפִים Zoaphim.i. furibundi vel triſtes.Geñ.40.Ad quos cum introiſſet ioſeph mane& vidiſſet eos triſtes.Ponitur etiā pro macilētis. Dañ.1. Quí ſi viderit vultus vīos macilētiores pre ceteris adoleſcētib?.

זָעַק Clamare Vociferari. Inuocare.

Zaac.Clamare.vociferarí.vocare.conuocare. congregare.accerſere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominū tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans. 2. Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nec.9.Cōuerſiq; ſunt & clamauerunt ad te. Iob.35.Propter multitudinem calūniatorum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & ſalui facti ſūt. Eſa.15.Clamauit eſebon & eleale. & in eodem.57. Cunq; clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili homínis.Oſee.7.Et non clamauerunt ad me in corde ſuo.Ponitur etiam pro vociferarí.Exo.2.Et ingemiſcētes filii iſrael propter opera vociferatí ſunt. Ioſ.8.At illí vociferantes pariter & ſe mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens. Item ponitur pro vocare ſiue inuocare. Oſee 8. Me inuocabunt deus meus.Zach.6.Et vocauit me & locutus eſt ad me. Significat etiam accerſere vel congregare aut conuocare ſiue conclamare.Iudi.4.Qui accerſitis zabulon & neptalim aſcendit.& in eodem.18.Cōclamātes ſecutí ſunt. pro quo hebrei legunt. Congregati ſiue collectí ſunt.& in eodem.Quíd tibí vis cur clamas.pro quo hebrei legunt.Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris dom? tue.2.Reg.20.Conuoca mihí oēs viros iudā. & in eodem. Abiit ergo amaſa vt conuocaret iudam.& inde זַעֲקָה Zaaca ſiue זְעָקָה Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Geñ.18.Clamor ſodomorum & gomorreorū multiplicatus eſt.Nec.9 Clamorēq; eorum audiſti.Iob.16.Neq; inueniat in te locū latendi clamor meus.Eſa.15.Q̄m circūdedit clamor terminum Moab.Hiere.50.Et clamor inter gētes auditus eſt.

זְעַר Paululū. Modicum. מְזְעָר Paucus

Zeer.paululū.parū.modicū.Iob.36.Sustine me paululum & indicabo tibi.Eſa.28.Modicum ibí: modicū ibí.& ſcribitur cū mem in principio & dicitur מִזְעָר Mizaar. Eſa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur ſinguláriter.ſ.& relinquetur homo paucus.& ponitur ibi ſingulare pro plurali.& in eodem.29. Nōne adhuc in modico & in breui conuertetur líbanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

Zepheth.ſiue זֵפֶת Zápheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eā bitumine & pice.Eſa.34. Et cōuertentur torrētes eí? in picēm & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare.

Zacac.purgare.cōflare.colare.diſtillare.Ps.11.Purgatum ſeptuplum.Eſa.25.Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt. Feces colate ſeu purificate. Malach.3.Et colabit eos quaſi aurum & quaſi argentum.& aliquando ſcribitur cum ſimplici coph. Iob.28. Et auro locus eſt in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres inſtar gurgitum.pro quo hebrei legunt. Et diſtillabunt imbres. Item זִקִּים Zicim.i.compedes.Pa.149. Ad alligandos reges eorum in cōpedibus. De quo vide ſupra in dictione זִיק Zic.

Cōflare Diſtillare. זִקִּים Cōpedes

זָקַן Seneſcere Senex. Senior זְקֵנִים Senes. זְקֻנָה Senectus זְקֵנָה Senecta זְקֵנִים Senectus

Zacan.ſeneſcere.Geñ.18.Nū vere paritura ſum anus. Pro quo hebrei legūt. Nū vere paritura ſum cum ego ſenuerim.& in eodē.27. Senuit aūt iſaac. Ioſ.13. Senuiſti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem ſenui & incanui. Iob. 14.Si ſenuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum ſenuerit nō recedet ab ea.& inde זְקֵן Zachen.ſiue זְקֻן Zecā ideſt ſenex aut ſenior.Geñ.19.A puero vſq; ad ſenem. & in eodem.24.Erat aūt abraā ſenex.& in eodē.Dixitq; ad ſeruum ſeniorem domus ſue. Leuit.19. Et honora perſonam ſenis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim ſiue זְקֵנֵי Zicne. Geñ. 18.Erant autē ambo ſenes.Exo.24. Et ſeptuaginta ſenes ex iſrael.& inde זָקֵן Zochen.i.ſenectus.vt Geñ.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זְקֵנָה Zicna.i.ſenecta vel ſenectus. Ps.70.Ne proiicias me in tempore ſenectutis.& in eodem Et vſq; ad ſenectam & ſenium de? ne derelinquas me. Eſa. 46.Et vſq; ad ſenectam ego ipſe.Declinatur etiam pluraliter.& dicitur זְקֵנִים Zecunim.i.ſenectus. Geñ.21. Et peperit filium in ſenectute ſua.& in eodem.38.Eo quod in ſenectute genuiſſet eum.pro quo hebrei legunt.Quia filius ſenectutis fuit ſibi.Itē זָקָן Zacan ſiue זְקָן Zecan.ideſt barba ſiue mentū. Leuit.13. Vir ſiue mulier in cuius capite vl barba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et appehendebā mentū eorum & ſuffocabam interficiebāq; eos.2. Reg.10. Raſitq; dimidiam partem barbe eorum.& in eodē.Manete in hierico donec creſcat barba veſtra.& in eodē.20. Et tenuit manu dextera mentum amaſſe.Ps.132.Quod deſcēdit in barbam barbam Aaron.Eſa.7.Et pilos pedum & barbā vniverſam.Hiere.41.Raſi barba & ſciſſis veſtibus.

זָקָן Barba. Mentum.

זָקַף Erigere

Zacaph.leuare.erigere.Ps.144. Et erigit omnes eliſos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

Zar.extraneus.alienus. De quo vide ſupra in dictione.

זר Circulus. זור Zur. Item זר Zer. circulus siue corona. De quo vide infra in dictione זרח Zara.

זרר Oscitare זָרַר Zarar, oscitare. 4. Reg. 4. Et oscitauit puer septies. Hebrei tamen dicũt ק significat sternutare. De quo vide supra in dictione זור Zur.

זרב Dissipare. זָרַב Zarab. Dissipare. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribunt. & solum inuenitur in predicto loco.

זרה Spargere dispergere זָרָה Zara. spargere. dispergere. ventilare. circundare. alienare. exhorrere. Exo. 32. Quem sparsit in aquã. Nu. 16. Ignem huc illuc ק dispergat. Iob. 18. Aspergatur in tabernaculo eius sulfur. Prouer. 1. Frustrã em̃ iacitur rete ante oculos pẽnatorum. i. frustra spargitur vel extenditur. Hiere. 31. Qui dispersit israel cõgregabit eum. & in eodem 49. Dispergam eos in omnem ventũ. Ezech. 5. Tertiã vero aliam dispergès in ventum. & in eodem. Tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam. & in eodẽ. 6. Et dispergã ossa vestra circa aras vestras. Malach. 2. Et dispgam super vultum vestrũ stercus solẽnitatum vestrarũ. Si-

Ventilare gnificat etiam ventilare. Ruth. 3. Et hac nocte areã hordei ventilat. Hiere. 4. Non ad ventilandũ & non ad purgandũ & in eodẽ. 49. Et ventilabo eos in omẽs vẽtos istos. & in eodem. 51. Et mittã in babylonem ventilatores & ventilabũt

זרים ventilatores eam. vbi ponitur etiã זרים Zarim ק vẽtilatoribꝰ. Ezech. 5 Et ventilabo vniuersas reliquias tuas. & in eodẽ. 22. Et. vẽtilabo te in terras. & in eodẽ. 29. Et ventilabo eos in terras. Zach. 1. Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam per singulos viros. & inde

מזרה Ventilabrũ. מִזְרֶה Mizre. i. ventilabrum. Esa. 30. Sicut in area vẽtilatum est. Pro quo hebrei legunt. Quod vẽtilatũ est cũ pala & cũ ventilabro. Hiere. 15. Et dispergam

מזרים eos vẽtilabro in portis terre. & inde מִזְרִים Mezarim. qđ ie cũdũ hebreos significat ventos ventilãtes a parte septẽtrionali qui sũt frigidissimi. pro quo beatus Hieronymꝰ trãstulit arcturũ. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tẽpestas

Arcturus. זרה & ab arcturo frigus. Item זָרָה Zara. i. circunligare. circundare. 2. Reg. 22. Accinxisti me fortitudine ad preliũ. Ps.

Accingere 138. Semitã meã & funiculum meum inuestigasti. pro quo hebrei legunt. Semitã meã & accubationem meam circun-

Circũdare dedisti vel circunligasti. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ primã significationem sequens ita trãstulit. Semitam meã & accubationẽ meã cuentilasti.

זר Inde זֵר Zer. pro quo btũs Hieronymus transtulit coronã siue labium quod fiebat per circuitũ arce vel mense aut altaris thymiamatis. Exo. 25. Faciesq̃ supra coronam aureã

Corona Labium. per circuitũ. & in eodẽ. Faciesq̃ illi labium aureum per circuitum. & in eodem. Et super illam alteram coronã aureolam. & in eodem. 30. Faciesq̃ ei coronã aureolam per gyrũ

זרה Alienare זָרָא & duos anulos aureos sub corona. Item זָרָה Zara. i. alienare siue alienatũ ẽ. exhorrere. De quo vide supra in dictione זור Zur. & inde זָרָא Zara cũ aleph in fine loco he. idest

Nausea ממזר alienatio vel horror. pro quo beatus Hieronymus transtulit nauseam. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vestras & vertatur in nauseã. & inde dicũt aliqui ק deriuatur מַמְזֵר Mamzer. quod significat adulterinũ. i. natus de adulterio vel de

De scorto natus. scorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

זרזיף Stillare. זַרְזִיף Zarziph. stillare. irrorare. Ps. 71. Sicut stillicidia stillãtia super terram. vbi pro eo quod in littera nostra est stillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ sic transtulit. vt stille irrorantes terram. & solum inuenitur in predicto loco.

Irrorare

זרזיר Gallus succinctus. זַרְזִיר Zarzir. nomen est cuiusdã animalis. pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Gallus succinctus. Prouer. 30. Gallus succinctus lumbos suos & aries. & solum inueni-

tur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei ק significat canem leporarium qui est precinctus lumbos & velocissimꝰ ac fortis. Alii vero dicunt ק significat leopardum qui etiã est gracilis circa lumbos r & fortissimus. & põt deriuari a dictione זָרַז Zaraz. que in lingua chaldaica significat accingere vel precingere.

זרז Accingere

זרח Oriri. Exoriri זָרַח Zarach. oriri. vt Gen̄. 19. Sol egressus est super terrã. pro quo hebrei legunt. Sol ortus est super terrã. Iob. 9. Qui precipit soli & non oritur. Ps. 111. Exortum est in tenebris lumẽ rectis corde. Eccls. 1. Et oritur sol & occidit. 2. Paralip. 26. Statimq̃ orta est lepra in fronte eius. Esa. 58. Et orietur in tenebris luxtua. & in eodem. 60. Et gloria domini super te orta est. & in eodem. Super te autem orietur dominus. & in eodem. Et reges in splendore ortus tui. Malach. 4. Et orietur vobis timentibus nomen meũ sol iustitie. & inde locus vbi oritur sol dicitur מִזְרָח Mizrach. i. ortꝰ siue oriẽs. Ps. 102. Quantum distat ortus ab occasu. Ps. 112. A solis ortu vsq̃ ad occasum. Esa. 45. Ab oriente addu-

מזרח Ortus. Oriens cam semen tuum. & in eodem. 46. Vocans ab oriente iustũ & inde אֶזְרָח Ezrach. i. indigena quasi inde ortus. Exo. 15. Tam de aduenis q̃ de indigenis terre. & in eodem. Eadem

אזרח Indigena. lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 19. Sed sit quasi indigena inter vos aduena qui habitauerit in vobis. Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus arboris: quam cedrũ nominat translatio nostra. Ps. 36

אזרח Cedrus Vidi impium super exaltatum & eleuatum sicut cedrus libani. & dicunt aliqui hebrei ק significat quandã arborem que semper est viridis & recens quasi sit in ortu suo: quam aliqui putant esse laurum. vnde legunt sic. Vidi impium robustum & fortem quasi laurum virentem. Sed beatus Hie-

Laurus rõnymus primã significationem sequẽs in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ sic transtulit. Vidi impium robustũ & fortissimũ sicut indigenam virentem. Est etiam אֶזְרָחִי Ezrachi cognomẽ cuiusdã viri: fortasse eo quod erat orientalis.

אזרחי Ezraites vt in titulo psalmi. 88. vbi dicitur. Intellectꝰ ethã ezraites.

זרם Impetus. Turbo. Tẽpestas. Imber. Gurges זֶרֶם Zerem. impetus. tempestas. turbo. f. aquarum. imber gurges. fluxus. Esa. 28. Sicut impetus grãdinis turbo consurgens: sicut impetus aquarum multarum. & in eodem 25. Quasi turbo impellens parietem. & in eodem. 32. Erit vir sicut qui absconditur a vento & celat se a tempestate. ponitur etiam pro imbre. Iob. 24. Quos imbres mõtium rigant. Hebrei tamen dicunt ק in predicto loco significat rivos vel fluctus qui impetuose descendunt de montibus. & legunt sic: a fluctibus montium siue a riuis montium hunc stabuntur. Itẽ ponitur pro gurgite. Abach. 3. Gurges aquarum transiit: Scribitur etiam cũ tau in fine & dicitur זִרְמָה Zirma in genere femininо. pro quo beatus Hieronymus transtulit fluxum. vt Ezech. 25. Sicut fluxus equorũ fluxus eorum. & inde verbum זָרַם Zarom. i. impetuose fluere: siue impetuose percutere. Ps. 76. Multitudo sonitus aquarũ vocem dederũt nubes. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Excusserũt aq̃s nubila. i. impetuose fluxerũt aque de nubibꝰ. Ps. 87. Que pro nihilo habentur eorum anni erunt. pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem transtulit. Percutiente te eos vt somnium erunt.

זִרְמָה Gurges זרמה Flurus זרם Impetuose fluere. percutere.

זרע Serere Seminare זָרַע Zaraa. seminare. serere. Genñ. 26. Seuit autem isaac in terra illa. Exo. 23. Sex annis seminabis terram tuã. Leuit. 19. Agrum tuum non seres diuerso semine. & in eo. 25. Non seretis neq̃ metetis sponte in agro nascẽtia. & in eodem. Seretisq̃ anno octauo. Deut. 22. Non seres vineam tuam altero semine. & in eodẽ. 29. Ita ut non seratur. Iudi. 6. Cũq̃ seuisset israel. Iob. 4. Seminant dolores & metunt

eos.& & in eodē.31.Setam & alij comedat.Ps.106.Et semi nauerunt agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui semi nant in lachrimis in exultatione metent.Eccls.11.Mane se mina semen tuum.Esa.17.Et germen alienū seminabis.& in eodē.32.Beati qui semiatis super oēs aquas.& in eo. 40 Et quidem neq; plantato neq; sato:quod in hebreo legitur pluraliter.s.neq; plantati sunt neq; sati sunt..& in eodē.55 Et dat semē serenti. Hiere.4.Et nolite serere inter spinas. & in eodem.12.Seminauerunt triticū & spinas messuerūt. Ezech.36.Et arabimini & accipietis semētem.pro quo in hebreo habetur,& seminabimini.Osee.2.Et seminabo eā mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mu lier si suscepto semie peperit masculum.pro quo hebrei le gunt.Mulier si seminificauerit.i.si fecit semē & genauit & peperit masculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos. Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & seminabitur semine.i.faciet liberos.sicut est in littera nostra.& inde זֹרֵעַ Zoréaa siue מַזְרִיעַ Mazriaa.i.seminificans: vel semē faciēs aut semen afferens.Geñ.1,Germinet terra herbā virentē & facientē semen.vbi ponitur מַזְרִיעַ זֶרַע Mazriaa zéraa. Pro quo hebrei legunt.Seminificantem semen.& in eodē Et protulit terra herbam virentem & facientem semen. & in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem se men.& inde. זָרוּעַ Zarúaa.i.seminabile vel seminatum. Leuit.11.Si ceciderit super sementem.pro quo hebrei le gunt Si ceciderit super omnē sementem seminabilem vel seminatā. Ps.96.Lux orta est iusto.pro quo in hebreo ha betur.Lux semiata est iusto.Sed si scribatur cum lra cheth in fine.tunc interpretatur orta est. Sed in bibliis hebraicis reperitur זָרוּעַ Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur se minata est. et inde זֶרַע Zéraa siue זָרַע Záraa .i.semen vl se mentis.Geñ.1.Cuius semen in semetipso sit. & in eodem. 3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuū & semen illius.Et in eodem.8,Cunctis diebus terre sementis et messis.Et in eodē.13.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in eodem.15.Scito prenoscēs q; peregrinū futurum sit semē tuū.Leuit.11.Si ceciderit super sementē non polluet eam. Nu.11.Erat aūt man quasi semen coriandri.Et in eodē.24 Et semen illius erit super aquas multas. Deut.4. Et elegit semen eorum post eos.1.Reg.1.Dederisq; serue tue sexum virilem.pro quo hebrei legunt.Dederisq; serue tue semen virorum.i.semen virile.Esa.17.Et mane semen tuum flore bit.Dicitur enim semen tā de frumento q̄ de herbis vel plā tis & etiā de hominib⁹.sicut dicitur fructus arboris & fru ctus ventris.Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִזְרַע Mízraa.Esa.19.Et omnis semētis irrigua siccabitur.& in plurali זְרָעִים Zeraim.1.Reg.8, Sed et sege tes vestras et vineārū reddit⁹ addecimabit.pro quo hebrei legunt.Semina vestra et vineas vestras addecimabit. Esa. 61.Et sicut hortus germen suum germinat.pro quo hebrei legunt.Et sicut hortus semina sua germinat.& inde זְרֹעִים Zeroim.i.legumina.Dañ.1.Et dentur nobis legumina ad uescendum , Scribitur etiam cum littera nun & dicitur זְרֹעִים Zeronim .i. legumina.Itē זְרֹעַ Zeróa.i. brachiū siue armus.Exo.6.Ac redimā vos in brachio extēto.& in eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant immobiles q̄si lapis.Iob.26.Et sustentas brachium eius qui nō est fortis. Et in eodē.40.Et si habes brachium sicut deus.Ps.135. In manu potenti & brachio extento. Esa.53.Esto brachiū no strum in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū sanctum suum,& in eodem.53.Et brachium domini cui re uelatum est.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachiū. Sed in predicto loco hebrei habent זֶרַע Zéraa.i.semen. vt supra.Vnde ipsi legunt sic.s.Ecce ego increpabo vobis se men vel sementem.Et aliquādo additur aleph in principio & dicitur אְזְרֹעַ Ezróaa.i.brachium. Iob.31. Et brachium meū cū suis ossibus confringatur. Hiere.32.Et in manu ro busta & in brachio extento .Significat etiam זְרֹעַ Zeróaa. Armū.Nu.6,Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt sa cerdoti armū ac ventriculum.& in plurali זְרֹעִים Zeroim siue זְרֹעֵי Zeroe secūdum terminationem masculinorum aut זְרֹעֹת Zerooth secundū termiationē femininorū. Geñ. 49.Et dissoluta sunt vincula brachiorū eius. Deut.33.Sub ter brachia sempiterna.Ps.17.Et posuisti vt arcum ereum brachia mea.Ps.36.Qm̄ brachia pctōrū cōterētur.Esa.51. Et brachia mea populos iudicabunt.Dañ.11.Et brachia au stri non sustinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis ex pugnabuntur a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo stabūt.

זָרַק Zarac.spargere.aspergere.dispergere.fundere.effun dere.Exo.9.Et spargat illud moyses in celum,Nu.19. Quia aqua expiationis non est aspersus.& in eodē.Et non est aqua lustrationis aspersus.2.Paralip.34.Et super cumu los corū qui eis immolare consueuerant fragmenta disper sit.ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo. 24. Partē aūt residuā fudit super altare.Leuit.1.Fundentes per altaris circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent sup altare.Ezech.36.Et effundam super vos aquam mundam. Osee.7.Sed & cani effusi sunt in eo.& inde מִזְרָק Mizrac.i. phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant sanguinem vel aquam ad aspergendum.Nu.7.Phiala argentea habens se ptuaginta siclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem se ptuaginta siclos.& in plurali מִזְרָקִים Mizrac im siue מִזְרְקֵי Mizrece scd̄m terminationē masculinorū aut מִזְרָקוֹת .Miz racoth .secūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phia le argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola & thuribula ex auro purissimo.1.Paralip.28. Fuscinulas q̄q; & phialas.Hiere.52. Et psalteria & phialas & mortariola. Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quasi phiale coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus inter pretatus est Amulas.3. Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes & scutras. & amulas.& similiter infra I eodē. Ponitur etiā pro thuribulis.4.Reg.12.Fuscinule & thuribula & tube.

זֶרֶת Zéreth.palmus:aut mensura palmi.vt Exo,28, Men suram palmi habebit tam in longitudine q̄ in latitu dine.Esa.40.Et celos palmo ponderauit.

De incipientibus a littera.ח.Cheth.

חַח Chach siue חֹחַ choach.armillea.circulus.spina.compes. siue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt ar millas & inaures. Quod in hebreo legitur singulariter.s. prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi singulare pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei⁹. Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū in naribus tuis.Esa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duo bus locis predictis scribitur cum iod in fine.i. circulū meū. Et dicunt hebrei q̄ in trib⁹ locis predictis signficat hamū Ponitur etiā pro Carduo vel spina.2.Paralip.25. Carduus qui est in libano.Prouer.26.Quō si spina nascatur in ma nu temulenti.vbi ponitur pro spina חוֹחַ Choach cū vau in medio dictionis.Potest etiā legi sic.Quomō si armilla asce dat in manu temulenti.& in plurali חֹחִים Chochim.Cāti.2 Sicut lilium inter spinas.ponitur etiam pro catenis vel cō pedibus:eo q̄ sunt in figura rotunda sicut circuli.vt.2.Pa ralip.33.Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in terram egypti.vbi pro catenis ponitur חֹחִים Chachim.&

אְזְרֹעַ Brachium

זְרֹעַ Armus.

זְרֹעִים

זְרֹעֹת Brachia

זָרַק Spargere Aspergere

Dispgere Fundere

Effundere. מִזְרָק

Phiala

מִזְרָקִים Phiale

thuribula

זֶרֶת Mensura palmi.

חַח Armilla.

Circulus

Carduus Spina חוֹחַ

חֹחִים

Spine.

Catene

חֹחִים

Semen sa scipere.

זֹרֵעַ Faciens se men.

Afferēs se men.

זָרוּעַ Semiabile

זָרוּעַ זֶרַע Semen

מִזְרַע Sementis

זְרָעִים Semina.

זְרֹעִים Legumia. זְרֹעִים זְרֹעַ Brachium

renum. in eodem. 29. Beatus Hieronymus transtulit frenum. vbi dicitur & ponam frenum in maxillis tuis. vbi pro freno ponitur in hebreo חחים Chachim. in plurali.

חבב Diligere חב Sinus. חבב Chabab. diligere. Deut. 32. Dilexit populos. & inde חב Chub. pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit sinū. Iob. 31. Et zelaui in sinu meo iniquitatem meam. Potest ēt deriuari a dictione sequenti.

חבא Abscōdere חבא Chaba. abscondere. celare. latere. Geñ. 3. Et abscōdit se adam & vxor eius. & in eodem. Et timui eo quod nudus essem & abscondi me. & in eodem. 31. Cur ignorante me fugere voluisti. Pro quo hebrei legunt. Cur abscondítus es vt fugeres. Ios. 6. Abscondit eñ nuncios quos direxeramus. & in eodem. Eo quod absconderit nuncios quos miserat. Et in eodē. 10. Fugerant enim quinq; reges & se abscōderant in spelunca. & in eodē. Latentes in spelūca vrbis maceda. 1. Reg. 10. Ecce abscondítus est domi. & in eodem. 13. Abscōderunt se in speluncis. & in eodē. 14. En hebrei egrediuntur de cauernis in quibus absconditi fuerant. & in eodem. Qui se abscōderant in monte ephrain. 3. Reg. 18. Tulit ille centū prophetas & abscondit eos. 4. Reg. 6. Que abscondit filium suum. 2. Paralip. 18. Quādo ingressus fueris cubiculum de cubílo vt abscōdaris. Iob. 5. A flagello lingue absconderis. & in eodē. 24. Et oppressērūt pariter mā suetos terre. pro quo hebrei legunt. Pariter abscōditi sunt mansueti terre. Esa. 42. Et in domibus carcerum abscōditi sunt. Ponitur etiam pro indurari. Iob. 38. vbi dicitur. In similitudinem lapidis aque durantur. i. indurantur. Et etiā in predicto loco hebrei legunt absconduntur: quia quando aque indurantur in lapidem: iam non ibi apparent aque: sed absconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere. Esa. 49. In vmbra manus sue protexit me. i. abscondit me vel celauit me. Scribitur etiam sine aleph vel cum he in fine loco aleph. De quo vide infra in dictione sequenti. & inde מחבא Machabe. i. latibulum. Esa. 32. Et erit vir sicut qui absconditur a vento. Pro quo hebrei legunt. Et erit vir sicut latibulum venti. i. locus vbi absconditur a vento. & in plurali מחבאים Machaboim. i. latibula. 1. Reg. 23. Considerate & videte omnia latibula in quibus absconditur. Vide ēt de hoc in dictione sequenti.

Indurari Protegere מחבא Latibulū מחבאים Latibula

חבה Latere. Abscōdere Celare. חביון Abscōsio מחבת Cratícula. Sartago חבט Excutere. חבל Pign' accipere.

חבה Chaba. abscōdere. celare. latere: sicut dictio precedēs. Ios. 2, Ibiq; latitate tribus diebus. 3. Reg. 22. Quando ingredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris. Esa. 26. Abscondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et celari nō poterit. & inde חביון Chebion. i. abscōsio. Abach. 3. Ibi abscondita est fortitudo eius. pro quo hebrei legunt. Et ibi abscōsio fortitudinis eius. s. est. & inde מחבת Machabath. i. cratícula siue sartago. Leuit. 2. Si autem de cratícula fuerit sacrificium. Ponitur etiam pro sartagine. vt in eodem. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. Ezech. 4 Et tu sume tibi sartaginem ferream.

חבט Excutere. חבל Pign' accipere. Chabath. excutere. purgare. Deut. 24. Si fruges colleris oliuarum. pro quo hebrei legunt. Quando excusseris olíuas tuas. quod est idem sensus cū littera nostra. Nam olíue virga excutiuntur & postea fructus colligūtur. Iudi. 6. Cūq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta. Ruth. 2. Virga cædens & excutiens. Esa. 28. Sed in virga excutietur git. & in eodem. 27. Excutiet dominus ab alueo fluminis.

חבל Chabal. pignorare vel pignus accipere. aut pign⁹ au ferre. corrūpere. cōputrescere. fedare. dissīpare. demoliri. dísperdere. parturíre. dolere. nocere. obligare. Exo. 22 Si pignus a proximo tuo acceperis. Deut. 24. Nō accípies loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam suam apposuit tibi. pro quo hebrei legunt. Null⁹ pignorabit. i. nullus accípiet loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam ipse pignorat. Quod exponens translatio chaldaica ita transtulit. Quia cum eis fit nutrimentum ad sustentationem anime. & in eodem. Neq; auferes pignoris loco vídue vestimentum. Iob. 22. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum. & in eodem. 24. Abstulerunt pro pignore bouē vídue. & in eodem. Et vulgus pauperum spoliauerunt. Pro quo hebrei legunt. Et super pauperem acceperunt pignus siue abstulerunt pign⁹. Prouer. 20. Et pro extranea aufer pignus a eo. Ezech. 18. Pignus non retinuerit. pro quo hebrei legunt. Pignus non pignorabit. & inde חבל Chabol siue חבלה Chabola. i. pignus vel res pignorata. vt in eodem. 18. Pignus debitori reddiderit & in eodem. Pignus non reddentem. & in eodem. 33. Et pignus restituerit ille impius. Amos. 2. Et super vestimentis pignoratis accubuerunt. Item חבל Chabal. i. corrumpere vel computrescere fedare. Nec. 1. Peccauimus: vanitate seducti sumus. Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiōe corrupti sumus tibi. siue feditate fedati sumus tibi. Esa. 10. Et computrescet iugum a facie olei. Mich. 2. Propter īmūditiam eius corrumpetur putredine pessima. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Item significat dissipare vel demoliri aut dísperdere. Eccl⁹. 4. Et dissīpet cuncta opera manuum tuarum. Canti. 2. Capite nobis vulpes: que demoliuntur vineas. Esa. 13. Vt dísperdat omnem terram. & in eodem. 54. Ego creaui interfectorem ad dísperdēdū. Iob. 34. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoq; nō prohibebo. Pro quo hebrei legunt. Quia ad deum dicitur peperci non dissīpabo vel non dísperdam. i. solus deus pōt dicere peperci non dissīpabo. vel ad deū pertinet dicere peperci non dissīpabo vel non dísperdam. Item ponitur pro parturíre. Ps. 7. Ecce parturit iniustítiam & concepit dolorem. Canti. 8. ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater tua. Ibi pturiuit gēitrix tua. Sed in hoc locotrā slator noster secutus est aliā significationem supra posítam. & inde חבל Chebel. i. partus siue dolor. Esa. 66. Anteq; veniret partus eius. & in plurali חבלים Chabalim siue חבלי Cheble. i. dolores. Iob. 21. Dolores diuidet furoris sui. & in eodem. 39. Et rugítus emittunt. vbi ponitur rugítus pro doloribus. s. parturientium. Ps. 17. Dolores inferi circundederunt me Esa. 13. Torsiões & dolores tenebūt. Osee. 13. Dolores parturientis venient ei. & inde חבל Chabal siue חבולה Chabula. i. corruptio vel delictum. Dañ. 3. Et níhil corruptionis in eis est. & in eodem. 6. Et coram te rex delictum non feci. Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere Dañ. 6. Et non nocuerūt mihi. Item חבל Chabal. i. obligare. irretire. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurū obligat & inde חבל Chebel. i. funis vl funicul⁹. Deut. 31. Iacob funicul⁹ hereditatis eius. Ios. 2. Demisit ergo eos per funem de fenestra. Zach. 2. Et in manu eius funiculus messorum. & in plurali חבלים Chabalim siue חבלי Cheble ídest funes. 2. Reg. 22. Funes inferni circundederunt me. 3. Reg. 20. Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris & funículos in capitibus nostris. Iob. 36. Et vinciantur funibus paupertatis. Ps. 15. Funes ceciderunt mihi in preclaris. Ps. 118. Funes peccatorum circūplexi sunt me. Esa. 33. Et omnes funículi eius non rumpentur. Ezech. 27. Que obuolute & astricte erant funibus. Osee. 11. In funículis adā trahā eos. Zach. 11. Et alteram vocaui funículos. vbi pro funículis ponitur חבלים Choblim. & potest etiam legi. corrumpentes siue dissīpantes. Et quia terra siue possessio metitur cū fu-

Pignorat. Accipere pignus. Pign' retinere. חבל Pignus חבל Obligare. חבל Funículus Funis. חבלים Funes. חבלים Dolores. חבל Corruptio Delictum. חבל Obligare. חבל Funículus Funis. חבלים Funes. חבלים parturiuit חבל Partus. חבלים Dolores. חבל Corruptio Delictum. חבל Obligare. חבל Funículus Funis. חבלים Funes. חבלים

חֶבֶל Regio. Possessio.

niculo sicut dicitur Amos.7.Et humus tua funiculo metietur. Ideo pōitur etiam חֶבֶל Chébel.pro hereditate vel possessione aut regione.Deut.3.Tradidi medie tribui manasse omnem regionem argob vsq; ad terminos gesuri. Ios.17. Cur dedisti mihi terram in possessionem & sortis & funiculi vnius.Ezech.47.Quia ioseph duplicem funiculum habet.i.duplicem possessionem vel hereditatem. Accipitur

חֶבֶל Pedica

etiam חֶבֶל Chébel.pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fune.Iob.18. Abscondita est in terra pedica eius.& inde חֵבֶל

חֵבֶל Malus nauis.

Chibel.i.malus nauis.eo quod in eo ligantur omnes funiculi nauis.Prouer.23.Et quasi sopitus gubernator amisso clauo.pro quo hebrei legunt.Et quasi dormiens in capite mali.s.nauis.& inde חֹבֵל Chobel.i.nauta vl' gubernator nauis.Ione.1.Et accessit ad eū gubernator & dixit ei. Ezech.

חֹבֵל Gubernator.

27. Sapientes tui tyre facti sunt gubernatores tui. & in eodem.Et vniuersi gubernatores maris in terra stabunt.& in

תַּחְבֻּלוֹת Gubernacula. Dispositio

de תַּחְבֻּלוֹת Thachbuloth.i.gubernacula.Prouer.1.Et intelligens gubernacula possidebit.Et in eodem,20. Et gubernaculis tractanda sunt bella. & in eodem. 24. ponitur pro dispositione.vbi dicitur.Quia cum dispositione initur bellum.Hebrei tamen dicūt q; in predictis locis accipitur pro

Consilia.

consiliis uel astutiis aut versutiis.Sicut supra in eodem.12. Vbi dicitur & consilia impiorum fraudulētia: vbi ponitur

Gubernās

pro consiliis.& eadem dictio ponitur in nostra translatiōe pro gubernante.vt Iob.37.Vbicūq; eas voluntas gubernātis duxerit.Pro quo hebrei legunt.In consiliis suis.i.in vo-

חֵבֶל Grex Cuneus

luntate sua.Item חֵבֶל Chébel.i.cūneus.congregatio.grex. vt.1.Reg.10.Obuium habebis gregem prophetarū. Et in eodem.Et ecce cuneus prophetarum .& ab hoc significato

חֲבָלִים

dicunt aliqui hebrei q; deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim. quam supra diximus significare funiculos. Ps. 108. Funes peccatorum circūplexi sunt me.pro quo ipsi legunt.Cater

Cunei.

ue siue cunei peccatorum.Et similiter Zach.11. Vbi dicitur & alteram vocaui funiculos.

חֲבַצֶּלֶת Flos Lilium.

חֲבַצֶּלֶת Chabasceleth.flos vel lilium.Canti.2.Ego flos cāpi.Esa.35.Et florebit quasi lilium. & solum inuenitur in predictis locis.

חָבַק Complecti amplexari.

חָבַק Chabac.amplexari. complecti. Geñ.29. Cōplexusq; & in oscula ruens.& in eodem.33. Amplexatus est eū 4.Reg.4.Habebis in utero filium.Pro quo hebrei legunt Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habētes velamē amplexantur lapides.Prouer.24.Glorificaberis cum eam fueris amplexatus.Eccl's.3.Tempus amplexandi & temp? longe fieri ab amplexibus.ubi ponitur verbum & nomen

Cōplicare.

ab eo deriuatum. & in eodem.4. ponitur pro complicare vbi dicitur.Stultus complicat manus suas.Canti.2.Et dextera illius amplexabitur me.Threñ.4. Amplexati sūt stercora.& inde חִבֻּק Chibuc.i.amplexus siue amplexatio vel

חִבֻּק Ipleratio.

complicatio.Prouer.24.Pauxillū manus conseres vt quiescas.Pro quo hebrei legunt.Pauxillum amplexationis vl' complicationis manuum.s.erit tibi vt quiescas.

חָבַר Coniunget Iungere.

חָבַר Chabar.iungere.coniungere.congregare.colligere. sociare.copulare. amicitiā vl' fedus inire.participare. incantare.i.incantationes facere.Geñ.14. Omnes hi cōuenerunt in vallem siluestrem.i.coniūcti vel cōgregati sunt. Exo.26.Quinq; cortine sibi iūgētur mutuo:& alie quinq; nexu simili coherebunt.i.coniungentur. & in eodem. Ex quibus quinq; iunges seorsum.& in eodem.28.Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere.& in eodem.Et in vnū reddent.Pro quo hebrei legunt.Et iungatur.s.in vnum, & in eodem.36.Coniunxitq; cortinas quinq; alteram alteri.Et

מַחְבֶּרֶת Machbereth

in eodem.Quorum quinq; iūxit seorsum.Et inde dicitur חֹבָרֶת Chobareth.i.illa ora cortine in qua ponebātur circuli vel anse ad cōiungēdas cortinas. vt in p̄dicto loco. Iob.16.Cōsolarer & ego vos sermonib?. Pro quo hebrei legunt. Coniungerē siue copularem super vos sermones.i.cōponerē sermones consolatorios ad consolandum vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi sedes iniquitatis.ideſt nunquid iungetur tibi sedes iniquitatis. Ezech.

Adherere.

1.Iunctęq; erant penne eorum alterius ad alterum.& in eo. Due penne singulorum iungebantur.Significat etiā amicitias vel fedus inire aut confederari vel participare.1.Para

Amicitias inire.

lip.20. Post hec iniuit amicitias iosaphath rex iuda cum ochozia rege israel.& in eodem.Et particeps fuit vt faceret naues.& in eodem. Quia habuisti fedus cum ochozia.

Federari.

Dañ.11.Et post finem annorum federabuntur.& in eodem Et post amicitias cum eo faciet dolum.ideſt postq; iniuit amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius par

participari. חֶבֶר

ticipatio eius in idipsum.& inde חֶבֶר Chaber.i. particeps. socius.sodalis.Ps.118.Particeps ego sum omnium timentium te.Prouer.28. Particeps homicide est. & in plurali.

Particeps

חֲבֵרִים Chaberim siue חַבְרֵי Chabre.i.participes vl' socii aut sodales. Iudi.20.Quasi homo vnus eadem mente vnoq; cōsilio,pro quo hebrei legunt. Quasi homo vnus participes

חֲבֵרִים participes Socij.

siue socii.i.conformes in vnum.Iob.40.Cōcidant eū amici.i.socii vel participes.Canti.1.Ne vagari incipiā post greges sodalium tuorum.Esa.1.Principes tui infideles:socii furum.Ezech.37.Et scribe sup illud iude & filiis israel sociis

Sodales.

eius.& in eodem.Et cuncte domus israel sociorūq; eius.Ponitur etiam חבור Chabur pro participe.vt Osee.4. Partiחָבוּר

ticeps.

ceps idolorum ephraim.Pōitur etiam in genere femínino Malach.2.Et hec particeps tua. & inde חֶבְרָה Chebra siue חֶבֶר Chéber.i.societas.congregatio.participatio.Iob.34. Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo hebrei legunt. Qui graditur in participationem vel societatē cum operantibus iniquitatem. Osee.6.Participes sacerdotum.pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio

חֶבְרָה Societas.

cōgregatio

sacerdotū.& inde מְחַבְּרוֹת Mechaberoth.i.iuncture siue comissure.1.Paralip.22.Ferrum quoq; plurimum ad clauos

מְחַבְּרוֹת Iuncture. Cōmissure.

ianuarum & ad cōmissuras atq; iuncturas.2. Paralip.24. Et ligna ad cōmissuras edificii & ad cōtignationem domorum.Item חָבַר Chabar significat incantare siue incantationes facere.Eo quod fit cum amicitia & pacto vl' participatione demonum.vel cum congregatione serpentum.Deut.18

חָבַר

Ne sit maleficus neq; incantator. Pro q' hebrei legūt.Neq; maleficus neq; incantans incantationem.siue neq; qui in-

Incantare

cantat incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ps.57.Et venefici incantātis sapienter. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Neq; incantatoris incantationes callidas

Incātator.

Esa.47.Et propter duriciam incantatorum tuorum.Prouer.21.Quam cum muliere litigiosa & in domo communi Pro quo hebrei legunt.Quam cum muliere litigiosa & in domo incantationis.Potest etiam legi sicut est in littera nostra:nam potest significare participationem vel societatem

חֲבוּרָה

aut congregationem:sicut supra dictū est.Inde חֲבוּרָה Chabura.i.liuor.tumor carnis.eo quod in tali percussione congregatur & congelatur sanguis.Exo.21.Liuorem pro liuore.Esa.1.Vulnus & liuor & plaga tumens.& in eodem. 53. Et liuore eius sanati sumus.& in plurali חֲבוּרוֹת Chaburoth Prouer.20.Liuor vulneris abstergit mala.quod in hebreo legitur pluraliter.s.liuores vulneris.Ponitur etiam pro cicatricibus.Ps.37.Putruerūt & corrupte sunt cicatrices mee Et q̄q; geminantur beth & res.& dicitur חַבַרְבָּרָה Chabarbura.ideſt macula siue varietas.vt Hiere.13.Aut pardus varietates suas.

Liuor.

חֲבוּרוֹת Liuores. Cicatrices

חַבַרְבָּרָה Varietas

חבש

חָבַשׁ Chabas.vincire.ligare.alligare.circunligare. circunuoluere.ſanare.curare.ſternere.ſ.iumẽtum. Exo.29 Et impones ei mitras.pro quo hebrei legunt. Et alligabis vel circunligabis eis mitras.Nam mitra circũligabatur capiti cum vitta byſſina.Ps.146.Et alligat cõtritiones eorũ Eſa.30.In die qua alligauerit dominus vulnus populi ſui. Ezech.24.Gorona tua circunligata ſit tibi. & in eodẽ.30. Et ecce non eſt obuolutum vt reſtitueretur ei ſanitas.Et in eodem.Et faſciretur linteolis.i.obuolueretur.Et in eodem 34.Quod cõfractum eſt non alligaſtis.& in eodẽ.& quod confractum fuerat alligabo.Ione.2.Pelagus operuit caput meum.pro quo hebrei legunt.Pelagus circũligatũ eſt vel obuolutũ eſt capiti meo.Ponitur etiam in noſtra trãſlatione pro ſcrutari.vt iob.28.Profunda quoq; fluuiorum ſcrutatus eſt. Item ponitur pro demergere.vt in eodem.40.Et facies eorum demerge in foueam.Sed etiam in predictis locis hebrei dicunt q; ſignificat ligare vel comprimere.Item ſignificat mederi.vel ſanare.aut curare.eo quod medici ligant & circunuoluũt vulnera.Iob.5.Quia ipe vulnerat & medetur.& in eodem.34.Nunquid qui non amat iudiciũ ſanari poteſt.Eſa.1.Neq; curata medicamine.& in eodem. 61.Vt mederer contritis corde.& inde חֹבֵשׁ Chobes.pro q; beatus Hieronymus tranſtulit medicum.Eſa.3.Reſpondebit in die illa dicens nõ ſum medicus.Hebrei tamen in pr̃e dicto loco interpretantur vinculatorem.i.ille qui comprehendit malefactores & mittit eos in vincula. Item ſignificat ſternere.ſ.iumentum.quod eſt idem quod ligare. Geñ. 22.Et ſtrauit aſinum ſuum.Nu.22.Et ſtrata aſina profect? eſt.2.Reg.16.Et cum duobus aſinis qui onerati erant ducẽtis panibus.pro quo hebrei legunt.Et cum duobus aſinis ſtratis & oneratis ducentis panibus.& in eodem.19.Dixiq; ei ego famulus tuus vt ſterneret mihi aſinũ.3.Reg.13. Sternite mihi aſinum.

Chabas. vincire. ligare. allligare. circunligare. Alligare Circũligare obuoluere Scrutari demergere Wederi Sanare חבש Medicus. Sternere

חַבַּת Chabath.ſartago.craticula.1.Paralip.9.Prefectus erat eorũ q̃ in ſartagine frigebantur.Scribitur ẽt cũ mem in principio & dicitur מַחֲבַת Machabath. De quo vide ſupra in dictione חֲבָה Chpba.

Sartago מחבת

חַג Chag. Feſtum.ſolemnitas. De quo vide infra in dictione ſequenti.

חגג

חָגַג Chagag.feſtum celebrare.ſacrificare.circundare.girare.cõmouere.turbare.Ps.41.In voce exultatiõis & cõfeſſionis ſonus epulantis.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.In voce laudis & confeſſionis multitudinis feſta celebrantis.& cõmuniter ſcribitur cum ſimplici guimal.Leuit.23.Celebrabitis ferias domini ſeptem dieb?.& in eodem.Celebrabitiſq; ſolẽnitatem eius.& in eodem.Et menſe ſeptimo feſta celebrabitis.Naum.1.Celebra iuda feſtiuitates tuas. Zach.14.Celebrent feſtiuitatem tabernaculorum.ponitur etiam pro ſacrificare.ſ.ſacrificia que in ſolẽnitatibus ſolebant offerri. Exo.5.Dimitte populum meum vt ſacrificet mihi in deſerto.& inde חַג Chag.i.feſtum.feſtiuitas.ſolẽnitas.ferie.Exo. 10.Eſt enim ſolẽnitas dei noſtri.& in eodem.32.Cras ſolẽnitas domini eſt.Leuit.23.Solẽnitas azymorũ domini eſt. & in eodem.Erunt ferie tabernaculorum ſeptem diebus. Deut.16.Et celebrabitis diem feſtũ hebdomadarum. & in plurali חַגִּים Chagim ſiue חַגֵּי Chage.vt Eſa.29.Solẽnitates euolute ſunt.Ezech.45. In ſolemnitatibus & in calendis. Amos.5.Odi proiecí feſtiuitates veſtras. Accipitur etiam חג Chag.pro ſacrificio aut pecude vel animali quod offerebatur in ſolẽnitate.Exo.23.Neq; remanebit adeps ſolẽnitatis mee vſq; mane.i.adeps animalis quod offertur in ſolẽnitate.Ps.117.Conſtituite diem ſolemnem in condenſis.

Chagag. Feſtum celebrare. Feſtum celebrare. Sacrificare חג Solẽnitas Ferie. Dies feſti. חגים ſolẽnitates Calendis חג

Pro quo hebrei legũt. Ligate ſacrificium.ſ.ſolẽne vel pec? quod offertur in ſolẽnitate in condenſis. Malach.2.Et diſpergam ſuper vultũ veſtrũ ſtercus ſolẽnitatũ veſtrarũ.ideſt ſtercus aialiũ que offerebãtur in ſolemnitatib?:ſicut exponũt hebrei.Significat etiã p̃dicta dictio חָג Chag girare vel circũdare.Iob.26.Terminũ circundedit aquis.& de hoc vide infra in dictione חוּג Chug.Et quia in ſolẽnitate fit commotio & tumultus pp̃li:ideo ponitur etiã pro turbare. Ps. 106.Turbati ſunt & moti ſunt ſicut ebri?.& inde deriuatur ſequens dictio.

Pecus. Circũdare Turbare

חָגָא Chaga.turbatio.pauor.Eſa.19.Et erit terra iuda egypto in pauorem.

חגב

חָגָב Chagab.quoddã genus locuſte.vt Leuit.11.Atq; locuſta:ſingula ſecũdũ genus ſuũ.Eccl?.12. Et impinguabitur locuſta.& in plurali חַגָבִים Chagabim.Nu.13.Quib? comparati quaſi locuſte videbamur.

חגה

חָגָה Chaga.foramen.ſciſſura.& ſcribitur cum vau loco he & inuenitur tm̃ in nũer̃o plurali.ſ.חַגְוֵי Chague. vt Cãti.2.Colũba mea in foraminibus petre. Abdie.1. Habitãtẽ in ſciſſuris petrarum.

חגר

חָגַר Chagar.cingere.accingere.circunligare.contrahere. Exo.12.Renes veſtros accingetis.& in eodem.29. Accingeſq; eos baltheo. Leuit.16. Accingetur zona linea.3. Reg.20.Accingerunt faccis lumbos ſuos.Ps.44.Accinge re gladio tuo ſuper femur tuum.Ps.64.Et exultatione colles accingentur.Ps.75.Et reliquie cogitationis diẽ feſtum agent tibi.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Reliquiis ire accingeris.Prouer.31.Accinxit fortitudine lumbos ſuos.Ezech.7.Accingent ſe ciliciis Ponitur ẽt pro cõtrahere.2.Reg.22.Et cõtrahentur in anguſtiis ſuis.& inde חָגוּר Chagur ſiue חָגֵר Choger.i.accinct? ſiue accingens.2.Reg.6.Porro dauid erat accinctus ephod lineo.& in eodem.21.Et accinct? erat enſe nouo.3.Reg.20 Ne glorietur accinctus eq; vt diſcinct?.& in gñe femininо חֲגֹרֶת Chagarath.i.accincta.vt Ioel.1.Quaſi virgo accincta ſacco.& inde חָגֹר Chagor.i.cingulũ vel cinctoriũ. balthe?. zona.Prouer.31.Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur etiã in genere femininо.& dicitur חֲגוֹרָה Chagora.3.Reg.2 Et poſuit cruorem belli in baltheo ſuo.4.Reg.3.Conuocauerunt oẽs qui accincti erãt baltheo.Eſa.3.Et pro zona funiculus.& aliq̃ additur mem in principio.vt in eodem. Et pro faſcia pectorali cilicium.Pro quo hebrei legunt.Et pro faſcia cinctoriũ vel cingulum ſacci.& in pl̃i חֲגֹרֹת Chagoroth.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit perizomata.vt Geñ.3.Et fecerunt ſibi perizomata.

Accincta Cingulum Baltheus. Zona חגרת Perizomata חגר

חַד Chad.in lingua chaldaica ſignificat vnũ.Dañ.2.Et ecce quaſi ſtatuã vnã.& in ſermone chaldaico eſt gñis maſculini.& in gñe femininо ſcribitur cũ aleph vel he in fine.& dicitur חַדָא Chada ſiue חַדָה Chada.Dañ.2.Vna eſt de vobis ſententia.Eſdre.4.Scripſerunt epiſtolam vnam.

Vnus חדא Vna. חדד

חָדַד Chadad.acuere.velocẽ eſſe.& cõiter ſcribitur cũ ſimplici daleth.Prouer.27.Ferrũ ferro acuitur:& homo acuit faciẽ amici ſui.Ezech.21.Gladius exacutus eſt & limatus.& in eodem.Vt cedat victimas exacut? eſt.Scribitur ẽt cum littera aleph ante cheth.vt Ezech.21.Exacuere valde ad dexteram & ad ſiniſtram.Significat etiam velocem eſſe. Abach.1.Et velociores lupis veſpertinis.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& acutiores ſunt lupis veſpertinis.i.habent dentes acutiores ad deuorandũ:q̃ lupi in veſpere.& inde חַדָּה Chadda.i.acuta.vt Eſa.49.Et poſuit os meũ q̃ſi gladium acutum.& in hebreo ponitur in genere femininо quia gladi? in hebreo ẽ feminini gñis.& inde חַדּוּדִי Chaddude. Pro quo beatus Hieronym? tranſtulit.Radios:eo qd

Acuere Exacuere Velocẽ eſſe. חדה Acuta. חדודי

tendunt ad acuitatem. Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis.

חָדָה Letari. Letificare.

חדה Chada. letari. gaudere. letificare. vnire. Exo. 18. Letatus q̄ est iethro super omnibus bonis. Ps. 20. Letificabis eum in gaudio. Significat etiam vnire vel conuenire. vt Geñ. 49. Et in cetu illorū nō sit gloria mea. pro quo he. le. Et in cetu illorum nō vniatur vel nō cōueniat gloria mea. Iob. 3. Non computetur in diebus anni. pro quo hebrei legunt. Non vniatur in diebus anni vel non sit vnus ex diebus anni. Nam in lingua chaldaica significat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יָחַד Iachad. & inde חֶדְוָה Chedua. i. gaudiū. vt. 1. Paralip. 16. Fortitudo & gaudiū in loco ei⁹. Nec. 8. Gaudiū em̄ dñi erit fortitudo vr̄a. Itē חַדָּה Chadda. in lingua chaldaica significat pectus. Dañ. 2. Pect⁹ autem & brachia de argento.

Unire.

חֶדְוָה Gaudium.

חַדָּה Pectus.

חָדַל Cessare Desinere

חדל Chadal. cessare. desinere. derelīquere. deserere. dimittere. recedere. quiescere. Geñ. 2. Et cessauerunt edificare ciuitatem. & in eodem. 41. Et copia mensuram excederet. pro quo hebrei legunt. Vsquequo desiit numerari: qm̄ non erat nūerus. Sed btūs Hieronym⁹ transtulit sensū Exo. 9. Et cessauerunt tonitrua. & in eodē. Et cessabunt tonitrua. & in eodē. 14. Recedè a nobis vt seruiam⁹ egyptiis Deut. 15. Non deerunt pauperes in terra. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel & quieuerunt. & in eo. Nunquid possū deserere pinguedinem meam. & in eodē. Nūquid possum deserere dulcedinē meā. 1. Reg. 12. Absit autē a me hoc peccatum in dño vt cessem orare pro vobis. Iob. 3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. Ps. 38. Vt sciam quid desit mihi. Prouer. 19. Non cesses audire fili doctrinā. significat etiam quiescere q̄ ponitur pro cessare vel desinere. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē: & tunc quiescam. Iob. 14 Vt quiescat donec optata veniant. Esa. 1. Quiescite agere peruerse. & in eodem. 2. Quiescite ergo ab homine. & in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Ezech. 2. Si forte audiant & quiescāt. & in eo. 3. Qui audit audiat: & qui quiescit quiescat. Amos. 7. Dñe deus quiesce obsecro. Zach. 11. Et si non quiescite. & inde חָדֵל Chadel. Pro quo beatus Hieronymus transtulit quietem. Esa. 38. Non aspiciam hominē vltra & habitatorem quietis. & inde חָדַל Chadal. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit nouissimum .i. despectum vel derelictum. Esa. 53. Despectum & nouissimum virorum.

Recedere Deesse. Deserere Quiescere

חָדֵל Quies. חָדָל Nouissim⁹

חָדָק Spina. Paliurus

חדק Chadech. spine genus. vt Prouer. 15. Iter pigrorū q̄si sepes spinarum. In alio vero loco beat⁹ Hieronymus transtulit. Paliurum. Mich. 7. Qui optimus in eis est quasi paliurus.

חֶדֶר Cubiculū.

חדר Cheder. cubiculum siue locus interior: aut penetrale. Exo. 8. Et ingredientur domū tuā & in cubiculum lectuli tui. 3. Reg. 20. Ingressus est ciuitatem in cubiculū q̄d erat intra cubiculum. & in eodem. 22. Quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt abscondaris Canti. 3. Et in cubiculum genitricis mee. & aliquādo scribitur cum he in fine. vt Geñ. 43. Et introīes cubiculum fleuit. Iudi. 15. Cū cubiculū eius solito vellet intrare. & in plurali חֲדָרִים Chadarim siue חַדְרֵי Chedre. i. cubicula vel cellaria. Esa. 26. Vade populе me⁹ intra in cubicula tua. Prouer. 24. In doctrina replebuntur cellaria. Ponitur etiā pro partibus interioribus vel pro penetralibus. vt Deut. 32. Et intus pauor. pro q̄ hebrei legunt. Et de interioribus pauor. f. erit. Iob. 9. Et interiora austri. & dicūt aliqui q̄ sunt stelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum. & quia non videntur ab hominibus existentibus in parte septentrionali dicuntur interiora austri. & in eodem. 37. Ab interioribus egredietur tempestas. Prouer. 7. Penetrantes interiora mortis. & in eodem. 18. Et ipsa perueniunt vsq̄ ad interiora mortis. Ponitur etiam pro abscondito. vt Ezech. 8. Et vnusquisq̄ in abscondito cubilis sui. & inde verbum חָדַר Chodereth. idest in cubiculum vel in abscondituм ingredi faciēs. s. propter timorem vel terrorē. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obstupescere faciet. vt Ezech. 21. Hic est gladius occisionis magne qui obstupescere eos faciet.

חֲדָרִים Cubicula. Cellaria.

Interiora.

Abscōdit חָדַר

Obstupescere facit

חָדַשׁ Innouare Renouare

חָדַשׁ Instaurat

חָדָשׁ Nouus Nouum.

חָדַשׁ Nouit.

חדש Chadas siue חָדָשָׁה Chadasa. idest nouus: noua: nouum. vt Exo. 1. Surrexit iterea rex nouus super egyptū. Leuit. 23. Et sic offeretis sacrificiū nouū dño. & in eo. 26. Et vetera nouis supuenientib⁹ proiicietis. Deut. 20. Quis est hō qui edificauit domū nouā. & in eodē 24. Cū acceperit hō nuper vxorē. pro quo he. le. Cum acceperit hō vxorē nouā. 2. Reg. 21. Et accinctus erat ense nouo & in hebreo non habetur ense: sed subintelligitur. Eccl̄s. 1. Nihil nouū sub sole. & in plurali חֲדָשִׁים Chadasim. i. noui siue noua. Deut. 32. Nouī recentesq̄ venerunt. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi seruaui tibi. Threñ. 3. Nouī diluculo mīta est fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chódes. i. mensis. & dicitur sic propter nouā lunam que fit in principio cuiuslibet mēsis apud hebreos: quia hebrei cōputant annum per menses lunares. Geñ. 8. Requieuitq̄ arca mense septimo decima septima die mēsis super montes armenie. Exo. 12. Mensis iste vobis principiū mēsium. Leuit. 16. Mense aūt septimo decima die mensis. Nu. 11. Sed vsq̄ ad mensem dierū. Esa. 66. Et erit mensis ex mēse. Osee. 5. Nunc deuorabit eos mensis cum partibus suis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodasim. i. menses. Geñ. 38. Post tres menses nunciauerunt iude. Iob. 14. Numerus mensiū eius apud te est. Esa. 47. Et supputabāt menses. Accipitur etiā חֹדֶשׁ Chodes. pro prima die mensis. i. pro calendis. 1. Reg. 20. Ecce calende sunt crastino. & in eo. Cras calēde sunt. & in eodē. Et venerunt calende. 4. Reg. 4. Hodie nō sunt calende. Ezech. 45. In solēnitatibus & in calēdis. vbi pōitur חֳדָשִׁים Chodasim in plurali. Et in eo. 46. Et adorabit populus terre ad ostiū porte illius in sabbatis & in calendis coram dño. Ponitur ēt in nostra translatiōe pro menstruo: eo qd̄ accidit mulieribus in quolibet mense. Hiere. 2. In menstruis eius inueniēt eam. Sed etiā in hoc loco hebrei legūt. In mense suo inuenient eam.

Mensis

Kalende

חָדָשִׁים Menses.

menstruus

חָדָשׁ Nouum.

חדת Chadath. in lingua chaldaica significat innouare siue nouum. Esdre. 6. Et ordines de lignis nouis.

חוֹב Debitor. חַיָּב Cōdēnare.

חוב Chob. Debitum siue debitor. vt Ezech. 18. Pignus debitori reddiderit. & inde verbū. חַיָּב Chiieb. i. cōdēnare. Dañ. 1. Condemnabitis caput meū regi.

חוג Circūdare Gyrus. Cardo

חוג Chog. circūdare. gyrare. vt Iob. 26. Terminū circundedit aquis. & inde חוּג Chug. i. circulus. gyrus. circinus. Prouer. 8. Quādo certa lege & gyro vallabat abyssos. Esa. 40. Et sedet super gyrū terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob. 22. Et circa cardines celi perambulat. & aliqñ additur mem in principio: & dicitur מְחוּגָה Mechuga. pro q̄ beatus Hieronym⁹ trāstulit circinū. vt Esa. 44. Et in circino tornabit illud.

מְחוּגָה Circinus

חוד Problema proponere

חוד Chud. enigma vel problema proponere. vel si latine posset dici enigmatizare vel problematizare. Iudi. 18. Proponam vobis problema. & in eo. Propone problema tuum Ezech. 17. Fili hominis propone enigma. & inde חִידָה Chida. i. problema vel enigma. vt in locis predictis. & in plurali חִידוֹת Chidoth. Nu. 12. Palā & nō per enigmata deum videt. 3. Reg. 10. Venit tentare eū in enigmatibus. Prouer. 1.

חִידוֹת Enigmata

Verba sapientum & enigmata eorum. Abach. 2. Nunquid non omnes isti super eum parabolam sument & loquelam enigmatū eius. & inde אֲחִידָן Achidan: qđ in lingua chaldaica significat secreta enigmata. Dañ. 5. Interptatio somniorum & ostensio secretorum.

אֲחִידָן

חָוָה Chaua. annunciare. ostendere. indicare. Iob. 15. Ostendam tibi audi me. & in eodem. 32. Ostendā vobis etiā ego meā sapientiā. & in eo. Et ostendā scientiā meā. & in eodē. 36. Sustine me paululū & indicabo tibi. & in līgua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine loco he. Dañ. 2. Et interptationē eius indicabimus. & inde אַחֲוָה Achaua: p additionem aleph in principio. i. indicatio siue annunciatio. Pro quo beatus Hieronymus transtulit enigmata. Iob. 13. Et enigmata mea percipite auribꝰ vestris. Pro quo hebrei legunt. Et annunciationem meā vel indicationem meam in auribus vestris. s. percipite. Inde חָוֹת Chauoth. i. oppida aut ville siue vici. Nu. 32. Et occupauit vicos eius. & in eodem. Quos appellauit auothiair. i. villas iair. חָוָה Ostendere

Indicare

אַחֲוָה Enigmata

חָוֹת Vici. Ville.

חוז מחוז Portus.

חוז Choz. prouincia. regio. portus. & additur mem in principio. & dicitur מָחוֹז Machoz. Ps. 106. Et deduxit eos in portū voluntatis eorū. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

חוח Abdita

חוֹחַ Chauach. locus abditus subterraneus. & solum inuenitur in numero plurali. 1. Reg. 13. Et absconderunt se in speluncis & in abditis. Item חוֹחַ Choach. i. spina. De quo vide supra in dictione חַח Chach.

חוט Filum funiculꝰ. Vitta.

חוּט Chut. filū. funiculus. Gen. 14. A filo subtegminis vsq; ad corrigiam calige non accipiam. Eccls. 4. Et funiculus triplex difficile rumpitur. Ponitur etiā pro vitta. Cāti. 4. Sicut vitta coccinea labia tua. Item חוּט Chut in lingua chaldaica significat parietes componere vel inuicem coniungere sicut vnus pannus cum alio coniungitur filo. Esdre. 4. Et parietes componentes. & inde in lingua chaldaica farcinator dicitur חַיָּט Chaiat.

Parietes cōponere

חול Chul. dolere. parturire. cruciari. contremiscere. obstetricare. Infirmare siue infirmatum esse. vulnerare. Expectare. cōquiescere. residere. morari. venire. formare. creare. tripudiare siue choros ducere. & aliqñ scribitur sine vau in medio. & qñq; mutat vau in iod. s. qñ est verbū tertie cōiugationis. Qñq; etiam scribitur cū duplici lamed in fine. scilicet qñ est verbū quarte cōiugationis: vt patebit in locis sequentibus. Deut. 2. Et in morē parturientiū cōtremiscāt. Iob. 9. Cūctis diebus suis impius superbit. pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus suis impiꝰ dolet siue infirmatur aut cruciatur. & in eo. 26. Ecce gigantes gemūt subaquis. i. dolent vel cruciantur. Ponitur etiā in eodem pro obstetricare vbi dicitur. Obstetricāte manu eiꝰ eductus est coluber tortuosus. & in eo. 39. Parturientes ceruas obseruasti. Ps. 9. In quinate sunt vie illius in omni tempore. Pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Parturiunt vie eius in oñi tpe. i. doloribus vel cruciatibus plene sunt. Ps. 29. Vox dñi preparantis ceruas. pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Vox dñi obstetricans ceruas. Esa. 13. Quasi parturientes dolebunt. & in eo. 23. Non parturiui & non peperi. & in eo. Dolebūt cum audierint de tyro. & in eo. 26. Dolens clamat in doloribus suis. & in eo. Et quasi parturiuim?. & in eo. 45. Et matri quid parturis. & in eo. 51. Et ad saram que peperit vos. i. dolores partus sustinuit. & in eo. 54. Hinni que non pariebas. & in eo. 66. Anteq; parturiret peperit. & in eo. Nūquid parturiet terra in die vna. & in eo. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere. 4. Vocem eñ quasi parturientis audiui. & in eo. Vētrē meū doleo. & in eo. 5. Percussisti eos & non doluerunt. & in eodē. Et a facie mea non dolebitis. Ezech. 30. Quasi parturiens dolebit. Mich. 4. Dole & satage filia sion. Ponitur etiam pro cruciari. vt Ioel. 2. A facie eius cruciabuntur populi. Item ponitur pro cōmouere siue contremiscere vel cōturbare. Ps. 28. Vox dñi cōcutientis desertū: & cōmouebit dñs desertum cades. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Vox dñi parturire faciens desertum: parturire faciens dñs desertum cades. Potest etiam legi sic. Vox dñi cōtremiscere faciens desertū: cō tremiscere faciens dñs desertum cades. Ps. 96. Vidit & commota est terra. Sed btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vidit & cōtremuit terra. Ps. 113. A facie dñi mota est terra. Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A facie dñi contremiscit terra. Hiere. 51. Cōmouebitur terra & conturbabitur. Item ponitur pro infirmari. vt Mich. 1. Quia infirmata est in bonum Eccls. 5. Est & alia infirmitas pessima. De quo vide infra in dictione חַלָּה Chala. Ponitur etiā pro vulnerare. 1. Reg. 21. Et vulneratus est vehementer a sagittariis. Esa. 51. Vulnerasti draconem. & in eo. 53. Ipse aūt vulneratꝰ est propter iniquitates nr̄as. Inde חִיל Chil. i. dolor. Ps. 47. Ibi dolor vt parturientis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חִילָה Chila. i. dolor. vt Iob. 6. Et affligens me dolore. & aliquando duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חַלְחַל Chal chal. i. doluit siue consternatus est dolore. vt Ester. 4. Qđ audiens cōsternata est. & inde חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor. angustia. ut Esa. 21. Propterea impleti sunt lumbi mei dolore. Ezech. 30. Et erit pauor in ethiopia. & in eo. Et erit pauor in eis. vbi ponitur pro pauore. Ponitur etiā pro defectione. Naum. 2. Et defectio in cunctis renibus. Sed in predictis locis hebrei interpretantur dolorem. Ponitur etiam predicta dictio חול Chul. pro dissipare. Prouer. 25. Ventꝰ aquilo dissipat pluuias. vide etiā infra in dictione חָלַל Chalal. & in dictione חָלָה Chala. Significat etiā expectare vel prestolari. vt Gen. 8. Expectatis aūt vltra septem diebus. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubescerēt. Iob. 35. Iudicare coram illo & expecta eum. Ps. 36. Subditus esto dño & ora eum. pro qđ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Tace dño & expecta eum. Threñ. 3. Bonū est prestolari cū silētio salutare dñi. Vide etiā de hoc infra in dictione יָחַל Iachal. Ponitur etiā pro permanere. Iob. 20. Et propterea nihil permanebit de bonis eius. Item significat conquiescere siue morari aut venire vel residere. vt. 2. Reg. 3. Et veniat super caput Ioab. Hiere. 23. Et tempestas erūpens super capita impiorum veniet. vbi etiā ponitur pro erumpēs. & in eodem. 30. In capite impiorum cōquiescet. Osee. 8. Et quiescent paulisper ab onere regis & principum. Ponitur etiā in nostra translatione pro incipere. vt Threñ. 4. Et non ceperunt in ea manus. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & non metate sunt siue non quieuerūt aut non morate sūt in ea manus vel loca: quia in momento & absq; mora subuersa fuit sodoma. Osee. 11. Cepit gladius in ciuitatibus eiꝰ vbi etiā hebrei legunt. Resedit siue moratus est aut quieuit gladius in ciuitatibus eius. Significat etiam creare vel formare. vt Deut. 32. Et oblitus es dei creatoris tui. Ps. 89. Et formaretur terra & orbis. Prouer. 8. Ante oñes colles ego parturiabar. Prō quo hebrei legunt. Ante oēs colles formata vel creata sum. Pōt etiā significare sicut est in littera nr̄a: vt supra dictum est. Ponitur etiā pro cōcipere. Ps. 50. Ecce eñ in iniquitatibus conceptus sum. Prouer. 8. Adhuc non erant abyssi & ego concepta eram. Ponitur etiam pro determinare. vt Prouer. 26. Iudicium determinat causas. Sed ēt in hoc loco hebrei dicūt qđ significat formare vel creare. & legunt sic. Magnus siue princeps creat vel format oīa: aut

חוּל

Contremiscere.

Infirmari

Dolere.

obstetricaf

Parturire

obstetricaf Dolere.

Parere

Dolere.

Cruciari.

Cōmouere

Infirmari

Vulnerare

חיל

Dolor.

חִילָה

Dolor.

חַלְחַל

Cōsternari

חַלְחָלָה

Dolor.

Pauor

Defectio

חול

Dissipare.

Expectare.

prestolari.

permanef.

Venire.

Cōdescere.

Incipere.

Residere

Creare.

Formare

Cōcipere

determinaf.

חול Ducere choros. מָחוֹל Chorus

sustentat omnia. Nam pro eo qđ in predicto loco est iudicīū in hebreo habetur רִב Rab:qđ si scribatur cū pūcto hiric & legatur ריב Rib:tūc significat iudicium:sicut est in littera nostra. significat etiam חול Chol.tripudiare siue Choros ducere. Iudi.21. Cūqꝫ videritis filias silo adducendos choros ex more ꝓcedere.& in eo. De his que ducebāt choros.& inde מָחוֹל Machol siue מְחוֹלָה Mechola.i. chorus. vt Ps.149. Laudent nomen eius in choro. Canti.7. Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū. Quod in hebreo legitur in numero singulari.s. quid videbitis in sunamite quasi chorum castrorum. Hiere.51. Tūc letabitur virgo in choro.& in plurali מחלות Mecholoth. Exo.50. Egressęqꝫ sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris. & in eodem.32. Vidit vitulū & choros. Item חול Chol.i. arena. Deut.33. Et thesauros absconditos arenarum. Ps.138. Et super arenā multiplicabuntur. Osee.1. Et erit numerus filiorum israel quasi arena maris. Pōitur etiam pro palma arbore. Iob.29. Et sicut palma multiplicabo dies. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Et sicut arena multiplicabo dies Alii vero dicūnt ꝙ in predicto loco est nomen cuiusdam auis sic nominate:que est longissime vite. Item חול Chol. idest profanū.laicū.pollutum.contaminatum. De quo vide infra in dictione חלל Chalal.

מחלות Chori חול Arena. Palma חול Profanū.

חום Fuluum. Niger. חום Calor.

חוּם Chum.fuluum.ruffum.fuscum. Gen.30. Et quodcūqꝫ fuluum & maculosum variumqꝫ fuerit.& in eodē. Et omnia que non fuerīt varia & maculosa & fulua. Ponitur ēt pro nigro.vt in eo. Cūctum aūt gregem vnicolorem.i. albi & nigri velleris tradidit in manu filiorū suorū. pro quo hebrei legunt. Omnē in quo erat album:& oēm nigrum in arietibus tradidit in manibus filiorū suorū. & etiā in locis predictis pro fuluo hebrei legūt nigrum. Item חוֹם Chom .i.calor siue calid?. De q̄ vide infra in dictiōe חַמָּם Chamā.

חוס Parcere Misereri Flecti.

חוּס Chus.parcere.misereri. vt Gen. 45. Neqꝫ dimittatis quicqꝫ de supellectili vestra. pro quo he.le. Et oculus vester non parcat siue non misereatur super supellectilia vestra:siue super vasa vestra. Deut.13. Neqꝫ parcat ei oculꝰ tuus.1.Reg.24. Sed pepercit tibi oculus meus. Ps.71. Parcet pauperi & inopi. Esa.13. Super filios non parcet oculis eorum. Hiere.13. Non parcam & nō cōcedam. Vbi ponitur pro concedere.pro quo he.le. Non parcā neqꝫ misertus ero siue non misertus ero & non parcā.& in eo.21. Et nō flectetur neqꝫ parcet neqꝫ miserebitur. Vbi ponitur pro flecti. scilicet misericordia.pro quo he.le. Non parcet super eos neqꝫ parcet neqꝫ misertus erit. Ezech.7. Et non parcet oculus meus super te.& in eo.16. Nō pepercit super te oculꝰ.& in eodē.20. Et pepercit oculus meus super eos vt non interficerem eos.& in eo.21. Neqꝫ parcā neqꝫ placabor. Ioel.2 Parce dñe populo tuo. Ione.4. Tu doles super hederā.i.tu misertus es siue pepercisti super hederam. & in eo. Et ego non parcam super niniue.& aliquando scribitur sine vau. vt in aliquibus locis predictis.

חוף Portus

חוֹף Choph.portus.littus maris. De quo vide infra in dictione חַפָּף Chaphah.

חוץ Extrinsecꝰ Extra Foris.

חוּץ Chus.foris. foras.forinsecus.extra.extrinsecus.preter excepto.vicus: siue callis:aut platea.& quandoqꝫ apponitur ei littera beth:siue littera mem : aut lamet : & dicitur בָּחוּץ Bachus siue מחוץ Michus.aut לָחוּץ lachus. Gen.6. Et bitumine linies eam tam intrinsecus qꝫ extrinsecꝰ.& in eodem.19. Eduxerunt eum & posuerūt extra ciuitatē.& in eodem.24. Cur foris stas. Exo.25. Et deaurabis eā auro purissimo intꝰ & foris. Deut.24. Sed stabis foris.& in eo.32. Foris vastabit eos gladius. Prouer.1. Sapientia foris predicat. Ezech.41. Et vsqꝫ ad domū interiorem & forinsecus.& ali quando scribitur cū he in fine.& dī חוּצָה Chūsa.vt Gen.15 Eduxitqꝫ eum foras.& in eo.24. Qui festinus egressus est ad hominē vbi erat fons.pro quo he.le. Et cucurrit labā ad hominē foras ad fontē. Prouer.5. Deriuentur fontes tui foras. Ezech.40. Et ad latus exteriꝰ quod ascendit ad ostium porte. Significat etiā preter.siue excepto.vt Eccl's.2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Pro quo he.le. Quis deuorabit siue quis māducabit:& quis deliciis affluet preter me.i.plusqꝫ ego. Vide etiā de hoc in dictione חוּשׁ Chus cum sin in fine. Hiere.37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmēto. Hebrei tñ in predicto loco legūt sic. vt daretur ei torta quottidie panis de vico siue de calle panificū vl' pistorū. Nā ponitur ēt pro calle vel platea. vt.3. Reg. 20. Fac tibi plateas in damasco. Iob.5. Et irrigat aquis vniuersa.pro quo he.le. Et mittit aquas super faciē platearum vel calliū. Esa.51. Et quasi via transeuntibꝰ. pro quo he.le. Et quasi callis transeuntibꝰ. Hiere.5. Circuite vias ierusalē. Pro quo he.le. Circuite calles siue plateas ierusalem.& in eodem.7. Et in plateis ierusalē.& inde חיצון Chison.i.extrinsecus.forinsecus.exterior vl' exterius.3.Reg.6. Quasi prominentes de pariete & egredientes.& sequitur in hebreo. Intrinsecus & extrinsecus.& in eo. Sed & pauimentum domꝰ texit auro intrinsecus & extrinsecus. Ezech.41. Intrinsecꝰ & forinsecus ad mensuram. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur חיצונה Chisona.vt in eodem.42. Et eduxit me ad atrium exterius.& in eodem. Et contra pauimentum stratū lapide atrii exterioris.& in eodem.44. Cūqꝫ egredientur ad atrium exterius.

חוץ Foras. Exterius Preter Excepto. Platea Callis חיצון Extrinsecꝰ Forinsecꝰ חיצונה Exterius

חוק

חוֹק Choc.preceptum.legitimū.institutio. statutū. consuetudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חור Erubescere Aereus Candidꝰ Albus. Farina חוֹר Foramen חורים Cauerne Spelunce Stercus חראות Latrine חורים optimates Nobiles חורי Nobilitas

חוֹר Chauar.erubescere. Esa.29. Neqꝫ modo vultus eiꝰ erubescent. Item חור Chur.significat colorem aereum. vt Ester.1. Et pendebāt ex omī parte tentoria aerei coloris & carbasini.& in eo.8. Fulgebat vestibꝰ regiis hyacinthini sviclicet & aerei.s. hebrei tñ dicunt ꝙ significat album. Nā in lingua chaldaica חִיוָר Chiuar significat album vel candidū Dañ.7. Vestimentum eius cādidum quasi nix.& inde חוֹרִי Chori.pro quo beatus Hieronymus transtulit farinam. eo quod est alba. Gen.40. Quod tria canistra farine haberem super caput meū. Item חור Chur.foramen.spelunca.cauerna. 4.Reg.12. Aperuitqꝫ foramen desup. Canti.5. Dilectus meus misit manū suam per foramē. Esa.11. Et delectabitur infans ab vbere super foramen aspidis. & in plurali חוֹרִים Chorim siue חוֹרֵי Chore.pro quo beatus Hieronymꝰ trāstulit cauernas siue spelun cas. 1.Reg.13. En hebrei egrediuntur de cauernis. Iob.30. Et in cauernis terre vel sup glareā. Naū.2. Et impleuit preda speluncas suas. Esa.19. Et texentes subtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia.eo quod sunt plena foraminibus. pōitur ēt pro stercore. vt Esa.36. Vt comedant stercora sua.& inde מחראות Mochraoth.i. latrine. 4.Reg.10. Et fecerunt pro ea latrinas. Sed in margie habetur מוצאות Mosaoth.quod interpretatur egressiones Itē חור Chor.i.optimus seu nobilis aut liber vel ingenuus & inuenitur tñ in nūero plali.s. חורים Chorim siue חוֹרֵי Chore.vt Nee.5. Et increpaui optimates & magistratus. & in eo.13. Et obiurgaui optimates iuda. Esa.34. Nobiles eiꝰ non erunt ibi. Hiere.27. Et oēs optimates iuda & ierusalē. & inde חורי Chorin.i.nobilitas siue libertas. Eccl's.10. Beata terra cuius rex nobilis est. pro quo he.le. Beata terra cuiꝰ rex filius nobilitatis vel libertatis.s. est & est modꝰ loquēdi hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוש

חוּשׁ Chus.festinare.delectari siue deliciis affluere. Ps.37. Intende in adiutorium meum. Pro qūo beatus Hiero

Festinare. nymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. Festina in auxiliū meū. Ps.69. Dñe ad adiuuādū me festina. & aliqñ scribitur sine vau. vt Deut.32. Et adesse festinānt tpa. Iob.31. Et festinauit in dolo pes meus. Esa.8. Festina predari. Abach.1. Quasi aquila festinans ad comedendū. & aliqñ scribitur cū iod loco vau. s. qñ est verbū tertie cōiugatiōis. Ps.54. Expectabā eū qui saluū me fecit. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. Festinabo vt saluer. Esa.5.

Cito vēire. Et cito veniat opus eius. & in eo.28. Qui crediderit nō festinet. & in eo.60. Subito faciā illud. pro quo he.le. Festinare faciā illud. i. festināter vel cito faciam illud. & inde

חוּשִׁים Accincti. Chusim. i. festini uel festinātes. pro quo beatus Hieronym⁹ trāstulit accinctos. vt Nu.32. Nos aūt ipi armati & accincti pergemus ad preliū. & inde

חִישׁ Cito Chis. i. cito siue festināter Ps.89. Qm̄ supuenit māsuetudo. pro q̄ btūs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Qm̄ transiuim⁹ cito. Ponitur etiā supradicta dictio

חוּשׁ Delicijs affluere. Sensus. Chus pro delectari vel deliciis affluere. vt Eccls.2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Hebrei vero sēsum vocāt חוּשׁ Chus. videlicet sensū vis⁹ siue auditus aut odorat⁹ vel gust⁹ seu tactus. & sic in predicto loco aliqui hebrei legunt. Quis deuorabit: aut qs sentiet. i. quis sensibus fruetur vt ego. i. plusq̄ ego.

חָזִז Fulgur Chaziz. fulgur. Iob.38. Et viam sonantis tonitrui. pro quo hebrei legūt. Et uiam fulguris sonantis: nam post fulgur sequitur tonitruū sonans. & dicunt aliqui hebrei q̄ etiā significat nubem. & in plurali

חִזְזִים Nubes. חִזְזִים Chazizim. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit nubes. Zach.10. Et domin⁹ faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis. Alii dicunt q̄ deriuatur a sequenti dictione que significat videre. vnde. lxx. in predicto loco p nubib⁹ iterp̄tati sūt fātasias. i. appitiōes.

חָזָה Videre. חָזָה Chaza. videre. aspicere. respicere. speculari. cōtēplari Exo.24. Viderūtq̄ deū & comederūt & biberūt. Iob.15. Quod vidi narrabo tibi. & in eo.19. Et in carne mea videbo deū saluatorem meū. quē visurus sum ego ipe. & in eodem.27. Ecce vos oēs nostis. pro quo he.le. Ecce vos oēs vidistis. & est idem sensus cum lra nostra. Nam ponitur ibi videre pro intelligere vel nosse. Sicut in aliis locis. & in eo.36. Oēs hoies vident eū. Ps.26. Vt videā voluntatem dñi. Ps.45. Vacate & videte opera dñi. Ps.57. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Esa.1. Quam vidit super iudam & ierusalē. & in eo.2. Verbum quod vidit esaias fili⁹ amos. & in eo.26. Dñe exaltetur man⁹ tua vt nō videāt: videāt & cōfundantur. & in eo.29. Et principes vestros qui vident visiones operiet. & in eo.47. Qui cōtemplabātur sydera & supputabant menses. Mich.4. Et aspiciat in sion ocul⁹ noster. & inde

Cōtēplari. Aspicere חֹזֶה Videns Choze. i. videns. vt.1. Paralip.25. Oēs isti filii heman videntis regis in sermonibus dei. & in codē.29 Atq̄ in volumine gath vidētis. 2. Paralip.12. Scripta sunt in libris semeie prophete & addo videntis. & accipitur pro propheta. vt.1. Reg.9. Qui ꝓpheta dicitur hodie olim vocabatur videns. Ponitur etiā

חֹזֶה Pactum Choze. pro pacto. vt Esa.28 Et cum inferno fecim⁹ pactum. & in eo. Et pactum vestrum cum inferno nō stabit. Sed hebrei etiā in predicto loco interpretantur videntem siue speculā aut speculatorē. & inde

חָזוֹן חֲזִיוֹן חֲזִיּוֹן Visio Chazon siue חֲזִיוֹן Chezion. cū iod in medio aut Chizaiō. i. visio. vt.1. Re.3. Nō erat visio manifesta. Iob.20 Et transiet sicut visio nocturna. Esa.1. Visio esaie filii amos. & in eo.22. Onus vallis visionis. & in eo.29. Et erit sicut sōniū visionis nocturne. & in plurali

חֲזִיזוֹת Visiones Chezionoth. i. visiones. vt Iob.4. In horrore visionis nocturne. Qd̄ in hebreo legitur in plurali. s. in horroribus visionū noctis. & in eo.7. Et p uisiones horrore cōcuties. & inde

מַחֲזֶה Macha-

ctus est sermo dñi ad abram p visionē dicēs. Nu.22. Qui visionē oīpotētis videt. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. 2. Reg.7. Et e regione se respiciētes. pro quo in hebreo haberur. visio ad visionē vel cōtra visionē. Et beatus Hieronymus transtulit sensum. & aliqñ scribitur cum tau in fine. & dicitur

חֲזוּת Visio חֲזוּת Chazuth. i. visio. vt. 2. Paralip.9. In vjsione quoq̄ addo videntis. Esa.21. Visio dura monstrata est mihi. & in eo.29. Et erit uobis visio omniū. & in lingua chaldaica dicitur

חֲזוָא Visio חֲזוָא Chezua. Dañ.2. Tunc danieli mysterium per visionē noctis reuelatū est. Ponitur etiā

חֲזוּת Insigne חֲזוּת Chazuth pro insigni. Dañ.8. Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos. & in eo. Et orta sunt quattuor cornua subter illud. pro q̄ he.le. & orta sunt insignia quattuor subter illud. i. quattuor cornua grādia que poterant videri a lōge. Significat etiā

חָזָה Aspectus. חָזָה aspectū. Dañ.4. Et aspect⁹ illi⁹ erat vsq̄ ad terminos vniuerse terre. Pōitur etiā predicta dictio

חָזֶה Cōmorari. Apphkdef Chaza pro cōmorari vel apprehendere. vt Iob.8. Et inter lapides cōmorantur. & in eo.23. Nō apprehendā eū. & lra aleph que ponitur in predicto loco in principio dictiōis est prime psone futuri tpis. & in fine deficit lra he sicut in aliis locis predictis. Itē

חָזֶה Pectus. חָזֶה Chaze. i. pect⁹. vt Exo.29. Sumesq̄ pectuscalū de ariete. & in eo. Sanctificabisq̄ pectuscalū consecratum. & in plurali

חָזוֹת Pectora חָזוֹת Chazoth. i. pectora. vt Leuit.9. Posuerūt sup pectora. & in eo. Pectora eorum & armos dexteros seperauit.

חָזַק Cōfortare. Chasac. confortare siue confortari. corroborare. invalescere. prevalere. vim inferre. instaurare. consolidare. indurare siue indurari. apprehendere. tenere. retinere. obtinere. continere. Gen̄. 41. Nā & illos oppresserat fames. pro quo hebrei legūt. & cōfortata est siue inuāluit fames in terra egypti. & in eo. Et malū inopie temperarēt. pro quo he.le. Et cōfortata est siue inualuit fames in vniuersa terra. & in eo.48. Qui confortatus sedit in lectulo. pro quo he.le. & cōfortatus est israel & sedit in lectulo. Exo.12. Vrgebātq̄ egyptii populū israel de terra exire velociter. pro quo hebrei legunt. Et inuaescebat. i. vim faciebat egyptus super populū ut velociter emitterent eos de terra. Exo.19. Et sōnitus buccine paulatim crescebat in maius & prolixius tendebatur. pro quo he.le. Et sonitus tube ibat & confortabatur siue inualescebat nimis. Nu.13. Confortamini & afferte nobis de fructibus terre. Deut.3. Precipe iosue & corrobora eum. & in eo.31. Viriliter agite & cōfortamini. & in eo. Confortare & esto robustus. Iudi.1. Postq̄ aūt confortatus est israel fecit eos tributarios. 1. Reg.4. Confortamini. &. 2. Reg.3. Dauid proficiens & semp se ipo robustior. & in eo.10. Si prevaluerīt aduersum me syri. & in eo. Si autem filii amon prevaluerint aduersum te. & in eo. Esto vir fortis & pugnemus pro populo nro. pro quo he.le. Cōfortare & cōfortemur pro populo nro & in eo.11. Conforta bellatores tuos. & in eo.24. Obtinuit sermo regis verba ioab. i. magis prevaluit sermo regis. & similis dictio ponitur. 1. Paralip.21. vbi dicitur. Sed sermo regis magis p̄ualuit. 4. Reg.14. Cūq̄ obtinuisset regnū. pro quo he. le. Cūq̄ corroboratum esset regnū in manu eius. & in eodē. Et prevaluit fames in ciuitate. 2. Paralip.21. Cumq̄ se confirmasset. i. corroborasset vel confortasset. & in eo.26. Propter crebras victorias. pro quo he.le. Qm̄ cōfortatus uel corroboratus est vsq̄ ad summum. & in eo. Eo qd̄ auxiliaretur ei dñs & corroborasset illum. & in eo.28. Et nullo resistēte vastauit. pro quo he.le. Et non confortauit vl nō corroborauit eū. Nee.6. Quā ob causam magis cōfortaui manus meas. Ps.31. Viriliter agite. Ps.146. Qm̄ cōfortauit seras portarū tuarum Esa.28. Ne forte constringantur vincula vestra. pro quo he

Cōfortare. Corroborare. Prevalere Cōfirmare Corroborari. Viriliter agere.

Cõfortare. brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vincula vestra. & in eo. 55. Confortate manus dissolutas. & in eodē. 41. Et fratri suo dicet confortare. & in eo. Confortauit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et confortauit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuisti. Ezech. 3. Manꝰ eſſi dñi erat mecū confortans me. & in eo. 30. Et recepto robore possit tenere gladium. pro quo he. le. Vt roboraretur siue vt inualescoret: vt possit tenere gladiū. Osee. 7. Cōfortaui brachia eorū. Malach. 3. Inualuerunt sup me verba vestra. Significat etiā instaurare. siue consolidare. vt. 4. Reg.

Instaurare. 12. Et instaurarent sartatecta domꝰ. & in eo. Non instauraverunt sacerdotes sartatecta templi. & in eo. Quare sartatecta nō instauratis. & in eodē. Ita ut impleretur instauratio domꝰ dñi. & in eo. Admuniendā domū. i. ad instaurandā domū. Ponitur etiā pro edificare. vt Nec. 3. Et iuxta eū edi

Edificare. ficauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edificauerunt tecuení. & in eo. Et portam veterem edificauerunt.

Cõsolidare. Ponitur etiā pro consolidare. Esa. 54. Et clauos tuos consolida. Item significat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo

Indurare. cor eius. & in eo. 7. Induratūq; est cor pharaonis. & in eo. 9. Indurauitq; dñs cor pharaonis. & in eo. 14. Et indurabo cor eiꝰ & persequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor egyptiorū. Hiere. 5. Indurauerunt facies suas supra petrā. Significat etiam apprehendere siue tenere vel retinere. vt

Apprehendere. Tenere. Retinere. Genē. 19. Apprehenderūt manus eiꝰ. & in eo. 21. Et tene manum illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod si adhuc renuis & retiēs eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domū saul. pro quo hebrei legūt. Abner tenebat domū saul. i. sustentabat eam. Quod est idē cū littera nostra. 3. Reg. 2. Et apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. pro quo he. le. Adhuc tu apprehendis siue retines simplicitatem tuā. Ps. 34. Apprehende arma & scutum. Iob. 26. Qui apprehēdit aures canis. Esa. 41. In quo

Capere. apprehendi te ab extremis terre. Ponitur etiā pro capere vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metretas. & inde חֹזֶק Chózec. i. fortitudo. robur. vis. Esa. 8. Sicut

חֹזֶק Fortitudo in manu forti erudiuit me. pro qꝰ he. le. In fortitudine manus erudiuit me. Amos. 6. In fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Scribitur etiā cum he in fine. vt. 1. Reg.

Als. 2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roboratꝰ eēt eleuatum est cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine

Robur. sua siue in robore suo eleuatum est cor eius. Ps. 17. Diligam te dñe fortitudo mea. & inde חָזָק Chazac. i. fortis vel robustus. vt Nu. 13. Vtrū fortis sit an infirmus. & in eo. Quia for-

חָזָק Fortis. tior nobis est. 3. Reg. 19. Et spūs grandis & fortis. Prouer. 23. Propīquꝰ eſſi illorū fortis. Esa. 28. Ecce fortis & validꝰ. Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutē suā. Ponitur ēt p

Fortitudo חזקה fortitudine. vt Esa. 40. Ecce dñs deus in fortitudie veniet. & in gñe femínino חֲזָקָה Chazaca. i. fortis. vel robusta seu valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis nisi p

Valida. Robusta. manū validā. Exo. 6. Per manū eſſi fortē dimittet eos & in manu robusta eiiciet eos de terra sua.

חֲזִיר Sus. Aper. חֲזִיר Chazir. sus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et sus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. ideſt in naribus porci. Esa. 65. Qui comedunt carnem suillam.

חָטָא Peccare. חָטָא Chata. peccare. errare. expiare. aspergere. mundare siue purgare. vt Genē. 20. Et ideo custodiui te ne peccares in me. & in eo. 39. Quō ergo possum hoc malum facere & peccare in deū meū. & in eo. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi. & in eo. 43. Ero peccati reus in te omni tpe. Pro qꝰ in hebreo habetur. Peccabo tibi omni tpe. Exo. 5. Et iniuste agitur cōtra populū tuū. Pro quo he. le. Et peccat ppls tuꝰ. siue & peccatū populi tui. s. est: iniuste nos affligendo. Et in eodē. 9. Peccaui etiam nunc. & in eo. 23. Ne forte peccare te faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiā. & in eo. Si peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauimus quia locuti sumus cōtra dñm & te. Ios. 7. Peccauit israel. 1. Reg. 14. Quod populus peccasset dño. & in eo. Et nō peccabitis domino comedentes cum sanguine. 3. Reg. 14. Qui peccauit & peccare fecit israel. & in eo. In peccatis suis que peccauerunt. & in eo. 16. Et peccare feciſti populū meū. & in eodē. Et peccatū eius quo fecit peccare israel. & in eo. 21. Et peccare feciſti israel. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatū maximū. & in eo. 21. Et peccare fecit etiā iudā. Iob. 1. In omīb⁹ his non peccauit Iob labiis suis. & in eo. 7. Peccaui quid faciam tibi. & in eo. 24. Vsq; ad inferos peccatum illius. pro quo hebrei legunt. Vsq; ad inferos peccauerunt. Potest etiā legi sicut est in littera nostra. Nā eisdē litteris vtrūq; scribitur. Ps. 4. Irascimini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauimus cum patribus nostris. Prouer. 8. Qui aūt in me peccauerit ledet animā suā. Eccls. 5. Ne dederis os tuum vt peccare facias animā tuā. Esa. 29. Qui peccare facitis homies in verbo. Threñ. 5. Patres nostri peccauerunt. Abach. 2. Et peccauit anima tua. aliqñ scribitur sine aleph. vt. 4. Reg. 13. Verūtñ nō recesserunt a peccatis ieroboā qui peccare fecit isrl. Significat etiā deuiare. vel errare. vt Iudi. 20. Et sic fundis lapides ad certum iacientes vt capillum quoq; possent percutere. pro quo he. le. Fundis lapides iacientes ad capillū & nō errabant. i. non deuiabant in alteram partem. Itē significat dānū soluere siue dānū reddere. vt Genē. 31. Ego dānū omne reddebā. s. quasi sim peccati reus. Inde חטוי Chote. ideſt peccans siue peccator. vt Prouer. 11. Quāto magis impius & peccator. & Eccls. 9. Et qui in vno peccauerit multa bona perdet. pro quo he. le. Et peccator vnus facit perdere bona multa. potest etiā legi sic. & peccās in uno perdet bona multa. & in plāli חַטָּאִים Chataim. i. peccatores. vt Genē. 13. Et viri sodomite erant pessimi & peccatores corā dño. 3. Reg. 1. Erimus ego & filius meus peccatores. i. quasi peccati rei. & inde חַטָּאת. i. peccatū. vt Esa. 53. Et ipse peccata multorum tulit. pro quo in hebreo habetur. & ipe peccatū multorum tulit. s. in nūero singulari. & Threñ. 1. peccatū peccauit ieruſalem. Osee. 12. Nō inuenient mihi iniquitatē quā peccaui. & cōiter scribitur cū he vel tau in fine. & dicitur חַטָּאָה Chataa siue חַטָּאת Chatath. i. peccatū. vt Genē. 4. Statim in foribus peccatū tuū aderit. & in eo. 18. Et peccatum eorum aggrauatum est nimis. & in eodem. 20. Quia induxisti super me & super regnum meū peccatū grande. Exo. 32. Vt induceres super eū peccatū maximū. & in eo. Vos peccastis peccatū maximū. & in eo. Aut dimitte eis hanc noxam. i. hoc peccatū. & in eo. 34. Qui aufers iniquitatem & scelera atq; peccata. & in hebreo legitur singulariter. s. & scelꝰ atq; peccatū. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suū. Esa. 5. Et quasi vinculū plaustri petrñ. & in plurali חַטָּאוֹת Chataoth secūdū terminationē femininorū siue חַטָּאִים Chataim. secundum terminationem masculinorum. vt Iob. 13. Respōde mihi quantas habeo iniquitates & peccata. Eccls. 10. Quia curatio cessare faciet peccata maxima. Significat etiā predicta dictio חַטָּא Chata. expiare. s. a peccato vel immūditia: siue mundare vel purgare aut lustrare. vt Leuit. 8. Quo expiato & sanctificato. pro quo hebrei legunt. Et expiauit altare & sanctificauit eum. & in eodem. 9. Et expiato altari fecit holocaustum. Nu. 9. Expiatusq; die septimo lauauit se & vestimēta sua. & in eo. Si quis hoc ritu nō fuerit expiatꝰ. & in eo. 31. Et aliquid in vtēsilia p̄paratū de capra-

Deuiare. Dānū reddere. חטוי Peccator. חַטָּאִים Peccatores. חַטָּא Peccatū. חַטָּאָה חַטָּאת Peccatum. Mora. חַטָּאוֹת חַטָּאִים Peccata. חַטָּא Expiare.

rum pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ēt in eo. pro lustrare vel sanctificare. vbi dr. Lustrabitur die tertio & septimo. & in eo. Aqua expiatiōis sanctificabitur. Ponitur ēt pro aspergere. vt Nu. 19. Aspergetur ex hac aqua die tertio & septimo. Et in eo. Si die tertio aspersus nō fuerit. Et ī eo. Et aspersus hac cōmixione nō fuerit. Ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mūdabor. Pōitur ēt p purgare vt Iob. 41. Et territi purgabūtur. & inde חַטָּאת Chatath. i. lustratio siue expiatio. vt. Nu. 8. Aspergātur aqua lustratiōis. signāt ēt חַטָּאת Chatath hostiā vel sacrificiū quod offertur ad expiandū peccatū. vt Exo. 29. Eo quod p peccato fit. Leuit. 6. Ista est lex hostie pro peccato. Et in eo. In loco vbi offertur holocaustū īmolabitur. Pro quo he. le. In loco vbi īmolatur holocaustū īmolabitur hostia pro peccato. Et in eodē Hostia enim que offertur p peccato cuius sanguis infertur in tabernaculum. & inde מְחַטֵּא Mechate. idest. ille qui offert hostiam pro peccato. vt in eo. Sacerdos qui offert comedet eam.

Lustrare. Sanctificare Aspergere

Purgare. חַטָּאת Lustratio. חַטָּאת

Hostia pro peccato.

מְחַטֵּא offerēs hostiā p peccō

חָטַב Scindere. Succidere חִטִּבוֹת Tapetes מְחֻטָּבוֹת

חָטַב Chatab. secare. scindere. succindere. excidere. Deut. 29. Exceptis lignorū scissoribꝰ. Ezech. 39. Et nō portabunt ligna de regionibus nec succident de saltibus. Inde חִטִּבוֹת Chatuboth. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Tapetes. vt Prouer. 7. Strauī tapetibus pictis ex egypto. & inde מְחֻטָּבוֹת Mechutaboth. i. ornate. vt ps. 143. Filie eorū composite circūornate vt similitudo templi. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. filie nostre quasi anguli ornati ad similitudinem templi.

Ornati.

חִטָּה Triticum. Frumētū. חִטִּים

חִטָּה Chita. triticum. frumentū. vt Exo. 9. Triticum autem & far nō sunt lesa. Ps. 80. Cibauit eos ex adipe frumēti. Esa. 28. Et ponet triticū per ordinē. Ioel. 1. Vlulauerūt vinitores super frumēto. declinatur ēt plr & dicitur. חִטִּים chitim. i. frumentū. siue triticū. Iudi. 6. Cumq; gedeō filius eius excuteret atq; purgaret frumētū. Ps. 147. Adipe frumenti satiat te. Canti. 7. Venter tuus sicut aceruus tritici. Hiere. 12. Seminauerunt triticum.

Frumētū.

חִטֵּם Infrenare חִטֶּם Rasus.

חִטֵּם Chatam. obturare. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Infrenare. Esa. 48. Et laude mea infrenabo te. & solum inuenitur in pdicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q derivatur a חִטֶּם Chotem. quod in lingua chaldaica significat nasū vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna eadē dictione significantur. s. אַף aph: vt supra dictū est. sic in predicto loco dicunt q significat cōtinere furorē & legūt sic: & laude mea. i. ppter laudē meam cōtinebo siue refrenabo furorem meum tibi.

חָטַף Rapere.

חָטַף Chataph. rapere. vt Iudi. 21. Et rapite ex eis singuli vxores singulas. Ps. 9. Insidiatur vt rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

חֹטֶר Virga. חַי Viuere.

חֹטֶר Choter. virga. vt Prouer. 14. In ore stulti virga superbie. Esa. 11. Egredietur virga de radice iesse.

חַי Chai. viuere. vt Genē. 5. Et factū est omne tēpus quod vixit adā. Et in eo. 11. Porro arphaxath trigīta quinq; annos vixit. & de hoc vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חַיִּים Vite

חַיִּים Chaiim siue חַיִּי chaie. vite. & caret numero singli. De quo vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חִיֵּב Cōdēnare.

חִיֵּב Chieb. condēnare. Danī. 1. Condēnabitis caput meum regi. De quo vide supra in dictione חוֹב Chob.

חָיָה Viuere.

חָיָה Chaia. viuere. viuificare. suscitare. ad vitā reseruare. vitam concedere. sanare. edificare. extruere. siue instaurare. & aliqñ scribitur sine he in fine vt in aliquibus locis sequentibus. Genē. 5. vixit aūt adā centū trigīta annis. Et in eo. Vixit quoq; seth. Et in eo. 6. Vt possint viuere. Et in eo. 12. Et viuet aīa mea ob gratiā tui. Et in eo. 17. Vtinā ismael viuat corā te. Et i eo. 19. Et viuet anima mea. Et in eo. 20. Et orabit pro te & viues. Et in eo. 27. Viues in gladio. Et in eo. 47. Et vixit in ea decē & septem annis. Exo. 1. Si femina reseruate. Pro quo he. le. Et si femina fuerit & viuat. Leuit. 18. Que faciens hō viuet in eis. Nu. 14. Iosue autem filius nun & chaleb filius iephōe vixerūt. Deut. 5. vt viuatis & bene sit vobis. Et in eo. 8. Non in solo pane viuit homo. Et in eo. 30. Et viuas atq; multiplicet te. 1. Re. 10. Viuat rex. 4. Reg. 1. vtrū viuere queam de infirmitate mea hac. Et in eo. 4. Tu aūt & filii tui viuite de reliquo. i. vitam sustentate. Iob. 14. Putas ne mortuus homo rursum viuat. Et in eo. 21. Quare impii viuunt. Ps. 17. Viuit dñs & benedictus deus meus. Ps. 21. Et viuent corda eorū in seculū. Et in eo. Et anima mea illi viuet. Ps. 117. Nō moriar sed viuam. Eccl's. 6. Et vixerit multos annos. Esa. 26. Viuent mortui tui. Et in eo. 38. Dñe si sic viuitur. Hiere. 27. Et seruite ei & populo eius & viuetis. Threñ. 4. In vmbra sua viuemus in gentibus. Ezech. 13. Et viuificarēt aīas que non viuūt. & qñ est verbū tertie cōiugatiōis: tūc significat viuificare siue viuere facere. suscitare: siue ad vitā reseruare. aut vitā concedere: vel viuere pmittere. vt Genē. 47 Salus nra ī manu tua est. Pro quo he. le. viuificasti nos. Exo. 2. Maleficos nō patiaris viuere. pro quo he. le. Maleficam non viuificabis. i. nō permittas eā viuere. Nu. 22. Et illa viueret. pro quo he. le. Et illā viuificarē. i. viuere permitterē. Et in eodē 31. Cur feminas reseruastis. pro quo he. le. Cur feminas viuificastis. i. ad vitā reseruastis. Ios. 2. Vt saluetis patrē meū ac matrē. Pro quo he. le. vt viuificetis. idest ad vitā reseruetis: siue viuere permittatis. Et in eodem. 14. Concessit autem dominus mihi vitam. Iudi. 21. Et date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad. Pro quo in hebreo habetur. & date sunt eis vxores quas viuificauerant. idest ad vitam reseruauerant. 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat. 4. Reg. 8. Cumq; ille narrasset regi quomodo mortuū suscitasset. Et in eo. Hic est filius meus quē suscitauit heliseus. Nec. 9. Et tu viuificans omnia hec. Ps. 40. Dominus conseruet eū & viuificet eum. Ps. 84. Deus tu conuersus viuificabis nos Esa. 57. Vt viuificet spiritum humilium. Ezech. 13. Viuificabant animas earum. Abach. 3. In medio annorum viuifica illud. Ponitur etiam pro saluare. idest ad vitam reseruare. vt Genē. 7. Vt saluetur semen super faciem vniuerse terre. Item ponitur pro alere. vt Ps. 32. Et alat eos in fame. itē significat sanare. vt Ios. 5. Donec sanarentur. Esa. 38. Et cataplasmaretur super vulnus & sanaretur. Item ponitur pro extruere vel edificare. vt. 1. paralipo. 11. Ioab autem reliqua vrbis extruxit. Nec. 4. Nunquid edificare poterunt lapides de acerūs pulueris. & inde חַי chai. idest viuus siue viuens. Iob. 12: In cuius manu anima omnis viuentis. pꝰ. 83. Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Esa. 38. viuens viuens ipse confitebitur tibi. Leuit. 13. Quando vero caro viuens in eo apparuerit. pꝰ. 57. Sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Et aliqui hebrei dicunt q in predicto loco significat cruduꝫ. vt. 1. Reg. 2. vbi dicitur. Non accipiā carnem coctam sed crudam. vbi pro cruda ponitur חַי chai. ponitur etiam pro forti vel fortissimo. vt. 2. Reg. 28. Banaias filius ioiade viri fortissimi. 1. Reg. 25. Et sic dicetis: sit fratribus meis & tibi pax. pro quo hebrei legunt. Et sic dicetis viuo. idest magno vel forti viro & tibi pax & domui tue pax. & pro viuo in hebreo est לְחַי Lechai: quod si legatur לְאָחַי Leechai. tunc significat fratribus meis. Sicut est i littera nostra. Est etiam חַי Chai aduerbium iurandi. vt Nume. 14. viuo ego & implebitur gloria domini vniuersa terra. Ruth. 3. Ego te suscipiam viuit dñs. 1. Reg. 25. viuit dñs & viuit aīa tua. & aliqñ scribitur cum puncto cere

Viuificare

Ad vitam reseruare Viuere p̄ mittere. concedere vitam.

Suscitare.

Viuificare

Saluare.

Alere. Sanare.

Extruere Edificare.

חַי Viuens. Viuus.

crudum.

חַי Fortissimꝰ

Aduerbiū iurandi.

in prima ſyllaba & dicitur חֵי Che.vt Geſi.42.Per ſalutem pharaonis nō egrediemini hīc.i.p vitā pharaonis.4.Reg.

חַיִּים Viui. 4.Et viuit anima tua nō dimittā te.& in plu.חַיִּים Chaiim .i.viui ſiue viuentes.vt Ps.114.Placebo dño in regione viuorū.Ps.123.Forte viuos deglutiſſent nos.Ps.55.Deſcendant in infernum viuētes.Prouer.1.Deglutiamus eū ſicut infernus viuētē & integrū.Quod in hebreo legitur plr.ſ. deglutiamus eos ſicut infernus viuētes & integros.Canti.

Viuentes. 4.Puteus aquarū viuentiū.Ezech.32.Qui dederunt formidinē ſuā in terra viuentiū.& in lingua chaldaica dicitur חַיְיָא Chaiaia.Daſi.2.nō in ſapiētia q̄ eſt in me pluſq̄ in cūctis viuētibus.Itē חַיִּים Chaiim:ſiue חַי Chaie .i. vita.& in

חַיִּים Vita. hebreo declinatur plr.vt Geſi.2.Lignū ētvite in medio paradiſi.Et in eo.25.Vixit aūt ſara centū viginti ſeptem annis.pro quo he.le.Et fuerunt vite ſare centū viginti ſeptē anni.Deut.30.ipſe enim eſt vita tua.Iob.10.Vitā & miſericordiā tribuiſti mihi.ps.7.Et cōculcet i terra vitā meā.ps. 33.Quis eſt homo qui vult vitā.Eccls.6.Vt pgat illuc vbi

חַיָּה Viuens. eſt vita:& in ge.ſe.חַיָּה Chaia.i.viua ſiue viuens.Geñ.1.Et oēm aiam viuentē.Et in eo.2.Et factus ē homo in aiam viuentem.Et in plu.חַיּוֹת Chaioth.ideſt viue ſiue viuentes.

חַיּוֹת Viuentes. Ponitur ētחַיָּה Chaia pro vita.vt Geñ.18.Veniam ad te tēpore iſto vita comite.Et.4.Reg.4.Si vita comes fuerit.

חַיָּה Vita Sed hebrei in predictis locis legūt.Quaſi hora viua.i.ſicut in iſta hora vel in iſto tempore quo viuitis.Sed beatus hieronymus trāſtulit ſenſū.Iob.33.Abominabilis ei fit in vita panis.Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro anima viuēte.Et legunt ſic.Et abominatur anima eius panem.Et in eo.Appropinquauit corruptioni anima eius & vita illius mortiferis.Et in eo.Sed viuens lucem videret. Pro quo he.le.Et vita eius ſiue anima eius in luce videret. Eſa.57.Vitā manus tue inueniſti.Ezech.7.Et adhuc in viuentibus vita eorū.& inde מִחְיָה Michia.i.viuificatio ſiue

מִחְיָה id quod ad vitā pertinet:aut id quod ad victū eſt neceſſarium.Geñ.45.Pro ſalute enim vīa miſit me dñs.p quo he.

viuificatio le.Pro viuificatione.i.pro ſuſtentatione vite miſit me dñs. Leuit.13.Ipſa quoq̄ caro viua apparuerit.Pro quo he.le. & viuificatio carnis viue apparuerit.Iudi.6.Nihil oīno ad

Ad vitam pertines. vitam pertinēs relinquebant.Et in eo.17.Et que ad victū ſunt neceſſaria.Inde nomen proprīū חַוָּה Chaua dicitur.

Ad victus neceſſarium. eo quod ſit mater oīum viuentiū.Geñ.3.Et vocauit Adam

חַוָּה Eua. nomē vxoris ſue euā:eo qđ eſſet mater cunctorū viuētiū.i qua dictione mutatur iod in vau:ſicut in aliis locis.Itē חַיָּה Chaia.i.animal.beſtia.ſiue fera.vt Geñ.1.Et beſtias terre ſe

חַיָּה Beſtia. cundū ſpecies ſuas.Et in eo.Et fecit deus beſtias terre.Et i eo.Vt ſint nobis in eſcam & cunctis animantibus terre.Et in hebreo in predictis locis ponitur ſingulare pro plurali.

Animal. Fera. Et in eo.7.Ipſi & omne animal ſecūdū genus ſuum.Et in eo.37.Fera peſſima comedit eū.Leuit.11.Hec ſunt animalia que comedere debetis.& in hebreo legitur ſingl'r.ſ.hoc eſt aīal.Et in eo.17.Siue venatiōe aut aucupio ceperit ferā vel auē.Deut.14.Hoc eſt aīal qđ comedere debetis.Ps.73. Ne tradas beſtiis aīas confitentes tibi.Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.ne tradas beſtie.Ezech.10.Ipſum eſt animal quod vidi ſuxta fluuiū Chobar.in lingua chaldaica dicitur חֵיוָה Cheua.Dañ.2.Et beſtias agri.Et i eo.4.Subter eā habitabant animalia & beſtie.& in plu.חַיּוֹת Chaioth.vt ps

חַיָּה Beſtia. 13.Aialia puſilla cū magnis.Ezech.1.Et in medio eius ſimilitudo quattuor aialiū.Et in eo.Et aialia ibāt & reuertebantur.Accipitur ētpro obſtetricibus.vt Exo.1.Ipſe enim

Animal. חַיּוֹת animalia. obſtetrices obſtetricandi habēt ſcientiā.Pro quo he.le.Obſtetrices eni ſunt.Alii vero legunt.Q̄m beſtie ſunt.i.nō indigēt obſtetrice ſicut beſtie.Itē חַיָּה Chaia.ponitur pro cetu vel cōgregatione populi.Pro quo btūs hieronymus trāſtulit ſtatiōnē ſiue caſtra.vt.2.Reg.23.Cōgregati ſūt philiſtiim in ſtatione.Et in eo.Caſtra aūt philiſtinorū erāt poſita invalle gigantū.& ſcđm hoc ſignificatū.ps.67.vbi nos legimus animalia tua habitabūt in ea:aliqui hebrei legūt.Cetus ſiue caſtra tua habitabūt in ea.Et in eo.increpa feras arundinis Pro quo ipſi legunt increpa cetum ſiue caſtra arundinis.

Statio. Caſtra. Cetus.

חֵיל Chel.ſiue חַיִל chaīl.exercitus.fortitudo.robur.virtus. ſubſtātia.diuitie.ātemurale.3.Re.20.cōgregauit oēm exercitū ſuū.Et in eo.Et inſtaura numerū militū qui ceciderūt de tuis.pro quo he.le.& tu cōſtitue tibi exercitū ſicut exercit9 qui cecidit de te.4.Reg.18.Miſit aūt rex aſſyriorum Tartan cū manu valida.pro q̄ he.le. Cū exercitu graui.& in eo.25.Venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe & oīs exercitus eius in hierlm.Et in eo. Et perſecutus eſt exercitus chaldeorū regē.2.Paralip.14.Habuit āt in exercitu ſuo portantiū ſcuta.Et in eo.Egreſſus eſt cōtra eos zara ethiops cū exercitu ſuo decies cētena millia. Eſt.1.Fortiſſimis perſarū & medorū.Pro quo he.le.Exercitui perſarū & medorū.Eſa.36.cū manu valida.pro quo he.le.cū exercitu grauī.Hiere.32.& tūc exercitus regis babylonis obſidebat hierlm.Et in eo.37.Igitur exercitus pharaonis egreſſus ē de egypto.Ezech.37.Exercitus grandis nimis valde.& in eo.38.cetus magnus & exercitus vehemens.Significat ētvirtutē ſiue fortitudinē vel robur.Geñ.37.Qđ ſi noſti in eis eſſe viros induſtrios.pro quo he.le.viros fortitudinis vel virtutis.Exo.18.prouide aūt de oī plebe viros ſapiētes & timētes deū.pro quo he.le.prouide aūt de omni plebe viros fortitudinis vel virtutis & timētes deū.Et in eo. Et electis viris ſtrenuis.i.viris fortitudinis vel virtutis.Nu.24. iſrael vero fortiter aget.Ruth.4.Vt ſit exemplū virtutis in ephrata.1.Reg.2.Et infirmi accincti ſunt robore.ps.17.Et precinxiſti me virtute ad bellū.ps.32.in abūdantia aūt virtutis ſue nō ſaluabitur.ps.47.ponite corda veſtra in virtute eius.ps.58.Diſperge illos i virtute tua.ps.59.In deo faciemus virtutē.ps.83.ibunt de virtute in virtutē.ps.117. Dextera dñi fecit virtutē.ps.121.fiat pax in virtute tua.prouer.31.Mulierē fortē quis inueniet.Eſa.8.Auferetur fortitudo damaſci.Et in eo.60.Fortitudo gentium veniet tibi. Hiere.17.Fortitudinē tuā & theſauros tuos in direptionē dabo.Ioel.2.Ficus & vinea dederunt virtutē ſuā.Mich.4. Et fortitudinem eorum dño vniuerſe terre.Soph.1.Et erit fortitudo eorū in direptionē.& aliqñ ſcribitur ſine iod in medio.vt Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filiorum iſrael.Ps.9.Et cadet cum dominatus fuerit pauperū. vbi pro eo qđ in lra nra eſt pauperū:in hebreo eſt חִלְכָאִים chelcaim.& ſecūdum hebreos eſt dictio compoſita & ſignificat exercitū oppreſſorū vel cōgregationē humiliū. De q̄ vide infra in dictione חֵלֶךְ chelech.& i plu.חֵילִים chaialim ideſt exercitus pluralis numeri.vt Eccls.10.Multo labore exacuetur.pro quo he.le.Et exercitus ſuperabitur.quaſi dicat nō.pōt etiā legi ſic.& fortitudinibus ſiue viribus ſuperabit.Hiere.40.Iohannā aūt filius caree.& oēs principes exercitus.Quod in hebreo legitur plr.ſ. Et oēs principes exercituū.Et in eo.41.Et oēs principes bellatorū.ſ.exercituū.Itē חַיִל chaīl.i.ſubſtātia vel diuitie.vt Geñ.34.Paruulos quoq̄ eorū & vxores duxerūt captiuas.pro quo he.le. Et omnem ſubſtantiam eorum & omnes paruulos eorū & vxores eorū captiuauerūt & depredati ſunt.Deut.8.Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia preſtiterunt.Pro quo hebrei legunt.Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerūt mihi ſubſtantiam hanc ſiue diuitias has.Et in eodem.Sed

חַיִל Exercitus. חִלְכָאִים חֵילִים Exercitus. חַיִל Fortitudo Fortis. Fortitudo Robur. Virtus. Subſtātia

recorderis dñi dei tui ꝙ ipse tibi vires ꝑbuerit. & sequitur in hebreo vt faceres.i.vt adquireres substātiā siue diuitias
Diuitie. Iob.20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eo.21. Subleuati sunt confortatiq; diuitiis. Ps.48. Et relinquent alienis diuitias suas. Ps.61. Diuitie si affluerint nolite cor apponere. Prouer.31. Ne dederis mulieribus substantiā tuam
Substātia חֵיל Et in eo. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Esa.30. Portantes sup humeros iumētorū diuitias suas. Signāt ēt חֵיל chel antemurale. Treñ.2. Luxitq; antemurale. ponitur etiam
antemurale. חֵיל chel ꝑ agro.vt.3.Reg.21. Canes comedent iezabel in agro iezrael. Hebrei tī dicūt ꝙ in predicto loco signāt fossā tū quod fit in circuitu muri ciuitatis: siue locū vel spaciū
agger. quod est inter murū & antemurale. Ponitur ēt pro obsidio
Obsidio. ne.2.Reg.20. Et obsessa est vrbs. ꝑ quo he.le. & stetit in obsidiōe. Itē חִיל Chil.i.dolor. De q̄ vide sup̄ i dictiōe חוֹל chol.
חִיּן Chin.deprecatio.vt Iob.41. Et ad dep̄cādū cōpositis.
Dep̄catio. & dicūt aliqui hebrei ꝙ signāt firmitatē siue validitatē. & legūt sic. & firmitate seu validitate cōpositiōis sue. Alii vero dicūt ꝙ deriuatur a dictiōe חָנַן Chanan. per interpositionē iod sicut in aliis locis solet fieri: & ꝙ significat gratiam. vt infra dicetur. & legunt sic. & gr̄a compositionis sue.
חִיץ Chis.paries siue murus.vt Ezech.13. Et ip̄e edificabat
Paries. parietē. & solum inuenitur in predicto loco.
חִיק Chec. Sinus.vt Exo.4. Mitte manū tuā in sinū tuum.
Sinus. Et in eo. Retrahe ait manū tuā in sinū tuū. Nu.11. Porta eos in sinu tuo. Deut.28. Et vxori que cubat in sinu suo. 2.Reg.12. In sinu illius dormiens. Iob.19. Reposita ē spes mea in sinu meo. Ps.34. Et oratio mea in sinu meo conuertebatur. Prouer.5. Et foueris in sinu alterius. Et in eo.16 Sortes mittūtur in sinu. Et in eo.21. Et donū in sinu indignationē maximā. Eccl's.7. Quia ira in sinu stulti requiescit. Esa.40. Et ī sinu suo leuabit. Et ī eo.65. Et remetiar o
Medietas pus corū primū in sinu corū. Mich.7. Ab ea que dormit ī sinu tuo. Ponitur ēt pro medietate alicuius rei: sicut sinus ē in medio hoīs. vt.3.Reg.22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. Quod hebrei exponūt ī mediū currus. Ezech. 43. Et de sinu terre vsq; ad crepidinē nouissimū. Et in eo. Et sinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi secundum hebreos sinus accipitur pro medietate seu concauitate.
חֵיךְ Chech.palatū.guttur.vt Iob.34. Et guttur escas gustu
Guttur. Palatum diiudicat. Canti.2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Et in eo.5. Guttur illius suauissimū. & in eo.7. Guttur tuū sicut vinū optimū. Threñ.4. Adhesit lingua lactentis ad palatū suū. & Ezech.3. Et linguā tuā adherere faciā palato tuo. Osee.8. In gutture tuo sit tuba. & inde חֲכָה Chaca. per additionē he in fine.i.hamus. De q̄ vide ī dictiōe sequēti.
חֲכָה Chaca.expectare.prestolari.vt Iob.3. Qui expectant
Expectare mortē & nō venit. & in eo.32. Igitur heliu expectauit iob loquētē. Esa.8. Expectabo dñm qui abscōdit faciē suā a domo iacob. Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt miserear vestri. Et in eo. Beati oēs q expectāt eū. Dañ.12. beatus qui expectat & perueniet vsq; ad dies mille trecētos triginta quinq;. Abach.2. Si morā fecerit expecta eū. Itē חֲכָה Chaca.i.hamus. vt Iob.40. An extrahere poteris leuiatan
hamus. hamo. Esa.19. Et lugebunt omnes mittentes in flumē hamum. Abach.1. Totum in hamo subleuauit.
חַכְלִיל Chachlil.pulchrum.vt Geñ.49. Pulchriores sunt o
Pulcher. culi eius vino.i.colore illustriores vt exponunt aliq. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ significat rubicundum siue rubeum. Vnde ipsi legunt.
Rubicundi Rubuerūt oculi ei⁹ a vino. siue rubicūdiores oculi ei⁹ vio.
חָכַם Chacham.sapere.sapientem esse. Sapiētiam siue prudentiā docere. Sapiētie operā dare. Sapienter agere.

vt Deut.32. Vtinam saperent & intelligerent. 3.Reg.4. Et erat sapientior cunctis hominibus. Ps.104. Et senes eius prudentiam docuit. Prouer.8. Audite disciplinam & estote sapientes. Et in eodem.9. Si sapiens fueris tibimetipsi eris. Pro quo hebrei legunt. Si sapiens fueris tibi met sapiens eris. vel sic. Si sapias sapias tibi ipsi. Et ī eo.19. Vt sis sapiens in nouissimis tuis. Et in eo.23. Fili mi si sapiens fuerit animus tuus. Et in eodem.27. Stude sapientie fili mi & letifica cor meum. Pro quo hebrei legunt. Saputi siue sapiens fuit filius meus & letificatum est cor meum. Eccl's.2. Quid mihi prodest ꝙ maiorē sapientie dedi operam. pro quo hebrei legunt. Et ad quid saputi ego amplius. Et in eodem.7. Neq; plus sapias quam necesse est. Zach.9. Assumpserunt sibi quippe sapientiam valde. ꝑ quo hebrei legūt. Quia saputi siue sapiens fuit valde. Significat etiam sapiēter vel callide agere. vt Exo.1. Venite sapienter opprimamus eum. Ps.57. Et venefici incantantis sapienter. & inde
Sapiēter agere. חָכְמָה Chochma.i.dest sapientia. vt Exo.31. Et impleui eum spiritu dei sapientia & intelligentia. Deut.4. Hec est enim
Sapiētia. sapientia vestra & intellectus. 3.Reg.2. facies ergo iuxta sapientiam tuam. Et in eo.3. Videntes sapientiam dei esse in eo. Et in eo.4. Dedit quoq; deus sapiētiam salomoni. Iob. 11. Vt ostenderet tibi secreta sapientie. Prouer.1. Sapientiā atq; doctrinam stulti despiciunt. Et in eo.8. Ego sapientia habito in consilio. & in lingua chaldaica dī. חָכְמְתָא Choch
חָכְמְתָא metha. Dañ.2. quia sapientia & fortitudo eius sunt. & ī plu
Sapiētia. rali חָכְמוֹת Chochmoth. Ps.49. Os meum loquetur sapien
חָכְמוֹת tiam. Pro quo hebrei legunt. Os meum loquetur sapiētias
Sapientie Et sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. Prouer.24. Excelsa aūt stulto sapientia. Q̄d in hebreo legitur pluraliter. s. excelse stulto sapientie. tamē in hebreo aliquando ponitur plurale pro singulari. vt supra in eo.1. Sapientia foris predicat. Et in eo.9. Sapientia edificauit sibi domum. Quod in hebreo legitur sic. Sapientie edificauit sibi domum. Quod exponunt hebrei sic. idest vnaquecq; sapientia edificauit sibi domum. & inde חָכָם Chacham.
חָכָם Sapiens. idest sapiens. vt Geñ.41. Prouideat rex virum sapientem & industrium. Iob.15. Nunquid sapiens respondebit quasi inventum loquēs. Ps.106. Quis sapiens & custodiet hec. Prouer.1. Audiens sapiens sapientior erit. Eccl's.2. Sapientis oculi in capite eius. Esa.3. Et sapientem de architectis. & in eo.31. Ipse autem sapiens adduxit malum. & in plurali.
חֲכָמִים Chachamim siue חַכְמֵי Chachme.i.sapiētes. vt Deut.
sapientes. 1. Date e vobis viros sapientes. Iob.5. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum. Ps.48. Cum viderit sapiētes morientes. Prouer.3. Gloriam sapientes possidebunt. Eccl's.7 Cor sapientiū vbi est tristitia. Esa.5. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & ī lingua chaldaica dicitur חַכִּים Chachim
חַכִּים i.sapiēs. Et ī plu. חַכִּימַיָּא Chachimaja siue חַכִּימִין Chachi
חַכִּימַיָּא min. Dañ.2. Sapientes interficiebantur. Et in eo. Dat sapiētiam sapiētibus. & in genere femininо חַכְמָה Chachama. vt
sapientes. חַכְמָה 2.Reg.14. Et tulit inde mulierē sapientē. Et in plu. חָכְמוֹת
sapiens. חָכְמוֹת Chachmoth. vt Iudi.5. Vna sapiētior ceteris vxorib⁹ eius hec socrui verba rñdit. pro quo he.le. Sapientes dñe vel dominatores eius rñdebāt ei: & ēt ipsa rñdebat sibi. Tñ aliqñ in heb. pōitur pl̄e ꝑ singulari. vt Prouer.14. sapiēs mulier edificat domū suā. Pro q̄ in hebreo hī. Sapiētes mulieres edificat domū suā. Quod heb. exponūt. i. vnaquecq; mulier
חֲחַכְמוֹנִי sapiēs edificat domū suā. ide חֲחַכְמוֹנִי Thachchemōi. i. sapiens. vt. 2. Reg. 23. Dauid sedens in cathedra sapientissim⁹.
sapientissimus. חַל Chal. placenta. torta. collirida: & scribitur cū he vel tau ī fine & dī חַלָּה siue חַלַּת chalath. vt Nu.15. sepabitis primitias dño de cibis vestris. Pro quo he.le. Separabitis pri-
חַל חַלָּה

Placentæ collíride. חַלּוֹת

mitias domino de pasta vel massa vestra tortam vel placẽtam separabitis. 2. Reg. 6. Singulis collíridam panis vnam & in plurali חַלּוֹת Chaloth. Pro quo beatus hieronymus trã stulit panes siue collíridas. vt Leuit. 7. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit offeret panes absq; fermento. Et in eodem. Et collíridas oleí admixtione cõsperſas.

Panes. collíride. חַלָּל

חלל Chalal. Vulnerare. Interficere. occídere. infirmari. dissipare. irritum facere. Profanare. contamínare. polluere. violare. communem facere. incípere. tíbia canere. Ps. 108. Et cor meum conturbatum est intra me. Pro quo beatus hieronymus in psalterío iuxta he. ve. transtulit. Cor meum vulneratum est intrínsecus. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Et in eodem. 51. Vulnerasti draconem. Et in codem. 53. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. Ezech. 28. Cum sis homo & non deus in manu occidentium te. vide etiam de hoc supra in dictione חול Chul & inde חָלָל Chalal. ideſt occísus. vulneratus. Interfectus. vt Nu. 19. Sí quís in agró tetigerit cadauer occísí hominis. Et in eodem. 31. Omnís qui occíderit hominem vel occísum tetigerit. Deut. 21. Hominis cadauer occísi. Et in eodẽ 32. De cruore occísorum & de captiuitate. Quod in hebreo legitur singulariter. scílicet de cruore occísi. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. Threñ. 2. Cum deficerẽt quasi vulneratus in plateís ciuitatís. Ezech. 26. A sonitu ruine tue & gemitu interfectorum tuorum. Quod in hebreo legí tur singulariter. scílicet a gemitu interfecti. Et in eo. 28. Et morieris in interitu occísorum. Pro quo hebrei legunt. & morieris in interitu síue in morte occísi. Et in eodem. Et corruent interfecti in medío eius. Pro quo hebrei legunt. & corruet interfectus síue vulneratus in medío eius. Sed in hebreo aliquando ponítur singulare pro plurali: & econuerso: sícut supra dictum est. & in plurali חֲלָלִים Chalalim síue חַלְלֵי Chalele. vt. 1. Reg. 17. Ceciderunt q; vulnerati de philistiim in via sarim. Et in eodem. 31. Et ceciderunt interfecti in monte gelboe. 1. Paralip. 5. Vulnerati multi corruerunt. Iob. 24. Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Sícut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 7. Multos enim vulneratos eiecit. Hiere. 9. Et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. Et in eo. 14. Si egressus fuero ad agros ecce occísi gladio. Threñ. 4. Melíꝰ fuit occísis gladío q; interfectis fame. Ezech. 21. Super colla vulneratorũ. & inde חַלְּת Chaloth. ideſt vulneratio síue infirmitas. vt ps 76. Et dixí nunc cepí. pro quo hebrei legunt. Et dixi infirmitas mea est. Vnde beatus hieronymus in psalterío iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et dixi imbecillitas mea ẽ Ponitur etiã חָלַל Chalal pro dissipare. Prouer. 25. Vẽtus aquilo dissípat pluuias. Item ponitur pro irritum facere. vt Nu. 30. Non faciet irritum verbum suum. Significat etiam profanare síue violare aut contaminare vel polluere. 1. Paralípo. 5. Sed cum violasset torum patrís suí. Nee. 13. Et profanastis diem sabbati. Ps. 54. Contaminauerunt testamentum eius. Ps. 88. Si iustitías meas profanauerint. Et in eodem. Profanasti in terra sanctuarium eius. Esa. 23. Vt detraheret superbiam omnís gloríe. Pro quo he. le. vt violaret vel contamínaret superbíam omnís gloríe. Et in eo. 43 Et contaminauí príncipes sanctos. & in eo. 48. Propter me propter me faciam vt nõ blasphemer. vbí ponitur pro blasphemare. Ezech. 7. Et violabũt arcanũ meũ. Et in eo. Et cõtaminabunt illud. Et in eo. Et possídebũt sanctuaria eorũ. pro quo he. le. & violabũtur sanctuaria eorũ. & in eo. 22. Et possídebo te in cõspectu. gẽtíũ. pro quo he. le. & violatꝰ fueram in te in cõspectu gentíũ. põt etiã deriuarí a dictióe נָחַל Nachal que signãt possídere sícut est in ĩra nra. & ín eo. 13. Et violabãt me ad populũ meũ. Et in eo. 20. Et feci pp nomẽ meũ vt nõ violaretur corã gẽtíbus. Et in eo. Ne violaretur corã gentíbus quíbus eiecí eos. Et in eo. 25. Super sanctuariũ meũ quia pollutũ est. & in eo. 28. Et polluent decorem tuũ. Et in eo. Et eiecí te de mõte sctõ dei. Pro quo he. le. & profanaui síue cõtamínaui te de mõte sancto dei. í. tanq; profanũ & cõtamínatũ eiecí. Et in eo. Polluísti sanctificationẽ tuã. Et in eo. 36. Et polluerũt nomẽ sanctũ meũ. Et in eo. Et sanctificabo nomẽ meũ magnũ quod pollutũ est ínter gentes. Et in eo. 39. Et nõ polluã nomẽ sanctũ meũ amplíus. Amos. 2. Vt violarent nomẽ sanctũ meũ. Malach. 1. Et vos polluístis illud. Et in eo. Quía cõtamínauit iudas Item significat communem facere. vt Deut. 20. Quís ẽ homo qui plantauit vineã & necdũ fecit eã esse cõem: & quod sequitur de qua vescí omnibus liceat: non est in hebreo: sed est expositio transtlatoris. Et in eo. Et alíus homo eius fungatur officío. Pro quo he. le. Et alíus hõ faciat eã esse cõem. Et inde חֻלִּין Chalal. í. profanus vel cõtamínatus. vt Ezech. 21. Tu aũt profane ímpie dux ísrael. & in gñe femínino חֲלָלָה Chalala. í. cõtamínata vel polluta. Pro quo beatus hieronymus transtulit víle pstíbulũ. vt Leuit. 21. Scortũ & víle prostíbulũ nõ ducẽt vxorẽ. & in eo. viduã ãt & repudiatã & sordidã. Vbí ponitur pro sordída. & inde חוֹל Chol. í. laícus. cõe. pollutũ: vl pfanũ. vt. 1. Reg. 21. Nõ habeo laícos panes ad manũ sed tm̃ panẽ sanctũ. Et ĩ eo. Porro via hec polluta ẽ. Ezech. 22. Inter sanctũ & pfanũ nõ habuerũt dístãtíam. & in eo. 44. Et populũ meũ docebũt quíd sit ínter sanctũ & pollutũ. & inde חֲלִילָה Chalíla. í. absít. f. tanq; pollutũ & pfanũ. Genñ. 18. Absít a te vt rẽ hãc facias. & in eo. 45. absít a me vt sic agã. Ios. 22. absít a nobis hoc scelus. 1. Reg. 12 Absít aũt a me hoc pctũm in dño. Iob. 27. Absít a me vt íustos vos esse iudicẽ. Itẽ supradicta dictio חָלַל Chalal ponítur pro expectare. vt Iob. 35. Iudicare corã illo: & expecta eũ. De quo vide supra in dictiõe חול Chul. significat etiam incípere. & tũc est verbũ tertíe cõiugatiõis qđ scríbitur cũ he in prícipío & cũ símplici lamed. vt in aliquibus locís predictís. vt Genñ. 4. Iste cepit ĩuocare nomẽ dñí. p quo he. le. Tũc ceptũ est síue inceptũ est ad ĩuocãdũ nomẽ dñí. Alíqui vero hebrei primã sígnationẽ sequẽtes legũt sic. Tunc profanatũ est ad ĩuocãdũ nomẽ dñí. í. attribuere nomen dei ídolís. qa tũc ceperũt idolatrare. & in eo. 9. Cepitq; noe vir agrícola exercere terrã. Nu. 16. Et plaga desciuit. Pro q he. le. Et plaga incepit. Et in eo. Quã iã vastabat incendíũ. pro quo he. le. Et ecce inceperat plaga in ppło. Deut. 2. Incípe possídere. Et in eo. Hodíe incípiã mittere terrorẽ atq; formidínẽ tuã. Ios. 3. Hodíe incípiã exaltare te. Iudí. 20. & instãtius persequebãtur cesís de exercitu corũ triginta víris: vt viderũt quasi colũnã fumi de ciuitate cõscẽdere. pro quo he. le. Et beniamin cepit pcutere vulneratos de víris ísrael quasi triginta viros quía dixerũt vtiq; pcussus est ante nos sícut ĩ bello prío: & elevatio. s. ignís vel fumi incepit cõscẽdere de ciuitate colũna fumi. s. ascẽdebat. sed btũs hie. trãstulit sensũ. 1. Reg. 3. & oculi eiꝰ calígauerãt. p q he. le. & oculi eius ceperũt calígare. & in eo. Incípiã & cõplebo. Et in eo. 22. Nũ hodíe ĩcepí p eo cõsulere dñm. Hiere. 25. Ego ĩcípio affligere. & ide תְּחִלָּה Thechila. í. prícipiũ síue initíũ. vt Genñ. 43. Iã ante descẽdimus vt emeremus escas. Pro q he. le. Descẽdẽtes descẽdimus in prícipio vt emeremꝰ escas Prou. 9. prícipiũ sapíe timor dñí. Itẽ חֲלִיל chalíl. signãt qđ dã ĩstrm̃ musicũ: vt. 1. Reg. 10. Et añ eos psalteríũ & tympanũ & tíbiã. Esa. 30. Et letítia cordís sícut qui pgit cũ tíbia. & in pl. חֲלִילִים Chalílim. 3. Reg. 1. canẽtiũ tíbíis & letãtiũ. vbí

Vulnerari

Occídere.

חָלָל Occísus.

Vulnerat⁹

Interfect⁹

חֲלָלִים Vulnerati Interfecti

Occísi.

חַלַּת infirmitas

ibecillitas חָלַל Dissípare. Irritũ facere.

Violare. Profanaf

cõtaminaf Blasphemare.

Polluere

חָלָל Profanus חֲלָלָה

Iste prostibulum. Sordída. חוֹל

Laícus. Pollutus profanus

חֲלִילָה Absít.

Expectare

Incípere.

תְּחִלָּה Prícipiũ. חֲלִיל

Tíbia. חֲלִילִים Tíbie.

ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū. Hiere. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris resonabit. qđ in hebreo legitur plr. s. cor meū ad moab quasi tibie resonabit. Et in eo.

חוֹלִלִים Dabit sonitū tibiarū. Et inde חוֹלִלִים Cholelim. i. canentes tibiis vel choris. Ps. 86. Sicut letantiū oīum nr̄m habitatio est in te. Pro quo he. le. Et cantores quasi canentes tibiis vl̄ choris oēs fontes mei in te. vñ beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris omnes fontes mei in te. Scribitur etiā cū mem in principio & dr̄ מְחוֹלִלִים Mecholelim. vt. 3. Reg. 1. Canētiū tibiis & letātiū: vt dictū est supra. & in gn̄e feminino מְחוֹלֹלוֹת Mecholeloth. i. canentes choris vel tibiis siue ducentes choros. vt Iudi. 21. De iis que ducebāt choros. & inde מָחוֹל Machol. i. chorus. De quo vide supra in dictiōne חוֹל Chol. & quia tibia est instrumentū cōcauū. Inde dicitur מְחִלוֹת Mechiloth quod signāt cōcauitates. s. terre. pro quo btūs hieronymus trāstulit voragines. Esa. 2. Et introibunt in speluncas petrarum & in voragines terre. Et inde חַלּוֹן Chalon. i. fenestra. vt Genē. 8. Aperiens noe fenestram arce quam fecerat. Et in eo. 26. prospiciēs abimelech rex palestinorū p̄ fenestrā. Iudi. 5. Per fenestrā respiciens. Et in pl̄i. חַלּוֹנִים Chalonim siue חַלּוֹנֵי Chalone. secūdū terminationē masculinorū: aut חַלּוֹנוֹת Chalonoth scd̄m terminationē femininorū. vt. 3. Reg. 6. Feeitq; in tēplo fenestras obliquas. Canti. 2. Respiciens p̄ fenestras. Hiere. 9. Quia ascendit mors p̄ fenestras nr̄as. Ezech. 40. Et fenestras obliquas in thalamis. Reperitur ēt חַלּוֹנֵי Chalonai in numero plu. pro חַלּוֹנִים Chalonim. vt Hiere. 22. Et aperit sibi fenestras.

Orbis.

Profūdū.

Vespera. Temp⁹ vite humane

חֵלֶד Mustela.

חָלָה Egrotare.

Infirmar. Dolere.

חָלָא Chala. rubigo. Ezech. 24. Olle cuius rubigo in ea ē & rubigo eius nō exiuit ex ea. Et ī eo. & cōsumatur rubigo eius. & in eo. Et nō exiuit ex ea nimia rubigo eius neq; per ignem.

חֵלֶב Lac.

חָלָב Chalab. siue חֵלֵב Chéleb. lac. adeps. vt Genē. 18. Tulit quoq; butyrum & lac. Et in eo. 49. Et dentes eius lacte cādidiores. Exo. 13. Vt daret tibi terrā fluentem lacte & melle. Et in eo: 23. Non coques hedum in lacte matris siue Deut. 32. & lac de ouibus. Esa. 55. Emite absq; argento & absq; vlla cōmutatione vinū & lac. Ezech. 25. Ipsi bibēt lac tuū. Itē חֵלֵב chéleb. i. adeps. vt Exo. 29. Sumes & adipem totū. Leuit. 3. Nec sanguinē nec adipem oīno comedetis. Et in eo. 7. Adipē ouis & bouis & capre nō comedetis. Et in eo. Adipē cadaueris morticini. p̄s. 16. Adipē suum cōcluserūt. Ps. 118. coagulatū est sicut lac cor eorū. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incrassatū est velut adeps cor eorū. Tamē eisdē lr̄is vtrūq; scribitur. s. lac & adeps. & in plu. חֲלָבִים chalabim siue חֶלְבֵי Chelbe. i. adipes. vt Leuit. 8. Posuit sup adipes. 3. Reg. 8. Et adipem pacificorū. quod in he. legitur plr. s. Et adipes pacificorū. ponitur ēt pro pingui vel p̄ pinguedine. vt Genē. 4. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui & de adipibus eorū. i. de pinguibus. Leuit. 3. Et qdqd pinguedinis est intrinsecus. Et in eo. Et pinguedinē que operit vētrē. Itē signāt optimū vl̄ electū siue medullā cuiuscūq; rei. vt Genē. 45. vt comedatis medullā terre. Nu. 18. Oēm medullā olei & vini & frumēti. Et in eo. Optima & electa erunt cūcta. & in eo. Si preclata & meliora quecq; obtuleritis ex decimis. Deut. 32. Et hircos cū medulla tritici. & inde חֶלְבּוֹן Chelbō i. pingue. vt Ezech. 27. In vino pingui in lanis coloris optimi. Itē חֶלְבְּנָה Chelbena. i. galbanū. vt Exo. 30. Sume tibi aromata stacten & onychem & galbanum boni odoris.

Lac. Adeps. Adipes. Pinguedo. Medulla. Optimum Pingue. Galbanū.

חֶלֶד Chéled. orbis: siue vita: vel tēpus vite. Ps. 38. Et substātia mea tanq; nihilū ante te. Pro quo btūs hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Et vita mea quasi non sit

Vita.

in cōspectu tuo. Ps. 48. Auribus pcipite oēs qui habitatis orbē. In aliis vero locis varie trāstulit btūs hieronym⁹. nā aliqñ trāstulit pfundū. vt. Ps. 16. A paucis de terra. pro quo btūs hieronymus in p̄dicto psalterio trāstulit. Qui mortui sunt in pfūdo. Ps. 58. Memorare que mea substātia est. pro quo in p̄dicto psalterio traduxit. Memēto mei de profūdo. Itē traduxit vesperā. vt Iob. 11. Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperā. Hebrei tñ in oībus locis p̄dictis dicunt q; signāt orbē siue tēpus determinatum vite humane. Item חֵלֶד Chóled. idest mustela. vt Leuit. 11. De iis que mouentur in terra mustela & mus.

חָלָה Chala. egrotare. languere. infirmari. dolere. orare. rogare. vt Genē. 48. Nunciatū est ioseph q; egrotaret pater sui⁹. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hoies. 1. Reg. 22. nō est qui doleat vicē meā. 2. Reg. 13. Ita vt ꝓpter amorē illius egrotaret. & in eo. cuba super lectū & langorē simula. Pro quo he. le. Et egrotare. i. langorē simula. sicut est in lr̄a nr̄a. Et in eo. Et quasi egrotare cepit. 3. Reg. 14. In tpe illo egrotauit Abia. Et in eo. Vt cōsulat te pro filio suo qui egrotat. Et in eo. In tēpore senectutis sue doluit pedes. 4. Reg. 1. cecidítq; ochozias per cancellos cenaculi sui quod habebat in samaria & egrotauit. 2. Paralip. 16. Egrotauit autem Asa āno triceſſimo nono regni sui. & in p̄dicto loco scribitur cū aleph in fine loco he. Prouer. 23. Verberauerunt me sed nō doluí. Canti. 2. Quia amore lāgueo. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Pro quo he. le. Et tu infirmatus es sicut & nos. potest ēt signāre sicut est in lr̄a nr̄a. De quo vide supra in dictione חוֹל Chul. & in dictiōe חָלַל Chalal. & in eo. 59. Audierat eī q; egrotasset & conualuisset. Et in eo. 53. Et dñs voluit conterere eū in infirmitate. vbi ponitur הֶחֱלִי Hecheli: qđ est verbū tertie cōiugatiōis. i. īfirmare fecit. et Hiere. 5. Percussisti eos & nō doluerūt. Et in eo. 12. Hereditatē acceperūt & non eis profuit. pro quo he. le. Infirmati sunt & nō eis profuit. & ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugatiōis: qđ scribitur cū littera nun in principio. & potest etiam significare sicut est in littera nostra. De quo vide īfra in dictiōe נָחַל Nachal. Dañ. 8. & ego daniel lāgui & egrotaui p̄ dies. vbi sīr scribitur cū nun in prīcipio Amos. 6. Et nihil patiebātur sup cōtritionē ioseph. vbi ēt ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugatiōis. i. nō sunt infirmati vl̄ nō doluerūt sup cōtritionē ioseph. Mich. 1. qa infirmata est in bonū q; hitat in amaritudinibus. & in eo. 6. & ego ergo cepi pcutere te. pro q; he. le. Et ego quoq; feci te ī firmari pcutiēs te. Potest ēt legí sicut est in lr̄a nr̄a. De quo vide supra in dictiōe חָלַל Chalal. & inde חֹלֶה Chole. siue חוֹלָה Chola. i. egrot⁹ siue infirmus aut infirma: vel infirmitas. Nec. 2. cū te egrotū nō videam. Eccl̄s. 5. Est & alia infirmitas pessima. Ezech. 34. Et qđ egrotū ē nō sanastis. Et in eo. & qđ īfirmū erat cōsolidabo. Et aliqñ scribitur cū nun in prīcipio & dr̄ נָחֳלָה nachla. vt Esa. 17. ablata ēt mesis in die hereditatis. p̄q; he. le. In die īfirmitatis. pōt ēt signāre sicut est in lr̄a nr̄a. Nā eisdē lr̄is vtrūq; scribitur in he. Ezech. 34. Quod infirmū est nō cōsolidastis. & ī eo. Et cornibus vr̄is vētilabatis oia īfirma. In aliis vero locis p̄ נַחֲלָה nachla btūs Hie. trāstulit pessimā. vt Hiere. 10. pessima plaga mea. Et in eo. 14. cōtrita ē virgo filia ppli mei plaga pessima ve hemēter. & inde חֳלִי cholí. i. īfirmitas: siue lāgor. vt Deut. 7 Auferet dñs a te oēm lāgorē. 3. Reg. 17. Et erat lāgor fortissimus. 4. Reg. 1. Vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. 2. Paralip. 16. Et neq; in infirmitate sua q̄siuit dñm. Esa. 1. Oē caput lāguidū. & in eo. 53. vere lāgores nr̄os ipse tulit. Scribitur ēt חֳלָאִים cholaim in pl̄i. cū lr̄a aleph loco iod. vt Deut. 28. infirmitates pessimas & pseuerātes. scribitur etiā

Infirmari

חוֹלָה Egrotus. infirmitas

נַחֲלָה Infirmitas

Pessima.

חֳלִי Langor. infirmitas

חֳלָאִים Infirmitates.

מַחֲלָה Langor.

cum mem in principio & cū he in fine. & dī מַחֲלָה Machala. siue מַחֲלֵה machale. i. infirmitas siue langor. vt Exo. 15. cunctū langorē quem posui in egypto nō inducam sup te. 2. Paralip. 21. Tu aūt egrotabis pessimo langore vteri. Prouer. 18. Spūs viri sustentat imbecillitatē suā. Pro quo he. le. Spūs viri sustentat infirmitatē suā vel lāgorē suū. & in plu.

מַחֲלוּיִם Infirmitas Langores

מַחֲלוּיִם Machaluim. vt. 2. Paralip. 24. Et abeuntes dimiserunt eū in langoribus magnis. Scribitur etiā cū tau in principio & cū littera aleph loco iod. & dī תַּחֲלָאִים Thachaluim siue תַּחֲלוּאַי Thachaluе. vt Deut. 29. Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dñs. Et etiā pro eo qđ in līra nīra est afflixerit in hebreo ē supra dicta dictio. scilicet חָלָה Chila. i. infirmare fecit. 2. Paralip. 21. Mortuus ꝙ est in infirmitate pessima. Quod in hebreo legitur pluraliter. i. in infirmitatibus pessimis: vbi ponitur תַּחֲלוּאִים Thachaluim. Ps. 102. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Hiere. 14. Si ītroiero in ciuitatē: ecce attenuati fame. Pro quo he. le. Ecce infirmi vel lāguidi fame. Et in eodem. 16. Mortibus egrotationum morientur. Itē חָלָה Chala. i. orare. rogare. Deprecari. vt Exo. 32. Moyses autē orabat dñm deum suū. 1. Reg. 13. Et faciē dñi nō placaui. i. nō oraui siue nō rogaui. 3. Reg. 13. Deprecare faciē dñi dei tui. Et in eo. Oravit vir dei faciē dñi. Esa. 57. Propterea non rogasti. Item.

Infirmitates. Egrotationes. חָלָה Orare. Deprecari Rogare.

חָלָה chala. i. torta vel placenta aut collirida. De quo vide supra in dictione חוּל chul. Item חֲלִי choli. i. monile: seu margarita. Prouer. 25. Inauris aurea & margarita fulgens. & recipit in fine he vel tau. vt Osee. 2. Et ornabatur inaure sua & monili suo. Et in plurali mutat iod in aleph vt canti. 7. Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

חָלָה Torta. Placēta. חָלִי margarita Monile.

חִלְחַל חַלְחָלָה Ifirmari.

חִלְחַל Chalchal. Dolere. infirmari. cōtristari. & īde חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor siue angustia. De quo vide supra in dictione חוּל chul.

חָלַט Rapere.

חָלַט Chalat. rapere. vt. 3. Reg. 20. Rapuerunt verbū ex ore eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

חֵלֶךְ חֶלְבָּה חֶלְכָּאִים Pauper. Pauperes.

חֵלֶךְ Chélech. Paup. & scribitur cū he in fine & dī חֶלְבָּה chélcha. vt Ps. 9. Oculi eius in pauperē respiciūt. Et in eo. Tibi derelictus est pauper. & in plu. scribitur cū aleph loco he & dī חֶלְכָּאִים chelchaim. vt ī eo. Et cadet cū dñatus fuerit pauperū. Hebrei tn dicūt ꝙ in predicto loco est dictio composita & ꝙ significat cetum vel congregationē dolentiū vel oppressorū. De quo vide supra in dictiōe חַיִל chaíl.

חָלַם Sōniare.

חָלַם Chalam. somniare. sanare. confortare. roborare. vt Geñ. 28. Viditꝙ in somnis scalam stantem super terra. Pro quo he. le. & somniauit & ecce scala stabat in terra. & sic in sequentibus vbi translatio nra habet vidit somnium siue vidit in somnis: Hebrei legunt. somniauit somniū. Et in eo. Accidit quoꝙ vt visū somniū referret fratribus suis. Pro quo he. le. & sōniauit ioseph somniū & narrauit eū fratribus suis. Et in eo. Audite somniū quod vidi. Et in eo. Aliud quoꝙ vidi somniū. Et i eo. Quid sibi vult hoc somniū quod vidisti. Et in eo. 40. Videruntꝙ ambo somniū. Et in eo. 41. Post duos annos vidit pharao somnium. Et in eodem. vna nocte vterꝙ vidimus somniū. Et in eodē. vidi somnia: nec est qui ediserat. Et in eodem. 42. Recordatusꝙ somniorum que aliquando viderat. Deut. 13. Aut qui sōniū vidisse se dicat. Et in eo. Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur. pro quo he. le. Propheta aūt ille aut somnians somniū illud. Esa. 29. Sicut somniat esuriēs & comedit. Hiere. 23. Dicentes somniaui somniaui. Et in eodem. 29. Neqꝫ attendatis ad somnia vestra que vos sōniatis. Ioel. 2. Senes vestri somnia somniabunt. & inde

חֲלוֹם

חֲלוֹם Chalom. i. somniū. vt Geñ. 31. Dixitqꝫ angelus domini ad me in somnis. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in somnio. Et in eo. viditqꝫ in somnis dicentem sibi dominū Pro quo in hebreo habetur. Et venit deus ad labam syrum in somno noctis. Et in eodem. 37. Audite somnium meū. Nu. 10. vel per somnium loquar ad illum. Et in plu. חֲלֹמוֹת Chalomoth. vt Geñ. 37. Ecce somniator venit. Pro quo hebrei legunt· Ecce vir somniorum venit. Et in eodē. Et tūc apparebit quid illi prōsint somnia sua. Eccls. 5. Vbi sunt multa somnia plurime sunt vanitates. Et in lingua chaldaica dicitur חֶלֶם Chelem. siue חֶלְמָא Chelma. Dañ. 2. Dic sōniū seruis tuis. Et in eo. 4. Somniū vidi & perterruit me. Et in plu. חִלְמִין Chelmin. siue חֶלְמַיָּא Chelmaia. Vt in eo. 5. Et interptatio somniorum: & ostensio secretorum. Itē חָלַם Chalam. idest sanare siue cōfortare aut roborare. augmentare. vt Iob. 39. Separantur filii earum & pergunt in pascua. Pro quo hebrei legunt. Roborantur siue confortantur filii earum & pergunt in pascua. idest crescunt & augentur. Et est idem sensus cum littera nostra. Nam postqꝫ roborantur & crescunt separantur a matribus & pergunt in pascua. Esa. 38. Corripies me & viuificabis me. pro quo hebrei legunt. Sanabis me siue confortabis me & viuificabis me. Item חַלְמוּת Chalamuth. idest vitellum ouí: secundum hebreos. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. Pro quo hebrei legunt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. Et solum inuenitur in predicto loco. & si diuidatur predicta dictio potest interpretari sicut ē in littera nostra. Nam חָלָה Chala potest significare venire siue afferre. Vt dictum est supra in dictiōe חוּל Chul. & מוּת Muth mortem significat. vt infra dicetur. Item אַחְלָמָה Achlama. Lapis preciosus quem translatio nostra amethistū vocat. De quo vide supra in littera aleph. Quia secundum aliquos hebreos littera aleph est littera substantialis huius dictionis. secundum alios vero est addita & ideo deriuatur a supradicta dictione חֲלָם Chalam.

חֲלָמִישׁ Durissima .s. petra. Saxum. Silex.

חֲלָמִישׁ Chalamis. silex. saxum. Petra durissima. vt Deut. 8 Qui eduxit riuos de petra durissima. vbi ponitur pro durissima: quasi diceret de petra silice. Siue de petra saxo. idest de petra silicea vel saxosa. Et ī eodem. 32. Oleum ꝙ de saxo durissimo: vbi ponitur pro saxo. Iob. 28. Ad silicem extendit manum suam. Esa. 50. Ideo posui faciē meam vt petram durissimā. vbi ponitur pro petra durissima.

חַלּוֹן Fenestra.

חַלּוֹן Challon. fenestra. vt Hiere. 22. Qui apit sibi fenestras. De quo vide supra in dictione חָלַל Chalal.

חָלַף Transire. Abire. Pertransire.

חָלַף Chalaph. Transire. pertransire. abiicere. mutare. perforare. Secare. conterere. 1. Reg. 10. Cumqꝫ abieris inde & vltra transieris. Iob. 9. Si abierit non intelligam eū. Et in eo. Pertransierunt quasi naues poma portantes. Ps. 89. Mane sicut herba transeat. Et in eo. Mane floreat & trāseat. Canti. 2. Imber abiit & recessit. Esa. 21. Sicut turbines ab austro veniunt. Pro quo hebrei legūt. Sicut turbines ab austro pertranseunt. siue ad transeundum. Et inde חָלָף chaloph. idest transitus. Prouer. 31. Et causis omnium filiorum qui pertranseunt. pro quo hebrei legunt. Omnium filiorū transitus. Et dicunt hebrei ꝙ accipitur pro presenti seculo qui transit & est in continua mutatiōe. Item חָלַף Chalaph idest mutare: siue permutare: aut immutare. vt Geñ. 31. Et mutauit mercedem meam decem vicibus. Et in eo. Immutasti quoꝫ mercedem meam decem vicibus. Et in eo. 35. Ac mutate vestimenta vestra. Et in eodē. 41. Ac veste mutata obtulerunt ei. pro quo hebrei legunt. Et mutauit vestimenta sua & venit ad pharaonem. Leuit. 27. Sanctum erit & mutari nō poterit. Ps. 101. Et sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur. Esa. 9. Sed cedros immutabimus. Et in eodem. 24. Quia transgressi sunt leges mutauerunt ius.

Somnia. חֲלוֹם Somnia. חֲלֹמוֹת Somnia. חֲלוֹם Somnia. חֲלֹמִין somnia. חֲלֹם Separare Roborare Corripere Sanare. חֲלֹמוֹת Vitellū אַחְלָמָה Amethist

Ět in eo.40.Qui sperāt in dño mutabūr fortitudinē.Ponitur ēt pro instaurare vel renouare.vt Iob.14. Si precisū fuerit & rursum viresset·Pro quo he. le. Si precisū fuerit rursum innouabitur siue instaurabitur.Et in eo.29. Et arcus meus in manu mea instaurabitur.& inde חֲלִיפָה Chalipha.i.immutatio siue innouatio:aut īstauratio.vt Iob.14. Donec veniat īmutatio mea.Et in plu.חֲלִיפוֹת Chaliphoth Iob.10.Et pene militant in me.Pro quo he. le. Mutatiões & militia mecū.ps.54.Nō enim est illis cōmutatio. Quod in hebreo legitur plr.s.Nō enim sunt illis cōmutationes siue immutatiões.ponitur ēt חֲלִיפוֹת caliphoth pro vestibus mutatoriis vel optimis.vt Iudi.14.Dabo vobis trigīta sindones & totidē tunicas.pro quo he.le.Dabo vobis trigīnta sindones & totidem mutatorias vestes.Et in eo . vos dabitis mihi trīginta sindones & eiusdē numeri tunicas . Et ī eo.& ablatas vestes dedit iis qui problema soluerant. pro q he.le.Et abstulit vestimenta eorū & dedit mutatoria.s.vestimenta iis qui problema soluerant.4.Reg.5.Et decē mutatoria vestimētorū.Et in eo.Da eis talentū argenti & vestes mutatorias duplices.Accipitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro viris qui vicissim mutabantur per singula tempora . vt.3. Reg.5.Mittebatq; eos in libanū decē millia per menses singulos vicissim.i.qui per singulos menses mutabantur . Et inde חֶלֶף chéleph.i.pro.sic dictum a cōmutatione vnius p altero vt Nu.18.Quia preciū est pro ministerio quo seruitis.signāt ēt predicta dictio חָלַף chalaph.perforare.siue cōterere:aut percutere: vel incidere.vt Iudi.5 . Et tempus vastide perforans.Iob.20.Et irruet in arcū ereū . pro quo he. le.perforabit eum siue cōteret eū arcus ereus.Esa.2 . Et idola penitus conterentur.ponitur etiam pro sustinere.vt Iob 11.Si sustinuerit omnia & in vnū coaceruauerit . Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q signāt conterere vel incidere. Et legunt sic.Si cōtriuerit & concluserit & coaceruauerit . potest etiā legi sic.Si immutauerit.Et inde מַחֲלָף Machalaphi.culter:ab incidēdo vel perforando dictus.& solum inuenitur in numero plu.s.מַחֲלָפוֹת Machalaphoth.vt Esdre.1.cultri viginti nouē.& inde מַחְלְפוֹת Machlephoth.i . cincinni siue crines capitis.fortasse a mutatione dicti eo quod mutantur in tempore senectutis.vt Iudi.16. Si septē crines capitis mei licio plexueris.

חלץ Chalas.Eruere.extrahere.auferre:tollere .deponere. nudare.eripere.liberare.armare.expedire.vt Leuit. 14. iubebit eruī lapides in quibus lepra est. Deut.25 .Tollet calciamentū de pede eius. Osee.5 .Ablatus est ab eis.itē ponitur pro nudare.Threñ.4.Sed & lamie nudauerūt māmam.itē significat eripere siue liberare.vt ps.6 . Conuertere dñe eripe animā meā.ps.7. Decidam merito ab inimicis meis inanis.pro quo he.le. Et liberaui inimicos meos in vanū siue in vacuū.Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et dimisi hostes meos vacuos.ps.17.saluū me fecit qñ voluit me.i.eripuit vel liberauit me.ps.107 vt liberentur dilecti tui.ps.139.Eripe me dñe ab homine malo.Prouer.2.Iustus & angustia liberatus est.Esa.58.& ossa tua liberabit.Hebrei tñ dicunt q in predicto loco significat impinguare siue quietum esse. Vnde in pdicto loco ipsi legunt.Et ossa tua impinguabit siue quiescere faciet.Itē חָלַץ Chalas.Armare siue expedire.vt Nu.31.Armate inquit ex vobis viros ad pugnā.Et in eo.32.Nos autem ipsi armati &accincti pgemus ad preliū.Et in eo.Expediti pgite corā dño ad pugnā.& inde חָלוּץ Chalus.i.expeditus siue armatus.vt in eo.Et ois vir bellator armatus iordanē trānseat.Et in eo.oēs expediti pgamus ad bellū. & ī hebreo legitur singr.s.ois expeditus corā dño ad bellū .s. pget.& in plu.חֲלוּצִים chalusim.siue חֲלוּצֵי chalusi.i.armati siue expediti.Nu.31.Duodecim millia expeditorū . & in eo. Ipsi armati pgemus corā dño ī terrā canaā.& ide חֲלִיצָה chalisa.i.armatura.vt.2.Reg.2.Et tolle tibi spolia eius . p quo he.le.Et tolle tibi armaturā eius.Potest ēt significare sicut est in lra nra.Nā supra diximus q predicta dictio significat nudare siue auferre.Potest etiam legi sic.Et tolle tibi vestimēta eius.Nā in plī ponitur pro vestimentis siue p vestibus mutatoriis.vt Iudi.14.Quorū ablatas vestes dedit his qui problema soluerāt.scribitur etiā cū mē in principio & dr מַחֲלָצוֹת Machalasoth.vt Esa.3.Et mutatoria & palliola & linteamina.Zach.3.Et induite mutatoriis.i.vestibus mutatoriis. Item חֲלָצַיִם Chalas.i.lūbus. & solū inuenitur in numero plu.s.חֲלָצַיִם Chalasaim. vt Genē .35.Et reges de lumbis tuis egredientur.Et Iob.38 . Accinge sicut vir lumbos tuos.Esa.32.Accingite lumbos vestros.

חלק Chalac.diuidere.distribuere.partiri.mollificare.lenire . dilabi . blandiri . adulari.dolose agere. Genē .14. Et diuisis sociis irruit super eos nocte.& in eo.49. Diuidā eos in iacob.& in eo.Et vespere diuidet spolia.Exo.15.persequar & cōprehendā:diuidā spolia.Deut.4 . Que creauit dñs deus tuus in ministeriū cūctis gentibus .pro quo he. le.Que diuisit siue distribuit dñs deus tuus cunctis gentibus.Ios.13.Et nūc diuide terrā in possessionē nouē tribubus.Et in eo.18.Qui necdū acceperāt possessiones suas . Pro quo he.le.Qui necdū diuiserant possessiones suas.& in eo.Diuidite vobis terrā in septem partes . Et in eo.19. Partitiq; sunt terram.Et in eo.22. Diuidite hostiū predā. 2.Reg.6.Et partitus est vniuerse multitudini israel . Et in eo.19.Tu & siba diuidite possessionē.1.Paralip.16 . Et diuisit vniuersis per singulos viros.Et in eo.23. Et distribuit eos dauid.Et in eo.24.Et diuisit eos dauid & sadoch . Et in eo.Diuisit aūt eis:hoc est filius eleazar.Iob.38 . Per quam viam spargitur lux.Pro quo hebrei legunt . Per quam viam diuiditur siue distribuitur lux.Ps.59 . Partibor sichimam.Prouer.17.Et inter fratres hereditatem diuidet.Esa. 33.Tunc diuidentur spolia predarū multarū.Hiere . 37. vt diuideret ibi possessionem in conspectu ciuium. Hebrei tamen in predicto loco aliam significationem sequentes legunt sic. Vt dilaberetur inde in medio populi. siue per medium populi.Et in hebreo non habetur hereditatem : sed potest subintelligi: sicut est in littera nostra.Osee.10 .Diuisum est cor eorum.Amos.7.Et humus tua funiculo metietur.Pro quo hebrei legunt.Funiculo diuidetur vel distribuetur:scilicet inimicis tuis.& est idem sensus. Nam p mēsuram funiculi diuidenda erat.Mich.3. Qui regiones nostras diuidat.Item ponitur pro spoliari.eo quod spolia diuidūtur inter bellatores.vt.2.Paralip.28.Igitur achaz spoliata domo domini & domo regum ac principum dedit regi assyriorum . & inde חֵלֶק Chelec. siue חֶלְקָה Chelca.aut חֶלּוּקָה Chaluca.i.diuisio.pars.portio.partitio.vt Genē.14. Et ptibus virorū q venerūt mecū. Quod in he. legitur singulariter.s.& parte virorū qui venerūt mecū. Nu.18. Nec habebitis partē iter eos: ego pars & hereditas tua.Deut.33 Qđ in parte sua doctor eēt repositus.Ps.118 . Portio mea dñe dixi.Threñ .3.Pars mea dñs.Amos.4. Pars vna compluta est:& pars altera super quā nō pluit:aruit. Et in eo.Et comedit simul ptē.Accipitur ēt חֵלֶק chelec.siue חֶלְקָה chelca p agro vel possessione.eo qđ diuiditur inter heredes.vt Ruth.2.accidit āt vt ager ille hēret dñm noie booz.2.Reg. 14.Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo . Succēderūt ergo serui absalom segetem igni.Pro quo he.le. Succēderūt ergo serui absalom agrū siue possessionē.& in eo. Qua

חלוצים Expediti armati.
חֲלִיצָה armatura
מַחֲלָצוֹת mutatoria
חָלָץ חֲלָצַיִם Lumbi.
חלק Diuidere.
Partiri.
Distribuer
Spoliare.
חֵלֶק חֶלְקָה Pars.
Portio.
חֶלֶק Ager

re succenderunt seruí tuí segetem meã ígní.i.partẽ agrí ín quo erat seges. 4. Reg. 11. Iezabel quoq; comedẽt canes ĩ agro iezrael. & ín plu. חֲלָקִים Chalacím.i. partes síue diuí-
חֲלָקִים Partes. siões. vt Ios. 18. Lustrãtes eã ín septẽ partes diuíserũt. Scríbitur ẽt cũ mem ín príncípio & cũ tau ín fíne & dr̃ מַחֲלֹקֶת
מַחֲלֹקֶת Machalóceth. i. diuísio síue pars. & ín plu. מַחְלְקוֹת Mach-
מַחְלְקוֹת Partes. lecoth. vt Ios. 12. Síngulís partes suas tam ín mõtanís q̃ ĩ
Diuisiões. planís atq; campestríbus. 2. Paralíp. 26. Diuísiões aũt ianí torũ. & ín eo. 35. In diuísionibus síngulorũ sícut p̃cepit dauid. Accípitur ẽt pro vice síue pro turma: que erat ps hominũ deputata ín mínísteriũ regís vel tẽpli. vt. 1. Paralípo.
Vices. 23. Et dístríbuít eos dauíd per vices fílíorũ leui. Et ĩ eo. 27
Turma Turme. Qui mínístrabant Regí íuxta turmas suas. Et ín eo. Prime turme ín primo mense ieshoam preerat. Et in eo. Secundí mensís habebat turmã dudí ahoites. 2. Paralíp. 23. Nõ dímíserat abíre turmas que sibí per síngulas hebdomadas
חָלַק succedere consueuerant. Et ín eo. 35. Per familías turmasq; leuíticas. Itẽ חָלַק Chalac. í. Mollíficare. lenire. blandíri. a
Lenificar. dulari. blande vel ficte loquí. dolose agere. ps. 54. Díuísí sunt ab íra vultus eius. Pro quo he. le. Lenificauerũt magís q̃ butyrũ os suũ. Vndẽ btũs hieronymus ín psalterío íuxta hc. ve. trãstulit. Nítídius butyro os eius. Prouerb. 2. Et
Molificar ab extranea que mollít sermones suos. Et ín eo. 5. Et nítídius oleo guttur eius. í. lenius síue blandius oleo guttur eíus. s. est. Et ín eo. 28. Magís q̃ ílle quí per língue blandímẽta decípit. Pro quo he. le. Magís q̃ ílle quí blanditur síue adulatur língua. Et ín eo. 29. Qui blãdís fictísq; sermo
Blãdíri Adulari. nibus loquitur amíco suo. Ps. 5. Línguís suís dolose agebant. Ps. 35. Q̃ dolose egít ín cõspectu eius. Et índe חָלָק
Blande fícteq; loqui. Dolose agere. Chalac. í. lenís síue blãdus. vt Geñ. 27. Et ego lenís. Ios. 11. Et partẽ montis que ascẽdít seír. Pro quo he. le. A monte
חָלָק Lenis. leni qui ascendit seir. & scd̃m hebreos dicitur lenis: eo qd ín eo nõ erãt arbores neq; alíquíd asperũ. Potest ẽt legí sic. A monte diuíso. & sic est ín translatione chaldaica. Ezech. 12. Neq; díuínatio ambígua ín medío fílíorũ ísrael. p quo he. le. Neq; díuínatio lenís síue mollís. í. adulatoría & decep-
חֶלֶק toría. & índe חֶלֶק Chélec. síue חֶלְקָה Chelcath. í. blãdítie síue lenítas. vt Geñ. 27. Et colli nuda ptexít. Pro quo he. le.
Lenitas. Et super lenitatẽ colli sui. Et secundũ primã sígnatíonem põt ẽt legí sic. s. & sup partẽ colli sui. í. sup íllã partẽ que est
Blandus. nuda. & est ídem sensus cũ lr̃a nostra. Prouer. 6. A blanda lígua extrance. Et in eo. 7. In blandítíis labiorum protraxít
חֲלָקוֹת Blandítie חֲלַקוֹת Dolosa. illũ. & ín plu. חֲלָקוֹת Chalacoth. vt Esa. 30. Loquímíní nobís placentía. í. blandítías vel adulatíões. Ponitur ẽt חֲלָקוֹת Chalacoth. pro dolosís vel pro dolís vel fraudulẽter. vt. p̃s.
Dolí. 11. Labía dolosa ín corde & corde locutí sunt. Et in eo. Dísperdat dñs vníuersa labía dolosa. Ps. 72. Verũtñ ppter dolos posuísti eos. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hc. ve. transtulit. Verũtamẽ ín lubrico posuísti eos. Dañ. 11.
Fraudulẽter. Et ímpíí ín testamentũ símulabũt fraudulenter. ponitur ẽt חָלָק Chalac. pro lubrico. Prouer. 26. Et os lubrícũ opatur
חָלָק Lubricũ. ruínas. Et alíq̃ duplícatur líttera lamed & lr̃a coph. & dícítur. חַלַקְלַק Chalaclac. Et reperítur tm̃ plr. s. חַלַקְלַקוֹת
חַלַקְלַק חַלַק לַקוֹת Lubricum חֲלוּק Limpidissimus lapís. chalaclacoth. vt Ps. 54. Fíant vie íllorũ tenebre & lubrícũ. Hiere. 23. Via eorũ erít quasí lubrícũ ín tenebrís. Itẽ חֲלוּק chaluc. accípitur p lapíde leni. Pro quo btũs hieronymus trã
חָלַשׁ Debílitar. stulit límpídíssímum: sícut sunt lapídes torrentís. vt. 1. Re. 17. Et elegít sibí quíq; límpídíssímos lapídes. & scd̃m hãc sígnificationem. Esa. 57. Vbí nos legímus ín partíbus torrẽtís pars tua. hebrei legũt. ín lapídíbus torrẽtís pars tua.
חָלַשׁ Chalas. debílitare. ínfírmarí. vulnerare. Exo. 17. Fugauitq; ioſue amalech. pro quo he. le. Et debílítauít síue vulnerauít ioſue amalech. Iob. 14. Homo vero cum mortuus fuerít & vulneratus. Esa. 14. Corruístí in terrã q vulnerabas gentes. & índe חָלָשׁ Chalas. í. debílís vel ínfírmus. vt Ioel. 3. Infírmus dícet quía ego fortís sum. & índe
Vulnerare חָלָשׁ Infirmus. חֲלוּשָׁה Chaluſa. í. debílítas. Pro q̃ btũs hieronymꝰ trãstulít
חֲלוּשָׁה Fuga. fugã. vt Exo. 32. Neq; vocíferatio cõpellẽtiũ ad fugã.
חַם Cham. calefierí. De quo vide ín dictione sequentí.
חַמַם Chamã. calefierí. calefacere. incalescere. & aliq̃ scríbítur cũ símplící mẽ. vt Exo. 16. Cũq; incaluísset sol líq̃ fiebat. 1. Re. 11. Cras erit vobís salus cum ĩcaluerít sol. 3. Re. 1. Cumq; operíretur vestíbus nõ calefiebat. Et ín eo. Et calefaciat dñm nostrũ regẽ. 4. Reg. 4. Et calefacta ẽ caro puerí. Iob. 6. Cũ incaluerínt soluẽtur de loco suo. Et ín eo. 31. Et de velleribus ouíũ mearũ calefactus est. Et ín eo. 39. Tu forsítã ín puluere calefacíes ea. Ps. 38. Cõcaluít cor meũ in tra me. Eccls. 4. Sí dormierínt duo fouebũtur mutuo. í. calefient mutuo. Et ín eo. Vnus quõ calefiet. Esa. 44. Sũpsít ex eís & calefactus est. Et ín eo. Et calefactus est & díxít vah: calefactus sum: vídí focũ. Et ín eo. 47. Nõ sunt prune quí bus calefíant. & p eo qd̃ ín líttera nostra ẽ qbus calefíãt ín hebreo est לַחְמָם lachmã. í. ad calefacíẽdũ se. & eadem dictío põitur Iob. 30. Vbí dr̃ & radíx íuníperorũ erat cíbus eorũ. vbí p eo qd̃ ín líttera nr̃a est erat cíbus eorũ ín hebreo ponitur p̃dícta dictío. vnde hebreí legũt. Et radíx íuníperorũ ad calefacíẽdũ se. potest ẽt derívarí a dictíõe לֶחֶם Léchem. quẽ sígnat panẽ vel cíbũ sícut est ín líttera nostra. Esa. 57. Qui cõsolamíní ín díís. Pro quo he. le. Qui calefacti estís ĩ díís síue ín ídolís. í. in lígnís ex qbus ídola fíunt. Et ponitur íbí verbũ passíuũ prime cõíugatiónís: quod scríbitur cũ líttera nũ ín príncípio. Potest etiã derívarí a dictíone נָחַם Nacham quẽ sígnat cõsolarí sícut est ín lr̃a nr̃a. Osee. 7. Oẽs calefacti sunt quasí clíbanũ. Aggei. í. operuístis vos & nõ estís calefacti. Vide ẽt de hoc ínfra ín dictíõe יָחַם Iachã. Et índe חֹם Chom. ídest calor. estus. feruor. vt Geñ. 8. Frígus. & estus. Et ín eodem. 18. In ípso feruore díeí. Nec. 7. Vsq; ad calorem solís. Iob. 24. Ad nímíum calorem transíet ab aquís nímíum. Hiere. 51. In calore eorum ponam potus eorum. Et índe חַם Cham. í. calídus. vt Ios. 9. Calídos assumpsímus panes. 1. Reg. 21. Vt ponerentur panes calídí. Iob. 37. Nonne vestímenta tua calída sunt. Et índe חַמָּה chãma. ídest sol. eo quod calefacít. Canti. 6. Electa vt sol. Esa. 24. Et confundetur sol. Et ín eodem. 30. Et erít lux lune sícut lux solís. Ponitur etíam חַמָּה Chãma pro calore. vt Ps. 18. Nec est quí se absondat a calore eius. Et dícunt alíquí hebreí q̃ índe derívatur חוּם Chum: de quo supra díximus sígnificare nígrum síue ruffum.
חֹם Estus. Feruor. Calor.
חַם Calídus.
חַמָּה Sol.
חַמָּה Calor.
חֲמָאָה Chema. Butyrum. & scríbítur ín síngularí cum he vel tau ín fíne & dícitur חֲמָאָה Chema síue חֲמָאַת Chemath. vt Geñ. 18. Tulit quoq; butyrum & lac. Deut. 32. Butyrum de armento & lac de ouíbus. Iudí. 5. In phíala fortíum obtulít butyrum. Esa. 7. Butyrum & mel comedet. Scríbitur etíam alíquando sine aleph. vt Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. vbí ponitur חֲמָה Chema pro חֲמָאָה Chema. & pluraliter declínatur sícut nomína femínína. vt Ps. 54. Díuísí sunt ab íra vultus eíus. Pro quo beatus Hieronymus ín psalterío íuxta hebraícam veritatem transtulit. Nítídius butyro os eíus. Hebreí vero legunt pluralíter. scílícet lenificauerunt plusquam butyrũ os eíus. De quo dictum est supra ín dictíone חָלָק chalac.
חֲמָאָה Butyrum.
חָמַד Chamad. Concupíscere. Desíderare. vt Exo. 20. Non concupísces domum proxímí tuí. Et ín eodem Nec desíderabís vxorem eius. Et ín eodem. 34. Nullus ínsídíabítur terre tue. Pro quo hebreí legunt. Nullus concupíscet vel desíderabít terram tuam. Deutero.
חָמַד Cõcupíscere. Desíderare.

7.Nō cōcupíſces argentū & aurū de quíbus facta ſunt.Ioſ. 7.Et cōcupíſcēs abſtuli & abſcōdi.Prouer.12. Deſideriū ī pí monumentū eſt peſſímorū.Pro quo he.le. Deſiderat ſi ue cōcupíſcit ímpius venarí peſſímos.Poteſt ēt legí ſicut ē ínfra nīa:ſicut ínfra dícetur in dictiōe מצד Maſad.Canti.2

חמד Deſidera bilis. Cōcupíſcē tía. Cupído. Deſidera bile. חמדים Deſidera bilia. Deſideria. Valde bo num. Optima. מחמד מחמדים Deſidera bilis. Deſidera bilia. נחמד Deſidera bile. נחמדים Deſidera bilia.

In vnúm illíus quē deſiderauerā ſedí. & īde חמד Chémed ſíue חמדה Chemda.í.cōcupíſcētia.cupído. deſiderium ſíue deſiderabile.Ps.105.Pro nihílo habuerūt terrā deſiderabi lem.Eſa.32.Plangite ſuper regione deſiderabílí.Hiere.12 Dederūt portionē meā deſiderabílē ín deſertū. Dañ.11.Et erit ín cōcupíſcētia feminarū. Ezech.23. Iuuenes cupidí nís vníuerſos. Oſee.13.Ipſe deripiet theſaurum omnis va ſis deſiderabilis.Zach.7.Et poſuerūt terrā deſiderabilē ín deſertum.Ponitur ēt pro deſiderato.vt Aggei.2.Et veníet deſideratus cunctís gentibus.& índe חמד Chamud.í. deſi derabile.& in plu.חמדים Chamudim:ſíue חמדות Chamu doth.í.deſiderabiles vel deſiderabílía.vt Ps.38. Et tabeſce re feciſti ſicut aranēam anímā eius.Pro quo beatus Hiero nymus in pſalterío ſuxta he.ve.tranſtulit.Et poſuiſti quaſi tínea deſiderabílía eius.& in hebreo ſcribitur ín predícto loco ſíngulariter.ſ.deſiderabile eius.Eſa.44.Et amantiſſí ma corū nō ꝓderūt eís.í.deſiderabílía corū.Dañ.9. Quia vir deſideriorū es.Et in eo.10.Et panē deſiderabilē nō co medí.Ponitur ēt ꝓ optímo vel valde bono.vt Geñ.27.Et veſtíbus eſau valde bonis qua s apud ſe habebat domí.1. Reg.9.Et cuius erunt optima queꝯ iſrael. Scribitur etiam cum mem ín príncipio & dicitur מחמד Machmad.& in plu ralí מחמדים ſíue מחמדי Machamade Canti.5. Et totus deſiderabílis.et Ezech.24. Ecce ego tollo a te de ſiderabile oculorū tuorū. & Oſee.9. Deſiderabile argentū corū.Threñ.1.Omnium deſiderabílium ſuorum que ha buerat.Et ín eo.Manum ſuam míſit hoſtís ad omnia deſi derabílía ſua.Et in eo.Dederunt precioſa queꝯ pro cibo. í.deſiderabílía queꝯ.Ioel.3.Et deſiderabílía mea pulcher rima intuliſtis in delubra veſtra.ſcríbitur ēt cum nū ín prí cípio & dícitur נחמד Nechmad.í.deſiderabile. Geñ.3. Aſ pectuꝯ delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile ad íntel lígendū ſíue íntellectuí.Prouer.21. Theſaurus deſiderabí lís & oleum in tabernaculo iuſtí.Et in plu. נחמדים Neche madím.p̄s.18.Deſiderabílía ſuper aurum & lapídem pre cioſum multum.

חמה Socer. Socrus. חמה Nurus. חמות Nuri. חמותים Duo nuri חמה Sol. חמה Ira. חמה Butyrum.

חמה Chama.ſocer.ſocrus.murus.vt Geñ.38. Nunciatū eſt thamar ꝓ ſocer íllíus aſcenderet ín thānath.Et ín eo. Miſit ad ſocerū ſuū.Reperitur ēt ſe.ge.pro ſocru .vt Ruth. 1.Orpha oſculata eſt ſocrum ſuā.Mich.7. Nurus cōtra ſo crum ſuam.Item חמה Choma.í.murus.Ioſ.2.Domꝰ enim eius herebat muro.1.Reg.25.Pro muro erant nobís.2.Re. 11.Quare acceſſíſtís ad murū.Canti.8.Sí murus eſt edifice mus ſuper eum propugnacula argentea. Et ín eo.Ego mu rus.Et ín plu.חמות Chomoth.i.murí.vt Deut.28.Et deſtru antur murí tuí fírmí atꝯ ſublímes.& Canti.5.tulerūt palli um meū cuſtodes murorū.Eſa.49. Murí tuí coram oculis meis ſemper.Et in eo.60.Et edificabūt fílíí peregrinorum muros tuos.Et ín eo.Et occupabit ſalus muros tuos.Inue nitur ēt חמתים Chomothaím ꝓ duobus murís:ſicut & alía nomina in aím deſínētía que cōíter ſígnificāt dualē nume rū.vt Eſa.22.Et lacū feciſtís ínter duos muros. Itē חמה cha ma.i.ſol ſíue calor. De quo vide ſupra ín dictione חמם Cha mam. Item חמה Chema.í.furor.ira. De quo vide ínfra in dí ctíone יחם Iacham. Item חמה chema.í.butyrum.vt Iob.29 Quando lauabam pedes meos butyro . De quo vide ſupra ín dictione חמא Chema cum aleph . Quia cōmuniter ſcrí bitur cū littera aleph excepto ín loco predicto.

חמט Lacertꝰ. חמל Miſereri. Parcere. חמלה Miſeratio Indulgen tia. מ חמל חמן Símula chra. חמס Iníq; agere Iníuſte a gere. Opprime re iníq;. Ledere. Diſſipare. Cōtēnere. Polluere. חמס Iníquitas Mendar. חמסים Iníquí. תחמס Noctua. חמץ Fermētaſ. חמץ Fermētū . Fermenta tus. מחמצת Fermētatū חמץ Acetum.

חמט Chómet.Genus ſerpentís vel animalís ímundí. pro quo beatus hieronymus tranſtulit lacertam,vt Leuit. 11.Lacerta & talpa omnía hec ímmunda ſunt.

חמל Chamal.míſereri.parcere.índulgere.Exo.2. Cernēſ ꝯ paruulū vagientē míſerta eius aít.Deut.13.Vt míſe rearís & occultes eū.2.Reg.12.parcens ílle ſumere de ouí bus & bobus ſuís.Et ín eo.Eo quod fecerit verbum íſtud & nō pepercit.Et in eo.21.pepercitꝯ rex míphiboſeth fílío ſaul.Hiere.13.Nō parcā & nō concedā.Et in eo.15.Quís e ním míſerebitur tui hierꝰm.Et ín eo.21.Nō parcet neꝯ mí ſerebitur.Et ín eo.50.Nō parcatís iaculís. Et ín eo.51.No líte parcere íuenibus eius.Ezech.16.Vt faceret tibí vnum ex his míſertus tui.Malach.3.Et parcam eís ſicut parcit vír fílío ſuo.Et īde חמלה Chemla.í.míſeratio ſíue mīa.vt Geñ. 19.Eo qđ parceret dñs illí,ꝓ quo he.le. In míſeratiōe dñí ſup eū.Ponitur ēt ꝓ índulgētia.vt Eſa.63. In dilectiōe ſua & índulgentía ſua ípſe redemit eos. Scribitur etiā cū mem in príncipío & dícitur מחמל Machmal.vt Ezech.24.Et ſu per quo pauet aīa veſtra.pro quo he.le.Et ſuper míſeratio nem ſíue índulgentíam anime veſtre. ídeſt ſuper illud cui anima veſtra míſeretur & índulget.

חמן Símula chra. חמס Iníq; agere Iníuſte a gere. Opprime re iníq;. Ledere. Diſſipare. Cōtēnere. Polluere. חמס Iníquitas Mendar. חמסים Iníquí. תחמס Noctua. חמץ Fermētaſ. חמץ Fermētū . Fermenta tus. מחמצת Fermētatū חמץ Acetum.

חמן Chaman.Símulachrū.& ſolū ínuenítur ī numero plu ralí.vt Leuit.26.Et ſímulachra veſtra confríngam.2. Paralip.34.Et ſímulachra que ſuppoſita fuerant demolíti ſunt. Et dicūt alíquí hebrei ꝙ deríuatura ſupradícta dictío ne חמה Chama.que ſignificat ſolem & ꝙ erant ſímulachra ſíue ímagines ſolís.Ponitur etiam pro delubrís.vt Ezech. 6.Et conterentur delubra veſtra.

חמס Iníq; agere Iníuſte a gere. Opprime re iníq;. Ledere. Diſſipare. Cōtēnere. Polluere. חמס Iníquitas Mendar. חמסים Iníquí. תחמס Noctua. חמץ Fermētaſ. חמץ Fermētū . Fermenta tus. מחמצת Fermētatū חמץ Acetum.

חמס Chamas. Iníq; vel ínıuſte agere. Iníq; opprímere.le dere. Diſſípare.contēnere.polluere.Geñ.16. Iníq; a gís cōtra me. Iob.21.Et ſententias cōtra me ínıquas.ꝓ quo he.le.Et cogitatiónibus contra me ínıq; vel ínıuſte agitís. ſ.cogitādo de me mala. Ezech.22.Neꝯ opprímatís ínıq; . Itē ponitur pro ledere vel díſſípare.vt Iob.15. Ledetur q̄ ſí vínea ín prímo flore. Prouer.8. Quí aūt in me peccaue rít ledet anímā ſuā. Threñ.2.Et díſſípauit quaſí hortū tēto riū ſuū.Ponitur ēt ꝓ contēnere.vt Ezech.22. Sacerdotes e ius cōtemſerūt legē meā. Itē ponitur pro polluere.Hiere. 13.Pollute ſunt plante tue.Et índe חמס Chamas.í. Iníquí tas.ínıuſtitia.ínıuría.oppreſſio.Geñ.6. Et repleta eſt ínı quítate.2.Reg.22.De ínıquítate líberabís me.Ps.71. Ex v ſuris & iniquitate redímet anímas eorum.Ponitur etíam ꝓ mendací.vt Deut.19.ſi ſteterit teſtís mendax contra homí nem.ídeſt teſtís ínıquítatís. & ín pluralí.חמסים Chamaſím Ps.139.Ab hominíbus ínıquís erípe me.Et índe תחמס tha chmas.Quod ſignificat quodam genus auís ímunde: quā tranſlatío noſtra noctuam vocat.vt Leuit.11. Struthionem & noctuam & larum.

חמץ Chames.fermentare.vt Exo.12.Tulit ígitur populus conſperſam farínā anteꝯ fermentaretur.Et ín eodē. Neꝯ enim poterat fermentarí.Leuit.6.ídeo nō fermētabí tur.Oſee.7.Donec fermentaretur totum.& índe חמץ Cha mes.i. fermentū.ſíue fermētatū.vt Exo.12.Quicuꝯ come derit fermentum períbit anima ílla ex ísrael. Et ín eo.23. Non ímmolabís ſuper fermento ſanguinem víctime mee. Leuit.2.Omnis oblatio que offertur domíno abſeꝯ fer mento fíet. Leuit.7.Panes quoqꝫ fermentatos. Amos.4. Et ſacrificare de fermentato laudem.ídeſt ſacrificiū laudis. Scribitur etiā cū líttera mem ín príncipío & cū tau in fine & dícitur מחמצת Machmeſeth.vt Exo.12. Quí comederit fermentatum períbit anima eius.Et ín eodem.Omne fer mentatū nō comedetis.Et índe חמץ Chómes.i.acetum . vt Num. 6 . Acetum ex vino & ex qualíbet alía potíone.

חָמִין Contrahi.

Ps.68.Et in siti mea potauerūt me aceto.& ide verbū חָמִין Chames.i.exacerbari siue cōtrahi.vt Ps.72. Quia inflam matū est cor meū.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit quia contractū est cor meū . Item חָמִין Chomes.i.nocens siue iniquus.vt Ps.70. De manu contra legem agentis & iniqui.pro quo btūs hieronymus in psal terio iuxta he.ve.transtulit.De manu iniqui & nocentis.& inde חָמוּץ Chamos.i.oppressus . Esa .1.Subuenite oppres so.Itē חָמִיץ Chamis.i.pabulū.Pro q̄ btūs hieronymus trā stulit.Migma.vt Esa.30.Cōmixtum migma comedent.he brei tamen dicunt q̄ in p̄dicto loco signāt granū frumēti purum & mundū.Itē חָמוּץ Chamus.i.tinctus.Esa.63.quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra.

חָמִין Inīquus . Nocens.

חָמוּץ Oppress⁹.

חָמִיץ Migma.

חָמוּץ Tinctus.

חָמַק Declinare

חָמַק Chamac. Diuertere.declinare.vt Canti.5.At ille de clinauerat.Hiere.31. Vsquequo delicijs dissolueris fi lia vaga. Pro quo he.le. Vsquequo diuertes siue declinabis .s.a via recta filia vaga:siue filia aduersatrix . & inde חָמוּק Chamuce . Pro quo beatus hieronymus transtulit iunctu ras.vt Canti.7.Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

חָמוּק Iuncture.

חָמַר Turbare. intumescere.

חָמַר Chamar·Turbare.intumescere.vt Ps.45 . Sonuerūt & turbate sunt a que eorū.pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Sonantibus & intume scentibus gurgitibus eius.Et aliqñ duplicatur lra mem & lra res & dicitur חָמַרְמַר Chomarmar.vt Iob.16.Facies mea intumuit a fletu .Threñ.1.Conturbatus est venter meus . Item חֵמָר Chemar.bitumē.vt Geñ. 11. Habuerunt late res pro saxis & bitumen pro cemento.Et in eo. 14 . val lis aūt siluestris habebat puteos multos bituminis . Inde verbum bituminare . Exo. 2.Et liniuit eā bitumine ac pice.vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatum.s. bitumi nauit eam bitumine ac pice. Item חֹמֶר Chomer.i. lutum si ue cementū ex calce & arena cōmixtū: siue aceruus : aut co rus.vt Exo.1. Operibus duris luti & lateris. Iob.10.Memē to quesо q̄ sicut lutū feceris me. Et in eo.38.Restituetur vt lutū signaculū. Esa.64.Nos vero lutū:& fictor noster tu . Abach.3.In luto aquarū multarū.Potest etiam legi . Coa ceruationē siue cōgregationē aquarū multarū . Iuxta illud Ps.32.Cōgregans quasi in vtre aquas maris . Ponitur etiā pro cemento.vt Geñ.11.Et bitumen pro cemento . Signāt et aggerē siue aceruū.vt Exo.8.Congregauerūt eas in in mēsos aggeres.Item חֹמֶר Chomer.corus genus mensure. vt Esa.5.Et triginta modii sementis facient modios tres. Pro quo he.le.Corus sementis faciet ephi. Et est idem sen sus.Nam corus cōtinet triginta modios:& ephi est decima pars cori.vt Ezech.45.Vt capiat decimā partē cori batus & decimā partē cori ephi.Osee.3.Quindecim argenteis & coro hordei.Item חֲמוֹר Chamor.i.asinus.vt Geñ.22.Strauit asinū suū. Et in eo.49.Isachar asinus fortis . Deut . 28. Asinus tuus rapiatur coram te. Iudi.15.In maxilla asini in mādibula pulli asinarū deleui eos: & percussi mille viros . Pro quo aliqui hebrei legūt sic. in maxilla asini coacerua tio aceruorū.s.percussa est de philisteis.sequitur. In maxil la asini percussi mille viros. Quia vt dictū est asinus & acer uus eisdem litteris scribitur in hebreo . De quo vide Bur geñ .in additionibus super predicto loco .1. Reg.16 .Tulit itaq̄ Isai asinū plenū panibus. Et i hebreo nō habetur ple num sed sic.Tulit itaq̄ isai asinū panū.i.onustū siue plenū panibus sicut est in littera nra.4.Reg.6.Caput asini octo ginta argenteis venderetur.& in plur חֲמֹרִים Chamorim . i.asini.vt Geñ.12. Fuerūtq̄ ei oues & boues & asini .Et in de dicunt hebrei q̄ deriuatur יַחְמוּר Iachmur. Pro quo bea tus hieronymus trāstulit bubalū. Deut.14. Ceruū & capre am & bubalum.Hebrei dicunt q̄ significat quoddā genus ceruorū. Item חֹמֶר Chémer.vel חֲמַר Chamar.i.vinum siue merū.vt Deut.32.Et sanguinem vue biberent meracissi mum.Ps.74.Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi plenū.Esa.27. In die illa vinea meri cantabitur ei.Et in li gua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine & dr חֲמְרָא Chamra.Dañ. 5. precepit ergo iam temulentus.p q̄ he.le. Precepit in gustu vel sapore vini.& in eo . Bibebant vinū.

חֹמֶר Vinum.

חֲמַר Merum .

חֲמְרָא Vinum

חָמֵשׁ Chames.quinq̄.vt Esa . 43 , Ita vt quinq̄ partibus excederet.Et in eodē.45. Adhuc enim quinq̄ anni residui sunt.1.Reg.25.Et quinq̄ arietes coctos.Esa.19.Erūt quinq̄ ciuitates in terra egypti.Et in genere masculio scri bitur cū he in fine & dicitur חֲמִשָּׁה Chamissa . contra mo rem aliorū nominū.Geñ.14.Quattuor reges contra quin q̄.Et in eo.47.Extremos quoq̄ fratrum suorū quinq̄ vi ros constituit.Et similiter alia nomina numeralia a tribus vsq̄ ad decem seruant predictū ordinem: q̄ in genere ma sculino assumunt he in fine.vt infra in suis locis dicetur.in de verbum חָמֵשׁ Chimes.i.quintam partem tulit.Siue quin tam partem imposuit.ac si diceremus quintauit :sicut a de cem dicitur decimauit.vt Geñ.41.Et quintā partē fructuū cōgreget in horrea.Pro quo he.le.Et quintet terrā egypti. Et est sensus sicut in lra nra. Inde חֲמִישִׁי Chamisi .i.quintus. vt Geñ.1.Et factū est vespere & mane dies quintus . & inde חֹמֶשׁ Chomes siue חֲמִישִׁית Chamisith.i.quinta .s. pars . vt Geñ.47.Quintam partem regi dabitis.Et in eo . In vni uersa terra egypti regibus quinta pars soluitur. Leuit.5.& quintā partē ponet.Et in eo.Et quintā desuper partē dño cui damnū intulerat. Nu.5.Quintāq̄ desuper ei in quem peccauerit . Accipitur etiam חֲמִישִׁית Chamisith p quiquā gulato.i.pro re quinq̄ angulorū.3.Reg.6. Postesq̄ an gulorū quinq̄.i.quin quāgulati.Sicut in eo.dicitur quadran gulati.Et inde חֲמִשִּׁים Chamisim.idest quiquaginta. Geñ. 18.Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate . Et inde quin quagenarius dicitur שַׂר חֲמִשִּׁים Sar chamisim . idest prin ceps quinquaginta.vt Exo.18.Et cōstitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in hebreo legitur.Principes milliū & principes cētum & prī cipes quinquaginta & principes decem : scilicet virorum. Et inde חֹמֶשׁ Chomes.Pro quo beatus hieronymus tran stulit inguen.2.Reg.2.Percussit ergo eum abner auersa ha sta in inguine.Et in eo.3.Et percussit eum ibi in inguine & mortuus est.Et in eo.4 . Et percusserunt eum in ingui ne.Et vt dicit nicolaus de lyra est locus in corpore humano post quintam costam vbi pendent membra vitalia.Et quia arma bellica sunt fabricata cum costis & iuncturis ferreis ad similitudinem humani corporis & protegunt hominē vsq̄ post inguen: inde dicitur חֲמֻשִׁים Chamusim .i .armati.vel quia homines armati procedebant ordinatim quin queni ad bellum.Exo.13.Et armati ascenderunt filii israel de terra egypti.Et Ios.1.Vos aūt trāsite armati añ frēs uros.

חֲמִשִּׁי Quintus.

חֹמֶשׁ quinta ps

חֲמִשִּׁית Quinquā gulati.

חֲמִשִּׁים Quinqua ginta.

חֲמִשִּׁים Quinqua genarii.

חֹמֶשׁ Inguen.

חֲמֻשִׁים Armati.

חֲמַת Chemath.siue חֵמֶת Chémeth. Lagena . hydria . vter. Geñ.21.Et tollēs panem & vtrem aque imposuit sca pule eius.& in eo.Cūq̄ cōsumpta eēt aqua in vtre. Osee.7 Ceperūt prīcipes furere a vino. Pro q̄ he.le.Ceperūt prīci pes lagenā siue vtrē vini:vel de vinō.pōt ēt signāre irā si ue furorē sicut est in lra nra.vt Iob.21.Et de furore oīpotē tis bibet. De quo vide infra in dictiōe יַחַם Iacham . Poni tur ēt pro felle. Deut.32.fel draconū vinū eorū. Abach . 2. Ve qui potū dat amico suo mittēs fel suū. Sed ēt in predicto loco hebrei dicūt q̄d signāt hydriam siue vtrem.

חֵמָה Vter

חֲמַת Lagena.

חֵמָה Furor.

חֵמָת Fel.

חֵן Chen. Gratia. De quo vide in dictione sequenti.

חָנַן Chanan.misereri.gratificari. donare.s.per gratiā .dep cari.orare. Geñ.43. Deus inquit misereatur tui fili mi .

חֵן Gratia.

חָנַן Misereri.

Exo.33.Et miſerebor cui voluero. Pro quo in hebreo habetur. Et miſerebor cui miſerebor:ſiue cui miſertus ſum. Vnde in epiſtola beati pauli ad Romanos.cap̃.9. Sic habetur. Moyſi enim dicit miſerebor cui miſertus ſum. & ſcribitur in predictis locis p ſimplicẽ nun:ſicut & in aliqbus aliis ſequẽtibus. Iudi.21.Miſeremini eorũ. Iob.19.miſereminimei miſeremĩ mei ſaltẽ vos amici mei.Ps.6.Miſerere mei dẽ? qm̃ infirm? ſum.Ps.25.Audiuit dn̄s & miſertus ẽ mei. Ps.30.miſerere mei dn̄e qm̃ tribulor. p̃s.36. Iuſtus aũt miſeretur & tribuit.Ps.66.Deus miſereatur nr̄i. Ps.76. Aut obliuiſcetur miſereri deus.Ps.101. Quia tempus miſerendi eius.Prouer.14.Qui aũt miſeretur pauperi beatus. Et in eo.19.Feneratur aũt dn̄o qui miſeretur paupis. Eſa.26. Miſereatur impio & nõ diſcet iuſtitiã.Et in eo.30. Propterea expectat dn̄s vt miſereatur tui.Et in eo. Miſerans miſerebitur tui.Et in eo.33.Dn̄e miſerere mei.Amos.5.Si forte miſereatur dn̄s deus exercituũ.Malach.1.Et nunc deprecamini vultum dei vt miſereatur noſtri. Sigñat ẽt donare vt Geñ.33.Quos donauit deus ſeruo tuo.Et in eo. Et quã donauit mihi deus tribuens oĩa.Ps.118.Et de lege tua miſerere mei.Pro quo btũs hieronymus ĩ pſalterio iuxta. he. ve.tranſtulit.Et legem tuã dona mihi. Et quãdo eſt verbũ quarte coniugationis tunc ſigñat deprecari ſiue orare.aut quaſi per gratiã vel miſericordiam petere.vt Geñ.42.Cũ q̃ deprecaretur nos.Deut.3.Deprecatuſq; ſum dn̄m. Iob. 19.Ore proprio deprecabar illũ.Et in eo. Et orabam filios vteri mei.Et qa ille qui orat vl' deprecatur ſubmiſſe loq? tur:ideo ponitur in nr̄a tranſlatione p ſubmiſſe loqui.Prouer.26.Quãdo ſubmiſerit vocem ſuã nec crederis ei. Itẽ ponitur p ingemiſcere.vt Hiere.25. Quomodo cõgemuiſti cũ veniſſent tibi dolores. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt.Quõ deprecata es cũ veniſſent tibi dolores.vl' ſic.Quã gratiã ſiue qtã miſericordiã habuiſti cũ veniſſent tibi dolores. Inde חן Chen.i.gr̃a Geñ.18.Si ĩueni gratiã in oculis tuis ne tranſeas ſeruũ tuum.Et in eo.39. Et dedit ei gratiã in conſpectu principis carceris.Exo.3.Daboq; gratiam populo huic.Et in eo.12.Dn̄s autem dedit gratiã populo corã egyptiis.Et aliqñ ſcribitur cũ littera iod ĩ medio & dr̄ חין Chin. De quo ſupra dictũ eſt in ſuo loco. & inde חַנִינָה Chanina.i.miſericordia ſiue gratia. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit requiẽ.Hiere.16.Qui nõ dabũt vobis requiẽ.& inde תְּחִנָּה Thechina.i.clementia.mia.gratia. deprecatio ſiue obſecratio.aut preces. vt Ioſ.11. Et non mereruntur vllam clementiam.3.Reg.8. Reſpice ad orationẽ ſerui tui et ad preces eius.Et in eodem. Et exaudies in celo orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi tui aperti ad deprecationem ſerui tui & populi tui. Hiere. 38. Proſtrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur etiam pluraliter תַּחֲנוּנִים Thachanunim ſiue תַּחֲנוּנֵי Thachanune.ſecundum formam nominum maſculinorum. vt Ps.27. Quoniam exaudiuit vocẽ deprecationis mee. Ps. 129. Fiant aures tue intendentes in vocẽ deprecatiõis mee. Prouer.18.Cum obſecrationibus loquitur pauper. Hiere. 31.Et in miſericordia reducam eos.Zach.12. Spiritum gratie & precum.Reperitur etiam תַּחֲנוּנוֹת Thachanunoth. ſecundũ formã noĩum femininorũ.vt Ps.85. Et intende voci deprecationis mee. Inde חִנָּם Chinam.i.gratis ſiue gratuito aut fruſtra: ſupuacue.Geñ.29.Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi.Exo.21.Egredietur gratis abſq; pecunia.Nu.11.Recordamur piſciũ quos comedebamus in egypto gratis.Ps.34.Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui.Et in eo.Superuacue exprobrauerũt animam meam.Prouer.i.Fruſtra ei iacitur rete ante oculos pẽnatorũ. Malach.1.Et nõ incẽdat altare meum gratuito.

Donare.

חנינה Requies.

תחנה Clemẽtia. Preces.

deprecatio

תחנונים

deprecatio

Obſecrationes. Mia. Preces.

תחנונות

חנם

Gratis.

Supuacue

Fruſtra.

חנה Chana.caſtrametari.caſtra ponere. manere. expugnare.obſidere.circũdare.ſcilicet caſtris obſidentiũ. Exo. 13.Caſtrametati ſunt in etham.Et in eo.14. Reuerſi caſtrametentur e regione phiairoth. Et in eo.in conſpectu eius caſtra ponetis ſuper mare.Et in eo.15. Et caſtrametati ſũt iuxta aquas.Et in eo.9.Caſtrametati ſunt in eodem loco. Et in eo. Ibiq; iſrael fixit tentoria.Pro quo hebrei legunt. Et manſit ibi iſrael. Iudi.11.Et caſtrametatus eſt trans Arnon.Et in eo.19.Mane apud me etiam hodie.Pro quo hebrei.Manete obſecro:ecce dies manendi vel quieſcẽdi. ſ. eſt. eo quod iam tendebat ad occaſum.vt ſupra in eodem dicitur.1.Reg.4.Et caſtrametatus eſt iuxta lapidem adiutorii. Et in eo.Porro philiſtiim venerũt in aphec.Pro quo he.le. Et philiſtiim manſerũt ſiue caſtrametati ſunt in aphec. Et in eo.13.Et aſcendentes caſtrametati ſunt in machmas.Et in eo.17.Caſtrametati ſunt inter ſochoth & azecha. Ponitur etiam pro obſidere vel expugnare aut circũdare. ſ. caſtris obſidentium.2.Reg.12.Et obſide ciuitatem & cape eã 3.Reg.16.Porro exercitus obſidebat gebbeton.2.Paralip. 32.Et obſedit ciuitates munitas volens eas capere. Dic.26. Si conſiſtant aduerſum me caſtra.ideſt ſi obſederint vel caſtrametati fuerint aduerſum me Eſa.29.Ve ariel ariel ciuitas quã expugnauit dauid.& poteſt etiã legi. Ciuitas in qua manſit vel in qua habitauit dauid. Et in eodẽ. Et circundabo te quaſi ſpheram Zach.8. Et circundabo domum meam ex iis que militant mihi. Et inde תַּחֲנוֹת Thachanoth. ideſt manſio ſiue caſtrametatio.4.Reg.6. In loco illo & illo ponamus inſidias.Pro quo hebrei legunt.In loco illo & illo manſio mea:ſcilicet erit ad inſidiandum. Et inde מַחֲנֶה Machane.ideſt caſtrametatio.Siue caſtra.aut turma.circumuallatio.Et eſt vtriuſq; generis tam in ſingulari quã in plurali.vt Geñ.32.Caſtra dei ſunt hec.Et in eodem. Si venerit eſau ad vnam turmam & percuſſerit eam:alia turma que reliqua eſt ſaluabitur.Et in eodem.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.2. In caſtris filiorum ruben ad meridianam plagam.Deut.23.Dominus enim deus tuus ambulat in medio caſtrorum tuorum. Et in plurali מַחֲנִים Machanim:ſiue מַחֲנָיִם Machanaim ſecundum formam maſculinorum:aut מַחֲנוֹת Machanoth ſecundum formam femininorum.ideſt turme.caſtra.agmina.vt Geñ.32. Et appellauit nomen loci illius Mahanaim.ideſt caſtra. Et in eodem. Et diuiſit populum in duas turmas.Et in eodem.Et nunc cum duabus turmis regrediar.Nu.10. Quando mouenda ſunt caſtra.Et in eodem.13.Vrbes quales:murate an abſq; muris.pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus habitant:ſi in caſtris an in munitionibus. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.1.Reg.17. Congregantes autem philiſtiim agmina ſua.Et in eodem.29.Congregata ſunt ergo philiſtiim vniuerſa agmina.Canti.6.Quid videbitis in ſunamite niſi choros caſtrorũ.Et inde חֲנִיוֹת Chanuſoth.ideſt mãſiones parue.ſiue habitacula ad pernoctandum ſecundum hebreos.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ergaſtulum.Hiere.37.Itaq; ingreſſus eſt Hieremias in domũ laci.& in ergaſtulum. Et inde חֲנִית Chanith. ideſt lancea ſiue haſta.vt.1.Reg.17.Haſtile autem haſte eius erat quaſi liciatorium texentium.Et in eodem. Ipſum autem ferrum haſte eius. Et in eodem.18.Tenebat autem ſaul lanceam. Et in eodem.19. Niſuſq; eſt ſaul configere dauid lancea.1.Reg.22.Haſtam manu tenens. Et in eodem.26. Ecce haſta regis.2. Reg.23. Ipſe eſt qui leuauit haſtam ſuam. Et in plurali. חֲנִיתִים Chanithim ſecundum formam maſculinorum: ſiue חֲנִיתוֹת Chanithoth

Caſtrametari.

Caſtra ponere.

Manere.

Obſidere.

Expugnare

circundare.

חַחֲנוֹת caſtrametatio.

מַחֲנֶה

Caſtra. Turma.

מַחֲנִים

מַחֲנוֹת

Caſtra. Turme.

Agmina.

חֲנִיוֹת

Ergaſtulũ

חֲנִית

Haſta.

Lancea.

חֲנִיתִים חֲנִיתוֹת

Lancee. secundum formam femininorum.vt.2.Paralipo.23.Dedit ꝙ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosꝙ. Esa.2. Et lanceas suas in falces.

חָנַט Chanat. condire.s.aromatibus :sicut in corporibus mortuorū fieri solet vt seruentur a putrefactione.producere.proferre.vt Gen.50.Precepitꝙ seruis suis medicis vt aromatibus condirent patrem suum. Et in eo. Quibus iussa complentibus.Pro quo hebrei legunt.Et condierunt medici israelem.Et in eodem. Iste quippe mos erat cadauerum conditorum.Et in eo.Et conditus aromatibus repositus est in loculo.Itē חָנַט Chanat.i. producere.proferre.s. quando arbor profert primos fructus:vel qñ ficus profert grossos suos.Canti.2.Ficus protulit grossos suos. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur חִטָּה Chita.i.triticum vel frumētum:eo qđ in lingua chaldaica dicitur חִנְטִין Chintin.vt Esdre.6. Frumentum sal vinum & oleum.Et de hoc vide supra in dictione חִטָּה Chita.

Condire. חָנַט

Proferre. חִטָּה

Triticum. חִנְטִין

Frumētū.

חָנַךְ Chanach.Initiare.dedicare.erudire.ibuere.s. primis rudimentis.Deut.20. Quis est homo qui edificauit domum & non dedicauit eam.Et in eo.Et alius dedicet eā. 3.Reg.8.Dedicauerunt templū dñi rex & filii israel. Inde חֲנֻכָּה Chanucha.i.dedicatio.vt Nu.7. Hec in dedicatione altaris oblata sunt.Et in titulo.ps.30.Psalmus cantici in dedicatione domus. Item חָנַךְ Chanach.erudire.siue imbuere.scilicet primis elementis vel a primis moribus. vt Prouer.22.Prouerbium est:adolescens iuxta viā suā:etiam si senuerit nō recedet ab ea.pro quo hebrei legunt. Erudi siue imbue adolescentem iuxta viam suam: etiam si senuerit non recedet ab ea.Et inde חֲנִיכִים Chanichim. idest eruditi siue imbuti legibus domus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit expeditos.vt Gen.14.Numerauit expeditos vernaculos suos.

Dedicare. חָנַךְ

Dedicatio חֲנֻכָּה

Erudire.

Imbuere. חָנַךְ

Expediti. חֲנִיכִים

חִנָּם Chinam.Gratis siue gratuito.superuacue.frustra. De quo vide supra in dictione חָנָן Chanan.

Gratis. חִנָּם

חֲנָמֶל Chanamal.pruina.Ps.77.Et moros eorū in pruina sed btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit frigus.Hebrei tamen dicunt ꝙ significat speciē grādinis.Et solum inuenitur in predicto loco.

Pruina חֲנָמֶל

חָנַף Chanaph.polluere.maculare.simlare.hypocritā esse. seducere. Accipere personam.Nu.35.Ne polluatis terram habitationis vestre.Et in eo. Que insontium cruore maculatur.Ps.105.Et interfecta est terra in sanguinibus.ꝙ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Et polluta est terra in sanguinibus.Et ēt in trāslatione nra fortasse debet legi infecta ꝙ iterfecta.Esa.24.Et terra iterfecta ē ab hitatoribus suis.vbi sil'r ꝙ interfecta debet legi infecta.i.polluta siue vitiata aut cōtaminata.Hiere.3. Nunqd nō polluta & cōtaminata erit terra illa.& in eo. Et polluisti terrā in fornicatiōibus tuis.Et in eo.23. Propheta nāꝙ & sacerdos polluti sunt.Dañ.11.& ipii in testm̄ simulabūt fraudulēter.& inde חֲנוּפָה Chanupha.i.pollutio vel cōtamiatio Hiere.23.A ꝓphetis hierm egressa est pollutio sup oēm terrā.Et inde חָנֵף Chaneph.i.hypocrita.simulator. fallax. vt Iob.8.Spes hypocrite peribit.& in eo.15. Non ei veniet in cōspectu eius oīs hypocrita.Et in eo.15.Cōgregatio ei hypocrite sterilis.Et in eo.20.& gaudiū hypocrite ad instar pūcti.Et in eo.34.qui regnare facit hoiem hypocritam ꝓp ꝑctā populi.Et in eo.36.Simulatores & callidi ꝓuocāt iram dei.Ps.34.tētauerūt me subsānauerūt me.Pro qđ btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.In simulatione verborū fictorū.& in he.legitur in pti.s.in simulatoribꝰ vl' simulatiōibus.Esa.9.Quia oīs hypocrita est & nequā. Et in eo.10.Ad gentē fallacē mittā eum.Et in eo.33. Possedit

Polluere. חָנַף

Maculare

simulare. חֲנוּפָה

Pollutio.

Hypocrita חָנֵף

simulator.

simulatio.

Fallax.

timor hypocritas.Et inde חֹנֶף Chōneph.i. hypocrisis vel simulatio.vt Esa.32.Vt perficiat simulationem.

Simulatio. חֹנֶף

חָנַק Chanac.strangulare.necare.laqueo suffocare. 2.Reg.17.Dispositā domo sua suspēdio iteriit.i.laqueo se suffocauit.Iob.7. Quam ob rem elegit suspendium anima mea.Naum.2.Et necauit leonibus suis.

Laqueo suffocare vel suspendere Necare. חָנַק

חֶסֶד Chesed.misericordia.beneficiū.gratia.Gen. 21. Hāc mīam facies mecū.& in eo. Iuxta mīam quā feci tibi facies mihi.Et in eo.47.Et facies mihi mīam & veritatē. Exo.15.Dux fuisti in misericordia populo quē redemisti. Et in eo.34.Faciens misericordiā in millia.Deut.7.Custodiens pactū & mīam.2.Reg.16.Hec est inquit gratia tua ad amicū tuum.Iob.6.Qui tollit ab amico mīam.Ps.25.qm̄ mīa tua ante oculos meos est.Ps.88.Misericordias dñi in eternū cantabo.& in eo.qm̄ dixisti in eternū mīa edificabitur.Prouer.3.Misericordia & veritas non te deserant. Esa.16.Et preparabitur in mīa solium.Et in eo.57. Et viri mīe colliguntur.Ione.2.Misericordiam suā derelinquūt. i.nō recordātur beneficiorum tanꝙ ingrati. Et inde חָסִיד Chasid.i.misericors.sanctus.benignus.benefaciens.siue q est in statu gratie.Ps.4.Qm̄ mirificauit dñs sanctū suum. Ps.11.quoniā defecit sanctus.Ps.15. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē.Et inde verbū חָסַד Chasad.i.sanctum vel misericordem esse.Ps.17.Cum sancto sanctus eris.vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.Item חָסַד chasad.ponitur per antiphrasin pro improperare siue insultare.vt Prouer.25.Ne forte insultet te qui audierit. Et inde חֶסֶד Chesed.idest improperium siue nefas.vel res nefaria vt.Leuit.20.Nefariam rem operati sunt.Item חֲסִידָה Chasida.Nomen auis est inmunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit porphyrionem.Leuit.11. Onocrotalum & porphyrionem.Hebrei tamen dicunt ꝙ signāt ciconiam.

Misericordia חֶסֶד

Gratia.

Beneficiū. חָסִיד

sanctus.

sanctū esse. חָסַד

Insultare. חֶסֶד

nefaria res חֲסִידָה

Porphyrion.

חָסָה Chasa.confidere.fiduciam habere.sperare. protegere.Tutari.Deut.32. Vbi sunt dii eorum: in quibꝰ habebant fiduciam.Ps.5.Et letentur omnes qui sperant in te Ps.16.Qui saluos facis sperantes in te.Ps.30.In te dñe sperauī.Ps.35.In tegmine alarum tuarum sperabunt. Ps.56. Quoniam in te confidit anima mea.Et in eodem. Et i vmbra alarum tuarum sperabo.Ps.63.Letabitur iustus in domino:& sperabit in eo.Prouer.14.Sperat autem iustus in morte sua.Esa.14. Et in ipso sperabunt pauperes populi eius.Naum.1.Et sciens sperantes in se. Soph.3. Et sperabunt in nomine domini.Item significat protegere vel tutari.vt Iudi.9.Venite & sub vmbra mea requiescite.i. ptecti & securi estote.Ps.60.Protegar in velamento alarū tuarū.ps.90.Et sub pennis eius spabis.i.ptegeris.& ide חֲסוּת Chasuth.i.fiducia.Protectio.vt Esa.30. Et fiducia vmbre egypti in ignominiā.Et inde מַחְסֶה Machse.i.spes.fiducia. Protectio.ps.45.Deus nr̄ refugiū & virtus.pro quo beatꝰ hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Deus nra spes & fortitudo.Ps.61.Deus adiutor noster in eternū. pro quo beatus Hieronymus transtulit.Deus spes nostra semper.ps.70.Et tu adiutor fortis.pro quo beatus Hieronymus transtulit.Et tu spes mea fortissime.ps.90. Dicet domino susceptor meus es tu.pro quo beatus hierōymus trāstulit. Dicēs dño spes mea.Et in eo.qm̄ tu dñe spes mea.ps 103.Petra refugium herinaciis.i.ptectio siue tutamen herinaciis.Esa.25.Spes a turbie: vmbraculum ab estu.Et in eo.28.quia posuimus mendacium spes nostra.

Fiduciam habere. חָסָה

sperare confidere.

Protegere

חֲסוּת Fiducia. מַחְסֶה

Refugium

Spes.

חָסַל Chasal.deuorare deuastare. Deu.28.qm̄ locuste deurabūt oīa.& ide חָסִיל Chasil.i.bruchꝰ.genꝰ locuste.siue rubigo a deuorādo vl' deuastādo dictū.vt Esa.33.sic colligitur bruchꝰ.Iohel.1.residuum bruchi comedet rubigo.

Deuorare חָסַל

Bruchus.

חָסַם Ligare

חסם Chasam.claudere siue ligare.s.os.vt Deut.25.Non ligabis os bouis terentis. Ezech.39. Que obstupescere faciet pretereuntes.Pro quo hebrei legunt.Que claudere faciet pretereuntes.s.ora vel nares propter magnitudinem fetoris cadauerum mortuorum.Sicut exponunt hebrei.& inde מחסום Machsom.i.illud quo aialiū ora claudūtur.Pro quo translatio nostra habet custodiā.vt.Ps.38.Posui ori meo custodiā.Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit silentium.

מַחְסוֹם Custodia

חֹסֶן Fortitudo

חסן Chósen.fortitudo.potentia.diuitie.opes.vt Prouer.15 Domus iusti plurima est fortitudo.Dañ.4. In robore fortitudinis mee.& aliquando scribitur cum aleph in fine. & dicitur חיסנא Chisna. Dañ.2.Et regnum & fortitudinē & imperium & gloriam dedit tibi.Accipitur etiam pro diuitiis vel substantia aut opibus.Esa.33.Diuitie salutis sapiētia & scientia.Hiere.20.Et dabo vniuersam substantiam ciuitatis huius.Ezech.22.Opes & precium acceperunt.& in de verbū.חָסַן Chasan.i.thesaurizare.reponere.Esa.23.Nō condentur nec reponētur.& inde חָסֹן Chason.i. fortis siue potēs.Esa.1.Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe & opꝰ vrīm q̄si scintilla.pro quo hebrei le.Et erit fortis in stuppā & opus suum q̄si scintilla.Amos.2.Et fortis ipse quasi querens.& aliqñ scribitur cum iod in secunda syllaba. & dicitur חָסִין Chasin.vt.Ps.88.Quis similis tui potens es dñe.Item חָסַן Chasan in lingua chaldaica significat obtinere vel possidere aut hereditare.Dañ.7.Et obtinebit regnum vsq; in seculum.Et in eo.Et regnū obtinebūt sancti.i. possidebūt.

חֹסֶן Fortitudo

חָסִין Potens.

חָסַן Obtinere.

חֶסֶף Fictilis Testa.

חסף Chasaph siue חספא Chaspa.in lingua chaldaica significat fictile siue testam. Dañ.2. Quedā aūt fictilis. & in eodē.Tunc contrita sunt pariter ferrum:testa.

חִסְפַּס

מְחֻסְפָּס pilo cōtusum.

חספס Chasphas. minutum siue contusum.& additur lām in principio & dicitur מחספס Mechuspas.Pro q̄ btus Hieronymꝰ transtulit.Quasi pilo contusū.Exo.16 Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo cōtusum.& solum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei qꝰ significat rotundū. In translatione chaldaica habetur quasi decorticatum.

חָסַר Minui. Deficere

חסר Chasar.deesse.deficere.indigere.diminui.vt Genē.8. Et ceperunt minui post centum quinquaginta dies. Et in eodem. At vero aque ibant & decrescebant.i. deficiebant vel minuebantur.& in eodem.18.Quod si minꝰquinquaginta iustis quinq; fuerint.Pro quo hebrei legūt.Si forte deficiāt de quinquaginta iustis quinq;. Exo.16. Nec qui minus parauerat reperit minus.Pro quo hebrei legūt. Nec qui minus parauerat diminuit.s.mensurā gomor.& est sensus sicut in littera nostra.Deut.2.Et nihil tibi defuit.& in eodem.8.Et rerum omniū abundantia perflueris. Pro q̄ he. le:Nihil indigebis in ea.Et in eodem.15.Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. 1.Reg.21. An desūt nobis fusiosi.3.Reg.17. Nec lecythꝰ olei minuetur. & in eodē. Et lecythꝰ olei non est imminutꝰ. Nec.9.Nihil eis defuit.Ps.8 Et minuisti eum paulominꝰ ab angelis.Ps.22.Et nihil mihi deerit.Prouer.10.Et virga in dorso eius qui indiget corde.& in eodem.12.Quam gloriosus & indigens pane.& in eodem.28.Dux indigens prudentia multosopprimit.& in eodem.31.Et spoliis non indigebit.Eccls.4. Et fraudo animam meam a bonis.i.diminuo bona anime mee.& in eodem.6.Et nihil deest anime sue.Canti.7. Nunq; indigens poculis. Esa.23.Et potum sitienti auferat.Pro quo hebrei legunt.Potum sitiēti diminuat siue indigere faciat. Hiere. 44.Indiguimus omnibus.& inde חֶסֶר Chaser siue חֶסֶר Chéser.i.defectus.egestas.indigentia.vt Prouer.10. Indocti autem in cordis egestate morientur..& in eodem.28.Et

חֶסֶר Minui. Deesse. Indigere

חֶסֶר Egestas

ignorat qꝰ egestas supueniet ei.& inde חֶסֶר Chóser.i.penuria.egestas.indigētia.defectus.Deut.28.Propter rerū oīm penuriā.Iob.30.Egestate & fame steriles.Amos.4.Et indigentiā panis in oīnibus locis vestris.& inde חִסְרוֹן Chesron idest defectus siue diminutio.aut indigentia.Eccl's.1. Stultorum infinitus est numerus.Pro quo hebrei legunt.Et defectus nō potest numerari.Potest etiam legi sic. Et deficiēs vel indigens.s.corde & intellectu non potest numerari. Et tunc erit sensus sicut in littera nostra. & ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.sicut in pluribus aliis locis. Et inde מַחְסוֹר Machsor.i.defectus siue indigētia.aut penuria. Iudi.18.In quo nullius rei est penuria.& in eodem.19.Nulla re indigemus nisi hospitio.Pro quo hebrei legunt.Nullius rei est indigentia.& in eodem.Et prebebo omnia que necessaria sunt.Pro quo hebrei legunt.Omnis indigentia tua super me.Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28.Qui dat pauperi non indigebit.i.non erit ei indigētia vel egestas.

חִסְרוֹן Penuria. Egestas Indigētia

חֶסֶר Defectus.

מַחְסוֹר Penuria.

חַף

חף Chaph.mundus siue immaculatus. De quo vide in dictione sequenti.Quia inde deriuatur secūdū hebreos.

חָפַף In thalamo morari protegere.

חפף Chaphaph.occultare.velare.protegere.btūs Hieronymꝰ trāstulit:q̄si in thalamo morari.Deut.33.Quasi in thalamo tota die morabitur.Pro quo he.le.Protegens sup eum tota die.Inde חוּפָּה Chupa.i.thalamus.eo quod est coopertus & velatus.Ps.18.Et ipse tanq̄ sponsus procedēs de thalamo suo. Ioel.2.Egrediatur spōsus de cubiculo suo. & sponsa de thalamo suo.& inde חוֹף Choph.i.portus vel littus.aut statio nauium:eo quod occultat & protegit naues. Genē.49.Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Et in statione nauium.Hiere.47.Et aduersus maritimas eius regiōes.Pro quo he.le.Et aduersus portum maris. Et inde חָף Chaph.i.mundus siue immaculatus.vt Iob.33. Immaculatus & non est iniquitas in me.

חוּפָּה Thalamꝰ.

חוֹף Littus. Statio nauium. Maritima Portus

חָף Immaculatus.

חָפָא Irritare.

חפא Chapha.irritare.De quo vide in dictione sequenti.

חָפָה Tegere Operire Cooperire

חפה Chapha.operire.tegere.velare.vt.2.paralip.3.Domū quoq; maiorē texit tabulis ligneis abiegnis. & in eodem.Texit domum & trabes eius & postes.& in eodem.Cenacula quoq; texit auro.Ester.6.Lugens & operto capite. & in eodem.7.Et statim operuerūt faciem eius.Ps.67. Pēne columbe deargentate.Pro quo in hebreo legitur.Coopte argento.Hiere.14. Operuerunt capita sua. Itē חָפָא Chapha.cum aleph in fine.i.irritare siue detrahere.s.occulte.vt 4.Reg.17.Et irritauerunt filii israel verbis non rectis dominum deum suum.

חָפַז Festinare.

חָפַז Festināter fugere.

Formido

חפז Chaphaz.festinare siue festinātēr abire.formidare.expauescere.mirari.admirari.stupescere.strīgere.2.Reg. 4.Cūq; festinaret vt fugeret cecidit.4.Reg.8. Que proiecerant syri dum turbarentur.i.dum festinārent vt fugerēt. 1.Reg.23.Porro dauid despabat se posse euadere.pro q̄ he. le.Et dauid festinabat ire a facie saul.Potest etiam legi sic.& dauid formidabat ad eūdum a facie saul.i.formidabat posse abire a facie saul.quod est idē sensus cū littera nostra. Itē significat formidare siue expauescere.Deut. 20. Nolite cedere neq; formidetis.Ps.103.A voce tonitrui tui formidabunt. Itē significat mirari.siue admirari.aut stupescere:vel excessum mentis.vt 1ob.40.Ecce absorbebit flumē & nō mirabitur.Ps.30.Ego dixi in excessu mentis mee. Ps.34. Cōturbati sunt cōmoti sunt.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Cōturbati sunt admirati sunt.Ps.115.Ego dixi in excessu meo.& beatus Hieronymus in predicto psalterio trāstulit.Ego dixi in stupore meo & inde חִפָּזוֹן Chiphazon.i.festinatio aut pauor.vel admiratio siue excessus.s.mentis.vt Exo.12.Et comedetis eum fe-

Mirari Excessꝰ mētis.

חִפָּזוֹן

Festinatio Pauor

Tumultus חֹפֶן Manus Pugillus

Festinanter. Pro quo hebrei legunt. Comedetis eum in festinatione. Deut. 16. In pauore egressus est de egypto. Pōitur etiā pro tumultu. vt Esa. 52. Qm̄ nō in tumultu exibitis

Chophen. Interior pars manus: que vola dicitur siue pugnus vel pugillus. & solum inuenitur in nūero plurali. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camīo. Leuit. 16. Et hauriens manu cōpositum thymiama. Pro quo hebrei legunt. Et plenis manibus siue pugillis thymiamate. Eccls. 4. Melior est pugillus cū requie: q̄ plena vtraq; manus cum labore.

Voluntatē habere. Uelle. Stringere חָפֵץ Uolūtas.

חָפֵץ Chaphes. velle. placere. voluntatem aut complacētiā habere. siue dilectionē vel amorem habere. Geñ. 34. Amabat enim puellam valde. pro quo he. le. Quia volebat aut voluntatem siue cōplacentiā habebat in filia iacob. Nu. 14. Si propicius fuerit dñs. pro quo he. le. Si voluntatē habuerit dñs. aut si vult dñs. Deut. 21. Si aūt postea nō fuerit animo tuo. pro quo he. le. Et si non habueris voluntatē vel cōplacentiā in ea. & in eo. 25. Sin aūt noluerit accipere vxorem fratris sui. i. si non voluerit. Iudi. 13. Si dñs nos vellet occidere. 1. Reg. 15. Nunquid vult dñs holocausta & victimas. Ps. 146. Non in fortitudine equi volūtatem habebit. Canti. 8. Donec ipsa velit. Ezech. 18. Nunquid voluntatis mee est mors impii. i. nunquid voluntatem habeo in morte impii. & in eo. Quia nolo mortē morientis. pro quo he. le. Quia non habeo voluntatē in morte moriētis: siue quia non volo mortem morientis. & in eodem. 33. Viuo ego dicit dominus nolo mortem impii. i. non volo. Pōitur etiā pro stringere. vt Iob. 40. Strinxit caudam suam quasi cedrus. & inde חֵפֶץ Chéphes. i. voluntas. complacentia. beneplacitum. Ps. 1. Sed in lege domini volūtas eius. Ps. 110. Exquisita in omnes voluntates eius. Esa. 58. In die ieiunii vestri inuenitur voluntas vestra. & in eo. Facere voluntatē tuā in die sancto meo. & in eo. Et non inuenitur voluntas tua. Ponitur etiam in numero plurali. pro rebꝰ preciosis. i. pro iis que desiderantur. vt Prouer. 3. Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.

Fodere Explorare Cōsiderare. Scrutari Cōtēplari. Cōfundere Erubescere. Pudere. חָפַשׂ Libertate donare. חָפְשִׁי

חָפַר Chaphar. fodere. explorare. contemplari. considerare. scrutari. confundere siue cōfundi. erubescere. Geñ. 21. Qm̄ ego fodi puteū istum. & in eo. 26. Oēs puteos q̄s foderant serui patri illius. & in eo. Fodit alios puteos: quos foderant serui patris sui abraā. & in eo. Foderūtq; in torrētem. & in eo. Profectus inde fodit alium puteū. Nu. 21. Puteus quem foderunt principes. Iob. 12. Et defossus securus dormies. Quod sic exponitur ab hebreis. s. dormies securꝰ quasi terra esset defossa in circuitu tuo. Sicut fit in arce vel fortalicio ne inimici possint accedere ad murum. Eccls. 10 Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere. 13. Et fodi & tuli lumbare. Item significat explorare vel considerare aut contemplari seu scrutari. Ios. 2. Vt explorarent terram. & in eo dem. Et omnē terram considerare venerunt. Iob. 3. Quasi effodientes thesaurum. pro quo he. le. Et scrutantur eam. s. mortem magis q̄ thesauros. & in eodē. 39. Inde contēplatur escam. Significat etiam confundere vel erubescere. Ps. 33. Et facies vestre non confundentur. Prouer. 13. Impius autem confudit & cōfudetur. & in eodē. 19. Ignominiosus erit & infelix. pro quo he. le. Confundere faciens & erubescere faciens. Esa. 1. Erubescetis super hortis quos elegeratis. & in eo. 24. Erubescet luna & confundetur sol. & in eodem. 33. Confusus est libanus. & in eo. 54. Non em̄ te pudebit. i. non erubesces. Hiere. 15. Confusa est & erubuit.

חָפַשׂ Chaphas. liberum eē. liberare. i. libertate donare. Leuit. 19. Nec libertate donata. & in eodē. Quia nō fuit libera. & inde חָפְשִׁי Chopsi. i. liber vel liberatus. Exo. 21. In septimo egredietur liber gratis. Deut. 15. In septimo anno dimittes eum liberum. & in eo. Et quem libertate donaueris: nequaq; vacuum abire patieris. Iob. 3. Et seruus liber a domino suo. & in eo. 39. Quis dimisit onagrū liberum. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in pl'ali חָפְשִׁים Chopsim. Hiere. 34. Vt dimitteret vnusquisq; seruum suum & ancillam suam liberos. & inde חָפֶשׁ Chóphes. i. libertas. Ezech. 27. In tapetibus ad sedendum. pro quo hebrei legunt. In pannis siue in vestibus libertatis ad sedendū siue ad equitandū ideſt pannis siue tapetibus quibus liberi vtuntur. sicut exponunt hebrei. & inde חָפְשִׁית Chopsith. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit separatam. vt. 2. Paralip. 26. Et habitauit in domo separata plenus lepra. i. libera ab aliorum hominum habitatione.

Liber חָפְשִׁים Liberi חָפֶשׁ Libertas חָפְשִׁית Separata.

חָפַשׂ Chaphas cū apice ceboleth. scrutari. inuestigare. mutare. Geñ. 44. Quos scrutatꝰ incipiens a maiori vsq; ad minimū. 1. Reg. 25. Scrutabor eū i cūctis millibus iuda. Ps. 63. Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinium. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ps. 76. Et scopebā spm̄ meū. pro quo hebrei legunt. Et scrutabatur spiritus meus siue inuestigabat vel inuestigabatur. Prouer. 2. Et sicut thesauros effoderis illam. i. scrutatus fueris vel inuestigaueris illam. & in eodē. 20. Que inuestigat omnia secreta ventris. Threñ. 3. Scrutemur vias nostras. Amos. 9. Inde scrutans auferam eos. Soph. 1. In tēpore illo scrutabor ierusalem in lucernis. Abdie. 1. Quomodo scrutati sunt esau. vbi pōitur in hebreo verbū passiuum prime conjugationis quod scribitur cū nun in principio. Item significat mutare. s. habitum vel vultū. vt. 1. Reg. 28. Mutauit ergo saul habitum suum. 3. Reg. 20. Et mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. & in eodem. 22. Sume arma tua & ingredere prelium. pro quo he. le. Muta. s. habitum & ingredere prelium. & in eodem. Porro rex israel mutauit habitum suum. Iob. 30. In multitudine eorum cōsumitur uestimentum meū. pro quo hebrei legunt. In multitudine fortitudinis. s. dolorum mutatur vestimentum meum. Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28. Regnantibus impiis ruine hominū. pro quo hebrei legunt. Cum surrexerint impii mutatur homo. vel secūdum aliam significationem scrutatur siue inuestigatur homo.

Inuestigare Mutare.

חֵץ Ches. Sagitta. De quo vide in dictione sequenti. quia inde deriuatur.

חָצַץ Chasas. diuidere. dimidiare. vt Iob. 21. Et numerus mensium eius dimidietur. Item חֵצִי Chasas. i. sagitta. iaculum. Ps. 76. Et enim sagitte tue transeunt. & cōmuniter scribitur cū simplici sade. & dicitur חֵץ Ches. vt. 4. Reg. 19. Nec mittet in eum sagittam. Hiere. 9. Sagitta vulnerās lingua eorū. & in eo. 50. Non parcatis iaculis. quod in hebreo legitur singulariter. s. iaculo vel sagitte. Scribitur etiā cum iod in fine & dicitur חֵצִי Chési. vt. 1. Reg. 20. Iecit aliā sagittam trās puerum. & in eo. Ecce ibi est sagitta. 4. Reg. 9. Et egressa est sagitta per cor eius. & in plurali חִצִּים Chisim siue חִצֵּי Chise. vt Deut. 32. Sagittas meas complebo in eis. 1. Reg. 20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eū. Ps. 19. Sagitte potētis acute. & inde מְחַצֶּה Mechases siue חֹצֵן Choses. i. ballistarius siue sagittarius aut phalanx vel turma armatorum & curruum. Iudi. 5. Vbi colisi sunt currus. Pro q̄ hebrei legunt. A voce sagittariorum uel ballistariorū. Prouer. 30. Et egredietur vniuersa per turmas suas. Item חֲצָץ Chasas. i. calculus siue lapillus. Prouer. 20. Et postea implebitur os eius calculo. Ponitur etiam translatiue pro numeratione vel numero. vt Threñ. 3. Confregit ad numerū dētes meos. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cōfre-

חֵץ Dimidiare. חֲצָץ חֵצִי Sagitta. Iaculum חִצִּים Sagitte חֹצֵן Ballistarius. Turma חֲצָץ Calculus Numerus.

git calculo siue in modum arene dentes meos.

חָצַב Fodere

חָצַב Chasab.fodere, scindere, secare, percutere. excidere. sculpere.dolare. Deut.6. Cisternas quas non fodisti. Pro quo in hebreo habetur.Cisternas defossas siue excisas quas non fodisti siue nō excidisti.& in eodem.8. Et de mō tibus eius eris metalla fodiuntur.2.Paralip.2.Et octoginta millia qui cederent lapides de mōtibus.Ps.28. Vox domini intercidentis flamā ignis.i.excidentis.Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Vox domini diuidens flāmā ignis.Prouer.9.Excidit colūnas ei? septem. Esa.5.Torcular extruxit in ea.pro quo he.le.Torcular excidit siue effodit in ea.& in eodē.10.Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea.& in eodem.15. Attendite ad petram vnde excisi estis.& in eodem.22. Quia excidisti tibi hic sepulchrū: excidisti in excelso memoriale. Pōitur etiam pro percutere. Esa.51.Nunquid non tu percussisti superbum. Item significat sculpere siue dolare.vt Iob.19 Vel certe sculpātur in silice.Osee.6.Propter hoc dolui in prophetis.& inde מַחְצֵב Machseb.i.lapicidium.f.locus vnde lapides exciduntur.vt.4.Reg.22.Vt emantur ligna & lapides de lapidicinis.

Scindere.

Secare

Percutef. Sculpere.

Dolare

Lapidicia

חָצָה Diuidere

חָצָה Chasa.diuidere.Partiri.dimidiare.separare.Genī.35. Diuisitq; filios lie & rachel.Exo.21. Vendent bouem viuum & diuidēt precium.& in eo.Cadauer aūt mortui inter se dispartient.i.diuident.Nu.31.Diuidesq; ex equo predam.& in eodem.Ex media parte filiorū israel quā separauerat. Iudi.7.Diuisitq; trecētos viros in tres ptes.4. Reg. 2.Et diuise sunt huc atq; illuc. Iob.40.Diuident illum negociatores.Ps.54.Non dimidiabunt dies suos.Esa.30. Vel ut torrens inundans usq; ad mediū colli. Pro quo hebrei legunt. Vsq; ad collum dimidiabit.& est sensus sicut in littera nostra.Dañ.11.Et diuidetur in quattuor vētos celi. Et inde חֲצִי Chasi siue חֲצִי Chési.i.dimidium.semis.siue media pars.vt Exo.12.Factum est autem in noctis medio. Et in eodē.25.Cuius longitudo habebat duos & semis cubitos.& in eodem.Latitudo cubitum & dimidium.& in eodē Altitudo cubitum similiter ac semissem.3. Reg.3. Et date dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde חֲצוֹת Chasoth.i.dimidium.Exo.11.Media nocte īgrediar in egyptum.Ps.118. Media nocte surgebam ad confitendū tibi.Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַחֲצִית Machasith siue מְחֲצָה Mechesa.i.dimidiū siue dimidia ps. vt Exo.30. Dimidium sicli iuxta mensuram templi.& in eodem.Media pars sicli offeretur dño.Leuit.6. Medium ei? mane & medium eius vespere.Nu.31.Ex media quoq; parte filiorum israel accipies.& in eodem.Dataq; est medsa ps his qui in prelio fuerant.

Diuidere

Separare

Dimidiare

חֵצִי Medium

Semis. Dimidium

חֲצוֹת Media.

מַחֲצִית Dimidium Media ps

חֵצֶן Sinus. Ulna.

חֵצֶן Chisen siue חֹצֶן Chósen.sinus.vlna. Nec.5. In sup excussi sinum meū.Ps.128.Et sinum suum qui manipulos colliget.Esa.49.Et afferent filios tuos in vlnis. Et aliqui hebrei dicunt q; significat brachium.

מַחְצֶפָא Urgens

Crudelis

חָצַף Chasaph.in lingua chaldaica significat vrgere siue temere aggere seu īpudēter agere.& inde מַחְצֶפָא Machsepha.i.vrgens siue temeraria vel impudens. Dañ.3. Et iussio regis vrgebat.Ponitur etiā pro crudeli.vt in eodē.2. Et tam crudelis sentētia a facie regis esset egressa. Et etiam in predicto loco hebrei legunt.Impudēs siue temeraria sniā.

חָצַר Clangere. Canere tuba.

חָצַר Chasar.clangere.vel canere.s.tuba.& scribitur cū duplici sade.vt.1.Paralip.15.Sacerdotes clangebant tubis. 2.Paralip.5. Et cū eis cētum viginti canētes tubis.& in eodem.7. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos. & in eodem.29.Hi qui tenebant tubas erāt in officio suo. pro quo hebrei legunt. Et tube clangebant: siue vt ita dicā: tibicinabant.vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.& in de חֲצֹצְרָה Chasósra.i.tuba.vt Osee.5.Clangite buccina in gabaa tuba in rama.& in plurali חֲצֹצְרוֹת Chasósroth.i.tube vt Nu.10. Fac tibi duas tubas argenteas.& in eodem.31. Et tubas ad clangendum tradidit ei.Ps.97.In tubis ductilib?. Item חָצֵר Chaser. Atrium.vestibulū.villa.& reperitur generis cōis tam in singulari q; in plurali.Exo.27. Facies & atrium tabernaculi.& in eodē.In latitudine uero atrii.& in eodem.40.Circundabisq; atrium tētoris.2.Reg.17.Qui habebat puteum in vestibulo suo.3.Reg.6.Edificauit atriū interius.& in eodem.7.Et atrium maius rotundū.2. Paralip.7.Sanctificans quoq; salomon mediū atrii. Ester.1.In vestibulo horti & nemoris.& in eodem.6.Amā quoq; exterius atrium domus regie intrauerat.Hiere.26.Sta in atrio domus domini.& in eodem.36.In vestibulo superiori in introitu porte noue.& in eodem.37.Et mansit ieremias in vestibulo carceris.Ezech.10.Et atrium repletum est splendore glorie domini.& in eodem.40.Vsq; ad frontem atrii interioris.& in eodem.Et porta atrii interioris.& in eodē. Et introduxit me in atrium interius.& in eodem. Et vestibulum eius ad atrium exteri?.Et in eodem.46.Porta atrii interioris que respicit ad orientem.& aliquādo scribitur cū he in fine.Hiere.36.Et ingressi sunt ad regem in atriū.& in plurali חֲצֵרִים Chaserim siue חֲצֵרוֹת Chaseroth.i.atria. vt.Ps.85.Concupiscit & deficit anima mea in atria dñi.& in eodem.Quia melior est dies vna in atriis tuis.Ps.99.Et atria eius in hymnis.Esa.1.Vt ambuletis in atriis meis. Ponitur etiam pro villa vel oppido tam in singulari q; in plurali.Genī.25.Per castella & oppida eorum.Exo.8.Et mortue sunt rane de domibus & de villis. Leuit.25.Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet.Nu.34.Vnde egredientur confinia ad villam nomine Addar.Ios.15.Ciuitates & ville earum.Esa.24. In domib? habitabit cedar. pro quo hebrei legūt.In villis siue in oppidis habitabit cedar.& inde חָצִיר Chasir.i.herba.fenum.3.Reg.18. Si forte possimus inuenire herbam.Iob.8.Et ante omnes herbas arescit.& in eodem.40.Fenum quasi bos comedet.ps.103. Producens fenum iumentis.Ps.129.Fiāt sicut fenum tectorum.Esa.15.Quia aruit herba. & in eodem.37. Et herba tectorum que exaruit.Et in eodem.40.Omnis caro fenū. & in eodem.54.Et germinabunt inter herbas.Ponitur ēt pro pascuis.siue pro virore.vt Esa.34.Et erit cubile draconū & pascua struthionū.& in eodē.35. Viror calami & iunci.Significat etiam porrū.vt Nu.11. Porriq; & cepe & allia.

חֲצֵרִים Atria.

Oppidum

Villa.

חָצִיר Herba.

Fenum

Pascua. Viror.

Porrum

חֹק Lex

חֹק Choc.lex.legitimum.preceptum.ritus. De quo vide in dictione sequenti.

חָקַק Leges cōdere.

חָקַק Chacac.decernere.statuere.precipere.leges condere. describere.depingere.exprimere.exarare.Prouer.8. Et legum conditores iusta decernunt.Esa.10. Ve qui cōdūt leges iniquas.vbi etiam pro legibus pōitur חֻקֵּי Chicece. ac si diceret.ve qui decernunt decreta iniqua siue ve qui statuunt statuta iniqua.Esa.22.Diligenter in petra tabernaculum tibi.Pro quo hebrei legunt.Describens vel exarans in petra tabernaculum suum.Ezech.23.Imagines chaldeorū expressas coloribus. & aliqñ scribitur cum simplici coph. vt Iob.4.Vt exarentur in libro stiloferreo.Prouer.8.Qñ certa lege & gyro vallabat abyssos.& in eodem.Quādo appendebat fundamenta terre.pro quo hebrei legunt.Quando statuebat vel decernebat siue describebat aut certa lege vallabat fundamenta terre.Esa.30.Et in libro diligēter exara illud.Ezech.4.Et describes in eo ciuitatem ieruſalem.Et inde מְחֻקָּק Mechucac.i.illud quod decernitur vel statuitur. pro quo btūs Hieronymus transtulit iudicia.vt Prouer.31.

Exprimere Exarare.

Describef.

חֻקֵּי

מְחֻקָּק

מְחֹקֵק Ne forte bibant & obliuiſcãtur iudiciorũ. & inde מְחֹקֵק Mechochec. i. legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt Nu. 21. In datore legis & in baculis ſuis. Eſa. 33. Dominꝰ legifer noſter. Ponitur etiã pro doctore. vt Deut. 33. Qđ in parte ſua doctor eſſet repoſitus. Item ponitur pro duce vel principe. vt Geñ. 49. Mõ auferetur ſceptrũ de iuda & dux de femore eius. Iudi. 5. De machir principes deſcenderũt. Scribitur etiam ſine mem in principio. vt in eodẽ. Cor meũ diligit principes iſrael. & inde חֻקֵּי Chicheche. i. leges ſiue ſtatuta. vt Eſa. 10. Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecũdũ hebreos ſignificat etiã cogitationes. vt Iudi. 5. Vbi nos legimus magnanimorũ reperta eſt cõtẽtio. Pro quo ipſi legũt. Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis. & inde חֹק Choc ſiue חֻקָּה Chuca vl' חֻקַּת Chucath. i. lex. legitimũ. preceptũ. ritꝰ. cultus. ius. cerimonia. ſtatutum. cõſuetudo. terminus. & eſt cõmunis generis tam in ſingulari qꝫ in plurali. Geñ. 47. Et factum eſt quaſi in legem. Exo. 12. Et celebrabitis eam domino in generationibus veſtris cultu ſempiterno. i. lege vl' ritu ſempiterno. & in eodem. Et cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in eodẽ. Cuſtodi verbum iſtud legitimũ tibi & filiis tuis. & in eõdem. Hec eſt religio phaſe. i. lex ſiue ritus phaſe. & in eodem. 13. Cuſtodies huiuſcemõi cultum ſtatuto tẽpore. & in eodẽ. 28. Legitimũ ſempiternũ erit Aaron & filiis eius. & in eodẽ. 29. Cedẽtqꝫ in partẽ Aaron & filiorũ eius iure perpetuo. & in eo. 30. Legitimũ ſempiternũ erit ipſi & ſemini eius. Leuit. 6. Legitimum ſempiternũ erit in generationibus ueſtris. & in eodẽ. 7. Et dedi aaron & filiis eius lege perpetua. & in eodẽ. 10. Quod datũ eſt tibi & filiis tuis de oblationibus dñi. Pro quo hebrei leguit. Quia legitimum ſiue ſtatutum eſt tibi & filiis tuis. & in eodẽ. 16 Eritqꝫ hoc vobis legitimum ſempiternũ. & in eodẽ. 18. Nec in legitimis eorum ambuletis. & in eodẽ. Et precepta mea ſeruabitis. & in eo. 26. Si in prẽceptis meis ambulaueritis. Nu. 9. Preceptũ idem erit apud vos tam aduene qꝫ indigene. & in eodẽ. 19. Hec eſt religio victime. pro quo hebrei legunt. Hoc eſt legitimum legis ſiue hec eſt cerimonia legis. 1. Reg. 30. Et factũ eſt hoc ex die illa & deinceps cõſtitutũ & prefinitum. Ps. 2. Predicans preceptum eius. Ps. 93. Qui fingis laborẽ in precepto. Ps. 118. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ad cuſtodienda precepta tua. & in eodẽ. Iuſtificationes tuas cuſtodiam. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta tua cuſtodiã. Ps. 148. Preceptũ poſuit & nõ preteribit. Eſa. 24. Mutauerunt ius. Hiẽre. 32. Et accepi librum poſſeſſionis ſignatũ & ſtipulationes & rata. vbi ponitur pro rata. i. ſtatuta vel determinata. & in eo. 33. Et leges celo & terre nõ poſui. Ezech. 20. Ergo & ego dedi eis precepta nõ bona: & in eodem. 36. Sacrificium dño legitimum iuge atqꝫ perpetuum. & ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich. 7. Longe fiet lex. Soph. 2. Priuſqꝫ pariat viſio. pro quo in hebreo habetur. Priuſqꝫ pariat lex ſiue preceptum aut ius. & in littera noſtra debet legi. Priuſqꝫ pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. vnde beatus Hieronymus exponens predictũ locũ ſic ait. Anteqꝫ preceptũ ſequatur effectus. Significat etiã illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a natura aut ex conſuetudine. vt in aliquibus locis predictis & Geñ. 47. Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebebantur. Prouer. 30. Tantũmodo victui meo tribue neceſſaria. i. cibaria ſtatuta ex natura. & in eodẽ. 31. Deditqꝫ predam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis. i. ſtatuta cibaria Ponitur etiã pro termino. vt Iob. 14. Cõſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt. & in eodẽ. 26. Terminum circundedit aquis. & in eodem. 38. Circundedi illud terminis meis. Eſa. 5. Et aperuit abſqꝫ vllo termino. Item ponitur pro tempore. i. pro tempore ſtatuto. vt Iob. 14. Et cõſtituas mihi tempus in quo recorderis mei. Ponitur etiã ꝓ voluntate. vt Iob. 23. Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Cum expleuerit terminum meum ſiue ius vel legem meam. Item ponitur pro ſinu. vt in eodem. 23. Et in ſinu meo abſcondi verba oris eiꝰ. Vbi ꝓ ſinu põitur in hebreo חֵק Chuc ꝓ חֵיק Chec.

חָקָה Chaca. depingere. deſcribere. ſculpere. conſiderare. vt Ezech. 23. Cũqꝫ vidiſſet viros depictos in pariete. & inde מְחֻקָּה Mechuche. i. ſculptũ ſiue depictũ. pro quo btũs Hieronymus tranſtulit. Regulam. vt. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulam. Ponitur etiam pro conſiderare. vt Iob. 13. Et veſtigia pedum meorum conſideraſti. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt. Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiã de hoc in dictione precedenti.

חָקַר Chacar. quererẽ. inueſtigare. ſcrutari. explorare. conſiderare. ſupputare. probare. Deut. 13. Quere ſollicite & diligenter. Iudi. 18. Vt explorarent terram & diligenter inſpicerent. i. diligenter inueſtigarent vel conſiderarent. & in eodem. Dixerũtqꝫ eis ite & cõſiderate terram. 1. Reg. 20. Si inueſtigauero ſententiam patris mei. 1. Paralip. 19. Vt inueſtigent & ſcrutẽtur terram tuã. 2. Paralip. 4. Ita vt ignorarent pondus eris. Pro quo hebrei legunt. Non poterat inueſtigari põdus eris. Et eſt ſenſus ſicut in littera nra. Iob. 5. Vt inueſtigauimꝰ ita eſt. & in eo. 28. Et enarrauit & preparauit & inueſtigauit. & in eõdem. 29. Et cauſam quam neſciebam diligẽtiſſime inueſtigabam. Ps. 43. Nõne deus requiret iſta. Prouer. 18. Et venit amicus eius & inueſtigauit eum & in eoẽ. 25. Gloria regũ inueſtigare ſermonẽ. & in eo. 28 Et pauper prudens ſcrutabitur eũ. Eccl'ſ. 12. Et inueſtigans compoſuit parabolas multas. Threñ. 3. Et queramus & recertamur ad dominũ. Ponitur etiam pro ſupputare. vt Hiere. 46. Succiderũt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari non poteſt. Significat etiam probare. vt. Ps. 138. Dñe probaſti me. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dñe inueſtigaſti me. & in eodem. Proba me deꝰ & ſcito cor meũ. & etiã beatus Hieronymꝰ in hoc loco trãſtulit. Scrutare me deus & cognoſce cor meum. & inde חֵקֶר Chécher. i. inueſtigatio vl' ſcrutatio. vt. Ps. 144. Et magnitudinis eius non eſt finis. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Et magnitudinis eius nõ eſt inuentio. i. non eſt inueſtigatio vl' ſcrutatio. Prouer. 25. Celum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile. pro quo hebrei legunt. Et cordis regum non eſt ſcrutatio. i. nõ eſt eius ſcrutari ſupradicta. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem. Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. Eſa. 40. Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius. Ponitur etiam pro veſtigiis. vt Iob. 11. Forſitan veſtigia dei comprehendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem vel ſcrutationem dei comprehendes.

חָרַר Charar. arere. exſiccari. ſuccẽdi. eſtuare. iraſci: ſiue ira ſuccendi. Et cõmuniter ſcribitur per ſimplicem res. vt Iob. 30. Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in predicto loco cũ he in fine. & aliqñ ſcribitur cũ nun in principio. ſ. quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiõis. vt. Ps. 68. Rauce facte ſunt fauces mee. pro quo he. le. Aruit ſiue exiccatum eſt guttur meũ. Vnde beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Exaſperatũ eſt guttur meũ. Ps. 101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt. i. exſiccata ſũt. Hiere. 6. Defecit ſufflatorium in igne. i. combuſtũ vel ſuc-

Dator legis. Legiſlator Legifer Doctor. Dux. Princeps

Leges

Cogitationes.

Lex. Ritus

Religio Cultus.

Ius. Legitimũ.

Preceptũ.

Cerimõia. Conſtitutũ Preceptũ.

Ius. Rata

Iuſſio

Statutum

Terminus

Voluntas.

Sinus.

חֹק חֻקָּה Depingere. מְחֻקָּה Sculptum Regula. Cõſiderare

חָקַר Querere. Explorare. Inueſtigare.

Requirere

Scrutari.

Supputari Probare.

Inueſtigatio.

Veſtigia.

חָרַר Arere

Exſiccare. Exaſperare.

Succedere censum est. Ezech. 15. Et medietas eius redacta est in fauillam. pro quo hebrei legunt. Et medietas eius exsiccata est siue exaruit vl succesa est. & in eo. Quãto magis cum illud ignis deuorauerit & consumpserit. i. succenderit. Põitur ẽt pro tabescere vel liquefieri. vt Ezech. 24. Et ossa tabescent & in eodẽ. Vt incalescat & liquefiat es eius. Sed etiã in predictis locis hebrei dicũt q̃ significat exsiccare vel succẽdere. Itẽ ponitur ꝑ insanire. vt Esa. 24. Ideoq̃ insaniẽt cultores eius. Et etiã in predicto loco hebrei legunt. Arescent vl succendentur habitatores eius. Potest etiã legi sicut est in littera nostra. Nã significat etiã furere vel irasci quod est idẽ qđ insanire. De quo vide inf in dictione חָרָה Chara. & inde חֳרָרִים Charerim. i. siccitas. vt Hiere. 17. Sed habitabit in siccitate in deserto. & scribitur pluraliter in hebreo in predicto loco: & nunq̃ reperitur in numero singulari. duplicatur ẽt aliq̃n littera cheth & dr חַרְחַר Charchar. i. incẽdit vel succendit. vt Prouer. 26. Sic homo iracundus suscitat rixas idest succendit vel incendit rixas. & inde חַרְחֻר Charchur. idest morbus ardens siue ardor. Deut. 28. Ardore & estu & aere corrupto.

Insanire

חֳרָרִים Siccitas

חַרְחַר Succẽdere.

חַרְחֻר Ardor.

חָרַב

חָרַב Charab. arere. exsiccare. vastare. desolare. destruere. dissipare. desertum facere. siue desertum esse. Gen̄. 8. Primo mense prima die mẽsis iminute sunt aque. Pro quo hebrei legunt. Exsiccate sunt aque. & in eo. Vidit q̃ exsiccata esset superficies terre. Iudi. 16. Si septem neruiceis fumibus necdũ siccis. Iob. 14. Et fluui⁹ vacuefactus arescat. Pro quo hebrei legunt. Et fluui⁹ exsiccetur & arescat. Esa. 19. Et fluuius desolabitur. i. arescet atq̃ siccabitur. & in eo. 37. Et siccaui vestigio pedis mei omnes riuos aggerum. & in eo. 44. Qui dico profundo desolare. Pro quo hebrei legunt. Qui dico ꝑfunditati. s. maris vel fluminis arescere vel exsiccare. Potest etiã legi sicut est in littera nostra: quia est equiuocũ ad vtrũq̃. & in eodẽ. 51. Numquid nõ tu siccasti mare. Hiere. 51. Et desertum faciam mare eius. i. exsiccabo mare eius. Osee. 13. Et desolabit fontẽ eius. i. exsiccabit. Naũ. 1. Et oĩa flumina ad desertum deducens. Pro quo hebrei legunt. Et oĩa flumina exsiccans siue arefaciens. & inde חָרְבָה Charaba. i. siccũ aridũ siue arida. vt Gen̄. 7. Et cũcta in quibus spiraculũ vite est in terra mortua sunt. Pro quo hebrei legunt. Et cuncta in quibus spiraculũ vite est in arida mortua sunt. Exo. 14. Et vertit mare in siccum. Leuit. 7. Siue oleo conspersa siue arida fuerit. Prouer. 17. Melior est bucella sicca cum gaudio. Eze. 30. Et faciã alueos fluminũ aridos. & inde חֹרֶב Choreb. i. siccitas. calor. estus. vt Iudi. 6. Et in omni terra siccitas. & in eodem. Oro vt solum vellus siccum sit. & in eodem. Et fuit siccitas in solo vellere. Esa. 25. Vmbraculũ ab estu. & in eo. Sicut estus in siti. & in eodẽ. Et quasi calore sub nube torrente. Hiere. 5. Siccitas super aq̃s eius. Aggei. 1. Et vocaui siccitatẽ super terram. Scribitur ẽt cum puncto cegol in prima syllaba & dicitur חֶרֶב Chereb. idest estus. vt Deut. 28. Ardore & estu. Scribitur etiam cũ nun & dicitur חַרְבֹן Charbon. i. siccitas vel estas. Ps. 31. Dũ confringitur spina. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cum exarserit estas. Itẽ חָרַב Charab. Deuastare. desolare. destruere. dissipare. desertum esse. Iudi. 16. Qui deleuit terram nostrã. i. deuastauit vel desolauit. Nec. 2. Ciuitas domus sepulchrorũ patrũ meorum deserta est. Esa. 34. A generatione in generationem desolabitur. & in eodẽ. 37. Desertas fecerunt reges assyriorũ terras & regiones earum. & in eodem. 49. Destruentes te & dissipantes a te exibunt. & in eodem. 60. Et gẽtes solitudine vastabuntur. Hiere. 2. Et porte eius desolamini vehementer. & in eodẽ. 26. Et vrbs ista desolabitur. & in eodem. 33. In loco isto quem vos dicitis esse desertum. & in eodẽ. 50. Dissipa & interfice quos post eos sunt. & in eo. Dissipate vniuersos fortes eius. Ezech. 6. Vrbes deserte erunt. & in eodẽ Et dissipabuntur & interibunt are vestre. & in eodem. 26. Implebor: deserta est. & in eodem. Cum dedero te vrbẽ desolatã. Soph. 3. Desertas feci vias vestras. Aggei. i. quia domus mea deserta est. & inde חֹרֵב Choreb. i. destructio siue destructum vel desertũ. solitudo. vt Esa. 61. Et instaurabũt ciuitates desertas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. ciuitates destructionis. i. ciuitates destructas vel desertas sicut est in littera nostra. Eze. 29. Et erit terra egypti in desertum & in solitudinem. Soph. 2. Et coruus in superliminari. Pro quo hebrei legunt. Et destructio in superliminari. Sed si scribatur cum aym in prima tũc significat coruũ. & in plurali חָרְבוֹת Charboth siue חֳרָבוֹת Charaboth. i. destructiones aut destructa vel deserta. vt Esa. 4. 8. Non sitierunt in deserto. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in desertis. vel secundũ primã significationem in siccitatibus. & in eodẽ. 61. Et edificabunt deserta a seculo. Ezech. 13. Quasi vulpes in deserto. pro quo he. le. In desertis. & in eo. 36. Torrentibus vallibusq̃ & desertis parietinis. & in eo. Et instauraero ruinosa. pro quo he. le. Et edificabuntur deserta & in eo. Et ciuitates deserte & destitute. Ps. 108. Et eiiciãtur de habitationibus suis. pro quo beat⁹ Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãstulit. Et exquirãtur in parietinis suis. Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur מְחֹרָבוֹת Machoraboth siue נְחֶרֶבֶת Necheraboth. vt Ezech. 29. Et ciuitates eius in medio vrbium subuersarum. vbi ponitur pro subuersis. & in eodem. 30. Et vrbes eius in medio ciuitatum desertarum erunt. & inde חֶרֶב Chareb siue חֶרֶב Chereb. i. gladius. ensis. culter. mucro. & secundũ hebreos est genus ad omnia ferramenta acuta quibus scindimus. Gen̄. 3. Et flãmeum gladium atq̃ versatilem. & in eo. 27. Viues in gladio. & in eo. 48. Quam tuli de manu amorrei in gladio & arcu meo. Exo. 5. Ne accidat nobis pestis aut gladius. & in eodem. 20. Si enim leuaueris cultrũ tuum super eum polluetur. Leuit. 26. Et gladius non transibit termios vestros. Nu. 22. Cernens asina angelum stantem in via euaginato gladio. Deut. 33. Scutum auxilii tui & gladius glorie tue. Iudi. 3. Qui fecit sibi gladium ancipitem. & in eo. Et tulit sicam de dextero femore suo. idest & tulit gladium. & in eodem. 7. Gladius domini & gedeonis. 1. Reg. 13. Non est inuentus ensis & lancea in manu totius populi. 2. Reg. 2. Nũ vsq̃ ad internitionem tuus mucro deseuiet. Iob. 41. Cum apprehenderit eum gladius non subsistet. Ps. 36. Gladium eorum intret in cor ipsorum. Ps. 43. Neq̃ enim in gladio suo possederunt terram. Esa. 27. In die illa visitauit dominus in gladio suo. Hiere. 4. Et ecce peruenit gladius vsq̃ ad animam. & in eodem. 33. Et ad munitiones & ad gladium. & in eodem. 47. Vsquequo cõcideris o mucro dñi. Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentẽ pilos. & in eo. 21. Mucro euagina te. & in plurali חָרְבוֹת Charboth siue חֲרָבוֹת Charaboth. vt Ios. 5. Fac tibi cultros lapideos. 3. Reg. 18. Incidebant se iuxta ritum suum in cultris & lanceolis. Esa. 2. Et cõflabunt gladios suos in vomeres. Ponitur etiam pro instrumentis ferreis acutis quibus muri destruuntur. Pro q̃ btus Hieronymus transtulit Armaturã. vt Ezech. 26. Et turres tuas destruet in armatura sua. & inde verbum חָרַב Charab. Quod significat pugnare. siue trucidare. vt. 4. Reg. 3. Pugnauerunt reges contra se & cesi sunt mutuo.

Dissipare.

חֹרֵב

Destructio

Solitudo.

חָרְבוֹת

Deserta

Ruinosa.

Parietine

מְחֹרָבוֹת

Subuerse.

Deserte

חָרֵב

Gladius.

Culter.

Sica.

Ensis.

Mucro

חָרְבוֹת

Cultri.

Gladij.

Armatura

חָרַב

Pugnare.

חָרַג Charag. contrahere. constringere. vt. 2. Reg. 22. Et cõtrahentur in angustiis suis. & solum inuenitur in predicto loco. & in lingua chaldaica significat timorem.

Cõtrahere

Timor.

Deserti fa cere.

Desolare

Deserti ẽ

Desolare

Deserti fa cere.

Destruere.

Vastare

חַרְגֹּל Chargol.ſpecies volatilis quattuor habẽs pedes.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. ophimachũ. vt Leuit.11. Atacus atq; ophimachus.& ſolũ inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei q; eſt genus locuſte.

Ophimachus.

חָרַד Charad.pauere.formidare. timere. expaueſcere. obſtupeſceř.admirari.terrere. tremeř.cõmoueri.vt Geñ. 17.Expauit iſaac ſtupore vehementi.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Iudi.7.Qui formidoloſus & timidus eſt.& in eodẽ. Turbato omni exercitu. pro quo hebrei legũt.Et omnẽ exercitum pauere fecit: ſiue exterruit. 1.Reg.4.Erat aũt cor eius pauens ꝓ arca domini.& in eo. 13.Et oñis populus perterritus eſt qui ſequebatur eum.& in eodẽ.14.Sed & omis populus ſtationis qui erat ad preliandũ obſtupuit.& in eodem.16.Et admirati ſũt ſeniores ciuitatis.2.Reg.17.Percutiam eũ : cũq; fugerit omnis populus qui ~~eum eo eſt percutiam~~ regem deſolatum.pro quo hebrei legunt.Terrebo eum & omnem populũ qui cum eo eſt:& percutiam regem ſolũ.3.Reg.1. Territi ſunt ergo & ſurrexerunt. Iob.11.Et non erit qui exterreat. & in eo. 37. Super hoc expauit cor meũ.Eſa.29.Et ſtupebunt & timebunt a facie cõmotionis manus dñi.& in eodem.66.Audite verbum domini qui tremitis ad verbum eius.Ezech. 30 Egredientur nuncii a facie mea ad conterendã ethiopiam. Pro quo hebrei legunt.Ad terrendam ſiue ad exterrendã ethiopiam: vel vt contremiſcere faciant ethiopiam: ſiue vt expaueſcere faciant ethiopiam.& in eo.32. Et obſtupeſcẽt reges ſinguli pro anima ſua. Oſee.11.Et formidabunt filii maris. & in eodẽ põitur pro auolare.vbi dicitur. Auolabũt quaſi auis exegypto.Pro quo hebrei legunt.Mouebuntur ſiue cõmouebũtur q̃ſi auis ex egypto.i.velociter cõmouebuntur pre timore vel terrore. Ponitur etiã pro laborare vl' miniſtrare:quod eſt motus quidam.vt.4.Reg.4. Ecce ſedule in omnibus miniſtraſti nobis.pro quo hebrei legunt. Ecce laboraſti pro nobis omnẽ laborem iſtũ.Siue ecce miniſtraſti pro nobis oñe miniſterium iſtud. vbi põitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& inde חֲרָדָה Charada.i. ſtupor.tremor.terror.timor.vt.Geñ.27. Stupore vehemẽti & vltra q̃ credi poteſt admirans ait.Ezech.26.Et induẽtur ſtupore.vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in numero plurali.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro miraculo quod eſt res ſtupenda.1.Reg.14.Et factum eſt miraculum in caſtris.& in eodem.Et factum eſt quaſi miraculũ a deo.Prouer.29.Qui timet hominem cito corruet.pro q̃ hebrei legunt.Timor ſiue tremor hominis dabit ruinam. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Expaueſcere. Pauere. Terrere Obſtupeſcere. Admirari. Timere Tremere. Formidaſ. Cõmoueri Miniſtraſ Stupor Miraculũ Timor

חָרָה Chara.iraſci.indignari.furore ſuccẽdi.emulari.Geñ. 4.Quare iratus es.Exo.32.Cur domine iraſcitur furor tuus contra populũ tuum. Deut.11.Iratuſq; dñs claudat celum.& in eodẽ. 31. Et iraſcetur furor meus contra eum. 2.Reg.22.Qñ iratus eſt eis.& in eodem.24.Et addidit furor dñi iraſci contra iſrael.4.Reg.22. Iratus eſt furor eius contra iudam.Iob.32.Porro aduerſum amicos ei9 indignatus eſt.Ps.123.Cum iraſceretur furor eorum in nos. Ione.4.Putas ne bene iraſceris tu.Zach. 10. Super paſtores iratus eſt furor meus.Scribitur etiã ſine he. vt Geñ. 4. Iratuſq; eſt cain vehementer.Exo32.Iratuſq; valde proiecit de manu tabulas.Nu.12.Iratuſq; contra eos abiit. Scribitur etiam cum nun in principio.ſ.q̃ eſt verbum paſſiuũ prime coniugationis.Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit pugnare.vt Canti.1.Filii matris mee pugnauerunt contra me.Eſa.41.Omnes qui pugnant aduerſum te. Vide ẽt de hoc ſupra in dictiõe חָרַר Charar.Inde חֳרִי Chori.i. ira. vt Exo.11.Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo hebrei legunt.Et exiuit a pharaone cum ira furoris. Deut.30 Que eſt hec ira furoris ei9 imenſa.& inde חָרוֹן Charon.ira. furor. vt Exo.15. Miſiſti iram tuam. & in eo.32. Quieſcat ira tua & eſto placabilis.4.Reg.22.Verũtamen nõ eſt auerſus domin9 ab ira furoris ſui magni.Ps.2.Et in furore ſuo conturbabit eos.Ps.84.Auertiſti ab ira indignationis tue Ponitur etiam חָרָה Chara pro emulari.vt Ps.36.Noli emulari in malignãtibus.& in eo.Noli emulari in eo qui ꝓſperatur in via ſua.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem tranſtulit Contendere. & inde verbũ tertie coniugationis.ſ.הֶחֱרָה Hechera.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.In monte.Nec.3.Poſt eũ in monte edificauit Baruch filius Zachai. Quod poteſt legi ſic.ſ.poſt eum emulatus.ideſt imitatus edificauit Baruch filius Zachai.vel ſecũdũ primã ſignificationẽ irat9.quia fortaſſe inuitus edificauit : tamen ſi pro littera cheth ſcribatur cũ littera he:que eſt quaſi eiuſdem figure:vt dicatur הַהָרָה Hahara tunc ſignificat in monte ſicut eſt in littera noſtra.

Iraſci. Indignari Quareſu חָרִי

חָרַז Charuz.monile.torques.& ſolum inuenitur in nũero plurali.ſ.חֲרוּזִים Charuzim vt Canti.1.Collum tuum ſicut monilia,& ſecundum aliquos hebreos ſcribitur etiam cum aleph in principio loco cheth.Ezech.27. Vbi nos legimus cedros quoq; habebãt in negociationibus tuis.pro quo ipſi legunt.Monilia ſiue torques habebãt in negociationibus tuis.Sed melius in tranſlatione noſtra. De quo vide ſupra in dictione אֶרֶז érez.

Monile חֲרוּזִים

חָרְחַר Charchar.ſuccendere.ſiue incitare.ſ.rixas vl' iurgia De quo vide ſupra in dictione חָרַר Charar.

חָרַט Cheret.ſtilus:ſiue opus fuſorium. Eſa.8. Et ſcribe in eo ſtilo hominis.Exo.32.Formauitq; opere fuſorio. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& formauit cum ſtilo. ſcilicet ferreo.& inde חֲרִיטִים Charitim.Pro quo beat9 Hieronymus tranſtulit Acus.ſ.ornamẽtũ muliebre.Eſa.3.Linteamina & acus.Ponitur etiam pro marſupiis vel ſaccis. vt 4.Reg.5.Ligauitq; duo talenta argenti in duobus ſaccis.

Stilus. חֲרִיטִים Acus. Sacci

חַרְטֹם Chartom.hariolus.incantator. maleficus. vt Dañ. 2.Ab omni hariolo & mago.& in plurali חַרְטֻמִּים Chartumim .i.incantatores ſiue harioli aut malefici. Exo. 7.Fecerunt etiam ipſi per incantatiões egyptiacas.& in eodem.Feceruntq; ſimiliter malefici egyptiorum.& in eodẽ. 8.Fecerunt aũt & malefici per incantationes ſuas ſimiliter. & in eodem.Et dixerunt malefici ad pharaonem digit9 dei eſt. Dañ. 2.Precepit aũt rex vt conuocarentur harioli.Ponitur etiam pro coniectoribus,vt Geñ.41.Miſit ad omnes cõiectores egypti.

Hariolus. חַרְטֻמִּים Incantationes Malefici Harioli Cõiectores

חָרַר Charach.inuenire.Prouer.12.Non inueniet fraudulẽtus lucrũ.& ſolũ inuenitur in predicto loco.& dicũt hebrei q; ſignificat inurere vl' adurere ſiue aſſare.vnde in predicto loco ipſi legunt.Non inuret ſiue non aſſabit fraudulẽtus venationem ſuam.Quod ſic exponitur ab hebreis:quaſi dicat.Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter peribit nec fraudulentus fruetur eo.Alii vero dicunt q; ſignificat ſtigmatizare ſiue ſignare.i.ſigna vel ſtigmata in rebus propriis ponere:vt inter alienas poſſint cognoſci vel inueniri.& in lingua chaldaica ſignificat adurere.Dañ.3.Et capillus capitis eorum non eſſet aduſtus.Item חֲרָכִים Charachim.cancelli.Canti.2.Proſpiciens per cancellos. & ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Inuenire Inurere Adurere חֲרָכִים Cancelli

חָרֻל Charul.ſentis.vrtica.ſpina. Iob.30. Et eſſe ſub ſentibus delicias computabant.Prouer.14. Et ecce totum repleuerant vrtice.Soph.2.Siccitas ſpinarũ & aceruũ ſalis.

Sentis. Vrtica Spine

חָרַם Charam,delere.deſtruere.deſolare.occidere. anathematizare.deuouere. cõſecrare. Nu.21. Delebo vrbes

eius. Esdre.10. Auferetur vniuersa substantia eius. Pro q̄ hebrei legunt. Destruetur vniuersa substantia eius: siue occidentur vniuersa pecora eius. Esa.11. Et desolabit dñs linguam maris egypti. Item significat occidere siue interficere. vt Exo.22. Qui immolat diis occidetur. Nu.21. Quem ille interfecit subuersis vrbibus eius. Ios.6. Et interfecerūt omnia que erant in ea. & in eodē.10. Regem q̄ illius interfecit. & in eodē. Sed omne quod spirare poterat interfecit. Hiere.50. Dissipa & interfice. & in eodē. Et interficite eā. Item significat anathematizare. vt Ios.6. Vos aūt cauete ne de his que precepta sūt quippiam cōtingatis & sitis preuaricationis rei: & omnia castra israel sub peccato sint. pro quo hebrei legunt. Vos aūt cauete ab anathemate ne anathematizemini: & accipiatis de anathemate: & ponatis castra israel in anathemate. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ponitur etiā pro consecrare vel deuouere aliqd dño: ne quis eo fruatur q̄si sit anathema. Leuit.27. Et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. & in eo. Oīe quod domino consecratur siue homo fuerit siue animal. & in eo. Quidquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum est domino. & inde חֵרֶם Cherem. i. cōsecratio. anathema: occisio. interfectio. rete. siue sagena. vt Leuit. 27. Et omnis consecratio que offertur ab homine nō redimetur. pro quo he.le. Et omnis consecratio que cōsecratur vt deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum. Nu.15. Omne quod ex voto reddiderint filii israel tuum erit. Pro quo he.le. Omnis consecratio. i. oīe quod deuouetur in israel. f. domino: tuum erit. & cōmuniter ponitur pro anathemate. Deut.7. Ne fias anathema sicut & illud est. & in eodem. Quia anathema est. & in eo.13. Et non adherebit de illo anathemate quicq̄ in manu tua. & Ios.6. Sitq̄ ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerūtq̄ de anathemate. & in eo. Quia pollut? est anathemate. Zach. 14. Et anathema non erit amplius. Malach. 4. Et percutiā terram anathemate. scribitur etiā cum he in fine. vt Nu. 21 Et vocauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item ponitur pro morte vel interfectiōe. vt. 3. Reg. 20. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua. Esa. 14. Et sup populum interfectionis mee ad iudicium. Mich. 7. Vir fratrē suum: ad mortem venatur. Significat etiam rete vel sagena quibus aues vel pisces capiuntur. vt Eccl's. 7. Que laqueus venatorū est & sagena cor eius. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. & in eodem. Propterea immolabit sagene siue. Itē חָרוּם Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. f. qui habet nasum grandiorem vel minorem quam homines communiter hñt. vt Leuit. 21. Si vel puo vel grādi vel torto naso.

חֲרַמְמוּת Falx

חֶרְמֵשׁ Chermes. falx. Deut. 23. Falce autem non metes. & solum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס Sol.

חֶרְסָה Sol

חַרְסִית Orientalis.

חֶרֶס Cheres. sol. vt Iob. 9. Qui precipit soli & nō oritur. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Charsa. vt Iudi. 14. Die septimo ante solis occubitum. & inde חַרְסִית Charsith. i. orientalis secundū hebreos. vt Hiere. 19 Iuxta introitū porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta introitum porte orientalis. Potest etiam deriuari a dictione חָרֵשׁ Chares. Que significat testam siue fictile: quia secūdū hebreos frequenter ponitur littera sin cum apice cibboleth pro littera samach. vnde beatus Hieronymus in explanationibus super Esaiam capo. 19. sic ait. Cheres eñ verbū ambiguum est & testa dicitur & sol. eo qd' vtrūq̄ areat & siccum sit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cahres. i. prurigo. Deut. 28. Scabie quoq̄ & prurigine.

חֶרֶס Lata.

חֶרֶס Prurigo

חָרַף Charaph. exprobrare. improperare. blasphemare. cōuiciari. ignominiam facere. reprehendere. morti uel discrimini se offerre. hyemare. Iudi. 8. Super quibus exprobrastis mihi dicentes. 1. Reg. 17. Ego exprobraui agminibus israel hodie. & in eo. ad exprobrādū eñ israel ascēdit. & in eodem. Quis est enim hic philisteus incircuncisus qui exprobrauit aciem dei viuentis? 2. Reg. 22. Et blasphemauit israel. & in eo. 23. Quando exprobrauerunt philistiim. 4. Reg. 19. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Ps. 41. Exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. Ps. 54. Qm̄ si inimicus me? maledixisset mihi. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Non eñ inimicus exprobrauit mihi. Ps. 68. Et opprobria exprobrātium tibi ceciderunt super me. Ps. 73. Vsq̄quo deus improperabit inimicus. Ps. 118. Et rñdebo exprobrātib? mihi verbū. Prover. 27. Vt possim exprobrāti respōdere sermonem. & inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. improperiū. ignominia vt Geñ. 30. Abstulit de? opprobrium meū. 1. Reg. 17. Et tulerit opprobriū de israel. 2. Reg. 13. Ego eñ ferre non potero opprobriū meū. Ps. 21. Opprobriū hoīm & abiectio plebis. Ps. 68. Improperium expectauit cor meū. Esa. 4. Aufer opprobrium nostrū. & in eo. 20. Ad ignominiam egypti. & in plurali חֶרְפּוֹת Cherphoth siue חֶרְפּוֹת Charaphoth Ps. 68. Et opprobria exprobrantiū tibi. Dañ. 12. Alii in opprobriū vt videant semp. Qd' in hebreo legitur pluraliter scilicet in opprobria. Significat ēt reprehēdere. vt Iob. 27 Neq̄ eñ reprehēdit me cor meū. Et secūdū hebreos significat etiā desponsare. vt Leuit. 19. Pro eo qd' nos habemus Que sit ancilla etiā nobilis. hebrei legunt. Que sit ancilla desponsata viro. Sed nō habet simile vnde significet despōsare. Significat ēt offerre se discrimini vel morti. vt Iudi. 5. Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas suas morti. Item חֹרֶף Charaph. i. hyemare. vt Esa. 18. Et oēs bestie terre super illū hyemabunt. & inde חֹרֶף Choreph. i. hyems. vt Gen. 8. Estas & hyems. Amos. 3. Et percutiā domū hyemalem cū domo estiua. Zach. 14. In estate & hyeme erūt. Item ponitur pro frigore. vt Prouer. 20. Propter frig? piger arare noluit. Ponitur etiā pro iuuētute vel adolescētia. vt Iob. 29. Sicut fui in diebus adolescentie mee.

חָרַץ Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. prescindere. decidere. Exo. 11. Apud q̄s aūt filios israel non mutiet canis. Ios. 10. Nullus contra filios israel mutire ausus est. & aliqui hebrei exponūt pro mutire. f. mouere linguam & exacuere. Itē significat inire preliū. vel secūdū hebreos exacuere se ad preliū. vt. 2. Reg. 5. Tūc inibis preliū. Itē ponitur pro decernere. vt. 3. Reg. 20. Hoc est iudicium tuū quod ipse decreuisti. & inde נְחֻרְצָה Necherasa. i. concisa vel decisa. pro quo beatus Hieronymus transtulit Abbreuiationē. Esa. 10. Consumationē enim & abbreuiatiōnem dñs deus exercituū faciet. & in eo. 28. Consumationē enim & abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt consummationē decisam uel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. precisio vel concisio aut abbreuiatio. Iob. 14. Breues dies hominis sunt. Esa. 10. Consumatio abbreuiata. i. decisa vel definita. Ioel. 3. Populi in valle cōcisiōis. & in eo. Quia iuxta est dies dñi in valle cōcisionis. Significat etiā חָרוּץ Charus secūdū hebreos hominē rectū & iustum vel diligentē cui? opera sunt decīsa & definita ratiōe & intellectu. Pro q̄ btūs Hieronymus trāstulit fortē vel robustū. vt Prouer. 10. Manus aūt fortium diuitias parat. & in eo. 12. Manus fortium dominabitur. & in eo. 21. Cogitatiōes robusti semp in abūdantiā. Ponitur etiā pro diligente vel sollicito. Itē חָרוּץ Charus. significat instrumentū quo frumentum trituratur siue excutitur: eo quod est acutum & scindit fruges. vt Esa. 28.

Deltruere. Desolare

Occidere. Interficere.

Blasphemare

Improperare

חֶרְפָּה Opprobrium.

Ignominia. חֶרְפּוֹת

Reprehendere.

Despōsare

Offerre se morti. חֹרֶף Hyemare חֹרֶף Hyemo

Frigus

Adolescentia. חֹרֶן Mutire

Inire prelium. Decernere נְחֻרְצָה

Abbreuiatio. Decisa. חָרוּץ

Abbreuiatio. Concisio חָרוּץ

Fortis.

Robustus Sollicitus

Mors Interfectio.

Sagena חֲרָמִים

Falx חֲרַמְמוּת חֶרְמֵשׁ

Anathematizare

Cōsecrare.

חֵרֶם

Cōsecratio

Deuouere

Anathema.

Serra. Non em̄ in ferris triturabitur git.vbi ponitur pro ferris.&

Triturans חָרָצוֹת Plaustra. in eo. 41. Ego posui te quasi plaustrum triturans.vbi ponitur pro triturāte.& in plurali חֲרָצוֹת Charusoth.i. plaustra quibus trituratur. vt Amos .1.Eo qđ trituraverunt in plaustris ferreis galaad.& inde חֲרִיצִי Charise. Pro quo beatus

Carpenta. Hieronymus transtulit Carpēta.vt.2.Reg.13. Et circūegit super eos ferrata carpenta.s.scindētia.&.1.Paralip.20. Et fecit super eos tribula & trahas & ferrata carpēta transire.Po

חֲרִיצֵי nitur etiam חֲרִיצֵי Charise pro caseis vl pro formelis casei.

Founcle. vt.1.Reg.17.Et decem formelas casei has deferes. pro quo

חֲרוּן brei legunt. Decē caseos lactis hos deferes.ponitur ēt חֲרוּן

Cicatrices habēs Charus pro habēte cicatricē.vt Leuit.22. Si cicatricem habens si papulas. Item חֲרוּן Charus.i.menia siue murus:eo

חֲרוּן quod in parte supiori tendunt ad acuitatē. Dañ.9.Edificabitur platea & murí. Item חֲרוּן Charus.i.aurū.vt Iob.41.

Murus חֲרוּן Aurum Sternet sibi aurū quasi lutum.Ps.76. Et posteriora dorsi eius in pallore auri.Prouer.3.Melior est acquisitiō eius negociatione auri.& in eo.8.Doctrinā magis q̄ aurum eligite.& in eo.Melior est fructus eius auro & lapide precioso. & in eo.12.Et substantia hominis erit auri preciū.Zach.9

חָרָיִן Et aurū vt lutū platearū. Itē חֲרָיִן Charas in lingua chaldaica significat lumbū vel renes. Dañ.15.Et compages renum

Renes. eius soluebantur.

חֲרָצָב חֲרָצֹבוֹת Colligationes חֲרָצָב Charsub. nodus siue colligatio. & solum inuenitur in nūero plurali.s.חֲרָצֹבוֹת Charsuboth.vt Esa.58. Dissolue colligationes impietatis.Ps.72.Quia non est respectus morti eorū.pro quo he.le.Quia nō sūt colligationes siue vincula morti eorū.Beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Quia nō cogitauerūt de morte sua.i. nō sunt eis colligantia & innodatiōes morti eorū.

חַרְצַן Acinus חַרְצַן Charsan.acinus.i.granulū vue. & solū inuenitur in numero plurali.vt Nu.6.Ab vua passa vsq̄ ad acinum.pro quo hebrei.le.Ab acinis vsq̄ ad folliculū.s.vue.

חָרַק Fremere Frendere. Stridere חָרַק Charac.fremere.frendere.stridere.s.dentib?.vt Iob.16. Infremuit cōtra me dentibus suis.Ps.34. Frēdue runt super me dentibus suis.Ps.36.Et stridebit sup eū dentibus suis.Ps.111. Dentibus suis fremet & tabescet.Threñ.2 Et fremuerunt dentibus.

חָרַשׁ Silere חָרַשׁ Charas.silere.tacere.dissimulare se audire.obsurdescere.taciturnū cogitare.arare. Gen̄.34.Siluit donec venirent.Nu.30.Et tacuerit voti rea erit.& in eo.Qua die audierit vir & nō cōtradixerit:voti rea erit.Pro q̄ he.le.Qua

Tacere. die audierit vir & tacuerit:voti rea erit. & est idē sensus cū littera nostra.& in eo.Si audierit vir & tacuerit. & in eodē.

Silere. Qđ si audiens vir tacuerit.Iudi.16.Et ibi tota nocte cū silentio prestolabantur.pro quo.he le.Et siluerūt ibi tota nocte.1. Reg.7. Ne cesses p nobis clamare ad dñm deū nr̄m. idest ne sileas a clamore.Nec.5.Et siluerunt nec inuenerūt quid responderent.Iob.11.Tibi soli tacebūt hoies.& in eo. 41.Non p̄rcam ei.Pro quo he.le. Non tacebo mendacia eius.Ps.27.De? me? ne sileas a me.Ps.34.Vidisti dñe : ne sileas.Ps.38.Ne sileas qm̄ aduena ego sum apud te.Ps.49 De? noster nō silebit.Esa.41. Taceant ad me insule.& in eo. 42. Siluí patiens fuí. Soph.3.Silebit in dilectiōe sua. Item

Dissimulare se audire חָרַשׁ significat dissimulare se audire:vel obsurdescere.vt.1.Reg. 10.Ille aūt dissimulauit se audire.Mich.7.Et aures eorum surde erūt.& inde חֵרֵשׁ Cheres.i.surdus.Exo.4. Aut quis fabricatus est mutū & surdū.Leuit.19.Non maledices surdo.Ps.37.Ego aūt tanq̄ surdus non audiebā.Ps.57.Sicut aspidis surde.Esa.29.Et audient in die illa surdi verba legis.& in eo.35.Et aures surdorum patebunt. & in eo. 42.

Surdus חֵרֵשׁ Surdí audite.& inde חֵרֵשׁ Cheres.i.tacite siue clam.pro q̄ beatus Hieronymus transtulit in abscondito. Ios.2. Misit igitur Iosue filiꝰ nun de sethim duos viros exploratores in

In abscondito. חֵרֵשׁ abscondito.Item חֲרַשׁ Charas.i.tacite cogitare : vel tacite cōtemplari.vt Gen̄.24.Ipse aūt cōtemplabatur eam tacite.1.Reg.23.Quia prepararet ei saul clā malū.i.tacite cogitaret.Iob.4.Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem.pro quo he.le.Quin potius vidi cogitantes iniquitatem.Prouer.3.Ne molíaris amico tuo malū.pro quo he.le. Ne cogites cōtra amicū tuū malū.& in eo.6. Cor machinās cogitationes pessimas.i.cogitans.& in eo. 12. Dolꝰ in corde cogitantiū mala.& inde חֲרָשׁ Charas siue חֹרֵשׁ Chores.i.faber.artifex.opifex.siue industrius. vt Gen̄.4. Qui fuit malleator & faber.1.Reg.13.Porro faber ferrarius nō in

Faber Artifex. ueniebatur in omī terra israel.2.Reg.5. Artifices lignorū artificesq̄ lapidum.3.Reg.7. Artificem erarium & plenū sapientie.4.Reg.24.Et omnē artificē & inclusorem.1.Paralip.4.Genuit ioab patrē vallis artificū:ibi quippe artifices erant.Esa.44. Fabri em̄ sunt ex hoībus.& in eo.Faber ferrarius lima operatus est.& in eo. Artifex lignarius extēdit normā.Hiere.29.Et faber & inclusor.Ezech.21.Fabricantiū interitū.Ponitur ēt pro sculptore. Exo. 28. Opere

Fabrica tor. sculptoris & celatura gēmarii.Item pōitur pro architecto. Esa.3.Et sapientem de architectis & prudētē eloquii mystici.& inde חָרָשֶׁת Charoseth.i.artificium siue fabrefactio.vt

Sculptor Architectus. Exo.31.Marmore & gēmis & diuersitate lignorū.pro quo hebrei legūt.Et in artificio lapidis & in artificio siue fabricatione lignorū.Est etiā חָרֹשֶׁת Charoseth nomē proprium loci.vt Iudi.4. Ipse aūt habitabat in charoseth gentiū. Itē

Artificium חָרַשׁ Charas.i.arare.vt Deut.22.Nō arabis in boue simul & asino. Iudi.14. Sí non arassetis in vitula mea. Ps.128.Supra dorsum meū fabricauerūt pctōres.pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Sup cerui-

Charoseth. cem meā arauerūt arantes.Hiere.26.Sion quasi ager arabitur. Ezech.17.Exaratū super latitudinē cordis eorū.Amos.6.

Arare. Aut arari potest bubalis.& inde חָרִישׁ Charis.i.aratio siue tēpus arandi.Gen̄.45.Quibus nec arari poterit nec meti. Pro quo he.le. In quib? nec erit aratio nec messis.Exo.34

Aratio. Die septimo cessabis arare & metere.pro quo he.le. Die septimo cessabis siue quiesces:in aratiōe & in messe quiesces 1.Reg.8.Et aratores agrorū suorū.pro quo he.le.Et ad arādū arationē suā.& inde מַחֲרֵשֶׁת Macharesеth.i.vomer siue aratrū.vt.1.Reg.13.Vt acueret vnusquisq̄ vomerē suum &

Vomer. ligonē & securim & tridentē & sarculū. vbi ponitur etiam

Sarculus pro sarculo.& in eodē.Retuse erant acies vomerū. & inde חָרִישִׁית Charisith.i.vehemēs aut validus ventus: secūdum hebreos:qualis solet accidere in tēpore arandi.Pro q̄ beatꝰ Hieronymus transtulit vrentē.Ione.4.Vēto calido & vrē-

Ventus vrens. ti.Item חֹרֶשׁ Chores:virgultū densis frondibus. Ezech.31 Et frondibus nemorosis.Ponitur etiā in translatiōe nostra pro aratro secundū aliam significationē supradictam. Esa.

Virgultum cū frōdib? 17.Sicut aratra & segetes que derelicta sunt a facie filiorum israel.Sed etiam in predicto loco hebrei legūt. Virgultū & ramū.vt dictū est supra in dictiōe אָמִיר Amar: Inde חֹרְשָׁה Chorsa.i.siluane.mus. salt?.vt.1.Reg.23.Porro dauid erat in deserto ziph in silua.& in eo.Et abiit ad dauid in siluā. & in eodē.Mansitq̄ dauid in silua.& in eo. Ecce dauid latitat apd nos ī locis tutissimis silue.& in plurali חֳרָשִׁים Charasim.2.Paralip.27.Et ī saltibus castella & turres. Itē חֶרֶשׁ

Aratrum Silua Saltus. Cheres.cum apice ceboleth in littera sin.i.testa.testeus.fictilis.vt Leuit.6.Vas aūt fictile in quo cocta est confringetur. Iob.2. Qui testa saniem radebat. Ps.21. Aruit tanq̄ testa virtus mea.Esa.16.Ad murū cocti lateris.vbi ponitur p̄ cocto latere.& in eo.30.Et non inuenietur de fragmentis ei? testa.& in eo.45.Testa de samis terre.Pro quo he.le.Testa

Fictile Testa. Coct? lat

de testis terre.& est idē sensus.Nā de insula samo afferebantur vasa testea que vasa samia appellabantur. Threñ. 4. Quomō reputati sunt in vasa testea.Ezech.23. Et fragmēta eius deuorabis.pro quo he.le.Et testas eius.i.fragmenta teste eius confringes.s.dētibus.Item חָרֵשׁ Chares.i.sol. vt Iob.41.Sub ipso erunt radii solis.De quo vide supra in dictione חָרֵס Chares cum samach in fine. & solum in predicto loco scribitur cū sin in fine loco samach.

חָרֵשׁ Sol.

חָרַת Sculpere. חרת Charuth.sculpere.vt Exo.32.Scriptura q̄ꝫ dei erat sculpta in tabulis.

חָשׁ Chas.festinare. De quo vide supra in dictione הוּשׁ Chus.

חָשַׁשׁ Calor. Ardor חששׁ Chasas,calor siue ardor.Esa.5.Et calor flāmē exurit.& in eo.33.Concipietis ardorem & parietis stipulā.Hebrei vero dicunt ף significat quisquilias.

חָשַׁב Cogitare. חשׁב Chasab.cogitare.existimare.putare.reputare.estimare.in precio habere.numerare.vel cōputare.aut supputare.Geñ.50.Vos cogitastis de me malum. & in eodem. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legūt. Sed deus cogitauit illud in bonum.2. Reg. 41. Quare cogitasti huiuscemodi rem.Ps.34.Cogitantes mihi mala. & in eodem. Loquentes dolos cogitabant.Ps.39. Domin⁹ solicitus est mei.i.cogitauit pro me.Ps.40.Aduersum me cogitabant mala mihi. Ps.72. Existimabā vt cognoscerē hoc. Ps.76.Cogitaui dies antiq̄s. Ps.118. Cogitaui vias meas. Prouer.16.Qui attōitis ocīs cogitat mala.& i eo.24.Qui cogitat mala facere.Ezech.11.Hi sunt viri qui cogitant iniquitatē. Threñ.2.Cogitauit dñs dissipare murū filie sion. Osee.7.Et in me cogitauerunt malitiam. Amos.6. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. Mich.2. Ve qui cogitatis inutile.& in eodē.Ecce ego cogito super familiam istā.Naum.1.Quid cogitatis contra dominū.& in eodem. Exte em̄ exiuit cogitans cōtra dñm.Ione.1.Et nauis periclitabatur conteri.pro quo he.le.Et nauis putabatur conteri siue cogitabat conteri.i.viri nauis cogitabant nauem cōteri.Malach.3.Timentib⁹ dñm & cogitantibus nomē eius. Itē significat reputare siue extimare.aut in precio habere. Geñ.15.Et reputat.im est ei ad iustitiā.& in eodē.31. Nōne quasi alienas reputauit nos.Nu.18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorū.& in eo.Et reputabitur vobis q̄si de area & de torcular.& in eo.23.Et inter gentes nō reputabitur.Deut.2.Terra gigantū reputata est.1. Reg.1. Estimauit ergo eā heli temulentā.3.Reg.10.Non erat argētū neq̄ alicuius precii putabatur in diebus salomonis.2.Paralip.9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob.18. Quare reputati sumus vt iumenta.& in eo.41. Estimauit abyssum quasi senescentem. Ps.43.Estimati sumus sicut oues occisionis.Prouer.17.Stultus si tacuerit sapiens reputabitur.Esa.2.Qm̄ excelsus reputatus est ipse.& in eo.13. Qui argentum non querant.i.non estiment: vl̄ pro nihilo reputent illud.& in eo.29. Et chermel in saltum reputabitur:& in eo.33.Non reputabit homines.& in eo. 53. Vnde nec reputauimus eum.& in eodē. Et nos putauimus eum quasi leprosum.Threñ. 4.Quomō reputati sunt in vasa testea. Item significat numerare siue supputare vel computare.vt Leuit.25.Cōputabuntur fructus ex eo tp̄e quo vendidit.& in eo. Supputatis dūtaxat annis a tp̄e vēditionis siue. & in eo.Ponet rationē cū eo iuxta annorū numerum.i. numerabit vel supputabit cū eo.4.Reg.12.Et nō fiebat ratio iis hominibus qui accipiebāt pecuniā.i.non numerabatur vel non supputabatur eis.& sequitur sed in fide tractabant eam.& in eo.22.Verūtm̄ nō supputetur eis argentū. Ps.31. Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū. & inde מַחְשָׁבָה Machasaba siue מַחְשֶׁבֶת Machasebeth.i.cogitatio: siue existimatio.Geñ.6.Et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū.Hiere.18.Et cogito contra vos cogitationē. Ezech. 38.Et cogitabis cogitationē pessimā.& in plurali מַחֲשָׁבוֹת Machasaboth.i.cogitationes.vt Exo.31.Ad excogitandū quidquid fabre fieri potest.Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum.& in eo.35.Ad excogitandum cogitationes & faciendum. Iob.5. Qui dissipat cogitationes malignorū.Ps.39. Et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.Ps.55.Aduersum me oēs cogitatiōes eorū.Esa.55.Non em̄ cogitationes mee cogitationes vestre.Hiere.11.Quia cogitauerunt super me cogitatiōes. & in eo.18.Venite & cogitemus cōtra ieremiā cogitationes. & inde חֹשֵׁב Chosеb. i.polymitari⁹ siue op⁹ polymitariū vl̄ plumariū.eo q̄d fit multa cogitatiōe & industria. Exo.26. Opere plumario facies.& in eo.28.Opere polymito.& in eo.35. Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii. & inde חֵשֶׁב Cesеb.i.ipsa cōtextura ingeniosa & subtilis.vt in eo.28.Ipsa quoq̄ textura & cūcta operis varietas. Scribitur etiam cū mem in principio.& dicitur מַחֲשֶׁבֶת Machasabeth.i.illud quod subtiliter excogitatur vel adinuenitur. vt in eodē.35.Quidquid fabre adinueniri pōt. Inde חֶשְׁבּוֹן Chesbon.i.cogitatio.ratio.numeratio.cōputatio.Eccls.7. Et quererem sapientiā & rationē.& in eo.9.Quia nec op⁹ nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos.& in plurali חֶשְׁבֹּנוֹת Chisebonoth.Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit machinas siue questiones .vt. 2.Paralip.26.Et fecit in ierusalē generis machinas.Eccls.7.Et ipse se infinitis miscuerit questionibus.

Cogitatio

מַחֲשָׁבוֹת

Cogitationes.

חֹשֵׁב Opus plumarium. Opus polymitarii. חֶשְׁבּוֹן

מַחֲשֶׁבֶת Quidquid adinuēitur

Ratio.

חֶשְׁבֹּנוֹת Machine. Questiones

חָשָׁה Silere. חשׁה Chasa,tacere.silere.negligere.4.Reg.2. Et ego noui:silete.Nec.8.Leuite silentiū faciebant in omni populo.i.silere faciebant omnē populū.Ps.27. Ne q̄n taceas a me.Ps.106.Et siluerunt fluctus eius.Eccls.3.Tempus tacendi & tempus loquendi.Esa.42.Tacui semp.& in eodē. 58.Nec cogitasti in corde tuo quia ego tacens.& in eo.62. Propter sion non tacebo.Ponitur etiam pro negligere.vt Iudi.18.Nolite negligere nolite cessare.3.Reg. 22. Et neglexim⁹ tollere eam de manu regis syrie.

Tacere.

Negligere

חָשַׁח Oportere. Necesse cē Opus esse חשׁח Chasach.in lingua chaldaica significat oportere vel opus esse aut necesse esse. Dañ.3. Non oportet nos de hac re respōdere tibi.Esdre.4.Q̄d si necesse fuerit vitulos & agnos.& in eo.7.Sed & cetera quibus opus fuerit.

חָשַׁךְ Obscurare. חשׁך Chasach.obscurare.cōtenebrare.denigrare.Geñ.10 Operuerūtq̄ vniuersam superficiē terre vastātes oīa. Pro quo he.le.Operuerūtq̄ vniuersam superficiē terre & obscurata vel contenebrata est terra.Iob.38.Quis est iste involuens sentētias sermōibus impitis.pro quo he.le. Quis est iste obscurans cōsiliū sermonibus absq̄ scientia.& est idē sensus cum lra nostra. Ps.68. Obscurētur oculi eorum ne videant.Ps.73.Quoniā repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatum.Ps.104.Misit tenebras & obscurauit.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & similiter.Ps.138.Quia tenebre non obscurabuntur a te.Eccls.12. Antеq̄ tenebrescāt sol & luna & stelle.Esa.5. Et lux obtenebrata est in caligine eius.& in eo.13. Obtenebratus est sol in ortu suo.Hiere.13.Date domino deo vestro gloriā antеq̄ contenebrescat.Threñ.5.Ideo cōtenebrati sūt oculi nostri.Amos.8.Tenebrescere faciam terram in die luminis.Significat etiam denigrare. vt in eodē. 4. Denigrata. est sup carbones facies eorum.Ezech.30.Et in taphnis nigrescet dies.Sed in predicto loco in hebreo scribitur חָשַׁךְ Chasach cum ceboleth in littera sin.Quod significat vitare siue prohibere aut cessare vt infra dicetur: vnde in predi-

Obscurare.

Tenebrescere. Obtenebrare.

Denigrare. Nigrescere.

חָשַׂךְ

Imputare מַחְשָׁבָה

חשך Cto loco hebrei legũt. & in taphnis ceſſabit dies. inde חֹשֶׁךְ Chóſech.i.obſcuritas ſiue tenebre.& in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tenebra.vt Geñ.1.Et tenebre erant ſuper faciẽ abyſſi.& in eo.Et diuiſit lucem a tenebris. Iob.3. Dies illa vertatur in tenebras.Ps.17.Dñe deus meus illumina tenebras meas.Ps.27.Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa.5. Ponentes tenebras lucem:& lucem tenebras. Ioel.2. Dies tenebrarum & caliginis.& aliqñ ſcribitur cum he vel aleph in fine & dicitur חֲשֵׁכָה Chaſecha ſiue חֲשׁוֹכָא Chaſocha. vt Geñ.15.Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum.Ps. 17.Tenebroſa aqua in nubibus aeris.Ps.138.Sicut tenebre eius ita & lumen eius. Dañ.2.Nouit in tenebris conſtituta. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַחְשָׁךְ Machſach.vt Eſa.29.Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps.87. Et notos meos a miſeria.Pro quo he.le.Noti mei contenebratio.i.non video eos ac ſi eſſent in tenebris.Et beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit.Notos meos abſtuliſti.Q̃ etiã poteſt legi : ſi ſcribatur cũ pũcto ceboleth in littera ſin:vt infra dicetur.& pluraliter declinatur חַשְׁכִים Chaſechim ſiue מַחֲשַׁכִּים Machaſachim.i. obſcuritates ſiue tenebre.vt Eſa.50.Qui ambulat in tenebris & non eſt lumen ei.Threñ.3.In tenebris collocauit me.

חשך Chaſach.cum apice ceboleth in littera ſin.vitare.cuitare.prohibere.retinere.reſeruare.cuſtodire.ſ.a peccato vel a malo.ceſſare facere.ſiue ceſſare.Geñ.20.Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me.i.prohibui ſiue retinui te ne peccares in me.Et in eo.22.Et non peperciſti filio tuo vnigenito propter me.Pro quo hebrei legunt. Non prohibuiſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me. & in eo. 39.Neq; quicq̃ eſt quod non in mea ſit poteſtate.pro quo hebrei legunt.Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nõ retinuit a me quicq̃.1.Reg.25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a malo.i.phibuit,vel retinuit a malo.Eſdre.9. Liberaſti nos de iniquitate noſtra.Pro quo he.le.prohibuiſti nos. Iob.30 Et faciem meã cõſpuere non verentur.pro quo he.le. Et a facie mea non cuitauerunt conſpuere.& eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.& in eo.38.Que preparaui in temp? hoſtis. Pro quo he.le.Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis ſiue ad tempus tribulationis.Ps.18.Et ab alienis parce ſeruo tuo.Pro quo hebrei legunt.A ſuperbis quoq; prohibe ſeruum tuum. Vnde beatus Hieronym? in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit.A ſuperbis quoq; libera ſeruum tuum.Prouer.10.Qui aũt moderatur labia ſua prudẽtiſſimus eſt.i.qui prohibet vel retinet labia ſua. Item ſignificat ceſſare.vt Iob.16.Non quieſcet dolor meus.i.non ceſſabit.& ſupra in eodem.Et mouerem labia mea quaſi parcens vobis.pro quo hebrei legunt.Et motus labiorũ meorum ceſſaret ſiue quieſceret.Prouer.21. Qui aũt iuſtus eſt tribuet & non ceſſabit. Eſa.14.Subiicientem in furore gẽtes crudeliter.Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in furore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione. & in eodem.58.Clama ne ceſſes.

חשל Chaſal.debilitare.laſſare.domare. Deut.25.Et extremos agminis tui,qui laſſi reſidebãt. Et in ligua chaldaica ponitur pro domare.vt Dañ.2.Quomodo ferrũ cõminuit & domat oia.Sed etiã in predicto loco hebrei dicũt q̃ ſignificat debilitare vel conterere.

חשמל Chaſmal·electrũ.Ezech.1.Et de medio eius quaſi ſpecies electri.& in eo.Et vidi quaſi ſpeciem electri Scribitur ẽt cũ he in fine & dicitur חַשְׁמַלָה Chaſmala. vt in eo.8.Quaſi aſpect? ſplẽdoris & viſio electri.Et dicũt aliqui hebrei q̃ ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus Hieronymus in ſuis explanationibus dicit q̃ ſignificat electrum:& quod eſt argento auroq; preciosius.

חשמן Chaſman.legatus.vt.Ps.67.Venient legati ex egypto.& ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

חשן Chóſen. pectorale ſiue rationale.i.ornamentũ ſacerdotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & cor ſuum.Exo.25.Adornandum ephod & rationale. & in eo.28.Rationale quoq; iudicii facies.& in eodẽ.Portabitq; Aaron noia filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pect? ſuũ.

חשף Chaſaph.diſcoopire.nudare. reuelaꝛ. hauríre.exhaurire.Ps.28.Et reuelauit cõdenſa.Eſa.20. Diſcoopertis natib? ad ignominiam egypti.& in eo.47.Diſcooperi humerum tuum.& in eo.52.Parauit dñs brachium ſanctũ ſuum.pro quo he.le.Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs brachium ſanctum ſuũ.Hiere.13.Vnde & ego nudaui femora tua.Ezech.4.Et brachium tuum erit extentũ.pro quo he.le.Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde מחשף Machſoph.i.nudatio ſiue diſcoopertio.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Geñ.30. In his que ſpoliata.i.nudata fuerãt candor apparuit. Significat etiam hauríre.vt Eſa.30.Aut hauriatur parum aque de fouea. Aggei.2.Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquagi ta lagenas.pro quo he.le.Et ĩtraretis ad torcular ad exhauriendũ quinquaginta lagenas.Inde חשיפי Chaſiphe.i.parui greges.vt.3.Reg.20. Quaſi duo parui greges caprarũ.

חשק Chaſac. adherere.concupiſcere.diligere.Amore iũctumeſſe.vt Geñ.34.Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre.Deut.7.Non quia cunctas gentes numero vincebatis iunctus eſt vobis dñs.i.adheſit vobis.Eſa.38.Tu autem eruiſti animam meam vt nõ periret.pro quo.he.le.Tu autem dilexiſti ſiue deſideraſti aniniã meam.i.tu autem adheſiſti anime mee vt non periret.& inde חֶשֶׁק Chéſec.i. illud quod optatur vel deſideratur.vt.3.Reg.9.Et oñe quod optauerat & voluerat facere. Itẽ ſignifcat veſtire ſiue coperire aliquid lamnis ſiue celaturis aureis vel argenteis:eo quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei cui apponitur.vt Exo.27.Omnes colũne atrii veſtite erant argenteis laminis.& in eodem.38.Sed & ipas colũnas atrii veſtiuit argento.Et inde חשוק Chaſuc.i.illa celatura argẽtea:qua columna veſtiebatur.vt in eodem.27.Capita cum celaturis ſuis habebunt argentea.& in eodẽ.38.Capita columnarum & tota operis celatura argẽtea. Item חשוק Chaſuc.i.radius rotarum.eo quod eſt infixus & iunctus rote.3. Reg.16.Et axes & radii earum.

חשר Chaſar.cribrare.2.Reg.22.Cribrans aquas de nubibus.Hebrei tñ dicunt q̃ ſignificat dẽſitatem ſiue colligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum . vbi ponitur חשרת Cheſrath cum tau in fine.Significat etiam extremã circũferẽtiam rotarum:quã tranſlatio noſtra canthũ vocat.vt.3.Reg.7.Et axes earũ & radii & canthi.

אחשתרנים Achaſtheranim.veredarii.De q̃ vide ſupra ĩ littera aleph.

חתת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. perterrere:ſiue perterritum eſſe.Superare:vel ſupatum eſſe.deficere.confringere:ſiue confractum eſſe. Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici tau.vt Deut.31. Noli timere:neq; paueas.Ioſ.1.Noli metuere & noli timere.2. Paralip.20.Nolite timere nec paueatis.Iob.7.Terrebis me per ſomnia.& ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in eo.31.Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo.32. Extimuerunt nec reſponderunt.& in eo.41. Qui fact? eſt vt nullum timeat.Ps.17.Et cõponens quaſi arcum ereum brachia mea.pro quo he.le.Et cõfract? eſt vel ſuperatus eſt

Tenebre

חשוכא Tenebre.

מחשך Tenebre.

Contenebratio

חשכים מחשכים Tenebre.

חשך

Cuſtodire. Prohibere

Cuitare

Reſeruare

Ceſſare

חשל Laſſare Domare

חשמל Electrum. חשמלה

חשן Rationale

חשף Reuelare Diſcoopire Parare.

Nudare

מחשף Spoliatus

Hauríre.

חשיפי Parui greges.

חשק Adherere. Iunctũ eſſe Diligere

Veſtire.

חשוק

Celatura.

Radius

חשר Cribrare Denſitas

Canthus

אחשתרנים Veredarii.

חתת Pauere. Timere Terrere

Extimeſcere. Timere Cõfringere

arcus ereus brachiis meis. Et similiter. 2. Reg. 22. Vbi eadē verba habentur. Potest etiā deriuari a dictiōe נָחַת Nachath & esse sensus sicut in littera nostra. De quo infra in suo loco dicetur. Prouer. 17. Plus proficit correctio apud prudentē quā centum plage apud stultum. Pro quo he. le. Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentē. Esa. 7. De sinet ephraim esse populus. pro quo he. le. Cōfractus erit ephraim a pplo: siue deficiet ephraim a populo. i. ne sit populus. & est sensus sicut in littera nostra. & i eo. 9. Et sceptrū exactoris ei⁹ supasti sicut in die madian. & in eo. 30. A voce dñi pauebit Assur. & in eo. 31. Et pauebunt fugiētes principes eius. & in eo. 51. Et iustitia mea non deficiet. Hiere. 1. Ne formides a facie eorū: ne forte timere te faciam vultum eorū. & in eo. 17. Paucant ipsi & nō paueā ego. & in eo. 30. Ne paucas israel. & in eo. 46. Vidi ipsos pauidos & terga vertentes. & in eo. 49. Et pauere faciam elam coram inimicis suis. Vbi scribitur cū duplici tau. & in eo. 50. Victus est Marodach. i. confractus vel superat⁹ est. & in eo. Superata sunt idola eorum. & in eo. Gladius ad fortes ei⁹ qui timebunt. i. superabuntur. & in eo. 51. Et emarcuit arcus eorum ideſt confractus vel superatus est arcus eorum. Abdie. 1. Et timebunt fortes tui a meridie. Abach. 2. Et vastitas animalium deterrebit eos. Malach. 2. Et a facie nominis mei pauebat. Ponitur etiam pro descendere. vt Iob. 21. Et in puncto ad infernum descendūt. De quo vide infra in dictione נָחַת Nachath. & inde חַתַת Chathath siue חִתִּית Chithith. i. timor. pauor. terror. formido. vt Genē. 35. Terror dei inuasit oēs per circuitū ciuitates. Ezech. 32. Qui dederant quōdam formidinē suā in terra viuentium. & in eo. Qui posuerunt terrorē suū in terra viuentiū. & in eo. Qui deducti sūt cum interfectis pauentes. pro quo he. le. In pauore suo. Ponitur etiā חַתַת Chathath. pro plaga. vt Iob. 6. Et modo videntes plagam meā timetis. & inde מְחִתָּה Mechitha. i. pauor siue contritio vel cōfractio. vt Prouer. 10. Pauor pauperum egestas eorum. & in eo. Et pauor his qui operantur iniquitatē. & in eo. 18 O stulti cōtritio eius. & inde חַחַתִּים Chathchathim. per geminationē cheth & tau. i. formidantes. vt Eccl's. 12. Excelsa q̄q̄ timebūt & formidabūt in via.

חתה Chatha. fouere. s. ignē: siue cōgregare aut portare. vt Prouer. 6. Numquid pōt hō abscondere ignē in sinu suo. i. fouere vel portare ignē in sinu suo. & in eo. 25. Prunas eī congregabis super caput eius. Esa. 30. Et non inuenietur de fragmentis ei⁹ testa: in qua portetur ignicul⁹ de incendio. Ponitur etiam pro ꝓficere. vt Prouer. 17. Pl⁹ pro ficit correctio apud prudentē. Item ponitur pro euellere. vt Ps. 51. Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis scribitur sine he in fine & pōt deriuari a dictione חַתָּה Chathath. que significat cōfringere. vt supra dictū est. vel a dictione מַחָה Macha. De quo infra dicetur. & inde מַחְתָּה Machtha. i. vas in quo substentatur vel portatur ignis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit thuribulū. vt Exo. 10. Arreptisq̄ nadab & Abiu thuribulis imposuerūt ignem. & in eo. 16. Assumptoq̄ thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu. 16. Tollite vnusquisq̄ thuribula sua. & in eo. Tolle thuribulū & hausto igni de altari. Significat ēt vas vbi ea que emuncta erant extinguebātur. Exo. 25. Et vbi ea que emuncta sunt extinguntur.

חתך Chathach. incidere. precidere. determinare. statuere. beatus Hieronymus transtulit abbreuiare. vt Dañ. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate sunt super populū tuū & super vrbē sanctā tuā. Hebrei tñ legūt. Precise vel determinate sunt. & solum inuenitur in predicto loco. Hebrei tñ cōmuniter vtuntur hoc verbo ꝓ incidere. vel precidere: aut secare.

חתל Chathal. inuoluere. circunligare. fasciare. s. pannis vel linteolis. vt Iob. 38. Et caligine illud quasi pannis infantie obuoluerē. Ezech. 16. Nec inuoluta pannis. & in eo. 30. Vt ligaretur pannis & fasciaretur linteolis.

חתם Chatham. signare. sigillare. ligare. sub signaculo claudere. ratificare. obfirmare. Deut. 32. Et signata in thesauris meis. 3. Reg. 21. Et signauit eas anulo eius. Nec. 9. Et Et signant principes nostri. & in eo. 10. Signatores aūt fuerunt. Ester. 3. Et littere signate ipius anulo misse sunt. Iob. 9. Et stellas claudit quasi sub signaculo. & in eo. 14. Signasti quasi in sacculo delicta mea. & in eo. 24. Perfodit in tenebris domos: sicut in die cōdixerat sibi. i. sicut in die signauerat. Nā fures in die considerant & signāt locum per quē in nocte perfodiāt domū. & in eo. 37. In manu oīm hoīm signat. Canti. 4. Hortus cōclusus fons signatus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. Hiere. 32. Scripsi in libro & signaui. & in eo. Et accepi librū possessionis signatū. Dañ. 12. Et signa librū. Item ponitur pro instruere vel erudire. vt Iob. 33. Et erudiens eos instruit disciplina. Pro quo he. le. Et in disciplia corū signat: siue & in vinculis corū signat vel claudit. Ponitur ēt pro crescere. i. qñ humor crescit & coagulatur: in tantum ꝙ claudit meat⁹ p quos fluit. Leuit. 50. Cūq̄ per singula momēta adheserit carni eius atq̄ creuerit fedus humor. Inde חֹתָם Chotham. i. sigillū vel signaculū: aut anulus. vt Iob. 38. Restituetur vt lutū signaculum. Canti. 8. Pone me vt signaculum super cor tuū. Ezech. 28. Tu signaculum similitudinis. Ponitur ēt pro anulo in quo est sigillum. vt Genē. 38. Anulum tuū & armillā & baculum quē manu tenes. 3. Reg. 21. Et signauit eas anulo ei⁹. & Hiere. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea. Ponitur etiam pro squamis que sunt cōpacte & coniuncte inuicem. vt Iob. 41. Cōpactum squamis se prementib⁹. Pro quo he. le. Clausum signaculo stricto. Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

חתן Chathan. nubere. conubia iungere. coniugio associari. affinitatem contrahere. generum fieri. Deut. 7. Nec sociabis cum eis coniugia. Ios. 23. Et cū eis inisscere cōnubia atq̄ amicitias copulare. 1. Reg. 18. In duobus gener meus eris hodie. et in eo. Nūc ergo esto gener regis. & in eo. Nū parum videtur vobis generum esse regis. & in eo. Vt fieret gener regis. i. vt cōtraheret affinitatē cum rege. & inde חֹתֵן Chothen. i. socer. affinis: cognatus. vt Exo. 3. Moyses autē pascebat oues iethro soceri sui. & in eo. 18. Venit ergo iethro cognat⁹ moysi. & in eo. Qui egressus in occursum cognati sui. Nu. 10. Dixitq̄ moyses obab filio Raguel madianite cognato suo. Iudi. 19. Cui rursum locutus est socer. Reperitur ēt in gñe femininō pro socru. Deut. 27. Maledictus qui dormit cum socru sua. Inde חָתָן Chathan. i. gener. spōsus, Genē. 19. Habes hic quēpiā tuorum generum. & in eo. Locutus est ad generos suos. Iudi. 15. Samson gener thanatei. 1. Reg. 18. Vt fiam gener regis. Ponitur ēt pro spōso. Exo. 4. Spōsus sanguinum tu mihi es. Ps. 18. Et ipe tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Esa. 61. Tanq̄ sponsum decoratum corona. & in eo. 62. Et gaudebit sponsus super sponsam. Hiere. 6. Vocem sponsi & vocem sponse. Ioel. 2. Egrediatur sponsus de cubiculo suo. & inde חָתָן Chathan. i. nuptie siue desponsatio. Cāti. 3. In die desposatiōis illi⁹.

חתף Chathoph. rapere. festinare. siue aliquid repente agere. Iob. 9. Si repente interroget quis respondebit ei. & inde חָתֻף Chétheph. i. raptor. pro quo beatus Hieronymus transtulit latronem. vt Prouer. 23. Insidiatur in via quasi latro.

Frangere. Cōfrigere. Superare Pauere. Deficere. Formidare Superari. Emarcescere. Timere. Deterrere Descēdere חתת Terror. Formido. Pauor. חתת Plaga. מחתה Pauor. Contritio. חחתים Formidantes. חתה Fouere ignem. Portare cōgregare. Proficere. Euellere. מחתה Thuribulum. חתך Abbreuiare. Incidere. Secare. חתל Obuoluere Inuoluere. Fasciare. חתם Signare. Sub signaculo claudere. Instruere Claudere. חתם Signaculum. Anulus. חתן Coniugia sociare. Connubia copulare Generum fieri. Affinitatē cōtrahere. חתן Socer. Cognatus חתן Gener. Sponsus. חתן Desponsatio. חתף Repentigere. Latro

חתר Perfodere

חָתַר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24. Perfodit in tenebris domos. Ezech. 8. Et dixit ad me fili hominis fode parietem. & in eo. 12. Perfode tibi parietē & in eodē. Et vespere perfodi mihi parietē. & inde מַחְתֶּרֶת Machthéreth .i. fossio siue fossa quā fures faciunt in pariete ad furandū. Exo. 22. Si effringens fur domū siue suffodiens fuerit inuentꝰ, pro quo he.le. Si in fossiōe aut in fossa inuentus fuerit fur. Hiere. 2. Non in fossis inueni eos. Ponitur etiā predicta dictio חָתַר Chathar ꝓ descēdere. Amos. 9. Si descenderint vsqꝫ ad infernum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Si effoderint in inferno siue in fouea. s. vt abscondant se. Item ponitur translatiue pro remigare vt Ione. 1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridā.

מחתרת Fossio. Fossa.

חתר Descēdere

חתר Remigare

De incipientibus a littera. ט Tet.

טאטא Scopare. i

טָאטָא Tata. scopare. vt Esa. 14. Et scopabo eam in scopa. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & solum inuenitur in predicto loco.

טאב Placere.

טָאַב Taab. in lingua chaldaica significat placere: siue bonum videri. Dañ. 6. Tunc vehementer gauisus est super eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multū placuit super eo.

טבח Occidere. Immolare

טָבַח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ. 43. Occide victimas & instrue cōuiuiū. Exo. 22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut. 28. Bos tuus immoletur coram te. i. occidatur. 1. Reg. 25. Et carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Prouer. 9. Immolauit victimas suas. Hiere. 11. Et ego ꝙsi agnus māsuetus qui portatur ad victimā. i. q portatur ad occidēdū. Threñ. 2. Percussisti nec miserꝰ es. i. occidisti. Inde טֶבַח Tébach siue טִבְחָה Tibcha. i. occisio. aut victima. vt Geñ. 37. Occide victimas. Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum. sicut etiā in aliquibꝰ locis supradictis. Ps. 43. Estimati sumꝰ sicut oues occisionis. Esa. 53. Sicut ouis ad occisionem ducetur. & aliquādo scribitur cū mem in principio & dicitur מַטְבֵּחַ Matbeach. vt Esa. 14. Preparate filios eiꝰ occisioni. & inde טַבָּח Tabbach. occisor. carnifex. coquus. eo quod occidit animalia & aptꝰ ad coquendū. vt. 1. Reg. 9. Dixitqꝫ samuel coquo. & ut ēō. Leuauit qūt coquus armum & posuit ante saul. & in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus transtulit milites siue exercitum aut militiam. eo quod occidunt homines in bello. Geñ. 38. Putiphari eunucho pharaonis magistro militum. & in eodem. 39. Princeps exercitus sui. Hiere. 52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis questionibus super Genesim. lxx. interpretes principem coquorum trāstulerunt pro magistro vel principe exercitus. & in lingua chaldaica dicitur טַבָּחָא Tabachaia. Dañ. 2. Ab ariocho principe militie regis. & in genere femininо טַבָּחוֹת Tabachoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit focarias. i. coquas vt. 1. Reg. 8. Filias quoqꝫ vestras faciet sibi vnguentarias & focarias.

טבח Percutere

טבח Victima.

טבחה Occisio.

מטבח Occisio.

טבח Coquus.

טבחים Milites. Exercitus. Militia.

טבחות Focarie.

טבל Tingere. Intingere

טָבַל Tabal. tingere. intīgere. baptizare. Geñ. 37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo. 12. Tingite in sanguine qui est in limine. Leuit. 4. Cūqꝫ intinxerit digitum in sanguine. & in eo. 14. Tinget in sanguine passeris. Deut. 33. Et tingit in oleo pedē suum. Ios. 5. Et pedibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum passiuum: quod scribitur cum nun in principio. Ruth. 2. Et intinge buccellam tuam in aceto. 1. Reg. 14. Et intinxit in fauum mellis. 4. Reg. 5. Descendit & lauit septies in iordane ideſt baptizatus est septies. Iob. 9. Tamen sordibus intinges me. Ezech. 23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.

טבל Baptizare

טבע Submergere. Infigere. Demergere Defigere

טָבַע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defigere. infigere. Exo. 15. Submersi sunt in mari rubro. Iob. 28. Sup quo bases eius solidate sunt. i. infixe sunt. Ps. 9. Infixe sunt gentes in ītēritu quē fecerūt. Ps. 68. Infixus sum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nō infigar. Hiere. 38. Descenditqꝫ hieremias in cenū. i. infixus vel demersus est in cenū. Et in eo. Demerserūt in ceno & in lubrico pedes tuos. Treñ. 2. Defixe sunt in terra porte eius. & inde טַבַּעַת Tabaath. i. anulꝰ: eo qd infigitur digito. Geñ. 41. Tulitqꝫ anulū de manu sua. Exo. 28. Facies & duos anulos aureos. Nume. 31. Anulos & dextralia ac murenulas. ponitur etiā pro circulo qui est ꝙsi anulus. Exo. 25. Et quattuor circulos aureos quos pones ꝑ quattuor arce angulos. Et in eo. Duo circuli sint in latere vno & duo in altero. vtūtur etiā hebrei hac dictiōe טִבְעַ Tébaa pro natura: cū de natura loquūtur. sed nō reperitur in veteri testamēto.

טבעת Anulus.

טבור Vmbilicus

טְבוּר Tabur. vmbilicus. & trāslatiue dicitur de medio terre: sicut vmbilicus est in medio ventris. Iudi. 9. Ecce populus de vmbilico terre descendit. Ezech. 38. Habitator vmbilici terre. Quod btūs hieronymꝰ in suis explanationibꝰ exponit. in medio terre.

טבת Tebeth

טֵבֵת Tebeth. Nomen proprium mensis: quem nos decembrē vocamꝰ. Ester. 2. Mēse decio q vocatur tebeth.

טהר Mundare

טָהַר Tihar. mundare. purificare siue purificari. purgare. mundum esse. Geñ. 35. Et mundamini ac mutate vestimenta vestra. Leuit. 12. Et mūdabitur pro fluuio sanguinis sui. & in eodē. Et sic mundabitur. & in eodem. 13. Mundabit eam quia scabies est. & in eodem. Lauabitqꝫ homo vestimenta sua & mundus erit. & in eodē. Quomodo mundari debeat vel contaminari. & in eo. 14. Precipiet ei qui purificatur vt offerat duos passeres. & in eo. Asperget illum qui mundandus est vt iure purgetur, & in eo. Ponet super extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodē. 15. Lotis vestibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mūdꝰ. & in eo. 16. In hac enim die expiatio erit vestri atqꝫ mūdatio: corā dño mūdabimini. Et in eo. 22. Et occubuerit sol tunc mūdatus vescetur. Nu. 8. Purificabis eos iuxta hūc ritū. & in eo. Cūqꝫ lauerit vestimēta sua & mūdati fuerit. Ios. 22. Et vsqꝫ in ꝑsentē diē huiꝰ sceleris in vobis pmanet. Pro quo he.le. De quo nō sumus mūdati vsqꝫ in diem hanc. 4. Reg. 5. Recipiet carnem tenuitatē caro tua atqꝫ mūdaberis. Et in eo. Lauer in eis & mūder. Nec. 12. Et mūdati sunt sacerdotes & leuite & mūdauerūt populū. Iob. 4. Aut factori suo purior erit vir. Et in eo. 37. Et vētus transiens fugauit eas. i. mūdauit & purificauit aerē a nubibus. Ps. 50. Et a peccato meo munda me. Esa. 66. Qui sanctificātur & mūdos se putant in hortis. Hiere. 13. Non mūdaberis post me. Ezech. 22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt. Tu es terra non munda: siue non purificata. & in eodē. 39. Vt mundent terram. Malach. 3. Et sedebit conflans & emūdans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde טָהוֹר Tahor in genere masculino: siue טְהוֹרָה theora in gñe femininо. i. mundus siue munda: aut purus vel pura. Geñ. 7. Ex omnibus animantibus mūdis tolles septem & septē. Exo. 25. Deaurabis eam auro mundissimo. Leuit. 13. Caluus & mundus est. & in eo. 24. Super candelabrum mundissimum. & in eodem. Super mensam purissimam. Nu. 9. Si quis aūt mundus est. & in eodē. 19. In loco purissimo. 1. Reg. 20. Ne forte non esset mundus nec purificatus. Ps. 50 Cor mundum crea in me deus. & inde טָהֳרָה Tahora. siue tahorath. i. purificatio siue purgatio vl mundatio. Leuit. 12 Trigīta tribꝰ diebꝰ manebit in sanguine purificatiōis suc.

טהור Purificari

טהור Mundus

טהורים Mundissimus.

טהרים Purissimus

טהרה Purificatio.

Munditia

Et in eo.13.Et redditus mūditie iterū lepra creuerit.Et in eo.14.Offeretq; ea die octauo purificationis sue.Et in eo. qui habere nō potest oīa in emūdationē sui.ps.88. Destruxisti eum ab emūdatiōe.Ezech.44.Et postq; fuerit emū datus.pro quo he.le.Et post emūdationē suā. Inde טֹהַר tó har.i.puritas vel mūditia.beatus hieronymus trāstulit serenitatem vel serenū.Exo.24.Et quasi celū cum serenū est.

Emūdatio

טֹהַר

Serenum.

טוֹב Tob.bonū vel pulchrū esse.bene agere.Nu.24.quam pulchra sunt tabernacula tua.Canti.4. Pulchriora sūt vbera tua vino.& qñ est verbū tertie cōiugatiōis tūc scribitur cū iod in medio loco vau & significat benefacere. vt.2. Paralip.6.Bene equidem feciſti huiuscemodi habere voluntatem. De quo vide ēt infra in dictiōe יָטַב Iatab.& ide טוֹב Tob.i.bonus.optimus.pulcher.decorus.beneplacens. bonū:siue bonitas.vt Geñ.1.Et vidit lucem q̄ esset bona. & in he.est gñis masculini.& in eo.& vidit deus q̄ esset bonū.& in eo. Vidit deus cūcta que fecerat & erāt valde bona. & in eo.2.Et lignū scientie boni & mali. & in eo.3. Q̄d bonū esset lignū ad vescēdū.& in eo. Vidit requiē q̄ ēt bona Nu.10.Quidquid optimū fuerit ex opibus.Ps.57. Qm̄ suquebar bonitatē.ps.72.Quā bonus deus israel.Ps.110. Intellectus bonus oībus facientibus eū.Eccl's.7. Qui placet deo effugiet illā.i.qui bonus est corā deo. & in eo.8. Erit bonum timentibus deum.Et in eo. Nō sit bonum impio. Mich.7.Qui optimus est in eis quasi paliurus. Et aliq̄ scribitur cū surec:& dr̄ טוֹב Tub.vt Geñ.24. Ex oībus bonis eius portans secū.Et i eo.45.& ego dabo vobis oīa bona egypti.Et in eo.quia oēs opes egypti vestre erunt. pro quo he.le.quia oē bonū egypti vobis erit.Exo.33.Ego oñ dam oē bonū tibi.Ps.30.quā magna multitudo dulcedinis tue dñe.pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.quā multa est bonitas tua.Ps.144. Memoriam abūdantie suauitatis tue eructabūt.pro quo btūs Hieronymus transtulit.memoriā multe bonitatis tue loquentur. Esa.33.Et super multitudinē bonorū domus israel.po nitur etiā טוֹב Tob. pro pulchro vel decoro aut elegāte vel hilari.vt Exo.2. Et vidēs eū elegātē abscōdit eū.1. Reg.9. Electus & bonus.i.elēctus & decorus vel elegās. vnde sequitur ab humero & sursum eminebat super oēm populū.ponitur ēt pro hilari.Esther.1.Cū rex esset hilarior.& in plura טוֹבִים Tobim.i.boni.3.Reg.2.Quia interfecit duos viros iustos meliores q̄ se.Ps.124. Benefac dñe bonis. Eccl's.4. Melius est duos esse simul.i.meliores sunt duo simul.Et in eo.11.Et si vtrūq; simul melius erit.pro quo he.le.& si ambo simul bona erūt.Hiere.44.& saturati sumus panibus & bene nobis erit.pro quo he.le.& erimus boni.i.felices & diuites:sicut ipsi exponunt.& in lingua chaldaica scribitur sine vau & dr̄ טָב Tab.Dañ.2.& caput ex auro optimo.& in ge.fe.scribitur cum he in fine & dr̄ טוֹבָה Toba.Exo.18. Letatusq; est iethro sup oībus bonis : quod in hebreo legitur singulariter.s.super omne bonū.Et ponitur ibi in hebreo femininū pro neutro:quia hebrei nō habēt genus neutrū: sed pro eo aliq̄ vtuntur gñe masculino:& aliquando femi nino.Nu.13. Ipsa terra bona aut mala.& in eo. Valde bona est.Ps.15.Quoniam bonorum meorum non eges. p quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit: bonū mihi non est sine te.Eccl's.7.In die bona fruere bonis. Et in plu. femininō טוֹבוֹת Thobot.i.bōe vel pulchre.vt Geñ. 6.Videntes filii dei filias hominū q̄ essent pulchre. Et in eodem.44.Septem spice pullulabant in culmine vno plene ac formose.Et in eodem,Septem boues pulchre & septem spice plene.

Pulchrum esse.

Bñfacere.

טוֹב

Bonus.

Optimus.

טוֹב

Bonum.

Bonitas.

טוֹב

Elegans. Decorus.

Hilaris

טוֹבִים

Boni.

טָב

Optimum

טוֹבָה

Bonum.

Bona

טוֹבוֹת

Pulchre.

טָוָה

Nere.

טוֹה Taua,nere.filare.Exo.35.Sed & mulieres docte que venerant. Debet legi que neuerant.idest filauerant. Et in eodem. Et pilos caprarum.pro quo hebrei legunt.Et omnes mulieres quibus eleuatum est cor in sapientia filauerūt seu neuerūt capras. idest pilos caprarum.Et inde מַטְוֶה Matue idest filatum.vt supra in eodem. Dederunt hyacinthum & purpurā.pro quo he.le. obtulerūt filatum hyacinthum & purpuram.

Filare.

מַטְוֶה

טוֹחַ Toach.linire.oblinire.complanare.Exo.15.Puluis elatus & alia terra lita.Et communiter scribitur sine vau vt supra in eodem.Et luto alio lini domū.Et in eodē . Post q̄ denuo lita fuerit.Esa.44.Obliti enim sunt ne videant oculi eorum.s.luto vel cemēto vt nō videāt . Ezech.13. Illi autem liniebant eum luto absq; paleis. Et i eodem. Dic ad eos qui liniunt absq; temperamēto. Et in eo. Et destruā parietem quem liniſtis. Et in eo. Et nō sunt qui liniunt eum. Et inde טִיחַ Tiach.idest litura.vt in eo. Vbi est litura quā liniſtis. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ponitur etiam pro deaurare quod est quasi linire. vt. 1. Paralip.29. Ad deaurandos parietes templi. Et inde טְחוֹת Tuchoth.i.occulta vel abscōdita:ac si essent lita ne quis ea posſit videre.Ps.50. Incerta & occulta sapientie tue manifestaſti mihi.pro quo hebrei legunt. In absconditis & in occulto sapientiam manifestaſti mihi. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Abscondítum & arcanum sapientie tue manifestaſti mihi.Ponitur etiam pro viscerib⁹ hominis.eo quod sunt occulta. Iob.38 Quis posuit in viscerib⁹ hominis sapientiam.

טוֹחַ

Linire.

טִיחַ

Litura.

Deaurare.

טְחוֹת

Abscōdita

Viscera.

טוּר Tur.Ordo.versus.progressio.s.linearis.Paries.mōs. Exo.28.ponesq; in eo quattuor ordines lapidum.Et i eodem . In primo versu erit lapis sardius . Et in eodem. In secundo .s. versu carbunculus & sapphyrus . 3. Reg. 6. Edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum polítorum et vno ordine lignorum cedri . Et in eodem. 7. Et quattor deambulatoria inter columnas cedrinas. pro quo hebrei legunt.Super quattuor ordines colūnarū cedrinarum.Et in eodem.Vnus autem ordo habebat colūnas qui decim.Significat etiam parietem.vt Ezech.46. Et paries per circuitū ambiens.Et inde טִירָה Tira.Pro quo beat⁹ hieronymus transtulit propugnacula. Canti. 8. Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea.De quo vide infra indictione טִיר Tir. Item טוּר Thur.siue טוּרָא Thura:in lingua chaldaica significat montem. Dañ. 2.donec abciſſus est de monte lapis. Et i eodem factus est mōs magn⁹.

Ordo. Versus.

Parice.

טִירָה

propugnacula.

טוּר

Mons.

טוּשׁ Tus.Properare.festinare. Beatus hieronymus trāstulit. Volare.Iob.9.Sicut aquila volans.

Volare.

טוּת Teuath.in lingua chaldaica significat incenatum siue ieiunū. Dañ.6.Et dormiuit incenatus.

Jeiunus. Incenat⁹.

טָוַי Tach.linere.De quo vide supra in dictione טוֹחַ Thoach.

טָחָה Tacha.iacere.s.arcu. Geñ.21. Quantū potest arcus iacere.Et solum inuenitur in predicto loco: vbi pōitur מְטַחֲוִי Metachaue.cū mē in principio & vau loco he.Et secūdū aliquos hebreos est participium secunde coniugationis.sed̄m alios vero ē nomē p̄pe pro iactibus siue ictibus.

טָחַן Tachan.molere.frangere.s.mola.cōminuere. contere re.abuti.Exo.32. & cōtriuit vsq; ad puluerē. Nu.11.frāgebat mola. Deut. 9. Et i frustra cōminuēs. Iudi.16.& clausū i carcere molere fecerūt. Esa.3.& facies pauperū cōmolítis. Et in eo.47. Tolle molam & mole farinā . Accipitur ēt translatiue p actu coitus.vt Iob.31.Scortū alterius sit vxor mea.pro quo in hebreo habetur. Molat siue tundat alteri vxor mea . Quod exponunt aliqui hebrei sic. quasi dícat seruíat alteri vxor mea : sicut olim seruos & ancillas

Linire.

טָחָה

Iacere arcu.

מְטַחֲוִי

טָחַן

Conterere Frangere. Cōminuere Molere.

Scortū est

molere faciebant.ſicut ēt modo faciūt ſarraceni. Threñ.5. adoleſcentibus impudice abuſi ſunt.Quod in hebreo legi-
Abuti. tur ſic.ſ.adoleſcētes ad molendū deducebāt.i. molere facie
טַחֲנָה bant. Inde טַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccls.12.In humilita-
Mola. te vocis molētis.¶Et in plurali טְחֹנֹת Tochanoth. vt in eo.
טְחֹנֹת Et ocioſe erunt molentes.
Molentes
טַהַר טַהַר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur: quā infirmi-
Ficus ifir- tatē tranſlatio nr̄a circūloquēdo exprimit. Deut.28.
mitas ani. Percutiat te dñs vlcere egypti & partē corpis per quā ſter-
cora digerūtur.1.Reg.5.Et cōputreſcebāt ꝓminētes exta-
les corū. Et in eo. Et percutiebantur in ſecretiori parte na-
Anus. tiū. Et in eo.6.Quinq; anos aureos facietis. Vbi ponitur ꝓ
anis. Et in eo. Facietiſq; ſimilitudinē anorū vr̄orū. Et ſolū
inuenitur in numero plu.ſ.טְחֹרִים Techorim ſiue טְחֹרֵי Te-
chore. Et in predictis locis in textu ponitur עֳפָלִים Apolim
pro טְחֹרִים Techorim.& in margine ponitur techorim:qđ
hebrei legūt.Reperitur etiā in textu techorim.vt.1. Reg.6.
Hi ſunt aūt ani aurei q̄s rediderūt philiſtiim ꝓ delicto ſuo.
טֹטָף טֹטָף Totaph.ſcđm hebreos eſt ornamētū quod frōtib⁹ ſu-
is imponūt: vt recordentur preceptorū dei.& ſolū in
טְטָפוֹת uenitur in numero plu.ſ.טְטָפוֹת Totaphoth.pro quo trāſla-
Mouebūt. tio nr̄a tranſtulit mouebuntur. Deut.6. Erūtq; & mouebun
tur inter oculos tuos. Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco. Sed
in lingua chaldaica ſignāt ornamentum frōtis vel brachii
Nam.2.Reg.1. Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in ca-
pite eius & armillam de brachio illius: ibi in tranſlatione
טְטָפֹת chaldaica ponitur טְטָפֹת Totepheth.pro armilla.
Armilla.
טִיט טִיט Tit.lutum.cenū.vt Ps.17. Vt lutū plateaꝝ delebo eos
Lutum. Ps.39.Eduxit me de lacu miſerie & de luto fecis. Ps.
68. Eripe me de luto vt nō infigar. Eſa.57. Et redūdāt fu-
ctus eius in cōculcationē & lutū. Abach.2. Vſq; quo aggra-
uat cōtra ſe denſū lutū. Vbi ponitur עֲבִטִים Abtit:que ē dic-
tio compoſita a עַב Ab quod ſignificat denſum & טִיט Tit
quod ſignificat lutum.
טִיל טִיל Til.mittere.immittere.proiicere.eiicere.abiicere. vt
Mittere. Ione.1. Dñs miſit ventū magnū in mari. Et in eo. Et
miſerūt vaſa que erant in naui in mare. Et in eo. Tollite me
& mittite in mare. Et in eo. Et tulerūt Ionā & miſerunt in
mare. Scribitur ēt ſine iod in medio.vt.1.Reg.20. Et arripu
Proiicere it ſaul lanceā vt percuteret eū.pro quo he.le. Et proiecit ſa-
ꝓcipitare. ul lanceā. Iob.40. Et vidētibus cūctis precipitabitur.i.p
licietur. Prouer.16. Sortes mittuntur in ſinu. Hiere.16. Et
Eiicere. eiiciam vos de terra hac. Et in eo.22. Quare abiecti ſūt ip-
Abiicere. ſe & ſemē eius.& aliqñ duplicatur lr̄a tet & lr̄a lamed:& dr̄
טַלְטֵל טַלְטֵל Taltel.i.proiicere ſiue aſportare. Eſa.22. Ecce dñs
Aſportare aſportari te faciet ſicut aſportatur gallus galinaceus.
טִינָא טִינָא Tina. in lingua chaldaica ſignificat lutum. Dañ. 2.
Lutum. & ferrum mixtum teſte & luto.
טִיר טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium. Et ſcribitur in
Habitatio fine cum he vel tau.vt Ps.68. Fiat habitatio eorū de-
Propu- ſerta. Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Canti.8. Edifi
gnacula. cemus ſuper eū ꝓpugnacula argentea. Pro quo he.le. Ha-
טִירוֹת bitationē ſiue palatiū argenteū. Et in plu.טִירוֹת Tiroth.ꝓ
quo btūs hieronymus tranſtulit oppida. Geñ.25. Per ca-
Oppida. ſtella & oppida eorū. Ponitur ēt ꝓ porticu.vt Ezech. 46.
Porticus Et colūne fabricate erāt ſubter porticus per gyrū. Itē poni
Caule. tur ꝓ caulis.ſ.ouiū.vt Ezech.25. Et collocabūt caulas ſuas
in te. Et aliqui hebrei dicunt q̄ predicta dictio deriuatur a
ſupradicta dictione טוּר Tur. Que ſignāt parietem ſiue or-
dinē lapidū vel lignorū: quibus domus vel habitatio fit.
טַל טַל Tal.ros.vt Geñ.27. Det tibi deus de rore celi. Et in eo.
Ros. In pinguedine terre & ī rore celi deſup. Exo.16. Manc
q̄ ros iacuit ꝓ circuitū caſtrorū. Deut.32. Fluatvt ros eloꝝ
quium meum. Iob.38. Quis genuit ſtillas roris. Ps.132. Si
cut ros hermon qui deſcendit ſuper montē ſion. Canti.5.
Quia caput meum plenum eſt rore. Eſa.26. quia ros lucis
ros tuus. Zach.8. Et celi dabunt rorē ſuum.
טָלַל טָלַל Talal.tegere.operire vt.Nee.3. Ipſe edificauit eā & te-
Tegere. xit. In lingua chaldaica ſignificat vmbrā ſiue obum-
Umbra. brare.vel operire.vt Geñ.19. quia ingreſſi ſunt ſub vmbra
culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr̄ צֵל Sel.in trā
טֹלָל ſlatione chaldaica ponitur טֹלָל Telal. Dañ.4. Subter eam
Habitare. habitantes beſtie agri.i.obūbrate vel tecte erāt ſubea. Et ſe
טָל cundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo ſupra
Ros. dictum eſt in dictione precedenti.
טָלָא טָלָא Talu.maculoſū.i.diuerſi & varii coloris: aut cōſutū
ex fragmētis diuerſorū colorū: vl̄ qñ vetera nouis re
Maculoſus ſarciuntur.vt Geñ.30. Et ſepara cunctas oues varias & ſpar
ſo vellere.i.maculoſo vellere. Et in eo.quodcūq; ruffum &
maculoſum variūq; fuerit tam in ouibus q̄ in capris erit
merces mea. Et in eo. Et oīa que nō fuerint varia & macu
loſa & fulua. Et in eo. Et ſeparauit in die illa capras & oues
& hircos & arietes varios & maculoſos. ſignificat ēt conſu-
tū ex variis fragmētis vel pitaciis ſiue ex pannis diuerſorū
colorū.vt Ioſ.9. Calciamēta q; perantiqua: que ad indiciū
Pitaciis. vetuſtatis pitaciis conſuta erant. Ezech.16. Feciſti tibi ex-
conſuta. celſa hinc inde cōſuta.i.cooperta ex pannis diuerſorum co
Conſutum lorum conſutis.
טָלֶה טָלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7. Tulit aūt ſamuel agnū lactā-
Agnus. tem vnum. Eſa.65. Lupus & agnus paſcentur ſimul.
טְלָאִים & in plurali mutat he in aleph.& dicitur טְלָאִים Telaim.i.
Agni. agni.vt.1.Reg.15. Et recenſuit eos quaſi agnos. Eſa.40. In
brachio ſuo congregabit agnos.
טַלְטֵל טַלְטֵל Taltal.aſportare.proiicere. De quo vide ſupra in di-
Aſportare ctione טִיל Til.
טָמֵא טָמֵא Tama.ſiue טִמֵּא Time.polluere.contamīare. Inqui
nare. Immundum vel pollutum eſſe.ſordeſcere.pro
Contami- fanare. Geñ.34. Quod cum audiſſet iacob. Pro quo he.le.
nare. Et iacob audiuit quod contaminauit ſiue profanauit dinā
filiam ſuā. Et in eo. Seuientes ob ſtuprum ſororis. Pro quo
he.le.quia contaminauit vel poluit aut profanauit dinam
Immūdū ſororem ſuā.ſ.ſichem profanauit eam. Leuit.11. Et erit im-
eſſe mundus vſq; ad veſperam. Et in eodem. Et ſuper quod ce-
Polluere ciderit quicq; de morticinis eorū polluetur. Et in eodem.
Et oē liquens quod bibitur de vniuerſo vaſe īmundū erit.
Et in eo. Ne polluatis animas vr̄as in oī reptili. Et in eo.12
Et immūda erit ſeptē dieb⁹. Et in eo. Sin aūt feminā pepe
rit: immūda erit duabus hebdomadis. Et in eodē.13. Et ad
arbitriū eius ſeparabitur. pro quo he.le. Et videbit eum ſa
cerdos & contaminabit eum. ideſt pollutū iudicabit: ſiue in
munditie cōdemnabit eū. & eſt idem ſenſus cū lr̄a nr̄a. Et
in eo. Et immūditie cōdēnabitur. & in eo. Contaminabit
itaq; eum ſacerdos. Et in eo. Tunc ſacerdotis iudicio pol-
luetur & inter immūdos reputabitur. Et in eo.13. Condem
nabit eū haud dubie lepre: que orta ē in caluicio. ꝓ quo he.
le. Contaminās cōtaminabit eū ſacerdos: quia ī capite ſuo
lepra ſua.ſ.eſt. Et in eo. Quomodo mūdari debeat vel cōta
minari. Et in eo.15. Omne ſtratū in quo dormierit īmūdū
erit. Et in eo. Et ipſe lotus aqua immūdus erit vſq; ad veſ-
perā. Et in eo.18. Ne polluamini in oībus his qbus cōtami
nate ſunt vniuerſe gentes. Et in eo. Et qbus polluta ē terra
Et in eo.21. Ne cōtaminetur ſacerdos in morte ciuium ſuo
rum. Et in eodem. Sed nec in principe populi ſui contami
nabitur. Nu.5. Ne contaminent ea cum habitauerim vobiſ
cum. Et in eodem. Que vel polluta eſt vel falſa ſuſpicione
appetitur. Et in eodem. Sin autem declinaſti a viro tuo at

qꝫ polluta ẽs. Et in eo. Si polluta eſt & cõtempto viro adulterii rea. Et in eo. 6. Qñ polluta ẽ ſanctificatio eius. Deut. 24. quia polluta eſt. 4. Reg. 23. Contaminauit quoqꝫ thopheth. Et in eo. pollut rex & cõtriuit ſtatuas Ezech. 4. Ecce anima mea nõ eſt polluta. Et in eo. 23. Polluerunt ſanctuariũ meũ. Oſee. 5. Contaminatus eſt iſrael· Et aliquãdo ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione ſequenti. Et inde טָמֵא Tame. i. pollutus. cõtaminatus. immũdus. ſordidus. Leuit. 11. Chirogryllus qui ruminat vngulamqꝫ nõ diuidit immũdus eſt. Et in eo. vt differentias noueritis mũdi & immũdi. & in eo. 13. Contaminatũ ac ſordidũ ſe clamabit. Eſa. 6. Quia vir pollutus labiis ego ſum & in medio populi polluta labia habentis ego habito. Ezech. 4. Sic comedẽt filii iſrael panem ſuũ pollutũ inter gentes. & in plurali. טְמֵאִים Temeim. Leuit. 11. Et omnia hec immũda ſunt vobis. Nu. 9. Ecce aũt quidã inimũdi ſuper anima hoĩs. Et in eo. Immũdi ſumus ſup anima hominis. & in gñe femino טְמֵאָה Temea. i. polluta aut contaminata vel ſordida. vt Leuit. 15. Immũda erit quaſi ſit in tpẽ mẽſtruo. Et in eodẽ. 27. Animal immũdũ quod immolari dño nõ poteſt. Et in eo. Qd ſi immũdũ eſt animal. Et ponitur ibi in hebreo in genere femino: quia aĩal in hebreo eſt generis feminini. Ioſ. 22. Qd ſi putatis immũdã eſſe terrã poſſeſſionis veſtre. Ezech. 22. Sordida nobilis. Pro quo he. le. Sordida nominis. Et inde טֻמְאָה Tuma. i. immũditia. pollutio. Leuit. 5. Et ſi tetigerit quicqꝫ de immũditia homĩs iuxta omnem impuritatẽ qua polluí ſolet. Et in eo. 15. Quãdiu ſub iacet huic paſſioni. i. huic immũditie. Iudi. 15. Nullusqꝫ veſcatur immũdo. Et ponitur ibi in hebreo immũditia ꝓ immũdo. Ezech. 22. Immũditiã menſtruate humiliauerunt in te. Et in plu. טֻמְאוֹת Tumoth. i. immũditie vel ſordes. Leuit. 16. Et expiet ſanctuariũ ab immũditiis filiorũ iſrael. & in eo. In medio ſortiũ habitatiõis eorũ. Debet legi ſordiũ. טָמָה Tama. Immũdũ eſſe. ſordeſcere. contaminare. polluere. Et ſcribitur ſine he. Leuit. 11. Ne tãgatis quicqꝫ eorum ne immundi ſitis. Iob. 18. Et ſorduimus coram te. Et eſt idem cum dictione precedenti. טָמַן Taman. abſcõdere. celare. cooperire. vt Geñ. 35. At ille infodit eas ſub terebinthũ. i. abſcõdit eas ſub terebinthũ. Exo. 2. Percuſſũqꝫ egyptiũ abſcõdit in ſabulo. 4 Reg. 7. Et abierũt & abſcõderũt. Iob. 18. Abſcõdita eſt in terra pedica eius. Et in eo. 31. Et celaui in ſinu meo iniquitatẽ meã. Et in eo. 40. Abſcõde eos in puluere ſimul. Ps. 139. Abſcõderunt ſuperbi laqueũ mihi. Prouer. 19. Abſcõdit piger manũ ſuã ſub aſcela. Hiere. 13. & abſcõde ibi illud in foramine petre. Et in eo. Et abii & abſcondi illud in euphratem. Et in eo. Et tuli lumbare de loco vbi aſcõderã illud. Et in eo. 43. Et abſcõdes eos in crypta. & inde מַטְמוֹן Tamun. i. abſcõſio ſiue locus abſcõditus aut latibulũ. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foueã. Iob. 40. Et facies eorũ demerge in foueã. & inde מַטְמוֹן Matmon. i. abſcõſio vel abſcõditũ. pro quo btũs hieronymus trãſtulit theſaurum: eo qd abſcõditur. vt Geñ. 43. Deus patris veſtri dedit vobis theſauros in ſaccis veſtris. Iob. 3. quaſi effodiẽtes theſaurum. Hiere. 41. Habemus theſauros in agro. טֶנֶא Téne. cartallum. caniſtrũ. Deut. 26. Et pones in cartallo. & in eo. Suſcipiẽſqꝫ ſacerdos cartallũ de manu tua Ponitur etiam pro horreo. vt in eodem. 28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue. טָנַף Tanaph. inquinare. Canti. 5. Laui pedes meos quõ inquinabo illos. & ſolum inuenitur in predicto loco. טָעָה Taaa. errare. vt Hiere. 13. Errare fecerũt populũ meũ. Et eſt idẽ cũ verbo תָּעָה Thaa. cũ tau in principio. De quo ifra dicetur in littera tau.

טָעַם Taã. guſtare. guſtu diiudicare. mãducare. i. Reg. 14. Guſtãs guſtaui i ſũmitate virge que erat in manu mea paululũ mellis. 2. Reg. 3. ſi añ occaſũ fuerit ſi ego guſtauero panẽ. Iob. 6. Aut põt aliquis guſtare qd guſtatũ affert mortem. Et in eo. 12. Et fauces comedẽtis ſaporẽ. Pro q he. le. & fauces ſiue guttur eſcã guſtat ſibi. i. guſtu diiudicat. Et i eo. 34 Et guttur eſcas guſtu diiudicat. Ps. 33. Guſtate & videte qñ ſuauis eſt dñs. Prouer. 31. Guſtauit & vidit qñ bona eſt negociatio eius. Ione. 3. Hoĩes & iumenta & boues & pecora nõ guſtent quicqꝫ. Ponitur ẽt ꝓ comedere vel manducare. vt. 1. Reg. 14. Et nõ mãducauit vniuerſus populus panẽ. & inde טַעַם Taam. i. guſtus. ſapor. Exo. 16. Guſtuſqꝫ eius quaſi ſimile cũ melle. Nu. 11. Saporis quaſi panis oleati. Dañ. 5. Precepit ergo iam temulẽtus. pro quo he. le. precepit i guſtu vel ſapore vini. Et ẽ ſenſus ſicut i lra nra. & ide מַטְעַמִּים Mataamim. i. fercula. cibi. eſce. pulmẽtũ. & ſolũ inuenitur i nu. plu. vt Geñ. 27. Fac mihi inde pulmentũ. Et in eo. Et fac cibos vt comedã. Et in eo. Vt faciã ex eis eſcas patri tuo. Et in eo. Coctoſqꝫ de venatione cibos intulit pri. prouerb. 23. Et ne deſideres cibos eius. Item טַעַם Taam. i. eloquiũ. doctrina. diſciplina. ratio. ſententia. ſtatutum. 1. Reg. 25. & benedictũ eloquiũ tuũ. Iob. 12. Et doctrinã ſenũ auferens. Ps. 118. Bonitatẽ & diſciplinã & ſcientiã doce me. Et in titulo pſalmi. 33. vbi dr. pſalmus dauid cũ mutauit vultum ſuũ corã abimelech. pro quo he. le. cũ mutauit eloquiũ ſuũ ſue rationẽ ſuã corã abimelech. Prouer. 26. Sapientior ſibi ſtultus videtur ſeptẽ viris loquẽtibus ſententias. Ione. 3. Et dixit in niniue ex ore regis & principũ. i. ex ſententia vel ſtatuto aut decreto regis. Et in lingua chaldaica dr טְעֵם Teem Dañ. 2. Et a me preceptũ eſt. Et in eo. Nunc aũt audite ſententiam. Pro quo he. le. Nũc aũt ponite decretũ ſiue ſententiã. Et in eo. 5. Quis dedit vobis cõſiliũ vt domũ hanc edificaretis. i. quis dedit vobis preceptũ vel decretũ aut edictũ vt domũ hanc edificaretis. Et in eo. Cyrus. rex babylonis poſuit edictũ vt domus dei edificaretur. Et in eo. Vtrũ nã a cyro rege iuſſum fuerit. Et in eo. 6. Tunc darius rex ꝑcepit. i. poſuit edictum vel decretum. & in eo. cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur. Et in eo. a me ergo poſitum eſt decretũ. Et in eo. 7. Ego artaxerxes rex ſtatui atqꝫ decreui. Et in eo. ponitur pro ritu: vbi dicitur omne qd ad ritũ dei celi pertinet. Dañ. 2. Tunc daniel requiſiuit de lege atqꝫ ſententia: vbi põitur ꝓ ſentẽtia. ſcribitur ẽt chaldaice cũ aleph in fine. & dr טַעְמָא Taama. vt Dañ. 6. vt ſatrape illi ſ redderẽt rationẽ. Eſdr. 4. Donec ſi forte a me iuſſum fuerit. Et in eo. 5. Donec res ad dariũ referretur. i. donec ratio huius rei ad darium referretur.

טָעַן Zaan. onerare. iterficere vulnerare. vt Geñ. 45. onerantes iumenta ite in terram chanaam. Eſa. 14. cum his qui interfẽcti ſunt gladio.

טַף Taph. puerorũ vel infantiũ cõgregatio aut familia. & ponitur cõiter ꝓ puulis vel liberis. vt Geñ. 34. parvulos qꝫ eorũ & vxores duxerũt captiuas. & in eo. 43. ne moriamur nos & puuli nri. Et in eo. 45. ad ſubuectionẽ puulorũ ſuorũ ac cõiugũ. & i eo. 47. ꝑbens cibaria ſingulis. ꝓ quo he. le. iuxta puulos vel iuxta familiã ſingulorũ. & in eo. Et in cibũ familiis & liberis veſtris. & i eo. 50. abſqꝫ puulis & gregib⁹. Nu. 31. quidqd eſt gñis maſculini ẽt in paruulis. & in eo. Puellas aũt & oẽs feminas virgines reſeruate.

טָפַף Taphaph. Garrire. plaudere. applaudere. Eſa. 3. Et nutibus oculorum ibant & plaudebant. & ſecundum hebreos inde deriuatur טַף Taph. i. familia vel paruuli. De qꝫ dictum eſt in dictione precedenti.

טָמֵא Immũdus. Cõtaminatus. Sordidus. Pollutus.

טְמֵאִים Immũdi.

טְמֵאָה Immũda.

Sordida.

טֻמְאָה immũditia

Immũdi.

טֻמְאוֹת immũditie Sordes.

טָמָה immũdũ eſſe Sordeſcere

טָמַן Abſcõdere.

Celare.

טְמוּן Fouea.

מַטְמוֹן Theſaur⁹.

טֶנֶא Cartall⁹. horreum.

טָנַף Inquinare.

טָעָה Errare.

טַעַם Guſtare.

Guſtu diiudicare.

Mãducare

טְעַם Guſtus. Sapor.

מַטְעַמִּים Pulmẽtũ. Eſce. Cibi

טַעַם Eloquium

Doctrina. Diſciplina

Sententia

טְעֵם Preceptũ ſententia.

Conſilium

Edictum. Juſſum

Decretum

Ritus.

טַעְמָא Ratio. Juſſum.

טָעַן Onerare.

טַף Paruuli.

Familia.

טָפַף Plaudere

טַף Familia.

טֹפַח Tophach.siue טְפַח Tephach.Mensura quattuor digitorū.siue palmus.Exo.25.Altā quattuor digitis.& i eo.37.Coronā aureā interrasilem quattuor digitorum.3. Reg.7.Crassitudo aūt luteris triū vnciarū erat.pro q he.le.Et crassitudo eius mensure quattuor digitorū siue mensure palmi erat.Et eadem verba habentur in hebreo.2.paralip.4.Vbi dr:porro vastitas eius hebat mēsurā palmi.& fortasse eadē est mensura.s.triū vnciarū & palmi.Ezech. 40.Calamus mēsure sex cubitorū & palmo.Et in eo.Et labia eorū palmi vnius.Et in eo.43.Qui hēbat cubitū & palmū.Et scdm hebreos in locis p̄dictis palmus accipitur pro mensura manus nō digitis expansis sed iunctis.& inde טְפַח Tipuach.i.ad mēsurā palme.& solū inuenitur in nu. plu.vt Threñ.2.Paruulos ad mēsurā palme.& inde טְפָחוֹת Tephachoth scdm terminationē femininorū.i.mēsurabiles.vt Ps.38.Ecce mēsurabiles posuisti dies meos.i.ad mēsurā palme:que est breuis mēsura: quasi dicat breues.ponitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth p sūmitate parietis.eo qd erat in sūmitate quasi mēsura palmi in crassitudie vel spissitudine.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamēto vsq ad sūmitatē parietū.Et inde verbū טְפַח Tipach.i.mēsurare augmentare.educare.vt Esa.48.Et dextera mea mēsa est celos.Threñ.2.Quos educaui & nutrini.Et inde מִטְפָּחָה Mitpacha.i.palliū.Ruth.3.Expāde inquit palliū tuū quo operiris.& in plu. מִטְפָּחוֹת Mitpachoth.Pro quo btūs hiero. trāstulit.Linteamīa.vt Esa.3.& linteamīa & acus & specula.

Mensura quattuor digitorum.
Mensura palmi.
Palmus.
Mensura palme.
Mēsurabiles.
Sūmitas.
Mēsurare
Educare.
Pallium.
Linteamina.

טָפַל Taphal.applicare.iungere.cōponere.curare.ps.118. Multiplicata est super me iniquitas supborū.pro q btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.Applicauerūt mihi mendaciū superbi.Iob.13.Prius vos ostendens fabricatores mendacii.i.cōpositores vel applicatores mēdacii.Ponitur ēt pro sanare vel curare.eo qd fit applicādo frigida calidis & ecōtrario.Iob.14.Sed curasti iniquitatē meā.

Multiplicare.
Applicaf.
Curare.

טִפְסַר Tipsar.nomē propriū scdm nr̄am trāslationē.Hiere.51.Numerate cōtra eā tapsar.Hebrei tn̄ dicūt q signāt ducē vel principē.& sic ipsi legūt.Numerate siue cōstituite cōtra eā ducē vel principē.s.exercitus.in alio vero loco btūs hieronymus trāstulit paruulos.Naū.3.Et paruuli tui quasi locuste locustarū.Sed etiā i p̄dicto loco hebrei legunt.Et principes vel duces tui quasi locuste locustarum.Et solum inuenitur in locis predictis.

טַפְסַר
Tapsar.
Dux.

טַפְרָא Taphra i lingua chaldaica signāt vngulā.Et solū inuenitur in nu.plu.Dañ.4.Et vngues eius vt vngues auiū.

טַפְרָא
Vngula.

טָפַשׁ Taphas.Incrassare.hebetare.Ps.118.Coagulatū ē sicut lac cor eorū.pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit incrassatum.est velut adeps cor eorum.& solū inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldaica significat insanire vel insipientem esse.

טָפַשׁ
Incrassari
Insanire.

טָרַד Tarad.stillare.perstillare.eiicere siue exulare.Proue.27.tecta perstillātia in die frigoris.& solū inuenitur in p̄dicto loco.Hebrei tn̄ dicūt q signāt cōtinuare siue cōtinuo laborare.vnde in predicto loco ipsi legunt.Stillicidium cōtinuū vel assiduū in die frigoris.vnde hoiem quasi cōtinuo laborantē ipsi vocāt טָרִיד Tarud.& laborem assiduū vocāt טִרְדָה Tirda.& in lingua chaldaica signāt p̄dicta dictio eiicere siue abiicere vel exulare.Dañ.4.Eiicient te ab hominibus.Et in eodem.Et ex hominibus abiectus ē.

טָרַד
Perstillaf
טִרְדָה
Eiicere.
Abiicere.

טָרָה Tara.contabescere.putrescere.Inde מְרִיָה Ieriia.i. putridū.tabefactū.Iudi.15.Mandibulā asini que iacebat arripiēs.i.que tabescebat humiditate terre.Esa.1.vulnus & liuor & plaga tumens.i.plaga tabescens.& solum inuenitur in predictis locis.

טָרָה
Tabescere
טָרִיָה
Tumens.

טָרַח Tarach.desiderare.Scdm nr̄am trāslationē.vt Iob. 37.Frumētū desiderat nubes.Hebrei tn̄ dicūt q significat laborare.vn̄ in p̄dicto loco ipsi legunt.frumētum facit laborare nubē.& inde טֹרַח Torach.labor.fatigatio.beatus hieronymus trāstulit negociū siue molestiā.Deut.1.negocia vr̄a & pōdus & iurgia.Esa.1.fctā sunt mihi molesta.

טָרַח
Desiderare.
Laborare.
טֹרַח
Negociū.
Molestia.

טֶרֶם Terem.anteqū.priusq̄.necdū.nondū.Gen̄.2.anteqū oriretur in terra.Et in eo.19.prius aūt q̄ irēt cubitū Et in eo.24.Nec dū intra se verba cōpleuerat.Exo.9.Noui aūt q & tu & serui tui necdū timeatis deū.Et in eodē.10. Nōne vides q perierit egyptus.i.nōdū vides q perierit egyptus.1.Reg.3.Anteqū extingueretur.& in eo.Porro samuel nec dū sciebat dn̄m.Ps.118.Priusq̄ humiliarer ego deliqui.Esa.65.Eritq̄ anteqū clamēt ego exaudiā.Et aliqñ scribitur cū beth in principio & dr בְּטֶרֶם Beterem.i.anteqū.priusq̄.Iudi.14.Die septimo ante solis occubitū.i. anteqū sol occūberet.1.Reg.2.Etiā anteqū adolerēt adipē. Ps.57:priusq̄ intelligerēt spine vr̄e.Esa.66.Anteqū parturiret peperit.Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִטֶּרֶם Miterem.vt aggei.2.Anteqū poneretur lapis super lapidem in templo domini.

טֶרֶם
Anteqū.
Priusq̄.
בְּטֶרֶם
anteqū.
מִטֶּרֶם
anteqū.

טָרַף Taraph.rapere.laniare.capere.enutrire.siue victum tribuere.Gen̄.49.Beniamin lupus rapax.pro q he.le.Beniamin lupus rapiet.i.quasi lupus rapiet.Et supra in eo.37.Bestia deuorauit ioseph.pro quo he.le.Rapina raptus est ioseph.Exo.22.Si comestū a bestia.i.si captū vel raptū fuerit a bestia.Deut.33.Cepitq̄ brachiū & verticem. Ps.8.Ne forte rapiat vt leo aiam meā.p̄s.21.Sicut leo rapiens & rugiens.Ps.103.Catuli leonū rugientes vt rapiant. Hiere.5.Qui egressus fuerit ex eis capietur.Ezech.19.Et didicit p̄dā capere.Et in eo.22.quasi lupi rapiētes predā: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Osee.5.Ego capiā & vadam.& i eo.6.quia ipse cepit & sanauit nos.Amos 1.Et temuerit vltra furorē suū.p quo he.le.Et ceperit vel ruerit vltra furore suo.& inde טְרֵפָה Terepha.i.captū vel occisū.aut laniatū.s.a bestia:aut rapina:vel p̄da.vt Gen̄.31. Nec captū a bestia ostendi tibi.Exo.22.Deferat ad eū qd occisum est.Leuit.22.Morticinū & captū a bestia nō comedēt.Ezech.44.Omne morticinū & captū a bestiis de auibus & de pecoribꝰ nō comedēt sacerdotes.Scribitur ēt sine he & dr טֶרֶף Tereph.siue טָרֶף Tareph.vt Gen̄.49. Ad predā fili mi ascendisti.Nu.23.Donec deuoret predā. p̄s.75.Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis.p quo he.le.A mōtibus predevel rapine.vnde btūs hiero.in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.a mōtibus captiuitatis.Ezech. 19.Et didicit predā capere.Itē טָרַף Taraph.i.enutrire.victū tribuere.vt Prouer.30.tribue tn̄ victui meo necessaria & inde טֶרֶף Tereph.i.victū.cibus.esca.vt.p̄s.110.Escā dedit timētibꝰ se.Malach.3.Et sit cibꝰ in domo mea.Prouer. 31.Deditq̄ predā domesticis suis.p quo he.le.Deditq̄ cibū siue victū domesticis suis.vn̄ seqtur.& cibaria ācillis suis.Pōt ēt legi sicut est in lr̄a nr̄a.Quia ē equiuocū vt dictū ē.Itē טָרָף Taraph.Palmes siue ramꝰ.aut foliū.s.raptū ex arbore a prīo signāto deriuatū.Gen̄.7.portās ramū oliue virētibus foliis in ore suo.Ezech.17.Et siccabit oēs palmites germinis eius.Et ēt in lingua chaldaica signāt folium.

טָרַף
Rapere.
Capere.
טְרֵפָה
Captum.
Occisum.
טֶרֶף
טָרֶף
preda.
Captiuitas
טָרֶף
טֶרֶף
Nutrire.
Esca
Cibus.
Victus.
טָרָף
Ramus.
Palmes.
Folium.

De incipientibus a littera ' Iod.

יָאַב Iaab.Desiderare.Ps.118.Quia mandata tua desidera ui.& solum inuenitur in predicto loco.

יָאַב
Desiderii

יָאַל Iaal.velle.acquiescere.incipere.capere.iurare.adiurare.Stulte agere:siue stultum esse.Iudi.17.Acquieuit & mansit apud hominem.Et in eodem.19.Queso te vt

יָאַל
Acquiescere.

hodie hic maneas. pro quo hebrei legunt. Acquiesce obsecro & mane. 4. Reg. 5. Melius est vt accipias duo talenta. pro quo hebrei legũt. Si vis accipe duo talenta. siue acquiesce & accipe duo talenta. Et in eodem. 6. Veni ergo & tu cũ seruis tuis. pro quo hebrei legunt. Volle siue acquiesce obsecro & vade cum seruis tuis. Ponitur etiam pro incipere. vt Geñ. 18. Quia semel cepi: loquar ad dominum meum. Deut. 1. Cepitq; moyses explanare legem. 1. Reg. 17. Cepit tentare si armatus posset incedere. Iob. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. Veruntamen quod cepistis explete. Osee. 5. Quoniã cepit abire post sordes. Hebrei tamen in omnibus locis predictis interpretantur velle, siue acquiescere. Et aliquando scribitur sine iod in principio. vt in aliquibus locis predictis. Item ponitur pro iurare siue adiurare. vt Exo. 2. Iurauit ergo moyses q; habitaret cũ eo. 1. Reg. 14. Adiurauit autem saul populum dicens. Itẽ significat stulte agere siue stultũ esse. & tunc est verbũ passiuum prime coniugationis: quod scribitur cum אֹ in principio. vt Nu. 12. Ne imponas nobis hoc peccatũ quod stulte comisimus. Esa. 19. Stulti facti sunt principes taneos. Hiere. 50. Gladius ad diuinos eius qui stulti erunt.

Belle.

Incipere.

Iurare. Adiurare.

Stulte agere. Stultũ fieri. Stultũ cẽ.

יְאֹר Fluuius. Riuus. Flumen.

יְאֹר Ieor. riuus. fluuius. flumen. Amnis. Geñ. 41. Putabat se stare super fluuium. Et in eodem. Et pascebantur in ipsa amnis ripa. Exo. 2. In careeto ripe fluminis. & in eodem. 7. Et stabis in occursum eius super ripam fluminis. Et in eodem. Et super fluuios eorum & riuos & paludes. Et in eo. Et pisces qui erant in flumine mortui sunt: computruitq; fluuius. Et in eo. 8. Et ebuliet fluuius ranas. Esa. 19. Attenuabuntur & siccabuntur riui aggerum. Et in eodem. Nudabitur alueus riui a fonte suo. Et in eodem. Et omnis sementis irrigua siccabitur. Vbi ponitur pro irrigua. Ezech. 29. Et dicis meus est fluuius. Amos. 8. Et ejicietur & defluet quasi riuus egypti. Scribitur etiã sine iod. vt in eo. Et ascendet quasi fluuius vniuersus. & solum in p dicto loco scribitur sine iod. & communiter accipitur pro nilo fluuio egypti. Ponitur ẽt pro flumine tigri. vt Dñi. 12. Vnus hinc super ripam fluminis & alius inde ex altera ripa fluminis.

יָאַשׁ Desperare Renũciare

יָאַשׁ Iaas. Desperare. renunciare. Spem vel curam alicuius rei a corde amouere. cessare. vt. 1. Reg. 27. Et desperet saul cessetq; me querere. Eccl's. 2. Renũciauitq; cor meum vltra laborare sub sole. Et qñ est verbũ passiuũ prime coniugationis tunc scribitur sine iod & cũ nun in principio & dicitur נֹאַשׁ Noas: & est cuiuscunq; persone & vtriusq; numeri: & profertur in voce actiua. vt Hiere. 2. Et dixisti desperaui. Et in eo. 18. Qui dixerunt desperauimus Iob. 6. Et in ventũ verba profertis. vbi pro eo quod in littera nostra est profertis in hebreo habetur supra dicta dictio נֹאַשׁ Noas. idest amouetis ea verba a corde vestro: & sine cogitatione & meditatione profertis ea inventum. Esa. 57. nec dixisti quiescam. idest cessabo.

נֹאַשׁ Desperarè

Cessare.

יָאַת Federari. Cõuenire. Acquiescere.

יָאַת Iaath. conuenire. acquiescere. federari. vt Geñ. 34. Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ẽ qd differt tantum bonum. pro quo hebrei legunt. Sed in hoc acquiescent siue conuenient nobiscum viri: vt habitẽt nobiscum vt simus vnus populus. Sed beatus hieronym? transtulit sensum. Et in eo. Tantũ in hoc acquiescamus & habitantes simul. 4. Reg. 12. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipere pecuniã a populo. Pro quo he.le. Et acquieuerũt sacerdotes vt nõ acciperẽt pecuniã a populo. Hiere. 10. Tuũ est enim decus, i. tibi cõuenit decus siue regnum.

יָבַב Ululare.

יָבַב Iabab. eiulare. vlulare. vt Iudi. 5. Per fenestrã respiciens vlulabat mater eius. & solum inuenitur in predicto loco. & in lingua chaldaica communiter significat vllulare vel clangere. s. tuba.

Clangere.

יָבַל Deducere. afferre. Deferre. asportare.

יָבַל Iabal. deducere. Adducere. afferre. asportare. Ps. 59. qs deducet me in ciuitatem munitam. Ps. 75. Qui in circuitu eius affertis munera. Esa. 18. Deferetur munus domino exercituum. Et in eodem. 23. Ducent eam pedes illius. Esd. 5. & asportare fecit ea in templum babylonis. Et inde יוּבַל Iubal. idest riuus siue deductio aquarum: aut humor. s. aquarũ. Hiere. 17. Quod ad humorẽ mittit radices suas. p quo he.le. qd iuxta riuũ mittit radices suas. Et in plu. יְבֵלִי Ible. Esa. 30. Riui currentiũ aquarũ. Et inde יבול Iebul. idest germen. vt Leuit. 26. Et terra gignet germẽ suũ Iob. 20. Apertũ erit germen domus illius. Abach. 3. Et nõ erit germen in vineis. Et de hoc vide supra in dictiõe בול Bul. Item יובל Iobel. i. buccina siue sonitus buccine. s. cornee: qua vtebãtur in iubileo. vt Exo. 19. Cum ceperit clãgere buccina tunc ascendãt in montem. Ios. 6. Tollent septem buccinas quarum vsus est in iubileo. Pro quo in hebreo habetur. Tollent septem buccinas iubileas. i. quarum vsus est in iubileo: sicut est in littera nostra. Et in eo. Cumq; insonuerit vox tube longior atq; concisior. Et in eodẽ. Et septem alii sacerdotes tollant septem iubileorum buccinas. Et inde quinquagessimus annus vocatur יוֹבֵל Iobel. Quia in eo personabant buccinis. vt habetur Leuit. 25. vbi dicitur. & clanges buccina. Et in eo. Ipse est enim iubileus. Et in eo. Anno iubilei redient oẽs ad possessiones suas. Et in eo. Et redimi non poterit etiam in iubileo. Itẽ יַבֶּלֶת Iabeleth. Macula animalis. pro quo beatus hieronymus trãstulit papulas. Leuit. 22. Si cicatricem habẽs si papulas.

יְבֵלִי Riui.

יבול Germen.

יוֹבֵל Buccina.

Iubileus.

יַבֶּלֶת Papule.

יָבַם Sociare. Vxorẽ fris in cõiugiũ accipere.

יָבַם Iabam. Vxorẽ frĩs defuncti in cõiugẽ accipere. siue illi associari. Geñ. 38. Et sociare illi vt suscites semẽ fratri tuo. Deut. 25. Sed accipiet eã frater eius & suscitabit semẽ frĩs sui. Et in eo. Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ fratris sui in israel: nec me in cõiugiũ sumere. Et inde frater mariti dicitur יָבָם Iabam. vt in eo. Sed accipiet eã frater eius. Et in eo. Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ fratris sui. Et vxor fratris dĩ יְבִמָה Iebama. siue יַבְמֹת Iabẽmeth. vt in eo. Perget mulier ad portam ciuitatis. i. perget vxor frĩs ad portã ciuitatis. Et ĩ eo. Accedet mulier ad eũ corã senioribus. Et ẽt vxor frĩs mariti dĩ יְבִמָה Iebama. vt Ruth. 1. En reuersa est cognata tua ad populum suum. vbi ponitur p cognata: que erat vxor fratris mariti sui.

יְבִמָה Vxor frĩs.

יָבֵשׁ Siccare. Arescere. Exsiccare. Arescere.

יָבֵשׁ Iabas. siccare. exsiccare. arere. exarescere. cõfũdere. siue cõfundi. vt Geñ. 8. Donec siccarentur aque super terrã. & in eo. Et vigesima die mẽsis arefacta ẽ terra. Ios. 2. Audiuim? ei q; siccauerit dñs aquas: maris. & in eo. 5. Qd siccasset dñs fluẽta iordãis. 5. Reg. 17. Post dies aũt aliquãtos siccatus est torrẽs. Iob. 12. Si cõtinuerit aquas oia siccabuntur. ps. 21. Aruit tanq; testa virt? mea. Prouer. 17. Spũs tristis exsiccat ossa. Esa. 19. Et fluuius desolabitur atq; siccabitur. Ezech. 17. Cumq; tetigerit eam ventus vrens siccabitur: & i areis germinis sui arescet. Et in eo. Et siccaui lignũ viride. & in eo. 37. Aruerũt ossa nra. Osee. 13. Et siccauit venas eius. Ioel. 1. Oia ligna agri aruerũt. Et in eo. Q; exsiccati sunt fontes aquarũ. Amos. 4. Et p saltera sup quã non pluit aruit. Naũ. 1. increpãs mare & exsiccãs illd. & ide יָבֵשׁ Iabes. i. aridus. siccus. vt Ios. 9. Panes quoq; quos portabãt ad viaticũ duri erãt. p q; he.le. Et ois panis sui viatici arid? siue siccus erat. & in eodem. Nunc autem sicci facti sunt. & ĩ plu. יְבֵשִׁים Iebesim. Nu. 6. vuas recẽtes siccasq; nõ comedẽt. Et in genere femineo scribitur יְבֵשָׁה Iebesa. vt in eo. 11. aia nra arida ẽ. & ĩ plu. יְבֵשׁוֹת Iebesoth. vt Ezech. 37. Sic caq; vehemẽter. & inde יַבָּשָׁה Iabasa. siue יַבֶּשֶׁת Iabesseth.

יָבֵשׁ Aridus. Siccus.

יְבֵשִׁים Sicci.

יְבֵשָׁה Arida.

יַבָּשׁוֹת

יְבֵשָׁה

יַבֶּשֶׁת

arida. Sicca.

יַבֶּשְׁתָּא

arida.

יַבֵּשׁ

Confundere

ידה

ager

יגב

agricola.

יגה

Affligere. Humiliare abiicere.

Cõtristare

יגון

Dolor.

תוגה

Mestitia.

נוגות

Luctus.

squallide.

נוגי

Nuge.

יגע

Laborare.

ידה Iaga.afflígere.humíliare.contrístare.abíícere. Iob.19 Vſq; quo afflígitis animam meam.Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humíliauerunt . ídeſt qui te afflixerunt.Thren.3.Et abiecit filios hoíum. Et in eo. Quia ſi abiecit & miſerebitur: vbí ponitur הגה Hoga.cũ he í príncípio.Et ſupra in eo.1.Quía dñs locutus eſt ſuper eã. Pro quo hebrei legunt.Quía dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam.Poteſt etiam deriuarí a dictione הגה Haga que ſignificat loquí ſicut eſt in littera noſtra . vt dictum eſt ſupra in littera he.Et in eodem.vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt.Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs.Et inde יגון Iagon.ídeſt dolor.triſtítia. vt Ps.30.Quoniam defecit in dolore vita mea.Eſa.35.Fugiet dolor & gemit⁹. Hiere.45.Quoniã addídit domín⁹ dolorem dolorí meo Et índe תוגה Thuga. ídeſt triſtítia ſiue meſtitia.Prouer.10. Filíus autem ſtultus meſtítia eſt matrí ſue. Et in eo.14.Et extrema gaudii luctus occupat.ídeſt triſtítia : & inde נוגות Nugoth ſecundum terminatíonem pluralem femininorũ ídeſt contriſtate ſiue dolentes.Pro quo beatus hieronym⁹ tranſtulit.ſquallide. Threñ.1.Vírgines eius ſquallidę. Et inde נוגי Nuge. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nugas.Soph.3.Nugas que a lege receſſerant congregabo.De quo btũs hieronymus in ſuis explanatíonibus ſuper predícto loco ſicaít.Id quod díxím⁹ nugas ſciamus in hebreo eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt ipſum latínum eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt ín hebreo erat poſitum :vt noſſe poſſimus linguam hebraícam omnium linguarum eſſe matricẽ . hec Hieronymus . יגע Iagaa.laborare.deficere.ſcílicet pre labore. Ioſ.7. quare omnís populus fruſtra vexabitur.pro quo hebrei legunt.Non facias laborare íbí omnem populum. Ps.6.Laboraui in gemitu meo.Ps.68.Laboraui clamans. Iob.20. Luet que fecit omnía ꝓ quo hebrei legunt.Reddet quod laborauít.ídeſt in quíbus laborauerat.Prouer.23 . Noli laborare vt díteris.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit.Et in eo.43.Nec laboraſtí in me ísrael.Et in eo. Nec laborem tibí prebuí in thure.ídeſt nec laborare te fecí . Et in eo . Prebuſti mihi laborem in íniquitatibus tuís . Et in eo.63. Nõ laborabunt fruſtra.Hiere.51. Et labores populorum ad nihílum.Pro quo hebrei legunt.Et laborabunt populi in nihílum.Malach.2.Laborare feciſtís dominum in ſermonibus veſtris.Et in eodem. In quo cum fecimus laborare .ponitur etiam pro deficere.ſcílicet pre labore.vt.2. Reg . 23. Donec deficeret manus eius. Et inde יגיע Iegíaa . ídeſt labor.fatigatio.Geñ.31. Afflictionem meam & laborem manuum mearum.Deut.28.Et omnes labores tuos comedet populus quem ígnoras.Ps.127 .Labores manuum tuarũ quía manducabis.Eſa.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Et in eodem.55.Et laborem veſtrum non in ſatuítate.Oſee.12 .Omnes labores meí non inuenient mihí iniquitatem.& inde יגעה Iageaa:ídeſt laborioſus ſiue labore confectus.aut feſſus labore. Deut.25 Quando tu eras fame & labore confectus·& in plurali יגיעים Iegeím ſiue יגיעי Iegie. Iob.3.Et ibí requieuerunt feſſi robore. Eccłs.1. Cũcteres difficiles.ídeſt laborioſe.

יגר Iagar.timere.formidare.vereri. Deut.28 . Afflictiões egypti quas timuiſti. Iob.3.Et quod verebar accidit mihi.Et in eodem.9. Verebar omnía opera mea.Ps.118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicat⁹ ſum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterío iuxta hebraícam veritatẽ trãſtulit. Auerte opprobrium meum quod reueritus ſum.Hiere.22.Et in manu quorum tu formídas faciem.Item יגר Iegar. Aceruus.tumulus.Geñ.31.Quem vocauit laban tumulum teſtís.

יד Iad.Manus.poteſtas.fortitudo.virtus . conſílium . Percuſſio ſiue plaga.locus.Geñ.8.Extenditq; manum ſuã. Et in eodem.16.Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum.Et in eodem.19 . Apprehenderunt manum eius & manum vxoris.Et in eodem.24 . Pone manũ tuam ſuper femur meum.Et in eodem. 38 . Vnus protulit manum.Et in eodem.33.De manu mea require íllum . Exo.4.Mitte manum tuam in ſinu tuo.Et in eodem.9 .Ecce manus dñí erit ſuper agros.Et in eodem.13.ĩ manu forti eduxit te dominus de egypto.Et in eodem.14.Et manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos . ídeſt virtutem ſeu potentiam.Et in eodem.23 . Non iunges manũ tuam vt pro ímpio dicas falſum teſtimonium . Et in eodẽ. 29.Poſtq; ínitiaueris manus eorum.Nu.11.Numquíd manus domíní inualída eſt.Deut.3.Magnitudínem tuam manum⁹q; fortiſſimam.iudí.2.Manus domíní ſuper eos erat. Et in eodem.3.Quí vtraq; manu pro dextera vtebatur . í. Reg.5.Aggrauata eſt manus domíní ſuper azotíos .Et in eodem.Fiebat manus domíní per ſíngulas cíuitates . Et in eodem.Grauiſſima valde manus domíní dei.Ps.20. inueníatur manus tua omnibus ínímicís tuis.Ps.31 . Grauata ẽ ſuper me manus tua.Canti.5.Dilectus meus míſit ínanum ſuam per foramen.Eſa.5.Et extendit manum ſuam ſuper eum.Et in eodem.8.in fortí manu erudíuit me.Et in eodẽ 25.in alliſione manuum eius.& eſt communís generís.vt Ezech.2.Et ecce manus miſſa ad me in qua erat ínuolutus líber.pro quo ĩ hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen líbrí.Nam íungitur cũ adiectiuo miſſa ꝙ eſt generís femínini & cum relatiuo quo ꝙ eſt generís maſculíní.& ſímíliter in alíís locís . Ponitur etíam pro poteſtate vel fortitudine ſícut in alíquíbus locís predictís. & Geñ.41.& omne frumentum ſub phãraonís poteſtate condatur.Nam íllud quod eſt ín poteſtate alícuíus dícitur eſſe in manu eius.Geñ.24.Ex omnibus bonís eius portans ſecum.Pro quo hebrei legunt . Omnía bona domíní ſui in manu ſua.ídeſt portans ſecum in poteſtate ſua . Nu. 21.Et tulit omnem terram que dictionis íllíus fuerat . Pro quo hebrei legunt.Et tulit omnem terram de manu íllíus. ídeſt de poteſtate illius.Et in eodem.31.Et tubas ad clangẽdum tradídit ei.pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangẽ

Deficere. יגיע Labor.

יגע Labore. confectus יגעים Feſſi Difficiles.

יגר Timere. Vereri.

Formidaſ. יגר Tumulus.

יד Manus.

Potius.

dū in manu eiꝰ.i.in potestate eiꝰ.Et in eo.Numerū pugnatorū quos habuimꝰ sub manu nr̄a.i. potestate nostra. Ios. 8.Et nō potuerūt vltra huc illucq; fugere. Pro quo hebrei legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non fuit in eis potestas seu virtus. 2. Regū.8.vt dominaretur super flumiū euphratem. Pro quo hebrei legūt. vt conteret manum suam.i.potestatem suam super flumiū euphratem. Ps. 88. ponam in mari manum eius.i. potestatem eius.ps. 94. In manu eius sunt omnes fines terre.prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue,i.in potestate lingue. Et ēt qñ aliquis subditur alteri:dicitur in scriptura dare ei manum.i.esse sub eius potestate.vt Leuit. 25. Si attenuatꝰ fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legūt. Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum suam tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt manum suam & subiecti fuerunt regi salomoni.4.Reg.10 Si est inquit da mihi manum: qui dedit ei manum suam. Threñ.5.Egypto dedimus manū. Ponitur etiam pro consilio vel dispositione.2.Reg.14.Numquid manus ioab tecum est.i.consiliū vel dispositio ioab. Esdre.3. Vt laudarēt dñm per manus dauid regis israel.i.ex dispositione vel pcepto dauid.Ponitur etiam pro plaga vel percussione. vt in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et manꝰ plage mee aggrauata est super gemitū meum.1.Paralip.21. vertatur obsecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Manus mea nocte extendi⸗tur.idest plaga mea nocte extēditur.Hiere.15. A facie manus tue solus sedebam.idest a facie plage vel percussionis tue.ponitur etiā pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordines suos proteruntur. Deut.23.Habebis locū extra castra. Iudi.11.vel in ciuitatibus supra iordanem.pro quo hebr.vel in ciuitatibus que sunt iuxta loca arnon. 2.Reg.14.Ioab ad agrū mesi.vbi ponitur pro agro.Et in eo.18.Et appellatur manus absalon vsq; in hāc diē:quod hebrei exponunt. Et appellatur locus Absalon vsq; in hanc diem.Geñ.34.terra in potestate vr̄a est. pro quo hebrei legunt.terra spacioſa manibus est coram vobis i.spacioſa locis.Ps.103. Hoc mare magnum & spacioſum manibus.idest spacioſum locis. Iob.1. Et asine pascebātur iuxta eos.pro quo hebrei legūt.Iuxta loca eorum. Hiere. 6.Et pascet vnusquisq; eos qui sub manu sua sunt.pro quo hebrei legunt.Et pascet vnusquisq; locū suum. Potest etiā intelligi sicut est in littera nostra.Et i eo.47. Dilexisti stratū eorum manu aperta.Pro quo hebrei legūt.Dilexisti stratum eorum: locum vidisti.Potest etiam legi manum vidisti.& tunc erit sensus sicut in littera nostra.Ponitur etiam pro causa.vt Hiere.41. Quos percussit propter godoliā. pro quo in hebreo legitur Quos percussit in manu godolie.i.causa godolie siue propter godoliam: sicut est in littera nostra.ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu triumphali.1.Reg.15.Et erexisset sibi fornicem triūphalem. Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1. Et facta ē super eū ibi manus dñi.i.prophetia dñi.Et in eo.37. Facta est super me manus dñi.Ponitur ēt pro parte.vt Geñ.43. Ita vt quinq; partibus excederet. Et in eo. 47. Quattuor reliquas.s.partes permitto vobis in sementē.2.Reg.19. Decē partibus maior ego sum apud regē.vbi pro partibus ponitur יָדוֹת Iadoth.secundū terminationē pluralē femininorū.Et cōiterscribitur in plu.scdm terminationē masculinorū.s. יָדִים Iadaim.siue יְדֵי Iede.vt Geñ.27.Et manus sūt esau.Exo.17.Manus moysi erāt graues.& i eo.32. cōsecrastis manꝰ vr̄as hodie dño.Esa.45.Et opus tuū absq; manibus est.i.absq; firmitate & duratiōe.& in lingua chaldaica scribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur יְדָא Ieda.i. manꝰ Dañ.5.Et rex aspiciebat articulos manus scribentis. & in plurali יְדָיִן Iadain.Dañ.2.Donec abscissus est lapis de mōte sine manibus.Ponitur ēt יְדֵי Iadai pro יְדִים Iadaim. vt Ezech. 13.ve qui consuunt pulullos sub oī cubitu manuū. Item ponitur יְרֻכוֹת Iadoth pro inanibus sedis que erant ad similitudinē manus hominis.vt.3. Reg.10. Duc manus hinc atq; inde tenentes sedile: & duo leones stabant iuxta manus. Item ponitur pro axibus curuis.vt in eodem.Et axes earum & radii & canthi.Et in eodem ponitur pro celaturis vel sculpturis in quibus erant figure manus:vbi dicitur habens celaturas variasq; sculpturas ex semetipsa.Ponitur etiam pro incastraturis tabularū. vel pro angulis.Exo. 26. In lateribus tabule due incastrature.Et i eo.vt bine bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur.

יָדַד Iadad.Proicere.deicere.mittere. & scribitur cū simplici daleth.vt threñ.3.Et posuerūt lapidē super me. pro quo hebrei le. & proiecerūt lapidem in me.Hiere.50. Omnes qui tenditis arcū debellate eā.pro quo he.le. Oēs qui tenditis arcū iacite ad eā.s.iacula vel sagittas.vnde scribitur.nō parcatis iaculis.& Abdie.1.& super ierusalē mittebāt sortē.Zach.1.vt deiciāt cornua gentiū. Itē יְדִיד Iedid i.dilectus. amantissimus. Deut.33. Amantissimus domini habitabit confidenter.Ps.83. Quam dilecta tabernacula tua.Hiere.11.Quid est q̄ dilectus meus in domo mea fecit scelera multa.& inde יְדִידוּת Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. 12. Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius. Pro quo hebrei legunt. Dedi dilectionem anime mee. ideſt dilectam anime mee.

יָדָה Iada.laudare.confiteri.facere.deicere. vt Geñ.49. Iuda te laudabūt frēs tui. Leuit.5. Agat penitentiā p̄ peccato suo.pro quo he.le. Et cōfiteatur illud in q̄ peccauit.& in eo.16.Confiteatur oēs iniquitates filiorū israel.& in eo. 26. Donec confiteātur iniqtates suas & maiorū suorū. Nu. 5.Et cōfitebuntur peccatū suū.3.Reg.8. Cōfitētes nomini tuo.Nee.1.Et cōfiteor p̄ peccātis filiorū israel.Iob.4. Et ego cōfitebor q̄ saluare te possit dextera tua.ps.6.In inferno aūt qs cōfitebitur tibi.Ps.9.Confitebor tibi dñe in toto corde meo.ps.27.Et ex volūtate mea cōfitebor ei.ps.44 ꝓpterea populi cōfitebūtur tibi.ps.48. cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei.ps.53.& cōfitebor noi tuo q̄ bonū est.ps.66 Cōfitēātur tibi populi deus: cōfiteātur tibi populi omnes. Et in aliqbus locis p̄dictis cōfiteri accipitur pro laudare vel grās agere.vt infra dicetur in fine huiꝰ dictiōis. Prouer. 28. qui aūt cōfessus fuerit & relinq̄rit ea miam cōsequetur. Esa. 38.quia nō infernus cōfitebitur tibi.& inde הוֹדוּת Hudoth siue יְהוּדָה Iehuda.i.laus vel confessio.pro quo beatus hieronymus trāstulit ad laudādū: vel hymnos. Nee.11.ad laudādū &ad cōfitendū in orōne.& in eo.12.& sup hymnos ipi & frēs eorū.& inde תּוֹדָה thoda.i.cōfessio.laus. siue grārū actio. Ios.7. Da gloriā dño deo israel & cōfitere. pro q̄ he.le.& da ei cōfessionē. Esdre.10.& nūc date cōfessionē dño deo.Ps.94.preocupemus faciē eius in cōfessiōe.ps.99. Introite portas eius in confessione.ponitur etiam pro laude. ps.49. Immola deo sacrificiū laudis. Amos.4. sacrificare de fermēto laudem. Item ponitur pro gratiarum actione. Leuit.22.Si immolauerītis hostiā pro gratiarū actiōe dño Esa. 51. Gratiarum actio & vox laudis.ponitur etiam תּוֹדָה thoda .pro choro laudātium siue gratias referētiū. vt Nee. .12.Et statui duos choros laudantium. Et in eodem.Et chorus secundus gratias referentium. Inde deriuatur יְהוּדָה Iuda.qđ interpretatur laudatio siue confessio.vt Geñ.29.

Consilium Dispositio

Plaga.

Locus.

Ager.

Causa.

Fornix.

prophetia

Pars.

יָדַיִם Manus.

יָד

יָדוֹת Manus.

Celature.

Incastrature. Angulj.

יָדַד Proicere.

Proicere

Mittere. Deicere.

יָדִיד amātissim⁹

Dilecta. Dilectus.

יְדִידוּת Dilectio.

יָדָה Laudare. Confiteri.

הוֹדוּת Laudatio. Hymni.

הוֹדָה Confessio.

Laus.

Gratiarum actio.

תּוֹדָה Chor⁹ laudantium.

יְהוּדָה

Et ait modo cõfitebor dño. & ob hoc vocauit eũ iudam. vñ beatus hieronymus in hebraicis quæstionibus sup̃ pdicto loco sic ait. Iuda cõfessio dr̃a cõfessione: ita cõfessoris nomen est dictũ. verũtamẽ hic cõfessio ꝑ gratiarũ actiõe aut pro laude accipitur. vt frequẽter in psalmis & in euangelio: confiteor tibi dñe celi & terre. i. gratias ago tibi siue glorifico te. hec Hieronym⁹. Accipitur ẽt pro iudea siue ꝑ terra iudee. Ps. 75. Notus in iudea deus. Hiere. 14. Luxit iudea & porte eius. Et in lingua chaldaica dicitur יהוד Iehud. Dañ. 2. Inueni hominẽ de filiis transmigrationis iudee. Et inde יהודי Iehudi. i. iudeus. vt Zach. 8. Et apprehẽdent fimbriã viri iudei. & in plu. יהודים Iehudim. Nec. 4. Quid iudei faciũt imbecilles. Ester. 5. Iudeis noua lux orirí visa est. & inde יהודית Iehudith. i. iudaica lingua siue iudaice. 2. Paralipo. 32. Insuper & clamore magno lingua iudaica cõtra populũ qui sedebat in muris ierusalẽ personabat. Nec. 13. Nesciebãt loquí iudaice. Esa. 36. Non loquaris nobis iudaice. Et quia principalis tribus & regalis erat tribus iuda: ideo gens & terra & etiã lingua ab eo nomẽ accepit. & inde מתיהד Mithiahet. i. ille qui imitatur ritũ & religionẽ iudeorũ. vt Ester. 8. Vt plures alterius gentis & secte eorũ religioni & cerimoniis iungerentur. Itẽ ידה Iada. i. Proiicere. siue deiicere. aut mittere. De quo vide supra in dictione ידד Iadad.

Judea. יהוד
Judea. יהודי
Judeus. יהודים
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
מתיהד
Qui imitatur ritum iudeorum.
ידה
Proiicere
ידע
Scire.
Cognoscere

ידע Iadaa. scire. nosse. cognoscere. mãifestare. sentire. misererí. conterere. siue confringere. Genñ. 3. Scientes bonũ & malũ. Et in eo. Cumq̃ cognouissent se esse nudos. Et in eo. 22. Nunc cognoui ꝙ timeas deũ. Et in eo. 31. Ignorabat ꝙ rachel furata esset idola. Pro quo hẽ. le. Et nõ sciebat iacob ꝙ rachel furata esset ea. s. idola. Et sic in sequentib⁹ vbicũq̃ ponitur ignorare vel nescire in hebreo sunt due dictiones. s. nõ scire. Et in eo. 48. Scio fili mí scio. Exo. 2. Stante procul sorore eius & considerante aduentũ rei. pro quo hebrei legunt. Et steterit soror eius procul: vt sciret quid fieret de eo. Et est idem sensus cũ littera nostra. Et in eo. 5. nescio dñm. Et in eo. 7. Et scient egyptii quia ego sum dominus. Et in eo. 33. nouite ex nomine. Et in eo. vt sciam ⁊c. Et in eo. In quo enim scire poterimus ego & populus tuus. Deut. 4. Vt scires qm̃ dñs ipse est deus. Et in eo. Scito ergo hodie & cogitato in corde tuo. Et in eo. Scio cõtẽtionẽ tuã. 1. Reg. 3. Porro samuel necdũ sciebat dñm. Et in eo. 17. noui superbiã tuã. Et in eo. 21. nã & pueris meis condixi in illũ & illũ locũ. Pro quo he. le. Et pueros scire feci illũ & illũ locũ. Et in eo. 22. Donec sciam quid faciat mihi deus. 2. Reg. 5. Et cognouit dauid qm̃ confirmasset eũ dñs regem. Iob. 9. Qui transfert montes & nescierunt. Et in eo. 19. Scio ꝙ redemptor meus viuit. & in eo. Scitote esse iudiciũ. & in eo. 38. Et ostendisti aurore locũ suũ. Pro quo he. le. Scire fecisti auroꝛã locũ suũ. Et in eo. 42. Scio quia omnia potes. Ps. 9. vt sciãt gẽtes qm̃ hoies sunt. Ps. 34. Veniat ei laqueus quẽ ignorat. Ps. 50. Et occulta sapiẽtie tue manifestati mihi. Ps. 40. In hoc cognoui qm̃ voluisti me. Ps. 73 Et nõ cognouerũt sicut in exitu super sũmũ. pro quo hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Manifesta. s. erant in introitu desuper. ps. 157. Et alta a lõge cognoscit. Et i eo. 138 Tu cognouisti sessionẽ meã & resurrectionẽ meam. ps. 143. Quid est homo quia inotuisti ei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quid est homo quia agnoscis eum. prouer. 12. nouit iustus iumẽtorum suorum animas. Canti. 6. nesciui: anima mea cõturbauit me. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonũ. Et in eodem. 19. Et cognoscent egyptii dñm. Et in eo. 50. vt sciam substentare eum qui lassus est verbo. Et in eodem. 53. Et scientem infirmitatem. Et in eodem. 58. Et scire vias meas volũt. Hiere. 2. Scito & vide. & in eo. 9. In hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me. Et in eo. 31. Postq̃ ostendisti mihi percussi femur meum: pro quo hebrei legunt. Et postquam notus factus sum. scilicet ĩmihi: percussi femur meum. Ezech. 2. et scient quia propheta fuerit in medio eorum. Osee. 2. & scies quia ego dñs. & in eodem. 13. ego cognoui te in deserto. Zach. 14. & erit dies vna que nota est domino. & aliquando scribitur sine iod. vt in aliquibus locis predictis. Et quando est verbum passiuum prime coniugationis: tunc in preterito indicatiui scribitur cũ nun & vau in principio loco iod: & dicitur נודע nodaaa. vt Exo. 6. & nomen meum adonai non indicaui eis. pro quo hebrei legunt. & nomine meo adonai non sum factus notus eis: siue non sum cognitus eis. Deut. 21. & ignorabitur cedis reus. ideſt non est cognitus. Iudi. 16. & non est cognitum in quo esset fortitudo eius. 1. Reg. 22. & audiuit saul ꝙ apparuisset dauid. ideſt ꝙ esset notus vel manifestus. Ps. 75. Notus in iudea deus. Esa. 19. Et cognoscetur dominus ab egypto. Et quando est verbum tertie coniugationis tũc scribitur cum he & vau in principio. vt Exo. 33. Et non indicas mihi quem missurus sis mecum. pro quo hebrei legunt. Et nõ facis me scire quem missurus sis mecum. ideſt non manifestasti mihi vel non indicasti mihi: sicut est in littera nostra. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit peccatum suũ. Et in eo. Et cognouerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et cognitum fuerit siue notum fuerit peccatum. Et est idem sensus cum littera nostra. ps. 24. Et testamentum ipsius vt manifestetur illis. pro quo hebrei legũt. vt scire faceret illos: ps. 89. Sic notum fac. ps. 97. notum fecit dominus salutare suum. ps. 104. Annunciate inter gentes opera eius. ideſt nota facite inter gentes opera eius. Ezech. 16. notas facierusalem abominationes suas. Et quando est verbum quarte coniugationis scribitur cum he & tau in principio. vt Genñ. 45. Et nullus intereſſet alienus agnitioni mutue. ideſt quando agnitus siue notus factus est a fratribus. Nu. 12. In visione apparebo ei. pro quo hebrei legunt. In visione notus factus ero ei. Significat etiam supradicta dictio ידע Iadaa. cognoscere carnaliter. vt Genñ. 4. Adam vero cognouit vxorem suam. Et in eodem. Et cognouit cain vxorem suam. Et in eodem. 38. Attamen vltra non cognouit eam. Nu. 31. Et mulieres que nouerũt viros in coitu. Et in eodem. Et omnes feminas virgines reseruate. Pro quo hebrei legunt. Et omnes puerulas feminas que non nouerunt virum in coitu: reseruate. 3. Regum. 1. Et rex non cognouit eam. Ponitur etiam pro sentire. vt Genñ. 19. Et ille non sensit. & in eodem. & nec quidem tunc sensit. Prouer. 23. Traxerunt me & ego non sensi. ponitur etiam pro liberare. vt Exo. 2. Et respexit dominus filios israel & liberauit eos. potest etiam reduci ad primum significatum. Nam scire dei est misereri vel liberare. Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi. 8. Et contriuit cum eis atq̃ comminuit viros fochoth. Et secundum hanc significationem exponunt aliqui hebrei illud quod habetur. Prouerb. 10. Qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Pro quo ipsi legunt. Qui autem deprauat vias suas conteretur vel comminuetur. Et in eodẽ. 14. Et indoctos quoq̃ erudiet. pro quo ipsi legunt. Et inter stultos siue indoctos conteretur. Potest etiam legi sic. Et inter indoctos notus siuẽ manifestus erit. Et tunc erit idem sensus cum littera nostra. Ezech. 19. Didicit viduas facere. Pro quo ipsi legunt. Et confregit vel contriuit vi

Judea.
Judea.
Judeus.
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
Qui imitatur ritum iudeorum.
Proiicere
Scire.
Cognoscere
Hosse.
Mãifestaf
Inotescere.
Agnoscef.
נודע
cognosci.
Esse notũ.
Notũ facere.
ידע
cognoscere carnaliter
Sentire.
Liberare.
Conterere
Cõminuere

duas eius. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Inde

דְּעָה Deaa. idest scientia vel cognitio. Et est communis generis. vt Ps. 72. Et si est scientia in excelso. Esaie. 11. Quia repleta est terra scientia domini. Hiere. 3. Et pascent vos scientia & doctrina. Et aliqñ scribitur sine he. vt Iob. 36. Repetam scientiam meam a principio. & cõmuniter scribitur cũ tau in fine & dr דְּעַת Daath. vt Geñ. 2. Lignũq; scientie boni & mali. Exo. 31. Et implevi eũ spiritu dei: sapientia & intelligentia & scientia. Iob. 33. Scientiam labia mea purã loquentur. & in eo. 38. Quis est iste involuẽs sententias sermonibus imperitis. pro quo hebrei legũt Quis est iste qui obscurat. i. celat consilium sermõibus absq; scientia. & in eo. 42. Quis est iste qui celat consiliũ absq; scientia. Ps. 18. Et nox nocti indicat scientiam. Ps. 138. Mirabilis facta est scientia tua ex me. Prouer. 1. Adolescenti scientia & intellectus. Et in eo. 2. Et scientia anime tue placuerit. Et in eo. 8. Doctrinam magis q̃ aurum eligite. Vbi ponitur pro doctrina. Dañ. 12. Et multiplex erit scientia. & in plu. דְּעוֹת Deooth secundum terminationem femininorum siue דֵּעִים Deim scdm terminationem masculinorũ. vt. 1. Reg. 2. Quia deus scientiarũ dñs est. Iob. 36. Et perfecta scientia probabitur tibi. pro quo hebrei legunt. Et perfecte scientie tecũ. f. sunt. Et in eo. Magnas & perfectas scientias. Inde מַדָּע Madaa. idest scientia vel disciplĩa. vt Dañ. 1. Et doctos disciplina. & in eo. pueris autem his dedit deus scientiam. Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccls. 10. In cogitatione tua regi nõ detrahas. & inde מַנְדָּעָא Mandea: q̃ in lingua chaldaica significat scientiam. Dañ. 2. Et scientiam intelligentibus disciplinam. & inde מוֹדַע Modaa idest notus siue cõsanguineus. propinquus. vt Ruth. 2. erat autem viro abimelech consanguineus. Et in eo. 3. Propinquus noster est. Ponitur etiam p amico. vt puer. 7. Et prudentiam voca amicam tuam. & inde מְדַע Medaa. idest notus. vt. 4. Reg. 10. Et notos & sacerdotes. Iob. 19. Et qui me noverant obliti sunt mei. Ps. 54. Dux meus & notus meus. Et secundum aliquos inde deriuatur מַדַּי Madũaa. Que est dictio interrogatiua. idest. quare. cur. vt Num. 16. Cur eleuamini super populum domini. De quo vide infra in littera mem. Inde יִדְּעֹנִי Ideoni. i. diuinus siue hariolus. aut magus. vt Leuit. 19. Neq; ab hariolis aliquid scisciteminin. Deut. 18. Neq; phytones consulat neq; diuinos. Esa. 8. Queritea phytonibus & diuinis: qui stridunt incantationibus suis.

יָהַב Iahab. dare. afferre. tradere. Esdre. 5. Tradidit eos in manus nabuchodonosor regis assyriorum. Dañ. 2. Dat sapientiam sapientibus. Et in eo. Imperium & gloriã dedit tibi. Et in eodem. Et munera multa & magna dedit ei. Et in predictis locis scribitur in lingua chaldaica cum iod in principio. In hebreo vero scribitur sine iod Geñ. 30: Da mihi liberos. Ruth. 3. Expande inquit pallium tuum. pro quo hebrei legunt. Da siue affer pallium tuum. Ps. 28. Afferte domino filii dei: afferte domino filios arietum: afferte domino gloriam & honorem. Prouer. 30. Dicentes affer affer Osee. 4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores eius. & inde הַבָּה Haba. Quod est aduerbiũ exhortandi vel inuitandi ad aliquid operandum. idest eia. age. agite. Beatus hieronymus transtulit. venite. Geñ. 11. Venite faciamus lateres. Et in eo. Venite igitur descendamus & confundamus ibi linguã eorũ. Exo. 1. venite sapienter opprimamus eum Scribitur etiam singulariter. pro quo btũs hieronymus trãstulit. Dimitte. vt Geñ. 38. Ingredienscq; ad eã ait: dimitte me. Item יְהַב Iehab. i. cura. vt Ps. 54. Iacta super dominũ curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tuum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Proiice super dominum charitatem tuã. Et secundum hanc significationem deriuatur a dictione אַהֲבָה Ahaba: que significat charitatem vel dilectionem.

יָהַךְ Iehach: in lingua chaldaica significat referre. siue ire. aut ambulare. Esd. 5. vt res ad dariũ referatur. & in eo. 6. Et referantur in templũ in hierusalẽ. & in eo. 7. Cuicunq; placuerit in regno meo de populo israel & de sacerdotibus eius & leuitis ire in ierusalem tecum: vadat.

יָהְלֹם Iahalom. hyaspis lapis preciosus. vt Exo. 28. In secundo carbunculus saphyrus & hyaspis. hebrei tñ dicũt q̃ signãt adamãtẽ. De quo vide suprã i dictiõe הֲלָמִישׁ halõ

יָהִיר Iahir. Arrogans. temerarius. superbus. Prouer. 21. superbus & arrogans vocatur indoctus. Abacuc. 2. Sic erit vir superbus: & non decorabitur.

יוֹם Iom. Dies. tempus. & accipitur aliquando pro die artificiali. i. pro tempore quo sol lucet super nostrũ horizõtem. vt Geñ. 1. & appellauit lucem diem: & tenebras noctẽ. & in eo. 8. & nox & dies non requiescent. i. non cessabunt. Et in eodem. 31. Die noctuq; estu vrgebar & gelu. Nu. 11. Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cõgregauit coturnicũ multitudinẽ. & similiter in pluribus aliis locis. Accipitur et aliquando pro die naturali viginti quattuor horarũ. vt Geñ. 1. & factum est vespere & mane dies vnus. & similiter in sequentibus in eo. capi. Exo. 2. Memento vt diem sabbati sanctifices. Leuit. 23. Dies primus celeberrimus. 4. Reg. 7. Hec enim dies boni nũcii est. Ps. 60 vt reddã vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur littera mem & dicitur יוֹמָם Iomam. vt Exo. 13. Per diem in colũna nubis: & per noctẽ in colũna ignis. Et in eo. Nunq; defuit colũna nubis per diẽ. Iob. 5. Per diem incurrunt tenebras. Ps. 1. & in lege eius meditabitur die ac nocte. Ps. 12. dolorem in corde meo per diẽ. Ps. 21. Clamabo per diẽ & nõ exaudies. ps. 41. in die mandauit dominus miam suam. & in plu. יָמִים Iamim siue יְמֵי Ieme. vt Geñ. 29. Et videbantur illi pauci dies. & in eo. 41. post duos ãnos vidit pharao somniũ. pro quo he. le. post duos annos dierũ. i. post duos annos cõpletos: sicut exponũt hebrei. & i eo. 47. quot sũt dies annorũ vite tue. Et in eo. dies peregrinatiõis vite mee Leuit. 15. Et immũdus erit septẽ diebus. Et in eo. Mulier q̃ patitur multis diebus. Nu. 11. Sed vsq; ad mensem dierum. Deut. 6. Vt prolõgentur dies tui: Iob. 38. Numquid post ortũ tuũ precepisti diluculo. pro quo heb. legunt. Numquid a diebus tuis precepisti diluculo. idest a die qua ortus es. scribitur etiam in plurali יוֹמַיִם Iomaim. trisyllabum. & accipitur pro duobus diebus tantum siue pro biduo. vt Exo. 21. Si autem vno die vel duobus superuixerit. Num. 9. Si vero biduo aut vno mense. Et in eodem. 11. Non vno die vel duobus. Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. secundum terminationem pluralem femininorum. vt Deut. 32. Memento dierum antiquorum. Ps. 89. Pro diebus quibus nos humiliasti. Et aliquando scribitur cum nun in fine loco mem. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum. ponitur etiã יָמִים Iamim pro anno: secundum hebreos. scilicet quando ponitur absolute sine determinatione numeri. Leuit. 25. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. Et subditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. i. idest vno anno erit redemptio eius. Geñ. 24. Maneat puella saltem decem dies apud nos. pro quo hebrei legunt. Maneat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei q̃ per dies intelligitur annus: & per decem intelliguntur decem menses. vt sit sensus. Maneat puella apud nos annum aut decem menses. Potest etiam intelligi sicut est in littera

Scientia.
Doctrina.
Scientie.
Disciplina scientia. Cogitatio.
Scientia.
Cõsanguineus. propinquꝰ. Amica.
Notus.
Cur.
Hariolus. Diuinus.
Tradere. Dare.
Afferre
Venite.
Dimittere
Cura. Onus.
Charitas.
Referre.
Ire.
Draspis.
Superbus.
Dies.
Dies.
Dies.
Dies duo biduꝫ
Dies
Annus

nostra. & est magis congruum. Exo. 13. Custodies hui⁹sce modi cultū statuto tēpore a diebus in dies. i. ab anno in annum. Nu. 9. Aut vno mense vel longiori tempore. vbi pro longiori tempore ponitur יָמִים Iamím. & dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno. 1. Reg. 1. Et ascēdebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus. pro quo in hebreo habetur. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua a diebus in dies. Qd hebrei exponunt de anno in annū: et est idem sensus cum littera nostra. Et in eo. 27. Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philistinorū quattuor mensiū. Pro quo he. le. Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philistinorum dies & quattuor menses. & p dies intelligitur annus secundū hebreos. Potest etiam intelligi q̄ habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menses. Tamen infra: capitulo. 29. Dixit rex achis de dauid: & est apud me multis diebus vel annis. Et potest exponi sic. Quod in ipsis diebus quibus habitauit apud eū probauit eū esse fidelissimū ac si habitasset apud eū multis annis. ponitur etiam pro tempore: tam in singulari q̄ in plu. Gen. 30. Egressus aūt ruben tempore messis triticee. Exo. 32. In die vltionis visitabo & hoc peccatū eorū. i. tpe vltionis. Leuit. 15. Quasi sit in tpe menstruo. Nu. 3. Ex quo percussi primogenitos in terra egypti. Pro quo hebrei legunt. In die. i. in tempore quo percussi primogenitos in terra egypti. Deut. 31. Et irascetur furor meus cōtra eos in die illo. i. in tempore illo. 1. Paralip. 11. Et interfecit leonē in media cisterna in tpe niuis. Scribitur ēt cū he vel caph in principio & dicitur הַיּוֹם Haiom siue כַּיּוֹם Chaiom. i. hodie siue tēpus presens. vt Gen. 21. Et ego nō audiui p̄ter hodie. Et in eo. 22. Vnde vsq̄ hodie dicitur. Et in eo. 25. Vende mihi primogenita tua. Pro quo he. le. Vende mihi hodie primogenita tua. Et in eo. Iura ergo mihi. Pro quo hebrei legunt. Iura mihi hodie. Exo. 13. Hodie egredimini. 1. Reg. 9. Hodie enim venit in ciuitatē. p̄s. 2. Ego hodie genui te. Ps. 94. Hodie si vocem eius audieritis. Et aliq̄n scribitur cū caph & he in principio. & dr̄ כְּהַיּוֹם Chehaiom. i. hodie siue quadam die. vt Gen. 39. Accidit aūt quadā die vt intraret ioseph domū. 1. Reg. 2. Incēdatur primū iuxta morem hodie adeps. Et in eo. 9. Hodie enim inuenietis eū. Et q̄n predicta dictio duplicatur & dicitur יוֹם יוֹם Iom ioni tunc signāt per singulos dies. siue de die in diē. aut quottidie. vt Gen. 39. Huiusce modi verbis per singulos dies loquebatur. Esa. 58. Me etenim de die in diem querunt. Et in ch. chaldaica dr̄ יוֹמָא Ioma. i. dies. & ī pl'. יוֹמַיָּא Iomaia siue יוֹמִין Iomin. i. dies uel tempora. Dan. 2. que ventura sunt in nouissimis temporibus. Et in eodem. 4. igitur post finem dierum.

יוֹן Ion. colūba. Et declinatur in singulari cū he in fine sicut noia feminina: & accipitur tam pro masculo q̄ pro femina: & in plu. יוֹנִים Ionim. secundū terminationē masculinorū. vt Gen. 8. Emisit quoq̄ colūbam. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi. stercoris columbarum. Ps. 67. Penne columbe deargentate. Cant. 1. Oculi tui colūbarum. Et in eodem. 2. Colūba mea in foraminibus petre. Et in eo. 5. Oculi ei⁹ sicut colūbe super riuulos aquarū. Et in eo. 6. Vna est colūba mea. Esa. 59. Quasi colūbe meditātes gememus. Et in eo. 60. Et quasi colūbe ad fenestras suas. Hier. 25. A facie ire colūbe. Et in eo. 50. A facie gladii colūbe. Et in duobus locis predictis potest legi pro colūba deuastantis vel de populantis. De quo vide infra in dictione יָנָה Iana. Ezech. 7. Quasi columbe conuallīū. Item יֵן Iauan. cenum siue limus. Ps. 40. Et de luto fecis. Pro quo btūs hieronymus ī psalterio iuxta he. ve. transtulit. & de luto cenī. Ps. 68. Infixus sum in limo profundi. Item יָוָן Iauan. i. grecia. Esa. 66. In italiam & greciā ad insulas longe. Zach. 9. Et suscitabo filios tuos sion sup filios tuos Grecia. Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis questionibus sup Genesim. Iauā Significat populos grecos qui iones appellantur: vnde & mare ionium dicitur. hec Hieronymus.

יָזַם Iazam. cogitare. vt Gen. 11. Nec desistent a cogitationibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabitur siue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt facere. Et de hoc vide supra in dictione זָמַם Zamam.

יָזַן Iazan. armare. & inde מְיַזְּנִים Meiuzanim. idest armati secundum hebreos. Beatus Hieronymus transtulit Amatores. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt. & dicunt aliqui q̄ deriuatur a זָן Zon quod significat nutrire quasi diceret: equi saginati.

יָזַע Iázaa. Sudor. Ezech. 44. Et non accingetur in sudore. Scribitur etiam sine iod in principio & dicitur זִיעָה Ziaa cum he in fine. & quando post se regit genitiuum mutat he in tau & dicitur זֵעָת Zéaath. Gen. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo.

יָחַד Iachad. vnire. vnicum facere, vt Ps. 85. Letetur cor meum vt timeat nomen tuum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vnicum facit cor meum vt timeat nomen tuum. & aliquando scribitur sine iod. vt Gen. 49. Et in cetu eorum non sit gloria mea. Pro quo hebrei legunt. Et in cetu eorum non vniatur. idest non conueniat gloria mea. Et de hoc vide supra in dictione חָדָה Chada. & inde יָחִיד Iachid. idest vnicus. vnigenitus. vt Gen. 22. Tolle filium tuum vnigenitū. Ps. 24. Quia vnicus & pauper sum ego. Prouer. 4. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Hiere. 6. Luctum vnigeniti fac tibi. Et in genere femenino יְחִידָה Iechida. vt Iudi. 11. Occurrit ei vnigēita filia sua. Ps. 21. Et de manu canis vnicam meam. p̄s. 34. A leonibus vnicam meam. Et inde יַחַד Iachad. idest simul. in vnum. pariter. Iob. 19. Simul venerunt latrones eius. Et in eodem. 38. Cum me laudarent simul astra matutina. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 48. Simul in vnum diues & pauper. Et aliquando scribitur cū vau in fine & dicitur יַחְדָּו Iachdau. vt Gen. 13. Vt habitarent simul. Et in eodem. Et nequibant habitare communiter. idest pariter. Et in eodem. 22. Cumq̄ duo pergerent simul. Deut. 22. Non arabis in boue simul & asino. Et in eodem. 25. Quando habitauerint fratres simul. Ps. 47. Conuenerunt in vnum. Ps. 54. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. Hiere. 31. Iuuenes & senes simul. & aliquando scribitur cum iod & vau in fine. vt Hiere. 46. Et ambo pariter conciderunt. Et in eodem. Versi sunt & fugerunt simul. Et in eodem. 49. Sacerdotes eius & principes eius simul.

יָחַל Iachal. Expectare, sperare, prestolari. Gen. 8. Expectauit nihilominus septem diebus aliis. Iob. 14. Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto. Et in eo. 29. Expectabant me sicut pluuiam. p̄s. 32. Quemadmodum speramus in te. Ps. 118. In quo mihi spem dedisti. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quem me sperare fecisti. Ps. 130. Speret israel in domino. Ezech. 13. Et perseuerauerunt confirmare sermonē. Pro quo hebrei legunt. Et sperauerunt confirmare sermonem. & Michee. 5. Et non prestolabitur filios hominum. Et in voce passiua prime coniugationis scribitur cum nun & vau in principio loco iod. Ezech. 19. Que cum vidisset quoniam infirmata est & periit expectatio eius. Pro quo hebrei legunt. Et vidit quod cum expectaretur:

יָמִים Annus.

Tempus.

הַיּוֹם Hodie.

כְּהַיּוֹם Quadam die.

Hodie.

יוֹם יוֹם p singulos dies.

יוֹמָא יוֹמַיָּא יוֹמִין Tempora. Dies.

יוֹן Columba. Columbe.

יֵן Cenum. Limus.

יָוָן Grecia.

יָזַם Cogitare.

יָזַן Amatores

יָזַע Sudor.

זִיעָה זֵעָת Sudor.

יָחַד Vnicū facere.

יָחִיד Vnigenit⁹ Vnicus.

יְחִידָה Vnigenita Vnica.

יַחַד Simul.

In vnum.

יַחְדָּו Simul. Pariter.

In vnum.

יָחַל Expectare.

Sperare

prestolari.

periit expectatio eius.ideſt cum eſſet in expectatione: periit expectatio eius.Poteſt etiam deriuari a dictione ſupra dicta חלה Chala.que ſignat infirmari: ſicut eſt in lra nra. & qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis: tunc ſcribitur cū he & uau in principio loco iod.vt Iob.32.Expectaui enim ſermōes ueſtros.Et in eo.Qñ igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps. 129. Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit aīa mea in dño.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ue. trāſtulit.Suſtinuit anima mea & verbū eius expectaui.& in prima perſona futuri temporis dicitur אוחילה Ochila.pro quo btūs hieronymus tranſtulit Aggrediar.vt.2.Reg.18. Non ſicut tu vis: ſed aggrediar eū coram te. Hebrei tamen legunt. Nō ſic expectabo corā te. i. nō expectabo vt tu percutias eū.ſed ego ipſe aggrediar eū corā te. in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere.4. Vētrē meū doleo. De quo vide ſupra in dictione חול Chul.Quia poteſt etiam deriuari ab eadē dictione.& inde תוחלת Thochcleth.i.expectatio ſiue ſpes.vt Iob.40.Ecce ſpes eius fruſtrabitur.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam.

אוחילה aggrediar

תוחלת Spes.

יחם Calefieri. Concipere.

יחם Iacham.calefacere.calefieri.cōcipere.vt Eccl's.2. vnde quō calefiet.& ponitur tranſlatiue p concipere. Geñ. 30.Et in cōſpectu earū conciperent.Et in eo. Factumq; eſt vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas.Et in eodē Igitur qñ primo tpe aſcendebantur oues. i. concipiebāt. Et in eo. Vt in earū cōtemplatione cōciperēt. beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aūt loco vbi ſcriptū eſt: vt cōciperent in virgis: in hebreo habetur. Leſahamena.vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non poſſum. Leiachamena enim p prie dicitur extremus in coitu calor quo corpus oē cōcutitur & patranti voluptati vicinus eſt finis.Hec hieronymus.Ps.50.Et in peccatis concepit me mater mea.Eſa.57.Qui cōſolamini in diis. p quo he.le.Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis.Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra.Nam poteſt deriuari a dictione נחם Nacham.que ſignificat conſolari: ſicut infra dicetur.vide ēt de hoc ſupra in dictione חמם Chamam. Inde חמה chema.ſiue חמת Chamath.i.ira.furor.indignatio.vt Deut.29. Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore.Eſter.7. Et regis ira quieuit. Iob.6.Quarū indignatio ebibit ſpūm meum.Et in eo.21.Et de furore oīpotētis bibet. Ps.6.Neq; in ira tua corripias me.Ps.36.Et derelinque furorem.ps.57. furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis.ps.75.Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ue.tranſtulit. Quia ira hominis confitebitur tibi: reliquiis ire accingeris.ps.89. Et in furore tuo turbati ſunt.Prouer.16.Indignatio regis.nūcii mortus.Eſa.27.Indignatio nō eſt mihi.Et in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine loco he.Dañ.3. tunc nabuchodonoſor i furore & ira. Ponitur ēt חמת Chamath pro felle vel pro veneno.vt Deut.32.Fel draconum vinum eorum. Ps.139.Venenum aſpidum ſub labiis eorū.Abach.2.Mittens fel ſuū.De quo vide etiā ſupra in dictione חמת Chamath. Ponitur ēt חמה Chema pro butyro vt Iob.2.9 quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dictione המא Chema cum aleph in fine.

Calefacer

נחם רמה

Ira. indignato Furor.

Furor. חמת Fel. Venenum

חמה Butyrum.

יחמר Bubalus.

יחמר Iachmur.bubalus.Deut.14.Ceruum & capream & bubalum.Hebrei tamen dicunt q ſignificat quoddā genus ceruorum.

יחס Cognatio.

יחס Iachas.Genealogia.proſapia.cognatio.aut dinumerare.vel deſcribere.ſ.per cognationes & genealogias vt.1. Paralipo. 4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtributio.Pro quo hebrei legunt.Hec eſt habitatio eorum & cognationes vel genealogie eorum.Et in eo.5.Et non eſt ille reputatus in primogenitum.ideſt non eſt deſcriptus in primogenitum ſecundum genealogiam ſuam.Et in eodē. 9.Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt.Et in eodem.Et deſcripti in villis propriis.2.Paralip.12. Et diligenter exposita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre.2. Hi que fierunt ſcripturam genealogie ſue.Et in eodem.8.Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorum. Nec.7. Vt recenſerem eos.ideſt deſcriberem. ſecundum ſuas genealogias.Et in eodem.Et inueni librum cenſus eorum.i. deſcriptionis genealogie eorum.

Deſcribere per genealogias.

Dinumerare.ſ.per cognationes. Genealogia

יחף Diſcalciatus.

יחף Iacheph.Diſcalciatus. vt Eſa.20. Vadens nudus.& diſcalciatus.Et in eodem.Nudam & diſcalciatam. Hiere.2. Prohibe pedem tuum a nuditate. ideſt ne ſit diſcalciatus.

יחר Morari.

יחר Iachar.morari.moram facere.2.Reg.20. Et moratus eſt extra placitum quod ei conſtituerat rex. De quo vide ſupra in dictione אחר Achar

יטב Bene eſſe. Bene vti. Bñ facere.

יטב Iatab.bonū eſſe.benefacere.placere.exhilarare.perſeuerare.cōponere.ornare.& iungitur cū quacūq; actione que bene vel perfecte ſit acta.Geñ.12. Vt bene ſit mihi propter te.Et in eodem. Abraam vero bene vſi ſunt propter illam.Exo.1.Bene ergo fecit deus obſtetricibus. Leuit.5.vt vel male quid faceret vel bene. Deut.5. Bene omnia ſunt locuti.Et in eodem.8. Et ad extremum miſertus eſt tui.i. bene fecit tibi.Et in eodem.12. Vt ſit bene tibi & filiis tuis poſt te. Iob.24.Et vidue bene non fecit.Ps.32.Beneplacite ei in vociferatione.ps.35.Noluit intelligere vt bene ageret.Ps.48.Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Ps.124. Bene fac domine bonis.Prouer.30. Tria ſūt que bene gradiuntur & quartum incedit feliciter.Pro quo hebrei legūt. Et quattuor bene incedentes.Eſa.1. Diſcite benefacere. & in eodem.23.Bene cane: frequenta canticum.Et in eodem 41.Bene quoq; an male ſi poteſtis facite.Hiere.1.Bene vidiſti.Et in eodem.2.Quid niteris bonam oſtendere viam tuam.Et in eodem.4.Bene autem facere neſcierunt.Et in eodem.7. Bonas facite vias veſtras.Et in eodē. Quoniā ſi bene direxeritis vias veſtras.Et in eodem.vt bene ſit vobis. Et in eodem.10.Quia nec male poſſunt facere nec bene.Et in eodem.13.Et vos poteſtis bene facere.Et in eodē. 32.Non deſinam eis bene facere.Ezech.36. Boniſq; donabo maioribus quam habuiſtis ab initio. Mich.2. Nonne verba mea bona ſunt. Item ſignificat placere.vt Geñ.34. Placuit oblatio eorum.Et in eodem.41.Placuit pharaoni conſilium. Leuit.10. Aut placere domino i cerimoniis mēte lugubri.Et in eodem.Quod cum audiſſet moyſes recepit ſatiſfactionē. Pro quo hebrei legunt. Et audiuit moyſes & placuit in oculis eius. Ioſ.22. Placuitq; ſermo cūctis audientibus.1.Reg.29.Sed ſatrapis non places. 2. Reg.3. Et placuerunt eis cūcta que fecit rex. Nec.2.Et ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam.Eſter.2.Placuit ſermo regi. Et in eodem.Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu illius.Ps.68. Et placebit domīo ſuper vitulum nouellum. Item ſignificat exhilarare ſiue letari.vt Iudi.19. Pariterq; letemur.Et in eodem.Et ducletum diem.pro quo hebrei legunt. Et exhilara cor tuum.Et in eodem. Illis epulantibus & poſt laborem itineris reficientibus corpora.pro quo hebrei legunt. Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regū. 15. Cum temulentus fuerit amnon vino. Pro quo hebrei legunt.Cum hilaris fuerit amnon vino.Eſter.1.Itaq; die ſeptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero. Item ponitur pro perſeuerare.1.Reg. 20 Si autem perſeuerauerit patris mei malitia. Mich. 7.

Bene viri gere.

Bonū cē.

Placere.

Letari. Exhilarare

Malum manuum suarum dicunt bonũ. Pro quo he. le. Super malũ manuũ suarũ ad perseuerandũ. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput suum. vide etiam supra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Heteb. i. bene, perfecte: aut beneplacitum, omnino, valide. Deut. 9. omnino quoq; in puluerem redigens. Et in eodem. 13. Quere solicite & diligenter, idest bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene irasceris tu. Et in eo. Bene irascor ego vsq; ad mortem, idest omnino siue multũ irascor vsq; ad mortem. Et inde מֵיטַב Metab. i. optimũ. Exo. 22. Quidquid optimũ habuerit in agro suo vel in vinea.

Cõponere. Ornare. הֵיטֵב Omnino. Valide. Bene. מֵיטַב Optimum

יַיִן Iain: siue יֵין Ien. vinum, vt Geñ. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 59. Lauabit in vino stolã suã. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare potest non bibetis Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinũ ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinũ eorum. Et in eo. Et bibebãt vinũ libaminũ. Ps. 59. Potasti nos vino cõpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Cant. 1. Quia meliora sunt vbera tua vino. Et i eo. 8. Dabo tibi poculũ ex vino cõdito. Hiere. 13. Omnis lagunicula implebitur vino. Et in eodem 25. Sume calicẽ vini furoris. Threñ. 2. Vbi est triticum & vinum. Osee. 14. Memoriale eius sicut vinum libani.

Vinum

יָכַח Iachach. Increpare, arguere, corripere, reprehendere, preparare. Geñ. 21. Et increpauit abimelech ppter puteum aque. Et in eodem. 31. Respexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus sit qui possit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non est qui vtrunq; valeat arguere. & in eo. 13. Verũtamen vias meas in conspectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis cum qui non est equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timẽs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoq; per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in sacrificiis tuis arguam te. ps. 140. Et increpabit me. Prouer. 3. Quẽ diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere derisorem ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat pestilens eũ qui se corripit. Et in eo. 19. Si aũt corripueris sapientẽ intelliget sapientiam. Et in eo. 28 Qui corripit hominẽ gratiam postea inueniet. Hiere. 2. Et auersio tua increpabit te Mich. 6. Et cum israel diiudicabitur. i. arguet eũ. Signãt ẽt preparare. vt Geñ. 24. Ipsa est quam preparasti seruo tuo isaac. & in eo. Ipsa est mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. f. qñ est verbũ passiuũ prime coniugationis. vt Geñ. 20. Memento te deprehensã. Pro quo he. le. Et corripiaris siue esto increpata vel reprehensa. vnde i littera nostra fortasse debet legi. memento te esse reprehensam. Esa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel disputemus. & secundũ hebreos inde deriuatur נֹכַח Nochach. idest contra. e regione Iob. 23. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכֵחָה Tochecha siue תּוֹכָחַת Tochachath. i. Increpatio, correptio, aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem. ps. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexistis. Et in eodem. & via vite increpatio disciplinc. Et in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior est manifesta correptio: q̃ amor absconditus. Osee. 5.

יָכַח Increpare Arguere. corripere. Diiudicar preparare. Arguere. נֹכַח contra. תּוֹכֵחָה Increpatio correptio.

In die correptionis in tribubus israel.

יָכֹל Iachol. posse, valere, ꝓualere. Geñ. 19. Nec possum in monte saluari. & in eo. Quia non potero facere quicq;. & in eodem. 32. Qui cum videret ꝙ eum superare non posset. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple saccos eorum frumento quãtum possunt capere. & in eodem. 45. Non se poterat vltra cohibere ioseph. Exo. 2. Cumq; iam celare nõ posset. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris sustentare. Et in eodem. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phase. Iob. 4. Sed conceptum sermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. ps. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Ps. 59. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Esa. 47. Quam non poteris expiare. Hiere. 3. Et fecisti mala & potuisti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos. Inde מִיכַל Michal. pro quo beatus hieronymus transtulit. Gũstatum. 2. Reg. 17. Transierunt festinanter gustata paululum aqua. ac si diceret מָאכָל Maachal. cum aleph loco iod quod significat cibum vel degustationem. vt supra dictũ est in dictione אָכַל Achal. Hebrẽi tamen dicunt ꝙ significat riuum siue vadũ aque. vnde in predicto loco ipsi legũt. Transierunt riuũ siue vadum aque. In translatione chaldaica habetur. Transierunt iordanem.

יכל Posse. Preualere. Valere. מִיכַל Gustatum. Riuꝰ vadũ

יָכַת Iacath. concidere, comminuere. Nu. 14. percutiens eos atq; concidens. Deut. 9. Et in frustra comminues. & de hoc vide infra in dictione כָּתַת Chathath.

יכת concidere. cõminuere

יָלַל Ialal. vlulare, exclamare. f. pre dolore vel angustia. Esa. 13. Vlulate quia prope est dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas, & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus descendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniq; agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. scilicet illos quos iniq; opprimunt. Et in eodẽ. 65. & pre contritione spiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabũt omnes habitatores terre. Osee. 7. Sed vlulabant in cubilibus suis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus basan. Reperitur etiam quandoq; sine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaq; partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulãdum. idest imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לָלַת Lalath pro לְיוֹלֶדֶת Leiolalath. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione sequẽti que significat parere. & ꝙ ibi deficit littera daleth: ac si diceret לָלַדְתּ Laledeth. i. vicina partui. Sicut est in littera nra. Inde יְלָלָה Ielala. idest vlulatus siue clamor. vt. Esa. 15. Vsq; ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vsq; ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda. Zach. 11. Vox vlulatus pastorum. Scribitur etiam sine he & dicitur יְלֵל Ielel. & ponitur pro vastitate solitudinis. vbi auditur ventus quasi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

יָלַל Vlulare. יְלָלָה Vlulatus. ילל Vasta solitudo.

יָלַד Ialad. parere, pturire, nasci, gignere, generare. vt Geñ. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepisti & paries filium. & in eodem. 26. Iamq; tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Post quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obstetricabitis hebreas. idest quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

יָלַד parere. parturire

12. Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculum, & in eodem. Si feminā peperit. 1. Reg. 2. Donec ſterilis peperit ſeptē. Iob. 15. Et cōcepit dolorem & peperit iniquitatem. Eſa. 23. Non parturiui & non peperi & in eodem. 26. Et peperimus ſpiritū ſalutis, & in eo. 54. Lauda ſterilis que non paris. & in eodem. 59. Conceperunt laborem & peperunt iniquitatem, & in eo. 66. Anteq̄ parturiret peperit. & in eodem. Aut parietur gens ſimul. & in eodem. Quia parturiuit & peperit ſion filios ſuos. Hiere. 15. Infirmata eſt que peperit ſeptē. Soph. 2. Priuſq̄ pariat viſio. Item ſignificat naſci. ſ. quando eſt verbum paſſiuum. Geñ. 40. Dies tertius natalicius pharaonis erat. i. dies in quo natus eſt. & in eo. 46. Filii aūt ioſeph qui nati ſūt in terra egypti. & in eo. 48. Duo ergo filii tui qui nati ſunt tibi. & in eodem. 50 Filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Exo. 1. Quidqd maſculini ſexus natum fuerit. Ioſ. 5. Populus aūt qui natus eſt in deſerto. Iudi. 13. Quid debemus facere de puerō qui naſciturus eſt. 2. Reg. 5. Natiq̄ ſunt dauid & alii filii & filie & in eodē. Et hec nomina eorum qui nati ſunt in ieruſalem & in eodē. 21. Et erat de origīe harapha. Pro quo he. le. qui natus erat de harapha. & in eodē. Hi quatuor nati ſunt de harapha. 1. Paralip. 3. Porro in ieruſalem nati ſunt ei filii. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. & in eo. 5. Homo naſcitur ad laborem. & in eo. 11. Se liberum natum putat. & in eodem. 15. Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Populo qui naſcetur. Ps. 89. Priuſq̄ montes fierent. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Anteq̄ mōtes naſcerētur. Eccl's. 3. Tempus naſcēdi & tēpus moriēdi. Eſa. 9. Parulus natus eſt nobis. Ezech. 16. Et quādo nata es in die ortus tui. Item ſignificat gignere ſiue generare. ſ. quando eſt verbum tertie coniugatiōis. vt Geñ. 5. Et genuit filiū ad imaginē & ſimilitudinē ſuā. & in eodē. Poſtq̄ genuit ſeth. & in eo. Et genuit enos. & in eodem. Genuitq̄ filios & filias. & in eo. 10. Porro chus genuit nēbrod. & in eodem. 48. Relīquos autem quos genueris poſt eos tui erunt. Leuit. 18. Que domi vel foris genita eſt. & Deut. 32. Deum qui te genuit dereliquiſti. Iob. 28. Quis genuit ſtillas roris. & in eo. Et gelu de celo quis genuit. Ps. 2. Ego hodie genui te. Prouer. 23. Audi patrem tuum qui genuit te. & in eodem. Qui ſapiētem genuit. Eſa. 45. Ve qui dicit patri quid generas. & in eo. 66. Nunquid ego qui alios parere facio ipſe non pariā. i. nō generabo. & in eo. Si ego qui generationem ceteris tribuo. i. qui alios generare facio. Hiere. 16. Sup filios & filias q generantur in loco iſto. Ezech. 18. Quod ſi genuerit filium. Oſee. 5. Filios alienos genuerunt. & in eo. 9. Quod ſi genuerint: interficiam amātiſſima vteri eorum. Ponitur etiā pro numerare uel recenſere per generationes vel cognationes. Nu. 1. Recenſentes eos per cognationes & domos & familias. Inde יוֹלֶדֶת Ioleda ſiue יוֹלֶדֶת Ioledeth. i. pariens ſiue parturiens. vt Leuit. 12. Hec eſt lex parturientis. Ps. 47. Ibi dolores vt parturientis. Hiere. 31. Pregnans & pariens ſimul. Oſee. 13. Dolores parturientis venient ei. & inde יֶלֶד Ielud. i. natus vl genitus. vt Iob. 14. Homo natus de muliere. & in eodē. 25. Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam p paruulo vel infante. vt. 3. Reg. 3. Date illi infantem viuum. & inde לֵדָה Leda. i. partus. vt. 4. Reg. 19. Et vires non habet parturiens. pro quo hebrei legunt. Et vis ſiue virtus nō eſt ad partum. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Oſee. 9. A partu & ab vtero & a cōceptu. & inde מְיַלֶּדֶת Meialedeth. i. obſtetrix. vt Geñ. 38. In qua obſtetrix liſgauit coccinum. Exo. 1. Dixit aūt rex egypti obſtetricibus hebreorum. & inde תּוֹלַדָה Tholada. i. generatio. & ſolum reperitur in numero plurali. ſ. תּוֹלְדֹת Tholdoth. i. generatiōes. vt Geñ. 2. Iſte ſunt generationes celi & terre. & in eodem. Hic eſt liber generationis Adā. & in eodē. 6. He ſunt generationes Noe. & in eo. 25. He ſunt generationes Iſmael. & in eo. 36. Et he ſunt generationes eius. Et quia in predicto loco non numerantur generationes ipſius Iacob: ſed ea que ei acciderunt: ideo dicunt hebrei q aliquando ponitur predicta dictio pro rebus que accidunt. Quaſi ea tēpus pariat iuxta illud Prouer. 27. Ne glorieris in craſtinum ignorans quid ſuperuentura pariet dies. Scribitur etiā cum mem in principio loco tau. & dicitur מוֹלְדוֹת Moldoth. vt Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra chanaā. & inde מוֹלֶדֶת Molada ſiue מוֹלַדַת Moladath. i. natiuitas. vt Geñ. 24. Et de terra natiuitatis mee. & in eodē. 32. Reuertere in terrā natiuitatis tue. Ponitur etiā pro cognatione. vt in eo. 12. Egredere de terra tua & de cognatione tua. & inde יֶלֶד Valad. i. generatio. ut Geñ. 11. Erat aūt ſarai ſterilis nec habebat filios. Pro quo hebrei legunt. Non erat ei generatio. & inde יֶלִיד Ielid. i. natus vel genitus. & iungitur cum dictiōe בַּיִת Baith: que ſignificat domū. i. natus vel genitus domi. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vernaculū. vt Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos ſuos. & in eodē. 17. Tam vernaculis q̄ emptitius circumcidetur. & in eodē. Tulitq̄ Abraam iſrael filium ſuum & vernaculos domus ſue. & in eodē. Tam vernaculi q̄ emptitii & alienigene. & inde יֶלֶד Ieled. i. puer. infans. paruus. Geñ. 21. Abiecit puerū ſubter vnā arborē. & in eo. Non videbo moriētē puerum. & in eo. 37. Puer non cōparet. Exo. 2. Cernēſq̄ in ea paruulū. & in eo. Que nutrire poſſit infantulū. & in eodē. Et nutriuit puerum. 2. Reg. 6. Igitur Michol filie ſaul non eſt natus filius. 3. Reg. 3. Diuidite infantem viuum. Eſa. 9. Paruulus natus eſt nobis. & in plurali יְלָדִים Ieladim ſiue יְלָדֵי Ialde. Geñ. 33. Diuiſitq̄ filios Lie & rachel. & in eodē. Et poſuit vtrāq̄ ancillā & liberos earum in principio: Liā vero & filios eius in ſecūdo loco. & in eodē. Paruuli ſunt quos donauit mihi deus. Exo. 21. Et abortiuum quidē fecerīt. Pro quo hebrei legunt. Et egreſſi fuerint paruuli eius. i. fetus eius. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Eſa. 2. Et pueris alienis adheſerūt & in eodē. 8. Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Ponitur etiam pro fetibus. vt Iob. 39. Incuruantur ad fetum. Itē ponitur pro pullis. vt in eo. 38. Quando pulli eius clamāt ad deū. & in genere femino יַלְדָּה Ialda. vt Geñ. 34. Accipe inquit mihi puellā hanc. & inde יַלְדוּת Ialduth. i. adoleſcentia ſiue pueritia. vt Eccl's. 11. Letare iuuenis in adoleſcentia tua. & in eodē. 12. Adoleſcentia enim & voluptas vana ſunt.

לך, Ialach: ire. abire. vadere. ambulare. recedere. pergere. gradi. egredi. venire. deducere. decurrere. vt Geñ. 12. Egreſſꝰ eſt itaq̄ abraam ſicut preceperat ei dominꝰ. i. abiit & in eodē. Et iuit cū eo loth. & in eo. 30. Egreſſus autem rubē tpe meſſis triticee. & in eo. 36. Et abiit in alteram regionem. Exo. 2. Egreſſꝰ eſt poſt hec vir de domo leui. & in eodem. 4. Abiit moyſes & reuerſus eſt ad iethro ſocerū ſuū. & in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos. & in eodē. Qui perrexit obuiam ei. & in eodem. 15. Ambulauerūtq̄ tribus diebus per ſolitudinē. & in eo. 34. Obſecro vt gradiaris nobiſcum. Nu. 10. Veni nobiſcum vt benefaciamus tibi. & in eodem. Non vadam tecum. & in eodē. 16. Pergēs cito ad populum. Deut. 31. Abiit itaq̄ moyſes. 1. Reg. 2. Et abiit Elcana in ramatha. Eſa. 57. Et abiit vagus in via cordis ſui. Hiere. 7. Et abierunt in voluptatibus. Threñ. 1. Et abierunt abſq̄ fortitudine. Oſee. 11. Poſt dominum ambulabunt. Mich. 1. Vadam ſpoliatus & nudus. & aliquādo ſeri

Naſci. Generare. Recenſere p ḡnatiōes יוֹלֶדֶת Parturiēs Pariens. יֶלֶד Natus. Infans לֵדָה Partus. מְיַלֶּדֶת Obſtetrix. תּוֹלַדָה Generatio

תּוֹלְדֹת Gnationes מוֹלֶדֶת Gnationes מוֹלַדַת Natiuitas Cognatio. יֶלֶד Filius. Generatio יֶלִיד Vernacul? יֶלֶד Puer Paruulus Infantul? Filius. Infans יְלָדִים Filii Liberi Paruuli Pueri. Fetus. Pulli. יַלְדָּה Puella יַלְדוּת Adoleſcentia. יָלַךְ Ire. Egredi. Vadere Pergere. Ambulare Gradi. Venire.

Egredi. Vadere Venire. Peruenire

bitur sine Iod. vt Geñ. 12. Egredere de terra tua. Exo] .4 Vade in pace. & in eodem. Vade & reuertere in egyptum, & in eodem. Vade in occursum moysi. Nu. 25. Veni mecũ in alterum locum. Iudi. 19. Veni obsecro & declinemus ad vrbem iebuseorum. & in eod. Et cum illuc peruenero manebimus in ea. 2. Paralip. 25. Veni videamus nos mutuo.

Ambulare

Eccls 2. Vadam & affluã deliciis. Esa. 2. Et ambulabim⁹ in semitis eius. Est etiã verbũ exhortandi. vt Geñ. 37. Melius est vt venundetur ismaelitis. pro quo hebrei legunt. Venite & venũdemus eũ ismaelitis. Esa. 1. Venite & arguite me dicit dñs. & in eodem. 2. Venite & ambulem⁹ in lumine dei nostri. Hiere. 18. Venite & cogitemus cõtra hieremiã. & in eodem. Venite & percutiamus eũ in lingua, & qñ est verbũ tertie coniugationis: tũc ponitur pro adducere vel deducere aut portare. Exo. 1. Accipe puerum istũ. i. porta vel duc puerum istum. & in eodem. 14. Et abstulit illud dominus flante vento vehementi. pro quo hebrei. le. Et duxit dominus mare. Esa. 42. Et deducã cecos in viam. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Ponitur etiã pro decurrere vel fluere. vt Ezech. 21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel. 3. Et colles fluent lacte: & per oẽs riuos iudã ibunt aque. i. fluent.

Venite. Ducere Deducere. Adducere Fluere.

יַלַף Ialaph. scabies sine impetigo. & additur tau in fine, & dicitur יַלֶּפֶת Ialépeth. vt Leuit. 21. Si iugẽ scabiẽ si impetiginem in corpore.

Scabies

יֶלֶק Ielec. bruchus. gen⁹ locuste. vt Hiere. 51. Qm̃ replebo te hominibus q̃si brucho. & in eodem. Adducite equũ quasi bruchũ aculeatum. Naum. 3. Bruchus expansus est & aduolauit.

Bruchus.

יָם Iam. mare. vt Geñ. 1. Et dominamini piscibus maris. & in eodem. 14. Que nũc est mare salis. Exo. 14. Ingressi sunt filii israel per mediũ maris. Deut. 11. Vsq; ad mare occidentale. Iob. 7. Nunquid mare sum ego. & in eodem. 28 Et mare loquitur non est mecum. Ps. 113. Mare vidit & fugit. Esa. 11. Sicut aque maris operientes. Hiere. 5. Qui posui arenam terminũ mari. & in eo. 51. Et desertum faciã mare eius. Accipitur etiã pro quacunq; cõgregatione aquarum: & etiam pro vase grandi in quo aque congregabantur. vt. 3. Reg. 7. Fecit quoq; mare fusile. & in eo. Mare autẽ posuit ad dexterã partem templi. 4. Reg. 16. Et mare depositum de bobus ereis. & in eo. 25. Et mare eneũ. & in plurali

Mare

יַמִּים Iamim. i. maria. vt Geñ. 1. Congregationesq; aquarũ vocauit maria. Ps. 23. Quia ipe super maria fundauit eum. Et quia mare nostrum mediterraneum est in parte occidẽtali respectu terre promissionis vl respectu ierusalem: ideo ponitur יָם Iam pro occidente vel parte occidẽtali. vt Geñ. 13. Ad aquilonem & meridiem & orientẽ & occidentem. & in eo. 28. Et dilataberis ad orientem & occidẽtem. Exo. 26. Ad occidentalẽ vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Nũ. 3. Hi post tabernaculum metabuntur ad occidẽtem. Deut. 33. Mare & meridiem possidebit. i. occidentẽ & meridiem. Ps. 106. A solis ortu & occasu ab aquilone & mari. Beatus hieronymus super predicto psalmo sic ait. Videtur quidem quattuor dixisse climata: orientem & occidentẽ meridiẽ & boreã. hoc est quattuor climata mundi. Sed non ita psalm⁹ cõtinet. Hic em̃ habet A solis ortu & occasu: ecce duo climata: ab aquilone; hoc est a septẽtrione: ecce tria climata: & mari: mare vtiq; in occidente est. Ergo videte qm̃ occidẽtem bis nominauit: & meridiem nec semel. Et infra vbicunq; mare auditis secundũ climata semp intelligitur occidens. a situ em̃ ierusalem mare hoc magnũ quod dicitur in occidente est. hec Hieronymus. Inde יַמִּים Iemim. pro quo beatus Hieronymus transtulit aquas calidas. Geñ. 36. Iste est ana qui inuenit aquas calidas in solitudine. He-

Maria.

יָם Occidens

יַמִּים Aque calide.

brei tamen dicunt q̃ in predicto loco ponitur pro mulis ex equa & asino generatis. Vnde beat⁹ Hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Multa & varia apud hebreos de hoc capitulo disputãtur: apud grecos quippe & nostros super hoc silentiũ est. Alii putant iamim maria appellata. Iisdem em̃ litteris scribitur maria quibus & nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pascit asinos patris sui in deserto aquarum cõgregationes reperisse. Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncupentur. i. quod. s. stagnum repererit: cuius rei inuẽtio in ermo difficilis est. Nõnulli putant aquas calidas iuxta punice lingue vicinitatem que hebree cõterminis est hoc vocabulo signari. Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admissos esse ad asinas: & ipsum per istiusmodi reperisse concubitum vt velocissimi ex his asini nascerentur qui vocantur iemim. Plerique putant q̃ equarum greges ab asinis in deserto ipse fecerit primus ascendi: vt mulorum inde noua contra naturam animalia nascerentur. hec Hieronymus.

Mull.

יָמִין Iamin. dextera. aut dexter. Auster siue austral: aut meridies. & scribitur cum iod in secunda syllaba. Geñ. 13. Si tu dexteram elegeris. & in eodẽ. 24. Vt vadam ad dexteram siue ad sinistram. & in eodẽ. 48. Et posuit ephraim ad dexteram suam. & in eo. Qui extendes manũ dexteram posuit super caput ephraim. & in eodem. Vides aũt ioseph q̃ posuisset dexteram manũ super caput ephraim. Exo. 15. Dextera tua dñe magnificata est. & in eo. 29. Armũq; dextram. Nu. 20. Neq; ad dexterã neq; ad sinistram declinabimus. Iudi. 13. In dextro femore. 1. Reg. 11. Vt eruam omniũ vestrũ oculos dextros. Iob. 40. Q d' saluare te possit dextera tua. Ps. 15. Qm̃ a dextris est mihi. Pro q̃ hebrei. le. Qm̃ in dextera mea est. & in eo. Delectatiões in dextera tua. Ps. 25. Et dextera corũ repleta est muneribus. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis. Pro quo he. le. Astitit regina ad dexteram tuam. Ps. 143. Et dextera eorum dextera iniquitatis. Prouer. 27. Et oleũ dextere sue [illegible]uat. Esa. 41. Suscepi te dextera iusti mei. Hiere. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris iporum quattuor. Abach. 2. Circundabit te calix dextere dñi. Zach. 2. Oculus eius dexter tenebrescẽs obscurabitur. & est in hebreo cõmunis generis. Scribitur ẽt

Dexter. Dextera. Ad dexterã declinare Dexteram tenere Dextera vti. Ad dexterã declinare Beniamin filius dextere. Vir de stirpe beniami. Mare. Meridies

יְמָנִי Iemani cum iod in fine. i. dexter in genere masculio. vt. 3. Reg. 7. Cũq; statueret colũnã dexteram. Et in hebreo scribitur ibi in genere masculino: quia colũna in hebreo est generis masculini. & in genere feminino dicitur יְמָנִית Iemanith cum tau in fine. vt Exo. 29. Sup extremũ dextere auricule Aarõn. Leuit. 14. Super extremũ dextere auricule qui mundãdus est. Et inde verbũ dexterare. si latine posset dici. i. declinare ad dexterã siue tenere dexteram aut vti dextera. Geñ. 13. Si ad sinistrã ieris ego dexteram tenebo. 1. Paralip. 12. Et vtraq; manu fundis saxa iaciẽtes. Pro quo hebrei legũt. Vtentes dextera & sinistra in lapidibus. & est sensus sicut in littera nostra. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexteram siue ad sinistram. Scribitur etiam cum aleph loco iod. vt Esa. 30. Et nõ declietis neq; ad dexteram neq; ad sinistrã. Et inde beniamin interpretatur filius dextere. Geñ. 35. Pater uero appellauit eũ beniamin. i. filius dextere. & inde יְמִנִי Iemini. i. vir de tribu beniamin. Ester. 2. De stirpe iemini. & debet scribi cum littera. i. & non cum lra. g. sicut cõmuniter scribitur in nostris codicibus. Ponitur etiã

יְמִנִי

יְמִין Iamin. pro austro: eo quod quando homo respicit ad orientem habet ad dexterã austrum siue meridiem. vt. Ps. 88. Aquilonem & mare tu creasti. pro quo he. le. Aquilonẽ & meridiẽ siue austrum tu creasti. Et beatus Hieronymus

Dextrū.i. auster.

תֵּימָן Meridies. Auster.

Psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Aquilonē & dextrum tu creasti. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תֵּימָן Themā.i.auster siue meridies. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Austrum. Iob. 9. Et interiora austri. & in eodem. 39. Expādet alas suas ad austrum. Abach. 3. Deus ab austro veniet. Ponitur etiam יָמִין Iamin. pro diebꝰ. sicut יָמִים Iamim cū mem in fine. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum.

יָמִין Dies.

יָמַר Superbire

יָמַר Iamar. superbire. Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis. Tamen aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictiōe אָמִיר Amir. De qua supra dictum est in littera aleph: & q̄d significat exaltare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et in gloria eorū exaltabimini. in translatione chaldaica habetur. & in gloria eorum delicijs abundabitis. i. delicijs affluetis.

Exaltare Delicijs affluere.

יָנָה Cōtristare Decipere. Affligere.

יָנָה Iana. contristare. affligere. decipere. depopulari. spoliare. Exo. 22. Aduenam non contristabis. Leuit. 25. Cū vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cōtristes fratrem tuum. i. ne decipias eum. & in eodem. Nolite affligere cōtribules vestros. Hiere. 22. & pupillū & viduā nolite cōtristare. Ezech. 18. Et hoiem nō contristauerit. & in eodem: Egenum & pauperem contristantem rapientem rapinas. & in eodem. 22. Pupillum & viduam contristauerunt apud te. Ponitur ēt pro depopulari vel deuastare. vt Ezech. 45. Et non depopulabuntur vltra principes populū meū. & in eodem. 46. Et nō accipiet princeps de hereditate populi per violentiam & de possessione eorū. pro quo hebrei legunt. Et nō accipiet princeps de hereditate p̄ populi vt de populetur vel spoliet eos de possessione sua. & est idem sensus q̄m littera nostra. Esa. 49. Et cibabo hostes tuos carnibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo spoliantes te vel decipientes te carnibus suis. Et inde potest deriuari dictio יוֹנָה Iona. i. affligens vel deuastans aut depopulans. Hiere. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire affligentis vel depopulantis. Potest etiam significare colūbam sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictiōe יוֹן Ion. Et similiter in eodem. 50. A facie gladii columbe. Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem aut depopulantem. Sed magis communiter significat colūbam sicut est in littera nostra.

Depopulari.

Hostes

יוֹנָה Columba. Affligens vel depopulans.

יָנַח Ponere

יָנַח Iamach. ponere. reponere. dimittere. relinquere. requiescere facere. Geñ. 2. Et posuit eum in paradisum voluptatis. & in eodem. 39. In argumentum ergo fidei sue retētum pallium ostendit marito reuertenti domum. Pro quo hebrei legūt. Et reposuit pallium eius iuxta se donec reuerteretur maritus eius siue dñs eius in domū suam. Exo. 16. Quidquid aūt reliquum fuerit reponite vsq; in mane. & in eodem. Et repone coram dño. & in eodem. Posuitq; illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Nu. 17. Quas cum posuisset Moyses coram domino. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet eā in gazophylacio. & in eodem. Vt reponat benedictionem domui tue. Zach. 5. Et ponetur ibi super basim suam. Significat etiam dimittere vel derelinquere. vt Exo. 32. Dimitte me vt irascatur furor meus contra eos. Nu. 32. In solitudine populum derelinquat. 1. Paralip. 16. Non dimisit quēq; calūniari eos. Item significat requiescere. vt Prouer. 29. Erudi filiū tuū & refrigerabit te. i. requiescere te faciet. Esa. 14. Et requiescere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi dominus de labore tuo. Threñ. 5. Lassis nondābatur requies. Ezech. 37. Et requiescere vos faciam. & de hoc vide etiam infra in dictione נֹחַ Noach. & inde נָחַת Nachath. i. requies vt Iob. 17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem. 36. Requies autem mense tue erit plena pinguedine. Eccls. 4. Melius est pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba sapientiū audiuntur in silentio. i. in requie. & inde מְנָחָה Munach. ideſt locus dimissus uel separatus. Ezech. 41. Et erat interior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et locꝰ dimissus vl̄ separatꝰ in lateribꝰ domꝰ. & in eo. Et ostiū lateris ad orationē. Pro quo hebrei legunt. Et ostium lateris ad locum dimissum. & in eodem. Et latitudinem loci ad orationem quinq; cubitorum.

Requies

Silentiū מְנָחָה Interior domus. Locus dimissus. Oratio.

יָנַק Lactare Mutrire.

יָנַק Janac. suggere. lactare. nutrire. f. lacte. Geñ. 21. Q̄d sara lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire posset infantulum. i. lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut. 32. Vt suggeret mel de petra. & in eodem. Inundationem maris quasi lac suggent. 1. Reg. 1. Et lactauit filium suū. 3. Reg. 3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aspidum sugget. Esa. 60. Et sugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum lactaberis. & inde מְנִיקֹת Menéceth. i. nutrix. vt Geñ. 24. Dimiserunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mortua est debbora nutrix rebecce. Inde יוֹנֵק Ionec. i. suggēs siue lactans aut infans ab vbere. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulum. Deut. 32. Lactantem cum homine sene Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudē. Cāt. 8. Suggentem vbera matris mee. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere Significat etiam יוֹנֵק Ionec ramum: siue virgultum. eo quod suggit humorem a radice arboris: sicut infans ab vbere. Iob. 15. Ramus eius arefaciet ātma. Esa. 53 Et ascendet sicut virgultum coram eo. Osee. 14. Ibunt rami eius.

מְנִיקֹת Iufant ul? Lactans

Suggens. Infans ab vbere.

יוֹנֵק Ramus. Virgultū.

יָסַד Fundare Fundamēta iacere.

יָסַד Iasad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Constituere. Exo. 9. A die qua fundata est. Ios. 6. In primogenito suo fundamenta illius iaciat. 3. Reg. 16. In abiram primitiuo suo fundauit eam. 2. Paralip. 3. Et hec sunt fūdamēta que iecit salomon vt edificaret domū dei. 2. Paralip. 31. Mense tertio ceperunt accruorū iacere fundamenta. Eldre. 3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fūdato igitur a cementarijs templo domini. & in eodem. Eo quod fundatum esset templum domini. & in eodem. Qui viderant templum prius cum fundatum esset. Ps. 23. Quia ipse super maria fundauit eū. Ps. 101. Initio tu domine terram fundasti. Ps. 103. Fūdauit terram super stabilitatē suā. & in eodem. In locum quem fundasti eis. Esa. 28. Ecce ego mittam in fundamētis sion lapidem. pro quo hebrei legūt. Ecce ego fundatus in sion lapis. & in eo. 44. Et tēplo fundaberis. & in eodem. 54. Et fundabo te saphyris. Abach. 1. Vt corriperes fundasti eū. Zach. 4. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. & in eodem. 8. In die qua fundata est domus domini. Ponitur etiam pro statuere vel cōstituere. vt. 1. Paralip. 9. Quos constituerunt dauid & samuel. Ester. 1. Sed sicut rex statuerat. Item pōnitur pro perficere. vt. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem. Item significat conuenire. vt. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 30. Dii conuenirent simul aduersum me. & inde יְסוֹד Iesod siue יְסוּד Iesud. i. fundamētum. vt Iob. 4. Qui terrenum habēt fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. Ps. 86. Fundamenta eius in montibus sanctis. quod in hebreo legitur singulariter. f. fundamentū eiꝰ in mōtibus sāctitatis. & btūs Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit fundamentum eius in montibus sanctuarii. Ps. 136. Exinanite vsq; ad fundamentum. Prouer. 10. Iustus autem quasi fundamentum sempiternū. Ponitur etiam pro basi vel fundo alicuius rei. vt Leuit. 4.

Cōstituere Statuere.

Perficere

Cōuenire.

יְסוֹד Fūdamēti

Basis

Omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris. & in eodem. Iuxta basim altaris holocaustorum. Ponitur etiam pro principio qđ est quasi fundamētum. Esdre. 7. Quia in primo die mensis primi cepit ascendere de babylonia. Pro quo he. le. Fuit fundamentum siue principiū ascensionis de babylonia. Scribitur etiam aliqñ cum mem in principio & dicitur מוסד Musad. i. fundamentū: siue fundatum. vt. 3. Reg. 7. Serrati erant a fundamento vsq; ad sūmitatem. Esa. 28. In fundamento fundatum. vbi duplicatur predicta dictio. & in eodem. 30. Et erit transitus virge fundat⁹. & in plurali מוסדי Mosde siue מוסדות Mosdoth ideſt fundamenta. vt Deut. 32. Et montiū fundamenta cōburet. Ps. 17. Et fundamenta montiū conturbata sunt. Prouer. 8. Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51. Et lapidem in fundamentis. Ezech. 41. Per circuitum fundata latera.

Principiū

מוסד
Fūdamētū

מוסדי
מוסדות
Fūdamēta

יסר Iasach. vngere. finire. Exo. 30. Caro hominis non vngetur ex eo. Vide ēt de hoc infra in dictione סוך Such.

Vngere

יסף Iasaph. addere. adiicere. augere. cessare. Geñ. 8. Quenon est reuersa vltra. pro quo he. le. Et non addidit reuerti vltra ad eum. & in eode. 30. Et vocauit nomen illi⁹ Ioseph dicens. Addat mihi dominus filium alterum. Vnde Ioseph additamentum vel augmētum interpretatur. & in eo. 38. Attamen vltra non cognouit eā. Pro quo hebrei legūt. Et nō addidit vltra cognoscere eam. Exo. 1. Et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris. Leuit. 27. Addet quintam partem earum. Nu. 36. Sequetur possessio sua & trāslata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur. Pro quo he. le. Et minuetur possessio earum de possessione patrum nostrorum & addetur ad possessionem tribus cui fuerint. s. nupte. & in eodem. Confundatur sortium distributio: & aliorum possessio ad alios trāseat. Pro quo hele. Et addatur possessio earum ad possessionem tribus cui fuerint: & de possessione tribus patrum nostrorum minuetur possessio earum. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Deut. 4. Non addetis ad verbum quod ego precipio vobis. & in eo. 5. Nihil addēs amplius. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et non cessabit. s. vox. Sed magis communiter significat addere sicut est in littera nostra. & in eo. Si eñ audierimus vltra vocem domini. pro quo hebrei legunt. Si addiderim⁹ audire vocem domini. 2. Reg. 24. Et addidit furor domini irasci contra israel. 3. Reg. 10. Maior est sapientia & opera tua q̄ rumor quem audiui. Pro q̄ he. le. Addidisti super rumorem vel super famā. & est sensus sicut in littera nostra. Iob. 29. Addidit quoq; iob. & in eo. 39 Vltra non addam. & in eo. 40. Nec vltra addas loqui. Prouer. 11. Alii diuidunt propria & ditiores siunt. i. adduntur eis diuitie. Eccl's. 3. Non possumus eis quicq; addere. Esa. 7. Et adiecit domin⁹ loqui ad Achaz. & in eo. 8. Et adiecit dominus loqui ad me. & in eodem. 26. Indulsisti gēti domie: indulsisti genti. pro quo he. legunt. Addidisti genti dñe: addidisti genti. & in eodem. 29. Ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic. & in eo. 38. Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos. & in eo. 47. Quia vltra non vocaberis mollis & tenera. Pro quo he. le. Quia nō addes vt vocent te mollem & teneram. & in eo. Quia non vocaberis vltra dña regnorum. Osee. 1. Quia non addam vltra misereri domui israel. & in eo. Non addam vt diligam eos. Significat etiā cessare. vt Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et aliquando scribitur cum aleph loco iod. vt Exo. 5. Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo. Pro quo hebrei legūt. Nequaq̄ addatis dare paleas populo. 1. Reg. 18 Et saul magis cepit timere dauid. Pro quo he. le. Et adiecit saul timere a facie dauid. & inde נוספות Nosapoth. i. additamenta. Esa. 15. Ponā enim super dibon additamenta.

Vngere

Addere

Cessare

Indulgeſ.

Cessare

נוספות
Additamēta.

יסר Iasar. erudire. castigare. corripere. ligare. vincire. Leuit. 26. Addam correptiones vestras septuplum. Pro q̄ hebrei legūt. Addam corripere siue castigare vos septuplū & in eodē. Quod si nec sic volueritis recipere disciplinam. ideſt si eruditi vel castigati non fueritis. & in eodem. Et corripiam vos septem plagis. Deut. 4. De celo te fecit audire vocem suam vt doceret te. i. erudiret te. & in eodē. 8. Quia sicut erudit filium suum homo: sic dominus deus tuus erudit te. Iob. 39. Nunquid qui contendit cū deo tam facile cōquieſcet. pro quo he. le. Nunquid qui contendit cū deo erudiet siue corripiet aut corripietur. Ps. 2. Erudimini qui iudicatis terram. Ps. 93. Beatus homo quem tu erudieris dñe. Ps. 117. Castigans castigauit me dominus. Prouer. 9. Qui erudit derisorem. & in eo. Erudi filium tuum. & in eo. 29. Seruus verbis erudiri nō potest. Esa. 8. In forti manu erudiuit me. & in eodem. 28. Et erudiet illum in iudicio. Hiere. 6. Erudire ierusalem. & in eo. 30. Et castigabo te in iudicio. & in eo. 31. Castigasti me domine & eruditus sum. Hiere. 25 Et discēt oēs mulieres. i. erudiētur vel castigabūtur. Osee. 7. Et ego eruduiui. & in eo. Cedam eos secundum auditionē cetus eorum. i. erudiam siue castigabo vel corripiam eos. & in eo. 10. Iuxta desiderium meū corripiā eos. & inde מוסר Musar. i. eruditio. correptio siue increpatio. disciplina. doctrina: Iob. 5. Increpationē domini ne reprobres. & in eo. 20. Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo. 33. Et erudiens eos instruit disciplina. Prouer. 1. Ad sciendam sapiētiam & disciplinā. & in eo. Ad suscipiendam eruditionem & in eo. 3. Disciplinā domini fili mi ne abiicias. Esa. 53. Disciplina pacis nostre super eum. Hiere. 10. Doctrina vanitatis eorum lignum est. Significat etiam vinculum vel colligationem. vt Iob. 36. Et vincula eius absoluit. Ps. 2. Disrūpamus vincula eorum. Ps. 115. Dirupisti vincula mea. Hiere. 5. Et vincula eius ruperūt. & in eo. 30. Et vincula tua dirūpam. Ponitur etiam pro baltheo. ut Iob. 12. Baltheum regum dissoluit.

Castigare.

מוסר
Increpatio.
Doctrina
Disciplīa.
Eruditio

Vinculum

Baltheus.

יעד Iaad. cōuenire. statuere. constituere. despondere. despōsare. testificari. pactum vel fedus facere. sustinere. Exo. 21. Cui non reddita fuerit. pro quo hebrei legunt. Quā nō desponsauit siue cui non despondit. & in eo. Si autem filio suo despōderit eam. & in eo. 25. Inde precipiam & loquar ad te. Pro quo hebrei legunt. Et cōueniam tecū illic & loquar tecum: siue & constitutus ero tibi illic & loquar tecum & in eo. In quo loco apparebo tibi. i. conueniam ad loquendum tecum. Amos. 3. Nunquid ambulabūt duo pariter: nisi conuenerit eis. Pro quo hebrei legunt. Nisi cōuenerint. Item ponitur pro congregari: qđ est in vnum conuenire. vt. Ps. 47. Quñ ecce reges terre congregati sunt. Item ponitur pro constituere. Ios. 20. He ciuitates cōstitute sunt cūctis filiis israel. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū qđ ei cōstituerat rex. Hiere. 24. Positi ante templum dñi. i. cōstituti. Ezech. 21. Quocunq; facies tue est appetit⁹. pro quo hebrei legunt. Quocunq; facies tua constituta est. & est sensus sicut in littera nostra. Item significat federari siue fedus vel pactum percutere. vt Nec. 6. Et percutiamus fedus pariter. & in eo. Tractem⁹ nobiscum in domo dei. i. federemur siue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam p testificari. vt Iob. 9. Nemo audet pro me testimonium dicere. Item pōitur pro sustinere. vt Hiere. 49. Et quis sustinebit me. Inde מועד Moeed. i. tempus statutum vel constitutum: siue placitum aut terminus. testimonium. fedus. pactum. solemnitas. festum [illegible]. 1. Et sint in signa & tempora

Despōsare

Despōdere
Cōuenire

Cōgregare

Cōstituere.

Percutere fedus.
Federari

Testificari

Sustinere

מועד
Tempus

Statutum tempus

Exo. 13. Custodies hunc modi cultum statuto tempore. Nu. 9. Et faciant filii israel phase in tempore suo. & in eodē 16. Qui temporē cōsecrati pr nomina vocabūtur. Deut. 31. Post septē annos anni remissionis. Pro quo hebrei legūt. Statuto temporē anni remissionis. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū quod ei cōstituerat rex. Et licet in bibliis nostris modernis habeatur. Et morat⁹ est extra palaciū. Tñ in bibliis nostris antiquis habetur. Et moratus est extra placitum, i. extra tempus vel terminū quod ei cōstituerat rex.

Placitum

Tēpus cōstitutum.

& in eodem. 24. A mane vsq; ad temp⁹ constitutum. Iob. 30. Vbi constituta est domus omni viuenti. Ps. 74. Cum accepero tempus: ego iustitias iudicabo. Hiere. 8. Miluus in celo cognouit tempus suum. Item ponitur pro testimonio vel testamento. vt Exo. 40. Eriges tabernaculum testimonii. Leuit. 1. Et locutus est dñs de tabernaculo testimonii. Esa. 14. Et sedebo in monte testamēti. Ponitur etiam pro federe. Exo. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. & in eodem. Ingressusq; moyses & Aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis. Ponitur etiam p tēplo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat. vt Threñ. 2. Demolit⁹ est tabernaculum suū. Ps. 75. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solēnitatis tue. Pro quo hebrei legunt. In medio templi tui. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. In medio pacti tui. & in eodem. Quiescere faciamus oñes dies festos dei in terra. Pro quo hebrei legunt. Incenderunt oia tabernacula dei in terra. Sed btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incenderunt omnes solēnitates dei in terra. Significat etiā solēnitatem siue festum: in quo multitudo hominum conueniebat ad templum siue ad tabernaculum. vt Leuit. 25. He sunt ferie dñi. i. solēnitates dñi. Nu. 10. Dies festos & Kalendas. 2. Paralip. 30. Et comederunt septem diebus solēnitatis. Esa. 1. Et solēnitates vestras odiuit anima mea. Threñ. 1. Eo quod non sint qui veniant ad solēnitatem. & in eodem. 2. Obliuioni tradidit dominus in syon solēnitatem & sabbatum. Ezech. 45. In vniuersis solēnitatibus israel. & in eodem. 46. Et in nūdinis & in solēnitatibus. vbi ponitur מועדים Moaadim. secundum terminationem pluralem masculinorum. & sic in aliquibus locis predictis. Reperitur etiā מועדות Moaadoth. secundum terminationem pluralem femininorum. 2. Paralip. 8. In Kalēdis & in festis diebus. Pōitur ēt מוער Moaed pro agmine: in q̄ multi homines conueniunt. vt Esa. 14. Et non est qui effugiat agmen eius. Inde עדה Eeda siue עדת Aadath. i. cetus. siue congregatio. Multitudo. s. hominū. Ecclesia. Exodi. 12 Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel. Leuit. 8. Et congregabis omnem cetum israel. & in eodem. 19. Loquere ad omnem cetum filiorum israel. Nu. 1. Cū omni multitudine. & in eodem. 10. Quibus conuocare possis multitudinem. & in eodem. 16. Sufficiat vobis q̄ omnis multitudo sanctorum est. Iob. 15. Congregatio enim hypocrite sterilis. Ps. 67. Congregatio taurorum in vaccis populorū. Ps. 73. Memor esto congregationis tue. Ps. 110. In consilio iustorum & congregatione. Accipitur etiam pro cōgregatione vel multitudine mēbrorum. pro quo beat⁹ Hieronym⁹ transtulit Artus. Iob. 16. Et in nihilū redacti sunt omnes artus mei. Accipitur etiam pro congregatione vel multitudine apum. Iudi. 14. Et ecce examē apum in ore leonis erat. vbi ponitur pro examine.

Solēnitas Dies festi

מועדים

מועדות Dies festi. מוער Agmen

עדה Cetus.

Multitudo.

Congregatio.

Artus Examen.

יעה Subuertere. יעם

יעה Iaa. afferre. amouere. subuertere. Esa. 38. Et subuertet grando spem mendacii. & inde יעים Iaim. i. instrumēta quibus accipiebant prunas seu carbones de altari holocausti. vel quibus voluebantur carnes que cremabantur super altare. Et solum inuenitur in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit forcipes. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. & in eo. 58. Et in vsus eius preparauit ex ere vasa diuersa lebetes & forcipes. Pōitur etiam pro tridentibus. Nu. 4. Fuscinulas ac tridentes vncinos & hastilia. Itē ponitur p scutris. 3. Reg. 7. Fecit ergo hyram lebetes & scutra. Ponitur ēt pro creagris. 2. Paralip. 4. Fecit hyram lebetes & creagras. & in eo. Et lebetes & creagras. & phialas. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat coclearia.

Forcipes.

Tridentes

Scutra

Creagre.

יעז Iaaz. impudens. & scribitur cum nun & vau in principio & dicitur נועז Noaaz. Esa. 33. Populū imprudētem non videbis. pro quo in bibliis nostris antiquis habetur. Populum impudentem non videbis. i. procacē & absq; verecūdia. & aliquādo scribitur sine nun. & dicitur עז Aaz. Deut. 28. Gentem procacissimam. Dañ. 8. Consurget rex impudens facie. & de hoc vide infra in dictione עזז Aazaz. & alii qui hebrei dicunt q̄ predicta dictio נועז Noaaz significat barbarum: per mutationem nun in lamed sicut לועז Loeez quod significat barbarum. vt. Ps. 113. Domus iacob de populo barbaro.

יעז

Impudēs.

Procacissima.

Impudēs. נועז

Barbarus יעז

יעט Iaat. inuoluere. induere. operire. Esa. 59. Opertus est quasi pallio zeli. & in eodem. 61. Et indumento iustitie circundedit me. i. induit siue inuoluit me. & de hoc vide infra in dictione עטה Aata. Item יעט Iaat in lingua chaldaica significat consiliū inire siue consulere. Dañ. 6. Consilium inierunt omnes principes. & inde עיטא Etha. i. consilium siue decretum. pro quo beatus Hieronymus transtulit legem. Dañ. 2. Requisiuit de lege atq; sententia. & inde יעט Iaat. i. cōsiliarius. Esdre. 7. A facie enim regis & septē consiliariorum eius missus es.

Operire

Inuolucre יעט

Consilium inire עיטא

Lex.

יעט Cōsiliari⁹.

יעל Iaal. prodesse. 1. Reg. 12. Que non prosunt vobis. Iob. 21. Et quid nobis prodest si oraverimus eum. & in eo. 35. Quid tibi proderit si ego peccauero. Esa. 30. Qui eis p desse non potuit. Hiere. 2. Populus vero meus mutauit gloriam suam in idolum. pro quo hebrei legunt. Populus vero meus mutauit gloriam suam in id quod non prodest. & est idem sensus. Nam idolum nihil prodest: immo multum nocet. & in eodem. 16. Que eis non profuit. & in eo. 23. Qui nihil profuerūt populo huic. Abach. 2. Quid prodest sculptile quia sculpsit illud sculptor suus. Ponitur etiā pro prevalere. vt Iob. 30. Insidiati sunt mihi & prevaluerunt. Item יעל Iaal. i. caprea. gen⁹ cerui: secundū hebreos. Beatus Hieronymus trāstulit ibicem. 1. Reg. 24 Etiā super abruptissimas petras q̄ solis ibicibus peruie sunt. Iob. 39. Numquid nosti temp⁹ part⁹ ibicum in petris. & scribitur in gñe femino cū he vl tau in fine. & dr יעלה Iaala. Pro quo btūs Hieronymus trāstulit Hinnulum. Prouer. 5. Cerua carissima & gratissimus hinnulus.

Prevalere יעל

Ibices. יעלה

Hinnulus יעל

יען Iaan. quia. eo quod. propterea. vt Geñ. 22. Quia fecisti hanc rem. Leuit. 26. Eo quod abiecerint iudicia mea. vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis: propter vehemētiam cōminationis quasi diceret. Eo quod & eo qd abiecerint: siue propterea & propterea. Esa. 61. Eo quod vnxerit me dominus. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestro sunt. & in eodem. 12. Vt non videat oculo terram. Item יענה Iaana. i. struthio: auis immunda. Leuit. 11. Struthionem & noctuam. & prepōitur ei in hebreo dictio בת Bath. que significat filiam. i. filia struthionis. vt in predicto loco. & Iob. 30. Et socius struthionū. pro quo hebrei legunt. Et socius filiarum struthionis. Esa. 13. Et habitabunt ibi struthiones. pro quo hebrei legunt. Et habitabunt ibi filie struthiōis. Declinatur etiam pluraliter יענים Ieenim vt Threñ. 4. Quasi struthiones in deserto.

Quia Quod.

יענה Struthio.

יענים Struthiones.

יָעַף Deficere

יָעַף Iaaph. Deficere. lassari. lassatū esse: vel defatigatum esse. Esa. 40. Non deficiet nec laborabit. Et in eodē. Deficient pueri & laborabunt. Et in eo. Ibunt & non deficient. Hiere. 51. Et labores populorū ad nihilū & gentium in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt populi in nihilū: & gentes in ignem deficiēt siue fatigabuntur. Abach. 2. Et gentes in vacuum deficient. Et inde

יָעֵף Defessus Lassus.

יָעֵף Iaeph. i. lassus siue fatigatus aut defessus. 2. Reg. 16. Vinū autē vt bibat si quis defecerit in via. Pro quo hebrei legūt. Et vinū vt bibat defessus siue fatigatus in deserto. Esa. 40 Qui dat lasso virtutē. Et aliqui hebrei dicunt q̄ a predicta dictiōe יָעֵף Iaaph deriuatur illud Dañ. 9. Ecce vir gabriel quem videram in visione a principio cito volans tetigit me. Vbi pro eo quod in lra nra est cito volans: in hebreo habetur מוּעָף Muaaph. Pro quo ipsi legūt fatigatus fatigatione. sed melius deriuatur a dictiōe עָף oph: que signat volare. et tūc erit littera volās volatu. i. cito volans sicut est in littera nra. & inde

מוּעָף Volare.

תּוּעֻפָּה Fortitudo.

תּוּעָפוֹת Altitudines

הוּעָפָה Toaapha. i. fortitudo. coaceruatio altitudo. & solum inuenitur in numero plurali. s. תּוּעָפוֹת Toaaphoth. Nu. 23. Cui⁹ fortitudo similis est rhinocerotis. Iob. 22. Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei legūt. Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi. s. erūt Ps. 94. Et altitudines montiū ipsius sunt.

יָעַץ Cōsiliū dare. Cōsilium inire.

יָעַץ Iaas. Consiliari. consiliū inire. cōsilium dare. cogitare excogitare. decernere. statuere. Nu. 24. Verūtn̄ pgēs ad pplm meū dabo tibi cōsiliū. 3. Reg. 12. Iniit cōsiliū rex roboā cū senioribꝰ. Et in eo. Quod datis cōsiliū. 1. Paral. 13. Iniit autē consilium dauid cum tribunis. 2. Paralip. 30. Iniito ergo consilio regis & principū. Nec. 6. Et ineamus consilium pariter. Iob. 26. Cui dedisti consiliū. Ps. 16. Benedicam dominū qui tribuit mihi intellectū. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Benedicam dominū qui dedit mihi consiliū. Esa. 7. Eo quod consiliū inierit contra te syria. Et in eodē. 8. Inite cōsilium & dissipabitur. Et in eodē. 40. Cum quo iniit consiliū. Et in eo. 45. Consiliamini simul. Naū. 1. Mente pertractans preuaricationē. Pro quo hebrei legūt. Consiliās preuaricationē: siue consiliarius belial. i. peruersus vel absq̄ iugo. Ponitur etiā pro cogitare. vt Ps. 31. firmabo super te oculum meū. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Cogitabo de te oculo meo. Ps. 82. Et cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Esa. 14. Hoc consilium quod cogitaui super omnē terrā. Et in eodē. 23. Quis cogitauit super tyrum. Et in eo. Dñs exercituū cogitauit hoc

Cogitare.

יוֹעֵץ Cōsiliari⁹.

יוֹעֵץ Et inde Ioces. i. consiliarius. 2. Reg. 15. Achitophel cōsiliarius regis. 2. Paralip. 25. Nunquid consiliarius regis es. Iob. 12. Adducit consiliarios in stultū finem. Esa. 3. Et sapientem consiliariū de architectis. Et in eodē. 9. Admirabilis consiliarius deus fortis. Et inde

עֵצָה Consilium

עֵצָה Aasath. i. Cōsilium siue cogitatio. vt Iob. 12. Ipse habet cōsilium & intelligentiā. Et in eodē. 21. Consilium impiorū longe sit a me. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in eodē. 19. Et omne consilium tuū confirmet. Et in plurali

עֵצוֹת Consilia. Cogitatōes

עֵצוֹת Eesoth. Deut. 32. Gens absq̄ cōsilio est. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. absq̄ cōsiliis. Esa. 25. Cogitationes antiquas fideles. Scribitur etiā cum mem in principio. & dicitur. מֹעֲצוֹת Moaasoth. i. consilia siue cogitationes: aut adinuentiones. Ps. 5. Decidant a cogitationibus suis. Ps. 80. Ibūt in adinuētionibꝰ suis. Prouer. 1. suisq̄ consiliis saturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt Hiere. 7. Sed ablerunt in voluptatibus suis.

מֹעֲצוֹת Adinuētiones.

Voluptates

יַעַר Silua.

יַעַר Iaar. silua. saltus. nemus. faunus. s. mellis. Deut. 19. In siluam ad ligna cedenda. 1. Reg. 14. Omne vulgus venit ad saltum in quo erat mel. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Ps. 131. Inuenimus eam in campis silue. Canti. 2. Sicut malus inter ligna silue. Esa. 29. Et chermel in saltum reputabitur. Ezech. 15. Quomō lignum vitis inter ligna siluarum: quod in hebreo legitur singulariter. s. inter ligna silue. & in plurali יְעָרִים Ieraarim. secundum terminationē masculinorum: siue יְעָרוֹת Ieaaroth. secundū terminationē femininorum. vt. Ps. 28. Et reuelauit condensa. Pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et reuelans saltus. Ezech. 34. Et securi dormiēt in saltibus. Significat etiā fauum. s. mellis. 1. Reg. 14. Extenditq̄ summitatē virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Cāti. 5. Comedi fauum meum cum melle meo.

Saltus.

יְעָרִים

יְעָרוֹת

Saltus.

Faunus.

יָפֶה Pulchrū esse. Decorū esse.

יָפָה Iapha. decorare. pulchrum vel decorum esse. Canti. 7 Quā pulchri sunt gressus tui. & in eodem. Quam pulchra est & decora. Ezech. 16. Et decora facta est vehementer nimis. & in eo. 31. Erat pulcherrimus in magnitudine sua. & aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter excellentiam pulchritudinis. Ps. 44. Speciosus forma prefiliis hominum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Decore pulchrior est filiis hominum. Hiere. 10. Argento & auro decorauit illud. Inde

יֹפִי Decor. Pulchritudo

יֹפִי Iophi. i. pulchritudo. species. decor. vt Ps. 49. Exsion species decoris eius. Prouer. 31. Et vana est pulchritudo. Zach. 9. Quid est pulchrum eius. i. quid est pulchritudo eius. & inde יֶפֶה Iaphe siue יֶפָה Iapha aut יֶפֶת Iephath. idest pulcher: siue pulchra. aut decorus vel decora. Geñ. 12. Noui q̄ pulchra sis mulier. & in eo. 39. Erat aūt ioseph pulchra facie & decorus aspectu. Canti. 1. Pulcher es dilecte mi & decor⁹. & in eodē. Ecce tu pulchra es amica mea. Ezech. 31. Pulcher ramis & frōdibus nemorosus. & in eo. Qm̄ speciosum feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe. & dicitur יְפִפִיָּה Iephephiia. Pro quo beatus Hieronymus transtulit elegantem atq̄ formosam. Hiere. 46. Vitula elegans atq̄ formosa egyptus.

יֶפֶה Pulchra Pulcher Decorus.

יְפֵהפִיָּה Speciosus

יְפֵהפִיָּה Elegans. Formosa

יָפָה

יָפַח Loquī.

יָפַח Iaphach. loqui. apparere. Ps. 26. Quoniam insurrexerūt in me testes iniqui: & mentita est iniquitas sibi. pro quo hebrei legunt. Quoniam insurrexerunt in me testes iniqui & loquens mendacium. Beatus Hierōnym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit Et apertum mēdacium. Prouer. 14. Profert aūt mendacium testis dolosus. & in eodem. 19. Qui loquitur mendacium non effugiet. Hiere. 4. Vox filie syon inter morientes. Pro quo hebrei legunt. Vox filie syon conqueritur. i. conquerendo loquitur. Abach. 2. Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur etiam pro fiducialiter agere. Ps. 12. Fiducialiter agā in eo. Item ponitur pro dominari. Ps. 9. Omniū inimicorū suorum dominabitur. Hebrei tamen dicūt q̄ in predicto loco significat illaqueare: siue irretire. De quo vide infra in dictione פּוּחַ Púach.

Conqueri.

Apparere. Fiducialiter agere. Dominari

יָפַע Apparere. Illustrare. Adiuuare.

יָפַע Iaphaa. apparere. illustrare. clarificare. Deut. 33. Apparuit de monte pharan. Iob. 1. Et non illustretur lumie. Ponitur etiam pro adiuuare. vt in eodem. 10. Et consilium impiorum adiuues. Item ponitur per antiphrasim pro obscurare vel contenebrescere. vt in eodem. Sed sempiternꝰ horror inhabitat. Pro quo hebrei legūt. Et obscuratur vel contenebrescit sicut tenebre. Potest etiam legi sic. Et appareret sicut tenebre vel sicut obscuritas. Inde

Obscurare

יְפַעַת Decor.

יְפַעַת Iphaath. i. illustratio aut decor. Ezech. 28. Et polluent decorem tuum.

יָפֶת Prodigiū

יָפֶת Iapheth. portentum: siue ostentum. signū. prodigium & scribitur cum mem & vau in principio loco iod. & dicitur מוֹפֶת Mopheth. Exo. 7. Cum dixerit vobis pharao ostendite nobis signum. Ps. 7. Tanq̄ prodigium factꝰ sum

multis.Esa.8.Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus in signum & in portentum.& in eodē. 20. Signū & portentum erit super egyptum. Ezech.12. Quia in portentū dedi te.& in eodē.Ego portentū vestrū.& in plurali מוֹפְתִים Mopthim.Exo.4. Vide oia ostēta que posui in manu tua. & in eodem.Et multiplicem signa & ostenta mea. Deut.6. Feciq; signa & prodigia,& in eo.29. Signa illa portētaq; ingentia.

Portentū

Ostenta.

Prodigia Portenta.

יָצָא Iasa.egredi,exire,procedere,educere,pducere. Gen. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.& in eodem.15.Qui egredietur de vtero tuo.& in eo.27.Et egressus Iacob foras.Exo.11. Media nocte egrediar in egyptum. &in eodē.Post hec egrediemur:& exiuit a pharaone.Nu.1. Omniū virorū fortiū ex israel.Pro quo he.le. Oium egredientiū in exercitu.i.ōmiū qui sunt talis etatis qui possint ad bella procedere.& in eo. Oms qui poterant ad bella procedere recensiti sunt.i.qui poterāt ad bella egredi. & in eo. 11.Donec exeat per nares vestras. Deut.14. Qui nascūtur in terra.i.qui egrediūtur de terra.& in eo.20. Si exieris ad bellum contra hostes tuos.& in eo.24.Nō procedet ad bellū. Iudi.21. Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth. 2. Vt cum puellis suis exeas ad metendū.1.Reg.8. Et egredietur ante nos.& in eo.22.Maneat oro pater meus & mater mea vobiscum.Pro quo he.le.Egrediatur siue exeat pater meus & mater mea vobiscū.i. egrediatur de loco suo & maneat vobiscū.2.Reg.11.Eo tempore quo solent reges ad bella procedere.Ps.18.Tanq; sponsus procedens de thalamo suo.Esa.11.Egredietur virga de radice iesse.Hiere.2. Nam &abista egredieris.& in eo.48. Quia florens egredietur.Ezech.46.Per eandem viam exeat.Osee.6. Et iudicia tua quasi lux egredientur.Amos.5.Vrbs de qua egrediebantur mille.Abach.3.Egredietur diabolus ante pedes eius.& in eo .Egressus es in salutem populi tui.& aliqū scribitur sine aleph.vt Deut.28.Que egrediuntur de medio femiū eius.Iob.1.Nudꝰ egressus sum de vtero matris mee. Scribitur etiā aliqū sine iod.vt Gen.8.Egredere de arca.& in eo.27.Et egredere foras. Nu.12. Egredimini a populo meo.Esa.30.Egredere dices ei.Et qñ est verbum tertie cōiugationis tunc significat educere.vt Gen.8. Et educ tecū. &in eo.15. Et eduxit eū foras. & in eodē.19. Educā eas ad vos.& i eo.38. Que cū duceretur ad penā .i.cū educeretur. Exo.3.Vt educas populum meum filios israel de terra egypti.& in eo.Ego dns qui educā vos de ergastulo egyptiorū &in eo.18.Et q eduxisset dns israel de egypto. Deut.4.Et eduxit de fornace ferrea. Et in eo.8. Qui eduxit riuos de petra durissima. Iob.10. Quare de vulua eduxisti me. Ps. 17.Et eduxit me in latitudinem.Ps.103. Vt educas panem de terra.Ps.141.Educ de custodia aiam meā.Esa.40. Qui educit in numero militiā corū.& in eodem.42.In veritate educet iudiciū. Item significat producere.vt Gen.1.Producat terram animā viuentē.& in eo.38.Producite eam vt cōburatur. Iob.12.Et abscōdita pduxit in lucē. Ps.134. Qui producit ventos de thesauris suis.Ponitur etiā pro impēdere vel distribuere.vt. 4.Reg.12.Qui impēdebant eam in fabris lignorū.& in eo.15.In dixitq; manahen argentū sup israel.i.distribuit vt vnusquisq; solueret certam quantitatē. Inde מוֹצָא Mosa.i.exitus siue egressus aut progressus vel processus.Nu.33.Quas descripsit moyses iuxta castrorum loca que dns iussione mutabant.pro quo he.le.Et descripsit moyses exitus siue progressus corū.et.3. Reg.4.Et educebantur equi salomoni de egypto.Pro quo hebrei legūt. Et egressus siue exitus equorum salomonis de egypto.s. erat. Ps.64.Exitus matutini & vespere delectabis.i.delectare fa

Egredi.

Exire.

Procedere

Educere.

Producere

Impēdere Distribuere

מוֹצָא

Exitus.

.cies.Ps.106.Et exitus aquarum in siti.Esa.58.Et sicut fons aquarum.i. sicut exitus aquarū.Mich.5. Et egressus eius ab initio.Ponitur etiā מוֹצָא Mosa, pro oriēte.i. pro loco exitꝰ solis.vt. Ps.74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scribitur ēt cū tau inprincipio loco mem.& in nūero plurali dicitur תּוֹצָאוֹת Thosaoth.vt Nu.34.Et perueniēt ad meridiē vsq; ad cadesbarne,pro quo he.le.Et erunt exitus eiꝰ a meridie vsq; ad cadesbarne.& in eodē.Et ad vltimū falsissimo claudentur mari,pro quo hebrei legunt. Et erunt exitꝰ eiꝰ mare salis.Ps.67.Et dñi dñi exitus mortis.& inde יְצִיאֵי Sceſae : siue יְצִיאִים Seesaim.i. germē.eo quod producitur vel egreditur a terra.Esa.44. Orbis & omne germen eius.Significat etiam progeniem aut stirpem vel filios.vt 2.Paralip.32.Filii qui egressi fuerāt de vtero eiꝰ. Iob.5.Et progenies tua quasi herba terre.Et in eodem.35.Et progenies mea erradicetur.Esa.8.Et stirps vteri tui vt lapilli eiꝰ. Et in eodem.22.Et vasorū diuersa genera. Pro quo hebrei legunt. Filios & filias.in translatiōe chaldaica habetur filios & filiorum filios. Et inde צוֹאָה Soah siue צֹאָה Seath.i. fimus siue stercus. aut sordes. eo quod educitur foras. Deut. 23.Et egesta humo operies .i. stercus humo operies . pro uer.30.Et tamen non est lota a sordibus.Esa.4.Si abluerit dns sordes filiarum sion . Et in eodem.28 . Omnes enim mense replete sunt vomitu sordiūq;.Ezech.4. Et stercore quod egreditur de homīe operies illud.Et inde צוֹאִים Soim. Sordidi.vt Zach.3.Erat indutus vestibus sordidis.Et in eo. Auferte vestimēta sordida ab eo.& inde צַאנָן Saanan.i.exitus.vt Mich.1.Non est egressa que habitat in exitu. Hebrei tamen dicunt q̄ est nomen proprium loci, Sed non reperitur nisi tantum in hoc loco.

Fons.

Egressus.

Oriens

תּוֹצָאוֹת

Exitus.

יְצִיאֵי

Germen.

Filii Pronies.

Stirps.

צוֹאָה

Egesta.

Sordes.

Stercus.

צוֹאִים

Sordidi.

צַאנָן

Exitus.

יָצַב Iasab. stare. statuere .Constituere. Erigere.verificare. Exo.2. Stante procul sorore eius. Pro quo hebrei.le. Et stetit soror eius procul.& in eodē.14. State & videte magnalia domini.& in eodē.15.Stetit vnda fluens.& in eo. 19 Et steterunt ad radices montis.Nu.22.Stetitq; angelus domini in via.& in eodē.Cernens asina angelum stantem in via. Deut.32.Constituit terminos populorum.Ps.2.Astiterunt reges terre. Ps.73.Tu fecisti oēs termios terre. Pro q̄ hebrei legunt.Tu statuisti siue constituisti omnes termios terre.Esa.3.Stat ad iudicū dns.Thren.2. Firmauit dexteram suam quasi hostis.pro quo hebrei legunt.Stat dextera eius quasi hostis.& in eodē.Et posuit me quasi signū ad sagittam.i.statuit me. Zach.11.Et id quod stat non enutriet. Ponitur etiā pro erigere.vt Gen.35. Erexitq; iacob titulū super sepulchrū eius.1.Reg.15.Et erexisset sibi fornicē triū phalem. Item ponitur pro corrigere.1.Reg.12. Vsq; ad stimulum corrigendum. Inde מַצָּב Masab siue מוּצָב Musab.i. statio. 1.Reg.14. Veni & transeamus ad stationem philistinorum.& in eodem.Per quos nitebatur ionathas transire ad stationem philistinorum.& in eodem.Sed & omnis populus stationis eorum.Esa.22.Et expellā te de statione tua. & in eodē.29.Et faciam cōtra te aggerem.pro quo hebrei legunt.Et obsidebo contra te statione.s.militantiū.vbi ponitur מוּצָב Musab cum pūcto furech in prima syllaba. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur מְצָבָה Maseba.vt Zach.9 Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro quo hebrei legunt.Et circundabo domū meam siue castrametabor circa domum meam statione.s.militantiū mihi.& inde הוּצָב Husab.Pro q̄ btūs Hieronymus trāstulit militē. Naū.2.Et miles captiuus adductus est.Hebrei tamē dicunt q̄ in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā sequitur in eodem.Et ancille eius mināabantur. Ponitur etiā מַצֵּבָה Maseba pro titulo vel statua.Gen.28.Et erexit in titu

Erigere.

Corrigere.

מַצָּב

Statio.

Agger.

מוּצָב

מְצָבָה

Statio.

הוּצָב

מַצֵּבָה

Liculus lum. & in eodem. Et lapis iste quem erexi in titulū. & in eo. 35. Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius. hic est ti
tulus mōnumenti Rachel. Exo. 23. Et cōfringes statuas eo
Statua. rum. Deut. 7. Et confringite statuas. & in eo. 16. Neq; facies
tibi atq; constitues statuam. 4. Reg. 13. Tulit enim statuas
baal: quas fecerat pater eius. & in eo. 10. Et protulerunt sta
tuam de fano Baal. Ezech. 26. Et statue tue nobiles in terrā
corruent. Scribitur etiam cum nun in principio. & dicitur

נְצִיב Statua. נְצִיב Nesib. i. statua siue statio. vt Genē. 19. Que versa est in ~~statuam salis. De quo vide infra in dictione~~ נָצַב Nasab. Itē

יָצַב Verificare יָצַב Iasab in ligua chaldaica significat verificare. i. veritatē
inquirere aut veritatē discere. Dañ. 7. Post hec volui diligē
ter discere de bestia q̄rta. Proq; he. le. post hec volui verifi
יָצִיב יָצִיבָא Certe. care. i. veritatē discere de bestia quarta. & inde יָצִיב Iasib.
siue יָצִיבָא Iasiba. i. veritas siue verum aut vere vel certe.
Dañ. 2. Certe noui q; tempus redimitis. Pro quo hebrei le
Verum. Vere. gunt. In veritate noui. & in eodem. Et verum est somniū.
& in eo. 3. Qui respondentes regi dixerunt vere rex.

יָצַן Ponere. יָצַן Iasag. ponere. reponere. remanere. retinere. detinere.
statuere. Genē. 30. Posuitq; eas in canalibus. & in eodē.
33. Oro te vt de populo qui mecum est saltem socii rema
Retinere. neāt vie tue. Pro quo hebrei legūt. Oro vt retinere faciam
tecum de populo qui mecum est. Et est sensus sicut in litte
Remanere ra nostra. Exo. 10. Oues tū vestre & armenta remaneant. i.
retineantur vel reponātur. Iudi. 6. Ponā hoc vellus lane in
Statuere. area. Iob. 17. Posuit me quasi in prouerbium vulgi. Hiere.
51. Reddidit me quasi vas iane. i. posuit vl statuit me. Osee.
Constituet 2. Et statuam eā secundū diē natiuitatis sue. Amos. 5. Et cō
stituite in porta iudiciū. & aliqui hebrei dicunt q; predicta
dictio deriuatur a dictiōe נָצַן Nasag. cū n un in principio.

יָצַע Sternere. יָצַע Iasaa. sternere. extēdere. Ester. 4. Sacco & cinere mul
tis pro stratu vtentibus. Iob. 17. Et in tenebris strauī
lectulum meum. Ps. 138 Si descendero in infernū: ades. pro
quo hebrei legunt. Si strauero in infernum. s. lectulum vel
stratum meum. Esa. 14. Subter te sternetur tinea. & in eodē
יְצוּעַ Stratum. 58. Et saccum & cinerē sternere. & inde יְצוּעַ Iesuaa. i. stra
tum. Genē. 49. Et maculasti stratum meum. Ps. 62. Sic me
mor fui tui super stratum meum. Ps. 131. Si ascendero in le
ctum strati mei. Scribitur etiā cum mem in principio. & di

מֻצָּע Stratum citur מֻצָּע Masaa. Esa. 28. Goangustatum est enim stratum.
Inde יְצִיעַ Iasiaa. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit ta

יְצִיעַ Tabulatū. bulatum. i. stratum tabularum in circuitu templi. 3. Reg. 6.
Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum. &
in eodem. Tabulatum quod subter erat quinq; cubitos ha
bebat latitudinis. & in eodem. Et edificauit tabulatū super
omnem domum.

יָצַק Fundere. יָצַק Iasac. fundere. effundere. infundere. conflare. fluere.
stringere. Genē. 28. Fundens oleum desuper. Exo. 25.
Et quattuor circulos aureos. Pro quo hebrei legunt. Et fun
des ei quattuor circulos aureos. i. opere fusorio facies. & in
eodem. 37. Fudit & quattuor circulos aureos. Leuit. 2. Fun
detq; super eam oleum. 3. Reg. 7. Erant fusiles & stabant su
per duodecim boues. & in eodem. In campestri regiōe ior
danis fudit ea rex. & in eodem. 18. Et fundite super holocau
stum. 4. Reg. 5. Qui fundebat aquam super manus helie. &
in eodem. 4. Et mitte inde in omnia vasa. i. infunde inde in

Infundere. omnia vasa. & in eodem. Et illa infundebat. & in eodem. In
fuderunt ergo sociis vt comederent. & in eodem. In funde
turbe vt comedant. & Iob. 22. Et fluuius subuertit fun

Effundere. damentum eorum. Pro quo hebrei legunt. Et fluuius effu
sus est in fundamentum eorum. & in eodem. 28. Et lapis so
lutus calore in es vertitur. Pro quo hebrei legunt. Et lapis
funditur siue infunditur in es. Et est sensus sicut in lra no

stra. & in eodem. 29. Et petra fundebat mihi riuos olei. &
in eodem. 38. Quādo fundabatur puluis in terra. Pro quo
hebrei legunt. Quando fundebatur puluis in terra. Ps. 44
Diffusa est gratia in labiis tuis. Esa. 44. Effundam enim Diffūdere.
aquā sup sitientē. & in eo. Effundam spiritum meum sup
semē tuum. Zach. 4. Et septem infusoria lucernis que erāt
super caput eius. Item pōitur pro cōflare vel fluere. vt Exo.
37. Conflans quattuor anulos aureos. & in eodē. 38. Qui Conflare.
bus conflate sunt bases sanctuarii. 3. Reg. 22. Fluebat autē Fluere.
sanguis plage in sinu currus. Itē ponitur pro stringere vel
indurari. Iob. 14. Cor eius indurabitur quasi lapis. & in eo. Indurari.
Et stringetur quasi malleatoris incus. Pōitur etiam pro de Stringere.
ponere vel proicere. vt Ios. 7. Proieceruntq; ante dominū Proicere
2. Reg. 15. Et deposuerunt arcam dei. & inde מוּצָק Musac. i. Deponere.
fusile vel fusus. 2. Paralip. 4. Mare aūt fusile. Iob. 37. Qua מוּצָק
si ere fusi sunt. Potest etiam legi quasi ere indurati vel cōstri Fusile.
cti. i. solidi sunt siue stabiles sunt. Nam pōitur etiam pro sta
bili. vt in eodem. 11. Et eris stabilis & non timebis. Ponitur Stabilis.
etiam pro terra que est stabilis. vt in eodem. 38. Quādo fun Terra.
dabatur puluis in terra. & inde מְצוּקֵי Mesuce. Pro quo bea מְצוּקֵי
tus Hieronym⁹ transtulit cardines. vt. 1. Reg. 2. Domini eni Cardines.
tus Hieronym⁹ transtulit cardines. vt. 1. Reg. 2. Domini eni צַקּוּן
sunt cardines terre. & inde צַקּוּן Sacun. Pro quo beatus Hie Tribulatio
ronymus transtulit tribulatio. Esa. 26. In tribulatione mur
muris doctrina tua eis. Potest etiā deriuari a dictione צוּק
Soc. De quo vide infra in littera sādic.

יָצַר Formare. יָצַר Iasar. formare. fingere. plasmare. creare. coangusta
re. arctare. Genē. 2. Formauit igitur dominus deus ho
mine. & in eodem. Formatis igitur dominus deus de hu
mo cunctis animantibus terre. pro quo hebrei legūt. Et for
mauit dominus deus de humo oīa animalia terre. Exo. 32.
Et formauit opere fusorio. Ps. 32. Qui finxit sigillatim cor Fingere.
da eorū. Ps. 75. Es tatem & ver tu plasmasti. Ps. 93. Aut qui Plasmare
finxit oculum non cōsiderat. & in eodem. Qui fingis labo
rem in precepto. Ps. 94. Et siccam manus ei⁹ formauerūt.
Ps. 103. Draco iste quem formasti. Ps. 138. Tu formasti me.
& in eodem. Dies formabuntur & nemo in eis. Esa. 27. Et
qui formauit eum non parcet ei. & in eodem. 37. Ex dieb⁹
antiquis plasmaui illud. & in eodem. 47. Formaui eum &
feci eum. & in eodem. 43. Ante me non est formatus deus.
& in eodem. Populum istum formaui mihi. & in eodē. 44
Et formans te ab vtero. & in eodem. Quis formauit deum.
& in eodem. Et in malleis formauit illud. & in eodem. For
maui te: seruus meus es tu. & in eodem. 45. Vt habitaretur
formauit eū. Hiere. 1. Priusq; te formarē in vtero noui te. &
in eodē. 18. Ecce ego fingo contra vos malum. Zach. 12. Et
fingens spūm hominis. & inde יוֹצֵר Ioser. i. formator siue יוֹצֵר
plasmator aut plastes. vel figulus seu fictor. Ps. 2. Et tāq; vas Figulus.
figuli confringes eos. Esa. 29. Et figmentū dicat fictori suo Fictor.
non intelligis. & in eodem. 41. Et velut plastes conculcans Plastes.
humum. & in eodem. 44. Plastes idoli nihil sunt. & in eo.
45. Nunquid dicit lutum figulo suo quid facis. & in eodē.
Hec dicit dominus sanctus israel & plastes eius. Hiere. 18.
Descende in domum figuli. & in eodem. Sicut lutum in ma
nu figuli. & in eodem. 19. Accipe lagunculam figuli testeā.
Amos. 7. Et ecce fictor locuste. Abach. 2. Quia sculpsit illd
fictor suus. & in eodem. Quia sperauit in figmēto fictor ei⁹
Ponitur etiam pro statuario. Zach. 11. Proice illud ad sta
tuarium. & in eodem. Et proiecī illos in domo domini ad
tuarium. & in eodem. Et potest etiam in predicto loco legi figulum. Scri
bitur etiam sine iod. & dicitur צוּר Sur. Esa. 44. Et forma צוּר
tor quem ego non nouerim. Hebrei tamen in predicto lo Formator.
co legunt fortem. De quo vide infra in dictione צוּר Sur. צוּרִי
Inde יְצוּרֵי Iesure. i. membra. Iob. 17. Et membra mea in Membra.

יֵצֶר Figmẽtũ

nihilum redacta sunt. Inde יֵצֶר Ieser.i.figmentũ. Plasmatio.formatio. Ps.102. Quia ipse cognouit figmentum nostrum. Esa.29. Et figmentum dicat fictori suo. Ponitur etiã pro sensu vel cogitatione.vt Geñ.6. Et cũcta cogitatio cordis intenta esset ad malum.& in eodem.8. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt.1.Paralip. 28. Et vniuersas mentium cogitationes intelligit. Esa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei le.Cogitatio.s.bona firmata est siue confirmata est.& secundũ hebreos predicta dictio יֵצֶר Ieser.significat appetitum vel desiderium hominis ad bonum vel ad malum.vnde in predicto loco poterit esse sensus sicut in littera nostra. Item יָצַר Iasar.i.arctare siue coangustare.Iudi.2.Et vehementer afflicti sunt. pro quo hebrei legunt. Et arctati siue angustati sunt valde. & Iob. 18. Arctabuntur gressus virtutis eius.& in eodem. 29. Cũ saciatus fuerit arctabitur. Prouer.4. Non arctabuntur gressus tui. Esa.49. Nunc angusta erunt pre habitatoribus. Itẽ significat perterritũ esse siue angustiari vel cõtristari.Geñ. 32. Timuit iacob valde & perterritus diuisit populũ.1.Reg. 30. Et cõtristatus est dauid valde. Pro quo hebrei legũt. Et coarctatus siue angustiatus est dauid valde.2.Reg.13. Et deperiret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et angustiatus est amnon valde .& inde מֵצַר Mesar.i.angustia vl tribulatio.Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum.& in plurali מְצָרִים Mesarim.Threñ.1. Apprehẽderũt eam inter angustias.vide etiam de hoc infra in dictione צָרָה Sara.

Sensus et cogitatio

Vet⁹ error

יֵצֶר Appetitus

יָצַר Arctare.

Angustari

Perterritum esse Cõtristari.

מֵצַר Tribulatio.

מְצָרִים Angustie

יָצַת Iasath.succendere.comburere.incendere. exurere.2. Reg.14. Et succendite eum igni.& in eodem. Succenderunt ergo serui Absalon segetem igni.& in eodẽ. Quare succenderunt serui tui segetem meam.4. Reg.22. Magna enim ira dei succena est contra nos.& in eodem. Et incendetur indignatio mea in hoc loco.Esa.9. Et succendetur in densitate saltus.& in eodem.27. Succendam eam pariter.& in eodem.33. Spine congregate igni comburẽtur. Hiere.2. Ciuitates eius exuste sunt. & in eodem.10. Qm̃ incensa sunt eo quod non sit vir pertrãsiens. & in eodem. Et exuta sit quasi desertum.& in eodem.51. Incẽsa sunt tabernacula eius.Threñ.4. Et succendit ignem in sion. Ezech. 20. Ecce ego succendam in te ignem.

יָצַת Succẽdere.

Succẽdere

Cõburere, Exurere

יֶקֶב Torcular

יֶקֶב Iéceb.torcular. Deut.16. Quando collegeris de area & de torculari. 4.Reg.6. Vnde te possũ saluare: de area vel de torculari. Esa.5. Et torcular extruxit in ea. Osee. 9. Area & torcular non pascet eos.

יָקַד Incẽdere\ Ardere

יָקַד Iacad.ardere.exardere. incendere. Leuit.6. Ignis in eodem altari erit.Pro quo hebrei legunt. Et ignis altaris incendetur siue ardebit in eo vel in ipso. & in eo. Ignis autem in altari semper ardebit. Deut.32. Et ardebit vsq; ad inferni nouissima. Esa.10. Succẽsa ardebit quasi combustio ignis.& in eodem.65. Ignis ardens tota die. & inde יְקוֹד Iecod.i.incendiũ siue combustio. Esa.30. In qua portetur ignis de incendio.& inde מוֹקֵד Moced.i.incendiũ siue cremiũ. Leuit.6. Cremabitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius super altari tota nocte. Ps.101. Et ossa mea sicut cremium aruerunt.

יְקוֹד Incendiũ.

מוֹקֵד Incẽdium Cremium.

יְקֹוָה יְקוּת Expectatio

יְקֹוָה Iceha.expectatio. Et scribitur cum tau in fine ratione genitiui sequẽtis.& dicitur יְקֹוַת Iecohath.vt Geñ.49 Et ipse erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat auscultationem vel obedientiam. Vnde in predicto locò ipsi legunt. Et ipsi erit auscultatio vel obedientia populorum.idest ipsi obedient populi. Et sic est in translatione chaldaica. Alii vero dicunt ꝙ significat congregationem. Scribitur etiam sine iod. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit partum. Prouer.30. Et qui despicit partum matris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui despicit obedientiam matris.

Auscultatio.

Partus

יָקַע Iacaa. affigere.suspendere.s.in patibulo. crucifigere. Nu.25. Et suspende eos contra solem in patibulis.1. Reg.21. Vt crucifigamus eos domino.& in eodẽ. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino.& in eodẽ. Et colligentes ossa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc infra in dictione תָּקַע Thacaa. Et secundum aliquos hebreos a supradicta dictiõe deriuatur dictio יָקַע Thecaa. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.emarcuit. Geñ.32. Et statim emarcuit. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco significat separare vel dislocare. Vnde in predicto loco ipsi legũt. Et separata est siue dislocata est coxa femoris iacob.i.recessit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro recedere. Hiere.6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a te. Sed de hoc vidę infra in dictione יָעַע Caaa cum duplici aym. Quia inde deriuatur secundum aliquos hebreos.

יָקַע Suspendere. Crucifigere. Affigere.

תָּקַע

Emarcescere. Separare

Recedere.

יָקַף Iacaph. circundare. circuire.in rotundum tõdere. in orbem transire. Ios.6. Circuite vrbem cuncti bellatores semel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis vrbem cuncti bellatores: circuite vrbem semel per diem. Ps 16. Inimici mei animam meam circumdederunt. Ps.21. Cõcilium maligrantiũm obsedit me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Concilium pessimorum valauit me.i.circundedit me. Esa. 15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ.3. Et circundedit me felle & labore. Leuit.19. Ne in rotũdum attondebitis comam. Iob.1. Cũq; in orbem transissent dies conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נָקַף Nacaph.

יָקַף Circuire.

Circidare

Vallare.

In rotundum attondere.

In orbem transire.

יָקַץ Iacas. euigilare. expergiscere.suscitari. Geñ. 9. Euigilans autem Noe de somno.& in eodem.28. Cũq; euigilasset iacob de somno.& in eodem.41. Expergefact⁹ pharao rursum dormiuit. & in eodem. Euigilans pharao post quietem. Ioel.1. Expergiscimini ebrii & flete. Abach.2. Et suscitabuntur lacerantes te.& in eodem. Ve qui dicit ligno expergiscere.

יָקַץ Euigilare. Expergiscere.

Suscitare.

יָקַר Iacar.honoratum vel honorabilem esse.preciosum esse.siue in precio esse. Appreciari.1.Reg.18. Et celebre factum est nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. Et honoratum est nomen eius nimis. & in eodem. 26. Eo quod preciosa fuerit aīa mea in oculis tuis hodie. 4.Reg.5. Noli despicere animam mẽam & animam seruorum tuorũ qui mecum sunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel preciosa sit anima mea & anima seruorum tuorum qui mecum sunt in oculis tuis. Et est sensus sicut in littera nostra. Ps.35. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuã deus. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Quã preciosa est misericordia tua deus. Ps.36. Vt honorificati fuerit & exaltati. Ps.71. Et honorabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius. Ps.138. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui deus. Esa.13. Preciosior erit vir auro.& in eodem.43. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis. Ponitur ẽt pro appreciari.vt Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum ab eis. Item ponitur pro subtrahere. Prouer.25. Subtrahe pedẽ tuũ de domo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legũt. Preciosum.idest rarum fac pedem tuũ de domo proximi tui: quia omne rarum preciosum. Et est idem sensus cum littera nostra. Et inde nomẽ adiectiuum יְקָר Iacar.siue יֵקָר Iecar. idest preciosus honorabilis.1. Reg.3. Et sermo dñi erat preciosus in diebus illis. Iob.28. Omne preciosum vi-

יָקַר Honoratũ esse.

Preciosus esse.

Honorificare.

Honorabilem esse.

Appẽdari. subtrahere

יְקָר יֵקָר Preciosꝰ.

dit oculus eius. Ps. 15. Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Eccl's. 10. Preciosior est sapientia paruaq; gloria ad tempus stultitia. Ponitur etiam pro honore aut magnitudine vel gloria. Ester. 1. Ac magnitudinem atq; ia ctātiā potētie sue. & in eo. Et cuncte vxores tam maiorū q̄ minorum deferant maritis suis honorem. Ps. 44. Filie regum in honore tuo. Ps. 48. Et hō cum in honore esset nō intellexit. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph i fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Dañ. 2. Et gloriā dedit tibi. & aliquādo scribitur sine iod. vt Prouer. 17. Et preciosi spiritus vir eruditus. & aliquando scribitur cum duplici iod. scilicet in principio & in medio & dicitur יְקִיר Iacir. i. honorabilis. Hiere. 31. Si filius honorabilis mihi ephraim. Significat etiam difficilem vel grauem. Dañ. 2. Sermo eius quem tu queris rex grauis est. ideſt difficilis est. Ponitur ēt יָקָר Yacar. pro claro vel lucido. vt Iob. 31. Et lunam incedētem clare. Item ponitur pro precio. vt. Ps. 48. Et pretium redemptionis animę eorum. Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. & in plurali יְקָרִים Iecarim. vt Threñ. 4. Filii sió inclyti. i. honorabiles vel preciosi. Et in genere femininо scribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara siue יְקָרַת Iecarath. Prouer. 3. Preciosior est cunctis opib9. Esa. 28. Lapidem probatum angularem preciosum. Et in hebreo scribitur in genere femininо scilicet preciosam: quia lapis in hebreo est generis feminini. & in plurali femininо יְקָרוֹת Iecaroth. 3. Reg. 5. Vt tollerent lapides grandes: lapides preciosos. Pōitur etiam iecaroth pro frigore. vt Zach. 14. Non erit lux: sed frigus & gelu. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat claritatem sicut supra dictum est Vnde in predicto loco ipsi legunt. Non erit lux clara & dena. ideſt obscura; quasi dicat. Nō erit lux multum clara neq; multum obscura sed media. sicut in eodem sequitur. Et erit dies vna que nota est domino: non dies neq; nox. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que significat frigiditatem: sicut est in littera nostra.

יקש Iacas. offendere. illaqueare. irretire. scandalizare. offendiculum siue scandalum ponere. aut laqueum siue retia ponere: scilicet more venatorum aut aucupum. Deut. 7. Neq; assumes ex eis quicq; ne offendas. & in eodem. 12. Caue ne imiteris eas. Pro quo hebrei legunt. Caue ne illaqueatus sis vel ne irretitus sis post eas. siue ne offendas post eas. Ps. 123. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Ps. 140. Custodi me de laqueo quem statuerūt mihi. ideſt quem more venatorum posuerunt mihi. Prouer. 6. Illaqueatus es verbis oris tui. Esa. 8. Et cadent & cōterentur & irretientur. Hiere. 59. Illaqueaui te & capta es.

מוקש Inde מוֹקֵשׁ Mocs i. scandalum offendiculum. Laqueus. Ruina. Exo. 10. Vsq; quo patiemur hoc scandalum. & in eo. 23. Certe erit in scandalum tibi. Leuit. 19. Nec coram ceco pones offendiculum. Ponitur etiam pro ruina. Esa. 8. Et in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem. & in plurali מוֹקְשׁוֹת Mocsoth. secundum terminationem femininorum. Ps. 140. Et a scandalis operantium iniquitatem. Scribitur etiam מוֹקְשִׁים Mocsim secūdum terminationem plu ralem masculinorum. Ps. 139. Scandalum posuerunt mihi. Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet scandala posuerunt mihi. Ponitur etiam pro fudibus. vt Iob. 40. Et in fudibus perforabis nares eius. & inde יָקוּשׁ Iacus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Aucupem. Prouer. 5. Et quasi auis de insidiis aucupis. Hiere. 5. Insidiantes quasi aucupes laqueos. Ponitur etiam pro ruina. Osee. 9. Laqueus ruine factus est. & inde יוֹקְשִׁים Iucasim. i. capti laqueo vel reti. Eccl's. 9. Et aues laqueo comprehenduntur: sic capiūtur homines in tempore malo.

ירא Iare. timere. extimescere. Gen. 3. Timui eo qđ nudus essem. & in eodem. 18. Negauit sara dicens non risi: timore perterrita. Pro quo hebrei legunt. Quia timuit. & in eodem. 19. Timuerat enim manere in segor. & in eodē. 32. Quia valde eum timeo. Exo. 1. Timuerunt autem obstetrices deum. & in eodem. 2. Timuit moyses & dixit. & in eodem. 34. Timuerūt prope accedere. Leuit. 19. Vnusquisq; patrem & matrem timeat. Nu. 14. Neq; timeatis populum terre. Deut. 4. Et discant timere me omni tempore. & in eodem. 20. Non timebis eos. & in eodem. 25. Et non timueris deum. Ios. 9. Timuimus igitur valde. & in eodem. 24. Timete dominum. 1. Reg. 18. Et saul magis cepit timere dauid. Iob. 6. Et videntes plagam meam timetis. Ps. 21. Qui timetis dominum laudate eum. Ps. 33. Timete dominum omnes sancti eius. Ps. 111. Beatus vir qui timet dominum. & in eodem. Confirmatum est cor eius non commouebitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Firmatum est cor eius non timebit. Ps. 127. Beati omnes qui timēt dominum. Prouer. 24. Time dominum fili mi & regem. & in eodem. 31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Esa. 59. Et timebunt qui ab occidente sunt nomen domini. Osee. 10. Non eī timem9 dominum. Et quando est verbum tertie coniugationis tunc significat terrere. ideſt timere facere. vt Nec. 6. Omnes eī hi terrebant nos. & in eo. Et tobias mittebat epistolas vt terreret me. 2. Reg. 14. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meum regem presente populo. pro quo hebrei legūt. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meū regem verbum hoc quia terruit me populus. Potest etiam deriuari a dictione רָאָה Raa: que significat videre. & tunc erit talis littera scilicet videbit enim me populus. ideſt vidente populo: quod est idem cum lra nostra. Et inde verbū passiuū תִּוָּרֵא thiuare: qđ pōitur Ps. 129. vbi dicitur. Quia apd̄ te propiciatio est & propter legem tuam. pro quo hebrei legunt. Quia apud te propiciatio est vt timearis. vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit. Quia tecum propiciatio: cum terribilis sis. Sed si pro תִּוָּרֵא Thiuare. legatur תּוֹרָה Thora. mutata aleph vltima in he. tunc significat legem. Sicut. Lxx. transtulerunt. Inde יִרְאָה Ira siue יִרְאַת Irath. ideſt timor. vt Iob. 28. Timor domini ipsa est sapientia. Ps. 2. Seruite domino in timore. Ps. 18. Timor domini sanctus permanet in seculum seculi. Ps. 54. Timor & tremor venerunt super me. Ps. 110. Initiū sapientie timor domini. Prouer. 1. Timor domini principium sapientie. & inde מוֹרָא Mora. ideſt timor. terror. pauor. terribilis. Gen. 9. Et terror vester ac tremor sit sup cuncta animalia. Deut. 34. Magnaq; mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel. quod in hebreo legitur singulariter: scilicet magnūq; mirabile siue terribile quod fecit moyses. tamen in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali & econuerso. Ps. 75. Terribili & ei qui aufert spm̄ principum. Esa. 8. Et timorem eius ne timeatis. & in eodē. Ipse est pauor vester. Malach. 1. vbi est timor meus. Et in plurali מוֹרָאִים Moraim. ideſt terribilia siue horribilia: vel horribiles. Deut. 4. Per pugnam & robustam manum extentūq; brachium: & horribiles visiones. Pro quo he. le. Per pugnā siue in pugna & in manu robustā. & i brachio extento & in terribilibus vel horribilibus magnis. Scribitur ēt cum he in fine loco aleph. Ps. 9. Pone domine legislatorē super eos. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ve. trāstulit. Pone domine tefrorē eis. Tñ si pro

Magnitudo. Honor. יְקָרָא Gloria. יָקִיר Honorabilis. Grauis. יָקָר Clare. Precium. יְקָרִים Honorabiles. יְקָרָה יְקָרַת Preciosa. יְקָרוֹת Preciose. Frigus. Clara. יקש Offendere Illaqare. Irretire. Venari. Illaqari. Irretire. מוקש Scanda Offendiculum. Ruina. מוקשות Scādala. מוקשים Scādala. יקוש Sudes. Aucep. Ruina. יוקשים

מוֹרָה Mora legatur מוֹרֶה More: tunc significat preceptorē vel legislatorem sicut Lxx. transtulerunt. Inde נוֹרָא Nora ידest timendus siue terribilis. Geñ. 28. Quã terribilis est in quit loc? iste. Exo. 15. Terribilis atq; laudabilis. Ps. 75. Terribilis apud reges terre. Ps. 110. Sanctum & terribile nomẽ eius. Esa. 18. Ad populum terribilem post quem nõ est ali? & in gñe femínino נוֹרָאָה Noraa. vt Esa. 21. De terra horribili. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco accipitur ꝓ longinqua. Eo quod solent homines in terra peregrina & longinqua timere: cum nesciant eorum mores & consuetudines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps. 64. Mirabile in equitate. Pro quo hebrei legunt: Terribilia in iustitia. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem̃ transtulit. Terribilis in iustitia. Ps. 105. Terribilia in mari rubro. Ps. 144. Et virtutem terribilium tuorũ dicent. Ponitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps. 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.

נוֹרָא Terribilis

נוֹרָאָה Terribilis

נוֹרָאוֹת Terribilia

יָרַד Descẽdere

יָרַד Iarad. descẽdere. hũiliari. deducere. detrahere. defluere. deponere. Geñ. 11. Descendit autem dominus vt videret ciuitatem. & in eodem. 12. Descenditq; Abrã in egyptum. & in eodem. 18. Descendam & videbo. & in eodem. 43. Iam ante descendimus vt emeremus escas. & in eodẽ. 45. Descende ad me ne moreris. Exo. 15. Descenderũt in profundum quasi lapis. & in eodem. 19. Eo quod descendisset dominus super eum. Nu. 11. Vt descendam & loquar tibi. Iudi. 1. Dimitte me vt duobus mensibus circũeã montes. pro quo hebrei legunt. Dimitte me duobus mensibus vt vadam & descendam super montes. & dicunt aliqui hebrei q; in predicto loco ponitur per antiphrasim descendã pro ascendam. Alii vero dicunt q; ideo dicitur descendam: eo quod domus eius erat in maspha qui est locus eminentior aliis montibus circunsacẽtib? . & in eodem. 19. Et dies mutabatur in noctem. pro quo hebrei legunt. Et dies descẽderat valde. i. descenderat vel declinauerat ad vesperam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg. 23. Ephod secum habens descenderat. & in eodem. Descendit ad petram & versabatur in deserto maon. & in eodem. 26. Aut in prelium descendens perierit. & in eodẽ. 29. Non descendat nobilcũ in prelium. Ps. 29. Saluasti me a descendentibus in lacum. & in eodem. Dum descendo in corruptionem. &. Ps. 45. Descendant in infernum viuentes. Prouer. 30. Quis ascendit in celum atq; descendit. Esa. 30. Qui descenditis in egyptum. & in eodem. 50. Descendet in fletum. & in eodem. 63 Quasi animal in campo descendens. & in eodem. 64. Vtinam dirumperes celos & descenderes. Significat etiam humiliare vel subiicere. vt Deut. 20. Donec capias ciuitatem que contra te dimicat. pro quo hebrei legunt. Donec descẽdat. i. subiiciatur. s. ciuitas. & in eodem. 28. Et destruantur muri tui firmissimi atq; sublimes. i. subiiciantur vel humilientur. Item significat deducere. i. deorsum ducere. vt Hiere. 9. Et deducant oculi nostri lachrimas. Threñ. 1. Et ocul? meus deducens aquas. & aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. & quando est verbum tertie coniugationis tunc significat. Deponere vel defluere aut detrahere seu deducere. Descendere facere: siue deorsum ponere aut deorsum fluere: seu deorsum trahere. vt Geñ. 24. Que festinans deposuit hydriã de humero. & in eodẽ. 43. Sed et aliud attulimus argentum. i. deduximꝰ. & in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Exo. 33. Iam nũc depone ornamẽtum tuum. Nu. 1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo. 4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem. 10. Depositumq; est tabernaculum. 1. Reg. 21. Defluebant saliue eius in barbam. Ps. 54. Deduces eos in puteum interi

Subiicere

Deducere.

Deponere.

Adducere.

Defluere.

tus. Ps. 77. Et deduxit tãq; flumina aquas. Esa. 10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. & in eodem. 14. Verumtamen ad infernum detraheris. Threñ. 2. Deduc quasi torrentem lachrimas. Ezech. 32. Et detrahe eam ipsam & filias gentium. Ponitur etiam pro cõtristari. vt. Ps. 54. Cõtristatus sum in exercitatione mea. Et aliqui hebrei dicunt q; in predicto loco significat cõqueri. Ponitur ẽt pro operire. vt. 3. Reg. 6. Et operuit tã cherubim q; palmas auro. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco significat expandere vel extendere. Quia idẽ significat in lingua chaldaica. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et extendit super cherubim & super palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. descensus. vt Ios. 10. Et essent in descensu bethoron. Hiere. 48. In descẽsu horonaim. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinãs vt. 3. Reg. 7. Quasi lora ex ore dependentia.

Detrahere

Cõtristari

Operire.

Extẽdere

מוֹרָד

Descensus. מוֹרָד

Dependẽs

יָרָה

יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. sagittare. mittere. immittere. docere. ostendere. Exo. 15. Currus pharaonis & exercitum eius proiecit in mare. & in eodem. 19. Aut cõfodietur iaculis. Pro quo hebrei legunt. Aut iaculatione iaculabitur. i. proficientur in eum iacula. & est idem sensus cum littera nostra. Ios. 18. Vt coram domino deo vestro mittam vobis sortem. 1. Reg. 20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum. & in eodem. Iecit aliam sagittam trans puerum. & in eodem. Venit itaq; puer ad locum iaculi quod miserat ionathas. & in eodem. 21. Et consecuti sunt eum viri sagittarii. i. mittẽtes sagittas. z. Reg. 11. Ex muro tela mittãtur. 4. Reg. 13. Iace sagittam: & iecit. z. Paralip. 35. Ibiq; vulneratꝰ a sagittariis. pro quo hebrei legunt. Et iecerunt mittentes. s. iacula in regem Iosiam. Ps. 63. Et exaltabitur deꝰ: sagitte parulorum facte sunt plage eorum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Sagittabit ergo eos deus iaculo repentino inferẽtur plage eorum. Potest etiam legi sicut Lxx. transtulerũt: quia eisdẽ litteris vtrũq; potest scribi in hebreo: mutatis tamẽ punctis. Esa. 37. Non iaciet ibi sagittam. & aliquandꝰ scribitur cum aleph loco he. vt. 2. Reg. 11. Et direxerunt iacula sagittarii. ידest iecerunt siue miserunt iacula. 2. Paralip. 26. Vt mitterent sagittas & saxa grandia. Scribitur etiam aliquãdo sine he & sine aleph. vt Nu. 21. Iugum ipsorũ disperiit ab esebon. Pro quo hebrei legunt. Proiiciemꝰ eos: periit esebon. ידest proiiciemus eos & pugnabimus contra esebon. Potest etiam deriuari a dictione נִיר Nir: que in lingua chaldaica significat iugum. sicut est in littera nostra. Item יָרָה Iara. i. ostendere siue docere. vt Exo. 15. Qui ostendit ei lignum. & in eodem. 35. Dedit in corde eius. Pro quo hebrei legũt. Et ad ostendendum vel ad docendum dedit in corde eius. ידest vt possint alios docere. 4. Reg. 12. Quibus docuit eũ ioiada sacerdos. Iob. 6. Docete me & ego tacebo. & in eodẽ 27. Docebo vos per manum dei. Ps. 118. Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ostende mihi domine viam preceptorum tuorum. Prouer. 4. Et docebat me atq; dicebat. Esa. 2. Et docebit nos vias suas. & in eodem. 28. Quem docebit scientiam. & in eodem. Deus suus docebit illum. Ponitur etiam pro erigere. vt Gen. 31. En tumulus hic & lapis quem erexi. Item ponitur pro comparare. vt Iob. 30. Comparatus sum luto. ידest ostẽdit me eẽ lutũ: sicut exponũt hebrei. & inde מוֹרֶה More. i. docẽs siue oñdẽs vel legislator. Iob. 36. Null? similis est in legislatorib?. Ps. 83. Etenim bñdictionẽ dabit legislator. Pro q; btũs hieronym? in psalterio iuxta he. ve. trãstulit Bñdictiõe quoq; amicietur doctor. Prouer. 5. Neq; audiui vocem docentium me. Esa. 30. Et erunt oculi tui videntes

Proiicere

Iaculari.

Mittere.

Iacere.

Sagittare

Erigere.

Comparat

מוֹרֶה

Legislator

Doctor.

Docens.

מורה
Illustris

preceptorem tuū. Ioel. 2. Qui dedit vobis doctorem iustitie. Ponitur ēt מורה More pro illustri. vt Geñ. 11. Vsq; ad cō uallem illustrē. Hebrei tñ dicūt q; in predicto loco est nomē ꝓpriū loci. & simil'r. Deut. 11. Vbi dicitur. que est iuxta vallē tēdentē & intrātē ꝓcul. pro q' he. le. Que est iuxta vallem

מורה
Excelsum.

מורה More. i. ostendens. Ponitur etiā pro excelso. Iudi. 7. Ad septentrionalē plagam collis excelsi. & inde תורה Thora. i. lex. doctrina. vt Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono. & in eodē. 24. Daboq; tibi tabulas lapideas & legem atq; mandata. Deut. 27. Et scribes super lapides oīa verba legis. Esa. 2. De sion exibit lex. & qñ post se regit genitiuum mutat he vltimū in tau. vt Exo. 13. Vt lex eius semp sit in ore tuo. Leuit. 6. Hec est lex hostie pro peccato. 2. Reg. 7 Ista eñ est lex Adam dñe deus. Ps. 1. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur. & in plurali תורת Thoroth. i. leges. vt Geñ. 26. Legesq; seruauerit. Leuit. 26. Hec sunt mandata atq; precepta & leges. Item יורה Iore. i. pluuia tēporanea siue matutina. Deut. 11. Dabit pluuiam terre tue temporanēā. Hiere. 5. Metuam⁹ deū qui dat nobis pluuiam tēporaneam. Ioel. 2. Et descendere faciet ad nos imbrem matutinū & serotinum. Ponitur etiā יורה Iore ꝓ inebriare vel irrigare. Prouer. 11. Et qui inebriat ipe quoq; inebriabitur. Vide etiā de hoc infra in dictionē רוה Raua. & ēt dictio מורה More de qua supra dictum est q; significat. doctorem vel preceptorem: in aliquib⁹ locis predictis hebrei interpretantur imbrem vel pluuiam. s. temporaneam.

תורת
Leges.

יורה
Ipanea

Imber matutinus

יורה
Inebriare

מורה

ירח
Luna

ירח Iaréach. Luna. Mensis. Iob. 25. Ecce luna etiam non splēdet. Ps. 8. Lunā & stellas que tu fundasti. Ps. 71. Et ante lunā in ḡneratione & generationem. Ps. 103. Fecit luna in tempore. Esa. 13. Et luna non splendebit in lumine suo. & in eodē. 66. Et luna tua non minuetur. Declinatur ēt pluraliter ירחים Ierachim: quasi sint plures. eo qd' in quolibet mense luna innouatur. Deut. 33. De pomis fructuum solis ac lune. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. lunarum. & in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine loco mem. Dan. 4. Post finem mēsium duodecim. Ponitur etiam pro mense tam in singulari q̄ in plurali. eo quod apud hebreos cōputabantur menses lunares. Exo. 2. Abscondit eum tribus mensibus. 3. Reg. 6. Anno quarto fundata est dom⁹ domini in mense Zio. & in eo. in mēse Bul. Iob. 29. Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos.

ירחים
Lune.

Menses Menses.

ירט
Peruertet Declinare

ירט Iarat. peruertere. declinare. Nu. 22. Quia peruersa est via tua: mihiq; cōtraria. Iob. 16. Et manibus impiorū me tradidit. i. me declinauit siue vertit.

ירך
Femur.

ירך Ierech sine יֶרֶך Iarech. femur. hastile. latꝰ. Geñ. 24. Pone manū tuā subter femur meū. & in eo. 32. Tetigit nervum femoris eius. & in eodem. Qui emarcuit in femore iacob. Ezech. 24. Et omnē partem bonā & femur & armū. & in plurali יְרֵכַיִם Ierechaim. Exo. 28. A renibus vsq; ad femora. Pōitur etiā pro pede vel hastili cādelabri vnde procedunt calami. vt Exo. 25. Hastile eius & calamos. Item ponitur pro latere vel plaga aut regione. vt Leuit. 1. Ad latus altaris quod respicit ad aquilonem. Scribitur etiā cum tau in fine: quod denotat genus femininū. vt Geñ. 49. Pertingens usq; ad sidonē. Pro quo hebrei legunt. Et latus eius siue regio vel plaga eius vsq; ad sidonem. Exo. 26. Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamenti in lateribꝰ aquilonis. Ponitur etiam pro angulo. vt Exo. 26. Et rursum alias duas q̄ in angulis erigantur.

ירכים
Femora. Hastile. Latus.

Plaga.

Angulus.

ירע
Displicere

ירע Iaraa. displicere. dure vel aspere accipere. callidē agere. malignari. affligere. vexare. inuidere. 1. Reg. 8. Displicuitq; sermo in oculis samuelis. & in eo. 18. Et displicuit

Dure accipere. Aspernum videri

Affligere

Vexari. Inuidere

Vlulare

ירעה

Cortina

Saguin

Pellis.

ירק

Salliua cere. Expuere.

Conspuere

ירק

Salliua

ירק

Viridis Olus.

ירקרק

Virens

Pallidum

Pallor

Viror.

ירקון

Rubigo Aurugo.

ירש

Heredita Heredē e.

iu oculis eiꝰ iste sermo. 1. Paralip. 21. Displicuit aūt deo qd' iussum erat. Geñ. 21. Dure accepit hoc Abraā. Pro quo hebrei legūt. Non tibi videatur asperū. pro quo hebrei legūt. Non displiceat in oculis tuis. & est sensus sicut in littera nostra. & in eodē. 38. Eo quod rem detestabilē fecerat. Deut. 15 Neq; ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuā-dis. Pro quo hebrei legunt. Neq; displiceat in oculis tuis cū dederis ei. s. nec durum vel asperum tibi videatur. Ponitur etiam pro affligere siue vexare. 2. Reg. 20. Nunc magis afflicturus est nos siba filius Bocri. Iob. 20. Affligetur qui relictus est in tabernaculo suo. Ps. 105. Et vexatus est moyses propter eos. Item ponitur pro inuidere. Deut. 28. Inuidebit fratri suo. & in eodem. Inuidebit viro suo. i. callide vel maligne aget contra eum. Ponitur etiā pro vlulare. vt Esa. 15. Super hoc expediti Moab vlulabunt: anima eius vlulabit sibi. Vide etiā de hoc infra in dictiōe רוע Roa. Itē יְרִיעָה Ieriaa. cortina. sagum. Exo. 26. Decem cortinas de bysso retorta. & in eodem. Longitudo cortine vnius habebit viginti octo cubitos. & in eodem. Facies & saga cilicina undecim & in eodem. Longitudo sagi vnius habebit triginta cubitos. Et quia cortine solebant fieri quandoq; expellib⁹: ideo nostra translatio aliquando traduxit pellem pro cortina. vt 2. Reg. 7. Et arca dei posita sit in medio pellū. i. in medio cortinarum ex pellibus. Ps. 103. Extendens celum sicut pellem. Cant. 1. Sicut pelles salomonis.

יֶרֶק Iarac. expuere. cōspuere. Leuit. 15. Si saliuā huiuicemodi homo iecerit super eum qui mundus est. Nu. 12. Si pater eius expuisset in faciem eiꝰ. Deut. 25. Expueq; in faciem eius. & aliquando scribitur sine iod. vt Iob. 30. Et faciem meam conspuere non verentur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantib⁹ & cōspuentibus in me. & inde רוק Roc. i. saliua. sputum. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. Item יֶרֶק Ierec aut יָרָק Iaroc. i. herba fenum. virens. olus. Geñ. 1. Vt habeant ad vescendum. Pro quo hebrei legunt. Ois viridis herba siue omne olus herbe ad vescendum. s. sit. & in eodem. 9. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia. Deut. 11. Vbi facto semine in hortorum morē aque ducuntur irrigue. Pro quo hebrei legūt. Vbi seminabis semen tuum & irrigabis pede tuo sicut hortū oleris. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 4. Reg. 19. Et virens herba tectorum. Iob. 39. Et virentia queq; ꝓquirit. & inde יִרְקְרָק Ieracrac. i. viride siue pallidum. aut viror vel pallor. vt Leuit. 13. Si alba vel ruffa macula fuerit infecta. Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel ruffa macula fuerit. & in eodem. 14. Quasi valliculas palloré siue rubore deformes. Ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et posteriora eius in virore auri. & inde יֶרְקוֹן Ieracon. i. pallor. & ponitur pro rubigine vel aurugine. vt Deut. 28. Ardore & estu & aere corrupto ac rubigine Hiere. 30. Et conuerse sunt vniuerse facies in aurugine. Amos. 4. Percussi vos vento vrente & aurugine. & similiter aggei. 2. vbi eadem verba habentur.

יָרַשׁ Iaras. possidere. hereditare. acquirere. heredem esse. exterminare. disperdere. expellere. delere. cōsumere. vastare. depauperare. Geñ. 15. Et ecce vernaculus meus heres meꝰ erit. idest hereditabit me. & in eodem. Nō erit hic heres tuus: sed qui egredietur de vtero tuo ipsum habebis heredem. Pro quo hebrei legunt. Ipse hereditabit te. & in eodē. 21. Non eñ erit heres filius ancille. Nu. 13. Ascendamus & possideamus terram. & in eo. 14. Et semen eiꝰ possidebit eā. Deut. 4. Et ingrediēs possidebis terrā. & in eo. 12.

Gentes ad quas ingredieris possidendas. Et in eo. Et posse
Possidef. deris eas atq; habitaueris in terra earū. & in eo. 18. Gentes
iste quarū tu possidebis terrā. Et in eo. 19. Et possederis
eam habitaueriscq; in vrbibus eius. & in eo. Quam dñs de
us tuus daturus est tibi in possessionē. Et in eo. 26. Quam
dñs deus tuus tibi daturus est possidendam & obtineris
eam. i. possederis. Et in eo. 33. Mare & meridiem possidē=
bit. Ios. 1. Ad possidendam terram quam dñs deus noster
daturus est nobis. Et in eo. 15. Que necdum sorte diuisa
est. pro quo he. le. Que necdū possessa ē. Iudi. 11. Et tu vis
possidere terrā eius. Et i eo. Nōne ea que possedit chamos
deus tuus tibi iure debentur: que aūt dñs deus noster vi=
ctor obtinuit in nostrā cedēt possessionē. pro quo he. le. nō
ne quod possidere te fecit chamos deus tuus illud possidē=
bis: & oē quod possidere fecit siue oēs quos eiecit vel expu
lit dominus deus noster a facie nostra illud possidebimus
Esdre. 9. Et heredes habeatis filios vestros. 1. Paralip. 28.
Vt possideatis terram bonam. Ps. 36. Iusti autem hereditā
Hereditas būt terrā. Et in eo. Mansueti autem hereditabunt terram.
Esa. 65. Et hereditabūt eā electi mei. Hiere. 49. Cur igitur
hereditate possedit Melchom gad. Et i eo. Et possidebit is
rael possessores suos. Osee. 9. vrtica hereditabit eos. Abdie. 1. Et hereditabunt hi qui ad austrum sunt mōtē Esau.
Et in eo. Et possidebit domus iacob eos qui se possederāt.
i. possessores suos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo de
riuatū. Et in eodem. Et possidebunt regionem ephraim.
Zach. 9. Ecce dñs possidebit eā. Et aliqñ scribitur sine iod
vt in aliquibus locis predictis. Deut. 2. Incipe possidere. 5.
יוֹרֵשׁ Reg. 21. Surge posside vineā Naboth. Inde יוֹרֵשׁ Iores. i.
Heres. heres. possessor. vt Hiere. 49. An heres non est ei. Mich. 1
יְרֻשָּׁה Adhuc heredē adducī tibi. & inde יְרֻשָּׁה Ieresa. siue יְרֻשָּׁה
Possessio. Ieusa. i. hereditas. possessio. Nu. 24. Et erit idumea pos=
sessio eius. Et i eo. Hereditas seir cedet inimicis suis. Deut.
2. Quia in possessionē esau dedi mōtē seir. & in eo. Quia
Hereditas filiis loth tradidi eam in possessionem. Ps. 60. Dedisti here
מוֹרַשׁ ditatem timentibus nomen tuum. & aliquando scribitur
cum mem in principio & dicitur מוֹרַשׁ Moras. idest posses
Possessio. sio. vt Esa. 14. Ponam eam in possessionem ericii. Et inde
מוֹרָשָׁה Morasa. siue מוֹרֶשֶׁת moreseth. i. hereditas. possessio
Hereditas Deut. 33. Hereditatem multitudinis Iacob. Mich. 1. Propte
rea dabit emissarios super hereditatem geth. significat eti
am predicta dictio יָרַשׁ Iaras. exterminare. siue disperde=
re vel delere. aut expellere. vel consumere. siue vastare. Et
tunc communiter est verbum tertie coniugatiōis. Exo. 15.
Dispdere. Interficiet eos manus mea. i. dispdet vel exterminabit eos
manus mea. & in eo. 34. Cum enim tulero gentes a facie
tua. i. cū exterminauero vel expulero gētes a facie tua. Nu.
Cōsumere. 14. Feriam igitur eos pestilentia atq; consumā. Et in eo.
33. Disperdite cunctos habitatores terre illius. Et in eodē.
Sin autem nolueritis interficere habitatores terre. i. exter=
Exterminare, minare vel consumere. Deut. 2. quibus expulsis atq; dele=
Expellere, tis. & in eo. Et fecit illos habitare prò eis. pro quo hebreí le
Delere. gunt. Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis. Et in eo.
7. quomodo potero delere eas. Et in eo. 9. qui cōterat eos
& deleat atq; disperdat velociter. Et in eodem. Sed quia il=
le egerunt impie introeunte te delete sunt. Et in eodē. 28.
Vastare Et fruges terre tue rubigo consumet. Ios. 8. Et vastabitis
ciuitatem. Iudi. 1. Nec potuit delere habitatores vallis ben
iamin. Et in eo. qui deleuit ex ea tres filios enach. Iob. 15.
& consumere me vis peccatis adolescentie mee. Ponitur ēt
Extrahere pro extrahere. vt in eo. 20. De vētre eius extrahet eas de=
Torquere us. Ponitur etiam pro torquere. vt in eodem. 17. Torquen
tes cor meum. Item significat depauperare vel pauperē

facere. Geñ. 45. Ne & tu pereas & omnis domus tua. Pro
quo he. le. Ne depaupereris tu et omnis dom? tua. i. ne pau
Depaupe= pertate vel inopia pereas. 1. Reg. 2. Dominus pauperē fa=
rare. cit & ditat. Iudi. 14. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt
Expoliaf. expoliaretis nos. pro quo hebrei legunt. vt depauperaretis
nos. idest vt faceretis nos pauperes. Alii vero secundū pri=
mam significationem legūt sic scilicet vt hereditaretis nos
idest vt quasi iure hereditario expoliaretis nos. Prouer. 30
Aut paupertate compulsus furer. pro quo hebrei legūt. ne
depauperer & furer. Inde רִישׁ Ras. i. pauper. ps. 81. & humi
רִישׁ lem & pauperem iustificate. De quo vide infra in dictione
Pauper. רוּשׁ Ros. Inde תִּירוֹשׁ Thiros. idest vinum. Geñ. 27. Frumē
תִּירוֹשׁ to & vino stabiliui eum. Deut. 7. Frumento tuo atq; vinde
Vinum mie. Pro quo hebrei legunt. frumento tuo & vino tuo. & ī
eodem. 11. vt colligatis frumentum & vinum & oleū. Osee.
2. & hec nesciuit quia egó dedi ei frumentum & vinū. Po=
nitur etiam pro grano vue de quo vinū exprimitur. Esa.
65. Quomodo si inueniatur granum in botro.
Granum. יֶשׁ Ies est. verbū sustantiuum tertie persone. De quo vide
infra in dictione יֵשָׁה Iasa.
יְשִׁישׁ Iases. siue יְשִׁישׁ Iasis. senex. antiquus. longeuus. de
Decrepit? =crepitus. 2. Paralip. 36. Non est misertus adolescen=
Antiquus tis & virginis & senis nec decrepiti quidem. vbi ponitur p
יְשִׁישִׁים decrepito. Iob. 11. Et senes & antiqui sunt in nobis. Quod
Antiqui. in hebreo legitur in numero singulari. Et in plu. יְשִׁישִׁים
vt in eo. 12. In antiquis est sapientia. Et in eo. 32. Iunior tū
tempore: vos autem antiquiores. Et potest deriuari a pre=
dicta dictione יֵשׁ Ies que significat est. eo quod diu est: &
longe durat.
יָשַׁב Iasab. Habitare. sedere. manere. stare. expectare. mo=
Habitare. =rari. collocare. ducere. Geñ. 4. Et habitauit profugus
in terra. Et in eodem. 13. Et nequibant habitare communi
ter. Et in eo. Abram habitauit in terra canaam: loth vero
Morari. moratus est in oppidis que erant circa iordanē. Et in eodē
19. Timuerat enim habitare in segor. Et in eo. 25. Iacob
aūt vir simplex habitabat in tabernaculis. Et in eo. 35. Et
ascende bethel & habita ibi. Et in eo. 45. Et habitabis ī ter
ra gesen. Leuit. 23. Et habitabis in vmbraculis septem die
bus. Nu. 13. Amalech habitat in meridie. Et in eo. Canane=
us vero moratur iuxta mare. Deut. 12. Et habitabitis in ter
ra. Et in eo. 25. Quando habitauerit fratres simul. 2. Reg.
5. Reuertere & habita cū rege. ps. 21. Tu autem in sancto
habitas. Ps. 83. Beati qui habitant in domo tua domine.
Ps. 122. qui habitas in celis. Ps. 131. Hic habitabo quoniam
elegi eam. Ps. 139. Habitabunt recti cum vultu tuo. Esa. 5.
Numquid habitabitis vos soli in medio terre. Et in eo. 13.
Non habitabitur vsq; in finem. Et in eo. 44. Qui dico ie
rusalem habitaberis. Hiere. 17. In terra salsuginis & inha=
bitabili. pro quo he. le. in terra salsuginis que non habita=
tur. Et in eo. 22. vrbes inhabitabuntur. Et in eo. 42. Non
Inhabitaf habitabimus in terra ista. Thren. 1. Habitauit inter gētes.
Ezech. 26. Quomodo peristi que habitas in mari. Et ī eo.
Sicut ciuitates que non habitantur. Et aliquando scribitur
sine iod vt in aliquibus locis predictis. Significat etiam se
Sedere. dere. vt Geñ. 21. Seditq; e regione procul. Et in eo. 31. Ab=
scondit idola subter stramenta cameli & sedit desuper. Et
in eodem. 43. Sederunt coram eo. Et in eo. 49. Sedit in
forti arcus eius. Exo. 2. Et sedit iuxta puteum. Exo. 16. quā
do sedebamus super ollas carnium. Leuit. 15. Et vbicunq;
sederit. Nu. 32. Et vos hic sedebitis. Deut. 1. Sedistis ergo in
cadesbarne multo tempore. 1. Reg. 4. Heli sedebat super
sellam. Et in eo. 20. Et ego ex more sedere soleo iuxta re=
gem. Et in eodem. & sedebis iuxta lapidem cui nomen est

Azel. Et in eo. Et sedit rex ad comedendū panem. p̄s. 1. & in cathedra pestilentie nō sedit. p̄s. 28. Et sedebit dñs rex ineternū. p̄s. 109. Sede a dextris meis. p̄s. 131. Sedebunt super sedem tuā. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamēti. Itē significat manere. vel quiescere. vt Geñ. 19. Et mansit ī mōte. Et in eo. Et mansit in spelunca. Leuit. 12. Sed manebit triginta tribus diebus. Et in eo. 23. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis. Nu. 20. Et mansit populus in cades. Ios. 5. Manserunt in eodem castrorū loco. 1. Reg. 1. Et maneat ibi iugiter. Ruth. 2. Et nec ad momentū quidē domū reuersa est. Pro quo he. le. Modicum quidem manet vel quiescit in domo. vel sic. Hec habitatio eius in domo modica est. Esa. 30. Supbia tantū est quiesce. Hiere. 42. Si quiescētes manseritis in terra hac. Itē significat expectare vel prestolari aut morari. Exo. 24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Iudi. 6. Ego prestolabor aduentū tuum. 2. Reg. 19. Cum moraretur i castris. Ester. 2. mar docheus morabatur ad ianuā regis. Et inde verbū tertie cōiugationis הוֹשִׁיב Hosib: quod significat Habitare facere. sedere facere: aut collocare. Geñ. 47. In optimo loco fac eos habitare. Et in eo. Ioseph vero patri & fratribus dedit possessionem in egypto. pro quo he. le. Et habitare fecit ioseph patrē suū & fratres suos & dedit eis possessionem in terra egypti. 3. Reg. 21. Et sedere facite nabot inter primos populi. Et in eo. Et submittite duos viros filios Belial pro quo he. le. Et sedere facite duos viros filios Belial. Et i eo. Et sedere fecerūt Nabot inter primos populi. Ps. 67. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ps. 112. vt collocet eū cū principibus. Et in eo. Qui habitare facit sterilem in domo. Hiere. 32. Et reducam eos ad locum istum & habitare eos faciam confidenter. Ezech. 25. Et collocabunt caulas suas in te. Item ponitur pro ducere. s. vxorem. Esdre. 10. Qui duxerunt vxores alienigenas. i. habitare eas fecerunt secum. Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas. Nec. 13. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores. Ponitur etiam pro reducere. 2. Reg. 15 Si reduxerit me dominus. Pro quo hebrei legunt. si reducens reduxerit me dominus. Inde. יוֹשֵׁב Ioseb. idest habitator siue habitans. vel sedens. Geñ. 25. Iacob autem vir simplex habitans in tabernaculis. Exo. 15. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Et in eo. obriguerunt omnes habitatores canaan. Ps. 16. Sicut catulus leonis habitans in abditis. p̄s. 106. sedentes in tenebris & in vmbra mortis. Esa. 6. Vidi dominū sedentem super soliū. Et in eo. 10. Nolite timere populе meus habitator sion. & inde שֵׁבֶת sebeth. i. habitatio vel sessio: aut sedes: vel cathedra. vt. 2. Reg. 23. dauid sedens in cathedra sapientissimus. Et supra in eo. Comburentur vsq; ad nihilum. pro quo hebrei legunt. Comburentur in habitatione vel in sessione. idest in loco vbi sunt. Potest etiam deriuari a dictione שַׁבָּת sabath que significat cessare vel desinere. quasi dicat. vsquequo cessent vel desinant esse. & erit sensus sicut in littera nostra. p̄s. 138. Tu cognouisti sessionem meam. Hiere. 7. Habitatio tua in medio idoli. Threñ. 3. Sessionem eorū & resurretionē eorū vide. Amos. 6. Et appropiquatis solio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב Mosab. i. habitatio. sessio. cathedra. sedes. Leuit. 25. Qui vēdiderit domum intra vrbis muros. pro quo he. le. Qui vēdiderit domum habitationis intra vrbem muratam. 4. Regū. 2. Ecce habitatio vrbis huius optima est. p̄s. 131. Elegit eā in habitationē sibi. Ponitur ēt p sede vel cathedra aut sessiōe. 1. Reg. 20. Requiretur enī sessio tua. & in eo. Cumq; sedisset rex sup cathedrā suā. p̄s. 1. Et in cathedra pestilētie nō sedit. ponitur ēt p cognatiōe. 1. Reg. 9. oīs vero cognatio dom⁹ sibe seruiebat mephiboseth. pro quo he. le. oīs habitatio dom⁹ sibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in plu. מוֹשָׁבוֹת Mosboth. Exo. 12. In cūctis habitaculis vestris edetis azyma. Et inde נוֹשֶׁבֶת Nosebeth. i. habitabilis in genere femínino. vt Exo. 16. Donec venirent in terrā habitabilem. & inde תּוֹשָׁב Thosab. i. inquilinus siue colonus. vt Leuit. 22. Inquilinus sacerdotis & mercenarius nō vescetur ex eis. Et in eo. 25. sed quasi mercenarius & colon⁹ erit tecū. Ponitur ēt pro peregrino vel aduena. vt Geñ. 23. Aduena & mercenarius sum & peregrinus apud vos. Exo. 12. Aduena & mercenarius non comedet ex eo. Et in eo. 25. Et susceperis eū quasi aduenam & peregrinum.

יֶשׁ Iasa. Est. erat. esset. fuisset. siue illud quod est. est enim verbū substantiuum tertie psone. & scribitur sine he & dicitur יֵשׁ Ies. Exo. 17. Est ne deus in nobis an non: Nu. 9. Quotquot diebus fuisset nubes sup tabernaculū. p quo he. le. Et erat. i. eueniebat qđ erat diebus numeri sup tabernaculū. Et in eo. Et si fuisset nubes a vespere vsq; mane. 4. Reg. 10. Nūquid est cor tuū rectū. Et in eo. Et ait Ionadab est. Iob. 16. vtinā esset aīa vestra pro aīa mea. p̄s. 7. si est iniquitas in manibus meis. Prouer. 11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. pro quo he. le. Est qui dispersit vel qui diuidit & additur amplius. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo. 14. Est via que videtur hoi recta. & qñ cōponitur cū pronominibus tūc est secūde vel tertie persone. vt Geñ. 24. si direxisti viā meā. pro quo hebrei legunt. si es tu diriges viam meam. Et in eo. si facitis misericordiam & veritatem cum domino meo. pro quo he. le. si estis vos facientes misericordiam & veritatem cū dño meo. Deut. 29. sed cunctis presentibus & absentibus. pro quo he. le. sed cum eo qui est hic nobiscum stāte hodie corā dño deo nostro & cū eo qui non est nobiscum hodie. sed beatus hieronymus trāstulit sensum. significat ēt יֵשׁ Ies illud quod est siue aliquid. vt Prouer. 8. Vt ditem diligētes me. pro quo he. le. vt hereditare faciam vel possidere faciam diligentes me est. i. illud quod est siue aliquid. & inde תּוּשִׁיָּה Thusiia. i. illud quod est. Et dicunt hebrei ף significat sapientiam vel legē aut fortitudinē. Eo qūod ꝑprie dicūtur esse & existere. Beatus vero hieronymus varie transtulit. Nā aliqñ traduxit sapientiā vel prudētiā. vt Iob. 12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia. Et in eo. 26. Et prudentiā tuā ostēdisti plurimam. In alio vero loco traduxit salutem. Prouer. 2. Custodiet rectorum salutem. Mich. 6. Et salus erit omnibus timētibus nomen eius. item transtulit equitatem vel iustitiam. vt Prouer. 8. Meum est consilium & equitas. Esa. 28. Et magnificaret iustitiam. Item transtulit legem. vt Iob. 11. Et qđ multiplex sit lex eius. Prouer. 3. Custodi legem meam atq; consilium. Item ponitur pro necessariis. idest cognatis vel amicis. vt Iob. 6. Necessarii quoq; mei receserunt a me. Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum singularis numeri scilicet recessit a me. vnde hebrei legunt. Et sapiētia vel prudentia recessit a me. significat etiam illđ qđ sapienter vel prudenter excogitatur. Iob. 5. Ne possint implere manus eius quod ceperant. pro quo in hebreo habetur. Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּה Thusiia. idest illud qđ excogitauerant. Alii vero legunt. Et non facient manus eius efficaciam. Item ponitur pro tempore. Prouer. 18. In omni tempore erit exprobrabilis. Item pōitur pro valide. Iob 30. Et quasi super ventum ponēs elisisti me valide.

יָשַׁח Iasach. humiliare. incuruare. Esa. 2. Et incuruauit se homo. Et in eodem. Et humiliabitur altitudo virorū. Esa. 51. Qui dixerunt anime tue incuruare vt transeamus. Et inde nomen יְשַׁח iasach. idest incuruatio. humiliatio.

Manere.
Quiescere
Expectare prestolari, Morari.
הוֹשִׁיב
Habitare facere.
Sedere facere.
Collocare
Ducere.
Reducere. יוֹשֵׁב
Habitans. Habitator.
Sedens.
שֵׁבֶת
Sedens.
Habitatio.
Cessare.
Sessio.
Solium.
מוֹשָׁב
Habitatio.
Sessio. Cathedra. Cognatio.

מִשְׁכָּנוֹת Habitacula.
נוֹשֶׁבֶת habitabilis
תּוֹשָׁב Inquilin⁹ Colonus.
peregrin⁹. Aduena.
יֶשׁ
יֵשׁ
Est. Erat. Fuisset. Esset.
Illud qđ est תּוּשִׁיָּה
Sapientia Prudētia.
salus.
Equitas. Iustitia. Lex.
Necessarii.
qđ ceperāt
Efficacia. Tempus.
Valide.
יְשַׁח
Incuruare. Humiliare
יְשַׁח

pusillatio. שְׁחַת Fouea.

Michee. 6. Et humiliatio tua in medio tui, & inde שְׁחַת Sachath. ideſt fouea. Ps. 93. Donec fodiatur peccatori fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוּחַ Sóach. & in dictione שַׁחַת Sachath.

יָשַׁט Cedere. Extendere

יִשַּׁט Iaſat. Extendere. tendere. porrigere. Eſter. 4. Niſi forte rex auream virgam ad eum tetenderit. Et in eodem. 5. Et extendit cõtra eam virgam auream.

יָשַׁם In ſolitudinẽ redigere. Deſolare.

יִשַּׁם Iaſam. deſolare. In ſolitudinẽ redigere. diſſipare. demoliri. vt Geñ. 47. Ne pereunte cultore redigatur terra in ſolitudinem. Nu. 21. Laſſi peruenerunt in iophe. Pro quo hebrei legunt. Et deſſolauitinus eos vſq; nophe Poteſt etiam legi ſic. Et femine ſiue mulieres vſq; nophe. ideſt laſſi quaſi mulieres veñerunt vſq; nophe. Et eſt idem cum littera noſtra. Nam dictio hebraica נָשִׁים Naſim que ibi ponitur poteſt eſſe verbum prime perſone pluralis numeri a ſupradicta dictione deriuatum. & poteſt etiam eſſe nomen quod communiter ſignificat mulieres. Hiere. 49. Et niſi diſſipauerint cum eis habitacula eorum. Ezech. 6. Et excelſa demolientur & diſſipabuntur. & in eo. 12. vt deſoletur terra a multitudine ſua. & in eo. 19. Et deſolata eſt terra & plenitudo eius. & de hoc vide infra in dictione שַׁמָּם famam. Inde יְשִׁימֹן Ieſimon. i. ſolitudo. deſertum. Deut. 32. In loco horroris & vaſte ſolitudinis. ps. 67. Cum pertranſieris in deſerto. Ps. 106. Errauerunt in ſolitudine in deſerta via.

יְשִׁימֹן Solitudo. Deſertum.

יָשַׁן Dormire. Soporatũ eſſe. Requieſcere Somnus. Vetus. Vetuſtiſſimum. Inueterare. Inueteratum eſſe.

יִשַּׁן Iaſan. dormire. dormitare. ſoporatum eſſe. quieſcere. requieſcere. Inueterare. vetus eſſe. Geñ. 41. Rurſũ dormiuit & vidit alterũ ſomniũ. Iudi. 16. Dormire eũ fecit ſuper genua ſua. Iob. 13. Et ſomno meo requieſcerem. ps. 5. Ego dormiui & ſoporatus ſum. ps. 43. Quare obdormis Ps. 77. Et excitatus eſt tanq; dormiens dñs. Ps. 120. Ecce non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit iſrael. Prouer. 4. Non enim dormient niſi cum malefecerint. Eccl's. 5. Saturitas diuitis non ſinit eum dormire. Cant. 5. Ego dormio & cor meũ vigilat. Hiere. 51. Et dormiẽt ſomniũ ſempiternũ. Ezech. 34. Securi dormient in ſaltibus. Ponitur ẽt p quieſcere vel requieſcere. vt. Ps. 4. In pace in idipſum dormiam & requieſcam. Inde שְׁנָה Sena. ſiue יְשֵׁנָה Senath. ideſt ſomnus. dormitio. ſopor. vt Geñ. 28. Cumq; euigilaſſet iacob de ſomno. Ps. 75. Dormierunt ſomnum ſuum. Ps 131. Si dedero ſomnũ oculis meis. Prouer. 20. Noli diligere ſomnum. Eccl's. 5. Dulcis eſt ſomnus operãtis. Hiere. 51. Et dormient ſomnum ſempiternum. Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo. Et aliqñ ſcribitur cũ ה finali in fine loco he. vt ps. 126. Cum dederit dilectis ſuis ſomnum. Item יָשָׁן Iaſan. i. vetus ſiue vetuſtum. Leuit. 25. Et comedetis vetera fruges. Et in eodem. Donec noua naſcantur edetis vetera. Et in eo. 26. Et vetera nouis ſupuenientibus proiicietis. Scribitur ẽt cũ nũ in principio & dicitur נוֹשָׁן Noſan. vt in eo. Comedetis vetuſtiſſima veterum. Et in genere femi nino נוֹשֶׁנֶת Noſeneth cum tau in fine. vt Leuit. 13. Lepra vetuſtiſſima iudicabitur. & inde verbum paſſiuum נוֹשַׁן Noſan. ideſt inueteratum eſſe ſiue antiquũ eẽ. Deut. 4. Et morati fueritis in terra. pro quo hebrei legunt. Et inueterati fueritis ſiue antiqui facti fueritis in terra.

יָשָׁן Vetus. נוֹשָׁן Vetuſtiſſimum. נוֹשֶׁנֶת Vetuſtiſſima. נוֹשַׁן Inueterare. Inueteratum eſſe.

יָשַׁע Liberare. Eruere. Saluare.

יִשַּׁע Iaſaa. ſaluare. ſalutum facere. liberare. eruere. Exo. 14. Liberauitq; dominus in die illo iſrael. Nu. 10. Vt eruamini de manibus inimicorum veſtrorum. Deut. 33. Populo qui ſaluabitur in domino. 1. Reg. 10. Qui ſolus ſaluauit vos de vniuerſis malis. Et in eodem. 14. Quia non eſt domino difficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Et in eo. 25. Et ſaluauit manũ tuã tibi. 4. Re. 6. ſalua me dñe mi rex qui ait nõ te ſaluet dñs: vnde te poſſũ ſaluare. ps. 17. Qm̃ ſaluũ fecit dñs xp̃m ſuũ. ps. 21. Salua me ex ore leonis. Ps. 27. Saluũ fac populũ tuũ. Ps. 32. Non ſaluatur rex per multam virtutem. Ps. 67. Deus noſter deus ſaluos faciendi. Ps. 79. Et oſtẽde faciẽ tuã & ſalui erimus. Ps. 105. Saluos fac nos dñe deus noſter. Ps. 117. o dñe ſaluum me fac. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Obſecro dñe: ſalua obſecro. & ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָא Hoſiaana. Pro quo oſana canit Eccl'ia. & ſũt in hebreo due dictiones. ſ. הוֹשִׁיעָה Hoſiaa. Quod ẽ verbũ imperatiui modi. i. ſalua vel ſaluũ fac. & נָא Na. Quod eſt dictio deprecatiua. i. obſecro. Ps. 137. Et ſaluũ me fecit dextera tua. Eſa. 45 Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna. Et in eo. 49. Et filios tuos ego ſaluabo. Hiere. 23. In diebus illis ſaluabitur Iuda. Et ĩ eo. 31. ſalua dñe populũ tuũ. Oſee. 1. Et ſaluabo eos in dño deo ſuo: & non ſaluabo eos in arcu & gladio. & inde יֵשַׁע Ieſaa. i. Salus. ſaluatio. ſalutare. 2. Reg. 23. Cuncta eñ ſalus mea & omnis voluntas. ps. 17. Et cornu ſalutis mee. ps. 26. Dñs illuminatio mea & ſalus mea. ps. 50. Redde mihi letitiam ſalutaris tui. ps. 84. Et ſalutare tuum da nobis. Eſa. 61. Quia induit me veſtimẽtis ſalutis. Abach. 3. Egreſſus es in ſalutem populi tui: in ſalutẽ cũ xp̃o tuo. Scribitur ẽt cũ vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Ieſuaa. vt ps. 3. Dñi eſt ſalus. ps. 32. Fallax equus ad ſalutẽ. ps. 117. Et factus es mihi in ſalutẽ. Abach. 3. Quadrige tue ſaluatio. Scribitur ẽt cũ tau in fine loco he. vt Geñ. 49. Salutare tuum expecto dñe. Ps. 34. Dic anime mee ſalus tua ego ſũ. Eſa. 52. Et videbũt oẽs fines terre ſalutare dei nr̃i. & in plurali. יְשׁוּעוֹת Ieſuooth. vt. ps. 27. Et ptector ſaluationũ xp̃i ſui eſt. Et aliqñ ſcribitur cũ tau in principio loco iod & dicitur תְּשׁוּעָה Theſuaa. vt. 2. Reg. 23. Fecitq; dñs ſalutẽ magnã. ps. 36. Salus aũt iuſtorũ a dño. ps. 59. Et vana ſalus hominis. ps. 143. Qui das ſalutem regibus. prouer. 11. Salus aũt vbi multa cõſilia. & in eo. 21. dñs aũt ſalutẽ tribuit. Et aliqñ ſcribitur cum mem in principio. vt Ezech. 16. & aqua non es lota in ſalutem. & inde מוֹשִׁיעַ Moſiaa. ideſt ſaluator: vel ſaluãs. vt Iudi. 3. Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem. Eſa. 19. Et mittet eis ſaluatorẽ & ppugnatorẽ. Et in eo. 43. & ſaluator nõ eſt abſq; me. Et in eo. 63. & factus eſt eis ſaluator. Et in plurali. מוֹשִׁיעִים Moſiim. Nec. 9. dediſti eis ſaluatores. Et inde deriuatur ſacratiſſimum nomen ieſus. Quod hebraice dicitur יְהוֹשֻׁעַ Iehoſuaa. Zach. 3. Et oſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum. Et in eodem. Quia ecce lapis quem dedi coram ieſu. & interpretatur ſaluator. Matthei. 1. Et vocabis nomen eius ieſũ: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum.

Saluũ facere. הוֹשִׁיעָה נָא Oſana. Salua obſecro. יֵשַׁע Salus. Saluare. יְשׁוּעָה Salus. Saluatio. Saluare. יְשׁוּעוֹת ſaluationes תְּשׁוּעָה ſalus. מוֹשִׁיעַ ſaluator. מוֹשִׁיעִים ſaluatores יְהוֹשֻׁעַ Ieſus ſaluator.

יָשְׁפֵה Iaſpe. hyaſpis. lapis precioſus ſecundum hebreos. Vnde ab hebreo habuit originem. Sed Beatus hieronymus tranſtulit Beryllus. Exo. 28. In quarto chryſolithus onychinus beryllus. Ezech. 28. Chryſolithus & onix & beryllus.

יָשְׁפֵה Jaſpis. בֶּרִלּוֹס Berillus.

יָשַׁר Placere. Idirectum ire.

יִשַּׁר Iaſar. placere. Rectum eſſe. dirigere. in directum ire. Nume. 23. Si forte placeat deo: vt inde maledicas eis. Iudi. 14. Quia placuit oculis meis. Et in eodem. Deſcenditq; & locutus eſt mulieri que placuerat oculis eius. 1. Regum. 18. Placuit ſermo in oculis Dauid. 3. Regum. 9. Et non placuerunt ei. 1. Paralipo. 12. placuerat enim ſermo omni populo. 2. Paralipo. 32. Et auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid. Pro quo hebrei legunt. Et direxit eas. Hiere. 18. Sicut placuerat in oculis eius vt faceret. & in eodem. 27. Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Item ſignificat rectum eſſe vel in directum ire. vt. 1. Regum. 6. Ibant autem in directum vacce. Ps. 32. Quia rectum eſt verbum domini. Item ſignificat

Dirigere. dirigére. Ps. 5. Dirige in conspectu tuo viam meã. ps. 118. Propterea ad oĩa mandata tua dirigebar. Prouer. 3. Et ipse diriget gressus tuos. Et in eo. Et palpebre tue precedãt gressus tuos. pro quo he. le. Et palpebre tue dirigant cõtra te vl ante te aut corã te. Et in eo. 9. Et pergentes in itinere suo: p quo he. le. Et dirigentes itinera sua. Esa. 40. Rectas facite

Rectũ facere. Humiliare in solitudine semitas dei nostri. Ponitur ẽt pro humiliare. vt in eo. 45. Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamẽ in predicto loco legunt. Et distorta vel aspera rectificabo. i. recta faciam ea. Inde יָשָׁר Iasar. i. rectus: siue rectitudo. aut

Rectum. Rectus Equitas. equitas. Iudi. 21. Vnusquisq; quod sibi rectum videbatur hoc faciebat. Iob. 1. erat vir ille simplex & rectus. Et in eo. 23. Proponat equitatem contra me. ps. 10. Equitatem vidit vultus eius. Ps. 24. Dulcis & rectus dñs. Prouer. 29. A-

Recta. Recti. Recte. יְשָׁרִים bominatur eos qui in via recta sunt. & in plu. יְשָׁרִים Iesarim. vt. ps. 18. Iustitie dñi recte. ps. 32. Rectos decet collaudatio. Ps. 48. Et dominabũtur eorum iusti in matutino. i. dñabuntur eorũ recti. Osee. 14. Quia recte vie dñi. Inde

Equitas. יֹשֶׁר Iosser. i. rectitudo siue equitas. Deut. 9. Neq; enim propter iustitias tuas & equitatem cordis tui. Iob. 32. Simplici corde meo sermones mei. pro quo he. le. Rectitudine siue equitate cordis mei sermones mei. Prouer. 2. Qui relinquunt iter rectũ. pro quo he. le. Qui relinquunt itinera rectitudinis. Et in eo. 4. Ducã te per semitam equitatis. Et a

Rectitudo מִישׁוֹר liquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִישׁוֹר Misor. ps. 44. Virga equitatis virga regni tui. Esa. 40. &

Equitas. Directum מֵישָׁרִים erũt praua in directa. Malach. 2. In pace & equitate ambulauit. & in plu. מֵישָׁרִים Mesarim. Ps. 16. Oculi tui videant

Equitates Recti. equitates. Prouer. 1. Iustitiam & iudiciũ & equitates. Ponitur ẽt p rectis. Canti. 1. Recti diligunt te. Ponitur ẽt מֵישָׁרִים

Blande. Mesarim in nostra translatione pro blando. Prouer. 23. Ingreditur blande. Quod hebrei exponunt suaue vel cõplacens. Et ponitur ibi in hebreo plurale pro singulari. potest ẽt legi sic. vadit siue ingreditur recte vel directe. Canti. 7.

Suauiter. Sicut vinũ optimũ dignũ dilecto meo ad potandum. pro quo he. le. Sicut vinũ optimũ vadit siue ingreditur ad dilectũ meum suauitater vel in cõplacentiã. vel sic. vadit siue ingreditur dilecto meo recte vel directe. vbi similiter põitur

Directus. Rectissim? יְשֻׁרִים Mesarim. in plurali pro singulari. Inde יְשֻׁרוּן Iesurun. i. rectus vl directus: aut rectissimus. Deut. 32. Incrassatus est dilectus. Debet legi directus. Et in eodem. 33. Erit apud rectissimũ rex. Et in eodem. Non est alius vt deus rectissimi. & inde מְיֻשָּׁר Meiusar. pro quo btũs hieronymus trãstulit opere quadro. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulã. Hebrei dicũt q signãt extensum vel cõplanatũ.

Ope ãdro Extensum. Articulus accusatiui casus. יָת Iath. in lingua chaldaica est articulus accusatiui casus. sicut in hebreo hec dictio אֵת Eth. de qua supra dictum ẽ in littera aleph. Et eodem modo componitur cum pronominibus sicut dictum est in predicta dictione אֵת Eth.

Sedere Habitare. יָתַב Iatheb. in lingua chaldaica significat sedere vel habitare. Dañ. 7. Et antiquus dierum sedit. Esdre. 4. Et habitare cos fecit in ciuitatibus samarie.

Paxillus. Clauus. יָתֵד Iathed. paxillus. clauus. Deut. 23. Gerens paxillum in baltheo. Iudi. 4. Tulit itaq; iael vxor Aber clauũ tabernaculi. Et in eo. 5. Manũ suam misit ad clauum. Et in eodẽ. 16. Et clauum his circunligatum terre fixeris. Et in eodẽ. Extraxit clauum cum crinibus & licio. Esa. 22. Et figam illum paxillum in loco fideli. Et in eodem. Auferetur paxillus qui fixus fuerat. Zach. 10. Ex ipso angulus & ex ipso paxillus. Et in plurali. יְתֵדוֹת Iethedoth. Exo. 27. Tam paxillos eius quam atrii.

Pupillus Orphan?. יָתוֹם Iathom. Pupillus. orphanus. Exo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. ps. 9. Orphano tu eris adiutor. Et in plu. יְתוֹמִים Iethomim. ps. 67. Patris orphanorũ & iudicis viduarũ. Threñ. 5. Pupilli facti sumus absq; patribus.

Orphani. יָתַר Iathar. remanere. relinqui. relinquere. superesse. excellere. excellens esse. Exuperare. Gen. 32. Traductisq; omnibus que ad se pertinebant remansit solus. Exo. 10. Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando dimiserat. idest reliquerat. Et in eodem. Nihilq; omninovirens relictum est in lignis. Et in eodem. 16. Nullus relinquat ex eo in mane. Et in eodem. Sed dimiserunt quidam ex eis vsq; mane. Et in eodem. 29. Quod si remanserit de carnibus consecratis. Et in eodem. Combures reliquias igni. idest quod remansit vel relictum est. Leuit. 2. Quod autem reliquum fuerit. Et in eodem. 7. Si quid in crastinum remanserit. Ios. 11. Et non reliquit vllum de stirpe Enachim. 3. Reg. 18. Ego remansi propheta domini solus. ps. 78. Posside filios mortificatorum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Relinque filios interitus. Prouer. 2. Et simplices permanebunt in ea. idest remanebunt in ea. Esa. 1. Relinquetur filia sion vt umbraculum in vinea. Et in eodem. Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semen. significat etiam excellere. vel superare. vt Gen. 49. Effusus es sicut aqua: non crescas. idest non excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur vt primogenito super fratres tuos. Prouer. 12. Qui negligit damnum propter amicum iustus est. Pro quo hebrei legũt. Excellit siue exuperat proximũ suũ siue amicũ suũ iustus. idest excellentior est iustus alio quocũq; & inde נוֹתָר Nothar. siue מוֹתָר Mothar. idest illud quod relinquitur vl remanet. vt. 4. Reg. 4. Tu autem & filii tui viuite de reliquo. Inde יֶתֶר Iether. siue יוֹתָר Iother. Plus. magis. amplius. reliquum. residuum. Gen. 49. Prior in donis & maior in imperio. idest plus in donis & magis in imperio. Ps. 30. Et retribuet abundanter facientibus superbiam. idest retribuet magis vel amplius. Eccls. 7. Et magis prodest videntibus solem. Et ĩ eo. 12. His ãplius fili mi ne requiras. Esa. 56. Et erit sicut hodie sic & cras & multo amplius. Ponitur etiam pro reliquo vel reliquiis aut residuo. Leuit. 14. qđ autem reliquum est olei. 1. Reg. 15. reliqua vero occidimus Ps. 16. Et dimiserunt reliquias suas paruulis suis. Ioel. 1. Residuum eruce comedit locusta & residuum locuste comedit Bruchus. & inde יִתְרָה Ithra. i. Excellẽtia. plus: siue magnitudo. vt Esa. 15. Secundum magnitudinẽ operis & visitatio eorum. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur יִתְרַת Ithrath. Hiere. 48. Quia plus fecit quam potuit: id circo perierũt. Et in hebreo nõ est quã potuit. debet tamen subintelligi. & inde יוֹתֵר Iother. idest amplius. magis. excelentia. Eccls. 1. Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo. Et in eodem. 2. Et nihil permanet sub sole. idest nihil est amplius sub sole. Et in eodem. Et vidi q tantum precederet sapientia stultitiam quantum differt lux a tenebris. pro quo hebrei legunt. Et vidi quod est excellentia sapientie ab stultitia: sicut est excellentia lucis a tenebris. Et in eodem. 3. Quid habet amplius hõmo. Ponitur etiã pro insuper. Vt in eodem. 5. Et insuper vniuerse terre rex imperat seruienti. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מוֹתָר Mothar. vt in eodem. Et nihil habet homo iumento amplius. Item יֶתֶר Iether. funiculus. Neruus. idest corda arcus. ps. 11. Parauerunt sagittam suam in pharetra. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Posuerunt sagittã suã sup neruũ. Iob. 4. Qui aũt reliqui fuerint auferẽtur ex eis. pro quo he. le. Vtiq; auferetur siue mouebitur funiculus eorũ in eis vel cũ eis. Et secundum hebreos per funiculũ intelligitur hic liga

Plus. Abũdãter Magis Amplius. Reliqua. Reliquie. Residuum יִתְרָה Magnitudo. יִתְרַת Plus. Amplius. Excellẽtia Amplius. יוֹתֵר Amplius. יֶתֶר Neruus. Funiculus

tura vel firmitas.poteſt deriuari a primo ſignificato & legi ſic.ſ. Auferentur ſiue mouebũtur reliquie eorũ in eis vl cum eis.Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra.vel ſecundum aliud ſignificatum ſic. Auferetur excellentia eorum cum eis.Et in eo.30.Pharetram enim ſuam aperuit. Pro quo hebrei legunt.funiculum meum ſiue cõrdam meã diſſoluit vel aperuit.& in plurali יִתְרִים Ietharim.vt Iudi.16. Si ſeptem neruiceis funibus. Et in eodem. Attulerũtq; ad eam ſatrape philiſtinorum ſeptem funes. Scribitur etiam cum mem in prĩcipio & dicitur מֵיתָרִים Metharim.vt Nu. 3.Funes tabernaculi & omnia vtenſilia eius.& in eo.& paxilli cum funibus. Item יְתֶרֶת Iothéreth.ideſt tela vel reticulum quod pendet ex iecore. Leuit.3.& reticulum iecoris cum renunculis. & in eodem. & vtrumq; renunculum cũ adipe qui eſt iuxta ilia reticulumq; iecoris. Ponitur etiam pro aruina.vt in eodem.& aruinam iecoris cum renunculis. Item ponitur pro adipe.vt in eodem.4.& adipem iecoris cum renunculis.

Pharetra Corda. יִתְרִים Funes. מֵיתָרִים Funes. יְתֶרֶת Reticulũ. Aruina. Adeps.

De incipientibus a littera.ב.Caph.

Iſta littera.ב. Caph nunq; reperitur ſola per ſe ſicut neq; vlla alia littera hebraica: ſed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis & tunc ſignificat. quaſi.ſicut.tanq; .quemadmodum.cum.quando.iuxta.ſecundum.Geñ.3.ecce adam quaſi vnus ex nobis. & i eo.10.quaſi nẽbrod robuſtus venator coram domĩo. & in eo.19.viſus eſt eis quaſi ludens loqui.& in eo.33. Quaſi videre vultum dei.& i eodem.38.Ne ipſe moreretur ſicut fratres ei?. & in eodem.48.Sicut ruben & ſymeon.Exo.15. Que deuorauit eos ſicut ſtipulam.Deut.1.Sicut ſtellas celi. Ps.1.& erit tanq; lignũ.& in eo. Tanquam puluis quem proiicit ventus.ps.2. Tanq; vas figuli.Ps.17.qui pfecit pedes meos tanquam ceruorum.ps.18.& ipſe tanquam ſponſus. Ps.36.quemadmodum fumus deficiant.ps.41. quemadmodum deſiderat cerus ad fõtes aquarum.ps.77. quem admodum patres eorum. Item ſignificat cum vel quando. vt Exo.9.Cum egreſſus fuero de vrbe.Deut.17. Poſtquã autem ſederit in ſolio regni ſui.Pro quo he.le.Et erit qñ ſederit in ſolio regni ſui.Eſter.1.Qñ ſedit in ſolio regni ſui. Oſee.7.Cum ſanare vellem iſrael. Item ponitur pro iuxta vel ſecundum.vt Geñ.21. Iuxta miſericordiam quã feci tibi.Et in eo.43.Primogenitus iuxta primogenita ſua:& minimus iuxta etatem ſuam.Exo.25. Secundum exẽplar quod tibi in mõte monſtratũ eſt.ps.7.Iudica me dñe ſcm̃ dũ iuſtitiã meã & ſcm̃ innocentiã meã. Ps.61. Quoniam tu reddes vnicuiq; iuxta opa ſua.Habet fortaſſe & alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta.

Quaſi. Sicut. Cum. Quando. Iuxta. Secũdum.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt.ב.Caph.

כָּאַב Dolere. כְּאֵב Dolens. כְּאֲבִים Dolentes. Dolorem inferre. Vulnerare Contriſtaſ Lapidare. כְּאֵב Dolor.

כָּאַב Caab.Dolere.Iob.14.Attamen caro eius dum viuet dolebit.Inde.כְּאֵב Coeb.ideſt dolens.Ps.68.Egoſum pauper & dolens.Et in plurali כְּאֲבִים Coabim. Geñ. 34. Quando grauiſſimus vulnerum dolor eſt. Pro quo hebrei legunt.Cum eſſent dolentes. Et inde verbum tertie coniugationis quod ſignificat dolere facere vel dolorem inferre.Hiere.28. Et ſpina dolorem inferens. Ponitur ẽt pro vulnerare vel contriſtare. vt Iob.5. Quia ipſe vulnerat & medetur.Ezech.13.Quem ego non contriſtaui.Item ponitur tranſlatiue pro lapidare vel lapidibus percutere.ꝑ quo btũs hieronymus trãſtulit operire.ſ. lapidibus.4.Reg.3.Et oẽm agrũ egregiũ operietis lapidib?. & inde כְּאֵב Ceeb.i.dolor.Iob.2. Videbant enim dolorem eẽ vehemẽtẽ.Eſa.65.Et vos clamabitis pre dolore cordis.ſcribitur ẽt cũ mẽ in principio & dr̃ מַכְאוֹב Machob.Exo.3. Et ſcſes dolorem eius.Eccl's.1. Qui addit ſcientiam addit dolorem.Et in eo.2. Cuncti dies eius doloribus & erumnis pleni ſunt.Eſa.53. Virum dolorum.Et i eo.Et dolores noſtros ipſe portauit.Threñ.1. Si eſt dolor ſicut dolor meus. Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb.pro compaſſione vel miſeratione.vt Iob.31. Quoniã ab infantia creuit mecũ miſeratio. כָּאָה Caa.conterere.merere facere.percutere.Ps.108. Et cõpunctum corde mortificare.ideſt contritum corde Prouer.18. Spiritum vero ad iraſcendum facilẽ quis poterit ſuſtinere.pro quo hebrei legunt. Et ſpiritum merentẽ vel triſtem aut cõtritũ quis poterit ſuſtinere.Ezech.13.pro eo quod merere feciſtis cor iuſti. Dañ.11. Et venient ſuper eum trieres romane & percutietur.ideſt conteretur. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ a predicta dictione deriuatur חֶלְכָּאִים Chelcaim.& ꝙ eſt dictio compoſita & ſignificat exercitũ vel cõgregationẽ oppreſſorũ vel merentiũ.pro quo tranſlatio noſtra pauperes traduxit.ps.9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperũ. De quo vide ſupra in dictiõe חֶלֶךְ Chélech.

כָּאַב Stella. כּוֹכָב Sidus. כּוֹכָבִים Sidera. כּוֹכְבִי בֶּכָה Sic. כָּבַד aggrauare Premere. Grauare. Oppmere. Ingrauaſ. Aggrauaſ mltiplicaſ. כָּבֵד כָּבֵד Graue.

כּוֹכָב Cochab. Stella.ſidus.Nu.24. Orietur ſtella ex iacob Amos.5. Sidus dei veſtri.Et in plu.כּוֹכָבִים Cochabim. Geñ.1.& ſtellas.Et in eo.15. Et numera ſtellas ſi potes.ps. 8.Lunam & ſtellas que tu fundaſti.Eſa.47. Augures celi qui contemplantur ſidera. Abdie.1.Si inter ſidera poſueris nidum tuum.Et quando poſt ſe regit genitiuum ſcribitur ſine mem & dr̃ כּוֹכְבִי Cochbe.Geñ.26.ſicut ſtellas celi. כָּכָה Cacha. ſic.ita.Exo.12. Siq autẽ comedetis illum. De q vide infra in dictione כֹּה Co.

כָּבַד Cabad.Grauare.aggrauare.premere.opprimere.mltiplicare.Grauẽ vel ponderoſum eſſe.Honorare. glorificare.honoratũ ſiue glorioſum eſſe.Geñ.18. Et peccatũ eorum aggrauatũ eſt nimis.Et in eo.43. Fames omnẽ terram vehementer premebat.Pro quo hebrei legunt. Et fames graueſcebat in terra.Et in eodem.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Pro quo hebrei legunt.Oculi enim iſrael grauati erant pre ſenectute. Exo. 5.Opprimantur operibus .ideſt aggrauentur. Et in eodem.7.Ingrauatum eſt cor pharaonis.Et in eodem.8.Ingrauauit cor ſuum: & non audiuit eos.Et in eodem. Et ingrauatum eſt cor pharaonis.Et in eodem.10.Ego enim in durauí cor eius.ideſt aggrauaui.1.Regũ.5. Aggrauata eſt autem manus domini ſuper azotios.Et in eodem. Et graueſſima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt. Et grauabatur valde manus dei ibi.Et in eodem.6.Quare aggrauatis corda veſtra ſicut aggrauauit egyptus & pharao.Et in eodem.31.Totũ pondus prelii verſum eſt in ſaul.pro quo hebrei legunt.& ingrauatum eſt prelium in ſaul ſiue contra ſaul.2.Reg.13.Et grauemus te.Et in eodem. 14.quia grauabat eũ ceſaries.3.Reg.12. Pater tuus aggrauauit iugũ noſtrum.2.Paralip.25.Et idcirco erigitur cor tuum in ſuperbiam.pro quo hebrei legunt.Et erexiſte cor tuum ad aggrauandum:ſcilicet prelium.Ps.37.ſicut onus graue grauate ſunt ſuper me.Eſa.6.Et aures eius aggraua. Ponitur etiam pro multiplicare.vt Naum.3. Congregare ergo vt bruchus:multiplicare vt locuſta.& inde כְּבֵד Cabed ſiue כֹּבֶד Cobed.aut כְּבֵד Cebed.ideſt grauis ponderoſus. multus ſiue multiplicat?.magn?ſiue vehemẽs.vel ꝑminẽs Geñ.12. preualuerat enim fames in terra.pro quo he.le. Grauis enĩ erat fames in terra.Exo.4.impeditioris & tardioris lingue ſum.pro quo he.le.quia grauis oris & grauis ligue ego ſũ.& eſt ſẽſus ſicut in lra noſtra.& in eo.9. peſtis valde grauis. Et in eodem.17. Manus autem moyſi erant graues. Ps.37.Sicut onus graue. prouer.27. Graue eſt

saxum & onerosa arena.Esa.1.Populo graui iniquitate. & in eodem.21.A facie grauis prelii.Naum.3. Et grauis ruine.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et multitudo ca

Magnus

daueris.Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed.pro multo vel magno aut vehementi vel prominenti.vt Geñ.49.Plāctu magno atq; vehementi.Et in eodem. Planctus magnus est iste egyptiis.Exo.10.Et federunt in cūctis finibus egyptio

Multum.

rum innumerabiles.idest multe.Et in eodem.18. Vltra vires tuas est negocium.idest multo magis quam vires tue.

multitudo

Nu.20. Statimq; egressus est obuius eum infinita multitudine.3.Règ.3.Populum tuum hunc multum.Esa.32.Et

prominēs. Diues.

vmbra petre prominenti.Ponitur etiā pro diuite. vt Geñ. 13.Erat autem Abraam dines valde.idest auctus & multiplicatus in bonis.Sed beatus hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Quomodo potuerit exiēs de egypto esse dines valde.Quod soluitur hebraica

Grauis

veritate in qua scribitur.Abraam grauis vehementer:hoc כָּבֵד מְאֹד Cabed meod:egypti pondere grauabatur:& licet videantur esse diuitie pecoris auri & argenti: tamen si egyptie sunt viro sancto graues sūt.Hec hieronymus.&in

כְּבֵדוּת

de כְּבֵדוּת Cebeduth.idest grauitas siue ponderositas.Beatus hieronymus transtulit Profundum.Exo.14. Fereban

Profūdū. Grauitas.

turq; in profundum.Pro quo hebrei legūt.& deduxit eos in grauitate.i.grauiter & ponderose. Significat etiam supradicta dictio כָּבַד Cabad.honorare siue glorificare.Exo.

כָּבַד

Glorificar Honorare

14.Et glorificabor in pharaonem.Et in eodem.20.Honora patrem tuum & matrem.Leuit.10.Et in conspectu omnis populi glorificabor.Nu.22.Paratum habeo honorare te.Et in eodem. An quia mercedem aduentui tuo reddere nequeo.Pro quo hebrei legunt. An quia non possum honorare te.Et in eodem.24.Decreueram quidem magnifice honorare te.Iudi.13.Vt si sermo tuus fuerit expletus honoremus te.1.Reg.2.Quicunque honorauerit me glorificabo eum.Et in eodem.15.Honora me coram senioribus. Iob.14.Siue nobiles fuerint filii eius. idest siue honorati vel glorificati fuerint.Ps.14. Timentes autem dominum glorificat.Ps.49.Sacrificiū laudis honorificabit me. Pro-

Honorificare.

uer.12.Quam glorioſus & indigens pane.pro quo hebrei legunt.Quam glorificans vel honorans se & indigens pane.Et in eodem.13.Qui autem aquiescit arguenti glorificabitur.Et in eodem.27.Et custos domini sui glorificabitur.Esa.24.In doctrinis glorificate dominum.Et in eodē 26.Numquid glorificatus es.Et in eodem.58. Et sanctum domini glorioſum& glorificaueris eum.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Et in eodem.66.propter nomē meum glorificetur dominus.Hiere.30.Et glorifica bo eos & non attenuabuntur.Hebrei tamen in predicto loco secundum aliam significationem legunt. Et multiplicabo eos & non minuentur.Ezech.27. Et glorificata es nimis in corde maris.Inde כָּבוֹד Cabod.idest gloria. honor.

כָּבוֹד

Gloria.

Geñ.45.Et nunciate patri meo vniuersam gloriam meā. Exo.16.Et ecce gloria domini apparuit in nube.Nu.24. Sed dominus priuauit te honore.Ios.7. Et da gloriam domino deo israel.1.Reg.4.Translata est gloria de israel.ps. 4.Filii hominum vsquequo graui corde:vt quid diligitis vanitatē.pro quo hebrei legunt. Filii viri vsquequo gloria mea pro ignominia diligitis vanitatem.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ueritatem sic trāstulit.Filii viri vsquequo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatem.ps.7.Et gloriam meam in puluerem deducat.ps 15.Et exultauit lingua mea:pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et exultauit gloria mea.ps.28.Et in templo eius omnes dicent glo

Honor.

riam.ps.29.vt cantet tibi gloria mea.ps.72.Et cum gloria suscepisti me.Prouer.20.Honor est homini qui separat se a contentionibus.Et in eodem.25.Gloria dei celare verbū & gloria regum inuestigare sermonem. Esa.14. vniuersi dormierunt in gloria.Et in eo.16.Auferetur gloria moab. Et in eodem.40.Et reuelabitur gloria domini. Malach.1.

כְּבוֹדָה

Gloria.

vbi est honor meus.& inde כְּבוּדָה Cebuda. idest glorioſa vel honorabilis. preciosum.ps.44.Omnis gloria eius filie regis.Ezech.23.Et sedisti in lecto pulcherrimo.i. honorabili.Et in hebreo est generis feminini.ponitur etiam pro precioso. Iudi.18.Et omne quod erat preciosum. Et inde

Honorabilis. Preciosū

נִכְבָּד

Inclytus. Glorioſus

Nicbad.idest honorabilis. inclyt9.nobilis.glorioſus Geñ.34.Et erat inclytus in omni domo patris sui.2.Reg. 6.Quam glorioſus fuit hodie rex israel.& in plu. נִכְבַּדִּים Nichbadim. Nu.22.plures & nobiliores quā ante miserat ps.149.Et nobiles eorum in manicis ferreis.Et in genere femininо נִכְבָּדוֹת Nicbadoth.ps.86.Glorioſa dicta sunt de te.Et in hebreo est generis feminini pluralis numeri.idest res glorioſe dicte sunt de te.Item כֶּבֶד Cabed. idest iecur. Leuit.1.Et omnia que adherent iecori. Et in eodem.3.Et reticulum iecoris.Prouer.7.Donec transfigat sagitta iecur eius.Ezech.21.Exta consuluit.pro quo hebrei legunt.vidit in iecore.Threñ.2.Effusum est in terra iecur meum.

נִכְבַּדִּים

Nobiles.

נִכְבָּדוֹת

Glorioſa.

כֶּבֶד

Iecur.

כָּבָה Caba.extinguere.vt Leuit.6.Ignis autem in altari sē per ardebit.pro quo hebrei legunt.&ignis in altari ardebit & non extinguetur.& in eodem.Et nunquam deficiet in altari.idest nunquam extinguetur.1.Reg.3.Nec poterat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2. Reg. 14.Et querunt extinguere scintillam meam. Et in eodem 21.Ne extinguas lucernam israel.2.paralip.29. Et extinxerunt lucernas.Canti.8.Aque multe non poterunt extinguere charitatem.Esa.42.Et lignum fumigans non extinguet.Et in eodem.44. Contriti sunt sicut linum & extincti sunt.

כָּבָה

Extinguere.

כֶּבֶל Chebel.compes.vinculum.ps.104.Humiliauerūt in compedibus pedem eius.ps.149. Et nobiles eorum in manicis ferreis.idest in vinculis vel compedibus ferreis & inde כָּבוּל Cabul.pro quo translatio nostra posuit ipsū hebraicum.3.Reg.9.Et appellauit eas terram cabul. idest sterilem & incultam: sicut exponunt hebrei. Alii vero dicunt q̄ significat arenosam siue lutosam in qua pedes ambulantium comprehendantur & figātur quasi essent in cōpedibus & uinculis.

כֶּבֶל

Compes. Vinculum

כָּבוּל

Sterilis Inculta.

כָּבַס Cabas.Lauare.abluere.Geñ.49.Lauit in vino stolā suam.Exo.19.Lauentque vestimenta sua.Leuit.11.lauabitq; vestimenta sua.Et in eodem.13.Lauabitq; hō vestimenta sua & mundus erit.& in eodem.Et lauabunt id in q̄ lepra est.Et in eodem.postquam vestis est lota.Nu.8. &lauerint vestimenta sua.& in eodem.31.Et lauabitis vestimēta vestra.ps.50.Amplius laua me ab iniquitate mea. Hiere.2.Si laueris te nitro.& in eodem.4. Laua a malicia cortuum.& inde כּוֹבֵס Cobes.idest lauans aut fullo.Esa.7. In via agri fullonis.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַבֵּס Mechabes.vt Malach.3. Quasi ignis cōflans & quasi herba fullonum.

כָּבַס

Lauare

כּוֹבֵס

Fullo.

מְכַבֵּס

כַּבַּע Cobaa.Galea.armatura capitis.1.Regū.17. Et posuit galeam eream super caput eius.Esa.59.Et galea salutis in capite eius.Ezech.27.Clypeum & galeam suspenderunt in te.& in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere.46.Et state in galeis.

כַּבַּע

Galea.

כּוֹבָעִים

Galee.

כַּבִּיר Cabir.Multiplex.magnus.multus.grandis.fortis. potens.Iob.8.Et spiritus multiplex sermones oris tui. Et in eodem.15.Multo vetustiores quam patres tui. Et in

כַּבִּיר

Multiplex multus.

Potens. eodem. Deus potentes non abiſcit: cū & ipſe ſit potens. Eſa. 16. Parus & modicus nequaq̄ multus. Scribitur etiam aliquando cū aleph in medio. Eſa. 10. Et detraxi quaſi potens in ſublime reſidentes. Pro quo hebrei le. Et detraxi multitudinē habitātiū. Poteſt ēt legi ſicut eſt in littera noſtra. De

אַבִּיר Abir. quo vide ſupra in dictione אַבִּיר Abir. & in plurali

Multi. Multe. כַּבִּירִים Cabirim. Iob. 54. Cōteret multos & innūerabiles. Eſa. 17. Sicut ſonitus aquarū multarū ſonabunt: & aliqñ ſcribitur cum mem. & dicitur מַכְבִּיר Machbir. i. multitudo ſiue multi. Iob. 30. Et dat eſcas multis mortaliū. & inde verbum tertie

Multi. Multiplicare. כַּבִּיר coniugationis qd̄ ſignificat magnificare ſeu multiplicare. vt Iob. 36. Et abſq̄ ſciētia verba multiplicat. Item כַּבִּיר Cabir. i. pellis. 1. Reg. 19. Et pellem piloſam caprarū poſuit ad caput eius. & inde

Pellis. כְּבָרָה Cebara. i. cribrum. eo quod cōmuniter fit ex pelle. Amos. 9. Sicut concutitur triticum in cribro. & inde

Cribrum. מִכְבָּר Michbar. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāſtulit craticulā. Exo. 27. Craticulāq̄ in modū retis eneam.

Craticula. מִכְבָּר & in eo. 38. Craticulāq̄ eius in modū retis fecit eneam. & inde

Stragulū. מִכְבָּר Machber. i. ſtragulū: ſeu veſtis denſa: aut tegmē 4. Reg. 8. Et tulit ſtragulum & infudit aquā. & inde

Vernū tps כִּבְרַת Chibrath. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vernum tempus ſiue electum temp⁹. Geñ. 35. Venitq̄ verno tpe ad terram que ducit ephratam. 4. Reg. 5. Abiit ergo ab eo electo tpe. Et de hoc vide ſupra in dictione בָּרָה Bara. Itē

Electū tps. כְּבָר Cebar. i. iam. Eccl's. 1. Iam preceſſit in ſeculis. & in eodē. 2. Vt ſequi poſſit regem factorem ſuū. Pro quo hebrei le. Vt

Iam. ſequi poſſit regem qui iam fecerunt eū. & in eodē. Et futura tpa oblione cuncta pariter operiēt. Pro quo hebrei le. Eo quod iam diebus vēturis ſiue futuris oīa obliterabūtur & in eo. 3. Quod factū eſt ipm permanet. Pro quo hebrei legunt. Quod fuit iam eſt. & in eo. 4. Et laudaui magis mortuos quam viuentes. Pro quo hebrei legūt. Et laudaui mortuos qui iam mortui ſunt magis q̄ viuentes. & in eodem. 6. Iam vocatum eſt nomen eius. & in eo 9. Simul perierūt. i. iam perierunt. & in eodē. Quia deo placent opera tua. pro quo hebrei legunt. Quia iam deo placent opera tua.

כָּבַשׁ Cabas. Subiicere. Subigere. in ſeruitutem redigere. Subiugare. Opprimere. Geñ. 1. Et replete terram & ſubiicite eā. Nu. 22. Cū fuerit terra vobis ſubiecta. 2. Reg.

Subiicere Subigere. Subiugare 8. De vniuerſis gentib⁹ quas ſubegerat. Nec. 5. Et ecce nos ſubiugamus filios noſtros & filias in ſeruitutem. & in eodē. Et de filiabus noſtris ſunt famule. i. ſunt ſubiecte. Eſter. 7.

Opprimere Etiam reginam vult opprimere me preſente. Hiere. 34. Et ſubiugauerunt in famulos & in famulas. Zach. 9. Et ſubiicient lapidibus funde. Ponitur ēt pro deponere. vt Mich.

Deponere 7. Deponet iniquitates noſtras.

כֶּבֶשׂ Cebes cū pūcto cebolet in littera ſim. i. agnus. Leuit.

Agnus. 4. Si aūt de pecoribus obtulerit. Pro quo hebrei legunt. Si aūt agnū obtulerit. Nu. 7. Agnum vnū anniculū in holocauſtū. Eſa. 11. Et habitabit lup⁹ cum agno. & in plurali כְּבָשִׂים Cebaſim. i. agni. Exo. 29. Agnos anniculos per

Agni. ſingulos dies iugiter. Nu. 7. Agnos anniculos per ſingulos quīq̄. & in genere femininо כִּבְשָׂה Cabſa. i. agna ſiue ouis.

Ouis. Nu. 6. Et ouem anniculā immaculatā pro peccato. 2. Reg. כִּבְשׂוֹת 12. Pauper aūt nihil habebat omnino preter ouē vnā parכִּבְשֹׁת uulā. & in plurali כִּבְשׂוֹת Chibſoth ſiue כִּבְשֹׁת Chebaſoth.

Agne. Geñ. 21. Et ſtatuit abraā ſeptem agnas gregis. & in eodem Quid ſibi volunt ſeptem agne iſte.

כַּד Cad. hydria. lagena. Geñ. 24. Habens hydriam in ſcapula ſua. 3. Reg. 17. Hydria farine non deficiet. Eccl's. 12. Et

Hydria. כַּדִּים conteratur hydria ſuper fontem. & in plurali כַּדִּים Cadim.

Lagene. hydrie. Iudi. 7. Et dedit tubas in manibus eorum lagenaſq̄ vacuas ac lāpades ī medio lagenarū. & ī eo. Et hydrias cōfregerūt.

כִּדּוֹד Cidod. ſcintilla. teda. Iob. 41. Sicut tede ignis accenſe. & ſecundum hebreos inde deriuatur כַּד Cad. i. hydria

Teda. כַּד vel lagena. De quo dictum eſt ſupra in dictione precedenti.

כָּזַב Chadab in lingua chaldaica ſignificat mentiri ſeu falle re. & inde כְּזִבָא Chidba. i. mendaciū ſeu mēdax aut fal-

Mentiri. כְּזִבָא lax. Dañ. 2. Quod interpretationem quoq̄ fallacem & deceptione plenam compoſuerītis.

Fallax. כַּדְכֹּד Cadchod lapis precioſ⁹. Quē trāſlatio nra hyaſpidē vocat. Eſa. 54. Et ponā hyaſpidē propugnacula tua.

Hyaſpis. In alio vero loco trāſlator poſuit ipſum nomen hebraicū. Ezech. 27. Et ſericū & codchód ꝓpoſuerūt in mercato tuo.

כַּדּוּר Cadur. pila. ſphera. Eſa. 22. Quaſi pilā mittet te in terכַּדֻּר ram. vbi deficit littera caph ſimilitudinis que ponitur

Pila. pro quaſi: propter euphoniam ne littera caph geminetur. & in eodē. 29. Et circūdabo te quaſi ſphera in circuitu tuo.

Sphera. Ponitur etiam כִּידוֹר Chidor pro prelio. vt Iob. 15. Sicut re

Prelium. gem qui paratur ad preliū: eo quod in prelio globus militū circundabat regem quaſi ſphera.

כֹּה Co. ſic. ita. hic. illic. huc. illuc. hinc. illinc. Geñ. 15. Sic erit

Sic. ſemen tuū. & in eo. 32. Sic loquimini domino meo eſau. & in eodem. Hec dicit frater tuus iacob. Pro quo hebrei legunt. Sic dicit frater tuus iacob. Exo. 3. Sic dices filiis iſrael.

Ita. Nu. 16. Sic benedicetis filiis iſrael. & in eodē. 32. Nōne ita fecerunt patres veſtri. 1. Reg. 3. Hec faciat tibi deus & hec addat. pro quo hebrei legūt. Sic faciat tibi deus & ſic addat. Et vbicūq̄ in prophetis legimus: hec dicit dñs. Hebrei legūt. ſic dicit dominus. & aliquando duplicatur littera caph. & dicitur כֹּכָה Cācha. vt Exo. 12. Sic aūt comedetis illū. & in eo.

Sic. 29. Omnia que precepi tibi facies ſuper Aarō & filiis ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et facies Aaron & filiis eius ſic: iuxta omīa que precepi tibi. Nu. 11. Sin aūt aliter tibi videtur. Pro quo. he. le. Et ſi ſic tu facies mihi. Eſter. 6. Sic honorabitur quēcūq̄ rex voluerit honorare. Eccl's. 11. Sic neſcis opa dei. Canti. 5. Quia ſic adiuraſti nos. Eſt etiam predicta dic-

כֹּה tio כֹּה Co. aduerbium loci. i. hic. huc. illuc. hinc. illinc. vel

Illuc. Hic. Huc. Illuc. Hinc. temporis. vt Geñ. 22. Ego & puer illuc vſq̄ properantes. & in eodem. 31. Pone hic coram fratribus meis. Exo. 2. Cūq̄ circunſpexiſſet huc atq̄ illuc. Nu. 11. Quantum vno die conficī poteſt ex omni parte caſtrorū. pro quo hebrei le. Quaſi via vnius diei hinc: & quaſi via vnius diei illinc in circuitu caſtrorū. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 3. Reg. 18. Cūq̄ ſe verteret huc atq̄ illuc. Significat etiam tempus preſens. vt Exo. 7. Et vſq̄ ad preſens audire nōluiſti.

Preſens tempus.

כָּהָה Caha. caligare. obſcurare. obſcurari. corripere. contraכֵּהָה ſtare. debilitari: aut infirmari. Geñ. 27. Et caligauerūt

Caligare. oculi eius. Deut. 34. Non caligauit oculus eius. 1. Reg. 3. Et oculi eius caligauerant. Iob. 17. Caligauit ab indignatione oculus meus. Naū. 3. Non eſt obſcura cōtritio tua. Zach. 11.

Obſcurari Et oculus eius dexter tenebreſcens obſcurabitur. Significat etiam corripere vel cōtriſtare aut infirmari. 1. Reg. 3. Et non corripuerit eos. Eſa. 42. Non erit triſtis nec turbulentus. i. non cōtriſtabitur. Ezech. 21. Et infirmabitur oīs ſpiritus. & inde כֵּהָה Cheha. i. obſcurum vl tenebroſum. vt Leuit. 13. Si obſcurior fuerit lepra & non creuerit. & in eodem Et cicatrix ſubobſcura. & in eo. Et ipſa lepre ſpecies fuerit ſubobſcura. & in eodē. Si deprehenderit ſubobſcurum albo rem lucere in cute. Ponitur ēt pro fumigante. Eſa. 42. Et linū fumigans nō extinguet. Quod alii obſcurū & tenebroſum trāſtulerūt. vt ait btūs Hieronym⁹ in explanationibus ſup predicto loco. Pōitur etiam ꝓ merore vel triſtitia. Eſa. 61. Pallium laudis pro ſpiritu meroris.

Corripere. Cōtriſtare. Infirmari כֵּהָה Obſcurus. Subobſcura. Fumigās. Meror.

כָּהַל Cahel. in lingua chaldaica ſignificat poſſe ſiue valere. Dañ. 2. Vere potes mihi indicare ſomnium. & in eo. 5

Poſſe.

Non poterunt nec ſcripturam legere.

כָּהַן Sacerdotio fungi. Miniſtrare

כָּהַן Cahan: miniſtrare. ſ. in ſacris. ſacerdotio fungi. ſacerdotē ordinari. Exo. 28. vt ſacerdotio fungatur mihi. & in eodē. In quibus ſanctificatus miniſtret mihi. & in eo. Sanctificabiſq; illos vt ſacerdotio fungantur mihi. & in eo. 35. Vt fungātur officio ſuo in ſacris. Nu. 13. Cōſecratis manib⁹ vt ſacerdotio fungerētur. & in eo. Functiq; ſunt ſacerdotio eleazar & ithamar. Pōitur ēt pro decorare. vt Eſa. 61. Tāq; ſponſum decoratū corona. i. tanq; ſpōſus qui more ſacerdotis decoratur corona atq; aliis veſtibus p̄cioſis atq; pulcherrimis: ſicut exponūt hebrei. & inde כֹּהֵן Cohen. i. ſacerdos. miniſter. vel ille qui preeſt ſacris. Geñ. 14. Erat autē ſacerdos dei altiſſimi. & in eo. 41. Deditq; ei vxorē Aſenez filiā putipharis ſacerdotis heliopoleos. Exo. 2. Erāt aūt ſacerdoti madian ſeptē filie. Leuit. 4. Si ſacerdos peccauerit. Et in eo. 6. Veſtietur tunica ſacerdos. & in eo. 13. Adducetur ad Aron ſacerdotē. Deut. 17. Nolens obedire ſacerdotis imperio. Ps. 109. Tu es ſacerdos in eternū. Hiere. 52. Saraiam ſacerdotē primū & ſophoniā ſacerdotē ſecūdū. & in plurali כֹּהֲנִים Cohanim. Geñ. 47. Preter terrā ſacerdotum que a rege tradita fuerat eis. Leuit. 21. Loquere ad ſacerdotes filios Aaron. 2. Reg. 8. Sadoc & abiathar erant ſacerdotes. 4. Reg. 10. Et notos & ſacerdotes. Iob. 12. Qui ducit ſacerdotes inglorios. Oſee. 6. Particeps ſacerdotū. Accipitur ēt pro magno vl' p̄rīcipali. vt. 2. Reg. 8. Filii aūt dauid ſacerdotes erant. i. primi & principales ad manū regis. vt habetur 1. Paralip. 18. vbi dī. Porro filii dauid primi ad manum regis. 2. Reg. 20. Hira aūt hiraites erat ſacerdos dauid. i. primus & principalis in domo regia. ſicut exponunt hebrei. Quia nō erat de gñe ſacerdotali. & inde כְּהֻנָּה Cehuna. i. ſacerdotiū. Nu. 16. Vt vobis etiā ſacerdotiū vendicetis. & in eo. 25. Et erit tā ipi & ſemini ei⁹ pactū ſacerdotii ſēpiternū.

Sacerdotes. כֹּהֲנִים

Principales. שָׂרֵי

Primus. רֹאשׁ

Sacerdotium. כְּהֻנָּה

כַּוָּא Chaua. in līgua chaldaica ſignāt feneſtrā. & in pl'ali כַּוִּין Chauin. Dañ. 6. Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo.

Feneſtre. כַּוָּא כַּוִּין

כָּוָה Caua. cōburere. exurere. Prouer. 6. Vt nō plāte comburantur eius. Eſa. 43. Cū ambulaueris in igne nō cōbureris. & inde כְּוִיָּה Ceuiia. i. cōbuſtio vel aduſtio. vt Exo. 21 Pedē pro pede aduſtionē pro aduſtione. Scribitur etiam cū mem in p̄rīcipio. & dicitur מִכְוָה Michua. i. cōbuſtio. Leuit. 13. Caro aūt & cutis quā ignis exuſſerit. Pro quo he. le. Caro aūt in cuius cute fuerit exuſtio ignis. & in eo. Plaga combuſtionis eſt. & in eo. Quia cicatrix eſt combuſture.

Cōburere. כָּוָה

Aduſtio. כְּוִיָּה

Exuſtio. Cōbuſtio. מִכְוָה

לוּחַ Coach. fortitudo. virtus. robur. & cōiter ſcribitur ſine vau. Geñ. 49. Tu fortitudo mea & principium doloris mei. Exo. 15. Dextera tua dñe magnificata eſt in fortitudie. Deut. 8. Fortitudo mea & robur manus mee. Iob. 3. Ibi requieuerūt feſſi robore. & in eo. 9. Sapiēs corde eſt & fortis robore. & in eo. 26. In fortitudine ei⁹ repēte maria cōgregata ſunt. & in eo. 30. Quorū virt⁹ manuū mihi erat p̄ nihilo. Ps. 22. Aruit tāq; teſta virtus mea. Ps. 28. Vox dñi in virtute. Ps. 37. Dereliquit me virt⁹ mea. Ponitur ēt p̄ fruмēto vl' fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre. Iob. 31 Si fruct⁹ eius comedi abſq; pecunia. Itē לֵחַ Coach. i. aīal immundum Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Chameleon. Leuit. 11. Chameleon & ſtellio & lacerta.

Fortitudo. לוּחַ

Robur.

Virtus.

Fructus. לֵחַ

Chameleō

כּוּל Col. capere. cōtinere. poſſe. ferre. ſuſtiere. ſuſtētare. nutrire. paſcere. & cōmuniter ſcribitur cū iod in medio loco vau. 3. Reg. 7. Duo milia batos capiebat. & in eo. 8. Qm̄ altare eneū qd̄ erat corā dño min⁹ erat & capere nō poterat holocauſtum. 2. Paralip. 4. Capiebatq; tria millia metretas. Hiere. 2. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas q̄ cōtinere non valēt aquas. Ezech. 21. Vt interficias & fulgeas. Pro quo hele. Vt capias ſiue cōtineas. i. vt ſis capaciſſim⁹ interfectiōis & fulgeas: ſic enim exponitur ab hebreis. Et ſimilis dictio habetur infra in eodē. 23. vbi dicitur. Que eſt capaciſſima ebrietate. Significat ēt ſuſtinere vel ſuſtentare. vt Hiere. 6. Laborauī ſuſtinēs. Ioel. 2. Quis ſuſtinebit eū. Itē ponitur pro appēdere. vt Eſa. 40. Quis appēdit trib⁹ digitis molē terre. Pōt ēt legi ſuſtimuit trib⁹ digitis. Alii vero legunt & mēſus eſt. & ſcribitur in predicto loco cū caph & lamed trñ. Et aliqñ duplicātur predicte due lre & dī כִּלְכֵּל Chilchel. i. cape. ſuſtinere. ſuſtētare. diſpēſare. paſcere. alere. enutrire.

Coll. כּוּל

Capere. Cōtinere

Suſtinere.

Appēdere

כִּלְכֵּל

Capere Suſtētare.

Suſtinere

Paſcere Alere.

Accipere cibaria Enutrire

Diſponet. Diſpēſare. כִּיל Fraudulētus.

כּוּן Chun. parare. prepare. dirigere. formare. firmare. cōfirmare. ſtabilire. Geñ. 43. Et Inſtrue conuiuiū. i. para vel prepara conuiuiū. & in eo. Illi vero parabāt munera. Exo. 23. In locū quem preparauī tibi. Nu. 23. Et para totidē vitulos. 1. Reg. 7. Preparate corda veſtra dño. & in eo. 13. Jam nūc preparaſſet dñs regnū tuū. 2. Paralip. 12. Nō prepauit cor ſuū. & in eo. 27. Eo quod direxiſſet vias ſuas. & in eo. 29. Et ecce expoſita ſunt oīa corā altari dñi. pro quo he. le. Et preparauimus: & ecce oīa corā altari dñi. & in eo. 31. Vt prepararent oīa horrea in domo dñi. & in eo. 35. Et preparate vos p̄ domos & cognatiōes veſtras. & in eo. Preparatūq; eſt miniſterium. & in eo. Sibi aūt & ſacerdotibus poſſea parauerūt. Eſdre. 7. Parauit cor ſuū vt inueſtigaret legem. Iob. 39. Quis preparauit coruo eſcā. Ps. 7. Et in eo parauit vaſa mortis. Ps. 67. Paraſti in dulcedie tua paupi deus. Ps. 101. Et ſemen eorū in ſeculū dirigetur. Ps. 102. Dñs in celo parauit ſedē ſuā. Ps. 118. Vtinā dirigantur vie mee. & in eo. Greſſ⁹ meos dirige ſecūdū eloquiū tuū. Ps. 140. Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. Ps. 146. Et parat terre pluuiā. Prouer. 19. Parata ſunt deriſoribus iudicia. Eſa. 14. Preparate filios eius occiſiōi. & in eo. 16. Et prē parabitur in mia ſoliū. & in eo. 30. A rege preparata. pro q̄ he. le. Etiā regi preparatur. Hiere. 24. Poſiti ante templum dñi. i. parati vel preparati. Ezech. 28. In die qua cōditus es preparata ſunt. & in eo. 38. Prepara & inſtrue te & oēm multitudinē tuā. vbi ponitur ēt pro inſtruere. Itē pōitur pro valere. vt Iudi. 12. Eādem lram ſpicā exprimere nō valēs. pro quo he. le. Et nō valebat loqui ſic. i. nō poterat dicere ſeboleth. vel ſic. Et nō dirigebatur vel nō inſtruebatur ad loquendum. i. nō recte loquebatur ſicut ei dicebatur. Significat ēt formare. vt Iob. 31. Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt. Et parauit nos in vulua vn⁹. Significat etiā firmare vel cōfirmare. aut ſtabilire vel robo rare. vt. 1. Reg. 20. Nō ſtabilieris tu neq; regnū tuū. 2. Reg. 5. Qm̄ confirmaſſet eū dñs regem. & in eo. 7. Et firmabo regnū eius. 3. Reg. 2. Et firmatū eſt regnum eius nimis. Et in eo. 3. Cōfirmatū eſt igitur regnū in manu ſalomōis. Prouer. 4. Et oēs vie tue ſtabilientur. Ezech. 4. Et obfirmabis faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliqñ cū duplici nun. ſ. quādo

Parare. כּוּן

Prepare

Dirigere.

Valere.

Formare.

Stabilire. Cōfirmare Firmare.

Obfirmas

est verbum quarte cõiugationis.vt Exo.15.Sanctuariũ tuũ dñe firmauerũt manus tue. Iob.8.Et diligenter inuestiga patrũ memoriã.Pro quo he.le.Et prepara siue dirige.s.te ad inuestigationẽ patrũ.Ps.7.Et dirigens iustum.Ps.9.Parauit in iudicio thronũ suũ.Ps.10.Parauerunt sagittas suas in pharetra.Ps.25.Et sup flumina prepauit eũ.Ps.36.A domino gressus hominis dirigentur.Ps.89.Et opa manuum nostrarum dirige.Prouer.24. Et prudẽtia roborabitur.i. stabilietur vel cõfirmabitur.Esa.51.Et parauerat ad perdẽdum.& in eodem.62. Donec stabiliat & donec ponat ierusalẽ laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachõ.i.rectũ siue certum aut preparatum vel firmum.Gen.41. Firmitatis indicium est.Pro quo he.le.Quia firmũ vel certũ est verbum. Exo. 8.Non potest ita fieri.Pro quo hebrei legunt.Non est rectũ ita fieri. Et in eodem.34.Esto paratus mane.Deut.17. Et verum esse reperies. Pro quo hebrei legũt. Et ecce veritas; paratum vel certum verbũ .s.est.i. Reg.25. Et reuertimini ad me ad rem certam.Et in eodem.26.Et didicit quod illuc venisset certissime. Nec.8. Mittite partes eis qui non preparauerant.i.qui non habẽt paratum vel preparatũ.Ps.50. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis.Ps.56. Paratum cor meum deus paratum cor meum. Ps.92.Parata sedes tua ex tũc. Osee.6.Quasi diluculũ preparatus est egressus ei⁹.Scribitur etiã cũ he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona. Ps.5.Quoniam non est in ore eorum veritas. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nõ est eñ in ore corũ rectũ. Inde כֵּן Cen aduerbium .i. recte.Sic. Ita.similiter.pariter.Nu.27. Iustam rem postulant filie Salphaad. Pro quo he.le. Recte siue rectum filie Salphaad loquuntur.& in eo.36.Recte trib⁹ filiorũ Ioseph locuta est. 4.Reg.7.Non recte facimus.Eccl's.8.Et laudantur in ciuitate quasi iustorũ operũ.pro quo he.le.Et laudantur in ciuitate quasi recte operentur.Hiere.8. Nemõ quod bonum est loquitur.i.quod rectũ est.& in plurali כֵּנִים Cenim.i.recti.Beatus hieronymus transtulit. Pacifici.Gen.42.Pacifici venimus.& in eo. si pacifici estis. Est etiã כֵּן Chen aduerbium similitudinis .i. ita. sic. similiter. sicut. Gen.1. Et factum est ita.& in eo.25.Si sic mihi futurũ erat.& in eodem. 43.Si sic necesse est.Exo.1.Tanto magis multiplicabantur & crescebant.Pro quo he.le.Sic multiplicabantur & sic crescebant.& in eo.7.Feceruntq; moyses & Aaron sicut preceperat dñs.& in eo. Feceruntq; similiter malefici.& in eo. 10.Sic dñs sit vobiscum. Iudi.21. Alias aũt non repererunt quas simili modo traderent.pro quo he.le.Et non inuenerunt eis sic vel similiter.i.non inuenerũt certum numerum mulierũ secũdũ numerũ virorũ. 2.Reg.18.Non sicut tu vis. 3.Reg.7.Et in iũcturis similiter desuper.& in eo.Pariterq; habebat vnũ cubitũ & dimidiũ.Ester.7.Vt hec auderet facere.i.vt sic auderet facere. Ps.i.Nõ sic impii. Esa.33. Sic erit malus tuus, vt dilatare signũ non queas.& in eo.51.Et habitatores eius sicut hec interibũt.pro quo he.le.Sic interibũt vel similiter interibunt.Hiere.23.Et fortitudo eorum dissimilis.Pro quo he.le.Et fortitudo corũ nõ sic: vel nõ similiter. Osee.11.Sic abierunt a facie eorũ. Et aliqñ preponitur ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachẽ.i. Propterea siue ideo. Idcirco.vt Gen.4.Nequaq; ita fiet sed omis qui occiderit cain septuplũ punietur.Pro quo he.le. Ideo siue propterea omnis qui occiderit cain. Et in eo.30. Dormiat tecum hac nocte.Pro quo he.le. Propterea siue ideo dormiat tecũ hac nocte.Iob.20. Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi.& in eodem.32. Ideo dicam audite me. & in eodem.37. Ideo timebunt eum viri.Esa.5.Propterea captiuus duct⁹ est populus meus.& in eodem.Propterea dilatauit infern⁹ animam suam.& in eodem.29.Propterea hec dicit dominus ad domum iacob.Soph.2.Propterea viuo ego dicit dominus.Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בְּכֵן Bechen.Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit Tunc.vt Ester. 4.Et tunc ingrediar ad regem.Eccl's.8. Vidi impios sepultos.pro quo hebrei legunt.Et tũc siue & interdum vidi impios sepultos. Et aliqñ prepõitur ei dictio עַל Al.& dr עַלכֵּן Alcen.i.propterea.ideo.idcirco.quã ob rem. Gen.2.Quã obrẽ relinquat homo patrẽ suũ & matrẽ.& in eo.11. Idcirco vocatum est nomen loci illius babel.& in eodem.16.Propterea appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eodem.18. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. & in eodem.29.Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eodẽ.38. Quia nõ tradidi eam sela filio meo. Pro quo he.le. Quia propterea nõ tradidi eã sela filio meo.i.propterea fecit hoc scel⁹ quia nõ tradidi eã sella filio meo.Ps.1. Ideo nõ resurgũt impii in iudicio.Ps.41. Propterea mẽor ero tui de terra iordanis.Eccl's.8. Absq; timore vllo filii hoim perpetrant mala.Pro quo hebrei legunt Propterea cor filiorum hominum impletur in eis ad faciendum mala.i.impletur malicia & nequitia.Cãt.1. Ideo adolescẽtule dilexerũt te. Abach.1.Propter hoc lacerata ẽ lex.& i eo.Propterea egreditur iudiciũ puersũ.Et a pdicta dictiõe derivatur מָכוֹן Machon.i.firmitas.basis. habitatio.sedes.Exo.15.Firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona.3.Reg.7. Et fecit decem bases eneas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas.& in eodem. Et ipsum opus basiũ interrasile erat &in eodem.In summitate autem basis erat quedam rotunditas.Zach.5.Et ponatur ibi super basim suam. Dicitur ẽt כֵּן Can.i.basis.Exo.30. Facies & labium eneum cũ basi sua. & in eodem.31.Et omnia vasa eorum labium cum basi sua. Ponitur etiam pro sede vel gradu.vt Gen.40. Et restituet te in gradum pristinum.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur כֵּנָה Cana.Ps.79.Et perfice eam quã plantauit dextera tua.Pro quo hebrei legunt. Et basim vel sedem quam plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et radicem quam plãtauit dextera tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i.sedes siue habitatio.Pro quo beatus Hieronymus transtulit solium. Iob.23. Et veniam vsq; ad soliũ eius. Item כָּוָה Cauan .i.torta siue placenta.& solum inuenitur in numero plurali.s.כַּוָּנִים Cauanim, Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Nunquid sine viris nostris fecimus ei placentas. Item כִּיּוּן Chiun.i.imago. Amos.5.Et imaginem idolorum vestrorum.Et aliqui hebrei dicunt q⁹ significat idolum saturni. Eo quod saturnus in lingua arabica sic nominatur.

כּוֹס Cos.calix.scyph⁹. Gen.40.Tuli ergo vuas & expressi in calicem.& in eodem.Et tradidi poculum pharaoni. Pro quo hebrei legunt.Et tradidi calicem in manu pharaonis.Ps.10.Pars calicis eorũ.Ps.22.Et calix meus inebrias. Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem salutaris accipiã.Hiere.25.Sume calicẽ vini furoris. Threñ. 4.Ad te quoq; perueniet calix.& in plurali כָּסוֹת Cosoth. Hiere.35.Scyphos plenos vino & calices. Item כּוֹס Cos.nomen est auis.Pro quo beatus Hieronymus transtulit bubonem. Leuit.11.Et accipitrem iuxta genus suum : bubonem & mergulum.Ps.101.Factus sum sicut nycticorax in domicilio.Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit.Factus sum quasi bubo solitudinum.

כּוּר Cur.fornax.caminus.Deut.4.Vos autem tulit dominus & eduxit de fornace ferrea egypti:vt hẽret ppl'm. Prouer.27.Quomodo probatur in conflatorio argentũ.

Roborare.
כָּכֵן Firmitas firmum
Rectum Paratus.
Certum
Paratum
Preparatus
נְכוֹנָה Veritas
Rectum
כֵּן
Recte.
כֵּנִים Recti. Pacifici
כֵּן
Ita. Sic.
Sicut Similiter.
Pariter.
לָכֵן
Ideo.
Propter. Idcirco
Tunc.
עַלכֵּן Quãobrẽ. Idcirco
Propter
Ideo.
מָכוֹן firmissim
מְכוֹנָה Basis.
כֵּן Basis.
Gradus.
כָּנָה
Radix.
תְּכוּנָה Solium.
כָּוָה
כַּוָּנִים Placente
כִּיּוּן
Imago
כּוֹס Calix.
כָּסוֹת Scyphi.
כּוֹס Bubo. Nicticorax
כּוּר Fornax

Caminus. & in fornace aurum. Esa. 48. Elegi te in camino paupertatis. Ezech. 22. Et ferrum & plumbū in medio fornacis. Et

כור Cor in eo. Vt cōflatur argentū in medio fornacis. Item כור Cor

Corus. idest Corus. Genus mensure. 3. Reg. 5. Viginti millia coros

מְכוֹרָה tritici in cibum domui ei⁹. Inde מכורה Mechora. Pro quo

Radix beatus Hieronymus transtulit Radicem vel natiuitatem. Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra canaā. & in eodem. 21. In terra natiuitatis tue iudicabo te. Hebrei vero dicunt q⁹ significat habitationē siuè coloniam.

כוּשׁ Cus כוּשׁ Cus. propriū nomē est filii Cham. Gen. 10. Filii autem cham cus & mesraim. Et abeo dicta est ethiopia que

Ethiopia hebraice dicitur. Cus. vt Gen. 2. Circuit oēm terram ethiopie. Ps. 67. Ethiopia preueniet manus ei⁹ deo. & inde כּוּשִׁי

Ethiops. Cusi. i. ethiops. vt. 2. Paralip. 14. Et egressus est contra eos zara ethiops. & in titulo. Ps. 7. vbi dicitur. Sup verba ethiopis filii gemini. & secūdū hebreos vocatur ibi saul ethiops: eo quod nō potuit mutare cor suum ne odiret dauid: sicut nec ethiops potest mutare pellē suā. Hiere. 13. Si mutare po

כּוּשִׁים test ethiops pellē suam. & in plurali כושים Cusim. 2. Para-

Ethiopes. lip. 14. Exterruitq; dñs ethiopes. & in eo. Fugeruntq; ethiopes. Scribitur etiā cū duplici iod. & dicitur כּוּשִׁיִּים Cusiim.

כּוּשִׁית vt Amos. 9. Nunqd non vt filii ethiopū vos estis mihi. & in genere femininо כושית Chusith. i. ethiopissa. Nu. 12. Propter vxorem eius ethiopissam. Et dicūt hebrei q⁹ ethiopes

Ethiopissa & madianite & ismalite idē sunt. & ideo vxor moysi dicitur in predicto loco ethiopissa quāuis esset madianitis.

כָּזַב Cazab. mentiri. frustrari. fallere. deficere. Nu. 23. Non

Mentiri est deus quasi homo vt mētiatur. 4. Reg. 4. Noli mentiri ancille tue. Iob. 24. Quis me pōt arguere esse mētitū.

Frustrari. & in eo. 40. Ecce spes eius frustrabitur eū. Ps. 77. Et in lingua sua mētiti sunt ei. Ps. 88. Si dauid mētiar. Ps. 115. Oīs homo mendax. Prouer. 14. Testis fidelis nō mentietur. Et

Deficere. in eo. 30. Et arguat te & inueniaris mendax. Significat etiā deficere vel cessare. Esa. 58. Et sicut fons aquarū cuius non deficiūt aque. Gen. 38. Quo nato parere vltra cessauit. Hebrei tñ dicunt q⁹ in predicto loco est nomē proprium loci. & legunt sic. Et erat in chezib qñ peperit eū. Beat⁹ Hieronymus in libro de hebraicis questiōib⁹ super predicto loco sic ait. Verbū hebraicū hic p loci vocabulo positū est: qđ aquila pro re transtulit dicēs. Et vocauit nomē eius sela: & factū est vt mentiretur in partu postq̄ genuit eū. Postq̄ em̄ genuit sela stetit partus eius: chezib ergo non nomen loci sed mendaciū dicitur. vñ & in alio loco scriptum est. mentietur opus oliue. i. fructū oliua nō faciet. hec Hieronym⁹. & inde

כָּזָב Cazab. i. mendaciū. Ps. 4. Et queritis mendaciū. Pro-

Mendacium uer. 30. Vanitatem & verbū mendacii longe fac a me. & in

כְּזָבִים plurali כזבים Cezabim. Iudi. 16. Et falsum locutus es. pro q⁹

Mendacia hebrei legunt. Et locutus es mihi mendacia. Prouer. 14. Et profert mendacia versipellis. Osee. 7. Et ipsi locuti sunt cō tra me mēdacia. Scribitur ēt aliqñ cū aleph in prīcipio. &

אַכְזַב dicitur אכזב Achzab siue אַכְזִיב Achzib. Hiere. 15. Facta es

אַכְזִיב mihi quasi mendaciū aquarū infideliū. Mich. 1. Dom⁹ mē-

Mendatia dacii in deceptionē regibus israel. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Domos Achzib in deceptionē siue in mēdacio regib⁹ israel. Est em̄ achzib nomē proprium loci. De q⁹ habetur. Ios. 15. vbi dicitur & eila & achzib & marela. Sed translatio nostra posuit interpretationem pro nomine.

כָּזַר Chazar. crudelis. Et additur ei littera aleph ī prīcipio.

אַכְזָר & dicitur אכזר Achzar. Iob. 30. Mutat⁹ est mihi in cru-

Crudelis delē. & in eo. 41. Non quasi crudelis suscitabo eū. Et aliqñ

אַכְזָרִי scribitur cum iod in fine & dicitur אכזרי Achzari. Prouer. 12. Viscera aūt impiorum crudelia. Hiere. 6. Crudelis est & non miserebitur. & in eodem. 30. Percussī te castigatio ne crudeli. & in eodem. 50. Crudeles sūt & immisericordes & īde אַכְזָרִיוּת Achzariuth. i. crudelitas. vt Prouer. 17. Ira non habet misericordiam. Pro quo hebrei legunt. Crudelitas ire. Potest etiam legi sic. Crudelitatem ira. s. habet. & est sensus sicut in littera nostra.

אַכְזָרִיוּת Crudelitas

כַּח Coach. fortitudo. virt⁹. robur. potētia. potestas. De q⁹ vide supra in dictiōe כרח Choaa cū vau in medio dictiōis.

כָּחַד Cachad. celare. abscondere. occultare. latere. negare. delere. destruere. desolare. percutere. Gen. 47. Non celamus domino nostro. 1. Reg. 3. Oro te ne celaueris me. Et in eo. Hec faciat tibi deus: & hec addat si absconderis a me. & in eo. Et nō abscōdit ab eo. 2. Reg. 18. Nequaq̄ hoc regē latere potuisset. Iob. 15. Sapiētes cōfitentur & nō abscōdūt a pīb⁹ eorū. & in eo. 20. Abscōdit illud sub lingua sua. Ps. 138. Nō ē occultatū os meū a te. Signāt ēt negare. Iob. 6 Nec cōtradicā sermonib⁹ sancti. i. nō negabo sermōes sācti. Significat ēt destruere vl' delere. aut desolare seu succidere vel percutere. Exo. 23. Quos ego cōteram. i. destruam vel dispersam. Iob. 4. Aut quādo recti deleti sunt. & in eo. 15. Habitabit in ciuitatib⁹ desolatis. & in eo. 22. Nōne succisa est erectio eorū. 2. Paralip. 32. Et percussit omnem virum robustum & bellatorem.

כָּחַל Cachal. Linire. Circunlinire. Ezech. 23. Circunliniisti

כָּחַשׁ stibio oculos tuos.

Cachas. negare. mentiri. deficere. Gen. 18. Negauit sara. Leuit. 6. Negauerit p̄ximo suo depositū. Deut. 33. Negabunt te inimici tui. Ios. 24. Ne forte negare velitis & mentiri domino deo vestro. 2. Reg. 22. Filii alieni resistent mihi. Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur mihi siue negabunt mihi. Ps. 17. Filii alieni mētiti sunt mihi. Ps. 65. Mentiētur tibi inimici tui. Esa. 59. Peccare & mētiri contra dominū. Osee. 4. Maledictū & mendaciū & homicidium. Pro quo hebrei legunt. Maledicere & mentiri siue negare: & interficere. & in eodem. 9. Et vinū mentietur eis. i. deficiet. Abach. 3. Mentietur opus oliue. Zach. 13. Et nec operientur pallio saccino vt metiantur. Ponitur etiam pro immutari. Ps. 108. Et caro mea mutata est propter oleū Hebrei tñ dicūt q⁹ in p̄dicto loco significat marcescere vel extenuari. Vnde ipsi legūt. Et caro mea marcescit siue extenuatur a pinguedine siue ab oleo. Iob. 16. Vbi nos legim⁹. Et suscitatur falsiloquus aduersus faciē meā cōtradicēs mihi. Ipsi legūt. Et suscitatur in me macies meas siue tenuitas mea in faciē meā testificatur. Vnde premittitur. ruge mee testimonium dicūt contra me. Potest etiā intelligi sicut est in littera nostra. Inde כַּחַשׁ Cachas. i. negatio mendaciū siue mendax. Ps. 58. Et de execratione & mendacio annūciabūtur. Esa. 30. Filii mēdaces filii nolētes audire legem dei. Osee. 7. In malicia sua letificauerunt regē & mēdaciis suis principes. & in eo. 10. Comedistis fructū mendacii. & in eodem. 11. Circūdedit me ephraim in negociatione. Debet legi in negatione vel in mendacio.

כִּי Chi. Quia. qm̄. q⁹. enim. quidē. cū. qñ. si. Gen. 2. Quia in ipso cessauerat ab oīi opere suo. & in eo. 4. Q̄m occidi virū in vuln⁹ meū. & in eo. 5. Quia tulit eū dñs. & in eo. 11. Quia ibi cōfusū est labiū vniuerse terre. & in eo. 20. Quia propheta est. & in eo. 21. Quia in isaac vocabitur tibi semē. & in eo. 26. Q̄m potētior nobis fact⁹ es. & in eo. 32. Q̄m si cōtra deū fortis fuisti. Exo. 8. Q̄m nō est sicut dñs deus nr̄. & in eo. 23. Quia nō dimittet cū peccaueris. Ps. 1. Q̄m nouit dñs viā iustorū. p̄s. 17. Quia custodiui vias dñi. p̄s. 23. Quia ipse sup maria fundauit eū. Dañ. 9. Quia recessimus a te. & aliqñ signāt qđ vl' quidē. Gen. 1. Et vidit deus lucē q⁹ ēt q⁹ bona. & in eo. 12. Quare nō indicasti mihi q⁹ vox tua esset.

Negare

Conterere
Dispdere.
Delere.
Desolare
Succidere
Percutere

כָּתַל
Circūlinire

נָחַשׁ
Negare

Mentiri.

Deficere.

Mutari

Marcescere

נְחַשׁ
Mendaciū

Negatio.

Quia.
Quoniam

ף

Et in eo.15.Qᵈ posſeſſurus ſum eā. Exo.23. Quod ſi audieris vocē eius.& in eo. Quod tibi certe erit in ſcādalum. Iob. 9. Vere ſcio qᵖ ita ſit.& in eo.40. Quod influat iordanis in os eius. Itē ponitur pro enim vel quidē. Geñ. 2. Non enim pluerat dñs deus.& in eo.8. Aque enim erāt ſup vniuerſam terrā,& in eo.16. Dixit enī pfecto hic vidi. Exo.10. Eſt enī ſolēnitas dñi dei noſtri.& in eo.14. Dñs enī pugnat pro eis. Et in eo.16. Ignorabāt enim quid eēt.& in eo.34. Populus enī dure ceruicis eſt. Nu.15. Verbū enī dñi cōtem pſit.1.Reg.21. Et quidem ſi de mulieribus agitur. Iob.14. Tu quidē greſſus meos dinumeraſti. Threñ.3. Nō enī humiliauit ex corde ſuo. Itē ſignificat cū vel qñ. Geñ.4. Cū operatus fueris eam.& in eo.30. Qñ placiti tps aduenerit. Exo.7. Cū dixerit vobis pharao oñdite ſigna. Deut.6. Cū interrogauerit te filius tuus.& in eo.7. Cū vero introduxerit te dñs deus tuus in terrā. & in eo.12. Qñ dilatauerit dñs deus tuus terminos tuos.& in eodē.13. Qñ audieris vocem dñi dei tui. Ioſ.17. Cū ſubuerteris cananeū. Prouer.23 Qñ ſederis vt comedas cū principe.& in eo.26. Qñ ſubmiſerit vocem ſuā. Ponitur ēt pro ſi. Exo.1. Si ingruerit cō tra nos bellū.& in eo.23. Si ſeruieris diis eorū. Deut.4. Si genueris filios ac nepotes. Ps.12. Qui tribulāt me exultabunt ſi motus fuero. Ps.22. Nā & ſi ambulauero in medio vmbre mortis. Prouer.23. Si enī percuſſeris eū virga non morietur. Item ponitur pro vt. Geñ.38. Quid dabis mihi vt fruaris cōcubitu meo. Iudi.8. Vt demꝰ exercitui tuo panes. Ponitur ēt aliqñ relatiue. vt. Geñ.48. Qui maior natu erat. Iob.41. Nō quaſi crudelis ſuſcitabo eū. pro quo hebrei le. Nō ē crudelis qui ſuſcitet eū. Pōitur ēt pro ſed. Ioſ. 17. Sed tranſibis ad mōtē. Ponitur ēt pro quāuis. vt in eo. Quē dicis ferreos habere curꝰ & eſſe fortiſſimū. Pro quo he. le. Quāuis curꝰ ferreos habeat & quāuis ſit fortiſſimꝰ. Et qñ pponitur dictioi אם Im. & dicitur כי אם Ci im. tūc ambe dictiones ſignificāt niſi. Sed. quia ſi. Qᵈ ſi. Geñ.32. Niſi benedixeris mihi. Deut.16. Sed in loco quem elegerit dominꝰ. Ps.1. Sed tanqᵐ ventus quē proiicit vētus. Eſa.59. Sed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos & deū veſtrum. Hiere.37. Sed & ſi percuſſeritis omnē exercitū chaldeorū. 1.Reg.14. Quia ſi ſuper ionathā filium meū factū eſt. Hiere. Si laueris te nitro. pro quo he.le. Quia ſi laueris te nitro,i.quāuis laueris te nitro. Threñ.3. Quia ſi abiecit: & miſerebitur.& aliquādo preponitur ei lēa he.& dicitur הכי Hachi.& eſt dictio dubitatiua.i.num quia.nūquid.vt Geñ.29 Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi. 2. Reg.9. Putasne eſt aliquis q remāſerit de nomo ſaul.i.nūquid eſt aliquis. Iob.6. Nunquid dixi afferte mihi. Reperitur ēt affirmatiue pro iuſte ſiue vtiqᵐ. Geñ.27. Iuſte vocatū eſt nomē eius iacob. 2. Reg.23. Et inter tres nobilior. Pro quo he.le. Et de tribus vtiqᵐ nobilior.

כיד Chid.interitus.interfectio. Iob.21. Videbunt oculi eiꝰ interfectionē ſuā.& inde כידון Chidō.i.clypeꝰ.ſcutū.haſta ſiue lancea: 1.Reg.7. Et clypeus ereus tegebat humeros eius. Iob.39. Vibrabit haſta & clypeus. Hiere. 50. Arcū & ſcutū apprehēdāt. Significat ēt lāceā ſiue haſtā. vt Iob.41. Et deridebit vibrātē haſtā. Ioſ.8. Leua clypeū qui in manu tua eſt. Pro quo he.le. Extende lanceā ſiue haſtā que in manu tua eſt. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.i.haſtam. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

כיל Chil.fraudulentus.& additur in fine lēa iod. & dī כילי Chilai. Eſa.32. Nec fraudulētus vocabitur maior.& in eodem. Fraudulenti vaſa peſſima. Hebrei vero dicunt qᵖ ſignificat auarum ſiue parcum.

כים Cim.nomē ſtelle vel cōſtellationis ſtellarum. & additur in fine he.& dicitur כימה Cimah: pro quo beat⁹ Hieronymus trāſtulit Hyadas: ſiue pliadas. Iob. 9. Qui fecit arcturū & oriona & hyadas & interiora auſtri. & in eo.38. Nūquid cōiungere valebis micātes ſtellas pliadas. In alio vero loco traduxit arcturū. Amos. 5. Facientē arcturū & orionē & cōuertētem in mane tenebras.& aliqui hebrei dicunt qᵖ ſunt ſeptem ſtelle in fine ſigni arietis.

כיס Cis.marſupiū.ſaculꝰ. Deut.25. Nō habebis in ſacculo tuo diuerſa pondera. Et pro pōdere ponitur in hebreo lapis, Prouer.1. Marſupiū vnū ſit oīum noſtrū. & in eo.16. Et opera eius lapides ſeculi. Debet legi ſaculi.i.oīa pōdera ſaculi. Nā vt ſupra dictū eſt in hebreo aliqñ ponitur lapis pro pondere. Eſa.46. Qui conferis aurum de ſacculo.

כיף Ceph.petra.ſaxū.rupes. Iob.30. In cauernis terre. vel ſup glareā. pro quo he.le. In cauernis terre & petrarū. Hiere.4. Et aſcenderunt rupes.& inde in euāgelio cephas interpretatur petra. Iohānis.1. Tu vocaberis cephas qᵈ interpretatur petrus. vnde petrus dicitur a petra.

כיר Cior.cōcha.ſiue labrū.i.vas in quo erat aqua ad lauādum. Exo.30. Facies & labrū eneū cum baſi ſua. Et in eo.38. Fecit & labrū eneū cum baſi ſua. 2. Paralip.4. Fecit quoqᵐ cōchas decem. Pōitur ēt pro lebete. 1. Reg.2. Et mittebat eam in lebetem. Significat ēt כיור Cior fornacē vel caminū. Zach.12. Sicut caminū ignis in lignis.& ide כירים Ciraim.i.inſtrumētū in quo ſuſtentātur olle ad ignem poſite. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ trāſtulit. Chytropodes. Leuit.11. Siue clibani ſiue Chytropodes deſtruentur.

ככה Cacha. Sic. Ita. De quo vide ſupra in dictiōe כה Co.

ככר Cicar.torta.maſſa.talentū. De qᵈ vide infra poſt dictionem כר Char.

כל Col.omnis.totus.vniuerſus.& eſt communis generis & vtriuſqᵐ numeri. De quo vide in dictione ſequenti.

כלל Calal.cōplere.cōſumare.perficere. Ezech.27. Ipſi cōpleuerūt pulchritudinē tuam.& inde כליל Celil.ſiue כליל Calil.i.totū.cōſumatū.pfectū. itegrū. Exo.28. Facies & tunicā ſuperhumeralis totā hyacīthinā. 1. Reg.7. Holocauſtū integrū dño. Threñ.2. Hecccine eſt vrbs quā dicūt pfecti decoris. Ezech.15. Quia perfecta erat in decore meo. & in eo.18. Perfectus decore. Ponitur ēt pro totali combuſtiōe aut pro holocauſto. Leuit.6. Et tota cremabitur in altari.& in eo. Oñe enī ſacrificiū ſacerdotum igne conſumetur. Deut.13. Et cum ipſa ciuitate ſuccēdes: itavt vniuerſa cōſumas. Iudi.20. Et flāmas in ſublime ferri. Pro quo he. le. Et ecce aſcēdit totalis exuſtio ciuitatis vſqᵐ ad celū. Pōitur etiā pro hōlocauſto. Ps.50. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblationē & holocauſtū. Itē כליל Calil.i.penitus.totaliter. Eſa.2. Et idola penitus cōterentur.& inde מכלל Michlol.i.veſtis varia ſeu multifariā. Ezech.23. Indutis veſte varia.& in eo.27. Ipſi negociatores tui multifariā.& ide מכלל Michlal.i.ſpecies pulchritudo oñimoda. Ps.49. Ex ſion ſpecies decoris eiꝰ. Sed beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. De ſiō pfecto decore.& inde כלול Chelul. pro quo btūs Hieronymus trāſtulit. Deſponſationem. Hiere.2. Et charitatē deſpōſationis tue. & inde כלה Cala.i. ſponſa ſiue nurus. Cāti.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa. Eſa.49. Et circūdabis tibi eos ſicut ſpōſa. Significat ēt nurū. vt Geñ.38. Neſciebat enī qᵖ nurus ſua eēt. 1.Reg.4. Nurꝰ aūt eiꝰ vxor phinees. Ezech.22. Socer nurū ſuā polluit. Mich.7. Nurus cōtra ſocrū ſuā.& ide כל Col.i. oīs.totus.cūctus.vniuerſus.& eſt cōmunis gñis & vtriuſqᵐ nūeri. Geñ.1. Viditqᵐ deus cūcta que fecerat. & in eo.2. Ex omni ligno paradiſi comede.& in eodem.3. Et terram comedes,cunctis diebus vite tue.& in eodem.4. Omnis qui

Omnes. occiderit cain. & in eodem.24. Ex omnibus bonis eius portans secum. & in eodem.41. Omnesq; prouincie veniebāt in egyptum. Exo.24. Omnia que locutus est dominus faciemus. & in eodem.33. Ego ostendam tibi omne bonum meum. Leuit.2. Ac totum thus. Deut.6. Diliges dominum deū tuum ex toto corde tuo. 4.Reg.8. Et omnia bona damasci. i. ex oībus bonis damasci. Ester.5. Cum hec oīa habeam. Ps.1, Et oīa quecūq; faciet prosperabūtur. Ps.15. Oēs declinauerūt. Ps.118. Quoniā oīa seruiūt tibi. & in eo. Clamaui in toto corde meo. Ps.150. Ois spūs laudet dñm. prouer.4. Et vniuerse carnis sanitas. & i eo.10. Et vniuersa delicta operit charitas. & in eo: Vniuersa propter semetipm operatus est dñs. Hiere.1. Et vniuersa que mandauero tibi loqueris. Itē pōitur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit. 3. Nec sāguinem nec adipem oīno comedetis. i. nec quicq; sanguinis vel adipis comedetis. 4. Reg.4. Non habeo ancilla tua quicq; in domo. Et aliquando significat nullum siue nihil. s. cum precedenti negatione vel sequenti. Exo.20 Non facies omne opus in eo. i. nullū opus facies in eo. Nu. 10. Nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man. 2. Reg.12. Pauper autem nihil habebat omnino. & in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine & dicitur כֹּלָא Cholla. Dañ.2. Quomodo ferrum cōminuit & domat omnia. & componitur cum pronomīnibus hoc modo כֻּלִּי Cullí. i. totus ego כֻּלְּךָ Cullech. i. totus tu. כֻּלּוֹ Cullo. i. totus ille siue omnis ille. כֻּלָּנוּ Cullanu. i. omēs nos. כֻּלְּכֶם Cullechē. i. omnes vos כֻּלָּם Cullam. i. omnes illi siue vniuersi illi. Et aliquādo scribitur cum he & dicitur כֻּלָּהֶם Culaham. i. omēs ipsi aut vniuersi illi. 2. Reg.23. Quasi spine euellentur vniuersi. i. vniuersi illi. & in genere femininо mutat mem in nun. & dicitur כֻּלָּן Cullan. i. omnes ille. Scribitur etiam aliquādo cum he in fine. & dr כֻּלָּנָה Cullana. Geñ.42. In me hec omīa mala reciderunt. & aliquando scribitur cum duplici he. Et dicitur כֻּלָּהֶנָּה Cullahana. 3. Reg.7. Fusura vna & mensura sculpturaq; consimili. pro quo hebrei legunt. Fusura vna & mensura vna & sculptura vna omnibus illis. & Inde מְכֻלָּה Mechloth. Pro quo beatus Hieronym? transtulit omīa. 2. Paralip.4. Omnia de auro purissimo facta sunt. & aliqui hebrei dicunt q; significat vasa. De quo vide infra in dictione כֹּלָה Cala.

Omnia. Omne. Totum. Uniuersa. Quicq; Nullum Nihil. כֻּלָּא Omnia. מְכֻלּוֹת Omnia.

כָּלָא Cala. prohibere. vetare. cessare. claudere. Geñ.8. Et prohibite sunt pluuie de celo. Exo.36. Sicq; cessatum est a muneribus offerendis. Pro quo hebrei legunt. Et prohibit? est popul? ab oblatione. i. a muneribus offerendis. Nu. 11. Domine mi moyses prohibe eos. Ps.39. Ecce labia mea non prohibebo. & in eodem. Tu autem domine ne lōge facias miserationes tuas a me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Tu domine non prohibebis misericordias tuas a me. ps.87. Traditus sum & nō egrediebar. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Clausum & non prodeuntem. Ps.118. Ab omni via mala prohibui pedes meos. Hiere.32. Et hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis iuda. Et sequitur in hebreo. Clauserat enim eum sedechias rex iuda. Aggei.1. propter hoc super vos prohibiti sunt celi ne darēt rorem: & terra prohibita est ne daret germen suū. & inde כְּלָא Cele siue כְּלוֹא Calu. i. clausura siue carcer. Esa.42. De domo carceris sedentes in tenebris. & in eodem. Et in domibus carcerum absconditi sunt. Hiere.37. Ipse enim prepositus erat sup carcerē. & in eo. Quia misistis me in domū carceris. & in eo.52. Et eduxit eū de domo carceris. & in eo. Et mutault vestimēta carceris eius. & inde מִכְלָא Michla. i. ouile siue caula vbi pecora claudūtur. Ps.77. Et sustulit eum

Prohibere Claudere. Carcer. כָּלָא כְּלוֹא מִכְלָא Caula.

de gregibus ouiū. Pro quo hebrei. le. Et tulit eū de caulis siue de ouilibus ouium. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph. vt Abach.3. Abscindetur de ouili pecus. & inde כִּלְאַיִם Cilaim. i. mixtim: siue mixtio duarū specierū vel diuersarum rerū. Leuit.19. Iumenta tua nō facies coire cū alterius generis animantib?: agrum tuū non seres diuerso semine: vestē q; ex duob? texta est non indueris. Pro quo he. le. Iumētum tuū nō facies coire mixtione: agrū tuū non seres mixtione. & vestis mixtim. s. de lana & lino contexta nō ascendat sup te. Vbi in hebreo tet ponitur predicta dictio. Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

Ouile. כִּלְאַיִם Mixtio.

כֶּלֶב Cheleb. canis. Exo.11. Apud oēs aūt filios israel non mutiet canis. Deut.23. Nec precium canis. 1. Reg.17. Nunquid ego canis sum. & in plurali כְּלָבִים Chelabim. Ps. 21. Quoniā circūdederūt me canes. Esa.56. Et canes muti nō valētes latrare. Item כֶּלוּב Chelub. i. canistrū. Beatus Hieronymus trāstulit vncinū. Amos.8. Et ecce vncinus pomorū. Significat etiā locū ex virgultis cōtextū in quo aues seruantur vel capiuntur. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit decipulā. Hiere.5. Sicut decipula plena auib?. Est ēt כָּלֵב Caleb nomē propriū viri. Nu.13. De tribu iuda caleb filiū Iephone. & inde כָּלִבִּי Calibi. i. vir de gñe caleb. 1. Reg. 25. Erat aūt de gñe caleb.

Canis. כְּלָבִים Canes. כֶּלוּב Canistrū. Uncinus. Decipula. כֶּלֶב Caleb. כָּלִבִּי Uir de genere caleb.

כָּלָה Cala. perficere. cōplere. cōsumare. finire. cessare. cōsumere. delere. dispердere. deficere. expectare: seu desiderare. prohibere. Geñ.2. Igitur perfecti sunt celi & terra. & in eo. Cōpleuitq; deus die septimo opus suū. & in eo.28 Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint. & in eo.24 Cūq; ille bibisset. pro quo he. le. Et cōpleuit dare ei potum & in eo. Donec cūcti bibant. Pro quo he. le. Donec cōpleāt vel perficiāt bibere. & in eo.41. Igitur trāsactis septē vbertatis annis. Pro quo he. le. Et cōpleti siue finiti sunt septem vbertatis anni. Exo.5. Cōplete opus vestrū. & in eo.39. Perfectū est igitur omne op? tabernaculi. Nu.7. In die quo cōpleuit moyses tabernaculū. Deut.26. Qñ cōpleueris decimā cūctarū frugū. 1. Reg.20. Scito quia cōpleta est malitia eius. 3. Reg.8. Cūq; cōplesset salomō orās. 2. Paralip.7. Cōpleuitq; salomon domū dñi. Iob.36. Cōplebunt dies suos in bono. Ps.71. Defecerūt hymni dauid filii iese. pro q; beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Cōplete sunt orationes dauid filii iese. Hiere.8. Finita est estas. & in eo.43. Factū est aūt cū cōplesset hieremias loquens ad populū. & in eo: 44. Donec penit? cōsūmātur. Ezech.43 Eo q; cōsumpsi eos in ira mea. Itē significat cessare. Nu.27 Vt qescāt q;rele eorū a me. i. vt cessēt vl finiātur. 2. Reg.14. Cessauitq; rex dauid psequi absalō. Itē significat dispdere aut delere vel cōsumere. Exo.33. Ne forte dispdā te in via. Nu.16. Vt eos repēte dispdā. & in eo.25. Vt nō ipe delerem filios isr'. Iob.7. Et cōsūpti sūt absq; vlla spe. Ps.73. De medio sinu tuo in finē. Pro q; btūs Hieronym? in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Ad mediū sinū tuū cōsumēs. Ps.118. Paulomin? cōsumauerūt me in terra. Esa.10. Et consumabitur indignatio. & in eo.49. Fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 14. Et ego cōsumā eos. & in eo.16. Et gladio & fame consumētur. & in eo.49. Donec cōsumā eos. Malach.3. Et vos filii iacob nō estis cōsumpti. & aliq̄n scribitur cū aleph in fine loco he. Dañ.9. Vt cōsumatur preuaricatio. Itē significat deficere. Deut.28. Et deficientib? ad cōspectū eorum tota die. 3. Reg.17. Hydria farine nō deficiet. Ps.68. Defecerunt oculi mei dum spero in deum meū. Ps.70. Cum defecerit virtus mea ne derelinquas me. Ps.118. Defecit in salutari tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum. Hiere.14. Defecerūt oculi eorū. Threñ.3.

Perficere Cōplere. Finire. Cessare. Dispdere. Delere. Cōsumere. Deficere.

Quia non defecerunt miserationes eius. Item significat
Expectare expectare vel desiderare. Iob. 31. Et oculos vidue expectare feci. Ps. 83. Concupiscit & deficit aia mea in atria dñi. ꝑ
Desiderauf. quo he.le. Concupiscit & desiderat anima mea ad atria domini siue in atria dñi. 2. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid persequi absalom. pro quo he.le. Et desiderauit dauid egredi ad Absalom. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra. vt supra dictū est. Item significat prohibere siue claudere. vt
Prohibef Cōcludef. Gen. 23. Nulluſq; te ꝓhibere poterit. 1. Reg. 6. Vitulosq; earum concluserunt domi. i. phibuerunt exire. Et in eo. 25. Que ꝓhibuisti me hodie ne irē ad sanguinē. Et aliqñ scribitur cū aleph loco he. vt. ps. 118. Ab omni vía mala ꝓhibui pedes meos. & de hoc vide supra in dictione בְּלָא cala.
בְּלָה cum aleph in fine. & inde בְּלָה cala. i. consumatio. Esa. 10.
cōsumatio Cōsumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercitu um faciet. Ezech. 11. Consumationē tu facis. Soph. 1. Quia cōsumationē cū abbreuiatione faciet. Ponitur ēt aduerbialiter. i. cōsumate siue perfecte. vt Exo. 11. Post hec dimittet vos & exire compellet. pro quo he.le. Post hec dimittet vos & cū dimiserit cōsumate siue perfecte eiiciet vos hinc. & ē sensus sicut in lra nostra. & aliqñ scribitur cum tau in principio & dicitur תְּכְלָה Thichla. i. cōsumatio. ps. 118. Omnis
תְּכְלָה cōsumatio cōsumatiōis vidi finem. scribitur ēt cū tau i fine & dicitur.
תַּכְלִית Finis. Perfectū. תַּכְלִית Thachlith. i. finis siue cōsumatio. vt Iob. 28. Et vniuersorū finē ipe cōsiderat. Ps. 138. pfecto odio oderā illos i. fine vel cōsumatiōe odii oderam illos. & inde כְּלָיוֹן Cila-
כְּלָיוֹן cōsumatio lion. i. consumatio. Esa. 10. Consumatio abbreuiata inundabit iustitiā. & inde כְּלִי Cheli. i. vas siue instrumētū. Ar-
כְּלִי Vas. ma. ornamentū. vestis. Gen. 24. Prolatisq; vasis argenteis & aureis: ac vestibus dedit ea rebece. Exo. 22. Si quis comē dauerit alicui pecuniā aut vasa. Et in eo. 25. Omne pōdus candelabri cū vniuersis vasis suis habebit talentum auri. Leuit. 6. Vas fictile in quo cocta est confringetur: ꝙ si vas eneū fuerit. Et in eo. 15. Et vbicūq; sederit. pro quo he.le.
Sella. Et oē vas in quo sederit. i. oīs sedis vel sella aut instrumentum in quo sederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & i eo. Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu. 19. Et mittet aquas vi-
Instrm. uas sup eos in vas. & in eo. 35. Si quis ferro ꝑcusserit. ꝙ q̄ he.le. Si quis vase ferreo. i. instrumento ferreo percusserit. Et in eo. Si ligno percusserit. Pro quo hebrei legunt. aut si vase ligneo. i. instrumento ligneo percusserit. Deut. 23. Fo
tas autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in vase tuo ne reponas. sed beatus hieronymus transtulit sensū. Esther. 1. Et aliis atq; aliis vasis cibi inferebantur. Ps. 2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos. Esa. 22. Omne vas paruu
Arma. lum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū. i. instrumentum musicum. Et in eo. 32. Fraudulenti vasa pessima sunt. & in eodem. 54. Omne vas quod fictum est cōtra te. Significat etiam arma. Gen. 27. sume arma tua. & i eodē.
Vestis. Monile. 49. Vasa iniquitatis bellantia. i. arma iniquitatis. Pōitur etiam pro veste. vt Deut. 22. Non induetur mulier veste virili. Esa. 61. Et quasi sponsam ornatam monilibus suis. pro quo hebrei legunt. Et quasi sponsam ornatam vasis suis. i. vestimentis vel ornamentis suis. Et etiam instrumenta cuiuscūq; rei dicūtur in hebreo vasa eius. vt Ps. 70. confitebor tibi in vasis psalterii. Esa. 13. Dominus & vasa furoris
מְכֵלוֹת eius. Zach. 11. sume tibi vasa pastoris stulti. & inde מְכֵלוֹת Michloth. i. vasa secundum hebreos. 2. Paralip. 4. Omnia
Vasa. de auro purissimo facta sunt. pro quo he.le. vasa de auro. potest etiam signare oīa sicut est in littera nostra. de quo vi
כְּלָיוֹת de supra in dictione כְּלָל Calal. & inde כְּלָיוֹת Celaioth. i. re
Renes. nes siue renūculi. Leuit. 3. Et duos renes. & in eo. Et reticulū iecoris cū renūculis. Iob. 10. reposita ē hec spes mea in si
nu meo. pro quo he.le. Cōsumati siue pfecti sunt renes mei i sinu meo. De quo vide Burgen. in additiōibus sup p̄ dicto loco. p̄s. 15. Increpuerūt me renes mei. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. p̄s. 138. Quia tu possedisti renes meos. Hiere. 11. Qui ꝓbas renes & corda. & solū inuenitur in nu.
Medulla. plu. Ponitur ēt ꝑ medulla. Deut. 32. Cum medulla tritici. Et dicūt hebrei ꝙ ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in figura assimilantur renibus. Item כַּלָּה Calla. i. spōsa. siue nurus. De quo vide supra in dictione כְּלָל Calal.
כַּלָּה sponsa. כַּלָּח Calach. Seniū vel senecta. beatus hieronymus transtu
Abūdātia lit. abūdātiā. s. dierū: qđ est idem qđ senecta. Iob. 5. Ingredieris i abūdātia sepulcrū. & i eo. 30. Et vita ipa putabā
senecta. tur īdigni. i. lōgiori vita. ꝑ quo he.le. sup ipos pūt senecta.
כִּלְכֵּל Cilcal. sustinere. sustentare. Enutrire. De quo vide supra in dictione כוּל Chol.
כִּלְכֵּל sustinere. כָּלַם Cala. erubescere. reuereri. cōfundi. siue cōfūdere. molestare. Nu. 12. Nōne debuerat saltē septē diebus rubore suffundi. 1. Reg. 20. Eo qđ confudisset eū pater suus. 2. Reg. 10. Erāt enī viri cōfusi turpiter. Iob. 11. A nulo cōfutaberis. i. cōfūderis. ps. 39. Et reuereātur qui volūt mihi mala. p̄s. 73. Ne auertatur humilis factus confusus. Hiere. 3 noluisti erubescere. Et in eo. 6. Et erubescere nescierunt. & in eo. 14. Cōfusi sunt & afflicti. pro quo he.le. Cōfusi sunt & erubuerūt. & in eo. 31. Cōfusus sū & erubui. Ezech. 36. Confundemini & erubescite. Itē significat molestare. 1. Reg. 25
Molestare Nunquā eis molesti fuimus. & in eo. boni satis fuerunt nobis & nō molesti. Iudi. 18. Et nullo eis penitus resistente. i. nullo molestante. & inde כְּלִמָּה Celimma. i. verecūdia. cōfusio. opprobriū. ps. 68. Operuit cōfusio faciē meā. Prouer.
כְּלִמָּה Confusio. Opprobrium. 18. Stultū se esse demōstrat & cōfussione dignū. Hiere. 20. Opprobrium sempiternū. quod nulla obliuiōe delebitur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantibus. pro
increpatio quo he.le. Faciem meā nō abscondi ab opprobriis vel cōfusiōibus. vbi ponitur כְּלִמּוֹת Celimmoth in nūero plurali.
כְּלִמּוֹת כֶּלֶף Celaph. Instrumentum dolatorium. Et solum inuenitur in numero plurali. s. כַּלַּפּוֹת Celaphoth. Ps. 73. In
כַּלַּפּוֹת Ascia. Dolatoria. se curi & ascia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. bipenni et dolatoriis deraserunt.
כָּמָה Cama. Desiderare. Cōcupiscere. quādo. quod. siue quātum. Ps. 62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo
Quā multipliciter. Desiderat Quando. Quot. Quāte. Quanta. beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Desiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo. aut quot. Ps. 34. Dñe quādo respicies. Ps. 118. Quot sunt dies serui tui. Iob. 13. Respōde mihi quātas habeo iniquitates Zach. 2. Et videam quanta sit longitudo eius & quanta latitudo eius.
כְּמוֹ Cemo. sicut. tanq̄. Iob. 19. Quare ꝑsequimini me sicut deus. p̄s. 28. Et comminuet eas tanq̄ vitulū libani.
sicut. Tanq̄. p̄s. 57. sicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuentes sic in ira. p̄s. 62. Sicut adipe & pinguedine repleatur aia mea. & cōponitur cū ꝓnominibus hoc modo כָּמוֹנִי Ca
כָּמוֹנִי sicut ego. móni. i. sicut ego. כָּמוֹךָ camocha. i. sicut tu. 3. Reg. 22. sicut ego sum ira & tu. pro quo he.le. sicut ego sicut tu. Esa. 38. sicut ego hodie. כָּמֹהוּ Camóhu. sicut ille. Exo. 9. qualis nō fuit in egypto. ꝙ quo he.le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמֹנוּ Camonu. i. sicut nos. Gen. 34. Si volueritis esse similes nostri. i. sicut nos. כָּמוֹכֶם Cemochem. sicut vos. Iob. 12. Et mihi est cor sicut & vobis. כָּמוֹהֶם Cimohem sicut illi.
כֶּמֶז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus
murenule. transtulit Murenulas. Nu. 31. Dextralia ac murenulas.
כָּמֹן Camon. cyminū. Esa. 28. Seret git & cyminū sparget
Cyminum Et i eo. Nec rota plaustri super cyminū circuibit. Item

מכמן Thesaurus

מִכְמָן Michmā.i.thesaurus absconditus. Dañ.11. Et dominabitur thesaurorum auri & argenti.

כמס Conditum

כָּמַס Camus.reconditum siue absconditū. Deut.32.Nōne hec cōdita sūt apud me.& solū iuenitur ī pdicto loco.

כמר Incalescere. Cōmoueri Exurere. Cōturbare

כָּמַר Camar.incalescere.exurere.cōmotum siue cōturbatū esse.Geñ.43.quia cōmota sunt viscera eius. Pro quo hebraeo.Quia incaluerūt miserationes eius: siue commote sunt miserationes eius.Threñ.5.Pellis nr̄a quasi clibanus exusta est.Osee.11.Pariter cōturbata est penitudo mea.i.cōmota ē penitudo mea.Item כֹּמֵר Camar.i.edituus siue minister templi vel altariū.Et solū inuenitur in nu.plu.s.כְּמָרִים Gemarim.Osee.10.Et edituī eius super eū exultauerūt.Soph.1.Et noīa edituorū cū sacerdotibus. Pōitur ēt pro aruspicibus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruspices quos posuerunt reges iuda. Item מִכְמֹר Michmar.i.rete aut retiaculū.siue illa quecatū.ps.140.Cadent in retiaculo eius peccatores. Esa.51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete suū.Scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur מִכְמֶרֶת Michmóreth Esa.19.& expandentes rete super faciem aquarum.

כמרים Edituī.

Aruspices

מכמר Retiaculū Illaqueatus.

מכמרת Rete.

כן Cen.sic.ita. De quo vide supra in dictione כן Cun. Item כִּנִּים Ciniim.i. cinifes. Exo.8.Et sint cinifes in vniuersa terra egypti. Et solū iuenitur ī nu.plu.& in pdicto loco. Scribitur ēt sine iod & dr̄ כִּנָּם Cinam.vt in eo.Et facti sunt cinifes in hominibus & in iumentis.

כנים Inifes.

כנם Cinifes.

כנה Equare. Assimilaf.

כָּנָה Chana.Equare.assimilare. Iob.32. Et deū homini nō equabo. Esa.44.Et ī noīe israel assimilabitur. hebrei tñ dicūt ꝙ signāt cognominare.vnde in pdicto loco ipi legunt.Et in noīe israel cognominabitur.Et in eo.45.Assimilauī te & nō cognouisti me.pro quo hebraeo. Cognominaui te.& nō cognouisti me.Ponitur ēt p subsistere. Iob.32. Nescio enī quādiu subsistā.& ēt in predicto loco hebraeo.quia nescio cognominare.potest ēt deriuarī a dictiōe כן Cun: que signāt firmare vel subsistere sicut est in littera nostra. vel a dictiōe כָּנָה Cana que signāt sedē vel basim aut radicē

Equare. Assimilaf. Subsistek.

כנות Consilium Cōsiliator

כְּנוֹת Cenauath.in lingua chaldaica signāt cōsiliū siue cōsiliatorē.Esdre.4.Et reliqui qui erant in consilio eorum.Et in eodem. Et reliqui cōsiliatores eorū.& dicūt hebrei ꝙ significat cetum seu congregationem hominum.

כנימא huiuscemodi. Taliter.

כְּנִימָא Cenema.in lingua chaldaica significat huiuscemodi.siue taliter.aut hoc modo.Esdre.4.Scripserunt epistolam vnā de ierusalem huiuscemodi.Et in eodem. 5. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuscemodi autē sermonem responderunt nobis.

כנס Cōgregaf Coceruaf Colligeref

כָּנַס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip. 22.Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ester.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cōgregās sicut in vtre aquas maris.ps.146.Dispersiones israel congregabit.Eccls.2.Coaceruaui mihi argētū & aurū. Et in eo.3.Et tempus colligendi lapides.Esa.28.Et pallīū breue vtrūꝙ operire non potest.pro quo hebraei legunt. Et pallium breue cum colligitur.idest cum colligitur ad operiendum vnum non potest alium operire. Vnde beatus hieronymus transtulit sensum. Inde מכנסי Michnese.idest femoralia seu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea. Leuit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et feminalia linea erunt in lumbis eorum. Et solum inuenitur in numero plurali.

מכנסי Femfalia.

כנע Humiliare

כָּנַע Canaa.Humiliare.conterere.erubescere. reuererī. vt Iudi.3.Humiliatusꝙ est moab in die illo sub manu israel.& in eo.4.Humiliauit ergo deus in die illo iabin regē Canaā. Iudi.8.Humiliatus est aūt madiā corā filiis israel. 3.Reg.21.Nōne vidisti humiliatū Achab corā me:quia igitur humiliatus est.2.Paralip.55.Et quia humiliati sunt a uersa est ab eis ira dñi. Et in eo. Et egit penitentiā valde corā deo.i.humiliatus est corā deo valde.Nec.9. Et humiliasti corā eis habitatores terre.ps.106.Et humiliatum est in laboribus cor eorū. Itē significat cōterere.Deut.9.Qui cō terat eos. signāt ēt erubescere vel reuererī.Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorū.2.Paralip.33. Et non est reueritus facie dñi sicut reueritus est Manases pater eiº Itē כְּנַעַן Cenaan.nomē propriū viri.s.filii Cham. Geñ.10. Filii āt cham chus & Mesraim & phut & canaā.& ab eo dicta est terra canaā.Geñ.11. Vt irent in terrā canaā. ps.104. Tibi dabo terrā canaā. Et inde כְּנַעֲנִי Cenaani.i. cananeus. vt Geñ.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. Et in eo.38. Filiam hominis cananei. signāt ēt mercatorē vel negociatorē aut institorem.vt Iob.40.Et diuident illū negociatores.Esa.23. Institores eius īclyti terre. Zach. 14. Et nō erit mercator vltra in domo dñi. Vnde illud qd habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei legūt. Et cīgulū tradidit mercatori vl negociatori. & Ezech. 17. Et trāsportauit eā in terrā canaā. Quod hebrei exponunt in terra negociationis vel mercationis. vnde subditur in vrbe negociatorū posuit eū. Osee.12. Canaā in manu eius statera dolosa.pro quo hebraeo. Mercator seu negociator in manu eius statera dolosa. Vnde beatus hieronymus in suis explanatiōibus super ꝓuerbia. capitulo vltimo sic ait. Bene etenim nomine canaā qui gentiliū populū ꝓcreauit & interpretatur cōmutator cōuersa ad fidem gentilitas designatur: que felicissima comutatiōe a vitiis ad virtutes: a diabolo transmigrauit ad xp̄m. Hec hieronymus. Inde כְּנָעָה Cinaa.i. mercatio seu negociatio. Hiere. 10. congrega de terra confusionem tuam. pro quo hebraeo. congrega de terra negociationē tuā.i. substantiā tuā. Vnde beatus hieronymus super p̄dicto loco sic ait. precipitur ierusalem vt qd quid habet foris substantie in vrbē munitissimā cōgreget: & lōge obsidioni paret alimēta: cōgrega inquit & de foris & de terra hoc est de agris substantiā tuā siue confusionem. Quidquid enim habes cōfusione dignū est. Hec hieronymus. Potest ēt significare cōfusionē vel erubescentiam: sicut supra dictum est.

כנף Ala. Penna. Angulus. Vola re. Ora vesti menti. Extremus Plaga. Finis.

כָּנָף Canaph. Ala.penna. Angulus. ora. s. vestimenti. vt Exo.19.Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Et in eo.25. Expandētes alas & operientes oraculū. Deut.4. vel auiū sub celo volantiū.pro quo hebraeo. Omnis auis alate.i.habentis alas. Ruth.2. Sub cuius confugisti alas. Iob.39. Penna struthiōis similis est pennis cerodii. Esa. 10. & non fuit qui moueret pennā. & in plu. כְּנָפַיִם chenaphaim. siue כַּנְפֵי chanphe. vt in aliquibus locis predictis: & Iob.39. Expandet alas suas ad austrū. Ps.77. Penne colūbe deargētate. p̄s.138. Si sumpsero pennas meas diluculo. Prouer.1. Frustra aūt iacitur rete ante oculos pennatorū. Zach.5. Et spūs in alis earū: & habebāt alas milui. Malach. 4. Et sanitas in pennis eius. Et est in hebreo cōis generis. vt patet in locis predictis. Inde verbum כָּנַף Canaph.i. auolare. Esa.30. Et nō faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Item כָּנָף canaph.i.angulus.aut ora vestimēti. Nu.15. vt faciant sibi fimbrias per angulos quattuor palliorū. Deut.22 Per quattuor angulos pallii tui. Aggei.2. In ora vestimenti sui. Pōitur ēt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob 38. Et tenuisti concutiens extrema terre. Esa.11. A quattuor plagis terre. idest a quattuor angulis terre. Et in eodem 24. A finibus terre laudes audiuimus. Ponitur etiam pro templo. Dañ.9. Et erit in templo abominatio desolatiōis.

כנר Cithara

כִּנּוֹר Cinor.cithara. Geñ.4. Ipse fuit pater canentium in cithara & organo. Iob.30. Versa est in luctum cithara

nostra.ps.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exsurge in psalterio & cithara.& in plu. כִּנֹרִים Chinorum secundū terminationē masculinorū.siue כִּנֹרוֹת Chinoroth.scdm terminationem femininorū.3.Reg.10. Et citharas lyratq; cantoribus.ps.136. Suspendimus organa nostra.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. suspendimus citharas nostras.Ezech.26. Et sonitus citharārū tuarū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Paralip.15.Cantores in organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.

כִּנֹרִים כִּנֹרוֹת Cithare.

כָּנַשׁ Lere.

כָּנַשׁ Cōgregar

כָּנַשׁ Canas.in līgua chaldaica significat cōgregare .Dañ. 3 .misit ad congregandos satrapas.

כֵּס Ces.solium.sedes. De quo vide infra in dictione נִסָּא Cise.

כָּסַס Hierare.

כָּסַס Casas .numerare.supputare.Et scribitur cū simplici samech.Exo.12. Iuxta numerū aiarum que sufficere possunt ad esum agni.pro quo he.le. Iuxta numerum vel supputationē aiarū vniuscuiusq; iuxta esum suum numerabitis sup agnū.& inde מֶכֶס Méches.i.supputatio.vel numeratio.pro quo btūs hieronymus transtulit partem.s.numeratā vel supputatā.Nu.31. Et separabis partē dño. Et in eo.Equibus in partē dñi supputate sunt oues sexcente. scribitur etiam cū tau ī fine & dicitur. מִכְסָת Michsath.vt Exo. 12. Iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possunt. Leuit.27.supputabit sacerdos iuxta annorū numerū vsq; ad iubileum.

מֶכֶס Pars.

מִכְסַת Numerus.

נִסָּא Cise . Soliū.sedes.thronus.Gen.41. vno tātū regni solio p̄cedā te.Exo.11. A primogenito pharaonis qui sedet in solio eius.2.Reg.3. Et eleuetur thronus dauid.1.Paralip.29.Seditq; salomō in solio dñi . Iob.26 . Qui tenet vultum solii sui.Esa.66. Celum sedes mea est.Hiere.17.Soliū glorie altitudinis a principio.Et aliq̄n scribitur sine aleph & dr̄ס Ces.vt Exo.17.Quia manus solius dñi.debet legi solii dñi.pro quo he.le.Quia manus sup soliū dñi vel sup thronū dñi.suple est.Et secundū aliquos hebreos ī duobus locis scribitur cū he in fine loco aleph.3.Reg.10. Qui habebat sex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.Et in eo.Et sūmitas throni rotūda erat.Sed in libris hebraicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.sicut in supradictis.Et in plu. כִּסְאוֹת Chisoth.Ps.121. Quia illic sederūt sedes in iudicio: sedes sup domū dauid. Item כֶּסֶא Cese .i.terminus siue dies constitutus vel insignis. ps .80. In insigni die solēnitatis nostre. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.pro quo btūs hieronymus diē plene lune trāstulit Prouer.7. In die plene lune reuersurus est.& est idem. Nā apud hebreos dies insignis phase & tabernaculorū erat in plenilunio.

נִסָּא Sedes.

כֶּסֶא Dies insignis.

כֶּסֶא Dies plene lune

כָּסָה Cisa. operire.coopire.celare.abscōdere.tegere. Gen. 7. Opertiq; sunt oēs montes excelsi.Et in eo.25 . At illa tollens cito palliū suū operuit se.Et in eo.38 . Operuerat enim vultū ne agnosceretur.Exo.15. Abyssi operuerūt eos.Et in eo.40. Operuit nubes tabernaculū testimonii . Nu.4. Inuoluentq; eo arcam testimonii.i. operient.Et in eō.Cumq; inuoluerint Aaron et filii eius sanctuarium.i. operuerint.Et in eo.9. Operuit illud nubes.ps.31. Et iniustitiā meā nō abscondi.Ps.43. Cooperuit nos vmbra mortis.Ps.71. Operuit mōtes vmbra eius.ps.142. Ad te confugi.pro quo hebrei legunt. A te coopertus sum.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem . transtulit. A te protectus sum.Prouer.10. Et vniuersa delicta operit charitas. Et in eo.12. Qui aūt dissimulat iniuriā callidus est.Pro quo hebrei legunt. Qui autem celat iniuriam callidus est.Et est sensus sicut in littera nostra.Et ī eo. Homo versutus celat scientiā.Et in eo.26. Qui operit odium fraudulenter.Eccls.6.Et obliuione delebitur nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius operietur.Esa.23. Et vestiantur vsq; ad vetustatem.i. cooperiantur.Et in eo.58.Cum videris nudū opi cum.Hiere.51 In multitudine fluctuū eius operta est.Ezech.16. Et opuisti illas.Et in eo.18.Et nudū opuit vestimēto.Et in eo.24 Vt possīt operiri puluere.Et in eo.30. Et ipsam nubes operiet.Et in eo.31.Et operui eū abyssō.Et in eo.32. Et operiam cum extinctus fueris celos.Et in eo.solem nube tegam. Et inde כְּסוּי Cesui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& operient rursum velamine hyacithinarū pelliū. Et in eo.Et extendet desuper operimentū hyacithinarū pelliū. scribitur etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Cesuth.Gen.20. Hoc erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipsum est enim solum quo operitur.Pro quo he.le. Ipsum est enim operimētum eius solum.Deut. 22 . Per quattuor angulos pallii tui quo operiris.idest operimenti tui quo operiris . Iob . 24. Quibus non est operimentum in frigore. Et in eo.26.Et nullū est operimētū pditioni.Esa.50.Et saccum ponā operimentum eorum.scribitur ēt cum mem in principio & dicitur מִכְסֶה Michse.Exo.26.Facies & operimētum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis.& super hoc rursus aliud operimentum.

כָּסָה Legere

כְּסוּי Velamen .

כְּסוּת Opimēti.

כְּסוּת Velamen.

כְּסוּי Opimēti.

כְּסוּי Pallium.

מִכְסֶה Opimētū.

כָּסַח Casach.scindere . succidere . dirumpere.Ps . 79.succensa igni & suffosa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. succensa igni & dirupta.Esa.5.Et facta sunt morticinia eorum quasi stercora.pro quo he.le.Et facta sunt morticina eorum succisa vel dirupta.Et in eo.33.spine congregate igni cōburētur. Pro quo he.le.spine succisse vel scisse igne comburentur

נָסַח Dirūpere.

כָּסַח Succidere

כָּסַל Casal.insanire.stultum vel insipientem esse . stulte agere. Hiere.10. Pariter insipientes & fatui probabuntur. Et inde כְּסִיל Cesil.idest stultus.insipiens . ps. 48 . Simul insipiens & stultus peribunt.Ps.91. Et stultus non intelligit hec .ps.95. Et stulti aliquando sapite. Prouer.18.nō recipit stultus verba prudentie. Et in eo . Os stulti cōtritio eius. Eccls.2.stultus in tenebris ambulat. Et in eo.4 . Stultus complicat manus suas. Et inde כֶּסֶל Cesel.i . stultitia.insipientia.vecordia.fiducia.spes.robur.fortitudo . Latus siue ilia. Iob.8. Nō ei placebit vecordia sua. ps. 48. Hec via illorum scandalum ipsis . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Hec via insipientie corū.scribitur etiam cū he in fine & dicitur כְּסִילָה Chisla .ps.84. Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit. Vt nō conuertātur ad stultitiā.scribitur ēt cum tau in fine & dicitur. כְּסִילוּת Cesiluth. Prouer.29 . Mulier stulta & clamosa. Item כֶּסֶל Cesel.i.fiducia.spes. ps.77. Et ponant in deo spem suam. Ponitur etiam pro robore vel fortitudine.vt Iob.4. Vbi est timor tuus fortitudo & patientia tua. Et in eodem.31.si putaui aurum robur meum.sed ēt in predictis locis hebrei legunt spem vel fiduciam . Item כֶּסֶל Cesel.idest latus. Iob.15. Et de lateribus eius aruina dependet. Prouer.3. Dñs enim erit in latere tuo . & in plurali כְּסָלִים Cesalim.idest latera siue ilia . vt Leuit. 3.cum adipe quo teguntur ilia. Et in eo. Cum adipe qui est iuxta ilia. Item כְּסִיל Cesil.i.sydus celeste . pro quo beatus hieronimꝰ transtulit oriona.vt Iob. 9. Qui facit arcturum & orsona . Amos.5. Facientem arcturum & oriona. In alio vero loco pro כְּסִיל Cesil posuit arcturum. Iob.38. Aut gyrum arcturi poteris dissipare.significat.ēt splendorem. Esa.13. Stelle celi & splendor earum.

כָּסַל Insipiēs esse.

כְּסִיל Insipiens Stultus.

כֶּסֶל Vecordia.

כְּסִילָה Insipiētia

כְּסִילוּת Stultitia .

כֶּסֶל spes. Fortitudo

כֶּסֶל Robur.

כֶּסֶל Latus.

כְּסָלִים Ilia.

כְּסִיל Oriona.

כְּסִיל splendor.

כָּסַם Casam.tondere.Ezech.44 . sed tondentes attondēt

כָּסַם Tondere

כֻּסֶּמֶת Far.
כִּסְּמִים Vicia.

capita sua. Item כֻּסֶּמֶת Cusémeth.i.far.genus frumẽti. Exo 9. Triticũ aũt & far nõ sunt lesa. Declinatur etiã plr. כִּסְּמִים Cusemim. pro quo beatus hieronymus transtulit viciam. Ezech. 4. Milium & viciam.

כָּסַף Desideraf

כָּסַף Caspaph. cõcupiscere. desiderare. Gen. 31. Et desiderio erat tibi domus patris tui. pro quo he.le. Quia desiderio desiderasti ad domũ patris tui. ps. 16. Susceperunt me sicut leo paratus ad predã. p quo beatus hieronym9 in psalterio iuxta he.ve. transtulit. similitudo eius quasi leonis desiderantis pdã. Ps. 83. Cõcupiscit & deficit anima mea in atria dñi. Iob. 14. operi manuũ tuarũ porriges dexteram. pro quo he.le. opi siue ad opus manuũ tuarũ concupisces vel desiderabis. Et ide נִכְסָף Nichsaph. i. desiderabilis siue amabilis. Soph. 2. Conuenite congregamini gens nõ amabilis. i. nõ desiderabilis. & ide כֶּסֶף Cesseph. i. argẽtũ. pecũia. Gen. 13. Erat aũt abram dives valde in possessioe auri & argẽti. Iob. 5. Qui replent domos suas argẽto. ps. 11. Argẽtũ igne examinatũ. ponitur ẽt p nomine adiectiuo. s. pro argẽteo. vt Gen. 44. Gyphum meũ argẽteum. Exo. 3. Vasa argentea & aurea. Itẽ ponitur pro pecunia seu moneta: vt Gen. 23. Pecunia digna tradat eã mihi. Exo. 22. Si quis cõmẽdauerit alicui pecuniã. Leuit. 25. Pecuniã tuã nõ dabis ei ad vsurã. Eccl's. 10. pecunie obediũt oĩa. Inuenitur ẽt i numero plurali. Gen. 42. Et reponerẽt pecunias singulorum in sacculis. & in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Cesaph. siue כַּסְפָּא Caspa. i. argentũ. Dan. 2. pectus & brachia de argento. Et in eo. Et argentum & aurum.

Concupiscere.
Amabilis. Desiderabilis.
Argentuz.
Argente9 Pecunia.
כַּסַּף כַּסְפָּא Argentuz
כַּסַּת Puluillus

כַּסַּת Cesath. puluillus. Ezech. 13. Ve qui consuunt pulvillos sub omni cubitu manus. Et in eodem. Ecce ego ad pulvillos vestros.

כְּעַן Nunc.
כְּעֵנֶת

כְּעַן Cean in lingua chaldaica signãt nunc siue mõ. Dan. 2. Et nunc ostende mihi que rogaui te. Item כְּעֵנֶת Ceeneth: aduerbiũ est salutandi quod in epistolis ponebatur apud chaldeos sicut apud latinos dicitur salutẽ aut pacẽ dicere. Esdre. 4. Et reliquis regionibus trans flumẽ in pace. Et in eo. Seruí tui qui sunt trãs flumẽ salutẽ dicunt. & in eo. 7. Esdre sacerdoti & scribe legis dei celi doctissimo salutẽ. Et aliqñ scribitur sine nun & dicitur כֵּעֵת Ceeth. vt in eo. 4. salutem dicens & pacem.

In pace. Salutem dicunt:
כֵּעֵת salutẽ dicẽs

כָּעַס Irasci.

כָּעַס Caas. irasci. indignari. irritare. prouocare. s. ad iram. 2. Paralipo. 16. Iratusq; est Assa aduersus videntem. Ps. 111. Peccator videbit & irascetur. Et inde verbum secunde vel tertie cõiugatiõis. qd signãt iratũ facere. siue irritare vel prouocare. s. ad irã. Deut. 31. Vt irritetis eũ in opa manuum vestrarũ. & in eo. 32. Et in abominatiõibus ad iracundiã cõcitauerũt. & in eo. Et irritauerũt in vanitatibus suis. Et in eo. Et in gẽte stulta irritabo eos. 1. Reg. 1. Affligebat quoq; eã emula eius. pro quo he.le. Et puocabat siue irritabat eã emula eius. Et in eo. Et sic puocabat eã. i. ad iracũdiam cõcitabat. 3. Reg. 16. Vt me irritares. Et in eo. prouocãtes dñm deũ israel in peccatis eorũ. 4. Reg. 16. Feceruntq; verba pessima irritãtes dñm. Et in eo. 21. Et irritaret eũ. & in eo. 23. Ad irritãdũ dñm. Ezech. 32. Et irritabo cor populorũ multorũ. ponitur ẽt pro irridere. vt Nee. 4. quia irritauerũt edificãtes. i. ad irã prouocauerũt. & inde כַּעַס Caas. i. ira. furor. indignatio. irritatio. meror. Deut. 31. sed propter irã inimicorũ distuli. Iob. 5. vtre stultũ interficit iracũdia Et in eo. 17. Caligauit ad indignationẽ oculus meus. ps. 6. Turbatus est a furore oculus meus. prouer. 17. Ira pris filius stultus. ponitur ẽt p merore vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Ex multitudine doloris & meroris mei locuta sũ vsq; in pses. scribitur ẽt cũ sin & pũcto ceboleth in fine. vt Iob. 6. Vtinã appẽderẽtur pcta mea qb9 irã merui. & i eo. 10. & multipli

Irritare.
Ad iracundiam cõcitare. puocare.
Irridere.
כַּעַס
Ira. Iracundia Indignatio. Furor. Meroz.

cas irã tuã aduersũ me. põitur ẽt p cura. Eccl's. 5. & in curis multis. & i erũna atq; tristitia. & i plu. כְּעָסִים ceasim. 4. Re. 23. propter irritatiões quibus puocauerat eũ manasses.

Cura.
כְּעָסִים Irritatiões

כַּף Palma.

כַּף Caph. pugillus. palma. idest vola manus. vel planta pedis. aut phiala. De quo vide in dictione sequenti.

כָּפַף Incurua.

כָּפַף Caphaph. curuare. incuruare. ps. 56. icurauerũt aiam meã. ps. 144. Et erigit oẽs elisos. i. oẽs curuos vel incuruatos. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. & erigit oẽs iacẽtes. scribitur ẽt cũ simplici pe. Esa. 58. Nũquid cõtorquere vt circulũ caput suũ. i. incuruare q si circulũ caput suũ. Mich. 6. Curuabo genu deo excelso. p quo he.le. Curuabor deo excelso. põt ẽt subintelligi genu: sicut est in lra nra. Et inde כִּפָּה Cipa. pro quo btus hieronymus transtulit incuruantẽ. Esa. 9. Incuruãtẽ & deprauantẽ. Hebrei tñ dicũt q signãt ramũ vel virgultũ. eo qd rami incuruantur versus terrã. vnde in pdicto loco ipi legũt. ramũ & iuncũ. & dicũt q per ramũ & iũcũ significãtur fortes & imbecilles. Iob. 15. & manus eius arescet. pro quo he.le. Et ramus eius nõ virescẽs. põt ẽt signãre manũ sicut est in lra nostra. vt infra dicetur. Et in plu. כַּפּוֹת Capoth. pro quo beatus hieronymus trãstulit spatulas. Leuit. 23. spatulasq; palmarũ & ramos ligni. & inde כַּף Caph. i. pugillus. palma. interior pars manus seu pedis. eo qd est recurua a parte interiori: aut phiala. Exo. 9. Extẽdã palmas meas ad dñm. Leuit. 9. Addẽs in sacrificiũ libamẽta que pariter offeruntur. pro quo he.le. Et obtulit munus seu oblationem & impleuit pugillũ ex ea. Iudi. 8. Forsitan palme manuũ zebee & salmana in manu tna sunt. 3. Reg. 7. quãtum pugillus cape potest farine. 2. Paralipo. 6. Palmis in celum leuatis. Prouerb. 31. Palmas suas extendit ad pauperem. Ecclesiastes. 4. Melior est pugillus cum requie quam plena vtraq; manu. Ponitur etiam pro manu. vt Exo. 33. Et protegam dextera mea donec transeam. Pro quo hebrei legunt. Et protegam super te manu mea seu palma mea donec transeam. Et in eodem. Tollamq; manum meam. Leuit. 8. Tradensq; omnia Aaron & filiis eius. pro quo hebrei legunt. Et posuit omnia super manus Aaron & super manus filiorum eius. Et in eodem. Rursumq; suscepta de manibus eorum. 3. Reg. 8 Et manus expanderat ad celum. Iob. 16. Absq; iniquitate manus mee. Et in eo. 29. Et digitum supponebant ori suo. Pro quo hebrei legunt. Et manum seu palmam supponebant ori suo. Prouerb. 10. Egestatem operata est manus remissa. Esa. 28. Statim vt manu tenuerit deuorabit illud. & in eodem. 69. ecce in manibus meis descripsi te. & in plurali כַּפַּיִם Capaim. siue כַּפּוֹת Capoth. vt in aliquibus locis pdictis & ẽt in sequentibus. ponitur etiã pro planta pedis seu pro vestigio. Deut. 28. A planta pedis vsq; ad verticem tum. & in eodem. Non valebat nec pedis vestigium figere. Esa. 1. A planta pedis vsq; ad verticem. Et in eo. 60. Et adorabunt vestigia pedũ tuorũ. 3. Reg. 18. Ecce nubecula parua quasi vestigiũ hominis. Et ab eius similitudine ponitur ẽt p nube scdm he. Iob. 36. In manibus abscõdit lucẽ. pro quo he.le. nubib9 abscõdit lucẽ. Threñ. 3. leuem9 corda nra cum manibus. pro quo he.le. leuemus corda nostra ad nubes. idest sursum. Significat etiam os concauum in quo femur voluitur. Pro quo translatio nostra neruum transtulit. Gen. 32. Tetigit neruum femoris eius. Et in eodem. Eo qd tetigerit neruũ femoris eius. Itẽ signãt phialã siue vas cõcauũ. pro q btus hiero. trãstulit mortariolũ. Nu. 7. mortariolũ aureũ appẽdẽs decẽ siclos. & in plu. כַּפּוֹת. capoth. Exo. 25. parabis & acetabula ac phialas. Nu. 7. Mortariola aurea duodecim. 2. paralip. 24. Phiale quoq; & cetera vasa. ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth prõ pesulo ostii. vt Canti. 5.

כַּפַּיִם Palme Planta.
Vestigiũ.
Nubes
Femoris Neruus.
כַּפּוֹת mortariola
כַּפּוֹת phiale mortariola
כַּפּוֹת

Pesulum ostii mei aperui dilecto meo.

Pesulum. כֶּפָה Capha .cõprimere.extingnere.Prouer.21. Munꝰ abscondítum extínguit iram.

Extinguer כָּפַל Caphal.duplicare.Exo.26.vt sextũ saxũ in fronte tecti duplices.Ezech.21.Et duplicetur gladius ac tripli-
Duplicare cetur.Et ide כָּפוּל Caphul.i.duplicatum siue duplex. Exo.
כָּפוּל 28.Quadrangulum erit & duplex. Et inde כֵּפֶל Céphel. i.
Duplex. duplicatio.Iob.41.Et in mediũ oris eius quis intrabit .p
כֵּפֶל quo he.le.In duplicatiõe freni eiꝰ quis ĩtrabit.& ide מַכְפֵּלָה
Duplicatio Machpela.i.duplex siue duplicata.Geñ.23.Vt det mihi spe
מַכְפֵּלָה luncam duplicẽ.Et in eo.Sepeliuit Abraã vxorẽ suã i spe-
Duplex. lunca duplicí.& inde כִּפְלַיִם Ciphlaim.i.duplicia.Esa.40
כִּפְלַיִם Suscepit de manu dñi duplicia pro oĩbus pecatis suis.
Duplicia. כָּפַן Caphã.colligere.recolligere.Ezech.17 . Et ecce vinea
כָּפַן ista quasi mittẽs radices ad eã.pro qꝰ he.le. Et ecce vitis
Colligere. כָּפָן ista collegit radices suas ad eã siue super eã.i. recollegit ab
Fames. aliis locis & misit eas ad eam. Item כָּפָן Chapham .i.fames
Sterilitas.Iob.5.In vastitate & fame ridebis.

Lignum. כַּפַּס Caphis.lignũ qđ est inter iũcturas edificiorũ.Abach.
2.Et lignũ quod inter iũcturas edificiorũ ẽ rũdebit.

כָּפַר Caphar.placare.Expiare.propiciare.orare.rogare de-
Placare. precari.auferre.delere.linire.bituminare.Geñ.32.Di-
Expiare. xit enim placabo illũ muneribus.Exo.29.Per singulos di-
es ad expiãdũ.Et in eo.Et sit placabile sacrificiũ .pro quo
propiciare he.le.Quibus expiabitur siue placabitur.& in eo.Septem
diebus expiabis altare.& Leuit.14.Vt placet .p eo dñm.&
in eo.23.Et propicietur vobis dñs deus vester.Et in eo.30
Et placabit super eo in generationibus vestris .& in eo.Et
ꝓpicietur aiabus eorum.Nu.35. Nec aliter expiari potest.
Deut.21.Propicius esto populo tuo israel.1.Reg.3.Idcirco
iurauí domui heli ꝙ non expietur iniquitas domus eius.
Prouer.16.Vir sapiens placabit eam.Esa.47.Quã nõ po-
teris expiare. Itẽ signãt orare aut rogare vel deprecarí . vt
Deprecari Exo.30.Et deprecabitur Aaron sup cornua eius.Et in eo.
32.Si quomodo quiuero eũ deprecarí pro peccato vestro.
Rogare. Leuit.4.Rogabitq; pro eo.& dimittetur ei. & in eo. 5.qui
rogabit pro ẽo offerens arietem. Et in eo . qui orabit .p eo
Orare. quĩa nescies fecerit.Et in eo.12.Orabitq; pro ea sacerdos.
Auferre. Item signãt auferre vel delere.Deut.21.Et auferetur ab eis
Delere. reatꝰ sanguinis.Esa.28.Et delebitur fedus vestrũ cũ mor-
te.i.auferetur.Itẽ signãt linire vel bituminare.Geñ.6. &
Linire bi- bitumine linies intrinsecus & extrinsecus . Vbi põitur ver-
tumine. כַּפֹּרֶת bum & nomen ab eo deriuatũ.Et inde כַּפֹּרֶת Capóreth .i.
Propicia- ꝓpiciatoriũ vel cooptoriũ.Exo.25.facies & ꝓpiciatorium
torium. כֹּפֶר de auro purissimo.& ide כֹּפֶר Cópher.i.illud qđ datur in ꝓ
Precium. piciationẽ vel p̃ciũ.Exo.21.Quod si preciũ fuerit ei impo-
situ.Et in eo.30.Dabũt singuli preciũ pro aiabus suis.Nu.
35.Non accipietis p̃ciũ ab eo qui reus est sanguinis.Iob.33
Propicia- Inueni in quo ei propicier. Esa.43.Dedi ꝓpiciationẽ tuã
tio. כִּפֻּרִים Et inde כִּפֻּרִים Chipurim.i. propiciatiões vel expiatiões.
Propicia- Exo.30.Susceptamq; pecuniã que collata est a filiis israel.
tiones. Pro quo he.le. Et suscipies pecuniã ꝓpiciationũ a filiis is-
Expiatiões rael.Leuit.23.Decimo die mẽsis huius septimi dies expia-
tionũ erit.Et in eo.Quia dies propiciatiõis est:quod in he
כֶּפֶר breo legitur in nu.plu.f.propiciationũ. Item כֶּפֶר Cephar.
Villa. i.villa.1.Reg.6.Ab vrbe murata vsq; ad villã. Et in plurali
כְּפָרִים Ville. כְּפָרִים Chepharim.Canti.7.Cõmoremur ĩ villis. Item כֹּפֶר
כֹּפֶר Chephor.i.species aromatica.Beatus hieronymus transtu-
Cyprus. lit cyprum:quasi ab hebreo deriuatum.Canti.1. Botrus cy-
כְּפָרִים pri dilectus meus mihi.& in plu.כְּפָרִים Chepharim.vt ĩ eo
Cypri. dem.4.Cypri cum nardo.Et aliquí hebrei dicunt ꝙ signi-
כֹּפֶר ficat camphoram. Item כֹּפֶר Chephor.i.pruina.Exo.16.In
Pruina. similitudinem pruine super terram.ps.146. Nebulam si-

cut cinerem spargit.pro quo beatus hieronymus in psalte-
rio iuxta he.ve.transtulit.Pruinã sicut cinerẽ spargit. Itẽ
כֹּפֶר Chephor ídest peluis siue crater.Esdre.8.Et craterasau-
reas viginti. Item כְּפִיר Chephir.i.catulus leonis.Ps.16. Et
sicut catulus leonis habitans in abditis.Esa.31. Quomodo
si rugiat leo & catulus leonis. Amos.3.Nunquid dabit ca-
tulus leõis vocem suam . Et in plu. כְּפִירִים Chephirim.Ps.
103.Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam ꝓ
leone. p̃s.33 . Diuites eguerunt & esurierunt.pro quo bea-
tus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Leones
indiguerunt & esurierũt.Ps.54.A leonibus vnicã meam .
Ps.90.Et cõculcabis leonẽ & draconẽ.Prouer.28.Et iustus
quasi leo cõfidẽs.Ezech.19. Et eduxit vnum de leunculis
suis:leo factus est.Et in eo.32.Leoni gentiũ assimilatus es.
Et in eo.38.Negociatores tharsis & oẽs leones eius. quod
hebrei exponunt : omnes fortes vel príncipes eius. dicti a
similitudine leõis.Ponitur ẽt כְּפִירִים Chephirim pro vitu-
lis.Nec.6.Veni & percutiamus fedus pariter in vitulis. nã
antiquitus quando ínibant fedus vel pactũ diuidebant vi
tulum aut vitulos seu aliud quodcunq; animal & transibãt
inter diuisiones eius.vt infra dicetur in dictione כָּרַת Ca-
rath.Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco כְּפִירִים Che
phirim est nomen proprium loci.

כָּפַשׁ Chapas.cibare.Threñ.3.Cibauit me cĩere. Et solũ in
uenitur in p̃dicto loco.Hebrei tñ dicũt ꝙ signãt inuo
luere.vnde in p̃dicto loco ípi legunt . Inuoluit me cinere.

כָּפַת Capheth.in lingua chaldaica significat ligare.vel vin-
cire.Dañ.3.vt ligatís pedíbus sídrach misach & abde
nago.Et in eo. Et statim viri isti vincti cũ brachis suis.&
in eodem.Ceciderunt in medio ignis ardentis collígati.

כַּפְתֹּר Caphthor.Pomum . spherula, [illegible]do scilicet ianue.
aut límen.Exo.25.Et spherulas ac lília ex ípso ꝓ-
cedentia.Et in eodem.Spheruleq; simul & lília . Et in eo-
dem.Et spherule ígitur & calami ex ipso erunt . Accipitur
etiam pro cardine ; eo quod est rotundus. Amos.9. Percu-
te cardinem. Item ponitur pro límine.Soph.2.In liminí-
bus eius morabuntur.

כַּר Car.agnus.aries.miles.stramentum. Esa.16 . Emitte
agnum domíne dominatorem terre.Et in eodem.30.
pascetur in possessione tua ín die illo agnus spacíose . Et in
plurali . כָּרִים Carim.Deut.32.Cum adipe agnorum . Ps.
36.Inímici vero domini mox vt honorificati fuerint & e-
xaltati deficient.Pro quo hebrei legunt.Et ínimici domí-
ni quasi gloria arietum deficient.ídest quasi adeps vel pin-
guedo arietum deficient: sicut ipsi exponunt.ps.64 . In-
duti sunt arietes ouium.Hiere.5.Deducã eos quasi agnos
ad víctimam. Ponitur etiam pro arietibus ferreis quibus
destruebantur muri ciuitatis . Ezech . 4.Et dabis contra
eam castra & pones arietes in gyro.Et in eodem . 21.Vt po
nat arietes contra portas.Ponitur etiam pro militibus vel
pro legione milítum.vt.4.Regum.11.Et assúmens centu-
riones & milites.vbi pro militibus ponitur כָּרִי cari . cum
iod in fine.& infra in eodem. Tulitq; centuriones & cere-
ti & pheleti legiones.Pro quo hebrei legunt . Tulitq; cen-
turiones & milites & cursores . Item כַּר Car.ídest stra-
mentũ . Geñ.31.Abscondít ídola subter stramenta camelí.

כַּרְכֹּם chicar.torta.massa.talẽtũ.planicies.Exo.29.tortãq;
panis vniꝰ.1.Reg.2.& offerat nũmũ argẽteũ & tortã
pãis.Hiere.37.& vt daretur ei torta cottidie pãis.signãt ẽt
talẽtũ.vt Exo.25.habebit talẽtum auri purissimi.4. Reg.
5.Melius est vt accipías duo talenta.2.Paralip.36.Et con-
dẽnabit terrã cẽtũ talẽtis argẽti & talẽti auri. Zach.5 . Et
ecce talẽtũ plũbi portabatur.signãt ẽt regionem campes-

כֵּפִיר Crater.
כְּפִיר Catulus. leonis.
כְּפִירִים Catuli.
Leones.
Leo.
כְּפִירִים Vituli.
כָּפַשׁ cibare. Inuoluere.
כָּפַת Ligare. Vincire
כַּפְתֹּר Spherula
cardo.
Limen.
כַּר Agnus
כָּרִים Agni.
Arietes.
Milites.
כָּרִי
stramentũ.
כַּרְכֹּם Torta.
Talentum

trem vel planiciem.Geñ.13.Vidit omnem regionem iordanis.i.omnem planiciem iordanis.Et in eo.Elegitq; sibi loth regionem circa iordanem.Et in eo.19.Nec stes in omni circa regione.3.Reg.7.In campestri regione iordanis fudit ea rex.

Regio.

Cãpestris.

כְּרַר Carar.stramentũ. seu reclinatoriũ iumentorũ.& scribitur cum simplici res. De quo vide supra in dictione כַּר Car.

כְּרַר Stramẽtũ

כְּרֵב Cherub. Exo.25.Cherub vnus sit in latere vno & alter in altero.ps.17.Et ascendit super Cherubim & volauit.Quod in hebreo legitur singulariter.s.Et ascendit super cherub.Ezech.10.Rota vna iuxta cherub vnum.Et in codẽ.Facies vna facies cherub.& in plu. כְּרוּבִים Cherubim Geñ.3.Collocauit ante paradisum voluptatis Cherubim. Exo.25.Duos cherubim aureos & ꝓductiles facies.& i eo. Et erũt cherubim expandentes alas.& in eodem.26.opere plumario & pulchra varietate cõtextũ.pro quo hebrei legunt.opere plumario siue polymitario facies eum cherubim.i.figuris cherubim.Et i eo.36.Coccoq; bis tincto opere vario.Pro quo hebrei legunt.Coccoq; bis tincto cherubim.2.Reg.6.Super quam inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubim.3.Reg.6.Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis oliuarum.& in eo.7.Leões & boues & cherubim.2.Paralipo.3.Et celauit cherubim in parietibus.Ezech.10.& intellexi quia cherubim essent.Et scdm aliquos hebreos est genus ad oẽm formam vel figuram.& dicunt q; cherubim qui erant in propiciatorio erant in figura humana:& qui ponũtur in Ezechiele erant in figura quattuor aialium que in eodem continentur.Ponitur etiam pro principe vel magno.Ezech.28.Tu cherub extensus & protegens.

כְּרוּבִים Cherubim

כְּרַבַל Carbal.Inuoluere.induere.vt.1.Paralipo.15.Porro dauid erat indutꝰ stola byssina.Item כַּרְבְּלָתָא Carbal in lingua chaldaica significat calciamentum.Dañ.3.Vincti cum brachis suis & thiaris & calciamẽtis & vestibus missi sũt in fornacẽ ignis.he. vero dicũt q; significat quoddam genus vestimenti.

כְּרַבַל Induere

כַּרְבְּלָתָא Calciamẽtum.

כָּרָה Cara.fodere.perfodere.scindere.incidere.emere.parare.seu preparare.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Exo.21.Si quis aperuerit cisternam & foderit. ps.7.Lacum aperuit & effodit eum.ps.39.Aures autem perfeciſti mihi.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Aures fodisti mihi. Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea.Prouerb.16.Vir insipiens fodit malum.Et in eodem.26.Qui fodit fouea incidet in eam.Signãt ẽt cõcidere.Iob.4.Concident eũ amici.& inde כָּרוֹת Ceroth.idest loca que excidũtur vel circunfodiuntur pro ouibus vel pro pastoribus ad quiescendũ.Soph.2.& erit funiculus maris requies pastorum.& inde מִכְרֶה Michre.idest fossio.excisio.vt supra in eo.& acerui salis.pro quo hebrei legunt.& excisio vel fosio salis.idest a ceruus vnde sal exciditur vel effoditur.significat etiã predicta dictio parare.siue preparare.4.Reg.6.Apposita est eis ciborum magna preparatio.pro quo hebrei legunt.& preparare fecit eis apparatũ magnũ.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ponitur etiam pro subuertere. Iob.6.Et subuertere nitimini amicum vestrum.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.& preparatis contra amicũ vestrum.idest paratis vosmetipsos contra amicum vestrũ. Significat etiam emere siue conducere.Deut.2.Aquã emptam haurietis & bibetis.pro quo hebrei legunt.Et etiam aquas emetis ab eis & bibetis.Osee.3.Et fodi eã mihi quindecim argẽt eis.pro quo he.lc.& emi siue cõduxi eã mihi quindecim argenteis.potest etiã legi sicut est in littera nostra.Vnde beatus hieronymus in suis explanationibus sic ait.fodit itaq; eam sibi.idest adulteram siue conduxit quindecim argenteis.quando dicit fodi ostendit vineam quam domino plantata est:& in multis locis scripturarũ ponitur significans populum iudeorum.Sin autem legerimus conduxi.adultere precium non vt cum propheta dormiat sed vt contenta mercede sua adulterare desistat.Hec hieronymus.vnde illud quod habetur.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Potest etiam legi.In sepulchro meo quod emi mihi.& inde מְכֵר Mecher.i.emptio siue precium emptionis.Nu.20.Dabimus quod iustum est.pro quo hebrei legunt.Dabo precium earum.Prouer.31.procul & de vltimis finibus precium eius.

כָּרָה Fodere.

concidere.

כְּרֵת Requies.

מִכְרֶה Excisio.

Preparare

subuertere

Emere.

Cõducere.

מֵכֵר Precium.

כָּרַז Predicare

כָּרוֹזָא Preco.

כָּרַז Caraz in lingua chaldaica significat preconizare siue predicare.Dañ.5.Et predicatum est de eo q; haberet potestatem tertius in regno.& inde כָּרוֹזָא Caroza.i.preco. vt in eodem.3.& preco clamabat valenter.

כָּרַךְ Inuoluere.

תַּכְרִיךְ Pallium.

כָּרַךְ Carach.inuoluere.induere.& ide תַּכְרִיךְ Thacrich.per additionem tau in principio.idest pallium quo inuoluitur.Ester.8.& amictus serico pallio atq; purpureo.

כַּרְכֹּב Carcob.arula.Exo.27.Quos pones subter arulã altaris Et in eodem.38.Et subter eam in altaris medio arulam.& dicunt hebrei q; significat circuitum siue ambitum.

כַּרְכֹּב Arula.

כַּרְכֹּם Crocus.

כַּרְכֹּם Carcom.crocus.Canti.4.Nardus & crocus.& solũ inuenitur in predicto loco.

כָּרַר Saltare.

כַּרְכָּרוֹת Carrucc.

כָּרַר Charcar saltare.2.Reg.6.Dauid saltabat totis viribꝰ ante dñm.inde כַּרְכָּרוֹת Chircaroth.pro quo beatus Hieronymus transtulit carrucas.Esa.66.& in mulis & in carrucis.

כֶּרֶם Vinea.

כְּרָמִים Vinee.

כֶּרֶם Cherem.vinea.Geñ.9.Et plãtauit vineam.Exo.22. Si leserit quispiam agrum vel vineam.Iob.24.Et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant.Canti.1.Vineam meam non custodiui.Et in eo.2.Nam vinea nostra floruit.Esa.1.Vt vmbraculum in vinea.Et in eo.3.Vos enim depasti estis vineam meam.& in plurali כְּרָמִים Cheramim. Nu.22.Quibus vinee cingebantur.1.Reg.8.Et vineas & olineta optima tollet.Canti.1.Posuerunt me custodem in vineis.Ponitur etiam singulare pro plurali.Iudi.15.Vt vineas quoq; & olineta flamma cõsumeret.& inde כָּרְמִים Carmim.i.vinitores.Et solũ inuenitur in numero plurali.4. Reg.25.Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agricolas.Esa.4.Agricole & vinitores vestri erunt.

כָּרְמִים Vinitores.

כַּרְמֶל Frumẽtũ. nouum.

כַּרְמֶל Carmel.frumentum nouum.seu spice adhuc viresce tes.4.Reg.4.Et frumẽtum nouum in pera sua.In alio vero loco btũs hieronymus transtulit pultes ex segete. Leuit.24.Et pultes nõ comedetis ex segete.est etiã כַּרְמֶל Carmel nomẽ montis in quo erant vinee & segetes & alie arbores fructuose.1.Reg.25.Et possessio eius in carmelo. 3.Reg.18.Et congregauit prophetas in monte carmeli. Esa.10.& gloria saltus eius & carmeli eius.Et in eo.16.Et auferetur letitia & exultatio de carmelo.Et in eodem.29. Conuertetur libanus in carmel & carmel in saltum reputabitur.Et in eodem.35.Decor carmeli & saron.Hiere.46. Et sicut carmelus in mare veniet.Item כַּרְמִיל Carmil significat colorem coccineum.2.Paralip.2.Purpura cõcino & hyacintho.Et i eo.In hyacintho & byssо & coccino.Et i eodem.3.Fecit quoq; velũ ex hyacitho purpura cocco & byssо.Et secundum hoc significatum exponunt hebrei illud Canti.7.Caput tuũ vt carmelũ.i.vt coccinũ.Nã sequitur i eodem.Et come capitis tui sicut purpura regis.

כַּרְמֶל Vltes.

Carmelus

כַּרְמִיל Cocinus.

כַּרְסָא Solium

כַּרְסָא Cursa.in lingua chaldaica significat soliũ siue thro

Thronus
כִּסֵּא
Throni

num. Dañ. 5. Depositus est de solio regni sui. & in eodē. 7. Thronus eius flāme ignis. & in plurali כִּסְאוֹן Carsauan. vt in eodem. Donec throni positi sunt.

כַּרְסֵם
Exterminare
כָּרַע
Accubare
Curuare

כַּרְסֵם Carsam. exterminare. Ps. 79. Exterminauit eā aper de silua. & solum inuenitur in predicto loco.

כָּרַע Caraa. accubare. incuruari. curuare genua. genuflectere. Gen. 49. Accubuisti vt leo & quasi leena. Nu. 24. Accubās dormiuit vt leo. Iudi. 7. Qui aūt curuatis genibus biberint. & in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat. pro quo he. le. Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendū. Iudi. 11. Decepisti me. Pro quo he. le. Incuruans incuruasti me. i. humilians humiliasti me. 2. Reg. 22. Incuruasti resistentes mihi subtus me. 3. Reg. 8. Vtrūq; enim genu in terrā fixerat. i. incuruauerat. & in eo. 19. Quorum genua non sunt incuruata ante baal. 4. Reg. 1. Curuauit genua cōtra heliam. Iob. 4. Et genua tremētia cōfortasti. Pro quo he. le. Genua incuruātia siue curuata cōfortasti. & in eo. 31. Et super eam incurrentur alii. Ps. 17. Et supplantasti insurgentes in me subtus me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Incuruasti resistentes mihi sub me. Ps. 77. Et electos israel impediuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et electos israel incuruauit. Esa. 10. Ne incuruemini sub vīculo. & in eodē. 45. Quia mihi curuabitur oīe genu. & in eodem. 65. Et oēs vos in cede corruetis. i. incuruabimini. & ide כַּרְעַיִם Ceraaim. i. genua vl crura. Leuit. 1. Intestinis & pedib⁹ lotis aqua. & in eo. Intestina vero & pedes lauabūt aqua. pro quo he. le. Intestina & genua siue crura. & in eodem. 11. Sed habet longiora retro crura. Amos. 2 Duo crura aut extremum auricule.

Incuruare

כַּרְעַיִם
Crura.

כַּרְפַּס
Color carbasinus
כַּרְשׁ
Venter.

כַּרְפַּס Carpas. color carbasinus. Ester. 1. Tentoria aerei coloris & carbasini. & solum inuenitur in predicto loco.

כַּרְשׁ Ceres. venter. Hiere. 51. Repleuit ventrem suum tenebritudine mea. & solum inuenitur in predicto loco.

כָּרַת
Succidere
Abscindere
Precidere
Delere.
Perire
Interire. Disp dere

כָּרַת Carath. scindere. abscindere. erradicare. dispdere. perire. occidere. pacisci. siue inire pactū. peutere siue ferire fedus. Leuit. 20. Succidāq; eū de medio populi sui. Et in eodē. Succidāq; ipm & omnes qui consenserint ei. Nu. 15. Abscinderunt palmitē cū vua sua. Deut. 19. Et in succissio ne lignorū securis effugerit manū. & in eo. 20. Succide & extrue machinas. & in eodē. 23. Amputatis testiculis & abscisso veretro. Iudi. 6. Et nem⁹ quod circa arā est succide. Et in eo. Superstruē lignorū que de nemore succideris. & in eodē. Lucūq; succisum. & in eo. Et succidit nemus. 1. Reg. 20. Nō auferes misericordiam tuam. pro quo hebrei legūt. Nō abscindes misericordiā tuā. & in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid. i. qñ succiderit. 4. Reg. 19. Et succidi sublimes cedros eius. 2. Paralip. 2. Operariis qui cesuri sunt ligna. Esa. 14. Non ascēdat qui succidat nos. Hiere. 46. Succiderunt saltum ei⁹. Ezech. 16. Non est precisus vmbilicus tuus. Itē significat disperdere siue delere vel perire. aut interire. Genñ. 17. Delebitur anima illa de populo suo. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Abscidetur siue succidetur aīa illa. Exo. 8. Vt abigantur rane a tē & a domo tua. i. vt intereant vel succidantur. & in eo. 12. Quicūq; comederit fermentatū peribit aīa illa de israel. & in eo. 31. Peribit anima illius de populo suo. Leuit. 17. Et sic peribit de medio populi sui. & in eo. Interibit de populo suo. & in eodē. Et dispdam eum de populo suo. Nu. 15. Peribit de populo suo. Et in eodem. Idcirco delebitur & portabit iniquitatem suam. Deut. 19. Cū disperderit dominus deus tuus gentes. 3. Reg. 14. Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem. i. dispdā vel interficiam. & in eo. 18. Et non penitus iumenta pereant. Ps. 36. Reliquie impiorum peribūt. Hiere. 51. Dñe tu locutus es contra locum istum vt disperderes eū. Ioel. 1. Periit sacrificium & libamen de domo dñi. & in eodē. Alimenta perierunt. Amos. 1. Et disperdā homines a facie terre. & in eo. Et disperdā habitatores de campo idoli. Soph. 3 Disperdidi gentes. Ponitur etiā pro interficere vel occidere. Leuit. 20. Et interficiā ipsum de medio populi sui. & in eodem. Occidentur in cōspectu populi sui. & in eodem. Interficientur ambo de medio populi sui. 4. Reg. 9. Et percutiā de domo Achab mingentē ad parietem. i. interficiā vel occidā. Ezech. 25. Et interficiā interfectores. Dañ. 9. Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur xp̄us. & inde כְּרִיתַת Cerithuth. Rabscisio vel separatio. & accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore separabatur. Deut. 24. Scribet libellum repudii. Esa. 50. Quis est hic libell⁹ repudii matris vestre. Hiere. 3. Et dedissem ei libellū repudii. & ide כְּרֵתִים Cerethim. pro quo beatus Hieronymus transtulit interfectores siue perditos. Ezech. 25. Et interficiam interfectores Amos. 2. Gens perditorum. & inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum: eo quod occidebant & trucidabant homines in bello. 2. Reg. 8. Banaias aūt filius Ioiade super cerethi & phelethi. & in eodem. 15. Et legiones cerethi & phelethi. Significat etiām supradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum: eo quod antiquit⁹ qñ ineabant fedus vel pactum occidebant vitulum siue aliud quodcunq; animal: & diuidebant illud & transibant inter diuisiones eius: vt habetur Hiere. 34. vbi dicitur. Et nō obseruauerunt verba federis quibus assensi sunt in conspectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes: & transierunt inter diuisiones eius. Genñ. 15. In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam. & in eodem. 22. Percusserunt q; ambo fedus. & in eodem. Et inierunt fedus in puteo iuramenti. Exo. 23. Non inibis cum eis fedus. & in eodem. 34. Ecce ego inibo pactū videntibus cunctis. Deut. 5. Deꝰ noster pepigit nobiscum fedus. 1. Reg. 11. Habeto nos federatos. Pro quo hebrei legunt. Percute nobiscum fedus seu ini nobiscum pactum. & in eodem. In hoc feriam vobiscū fedus. & in eodem. 20. Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid. Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus: sed subintelligitur. & in eodem. 22. Maxime cum filiꝰ meus iunxerit fedus cum filio isai. Pro quo hebrei legunt. Cum percusserit vel inierit filius meus cum filio isai. s. fedꝰ vel pactum. Esdre. 10. Percutiamus fedus cum deo nostro. Esa. 55. Feriam vobiscum pactum sempiternum. Osee. 10. Et feriętis fedus cum mendacio. & in lingua chaldaica ponitur pro horrere. Dañ. 7. Horruit spiritus meus.

Interficere
Occidere.
כְּרִיתַת
Repudiū.
כְּרֵתִים
Interfectores.
Perditi.
כְּרֵתִי
Cerethi
כָּרַת
Pangere s. fedus
Percutere
Inire. s. fedus.
Ferire. s. fedus.
Horrere.
כָּשַׁב

כָּשַׁב Chesef. agnus. Leuit. 3. Si agnum obtulerit corā domino. & in eodem. 22. Bos ouis & capra cum genita fuerit. Pro quo hebrei legunt. Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Cesabim. vt Genñ. 30. Diuisitq; gregē iacob. Pro quo he. le. Diuisitq; agnos iacob. Leuit. 1. Quod si de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus. Pro quo he. le. Quod si de ouibus oblatio eius fuerit de agnis. & in genere femi-nino כְּשָׂבָה Chisba. idest agna. Leuit. 5. Offerat de gregib⁹ agnam siue capram.

Agnus
כְּשָׂבִים
Agni.
כְּשָׂבָה
Agna
כְּשָׂה
Dilatare

כָּשָׂה Casa. dilatare. Deut. 32. Incrassatus impinguatus dilatatus. Hebrei vero dicunt q̄ significat cooperire: sicut כָּסָה cū littera samech. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Incrassatus es: impinguatus es: cooperuisti. s. cor tuum pinguedine: ne possis intelligere.

כָּשַׁל
Corruere
Offendere

כָּשַׁל Casal. ruere. corruere. impigere. offendere. scandalizare. Labi. debilitari. īfirmari. Prouer. 4. Nesciūt vbi corruāt. & in eodem. Et currens non habebis offendiculū.

Ruere

Impigere

Cadere.

Scãdali zare. Debilitari Debilitare Infirmari

Cadere in infirmitate Vacillare.

מכשול offẽdiculũ. Scrupulũ Scãdalũ

מַכְשֵׁלָה Ruina

מכשלים Ruine.

כִּשָּׁלוֹן Ruina

כִּשִּׁיל Securis.

רשף Maleficiis vti.

כשף Maleficus

מְכַשֵּׁף מְכַשֵּׁפִים Maleffici

מְכַשֵּׁפָה Malefica

כְּשָׁפִים Veneficia.

Malefícia.

כֶּשֶׂר Cõueniẽs.

כִּשָּׂרוֹן Solicitudo.

Et in eodem.24.Et in ruina eius ne exultet cor tuũ.i:cum merit ne exultet cor tuũ. Esa.3. Ruit em̃ ierusalem & iudas concidit.& in eodem.8.Et offendent ex eis plurimi. & in eodẽ:31.Et corruet auxiliator.& in eodẽ. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris. Et in eodem. Quia corruit in platea veritas.Hiere.18. Impingentes in viis suis & in semitis seculi.& in eodem.20.Qui persequuntur me cadent. & in eodem.31.In via recta & non impingent in ea.& in eodem.46.Quia fortis impegit in fortem:& in eodem.Multiplicauit ruẽtes. Ezech.33.Et impietas impii non nocebit ei.Pro quo he.le.Non impinget siue non offendet in eam. Osee.4. Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum.& in eodem.5. Et israel & Ephraim ruent in iniquitate sua: ruet etiam iudas cũ eis.& in eodem.14. Quoniã corruisti in iniquitate tua.Naũ.3.Et corruẽt in corporibꝰ suis. Zach.12.Et erit qui offenderit in die illa sicut dauid. Malach.2.Et scandalizastis plurimos in lege. Item significat infirmari: vel ruere aut cadere in infirmitate. vt.1. Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore.Nee.4.Debilitata est fortitudo portantiũ. Ps.30.Infirmata est in paupertate virtus mea.Ps.104.Et non erat in tribubus eorum infirmus.Ps. 106.Infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret.Esa.40. Et iuuenes in infirmitate cadent.Threñ.1. Infirmata est virtꝰ mea Ponitur etiam pro vacillare.Iob.4.Vacillantem confirmauerunt sermões tui. Inde מִכְשׁוֹל Michsol.i. offendiculum. ruina.scãdalum.Leuit.19.Nec corã ceco pones offẽdiculũ. 1.Reg.25.Et in scrupulum cordis.idest in offendiculũ cordis,Esa.8.Et in petra scãdali.& in eodem.37. Auferte offendiculum de via populi mei.Ezech.3.Ponam offendiculum coram eo.Scribitur etiam cum he in fine in genere femini no & dr̃ מַכְשֵׁלָה Machsela.Esa.3.Et ruina autem hec sub manu tua.& in psali מִכְשׁוֹלִים Michsoli siue מַכְשֵׁלוֹת Machseloth.Ezech.21.Et multiplicat ruinas.Soph.1.Et ruine impiorum erunt.& inde כִּשָּׁלוֹן Chisalon.i.ruina. vt Prouer. 16.Et ante ruinam exaltabitur spiritus· Item כִּשִּׁיל Chasil. idest securis.Ps.73.In securi & ascia deiecerunt eam.

כָּשַׁף Casaph.incantare.maleficiis vti.maleficũ esse.2. Paralip.33. Maleficis artibus inseruiebat.& inde nomẽ כְּשָׁף Cisseph.i.veneficꝰ seu maleficus. Hiere.27.Nolite audire prophetas vestros & diuinos & somniatores & augures & maleficos.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַשֵּׁף Mechaseph.i.maleficus.Deut.18.Ne sit maleficus.& i plurali מְכַשְּׁפִים Mechasephim.Dañ.2.Vt cõuocarẽtur harioli & magi & malefici.& in gñe femínino מְכַשֵּׁפָה Mechasepha.Exo,22.Maleficos nõ patiaris viuere.Quod in hebreo ponitur in genere femínino & in numero singulari.s.maleficam.Et dicunt hebrei ꝙ ideo ponitur in predicto loco in genere femínino quia illud genus maleficii crebrius reperitur in femina ꝙ in viro. & inde כְּשָׁפִים Chesapim.i.maleficia seu veneficia.vt.4.Reg.9.Adhuc fornicationes iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent.Naũ.3.Propter multitudinẽ fornicationũ meretricis & speciose & grate & habẽtis maleficia.& in eo.Que vẽdidit gẽtes in fornicatiõibꝰ suis: & familias in maleficiis suis.

כֶּשֶׂר Casser.rectum.conueniens.cõgruum esse.Ester.8. Et deprecatio mea non ei videtur eẽ cõtraria. Pro ꝙ he. le.Et cõueniẽs seu cõgruẽs res erit corã rege:aut si rectũ erit corã rege. Sed btũs Hieronymꝰ trãstulit sensum. Eccls.11. Nescis quid magis oriatur.i.nescis quid magis conueniat vel congruens sit.& inde כִּשָּׂרוֹן Chisron.i.rectitudo.seu cõuenientia.Beatus hieronymus transtulit solicitudinem seu industriam.Eccls.2.Nam cum alius laboret sapientia & doctrina & solicitudine.& in eodem.4.Rursum contemplatꝰ sum omnes labores hominum & industriam.& in eodẽ.5. Et quid ꝓdest possessori.vbi pro eo quod in littera nostra est prodest:in hebreo est predicta dictio.i.que conuenientia vel congruentia est possessori.Scribitur ẽt cum he in principio & dicitur הַכְשֵׁר Hechser.Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit industriam.Eccls.10.Post industriam sequetur sapientia.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et abundans congruẽtia est sapiẽtie.& inde כּוֹשָׁרוֹת Cosaroth.Pro quo translatio nostra traduxit fortitudinẽ.Ps.67.Qui eduxit vinctos in fortitudine.Pro quo aliqui hebrei legunt.In rectitudinibus seu in cõgruentiis.Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco significat cathenas seu compedes.& inde כִּישׁוֹר Chisor.Pro quo beatus Hieronymus transtulit fortia.Prouer.31· Manum suam misit ad fortia.

כָּתַת Cathath.cõtũdere.cõterere.cõfringere.cõcidere. Leuit.22.Cõtritis vel tunsis vel sectis.4.Re.18.Et cõfregit serpentem eneũ.Esa.2.Et conflabũt gladios suos in vomeres.i.concident gladios suos.& in eodem.30.Sicut conteritur lagena contritione perualida.Zach.11.Et concident terram.& aliquando scribitur cum simplici tau·vt. Nu.14. Concidens eos vsq; horma.Deut.9. Et in frustra cõminuẽs idest conterẽs vel confringens.Ps.88.Et cõcidam a facie ipsius inimicos eius.Esa.24. Et calamitas opprimet portas.i.conteret vel confringet.Hiere.46.Et fortes corũ cesos.pro quo hebrei legunt.Et fortes eorum cõcidentur seu conterentur.Ioel.3.Concidite aratra vra in gladios.Mich. 1.Et omnia sculptilia eius concidentur.& inde מִכַּתַּת Michthath.i.contritio seu cũfractio .Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit fragmenta.Esa.30.Et non inuenietur de fragmẽtis eiꝰ testa.& inde כַּתִּית Cathith.i.cõtussũ.Exo.27.Vt afferant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum piloq; contussum.Ponitur etiam pro lucido vel purissimo.vt Leuit.24.Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum.Nu.28.Que consperſa sit oleo purissimo. Inde מַכֹּת Macoth.Pro quo beatus Hieronymus transtulit cibaria.2. Paralip.2.Dabo in cibaria tritici choros viginti millia.

כָּתַב Cethab.scribere.describere.Exo.32.De libro tuo quẽ scripsisti. & in eo. Et scribã super eas verba que habuerunt tabule que fregisti.Deut.24.Scribet libellum repudii. Ios.8.Et scripsit super lapides Deuteronomium legis moysi.& in eodem.24.Scripsit quoq; oĩa verba hec in volumine legis.Ester.3.Et scriptum est vt iusserat Aman.& in eodem·8.Scribite ergo iudeis sicut vobis placet.Iob.13.Scribis enim contra me amaritudines.Ps.86.Dominus narrabit in scripturis populorum.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dominꝰ narrabit scribens populos.Ps.138.Et in libro tuo oẽs scribentur·Esa.4.Omnis qui scriptus est in vita.& in eodẽ.10 Et scribentes iniustitiam scripserunt.& in eodem. Et puer scribet eos.Hiere.17.Et recedentes a te in terra scribentur. & in eodem.31.Et in corde eorum scribam eam.& in eodẽ. 32.Et scripsi in libro & signaui.& in eodem.36.Tolle volumen libri & scribes in eo.Ezech.2.Et erat scriptus intus & foris.& ide כְּתָב Chethab.i.scriptura. Esdre.1. Et etiam per scripturam dicens.& in eodem.2. Hi quesierunt scripturã genealogie sue & non inuenerunt. Ester.8. Iuxta linguas & litteras suas.idest iuxta linguam & scripturã suã. Ezech. 13.Et in scriptura domus israel nõ scribentur. Ponitur etiã pro epistola. Ester.3.Sũma epistolarum hec fuit.& in eodẽ Vt epistolis que regis nomine mittebantur. Scribitur etiã cũ mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab. vt Exo.32 Scriptura quoq; dei erat.Pro quo hebrei legũt. Et scriptura dei erat:scriptura dei erat.2.Paralip.21.Allate sũt autem ei lre ab

Ruere

Impingere

Cadere.

Scãdalizare. Debilitari Debilitare Infirmari

Cadere in infirmitate Vacillare.

offẽdiculũ. Scrupulũ Scãdalũ

Ruina

Ruine.

Ruina

Securis.

Maleficiis vti.

Maleficus

Malefici

Malefica

Veneficia.

Maleficia.

Cõuenies.

Solicitudo.

Inducstria

Prodesse.

Industria.

Fortitudo

Fortia.

Conterere Cõfrigere

Cõcidere

Cõminuere Concidere

Opprimere

Fragmẽta

Cõtussum.

Cibaria

Scribere.

Scriptura

Epistola.

Scriptura

Scriptura Scripturã Scripturam Scripturã Scripturã Scripturã

helia propheta .i. allata est ei scriptura seu epistola. & inde בֵּית כְּתֹבֶת Chethóbeth.i.descriptio. Pro quo beatꝰ Hieronymus trāstulit figuras. Leuit.19. Nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

figure. בֵּית כְּתֹבֶת

כֹּתֶל Cothel.paries. Cant.2. En ipse stat post parietem nostrum. & in lingua chaldaica dr̄ כְּתַל Chethal. Dañ.5. In superficie parietis aule regis. & in pſalı כֻּתְלָא Cuthlaia Esdre.5. Ligna ponantur in parietibus.

Paries. כֹּתֶל

Paries. כֻּתְלָא

כֶּתֶם Chethem.aurum.obrizū.corōna.diadema.color.macula. Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.25. Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legūt. Inauris aurea & monile auri siue obrizi. Cāti.5. Caput eiꝰ aurum optimū. Ponitur etiā pro corona vl' diademate. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Stetit cōiūx in dextera tua in diademate aureo. Ponitur etiam pro macula vel colore. Threñ.4. Mutatus est color optimus. Inde verbum passiuum נִכְתַּם Nichtham.i.signatum seu maculatum. Hiere.2. Maculata es in iniquitate tua corā me. & inde מִכְתָּם Michtham.i. insignis seu notatus. Pro quo translatio nostra tituli inscriptionem traduxit. vt in titulo. Ps.15. vbi dicitur. Tituli iscriptio psalmus dauid. Potest etiā legi. coronatio seu deauratio ipſi dauid. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Humilis & simplicis dauid. qꝫ si diuidatur p̄dicta dictio potest significare humilem & simplicem sicut beatus Hieronymus transtulit. Et similiter in titulis quinq; psalmorū. scilicet a quinquagesimo quinto inclusiue vsq; ad sexagesimum exclusiue.

Diadema

Color

Maculati מְכֻתָּם

Tituli inscriptio.

כְּתֹנֶת Chethon.tunica. & scribitur cum tau in fine: eo qd' est generis feminini & dicitur כְּתֹנֶת Chethóneth. Genē.37 Fecitq; ei tunicā polymitam. & in eodem. Nudauerūt eum tunica talari. & in eodem. Tulerunt aūt tunicam eius & in sanguinem hedi quem occiderant intinxerūt. Exo.39. Fecerunt & tunicas byssinas. quod in hebreo legitur singulariter. s. tunicam byssinā. 2. Reg.13. Que induta erat tunica talari. Cāti.5. Spoliauī me tunica mea. & in pſalı כֻּתָּנֹת Cothnoth siue כֻּתֹּנֶת Cuthonoth. Genē.3. Fecit dominus Ade & vxori eius tunicas pelliceas. Exo.28. Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis. & in eodē.29. Et indues tunicis lineis. Leuit.10. Sicut iacebant vestitos lineis tunicis.

Tunica.

כֻּתָּנֹת

כֻּתֹּנֶת

Tunice.

כָּתֵף Catheph: siue כֶּתֶף Chetheph. humerus. scapula. ora. s. vestimēti. latus seu pars. Nu.7. Et onera propriis portant humeris. Deut.33. Et inter humeros illius requiescet. Job.31. Humerus meus a iunctura sua cadat. Esa.11. Et volabunt in humeros philistiim. Ezech.12. In humeris portaberis. & in eodem.29. Omnis humerus depilatus. Zach.7 Auerterunt scapulam recedētes. Ponitur etiam pro humerulis alicuius basis. 3. Reg.7. Et per quattuor partes quasi humeruli. & in eodem. Nā & humeruli illi quattuor. Item ponitur pro ora vestimentorum circa humeros. Exo. 28. Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere summitatum. & in eodem. Et in oris que e regione sunt superhumeralis. Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno deputabuntur. & in eodem. Et in latere altero erunt tentoria .et.3. Reg.7. Quinq; ad dexteram partem templi & quinq; ad sinistram. & in eodē. Mare aūt posuit in dexterā partem. Ezech.40. Et pauimentum in fronte portarum. i. in latere portarum. & in eodem. Et ad latꝰ exterius qd' ascēdit ad ostium porte. & in eodem. Per latera porte octo mense erant. & in eodem.41. Et latera porte quinq; cubitis. & in eodem. Et similitudo palmarum hinc atq; inde in humerulis vestibuli. i. in lateribus vestibuli.

humerus. כָּתֵף כֶּתֶף

Ora.

Latus. Pars.

כָּתַר Cathar. circundare. vallare. expectare. sustinere. Iudi. 19. Atq; ita factū est vt ex vtraq; parte ab hostibus cederentur. Pro quo hebrei legunt. Circundederunt seu vallauerunt Beniamin. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ps.21. Tauri pingues obsederunt me. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Vallauerūt me. Abach.1. Quia impius preualet aduersus iustum. Pro quo hebrei le. Quia impius circundat seu circūuenit iustū. scilicet vt preualeat aduersus eū. Significat etiam sustinere vel expectare. vt Iob.36. Sustine me paululum. Prouer.14 Et expectabunt astuti scientiam. & inde כֶּתֶר Cether.i.corona seu diadema. eo quod est rotunda. vt Ester.2. Et posuit diadema regni in capite eius. & inde כּוֹתֶרֶת Cotbéreth.i.coronula seu capitellū. vt.3. Reg.7. Duo quoq; capitella fecit que ponerentur super capita colūnarū. & in eodē. Quinq; cubitorū altitudinis capitellū vnū: & quinq; cubitorum altitudinis capitellum alterū. & in eodem. Septena versuum retiacula in capitello vno.

כָּתַר

Circūdare

Vallare

Sustinere

Expectare

כֶּתֶר

Diadema

כּוֹתֶרֶת

Capitellū.

כָּתַשׁ Cathas. contūdere. conterere. Prouer.17. Si contūderis stultū in pila. & inde מַכְתֵּשׁ Machthes.i.pila in qua contūditur: vt in loco p̄dicto. et Soph.1. Vlulate habitatores pile. Et aliqui hebrei dicunt qꝫ in predicto loco est nomen proprium loci. Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 Aperuit itaq; dominus molarem dentem.

כָּתַשׁ

Cōtūdere.

מַכְתֵּשׁ

Pila.

Dēs molaris.

De incipientibus a littera ל lamed

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pronomini cōmuniter preponitur ad denotandū datiuū casū. Genē.3. Deditq; viro suo. & in eo. Ade quoq; dixit. & in eo. 4. Dixitq; lamech vxoribꝰ suis. & sic לְדָוִד Ledauid.i.ipi dauid. לִשְׁלֹמֹה Lisslomo.i.salomoni. & de hoc plena est scriptura. Et cōponitur cum pronominibus hoc modo לִי.i.mihi לְךָ Lecha.i.tibi. & in genere femininо לָךְ Lach.i. tibi.s. femine לוֹ Lo.i.ei.illi.ipi. & in gñe femininо לָהּ.i.ei.illi.ipi. scilicet femine לָנוּ Lánu.i.nobis לָכֶם Lachem.i. vobis & in femininо לָכֶן Lachen.i.vobis.s.femis לָהֶם Lahem siue לָמוֹ Lámo.i.illis.eis.ipis: vel ipsi datiui casus: singularis nūeri. Et in gñe femininо לָהֵן Lahen.i.eis.illis.ipis.s.feminis. Ponitur etiam לָמוֹ Lamo.in singulari. Esa.44. Et curuatꝰ est ante illud. Pro quo hebrei legunt. Et adorauit illū. & in eo. 53. Propter sceleus populi mei percussi eum. Et aliquādo littera lamed denotat genitiuum. vt Genē. 9. Sanguinem em̄ animarū vestrarum requiram. & in eo.32. Cuius es: aut quo vadis: aut cuius sunt ista que sequeris. & in eo. Serui tui iacob. Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur littera lamed. & in titulo. Ps.9. vbi dicitur. In finem pro occultis filii psalmus dauid. Ps.67. Et dñi dei exitꝰ mortis. Cāti. 1. Cāticū canticorū salomonis. & in eo.8. Mille tui pacifici. Abach.2. Et loquelā enigmatū eius. Et aliqñ denotat accusatiuū. vt Genē.1. Appellauitq; lucē diem & tenebras noctē. 2. Reg.3. Igitur Ioab & Abisai frater eius interfecerūt Abner. vbi huic nomini Abner preponitur littera lamed. Et aliquando ponitur pro noīatiuo. Ios.10. Nullus cōtra filios israel mutire ausus est. Pro quo hebrei legunt. Non mutiuit contra filios israel vir lingua sua. vbi huic dictioni vir preponitur littera lamed. 1. Paralip.3. Tertium Absalom filiū Maacha. Pro quo he.le. Tertius absalom.s.fuit. Vbi huic dictioi absalom preponitur littera lamed. Esa.63. Quare ergo rubrum est indumentum tuū. vbi preponitur ēt huic nomini indumentum. Ponitur etiam aliquando pro in vel ad. vt Genē.1. Et sint in signa & tēpora & dies & annos. & in eodem.2. Et factus est homo in animam viuentē. & in eo.5

Articulus datiui casꝰ

לִי mihi.

Articulus genitiui casus.

Articulus accusatiui

Articulus nominatiui

In.

Ad Et dixit dñs deus ad mulierē. Ps. 16. Sicut leo parat⁹ ad predam. & in eo. 17. Qui docet manus meas ad preliū. Hiere. 3. Ecce nos venim⁹ ad te. Osee. 3. Et ipi respicīūt ad deos alienos. & similiter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis. vt. Ps. 118. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Ps. 148. Ad faciendā vindictā in nationibus. & in eo. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Itē ponitur pro aduersus. 2. Reg. 13. Fecerunt ergo pueri absalom aduersus amnō sicut preceperat eis. Ponitur etiam pro de. vel ex. vt. 2. Reg. 15. Et egressus de loco tuo. Esa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte: quis poterit habitare de nobis cum ardoribus sempiternis. Ponitur etiā pro vt. Geñ. 1. Luminare maius vt preesset diei: & lumiare minus vt preesset nocti: & in eo. Vt lucerent super terrā. Pōitur etiā pro iuxta vel secūdū. vt in eo. Faciens fructū iuxta genus suū. & in eo. Et faciētē semē iuxta gen⁹ suū. & in eo. Et dñs vnūquodq; semētē secūdū speciē suā. & i eo. Et bestias terre secūdū species suas. Nu. 1. Per cognatiōes & domos suas. i. scd'm cognationes & domos suas. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Aduersus.

De

Vt

Juxta.

Secūdum

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est ל Lamed.

Non. לֹא Lo. non. nec. neq; neq; quaq; . nihil. De quo vide infra in dictione לוֹא Lo: cum vau in medio dictionis.

לָאַב Laab. solitudo. siccitas. & reperitur tantum in numero plurali & p additionem tau in principio dr תְּלָאוֹת Thaluboth. pro quo beatus Hieronymus solitudinē trāstulit. Osee. 13. Ego cognoui te in deserto in terra solitudīs. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt hebrei q; significat siccitatem vel sitim. Quia in lingua arabica velpumica terra sicca & arida hoc nomine appellatur.

Solitudo. Siccitas

לָאָה Laa. laborare. fatigari siue fessum esse: affligi vel deficere. molestē accipe. molestare. opprimere. Geñ. 19. Ita vt ostiū inuenire non possint. Pro quo he. le. Et laborauerunt siue fatigati vel fessi sunt ad inueniendū ostiū. Exo. 7. Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob. 4. Forsitā molestē accipies. i. fatigaberis vel deficies. & in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defecisti. & in eo. 16. Nunc aūt oppressit me dolor meus. i. fatigauit me: siue deficere me fecit. Esa. 1. Laborauī sustinens. & in eo. 7. Numquid parum vobis est molestos esse hominibus: quia molesti estis & deo meo. & in e⁹. 47. Defecisti in multitudine cōsiliorum tuorum. Ezech. 24. Mlto labore sudatū est. Mich. 6. Aut quid molestus fui tibi. Quod beatus Hieronymus in explanationibus expōit. Et quo labore te pressī. & inde תְּלָאָה Thelaa. idest labor. fatigatio. Exo. 18. Vniuersūq; laborē qui accidisset eis in itinere. Nu. 20. Nosti oēm laborē qui apprehendit nos. Scribitur ēt cū mem in principio & dr מֵתְּלָאָה. Pro quo beatus Hieronymus transtulit de labore. ac si diceret מִתְּלָאָה Mithelaa. Malach. 1. Ecce de labore.

Affligi. Molestē accipere. Deficere Opprimere Molestum esse. Deficere

Labor

לָאַט Laat. operire. velare. 2. Reg. 19. Porro rex operuit caput suū. & inde בְּלָאט Balat. cū prepositione Beth in principio. i. occulte. Abscondite: siue in abscondito. Iudi. 4. Et ingressa abscondite. Scribitur ēt sine aleph. De quo vide infra in dictione לוט Lot. Item לְאַט. i. paulatim. leniter. De quo vide supra in dictione אַט At.

Operire. בְּלָאט Abscondite. לְאַט

לָאָךְ Laach. Angelus. nūcius. & semp̄ additur ei mem in principio & dr מַלְאָךְ Malach. vt Geñ. 16. Cumq; inuenisset eā angel⁹ dñi. & in eo. 22. Et ecce angel⁹ dñi de celo clamauit. & in eo. 24. Ipse mittet angelū suū corā te. & in eo. 32. Fuerūtq; ei obuiā angeli dñi. & in eo. Misit aūt & nūcios ante se. & in eo. Reuersiq; sunt nūcii ad iacob. Exo. 32. Angelus meus p̄cedet te. Nu. 20. Misit interea nūcios moyses. & in eo. Miseritq; angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo. 21. Misit aūt israel nūcios. & i eo. 22. Misit ergo nūcios ad Balaam. & in eo. Stetitq; angelus dñi in via. Iudi. 2. Ascendit angelus dñi de galgalis. & in eo. Cūq; loqueretur angelus dñi. & in eo. 13. Angelus dñi pariter in flāma altaris ascendit. Iob. 1. Nūcius venit ad iob qui diceret. & in eo. 33. Si fuerit pro eo angelus loquēs. 2. Paralip. 26. At illi sub sannabāt nuncios dei. Ps. 34. Et angelus dñi coarctās eos. Prouer. 13. Nūcius impii cadet in malū. Naū. 2. Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū: vbi ponitur מַלְאָכָה Malachécha. p מַלְאָכֶיךָ Malachecha. & ide מַלְאָכוֹת Malachuth nunciatio siue legatio: Aggei. 1. Et dixit aggeus nunci⁹ domini de nūciis dñi. Pro quo he. le. Et dixit aggeus nūci⁹ domini in nunciatione siue in legatiōe dñi. & in pl'ali מַלְאָכוֹת Malachoth. i. nūciationes siue legationes. Trāslatio nostra traduxit predicationes. Ps. 75. Vt annūciē oēs predicatiōes tuas. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vt enarrem oēs annūciationes tuas. Inde מְלָאכָה Melacha. i. opus. res. substātia. seu diuitie. Geñ. 2. Cōpleuitq; die septimo opus suū. & in eo. Ab vniuerso opere qd' patrauerat. & in eo. 39. Et operis quippiā absq; arbitris faceret. Exo. 20. Omne opus nō facietis in eo. & in eo. 36. Et qui spō te sua obtulerant se ad faciendū opus. & in eo. Nec vir nec mulier quicq; offerat vltra in opere sāctuarii. 2. Paralip. 13 Et leuite sint in ordine suo. pro quo he. le. in opere suo. Ponitur etiā pro re vel opulētia aut substātia. Exo. 22. Quod nō extenderit manū suā in rem proximi sui. & in eo. 36. Eo quod oblata sufficerent & superabūdarēt. Pro quo hebrei legunt. Et opus siue opulentia erat sufficiens ad omne op⁹ vt fieret illud: & superabundans. Et secundum hebreos in predicto loco ponitur מְלָאכָה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt. 1. Reg. 16. Quidquid ergo vi le fuit & reprobum demoliti sunt. Vbi ponitur pro eo qd' in littera nostra est quidquid. Significat etiā iumenta ac pecudes. Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse. Pro quo hebrei legunt. Et ego sequar paulatim vestigia operis. idest armenti ac pecudis & vestigia paruulorū. Et in pl'ali מְלָאכוֹת Melachoth. i. opera. vt. 1. Paralip. 28. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. Scribitur etiam מְלֶכֶת Melécheth sine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāstulit reginam. quasi מַלְכַּת Malcath. a nomine מֶלֶךְ Melech. i. a rege deriuatum. Hiere. 7. Vt faciant placētas regine celi. & in eodem. 44. Qd' si nos sacrificamus regine celi. Pro quo hebrei legūt. operi celi. idest stellis seu sideribus militie celi. Beatus Hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait. Regine celi quām lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes stellas intelligamus.

Ad

Et

Ut

Juxta.

Secūdum

Non.

Solitudo. Siccitas

Affligi. Molestē accipere. Deficere Opprimere Molestum esse. Deficere

Labor

Operire. Abscondite.

Angelus

Nuncii.

Quidqd

Pecus Opera

Regina Opus.

Militia

לְאֹם Leom. populus. gēs. vt Geñ. 25. Populusq; populum superauit. Esa. 51. Et tribus mea me audite. & in plurali לְאֻמִּים Leumim. vt Geñ. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Ps. 149. Increpationes in populi. Esa. 34 Et populi attendite. & in eodem. 41. Et gentes mutent fortitudinem. & in eo. 49. Et attendite populi de longe.

Populus Tribus Populi

לֵב Leb. cor. mens. De quo vide in dictione sequenti.

Cor

לֵבָב Lebab. cor. mens. intellectus. Exo. 14. Immutatumq; est cor pharaonis & seruorū eius super populū. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor nostrum. & in eodem. 4. Et ne excidat de corde tuo. & in eodē. 6. Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua. Et in eodē. Eruntq; verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo. Iob. 9. Sapiens corde est. Et in eodem. 12. Et mihi est cor sicut & vobis. Ps. 77. Et pauit eos in innocentia cordis sui. Esa. 30.

Cor.

לְבָבוֹת Et letitia cordis sicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבִבוֹת Lebaboth. secūdū terminationē femininorū.1.Paralip.28

Corda. Oīa enī corda scrutatus dñs.Repitur etiā in gñe masculino Naū.2.Murmurantes in cordib⁹ suis.Scribitur ēt cum simplici Beth tam in singulari q̄ in plurali.Exo.7. Et ego indurabo cor ei⁹. Deut.28.Dabit tibi dñs cor pauidū.Iob.7. Aut quid appones erga eū cor tuū.Ps.11.In corde & corde locuti sunt.i.duplici corde locuti sunt.cuius oppositum habetur.1.Paralip.12.vbi dicitur.Venerūt in auxiliū non corde duplici.Pro q̄ in hebreo hētur nō corde & corde. Ps.16. Probasti cor meum.Eccl's.10. Cor sapientis in dextera ei⁹ & cor stulti in sinistra illius.Reperitur etiā in genere femino cū he vel tau in fine. Ezech.16. In quo mundabo cor

לִבּוֹת tuū.& in plurali לִבּוֹת Libboth.i.corda.Prouer.21. Appen-

Corda. dit aūt corda dñs.Ps.124.Bene fac dñe bonis & rectis corde.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.& rectis in cordib⁹ suis.Ponitur etiam pro mente.Leuit.26.Donec erubescat

Mens. incircūcisa mens eorum.Deut.5.Quis det talem eos habere mentem.3.Reg.8.Hoc ipsum mēte tractans.Prouer.19. Qui possessor est mentis diligit animā suā. & in eo.25. Et mens eius non est tecum.Eccl's.2.Nec per noctem mēte requiescit.Et quia cor est in medio corporis: ideo ponitur aliquando pro medio alicuius rei. Deut.4.Qui ardebat vsq̄ ad celum.pro quo in hebreo habetur.Et mōs ardebat igni

Medium. vsq̄ ad cor celi.Quod hebrei exponūt vsq̄ ad mediū celi. 2.Reg.18.Cūq̄ adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̄ hebrei legūt.Cūq̄ adhuc viueret in corde quercus.i.in medio quercus.Ps.48.Et transferentur montes in cor maris. vnde in euāgelio. Matthei.12.Sic erit filius hominis in cor

לִבֵּב de terre trib⁹ diebus.Inde verbū לִבֵּב Libeb.i.cordificare. si liceret latine dici.Iob.12.Vir vanus in superbia erigitur.

Cor recipe pro quo he.le.Vir vanus cordificatur.i.cor seu mentem recipit & Pōt esse sensus sicut in littera nostra.Significat etiā

Cor vulnerare. vulnerare cor.Canti.4.Vulnerasti cor meū.pro quo he.le. לִבַּבְתִּנִי Cordificasti me.Item לְבִיב Lebib.i. forbiciūcula. quod est cibus liquidus ex aqua & farina confectus.& solum inuenitur in numero plurali.s.לְבִיבוֹת Lebiboth.2.Reg.13. Et fa-

לְבִיבוֹת Forbicium cule. ciat in oculis meis duas forbiciunculas.& in eo.Coxit forbiciunculas.& inde verbū לִבֵּב Libeb.i.forbiciunculas facere

לִבֵּב Liq̄facere siue liquefacere.vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in oculis meis forbiciunculas.& in eodē.Et liquefaciēs in oculis ei⁹.Vnde illud.Canti.4.Vbi dicitur vulnerasti cor meū

לַבַּת potest etiām legi liquefieri fecisti cor meū . Inde לַבַּת Labath.i.flāma.Exo.3. Apparuitq̄ ei dom̄in⁹ in flāma ignis.

Flāma. לָבָא Labj.Leo. Deut.33. Quasi leo requieuit. & scribitur cū littera iod ante aleph.& in gñe femino לְבִיָּא Lebiia.Ezech.19.Quare mater tua leena.Ponitur etiā לָרְיָא

Leo. לְבִיָּא Labi pro leena. Genī.49. Accubuisti vtleo & quasi leena.

Leena. לְבִיָּא Nu.24. Et quasi leena quā suscitare nullus audebit. & in

Leena. plurali masculino לְבָאִים Lebaim. Ps.56. Anima mea in

לְבָאִים medio catulorū leonum.& in gñe fe.לְבָאוֹת Lebaoth.Naū.

Leones לְבָאוֹת 2.Et necauit leenis suis.

Leene. לָבַט Labat.verberare. cedere. seu cedi. vapulare. Prouer.

Cedere. Verberare Vapulare. לָבַט 10.Stultus ceditur labiis.& in eodē.Stultus labiis verberabitur.Osee.4.Et populus non intelligens vapulabit.

לָבַן Laban.dealbare.cādidare.albū siue cādidū esse.Ps.50. Et super niuem dealbabor.Esa.1.Quasi nix dealbabū tur.Dañ.11.Vt conflentur & eligantur & dealbētur vsq̄ ad tempus prefinitum.& in eo.12.Eligentur & dealbabuntur & quasi igni probabuntur.Ioel.1.Albi facti sunt rami ei⁹.

Dealbare. Albū esse. לָבָן Inde לָבָן Laban.i.albus vel cādidus aut candor.vt Genī.30.

Candor In his que spoliata fuerant candor apparuit.& in eodē.49 Et dentes lacte eius candidiores.Exo.16.Quasi semen co-

Albus. riandri album.Leuit.13.Et pilos in album mutatos colorē. & in eodem.Eo quod omnis in candore verba sit.& in plurali לְבָנִים Lebem.i.albi.Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.& in genere fe.לְבָנָה Lebana.idest alba.vt Leuit.13.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit. & in eodem. Albā siue ruffam habuerit cicatricē.& in plurali femininoלְבָנוֹת Lebanoth.vt in eodem.Vir siue mulier in cuius cute cādor apparuerit.Pro quo hebrei legunt. Vir siue mulier quādo fuerint in cute carnis sue macule albe.& inde לְבָנָה Lebena.idest later.eo quod dealbatur vel candidatur dum coquitur igni.Genī.11.Habueruntq̄ lateres pro saxis. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet habuerunt laterem pro lapide. Ezech.4.Sume tibi laterē. & in plurali לְבֵנִים Lebenim.Exo.5.Et lateres similiter imperantur. & in eodem.Et reddetis cōsuetum numerum laterum. & inde deriuatur verbum לָבַן Liben.i. lateres facere vel cōficere. vt Genī.11.Venite faciamus lateres.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum : quasi diceret laterificemus lateres. Exo.5.Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo ad conficiendos lateres.& inde מַלְבֵּן Malben.idest typus seu forma qua lateres formantur.2.Reg.12.Et traduxit in typo laterum. Naū.3.Tene laterem.vbi ponitur pro latere.Ponitur etiam pro muro latericio. Hiere. 43. Et abscondes eos in crypta que est in muro latericio. & inde לִבְנָה Libna. idest genus lapidis candidissimi.Exō.24. Sub pedib⁹ eius quasi opus lapidis saphyrini. & inde לְבָנָה Lebana.idest luna.eo quod est lucida & candida.Esa.24.Et erubescet luna & confundetur sol. & inde לִבְנָה Libne. idest genus arboris que detractis corticibus est multum alba.Pro quo beatus Hieronymus transtulit Populum.Genī.30.Tollēs ergo iacob virgas populeas.Osee.4. Subtus querū populum & therebintum. & inde לִבְנָה Lebona.idest thus.eo quod est candidum.Exo.30.Et thus lucidissimum.Leuit.24.Et pones super eos thus lucidissimum.Canti.4.Vadam ad montem myrrhe & collem thuris.& in eodē.Cū vniuersis lignis libani.Pro quo hebreihegunt. Cum vniuersis lignis thuris.i. thuriferis. & inde לְבָנוֹן Lebanon.idest libanus.eo qd̄ sunt in eo ligna thurifera.Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur.Canti.5.De lignis libani.Esa.10. Et libanus cum excelsis cadet.& in eodem.29. Et erit libanus in chermel. Et in eo.35.Gloria libani data est ei. Item לָבָן Laben Secūdū aliquos hebreos est nomen proprium hominis.Sed secūndum translationem nostram & beatum Hieronymum illud lamed quod ponitur in principio dictionis non est de substantia dictionis sed denotat datiuū casum vel genitiuū. vnde לָבָן Laben idem est qd̄ filio datiui casus: vel filii genitiui casus.vt in titulo.Ps.9. In finem pro occultis filii psalmus dauid. Et beatus Hieronym⁹ in psalterio inxta he.ve. transtulit. Victori super mortem filii psalmus dauid.

Populeꝰ. Populus. לִבְנָה Thus. לְבָנוֹן Libanus לָבָן Filii.

לָבַשׁ Labas.induere.vestire. Genī.3.Et induit eos.& in eodem.27.Vestibus esau valde bonis quas apud se habebat domi induit eum. & in eodem. Pelliculas hedorum circumdedit manibus. Pro quo hebrei legūnt. Pelliculasq̄ hedorum induit siue vestiuit super manus eius. & in eodē. 28.Et dederit mihi panem ad vescendum & vestimentum ad induendum.Exo.29.Indues aaron vestimentis suis.Et in eodem.Et indues tunicis lineis.& in eodem.Septem diebus vtetur illa.qui pontifex pro eo fuerit.idest septem diebus induetur siue vestietur illa. Leuit.16. Tunica linea vestietur.Nu.20.Induit eis eleazarum filium eius.2.Reg.22 Vestiti cultu regio. & in eodem.Et induere vestibus tuis. Ester.6. Debet indui vestib⁹ regiis. Iob.29. Iustitia indutus sum & vestiui me .Ps.92. Indutus est dominus forti-

Induere

Vestire.

Operire.

לְבוּשׁ Veſtis

Indumẽtũ

מַלְבּוּשׁ Indumẽtũ Veſtis.

תִּלְבֹּשֶׁת Veſtimẽtũ.

tudinẽ. Prouer. 31. Oẽs domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus. Eſa. 61. Quia induit me veſtimento ſalutis. Ezech. 9. Veſtitus erat lineis. & in eo. 23. Veſtitos hyacitho. & in eo. Indutis veſte varia. Soph. 1. Et ſuper omnes qui induti ſũt veſte peregrina. Aggei. 1. Operuiſtis vos & non eſtis calefacti. Zach. 3. Erat indutus veſtibus ſordidis. & in eo. Et indui te mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus. i. indumentum. veſtis. veſtimẽtum. ſtola. Eſter. 6. Debet indui veſtib⁹ regiis. & in eodem. Et ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Iob. 24. Nudos dimittũt homines indumẽta tollentes. & in eodem. 41. Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur etiam cũ mem in principio & dicitur מַלְבּוּשׁ Malbus. Eſa. 63. Et oĩa indumenta mea inquinaui. Soph. 1. Qui induti ſunt veſte peregrina. Et aliqñ ſcribitur cum tau in principio & dicitur תִּלְבֹּשֶׁת Thilbóſeth. Eſa. 59. Indutus eſt veſtimentis vltionis. Et ſequitur in hebreo indumento ſiue veſtimento.

לְנָם Algum

אַלְנָם

אַלְנוּמִים Ligna thina.

לְנָם Legom. prepoſito aleph in principio dicitur אַלְנָם Algum & ſignificat gen⁹ ligni precioſi & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. אַלְנוּמִים Algumim. Pro quo beat⁹ Hieronyſmus tranſtulit ligna thina. 2. Paralip. 9. Serui hiram & ſerui ſalomonis attulerunt aurum de ophir & ligna thina. Reperitur etiam אַלְמֻגִּים Almugim per interpoſitionem mem. De quo vide infra in dictione לְמֻג Lemog.

לָהּ Ei. ipſi. illi.

לֵה Eius. Ei.

לָה La. ei. ipſi. illi. datiui caſus. Et aliqñ genitiui: ſingularis numeri: gñis feminini. Et qñ refertur ad maſculum ſcribitur cum uau loco he vt infra dicetur. & in lingua chaldaica dicitur לֵה Le ſiue לֵיהּ Le. Dañ. 2. Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt. & in eo. Vt tempus daret ſibi. & in eodem. Vt ſacrificarent ei.

לַהֲה Oppꝛimeꝛ Deficere. כִּתְלַהֲלַה Noxius.

לָהָה Laha. deficere. opprimere ſeu opprimi vel fatigari. Geñ. 47. Et oppreſſerat fames terram maxime egypti. Pro quo he. le. Et deficiebat vel fatigabatur terra egypti & canaã. ſ. fame. & ĩde מִתְלַהֲלָה Mithlaleha per duplicationem lameth & he. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Noxius eſt. Prouer. 26. Sicut noxi⁹ eſt qui mittit ſagittas & lãceas in mortẽ. Et dicunt aliq hebrei ף ſignificat inſanũ ſiue ſtultũ. vnde in predicto loco ipſi legunt ſicut inſaniẽs qui mittit ſagittas & lanceas in mortẽ.

לַהַב Micans. לַהַג Meditatio

לָהַב Laháb. flãma. fulgur. ſ. gladii: ſeu ferrum lãcee vel gladii micantis. Iudi. 15. Cũq; aſcenderet flãma. Eſa. 29. Et flãma ignis deuorantis. Reperitur etiã in genere feminino cum he vel tau in fine & dicitur לְהָבָה Lehaba ſiue לְהָבֶת Lahebeth. Nu. 21. Flamma de oppido eſebon. Ps. 105. Flãma combuſſit impios. Eſa. 43. Et flãma non ardebit in te Ezech. 20. Et non extinguetur flamma ſuccenſionis eius. & in plurali לְהָבוֹת Lahaboth. Ps. 28. Vox domini intercidentis flãmã ignis. quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. flammas ignis. & Ps. 104. Ignem cõburentem in terra ipſorũ. Pro quo hebrei legunt. Ignem flãmarum in terra ipſorũ. Vnde beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ignem flãmantem in terra ipſorum. Reperitur ẽt לְהָבִים Lehabim ſecundum terminationem pluralem maſculinorum. Eſa. 13. Facies cõbuſte vultus eorũ. Significat etiã לַהַב Láhab. fulgorem gladii ſeu ferrum gladii vel lancee micantis ad modũ flãmee pyramidis. Iudi. 3. Vt capulus ſequeretur ferrum in vulnere. 1. Reg. 17. Ipſum autem ferrũ haſte eius. Naũ. 3. Et micantis gladii.

לַהַג Meditatio

לָהַג Láhag. meditatio. Eccl's. 12. Frequẽſq; meditatio carnis afflictio eſt. & ſolum inuenitur in predicto loco.

לַהַט Cõburere.

לָהַט Lahat. vrere. exurere. comburere. ſuccendere. inflamare. Deut. 32. Et montium fundamenta comburet. Ps. 56. In medio catulorum leonum dormiui cõturbatus. Pro quo he. le. In medio catulorũ leonũ dormiui inflãmantium. vñ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. In medio leonũ dormiui ferocientiũ. Ps. 82. Et ſicut flãma cõburens mõtes. Ps. 103. Et miniſtros ſuos ignẽ vrentem. Ps. 105. Flãma cõbuſſit impios. Eſa. 42. Et cõbuſſit cũ in circuitu. Ioel. 1. Et flãma ſuccendit omnia ligna regiõis. & in eo. 2. Et poſt eũ exurens flãma. Malach. 4. Et inflãmabit eos ignis veniens. Inde לַהַט Láhat. i. flãma ſeu acies gladii reſplendentis. Geñ. 3. Et flãmeũ gladiũ atq; verſatilem. vbi ponitur pro flãmeo. Significat etiam incãtationes ſeu veneficia. Exo. 7. Et fecerunt etiã ipſi per incãtationes egyptiacas & arcana quedã ſimiliter. Scribitur etiã ſine he. vt in eo. Feceruntq; ſimiliter malefici egyptiorũ incantatiõibus ſuis. & in eo. 8. Fecerũt aũt & malefici per incãtationes ſuas ſimiliter. & ſecũdũ aliquos hebreos deriuatur a ſupradicta dictione לָאַט Laat cũ aleph in medio: que ſignificat operire aut velare vel abſcondere.

Inflãmare Ferocẽ. Vrere. Succẽdere Inflãmare לְהַט Flamcum. Incãtationes.

לָהֶם Simpliciter loqui לֵהֶם Eis.

לָהַם Laham. leniter loqui: aut ſimpliciter loqui. Prouer. 18 Verba biliguis quaſi ſimplicia. pro quo he. le. Quaſi leniter vel ſimpliciter loquentia. & ſolũ inuenitur in predicto loco. Itẽ לָהֶם Lahem. i. eis. illis. ipſis. & eſt gñis maſculini. & qñ refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine. De quo vide ſupra in dictione hem.

לָהֵן Ideo. Itaq;. Sed.

לָהֵן Lahen. in lingua chaldaica ſignificat. ideo. itaq;. excepto. ſed. Dañ. 2. Igitur ſomniũ & interpretationem ei⁹ nũciate mihi. i. ideo ſomniũ nũciate. & in eo. Somniũ itaq; nũciate mihi. & in eo. Exceptis diis. & in eodem. Sed vt interpretatio regi manifeſta fieret.

לְהַק Cuneus. לַהֲקַת Cuneus.

לָהַק Lahac. cetus. Cuneus. cõgregatio. & ſcribitur cum tau in fine eo quod eſt generis feminini: & dicitur לַהֲקַת Lahacath. 1. Reg. 19. Qui cũ vidiſſet cuneum prophetarũ. ideſt cetũ vel congregationẽ prophetarũ. quaſi קְהִלַּת Cehilath. per tranſpoſitionem litterarum.

לוּ Vtinam. Forte. Si.

לוּ Lu. vtinã. ſi. forte. ne forte. fortaſſe. Geñ. 17. Vtinã iſmael viuat corã te. & in eo. 30. Gratũ habeo qd̃ petis. Pro q̃ hebrei legũt. Vtinã cẽt iuxta verbũ tuũ. & in eo. 50. Ne forte memor ſit iniurie. Iudi. 8. Si ſeruaſſetis eos nõ vos occiderẽ. Ezech. 14. Et ſi beſtias peſſimas induxero ſup terrã. Et aliqñ ſcribitur cũ aleph in fine. De quo vide in dictione ſequẽti. Itẽ לוֹ Lo. i. ei. illi. ipſi. datiui caſus ſingularis nũeri vt dictum eſt in grãmatica in capitulo de pronomine.

לֵי Ei. illi. ipſi.

לוֹא Non. Nec. לֹא Non. Ne. Nequaq;. Neq;.

לוֹא Lo. dictio ẽ negatiua. i. nõ. ne. neq;. nequaq;. vt Ezech. 16. Nõ fuit aũt ſodoma ſoror tua audita in ore tuo. & in eo. 24. Nec fluẽt lachrime tue. In aliis vero locis ſcribitur לֹא Lo. ſine vau. vt Geñ. 2. Nõ em̃ pluerat dñs deus. & in eodem. De ligno aũt ſciẽtie boni & mali ne comedas. & in eo. 3. Nequaq; morte moriemini. Exo. 4. Neq; audiẽt vocem meã. & in eo. Nec audiuit eos. & in eo. 16. Neq; vermis inuẽtus eſt in eo. Exo. 23. Nõ ſuſcipies vocẽ mẽdacii. Deut. 26. Nõ preteriui mãdata tua nec ſum oblitus. 2. Reg. 13. Si non vis venire. 4. Reg. 5. Dixitq; Naamã vt vis. pro quo he. le. Dixitq; Naamã & nõ. i. ſi nõ vis accipere nõ accipias. & eſt ſenſus ſicut in lra noſtra. Iob. 7. Nequaq; vltra iã viuã. Ps. 1. Beatus vir qui nõ abiit in cõſilio impiorũ & in via peccatorũ nõ ſtetit: & in cathedra peſtilentie nõ ſedit. & in lingua chaldaica dicitur לָא La. Hiere. 10. Dii qui celos & terram nõ fecerunt. Dañ. 2. Si ergo ſomnium non indicaueritis mihi Et quando preponitur ei littera vau que eſt coniunctio: tũc ſignificat & non ſiue nec. aut neq;: vt in locis predictis. Et aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. ideſt in non: ſiue abſq;: aut ſine. Deut. 32. Ipſi prouocauerunt me in eo qui non eſt deus. & in eodem. Et ego prouocabo eos in eo qui non eſt populus. Iob. 8. Nunquid vire-

Non. Nec. לָא Non. Ne. Nequaq;. Neq;. לָא Non. לָא In non.

Absq. Sine. Nihil. לָא Nihil. re poteſt ſcirpus abſq; humore.Ps.43. Vendidiſti populum tuum ſine precio.Ponitur etiam lo.pro nihilo. Iob. 27.Nihil ſecum affert. Ps.75.Et nihil inuenerunt viri diuitiarum.ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro nihil. Dañ.4.In nihilum reputati ſunt. Et cõiter quãdo iungitur cũ dictione דָּבָר Dabar que ſignificat rem aut verbum tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo. ideſt non res aut non verbum.vt Deut.2.Et nihil eis defuit. Amos.6 Qui letamini in nihilum.Et aliquando ſcribitur cum he ī principio & dicitur הַלוֹא Halo.ideſt nonne. ſiue nũquid nun.nunquid non.vtiq;.ecce. De quo vide ſupra in littera he.in dictione הַלֹא Halo.Item לוּא Lu. ideſt vtinam. fortaſſe.ſi forte. Eſa.48.Vtinam attendiſſes mandata mea.& in eo.64. Vtinam diſrumperes celos.Et communiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione precedenti.

Nonne. לוּא Vtinam.

Sectari?. לוֹן Log.Genus menſure.pro quo beatus hieronymus trãſtulit ſextarium. Leuit.14.Et olei ſextarium: duoſq; turtures.

Fenerare. לָוָה Laua.commodare.mutuare.mutuo accipere. fenerari.copulare.adherere.adiungere.comitari. Deut.28. Et fenerabis gentibus multis:& ipſe a nullo fenus accipies ideſt mutuabis.Et in eodem. Ipſe fenerabit tibi & tu nõ fenerabis ei.ideſt mutuabit.Nec.5.Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis.ps.36.Mutuabitur peccator & nõ ſoluet.Prouer.19.Feneratur domino qui miſeretur pauperis Eſa.24.Sicut fenerator ſic is qui mutuũ accipit.ſignificat etiam copulare vel adiungere.vt Geñ.29.Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus.Eccl's.8. Et hoc ſolum ſecũ afferet de labore ſuo.pro quo hebrei legunt:hoc ſolũ copulabitur ei ſiue comitabitur eũ.Eſa.14 Adiungetur aduena ad eos.Et in eodem.56.Qui adheret domino. Hiere.50. Venient & apponentur ad dominum.Dañ.11. Et applicabuntur eis plurimi fraudulenter.Zach.2. Et applicabuntur gentes multe domino.& inde לְוִיָּת Liuiath.ideſt copulatio vel augmentum. Prouer.1. Vt addatur gratia capiti tuo.pro quo hebrei legunt.Quia copulatio vel augmentum gratie ſũt capiti tuo.Et in eo.4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum.Et inde לְוָיוֹת Loioth.ideſt lora quibus animalia iunguntur.Et ſolum inuenitur in numero plurali.3.Reg.7.Et ſubter leones & boues quaſi lora ex cre dependentia.Et in eodem.vt non celata ſed appoſita per circuitum viderentur.pro quo hebrei legunt.Et lora per circuitum.ideſt quaſi oris adiuncta.& inde לִוְיָתָן Liuiathan. Nomen draconis ſic nominati propter eius magnitudinẽ Ps.73.Tu confregiſti capita draconis.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Tu confregiſti capita leuiathan.Ps.103.Draco iſte quem formaſti. pro quo beatus hiero. trãſtulit Leuiathan iſtũ plaſmaſti. Iob. 3.Qui parati ſunt ſuſcitare Leuiathan. Et ī eo. 40.An extrahere poteris leuiathan hamo.Eſa.27. Super leuiathan ſerpentem veſtem:& ſuper leuiathan ſerpẽtẽ tortuoſum.

Mutuare. Mutuum accipere. Copulare. Adiũgere. adherere. apponere. applicari. Copulatio augmẽtũ. Lora. Draco. Leuiatam

Effluere. Recedere. לָזַן Luz.recedere.diſcedere.Prouer.5. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis.Et in eodem.4.Ne recedant ab oculis tuis.Et ſcribitur in predictis locis cum iod in medio:loco vau:quia eſt verbum tertie coniugationis. Inde לְזוּת lezuth. ideſt diceſſio vel detractio.Prouer.4. Et detrahẽtia labia ſint procul a te.pro quo hebrei legunt. Et detractio vel diceſſio labiorum ſit procul a te. ſiue peruerſitatem labiorum longe fac a te.Et inde נָלַז Naloz. pro quo beatus hieronymus tranſtulit infamem ſiue illuſorem.Prouerb. 2.Et infames greſſus eorum.Et in eodem.3.Quia abominatio eſt domini omnis illuſor.ponitur etiam pro tumultu.Eſa.30.Et ſperaſtis in calumnia & in tumultu. Hebrei vero dicunt q̃ ſignificat recedentem.ſcilicet a via recta. Item לוּז Luz.Genus arboris.pro quo beatus hieronymus tranſtulit amygdalinum.Geñ.30.Virgas populeas virides & amygdalinas. Et aliqui hebrei dicũt q̃ ſignãt auelanũ. לוּז Luch.Tabula.Exo:32.Duas tabulas teſtimonii lapideas.Et in eodem.34.Preciſe ait tibi duas tabulas lapideas.Prouer.3.Et deſcribe in tabulis cordis tui.Can.8 Compingamus illud tabulis cedrinis.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.tabula cedri.Eſa.30.Scribe ei ſuper buxum. Pro quo hebrei legunt. Scribe ei ſuper tabulam. Et poteſt intelligi ſuper tabulam buxeam.Hiere.17. Exaratum ſuper latitudinem cordis eorum. pro quo hebrei legunt ſuper tabulam cordis eorum. & ponitur ibi tabula p latitudine.& in plurali לֻחוֹת Luchoth.vt in aliquibus locis predictis.& Abach.2.Et explana eũ ſuper tabulas.reperitur etiam לֻחוֹתַיִם Luchothaim:ſecundum terminationem dualem.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Tabulata maris.quaſi diceret לֻחוֹתַיִם Luchoth iam.Ezech.27. Abietibus de ſanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris.Inde לַח Lach.ideſt viride ſiue humidum.Geñ.30.virgas populeas virides.Nu.6.vuas recentes ſiccaſq; non comedet.i.vuas virides ſeu humidas.Ezech.17.Et ſiccaui lignum viride.& inde לֵחָה Lecha:quod ſecundum hebreos ſignificat virorem ſeu reflorentiam.vt Deut.34.Nec dentes illius moti ſunt.pro quo ipſi legunt.Nec fugerat. ideſt nec defecerat viror ſeu reflorentia eius.ideſt color viuidus vultus eius:ſeu humidum radicale illius. poteſt etiam deriuari a dictione לֶחִי Lecha. que ſignificat mandibulam ſeu maxillam:vt infra dicetur.& tunc erit ſenſus ſicut beatus hieronymus tranſtulit.

לוּז Luz. לוּז Genus arboris. לוּז Luch. לֻחוֹת Tabula. לֻחוֹתַיִם Tabule. לֻחוֹתַיִם Tabulata maris. לַח Humidum Viride. לֵחָה Viror. Humidum

לוֹט Lot.Inuoluere.operire.colligare.1.Reg.21. Eſt inuolutus pallio poſt Ephod.Eſa.25.Et precipitabit dominus in monte iſto faciem vinculi colligati. vbi pro vinculi colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis.nam in hebreo dictio lot bis replicatur in hoc loco.quaſi diceret colligantis colligantis.Et aliquãdo ſcribitur ſine vau.3. Reg. 19.Operuit vultum ſuum pallio.Scribitur etiam cũ aleph in medio loco vau. De quo vide ſupra in dictione לְאַט laat Et inde בְּלַט Balat cum prepoſitione beth.ideſt in occulto ſiue clam aut abſcondite vel oculte.vt Ruth.3.venit abſcondite & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit.1.Reg. 18.Loquimini ad dauid clam me dicentes.ſignificat etiam incantationes:que nobis ſunt abſcondite. De quo vide ſupra in dictione לְאַט Laat. Item לוֹט Lot.ſpecies aromatica pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Geñ.37. Camelos eorum portantes aromata & reſinam & ſtacten. לוּל Lul.Cochlea.ideſt aſcenſus graduum columnam amplexantium in modum cochlee.3.Reg.6.Et p cochleam aſcendebant in medium cenaculi. Item לוּלֵי lule cum iod in fine.ideſt ſi non.niſi.vt Geñ.31.Niſi deus patris mei Abraam & timor iſaac affuiſſet mihi. Deut.32. Sed propter iram inimicorum diſtuli.pro quo hebrei legunt. Niſi iram inimicorum timuiſſem. Et eſt ſenſus ſicut i littera noſtra.ps.125.Niſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael:niſi quia dominus erat in nobis. Eſa.1. Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen. Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in fine loco iod.vt Geñ.43.Si non interceſſiſſet dilatio. Iudi.14.Si non araſſetis in vitula mea:non inueniſetis propoſitionem meam.1.reg.25.Niſi cito veniſſes in occurſum meũ.Et ſecundum aliquos eſt dictio compoſita a לוּ Lu.quod ſignificat ſi & לֵי le vel לֹא Lo quod ſignificat non. Ponitur etiam aliquando in noſtra tranſlatione affirmatiue pro ſi vel vtiq; vt.2.reg.2.Si locutus fuiſſes mane

לוֹט Inuoluer. Operire. בְּלַט Abſcõdite Clam. לוֹט Stacte. לוּל Cochlea. לוּלֵי Niſi. Si non Si.

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebreꝰ legunt. Niſi locūtus fuiſes.ideſt niſi dixiſſes mane :ſurgant pueri . Ps.26.Credo videre bona domini.vbi premittitur in hebreo predicta dictio לולי Lule.ideſt vtiqꝫ credo . Pro quo hebreꝰ legunt. Niſi credidiſſem.

לון Lun.ſiue לין Lon. Manere.morari.commorari.pernoctare.murmurare.conqueri.Geñ.19.Et manete ibi . Et in eodem.Minime ſed in platea manebimus.Et in eodem 24.Eſt in domo patris tui locus ad manēdum . Et in eodem.32.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.22. Manete hic nocte. Ioſ.6.Et reuerſa in caſtra manſit ibi . Iudi. 19.Queſo te vt hodie hic maneas.Et in eodem. & apud ſe fecit manere.Et in eo.ne in platea maneas. Ruth.1. Et vbi morata fueris & ego pariter morabor.Nec.13. quare manetis ex aduerſo muri. Iob.17.Et in amaritudinibus eorum moratur oculus meus.Et in eo.24.nudos dimittunt homines. Pro quo he.le.nudum faciunt manere.ſ.hoiem . Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.41.In collo eius morabitur fortitudo.Ps.25.Anima eius in bōis demorabitur. Ps.48.Et homo cū in honore eſſet nō intellexit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Et homo in honore non commorabitur.Sed in fine eiuſdem pſalmi ponitur non intellexit:nam ibi ponitur יבין Iabin hic autem ילין Ialim.Ps.9.In protectiōe dei celi cōmorabitur.prouerb.19.Et in plenitudine commorabitur . Eſa. 1.Iuſtitia habitauit in ea.ſ.manſit vel morata eſt in ea. Here.4.Vſqꝫquo morabuntur in te cogitatiōes noxie.Zach. 5. Et commorabitur in medio domus & conſumet eam . & inde מלון Malon:ſiue מלן Melon.ideſt māſio: ſeu diuerſorium.Geñ.43.Cum veniſſemus ad diuerſorium . Exo. 4.Cumqꝫ eſſet in itinere in diuerſorio.Here.9. Quis dabit me in ſolitudine diuerſorum viatorum . debet legi diuerſorium viatorum.& inde מלונה Meluna cum he in fine ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manendum in nocte.Eſa.1.Et tugurium in cucumerario. In alio vero loco Beatus hieronymus tranſtulit. Tabernaculū vnius noctis.Eſa.24.Et auferetur quaſi tabernaculū vnius noctis. Item לון Lon.ideſt murmurare.Exo.15. Et murmurauit populus cōtra moyſen.Et in eo.16.Et murmurauit omnis congregatio filiorum iſrael.Et in eo.Nos vero quid ſumus quia muſitaſtis contra nos.ideſt quia murmuraſtis. & in eo.quibus murmurati eſtis contra eum. nu.14 . Vſque quo multitudo hec peſſima murmurat contra me. Et ī eo. qui murmuraſtis contra me.Et in eo. qui reuerſi murmurare fecerūt cōtra eū oēm multitudinē.& inde תלונה Theluna.i.murmuratio ſeu murmur.querela.ſeu querimonia Exo.16.Audiuit enim murmur veſtrum.Et in eo.Eo quod audierit murmuratiōes veſtras.Et in eo.Nec contra nos eſt murmur veſtrū.Nu.14.querelas filiorū iſrael audiui. ideſt murmurationes.Et in eo.17.Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael.ideſt murmurationes.Et in eo . Et quieſcant querele eorum a me.

לוע Loaa.abſorbere.deglutire.deuorare.lambere. Abdie. 1.Et bibent & abſorbebunt.Prouer.20.Ruina eſt homini deuorare ſanctā.Et licet in aliquibus bibliis noſtris legatur deuotare.tamen in bibliis antiquis habetur dēuorare. ſicut in hebreo. Iob.6. Vnde & verba mea dolore ſunt plena.Pro quo hebrei legunt. Ideoqꝫ verba mea abſorta ſunt. Scribitur etiam cum littera ain in principio.vt Iob.39.pulli eius lambunt ſanguinē.vbi ponitur יעלעו Iaalu.pro ילעו Ielau: propter euphoniā. Inde לועה Loce.i.guttur. vt Prouer.23.Et ſtatue cultrum in gutture tuo.

לוץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari.

Ps.118.Superbi inique agebant vſqꝫquaqꝫ.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Superbi deridebant me nimis.Prouer.3.Ipſe deludit illuſores . Et in eo.14.Stultus illudet peccatū. Et in eo.19 . Teſtis iniquus deridet iudiciū. Et in eo.29.Si autem illuſeris ſolus portabis.ſcribitur ēt cū duplici ſade.vt Eſa.28 . Et nunc nolite illudere. Inde לץ Les.i.illuſor.deriſor.irriſor . Prouer. 9. Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriā facit. Et in eo . Noli arguere deriſorem.Et in eo.13.Qui aūt illuſor eſt non audit cum arguitur.Et in eo.19. Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit.pro quo hebrei legunt. Illuſorem percuties:& inſipiens aſtutior erit.Et in eodem.20.Luxurioſa res vinū.pro quo he.le.Deriſoria res vinum.ideſt facit hominem illuſorem ſiue deriſorem.Et in eo. 21.Superbus & arrogans vocatur indoctus.Pro quo hebrei legunt . Supbus & arrogans vocatur deriſor.Et in eo.22 . Eiice deriſorem & exibit cum eo iurgium.& in plu.לצים Leſim.Ps.1.Et in cathedra peſtilentie nō ſedit . pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et in cathedra deriſorū non ſedit.Prouer.19.parata ſunt deriſoribus iudicia.Reperitur ēt לוצים Loſeſim cū duplici ſade.Oſee.7 . Extēdit manū ſuā cū illuſoribus.Et inde לצון Laſon.i.deluſio ſiue irriſio.vt Eſa.28.Audite verbū dñi viri illuſores . pro viri illuſionis vel deriſionis.ſignificat etiam ſupradicta dictio. Interpretari vel exponere verba alterius:aut loqui pro aliquo.Et inde מליץ Melis.i.interpres:vel ille qui loquitur pro alio.vt Geñ.42.Eo quod per interpretem loqueretur ad eos. Iob.16. Verboſi amici mei. pro quo hebrei legunt. Interpretes mei āmici mei.& vocat eos interpretes:eo qd interpretabantur eius verba in malā partē.Et in eo .33.Si fuerit pro eo angelus loquens.Eſa.43. Et interpretes tui preuaricati ſunt in me.ponitur etiam pro legatis qui exponunt verba corū a quibus mittuntur.2.paralip.32.Attamē in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad cū Et inde מליצה Meliſa.i.interpretatio.prouer.1 . Animaduertet parabolam & interpretationē eius.vide ēt de hoc infra in dictione מלץ Malas.

לוש Lus.cōmiſcere.miſcere.ſ.farinam aqua:more piſtorum.conſpergere. Geñ.18.Tria ſata ſimile commiſce 1.Reg.28.Tollenſqꝫ farinam miſcuit eam.2.Reg.13. Que tollens farinam cōmiſcuit.Here.7. Et mulieres conſpergunt adipem.pro quo he.le.Et mulieres conſpergunt ſiue cōmiſcent maſſam. Oſee.7. A mixtione fermenti donec fermentaretur totum.

לות Leuath. In lingua chaldaica ſignificat.Ad.ſiue a . Eſdre.4. Iudei qui aſcenderunt a te.

לז Laz.ille.iſte.Et eſt communis generis:& recipit in principio litteram he:que ponitur quaſi pro articulo:& dicitur הלז Halaz. Iudi.6.Pone ſupra petram illā.1 . Reg.14. Que eſt trans locum illum. 4.Reg.4.Ecce ſunamitis illa. Zach.2.Loquere ad puerum iſtum dicens . Scribitur etiā cū he in fine &dicitur הלזה Halaze.Geñ.24. quis eſt iſte homo qui venit per agrū.& aliqñ ſcribitur cū vau : & dicitur הלזו Halezu. Ezech.36.Terra illa inculta facta eſt velut hortus voluptatis.

לזה Laza.detrahere.diſcedere.Prou. 4.Et detrahētia labia ſint procula te.Et aliqui hebrei dicūt qꝫ deriuatur a ſupradicta dictione לז Loz.De quo vide ſupra in eadem dictione.

לחה Lecha.Maxilla.mandibula.genna . & ſcribitur cum iod in fine loco he.vt Iudi.15.Inuentamqꝫ maxillam ideſt mandibulam aſini.& in eodem . In maxilla aſini in mandibula palli aſinarum.& in eodem.Proiecit mandibu

לון לון Manere.
Morari
Cōmorari.
Habitare.
מלון מלון Diuerſorium.
מלונה Tugurius
Tabernaculū vnius noctis.
לון Murmurare. Muſitare.
תלונה Murmur. Murmurationes. Querele. Querimonie.
לוע Abſorbere Deuorare
Lambere.
לועה Guttur.
לוץ
Derideꝛe. Deludere. Illudere.
לץ Deriſor.
Illuſor Peſtilēs.
לצים
Deriſores
לוצים Illuſores.
לצון Illuſio.
מליץ Interpres
Loquēs,p alio.
Legatus. מליצה Interpretatio .
לוש Cōmiſcere Miſcere.
Cōſpergere
לות Ad.
Ad.
לז
הלז Ille. Illa. Iſte.
הלזה Iſte.
הלזו Illa.
לזה Detrahere
לחה maxilla
mādibul

lam de manu.Ps.3.Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam.Thren.1.& lachryme eius in maxilla eius.Mich.5.In virga percutient maxillam iudicis israel.& in plu.לְחָיַיִם Lechaiaim siue לְחָיֵי Lechaie.Deut.18 Dabunt sacerdoti armum & ventriculum. Pro quo hebrei legunt.Dabunt sacerdoti armum & mandibulas seu maxillas & ventriculum.Cant.1.Pulchre sunt genetue. Esa.30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Et in eo.15.Corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus.Ponitur ēt pro dentibus.Deut.34.Nec dentes illius moti sunt. De quo vide supra in dictione לוח Lūach.

לְחָיַיִם לְחָיֵי
Mādibule Gene. Maxille.

Dentes.

לָחַךְ Lachach. lingere.lābere.rodere.3.Reg.18. Et aquā que erat in aqueductu lambens.Ps.71.Et inimici eius terram lingent. Nu.22.Ita delebit hic populus oēs qui in nostris finibus commorantur:quomodo solet bos herbas vsq; ad radices carpere,pro quo he.le.Nunc lambet seu rodet hic populus omnia que in circuitu nostro sunt sicut lābit seu rodit bos herbas agri,sed beatus hieronymus transtulit sensum.

לָחַךְ
Lambere. Lingere Delere.

Rodere.

לָחַם Lacham.comedere,manducare.deuorare. debellare. pugnare. Deut.32.Et deuorabunt eos aues. ps.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nec comedere in delitiis eorum.Prouer.4.Comedūt panem impietatis.& in eo.9.Venite comedite panem meū. Et in eo.25. Quādo federis vt comedas cū principe.& in eo.Nec comedas cum homine inuido.& inde לֶחֶם Léchem.i.panis.cibo. esca.pabulū.& est commune ad omnem cibum siue ad omne comestibile.sed magis communiter ponitur in scriptura pro pane.Gen.3.In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et in eo.14.Proferens panem & vinum.& in eo.18.Ponāq; bucellam panis.& i eo.47.In toto enim orbe panis deerat.Et in eo.49.Asser pinguis panis eius.Exo.25.& pones sup mensam panes ppositionis.Leuit.20. Vescetur tū panibus qui offeruntur in sanctuario. & secundū hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in sanctuario. & in eo.21.Non offerat panem deo suo.Nu.14. Quia sicut panem ita eos possumus deuorare.Et in eo.28.Oblationē meā & panes,pro quo he.le.Oblationē meā panē meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & vespere.Deut.8.Nō in solo pane viuit homo.ps.105. Vt educas panē de terra.Prouer.9.Comedite panē meū. & in eo.22.In quo est panis mendacii.Eccl's.11.mitte panē tuū sup transeūtes aquas.Esa.3.& in domo mea nō est panis.Et in eo.58.Frangē esurīēti panē tuū.Hiere.11.mittamus lignū in panē eius.Ezech.18.Panē suū esurienti dederit.Ponitur ēt panis p māna.Exo.16.Ecce ego pluā vobis panes de celo.& in eo.Iste est panis quē dedit vobis dñs ad vescēdum. Nec.9.Panē quoq; de celo dedisti eis.Ps.77.Panē angelo tū manducauit homo. Accipitur ēt pro quocūq; cibo vel esca aut pabulo.Gen.47.Prebēs cibaria singulis.Leuit.3.in pabulū ignis & oblationis dñi.Et in eo.In alimoniā ignis & suauissimi odoris.& in eodem.22.Aletur cibis patris sui Nu.21.super cibo isto leuissimo.1.Reg.4. maledictus vir qui comederit panem vsq; ad vesperam. Et accipitur ibi panis pro quocūq; cibo.Nam ionathas preuaricatus est:eo quod comedit modicū mellis.Ps.135. Qui dat escam omni carni.Ps.145.Dat escam esurientibus.Ps.146.Qui dat iumentis escam ipsorum. Item ponitur pro conuiuio. Dan.5.Fecit grande conuiuium.Ponitur etiam pro carne. Soph.1.Et corpora eorum sicut stercora. Pro quo hebrei legunt.Et carnes eorum sicut stercora. Iob.20. vbi nos legimus.pluet super illum bellum suum.hebrei legunt. pluet super illum in carne sua.Potest etiam legi sicut est in littera nostra.Item לחם Lacham.idest pugnare. expugnare.debellare.dimicare.a superiori significato deriuatum. Eo quod bellum est comestio & consumptio gladii ex vtraq; parte.Exo.1. Expugnatiq; nobis egrediatur. Et in eodem.14. Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eodem.Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et in eodem.17.Venit autem amalech & pugnabat contra israel. Et in eodem.Et egressus pugna contra amalech. Deut.1. Ascendamus & pugnabimus.Et in eodem. Nolite ascendere nec pugnetis.Ios.10.Et pugnabat contra eam. Et in eodem.Et exercitu per gyrum dispositio oppugnabat eam Et in eodem.Et circumdederūtq; expugnauit eam. Iudi.5. Et portas hostium ipse subuertit. Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit siue expugnauit portas. scilicet inimicorum.Et in eodem.De celo dimicatum est contra eos.Et in eodem.Aduersus syfaram pugnauerunt. Et in eodem.9. Qui pugnauit pro vobis.Et in eodem.11. Pugnabant filii Amon contra israel quibus acriter instantibus.Et in eodem. Aut docere potest q̄ iurgatus sit contra israel:& pugnauerit contra eum.Ps.34.Expugna impugnantes me.ps 55.Tota die impugnans tribulauit me.Et in eodem.Multi bellantes aduersum me.Ps.108. Et expugnauerunt me gratis.Esa.63.Ipse debellauit eos.& inde מִלְחָמָה milchama.idest bellum.pugna.Gen.14. Inirent bellum contra balla regem sodomorum.Exo.1. Si ingruerit contra nos bellum.Et in eodem.15.Dominus vir pugnator. pro quo hebrei legunt.Dominus vir pugne.Et in eo.17.Et bellum dei erit contra Amalech.Deut.21.Si egressus fueris ad pugnam.Iob.39.Procul odoratur bellum.

לָחַם
Deuorare.

Comedere

Panis.

Panis p carnibus.

Panis p manna.

Cibaria Pabulum Alimonia. Cibus.

Esca.

Conuiuiū. Corpus.

Caro

לֶחֶם

Expugnat. Pugnare.

Oppugnare.

Dimicare.

Iurgari.

Impugnare. Bellare. Debellare

מִלְחָמָה
Bellum.

Pugna

לַחְנָה Lechena.in lingua chaldaica significat concubinam.Dan.5.vxores & concubine illius. Et in eodē vxores tue & concubine tue vinum bibistis in eis.

לַחְנָה
Concubina.

לָחַץ Lachas.Arctare.coarctare.opprimere.affligere.atterere.tribulare.Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.Et in eodem.22.Neq; affliges eum.Nume.22.Iungit se parieti:& attritur sedentis pedē. Pro quo hebrei legunt. Et arctauit se parieti:& arctauit siue attriuit pedem Balaam ad parietem. idest cum pariete. Iudi.1.Arctauitq; Amorreus filios dan in monte.Et in eodem.4.Et per viginti annos vehementer oppressérat eos.1.Regum.10.Et de manu omnium regum qui affligebant vos.4.Regum.6.Claudite ostium & non finatis eum introire.Pro quo hebrei legunt. Coarctate eum in ostio. Ps.105.Et tribulauerunt eos inimici eorum. Esa.10. Clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis:quod in hebreo legitur in plurali:scilicet a facie tribulantium.Hiere. 30.& visitabo super omnes qui tribulant eos.& inde לָחַץ Lachas idest tribulatio:siue afflictio:aut oppressio:vel coarctatio. Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatū.Esa.30.& dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem.i.aquā afflictionis vel tribulationis.

לָחַץ
Opprimere Affligere. Atterere. Arctare.

Coarctare. Tribulare.

לַחַץ
Afflictio.

לָחַשׁ Lachas.musitare.susurrare.murmurare. incantare. 2.Reg.12.Cū ergo dauid vidisset seruos suos musitantes.ps.55.Aduersū me susurrabāt oēs inimici mei. & inde לַחַשׁ Lachas. idest murmur.Esa.26.In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt sic. Idest in tribulatione conuertunt se ad secretā orationē.in alio vero loco pro לַחַשׁ Lachas beatus hieronym? trāstulit.eloqū mysticum.Esa.3. Et prudentem eloquii mystici. significat

לָחַשׁ
Musitare.

לַחַשׁ
Murmur.

לַחַשׁ
Eloquium mysticum.

etiam incantare. Ps. 57. que nō audit vocem incantantiū. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. vocem murmurantium. Eccls. 10. Si mordeat serpens in silentio. Pro quo hebrei legunt. si mordeat serpens absq; incātatione. Potest etiam legi sic. si mordeat serpens absq; murmure vel susurratione. Quod est idem sensus cū littera nostra. Et inde dicūt hebrei q; deriuatur dictio הַלּוֹחֵשׁ Haloches. Nee. 3. Selum filius haloes. idest filius cuiusdam sapientis exorzistę siue incantatoris. sicut exponūt hebrei. quia ponitur ibi hē articularis in principio que non solet apponi nomini proprio nisi tantū appellatiuo: vt dictum est supra in principio littere he. Et inde לַחִשִׁים Lechasim: Genus ornamenti muliebris. q; quo beatus hieronymus transtulit inaures. Et solū inuenitur in nu. plu. Esa. 3. Inaures & annulos.

Murmurare.

Incātatio.

הַלּוֹחֵשׁ

לַחִשִׁים

Inaures.

לָט Lat. clam siue abscondite. De quo vide supra in dictione לָאַט Laat.

Clam.

לְטָאָה Letaa, serpentis vel reptilis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit. stellio. & scribitur cum he in fine. Leuit. 11. Et stellio & lacerta & talpa.

Stellio.

לָטַשׁ Latas. Acuere. polire. scilicet metallum. 1. Reg. 13. vt acueret vnusquisq; vomerē suū. Iob. 16. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. pro quo hebrei legūt Inimicus meus acuit oculos suos contra me. Et ē sensus sicut in littera nostra. ps. 51. sicut nouacula acuta fecisti dolum. & inde לוֹטֵשׁ Lotes. pro quo beatus hieronymus trāstulit maleatorem. Geñ. 4. qui fuit maleator & faber in cūcta opera eris & ferri.

Acuere.

לָטַשׁ

לוֹטֵשׁ

Maleator.

לַיִל Lail. siue לֵיל lel. nox. Exo. 12. nox ē ista obseruabilis dñi. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbram tuam. Et in eo. 21. Custos quid de nocte: custos quid de nocte. & cōiter scribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laila. vt Geñ. 1. Et tenebras appellauit noctem. Et in eo. Et luminare minus vt preesset nocti. Et in eo. 32. Ipse vero mansit nocte illa in castris. Ester. 6. Noctem illam rex duxit insomnem. Iob. 3. Et nox in qua dictū est conceptus est homo. ps. 16. Et visitasti nocte, & in plu. לֵילוֹת Leloth. idest noctes. Iob. 7. Et noctes laboriosas enumerauī mihi. Canti. 3. In lectulo meo per noctes. & inde לֵילִית Lilith. Nomen animalis clamantis siue vlulantis per noctes: secundum hebreos: pro quo beatus hieronymus transtulit lamiam. Esa. 34. Ibi cubauit lamia.

Nox.

לַיְלָה

Nox

לֵילוֹת

Noctes.

לֵילִית

Lamia.

לַיִשׁ Lais. leo. Iob. 4. Tigris periit eo quod non haberet predam. pro quo he. le. Leo periit. Esa. 30. Leena & leo ex eis vipera.

Tigris. Leo.

לָכַד Lachad. capere. apprehendere. cōprehendere. cōstringere. Nu. 27. Cuius ceperunt viculos & possederunt habitatores. Deut. 2. Et spoliis vrbiū quas cepimus. Ios. 7. Et quācūq; tribū sors inuenerit. pro quo he. le. Et quācūq; tribū dñs apprehēderit. Et in eo. Quicūq; ille in hoc facinore fuerit apprehēsus. Et in eo. Et inuēta est tribus iuda. Et in eo. Inuēta est familia zare. i. deprehensa. Et in eo. Inuenit Achan filiū carmi. pro quo he. le. Et deprehensus est Achan filius carmi. & in eo. 10. macedā quoq; cepit Iosue. Et in eo. Et cepit eam die altero. 1. Reg. 14. Et saul confirmato regno super israel. pro quo he. le. Et saul cepit siue apprehendit regnū super israel. 2. Reg. 5. Cepit autem dauid arcē sion. Et in eo. 12. Et expugnabat vrbem regiam. i. nitebatur eā capere. Et in eo. Et capienda est vrbs aquarū. Et in eo. Obside ciuitatē & cape eā. Et in eo. Ne cū a me vastata fuerit vrbs. i. cū a me capta fuerit. Iob. 5. apphēdit sapientes in astutia eorū. Prouer. 5. Iniquitates sue capiūt impiū. & in eo. 6. & captus ꝓpriis sermonibus. Esa. 44. Tenebitur laqueo. i. capietur. Hiere. 5. Laqueos ponētes & pedicas ad capiēdos viros. Et in eo. 6. Vir enī cū muliere capietur. Treñ. 4. Xps dñs captus est in peccatis nris. Abach. 1. Et capiet eā. Zach. 14. & capietur ciuitas. Ponitur ēt pro stringere vel cōstringere. Iob. 38. Et facies abyssi constringitur. Et in eo. 41. Et tenentes se nequaquā separabūtur. pro quo he. le. Et constringuntur & nō separātur. Inde לֶכֶד Lached. i. captio. Prouer. 3. Et custodiet pedē tuū ne capiaris. Pro quo he. le. Et custodiet pedem tuū a captione. i. ne capiaris. sicut est in lra nra. & inde מַלְכּוֹד Malcud. i. laqueus siue decipula qua aues capiūtur. Iob. 18. Et decipula eis super semitam.

Constringere.

לָגַד

nequāquā se.

Captio.

מַלְכּוֹד

Decipula.

לָכֶם Lachem. vobis. Et in lingua chaldaica dicitur לָכוֹן Lecon. Dañ. 3. vobis dī populis tribubus & linguis.

לָכֶם

Vobis.

לָכוֹן

Vobis.

לְמֻג Lemog. Genus ligni precioſi. & scribitur cū aleph in principio & dicitur אַלְמֻג Almug. & solū inuēitur in numero plu. f. אַלְמֻגִּים almugim. Pro quo beatus hieronymus trāstulit ligna thina. 3. Reg. 10. Attulit ex ophir ligna thina multa nimis. & in eo. Fecitq; rex de lignis thinis fulcra domus dñi & domus regie & citharas lyrasq; cantoribus. Reperitur etiam אַלְגּוֹם Algom. per transpositionē litterarū. De quo vide supra in dictione לְגוֹם Legom.

לְמֻג

אַלְמֻג

אַלְמֻגִּים

Thina.

לָמַד Lamad. Discere. docere. erudire. Deut. 4. vt discāt timere me oītpe. Et in eo. 5. Discite ea & opere cōplete Et in eo. 17. vt discat timere dñm deū suum. Et in eo. 31. vt audientes discāt & timeāt dñm. Ps. 118. vt discā iustificationes tuas. Esa. 26. Et discet facere iustitiā. Hiere. 12. Si eruditi didicerint vias populi mei. Et in eo. 13. Cū didiceritis malū. Ezech. 19. Et didicit predā capere. signāt ēt docere vel erudire. f. quādo est verbū secūde coniugationis. Deut. 4. Scitis q; docuerim vos. & in eo. que ego doceo te. Et in eo. 5. Que docebis eos vt faciāt ea in terra. Et ī eo. 6. vt docerem vos. Et in eo. 11. Docere filios vros. Et in eō. 20. Ne forte doceāt vos facere cūctas abominationes. 2. Reg. 22. Docens manus meas ad prelīū. ps. 33. Timorē dñi docebo vos. ps. 50. Docebo iniquos vias tuas. Ps. 93. qui docet hominē scientiam. Et in eodem. Et de lege tua docueris eū. Ps. 118. Doce me iustificationes tuas. Et in eodem. sup omnes docentes me intellexi. Eccls. 12. Docuit populum. Canti. 3. & ad bella doctissimi. Hiere. 12. Sicut docuerunt populum meum iurare in baal. & in eo. 31. Quasi iuuenculus indomitus, pro quo he. le. Quasi vitulus nō doctus. i. indomitus iugo. Osee. 10. ephraim vitula docta. & inde לִימוּד limud. i. doctus siue discipulus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. & in eo. 50. Dñs dedit mihi linguā eruditam Pro quo he. le. Dñs dedit mihi linguā doctorū. Et in eodē. 54. vniuersos filios tuos doctos a dño. signāt ēt assuetum vel consuetū. Iudi. 3. & haberent consuetudinē preliandi. Hiere. 2. Onager assuetus in solitudine. & secūdū hebreos ide deriuatur כִּלְמָד Chilmad. Ezech. 27. Assur & chelmad venditores tui. pro quo he. le. Assur quasi doctus vel assuetus venditor tuus siue negociator tuus. Potest etiam eē nomen propriū: sicut est in littera nostra. & inde תַּלְמִיד Thalmid per additionem tau in principio. idest discipulus. 1. Paralipo. 25. Doctus pariter & indoctus. pro quo hebrei legunt. Doctor. & discipulus. & inde מַלְמָד Malmad. idest vomer. Iudi. 3. Qui percussit de philistiim sexcentos viros vomere. Hebrei vero dicunt q; significat stimulum bouis. idest virgā longā in cuius sūmitate est aculeus quo puniguntur boues vt recte incedant: quasi a docendo dictum eo quod doceat ipsos boues.

Discere

לִימוּד

Discipulus

Doctus.

Cōsuetudinē habere. assuetus

כִּלְמָד

תַּלְמִיד

Doctus.

Discipulus

מַלְמָד

Vomer.

לָמָה Lama. quare. cur. vt quid. quamobrem. De quo vide infra in dictione מָה Ma.

לְמוֹ Iuda

לָמֶן Lámo.illis ſiue ipſis:aut illi datiui caſus de quovide in grammatica in capitulo de pronomine.

לַעֲב Subſãnaſ

לָעַב Laab.ſubſannare.irrídere.2.Paralip.36.At illiſubſannabant nuncios dei.

לָעַג Irrídere. Subſãnaſ

לָעַג Laag.ſubſannare.deridere.irrídere.2.Parali.30. Illis irridentibus & ſubſannatibus. Nee.2. Et ſubſannauerunt nos & deſpexerũt. Et in eo.4. Et motus nimís ſubſannauit iudeos. Iob .11. Et cum ceteros irríſeris a nullo confutaberis. ps.2. Dominus ſubſãnabit eos. ps.34. Tentauerũt me: ſubſannauerũt me.& inde nomẽ לַעַג Láag.i.ſubſannatio vel irríſio. Iob.34. Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam. Ps.43.ſubſannationẽ & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro. Oſee.7. Hec eſt ſubſannatio eorum in terra egypti. Eſa.28. In loquella enĩ labii. Pro quo hebrei legũt. In ſubſannatiõe labii. Alii vero legũt ſic: in balbutienti ei labio: quaſi a לַעַג Ileg.quod ſignificat balbũ. vt Eſa.32. Et lingua balborũ velociter loquetur. Et in eo.33.populũ altí ſermonis: ita vt non poſſis intelligere diſertitudinem linguę eius: in quo nulla eſt ſapientia. pro quo hebrei legunt. Populum profundi ſermonis: ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius: ſine ſapientia. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Subſãnatio.

Balbus.

לָעַז Barbarus

לָעַז Loeez.barbarus.ps.113. De populo barbaro. & ſolum inuenitur in predicto loco.

לָעַט Comedere

לָעַט Laat.comedere.deuorare. Geñ. 25. Da mihi de coctione hac ruffa. vbi ponitur verbum tertie coniugationis. ideſt fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לַעַן לַעֲנָה amaritudo Abſinthiũ

לַעַן Láan.abſinthium.amaritudo. Et ſcribitur cum he in fine & dicitur לַעֲנָה Laana. Deut.29. Radix germinans fel & amaritudinem. Hiere.9. Ecce ego cibabo populum iſtum abſinthio. Threñ.3. Inebriauit me abſinthio. Et in eodem. Abſinthii & fellis. Amos.5. Qui conuertitis in abſinthium iudicium.

לַפִּיד Lampas. Fax.

לַפִּיד Lapid.lampas.fax.Geñ.15. Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis. Iudi.15. Et faces ligauit in medio. Iob 12. Lampas contempta apud cogitationes diuitũ Eſa.62. vt lampas accendatur. Zach.12. Et ſicut facẽ ignis in feno. Et in plu. לַפִּידִים Lapidim. Exo.20. Cunctus autẽ populus videbat voces & lampades. Et inde deriuatur nomen לַפִּידוֹת Lapidoth. Iudi.4. Erat autem debora pphetes vxor lapidoth.

לַפִּידִים Lampades

לַפִּידוֹת

לָפַת Apprehẽdere. Cõturbari

לָפַת Lapath.apprehẽdere.complecti ſiue amplecti. cõturbari. Iudi.16. Et apprehendens ambas colũnas. Ruth.3. Expauit homo & conturbatus eſt: ſed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Expauit homo & amplexatus ẽ: in voce paſſiua.

לְצַר Malaſar. Diſpẽſator

לְצַר Leſar. Prepoſita mem littera cum apice cegol ſignificat diſpenſatorem: ſecũdum hebreos. Dañ.1. Et dixit daniel ad malaſar. pro qño hebrei legũt, Et dixit daniel ad diſpẽſatorem ſiue ad prepoſitum. Et in eodem. Porro malaſar tollebat cibaria & vinum potus eorum. Poteſt etiã eẽ nomen proprium. ſicut eſt in littera noſtra.

לָקַק Lambere. Lingere.

לָקַק Lacac.lingere.lambere. Iudi.7. Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lambere. Et in eodem. Qui manu ad os proiciente aquas lambuerint. Et in eodem. In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos.3.Reg.21. In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth: lambent quoq; ſanguinem tuum.

לָקַח Sumere. Tollere.

לָקַח Lacach.accipere. ſumere. aſſumere. tollere. emere. Geñ.2. Quoniam de viro ſumpta eſt. Et in eodem.5. Quia tulit eum deus. Et in eodem.20. Propter mulierem quam tuliſti. Et in eodem.24. qui tulit me de domo pris mei. Et in eodem.27. Primogenita mea ante tulit & nunc ſecundo ſurripuit benedictionẽ meam. ideſt tulit. Et in eodem.31. Tulit iacob omnia que fuerunt patris noſtri. Et in eodem. Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli. Pro quo hebrei legunt, Tulit idola & poſuit ea in ſtramenta cameli. Exo.9. Et grando & ignis mixta pariter ferebantur. pro quo hebrei legunt. Et grãdo & ignis aſſumpta in medio grandinis. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Nu.16. Nec aſſellum quidem vnquam acceperim ab eis. 1.Reg.4. Et arca dei capta eſt. Et in eodem. Eo quod capta eſſet arca dei. 4.Reg.2. Si videris me quando tollar a te. ps.14. & munera ſuper ĩnocentem nõ accepit. ps.67. Accepiſti dona in hoĩbus. Prouer.24. Erue eos qui ducũtur ad mortẽ. Pro quo hebrei legunt. Erue aſſumptos ad mortem. Hiere.23. qui aſſumunt linguas ſuas. Ezech.35. Ille quidẽ in iniquitate ſua captus eſt. & aliquando ſcribitur ſine lamed ſcilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerũdiis. Geñ.6. Tolle igitur tecum ex omnibus eſcis. Et in eodem.15. ſume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo.18. Sed afferam pauxillum aque. Pro quo hebrei legunt. Accipiatur obſecro pauxillum aque. Et in eodẽm. Ponãq; buccellam panis. ideſt accipiam buccellam panis. Et in eo.22. Tolle filium tuum. Et in eodem.30. Parum ne tibi videtur q̃ prerripueris maritũ mihi: niſi etiam mandragoras filii mei tuleris. Et in eodem.38. Habeat ſibi. ideſt accipiat ſibi pignus. Nu.16. Tollat vnuſquiſq; thuribula ſua. Ioſ.9. ſuſceperunt igitur de cibariis eorum. Eſa.8. Sume tibi librum grandem. 4.Reg.12. Nolite ergo amplius accipere pecuniam. Et in eodem. Prohibitiq; ſunt amplius ſacerdotes accipere pecuniam. Eſa.23. Sume citharam & circue ciuitatem. Hiere.5. Renuerunt accipere diſciplinam. Ezech.17. Vt ſi marcret radicem ſuper aquas multas. Pro quo hebrei legunt. Tulit ſuper aquas multas. Oſee.11. Portabam eos in brachiis meis. Pro quo hebrei legũt. Accipere eos ſiue ferre eos in brachiis ſuis. Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed. vt Exo.29. Tolle vitulum de armento. Ezech.37. Et tolle lignum alterum. ſignificat etiam emere. Prouerb.31. Conſiderauit agrum & emit eũ. 2.Reg.4. Aſſumentes ſpicas tritici. Pro quo hebrei legunt. Quaſi emẽtes triticum. Eſa.52. Quoniam ablatus eſt populus meus gratis. pro quo hebrei legunt. Quoniam emptus eſt populus meus gratis. Item ſignificat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in noſtro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud ſiue iuit ad illum locũ. ideſt accepit ſeipſum vel ſocios ſecum. Et per talem modũ loquendi dicitur in hebreo. Exo.4. Poſuit & teſtimoniũ in arca. Pro quo in hebreo habetur. & accepit & poſuit teſtimonium in arca. Nu.16. Ecce autem chore. Pro quo hebrei legunt. Et accepit chore. & ſequitur. & ſurrexerũt contra Moyſen. Iudi.14. Dederunt ei ſodales triginta. p quo hebrei legunt. Et acceperunt ſodales triginta & fuerunt cũ eo. 2.Reg.18. Porro Abſalom erexerat ſibi cum adhuc viueret titulum. Pro quo hebrei legũt. Et abſalom accepit & erexit ſibi in vita ſua titulum. Iob.15. Quid te eleuat cor tuum. Pro quo hebrei legunt. Quid te accipit cor tuum. & inde מַלְקוֹחַ Malcoach. ideſt preda. ſiue illud quod de ſpoliis capitur. Nu.31. Predam & vniuerſa que acceperant tam ex hominibus quam ex iumentis. Et in eodem. Tollite ſũmam eorum que capta ſunt. Et in eodem. Diuideſq; ex eo quo predam. Eſa.49. Numquid tolletur a robuſto preda. Et in eodem. Et quod ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. ideſt quod captum fuerit a robuſto. Accipitur etiam מַלְקוֹחַ Malcoach pro faucibus. vt. Ps.21. Et lingua mea adheſit fau

Aſſumere. Accipere. Capere. Suſcipere Emere. מַלְקוֹחַ Preda Quod captũ eſt. Captum. מַלְקוֹחַ

מַלְקָחַיִם Forcipes. emūctoria

cibus meis.& inde מַלְקָחַיִם Melcachaim.i.forcipes quibus accipimus prunas.& reperitur tantū in hebreo in numero duali: quia ex duabus constat.Esa.6.Quem forcipe tulerat de altarí. Accipitur etiam pro emūctoriis lucernarū. Exo. 25.Emūctoria quoq; & vbi ea que emuncta sunt extingātur.Inde

מִכָּה Cupido.

מִכָּה Micach.i. cupído: siue aceptio munerū.2.paralip.19.Nec cupído munerū.& inde

מַכָּחָה מַכָּחוֹת Venalia.

מַכָּחָה Mecacha.i.merces.siue res venalis.Et solū inuenitur in nūero plu.s.מַכָּחוֹת Macachoth.Nec.10.Quí important venalía & omnia ad vsum.& inde

לֶקַח Doctrina.

לֶקַח Lécach.idest doctrina siue assumptio doctrine vel legís.Deut.32.Cōcrescat vt pluuia doctrína mea Prouer.1.Audiens sapiens sapientior erit.pro quo hebreí legunt. Audiet sapiens & addet doctrínam.Et est ídem sensus cum littera nostra.Et in eo.4. Donum bonum tribuā vobis.pro quo hebrei legunt.Doctrínam seu legem bonā tribuí vobis.Esa.29.Et mussitatores díscent legem. Pōitur etiam pro sermonibus.Prouer.7.Irretiuit eum multis sermonibus.

Lex. Sermōes.

לָקַט Cōgregar. Colligere.

לָקַט Lacat.colligere.congregare.Geñ.47. E quíbus omnē pecuniā cōgregauit.Exo.16. Colligat vnusquisq; ex eo quantū sufficit.& in eo.Et collegerūt alius plus: alius minus.Et in eo.Iuxta íd quod edere poterant congregauerunt.& in eo. In díe aūt sexta collegerūt cíbos duplices. Et in eo.& egressí sunt de populo vt colligerent. Ruth.2. Vadam in agrū & colligā spicas.& in eo.& que collegerat virga cedens.4.Reg.4. Vt colligeret herbas agrestes.& in eo dē.& collegit ex ea coloquintidas agrí.Iudi.11.Congregatíq; sunt ad eum viri inopes.Esa.27.Et vos congregabímini vnus & vnus filii ísrael.& inde

לֶקֶט Remanentes spice.

לֶקֶט Léchet.i.collectiovl' congregatio.siue remanētes spice que a pauperibus colligūtur.Leuit.9.Nec remanētes spicas colliges.& ide

יִלְקוֹט Pera pastoralis.

יִלְקוֹט Jalcut.i.pera pastoralis in qua vasa pastoris colliguntur.1. Reg.17.Et misit eos in perā pastoralē.

לֶקֶשׁ Serotinus

לֶקֶשׁ Léches.Pluuia vel imber serotinus.Amos.7.In prícipio germinantiū serotiní imbris.Et in eo.Et ecce serotinus post tonsionē regis.& aliqñ scribitur cū mem in príncipio & dicitur מַלְקוֹשׁ malcos Deut.11.Dabit pluuiam terre vestre temporaneā & serotinā.Osee.6.Et veniet quasi imber nobis tēporaneus & serotinus. Zach.10. Petite a dño pluuiā ī tempore serotino.& inde verbū.לָקַשׁ Laches í.retardare.Beatus hieronymus transtulit vídemíare.Iob. 24.Et vineā eius quem ví oppressérunt vindemíant. Pro quo he.le.Et vineā impii retardāt.quasi dicat.primo dēpdantur bonos & iustos:& postea ēt iníustos & impios: quia nemíni parcūt.Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra.

מַלְקֹשׁ Videmiaf. Retardare

לֶשֶׁד Panis.

לֶשֶׁד Lesad.humidū.seu recens:secūdū hebreos:btūs hieronymus trāstulit panē.s.recētē vel humidū. Nu.11. Saporis quasi panís oleatí.Ps.31.Conuersus sum in erūna mea dū confríngitur spina.Pro quo he.le.Conuersa est humiditas mea i siccitate estatis.sed si illud lamed qđ ponitur

Humiditas

in príncipio dictionís nō est de substātía dictionis: sed est prepositio sicut & in aliís locis:tunc potest legí sicut est in littera nostra.s.in erūna mea.

לִשְׁכָּה Triclinīū. gazophylacium

לִשְׁכָּה Lesach.cenaculū.Gazophylaciū.camera.triclíniū.1. Reg.9. Introduxit eos in triclíniū.Nec.10.Gāzophylacīū domus dei nostrí.Ezechiel.40.Et per síngula gazophylacia ostiū.Et in eo.Porro gazophylaciū qđ respícit vi

לִשְׁכוֹת gazophylacia.

am aquilonis.& i plu.לִשְׁכוֹת Lesachoth.vt in eo.& ecce gazophylacia & pauimētū.& in eo. trígintā gazophylacía in circuitu pauimēti.Et in eo.Gazophylacía cantorum in atrío interiorí.

לֶשֶׁם Ligurius.

לֶשֶׁם Lesem.lapís pretiosus.quem translatio nostra ligurium appellat.Exo.28.In tertio scilicet versu ligurius achates & amethístus.

לָשׁוֹן Lingua.

לָשׁוֹן Lason.lingua.loquella.Exo.4. Impeditioris & tardioris lingue sum.Iudi.7.Quí manu & lingua lambuerint aquas.Iob.27.Nec lingua mea meditabitur mendaciū.ps.11.Et linguā magníloquā.Ps.44. Lingua mea calamus scribe velocíter scribentis.Ponitur ēt pro loq̃lla. vt Geñ.10.vnusquísq; secđm linguā suā.Deut.28.Gentē cuius linguā intelligere nō possis.Ester.1.Díuersis línguis & litteris. signat etiā lapidē terminalē vel sinū maris vel fluminis.eo qđ est ad símilitudinē lingue.vt Iob.15.A ligua eius que respicit meridiē.Et in eo. A lingua maris.Esa.11. Et desolabit dñs linguā maris egypti.& in plu.

לְשׁוֹנוֹת Lingue.

לְשׁוֹנוֹת Lesonoth.i.lingue.vt Zach.8.Ex omnibus linguis gentium: & in lingua chaldaica dī

לִישָׁן Lisan.

לִישָׁן Lísan.Dañ.3. Vt omnis populus & tribus & lingua.& in plu.

לִישָׁנַיָּא Detrahere Accusare.

לִישָׁנַיָּא lísanaia. vt in eo. vobís dī populís & tribubus & línguis.& inde verbū

לָשַׁן Detrahere Accusare.

לָשַׁן Lasen Quod signāt detrahere.seu murmurare.vl' accusare vt Ps.100. Detrahētem secreto proximo suo hunc p̄rsequebar.Prouer.30. Ne accuses seruum ad dñum suum.

לְתַח Vestis.

לְתַח Lethach.prepósito mem & addito he in fine vt dicatur מַלְתָּחָה Melthacha:significat vestē seu vestimētū. 4.Reg.10.Dixitq; his qui preerāt super vestes. Et alíq hebrei dicunt q̃ significat locū quo vestes reponūtur. & solū inuenítur in p̄dicto loco.

לֶתֶךְ Dimidius cori.

לֶתֶךְ Léthech. Dímidia pars mensure cori.vt Osee.3.Et dímidio coro ordei.Et solū inuenitur in p̄dicto loco.

לְתַע Molere

לְתַע Lethaa.p̄positō mem & addito he in fine vt dícatur מַלְתָּעָה Maltheaa:significat molā dentium.& solū inuenitur in numero plu.Ps.57.Molas leonū cōfriget dñs. Et inde verbū נִתַּע Nithau.quasi נִלְתַּע Nilthau per defectum lamed.i.cōtríti seu cōquassati sunt.s.dentes.vt Iob. 4. Et dentes catulorum leonum contriti sunt.

נִתַּע Conteri

De incipientibus a littera מ Mem.

Ista littera mem qñ preponitur alicui dictiōi signāt. de.ex. e.a.vel ab.& aliqñ significat comparatiuum precedentis dictionis.De quo vide infra in dictione מִן Min.

מְאֹד Valde. Nimis. vehemēter

מְאֹד Meod.nimis.valde.vehemēter.Geñ.1. Et erāt valde bona.Et in eo.15.Merces tua multa nimis. Et in eo. 17.Et multiplicabo te vehementer nímis. vbi ponitur bis p̄dicta dictio.Exo.1. Ac roborati nimis ipleuerūt terrā.ps. 118.Nō me derelinquas vsquequaq; pro quo beatus hieronimus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.vsq; nímis. Et in eo. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsquequaq;.i.vsq; nimis.Esa.16.superbus est valde.& in eo.64.Ne írascaris dñe satis.i.valde.ponitur ēt p̄ validitate seu fortitudine Deut.6. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudíne tua.vbi ponitur pro fortitudine.& pōt poni pro mēte q̃ est pars preciosa valde in homine.vnde in euāgelio pōitur p̄ mēte.Mathei.22. Ait illi iesus : díliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mēte tua.& sil'r Marci.12.ponitur pro mēte & virtute.& Luce.10.ponitur pro anima & viribus.

Satis. Fortitudo. mens. anima.

מְאָה Centum. Centies.

מְאָה Mea.Centum.Geñ.33.Centum agnis.2.Paralip.36. Et condemnauit terram centum talentis argenti.& aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מְאַת Meath Geñ.21.Cum esset annorum centum. Ponitur etiam aduerbialiter pro cēties siue centuplum.vt Eccls.8. Peccator eo quod centies facit malum.& in plurali מְאוֹת Meoth.Geñ. 5.Et facti sunt dies Adam postquam genuit seth octingenti anni. Quod in hebreo legitur octocenti anni,idest octocentena annorum.& in eo. Anni nongenti trigínta.

מְאוֹת

מאם מאומה Aliquid.

מאם Meum.aliquid.quicq̄.quantūcūq̄.Et cōmūiter.scribitur cum he in fine & dicitur מאומה Meúma.vt Nu. 22.Nunquid loqui potero aliquid.Deut.13. Et non adhe rebit de illo anathemate quicq̄ in manu tua.& in eodē .24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā.4.Reg.5.Et accipiam ab eo aliquid.Hiere.39.Nihilq̄ ei mali facies.i. non facies ei aliquid mali.Reperitur etiam מאום Mum monosyllabum & sine he.Iob.31. Et si in manibus meis adhesit macula.Pro quo hebrei legunt.Et in manibus meis nō adhesit aliquid.s.mali.Potest etiā deriuari a dictiōe מום Mum sine aleph:que signāt maculam.vt infra in suo loco dicetur.

Quicq̄. Aliq̄ res

מאום Macula. Aliquid.

מאן Nolle. Resistere

מאן Maen.nolle.renuere.Geñ.37.Nolluit consolationem accipere.Exo.10. Sin aūt resistis & non vis dimittere eum.& in eodē.22.Si pater virginis dare nolluerit.Nu.22 Nolluit Balaā venire nobiscū.Ps.76.Renuit consolari anima mea.Hiere.5.Renuerunt accipere disciplinam. & in eodem.Et noluerunt reuerti. Itē מאן Man.in lingua chaldaica significat vas.& in plurali מאנא Manaia siue מאני Mane. Dañ.5. Vt afferrent vasa aurea & argentea, & in eo. Tunc allata sunt vasa aurea.

Renuere.

מאן Vas.

מאנא Vasa.

מאס Reprobare. Spernere. Abicere Obterere. Proicere Dissoluere Cōtrahere

מאס Maas.reprobare.abiicere.proiicere.repellere.spernere.odire. aborrere. dissoluere. Iob. 10. Et opprimas me opus manuum tuarum. Pro quo hebrei legūt.Et reprobes siue abiicias opus manuum tuarum.Ps.52. Quoniam deus spreuit eos.Ps.88,Tu vero repulisti & detraxisti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit.Tu aūt repulisti & proiecisti.Ps.117. Lapidem quem reprobauerunt edificantes.Esa.7. Vt sciat reprobare malum & eligere bonum.& in eodem.30.Pro eo quod reprobastis verbum hoc.& in eodem.54.Et vxorem ab adolescentia abiectam.Hiere.2.Quoniam obtriuit dñs confidentiā tuā. Pro quo hebrei legunt.Quoniam abiecit siue odiuit dominus confidentiam tuam.& in eodem 6.Argentum reprobum vocāte eos.& in eodem.14.Nunquid proiiciens abiecisti iudam.Threñ.5.Sed proiiciens repulisti nos.Osee.4. Quia tu scientiam repulisti: repellam te. Amos.2.Eo quod abiecerunt legem domini.& in eodem.5.Odiui:proiecí festiuitates vestras,Ponitur etiā pro dissoluere.vt.Ps.57.Ad nihilum deuenient tanq̄ aqua decurrens. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Dissoluantur sicut aque que fluunt.& de hoc vide infra in dictiōe מסס Masas. Itē ponitur pro contrahere.Iob.7.Cutis mea afuit & contracta est.Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et abominabilis facta est.

מאר Infícere Amaritudinē ifferre

מאר Maar.infícere.dolorem vel amaritudinem inferre.Leuit.13.Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28, Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. idest amaritudinem vel dolorem inferens.

מאת Centū

מאת Meath.centum.siue centies.De quo vide supra in dictione מאה Mea.

מגד Poma Fruges.

מגד Méged.fructꝰ seu pōa.s.optima & electa fruges. Deut. 33. De pomis celi & rore,& in eodē. De pomis fructuū solis ac lune.& in eo.De pomis colliū ęternorum. & in eo. Et de frugibus terre.Canti.4.Cū pomorū fructibus. & secundū hebreos significat optimū vel electū cuiuscunq̄ rei.

מגדן מגדות Dona Pēsatiões

מגדן Migdan.& solum inuenitur in numero plu.s. מגדות Migdanoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Dona seu munera aut pensationes,vt Geñ.24. Fratribus quóq̄ eius & matri dona obtulit.2.Paralip.21.Et pensationes cum ciuitatibus munitissimis,& in eodem.32.Et munera ezechie regi iuda.

מגל Falx.

מגל Magal.falx.Hiere.50.Et tenētem falcem in tempore messis.Ioel.3.Mittite falcem qm̄ maturauit messis.

מגן Protegere Tradere.

מגן Migen.protegere.claudere.tradere.Geñ.14.Quo protegente: hostes in manibus tuis sunt. Pro quo hebrei legunt. Qui tradidit hostes tuos in manibus tuis . Potest etiam intelligi sicut est in littera nostra.Prouer.4.Corona inclyta proteget te.Osee.11.Protegam te israel.Pro quo alii qui hebrei legunt.Tradam te israel.s.in manus inimicorū. Indeמגן Magen.i.scutum.protectio. De quo vide supra in dictione גנן Ganan.

מגר Dissipare. Detrahere. Collidere. Tradere.

מגר Magar.deiicere.dissipare.collidere.tradere.detrahere Esdre.6.Dissipet oīa regna & populū.Ps.88.Et thronum eius in terra detraxisti.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit.Et sedē eiꝰ in terrā collisisti.Ezech.21.Gladio traditi sūt cū pplo meo.

מד Tunica Vestimētū Vestis.

מד Mad.tunica.vestis.seu vestimentum.& scribitur cū vau in fine. Leuit.6. Vestietur tunica sacerdos.2. Reg. 20. Porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitꝰ sui.Ps.108. Et induit maledictionem sicut vestimētum. Et pluraliter declinatur in gñe masculino & femininо.1.Reg. 4..Scissa veste & cōsperso puluere caput.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.scissis vestibus.Ps.133. Quod descēdit in orā vestimēti eiꝰ . Pro quo hebrei legūt. In orā vestimētorū eius.Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione sequenti.

מדד Metíri. Expādere. Remetíri. Mēsurare.

מדד Madad.mēsurare.metíri.expandere. Deut.21.Et metietur a loco cadaueris.2.Reg.8.Et mensus est eos funiculo.& in eodem.Mensus est autē duos funiculos.3.Reg. 17.Et expādit se atq̄ mensus est super puerum. Ps.59. Et conualle tabernaculorū metibor.Ezech.42.Et mensus est contra ventum aquilonis.& in eodem.43.Et metiantur fabricam.& aliquando scribitur cum simplici daleth.Exo.16 Et mensi sunt ad mensuram gomor.Nu.35.Contra orientem duo millia erunt cubiti.Pro quo hebrei legunt.Et mēsurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubitorum.Esa.65.Et remetiar opus eorum.Hiere.31.Si mensurari poterunt celi sursum. & in eodem.33. Sicut numerari non possunt stelle celi & metirí arene maris. Ezech.40 Et mensus est limen porte.& in eodem.47. Et mensus est mille cubitos.Osee.1.Sicut arena maris que sine mensura est.Pro quo hebrei legunt.Que non mensurabitur.Zach. 2.Vt metiar ierusalem.& ide מדה Midda.i. mēsura.vt Iob. 11.Longior terra mēsura eius.& in eodem.28.Et aquas appendit in mensura.Zach.2.Et ecce funiculꝰ mensurę in manu eius.Scribitur etiā cum duplici mem. Iob.38. Quis posuit mensuram eius.& in plurali מדות Middoth. vt Ezech. 43.Iste autem mensure altaris in cubito verissimo. Reperitur etiam מדי Midde secundum terminationem masculinorum.vt Hiere.13.Hec est sors tua parsq̄ mensure tue.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.mēsurarum tuarum. Dicitur etiam de homīe procere statuere.Nu.13.Populus quē aspeximus procere stature est. Pro quo hebrei legunt. Et omnis populus quem aspeximus in ea homines mensurarum sunt.s.magnarum.1.Paralip.11.Et ipse percussit virū egyptium cuius statura erat quinq̄ cubitorum.Pro quo hebrei legunt.Et ipse percussit virum egyptium virum mensure Dicitur etiā de rebꝰ inanimatis.vt. Hiere.22. Et edificabo mihi domū latā. p q̄ he.le.Edificabo domū mēsurarū.Ponitur etiā מדה Midda.p spatio vel dimēsione.vt Ios.3.Spacium cubitorum duo millia.Itē ponitur pro tributo.Esdre. 4. Tributum quoq̄ & uectigal & reditus accipiebāt .Nec. 5.Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum nun in medio & dr מנדה Minda.vt in eodem. Tributū & vectigal & ānuos red

Remetíri. Mēsurare.

מדה Mensura.

מדות Mensure.

מדי Statura.

מדה Spacium. Tributum

מנדה Tributum

מִדָּה ditus non dabant. Ponitur etiam מִדָּה Midda pro veſtimento. De quo vide in dictione precedenti. Ponitur etiam pro dicta dictio מָדַד Madad prō expectare. vt Iob. 7. Rurſū expectabo veſperam. Et dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco ſignificat motum vel cōmotionem. De quo vide infra in dictione נָדַד Nadad.

Expectare

מְדִין מְדִינָה Medin. prouincia. regio. Et ſcribitur cum he in fine & dicitur מְדִינָה Medina. Eſter. 1. Super centum viginti ſeptem prouincias. & in eodem. Et miſit epiſtolas ad vniuerſas prouincias regni ſui. & in eodem. 3. Vt omnes prouincie ſcirēt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo. Dañ. 8. Cum eſſem in ſuſis caſtro quod eſt in elam regione. Item מִדִּין Middin. nomen proprium loci ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. In iudicio Iudi. 5. Et ſedetis ſupra in iudicio. Pro quo aliqui hebrei legunt. Et ſedetis ſupra medin. Et dicunt q̄ eſt nomen ꝓpriū loci. De quo habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur. Betharaba medin & ſacha. Poteſt etiam ſignificare iudicium ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione דִּין Din.

Prouincia. In iudicio

מַדּוּעַ Madūa. quare. cur. & cōmuniter ſcribitur cum vau in ſecunda ſyllaba. Geñ. 26. Quid veniſtis ad me. i. quare veniſtis ad me. Et in eodem. 40. Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra. Exo. 2. Cur velocius veniſtis ſolito. Et in eodē. 3. Quare nō comburatur rubus. Nu. 16. Cur eleuamini ſuper populum domini. Eſa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas. Pro quo hebrei legunt. Cur expectaui vt faceret vuas.

Quare. Cur.

מַדְרֵגָה Madrega. maceria. ſepes. De quo vide ſupra in dictione דָּרַג Darag.

מָה Ma. dictio eſt iterrogatiua vel dubitatiua. i. quid. quod. qualis. quam. quantum. quando. quomodo. quare. cur. Geñ. 2. vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid feciſti nobis & quid pecauimus in te. Et in eodem. 37. Et iterrogauit quid quereret. Et ī eodem. 38. Quid dabis mihi Exo. 3. Quod eſt nomen eius: quid dicam eis. Et in eo. 16. Nos vero quid ſumus. Nu. 16. quid eſt enim Aarom. Iudi. 18. Et qd egiſſent ciſcitātibus reſpōderūt. 2. Reg. 18. Quid impedit ſi etiā ego currero. Eſa. 40. Aut quam imaginem ponitis ei. Zach. 9. Quid enim bonū eius & quid pulchrū eius. Ps. 58. Memorare que mea ſuſtantia eſt. Item ſignificat. qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit. 1. Reg. 28. Qualis eſt forma eius. Canti. 5. qualis eſt dilectus tuus ex dilecto. Item ſignificat. Quam ſiue quantum. vt Nu. 24. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps. 8. Quam admirabile eſt nomē tuum. Ps. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Ps. 35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiā tuā deus. Pro quo hebrei legūt. Quam preciosa miſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. Ps. 103. Quam magnificata ſunt opera tua domine. Ps. 118. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Ps. 152. Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam pulchre ſunt māme tue. Item ſignificat. quādo ſiue quo. vt Iob. 16. Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legūt. quādo recedet a me? quaſi dicat nūquam. Ps. 4. Vſquequo graui corde. Ps. 78. Vſquequo domine iraſceris in finem. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Geñ. 27. quomō inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare diuiſa eſt propter te macerīa. Iob. 7. Cur non tollis peccatum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeterminatum: ſiue quodcunq̄. Iob. 15. Quodcunq̄ mihi mēs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me aliquid ſine quodcunq̄. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה La ma. ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur. Geñ. 4. Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo 12. Quare nō idicaſti mihi q̄ vxor tua eſſet. Et ī eo. 2. Quā ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuā. & in eo. 27. Cur vtroq̄ orbabor filio. & in eodem. 47. Cur ergo morimur te vidēte. Exo. 5. Quare miſiſti me. Ioſ. 7. Cur iaces pron? in terra. 1. Reg. 1. Cur fles & quare non comedis & qnāobrem affligitur cor tuū. Ps. 10. Vt quid domine receſſiſti lōge. Ps. 21. Quare me dereliquiſti. Recipit etiā ſin in principio. Cāti. 1. Ne vagari incipiam. i. propter quid vagari incipiā. Et qñ ſcribitur cū caph in principio & dicitur כַּמָּה Cama. tunc eſt interrogatiuū quātitatis. Geñ. 47. Quot ſunt dies annorū vite tue. Iob. 13. Reſpōde mihi: quātas habeo iniquitates. Ps. 118. Quot ſunt dies ſerui tui. Ponitur etiam pro multitudine. Zach. 7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiā quotiēs. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur.

Quare. Quamob cauſam. quāobrem Vt quid. כַּמָּה Quot. Quante. Multi. Quotiens

מָהַל Mahal. miſcere. permiſcere. Eſa. 1. Vinū tuū mixtū eſt aqua. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

מָהַל Miſcere.

מָהְמָה Mahmah. tardare. morā facere. negligere. turbari obſtupeſcere. Geñ. 43. Si non interceſſiſſet dilatio. Pro quo hebrei legunt. Niſi tardaſſemus. Exo. 12. Et nullā facere ſinentibus moram. Pro quo hebrei legunt. Et nō potuerunt moram facere. 2. Reg. 15. Ego abſcondar in campeſtribus deſerti. Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam in campeſtribus deſerti. Ps. 118. Paratus ſum & nō ſum turbatus. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Feſtinaui & nō neglexi. i. nō tardaui. Abach. 2. Si moram fecerit expecta illum. Significat etiam turbari vel obſtupeſcere. vt Iudi. 3. Dum illi turbarentur effugit. Eſa. 29. Obſtupeſcite & admiramini.

מָהַר Mahar. feſtinare. accelerare. cito facere. velociter operari. dotare. Geñ. 18. Et feſtinauit Abraam in tabernaculum. & in eodem. Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui feſtinauit & coxit illum. & in eodem. 19. Feſtina & ſaluare ibi. & in eodem. 27. Quomodo inquit tā cito inuenire potuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me. Exo. 12. Vrgebantq̄ egyptii populum iſrael de terra exire velociter. 1. Reg. 13. Feſtina & veni. 2. Paralip. 28. Voca cito micheam. Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam. i. cito voca eum. Eſter. 5. Vocate inquit Amā cito. & in eodem. 6. Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps. 15. Poſtea acceleraverunt. Eſa. 8. Velociter expolia. & in eodem. 51. Cito veniet gradiens ad aperiendū. & inde מַהֵר Maher. ideſt cito. velociter. vt Exo. 32. Receſſerūt cito de via. Deut. 9. Qui conterat eos & deleat atq̄ diſperdat velociter. & aliquando ſcribitur cū he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. 16. Pergens cito ad populum. Eſa. 5. Et ecce feſtinus velociter veniet. & inde מָהִיר Mahir. ideſt feſtinus. velox. Ps. 44. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribētis. Pro quo hebrei legunt. Scribe velocis. Prouer. 22. Vidiſti virum velocem in opere. Eſa. 16. Et velociter reddens quod iuſtum eſt ideſt velox. Soph. 1. Iuxta eſt & velox nimis. Scribitur etiā cū nun in principio & dicitur נִמְהָר Nimhar. Abach. 1. Gentem amaram & velocem. Ponitur etiam pro inſipiente. vel ſtulto. eo quod omnia precipitat. Iob. 7. Et conſilium prauorum diſſipat. Pro quo hebrei legunt. Et conſilium prauorum ſtultum ſiue inſipiens factum reſt. Eſa. 32. Et cor ſtulforum intelliget ſcientiam. & in eodem. 35. Dicite puſillanimis cōfortamini. Pro quo hebrei legūt. Dicite inſipiētibus corde cōfortamini. Itē מָהַר Mahar. i. dotare. Exo. 22. dotabit eam. & inde מֹהַר Mohar. i. dos. ſiue dotatio. Geñ 34. Augete dotem & munera poſtulate. Exo. 22. Iuxta modum dotis quem virgines accipere conſueuerant.

Feſtinare. Accelerare. Urgere Cito veniſ Cito. Velociter. Cito. Feſtinus. Velox. Velox. Prauus Inſipiens Stultus. Dotare. Dos.

מוג Prostrari.

מוג Mog.fluere. defluere. tabescere. liquefieri.1. Reg.14. Et ecce multitudo prostrata.Pro quo hebrei legũt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta est siue defluxerat. Ps.64. In stillicidiis eius letabitur germinãs.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trãstulit. Pluuiis irrigabis eã.i.liquefacies vl mollificabis eã pluuiis.Ps.74 Liquefacta est terra & oẽs qui habitant in ea. Ps.106. Anima eorum in malis tabescit.Ezech.21. Et corde tabescere. Amos.9.Qui tãgit terram & tabescit.& in eodem. Et oẽs colles culti erunt.Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liquescent seu defluent.s.abundantia.Ponitur etiam pro allidere.Iob.30.Et quasi super ventum ponẽs allisisti me valide.Esa.64.Et allisisti nos in manu iniquitatis nostre.

Defluere.

Liquefacere

Tabescere.

Allidere.

מוח Medula.

מוח Moach.medula.Iob.21.Et medulis ossa illius irrigantur.Scribitur etiam sine uau.vt.Ps.65.Holocausta medulata offeram tibi.Esa.25.Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate.Esa.5. Et deserta in vbertatem versa aduenecomedent.

Vbertas

מוט Nutare Labi Cõmoueri

מוט Mot.moueri.cõmoueri.labi.seu nutare.infirmari. cadere. Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo he.le.Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit seu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut.32. Vt labatur pes eorum.Ps.16. Vt nõ cõmoueantur vestigia mea.Ps.54.Et non dabit in eternum fluctuationẽ iusto.i.cõmotionem seu lapsum.Ps.65.Et non dedit in cõmotionem pedes meos.Ps.93.Si dicebã mot9 est pes me9. Ps.120.Nõ det in cõmotionem pedem tuum. Ps.139. Cadent super eos carbones.Prouer.24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses.Pro quo hebrei legũt.Et labẽtes seu cadentes ad occisionem liberare ne cesses.& in eodẽ 25.Iustus cadens coram impio.Esa.24.Cõmotione commouebitur terra.& in eodem.40.Quomodo statuat simulachrum quod non moueatur.& in eodem.41.Et confortauit eum clauis ꝙ non moueatur.& in eodem. 54. Et colles contremiscent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur.& in eodem. Et fedus pacis mee non mouebitur. Ponitur etiam pro declinare.vt.Ps.54.Quoniam declinauerunt in me iniquitatem.& de hoc vide infra in dictione נָטָה Nata. Item מוט Mot. bacul9 seu vectis aut pertica qua res suspense vehuntur aut mouentur, seu virga. Nu. 4. Et inducent vectes.& in eodem. Inducentq; vectes. Pro quo hebrei legunt.Et ponant in vecte seu in pertica.s.ad portãdum.& in eodem.13.Quem portauerunt in vecte duo viri. Naũm.1.Et nunc conteram virgam eius de dorso tuo.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מוטָה Mota.i.iugũ. Pro quo beatus Hieronymus transtulit catenam. Hiere. 28. Et tulit Ananias propheta catenã de collo hieremie prophete.Esa.58.Si abstuleris de medio tui catenam. Ponitur etiã pro deprimẽte.vt in eodem.Soluere fascículos deprimentes.& in plurali מטות Mototh.1.Paralip.15. Nũeris suis in vectibus.Hiere. 27. Fac tibi vincula & catenas.& in eo.Catenas ligneas cõtriuisti & facies ꝑ eis catẽas ferreas.Ezech. 34.Cum contriuero catenas iugi eorum.Ponitur etiã pro extensione.vt Esa.8.Et erit extensio alarum eius implens latitudinem terre tue.

Moueri.

Cadere

Moueri.

Declinare

מוט Vectio.

Virga

מוטָה Catena.

Deprimẽs

מטות Vectes. Catene.

Extensio.

מוך Attenuatus esse. Pauperta re cõpriui.

מוך Much.depauperari.oppressum vl attenuatum esse.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus. & in eodem. Si paupertate compulsus. Vide etiam de hoc infra in dictione מָךְ Macach.

מול Circũcidere

מול Mol.circũcidere.secare.scidere.cõcidere.Gen.17.Circuncidetur ex vobis omne masculinũ: & circũcidetis carnem preputii vestri.& in eo.21.Et circũcidit eũ octauo die & in eodẽ.34.Si aũt circũcidi nolueritis. Leuit.12. Et die octauo circuncidetur infantulus.Deut.10. Circuncidite igitur preputiũ cordis vestri.& in eo.30. Circũcidet dñs deus tuus cor tuũ. Ios.5.Et circũcide secũdo filios israel.& in eo. Qui oẽs circũcisi erãt.Hiere. 9.Et visitabo sup oẽm qui in circũcisum habet preputiũ. Pro quo he.le.Et visitabo sup oẽm circũcisum in preputio.Et aliqñ duplicatur lra lamed scilicet qñ est verbũ quarte cõiugationis.Ps.57. Intẽdit arcum suũ donec infirmẽtur.i.donec cõcidãtur.Ps.89. Vespe decidat & arescat.Pro quo beat9 Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit. Vespe cõteretur.i.cõcidetur.Et qñ est verbũ tertie cõiugatiõis scribitur cũ iod in medio loco vau. Ps.117. Et in noĩe dñi quia vlt9 sum in eos. Pro quo he.le. Quia concidã siue excidã eos. Itẽ מול Mul.i.cõtra.e regiõe. ante. versus. Exo.18. Esto tu populo in his que ad deũ ptinent. Pro quo he.le. Esto tu populo ante deũ. Nu.8. Cõtra eam partẽ quã cãdelabrũ rẽspicit. Deut.1. Contra mare rubrũ.1.Reg.18. Et declĩauit paululũ ad aliũ.i. versus aliũ. 2. Reg.5. Et venies ad eos ex aduerso pirorũ. vbi ponit9 p aduerso. Et aliqñ scribitur cũ aleph post vau. Nee.12. Et chorus secundus gratias referentiũ ibat ex aduerso.i.e regione & secũdũ aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio הַמּוּלָה Hamula.i.loqlla.vociferatio.sonitus. De quo vide supra in littera he.

Cõcidere. Decidere.

Conteri.

Uicisci. מול

Ante. Contra.

Uersus. Aduersus.

הַמּוּלָה Loquella.

מום Mum.macula.sordes. Leuit.21. Qui habuerit maculam de semine Aaron. Nu.19. In qua nulla sit macula. Deut.32. Et non filii eius in sordib9. Cãti.4. Et macula nõ est in te.& aliqñ scribitur cũ aleph in medio & dicitur מאום Mum.vt Iob.31.Et in manibus meis adhesit macula. Dañ. 1. In quibus nulla esset macula.

מום macula.

Sordes. מאום macula.

מון Sititudo. Figura.

מון Mum.similitudo. imago. figura. Et recipit tau in principio & he i fine & dr תְּמוּנָה Themuna.vt Exo.20. Neq; oẽm similitudinẽ que est in celo desup & que in terra deorsum.Nu.12.Palã & nõ p enigmata & figuras deũ videt.Pro quo he.le. In visiõe & nõ per enigmata.s.loquor ei. Sequitur & figurã vel similitudidẽ dñi cõtẽplatur seu videt. Potest etiã legi sic. In visiõe & nõ p enigmata & figurã domiñ videt.quod est idẽ sensus cũ lra nra. Deut. 4. Nõ vidistis aliquã similitudinẽ in die qua locutus est vobis dñs. Ps. 16. Saciabor cũ apparuerit gl'ia tua.Pro quo he.le.Saciabor cũ euigilauerit similitudo tua siue figura tua.vnde beat9 Hieronym9 in psalterio iuxta he.ve. trãstulit.Implebor cũ vigilauero similitudine tua. Quod etiam põt legi secundum litteram hebraicam.

מין Puluis.

מוץ Mos.palea.seu stipula: vel sũmitas spice.& scribitur sine vau.Pro quo beat9 Hieronym9 trãstulit puluerem. Ps.1.Sed tanq; puluis quẽ proicit vẽt9. Osee.13. Sicut puluis turbine raptus. Soph.2. Quasi puluerẽ trãseũtẽ die. Ponitur ẽt ꝑ fauilla. Iob.21. Et sicut fauillã quã turbo dispgit.

Fauilla. מור Myrrha.

מור Mor.myrrha.Exo.20.Sume tibi aromata prime myrrhe & electe. Ester.2. Vt sex mẽsibus oleo vngerentur myrrhino.pro q' he.le. Oleo myrrhe.vñ in nra trãslatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps. 44. Myrrha & gutta & casia. Cãti.1. Fascicul9 myrrhe dilect9 me9 mihi.

מוש Deesse Recedere.

מוש Mus.recedere.deesse.auferre.cõmouere.palpare.tãgere. Exo.15.Nũq; defuit colũna nubis p die. & i eo.33. Minister ei9 iosue fili9 nun puer nõ recedebat de tabernaculo. Nu.14. Nõ recesserũt de castris. Iob.23. A mãdatis labiorũ ei9 nõ recessi. Prouer.17. Nõ recedet malũ de domo ei9. Esa.54. Mõtes em cõmouebũtur.& in eo. Mia aũt mea nõ recedet a te. Mich.2. Vñ nõ auferetis colla vra. Zach.3. Et auferã iniqtatẽ terre illi9. Signat ẽt palpare: siue tãgere vel

Cõmouere Auferre

Attrectare Tangere Palpare

attrectare. Geñ. 27. Si atrectauerit me pater meꝰ. & in eo. Accede huc vt tangã te. Exo. 1. Tam denſe vt palpari queãt. Iudi. 16. Dimitte me vt tangam colũnas. Ps. 114. Manꝰ habent & non palpabunt. Vide etiam de hoc infra in dictione מָשַׁשׁ Maſas.

מוּת Moꝛi.

מוּת Muth. moꝛi. & aliquando ſcribitur ſine vau: vt in aliquibus locis ſequentibus. Geñ. 2. In quacunq; eñ die comederis ex eo morte morieris. & in eodẽ. 3. Ne forte moriamur. & in eodem. Nequaq; morte moriemini. & in eodẽ 11. Et mortuus eſt in aran. & in eodem. 19. Ne forte apprehendat me malum & moriar. & in eodem. 47. Cur ergo morimur. Leuit. 11. Si mortuũ fuerit animal. 1. Reg. 17. Videntes aũt philiſtiim q; mortuus eſſet. & in eodem. 25. Et emortuum eſt cor eius intrinſecus. 2. Reg. 6. Vſq; in diem mortis ſue. i. vſq; in diem qua mortua eſt. & in eodẽ. 12. Vt moꝛeretur infans. & in eodem. Quod mortuus eſt paruulꝰ Eſa. 6. In anno quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et morieris in interitu occiſorum. & inde verbum tranſitiuũ tertie vel quarte cõiugatiõis. Quod ſignãt facere moꝛi. i. interficere vel occidere. vt Exo. 22. Occideritq; virum aut mulierem. Deut. 21. Et adiudicatus moꝛti appenſus fuerit.

Emoꝛi

Occidere.

Interficeꝝ.

Pro quo hebrei legunt. Et interfectus fuerit & appenderis eum in ligno. & in eodem. 24. Non occidentur patres pro filiis. 1. Reg. 14. Alios armiger eius interficiebat. & in eo. 17. Et ſuffocabã interficiebãq; eos. 2. Reg. 1. Ego interfeci xp̃m dñi. Ps. 55. Mors peccatorum peſſima. Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Interficiet impium malicia. Prouer. 19. Ad interfectionem aũt anime eius ne ponas animam tuam. Hiere. 20. Qua non me interfecit a vulua. & inde מֵת Meth. i. mortuus. Exo. 12. Nec erat domus in qua non iaceret mortuꝰ. Leuit. 21. Et ad omnem mortuũ nõ ingredietur omnino. Ps. 30. Obliuiõi datus ſum tanq; mortuus a corde. Eccl's. 9. Melior eſt canis viuus leone mortuo. & in plurali מֵתִים Methim ſue מֵתֵי Methe. i. mortui vel mortales. Exo. 12. Omnes moriemur. pro quo hebrei legunt. Omẽs nos mortui. ſ. erimus. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in eodem. Nunquid mortuis facies mirabilia. Ps. 113. Non mortui laudabũt te dñe. Ps. 142. Sicut mortuos ſeculi. Eſa. 5. Et nobiles eius interierunt fame. Pro quo hebrei legunt. Et nobiles eius mortui fame. Et in eodem. 22. Nec mortui in bello. & quando ſcribitur cũ pũcto ſeua in prima ſyllaba. Tunc ſignificat viros ſiue homines mortales. Iob. 11. Tibi ſoli tacebũt homines. De quo vide infra in dictiõe מַתָּה Matha. & inde מָוֶת Máueth. i. mors. Exõ. 10. Et auferat a me mortẽ iſtã. Prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue. Eſa. 38. Nec mors laudabit te. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מָוְתָה Mautha. Ps. 115. Pretioſa in conſpectu domini mors ſanctorum eius. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha. Ps 78. Poſſide filios mortificatorum. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Relinque filios interitus. & declinatur pluraliter מוֹתֵי Mothe. Eſa. 53. Et diuites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. pro mortibꝰ ſuis. Et põitur ibi plurale p̃ ſingulari. Ezech. 28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei legunt. Mortibus incircunciſorum morieris. Scribitur etiam cũ duplici mem & dicitur מְמוֹתֵי Memothe. Hiere. 16. Mortibus egrotationũ morientur. Eccl's. 28. Et morieris in interitu occiſorum. Pro quo hebrei legunt. Et morieris mortibus occiſorum.

Mortuus

Homines.

Moꝛs

Moꝛs

Interitus.

Moꝛtes.

Mortes.

Interitus.

מָוֶת Moꝛtuus

מֵתִים מֵתֵי Moꝛtui

מָוֶת Moꝛs

מָוָתָה Moꝛs

תְּמוּתָה Interitus.

מוֹתֵי Moꝛtes.

מְמוֹתֵי Moꝛtes.

Interitus.

מָזֵג Pocꝛulum

מָזֵג Mazeg. poculum: ſeu commixtum poculum. Canti. 7 Nunq; indigens poculo.

מָזָה Cõſumptio

מָזָה Maza. aduſtio. ſ. famis. ſecundum hebreos. Sed beatus Hieronymus tranſtulit conſumptionem. Deut. 32. Cõſumentur fame. & in lingua chaldaica ſignificat incendere ſiue ſuccẽdere. Dañ. 3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. Fornax autem ſuccenſa erat nimis.

Succẽdere

מְזַח Zona. Cingulum

מְזַח Mézach. cigulum, zona, Ps. 108. Et zona qua ſemper precingitur. Eſa. 23. Nõ eſt cingulum vltra. Scribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba. & dicitur מְזִיחַ Meziach. Iob. 12. Et eos qui oppreſſi ſunt releuat. Pro quo hebrei legunt. Et cingulum fortium diſſoluit.

מַזָּל Sidus.

מַזָּל Mazal. ſidus. ſeu ſignum celeſte. De quo vide infra in dictione נָזַל Nazal.

מָזֶר Mãzer. Separatꝰ de ſcorto natus

מָזֶר Mazer. prepoſita alia littera mem vt dicatur מִמְזֵר Mãzer: ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto. Deut. 23. Nõn ingredietur mãzer. hoc eſt de ſcorto natus in eccleſiam domini. & in hebreo nõ habetur hoc eſt de ſcorto natus: ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparatór. Zach. 9. Et ſedebit ſeparator in azotho. & aliqui hebrei dicunt q; deriuatur a dictione זָר Zar: que ſignificat alienũ ſiue extraneũ Itẽ מְזָרוֹת Mazaroth. i. lucifer ſiue aliud ſidus. Iob. 38. Nũ quid producis luciferum in tempore ſuo. Reperitur etiam מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralẽ maſculinorum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturũ. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arcturo frigus. & de hoc vide ſupra in dictione זָרָה Zara.

Lucifer.

מָחָא Plaudere

מָחָא Macha. plaudere. ſ. manu. De quo vide in dictione ſequenti: & in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu reſiſtere vel cõfigere. Dañ. 5. Quos volebat interficiebat & quos volebat percutiebat. Et in eodem. 4. Et non eſt qui reſiſtat manui eius. Eſdre. 6. Tollatur lignum de domo eiꝰ & erigatur & configatur in eã.

Percutere Reſiſtere

מָחָה Delere.

מָחָה Macha. delere. radere. auferre. tergere. plaudere. pertingere ſeu peruenire. Geñ. 7. Et delebo omnem ſubſtantiã. & in eodem. Et deleta ſunt de terra. Exo. 17. Delẽs delebo memoriã amalec. Nu. 5. Et delebit ea aquis amariſſimis. 4. Reg. 21. Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolẽt tabule: delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem eius. Nee. 4. Et peccatum eorum coram facie tua non deleatur. & in eodem. 13. Et ne deleas miſerationes meas. Ps. 68. Deleãtur de libro viuentiũ. Prouer. 31. Et diuitias tuas ad delendos reges. Eſa. 25. Et auferet dominus deus lachrimam. & in eodem. 44. Deleui vt nubem iniquitates tuas. Ezech. 6. Et delebuntur opera veſtra. Significat etiam tergere. Iob. 30. Que comedit & tergens os ſuum. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. & tũc ſignificat plaudere. Ps. 97. Flumina plaudẽt manu. Eſa. 55. Omnia ligna regionis plaudent manu. Ezech. 25. Pro eo quod plauſiſti manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire. Nu. 34. Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in lingua chaldaica ſignificat percutere. Dañ. 2. Et percutiebat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuam. & inde מַחִי Mehi. ideſt aries ferreus. ſeu tormentum quo muri percutiũtur. Ezech. 26. Et arietes temperabit in muros tuos.

Plaudere

Percutere

Percutere

Aries

מָחַץ Perdere

מָחַץ Machas. percutere. confringere. cõquaſſare. vulnerare. infingere. Nu. 24. Et perforabunt ſagittis. Pro q; hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut. 32. Percutiam & ſanabo. & in eodem. 33. Percute dorſa inimicorũ eius. Iudi. 5. Et tempus valide perforans. Pro quo he. le. Et

percussit & perforauit empus eius.Ps.67. Veruntñ de?cõfringet capita inimicorũ fuorũ.Ps.109.Cõfregit in die ire sue reges.& in eodem.Concassauit capita in terra multorũ & inde מַחַץ Machas.i. percussura. Esa.30. Et percussuram plage eius sanabit.Ponitur etiam pro intingere.Ps.67.Vt intingatur pes tuus in sanguine. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã ve.transtulit.Vt calcet pes tuus in sanguine.

Cõfringet
Cõcussare.
מַחַץ
Percussura.
Intingere
Calcare

מָחַק Machac:abscindere.afferre.Iudi.5.Querens in capite vulneri locum,pro quo hebrei legunt. Et abscidit siue abstulit caput eius.& solũ inuenitur in predicto loco.

מָחַק
Abscidere.

מָחָר Machar.cras.Genñ.30.Respondebitq; mihi cras iustitia mea.Exo.9.Cras faciet dñs verbum istud.& in eodem.17.Cras ego stabo in vertice collis.& non solum accipitur pro crastina die sed etiã pro tẽpore lõge futuro. Exo. 8.Cumq; interrogauerit filius tuus cras.Ios.4.Et quando interrogauerint vos filii vestri cras.& in eodem.22.Et neq; dicãt cras filii vestri filiis nostris.Prouer.27.Ne glorieris in crastinũ.& recipit lamed loco prepositionis in principio & dicitur לְמָחָר Lemachar.i.in crastinum. vt Exo.8. Qui respondit cras.Pro quo hebrei legunt. Qui respõdit in crastinũ.& aliquando scribitur cum tau in fine,& dicitur מָחָרָת Machorath.Exo.9.Fecit ergo dñs verbum hoc altera die.i.die crastina.Nu.11.Toto die illo & nocte ac die altero.& in eodem.33.Altera die phase.i.die crastino phase.1. Reg.30.Et percussit eos dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. Item מחיר Mechir.i.precium seu cõmutatio. Deut.23.Nec precũ canis in domo domini dei tui.2.Reg. 24.Sed emam precio a te.4.Reg.21.Argenti precio quãtum digna est.Ps.43.Et non fuit multitudo in cõmutationibus eorum.

מָחָר
Cras.
לְמָחָר
In crastinum.
מָחָרָת
Altera die
מחיר
Precium.
Cõmutatio

מָטַט Matat.moueri.mutare.labi.& scribitur cũ simplici tet Ps.16. Vt nõ mouentur vestigia mea.Et secũdũ alios hebreos deriuatur a dictione מוט Mot. De qua supra dictum est.

מָטַט
Moueri.

מָטָא Mata.in lingua chaldaica significat pertingere seu attingere vel aduenire.Dañ.4.Procerit as eius contingens celum.& in eodem.Cuius altitudo pertingit ad celũ. & in eodem.7.Et terminus aduenit.i.attingit.

מָטָא
Contingere
Pertigere
Aduenire.
Attingere

מִטָּה Mita.lectus.lectul?.Genñ.48.Sedit in lectulo. & in eodem.49.Et collegit pedes suos super lectulum.Cãti. 3.En lectulum salomõis. & in plurali מִטּוֹת Mitoth.Ester.1 Lectuli quoq; aurei & argẽtei.& de hoc vide infra in dictione נָטָה Nata. Item מַטֶּה Mate.virga.baculus.tribus.familia vt Exo.4. Virgam quoq; hanc sume in manu tua. Esa.10. Et baculus ipe est. Accipitur etiã pro tribu vel familia.Nu. 1.De tribu ruben.& in eodem.36.De tribu in tribum.Et in plurali מַטּוֹת Matoth.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorum.Nu.30.Et locutus est ad principes tribuum filiorum israel. Item מַטָּה Mata.infra. inferius. De quo vide infra in dictione נָטָה Nata.

מִטָּה
Lectulus
מִטּוֹת
Lectuli
מַטֶּה
Virga.
Baculus
Tribus
מַטּוֹת
Virge
Tribus
מַטָּה

מְטַל Metil.fistula.Iob.40.Ossa eius velut fistule eris.Hebrei vero dicunt q? significat baculum. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Ossa eius velut baculus ferreus, & solũ inuenitur in predicto loco.

מְטַל
Fistula

מָטָר Matar.pluuia.imber.Exo.9. Nec ultra stillãit pluuia super terram.Deut.11.Dabit pluuiam terre vestre.Et in eodem.28.Det dominus imbrem terre tue. & in eodem 32.Contrescat vt pluuia doctrina mea.Zach.10.Dñs faciet niuem & pluuiã imbris.& declinatur pluraliter מטרות Mitroth.Iob.37.Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis sue. Pro quo he.le.Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitudinis sue.Et inde verbum tertie coniugationis.i.pluere facere.Genñ.2.Non enim pluerat dominus deus super terrã. ideſt non fecerat pluere.Exo.16.Ecce ego pluam vobis panẽ de celo:Ps.10.Pluet super peccatores laqueos.Esa.5.Et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem. Amos.4. Et?plui super vnam ciuitatem & super alteram ciuitatẽ non plui.& in eodem.Pars vna compluta est.vbi ponitur verbũ passiuum prime coniugationis.

מָטָר
Pluuia,
Imber.
מִטְרוֹת
Pluuie
Pluere
Cõpluta.

מִי Mi.quis.qui.que.quid.quod.& est dictio interrogatiua Genñ.3.Quis indicauit tibi?q nudus esses. & in eodẽ.21. Quis auditurus crederet Abraam.& in eodem.33.Que nã sunt iste turme quas obuiam habui. Exo.2.Quis cõstituit te principem.& in eodem.3.Quis ego sum.& in eodem.4. Quis fecit os hominis? aut quis fabricatus est mutum & surdũ.& in eo.10. Qui nã sunt qui ituri sunt.Iudi.9.Quis est iste abimelech & que est sichem.& in eodem.13. Quod est nomen tuũ.Ruth.3.Et ait illi que es.1.Reg.25.Quis est dauid & quis est filius isai.Mich.1.Quod scelus iacob: nonne samaria.& que excelsa iude:nõne ieruſalem.Ponitur etiam מִי pro aliquo.Iob.5.Et ad aliquem sanctorum conuertere. Me.aque. De quo vide in dictione sequenti

מִי
Quis.
Quis.
Quid.
Quod.
Aliquis.

מַיִם Maim.aque.& solum inuenitur in numero plurali: & caret singulari.Genñ.1.Et spiritus domini ferebatur super aquas.& in eodẽ?.Congregentur aque.Exo.15.Et nõ poterãt bibere aquas de marath.Iob.14. Lapides excauãt aque. Ps.17. Assũpsit me de aquis multis.& in eo.28.Dñs super aquas multas.& aliquãdo ponitur in hebreo plurale pro singulari.Ps.17.Tenebrosa aqua in nubibus aeris.& similiter vbicunq; in nostra translatione legitur aqua in singulari: in hebreo ponitur in plurali.& q?n post se regit genitiuũ: tunc scribitur sine mem vltimo & dicitur מֵי Me.Genñ. 7.Quando diluuii aque inundauerunt super terram.Nu. 20.Hec est aqua contradictionis.Et quãdoq; scribitur sine [illegible] nõ regat gtiũ post se.Nu.5.Ipse aũt tenebit aq?s. [illegible]nas.& in eodem.Non te nocebunt aque iste amplius.Ps.72.Et dies pleni inuenietur in eis..pro quo he. le.Et aque plene decurrent eis siue exprimẽtur eis:quod hebrei exponũt propter multitudinem lachrimarum que ab oculis eorum decurrent.Tamen si pro מֵי me legatur מִי mi tunc potest legi.Et quis plenus inuenietur in eis.Et sic trãstulit beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem.Vide etiam de hoc infra in dictione מָצָה Masi.Esa. 48.Et de aquis iuda existis.Reperitur quoq; מַיִם Maim:et si post se regat genitiuum.Esa.30.Et dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem.Pro quo hebrei legũt.Panẽ angustie & aquam tribulatiõis.Ezech.47.Et traduxit me per aquam vsq; ad genua.Pro quo hebrei legunt. Et traduxit me per aquas genuum.ideſt vsq; ad genua.sicut est in littera nostra.Et aliquando scribitur cum duplici mem in principio & dicitur מִמַּי Meme. vt Ios.4. Respondebitis eis defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini.Et etiã quando componitur cũ pronominibus duplicatur semem in principio:hoc modo.vt מִמַּי Memai.i.aque mee 1.Reg.25.Tollã ergo panes meos & aquas meas. מִמֵּימֶיךָ Memecha.i.aque tue.vt Nu.20.Et si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra. מִמֵּימָיו Memau.i. aque eius siue aque sue. vt in eodem.Et illa dabit aquas.Pro quo hebrei legunt. Et dabit aquas suas. מִמֵּימָיו Memeu.i.aque nostre. Threñ.5. Aquam nostrã pecunia bibimus? מִמֵּימֵיכֶם Memechem.i.aque vestre מִמֵּימֵיהֶם Memehem.ideſt aque eorum.siue aque sue. Exo.7.Et omnes lacus aquarum.Pro quo hebrei legunt. Et super omnem congregationem aquarũ suarum.& quãquis hec dictio מַיִם Maim siue מֵי Me.sit pluralis numeri tamẽ frequenter iũgitur cũ verbo singularis nũeri.Leuit.11.

מַיִם
Aque
מֵי
מִמַּי
Meme.
מִמַּי
Eque.

Si fusa fuerit super eū aqua.& in eodē.Si aūt quispiā aqua sementem perfuderit.Pro quo hebrei legunt.Si data fuerit ideſt si fusa fuerit aqua super sementem. Nu.19. Et non est aqua lustrationis aspersus. Pro quo hebrei legūt. Aqua lustrationis non est aspersa super eum.& in eodem.24. Fluet aqua de situla eius.

מִין Genus. Species

מִין Min.genus.species.Geñ.1.Faciens fructū iuxta genus suum.& in eodem.Habens vnūquodq; semētē secūdū speciem suam.& in eo.Producat terra animā viuentem in genere suo.& in eo.Et bestias terre secundum species suas. Reperitur etiam מִנִּים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cordas.Ps.150. Laudate eū in chordis & organo.Pro quo hebrei legūt. In generibus vel speciebus.s.musicorum vel hymnorum.

מִנִּים Chorde

מִיץ Premere. Emungere Prouocare

מִיץ Mis.premere.exprimere.emungere.prouocare.Pro uer.30.Qui aūt fortiter premit vbera ad eliciendum lac.& in eodem.Et qui vehementer emungit elicit sanguinem:& qui prouocat iras producit discordias.Vbi ter ponitur predicta dictio.& inde מִין Mes.Pro quo beatus Hieronymus transtulit puluerem.Esa.16.Finitus est puluis. Pro quo hebrei legūt.Defecit pressio siue suxio.& si legatur מוץ Mos;tunc significat puluerem sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione מִין Mos.

מִין Puluis Suxio.

מִיק Dissolui.

מִיק Mic. dissolui. corrūpi.interire. Ps.72. Cogitauerunt & locuti sunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Dissoluti sunt seu corrupti sunt &locuti sunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מָקַק Macac.

מִיר Mutare. תְּמוּרָה Permutatio. Quod mutatum est.

מִיר Mir.mutare.cōmutare. Leuit.27.Sanctum erit & mutari non potest. Hiere.2.Si mutauit gens deos suos. & in eodē.Et populus meus mutauit gloriam suam. & inde תְּמוּרָה Themura.f.pmutatio vl cōmutatio siue illud p quo aliquod mutatur.Leuit.27.Si quis mutauerit: & quod mutatum est & pro quo mutatum est sanctificabitur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

מָכַר Humiliare Attenuari Paupertate compelli.

מָכַר Machach.humiliare.deprimere.depauperare.&scribitur cum simplici caph.Iob.24.Et humiliabuntur sicut oīa.Ps.105.Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Eccl's.10. In pigritiis humiliabitur cōtignatio.Significat etiā depauperare siue pauperē esse.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus.i.si pauper fuerit.& in eodē. Si paupertate cōpulsus vendiderit se tibi.& inde מָךְ Mach.i.pauper.Leuit. 27.Si pauper fuerit.

מָךְ Pauper.

מַכָּה מַכֵּה Naca

מַכָּה Maca.percussio seu plaga.De quo vide infra in dictione נָכָה Naca.

מָכַר Vendere

מָכַר Machar.vendere.venūdare.tradere. Geñ.25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem.47. Vendentibus singulis possessiones suas. Exo.21.Si quis vendiderit filiam suam in famulā. Leuit.25.Quando vendes quippiam ciui tuo.Et in eodē. Quod reliquū est reddet emptori. Pro quo hebrei legūt.Reddet ei cui vendidit.i.emptori.sicut est in lra nra. Deut.28.Ibi venderis inimicis tuis.& in eodem.32. Deus suus vendidit eos.Iudi.3.Tradidit eos in manus cusam resataim. Pro quo hebr.Et vendidit eos in manu cusam resataim.& in eo.4.Et tradidit illos dñs in manu iabin. Pro q̄ hebr. Et vēdidit eos dñs in manu iabin. Et ide verbū passiuum prime vel quarte coniugationis.3. Reg.21. Eo quod venundatus sis vt faceres malū in conspectu dñi.& in eodē. Qui venūdatus est vt faceret malum. Ester.6. Traditi emī sumus ego & populus meus.Pro quo hebrei legunt. Venditi emī sumus.& in eodem. Atq; vtinam in seruos & famulos venderemur.Esa.50.Ecce emī in iniquitatibus vestris venditi estis.Et inde מֶכֶר Mecher.i.vēditio siue res venalis. vt

Tradere.

Nec.13. Inferentes pisces & omnia venalia.Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְכָּר Mimcar.vt in eodem.Et manserunt negociatores & vendentes vniuersa venalia foris ierusalem.Leuit.25.Quādo vendes quippiā ciui tuo.i. quando aliquod venale vēdideris. Ezech.17.Quia qui vēdit ad id quod vendidit nō reuerteretur.Ponitur etiā מִמְכָּר Mimcar.pro eo quod ex paterna successione debetur alicui: quasi ei vēderetur.Nu.18.Excepto eo quod in vrbe sua ex paterna ei successiōe debetur. Inde מְכֵרָה Mechera.i. habitatio secundū hebreos. Geñ.49. Symeon & leui fratres vasa iniquitatis bellantia.Pro quo hebrei legūt.Symeon & leui fratres vasa siue arma iniquitatis habitatio eorū. Quē exponens chaldaicus interpres ita transtulit.s.symeon & leui fratres viri fortes:in terra habitationis eorum opati sunt fortitudinem.Potest etiā significare arma vel gladiū.Nam in lingua greca machera idem est quod gladius.Et vt ait beatus Hieronymus in suis explanationib9 sup Soph.cap'lo.5 Ligua hebraica est matrix omniū linguarū. Vnde in predicto loco pōt esse talis littera. Vasa iniquitatis arma eorū siue gladii eorum.Potest etiā significare habitationem: sicut מְכוֹרָה Mechora.cum vau. vt dictum est supra in dictione כּוֹר Cur.

מְכֵרָה Bellantia.

מְכֵרָה Gladius.

מָלַל Dicere. Loqui.

מָלַל Malal.loqui.dicere.Geñ.21.Quis auditurus crederet Abrahā q̄ sarra lactaret filiū. Pro quo hebrei le. Quis dixisset Abrae q̄ sarra lactaret filiū. Iob.8. Vsq; quo loqueris talia.& in eodem.33.Scientiā labia mea puram loquentur.Ps.105.Quis loquetur potentias domini.Ponitur etiā pro annuere.q̄ est idem quod loqui.Pro quo beatus Hieronymus transtulit terere. Prouer.6.Annuit oculis:terit pede.pro quo hebrei legunt. Annuit pede.& inde מִלָּה Mila. ideſt verbum.sermo.dictio. Iob.21.Audite queso sermōes meos.Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet sermonē meū.Ps.138.Quia non est sermo in lingua mea.& in lingua chaldaica dicitur מִלְּתָא Miletha.vt Dañ.2.Sermo recessit a me.& in plurali מִלִּין Milin.ideſt verba. sermones. eloquia. Iob.6. Ad increpandum tantum eloquia concinatis.Et in eodem.15. Arguis uerbis eum qui non est equalis tibi.& in eodem.16.Consolarer & ego vos sermonibus.Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem.vt in eodem.18.Vsq; ad quem finem verba iactabis.& in eodem.19.Et atteritis me sermonibus.& in eodem.32.Plenus sum sermonibus.Et aliqui hebrei dicunt q̄ inde deriuatur dictio מַמְלָה Hamula.Pro quo beatus Hieronymus transtulit loquellam.Hiere.11.Ad vocem loquelle grandis exarsit ignis in ea.De quo vide supra in littera he.Inde מְלִילָה Melila.ideſt spica manibus fricata vel trita, Deut. 23. Franges spicas & manu conteres.

מִלָּה Verba. Sermo

מַמְלָה Loquella

מְלִילָה Spica

מָלֵא Replere Implere

מָלֵא Male.implere.replere.adimplere.complere.plenum esse.initiare.consecrare.Geñ.6. Repleta est terra iniquitate.Et in eodem. 25. Pecunia dignissima tradat eam mihi.Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena siue plenissima aut completa tradat eam mihi.Et in eodem.24.Et implenerat hydriam aqua. Et in eodem.29. Quia iam tempus impletum est.Pro quo hebrei legūt.Quia impleti sunt dies mei.& est sensus sicut in littera nostra.Et in eodē.Imple hebdomadam dierum.Exo.1.Ac roborati nimis implenerunt terram.Et in eodē.15. Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt.Implebitur ex eis anima mea. & in eodem.31.Et impleui eum spiritu dei. Et in eodem. 40. Et gloria domini impleuit tabernaculum. Leuit.8. Vsq; ad diem quo implebitur tempus consecrationis vestre. Nu. 14.Qui plenus alio spiritu secutus est me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius spiritus in eo & impleuit siue

compleuit poſt me. ideſt impleuit voluntatem meam. & eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Et ſimilis modus loquēdi habetur in eo. 32. vbi dr. Iſti impleuerūt volūtatē meā. pro quo he. le. Quia impleuerunt poſt me. Deut. 1. Quia ſecutꝰ eſt dominum. pro quo he. le. Quia impleuit poſt dominū.

Plenū ee. & in eo. 33. Et plenus erit benedictionibus dñi. Iudi. 6. con cham rore impleuit. 1. Reg. 19. Et ānumerauit ea regi. pro

Complere. quo hebrei legunt. & compleuit ea regi. ideſt compleuit nu merū eorū. 3. Reg. 1. Complebo ſermones tuos. & in eo. 7. Et plenū ſapientia & intelligētia. 4. Reg. 9. porro hieu te tēdit arcū manu. pro quo he. le. Et hieu impleuit manū ſuā arcu. Et eſt ſenſus ſicut in lra noſtra, Eſter. 1. Cūq; impleren tur dies cōuiuii. Iob. 15. Anteq; dies eius impleatur pibit. Vbi vnū verbū hebraicū ponitur in nra trāſlatione p duo bus verbis. ſ. p implere & perire. & in eo. 16. Saciati ſūt pe nis meis. i. impleti ſunt. & in eo. 40. Nūquid implebis ſage nas pelle eius. Hebreiverō in pdicto loco dicūt q ſignat cō

Concidere cidere. vnde ipſi legūt. Nūquid cōcides cultris pellē eius. & ſic r. Naum. 1. vbi dicitur. cōſumētur quaſi ſtipula ariditate plena. pro quo hebrei legunt. Conſumentur quaſi ſtipula arida conciſa. ps. 80. Dilata os tuū & implebo illud. Canti. 5. Caput meū plenū errore. & in eo. Et reſident iuxta flu enta pleniſſima. vbi additur littera thau in fine dictionis. Eſa. 2. Quia repleti ſunt vt olim. i. repleti ſunt iniquitate & nequitia. Et in eo. 6. Et ea que ſub ipſo erant replebant tem plum. & in eo. 33. Impleuit ſion iudicio & iuſtitia. Et in eo dem. 65. Et libatis ſuper eā. pro quo he. le. Et impletis nu merū libamento. Cuius expoſitionē vide infra in dictione מנה Mana. Hiere. 4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he. le. Clamate implete & dicite. i. clamate plena voce. Et in eo dem. 12. Et clamauerūt poſt te plena voce. & in hebreo non habetur voce: ſubintelligitur tm. Et in eo. 23. Nūquid nō ce lū & terrā ego ipleo. & i eo. 51. Implete pharetras. Ezech. 9. & implete atria interfectis. Et in eo. 25. Implebor: deſer ta eſt. Zach. 9. Repleui ephraim. Et in eo. & replebuntur vt phiala. & aliquando ſcribitur ſine aleph'. Iob. 32. Plenus ſū ſermonibus. Ezech. 28. Repleta ſunt interiora tua iniquí tate. Et aliqñ ſcribitur cum vau loco aleph. vt in eo. 41. Ad menſuram calami ſex cubitorū ſpacio. pro quo he. le. Ple nū vel impletū calamū ſeu plenitudo calami. Scribitur ēt a liqñ cū he loco aleph. Iob. 8. Donec impleatur riſu os tuū.

מלא & inde מלא Melo. i. plenitudo. Geñ. 48. Et ſemē illius cre

Plēitudo. ſcet in gētes. pro quo he. le. Et ſemen illius erit plenitudo gentiū. ps. 23. Dñi eſt terra & plenitudo eius. Ps. 97. Mo ueatur mare & plenitudo eius. 1. Reg. 28. Statimq; ſaul cecí dit porrectus in terra. pro quo he. le. Et cecidit plenitudo ſtature eius in terra. & eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Po nitur ēt pro plena. Eccl's. 4. melior eſt pugillus cum requie ꝙ plena vtraq; manus. Eſa. 6. Plena eſt omnis terra gloria eius. Ponitur ēt pro multitudine. Eſa. 31. Cum occurrerit ei multitudo paſtorū. & inde מלוא milo. nomen propriū loci vacui in ciuitate ieruſalē: quem edificiis repleuit ſalomō. 3. Reg. 11. Tunc edificauit melo. & inde lapides precioſi que ponebantur in rationali & ſuperhumerali dicuntur lapí des מלאים miluim. eo quod implebant illum locum va cuum in quo includebantur. Exo. 25. & lapides ad ornan dum ephod & rationale. Et in eodem. Poneſq; in eo quattu or ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eo dem. Incluſi auro erūt per ordines ſuos. pro quo he. le. In cluſi auro erunt in implētionibus ſuis. Ponitur etiam pre dicta dictio מלא male. pro initiare vel conſecrare. vt Exo. 28. Et cunctorum conſecrabis manus. & in eo. Poſtq; ini tiaueris manus eorum. Et in eodem. 29. Eo quod ſit aries conſecrationis. & in eodem. De ariete qui initiatus eſt. Et i eodem. Arietem autem conſecrationis tolles. Et in eodem. Quod ſi remanſerit de carnibus conſecratis. Et in eodem. Septem diebus conſecrabis manus eorū. Et in eo. 32. Con ſecraſtis manus veſtras hodie. Leuit. 8. ſeptem enim dieb' finitur conſecratio. Iudi. 17. Impleuitq; vnius filiorū ſuo rum manum & factus eſt ei ſacerdos. ideſt initiauit vel con ſecrauit manum. 3. Regum. 13. quicunq; volebat implebat manū ſuā & fiebat ſacerdos. & inde מלאה melea. ideſt plēa. & accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus eſt. Eccl's. 11. Et qua ratiōe compingantur oſſa in ventre p̄gnā tis. Accipitur ēt מלאה melea. pro ſpica frumento plena ſe cundū hebreos. pro quo beatus hieronymus tranſtulit De cimas. Exo. 22. Decimas & primitias tuas non tardabis of ferre. proquo he. le. plenitudinem tuam. ſ. frugum: & lachri mā tuā. i. liquorem vini & olei non tardabis. ſ. offerre. Nu. 18. Tam de area q̄ de torcularibus. pro quo hebrei legunt. Sicut frumentum de area & ſicut plenitudo torcularis. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

מלאך Malach. nuncius. angelus. De quo vide ſupra in di ctione לאך Laach.

מלח Malach. ſalire. ſale condire. liquefacere. Leuit. 2. quid quid obtuleris ſacrificii ſale condias. Ezech. 16. Et a qua non es lota in ſalutem nec ſale condita. & inde מלח mé lach. i. ſal. Geñ. 14. Que eſt mare ſalis. & in eodem. 19. Ver ſa eſt in ſtatuam ſalis. Deut. 29. Sulphure & ſalis ardore cō burens. Debet legi & ſalis ardore. & inde מלחה Melecha. i. ſalſugo. Iob. 39. Et tabernacula eius in terra ſalſuginis. Ps. 106. Terram fructiferam in ſalſuginem. Hiere. 17. In terra ſalſuginis & inhabitabili. & inde מלוח Maluach. ideſt her ba quedam que in terra ſalſuginis naſcitur: vel quia decliat ad ſaporem ſalis. pro quo beatus hieronymus generaliter tranſtulit herbas. Iob. 30. & mandebant herbas. Item מלח Malach. i. liquefacere ſiue commmuere. vel deficere. Eſa. 51 Quia celi ſicut fumus deficient. Et inde ממלח Memulach. ideſt cōminutū. Exo. 30. mixtū diligenter & purum. Pro quo hebrei legūt. Cōminutū & purū. ſed in trāſlatiōe chal daica eſt ſicut in littera noſtra. & inde מלחים Melachim. i. panni cōminuti & triti ex nimia vetuſtate. Hiere. 38. & tulit inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in eo. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum. Item מלח Malach. i. nauta ſeu guberna tor nauis. Ezech. 27. Omnes naues maris & naute earum. Ione. 1. Et timuerunt naute.

מלט Malat. ſaluare. liberare. eripere. euadere. parere. Geñ. 19. ſalua animam tuam. Et in eodem. Sed in mōte ſal uum te fac. Et in eo. Nec poſſum in mōte ſaluari. Et in eo. Et ſaluabor in ea. 1. Reg. 27. nōne melius eſt vt fugiā & ſa luer in terra philiſtinorū. Et in eo. Fugiā ergo manus eius. ideſt euadam manus eius. 2. Reg. 19. Qui ſalutē fecerunt a nimā tuā. 3. Reg. 19. Quicunq; fugerit gladium Azael occi det eum hieu: & quicūq; fugerit gladium hieu. i. qui euaſ erit gladium. Iob. 1. Et euaſi ego ſolus. & in eodem. 19. Et de relicta ſunt tantum modo labia circa dentes meos. pro quo hebrei legunt. Et euaſi cum pelle dentium meorum. & bea tus hieronymus tranſtulit ſenſum. Et in eodem. 22. Saluabí tur inocēs. ps. 106. Et eripuit eos de interinitionibus eorū Eccl's. 9. Et liberauit vrbem per ſapientiam ſuam. Ezech. 17. Nunquid proſperabitur vel conſequetur ſalutem. Et in eodem. Nunquid effugiet. ideſt euadet. Et in eodem. 33. A nimam ſuam ſaluabit. Amos. 2. Et robuſtus non ſaluabit animam ſuam. Et in eodem. Et velox pedibus non ſaluabí

Initiare.

מלא

Plēitudo.

Pregnās.

Decime.

Plēitudo.

מלאך

Angelus.

מלח

Sale con dire.

מלח

Sal.

מלחה

Salſugo.

מלוח

Herbe.

מלח

Deficere.

ממלח

Cōminutū

מלחים

Panni ve teres

מלח

Nauta.

מלט

Saluare

Euadere

Eripere.

Liberare.

מלא

Plena multitudo

מלוא

Melo.

מלאים

impletiōes

מלא

Cōſecrare.

מֶלֶט Crypta

tur. & inde מֶלֶט Mélet. ideſt crypta vbi homines abſcõdun tur vt liberentur. Hiere. 43. Et abſcondes eos in crypta. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat fornacem calcis. Signifi cat etiam predicta dictio parere. vt Eſa. 66. Anteꝙ veniret partus eius peperit maſculum. Et ſupra in eo. 54. Ibi habu it foueam ericius: & enutriuit catulos. pro quo he. le. Ibi ni dificauit ericius: & peperit. Ponitur etiã pro incendere vel accendere. vt Iob. 41. ſicut tede ignis accenſe. ſed etiam in predicto loco hebrei legunt. ſicut ſcintille ignis euadunt ſi ue vadunt.

מָלַךְ Regnare.

מָלַךְ Malach. regnare, conſulere, ſeu cogitare. Exo. 15. Do minus regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera nobis. pro quo hebrei legunt. Regna ſuper nos. & in eodẽ. veni & impera ſuper nos. 2. Reg. 5. Et quadraginta annis regnauit: in Ebron regnauit ſuper iudam ſeptem annis & ſex menſibus: in ieruſalem autem regnauit triginta tribus annis. 3. Reg. 11. & regnabis ſuper omnia que deſiderat ani ma tua. 4. Reg. 8. Et octo annis regnauit in ieruſalem. Et i eodem. 11. Porro athalia regnauit ſuper terram. Eſter. 1. qui regnauit ab india vſqꝙ ad ethiopiam. Eſa. 32. Ecce in iuſti tia regnabit rex. Hiere. 22. Numquid regnabis. Et in eodẽ. 33. Et regnabit rex. Dañ. 9. Qui regnauit ſuper regnum chaldeorum. & inde verbum tertie coniugationis. i. regna re facere ſiue regem conſtituere. vt. 1. Reg. 8. Et conſtitue ſu per eos regem. & in eodem. 11. Et fecerunt ibi regem ſaul coram domino. Et in eodem. 12. Et conſtitui ſuper vos re gem. Hiere. 37. Quẽ conſtituit regem nabuchodonoſor.

Regẽ con ſtituere.

מֶלֶךְ Rex.

& ide מֶלֶךְ melech. i. rex. Geñ. 26. Abiit iſaac ad abimelech regem paleſtinorum. Et in eodem. 36. Antequam haberẽt regẽ filii iſrael. Exo. 1. Et ſurrexit rex nouus ſuper egyptũ ps. 20. Domine in virtute tua letabitur rex. & in ligua chal daica dicitur מַלְכָּא Malca. Dañ. 2. rex in ſempiternum vi ue. & in plurali מַלְכִין melachim. i. reges. Geñ. 14. & reges qui erant cum eo. Et in eo. quattuor reges aduerſus quinqꝙ ps. 2. Aſtiterunt reges terre. reperitur etiã מַלְכִין melachin cum nun in fine loco mem. Prouer. 31. Et vias tuas ad delẽ dos reges. Et in chaldeo commũiter dicitur מַלְכִין malchin ſiue מַלְכַיָּא malchaia. Dañ. 2. trauſſert regna atqꝙ cõſtituit. pro quo hebrei legunt. auferẽs reges & conſtituens reges. Et in eo. Tu rex regũ es. ſcribitur etiam cum aleph in ſecun da ſyllaba quod alias nũcios ſiue ãgelos ſignificat. 2. Reg. 11. eo tpe quo ſolent reges ad bella procedere. & in gene re femínino מַלְכָּה malca. i. regĩa. Eſter. 1. vaſthi quoqꝙ regi na fecit conuiuium. reperitur etiam cum aleph in ſecunda ſyllaba & cũ thau in fine: & dr מְלֶאכֶת Meléchet. Hiere. 7. Vt faciant placentas regine celi. De quo vide ſupra in dí ctiõe לָאַךְ Laach. & i plũ. מַלְכוֹת melachoth. i. regĩe canti. 6. ſexaginta ſunt regine. Et inde מְלוּכָה melucha. ideſt regnũ vt. 3. Reg. 10. De ſermone autem regni non indicauit ei. & in eo. 11. Et innouemus ibi regnum. ſcribitur etiam cũ du plici mem in principio & dicitur מַמְלָכָה mamlacha. ſiue מַמְלֶכֶת mamlécheth. aut מַמְלְכוּת mamlechuth. i. regnum. vt Geñ. 10. Fuit autem principiũ regni eius Babylõ. Exo. 19. & vos eritis michi in regnum ſacerdotale. Nu. 32. Re gnũ ſeon regis amorreorum. Deut. 3. ciuitates regni og in Baſan. Threñ. 2. Polluit regnum & prĩcipes eius. Scribitur etiam cum ſimplici mem & dicitur מַלְכוּת malchuth. ideſt regnũ. vt Eſdre. 4. & vſqꝙ ad regnum darii regis perſarum Et in eodem. In regno autem aſueri ipſe eſt artaxerxes. ps. 102. Et regnũ ipſius oĩbus dñabitur. Et in lingua chal daica dicitur מַלְכוּ Malchu. ſiue מַלְכוּתָא malchutha. Dañ. 2. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. & in eodem. & poſt te conſurget regnum aliud. & in plurali.

Regis. מַלְכִין

Regina מַלְכָּה

Regine מַלְכַיָּא

Regnum. מְלוּכָה

Regnum. מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת מַמְלְכוּת

Regnum. מַלְכוּת

Regnum. מַלְכוּ מַלְכוּתָא

מַמְלָכוֹת mamlachoth. i. regna. 3. Reg. 10. Non eſt factum ta le opus in vniuerſis regnis. pſ. 67. regna terre cantate do mino. & in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּתָא malcheuatha. Dañ. 2. Comminuet autem & cõſumet vniuerſa regna hec Item מָלַךְ Malach. conſulere ſeu cogitare. Nee. 5. Cogita uitqꝙ cor meum. & inde מֶלֶךְ malach. quod in lingua chal daica ſignificat conſilium. Dañ. 4. Conſilium meum pla ceat tibi. Item מֹלֶךְ molech. nomen idoli. Leuit. 20. ſi quis dederit de ſemine ſuo idolo moloch. Amos. 5. Et portaſtis tabernaculũ moloch deo veſtro. Et beatus hieronymus in explanationibus ſuper predicto loco dicit ꝙ ponitur pro lucifero.

מָלַךְ Cogitare.

מֶלֶךְ Cõſilium.

מֹלֶךְ Idolũ mo loch.

מָלַץ Malas. dulcorare, ſeu dulcem eſſe. pſ. 118. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua. Et ſecundum aliquos inde poteſt deriuari מֵלִיץ melis: quod ſignificat interpretem ſeu eloquentem. de quo vide ſupra in dictione לוץ Los.

מָלַךְ Dulcẽ eſſe

מֵלִיץ Interpres

מָלַק Malac. ſcindere. ſecare. rumpere. Leuit. 1. Et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco. Et dicunt he brei ꝙ ſignificat ſecare vel ſcindere cum vnguine. vnde in predicto loco ipſi legunt. & vnguine ſecabit caput eius. Et in eo. 5. Retorquebit caput eius ad pẽnulas ita vt collo ad hereat & non penitus abrumpatur. pro quo he. le. Et ſcin det ſeu ſecabit caput eius verſus collum & non diuidat. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

Rumpere.

Secare.

Retorquẽ

מִן Min. de. ex. e. a. vel ab. magis. plus. ſuper. ne. non. Geñ. 2. Sed fons aſcendebat de terra. Et in eodem. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodẽ. 3. Niſi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt non comede res comediſti. Et in eodem. 29. Nam ex illo adaquabantur pecora. Ioſ. 3. A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. 13. Erit enim puer nazareus dei ab infantia ſua. Ezech. 39 A die illa & deinceps. Et aliquando ſcribitur cum lameth in principio. vt Exo. 9. A die qua fundata eſt. Iob. 36. Re petam ſcientiam meam a principio. Hiere. 7. A ſeculo vſqꝙ in ſeculum. ſcribitur etiam cum iod in fine & dicitur לְמִנִּי ſiue לְמִנִּי Lemini. Iudi. 5. Ex ephraim delebit eos. Et in eodem. De machir principes deſcenderunt. Iob. 20. Hoc ſcio a prĩcipio ex quo poſitus eſt homo ſuper terram. Eſa. 46. Qui portamini a meo vtero: qui geſtamini a mea vul ua. pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui geſtamini a vulua. poteſt etiam legi ſicut eſt ĩ littera noſtra vt infra dicetur. Mich. 7. Et vſqꝙ ad te veniet aſur & vſqꝙ ad ciuitates munitas. pro quo hebrei legunt. Et vſqꝙ ad te ve niet ab aſur & ciuitates munitas: & a ciuitatibus munitis. & in compoſitione cũ aliis dictionibus ſcribitur ſine nun cũ ſola mem littera. vt Geñ. 2. Quia in ipſo ceſſauerat ab om ni opere ſuo. & ĩ eodem. Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientie boni & mali ne comedas. Et in eo. Hoc nunc os ex oſſibus meis & caro de carne mea. Et in eo dem. quoniam de viro ſumpta eſt. & in eodem. 5. Iſte con ſolabitur nos ab operibus noſtris. Exo. 9. Ab homine vſqꝙ ad iumentum. Et in eodem. Necdum timeatis dominum deum. pro quo hebrei legunt. Necdum timeatis a facie do mini dei. Leuit. 19. Coram cano capite conſurges. pro quo hebrei legunt. A facie cani conſurges. Deut. 17. De nume ro fratrum tuorum. Et in eo. 33. Dominus de ſion veniet. ps. 8. Ex ore infantium & lactentium. ps. 16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. ps. 112. Ex hoc nunc & vſqꝙ in ſeculum. Prouer. 8. Antequam quicqꝙ faceret a principio. & in eodem. Ab eterno ordinata ſum & ex anti quis. Ezech. 44. que fuerit vidua a ſacerdote accipiant. Et aliquando ſignificat plus vel magis: aut magiſquã: aut eſt nota comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

De. Ex. A. Ab.

Magisquã fit comparatio.Geñ.20.Te ergo ipsum magisquam hos affligemus.Iudi.5.Benedicta inter mulieres hiael.ideſt magisquam alias mulieres.Et in eodem.& benedicatur in tabernaculo suo.pro quo hebrei legunt.plusquam mulieres in tabernaculo benedicatur. Ruth.1.quia vestra angustia magis me premit.Pro quo hebrei legunt.quia amaritudo est mihi magis quam vobis.Potest etiam legi sic.quia amaritudo est mihi ex vobis.ideſt ex vestra angustia.& tunc erit idem sensus cum littera nostra.ps.30.Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium.ps.44.Pre consortibus tuis.ideſt magis quam consortes tuos.ps.118.Super omnes docentes me intellexi.& in eodem.Super senes intellexi.Prouer.8.Melior est fructus meus auro & lapide precioso:& genimina mea argento electo.Eccl's.7.Melius est nomen bonum quam vnguenta prec̃iosa.Et in eo.9.Melius est canis viuus leone mortuo.Ponitur etiam aliquando ꝑ ne vel non.vt Geñ.31.Caue ne quicquam aspere loquaris cum iacob.pro quo hebrei legunt.Caue de loquendo cum iacob.1.Reg.15.Abiecit te dominus ne sis rex. Et in eodē. 25.Ita vt nemo possit ei loqui.3.Reg.15.Ne esset prīceps in sacris priapi.Ps.82.Disperdamus eos de gente.ideſt ne sit gens.Esa.5.Ne pluant super eam imbrem.Ezech.16.& desines fornicari.pro quo hebrei legunt.Et desinere te faciam a meretrice.ideſt ne sis meretrix.Deut.33. Et quiescunt eum non consurgunt:vbi ponitur מִן min pro non.& sic est etiam in translatione chaldaica. pōitur etiam aliquā do pro in.vt Esa.55.Non erit tibi amplius infans dierum. Pro quo hebrei legunt. Non erit inibi amplius infans dierum.& similiter.Deut.33.Dominus de sina venit.Pro quo ipsi legunt. Dominus in sina venit. ps.67. A templo tuo in ierusalem tibi offerent reges munera.pro quo hebrei legunt. In templum tuum in ierusalem .ideſt quod est in ierusalem.Est etiam aliquando quasi syllabica adiectio. Et ideo omittitur in nostra translatione.Geñ.49. Aser pinguis est panis eius. Vbi preponitur huic dictioni aser.scilicet de Aser pinguis est panis eius.& in eodem. Deus patris tui erit adiutor tuus.vbi pro eo quod in littera nostra est deus in hebreo habetur מֵאֵל Meel.quod significat de deo.Leuit.23. Altero die sabbati.vbi preponitur huic dictioni altero:ac si diceret.De altero die sabbati. 4.Reg.18.Et nō penitus iumenta intereant.vbi preponitur huic dictioni iumenta.Hiere.10.Non est similis tui domine.pro quo in hebreo legitur.De non est similis tui domine.Hiere.17. Et ego non sum turbatus te pastorem sequens.vbi preponitur huic dictioni pastorem.Pro quo hebrei legunt. Et ego nō sum turbatus de pastore post te siue de pascendo post te. Aggei.2.Antequam poneretur lapis in templo domini. Pro quo in hebreo legitur. De antequam poneretur lapis in templo domini.& quando componitur predicta dictio cum pronominibus tunc duplicatur littera mem hoc modo.מִמֶּנִּי Mimēni.ideſt a me.siue de me aut ex me.Ps.2.postula a mē.Reperitur etiam aliquando cum simplici mem & dicitur מִנִּי mini.seu מֵנִּי Mēni.ideſt a me.Iob.16. Si tacuero non recedet a me.Et in eodem.21.Consilium impiorum longe sit a me.ps.64.verba iniquorum preualuerūt super nos.pro quo hebrei legunt.verba iniquorum preualuerunt a me.ideſt plusquam me vel super me.Esa.22.Recedite a me amare flebo.& in eodem.30.vt faceretis consilium & non ex me.Et in eodem.38.Et commoluta est a me. מִמֶּךָּ Mimecha.ideſt a te.Exo.8.vt abigantur rane a te mimēnu.i.ab eo.siue de eo aut a nobis.vt Geñ.2.In quacunq; enim die comederis ex eo.Et in eodem.23. nullusq; te phibere poterit.ꝑ quo he.le.nullus ex nobis sepulchrū suum prohibebit a te.Reperitur etiā מִמֶּנְהוּ mēnhu.siue mineh u.Iob.4..Suscepit auris mea venas susurri eius.pro quo hebrei legunt.Et suscepit auris mea parum ex eo.Ps. 67.Ex inimicis ab ipso.Et in genere femininо scribitur cum he i fine:& dicitur מִמֶּנָּה mimēna.ideſt ab ea siue de ea aut ex illa.vt Geñ.30.& habeam ex illa filios. reperitur ēt מִמֶּנִּי mimēnu in genere femininо.Iudi.11.Non enim habebat alios liberos.pro quo in hebreo legitur . non erat ei ex ea filius aut filia.ideſt preter eā. מִמָּכֶם michem:siue מִמֶּכֶם Mimechem.ideſt a vobis siue de vobis.מֵהֶם mehem .ideſt ab eis siue de eis.Et aliquando scribitur cum littera nun & dicitur מִמֶּנָּהֶם minhem. Iob.11. Et effugium peribit abeis. Item מִן min.significat quoddam genus instrumēti musici & reperitur in numero plurali.scilicet מִנִּים minim . ꝑ quo beatus hieronymus trāstulit chordas.Ps.150. Laudate eū in chordis & organo. Itē מַן man.in lingua chaldaica significat quis siue quicunq;.Dañ.3.Si quis autem non prostratus adorauerit.Et in eodem.quis est deus qui eripiet vos de manu mea. Item מָן man.ideſt mana cibus quo alitі sūt hebrei in deserto.De quo vide in dictione sequenti.

מנה Mana.numerare.constituere.decernere.parare.seu ꝑ parare.Geñ.15.Sic erit semē tuum.pro quo hebrei legunt.Sic semen tuum numerabitur.2.Reg.24. vade numera israel & iudā.3.Reg.20.Instaura numerum militum qui ceciderunt. Iob.7.Et noctes laboriosas enumerauit mihi.ps.89.Dinumerare dexteram tuam sic notum fac. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit vt numerentur dies nostri sic ostende.Esa.65. Numerabo vos in gladio.& inde מְנִי meni.ideſt numerus. vt supra in eodem.Et libatis super ea.pro quo in hebreo habetur.Et impletis meni libamine.& dicunt aliqui hebrei ꝙ meni in predicto loco significat certam cōstellationem seu certū numerum stellarum quibus sacrificabant.Alii vero dicunt ꝙ significat septem planetas;vnde.lxx. interpretes vt refert beatus hieronymus super predicto loco sic transtulerunt. Et impletis demoni p·culum.Alii vero dicūt ꝙ significat numerum.vnde sequitur in textu numerabo vos gladio: vbi alludit scriptura ad p̄dictā dictionē meni:more suo.Et inde מָנָה mana:quod significat genus ponderis quod cōtinet certum numerum vnciarum.pro quo translatio nostra ipsum nomen hebraicū posuit.Ezech.45. viginti sicli & viginti quinq; sicli & quindecim sicli mnam faciunt.& in plurali מָנִים manim.Esdre.2.Argenti mnas quinq; millia Nec.7.Et argenti minas duo millia.& inde מָנִים monim. Pro quo btūs hiero.transtulit vices.Geñ.31.mutauit merce dē meā decē vicibus. Item מָנָה maua.ideſt constituere siue preparare.1.Paralip.9.Et qui credita habebant vtensilia sanctuarii.pro quo hebrei legunt.qui erant constituti sup vasa sanctuarii.Dañ.1.Et constituit eis annonam. & in eodē qui constituit vobis cibum & potum. Et in eodem. Et dixit daniel ad malasar quem constituit princeps eunuchorū Scribitur etiam sine he.Ione.2.Et preparauit dominus piscem grandem.& in eodem.4.Et preparauit dominus deus hederam.& in eodem.Et parauit deus vermem. & inde מָנָה mana.ideſt munus.pars.portio constituta seu debita. Leuit.8.In partem suam sicut preceperat dominus.ps.15. Domīnus pars hereditatis mee.Ps.62.pars vulpium erūt Et in plurali מָנוֹת manoth.Ester.2.Et traderet ei partes suas.& in eodem.9.Et mittent sibi mutuo partes epularum & ciborum.& aliquando scribitur cum iod in fine & dicitur מְנָיוֹת menaioth. ideſt partes seu munera. Nec.12. Dabāt partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum aleph & dicitur מְנָאוֹת menaoth.vt supra in eodem.In deco

מן Magis quã
מנים Plusquã.
Super. Pre.
Comparatiuum.
Quam.
Ne.
מן Non
In.
Syllabica adiectio.
מִמֶּנִּי e me.
מִנִּי מֵנִּי
Ex me.
מנה Chorda.
מן Quis.
man.
מנה Numerare
Meni. Cōstellatio
Demon.
מנה
מנים mna.
מנים mne
מנים Vices.
מנה
Cōstituere
Preparat
מנה
Pars.
מנות Partes.
מנאות Partes

munera מִן

man. mana. מָן

Quid. מָהוּא

Quis.

re gratiarum actione sacerdotes & leuitas. pro quo hebrei legunt. Munera seu partes pro gratiarum actione sacerdotibus & leuitis. & inde מָן man. idest cibus quo hebrei in deserto aliti sunt: quasi munere eis dato desuper. Exo. 16. Appellauitq; domus israel nomen eius man. Nec. 9. Et manatuum non prohibuisti ab ore eorum. Et secundum translationem nostram מָן man interrogātis particula est: & significat quid siue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מָהוּא man hu. quod significat quid est hoc. tamen in hebreo nō habetur quod significat quid est hoc: sed ē expositio trāslatoris: quia sequitur in textu. Ignorabant enim quid esset. Ps. 60. misericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi pro eo quod in littera nostra est quis in hebreo habetur מָן man. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter est dictio interrogatiua. vt dictum est in dictione precedenti.

munus. מִנְחָה מִנְחָה mincha. munus. oblatio. sacrificium. Geñ. 43. Et deferte viro munera. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. & in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miseruntq; filii israel per illum munera. Ponitur etiam pro sacrificio vl̄ oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem sacrificii dño. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino absq; fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne respicias sacrificia eorum. 3. Reg. 18. Cumq; iam tempus esset vt offerret holocaustum. idest sacrificium vespertinum. Esdre. 9. Et ego sedebam tristis vsq; ad sacrificium vespertinū. ps. 140 Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Oblatio Sacrificiū

Torques. מְנִיאָ מְנִיאָ menicha. in lingua chaldaica significat torquē. Dañ. 5. Et torquem auream habebit in collo.

Priuare. Prohibere מָנַע מָנַע manaa. priuare. vetare. prohibere. desinere. abscondere. celare. Geñ. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui. Nu. 22. Ne cuncteris venire ad me. Pro quo hebrei legunt. Ne prohibearis siue ne desinas venire ad me. Et in eo. Deus priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne venires in sanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. idest non prohibebit vel nonvetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur ab impiis lux sua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur seu prohibebitur ab impiis lux eorum: ps. 20. & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. idest non priuasti vel prohibuisti. ps. 83. Non priuabit bonis eos qui ābulant in innocentia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a semitis eorum. & in eodem. 3. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flumina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei vestri sacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam p hibitum est de domo dei vestri sacrificium. ponitur etiam pro celare vel abscondere. Iob. 20. & celabit in gutture suo. Prouer. 11. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

Auferre. abscondeſ Celare.

Liciatorium מְנֹר מְנֹר Manor. Liciatorium. idest lignum quo tela circūuoluitur. 1. Reg. 17. Hastile autem eius erat quasi liciatorium texentium. Item מְנֹרָה Menora. idest candelabrum. De quo vide infra in dictione נוּר Nur.

Tributum מַס מַס Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione sequenti.

Liquefacere. dissolui pauore. ptimescere. מָסַס מָסַס Masas. Dissoluere. liquefacere. tabefacere. terrere. Perterrere. ptimescere. seu terrore vel pauore dissolui Exo. 16. Cumq; incaluisset sol: liquefiebat. Ios. 2. Et elanguit cor nostrum. Pro quo hebrei legunt. Et dissolutum est cor nostrum. scilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuitq; cor populi. idest pauore dissolutum est. vel liquefactum est. vnde sequitur & ad instar aque liquefactum ē. vbi vtrū est. vnde sequitur & ad instar aque liquefactum ē. vbi vtrū q̄ significatum ponitur in translatione nostra pro vnouerbo hebraico. Nam in hebreo sic legitur. Et dissolutum seu liquefactum est cor populi & fuit sicut aqua. Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. idest dissoluta. 2. Reg. 17. Et fortissimus quisq; cuius cor est quasi leonis pauore soluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico suo misericordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui dissoluit ab amico suo misericordiam. ps. 57. Ad nihilum deuenient tanquā aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dissoluantur sicut aque que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferetur. idest que dissoluitur vel liquefit. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Sicut testudo que liquefit vel dissoluitur Vnde beatus hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Sicut vermis tabefactus pertranseant. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Michee. 1. Et consumentur montes subeo. Pro quo hebrei legunt. Et dissoluentur vl̄ tabescent montes sub eo. vide etiam de hoc in dictione sequenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimescere. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor nostrum. Esa. 10. Et erit terrore p fugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quasi dissoluēns significum: Nam quando signifer dissoluitur tunc totus exercitus dissoluitur & dissipatur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide infra in dictione נָסַס Nasas. & inde מַס Mas. idest tributum. census. vectigal. inditio. Geñ. 49. Et erit tributis seruiens. Exo. 1. Preposuit itaq; eis magistros operum. Pro quo hebrei legunt. Et prepositi sunt eis principes censuum seu tributorum. 3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eodem. Et adoniram erat super huiuscemodi inditionem. Esa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta est subtributo. & inde מַסָּה Missa. idest oblatio. Que fit deo propter debitum munus personale. & scribitur cum thau in fine loco hebraice genitiui sequentis. Deut. 16. Oblationem spontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam dicunt: nos christiani in sacrificio nostro impositum retinuimus vt a nobis appelletur missa: cum hoc nomen nec grecum nec latinum esse videatur: sed potius ab hebreis mutuatum.

Dissipare. Soluí. Pauore. solui. Dissoluere Liquefieri Tabescere Terrere. מַס Tributum Census Inditio. Vectigal. מַסָּה Oblatio. מַסָּה Dissoluere. Liquefacere. Tabescere

מַסָּה Masa. dissoluere. Liquefacere. tabefacere. sicut dictio precedens. Ios. 14. Dissoluerunt cor populi. Ps. 6. lachrymis meis stratum meum rigabo. p quo hebrei legūt Lachrymis meis stratum meum liquefaciam seu dissoluā vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabescere fecisti sicut aranea anima eius.

misere. מָסַךְ מָסַךְ masach. miscere. libare. Ps. 101. Et poculum meum cum fletu miscebam. Prouer. 9. miscuit vinum suum. Et in eodem. Bibite vinum quod miscui. Esa. 5. Et viros fortes ad miscendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis. Et inde מֶסֶךְ mesech. idest mixtum seu libamen. ps. 74. Plenus mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְסָךְ mimsach. prouer. 23. Et studeant calicibus epotandis. Pro quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtionem. idest vinum mixtum. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 65. Qui ordinatis fortune mensam & libatis super eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis numerum mixtione siue libamine. Vide etiam de hoc infra in dictione נָסַךְ Nasach. Item מָסָךְ masach. idest coopertorium seu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

misere. מִסָּךְ

mistum. מֶסֶךְ

Libare מָסַךְ

tentorium

in introitu tabernaculi. Esa. zz. & reuelabitur operimentum iude. Ezech. z8. Omnis lapis precioſus opimētū tuū.

Tradere. מָסַר Masar. tradere. delegare. Nu. 31. Dederūtq; millenos de ſingulis tribubus. pro quo hebrei legunt. & tradíti ſunt ſeu delegati ſunt de millibus iſrael mille per ſingulos tribus. Et in eo. Et preuaricari vos fecerunt in domínum. pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationē in dominum. & in lingua chaldaica communiter ſignificat tradere.

Deficere. Labi. Infirmari מָעַד maad. labi. vacillare. nutare. deficere. infirmari. 2. Regū. 22. Et non deficient tali mei. pro quo hebrei legunt. & non labantur tali mei. Ps. 17. Et non ſunt infirmata veſtigia mea. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit & non deficient tali mei. p̄s. 25. Et in domino ſperans non infirmabor. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. & in domino ſperans non deficiam. Ps. 36. non ſupplantabuntur greſſus eius. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. non deficient greſſus eius. i. nō vacillabunt ſeu non labentur. p̄s. 68. Et dorſum eorum ſemper incurua. Pro quo hebrei legunt. & lumbos eorum ſemper fac nutare ſeu vacillare. Prouer. 25. & pes lapſus. & inde מוֹעֲדֵי Moade. i. lubrications ſeu lapſus. Iob. 12. Parata ad tempus ſtatutum. pro quo hebrei legunt. parata ad lubrications ſeu lapſus pedis. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione יָעַד Iaad.

Vacillare

מוֹעֲדֵי

Lubrications.

Uenter. מֵעֶה Meaa. viſcera. inteſtina. venter. vterus. Et ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet מֵעַיִם meaim. ſiue מֵעֵי Mee. Nu. 5. Ingrediantur aque maledicte iſte in vēntrē tuum. p̄s. 39. Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. In medio ventris mei. Ps. 70. De ventre matris mee tu es protector meus. Canti. 5. Venter eius eburneus. Eſa. 16. Venter meus ad moab quaſi citharа ſonabit. & in eo. 38. & ſtirps vteri tui vt lapilli eius. pro quo hebrei legūt Et ſtirps vteri tui ſicut vteri eius. ideſt ſicut ſtirps vteri ei?. Vbi bis ponitur eadem dictio. & dicunt hebrei q̄ per ſtirpē vteri eius. ſcilicet maris: ſignificantur piſces. ſed in tranſlatiōe chaldaica eſt ſicut in littera nr̄a. & in eo. 36. Multitudo viſcerū tuorū & miſerationū tuarū ſuper me continuerūt ſe. Hiere. 4. ventrē meū doleo. & in eo. 31. Idcirco cōturbata ſunt viſcera mea ſuper eū. Threñ. 1. Venter meus cōturbatus eſt. Ione. 2. Et orauit ionas ad dominum deum ſuū de ventre piſcis.

מֵעֶה

מֵעַיִם

מֵעֵי

Uenter.

Uiſcera.

Uterus.

Minoré cē Minuspa rare. Minuerę. מָעַט Maat. minuere. diminuere. minorare. ſeu minus facere. paruum ſeu minorem eſſe. decreſcere. Geñ. 32. minor ſum cūctis miſerationibus tuis. Exo. 16. nec qui minus para[illegible]rat reperit minus. & in eo. 30. pauper nil mi[illegible] Leuit. 25. quanto minus temporis numerauerís: tanto minoris et emptio conſtabit. pro quo hebrei legunt. ſecundū paucitatē annorū minues emptionē eius. & in eo. z6. & ad paucitatem cuncta redigent. ideſt cuncta minuent. p̄s. 106. Et iumenta eorum non minorabit. Prouer. 13. ſubſtantia feſtinata diminuetur. Eccl's. 12. Et ocioſe erunt molētes in minuto numero. pro quo hebrei legunt. & ocioſe erūt molentes: quia imminute ſunt. Hiere. 10. Ne forte ad nihilū redigas me. pro quo hebrei legunt. ne forte minuas me. & in eodē. 30. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 29. & imminuam eos ne imperent gentibus. & inde מְעַט Meaat. ideſt minus. parum. pauxillum. modicū. paucū. ſiue paucitas. Geñ. 18. Sed afferam pauxillum aque. Et in eodem 24. Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe. Nu. 16. Numquid parum vobis eſt q̄ ſeparauerit vos deus iſrael. Iob. 10. Nunquid nō paucitas dierum meorum finietur

Minuere.

מְעַט

Pauxillū Parum. Paucitas modica

Ad paucitatem redigere. Minorare

breui. Ezech. 11. Et ero eis in ſanctificationem modicam. Et in plurali. מְעָטִים meatim. Ps. 108. fiant dies eius pauci. Eccl's. 4. Idcirco ſint ſermones tui pauci. & quando preponitur ei littera caph. tunc ſignificat parum ſiue pene. Geñ. 25. potuit coire quiſpiam de populo cum vxore tua. Pro quo hebrei legunt. Quaſi parum. ideſt pene coiſſet vnus de populo cum vxore tua. Ps. 72. mei autem pene moti ſūt pedes. Prouer. 5. Pene fui in omni malo.

מְעָטִים

Pauci.

Pene.

Conterere Subigere Figere. מָעַךְ maach. conterere. concaſſare. ſubigere. comprimere. figere. Leuit. 22. Omne animal quod vel contritis. Ezech. 24. Ibi ſubacta ſunt vbera earum. Pro quo hebrei legunt. Ibi confregerunt ſeu compreſſerunt vbera earum. ſignificat etiam figere. vt. 1. Regum. 26. Et haſtam fixam in terra.

Preuaricari מָעַל maal. preuaricari. tranſgredi. preterire. ſcilicet mādatum. contemnere. Leuit. 5. Anima ſi preuaricans cerimonias domini. Et in eodem. 6. Et contempto domino negauerit proximo ſuo depoſitum. pro quo he. le. Et preuaricatus fuerit preuaricationem in dominum. Ioſ. 7. Filii autem iſrael preuaricati ſunt mandatum. & in eo. 22. nō ne Achan filius zare preteriit mandatum domini. prouer. 16. In iudicio non errabit os eius. ideſt non tranſgredietur vel non preteribit os eius. 2. Paralip. 28. Et contemptum habuiſſet dominum. & inde מַעַל maal. ideſt preuaricatio vel tranſgreſſio. Ioſ. 22. que eſt iſta tranſgreſſio. & in eodem. Si preuaricationis animo hoc altare conſtruximus. Ponitur etiam pro mendacio ſeu pro eo quod repugnat veritati. Iob. 21. Cum reſponſio veſtra repugnare oſtenſa ſit veritati. Item מְעִיל meil. ideſt tunica ſeu pallium. Exo. 28: Tunicam & lineam ſtrictam. Et in eodem. facies & tunicam ſuperhumeralis totam hiacinthinā. 1. Reg. 2. & tunicam paruam faciebat ei mater ſua. Eſdre. 9. Scidi pallium meum & tunicam. p̄s. 108. Et operiantur ſicut diploide. ideſt ſicut pallio. Et in plurali. מְעִילִים meilim. 2. Reg. 13. Huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebātur. ideſt tunicis huiuſcemodi.

Preterire mandatus Trāſgredi Cōtēnere. מַעַל Tranſgreſſio. Preuaricatio. Repugnāſ veritati. מְעִיל Tunica Pallium. מְעִילִים Tunice.

Ut. Ideo. Propter. מַעַן maan. prepoſita littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan: & ſignificat propter. propterea. propterquod. vt. ideo. id circo. Geñ. 18. Vt adducat dominus propter Abraam omnia que locutus eſt ad eum. Exo. 16. Vt tentem eum. Leuit. 17. Ideo ſacerdoti offerre debent filii iſrael. Iob. 18. Numquid propter te derelinquetur terra. Ps. 5. Propter inimicos meos. p̄s. 6. Et ſalum me fac propter miſericordiam tuam. Ps. 129. Et propter legem tuam ſuſtinui te domine. Prouer. 16. vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus. Eſa. 38. Propter me & propter dauid ſeruum meū. Ezech. 36. Non propter vos ego faciam.

מַעַן

לְמַעַן

Spelunca. מְעָרָה maar. ſpelunca. & recipit he in fine & dicitur מְעָרָה meaara. Geñ. 19. Et manſit in ſpelunca. Et ī eo. 23. vt det mihi ſpeluncam duplicem. 2. Reg. 23. Et venerunt tempore meſſis ad dauid in ſpeluncam odolam. Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth. Iudi. 6. Feceruntq; ſibi antra & ſpelūcas. Eſa. 32. Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas. Itē מַעֲר maar. ideſt incaſtratura ſiue ſculptura. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſimilitudinem. 3. Reg. 7. Quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis. vide etiam de hoc infra in dictione עָרָה Ara.

מְעָרָה

מְעָרוֹת

מַעֲר

Spelūca.

Spelūce.

Simulacrum. מַץ Mas. azymum. litis. iurgium. & recipit he in fine quod denotat genus femininum: & dicitur מַצָּה maſa. Leuit. z. Simile conſperſe oleo & abſq; fermento. ideſt azymum. Et in plu. מַצּוֹת Maſoth. ideſt azyma. Geñ. 19. Et coxit azyma & comederunt. Exo. 12. Septē diebus azyma comedetis. Et in eo. 29. Et lagana azyma. Itē מַצָּה maſa

מַץ

מַצָּה

Azymum מַצּוֹת Azyma מַצָּה

Cōtentio. מָץ

Puluis.

מָצַץ Mulgere.

מָצָא Inuenire. Reperire.

idest lis.seu contentio. Esa.58. Ecce ad lites & contentiões iciunatis. & de hoc vide infra in dictione נָצָה Nasa. Itē מָץ Mos. idest puluis seu stipula. De quo vide supra in dictiōe מוץ Mos. cum vau in medio dictionis.

מָצַץ Masas. sugere. mulgere. & scribitur cum simplici sa dic. Esa. 66. vt mulgeatis & delitiis affluatis. vide etiam de hoc supra in dictione מוץ Mis.

מָצָא Masa. inuenire. reperire. sufficere. seu sufficientiam prebere. accidere. Gen. 19. Ita vt ostium inuenire nō possent. Et in eodem. 26. Et repererunt aquam viuam. Et in eodem. 37. Inuenitq; eum vir. Et in eodem. 38. Non inueniam. Et in eodem. 44. Deus inuenit iniquitatem seruorum tuorum. Exo. 22. Si inuentū fuerit apud eum. Et i eodem. 33. Quia inuenisti gratiam coram me. Leuit. 25. si nō inuenerit manus eius vt reddat precium. Ios. 2. Querētes per omnem viam non repererūt eos. Iudi. 14. quod si solueritis mihi intra septem dies conuiuii. pro quo hebrei legunt. Si annunciaueritis mihi in septem diebus conuiuii & inueneritis. s. eius solutionem. 1. Reg. 13. Et non est inuentus ensis & lancea in manu totius populi. Et in eodē 20. vade & affer mihi sagittas. pro quo hebrei legunt. vade inueni sagittas. 2. Reg. 18. Non eris boni nuncii baiulus. p quo he. le. Et tibi non est annunciatio inuenta. i. non est sufficiens vel conueniens tibi ista annūciatio. 4. Reg. 7. scelericis arguemur. Pro quo hebrei legunt. Et inueniet nos scelus. Esth. 4. Congrega omnes iudeos quos in susis reperis. Ps. 31. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Pro hac orabit omnis misericors ad te tempus inueniēs. Prouer. 3. Et inuenies gratiam & disciplinā bonā. & in eo. 4. vita enim sunt inuenientibus ea. Et in eo. 8. Et equi inuenientibus scientiam. Et in eo. Qui me inuenerit inueniet vitā. Eccls. 7. Et inueni amariorem morte mulierem. Esa. 13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. Et in eo. 55. Querite dominum dum inueniri potest. Hiere. 5. Quia inuenti sunt in populo meo impii. Et in eo. 6. Et inuenietis requiē animabus vestris. Et in eodem. 10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. scilicet ab aduersariis. Hiere. 31. Inuenit gratiam in deserto. Significat etiam sufficere. Nu. 11. Vt possit sufficere ad cibum. Et i eo. Vt eos facient. Pro quo hebrei legūt. Vt sufficiat eis. Deut. 32. Inuenit eum in terra deserta. Pro quo hebrei legūt. sufficit ei in terra deserta. idest sufficientiam cibi & indumēti ei prebuit. Et sic est in translatione chaldaica. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Ios. 17. Nō poterimus ad mōtana conscendere. pro quo hebrei legunt. Non sufficiet nobis mons. Zach. 10. Et non inuenietur eis locus. Pro quo hebrei legunt. Et non sufficiet eis. Potest etiam legi sicut ē in littera nostra. Item ponitur pro accidere. Gen. 42. Et narrauerunt ei omnia que accidissent sibi. Pro quo hebrei legunt. Et narrauerunt ei omnia accidentia que accidisset sibi. Exo. 19. Vniuersiq; laborem qui accidisset eis in itinere. Deut. 31. Et inuenient eum omnia mala. idest accident ei omnia mala. & inde verbum tertie coniugationis. idest inuenire facere. Pro quo beatus hieronymus transtulit. offerre siue tradere aut reddere. Leuit. 9. Obtulerūt ei filii sui sanguinem eius. Et in eodem. Cum capite & membris singulis obtulerunt. 2. Reg. 3. Et non tradidi te in manu dauid. Iob. 34. & iuxta vias singulorum restituet eis. idest reddet Zach. 11. Ecce ego tradam homines vnumquēq; in manu proximi sui.

Sufficere.

Accidere.

Offerre.

Tradere. Reddere.

מָצַד Obsidere. מָצָר

Masad. obsidere. Esa. 29. Et omnes qui militauerunt & obsiderunt & vallauerunt eam. & inde מְצָד mesad idest fortalicium. arx. munitio. presidium. locus tutissimus seu firmissimus: aut inaccessibilis. refugiū. 1. Paralip. 11. Habitauit aūt dauid in arce. Et communiter scribitur cum he in fine & dicitur מְצוּדָה mesuda. 1. Reg. 22. Cunctis diebus quibus dauid fuit in presidio. Et in eodem. nolli manere in presidio. Et in eodem. 24. Et dauid & viri eius ascenderūt ad tutiora loca. 2. Reg. 5. Cepit autem dauid arcem sion. 1. Paralip. 11. Porro dauid cepit arcem sion. Iob. 39. Atq; inaccessis rupibus. ps. 17. Dominus firmamentum meum & refugium meum. ps. 30. Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quia petra mea & munita hebraicam veritatem transtulit. Quia petra mea & munitio mea tu es. Et in plurali מְצָדוֹת mesudoth. siue מְצָדוֹת mesadoth. Iudi. 6. Et munitissima ad repugnandum loca. 1. Reg. 23. morabatur autem dauid in deserto i locis firmissimis. Et in eodem. In locis tutissimis silue. Ps. 31. Et in domum refugii. Quod in hebreo legitur in plurali. scilicet in domum munitionum. Esa. 33. monumenta saxorum sublimitas eius. reperitur etiam מְצוֹדִים mesodim. secundū terminationem masculinorum. vt Eccls. 9. Struxitq; munitiones. Ponitur etiam pro laqueo venatorum seu hamo. Eccls 7. Que laqueus venatorum est. & in eo. 9. Sicut pisces capiuntur hamo.

Arx. מְצוּדָה Presidium Tut' locus Arx. Inaccessibile Refugium

Munitio. מְצָדוֹת מְצָדוֹת Munitissima. Loca firmissima. Loca tutissima. Monumenta. מְצוֹדִים munitiões Laqueus. Hamus.

מָצָה Exprimere.

מָצָה masa. premere. exprimere. decurrere facere. Iudi. 6. Expresso vellere cōcham rore impleuit. ps. 74. verū tamen fex eius non est exinanita: bibēt omnes peccatores terre. Pro quo he. le. veruntamen feces eius exprimēt: bibent omnes peccatores terre. idest potabunt vsq; ad fundū calicis. vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. veruntamen feces eius. potabūt bibentes omnes impii terre. Esa. 51. Bibisti & potasti vsq; ad feces. vbi ponitur pro eo quod in littera nostra est potasti vsq; ad feces. Cuius passiuum habetur. Leuit. 4. vbi dicitur. Decurrere faciet sanguinem sup crepidinem altaris. p quo hebrei legunt. Et exprimatur sanguis eius super partem altaris. sed beatus hieronymus transtulit sensum. & in eodem. 5. quidquid autem reliquum fuerit faciet distillare ad fundamentum eius. idest faciet decurrere. Pro quo hebrei legunt. Exprimatur ad fundamentum altaris. Ps. 72. Et dies pleni inuenientur in eis. pro quo hebrei legunt. & aque plene exprimentur eis. quod hebrei exponunt pro multitudine lachrymarum que distillabunt seu decurrent ab oculis eorum. Sed si scribatur cum littera aleph tunc significat inuenire. sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione מָצָא masa. cum aleph in fine. & in dictione מַיִם maim.

Bibere Potare vsq; ad fecē. Decurrere facere. Distillare.

מֵצַח Frons.

מֵצַח mesach. frons. Exo. 28. Et erit super thiaram immines fronti pontificis Esa. 48. Et frons tua erea. Ezech. 3. Et frontem tuam duriorem frontibus eorum. Et in plurali מְצָחוֹת mischoth. Ezech. 9. Super frontes virorum gemētium. Item מִצְחָה mischa. idest ocrea. genus armature 1. Reg. 17. & ocreas ereas habebat in cruribus.

מְצָחוֹת Frontes. מִצְחָה Ocrea.

מָצַר tribulatio. מְצָרִים מְצָרֵי Pericula. Tribulatiōes. angustie.

מֵצַר mesar. tribulatio. angustia. siue locus angustus. Ps. 117. De tribulatione inuocaui dominum. Et in plurali מְצָרִים mesarim: siue מְצָרֵי mesare. ps. 115. Et pericula inferni inuenerunt me. idest tribulationes inferni. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et munitiones inferni inuenerunt me. Quod etiam potest legi vt infra dicetur in dictione צוּר Sur. Threñ. 1. Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias.

מָק

מָק mac. fetor. seu faulla. De quo vide in dictione sequenti.

מָקַק Tabescere. Macac. tabescere. cōtabescere. vel iterire facere. & scribitur cū simplici coph. Leuit. 26. Tabescent in iniquitatibus suis. Esa. 34. Et tabescet oīs milítia celorū. Ezech. 4. Et contabescat in iniquitatibus suis. & in eodem. 33. Et ipsis nos tabescimꝰ. Zach. 14. Tabescet caro vniuscuiusqꝫ stantis super pedes suos & oculi eius cōtabescēt in foraminibus suis: & lingua eorum cōtabescet in ore eorū. & inde

מַק Fetor. Mac. i. putredo. fetor. Esa. 3. Pro suaui odore fetor. In alio vero loco beatus Hieronymus transtulit faullā. vt in eodē 5. Sic radix eorum quasi faulla.

מַקַּל Virga Baculus. Macel: sive מַקָּל Macal. virga. baculus. Gen. 30. Tolles ergo iacob virgas populeas. & in eodem. Oues intuerentur virgas. & in eodem. 32. In baculo meo transiui iordanem. Hiere. 1. Virgam vigilantem ego video. & in eodem. 48. Baculus gloriosus. Ezech. 38. Arcum & sagittam & baculos manuū. Osee. 4. Et baculus eius annunciauit ei.

מָקוֹם Locus. Macom. locus. Exo. 20. In omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Et de hoc vide infra in dictione קוּם Cum.

מַר Stilla. Mar. stilla. amaritudo. myrrha. Esa. 40. Ecce gētes quasi stilla situle. Significat etiam amaritudinem siue amaritudinem. De quo vide in dictione sequenti. Item מַר mor. ideſt myrrha. De quo vide supra in dictione מוֹר mor cum vau in medio dictionis. Item מַר sive מָרָא mare in lingua chaldaica significat dominum seu dominantem. Dañ. 2. Deus deorum est & dominus regum. Et in eodem. 4. Domine mi somnium his qui te oderunt.

מָרַר amarū cē. Marar. amaricare. amarum esse. Ad amaritudinē perducere seu prouocare. exacerbare. rebellare. mutare seu immutare. Exo. 1. Atqꝫ ad amaritudinem perducebant vitam eorum. Et in eodem. 15. Eo quod essent amare. 1. Regum. 30. Quia amara erat anima vniuscuiusqꝫ virí. Ruth. 1. Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens. Iob. 27. Ad amaritudinem adduxit animam meam. Esa. 22. recedite a me amare flebo. pro quo hebrei legunt. dimittite me amaricabor i fletu sive amara ero in fletu. Et in eo. 24. Amara erit potio bibentibus. Zach. 11. Et plangent eū plāctu quasi super vnigenitum. Pro quo hebrei legunt. & amaricare super eum quasi amaricare super vnigenitum. ideſt amare plangent super eum: sicut amare plangitur super vnigenitum. & inde מַר Mar. sive מָרָה Mara. ideſt amaritudo sive amarus aut amara. Exo. 15. Vocans eum mara. ideſt amaritudinē. Ruth. 1. Quia vestra angustia magis me premit. Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo est mihi valde magis quā vobis. Potest etiam legi sic. Quia amaritudo ē mihi valde ex vobis. ideſt ex vestra angustia. Ester. 4. ostēdens amaritudinem suam. Prouer. 5. Nouissima autem illius amara quasi absinthium. Esa. 38. In amaritudine anime mee. Et in eodem. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Hiere. 2. quia malum & amarum est reliquisse te dominum deum tuum. Scribitur etiam מָרָא Mara cum aleph in fine loco he. Ruth. 1. Sed vocate me mara. ideſt amaram. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur, מָרַת Morath. 1. Reg. 1. Cum esset amaro animo. Prouer. 14. Cor quod novit amaritudinem anime sue. Et in plurali מְרוֹרִים Merorim. Threñ. 3. Repleuit me amaritudine. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet repleuit me amaritudinibus. Ponitur etiam מְרוֹרִים Memorim p lactucis agrestibus. Exo. 12. & azymos panes cum lactucis agrestibus. scribitur etiā מְרֹרֹת Meroroth. secundum terminationem pluralē femininorum. Deut. 32. & botrus amarissimus. quod in hebreo legitur in plu. ſ. botri amarissimi. & est in he. ge. ſe. Iob. 13. Scribis enim contra me amaritudines. & inde מְרִירוּת Meriruth. ideſt amaritudo. Ezech. 21. & in amaritudine ingemisce. & inde תַּמְרוּרִים Thamrurim. ideſt amaritudines. Hiere. 31. Vox in excelso audita est lamentationis luctus & fletus. pro quo hebrei legunt. Vox in rama audita est lamētationis fletus amaritudinum. ideſt amarissimi. Et in eo. Pone tibi amaritudines. Osee. 12. Ad iracundiam prouocauit ephraim in amaritudinibus suis. Hebrei tamen dicunt q̄ in locis predictis significat statuas siue titulos. & inde מְרִירִי Meriri sive מְרִירִי merire. ideſt amarus sive amaritudines. Deut. 32. morsu amarissimo. Iob. 30. Et ī uoluatur amaritudine. & inde מֹמֶר memer. cum duplici mem. ideſt amaritudo. pro quo beatus hieronymus transtulit. dolorem. Prouer. 17. Et dolor matris que genuit eū. & in plu. מַמְרוֹרִים mamerorim. Iob. 9. & implet me amaritudinibus. & inde מְרוֹרָה merora. ideſt fel seu amaritudo. Iob. 20. Fel aspidum interius. & in eodem. Et fulgurans in amaritudine sua. & in eodem. 36. & effudit in terra viscera mea. pro quo hebrei legunt. & effudit in terra fel meum. & inde verbum מַרְמַר marmar cum duplici mem & res. pro quo beatus Hieronymus transtulit. eferatus est. Dañ. 9. & eferatus est in eum. Item מָרַר Marar. ideſt rebellare. seu exacerbare: aut prouocare. Exo. 23. Nec contēnendum putes. Pro quo hebrei legunt. ne rebelles in eū. Ps. 106. Quia exacerbauerunt eloquia dei. Ezech. 20. Et irritauerūt me domus israel. Et in eodem. Et exacerbauerunt me filii. Dañ. 11. Et prouocatus rex austri egredietur & pugnabit aduersus regem aquilonis. vide ēt de hoc infra in dictiōe מָרָה mara. significat ēt mutare. vt Hiere. 44. & odor eius non est mutatus. vide etiam de hoc infra in dictione מִיר mir.

מְרִי Exaltatio. Meri. ouis seu aries pinguis vel saginatus. exaltatio seu eleuatio. 3. Reg. 1. Arietibus & vitulis & vniuersis pinguibus. Esa. 1. Adipem pinguium & sanguinem vitulorū Et in eo. 11. Vitulus & leo & ouis simul morabūtur. Amos. 5. & vota pinguium vestrorum non respiciam. significat ēt exaltationē seu eleuationem. Iob. 39. Cum tempus fuerit ī altum alas erigit. pro quo hebrei legunt. Cum tempus fuerit in altum exaltatur seu eleuatur.

מִרְנ Plaustrū. Morag. plaustrum quo fruges triturantur. 2. Reg. 24 Et plaustrum & iuga boum in vsum lignorū. Esa. 41. Ecce posui te quasi plaustrum triturans nouum.

מָרַד Rebellare. Recedere. Marad. rebellare. recedere. Gen. 14. & tertiodecimo anno recesserunt ab eo. Nu. 14. Nolite rebelles cē cōtra dominum. Ios. 22. Tantum vt a domino & a nr̄o cōfortio non recedatis. 4. Reg. 18. rebellauit quoqꝫ cōtra regem assyriorū. Iob. 24. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Ezech. 2 Ad gentes apostatrices que recesserunt a me. & inde מֶרֶד Méred. i. recessio. transgressio. preuaricatio. Ios. 22. Si preuaricatiōis animo hoc altare construximus. Threñ. 3. Recordare paupertatis mee & transgressionis mee. & in plurali מְרוּדִים merudim. Vt in eodem. 1. Recordatus est ierusalem dierum afflictionis sue & preuaricationis sue. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet preuaricationū suarū seu rebellionum suarum. significat etiam מְרוּדִים Merudim Abiectos seu egenos hoīes aut humiles. pro quo beatꝰ hieronymus transtulit vagos. Esa. 58. Et egenos vagosqꝫ induc in domum tuam. & secūdum istud significatum exponunt hebrei illud. Threñ. 1. Dierum afflictionis sue & p̄uaricationis. ideſt egestatis seu humilitatis. Et in eodem. 3. Recordare paupertatis mee & transgressionis mee. quod potest etiam legi. & egestatis mee.

מָרָה Mara. rebellare. preuaricari. Inobedientem vel incredulum esse. exacerbare. ad iracundiam prouocare. Gen. 26. Que ambe offenderant animum isaac & rebecce.

Inobedíẽt esse. Credulũ ẽ

Rebellare

Prouocaſ

Exacerbaſ

ad íracundíam prouocare.

מָרָה

proteruus.

Cõtumax. Exaſperãs prouocãs.

amaritudo מְרִי

Cõtentío.

Rebellío. Exaſperãs Iurgium.

מְרָתַיִם

Vbiantes.

מוֹרָה

Nouacula

מָרַח

Cataplaſmare.

מְרוֹחַ

Hernioſus

מָרַט

Depilare. Euellere. capillos. Decaluaſ

inobedientes & rebelles fuerunt. Nu.20. Eo quod incredulus fuerit ori meo. Deut.1. Sed incredulí ad ſermonẽ domini dei veſtri. & in eodẽ. Sed aduerſantes imperío dñi ídeſt rebellaſtis ſiue inobediſtis imperio dñi. & in eodem. 9. Sed ſemp fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi. 3. Reg. 13. Quia non obediens fuit ori domini. Ps. 5. Quoniã irritauerũt te. Pro ꝙ btũs hieronym⁹ in pſalterío iuxta he.ve. tranſtulit. Quoniã prouocauerunt te. Ps. 77. In íram excitauerunt excelſum in inaquoſo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. vt prouocarent excelſum in inuio. & in eodem. Quoties exacerbauerunt eum in deſerto. Ps. 104. Et non exacerbauit ſermones eius. Pro quo btũs hieronym⁹ in pſalterío iuxta he.ve. tranſtulit. Et non fuerũt incredulí verbis eius. Ps. 105. Quia exacerbauerunt ſpiritũ eius. Iob 17. Et in amaritudinibus eorũ moratur oculus meus. Pro quo hebrei legunt. Et in prouocatione ſeu irritatione eorũ moratur oculus meus. Poteſt etiam ſignificare amaritudinem ſicut eſt in littera noſtra. de quo vide ſupra in dictiõe מָרַר Marar. Hiere. 4. Quia me ad íracundiã prouocauit. Threñ. 1. Quia os eius ad íracundiam prouocaui. & in eodem. Quia amaritudine plena ſum. Pro quo hebrei legũt. Quia rebellans rebellaui ſiue prouocans prouocaui. ſ. ad íracundiam. Ezech. 5. Et contẽpſit iudicia mea vt plus eſſet impía. í. preuaricata eſt iudicia mea. Poteſt etiam deriuarí a ſupradicta dictione מָרַר Marar: que ſignificat rebellare vel contẽnere ſicut eſt in lra nra. & in eodẽ. 3. Et ad íracundíam prouocauímus. Eſa. 3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius. & in eodem. 63. Ipſi autem ad íracundiã prouocauerunt & afflixerũt ſpiritũ ſanctũ eius. & in de מָרָה More ídeſt rebellis. inobediens. prouocans. Beatus hieronymus tranſtulit proteruũ ſeu contumacem. Deut. 21. Si genuerit homo filium contumacẽ & proteruum. Vbi ponitur pro proteruo. & in eodẽ. Filius noſter iſte proteruus eſt & contumax. vbi ponitur pro contumace. Ps. 77. Generatio prava & exaſperans. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trãſtulit. Generatio declinans & prouocans. Ponitur etiã pro amaritudine. 4. Reg. 14. Vidit domin⁹ afflictionem iſrael amaram nimis. & inde מְרִי Méri. ídeſt rebellío. contentío. prouocatío. Deut. 31. Ego enim ſcio contentionem tuam. Ezech. 2. Quia domus exaſperans eſt. Pro quo hebrei legunt. Quia domus rebellionis eſt. & in eodẽ. Et noli eſſe exaſperans: ſicut domus exaſperãs eſt. Ponitur etiam pro iurgio. Prouer. 17. Semper iurgia querit malus. Item ponitur ꝓ amaritudine. Iob. 23. Nunc quoq; in amaritudine eſt ſermo meus. & inde מְרָתַיִם Merathaim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit dominãtes. Hiere. 50. Super terram dominantiũ aſcende. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat rebelliones ſeu rebellantes. Poteſt etiam deriuarí a dictione מָר Mar. Quie in lingua chaldaca ſignificat dominum ſeu dominãtem: vt ſupra dictum eſt. Item מוֹרָה Mora. í. nouacula. Iudi. 13. Cuius non tanget caput nouacula. & in eodẽ. 16. Ferrum nunquã aſcendit ſuper caput meũ ídeſt nouacula ferrea.

מָרַח Marach. Cataplaſmare. hoc eſt emplaſtrum ponere. Eſa. 38. Et cataplaſmarent ſuper vulnus. & inde מְרוֹחַ Meróach. í. compreſſus vel cataplaſmatus in teſticulis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit herníoſum. Leuit. 21. Sí impetiginem in corpore vel herníoſus.

מָרַט Marat. Depílare. decaluare. decapillare. euellere. ſ. capillos. límare: ſeu polire. leuigare. Leuit. 13. Vir de cuius capite capilli fluunt. í. cum depilatum fuerit caput. Et in eodem. Et ſi a fronte ceciderint pílí. Eſd. 9. Et euulſí capillos capitis mei. Nee. 13. Et cecidí ex eis víros & decaluaui eos. Eſa. 18. Ad gentem conuulſam & dilaceratã. í. depilatam. Et in eodem. 50. Et genas meas vellentibus. Ezech. 29. Omnis humerus depilatus. Significat etiã límare vel polire aut leuigare. 3. Reg. 7. Omnia vaſa que fecit hiram regi ſalomoni de aurichalco erãt. Pro quo he.le. De ere polito ſiue limato. ſ. aurei coloris. quod eſt idẽ quod aurichalcus. Nam chalcos grece idem eſt quod es latine. Ezech. 21. Gladius exacutus eſt & límatus. & in eodẽ. Et dedí eum ad leuígandum. & in eodem. Et iſte límatus eſt.

Vellere. Límare. Leuigare.

מָרַן Maras. Detrahere. pertertere. ſ. verba alterius. molestare. Iob. 6. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat fortificare: ſeu violentare. Vnde in predicto loco ipſi legunt. quã fortes ſeu fortificati ſunt ſermones recti. & in eodẽ. 16. Aut áliquid tibí moleſtũ eſt ſi loquaris. Pro quo ipſi legunt. Aut quid fortificabit vel violentabit te ſi reſponderis vel loq̃ris. & inde נִמְרָץ Nimras. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit peſſimã. 3. Reg. 2. Qui maledixit mihi maledictione peſſima. pro quo he.le. maledictione forti ſeu violenta. Mich. 2. Et corrumpetur putredine peſſima.

Detrahere. Fortificaſ moleſtũ eſſe. Violẽtare. נִמְרָץ fortis. Peſſima.

מָרַק Marac. abſtergere. defricare. purgare. polire. límare. Leuit. 6. Quod ſi vas eneũ fuerit defricabitur. Hiere. 46. Polite lanceas. & inde מָרוּק Maruc. í. terſum: ſeu mundiſſimũ. 2. Paralip. 4. Ex ere mundiſſimo. Significat etiã mundũ muliebre ſiue id quod ad cultum vel ornatum mulierum pertinet. Eſter. 2. Expletis oĩbus que ad cultum muliebrẽ pertinebant. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תָּמְרוּק Tamruc. vt in eodẽ. Et accipiant mundum muliebrẽ. & in eodem. Quidquid poſtulaſſent ad ornatũ pertinens accipiebant. Prouer. 20. Liuor vulneris abſtergit mala. & inde מַרַק Marac. í. ius. ſ. carnium: eo ꝙ in eo carnes abſtergũtur. Iudi. 6. Et ius carniũ mittens in ollam. & in eodem. Et ius deſuper funde. Eſa. 65. Ius prophanum in vaſis eorum.

Detrahere. Fortificaſ moleſtũ eſſe. Violẽtare. נִמְרָץ fortis. Peſſima. מָרַק Detricare. Polire. מָרוּק mũdiſſimũ. Cultꝰ mulíebris. תָּמְרוּק Mũdꝰ muliebris. abſtergẽs מַרַק Ius carnium.

מָשַׁשׁ Maſas. Palpare. attrectare. tangere. Geñ. 27. Sí attrectauerit me pater meus. & in eodẽ. Accede huc vt tangam te fili mi. & in eodẽ. 31. Scrutatuſq; omne tentorium &c. Pro quo hebrei legũt. Et attrectauit laban omne tentoriũ. & in eodẽ. Et ſcrutatus es omnẽ ſupellectilẽ meã. Exo. 10. Tam denſe vt palpari queant. Iob. 12. Palpabunt quaſi in tenebris.

מָשַׁשׁ attrectare. Tangere. Palpare.

מָשָׁה Maſa. Extrahere. educere. tollere. ſ. de aquis. Exo. 2. Vocauitq; nomen eius moyſes dicens: quia de aqua tuli eum. vnde moyſes qui hebraice dicitur מֹשֶׁה Moſe. interpretatur extractus vel aſſumptus. ſ. de aquis. 3. Reg. 22. Extraxit me de aquis multis.

מָשָׁה Ferro de quis. Extrahere.

מֶשִׁי Meſi. veſtis ſerica ſubtiliter contexta. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſubtile. Ezech. 16. Et indui te ſubtilibus.

מֶשִׁי Subtile

מָשַׁח Maſach. vngere. límre. pingere. Geñ. 31. Ego ſum deus bethel vbí vnxiſti lapidẽ. Exo. 29. Lagana quo azima oleo lita. & in eodẽ. Vt vngãtur in ea & cõſecrentur manus eorum. & in eodẽ. 30. Et vnges ex eo tabernaculum teſtimonii. & in eodẽ. Aaron & filios eius vnges. Leuí. 7. Et lagana azyma vncta oleo. Nu. 19. Tibi tradidí & filiis tuis pro officío ſacerdotalí. Pro quo hebrei legunt. pro vnctione. 1. Reg. 15. Me miſit dñs vt vngerẽ te in regem. & in eodem. 16. Surge & vnge eum. 2. Reg. 1. Quaſi nõ eſſet vnctus oleo. & in eo. 5. Vnxeruntq; dauid in regem ſup iſrael. 3. Reg. 19. Vnges aſael regem ſuper ſyriam: & hieu filium namſi vnge regem ſuper iſrael. & in eodẽ. Eliſeũ autẽ filiũ ſaphat qui eſt de abel meula vnge prophetã pro te. Eſa. 21. Surgite príncipes arripite clypeũ. Pro quo he.le. Surgite

Tangere Límre.

pingere
מָשַׁח
Unctus
principes vngite clypeum.significat etiã pingere.Hiere.2 Pingitq; sinopide.Et inde מָשִׁיחַ Masiach.i. unctꝰ.& grece dicitur christus.& accipitur pro rege vl sacerdote.eo quod ynge bãtur oleo sancto.Leuit.4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit.1.Reg.24.Ne faciam hanc rem dño meo xpo dñi.Et in eode[illegible] quia xpus dñi est.2.Reg.1.Quare non timuisti mittere manũ tuam vt occideres christum dñi. Ps. 2.Aduersus dñm & aduersus christũ eius. Ps. 104. Nolite tangere christos meos.Esa.45.Hec dicit dñs xpo eiuscyro

ממשח
מִשְׁחָה
Unctio
Scribitur etiã cum duplici mem.& dicitur מִמְשָׁח Mimsach. Ezech.28.Tu cherub extentus.Pro quo hebrei legunt. Tu cherub vnctꝰ. scilicet in regem.& inde מִשְׁחָה Mischa.idest vnctio.Leuit.7.Hec est vnctio aaron & filiorũ eiꝰ.Itẽ מְשָׁה Mesach.in lingua chaldaica significat oleum.Esdre.6. Fru

Oleum.
mentum sal vinum & oleum.

מָשַׁךְ
Trahere.
Attrahere
Ducere.
Adducere.
Abstrahere
Tdef arcꝰ.
protrahere.
Prolõgare.
Elongare.
Masach. Trahere.attrahere.abstrahere.extrahere.ad ducere.tendere.protrahere seu prolongare. Gesi.37 Extrahentes eum de cisterna vendiderunt eũ. Exo.12. Ite tollentes animal per familias vestras.Pro quo hebrei legũt Trahite & tollite vobis pecus.Deut.21.Que nõ traxit iugũ Iudi.20.Ingressi sunt ciuitatẽ & percusserũt eam;pro quo hebrei legũt. Attraxit siue duxit insidians & percussit eam idest populus insidians attraxit siue duxit exercitũ contra ciuitatẽ & percussit eam.Iudi.4.Et duc exercitũ in montẽ tabor. & in codẽ. Ego aũt adducam ad te in torrente cison Sisaram.& in codẽ.5.Qui exercitũ ducerent ad preliandũ. Iob.21.Et post se omnes homies trahit.& in eo.40.An extrahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum in rete suo.Eccl's.2. Abstrahere a vino carnem meã. Canti. 1.Trahe me post te curremus.Esa.5.Ve qui trahitis iniquitatem.Hiere.31.Ideo attraxi te miserãs. Ezech.32.Et attraxerunt eam & oẽs populos eius. Osee.11.In funiculis Adã trahã eos.Significat etiã tẽdere arcum: eo quod attrahitur chorda eius.3.Reg.22.Vir quidã tetẽdit arcum. Item significat protrahere siue prolongare.Exo.19.Cum ceperit clangere buccina.Pro quo hebrei legũt. Cũ protraxerit buccinã.i.cum vox buccine fuerit lõgior atq; cõcissior. Et simile verbum põitur.Ios.6.vbi dicitur. Cum insonuerit vox tube longiõr atq; cõcissior.Nee.9. Et protraxisti super nos annos multos.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam expectãtis.i.que prolongatur.Esa.14.Et dies eius nõ elongabuntur.& in codẽ.18. Ad gentẽ cõuulsam & dilaceratã. Pro quo hebrei legunt. Ad gentem prolongatam & depilatam aut conuulsam.Ezech.12.Non prolongabitur vltra

מָשֵׁךְ
Attractio
omnis sermo meus.& inde מְשֵׁךְ Mesech.i.attractio siue prolongatio.Iob.28.Trahitur autem sapiẽtia de occultis. Pro quo hebrei legunt. Attractio aũt sapientie de occultis. Ps. 125.Mittentes semina sua. Pro quo hebrei legunt. Portãs attractionem siue prolongationem sementis.Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hẽ.ve.trãstulit portans florem

מֶשֶׁךְ
Mosoch.
sementis.Est etiã מֶשֶׁךְ Mesech.nomen prouincie vel gẽtis q̃ latine dicitur mosoch.a mosoch filio iapheth dicta. Gen. 10.Et mosoch & thiras. Ezech.38.Principem capitis mosoch & tubal.& secũdum hoc legũt hebrei illud.Ps.119. vbi nos habem⁹.Heu mihi quia incolatus meus plongatꝰ est. ipsi legunt.Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch.&

משכים
Emissarii.
sequitur Habitaui cum habitantibus cedar.& inde מְשֻׁכִים Moschim.Pro quo btus Hieronymus trãstulit emissarios. Hiere.5.Equi amatores in feminas & emissarii facti sũt mihi.Quod aliqui hebrei exponunt equi de mosoch, qui sũt equi robustissimi atq; lasciui.

מָשַׁל
Masal. Dominari.preesse.cõparare. parabolizare.i. parabolam vel prouerbium cõponere vel assumere. Gen.1.Et preessent diei & nocti.& in eodẽ.4. Et tu dñaberis illius.& in eodem.37. Aut subiiciemur ditioni tue. Pro quo hebrei legunt. Aut dominãs dñaberis nostri.& in eodẽ 45.Et ipse dñatur in oĩi terra egypti. Deut.15. Dominaberis nationibus plurimis:& tui nemo dñabitur. Iudi.8. Dominare tu nostri.1.Paralip.29.Tu dñaris omnium. Ps. 65.Qui dñatur in virtute sua.Ps.105. Dominati sunt eorũ qui oderunt eos.Esa.40.Et brachiũ eius dñabitur.& in eo dẽ.28.Qui dñamini super populũ istum. Dañ.11.Nec secũ dum potentiã illiꝰ qua dñatus est.Zach.6. Et dñabitur sup solio.& in eo.9.Et potestas eius a mari vsq; ad mare. & ide

מֹשֵׁל
Princeps
Dñator.
Mosel.i.dominãs seu princeps.Ps.104.Princeps populorũ & dimisit eum. Esa.52. Dominatores eius inique agunt.& inde הֶמְשֵׁל Hamsel.i.dñari. verbum infinitiuum tertie cõiugationis.Pro quo beatus Hieronymus trãstulit

הֶמְשֵׁל
Potestas.
Dominatio
potestatẽ. Iob.25.Potestas & terror apud eũ.& inde מֶמְשָׁל Mimsal.i.dominatio.Dañ.11. Et dñabitur ditionẽ.i.dominatione.Scribitur etiã cũ he vel tau in principio.& dicitur מַמְשָׁלָה Memsala siue מַמְשָׁלֶת Memseleth.i.dñatio seu dominium.potestas.Gen.1.Luminare maius vt preesset diei. Pro quo hebrei legunt. Lumiare maius in dominiũ seu in

ממשלה
ממשלת
Dominiũ.
potestatẽ diei.& in codẽ.Et luminare minus vt preesset nocti.i.in dominiũ noctis.Ps.135.Solem in potestatẽ diei.Ps 144.Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Dañ.11.Multa eĩ dñatio eius.& in plurali מַמְשָׁלִים Mimsalim siue מַמְשָׁלוֹת Memsaloth.1. Paralip.26. Semeie filio eius nati sunt filii prefecti familiarum suarum.Pro quo hebreo. In dñationes familiarum suarum.& est sensus sicut in littera nra.Ps.113.Israel potestas eiꝰ.quod in hebreo legitur pluraliter.s.potestates vel dñationes eius. Ps.135. Lunã & stellas in potestatem noctis.Pro quo hebrei legũt. Lunã & stellas in potestates noctis.Significat etiã predicta dictio cõparare siue assimilare vel parabolizare.i.parabolam vel prouerbiũ assumere vel dicere aut narrare.Nu.21. Idcirco dicitur in prouerbio.Pro quo hebrei legũt. Idcirco dicebãt

Potestas.
Dominatio
ממשלים
ממשלות
Dñationes.
potestates.
Cõparare.
prouerbiãtes.i.parabolas vel prouerbia dicentes.Iob.17. Posuit me quasi prouerbium vulgi.& in eodẽ.30. Assimilatus sum fauille & cineri.& in eodẽ.41. Non est potestas super terram que ei cõparetur. Vbi vtrũq; significatũ cõplectitur translatio nostra pro vna dictione hebraica.Ps.26.Et assimilabor descendẽtibus in lacũ.Ps.48.Comparatus est iumentis insipiẽtibus.Ezech.16.Omnis qui dicit vulgo prouerbium:in te assumet istud dicens.& in eodẽ.17.Et narra parabolam domui Israel.& in eodẽ.18. Si erit vltra vobis parabola hec in prouerbium.& in eodẽ. Quid est q̃ inter vos parabolã vertitis in prouerbiũ.& in eo.20. Per parabolas loquitur iste.& inde מָשָׁל Masal.i.prouerbiũ seu parabola.cõparatio.assimilatio. Nu.23. Et assumpta parabola ait.Deut.28.Et eris perditus in prouerbiũ & in fabulã.1. Reg.9. Vnde & exiuit prouerbiũ num & saul inter prophetas.Et in eodẽ.24.Sicut dicitur in prouerbio antiquo.1. Reg.4.Locutus est quoq; salomõ tria milia parabolas. p̃s. 48.Inclinabo in parabolã aurem meã.Prouer.1.parabole salomonis filii dauid.Et in eodẽ.Animaduertet parabolã.

Prouerbium dicef.
Assimilaf.
Prouerbium sumef
Narraf parabolam.
Per pabolas loqui.
מָשָׁל
prouerbiũ.
Parabola

מְשֹׁךְ
procuratio
מְמֻשָׁךְ
Siccitas.
Mesec. Procuratio.gubernatio.siccitas.Gen.15. Et filius ꝓcuratoris domus mee iste damascus eliezer. Ponitur etiã pro siccitate.& tunc scribitur cũ duplici mem: & dicitur ממשך Mimsac. Soph.2. Siccitas spinarũ & acerbus salis.vide etiam de hoc infra in dictione שְׁמַךְ Sacac.,

מֶתֶג
Frenum.
Camus.
מתג Metheg.frenum.camus.2.Reg.8. Et tulit dauid frenum tributi de manu filistiim.Ps.31.In camo & freno maxillas eorum constringe. Prouer.26. Flagellum equo & camus asino.Esa.37.Et frenum in labiis tuis.

מָתָה מְתִים Viri. Homines.

מָתָה Matha.vir.homo.mortalis.& solum inuenitur in numero singulari.f. מְתִים Methim siue מֵתֵי Methe. Deut.2. Viris ac mulieribus ac paruulis. Iob.11. Tibi soli tacebūt homines. Ps.16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. Pro quo hebrei legunt. A viris manus tue domine a viris siue a mortalibus de mundo. vnde beatus hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. A viris manus tue dñe qui mortui sunt in profundo. Esa.3. Viri tui gladio cadent. Et quādo iungitur cum dictione מִסְפָּר Mispar que significat numerum. tunc ambe dictiones significant paucos siue paucissimos idest viri qui facile possint numerari. Geñ.31. Nos autem pauci sumus. Deut.4. Et remanebitis pauci.& in eodem.33. Et sit parnus in numero.

Pauci.

מָתַח Erpādere. אַמְתַּחַת Saccus. אַמְתְּחוֹת Sacci.

מָתַח Mathach. extendere. expandere. Esa.40. Et expādit eos sicut tabernaculū ad inhabitandū.& inde אַמְתַּחַת Amthachath.i.saccus. Geñ.42. Apertoꝫ vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio.& in eodē.44. Ponere in ore sacci iunioris. & in plurali אַמְתְּחוֹת Amthachoth. vt in eodem. Imple saccos eorum frumento.

מָתַי Quando.

מָתַי Mathai. Quando. aduerbium interrogandi. Iob.7. Quando cōsurgam. Ps.40. Quādo morietur. Ps.41. Quando veniam & apparebo ante faciem dei. Ps.118. Quādo consolaberis me. & in eodē. Quando facies de persequētibus me iudicium. & recipit in principio littera lamed. & dicitur לְמָתַי Lemathai. Exo.8. Constitue mihi quando deprecer pro te. & quando preponitur ei dictio עַד Aad. que significat vsqꝫ: tunc ambe dictiones significant vsquequo siue quousqꝫ. Ps.6. Et tu domine vsquequo. Ps.79. Quousqꝫ irascēris super orationē serui tui.

לְמָתַי Quando. Vsqquo. Quoqꝫ.

מִתֹם Sanitas.

מְתֹם Methom. sanitas. integritas. Ps.37. Non est sanitas in carne mea. Esa.1. A planta pedis vsqꝫ adverticem non est in eo sanitas.

מִתְנַיִם מָתְנֵי Lumbi.

מָתְנַיִם Mothen. Lumbus. & solum inuenitur in numero plurali.f. מָתְנַיִם Methenaim siue מָתְנֵי Mothne.i. lumbi. 2.Reg.20. Dependente vsqꝫ ad ilia. Pro quo hebrei legunt vsqꝫ ad lumbos. 3.Reg.18. Accinctis lumbis currebat ante achab. Iob.40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer.30. Gallus succinctus lūbos. & in eodē.31. Accingit fortitudine lumbos suos. Hiere.1. Tu ergo accinge lūbos tuos. Ezech.9. Et atramentariū scriptoris habebat in lumbis suis. Ponitur etiam. pro renibus. Exo.12. Renes vestros accingetis.& in eodē.28. A renibus vsqꝫ ad femora. 4.Reg.1. Zona pelicea accinctus renibus.

Renes.

מָתַק In dulce dinē verti. Dulcē esse Dulcoraf.

מָתַק Mathac. Dulcorare.i.dulcem facere: siue dulcem esse aut in dulcedinem verti. Exō.15. In dulcedinē verse sunt. Iob.20. Cum enim dulce fuerit in ore eius malū.& in eodem.21. Dulce fuit glareis cocyti. Pro quo hebrei legunt. Dulces fuerunt ei lapides torrētis.& in eodē.24. Dulcedo illius vermis. Pro quo he.le. Dulcis est illi vermis siue dulcis fuit vermi. vtroqꝫ enim modo potest intelligi secundū litteram hebraicā. Ps.55. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. Pro quo hebrei legūt. Qui simul dulcorauim? secretum. vnde beatus hieronym? in psalterio iuxta he.ve. trā stulit. Qui simul habuimus dulce secretum. Prouer.27. Et bonis amici cōsiliis anima dulcoratur. & inde מְתֶק Méthec idest dulcedo. Iudi.9. Quomodo possum deserere dulcedinem meā. Prouer.16. Et qui dulcis est eloquio: maiora reperiet. Pro quo hebrei legūt. Et dulcedo labiorū addit doctrinam siue eruditionē. & in numero plurali scribitur cum duplici mē & dicitur מַמְתַּקִּים Mamthachim. Cantī.5. Gutur illius suauissimum. Pro quo hebrei legūt. Guttur illius dulcedines. Et inde מָתוֹק Mathoc.i.ducis. Iudi.14. Quid dulcius melle. Eccls.11. Dulce est lumen. Cantī.2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Esa.5. Ponentes amarū pro dulci & duce in amarum. Ezech.3. Quasi mel dulce. Et in plurali מְתוּקִים Methuchim. Ps.18. Et dulciora super mel & fauū.& in gñe femínino מְתוּקָה Methuca. Eccls.5. Dulcis est somnus operanti. Et in hebreo sōnus est generis femínini.

מְתֶק Dulcedo.

מַמְתַּקִּים dulcedines.

מָתוֹק מְתוּקִים Dulcia. מְתוּקָה Dulcis.

De incipientibus a littera, ן Nun.

נָא Na. Dictio est obsecrātis vel exhortātis.i.nunc.eia.obsecro. Geñ.50. Nos quoqꝫ oramus vt seruo dei patri tuo dimittas iniquitatē hanc. Pro quo hebrei legūt. Et nunc dimitte obsecro iniquitatē seruorū dei patris tui. Exo.11. Dices ergo omni plebi. Pro quo hebrei legūt. Loquere nunc ad aures populi. Nu.12. Obsecro dñe mi.& in eodē. Ne fiat hec quasi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obsecro fiat quasi mortua.& in eodem. Deus obsecro sana eam. Ps.117. Saluū me fac. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Salua obsecro. vbi ponitur הוֹשִׁיעָה נָא Osia na. Pro q̄ osana canit ecclesia.i.salua obsecro: vel salua nūc. est etiam quasi syllabica adiectio: & ideo aliqñ ōmittitur in translatione nostra. Geñ.15. Suspice celū. Pro quo hebrei legunt. Suspice nunc celum. & in eodē.18. Si inueni gratiā in oculis tuis. Pro quo hebrei legūt. Si nunc inueni gratiā in oculis tuis.& in eodē. Descendam & videbo. pro quo hebrei legūt descendam nunc. Et in eodē.19. Educam eas ad vos. Pro quo he.le. Educam nunc eas ad vos. Cantī.3. Surgam & circuibo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgā nunc: vel eia surgam & circuibo ciuitatē. Scribitur etiā cum aleph in principio & dicitur אָנָּא ána. Geñ.50. Obsecro vt oblitiscaris sceleris fratrum tuorū. Ps.117. O dñe saluū me fac. De quo vide supra in littera aleph in suo loco. Item נָא Na.i.crudum. Exo.12. Non comedetis ex eo crudum quid. Item נֹא No. nomen proprium loci. Pro quo beatus hieronymus trāstulit Alexandriā. cui cōcordat translatio chaldaica. Ezech.30. Et faciam iudicia mea in alexandria.

נָא Na

נָאד Nod. vter. lagena. Ps.55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Pro quo hebrei legūt. Pone lachrymā meā in vtre tuo siue in lagena tua. Ps.118. Quia factus sum sicut vter in prūina. Et aliquādo scribitur cum vau & aleph. Iudi.4. Que aperuit vtrem lactis. Et in plurali נאדות Nodoth. Ios.9. Vtres vini scissos.& in eodē. Vtres vini nouos implemimus.

נָאַם Dicere. Dixit.

נָאַם Naam siue נאם Neum. dicere. loqui. Ps.35. Dixit iniustus vt dereliquat in semetipso. Ps.109. Dixit dñs domino meo. Esa.37. Et ciuitatē hanc non ingredietur dicit dñs. Hiere.4. Erit in die illa dicit dñs. & in eodem.23. Qui assumunt linguas suas & aiunt dicit. Vbi secundū beatū hieronymū subintelligitur dñs. Nam in hebreo nō habetur dñs. & secundū aliquos hebreos inde deriuatur נֶאֱמָנִים Neemanim.i. prudētes siue eloquētes. Pro quo btūs hieronymus transtulit veraces: deriuatū ab אָמֵן Amen qd̄ significat vere siue fideliter. Iob.12. Cōmutans labium veraciū.

נָאַף Mechari. adulterare.

נָאַף Naaph. mechari. adulterare. Exo.20. Nō mechaberis Leuit.20. Si mechatus quis fuerit cū vxore alterius & adulteriū perpetrauerit cum cōiuge pximi sui morte moriatur & mechus & adultera. vbi pōitur verbū & noia ab eō deriuata. Iob.24. Oculus adulteri obseruat caliginem. Hiere.7. Adulterari. iurare mēdaciter. Et in eodem. Et mechati sunt in vxores amicorum suorum. Ezech.16. Quasi mulier adultera que super virum suū inducit alienos. Et inde נאופים Niuphim.i. adulteria. Ezech.23. Et dixi ei que attrita est in adulteriis. Reperitur etiā cū duplici pe. Osee.2. Et adulteria sua de medio vberum suorum.

אָנָּא Obsecro.

נָא Crudum.

אֹ Alexādria

אֵד Vter.

אֹדוֹת Vtres.

אָמַר Dicere.

אָמַן Eloquēte Veraces

אָף Mechari adultera

נאץ Naas. Detrahere. blasphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracūdiā pducere. florere: seu pullulare Nu.14. Vsqueq̄ detrahet mihi ppls iste. & in eo. Ne quisq̄ ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem.16. Scietis q̄ blasphemauerint dominū. z. Reg.12. Verumtamen quia blasphemare fecisti inimicos nomē domini. Ps. 106. Et consilium altissimi irritauerunt. Prouer.1. Et detraxerunt vniuersi correctioni mee. Et in eodem.5. Et increpationibus nō acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legūt Et increpationem blasphemauit siue odiuit cor meum. Esa.5. Et eloquium sancti israel blasphemauerūt. Et in eodem.52. Tota die nomen meū blasphematur. Hiere.14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ. 2. Et in opprobrio & in indignatione furoris sui. Pro quo hebrei legūt. Et opprobrauit in indignatione furoris sui. Et inde נאצה Niasa. idest opprobrium seu blasphemia. 4. Reg.19. Dies tribulationis & increpationis & blasphemie dies iste. Et in plurali נאצות Niasoth. Nec.9. Fecerunt blasphemias grādes. Ezech.35. Audiui vniuersas blasphemias tuas. Item נאי Naas. i. florere seu pullulare. Eccl's.12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione יש nos.

נאץ Detrahere. Blasphemare. Irritare. Opprobrare. נאצה blasphēia. נאצות blasphēie. נאי florere.

נאק Naac. Gemere. exclamare. Iob.24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech.30. Et gement gemitib9 interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et inde נאקה Naaca. idest gemitus. Exo.2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נאקות Naacoth. vt Ezech. 30. vbi supra.

נאק Gemere. נאקה Gemitus. נאקות Gemitus.

נאר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledicere. Ps.88 Auertisti testamentum serui tui. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Attenuasti pactum serui tui. Threñ.2. Maledixit sanctificationi suc. Malach.3. Et in penuria vos maledicti estis.

נאר Attenuare. Maledicere

נבב Nebub. vanum. inane. concauum. De quo vide supra in littera beth in dictione בוב Bub.

נבב

נבא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu.11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in castris. 1. Reg.10. Ipsoq̄ prophetātes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodē. Quod esset cū prophetis & prophetaret. Et in eodem.18. Et prophetabat in medio domus sue. Sed in translatione chaldaica in predicto loco habetur. Et insaniebat in medio domus. i. loquebatur seu garrulabatur sicut insanus. 3. Reg.18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet. 1. Paralip.25. Sub manu asaph prophetātis iuxta regem. Hiere.33. Prophetant in baal. & in eodem.28. Suscitet dominus verba tua que prophetasti. Et in eodem.32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem.37. Vbi sunt prophete vestri qui pphetabant vobis. Ezech.5. Vaticinare ad prophetas israel. Et in eo.13. Que prophetant de corde suo. Et in eodem.37. Vaticinare de ossibus istis. Et in eodem Et prophetaui sicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad spiritum: vaticinare fili hois. Ioel'. 2. Et prophetabūt filii vestri. & inde נביא Nabi. i. ppheta. Geñ.20. Quia ppheta. est. Exo.7. Et aarō frater tuus erit propheta tuus. Deut.13. Si surrexerit i medio tui pphetes. & i eo.34. Et nō surrexit vltra ppheta. Et plali נביאים Nebiim. i. pphete. 1. Reg.19. Qui cum vidisset cuneū prophetarū. & in eo. Num & saul inter prophetas. Et in genere femininо נביאה Nebia. idest prophetissa. Exo.15. Sumpsit ergo maria pphetissa soror aaron. Esa 8. Et accessi ad prophetissam. Nec.6. Sed & noa die prophete & ceterorum prophetarum qui terrebāt me. Quod in hebreo legitur in genere femininо. s. Sed & noa die prophetisse & ceterorum prophetarum.

נבא Vaticiari. נביא Propheta נביאים Prophete נביאה Pphetissa.

נבזבה Nebizba. in lingua chaldaica significat donum vel munus. Dañ. 2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נבזבה Donum.

נבח Nabach. Latrare. Esa.56. Canes muti non valentes latrare. & solum inuenitur in predicto loco.

נבח Latrare.

נבט Nabat. Aspicere. attendere. videre. intueri, considerare. Esa.5. Aspiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legūt. Et aspiciet in terram & ecce tenebre. Vbi secundum hebreos littera nun est de substantia dictionis & non denotat primam personā pluralem. Et cōmuniter scribitur sine nun. Geñ.15. Suspice celum. Et in eodem.19. Noli respicere post tergum. Exo.3. Non enim audebat respicere contra deum. Et in eodē.33. Respiciebantq̄ tergū moysi. Nu.23. Non est idolum in Iacob. Pro quo hebrei legūt. Non aspexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg.2. Et vi debis emulum in templo. 2. Reg.16. Ne respicias vultum eius. Iob.6. Considerate semitas theman. Et in eodem.36. Vnusquisq̄ intuetur procul. Ps.9. Quoniā tu laborem & dolorem consideras. Ps.90. Oculis tuis cōsiderabis. Ps.101 Dominus de celo in terrā aspexit. Ps.103. Qui respicit terram & facit eam tremere. Ps.141. Considerabam ad dexteram. Esa.42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodē. 51. Attendite ad petram vnde excisi estis. Abach.1. Aspicite in gentibus & videte. Et in eode. Et respicere ad iniquitatem non poteris. Et inde מבט Mabat. i. aspectus siue intuitus. Pro quo beatus hieronymus transtulit spem. Esa.20. Et confundantur ab ethiopia spe sua. Et in eodem hec cineerat spes nostra. Zach.9. Quoniā confusa est spes eius.

נבט Aspicere. Respicere. Elidere. Cōsiderare. Intueri. מבט Extendere. Spes.

נבל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarcescere. stultū esse. vilē esse. vilipendere: seu contumeliā facere. Exo. 18. Stulto labore consumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: siue emarcescens emarcesces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg.22. Filii alieni defluxerunt. Ps.1. Et folium eius non defluet. Esa.1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodē .24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodē. Defluxit orbis. & in eodem.28. Et flori decidenti. & in eodem.34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodē. 64. Cecidimus quasi folium vniuersi. Hiere.8. Et folium defluxit. Significat etiam stultum esse: siue stultum apparere. Prouer.30. Et qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublime. Pro quo hebrei legunt. Si stultus fueris siue si stultus apparueris in eleuando. idest postquā eleuatus es. Et sequitur. si enim intellexisses. Item significat vilipendere seu contumeliā facere. Deut.32. Et recessit a deo saluatori suo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit seu contempsit deum salutis sue. Hiere.14. Neq̄ facias nobis contumeliā solii glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas seu neq̄ despicias soliū glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde נבל Nabal. idest vilis. stultus. insipiens. Deut.32. Populе stulte & non sapiens. 1. Reg.25. Super virum istum iniquū nabal: quoniā secundum nomen suum stultus est. Ps.13. Dixit insipiens in corde suo non est deus. Esa.32. Non vocabitur vltra is qui insipiens est princeps. Et in plurali נבלים Nebalim. 2. Reg.13. Et tu eris quasi vnus de insipientibus. Et in plurali femininо נבלות Nebaloth. Iob.2. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Et inde נבלה Nebala idest stultitia. fatuitas. nefas: siue feda res. Geñ.34. Eo quod fedam rem operatus esset. Ios.7. Et fecit nefas in israel. 1. Reg.25. Et sit stultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere stultitiam hanc. Esa.32. Stultus enim fatua loquetur. Osee.2. Et nunc reuelabo stultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitudinem idest feditatem. Et inde נבלה Nebela. idest cadauer seu morticinium

נבל Defluere. Decidere. Cadere. Stultū apparere. Stultū cē. Vilipēdere. Cōtumeliā facere. נבל Stultus. Insipiens נבלים Insipientes נבלות Stulte. נבלה fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia. נבלה

Leuit. 7. Adipem cadaueris morticini. & in eodē. 22. Mor-
morticinū ticinū & captum a bestia. Deut. 14. Quidquid morticinū
Cadauer. Interfect⁹ est ne vescamini ab eo. & in eo. 21. Nō permanebit cadauer
eius in ligno. Ponitur etiam pro interfectis. Esa. 26. Interfe-
נֵבֶל cti mei consurgent. Pro q̄ in hebreo legitur. Cadauer meū
Lagena. consurgent. Item נֵבֶל Nebel. i. lagena seu vter. vel lagūcu-
Vter. la. 1. Reg. 10. Alius portans lagenam vini. & in eodem. 25.
Et duos vtres vini. Esa. 30. Sicut conteret lagenam figuli.
Lagūcula. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. & in eodem.
נְבָל 44. Et lagunculas corū collident. Threñ. 4. Quomō cō-
putati sunt in vasa testea. i. in lagunculas testeas. Item נֵבֶל
Psalterīū Nebel. seu נָבֶל Nabel. i. psalteriū instrumentum musicum
seu lyra. 1. Reg. 10. Et ante eos psalterium & tympanum. Ps
32. In psalterio decem chordarū psallite ei. Ps. 70. Nam &
ego cōfitebor tibi in vasis psalterii. Ps. 91. In decachordo
psalterio. Ps. 150. Laudate eū in psalterio & cithara. & inde
נִבְלִי Concētus נִבְלִי Nible. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōcētū.
Iob. 38. Et concentum celi quis dormire faciet. i. quis cessa
re faciet. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat imbres seu in
מַבּוּל Diluuium nundationes. & inde מַבּוּל Mabul quasi מִנְבּוּל Manbul. i.
diluuium. De quo vide supra in dictione בּוּל Bul.
נָבַע Redūdare. נָבַע Nabaa. effluere. redūdare. emanare. eructare. Prouer.
מַבּוּעַ 18. Torrens redundās fons sapientie. & inde מַבּוּעַ Ma
Fons. būaa. i. fons seu emanatio. Eccl's. 12. Et cōteratur hydria su-
per fontē. Esa. 49. Et ad fontes aquarū portabit eos. Signi
ficat etiam eructare siue loqui aut ebullire vel scaturire. Ps.
Eructare. Loquī. 18. Dies diei eructat verbum. Ps. 118. Eructabunt labia mea
hymnū. Ps. 58. Ecce loquuntur in ore suo. Ps. 77. Loquar
prepositiones ab initio. Eccl's. 10. Muscę morientes perdūt
Ebullire. suauitatē vnguēti. Pro quo hebrei legunt. Muscę mortis fe-
tere & ebullire siue scaturire faciunt oleū pigmentarii. Sed
beatus Hieronymus transtulit sensum. Et secūdū aliquos
אֲבַעְבֻּעוֹת Vesice. hebreos ide deriuatur אֲבַעְבֻּעוֹת Abaabuoth. i. vesice seu am
pule. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera
& vesice turgentes.
נִבְרַשְׁתָּא cādelabrū. נִבְרַשְׁתָּא Nebrastha. in lingua chaldaica significat cande
labrum. Dañ. 5. Manus hominis scribentis con
tra candelabrum.
נֶגֶב Meridies. נֶגֶב Négeb. meridies. auster. Geñ. 12. Et vltra progrediēs
ad meridiē. & in eodem. 13. Reuersusq̄ est per iter quo
venerat a meridie. & in eodem. 28. Et dilataberis ad orien-
Auster. tem & occidentem & septentrionem & meridiem. Ios. 17.
Efrain sit ab austro. 1. Reg. 27. Contra meridiem iude & cō
tra meridiē ierameel & cōtra meridiem ceni. Esa. 30. Onus
iumentorum austri.
נָגַד Iudicare. Nunciare. Annūciare נָגַד Nagad. nunciare. annūciare. narrare. indicare. referre.
explanare. & cōiter scribitur sine nun. Geñ. 3. Quis ēm
indicauit tibi q̄ nudus esses. & in eo. 9. Nunciauit fratrib⁹
suis. & in eodem. 24. Cucurrit puella & nūciauit in domo
matris sue. & in eodem. 49. Vt annunciem vobis que ven-
tura sunt. Exo. 19. Et annunciabis filiis israel. Deut. 71. Et
hoc tibi nunciatū fuerit. & in eo. 26. Profiteor hodie corā
dño. i. annūcio hodie corā dño. Ruth. 2. Nunciata sunt mihi
omia que feceris socrui tue. & in eodē. Indicauitq̄ ei apud
quem esset operata. Iob. 1. Et euasi ego solus vt nūciarē tibi
Ester. 2. Necdū proderat Ester patriā & populū suū. Pro q̄
hebrei legūt. Necdū idicauerat Ester populū suū & natiui
tatem suam. Iob. 26. Quē docere voluisti. Pro quo hebrei
legūt. Cui annunciasti seu indicasti sermones. Eccl's. 10. Et
qui habent pennas annūciabūt suiam. Hiere. 20. Persequi-
mini & persequamur eum. Pro quo hebrei legunt. Annun-
ciate & denunciemus eum. idest dicamus cōtra eum falsum
testimonium. & in eodem. 36. Nunciare debemus regi oēs
sermones istos. & in eodem. Indica nobis quomodo scripsi
sti. & in lingua chaldaica significat trahere siue abstrahere
seu prolongare. Dañ. 3. Fluuius igneus egrediebatur a fa-
Egredi. cie eius. Pro quo hebrei legunt. Fluuius igneus attrahebā-
Attrahere. tur a facie eius. & in translatione chaldaica cōmuniter poni
נֶגֶד tur pro hoc verbo מָשַׁךְ Masaach. de quo supra dictum est in
littera mem. Item נֶגֶד Néged. idest coram. ante. in conspe-
Coram. ctu. contra. e regione. ex aduerso. Geñ. 31. Necetur corā fra-
tribus nostris. & in eodem. Pone hic coram fratribus meis.
Contra. 1. Reg. 19. Nunc corā dño est xp̄us eius. Ps. 50. Et peccatum
meum contra me est semper. Ps. 108. Fiant cōtra dominū
semper. Prouer. 21. Non est cōsilium contra dominū. Esa.
40. Omnes gentes quasi non sint: sic sunt coram eo. Et re-
נְגֶד cipit caph in principio & dicitur כְּנֶגֶד Chenéged. Geñ. 2.
Faciamus ei adiutorium simile sibi. Pro quo hebrei legunt
Faciamus ei adiutorium quasi coram eo siue quasi ante eū.
quod sic exponūt hebrei. quod stet corā eo vel quod sit sēp
in conspectu eius ad obsequendū ei. Scribitur etiā cū lamed
לְנֶגֶד Contra. Ante. in principio & dicitur לְנֶגֶד Leneged. Nu. 22. Quia puersa
est via tua mihiq̄ cōtraria. idest cōtra me. Ps. 5. Nec perma
nebunt iniusti ante oculos tuos. Ps. 13. Non est timor dei an
te oculos eius. Ps. 25. Quoniam misericordia tua ante ocu-
los meos est. Scribitur etiam cum mem in principio & dici
מִנֶּגֶד tur מִנֶּגֶד Minéged. Geñ. 21. Seditq̄ e regiōe procul. 2. Reg.
E regione. ex aduerso 18. Et tu stares ex aduerso. Ps. 37. Aduersum me appropin
Aduersus. Contra. quauerunt & steterunt. Prouer. 14. Vade cōtra virum stul-
נֶגְדָּה tum. & aliquando scribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה
In cōspectu Negda. Ps. 115. In conspectu omnis populi eius. Item נָגִיד
נָגִיד Dux. Princeps Nagid. idest dux seu princeps. 1. Reg. 9. Et vnges eum du-
cem super populum meum israel. & in eodem. 10. Ecce vn-
xit te dominus super hereditatem suam in principem. 2. Pa
ralip. 32. Qui percussit omnem virum robustum & bellato
rem & principem. Prouer. 28. Dux indigens prudētia mul
tos opprimet. Esa. 58. Ducem & preceptorem gentibus. Et
נְגִידִים res magne in plurali נְגִידִים Negidim. & ponitur pro rebus magnis &
preciosissimis. Prouer. 8. Quoniam de rebus magnis locu
tā sum.
נָגַהּ Splendere. Illuminare נָגַהּ Naga. splendere. fulgere. illuminare. Iob. 18. Neq̄ splē
debit flāma ignis eius. & in eo. 22. & in viis tuis splēde
bit lumē. Ps. 17. Dñs de⁹ me⁹ illumiāt tenebras meas. Esa.
15. Et luna nō splendebit in lumine suo. & inde נֹגַהּ Nóga
Splendor. idest splendor. Ezech. 1. Et splēdor in circuitu ei⁹. Abach.
3. Splendor eius vt lux erit. & in lingua chaldaica scribitur
נְגַהּ cum aleph in fine & dicitur נְגַהּא Nighà. Et ponitur pro au
rora. Dañ. 6. Tunc rex primo diluculo cōsurgens. Pro quo
נְגֹהוֹת Splēdores he. le. Tunc rex diluculo surrexit in aurora. & in pl̄ali נְגֹהוֹת
Negohoth. Esa. 59. Splendorē & in tenebris ambulamus.
Pro quo hebrei legunt. In splēdoribus quasi in tenebris am-
bulamus.
נָגַח Cornu pcutere. Ventilare נָגַח Nagach. cornu percutere. siue cornu petere. cornu im-
pellere seu ventilare. Exo. 21. Si bos cornu percusserit.
& in eodem. Si bos cornupeta fuerit. Deut. 33. In ipsis ven-
tilabit gentes. Ps. 43. In te inimicos nostros ventilabimus
cornu. Ezech. 34. In cornibus vestris ventilabatis omnia
infirma. Dañ. 8. Vidi arietem cornibus ventilantem. Poni
Pugnare. tur etiam pro preliari vel pugnare. vt in eodem. 7. Pugna-
Preliari bant in mari magno. & in eodem. 11. Et in tempore prefini
to preliabitur aduersus eum rex Austri.
נָגַל Falx. נָגַל Nagal mutato nun in mem. vt dicatur מָגַל Magal. q̄si
מַנְגָּל Mangal. significat falcem. vt Ioel. 3. Mittite falcē
De quo vide supra in dictione מָגַל Magal.
נָגַן Nagan. psallere. canere. 1. Reg. 16. Querant hominem
scientem psallere in cithara: vt q̄n arripuerit te spiritus

dei malus psallat manu sua.Et in eodē.Et percutiebat manu sua.Pro quo hebrei legūt. Et psallebat manu sua.4.Regum.3.Cumq; caneret psaltes.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. idest cumpsalleret psallēs vel psaltes.Ps.67.Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. Esa.38.Et psalmos nostros cantabimus.vbi ponitur etiam verbum & nomen ab eo deriuatum.idest psalmos nostros psallemus.Et inde נְגִינָה Negina.idest psalterium aut organum seu aliud instrumentum musicum.vt in titulo.Ps.60. Vbi dicitur in finem in hymnis psalmus dauid. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit .Victori super organum psalmus dauid.& in plurali נְגִינוֹת Neginoth.vt in titulo.Ps.4.Vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid.pro quo beatus hieronymus transtulit Victori in psalmis.

Conere.

נְגִינָה

Organum.

נְגִינוֹת

Carmina. Psalmi.

נָגַע Nagaa.tangere.attingere.impellere.pertingere. peruenire.percutere.seu flagellare.Gen.3.Ne comederemus & ne tangeremus illud.Et in eodem.20.Et non dimisit te vt tangeres eam. & in eodem. Qui tetigerit hominis huius vxorem.Et in eodem.Sicut & nos nihil tuorum attigimus.Exo.4. Tetigitq; pedes eius. Et in eodem.12. Et aspergite ex eo superliminare.Pro quo hebrei legunt. Et facite tangere superliminare ac duos postes de sanguīe. Et in eodem.19.Ne tangatis fines eius. Et in eodem.Manus non tanget eum.Leuit.5.Sin autem non potuerit offerre pecus.Pro quo hebrei legunt.Sin autem non attigerit manus eius sufficientiam pecudis: & est sensus sicut in littera nostra.Ruth.2.Vt nemo molestus sit tibi.p quo hebrei legunt.Vt nemo tangat te.1.Reg.10. Exercitus quorum tetigerat deus corda.Iob.5.non tanget te malum. Et in eo.6.Que prius nolebat tangere anima mea. ps.103. Qui tangit mōtes & fumigant.Esa.6.Et tetigit os meum. Significat etiam pertingere.seu peruenire.1.Paralip.28. Ita vt vsq; ad celum pertingeret vestra crudelitas.Canti.2 Tempus putationis aduenit.Esa.16.Vsq; ad iazer peruenerunt.Item significat flagellare seu plagare vel percutere. Gen.12.flagellauit autem dominus pharaōem plagis magnis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum:ac si diceret plagauit plagis magnis.Ios.8.Iosue vero & omnis israel cesserunt loco simulantes metum & fugientes. Pro quo hebrei legunt.Et percussi sunt iosue & omnis israel ante eos & fugerunt. idest ac si essent percussi fugerunt.2. Paralipo.27.Eo quod illico sensisset plagam domini.pro quo hebrei legunt.Eo quod plagasset seu percussisset eum dominus.Ps.72.Et cum hominibus non flagellabuntur. Et in eodem. Et fui flagellatus tota die.Esa.53. Et nos putauimus eum quasi leprosum.pro quo hebrei legunt. Et nos putauimus eum plagatum.idest plagis percussum seu flagellatum.Et inde נֶגַע négaa.idest plaga. seu percussio. Exo.11.Adhuc vna plaga tangam pharaonem. Leuit.13. Plaga lepre si fuerit in homie.ps.37.aduersum me appropinquauerunt & steterūt.pro quo hebrei legūt ex aduerso plage mee steterunt.vnde beatus Hiero.in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit quasi contra lepram meā steterunt.Et in plurali נְגָעִים Negaim.Gen.12. Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis.

Tangere.

Attingere

Pertiger. aduenire. Peruenir Flagellar

Plagare. Percutere

נֶגַע plaga.

Lepra. נְגָעִים plage.

נָגַף Nagaph.Percutere.ledere.vulnerare.impellere.impīgere.Exo.12.percutiens egyptios.Et in eodem.Ingredi domos vestras & ledere.idest percutere.Et in eodem.21 Et percusserit quis mulierem pregnantem. Et in eodem. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit.Deut.28.Tradatte dominus corruentem ante inimicos tuos. pro quo hebrei legunt.Det te dominus percussum ante inimicos tuos.Iudi.20.putauerunt enim solito eos more cedere. i.percutere.pro quo hebrei legunt.Et dixerunt filii Beniamin percussi sunt ante nos.Et in eodem.Filii autem beniamin cum se inferiores esse vidissent.pro quo hebrei legunt. Et viderunt filii beniamin quoniam percussi essent.1.Regū. 26.Quia nisi dominus percusserit eum.2.Reg.10.Et quoniam corruissent coram israel.idest percusi essent. Et in eodem.12.percussitq; dominus paruulum.3.Reg.8.Si fugerit populus tuus israel inimicos suos.pro quo hebrei legūt Si percussus fuerit populus tuus israel ante inimicos suos. 2.Paralip.13.perterruit dominus hieroboam & omnem israel.pro quo hebrei legunt.Et percussit deus Ieroboam & omnem israel.Et in eodem.17.Exterruitq; dominus ethiopes.idest percussit.Esa.19.Et percutiet dominus egyptū plaga :& sanabit eam.ponitur etiam pro impingere seu offendere.ps.90.ne forte offendas ad lapidem pedem tuum Prouer.3.Et pes tuus non impinget.Hiere.13.Antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. & inde נֶגֶף négeph.idest percussio seu plaga.Exo.30. Et non erit plaga in eis : cum fuerint recensiti.Nume.16. Et plaga desecuit.Et in eodem.quam iam vastabat incendium .pro quo hebrei legūt. Et ecce inceperat plaga in populo.Scribitur etiam cum meni in principio loco nun & cum he in fine & dicitur מַגֵּפָה magepha.idest plaga seu mortalitas. vt in eodem.Et plaga cessauit.Et in eodem .postquam quieuit interitus.idest postquam quieuit plaga.Et in eodem.25.que percussa est in die plage.Et in eodem.26.postquam noxiorum sanguis effusus est:pro quo hebrei legunt . Et factum est post plagam.Et in plurali מַגֵּפוֹת magephoth . Exo . 9. Mittam omnes plagas meas in cor tuum.

Pterrere

Exterrere.

Offendere

Impigere נֶגֶף

plaga.

מַגֵּפָה plaga.

מַגֵּפוֹת plage.

נָגַר nagar.defluere.decurrere.detrahere.2.Reg.14. Quasi aque dilabimur super terram.pro quo hebrei legūt. Et quasi aque que defluunt seu decurrunt super terram.ps 74.Et inclinauit ex hoc in hoc.pro quo hebrei legunt. & decurrere seu defluere fecit ex eo.vnde beatus hieronym? in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Et propinauit ex eo.Thren.3.Oculus meus afflictus est.pro quo hebrei legunt.Oculus meus defluxit. idest effudit lachrimas Mich.1.Sicut aque que decurrunt in preceps . significat et detrahere.vel tradere.Iob.20. Detrahentur in die furoris domini.ps.62.Tradentur in manus gladii.Prouer.21.Rapina impiorū detrahet eos.Hiere.18.Et deduc eos in manu gladii.idest trade seu detrahe eos i manu gladii.Ezech. 35.Et concluseris filios israel in manu gladii . Mich. 1. Et detraham in vallem lapides eius.Ponitur etiam pro extendere.ps.76.manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.manus mea nocte extenditur.

Defluere .

Decurrere

Detrahere. Tradere . Deducere. Cōcludere

Extendere נָגַשׁ

Accedere.

נָגַשׁ nagas.accedere.appropinquare . Gen.19 . Recede illuc.pro quo hebrei legunt.Accede illuc.Et in eodem 27.Accede huc vt tangam te.Et in eodem . Accessit ille ad patrem.Et in eodem.Accede ad me & da mihi osculum . Et in eodem.33.Donec appropinquaret frater eius. Et in eodem.Et appropinquantes ancille & filii earum incurrauti sunt:accessit quoq; lia cum pueris suis.Et in eodem.44 Accedens autem propius iudas.Et in eodem.45. Accedite inquit ad me & cum accessissent.Exo.24.Soluscq; moyses accedet ad dominum & illi non appropinquabunt . Et in eodem.34.Timuerunt prope accedere.Et in eodem.venerunt ad eum etiam omnes filii israel.pro quo hebrei legunt. Accesserunt ad eum.Deut.25.Accedet mulier ad eū. Ruth.2.veni huc & comede panem.id est accede huc.2.Regum.1.Accede irrue in eum.Esa.29.Eo quod appropin-

Appropinquare.

quauſt populus iſte. Et in eo. 45. Accedite ſimul qui ſalua
ti eſtis de gentibus. Et in eo. 49. Fac ſpaciū mihi vt habi-
tem. Pro quo hebrei legunt. Accede mihi vt habitem. ideſt
accede illuc vt facias mihi ſpacium. Et in eo. 65. Non ap-
pinques mihi. Amos. 9. Qui dicunt non appropinquabit
Et inde verbū tertie coniugationis. ideſt appropiquare fa-
Afferre. Offerre. cere. applicare. ſiue afferre vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi
inquit cibos. Et in eo. Quos cum oblatos comediſſet. Pro
Applicare Adducere. quo hebrei legunt. Et obtulit ei & comedit. Exo. 20. Offe-
rat cum dominus diis: & applicabitur ad oſtium. 1. Reg. 15
Adducite ad me Agag regem. ideſt afferte ſiue applicate
ad me. 2. Reg. 3. Et pedes tui non ſunt compedibus aggra-
uati. ideſt non fuerunt applicati compedibus.

נגש Nagas. cum puncto cebolet in littera ſin. exigere. re-
Repetere. petere. affligere. anguſtiare. Deut. 25. Repetere nō po
teris quia annus remiſſionis eſt. Et in eodem. A peregrino
Exigere. & aduena exiges. 4. Reg. 23. Et vnūquēq; iuxta vires ſuas
exegit tam argentū quam aurū. Eſa. 58. Et oēs debitores
Affligere. Corruere. vros repetitis. Ponitur ēt pro affligere. 1. Reg. 15. Afflictus
enim erat populus. Item ponitur p corruere. Eſa. 3. Et cor
ruet populus vir ad virum. ſed ēt in predicto loco hebrei le
gunt. Et exiget populus ſiue anguſtiabit vel affliget. Poni
tur etiam pro offerre. ſicut ſupra נגש Nagas cū puncto ſe-
Offerre. bolet vt. Eſa. 55. Oblatus eſt quia ipſe voluit. & inde נגש no
נגש ges. ideſt exactor. Exo. 5. Precepit ergo in die illa prefectis
Exactor. operum & exactoribus populi. & in eo. Igitur egreſſi pre-
fecti operū & exactores ad populū dixerūt. Eſa. 14. & ſubii
ciēt exactores ſuos. Et in eo. Quomodo ceſſauit exactor.

נד Ned. acervus. moles. Exo. 15. Stetit vnda fluens. p quo
acervus. moles. hebrei legunt. Steterunt. quaſi acervus ſeu quaſi moles
fluēta ſeu fluentes. ſaque. Ioſ. 3. In vna mole conſiſtent. Et
in eo. Et ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant. pro quo
he. le. Steterunt in acervo vno ſiue in vna mole.

נדד Nadad. mouere. cōmouere. ammouere. recedere. fuge
Fugere. re. Geñ. 31. Fugiebatq; ſomnus ab oculis meis. i. āmo-
tus eſt vel receſſit. Eſter. 6. Noctem illam rex duxit inſom-
Recedere. Mouere. nem. p quo he. le. In nocte illa āmotus eſt vel receſſit ſō-
nus regis. Iob. 15. Cum ſe mouerit ad querendum panem
Et in eo. 20. Et tranſiet ſicut viſio nocturna. ideſt mouebi-
Ammouere. tur vel recedet ſicut viſio nocturna. Et in eo. 18. Et de orbe
tranſferet eū. Pro q̄ he. le. Et de orbe āmouebit eū. Et ī eo.
42. Et mouerūt ſuper eū caput. ps. 30. Qui videbant me
foras fugerunt a me. ps. 67. Rex virtutum dilecti dilecti.
Pro quo he. le. Reges exercituū mouebūtur. Poteſt etiā de-
riuari a dictione דוד Dod. que ſignificat dilectū. vnde bea-
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Reges
exercituū federabuntur. Eſa. 10. & nō fuit qui moueret pē-
Migrare. Recedere. Reſilire נדוד nā. Et ī eo. Migrauit madmena. i. mota eſt vel receſſit mad
mena. Hiere. 50. Recedite de medio babylonis. Oſee. 7. ve
eis qm̄ receſſerunt a mē. Naum. 3. Reſiliet a te. Et in eo. Sol
ortus eſt & aduolauerunt. i. receſſerunt. Et inde נדוד nedud
Motus i. motus ſeu commotio. ps. 54. Ecce elongaui fugiens. p
quo he. le. Ecce elongabō motum. ideſt longe mouebor.
נדודים & in plu. נדודים Nedudim. pro quo beatus hieronymus
Dolores. מדת tranſtulit dolores. Iob. 7. Et replebor doloribus vſq; ad te
nebras. & inde מדת Midath. quaſi מנדת Mindath. i. motus
Motus. ſeu cōmotio. Iob. 7. Et rurſum expectabo veſperam. Pro
quo he. le. Et motus ſeu cōmotio veſpere. Vide etiā de hoc
infra in dictione נור Nud. & inde נדה Nida. i. menſtruata.
נדה ſeu mēſtruū aut immūda. eo quod ꝓpter ſui imūdiciā erat
Meſtruata Meſtruus ām̄ota vel ſeparata a viro & a templo. Leuit. 12. Iuxta dies
ſeparatiōis mēſtruate. & in eo. iuxta ritū fluxus menſtrui.
Et in eo. 15. Et que mēſtruis temporibus ſeparatur. Threñ.

1. facta eſt ieruſalem quaſi polluta menſtruis. Ezech. 18. Ad
mulierem menſtruatā nō acceſſerit. Ponitur ēt pro immun
da vel inmūdicia. 2. Paralip. 29. Et auferte omnē immūdi- Immūdicia Immūda.
cia de ſanctuario. Eſdre. 9. Terra immūda eſt iuxta immūdi-
cia populorum ceterarū terrarū. Ezech. 7. Et aurum eorū
in ſterquiliniū erit. i. in immūdiciā erit. Ponitur ēt p aqua
qua immundi aſpergebantur. Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit aſperſionē vel expiationē aut luſtrationē. Nu. 19
vt fit multitudini filiorum iſrael in cuſtodiā & in aquā aſp- Aſperſio.
ſionis. Et in eo. Qui aqua aſperſionis nō eſt aſperſus. Et in
eo. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Et in eo. Omnis
qui tetigerit aquas expiationis. Luſtratio. Expiatio.

נדב Nadab. voluntarie ſeu ſponte offerre. vltroneū offer- נדב
re. ſeu liberalē eſſe. indulgere. ſponte promittere ſeu Vltroneus offerre.
polliceri. Exo. 25. Ab omni homine qui offert vltroneus ac
cipietis eas. Et in eo. 35. obtulerūt mēte promptiſſima at- Mente deuota offerri
q; deuota. Et in eo. Mente deuota obtulerūt. Iudi. 5. Qui Sponte offerre.
ſponte obtuliſtis de iſrael animas veſtras. 1. Paralip. 29. Et Pollicerī. Sponte promittere.
ſi quis ſponte offert. & in eo. Pollicīti ſunt ītaq; principes.
Et in eo. & letatus eſt populus cū vota ſponte promitterent
Et ī eo. In ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec
. i. ſponte obtuli. & inde נדבה Nedaba. i. ſpōtaneū vel illud נדבה
quod volūtarie datū vel offertur. Exo. 35. Voluntaria dño Volūtaria
dedicauerūt. Et in eo. 36. Mane vota populus offerebat. i.
vota voluntaria offerebat. Ezech. 46. Cum aūt fecerit prī-
ceps ſpontaneū. & in plu. נדבות Nedaboth. ps. 67. Pluuiā Spōtanea. נדבות
volūtariā ſegregabis deus. Quod in hebreo legitur plura- Volūtarie
liter. Ps. 109. Tecū prīcipiū in die virtutis tue. Pro quo bea Spōtanei
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Populi
tui ſpontanei in die fortitudinis tue. Poteſt ēt legi ſic. Popu
li tui principatus ſiue tecum principatus in die virtutis tue
vt infra dicetur. Ps. 118. Volūtaria oris mei beneplacita fac Volūtaria. נדיב
dñe. & inde נדיב Nadib. i. voluntarius. vltroneus. liberalis volūtarius
Exo. 35. Omnis voluntarius & prono animo offerat. Poni
tur etiā pro principe vel duce. eo qd debet eſſe liberalis &
vltroneus. Eſa. 32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt
princeps. Et in eo. Princeps vero ea que digna ſunt prīcipi Princeps Duces.
cogitabit. & ipſe ſuper duces ſtabit. vbi pro ducibus pōitur נדיבות
נדיבות Nediboth. i. ea que digna ſunt duci vel principi. & ī נדיבים
plu. maſculino. נדיבים Nedibim. Ps. 46. Principes popu- Pricipe
lorū congregati ſunt. ps. 112. vt collocet eum dñs cū prīci-
pibus cū principibus populi ſui. & in ge. fe. נדיבה Nediba. נדיבה
Ps. 50. Et ſpū principali confirma mē. & in hebreo eſt ge. pricipalis
fe. quia ſpūs qui in hebreo dr̄ רוח Ruach aliq̄n eſt gn̄is femi
nini aliq̄n maſculini. Ponitur ēt נדיבה Nediba pro deſide נדיבה
rio. Iob. 30. & abſtulit quaſi ventus deſideriū meū. & dicūt Deſiderīū
aliqui hebrei q̄ in predicto loco accipitur pro anima que ē
pars principalior in homine.

נדה Nada. abiicere. āmouere. ſeparare. Eſa. 66. Dixerūt fra נדה
tres veſtri odientes vos & abiicentes. Amos. 6. qui ſe- Abiicere. Separare.
parati eſtis in die malo. Item נדה Nede. i. merces. ſ. meretri נדה
cis. Ezech. 6. Omnibus meretricibus dātur mercedes. ſcri- Merces
bitur ēt cū alio nū in fine & dr̄ נדן nēden. De quo vide infra נדן
in ſuo loco. Item נדה nida. ideſt menſtruata ſeu immunda.
De quo vide ſupra in dictione נדד nadad.

נדבך nidbach. in lingua chaldaica ſignat ordinē. Eſd. 6. or נדבך
dies de lapidib⁹ ipolitis tres: & ordō de lignis nouis. Ordo.
נדח Nadach. aberrare. abiicere. eiicere. repellere. expelle- נדח
re. impellere. Deut. 13. Vt errare te faceret de via. Et Errare. abſtrahere aberrare
in eodē. Quia voluit te abſtrahere a dñō deo tuo. pro quo
hebrei legunt. Quia voluit te facere aberrare a dom̄o deo
tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis ſue. ideſt
aberrare fecerunt. Et in eodem. 19. Et ſecuris fugerit manū

Pro quo hebrei legunt. Et aberrauerit siue impulsa fuerit manus eius/securi. & in eo. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem. Et in eodem. 30. si ad cardines celi fueris dissipatus. ideſt fueris expulsus siue eiectus. 2. Regū 14. Ne penitus pereat qui abiectus est. Et in eo. & nō reuocat eiectum suum. Et in eo. 15. Et impellat super nos ruinā Iob. 6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. pro quo hebrei legunt. Et prudētia seu sapientia recessit a me. De quo vide supra in dictione יָשָׁה Iasa. Ps. 147. Dispersiones israel cōgregabit. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Eiectos israel congregabit. Esa. 8. Et caligo persequens. i. implens siue eiciens. Et in eo. 11. Et congregabit profugos israel. pro quo hebrei legunt. & congregabit eiectos siue expulsos israel. Et in eodem. 13. & erit quasi damula fugiens. i. aberrans siue eiecta Hiere. 27. Vt eiiciam vos & pereatis. Threñ. 2. viderūt aūt tibi assumptiones falsas & eiectiones, vide etiam de hoc supra in dictione דָּחָה Dacha.

Errare
Expellere.
Eblicere.

Impellere
Recedere.

Eiicere.

נֵדֶן Vagina

נֵדֶן Néden. vagina. 1. Paralip. 21. Et conuertit gladiū suum in vaginam. Dañ. 7. Ego daniel territus sum in his. p quo hebrei legunt. Ego daniel in medio vagine. i. constrictus & afflictus ac si essē in medio vagine. Et aliqui hebrei dicunt q; inde deriuatur verbum יָדַן Iadon. pro quo beatus hieronymus transtulit permanebit. Geñ. 6. Non permanebit spiritus meus in homine. Pro quo ipsi legūt. Non vaginabitur spiritus meus in homine. i. non permanebit sicut gladius in vagina. De quo vide supra in dictiōe דִּין dun

יָדַן Permāet

נֵדֶן Item נֵדֶן Néden. i. donū meretricis. Ezech. 16. Tu autem dedisti mercedes cunctis āmatoribus tuis.

נֵדֶן Merces.

נָדַף Impellere Proiicere

נָדַף Nadaph. impellere. repellere. proiicere. Iob. 13. Cōtra folium quod vento rapitur. i. quod vēto impellitur vel proiicitur. & in eodem. 32. Deus proiecit eum: non homo Ps. 1. Sed tanquā puluis quē proiicit ventus. Ps. 67. Sicut deficit fumus, deficiant. Pro quo hebrei legunt. sicut impellitur fumus impelles. scilicet eos. Esa. 41. sicut stipulam vēto raptam. ideſt impulsam vel propulsatam.

נָדַר Vouere Polliceri

נָדַר Nadar. vouere. polliceri. Geñ. 28. Vouit etiā iacob votū dicēs. Nu. 30. Si qs virorū votū dño vouerit. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri absq; peccato eris. 2. Reg. 15. Vouens enī vouit seruus tuus. Ione. 1. & voverunt vota. & inde נֵדֶר Néder. i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim. i. vota. vt in locis predictis.

נֵדֶר Votum

נְדָרִים

נָהָה Lanere carmē lugubre. Cantare. Lamētari.

נָהָה Naha. Lamentari. plangere. canere. s. carmē lugubre. languere. Ezech. 32. Gane carmen lugubre super multitudinem egypti. Mich. 2. Et cantabitur cantiq̄ cū suauitate dicentiū: depopulatione vastati sumus. pro quo hebrei. Et lamentabitur lamentū lamentabile seu lugubre dicentium: depopulatione vastati sumus. Et est idem sensus cū littera nostra. nam cum dicitur cantabitur canticum intelligitur lugubre: sicut supra Ezech. 32. Significat etiam languere. Dañ. 8. Et ego daniel lāgui. De quo vide supra in dictione הָיָה Haia. Ponitur etiam pro requiescere. 1. Reg. 7. & requieuit omnis domus israel post dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et planxerunt seu ingemuerunt omnis domus israel post dominum. ideſt cum plāctu & gemitu dominum quesierunt. Sed si scribatur cum littera cheth que est quasi eiusdem figure sicut he. tunc significat requiescere. sicut est in littera nostra. & inde נְהִי Nehi. i. lamentum seu lamentatio aut planctus. Hiere. 9. Super montes assumam fletum ac lamentum. Et in eodem. Quia vox lamentationis audita est de sion. Et in eo. Docete filias vestras lamentum. Et in eodem. 30. vox in excelso audita ē lamentationis. Ezech. 27. Et assument super te carmen lugubre & plangent. Amos. 5. Eos qui sciunt plangere. Pro quo hebrei legunt. Eos qui sciunt planctum seu lamentū. Scribitur etiam sine iod & dicitur נֹהָה Nóha. Ezech. 7. Et non erit requies in eis. Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis. ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios. q; si scribatur cum littera cheth vt dicatur נֹחַ nó ach. tunc significat requiem sicut est in littera nostra.

Languere
Rafeſcere

נְהִי Lamentum
Lamētatio

Carmē lugubre.

נָהָה Requies.
Lamētatio

נָהַג Minare.

נָהַג Naha g. Minare. ducere. adducere. cōsuescere. assuefacere. Geñ. 31. Tulitq; omnem substātiam suam & greges Pro quo hebrei legunt. Et minauit omnem gregem suum & substantiam suam. Et in eodem. 31. Vt clam me abigeres filias meas. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est cor meū & minasti seu duxisti filias meas. Exo. 3. Cumq; minasset gregem. Et in eodem. 10. Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa. 1. Reg. 30. Tulit vniuersos greges & armēta & minauit āte faciem suam. 2. Reg. 6. Oza autem & Aio minabant plaustrum. 4. Reg. 4. Mina & propera. Et in eodem. 9. Preceps enim graditur. Pro quo hebrei legūt. stulte enim minat. s. exercitū vel seipsum. Ps. 79. Qui deducis velut ouē Ioseph. Esa. 60. Et reges eorū adducātur. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Naum. 2. Et ancille eius minabātur gementes. significat etiam assuefacere. Eccls. 2. Et animum meum transferre ad sapientiam. pro quo hebrei legunt: Et cor meum assuefacerem in sapientia. & inde מִנְהָג Minhag. i. consuetudo. Pro quo beatus hieronymus transtulit incessum. 4. Reg. 9. Est autem incessus quasi īcessus ie hu filii Namsi.

Minare.

Inducere.

Minare.

Deducere.
Adducere.

Assuefacere.
מִנְהָג
Incessus.

נָהַל Minare.
Portare.
Sustētare.

נָהַל Nahal. minare. ducere. portare. sustētare. Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim vestigia operis. ideſt vestigia pecoris & parulorum. Exo. 15. Portasti eum in fortitudine tua. Esa. 49. & ad fontes aquarum pōtabit eos. debet legi portabit. significat etiam sustentare. Geñ. 47. Sustētauitq; eos illo anno. Esaie. 51. Non est qui sustentet eam. & inde נַהֲלֹלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus transtulit foramina. Esa. 7. Et in omnibus fructetis & in vniuersis foraminibus. Hebrei vero dicūt q; significat quoddam genus arboris humilis.

נַהֲלֹלִים Foramina

נָהַם Gemere.
Fremere.
Frendere.

נָהַם Naham. fremere. frendere. gemere. rugire. Prouer. 5. Et gemas in nouissimis tuis. Et in eodem. 19. Sicut fremitus leonis ira regis: ideſt fremit sicut leo. Esa. 5. & frēdet & tenebit predam. Et in eodem. Et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. Pro quo hebrei legunt. & fremet super eum in die illa sicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. s. נַהֲמָה Nahama. ideſt fremitus siue gemitus. ps. 35. rugiebā a gemitu cordis mei.

נַהֲמָה Gemitus.

נָהַק Rugire

נָהַק Nahac. rugire. clamare. vociferari. Iob. 6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam. Et in eo. 30. Qui inter huiusceodi letabantur. pro quo hebrei legunt. Inter arbusta clamabant seu rugiebant.

נָהַר Fluere.
Affluere.
Confluere

נָהַר Nahar. fluere. confluere. affluere. illuminare. illustrare Esa. 1. & fluent ad eum omnes gentes. Et in eodē. 60. Tunc videbis & affluues. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et illuminaberis. Hiere. 51. Et confluent ad bona domini. Et in eodem. 51. Et non confluent ad eum vltra gentes. & inde נָהָר nahar. ideſt fluuius seu fluuien. Geñ. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Iob. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. ps. 45. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Ps. 79. Et vsq; ad flumen propagines eius. & in plurali. נְהָרִים neharim secūdum terminationem masculinorum. Iob. 20. non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes. Esa. 33. Locus fluuiorum ri

נָהָר Flumen.
Fluuius.

נְהָרִים Flumina.

Fluuius.

ui latiſſimi. Abach. 3. Nunquid in fluminibus iratus es domine. reperitur etiam נְהָרוֹת Neharoth. ſecūdū terminationem femininorum. p̄s. 23. Et ſuper flumina preparauit eā. Ps. 88. Et in fluminibus dextera eius. Ps. 136. Super flumina babylonis. Eſa. 19. Et deficient flumina. Item נָהָר nahar ideſt illuminare. p̄s. 33. Reſpicite ad eum & illuminamini. Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem primam ſignificationem ſequens tranſtulit: Reſpicite ad eum & confluite. & inde נְהָרָה Nehara. ideſt lumē. Iob 3. Nec illuſtretur lumine. Dañ. 2. & lux cum eo habitat. Et inde נְהִרוּ Nehiru. ideſt ſcientia. Eo q̄ eſt lumen intellectus: vt in eodem. 5. Scientia & ſapientia inuente ſunt in eo. Et inde מִנְהָרוֹת minharoth. ideſt ſubterranee ſpelunce vel antra. vbi ſunt feneſtre & fiſſure per quas lumen ingreditur. Iudi. 6. fecerūtq̄ ſibi antra & ſpeluncas in montibus.

Flumina. נְהָר
Illuminaſ
נְהָרָה
Lumen
נְהִרוּ
Scientia.
מִנְהָרוֹת
Antra.

נוא No. irritum facere. ſubuertere. infringere. ſeu contradicere verbis alicuius. prohibere. & ſcribitur cum iod in medio: loco vau. Eo quod eſt verbum tertie coniugationis. Nu. 30. Si autem ſtatim vt audierit contradixerit pater Et in eodem. Eo quod contradixerit pater. Et in eo. 32. cur ſubuertitis mentes filiorum iſrael. Et aliqū ſcribitur ſine aleph. vt p̄s. 140. Oleum autem peccatoris nō impinguet caput meum. pro quo hebrei legunt. Oleum autem primū ſeu principale non prohibebit vel non deſeret caput meū. & inde תְּנוּאָה Thenua. ideſt querela ſeu querimonia. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vltionem. Nu. 14. & ſcietis vltionem meam. & in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth. Iob. 33 Quia querelas in me repetit. & aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat occaſiones. Alii vero dicunt q̄ ſignificat deſertiones ſeu diſceſſiones.

cōtradicet
ſubuertet.
Prohibebit
תְּנוּאָה
Querimonia.
Vltio.
תְּנוּאוֹת
Querele.

נוב Nub. germinare. fructificare. creſcere. p̄s. 61. Diuitie ſi affluant. ideſt ſi creuerint vel germinauerint. p̄s. 91. adhuc multiplicabuntur in ſenecta vberi. pro quo beatus hieronymus in p̄ſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Adhuc fructificabunt in ſenectute. Prouer. 10. Os iuſti parturit ſapientiam. pro quo hebrei legunt. Os iuſti fructificat ſeu germinat ſapientiam. ſ. ad modum arboris que germinat fructus ſuos. Zach. 9. Et vinum germinans virgines. & inde נִיב nib ideſt fructus. Eſa. 57. Creans fructum labiorum. Malach. 1 Et quod ſupponitur contemptibile eſt. pro quo hebrei legunt. Et fructus eius contemptibilis eſt. Vnde beatus hieronymus in explanationibus ſuper hoc loco ſic ait. fructus autem altaris ignis eſt: cibuſq̄ ignis hoſtie vel holocauſta. Et inde תְּנוּבָה Thenuba. ideſt fructus. & reperitur tantū in numero plurali. Threñ. 4. Quoniam iſti extabuerunt cōſūpti a ſterilitate terre. pro quo he. le. A fructibus terre. i. pp defectū fructuū terre. & eſt idē ſenſus cum littera noſtra.

Germinare.
Fructificare.
נִיב
Fructus.
תְּנוּבָה
Fructus.

נוד Nud. mouere. commouere. mobilē ſeu vagū eē. auferre. conſolari. Geñ. 4. Habitauit profugus in terra. ideſt habitauit mobilis ſeu inſtabilis in terra. 2. Reg. 23. Preuaricatores autem quaſi ſpine euellentur vniuerſi. ideſt mouebuntur ſiue auferentur. pro quo hebrei legunt. Quaſi ſpina mota vel commota. Eſa. 24. & auferetur quaſi taberna culum vnius noctis. Hiere. 18. Et mouebit caput ſuū. Et in eo. 50. Et moti ſunt & abierunt. Et in eodem. Recedite de medio babylonis. Pro quo hebrei legunt. Mouemini de medio babylonis. Oſee. 7. Ephraim in populis ipſe commiſcebatur. pro quo hebrei legunt. mouebatur ſiue commouebatur. Naum. 3. Quis commouebit ſuper te caput. Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus ſic ait. In hebreo non habetur caput. Sed nos appoſuimus vt ſenſus manifeſtior fieret. Ponitur etiam pro tranſmigrare vel tranſuolare. Ps. 10. Tranſmigra in montē ſicut paſſer.

Mobilē eē
Auferre.
Mouere
Cōmouere
Tranſmigrare.

Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Tranſuola in montem vt auis. Prouer. 26. Sicut auis ad alta tranſuolans. pro quo hebrei legunt. ſicut auis ad mouendum. vide etiam de hoc ſupra in dictione נָדַד Nadad. ſignificat etiam conſolari. eo quod ille qui conſolabatur alium mouebat caput ſuum ſignificās compaſſionem. Iob. 2. Vt pariter venientes viſitarent eū & conſolarentur. Et in eodem. 43. Et mouerunt ſuper eū caput. & in hebreo non habetur caput: ſed ſic: et mouerunt ſuper eum. ideſt conſolati ſunt eum. Hiere. 16. Nec conſoleris eos. Et in eodem. 2. Nec lugeatis ſuper eum fletu. pro quo hebrei legunt. Nec conſolemini ſuper eum. Et in eodem. 48. Conſolamini eum omnes qui eſtis in circuitu ei? & inde נוּד Nud. ideſt motus ſeu commotio. p̄s. 55. Vitam meam annunciaui tibi. pro quo hebrei legunt. Motum meum numeraſti. Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Secretiora mea numeraſti. & additur ei littera men in principio & dicitur מְנוֹד Menod. Ps. 43. Commotionem capitis in populis. Scribitur etiam ſine vau in medio. & dicitur נָד Nad ſiue נֵד Ned. pro quo beatus hieronymus tranſtulit profugum. ideſt inſtabilem. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Eſa. 17. Ablata eſt meſſis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Aceruus ſeu cumulus meſſis in die infirmitatis. Quod etiam poteſt legi ſecundum litteram hebraicam. de quo vide ſupra in dictione נֵד Ned. ſcribitur etiam cum iod in medio loco vau. Iob. 16. Et mouerē labia mea quaſi parcens vobis. Pro quo hebrei legunt. Et motum labiorum meorum non prohiberem. Ps. 35. Et manus peccatorum non moueat me. & inde נִידָה Nida. ideſt mota ſeu inſtabilis. vt Threñ. 1. Propterea inſtabilis facta eſt. Item נאד Nod cum aleph in medio loco vau. ideſt vter ſiue lagena. de quo vide ſupra in ſuo loco.

Tranſuolare.
מְנוֹד
Cōmotio.
נָד
נֵד
Profugus
Ablata
Aceruus.
Inſtabilis
נִידָה
נאד
Vter

נוה Naua. Glorificare. decorare. ſiue decorum vel pulchrum eſſe. Exo. 15. Ipſe eſt deus meus & glorificabo eum. Canti. 1. Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Et in eodem. 4. Quam pulchre ſunt māme tue. Abach. 2. Sic erit vir ſuperbus & non decorabitur. & inde נָוֶה Naua. ideſt decora ſiue ſpecioſa. vt Hiere. 6. Specioſe & delicate aſſimilaui filiam ſion. & inde נָוֶה Naue. ideſt habitaculum ſeu tabernaculum. pulchritudo. decus. ſpecies. Exo. 15. Ad habitaculum ſanctum tuum. Iob. 8. Et pacatum reddet habitaculū iuſtitie tue. Et in eodem. 18. Aſpergatur in tabernaculo ei? ſulphur. Eſa. 33. Oculi tui videbunt ieruſalem habitationē opulentam. Hiere. 23. Et conuertam eos ad rura ſua. ideſt ad habitacula ſua. Ponitur etiam pro pulchritudine vel decore. Iob. 5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim. p̄s. 67. Et ſpeciei domus diuidere ſpolia. Eſa. 27. Et ſpecioſa relinquetur & dimittetur quaſi deſertum. Et in eodem. 32. & ſedebit populus meus in pulchritudine pacis. Hiere. 31. Pulchritudo iuſtitię mons ſanctus. Et in eodem. 49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinem robuſtam. Significat etiam caulam paſtorum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit paſcua. 2. Reg. 7. Ego tuli te de paſcuis. Soph. 2. Et erit funiculus maris requies paſtorū. ideſt caula ſeu paſcua paſtorum. Et in plurali quandoq̄ ſcribitur cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth. Ps. 22. In loco paſcue ibi me collocauit. p q̄ he. le. in habitaculis ſiue in paſcuis herbe. aut in caulis herbe me collocabit. Hiere. 9. Et ſup ſpecioſa deſerti plāctū. & in eo. 25. Et cōticuerunt arua pacis. vbi pṓitur p aruis. Iohel. 1. Quia ignis comedit ſpecioſa deſerti. Et in eo. 2. Quia germinauerunt ſpecioſa deſerti.

Glorificare
Pulchrū eſſe.
Decorare
נָוֶה
Specioſa.
נָוֶה
habitaculū
Habitatio.
Rus.
Pulchritudo.
Species.
Specioſa.
Paſcua.
Caula.
נְאוֹת
Paſcua.
Specioſa.
Arua.

נוח Noách.quieſcere.requieſcere.Geñ.8.Requieuitq; arca
Redeſcere menſe ſeptimo.Exo.20.Et requieuit die ſeptio.Deut.
.Vt requieſcat ſeruus & ancilla tua.1.Reg.25.Locuti ſunt
abal omnia verba hec ex nomine dauid & ſiluerunt.i.
uieuerunt vel ceſſauerunt.ſ.loqui.2.Reg.7.Et opperie
eum.Pro quo hebrei legũt. Et requieſcemus ſuper eũ
.i.cal mur tabimur ſuper eum.Et In eo.21.Et nõ dimiſit a
ues lacerare eos per diem.Pro quo hebrei legunt.& non di
miſit aues requieſcere ſuper eos per diem.ſ.ne eos lacera=
Quieſcere rent.Iob.3.nonne ſilui: nonne quieui. Eſa.10. Requieuit
ſyria ſuper ephraim. Et in eo.11.Et requieſcet ſuper eũ ſpi
ritus domini.Et in eo.57.Requieſcẽt in cubili ſuo.Abach.
3.Et requieſcam in die tribulationis. Et inde verbum ter
tie coniugationis.ideſt requieſcere facere ſiue requiem da
Redez daf. re aut refrigerare.ſeu reponere.Exo.30. Et requiẽ dabo ti
Requieſce re facere. bi.Et in eodem.& requieſcere faciam te.Deut.25.Cũ ergo
dñs deus tuus dederit tibi requiem.2.Reg.7. Et dñs dediſ
ſet ei requiẽ vndiq;. Ioſ.21.Dataq; eſt ab eo pax in omnes
per circuitum nationes.Pro quo hebrei legunt. Requieſce
refecit eos dñs per circuitum.Prouer.29. Erudi filium tu
efrigeraf. um & refrigerabit te.Ezech.5.Et requieſcere faciam indi
gnationem meam in eis.Et ĩ eo.16.Et requieſcet indigna
tio mea in te.Pro quo hebrei legunt.Et requieſcere faciam
indignationem meã in te.ſignãt etiam reponere. Exo.16.
Reponere Quidquid reliquũ fuerit reponite vſq; mane. Et in eo.17
Sin autem paululum remiſiſſet ſuperabat amalech.p quo
hebrei legunt.& qũ reponebat manus ſuas ſupabat Ama=
lech.Ezech.37.Et dimiſit me in medio campi.i.reposuit
me.& in eo.44.Et reponã benedictionem domui tue. Et
נָחַת inde נַחַת Náchath.i.requies.Eccls.4. Melior eſt pugillus
Requies. Silentiũ. cum requie.Et in eo.9. Verba ſapientum audiuntur in ſi=
lentio.i.in requie vel in tranquillitate.& inde מָנוֹחַ mano
מָנוֹחַ ach.i.requies.Ruth.3.Querã tibi requiem.ps.114.Cõuer
Requies. tere anima mea in requiẽ tuã.ſcribitur etiam cũ he in fine
מְנוּחָה & dicitur.מְנוּחָה Menucha.Geñ.49.Vidit requiem q̃ eſſet
Requies. bona.Iudi.21.Nec erat vlla requies morientiũ. Ps.131.hec
requies mea in ſeculum ſeculi.Põitur etiam pro ſepulchro
ſepulchrũ qđ eſt locus requietiõis. Eſa.11.Et erit ſepulchrũ eius glo=
rioſum.Itẽ ponitur p prophetia.Hiere.51. ſaraias aũt erat
prophetia. princeps pphetie.& in plu.מְנוּחוֹת Menuchoth.i. requieti
מְנוּחוֹת ones.Eſa.32.Et in requie opulenta.Quod in hebreo legi=
Requieſtiões tur pluraliter.ſ. in requietionibus opulentis.& inde הַנָּחָה
הַנָּחָה Requies. Hanacha.i.requies.Eſter.2.Et dedit requiem vniuerſis p=
נִיחוֹחַ uinciis.& inde נִיחוֹחַ Nichoach.i.ſuaue vel placens. Geñ.8.
Suauitas vel ſuauiſſima Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis. Leuit.3. In oblatio
nem ſuauiſſimi odoris domini.& in eo.26. Nec recipiam
vltra odorem ſuauiſſimi. Nu.28. Holocauſtum ſuauiſſimi
נִיחוֹחִין odoris atq; incenſi eſt dñi.& in plurali.נִיחוֹחִין Nichochin.
Incẽſum. Dañ.2.Et hoſtias & incenſum precepit vt ſacrificarent ei.
Quod in hebreo legitur in plu.ſ.incenſa.

נוּט Nud.mouere.concutere.ps.98.moueatur terra.& bea
Mouere. Concutere tus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ
tranſtulit.Concutiatur terra. Vide etiam de hoc ſupra in di
ctione מוּט Mot.

נוּלִי Neuali.In lingua chaldaica ſignificat ſterquilinium:
ſterquilinius ſecundum hebreos.Dañ.2.Et domus veſtre publica=
buntur.Pro quo hebrei legunt. Et domus veſtre in ſterqui
linium ponentur.Et in eo.3.Et domus eius vaſtetur.

נוּם Num.dormire.dormitare.Ps.75. Dormierunt ſom=
Dormire. Dormitaf. num ſuum.Ps.120.Neq; dormiet qui cuſtodit te.Et in
נוֹמָה eodem.Ecce non dormitabit.Naum.3. Dormitauerũt pa=
Dormitatio. ſtores tui.& inde נוֹמָה. Numa.ideſt dormitio ſeu dormita
tio.Prouer.23.Et veſtietur pannis dormitatio.Scribitur ẽt
cum thau in principio & dicitur תְּנוּמָה Thenuma.ps.131. תְּנוּמָה
Et palpebris meis dormitationem.& in plurali תְּנוּמוֹת the dormitatio
numoth.Iob.33.Et dormient in lectulo.pro quo hebrei le תְּנוּמוֹת
gunt.In dormitationibus in lectulo.Prouer.24. Paululũ dormitatiõ
dormitabis.Pro quo hebrei legunt.Paululũ dormitationũ
נוּס Nus.fugere. cõfugere.Geñ.14. Et qui remanſerant
Fugere. fugerunt ad montem.Et in eodem.39.Qui relicto in
manu eius pallio fugit.Exo.4.Ita vt fugeret moyſes.Nu.
25.Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo
in vrbes ſuas reuerti poterunt.pro quo hebrei legunt. Et
non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii
ſui vſq; ad mortẽ pontificis.& beatus hieronymus trãſtu=
lit ſenſum.Deut.34.Nec dentes illius moti ſunt. Pro quo
hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius.ideſt humi=
dum radicale non receſſerat:ſiue ſpecioſitas eius non mu=
tabatur propter ſenectutem.Poteſt etiam legi ſic, Nec efu=
gerat.ideſt nec mota fuit maxilla ſeu mandibula illius. Et
ponitur ibi maxilla pro dentibus: ſicut eſt in littera noſtra
vt dictum eſt ſupra in dictione לֶחִי Lecha: Ioſ.8.Fugiem9
& terga vertemus.Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus an
te eos.Et in eodem.10.Cumq; fugerẽt filios iſrael.2.Reg.
18.Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad
eos pertinebit.Eſa.30.Sed ſuper equos fugiemus ideo fu=
gietis.Zach.11.Et fugietis ad vallem montium.Et in eo.ſi
cut fugiſtis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictio
ne נָסַס Naſas.& inde verbũ tertie coniugationis.ideſt cõ=
Cõfugere facere. fugere facere ſiue fugare.Exo.9.fecit confugere ſeruos ſu=
Fugere מָנוֹס os & iumenta in domos. Iudi.6. Vt fugeret madian.Pro
quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian.& inde מָנוֹס
Effugium. Fuga. Refugium Manos.ideſt fuga.effugium.ſiue refugium.Iob.10. Et ef=
fugium peribit ab eis.Ps.141.Periit fuga a me. Hiere.16.
Et refugium meum in die tribulationis.Hiere.46. Fuge
runt concíti.Pro quo hebrei legunt.fugam fugerũt. Scri=
bitur etiam cum he vel thau in fine.Leuit.26. Et ita fugiẽt
quaſi gladiũ.Pro quo he.le.Et fugient fugam gladii.

נוּעַ Noáa.Mouere.commouere.concutere.Nu.32. Et cir=
Mouere. cũduxit eum per deſertum quadraginta annis.Pro quo
hebrei legunt.Et moueri vel commoueri fecit eos per de=
ſertum quadraginta annis.Iob.16.Mouerem & ego caput
meum.Ps.21.Locuti ſunt labiis & mouerunt caput. ps.58
Ipſi diſpergentur ad manducandum. Pro quo hebrei le=
gunt. Ipſi mouebuntur ad manducandum.Et beatus hie=
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu=
Cõmoueri lit.Ipſi vagabuntur ad manducandum.Esa.7. Et commo
tum eſt cor eius & cor populi eius ſicut mouentur ligna ſil
uarum.Et in eodem.19.Et mouebũtur ſimulachra egypti
agitare. a facie eius.Et in eodem.24.Agitatione agitabitur terra
ſicut ebrius.ideſt commotione commouebitur terra.Dañ.
10.Et erexit me ſuper genua mea.Pro quo hebrei legunt:
Et commouit me ſuper genua mea.ideſt commouendo ſi
ue agitando erexit.Amos.4.Et venerunt due & tres ciui
tates ad vnam.Pro quo hebrei legunt.Et mouebuntur due
tres ciuitates ad vnam.Et in eodem.9. Et concutiam in oi
Cõcutere. bus gentibus domum iſrael:ſicut concutitur triticum. Na
um.3. Si concuſſe fuerint cadent in os comedentis. Et in=
נָע de נָע Naa.ideſt mobilis.Pro quo beatus hieronymus tran
Vagus. ſtulit vagus.Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Et
in eodem. Et ero vagus & profugus in terra. Et inde
מְנַעֲנְעִים Menaaneim. ideſt inſtrumenta muſica enea a
concutiendo vel mouendo dicta. Pro quo beatus hiero=
Sistra. nymus tranſtulit ſiſtra. 2.Regum.6.Et ſiſtris & cymbalis.
הֲנַע Et inde הֲנַע Henaa. Nomen proprium loci ſecundum
tranſlationem noſtram. 4. Regum. 18. Vbi eſt deus

sepharuaim Ana & Aua.Hebrei tamen in predicto loco legunt sic. vbi est deus sepharuaim : mouit & dispexdidit. scilicet rex assyriorum omnes supradictos.

נוף Eleuare.

נוּף Nuph.leuare.eleuare.mouere.hinc inde agitare.aspergere.Exo.29.Et sanctificabis eos eleuans coram domino.Et in eodem.Sanctificabisq illud eleuans coram domino.Et in eodem.Et armum quem de ariete separasti. pro quo hebrei legunt. Et armum qui eleuatus est & separatus de ariete. Leuit.8. Qui postquam leuauerunt ea corā domino.Et in eodem.Tulit ergo pectusculū eleuans illud coram domino.Nu.6.Susceptaq rursum ab eo eleuauit in conspectu domini.Et in eodem.8.Cumq leuati fuerint coram domino.Et in eodem.Et offeret Aaron leuitas munera in conspectu domini.pro quo hebrei legūt. Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conspectu domini. Et in eodem. Eleuabitq eos Aaron in conspectu domini .4. Reg.5.Et tangeret manu sua locum lepre.pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum suam ad locum.scilicet lepre. Ps.61. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Pluuiam voluntariam eleuasti deus.Hebrei tamen legunt.

Leuare.

Aspgere.

aspersisti deus.significat etiam aspergere.prouer.7.Aspersi cubile meum myrrha & Aloe.pōitur etiam pro trahere. Quod est hinc & inde mouere.vel eleuare.Esa.10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur.Et in eodem.Quomodo si eleuetur virga.Et in eodem.13. Leuate manum.

Trahere.

agitare.

Ponitur etiā pro agitare vel cribrare.Esa.10.Agitabit manum suam super montem filie sion.Et in eodem.30. Ad pendendas gentes in nihilum.Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatum.Potest etiam legi sic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis.Et inde

Cribrare.

תְּנוּפָה Thenupha.

תְּנוּפָה idest eleuatio siue agitatio.Exo.29.Sanctificabisq pectusculum consecratum.pro quo hebrei legunt. Sanctificabisq pectusculum eleuationis.Leuit.7.Pectusculum eleuationis & armum separationis.Et in eodem .10. Pectusculum quoq quod oblatum est.Pro quo hebrei legunt.Pectusculum quoq eleuationis seu agitationis.Esa.19. A facie commotionis manus domini exercituum.Et in eodem.30. Et in bellis precipuis expugnabit eos.pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis seu agitationis vel commotionis expugnabit eos. Item

Eleuatio.

agitatio.

Cōmotio.

נֹפֶת Fauus.

נֹפֶת Nópheth.idest fauus . ps. 18.Et dulciora super mel & fauum.Prouer.24.Et fauum dulcissimum gutturi meo.Canti.4.Fauus distillans labia tua. Item

נָפַת Naphath.prouincia . regio . sed translatio nostra posuit pro nomie proprio.Ios. 17 . Tertia ps vrbis nopheth.3. Reg.4.benadab cuius omnis nephador.

נָפַת Nopheth.

נוץ Florere

נוּץ Nus.florere.Canti.7.Floruerunt mala punica. Et aliquando scribitur cum iod in medio loco vau.Ps.131.super ipsum autem efflorebit sanctificatio eius.Scribitur etiā cum aleph i medio loco vau. Eccls.12.Et florebit amygdalus.Et inde

Efflorere.

נְצָה Flos Germinat

נְצָה Nisa.idest flos.Genē. 40.& post flores vuas matureſcere.Iob.15.Et quasi oliua proiiciens florem suū. Ponitur etiam pro germinatione.Esa.18. Et immatura perfectio germinabit.Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur

נְצָן Nisan.Canti.2.Flores apparuerunt in terra.vbi ponitur

נְצָנִים Flores.

נְצָנִים Nisanim.Et inde

נִצָּן Scintilla.

נִצָּן Noses cum duplici sade.idest scintilla.Ezech.1.Et scintille quasi aspectus eris.& aliquando scribitur cum iod in prima syllaba.vt Esa.1.Et opus eius quasi scintilla.

נוּר Lucerna.

נוּר Nur.lucerna.Et communiter scribitur sine vau & dicitur

נֵר Ner.Exo.27. Vt ardeat lucerna semper. 1.Reg. 3.Et non poterat videre lucernam dei. Iob. 21. Quotiens lucerna impiorum extinguetur.Ps.17. Quia tu illumínas lucernam meam.ps.118.Lucerna pedibus meis verbū tuū ps.131.Parauí lucernam christo meo.Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur

נִיר Nir.vt.3.Reg.11. Vt remaneat lucerna dauid seruo meo.Et i plu.

נֵרוֹת Neroth.Exo.25.facies & lucernas septem.Nu.8.Cum posueris septem lucernas.Et inde

מְנוֹרָה Menora idest candelabrum. Exo.25.facies & candelabrum ductile de auro purissimo.Et in eodē. 40.Candelabrum stabit cum lucernis suis. Item

נִיר Nir. idest nouale.Prouer.13.Multi cibi i nouálibus patrū.Osee. 10. Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen &verbum ab eo derivatum.ac si diceret. Nouiter arate vobis nouale. Item

נִיר Nir.in lingua chaldaica significat iugū.& sic transtulit beatus hieronymus. Nu. 21. Vbi dicitur iugum ipsorum disperiit. De quo vide supra in dictione

יָרָה Iara. Itē

נוּר Nur siue

נוּרָא Nura.in lingua chaldaica significat ignē Dañ.3.Mittetur in fornacem ignis.Et in eodem.7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

Lucerne.

Candelabrum.

נִיר Nouale.

נִיר Iugum.

נוּר

נוּרָא Ignis.

נוּשׁ Desperare Infirmari

נוּשׁ Nus.desperare.infirmari.ps.68.Improperium expectauit cor meum & miseriam.Pro quo beatus hierōymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.opprobrio cōtritum est cor meum & desperatus sum. Hebrei tamen legunt.Et infirmatus sum.De quo vide supra in dictione

אֲנַשׁ Anas.

נָזַד Coquere. נָזִיד Pulmētū Coctio.

נָזַד Nazad.coquere . scilicet pulmentum.vt Genē.25.Coxit autem iacob pulmentum.& inde

נָזִיד Nazid .idest pulmentū seu coctio.vt in loco predicto &.4.Regū. 4.Et concidit in ollam pulmēti. Et in eodem.Cum gustasset de coctione. Aggei.2.Panem aut pulmentum.

נָזָה aspergere

נָזָה Naza.aspergere.& scribitur sine nun.Leuit.4. Tincto digito asperget septies contra velum . Leuit. 6. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa.Et in eo. 8. Cumq sanctificans asperssisset altare septem vicibus.Nu.8. Aspergantur aqua lustrationis.Et in eodem.19. Ipse quoq qui aspergit aquas lauabit vestimenta sua.Esa. 53. Iste aspget gentes multas.

נָזַל Fluere. נָזַל Defluere Erūpere. Pluere. Stillare. נְזָלִים Riui Imbres Fluenta

נָזַל Nazal.fluere defluere.erumpere :pluere vel stillare. Nu.24. Fluent aque de situla eius. Deut.32.fluat vt ros eloquium meum. Iob.36. Que de nubibus fluunt. ps.147 flauit spiritus eius & fluēt aque. Canti.4.que fluunt impetu de libano. Et in eodem. Et fluent aromata illius. Esa. 64. A facie tua montes defluerēt. Hiere. 9 . Et palpebre nostre defluant aquis. Et in eodem.18. Erumpentes aque frigide. idest defluentes. Ponitur etiam pro pluere. Esa. 45. Et nubes pluant iustum. Et in eodem. 46. Aquam de petra produxit eis. Pro quo hebrei legunt. Aquam de petra stillare fecit vel fluere fecit eis. & inde

נוֹזָלִים Nozlim.idest riui seu fluenta. Ps.77. Et eduxit aquam de petra . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et eduxit riuos de petra. Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent. idest fluenta. Prouer.5 . Et fluenta putei tui. Esa. 44. Et fluenta super aridam. Et inde

מַזָּל Sydus signum celeste.

מַזָּל Mazal.i. Sydus seu signum celeste . Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet

מַזָּלוֹת Signa.

מַזָּלוֹת Mazaloth.4.Regū. 23. soli & lune & duodecim signis.& secundum hebreos propter sui influētiam circa terrena appellantur hoc nomine.

נֶזֶם Inauris Circulus

נֶזֶם Nézem. Inauris ornamentum auris vel naris . Genē. 24. Protulit vir inaures aureas. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet inaurem auream. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci . & in plurali

נְזָמִים Inaures

נְזָמִים Nezamim. Genē. 35. & inaures que erant in auribus eorum. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorum filiorum & filiarum vestrarum auribus. Esa. 3. & gēmas i frō

te pendentes. Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.

נזק Nocere. נזק Nazac. in lingua chaldaica significat nocere seu damnare: aut damnum inferre. Esdre. 4. Et vsq; ad hec noxia perueniet. & in eodem. Et nocens regibus & principiis. Dañ. 6. Et rex non sustinebit molestiam. i. nocumētū. & inde נזק Nézec. i. Damnū. nocumentū. Ester. 7. Nūc aūt hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem. Pro q̄ hebrei legunt. Quia nihil hostis prodest in damno vel cū damno regis.

Damnum

נזר Separare Cōsecrare. Abstinere Nazar. separare. abstinere. consecrare. sanctificare. Leuit. 22. Vt caueant ab his que consecrata sunt. Pro quo hebrei legunt. Et separentur vel abstineant ab his que consecrata sunt. Nu. 6. Et se voluerint domino consecrare. & in eodem. A vino & omni quod inebriare potest abstinebunt & in eodem. Cunctis diebus quibus ex voto domino consecrantur. & in eodem. Omni tempore consecrationis sue. Pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus quibus consecratur vel separatur domino. & in eodem. Vsq; ad completum diē quo domino consecratur. & in eodem. Et consecrabit domino diem separationis illius. Zach. 6. Vel sanctificare me debeo. Pro quo hebrei legūt. vel abstinere aut separare me debeo. s. a cibo & potu. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro abalienare. Esa. 1. Abalienati sūt retrorsum. Osee. 9. Et abalienati sunt in confusione. i. separati sunt. Et de hoc vide supra in dictione זור Zur. & inde נזיר Nazir. idest nazareus. consecratus: vel sanctificatꝰ: aut separatus. s. a vino & omni quod inebriare potest. Gen. 49 Et in vertice nazarei inter fratres suos. Nu. 6. Vir siue mulier cū fecerint votū vt sanctificentur. Pro q̄ he. le. Cū fecerit votū nazarei. & ī eo. Ista est lex cōsecratiōis. p q̄ he. le. Ista est lex nazarei. i. consecrati vel sepati. & in eo. Tunc radetur nazareus ad ostium tabernaculi. & in eodē. Et tradet in manus nazarei. Iudi. 13. Erit enim nazareus dei ab infantia sua & inde נזר Nézer. i. separatio: vel sanctificatio: aut corona seu diadema. Nu. 6. Omni tempore separationis sue nouacula non ascendet super caput eius. & in eodem. Quia consecratio dei super caput eius. & in eodem. Omnibus diebꝰ separationis sue sanctus erit domino. & in eodē. Quoniam polluta est sanctificatio eius. Ps. 31. Super ipum autem efflorebit sanctificatio eius. Ponitur etiam pro coma vel capillis eo quod nazareus nutriebat comā. vt Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. Ponitur etiam pro eo quod separatur a cōmuni vsu. Leuit. 25. Et vuas primitiarum tuarum non colliges. Pro quo hebrei legunt. Et vuas separationis tue. i. quas tibi vt proprias separaueras non vindemiabis: quia debebant esse omnibus cōmunes. Item נזר Nézer. i. corona seu diadema. Exo. 39. Fecerunt & laminam sancte venerationis. Pro quo hebrei legunt. Et fecerunt laminam coronam sanctitatis. Erat em̄ hec lamina circundata fronti pontificis in modum corone. 2. Reg. 1. Et tuli diadema qd̄ erat in capite eius. 4. Reg. 11. Et posui super eū diadema. & inde מנזיר Minezir. i. coronatus seu princeps. Pro quo btūs Hieronymus transtulit custodem. Naū. 3. Custodes tui quasi locuste.

Separatio Cōsecratio Sanctificatio. Capillus. Primitie. Corona. Diadema. Custodes. Abalienare Nazareus Sanctificat Consecrat

נחה Ducere. נחה Nacha. minare. ducere. deducere. dirigere. reponere. collocare. Exo. 15. Non eos duxit dominꝰ per viā terre philistiim. & in eodem. Vt dux esset itineris. & in eodē. 32. Vade & duc populum quo locutus sum tibi. Iob. 12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expādens vel dispergens gentes & deducit eas. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 1. Reg. 22. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Pro quo hebrei legūt. Et deduxit eos ante faciem regis moab. Iob. 38. Et vesperum super fines terre coīsurgere facis. Pro quo hebrei legunt. Et sydus seu vesperum super filios suos deduces: Ps. 22. Deduxit me super semitas iustitie. Ps. 26. Et dirige me in semitam rectam Ps. 76. Deduxisti sicut oues populum tuum. Ps. 77. Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos. Ps. 107. Quis deducet me vsq; in idumeam. Prouer. 6. Cum ambulaueris gradiatur tecum. Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaueris minabit te: Prouer. 18. Et ante principes spacium ei faciet. Pro quo hebrei legunt. Et ante principes deducet cū. Esa. 58. Et requiem tibi dabit dominus semper. Pro quo hebrei legūt. Et deducet seu minabit te dominus semp. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione נח Noach. Significat etiam reponere seu collocare. 4. Reg. 18. Et collocauit eos in Aila & in Abor. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et duxit seu deduxit eos. & secundum hebreos inde deriuatur מנחה Mincha. i. munꝰ. vel donū. De quo vide supra in dictiōe מנה Menach.

Dirigere. Minare. Collocare מנחה

נחל Possidere Hereditare. Nachal. hereditare. possidere. Exo. 32. Et possidebitis eam semper. & in eodem. 34. Nosq; possideas. Leuit. 25. Et hereditario iure transmittetis ad posteros. Pro quo hebrei legūt. Et hereditabitis eos filiis vestris post vos. Nu. 32. Vsq; dum possideant filii israel hereditatem suam. & in eodem. Nec quicq̄ queremus trans iordanem. Pro quo hebrei legunt. Quoniam non hereditabimus cū eis trās iordanē. Nu. 23. Quā diuidetis vobis sorte. Pro quo hebrei legunt. Et possidebitis terram sorte: & in eodem. Per tribꝰ & familias possessio diuidetur. i. possidebitis. & in eodē. Hec sunt nomina virorum qui cum Iosue terram vobis diuidēt Pro quo hebrei legunt. Hec sunt noia virorum qui hereditare facient vos terram. i. diuidendo vnicuiq; hereditatem suam. & in eodem. Vt diuiderent filiis israel terram chanaā Deut. 21. Voluerit q̄ substātiam inter filios suos diuidere. Pro quo hebrei legunt. Et erit in die qua hereditare faciet filios suos. s. diuidendo eis hereditatem. & in eodē. 32. Qū diuidebat altissimus gentes. Pro quo he. le. Qū hereditare siue possidere faciebat altissimꝰ gētes. i. qū diuidebat gētes p terras vt vnaqueq; gens possideret terram ei cōcessam a deo. Ios. 1. Tu enim sorte diuides populo huic terram. i. hereditare facies. & in eodē. 13. Hanc possessionē diuisit moyses in campestribus moab. & in eodem. 14. Hoc est qd̄ possederunt filii israel in terra chanaā quam dederunt eis. idest possidere fecerunt eleazar sacerdos & iosue filius nun. Iob. 7. Sic & ego habui menses vacuos. Pro quo hebrei legunt. Sic possedi mihi menses vanitatis. i. vanos & vacuos. Ps. 81 Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ezech. 22 Et possidebo te in conspectu gentium. Zach. 2. Et possidebit dominus iudam partem suam. & inde נחלה Nachala. i. hereditas. possessio. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionem suam. Nu. 18. Ego pars & hereditas tua. Deut. 18. Dominus enim ipse est hereditas eorum. & in eodem. 32. Iacob funiculus hereditatis eius. Ps. 93. Hereditatem tuam vexauerunt. Ps. 134. In possessionem sibi. & in psalī נחלות Nachaloth. i. hereditates vel possessiones. Reperitur etiā נחילות Nechiloth. vt in titulo. Ps. 5. vbi dicitur in finē pro ea que hereditatem consequitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori pro hereditatibus. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco est nomē cuiusdam instrumenti musici sic nominati. Item נחל Nachal. i. torrens: rius. fluuius vallis. Leuit. 23. Et salices de torrēte. Nu. 13. Pergētes vsq; ad torrentē botri. Ios. 13. Aaroer que sita est in ripa torrentis Arnon. 3. Reg. 7. Et ibi de torrente bibes. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 109. De torrente in via bibet.

Possidere Hereditas נחלה Possessio Hereditas נחלות Hereditates. Hereditates נחילות Hereditates. נחל Torrens.

נַחֲלָה Esa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquãdo ſcribitur cum he in fine & dicitur נַחֲלָה náchla.vt Nu.34. Vſq; ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertranſiuit anima noſtra.Significat etiam vallem . Geñ . 25.Foderuntq; in torrente.ideſt in valle qua torrens defluit tempore pluuiali.Deut.2.Oppido quod in valle ſitũ eſt . Et in eodem. 21.Ducentq; eam ad vallem aſperam atq; ſaxoſam.Ioel.3. Et irrigabit torrentem ſpinarum. pro quo hebrei legunt. Et irrigabit vallem ſetim.ideſt ſpinarum . Et in plurali

Vallis.

נְחָלִים nechalím.ideſt torrentes ſeu valles.Nu.21.Sic faciet in torrẽtibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemoroſe. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob.20.Torrentes mellis & butyri.Eccls.1.Omnia flumina intrant in mare.Reperitur etiam נַחֲלַיִם nachalaím.Ezech.47. quo cunq; venerit torrens viuet. vbi ponitur נְחָלִים Nachalím pro נַחַל náchal.ideſt dualis numerus pro ſingulari.

נְחָלִים Torrẽtes. Valles.

Flumina. נַחֲלַיִם

נחם Nacham.conſolari.conſolationem accipere.penitere penitudinem habere.penitentiam agere·Geñ.5.Iſte conſolabitur nos ab operibus noſtris.& in eodem.24. Vt dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret. Pro quo hebrei legunt.& conſolatus eſt iſaac poſt mortem matris ſue.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum . & in eodem.27.Minatur vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cõſolatur vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem patris.pro quo hebrei legunt.vt conſolarentur eum . & in eodem. Noluit conſolationem accipere. Ruth.2.Quod cõſolatus es me.2.Reg.13.eo quod conſolatus eſſet ſuper Amnon interitum.Iob.29 . eram tamen merentium conſolator.Pro quo hebrei legunt.Sicut qui conſolatur lugentes ſeu merentes.& in eodem.21.Quomodo conſolamini me fruſtra.Ps.68.& qui conſolarentur & non inueni. ps. 76. Renuit conſolari anima mea.ps.118.& conſolatus ſum . & in eodem.fiat miſericordia tua vt conſoletur me.Eſa.1.heu ego conſolabor ſuper hoſtibus meis.Et in eodem.40.conſolamini cõſolamini populo meus.Et in eodem.49 . quia conſolatus eſt dominus populum ſuum . & in eodem . 51. Conſolabitur ergo dominus ſion.Et in eodem . Ego ipſe conſolabor vos.Et in eodem.54.Tempeſtate conuulſa abſq; vlla conſolatione.ideſt que non eſt conſolata.Et in eodẽ 66.quomodo ſi cui mater blandiatur . pro quo hebrei legunt.ſicut vir quem mater ſua conſolatur. Et ſequitur .Ita ego conſolabor vos:& in ieruſalem conſolabimini.Hiere. 31.Et nolentis conſolari ſuper eis. Ezech.5 . Et requieſcere faciam indignationem meam & conſolabor.& inde

Cõſolatio. Cõſolatiões

נֹחַם Nócham.ideſt conſolatio.Oſee.13.Conſolatio abſcõdita eſt ab oculis meis.& in plurali , נִחוּמִים níchumim. ideſt conſolationes.Eſa.57.Et reddidi conſolationes ei & lugentibus eius.Zach.1.Verba conſolatoria . pro quo hebrei legunt . verba conſolationum . & inde נְחָמָה Necha ma.ideſt conſolatio.Iob.6.Et hec mihi ſit conſolatio . ps. 118.Hec conſolatio mea in humilitate mea . Scribitur etiam cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum . & ſolum reperitur in numero plurali.ſcilicet תַּנְחוּמוֹת Thanchunoth.ſiue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob . 15 . Nunquid grande tibi eſt vt conſoletur te deus . pro quo hebrei legunt.Nunquid parum tibi conſolationes dei. ſcilicet ſunt. Et in eodem.21.Et agite penitentiam . pro quo hebrei legunt.Et ſit hoc conſolationes veſtre . ideſt hoc reputetur vobis pro conſolationibus.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.vt infra dicetur.ps.93.Conſolationes tue letificauerunt animam meam.Eſa.66.& repleamini ab vbere conſolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: ſcilicet conſolationum eius . Hiere.16 . & non dabunt eis poꝛ tum calicis ad conſolandum. pro quo hebrei legunt . Et non dabunt eis calicem conſolationum . Item נחם Nicham.ideſt penitẽre.ſiue penitudinem habere . aut penitentiam agere . Geñ.6 . Penituit eum hominem feciſſe in terra . Et in eodem . Penitet enim me feciſſe eos .1 . Regum . 15 . Penitet me quod conſtituerim Saul Regem Et in eodem. Et dominũ penitebat q conſtituiſſet regem Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neq; enim homo eſt vt agat penitentiam. Iob.42. Et ago penitentiam in fauilla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penitebit eum . Hiere.8. Nullus eſt qui agat penitentiam ſuper peccato ſuo . Significat etiã placari ſeu miſereri.i.penitere ſuper malum.Exo.32. Et eſto placabilis ſuper nequitiã populi tui·E in eodẽ. Placatuſq; eſt dominus ne faceret malum. Deut.32. Et in ſeruis ſuis miſerebitur.Ps.105. Et penituit eum ſecundũ multitudinem miſericordie ſue.Ione. 3.Et miſertus eſt ſuper malicíam.Et inde נְחוּם Nechum.i. penitudo. Oſee.11.Paruer conturbata eſt penitudo mea.

Penitere Penitẽtia agere. Placari Miſereri נחום penitudo Nos.

נָחְנוּ Náchnu.nos .pronomen eſt pluralis numeri prime perſone.Threñ.3. Nos iniq; egimus & ad iracũdiam prouocauimus.

Urgere.

נחץ Nachas. feſtinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo enĩ regis vrgébat.Pro quo hebrei legũt. Quoniam erat ſermo regis feſtinatus vel acceleratus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

נחר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in codem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde נַחֲרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trãſtulit fremitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus eſt fremitus equorum eius.

Naris. נַחֲרָה Fremitus

נחש Nachas. experiri ſiue experimento diſcere. augurari , auguria obſeruare . Geñ. 30. Experimento didici quia benedixerit mihi deus propter te.Et in eodem. 44·Ipſe eſt in quo bibit dominus meus & in quo augurari ſolet. Et in eodem. An ignoratis q non ſit ſimilis mei in augurandi ſcientia.Pro quo hebrei legunt. An ignoratis q augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir ſimilis mei.Leuit.19. Nõ augurabimini.nec obſeruabitis ſomnia atq; auguria. 3.Reg.20. Quod acceperũt viri pro omine.i. pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et augurati ſunt viri. 4.Reg.21. Et ariolatus eſt & obſeruauit auguria. Et inde נָחָשׁ Nachas.i.augurium. Nu.23. Non eſt augurium in Iacob. Et in eodem.24. Nequaq; abiit vt ante perrexerat:vt augurium quereret. Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut ſerpẽs Geñ.3.Sed & ſerpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan coluber in via. Exo.4. Que verſa eſt in colubrum.Nu.21. fecit ergo moyſes ſerpentem eneũ. Sed illud quod premittitur fac tibi ſerpentem eneum. Pro ſerpente eneo ponitur in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu oris adurit.Deut.8. In qua erat ſerpens flatu adurens. Vbi ponitur in hebreo נָחָשׁ Nachas שָׂרָף Saraph.i.ſerpens adurens.Iob.26. Obſtreticãte manus eius eductus eſt coluber tortuoſus.Eſa.27. Super leuiathan ſerpẽtem vectem: & ſuper leuiathan ſerpentem tortuoſum.Amos.9. Ibi mãdabo ſerpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachaſim. Nu.21.Serpentes ignitos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis ſerpentes regulos. Item נְחוֹשֶׁת Nechóſeth ſiue נְחוּשָׁה Nechuſa.i.es ſiue ereum. aut eneum. Geñ.4. Faber in cuncta opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in eodẽ.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum quod erat in domo domini confregerunt chaldei & tranſtulerunt es omne in babylonem.i.Paralipo.18.Eris plurimum de quo fecit Salomon mare eneum & columnas &

Cõſolatiõ נְחָמָה Cõſolatio. תַּנְחוּם תַּנְחוּמוֹת תַּנְחוּמִים Cõſolatiõ

Experimẽto diſcere Augurari Cõſulere ſeruare. נָחָשׁ Augurium נְחָשִׁים Serpentes נְחוֹשֶׁת נְחוּשָׁה Es. Ereum. Eneum.

vasa enea. Iob. 16. Nec caro mea enea est. Ezech. 1. Quasi aspectus eris candētis. & in eodē. 16. Quia effusum est es tuū. Et in eodem. 22. Omnes isti es & stagnum. ponitur etiam pro aurichalco. quod est es fusile coloris aurei. 3. Reg. 7. Omnia vasa que fecit hiram regi Salomoni in domo domini de aurichalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָן Nechusthan. Trās latio nostra habet nohestam: idest eneum siue ereum. 4. Reg. 18. Confregitq; serpentem eneum quem fecerat moyses: vocauitq; nomen eius nohestam. & secundum hebreos nun finalis est diminutiua. quasi dicat. Enulus est. idest parum eris est & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשָׁת Nechusath. idest compes. eo q sit ex ere. Threñ. 3. Aggrauauit compedes meos. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechustaim. 2. Reg. 4. Et pedes tui non sunt compedibus aggrauati.

aurichalcū נְחוּשְׁתָן

נְחֻשָׁת Compes.

נְחֻשְׁתַּיִם Cōpedes.

נָחַת Nachath. descendere. opprimere. cōfringere. occumbere. siue occumbere facere. 4. Reg. 6. Quia ibi syri in insidiis sunt. Pro quo hebrei legunt. Quia ibi syri descēdentes. idest castrametati sunt in insidiis in aliquo valle vel profundo. Iob. 21. Et in puncto ad infernum descendunt. Ps. 37. Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quoniam sagitte tue descenderunt in me: & descendit super me manus tua. Hiere. 21. Qui dicitis quis percutiet nos. Pro quo hebrei legunt. Quis descendet super nos: vel quis opprimet nos. Dañ. 4. Et ecce vigil & sanctus de celo descendit. Ioel. 3. Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos. Ponitur etiā pro multiplicare. Ps. 64. Multiplica genimina eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Descendat in ripas vel in valles eius: scilicet pluuia. Ponitur etiam pro componere. ps. 17. Et componens quasi arcum ereum brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et confract? est arcus ereus brachiis meis. De quo vide supra in dictione חַתַת Cathath: quia inde potest deriuari. Et inde

נָחַת Descēdere

Occūbere facere. multiplicar

נַחַת Nachath. idest descēsio. Iob. 17. Putas ne saltem ibi erit requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si simul in puluerem descensio: scilicet mea erit. Potest etiam deriuari à dictione נוֹחַ Noach que significat requiescere. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiam pro terrore. Esa. 30. Et terrorem brachii sui ostendet.

נַחַת Descensio.

Terror.

נָטָה Nata. declinare. inclinare. auertere. tendere. extendere. Nu. 22. Auertit se de itinere. idest declinauit de itinere. Et in eodem. Et nisi declinasset asina de via. Deut. 16. Nec in alteram partem declinent. Iudi. 19. Donec increscat dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies. 1. Reg. 8. Sed declinauerūt post auariciā. 2. Reg. 2. Et vade ad dexteram siue ad sinistram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad dexteram siue ad sinistram. 3. Reg. 2. Quod Ioab declinasset post adomiam & post Salomonem non declinasset. Esdre. 7. Et in me inclinauit misericordiam suam. Iob. 21. Viam eius custodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem. 31. Si declinauit gressus meus de via. Ps. 17. Et inclinauit celos & descendit. Ps. 61. Tanq; parieti inclinato. Ps. 72. Mei autem pene moti sunt pedes. Pro quo hebrei legunt. Mei autem pene inclinati vel declinati sunt pedes. Ps. 85. Inclina domine aurem tuam: et exaudi me. Ps. 101. Dies mei sicut vmbra declinauerunt. Ps. 118. Inclina cor meum in testimonia tua. Et in eo. inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiões tuas Ps. 140. Ne declines cor meum in verba malicie. Prouer. 4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam. Et in eodem. Ne declines ad dexteram neq; ad sinistram. Esa. 30. Declinate a me semitam. Et in eodem. 66. Ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacem. Hiere. 6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Pro quo hebrei legūt. Quia inclinate sunt vmbre vesperi. Et in eodē. 15. Et quasi viator declinans ad manendum. Et frequenter scribitur sine nūn & etiam sine he. vt in aliquibus locis predictis & in sequentibus. Osee. 11. Et declinaui ad eum vt yesceretur. Vbi ponitur אֵט At: & sola littera tet est essentialis illius verbi. nam littera aleph īdicat primā personam futuri: & propter vau coniunctionem precedentem fit de futuro preteritum. vt dictum fuit in arte grāmatica. Significat etiam נָטָה Nata Tendere siue extendere. Geñ. 26. Extendit tabernaculum suum. Et in eodem. 33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculū. Pro quo hebrei legunt. In qua extenderat tabernaculum suum. Exo. 6. Ac redimam vos in brachio excelso. debet legi in brachio extēto. Et in eodem. 14. Extende manum tuam super mare. Et in eodem. Cum q; extendisset Moyses manum. Nu. 24. Vt valles nemorose. Pro quo hebrei legunt. vt valles extente seu inclinate. 4. Reg. 21. Et extendam super ierusalem funiculum samarie. Iob. 9. Qui extendit celos solus. Ps. 103. Extendens celos sicut pellem. Prouer. 1. Extendi manum meam. Esa. 3. Et ambulauerunt extento collo. Amos. 2. Et super vestimētis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & super vestimentis pignoratis extenderunt se siue inclinauerunt se: idest accubuerunt: sicut est in littera nra. Zach. 1. Et perpendiculum extendetur super Ierusalem. Et inde מִטָּה Mita. idest lect?, lectulus. reclinatorium. Geñ. 47. Conuersus ad lecti caput. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectulum. Canti. 3. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt. Ezech. 23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos. 6. Qui dormitis in lectis eburneis. Et inde מוּטָה Mute. idest declinatio seu auersio a via recta. Ezech. 9. Et ciuitas repleta est auersione. Et inde מַטֶּה Mate. idest virga seu baculus super quo homo aliquādo inclinatur: aut sceptrum seu tribus. Exo. 4. Versaq; est in virgam. Et in eodem. virgam quoq; hanc sume in manu tua. Leuit. 26. Postq; confregero baculum panis vestri. Nu. 27. Germinabit virga eius. Ezech. 7. Floruit virga. Et in eodem. Iniquitas surrexit in virgā impietatis. & in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu. 27. Virgas duodecim. Et in eodem. Protulit ergo moyses omnes virgas. Reperitur etiā in genere masculino. Abac. 3. Maledixisti sceptris ei?. Item מַטֶּה Mate. idest tribus seu familia. Nume. 1. De tribu ruben Et in eodem. 31. Mille viri de singulis tribubus eligantur. & in plurali מַטּוֹת matoth. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis per tribus & cognationes suas. et in eo. 30. & locutus est ad principes tribuum filiorum israel.

נָטָה Extendere

Extendere

מִטָּה Lectulus.

Lectus. מִטּוֹת

Lectuli. מוּטָה

Auersio. מַטֶּה

Virga. Baculus.

מַטּוֹת Virge.

Sceptri. מַטֶּה

Tribus: מַטּוֹת

Tribus.

נָטַל Natal. Portare. leuare. iacere. proiicere. 2. Regum. 24. Trium tibi datur optio: elige vnum. Pro quo hebrei legunt. Tria ego proiicio super te: siue ego leuo super te: elige vnum. Esa. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. Pro quo hebrei legunt. Quasi puluis leuatur siue proiicitur. scilicet vento. Et in eodem. 63. Et portauit eos & eleuauit cunctis diebus seculi. Threñ. 3. Quia leuauit super se. Dañ. 4. Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc supra in dictione טִיל Til. Et inde נְטַל Netel. idest onerosus siue onerosum. Prouerb. 27. Graue est saxum & onerosa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile. idest onerati. Soph. 1. Disperierunt omnes qui inuoluti sunt argento. pro quo hebrei legunt. Qui onerati sunt argento. idest qui portant argentum.

נָטַל Proiicere

Portare. Leuare.

נְטַל Onerosus

נְטִילֵי Onerati.

נָטַע Plantare

נָטַע Nataa. plātare. figere. defigere. ſtabilire. Geñ. 2. Plantauerat autē dominus deus paradiſum. Et in eodē. 9. Et plātauit vineā. Exo. 15. Et plantabis eos in monte hereditatis tue. Deut. 20. Quis eſt homo qui plātauit vineā. 2. Reg. 7. Et plantabo eū & habitabo cū eo. Ps. 106. Et plantauerunt vineas. Eccl's. 2. Plantaui vineas: feci hortos & pomaria: & cōſeui ea cuncti generis arboriby. Pro quo hebrei legūt. Et plātaui in eis lignū ois fructy. Et in eodē. 5. Tēpus plātandi & tēpus euellendi quod plantatū eſt. Eſa. 40. Nec plātatus nec ſatus. Et in eodē. 41. Adhuc plātabis vineas. Et in eodem. 44. Plantauit pinum. Et in eodem. 65. Non plantabunt & alius comedet. Hiere. 1. Et edifices & plantes. Amos. 9. Et plātabo eos ſuper humū ſuam. Significat etiā figere. vel ſtabilire. Eccl's. 12. Et ſicut claui in altum defixi.

Defigere. Figere.

Eſa. 51. Vt plantes celos & fundes terram. i. vt figas vel ſtabilias celos. Dañ. 11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno inter duo maria. Et inde נֶטַע Nétaa ſiue נָטַע Nátaa ideſt plantatio. Iob. 14. quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo hebrei legunt. quaſi plantatio. Eſa. 5. Et viri iuda germen eius delectabile. i. plantatio eius delectabilis. Et in plurali נְטִיעִים Netiim. Ps. 143. Quorum filii ſicut nouelle plantationes. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelē Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes pulchras ſiue iocundas. Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & dicitur מַטַּע Nata. Eſa. 61. Plantatio domini ad glorificādum. Ezech. 34. Et ſuſcitabo eis germen nominatum. i. plantationem nominatam. Mich. 1. Et ponam Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea. Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

נְטִיעִים Plātatiōes.

מַטַּע Plantatio. Germen.

נָטַף Nataph. diſtillare. ſtillare. loqui. Iob. 29. Super illos ſtillabat eloquium meum. Ps. 67. Etenim celi diſtillauerunt. Canti. 4. Fauus diſtillans labia tua ſponſa. Et in eodem. 5. Manus mee ſtillauerūt myrrham. Ioel. 3. Stillabūt montes dulcedinem. Amos. 7. Et non ſtillabis ſuper domū idoli. Et in eodem. 9. Stillabunt mōtes dulcedinem. Mich. 2. Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophetare. vt Ezech. 20. Et ſtilla ad africū. i. loquere vel prophetа ad africum. Et in eodem. 21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Mich. 2. Ne loquamini loquetes. & ſequitur. nō ſtillabit ſup iſtos vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde נֹטֶף Nēteph. i. gutta ſeu ſtilla. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob. 36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Nataph. i. ſpecies aromatica q̄ ſtillat de ligno aromatico. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Exo. 30. Sume tibi aromata & ſtactem. Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth. i. monilia ſeu ornamenta colli. Iudi. 8. Abſq; ornamentis & monilibus. Eſa. 3. Et monilia & armillas & mitras. Hebrei tamen interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

נָטַף Stillare. Diſtillare.

prophetaſ

Loqui.

נֹטֶף Stille.

נָטָף Stacte.

נְטִיפוֹת Monilia.

נָטַר Natar. cuſtodire. ſeruare. Canti. 1. Poſuerūt me cuſtodem vineis. Et in eodem. vineam meam non cuſtodiui. Significat etiam ſeruare inimiciciā in corde. Leuit. 19. Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuorum. Pro quo hebrei legunt. Non queras vltionem nec ſerues. i. inimiciciam filiis populi tui. i. ciuibus tuis. In aliis vero locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere. 3. Nunquid iraſceris in perpetuum. Naū. 1. Et iraſcens ipſe inimicis ſuis. & in lingua chaldaica cōmuniter ſignificat ſeruare. vel conſeruare. Dañ. 7. Verba autem in corde meo conſeruaui. Et inde מַטָּרָה Matara. i. cuſtodia. Nec. 12. Et ſteterunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo malefactores cuſtodiuntur. Hiere. 38. Manſit vero Hiere-

נָטַר Custodire.

Querere vltionem.

Iraſci.

conſeruare

מַטָּרָה Cuſtodia.

carcer.

מַטָּרָא Matara. miaſ in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara. proſigno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud obſeruat. Iob. 16. Et poſuit me ſibi in ſignum. Threñ. 3. Et poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in fine loco hę.

ſignum.

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere. Geñ. 31. Non eſt paſſus vt oſculare filios meos. Pro quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt oſculare filios meos. Exo. 23. Anno autem ſeptimo dimittes eam: & requieſcere facies. Pro quo hebrei legūt. Anno autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam. i. relinques eam quieſcere. Iudi. 6. Nunc autem derelinquit nos. i. Reg. 10. intermiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis. i. dimiſſis aſinis. Et in eodem. 17. Derelinquens ergo vaſa. Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in deſerto. Ps. 23. Ne derelinquas me. Ps. 93. Quia non repellet dominus plebem ſuam. i. nō dimittet vel non derelinquet. Prouer. 17. Et anteq̄ calūniam patiatur: iudicium deſeret. Eſa. 2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem. 32. Domus enim dimiſſa eſt. Et in eodem. 33. Laxati ſunt funiculi tui. Hiere. 12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem. 23. Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech. 16. Propagines eius relicte ſunt. Et in eodem. 29. Et proiiciam te in deſerto. Oſee. 12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro quo hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur vel dimittetur aut proiicietur. Amos. 5. Et proiecta eſt in terram ſuam. & ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hiere. 19. Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt. & dimiſſa eſt. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictione נְתַשׁ. Significat etiam extendere vel tendere: ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu. 11. Et dimiſit in caſtra: itinere quantum vno die cōfici poteſt. Pro quo hebrei legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi. 15. Caſtrametati ſunt in loco qui poſtea vocatus eſt lechi. i. diſperſi vel diffuſi ſunt. i. Reg. 30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuerſe terre. Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi erant ſuper faciem vniuerſe terre. 2. Reg. 5. Et diffuſi ſunt in valle Raphaim. Eſa. 21. A facie gladii imminentis. Pro quo hebrei legunt. A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת Netiſoth. i. rami ſeu propagines arboris. eo quod extēdūtur huc & illuc. Eſa. 18. Et que derelicta fuerint abſcindentur. Pro quo hebrei legunt. Et propagines ſeu ramos auferet abſcindetq̄. Hiere. 5. Auferet propagines eius. & in eodem. 48. Propagines tue tranſierunt mare.

נָטַשׁ Relinq̄re.

Dimittere

Repellere.

Deſerere. proiicere. Laxare.

Expandeſ.

Diſpgere.

Diffundeſ

נְטִישׁוֹת propagies

נִיב Nib. fructus. Eſa. 57. Creans fructū labiorum. De quo vide ſupra in dictione נוֹב Nub.

נִיב Fructus.

נִין Nin. filius. progenies. ſtirps. poſteri. Geñ. 21. Nec noceas mihi & poſteris meis ſtirpiq̄ mee. Vbi ponitur pro poſteris. Iob. 12. Nō erit ſemē eius neq̄ pgenies in populo ſuo. vbi ponitur pro ſemine. i. pro filio. Ps. 73. Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dixerunt in cordibus ſuis poſteri eorum ſimul. Eſa. 14. Et germen & propaginem. Hebrei tamen dicunt q̄ ſolum ſignificat filium. vnde in predicto loco ipſi legunt. filium & nepotem. & ſimiliter. Geñ. 21. & Iob. 12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde verbum paſſiuum יִנּוֹן Inon ideſt filiabitur vel filiabatur: ſi latine poſſet dici: tranſlatio noſtra traduxit pmanet. Ps. 71. ante ſolem pmanet nomē eius. pro quo in hebreo habetur. Ante ſolē filiabitur nomen eius. i. filiy noiabitur vel vocabatur. Vide de hoc Burgeſi. In additionibus ſuper predicto

נִין poſteri. ſemen.

cognatio

Germen.

Filius.

יִנּוֹן permanet

מנון Cōtumax

psalmo. & inde מנון Manon. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōtumacem. Prouer. 29. Qui delicate a puericia nutrit seruū suum postea sentiet eū cōtumacem. i. non existimauit se esse seruū: ac si esset filius dñi sui & heres. & ideo non seruiet libenter domino suo.

ניק Nutrire

ניק Nic. lactare. nutrire. s. lacte. Exo. 2. Accipe puerum istū & nutri mihi. & in eodem. Suscepit mulier & nutriuit puerum. Vide etiam de hoc supra in dictione ינק Ianac.

ניר Lucerna Nouale

ניר Ner. seu ניר Nir. lucerna seu nouale. De quo vide supra in dictione נור Nur.

נכד Stirps Progies Propago

נכד Neched. nepos. i. filius filii. Pro quo beatus Hieronymus transtulit stirpem seu progeniem vel propaginē. Genē. 21. Et posteris meis stirpiq; mee. Iob. 18. Non erit semē eius nec progenies in populo suo. Esa. 14. Et germē & propaginem.

נכה Percutere

נכה Naca. percutere. cedere. ledere. Genē. 19. Et eos q erāt foris percusserunt cecitate. Exo. 3. Et percutiā egyptū in cūctis mirabilibus meis. & in eo. 5. En famuli tui flagellis cedimur. i. percutimur. & in eodem. 7. Ecce percutiam virga que in manu mea est aquas fluminis. Et in eodē. 8. & percute puluerem terre. Et in eodem. 9. Cūctamq; herbā agri percussit grando. Et in eo. linū ergo & ordeum lesum est. & in eo. Triticū autem & far nōn sunt lesa. & communiter scribitur sine nun vt in aliquibus locis p̄dictis. & Exo. 9. Et percutiam te & populū tuū. vbi ponitur אַךְ Ach. i. percutiam. & sola littera caph est essentialis in predictō verbo percutiam & deficiunt nun & he. nam littera aleph denotat primam personā singularis numeri futuri temporis. Et supra in eo. Et percussit grando in omni terra egypti. Vbi similiter deficiunt littera nun & littera he. In aliis vero locis communiter scribitur sine nun. Nu. 17. percutiesq; petrā. Deut. 13. Statimq; percuties habitatores vrbis illius. Et in eodem. 27. Maledictus qui clam percusserit proximum suum. 1. Reg. 17. Et suffocabam interficiebamq; eos. p quo hebrei legunt. Et percutiebam interficiebamq; eos. Et in eodem. 19. Percussit eos plaga magna. Et in eodem. Lācea aūtem cassō vulnere perlata est in parietē. pro quo hebrei legunt. Et percussit lancea in parietem. Et in eodem. 30. & percusserant sicelech. i. vastauerant. 2. Reg. 11. Relinquite eum vt percussus intereat. Et in eodem. 24. Percussit autē cor dauid eum. 3. Reg. 20. percute me: at ille noluit eū percutere. p̄s. 3. Quoniā tu percussisti omnes aduersantes mihi. p̄s. 101. Percussum est vt fenum & aruit cor meum. Esa. 1. Super quo percutiam vos. pro quo hebrei legunt. Super quo percussi estis. Hiere. 18. percutiamus eū lingua. Ezech. 39. Et percutiam arcū tuū in manu sinistra tua. Osee. 6. percutiet & sanabit. Zach. 9. Et percutiet in mari fortitudinē eius. Ponitur ēt p occidere vel interficere. Nu. 25. qui occisus est cū madianitide. Et in eodem. que pariter interfecta est. ponitur etiā pro erūpere. Osee. 14. Et erumpet radix eius vt libani. Scribitur ēt cum aleph in fine loco he. Iob. 30. In terra penitus non parentes. pro quo hebrei legunt. percussi sunt seu attriti sunt de terra. & inde מַכָּה maca. i. percussio. plaga. vulnus. Deut. 28. Insuper & vniuersos langores & plagas. quod in hebreo legitur singulariter. s. vniuersum langorem & plagam. Esa. 1. Et plaga tumens. Hiere. 30. percussi te castigatione crudeli. idest percussione crudeli. & in plu. מַכּוֹת macoth. Deut. 28. Augebit dominus plagas tuas & plagas seminis tui. Zach. 13. que sunt plage iste. Reperitur etiam מַכִּים machim: secundum terminationem pluralem masculinorum. 4. Reg. 9. propter vulnera quia percusserant eum syri. & inde נֶכֶה neche. idest claudus. seu debilis pedibus. 2. Re. 9. Supererit filius ionathe debilis pedibus. Et in plurali נְכִים nechim. ps. 35. Congregata sunt super me flagella. idest infirmitates pedum. proquo hebrei legunt. Congregati sunt super me claudi seu claudicantes. Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים necha-im. pro quo beatus hieronymus transtulit plagas. Esa. 16. His qui letantur super murum cocti lateris loquimini plagas suas. & inde נְכֵה necho. idest claudus secundū hebreos. 4. Reg. 23. Ascendit pharao nechao rex egypti. p quo hebrei legunt. Ascendit pharao claudus. potest etiam esse nomen proprium sicut est in littera nostra.

Occidere. Interficere Erūpere.

מַכָּה Plaga.

Castigatio מַכּוֹת Plage. מַכִּים Vulnera. נֶכֶה Debilis pedibus.

נכח In cōspectu contra. E regione. Pro. נְכֹחָה Directio. Equitas. Rectum. נְכֹחִים נְכֹחוֹת Recti. Recta.

נכח Nochach. Coram. in conspectu. contra. idest e regiōe pro. propter. rectum vel directum. Exo. 14. In conspectu eius castra ponetis. & in eodem. 26. & contra mensam candelabrum. & in eodem. 40. posuit & candelabrum in tabernaculo testimonii e regione mense. Ezech. 46. sed e regione illius egredietur. significat etiam pro siue propter. Genē. 25. Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua. i. propter vxorem suam. & inde נְכֹחָה nechocha. i. directio siue equitas aut rectum vel directum. Esa. 57. Qui ambulat in directione sua. & in eo. 59. & equitas non potest ingredi. Amos. 3. & nescierunt facere rectum. & in plu. נְכֹחִים nechochim siue נְכֹחוֹת nechochoth. Prouer. 8. Recti sunt intelligentibus. Esa. 30. nolite aspicere nobis que recta sunt.

נכל Machinari Dolose agere. Dolosus

נכל Nachal. machinari. cogitare. excogitare. scilicet malū vel dolum. dolose agere. insidiari. Genē. 37. Antequā accederet ad eos cogitauerunt illum occidere. Nu. 25. quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos & decepere insidiis. p quo hebrei legunt. quia ipsi hostiliter egerunt contra vos in dolis seu in cogitationibus dolosis: quibus dolose cogitauerunt contra vos: seu in machinationibus suis quibus machinati sunt contra vos. vbi ponitur verbum & nomen ab eō deriuatum. Ps. 104. & dolum facerent in seruos suos Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dolose agerent contra seruos suos. & inde נוֹכֵל nochel. idest dolosus seu dolum excogitans. Malach. 1. Maledictus dolosus.

נכס Diuitie Substātia

נכס Neches. Diuitie. substantia. supellex. & declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechasim siue נִכְסֵי nichse. Ios. 22. In multa substantia atq; diuitiis reuertimini in sedes vestras. Esdre. 4. & de arca regis idest de tributis que dantur de regione trans flumen. idest de substantia regis.

נכר Agnoscere. cognitus.

נכר Nacar. Cognoscere. agnoscere. alienare se. siue extraneum se facere. dissimulare. scilicet se esse qui est. Iob. 24. Nec cognouit tyrannum. Prouer. 20. Ex studiis suis intelligitur puer. idest cognoscitur puer. Threñ. 4. Non sūt cogniti in plateis. Et cōiter scribitur sine nun. Genē. 25. Et non cognouit eum. Et in eo. 31. scrutare quidquid tuorum apud me inueneris. Pro quo hebrei legunt. Cognosce quidquid tuorum. Et in eodem. 38. Cognosce cuius sit annulus. Et in eodem. 42. Cum agnouisset eos. Deutero. 1. Nulla erit distantia personarum. pro quo hebrei legunt. Non cognoscetis faciem in iudicio. idest nō accipietis personam. vt Prouer. 18. Accipere personam in iudicio non est bonum. Pro quo in hebreo habetur. Cognoscere faciē in iudicio non est bonum. Iudi. 18. & agnoscentes vocem adolescentis leuite. Nec. 12. Et nesciebant loqui iudaice. Pro quo hebrei legunt. Et non cognoscebant loqui iudaice. Iob. 4. Cuius non agnoscebam vultum. Ps. 141. Et non erat qui cognosceret me. Et inde מַכָּר Macar. i. cognitus seu notus. 4. Reg. 12. Accipiant illā sacerdotes iuxta ordinem suū. Pro quo he. le. Accipiāt sacerdotes vnusquisq; a cognito suo siue a noto suo. Et i eo. Nolite ergo amplius accipere

מַכָּר cognitus.

pecuniam iuxta ordinem vestrum. Pro quo hebrei legũt.

Notus הַכָּרָה Agnitio.

A cognitis siue a notis vestris. & inde הַכָּרָה Hacara. i. agnitio. Esa. 3. Agnitio vultus eorum respondebit eis. De quo vide supra in dictione הָכַר Hachar. Item נָכַר Hachar. i. alienare siue abalienare se. aut extraneum se facere: vl' dissimulare esse qui est. Gen. 42. Cum agnouisset eos quasi ad alienos durius loquebatur. Pro quo hebrei legunt. Et cognouit eos & alienauit se ad eos. i. alienum se fecit eis. vel dissimulauit se esse qui erat. 3. Reg. 14. Cum ergo illa intraret & dissimularet se esse que erat. & in eodem. Quare aliam te esse simulas. Iob. 21. Et hec eadem illum intelligere cognoscetis. Pro quo hebrei legunt. Et signa eorum non ab alienetis. i. non sint vobis aliena vel non ignoretis. sicut exponit Burgen. in additionibus super p̃dicto loco. Prouer. 26. In labiis suis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei legunt. In labiis suis alienatur inimicus. Potest etiam secundum primam significationẽ legi sic. s. in labiis suis cognoscitur inimicus. quod est idem sensus cũ littera nostra. Hiere. 19. Et alienum fecerunt locum istum. Ponitur etiã pro superbire. Deut. 32. Ne forte superbirent hostes eorũ. Ponitur etiam pro tradere: vel concludere. vt. 1. Reg. 23. Et ait saul tradidit eũ dñs in manꝰ meas. & inde נֵכֶר Necher: siue נֵכַר Nechar. i. alienatio siue alienus vel alienigena: aut extraneus seu peregrinus. Gen. 17. Et alienigene pariter circuncisi sunt. Exo. 12. Omnis alienigena non comedet ex eo. Deut. 31. Et fornicabit post deos alienos. Iob. 31. Et alienatio operantibus iniquitatem. Ps. 17. Filii alieni mentiti sunt mihi. Ps. 80. Neq; adorabis deum alienũ. & in abdia. In die peregrinationis eius. & inde נָכְרִי Nochri. i. alienus: siue extraneus aut peregrinus. Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem regem facere. Pro quo hebrei legũt. Non poteris cõstituere super te virum extraneum siue alienum. Ps. 68. Et peregrinus filiis matris mee. Soph. 1. Sup omnes qui induti sunt veste peregrina. & in plurali נָכְרִים Nochrim. Esa. 2. Et pueris alienis adheserũt. & in Abdia. Et extranei ingrediebantur portas eius. & in genere femi-nino נָכְרִיָּה Nochria. vt Prouer. 5. Et foueris in sinu alterius. Pro quo hebrei legunt. Et amplexaberis sinum extranee: siue aliene. & in eodem. 7. Et ab aliena que verba sua dulcia facit. Esa. 28. Peregrinum est opus eius ab eo. & in plurali נָכְרִיוֹת Nochrioth. i. aliene siue extranee. Gen. 31. Nõne quasi alienas reputauit nos.

Nechar. Alienatio Alienus Peregrinatio נָכַר נֵכָר נָכְרִי

Extraneus Peregrinus נָכְרִים

Alieni. Extranei נָכְרִיָּה

Extranea Aliena. peregrinũ נָכְרִיוֹת

Aliene.

נָכֹת Aromata.

Nechoth. aromata. Gen. 37. Et camelos eorum portãtes aromata. Et in predicto loco scribitur cum aleph in medio. Esa. 39. Et ostendit eis cellam aromatum.

נָלָה Decisse.

Nala. consumare. deesse. Esa. 35. Cum fatigatus desieris cõtenere cõteneris. & inde מִנְלָה Minla. i. cõsumatio. secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymꝰ trãstulit radicem. Iob. 15. Nec mittet in terram radicem suam.

מִנְלָה cõsumatio. Radix.

נָמַל circũcidere.

Namal. excidere. scindere. circuncidere. cõterere. atterere. Gen. 17. Et circuncidetis carnem preputii vestri & in eodem. Et alienigene pariter circuncisi sunt. & in eo. 34. Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut ipsi circuncisi sunt. Et communiter scribitur sine nun.

Conterere Atterere.

Iob. 14. Quasi flos egreditur & conteritur. & in eodẽ. 18. Et sursum attératur messis eius. & in eodem. 24. Et sicut summitates spicarum conterentur. Vide etiam de hoc supra in dictione מוֹל Mol. Itẽ נְמָלָה Nemala. i. formica. Prouer. 6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Nemalim. secundum terminationem pluralem masculinorũ. vt in eodem. 30. Formice populus infirmus.

נְמָלָה Formica. נְמָלִים Formice.

נָמֵר Pardus.

Namer. pardus. Hiere. 5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eodem. 13. Aut pardus varietates suas Osee. 13. Et ego ero eis sicut leena & sicut pardꝰ in via Assyriorum. & in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach. 1. Leuiores pardis equi eorum.

Pardi.

נַס Furor.

Nas. In lingua chaldaica significat iram vel furorem. Dañ. 2. Rex in furore & ira magna.

נֵס Signari Leuare.

Nasas. leuare. exaltare. eleuare. signare. idest vexillũ aut signum leuare. fugere. confugere. Ps. 4. Signatũ est sup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Leua sup nos lumẽ vultus tui dñe. Esa. 59. Quẽ spũs dñi cogit. Pro q̃ he. le. Spiritus dñi leuauit seu eleuauit signũ seu vexillum in eo. Zach. 9. Quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius. Ponitur etiam pro fugere. Ps. 59. Dedisti metuentibus te significationem vt fugiant a facie arcus. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Dedisti metuentibus te signum seu vexillum vt signentur ante firmitatem seu veritatem. vel sic. vt eleuent signum seu vexillum coram veritate vel firmitate. Esa. 10. Et erit terrore profugus. vide etiam de hoc supra in dictione נוֹס Nus. & inde נֵס Nes. idest exaltatio seu eleuatio. Exo. 17. Et vocauit nomẽ eius dominus exaltatio mea. Significat etiam signum seu vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites confugiunt. Nu. 21. Et pone eum pro signo. Esa. 11. Et leuabit dominus signum in nationibus. & in eodem. 30. Et quasi signum super collem. & in eodem. 33. Vt leuare signum non queas.

Leuare gnum. Eleuare. Fugere.

נָסַג Exaltati

Nasag. comprehendere. assumere vel transferre. s. terminum. retrorsum conuerti. Mich. 2. Non comprehẽdet confusio. Deut. 19. Non assumes & transferes termios proximi tui. Vbi vtrũq; significatum comprehendit trãslatio nostra sub uno verbo hebraico. scilicet assumes & trãsferes. & in eodem. 27. Maledictus qui transfert terminos proximi sui. idest comprehendi facit. sicut exponunt hebrei. Prouer. 22. Ne transferas terminos antiquos. & in eodem. 23. Ne attingas terminos parnulorum. Pro quo hebrei legunt. Ne attingas siue ne transferas terminos seculi. idest terminos antiquos: nam eadem verba ponũtur in hebreo sicut supra capꝰ. 22. Osee. 5. Quasi assumentes terminũ. Scribitur etiam cum sin & puncto ceboleth loco sãmech. Iob. 24. Alii terminos transtulerunt. Significat etiam auerti vel conuerti retrorsum. Deut. 39. Auertantur retrorsum & reuereantur. Ps. 69. Auertantur retrorsum & reuereantur qui volunt mihi mala. Esa. 42. Conuersi sunt retrorsum. confundantur confusione. & in eodem. 59. Et auersi sumus ne iremus post tergum dei nostri. vide etiam de hoc infra in dictione סוּג Sug.

Attingere termin. Auerti retrorsum Conuerti retrorsum

נָסָה Tentare. Probare.

Nasa. Tentare. probare. assuescere vel consuetudinem habere. Gen. 22. Tentauit deus Abraam. Exo. 16. Vt tentem eum vtrum ambulet in lege mea. & in eodem. 17. Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Deut. 6. Non tentabis dominum deum tuum sicut tentasti in loco tentationis. Iob. 4. Si ceperimus loqui tibi forsitan moleste accipies. idest si tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps. 94. Vbi tentauerunt me patres vestri. Significat etiam assuescere vel consuetudinem habere. 1. Reg. 17. Non enim habebat consuetudinem. Et in eodem. Non possum sic incedere quia non vsum habeo. Eccls. 2. Vadam & affluam deliciis. Pro quo hebrei legunt. Et assuefaciam te deliciis. Inde מַסָּה Masa. idest tentatio. Exo. 17. Et vocauit nomen loci illius tẽtatio. Et in plurali מַסּוֹת Masoth. vt Deut. 29. Tẽtationes magnas. Ponitur etiam מַסָּה Masa. pro pena. Iob. 9. Et non de penis innocentium rideat. pro quo hebrei le-

Tentare Probare Consuetudinem habere Assuescere re.

Tentationes. gunt. In tentationem innocentiū irridebit.

נָסַח Demoliri. Auferre. Euellere. Nasach. Demoliri. auferre. siue euellere. vt Prouer. 15. Domum superborum demolietur dominus. Ponitur etiam prò auferre vel euellere. vt Deut. 28. Vt auferamini de terra. Ps. 51. Et emigrabit te de tabernaculo tuo. ꝓ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et euellet te de tabernaculo tuo. Prouer. 2. Et qui iniqꝫ agunt auferentur ab ea. Esdre. 6. Tollatur lignum de domo eius. idest euellatur. & inde מַסָּח Masach. i. deuastatio vel demolitio: secundum hebreos. 4. Reg. 11. Et custodietis domus mesach. pro quo hebrei legunt. Et custodietis excubias domus a demolitione siue a deuastatione. vel sic. Et custodietis custodiam domus ruinose. Potest etiam esse nomē proprium sicut est in littera nostra.

מַסָּח deuastatio

נָסַךְ Libare. Nasach. libare. fundere. miscere. conflare. constituere ordinare. ordiri. Exo. 25. In quibus offerenda sunt libamina. Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum est. Et in eodem. 30. Nec libabitis. pro quo he. le. Et libamē nō libabitis super illud. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Nu. 28. Et libabitis vini quartam partem hyn. 2. Reg. 23. Sed magis eam libauit domino. Esa. 29. Quoniam miscuit vobis dominus spiritum soporis. Osee. 9. Non libabunt domino vinum. & inde נֶסֶךְ Nésech. idest libamē seu libatio. Nu. 28. Iuxta omnem ritum sacrificii matutini & libamentorum eius. Et in eodem. Et liba que rite fundū tur. Et in eo. Libamenta autem vini qūe per singulas fundenda sunt victimas. Deut. 32. Bibebant vinum libaminū suorum. Hiere. 32. Et libabant diis alienis libamina. Joel'. 1. Periit sacrificiū & libatio de domo dñi. Et in eo. 2. Sacrificiū & libamen domino deo nostro. & inde מֶסֶךְ Mésech. seu מִמְסָךְ Mimsach. idest mixtum: seu libamen vel libatio. Ps. 74. Qua calix in manu domini vini meri plenus mixto. Esa. 65. Et libatis super eam. pro quo hebrei legunt. Et impletis ipsum meni libatione seu mixtione. De quo vide supra in dictione מָנָה Mana. Item נָסַךְ Nasach. idest conflare. Esa. 40. Numquid sculptile cōflabit faber. Et in eo. 44. Et sculptile conflauit ad nihil vtile. Hiere. 10. Quoniā falsum est quod conflauit. Et inde נֶסֶךְ nésech. idest conflatile Esa. 48. Et sculptilia mea & conflatilia mandauerunt ista. Ponitur etiam pro simulachro. Esa. 41. Et vētus & inane simulachra eorum. Dañ. 11. Insuper & deos eorum & sculptilia eorum. & inde מַסֵּכָה Masecha. idest conflatile: seu fusile. Exo. 32. Fecerūtq; sibi vitulum conflatilem. Et in eo. 34. Deos cōflatiles non facies tibi. Osee. 13. Feceruntq; sibi cōflatile de argento suo. Item נָסַךְ Nasach. idest constituere. seu ordinare. Ps. 2. Ego aūt constitutus sum rex ab eo. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Ego autem ordinaui regem meum. Prouer. 8. Ab eterno ordinata sum. & inde נְסִיכִים Nesichim. idest principes seu rectores. & solum inuenitur in nu. plu. Ps. 82. Et sicut zebee & salmana omnes principes eorum. Significat etiam predicta dictio ordiri. vt Esa. 30. vt ordiremini telā & nō per spūm meum. & in eo. 25. Et telā quā ordítus est sup oēs natiōes. & inde מַסֵּכָה Masecha. siue מַסֵּכֶת Masácheth. i. tela seu licium vt in duobus locis predictis. & Iudi. 16. Si inquit septē crines capitis mei cum licio plexueris. Et in eodem. Extraxit clauum cū crinibus & licio. Ponitur etiam pro pallio. Esa. 28. Et pallium breue vtrūq; operire non potest.

נָסַךְ Cōflatile. Simulachrum.

מַסֵּכָה Cōflatile.

נָסַךְ Cōstituere

Ordinare

נְסִיכִים Principes.

Ordiri.

מַסֵּכָה מַסֶּכֶת Licium.

Pallium.

נָסַע Pergere. Progredi Proficisci Egredi. נסע nasaa. Pergere. proficisci. progredi. recedere. moueri Gen. 12. Perrexitq; abraam vadens & vltra progrediens ad meridiē. Et in eo. 20. Profectus ide Abraā venit in terram australem. Et in eodem. 33. Gradiamur simul. Pro quo hebrei legunt. Proficiscamur & ambulemus. Et in eodem. 46. Profectusq; israel cum omnibus que habebat. Exo. 12. Profectiq; sunt filii israel de ramases. Et in eodē. 13. Viderunt egyptios post se. pro quo he. le. Et viderunt & ecce egyptus proficiscebatur siue pergebat post se. & in eodē 14. Tollensq; se angelus domini. i. mouit se siue ꝓfectus est angelus dñi. Nu. 10. Quando mouēda sunt castra. Et in eo. Mouebūt castra primi qui sunt ad orientalē plagā. & in eo. Leuabunt tentoria qui sunt ad meridiē. pro quo he. le. Mouebunt castra. Et in eo. Mouerūtq; castra primi iuxta imperiū dñi. Et in eo. Profectiq; sunt de monte dñi. Et in eodē. Cumq; eleuaretur arca. idest cumq; moueretur arca. Et in eo. 11. Ventus aūt egrediens a dño. i. pergens. Et in eo. 33. Profecti igitur de rameses. Et in eodem. Inde egressi venerunt contra phiairoth. Esdre. 8. Promouimus ergo a flumine Aua. 1. Profecti sumus. Ponitur etiam pro auferre. vt Iob. 4. Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis. Esa. 38. Generatio mea ablata est. Et inde verbū tertie coniugationis. i. proficisci facere seu mouere facere. Beatus hieronymus transtulit Tollere seu extrahere aut transferre. Exo. 15. Tulit autem moyses israel de mari rubro. idest proficisci fecit. Iudi. 16. Et apprehēdit ambas porte fores. idest tulit seu extraxit. Et in eo. Extraxit clauū cū crinibus. 3. Reg. 5. Precepitq; rex vt tollerent lapides grandes. 4. Reg. 4. Et cum plena fuerint tolles. Eccls. 10. Qui transfert lapides & inde מַסָּע Masaa. idest profectio. Gen. 13. Reuersusq; est per iter quo venerat. idest per profectiones quibus venerat Deut. 10. Vade & precede populum. Pro quo hebrei legūt. Vade in profectione ante populum. idest perge ante populum. & in plurali. מַסְעֵי Masee. Pro quo beatus hieronymus transtulit Mansiones. nu. 33. He sunt mansiones filiorum israel. Et in eodem. Quas descripsit moyses iuxta castrorū loca que domini iussione mutabant. Pōitur etiam מַסָּע masaa pro armis bellicis. Iob. 41. nec hasta nec thorax. ꝓ quo hebrei legunt. Hasta & arma & thorax.

Egredi. Promouere.

Tollere.

Extrahere.

Trāsferre. מַסָּע

Profectio

מַסְעֵי Māsiones

מַסָּע arma.

נָסַק ascendere. nasac. Ascendere. scandere. Ps. 138. Si ascendero in celum tu illic es. Et inde verbum tertie coniugationis ꝙ significat ascendere facere. siue eleuare vel educere de aliquo profundo. Dañ. 3. porro viros illos qui miserant syadrach misach & abdenago. Pro quo hebrei legunt. Qui a scēdere fecerant. Et in eodem. 6. Et danielem precepit educi de lacu. & in eodem. Eductusq; est daniel de lacu.

Educere.

נָעַל Offirmare Claudere. Cōcludere מַנְעוּל Vectis. Pessulum. נָעַל Calciare. נַעַל Calciamētum. נְעָלַיִם Calciamēta נְעָלַיִם naal. Claudere. offirmare. scilicet clausura vel sera. calciare. Iudi. 3. Clausis diligentissime ostiis cenaculi & offirmatis sera. Et in eodem. Viderunt clausas fores cenaculi. Canti. 4. Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus. idest clausus. & inde מַנְעוּל manul. idest sera seu vectis quo ostium clauditur. Nec. 3. Et statuerunt valuas eius & vectes. in alio vero loco. Beatus hieronymus transtulit Pessulum ostii. Canti. 5. Pessulum ostii mei aperui dilecto meo. Item נָעַל naal. idest calciare. 2. Paralipo. 28. Cumq; vestisset eos & calciassent. Ezech. 16. & calciaui te hyacintho. & inde נַעַל naal. cum accentu in prima. idest calciamentum. Exo. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Deut. 25 Et tollet calciamentum de pede eius. Et in eodem. Et vocabitur nomen eius in israel domus discalciati. Pro quo hebrei legunt. Domus discalciati calciamenti. ps. 59. In idumeam extendam calciamentum meum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מנעל manal. Deut. 33. ferrum & es calciamentum tuum. & in plurali נְעָלַיִם nealim siue מנעלים naalaim. Exo. 12. Et calciamenta habebitis in pedibus. Esa. 5. nec rumpetur corrigia calciamenti eius. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet calciamentorum eius. Et in eodem. 11. Ita vt transeant per eum calciati. pro quo

hebrei legunt. vt tranſeant per eum cū calciamētis. Amos.

נְעָלוֹת Calciamēta. 2. Et pauperem pro calciamentis. Reperitur etiam נְעָלוֹת Naaloth. ſecundum terminationem pluralem femininorū Ioſ. 9. Calciamentaq; perantiqua que ad indicium vetuſtatis pitatiis conſuta erant.

נָעַם Decorū eē Jocūdū eē נעם Naam. ſuaue vel iocundum eſſe: ſeu dulce vel amenū eſſe. placere, decorum eſſe. 2. Reg. 1. frater mi ionatha decore nimis. Pro quo hebrei legūt. frater mi ionatha iocū dus vel ſuauis fuiſti mihi nimis. ſiue placuiſti mihi nimis aut decor⁹ fuiſti mihi nimis. pſ. 140. Et audiāt verba mea quoniam potuerunt. pro quo beatus hierōymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Et audient verba mea quoniam decora

Placere. ſunt. Prouer. 2. Et ſcientia aīme tue placuerit. Et in eo. 9. Et panis abſconditus ſuauior eſt. Et in eodem. 24. Qui arguunt eum laudabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et arguē

נְעִים Egregius. Jocūdus. Suaue. tibus ſuaue ſiue iocūdum eſt. & inde נְעִים naim. i. iocūdus. ſuauis. decorus. egregius. 2. Reg. 23. Egregius pſaltes iſrael. Ps. 80. Pſalterium iocundum cūm cithara. Ps. 132. Ecce q̄ bonum & q̄ iocundum. pſ. 134. Pſallite nomini ei⁹ quoniam ſuaue eſt. Ps. 146. Deo noſtro ſit iocunda decoraq;

Pulchrus laudatio. Prouer. 22. Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo. Et in eo. 24. Vniuerſa ſubſtantia pre

נְעִימִים Decori. cioſa atq; pulcherrima. & in plu. נְעִימִים Neimim. 2. Reg. 1. Saūl & ionathas amabiles & decori valde. Iob. 31. Complebunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quō he

Jocunditates brei legunt. Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauitatibus. Et inde נֹעַם Noam. ideſt iocunditas. vel ſuauitas. aut

נֹעַם decor. pſ. 90. Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit.

Decor. Et ſit decor dñi dei noſtri ſuper nos. Prouer. 16. Fauus melis compoſita verba. pro quo he. le. Fauus melis verba iocunditatis vel ſuauitatis. Et in plu. נְעִימוֹת Neimoth. pſ. 16.

נְעִימוֹת Decores. Delectationes in dextera tua in eternum. pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio trāſtulit. Decores in dextera tua eternos. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio. pſ. 140. & non cōmunicabo cum electis eorum. Pro

Delicie quo beatus hieronymus tranſtulit. Nec comedere in deliciis eorum. ideſt in ſuauitatibus eorum. Scribitur etiam cū

נַעֲמָן נַעֲמָנִים Jocūde nun in fine & dicitur נַעֲמָן naaman. & in plu. נַעֲמָנִים naamanim. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelem. Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes iocundas vel ſuaues.

נַעֲיָן Galiſicula נַעֲצוּץ נַעֲצוּצִים Fruteta. נעץ Naas. Genus arboris humilis. & ſcribitur cum duplici ſadich & dicitur נַעֲצוּץ naaſus. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſaliuiculam. Eſa. 55. pro ſaliuncula aſcēdet abies. Et in plu. נַעֲצוּצִים naaſuſim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit frutęta. Eſa. 7. Et vniuerſis frutetis & in vniuerſis foraminibus.

נָעַר Excutere. נער Naar. excutere. cōcutere. expergiſci. ſiue conſurgere. Exo. 14. Et inuoluit eos dominus in mediis fluctib⁹. pro quo hebrei legunt. & excuſſit dñs egyptios in medio maris. Ps. 135. Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in mari rubro. Iudi. 16. Egrediar ſicut ante feci & me excutiā. Nec. 5. Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi: ſic excutiet deus omnem virum. Iob. 38. Et excuſſiſti impios ex ea. Ps.

Concutere. 108. Et excuſſus ſum ſicut locuſta. Eſa. 33. Et concuſſa ē baſan & carmelus. Et in eo. Et excutit man⁹ ſuas ab omni munere. Et in eodem. 52. Excutere de puluere. Hiere. 51. Excutient comas veluti catuli leonum. Significat etiam expgiſci vel conſurgere. Zach. 2. Quia conſurrexit de habita

Cōſurgere נָעַר culo ſancto ſuo. & inde נָעַר noar. ideſt excuſſio. p quo beatus hieronymus trāſtulit tempeſtatem. Iob. 36. Morietur

Tempeſtas נַעֲרָת in tempeſtate anima eorum. & inde נַעֲרָת neoreth. i. ſtuppa. ſeu fauilla ſtuppe q̄ excutitur ex lino. Iudi. 16. Quomodo ſi rūpat quis filum de ſtuppa. Eſa. 1. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe. Itē נַעַר ndar. i. puer. iuuēis. adoleſcēs. Geñ. 37. Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in eo. Puer non comparet. Ruth. 2. Dixitq; booz iuueni qui preerat meſſoribus. 1. Reg. 1. puer autem erat adhuc infantulus. Prouer. 1. Et adoleſcenti ſciētia & intellectus. Hiere. 1. Quia puer ego ſum. Accipitur ēt pro miniſtro vel famulo. eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Iudi. 7. Deſcendat tecum phara puer tuus. ideſt miniſter vl famulus tuus. 4. Reg. 5. Dixitq; giezi puer viri dei. i. miniſter eius. Ponitur etiam pro ignaro vel rudi. 2. Paralip. 13. Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam pro quocunq; animali dum eſt in tenera etate. Zach. 11. Diſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo hebrei legunt. puerum non queret. ideſt pecus tenerum non queret. Et in plurali נְעָרִים nearim. ideſt pueri. iuuenes. adoleſcentes. 2. Reg. 2. Surgant pueri. 3. Reg. 20. per pediſequos principum prouinciarum. pro quo hebrei legunt. p pueros principum prouinciarum. Et in eodem. Egreſſi ſūt autem pueri principū prouinciarum. Iob. 29. Videbāt me iuuenes & abſcondebantur. Ponitur etiam pro miniſtris. Nec. 5. Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum. Et in genere femininо נַעֲרָה naara. Geñ. 24. puella decora nimis. Ruth. 2. Cuius eſt puella hec. 3. Reg. 1. Queramus domino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. נַעֲרוֹת nearoth. Geñ. 24. Igitur rebecca & puelle illius aſcēſis camelis ſecute ſunt virum. Exo. 2. Et puelle eius gradiebātur per crepidinē aluei. Eſter. 2. querātur regi puelle virgines. & ide נְעוּרִים neurim. ✝. puericia. iuuētus. & declinatur tantum pluraliter. ps. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuētute mea. ps. 127. Ita filii excuſſorum. pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ita filii iuuentutis. Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignificationem. Reperitur etiam נְעוּרוֹת neuroth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Hiere. 32. Iugiter facientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua.

Stuppa. Fauilla נַעַר Puer. Juuenis, Adoleſcēs Miniſter. Famulus. Rudis. Pecus tenerum. נְעָרִים Pueri. Juuenes. Miniſtri. נַעֲרָה Puella. Adoleſcentula. נְעוּרוֹת Puelle. נְעוּרִים Juuentus. adoleſcētia

נָפַח Inſpirare Suflare. Inſuflare. Exſuflare. נפח naphach. inſuflare. inſpirare. exſuflare. ſpirare. ſuccendere. affligere. Geñ. 2. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculū vite. Eſa. 54. Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in igne prunas. Ezech. 22. Vt ſuccendā in ea ignē ad cōflandū ideſt ad ſuflandum. Et in eodem. 37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Aggei. 1. Et intuliſtis in domum & exſuflaui illud. Malach. 1. & exſuflatis illud. Hiere. 15. Defecit anima eius. ideſt ſpirauit. ponitur etiam pro ſuccendere. Iob. 20. Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur. Et in eo. 41. Sicut olle ſuccenſe atq; feruentis. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. & inde מַפּוּחַ mapuach. ideſt ſuflatorium quo ignis ſuccenditur. Hieremie. 6. Defecit ſuflatorium in igne. ponitur etiam predicta dictio pro affligere. Iob. 31. Et animam agricolarum eius afflixi. & ide מַפָּח mapach. ideſt dolor ſeu afflictio. pro quo beatus hieronymus tranſtulit abominationem. Iob. 11. Et ſpes illorum abominatio anime.

Suflatoriū Affligere. מַפָּח abomiatio

נֹפֶךְ Carbūculꝰ נפך Nopech. carbunculus lapis precioſus. Exo. 28. In ſecūdo. ſcilicet verſu carbūculus & ſapphyrus & hyaſpis. Ezech. 28. Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

נָפַל Concidere irruere. Cadere. נפל Naphal. cadere. concidere. ruere. corruere. iacere. irruere. inferiorem eſſe. tranſfugere. Geñ. 4. Et cōcidit vultus eius. & in eo. Cur concidit facies tua. Et in eodem. 15. Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. ideſt cecidit ſuper eum. Et in eodem. 17. ceſus inuaſit eum. ideſt cecidit ſuper eum. Et in eodem. 24. Deſcendit Abraam in faciem ſuam. Et in eodem. 24. Deſcendit

de camelo.pro quo hebrei legunt.Cecidit de camelo.Et in eodem.25.Coram cunctis fratribus suis obiit.idest cecidit. Et aliqui hebrei exponunt sic.scilicet cecidit ei possessio coram cunctis fratribus suis.Et in eodem.50.Quod cernens

Ruere. Corruere. ioseph ruit super faciem patris.Leuit.26.Et corruent corā vobis.Et in eodem.Cadēt inimici vestri gladio.Nu.6. Ita tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt. Et dies priores cadant.idest cadant de numero vt nō computentur.Deut.22.Et sis reus labēte alio & in preceps ruēte.Ios.2.Etenim irruit in nos terror vester.Iudi.7.Et oēs

Ruere. orientales populi iacebant in valle.2.Regū.1.Sciebam enī q viuere non poterat post ruinam.idest postq̄ cecidit.3. Reg.8.Non cecidit nec vnus quidem sermo.4.Reg.10.vide ergo nunc quoniā non cecidit de sermonibus domini

Concidere. Inferiorē esse. in terram.Nee.6.Et concíderent intra semetipsos.pro quo hebrei legunt.Et ceciderunt valde in oculis suis.idest inferiores sibi ipsis videbantur ex quo non preualuerant aduersus hebreos.Et simile verbum habetur.Iob.12.Vbi dícitur nec inferior vestri sum.p quo in hebreo legitur. Nec

Defluere. cadens ego a vobis.& est sensus sicut in littera nostra.& in eodem.14.Mons cadens defluit.pro quo hebrei legunt. Mons cadens cadet siue corruet.Ps.19.Ipsi obligati sunt & ceciderunt.Ps.36.Cum ceciderit non collidetur.Ps.144. Alleuat dominus omnes qui corruunt.Esa.9.Et cecidit in

Fugere. Israel.Et in eodem.14.Quomodo cecidisti de celo lucifer Et in eodem.21.Cecidit cecidit Babylon.Hiere.51.Et cadent interfecti in terra chaldeorum.Et in eodem.Subito cecidit babylon.Ioel.2.Sed & per fenestras cadent.Amos 8.Et cadent & non resurgent.Et aliquando scribitur cum duplici lamed.Ezech.28.Et corruent interfecti in medio eorum.Significat etiam transfugere aut profugere.vel ad-

Adiungi. iungere se aliis.1.Reg.29.Ex die qua transfugit ad me.4. Reg.7.Venite ergo & transfugiamus ad castra syrie.1.Paralip.12.Periculo capitis nostri reuertetur ad dominum suum.idest transfugiet ad dominum suum.Et in eodem.trās-

Profugere fugerunt ad eum de manasse.Hiere.21.Qui egressus fuerit & transfugerit ad chaldeos.Et in eodem.37.Ad chaldeos profugis.Et in eodem.52.Et de profugis qui transfugerant ad regem babylonis.Esa.54.Aduena quondam tuus

Dimittere adiungetur tibi.Inde verbum tertie coniugationis.idest cadere facere: seu proiicere: vel dimittere:siue ꝓsternere.Iudi.2.nō diuiserūt adinuentiōes suas.i.nō ꝓiecerūt.1.Reg.

Cadere facere. 3.Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra.pro quo hebrei legūt. Nō cadere fecit: siue nō proiecit ex oībus verbis eius.Iob.29.Et lux vultus mei non cadebat in terra.ꝓ quo

Prosternere hebraeo.Et lucē vultus mei non faciebant cadere.ps.105.vt ꝓsterneret eos ī deserto.i.cadere faceret.figūat ēt fortē ꝓicere.i.forte mittere vel forte diuidere.Ios.15.Veniat ergo in

Sorte diuidere. Sorte mittere. partē hereditatis israel.pro quo he.le.Proice eā in hereditatē israeli.i.forte diuide eā.& in eo.23.Et nūc quia forte diuisi.ps.77.Et forte diuisit eis terrā in funiculo. Prouer.1. Sortē mitte nobiscū.Ione.1.venite & mittamus sortes. Et in eo.& miserunt sortes & cecidit sors super ionam. Et īde verbū quarte cōiugatiōis.i.prosternere se siue iacere.Deut. 9.Et procidi añ dñm sicut prius quadraginta diebus.i.iacui siue prostratus sum ante dñm.Et in eo.Et iacui corā dō mino quadraginta diebus & noctibus.Et in eo. Quib⁹ eū

Prosternere. Iacere. supplíciter deprecabar.pro quo he.le.Quibus iacui siue q bus prostratus fui.Pōitur ēt ꝓ subiicere.Geñ.43.Et violēter subiíciat seruituti & nos & asinos nostros. & inde מַפָּלָה

Subiicere. Mapala.i.ruina. Esa.17. Et erit quasi aceruus lapidum in ruina.Et in eo.23.posuerunt eā in ruinā. & in eo.25. vrbē fortē in ruinā.Ezech.3.Et in ruina eius habitabūt vniuer-

Ruina. sa volatilia celi.& inde מַפָּל Mapal.i.quisquilie que cadūt de frumento.Amos.8.Et quisquilias frumenti vendamus & inde מַפֹּלֶת Mapóleth.idest cadauer.Iudi.14.Declinauit vt videret cadauer leonis.& in numero plurali מַפָּלִי Mapale.& ponitur pro membris.Iob.41. Membra carnīū eiꝰ coherentia sibi.Et inde נֵפֶל nēpel.idest abortiuus:eo quod cadit ex vtero.Iob.3.Aut sicut abortiuū absconditum non subsisterē.Ps.57. Supercecidit ignis:non viderunt solem. Pro quo bt̄us hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit.quasi abortiuum mulieris quod non vidit solem.Eccl's.6.pronuncio q melior illo sit abortiuus.& ide נְפִלִים nephilim. ideſt gigantes.eo quod propter sui magnitudinem ceteri humiliores videntur cadere ante eos.vel quia irruit timor eorum super alios.Geñ.6.Gigantes autem erant super terram in diebus illis.Nu.13.Ibi vidimus monstra quedam filiorum Enach.pro quo hebrei legunt.Ibi vidimus gigantes filios enach.

מַפָּל quisquilie.

מַפֹּלֶת Cadauer.

מַפָּלִי Membra.

נֵפֶל Abortiuus

נְפִלִים Gigantes.

נָפַץ Napas.dispergere.disgregare. disseminare. diuidere. allidere.collidere.conterere.confringere.Geñ.9. Et ab his dissemínatum est omne genus hoīm super vniuersam terram.pro quo hebrei legunt.& ab his dispersa ēomnis terra.& est sensus sicut in littera nostra.Et in eo.11. Anteq̄ diuidamur in vniuersas terras.& in eo. Inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum.Et in eo. 49.& dispergam eos in israel.1.Reg.13.quia vidi q populus dilaberetur a me.idest dispergeretur a me.2. Reg.18. fuit autem ibi prelium dispersum super faciē vniuerse terre.3.Reg.22. Vidi cunctum israel dispersum in montibus Hiere.9.Dispergā eos in gentibus & in eodem. & omnis grex eorum dispersus est.Esa.33.Ab exaltatione tua dispersa sunt gentes.Hiere.13.Et dispergā eos virum a fratre suo. Ezech.20.& cōgregabo vos de terris in quibus dispsi estis Soph.3.supplices mei filii dispersorum meorū.hebrei tñ i ꝑdicto loco dicūt q est nomē proprium & legunt sic.Athara filia phusai.& interpretatis his nominibus est sensus sicut in littera nostra.Significat etiam allidere. vel cōfringere.vt Iudi.7.Et hydrias confregissent. ps.2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos.Ps.136.& allidet parvulos tuos ad petrā.Esa.27.sicut lapides cineris allisos.Hiere.4. & lagūculas eorū collident.& in eodem.22.nunquid vas fictile atq̄ cōtritum vir iste hiconias.& in eo.51.Collidis tu mihi vasa belli:& ego collidā in te gentes.& in eo.& collidam in te equum & equitē eius.& inde נֶפֶץ nephes. i.allisio.Esa.30. Allidet in turbine.pro quo he.le. Allisio turbinis. & inde מַפָּץ Mapas.i.instrumentum siue vas quo aliquid conteritur & dissipatur.Ezech.9.& vniuscuiusq̄ vas interitus in manu eius.

Dissemiar. Diuidere. Dispgere.

נֶפֶץ Cōfrigere. Allidere.

נְפִיצָה Allisio.

מַפֵּץ Interitus.

נָפַק Naphac.in ligua chaldaica significat egredi: siue educere. Dañ.2.& egressa sententia sapientes interficiebātur.& in eo.qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babylonis.& ī eo.3.egredimini & venite:statiq̄ egressi sūt & inde נַפְקַת napcath.idest sumptus.expense. Esdre.6. Sūptus autem de domo regis dabuntur.& in eodem. Studiose sumptus dentur viris illis.

נָפַק Egredi.

נַפְקַת Sumptus

נֶפֶשׁ Nephes.Anima.Geñ.1. Producat terra animam viuentem.& in eodem.2.& factus est homo in animam viuentem.& in eodem.19.Salua animam tuam.& in eodē. 35.egrediente autem anima eius pre dolore.Exo.12. Peribit anima illa de israel.& in eodem.21. Reddet animā pro anima.Leuit.5.Si peccauerit anima.Nu.15. Quod si anima vna nesciens peccauerit.Deut.6. & ex tota anima tua. 1.Regum.25.erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viuentium apud dominum deum tuum:porro ini

anima.

micorum tuorum anima rotabitur. 3. Reg. 17. Reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et in eodem. 19 Tolle animam meam. Iob. 1. Cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Et in eodem. 21. Et anima eius quodcunq; voluit hoc fecit. Ps. 23. qui non accepit in vanum animã suam. Ps. 104. ferrum pertransiuit anima eius. Ps. 118. & anima mea cognoscet nimis. Prouer. 27. Anima saciata calcabit fauum. & communiter est generis feminini: vt patet i aliquibus locis predictis. & aliquando reperitur in genere masculino. vt Geñ. 46. Omnes anime quattuordecim. vbi in hebreo illud quattuordecim est generis masculini. & iungitur cũ hoc nomine aïe. & in eo. Anime duc. Vbi pro eo qđ in littera nostra est duc in hebreo est שִׁבְעִים Senaim. q̃ est generis masculini. Nume. 31. vnam animam ex quingẽtis tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in littera nostra est vnam in hebreo est אֶחָד Echad. quod est generis masculini. & aliquando accipitur pro toto homine seu pro corpore animato. vt in aliquibus locis predictis. & Geñ. 14. Da mihi animas. ideſt da mihi homines. Et in eodem. 46. Omnes anime domus iacob que ingresse sunt in egyptum. Ponitur etiam pro semetipso. Ps. 104. vt erudiret principes eius sicut semetipsum. Deut. 21. Dimittes eã liberam. pro quo hebrei legunt. Dimittes eam anime sue. ideſt sibiipsi: vt sit in sua libera potestate. Hiere. 51. Iurauit dominus exercituum per animam suam. ideſt per semetipsum. sicut exponunt hebrei. Amos. 6. Iurauit dominus deus in anima sua. ponitur etiam pro mortuo. ideſt pro morticino anime humane. Nu. 6. super mortuum non ingredietur. pro quo hebrei legũt. & super omnes animas mortui seu morticini non ingredietur. & in eodem. quia peccauit super mortuum. pro quo hebrei legunt. Quia peccauit super animam. ideſt super morticinum anime humane. & in eo. 19. Omnis qui tetigerit humane anime morticinũ. Ponitur etiam pro desiderio. Ps. 26. Ne tradideris me in animas tribulantium me. ideſt in desideria tribulantiũ me. Ponitur etiam pro halitu. Iob. 41. Halitus eius prunas ardere facit. Et in plurali נְפָשׁוֹת nephasoth. secundum terminationem femininorum. Ps. 71. Et animas pauperum saluas faciet. Ezech. 13. Vt interficerent animas que non moriuntur. Reperitur etiam נְפָשִׁים nephasim secundum terminationem masculinorum. Vt in eodem. Et dimittam animas quas vos capitis animas ad volandum. & inde verbum נָפַשׁ naphes: qđ significat refrigerare. vel requiescere aut recreare. vel animari. ideſt animam sumere. Exodi. 23. Et refrigeretur filius ancille tue & aduena. Et in eodem. Septimo autem ab opere cessauit. pro quo hebrei legunt. Septimo autem quieuit & requieuit. siue refrigeratus est. Loquitur enim scriptura de deo more humano: sicut de homine dicitur q̃ refrigeratur & requiescit perfecto opere. Ponitur etiam pro refocillari. 2. Regum. 16. Et refocillati sunt ibi.

נֵץ Nes. Accipiter. Leuit. M. Et accipitrem iuxta genus suum.

נָצַב Nasab. Constituere. statuere. erigere. stare. 3. Regum. 22. Nec erat tunc constitutus rex in edom. Esa. 3. Stat ad iudicium dominus. Threñ. 2. firmauit dexteram suam quasi hostis. ideſt statuit dexteram suam siue stetit dextera sua. Zach. 11. Et quod stat nõ enutriet. Et aliquando scribitur sine nun. De quo vide supra in dictione יָצַב Iasab. & inde נְצִיב Nesib. ideſt statua siue statio. Geñ. 19. Que versa est in statuam salis. 1. Paralipo. 11. Et statio philistinorum in bethleem. Significat etiam prepositum seu prefectum. 3. Regum. 4. Habebat autem salomon duodecim p̃fectos super omnem israel. Et in eodem. Nutriebantq; eos supradicti regis prefecti. Et inde מַצֵּבָה Maseba. ideſt statio siue statua. vt Esa. 22. Et expellam te de statione tua. ponitur etiam pro titulo vel statua. Geñ. 35. Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius: hic est titulus monumenti rachel. Exo. 23. & confringes statuas eorum. vide etiam de hoc supra in dictione יָצַב Iasab. Ponitur etiam נָצַב Nisab pro capulo gladii. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. Item נָצַב nasab. in lingua chaldaica significat plãtare. & inde נְצָבֶת nisebeth. ideſt plantatio. Dañ. 2. De plantatione eris & ferri oriebatur.

נָצָה Nasa. Iurgari. rixari. litigare. litem concitare. vastare. florere. volare. Exo. 2. Conspexit duos hebreos rixãtes. Et in eodem. 21. Si rixati fuerint viri. Leuit. 24. Iurgatus est in castris cum viro israelita. Nume. 26. qui surrexerunt contra moysem & Aaron. pro quo hebrei legunt. qui iurgati sunt. Et in eodem. Quando aduersus dominum rebellauerunt. Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati sunt aduersus dominum. Et in titulo. Ps. 59. Vbi dicitur: cũ succendit mesopotamiam syrie. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum pugnauit aduersus syriam mesopotamie. Et inde מָצָה Masa. ideſt rixa. contẽtio. iurgium. Prouer. 16. Qui meditatur discordias diligit rixas. Esa. 41. Viros rebelles tuos. Pro quo hebrei legunt. viri contentionis tue siue iurgii tui. ideſt iurgantes aduersum te. Et in eodem. 58. Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis. Significat etiam supradicta dictio: vastare. Hiere. 4. Ciuitates tue vastabuntur. Esa. 37. In erradicatione collium compugnantiũ. Pro quo hebrei legunt. In erradicationem collium deuastatorum seu desertorum. & secundum primam significationem potest legi sicut est in littera nostra. significat etiam florere seu germinare. Canti. 6. Si germinassent mala punica. Et in eodem. 7. Si floruerunt mala punica. Vide etiam de hoc supra in dictione נוּן nus. significat etiam volare. vt Threñ. 4. Iurgati quippe sunt & commoti. pro quo hebrei legunt. Volauerunt & commoti sunt. Potest etiam legi sicut est in lra nra. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine loco he. vt Hiere. 48. Date florem moab quia florens egredietur. pro quo he. le. Date alam seu pennam moab. quia volans volabit. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et inde נוֹצָה nosa. ideſt pluma. Leuit. 1. Vesiculam vero gutturis & plumas proiiciet. Ezech. 17. Plena plumis & varietate. Et in eodem. Magnis alis multisq; plumis.

נָצַח Nasach. Triumphare. superare. vincere. seu victoriam obtinere. instare. solicitare. vrgere. Prefectum seu prepositum esse. 1. Reg. 15. Porro triumphator israel non parcet tibi. 1. Paralip. 15. In citharis pro octaua canebant epinicion. pro quo he. le. canebãt ad vincendum seu pro victoria. & est idem cum littera nostra: nam epinicion grece carmen triumphale significat. & in titulo. Ps. 4. vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit victori in canticis psalmus dauid. & sic in aliis titulis psalmorum. Dañ. 6. Igitur daniel supabat oẽs principes. Malach. 3. Victor in psalmis canentem. significat ẽt instare. vel vrgere. seu prepositũ vel prefectum esse. 2. Paralip. 2. Prepositosq; eorum tria millia. ideſt illos qui instabant operibus. Et in eodem. Tria autem millia sexcentos prepositos operum populi. Esdre. 3. Vt vrgerent opus domini. Et in eodem. Vt instarent sup eos q facie bãt opus. & inde נְצָח nesach. i. fortitudo. virtus. Esa. 63. Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur etiam pro sanguine in quo est fortitudo & vita. Et in eodem. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea.

Homo. Semetipꝫ Mortuus Morticinũ Halitus. נְפָשׁוֹת anime. נְפָשִׁים Anime. נָפַשׁ refrigerat. Recescere Refocillat accipiter. נָצַב Cõstituere Statuere. Stare. נְצִיב Statua Statio. prefectus מַצֵּבָה statio. Titulus. statua. נְצָב Capulus. נָצַב Plantare. נְצָבֶת Plãtatio. נָצָה Rixari. Iurgari. Pugnare מָצָה Rixa. Contẽtio Vastare. Germinare Florere. Volare. נוֹצָה Pluma. נָצַח triũphare Vincere superare Prepositus esse. Vrgere Instare נְצָח Virtus sanguis

significat etiam eternum seu perpetuum. vt. Ps. 12. Vsque quo domine obliuiscéris mei in finem. idest in eternum. Ps. 48. Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et viuet vltra in sempiternum. Esa. 13. Non habitabitur vsq; in finem. idest vsq; in eternum. Hiere. 15. Quare factus est dolor meus perpetuus. Threñ. 3. Periit finis meus. pro quo secundum primam significationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea. potest etiam legi sic piit eternitas seu perpetuitas mea. Ponitur etiam pro seculo. Esa. 64. In secula seculorum non erit transiens per eam. Et inde נְצַחַת nisachath. idest fortis seu perpetua. Beatus hieronym⁹ trā stulit. contentiosam. Hiere. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa.

Sempiterna. Perpetuꝰ Finis. Seculum. נְצַחַת Cōtentiosa נֶצַח

נָצַל Nasal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abstrahere. spoliare. Geñ. 37. Volens eripere eū de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberasti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades seruum domino suo qui ad te cōfugerit. idest qui ad te euaserit. Ios. 2. Et eruatis animas nostras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum suorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos nostros. & est sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In sex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. p̄s. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Esa. 20. Vt liberarent nos a facie regis assyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixistis liberati sumus. Ezech. 14. Ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. Amos. 4. Quasi torris raptus ab incendio. idest liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iste torris est erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Hasala. idest liberatio. Ester. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio stabit iudeis de loco alio. Significat etiā aufferre vel spoliare. seu diripere. Geñ. 31. Tulitq; deus substantiā patris vestri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris nostri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et spoliabitis egyptum. Et in eo. et spoliauerūt egyptios. idest abstulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Deposuerunt ergo filii israel ornamentum suum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non possent.

Nasal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abstrahere. spoliare. Geñ. 37. Volens eripere eū de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberasti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades seruum domino suo qui ad te cōfugerit. idest qui ad te euaserit. Ios. 2. Et eruatis animas nostras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum suorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos nostros. & est sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In sex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. p̄s. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Esa. 20. Vt liberarent nos a facie regis assyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixistis liberati sumus. Ezech. 14. Ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. Amos. 4. Quasi torris raptus ab incendio. idest liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iste torris est erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Hasala. idest liberatio. Ester. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio stabit iudeis de loco alio. Significat etiā aufferre vel spoliare. seu diripere. Geñ. 31. Tulitq; deus substantiā patris vestri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris nostri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et spoliabitis egyptum. Et in eo. et spoliauerūt egyptios. idest abstulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Deposuerunt ergo filii israel ornamentum suum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non possent.

Eripere. Liberare. Eruere. Euadere. נָצַל Liberatio. הַצָּלָה Tollere. Spoliare. auferre. Deponere Diripere.

נָצַר Nasar. custodire. seruare. vastare. Deut. 32. Et custodiuit quasi pupillam oculi. Et in eodem. 33. Et pactū tuum seruauerunt. Ps. 24. Requirentibus testamentum eius. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. His qui custodiunt pactum eius. p̄s. 33. Prohibe linguam tuam a malo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Custodi linguam tuam a malo. Ps. 118. Quia iustificationes tuas exquisiui. pro quo beatꝰ hieronymus transtulit. Quia precepta tua custodiui. p̄s. 140. Et ostium circunstantie labiis meis. pro quo beatus hieronymus transtulit. Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer. 4. Custodi illam quia illa est vita tua. Et in eo. 22. Oculi dñi custodiunt scientiam. Et in eo. 27. Qui seruat ficum comedet fructus eius. Esa. 27. Ego dominus qui seruo eam. Et in eodem. Nocte & die seruo eam. Naum. 2. Qui custodiat obsidionem. Et aliquando scribitur sine nun. vt Esa. 8. Liga testimonium. Pro quo hebrei legunt. Serua testimonium. Potest etiam deriuari a dictione צָרַר sarar. q̄ significat ligare. sicut est in littera nostra. Et inde נֹצֵר idest custos. & in plurali נֹצְרִים Nosrim. 4. Reg. 18. A turre custodum. Hiere. 4. Auditum est in ierusalem custodes venire de terra longinqua. Et in eodem. 31. Clamabunt custodes in monte ephraim. Et inde נְצוּרוֹת Nesuroth. i. res obseruate & occulte. Hiere. 33. Et annunciabo tibi grandia & firma que nescis. pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grādia & obseruata vel occulta que nescis. Et ide נְצוּרַת Nesurath. idest occulta. scilicet ad insidiandum vel decipiēdum. Prouer. 7. Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt. Et obseruata vel occulta corde. Potest ēt legi sic. Et vastata seu deserta corde. Nam predicta dictio etiam significat vastare vel desolare. Esa. 1. Sicut ciuitas q̄ vastatur. Et inde נְצוּרִים Nesurim. idest loca deserta: vel vastata. Beatus hieronymus transtulit delubra mortuorum. Esa. 65. Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus. Esa. 49. Et feces israel conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרֵי Nesure. sicut alias שְׁמָרִים semarim significat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod significat custodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et deserta seu deuastata israel ad conuertēdū. Item נֵצֶר nēser. flos. virgultū. stirps. germē. Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. Et in eodem. 14. Tu autem reiectꝰ es de sepulchro quasi stirps inutilis. Et in eodem. 60. Germen plantationis mee.

Custodire. seruare. נָצַר Custodes. נֹצְרִים נְצוּרַת Occulta. Vastare. נְצוּרִים Delubra mortuorū. Feces. נֵצֶר flos. Stirps. Germen.

נֵקֶב Nechic. cauerna. foramē. fisura. Esa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abscondē illud ibi in foramine petre.

נָקַב Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. seu blasphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen desuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in sudibus perforabis nares eius. Esa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In saculum pertusum. i. perforatum. & ide מַקֶּבֶת machébeth. idest malleus. Iudi. 4. Assumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde p̄cisi estis. & in plurali מַקֵּבוֹת macaboth. idest mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & securis & omne ferramentum non sunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet mallei & securis. Esa. 44. Et in malleis formauit illud. Et ide נְקֵבָה Necheba. idest femina. Geñ. 1. Masculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 31. Cur feminas reseruastis. Item נָקַב nacab. idest explanare. seu declarare aut nominare. Geñ. 30. Constitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara seu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyses & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyses & Aaron viros istos qui declarati seu explanati sunt per nomina vel qui nominati sunt per nomina. Esa. 62. Quod os domini nominauit. Amos. 6. optimates capita populorum. idest nominati capita populorum. Significat etiam maledicere seu blasphemare. Leuit. 24. Cumq; blasphemasset nomen domini. Et in eodem. Et qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius statim. Prouerb. 21. Qui abscondit frumētum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius.

Nechic. cauerna. foramē. fisura. Esa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abscondē illud ibi in foramine petre.

Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. seu blasphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen desuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in sudibus perforabis nares eius. Esa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In saculum pertusum. i. perforatum. & ide מַקֶּבֶת machébeth. idest malleus. Iudi. 4. Assumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde p̄cisi estis. & in plurali מַקֵּבוֹת macaboth. idest mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & securis & omne ferramentum non sunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet mallei & securis. Esa. 44. Et in malleis formauit illud. Et ide נְקֵבָה Necheba. idest femina. Geñ. 1. Masculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 31. Cur feminas reseruastis. Item נָקַב nacab. idest explanare. seu declarare aut nominare. Geñ. 30. Constitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara seu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyses & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyses & Aaron viros istos qui declarati seu explanati sunt per nomina vel qui nominati sunt per nomina. Esa. 62. Quod os domini nominauit. Amos. 6. optimates capita populorum. idest nominati capita populorum. Significat etiam maledicere seu blasphemare. Leuit. 24. Cumq; blasphemasset nomen domini. Et in eodem. Et qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius statim. Prouerb. 21. Qui abscondit frumētum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius.

Foramen. נֵקֶב Perforare. נָקַב Malleus מַקֶּבֶת Mallei. מַקֵּבוֹת Femina. נְקֵבָה Declarare נָקַב Nominare Blasphemare. maledicere.

נֵקֶד Nycud. Punctum seu stigma: aut macula. scilicet diuersi coloris. Canti. 1. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel stigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדוֹת Necudoth. in numero plurali. & inde נָקוֹד Nacud. idest animal album habens maculas nigras vt̄ econuerso. Geñ. 30. & separa cunctas oues varias. i. hñtes maculas varii coloris

Punctum נְקֻדוֹת Puncta. נָקוֹד Varij.

Et in eodem. Et quodcunq; fuluum & maculosum varium q; fuerit. Et in eodē. Et omnia que non fuerint varia & ma
נוֹקֵד culosa. & fulua. Et a talibus pecoribus dictus est נוֹקֵד noced idest pastor. siue ille qui alit pecora. 4. Reg. 3. Porro mesa Rex moab nutriebat pecora multa. Pro quo hebrei legunt
Pastor נֹקְדִים Erat armentarius seu pastor. & in plurali. נֹקְדִים Mocdim.
pastorales נְקוּדִים Amos. 1. verba amos qui fuit in pastoralibus thecue. & in de נְקוּדִים Necudim. i. panis mucidus seu putrefactus. Eo
Cōminuti. quod in eo sunt quasi macule vel puncta diuersi coloris. q̄ quo beatus hieronymus transtulit comminuti. Ios. 9. Pa
nes quoq; quos portabant ob viaticum duri erāt in frustra comminuti. Et in eo. Nūc sicci facti sunt & siccitate nimia
נְקוּדִים cōminuti. ponitur etiam נְקוּדִים Necudim pro crustula pa
Crustula panis. nis. 3. Regū. 14. Tolle quoq; in manu tua decem panes & crustulam.

נָקָה Naca. mundum seu innocentem esse. mundare. parce
Mūdū ee. נָקָה re. dessolare seu exterminare. Geñ. 24. Non tenebe
ris iuramento. Pro quo hebrei legunt. Et mundus seu ino
cens eris a iuramento. Exo. 34. Nullusq; apud te per se in
nocens est. Pro quo hebrei legunt. Et innocens non faciet
Innocentē esse. innocentem vel non erit inocens. vel sic. Et mundans non
mundabit. Et est sensus sicut in littera nostra. Potest etiam
legi sic. Nec quasi innocenti parcet. Et eadem verba habē
tur. Nu. 14. vbi dicitur. Nullūq; innoxiū derelinquens. &
Hiere. 46. Nec quasi innocenti parcam tibi. Et supra in eo
dem. 30. vbi dicitur. Et non tibi videaris innoxius. Nu. 5.
Non te nocebunt aque iste amarissime. Pro quo hebrei le
gunt. Innocens seu innoxia eris ab aquis istis. Et in eodē.
Innoxium esse. Erit innoxia & faciet liberos. Et in eodem. Maritus absq;
Mūdare. culpa erit. idest innocens seu mundus erit a culpa. Ps. 18. ab
occultis meis munda me. Et in eodem. Et emundabor a de
licto maximo. Hiere. 49. Et tu quasi innocens relinque
ris: non eris innocens. Ioel. 3. Et mundabo sanguinem eo
rum quos non mundaueram. & aliquando scribitur cum a
leph loco he. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quasi lana mun
נְקִיּוֹן da. & inde נְקִיּוֹן Nicaion. idest mundicia. innocentia. Ps. 25
Lauabo inter innocentes manus meas. Pro quo beatus hie
ronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtu
Innocētia lit. Lauabo in innocentia manus meas. Osee. 8. Vsq; quo
non poteris emundari. pro quo hebrei legunt. Vsquequo
non poteris mundiciam. scilicet habere. Amos. 4. Dedi vo
bis stuporem dentium. Pro quo hebrei legunt. Dedi vobis
Stupor Mundicia mundiciam dentium. In quo significatur magnitudo fa
mis. nam qui non comedunt mundos habent dentes. & in

נָקִי de נָקִי Nachi. i. mundus. innocens. innoxius. Geñ. 24. In
Innocēs. nocens eris a maledictione mea. Exo. 21. Dominus quoq;
bouis innocens erit. Iob. 4. Quis vnquā innocens perit.
Ps. 14. Et munera super innocentem non accepit. Ps. 25.
Innocens manibus & mundo corde. p̄s. 105. Et effuderunt
sanguinē innocentem. & aliquando scribitur cum aleph in
fine. Ioel. 3. Et effuderint sanguinem innocentem in terra
sua. Ione. 1. Et ne des super nos sanguinem innocentem. &
נְקִיִּים in plurali. נְקִיִּים Nechiim. Geñ. 44. vos autem eritis inno
Innoxii. xii. Ios. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti
מְנַקִּיּוֹת nos. Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachiioth. Pro quo beatus hierony
Cyathi mus transtulit cyathos. Exo. 25. Et cyathos in quibus offe
נָקָה renda sunt libamina. Item נָקָה Naca. i. Desolare. seu exter
Desolare. minare. Esa. 3. Et desolata in terra sedebit. Zach. 5. Quia
Extermiari Iudicari. omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur. pro quo he. le.
Exterminabitur siue desolabitur. & in eo. Et omnis iurās
ex hoc similiter iudicabitur.

נָקַם Nacam. vindicare. vlcisci. Geñ. 4. Omnis qui occide
rit cain septuplum punietur. pro quo hebrei legunt.
Septuplum vindicabitur. Et in eodem. septuplum vltio da
bitur de cain. Exo. 21. Criminis reus erit. pro quo hebrei le
gunt. vindicta vindicabitur. Et in eodem. non subiacebit
pene. Pro quo hebrei legunt. non vindicabitur. Leuit. 19.
non queras vltionem. idest non vindices te. Et in eo. 26. &
inducā sup vos gladiū vltorē federis. Nu. 31. Vlcisce pri
mus filios israel. Ios. 10. Donec vlcisceretur se gens de inimi
cis suis. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē.
Et in eodem. 16. & vlciscar me de hostibus meis. 1. Reg. 24
& vlciscatur me dominus ex te. 4. Reg. 9. & vlciscar sangui
nem seruorum meorum prophetarum. p̄s. 7. vt destruas
inimicum & vltorem. Esa. 1. & vindicabor de inimicis meis.
Hiere. 46. vt sumat vindictam. & in eodem. 50. Quoniam
vltio domini est: vltionem accipite de eo. & in eodem. 51. &
vlciscar vltionem tuam. Ezech. 25. & vindictam expetiuit
de eis. pro quo hebrei legunt. & vlti sunt in eis. Naum. 1. de
us emulator & vlciscens dominus: vlciscens domin⁹ habēs
furorem. & inde נָקָם nacam. idest vindicta. vltio. vt in ali
quibus locis predictis. & Deut. 32. & vindictam retribuet in
hostes eorū. scribitur etiam cū he vel thau in fine. p̄s. 149.
Ad faciendam vindictam in natiōib⁹. Hiere. 11. Videam vl
tionem tuam ex eis. & in plurali. נְקָמוֹת necamoth. p̄s. 93.
Deus vltionum dominus.

נָקַף nacaph. scindere. excidere. excutere. circuire. Esa. 10.
& subuertentur condensa saltus eius ferro. idest excidē
tur ferro. & in eodem. 17. sicut excussio olee. & in eo. 24.
Quomodo si pauce oliue que remanserint excutiantur ex
olea. Significat etiam circuire siue euoluere. Iob. 1. Cumq;
in orbem transissent dies conuiuii. idest cum circuirent vel
cum euoluerentur aut cum in circuitu transissent. & in eo
dem. 19. & flagellis suis me cinxerit. idest circundederit. &
in eodem. & rursus circundabor pelle mea. Esa. 29. Solēni
tates euolute sunt. & inde נָקְפָה nicpa. pro quo beatus hiero
nimus trāstulit funiculum. Esa. 3. & pro zona funiculus. He
brei tamen dicunt q̄ significat excissionem.

נָקַר nacar. euellere. eruere. perforare. effodere. Nu. 16. An
& oculos nostros vis eruere. Iudi. 16. Statim eruerunt
oculos eius. 1. Reg. 11. Vt eruam omnium vestrum oculos
dexteros. Iob. 30. nocte os meū perforatur dolore. Prouer.
30. Suffodiant eum corui de torrente. Esa. 51. Et ad cauer
nam laci vnde excisi estis. idest vnde effosi estis. Et inde
נִקְרַת nicrath. idest foramen vel scissura. Exo. 33. Ponā te
in foramine petre. Esa. 2. & ingredientur scissuras petrarū.
נָקַשׁ nacas. offendere. scandalizare. illaqueare. insidiari.
cōprehendere. capere. collidere. Deut. 7. nec sumas
ex eis tibi quicquam ne offendas. Et in eodem. 12. Caue ne
imiteris eos. pro quo hebrei legunt. ne offendas post eos
1. Reg. 28. Quare ergo insidiaris anime mee vt interficiar.
Ps. 37. Et vim faciebant qui querebant animam meam. q̄
quo hebrei legunt. & insidiabantur vel scandalizabant seu
offendebant querentes animam meam. idest scandala seu
offendicula ponebant. Vide etiam de hoc supra in dictione
יָקֹשׁ Iacas. significat etiam comprehendere. p̄s. 9. In ope
ribus manuum suarum comprehensus est peccator. potest
etiam legi offendit peccator. ponitur etiam pro scrutari.
p̄s. 108. Scrutetur fenerator omnem substantiam eius. Si
gnificat etiam collidere. Dañ. 5. Et genua eius ad se inuicē
collidebantur.

נֵרְדְּ nérde. nardus. species aromatica. vnde ab hebreo tra
xit originem. Canti. 1. nardus mea dedit odorem su
um. Et in eodem. 4. nardus & crocus. Et in plurali נְרָדִים
neradim. vt in eodem. Ciperi cum nardo: quod in hebreo
legitur pluraliter. scilicet cum nardis.

Vlcisci. Excidere. Excutere. Circuire. Cingere. circūdare Euoluere. נִקְפָה Excissio. נָקַר Eruere. Perforare Excidere. נִקְרַת Foramen Scissura. נָקַשׁ Offendere Insidiari Scandalizare. Cōprehendere Scrutari Collidere Nardus נְרָדִים Nardi

נָשַׁשׁ Nasas.obliuiſci.& ſcribitur cum ſimplici ſin. Geñ. 41. Obliuiſci me fecit deus omniũ laborum meorum.& de hoc vide infra in dictione נָשָׂה Nasa.

Obliuiſci.

נָשָׂא Nasa.cum ſin & pũcto ceboleth. Leuare.eleuare.extollere·exaltare.portare.ſuſtinere·ſumere.ferre.iurare.nubere.parcere.dimittere.ſ.delictũ vel peccatum.indulgerẽ.Geñ.18.Cumq; eleuaſſet oculos.Et in eodẽ.21.Cumq; eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legũt. Et eleuauit eſau vocem ſuam & fleuit. Et in eodem·29. Profectus ergo iacob venit in terram orientalẽ.Pro quo hebrei legunt. Et eleuauit iacob pedes ſuos & abiit in terram orientalem. Et in eodem 40. Recordabitur pharao miniſterii tui. Pro quo hebrei legunt. Leuabit ſiue extollet pharao caput tuũ. Et in eodẽ. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum & piſtorum principis.Pro quo hebrei legunt. Et leuauit ſiue extulit caput principis pincernarum & caput principis piſtorum in medio ſeruorum ſuorum.Sed beatus hieronymus trãſtulit ſenſum. Exo.35.obtulerunt mente prõptiſſima atq; deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit omnis vir quem eleuauit cor ſuũ. Nu.16. Cur eleuamini ſuper populum dñi.Ruth.1.Et eleuata voce flere ceperũt.2.Reg. 5.Et quoniã exaltaſſet regnum eius ſuper populum ſuum. Et in eodem.20. Leuauit manũ ſuam cõtra regem.3.Reg. 1.Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regnabo. 4.Reg.14.& ſubleuauit te cor tuũ.Iob.41. Cum ſublatus fuerit timebũt angeli.i.cum ſubleuatus fuerit. Pro quo hebrei legũt. Ab eleuatione eius timebũt dii ſiue angeli vel fortes.ps.23.Et eleuamini porte eternales.ps.27. Dum extollo manus meas ad tẽplum ſanctum tuũ.ps.88. Motũ autem fluctuũ eius tu mitigas.Pro quo hebrei legunt.Cũ eleuantur fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit eleuationes autem gurgitũ eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates tuas.Pro quo btus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trã ſtulit.Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.2. Et ſuper omnem arrogantem.Pro quo hebrei legunt.Et ſuper omnem eleuatũ.i.eleuantẽſe ſiue elatum. Et in eodẽ. Et ſuper omnes cedros libani ſublimes & erectas.i.exaltatas.& in eodẽ. 30·Et ſuper omnẽ collem eleuatum riui currentiũ aquarũ. Et in eodem.37.Leua ergo orationẽ pro reliquiis.& in eodẽ.40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodẽ. 42. Letetur deſertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent deſertũ & ciuitates eius.i.eleuẽt vocẽ in exultatiõe. Ezech. 1.Et cũ eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul & rote.& in eodẽ.10.Et cum eleuarent cherubim alas ſuas.& in eodẽ.33.Et oculos veſtros leuatis ad immũdicias veſtras. Dañ.11.Filii quoq; preuaricatorũ populi tui extollẽtur.Significat etiã portare vel ſuſtinere.aut ſuſtẽtare.quod eſt idẽ qđ onus leuare.Geñ.13. Nec poterat eos capere terra.i.portare vel ſuſtinere.& in eodẽ.37.Et camelos eorũ portantes aromata.Et in eodẽ.44.Quantum poſſunt capere·i.quãtum poſſunt ferre vel ſuſtinere.Et in eodẽ.45.Et tollite in de patrẽ meum. Exo.19. Quomodo portauerim vos ſup alas aquilarum. Et in eodem.25. Ad ſubuehendam menſam.Pro quo hebrei legunt.Et portabitur in eis menſa. Et in eodem.27.Erunt in vtroq; latere altaris ad portandum Leuit.22. Ne forte ſuſtineant iniquitatem delicti ſui. Deut. 24.Et ex eo ſuſtentat animam ſuam.2.Reg.17.Circundabit omnis iſrael ciuitati illi fines. Pro quo hebrei legunt. Portabunt ſeu tollent omnis iſrael ciuitatem illam funibus 3.Reg.10. Deferens inde aurum & argentum.i.portans.2. Paralipo.20. Iſta omnia portare nõ poſſent.Eſter.2. Omnium oculis gratioſa & amabilis videbatur.Pro quo hebrei legunt. Et fuit eſter portans gratiam.i.habens gratiam in oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.Iob.21.Suſtinete me vt loquar. Eſa.46. Qui geſtamini a mea vulua. Hiere.10. Portata tollentur quia incedere non valent.Et in eodem.31.Quoniam ſuſtinui opprobrium adoleſcentie mee. Ezech.17. Et erumpet in germen & faciet fructum.Pro quo hebrei legunt.Et portabit ramos ſeu frondes & faciet fructum. Et ſimilia verba habentur in eodem.27.Vbi dicitur.vt portet frondes & faciat fructum.Et in eodem.18.Filius non portabit iniquitatem patris. Et in eodem.23. Et peccata idolorum veſtrorũ portabitis.Et in eodem.36.Et fructum veſtrum afferatis.i. portetis. Oſee.1. Sed obliuione obliuiſcar eorum. Pro quo hebrei legunt. Sed portans portabo eis.ſcilicet inimicos ſuos vt eos deſtruant.Sed ſi ſcribatur cum puncto ſeboleth in littera ſin:tunc ſignificat obliuiſci ſicut eſt in littera noſtra. In tranſlatione vero chaldaica ſic habetur. Si conuerſi fuerint parcẽs parcam eis. Quod etiam poteſt intelligi ſecundum litteram hebraicam:ſicut infra dicetur.Ioel.2.Quia lignum attulit fructum ſuum.ideſt portauit. Et in eodem.Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Ponitur etiam pro adiuuare. Eſd.i.Adiuuent eum viri de loco ſuo.ideſt prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & liberos. Significat etiam ſumere vl ſuſcipere aut tollere ſiue auferre.Geñ.27.Sume arma tua.Et in eodẽ.4.Auferet pharao caput tuum.i.tollet.Exo.23.Non ſuſcipies vocem mendacii. Et in eodem.30. Quando tuleris ſũmam filiorum iſrael.Nu.1. Nec pones ſũmam eorum cum filiis iſrael. ideſt nec tolles ſũmam eorum. Et in eodem.4. Tolle ſũmam filiorum chaath. Et in eodem.16. Nec aſelũ quidẽ vnquam acceperim ab eis. Et in eodem.23. Aſſumptaq; parabola ſua dixit.& in eodem.24. Et auferetur regnum illius. Poteſt etiam legi.Et exaltabitur:ſecundum primam ſignificationem.2. Reg.5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei tamen dicunt q in predicto loco ſignificat comburere.vnde ipſi legunt. Que combuſit Dauid & viri eius. & in eodem. 14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt. Et non tollit ſeu non aufert deus animam. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.4.Regum.4.Tolle filium tuũ. Iob.21. Tenẽt tympanum & citharam.i.tollũt vel ſumũt.Et in eodem.32.Et poſt modicum tollat me factor meus.Ps.14.& opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos. Ps.23. Hic accipiet benedictionem a domino.Ps.80. Sumite pſalmum & date tympanum.Hiere.7.nec aſſumas pro eis orationem. Ezech.9. Et aſſumant ſuper nos lamentum. Et in predicto loco ſcribitur ſine aleph.& i eodẽ.17. Vt euelleret eam radicitus. Pro quo hebrei legunt.vt tolleret eam a radicibus ſuis.Mich.2.Et rapuerunt domos. ideſt violenter acceperunt.Significat etiam acceptionem perſonarũ quod in hebreo dicitur acceptio facierum.Geñ.19.Ecce etiam in hoc ſuſcepi preces tuas.p quo hebrei legũt. Suſcepi faciem tuam. Et in eodem.32. Forſitan propiciabitur mihi. Pro quo hebrei legunt, forſitan accipiet faciem meã. Deut.10. Qui perſonam non accipit.& in eodem.28. Gentem procaciſſimam que non deferat ſeni. pro quo hebrei legunt. Que non accipiat faciem ſenis.ideſt que nõ reuereatur vultum ſenis.4.Regum.3.Si non vultum ioſaphat Regis iude erubeſcerem.Pro quo hebrei legunt. Suſciperem.2.Paralipo.19. Non eſt apud dominum deum noſtrum iniquitas nec perſonarum acceptio. Iob.34. Qui non accipit perſonam principum. Ps.81.Et facies peccatorum ſumitis. Prouer.6. Nec acquieſcet cuiuſcq; precibus.pro quo hebrei legunt. Nec accipiet faciem cuiuſcũq; precii ſiue ꝑcio.

Eleuare. Leuare.

Extollere.

Portare.

Tollere.

Sublimere. Sublimare.

Deferre.

Gestare.

Portare.

Afferre

Adiuuare

Sumere. Auferre. Suscipere Tollere.

Accipere. Assumere.

Cõburere.

Accipere personam.

Assumere nomē dñi .s.iuramēto.

Et in eodem.18. Accipere personam impii in iudicio non est bonū. Malach.2.Et accepistis faciem in lege. Significat etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto sumere. Exo.20.Non assumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis.Deut.5.Nō vsurpabis nomen dñi dei tui frustra.Pro quo hebrei legūt. Non iurabis siue non assumes nomen dñi dei tui in vanū si ue frustra·Esa.3.Respondebit in die illa dicens nō sum me dicus.Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat etiam nubere.i.vxorem accipere. Ruth.1.Et acceperūt vxo res moabitidas.1.Paralipo.23.Acceperuntq; eas filii eis fra tres earū.Nee.13.Et non acciperent de filiabus earum. Itē significat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel pecca tū dimittere.Genē.4.Nōne si bene egeris recipies.Pro quo aliqui hebrei legūt.Nōne si bene egeris indulgere.i.indul gebitur tibi peccatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra.Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos.& in eodem.50.Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuo rum.Pro quo hebrei legunt. Obsecro vt dimittas scelus fra trum tuorū.Et in eodem. Nos quoq; oramus vt seruis dei patris tui dimittas iniquitatem hanc.Exo.10. Sed nunc di mitte peccatum mihi.Et in eodem.34.Qui aufers iniqui tatē & scelera. Ioſ.24. Nec ignoscet sceleribus vestris. Iob. 7.Cur non tollis peccatum meū. Ps.31. Beati quorū remis se sunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiscere. Naū.1. Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et arsit terra a facie eius. Sed secundū primā si gnificationē potest legi.Et eleuata est terra a facie eius.i.ele uata est de loco suo, quod est idē quod contremuit. Et inde נָשִׂיא Nasi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Gē. 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi tui nō maledicas. Leuit.4. Si peccauerit princeps.& in plu rali נְשִׂיאִים Nesiim.i.principes.Genē.25.Duodecim prin cipes tribuū suarum.Exo.35.Principes obtulerunt lapides onychinos.Ponitur etiā נְשִׂיאִים Nesiim pro nubibus:eo qd eleuantur in aere.ps.134.Producēs nubes ab extremis terre. Prouer.25. Nubes & ventus :& pluuie non sequen tes. Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio.Iob.30. Vt se mouerit turbabit vos. Pro quo hebrei legunt.Eleuatio eius turbabit vos:i.cum se leuauerit turbabit vos.Ps.61. Verūntamen preciū meū co gitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de eleuatione eius cogitauerunt repellere.Potest etiā significa re partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Partem enim eius cogitauerunt repellere.Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth pro tumore vel eleuatione in cute seu pustula: aut plaga vel diuersus color.Leuit.13.Homo in cuius cute ortus fuerit di uersus color seu pustula.Vbi ponitur pro diuerso colore.& in codē. Plaga cōbustionis est & idcirco mūdabitur.i.eleua tio siue tumor.Et inde שְׂיָא Siia.i.eleuatio siue elatio.Pro quo beatus hieronymus transtulit superbiā·Iob.20.Si ascē derit vsq; ad celū superbia eius.Et inde מַשָּׂא Masa.i.eleua tio.Ezech.24.Et super quos requiescunt anime eorū. Pro quo hebrei legunt.Et eleuationē anime eorū.i. ad quos ele uāt animas suas: sicut dicitur Hiere.44. Ad quam ipsi ele uant animas suas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur etiā cum he vel thau in fine.Ps.140. Eleuatio manuū mea rum sacrificiū vespertinū.Iudi.20. Vt ascēdente in altū fu mo,Pro quo hebrei legunt. Vt ascendere facerent eleuatio nem fumi.i.quasi colūnam fumi.Et in eodem. Quasi colū nam fumi de ciuitate conscendere.Ponitur etiam pro vexil lo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et super bethacarē leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deri uatum.Significat etiam מַשָּׂא Masa onus.a leuando vel por tando dictum.Exo.23.Si videris asinū odiētis te iacere sub onere.Nu.4. Ista sūt onera filiorū caath. Quod in hebreo legitur singulariter.s.onus.Et in eodem.Et sciēt singuli cui debeant oneri mancipari.Ps.37. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Et aliquādo scribitur cū he in fine.Esa.30. Et graui onere. Accipitur etiam onus pro prophetia.Pro quo vt ait beatus hieronymus.lxx.Assumptionem trāstulerūt. 4.Reg.9.Et dominus onus hoc leuauit super eum.Esa.13. Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē.Et in eodē. 19.Onus egypti.& in eodē.22.Onus vallis visiōis.Hiere. 23. Qđ est onus dñi:& dices ad eos vos estis onus. Et quia iniqui interpretabātur onus in malā partem: ideo dñs per prophetam prohibet eos ne vltra prophetiam vocēt onus. vt in eodem. Hec dicetis vnusquisq; ad proximū suū & ad fratrem suum:quid respōdit dñs: & quid locutus est dñs.& onus domini vltra nō memorabitur:quia onus erit vnicui q; sermo suus:& peruertistis verba dei viuentis.Et secundū hebreos vbicūq; in prophetis ponitur מַשָּׂא Masa.i.onus. ibi non prospera sed aduersa prophetātur. Vnde beatus hie ronymus in prologo super Naū prophetam sic ait. Assum ptio quam.lxx.interpretes dicunt;apud hebreos Masa po nitur.i.graue onus.eo quod eum aduersus quem propheta tur premat:nec sinat leuare ceruicem. simulq; hoc attendē dum: quod hec ipsa vel assumptio vel onus vel pōdus pro phete visio sit.Hec hieronymus.Ponitur etiam מַשָּׂא Masa. pro visione prophetica.Prouer.30. Visio quam locutus est vir cum quo est deus.Et in eodem.31. Visio qua erudiuit eū mater sua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico. Pro quo btūs hieronymus trāstulit melodiam.1.Paralipo. 15.Et ad precinendam melodiam.Et in plurali נְשָׂאוֹת Ne suoth siue מַשָּׂאוֹת Masaoth.i.onera vel assumptiones.Esa. 46.Onera vestra graui pōdere vsq; ad lassitudinē.Threñ. 2.Viderūt autē tibi assumptiones falsas & electiones.Signi ficat etiam נָשָׂא Nasa.munera dare seu prebere.2.Reg.19. Aut munera nobis data sūt.3.Reg.19.Hiram rege tyri pre bente salomoni ligna cedrina.Et inde מַשָּׂאת Masath.i.mu nus seu portio aut pars vel annona que datur alicui. Genē. 43.Sumptis partibus quas ab eo acceperant;maiorq; pars venit'Beniamin. 2.Reg.11. Secutusq; est eum cibus re gius.idest portio seu annona regis.Hiere.40.Dedit quo q; ei magister militum cibaria & munuscula. Ponitur etiā pro precio vel oblatione.2.Paralip.24.vt deferrent singu li precium.i. oblationē quod constituit moyses seruus dei. ponitur etiam pro decimis.Ezech.20.& ibi queram pri mitias vestras & initium decimarum vestrarum. Scribitur etiam sine mem. vt Ezech.20.& in oblatione donorum vestrorum.

נָשָׂא Nasa.cum puncto seboleth in littera sin.decipere.se ducere. destruere.desolare. Genē.3. Serpens decepit me.ps.88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trans stulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam infra in dictione נָשָׂה Nasa. Esa.36. Nec conturbet vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo he brei legunt.¶Nec decipiat siue nec seducat vos Ezechias. Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepisti populū istum.Et in eodem.37. Nolite decipere animas vestras. Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei le gunt.decepit te. idest seduxit te. Sed si scribatur cum punc to cebolet in littera sin:tunc significat extollere sicut est in littera nostra.Et in eodem. Omnes viri federis tui illuse runt tibi.idest deceperunt te.Et inde מַשָּׂאן Masaon.idest

Assumere nomē dñi .s.iuramēto.
Iurare.
Accipere.s. vxorem.
Indulgere
Dimittere.
Auferre.s. iniquitatē
Ignoscere.
Remittere
Cōtremiscere.
נָשִׂיא
Princeps
נְשִׂיאִים
Principes.
נְשִׂיאִים
Nubes.
שְׂאֵת
Eleuatio.
Pars.
שְׂאֵת
Diuersus color.
Eleuatio .
שְׂיָא
Superbia
מַשָּׂא
Eleuatio .
Columna
Vexillum .
נָשָׂא
Onus.
Onus.
prophetia.
Visio
Melodia
נְשָׂאוֹת
מַשָּׂאוֹת
Onera.
assūptiōes
נָשָׂא
Prebere munera .
Munera dare.
מַשָּׂאת
Pars.
Annona . munuscula
Precium.
Decime.
Dona.
נָשָׂא
Decipere.
Cōturbare
Illudere.
מַשָּׂאן

fraus vel deceptio. vt Prouer.26. Qui operit odium fraudulenter. Significat etiam destruere. siue desolare aut deuastare.4.Reg.19. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū. idest in destructionē vel in desolationem. Esa.10. Emarcuerunt principes mempheos. Pro quo hebrei legunt. destructi vel vastati sunt principes mēpheos. Hiere.23. Propterea ecce ego tollam vos portans. Pro quo hebrei legunt. Et destruam vos destruens siue vastabo vos vastās. Potest etiā legi sic obliuiscar vos obliuiscens. Sed si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat portare seu tollere. sicut est in littera nostra. Vt dictum est in dictione preceden ti. Et inde שְׁאֵת Seeth. i. destructio seu vastatio. Threñ.3. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Pro quo hebrei legunt. Destructio & contritio seu vastatio & cōtritio. Et fortasse ¡ littera nostra vicio scriptoris fuit posita vaticinatio pro vestatio. Et inde מְשֹׁאוֹת Masuoth. i. vastationes seu destructiones. Beatus hieronymus trāstulit interitū seu dissipationem. ps..72. Deiecisti eos dum alleuarētur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā ve . transtulit. Deiecisti eos ad interitū. Ps.74. Leua manus tuas in superbiam eorum. Pro quo hebrei legunt. Leua uestigia tua seu plantas tuas. s. pedum ad destructiones siue ad dissipationes. Et beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Sublimitas pedum tuorum dissipata est.

Fraus. Desolatio. Destruere. שְׁאֵת Destructio. מְשֹׁאוֹת Interitus. Dissipatio

נָשַׁב Nasab. flare. sufflare. abigere. Geñ.15. & abigebat eas abram. ps.146. Flauit spiritus eius & fluēt aque. Esa. 49. Quia spūs dñi sufflauit in eo.

נָשַׁג Nasag. apprehendere. comprehendere. assequi. attingere. applicare. Geñ.44. Et persequere uiros & apprehensis dicito. Pro quo hebrei legunt. Persequere viros & apprehendes eos & dices ad eos. Et in eodem. Et apprehensis per ordinem locutus est. Et in eodem. 47. Et non peruenerūt vsq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei legunt. Et non attigerunt siue non apprehenderunt aut nō sunt assecuti dies patrum meorum. Leuit.25. Et ipse precium ad redimendum potuerit inuenire. Pro quo hebrei legunt. Et attigerit siue assecuta fuerit manus eius & inuenerit quantū sufficit ad redemptionem illius. Sed beatus hieronymus transtulit seirsum. & in eodem. Sin autem & ipse potuerit redimet se. Pro quo hebrei legūt: Aut attigerit manus eius. i. attigerit preciū ad redimendū se. Deut.19. Et apprehendat eum si longior via fuerit. 1.Reg.30. Persequar latrūculos hos & comprehēdā eos. Et in eodem. Persequere & absq; dubio comprehendes. 2. Reg.15. Ne forte veniens occupet nos. i. apprehēdat nos. Significat etiā applicare. 1. Reg.14. Nullusq; applicuit manū ad os suum. Et inde שִׂיג Sig. pro quo beatus hieronymus transtulit diuersorium. 3. Reg.18. Forsitan loquitur aut in diuersorio est. Hebrei vero dicunt q significat apprehēsionē. i. forsitan est occupatus in apprehensione inimicorū suorum.

Abigere. Flare. Sufflare. נָשַׁג Apphēdere. Attingere. Apphēdere. Applicare. שִׂיג Diuersoriū. Apphēsio.

נָשָׁה Nasa. obliuisci. mutuare. fenerare. mutuo accipere. debere; siue debitorem esse. Gñ.41. Obliuisci me fecit deus oīum laborum meorū. Deut.32. Deum qui te genuit dereliquisti. Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob.39. Priuauit enim eā deus sapientia. Pro quo he. le. Obliuisci fecit eam deus sapientiā. Esa.47. Nō obliuiscaris me. Threñ.3. Oblitꝰ sum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Nesiia. i. obliuio. ps.87. Et iustitia tua in terra obliuionis. Significat etiā mutuare. seu fenerare. vel debere. aut debitorē esse. vl exigere. Deut. 16. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et in eodem. 24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā debet tibi. Nec.5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmodauimus. & in eodem. Vsuras nc singuli a fratribus vestris

Obliuisci. נְשִׁיָּה Obliuio. Debere. Cōmodare

exigitis. s. sicut feneratores. Et in eodem. Quam exigere solebatis a eis. Iob.11. Et intelligeres q multo maiora exigaris ab eo q meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt. Et scires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. i. secundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet exigere a te deus. Ps.54. veniet mors super illos. Pro quo hebrei legunt. Mutuet siue feneretur mors super illos. ps. 88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo hebrei legunt. Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Non decipiet inimicus eum. Potest etiam deriuari a supradicta dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine que significat seducere. vel decipere. vt dictum est supra. Esa.24 Vt qui repetit: sic qui debet. Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit sic qui mutuo accepit. Hiere.15. Nō fenerauit mihi quisq;. & aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. 2. Paralipo.6. Et iurare cōtra eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debuerit ei iuramentum. i. si fuerit obligatus iurare ei. vide etiam in dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine. Et inde נוֹשֶׁה Nose. i. fenerator. creditor. 4. Reg.4. Creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et in eodem. Vade vē de oleū & redde creditori tuo. Ps.108. Scrutetur fenerator omnē substantiam eius. Esa.50. Aut quis creditor meus cui vendidi vos. Et inde מַשָּׂא Masa siue מַשְׂאֵת Masath. i. debitum siue illud quod debetur. Deut.24. Rem aliquam quā debet tibi. Nec.5. vsuras ne singuli a fratribus exigitis. Pro quo hebrei legunt. Debitum ne vnusquisq; a fratre suo exigitis. & in eodem. Non repetamus in cōmune istud es alienū: concedamꝰ quod debetur nobis. Pro quo hebrei legunt. Relinquamus nunc debitum istud. Et in plurali. מַשָּׂאוֹת Masaoth. Prouer.22. Et vades se offerunt pro debitis. significat etiam predicta dictio emarcescere vel debilitare. Geñ.32. Quam ob causam non comedunt neruū filii Israel qui emarcuit in femore iacob. & in eodem. Eo quod tetigerit neruum femoris eius & obstupuerit. i. emarcuerit vel debilitatum fuerit. Hiere.51. Deuoratum est robur eorū & facti sunt quasi mulieres. i. debilitatum est robur eorū. Et inde נָשִׁים Nasim. idest mulieres siue vxores. vt i predicto loco. & Exo.1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Leuit.26. Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes. Deut.17. Non habebit vxores plurimas. 1. Reg.1. Qui habuit vxores duas. & in numero singulari dicitur אִשָּׁה Isa. de quo vide supra in dictione אִישׁ.

Exigere. Debitores esse. Fenerari. Mutuare. נוֹשֶׁה Creditor Fenerator מַשָּׂא מַשְׂאֵת Debitum. מַשְׂאוֹת Debita. Emarcescere obstupescere. Debilitari נָשִׁים Mulieres. Vxores.

נָשַׁךְ Nasach. Mordere. fenerare: ad vsuram commodare. fenus seu vsuram accipere. Nu.21. Quam obrē misit dñs in populum ignitos serpentes ad quorū plagas & mortes plurimorū. Pro quo hebrei legunt. Et misit dominꝰ in populū serpentes ignitos & momorderūt populū: & mortuus est populus multus de israel. Et in eodem. Qui percussus aspexerit eum viuet. & in eo. Quē cū percussi aspicerēt sanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat serpēs aliquē & aspiciebat serpentē eneū & sanabatur. Prouer.23 Et i nouissimo mordebit & coluber. Eccls.10. q dissipat sepem mordebit eū coluber. & in eodem. Si momorderit serpēs. Hiere.7. & mordebūt vos ait dñs. Amos. 9. Ibi mādabo serpēti & mordebit eos. Mich.3. Qui mordēt dētibus suis. Abach.2. nun quid nō repente cōsurgent qui mordeant te. Significat etiā fenerare siue vsurā vel fenus accipere. Deut.23. Nō fenerabis fratri tuo ad vsurā pecuniam nec fruges nec quālibet aliam rem. Et sequitur in hebreo: que fenerattur. idest que cōmodatur ad vsurā. Et in eo. fratri autem tuo absq; vsura. Et inde נֶשֶׁךְ Nesech. i. vsura. fenus. vt in predicto loco. & Exo.22. Nec vsuris opprimes. pro q

Mordere. Fenerare. נֶשֶׁךְ Vsura.

hebrei legunt. Non pones super eum vsuram. Ps. 14. Pecuniam suam non dedit ad vsuram. Item נְשִׂפָה Nisca. i. gazophylaciũ. camera. Thesaurus. Nee. 5. Post eos edificauit mosolam filius barachie contra gazophylaciũ suũ. Et in eodem. 13. Vt faceret ei thesaurum. i. gazophylaciũ seu camerã. Et cõmuniter scribitur cũ littera lamed & dicitur לִשְׂכָה Liscba. de quo dictũ est supra in littera lamed. Et in plurali נְשָׂכוֹת Nezachoth. Nee. 12. Recensuerũt quoq; in die illa viros super gazophylacia.

נְשִׂפָה gozophylacium. Thesaurꝰ. נְשָׂכוֹת gozophylacia.

נָשַׁל Nasal. expellere. eiicere. elabi; sine cuelli. defluere. discalciare. Deut. 7. Et deleuerit gẽtes multas coram te i. expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem. 19. Ferrũq; elapsum de manubrio amicũ eius percusserit. Et in eodem 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt. Quia euellẽtur. 4. Reg. 16. Et eiecit iudeos de hasla. Iob. 27. Et non liberet deus animã eius. Pro quo hebrei legũt. Quia euellet siue expellet vel eiiciet deus animam eius. Significat etiam discalciare vel soluere. s. calciamentum. Exo. 3. Solue calciamẽtum de pedibus tuis. Ios. 5. Solue inquit calciamentum tuum.

Expellere. Elabi. Defluere. Eiicere. Euellere. Soluere. calciamentũ

נְשָׁם נְשָׁמָה Nasam. spiraculũ. spiramẽtũ. halitus. flatus. spiritus. & scribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה Nesama. siue נִשְׁמַת Nismath. Geñ. 2. Et inspirauit i faciem eius spiraculum vite. Et in eodem. 7. Et cũcta in quibus spiraculum vite est in terra. Ios. 10. Et omne quod spirare poterat interfecit. Pro quo he. le. omne spiraculũ. i. omnẽ animã vel omne quod spirare poterat interfecit. 3. Reg. 17. Et erat langor fortissimus ita vt non remaneret in eo halitus. Iob. 26. Quẽ docere voluisti: nõne eũ qui fecit spiramentũ Et in eodem. 34. Spiritum illius & flatum ad se trahet. Et in eodem. 37. Flante deo concrescit gelu. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo periisse. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei peribunt. Ps. 150. Omnis spiritus laudet dominũ. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Omne quod spirat laudet dominum. Esa. 2. Cuius spiritus in naribus eius est. Et in eodem. 42. Dans flatum populo qui est super eam. Dañ. 10. Sed & halitus meus intercluditur. Et inde תִּנְשֶׁמֶת Thinsameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trãstulit cignum. vt Leuit. 11. Et cignum & onocrotalum & porphyrionẽ. est etiã genus reptilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit talpam. vt in eodem. Et stellio & lacerta & talpa.

Spiraculus. spiramẽtũ. Flatus. Spiritus. Ds. spirat תִּנְשֶׁמֶת cignus. Talpa.

נָשַׁף Nasaph. flare. sufflare. Exo. 15. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Esa. 40. Repente flauit in eos & aruerunt. Item נֶשֶׁף Nesseph. i. caligo. vesper. nox. obscurum tenebre. 1. Reg. 30. Et percussit eos Dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. 4. Reg. 7. Surrexerunt ergo vespere vt venirent ad castra syrie. Iob. 3. Obtenebrentur stelle caligine eius. & in eodem. 7. Et replebor doloribus vsq; ad tenebras. Et in eodem. 24. Oculus adulteri obseruat caligine. Ps. 118. Preueni i maturitate & clamaui. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Surgebã ad hucin tenebris & clamabã. Prouer. 7. Graditur in obscuro. Esa. 5. Et potandum vsq; ad vesperam. Et in eodem. 21. Babylõ dilecta mea posita est mihi in miraculum. Pro quo hebrei legũt. Nox siue nocte desiderii mei vt dilectionis mee posuit me in terrorem siue in stuporem vel in miraculum Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נֶשֶׁף Nesseph. vt in eodem. 13. Super montem caliginosum leuate signum. & premittitur onus babylonis. Hiere. 13. Et antequ offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Et inde יַנְשׁוּף Ianssuph. nomen auis que nocte volitat: secundum

Flare. נֶשֶׁף Vesper. caligo. Tenebre. Obscurus. נֶשֶׁף caligosus יַנְשׁוּף

hebreos. Pro quo beatus hieronymus trãstulit Ibin. Leuit. 11. Et mergulum & ibin. Esa. 54. Et ibis & coruus habitabunt in ea.

Ibis. נָשַׁק Nasac. osculari. deosculari. obedire. adorare. adherere. armari. Geñ. 27. Et da mihi osculum fili mi. idest osculare me. Et in eo. 31. Et non es passus vt osculares filios meos. & in eo. 29. Et adaquato grege osculatus est eã. Et in eodẽ. Et in oscula ruens. Pro quo hebrei leguut. Et osculatus est eum. Et in eodem. 33. Et osculans fleuit. 2. Reg. 19. Quasi osculãs eum. 3. Reg. 18. Oscular oro patrem meum & matrem meam. Iob. 31. Et osculatus sum manum meam ore meo. ps. 88. Iustitia & pax osculate sunt. Prouer. 7. Apprehensumq; deosculatur iuuenem. Et in eodem. 24. Labia deosculabitur qui recta verba respondit. Canti. 1. Osculetur me osculo oris sui. Et inde נְשִׁיקוֹת Nesicoth. i. oscula & solum inuenitur in numero plurali. Prouer. 27. Meliora sunt vulnera diligentis q̃ fraudulenta oscula odientis. Canti. 1. osculo oris sui. Quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet osculis oris sui. Significat etiam adherere: more de osculãtiũ. Ezech. 3. Et vocẽ alarũ animaliũ percutientiũ alterã ad alteram. i. adherẽtiu. ps. 2. Apprehẽdite disciplinã. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Adorate pure. potest etiam legi sic. Adorate filium siue osculamini filium. De quo vide supra in dictione בַּר Bar. Osee. 13. Vitulos adorant. Ponitur etiam pro obedire. Geñ. 41. Et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̃ significat regere vel gubernare. Item נָשַׁק Nasac. i. armari. 1. Paralipo. 12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati arcu. ps. 77. Filii ephraim intendẽtes & mittentes arcum. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes arcum. Et inde נֶשֶׁק Nesec. i. Arma siue armamentariũ. Iob. 20. Fugiet arma ferrea. Esa. 22. Armamentarium domus saltus. Ezech. 39. Et succendent & comburent arma. Ponitur etiam pro bello. ps. 139. Obumbrasti caput meũ in die belli.

Osculari. deosculari נְשִׁיקוֹת Oscula Adherere Adorare Obedire נָשַׁק Armari נֶשֶׁק Arma Armamentarium Bellum

נִשַּׁק Nasac. cum puncto cebolet. incendere. succendere. accendere. ps. 77. Et ignis succensus est in iacob. Esa. 44. Et succendit & coxit panes. Ezech. 39. Et succendent & comburent arma clypeum & hastam.

Succẽdere

נֶשֶׁר Nesser. aquila. Deut. 14. Aquilã & halietum. Et in eodem. 32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos. Ps. 102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer. 30. Viam aquile in celo. Ezech. 17. Aquila grandis magnarum alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Nesarim. Exo. 19. Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Esa. 40. Assument pẽnas sicut aquile.

aquila נְשָׁרִים aquile

נָשַׂר Nasar. cum puncto ceboleth in littera sin. Serrare. & scribitur sine nun. 1. Paralipo. 20. Fecit super eos tribulos & trahas & ferrata carpenta transire. pro quo hebrei legunt. Et serrauit eos serra vel tribulis ferreis. Et inde מַשּׂוֹר Masor. idest serra. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur.

Serrare נָשַׂר Serra

נָשַׁת Nasath. Arescere. emarcescere. Esa. 19. & arescet aqua de mari. & in eo. 41. lingua eorũ siti aruit. Hiere. 51. deuoratũ est robur eorum. i. emarcuit robur eorum. Vide etiam de hoc in dictione נָשָׂה Nasa. Et inde נִשְׁתְּוָן Nisteuan Pro quo beatus hieronymus transtulit accusationẽ. Esd. 4. Epistola autẽ accusationis scripta erat syriace. E aliquãdo scribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accusationẽ quam misistis ad nos.

arere emarcescere נִשְׁתְּוָן accusatio

נָתִב Nethib. semita. via. iter. Iob. 28. Semitam ignorabit auis. Ps. 77. Viam fecit semite ire sue. Ps. 118. De-

Semita Via

duc me in semitam mãdatorum tuorum: quia ipsam volui. Scribitur etiam cum he vel thau in fine ꝙ denotat genus femininũ. Iob. 30. Dissipauerunt itinera mea. Quod in hebreo legitur singulariter, s. iter meum. Prouer. 12. Iter autem deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Esa. 43. Et in aquis torrentibus semitam. Et in plurali נְתִיבוֹת Nethiboth. Prouer. 1. Prohibe pedem tuũ a semitis eorum. Et in eodem. 8. In mediis semitis stans. Esa. 42. In semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

Iter.

Deuium.

Semite.

נָתַח Nathach. dimẽbrare. i. concidere in mẽbra vel in frusta aut in partes. siue secare. vel concidere. Exo. 29. Ipsum quoꝙ arietem secabis in frusta. Leuit. 1. Artus in frusta concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit seu concidet eũ per membra sua seu per artus suos. Iudi. 19. Et cadauer vxoris cũ ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens. Et in eodem. 20. Quã arreptã in frusta concidi. Et inde נֵתַח Nétach. i. membrũ. frustum. particula. vt in locis predictis. & Leuit. i. Membra que sunt cesa de sup ordinabis. Ezech. 24. Cõgere frusta eius in eam: omnem partem bonam.

Secare.

Concidere

Dimẽbrar.

Membrũ.

Frustum.

נָתַךְ Nathah. stillare. fluere. mulgere. fundere. cõflare. Exo. 9. Nec vltra stillauit pluuia super terrã. 2. Reg. 21. Donec stillaret aqua de celo. 2. Paralipo. 12. Et non stillabit furor meus super ierusalem. & in eodem. 34. Magnus enim furor domini stillauit super nos. & in eodem. Idcirco stillauit furor meus super locũ istum. Iob. 3. Et quasi inundantes aque sic rugitus mei. Pro quo hebrei legũt. Et fluxerũt quasi aque rugitus mei. Et in eodem. 10. Nõne sicut lac mulsisti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me fecisti Dañ. 9. Et stillauit super nos maledictio. Naũ. 1. Et indignatio eiꝰ effusa est vt ignis. Significat etiam conflãre. 4. Reg. 33. Conflauerũt serui tui pecuniam. 2. Paralipo. 34. Argentum quod repertũ est in domo dñi conflauerunt. Hiere. 7. Ecce furor meus & indignatio conflatur super locũ istum. Et in codẽ. 42. Sicut cõflatus est furor meus & indignatio mea super habitatores ierusalem: sic cõflabitur indignatio mea sup vos. Ezech. 22. succendã in ea igne ad cõflãdũ. & in codẽ. Et conflabo vos & cõgregabo vos. Et in eodem. Et conflabimini in medio eiꝰ vt conflatur argẽtũ in medio fornacis. & in codẽ. Sic eritis in medio eiꝰ. Pro quo hebrei legunt. Sic conflabimini in medio eius.

Stillare.

Fluere.

Mulgere.

Conflare.

נָתַן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere permittere: vel dimittere. Gen. 3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. & in codẽ. 12. Semini tuo dabo terram hanc. & in eodem. 15. Domine deus quid dabis mihi. Et in eodem. 23. Agrum trado tibi. Et in eodem 24. Fratribus quoꝙ eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et in eodem. 25. Largitꝰ est abraham munera. & in codẽ. 29. Et hãc quoꝙ dabo tibi. Et in codẽ. 38. Nẽ liberi fratris nomine ñasceretur. Pro quo hebrei legũt. vt non daret semẽ fratri suo. & in eodem. Et non cũ accepisset maritum. Pro quo hebrei legunt. E ipsa non esset ei tradita in vxorem. & est idem sensus cũ littera nũa. Et in codẽ. Vnus protulit manum. i. dedit manũ. Exo. 5. Non do vobis paleas. Et in eodem. Palee non dantur nobis. & in codẽ. 22 Si quis cõmendauerit amico suo pecuniã aut vas in custodiã. Pro quo hebrei legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit. 11. Si autẽ quispiam aqua sementẽ perfuderit. Pro quo hebrei legũt. Et si data fuerit aqua super sementẽ. Et in codẽ. 26. Dabo vobis pluuias tẽporibus suis. & in codẽ. Et trademini in manibus hostiũ. Nu. 13. Dabisꝙ dono leuitas Aarõ & filiis eius quibus traditi sunt. Deut. 10. Et dat ei victũ & vestitũ. Iudi. 8 Vt demus exercitui tuo panes. & in codẽ. Libẽtissime dabimus. 1. Reg. 1. Anne autẽ dedit vnã partẽ tristis. 3. Reg. 3. Quid vis vt dem tibi. & in codẽ. 4. Dedit quoꝙ deꝰ sapiẽtiã salomoni. 4. Reg. 19. Da mihi manũ: qui dedit ei manũ suã. 1. Paralipo. 29. Et cũcti filii dauid dederũt manũ & subiecti fuerunt salomoni. Iob. 2. Oia q̃ habet homo dabit pro aia sua. ps. 1. Quod fructũ suũ dabit in tẽpore suo. Ps. 80. Sumite psalmũ & date tympanũ. ps. 135. Qui dat escã omni carni. Esa. 35. Gloria libani data est ei. & i eodẽ. 37. Et dederunt deos earũ igni. Et in eodẽ. 41. Dabit quasi puluerem gladiũ suũ. & in eodem. Et ierusalẽ euãgelistã dabo. Hiere. 38. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis. Threñ. 5. Egypto dedimus manũ. Et aliquãdo scribitur sine nũ in principio: vt in aliquibꝰ locis predictis. & Gen. 14. Da mihi animas. & in codẽ. 24. & dedit ei oues & boues. & in eodem. 30. Da mihi vxores & liberos meos. Et aliquãdo scribitur sine nũ finali. vt in aliquibꝰ locis predictis. & Ios. 6. Ecce dedi in manꝰ tuas hiericho. Ps. 60. Dedisti hereditatẽ timẽtibus nomen tuũ. Esa. 42. Dedi spũm meũ super eum. Scribitur etiam aliquando sine nun tam in principio q̃ in fine. & tunc duplicatur littera thau. Gen. 29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut. 28. Ne det eis de carnibus filiorũ suorũ. Ios. 2. Cũqꝙ tradiderit nobis dñs terrã. Iudi. 8. Cũ ergo tradiderit dñs zebee & salmana in manꝰ meas. 2. Reg. 22. Inimicos meos dedisti mihi dorsum. Significat etiã ponere aut cõstituere. vt Gen. 41. & prepositum esse scirent vniuerse terre egypti. Exo. 25. In qua pones testimoniũ. Nu. 14. Constituamus nobis ducem. 3. Reg. 6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2. Paralip. 25 Nũquid consiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Numquid consiliarium regi posuerunt vel constituerunt te. Et in eo. 35. ponite arcã in sanctuario tẽpli. signãt ẽt pmittere vel dimittere. vt Gen. 20. Et non dimisi vt tangeres eam. i. non permisi. Et in eodem. 31. & tamen non dimisit eum deus vt noceret mihi. Et inde מַתָּן Mathã. i. donũ. munus. Gen. 34. Augete dotem & munera postulate. Prouerb. 18. Donum hominis dilatat viã eiꝰ. Scribitur etiã cũ he vel thau in fine. vt Nu. 18. Et tradidi donum domino vt seruiant in tabernaculo eius. Deut. 16. Sed offeret vnusquisqꝙ secundũ quod habuerit. pro quo hebrei legunt. vnusquisqꝙ secũdũ donũ manus sue. Ponitur etiã pro robore. Eccls. 7. Et perdet robur cordis eius. scribitur etiam sine nun & cũ duplici thau & dicitur מַתַּת mathath. i. donũ. 3. Reg. 13. & dabo tibi munera. Eccls. 5. Hoc donũ dei est. Et in plurali מַתָּנוֹת Mathanoth. Ps. 67. Accepisti dona in hominibus. & in lingua chaldaica dicitur מַתְּנָן Mathenan. Dañ. 2. munera & donũ & honorem multum accipietis. Et inde נְתִינִים Nethinim idest nathinei qui erant traditi in ministerium templi. Esdre. 2. Omnes nathinei & filii seruorum salomonis. & i eo. 8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad ministeria leuitarum.

Dare.

Tradere.

Largiri.

Proferre.

Preponere

Ponere.

Cõstituere.

Dimittere

permittere

מַתָּן

Munus.

Donum.

מַתַּת

Munus.

Robur.

מַתָּנוֹת

Dona.

מַתְּנָן

Munera.

נְתִינִים

Nathinei.

נָתַס Nathas. dissipare. euertere. Iob. 30. Dissipauerũt itinera mea.

Dissipare.

נָתַע Nathaa. confringere. conterere. Iob. 4. & dentes catulorum leonum contriti sunt.

נָתַץ nathas. destruere. demoliri. dissipare. cõfrigere. Exo. 34. aras eorũ destrue. Leuit. 11. siue cliban? siue chytropodes destruẽtur. Deut. 7. Aras eorũ subuertite. i. destruite. & in eo. 12. dissipate aras eorũ. Iudi. 6. viderũt destructã arã baal. & in codẽ. Quia destruxit arã baal. & in eo. 8. Destruã turri hãc. 2. Paralip. 33. instaurauit excelsa q̃ demolitꝰ fuerat ezechias pr eiꝰ. Iob. 19. destruxit me vndiqꝙ. ps. 51. pterea deꝰ destruet te i finẽ. ps. 57. molas leonũ cõfriget dñs. Esa. 22. Et destruxistis domos. Hier. 1. vt euellas & destruas. & i

Destruere

subuertere

Dissipare.

Demoliri.

Cõfringere.

eodem. 4. Et omnes vrbes eius destructe sunt. Et in eo. 33. Et ad domos regis iuda que destructe sunt. Ezech. 16. Et demolientur prostibulum tuum.

נָתַק Nathac. euellere. abstrahere. rumpere. disrũpere. dissoluere. dissipare. Leui. 22. Omne animal quod vel cõtritis vel tunsis vel sectis ablatisq; testiculis est. Vbi ponitur pro sectis. Pro quo hebrei legunt. ruptis seu euulsis. Ios. 4. Et siccam humum calcare cepissent. Pro quo hebrei legũt. Euulse sunt plante pedum sacerdotum ad aridam. i. ad siccam humũ. Sed btũs hieronymus transtulit sensum. Et in eodem. 8. Donec persequentes ab vrbe longius protrahantur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe. Et in eodem. Cumq; recessissent a ciuitate. Pro quo hebrei legũt. Et euulserũt eos a ciuitate. Iudi. 20. vt abstraherent eos de ciuitate. Et in eodem. 16. Qui rupit vincula. & in eodem. Qui ita rupit vincula quasi fila telarum. & in eodẽ. 20. Sed & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Ps. 2. Dirumpamus vincula eorum. Eccl's. 4. Funiculus triplex difficile rumpitur. Esa. 5. Nec rumpetur corrigia calciamenti eius. Hiere. 2. A seculo confregisti iugũ meũ: rupisti vincula mea. Pro quo hebrei legũt Rupi vincula tua. Et in eodem. 5. Et vincula eius ruperunt. Et in eodem. 10. Et omnes funiculi mei dirupti sunt. & in eodem. 12. Congrega eos quasi gregem ad victimam. Pro quo hebrei legũt. Euelle eos. scilicet de loco suo. Et in eodem. 22. Inde euellam eum. Ezech. 17. Nõne radices eius euellet. Naũ. 1. Et vincula tua dirumpam. Ponitur etiam pro consumere. Hiere. 6. Malicie eorum nõ sunt consumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et

נֶתֶק mali seu malicie non sunt consumpti. Item נֶתֶק Nethec. i. tinea: seu plaga lepre corrosiue que nascitur in capite vel in barba. Leuit. 13. Quia lepra capitis & barbe est. & in eodem. Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et in eodem. Si nõ creuerit macula. Et inde אֲתִיק Athic. idest edificium quoddam in atrio tẽpli fundatum: seu muro templi iunctum. Pro quo beatus hieronymus transtulit porticum. vt Ezech. 42. Vbi erat porticus iuncta porticui tripli ci. Et in eodẽ. Quia supportabant porticus que ex illis eminebant. Et aliquando beatus hieronymus posuit ipsum hebraicum. s. Ecthecа. vt in eodẽ. 41. Cõtra faciem eius quod erat separatũ ad dorsum ecthecas ex vtraq; pte. Et in eodẽ. Ecthecas per circuitum per tres partes.

Leprа capitis. Macula. Porticus. Ecthecа.

נָתַר Nathar. saltare. soluere. dissoluere. Leuit. 11. Crura per que salit super terram. Ps. 145. Dominus soluit compeditos. Esa. 58. Solue fascículos deprimentes. Abach. 3. Aspexit & dissoluit gentes. Item נֶתֶר Nether. i. Nitrum quo pãni mundantur. Hiere. 2. Si laueris te nitro.

Saltare. Soluere. Dissolueẽ. Nitrum. Destruere.

נָתַשׁ Nathas. euellere. dissipare. destruere. Deut. 29. Et eicit eos de terra sua. i. euulsit eos. 3. Reg. 14. Et euellet israel de terra bõa. Ps. 9. Et ciuitates eorũ destruxisti. Hiere 1. vt euellas & destruas. Et in eo. 18. Aut euelli possunt aque erumpentes frigide. Et in eodem. 31. Et sicut vigilaui super eos vt euellerem. Et in eodẽ. Non euelletur & non destruetur in perpetuum. Et in eodem. 42. Plantabo & non euellam. Ezech. 19. Et euulsa est in ira in terraq; iecta. Mich. 5. Et euellam lucos tuos de medio tui. Ponitur etiam pro derelinquere sicut נָטַשׁ Natas cum littera tet. De quo supra dictum est. Hiere. 25. Et derelinquam vos & ciuitatem quã dedi vobis.

Euellere. Destruere. Derelinquere.

De incipiẽtibus a littera. ס. samach.

סַס Sas. tinea. Esa. 51. Et sicut lanã sic deuorabit eos tinea. Et solum inuenitur in predicto loco.

Tinea.

סְאָה Sea. genus est mẽsure aridorum. Pro quo beatus hieronymus trãstulit modium vel satum. 4. Reg. 7. Modius simile vno statere. & in eodem. Factusq; est modius simile statere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סָאתַיִם Saithaim. Geñ. 18. Accelera tria sata simile. 4. Reg. 7. Et duo modii ordei statere vno. Duplicatur etiam aliquando littera samach & littera aleph & dicitur סַאסְאָה Sasea. i. duplex mensura. Pro quo beatus hieronymus transtulit mensura contra mensuram. Esa. 27. In mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabit eam.

Modius. Sata. Modii. Mẽsura cõtra mẽsurã Predari.

סָאַן Saon. preliare. pugnare. predari. Esa. 9. Quia omnis violenta predatio cũ tumultu. Pro quo hebrei legunt. Quia omnis bellãs vel pugnans pugnat cum tumultu: seu omnis predans predatur cũ tumultu. quasi dicat. Alia bella fiunt cum tumultu: sed hoc bellum fiet sine tumultu & sine sanguine abangelo percutiente. Vt habetur infra Cap'o. 37. Et predicta dictio solum inuenitur in predicto loco.

Pugnare.

סָבַב Sabab. circuire. circundare. circunducere: vallare. gyrare. vertere. reuerti declinare. Geñ. 2. Ipse est qui circuit omnem terram euilla. 1. Reg. 7. Et ibat per singulos annos circuiens Bethel & galgala. Deu. 32. Circunduxit eũ & docuit. ps. 54. Die ac nocte circundabit eam super muros eius. ps. 117. Omnes gentes circundederunt me. Et in eodem. Circundantes circundederunt me. Eccl's. 1. Et flectitur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt. & circuit seu gyrat ad aquilonem. Hiere. 31. Femina circundabit virum. Et cõmuniter scribitur cũ simplici beth. Geñ. 19. Viri ciuitatis vallauerunt domũ. & in eodem. 37. Vestrosq; manipulos adorare. Pro quo hebrei legũt. Et ecce circundabãt eũ vestri manipuli & adorabãt manipulũ meũ. Exo. 13. Sed circũduxit per viã deserti. Nu. 34. Qui circubunt australẽ plagã. & in eodẽ. Ibitq; p gyrũ termin9 ab asemona. 1. Reg. 5. Circunducatur arca dei israel & circunduxerũt arcã. & in eo. Illis autẽ circunducẽtibus eã. & in eodẽ. Adduxerũt ad nos arcã dei israel. i. circũduxerunt ad nos. Iob. 16. Circũdedit me lãceis suis. Ps. 47. Circũdate sion. Esa. 23. Circue ciuitatẽ. & in eodẽ. 28. Nec rota plaustri sup cyminũ circuibit. Eze. 41. Et platea erat in rotũdũ ascẽdẽs sursum p cochleã. Pro quo he. le. Et lata erat & circũdabatur sursũ sursũ. Sed btũs hieronym9 trãstulit sensum. significat etiã declinare seu vertere vl' auertere aut reuertere siue cõuertere. Geñ. 42. Auertitq; se parumper & fleuit. idest declinauit se ab eis. Nu. 32. & nabo & baalmeõ versisq; noibus. 1. Reg. 17. Declinauit paulisper ab eo. 2. Regum. 14. Vt verterem figuram sermonis huius. & in eodẽ. Reuertatur in domum suam & faciem meam non videat. 3. Regum. 2. Sed transtatum est regnum & factum est fratris mei. idest conuersum est regnum. & in eo. 18. & tu conuertisti cor eorum iterum. 4. Reg. 20. & cõuertit faciem suam ad parietem. Esdre. 6. & conuerterat cor regis assyriorum ad eos. Eccl's. 2. Vnde cessaui renunciauit q; cor meum. pro quo hebrei legunt. & conuersus sum vt renunciaret cor meum. Hiere. 6. & transibunt domus eorum ad alteros. idest conuertentur ad alteros. & in eodem. 21. Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris sunt. Ezech. 1. Non reuertebantur cum incederent. Et inde סָבִיב Sabib. idest circuitus. gyratio: siue in circuitu: vel in gyro. Exo. 25. faciesq; illi labium aureum per circuitum. 3. Regum. 6. per circuitũ sculpsit variis celaturis. ps. 11. In circuitu impii ambulant. ps. 33. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum. Ezech. 1. Et splendor eius in circuitu. & in eo. 4. & pones arietes in gyro. & aliquando duplicatur & dicitur סָבִיב סָבִיב Sabib sabib. Eccl's. 1. & i circuitu pergit spũs. pro quo hebrei legunt. In circuitu in circui

Circuire. circũducere Circũdare. Vallare. Auertere. Vertere. Declinare. Reuertere. Conuertere. per circuitum. in circuitu. In gyro. in circuitu.

tu pergit ſpūs. Et in plurali declinatur tam maſculine q̄ſ feminine. Maſculine. Ps. 49. Et in circuitu ejus tempeſtas valida. Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet & in circuitis eius. Ps. 75. Omnis qui in circuitu eius affertis mūera. Hiere. 49. Quſa deuorauit gladius ea que per circuitum tuum ſunt. Declinatur etiam feminine. Iob. 22. Propterea circundatus eſt laqueis. Pro quo hebrei legunt. Propterea in circuitibus tuis laquei ſeu carbones. ſcilicet ſūt. Et in eodem. 29. Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41. Per gyrum dentium eius formido. Ps. 17. In circuitu eius tabernaculum eius. Eccl's. 1. Et in circulos ſuos reuertitur. Scribitur etiam cum ſimplici beth & cum mem in principio & dicitur מסב Meſab. 3. Reg. 6. Et omnes parietes templi per circuitum. & in plurali מסבות meſiboth. Iob. 34. Luſtrans cuncta per circuitum. & inde סבה Siba. ideſt circuitio. tranſlatio noſtra tranſtulit auerſationem. 3. Reg. 12. Quoniam auerſatus fuerat eum dominus. Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat cauſam. & legunt. Quoniam a domino fuit cauſa. Poteſt etiam legi ſic. Quia a domino fuit circuitio. ideſt dominus circumuenit eum vt ſic reſponderet populo: vt ſuſcitaret verbum ſuum. ſcribitur etiam cum nun in principio & dicitur נסבה Neſiba. 2. Paralipo. 10. vbi dicitur. Et at enim voluntas dei vt compleretur ſermo ei⁹. pro quo hebraice a domino fuit circuitio vel cauſa. & inde מסב Meſeb. ideſt accubitus: vbi ſedent ad comedendū in conuiuio. eo quod conuiue ſedebāt per gyrum ſiue in circuitum. Cū ti. 1. Cum eſſet rex in accubitu ſuo. & inde מסיב meſib. ideſt conuiua. & ſolum inuenitur in numero plurali. Ps. 139. caput circuit⁹ eorum. pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta hebraicum tranſtulit. Amaritudo conuiuarum meorum.

Circuit
מסב
Per circuitum.
מסבות
Per circuitum.
סבה
Cauſa.
נדבה
Voluntas.
מסב
Accubit⁹.
מסיב
Conuiue.

סבא Saba. Inebriari. potare. ſcilicet exceſſiue. cōuiuiis vacare. Eſa. 56. Venite ſumamus vinum & impleamur ebrietate. ideſt inebriemur ebrietate. Naum. 1. ſic conuiuiū eorū pariter potantium. pro quo hebrei legunt. Et in ebrietate vel in conuiuio eorum inebriati. & inde סבא ſobe. ideſt potator. ebrius. Deut. 21. Comeſſationibus vacat & luxuriis atq̄ conuiuiis. pro quo hebrei legunt. Comeſſator ē atq̄ potator. Prouer. 23. Noli eſſe in conuiuiis potatorum. Et in eodem. Quia vacantes potibus & dantes ſymbola cō ſumentur. Accipitur etiam סבא ſobe. pro vino vel conuiuio. Eſa. 1. Vinum tuum mixtum eſt aqua. Oſee. 4. ſeparatum eſt conuiuium eorum. Item סבא ſaba. nomen eſt filii chus nepotis noe. Geñ. 10. filii autem chus ſaba & euila & ſabatha. Et ab eo nomen accepit terra ſaba. Que eſt prouicia in ethiopia. ps. 71. Reges arabum & ſaba dona adducent. Eſa. 43. Dedi propiciationem tuā egyptū: ethiopiam & ſaba pro te. & inde dicuntur סבאים ſabaim. i. viri de ſaba. Eſa. 25. Adducebantur & veniebant de deſerto. pro quo hebraice. Adducebantur ſabei de deſerto. & in eo. 45. Labor egypti & negociatio ethiopie & ſabaim. & qñ ſcribitur cū littera ſin tunc deriuatur a שבא Saba filio rema. Geñ. 10. filii rema ſaba & dedan. & p̄ponitur pro arabia. Ps. 71. Reges arabum. Et in eodem. & viuet & dabitur ei de auro arabie. & de hoc vide infra in littera ſin.

Inebriari
כבא
Potator.
כבא
Vinum.
כבא
Saba.
כבאים
Sabei.

סבך Sabach. irretire. pplexū eſſe. cōplecti. Iob. 8. Sup aceruum petrarum radices eius denſabuntur. pro quo hebrei legunt. ſuper aceruum petrarum complectuntur ſiue irretiuntur. Naum. 1. Quia ſicut ſpine ſe inuicem complectuntur. & inde סבך ſebach. ideſt vepres ſeu ramus condenſus vel irretitus: aut arbuſta. ſecundum tranſlationem chaldaicam. Geñ. 22. Viditq̄ poſt tergum arietem inter vepres herentem cornibus. Ponitur etiam pro ſilua vel ſaltu Ps. 73. Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus. & beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. In ſaltu lignorū ſecures. Et in plurali סבכי ſibache. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Condenſa. Eſa. 10. Et ſubuertentur condenſa ſaltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio animalium: eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum ſe īuicem complectētibus. Hiere. 4. Aſcēdit leo de cubili ſuo. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. 2. Reg. 18. Cūq̄ ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam quercum. De quo vide infra in littera ſin in dictione שבך ſebach.

Complecti
סבך
Vepres. Silua.
סבכי
Condenſa.
Cubile.

סבל Sabal. portare. ſupportare. ſuſtinere. Nec. 4. Debilitata eſt fortitudo portantis. Eſdre. 7. Et ponant fundamenta ſupportantia. Eſa. 46. Ego portabo. Et in eodem. 53. Et dolores noſtros ipſe portauit. Threñ. 5. Et nos iniq̄tates eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari vel incraſſari. eo quod pinguedo ē homini quaſi onus graue. Ps. 143. Boues eorum craſſe. Eccl's. 12. Et impinguabitur locuſta. Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locuſta. Et dicunt q̄ pro locuſta intelligitur dorſum. & inde סבל ſebel. ſiue סבל Sabal. ideſt onus. 3. Reg. 5. Septuaginta millia eorum qui onera portabant. p̄s. 80. Diuerti ab oneribus dorſum eius. Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg. 11. Conſtituerat eum ſuper tributum domus ioſeph. Et in plurali. סבלות Sibloth. ideſt onera. Exo. 1. vt affligerēt eum oneribus. Ponitur etiam pro ergaſtulo. Vt in eodem. 6. Et educā vos de ergaſtulo egyptiorum. pro quo hebrei legunt. Educam vos de ſubter oneribus egyptiorum.

Portare. ſupportaſ.
Incraſſari impiguari
סבל
סבלים
Onus.
Tributū.
סבלות
Onera. Ergaſtuli

סבר Sabar. In lingua chaldaica ſignificat putare. ſeu cogitare. Dañ. 7. Et putabit q̄ poſſit mutare tempora & leges.

Cogitare. Putare.

סגד Sagad. curuari. procidere. adorare. Eſa. 44. fecit ſculptile & curuatus eſt ante illud. Et in eodem. Curuatur ante illud & adorat. Et in eodem. Ante truncum ligni procidam. Dañ. 2. Et danielem adorauit.

Curuari. adorare. Procidē.

סגלה Segula. peculium. ſeu peculiare. aut theſaurus. Exo. 19. Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut. 14. Vt ſis ei in populum peculiarem. 1. Paralip. 29. De peculio meo aurum & argentum do in templum dei mei. Ps. 134. Iſrael in poſſeſſionem ſibi. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Iſrael in peculium ſibi. Eccl's. 2. Coaceruaui mihi argentum & aurum & ſuſtātias regum. 1. Theſauros regum.

Peculiū. Peculiaſ
Subſtātia

סגן Segan. princeps. ſeu magiſtratus. Et ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet סגנים Seganim. Nec. 2. Magiſtratus autem neſciebant quo abiſſent. Et in eo. 5. Et increpaui optimates & magiſtratus. & in eodem. Iudei quoq̄ & magiſtratus. Eſa. 42. Et adducet magiſtratus quaſi lutum. Ezech. 23. principes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dicitur סגניא Signaia. Dañ. 3. Magiſtratus & iudices duces & tyrannos.

סגנים Magiſtratus
Principes Magiſtratus

סגר Sagar. claudere. concludere. includere. tradere. Geñ. 5. Et incluſit eum dominus de foris. Et in eo. 19. Clauſeruntq̄ oſtiū. Exo. 14. Concluſit eos deſertū. Leuit. 13. Recludet eum ſacerdos ſeptem diebus. Et in eodem. 14. Egredietur oſtiū domus & ſtatī claudet illā. Nu. 12. Separetur ſeptē diebus extra caſtra. p quo he. le. recludatur ſeptē dieb⁹ extra caſtra. Nā extra caſtra erat quoddā tētoriū vbi leproſi recludebātur. & in eo. Excluſa eſt itaq̄ maria extra caſtra. Ioſ. 2. Cumq̄ porta clauderetur in tenebris. Et in eo. 6. hierico aūt clauſa erat atq̄ munita. 1. Reg. 1. Dominus autē cōcluſeratvuluā eius. Et in eo. 23. Concluſuſq̄ eſt introgreſſ⁹ vrbē. 3. Reg. 11. & coequauitvoraginē ciuitatis dauid patris ſui. pro quo he. le. Et clauſit rupturam ſeu diuiſionem vel diruptionem ciuitatis dauid patris ſui. Ps. 34. Et conclude

Includere Claudere. Recludere
Cōcludere

eos qui perſequũtur me.Eſa.22.Et claudet & non erit qui aperiat. Et in eodem.24. Clauſa eſt omnis domꝰ nullo intro eunte.Et in eodem.26.Et claude oſtia tua ſuper te. Significat etiam tradere.ideſt concludere in manu vel in poteſtate alterius.Deut.23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te confugerit.1.Regum.23. Vt tradamus eum in manu regis.Et in eodem. Si tradent me viri ceile in manus eius.Et in eodem.Et dixit dominus tradent. Et in eo.24. Quod tradiderit te dominus in manu mea. Et in eodem. 26.Concluſit deus inimicum tuum in manu tua. & inde

Tradere.

מַסְגֵּר Maſger.ideſt clauſura:vel carcer.Eſa.24.Et claudentur ibi in carcere.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Et in eodem.42.Vt educeres de concluſione vinctum.ideſt de clauſura ſiue de carcere.Et in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth.2.Regum.22.& contrahentur in anguſtiis ſuis ideſt in clauſuris.ps.17.Et claudicauerunt a ſemitis ſuis.ꝑ quo btūs hiero.in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.Et contrahentur in anguſtiis ſuis.& inde סְגַר Sugar. ideſt carcer ſeu cauea:vbi vincti clauduntur.Ezech.19. Et miſerunt eum in cauleam.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat lignū perforatum quo pedes ſeu colla vinctorū conſtringūtur.& inde מִסְגֶּרֶת Miſgereth.ideſt illud quod conſtringit aliquam rem & eam continet in circuitu.Exo.25. Et ipſi labio coronam interraſilem altam quattuor digitis & ſuper illam alterā coronam aureolam.pro quo hebrei legūt. Et facies ei clauſuram ad menſuram pugni.ideſt alta quattuor digitis in circuitu.& facies circulum ſeu labium ipſi clauſure in circuitu.& in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth. ꝑ quo beatus hieronymus tranſtulit Interaſile ſeu coronulas vel ſculpturas.3.Regum.7.Et ipſum opus baſium interraſile erat.Et in eodem.Et ſculpture inter iuncturas. Et in eodē. Variaſq; ſculpturas ex ſemetipſo.& in eodem.et inter coronulas et plectas.& in eodem.& media intercolūnia quadrata non rotunda.Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt media intercolūnia in hebreo eſt מִסְגְּרוֹת Miſgeroth.Ponitur etiam pro angulis.Vt in eodem.& in angulis cherubim.& inde סְגוֹר Segor.ideſt illud quod eſt clauſum vel eſt interiꝰ. Oſee.13.& dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt סְגוֹר Segor ſiue סָגוּר Sagur pro auro puriſſimo.eo quod clauditur & cuſtoditur ſub firma cuſtodia.3.Reg.6. & operuit illud atq; veſtiuit auro puriſſimo. Pro quo hebrei legūt.Auro ſagur.Et in eo.7.Et mortariola & thuribula de auro puriſſimo.Iob.28.Non dabitur aurum obrizum pro ea. Vbi ponitur pro auro obrizo.& inde מַסְגֵּר maſger .i.in cluſor.4.Regum.24.Et omnem artificem & incluſorem. Et in eodem.Et artifices & incluſores mille.Hiere.29. Et principes iuda & ieruſalem & faber & incluſor.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat theſaurarium qui includit & ſeruat aurum & res precioſas.& inde סַגְרִיר Sagrir.ideſt impetuoſus imber:ſeu frigus exceſſiuum.eo quod recludit homines in domibus.Prouer.27.Tecta perſtillantia in die frigoris.

Carcer. Concluſio. Clauſura.

מסגרות Anguſtie. Clauſure.

סגר Cauea.

מסגרת Corona.

clauſura.

מסגרות

Interraſile. Sculpture coronule.

angulí.

סגר Interiora.

סגור puriſſimū. .ſ. aurum.

aurum. obrizum.

מסגר Incluſor.

סגריר Frigus

סַד Sad.lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur.pro quo tranſlatio noſtra neruū tranſtulit.Iob. 13.Poſuiſti in nervo pedem meum.

סד Neruus.

סָדִין Sadin. ſindon. linteum. Prouer. 31. Sindonem fecit & vendidit.Et in plurali סְדִינִים Sedinim.vt Iudi.14. Triginta ſindones & totidem tunicas.Eſa.3.Et ſindones & vittas & teriſtra.

סדין Sindon.

סדינים ſindones.

סֵדֶר Séder.ordo.regula.Et ſolū inuenitur in numero plurali.Iob.10.Et nullus ordo.pro quo hebrei legunt.& non ſūt ordines.& inde מִסְדְּרוֹנָה Miſderóna .pro quo beatus hieronymus tranſtulit poſticum.Iudi.3. Per poſticum egreſſus eſt.Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamech. De quo vide infra in littera ſin.

סדר Ordo.

מסדרונה Poſticus.

סָהַר Sáhar.Rotundum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit tornatilem.Canti.7.Vmbilicus tuus crater tornatilis. Item סֹהַר Sóar .i. carcer. ſeu lacus rotundus quo vincti claudūtur.Geñ.40.Miſit eos in carcerem. pro quo hebrei legunt.Miſit eos in domum carceris.

סהר Tornatilis

סהר Carcer.

סוג Sug.Auertere.auerti.conuerti:ſcilicet retrorſum. recedere.ſ.retro.2.Regū.1.Sagitta ionathe numq̄ rediit retrorſum.ps.43.Non receſſit retro cor noſtrum.ps.52.omnes declinauerunt.ps.128.Et conuertantur retrorſum omnes qui oderunt ſion.Eſa.59.Et conuerſum eſt retrorſum cor noſtrum.Soph.1.Et qui auertuntur de poſt tergū domini. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַג Naſag. & in de.סוג Sug.ideſt recedens.vel declinans.Prouer.14. Viis ſuis replebitur ſtultus. pro quo hebrei legunt. De viis ſuis replebitur recedens vel declinans corde.ideſt recedens vel declinans a via recta ſiue a recto iudicio rationis.& ide סוּגָה Suga.ideſt vallata vel circundata.Canti.7. Vallatus liliis.

סוג Retro recedere. Declinare Retrorſum conuerti. Auerti.

סוג Recedens

סוגה Vallatus.

סוֹד Sod.ſecretum.arcanum.conſilium : ſeu concilīū.Iob. 29.Quādo ſecreto erat deus in tabernaculo meo. & ſecundum litteram hebraicam poteſt etiam legi ſic.Quando ſecretum dei in tabernaculo meo.ſcilicet erat.ps.24.firmamentum eſt dominus timentibus eum.pro quo beatꝰ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Secretum domini timentibus eum.Prouer.25. Et ſecretū extraneo ne reueles.Amos.3.Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas.Ponitur etiam pro conſilio vel concilio.ſcilicet ſecreto.Iob.15. Nunquid conſiliū dei audiſti.Ps.82.Super populum tuum malignauerunt conſilium.ps.88.Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum. Ps.110.In conſilio iuſtorum & congregatione.Hiere.6. & ſuper concilium iuuenum ſimul.& in eodem.15. Non ſedi in concilio ludentium. Ezech.13.In concilio populi mei non erunt.& inde verbum רוּסַד Huſad.ideſt conſiliatus eſt ſeu conſilio decreuit.2.Paralip.3.Et hec ſunt fundamenta que iecit ſalomon vt edificaret domū dei. pro quo hebrei legunt.Et hec ſunt que conſiliatus eſt ſalomon ſiue que cōſilio decreuit vt edificaret domum dei.Poteſt etiam deriuari a dictione יָסַד Iaſad : que ſignificat fundare: ſeu fundamenta iacere:ſicut eſt in littera noſtra.& inde deriuatur. סַד Sad.quod ſignificat lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit neruum.Iob.13.Poſuiſti in nervo pedem meum.

סוד ſecretum.

consilium.

רוסד concilium.

יסד conſiliari.

סד Neruus.

סוֹה Saue.velamen.& ſcribitur cum mem in principio & dicitur מָסוֹה maſue.Exo.34.Poſuit velamen ſup faciem ſuam.

סוה Velamen.

סוך Such.Vngere.purgare.ſcilicet ventrem. Deut.28.& non vngeris oleo.Ruth.3.Lauare igitur & vngere .2. Regum.12. Et lotꝰ vnctuſq; eſt.Ezech.16. & vnxi te oleo. Dañ.10.Sed neq; vnguento vnctus ſum.& inde אָסוּךְ aſuch ideſt laguncula olei ſeu lecythus.4.Reg.4.Non habeo ancilla tua quicquā in domo mea niſi parum olei quo vngar Pro quo hebrei legunt.Non habeo ancilla tua in domo niſi lagunculam ſeu lecythum olei.Poteſt etiam eſſe verbum prime perſone futuri temporis.ſicut eſt in littera noſtra.ſignificat etiam predicta dictio purgare ventrem.Iudi.3.forſitāt purgat aluum in eſtiuo cenaculo.1.Reg.24.Ingreſſꝰ eſt ſaul vt purgaret ventrem.

סוך Angere.

אסוך Lagunculꝰ

Purgare uentrem

סוּס Sus.equus.hirūdo.Geñ.49.Mordens vngulas equi. Exo.14.Et omnis equitatus pharaonis.Et in eodem. 15.Ingreſſus eſt enim currus pharaonis cum curribus & equitibus eius.pro quo hebrei legunt.Ingreſſus eſt equus

סוס Equus. equitatus

pharaonis.Ps.31. Nolite fieri ſicut equus & mulus. Ps. 32. fallax equus ad ſalutem.Reperitur etiam in genere femini

סוּסָה no סוּסָה Suſa.Canti.1.Equitatui meo in curribus pharaonis.Et in plurali.סוּסִים Suſim.Deut.17. Non multiplicabit ſibi equos.Ps.19.Hi in curribus & hi in equis. Abach. 3. Qui aſcendis ſuper equos tuos.Et in eodem. Viam feciſti in mari equis tuis. ſignificat etiam quoddã genus auis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit pullum.ſ. hirundinis: ſiue hirundinẽ.Eſa.38. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo.Et aliquando mutat vau in iod.Hiere. 8. Turtur & hirundo & ciconia.& aliqui hebrei interpretantur grus.

Equitatus סוּסִים Equi. Hirundo.

סוף Soph.finire.conſumere.conſumi.deficere. deeſſe .cõplere.Eſter.9.Dies phurim idest ſortium obſeruẽtur a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obligata eſt.Pro quo hebrei legunt.Et dies phurim idest ſortium iſti non tranſeant a iudeis & memoria eorum non deſinat ſiue non finiatur a ſemine eorum.Ps.72.Subito defecerũt Eſa.66.Simul conſumentur dicit dominus.Dañ.2. Comminuet & conſumet vniuerſa regna.Hiere. 8. Congregãs congregabo eos dicit dominus.pro quo hebrei legunt.cõ ſumens conſumam eos dicit dominus.poteſt etiam deriuari a dictione אָסַף aſaph:que ſignificat congregare:ſicut eſt in littera noſtra.& ſimiliter Soph.1.vbi dicitur.congregabo omnia a facie terre dicit dominus.congregans hominẽ & pecus:congregans volatilia celi & piſces maris.pro quo hebrei legunt.Conſumam ſeu finiam omnia dicit dominus conſumens hominem & pecus.De quo vide ſupra in dictione אָסַף Aſaph.& infra in dictione סָפָה ſapha.Ponitur etiã pro complere.Dañ.4.ſermo completus ẽ ſuper Nabucho donoſor.Et inde סוף Soph.idest finis .terminus ſummitas Eccl's.7.In illa enim finis cunctorum admonetur. Et ĩ eodem.12.finem loquendi pariter omnes audiamus. Põitur etiam pro ſũmitate.2.Paralipo.20.Et inuenietis illos in ſũmitate torrentis.Item סוף Suph.idest iuncus ſeu papirus aut carectus.Exo.2.Et expoſuit eum in carecto.Et in eodẽ Que cum vidiſſet ſiſcellam in papirione.Eſa.19.Calamus & iuncus marceſcent.Significat etiam pelagus. Ione.2.Pelagus operuit caput meum. & ide dicitur. יַם סוּף Iamſuph idest mare pelagoſum : quia eſt quaſi pelagus ingrediens a mari oceano & non habens exitum aliunde : vel quia in ripa eius oriuntur iunci ſiue papiri.Tranſlatio noſtra traduxit mare rubrum.eo quod habet arenas rubeas. Exo.15 Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro.Ps.105.Et irritauerunt aſcendentes mare rubrum.Et in eodem.Et increpauit mare rubrum.Et inde סוּפָה Supha.idest tempeſtas .turbo.Iob.21.Et ſicut fauilla quam turbo diſpergit. Eſa.5.Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis.Et in eodem.17. Et ſicut turbo coram tempeſtate.Oſee.8. Ventum ſeminauerũt & turbinem metent.Naum.1.Dominus in tẽpeſtate & turbine vie eius.Et in plurali סוּפוֹת ſuphoth.Eſa.21. Sicut turbines ab Africo veniunt.

Finire. Deficere. Cõſumere. Cõgregaſ. Complere סוף Finis. Simitas. סוף Carectus. Papirio. Iuncus. Pelagus. יַם סוּף Mare rubrum. סוּפָה Turbo. Tẽpeſtas. סוּפוֹת Turbines

סוּר Sur.Recedere.declinare.diuertere.ammouere.ſeparare.auferre.Geñ.19.Declinate in domum pueri veſtri Et in eodem.Vt diuerterent ad eum.Exo.3. Vadam & videbo viſionem hanc.pro quo hebrei legunt. Recedam ſiue declinabo & videbo viſionem hanc.idest recedam de loco in quo ſto:& vadam ad videndam viſionem hanc.Et in eodem.Cernens autem dominus q̃ pergeret ad videndum. Et in eodem.32. Receſſerunt cito de via.Nu.12.nubes quo q̃ receſſit que erat ſup tabernaculo. & ĩ eo.14.Receſſit ab eis omne preſidium.Et in eodem.16.Recedite a tabernaculis impiorum.Ruth.4.Declina pauliſper & ſede hic. p̃s.13 Omnes declinauerunt.Ps.36.Declina a malo & fac bonũ. Ps.118.Declinate a me maligni.Hiere.17. Recedentes a te in terra ſcribentur.Oſee.4.Separatum eſt conuiuium eorum.Et in eodem.7.Et receſſerunt a me.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Preuaricati ſunt in me ;nã in hebreo non habetur a nie ſed in me.Amos.6. Et auferetur factio laſciuientium.idest recedet.& aliquando ſcribitur cum ſin . loco ſamach . Oſee.9. Sed & ve eis cum receſſero ab eis. Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur incarnatio mea ex eis. De quo dictum eſt ſupra in dictione בָּשַׂר Baſar.ſignificat etiam auferre vel ammouere . Geñ. 38.Que depoſitis viduitatis veſtibus . pro quo hebrei legunt. Et abſtulit veſtes viduitatis ſue . Et in eo . 49. Non auferetur ſceptrum de iuda.Deut.7.Auferet dominus a te omnem langorem.Vbi ponitur verbum tertie coniugationis.idest recedere faciet.2.Reg. 5 . Niſi abſtuleris cecos & claudos.3.Regum.15.Inſuper & maacham matrem ſuam amouit ne eſſet princeps . Iob.27 . Viuit deus qui abſtulit iudicium meum.Eſa.17 . Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas.idest auferetur ne ſit ciuitas.Ezech.21.Aufer cydarim:tolle coronam.Dañ.12.Cum ablatum fuerit iuge ſacrificium.& inde סוּרָה Sura.pro quo beatus hieronymus trãſtulit captiuam.idest recedens vel ablata de terra ſua. Eſa. 59.Tranſmigrata & captiua.& inde סַר Sar.idest triſtis vel indignans:eo quod recedit a conſortio hominum.3. Regũ 21.Venit ergo Achab in domum ſuam indignans.& ĩ genere femininoסָרָה Sara.vt in eodem.Vnde anima tua cõtriſtata eſt.& aliquando ſcribitur ſupradictum verbum cũ duplici res & dicitur סָרַר Sarar.idest ſubuertere . peruertere.declinare.ſcilicet a via recta . Threñ. 3 . Semitas meas ſubuertit. Oſee.4.Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael . Vbi ponitur verbum & nomen ſeu participium ab eo deriuatum.ac ſi diceret. Sicut vacca declinans declinauit iſrael. Et inde סוֹרֵר Sorer.idest peruerſus.ſiue declinans a via recta:aut proteruus vel contumax.Deut.21.filium contumacem & proteruum.vbi ponitur pro contumace. Et in eodẽ filius noſter proteruus & contumax eſt.vbi ponitur pro ꝓteruo.Ponitur etiam pro incredulo.idest apoſtata.Eſa.65. Ad populum incredulum.Oſee.9. Omnes principes eius recedentes.idest declinantes a via recta.Zach.7.& auerterunt ſcapulam recedentes.& inde סָרָה Sara.idest diſceſſio. preuaricatio.Deut.13.quia locutus eſt vt vos auerteret a domino deo veſtro.pro quo hebrei legunt. Quia locutus eſt receſſionem vel preuaricationem contra dominum deum veſtrum.Et inde סוּרִי Sure . pro quo beatus hieronymus tranſtulit prauum.Hiere.2 . Quomodo ergo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena . Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat palmites ſeu ramos.& legunt ſic.Quomodo ergo conuerſa eſt mihi in palmites vinee aliene ſiue extranee. Item סוּר Sur.nomen eſt cuiuſdam porte in templo ſalomonis exiſtentis.4.Regum.11.Tertia pars ſit in porta ſeir Debet legi ĩ porta ſur.

Separari. Preuaricari. Auferre. סוּרָה captiua סַר Indignãs סָרָה Cõtriſtata סָרַר ſubuertere Declinare סוֹרֵר contumax proteruus Incredul' recedẽtes. סָרָה receſſio. סוּרִי Prauum. Palmites סוּר Sur.

סוּת Suth.Pallium ſeu coopertorium.Geñ.49.& in ſanguine vue pallium ſuum.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סוּת Palliũ.

סָחַב Sachab.Trahere.detrahere.deiicere . ſeu abiicere .putreſcere.lacerare.2.Regum.17.Et trahemus eam ĩ torrentem.Hiere.22.Putrefactus & proiectus extra portas ieruſalem.Et in eodem.49. Si non deiecerint eos paruuli gregis.Ponitur etiam pro lacerare. Hiere . 15. Et canes ad lacerandum.& inde סְחָבוֹת Sechaboth.idest panni laceratí & abiecti pre nimia vetuſtate.Hiere.38.Tulit inde veteres pãnos.Et in eo.Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum.

סָחַב Trahere putreſcere Deiicere. lacerare. סְחָבוֹת Panni ueteres.

סָחָה Radere. סְחִי erradicatio — סחה Sacha. Radere.abradere.Ezech.26.Et radam pulue rem eius de ea.Et inde סְחִי Sechi . ideſt abraſio . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit erradicationem.Threñ. 3. Eradicationem & abiectionem poſuiſti nos.

סָחַף Abradere. inundare — סחף Sachaph.Abradere.inundare. computreſcere . Pfo uer.28.Similis eſt imbri vehementi in quo paratur fames.Pro quo hebrei legunt.Imber abradens ſiue inundans & abſq; pane.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſū Ponitur etiam pro computreſcere.Hiere.46.Quare com putruit fortis tuus.

Computreſcere.

סָחַר Circuire. — סחר Sachar.Circuire.circumuoluere.negociari.vt Hiere. 14. Propheta nāq; & ſacerdos abierunt in terram . Pro quo hebrei legūt.Propheta namq; & ſacerdos circuierunt in terram.ideſt huc atq; illuc abierunt non inuenientes requiem . Et aliquando duplicatur littera cheth & littera res & dicitur סְחַרְחַר Secharchar.ps.37.Cor meum con turbatum eſt.Pro quo hebrei legunt.Cor meum circūuoluitur.ideſt fluctuat:& ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.& inde dicitur סֹחֵר Socher.ideſt mercator ſeu negociator:eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc.Geñ.23.quadringentos ſiclos argēti probate mo nete:pro quo hebrei legunt.Quadringentos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori vel negociatori . & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.37. Et pretereuntibus madianitis negociatoribus.Eſa.23.Cuius negociatores principes Ezech.27.Carthaginēſes negociatores tui . p quo hebrei legūt.Tharſis negociatrix tua . vbi pōitur tharſis p cartha gine.Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui . Et in eodem.Negociatores populorum ſybilauerunt ſuper te.& inde סְחַר Sechar.ſiue סְחוֹרָה Sechora.ideſt negociatio ſiue mercimonium.Prouer.3.Melior eſt acquiſitio eius negociatione argenti.Pro quo hebrei legunt. Melior eſt negociatio eius negociatione argenti.Et in eodem.31.Quia bona eſt negociatio eius.Eſa.23.Et facta eſt negociatio gentium.Et in eodem.& erit negociatio eius & merces eius ſanctificate domino.Et in eodem.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Ezech.27.Et negociatio manus tue. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מֶכְחָר Miſchar.3.Regum.10.& negociatores vniuerſiq; ſcruta vendētes.Pro quo hebrei legunt.Et negociatio negociatorū ſeu ſcruta vendentium.Sunt autem ſcruta res paruí valoris. & inde verbum סָחַר Sachar.ideſt negociari.Geñ.34. Terra in poteſtate veſtra eſt: exercete negociamini & poſſidete eam.Et in eodem. Negocientur in terra & exerceant eam. Et inde סוֹחֵרָה Sochera.ideſt clypeus rotundus ſecundū hebreos.Ps.90.ſcuto circūdabit te veritas eiº. p quo he.le.ſcutū & clypeus veritas eiº.& btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trā ſtulit.Scutū & ptectio veritas eius.& inde סַחֲרֶת ſochāreth i.lapis p̄cioſus.p quo btūs hiero.trāſtulit.lapidē pariū. Eſter.1.Sup pauimētū ſmaragdino & pario ſtratum lapide.

סְחִי Erradicatio — סָחַר Mercator. negociator — סְחַר סְחוֹרָה Negociatio — סָחַר Negociari. — סוֹחֵרָה Clypeus — סֹחֶרֶת Pharius. Lapis.

סָחִישׁ Que ſponte naſcūtur — סחיש Sachis. Renaſcentia que ex radicibus ſeminis oriuntur: ſeu que ſponte naſcuntur. 4.Reg.19. In ſecūdo autem anno que ſponte naſcuntur.

סִיג Scoria. סִיגִים Rubigo. Scoria. — סיג Sig.Scoria .rubigo.Ezech.22 .Verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoriā.& declinatur pluraliter סִיגִים Sigim. Prouer.25. Aufer rubiginem de argento.Et in eo.26. quo modo ſi argēto ſordido ornare velis vas fictile.i.argēto rubiginoſo velcū ſcoria.Eſa.1.Argentū tuū verſum eſt ī ſcoriā.Et in eodem.& excoquam ad purum ſcoriam tuam.

סִיר Olla. — סיר Sir.Lebes.olla.ſpina. Exo.16 . Quando ſedebamus ſuper ollas carnium.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſuper ollam carnium.4.Regum.4 . Mors in olla.Eccl's.7.Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla . Hiere.1. Ollam ſuccenſam ego video . Ezech.24.Pone ollam.Et in plurali סִירוֹת Siroth.Exo.27.faciesq; inuſus eiº lebetes.2.Paralipo.35.Pacificas vero hoſtias coxerunt in lebetibus.Amos.4.Et reliquias veſtras in ollis feruentibus.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et reliquías veſtras in ſagenis piſcium vel piſcatorum.De quo vide ſupra in dictione דָּגָה Dog.& in dictione דָּגָה Daga . Item סִיר Sir ideſt ſpina.tribulus.& ſolum inuenitur in numero plurali ſcilicet סִירִים Sirim.Eccl's.7.Sicut ſonitº ſpinarum.Oſee. 2.Sepiam viam tuam ſpinis.Naum.1.Sicut ſpine ſe inuicem complectuntur.Reperitur etiam סִירוֹת Siroth.ſecundum terminationem pluralem femininorum.Ps.57.Priuſq; intelligerent ſpine veſtre rhamnum.Hebrei tamē primam ſignificationem ſequentes legunt ſic. Priuſq; intelligerent ideſt ſentirent olle veſtre rhamnum.

סִיר Spina. סִירִים Spine. סִירוֹת Lebetes.

סִית Perſuadere. Suadere Inciare Concitare — סית Sith.ſuadere.perſuadere.incitare.decipere. ſeducere. auertere. Deut.13.Si tibi voluerit perſuadere frater tuus. Ioſ.15.Que ſuaſa eſt a viro ſuo.1.Regum.26 . Si dominus incitauit te aduerſum me.2.Regum.24 .Commouitq; dauid in eis.ideſt perſuaſit . 3 . Regum . 21 . Concitauit enim eum iezabel vxor ſua.4.Regum.18 . Nolite audire ezechiam qui decipit vos.2 . Paralipo. 32 . Num ezechias decepit vos.Et in eodem . Nec vana perſuaſione deludat. Iob.1.Tu autem commouiſti me aduerſus eum .ideſt perſuaſiſti vel incitaſti me.Et in eodem.36 . Igitur ſaluabit te de ore anguſto.Pro quo hebrei legunt.Et etiam ſuaſit te de ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis . ideſt ſuaſit te ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis , ideſt ſuaſit te ne incideres in os eius. vel ſic.Auertit te de ore anguſto.& eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Et in eodem. Non te ergo ſuperet ira.ideſt ne incitet te.Hiere.38 . Seduxerunt te & prevaluerunt aduerſum te.Ponitur etiam pro auertere. 2.Paralipo.18.Atq; auertit eos ab illo.ideſt ſuaſit vel incitauit eos vt diuerterent ab eo.

Perſuadere. Suadere Inciare Concitare Deciperе deludere Auertere Seducere

סָכַךְ Tegere. Cōpingere Protegere Velare. Cōcludere Obūbrare Operire Tabernaculum Tentorium Ambra lum. tabernaculum tentorium Velum Protectio Ambra lum.

סָכַךְ Sachach.Cooperire . velare.tegere . protegere. vt Exo.25.Tegant expandentes alas. Iob.10. Oſſibus & neruis compegiſti me.Pro quo hebrei legunt . texiſti me ſeu protexiſti me.Ezech.28.Tu cherub extentus & protegens.Et in eodem. Et perdidi te o cherub protegens. & cōmuniter ſcribitur cum ſimplici caph.Exo.40 . Dimitteſq; ante illam velum .Pro quo hebrei legunt. Velabis ſeu proteges arcam cum velo .3.Regum.8 . Et protegebant cherubim arcam & vectes eius.Iob.3.Et circundedit eum deus tenebris.Pro quo hebrei legunt . Et texit ſeu protexit deus pro eo . Et in eodem.38.Quis concluſit oſtiis mare .i. qs velauit.& ī eo.40.ptegūt vmbre vmbrā eiº. p̄s.90. ſcapulis ſuis obūbrabit tibi.i.pteget te.Threñ.3 . opuiſti ī furore.& ī eo.oppoſuiſti nubē tibi.& aliq̄n ſcribitur cū ſin loco ſamach. Exo.33.& ptegā te dextera mea.& īde סוכה ſuchā i.vmbraculū.ſeu tabernaculū vel tētoriū.ps.26.Qm̄ abſcōdit me in tabernaculo ſuo.Et aliq̄n ſcribitur cū ſin loco ſamach.Threñ.2.& diſſipauit q̄ſi hortū tētoriū ſuū . dī ēt סָכַךְ Sach.ps.41.Qm̄ trāſibo vſq; ad locū tabernaculi admirabilis.ſcribitur ēt cū he in fine & dī סוכה ſuca.Eſa.4. Et tabernaculū erit in vmbraculū diei.& in plu. סֻכּוֹת Sucoth.Leuit.23.Erūt feſte tabernaculorū ſeptē diebus dñi.Et ī eo.& habitabitis in vmbraculis ſeptē diebus.& ī eo.manebit ī tabernaclis.& īde מִסָּךְ masach.i.tētoriū : ſeu velū raut ptectio Exo.26.facies & tētoriū ī introitu tabernacli. Nu.4.& deponēt velū qđ pēdet añ fores.ps.104.ſpādit nubē ī ptectiōe & inde סוֹכֵךְ ſochech.i.tentoriū ſeu vmbraculū ex corio & tabulis fabrefactū quo expugnatores vrbiū vtūtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum . 2 . Velociter aſcendet muros eius:& preparabitur vmbraculum . Et

מוסך inde מוסך Musach. 4. Reg. 16. Musach quoq; sabbati. & dicunt hebrei q; erat tentoriū quoddam in atrio tēpli subter quod erant custodes templi in sabbatis.

סָכַל Sachal. stulte agere. seu stulte operari. īsanire. infatuare. fatuum seu stultum esse. Gen. 31. Stulte operatus es. 1. Regum. 13. Stulte egisti: nec custodisti mandata domini. & in eo. 26. Apparet eni quod stulte egerim. 2. Reg. 15. Infatua queso domine consilium achitophel. Esa. 44. Et scientiam eorum stultam faciens. & inde סֵכֶל Séchel. idest stultícia. fatuitas. vt Eccl's. 10. Positum stultum in dignitate sublimi. pro quo hebrei legunt. Positam stulticiā. Et si scribatur cum littera sin loco samach potest legi sic. Positū intellectū in dignitate sublimi. & sic legunt aliqui hebrei. nā aliquando ponitur sin loco samach & econuerso. vt dictum est in precedentibus: & vt infra dicetur. & inde סִכְלוּת Sichluth. idest stulticia. insipientia. error. vt Eccl's. 2. Trāsiui ad contemplandam scientiā erroresq; & stulticiam. Et in eo. Et vidi q; tantū precederet sapientia stulticiā quātū differt lux a tenebris. & in eo. 7. Errorem imprudentiū. Et in eo. 10. preciosior est sapientia parua q; gloria ad tēpus stultícia Et aliquando scribitur cum sin loco samach. vt supra in eo. 1. Vt scirem prudentiam atq; doctrinam erroresq; atq; stulticiam. & inde סָכָל Sachal. idest stultus. fatuus. insipiens. Eccl's. 10. Sed & in vía stultus ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos estimat. Hiere. 5. Audi populе stulte.

Stulte operari. Stulte agere. Insatuare Stultū facere. סֵכֶל Stulticia. סִכְלוּת Stulticia. Error. סָכָל Stultus.

סָכַן Sachan. comparare. assimilare. assimilari. equalē seu cōparem esse. acquiescere. intelligere. preuidere. consuescere. Iob. 15. Arguis verbis eum qui non est equalis tibi. Et in eodem. zz. Nunquid deo potest comparari homo. Et in eodem. 34. Non placebit vir deo etiam si cucurrerit cum eo. idest non cōparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt q; significat prodesse seu conferre. Vnde i predicto loco ipsi legunt. Quid prodest vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo. siue cum complacuerit cum deo. Et in eodem. 35. Non tibi placet quod rectum est: vel quid tibi proderit si ego peccauero. pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit si ego peccauero Significat etiam acquiescere. Iob. 22. Acquiesce igitur ei & habeto pacē. Item significat intelligere seu preuidere. Iob. zz. etiam cū perfecte fuerit scientie. pro quo hebrei legunt. etiam si intelligat in eis: siue super eos intelligens. sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ps. 138. Et omnes vias meas preuidisti. Significat etiam consuescere. Nu. 22. Dic quid ~~simi~~ le vnquam fecerim tibi. pro quo hebrei legunt. Nunquid consuescens consuetui vt facerem tibi talia. Significat etiam periclitari. pro quo beatus hieronymus transtulit vulnerare. Eccl's. 10. Qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. q; quo hebrei legunt. periclitabitur ab eis. Vnde periculum ipi vocant סַכָּנָה Secana. & inde מִסְכֵּן Mischen. idest pauper. egenus. Eccl's. 4. Melior est puer pauper & sapiens. Et in eodē 9. Inuentusq; est in ea vir pauper & sapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta est. & inde מִסְכְּנוּת Mischenuth. idest paupertas. penuria. Deut. 8. vbi absq; vlla penuria comedes panem tuum. Item סוֹכֵן Sochen. i. cellariū seu apothecā. Tabernaculum: siue cubicularius: vel thesaurarius. Esa. 22. Ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo Et in genere femínino סֹכֶנֶת Sochéneth. 3. Regum. 1. Et foueat eum dormiatq; in sinu suo. pro quo hebrei legunt. Et sit ei cubicularia: dormiatq; in sinu suo. & inde מִסְכְּנוֹת Mischenoth. idest apothece: seu tabernacula vel cellaria. Exo. 1. Edificauerunt vrbes tabernaculorum pharaoni. 2. paralipo. 32. Apothecas quoq; frumenti vini & olei. Ponitur etiam pro munitionibus. 2. Paralipo. 8. Et alias ciuitates munitissimas edificauit in emath. Et in eodem. Et omnes vrbes firmissimas que fuerunt salomonis. Et in eodem 16. Et vniuersas vrbes neptalim muratas. Et in eodem. 17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium vrbesq; muratas. Et inde מְסוּכָן Mesucan. Pro quo beatus hieronymus transtulit fortem. Esa. 40. forte lignum & imputribile elegit artifex sapiens.

Equalē ee. Comparaſ Prodesse. Placere. Acqeſcere. Preuideſ cōſuescere Vulnerare Periculū. Pauper. Penuria. Qui habitat intabernaculo. cubicularia. Tabernacula. Apothece Munitiōes Murate. מְסוּכָן Fortis.

סִכְסֵךְ Sichsach. Miscere. concurrere facere. Esa. 19. Et concurrere faciam egyptios aduersus egyptios.

סָכַר Sachar. claudere. obturare. concludere. tradere. Gen. 8. Et clausi sunt fōtes abyssi. ps. 62. Quia obstructum est os loquentium iniqua. Esa. 19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium. pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum. Et inde שֵׁכֶר Secher. cum sin in principio loco samach. idest lacuna seu stagnum vbi aque claudūtur. Esa. 19. Omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces.

סִכְסֵךְ Concurre facere. סָכַר Claudere. Obturare. Tradere. שֵׁכֶר lacuna.

סָכַת Sacath. Attendere. auscultare. Deut. 27. Attēde & audi israel. Item סִכּוּת sicuth. nomen idoli secundum hebreos. Amos. 5. Et portastis tabernaculum moloch deo vestro. Pro quo hebrei legunt. Et portastis sicuth regem vestrum seu regis vestri aut moloch vestri. q; si pro סִכּוּת sicuth ponatur סֻכַּת suchath. tunc significat tentorium seu tabernaculum. sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictione סֻכָּךְ sachach.

סָכַת Attendere סִכּוּת Tabernaculum.

סַל Sal. Canistrum. cartallus. Gen. 40. Et in vno canistro quod erat excelsius. Et in plurali סַלִּים Salim. Vt in eodem. Et ego vidi somnium q; tria canistra farine haberem super caput meum. Et in eodem. Tria canistra tres adhuc dies sunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סַלְסִיל Salsil. vt Hiere. 6. Quasi vindemiator ad cartallum. vbi ponitur סַלְסִלּוֹת Salsilloth in numero plurali. idest cartalli seu canistra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictione deriuatur סֶלָה Séla: per additionem he in fine: & significat semper. De quo vide in sequenti dictione. quia secundū alios inde deriuatur.

סַל Canistrum סַלִּים Canistra. סַלְסִיל cartallus סַלְסִלּוֹת canistra סֶלָה

סָלַל Salal. Iter vel viam facere. viam preparare. Iter preparare. exaggerare. idest viā inequalem & asperā sternere lapidibus & lignis & eleuare humiliora & deprimere altiora vt sit via plana. calcare. terere seu opprimere. Iob. 19. Et fecerunt sibi viam per me. Ps. 67. Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Esa. 57. viam facite prebete iter. vbi eadem dictio bis ponitur. Et in eodem. 26. Planum facite iter Pro quo hebrei legunt. Exaggerate exaggerate iter. i. planum facite iter. sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro terere vel calcare. Hiere. 18. vt ambulent per eas itinere nō trito. Et in eodem. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt. Calcate vel triturate eam sicut aceruos. scilicet messis. potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. ponitur etiam pro opprimere. Iob. 30. oppressi quasi fluctibus semitis suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et iter fecerunt super me semitis interitus sui. Ponitur etiam pro retinere. Exo. 9. Adhuc retines populum meum. Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas populum meum. idest subiicis. Alii vero legunt sic. Adhuc eleuaris contra populum meum. Nā secūdū hebreos ēt signiat eleuare. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. pro quo ipsi legunt. Eleua illam & exaltabit te. & in predicto loco duplicatur littera samach & littera lamed. & inde מְסִלָּה Mesila siue מַסְלוּל maslul. i. via trita seu strata. aut semita. Nu. 20. Per tritam gradiemur viam. 2. Regum. 20. Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Esa. 11. Et erit via residuo populi mei. Et in eodem. 35.

Viā facer. Iter facer. prebei iter exaggerar Terere. Calcare. Opprimer Retinere. Eleuare. מְסִלָּה מַסְלוּל Trita uia. Via.

Semita. מְסִלּוֹת Et erit ibi semita. Et in plurali מסלות mesiloth. Iudi. 20. in illa quoq; fuga palantes in diuersa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt in viis quinq; millia viros. ps. 83. Ascensiones in corde suo

Semite. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Semite in corde suo. Esa. 33. Dissipate sunt vie. Et in eodē. 49. Et

Gradus. סוּלָּה semite mee exaltabuntur. Ponitur etiam pro gradibus. 2. Paralip. 9. Ex quibus fecit salomon gradus in domo domi

Munitio. ni. Et inde סוּלָּה Solela. ideſt agger seu munitio ex quib9 expugnantur ciuitates. 2. Reg. 20. Et circundederunt mu-

Agger. nitionibus ciuitatem. ideſt aggeribus ad expugnandam ci uitatem. Esa. 37. Et non mittet in circuitu eius aggerem.

סוללות Hiere. 6. Et fundite contra ierusalem aggerem. & in plura li סוללות Soleloth. Vt in eo. 32. Ecce munitiones extructe

Munitiões. sunt aduersum ciuitatem. Et in eodem. 33. Que dextructe sunt ad munitiones & ad gladium. & a predicta dictione de riuatur סֶלָה Sela. pro quo btūs hiero. transtulit sp. Abach.

סֶלָה 3. Deus ab austro veniet & sanctus de monte pharan sem

Semper. per. & licet in aliquibus bibliis nostris non habetur predi ctum aduerbium semper: tamen in bibliis nostris antiquis habetur sicut predictum est. Et in eodem. Iuramēta tribus q; locutus es. vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Se la. scilicet que locutus est semper. Et in eodem. Denudasti fundamentum eius vsq; ad collum. vbi similiter in hebreo additur predicta dictio סֶלָה sela. scilicet vsq; ad collum sem per. Et frequenter reperitur in psalmis. vt. Ps. 4. Et queri tis mendacium. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Querentes mendacium semper. & in eo. Et compungimini. pro quo beatus hiero. transtulit. Et tace te semper. Ps. 7. & gloriam meam in puluerem deducat. p quo beatus hiero. transtulit. & gloriam meam in puluerem collocet semper. Ps. 9. In operibus manuum suarum com prehensus est peccator. pro quo beatus hiero. transtulit. In opere manuum suarum corruit impius: meditatio semper Et similiter in aliis psalmis ponitur predicta dictio. p quo lxx. interpretes Diapsalma posuerunt: vt ait beatus hiero nymus in epistola ad marcellam. & nota q predicta dictio non ponitur nisi in psalmis & in cātico Abachuc supra alle gato. Potest etiam significare eleuationem vl exaltationē. vt vbicunq; ponatur: ibi canens vel psallens debet eleuare vocem & mentem ad deum. Vide etiam de hoc beatū hie ronymum in predicta epistola ad marcellam de diapsalma te. & in explanatione psalmi quarti. & Burgēn. in additio ne tertia psalmi. 83.

Estimare. Conferre. סָלָא Sala. estimare. equiparare. cōferre. Thren. 3. & amicti auro primo. p quo he. le. Estimati siue equiparati au ro. scribitur ēt cū he in fine loco aleph. Iob. 28. Nō cōferetur tinctis indie coloribus. ideſt non comparabitur.

Affligere. סָלַד Salad. Affligere. Iob. 6. Vt affligēs me dolore nō par cat. Et solum inuenitur in predicto loco. & dicunt he brei q significat exurere.

Spernere Euserre. Delicere. סָלָה Sala. Deiicere. spernere. calcare. ps. 118. spreuisti om nes discedentes a iudiciis tuis. Thren. 1. Abstulit oēs magnificos meos. pro quo hebrei legunt. Calcauit seu de iecit omnes magnificos meos. significat etiam conferre. Iob. 28. Non conferetur tinctis indie coloribus. De quo vi de supra in dictione סָלָא sala cum aleph in fine. Item סֶלָה sela. ideſt semper. De quo vide supra in dictione סָלַל salal.

Dimittere Ignoscēre propiciari סָלַח Salach. parcere. propiciari. dimittere. scilicet peccatū. Leuit. 4. & dimittetur ei. Nu. 14. Dimitte obsecro pe catum populi huius. Et in eodem. Dimisi iuxta verbū tuū. Deut. 29. Et dominus non ignoscat ei. Ps. 24. Et propicia beris peccato meo. Ps. 85. Quoniam tu domine suauis &

mitis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu enim es domine bonus & propiciabilis. i. bonus & parcens. & inde סְלִיחָה selicha. ideſt propiciatio. ps. 129. Quia apud te propiciatio est.

סְלִיחָה ppiciatio.

סֶלָם Sulam. scala. Geñ. 28. Viditq; in somnis scalam stan tem. & solum inuenitur in predicto loco.

Scala.

סְלָע silon. spina. tribulus. beatus hieronymus transtulit of fendiculum. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. pro quo hebrei legunt. & nō erit vltra domui israel in tribulum amaritudinis. & in plu.

offēdiculū. Tribulus. סַלּוֹנִים salonim. Ezech. 2. Quoniam increduli & subuer sores sunt tecum. pro quo hebrei legunt. Quoniam incre duli & spine sunt tecum. ideſt pungentes sicut spine.

Subuersores. Spine. סַלְסַל Salsal. Arripere. Prouer. 4. Arripe illam & exalta bit te. Hebrei tamen dicunt q significat exaltare. seu eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Exalta illam & exaltabit te. Item סַלְסַל Salsil. i. canistrum. seu cartalus. De quo vide supra in dictione sal.

Arripere. Exaltare. סֶלַע Sélaa. petra. rupes. Nu. 20. Loquimini ad petram co ram eis. Et in eodem. 24. Si in petra posueris nidum tuum. Et in plurali. סְלָעִים selaim. ps. 103. petra refugium erinaciis. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem vel fortalicium supra firmam petram positum. ps. 17. Do minus firmamentum meum. 4. Regum. 14. & apprehen dit petram in prelio. ideſt arcem supra petram positam. po nitur etiam pro fortitudine. Esa. 31. Et fortitudo eius a ter rore transibit. 2. Regū. 22. Dominus petra mea. ideſt forti tudo mea.

סְלָעִים Petre. Firmamē tum. Fortitudo.

סַלְעָם Salaam. Genus locuste. pro quo btūs hiero. trāstulit Attachum. Leuit. 11. Atthachus atq; ophimachus.

attachus סָלַף Salaph. mutare. peruertere. s. verba recta & iusta. sup plantare. Deut. 16. Munera excecant oculos sapiētiū & mutant verba iustorum. Prouer. 21. vt detrahat impios a malo. ideſt mutet seu reflectat. Ponitur etiam pro supplā tare. Iob. 12. Et optimates supplantat. Prouer. 13. Impietas autem peccatorum supplātat. Et in eodem. 19. Stultitia ho minis supplantat gressus eius. & inde סֶלֶף scleph. i. supplā tatio. peruersio. mutatio. Prouer. 11. Et supplantatio impio rum vastabit illos. Et in eodem. 15. Qui autem immodera ta est conteret spiritum. pro quo hebrei legunt. & peruersi tas vel supplantatio in ea: contritio in spiritu. s. est.

Mutare. supplātare Supplātatio. סָלַק Salac. In lingua chaldaica significat ascendere. Dan. 2. Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Tu rex cogitationes tue super stratū tuū ascēderūt. Esdre. 4. Iudei qui ascenderunt a te ad nos.

ascendere סֶלֶת Soleth. simila. Geñ. 18. Accelera tria sata simile. Le uit. 2. Simila erit eius oblatio. & in eodem. Pugillum plenum simile.

Simila. סַם Sam. Aroma. seu aromaticum. & solum inuenitur in numero plurali. Exo. 30. Sume tibi aromata. Et in eo dem. Galbanum boni odoris & thus. pro quo hebrei legūt Et galbanum aromatum. i. aromaticum & thus.

aromata. סְמָדַר Semadar. vue immature. & proprie significat quan do vince sunt in flore vel quando flores fructum p ducunt. Canti. 2. & vince florentes dederunt odorem suum & in eo. 7. Si flores fructum parturiunt. ideſt producunt.

Florentes Flores fructū pduce re. סָמַךְ Samach. Inniti. adiungere. imponere. s. manum su per aliquem. stabilire. confirmare. sustentare. Exo. 29. Imponentq; Aaron & filii eius manus super caput illius. Leuit. 8. Super cuius caput cum imposuissent Aaron & fi lii eius manum. Nu. 8. Ponent filii israel manus suas super eos. Et in eodem. Leuite quoq; ponent manus suas super

Impone

capita boum. Et in eo.27. Et pone manū tuā ſup eū. Et in eodem. Et impoſitis capiti eius manibus. Deut.34. Quia moyſes poſuit ſuper eū manus ſuas. Eſa.36. Cui ſi innixus fuerit homo intrabit manū eius. Amos.5. Et innitatur manu ſua ſuper parietem. Significat etiā ſtabilire vel confortare aut confirmare ſeu fulcire. Geñ.27. frumento & vino ſtabiliui eum.2. Paralipo.32. Confortatuſq; eſt populus huiuſcemodi verbis. p̄s.36. Confirmat autem iuſtos dominus. p̄s.50. Et ſpiritu principali confirma me. p̄s.70. A te confirmatus ſum ex vtero. p̄s.87. Super me confirmatus eſt furor tuus. p̄s.110. Cōfirmata in ſeculū ſeculi. p̄s.111. Confirmatū eſt cor eius. p̄s.144. Alleuat dñs omnes qui corruūt. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Suſtentat dñs omnes corruentes. Canti.2. fulcite me floribus. Eſa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei legunt. Cogitatio. ſ. bona ſtabilita vel confirmata eſt. & beatus hieronym⁹ trāſtulit ſenſū. De quo vide ſupra in dictiōe יצר Iaſar. Eſa.59. Et iuſtitia ei⁹ ipſa confirmauit eū. Et in eodem.63. Et indignatio mea auxiliata eſt mihi. Pro quo hebrei legunt. Confirmauit ſeu ſtabiliuit me. Ezech.24. In qua confirmatus eſt rex babylonis aduerſus ieruſalem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. In qùa adiunctus eſt rex babylonis ad ieruſalē. Et inde סְמִיכָה Semicha. i. palliū eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi.4. Et operatus ab ea pallio.

Inutil. Stabilire. Cōfirmare Suſtētare Fulcire. Auxiliari. סְמִיכָה Pallium.

סֶמֶל Semel. ſimulachrū. imago. idolū. Deut.4. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem. Pro quo hebrei legunt. Ne forte decepti faciatis vobis ſculptile ſimiliſ militudinē alicui⁹ ſimulachri vel idoli. Ezech.8. Vbi erat ſtatutum idolum zeli. Et in eodē. Et ecce ab aquilone porte altaris idolum zeli in ipſo introitu.

ſimilachrū Idolum.

סָמָן Saman. miliū. ſecundū tranſlationem noſtram: & ſcribitur cū nū in principio & dicitur נִסָּמָן Niſman. Eſa. 28. Et hordeum & miliū & vicia in finibus eius. Hebrei tamen dicunt q̄ eſt verbum ſeu participiū. & q̄ ſignificat ſignatum vel notatum. & in predicto loco ipſi legunt & hordeum ſignatum vel notatum. Vnde ſignum ſeu notam ipſi vocant סִימָן Siman.

Miſſum. נִסָּמָן Signatus.

סָמַר Samar. horripilare. inhorreſcere. Iob.4. Inhorruerunt pilli carnis mee. p̄s.118. Confige timore tuo carnes meas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Horripilauit a timore tuo caro mea. Hiere.51. Adducite equū quaſi bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quaſi bruchū horripillatum. i. erectis crinibus. Item סַמָּר Samar. i. clauus Et additur ei mē in principio & dr̄ מַסְמֵר Maſmer & ſolū inuenitur in numero plurali. ſ. מַסְמְרִים Maſmeri vel מַסְמֵרוֹת Maſmeroth. 1. Paralipo.22. Ferrū quoq; plurimū ad clauos inquarū. 2. Paralipo.3. Sed & clauos fecit aureos. Eſa.41. & confortauit eū clauis vt non moueretur. Hiere.10. Clauis & malleis compegit. & aliquādo ſcribitur cū ſin loco ſāmach Vt Eccl̄s.12. Et quaſi clauī in altum defixi.

Horreſcere. Horripilare סָמַר סַמָּר מַסְמֵר מַסְמְרִים מַסְמֵרוֹת Clauī.

סְנֶה Sene. rubus. Exo.3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. Et in eodem. Quare nō cōburatur rubus. Deut.33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde dicitur mōs סִינַי Sinai. i. mōs rubi: ſic dictus a rubo ibi exiſtēte in quo dominus apparuit.

Rubus. סְנֶה סִינַי

סַנְוֵר Sanuar. cecitas. & declinatur tantū pluraliter. ſcilicet סַנְוֵרִים Sanuerim. Geñ.19. Et eos qui foris erāt percuſſerunt cecitate. 4. Reg.6. Percute obſecro gentem hanc cecitate.

Cecitas. סַנְוֵרִים

סִמְפֹנְיָא Sumphonia. ſymphonia. inſtrumentum muſicum. Dañ.3. Pſalterii & ſymphonie & vniuerſi generis muſicorum.

ſymphonia סִמְפֹנְיָא

סַנְסִן Sanſin. ſurculus ſeu ramus. Beatus hieronymus tranſtulit fructus. Canti.7. Dixi aſcendam in palmam & apprehendam fructus eius.

Fructus. סַנְסִן

סְנַפִּיר Senapir. penula. ſ. piſcium. vt Leuit.11. Omne quod habet penulas & ſquāmas. Et in eodē. Quidquid autem penulas & ſquāmas non habet.

Penula. סְנַפִּיר

סָעַד Saad. confortare. firmare. ſtabilire. fulcire. roborare. prandere. adiuuare. Geñ.18. Et confortetur cor veſtrum. Iudi.19. Et conforta ſtomachum tuum. & in eodem. Obſecro iquit vt pauxillum cibi capias & aſſumptis viribus. Pro quo he. le. Conforta obſecro nunc cor tuū. p̄s.17. & dextera tua ſuſcepit me. Pro quo btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et dextera tua confortauit me. Ps.103. Et panis cor hominis confirmet. i. cōfortet. p̄s.118. Adiuua me & ſaluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta ſeu fulci me & ſaluus ero. Prouer.20. Et roboratur clementia thronus eius. Eſa.10. Vt cōfirmet illud & corroboret. Ponitur etiā pro prādere. quod eſt ſtomachū cōfortare. 3. Reg. 13. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica ſignificat adiuuare. Eſd.5. Prophete domini adiuuantes eos. Et inde מַסָּעַד Maſaad. i. fulcimentū ſeu fulcrū. 3. Reg. 10. Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dñi.

confortare confirmaſ. Fulcire. Roborare. corroboraſ Prandere Adiuuare. מַסָּעַד Fulcrum.

סְעָה Soaa. cōmotio. tēpeſtas. p̄s.54. A puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. A ſpiritu tēpeſtatis & turbinis. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַע Naſaa.

Tēpeſtas סְעָה

סָעַף Saiph. palmes. Ramus. cacumen. ſūmitas. ſ. arboris. caduerna. cogitatio. Eſa.17. In cacuminibus eius fructus ei⁹. i. in ramis ei⁹. & in eodē.27. Et cōſumet ſūmitates eius. i. cacumina eius. Ezech.31. Abietes non adequauerūt ſūmitatē eius. i. cacumina ei⁹. & in eodē. Et in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia celi. Ponitur etiā pro cacumine mōtiū ſeu petrarū. in quibus ſunt fiſſure cauernoſe: ſeu ſpelūce Iudi.15. Et deſcendens habitauit in ſpelunca petre etham. Vbi ponitur pro ſpelunca. Eſa.2. Et ingredientur in ſciſſuras petrarū & in cauernas ſaxorū. ubi ponitur pro cauernis. Et in eodē.57. Subter eminentes petras. i. ſubter cacumina petrarū. Significat etiā cogitationes. Iob.20. Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſibi. p̄s.118. Iniquos odio habui. Pro quo hebrei legunt. cogitationes. ſ. malignas odiui. Et btūs hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Tumultuoſos odiui. & aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſāmach. vt Iob. 4. In horrore viſiōis nocturne. Pro quo hebrei legūt. In cogitationibus a viſionibus nocturnis. Ponitur etiā pro parte. 3. Reg.18. Vſq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui hebrei legunt in duas cogitationes. Alii vero dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro pedib⁹ qui ſunt in homine qua ſi rami in arbore: quia homo eſt quaſi arbor euerſa. Item סָעַף Saaph. i. confringere. ſ. in partes minutas. Eſa.10. Cōfringet lagunculā in terrore.

Spelunca cauerna. Eminens. cogitatiōes Pars. סָעַף confringeſ

סָעַר Saar. cōturbare. tempeſtare. turbine moueri ſiue turbine rapi. irruere vt tēpeſtas. 4. Reg.6. Corturbatū eſt cor regis ſyrie. Eſa.54. Paupercula tempeſtate conturbata. ideſt tempeſtate cōmota. Oſee.13. Sicut puluis turbine raptus ex area. i. turbine cōmotus. Ione.1. Mare ibat & intumeſcebat. Abach.3. Venientibus vt turbo ad diſpergendum me. Zach.7. Et diſperſi eos per omnes gentes. Pro quo hebrei legunt. Et cōmoui eos per omnes gentes. Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſāmach. Iob.26. Et velut turbo rapiet eum de loco ſuo. p̄s.49. In circuitu eius tempeſtas valida. p̄s.57. Sic in ira abſorbet eos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Quaſi ira tempeſtas rapiet eos. Hiere.2. Et porte eius deſolamini

conturbaſ. Tēpeſtate. cōmoueri Turbine cōmoueri intumeſcer Venire vt turbo Diſperger commouer Tēpeſtas. Tēpeſtate. rapere. סָעַף

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempestemini.i. sicut tempestas mouemini: desolamini vehementer. Sed si pro שְׂעָרוּ Saaru legatur שְׂעָרִיתִ Searau.tūc significat portas eius: sicut est in littera nostra. Dañ. 9. Et quasi tempestas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סַעַר Saar. siue סְעָרָה Seara.i. turbo. tempestas.4.Reg. 2. Et ascendit helias per turbinē in celum.ps.82.Ita persequeris illos in tempestate tua.Hiere.22. Ecce turbo dominice indignationis egreditur & tempestas irrumpens. Ione.1. Et facta est tempestas magna in mari. Et in eodem. Quoniã propter me tempestas hec. & aliquando scribitur cum sin loco sámach. vt Iob.18. Et primos inuadet horror. Pro quo hebrei legunt.Et primos inuadet tempestas.Naũ.1. Domin? in tempestate & turbine via eius.Et in plurali סְעָרוֹת Seaaroth. Ezech.13. Et ventum procelle dissipantem. Quod in hebreo legitur pluraliter.s. ventus turbinum vl' procellarum.Zach.9. Et vadet in turbine austri. Pro quo hebrei legunt in turbinibus austri.

סַעַר סְעָרָה turbo. tempestas. Horror. סְעָרוֹת turbines Procelle.

סַף Saph.peluis.hydria.limen.De quo vide in dictione sequenti.

סַפָּף סַף Saphaph.peluis.crater.scyph? .hydria.siue quodcũqꝫ vas quo aqua vel vinum bibitur.limen. superlimināre. Et scribitur cum simplici pe & dicitur סַף Saph. Exo.12. Fasciculũ myrrhe tingite ī sanguine qui est in limine. Pro quo hebrei legunt. Tingite in sanguine qui est in pelui seu in cratere. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt infra dicetur.4.Reg.25.Et tres ianitores.Pro quo hebrei legunt.& tres custodes vasorum. Potest etiam legi sic. & tres custodes liminis.Quod est idem quod ianitores. & similiter.Ester.2. Duo eunuchi regis qui ianitores erãt. Pro quo hebrei legunt. Duo eunuchi regis de custodibus scyphi seu calicis.idest de custodibus vasorum in quibus rex bibebat. & sic faciliter poterant inficere poculum regis & interficere eum.Zach.12.Ecce ego ponam ierusalem superliminare crapule.Pro quo hebrei legũt .Calicem seu hydriam crapule.potest etiam legi sicut est in littera nostra.Et in plurali סִפִּים Sipim .Hiere.52.Et hydrias & thymiamateria & vrceos. Reperitur etiam סִפּוֹת Sipoth.secundum terminationē femininorũ.3.Reg. 7.Et hydrias & fuscinulas & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2. Reg.17. Obtulerũt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.Sed etiã in p̄dicto loco p tapetibus hebrei legũt hydrias seu scyphos.Item סַף Saph.idest limẽ.siue superliminare .3.Reg. 14.Cumqꝫ illa ingrederetur limen domus.Ezech.40. Et mensus est limen porte calamo vno.Et in eodem.Et limen porte iuxta vestibulum porte.Et in eodem.43. Qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum.Et in plurali סִפִּים Sipim.Esa.6. Et commota sunt superliminaria cardinum. Amos. 9. Percute cardinem & cõmouebuntur superliminaria. Et inde verbum סָפַף Saphath.i. in limine esse.siue in limine habitare. Pro quo trãslatio nostra abiectum esse traduxit.ps.83. Elegi abiectum esse in dõmo dei mei.

סַפָּף peluis סִפִּים Cardines. Liminaria סָפַף abiectũ ee.

סָפָא Sapha. pabulum iumentorum seu fenum. & scribitur cum mem in principio. & dicitur מִסְפּוֹא Mispho Geñ.24. Palearum quoqꝫ & feni plurimũ est apud nos. Et in eodem.43. Deditqꝫ pabulum asinis. Iudi.19. Habentes paleas & fenum in asinorum pabulum.

סָפָא מִסְפּוֹא Fenum. pabulum

סָפַד Saphad.plangere.lamentari.3. Reg.14. Et plangent eum omnis israel.Eccls.3.Tempus plangendi & tempus saltandi. Hiere.16. Neqꝫ vadas ad plangendum. Et in eodem. Non plangẽtur & non sepelientur. Et in eodem. 22.Non plangent eum ve fratrer. Ezech.24. Non plãges neqꝫ plorabis. Zach.6. Cum ieiunaueritis & planxeritis. Et in eodem.12.Et plangent eum planctu quasi super vnigenitũ.Et inde מִסְפֵּד Misped.i.planctus.vt in p̄dicto loco.

סָפַד Planctus

סָפָה Sapha.consumere.perdere.perire.addere.congregare.Geñ.18.Nũquid perdes iustum cũ impio.i.consumes.Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate peribunt simul.Deut.29. Vt absumat ebria sitientem.idest consumat. Potest etiam legi sic. vt addatur ebria sitienti vel cum sitiente.1.Reg.26. Aut in prelium descendens perierit. Et in eodem.27. Aliquando incidam vno die in manu saul.Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in manu saul.siue per manum saul. p̄s.39. Qui querunt aiã meam vt auferant eam.idest vt perdant vel consumant eam.Esa.7. Et barbam vniuersam. Pro quo hebrei legũt. Et etiam barbam consumet.Hiere.12.consumptum est animal. vide etiam de hoc supra in dictione סוף Soph.significat etiam addere. vel augere. aut congregare. Nume.32. Vt augeretis furorem domini contra israel. Deut.32. Congregabo super eos mala. Prouer.13. Et aliis congregantur absqꝫ iudicio. Hebrei tamen in predicto loco secundum primam significationem legunt sic. Et est qui consumitur vel perit absqꝫ iudicio. Esa.13.Et omnis qui superuenerit cadet gladio .i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eodem.29.Additus est annus ad annũ. Vide etiam de hoc supra in dictione יָסַף Iasaph.

Perdere perire. Absume Consume Cõgrega Addere Addere

סָפַח Sapach.iungere. adherere. recolligere.1. Reg.2. Dicatqꝫ ei dimitte me ad vnam partem sacerdotalem.i. iunge me siue recollige me. Et in eodem.26. Quia ciecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini.i. vt non adheream hereditati domini. Iob.30.Et esse sub sentibus delicias computabant.Pro quo hebrei legũt . Sub sentibus iungebãtur. Esa.14. Et adherebunt domui Iacob. Abach.1. Mittens fel suum.i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapachath.i.pustula seu plaga lepre cuti adherẽs. Leuit.13.Homo in cuiꝰ cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִסְפַּחַת Misp.achath.vt in eodem.Mundabit eam quia scabies est. & in eodem.Iterum lepra creuerit.Et inde verbum שִׂפַּח Sipach cum sin in prĩcipio loco sámach.idest pustulis seu lepra aut scabie inficere. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Decaluare.Esa.3.& decaluabit dominus verticem filiarũ sion. Et inde מִשְׂפַּח Mispach. idest pustula seu scabies.secundum hebreos.Pro quo beatus hieronymus transtulit iniquitatẽ. Esa.5.Spectauit vt faceret iudiciũ & ecce iniquitas .Potest etiam legi secundum primam significationem sic. Et ecce liga siue ligatio.i.conuenticulum seu coniuratio . Et inde מִשְׂפָּחוֹת Mispachoth.idest ceruicalia . Ezech.13. & faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis.& in eodem. Et dirumpam ceruicalia vestra. Item סְפִיחַ Sephiach.i.illud quod renascitur de terra vel illud quod sponte terra gignit .Leuit. 25.Que sponte gignit humus nõ metes. Et in eodem.Nõ seretis atqꝫ metetis sponte in agro nascentia . Iob.14.Et a fluuione paulatim terra consumitur . pro quo hebrei legunt.Et inundat renascentia pulueris terre.

Pustula. Scabies Decalua Pustula Iniquitas Ceruicalia Que sponte nascũtur

סְפָל Séphel.Phiala. Concha.Iudi.5 . In phiala principũ obtulit butyrum.Et in eo.6 .Concham rore impleuit

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut.33. Quod in parte sua doctor esset repositus.idest reconditus vel tectus in sepulchro.3.Regum.6.Texit quoqꝫ domum laquearijs cedrinis.Et in eodem.7. Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram.idest texit. & inde סָפָן saphun.idest laquearium quod fit in tecto domus.3.Reg.6.Vsqꝫ ad fũmitatem parietum & vsqꝫ ad laquearia . Hiere.22. Et facit laquearia cedrina.Aggei.1.vt habitetis in domibus laqueatis. Et ali-

phiala Concha Recondere Tegere Laqueare

abſcondíti — quando ſcribitur cum ſin loco ſámach. Deut.33. Et abſcon-
ditos theſauros arenarũ. i. tectos theſauros. Et inde סְפִינָה
Sephina. ideſt nauis. Ione.1. Et ionas deſcendit ad interio-
Nauis. ra nauis.

סָפַק — Saphac. plaudere. cõplodere. ſtringere. ſiue conſtrin-
Cõplodere. gere. percutere. ſufficere. vel ſufficere facere. Nu.24.
Iratuſq; balac contra balaam cõploſis manibus ait. Hiere.
31. Et poſtq; oſtẽdiſti mihi percuſſi femur meum. Pro quo
Plaudere Illidere. manu. hebrei legunt. Plauſi ſiue complosi ſuper femur. ſ. manu. &
in eodẽ. 48. Et allidet manu moab in vomitu ſuo. Threſi.
Percutere Cõſtrigere Stringere 2. Plauſerunt ſuper te manibus. Ezech.21. Idcirco plaudet
ſuper femur. Significat etiã percutere vel cõſtringere. Iob.
34. Quaſi impios peuſſerit eos in loco videntiũ. & in eodẽ
Inter nos interim conſtringatur. Et aliquando ſcribitur cũ
ſin loco ſámach. Vt in eodem. 27. Stringet ſuper eũ manus
ſuas. i. plaudet manib9 ſuis. Significat etiã ſufficere. 3. Reg.
Sufficere. 20. Si ſuffecerit puluis ſamarie pugillis omnis populi qui
ſequitur me. Eſa. 2. Et pueris alienis adheſerũt. Pro quo he
brei legunt. Et pueris alienis ſufficere ſibi fecerunt. vel ſecũ
dum primã ſignificationem poteſt legi ſic. & pueris alienis
applauſerunt. vide etiam de hoc infra in littera ſin in dictio
סֵפֶק — ne שָׁפַק Saphac. Et inde סֵפֶק Séphec. i. concuſſio ſeu percuſ
ſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit oppreſſionem.
Iob.36. Nõ te ergo ſupet ira vt aliquẽ opprimas. Pro quo
hebrei legũt. Quia ira ne forte ſuperet te ſiue perſuadat ti
Oppreſſio. bi in oppreſſione. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

סָפַר — Saphar. Numerare. ſupputare. cenſere. narrare. nũcia
Numerare re. ãnunciare. referre. Geñ.15. Et numera ſtellas ſi po-
tes. Leuit.15. Numerabit ſeptem dies purificatiõis ſue. & in
eodem. 23. Numerabitis ergo ab altero die ſabbati. & in eo
dẽ. 25. Numerabis quoq; tibi ſeptẽ hebdomadas. Nu.23.
Et noſſe numerum ſtirpis iſrael. Pro quo hebrei legunt. Et
numerare ſtirpẽ iſrael. 2. Reg.24. Poſtq; numeratus eſt po
pulus. 3. Reg.3. Qui enumerari & ſupputari non poteſt. 2.
Paralipo.2. Numerauit igitur ſalomon omnes viros proſe
lythos ps.21. Numerauerũt omnia oſſa mea. ps.47. Narra
te in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iux
ta he. ve. tranſtulit. Numerate turres eius. Significat etiam
Referre. Narrare. narrare. ſiue referre vel nunciare. vt Geñ.40. Referte mihi
quid uideritis. Exo.18. Narrauit moyſes cognato ſuo cun-
cta que fecerat dñs pharaoni. Iudi.7. Narrabat aliquis ſom
Enarrare. niũ proximo ſuo. Iob.28. Tunc vidit illam & enarrauit. Et
in eodem.37. Quis narrabit ei que loquor. & in eodem.38
Ennũciaſſ. Quis enarrabit celorũ rationem. ps.55. Vitam meã annũ-
ciaui tibi. Sed beatus hieronymus primã ſignificationẽ ſe-
quens in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Secretiora mea nume-
raſti. ps.[illegible]. Dñs narrabit in ſcripturis populorum. ps.118.
pronũciaſſ. In labiis meis pronũciaui omnia iudicia oris tui. Eſa.43.
Laudem meã narrabit. & in eodem. Narra ſi quid habes vt
iuſtificeris. & in eodem.52. Quia quibus non eſt narratum
סְפִירַת — de eo videbũt. Et inde סְפִירַת Sephirath. i. narratio. ps.55.
Narratio. Sicut in narratione tua. Poteſt etiam legi ſic. Sicut in libro
tuo vel in ſcriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cũ
מְסַפֵּר — mẽ in principio & dicitur מְסַפֵּר Miſpar. Iudi.7. Cũq; au-
diſſet Gedeon ſomniũ. Pro quo hebrei legunt. Cumq; au-
diſſet gedeon narrationem ſomnii. Significat etiam מְסַפֵּר
Numerus. Miſpar numerationem ſeu numerum. Exo.33. Numerum
dierum tuorum implebo. Deut.33. Et ſit parvus in nume-
ro. 2. Paralipo.12. Nec erat numerus vulgi. Iob.25. Nun-
quid eſt numerus militum eius. Eſa. 40. Qui educit in
סוֹפֵר — numero militiam eorum. Scribitur etiam ſine mem & dici
Diſtributio tur סוֹפֵר Supar. 2. Paralipo. 12. Poſt dinumerationem
סוֹפֵר — quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher. ideſt nu-
merans ſeu ſcriba. Eſa.33. Vbi eſt litteratus: vbi verba legis
ponderans: vbi doctor paruulorum. Pro quo hebrei legũt.
Vbi eſt numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres.
Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Nam סוֹפֵר
Sopher etiam ſignificat ſcribam ſeu litteratum vel legis
doctorem. Vt. 2. Reg. 8. Saraias autem ſcriba. Eſd. 6. Et ipſe
ſcriba velox in lege moyſi. Hiere.37. Vt comprehende-
rent Baruch ſcribam. Et in euangelio. Mathei.13. Omnis
ſcriba doctus in regno celorum. Vbi ſcriba accipitur pro
litterato vel doctore. Et ſimiliter pro eo quod in littera no-
ſtra eſt paruulorum in hebreo eſt מִגְדָּלִים Migdalim. Quod
etiam poteſt ſignificare paruulos: vt dictum fuit ſupra in di
ctione גָּדַל Gadal. Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. ideſt
ſcribe. Eſter.3. Vocatiq; ſunt ſcribe regis. Et inde סֵפֶר Sé-
pher. ideſt liber ſeu libellus quem ſcriba ſcribit. Geñ.5. Hic
eſt liber generationis adam. Exo.17. Scribe hoc monume
tum in libro. Et in eodẽ.32. Aut ſi non facies: dele me de li
bro tuo. Nume.5. Scribetq; ſacerdos in libello. Deut.24.
Scribet libellum repudii. Ioſ.1. Non recedat volumen le-
gis huius de ore tuo. Hiere.32. Et ſcripſi in libro & ſigna-
ui. Et in eodem. Et dedi librum poſſeſſionis Baruch filio
neric. Et in plurali סְפָרִים Sepharim. Dañ.9. Intellexi in
libris numerum dierum. Ponitur etiam pro litteris vel epi-
ſtola. 4. Reg.5. Vade & mittam litteras ad regem iſrael. Et
in eodem. Cum acceperis epiſtolam hanc. Eſter.3. Et litte-
re ſignate ipſius annulo miſſe ſũt. Eſa.29. Et dabitur liber
neſcienti litteras. Et in eodem. Et reſpondebit. non ſcio lit
teras. ideſt neſcio ſcripturam legere. Et inde סִפְרוֹת Sepho-
roth. ideſt ſcripture ſeu litterature. ps.70. Quoniam non
cognoui litteraturas. Item סַפִּיר Saphir. ideſt ſapphyrus
lapis precioſus. Vnde ſapphyrus ab hebreo traxit originẽ.
Exo.24. Quaſi opus lapidis ſapphyrini. Et in eodem.28.
In ſecũdo carbũculus ſapphyrus & hyaſpis. Threñ.4. Sap
phyro pulchriores. Ezech.10. Et ecce in firmamẽto quod
erat ſuper caput cherubim quaſi lapis ſapphyrus. Et in plu
rali סַפִּירִים Saphyrim. Eſa.54. Et fundabo te ſapphyris.

סְפָרַד — Sepharad. Nomen proprium loci vel Regionis.
Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit Boſpho-
rum. vt in Abdia. Et tranſmigratio ieſuralem que in boſ-
phoro eſt. Hebrei tamen dicunt quod ſignificat Hiſpani-
am. Et ſic ipſi appellant hiſpaniam ſepharãd. Et ſic eſt in
tranſlatione chaldaica. ſcilicet hiſpania.

סָקַל — Sacal. lapidare. Exo.17. Adhuc modicum & lapida-
bunt me. Et in eodem.19. Sed lapidibus opprime-
tur. pro quo hebrei legunt. Sed lapidando lapidabitur. Et
in eodem. 21. Lapidibus obruetur. ideſt lapidando lapida-
bitur. Deut.13. Lapidibus obrutus necabitur. 2. Regum.
16. Et mittens lapides aduerſus eum. ideſt lapidabat eum.
3. Regum.21. Et educite eum & lapidate. Et in eodem. La-
pidatus eſt Nabal & mortuus eſt. Significat etiam lapides
colligere. Eſa.5. & lapides collegit ex ea. & in eo.62. planũ
facite iter & eligite lapides. i. colligite ne offendant in eos
iter agentes.

סָרַר — Sarar. ſubuertere. peruertere. preuaricari. declinare.
ſcilicet a via recta. Threñ.3. Semitas meas ſubuer
tit. Oſee.4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. De
quo vide ſupra in dictione סוּר Sur. & inde סוֹרֵר Sorer. i.
Peruerſus: pũaricator: aut declinans a via recta. Deut.21. Fi
lium contumacem & proterum. ideſt filium peruerſum
vel preuaricatorem. Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim. Oſee.
9. Omnes principes eius recedentes. ponitur etiam pro
incredulo vel infideli. Ps.67. Similiter eos qui exaſpe-
rant qui habitant in ſepulchris. Pro quo Beatus Hiero-

litteratus. Doctor Numerãs

סוֹפֵר Scriba.

סוֹפְרִים Scribe.

סֵפֶר liber.

libellus. Volumen.

סְפָרִים libri.

littere. Epiſtola.

סִפְרוֹת litterature

סַפִּיר ſapphyr9.

סְפִירִים Sapphyri

סְפָרַד Boſphor9

סָקַל lapidare. lapidibus opprimer

lapides colligere.

סָרַר Subuertere

סוֹרֵר Cõtumax. ꝓuerſ9

סוֹרְרִים Recedẽtes a uia recta.

Incredulí. nymus in psalterio iuxta he .ve. transtulit. Incredulí autem habitauerunt in siccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Esa. 1. Príncipes tui infideles. & in eodem. 65. Ad populum incredulū. Hiere. 6. Omnes isti príncipes declinantes.

Infideles. declinātes. s. a nia recta.

סַרְבַּל Sarbal. in lingua chaldaica significat quoddam genus vestimenti. Pro quo beatus hieronymus transtulit Brachas. idest femoralia. Dañ. 3. Vinctos cum brachis suis. Sed infra in eodem ipsam dictionem chaldaicam ponit in translatione. vbi dicitur. Et sarbala eorum non fuissent immutata.

Brache.

Sarbala.

סָרָה סִרְיָן סָרָה Sire. lorica. & scribitur cum iod loco he & nun in fine & dicitur סִרְיָן Sirian. Hiere. 51. Et non ascendet loricatus. Pro quo hebrei legunt. Et non ascendet in lorica sua. & cōmuniter scribitur cum sin loco sámach. De quo vide infra in littera sin.

Lorica.

סָרַח Sarach. supereſſe. superfluere. extendere. luxuriari. corumpere. Exo. 36. Quod aūt superfluerit in saxis que parantur tecto. Et in eodem. Id est vnum saxum quod amplius est: ex medietate eius cooperies tabernaculi posteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate saxi quod amplius est extendes siue facies superfluere super tabernaculi posteriora. & in eodem. Vtrūq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies super vtrūq; latus. i. extendes super vtrūq; latus. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorem. i. extensam. Amos. 6. Et lasciuistis in stratis vestris. Et in eodem. Auferetur factio lasciuientium. Et inde סְרוּחִי Seruche. Pro quo beatus hieronymus transtulit thiaras. Ezech. 23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סָרַח Sarach. i. corrumpere. corruptum esse: seu inutilem esse: aut fetere. Hiere. 49. Inutilis facta est sapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta est siue fetuit sapientia eorum.

Supſluef.

Extendere.

Lasciuire.

סְרוּחִי Thiare.

סָרַח Inutile esse

Corrupef.

סַרְנָא סַרְנַיָּא Archa. in lingua chaldaica significat principem: & solū inuenitur in numero plurali. s. סַרְנַיָּא Sarchaia Dañ. 6. Super eos principes tres. & in eodem. Igitur daniel superabat omnes principes.

Príncipes.

סָרָן Saran. princeps. satrapa. axis. Et solū inuenitur in numero plurali. Iudi. 16. Veneruntq; ad eam príncipes philistinorum. Et in eodem. Et príncipes philistinorū convenerunt in vnum. i. Reg. 5. Congregauerunt omnes satrapas philistinorum. & in eodem. 39. Sed satrapis nō places. Ponitur etiam pro axibus currus. 3. Reg. 7. Et axes erei.

príncepe.

Satrape.

Axis.

סָרִיס Saris. eunuch⁹. seu priuat⁹ testiculis. Ester. 5. Sub manu egei eunuchi. Esa. 56. Et nō dicat eunuchus ecce ego lignū aridū. Hiere. 38. Audiuit autē abdemelech ethiops vir eunuchus. Et i plurali סָרִיסִים Sarisim. Gen. 40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Ester. 1. Septē eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. Et in eodem. 6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Esa. 39. Et erūt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro ministro vel famulo quāuis nō sit priuatus testiculis. vt Gen. 39. Emitq; eū putiphar eunuchus pharaonis. idest minister pharaonis: nam iste habebat vxorē: vt patet in eodē capō.

Eunuchus

סָרִיסִים Eunuchi.

Minister.

סָרְעָף Saraaph. arbustum. ramus. Ezech. 31. Et multiplicata sunt arbusta eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

Arbuſtum

סָרַף Saraph. comburere. Amos. 6. Et tollet eum propinquus suus. & cōburet eum: vt efferat ossa de domo. & aliqui hebrei dicunt ף significat auūculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Et tollet eum patruus suus & auūculus suus vt efferat ossa de domo. Ad hoc enim ף significaret comburet eū debebat scribi cum littera sin loco sámach. Sed frequēter ponitur sámach pro sin & ecōuerso. vt in precedentibus dictum est.

Combaref

auūculus.

סַרְפַּד Sirpad. vrtica seu spina. Esa. 55. Pro vrtica crescet myrtus. & solum inuenitur in predicto loco.

Vrtica.

סְתָו Sethau. hyems. cāti. 2. Iam enim hyems trāsiit: imberabiit & recessit. & solū inuenitur in predicto loco.

hyems.

סָתַם Satham. obturare. obstruere. claudere. abscondere. Gen. 26. Omnes puteos quos foderant serui patris illius abraam illo tempore obstruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obstruxerant philistiim. 4. Reg. 3. Cūctosq; fōtes aquarum obturabitis. 2. Paralipo. 32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodē. Et obturauerūt cunctos fontes. & in eodē. Ipse est ezechias qui obturauit superiorem fontem aquarū gion. Nec. 4. Et quod cepissent interrupta concludi. Et alibi quādo scribitur cū sin loco sámach. Nu. 24. Dixit homo cuius obturatus est oculus. Threñ. 3. Exclusit orationē meā. Pro quo hebrei legunt. Clausit orationem meā. i. clausit ne ingrederetur in conspectu eius. Et inde סָתוּם Sathum. i. clausum seu absconditum vel occultum: aut secretum siue arcanum. ps. 50. Incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Pro quo hebrei legunt. In abscōdito & in occulto vel arcano sapientiā vel sapientie manifestasti mihi. Vnde beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Absconditū & arcanū sapiētie tue manifestasti mihi. Ezech. 28. Omne secretum non est obscōditū a te. Dañ. 12. Quia clausi sunt signatiq; sermones vsq; ad prefinitum tempus.

Obſtruc.

Obturar.

Cōclude

claudere

סָתַר Sathar. occultare. latere. abscondere. ptegere. vt Gñ. 4. Et a facie tua abscondar. Deut. 7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut. 29. Abscondita dño deo nostro. i. peccata abscondita vel occulta diuino iudicio reseruātur punienda. & in eodem. 32. abscondam faciem meā ab eis. Iob 34. Ex quo absconderit vultū quis est qui cōtempletur eū. ps. 18. Nec est qui se abscōdat a calore eius. ps. 53. Nōne dauid absconditus est apud nos. Prouer. 27. Melior est manifesta correctio q̄ amor abscōditus. Esa. 16. Absconde fugientes. & in eodem. 29. Et intellectus prudentium eius abscondetur. & in eodem. Vt a dño abscondatis cōsilium. & in eodem. 40. Abscondita est via mea a dño. & in eodē. 45. Tu es deus abscōditus. & in eodē. 49. In pharetra sua abscōdit me. & in eodem. 53. Et quasi absconditus vultus eius. Et in eodē. 59. Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis. Hiere. 36. Abscōdit autē eos dñs. Significat etiā protegere. Vt. ps. 16. Sub vmbra alarū tuarū protege me. ps. 63. Protexisti me a cōuentu malignantium. Esa. 28. Et mēdacio protecti sumus. Scribitur etiā cum sin loco sámach. vt. 1. Reg. 5. Et computrescebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. s. quos habebāt in ano. Et inde סֵתֶר Séther. i. locus abscōditus vel occultus. latibulū seu ptectio vel refugiū. ps. 30. Abscōdes eos i abscōdito faciei tue. vbi pōitur verbū & nomē ~~ab~~ eo deriuatum. ps. 31 Tu es refugiū meū. ps. 80. Audiui te in abscondito tēpestatis. ps. 90. qui habitat i adiutorio altissimi. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Qui habitat in abscondito excelsi. Esa. 16. Esto latibulū eorū. & in eo. 28. Et protectionē aque inundabūt. Scribitur etiā cū he in fine & dr̄ סִתְרָה sithra. Deut. 32. & in necessitate vos ptegant. & aliqñ scribitur cū mem in principio & dr̄ מִסְתָּר misthar. siue מִסְתּוֹר Misthor. vt. ps. 9. Insidiatur i abscōdito quasi leo in spelunca sua. Esa. 4. Et securitatem & absconsionem a turbine & a pluuia. & in plurali מִסְתָּרִים Mistharim. ps. 9. sedet in insidiis cū diuitibus in occultis. Hiere. 23. Si occultabitur vir in abscōditis & ego non videbo eū. & in līgua chaldaica

Protege

occulta

abscōdi

protecti latibulu

abscon

Occult abscon

מסתרתא Abſcõdita. dicitur מסתרתא Meſatheratha. Dañ. 2. Et ipſe reuelat profunda & abſcondita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עב Groſſitudo

עב Aab. ſpiſſum. groſſum. denſum. nubes. ſ. dẽſa. ſeu caligi noſa. 3. Reg. 7. Et epiſtylia ſuper colũnas fecit. Pro quo hebrei legũt. Et groſſitudo ſiue ſpiſſitudo ſuper faciem earum. ſ. erat. Et in eodem. Groſſitudo autem luteris triũ vnciarum erat. Hiere. 52. Porro groſſitudo eius quattuor digitorũ erat. Ezech. 41. Et erant groſſiora ligna in veſtibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinẽq; parietum. i. ſecundum ſpiſſitudinem vel groſſitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עבה Aaba. ſignifiest etiam nubem. Eſa. 14. Aſcẽdam ſuper altitudinem nubiũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet nubis. Et in eodem. 19. Ecce dñs aſcẽdet ſuper nubẽ leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo. 19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Item ponitur pro imbre. Prouer. 16. Quaſi imber ſerotinus. i. quaſi nubes imbris ſerotini. Et in plurali עבים Aabim. Iudi. 5. Celiq; ac nubes ſtillauerũt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in dictione עיב Iib.

Groſſius

Nubes. Caligo. Imber. Nubes.

עבים Nubes.

עבד Seruire.

עבד Aabad. ſeruire. miniſtrare. operari. laborare. Geñ. 14. Duodecim enĩ annis ſeruierunt chodorlaomor. Et in eodem. 15. Et ſubiicient eos ſeruituti. i. ſeruire facient eos. Et in eodem. 29. Gratis ſeruies mihi. & in eodem. Seruiã tibi pro rachel filia tua. Exo. 4. Dimitte filium meũ vt ſeruiat mihi. Et in eodem. 21. Sex annis ſeruiet tibi. Nu. 18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo ſeruientibus. Pro quo hebrei legunt, Et ſeruiet leui ipſe in miniſterio tabernaculi federis. i. tribus leui. Deu. 6. Deum tuũ timebis & ipſi ſeruies. Iudi. 4. Ne ſeruatis hebreis. 2. Reg. 21. Cui ego ſeruiturus ſum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo: ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut ſeruiui patri tuo: ita ero ante te. 3. Reg. 16. Et ſeruiuit baal & adorauit eum. Iob. 36. Si audierint & obſeruauerint. Pro quo hebrei legũt. Si audierint & ſeruierint. Et in eodem. 39. Numquid volet rhinoceros ſeruire tibi. ps. 2. Seruite domino ĩ timore. Eccl's. 5. Rex imperat ſeruienti. Eſa. 14. & a ſeruitute dura quã ante ſerui uiſti. Et in eo. 19. Et colent cum hoſtiis atq; muneribus. Hiere. 27. Et ſeruient ei gentes multe. Et quãdo in hebreo ſequitur pronomen cum iſta prepoſitione in: tunc ponitur p opprimere. Exo. 1. Omniq; famulatu quo terre operib? premebantur. Leuit. 25. Non cum opprimes ſeruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare. aut facere. Geñ. 3. Vt operaretur terram de qua ſumptus eſt. Et in eodem. 4. Cum operatus fueris eam. Leut. 25. Vſq; ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrã ſcidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum: que non traxerit iugum. i. que non arauerit terram nec traxerit iugum. 2. Reg. 9. Operare igitur ei terram. Eſa. 19. Et confundentur qui operabantur linum. Hiere. 10. Dii qui celos & terram non fecerũt. Ponitur etiam pro arare: quod eſt idem quod terram operari. Ezech. 36. Et arabimini & accipietis ſemẽtem. Et inde verbum tertie cõiugationis. i. ſeruire facere. laborare facere. opprimere. Exo. 1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruire fecerũt egyptii filios iſrael in violentia ſeu violenter. 2. Paralipo. 34. Et fecit omnes qui reſidui fuerãt in iſrael ſeruire domino. Eſa. 43. Nõ te ſeruire feci in oblatione. Hiere. 7. Et ſeruire faciam te inimicis tuis. Et inde עבד Aabed. ſiue עבר Eebed. ideſt ſeruus. miniiſter. famulus. Geñ. 9. Seruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Et in eo. 44. Manebo itaq; ſeruꝰ tuus propuero. Et in eo. 41. Eiuſdẽ ducis militum famulus. Exo. 21. Si emeris ſeruum hebreum. Deut. 15. Vt requieſcat ſeruus tuus & ancilla tua. Iob. 7. Sicut ceruus deſiderat vmbrã. debet legi. Sicut ſeruus. Et ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. & in titulo. Ps. 17. Vbi dicitur in finem puero domini Dauid. ideſt ſeruo vel famulo domini. Et in plurali עבדים Aabadim. ideſt ſerui. Geñ. 20. Vocauit ſeruos ſuos. & in eodẽ. 47. Tui erimus eme nos in ſeruitutem regiam. Pro quo hebrei legunt. Eme nos & terram noſtram pro frumento: & erimus nos & terra noſtra ſerui pharaonis. Deut. 6. Serui eramus pharaoni. ps. 122. Sicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum. Et inde עבודה Aaboda. ſiue עבדות Aabduth. ideſt ſeruitus. opus. miniſterium. Geñ. 21. Pro opere quo ſeruiturus es mihi. Exo. 1. Atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniq; famulatu. Nume. 4. Ingredientes ad miniſterium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus miniſterii & ad opus oneris. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 2. Paralipo. 12. Vt ſciant diſtantiam ſeruitutis mee & ſeruitutis regni terrarum. Eſd. 9. Et in ſeruitute noſtra non dereliquit nos deus noſter. Eccl's. 9. & opera eorum in manu dei. Eſa. 28. Et operaretur opus ſuum. & in eodem. 32. Et cultus iuſtitie ſilentium. i. opus vel ſeruitus iuſtitie. Et in lingua chaldaica dicitur עבידתא Abidtha. Dañ. 2. Et conſtituit ſuper opera babylonis ſidrach miſach & abdenago. Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob. 34. Nouit enim opera eorum. Et inde עבודה Abuda. i. familia operãtium. Iob. 1. Et familia multa nimis.

Famulus

Puer

עבדים

Serui

עבודה

עבדות

Opus

Famulatꝰ miniſterij

Seruitus

Cultus

עבידתא

Opus

עבודה

Familia

עבה Aaba. impinguare. incraſſari. groſſum eſſe. dẽſum ſiue ſpiſſum eſſe. Deut. 32. Incraſſatus impinguatus dilatatus. 3. Reg. 12. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et ide עבי Oobi. ideſt craſſitudo ſeu craſſum aut pinguẽ. 2. Paralipo. 4. In regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra. Pro quo hebrei legũt. In pinguedine terre ſiue in craſſitudine terre: ideſt in pingui & dẽſa terra ſicut eſt terra argilloſa. Iob. 15. Et pingui ceruice armatꝰ eſt. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מעבה Naabevt. 3. Reg. 7. In campeſtri regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra. exponatur ſicut ſupra.

Craſſitudo

Pinguis

מעבה

Argilloſa.

עבט Aabat. pignorare. pignus auferre. mutuare. declinare. Deut. 24. Non ingrediaris domũ eius vt pignus auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עבט Aabot. ideſt pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia ſuper pignore mutuatur: ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. ſignificat etiam declinare. Ioel. 2. Non declinabunt a ſemitis ſuis.

עבט Pignus. auferre Pignorari

עבט Pignus

עבטיט Aabtit. dictio compoſita eſt: a עב Aab. quod ſignificat denſum: & טיט Tit. q; ſignificat lutũ. i. dẽſum lutum. Abach. 2. Aggrauat contra ſe denſum lutum.

עבטיט Dẽſus luti

עבר Aabar. tranſire. preterire. progredi. tranſgredi. irasci. differre. concipere vel impregnare. Geñ. 15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo tranſiui iordanem iſtum. Et in eodom. 33. Et ipſe progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipſe tranſiuit ante eos ſiue progreſſus eſt ante eos & adorauit. Exo. 12. Et tranſibo per terram egypti nocte illa. Nume. 12. Obſecro vt liceat mihi tranſi-

עבר Tranſire

Progredi

re per terram tuam. Deut.28. Vt transeas in federe domini dei tui. Ios.1. Transi iordanem istum. 2. Reg. 16. Cum transisset dauid paululū montis verticem. & in eodem.17. Transierunt festinanter. Iob.13. Quodcunq; mihi mēs suggerit. Pro quo hebrei legunt. Et transeat super me quodcūq;. Sed beatus hieronymus trāstulit sensū. ps.16. Et non est inuēta in me iniquitas vt nō loquatur os meū. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non transire os meū. ps.36. Et transiui & ecce non erat. ps.80. Manus eius in cophino seruierūt. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Manus eius a cophino recesserūt i. transierunt. Prouer.8. Ne transirent fines suos. Esa.40. Et a deo meo iudicium meum transibit. Hiere.2. Et dixisti non seruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixisti non transibo. Sed si scribatur cum littera daled que est quasi eiusdem figure sicut littera res: tunc significat seruiā sicut est in littera nostra. & in eodem.34. Et transierunt inter diuisiones eius. significat etiā transgredi. Nu.14. Quare transgredimini verbum dñi. Deut.17. Vt transgrediantur pactum illius. 2. Paralipo. 24. Quare vos trāsgredimini preceptū domini. ps.105. Terminū posuisti quem non transgredientur. Hiere.23. Et quasi homo madidus a vino, pro quo hebrei legūt. Et quasi homo quem trāscendit vinū. Et est sensus sicut in littera nostra. Dicitur etiā translatiue de moneta currente. i. hinc inde trāseunte per manus mercatorum. Geñ.23. Quadringentos siclos argenti probate monete publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigētos siclos argenti transeuntis mercatori. Et inde verbū tertie coniugationis. i. transire facere: traducere. trāsferre. Geñ.32. Traductis omnibus que ad se ptinebant. & in codē.47. Et cūctos populos ei? a nouissimis terminis egypti. Pro quo hebrei legunt. Et cunctos populos trāsire fecit siue trāstulit ad ciuitates: a nouissimis terminis egypti. i. habitatores vniuscuiusq; ciuitatis fecit transire ad aliam: vt nullus que sua erant possideret. Exo.36. Iussitq; moyses preconis voce cantari. Pro quo hebrei legunt. Iussitq; moyses & transire fecerunt vocem. i. preconem per castra. Leuit.25. Et clāges buccina mēse septimo. Pro quo hebrei legunt, Et transire facies buccinā mēse septimo. Deut.18. Ne inueniatur in te qui lustret filiū aut filiā suam ducens per ignē. Pro quo hebrei legunt. Non inueniatur in te transire faciens vel transferens filium aut filiam suā per ignē. Ios.7. Quid voluisti traducere populum istum iordanē. 1. Reg.2. Vt trangredi faciatis populum dñi. & in codē.20. Iecit aliam sagittā trans puerū. Pro quo hebrei legunt. iecit sagittā vt trāsire faceret eū. 2. Reg. 12. Et traduxit in typo laterū. i. transire fecit. & in eodem. 19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trāsierunt vada vt traducerent domū regis. 2. Paralipo.15. Et abstulit idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et transire fecit siue transtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem 33. Et trāsire fecit filios suos per ignem. Hiere.15. Et adducam inimicos tuos de terra quā nescis. i. transferā. Et inde עֵבֶר Eéber. i. trās. exaduerso. ante. pars. Exo.25. Vt luceat ex aduerso. Esa.9. Trans iordanē galilee. Ezech.9. Vnūqd̄q; ante faciem suam gradiebatur. & preponitur ei littera beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beéber. Deut.1. Hec sunt verba que locutus est moyses trans iordanem. Ios.1. Quam tradidit vobis moyses trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et aliquando scribitur cum littera mem in principio & dicitur מֵעֵבֶר Meéber. Ios.18. Que est trans flumen ethiopie. Ponitur etiam עֵבֶר Eéber. pro parte. 1. Reg.14. Separamini vos in partem vnam: & ego cū ionatha filio meo ero in parte altera. Esa.43. vnusquisq; in via sua errauerunt. idest in partem suam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarím. Hiere.49. Ex omni confinio eorum adducam interitum super eos. Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et inde הָעֲבָרָה Haabara. i. transitus seu vadum fluminis. Vt.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem transierunt vada. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעְבַּר Maabar siue מַעֲבָרָה Maabara. Geñ.32. Transiuit vadum iaboc. Esa. 10. Transierunt cursim. Pro quo hebrei legunt. Transierūt vadum vel transitum aut transitu. Et in plurali מַעֲבָרוֹת Maabaroth. Ios.2. Secuti sunt eos per viā que ducit ad vada iordanis. Iudi.3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere. 51. Et vada preoccupata sunt. Et inde עִבְרִי Íbri. idest hebreus. Geñ. 14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem. 41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Íbrim. idest hebrei. Exo.2. Conspexit duos hebreos rixantes. Et in eodem.3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur etiā עֵבֶר Eéber in singulari pro hebreis. Nu.24. vastabunt assyrios vastabuntq; hebreos. & vocantur sic eo quod patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde venit Abraam qui fuit dictus hebreus, quod interpretatur transitor. Ios.24. Trans flumen habitauerunt patres vestri ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem vestrum Abraam de mesopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De trans flumen. Et inde בְּעָבוּר Baabur. idest idcirco. vt. pro. propter. propterea. Exo.9. Idcirco autem posui te. 2. Reg. 12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunasti. ps.104. Vt custodiāt iustificatiōes eius. ps.131. Propter dauid seruū tuum. Amos.2. Et pauperem pro calciamentis. Mich.2. Propter immūdiciam suam corrumpetur. Scribitur etiam aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Lebaabur. Exo.20. Vt enim probaret vos venit deus. Item עָבַר Aabar. quando est verbum quarte coniugationis tunc significat irasci: siue differre. Deut.3. Iratusq; est dominus mihi. ps.77. Audiunt dominus & spreuit. idest iratus est. Et in eodem. Et hereditatem suam spreuit. Pro quo hebrei legunt. Contra hereditatem suam iratus est. ps.88. Distituisti christum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit iratus es aduersus christum tuum. Prouer.14. Stultus transiuit & confidit. Pro quo hebrei legunt. Et stultus irascitur & cōfidit. Potest etiā legi sicut est in littera nostra secundū primā significationem. & in eodem. 26. Sic qui transit & impatiens. idest irascens commiscetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה Eebra. idest ira. indignatio. ps.77. Indignationem & iram & tribulationem. Prouer.22. Et virga ire sue consumabitur. Esa.10. Et contra Populum furoris mei mandabo illi. Et in eodem.16. Et indignatio eius pluspquam fortitudo eius. Hiere.7. Reliquit generationem furoris sui. Et in plurali עֲבָרוֹת Eebroth. Iob.21. Ad diem furoris ducetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet ad diem furorum vel indignationum. Et in eodem. 40. Disperge superbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Disperge indignationes furoris tui. ps.7. Exaltare in finibus inimicorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in indignationibus siue in furoribus hostium meorum. Vnde Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Exaltare indignans super hostes meos. Potest etiam legi sic. Exaltare in partibus vel in finibus inimicorum. Nam עֵבֶר Eéber significat partem vel cōfinium. vt supra dictū est. Item עָבַר Ibbar. i. concipere. Iob.21. Bos eorum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorū ipregnauit. Item עָבוּר Aabur. i. fructū seu frumentum. aut fruges. Ios.

Trāsgredi. Trāsferre. Traducere. Trāsgredi facere. Auferre. Adducere עֵבֶר ex aduerso. Trans. Ante. בְּעֵבֶר Trans. מֵעֵבֶר Trans. עֵבֶר Pars.

עֲבָרִים Confinia. Partes. עֲבָרָה Vadum. עֵבֶר עֲבָרָה Transitus עֲבָרוֹת Vada. עִבְרִי Hebreus עִבְרִים Hebrei. עֵבוּר Idcirco. Propter Vt. Pro. Irasci. Differre. עֶבְרָה Indignatio Ira. Furor. עֲבָרוֹת Furores. Concipere Impregnare עָבוּר

Fruges. 5.Et comederunt de frugibus terre. Et in eodem. Defecit mana postquam comederunt de frugibus terre. Et dicunt hebrei ף significat frumētum anni transacti:a prima significatiōe deriuatum. Item עָבַר Aabar.idest affigere.3. Reg. 6.Et affixit laminas clauis aureis.Et aliqui hebrei secūdū primam significationem legunt.Et transire fecit laminas aureas.idest transire fecit eas in pariete ab vno angulo parietis in alterum.

Affigere.

עָבַשׁ Aabas.Computrescere.Ioel.1.Computruerunt iumenta in stercore suo.& solū ūuenitur in p̄dicto loco.

Computrescere.

עָבֹת Aaboth.Densum.frondosum.coherens.vinculum. Leuit.23.Et ramos ligni densarum frōdium.Ezech. 6.Subter omnem quercum frondosam.& in eodem.31.Et dedit summitatem suam virentem atq; condensam. Et in plurali עֲבֹתִים Aabothim.secundum terminationem pluralem masculinorum siue עֲבֹתוֹת Aabothoth.secundum terminationem pluralem femininorum. Ps.117. Constituite diem solennem in condēsis. Ezech.31. & inter condensas frondes eleuatum est cacumen eius.Ponitur etiam pro funiculis vel laqueis seu vinculis sibi inuicem coherentibus ad similitudinem ramorum arboris condense se inuicem complectentium. Exo.28. Duas catenulas auri purissimi sibi inuicem coherentes. Iudi.16.Si ligatus fuero nouis ūnibus.ps.2.Et proiiciamus a nobis iugum ipsorum. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et proiiciamus a nobis laqueos eorum.Esa.2.Et quasi vinculum plaustri peccatum.Osee.11.In vinculis charitatis.& inde verbum עָבַת Aabath.idest intricare siue peruertere. secundū hebreos.Beatus hieronymus transtulit conturbare. Mich. 7.Et conturbauerunt eam.

Condensa. Condēse. frondes. Coherētes Funes. laqueus. Vinculum Vincula. עָבַת Cōturbar.

עָגַב Aagab. Amare. scilicet mulierē.insanire. scilicet prē amore.Hiere.4.Contēpserūt te amatores tui.Ezech. 23.Et in omnibus in quos insaniuit in immundiciis corū. Et in eodem.Super quos insaniuit libidine. & in eodem. Plusq; illa insaniuit libidine.Et in eodem. & insaniuit in amatores suos.& in eodem.Et insaniuit super eos concupiscentia oculorum.& inde עֲגָבִים Aagabim.idest canticū dulce & suaue quod amatores insani canunt.Ezech.33. Quia ī canticum oris sui vertunt illos.Et in eodem. Et es eis quasi carmen musicum quod suaui dulciq; sono canitur. & inde עוּגָב Vgab.idest organum.Geñ.4.Ipse fuit pater canentium in cithara & organo. Iob.30.Et organum meū in vocē flentiū.Ps.150. Laudate eum in chordis & organo.

Amare. Insanire. עֲגָבִים Canticum musicum suaue et dulce. עוּגָב Organum

עָגָה Aaga. Detinere.retinere.Ruth.1.Si eos expectare velitis donec crescant & annos pubertatis impleāt ante eritis vetule q̄s nubatis.Pro quo he.le.Num eos expectare vultis donec crescant: num pro eis detente vel retente eritis vt non habeatis maritum.idest nunquid retēte eritis in viduitate vt non habeatis maritos donec illi crescant. Et beatus hieronymus transtulit sensum.& solum inuenitur in p̄ dicto loco.& dicūt aliqui q eius primitiuum est עָגַן Aagan cum nun in fine:loco he.

Detinere.

עָגֹל Aagul.Rotundum.vitulus.3. Reg.7. Intercolumnia quadrata non rotunda.2.Paralip.4. A labio vsq; ad labium rotundum per circuitum. & inde מַעְגָּל Maagal.i. tentorium rotundum:seu locus castrorum qui fossato circundatur.1.Reg.26. Et saulem dormientem in tentorio. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעְגָּלָה maagala.vt in eodem.17.Et venit ad locum magala.idest ad locum fossato circundatum in quo erant castra.significat etiam מַעְגָּל Maagal semitam siue iter.Ps.139. Iuxta iter scandalum posuerunt mihi Prouer.2.Et omnem semitam bonam. & in eodem.4.Dirige semitam pedibus tuis.Esa.26.rectū callis iusti ad ambulandum.& in plurali מַעֲגָלוֹת Maagaloth.siue מַעְגָּלִים Maagalim.Ps.16.Perfice gressus meos in semitis tuis.Ps.22.Deduxit me super semitas iustitie. Prouer.2.& infames gressus eorum.idest semite eorum.Et in eo.Et ad inferos semite ipsius.& inde עָגִיל Aagil.idest ornamētum rotundum vel circulus ex aure pendens. Beatus hieronymus transtulit dextralia. Num.31.annulus dextralia & murenulas.& in plu.עֲגִילִים Aagilim.Ezech.16.& circulos ī auribus tuis. Item עֵגֶל Eegel.idest vitulus.Exo.29.Tollevitulum de armento.Et in eodem.32.Et fecit ex eis vitulū conflatilem.Ps.28. Et comminuet eas tanq̄ vitulum. & in plurali עֲגָלִים Aagalim.Osee.9. Vitulos adorant. & in genere femininо עֶגְלָה Eegla.siue עֶגְלַת Aagalath.i. vitula.Geñ. 15.Sume inquit tibi vaccam trienem.pro quo hebrei legunt.vitulam trienem. Iudi.14. Si non arassetis in vitula mea.Osee.10. Ephraim vitula docta.Et in plurali femininо עֲגָלוֹת Aagaloth.Osee.10. Vaccis bethauen coluerūt habitatores samarie.Et ide עֲגָלָה Aagala.idest currus seu plaustrum.sic dictum a rotūditate rotarum.1.Reg.6.facite plaustrum nouum vnum.Esa.28. Nec rota plaustri super cyminum circuibit.& in plurali עֲגָלוֹת Aagaloth.Geñ.45.Quibus dedit Ioseph plaustra secundum pharaonis imperiū. Nu.7.Sex plaustra tecta cum duodecim bobus.

Dextralia. עֲגִילִים Circuli. עֵגֶל Vitulus. עֲגָלִים Vituli. עֶגְלָה Vacca. עֶגְלַת Vitula. עֲגָלוֹת Vacce. עֲגָלָה Plaustrū. עֲגָלוֹת Plaustra.

עָגַם Aagam. compati.cōtristari.Iob.30. Compatiebatur anima mea pauperi.& solum inuenitur in p̄dicto loco

Compati.

עָגַר Aagur.Nomē auis. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit hirundinem.Esa.38.Sicut pullus hirundinis sic clamabo. In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere.8. turtur hirundo & ciconia.& aliqui hebrei dicunt ף significat gruem.

hirundo. ciconia.

עַד Aad.Donec.vsq;.vsq; ad.vsq; in.adusq;.vsquequo.siue vsq;quaq;. Dum.tanq̄.eternū.siue in eternum.preda. Et quando preponitur verbo tunc significat donec. seu in eternum.Sed quando preponitur nomini vel pronomini tunc significat vsq;.Geñ.3.Donec reuertaris in terram. Et in eodem.19.Donec ingrediaris illuc.Exo.15.Donec pertranseat populus tuus domine.Leuit.11. Donec impleatur dies purificationis sue. Nu.32. Donec introducamus eos ad loca sua.Deut.1.donec veniretis ad locū istum. Et in eodem.7.Donec deleas omnes atq; disperdas.Ios. 2. Donec reuerterentur qui fuerant persecuti.Iudi.3. Donec erubescerent.2.Regum.10.Donec crescat barba vestra.Iob. 8. donec impleatur risu os tuū. Ps.17.& nō conuertar donec deficiant.Ps.56.donec transeat iniquitas. Esa. 22. donec moriamini.& in eodem.36.donec veniam & tollam vos. & in eodem.62.donec stabiliat & donec ponat ierusalem laudem in terra.& additur ei aliquando dictio אֲשֶׁר Aser. siue dictio כִּי Chi.que est dictio relatiua,quasi diceret. dōec ף.Geñ.50.donec veniat qui mittendus est.Nu. 20.donec transeamus terminos tuos.Ios.1.donec det requiem dominus.Canti.2. Donec aspiret dies.Esa.6.Donec desolentur ciuitates.Osee.5.Donec desiciatis & queratis faciem meā. Significat etiam vsq; siue vsq; ad.Geñ.7.Ab homine vsq; ad pecus.& in eodem.11.Veneruntq; vsq; aram. Et in eo. 12.Pertransiuit Abram terram vsq; ad locum sichem & vsq; ad conuallem illustrem.Exo.10.Vsq; in presentem diem.Et in eodem.14.Vsq; in sempiternum.Nume.21.Iassi peruenerunt in iophe & vsq; medaba. pro quo hebrei legunt.Vsq; nophe & vsq; medaba.Deut.1.Vsq; ad cadesbarne.1.Reg.18.Vsq; ad gladium & arcum suum.4.Reg.9.venit vsq; ad eos.Iob.18.Vsq; ad quē finē verba iactatis. Ps. 17.Dauid & semini eius vsq; in seculum.Esa.1. A plāta pedis vsq; ad verticem.Significat etiam dū siue adhuc. Iudi.

Donec.

Vsq; ad. Vsq; in. Vsq;

Dum.

Adhuc. 3. Dū illi turbarentur effugit. Iob. 1. Adhuc loquebatur ille & ecce alī intrauit. Ione. 4. Cū adhuc essem in terra mea. idest dū essem in terra mea. & quandoqꝫ preponitur dictioni מְהֵרָה mehera. que significat velociter: vel dictioni מְאֹד Meod: que significat nimis. idest vsqꝫ velociter. siue vsqꝫ nimis: aut vsqꝫquaqꝫ: licet in trāslatiōe nostra aliquādo omittitur dictio vsqꝫ. 1. Reg. 25. Erat enim ebrius nimis. ꝓ quo he. le. vsqꝫ nimis. 3. Reg. 1. Erat autē puella pulchra nimis.

Nimis. Velociter. usqꝫquaqꝫ Satis. Ps. 147. Velociter currit sermo eius. Ps. 118. Non auferes de ore meo verbū veritatis vsqꝫquaqꝫ. Esa. 64. Ne irascaris domine satis. pro quo he. le. Ne irascaris domine vsqꝫ nimis. Significat etiam tam: siue quam. Genī. 7. Ab homīe vsqꝫ ad pecus tam reptile cꝫ volucres celi. Significat etiā eternitatem seu in eternum vel in perpetuū aut iugiter. Exo. 15. Dominus regnabit in eternum & vltra. pro quo hebrei legunt. Domīus regnabit in seculum & in eternum. Iob. 20. Hoc scio a principio. pro quo hebrei legunt. Si hoc scis ab eterno. Ps. 110. Cōfirmata in seculum seculi. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. firmata iugiter in sempiternum. Ps. 111. Iustitia eius manet in seculum seculi. idest in eternum. p̄s. 148. Statuit ea in eternū. Esa. 26. Speraſtis in domino in seculis eternis. & in eodem. 57 excelsus & sublimis habitans eternitatem. Vide ēt de hoc infra in dictiōe עוֹד Ood. pōitur etiā pro tpe futuro. Soph. 3. Qua pp expecta me dicit dīns in die resurrectionis mee in futurum. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. & aliqñ scribitur cū iod in fine. Nu. 23. Audi fili sephor. ꝓ quo he. le. Audi vsqꝫ ad me. idest audi me fili sephor. & in eo. 24. Et ad extremum etiā ipsi peribunt. pro quo hebrei legūt. Et etiam ipsi vsqꝫ ad perditionem. scilicet erūt. Et ē sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 9. venit nuncius ad eos & nō reuertitur. idest vsqꝫ ad eos. Iob. 4. Tetigit te & conturbatus es. pro quo he. le. pertingit vsqꝫ ad te & conturbatus es Et in eo. 32. Et donec putabam vos aliquid dicere considerabam. Mich. 4. Vsqꝫ ad te veniet. & quandoqꝫ scribitur cū nū in fine & dicitur עֲדֶן Aaden. & significat adhuc siue vsqꝫ adhuc. Eccl's. 4. Et felicíorem vtroqꝫ iudicaui qui nec dum natus est. pro quo he. le. qui vsque adhuc non fuit. scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna. 1. Paralip. 12. Magna enim pars eorū adhuc sequebatur domū saul. Eccl's. 4. Et laudaui magis mortuos quā viuētes. ꝓ quo he. le. Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis cꝫ viuentes qui viuunt adhuc. Et qñ preponitur eí līa beth & dr בְּעַד Bead tūc signāt pro. ppter. per. sup. Genī. 7. & inclusit eum dīns de foris. pro quo he. le. Et clausit dīns pro eo. Et in eodem. 26. Prospiciens abimelech rex philistinorum per fenestram. Exo. 8. Rogate pro me. Leuit. 16. Orabit ꝓ se & pro domo sua. 4. Reg. 1. Cecidítqꝫ ochozias per cancellos. 4. Reg. 4. Et claude ostium tuum cum intrinsecus fueris tu & filii tui. Pro quo he. le. & claude ostium tuum pro te & pro filiis tuis. idest super te & super filios tuos. Et ī eo. & clausit ostiū super se & super filios suos. 2. Paralip. 20. Dominus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde reqrūt dīm. Pro quo he. le. Dīns bonus ꝓpiciabitur pro cunctis siue per cunctos. p̄s. 137. Dīns retribuet ꝓ me. Prouer. 6. preciū enim scorti vix est vnius panis. pro quo he. le. Quia ꝓ muliere meretrice vsqꝫ ad tortā panis. & est sensus sicut in lra nra. Esa. 32. Tenebre & palpatio facte sunt super spelumcas. Hiere. 11. In tpe afflictionis eorū. pro quo he. le. pro malo vel ꝓ afflictiōe eorū. Ioel'. 2. Sed & per fenestras cadent. & in eo. Per fenestras intrabūt quasi fur. Amos. 9. & nō veniet super nos malum. Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur. מִבַּעַד Mibáad. idest intrinsecus. Canti. 4. Absque eo quod intrinsecus latet. Item עֵר Aad. idest preda seu spolium. Genī. 49. mane comedet predam. Esa. 33. Tunc diuidentur spolia predarum multarum. De quo vide infra ī dictione עִיר Ood. Item עֵד Eed. idest testis de quo vide infra in dictione עוֹד Ood. & inde עֵדִים Iidim. idest macule. scílicet panni menstruate. eo quod est testis siue immūdicie. Esa. 64. & quasi pannus menstruate.

Intrinsecus. עֵר Preda. Spolium. עֵד עֵדִים mēstruata.

עָדַד Aadad. Erigere. subleuare. suscípere. sustentare. Ps. 19. Nos autem surreximus & erecti sumus. Ps. 145. Pupillum & viduam suscípiet. Ps. 146. Suscipiens mansuetos dominus. idest sustentans.

עָדַד Erigere. Suscípere Sustēntare

עָדָה Aada. ornare. transíre. auferre. siue ammittere. Ezech. 16. & ornaui te ornamento. & in eodem. Et ornata es auro. Et in eōdē. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Osee 2. Et ornabatur inaure sua. & inde עֲדִי Eédi. idest ornamētum. siue ornatus. Exo. 33. Et nullus ex more inductus est cultu suo. Pro quo he. le. Et nullus posuit ornamentū suum super se. & in eodem. Iam nunc depone ornatum tuum. Et in eodem. Deposuerunt ergo filii israel ornatum suum a monte oreb. Ezech. 7. Et ornamentum monilium suorū in superbiam posuerunt. vbí ponitur pro moníli. & in eo. 16. Et peruenísti ad mundum muliebrem. pro quo hebrei legunt. Et venísti cum ornamento ornamentorum. vbí ponitur tam in singulari cꝫ in plurali. Ponitur etiam pro ore vel maxilla. p̄s. 31. In chamo & freno maxillas eorum cōstrīge. p̄s. 102. Qui replet in bonis desiderium tuum. Pro quo hebrei legunt. Qui replet in bonis os tuum. sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem secundū primam significationem transtulit. Qui replet in bonis ornamentum tuum. & inde עֶדוּת Eedutḥ. idest ornamentum. decus. secundum hebreos. 4. Regum. 11. Et posuit super eū diadema & testimonium. pro quo hebrei legunt. Et posuit super eum diadema et ornamētum: scílicet regíum. sed magis proprie significat testimonium. sicut est in littera nra. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. Et in titulo. Ps. 79. Vbí dicitur in finem pro his qui commutabuntur psalm9 pro assyriis: testimonium Asaph. vbí etiam hebrei pro testimonio legunt ornamentum seu decus. Item עָדָה Aada. idest transíre vel aufferre. Iob. 28. nec pertransíuit per eā leena. & supra in eodem. 25. Et luna etiam non splendet. Pro quo hebrei legunt. Ecce aufert lunam & non splendebit. idest aufert lumen lune. Potest etiam legi sic. Ecce adhuc luna non splendebit. de quo vide supra in dictione עַר Aad. Prouer. 25. & āmittit pallium in die frigoris. idest aufert a se pallium. Dañ. 2. Transfert regna atque constituit. Et in eodem. 7. Aliarum quoqꝫ bestiarum ablata esset potestas. Et in eodem. Potestas eorum que non auferetur. Itē עֵדָה Eeda. idest cetus seu congregatio hominum. De quo vide supra in dictione יַעַר Iaad.

ornamētus ornatus. Monile. Mundus muliebris. Maxilla. עֶדוּת testimōius ornamen tum. עָדָה pertrāsire. Auferre. Ammittere Trāsferre. עֵדָה Cetus

עָדַן Aadan. delíciare. delíciis abundare. delíciis affluere. delectari. voluptati operam dare. Nee. 9. & abundauerūt delíciis in bonitate tua magna. & inde עֵדֶן Eéden. idest voluptas delície. Genī. 2. Plantauerat autem dominus paradisum voluptatis a principio. & in eodem. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Ezech. 31. & emulata sunt eū omnia ligna voluptatis. Scribitur etiam cum he in fine & dícitur עֲדֶנָה Eedna. Genī. 18. Postꝫ consenuí & dominus meus vetulus est voluptati operam dabo. & in plurali עֲדָנִים Adanim. 2. Reg. 1. Qui vestiebat vos coccineis in delíciis. Hiere. 51. Repleuit ventrem suum teneritudine mea. idest delíciis meis. Scribitur etiam cum mem in principio & dícitur מַעֲדַנִּים maadanim. Prouer. 29. & dabit delícias anime tue. Reperitur etiam מַעֲדָנוֹת maadanoth secundum ter

Aadan. Voluptas. עֵדֶן Voluptas. עֲדָנָה Voluptas עֲדָנִים Delície. מַעֲדַנִּים מַעֲדָנוֹת

minationē pluralem femininorū.1.Reg.15. Et oblatus est ei Agag pinguissimus tremens.pro quo hebrei legunt. & abiit ad eum Agag deliciis.i.delicatus siue cū delectatione, quia non timuit mortem:sed habuit eā pro deliciis . Sicut exponunt aliqui hebrei.alii vero dicunt ꝙ significat vincula:& ꝙ deriuatur a dictione עֲנָד Aanad:& legunt sic.& abiit ad eum.idest oblatus est ei Agag in vinculis . idest ligatus. Et similiter.Iob:38. Vbi nos legimus.Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliadas.Pro quo ipsi legunt. Nūquid colligabis colligationes seu applicationes chimą . Et est chima nomen cuiusdam constellationis stellarū : vt dictum est supra in littera chaph.& inde עֲדִינָה Aadina . idest delicata seu tenera.Esa.47. Audi hec delicata.Et in genere masculino עֲדִין aadino.1.Reg.23. Ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus.Item עִדָּן Idan.In lingua chaldaica significat tempus siue horā.Dañ.2, Quod tempus redimitis.& in eo.Et ipse mutat tempora & etates.& in eo . 7. Vsqꝫ ad tempus & tempora & dimidium temporis.

Vincula.

Colligationes.

עֲדִינָה Delicata.

עֲדִינוּ tenerrimꝰ.

עִדָּן Tempus.

עָדַף Aadaph.supereſſe.excedere.superfluere.excedens vel excrescens esse.Exo.16.Nec qui plus collegit habuit amplius.Pro quo hebrei legunt.& non excessit siue nō supfluit illi qui plus collegit . Et in eo.26.Quod autē supfuerit in saxis . idest vnum saxū quod amplius est . Nu.3. qui excedunt numerū leuitarū.& in eo.Precium eorū qui supsunt.& in eo.Pecuniam eorū qui fuerant amplius.

Excedere. Superē.

Esse āpliꝰ

עָדַר Aadar.Deesse.deficere.priuare . auferre . Bellare.seu expedire.fodere.seu putare.idest abscindere.1. Regū. 30.Nec defuit quisqꝫ a paruo vsqꝫ ad magnum . 3. Reg.4. Cum ingenti cura prebebant in tempore suo . pro quo hebrei legunt.Non deficiebant in aliqua re.siue in aliquo verbo.sed beatus hieronymus transtulit sensum . Esa.34.vnū ex eis nō defuit.& in eo.40.Neqꝫ vnū reliquū fuit .i.neqꝫ vnū defuit.Et in eo.59.& facta est veritas in oblīōe. Pro quo hebrei legunt.Et facta est veritas priuata vel deficiens idest non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare. siue aciem instruere vel expedire.1.Paralipo.12.Expediti ad pugnā corde perfecto.& supra in eo. In auxiliū non in corde duplici.pro quo he.le.Ad bellandum seu ad instruendam aciem non in corde & corde.idest non corde duplici: sicut est i littera nostra.Item עָדַר Aadar.i.fodere seu sarrire.Esa.5.Non putabitur & non fodietur. Et in eo . Et omnes montes qui in sarculo sarrientur . & inde מַעֲדֵר maecder.idest sarculus seu fossoriū.vt in predicto loco.Item עֶדֶר Eeder.idest grex.Ps.77.Et pduxit eos quasi gregē in deserto.Cant.6.Sicut grex caprarū.& i plu.עֲדָרִים Aadarim siue עֶדְרֵי Eedre.Gen.29.Tres quoqꝫ greges ouiū.Et in eodem.mosqꝫ erat vt cunctis ouibus cōgregatis deuoluerent lapidem.Pro quo hebrei legunt.& congregabantur illuc omnes greges & deuoluebant lapidem.Ioel.1. Sed & greges pecorum disperierunt.Ponitur ēt pro caulis pecorū.2. Paralip.32.Et presepia iumentorū caulasqꝫ pecoribus.

Deesse.

Expedire.

עֲדַר Fodere. Sarrire.

מַעֲדֵר Sarculus

עֶדֶר Grex

עֲדָרִים עֶדְרֵי Greges.

עֲדָשׁ Aadas.lens.& solum inuenitur in numero plurali .s. עֲדָשִׁים Aadasim.idest lentes.Gen.25. Accepto pane & lentis edulio.Quod in hebreo legitur pluraliter . scilicet lentiū.2.Reg.23.Erat quippe ibi ager plenus lēte. Ezech. 4.Et tu sume tibi frumētū & hordeū & fabam & lentem.

Caule.

עֲדָשׁ עֲדָשִׁים Lentes.

עוּן Vug.coquere.scilicet panes subter prunas . vel operire.Ezech.4.& stercore quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum.i.coques illud cooperiendo stercore sicut cooperiendo prunis.& inde עֻגָה Vuga.idest torta seu panis sub prunis vel cinere cocta . vt supra in eodem.Et quasi subcinericium hordeaceum comedes illud. 3.Regum.19.Et ecce ad caput suum subcinericius panis. Osee.7.Subcinericius panis qui non reuersatur.Et in plurali עֻגוֹת Vugoth.Gen.18.Et fac subcinericios panes. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעֻגָה maog.3. Regum.17. Viuit dominus deus tuus quia non habeo panem.Ponitur etiam מְעֻגָה maog pro subsānatione . Ps.34. subsānauerunt me subsānatione.Et alii exponunt sic.Subsānauerunt me pane.quasi dicat.pro cibo eis dato abaduersariis meis.

Operire. Coquere.

עֻגָה Subcinericii panes.

מְעֻגָה subcinericius panis.

מְעֻגָה subsānatio

עוּד Aauad.Testificari.testimonium prebere.contestari. predari.spoliare.Gen.43.Denunciauit nobis vir ille sub attestatione iusiurandi dicens . pro quo hebrei legunt. Contestando contestatus est nos vir ille dicens.Exo.19.descende &contestare populum.Et in eodem.21.Et contestati sunt dominum eius.Deut.4.Testes inuoco hodie celum & terram.idest testificor seu contestor celum & terram contra vos.& in eodem.30.Et inuocabo contra eos celum & terram.idest contestabor.1.Regum.18 . Contestare eos & predic eis ius regis.3.Regum.21.Et falsum testimoniū dicant.Pro quo hebrei legunt.Et testificent eum dicentes. i. testimonium dicant contra eum:Nee.9.Contestatus es eos vt reuerterentur.Et in eodem.Et contestatus es eos in spiritu tuo.Et in eodem.Que testificatus es eis.Ps.80. Audi popule meus & contestabor te.Ps.94.Israel & testificabor te.Esa.8.& adhibui mihi testes fideles . Pro quo hebrei legunt.Et testificatus sum mihi.idest contestatus sum mihi testes fideles.idest testes adhibui mihi sicut est in littera nostra.Hiere.6.Cui loquar & ad quem contestabor . Et in eodem.32.Et scripsi in libro & signaui & adhibui testes . Amos.3.Audite & contestamini in domo iacob . Malach.2. Dominus testificatus est inter te & vxorem tuam . Ponitur etiam pro comparare.vt Threñ.3. Cui comparabo te .Potest etiam legi sic.Quem testificabor in te.idest quos testes adducā vt testificētur si talia aliquando aliquis passus sit sicut tu. Vnde idem erit sensus cum littera nostra . & inde עֵד Eed.idest testis Gen.31.Tumulus iste testis erit.Leuit.5.Testisqꝫ fuerit. Deut.17.Nemo occidatur vno contra se dicente testimoniū.Pro quo hebrei legunt . Nemo occidatur in ore vnius testis.1.Regum.12.Testis est dominus aduersus vos & testis xp̄us ei9 .Ps.88.Et testis in celo fidelis.Hiere. 29.Ego sum testis & iudex.Ponitur etiam pro testimōio. Gen.31.Quem vocauit labam tumulum testis : & iacob acerūum testimonii.Exo.20 . Non loquaris contra proximum tuum falsum testimonium . scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֵדָה Eeda.Gen.21.Vt sint mihi in testimonium .Et in eodem . 31 . Tumulus inquam iste & lapis erit in testimonium.& in plurali עֵדִים Eedim . idest testes. Deut.17. In ore duorum vel trium testium. Iob .10. In stauras testes tuos contra me.Esa.44.vos testes mei, & inde עֵדוּת Eeduth.idest testimonium siue testamentum .vel testificatio.Exo.16 . Posuitqꝫ illud Aaron in tabernaculo reseruandum.Pro quo hebrei legunt.posuitqꝫ illud Aarō coram testimonio.idest coram arca testamenti vel testimonii.Et in eodem.25.In qua pones testimonium quod dabo tibi.Et in eodem.38.Hec sunt instrumenta tabernaculi testimonii.Et in eodem.40.Posuit & testimonium in arca.Ps.77.Et suscitauit testimonium in iacob.ps.92.Testimonia tua credibilia facta sūt nimis.ps.118 . Beati qui scrutantur testimonia tua.ps.131 . Et testimonia mea hec que docebo eos.Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּעוּדָה Theuda.Esa.8.Liga testimonium.& in eodem . Ad legē & ad testimoniū.Itē עָוַד Aauad.idest spoliare.seu predari.translatio nostra traduxit circumplecti . Ps.118 . Funes peccatorū circūplexi sunt me.& beatus hieronymus in

Testis.

Testimōiū

עֵדָה Testimōiū

עֵדִים Testes.

עֵדוּת Testimōiū

תְּעוּדָה testimoniū

עָוַד circūplecti

Implicare
Depredari

pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Implicauerunt me. ꝓ quo hebrei legunt.Depredati ſunt me.& inde עַי Aad.ideſt preda.ſeu ſpolium.Geñ.49. Mane comedet predam.Eſa.33. Tunc diuidentur ſpolia predarum multarum.Soph.3.qua propter expecta me dicit domin9 in die reſurrectiõis mee in futurum. pro quo hebrei legunt. In die reſurrectionis mee ad predam ſeu ad ſpolium.poteſt etiã legi ſic. ſ. in die reſurrectionis mee in eternum. De quovide ſupra in dictione עַד Aad. Item עוֹד ood.ideſt adhuc.vltra.rurſus.amplius. Geñ.7.Adhuc enim & poſt dies ſeptem. Et in eo. 8. Cunctis diebus terre.pro quo hebrei legunt. Adhuc cunctis diebus terre.& in eo.45.adhuc pater meus viuit. Exo. 9.adhuc retines populum meũ.1.Reg.20.& ſi vixero facies mihi miſericordias.domini. pro quo hebrei legunt. & non ſi adhuc ego vixero & non facies mecũ miſericordias domini.Et eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. nam due negatiões valent pro vna affirmatione.Eſter.6.Adhuc illis loquentibus venerũt eunuchi regis.Iob.1.Cumꝯ adhuc ille loqueretur venit alter.& in eo.2.Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua.Et in eo.27.Quia donec ſupereſt halitus i me.ps. 83.In ſecula ſeculorum laudabũt te .Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Adhuc laudabunt te ſemper.ps.140.Quoniam adhuc & oratio mea i beneplacitis eorum.Eſa.5.Sed adhuc manus eius extenta . Oſee. 11.Iudas autem teſtis deſcendit cum deo.Proquo hebrei legunt. Iudas autem adhuc deſcendit cum deo. Poteſt etiam legi ſic.Adhuc dominatus eſt cum deo.Amos.4.Cum adhuc tres menſes ſupereſſent. Significat etiam vltra.ſiue rurſus aut amplius.Geñ.8.Nequaquam vltra maledicam terre propter hominem.& in eodem.Non igitur vltra percutiam omnem animam.Et in eodem.9.& non erunt vltra aque diluuii.Et in eodem.46.Et inter amplexus fleuit.pro quo hebrei legunt.Et fleuit ſuper collum eius vltra ſiue amplius.Exo.4.Dixitꝯ dominus rurſum mitte manum tuam in ſinum tuum.Et in eodem. 10. Caue ne vltra videas faciem meam.Ps.87.Quorum non eſt memor amplius. & Prouer.31.Et doloris ſui nõ recordetur amplius.Eſa.62. Non vocaberis vltra derelicta. Et communiter ſignificat tempus infinitum vel indeterminatũ.Quandoꝯ vero accipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquib9 locis predictis:&.4.Reg.6.Et vltra non venerũt latrones ſyrie in terram iſrael.ideſt poſt certum tempus .ſcribitur ẽt cum beth vel mem in principio & dicitur בְּעוֹד Beod. ſiue מְעוֹד Meod.ideſt dum adhuc:ſiue cum adhuc.Geñ.25. Dũ adhuc ipſe viueret.& in eo.40. Tres propagines tres adhuc dies ſunt:poſt quos recordabitur pharao miniſterii tui Pro quo hebrei legunt.tres propagines tres dies ſunt: dũ adhuc tres dies.ideſt in ſpacio trium dierum recordabitur pharao miniſterii tui.Nu.22.Cur ſemper ſedere conſueuiſti vſqꝯ in preſentem diem.pro quo hebrei legunt. Cui ſedere conſueuiſti dum adhuc tu :vſqꝯ in preſentem diem.i. ex eo tempore quo cepiſti ſedere ſuper iumentum. Deut. 31.Adhuc viuente me.2.Regum.12.Ecce cum paruulus adhuc viueret.Et in eodem.Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui.Amos.4.Cum adhuc tres menſes ſupeſſet. & inde עַד Aad.ideſt eternum ſiue eternitas. De quo vide ſupra in dictione עַד aad.

Vltra.
Rurſum.
Amplius.
Oõ adhuc
Adhuc.
Eternitas.

עָוָה Aaua. Iniꝯ vel inſuſte agere.peccare.curuum eſſe. 2. Reg.19.Ne reputes mihi domine mi iniquitatem: ne memineris iniuriarum ſerui tui.pro quo hebrei legunt.ne cꝯ memineris ꝙ iniꝯ egerit ſeruus tuus. Eſter.1. Non ſolũ regẽ leſit regina vaſthi.Pro quo hebrei legunt.nõ cõtra regem ſolũ peccauit ſeu iniꝯ egit vaſthi regina. Hiere. 9.

Iniqs agere
Ledere.

Vt iniꝯ agerent laborauerunt. Dañ.9. Iniquitatem fecimus impie egimus.Et quia illud quod iniquũ eſt non eſt rectum & ſimiliter quod curuũ eſt non eſt rectum.ideo ponitur etiã pro curuari.Ps.38.Miſer factus ſum & curuat9 ſum vſqꝯ in finem.Pro quo hebrei legunt.Curuatus ſum & humiliatus ſum vſqꝯquaqꝯ.Et beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Afflictus ſum & incuruatus ſum. vide ẽt de hoc infrã in dictione עֳנָת Aanath. Ponitur etiam pro affligere.Eſa.24.& affliget faciem eius.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius. Et in de.עֲוֹן Aaua.ideſt iniquitas.Ezech.21.Iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam.vbi ponitur ter predicta dictio.& inde עֲוֹן aauon.ideſt iniquitas.peccatũ.Geñ.4.maior eſt iniquitas mea quam vt veniam merear.Et in eodẽ. 15.Necdum enim cõplete ſunt iniquitates amorreorũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet necdũ enĩ cõpletum eſt peccatũ ſeu iniquitas amorrei.Et in eodẽ. 44. Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum.Ps.50.Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco.ps.68.appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum.& in plurali עֲוֹנוֹת aauonoth.Iob.13.Quantas habeo iniquitates.Et in eodem. Et conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee: Ps.129. Si iniquitates obſeruaueris domine.Prouer.5.Iniquitates ſue capiunt impium.Reperitur etiam עֲוֹנִים aauonim ſecũdum terminationem pluralem maſculinorum.vt Eſa.64. Et iniquitates noſtre quaſi ventus abſtulerunt nos.& in eodem.In manu iniquitatis noſtre. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet iniquitatum noſtrarum.Hiere.14.Si iniquitates noſtre reſponderunt nobis.& inde עֲוֹנִים Iuim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vertiginem. Eſa.19 Dominus miſcuit in medio eius ſpiritũ vertiginis. Poteſt etiam legi.ſpiritum erroris vel iniquitatis.

Iniquitãs facere
Curuari
Affligere
Iniquitas
Peccatũ
Iniquitates
Peccata
Iniquus
Iuim
Vertigo.

עָוֵל aaual. Iniꝯ agere. Ps.70.& de manu contra legem agentis & iniqui.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. De manu iniqui ideſt iniꝯ agentis & nocentis.Eſa.26. In terra ſanctorum iniꝯ geſſit.& inde עַוָל aaual.ſiue עַוִיל aauil. ideſt iniquus. Iob.16.Concluſit me deus apud iniquum.& in eodem.29. Conterebam molas iniqui.Soph.3.Neſciuit autem iniqu9 confuſionem.ideſt erubeſcentiam. & inde עָוֶל aauel. ideſt iniquitas.Leuit.19. nolite facere iniquum aliquid in iudicio.in regula in pondere & in menſura.Ezech.28.In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negociationis tue.Et in eodem.33.Confiſus in iuſtitia ſua fecerit iniquitatem.& in eodem.In iniquitate ſua quam operatus eſt: in ipſa morietur. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עַוְלָה aaula.2.Reg.7.nec addent filii iniquitatis vt affligãt eum.Job.6.Reſpondete obſecro abſqꝯ contentione. Pro quo hebrei legunt.abſqꝯ iniquitate.& in eodem.Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem.Et in eodem. Nũquid deus indiget veſtro mendacio.Pro quo hebrei legunt.nun quid pro deo loquemini iniquitatem.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eodem.34.Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam.pro quo hebrei legunt. Qui bibit quaſi aquam iniquitatem.ps.106. Et omnis iniquitas oppilauit os ſuum.Ezech.28.Donec inuenta eſt iniquitas in te. ponitur etiam pro infructuoſo.Iob.24. Et conteretur quaſi lignum infructuoſum.Dicitur etiam עוֹלָה oola.Iob.5. Iniquitas autem contrahet os ſuum.& in plurali עוֹלוֹת ooloth. ps.57.Etenim in corde iniquitates operamini.ps.63.ſcrutati ſunt iniquitates. anteponitur ẽt littera lamed לְעַוְלָה aalua.ideſt iniquitas.Oſee.10. Super filios iniquitatis.Item עוּל vul.infans paruulus.lactens.vt Eſa.49.

Iniquitãs facere
Iniquitas
Iniquitas
Iniquitas
Peccatũ
Iniquitas
Peccata
Iniquitas
Infructuoſum.
Iniquitas.
Iniquitas.
Iniquitas.

Infans. עֲוִילִים

Iniqui

Parvuli עֲלוֹת

fac.

Lactantes עוֹלֵל

Paruulus עוֹלִים

Lactentes

Paruuli. עוֹל

עוֹל

Ingredi. Introducere. מַעֲלֵי

occasus.

Infans. Nunquid obliuiscitur mulier infantem suum. Et in eodem 65. Non erit ibi amplius infans dierum. & in plurali עֲוִילִים Aauilim. Iob. 19. Stulti quoq; despiciebant me. pro quo hebrei legunt. Paruuli quoq; despiciebant me. Potest etiã legi sic secundum primam significationẽ. scilicet iniqui quoq; despiciebant me. Et in eodem. 21. Egrediũtur quasi greges paruuli eorum. & in plurali feminino עֲלוֹת Aaloth. i. fete. seu lactantes. Genẽ. 33. Oues & boues fetas mecũ. 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum. Et in eodem. Et tollentes duas vaccas que lactabãt vitulos Esa. 40. fetas ipse portabit. & inde עוֹלֵל Oolel. cum dupplici lamed. idest infans. paruulus. lactens. 1. Regum. 15. Interfice a viro vsq; ad mulierem & paruulum. & in plurali עוֹלִים oolelim. Ps. 8. Exore infantium & lactẽtiũ. Threñ. 1. Paruuli eius ducti sunt in captiuitatem. vide etiã de hoc infra in dictione עֲלַל Aalal. Item עוֹל ool. idest iugum. De quo vide infra in dictione עֲלַל Aalal. Item עוֹל Vul. in lingua chaldaica significat intrare seu ingredi vel introducere. Dañ. 2. Daniel ingressus rogauit regem. & in eodẽ. post hec daniel ingressus ad arioch. & in eodem. Introduc me in conspectu regis. & inde מַעֲלֵי Maale. idest occasus solis. s. quando ingreditur sub nostro hemisperio. Dañ. 26. & vsq; ad occasum solis laborabat.

עוֹן מָעוֹן מְעוֹן

habitaculum. Templum

Oon. Habitaculum siue habitatio. vel templum. & scribitur cum mem in principio & dicitur מָעוֹן maoon. siue מְעוֹן Meoon. Deut. 26. Respice de sanctuario tuo. pro quo hebrei legunt. De habitaculo sancto tuo. 1. Reg. 2. Que precepi vt offerrentur in templo. & in eodem. & videbis emulum in templo. 2. Paralip. 30. peruenit oratio in habitaculũ sanctum celi. Ps. 70. Esto mihi in deum protectorem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit Esto mihi robustum habitaculum. Ps. 89. Domine refugium factus es nobis. pro quo beatus hieronymus transtulit Domine habitaculum factus es nobis. Ps. 90. Altissimum posuisti refugium tuum. pro quo beatus hieronymus transtulit. Excelsum posuisti habitaculum tuum. Hiere. 10. Habitacula draconum. Naum. 2. Vbi est habitaculum leonũ. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְעוֹנָה meoona. Deut. 33. Habitaculum eius sursum. Soph. 3. Et non peribit habitaculum eius: & in plurali מְעוֹנוֹת Meonoth. Naũm. 2. Et cubile suum rapina. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet habitacula sua. siue cubilia sua. Ponitur etiã pro antris. Iob. 38. Quando cubant in antris. & inde מְעוֹנִים Meoonim. idest habitatores. 1. Paralip. 4. Et percusserunt tabernacula eorum & habitatores qui inuenti sunt ibi. Itẽ עוֹנָה oona. idest tempus statutum seu determinatum. Exo. 21. & vestimenta & precium pudicitie non negabit. p quo hebrei legunt & vestimentum eius & horam eius non minuet. idest tempus determinatum vt reddat ei debitum qđ vir debet reddere vxori sue. Item עוֹנֵן oonen. augurari. ariolari. venefícia exercere. somnia obseruare. Deut. 18. aut qui ariolos scisciteturt. 4. Regum. 21. & hariolatus est & obseruauit auguria. Esa. 2. & augures habuerunt vt philistiim Et in eodẽ. 57. Vos autem accedite huc filii auguratricis. Hiere. 27. & augures & maleficos. Mich. 5. Et diuinatores non erunt in te. idest malefici siue harioli. Significat etiam obseruare somnia. Leuit. 19. Nec obseruabitis somnia. 2. Paralip. 33. & obseruauit somnia. & dicunt aliqui hebrei q; deriuatur a predicta dictione עוֹנָה oona & quod significat obseruare tempora vel horas: sicut dicunt augures talis dies vel talis hora est bona ad tale opus incipiendum vel dimittendum. Alii vero dicunt q; deriuatur a dictione עֲנָן Anan de qua infra dicetur.

habitacula. מְעוֹנָה

habitaculũ. מְעוֹנוֹת

Habitatores. מְעוֹנִים

Tempus. עוֹנָה

Hariolari. Augurari

Diuinare.

obseruare somnia.

עוּף

עוּר

עוּף Vuph. volare. aduolare. caligare. obscurare. deficere. lassare. Deut. 4. vel auium sub celo volantium. Iob. 20 Velut somnium aduolans non inuenietur. ps. 54. volabo & requiescam. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transibimus cito & aduolabimus. Ps. 90. A sagitta volante in die. Prouer. 23. ne erigas oculos tuos ad opes quas nõ potes habere: quia faciẽt sibi pẽnas quasi aquile: & volabũt in celũ. vbi ponitur etiam pro erigere. Esa. 6. Et volauit ad me vn? de seraphim. & in eodem. 60. Qui vt nubes volant. Et aliquando scribitur cum duplici pe. vt Genẽ. 1. Et volatile sup terram. Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet super terram. Esa. 6. Et duabus volabat. Ezech. 32. Cum volare ceperit gladius meus super faciem corũ. Osee. 9. Ephraim quasi auis aduolabit. & aliquando scribitur sine vau. Esa. 11 Et volabunt in humeros philistiim. Zach. 5. Volumen volans. & inde מוּעָף Muaph. i. volitatio seu volãs. Esa. 8. Et non poterit aduolare de angustia sua. pro quo hebrei legunt. Quia non est volans siue quia non est volitatio cui est angustia vel tribulatio. Et est sensus sicut in littera nostra. Dañ. 9. Cito volans tetigit me. & iñde עוֹף ooph. idest auis. volucris. seu volatile. Genẽ. 1. Et omne volatile secundum genus suum. Et in eodem. Aueq; multiplicentur super terram. Et in eodem. 6. De volucribus iuxta genus suũ. Leuit. 1. Siue de auib? holocaustum obtulerit. Iob. 12. Et volatilia celi indicabunt tibi. Et in hebreo ponitur in predictis locis in numero singulari: & ponitur singulare pro plurali. Significat etiam predicta dictio עוּף Vuph. caligare. vel obscurare: secundum hebreos. Beatus hieronym? transtulit oriri. Iob. 11. Orieris vt lucifer. pro quo hebrei legunt. Si obscuraberis: vt aurora eris. Quod exponunt sic. obscurum quod in te est: erit lucidum sicut lumen matutinum. & inde עֵיפָה Eepha. idest obscurum vel nebulosum Iob. 11. Terram miserie & tenebrarum. idest terram obscuram vel caliginosam sicut tenebre. Amos. 4. faciens matutinam nebulam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוּף mauph. Esa. 8. Et ecce tribulatio & tenebre. & inde עָפָף Aphaph. idest palpebra. & solum inuenitur in numero plurali. Iob. 16. Et palpebre mee caligauerunt. ps. 129. Et palpebris meis dormitationem. Hiere. 9. Et palpebre nostre defluant aquis. Ponitur etiam pro ortu. scilicet aurore. Iob. 3. Expectet lucem & non videat: nec ortum surgentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוּף Vuph deficere vel lassare aut sitire. & tunc scribitur sine vau vel cum iod in medio loco vau. Iudi. 4. Qui soporem morti socians defecit & mortuus est. 2. Reg. 21. Deficiente autem dauid. Ps. 65. In terra deserta inuia & inaquosa. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In terra inuia & sitiente sine aqua. ps. 142. sicut terra sine aqua tibi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Quasi terra sitiens ad te. Esa. 29. Lassus adhuc sitit. vbi vtrunq; significatum complectitur nostra translatio. scilicet lassare & sitire. & in eodem. 32. Et vmbra petre prominentis in terra deserta. idest in terra sitiente. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. vide etiam de hoc supra in dictione יָעַף Iaaph. & infra in dictione עָיַף Aiaph.

עוּר Vur. Excitare. suscitare. vigilare. expergisci. surgere. exsurgere. cõsurgere. suffodere. nudare. vel spoliare. excecarevt Iudi. 5. Surge surge debbora: surge surge & loquere canticũ. i. expgiscere expgiscere. Iob. 40. Nõ q̃si crudelis suscitabo eum. Ps. 7. Et exsurge ad me in precepto quod

Volare. עוּף

Aduolare

Erigere.

uolans. Volitatio. מוּעָף

עוֹף

Volatile. Auis. Volucris.

oriri obscurare

עֵיפָה

Tenebrosa nebula. Tenebre.

עָפָף

Palpebre

ortus

Deficere

Sitire

Iassare

עוּר

Expgisci suscitare.

Exsurget.

Exſurgere. mandaſti.ps.43.Exſurge quare obdormis domie.ps.57. Exſurge gloria mea: exſurge pſalterium & cithara.Canti. Vigilare. 5.Ego dormio & cor meum vigilat. Hiere. 25. Et turbo magnus egredietur a ſūmitatibus terre.pro quo hebrei legunt. Et turbo magnus exſurget a ſūmitatibus terre. Et in consurgeſ eodem.50.& reges multi conſurgent a finibus terre. Ioel. 3.Conſurgant & aſcendant gentes. Abach.z.ve qui dicit ligno expergiſcere: ſurge lapidi tacenti. Zach.z. Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. Et quando eſt verbū tertie coniugatiōis tunc ſcribitur cum iod in medio loco vau. Suſcitare. z.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpiritum cyri regis perſarum.ps.34.Exſurge intende in iudicio meo.ps. 77. & non accendit omnem iram ſuam.pro quo hebrei legunt. & non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram ſuam. Eſa.41. Suſcitaui ab aquilone. vnde in aliquibus locis vbi in hebreo habetur עיר Iir. quod ſignificat ciuitatē: vt infra dicetur: aliqui hebrei legunt. ſuſcitare vel exſurgere. ps.72. Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum rediges. pro quo ipſi legunt. Dominus in excitādo vel in conſurgendo imaginem ipſorum contemnes. vnde premittitur velut ſomniū ſurgentis. Oſee.7. Quicuit paululum ciuitas. pro quo hebrei legunt. quicuit paululum excitans. Mich.6. Vox domini ad ciuitatem clamat. pro quo hebrei legunt. Vox domini ad excitandum vel ad conſurgendum clamat. Et aliquando ſcribitur cum duplici res. ſ. quando eſt verbum quarte coniugationis. & dr עורר Oעוררי Excitare. Suſcitare ter. ps.79. Excita potentiam tuam & veni. Iob.17.& innocens cōtra hypocritam ſuſcitatur. Et ieodem.31. Et exultaui cum inueniſſet eum malum. pro quo hebrei legunt. Et ſuſcitatus ſum cum inueniſſet eum malum. Canti. 2. Ne ſuſcitetis neq3 vigilare faciatis dilectam. Eſa.10. & ſuſcitabit ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat etiam vibrare ſeu leuare haſtam. 1.Paralip.11. Ipſe leuauit haſtam ſuam contra trecentos vulneratos. Item ſignificat ſuffodere. Eſa.23. Suffoderunt muros eius. Et quandoq3 duplicatur littera aim. Eſa.15. Clamorem contritionis leuabunt. pro quo hebrei legunt. Clamorem contritionis ſuſcitabunt. & aliquando duplicatur littera res & littera aim & dicitur ערער Aaraar. Hiere.51. Murus babylonis ille altiſſimus ſuffoſſione ſuffodietur. Significat etiam ערער Aaraar Humilem ſeu vacuum. Ps.101. Reſpexit in orationem humilium. Pro quo beatus hieronymus in pſ. iuxta he.ve. trāſtulit. Reſpexit ad orationem vacui. Et aliqui hebrei ſecūdum primam ſignificationem legunt. Reſpexit ad oratiōnem excitati vel excitantis. & inde ער Eer. ideſt excitans. p quo beatus hieronymus tranſtulit magiſtrum. eo quod excitat mentem diſcipulorum. Malach. 2. Magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo Iacob. & ide עיר Iir. ideſt vigil. Dañ. 4. Vigil & ſanctus de celo deſcēdit. Et in plurali עירין Iirin Vt in eodem. In ſententia vigilum decretum eſt. Item עור vr. ideſt nudare. ſeu expoliare. Eſa.32. Exuite vos & confūdemini. pro quo hebrei legunt. Et nudamini. Abach.3. Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum. pro quo hebrei legunt. Nudatione nudabis arcum tuum. & inde מעור Maor. ideſt nuditas. Abach. 2. vt aſpiciat nuditatem eius. Et inde ער Aar. ſiue עיר Iir. ideſt hoſtis ſiue aduerſarius: vel ille qui iſurgit contra alium. 1. Regum. 28. Et tranſierit ad emulum tuum pro quo hebrei legunt. & tranſierit ad hoſtem vel inimicū tuum. Ps.138. Accipient in vanitate ciuitates tuas. p quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui. Eſa.14. Nec implebunt faciem orbis ciuitatum. pro quo hebrei legunt. Nec implebunt faciem orbis hoſtium vel inimicorum. Hiere. 15. miſi ſuper ciuitatem repente terrorem. pro quo hebrei legunt. miſi ſuper eam repente hoſtem & terrores. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. nam communiter ſignificat ciuitatē: vt infra dicetur in dictione עיר Iir. & in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro hoſte. Dañ. 4. Et interpretatio eius hoſtib? tuis ſit. Item עור Aaur. ideſt cecare. excecare. Exo. Excecare 23. non accipies munera que etiā excecant prudētes. Deut. 16. Quia munera excecant oculos ſapientum. 2. Regū. 25. Et oculos eius effodit. pro quo hebrei legūt. Et oculos ezechie excecauit. & inde עור Iiuer. ideſt. cecus. Exo. 4. videntem aut cecum. Leuit. 21. Si cec? ſi claudus. Et in plu. עורים Cecus. ים Iiurim. 2. Regū. 3. niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa. 42. Et deducam cecos in viam. & in genere feminino עורת Auéreth. vt Leuit. 22. Si cecum fuerit ſi claudum. & in plurali feminino עורות Iiudroth. Eſa. 42. vt aperiret oculos cecorum. Quod in hebreo legitur in genere feminino. & in de עורון Iiuaron. ideſt cecitas. Deut. 28. Percutiat te dominus amentia & cecitate. Zach. 12. Et omnem equum populorum percutiam cecitatē. Item עור Oor. ideſt pellis. cutis. Gen. 3. Fecit quoq3 dominus ade & vxori eius tunicas pelliceas. pro quo hebrei legunt. Tunicas pellis. ideſt pelliceas Leuit. 4. Pellem vero & omnes carnes. Iob. 2. Pellem pro pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et in eodem. 7. Cutis mea aruit & contracta eſt. Et in plu. עורות Ooroth. Gen. 27. Pelliculaſq; hedorū circundedit manib? Exo. 26. fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietū Reperitur etiam in genere maſculino. Threñ. 1. Pelles noſtre quaſi clibanus exuſtē ſunt. Item עור vur. in lingua chaldaica ſignificat faſullā ſeu paleas minutiſſimas. Dañ. 2. & redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree.

עוש Vus. Congregare. cōuenire. Beatus hieronymus trāſtulit. etumpere. Ioel. 3. Erumpite & venite. pro q̄ he. le. Congregamini & venite. & inde עש Aas. ideſt quedā collectio ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo beatus hieronymus tranſtulit arcturum. Iob. 9. Qui facit arcturum & oriona. & aliqui hebrei dicunt. q̄ ſignificat cōgregationem ſtellarum circa caudam arietis. Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur עיש áis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit veſperum. Iob. 28. Et veſperum ſuper fines terre conſurgere facis. Pōitur etiam עש Aas pro tinea Iob. 4. Conſumētur velut a tinea.

עות Aauath. iniq3 agere. peccare. puertere. curuare. obliquū eſſe. tempus conſtituere. Eſter. 1. non ſolū rex̄ gē le ſit vaſthi ſed & omnes principes. pro quo hebrei legunt. non contra regem ſolum iniq3 egit ſeu peccauit vaſthi regina. Ps. 118. Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquitatem fecerunt in me Eccl's. 7. Quod nemo poſſit corrigere quem ille deſpexerit. pro quo hebrei legunt. Quis poteſt corrigere vel rectificare quod ille curuauit: vel obliquare fecit aut peruertit. & in eodem. 12. Et nutabunt viri fortiſſimi. ideſt curuabuntur vel obliquabunt. Threñ. 3. vt peruerteret hominem in iudicio ſuo. & inde מעות meuuath. ideſt iniquum ſeu peruerſum vel curruum. Eccl's. 1. peruerſi difficile corriguntur. Pro quo hebrei legunt. Iniquum ſeu peruerſum vel curuum non poteſt corrigi vel non poteſt rectificari. ideſt difficile corrigitur vel rectificatur. & inde עות Auath. ideſt iniquitas. Threñ. 3. vidiſti domine iniquitatem illorum aduerſum me. Et inde נעות naauath. ideſt iniqua ſeu peruerſa. 1. Regum. 2. filius mulieris vltro virum rapiētis. Pro quo hebrei legunt. filius mulieris inique vel peruerſe & rebellis. Item עת vuth. ideſt tempus cōſtituere: vel tempus cōgruum eligere ad aliquid agendum: vel vt multo tempore duret. pro quo btūs hieronymus tranſtulit ſu-

Leuare? ſcilicet haſtā. Suffodere

Damilis.

Elacus.

Magiſter.

Vigil.

Vigiles.

Nudare.

Nuditas.

Emulus. hoſtis.

Aduerſarius.

ſtentare. Eſa. 50. Dominus dedit mihi linguam eruditam vt ſciam ſuſtentare eum qui laſſus eſt verbo. Pro quo hebrei legunt. Vt ſciam tempus conſtituere laſſo: verbo. ideſt vt ſciam quo tempore erudire debeam laſſum verbo. Et in de עת Eth. 1. Tempus ſiue hora. Geñ. 24. Eo tempore quo ſolent mulieres egredi. Et in eodem. 29. Nec eſt tempus vt recludantur ad caulas greges. Leuit. 26. Dabo vobis pluuias in tempore ſuo. Ioſ. 5. Eo tempore ait dominus ad ioſue. 4. Reg. 4. In hac eadem hora. Ruth. 2. Quando hora veſcendi fuerit. ps. 118. Tempus faciendi domine. Eccl's. 3. Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus naſcendi & tempus moriendi. Et in eodem. 7. Ne moriaris in tempore non tuo. Et in eodem. 8. Tempus & reſponſionem cor ſapientis intelligit. & in eodem. 9. Neſcit homo finem ſuum. Pro quo hebrei legunt. Neſcit homo tempus ſuum. i. tempus determinatũ vite ſue. Eſa. 14. Prope eſt vt veniat tempus eius. Ezech. 7. Venit tẽpus appropinquauit dies. Et in plurali עתים Iithim. 1. Paralipo. 12. De filiis quoq; iſachar qui nouerat ſingula tempora. & in eodem. 29. Et temporũ que tranſierant ſub eo. Nee. 13. In temporibus conſtitutis & in primitiis. Eſter. 1. Interrogauit ſapientes qui ex more regio ſemper ei aderant. Pro quo hebrei legunt. Interrogauit ſapiẽtes ſcientes horas vel tempora. Iob. 24. Ab omnipotente non ſunt abſcondita tempora. Eſa. 33. Et erit fides in temporibus ſuis. Ezech. 12. Et in tempora lõga iſte prophetat. Reperitur etiam עתות Iithoth. ſecundum terminationem femininorum. ps. 9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatiõe. & in eodem. Deſpicis in opportunitatib⁹ in tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Deſpicis in temporibus anguſtie. ps. 30. In manu tua ſortes mee. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. In manu tua tẽpora mea. Et inde עתי Iithi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit paratum. Leuit. 16. Emittet illum per hominẽ paratum in deſerto. i. per hominẽ aſſuetum qui multis temporibus abiit in illum deſertũ: ſicut exponunt hebrei. Et inde עתה Aatha. aduerbium temporis. i. nunc. modo. Geñ. 3. Nunc ergo ne forte mittat manũ ſuam Et in eodem. 22. Nunc cognoui q timeas dominum. Et in eodem. 29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Nu. 24. Videbo eum ſed non modo. 3. Reg. 1. Ecce nunc Adonias regnat. ps. 12. Nunc exurgam dicit dñs. Eſa. 29. Non modo confundetur Iacob. Dañ. 10. Nihil enim in me remanſit viriũ. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non remanſit in me virtus

עז Eez. capra. Et eſt promiſcui generis. quia accipitur tam pro maſculo q̃ pro femina. Geñ. 15. Sume inquit mihi vaccam trienẽ & capram trinã. Leuit. 3. Si capra fuerit eius oblatio. Et i plurali עזים Iizim. Geñ. 30. Et ſeparauit in die illa capras & oues. & in eodem. 32. Capras ducentas hircos viginti. Exo. 26. Facies & ſaga ciſticina. ideſt ſaga de pilis caprarum. 1. Reg. 25. Ouium tria millia & mille capre. Et inde עזאזל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit caprum emiſſarium. vt Leuit. 16. Et alterã capro emiſſario. Et eſt dictio cõpoſita ab עז Eez. i. caper. & אזל Aazal ideſt abiit. Et aliqui hebrei dicunt q eſt nomen deſerti ad quod caper emittebatur & q ab eo nomen acceperit. Alii vero dicunt q deriuatur a dictione ſequenti: & q ſignificat deſertum aſperum atq; ſaxoſum.

עזז Aazaz. fortificare, roborare. confortare. preualere. impudentẽ ſeu procaciſſimũ eſſe. Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici zaim. Iudi. 6. Et oppreſſi ſunt valde abeis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata eſt ſiue inualuit manus Madian contra iſrael. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. ps. 51. Et preualuit in vanitate ſua. ps. 67. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccl's. 7. Sapientia confortauit ſapientem. Eſa. 30. Expectantes auxilium in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legũt. Ad fortificandum ſe in fortitudine pharaonis. Significat etiam librare. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarũ. Sed etiã in predicto loco hebrei legũt. Et fortificabat fontes abyſſi. Et inde עז Aaz. i. fortis. Eſa. 19. Et rex fortis dñabitur eorũ. Et i plurali עזים Aazim. ps. 58. Irruerunt in me fortes. Et inde עוז Iizuz. ideſt fortis ſeu fortitudo. aut virtus. ps. 23. Dominus fortis & potens. ps. 77. Et virtutes eius & mirabilia eius que fecit. ps. 134. Et virtutem terribilium tuorum dicent. Eſa. 42. Effudit ſuper eum indignationem furoris ſui & forte bellum. Et communiter ſcribitur cum ſimplici zain & dr עז Oz. ſiue עז Vuz: vt Exo. 15. Fortitudo mea & laus mea dñs. ps. 21. Dñs in virtute tua letabitur rex. ps. 27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dominus fortitudo mea & ſcutum meum. Et in eodem. Dominus fortitudo plebis ſue. ps. 28. Dominus virtutem populo ſuo dabit. ps. 115. Laudate eum in firmamento virtutis eius. Ponitur etiam pro imperio. Geñ. 49. Maior i donis & maior in imperio. 1. Reg. 2. Et dabit imperium regi ſuo. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מעז Maoz Eſa. 17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in eodem. 25. Quia deuaſtata eſt fortitudo veſtra. & in eodem 30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confuſionẽ. Hiere. 16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiã cum nun poſt litteram zain. Eſa. 23. Vt conterat fortes eius. Ponitur etiam מעז Maaoz pro petra. Iudi. 6. Tolle carnes & azymos panes & pone ſupra petram illam. Et inde dicunt aliqui hebrei q deriuatur עזאזל Aazazel. & q ſignificat deſertum: aſperum atq; ſaxoſum. De quo dictum eſt in dictione pcedenti. Item עז Aaz. ideſt impudens: ſeu procaciſſimus. Deut. 28. Gentem procaciſſimam. Scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נעז Noaz. Eſa. 33. Populum imprudentem non videbis. debet legi impudentẽ. Prouer. 7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עזניה Oznia. nomen auis immunde. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Halietũ. Leuit. 11. Gryphum & halietum.

עזב Aazab. relinquere. derelinquere. dimittere. adiuuare. ſubleuare. fortificare. Geñ. 2. Quam ob rem relinquet homo patrem ſuum & matrem. & in eodem. 28. Nec dimittam te niſi compleuero vniuerſa que dixi. Exo. 9. Et dimiſit ſeruos ſuos & iumenta in agris. Nume. 10. Noli inquit nos relinquere. Ruth. 2. Quod reliqueris parentes tuos. 4. Reg. 2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam te. & in eo. 9. A die qua relinquit terram. Nec. 4. Nũ dimittent eos gentes. & in eodem. 13. Quare dereliquimus domum dei. Iob. 10. Dimittam aduerſum me eloquium meum: & in eodem. 18. Nunquid propter te derelinquetur terra. ps. 9. Tibi derelictus eſt pauper. ps. 21. Quare me dereliquiſti. ps. 36. Et non vidi iuſtum derelictum. Eſa. 6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem. 7. Derelinquetur terra quam tu deteſtaris. & in eodem. 17. Derelicte ciuitates Aroer: gregibus erunt. Et in eodem. 32 Multitudo vrbis relicta eſt. & in eodem. 62. Non vocaberis vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel ſubleuare. Exo. 23. non pertranſibis: ſed ſubleuabis cum eo. Pro quo hebrei legunt. & deſieris adiuuare eum: adiuuando adiuuabis eum eo: vel ſubleuando ſubleuabis cum eo. vel ſecundum primam ſignificationem poteſt legi ſic. Dimittens dimittes cum eo. ideſt dimittes odium quod habebas

in corde tuo cum eo. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Significat etiam ſecundum hebreos fortificare vel roborare. Nec. 3. Et dimiſerunt ieruſalem vſq; ad murum platee latioris. idest extenderunt murum eius. vt exponit Nicolaus de lyra. Pro quo hebrei legunt. Et fortificauerunt. idest munierunt ieruſalem vſq; ad murum platee latioris. Hiere. 25. Dereliquit quaſi leo tabernaculum ſuum. Et in eodem. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortificata ciuitas laudabilis. Poteſt etiam legi ſic. Quomodo non fuit derelicta ciuitas laudabilis. idest quomodo non fuit derelicta ab obſidione. Et inde עזוב Aazub. idest dimiſſus vel reſiduus. Deut. 32. Clauſi quoq; defecerunt: reſiduiq; conſumpti ſunt. Vbi pro clauſis ponitur עצור Aaſur. quod ſignificat retentum. vel ſeruatum aut clauſum. & pro reſiduis ponitur עזוב Aazub. quod ſignificat dimiſſum vel derelictum. Et dicunt aliqui hebrei q̄ per עצור Aaſur intelligitur ſubſtantia argenti & auri quam homo retinet & claudit apud ſe. Et per עזוב Aazub intelligitur ſubſtantia pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg. 14. Vbi dicitur & q̄ conſumpti eſſent vſq; ad clauſos carceris & extremos. Vbi pro clauſis carceris ponitur עצור Aaſur. & pro extremis ponitur עזוב Aazub. & inde עזבון Iizebon. idest mercatus ſiue nundine. Ezech. 27. Propoſuerūt in mercato tuo. & in eodem. Argento: ferro: ſtanno: plūbo: q̄ repleuerunt nundinas tuas.

Fortificat. עזוב Reſiduus. Extremus עזבון Mercatus Nundine.

עזק Sepire. עזקא עזקתא Annulus.

עזר Auxiliari. Adiuuare

עזר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Genē. 49. Deus patris tui erit adiutor tuus. idest auxiliabitur tibi. 1. Reg. 7. Huc vſq; auxiliatus ē nobis dominus. 3. Reg. 1. Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo. 26. Adiuuit eū dominus contra philiſtiim. Et in eodem. Vt adiuuarent regi contra inimicum. Et in eodem. Eo quod auxiliaretur ei dominus. Pro quo hebrei legunt. Quia mirabiliter adiutus eſt. Et in eodem. 28. Dii regum ſyrie auxiliātur eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. idest auxiliabuntur mihi. p̄s. 27. In ipſo ſperauit cor meum & adiutus ſum. Pſ. 45. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Eſa. 41. Vnuſquiſq; proximo ſuo auxiliabitur. Et in eodem. Confortaui te & auxiliatus ſum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus auxiliator meus erit: idest auxiliabitur mihi. Dañ. 11. Cum q̄ corruerint ſubleuabuntur auxilio paruo. idest adiuuabuntur. Et inde עזר Oozer. idest auxiliator ſiue adiutor. Eſa. 31. Et corruet auxiliator. Et inde עזור Aazur. idest adiutus ſiue ille cui preſtatur auxilium. Eſa. 31. Et cadet cui preſtatur auxilium. Et inde עזר Eezer. idest adiutorium ſiue auxilium. Genē. 2. Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. Deut. 33. Et adiutor illius contra aduerſarios eius erit. Pro quo hebrei legunt. Et adiutorium eius. p̄s. 123. Adiutorium noſtrum in nomine domini. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עזרה Eezra. p̄s. 45. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus eſt validum. Iob. 6. Ecce non eſt auxilium mihi in me. Et inde עזרה Aazara. idest atrium templi in quo implorabant auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus hieronymus tranſtulit crepidinem. Ezech. 43. Et deſinu terre vſq; ad crepidinē nouiſſimā. Et in eodem. Et a crepidine minori vſq; ad crepidinē maiorē. & in eodem. Et crepido quattuordecim cubitorum erat.

Auxiliator. עזר Adiutorium עזר

עזרה auxilium. עזרה Crepido.

עט Eet. ſtilus. calamus. Iob. 19. Stilo ferreo & plumbi lamina. Ps. 44. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribentis.

Stilus. Calamus

עטה Aata. inuoluere. induere. operire. contexere. amicire. diuertere. vagari. Leuit. 13. Os veſte contectum Pro quo hebrei legunt. Et ſuper labia inuoluat vel cooperiat: Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Ps. 83. Etenim benedictionem dabit legislator. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Benedictione quoq; amicietur doctor. p̄s. 103. Amictus lumine ſicut veſtimento. p̄s. 108. Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur. Et in eodem. Et operiantur ſicut diploide confuſione ſua. Eſa. 22. Et quaſi amictum ſubleuabit te. Pro quo hebrei legunt. Et amiciēs amiclet te. ſiue inuoluens inuoluet te. Hiere. 43. Et amicietur terra egypti: ſicut amicitur paſtor pallio ſuo. Ezech. 21. Amicti ad cedem. Et inde מעטה Maate. idest pallium ſiue amictum. Eſa. 61. Pallium laudis pro ſpiritu meroris. Significat etiam predicta dictio diuertere ſeu vagari. 1. Reg. 15. Sed verſus ad predam es. idest diuertiſti ad predam. Canti. 1. Ne vagari incipiam poſt greges ſodalium tuorum. Et aliqui hebrei ſecundum primam ſignificationem legunt. Ne ſim ſicut inuolutavel cooperta poſt greges vel ſuper greges ſodalium tuorum. Et Origenes ſuper cantica legit ſic. Ne quando fiam ſicut coopertus ſuper greges ſodalium tuorum. Ponitur etiam pro auerſari. 1. Reg. 25. Et auerſatus eſt eos. & aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione עיט Aait. de quo infra dicetur in ſuo loco.

Inuoluere. Operire. Pallium. Diuertere Vagari. Auerſari

עטלף Aataleph. veſpertilio. Leuit. 11. Veſpertilionem & vpupam. Et in plurali עטלפים Aatalephim. Eſa. 2. Vt adoret talpas & veſpertiliones.

Veſpertilio. עטלפים Veſpertiliones

עטן Aatin. viſcera. ſecundum tranſlationem noſtram. Iob 21 Viſcera eius plena ſunt adipe. Hebrei tamen dicunt q̄ ſignificat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei legunt lacte: nam eiſdem litteris vtrunq; ſcribitur in hebreo.

Viſcera

עטף Aataph. deficere. anxiari. meſtum eſſe: cooperire. inuoluere ſeu occultare. ſerotinum ſeu poſteriorē eſſe. p̄s. 60. Anima eorum in ipſis defecit. p̄s. 141. In deficiendo ex me ſpiritum meum. p̄s. 142. Et anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus. Et in titulo. p̄s. 101. Vbi dicitur oratio pauperis cum anxiaretur. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens. Et in eodem. Cum deficerēt quaſi vulnerati. Et in eodem. Qui fame pereunt in capite omnium compitorum idest qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel inuoluere. vt Iob. 23. Si me vertam ad dexteram non videbo illum. Pro quo hebrei legunt. Intoluetur ſiue coopietur ad dexterā & nō videbo. quaſi dicat. ſi in pte dextera. i. in pte meridionali coopuerit vel occultauerit ſe non videbo eum. p̄s. 72. Operti ſunt iniquitate & impietate ſua. p̄s. 64. Et valles abundabunt frumento. Pro quo hebrei legunt. Operientur fruméto. Eſa. 57. Quia ſpiritus a facie mea egredietur. Pro quo hebrei le. quia ſpiritus a facie mea inuoluetur vel cooperietur. Alii vero ſecundum primam ſignificationem legunt. Quia ſpiritus a facie mea anxiatur. idest orat cum anxia & gemitu. Inde מעטפות Moatiphoth. idest palliola. Eſa. 3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עטף Aataph. idest ſerotinū ſeu poſteriorem eſſe. Genē. 30. Quādo vero ſerotina admiſſura erat & conceptus extremus

Deficere anxiari Inuoluere Operire Egredi

non ponebat eas. & in eodem factaq; sunt ea que erant ferotina laban: & que primi temporis iacob.

עטר Iiter.coronare.circuire.s.in modū corone.1.Reg.23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. ps.5. vt scuto bone voluntatis tue coronasti eum. ps.8. Gloria & honore coronasti eum. ps.64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronasti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Voluetur annus in bonitate tua. ps. 102. Qui coronat te misericordia & miserationibus. Cāti.3. In diademate quo coronauit eum mater sua. Et inde עטרה Aatara. idest corona seu diadema. vt in p̄dicto loco. & Ps. 21. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Prouer.4. Corona inclyta proteget te. Esa.28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech.1. Auser cidarim: tolle coronam. Et in plurali עטרות Aataroth. Zach.6. Et facies coronas & pones in capite iesu. Et inde מעטרה Maatira. idest coronata. Esa.33. Quis cogitabit hoc super tyrum quōdam coronatam.

Cingere i modū corone. Coronare. עטר

עטרה Coron.

עטרות Corone.

מעטרה

עטש Aatas.sternutare. Iob.41. Sternutatio eius splendor ignis. & solum inuenitur in predicto loco.

Sternutare עטש

עי Ii. aceruus .s. lapidum. de quo vide infra in dictione עיה Aaia.

Aceruus. עי

עיב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ.2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עב Aab idest nubes. caligo. 3. Reg.18. Et ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Prouer.6. Quasi imber serotinus. idest sicut nubes serotini imbris. Esa. 14. Ascēdam super altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet super altitudinem nubis. Et in eodem.18. Sicut nubes roris in die messis. Et in eodem. 19. Ecce dominus ascendet super nubem levem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali עבים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Reperitur etiam עבות Aaboth. secundum terminationem femininorum. 2. Reg.23. Mane absq; nubibus rutilat. ps.76. Multitudo sonitus aquarū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Excusserunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inaccessibilia ad similitudinem nubium. Hiere. 4. Ingressi sunt ardua ascenderunt rupes.

Obtegere caligine. עיב

Nubes. עב

Caligo עבים

Nubes עבות

Nubes

Nubila

Ardua.

עיה Aaia. aceruus. s. lapidum. siue deuastatio. Et scribitur sine he. & dicitur עי Ii. Michee. 1. Et ponam ierusalem quasi aceruum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מעי Mei. vt Esa. 29. Et erit sicut aceruus lapidum in ruina. Ponitur etiam עי Ii. pro deuastatione. vel consumptione. Iob.30. Verūtamen non ad consumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עיים Iim. ps.78. Posuerunt ierusalem in pomorum custodiam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Posuerunt ierusalem in aceruos lapidum. Mich.3. Et ierusalem quasi aceruus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. quasi aceruī lapidum.

עיה Aceruus. עי

מעי עי

cōsumptio עיים

aceruī.

עיז Aaiaz. congregare. confugere. Exo.19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: secundum hebreos. Esa.10. Migrauit medemena: habitatores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Potest etiam legi congregamini: scilicet in arcem vel munitionem. Hiere.4. Confortamini nolite stare. Pro quo hebrei legūt. Congregamini vel confugite. scilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ierusalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ierusalem. Potest etiam deriuari a dictione עז Aazaz que significat confortare. vt supra dictum est.

congregare עיז

confugere

עיט Aait. auis. volucris. & solum inuenitur in numero singulari. Et ponitur aliquando singulare pro plurali. Geñ. 15. Descenderunt volucres super cadauera. Esa. 18. Et relinquentur simul auibus montium. Et in eodem. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente iustum. Pro quo hebrei legunt. Vocans ab oriente auem. & sic est in bibliis nostris correctis. s. auem. & dicitur de cyro rege persarū: qui dictus est auis propter eius velocitatem. Hiere.12. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi: nunquid auis tincta per totum. Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui q̄ deriuatur verbum עט Aat. i. abigere ad similitudinem auium. 1. Reg. 25. Et aversatus est eos. Pro quo ipsi legūt. & abegit eos. siue iniectus est in eos.

Volucris. Auis. עיט

Abigere. עט

עים Aaiam. fortitudo. Esa.11. In fortitudine spiritus sui. & solum inuenitur in predicto loco.

Fortitudo עים

עין Aain. siue עין Een. oculus. aspectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut.33. Habitabit israel confidenter & solus oculus iacob. Et in eodem.34. Non caligauit oculus eius. Iob.10. Ne oculus me videret. Prouer.30. Oculum qui subsānat patrem. Esa.52. Oculo ad oculum videbunt. Zach. 9. Quia dominus est oculus hominis. Ponitur etiam pro aspectu vel superficie. Exo. 10. Que operiet superficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aspectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuersam superficiem terre. Leuit.13. Et siquidem lepra vltra creuerit nec transierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aspectu suo steterit: nec creuerit plaga in cute. Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem pristinam non reuersam. idest colorem vel aspectum plage pristinum. Nume. 11. Erat autem man quasi semen coriandri coloris bdelii. Pro quo hebrei legunt. Et man quasi semen coriandri albū. s. erat: & color eius sicut color bdellii. Prouer. 23. Cū splenduerit in vitro color eius. Ezech.1. Quasi species electri. idest quasi aspectus electri. & in eodē. Et scintille quasi aspectus eris candentis. Et in eodē. Quasi visio lapidis sapphyrini. idest q̄si aspectus lapidis sapphyrini. Et i plurali עינים Eenáim. siue עיני Eene. Geñ.3. q̄ bonum esset lignum ad vescendū & pulchrum oculis. & in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu.10. Et eris ductor noster. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut.11. Et inter oculos vestros collocate. z. Paralipo. 16. Oculi enim domini contemplantur vniuersam terram. Iob. 21. Videbunt oculi eius interfectionem suam. Ps.33. Oculi domini super iustos. Esa.3. Vt prouocarent oculos maiestatis eius. Et in eodem.33. Regem in decore suo videbunt oculi tui. Ezech.6. Et oculi eorum formicantes. Zach.3. Super lapidem vnum septem oculi sunt. & est tam generis masculini quam femenini vt patet in locis predictis. Et inde verbum עין Iien. idest intueri. aspicere. siue oculos in aliquem inducere. 1. Reg.28. Non rectis igitur oculis saul aspiciebat Dauid. Ponitur etiam עינים Eenáim pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aspicit quod iter capiat. Geñ. 38. Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt. Sedit in portā oculorum siue in apertura oculorum. Et in eodem. Vbi est meretrix que sedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עינים Eenáim. Item עין Aain. siue עין Een. idest fons. Geñ.14. Et vene-

Facies

Color

Species

Visio עינים

עיני oculi

עין aspicere.

עינים Biuium

עין

עין

runt vsq; ad fontem mesphat. Et in eodem. 24. Ecce ego sto prope fontem aque. Iudi. 15. Fos inuocatis de maxilla.

Fons. עינות Fontes. Et in plurali עינות Eenoth. Exo. 16. Duodecim fotes aquarum & septuaginta palme. Deut. 8. Terra riuorum & fontium. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiã cum mem in principio & dicitur מעין Maiian. Leuit. 11. Fotes vero & cisterne. Quod in hebreo legitur singulariter. s. fontem & cisternam. ps. 113. Et rupem in fontem aquarum. Prouer. 25. Fons turbatus pede. Canti. 4. Hortus conclusus fons signatus. & in eodem. Fons hortorũ puteus aquarum viuentiũ. Et in plurali מעינות Maianoth. Geñ. 7. Rupti; sunt omnes fontes abyssi magne. Prouer. 8. Nec dum fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מעינים Maianim secundum terminationem pluralem masculinorum. ps. 103. Qui emittis fontes in cõuallibus. ps. 86. Sicut letantium omnium nostrum habitatio est in te. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Et cantores quasi in choris omnes fontes mei in te. Potest etiam legi secundum primam significationem sic. Omnes intuitus mei in te. s. in te solum respiciunt oculi mẽtis mee. vel sic omnia viscera mea in te. Nam in lingua chaldaica significat viscera. Esa. 12. Haurietis aquas in gaudio de fontib9 saluatoris.

Fons. מעין Fontes. מעינים Fontes.

עיף Deficere. עיף Aaiaph. deficere. lassum esse. Esa. 40. Nõ defieiet nec laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabũt. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et inde עיף Aaieph. idest lassus seu deficiens. Deut. 25. Quando tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt Et tu eras lassus & laborans. Esa. 5. Non est deficiens nec laborans, & in eodem. 28. Hec est requies: reficite lassum. Vide etiam de hoc supra in dictione יעף Iaaph. & in dictione עוף Vuph.

עיף Labore cõfectus. Lassus. Deficiens

עיק Stridere. עיק Aaiac. stridere. Amos. 2. Ecce ego stridebo subter vos sicut stridet plaustrum. Hebrei tamen dicunt q; significat arctare. siue coangustiare. Et inde עקה Aaca. i. angustia vl' tribulatio. Ps. 54. A voce inimici & a tribulatiõe peccatoris. Scribitur etiam cũ mẽ in principio & dicitur מועקה Muaca. Ps. 65. Posuisti tribulationem in dorso nostro.

עקה tribulatio מועקה

עיר Ciuitas. Vrbs. Oppidus. עיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus. fasini. Geñ. 4. Et edificauit ciuitatem. & in eodem. 11. Faciamus nobis ciuitatem & turrem. Et in eodem. 33. Transiitq; in salem vrbem sichimorum. Deut. 2. Oppidum quod in valle situm est. Et in plurali cõmuniter scribitur siue iod in medio & dicitur ערים Aarim. Geñ. 41. Omnis etiam frugum abundantia in singulis vrbibus recondita est. Exo. 1. Edificauerunt vrbes tabernaculorũ pharaoni. Nume. 13. Vrbes quales murate an absq; muro. Deut. 3. Absq; oppidis innumeris que non habebant murum. & in eodem. 4. Tunc separauit moyses tres ciuitates. & quandoq; retinet iod in plurali & dicitur עירים Aaiarim. Iudi. 10. Principes triginta ciuitatum. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates eis. s. erant. Ponitur etiam ערים Aarim. pro hostibus vel inimicis. 1. Reg. 28. Et transierit ad emulũ tuum. i. ad hostem vel inimicum tuum. Mich. 5. Et conteram ciuitates tuas. Pro quo hebrei legunt. Et cõteram hostes tuos. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione עור Vur. Item עיר Iir. siue עיר Aair. idest pullus. s. asini. Geñ. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Iob. 11. Pullum onagri se liberum natum putat. Zach. 9. Et super pullum filium asine, Et in plurali עירים Aaiarim. Iudi. 10. Habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. & in hebreo in predicto loco non habetur asinarum: sed sic. Sedentes super triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei q; intelligitur de pullis equorum. Item עיר Iir. i. vigil. De quo vide supra in dictione עור Vur.

ערים Ciuitates. ערים Dostis. עיר עיר Pullus. עירים Pulli. Vigil.

עיש Vesperus. עיש Aais. sidus. siue constelatio stellarũ. Pro quo beatus hieronymus trãstulit vesperum. Iob. 38. Et vesperũ super fines terre consurgere facis. vide etiam de hoc supra in dictione עוש Vus.

עכבר Mus. עכבר Aachbar. mus. Leuit. 11. Mustela & mus. 1. Reg. 6. & quinq; mures aureos.

עכביש Aranee עכביש Aacabis. aranea. Iob. 8. Aranearum tela fiducia eius. Esa. 59. Telas aranee texuerunt.

עכס Calciamentum עכס Eeches. monile: seu calciamentum. i. ornatum. Esa. 3. Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et Et inde verbum עכס Aachas: quod significat cum tali calciamento in pedibus incedere. vel composito gradu incedere. Vt in eodem. & pedibus suis composito gradu incedebant. Ponitur etiam עכס Eeches pro compede: secundum hebreos. Prouer. 7. Et quasi agnus lasciuiens & ignorans & nescit q; ad vincula stultus trahatur. Pro quo hebrei legunt. Et sicut compes ad correctionem stulti: seu ad vinculum stulti.

Compes

עכר Turbare עכר Aachar. turbare. conturbare. Geñ. 33. Turbastis me. Ios. 7. Quia turbasti nos exturbet te dominus in hac die. Iudi. 11. Et ipsa decepta est. Pro quo hebrei legunt. Et tu fuisti in conturbantibus me. 1. Reg. 14. Turbauit pater meus terrã. 1. Paralipo. 2. Qui turbauit israel. ps. 38. Et dolor me9 renouatus est. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Et dolor meus cõturbatus est. Prouer. 15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

Turba

עכשוב aspis. עכשוב Aachsub. aspis. serpentis genus. ps. 139. Venenum aspidum sub labiis eorum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. Venenum aspidis sub labiis eorum.

על Super. על Aal. super. supra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter aduersus. aduersum. contra. De quo vide infra in dictione עלה aala. quia inde deriuatur.

עול Iugum. עול Aool. iugum. De quo vide in dictione sequenti.

עלל Facere. Videre. עלל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuastare. depredari. spoliare. illudere. abuti. operire siue inuoluere. Exo. 9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei legunt. Quid fecerim vel quid operatus sim in egypto. Threñ. i. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei legunt. quem fecit mihi siue quem operatus est mihi. Et i eo dẽ. Et vindemia eos sicut vindemiasti me. Pro quo hebrei legunt. Et fac eis sicut fecisti mihi. idest destrue eos sicut destruxisti me. Potest etiam significare vindemiare sicut est in littera nostra. vt infra dicetur. & inde עלילה aalila. idest actus. opus. studium. adinuentio. cogitatio. consiliũ. ps. 65. Terribilis in consiliis super filios hominum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Terribile consilium super filios adam. idest opera eius sunt terribilia. Hiere. 32. Magnus consilio & incomprehensibilis cogitatu. vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עילה Iila. Quod in lingua chaldaica significat occasionem. Dañ. 6. Et quere bant occasionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamq; causam & suspitionem reperire potuerunt. idest nullam occasionem. Et in plurali. עלילות aalilloth. 1. Paralip. 16. Notas facite in populis adinuentiones eius. i. opera eius. ps. 104. annunciate inter gentes studia eius. idest opera eius. Ezech. 20. Nec secũdum scelera vestra pessima. Pro quo hebrei. secundum opera vĩa corrupta. significat et עלילות aalilloth excusationes. scilicet falsas. siue occasiões verborũ. ps. 140. ad excusandum excusationes in peccatis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero-

Cõpositio gracorũ

Cõtur

Cõsilium

Occasio

Excusatio

nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Voluere cogitationes impias. ideſt cogitare cogitationes impias. Scribitur etiam cum n:em in principio & dicitur מַעֲלֵלֵי Maalele. ideſt opera ſeu adinuentiones: vel cogitationes. aut ſtudia. Ps. 27. Et ſecundum nequitiam adinuentionum ipſorum. Ps. 76. Memor fui operum domini. Hiere. 25. Et a peſſimis cogitationibus veſtris. & in eodē. 26. Bonas facite vias veſtras & ſtudia veſtra. Significat etiam prędicta dictio עָלַל Aalal. vindemiare. ſeu reliquias ex vindemia remanentes colligere. Deut. 24. Non colliges remanentes racemos: ſed cedent in vſus aduene populi ac vidue. Hiere. 6. Vſq; ad racemum colligēt quaſi in vinea reliquias iſrael. Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vindemiabūt vel colligendo colligēt quaſi in vinea reliquias iſrael. Threñ. 1. Qm̄ vindemiauit me. Et ide עֹלְלוֹת Ololoth. i. racemi remanentes poſt vindemiam. Iudi. 8. Nonne melior eſt racemus ephraim vindemia abiezer. Eſa. 17. Et relinquetur in eo ſicut racemus. & in eodem. 24. Et racemi: cum fuerit finita vindemia. Hiere. 49. Si vindemiatores venſſent ſuper te nonne reliquiſſent racemos. Mich. 7. Velut qui colligit in autūno racemos vindemie. Item עָלַל Aalal. ideſt ſpoliare. depdari. deuaſtare. ſeu occidere. Iudi. 20. In illa quoq; fuga palantes & in diuerſa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt eos ſiue deuaſtauerunt in vijs vel in itineribus quinq; millia viros. Eſa. 3. Populum meum exactores ſui ſpoliauerunt eum. Threñ. 5. Oculus meus depredatus eſt aīmā meam. Significat etiam illudere. Nume. 22. Quia illuſiſti mihi. 1. Reg. 31. Et interficient me illudentes mihi. Hiere. 38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me. Significat etiam abuti. Iudi. 19. Qua. cum tota nocte abuſi eſſent. Itē ſignificat operire vel inuoluere. Iob. 16. Et operui cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuolui ſiue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro fortitudine vel imperio. Item עוֹלֵל Oolel. ideſt paruulus infans. Hiere. 6. Effunde ſuper paruulum foris. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in plurali עוֹלְלִים Ololim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Threñ. 4. Paruuli petierūt panem. vide etiam de hoc ſupra in dictione עוֹל Vul. ſcribitur etiā cum thau in principio & dicitur תְּעוֹלֵלִים Thaalulim. Eſa. 3. Et effeminati dominabuntur eis. Pro quo hebrei legunt. Et infantes ſeu paruuli dominabuntur eis. Poteſt etiā ſignificare abutentes. vt dictum eſt ſupra. Ponitur etiam תַּעְלוּלִים Thaalulim pro illuſionibus. Eſa. 66. Et ego eligam illuſiones eorum. Item עָלִיל Aalil. ideſt probatū ſecundum tranſlationem noſtram. ps. 11. Argentum igne examinatum probatum terre. Hebrei tamen dicunt q ſignificat vas paruū fictile in quo argentum vel aurum purgatur ſeu purificatur. De quo vide ſupra in dictione בָּעַל Baal. quia ſecundum aliquos hebreos illud beth quod preponitur predicte dictioni non eſt prepoſitio ſed eſt de ſubſtantia dictionis. Item עֹל Ol. i. iugum. Geñ. 27. Tempuſq; veniet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. Nume. 19. Nec portauerit iugum. Deut. 28. Et ponet iugū ferreum ſuper ceruicem tuam. 1. Reg. 6. quibus non eſt impoſitum iugum. 3. Reg. 12. Pater tuus duriſſimum iugum impoſuit nobis.

עֵלֵג Ileg. balbus. Eſa. 32. Et lingua balborum velociter loquetur. & ſolum inuenitur in predicto loco.

עָלָה Aala. aſcendere. leuare. eleuare. ducere. adducere. obducere. creſcere. pullulare. oriri. offerre. Geñ. 2. Sed fons aſcendebat de terra. Et in eodem. 17. Aſcendit deus ab abraam. Et in eodem. 32. Iam enim aſcendit aurora. Et in eodem. 35. Surge aſcende bethel. & in eodem. 46. Et ego inde adducam te reuertentem. Pro quo hebrei legunt. Et ego aſcendere te faciam vtiq; aſcendendo: eo quod terra egypti erat humilior terra promiſſionis. Et in eodem. 49. Quia aſcendiſti cubile patris tui. Exo. 19. Moyſes autem aſcendit in montem ad deum. Et in eodem. 24. Aſcende ad me in montē. Nume. 9. Cumq; ablata fuiſſet nubes que tabernaculum protegebat. ideſt cum eleuata fuiſſet. Et in eodem. Et ſtatim diluculo tabernaculum reliquiſſet. Pro quo hebrei legunt. Et eleuata eſſet nubes diluculo. & in eodem. Et ſi poſt diem & noctē receſſiſſet. ideſt eleuata fuiſſet & in eodem. 10. Vigeſſima die menſis eleuata eſt nubes de tabernaculo federis. & in eodem. 16. Vt ſeparentur a tabernaculis chore. Pro quo hebrei legunt. Et aſcendant vel eleuētur a tabernaculis chore. & in eodem. Cumq; receſſiſſent a tentoriis eorum. ideſt cum aſcendiſſent vel eleuati eſſent. Deut. 1. Et tumentes ſuperbia aſcendiſtis in montem. Ioſ. 15. Aſcendetq; terminus in bethagla. Iudi. 8. Feuertenteſq; de bello ante ſolis ortum. Pro quo hebrei legunt. Ante ſolis aſcenſum. ideſt antequam ſol aſcenderet ſuper terram. 1. Reg. 5. Aſcendebat vlulatus in celum. & in eodem. 9. Et aſcenderunt in ciuitatem. 4. Regum. 2. Cum leuare vellet dominus heliam per turbinem in celum. 2. Paralipo. 16. Et facies cum a me recedere. Pro quo hebrei legunt. Et aſcendet a me. Iob. 20. Si aſcenderit vſq; ad celum ſuperbia eius. Ps. 46. Aſcendit deus in iubilo. Ps. 67. Aſcendiſti in altum. Canti. 3. Que eſt iſta que aſcendit. Eſa. 2. Venite aſcendamus in montem domini. Hiere. 4. Aſcendit leo de cubili ſuo. & in eodem. 46. Aſcendens operiam terram. Et in eodem. 47. Ecce aque aſcendent ab Aquilone. & in eodem. 49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis. Et in eodem. 51. Et non aſcendet loricatus. Ezech. 19. Et eduxit vnum de leunculis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et aſcendit ſeu creuit vnus de leunculis ſuis. Et in eodem. 36. Et aſcendiſtis ſuper labium lingue. Oſee. 1. Et aſcendent de terra. Et inde verbum tertie coniugationis. ideſt aſcendere facere. ſeu ducere: aut educere vel adducere. ſcilicet de inferioribus ad ſuperiora. ſiue eleuare. Exo. 32. Qui nos eduxit de terra egypti. ideſt qui nos aſcendere fecit. Et in eodem. Iſti ſunt dii tui iſrael qui te eduxerunt de terra egypti. Ioſ. 7. Et duxerunt eos ad vallem achor. Et ſecundum hebreos vallis Achor erat ſublimior valle in quo ipſi erant vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel collis quo aſcenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor. 2. Reg. 2. Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid. ideſt aſcendere fecit eos: quia terra promiſſionis ad quam duxit eos erat ſublimior. Et in eodem. 6. Vt adducerent arcam dei. Et in eodem. Et adduxit arcam dei de domo obed ędō Et in eodem. Dauid & omnis domus iſrael ducebant arcam. Hiere. 10. Eleuat nebulas ab extremitatibus terre. ideſt aſcendere facit. Amos. 2. Ego ſum qui aſcendere vos feci de terra egypti. Naum. 2. Et miles captiuus ductus eſt. Significat etiam obducere. Hiere. 8. Quare non eſt obducta cicatrix filie populi mei. Et in eodem. 33. Ecce obducam eis cicatricem & ſanitatem. Hebrei tamen dicunt q ſignificat ſanare vel curare. Et inde תְּעָלָה Theala. ideſt ſanitas ſeu medicamentum. vt in predicto loco. Et in eodem. 46. Fruſtra multipliſcas medicamina: ſanitas non erit tibi. Significat etiam predicta dictio עָלָה Aala. creſcere ſeu pullulare. quod eſt idem quod aſcendere. 3. Reg.

Aduinētiones. Opera. Logitationes. Studia.
Colligere racemos remanētes.
Vindemiaſ.
Racemus.
Occidere.
Deuaſtare
Spoliare. depredari.
Illudere.
Abuti.
Operire.
Parulꝰ.
Infantes. Paruuli.
Efeminati Infantes.
Illuſiones.
Probatū.
Iugum.
Balbus.
Aſcendere
Eleuare.
Educere.
Ducere.
Adducere
Eleuare.
Aſcendere facere.
Obducere
Sanitas. medicamē
Creſcere

Crescere. 22. Cōmissum est ergo prelium in die illa. Pro quo hebrei le-
gunt, Creuit seu augmētatum est prelium in die illa. Esa. 5.
Et ascendent super eam vepres & spine, i. crescent seu pullu
labunt. & in eodem. 32. Super humū populi mei spine & ve-
pres ascendent. i. crescent siue orientur. Et in eodem. 34.
Oriri. succrescere Orientur in domibus eius spine. Ezech. 34. Et succrescere
faciam super vos carnes. Et in eodem. Et carnes ascenderūt
ideſt creuerunt. Et in eodem: Et super torrentem orietur
in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumq;
Operire. operuisset superficiem terre apparuit in solitudine quasi
minutum. Pro quo aliqui hebrei secundum precedentem
significationem legunt sic. & creuit ros qui iacuerat: & ecce
super faciem solitudinis minutum. significat etiā predicta
dictio עֲלָה Aala offerre vel afferre sacrificium vel holo-
Offerre. caustū: eo quod eleuabatur corā domino. Genī. 8. Obtulit
holocausta super altare. Nume. 22. Imposuerunt simul vitu
lum & arietem super aram. ideſt obtulerunt. Deut. 12. Caue
ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Et in
eodem. Sed in loco quem elegerit dominꝰ in vna tribuum
Afferre. tuarum offeres hostias. Iudi. 6. Et taurum alterum impos-
tum super altere. ideſt oblatum. 1. Reg. 2. Quam afferebat
statutis diebus. 3. Reg. 10. Et holocausta que offerebat in do
mo domini. Et in eo. Mille hostias in holocaustum obtulit
salomon. 2. Paralipo. 24. Et offerebantur holocausta in do
עוֹלָה mo domini. Et inde עוֹלָה Oola. ideſt holocaustum. hostia
Holocaus- tum. Genī. 12. Et offerés cum in holocaustū. Leuit. 1. In holocau-
stum & suauē odorem domini. Nume. 29. Absq; holocau
sto sempiterno. pſ. 19. Et holocaustum tuum pingue fiat.
עֹלַת pſ. 50. Sacrificium & holocaustum. Esa. 61. Odio habens
Holocaus- ta. rapinam in holocaustū. Et in plurali עֹלַת Ooloth. Genī. 8.
Obtulit holocausta super altare. 3. Reg. 3. Mille hostias in
עֹלָן holocaustum. Et in lingua chaldaica dicitur עֹלָן Aalauā.
Holocaus- ta. Esd. 6. Et hedos in holocaustum. Et inde עֲלוֹת Aaloth. i.
vasa quedam que erant in ministerium holocaustorum. 2.
עֲלוֹת Paralipo. 24. De qua facta sunt vasa templi in ministerium
Vasa. עֵלָה ad holocausta. Ponitur etiam עֵלָה Oola pro cogitatione.
Cogitatio Ezech. 20. Nec cogitatio mentis vestre fiet. i. illud qđ ascen
עֲלִיָה dit in mente vestra. Ponitur etiam עֲלִיָה Aalia. pro holocau
Victima. sto. seu victima. 2. Paralipo. 9. Et victimas quas immolabat
in domo dominī. Hebrei tamen secundum primā significa
tionem in predicto loco legunt. Et ascensum eius quo ascen
עֲלִיָּה debat in domo domini. Et inde עֲלִיָּה Aalia. i. cubile, cenacu
Cenaculi. lum. Iudi. 3. Viderunt clausas fores cenaculi. Et in eodem.
Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. 4. Reg. 4. Facia
mus ergo ei cenaculum paruum. Et in eodem. Et veniens
עֲלִיוֹת diuertit in cenaculum. Dañ. 6. Et fenestris apertis in cenacu
Cenacula. lo suo. Et in plurali עֲלִיוֹת Aalioth. pſ. 103. Qui tegis aquis
מַעֲלֶה cenacula eius. Et inde מַעֲלֶה Maale. siue מַעֲלֶה Maala. ideſt
מַעֲלֵה ascensus. seu gradus quo ascendunt. Nume. 34. Per ascen-
Ascensus. sum scorpionum. Ios. 10. Et persecutus est eos per viam as-
census bethoron. 2. Paralip. 33. Et sepelierūt eum supra se
pulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et sepelie
runt eum in ascensu sepulchrorum filiorum dauid. Esa. 15.
Per ascensum enim luith flens ascendet. Et in plurali.
מַעֲלוֹת מַעֲלוֹת Maaloth. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad alta-
Gradus. re meum. Et in titulo. pſ. 119. Canticum graduū. Et simili-
ter in psalmis sequentibus. Ezech. 40. Et ascendit per gra-
dus eius. Et in eodem. Et septem graduū erat ascensus eius.
Et in eodem. 46. Gradus autem eius versi erant ad orien-
Ascēsiōes tem. Amos. 9. Qui edificat in celo ascensiones suas. Signi-
cogitatiōes ficat ēt illud quod ascendit in cor hominis. i. cogitatiōes. vt
מַעֲלוֹת Ezech. 11. Et cogitationes cordis vestri ego noui. Ponitur
etiam מַעֲלוֹת Maaloth. pro horologio. vel lineis. eo quod ibi
erant quidam gradus per quorum vmbram designabantur
hore diei. Esa. 38. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearū
per quas descenderat in horologio achaz in sole retrosum
decem lineis. Et in eodem. Et reuersus est sol decem lineis
per gradus quos descenderat. Et inde מַעֲלֶה Maala. ideſt su-
pra. sursum. vel deinceps. Exo. 30. A viginti annis & supra
Nume. 1. Ab vno mense & supra. Deut. 28. Et eris semper
supra. Et in eodem. Ascendet super te eritq; sublimior. Pro
quo hebrei. Ascendet sup te supra supra. 1. Reg. 9. Ab hume
ro & sursum eminebat supra omnem populum. Significat
etiam deinceps. 1. Reg. 30. Et factū est hoc ex illa die & dein
ceps. Aggei. 1. & nūc ponite corda vestra a die hac & supra
. i. a die hac & deinceps. scribitur etiā cū lamed in principio &
dicitur לְמַעֲלָה Lemaala. Esa. 7. Siue in excelsum supra. Et i
eodem. 37. Et faciet fructū sursum. Ezech. 1. A lumbis eius
& desuper. Et aliquando scribitur cum mem in principio
& dicitur מִמַּעַל Mimaal. siue מִמַּעֲלָה Mimaala. aut
מִלְמַעֲלָה Milmaala. ideſt de super Genī. 22. Posuit eum in altare su-
per struem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus
celi desuper. Exo. 20. Que est in celo desuper. Ios. 3. Que
autem desup venient. 3. Reg. 7. Et mare super eos desuper
erat. Iob. 3. Non requirat eum deus desuper. Esa. 6. Sera-
phim stabant super illud. Pro quo hebrei legūt. Seraphim
stabant desuper ei. Ezech. 1. Et facies & pēne eorum exten-
te desuper. Et in eodem. Et super firmamentum quod erat
imminens capiti eorum. Et inde מְעַל Moal. ideſt eleuatio.
Nec. 8. Et respondit omnis populus amen eleuātes manus
suas. i. cum eleuatione manuū suarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion
ideſt excelsus. altissimus. superior. pſ. 12. Et psalam nomini
domini altissimi. pſ. 46. Quoniam dominus excelsus ter-
ribilis. pſ. 90. Qui habitat in adiutorio altissimi. Esa. 14.
Similis ero altissimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּאָא
Ilaia. Dañ. 3. Serui dei excelsi egredimini & venite. poni-
tur etiam עִלַּיִן Eliō pro exemplo. 3. Reg. 9. Et domus hec
erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt. Et domus hec
erit excelsa. i. que erat excelsa. 2. Paralipo. 7. Et domus ista
erit in prouerbium vniuersis transeuntibus & dicent stupē
tes. Pro quo in hebreo habetur. Et domus ista que erat ex-
celsa vniuerso tranſeunti: super eam stupebit & dicet. Et in
genere femininо עִלַּיְתָא Eliona. Esa. 36. Et stetit in aquē
ductu piscine superioris. Ezech. 41. Et hic de inferioribus
ascendebatur ad superiora & medium. Et inde עַל Aal. i. su
per. supra. in. ad. cū. apud. prope. iuxta. pro. propter. aduer
sus. contra. Genī. 1. Et spiritus dei ferebatur super aquas. Et
in eodem. 2. Non enim pluerat dominus super terram. Et
in eodem. 3. Super pectus tuum gradieris. & in eodem 20.
Quia induxisti super me & super populum meū peccatū.
Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super egyptum. Et in eo
dem. 20. Et offeretis super eum holocausta. Leuit. 4. Et po
nes super eos thus. Iob. 38. Et vesperum super fines terre
consurgere facis. & in eodem. 39. Super ipsū sonabit phare
tra. pſ. 2. Super siō montē sanctū eiꝰ. pſ. 39. Et statuit supra
petrā pedes meos. pſ. 118. Supra dorsum meū fabricauerūt
Peccatores. Esa. 1. super quo pcutiā vos. & in eo. 7. Quieuit
syria super ephraim. Et in eodem. 8. Et ascendet super om
nes riuos eius. Et in eodem. 11. Et requiescet super eū spiri
tus domini. Hiere. 2. Sed in omnibꝰ que supra memorauī.
Osee. 7. Reuersi sunt vt essent absq; iugo. pro quo hebrei
legūt. Reuersi sunt: non supra. ideſt non tendunt ad supe-
riora. Et. lxx. trāstulerunt. reuersi sunt in nihilum. sed si p
עַל Aal legatur עוֹל Aol. tunc significat iugum. sicut est in lit
tera nostra. vt dictum est supra in dictione עֲלָל aalal. & limi
liter Osee. 11. Vbi nos legimus iugum autem imponetur

Lineę. Horolog. Supra. Sursū Deinc. Supra Sursū sup Desup Elcuc Altiſſ Excel Excel Exem sup sup sup

eis simul quod non auferetur.Hebrei legunt.& ad supra.i. ad superiora vocabit eum simul non eleuabitur.Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Significat etiam in:siue ad Gen.19.Salua animam tuam.pro quo hebrei legunt. Saluare in anima tua: siue saluum te fac in anima tua. Et in eodem.27.Viues in gladio.Exo.28.Sculpes eos nominibus filiorum israel.idest in nominibus.Et in eodem.29.Et posita in manistro offeres.Ios.2.Et ecce mulier ascēdit ad eos. Et in eodem.Per viam que ducit ad vada iordanis.1.Reg. 1.Orauit ad dominū flens largiter. & i eo.2. Abiit elchana in ramatha in domum suam.4.Regum.22. Dixit autē elchias pontifex ad saphan scribam.Ps.47.Ipse reget nos in secula.Pro quo hebrei legūt.Ipse reget nos vsq; ad mortem siue in morte:& beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. ipse dux noster super mortem. De quo vide infra in dictione עלם Alam.Esa.29. Et dabitur liber n escienti litteras.Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber ad eum qui nescit librum siue litteras.Et in eodem.58.cum etis diebus vite nostre in domo domini.Hiere.23. Hec dicetis vnusquisq; ad proximum suum & ad fratrem suum. Osee.12.& locutus sum super prophetas. idest ad prophetas.Significat etiam cum.iuxta.apud.secus.ante. Gen.16. Cumq; inuenisset eam angelus domini iuxta fontem. Et i eodem.18.Apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. & in eodem.Ipse vero stabat iuxta eos.Et in eodem. 30.separatis inter se gregibus.Pro quo hebrei legunt. & posuit sibi greges seorsum & non posuit eas cum ouibus laban siue iuxta oues laban. Et in eodem.41.Quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium. Pro quo hebrei legunt.& iuxta secundationem vel iterationem somnii.& est sensus sicut in littera nostra. Exo.14. repererunt eos in castris super mare.idest iuxta mare. & in eodem.35. Viri cum mulieribus prebuerunt.& in eodem.40.Dimittesq; ante illam velum. idest iuxta arcam.Nume.2. & cum eis tribus filiorum manasse.1.Regum.20. fac ergo misericordiam cum seruo tuo.2.Regum.2.& occurrerunt eis iuxta piscinam gabaon.Nec.3.& iuxta eum edificauerunt viri hiericho & iuxta eos edificauit zachur.Ps.1.& erit tāquam lignum quod plantatū est secus decursus aquarum.Canti. 1.Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum.idest iuxta greges vel cum gregibus.Ezech.1.iuxta fluuiū chobar.& in eodem. In terra chaldeorum secus flumen chobar Significat etiam.de.2.Reg.23.Dixit vir cui constitutū est de christo dei iacob.Hebrei tamen secundum primam significationem legunt sic.Dixit vir qui constitutus est supra:christus dei iacob.idest qui constitutus est in statu sublimiori.significat etiam.pro.siue propter.Gen.26.Pro illo quoq; rixati sunt.Leuit.4.Offeret pro peccato suo. & in eodem.Rogabitq; pro eo sacerdos.Nume.15.& rogabit sacerdos pro omni multitudine israel.ps.7.Et propter hanc in altum regredere.Ps.9.Propter quid irritauit impius deum.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis sanctus.Ps.43. quia propter te mortificamur tota die.Ps.44. Propter veritatem & mansuetudinem & iustitiam.Ps.68. Quia propter te sustinui opprobrium.Threñ. 5. Propterea mestum factum est cor nostrum.Et in eodem Propter montem sion quia disperiit.Ione.4.Propter hoc preocupaui.vt fugerē in tharsis.Significat etiam aduersus siue contra. Gen. 4. Consurrexit cain aduersus fratrem suum Abel.Nu.16. Cūq; stetissent aduersus moysen.ps.2.Aduersus dominum & aduersus christum eius.Ps.14.& opprobrium non accepit aduersus proximum suum.ps.63.Et infirmate sunt contra eos lingue eorum.Esa.7.Ad preliandum contra eam. Et in eodem.9.simul ipsi contra iudam.& in eodem.27. Ne forte visitetur contra eam.Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. scribitur etiam cum iod in fine & dicitur עלי aale.Iob.29.Quando secreto erat deus in tabernaculo meo.Ps.91. In decachordo psalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta dictio.Hiere.9.Dolor meus super dolorem. & aliquando preponitur ei littera chaph & dicitur כעל Cheal.idest quasi super: vel sicut ad.Esa.59.sicut ad vindictam quasi retributionem.idest quasi super retributionem.Et in eodem.65. Et super omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מעל meal.idest desuper.Gen.1.Diuisitq; aquas que erant sub firmamento ab aquisque erant super firmamentum Ezech.1.nam cum fieret vox super firmamentum. scribitur etiam cum duplici mem in principio & dicitur ממעל Mimaal.siue ממעלה mimaala. De quo supra.dictū est.& inde עליה aaléha.i.armū. seu femur.1.Regum.9. Leuauit autem coquus armum & posuit ante saul. Pro quo hebrei legunt. Leuauit autem coquus crus & femur eius.siue id quod erat super illud. Item עלה Aala.maculare vel profanare. succidere vel succendere.Gen.49.Et maculasti stratum eius. pro quo hebrei legunt. stratum meum maculatum seu profanatum est. Iob.5.sicut infertur aceruꝰ tritici in tempore suo. pro quo hebrei legunt.Sicut succiditur aceruus:scilicet messis in tēpore suo.Ps.101. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum.Pro quo hebrei legunt.Ne succidas me vel ne consumas me in dimidio dierum meorum.Hiere.48. Ciuitates illius succenderunt.Et alii legunt succiderunt vel exterminauerunt.Zach.14.Et apprehendet vir manum proximi sui.& sequitur in hebreo.& succidetur manus sua super manum proximi sui.Potest etiam legi sic. & ascendet siue eleuabitur manus eius super manum proximi sui.& īde תעלה Theala.idest aqueductus.3.Regum.18. Steterunt iuxta aqueductum piscine superioris.Et in eodem.20. Et quomodo fecerit piscinam & aqueductum.Esa.7.Ad extremum aqueductus piscine superioris.& inde עלי Eeli.idest pilum. Prouer.27.Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas feriente desuper pilo.& dicūt aliqui hebrei q̄ significat mortarium.Item עלה aale.idest folium.frons. ramus. vt Gen. 8.Portans ramum oliue virentibus foliis in ore suo. Ps.1. Et folium eius non defluet.& in plurali עלים aalim. siue עלי aale.Gen.3.Et consuerunt folia ficus. Nec.8. Afferte frondes olive & frondes ligni pulcherrimi & frondes myrti & ramos palmarum.vbi ponitur pro frondibus & pro ramis.Et similiter.Esa.17.Vbi dicitur.ne forte visitetur cōtra eam.potest etiam legi.ne forte deficiant folia eius. & sic legunt aliqui hebrei.& Hiere.11.Vbi dicitur.Exarsit ignis in ea.Pro quo ipsi legunt.Exarsit ignis in folia eius.

עלז Aalaz.exultare.letari.gaudere.gloriari.sopiri.2.Regum.1 ne exultent filie incircumcisorū. Ps.67. exultate in conspectu eius.Ps.95. Gaudebunt campi & omnia que in eis sunt.Ps.149.Exultabunt sancti i gloria.Hiere. 11.nunquid carnes sancte auferent a te malitias tuas in quibus gloriatus es.& in eo.15. non sedi in concilio ludentium & gloriatus sum.Soph.3.Letare & exulta in omni corde.significat etiam sopiri vel consopiri.Hiere.51.& inebriabo eos vt sopiantur.& inde עלץ aalez.idest exultans.letus. glorians seu glorioſus.Esa.5.Et populus eius & sublimes gloriosiq; eius.Et in eodem.13.Exultantes in gloria mea. Et in eodem.24.Quieuit sonitus letantium.Soph.3.quia tūc auferam de medio tui magniloquos superbie tue.idest gloriantes siue exultantes in superbia tua.& in genere fe-

Jn. Ad. Juxta. Prope. Cum. Secus. Post. De. Pro. Propter. Aduersus. Contra

עלי Jn. cum. Super. עֵל Sicut ad. Et super. מֵעַל Super. ממעל ממעלה עליה Armus. Femur. עלה Maculare Succidere Reuocare. succendere עלי Pilum. עלה ramus. Folium. עלים עלי Folia. Frondes. עלז Exultare. gaudere. gloriari. Sopiri. עלץ glorioſus. Exultans. Letantes.

עֲלִיזָה mínio עֲלִיזָה Aaliza.Esa.22.Vrbs frequēs:ciuitas exultās. Et in eo.23.Nunquid non hec vestra est que gloriabatur in diebus pristinis.

Exultans. Glorians.

עָלַט Aalat. caligo tenebrosa.obscuritas.& scribitur cū he in fine quod denotat genus femininum.Gen̄.15.Cū ergo occubuisset sol:facta est caligo tenebrosa. Ezech.12. In caligine egredietur.

Caligo. tenebrosa

עָלַם Aalam.Occultare.celare.abscondere.latere.despicere.negligere.Leuit.5.Et oblita fuerit.pro quo hebrei legunt.Et abscondítum vel occultatum fuerit ab eo.siue latuerit eum.& in eodem.4.& per imperitiam fecerit quod contra mandatum domini est.pro quo hebrei legunt.& occultatum vel absconditum fuerit verbum ab oculis turbe & fecerit.& in eodem.5.Et oblita fuerit immundície sue.i. si latuerit eam immundícia sua. Deut.22.Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem & preteribis. Pro quo hebrei legunt. Et occultaberis vel absondes te ab eis.4. Reg.4.Dominus celauit a me & non indicauit mihi. Iob. 6.Qui timent pruinam: irruet super eos nix. Pro quo hebrei legunt. Denigrati gelu vel pruína:super eos ocultabit vel occultabitur aut abscōdetur nix.vel sic denigrata aut offuscata gelu:abscondet siue celabit ea nix. & in eodem.28. Abscondita est ab oculis omnium viuentium.p̄s. 25.Et cū iniq̄s gerentíbus non introíbo. pro quo hebrei legunt.& cum celatis vel absconditis non introibo.& est idem sensus Nam iniq̄s gerentes volunt esse in abscondito & odiunt lucem.iuxta illud Ioannis.3.omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Threñ.3.Ne auertas aurem tuam a singultu meo .pro quo hebrei legunt.Ne absondas aurem tuam. & quia quando aliquis despicit vel contemnit alium abscondit & auertit faciem suam ab eo.ideo ponitur etiam pro despicere vel contemnere aut negligere.Leuit.20.Quod si negligēs populus terre & quasi parui pendens dimiserint hominem.pro quo hebrei legunt. Quod si occultando occultauerit populus terre oculos suos ab homine illo.Deut.22.Non despicies:sed subleuabis cum eo.1.Regū.12.& cōtemnā illud hodie:restituamq̄ vobis.Ps.9.Despicis in opportunitatibus in tribulatione.Esa.58.Et carnem tuam ne despexeris. Naum.3.Eriq̄ despecta.& inde עֵילוֹם Aalum, ideſt occultum vel absconditum.Ps.89.Seculum nostrum in illuminatione vultus tui.pro quo hebrei legunt.& occulta vel abscondíta nostra in luce vultus tui.& beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Negligentias nostras in luce vultus tui.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur עֵלְמוּת Aalmuth.vt in titulo p̄s.9.Vbi dicitur in finem pro occultis filii.sed si predicta dictio diuidatur: tunc significat super mortem.& in aliquibus libris hebraícis sūt due dictiones.& sic transtulit beatus hiero.in psal. iuxta he. veritatem.scilicet victori super mortem filii. & eadem dictio habetur.Ps.47.vbi dicitur ipse reget nos in secula .p quo beatus hieronymus trāstulit.Ipse dux noster sup mortem. Potest etiam legi sic.Ipse reget nos in occultis . potest etiam significare iuuentutem.vt infra dicetur. De quo vide Nicolaum de lyra in postilla psalmi noni & Burgen̄. in additione.& inde תַּעֲלוּמָה thaaluma.ideſt absconditum vel occultum. Iob.28.Absconditа produxit ad lucem. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet absconditum . Et in plurali תַּעֲלֻמוֹת Thaalumoth.vt in eodem.11.Et ostenderet tibi secreta sapientie.Ps.43. Ipse enim nouit abscondita cordis.Item עֶלֶם Elem.ideſt puer , adolescēs . Iuuenis. 1. Regum.17. Interroga tu cuius filius sit iste puer.& ide עֵילוֹם Aalom.i. adolescentia.iuuentus , & reperitur tantū in plurali. Iob.20.Ossa eius implebuntur viciis adolescentie eius. Et in eodem.33.Reuertatur ad dies adolescentie eius . Ps. 88.Minorasti dies temporis eius. pro quo beatus Hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Abbreuiasti dies adolescentie eius.Esa.54.Quia confusionis adolescentie tue obliuiscéris.Et inde עַלְמָה Aalma.ideſt virgo abscondita . adolescentula.puella.Gen̄.24.Et virgo que egredietur ad hauriendam aquam.Exo.2.Perrexit puella & vocauit matrem pueri.Esa.7.Ecce virgo concipiet & pariet filium.& proprie significat virginem adolescentulam & abscondítam & non in prouecta etate.vnde beat⁹ hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait.porro עַלְמָה Aalma apud hebreos verbum ambiguum est:dicitur enim & adolescentula & abscondita.vnde & in titulo psalmi noni.vbi in hebreo positum est עַלְמִית Aalmuth: ceteri interpretes transtulerunt pro adolescentula:quod .lxx. interpretati sunt pro absconditis.Et in genesi legimus vbi rebecca dicítur Alma:aquilam non adolescentulam nec puellā sed absconditam trāstuliſſe.Sunamítis quoq̄ mulier amisso filio cum eliseí fuisset pedibus prouoluta & prohiberet eam giezi audit a propheta dimitte eam quía in dolore est & dominus abscondit a me . vbi in hebreo scriptum est הֶעְלִים מִמֶּנִּי Heeliim mimeni .ergo עַלְמָה aalma non solum puella vel virgo:sed cum virgo abscondita dicitur & secreta :que nunquam virorum patuerit aspectibus sed magna parentum diligentia custodita sit:ligua quoq̄ punica que de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עַלְמָה Aalma appellatur.Et quantum cum mea pugno memoria mi quam me arbitror Alma in muliere nupta legisse sed in ea que virgo est:vt non solum virgo sed & virgo iunioris etatis & in annis adolescentie.hec hieronymus . Ponitur etiā עַלְמָה Aalma pro adolescentia.Prouer.30. Et via viri in adolescentia . Sed nicolaus in postilla dicit q̄ in hebreo habetur in adolescentula. Et vtrunq̄ potest legi secundum literam hebraicam.Et in plurali עַלְמוֹת Aalmoth . Ps. 77. In medio iuuencularum tympanistriarū . Canti.1 .Propterea adolescentule dilexerunt te.Ponitur etiam pro iuuentutibus.vt in titulo p̄s. 45.Vbi dicitur in finem pro filiis chore pro arcanis.Pro quo beatus hiero.in psalte.iuxta he.ve. transtulit.victori filiorum chore pro iuuentutibus canticū. Potest etiam significare abscondita vel arcana secundum primam significationem. Item עוֹלָם oolam.ideſt seculum seu eternum :vel perpetuum.Gen̄.6.Isti sunt potentes a seculo.Exo.21.Et erit ei seruus in seculum.ideſt vsq̄ ad quiquagesimum annum iubilei:sicut exponūt hebrei.p̄s.118 Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine . Prouer. 22.Ne transgrediaris terminos antiquos , pro quo hebrei legunt.Ne transgrediaris terminos seculi.Eccls.9 . Et non habent partem in hoc seculo.Esa.61.Et edificabunt deserta a seculo.Hiere.2.A seculo confregisti iugum meum . Significat etiam eternitatem.vt Exo.15 . Dominus regnauit in eternum & vltra.Ps.40.Benedictus dominus deus israel a seculo vsq̄ in seculum.ideſt vsq̄ in eternum . Ps . 102 . Misericordia autem domini ab eterno & vsq̄ in eternum. Ps.111.In memoria eterna erit iustus. Ps . 118 . In eternum non obliuiscar iustificationes tuas.Esa.54 . In misericordia sempiterna miserius sum tui.Et in eodem.61.Fedus perpetuum feriam eis.Hiere.31.In charitate perpetua dilexi te.Dañ.12.Alii in vitam eternam.Et in eodem. Quasi stelle in perpetuas eternitates . & beatus Hieronymus super epistolam ad Galatas capitulo primo dicit q̄ quādo scribitur cum littera vau tunc significat eternitatem , et quando scribitur sine vau tunc significat tempus finitum et de-

Aduersus Aduersus

Virgo. Puella.

Aduersus

Aduersus

Aduersus

terminatū.cuius verba sunt hec.Querēdū quoꝙ est quid sit inter seculum & seculum seculi siue secula seculorum.& vbi pro breui temporis spacio vbi pro eternitate ponatur:

עוֹלָם quia in hebreo seculum seculi.idest עוֹלָם oolam:vbi vau lit teram positam habuerit eternitatem significat:vbi vero sine vau scribitur: annum quinquagessimum quem illi iubileum vocant.ob hanc causam & ille hebreꝰ qui ꝓpter vxorem & liberos amans dominū suum: aure pertūsa seruitio subiugatur:seruire iubetur in seculum. hoc est vsqꝙ ad annum quinquagessimum.Hec hieronymus.scribitur etiam cum iod in prima syllaba & cum vau in secunda.2.Parali. 33.Et in ierusalem quam elegi de cunctis tribubus israel ponam nomen meum in eternum.Et solum in predicto loco ponitur עֵילוֹם Eelom.pro עוֹלָם oolam.& in lingua chaldaica dicitur עָלַם aalam.siue עָלְמָא aalma. Dañ.2. Sit nomen domini benedictum a seculo.& in cō.3.Regnū eiꝰ regnum sempiternum.& in plu.עוֹלָמִים oolamim.Ps.60.In habitabo in tabernaculo tuo in secula.Eccl's.1.Iam enim ꝑ cesserūt in seculis que fuerūt ante nos.Esa.26. In dño deo forti in perpetuū.pro quo he.le. In dño deo forti seculorū. Et in eo.45.Israel saluatus est in dño salute eterna .ꝓ quo he.le.Salute seculorū.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמִין Aalmin.siue עָלְמָא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnū vsqꝙ in seculum & vsqꝙ in secula seculorum.

Eternum.
עֵילוֹם
עָלָם
עָלְמָא
Seculum.
Sēpiternū
עוֹלָמִים
עָלְמִין
Secula.

עָלַס Aalas.exultare.gaudere.sicut עָלַז Aalaz cum zain. De quo supra dictū est.Iob.20. Iuxta multitudinem adimutionū suarū sic sustinebit.ꝓ quo he.le. Iuxta multitudinē cōmutationis vel permutatiōis siue nō gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus. pro quo he.le. Et letemur amoribus vel dilectiōibus.Sed btūs hiero.transtulit sensum.& inde נְעֶלָסָה neelasa.i.gaudēs vel gloriosa. Iob.39.Penna struthiōis similis est pennis herodii.ꝓ quo he.le. Ala siue penna struthionum gaudēs.i.gloriosa & pulchra est sicut penna herodii.

Gaudere.
Letari.
נְעֶלָסָה
Gaudens.

עָלַע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39. Pulli eius lambūt sanguinē.& solum inuenitur in predicto loco. Item עִילְעָא Iilaa.in lingua chaldaica significat costam:secundū hebreos.& solū inuenitur in numero plu.s. עִלְעִין Iilim.ꝓ quo btūs hiero.trāstulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coste in ore eius.

Lambere.
עִילְעָא
עִלְעִין
Ordines.

עָלַף Aalaph.deficere.defessum esse.inuoluere. tegere.cōcutere.Esa.51.filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omniū viarū.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt siue dormierūt in capite oīm viarū. Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adolescentes in siti. Ione.4 Et pcussit sol super caput Ione & estuabat.idest deficiebat. signat ēt inuoluere.vel tegere.seu velare. Geñ.38. Assumpsit teristrū & mutato habitu sedit in biuio. pro quo he.le. Et operuit se teristro & inuoluit se vel texit se:& sedit in biuio.Canti.5. Venter eius eburneus distinctus sapphyris.ꝓ quo he.le.tectus seu coopertus sapphyris.Ponitur ēt ꝓ cōcutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concussa sunt.

Deficere.
Inuoluere
Concutere

עָלַץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meū in dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis sunt.Et inde עֲלִיצוּת Aalisuth.idest exultatio.Abach.3. Exultatio eorū sicut eius qui deuorat pauperem in abscōdito

Exultare.
עֲלִיצוּת
Exultatio.

עֲלֻקָה Aaluca.Sanguisuga.& scribitur cum he in fine.i pro uer.30. Sanguisuge due sunt filie.& solum inuenitur in predicto loco.

Sāguisuga.

עִם Jim.Cum.iuxta.in.contra.aduersus. Geñ.24.Et fac misericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodē 47.Sed dormiam cum patribus meis.2.Regum.6. Cūꝙ tulissent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa custodi

Cum.

entis arcam dei.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca dei.idest qui erat custos eius.Ps.17.Cum sancto sanctus eris:& cum viro innocente innocēs eris:& cum electo electus eris:& cū peruerso peruerteris.ps.71.Et permanebit cum sole.idestquā diu fuerit sol.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.tra stulit.Et timebunt te quamdiu erit sol.Canti.4.Cum pomorum fructibus:ciperi cum nardo:cum vniuersis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עִמִּי Iimi.idest mecum.Geñ. 39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit.26.qd si ambulaueritis ex aduerso mihi.Et in eodem.Sed ambulaueritis ex aduerso mihi.עִמָּךְ Iimecha.siue עִמָּךְ Iimach.i. tecum.Exo.3.Ego ero tecum.Deut.23. Habitabit tecum i loco qui ei placuerit.Ios.1.Sit dominus deus tecum.עִמּוֹ Iimo.idest cum eo vel secum.Geñ.13. Et lot cum eo ad australem plagam.2.Regum.16.Venit itaqꝙ rex dauid & vniuersus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עִמָּךְ Iimach qꝙ est secunde persone pro עִמּוֹ Iimo qꝙ est tertie persone. Zach.14.Et veniet dominus deus omnesqꝙ sancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עִמָּנוּ Iimanu.i. nobiscum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiscum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.idest nō loquatur nobis cum.Osee.12.Et ibi locutus est nobiscum. Et aliqui hebrei dicunt qꝙ ponitur ibi עִמָּנוּ Iimanu.pro עִמּוֹ Iimo. idest cū eo.עִמָּכֶם Iimachem.idest vobiscum. Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiscum עִמָּהֶם Iimahem.i. cum eis. vt in eodem. Noli ire cum eis. Et in genere femininо mutat mem vltimū in nun in prima & secūda persona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25. Qui habitabat iuxta puteum noie viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter theribintū que est post vrbē sichen.i.iuxta vrbē sichem. Ios.7. Contra ai que est iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoscentes vocem adolescentis leuite.pro quo he.le. Ipsi iuxta domū miche:& ipsi agnouerunt vocē adolescētis leuite. 2.Regū. 19.Sepeliar iuxta sepulchrū patris mei.significat etiam in. Deut.8.Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15.Et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis. Iob.31.Si ambulaui in vanitate. Pōitur etiam pro cōtra. Leuit.26.Ego quoꝙ contra vos aduersus incedam. Et in eodem.Sin autem nec per hec audieritis me sed ambulaueritis cōtra me: & ego incedam aduersus vos in furore contrario.& in eodem.Ambulabo igitur & ego cōtra vos.Ponitur etiam pro cōiunctione.Et.1.Reg.16.Erat autem rufus & pulcher aspectu. Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעִם meim.idest de iuxta:vel de prope.Sed in translatione nostra omittitur quandoqꝙ illa prepositio iuxta vel prope.Geñ.48.Cūꝙ tulisset eos ioseph de gremio patris.pro quo he.le. De iuxta vel de ꝑpē genua eius Exo.9.Egressusqꝙ moyses a pharaone iratus nimis.Itē עַם Aam.i.populus:a superiori dictione detiuatū:eo quod est coadunatio vel cōiūctio hoīm.& est in hebreo vtriusqꝙ sexus: licet magis cōiter reperiatur in gñe masculino.Exo.1. Ecce populus filiorū israel multus & fortior nobis est.Et in eo.14.Timuitqꝙ populus dñm.& in eo.15. Donec pertranseat populus tuus domine. Deut.2. Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui seruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit.Populi tui spontanei in die fortitudinis tue.Potest etiam legi cum:sicut lxx.transtulerunt. nam eisdem litteris vtrunqꝙ scribitur in hebreo.Esa.43. Populum istum for

עִמִּי Mecum. Mihi.
Iu.
Contra
Aduersus. Et.
מֵעִם
עַם
Populus

mauí mihi. Reperitur etiam quãdoqꝫ in genere femínino quía iungitur cum nomine adiectiuo aut participiovel verbo generis femínini. Exo. 5. Et iniqꝫ agitur contra populum tuum. Iudi. 18. Videruntqꝫ populum habitãtem in ea. Hiere. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa, & in plu. עַמִּים Aamim. i. populi. Geñ. 27. Seruient tibi populi. Deut. 33. Populos vocabũt ad mõtem. Ps. 44. Propterea populi confitebuntur tibi. Scribitur etiam aliquando cum duplicí mem & dicitur עַמִּים aammim. Iudi. 5. Post eum ex beniamin in populis tuis. Nec. 9. Et reges eorum & populus terre. Et in lingua chaldaica dicitur עַמְמַיָּא aamemaia siue עַמְמִין aamemin. Dañ. 3. Vobis dicitur populis. Ponitur ẽt עַם Aam. pro cõgregatione animalium cuiuscunqꝫ speciei. nam dicitur de formícis. Prouer. 30. formice populus infirmus. Dicitur etiam de locustis. Ioel. 2. populus multus & fortis.

עַמִּים Populi.

עַמִּים Populi.

עַמְמַיָּא עַמְמִין Populi.

עַם Populus

עַם Aamam. obscurare. occultare. abscõdere. Threñ. 4. Quomodo obscuratum est aurum. Ezech. 28. omne secretũ non est absconditũ a te. Et in eo. 31. Cedri non fuerunt altiores illo in paradiso dei. pro quo he. le. Cedri non occultauerunt eum in paradiso dei. & btũs hieronymus trãstulit sensum. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur עַם aam. i. populus. De quo vide in dictione precedenti.

obscurare. abscõdere.

occultare.

עָמַד Aamad. stare. assistere. subsistere. sustentare. Statuere. cessare. Geñ. 19. Et non stes in omni loco circa regionem. Et in eo. 43. Et steterunt coram ioseph. Exo. 18. Et pcepta eius poteris sustentare. Pro quo hebrei legunt. Et preceperit tibi deus: & poteris stare vel sustinere. Et in eo. 20. Ac pauore concussi steterunt procul. Leuit. 16. Statuet eum viuum corã domino. Et in eo. 19. Non stabis contra sanguinem proximi tui. Deut. 5. Tu vero sta hic mecũ. Ios. 4. Et stetit sol in medio celi. Iudi. 4. Sta ante ostiũ tabernaculi. 1. Reg. 9. Tu aũt subsiste paulisper. Et in eo. 30. Substiterãt enim ducenti: qui lassi transire nõ poterant. 2. Reg. 20. Vidit hoc quidã vir ꝙ subsisteret omnis populus. Et in eo. Ne subsisterent transeuntes. 3. Regũ. 22. Et rex israel stabat in curru suo. 4. Reg. 23. Acquieuitqꝫ populus pacto. pro quo hebrei legunt. Et stetit omnis populus in pacto. 1. Paralip. 20. Initum est bellum in gazer. prõ quo hebrei legunt. Et stetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Consurrexit aũt fatan aduersus israel. idest stetit. ps. 25. Pes meus stetit in directo. Hiere. 15. Si steterint moyses & samuel corã me. Et in eodẽ 23. Quis enim affuit in consilio dñi. i. quis stetit. Et in eo. si stetissent in consilio meo. Hiere. 32. vt permanere possint dieb? multis. i. vt subsistere vel stare possint. Ezech. 22. nũ quid sustinebit cor tuum. & in eo. 17. Sed custodiat pactum eius & seruet cum. pro quo hebrei legunt. vt stet in eo. i. ne recedat ab eo. Naum. 2. State: state. Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic assistunt. Significat ẽt statuere vel constituere aut instaurare. scilicet qñ est verbũ tertie cõiugationis. Geñ. 47. Quinqꝫ viros constituit coram rege Nu. 8. Statueſqꝫ leuitas in conspectu Aaron. idest stare facies. 2. Paralip. 19. Porro rex israel stabat in curru suo. pro quo hebrei legunt. Stare faciebat. idest faciebat semetipsum stare quanuis esset vulneratus: ne sui deficerent in bello. Esdre. 9. Et extruxere solitudines eius. idest instaurauerunt. Ps. 30. Statuisti in loco spacioso pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponitur etiam pro adiuuare. 2. Paralip. 34. Adiuuauit quoqꝫ super hoc omnes qui reperti fuerant in ierusalem. Item ponitur pro dissoluere. Ezech. 29. Et dissoluisti omnes renes eorum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et statuisti siue stare feciſti omnes renes eorum. scilicet ne vltra initerentur super te; sed subsi-

cessare.

Statio.

Gradus.

Statio.

Substãtia.

Mecum.

Tribunal

Subsistere.

Adesse.

Sustinere.

Assistere.

Cõstituere Statuere.

Instaurasse

Adiuuare

Dissoluere

sterent in semetipsis. Item עָמַד aamad. idest cessare. Geñ. 29. Cessauitqꝫ parere. 4. Reg. 4. Stetit oleum. idest cessauit. Et inde עֹמֶד ómed. idest statio vel status: siue loc? vbi aliquis stat: aut gradus vel tribunal. 2. Paralip. 34. & stans in tribunali suo percussit fedus coram domino. Nec. 13. Et fecit stare in stationibus suis. Dañ. 8. Et stetit iuxta: vbi ego stabam. Pro quo hebrei legunt. Et stetit iuxta stationẽ meam. Et in eodem. Et statuit me in gradu meo. Et in eo. Et sta in gradu tuo. idest in loco vbi stas. Scribitur etiam cum he ĩ fine & dicitur עַמְדָה Eemda. Mich. 1. Accipiet ex vobis statiõem suam. idest discet ex vobis stare: sicut exponũt hebrei. & inde מַעֲמָד Maamad. idest status. subsistentia. substantia. Ps. 68. & non est substantia. idest subsistentia. Pro quo beatus hieronymus transtulit. & non possum subsistere. Esa. 22. Et de ministerio tuo deponã te. pro quo hebrei legunt. de statione tua. & inde עִמָּדִי Iimadi. idest mecum. scilicet in eo loco vbi ego sto. Deut. 5. Tu vero hic sta mecum. Iob. 23. Nolo multa fortitudine contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnipotens mecum. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum est. Ponitur etiam pro mihi. Geñ. 29. Et hãc quoqꝫ dabo tibi pro opere quo seruitus es mihi. Et in eodem. 31. Et tamen non dimisit eum deus vt noceret mihi. Iob. 29. Et petra fundebat mihi riuos olei. Et solum reperitur in prima persona. & inde עָמוּד Aamud. idest columna. Exo. 13. Per diem in columna nubis: & per noctem in columna ignis. Ps. 98. In columna nubis loquebatur ad eos. Hiere. 1. & in columnam ferream. Et in plu. עַמּוּדִים Aamudim. Iudi. 16. Vt tangã colũnas quibus ois ĩminet domus. Iob. 26. Columne celi cõtremiscũt.

Cessare

Tribunal

Statio.

Gradus.

Statio.

Substãtia.

Mecum.

Columna

עָמַל aamal. laborare. fatigari. ps. 126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer. 16. anima laborãtis laborat sibi. Eccl's. 1. De vniuerso labore suo quo laborat sub sole. Et in eodem. Cui ego laboro & fraudo animam meã. Et in eodem. 5. Quid ergo prodest ei quod laborauit in ventum. Ione. 4. In qua non laborasti. & inde עָמֵל aamel. idest laborans seu laborator. Prouer. 16. anima laborantis laborat sibi. & in plurali עֲמֵלִים aamelim. & ponitur etiam pro fabris. Iudi. 5. Sinistram manũ misit ad clauum: & dexteram ad fabrorum malleum. & inde עֲמָל aamal. idest labor fatigatio. Deut. 26. Et respexit humilitatem nostram & laborem. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem. Ps. 9. Sub lĩgua eius labor & dolor. & in eodem. Vides quoniam tu laborẽ & dolorem consideras. ps. 89. Amplius eorum labor & dolor. Ps. 104. Et labores populorum possederunt. ps. 118. vide humilitatem meam & laborem meum. Eccl's. 10. Labor stultorum affliget eos. Ponitur etiam pro dolore. vt Iob. 4. Seminant dolores & metũt eos. & in eodem. 5. Et de humo non egredietur dolor. Hebrei tamen dicunt ꝙ etiam sĩ gnificat iniquitatem vel maliciam.

Laborare

Fabri.

Labor.

Dolor.

עָמַס aamas. onerare. onus imponere. onus portare seu leuare. Geñ. 44. Oneratisqꝫ rursus asinis. Pro quo hebrei legunt. Et onerauit vnusquisqꝫ asinum suum. Nec. 13. Et onerãtes sup asinos. ps. 67. psperũ iter faciet nobis deus salutariũ nr̃orũ. ꝙ quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. portabit nos de? salutis nr̃e. Esa. 46. qui portamini a meo vtero. Zach. 12. oẽs q leuabũt eũ. & aliqñ scribitur cũ lr̃a sin loco sámach. Nec. 4. Edificãtiũ muros & onera portantiũ. & inde מַעֲמָסָה maamasa. i. onus: seu onerosa vel onerosa. vt in eo. ponam ierusalem lapidem oneris.

Onerare

Portare leuare.

onus.

עָמֹק Aamac. profũdare. profundũ esse. profũde agere. Ps. 90. Nimis profunde facte sunt cogitationes tue. Esa. 8 Pete tibi signum a domino deo tuo in ꝑfundũ inferni. pro

Profunditas esse.

profūdat profūdū et

quo hebrei legunt.profundare in infernum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& in eo.29. Ve qui profundi eſtis corde.Et in eo.31. Sicut in profundū receſſeratis filii iſrael. Oſee.9.Profunde peccauerunt:ſicut in diebus gabaa.& inde

עָמֹק profūdus. profūditas

עָמֹק Aamoc .ideſt profundus ſeu profundum:vel profunditas.vt Leuit.13.Ipſamq; ſpeciem lepre humiliorē cute.i. profundiorem. Eccl's.7.Et alta profunditas:quis inueſtigabit eā.vbi ponitur etiam pro alta.iuxta illud iohānis.4.& puteus altus eſt.ideſt profundus.& in plurali

עֲמֻקִּים עֲמֻקֵי profunde.

עֲמֻקִּים Aamuchim ſiue עֲמֻקֵי Iimche.Prouer.20. Sicut aque profūde ſic conſilium in corde viri.Eſa.33.Populū alti ſermonis . Pro quo hebrei legunt.populum profundorū labio ſeu ſermone.Ezech.3. Non enim ad populum profundi ſermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum iſrael neq; ad populos multos profundi ſermonis.Et in genere feminino .

עֲמוּקָה profūda.

עֲמוּקָה aamuca . Ezech.23.Calicem ſororis tue bibes profundum & latum.Et in hebreo eſt generis feminini . Et in plu.feminino

עֲמֻקוֹת profūda.

עֲמֻקוֹת Aamucoth.Iob.12.Qui reuelat profunda de tenebris.& in lingua chaldaica dicitur

עֲמִיקָתָא עָמֹק deorſum. profūditas

עֲמִיקָתָא Amicatha.Dañ.2.Ipſe reuelat profūda.& inde עָמֹק oomec. ideſt profunditas ſeu profundum.Prouer.25 . Celum ſurſum & terra deorſum.Pro quo hebrei legunt . Celum ad altitudinem & terra ad profūditatem. Et in plurali ſcribitur

מַעֲמַקִּים profūda.

cum mem in principio & dicitur.מַעֲמַקִּים Maamachim.ps 129.De profundis clamaui ad te domine . & inde עֵמֶק

עֵמֶק vallis.

eemec.ideſt vallis a profunditate dicta.Geñ.14.In valle ſilueſtri.Et in eodem.vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.Ps.83.Diſpoſuit in valle lachrimarum. Eſa.17.Sicut querens ſpicas in valle Raphaim.& in plurali

עֲמָקִים valles.

עֲמָקִים aamachim.3.Regum.20. Deus montiū eſt deus eorum & nō deus vallium.

עָמַר Oppriměre p potentiam. In ſeruitutem redigere.

עָמַר Aamar. Opprimere.ſcilicet per potentiam .in ſeruitutem redigere.venundare.ſcilicet in ſeruum vel ancillā.Deut.21.Nec vendere poteris pecunia nec opprimere p potētiā. & in eo.24.& vendito eo accepit preciū .pro quo he.le.Et oppreſſerit eū:vel in ſeruitutem redegerit & vendiderit eū.Itē

עֹמֶר Gomor.

עֹמֶר oomer.genus mēſure capiēs decimā ptē ephi.p q'btūs hic.ipſū hebraicū poſuit.ſ.gomor.ſiue manipulū.Exo.16.Gomor per ſingula capita . & in eo .Et mēſi ſunt ad mēſurā gomor.& i eo.Gomor aūt decima ps eſt ephi.Signāt ēt māipulū.ſ.ſpicarū.Leuit.23.Feretis manipulos ſpicarū primitias meſſis vre.Quod in hebreo legitur ſingr.ſ.manipulū.& in eo.In quo obtuliſtis manipulū primitiarū.Deut.24.& oblitus manipulū reliqueris. Iob. 24.Et eſurientibus tulerūt ſpicas.pro quo he.le.& eſurientibus tulerūt manipulum.ſ.ſpicarū.Et in plu.

עֳמָרִים manipulus. Manipli

עֳמָרִים ooma rim.Ruth.2.Etiā ſi vobiſcū metere voluerit ne prohibeatis eā.pro quo he.le.Etiā ſi inter manipulos collegerit.Dicitur etiā

עָמִיר fenum.

עָמִיר Aamir.pro quo beatus hiero . tranſtulit fenum.Hiere. 9.Et quaſi fenū poſt tergū metentis.Amos.2. Plauſtrum onuſtū feno.Zach.12. Et ſicut facē ignis in feno.& inde verbum ſiue participium

מְעַמֵּר manipulos colligens. Lana.

מְעַמֵּר Meamer . ideſt manipulos faciens vel manipulos colligens. Ps . 28 . Et ſinum ſuū qui manipulos colligit. Item

עָמָר Lana.

עָמָר Aamar.In lingua chaldaica ſignificat lanam.Dañ.7.Et capilli capitis eius quaſi lana munda.

עָמִית proximus. Coherens

עָמִית Aamith.ſocius ſeu proximus.Leuit. 6 . Et negauerit proximo ſuo depoſitū.Et in eo.19.Cum vxore pximi tui nō coibis.Zach.13.Et ſup virū coherētē mihi.i.proximū meū.Itē

לְעֻמַּת Cum. Contra

עֻמַּת Vumath.cōtra.e regione.quomodo.& ſcribitur cū lamed in principio & dicitur לְעֻמַּת Leumath. Leuit.13.Et caudā totā cū renibus.1.Paralip.26 . Cuſtodiā cōtra cuſtodiam.Eccl's.7.Sicut enim hāc ſic & illā fecit deus.Pro quo he.le.Etiā hāc cōtra illam ſiue corā illa fecit deus.Ezech.1.Et rote pariter eleuabantur.pro quo he.le . Et rote eleuabantur contra ea ſiue e regione eorum . Et in eo.Pariter eleuabantur & rote.ſignāt ēt quomodo.Eccl's.5 quomodo venit ſic reuertetur.& in predicto loco ſcribitur ſine lamed in principio & preponitur ei dictio כְּ Col.pro quo he.le.totū ecōtra.vel totū e regione quod venit ſic vadit.ſed btūs hiero.trāſtulit ſenſū.Ponitur ēt p ſubter. Exo. 25.Subter coronā erunt circuli aurei.i.contra coronā vel e regione eius in parte inferiori.

quomodo

Subter.

ענן nubiū obducere. obnubilaſſe

עָנַן Aanan.obnubilare.ſeu nubiū obducere. augurari .hariolari.Geñ. 9.Cumq; obduxero nubibus celū . p quo he.le.Cūq; obnubilauero nube ſup terrā.& inde עָנָן aanan i.nubes.vt in predicto loco.& in eo. Apparebit arcus meus in nubibus.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. i nube. Exo.19.iam nūc veniā ad te in caligine nubis.Ezech.1.nubes magna & ignis.Signāt ēt augurari vel hariolari .Deut. 18.Aut qui hariolos ſciſcitetur. 4.Reg. 21.Et hariolatus ē & obſeruauit auguria.Eſa.2.Et augures habuerunt vt philiſtiim.De quo vide ſupra in dictione עַיִן oon.

Nubes.

hariolari. Augurari

ענב Aanab.vua. Deut.32.Et ſanguinē vue biberēt meraciſſimū.& in plu.

עֲנָבִים Aanabim.Geñ. 40.poſt floreſ vuas matureſcere. Leuit.25.& vuas primitiarū tuarum nō colliges. Oſee. 9.Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael.

ענב Aua.

עֲנָבִים Aue.

ענג aanag.delectari.deliciari .vel deliciis affluere. Deut. 28 Propter molliciem & teneritudinē.pro quo he.le .propter delicias & teneritudinē. ps.36.& delectare i dño.& in eo.& delectabūtur in multitudine pacis. Eſa.55. & delectabitur in craſſitudine aīa vra.& in eo.66.vt mulgeatis & delicijs affluatis ab oīmoda glia eius.& inde עֹנֶג aanog.i.delicioſus.ſeu delicatus.Deut. 28.Homo delicatus in te & luxurioſus.i.delicioſus & in ge.ſe.

עָנֻּגָה aanuga ſiue מְעֻנָּג meunaga. Deut. 28.tenera & delicata que ſup terrā ingredi nō valebat.Hiere.6.Specioſe & delicate aſſimilaui filiā ſion.& inde עֹנֶג oneg.i.delicie.delectatio.voluptas.Eſa.13. Et ſirenes in delubris voluptatis. & i eo.58.Et vocaberis ſabbatū delicatū.Scribitur ēt cū thau in principio & dicitur

תַּעֲנוּג Delicie

תַּעֲנוּג thaanug.Prouer.19.nō decēt ſtultū delicie.& in plu.

תַּעֲנוּגוֹת Delicie

תַּעֲנוּגוֹת Thaanugoth.ſiue

תַּעֲנוּגִים Delicie

תַּעֲנוּגִים Thaanugim.Eccl's.2.& delicias filiorum hominū.Canti.7.quā pulchra eſt & q̄ decora carissima in deliciis.

Fluere. Luxurioſus

Delicata.

Delicie Delicatus

ענד circūdare re.

עָנַד aanad.ligare.circūdare.Iob.31.Et circūdem illū quaſi coronam mihi.Prouer.6.& circunda gutturi tuo.

עָנָה reſpōdere.

עָנָה aana.reſpondere.exaudire.loqui.cantare.canere . teſtificari.humiliare.affligere.laborare.occupari. Geñ . 30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia mea.& in eo. 41.abſq; me deus reſpondebit proſpera pharaoni. Exo.19.Reſpondit q; omnis populus ſimul . & in eo.Et dñs reſpondebat ei. Iudi.5.Hec ſocrui verba reſpondit.1. Reg.28. & nō reſpondit ei dñs.3.Reg.18.& nō erat vox nec qui reſpōderet. Iob.4.Reſpondens autem eliphaz themanites dixit. Et i eo.5.voca ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat.Et in eo.11. Numquid qui multa loquitur nō audiet.p quo he.le.nunqd cui multa loqtur nō rñdebitur.vbi pōitur verbū paſſiuū.Et in eo.20.ſpūs itelligētie mee rñdebit mihi.ps.118. & rñdebo exprobrātib? mihi verbū.Prouer.26.ne rñdeas ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā ne efficiaris ei ſimilis:rñde ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā ne ſibi ſapiēs eſſe videatur.Eccl's.10.pecūie obediūt omnia.pro quo he.le . Et argentū ſiue pecunia reſpondet omnibus.ideſt coreſpondet omnibus.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Eſa.30.Statim vt audierit reſpondebit tibi . Ezech.14. Ego dñs reſpondebo ei.Ioel.2.& rñdit dñs . ſignificat ēt exaudire.i.reſpōdere deprecāti.3.Reg.18.Baal.

Exaudire. exaudi nos. Et in eo. Exaudi me dñe: exaudi me. ps. 4. cū i uocarē exaudiuit me deus iustitie mee. Ps. 16. Ego clamaui qm̄ exaudisti me de⁹. Ps. 19. Exaudiet illū de celo sctō suo. Ps. 117. Et exaudiuit me in latitudine dñs. Esa. 49. In tpe placito exaudiui te. Osee. 2. Exaudiā celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticū. i. correspōdebūt necessaris. & in eo. Et hec exaudient iezrael. sigñat ēt loqui vel dicere: vbi nulla precessit interrogatio. Deut. 26. & loqueris in

Loqui.

Dicere. conspectu dñi dei tui. 1. Reg. 9. Cūq; aspexisset samuel saulem dñs dixit ei. Iob. 3. & locutus est. Esa. 14. vniuersi respondebunt & dicēt tibi. i. loquētur. Et hic modus loquēdi habetur ēt in euāgelio vt ponatur respondere vbi nō precessit interrogatio. Mathei. 11. In illo tpe respondēs iesus dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre. & inde מַעֲנֶה Maane. i. respōsum seu respōsio. Iob. 32. Eo quod nō inuenissēt

מַעֲנֶה

responsum responsionem. Prouer. 15. Responsio mollis frangit iram. Mich. 3. Quia non est responsum dei. Itē עָנָה Aana. i. cātare. canere. Exo. 15. Quibus precinebat dicens. Et in eo. 32. Vocē cātātiū ego audio. Nu. 21. Ascēdat puteus cōcinebāt ei. 1. Reg. 21. Nōne huic cātabant per choros. & in titulo ps 87. Vbi dr̄ in finē pro maalath ad respōdēdū. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. victori sup chorū ad precinendū. ps. 146. Preciníte dño in confessione. Esa. 15. Et respondebunt vlule in edibus eorum. pro quo he. le. & cātabunt vlule in edibus eorū. vnde sequitur. & sirenes in delubris voluptatis. s. cātabūt. Et in eo. 27. Vinea meri cantabitur ei. Hiere. 25. Celeuma quasi calcātiū cōcinetur. Osee. 2. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue. Sigñat ēt quēcūq; clamorē. Exo. 32. Non est clamor adhortantiū ad fugam: nec vociferatio cōpellentiū ad fugā. Significat ēt testificari vel testimoniū dicere. Geñ. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. Pro quo he. le. & testificabitur mihi iustitia mea in die crastina. Exo. 20. Non loquaris cōtra proximū tuū falsum testimoniū. i. ne testificeris. Deut. 19. Si steterit testis, mendax contra hominem accusans eū. i. testificans contra eum. & in eo. Inuenerūt falsum testē dixisse cōtra frēm suū 1. Reg. 12. Loquimini de me corā dño. idest testificamini vl testimoniū dicite de me. Iob. 16. Aduersus faciem meā contradicēs mihi. pro quo he. le. In facie mea testificatur. s. contra me. Esa. 59. Et peccata nostra responderunt nobis. Pro quo he. le. Testificata sunt cōtra nos. Hiere. 14. Si iniquitates nr̄e responderūt nobis. i. testificate sunt cōtra nos. Osee 5. & rñdebit arrogātia israel in facie eius. i. testificabitur. Abach. 2. Et lignū quod inter iuncturas edificii est respondebit ei. Pro quo he. le. Testificabitur ei. Pōt ēt sigñare respondere: sicut est in littera nostra: vt supra dictum est. Item

Clamor. Vociferatio. Testificari

עָנָה Iina. i. hūiliare vel affligere. siue opprimere. Geñ. 16. Affligente igitur eam sara fugam iniit. Et in eo. Et humiliare sub manu eius. & in eo. 31. Si afflixeris filias meas. Et in eo. 34. vi opprimens virginē. Exo. 10. Vsq; quo nō vis subiici mihi. i. humiliari. & in eo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. idest non affligetis. & i eo. Si leseritis eos. Leuit. 23. omnis anima que afflicta nō fuerit. & in eo. Et affligetis animas vestras. Deut. 8. Et afflixit te penuria. Ruth. 1. quā dominus humiliauit. 3. Reg. 2. & sustinuisti laborem in omnibus in quibus laborauit pater meus. pro quo he. le. Afflictus es in oībus quibus afflictus est pater meus. & in eo. 11. Et affligam semen dauid super hoc. Ps. 54. Humiliabā in ieiunio animā meā. Ps. 54. Exaudiet deus & humiliabit illos. Ps. 101. Respondit ei in via virtutis sue. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Afflixit in via fortitudinem meā. ps. 115. Ego autē humiliatus sum nimis. ps. 118. Ante q̄ humiliarer ego deliqui. Potest etiā legi secūdū primā significationē sic. s. anteqū respondere siue anteqū exaudirem. Vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Ante quam audirē ego ignoraui. Et in eo. Bonum mihi quia humiliasti me. Prouer. 15. Mens iusti meditatur obedientiā. pro quo he. le. meditatur ad humiliādū. i. meditatur ad humiliandū semetipsum. Potest etiā legi sic. mens iusti meditatur ad respondendū. Esa. 25. Propaginem fortium macescere faciet. pro quo he. le. Propaginē fortiū humiliabit. Et in eo. 31. & a multitndine eorum non pauebit. pro quo he. le. Et a multitudine corū non humiliabitur. Et in eodē. 45. Humiliabimus aīas nostras. & in eo. 53. oblatus ē quia ipse voluit. Pro quo he. le. oblatus est & ipse humiliatus est i. dest humiliauit se. vnde Apostolus ad philipēn. 2. cap. humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortē. Esa. 58. Et animā afflictā repleueris. Zach. 10. Affligētur quia non est eis pastus. & inde עֳנִי Oni: siue עֲנוּת Enuth. i. afflictio. humilitas. paupertas. Geñ. 16. Eo quod audierit dñs afflictionē tuā. Et in eo. 41. Creseere me fecit deus in terra paupertatis mee. Exo. 3. Vidi afflictionē populi mei in egypto. Deut. 16. Septē diebus comedes absq; fermēto afflictionis panē. Iob. 36. Eripiet de angustia sua pauperē. pro quo he. le. eripiet ab afflictiōe sua. vl de depauptate sua pauperē Et in eo. Hanc enī cepisti sequi post miseriā. i. post afflictionē vel paupertatē. Ps. 21. Et a cornibus vnicornīū humilitatem meā. & in eo. Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperis. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trā stulit. modestiam pauperis. i. humilitatē pauperis. Ps. 131. Memento domine dauid & oīs mansuetudinis eius. p quo btūs Hiero. trāstulit. & oīs afflictionis eius. & inde עָנִי aani. i. paup. humilis. egenus. afflictus. Exo. 22. Si pecuniā mutuā dederis populo meo pauperi. Ps. 9. Dum superbit impius incenditur pauper. ps. 17. Qm̄ tu populū humilē saluū facies. ps. 69. Ego vero egenus & pauper. Ps. 87. pauper sum ego. Ezech. 16. Et manū egeno & pauperi nō porrigebat. Soph. 3. Et relinquā in medio tui populū pauperem & egenū. Zach. 9. Ipse pauper & ascendens super asinam. & i plu. עֲנִיִּים Aaniim. Ps. 11. Propter miseriā inopū & gemitū pauperū. Esa. 41. Egeni & pauperes querunt aquas. Et in genere femínino עֲנִיָּה Ania. i. paupercula. Esa. 10. Pauperecula anathoth. & in eo. 51. Audi paupercula & ebria non a vino. & in eo. 54. Paupercula paupertate conuulsa. & inde עֲנָוָה Aanaua. i. humilitas. māsuetudo. modestia. ps. 17. & disciplina tua ipsa me docebit. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et mansuetudo tua multiplicabit me. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudinē & iustitiam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. & inde עָנָו Aanau. i. mitis. mansuetus. humilis. Nu. 12. Erat enim moyses vir mitissimus sup oēs hoīes. & in plu. עֲנָוִים Aanauim. ps. 21. Edent paupes & saturabūtur. pro q̄ btūs hiero. i psal. iuxta he. ve. trāstulit. comedēt mites & saturabūtur. ps. 24. Dirget māsuetos in iudicio & docebit mites vias suas. Prouer. 16. Melius est humiliari cū mitibus. & ide תַּעֲנִית Thaanith idest afflictio vel ieiunium. Esdre. 9. & in sacrifitio vespertino surrexi de afflictione mea. Significat ēt p̄dicta dictio עָנָה Aana. laborare. vel occupari aut negociari. Eccls. 1. Hāc occupationē pessimā dedit deus filiis hoīm vt occuparentur in ea. & in eo. 5. eo quod deus occupet deliciis cor illius. & inde עִנְיָן Iinian. i. labor. occupatio. negocium. cura. Eccls. 1. Hanc occupationē pessimā dedit deus filiis hoīm. & in eo. 2. Cūcti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Pro quo he. le. Quia cuncti dies eius dolorosi: & ira seu indignatio negociū eius seu occupatio eius. & in eo. Peccatori autem dedit afflictionem & curam superfluam. vbi p eo

Affligere. Humiliare. opprimere Subticere Nocere.

Afflictio Paupertas

Miseria. Humilitas

Pauper. Egenus.

paupercula

Mansuetudo Modestia

mitissimus Mites. mansuetus

afflictio.

Occupatio

afflictio cura.

quod in littera nostra est afflictionē & curā superfluā in hebreo est vna sola dictio.s. עָנִין Inian.& in eodē.5. Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt distendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē seu negociū quod dedit deꝰ filiis hoim vt occupētur vel negociētur in ea.vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū.& in eo.5. Multas curas sequūtur sōnia.vbi ponitur ꝓ curis.& in eo.8. Et itelligerem afflictionē que versatur in terra. Itē מְעֻנָה Maane.i. Jugerū.s. agri:quod par boū i die potest arare.aut sulcus.s. qui fit cū aratro.1.Reg.14. In media parte iugeris quā par boū in die arare consueuit. p̄s.128. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores:prolōgauerūt iniquitatē suam.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Supra dorsum meū arauerunt arantes:prolongauerunt sulcum suū. Item לְמַעַן Lemaan.i.propterea:ꝓpter quod.vt.ideo.idcirco.Iob.18. Nunquid propter te derelinquetur terra.p̄s.51. Vt iustificēris in sermonibus tuis.Prouer.16. Vniuersa propter semetip̄m operatꝰ est dñs. Vide etiam de hoc supra in dictione מַעַן Maan.

Jugerū. Sulcus. Propter. Vt.

עָנָף Aanaph.ramus.propago.frōdes. Leuit.23. Et ramos ligni densarū frondiū. p̄s.79. Et arbusta eius cedros dei. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Et rami illius cedri dei. Ezech. 17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē.19. Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis.& in eodem.36.vos autem montes israel ramos vestros germinetis.Malach.4.Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt.Radicem & ramum.

Ramus. arbusta. Frondes. Germen.

עָנַק Aanac. onerare. circūligare.s.collo. Deut.15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū s.muneribꝰ& viatico:vt portet secū. p̄s.72. Ideo tenuit eos superbia.i.circūligauit eos superbia. Et inde עֲנָק Aanac.i. torques seu monile quod collo circunligatur. Canti.4. Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim.Prouer.1. Et torques collo tuo. Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth :secundū terminationē femininorū . Iudi .8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Est etiā עֲנָק Aanac nomen ꝓprium viri magne state.Nu.13. Vbi erāt achiman & sisai & tholmai filii enac. Et in eodem. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enac de genere gigāteo.

Onerare. circūligat. Torques. Enac. Gigas.

עָנַשׁ Aanas.mulctare,cōdēnare.dānare. Exo. 21. Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt. Et mulctabunt eū siue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit. Deut.22. Condēnātes insuper centum siclis argenti.2.Paralipo.36. Et condēnauit terram centum talentis.Prouer.17. Non est bonum dānum inferre iusto.i.non est bonū condēnare vel dānare iustum: siue iusto. nā in hebreo est datiui casus. & in eodē.22. Innocens ptrāsiit & afflictus est dāno.i.dānatus est. Amos 2. Vinum dānatorū bibebant. Et inde עֹנֶשׁ Oones.i.dānū seu mulcta. 4.Reg.23. Et iposuit mulctā terre centū talēta.

Mulctare. condēnat. Damnū inferre. Mulcta.

עָסַס Aasas.calcare. conculcare. comprimere. Et scribitur cum simplici sámach. vt Malach. 4. Et calcabitis impios.Et inde עֲסִיס Aasis.i.mustum seu succus dulcis:eo qđ fit cōculcatione vel compressione.Canti.8.Et mustum malorum granatorum meorū.Esa.29. Et quasi musto sanguine suo inebriabūtur. Ioel.1. Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem.3. Stillabunt montes dulcedinem.

Calcare. Mustum. Dulcedo

עֹפָא Oopha.Ramus.seu frōdes.& solum inuenitur in numero plurali.s. עֹפָאִים Oophaim. p̄s.103. De medio petrarum dabunt uoces.Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit. De medio nemorum dabunt voces. Et aliquādo scribitur sine aleph. Dani. 4. Folia eius pulcherrima.

Rami. Ramus. Folia.

עָפַל Aaphal.contenebrari.incredulum esse. Nu.14. At illi cōtenebrati ascenderunt in verticem montis. Abach. 2. Ecce qui incredulus est non erit recta anima eiꝰ in semet ipso. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt ꝙ significat elationem vel superbiam.Et inde עֹפֶל Oophel.i.tenebrosum.Esa.32. Tenebre & palpatio facte sunt super spelūcas. Hebrei vero dicunt ꝙ significat turrem vel fortalicīū. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus super predicto loco sic ait.lxx.pro tenebris & palpatione que facte sunt super spelūcas in sempiternum:transtulerunt.Et erunt ille spelunce vsq̄ in eternum.Quod in hebreo dicitur עֹפֶל Oophel:& בָּחַן Baan quas hebrei duas turres in ierusalem fuisse arbitrātur excelsas atq̄ firmissimas:q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interp̄tatur tenebre siue nubilū: qđ vsq̄ ad nubes eri geret caput:altera ꝓbamētū & firmitas.siue vt symmachus vertit inquisitio:eo quod in contēplando culmine eius occulti fallerētur. Hec hieronymus.Mich. 4. Et tu turris gregis nebulosa. Ponitur etiam pro vespera. 4.Reg.5. Cūq̄ veniret iam vesperi. Est etiam עֹפֶל Oophel.nomē propriū turris vel arcis.2.Paralipo.27. Et in muro ophel multa cōstruxit.& in eodē.33. Vsq̄ ad ophel exaltauit illum. Nec.3. Nathinei autem habitabant in ophel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad instat turris & arcis. vt in eodem . A turre magna & eminenti vsq̄ ad murum templi. Item עָפָל Aapol.infirmitas anus:quam ficum vocāt.& solū inuenitur in numero plurali.s. עֲפָלִים Aapolim. quam infirmitatem translatio nostra circūloquendo exprimit. Deut.28. Percutiat te dñs vlcere egypti & partem corporis per quā stercora digeruntur.i.Reg.5. Et percussit in secretiori parte natium.

cōtenebrati nebulosa. Vesper. Ophel. Templus. Ficus infirmitas. Ficus.

עָפְעַף Aaphaph.palpebra.& solū inuenitur in numero plurali.p̄s.131. Et palpebris meis dormitationē. De quo vide supra in dictione צִיץ Ooph.

Palpebra

עָפָר Aaphar.Puluis.terra. Geñ. 2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre.Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dñs deus hominē puluerem de terra. & in eodem .3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris . Nu.23. Quis dinumerare possit puluerem Iacob.Deut. 9. Omīno qs̄q̄ in puluerē redigēs. Iob. 28. Ferrū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere.Nu.19. Tolletisq̄ de cineribꝰ combustionis atq̄ peccati.Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob. 28. Et glebe illius aurū. vbi ponitur ꝓ glebis. Prouer. 8. Et cardines orbis terrarū. Et inde verbū עָפַר Iaphar.qđ significat puluerizare.i. puluerē vel terrā spargere. 2. Reg. 16. Terrāq̄ spargens. Pro quo hebrei legunt. Et puluerizabat puluere. Et inde עָפְרַת Ophereth.i.plumbū:eo quod habet plurimā partē terrestris elemēti. Exo.15. Submersi sūt quasi plūbum in aquis vehemētibus. Iob. 29. Stillo ferreo & plūbi lamina. Hiere. 6. Consumptū est plūbum. Zach. 5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עָפַר Oopher .i. hinulus. Canti. 6. Similis est dilectus meꝰ capree hinuloq̄ ceruorū. Et in plurali עֲפָרִים Oopharim. vt in eodem. 4. Duo vbera tua sicut duo hinuli.

Limus. Puluis. Terra Cinis . Glebe. Terre. Terrā spargere Plumbum . Hinulus . Hinuli.

עֵץ Ees.lignum.arbor. Geñ. 1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus suum.& in eodē.18. Et requiescite subarbore. Leuit. 23. Fructꝰ arboris pulcherrime. Deut. 28. Omēs arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōsumet Scribitur etiā cum he in fine. Hiere. 5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt. Cedite lignum .i. ligna. Vbi secundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie persone: quia

Lignum . arbor.

scribitur sine puncto mapic. Osee. 4. Populus meus in li-
עֲצִים Ligna. gno suo interrogat. Et in plurali עֲצִים Eesim. Geñ. 22. Cũ-
q; concidisset ligna in holocaustum. & in eodẽ. Ecce inquit
ignis & ligna. Ios. 9. Ligna cedant aquasq; comportẽt. ps.
עֵץ manubriũ. Hastile. 103. Saturabuntur ligna campi. Significat etiam עֵץ Ees ma
nubriũ securis: siue hastile lãcee. Deut. 19. Ferrumq; lapsum
de manubrio amicũ eius percusserit. 1. Reg. 17. Hastile au
tem lancee eius erat quasi liciatorium texentium.

עָצַב Contristar. Aasab. contristare. mestum esse. dolere. ad iracundiam
prouocare. affligere. laborare. Geñ. 6. Et tactus dolore
cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contristatus est in corde
suo. Et loquitur de deo more humano. & in eodem. 34. Ira
ti sũt valde. Pro quo hebrei legũt. Cõtristari sunt viri & ira
ti sunt valde. & in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo he-
brei legunt. Et nunc nolite contristari. & in eodem. Contri
Dolere. status est enim super dauid. 2. Reg. 19. Dolet rex super filio
suo. 3. Reg. 1. Nec corripuit eum pater suus. i. nec cõtristauit
1. Paralipo. 4. & feceris me a malitia nõ oppr imi. Pro quo
Mestũ esse. hebrei legunt. non contristari. Esa. 54. Merentem spũ vo-
cauit te dñs. signat etiã affligere. ps. 55. Tota die verba mea
execrabãtur. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trã-
Affligere. stulit. Tota die sermonibus me affligebant. Eccls. 10. Qui
transfert lapides affligetur in eis. Esa. 63. Ipsi autem ad ira-
cundiam prouocauerunt & afflixerũt spũm sancti eius. Signi
ficat etiam laborare vel facere. Iob. 10. Manus tue fecerunt
Facere עָצַב עֶצֶב Dolor. Afflictio me & plasmauerũt me. Et inde עֶצֶב Eesseb. siue עֵצֶב Oosseb.
i. dolor. afflictio. tristitia. labor. Geñ. 3. In dolore paries fili-
os. 1. Paralipo. 4. Quia peperi eũ i dolore. Prouer. 10. Nec
Dolor. Afflictio. sociabitur cũ eo afflictio. & in eodem. 15. Et sermo durus su
scitat furorẽ. Pro quo hebrei legunt. Et sermo tristis aut ser
mo afflictionis vel doloris suscitat furorem. Esa. 14. Cũ re-
Labor. quiem dederit tibi dñs de labore tuo. Scribitur etiã cũ thau
in principio & dicitur עֲצֶבֶת Aasabeth. vt in eodem. 10. Qui
עֲצֶבֶת Dolor Meror ãnuit oculo dabit dolorẽ. & in eodẽ. 15. Et in merore animi
deficitur spũs. Scribitur etiã quãdoq; cũ mẽ in principio &
מַעֲצֵבָה Dolor. he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaseba. Esa. 50. In doloribus
dormietis. Quod i hebreo legitur singulariter. s. in dolore
עַצְבוֹת opera. Dolores. cõtritiões. vel in tristitia aut in afflictiõe dormietis. Et i plurali עַצְבוֹת
Aaseboth. Iob. 9. Verebar omia opera mea. Pro quo he. le.
Verebar omes labores vel dolores meos. ps. 146. Et alligat
contritiones eorũ. idest dolores eorum. Et aliquãdo scribi
tur cũ nũ in fine & dicitur עַצְבֹן Iisabon. Geñ. 3. Multipli-
עַצְבֹן Dolores Labores. cabo erũnas tuas. p quo hebrei legũt. Labores vel dolores
tuos. & in eodem. In laboribus comedes ex ea. & in eodem.
5. Iste cõsolabitur nos ab operibus nostris & laboribus ma
nuũ nostrarũ. Significat etiã עֶצֶב Eesseb. substãtiã vel pecu-
עֶצֶב Labores niã labore acquisitã. Prouer. 5. Et labores tui sint in domo
aliena. i. substãtia tua. Esa. 58. Et omnes debitores vestros
Pecunie. repetitis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vras
עֵצֶב vas fictile. siue substantiã vestram repetitis. Ponitur etiam עֵצֶב Eesseb
pro vase fictili. Hiere. 22. Nunquid vas fictile atq; contritũ
Iniquitas Idolum. iste ieconias. Significat etiã idolum vel simulachrũ. ps. 138.
Et vide si via iniquitatis in me est. Pro quo beatus hiero. in
psal. iuxta he. ve. transtulit. Et vide si via idoli in me est. Esa.
48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in he-
breo legitur singulariter. s. idolũ meum fecit hec. Et in plura-
li עֲצַבִּים Aaseboth. siue עֲצַבִּים Asabim. ps. 15. Multiplicate
עֲצֻבוֹת עֲצַבִּים Idola sunt infirmitates eorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iux-
ta he. ve. transtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Potest
etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates corũ.
ps. 105. Quas sacrificauerunt sculptilibus chanaam. ps. 113.
Sculptilia simulachra Simulachra gentium argentum & aurum. Osee. 4. Partí-
ceps idolorum ephraim. Et inde verbum tertie coniugatio

nis: quod significat idolatrare siue idola colere. Hiere. 44.
faciemus ei placentas ad colendum eam.

עֵצֶד Aasad. ascia instrumẽtum fabri. Et scribitur cum mẽ
in principio & dicitur מֵעֵצֶד Maasad. Hiere. 10. Opus
manuũ artificis in ascia. In alio vero loco btus hieronymus
transtulit. lima. Esa. 44. Faber ferrarius lima operatus est.

עָצָה Aasa. Claudere. s. oculos. Prouer. 16. qui attonitis ocu
lis cogitat praua. Pro quo hebrei legunt. Qui claudit
oculos suos ad cogitandũ praua. Item עֲצָה Aase. i. spina dor
si. Leuit. 15. Et caudam totam cum renibus. Pro quo hebrei
legunt. Et caudam totam iuxta spinam diuidat eam. Et est
idem sensus cum littera nostra.

עָצֵל Aasel. piger. Prouer. 16. vade ad formicam o piger. &
in eo. 16. Sic piger his qui miserũt eũ. Et inde עֲצֵלָה
Eesla. siue עֲצֵלוּת Aasluth. i. pigredo siue pigritia. Prouer.
19. Pigredo imittit soporem. & in eodem. 31. Et panẽ ocio-
sa non comedit. Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie
seu ociositatis nõ comedit. Et i plurali עֲצַלְתַּיִם Aasalthaim
Eccls. 10. In pigritiis humiliabitur cõtignatio. Et inde ver
bum pigritare seu pigrum esse. Iudi. 18. Nolite cessare: ea-
mus & possideamus terram. i. nolite pigritare. siue nolite
ociosi esse.

עָצַם Aasam. fortificare. roborare. prcualere. superare. po-
tentiorem esse. Multiplicari. claudere. s. oculos. Geñ.
26. Quoniã potẽtior nobis factus es valde. Exo. 1. Ac robo
rati nimis impleuerunt terram. ps. 37. Inimici autẽ mei vi
uunt & cõfirmati sũt. Pro quo btus hiero i. psal. iuxta he. ve.
transtulit. Inimici autẽ mei viuẽtes cõfortati sunt. ps. 104.
Et firmauit eũ super inimicos eius. i. cõfortauit eum. Dañ.
11. Et superabit in modico populo. Significat etiã multipli
care. Hiere. 15. Multiplicate sunt mihi vidue eius super are-
nam maris. & in eodẽ. 30. Dura facta sunt peccata tua. Pro
quo hebrei legunt. Multiplicata seu cõfortata sunt peccata
tua. Et inde עָצוּם Aasum. i. fortis. robustus. multiplicatus.
Exo. 1. Ecce populus israel mult9 & fortior nobis est. Nu. 32.
Et erat illis i iumẽtis infinita substãtia. Pro quo he. le. Mul
ta nimis. & in plurali עֲצוּמִים Aasumim. ps. 9. Et cadet cum
dñatus fuerit pauperum. Pro quo beat9 hiero. in psal. iuxta
he. ve. transtulit. Et irruet viribus suis valẽter. Potest etiam
legi. Et irruet siue cadet fortib9 suis vl robustis suis. Prouer.
7. Et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. & in eodẽ. 18. Et
inter potentes quoq; diiudicat. Amos. 5. Et fortia peccata
vestra. Zach. 8. Et venient populi multi & gentes robuste.
Et inde עֹצֶם Oosem. i. fortitudo. robur. Deut. 8. Fortitudo
mea & robur manꝰ mee. Iob. 21. Iste moritur robustus. Pro
quo hebrei legũt. Iste moritur in fortitudine vel in robore.
Scribitur etiam cũ he vel thau in fine. Esa. 40. Fortitudinẽ
& roborẽ multiplicat. & i eodẽ. 41. Afferte si quid forte ha
betis dicit rex iacob. Vbi illud forte nõ est aduerbium dubi
tandi: sed est nomen adiectiuũ quasi diceret. Afferte si quid
validũ & forte habetis ad satisfaciẽdũ pro vobis. & in eodẽ.
47. Propter duritiam incantatorũ tuorũ vehementer. Pro
quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinẽ
incantatorum tuorum seu incantationũ tuarum. Naũ. 3. In
ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiã cũ thau in principio
& dicitur תְּעֻצוּמָה Thaasuma. i. fortitudo. cuiꝰ plurale habe-
tur. ps. 67. Vbi dicitur ipse dabit virtutẽ & fortitudinẽ ple-
bi sue. Pro quo he. le. Ipse dabit virtutẽ & fortitudines ple.
bi sue. Et inde עֶצֶם Eesem. i. os ab osse: eo quod est durũ &
forte. Gen. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis. & in eodem. 29.
Os meũ es & caro mea. 2. Reg. 5. Os tuũ & caro tua sumus
ps. 101. Ab desit os meũ carni mee. ps. 138. Nõ est occultatũ
os meũ a te. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Nou

Colere idola
עָצַד
Ascia Lima
עֵצָה
Claudere
Spina
עֶצֶל
Piger
עֲצֵלָה
עֲצַלְתַּיִם
Pigredo Pigritia Pigritie
Pigritari
עָצַם
Potẽtior esse Roborare
Firmare
Multiplicari
עָצוּם
Fortis Multum
עֲצוּמִים
vires Fortes Fortissimi Potentes
Robuste
עֹצֶם
Fortitudo
Robur Forte
Duritia
תְּעֻצוּמָה
Fortitudo
עֶצֶם
Os

עֶצֶם Substātia

est occultata substantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם Eésem dicitur substantia. Et in plurali עֲצָמוֹת Aasamoth. secundum terminationem pluralē femininorū. Exo. 13. Tulit quoq; moyses ossa ioseph secum. p̄s. 21. Dinumerauerūt omnia ossa mea. Esa. 66. Et ossa vestra quasi herba germinabunt. Ezech. 37. Qui erat plenus ossibus. Reperitur etiā עַצְמִים Aasamim. in gñē masculino. Geñ. 2. Hoc nūc os ex ossibus meis. Eccl's. 11. Et qua ratione compingantur ossa in ventre pregnantis. Et inde verbum עָצַם Iisem. i. exossare. Hiere. 50. Iste nouissimus exossauit eum nabuchodonosor rex babylonis. Ponitur etiāעֶצֶם Eésem pro ebore: quod est os elephātis. Threñ. 4. Rubicūdiores ebore ātiquo. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat totū hominem seu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Rubescūt corpore magis quā gēme. s. rubicūde. Itē עֶצֶם Eésem. i. idem. ipsemet. Geñ. 7. In articulo diei illi? in gressus est noe. i. in eodem die. siue in ipsomet die. & in eodem. 17. In ipsa die sicut p̄ceperat ei deus. & in eodē. Eadē die circuncisus est abraam. Exo. 24. Et quasi celum cū serenum est. Pro quo hebrei legunt. Et quasi ipsummet celū. siue quasi substātia celi. Item עָצַם Iisem. i. claudere. s. oculos. Esa. 29. Claudit oculos vestros. & in eodē. 33. & claudit oculos suos ne videat malum.

Ossa

Ossa

Exossare.

Ebur

Idem. Ipsa Eadem.

Claudere

עָצַר Aasar. detinere. retinere. cōtinere. prohibere. cessare. claudere. concludere. obsidere. dñari. Nu. 16. Et plaga cessauit. i. retenta est. Et in eodem. Postq̄ quieuit interitus. i. postq̄ retenta est plaga. Iudi. 13. Obsecro te vt aquiescas p̄cibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obsecro te. i. detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nō comedam panes tuos. i. si me detines. 1. Reg. 21. Et quidē si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius tertio 4. Reg. 4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qd precipio tibi. Pro quo hebrei legūt. Nec detineris mihi vt ascēdam. i. super assumi. nisi dixero tibi. & in eo. 18. Ne occupet te pluuia. i. ne detineat te. 2. Paralip. 13. Necvaluit vltra resistere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit virtutem aut vires hieroboā. & in eodem. 20. Nec potuerūt ire in tharsis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerūt virtutem eundi in tharsis. Iob. 12. Si continuerit aquas: omnia siccabuntur. & in eodem. 29. Principes cessabant loqui. Ps. 105. Et cessauit quassatio. Dañ. 10. Et nihil in me remāsit virīū. Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutē vel vires. Significat etiam claudere. vel obsidere. Geñ. 16. Ecce cōclusit me dñs ne parerem. Hebrei tamē legunt phibuit me. Et in eodem. 20. Cōcluserat enim dñs omnē vuluā domus abimelech. Deut. 11. Iratusq̄ dñs claudat celum. 1. Reg. 21. Erat autem vir quidā de seruis saul in die illa intus in tabernaculo dñi. i. clausus in tabernaculo dñi. 3. Reg. 8. Si clausum fuerit celum. 4. Reg. 17. Obsedit eum & vinctū misit in carcerē. Et inde עָצוּר Aasur. i. clausus siue retētus. Deut. 32. Et clausi quoq̄ defecerūt. De quo vide supra in dictiōe עָזַר Aazar. Hiere. 20. Quasi ignis stuans claususq̄ in ossibus meis. Et in eodem. 39. Cum clausus esset in vestibulo carceris. Et in de עֲצֻרָה Oósser. i. retentio. siue clausura. Prouer. 30. Os vulue. i. clausura matricis. Ponitur etiam pro angustia. Esa. 53. De angustia & de iudicio sublat? est. & inde מַעְצָר Maasor. i. detentio siue phibitio. 1. Reg. 14. Quia non est dño difficile saluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei legunt. Quia non est dño detētio seu prohibitio vt saluet vel in multis vel in paucis. Prouer. 25. Qui nō potest in loquēdo cohibere spūm suum. Pro quo hebrei legunt. Cui nō est prohibitio spūi eius. Et est sensus sicut in littera nostra. Et inde עֲצָרָה Aasara. siue עֲצֶרֶת Aaséreth. i. cetus siue collectio vel concursus populi in vnū locum. Leuit. 23. Est enim cetus atq̄ collectio. Esa. 1. Iniqui sūt cetus vi. Hiere. 9. Quia omnes adulteri sunt & cetus preuaricatorū. Ioel. 1. vocate cetum. Item עָצַר Aasar. Dñari. preualere. 1. Reg. 9. Iste dñabitur populo meo. 2. Paralipo. 14. Non prevalcat contra te homo. Et inde עֹצֶר Eéser. i. dñium siue regnū. Beat? hieronymus trāstulit opes. Iudi. 18. Magnarūq̄ opum. p quo hebrei legunt. possidens regnum vel dominium.

Cessare Quiescere Retinere Detinere

Continere vel facere

Cessare

Claudere

Claudere,

Obsidere

Clausus,

Clausura. Angustia.

Difficile

Detētio.

Prohibere

עָקַב Aacab. supplantare. inuestigare. Geñ. 27. Et supplantauit me en altera vice. Hiere. 9. Omnis frater supplātans supplantauit. Osee. 6. Supplantata sanguine. Et in eo. 12. In vtero supplantauit fratrē suū. i. plantam pedis eius tenuit. Ponitur etiam pro inuestigare. Iob. 37. Et non inuestigabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עָקֵב Aacheb. siue עֲקֵב Eécheb. i. calcaneus. plāta. s. pedis. aut vestigiū: seu retributio. Geñ. 3. Tu insidiaberis calcaneo eius. & in eodē. 25. Plantam fratris tenebat manu. Iob. 18. Tenebitur planta illius laqueo. Ps. 40. Magnificauit super me supplantatione. Item. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Leuauit contra me plantam. p̄s. 48. Iniquitas calcanei mei circundabit me. p̄s. 69. Auertantur statim erubescentes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Reuertantur ad vestigiū confusionis suę. p̄s. 118. Et exquirā eam semp. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et custodiam eam per vestigiū. Et in plurali declinatur tam masculine q̄ femininе. masculine. Canti. 1. Abi post vestigia gregū tuorum. feminine. vt p̄s. 76. Et vestigia tua non cognoscentur. p̄s. 88. Quod exprobrauerūt cōmutationem x̄pi tui. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui exprobrauerunt vestigia x̄pi tui. Significat etiam posteriorē seu extremā partē vel finē alicui? rei: sicut planta est extrema pars corporis. vt Geñ. 49. Et ipe accingetur retrorsum. i. accingetur posterior. Ios. 8. Ita vt nouissimi multitudinis occidentalē plagam vrbis attingerent. p̄s. 39. Ferant cōfestim confusionē suā. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Pereant post confusionē suam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. Et quia retributio datur post laborē: ideo ponitur etiā pro retributione vel mercede laboris. Deut. 7. Si postq̄ audieris hec iudicia. p quo he. le. Et erit merces seu retributio si audieritis iudicia hec p̄s. 18. In custodiēdis illis retributio multa. p̄s. 118. Inclina cor meū ad faciendas iustificationes tuas in eternū. ppter retributionē. & beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Inclinaui cor meū vt facerem iustitias tuas propter eternā retributionem. Potest etiam legi sic. Ad eternum vestigiū: siue ad seculi finē. i. vsq̄ ad seculi finē. Significat etiā ppter ppterea. eo quod. Geñ. 26. Eo qd obedierit abraā voci mee Nu. 14. Seruū meū caleb qui plenus alio spū. p quo he. le. & seru? me? caleb eo q̄ fuit ali? spūs cū eo. Itē עָקֹב Aacob. i. prauus seu iniquus. Esa. 40. Et erunt prava in directa. Hiere. 17. Prauū est cor hois & inscrutabile. & inde עֲקֻבָּה Aocoba. i. insidie seu insidiose. 4. Reg. 10. porro iehu faciebat hoc insidiose. Et secundū hoc significatū. Osee. 6. Vbi nos hēmus supplātata sanguine: pōt ēt legi. insidiatrix sanguini. עָקַד Aacad. ligare. alligare. vincire. Geñ. zz. cūq̄ alligasset Isaac filiū suū. & inde עֵקֶר Eécher. i. camera. seu loc? vbi pastores solent oues ligare vt tōdeātur. 4. Reg. 10. Cūq̄ venisset ad cameram pastorum. Et inde עָקֹד Aacod. i. animal maculosū qd habet maculas diue si coloris circūligatas corpori seu pedibus. Geñ. 30. Maculosa & varia & diuerso colore respersa. Et in eodem. 31. Alba queq̄ accipes p mercede: omnes greges alba pepererunt. p quo hebrei legūt. Maculosa seu varia. i. habentia maculas albas. & in eodem. Varios & maculosos ac diuersorum colorum.

Supplātare

Inuestigare

Calcaneus Planta

Vestigiū.

Vestigia

Retrorsum Posterior Nouissimi

Post. Finis.

retributio.

eo q̄.

עָקֹב Prauus.

עֲקֻבָּה Insidie

עָקַד Alligare

עֵקֶר camera

עָקֹד maculosus

עָקָה Aache.antemurale. siue paruꝰ murus: qui tecto ante ponitur:ne quis inde cadat.& scribitur cum mē in principio & dicitur מָעָקָה Maache. Deut.22. Cum edificaueris domū nouam:facies murum tecti per circuitum. Et solū inuenitur in predicto loco.

Murus.

עָמַל Aacal.peruertere.cuius participium passiuū secunde coniugationis.s.מְעוּעָמָל Meucal habetur.Abach.i.vbi dicitur ꝓpterea egredietur iudicium peruersum. Et inde עֲקַלְתוֹן Aacalathō.i.peruersus siue tortuosus.Esa.27.Et super per leuiathā serpentem tortuosum.Et inde עֲקַלָּקַלָּה Aacalcala,cū duplici coph & cū duplici lamed. i.puersum:prauū deuiū. Et solum inuenitur in numero plurali.s. עֲקַלְקַלּוֹת Aacalcaloth. Iudi.5. Ambulauerunt per calles deuios.ps. 124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Qui autem declināt ad prauitates suas.

Peruersū
Tortuosus
Deuia.
prauitates

עָקַר aacar.euellere.erradicare.suffodere.subneruare Genē. 49.Et involuntate sua suffoderunt murū.Potest etiā legi. Et in voluntate sua subneruauerūt bouem.& secundū aliquos hebreos dicitur de Ioseph qui dictus est bos. Deut. 33.Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccls.3.Tēpus plantandi & tēpus euellendi. Soph. 2. Et acharon erradicabitur. Significat etiam subneruare. Ioſ.11. Equos eorū subneruabis.& in eodem. Equos eorum subneruabit.i.Paralipo.18.Subneruauit omnes equos curruum. Et ide עָקָר Aacar.i.sterilis. Deut.7. Non erit apud te sterilis vtriusq; sexus. Et in genere femínino עֲקָרָה Aacara. vt in predicto loco.& Genē.11.Erat autē sarai sterilis.Exo.23. Nō erit infecunda nec sterilis in terra tua.ps.112. Qui habitare facit sterilem in domo.Esa.54.Lauda sterilis que non paris. Item עֵקֶר Eccher.i.radix,aut stirps.seu trūcus.Leuit.25.Et attenuatus frater tuꝰ vēdiderit se ei:aut cuicq; de stirpe eiꝰ.Dani. 4.Verūtamē germē radicū eius in terra sinite.pro.q;he.le. Verūtamen trūcū radicum eius in terra sinite.

Euellere
Erradicaſ.
ſubneruare
sterilis
stirps
Semen
Truncus

עַקְרָב Aacrab.scorpio. Deut.8.scorpio ac dipsas. Et in plurali עַקְרַבִּים Aacrabim.Nu.34. Per ascēsū scorpionum.3.Reg.12. Ego autem cedam vos scorpionibus.

Scorpio
scorpiões.

עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū esse.seu prauū cōprobare.Iob.9.Si innocentē ostendero:prauū me cōprobabit.Pro quo hebrei legunt.Et deprauabit me.& est sensus sicut in littera nostra.Prouer.10. Qui autē deprauat vias suas:manifestus erit.& in eodem.28.Qui peruersis incediter viis:concidet semel.Prò quo he.le.Qui deprauat vel peruertit vias suas: concidet in vna:siue concidet semel Esa.59. Semite eorū incuruate sunt eis.i.puerse siue deprauate sunt.potest etiā legi sic.Semite eorum puerterunt eos. Mich.3. Et omnia recta puertitis.Et inde עִקֵּשׁ Iiches.i.peruersus siue prauus.Deut.32.Generatio peruersa atq; praua 2.Reg.22. Et cum peruerso peruerteris.Prouer.8.Non est in eis prauū quid neq; puersum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iichesim.Prouer.2.Quorū vie peruerse sunt.& in eodē.11. Abominabile dño cor prauū.Pro quo hebrei legūt.Abominatio est dño prauī corde.i.abominabiles sunt dño. Et inde עִקְּשׁוּת Iichesuth.i. puersitas.prauitas.Prouer.4. Remoue a te os prauū.Pro quo he.le. Remoue a te prauitatem oris.

incuruari.
peruertere
Peruersus
peruerse
Prauī
Prauitas

עָרִיר Aarir.solus.orbatus.i.absq; liberis. Genē.15.Ego vado absq; liberis.Et in plurali עֲרִירִים Aaririm.Leuit. 20.Absq; liberis morietur.& in eo. Absq; filiis morietur.

Orbatus
absq; liberis
absq filiis

עָרַב Aarab.miscere.cōmiscere.aduesperascere. obtenebrare.fideiussorē esse. Vadē esse aut vadē se offerre.in fidē recipere.spondere.sub pignore accipere.Dulce seu amenum esse.Esd.9.cōmiscuerunt semen sanctū cū populis terrarum.ps.105.Et cōmixti sunt inter gentes.Prouer.14.Et in gaudio eius non miscebitur extraneus. & in eodē.20. Et qui reuelat mysteria & ambulat fraudulēter & dilatat os suū ne cōmiscearis. & in eodem.24. Et detractoribus non cōmiscearis. Ezech.16. Omnes amatores tuos quib9 cōmixta es.Ponitur etiā pro applicare.Hier.36. Quis enim iste est: qui applicet cor suū vt appropinquet mihi.i.qui cōmiscet cor suū vt appropinquet mihi.Et inde עֵרֶב Eereb.i.mixtio diuersorū hoim vel diuersarū rerū. Pro quo beatus hieronymus transtulit.Vulgus ꝑmiscuū. Exo.12. Sed & vulgus promiscuū innumerabile ascendit cum eis. Nee.13.Separauerunt omnē alienigenā ab israel.Pro quo hebrei legūt.Separauerunt omnē mixtionem.s.aliorum populorū. Hiere. 25.Et vniuersis generaliter.Pro quo hebrei legunt.Et omni mixtioni.i.vulgo ꝑmiscuo.& in eodē.50. Et ad omne vulgus qui est in medio eius. Et inde עֲרֹב Aarob.i.cōmixtio muscarum diuersi generis.Exo.8.Et implebūtur omnes domus egyptiorum muscis diuersi generis.& in eodem.Et venit musca grauissima.i.multitudo muscarū.ps.104. Dixit & venit cynomya. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve. transtulit.Dixit & venit musca omnimoda.Hebrei tamen dicunt ꝙ significat cōmixtionē animalium & serpētum venenosorum:aspectuq; terribiliū.Et inde עֵרֶב Eereb.siue עֲרֶב Aareb.i.vespera.nox.eo quod in ea nō potest homo distingue re figuras seu formas rerū:quasi omnia essent cōmixta.Genē. 1.Et factum est vespere & mane dies vnus. & in eodem. Et vesperam vocauit noctem.& in eodem.49.Et vespere diuidet spolia.Exo.16.vespere comedetis carnes. Iob.7.Et rursus expectabo vesperā.ps.54.Vespere & mane & meridie. Et declinatur pluraliter עַרְבַּיִם Aarbaim. Exo.12. Immolabitq; cum vniuersa multitudo filiorū israel ad vesperā.Pro quo hebrei legunt. Inter vesperas.& dicunt ꝙ sunt due vespere:vna.s.quādo sol incipit declinare ad occidētem: alia vero quādo ia occidit sol & ocultatur nobis: & in hoc spacio tēporis quod est inter primā vesperā & secundā:debebat occidi agnus paschalis secūdū hebreos. Significat etiam עֵרֶב Eereb.occidētē seu occasum.i. illā ptē mūdi qua sol occidit Hiere.25.Et cunctis regibus occidētis.& cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab.ps.106.A solis ortu & occasu.Esa. 43.& ab occidente cōgregabo te. Et in eo.59.Et timebūt qui ab occidente sunt nomen dñi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba.i. Paralip.26.trans iordanē cōtra occidentem.2.Paralip.23. Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem.32. Et auertit eas subter ad occidentem vrbis Dauid.Esa. 45. Vt sciant hi qui ab ortu solis & qui ab occidente. Et inde verbum עָרַב aarab.idest aduesperascere:seu diē ad occasum declinare:vel pernoctare:seu vespere aliquid opari.Iudi. 19. Considera quoniam dies ad occasum decliuior sit.1.Regū. 17.Procedebat vero philistеꝰ mane & vespere.Et inde verbum עָרְבָה aarba.idest obscurata est. seu obtenebrata est. Esa.24. Deserta est omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. Aduesperata est seu obscurata est omnis letitia. potest etiam deriuari a עֲרָבָה Aaraba.quod significat desertū vt infra dicetur.Et inde עֹרֵב Ooreb.idest coruus:eo quod est nigri coloris.Genē.8.Dimisit coruum. Leuit.11. Et omne coruini generis. Iob.38. Quis preparat coruo escam. Et in plurali עוֹרְבִים Oorbim.3.Reg.17. Coruisq; precepi vt pascant te.Et in eodem.Coruiq; deferebant ei panē.Prouer. 30.Suffodiant eum corui de torrēte.Item עָרַב Aarab.idest fideiussorē esse. in fidem accipere. Vadem se offerre.spondere.Genē.43. Ego suscipio puerum.idest in mea fide accipio:siue vadem me offero pro eo.Et in eodem.44.qui in meā hūc recepi fidē. Iob.17.Libera me & pone me iuxta te.

Miſcere
Applicare
Vulgus
miſcuū
Vulgus
Muſca
uerſi generis
Muſca
omnimoda
Veſpere
Veſperas
Occidere
Occaſus
occidens
Declinare
ad occidentem
veſpere
cedere
Aduesperare
Coruus
Vadē esse
accipere
fidem.

Pro quo hebrei legunt, Pone obsecro vadem pro me: siue fi dem fac pro me vel sponde pro me: & pone me iuxta te. ps. 118. Suscipe seruū tuū in bonū. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Spōde pro seruo tuo in bonū. Prouer. 6. Si spopōderis p amico tuo. & in eodē. 11. Affligetur ma lo qui fidem facit pro extraneo. Et in eodem. 22. Qui se vā des offerunt pro debitis. Esa. 36. Et nunc trade te dño meo regi assyriorum. s. vt te accipiat i suam fidem. Potest etiam legi sic: trade vadem dño meo. s. pro duobus millibus equis tibi accomodandis: vt sequitur in textu. & in eodem. 38. Re sponde pro me. debet legi. Spōde pro me. Significat etiam oppignorare. Nec. 5. Agros nostros & vineas & domos no stras oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde ערבה Aaruba. i. fideiussio seu vades. aut pign?. 1. Reg. 17. Et cum quibus ordinati sunt disce. Pro quo hebrei legunt. Et pignus eorum accipe. s. si sub pignore vel in fide acceperūt cibaria & alia necessaria: solue p eis debitum. Potest etiam legi secundum primā significationem sic. Et cōmixtionem eorum accipe. i. disce cum quibus cōmixti vel ordinati sūt. sicut est in littera nostra. Prouer. 17. Cū spoponderit amico suo. Pro quo hebrei legunt. Cum spoponderit. i. fideiusse rit fideiussionem pro amico suo. Et inde ערבון Eerabon. idest. pignus. Genē. 38. Patiar quod vis: si dederis mihi arra bonem. & in eodem. Quid tibi vis pro arrabone dari. Vn de hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde תערבות Thaaraboth. i. obsides. qui loco pignoris ponūtur 4. Reg. 14. Et obsides: & reuersus est ī samariā. 2. Paralipo. 25. Nec non & filios obsidum reduxit in samariā. Et inde מערב Maarab. i. negociatio seu mercatio aut mercatum. eo quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel sub vade vel pignore. Ezech. 27. fuerunt in populo negociationis tue. Pro quo he. le. Fuerūt in te ad negociandum negocia tionem tuam. Et in eodem. Et vasa erea adduxerunt popu lo tuo. Pro quo hebrei legunt. Et vasa erea adduxerūt in ne gociatione tua vel in mercatu tuo. & in eo. Et mel & oleum & resinā proposuerūt in nūdinis tuis. Et in eodem. Et na ues tharsis principes tui in negociatione tua. Et in eodem. Et multiplex instrumētū tuū. Pro quo hebrei legūt. Et mul tiplex negociatio tua. & in eodem. Naute tui & gubernato res tui tenebant supellectilē tuā. Pro quo he. le. Negociabā tur negociationē tuā. & in eodē. In multitudine diuitiarū tuarum & populorum tuorum ditasti reges terre. Pro quo hebrei legūt. In multitudine diuitiarū tuarū & negociatio num tuarū ditasti reges terre. & in eodē. In profundis aqua rum opes tue. i. negociationes tue. Item ערב Aarab. i. iocū dum seu amenū vl suaue esse: aut dulce esse: placere. ps. 103. Iocundum sit ei eloquiū meū. Prouer. 3. Et suauis erit som nus tuus. & in eodem. 20. Suauis est homini panis mēdacii. Cāti. 2. Quia vox tua dulcis. Hiere. 3. Et somnus meus dul cis fuit mihi. Osee. 9. Nec placebunt ei sacrificia eorū. Ma lach. 3. Et placebit dño sacrificiū iuda & ierusalem. Et secun dum predictum significatum exponūt aliqui hebrei illud Hiere. 36. Vbi dicitur. quis enim iste est vt applicet cor suū. Pro quo ipsi legunt. Qui amenū siue iocundum faciet cor suum. Item ערב Eereb. i. subtegmen. s. filū quod textores cum stamine texunt. Leuit. 13. Que lepram habuerit in sta mine atq; subtegmine. & in eodem. Ista lex lepre vestimēti lanei & lineī: staminis atq; subtegminis. Itē ערב Eereb. siue ערבה Aaraba. i. desertum siue solitudo campestris. Deut. 1. In solitudine campestri cōtra mare rubrum. Iob. 24. vigi lantes ad predam preparāt panem liberis. Pro quo hebrei legunt. Vigilantes ad predam in deserto panem siue escam iuuenibus siue liberis. i. latrocinātes in deserto querunt pa

Spondes. fide facef

Oppigno rare ערבה

Pignus.

Fideiussio ערבון arrabo

תערבות Obsides

מערב

Negocia tio

nundine

opes ערב Iucūdū et Suaue ee.

Dulce esse Placere.

ערב subtegmē.

ערב ערבה Solitudo campestris

Desertus.

nem liberis suis. Et in eodem. 39. Cui dedi in solitudine do mū. Esa. 35. Et exultabit solitudo. & in eodem. Et torrentes in solitudine. & in eodem. 51. Et solitudinem eius quasi hor tum dñi. Hiere. 50. Deserta inuia & arens. Abach. 1. Veloc iores lupis vespertinis. Pro quo hebrei legunt: Velocio res lupis deserti. Soph. 3. Iudices eius lupi vespere. Pro quo hebrei legunt. Lupi deserti vel solitudinis. Potest etiam si gnificare vesperam sicut est in littera nostra: vt supra dictū est. Et in plurali ערבות Aarboth. siue ערבות Aaraboth. Nu. 35. In campestribus moab. ps. 67. Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Preparate viam ascēdenti per deserta. Hebrei tā mē dicunt q in predicto loco significat celum empyreum. A iocūditate vel amenitate dictum: vt supra dictū est. Item ערב Aarab. i. arabia. Regio sic dicta: quia est prope desertū. Esa. 21. Onus in arabia. Hiere. 25. Et cūctis regibus arabie. Ezech. 27. Arabia & vniuersi principes cedar. Et inde ערבי Aarabi. i. arabs. Esa. 13. Non ponet ibi tentoria arabs. Et in plurali ערבים Aarabim. z. Paralip. 21. Suscitauit ergo dñs contra ioram spiritum philistinorū & arabum qui cōfines sunt ethiopib?. Item ערב Aarab. i. salix, & solū inuenitur in numero plurali. Leuit. 24. Et salices de torrente. Esa. 44. Quasi salices iuxta fluentes aquas

ערג Aarag. ingemiscere. clamare. Beatus hieronymus trā stulit desiderare. ps. 41. Quēadmodū desiderat cervus ad fōtes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Ioel. 1. Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrē suspexerunt ad te. vbi p omnibus his dictionibus. s. quasi area sitiēs imbrē suspexerunt: in hebreo est vnū verbū tantū. s. תערג Thaa rog. pro quo hebrei legunt. Ingemiscent seu clamabūt. Po test etiam deriuari a dictione ערוגה Aaruga. que significat areā. siue arcolā. i. lineam plantationū. Canti. 5. Gene illius sicut arcola aromatū. Et in plurali ערוגות Aarugoth. Ezech. 17. Vt irrigaret eam de areolis germinis sui.

ערד Aarod. onager. i. asinus siluestris. Iob. 39. Et vincula onagri qs soluit. Dañ. 5. & cū onagris habitatio ei?.

ערה Aara. fundere. effundere. euacuare. exinanire. nudare discooperire. Genē. 24. Effundē scp hydriā in canalib? 2. Paralipo. 24. Effundebatq; pecuniā que erat in arca. ps. 135. Qui dicūt exinanite: exinanite. ps. 140. In te speraui nō auferas aīam meā. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ne eūacues animā meā. Esa. 32. Donec effun datur sup nos spūs de excelso. & in eodē. 53. Pro eo quod tradidit in mortē aīam suā. i. effudit vel exinaniuit. Et inde מערה maare. i. decliuiū mōtis seu collis quo aque defluūt. Iudi. 20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei le gunt. Et a decliuio gabaa. Significat etiam nudare vel re uelare aut discooperire. Leuit. 20. Et reuelauerit turpitudi nem eius. Et in eodem. Qui hoc fecerit: ignominiam car nis sue nudabit. Esa. 3. Et dominus crinem earum nudabit Et in eodem. 22. Et parietem nudabit clypeus. Threñ. 4. Inebriaberis atq; nudaberis. Abach. 3. Suscitans suscita bis arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nu dabis arcum tuum. Potest etiam deriuari a dictione ערר Yur que significat suscitare: sicut est in littera nostra. Et in de ערה Eeria. idest nudatio. seu nuda. vel discooperta. Beatus hieronymus trāstulit confusione vel ignominia ple na. Ezech. 16. Et eras nuda & confusione plena. Et in eo dem. Quādo eras nuda & confusione plena. Et in eodem. Et relinquēt te nudam plenamq; ignominia. & inde ערוה Eerua. i. turpitudo: seu ignominia. Leuit. 18. Omnis ho mo ad proximam sanguinis sui non accedet vt reuelet tur pitudinem eius. Et in eodē. Turpitudinem patris tui & tur

ערות ערבות cāpestria l. Deserta

ערב arabia.

ערבי arabs.

ערבים Arabes

ערב Salices.

ערג Desiderat

תערוג igemiscet

ערוגה arcola

ערות areole

ערד onager

ערה Fundere. Effundere Exinanire

Euacuare

מערה Decliuius Reuelare

nudare

ערוה Confusōe plena

ערוה turpitudo

pitudinē matris tue non discooperies: mater tua est: nō reue
labis turpitudinem eius. & in eodem. Turpitudinē vxoris
Ignominia patris tui. Esa. 20. Discoopertis natibus ad ignominiam egy
Infirmior pars. pti. Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita: aut
Immunita Lesio. lesione. Gen. 42. Vt videatis infirmiora terre venistis. Et
in eodem. Immunita terre huius considerare venistis. Esd.
4. Et lesionem regis videre nefas ducimus. Et inde עֶרְיָה
Nuditas. Maar. i. nuditas. Naū. 3. Et ostendam in gentibus nuditatē
tuā. Ponitur etiā pro similitudine. 3. Reg. 7. Et palmas qua
si similitudinem homin [illegible]. Sed etiam in predicto lo
co hebrei legunt. Quasi nuditatem hominis. i. quasi simili
tudinem hominis nudi. Item עֲרוֹת Aaroth. i. herbe. grami
Gramina. na. secundum hebreos. Esa. 19. Nudabitur alueus riui a fon
te suo. Pro quo hebrei legunt. Herbe seu gramina super ri
uum vel super flumen: super ora fluminis. sed magis pro
prie significat nudare: sicut est in littera nostra. Nā eadem dī
ctio habetur. Abach. 3. vbi dicitur nud. a fundamētū eius
vsq; ad collum. Et inde verbum seu participium quarte cō
iugationis, מִתְעָרֶה Mithare. ideſt virescens. ps. 36. Et eleua
Virescens tum sicut cedrus libani. Pro quo hebrei legunt. Et virescēs
sicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in psal.
fortissim⁹. iuxta he. ve. transtulit. Et fortissimū sicut indigenā virentē.
עָרַךְ Aarach. ordinare. disponere. componere. preparare.
militare. estimare. apreciare. equiparare. Gen. 22. De
Cōponere Ordinare super ligna composuit. Exo. 40. Ordinatis coram propo
sitionis panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit super
eo ordinationem panum. Leuit. 6. Et imposito holocausto
desuper. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit vel composuit
Ponere. super eam holocaustū. & in eodem. 24. Ponetq; eas aaron
a vespere vsq; mane. i. ordinabit seu disponet eas. & in eo
dem. Super candelabrū mundissimum ponētur semper in
conspectu dñi. Pro quo hebrei legūt. Sup candelabrū mun
dissimū ordinabit seu disponet lucernas in conspectu dñi
semper. 2. Reg. 23. Firmū in omnibus atq; munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum seu preparatū in omnibus
atq; custoditum. Iob. 32. Nihil locutus est mihi. Pro quo he
brei legūt. Et non ordinauit ad me verba. ps. 5. Mane asta
bo tibi. Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te: suple
oratiōnē meā. Et beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtu
lit. Mane preparabor ad te. Iob. 16. Hominis est animum
Preparat preparare. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth. Et
in eodem. 44. Et ordinem exponat mihi. Ioel. 2. Sicut po
pulus fortis preparatus ad preliū. Significat etiā militare.
i. aciem bellatorū ordinare vel disponere aut dirigere. vt. 1.
Aciē dirigere. Reg. 17. Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philistiim
Et in codē. Direxerāt autē aciem israel: sed & philistiim ex
Militare. aduerso fuerant ꝓparati. Iob. 6. Terrores dei militant con
Disponere. tra me. & in eo. 33. Et aduersus faciē meā consiste. i. dispone
aciē contra me & consiste. vel sic. Prepara seu dispone te co
עֲרֵךְ rā me: & consiste. Et inde עֲרֵךְ Eereth. i. ordinatio. seu dispo
sitio. Exo. 40. Pones super eā que rite ꝓparata sūt. Pro quo
he. le. Et ordinabis ordinationē eius. vbi ponitur verbū &
ordinatio. nomē ab eo deriuatū. Scribitur etiā cū mē in principio & dī
מַעֲרָכָה מְעָרָה Maaracha. siue מְעָרֶכֶת Maarecheth. Exo. 39. Cande
מַעֲרֶכֶת labrum: lucernas. Pro quo hebrei legunt. Candelabrū mun
ordinatio. dissimū & lucernas eius: lucernas ordinationis. Leuit. 24.
Quorum senos altrinsecus super mensam purissimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē seu dispositionē sex panū
super mensam purissimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad bellādum: siue pro ꝓlio vel agmine. 1. Reg. 4. Ego sum
Prelium. Acies. qui veni de prelio: & ego qui de acie fugi hodie. & in eo. 17.
Et ad exercitū qui egressus est ad pugnā. i. ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē israel: sed & philistiim ex aduer
so fuerant preparati. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
israel & philistiim aciem contra aciem. Et in plurali מַעַרְכוֹת
Maarachoth. 1. Reg. 17. Ego exprobraui agminibus israel
hodie. & in eodem. De geth de castris philistinorū. i. de acie
bus vel de agminibus philistinorū. & in codē. Qui expro
brauit acies dei viuētis. Itē עָרַךְ Aarch. i. estimare: apprecia
re. equiparare. Leuit. 27. Et quantū ille estimauerit & vide
derit eū posse reddere. & in eodē. Qui diiudicans vtrū bo
num aut malū sit. Pro quo hebrei legunt. Et estimabit seu a
preciabit eū sacerdos inter bonū & malū. & in codē. Consi
derabit eā sacerdos vtrū bona an mala sit. i. appreciabit seu
estimabit. & in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cō
stitutum estimabitur. 4. Reg. 23. Et cū indixisset terre per
singulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis: & vnū
quēq; iuxta vires suas exegit tam argentū q̄ aurū. Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit seu estimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis: secundū estima
tionem vel appreciationē vniuscuiusq; viri. i. vnusquisq; de
dit iuxta estimationē sue facultatis: sed in translatione chal
daica est sicut in littera nostra. Iob. 28. Non adequabitur ei
aurum & vitrū. ps. 88. Quoniā quis in nubibus equabitur
domino. Esa. 40. Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo he
brei legūt. Aut quā imaginē vel similitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde עֲרֵךְ Eerech. i. estimatio. seu appre
ciatio. vel equiparatio. Iudi. 17. Dabo q̄ tibi per annos sin
gulos decē argenteos ac vestem duplicem. Pro quo hebrei
legunt. Ac estimationē vestiū. i. sicut fuerit estimatū vel ap
preciatū. Iob. 28. Nescit homo preciū eius. i. appreciationē
eius. ps. 54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei le
gunt. Et tu homo quasi estimatio mea. i. ego estimabam te
tāq; me ipsum. Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit. 27.
Sub estimatiōe dabit p̄ciū. & in eo. Si fuerit masculꝰ a vice
simo āno vsq; ad sexagesimū annū dabit quīquagīta siclos
argenti. ꝓ quo he. le. Et erit estimatio masculi a vicesimo an
no vsq; ad saxagesimū annū: eritq; estimatio quinquagin
ta siclos argenti. & in codē. Si pauper fuerit & estimationē
reddere nō valet. & in eodē. Omnis estimatio siclo sanctua
rii ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in princi
pio. vt in eodem. Supputabit sacerdos iuxta annorū nume
rum vsq; ad iubileū precium. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat eū dño. Pro quo hebrei legunt. Et dabit estimatio
nem seu preciū in die illa sanctificatū domino. Et dicūt ali
qui hebrei ꝙ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat secundā personam. Vnde ipsi legunt. estimationē
tuā seu preciū tuū. Et dicūt ꝙ loquitur cū sacerdote: cui per
tinebat talis appreciatio vel estimatio.

עָרַל Aaral. Prēputiari. i. preputiū habere. cōsopiri. Leuit.
19. Auferetis preputia eorū. Pro quo he. le. Preputia
bitis preputia eius. i. immundi vel prohiti erūt vobis eius
fructus tāq; preputiū. Et in eodem. Poma que germināt im
munda erunt vobis nec edētur. Et inde עָרְלָה Orla. i. prepu
tiū. Gen. 34. Nec dare sororē nostrā homini incircūciso.
Pro quo he. le. Homini cui est preputiū. Exo. 4. Et circunci
dit p̄putiū filii sui. Deut. 10. Circūcidite igitur preputiū cor
dis vestri. Et in plurali עָרְלוֹת Aaraloth. Ios. 5. Et circunci
dit filios israel in colle p̄putiorū. Et inde עָרֵל Aarel. i. p̄pu
ciatus siue incircūcisus. Gen. 17. Masculꝰ cuius p̄putii caro
circūcisa non fuerit. Leuit. 26. Donec erubescat incircūcisa
mēs eorū. Esa. 52. Nō adiiciet vltra vt ptrāseat p te incircūci
sus & īmundus. Et in plurali עֲרֵלִים Aarelī. i. Reg. 31. Ne for
te veniāt incircūcisi. 2. Reg. 1. Ne exultēt filie incircūcisorū
Ezech. 32. Descende & dormi cū incircūcisis. dī etiā de ho
mine qui est duro corde: vel qui habet incepta & incōposita

labia vel aures ineptas. Exo.6.cū incircūcisus sim labiis. Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorum. Hiere.6. Ecce incircūcise sunt aures eorū: & audire non possunt. Ezech.44. Omnis alienigena incircūcisus corde. Et in eo. Incircuncisus corde & incircuncisus carne. significat etiam supradicta dictio עָרַל Aaral consopiri quasi רָעַל Raal. Habach.2. Bibetu & consopire.

Consopiri. עָרַל

עָרַם Aaram. Astutū siue callidū esse. callide agere seu maligne agere. 1. Regum. 23. Recogitat enī de me ꝙ callide insidier ei. Ps.82. Super populū tuū malignauerūt cōsilliū. Prouer.15. Qui aūt custodit increpatiōes astutior fiet Et in eo.19. Pestilēte flagellato stultus sapiētior erit. i. astutior erit. & inde עָרוּם aarum. i. callidus. astutus. malignus. Geñ.3. Sed & serpēs erat callidior. Prouer.27. Astutꝰ vidēs mala absconditus est. Et in plu. עָרוּמִים Aarumim. Iob. 5. Qui dissipat cogitationes malignorū. & in eo.15. Et imitaris linguā blasphemātiū. pro quo he.le. līguā callidorū vel malignorū. & inde עָרְמָה oorma. i. astutia. calliditas. Ios. 9. Callide cogitantes tulerūt sibi cibaria. pro quo he.le. & fecerūt ēt ipsi in calliditate siue in astutia: & tulerunt sibi cibaria. Iob.1. Qui apphendit sapiētes in astutia eorū. Prouer. 1. Vt detur parvulis astutia. & in eo.8. Intelligite parvuli astutia. Itē עֵירוֹם Eerom. siue עָרוֹם aarom. i. nudus siue nuda aut nuditas. Geñ.3. Eo quod nudus essem. Deut. 28. In nuditate & in omni penuria. Esa.20. Vadens nudus & discalciatus. Et in eo. Sicut ambulauit seruꝰ meus Esaias nudus & discalciatus. Ezech.23. Et dimittēt te nudam & ignominia plenā. Scribitur ēt cū iod post aim. Ezech.18. & nudū operuit vestimento. & in plu. עֲרוּמִים aarumim. Geñ. 3. Erat aūt vterq; nudus. ꝑ quo he.le. Et erāt ambo nudi. Et in eo. Cūq; cognouisset se cē nudos. Iob.22. Et nudos spoliasti vestibus. & inde מַעֲרֹם Maaram. i. nuditas. 2. Paralip. 28. Oēsq; qui nudi erāt vestierūt de spoliis. pro quo he.le. Et oēm nuditatē eorū vestierunt de spoliis. Item עֲרֵמָה aarema. i. aceruus. cumulus. Ruth.3. Issetq; ad dormiēdū iuxta aceruū manipulorū. Cant. 7. venter tuus aceruus tritici. Et in plu. עֲרֵמוֹת aaremoth. 2. Paralip. 31. Fecerunt aceruos plurimos. Nec. 4. nūquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. reperitur etiam עֲרֵמִים aaremim in genere masculino. Hiere. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. & inde verbū passiuū. i. coaceruatū esse: seu cōgregari. Exo.15. & in spū furoris tui cōgregate sunt aque. Itē עַרְמוֹן Aarmon. i. platanus: nomē arboris: Geñ. 30. Virgas populeas virides & amygdalinas & ex platanis. Ezech.31. Et platani non fuerunt eque frondibus illius. & dicunt aliqui hebrei ꝙ significat arborem castaneū.

Callide insidiari. malignare Astutū ee. עָרַם

Callidus Astutus. עָרוּם

Malignī. עֲרוּמִים

Astutia עָרְמָה

Nudus עָרוֹם

Nuditas. עֵירוֹם

Nudi. עֲרוּמִים

Aceruus עֲרֵמָה

Aceruī. עֲרֵמוֹת

Cōgregari עֲרֵמִים

Platanus עַרְמוֹן

עָרֹס Aaris. massa. seu pasta ex farina & aqua cōsperssa. Pro quibus hiero. trāstulit pulmētū. Nu.15. Sicut de areis primitias sepabitis: ita de pulmētis dabitis primitias dño.

Pulmētum עָרֹס

עֲרָעָר Aarar. siue עָרְעָר aaroer. species arboris humilis nascentis in locis desertis. pro quo btūs hiero. trāstulit Miricā. Hiere.17. Erit enim quasi mirica in deserto. Ponitur ēt pro humili. ps.101. Respexit in orationē humiliū. de quo vide supra in dictione עור vur. Est ēt עָרְעָר aaroer nomen proprium loci prope desertum existentis. Deut.2. Ab aroer que est super ripam torrentis Arnon. Esa.17. Derelicte ciuitates Aroer gregibus erunt.

Mirica Humilis. עֲרָעָר

Aroer. עָרְעָר

עָרַף Araph. stillare. fluere. influere. exceruicare. excerebrare. idest ceruicem vel cerebrum secare vel confringere Deut.32. Concrescat vt pluuia doctrina mea. pro quo hebrei legunt. Stillet siue influat vt pluuia doctrina mea. Et in eo.33. Celiq; caligabunt rore. pro quo hebrei legunt. celiq; eius stillabūt rore. Iob.36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo he.le. Que de nubibus fluunt stillant siue influunt sup hominū multitudinē. & in de עֲרִיפִי aariphe. pro quo beatus hieronymus transtulit caliginem. Esa.6. Et lux obtenebrata est in caligine eius. Hebrei vero dicunt ꝙ significat celos propter suā influētiam in iferiora. Itē עֹרֶף ooreph. i. ceruix. Geñ.49. Manus tue i ceruicibus inimicorum tuorum. Exo.32. Cerno ꝙ populꝰ iste dure ceruicis sit. Deut.10. Et ceruicē vestrā. ne induretis amplius. 4. Reg.17. Indurauerūt ceruicem suā iuxta ceruicem patrū suorū. Ponitur ēt pro dorso vel tergo. Hiere.2. Verterūt ad me tergū & non faciē. Et in eo.18. Dorsum & non faciem ostendam eis. Et inde verbum עָרַף aaraph. i. de ceruicare. excerebrare. ceruicem seu cerebrū cedere vel confringere. Exo.13. Quod si nō redemeris interficies. ꝑ quo he.le. Et si non redemeris deceruicabis eum. Et in eo. Sup vitulam quē in valle percussa est. i. deceruicata est. Esa.66. Quasi qui excerebret canem. Signāt ēt confringere. Osee. 10. Ipse confringet aras eorum.

Caligo. celi עֲרָף

Ceruix. עֹרֶף

Tergum. Dorsum. עֹרֶף

Deceruicare. Excerebrare. cōfringere עָרַף

עֲרָפֶל Aaraphel. caligo. obscuritas. tenebre. Exo.20. moyses autem accessit ad caliginem. Deut. 4. Tenebre & nubes & caligo.

caligo. עֲרָפֶל

עָרַץ Aaras. timere. formidare. terreri. fractum animo & cōsternatum esse. percutere. seu confringere. roborari. fortificari. Deut.6. Non timebis eos. & in eo.20. Nolite cedere: nec formidetis eos. Ios.1. noli metuere & noli timere. Iob.13. Contra foliū quod vento rapitur ostendis potentiam tuam. pro quo he.le. nunquid foliū raptū. s. vento terres seu confringes. Et in eo.31. Si expaui ad multitūdinem nimiam. Esa.8. Ipse pauor vester: & ipse terror vester. & in eo.29. Et deū israel predicabūt. pro quo he.le. formidabūt idest predicabunt fortitudinē iuam. Significat ēt percutere vel confringere. Esa.2. Cum surrexerit percutere terrā. Et inde מַעֲרָצָה maarasa. i. terror. Esa.10. Confringet lagūculā in terrore. & inde עָרֵץ Aaros. idest fractura. Iob.30. In desertis habitant torrentiū. i. in fracturis torrentiū. Significat ēt ꝑdicta dictio roborare vel fortificare. Ps.10. vt nō apponat vltra magnificare se homo sūper terram. i. fortificare vel roborare se. Esa.47. Si forte quid prosit tibi: si possis fieri fortior. & inde עָרִיץ Aaris. i. fortis vel robustus. Esa. 49. Et quod ablatū fuerit a robusto saluabitur. Hiere. 26. Tanq; bellator fortis. & in plu. עָרִיצִים aarisim. Iob.27. Et hereditas violentorum quā ab omnipotente suscipient. i. hereditas robustorum. ps. 53. Et fortes quesierunt aiam meam. Ps.85. Et synagoga potentium quesierunt aiam meā. Esa.25. Ciuitas gentiū robustarum timebit te. Et in eo. Spūs enim robustorū quasi turbo impellens parietē. Et in eo. Propaginē fortiū marcescere facies. Ezech.31. Succidēt eū alieni & crudelissimi nationū. vbi ponitur pro crudelissimis. Scribitur ēt cū nun in principio & dicitur נַעֲרָץ naaras. Ps.88. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Deus robustus in arcano sanctorum.

Timere. Formidare. עָרַץ

Terrere. Expauescere. Percutere עָרַץ

Terror. מַעֲרָצָה

Fractura. magnificari. עָרֵץ

Fortificare fortiorem fieri. עָרַץ

Robustus. fortis. עָרִיץ

Violenti. fortes. Potentes Robusti. עָרִיצִים

Crudelissimi. נַעֲרָץ

עָרַק Arac. Rodere. comedere. Iob.30. Qui rodebant in solitudine. Et in eodem. Et qui me comedunt non dormiunt. Et solum inuenitur in predictis locis. Hebrei tamē dicunt ꝙ significat fugere vel fugare. Quia in lingua chaldaica vel syra significat fugere. & vt ait beatus hiero. in prologo super Iob. Liber Iob ex hebraico sermone & arabico & interdum syro constat. vnde in predictis locis hebrei legunt. Qui fugati erant in solitudine. & infra. Et fugantes mei. idest persecutores mei non dormiunt.

robustus עָרַץ

rodere. comedere. עָרַק

Fugere. עָרַק

Fugare. עָרַשׁ

עֶרֶשׂ Eeres. lectus. stratū. Deut.33. & monstratur lectus eius ferreus. Ps.6. Lachrymis meis stratum meum rigabo

lectus. Stratum. עֶרֶשׂ

Ps.40. Dominus opem ferat illi super lectum doloris eiꝰ.

עֲרִשׂוֹת Strata

Canti.1. Lectulus noster floridus. & ī plu. עֲרִשׂוֹת Aarsoth Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris.

עָשׁ Tinea.

עָשׁ As. tinea. vermis. qui corrodit vestimēta & ligna. Iob. 4. Consumentur velut a tinea. Et in eo.13. Et quasi vestimētum quod cōeditur a tinea. Esa.50. Tinea comedet eos. Osee.5. & ego quasi tinea ephraim. Est etiā עָשׁ aas. nomen syderis celestis. Pro quo beatus hiero. transtulit arcturum. De quo vide supra in dictione עוֹשׁ vus.

עָשַׁשׁ Turbari. Corrodi.

עָשַׁשׁ Aasas. corrodi. scilicet a tinea. a precedenti dictione deriuatum. pro quo translatio nostra traduxit turbari vel conturbari. Ps.6. Turbatus est a furore oculus meꝰ. Pro quo hebrei legunt. Corrosus est a furore oculus meus. & beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit caligauit pre amaritudine oculus meus. ps.30. Conturbatus est in ira oculus meus. Et in eo. Et ossa mea conturbata sunt. Pro quo hebrei legūt. Et ossa mea corrosa sunt. scilicet velut a tinea. Et beatus hiero. transtulit: & ossa mea contabuerunt.

Caligare. Cōturbari

cōtabescēt

עָשֵׂב Herba. fenum.

עָשֵׂב Eeseb. herba. fenū. Geñ.1. Germinet terra herbā. Et in eodem.3. Et comedes herbam terre. Deut.11. Fenū qꝫ in agris ad pascenda iumenta. Ps.71. Et florebunt de ciuitate sicut fenum terre. ps.103. Et herba seruituti hominū Et in plu. עֲשָׂבוֹת Iisboth. Prouer.27. Et collecta sunt fena de montibus.

עֲשָׂבוֹת ena.

עָשָׂה facere.

עָשָׂה Aasa. facere. agere. operari. preparare. adaptare. acquirere. subigere. Geñ.1. Et fecit deꝰ firmamētū. & in eo. Viditqꝫ deus cuncta que fecerat. & in eo. ab vniuerso opere qđ patrarat. i. quod fecerat. Et in eo. ab omni opere quod creauit deus vt faceret. pro quo he.le. Quod creauit deus ad faciendum. ideſt vt de cetero ipsa opera ex se producerent alia: & non esset necessarium nouas creaturas producere: sicut exponunt hebrei. Et in eo.6. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eo.44. Cur sic agere voluistis. Exo.1. Quid nam est hoc quod facere voluistis. Et in eo.24. Omnia q locutus est dñs faciemꝰ. Nu.28. Holocaustum iuge ē quod obtulistis in monte sinai. pro quo he.le. Holocaustum iuge quod factum est in monte sinai. Deut.5. Vt obseruares diē sabbati. pro quo he.le. Vt faceres diē sabbati. i. vt celebrares. Et ī eo.32. Et fecit & creauit te. Iudi.1. Sicut feci sic reddidit mihi dñs. 1. Reg.12. Dñs qui fecit moysen & aaron. Ester.5. Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis. pro quo he.le. Etiā si dimidiā partē petieris fiet. vbi ponitur verbū passiuū. Ps.138. Quoꝺ fecisti in occulto. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. Quia factꝰ sū in abscondito. Eccls.1. Quid est quod factum est: ipsum qđ faciendū est. Et in eo. De oībus que fiūt sub sole. Et in eo.4. Qui nesciunt quid faciunt mali. Esa.26. Salutes non fecimus in terra. Hiere.3. Et fecisti mala & potuisti. Et ī eo.27. Ego feci terrā & homines. Threñ.2. fecit dominus que cogitauit. Ione.1. Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare. vel preparare. Geñ.18. Qui festinauit & coxit illū. Pro quo he.le. Et festinauit vt faceret illū. i. vt prepararet illum. Deut.21. Et circuncidet vngues. pro quo he.le. Et faciet vngues suas. 1. Reg.25. Et quinqꝫ arietes coctos. i. preparatos. 2. Reg.19. Descendit in occursum regis illotis pedibus & intonsa barba. Pro quo he.le. Descendit in occursū regis: nō fecit pedes suos & non fecit barbā suā. ideſt non adaptauit vel non preparauit. Nee.5. Parabatur autem mihi per dies singulos bos vnus. Et in eo. Exceptis volatilibus. Pro quo he.le. Et volatilia parabantur mihi. Significat ēt acquirere. Geñ.12. Et animas quas fecerant in aran. i. acquisierant. Deut.8. fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt. ideſt acquisierunt. Et in eodem. Sed recorderis domini dei tui: qꝫ ipse vires tibi prebuerit. Et sequitur in hebreo. Ad acquirendam vel consequendā substantiam vel diuitias. Ponitur etiam pro congregare. Geñ.41. Venitqꝫ fertilitas septē annorum: & in manipulos redacte segetes congregate sunt in horrea egypti. pro qꝫ hele. Et congregata est terra. ideſt frumētū terre in septē annis fertilitatis in manipulos. & inde מַעֲשֶׂה Maase. ideſt factura. opus. actio. preparatio. acquisitio. seu possessio. Exo.18. Et opus quod facere debeant. Et in eo.34. opus domini terribile quod facturus sum tecum. 1. Reg.20. In die qñ operari licet. Pro quo he.le. In die operis. Et est sensus sicut in littera nostra. Et in eo.25. Et possessio eius in carmelo. Esa.3. Et pro crispāti crine caluiciū. i. pro factura vel ppara tione crinium. & in plu. מַעֲשִׂים Maasim. ideſt opera. Geñ. 20. Que non debuisti facere: feciſti nobis. pro quo he.le. Opera que nō licet facere: feciſti nobis. Exo.5. Solicitatis populū ab operibus suis. Ps.103. Quam magnificata sunt opera tua domine. Ps.113. Opera manuum hominum. Hiere.47. Pro eo quod habuisti fiduciam in operibus tuis. Item עָשָׂה Iisa. ideſt subigere. vel confringere. Ezech.23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eo. Ibi confregerunt vbera pubertatis sue. Et in eō. Quando subacta sunt in egypto vbera tua. Soph.3. Ecce ego īterficiam omnes qui afflixerunt te. pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel subigam oēs subigētes te.

offerre. obseruare. Celebrare

fieri.

Coquere. Preparare circūcidere.

Parare.

acquirere

עָשַׁן Fumare. Fumus.

עָשַׁן Aasan. fumare. irasci. Geñ.15. Apparuit clibanus fumans. Exo.19. Totus autem mons sinai fumabat. Et in eo.20. Montēqꝫ fumantē. Ps.103. Tangit montes & fumigant. Esa.7. A duabus caudis titionū fumigantiū. & inde עָשָׁן Aasan. siue עֲשָׁן eesen. ideſt fumus. Exo.19. Et ascendet fumus ex eo quasi de fornace. Esa.51. Sicut fumus deficient. Osee.13. Et sicut fumus de fumario. Naū.2. Et succendam vsqꝫ ad fumum quadrigas tuas: debet legi. vsqꝫ ad fumum. ideſt vsqꝫ dum ascendat fumus magnus ex eis. & qa fumus representat ignem: & ignis ponitur aliquādo ꝓ ira: idcō predicta dictio ponitur etiam pro irasci. Deut.29. sed tunc quā maxime furor eius fumet. i. irascatur. ps.17. Ascēdit fumus de naribus eius. i. ascendit ira in furore suo. ps. 73. Irꝫtus est furor tuus super oues pascue tue. ps.79. quo vsqꝫ irasceris super orationem serui tui.

Irasci.

עָשַׁק Calumniari. facere. Per fraudem obtinere. Calūnia.

עָשַׁק Aasac. calumniari. calumniam facere. vim facere. per vim aliquid extorquere. violentare. ideſt per violentiā vel fraudem aliquid obtinere. Leuit.6. Aut calumniam fecerit. Et in eo. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Et in eo.19. Nō facies calūniā proximo tuo. 1. Reg. 12. Si quenquam calūniatus sum. Et in eo. Non est calūniatus nos. ps.71. Et humiliabit calūniatorē. Prouer.28. Hominem qui calumniatur anime sanguinem. Eccls.4. Et lachrymas innocētium. pro quo he.le. Et lachrymas calūniā patientium. ideſt eorum quibus facta est calumnia seu violentia. Et in eo. nec posse resistere eorum violentie: cunctorum auxilio destitutos. pro quo he.le. Et non est eis consolator: & de manu calumniatorum suorū violentia: & nō est eis consolator. Esa.38. Dñe vim patior. Hiere.21. Et eruite vi oppressum de manu calumniantis. Et in eo. 22. Et liberate vi oppressum de manu calumniatoris. Et in eo. 50. calūniam sustinent filii israel. & inde עֹשֶׁק Osec. i. calumnia. violentia. oppressio. ps.118. Redime me a calumniis hominum. Eccls.7. Calumnia conturbat sapientem. Esa.54. Recede procul a calūnia. Et in plu. scribitur cū mem in principio & dicitur מַעֲשַׁקּוֹת maasacoth. Prouer.28. Dux indigēs prudētia multos opprimet. ꝓꝙ he.le. mītas oppressiones seu calūnias. s. faciet. Esa.33. qui ꝓicit auaricia ex calūniis.

עשק Jurgari.

עָשַׂק Asac.cum puncto cebólet.i iurgari.Geñ.26.Quam obrē nomen putei ex eo quod acciderat vocauit calumniam.pro quo he.le.Et vocauit nomen putei iurgium: quia iurgati sunt cum eo.Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum.sed si scribatur cum puncto sebólet sicut dictio precedens:potest intelligi sicut est in littera nostra.

עשר Ditare. locupletaſ diuitē facē

עָשַׁר Aasar.ditare.ditari.diuitem eē.diuitias habere. locupletari. Geñ.14. Ne dicas ego ditaui Abrā.1.Reg.1. Dñs pauperem facit & ditat.Et in eo.17.Virū qui percusserit eū ditabit eum rex diuitiis magnis.Iob.15. Non ditabitur & non perseuerabit substantia eius.ps.64.Multiplicasti locupletare eam.Prouer.10.manus aūt fortium diuitias parat.idest ditat.Et in eo.Benedictio dñi diuitem facit. Et in eo.15. Noli laborare vt diteris.Hiere.5.Ideo magnificati sunt & ditati.Ezech.27.Ditasti reges terre.& ide

עשיר Diues.

עָשִׁיר Aasir.idest diues.Exo.30.Dives non addat.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper.Prouer.14.Amici diuitū multi. Quod in hebreo legitur singlr.s.amici diuitis multi.Et in eo.22.Diues & pauper obuiauerunt sibi. Esa.53.Et diuitem pro morte sua.& in plu.

עשירים Diuites

עָשִׁירִים Aasirim.i.diuites.ps. 44.Oēs diuites plebis.Eccls.10.Et diuites sedere deorsū. & inde

עשר Diuitie

עֹשֶׁר oòser.idest diuitie.Et i hebreo ē singularis numeri:& caret numero plurali.1.Paralip.29.Tue sunt diuitie:& tua est gloria.Prouer.7.In sinistra illius diuitie& gloria.Hiere.9.Et non glorietur dives in diuitiis suis.

עשר Decimas offerre

עָשַׂר Aasar.cū puncto cebólet. decimare.decimas dare.decimas offerre. Geñ.28.Cūctorū que dederis mihi decimas offeram tibi.Deut.26.Quando cōpleueris decimā cūctarū frugū tuarū.pro quo he.le.Quando cōpleueris decimare omnē decimā frugū tuarum.1.Reg.8.Et vinearum reditus addecimabit.Et in eo.Greges quoq; vros addecimabit.& inde

מעשר Decime

מַעֲשֵׂר Maaser.siue מַעֲשָׂר Maasar . idest decima siue decimatio.Geñ.14.Et dedit ei decimas ex omnibus.Leuit.27.Si quis aūtem voluerit redimere decimas suas.Quod in hebreo legitur singulariter.s.decimā .Nu.18. Decimas quas dedi vobis.& in eo.Decimam partem decime.Malach.3.Inferte oēm decimam.& in plurali.

מעשרות Decime

מַעֲשְׂרוֹת Maaseroth:Nume.18.Ex vniuersis quorum accipitis primitias offerte dño .pro quo he.le.Ex vniuersis decimis vestris ēs accipitis a filiis israel: dabitisq; ex eis primitias domino.& inde

עשרון Decia ps.

עִשָּׂרוֹן Iisaron.i.decima pars.Nu.28. Et decimā decime simile.Et in plu.

עשרונים Decime

עֶשְׂרֹנִים Eesronim.vt in eo.& duas decimas simile oleo conspse. Et in eo.Et tres decimas simile.& inde

עשרה Decem.

עֲשָׂרָה Aasara.i.decē in gñe masculino. Geñ. 18.Non delebo propter decē.Nu.8.Mortariolū ex decē siclis aureis.& in eo.Denos siclos appēdētia.i.vnūquodq; decē siclos appēdēs.Scribitur ēt cū tau in fine loco he.Geñ.31 Et mutauit mercedē meā decē vicib9.& in ge.fe.scribitur sine he & dr

עשר Decem.

עֶשֶׂר eesser.Leuit.26.Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt.2.Reg.19.Decē partibus maior ego sum apud regem.& in plu.

עשרות Decem veſti

עֲשָׂרוֹת aasaroth.Exo.18.Et constitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenariós & decanos.i.principes decē.Ponitur ēt decē pro multis siue p numero indeterminato.vt in eo.18.Quia tu vnus solus p decē millibus cōputaris.i.pro multis millibus. Iob.19. En decies cōfudistis me.i.multotiēs.& inde

עשירי Decimus

עֲשִׂירִי aasiri.i.decim9 Geñ.8.Vsq; ad decimū mēse:decimo en i mēse prima die mēsis apparuerūt cacumina mōtiū.Leuit.27.Quidqd decimū venerit:sāctificabitur dño.& in ge.fe.

עשירית Decima.

עֲשִׂירִית aasirith Exo.16.Gomor aūt decima ps est ephi.Nu.28. Decimā pte ephi sile.Hiere.32.verbū qd factū est ad hieremiā a dño in anno decimo.Quod in hebreo est gñis femenini. Et inde

עשר

עָשָׂר Aasor.i.decē seu decim9 .Geñ.24.Maneat puella nobiscum saltem decem dies. Exo.10. Decima die mensis huius. Significat etiam עָשׂר Aasor.instrumentum musicum decem chordarum. ps.32. In psalterio decem chordarum psallite ei.ps.91.In decachordo psalterio:cum citharа.Ps.143. In decachordo psalterio psallam tibi.Et inde

עשירה Decachordus

עֲשִׂירָה Aasira.idest decimatio. Esa.6. Et adhuc in ea decimatio.& inde

עשרים Decimatio.

עֶשְׂרִים Eesrim.i.viginti.s.bis decem. Geñ. 18.Non interficiam propter viginti.& in eo.31.Viginti annis fui tecum.

עשת Viginti

עֶשֶׂת Aasath.impinguari.candidum seu lucidū esse.cogitare.Hiere.5.Incrassati sunt & impinguati.Hebreitū legūt.Incrassati sunt & candidi seu lucidi facti sunt. & inde

עשת Impinguari.

עֵשֶׁת eeseth.siue

עשות Cādidus

עֲשׁוֹת Aasuth.i.candidū seu lucidū:aut purū seu purgatū.Canti.5.Venter eius eburneus.Pro quo he.le. Venter eius candidus seu lucidus sicut ebur . Ezech. 27.In nūdinis tuis proposuerūt ferrū fabrefactum.i. ferrū purū seu purgatū a rubigine. Itē

עשת Purus.

עֶשֶׁת aasath.i .cogitare.recogitare.Dañ.6.Porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum.Ione.1.Si forte recogitet deus de nobis.& inde

עשתות Cogitare Recogitaſ

עֲשָׁתוֹת aasthuth.i.cogitatio. Iob.12. Lampas contempta apud cogitationes diuitum.quod in hebreo legitur singulariter.s.apud cogitationē.Et i plu.

עשתנות Cogitatio.

עֶשְׁתֹּנוֹת Eestonoth ps.146.In die illa peribunt omnes cogitationes eorū. Itē

עשתי Cogitatões

עֶשְׁתֵּי Aasthe.idest vnus siue vnū aut vnam.Et semper iungitur cum dictione

עשר Vndecim

עָשָׂר eeser.que significat decē & dicitur

עשתי עשרה Vndecim

עֶשְׁתֵּי עָשָׂרָה Aasthe eesre.siue

עשתי עשר

עֶשְׁתֵּי עָשָׂר Aasthe aasar: & tunc ambe dictiones significant vndecim. Exo.26. Saga cilicina vndeci. Deut.1.Quadragesimo anno:vndecimo mēse.Zach.1.vndecimi mensis sabat.

עשתרת Gregeſ

עַשְׁתָּרֹת Aastar.grex.scilicet ouiū . & solū inuenitur in numero plu.s.

עשתרות Aastaroth.Deut.7. Gregibus ouiū tuarū.Est ēt

עשתרת Aastaroth

עַשְׁתֹּרֶת aastaroth siue aastereth nomē idoli ad similitudinem pecudis facti :secundum hebreos.Iudi.2.Seruientes baal & astaroth.1.Reg.31. Et posuerunt arma eius in tēplo astaroth.3.Reg.11.Astartem deam sidoniorum.Est etiam nomen loci.Geñ.14.Et percusserunt raphaim in astaroth carnaim.Deut.1. qui mansit in astaroth & in edrai.

עת Tempus Hora

עֵת Eth.Tempus.hora.Geñ.29.Nec est tempus vt reducātur ad caulas greges. Ruth.2. Quando hora vescendi fuerit.& in plu.

עתים Hore.

עִתִּים Iithim.siue

עתות Hore.

עִתּוֹת Iithoth . De quo vide supra in dictione

עתר Parare. Preparaſ

עת vuth.

עָתַד Aathad.Parare.paratū esse.futurū esse.Iob.15. Que in cumulos sunt redacte.pro quo he.le .Que parate vel future sunt in cumulos.s.redigi.Prouer.24.Prepara foris opus tuum:& diligenter exerce agrum tuum.pro quo hebrei legunt.Prepara foris opus tuum : & para illud in agro tuo.& inde

עתיד Paratus. preparaſ. Futurū

עָתִיד Aathid.i.futurus.seu paratus. Iob.5. Qui parati sunt suscitare leuiathan.Et in eo.15.Sicut regē qui preparatur ad prelium.Ester.8.Paratos esse iudeos ad capiendam vindictam. Et inde tempus futurum vocatur apud hebreos

עתיד Aathid.& in plurali.

עתידות futura tpa.

עֲתִידוֹת Athidoth. Deut.32.Et adesse festinant tempora.s.futura. Item

עתודים Maſculi.

עֲתוּדִים Aathudim.idest hirci:seu mares ouium vel caprarum.Et solum inuenitur in numero plurali.Geñ.31.Et videntes masculos ascēdentes super feminas.Ps.49. Nec de gregibus tuis hircos.Prouer.27.Et hedi ad agri precium.pro quo hebrei legunt. Et precium agri hirci.scilicet sunt . Hiere.50.Et eritis quasi hedi ante greges . pro quo hebrei legunt.Et eritis quasi hirci.Ponitur etiam pro principibus vel ducibus.Esa.10.Et principes eorum depredatus sum . Et in eodem.14 . Omnes principes terre surrexerunt de solijs suis.

Hirci. Hedi

Principes.

עַתָּה Nunc

עַתָּה Atha, nunc, aduerbiũ tpis. Geñ. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. ps. 112. Ex hoc nunc & vsq; in seculum. vide ēt de hoc supra in dictione יתי vuth: quia inde deriuatur

עָתַם cõturbare. obscurare.

עָתַם Aatham, obscurare. btũs hiero. transtulit. cõturbare. cuius verbũ passiuũ ponitur. Esa. 9. Vbi dr̃ in ira dñi exercituum conturbata est terra, pro quo hebrei legũt. obscurata est terra. Et solum inuenitur in predicto loco.

עָתַק Sublcuari.

עָתַק Aathac. subleuari. inueterare. euellere. transferre. Iob 21. Quare impii viuunt subleuati sunt: cõfortatiq; diuitiis. Pro quo he. le. Quare impii viuunt inueterauerunt ídest senescunt. ps. 6. Inueterauí inter omnes inimicos meos. & inde עָתַק Aathac: siue עָתִיק aathic. i. vetus siue antiquum. 1. Reg. 2. Recedant vetera de ore vestro. quod in hebreo legitur singulariter. Et ponitur ibi singulare pro plurali. ps. 30. Que locuntur aduersus iustũ iniquitatem. p quo hebrei legunt. Que locuntur aduersus iustũ vetera. & beatus hiero, in ps. iuxta he. ve. transtulit. q̃ locuntur contra iustum dura. i. inueterata. Esa. 23. & vestientur vsq; ad vetustatem. Dañ. 7. Et antiquus dierum sedit. Et in plu. עַתִּיקִים Aathichim. 1. Paralip. 4. Hec autem verba vetera. potest ēt legi. verba superna & sublimia. nam ponitur etiam pro superno. Prouer. 8. Opes supernas & iustitiam. Item עָתַק Athac. i. euellere. seu transferre. vel auferre. Geñ. 12. Et inde transgrediens ad montem. Pro quo hebrei legunt. Et euul sit seu transtulit inde ad montẽ. s. tabernacula sua. Iob. 9. Qui transtulit montes & nescierunt. Et in eo. 14. Et saxũ transfertur de loco suo. Et in eodem. 32. Abstulerunt a se eloquiũ. Esa. 28. Ablactatos a lacte euulsos ab vberibus. Significat etiam transferre de vna lingua in aliam. Prouer. 15. Hec quoq; sunt parabole salomonis quas transtulerunt viri ezechie regis iuda.

עָתִיק Vetus.

עָתִיקִים Antiqui

עָתִיקִים Vetera.

עָתַק Transferre

Euellere.

Auferre

עָתַר Deprecari orare Rogare

עָתַר Aathar. orare. deprecari. rogare. derogare. Geñ. 25. Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua. Exo. 8. Orate dominum vt auferat ranas a me. Et in eo. Quando deprecer pro te. Et in eo. Rogate pro me. & in eo. Egressus a te orabo dñm. Iob. 22. Rogabis eũ & exaudiet te. Et ī eo. 33. Deprecabitur deũ & placabilis erit ei. Et in voce passiua signãt exaudire seu placari. Geñ. 25. Qui exaudiuit eum. 1. Paralip. 5. Et exaudiuit eos. Esa. 19. Et placabitur eis & sanabit eos. Et inde עֲתֶרֶת Aathereth. idest deprecatio. Hiere. 33. Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis. Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicationem. & inde עַתְרֵי aathrai. Pro quo beatus hiero. trãstulit supplices mei. Soph. 3. supplices mei filii dispersorũ meorum deferent munus mihi. Hebrei vero dicunt q̃ est nomẽ propriũ nationis vel gentis. Item עָתַר aathar. idest derogare. Ezech. 35. Et derogastis aduersum me verba vestra. Hebrei tñ in predicto loco legunt. Et multiplicastis aduersum me verba vestra. & inde נַעְתָּרוֹת Naatharoth. Pro quo beatus hiero. trãstulit fraudulenta. i. derogatoria. Prouer. 27. Quam fraudulenta oscula odientis. Ponitur etiã עָתַר aathar. pro nebula siue pro multitudine fumi. Ezech. 8. Et vapor nebule de thure consurgebat. Pro quo hebrei legũt. Et nebula multitudinis incensi consurgebat.

Exaudire

עֲתֶרֶת deprecatio

Multiplicatio

עַתְרֵי Supplices.

עָתַר derogare multiplicasf.

נַעְתָּרוֹת

fraudulẽta

עָתַר

Nebula

De incipientibus a littera. פ. Pe.

פֵּאָה Latus.

פֵּאָה Pea. latus. angulus. finis. terminus. coma. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano. Et in eo dẽ. In latere quoq; secundo qđ vergit ad aquilonẽ. Ezech. 45. A latere maris vsq; ad mare: & a latere orientis vsq; ad orientem. Ponitur etiam pro coma. Leuit. 19. Nec in rotũdum tondebitis comam. Et in eo. Nec radetis barbam. pro quo hebrei legunt. Et non dissipes. ídest nõ radas comam seu angulum vel finem barbe tue. Et in plurali פְּאוֹת peoth. Exo. 25. Et pones eos in quattuor angulis. Ponitur etiã p ducibus vel principibus. Nu. 23. Et percutiet duces moab. Et aliqui hebrei secundum precedentem significationẽ legunt. Et percutiet angulos seu terminos moab. Et inde verbum angulare. ídest in angulos terre dispergere: secundũ hebreos. Deut. 32. Dixi vbi nã sunt. pro quo hebrei legũt. Dixi dispergam eos. s. per angulos terre. Potest etiam deriuari a dictione אַף aaph. que significat iram. vt sit sensus. dixi irascar eis. vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem. quod si legatur אֵיפְהֵהֶם Eephohem: tunc significat vbi sunt: sicut est in littera nostra.

Angul

Duces

פָּאַר Gloriari

פָּאַר Paar. glorificare. gloriari. decorare. seu decorum esse recolligere. Exo. 8. Cõstitue mihi tempus quãdo deprecer pro te. pro quo hebrei legunt. Gloriare contra me quando deprecer pro te. ídest tu habeas illam gloriam vt eligas tibi tempus: licet talem gloriam ego deberem habere s. vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro tę. Sic enī exponitur ab hebreis. Iudi. 7. Ne glorietur contra me israel. Esa. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea. Et in eodem. 49. Quia in te glorificabor. Et ī eo. 55. Et sanctum israel quia glorificauit te. Et ī eo. 60. Et domum maiestatis mee glorificabo. & inde תִּפְאֶרֶת Thiphereth. ídest decor. gloria. Exo. 26. Faciesq; vestem sanctã aaron fratri tuo in gloriam & decorem. ps. 88. Quoniã gloria virtutis eorum tu es. Prouer. 28. In exultatione iustorũ multa gloria est. Esa. 60. Et domum maiestatis mee. Vbi ponitur pro maiestate. Et inde פְּאֵר pheer. i. decor. seu gloria: & ponitur pro corona que ẽ ornamentum seu decor capitis. Esa. 61. Et darem eis coronam pro cinere. Et in codẽ. Quasi sponsum decoratũ corona. Ezech. 24. Corona tua circunligata sit tibi. Et in plu. פְּאֵרִים paarim. siue פְּאֵרֵי paare. Exo. 39. Et mitras cum coronulis suis. Ezech. 24. Coronas habebitis in capitibus vestris. Ponitur etiam pro vittis que capiti circũvoluuntur. Ezech. 44. Vitte linee erũt in capitibus eorũ. Ponitur etiam pro discriminalibus: que sunt quedam ornamenta capitis. Esa. 3. Et mitras & discriminalia. Item פְּארָה Pura. ídest laguncula: seu olla sc̃dm trãslationẽ nr̃am: Esa. 10. Confringet lagunculam in terrore. Hebrei tñ dicũt q̃ signãt ramũ seu propaginẽ. cuius plale. פֹּארוֹת Poroth. ponitur pro ramis: vt infra dicetur. Potest ēt signãre ollã: sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione פּוּר Pur. & aliqñ scribitur cũ duplici res & dicitur פָּארוּר parur. Naum. 2. facies oĩm sicut nigredo olle. Et aliqui hebrei sc̃dm primã significationem legũt. Et facies oĩm retraxerũt decorẽ suũ. Itẽ פָּאַר paer. i. colligere. seu recolligere. s. quidquid in ramis arborũ remãserit. Deut. 24. Quidquid remanserit in arboribus non reuerteris vt colligas. Et inde פֹּארוֹת Poroth. i. rami. seu frondes. Ezech. 31. Et eleuati rami eius per aquas multas. Et in eo. Et sub frondibus eius genuerunt omnes bestie saltus Et in eo. & platani nõ fuerunt eque frondibus eius. & aliqñ scribitur cum aleph post res. De quo vide infra in dictione פְּרָא Para.

Gloriam

Gloriose

פְּאֵרֶת

Decor Gloria

Maiestas

פֶּגֶ Pag. Grossus. ídest ficus qui primũ venit ad maturitatẽ Canti. 2. ficus protulit grossos suos.

Corone.

Vitte

Discriminalia

פָּרָה Lagucula

Olla

פָּגַל Pigul. Immundum. prophanum. Leuit. 19. Prophanus erit & impietatis reus. Ezech. 4. Et non est ingressa in os meum omnis caro immũda. & in plu. פִּגּוּלִים Pigullim. Esa. 43. Et ius prophanum in vasis eorum. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet & ius prophanationũ vel immundarum. scilicet carnium in vasis eorum.

Grossus Ficus

Immũdus

Prophanus

פָּגַע Obuiare

פָּגַע Pagaa. occurrere. obuiare. irruere. deprecari. intercedere. orare. rogare. Geñ. 32. fuerũtq; ei obuiã angeli dei

Exo. 5. ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Pro quo he bri legunt. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et i eodem. 23. Si occurreris boui inimici tui & asino erranti. Nu. 35. Propinquus occisi homicidam interficiet statim vt apprehenderit eum. pro quo he. le. cū occurrerit vel obuiauerit ei: Ios. 2. Ne forte occurrant vobis reuertentes. Et in eo. Et coniungantur sibi in tribu Aser. idest occurrant sibi. Et in eo. 19. Peruenit in debaseth. pro quo he. le. & occurrit. i. pertingit in debaseth. Et in eo. Et peruenit terminus eius vsq; thabor. Iob. 36. Et precepit ei vt rursus adueniat. pro quo he. le. occurrat. scilicet tenebris. Esa. 47. Nō resistet mihi homo. idest non occurret mihi homo. Hebrei tñ secundum aliam significationē exponunt sic. Non accipiā deprecationem vel orationē hominis. Et in eo. 64. occurristi letanti & facienti iustitiam. Hiere. 15. Si non occurri tibi in tempore afflictionis. Amos. 5. Et occurrat ei vrsus. Significat etiam irruere vel interficere. Iudi. 8. Tu surge irrue in nos. Et in eo. 15. Spondete mihi q̄ non occidatis me. idest ne irruatis in me. 1. Reg. 22. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas in sacerdotes domini. p quo he. le. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas vt irruerent in sacerdotes domini. 2. Reg. 1. Accedens irrue in eum. Et inde פֶּגַע Pégaa. idest occursus. contrarius. aduersarius. 3. Reg. 5. Non est satan neq; occursus malus. Scribitur etiam cum mem in principio. Iob. 7. Quare me posuisti contrarium tibi. Significat etiam intercedere vel orare seu deprecari. Gen. 25. Intercedite pro me apud Ephron. Et in eo. 28. Cumq; venisset ad quendam locum. Pro quo hebrei legunt. Et orauit vel deprecatus est in loco Potest etiā legi sic. Et occurrit loco. Quod est idem sensus cū lra nra. Iob. 21. Et quid nobis prodest si orauerimus illum. Esa. 53. Et pro transgressoribus rogabit. Et in eo. 59. Et aporiatus est: quia nō est qui occurrat. pro quo he. le. qa nō est qui oret vel deprecetur. pōt ēt legi sicut est in lra nra Hiere. 7. Nec assumas pro eis laudē & orationē & nō obsistas mihi. pro quo he. le. Et nō deprecēris siue nō ores me Et in eo. 27. Et si pphete sunt & est verbū dñi in eis: occurrant dño exercituū. pro quo he. le. orent vel deprecentur dñm exercituum. Et in eo. 36. Contradixerunt regem ne combureret librum. i. rogauerunt regem.

Resistere

Irruere. Occidere.

פֶּגַע Occursus.

Contrarius Intercedere

Orare.

Rogare

פֶּגֶר Péger. cadauer. morticinium. Esa. 14. Quasi cadauer putridum. Amos. 8. Multi morientur. Pro quo he. le. Plurimum cadauer. supple erit. & est sensus sicut in lra nra. Ponitur ēt pro ruina. Naum. 3. Et grauis ruine. Et in plu. פְּגָרִים Pegarī. seu פִּגְרֵי pigre. Leuit. 26. Cadetis iter ruinas idolorū vestrorū. pro quo he. le. Et dabo cadauera vra sup cadauera idolorū vestrorum. Nu. 14. Vestra cadauera iacebunt in solitudine. Esa. 37. Et ecce omnes cadauera mortuorū. Et in eo. 62. Et videbūt cadauera virorū. Et ide verbum פָּגַר piger. Quod significat corruere. vel impingere. 1. Reg. 30. Qui lassi transire non poterant torrētem Bosor. Pro quo he. le. qui corruerant vel impegerant ad torrentē Bosor. i. pre lassitudine transire non poterant: sicut est in littera nostra.

Cadauer. Ruina. Cadauera. Impingere Corruere.

פָּגַשׁ Pagas. obuiare. occurrere. Gen. 32. Si obuium habueris fratrem meum esau. i. si obuiauerit tibi. Et in eodē 33. Que nam sunt iste turme quas obuiam habui. Exo. 4. Occurrit ei dominus. 1. Reg. 25. Quibus & illa occurrit. Iob. 5. Per diem incurrunt tenebras. Prouer. 22. Dines & pauper obuiauerunt sibi. Et in eodem. 29. Pauper & creditor obuiauerunt sibi.

Obuiare. Occurrere Incurrere

פָּדָה Pada. Redimere. liberare. eruere. Exo. 21. Dimittet eā. pro quo he. le. redimat eā. i. dimittat eā liberā. Leuit. 19. Et tñ precio nō est redēpta. ps. 54. Redimet in pace aiam meā. ps. 118. Redime me a calūniis hoim. ps. 129. Et ipse redimet israel. & inde פְּדוּת Peduth. i. redēptio. Exo. 8. Ponāq; diuisionē inter populū meū & populū tuū. p quo he. le. Ponāq; redemptionē inter populū meū & populū tuū. ps. 110. Redēptionē misit dñs populo suo. Scribitur etiā cū iod in fine & dr פְּדְיוֹן pidion. ps. 48. Et preciū redēptiōis aie siue. & aliqñ signāt preciū solutiōis vel liberatiōis. Nu. 3 In precio aūt ducētorū. scribitur ēt cū mē in fine & dr פְּדְיוֹם Pidiom. vt in eo. Tulit igitur moyses pecuniā eorū qui fuerunt amplius. pro quo he. le. Et tulit moyses pecuniam redemptionis vel precii eorū qui fuerunt amplius.

Redimere

פְּדוּת Redēptio.

פִּדְיוֹן Redēptio. Preciū

פְּדְיוֹם

Padan. mesopotamia. regio. que grece sic noīatur a mesos qd est mediū & potamos qd est flumē. eo qd est sita inter duo fluūina tigrim. s. & euphratē. Gen. 25. Duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotamia. Et i eo. 28. Vade & proficiscere in mesopotamiā syrie. Et in eodē. 48. Quādo veniebā de mesopotamia: mortua est rachel. & hec dictio פַּדָּן Padan in lingua chaldaica signāt numerū parē siue dualem. in lingua vero punica seu arabica significat cāpestrē seu planicie. & ideo dicunt aliqui q̄ illa regio dicitur פַּדָּן padan. Eo quod est terra campestris: & secūdū aliquos hebreos inde deriuatur dictio אַפַּדְנוֹ apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculū suū apadno. De quo vide supra in dictione אַפַּר Apad.

Precium. פַּדָּן

Mesopotamia.

אַפַּדְנוֹ

פָּדָע Padaa. redimere. liberare. Iob. 33. Libera eum vt non descēdat i corruptionē. & solū iuenitur i pdicto loco.

Liberare

פָּדֶר Páder. adeps. Leuit. 1. Caput & cūcta q̄ adherēt iecori. p quo hebrei legunt. Caput & adipē. i. adipē q adheret iecori.

Adeps.

פֶּה Pe. os. s. labore. Exo. 4. Quis fecit os hois. & in eo. Et ipse loq̄tur p te & erit os tuū. Nu. 12. ore eni ad os loquor ei. Ponitur ēt pro cōsensu. Ios. 9. Cōgregati sunt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno aio eadēq; sentētia. p q̄ he. le. Vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno ore. i. vno cōsensu eadēq; sentētia. Et qñ post se regit gtm̄ vel qñ cōponitur cū pronoibus tūc mutat he in iod. Gen. 29. & os putei grādi lapide claudebatur. Exo. 4. & ego ero in ore tuo & in ore illius. Nu. 20. Eo qd incredulus fuerit ori meo. Deut. 8. Sed in oī verbo quod procedit de ore dei. Et in eo. 11. quos aperto ore suo terra absorbuit. Ios. 9. & os dñi nō interrogauerūt. ps. 49. os meū loquetur sapiētias. Esa. 49. & posuit os meū quasi gladiū acutū. Signāt ēt pceptū seu imperium vel mādatū. Gen. 41. & ad tui oris imperiū cūctus ppls obediet. Nu. 10. mouerūt castra primi iuxta impiū dñi. Ios. 1. quicūq; cōtradixerit ori tuo. i. impio vel mandato. Ponitur ēt pro capicio vel ora vestimēti. Exo. 28. In cuius medio supra erit capicium & ora p gyrum: sicut fieri solet in extremis vestium partibus. Iob. 30. Et quasi capicio tunice succinxerūt me. ps. 132. Quod descendit in ora vestimenti eius. ponitur etiam pro ore gladii. idest pro acumine gladii. Exo. 16. Fugauitq; Iosue Amalech & populum eius in ore gladii. Et in plurali פִּיּוֹת Peioth. Iudi. 3. Qui fecit sibi gladium ancipitem. Pro quo hebrei legunt. Et fecit sibi gladium acutum habens duo ora. idest acutum ex vtraq; parte. Prouer. 5. Acuta quasi gladius biceps. idest ex vtraque parte acutus. & aliquando duplicatur littera pe & littera iod & dicitur פִּיפִיּוֹת Pipioth. Ps. 49. Et gladii ancipites in manibus eorum. Reperitur etiam פִּיִּם Pim secundum terminationem pluralem masculinorum. 1. Reg. 13. Retussa erat acies vomerum. & quandoq; preponitur ei lra caph & littera lamed & dr כִּפְלֵי Chephi. aut לִפְלֵי lephi: & tūc aliqñ significat. iuxta. secundum. sicut. Gen. 47. Prebens

Os. Cōsensus Capicīū Ora. פִּיּוֹת Anceps. Anceps פִּיפִיּוֹת Ancipites פִּיִּם Acies כִּפְלֵי לִפְלֵי

Iuxta. cibaria singulis. Pro quo hebrei legunt. Prebens panē iuxta familiam. idest iuxta exigentiam familie singulorum. Exo. 12. Que sufficere possunt ad esum agni. Pro quo hebrei legūt. Vnusquisq; iuxta id qđ pōt edere numeretur super agnum. Et est sensus sicut in littera nostra. Leuit. 25.

Quanto. Quanto plus anni remanserīt post iubileum: tanto crescet & precium: quanto minus temporis. Pro quo hebrei legūt.

Iuxta. Iuxta multitudinem annorum creſces & precium. Nu. 7.

Secundū. Iuxta ordinem ministerii sui. Et in eo. Iuxta id quod habebant necessarium. & in eodem. Secundum officia & cultū suum. Et in eo. 9. Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum protegebat: tunc proficiscebantur filii israel. p quo hebrei legunt. Iuxta eleuationem nubis desuper tabernaculum: proficiscebātur filii israel. 3. Reg. 17. Si fuerit annus his ros & pluuia nisi iuxta oris mei verba. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. & aliquando preponitur ei dictio

Sicut. עַל Aal & dicitur עַלְפִּי Aalpi. Exo. 34. Scribe tibi verba

עַלְפִּי hec quibus & tecū & cū israel pepigi fedus. pro quo hebrei legunt. Scribe tibi verba hec: quia iuxta verba hec pepigi fedus tecum & cum israel. Deut. 17. Et docuerint te iuxta legem eius. Et quando iungitur predicta dictio

Iuxta. פִּי Pi cum dictione

שְׁנַיִם Senaim que significat duo: tunc ambe dictiones significant duplicem partem vel duplicem portionem Deut. 21. Dabitq; ei de his que habuerit cuncta duplicia. 4. Reg. 2. Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus. Item

Duplicis. Duplex. פֹּה Po. idest. hic. siue huc. aduerbium loci. Deut. 5. Tu vero hic sta mecum. Ios. 18. Vt hic coram domino deo vestro mittamvobis sortem. Iob. 38. Vsq; huc venies & non procedes. Esa. 22. Quid tibi hic: aut quis tibi hic. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Iob. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur

Hic. Huc. מִפֹּה Mipo. idest hinc siue inde Ezech. 40. Tres hinc & tres inde. Scribitur etiam cū vau in fine loco he. Vt in eo. Due mense hinc: & due mense inde. Et in eo. 41. Hectecas ex vtraq; parte centum cubitorū. Pro quo hebrei legunt. Et hectecas eius hinc & inde centum cubitorum.

Hinc. Inde. מִפּוֹ

פּוּג Pug. Vacillare. hesitare. relaxare. Gen. 45. quasi de graui somno euigilans: tamen nō credebat eis. Pro quo hebrei legunt. Et vacillauit siue hesitauit cor eius: quia nō credebat eis. Abach. 1. Propter hoc lacerata est lex. pro quo hebrei legunt. Propter hoc vacillat seu relaxata est lex. cuius verbū passiuū habetur. Ps. 37. Vbi dicitur: afflictus sum & humiliatus sum nimis. vbi ponitur pro afflictus sum. Pro quo hebrei legunt. Laxatus sum siue relaxatus sum vel debilitatus sum. Et inde הֲפוּגוֹת Hafugoth. i. relaxatiōes seu cessationes. Beatus Hiero. trāstulit requiem. Thren. 3. Oculus meus afflictus est nec tacuit: eo quod non esset requies. idest eo quod non esset relaxatio vel cessatio a lachrymis vel a fletu.

Vacillare. Lacerari. Affligi. laxari. requies.

פּוּחַ Phuach. Aspirare. flare. sufflare. insufflare. loqui. illaqueare. Canti. 2. Donec aspiret dies. Et in eodem. 4. psa hortum meum. Ps. 9. Omnium inimicorum suorū dominabitur. pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius insufflabit in eos. idest cōtemnet eos & reputabit quasi vētum. Potest etiam legi. illaqueabit in eis. Ezech. 21. In igne furoris mei sufflabo in te. Et in eodem. 22. Vt succendā in ea ignem. pro quo hebrei legunt. Ad sufflandū in ea ignē. Vide etiam de hoc supra in dictione נָפַח Naphach. Et inde

Aspirare. Perflare. Insufflare Illaqueat. Exflare. פִּיחַ Piach. idest fauilla cineris: que sufflādo in aere eleuatur Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camino. & quia locutio fit per aspirationem & flatum: ideo predicta dictio significat etiam loqui. Prouer. 14. Profert autem mendaciū dolosus testis. idest loquitur mendacium. Et in eo. Et profert mendacia versipellis. Ps. 11. Ponam in salutari fiducialiter agam in eo. Pro quo hebrei legunt. Ponam in salutari q loquitur ei. & subditur. Eloquia domini. idest ponam in salutari cum qui loquitur ei eloquia domini. Potest etiam legi secundum primam significationem Spirabit in eo. vel sic. illaqueat in eo. idest ponam in salutari pauperem & inopem quem impius illaqueat. nam predicta dictio etiam significat illaqueare. idest laqueos ponere. Prouer. 29. Homines pestilentes dissipant ciuitatem. p quo hebrei legūt. Illaqueant ciuitatem. Esa. 42. Laqueus iuuenum omnes. Pro quo hebrei legunt. Illaqueare iuuenes omnes. & inde

Loqui. Dissipare Illaqueare. פַּח Pach. idest laqueus. Ps. 68. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. ps. 118. Posuerunt peccatores laqueum mihi. ps. 123. Anima nostra erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est & nos liberati sumus. Osee. 9. prophe ta laqueus ruine factus est super omnes vias eius. Et in plurali פַּחִים Pachim. ps. 10. Pluet sup peccatores laqueos. Potest etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham: que significat carbonem. vt infra dicetur. vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Pluet super peccatores carbones. Prouer. 22. Arma & gladii in via superbi. pro quo hebrei legunt. Arma & laquei in via peruersi. Significat etiam laminas ex argento & auro seu ere. Exo. 39. Incidit q; bracteas aureas. i. laminas. Nu. 16. Producatq; ea in laminas.

Laqueus Laqueū. Bracteę lamine.

פּוּט Put. Libia. nomen regionis. Hiere. 46. Fortes ethiopie & libye.

Libia.

פּוּךְ Puch. Stibium nigri coloris: quo mulieres liniunt oculos. 4. Reg. 9. Depinxit oculos suos stibio. Iob. 42. Et nomen tertie cornu stibii. Hiere. 4. Et depinxeris stibio oculos tuos. est etiam nomen lapidis precioſi coloris stibii. 1. Parali. 29. Lapides onychinos & quasi stibinos. Esa. 54. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. pro quo hebrei legunt. Ecce ego sternam in stibio lapides tuos. idest i lapides stibinos. Et dicunt aliqui hebrei q; significat carbunculum.

Stibium

פּוֹל Pul. faua. Ezech. 4. Et fabam & lentem.

Fabe.

פּוּן Pun. Conturbari: aut secundum hebreos: dubitare siue hesitare. Ps. 87. Exaltatus autem humiliatus sum & cōturbatus. pro quo hebrei legunt. Tuli seu portaui terrores tuos & dubitabam seu hesitabam. s. ne mihi euenissent mala propter mea demerita. Et inde

Cōturbari. Hesitare. פֶּן Pen. dictio dubitatiua. idest ne forte. Gen. 2. Ne forte moriamur. Et in eo. Ne forte mittat manum suam. Et in eo. 19. Ne forte apprehendat me malum. Et in eo. 24. Cauē nequando reducas filiū meum illuc. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. Nu. 20. Alioquin armatus occurram tibi. pro quo hebrei legunt. Ne forte in gladio occurram tibi. Prouer. 5. Per semitam vite non ambulat. Pro quo hebrei legunt. Per semitam vite forte dirigetur: quasi dicat. Putas ne q; talis mulier dirigetur per semitam vite: non vtiq;. vnde sequitur. vagi sunt gressus ei⁹. Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. & in eodem. 30. Ne forte saciatus illiciar ad negandum. Esa. 27. Ne fōrte visitetur contra eam.

Ne forte. Nequādo

פּוּץ Pus. dispergere. spargere. Diuidere. dissipare. conterere. Gen. 11. Antequam diuidamur in vniuersas terras. Et in eodem. Atq; ita diuisit eos dominus ex illo loco in vniuersas terras. Et in eodem. Et inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. Et in eodem. 49. Et dispergam eos in israel. Exo. 5. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti. 1. Regum. 14. Dispergimini in vulgus & dicite eis. Iob. 37. Et nubes spargunt lumen. Et in eodem. 40. Disperge superbos in furore tuo. Prouer. 5

Diuidere. dispergere

Deriuentur fontes tui foras.i.diuidantur seu dispergantur. Hiere.25. Ve pastoribus qui dispergunt & dilacerāt gregē pascue mee.& in eodē. Vos dispsistis gregē meū. Ezech.11. In quib⁹ dispersi estis.& in eodē.29. Et dispergā egyptios in nationes.& in eodē. Et cōgregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant. Naū.2. Ascēdit qui dispergat coram te. Soph.3. Filii dispersorum meorū. Zach.13. Et dispergentur oues. Signāt ēt affluere.vt in eo.1. Adhuc affluēt ciuitates mee bonis.i.dispergētur seu diuidentur: quia nō poterūt simul cohabitare propter multitudinē pecorū & armētorum & aliorum bonorū. Et aliqñ scribitur cum duplici sādic. Hiere.23. Et quasi malleus conterens petrā.i.diuidens petrā. Abach.3. Et contriti sunt mōtes seculi. Iob.16. Et tenuit ceruicē meā & confregit me. vide de hoc supra in dictione נפץ Naphas. Et inde מפץ Mephis.i.instrumentum quo petre conteruntur. Pro quo beatus hiero.trāstulit iaculum. Prouer.25. Iaculum & gladiū & sagitta acuta. Et inde תפוצה Thephusa.i. dispsio vel cōtritio aut dissipatio. Hiere.25. Quia completi sunt dies vestri vt interficiamini & dissipationes vestre.

Affluere

Cōterere

cōfringere

מפץ

Iaculum

תפוצה

Dissipatiō

פוק Puc.haurire.educere.effundere.dissoluere.offendere. ps.143. Eructantia ex hoc in illud. idest educentia seu haurientia. Prouer.18. Et hauriet iocūditatē a dño. Signāt ēt effundere. Ps.139. Cogitauerunt contra me: ne derelinquas me. Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Scelera eorū ne effundantur. Sed ēt ī predicto loco hebrei legunt. Scelera eorum ne educas.i. ne permittas vt scelera eorū educantur in actu. Esa.58. Cum effuderis esurienti aiam tuā. Signāt ēt dissoluere. Hiere.10. vt nō dissoluatur. Et inde פיק Phic. dissolutio. Naum.2. & dissolutio genitaliū. Signāt etiā offendere. Esa.28. Ignorauerunt iudiciū. pro quo he.le. offenderunt in iudicio. & inde עוקה puca i. offensio seu offendiculum. Beatus hiero. trāstulit Singultū. 1. Reg.25. Nō erit tibi hoc ī singultū & ī scrupulū cordis

Educere

Haurire.

dissoluere.

פיק

dissolutio.

עוקה

offendiculū. Singultꝰ.

פור Phur.irritū facere.dissipare.dissoluere. Geñ.17. Quia pactum meū irritum fecit. Nu.30. In arbitrio viri erit si faciat: siue nō faciat. Pro quo he.le. Vir eius cōfirmet eū aut irritum faciat eum. s. iuramētum. Sed beatus hiero. transtulit sensum. & in eodē. Si autē contradixerit postq̄ resciuit. i. si irritum fecerit. 5. Reg.15. Peto vt venias & irritum facias fedus quod habes cum baasa rege israel. ps.32. Dñs dissipat consilia gentium. ps.88. Misericordiā autē meam nō dispergam ab eo. Pro quo hē.le. Non faciā irritā ab eo. Esa.44. Irrita faciēs signa diuinorū. Hiere.33. Et si irritum potest fieri pactum meū cum die & nocte. & in eodē. Et pactū meum irritum esse poterit dauid seruo meo. Et aliqñ scribitur cum duplici res. ps.73. Tu cōfirmasti ī virtute tua mare. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Tu dissipasti ī fortitudīe tua mare. Scribitur ēt cū duplici pe & res & dicitur פרפר Parpar. Iob.16. Ego ille quōdam opulentus repente contritus sum. Pro quo he.le. Opulētus fui & contriuit me seu oppressit me. Et īde פורה Pura.i. torcular a terendo vel premēdo dictum. Esa.63. Torcular calcaui solus. Est etiā פורה Pura genus mēsure. Pro quo beatus hieronymus transtulit lagenā. Aggei.2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas. Ponitur etiā p lagunicula. Esa.10. Confringet lagunculam in terrore. Item פור Phur.i.fors. Ester.3. Missa est fors in vrnā: que hebraice dī phur. Pro quo he.le. Misit phur.i.sortem. & in eodem.9. & misit phur quod nostra lingua vertitur in sortem. & in eodem. Ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim.

irritū facere

cōtradicere

Dissipare.

פרפר

Cōterere

פורה

Torcular

Lagena

Lagicula.

פור

Sors

פרץ Phus.crescere.diffūdere seu effūdi.salire.abūdare.augere. Hiere.50. Quoniā effusi estis sicut vituli super bam.i.creuistis seu augmentati estis. Naū.3. Latitauit populus tuis in montibus. Pro quo he.le. Diffusus est populus tuus in montibus. vnde sequitur. & non est qui congreget. Abach.1. Et diffūdentur equites eius. Potest etiā legi. Crescent vel augentur equites eius. Malach.4. Et salietis sicut vitulus de armento. Pro quo hebrei legunt. Et crescetis seu effundemini quasi vituli ad presepe. Et inde פש Pas. pro quo beatus hieronymus transtulit scelus: quasi פשע Pesaa Iob.35. Nec vlciscetur scelus valde. Hebrei tamen dicūt q̄ significat multitudinem. vnde in predicto loco ipsi legunt. Nec scit in multitudine nimia seu valde. & refertur ad ipm Iob. quasi dicat. Nescit iob in multitudine nimia sapientie & scientie dei. vnde sequitur. Ergo iob frustra aperit os suū Et in lingua chaldaica cōmuniter significat predicta dictio multiplicare vel augmētare. Et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur פשון phison. quod est nomen magni fluminis paradisi: ꝓpter eius incrementum & abundantiā. Geñ.1. Nomē primi phison. Et beat⁹ hiero. in libro de hebraicis questionibus dicit q̄ phison est fluui⁹ qui apud latinos gāges dī.

crescere.

diffundi

Salire.

פש

Scelus

multitudo

פות Poth.cardo. & solum inuenitur in numero plurali.s. פתות pothoth.3. Reg.7. Et cardines ostiorum domus interioris. Item פתה potha. siue פתה pathe.i.crinis: secundum translationē nostram. Esa.3. Et dñs crinem earum nudabit. Hebrei vero dicūt q̄ significat turpitudinem seu verēda mulieris vel hominis. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. פז Et dñs turpitudinem earum nudabit.

פתות

cardines.

פתה

crinis.

turpitudo.

פז paz.aurum.obrizum. De quo vide in dictione sequēti.

Aurum

פזז pazaz.salire.saltare.subsilire.dissolutum esse. 2. Reg.6 Vidit regem subsiliētem atq̄ saltantem coram dño. & scribitur aliquando cum simplici zain. Geñ.49. Et dissoluta sunt vincula brachiorū & manuū eius. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortificari seu roborari. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. Et fortificata seu roborata sunt brachia manuū eius. Alii vero legunt sic. Et deaurata sunt brachia manuum eius. s. ꝓpter ornamenta aurea que in brachiis & manib⁹ portabat. Nam פז paz aurum siue obrizum significat ps.20. Posuisti in capite eius coronam de lapide pcioso. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Pones in capite ei⁹ coronam de obrizo. Scribitur etiā cum mē in principio & dicitur מופז Muphaz. 5. Reg.10. Et vestiuit eū auro fuluo nimis. Pro quo hebrei legūt. Et vestiuit eū auro obrizo. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אופז Vphaz. Dañ.10. Et renes eius accincti auro obrizo.

Fortificari

Obrizum.

מופז

Fuluū Aurū.

אופז

aut obrizū

פז

dispergere

Spargere

פזר pazar.dispergere.spargere.dissipare. ps.88. Dispersisti inimicos tuos. ps.111. Dispersit dedit pauperib⁹. ps. 147. Nebulam sicut cinerem spargit. Prouer.11. Alii diuidunt propria.i.dispergunt. Hiere.3. Et dispersisti vias tuas alienis. & in eodem.50. Grex dispersus israel. Ponitur etiā pro dissipare. ps.52. Quoniam domin⁹ dissipauit ossa eorum. ps.140. Dissipata sunt ossa nra secus infernum.

Dissipare.

פחד Pachad.timere.formidare. expauescere.terreri. preterreri. admirari. Iob.3. Quia timor quē timebā euenit mihi. ps.13. Ibi trepidauerunt timore.i.timuerunt timore. Prouer.28. Beatus homo qui semper est pauidus. Esa.51. Et formidasti iugiter tota die. Hiere.33. & timebunt & turbabūtur. Osee.3. & pauebūt ad dñm & ad bonū ei⁹. signāt etiam terreri. Iob.4. Et omnia ossa mea pterrita sunt. Esa.33. Conterriti sunt in sion peccatores. Signāt etiam mirari. Esa.60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum. & inde פחד pachad.i. pauor. formido. terror. Gesi.31. Et timor Isaac affuisset mihi. & in eodē. Iurauit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac. idest per deum quem timebat isaac. ps.52. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Esa.24.

פחד

Timere

trepidare

Pauere.

Formidare.

pterrere

cōterrere

Mirari

פחד

Timor.

Formido פַּחְדִּים Terrores

Formído & fouea & laqueꝰ. Et in plurali פַּחְדִּים Pechadim. Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. ſonitus terrorū vel formidinū. Reperitur etiam in genere femínino cum thau in fine. Hiere.2.& nō eſſe timorē meum apud te: dicit dñs deus exercituū. Itē פַּחַד Páchad. teſticulus. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt.

Teſticulꝰ פַּחַד

Dux פַּחָה

Pecha. prīceps. dux. Nec.5. Annonas que ducibus debebantur non comedimus. pro quo he.le. Panē prīncipis vel ducis non comedi. & eſt ſenſus ſicut in littera nīa. Et aliquando ſcribitur cum aleph loco he. Eſd.5. Quem & principem cōſtituit. Et quādo poſt ſe regit genitiuū: mutat he in tau & dicitur פַּחַת Pachath. Eſa.36. Et quomodo ſuſtinebis faciem ducis vnius ex ſeruis dñi mei. Aggei.1. filium ſalathiel ducem iuda. Malach.1. offer illud duci tuo. Scribitur etiā cum mē in fine loco he: & dr̄ פַּחָם Pecham. Nee.5. vt eſſem dux in terra iuda. Et in plu. פַּחוֹת Pachoth. ſiue פַּחָוֹת Pachauoth. Nee.2. Epiſtolas dedit mihi ad duces regionis tranſflumen. & in eodē. Et veni ad duces regionis. & in eo.5. Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populū. Ezech.23. Prīcipes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dr̄ פַּחֲוָתָא Pachauatha. Dañ.3. Magiſtratus & duces & tyrānos.

Princeps פַּחַת dux.

Dux פַּחָם

Duces פַּחוֹת

principes. פַּחֲוָתָא

duces.

Pachaz. vagum eſſe. vagari. feſtinare. temere agere. Iudi.8. Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos Hiere.3. Prophete eius veſani. pro quo hebrei legunt. Prophete eius feſtinantes ſiue temerarii. Et inde פַּחַז páchaz. i. feſtinatio ſeu temeritas. Geñ.49. Effuſus es ſicut aqua. p quo hebrei legūt. Feſtinatio. ſ. tua ſicut aqua. i. ſicut aqua feſtinat in preceps: ſic tu egiſti temere & feſtināter. Hiere.23. Qui ſeduxerunt populum meū in mendaciis ſuis: & in miraculis ſuis. vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei legūt. In mēdaciis ſuis & in feſtinatiōe ſeu in temeritate ſua.

פַּחַז

Vagū eſſe. veſanus Feſtinare. פַּחַז Feſtinatio

miracula

Pecham. carbo. pruna. Prouer.26. Sicut carbones ad פֶּחָם prunas & ligna ad ignē. Eſa.44. In prunis & in malleis formauit illud. Ponitur etiā pro duce vel principe. De quo vide ſupra in dictione פַּחָה pecha.

פֶּחָם Carbo.

Pechar. in lingua chaldaica ſignificat figulū. Dañ.2. פְּחָר Quia vidiſti pedū & digitorū partes ex teſta figuli.

פְּחָר Figulus.

Páchath. fouea. foſſa. 2. Reg.18. Et proiecerūt eum in פַּחַת ſaltu in foueā grādem. Eſa.24. Formido & fouea & laqueus ſup te. & in plurali פַּחָתִים Pechathim. 2. Reg.17. Forſitā nunc latitat in foueis. Et inde פְּחֶתֶת Pechétheth. i. cōfoſſio ſeu coroſſio. Leuit.13. Eo quod infuſa ſit in ſupficie vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Coroſio ſeu conſoſſio eſt. ſ. lepre.

פַּחַת Fouea.

פַּחְתִים Fouee.

פְּחֶתֶת Coroſſo

Piteda. topazius. lapis precioſus. & ſcribitur cū he vel פִּטְדָה thau in fine. Exo.28. In primo verſ[illegible]erit lapis ſardius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de ethiopia.

פִּטְדָה Topazius

Patar. aperire. ſoluere. diſſoluere. dimittere. remittere. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vuluam פָּטַר meū erit. Nu.8. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnē vuluā 1. Reg.19. Et declinauit dauid a facie ſaul. 1. Paralipo.25. Hi ſunt principes cātorū per familias leuitarū qui in exhedris morabantur. p quo hebrei legunt. Hi ſunt cantores principes patrū leuitarū i exhedris dimiſſi vel ſoluti. i. ſoluti ab aliis operib9: quia erāt occupati in cāticis. 2. Paralipo.23. Si quidem ioſada non dimiſerat abire turmas. p̄s.21. Locuti ſunt labiis: mouerunt caput. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. Dimittūt labiū: mouēt caput. Prouer.28. Qui dimittit aquā caput eſt iurgiorū. Et inde פְּטוּרִים peturim. ſiue פְּתוּרִים peture. i. p̄minētes ſculpture: q̄ſi emittā-

Aperire. פָּטַר

Declinare

dimittere

פְּטוּרִים

tur & egrediantur foras. 3. Reg.6. Et picturas varias quaſi prominentes de pariete & egredientes. & in eodem. Et celaturas valde prominentes.

p̄minētes

פַּטִּישׁ Patis. malleus. Eſa.41. faber erarius percutiens malleo. Hiere.23. Et quaſi malleus cōterens petrā. Item פַּטִּישׁ pates. in lingua chaldaica ſignificat quoddā genus veſtimēti. Pro quo beatus hiero. tranſtulit thiarā. Dañ.3. Vinctis cum brachis ſuis & thiaris.

Malleus פַּטִּישׁ

Thiara

פִּיד Phid. interit? ruina. Iob.30. Et ſi corruerint ipſe ſalua bit. p quo he.le. Si in interitu vel ruina ipſis ſalus. ſ. erit Et ē ſenſus ſicut in littera nīa. & in eo.31. Si gauiſus ſum ad ruinā eiꝰ q me oderat. puer.24. & ruinā vtriuſq; qs nouit.

Corruer Interitꝰ Ruina.

פִּים Pim. pinguedo. aruina. & ſcribitur cū he in fine & dr̄ פִּימָה pima. Iob.15. Et de lateribus eiꝰ aruina depēdet.

aruina.

פָּכָה Pacha. redundare. egredi. Ezech.47. Et ecce aque redundantes a latere dextero. Et inde פַּךְ pach. i. laguncula. ſeu lenticula. 1. Reg.10. Tulit ergo ſamuel lēticulam olei.

Redūdare

Lēticula

פָּלַל Palal. iudicare. diiudicare. arbitrari. orare. rogare. ſeu placare. Geñ.46. Non ſum fraudatus aſpectu tuo. pro quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui. i. nō putaui aut non diiudicaui. 1. Reg.2. Si peccauerit vir in virum: placari ei poteſt deus: ſi autē in deum peccauerit: quis orabit pro eo. p quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in virum: iudicabit eum deus: ſiue iudicabunt eum iudices: qui dicuntur dii participatiue: vt dictum eſt ſupra in dictione אֱלֹהִים Elohim: ſequitur ſi aūt ī dñm peccauerit vir: quis iudicabit pro eo. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera nīa. Nam predicta dictio etiā ſignificat placari vel orare: vt infra dicetur. p̄s.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. ſtetit autem phinees & diiudicauit. Ezech.16. Que viciſti ſorores tuas. pro quo he.le. Que iudicaſti vel diiudicaſti ſorores tuas. Et in eodē. 28. Et corruent interfecti in medio eius gladio. pro quo hebrei legūt. Et iudicabitur interfectus ſeu vulneratus in medio eius gladio. poteſt etiā deriuari a dictione נָפַל Naphal: que ſignāt corruere: ſicut eſt in littera nīa. Et inde פְּלִילִים pelilim. i. iudices arbitri. Exo.21. Et arbitri iudicauerint. & inde פְּלִילִי pelili. i. iudicādus: ſeu reus iudicio. Iob.31. Que eſt iniquitas maxima. p quo hebrei legunt. Que eſt iniquitas iudicanda. i. rea iudicii. Scribitur etiā cum mē in fine & dicitur פְּלִילִים pelilim. vt ſupra in eodem. Hoc enim nefas eſt & iniquitas maxima. i. iniquitas iudicāda. Et inde פְּלִילָה pelila. i. iudicatio ſeu iudiciū. pro quo btūs hiero. tranſtulit concilium. Eſa.16. Ini cōſiliū: coge concilium. Scribitur etiam cum duplici iod & dr̄ פְּלִילִיָּה pelilia. Eſa.28. Et ignoraue rūt iudiciū. & q̄ñ p̄dicta dictio פָּלַל palal. ē verbū quarte cōiugationis: tunc ſignāt orare. vel placare. Geñ.20. Orabit pro te quia ꝓpheta eſt. & in eodē. Orāte autē abraā ſanauit deus abimelech. 1. Reg.1. Orauit ad dñm flens largiter. Et in eodē. 2. Et orauit anna & ait. 3. Reg.8. Et orauerint & deprecati te fuerint. p̄s.5. Quoniā ad te orabo. Et inde תְּפִלָּה Thephila. i. oratio. 4. Reg.20. Audiui orationē tuā. p̄s.16. Auribus percipe orationē meā. & in titulo. ſp̄s.89. Vbi dr̄ oratio moyſi hominis dei. p̄s.101. Reſpexit in orationē humilium. Abach.3. Oratio abachuc prophete.

Iudicare

Orare

Oratiō

פָּלָא Pala. mirificare. mirabiliter agere. mirabile eſſe. occultum ſeu abſconditum eſſe. aut difficile eſſe. ſeparare. vl ſegregare. Deut.28. & augebit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. p quo he.le. Et mirificabit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. i. plagas admirādas inferet tibi. 2. Reg.1. Et amabilis ſup amorē mulierū. p quo he.le. Mirabilis fuit amor tuus mihi ſup amorē mulierū. Iob.10. Reuerſus mirabiliter me crucias. Eſa.29. Ecce ego addā vt admirationem

mirifi

Mirabi eſſe

admi

mirificare. facīā populo huic miraculo grandi. Ioel. 2. Qui fecit mirabilia vobiscū. & aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. Vt ps. 16. Mirifica misericordias tuas. ps. 30. Qm̄ mirificauit

פְּלָא misericordiā suā mihi. Et inde פֶּלֶא Pele. i. miraculū seu mirabile: mirificum. miraculosum. Exo. 15. Faciens mirabilia Quod in hebreo legitur singulariter. s. faciēs mirabile seu

Mirabile. faciens miraculū. Esa. 9. Et vocabitur nomē eius admirabilis cōsiliari⁹. i. miraculosus seu mirabilis aut mirificus. & in eodē. 25. Qm̄ fecisti mirabilia. p quo he. le. Qm̄ fecisti mi-

פְּלִיאָה rabile seu miraculū. Et inde פְּלִיאָה pelia. i. mirabilis. ps. 138.

mirabilis. Mirabilis facta ē sciētia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth

פְּלָאוֹת sive פְּלָאִים Pelaim. ps. 118. Mirabilia testimonia tua. Threñ.

mirabilia. 1. Et deposita est vehemēter. p quo he. le. & descēdit aut de posuit seu parui pendit miracula. Pōt ēt intelligi sicut est in littera nra. Dañ. 12. Vsqquo finis horū mirabiliū. Et aliqñ

נִפְלָאוֹת scribitur cum nū in principio & dr נִפְלָאוֹת Niphlaoth. sive

Mirabilia נִפְלָאִים Niphlaim. ps. 104. Memētote mirabiliū suorū. ps. 129. Nec ambulaui in magnis: nec in mirabilibus sup me. ps. 138. Mirabilia opera tua. & aliqñ pponitur ei littera mē

מִפְלָאוֹת & dr מִפְלָאוֹת Miphlaoth. Iob. 37. Magnas & pfectas scientias. signāt ēt pdicta dictio occultū seu abscōditū aut difficile. Deut. 17. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū esse pro

difficile Occultū. spexeris. p quo he. le. Si occultū vel abscōditū aut ignotum fuerit a te verbū iudicii. & in eo. 30. Mādatū hoc quod ego pcipio tibi hodie nō supra te est. i. nō est occultū vel abscon ditū a te. Iudi. 13. Cur queris nomē meū quod est mirabile. Pro quo he. le. Quod ē occultū seu abscōditū. Pōt etiā legi secundū primā significationē sicut est in littera nra. Et inde

פְּלֹנִי ille cuius nomē ignoratur vel tacetur i scriptura dr פְּלֹנִי Pe

Ille. loni. i. ille talis. 4. Reg. 6. In loco illo & illo ponamus insidias. Ruth. 4. Sede hic vocās eū noie suo. p quo he. le. Sede

Talis. hic talis viduus. dicitur ēt פַּלְמוֹנִי Palmoni. Dañ. 8. Et dixit

פַּלְמוֹנִי Alt ignotus. vn⁹ sctūs alteri nescio cui loquēti. vbi ponitur pro eo quod in littera nra est alteri nescio cui. signāt etiā predicta dictio segregare vel separare. Nu. 6. Cū fecerit votū vt sctificētur.

Segregar Pro quo he. le. Cū segregauerint vel separauerint se ad vouēdum votū nazarei. & in eo. 15. Vota soluentes aut sponte offerētes. pro quo he. le. Ad segregandū vel separādū votū aut spōte. s. offerētes. vide ēt de hoc infra i dictiōe פֶּלַח Pala.

פָּלַג Palag. diuidere. Geñ. 10. Nomēvni phaleg: eo quod in

Diuidere diebus eius diuisa sit terra. Iob. 38. Quis dedit vehemētissimo imbri cursum. p quo he. le. Quis diuisit vehemētissimo imbri aqueductū. ps. 54. Precipita dñe & diuide lín-

פֶּלֶג guas corū. Dañ. 2. Regnū diuisum erit. Et inde פֶּלֶג Pelag. i.

Dimidiū diuisio seu dimidiū. Dañ. 7. Vsqq ad tēpus & tēpora & dimidium tēporis. Et inde פְּלוּגָה pelugath. i. diuisio. 2. Paralipo.

פְּלוּגָה 35. Et ministrate in sanctuario per familias turmasqq leuitas. pro quo he. le. Et state in sanctuario secundū diuisionē

Diuisio. domus leuitarū. Et beatus hiero. trāstulit sensum. Et in plu.

פְּלַגוֹת Pelagoth. Iudi. 5. Diuiso cōtra se ruben. pro quo he. le. In diuisionibus ruben. Scribitur etiā cū mē in principio

Diuisiões. מִפְלַגוֹת & dr מִפְלַגוֹת Miphlagoth. 2. Paralipo. 35. vt darent per domos & familias singulorū. i. secūdū diuisiones domorū patrū. Et inde

Diuisiones פֶּלֶג Peleg. i. riuus seu flumē qui ab alio magno fulmine diuisus est. ps. 84. Flumen dei repletū est aquis. Et

Flumen. inplu. פְּלַגִּים Pelagim. ps. 1. Et erit tāqq lignū quod plātatū

פְּלַגִּים est secus decursus aquarū. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et erit tāqq lignū trāsplantatū iuxta riuu-

Decursus Riuuli. Riuulos los aquarū. ps. 45. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. Pro quo beatus hiero. trāstulit fluminis diuisiones letificāt

Riui. ciuitatē dei. Esa. 30. Riui currētiū aquarum. Reperitur etiā

פְּלָגוֹת Pelagoth. secundum terminationē femininorū. Iob. 20. Nō videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri.

Riuuli. פִּלֶגֶשׁ Pileges. cōcubia. Geñ. 22. cōcubia vero illi⁹ noīe roma. & ī eo. 35. & dormiuit cū bala cōcubia pris sui. & ī

Cōcubina eo. 36. Erat āt thāna cōcubia eliphaz. Et ī plu. פִּלַגְשִׁים Pilagsim secundū terminationē masculinorū. Geñ. 25. Filiis aūt

Cōcubine. concubinarum largitus est munera. 2. Reg. 20. Decē mulieres cōcubinas. Cāti. 6. & octoginta cōcubine. Ponitur etiā p

cōcubitus. cōcubitu. Ezech. 23. Et insaniuit libidine sup cōcubitū eorū.

פָּלַד Pelad. habena. secundū trāslationē nram. Et solū in-

Habene. uenitur in numero plurali. s. פְּלָדוֹת Peladoth. Naū. 2. Ignee habene currus. Hebrei tñ dicunt q signāt lāpades sicut לַפִּיד Lapid de quo supra dictum est in littera lamed.

פָּלָה Pala. separare. diuidere. mirificare. mirabile facere.

Separare Exo. 8. Faciāqq mirabile ī die illa in terra gesen. Pro q he. le. Et separabo ī die illa terrā gesen. Pōt etiā legi sicut est in littera nra: vt infra dicetur. & in eo. 9. Et faciet dñs mirabile inter possessiones israel & egyptiorum. pro quo he. le.

Mirabile facere. Et diuidet dñs inter possessiones israel & egyptiorū. & in

Diuidere. eodē. 11. Vt sciatis quanto miraculo diuidat dñs egyptios & israel. Et in eo. 33. Vt glorificemur ab oībus populis. p quo he. le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oībus populis Potest etiā legi vt mirificemur. ps. 4. Et scitote qm̄ mirifi-

Mirificar. cauit dñs sanctum suum. Vide etiam de hoc supra in dictione פְּלָא pala cum aleph in fine.

פָּלַח Palach. diuidere. scindere. concidere. secare. diffeca-

Cōcidere. re. 4. Reg. 4. Et reuersus concidit in olla pulmenti. Iob. 16. Cōuulnerauit lūbos meos. Pro quo he. le. Secuit vel

Secare concidit renes meos. ps. 14. Sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trā-

Scindere. diuidere. stulit. Sicut agricola qui scindit terrā. Prouer. 7. Donec trāsfigat sagitta iecur ei⁹. i. donec diuidat vel scidat. Et inde פֶּלַח

פֶּלַח pelach. i. fragmē. Iudi. 9. Et ecce vna mulier fragmē mole desup deiicies. Cāti. 4. Sicut fragmē mali pūici. & ī eo. 6. Si

Fragmen. cut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ēt

Cortex. pro malleatore. eo quod diuidit & cōcidit. Iob. 41. Et strīngetur qsi malleatoris inc⁹. Itē פֶּלַח Palach. In ligua chaldaica signāt seruire siue colere. Dañ. 3. Deos tuos non colunt Et in eo. Quia deos tuos nō colimus. Et in eo. 6. Deus tu⁹

פֶּלַח quē colis semper. & inde פּוּלְחָן pulchan. i. seruit⁹. ministerium. Esd. 6. vasa quoqq que dantur tibi in ministerium domus dei tui.

Malleator

פּוּלְחָן

Colere.

פָּלַט Palat. euadere. saluare. saluari. eruere. Eripere. libera-

Ministeriū re. eiicere: sive expellere. pere. 2. Reg. 22. saluabis me a cōtradictiōibus populi. ps. 16. Eripe aiam meā ab impio. ps. 17. Refugium meum & liberator meus. ps. 31. erue me a circundantibus me. ps. 55. Pro nihilo saluos facies illos. Ezech. 7. Et saluabūtur qui fugerint ex eis. Mich. 6. et appēhendes & nō saluabis: & quos saluaueris in gladio dabo. Hebrei tñ in pdicto loco legūt. et appēhēdes & nō eiicies & qs eieceris gladio dabo. Signāt ēt parere. Iob. 21. vacca pepit & nō est priuata fetu. ponitur ēt p amplexari. Esa. 5. & āplexabitur & non est qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta. i. euasio. liberatio. sive illud quod euadit vel liberatur. Geñ. 32. Alia turma q̄ reliq̄ est saluabitur. p quo he. le. & erit alia turma ī liberationē vel in euasionē. Et est sensus sicut in littera nra. Exo. 10. Sed comedatur qd̄ residuū fuerit grandini. i. qd̄ liberatū fuerit a grādine. Et inde פָּלִיט Palit. i. ille qui euasit vel effugit mortē vel piculū. Geñ. 14. & ecce vnus qui euaserat. Threñ. 2. Et nō fuit ī die furoris dñi qui effugeret. & in plu. פְּלֵיטִים peletim. Iudi. 12. quia dixerant fugitiuus est galaad de ephraim. qd̄ in hebreo legitur ī. plu. s. fugitiui estis vos galaad de ephraim. Esa. 66. Et mittā ex eis qui saluati fuerint ad gentes. & in abdia. neq stabis in exitibus (vt

Parere

פְּלֵיטָה

Liberatio.

פָּלִיט

Qui euasit qui effugit

פְּלֵיטִים

Fugitiui. Saluari.

qui fugiũt interficias eos qui fugerint.

פֶּלֶךְ Fusus. Pelech.fusus.baculus. vicus.2. Reg.3. & tenẽs fusũ & cadẽs gladio.& aliqui he.dicũt ꝙ in p̃dicto loco significat baculũ.Prouer.31.& digiti eius apprehẽderunt fusum Significat etiam vicum seu pagum.Nec.3. Princeps vici ierusalem.& in eodem.princeps pagi maspha.

Vicus. Pagus. פֶּלֶס Pondere Munire. Dirigere Palas.põderare.dirigere.rectificare.p̃s.77. Viã fecit semite ire sue.ꝑ quo he.le. Põderauit siue direxit semitã furori suo.Beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit. Muniuit semitã furori suo.puer.4. Dirige semitã pedib9 tuis. & in eo.5.Per semitã vite nõ ãbulat.ꝑ quo he.le. Semitã vitẽ dirigit vel he dirigetur ī ea: cuius expositionẽ vide supra in dictione פן Pun.Esa.26.Rectus callis iusti ad ãbulãdũ.ꝑ quo he.le. Rectũ callẽ iusti põderabis seu diriges.& in de פֶּלֶס Péles.i.põdus.Prouer.16. pondus & statera iudicia dñi sunt.Esa.40.Et librauit in pondere montes.

פֶּלֶס Pondus

פָּלַץ Cõcutere פַּלְצוּת Tremor. Formido Tenebre. Palas.cõcutere.cõcussum eẽ.tremere.Iob.9. Et colũne eius cõcutiũtur. Et inde פַּלְצוּת Palasuth.i.tremor. cõcussio. Iob.21.& cõcutit carnẽ meã tremor. Ezech.7.& operiet eas formido. In alio vero loco beatus hiero.transtulit tenebras seu caliginẽ.p̃s.54.Et cõtexerũt me tenebre. Esa.21. Tenebre stupefecerũt me. Sed ẽt i p̃dictis locis hebrei interpretãtur tremorẽ seu concussionẽ.Et inde מִפְלֶצֶת Miphlẽseth.i.idolũ priapi: secũdũ trãslationẽ nr̃am.3.Reg 15.Insup & maachã matrẽ suã ãmouit ne esset priceps in sacris priapi.& in eo. Subuertitq3 specũ eius & cõfregit simulachrũ turpissimũ. Et aliq̃ scribitur cũ thau i principio & dr̃ תִּפְלֶצֶת Thiphlẽseth.Pro quo beatus hiero.trãstulit arrogantiã.Hiere.49. Arrogantia tua decepit te.

מִפְלֶצֶת Priapus.

תִּפְלֶצֶת arrogãtia.

פָּלַשׁ Cõspgere. Aspergere palas.inuoluere.cõspergere.s.cinere vel puluere:qđ fiebat in signũ luctus & tristitie.Hiere.6.& cõspgere cinere.& in eo.25.Et aspergite vos cinere.Ezech.27.Et cinere cõspergẽtur.Mich.1.puluere vos conspergite.

פָּלַשׁ palas.cũ pũcto cebolet.extẽdere siue expãdere.& solum inuenitur nomẽ plurale ab eo deriuatũ.s. מִפְלַשֵּׁי Miphlese.i.extẽsiones siue expãsiões. ꝑ quo beatus hiero. trãstulit semitas. Iob.37.Nunquid nosti semitas nubium.i. quibus viis vel semitis nubes expandatur super terram.

מִפְלַשֵּׁי Semite

פֻּם Os. פֻּם Pum.in lingua chaldaica significat os.Dañ.4.Cumq3 sermo adhuc esset in ore regis.

פֶּן Ne forte. פֶּן Pen. Ne forte.Geñ.26.Ne forte interficerẽt eũ. Et in eo. Ne morerer ꝑpter eã.i.ne forte moreret. vide ẽt de hoc supra in dictiõe פן pum.Itẽ פִּנָּה pina.angulus.p̃s.117.Hic factus est in caput ãguli. Prouer.7.Transit per platcã iuxta angulũ.& in eo. Iuxta oẽm angulũ insidiãs.Et secundũ hebreos he vltimũ est generis femininí:& ideo ei9 primitiuũ est p̃dicta dictio פֵּן Pen.alii vero dicũt ꝙ deriuatur a sequẽti dictione פִּנָּה penũ.& in plu. פִּנּוֹת pinoth.Exo.27.Cornua autẽ per q̃ttuor angulos ex ipso erunt. Iob.1.Et cõcussit q̃ttuor angulos domus.Soph.1.Et sup ciuitates munitas & super angulos excelsos.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ponitur pro turrib9 firmissimis:sicut firmitas domus est in angulis. Et quia in angulis ponũtur lapides maiores & meliores.ideo maiores & principes populi appellãtur hoc noie.Iudi.20.Oñs ãguli populorũ.Reperitur etiã פִּנִּים pinim ī gñe masculino.Zach.14.Et vsq3 ad portã angulorũ.

פִּנָּה Angulus. פִּנּוֹת anguli. anguli pro principib9 פִּנִּים anguli.

פְּנִינִים Gẽme פָּנִן Enin,gẽma.seu margarita.& solũ inuenitur ī numero plu.s. פְּנִינִים peninim. Prouer.3. Preciosior est cunctis opibus.i.cũctis gẽmis.& ī eo.20. Est aurũ & multitudo gẽmarũ. & in eo.31. Procul & de vltimis finibus p̃ciũ eius. ꝑ quo he.le.Et ꝑcul siue lõge magis q3 gẽme preciũ eius.i.lõge p̃ciosius gẽmis preciũ ei9.Threñ.4.Rubicũdiores ebore antiquo. ꝑ quo he.le. Rubicũdiores osse plusq3 gẽme.i. plusq3 gẽme rubicũde.& dicunt aliqui qđ a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ꝑpter defectũ alterius nun. alii vero dicunt qđ deriuatur a dictione פֵּן pen:dequa supra dictũ est.

פָּנָג Balsamũ פָּנָג panag.balsamũ.vnguẽtum preciosum.Ezech.27.Balsamũ & mel & oleũ & resinã ꝑposuerũt ī nũdinis tuis.

פָּנָה Circũspexi Respi Diuer auerte Verte declin Cons incõsp Ante pana.respicere.intueri:aduertere.aiaduertere.vertere auertere.declinare. parare.seu p̃parare.Exo.2. Cũq3 circũspexisset huc atq3 illuc.& in eodẽ. Et reuersus est moyses de monte. pro quo he.le. Et respexit & descẽdit moyses de mõte.Leuit.26. Respiciã vos & crescere vos faciã.Deut. 31.Quia secut9 est deos alienos.pro quo he.le.Quia respexit seu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq3 respiciens retro. Iob.6. Verũtamen quod cepistis explete. Pro quo he.le. Et nunc animãduertite: respicite in me:vel sic.Et nunc quia cepistis:respicite in mẽ.p̃s.101.Respexit in orationem humiliũ. p̃s.118. respice in me & miserere mei. Hiere.47.Non respexerũt patres filios. Ezech.9.Que respicit ad aquilonẽ.& in eodẽ.11. Que respicit ad solis ortũ. Significat etiã vertere vel auertere.siue diuertere:aut declinare. Deut.2. Profectiq3 inde venimus in solitudinem. pro quo hebrei legunt.Et diuertimus siue respeximꝰ: & ꝑfecti sumus ad solitudinẽ. & in eodẽ. Ite contra aquilonẽ.i. vertite vel diuertite contra aquilonẽ. Et in eodẽ.29.Cuius cor auersus est a dño deo vr̃o. Iudi.15.Caudasq3 earum iunxit ad caudas.pro quo he.le.Et vertit caudã ad caudã.i.fecit vt mutuo respicerẽt.Et in eo. 20. Quod cum vidissent filii beniamin in fugã versi sũt.1.Reg.10.Cum auertisset humerum suũ vt abiret.& in eodẽ.14. Quocũq3 se verterat superabat.Esa.56.Omnes inviã suã declinauerunt.Hiere.2.verterunt ad me tergum & non faciẽ. Et in eodẽ.6. Ve nobis quia declinauit dies.& in eodẽ.49. Quomodo deiecit cerui cem moab.proquo he.le. Quomodo vertit ceruicẽ moab. scilicet vt fugeret. & in eo.4. fugite & terga vertite. Et in eodem. Versa est vt fugeret. Ezech.43.Gradus aũt eius versi ad orientẽ.Potest etiã legi secundũ primã significationẽ. Respiciẽtes ad oriẽtẽ.& inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.s. qñ mane vl aurora respicit ab oriẽte.Et scribitur cũ lamed i principio & dr̃ לִפְנוֹת liphnoth.Exo.14.reuersũq3 est prio diluculo ad priorẽ locũ.p̃s.45.Adiuuauit eã de9 mãe diluculo.põitur ẽt ꝑ tpe vesptino.& inde פָּנִים panim.i.facies.vultus.aspect9.& declinatur tm̃ plr:& cõiter ẽ gñis masculini. Geñ.1. Et tenebre erãt sup faciẽ abyssi:& spũs dñi ferebatur sup aq̃s.ꝑ quo he.le.sup faciẽ aquarũ.& in eo.4. & cõcidit vult9 eius.& in eo. & cur cõcidit facies tua.& in eo.32.vidi dñm facie ad faciẽ.& in eo.33. Sic enĩ vidi faciẽ tuã:quasi viderim vultũ dei.Exo.33.loq3batur dñs ad moysen facie ad faciẽ.& in eodẽ.Nõ poteris videre faciẽ mea.Nu.6.Cõuertat dñs vultũ suũ ad te.Deut.4.eduxitq3 te p̃cedẽs.ꝑ q̃ he.le.Et eduxit te in facie sua.i. in presentia sua. Et est sensus sicut in lra n̄ra.2.Reg.2.& leuare nõ potero faciẽ meã. Et in eo.11.Ponite vriã exaduerso belli. Pro quo he.le.Ponite vriã exaduerso facies belli.i.in prima acie belli. p̃s.35 Et facies vre nõ cõfundentur.Prouer.25.Et facies tristis lingua detrahẽtẽ.& in eo.28.qui cognoscit ī iudicio faciẽ:nõ bene facit.Reperitur ẽt in ge.fe.Ezech.21. Quocũq3 facies tue est appetit9.& p̃ponitur ei lra lamed & dr̃ לִפְנֵי lephanim siue לִפְנֵי Liphne.i.corã.i cõspectu.ante.anteq3. Abinitio.Geñ.6.Corrupta est autem terra coram domino. & in eodẽ.10.Erat aũt robustus venator corã dño. & in eodem. 15. Ecce vniuersa terra coram te. Et in eo.24. & appositus est in cõspectu eius panis.& in eodem. 46. Misit aũt Iacob iudam ante se. Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

ísrael.Pro quo hebreí legũt. Hoc autem erat ante.í.ab antíquo ín ísrael.1.Reg.8.& egredíetur ante nos.Nee.5.Duces autem primi qui fiterũt ante me. Iob.8.Et ante omnes herbas arescit.ps.71.Ante solem ꝑmanet nomen eius. ps.101.

Initiũ. Initio tu dñe terrã fundasti.Prouer.17. Cum spoponderit pro amico suo.pro quo hebreí legunt. Cum spopõderít coram amico suo.siue ante amicum suũ. & ín eodẽ.18. Anteq̃ conteratur exaltatur cor hominis:& anteq̃ glorificetur humiliatur.Malach.4. Anteq̃ veniat dies dñi. Significat etiã velut aut quasi.1.Reg.1. Ne reputes ancillam tuã quasi vnã de filiabus belial.Iob.4.Cõterẽtur velut a tinea.Scríbitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִפָּנַי Mipene.í. a facie.a cõspectu. Geñ.3.Abscondít se adam & vxor eius a facie dñi. & ín eodem.16. A facie sarai dñe mee ego fugio. & ín eodem.35. Cum fugeret fratrẽ suum. Pro quo hebreí legunt.Cum fugeret a facie Esau fratrís sui. Hiere.5.Et a facie mea non dolebitis. Est etiã redditiuũ rationís. Exo.19. Eo quod descendísset dñs sup eũ ín ignẽ. Scribitur etiã cũ lámed ín principio & dr מִלִּפְנֵי Milephanim.siue מִלִּפְנֵי Miliphne.í.a facie. de vultu.de cõspectu.ab ãte:síue ab antiquo.Geñ.4.Egressusq̃ caín a facie dñi.Exo.35.Egressa ẽ oís multitudo filiorũ ísrael de cõspectu Moysi.ps.16.de vultu tuo iudiciũ meum ꝑdeat.ps.113. A facie dei mota est terra:a facie dei iacob.Ione.1. Vt fugeret in tharsís a facie dñi. Et aliqñ preponitur ei dictio עַל Al.vel dictio אֶל El.& dr עַלְפְּנֵי Aal pene.síue אֶלְפְּנֵי El pene.í.ad faciẽ.ín faciẽ.ín cõspectu.ante faciẽ .corã.Geñ.11.Mortuꝰ est autẽ arã ante thare pr̃em suũ.í.viuẽte thare.& ín eodẽ.25. Corã cunctis fratribus suís obiit.í.eís viuẽtibus. Exo.20. Nõ habebís deos alienos corã me. Nu.3. Functiq̃ sunt sacerdotío Eleazar & ithamar corã aaron patre suo. Deut.7.& reddẽs odiẽtibus se statim: ita vt dispderet eos.pro quo he.le. & reddẽs odiẽ ti se ín facie sua.í.in vita sua.& ín eo. Protinus eís restituens quod merẽtur.Pro quo he.le. In faciem suã reddẽs ei. Iob. 1.Nisi in faciem benedixerit tibi.& ín eodem.6. Et prebete aurem & videte an mentiar. ꝑ quo hebrei legunt. Et ín facíe vra si mẽtiar. & est sensus sicut ín littera nra. & ín eodẽ. 21.Quís arguet corã eo vias eius. Item פָּנִים Panim.i.íntus siue interiꝰ.Ezech.2.Qui erat scriptus íntus & foris.Potest etiã legí ante & retro. Scribitur etiã cum he ĩ fine & dicitur פְּנִימָה Penima. 3.Reg.6.& cedro oís domus íntrinsecus vestiebatur.ps44. Omnis gloria eius filie regis ab íntus. Et inde פְּנִימִי Penimi.í.interior. Ezech.40. Et ĩtroduxit me ín atrium ínterius. & ín eodẽ. 41. Vsq̃ ad domũ interiorẽ. Et in eodem. Intrínsecus & forínsecus.& in genere femínino פְּנִימִית Penímith. vt in eodem. 44. Cum ingredientur portam atrii ínterioris.Et in plurali פְּנִימִים Penimim.siue פְּנִימִיּוֹת Penimioth.1.Paralipo.28. Et cellariorum eius ínteriorum.2. Paralipo.4. Et ostia celabit tẽpli interioris.ꝑ quo hebrei legunt.Et ostia eius ínteriora.Et aliquãdo scríbitur cum lámed ín principio & dicitur לִפְנֵי Liphnai.3. Reg.6.Porro quadragíta cubitorum erat ípsum tẽplũ preforibus oraculí.Pro quo hebrei legunt.Porro quadraginta cubitorum erat domus : hoc est tẽplum ínterius. Scribitur etiã cũ mẽ in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim.vt in eodẽ.Quasi ꝑminentes de pariete:et egredientes.pro q̃ hebrei legunt. Ab íntrinseco & foris.ſ.egredíẽtes. Et quía ira ostẽditur in facie:ideo ponitur פְּנִים Panim.i.facies pro ira. Geñ.32. Dixit enĩ placabo illũ muneríbus . pro quo he.le. Dixit enim placabo írã eius munere. Leuit.20. Ponã faciẽ meã sup hominẽ illum.i.ponã íram meã. Iob.9. Cõmuto faciem meã.pro quo he.le.Relinquã faciem meã.i.íram vel indignationẽ meã.ps.33. Vultus autẽ dñi sup facientes ma

Anteq̃. Anteq̃

Quasi Velut

מִפָּנַי

A facie

Eo quod. מִלִּפְנֵי

A facie de ꝯspectu De vultu

עַלְפְּנֵי

Ante Coram.

In faciem

פְּנִים

Intus.

פְּנִימָה

Intrínsecꝰ Abintus

פְּנִימִי

Interior

פְּנִימִית

Interius

פְּנִימִים

Interiores Interius

לִפְנֵי

Interius.

מִלִּפְנִים

ab intus. פְּנִים

Ira. Facies

la.Hiere.3.Nõ auertam faciem meã a vobís.pro quo he.le. Non ĩmítam íram meã ín vobís.Threñ.4.facies dñi díuísit eos.i.ira dñi.Item פִּנָּה Pinna.í.parare.ꝑparare.expurgare.Geñ.24.Preparaui domũ & locũ camelís tuís.Esa.40. Parate viam dñi. & ín eo.57.Declínate de semita.pro quo he.le.preparate síue expurgate semitã.í.lapídes ab ea tollíte.vnde sequitur auferte offendícula de via populí mei.potest etiã significare declínare sícut est in líttera nra : vt supra dictum est.& ín eodem.62. Preparate viã populo. Soph.3. Auertit ínímicos tuos.ꝑ quo hebrei legũt. Expurgauit ínímicos tuos . í.abstulit eos de terra tua. Potest etiã significare auertere sícut est ín líttera nra: vt supra dictum est. Item פִּנָּה Pinna.í.angulus. Nee.3.vsq̃ ad flexuram & vsq̃ ad angulum.& ín eodem.Et contra cenaculum anguli. Hiere.31. Vsq̃ ad portam anguli.de quo vide supra in dictiõe פִּן pen.

פִּנַּק Panac.. ĩ delicíis nutríre.seu delícate nutríre.Prouer. 29.Qui delicate nutrit a puerícia seruũ suũ . & solum ínuchitur ín predícto loco.

פַּס Pas:síue פִּסָּה pisa.fragmẽtum.particula. Dañ.5. Et rex aspiciebat articulos manus scribẽtis.pro quo hebrei legunt.Et rex aspiciebat particulã seu fragmentũ manus scribentis.Et ín eo.Idcirco ab eo míssus est articulꝰ manus.Et in plurali פַּסִּים pasim.Geñ.37.Fecitq̃ ei tunicã polymitã. ídest ex multis fragmentís seu pitaciís díuersorum colorũ síue ex multís filis díuersorum colorum contexta.nam polymita est dictio composíta a poly quod grece signãt multum:& mitos filum seu lícium.Ponitur etiam pro talarí. 2. Regum.13.que índuta erat talarí tunica . & inde פִּסָּה Pisa. ídest fragmentum vel placenta aut placentula. ps. 71.Erit firmamentũ ín terra in sũmis montíũ.pro quo he.le . Erit fragmentum val placentula trítici ín terra. Et beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.erit memoriale tríticũ ĩ terra.

פָּסַס pasas.finíre.deficere.dímínuí. & scribitur cũ simplící samach.ps.11. Quoniã dímínute sunt veritates a fíliís hoím. Et aliqui hebrei dicunt quod índe deriuatur dictío פַּס pas.síue פִּסָּה pisa.ídest fragmentum seu particula. De quo dictum est in dictione precedentí.

פָּסַג pasag.dístribuere.secundum trauslationem nr̃am.ps. 47. Dístribuite domos eiꝰ.hebrei vero dicũt ꝙ signãt exaltare seu munire:& quod deriuatur a dictiõe פִּסְגָּה phasga .quod est locus altus & munitus. Deut.3. Ascende cacumen phasge.

פָּסַח pasach.claudícare.claudũ fieri.trãsilire.trãsire. 2.Reg. 4.Cecidit & claudꝰ effectꝰ est.3.Reg.18.Vsq̃quo claudicatis ín duas partes.& inde פִּסֵּחַ pisẽach. ídest claudus. Leuit.21. Si cecus fuerit: sí claudus. 2.Reg. 9.Claudus vtroq̃ pede. Esa.35.Tunc saliet sicut ceruus claudus. & ín plurali פִּסְחִים pischim.2.Reg.5.nísí abstuleris cecos & claudos. Esa.33.claudí díripiẽt rapínã.Signãt ẽt ꝑdicta dictio trãsilire vl trãscẽdere. Exo.12.trãscẽdet ostíũ domꝰ.& ĩ eo. & videbo sanguínẽ & trãsibo vos.í.trãsiliã.3.Reg.18.Trãsiliebãtq̃ altare qđ fecerãt. Esa.31.trãsiẽs & saluãs.& ide פָּסַח pesach í.trãsitꝰ.eo qđ trãsiliuit domos ísraelitarũ. Exo.12. victima trãsitꝰ dñi est.qñ trãsiuit sup domos filiorum ísrael: vbí ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

פָּסַל pasal.dolare.ꝑscíndere.sculpere.Exo.34.ꝑcide ait tíbi duas tabulas lapídeas.& in eo.Excidít ergo duas tabulas lapídeas.Deut.10.dola tíbi duas tabulas lapídeas .& ĩ eo.Cũq̃ dolasset duas tabulas lapídeas.& inde פֶּסֶל pesel. ídest ídolum .sculptile . Leuit.29. Non facietis vobís ídolum & sculptile.Esa.40. Nũquid sculptile conflabit faber. & ín eo.Quõ statuat símulachrũ qđ nõ moueatur Et ín eo. 42.Cõfundantur confusione qui confidũt in sculptile . Et

Prepare Parare

Expurga

Angulus

Delicate nutrire.

Articulus Particul

Talaris.

Fragmẽtũ

Diminui

Distribuere Exaltare.

Claudus fieri. claudícare

Claudus

Claudi. trãscendes Transire Trãsilire

Transitus

precíndere Excidere Dolare

Idolus

in eo.44. Plaste idoli omnes nihil sunt. Et in eodē. Quis formauit deum: & sculptile formauit. & in eodem.45. Qui

sculptura. פְּסִילִים sculptilia. Idola

leuant lignum sculpture sue. Et in plurali. פְּסִילִים Pesilim. Deut.7. Sculptilia eorū igne comburite. Iudi.3. Et pertransiuit locum idolorum vnde reuersus fuerat. ps.77. Et in sculptilibus suis ad emulationē eū ꝓuocauerunt. Esa.4. Et laudem meam sculptilibus.

פְּסַנְתֵּרִין Psalterium

פְּסַנְתֵּרִין Pesantherin. in lingua chaldaica signat instrumentum musicum. pro q̄ beatus hiero. trāstulit. psalteriū. Dañ.3. Et cithare & psalterii & symphonie.

פָּעָה Clamare

פָּעָה Paa. clamare. ingemiscere. Esa.44. Sicut parturiēs loquar. Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo seu vociferabo. & inde אֶפְעֶה Ephee. quod signat serpentis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit viperam. Esa.30. vipera & regulus volans.

אֶפְעֶה Vipera

פָּעַל Operari

פָּעַל Paal. operari. facere. Iob.35. Si peccaueris: quid ei nocebis. Pro quo he. le. Si peccaueris quid operaberis cōtra eū. Et est sensus sicut in lra nra. Esa.41. quis hec opatus est & fecit. & in eodem.44. Et operatus est in brachio fortitudinis sue. Et in eo. De reliquo autē operatus est deum. Mich.2. Et operamini malum in cubilibus vestris. Et inde

פֹּעַל Opus

פֹּעַל Poal. idest opus. Ps.9. In ope manuū suarū cōprehensus est peccator. Hiere.22. Et mercedem non reddet ei. Pro quo he. le. & opus suū. i. mercedē operis sui nō reddet ei. & in plurali פְּעָלִים Pealim.2. Reg.23. Banaias filius ioiade viri fortissimi magnorum operū. & in ge.fe. פְּעֻלָה peula. seu

פְּעָלִים opera

פְּעֻלָה Opus

פְּעֻלַת Peulath. Leuit.19. Non morabitur opus mercenarii apud te. Esa.40. Et opus illius coram illo. & in plu. פְּעֻלוֹת Peuloth. ps.16. Vt non loquatur os meum opera hominū. scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מִפְּעֻלוֹת Miphaaloth. ps.45. Venite & videte opera dñi.

פְּעֻלוֹת Opera.

מִפְּעֻלוֹת Opera

פָּעַם Perterrere

פָּעַם Paam. terrere. perterrere. pulsare. Gen.41. Et facto mane pauore pterritus. Pro quo hebrei legunt. & perterritus est spiritus eius. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. pro quo he. le. Cepitq̄ spiritus domini pulsare eū siue expergefacere eum. Dañ.2. Et conterritus est spiritus eius. Item פַּעַם paam. i. vicis. vna vice. semel. nunc. Gen.2. Hoc nunc os ex ossibus meis. Potest et legi sic. hac vice os ex ossibus meis. Et in eo.18. obsecro domine ne irascaris si loquar adhuc semel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem pristinam. 2. Reg.17. Non est bonū cōsiliū quod dedit achitophel hac vice. Prouer.7. Nunc foris nūc i plateis Et in plu. פְּעָמִים peamim. Gen.33. & adorauit ꝓnus i terra septies. i. septem vicibus. Leuit.4. Asperget septies. Numer.14. Et tentauerunt me iam per decē vices. Ezech.41. Latera autem: latus ad latus bis trigīta triū. pro quo he. le. Lat9 ad latus trigīta & tribus vicib9. & in numero duali פְּעָמַיִם Paamaim. i. duabus vicibus seu bis. Gen.27. & supplātauit me en altera vice. i. bis. & in eo.43. Si nō interceſſiſſet dilatio: iam vice altera venissemus. Nu.20. Cūq̄ eleuasset moyses manū ꝑcutiēs virga bis silicē. & inde dicūt aliqui ꝙ derivatur verbū פָּעַם Paam. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. i. hac prima vice cepit eē cū eo. de quo supra dictū est. ponitur etiā פַּעַם Paam ꝓ tūc tēporis. Esa.41. Eū qui cudebat tūc tpis. Hebrei vero dicūt ꝙ signat malleū. vñ in ꝓdicto loco ipsi legunt. Esi qui cudebat malleo. Itē פַּעַם Paam. i. uesti giū seu plāta pedis. & solū inuenitur in nu. plu. i. פְּעָמִים peamim. Iudi.5. quare tardauerūt pedes quadrigarum illius. ps.16. Vt non moueātur vestigia mea. ps.73. Leua manus tuas in supbiā corū in finē. pro q̄ btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Sublimitas pedū tuorū dissipata est vsq̄ in finē Prouer.29. rete expādit gressibus ei9. Cāti.7. quā pulchri sunt gressus tui calciamētis. Esa.26. Pes pauperis: gressus

פַּעַם Vicis

פַּעַם Tunc tpis

Malleus.

פַּעַם

פְּעָמִים Pedes

Vestigia

Gressus

egenorū. ponitur et ꝓ angulis. Exo.25. quos pones p q̄ttu. or arce angulos. & ponitur ibi פְּעָמוֹת paamoth in ge.fe. Itē פַּעֲמֹן Paamon. i. tintinabulū. Exo.28. Mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulū sit aureū & malum punicū: rursumq̄ tintinabulū aliud aureū. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali.

פְּעָנֵחַ Paaneach. mūdus: seu orbis: secundū trāslationē nostrā. & est vocabūlū egyptiacū: & solū inuenitur. Gen.41. Vbi dr & vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mūdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paaneach. & dicunt aliqui hebrei ꝙ signat abscōditorū reptorē. vñ btūs hiero. in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait Licet hebraice hoc nomē צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paaneach. absconditorū repertorē sonet. tamen quia ab egyptio ponitur ipsius lingue debet habere rationē. interꝑtatur ergo sermone egyptio saluator mundi: eo ꝙ orbē terre ab īminēte famis excidio liberauerit. hec hieronymus.

פָּעַר Aperi

פָּעַר Paar. apire. s. os. hiare. Iob.16. aperuerūt sup me ora eorū. & in eo.29. & os suū apiebant q̄si ad ībrē serotinū. ps.118. Os meū apui. Esa.5. Et aperuit os suū.

פָּצָה Aperire

פָּצָה Pasa. aperire. liberare. eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm. Iob.35. Ergo Iob frustra aperit os suū. ps.65. Que distinxerunt labia mea. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. que promiserūt labia mea. i. pro quibus apta sunt labia mea. Esa.10. & nō fuit qui moueret pēnam & aperiret os. Ezech.2. Aperi os tuū & come de. Signat et redimere vel eripere. Ps.143. qui redemisti dauid seruū tuū. & in eo. Eripe me & erue me.

פָּצַח Cantate

פָּצַח Pasach. cantare. gaudere. iubilare. vociferari. confringere. ps.97. Cātate & exultate & psallite. Esa.14. Gauisa est: & exultauit. Et in eo.54. Decanta laudē & hinni q̄ nō pariebas. & in eo.55. Montes & colles cantabūt corā vobis laudē. signt et cōfrīgere. Mich.3. & ossa eorū cōfregerit.

פָּצַל Decortare

פָּצַל Pasal. decorticare. Gen.3. Ex parte decorticauit eas: detractisq̄ corticibus. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & in eo. quas decorticauit.

פָּצַם Dirupere

פָּצַם Pasam. Rūpere. dirūpere. Ps.59. cōmouisti terrā: & cōturbasti eā. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Dirupisti eā. & solū inuenitur ī ꝓdicto loco.

פָּצַע Vulnus

פָּצַע Pasaa. vulnerare. cōterere. 3. Reg.20. qui percussit eū: & vulnerauit. Canti.5. Percusserunt me: vulnerauerunt me. & inde פֶּצַע pesaa. i. vulnus. Exo.21. vulnus pro vulnere. & inde פָּצוּעַ pasūach. i. ille qui habet attritos testiculos. Deu.23. nō ītrabit eunuch9 attritis vl̄ āputatis testiculis.

פָּצַר Vim facere

פָּצַר Pasar. cōpellere. cogere. vim facere. perfidū eē. Gen.19. cōpulit illos oppido. & in eo. vimq̄ faciebāt loth vehemētissime. Iudi.19. Et nihilomin9 obnixe cum socer tenuit. ꝓ quo he. le. cōpulit siue coegit eū socer ei9. 4. Reg.2. Coegerūtq̄ eū donec erubesceret. & in eo.5. cūq̄ vim faceret: penitus nō acquieuit. & inde פְּצִירָה pesira. ꝓ q̄ btūs hiero. trāstulit. retusum. 1. Reg.13. Retuse ītaq̄ erāt acies vomerū. Hebrei vero dicūt ꝙ signat limā ferreā q̄ habet ora multa. nā iugitur cū dictiōe פִּים pim: que significat ora.

פָּקַד Visitare

פָּקַד Pacad. visitare. requirere. censere. numerare. statuere constituere. preficere. pfectum esse. pcipere. deesse. deficere. Gen.21. Visitauit aūt dns saram. Exo.3. Visitās visitaui vos. Et in eodē.32. Ego autē in die vltiōis mee visitabo & hoc peccatū eorū. pro quo he. le. & in die visitationis mee: & visitabo super eos peccatū eorū. Et in eodē.34. Qui reddis iniquitatē patrū filiis ac nepotib9 eorū. pro quo he. le. visitans iniquitatē patrum super filios & filios filiorum Leuit.18. Cuius ego scelera visitabo. & in eodem.26. Visitabo vos velociter in egestate. Nu.14. Qui visitas peccata

Visere. patrũ in filios. Iudi.15. Venit ergo samson inuisere volẽs vxorẽ suam.pro quo he.le. Et visitauit samson vxorem suã 1.Reg.14.Requirite & videte quis abierit ex nobis.i.visita te.& in eodẽ.17.Et fratres tuos visitabis.& in eo.20. Et req
Requrere. reris: requiretur eñ sessio tua.2. Reg.3. Et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie. Iob.7. Et visitas eũ diluculo.& in eodẽ.35.Nunc enĩ non infert furorẽ suũ. Pro quo he.le. Nunc enim qm̃ non visitat siue nõ statuit furorẽ suũ. ps.8. Aut filiꝰ hominis quoniã visitas eum.ps.64. Visitasti terrã & inebriasti eã.ps.88. Visitabo in virga iniquitates eorum. Esa.27. Visitabit dñs in gladio suo duro & grãdi.& in eodem. Ne forte visitetur contra eam. Potest etiam legi. Ne forte deficiãt folia eius.& in eo.34. Alter alterũ nõ quesiuit. Hiere.6. Hec est ciuitas visitatiõis. Pro quo he.le.
Hec est ciuitas que visitata est.& in eo.32. Et ibi erit donec
פקודה visitem eũ. Et inde פְּקוּדָה Pecuda.i. visitatio. Nu.19. Et visitauerit eos plaga: qua & ceteri visitari solent.pro quo he.
Visitatio le. Et visitatione omniũ hoĩm visitabitur super eos:& ẽ sẽsus sicut in littera nostra. Iob.10. Et visitatio tua custodiuit spũm meũ. Esa.10. quid facietis in die visitationis. Et in eo. 15. Secundũ magnitudinẽ operis:& visitatio eorũ. & in eo. 60.& ponã visitationẽ tuã pacẽ. Hiere.6. In tpe visitatiois sue corruent. Osee.9. Appropinquauerunt dies visita-
פקדות tionis.& in plu. פְּקֻדוֹת pecudoth. Ezech.9. Appropinqua-
visitatiões uerunt visitationes vrbis. Ponitur etiã pro custodia vel pfe-
Custodia. ctura. Nu.3. Erunt sub custodia eorũ tabule tabernaculi.4. Reg.11. Et posuit sacerdos custodias in domo dñi.2. Paralipo.34. Vt deferrent arcã corã rege. ꝓ quo he.le. vt deferrent arcã ad visitationẽ regis.i.vt rex eã visitaret & requireret. Hiere.37. Erat ibi custos porte per vices. ꝓ quo hebrei
prefectura legunt. Habens custodias vel prefecturas. & in eodem.52. Et posuit eũ in domo carceris.i.in domo custodie. Põitur etiã ꝓ episcopatu. ps.108. Et episcopatũ eius accipiat alter.
פקד Item פָּקַד pacad.i.numerare.cõputare.censere. recensere.
Recẽsere Exo.30. Et non erit plaga in eis cũ fuerint recensiti. Et in ẽo.38. Hec sunt instrumenta tabernaculi que enumerata sunt. Pro quo he.le. He sunt numerationes seu computus
enumerat. tabernaculi testimonii que enumerata sũt. Vbi ponitur no-
numerare. men & verbũ ab eo deriuatũ. Nu.1. Numerabitis eos per turmas suas.& in eodẽ. Hi sunt quos numerauerũt moyses & Aarõ.& in eo. Leuite aũt in tribubus familiarũ suarum nõ sunt numerati cum eis.& in eodẽ.2. Vniuersi qui in castris Iude annumerati sunt.& in eo.3. Numera filios leui.& in eodem. Numerauit eos moyses vt preceperat dñs. Iudi. 20. Inuentiq; sunt vigintiquinq; millia de beniamin edu cẽtium gladium: preter habitatores gabaa qui septingenti erãt viri fortissimi: Pro quo hebrei legũt. Et numerati sunt seu recensiti sunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus: viginti quiq; millia educẽtium gladiũ: preter habitatores gabaa qui numerati sunt septingenti viri iuuenes.& in eo. virorum qnoq; israel absq; filiis Beniamin inuenti sunt.i. recensiti sunt quadringenta millia. & in eo.21. Eo quoq; tpe cum essent in silo: nullus ex eis ibi reptus est. Pro quo he. legunt. Et recẽsitus est populus: & ecce nullus erat ibi de habitatoribus iabes galaad.1. Reg.13. Et recensuit saul populum.& in eodẽ.15. Et recẽsuit eos quasi agnos.i. Paralipo.
Cõputare. 23.in vna familia vnaq; domo computati sunt. Signat etiã constituere vel statuere: aut preficere seu prefectũ esse. Gesi.
Cõstituere 39. A quo prepositus oĩbꝰ: gubernabat prepositam sibi domũ. ꝓ quo he.le. Et constituit eũ siue prepositum cum super domum suam. Et in eodẽ.4. at custos carceris tradidit eos ioseph. pro quo he.le. Et prefectum fecit seu constituit princeps militũ ioseph cum eis.i. ꝓposuit ioseph eis ĩ custodia Nu.1. Sed constitues eos super tabernaculum testimonii.& in eodẽ.3. Aaron autẽ & filios eius constitues super cultum sacerdotii.& in eodẽ.17. Prouideat dñs deꝰ spirituũ omnis carnis hominẽ: qui sit super multitudinẽ hanc.i. constituat Deut.20. Vnus quisq; suos ad bellandũ cuneos preparabit. Pro quo hebrei legunt. Et constituent duces exercitus in capite populi. Ios.10. Et ponite viros industrios qui clausos custodiãt.i. cõstituite.1.Reg.29.& sedeat in loco suo in quo constituisti eũ.3.Reg.11. Cõstituerat eum prefectum sup tributa domus ioseph.4. Reg.25. Et prefecit godoliã filium Prefecit
ahichã.& in eo. Quod constituisset rex babylonis godoliã. prepone
1.Paralip.26. preposuit aũt eos dauid rex rubenitis & gaditis.i. prefecit.2.Paralipo.24. Qui preerãt operariis in domo dñi.i. prefecti vel prepositi erant. Nee.7. Et censui ianitores & cantores & leuitas. pro quo hebrei legũt. & cõstituti sunt ianitores & cantores. & in eodẽ.12. Recensuerunt quoq; in die illa viros super gazophylacia. Iob.34. Quẽ constituit alium sup terrã. ps.108. Constitue sup eum peccatorem. Hiere.1. Ecce cõstitui te hodie sup gentes & sup regna.& in eodẽ.51. Numerate contra eã taphsar. pro quo hebrei legũt. cõstituite super eã taphsar.i. principẽ seu ducem exercitus. Et inde פָּקִיד Pachid.i. prefectus. prepositus. 4. Reg.25. Qui erat prefectus super bellatores. 2. Paralipo. 24. Et quẽ primus sacerdos cõstituerat. Pro quo he.le. Et prepositus seu prefectus sacerdos primus. & in plu. פְּקִידִים Pechidim. Genẽ.41. Qui cõstituat prepositos per cũctas regiones. Ester.2. Et mittantur qui considerẽt per vniuersas prouincias. Pro quo hebrei legunt. Et cõstituat siue prepo nat rex prepositos per vniuersas prouincias. Signãt ẽt predicta dictio reponere vel comẽdare aliquid in aliquo loco aut alicui.4. Reg.5. Tulit de manu eorũ & reposuit in domo. Esa.10. Apud machmas comẽdauit vasa sua.i. reposuit Hiere.36. Porro volumen cõmendauerunt in gazophylacio. & in eo.37. vt traderetur hieremias in vestibulũ carceris. Pro quo he.le. Et cõmẽdauit vl reposuit hieremiam in vestibulo carceris. & inde פִּכָּרוֹן pichadon. idest depositum siue repositum. Genẽ.41. Et ꝓparetur future septẽ annorũ fami. pro quo he.le. Et erit cibus in depositũ seu repositum terre septẽ annis famis. Leuit.6. Et negauerit proximo suo depositũ. Item פָּקַד Pachad.i. precipe. impare. Esdre.1. Et ipse precepit mihi vt edificarẽ ei domũ. Esa.13. Dñs exercituũ precepit militie belli. & ide פְּקוּדִים picudim siue פִּקּוּדִי Picude.i. precepta siue mandata. ps.18. Iustitie dñi recte letificãtes cor. pro quo btus hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit Precepta dñi recta letificantia cor. ps.118. Tu mandasti mãdata tua custodiri nimis.& in eodẽ. In mãdatis tuis exercebor.& inde מִפְקָד Miphcad.i. preceptum seu imperium. 2. Paralip.31. Ex imperio ezechie regis. Ponitur ẽt pro loco separato. Ezech.34.& cõbures eũ in separato loco domꝰ. Potest etiam legi sic. & cõbures eum secundũ ritũ domus. Signãt ẽt predicta dictio deficere vel deesse: & tunc ponitur in voce passiua. Nu.31. Et neq; vnus quidem defuit.1. Reg.25. Nec aliqñ defuit quicq; eis. 2. Reg.2. & defuerunt de seruis dauid decem & nouẽ viri.3.Reg.20. Qui si lapsus fuerit: erit aia tua pro aia eius. pro quo he.le. Si defuerit. Esa.38. Quesiui residuum annorum meorum. pro quo hebrei legunt. Defeci siue defui residuo. idest in residuo annorũ meorũ. Potest etiã legi sicut est in littera nra. secundũ primã signationẽ. Hiere.23. Nõ pauebunt: & nullus ꝗretur ex nũero. ꝓ quo he.le. nõ pauebũt: & non deficient. Item.
פְּקוֹד Pecod. nomẽ ꝓpriũ gẽtis vel ꝓuincie: secundũ hebreos. ꝓ qꝫ btus hiero. trãstulit nobiles. Ezech.23. filios babylonis & vniuersos chaldeos: nobiles tyrãnosq; & principes.

Preficere prepone

קיד prefectu

Prepositi קידים

Prepositi

Reponere cõmẽdare

קדון depositũ.

קד precipe

קודי Precepta

Mandata

מפקד Imperiũ loc' sepat

Deesse

Deficere

פקוד nobiles

פָּקַח Aperire.

פָּקַח Pacach.apire. Gen. 3.apientur oculi vri. Et in eo. & apti sunt oculi amborum. Et in eo.21. Aperuitq; oculos eius deus.4.Reg.4.Apuitq; oculos suos. Et in eo. 6. Domine api oculos pueri huius. Iob.14. Et dignum ducis sup huiuscemodi apire oculos tuos. Ps.145. Dns illumiat cecos. p quo he.le. dominus apit cecos. i. apit oculos eorū. Esa.35. Tūc apientur oculi cecorū. & in eo. 42. vt apias oculos cecorū. Et in eo. Qui apertas habes aures nōne audi es. Hiere.32. Cuius oculi aperti sunt super vias filiorū adā. Zach.12. & sup domū iuda apiam oculos meos. & inde

פִּקֵּחַ Videns Prudens.

פִּקֵּחַ Picheach. i. vidēs siue ille qui habet oculos aptos: vel prudens. Exo. 4. Videntē & cecū. & in eo. 23. Nec accipias munera: que ēt excecāt prudētes. i. vidētes. & inde

פְּקִחְקוֹחַ Apertio

פְּקִחְקוֹחַ pecachcoach. cū duplici cof & cū duplici cheth. i. apertio. Esa. 61. Et clausis aptionē. & aliqui hebrei dicunt q; sunt due dictiones: & legunt sic. & clausis aptionem carceris.

פְּקָעִים Colocynthide. sculpture

פָּקַע Pacua. colocynthis. genus herbe amarissime. & solū i uenitur in nu.plu.f. פְּקָעוֹת pecuoth. 4. Reg. 4. Et collegit ex ea colocynthidas. Et dicunt hebrei q; signāt cucumeres siluestres venenosos atq; mortiferos. Signāt ēt sculpturas similes herbe p̄dicte. 3. Regum. 7. Et sculptura subter labium circuibat illud.

פָּר Vitulus. Taurus. פָּרִים Vituli

פָּר Par. taurus. vitulus. Exo. 29. Tolle vitulum de armēto. Leuit. 4. Offeret p peccato suo vitulū imaculatū dño. Iudi. 6. Tolle taurū p̄ris tui: & alterum taurum annorū septē. Et in plu. פָּרִים parim. Exo. 24. imolauerūt victimas pacificas dño vitulos. Nu. 28. offeretis holocaustū domino vitulos de armēto duos. p̄s. 21. Circūdederunt me vituli multi. Esa. 34. & tauri cum potentibus. & in gne femininoפָּרָה Para. i. vitula seu vacca. Nu. 19. vt adducāt ad te vaccā rufā. Esa. 11. vitulus & vrsus pascentur. p quo he.le. Vitula & vrsus pascentur. Et in plu. פָּרוֹת paroth. Amos. 4. Audite verbum domini vacce pingues.

פָּרָה Vacca Vitula. פָּרוֹת vacce

פָּרָר Olla Cacabus

פָּרָר Parur. olla. cacabus. & scribitur cū vau in secunda syllaba. Nu. 11. Coquēs in olla. 1. Reg. 2. Aut in ollā siue i cacabū. Scribitur ēt cū aleph in pria syllaba. Ioel. 2. oēs vultus redigentur in ollā. i. redigentur in nigredinē sicut olla.

פֶּרֶא Ferus Onager. פְּרָאִים Onagri.

פֶּרֶא Pere. onager. fer? siluestris. Gen. 16. Hic erit fer? hō. ideſt siluestris sicut onager. Iob. 6. nunquid rugiet onager cū habuerit herbā. Osee. 8. Onager solitarius sibi ephraim. & aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. Hiere. 2 Onager assuetus in solitudine. & in plu. פְּרָאִים peraim. Iob 24. Alii quasi onagri in deserto. p̄s. 103. Expectabūt onagri in siti sua. Item פָּרָא para. i. diuidere. Osee. 13. Quia ipse inter fratres diuidet. ideſt faciet eos habitare solitarios sicut onagri in solitudine.

פָּרַד Diuidere. Recedere Separare Dilegere

פָּרַד Parad. diuidere. separare. recedere. dispergere. Gen. 10. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuiū. Et i eo. 13. Recede a me obsecro. i. diuidere vel separare a me. & in eodem. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Et in eodem. 30. Diuisitq; gregem iacob. Deut. 32. Quādo separabat filios Adam. Iudi. 4. Haber autem cineus recesserat quondam a ceteris cineis. i. diuisus fuerat. Ruth. 1. Si nō sola mors me & te separauerit. Iob. 4. Et catuli leonū dissipatisunt. ideſt diuisi vel separati sunt: aut dispersi sunt. Ps. 21. Et dispersa sunt oia ossa mea. Prouer. 17. qui altero sermone repetit separat federatos. Et in eo. 18. Occasionēque rit qui vult recedere ab amico. Ezech. 1. Et penne eorū extente desuper. ideſt separate vel diuise erant. Osee. 4. quoniam ipsi cum meretricibus conuersabantur. pro quo hebrei legunt. Quoniam ipsi cum meretricibus separabantur. & inde

פֶּרֶד pered. ideſt mulus ex equa & asino gñatus. eo quod tale animal non potest generare. & est quasi sepa ratus & solus. 2. Regum. 13. Ascenderunt singuli super mulas suas. Pro quo hebrei legunt Ascenderunt vnusquisq; super mulum suum. Et in eo. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid sedens mulo: cumq; ingressus fuisset mulus. p̄s. 31. nolite fieri sicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim. Esa. 66. In mulis & in carrucis. & in genere femininoפִּרְדָּה pirda. ideſt mula. 3. Reg. 1. Et imponite salomonē filium meum super mulam meam. Et in eo. Et i posuerunt salomonem super mulam. Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth siue פְּרֵדוֹת perudoth. pro quo beatus hiero. transtulit iumenta. Ioel. 1. computruerunt iumenta in stercore suo. hebrei tamen secundū primam significationē dicunt q; significat grāna seminis dispersa vel disseminata sub terra. vnde in predicto loco ipsi legunt. Computruerūt disseminata sub glebis suis.

פַּרְדֵּס Pardes. paradisus. hortus. pomerium. vnde licet paradisus sit dictio greca & significet idem qđ hortus tamen ab hebreo traxit originē. Canti. 4. paradisus malorū punicorū. Ponitur etiam pro saltu vel silua. Nee. 2. Ad a saph custodem saltus regis. & in plurali. פַּרְדֵּסִים pardesim Eccl's. 2. feci hortos & pomeria.

פָּרָה Para. crescere. augere. fructificare. Gen. 1. Crescite & multiplicamini. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. ideſt crescere te faciam. Et in eodem. & augebo & multiplicabo eum valde. Et in eo. 26. Nunc dilatauit nos dns & fecit crescere super terrā. Et in eo. 42. Crescere me fecit de? i terra pauptatis mee. & i eo. 49. filio? accrescens Ioseph. Ps. 104. Et auxit populum suum vehementer. Ps. 127. vxor tua sicut vitis abundās. i. fructificās. Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. ideſt crescet seu fructificabit. Ezech. 9. fructus & frondes eius creuerunt ex aquis. & inde פְּרִי peri. ideſt fructus Gen. 1. Lignū pomiferū faciens fructū. Leuit. 23. Et fructū arboris pulcherrime. Deut. 28. Et benedictus fructus ventris tui. Ps. 1. quod fructū suū dabit in tpe suo. Ps. 57. Si vtiq; est fructus iusto. Ezech. 36. & fructū vestrum afferatis populo meo. Amos. 9. Facīēt hortos & comedent fructus eorū. & inde dicunt hebrei q; deriuatur אֲפִרְיוֹן Apirion. ideſt ferculū a ferēdo dictū. seu caruca. Canti. 3. Ferculum fecit sibi rex salomō de lignis libani. & aliqui hebrei dicunt q; significat thalamum.

פָּרְוַיִם Probatissimum. pharuaim

פָּרְוַיִם Paruaim. nomē propriū loci vnde ferebatur aurū probatissimū. 2. Paralip. 3. Porro aurū erat probatissimū. pro quo he.le. Et aurū erat aurū pharuaim. & solū inuenitur in predicto loco.

פַּרְוָרִים Suburbana

פַּרְוָרִים Paruarim. suburbana. & solū reperitur in nu.plu. translatio nra posuit pro nomine proprio. vt. 4 Reg. 23. Iuxta exhedram nathan melech eunuchi qui erat in pharurim. pro quo he.le. Qui erat in subvrbanis. i. qui erat prefectus in suburbanis ciuitatis.

פְּרָזִי Fille.

פְּרָז Peraz. Rus. vicus seu villa absq; muro. & solum inuenitur in numero plurali. f. פְּרָזוֹת perazoth. Ester. 9. Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur. Zach. 11. Absq; muro habitabitur ierusalem. ideſt i villis absq; muro. & inde פְּרָזִי perazim. i. hoies habitantes in villis absq; muro. Ester. 9. Hi vero iudei qui in oppidis nō muratis morabūtur. ponitur etiam p bellatoribus seu viris robustis & fortissimis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius capiti bellatorum eius. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פְּרָזוֹן perazon. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. cessauerūt rura seu ville in israel. quia propter timorem inimicorum non audebant habitare nisi in vrbibus muratis. Et in eodē Et clementia in fortes israel.

פַּרְזֶל Parzel. siue פַּרְזֶלָא parzela. in lingua chaldaica significat ferrū. Dañ. 2. Tibie aūt ferree. & in eodē. Quedam pars erat ferrea: quedam autem fictilis. & in eo. Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

Ferrus

פָּרַח Parach. florere. germinare. oriri. volare. Geñ. 40. crescere paulatim in gēmas: & post flores suas maturescere. Leuit. 13. Sin aūt effloruerit discurrens lepra in cute. Et in eo. Plaga enim lepre orta est invlcere. Nu. 17. quē ex his elegero germinabit virga eius. & in eo. Inuenit germinasse virgā Aaron in domo leui. Iob. 14. Ad odorē aque germinabit. ps. 71. orietur in diebus eius iustitia. idest germinabit siue florebit. ps. 91. Iustus vt palma florebit. & in eo. In atriis domus dei nr̄i florebunt. Prouer. 14. Tabernacula iustorū germinabūt. Canti. 6. Si floruissent vinee. Esa. 35. Et florebit quasi liliū. & in eo. Germinās germinabit. Ezech. 7. floruit virga: germinauit superbia. Et in eo. 17. Frondere feci lignū aridū. p quo he. le. Florere vel germinare feci lignū aridū. Abach. 3. Ficus enim nō florebit. ponitur ēt pro turgere. Exo. 9. Erūtq; in hoībus & iumentis vlcera & vesicce turgētes. & in eo. facta sūt vlcera vesiccarū turgentiū. & inde פֶּרַח pérach. i. flos. liliū. Exo. 25. Spherulas ac lilia ex ipso pcedētia. & in eo. Spherulesq; ac lilia. Nu. 17. & turgētibus gēmis eruperāt flores. 3. Reg. 7. & folium repandi lilii. Scribitur ēt cū he in fine & dicitur פִּרְחָה pircha. & sc̄dm hebreos signāt pueros vel iuuenes qui sunt in flore iuuētutis. Iob. 30. Ad dexterā orientis calamitatis mee illico surrexerunt. pro quo he. le. Ad dexterā pueri vel iuuenes surrexerūt. potest ēt legi sic. Ad dexterā germinātis siue orientis: supple calamitatis mee. sicut est ī lra nra. Si gñat ēt p̄dicta dictio volare. Ezech. 13 Ecce ego ad pulullos vestros quibus vos capitis animas volantes. & in eo. Quas vos capitis animas ad volandū. & inde אֶפְרֹחִים ephrochim i. pulli. s. auiū. Deut. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incubantem.

Florere
Effloxere
Oriri.
Germinare
Turgere.
Lilium
Flos.
Pueri.
Volare.
Pulli.

פָּרַט Parat. canere. Amos. 6. Qui canitis ad vocem psalterii. & solum inuenitur in p̄dicto loco. & sc̄dm hebreos signāt pticularizare: sicut fit in instrumētis musicis vario tactu digitorum. vnde apud hebreos particulare dicitur פָּרָט Perat. Itē פֶּרֶט péret. i. racemus paruus: seu grana vuarum decidentia tempore vindemie. Leuit. 19. nec in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis:

Canere
פֶּרֶט
Racemus.
פֶּרֶךְ

פֶּרֶךְ Pharech. oppssio. dura seruitus. violētia. Exo. 1. omniq; famulatu quo in terre opibus p̄mebantur. pro quo he. le. & in oī ope in agro ac omni famulatu eorū quo seruiebant oppressione aut dura seruitute. Et in eo. Et affligebāt illudētes eis. pro quo he. le. & seruire fecerunt egyptii filios israel dura seruitute. Leuit. 25. Non affliget eū violenter in conspectu tuo. Ezech. 34. Sed cum austeritate imperabatis eis & cum potentia. i. cum violentia.

Oppressio
Seruitus dura violēter
violētia
פֶּרֶךְ

פַּרְכָּר Parchar. Cellula. 2. Paralipo. 26. In cellulis quoq; ianitorū ad occidentem quattuor in via: biniq; per cellulas. & solum inuenitur in predicto loco.

Cellula
פַּרְכָּר

פָּרַם Param. scindere. rumpere. dissoluere. Leuit. 10. Vestimēta vra nolite scīdere. & in eo. 21. vestimēta nō scindet. & in eo. 13. Habebit vestimēta dissuta: caput nudum.

Scindere. Dissuere
פָּרַם

פָּרַס Paras. diuidere. frāgere. scindere. seu concidere. expādere. Leuit. 11. omne quod habet diuisam vngulā. & ī eo. Sed vngulā nō diuidit. Esa. 58. Frange esurienti panē tuum. Hiere. 16. & nō frāgēt inter eos lugēti panē. Scribitur ēt cum sin in fine loco sámach. Threñ. 4. & nō erat qui frāgeret eis. Mich. 3. & conciderunt sicut in lebete. Signāt etiam expandere. vel extendere. Hiere. 4. Expandens manꝰ suas. Threñ. 1. Expandit sion manus suas. De quo vide infra in dictione פָּרַשׂ paras. cum sin in fine. & inde פַּרְסָה parsa. idest vngula. Exo. 10. Non remanebit ex eis vngula. Leuit. 11. Omne quod habet diuisam vngulam. Et in plurali פַּרְסוֹת parsoth. Deut. 14. Omne animal quod in duas partes vngulas findit. Esa. 5. Vngule equorū eius vt silex. reperitur etiam in genere masculino. vt Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. & inde verbum siue participium מַפְרִיס Maphris. idest vngulas producens. ps. 68. Et placebit dño super vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פֶּרֶס peres. i. gryphus. Leuit. 11. Aquilam & gryphū & halietum. Item פַּרַס Paras. persia. nomē prouincie. 2. paralip. 36. Anno primo cyri regis persarum. idest regis persie. Ester. 1. Portissimis persarum & medorum. Ezech. 38. Perse ethiopes & libyi.

Diuidere
Frangere.
Concidere
Expādere.

פָּרַע Paraa. vacare. ociosum esse. deserere. abiicere. transire. dissipare. nudare. discoopire. Exo. 5. Quare moyses & Aaron solicitatis populū ab opibus suis. i. vacare facitis populū ab operibus suis. Prouer. 1. Et despexistis omne consilium meum. pro quo hebrei legunt. & deseruistis. Et in eodem. 4. Fuge ab ea: nec transeas per illam. pro quo hebrei legunt. Desere siue abiice eam: nec transeas p illam. Et in eodem. 8. Et nolite abiicere eam. & in eodē. 13. Egestas & ignominia ei qui deserit disciplinā. Et in eo. 15. Qui abiicit disciplinam despicit animam suam. & in eodē 29. Cum prophetia defecerit dissipabitur populus. Ezech 24. Non transeam nec parcam. vbi ponitur pro transire. significat etiam nudare vel discooperire. Exo. 32. Videsergo moyses populum q̄ esset nudatus: expoliauerat enim eum Aaron. idest nudauerat. Leuit. 10. Capita vestra nolite nudare. & in eo. 13. Habebit vestimenta dissuta: & caput nudum. & in eodem. 21. Caput suum non discooperiet. Nu. 5. Discooperiet caput eius. & inde פֶּרַע péraa. idest coma. seu cesaries capitis. Nu. 6. Crescente cesarie capitis eius. Item פֶּרַעָה peraa. idest vindicta vltio: secundum hebreos. & solū inuenitur in numero plu. scilicet פְּרָעוֹת peraaoth. Deut. 32 Nudati inimicorum capitis. pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Potest etiam secundum precedentem significationem legi: sicut est in littera nostra. Iudi. 5. Qui sponte obtulistis de israel animas vras ad periculū: benedicite domino. pro quo hebrei legunt. In vindicādo vindictas in israel: in offerendo se sponte populus: benedicite domino. idest cum se obtulit sponte ad vindictas: sustinendo periculum animarum suarum. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

Discooperire
Nudare.
Cesaries
Vltiones.
vindicta.

פָּרְעֹשׁ Paroos. pulex. 1. Regum. 24. Canem mortuū persequeris & pulicem vnum.

Pulex.
פָּרְעֹשׁ

פָּרְפַּר Parpar. Conterere. confringere. Iob. 16. Repēte cōtritus sum.

Conterere
פָּרְפַּר

פָּרַץ Paras. Diuidere. vel dirumpere. confringere. percutere. diruere. dissipare. aperturam in muro facere. crescere. dilatare. cogere. Geñ. 38. quare diuisa est pp te maceria. Exo. 19. Ne percutiat eos. 2. Reg. 16. Contristatus ē aūt dauid eo quod percussisset dñs ozam. 2. Paralip. 20. Percussit dominus opera tua. idest dissipauit vel diruit. Nec. 1. Et murus ierusalē dissipatus est. & in eo. 2. & considerabā murū ierusalē dissipatū. Iob. 16. Concidit me vulnere sup vulnus. pro quo hebrei legunt. Diuisit vel dirupit me seu confregit me diuisione super diuisionem seu confractione super confractionem. Et in eodem. 28. Diuidit torrens a populo peregrinante. Et in eodem. 30. Quasi rupto muro & aperta ianua. idest diuiso vel dissipato muro. Prouerb. 25. Sicut vrbs patens absq; murorum ambitu. idest sicut vrbs diruta. Esa. 5. Diruam maceriam eius. Osee.

Diuidere percutere.
Dissipare. Concidere
Aperire.
Diruere.

4. Inundauerunt: & sanguis sanguinē tetigit. pro quo he. le. Diruerunt seu dissipauerūt aut diruperunt. Mich. 2. Dí-

Egredi. פָּרַץ uident & transibunt. Ponitur ēt ꝑ egredí. 1. Paralip. 13. Si placet vobis & a dño deo nr̄o egredietur sermo. & ī de

Diuisio Péres. i. diuisio. pcussio. confractio. diruptio. interruptio. Gen̄. 38. Quare ꝑpter te diuisa est macería. pro quo he. le. Quare diuisa est ꝑpter te diuisio: siue quare diuisisti super te diuisionē. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. 2.

Percussio Interruptio. פְּרָצִים Reg. 6. Et vocatū est nomē loci illius pcussio oze. Esa. 30. Propterea erit vobis iniquitas hec sicut interruptio cadēs. Et in plu. פְּרָצִים. perasim. 2. Re gū. 5. Diuisit dñs inimícos meos corā me: sicut diuidūtur aque: propterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim. i. habens diuisiones. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Amos. 4. & per a-

diuisiones Aperture. פִּרְצוֹת perturas exibitis altera contra alteram. & in eo. 9. Et reedi ficabo aperturas murorum eius. & in ge. fe. פִּרְצוֹת perasoth Ezech. 13. Et nō ascendistis ex aduerso: nec opposuistis mu

Rupture rū ꝑ domo israel. pro quo he. le. Et nō ascēdistis in ruptis. s. locis murorū: vnde aduersarii possent intrare ciuitatē: nec opposuistis murum pro domo israel. Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מִפְרָצִים miphrasim. Iudi. 5. & in ꝑportu-

מִפְרָצִים Portus. פִּרְיִן bus eius morabatur. vbi ponitur ꝑ portubus. Et inde paris. i. predo. latro. qui rūpit & perfodit domos: seu preua

Latro Mala bestia פְּרִיצִים ricator. ps. 16. Ego custodiui vias duras. pro quo btūs hiero nymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ego custodiui vias la

Latrones. Emissarii. tronis. Ponitur ēt pro mala bestia & fera: que rūpit & dilace rat. Esa. 35. Et mala bestia nō ascēdet ꝑ eā. & in plu. פְּרִיצִים Parisim. Hiere. 7. Nūquid spelunca latronum facta est do-

Preuaricatores. mus ista. Ezech. 7. & intrabunt in illud emissarii: & cōtaminabunt illud. i. intrabunt in illud latrones seu preuaricato-

Puaricari res. Dañ. 11. Filii quoq; preuaricatorū populi tui extollentur. Et inde verbū ꝑuaricari vel latrocinari. 1. Reg. 25. Ho-

פָּרַן die īcreuerūt serui qui fugiunt dños suos. i. qui ꝑuaricātur contra dños suos. Signat ēt ꝑdicta dictio פָּרַן Paras multi

Dilatari plicari vel dilatari: seu augeri: aut crescere. Gen̄. 28. Dilata-

Multiplicari. Crescere. beris ad orientem & occidentē. Et in eo. 30. Ditatusq; ē hō vltra modū. i. multiplicatus siue auctus est diuitiis. Exo. 1. Tāto magis multiplicabātur & crescebant. 1. Reg. 3. Non e-

rat visio manifesta. Pro quo he. le. Non erat visio multiplicata. vnde ꝑmittitur. & sermo dñi erat preciosus in diebus illis. i. rarus. z. Paralip. 31. Quod cū pcrebuisset in auribus multitudinis. pro quo he. le. & cū multiplicatū vel augmentatū esset verbū: siue cū multiplicata esset res. Iob. 1. & pos-

Redūdare Penetrasse sessio eius creuit in terra. ps. 105. & multiplicata est ī eis ruina. Prouer. 3. & vino torcularia tua redūdabūt. i. augebūtur Esa. 54. Ad dextetā enim & ad leuam penetrabis. idest. cre-

Cogere sces vel dilataberis. Osee. 4. Fornicati sunt & non cessauerunt. pro q̄ he. le. fornicati sunt & nō multiplicabūtur: siue nō augebūtur. Signat ēt cogere seu flagitare. 1. Reg. 28. coe-

gerūt aūt eū serui sui. 2. Reg. 13. Cū aūt cogeret eū & noluisset. Et in eo. Coegit itaq; Absalom eū. 4. Reg. 5. & coegit eum: ligauitq; duo talenta.

Redimere Excutere Dissoluer. פָּרַק Parac. Redimere. liberare. excutere. soluere. diuidere. lacerare. Ps. 135. Redemit nos ab inimícis nostris. Threñ. 5. Nō fuit qui redimeret de manu eorū. Dañ. 4. peccata tua elemosynis redime. Signat ēt excutere vel soluere. Gen̄. 27. Cum excutías & soluas iugū eius de ceruicibus tuis. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorū filiorum q; & filiarū vr̄arū auribus. i. dissoluite vel dilacerate aut dirūpite. Et in eo. fecit populus quod iusserat: deferētes inaures ad aaron. pro quo he. le. & dissoluit populus inaures aureas que erāt in auribus suis: & detulerunt ad aaron. ps. 7. Dum nō est qui redimat neq; qui saluum faciat. pro q̄ bea-

tus hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. laceret & non sit qui eripiat. Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. Ponitur ēt pro subuertere. 3. Reg. 19. Subuertēs mōtes & conterēs petras. & inde פֶּרֶק pérec. i. dilaceratio: siue diuisio. Naum. 3. Dila-

Dilaceratio Exitus. ceratiōe plena. ponitur ēt pro biuio itineris. s. vbi vie diuiduntur: siue ꝑ exitu viarum. vt in abdia. Nec stabis in exiti

Cerulces bus. & inde מַפְרֵכֶת Maphrecheth. quod signat ossa cerui-cis. 1. Reg. 4. Et fractis ceruicibus mortuus est.

declarare. פָּרַשׁ Paras. declarare. explanare. exponere. separare. disp gere. diuidere. pungere. Leuit. 24. Donec nossent quid iuberet dñs. Pro quo he. le. Vt declararetur vel exponeretur eis ex ore dñi. Nu. 15. nescíētes quid sup eo facere deberēt. pro quo he. le. Quia nō erat expositū vel declaratum quid fieret ei. & inde מְפָרֵשׁ mephoras. i. expositum. declaratum. distinctum. seu distincte. Nee. 8. & legerunt in libro legis distincte & aperte. & inde פְּרָשָׁה parasa. i. declaratio. explanatio. Ester. 4. Quomodo aman promisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentum. pro quo he. le. Et declarationē seu explanationē argēti quā aman dixerat vt inferret in thesauros regis pro iudeis vt dispderet eos. & in eo. 10. & dignitas atq; sublimitas qua exaltauit mardocheum. pro quo he. le. & declaratio seu explanatio magnitudinis mardochei. sed beatus hiero. trāstulit sensum. Signat ēt ꝑdicta dictio dispgere vel diuidere. Ezech. 34. In die qñ erit in medio ouium suarum dissipatarum. i. dispsarū. Itē signat pungere: scd̄m hebreos. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Pro quo he. le. Et sicut regulus seu basiliscus punget. & ide פָּרַשׁ Paras. i. eques eo quod pungit equum cum calcaneis. Hiere. 4. A voce equitis & mittentis sagittam. Naum. 3. Et equitis ascendentis. & in plu. פָּרָשִׁים parasim. Exo. 14. Super currus & equites eorum. & in eo. & operuerunt currus & equites. Et i eo. 15. Ingressus est enī equus pharaonis cum curribus & equitibus in mare. Ezech. 27. Equos & equites & mulos adduxerunt in forum tuum. Abach. 1. Et diffundentur equites eius. Ponitur ēt pro lapillis plaustri qui sunt acuti quasi vngule. Esa. 28. Nec vexauit eum rota plaustri: nec vngulis suis comminuet eum. Item פֶּרֶשׁ Péres. Stercus. fimus. Leuit. 4. & pedibus & instentinis & fimo & reliquo corpore. Nume. 19. Tam pelle & carnibus eius quam sanguine & fimo flamme traditis. Malach. 2. et dispergam supervultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.

Angule Fimus. Stercus Extender Tendere Expādere פָּרַשׂ Paras. cum puncto ceboleth. extendere. tēdere. expādere. dispergere. diuidere. Exo. 9. Extendam palmas meas ad dominum. Et in eodem. Tetendit manus suas ad dominum. Et in eodem. 25. Expandentes alas & operientes oraculum. Nume. 4. Extendentq; desuper pallium totum hyacinthinum. 2. Regum. 17. Et expādit vela men super os putei. 3. Regum. 8. Et expanderit manus suas in domo hac. 4. Regum. 19. Et expandit eas coram domino. Iob. 36. Si voluerit extendere nubes. Et in eodem. Et fulgurare lumine suo desuper. pro quo hebrei legunt. Ecce expandit super eum lumē suum. Et in eo. 39. expādēs alas suas ad austrum. ps. 43. Et si expandimus manus nostras ad deum alienum. Ps. 104. Expandit nubē in protectionem. Ps. 139. Et funes extenderunt in laqueum. Ps. 142. Expandi manus meas ad te. Esa. 1. Et cum extenderitis manus vestras. Et in eo. 19. Et expandētes rete super faciem aquarum. Et in eodem. 25. Et extendet manus suas sub eo: sicut extendit natans ad natandum. Et in eodem. 65. Expandi manus meas tota die. Threñ. 1. Expandit sion manus suas. Ezech. z. Et expandit illum coram me. Osee. 5. Et quasi rete expansum super thabor. Ioelis. z. Sicut

Spargere
Diuidere
Dispgere.
Cõcidere
פְּרִשְׁגֶן Exemplar.
פַּרְשְׁדֹנָא Stercus.
פָּרַשׂ Expãdere
פְּרָת Euphrates
פַּרְתֹם Inclyti Tyrãni.
פָּשָׂה crescere
פָּשַׁח cõfringere
פָּשַׁט Nudare. Detrahere scilz pellẽ. Spoliare.
Exuere. Denudare
Excoriare. Irruere.
Agere ꝑdas
Erũpere Inuadere. יָשַׁע
Recedere. ꝓuaricari.
Rebellare

מָנֶה manne expansum super montes.signãt ẽt dispergere vel diuidere.aut separare.ps.67.Dum discernit celestis reges sup eã.pro quo btũs hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Dum diuideret robustissimus reges in ea.Ezech.17. Residui aũt in oẽm ventũ dispgentur.Zach.2.qm̃ in quattuor ventos celi dispersi vos.Significat etiam concidere.Mich.5.& cõciderunt sicut in lebete.

פַּרְשֶׁגֶן Parsegen.in lingua chaldaica signãt exẽplar siue trasumptum . Esdre.4.Hoc est exemplar epistole quam miserunt ad eum.Et in eo. Exemplum edicti artaxerxis regis lectum est.

פַּרְשְׁדֹנָא Parsedona.Secessus seu stercus alui.Iudi.3.Stimq; per secreta nature alui stercora prorũperunt.& solum inuenitur in predicto loco.

פָּרַשׂ Parsez.expandere. Iob.26.& expandit super illud nebulam suam.& solum inuenitur in predicto loco

פְּרָת Perath.Euphrates.Geñ.4.fluuius autẽ quartus ipse est euphrates.

פַּרְתֹם Partham.inclytus.prefectus.preses.& solum inuenitur in nu.plu.scilicet פַּרְתְּמִים Parthemim . Ester. 1.Fortissimis persarum & medorum inclytis.& in eo.6.Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equũ eius vbi ponitur pro tyrannis.

פָּשָׂה Pasa.crescere.expandi.Leuit.13 . Et siquidem lepra vltra non creuerit.Et in eo.Et non creuerit in cute. Et in eo. Iterum lepra creuerit.i. se expanderit.

פָּשַׁח Pasach.confringere.Threñ.3.Semitas meas conuertit: & confregit me.& dicunt hebrei ꝙ significat scindere.vel concidere.

פָּשַׁט Pasat.spoliare.exuere.excoriare.pellem detrahere. nudare.irruere.s.ad predam:seu spolium inuadere. Geñ.37.Nudauerũt eũ tunica talari & polymita.idest spoliauerunt seu exuerunt. Leuit.1. Detractaq; pelle ostie. Et in eo.6.Spoliabitur prioribus vestimentis.Et in eo.16 .Et depositis vestibus quibus prius indutus erat . pro quo he.le.Et exuet siue spoliabit vestimenta sua.Nu.20 .Cũq; nudaueris patrẽ veste sua.Et in eo.Cũq; aaron spoliasset vestibus suis.1.Reg.17.Nã spoliauit se ionathas tunica qua erat indut9.& in eo.19.spoliauit se vestimẽtis suis.& ĩ eo.31. Venerũt philistiim vt spoliarẽt iterfectos.2.Reg.25.& popul9 qui fugerat reuers9 est ad cesorũ spolia detrahẽda.Iob.19. Spoliauit me gl'ia mea.& in eo.22.& nudos spoliasti vestibus.Canti.5.Spoliaui me tunica mea.Esa .32 . Exuite vos & cõfũdemini.Ezech.16.& denudabũt te vestimentis tuis. & in eo.26.Et vestimẽta sua varia abiicient.i . spoliabũt vl' exuẽt.Osee.2.Ne forte spoliem eã nudã.Mich. 3. & pelles eorũ desup excoriauerũt.Sigfiat ẽt irruere vel inuadere.s. ꝑdã vel spoliũ.Iudi. 9.Et primo mane oriẽte sole irrue sup per ciuitatẽ.Et in eo. Surrexit & irruit in eam.1 . Reg . 27. Et agebãt ꝑdas de gesuri.i.inuadebãt ꝑdas siue irruebãt ad ꝑdas.& in eo. In quẽ irruistis hodie.& in eo.30. Amalechi te impetũ fecerũt ex parte australi.i.irruerũt vel inuaserũt Et in eo. Siquidẽ nos erũpimus ad australẽ plagam. Iob.1. Et inuaserunt camelos et tulerunt eos.

פָּשַׁע Pasaa. ꝓuaricari.rebellare.recedere.peccare.3 . Reg. 12. Recessitq; israel de domo dauid.pro quo he.le. & ꝓuaricatus est siue rebellauit israel in domo dauid.4.Reg. 1.ꝓuaricatus est aũt moab in israel.2.Paralip.21. In diebus illis rebellauit edõ ne esset subditus Iude.& in eo.eo tpe & lobna recessit ne eẽt sub manu illi9.i.rebellauit.Prouer.28 & pro buccella panis deserit veritatẽ.ꝑ quo he.le. & ꝑ buccella panis ꝓuaricatur vir.Esa.1.ipi vero spreuerũt me.pro ꝙ he.le.Ipsi vero ꝓuaricati sunt in me.& in eo.43.& inter pretes tui ꝓuaricati sũt in me.& in eo.59.peccare & mẽtiri cõtra dñm.Hiere.33.& spreuerũt me.i.& ꝓuaricati sunt in me.siue rebellauerũt in me.Amos.4. venite ad bethel & i pie agite:&ad galalã & multiplicate ꝓuaricationẽ.& ei9 passiuũ ponitur ꝑ adiuuari.Prouer.18.Frater q adiuuatur a fratre q̃si ciuitas firma.Et inde יֶשַׁע Poseaa.i.ꝓuaricator trãsgressor.rebellis.sceleratus.Esa.48.& trãsgressorẽ ex ventre vocauite.& in plu.פְּשָׁעִים posiim.Esa.46. Redite ꝓuaricatores ad cor.& in eo.53.Et cũ sceleratis reputatus est. Et in eo .Et pro trãsgresoribus rogabit.Dañ.8. Et post regnũ corũ cũ creuerint iniquitates.pro quo he.le. Cũ cõsumati fuerit ꝓuaricatores.Osee.14.& ꝓuaricatores corruẽt in eis.et inde יֶשַׁע pesaa.i.ꝓuaricatio.trãsgressio.iniquitas sceles.Geñ.30.Quã ob culpã meã:et ob qd pctũm meum sic exarsisti post me.ꝑ quo he.le.que est trãsgressio mea vl' iniquitas mea:et qd est peccatũ meũ.Exo.22.Ad ꝑpetrandã fraudẽ.i.ꝓuaricationẽ seu iniquitatẽ.Et in eo.34.qui aufers iniquitatẽ et scelera atq; pctã.ps.31.beati quorũ remisse sunt iniquitates.ꝑ quo btũs hiero .in psal . iuxta he. ve.trãstulit.btũs cui dimissa est iniquitas.et in plu. פְּשָׁעִים pesaiim.siue פִּשְׁעֵי pisee.Leuit.16.ab imũdiciis filiorũ israel et a ꝓuaricatiõibus corũ.Prouer.10.Et vniuersa delicta o pit charitas.Hiere.5.qa multiplicate sũt ꝓuaricatões eorũ

פָּשַׁע Pasaa:cũ pũcto ceboléd.incedere.deambulare.gradi ri.Esa.22.Gradiar superꝛeã.& inde יֶשַׁע pesaa.i.gressus.passus pedũ.btũs hiero.trãstulit gradum.1.Reg.20.viuit dominus & viuit anima tua quia vno tantum vt ita dicam gradu ego morsq; diuidimur.

פָּשַׁק Pasach. Aperire.s.labia:seu inconsiderate loqui.diuidere.Prouer.13.Qui autem inconsideratus est sẽtiet mala.Pro quohe.le.& qui apit labia sua sẽtiet mala.Ezech. 16.& diuisisti pedes tuos omni trãseũti.

פָּשַׁר Pasar.interꝑtari.Dañ.5.Porro ego audiui ꝙ possis obscura interꝑtari.& inde פְּשַׁר peser.siue פִּשְׁרָה pisra.i.expositio.solutio.interꝑtatio.Eccls.7.& quis cognouit solutionẽ verbi.Dañ.2.& interꝑtationẽ eius indicabimus.& in eo.vt solutionem somnii indicarent mihi.

פִּשְׁתָּה Pistha.linũ.& scribitur cũ he in fine.Exo.9. Linũ ergo & hordeũ lesum est.& in eo.& linum iam foliculos germinaret.Esa.42.& linũ fumigãs nõ extinguet. & licet sit gñis feminini:declinatur pluraliter פִּשְׁתִּים pisthim secũdũ terminationẽ masculinorũ.Deut.22.Non indueris vestimẽto quod ex lana linoq; cõtextũ est.Ios.2.Et operuit eos lini stipula.Iudi.15 . Sicut solent ad ardorem ignis lina consumi.

פָּתַת Pathath.frãgere.diuidere.s.in frustra seu minutatim. Leuit.11. Diuides eã minutatim.& inde פַּת pathꝭ. i. fragmẽtũ.seu buccella panis.Geñ.18.ponãq; buccellã panis.Ruth.2.Intinge buccellã tuã in aceto.Iob.31.Sic comedi buccellã meã.Prouer.17.Meli9 est buccella sicca cũ gaudio.Ponitur ẽt pro pane vel cibo.2.Reg.11ꝭ. De pane illius comedẽs.Prouer.23.cibos ꝙs comederas euomes.qđ i hebreo legitur singl'r.s.panẽ vel cibũ.& inꝭplu.פִּתִּים pithim. Leuit.11.Diuides eã minutatim.ꝑ ꝙ he.le.diuidẽs eã ĩ buccellas.ps.147 mittit crystallũ suã sicut buccellas.repitur ẽt פִּתּוֹת pithoth scđm terminationẽ femininorũ.Ezech.13 & violabãt me ad ppl'm meũ pp pugillũ hordei & fragmẽta panis.& iũgitur cũ dictiõe בַּג bag.& dr̃ פַּת בַּג pathbag. De quo vide supra in dictiõe בַּג bag. Itẽ פָּתַת pathath.i.lactare vel seducere.Prouer.24ꝭ. ne lactes quenpiam labiis tuis. De quo vide infra in dictione פָּתָה patha.

פִּתְאֹם Pithom.subito.statim.confestim . De quo vide in dictione פָּתָה patha.

Peccare
Spernere
Ipie agere.
adiuuari
פָּשַׁע trãsgressor.
פְּשָׁעִים Preuaricatores sceleratí. Trangressores
פֶּשַׁע Culpa. trãgressio.
Preuaricationes. Delicta
פָּשַׁע Gradiri
פֶּשַׁע Gradus
פָּשַׁק Incõsiderate loqui. Aperire. diuidere.
פָּשַׁר interꝑtari.
פֶּשֶׁר solutio. Interꝑtatio.
פִּשְׁתָּה Linum.
פִּשְׁתִּים Lini
Lina
פָּתַת diuidere.
פַּת Buccella
Panis Cibi.
פִּתִּים
Buccelle
פִּתּוֹת Fragmẽta
פַּת בָּג
פָּתַת Lactare

פְּתִגִל Fascia. פְּתִגִל Pethigil. fascia pectoralis. Esa. 5. & pro fascia pectorali cilicium. & solum inuenitur in predicto loco.

פִּתְגָם Verbum. Res. פִּתְגָם Pithgam. siue פִּתְגָמָא pithgama. verbū. res. sentētia Ester. 1. Et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur imperiū. pro quo hebrei legūt. Et audietur verbum regis quod faciēdū est in omni regno eius. Dañ. 3. Non oportet nos de hac re respondere tibi. i. de hoc verbo. Eccls. 8. Quia nō profertur cito contra malos sententia.

Sententia

פָּתָה Seducere. Decipere פָּתַח Patha. seducere. decipere. lactare. suadere. persuadere dilatare. Exo. 23. Si seduxerit quis virginem. Deut. 11 Ne forte decipiatur cor vestrum. 3. Reg. 22. quis decipiet achab regem israel. Et in eodē. Decipies & preualebis. Iob. 31. Si deceptum est cor meum super mulierem. Et in eo. Et letatum est in abscondito cor meum. Debet legi lactatū. i. seductū vel deceptum. sicut Prouer. 1. Si te lactauerint peccatores. idest seduxerint. Hiere. 20. Seduxisti me domine & seductus sum. Potest etiam legi. persuasisti me domine & persuasus sum. Ezech. 14. & propheta cum errauerit. idest cum deceptus fuerit. Et in eodem. Ego dominus decepi prophetam illum. Osee. 2. Ecce ego lactabo eam. idest persuadam vel seducam eam. & in eo. Quasi columba seducta nō habens cor. & inde פְּתַיוּת pethaiuth. idest persuasio vel deceptio. pro quo beat⁹ hieronymus trāstulit illecebras. Prouer. 9. Plenaq; illecebris: & nihil omnino scies. & inde פֹּתֶה Pothe. idest insipiens. stultus. paruulus. scilicet intellectu: q facile seducitur. Iob. 5. Et paruulum occidit inuidia. Et communiter scribitur cum iod in fine loco he & dicitur פֶּתִי Pèthi. ps. 18. Sapientiam prestans paruulis. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet paruulo vel insipiēti. Prouer. 14. Innocens credit omni verbo. idest insipiens. Et in eo. 19. Pestilente flagellato stultus sapientior erit. Ponitur etiam פֶּתִי Péthi. pro infantia. vt Prouer. 1. Vsq; quo paruuli diligitis infantiam. idest insipientiā. & in plu. פְּתָיִם petha im. siue פְּתַיִם pethaim cum duplici iod. ps. 118. Intellectū dat paruulis. Prouer. 1. Auersio paruulorum interficit eos. Et in eo. 22. Innocens pertransiit & afflictus est damno. qđ in hebreo legitur pluraliter. scilicet innocentes vel insipiētes transeunt. Et aliquando scribitur cū aleph & dr פְּתָאִים Pethaim. ps. 114. Custodiens paruulos dominus. Prouer. 1. vt detur paruulis astutia. Et in eodem. 7. Et video paruulos. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiā. & inde פִּתְאֹם pithom. idest subito. confestim. Statim. Nu. 12. statim locutus est dominus ad eum. Prouer. 6. Huic extemplo veniet perditio sua. idest statim veniet. Malach. 3. Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis. Itē פָּתַח patha. idest dilatare. Genē. 9. Dilatet deus iapheth. Prouer. 20. Et dilatat labia sua. & inde פֶּתַח petha. i. latitudo. Dañ. 3. Latitudine cubitorum sex.

Lactare psuadere

Illecebra פִּתּוּי פֶּתִי paruulus. Innocēs Stultus פְּתָיִם Infantia פְּתָאִים Paruuli innocētes. paruuli פִּתְאֹם Statim Extemplo פֶּתַח Dilatare פֶּתַח Latitudo

פָּתַח Aperire. Pathach. aperire. patere. pandere. soluere. dissoluere. incipere. sculpere seu proscindere. Genē. 8. apiens noe feneſtram arce. & in eodem. 4. Aperuitq; ioseph vniuersa horrea. Nu. 14. Vas quod non habuerit operculum. pro quo hebrei legunt. Et omne vas apertum quod non habuerit operculum. Deut. 15. Vt aperias manum fratri tuo: Et in eodem. 20. Et aperuerit tibi portas. Et in eo. 28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimum: celum. Iudi. 5. Et videntes q nullus aperiret. 4. Reg. 9. Aperies ostium & fugies. Et in eodem. 15. Noluerant enim aperire ei. 2. Paralipo. 6. Et aperiantur oculi tui super domum istā. Nee. 6. Et epistolam habebat in manu sua. pro quo hebrei legunt. Et epistola aperta in manu sua. scilicet erat. Et in eodem. 8. Et aperuit esdras librum. Iob. 12. Si incluserit hoīem: nullꝰ est qui aperiat. ps. 77. & ianuas celi aperuit. Esa. 14. Vinctis eius nō aperuit carcerem. & in eo. 26. Aperite portas. Et in eo. 35. Et aures surdorum patebunt. idest aperiētur. Et in eo. 48. Nec extunc aperta est auris tua. & in eodem. 60. Et aperientur porte tue iugiter. Hiere. 1. Ab aquilone pandetur omne malum. idest apetietur. vel secundum hebreos incipiet. Ezech. 37. Cum aperuero sepulchra vestra. Et in eodem. 44. porta hec clausa erit & non apietur. Zach. 13. In die illa erit fons patens domui israel. Signat ēt soluere. seu dissoluere. Genē. 24. destrauit camelos. i. stramē ta dissoluit. 3. Reg. 20. non glorietur accinctus eque vt discīctus. pro quo hebrei legunt. Non glorietur qui accingitur sicut qui dissoluit. idest qui dissoluit a se baltheum militarē postquam vicerit. Iob. 12. Baltheum regum dissoluit. & in eodem. 30. pharetram suam aperuit. pro quo hebrei legunt. Chordam meam dissoluit. potest etiam significare aperire vt supra dictum est. ps. 101. vt solueret filios interēptorum. Esa. 5. Nec soluetur cingulum renum eius. Et in eodem. 20. Solue sacum de lumbis tuis. Et in eodē. 52. solue vincula colli tui. Significat etiam quando flores aperiuntur & incipiunt emittere fructus immaturos. Canti. 7 Si flores fructus parturiunt. & inde מִפְתָּח Miphthach. idest apertura siue apertio. Prouer. 8. Et aperientur labia mea vt recta predicem. pro quo hebrei legunt. & apertio labiorū meorum recta. & scribitur etiam sine mem & cum nun in fine & dicitur פִּתְחֹן pithchon. idest apertura. Ezech. 29 Et tibi dabo apertum os in medio eorū. pro quo he. le. Aperturam oris. & inde פֶּתַח péthach. i. ostiū. porta. ianua. fores Genē. 4. In foribus peccatum tuum aderit. idest in ostio vel in ianua. & in eo. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eo. 18. Sedenti in ostio tabernaculi. Et in eo. 19. Egressus ad eos loth post tergum accludens ostium. ps. 118. Declaratio sermonum tuorum illumina. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Ostium sermonum tuorum lucidum. Prouer. 17. Qui altam facit domum suam querit ruinam. pro quo he. le. Qui exaltat ostium suum siue ianuam suam querit ruinam. Ezech. 46. & adorabit populus terre ad ostium porte illius. & ī plu. פְּתָחִים pethachim: siue פִּתְחֵי pithche. ps. 23. & eleuamini porte eternales. pro quo beatus hieronymus transtulit. & eleuamini ianue sempiterne. Esa. 13. Et ingrediātur portas duces. Mich. 7. Custodi claustra oris tui. pro quo hebrei legunt. Custodi ostia oris tui. & inde מַפְתֵּחַ maphthéach. idest clauis: qua ostia aperiūtur Iudi. 3. Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt dominum suum. Esa. 22. Et dabo clauem domus dauid super humerum eius. ponitur etiam pro apertura. 1. Paralip. 9. Vt quando tempus fuisset: ipsi mane aperirent fores. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi super aperturam in mane. & est sensus sicut in littera nostra. Item פָּתַח pathach. idest sculpere vel proscindere. Exo. 28. Et sculpes ī eis nomina filiorum israel. & in eo. Sculpes eos in nominibus filiorum israel. 3. Reg. 7. Sculpsit quoq; in tabulis illis. Esa. 28. proscindet & sarriet humum suam. & inde פִּתּוּחֵי pithuche. idest sculpture: seu celature. Exo. 28. opere sculptoris & celatura gēmarii. 3. Regum. 6. Sculpsit variis celaturis in torno. ps. 63. Exciderunt ianuas eius in idipsum. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et nunc sculpturas eius pariter. & inde פִּתְחוֹת pethichoth. idest gladii seu lācee. ps. 54 Et ipsi sunt iacula. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Cum sint lancee. Mich. 3. Et pascent terram assur in gladio: & terram nembrod in lanceis suis. & in de verbum פָּתַח pathach. idest euaginare. ps. 56. Gladium euaginauerunt peccatores.

Patere Pande Dissolu Solue partur Apert Apert Fores Ostiu Ponr Ianu Clauī Apc Scu proſ Cele Sculp Lan Euc

פָּתַל Pathal.cōparare.peruertere· Geñ.30. Cōparauit me dñs cum sorore mea. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ signi ficat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Additione dei addita sum cum sorore mea.siue cōiunctione dei adiuncta sum cum sorore mea.Si gñat etiā predicta dictio.peruertere vel subuertere.Ps.17. Cum peruerso peruerteris. Scribitur etiam cū pe post thau 2.Reg.22.& cū peruerso ꝓuerteris.vbi pōitur תִּתַּפָּל thithapal pro תִּתַּפָּל Thipathal. Et inde נִפְתָּל Niphtal.idest ꝓuersum seu prauū.Prouer.8.Nō est in eis prauū quid neq; peruersum.Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim.Iob.5.Et consiliū prauorum dissipat.& inde פְּתַלְתֹּל pethalthol.i. peruersum seu peruersa.Deut.32. Generatio praua atq; peruersa. Itē פְּתִיל pethil.i.filum seu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Ponētes i eis vittas hyacinthinas.Iudi.16. Quomodo si rūpat quis filū de stupa.& in plu.פְּתִילִים pethilim. Exo.39. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פְּתִיל Pethil. pro ligatura que fit cū filo vel cum vitta.Nu.19.Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper imundum erit. Ponitur etiā pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis. Geñ.38.Annulū tuū & armillā & baculū quē manu tenes. Et in eo.cognosce cuius sit annulus & armilla & baculus.

Cōparare. Addere. peruertere. Prauus. Prauus. Peruersa. Vitta. Fila. Ligatura. Armilla.

פֶּתֶן Péthen.siue פַּתֶן Páthen.aspis serpentis genus.ps.57. Sicut aspidis surde.ps.90. Super aspidem& basiliscum ambulabis.Vbi ponitur ꝓ basilisco.Esa.11. Et delectabitur infans super foramen aspidis. & in plu. פְּתָנִים Pethanim. Iob.20.Caput aspidum sugget.Et in eodem.Fel aspidū in trinsecus.Significat ēt limen porte:& tūc scribitur cū mē i principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan.1.Reg.5. Et due palme manuum eius abcise erant super limen.Ezech.46. Et adorabit super limen porte.

Aspis. Basiliscus. Aspides. Limen.

פֶּתַע Péthaa.subito.fortuitu. casus seu euentus. Nu.6. Si quis aūt mortuꝰ fuerit quispiam coram eo..i.si subito mortuus fuerit. & in eodem.35. Quod si fortuitu absq; odio & inimicitiis quicq; horū fecerit.Prouer.6.Subito cōteretur nec habebit vltra medicinam.

Fortuitu. Subito.

פָּתַר Pathar.interpretari.f.sōnium aut exponere.vel conii cere. Geñ.40. Et non est qui interpretetur nobis. & in eo. Vt coniectoris veritas probaretur. Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus est eis ioseph. & in eo.41.Audiuimus quidquid postea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum est sicut interpretatus est nobis: ita fuit.& in eo.vidi somnium nec est qui ediserat.i. qui exponat vel interpretur.& in eodem. Audiui te sapientissime cōiicere.& inde פִּתְרוֹן pithron.i.interptatio. coniectura. Geñ.40.Iuxta interpretationem congruam sibi.& in plu. פִּתְרֹנִים Pithronim. vt in eo.Nunquid non dei est interpretatio .quod in hebreo legitur pluraliter.f.nūquid nō dei sunt interpretationes.

Interptari. Conijcere. Exponere. Interptatio. Interptatōes

פִּתְשֶׁגֶן Pathségen.exemplar . Sūma seu copia scripture. Ester.3.Sūma autem epistolarum hec fuit.& in eodem.4.Exēplar quoq; edicti qđ pēdebat in susis dedit ei. & i ligua chaldaica scribitur cū res loco tau & dī פַּרְשֶׁגֶן par ségen.Esdre.4.Hoc ē exēplar epistole quā miserūt ad eū.

Summa. Exemplar. Exemplar.

De incipientibus a littera. צ .sadich

צֵאל Seel.vmbra.Iob.40.Sub vmbra dormit in secreto calami.Et in eo.Protegūt vmbre vmbrā eius.vbi ponitur tā in singli q̄ in plī.& cōiter scribitur sine aleph . De quo vide infra in dictione אֵצֶל Salal.

Vmbra.

צאן Son.ouis.pecus. Et declinatur tantum singulariter:& caret numero plu.& pōitur singulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צֹאן son.cum vau in medio.

Ouis.

צַב Sab.tegumen.aut plaustrū.vel lectica desup tecta . Nu.7.Sex plaustra tecta.idest sex plaustra quodlibet cū tegumento suo.Et in plurali צָבִים Sabim.Esa.66. Et in lectis & in mulis & in carrucis.

Tectum. Lectice

צָבָא Saba.militare.pugnare.dimicare . exercitū ducere. ad bellum ꝓcedere.excubare.Nu.31.Cūq; pugnassent contra madianitas.Esa.29.multitudo oim gentiū que dimicauerūt cōtra ariel.Et in eodē.Sic erit multitudo omnium gentium:que dimicauerunt contra mōtē siō . Zach. 14. Omnes gentes que pugnauerunt aduersus ieruſalem. Et aliqñ scribitur sine aleph.Esa.29.Et omnes qui dimicauerunt & obsederunt & preualuerunt aduersus eam. Et inde מְצָבֵא Masbi:quod est participiū tertie coniugationis. idest militare faciēs. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Qui probat tyrones.idest qui probat nouos milites vtrū sint apti ad militiam vel exercitum. 4.Reg.25. Et sopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Hiere.52.Et scribam principem militum qui probabat tyrones. Significat etiam predicta dictio excubare seu stare in excubiis in modū exercitus.aut ministrare. Exo.38. De speculis mulierū que excubabant ad ostium tabernaculi . Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt stent & ministrēt in tabernaculo federis.& in eo. Omnes qui ingrediuntur & ministrant in tabernaculo federis.Et īde צְבָא Saba.siue צְבָא Seba.i.exercitus siue militia aut bellū.Nu.1. Omnium virorum fortiū in israel. Pro quo hebrei legūt:omnes qui ingrediuntur in exercitu siue in militia.Et in eo.2. Ad orientem iudas figet tētoria per turmas exercitus tui.Et in eodē. & cunctus exercitus pugnatorum eius.Et in eo.31. Armate inquit ex vobis ad pugnam.Ios.5.Sed sum princeps exercitus domini.Iudi.8. Vt demus exercitui tuo panes . Et in eodem.9.Congrega exercitus multitudinem & veni.Esa. 13.Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo .24. In die illa visitabit dñs super militiam celi in excelso. Et in eodem.40.Quoniam cōpleta est malitia eius:debet legi militia eius.Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach. 9.Et circundabo domū meā ex his qui militāt mihi.significat etiam צָבָא Saba tempus determinatum seu statutum secundum hebreos:sed beatus hieronymus secundum precedentem significationem transtulit militiam : seu robur aut fortitudinem Iob.7.Militia est vita hominis sup terrā Pro quo hebrei legūt.Terminus.i.tempus determinatū est homini sup terrā.& in eo.10. Et pene militant in me. Pro quo he.le.Mutationes & terminus mecū.& in eo.14.Cunctis diebus quibus nunc milito expecto.pro quo he.le.Cūctis diebus termini mei.i.tēporis determinati vite mee expecto. Esa.40.Quoniam completa est malitia eius .debet legi militia eius.Pro quo he.le. Quoniā cōpletus est terminus eius.Dañ.8.Robur aūt datū est ei contra iuge sacrificium.Pro quo he.le. & terminus datus est super iuge sacrificium.Et in eo.10.Et verbū verū & fortitudo magna. pro qđ he.le.Et terminus magnus.& in oñibus predictis locis potest ēt legi sicut est in lra nra.& i plu.צְבָאוֹת sebaoth.i.exercitus .turme.Exo.12.Egressus est omnis exercitus domini de terra egypti.quod in hebreo legitur pluraliter.f.egressi sunt omnes exercitus domini.& in eodē.Eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas.idest per exercitus suos.Ps.24.Dominus virtutum ipse rex glorie.pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Dominus exercituum ipse rex glorie.Esa.6.Sanctus.sanctus.sanctus dominus deus exercituum. pro quo sabaoth canit ecclesia. Osee.12.Et dominus deus exercituum domiꝰ memoriale eius.Reperitur etiam in genere masculino.ps.102.Bene

Pugnare. Dimicare. Militia. Militia Termin⁹. Tēpus determinatū Robur. Fortitudo Exercitus Turme

Virtutes צְבָא dicite domino omnes virtutes eius.i.ordines exercitus eius.
Velle. צָבָא Item צָבָא Saba.in ligua chaldaica significat velle. Dañ.2.
צְבִי Cuicūq; voluerit dabit illud.& in eodem.5.Quos volebat
interficiebat:& quos volebat percutiebat.Et inde צְבִי Sebu
idest voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cōtra danielem.
Hostiles. Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.s.aduersa-
riorum contra danielem.

Tumere. צָבָה Saba.tumere,intumescere.inflari. Nu.5. Et tumens
Inflari vterus tuus dirumpatur.& in eodē.Et vtero tumescē-
te putrescat femur.& in eodē.Et inflato ventre cōputrescet
Capra צְבִי femur. Et inde צְבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:seu caprea.
Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14.
Ceruum & capream. Canti.2. Similis est dilectus meus ca-
צְבִיָּה pree.& i genere femininoצְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbe-
צְבָאִים ra tua sicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim.
capree. siue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quasi capree
in montibus . Canti.2. Adiuro vos filie ierusalem per ca-
צְבִי preas ceruasq; camporum.Significat etiam צְבִי Sebi incly
tum:siue pulchrum vel decorū:seu egregium:aut precipuū
Inclytus siue preclarum.vel gloriā aut magnificētiā.2.Reg.1.Incly-
ti israel super montes tuos interfecti sunt . & ponitur ibi in
hebreo singulare pro plurali.Hiere.3. Et tribuam tibi he-
Preclara reditatem preclaram.Ezech.20.Que est egregia inter om
Egregia. nes terras.& in eodem.Precipuam terram omniū.& in eo-
Precipua dem.25. Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethsimuth.
Dañ.8.Et factū est grande contra meridiē & contra orien-
Fortitudo tem & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.&
dicunt hebrei q ponitur ibi pro terra promissionis:que est
terra inclyta & precipua terrarū. vt habetur Ezech. 20. Vt
supra dictum est.& in eodem.11. Et stabit in terra inclyta.&
in eodem.Super montem inclytū & sanctum. Ponitur etiā
Magnifi- pro gloria.vel magnificentia. Esa.4. In die illa erit germē
centia. dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.23. Vt detrahe-
Gloria. ret superbiam omnis glorie.& in eodem.24.In finibus ter-
re laudes audiuimus gloriā iusti. & in eodē.28. Et flori de-
cidenti glorie exultationis eius.& in eodem. In die illa erit
dñs exercituū corona glorie. Ezech.26. Cum dedero glo-
riam in terra viuentiū.Ponitur etiā pro ornamēto. Ezech.
ornamētū. 7.Et ornamentum monsliū suorum.

צְבִי Sebu.in lingua chaldaica significat volūtatē. De quo
vide supra in dictione צְבָא saba.

צָבַט Sabat.porrigere.congerere.Ruth.2.Et congessit po
Cōgerere lentā sibi.pro quo he.le. Et porrexit ei polentā.& so
porrigere. lum inuenitur in predicto loco.

צָבַע Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.
Intingere Et inde צְבַע Sebaa.i.tinctura.s.diuersorū colorum:seu
צֶבַע vestis tincta diuersorū colorū. Iudi.5.vestes diuersorū colo
Diuersus color. rum sisare traduntur in predā:& supellex varia ad ornanda
colla congeritur. vbi ponitur tam in singuli q; in plurali.
Hiere.12. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi.i.tin
אֶצְבַּע cta diuerso seu vario colore.Et inde אֶצְבַּע Esbaa.i.digitus.
Digitus. Exo.18.Digitus dei est.Nu.19.Et tingens digitū in sangui
אֶצְבְּעוֹת ne eius.Et in plurali אֶצְבְּעוֹת Esbaoth.ps.143.Et digitos
Digiti. meos ad bellum.

צָבַר Sabar. colligere. congregare.coacernare,cōportare.
Cōgregat. Gen.41.Et ossie frumētum sub pharaonis potestate
condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodē. Tanta q;
fuit abūdātia tritici vt arene maris coeq̄retur. p quo he.le.
Cōgregauit ioseph frumētū q̄si arenā maris pre multitudi
ne.Exo.8.Cōgregauerūt eas i imēsos aggeres.Iob.27.Si
Cōportare cōportauerit q̄si terrā argētū. Abach.1. Et cōportabit agge
צְבוּר rē:& capiet eā.& inde צְבוּר Sibur.i.cōgregatio seu collectio
aut acerua.& solum inuenitur in numero plurali.4.Reg.
10.Ponite ea ad duos acernos. acerui
צְבָת Sebath.manipulus . & solum inuenitur in numero manipuli
plurali.Ruth.2.Et de vestris quoq; manipulis proiicite de industria.

צֶדֶד Sadad.latus.& semp scribitur cū simplici daled & dī Latus
צַד Sad.Gen.6.Ostiū aūt arce pones in latere deorsū.
Exo.25.Tres exvno latere:& tres exaltero latere.1.Reg.20
Ego autem tres sagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius.
& in eodem.Et sedit abner ex latere saul.ps.90.Cadent a la
tere tuo mille.Esa.60.Et filie tue de latere suggent. & aliqñ
ponitur pro contra.& tunc preponitur ei littera lamed & di
citur לְצַד Lesad. Dañ.7. Et sermones contra excelsum loq̄
tur.Et in pluraliצְדִים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediē
tur de lateribus eius.& in eodem.26.Vtrūq; latus taberna-
culi protegens.Ponitur etiā pro hostibus.Iudi.2.Vt habea
tis eos hostes.De quo vide supra in dictione צוד Sud.

צָדָה Sada.insidiari.desolare.Exo,21.Qui autem nō est in
sidiatus.1.Reg.24. Tu autem insidiaris anime mee:vt
auferas eam.Significat etiā desolare vel deuastare:cuius ver-
bum passiuū ponitur. Soph.3.Vbi dicitur desolate sunt ci-
uitates eorum. Et inde צְדִיָּה Sediia.i.insidiatio.siue insidie.
Nu.35.Vel iecerit quippiam in eū per insidias. vide etiam
de hoc infra in dictione צוד Sud. Item צָדָה Seda.in lingua
chaldaica significat vere ne.seu nunquid. Et scribitur cum
he in principio. Dañ.3.Vere ne sydrach Misach & abdena-
go deos meos non colitis.

צָדַק Sadac.iustificare.iustū esse.iuste iudicare.vt Gen.38.
Iustior me est. & in eodē. 44. Quid loquemur aut
iuste poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur
aut quo iustificabimur. Exo.23. Quia auersor impiū. Pro
quo hebrei legunt. Quia non iustificabo impiū. Deut.25.
Quem iustum esse prospexerint:illi iustitie palmā dabunt.
Pro qto he.le.Et iustificabūt iustū.& est sensus sicut in litte
ra nostra.2.Reg.15.vt ad me veniāt omnes qui habent ne-
gocium:& iuste iudicem.Iob.4. Nunquid homo dei cōpa
ratiōe iustificabitur.& in eodem.9.Si iustificare me volue-
ro.& in eodem.33.Volo enim te apparere iustū.i.volo te iu
stificare.ps.18. Iustificata in semetipsa.s.sunt.ps.50.Vt iu-
stificeris in sermonibus tuis.ps.81.Humilem & pauperem
iustificate.ps.142. Quia nō iustificabitur in conspectu tuo
omnis viuens.Prouer.17.Et qui iustificat impiū.Esa.43.
Dent testes eorū:& iustificētur. Hiere.3.Iustificauit animā
suā auersatrix israel.Ezech.16.Et iustificasti sorores tuas.&
in eo. Iustificate eni a sūte. Dañ.8. Et mūdabitur sanctua
riū.Pro quo hebrei legūt. Et iustificabitur sanctuariū. &in
eodem.12.Et qui ad iustitiam erudiūt multos. Pro quo he.
le.& qui faciūt iustificari multos.& ē sensus sicut ī littera no
stra.Et inde צַדִּיק Sadiq.i.iustus.Gen,6.Noe vir iustus atq;
perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iustū cū impio.
Exo.9. Dominus iustus. ps.7. Deus iudex iustus . Esa.3.
Dicite iusto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod ca-
ptum fuerit a robusto saluum esse poterit. Pro quo hebrei
legunt. Aut quod captum fuerit a iusto.i.ab illo qui iuste ac
cepit. Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.idest iusti.Deut.4.&
vt habeat cerimonias iustasq; iudicia.& in eodem.16.Et mu
tant verba iustorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros
iustos meliores se.ps.36.Oculi dñi sup iustos.Ezech.23.
Viri ergo iusti sunt ipsi iudicabūt eas. Et inde צֶדֶק Sedec.i.
iustitia. Deut.16. Iuste quod iustū est persequeris. Pro quo
hebrei legunt. Iustitiam iustitiam sequeris. Iob.29. Iusti-
tia indutus sum.& in eodem.35.vt diceres iustior deo sum.
p quo hebrei legunt. Iustitia mea a deo:siue maior q; dei.
& est sensus sicut in littera nostra. & scribitur cū he vel thau

צְדָקָה Sedaca.siue צְדָקָה Sideath.Geñ.15. in fine & dicitur
Iustitia. Et reputatum est ei ad iustitiam.& in eodem.30.Responde
bit cp̃ mihi cras iustitia mea.Deut.23.Et fecit iustitiam dñi.
צְדָקוֹת Et in plurali צְדָקוֹת Sedacoth.p̃s.10. Quoniã iustus domi
Iustitie nus & iustitias dilexit.Ponitur etiam pro elemosyna.Dañ.
elemosyna 4.Peccata tua elemosynis redime.

צָהֹב Sahab.flauus:seu color auri. Leuit.13. Et capillus fla-
Flauus uus solitoq̃ subtilior.Scribitur etiam cum mẽ in prin
מְצֻהָב cipio & dicitur מְצֻהָב Mushab.Esd.8.Et vasa eris fulgentis
Fulgens optimi duo:pulchra vt aurum.pro quo he.lc.& vasa eris fla
ui.i.coloris aurei optima duo:preciosa vt aurum.

צָהַל Sahal.exultare. exhilarare. gaudere.iubilare.hinire.
Exultare. Ester.8.Omnisq̃ ciuitas exultauit.p̃s.103.Vt exhila-
Exhilarar. ret faciem in oleo.Esa.12. Exulta & lauda. Significat etiam
hinnire hinnire vel mugire.Esa.10.Hinni voce tua filia galin.Et in
eodem.24.Hinnient de mari.Hiere.5.Vnusquisq̃ ad vxo
Mugire. rem proximi sui hinniebant. & in eodem.50. Et mugistis
מְצַהֲלוֹת sicut tauri.Et inde מְצַהֲלוֹת Misshaloth.i.hinnitus in nume
Hinnitus. ro plurali.Hiere.8.A voce hinnituum equorum eius cõmo
ta est omnis terra.& in eodẽ.13.Adulteria tua & hinitus tui.

צֹהַר Sohar. fenestra. Geñ.6. Fenestram in arca facies . Et
Fenestra inde צָהֳרַיִם Sahoraim.idest meridies.s.cum sol est in
צָהֳרַיִם medio celi vel in nostro meridiano. Geñ.43. Quoniã ho-
Meridies. die mecum viri comesturi sunt in meridie.Iob.11. Et quasi
meridianum fulgur cõsurget tibi ad vesperam.p̃s.36.Et iu
dicium tuum tãq̃ meridies.Canti.1.Vbi cubes in meridie.
יָצְהִירוּ Et inde verbũ יָצְהִירוּ Iashiru.pro quo beatus hieronymus
Meridiati transtulit:meridiati sunt.i.sederunt in meridie.Iob.24.In
sunt. ter aceruos eorum meridiati sunt. Hebrei vero dicũt q̃ de-
riuatur a sequẽt dictione que significat oleum.vnde in pre
dicto loco ipsi legunt. Inter aceruos eorum fecerũt oleum
siue expresserunt oleum:aut oleificauerunt:si latine posset
יִצְהָר dici.Et inde יִצְהָר Ishar.i.oleũ:eo quod est lucidum & splẽ
Oleum didum. Deut.7. Oleo & armentis gregibus ouiũ tuarum.
& in eodem.10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleũ.
& in eodem.28.Vt non relinquatur tibi triticum & vinum
& oleũ.2.Paralip.32. Apothecas quoq̃ frumẽti & vini & o
splendor lei.Zach.4.Isti sunt duo filii olei splendoris .vbi ponitur
pro vtroq̃.s.pro oleo & pro splendore.

צוֹא Soa.sordes.immunditia.& scribitur cum he in fine &
צוֹאָה dicitur צוֹאָה Soa.Prouer.30. Et tamen non est lota
Soudes a sordibus suis.Esa.4.Si abluerit dñs sordes filiarum sion.
צוֹאִים & in eodem.7.Omnes enim mẽse replete sunt vomitu sor
diumq̃.& inde צוֹאִים Soim.idest sordidi . Zach.3.& iesus
Sordidi. erat indutus vestibus sordidis.& in eodẽ. Auferte vestimen
ta sordida ab eo. Vide ẽt de hoc supra in dictione יָצָא Iasa.

צוּד Sud .venari.venatione capere.insidiari.Geñ.27.cum
Venatu aliquid apprehenderis.& in eo.vt iussionẽ
apprehẽdere patris impleret.pro quo hebrei legunt. Ad venandum ve-
Venari. nationem vt afferret.sed beatus hieronymus trãstulit sẽsũ.
& in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi.Le
uit.16 . Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram.
Hiere.4.Mittam eis multos venatores & venabuntur eos
Et in eo.15.Et faciunt ceruicalia sub capite vniuersę etatis
Capere ad capiendas animas.idest ad venandas animas . Et in eo.
Et cũ ceperint aias populi mei.& in eo . Quibus vos capi-
tis animas volantes.& in eo.& dimittã animas quas vos ca
pitis.Threñ.3.Venatione ceperunt me inimici mei . & in
eo.4.Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum
nostrarum.pro quo he.le. Venati sunt siue insidiati sunt ve
stigia nostra:ne ambularent in plateis nostris.idest inimici
nostri prohibuerunt nos ne ambularem9 in plateis nostris
צַיִד Vide etiam de hoc supra in dictione.צֵדָה Sada.inde צַיִד Sa
id.siue צַיִד Sed.idest venatio. Gesi.10.Et erat robustus ve-
nator coram domino.pro quo hebrei legunt. Ipse erat ro-
Venator bustus venatione coram domino.& in eo.25.Eo quod ve-
venatio natione illius vesceretur.Et in eo.27.Affer mihi de vena-
tione tua.& inde מְצוּד Mesud.siue מְצוּדָה Mesuda . idest
rete: vel laqueus:aut hamus:siue sagena. Iob.19. Et flagel-
Rete lis suis me cinxerit.pro quo hebrei legunt. Et reti suo me
Hamus. cinxerit. Eccls.9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Ezech.
Sagena. 12.Et capietur in sagena mea. Et in eo. Neq̃ erunt vltra in
manibus vestris ad predandum . Pro quo hebrei legunt.
Neq̃ erunt vltra in manibus vestris in rete siue in sagenã.
Et in plu. מְצוּדִים Mesudim.siue מְצָדוֹת Mesadoth.Eccls.
Laquei. 7.Que laqueus venatorum est & sagena cor eius, quod in
hebreo legitur pluraliter.scilicet laquei.Ezech.17.miserũt
cp̃ eũ in carcerẽ. Vbi ponitur pro carcere. Significat etiam
Carcer arcem seu fortaliciũ. De quo vide supra in dictione מָצָד Me
sad.Et inde צַיָּדִים Sadim.idest venatores.Hiere.8.Mittam
venatores eis multos venatores.Significat etiam hostes vel insidiato-
Hostes res.Hiere.2.vt habeatis eos hostes.Item צַיִד Sed.siue צַיִד
צֵדָה Said.aut צֵדָה Seda.idest viaticum seu cibaria.Ios.1.Prepa
Cibaria. rate vobis cibaria.Et in eo.9.Panes quoq̃ quos portabãt
Viaticũ ob viaticum.& in eodem. Susceperunt igitur de cibariis eo
rum Nec.13.vt in die qua vendere liceret venderẽt. p quo
hebrei legunt.Venderent cibaria.p̃s.77. Cibaria misit eis
in abundantiã.Ps.131.Viduam eius benedicens benedicã .
Pro quo hebrei legunt. Cibaria seu viaticum eius benedi-
cens benedicam. Et inde verbum הִצְטַיְּדוּ histaiad. quod si
gnificat cibaria tollere vel cibaria preparare. Ios.9. Tule-
runt sibi cibaria.& in eodem.En panes quando egressi su-
Cibaria mus de domibus nostris vt venirem9 ad vos calidos sumpsi
tollere. mus.Pro quo hebrei legunt . En panis noster calidus erat
quãdo pro viatico tulimus eum de domibus nostris: in die
quo egressi sumus vt veniremus ad vos.

צִוָּה Siua.precipere.mandare.inbere.imperare. Geñ.2.p̃-
Precipere. cepitq̃ eis dicens.Et in eodem.44. Precepit autem
Mandare Ioseph dispensatori domus sue.Leuit.6. Precipe aaron & fi
liis eius.Et in eo.10.Sicut preceptum est mihi. Et in eodẽ.
25. Dabo benedictionem meam vobis. Pro quo hebrei le-
gunt.Et mandabo benedictionem meam vobis. Deut.4.
Sicut mandauit mihi dominus.Et in eodem.26. Feci om-
nia sicut precepisti mihi.Et in eodem.28. Emittet domi-
nus benectionẽ in cellaria tua. Pro quo hebrei legũt. Man
dabit dominus benedictionem.& in eodem.33.legem pre
Iubere cepit nobis Moyses.2. Reg.14. Ego iubebo pro te. Esa.5.
Et nubibus mandabo ne pluant super eam . Et in eodem .
13.Ego mandaui sanctificatis meis.& in eodem.23. Domi-
nus mandauit aduersus chanaan. Et in eodem.28. Mãda:
remanda:specta:reexpecta.Esa.45.Super filios meos& su
per opus manuum mearum mandatis mihi. Et inde מְצִוָּה
Misua.idest preceptum:seu mandatum. Deut.5. Vt loquar
tibi omnia mandata mea & cerimonias . Quod in hebreo
legitur singulariter.scilicet omne mandatum.& in eodem.
mandatũ 30.Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie:non su-
Preceptũ pra te est. Nec.11. Preceptum quippe regis super eos erat.
מִצְוֹת Ps.18.Preceptum domini lucidũ.& in plu.מִצְוֹת misuoth .
mandata Deut.4.Custodi precepta eius atq̃ mandata . Prouer.7.
Serua mandata mea & viues.

צָוַח Sauach .Clamare . vociferari . Esa. 44.De vertice
Clamare montium clamabunt.Et inde צְוָחָה Seuacha. idest
צְוָחָה clamor.vociferatio.vlulatus.Esa.24. Clamor erit super vi
Clamor nũ in plateis . Hiere . 14. Et clamor ierusalem ascen-
vlulatus dit.& in eodem.46.Et vlulatus tuus repleuit terram.
צוֹל Sul. profundũ.s.aquarũ & scribitur cum he in fine ad

צוֹלָה profundū. denotandum genus femininum & dicitur צוֹלָה Sula.i.profundum.Esa.44.Qui dico profundo desolare.& cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מְצוֹלָה Mesula

מְצוֹלָה profundus ps.68.Infixus sum in limo pfundi.& in eodem. Ne absorbeat me profundum.Ione.2. Et proiecisti me in profundo in corde maris.Et in plurali מְצוֹלֹת Mesuloth. Exo.15.De

מְצוֹלֹת profunda scenderunt in profundum sicut lapis. Quod in hebreo legitur pluraliter.s.in profunda.ps.67. Conuertam in profundū maris.ps.87. In tenebrosis & in vmbra mortis.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. In tenebris & in profundis

צוֹם Ieiunare Sum.ieiunare.1.Reg.31.Et ieiunauerunt septem diebus.2.Reg.12.Et ieiunauit dauid ieiunio. Ester.4.Et orate pro me.pro quo hebrei legunt. Et ieiunate pro me. & in eodem. Et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo. Esa.58.Quare ieiunauimus & non aspexisti. & in eodem. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis. Zach.7. Nunquid ieiunium ieiunastis mihi.Et inde צוֹם Som.i.ieiunium.3.

צוֹם Ieiunij. Reg.21. Predicauerunt ieiunium.Ps.34. Humiliaui in ieiunio animā meam. Esa.58. In die ieiunii vestri inuenitur

צוֹמוֹת Ieiunia volūtas vestra.Et in plurali צוֹמוֹת Somoth.Ester. 9.Susceperunt a se & a semine suo ieiunia atq; clamores

צוֹן Oues Son,ouis.pecus.grex.s.pecorum.& declinatur tantum singulariter:& caret numero plurali :& ponitur aliquādo singulare p plurali. ps.8. Oues & boues.& scribitur ibi

צֹנָה צֹאן Oues sine vau & cum he in fine & dicitur צֹנָה Sone,in aliis vero locis scribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צֹאן Son. Gen̄.4.Fuit autem abel pastor ouiū.& in eodem.29. Date ante potum ouibus.& in eodem.30. Qui pascebat reliquos greges ei?.i.reliquas oues.& in eodem. Oues intuc rentur virgas. & in eodem.31. Et vide vniuersos masculos

Greges ascendētes sup femias.i.sup oues.Exo.21.& quattuor oues p vna oue. Leuit.1. De bobus & de ouib? offerēs victimas Et in eodē.Quod si de pecoribus oblatio est.1. Reg.8.Gre

Pecus ges quoq; vestros addecimabit.2.Reg.12. Dives habebat oues & boues. Prouer.27. Diligenter agnosce vultum pecoris tui.Canti.1. Abi post vestigia gregis. Esa.7. Nutriet homo vaccam boum & duas oues. Pōitur etiam pro arieti

Arietes bus.3.Reg.4.Et centum arietes.

צוּף Natare Suph.natare.enatare.inundare. Deut. 11. Quomodo operuerint eos aque maris rubri.p quo hebrei legūt. Quomodo natare siue inundare fecit dn̄s aquas maris ru

Inundare. צָפַת bri super faciem eorum.4.Reg.6,Natauitq; ferrū. Thren̄. 3.Inundauerunt aque super caput meum.Et inde צָפַת Saphath.i.inūdatio.Ezech.32. Et irrigabo terram fetore san

Inundatio. צוף guinis tui.pro quo hebrei legunt.Inundatione sanguinis tui. Itē צוף Suph.i.fauus.s.mellis.Prouer.16. Fauus mellis

Fauus. צוּפִים verba composita.Et in plurali צוּפִים Supim.ps.18.Et dulciora super mel & fauum.Pro quo hebrei legunt.Et dulciora super mel & fauum fauorum.i.fauum dulcissimum.Pro

Faui quo beatus biero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Fauum redundantem.

צוּק Angustiar Coarctare Suc.Angustiare.coartare.tribulare.fundere.Deut.28 In angustia &vastitate:qua opprimet te hostis tuus.p quo hebrei legunt, In obsidione & angustia qua angustiabit te hostis tuus. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Iob.32.Coarctat me spiritus vteri mei.& supra in codē.28. Et lapis solutus calore in es vertitur.i.angustiat? vel coarctatus in fornace. Esa.29.Et circundabo ariel. Pro quo hebrei legunt. Et angustiabo ariel. Et in eodem.51.A

Tribulare. צוק angustia. facie furoris eius qui te tribulat. & in eodem. Vbi nunc est furor tribulantis.Et inde צוק Soc.i.angustia.Dan̄.9.Et rursum edificabitur platea & murus in angustia tēporū. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca.Esa.30. In terra tribulationis & angustie. Et aliquando scribitur cum vau & nū in secunda syllaba & dicitur צָקוּן Sacun. Esa.26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Et aliquando scribitur cum mē in principio & dicitur מָצוֹק Masoc. Deut. 28. In angustia & vastitate.1. Reg.22. Et cōuenerunt ad eū omnes qui erant in angustia constituti, & quandoq; scribitur cum vau in prima syllaba & dicitur מוּצָק Musac. Esa. 8. Et nō poterit auolare de angustia sua. Ponitur etiam pro fundamento. Iob.36. Et non habente fundamētum subter se. Ponitur etiam pro prominenti.1. Reg.14. Vnus scopulus pminens ab aquilone. Et in plurali מְצוּקִים Mesuchim. Pro quo beat? hieronymus trāstulit cardines.1. Reg.2. Domini enim sunt cardines terre. Significat etiam predicta dictio fundere vel effundere. Ios.7. Proiecerunt q; ea ante dominū.i.fuderūt ea. Iob.29.& petra fūdebat mihi riuos olei

צוּר Sur.obsidere. oppugnare. angustiare. tribulare. ligare. vel includere. munire seu munitionem facere.formare seu figurare.aut fingere. Deut.2. Non pugnes contra moabitas. Pro quo hebrei legunt. Non obsideas vel non angusties moabitas.& in eodem. Caue ne pugnes contra eos. Et in eodem.20. Sin autem fedus inire noluerit:& ceperit cōtra te bellum:oppugnabis eam.i.obsidebis eam. Et in eodem. Quando obsederis ciuitatē multo tempore. & in eodem. 28. Et obsideris intra portas tuas. Iudi. 9. Et oppugnāt aduersum te ciuitatem.1. Reg.23. Et obsideret Dauid & viros eius. Esa.1. Sicut ciuitas que vastatur. Pro quo hebrei legūt. Sicut ciuitas obsessa. Et in eodem.21. Ascende clam obside mede.& in eodem.29. Et faciā contra te aggerem. Pro quo hebrei legūt. Et obsidebo sup te statiōe seu aggere. Ezech. 7. Qui relictus fuerit & obsessus fame morietur. Dan̄.1. Et obsedit eam.significat etiam angustiare vel tribulare. Gen̄. 32. Timuit iacob valde: & perterritus diuisit populum pro quo hebrei legunt. Et timuit iacob valde:& angustiatus est siue tribulatus est. Exo.23. Et affligam affligentes te.i.tribulabo tribulantes te. Iudi.2.& vehementer afflicti sunt.i. tribulati sunt.2.Paralipo.28. Qui afflixit eum:& nullo resistente vastauit. Pro quo hebrei legunt. Qui angustiauit siue tribulauit eum.& in eodem.33. Qui postq; coangustiat? est orauit dominū deum suum. Nee.9. Et dedisti eos in manu hostiū suorum:& afflixeūt eos.i.tribulauerunt eos.ps. 12. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero.ps.30. Miserere mei domine quoniam tribulor.ps.118. Multi sūt qui persecuntur me & tribulant me. Esa.28. Et pallium breue vtrumq; operire non potest.i.angustum est. & in eodem. 63. In omni tribulatione eorum non est tribulatus. Hiere. 10. Et tribulabo eos:ita vt inueniantur.& in eodem.48. Sicut cor mulieris parturientis. Pro quo hebrei legunt. Sicut cor mulieris angustiate vel tribulate. Soph.1. Et tribulabo homines.& inde צַר Sar.i.angustia vel tribulatio:aut angustians vel tribulans.1. Reg.28. Coarctor nimis. Pro quo hebrei legunt. Angustia mihi valde.3. Reg.22. Et sustentate eum pane tribulationis.ps.4. In tribulatione dilatasti mihi.ps.118. Tribulatio & angustia inuenerunt me. Esa.5. Et ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata est in caligine eius.& in eodem.26. In angustia requisierunt te. Ponitur etiam pro angusto.4. Reg.6. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis. Esa.49. Angustus est mihi locus. Ponitur etiam pro hoste vel inimico aut emulo.1. Reg.2. Et videbis emulum in templo. Ester.7. Nūc autem hostis noster est. & in eodem. Hostis & inimicus noster est amā. Iob.16. Hostis meus terribilib? oculis intuitus est me. Esa.59. Cum venerit quasi fluuius violentus. Thren̄.2.

צָרִים Tribulantes. Hostes. Tetendit arcum suum quasi inimicus. Et in plurali צָרִים Sarim. ps. 26. Ne tradideris me in aïas tribulātiū me. Esa. 9. Eleuabit dñs hostes rasin sup eum. & in eo. 26. Et ignis hostes tuos deuoret. scribitur etiā cū duplici res & dē צָרֵר Sorer. Ester. 9. Extra decē filiorū Amā agagites hostis iudeorū. & i plurali צָרְרִים Sorerim. Nu. 25. Quia ipsi hostiliter egerunt cōtra vos. Pro quo he. le. Quia ipsi hostes fuerunt vobis. Esa. 11. Et hostes iuda peribūt. Vide etiā de hoc infra in dictiōe צָרַר Sarar. Et inde צָרָה Sara. i. angustia: vel tribulatio. Iob. 27. Cū venerit super eū angustia. ps. 9. Despicis in opportunitatib9 in tribulatione. Hiere. 4. Vocem enim quasi parturiētis audiui: angustiā vt puerpere. Zach. 8. Neqꝫ exeunti erat pax pre tribulatione. & in eo. 10. Et trāsibunt in maris freto. Pro quo he. le. Et transibit in mari angustia vel tribulatione. Pōt etiā legi sic. Et transibit in mari angusto. Quod est idē sensus cū littera nīa. Hiere. 6. Tribulatio apprehendit me. Ponitur etiā pro emula vel inimica 1. Reg. 1. Affligebat quoqꝫ eā emula eius. Et in plurali צָרוֹת Saroth. Iob. 6. In sex tribulationibus liberabit te. Esa. 65. Qm̄ obliuioni tradite sunt angustie priores. Et inde מָצוֹר Masor. i. obsidio. siue machina que fit ad obsidendas vrbes. Deut. 20. & extrues machinas donec capias ciuitatē. Et in eo. 28. In angustia & vastitate qua opprimet te hostis tuus. p quo hebrei legunt. In obsidione & angustia. Hiere. 10. Cōgrega de terra cōfusionē tuā: que habitas in obsidione. Ezech. 4. Et ordinabis aduersus eā obsidionē. Et in eo. Donec cōpleas dies obsidionis tue. Et in plurali מְצֻרוֹת Mesuroth. Esa. 29. Et monumēta ponā in obsidione tua. Pro quo hebrei legunt. Et statuā contra te obsidiones. Ponitur etiam pro munitiōe tam in singulari qꝫ in plurali: eo quod ciuitas munita non potest capi nisi longa obsidione & extructiōe machinarum. 2. Paralipo. 11. Ciuitates muratas habētes portas & vectes. i. munitas. & in eodem. Et edificauit ciuitates muratas in iuda. Pro q hebrei legūt. Et edificauit ciuitates pro munitione. ps. 59. Quis deducet me in ciuitatem munitā. Abach. 2. Et figam gradum super munitionē. Zach. 9. Et edificauit tyrus munitionem suā. Scribitur etiā cum he in fine. 2. Paralipo. 14. Edificauit quoqꝫ vrbes munitas in iuda. Pro quo hebrei legūt. Et edificauit vrbes munitionis in iuda. Naū. 2. Qui custodiat obsidionē. Pro quo he. le. Qui custodiat munitionē. Potest etiam legi sicut est in littera nīa. ponitur ēt pro aggere. Esa. 19. Attenuabuntur & siccabuntur omnes riui aggerū. Significat etiam predicta dictio צוּר Sur ligare. Deut. 14. Et in precium rediges portabisqꝫ manu tua. Pro quo he. le. Et dabis pro argēto: & ligabis seu includes argētū in manu tua. 4. Reg. 5. Ligauitqꝫ duo talēta argenti in duobus saccis. Esa. 8. Liga testimoniū: signa legē. Ezech. 5. & ligabis eos in sūmitate pallii tui Itē ponitur pro effundere. 4. Reg. 12. Effundebātqꝫ & numerabant pecuniā. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt ligabantqꝫ. i. postqꝫ numerabant: ligabāt pecuniā. & est ordo p̄posterus. Significat etiā formare seu figurare. Exo. 32. Formauitqꝫ opere fusorio. ps. 138. Tu formasti me. Canti. 8. Si ostium est cōpingamus illud tabulis cedrinis. i. figuremus vel formemus illud. Hebrei tñ secundū p̄cedētē significationē legūt. muniamus illud tabulis cedrinis. Esa. 45. Creās te iacob: et formās te israel. De quo vide etiā supra in dictione יָצַר Iasar. Et inde צוּרָה Sura. i. forma vel figura. aut exemplar. ps. 48. Et auxiliū eorum veterascet in inferno. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et figura eorum conteretur in infernum. Ezech. 43. Et erubescant ex omnibus que fecerunt: figuram domus & fabrice eius. Et in plurali צוּרוֹת Suroth. vt in eodem. Et in omnem descriptionem eius. Pro quo hebrei legūt. Et in oēs figuras eius. Item צוּר Sur. i. petra. saxum. silex. Exo. 17. En ego stabo ibi coram te supra petram. & in codē. Percutiesqꝫ petrā. Iob. 14. Et saxum trāsferetur de loco suo. Et in eodem. 18. Et trāsferetur rupes de loco suo. Esa. 2. Ingredere in petrā. Ezech. 3. Vt adamantem & silicem dedi faciem tuam. Et aliqñ scribitur sine vau & dē צָר Sar. Esa. 5. Vngule equorum eius vt silex. Ponitur etiā צוּר Sur pro forti. 1. Reg. 2. Et nō est fortis sicut deus noster. Esa. 26. Speratis in domino in seculis eternis: in dño deo forti in perpetuū. Ponitur etiam צוּר Sur. pro deo. Deut. 32. Dei pfecta sunt opera. Et in eo. Deum qui te genuit dereliquisti. & in codē. Nōne ideo quia deus suus vendidit eos. & in eo. Nō enim est deus noster vt dii eorum. Et in plurali צוּרִים surim. i. fortes vel robusti seu petre aut rupes. 2. Reg. 2. Et vocatum est nomen loci illius ager robustorum. Esa. 2. Et introibunt in speluncas petrarū. Naū. 1. Et petre dissolute sunt ab eo. Reperitur etiā צוּרוֹת Suroth. Iob. 28. In petris riuos excidit. Ponitur etiā צוּר Sur. pro petra acutissima vt gladius: seu pro gladio vel pro cultro. Exo. 4. Tulit illico sephora acutissimā petram. Ios. 5. Fac tibi cultros lapideos. ps. 88. Auertisti adiutoriū gladii eius. Pro quo hebrei legūt. Auertisti acumen seu aciem gladii eius. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Auertisti robur gladii eius. Vbi ponitur pro robore. Et inde צִיר Sir cum iod in medio loco vau. ideſt legatus siue nuncius. Prouer. 25. Sicut frigus niuis in die messis ita legatus fidelis. Hiere. 49. Et legatus ad gentes missus sum. Et in abdia. Et legatum ad gentes misit. Et in plurali צִירִים sirim. Esa. 18. Qui mittit in mare legatos. Et in eodem. 57. Et misisti legatos tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angustiis. 1. Reg. 4. Irruerant enim in ea dolores. Esa. 13. Torsiones & dolores tenebunt. Et in eodem. 21. Et angustia posside me quasi angustia perturiētis. Quod in hebreo legitur in plurali. s. angustie vel dolores possederunt me quasi dolores parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Esa. 45. Abierunt in confusionem fabricatores errorum. hebrei tamen legūt. fabricatores idolorum. ponitur etiam pro compagibus. Dañ. 10. In visione tua dissolute sunt compages mee. Vnde illud. 1. Reg. 4. vbi dicitur irruerant enim in ea dolores. Aliqui hebrei legunt dissolute fuerant in ea compages ei9. Ponitur etiam צִיר Sir. pro cardine. Prouer. 26. Ostium vertitur in cardine suo. Item צָוָר sauar. i. collū. ceruix. Nee. 3. Optimates autem eorum nō supposuerunt collum suū in opere dñi sui. & cōmuniter scribitur cum aleph post vau. vt Geñ. 41. & collo torquē aureā circaposuit. Esa. 8. Vsqꝫ ad collum veniet. Et in plurali צָוָארִים sauarim. siue צַוָּארֵי sauare. Iudi. 5. Et supellex varia ad ornanda colla congeritur. Hiere. 27. Subicite colla vestra subiugo regis babylonis. Reperitur etiam צַוָּארוֹת Sauaroth secundum terminationem pluralem femininorū. Mich. 2. vnde non auferatis colla vestra. Et sepe ponitur in plurali licet loquatur de vno homine. Geñ. 33. Stringensqꝫ collum eius. & in eodem. 45. Cūqꝫ amplexatus recidisset in collū beniamin. Et in eodem. Illo quoqꝫ similiter flente super collum eius. Scribitur etiam sine aleph & cū littera nū & dicitur צַוְּארֵנִים Saueronim. Canti. 4. & in vno crine colli tui. Item צוֹר sor nomen prouincie. i. tyrus. ps. 86. Ecce alienigene & tyrus. Esa. 23. Quis cogitauit hoc super tyrum. Hiere. 47. Et dissipabitur tyrus & sidon.

צָחַח Sachach. Candere. lucidum vel clarum seu limpidum esse. arere. aut aridum vel siccum esse. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus. Esa. 18. Sicut meridiana

Tribulantes. Hostes. Hostis. Hostes. Angustia. tribulatio. Angustū Emula. Tribulationes. angustie. Machine. Angustia. Obsidio. obsidiones Murate Munitio. Agger. Ligare. Effundere. Formare Cōpingere. Figura Figure Petra. Saxum Rupes. Silex Fortis. Deus. Robusti. Petre. Acutissima petra Cultri. Adiutorii Robur Legatus Dolores Angustie Errores Cōpages. Cardo. Collum. Colla. Colla. Collum Tyrus Cadidus et

Clarũ esse. Arere

lux clara est.Hiere.4. Ventus vrens in viis que sunt in deserto.Pro quo hebrei legunt vētus clarus.Potest etiā legi secundum aliam significationem ventus aridus vel siccus aut vrens sicut est in littera nostra.Ezech.24.Super limpidissimam petram effudit illum.Et in eo. Dedi sanguinem eius super limpidissimam petram: ne operiretur.Threñ.4.Nitidiores lacte.idest candidiores.& inde צְחוֹת Sachoth.idest verba clara & plana.Esa.32. & lingua balborum velociter loquetur & plane.idest velociter loquetur verba clara seu plana aut polita.Scribitur etiam cum duplici sádic & cū duplici cheth & dicitur צַחְצָחוֹת Sachsachoth. pro quo beatus hieronymus transtulit splendores.Esa.58.& implenit in splendoribus animam tuam.Significat etiam predicta distinctio arere: aut siccum vel aridum esse.Esa.5.Et multitudo eius siti aruit.& inde צְחִיחָה Sechicha.idest siccitas. p̄s.67. Similiter eos qui exasperant: qui habitant in sepulchris.p quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. increduli autem habitauerunt in siccitate,& inde צְחִיחִים Sechichim idest loca arida & sicca que sunt in cacumine petrarum vel in circuitu murorum.Nec.4.Statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis.

Nitida. צְחוֹת

Plana ẏba clara. צַחְצָחוֹת

Splēdores

Arere. צְחִיחָה

Siccitas צְחִיחִים

Locꝰ post murū.

צָחֵן Sachan.putredo.seu fetor.& scribitur cum hę vel tau in fine. Ioel.2.Et ascendet putredo eius:quia superbe egit. Et solum inuenitur in predicto loco.

Putredo. צָחֵן

צָחַק Sachac.ridere.ludere.iocari.illudere. siue irridere. Geñ.17.Cecidit abraā in faciem suam & risit.Et in eodem.18.Quo audito sara risit.Et in eodem. Negauit sara dicens nō risi.Et in eodem.21. Quicunq; audierit corridebit mihi.Et in eodem.Cumq; vidisset filium agar ludentem cum isaac.Et in eodem.26. Vidit eum iocantem cum Rebeca vxore sua.Exo.32.Et surrexerunt ludere.Iudi.16. Qui adductus de carcere ludebat ante eos.significat etiam illudere vel irridere.Geñ.39.Vt illuderet nobis.& in eodem.vt illuderet mihi. Et inde צְחֹק Sechoc.i.risus seu ludus.Geñ.21.Risum fecit mihi dominus.Scribitur etiam cum sin loco sádic.De quo vide infra in littera sin in suo loco.

Ridere. צָחַק

Ludere Iocari.

Illudere צְחֹק

Risus.

צָחַר Sachar.Candidum seu nitidum.Ezech.27. Et lana coloris optimi.i.candida seu nitida.Et in plurali femenino צְחֹרוֹת Sechoroth.Iudi.5.Qui ascenditis super nitentes asinas.

Candidus. צְחֹרוֹת

Nitentes

צִיָּה Siia.siccitas. solitudo. desertum. Iob.24. Ad nimiū calorem transient ab aquis niuium.pro quo hebrei legunt. Ad siccitatem & calorem.Ps.77. In ira excitauerūt excelsum in inaquoso.idest in loco sicco vel deserto. Et in plurali צִיוֹת Sioth.p̄s.104. Abierunt in sicco flumina.i.in locis siccis vel desertis.Et inde צִיּוֹן Saion. Pro quo beatus hieronymus transtulit sitim.Esa.25.Sicut estus in siti. & in eodem.32.Sicut riui aquarum in siti. Hebrei vero dicunt q̄ significat locum aridum & inaquosum.Et inde צִי Si.i. nauis vt trieris.Esa.33.Nec trieris magna trāsgredietur eū. Et in plu. צִיִּים sim.Nu.24.venient in trieribus de italia. Ezech.30.Egredientur nuncii a facie mea in trieribus.Scribitur etiam cum duplici iod & dicitur צִיִּים Siim. Esa.23. Asur fundauit eam. Pro quo hebrei legunt. Asur fundauit eam nauibus.idest fecit in ea portus pro nauibus vel trieribus.Dañ.11.Et venient trieres & romani super eum. Ponitur etiam pro ethiopibus.Ps.71.Coram illo p̄cidēt ethiopes.p̄.73.Dedisti eum escam populo ethiopum.Potest etiā legi populo nauium.idest nautis.significat etiam צִיִּים siim animalia mōstruosa seu bestias feras.Esa.13.Sed requiescēt ibi bestie.in alio vero loco beatus hieronymus transtulit demonia.Esa.34.Et occurrēt demonia onocentauris.

Siccitas Inaquosum. Desertum. צִיּוֹת

Siccum. צִיּוֹן

Sitis.

צִי

Trieris צִיִּים

Trieres. צִיִּים

Naues.

Ethiopes.

Bestie. Demonia. צִיִּים

צִיּוֹן Sion.titulus.vel tumulus.4.Regum.23.Quis est titulus ille quem video.Ezech.39.Statuent iuxta eum titulum donec sepeliant.& in plurali צִיִּים Siiunim. pro quo beatus hieronymus trāstulit speculas.eo quod sunt in loco eminētiori.Hiere.51.Statue tibi speculas.Item צִיּוֹן Saion.siccitas vel sitis.De quo vide supra in dictione precedenti.

Titulus צִיִּים

Speculę

צִיץ Sis.florere.germinare.prospicere.Nume.17.Et turgentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei legunt.Et produxit gēmas: & floruit florem:siue germinauit florem. p̄s.71.Et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Ps.91.Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Pro quo bt̄us hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit. & floruerit omnes qui operantur iniquitatem.p̄s.131. Super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.Esa.27.Florebit & germinabit israel.Ezech.7 Floruit virga:germinauit superbia.Significat etiam apparere.vel prospicere.Canti.2. Prospiciens per cācellos.Et inde צִיץ Sis.i.flos.Esa.28.Et flori decidenti glorie exultationis eius. Et in eodem.40. Exsiccatum est fenum:& cecidit flos.Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur צִיצַת Sisath.Esa.28.Et erit flos decidens. & inde צִיצִים Siim.i.celature vel picture in similitudinē florum.3.Regum.6.Et picturas varias quasi prominentes de pariete & egredientes.& in eodem. Et celaturas valde eminentes.Item צִיץ Sis.idest ala siue penna:secundum hebreos.Hiere.48. Date florem Moab quia florens egredietur. pro quo hebrei legunt. Date alam siue pēnam moab: quia volans volabit. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide etiam supra in dictione נֵץ nos.& in dictione נֵצָה Nasa.& inde צִיצִית Sisith.idest ala seu fimbria vestimenti.Nume.15. Vt faciant sibi fimbrias per angulos quatuor:ponētes in eis vittas hyacinthinas. & īde צִיצַת Sisath idest floccellus:vel cincinus capitis.Ezech.8.Et apprehendit me in cincino capitis mei. Item צִיץ sis.i.lamina aurea quam sacerdos gerebat in fronte.Exo.28. Facies & laminā de auro purissimo.Et in eodem.39.Fecerunt & laminam sacre venerationis.

Florere

prospi

Flos.

Flos

Picti

Ala.

Fimb

Cinci

Lam

צִיר Sir.legatus.nuncius.vt in Abdia.& legatū ad gentes misit. De quo vide supra in dictione צוֹר Sur.

Lega

צִית Sith.succendere.comburere.Esa.27.Succendam eam pariter. De quo vide supra in dictione יָצַת Iasath.

Suc

צֵל Sel.vmbra. De quo vide in dictione sequenti.

צָלַל Salal.vmbra.Iob.40.Protegunt vmbre vmbrā eius Et cōmuniter scribitur cum simplici lámed.& dicitur צֵל Sel.Geñ.19.quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei Iudi.9. Venite & sub vmbra mea requiescite. Iob.7. Sicut seruus desiderat vmbrā.Ps.16. Sub vmbra alarum tuarum ptege me.p̄s.143. Dies eius sicut vmbra pretereunt. Eccls 8.Sed quasi vmbra transeant.Significat etiam presidium vel protectionem.Nu.14. Recessit ab eis omne presidium Eccls.7. Sicut protegit sapientia:ita protegit pecunia.pro quo hebrei legunt.Sicut vmbra seu protectio sapientie:ita vmbra vel protectio pecunie.Et in plurali צְלָלִים Selalim siue צְלָלִי silele.Canti.2.Et inclinentur vmbre.Hiere.6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Et inde verbum צָלַל Silel.idest obumbrare.siue vmbram facere.Nee.13. factum est autem cum quieuissēt porte ierusalem. pro quo hebrei legunt.cum obumbrassent. idest cum vmbre carū fierent lōgiores in vespere.Et inde מְצַלֵּל Mesal.i.obūbrans siue nemorosus:eo quod facit vmbram.Ezech.31. Et floribus nemorosus.Itē צָלַל salel.i.tinire seu tremere.4.Reg. 21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius.Hiere. 19.vt omnis qui audierit tinniant aures eius.Abach.3.A voce tremuerunt labia mea.Et inde מְצִלְתַּיִם Mesilthaim.

Amb

Umb

Umb

Ambu

Lam

Cymbala. Timbabula sup frenū eq. צלצל Cymbala.

ídest cymbala.1.Paralip.15.In organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.Et in eodē.In cymbalis eneis concrepantes. Et inde מְצִלוֹת Mesiloth.i.tintinabula que ferūtur super equū causa ornatus. Zach.14. In die illa erit quod super frenū equi est sanctum dño.Scribitur etiam cū duplici sadic & cum duplici lamed:& dicitur צִלְצַל Silsal. Esa.18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamē secundum primā significationem legunt. ve terre obrūbrate alis:seu obumbranti alis. Vnde beatus hiero.in suis explanationibus sic ait.Verbum hebraicum צִלְצַל Silsal q̄ symmachus sonitum:theodotion aues interpretati sunt. & nos in cymbalum vertimus: aquila in vmbram transtulit.Sed sciendū q̄ vmbra צֵל Sel dicitur:hic autem syllaba ipsa geminatur: pro quo possumus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra alarum suarum pollicetur auxilium.hoc hieronymus. Et in plurali צִלְצָלִים Silsalin.2. Reg.6.Et sistris & cymbalis.ps.150.Laudate eum in cymbalis bene sonātibus:laudate eum in cymbalis iubilationis.Item צִלְצָל Silsal.i. instrumētum quo pisces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus transtulit gurgustium.Iob.40.& gurgustiū piscīū capite illius.Item צְלָצָל Selasal.i.rubigo que consumit fructus arborum & terre nascentia . Deut.28. fruges terre tue rubigo cōsumet.Item צָלַל Salal.i.submergi.Exo.15. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementib9 . & inde צְלִיל Selil.i.subcinericius panis. Iudi.7. Videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo voluí & in castra madiam descendere. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione צָלָה Sala.

Cymbala. צִלְצָלִים Cymbala. צִלְצָל Burgustiū צְלָצָל Rubigo. צָלַל submergi. צְלִיל Subcinericius panis.

צָלָא Orare. Sala.in ligua chaldaica significat orare.Dañ.6,Orabat:confitebaturq̄ coram deo.

צָלָה Assare. Sala.assare.Exo.12.Edent carnes tantum assas igni. 1.Regum.2.Da mihi carnem vt coquam sacerdoti.p quo hebrei legunt.Da mihi carnem|vt assem sacerdoti.vnde sequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Esa.44 Coxit pulmentum:& saturatus est.pro quo he.le . Assauit assaturam & saturatus est.Vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum.Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio צְלִיל Selil que significat panem subcinericium.i.coctū sub cinere vel sub prunis: de quo dictum est supra in dictione. צָלַל Salal.

Orare. צָלָא Sala.in ligua chaldaica significat orare.Dañ.6,Orabat:confitebaturq̄ coram deo.

צָלָה Assare. Sala.assare.Exo.12.Edent carnes tantum assas igni. 1.Regum.2.Da mihi carnem vt coquam sacerdoti.p quo hebrei legunt.Da mihi carnem|vt assem sacerdoti.vnde sequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Esa.44 Coxit pulmentum:& saturatus est.pro quo he.le . Assauit assaturam & saturatus est.Vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum.Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio צְלִיל Selil que significat panem subcinericium.i.coctū sub cinere vel sub prunis: de quo dictum est supra in dictione. צָלַל Salal.

צָלַח Prospere agere. psperari Proficere. Dirigere Transire Insilire Salach.prosperari. siue prospere agere. Proficere.dirigere.transire.s.cum psperitate.insilire.irruere.cōburere.Gen.39.Et erat vir in cunctis prospere agens. Nu. 14.Quod vobis non cedet in prosperum.3.Reg.22.Ascende & vade prospere.pro quo he.le. Ascende & prosperare. 1.Paralipo.22. Sit dominus tecum & prosperare.Et in eodem.Tunc enim proficere poteris.idest prosperaberis. Et in eodem.29.& cunctis placuit. Pro quo he.le. Et prosperatus est.2.Paralipo.18.Ascende in ramoth galaad:et prosperaberis.& in eodem.Ascendite:cūcta enim prospera venīet.i.prosperabimini.Et in eodem.20.Et cuncta eueniēt prospera.ps.1.Et omnia quecunq̄ faciet prosperabuntur. ps.36 . Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua . ps. 44.Intēde prospere.ps.117.O domine bene prosperare. Hiere.12.Quare via impiorum prosperatur. Et in eodem. 13.Ita vt nulli vsui aptum esset.pro quo he. le. Nulli vsui proficeret.Ezech.16.Et profecisti in regnum.Significat ēt dirigere. Gen.24. Et diriget viam tuam. & in eodem.39. Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius. Ios.1 Tunc diriges viam tuam. Nec.1.Et dirige seruū tuū hodie. Hiere.5.Causam pupilli non direxerunt.Significat etiam transire vel insilire aut irruere.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem ante Regem transierunt vada.1.Regum.10.& in

צָלַח Prospere agere. psperari

Irruere. Cōburere. צָלַחַת Ascella Ala. צֶלֶם Imago

siliet in te spiritus domini. & in eodem. Et insiluit in eum spiritus domini.Iudi.14.Irruit autem spiritus domini in samson.Et in eodem.Irruit itaq̄ in eum spiritus domini.significat ēt cōburere.Amos.5.ne forte cōburatur vt ignis dom9 ioseph.Item צְלָחַת Salachath.ascella:seu sinus.Prouer.19.Abscōdit piger manum suam sub ascella. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat chaldariam. Item צְלוֹחִית Selochith.idest phiala:seuvas testeum.4.Regū.2.Afferte mihi vas nouum.

צֶלֶם Imago Sélem.imago.similitudo.statua. Gen̄.1.faciamus hominem ad imaginē & similitudinem nostram. Et in eodem.Et creauit deus hominem ad imaginem suam . Et in eodem. Et genuit ad imaginem & similitudinem suam. Ps.38. Veruntamen in imagine pertransit homo . Sed aliqui hebrei in predicto loco p imagine legūt vmbrā seu tenebras: & dicūt q̄ deriuatur a צֵל Sel quod signāt vmbrā : de quo supra dictum est. Et etiam in lingua arabica vel punica tenebre appellantur צֶלֶם Sélem. Vnde in predicto loco potest etiá legi.verūtamen in vmbra seu in tenebris pertransit homo.Et in plu.צְלָמִים Selamim siue צַלְמֵי Salme. vt Nu.33.Statuas cōminuite.i.imagines idolorum suorū.1. Reg.5. Vt faciatis similitudines anorum vestrorum : & similitudines murium.Et in lingua chaldaica aliquando scribitur cum aleph in fine tam in singulari q̄ in plurali.Dañ. 2.Statua illa magna.Item צַלְמָוֶת Salmaueth.idest vmbra mortis seu caligo mortis:compositū a צֵל Sel quod significat vmbram:& מָוֶת maueth quod significat mortem. Iob.3. Obscurēt eum tenebre & vmbra mortis.& in eodē. 10.Ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. Et in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. 12.Qui producit in lucem vmbram mortis.ps.22. Si ambulauero i medio vmbre mortis nō timebo mala. ps.45. Cooperuit nos vmbra mortis.Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צַלְמוֹן Salmon.i.locus obscurus & tenebrosus. ps.67.Niue dealbabuntur in selmō.q.d.vbi est obscuritas & caligo:ibi erit niuis dealbatio.

צֵלָע Costa. Latus. Costa. Latus. Sélaa.costa.latus.Gen̄.2. Et edificauit dominus deus costam quam tulerat de adam.Et in plurali צְלָעוֹת Selaōth.vt in eo.Tulit vnam de costis ei9.Et quia coste sunt in vtroq̄ latere animalis:ideo significat etiam latus:& est in hebreo communis generis . vt Exo. 25 . Duo circuli sint in latere vno:& duo in altero.Et in eodē.Ad continēdas tabulas in vno latere tabernaculi.3. Reg. 6. Ostium lateris medii in pariete erit. Hiere.20. Custodientes latus meum Ezech.41.Et latitudinem lateris quattuor cubitorum . & in eodem.Latera aūt latus ad latus bis triginta trium.& in plurali צְלָעוֹת Selaoth.siue צְלָעִים Selaim. vt in eodē.Que ingrederentur per parietem domus in lateribus.Et in eo. Et vidi in domo altitudinē per circuitum & fundata latera. Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis.3. Regū.6.Et texit pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad posteriorem partem templi tabulata cedrina.Et in eodē.7 Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram.Est etiam צֵלַע Sélaa nomen proprium loci.Ios.18.Et sela & eleph& ieb9 que est ierusalē.Item צָלַע Salaa.i.claudicare.Gen̄.32. Ipse vero claudicabat pede.Michee.4. Congregabo claudicantem.& inde צֵלַע Sélaa.i.claudicatio seu fractura cruris vel pedis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit plagam seu infirmitatem.ps.54.Et aduersum me letati sunt & conuenerunt. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Et in infirmitate mea letabantur.ps.37.Ego autē in flagella paratus sum. Pro quo beatus hiero. transtulit. Ego autem ad plagas paratus sum.

צְלָמִים צַלְמֶי Imagines Similitudines Statua צַלְמָוֶת vmbra mortis. Mortis caligo. צֵלַע צְלָעוֹת Costa. Coste. Latus. צְלָעִים Latera. Tabule Tabulatū צֵלַע צֵלַע Claudicatio צֵלַע Infirmitas Plaga

צְלַצַל Rubigo.

צְלָצַל Selasal. rubigo. Deut. 28. Fruges terre tue rubigo consumet. Item צְלָצָל Silsal. Vas seu instrumentū quo pisces capiūtur. De q̄ vide supra in dictiōe צְלָל salal.

צָמָם

צָמָם Samā. cincinus capillorū: seu coma capitis secundū hebreos: pro quo beatus hiero. trāstulit. id quod intrinsecus latet: & scribitur cum simplici mem & cum tau i fine & dicitur צָמַת Samath. Canti. 4. Absq̄ eo quod intrī secus latet. In alio vero loco btūs hiero. trāstulit turpitudinem. vt Esa. 47. Denuda turpitudinem tuam. pro quo hebreo. Denuda comam tuam seu cincinos capitis tui. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צְמִים Samim. idest illi qui habitant in desertis: & habent longam comam & intōsam barbam. pro quo beatus hiero. transtulit sitientes. Iob. 5. & bibēt sitiētes diuitias eius. De quo vide in dictiōe sequēti.

צָמַת Os intrinsecus latet. turpitudo.

צְמִים Sitientes.

צָמָא Sama. sitire. Exo. 17. Sitiuit ergo populus propter aque penuriam. Ps. 62. Sitiuit in te anima mea. Ps. 106. Esurientes & sitientes. Esa. 32. Et potum sitiēti aufert Et in eodē. 48. Non sitierunt in desertis. Et aliquando scribitur sine aleph. vt Iudi. 4. Da mihi obsecro paululū aque quia sitio valde. Ruth. 2. Sed etiam sitiens vade ad sarcinulas & bibe. Iob. 5. Bibent sitientes diuitias eius. Et in eodē. 18. Et exardescet contra eum sitis. pro quo hebrei legunt. Et prevalebunt contra eum sitientes. Et inde צָמָא Sama. i. sitis. Exo. 17. vt occideres nos & liberos nostros in siti. Iudi. 15. Et in siti morior. p̄s. 68. Et in siti mea potauerūt me accto. p̄s. 103. Expectabunt onagri in siti sua. Amos. 8. Nō fames panis nec sitis aque. & aliquando scribitur cum littera nun in fine & dicitur צָמָאן Simaon Deut. 8. Ac dipsas. idest sitis. nam grece dipsas idem est quod sitis latine. Ps. 106. Et exitus aquarum in siti.

צָמָא Sitire.

צָמָאן Dipsas Sitis.

צָמַד Samad. Iungere. adherere. concinare. Beatus hiero. transtulit initiari. Nume. 25. Initiatusq̄ est israel beelphegor. Et in eodem. qui initiati sunt beelphegor. p quo hebrei legunt. iunctus est siue adhesit beelphegor. 2. Reg. 20. Et desuper accinctus gladio dependēte vsq̄ ad ilia. Pro quo hebrei legunt. Et desuper accinctus gladio adiūcto seu adherente super lumbos suos. p̄s. 49. Et lingua tua cōcinnabat dolos. Et inde צֶמֶד Samid. idest operculum quod ponitur super vas & cum eo iungitur. Nu. 19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper. & inde צֶמֶד scmed. idest par seu iuga boum vel aliorum animaliū aut bini. Iudi. 19. Habēs in comitatu puerū & duos asinos. idest par asinorum. 3. Reg. 19. Tulit par boum & mactauit illud. Hiere. 51. Collidam in te agricolam & iugale ei?. Et in plu. צְמָדִים Semadim. 3. Reg. 19. Arantem in duodecim iugis boum. 4. Regum. 9. Memini enim quando ego & tu sedētes in curru sequebamur achab. pro quo hebrei legunt. Sedentes in iugis. idest in curribus qui vehebātur iugis equorum. Esa. 5. Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam. idest vinee que decem iugis boum vno die possint arari. Item צָמִיד Samid. idest armilla. Nu. 31. periscelides & armillam. Et in plu. צְמִידִים semidim. Genē. 20. cūq̄ vidisset inaures & armillas.

צָמַד Initiari.

Adhērere adherere.

Cōcinare.

צֶמֶד Operculum

צֶמֶד Par

Jugale

צְמָדִים Juga.

Jugera

צָמִיד Armilla.

צְמִידִים Armille

צָמַח Samach. germinare, pullulare, oriri. crescere. Genē. 2. Omnemq̄ herbam regionis priusq̄ germinaret. & in eodem. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Et in eodē 41. Alie quoq̄ spice totidem tenues & percusse vredine oriebantur. idest pullulabant. Exo. 10. Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris. Leuit. 15. Porro si steterit macula & capilli nigri fuerint. Pro quo hebrei legūt. Et capillus niger pullulauerit siue creuerit. Deut. 29. Neq̄ virēs quippiam germinet. 2. Reg. 10. Manete in hierico donec crescat barba vestra. Et in eodem. 22. Nec est quicquā ex eo quod non germinet. p̄s. 103. Producens herbam iumentis. idest germinare faciens. p̄s. 146. Qui producit iumentis fenum. Eccls. 2. Vt irrigarent silluam lignorū germinantium. Esa. 44. Germinabunt inter herbas. & in eo. 55. Et infundit eā: & germinare eam facit. Ezech. 16. Et pilus tuus germinauit. Et inde צֶמַח Sémach. idest germen. Genē. 19. Vniuersos habitatores vrbium & cuncta terre virentia. Pro quo hebrei legunt. Et omne germen terre. Esa. 4. In die illa erit germen dñi in magnificentia. Zach. 3. ecce ego adducam seruum meum orientē. i. germen seu germinantem. Et in eodem. 6. Ecce vir oriens nomen eius.

Oriri.

Pullulare.

Crescere.

צָמַק Samac. arere. siue aridum esse. Osee. 9. Da eis vuluā sine liberis & vbera arentia. Et inde vue passe dicuntur צִמּוּקִים Simucim. 1. Reg. 25. Centum ligaturas vue passe. Et in eo. 30. Et duas ligaturas vue passe.

Arere.

Vue passe

צֶמֶר Semer. lana. cacumē. f. arboris. seu medula. Deut. 22. Non indueris vestimentum quod ex lana linoq̄ cōtextum est. Prouer. 31. Quesiuit lanam & linum. Esa. 1. Velut lana alba erunt. Ezech. 27. In lanis coloris optimi. Pro quo hebrei legunt. In lana candida. Item צַמֶּרֶת Samereth idest cacumen seu summitas arboris: vel medula arboris. Ezech. 17. Tulit medulam cedri. Et in eo. Et summam ego de medula cedri sublimis. & in eo. 31. Et inter condensas frondes elatum est cacumen eius. & in eo. Et dedit summitatem eius virentē atq̄ condensam. Et in eo. Neq̄ ponens summitatem suam inter nemorosa atq̄ frondosa.

Lana.

Medul

צָמַת Samath. Disperdere. perdere. consumere. ad interni tionem perducere. 2. Reg. 22. Obedientes me: & disperdam eos. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribūt idest perditi erūt vel cōsumētur. Ps. 72. Perdidisti oēs qui fornicātur abs te. Ps. 87. terrores tui conturbauerunt me. Pro quo hebrei legunt. Terrores tui consumpserunt me. & Beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit oppressi me. p̄s. 93. Et in malicia eorum dispdet eos: disperdet eos dominus deus noster. p̄s. 100. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. pro quo hebrei legunt. hūc dispderdebā siue cōsumebā. p̄s. 118. Tabescere me fecit zelus meus. p quo btūs hiero. i ps. iuxta he. ve. trāstulit. cōsūpsit me zelus meus. Threñ. 3. Lapsa est in lacum vita mea. pro quo hebrei legunt. Disperierunt: seu consumpte sunt in lacu vite mee. & ponitur in hebreo in plurali. quia vita in hebreo est pluralis numeri: & caret numero singulari.

Disperdere Perire Perdere

צִנִּין Senin. spina. siue vepres. translatio nostra traduxit lāceā seu sudē. & solū inuenitur in nūero plu. s. צִנִּנִים seninim. Nu. 33. & lācee in lateribus vris. Ios. 23. & sudes in oculis vris. & inde צִנָּה Sina. i. scutū. 3. Reg. 10. fecit rex salomon cētū scuta de auro purissimo. Ps. 34. Appēhende arma & scutū. p̄s. 90. scuto circūdabit te veritas eius. Amos. 4. Et leuabūt vos in cōtis. pro quo he. le. Et leuabūt vos i scutis. & dicunt q̄ ponitur ibi p nauiculis puis ad modū scuti factis. & inde צִנִּים sinim. i. arma seu armati. Iob. 5. & ipsū rapiet armatus. Prouer. 22. Arma & gladii in via supbi. hebrei tamen dicunt q̄ significat spinas seu tribulos.

Lancee Sudes scutum

צָנַח Sanach. figere. defigere. suspirare. Iudi. 4. Percussitq̄ malleo defixit in cerebrū vsq̄ ad terrā. signat ēt suspirare. Ios. 18. Suspirauitq̄ vt sedebat in asino. Iudi. 1. que cum suspirasset sedens in asino. hebrei tamen dicunt q̄ in duob? locis p̄dictis signat descēdere seu declinare. vñ in p̄dictis locis ipi legūt. & descēdit seu declinauit de asino.

Defige

צָנַם Senum. aridū. siccū. & solū inuenitur in nu. plu. & i ge. se. s. צְנֻמוֹת senumoth. Gen. 41. alie q̄q̄ septē tenues & pcusse vredine oriebātur. pro quo he. le. & ecce septē spice aride tenues & pcusse vredie oriebātur post illas. & solū

suspira descen

Arida

inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui q̄ significat minutas seu paruas.

צָנוּעַ humilis.

צָנוּעַ Sanúaa.humílis.modestus.&solū iuenitur in nu.plu. f.צְנוּעִים Senuim.Prouer.11. Vbi aūt est hūilitas: ibi & sapiētia.p quo he.le.& cū humilib⁹ sapiētia.& ide הַצְנֵעַ hasnéa .i.humiliter.btūs hiero.trāstulit solicitū.Mich.6.& solicitū ambulare cum deo tuo.& solū inuenitur in p̄dictis locis.in lingua vero chaldaica signāt seruare seu obseruare

צְנוּעִים humiles

הַצְנֵעַ Solicitus seruare.

צָנַף Circumuoluere. Coronare.

צָנַף Sanaph.circūuoluere.amicire.Leuit.16.Cidarim mū dā ponet capiti.i.circūuoluet capiti.Esa.22. coronās coronabit te tribulatiōc.Pro quo he.le.Circūuoluēs circūuoluet te inuolutione:siue amicies amiciet te amictu. vbi ponitur verbū & nomē ab eo derivatū.f.צְנִיפָה Senepha.& inde צָנִיף Saniph.i.vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circūuoluitur aut amicitur.vt Zach.3. Ponite cidarim mundam sup caput eius:& posuerūt cidarim mūdā sup caput eius. Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr מִצְנֶפֶת Misnépheth.Exo.28.Cidarim & baltheū.Leuit.16.Cidarim lineā imponet capiti.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Ezech.21. Aufer cidarim : tolle coronam.Et in plu.צְנִיפוֹת Seniphoth . Esa.3 .& sindones & vittas & theristra.vbi ponitur pro vittis.

צָנִיף Cidaris

מִצְנֶפֶת cidarim

צְנִיפוֹת Vitte.

צְנִצֶנֶת vas.

צְנִצֶנֶת Sinseneth.genus vasis.vt lagūcula.Exo.16.sume vas vnum & mitte ibi man.& solum inuenitur in predicto loco.

צִנֹּק carcer.

צִנֹּק Sinoc. Carcer. Hiere.29. vt mittas eum in nervum & in carcerem.& solum inuenitur in predicto loco.

צִנֹּר fistula cataracte.

צִנֹּר Sinor.Fistula.canalis.seu cataracta.2. Reg.5. Et tetigisset domatū fistulas.Ps.41.Abyssus abyssum invocat in voce cataractarum tuarum.

צִנְתֵּר Rostra

צִנְתֵּר Santher.Canalis.btūs hiero.trāstulit rostrum. & solū inuenitur in nu.plu.Zach.4 Que sūt iuxta duo rostra aurea:& solū inuenitur in predicto loco.

צָעַד Discurrere. incedere. Calcare

צָעַד Saad. Incedere.ambulare .deābulare.gradiri.cōculcare.Geñ. 49.filie discurrerāt sup murū.i. incedebant vel deābulabāt.Iob.18.& calcet sup eum quasi rex iteritus i.ābulet sup eū.ps.67.Cū ptransieris per desertū.p q̄ btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.& ambulares per desertū. Prouer.7. Viā domus illius graditur.& in eo.30.Tria sunt q̄ bene gradiūtur. Abach.3. In fremitu cōculcabis terrā. & inde צָעַד Sead.siue צַעֲדָה Scada.i.gressus.incessus . passus. 2.Reg.5.& cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacuminе pirorū.p quo he.le.& erit cū audieris sonitū gressus. & in plu.צְעָדִים Seadim.2.Reg.6.Cumq̄ trāsceēdissent qui portabāt arcā dñi sex passus.ps.17. dilatasti gressus meos subt⁹ me. Scribitur ēt cū mem i pricipio.ps.36.apud dñm gressus hois dirigūtur. Dañ.11.per libyā quoq̄ & ethiopiā trāsibit.p quo he.le. Libyi quoq̄ & ethiopes in gressib⁹ ei⁹ & inde אֶצְעָדָה Esaada.quod ē gen⁹ ornamēti . p quo btūs hiero.trāstulit. piscelides qđ ē ornamētū cruris: a pi grece i.circū:& scelos.i.crus:eo qđ ponitur circū crura.Nu.31.periscelides & armillas ānulos & dextralia. & aliqui hebrei dicūt q̄ est ornamentum brachii.2.Regū.1.Et tulit diadema quod erat in capite illius:& armillā de brachio eius.vbi ponitur pro armilla.Et aliquando scribitur sine aleph. Esa.3. Et discriminalia & periscelides & murenulas.

צָעָה Gradiri

צָעָה Saa.Gradiri.discurrere. īstabilē seu mobilē esse. sternere. Esa.51.Cito veniet gradiēs ad apiēdū.& in eo. 53.Gradiēs in multitudine fortitudinis sue . Hiere.2. Sub omni ligno frōdoso tu prosternebaris meretrix.p quo he. le.Tu discurrebas meretrix:siue instabilis eras. potest etiā significare sternere vel prosternere sicut est in lra nra, vt Hiere.48.Et mittā ei fratores & sternent eum.

אֶצְעָדָה piscelides

אֶצְעָדָה

Discurrere

Sternere

צָעַן Trāsferri

צָעַן Saan.moueri.seu transferri de loco in locū.Esa.33.tabernaculū qđ nequaq̄ trāsferri poterit.

צָעִף Teristrum

צָעִף Saiph. Genus vestis:quo mulieres opiūt caput seu facie.pro quo btūs hiero.trāstulit teristrū.Geñ.38.Assū sit teristrū & mutato habitu sedit in biuio itineris. & in eo. Depositoq̄ habitu quem sumpserat.pro quo in hebreo habetur.& deposuit teristrum suum de super se.

צָעָצַע Statuarij.

צְעָצְעִים Statuarij.

צָעָצַע Saasua. Statuarius.& solū inuenitur in nu.plu.scilicet צְעָצְעִים Saasuim.2.Paralip.3.Cherubim duo opere statuarii. Quod in hebreo legitur plu.f.statuariorum

צָעַק Clamare vociferari.

צָעַק Saac. Clamare.exclamare. vociferare , cōuocare . seu cōgregare.Geñ.4 Vox sanguinis fratris tui clamātis ad me de terra.Exo.5.& idcirco vociferātur dicētes eamus & sacrificem⁹ deo nr̄o.& in eo.14.qd clamas ad me.& i eo. 22.vociferabūttur ad me:& ego exaudiā clamorē eorū. & i eo.Si clamauerit ad me exaudiā eū.4.Reg.2.helisc⁹ aūt videbat & clamabat.ps.33.Clamauerūt iusti & dñs exaudiuit eos.ps.106.& clamauerūt ad dñm cū tribularētur . Hiere . 22.ascēde libanū & clama.Threñ.2.Clamauit cor eorū ad dñm.Signāt ēt cōuocare :siue cōclamare ad cōgregādū populū vel exercitū.vt Iudi.7.Cōclamātes aūt viri israel.Et in eo.cōclamauitq̄ ois ephraim & p̄occupauit aquas . pro q̄ he.le.& cōuocat⁹ seu cōgregat⁹ est ois ephraim. 1.Reg. 10.& cōuocauit samuel oēm pp̄lm ad dñm 4.Reg.3.Conuocauerūt oēs qui accincti erāt baltheo.& ide צְעָקָה Seaca i.clamor siue vociferatio.Geñ.18.Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerunt.Et in eodē.27.Et rugiuit clamore magno.Exo.3.& clamorē eius audiui. vide ēt de hoc supra in dictione זָעַק zaac.

צְעָקָה Clamor

צָעַר Minui.

צָעַר Saar.minui.diminutū seu minorē esse.Iob.14. Sive nobiles fuerint filii eius sive ignobiles nō intelligit . p quo he.le.honorātur filii di⁹ & nescit : & minorātur sive diminuūtur & nō itelligit.Hiere.30.& glificabo eos & nō attenuabūtur.i.nō minuētur.et inde צָעִיר sair .i.minim⁹ seu puus.Geñ.43.et minimus iuxta etatē suā.p q̄ he.le.minim⁹ seu minor iuxta minoritatē suā.Iob.32.Iunior sum tpe.i.minor.Mich.5.Et tu bethleem ephrata puulus es in millibus iuda.et in plu.צְעִירִים seirim.Hiere.14.Maiores miserūt minores suos ad aquā.Et in eo.48.annūciate clamorē puulis eius.Zach.13.Et cōuertā manū meā ad puulos. Et in ge.fe.צְעִירָה Seira.Geñ.19.Dixit maior ad minorē.Et in eo.Minor quoq̄ pepit filiū.Dañ.8. Egressum est cornu vnū modicū.Et in hebreo est ge.fe.et inde מִצְעָר misaar.i.modicū.seu modica. vel paruum. Iob.8. Et si priora tua fuerint parua.pro quo he.le. Et erit principium tuum modicum seu parum.Esa.63.quasi nihilum posederunt populum sanctum tuum.idest quasi modicum.

צָעִיר Minui. attenuari

צָעִיר minimus Iunior. Minor paruulus

צְעִירִים minores Paruuli

צְעִירָה minor. modicū

מְצֹעָר Paruū Nihilū.

צָפַד Adherere.

צָפַד Sapad.Adherere.Threñ.4. Adhesit cutis eorum ossibus.et solum inuenitur in predicto loco

צָפָה Intueri circūspicere

צָפָה Sapha.intueri seu respicere.speculari.cōtēplari.spera re.coopire.Geñ.31.Intueatur et iudicet dñs iter nos. Iob.15.Circūspectās vndiq̄ gladiū.i.intuēs seu respiciens. Ps.5.Mane astabo tibi & videbo.pro quo beatus hiero. in ps.iuxta he.ve.transtulit.Mane preparabor ad te & cōtemplabor.ps.65.Oculi eius super gentes respiciunt. Esa .21. Contemplare in specula . Threñ. 4 . Cum respiceremus ad gentem que saluare nos non poterat. Naum , 2 . Contemplare diem. Abach. 2.& contemplabor vt videam quid dicat mihi. Signāt ēt spare. vt Mich.7.Ego aūt ad dñm aspiciam .pro quo he.le.Ego aūt in domino sperabo.& inde צוֹפֶה sophe.i.speculator seu contemplator.Ezech.3.Speculatorem dedi te domui israel. Osee. 9.Speculator ephraim cum deo meo.& in plurali צוֹפִים sophim.1.Regum.14.Et

Cōuocare. Cōclamare

צְעָקָה Clamor

Sperare

צוֹפֶה Speculator

צוֹפִים

Speculatores מְצַפֶּה מְצָפָה Specula ſpeculatio

reſpexerũt ſpeculatores qui erant in gabaa. Eſa. 66. Speculatores eius ceci ſunt. & inde מְצַפֶּה Miſpe ſeu מִצְפָּה Miſpa. ideſt ſpecula. ſeu ſpeculatio. Eſa. 21. Sup ſpeculã dñi ego ſũ ſtans iugiter. Oſee. 5. Laq̃facti eſtis ſpeculationi. Michee 7. Dies ſpeculatiõis tue. Eſt ẽt nomẽ propriũ loci excelſi & eminẽtis: vnde ſpeculatores ſolent ſpecularí. 1. Regũ. 10. & conuocauit ſamuel populũ ad dñm in maſpha. Signãt ẽt p dicta dictio צָפָה Sapha. coopire aut tegere. Exo. 25. & deaurabis eã auro mũdiſſimo. i. cooperies. & in eo. 36. Quas operuit auro. & in eo. 38. Quas & ipſas veſtiuit argento. i. operuit. 3. Reg. 6. & operuit lignis cedrinis intrinſecus: & texit pauimẽtum domus: & in eodem. & operuit illũ atq; veſtiuit auro puriſſimo. Et in eodem. Domum quoq; añi ornaculum operuit auro puriſſimo. Prouer. 26. Quomodo ſi argento ſordido ornare velis vas fictile. ideſt coopire velis.

צָפָה Cooperire Operire.

צִפּוּי cooptoriũ. צָפִּית Caput columne. צֵפָה Fetor.

Et inde צִפּוּי Sipui. i coopertorium. Nu. 16. Et producat ea in laminas: & affigat altari. pro quo hebrei legũt. & pducat ea i laminas in coopertorium altari. Et inde צָפִּית Sépheth. i. caput columne quo colũna operiebatur. z. Paralip. 3. porro capita earum quinq; cubitorũ. Itẽ צֵפָה Saphath. ideſt fetor: ſecundũ tranſlationẽ noſtram. Ezech. 32. Et irrigabo terram fetore ſanguinis tui. De quo vide ſupra in dictione צוף Suph.

צַפַּחַת ſcyphus. Lecythus

צַפַּחַת Sapachath. ſcyphus: aut phiala. vel lecythus. 1. Reg. 26. Tulit igitur dauid haſtã & ſcyphũ aque. 3. Reg. 17. Et paululũ olei in lecytho. & i eodẽ. Neq; lecythus olei minuetur. & i eo. 19. & ecce ad caput ſuũ ſubcinerici⁹ panis

צְפִיחִית Vas. Laganũ.

& vas aque. vbi ponitur pro vaſe. Item צְפִיחִית Sapichith. ideſt laganum: ſiue maſſa oleo frixa & melle lita. Exo. 16. Guſtuſq; eius quaſi ſimile cum melle.

צָפַן Abſcõdere Celare.

צָפַן Saphan. reſeruare. celare. tegere. protegere. reconde-re. ſeruare. cuſtodire. Exo. 2. Et abſcondit tribus menſibus. & in eodem. Cũq; iam celare non poſſet. Ioſ. 2. Tollẽs mulier viros abſcondit eos. Iob. 10. Licet hoc celes in corde tuo. & in eodẽ. 14. Quis tribuat mihi vt in inferno pteges me. Et in eo. 15. & numerus annorũ incert⁹ eſt tyranni dis eius. pro quo he. le. Et numerus annorũ abſconditus eſt robuſto ſeu tyranno. Et in eo. 17. Cor eorũ longe feciſti a diſciplina. pro quo he. le. Cor eorum texiſti ſeu celaſti a diſciplina. Ps. 16. Q̃m abſcondit me in tabernaculo ſuo. Ps. 30. Quã abſcõdiſti timẽtibus te. ps. 55. Inhabitabunt & abſcõdẽt. Ps. 118. In corde meo abſcondi eloqa tua. Prouer. 1. abſcondamus tendiculas contra inſontem. & in eodem. Et moliuntur fraudes cõtra aĩas ſuas. pro quo he. le. & abſcondunt pro aĩabus ſuis: ſiue cõtra aĩas ſuas. & in eodem. 10. Sapiẽtes abſcõdũt ſcientiã. Hiere. 16. Et nõ fuit occultata iniq tas eorũ ab oculis meis. Significat etiã ſeruare: ſiue reſeruare vel cuſtodire. Prouer. 2. Et mandata mea abſconderis pe nes te. i. ſeruaueris ſeu reſeruaueris. & in eodẽ. Cuſtodit rectorũ ſalutẽ. & in eo. 27. qui retinet eã: quaſi qui vẽtũ tenet. pro quo he. le. Qui ſeruat eam: quaſi qui ſeruat ventum. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi ſeruaui tibi. Significat etiã reſpicere. ps. 9. Oculi ei⁹ in pauperẽ reſpiciũt. Et inde

Occultare Cuſtodire Seruare Reſpicere.

צָפֻן Abſcõditũ

צָפֻן ſaphum. i. abſcõditũ ſiue arcanũ. Ps. 15. & de abſcõditis tuis adimpletus eſt vẽter eorũ. ps. 82. Et cogitauerũt aduerſus ſanctos tuos. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. Et inierunt cõſilium aduerſus arcanũ tuũ. Ezech. 7.

Arcanũ.

& violabũt arcanũ meũ. Scribitur ẽt cũ mem in prĩcipio. vt in abdia. Inueſtigauerunt abſcondita eius. Et aliq̃ ſcribitur cũ tau in fine & dr צָפְנַת ſaphnath. Geñ. 41. Et vocauit eum lingua egyptia ſaluatorem mundi. Pro quo he. le. & vocauit eũ abſconditorũ reuelatorẽ. De quo vide ſupra in dictione פַּעְנֵחַ Pachneach. Itẽ צָפוֹן Saphon. i. aquilo ſeu

Abſcondita צְפֻנָת abſcõdita. צָפוֹן

ps ſeptẽtrionalis. Geñ. 28. & dilataberis ad oriẽtẽ & occidẽtẽ & ſeptẽtrionẽ & meridiẽ. Iob. 26. Qui extẽdit aquilonẽ ſuper vacuũ. Eſa. 43. Dicã aquiloni: da. Et inde צְפוֹנִי ſepho ni. ideſt aquilonaris ſeu ille qui eſt ab aquilone. Ioel. 2. & eũ qui ab aquilone eſt longe faciam a vobis.

צֶפַע Aſpis. Regulus

צֶפַע Sephaa. ſerpentis genus. i. regulus ſeu baſiliſcus: aut aſpis. Eſa. 14. De radice enĩ colubri egredietur regulus. ſcribitur ẽt cũ nun in fine & dr צְפָעֹנִי ſiphoni. Prouer. 23. Et ſicut regulus venena diffundet. Eſa. 59. Oua aſpidis ruperũt. & in plu. צְפָעֹנִים Siphonim. Hiere. 8. Quia ecce ego mittã vobis ſerpentes regulos. Item צֵפִי Sephia. i. fimus. ſtercus. & ſolum inuenitur in nu. plu. ſ. צְפִיעִי ſephie. Ezech. 4. Ecce dedi tibi fimũ boum pro ſtercoribus humanis. & in ge. ſe. צְפִיעוֹת ſephioth: quod ſecundum hebreos ſignificat nepotes. ſeu pgeniẽ. Beatus hieronym⁹ trãſtulit diuerſa genera. Eſa. 22. & ſuſpendã ſup eũ oẽm gloriã domus pris ei⁹: vaſorũ diuerſa genera. p quo he. le. & ſuſpẽdã ſup eũ oẽm gliã dom⁹ pris ei⁹ filios & nepotes ſeu pgeniẽ.

Fimus Regulus Aſpis

צְפְצַף Garrire. Muſſitare.

צְפְצַף Siphſaph. garrire. gãnire. muſſitare. Eſa. 8. qui ſtridٔent in incantationibus ſuis. Pro quo hebrei legũt. Qui garriunt & clamãt ſiue ſonant. Et in eo. 10. Et nõ erat qui moueret pẽnã & aperiret os & gãniret. & in eodẽ. 29. & de humo eloquiũ tuum muſitabit. Et in eo. 38. Sicut pullus hirũdinis ſic clamabo. i. garriã ſeu gãniã more auium. Itẽ צְפְצָפָה ſaphſapha. i. ſupficies. Ezech. 17. In ſupficie poſuit illud. hebrei tñ dicũt q̃ ſignãt genus quoddã ſalicis.

צָפַר Manicare. Mane conſurgere.

צָפַר Saphar. Manicare. i. mane conſurgere. Iudi. 7. Quis timidus & formidoloſus eſt reuertatur. Pro quo he. le. Reuertatur & manicet. i. mane recedat. Et inde צַפְרָא Saphra: quod in lingua chaldaica ſignificat mane ſiue tẽpus matutinum. & inde צְפִירָה Sephira. pro quo btũs hiero. trãſtulit contritionẽ. Ezech. 7. Venit contritio ſup te. & in eo. Egreſſa eſt contritio. hebrei vero dicunt q̃ ſignãt ſententiã mane prolatã. Ponitur etiam pro corona vel ſerto. Eſa. 28. Corona glorie & ſertum exultationis. Item צִפּוֹר ſipor i. auis ſeu volucris aut paſſer. & eſt cõmunis generis. Geñ. 7. Cunctũq; volatile ſecundum genus ſuum. Leuit. 14. tinget ĩ ſanguine paſſeris immolati. Deut. 14. Omnẽ autem mundam comedite. Ps. 83. Et enim paſſer inuenit ſibi domũ. Ps. 101. Sicut paſſer ſolitarius in tecto. Et in plu. צִפֳּרִים Siporim. Leuit. 14. Vt offerat duos paſſeres viuos. ps. 103. Illic paſſeres nidificabunt. Eſa. 31. Sicut aues volantes ſic proteget dominus exercituum ieruſalem. Item צָפִיר Saphir. i. hircus. Dañ. 8. Ecce autem hircus caprarũ veniebat. Et in eodem. Hircus autem caprarũ magnus factus eſt nimis, & ĩ eodem. Porro hircus caprarum rex grecorum eſt. Et in plu. צְפִירִים Sephirim. Nec. 8. Hircos pro pcto duodecim. Item צִפָּרֶן Sipporen. vnguis ſiue vngula. Hiere. 17. Scriptum eſt ſtillo ferreo & vnguine adamãtina. & in plu. צִפָּרְנַיִם Sipornaim. Deut. 21. Et circũcidet vngues eius.

Aquila Eclipſis Regulus Fimus Hircus Vngula

צְפַרְדֵּעַ Sephardea. rana.

צְפַרְדֵּעַ Sephardea. rana. Exo. 8. Et aſcẽderũt rane. quod in hebreo legitur ſinglariter. ſ. & aſcendit rana. Et ponitur ibi ſingulare pro plurali. ſ. צְפַרְדְּעִים ſephardeim. i. rane. vt in eo. & educ ranas ſuper terram egypti.

צֵפֶת Caput. Laminã.

צֵפֶת Sepeth. caput. ſ. colũne. 2. Paralip. 3. Porro capita earũ quinq; cubitorũ. De q̃ vide ſupra ĩ dictõe צַפַּחַת ſapha

צִקְלֹן Siclon. pera paſtoralis.

צִקְלֹן Siclon. pera paſtoralis. 4. Reg. 4. Et frumentũ nouum in pera ſua.

צָרַר Anguſtiare. tribulare. hoſtiliter agere. aduerſari. claudere. ligare.

צָרַר Sarar. Anguſtiare. tribulare, hoſtiliter agere. aduerſari. claudere. ligare. Nu. 25. Hoſtes vos ſentiant madianite. p quo hebrei legũt. Anguſtiare ſiue tribulare madianitas. Et in eodem. Quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos. Et in eodem. 33. Auerſabuntur vobis in terra ha-

bitationis vestre. Leuit. 18. Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies. pro quo he. le. & mulierem sine vxorem cum sorore sua non accipies ad tribulandū sive ad auersandū. i. vt vnaquęq; sit hostis alterius sive auersetur alterā: & ad inuicē sint in angustiā & tribulationē. Hiere. 10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Soph. 1. Et tribulabo hoīes. & in de צָרָה Sara sive מְצַר Mesar. ideſt angustia sive tribulatio. & inde צַר Sar. sive צוֹרֵר Sorer. ideſt angustiator sive tribulator aut hostis. De quo vide supra in dictione צור Sur. Significat etiam claudere seu ligare. 2. Reg. 20. Sed erāt clause vsq; ad diem mortis sue. Iob. 26. Qui ligat aquas in nubibus suis. Prouer. 26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii. pro quo he. le. Sicut qui ligat lapidem. Cuius expositionē vide infra in dictione רָגַם ragam. Et in eo. 3. quis colligauit aquas quasi in vestimento. vide ēt de hoc supra in dictione צור Sur. & inde צְרֹר Seror. ideſt fasciculus. aut sacculus in quo pecunia ligatur. Cāti. 1. fasciculus myrrhe dilectus meo mihi. Prouer. 7. Sacculū pecunie secum tulit. Aggei. 1. Misit eas in sacculum pertusum. & in plu. צְרֹרוֹת Seroroth. Geñ. 42. Repererunt in ore saccorum ligatas pecunias. i. sacculos pecuniarū. Item צְרֹר Seror. lapillus: seu gleba parua que cadit de frumēto qñ cribratur. Amos. 9. sicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus super terrā.

Tribulare

צָרָה

מָצַר

Angustia.

צַר

Angustiator

Claudere.

Ligare.

Colligare.

צְרֹר

Fasciculꝰ.

Sacculus

צְרֹרוֹת

Sacculi

צְרֹר

Lapillus

צָרַב Sarab. Comburere. ardere. Prouer. 16. & in labiis eiꝰ ignis ardescet. Ezech. 20. Et comburetur in ea oīs facies. & inde צָרֶבֶת Sarébeth. ideſt cicatrix que fit ex combustione. Leuit. 13. quia cicatrix est combusture.

צָרַב

ardere.

Cōburere.

צָרֶבֶת

Cicatrix.

צֹרִי Sori. resina. & scribitur cū iod loco he. Geñ. 43. modicum resine & mellis & storacis. Hiere. 8. Nunquid resina non est in galaad. Et in eodem. 43. Et tolle resinam virgo filia egypti. Ezech. 27. Et mel & oleum & resinam. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat theriacam.

צֹרִי

Resina.

צָרַח Sarach. vociferari. fortiter clamare. Esa. 42. vociferabitur & clamabit. Soph. 1. vox diei domini amara: tribulabitur ibi fortis. pro quo he. le. Vociferabitur sive clamabit ibi fortis. & inde צְרִיחַ Seriach. i. turris alta ex qua speculatores clamant. Iudi. 9. Ingressi sunt fanum dei sui berith. pro quo he. le. Ingressi sunt turrim fani dei sui berith. Et in eodem. Qui circundantes presidium suscenderunt. i. turrim. & in plurali צְרִיחִים Serichim. pro quo beatus hieronymus transtulit antra. 1. Reg. 13. In petris quoq; & in antris & in cisternis.

צָרַח

Vociferari

צְרִיחַ

Turris.

Presidiū

צְרִיחִים

Antra.

Sarach. oportere. necessarium esse. indigere. 2. Paralipo. 2. Nos autem cedemus ligna de libano quot necessaria habueris. Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

צָרַךְ

Necessariū esse.

צָרַע Sarūa. Leprosus. Leuit. 13. quicunq; ergo maculatus fuerit lepra. ideſt leprosus fuerit. Et in eo. 22. Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus. Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מְצֹרָע mesoraa. Leuit. 14. Hic est ritus leprosi. 2. Reg. 5. Nec deficiet de domo ioab fluxū seminis patiēs & leprosus. & in ge. fe. מְצֹרָעַת mesoráath. Exo. 4. ꝓ tulit leprosam instar niuis. & inde צָרַעַת Saraáth. i. lepra. Leuit. 13. Plaga lepre si fuerit in homine. Item צְרָעָה siraa. nomē reptilis venenosi. Beatus hieronymus trāstulit scrabrones. Exo. 23. Emittens scrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

צָרַע

Leprosus

מְצֹרָע

Leprosi

מְצֹרַעַת

Leprosa

צָרַעַת

Lepra

צְרָעָה

Scrabrones

צָרַף Saraph. conflare. probare. examinare. purgare. s. sicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē Iudi. 7. Et ibi probabo illos. ps. 11. Argentum igne examinatum. ps. 16. Igne me examinasti. ps. 17. Eloquia domini igne examinata. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. Pro ꝙ beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. cōfla renes meos

צָרַף

Purgare.

Examinare

Vrere.

Conflare

& cor meū. ps. 65. Igne nos examinasti sicut examinatur argentū. Ps. 104. Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero. transtulit. probauit eum. ps. 118. Ignitum eloquium tuum vehementer. ideſt conflatum sive examinatum. pro quo btūs hiero. transtulit. probatus sermo tuus nimis. Esa. 1. Et excoquā vsq; ad purū scoriā tuā. i. igne purgabo. Et in eo. 48. Ecce excoxi te: sed non quasi argētū. Hiere. 6. Frustra cōflauit conflans. Et in eo. 9. Ecce ego conflabo & probabo eos. Dañ. 12. Et quasi ignis probabuntur multi. & inde צוֹרֵף Soreph. i. conflator. seu argentarius. Iudi. 18. Et dedit eos argentario. Esa. 40. aut aurifex auro figurauit illud & laminis argenteis argentarius.

Probare

Excoq̄re.

צָרְפַת Sarphath. nomen proprium prouincie: que in nr̄a translatione sarepta dicitur: vt in abdía. & trāsmigratio exercitus huius filiorum israel omnia loca chananeorum vsq; ad sareptam. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat galliam seu franciam. Sed probabilius videtur esse nomen loci vel prouincie existentis in terra sidoniorum que est prope terram chanaā: vt habetur. 3. Reg. 17. Vbi dicitur vade in sareptam sidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in sareptam sidoniorum.

צָרְפַת

argentarii

artifex

Sarepta.

De incipientibus a littera. ק Coph.

קָאָה Caa. vomere. euomere. expellere. Leuit. 18. Ne & uos similiter euomat: sicut euomuit gentem que fuit ante vos. Iob. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Prouer. 23 Cibos quos comedisti euomes. & aliquando scribitur cum littera iod loco aleph. Hiere. 25. Bibite & inebriamini & vomite. & inde קִי Ci. ideſt vomitus. Prouer. 26. sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum. Esa. 28. Omnes enī mense replete sunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוא coa.

קָאָה

Euomere

קָאַם Caem. in lingua chaldaica significat stare seu consurgere. vt Dañ. 2. Stabat contra te.

קָאַם

Stare.

קָאַת Caath. Nomen auis. ꝙ quo btūs hiero. trāstulit onochrotalum sive pelicanum. Leuit. 11. onochrotalū & porphyrionem. ps. 101. similis factus sum pelicano solitudinis. Esa. 34. Et possidebunt eam onochrotalus & eritius. Soph. 2. & onochrotalus & eritius.

קָאַת

Onochrotalus.

Pelicanꝰ

קַב Cab. Cabus. genus mensure. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis.

קַב

Cabus.

קָבַב Cabab. maledicere. imprecari. s. maledictiōe. Et scribitur cum simplici beth & ponitur punctus dagues ꝙ alio beth qđ deficit. Nu. 22. Veni & maledic ei. & in eo. veni & maledic ppło isti. & i eo. 23. Quomodo maledicā cui nō maledixit deus. Iob. 3. maledicant ei: qui maledicūt dici.

קָבַב

Maledicē

קֵבָה Ceba. vētriculꝰ. seu stomachꝰ. Deut. 18. dabūt sacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei ꝙ signāt coagulum. Item קֻבָּה Cuba. ideſt lupanar. seu prostibulū. Nu. 25. Ingressus est post virū israelitā in lupanar. Ponitur ēt ꝙ loco genitaliū. vt in eo. Et pfodit ambos simul virum. s. & mulierē i locis genitalibus. & aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. In ventriculum seu in stomachū.

קֵבָה

vētriculus

קֻבָּה

lupanar.

Locus genitalium.

קָבַל Cabel. recipe. suscipe. acceptare. acqescere. 1. Paralip. 21. hec dicit dñs elige qđ volueris. ꝙ ꝙ he. le. hec dicit dñs suscipe sive acepta tibi. s. vnū de trib?. & in eo. 12. suscepit ergo eos dauid. 2. Paralip. 29. & susceperūt sanguinē sacerdotes. Dañ. 2. & honorē multū accipietis a me. & in lingua chaldaica signāt ēt acqescere. seu obedire. Itē קְבַל cebal sive קֹבֶל cobel. i. corā: seu cōtra: aut e regiōe. 4. Reg. 15. & percussit eū palā & interfecit. ꝙ ꝙ he. le. & percussit eū corā ppło seu cōtra ppłm. Dañ. 3. stabāt aūt in cōspectu statue. i. cōtra statuā. & in eo. 5. Quasi manus hominis scribentis contra

קָבַל

Suscipere

קְבַל

accipere.

Coram.

Contra

cãdelabrum. Et quando preponitur ei dictio כֹּל col: que significat omne: tuncãmbe dictiones in lingua chaldaica significãt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quõ. secundũ. sicut. ergo. quãuis. statim. post. Dañ. 2. Scientes ꝙ recesserit a me sermo. ꝑ quo he. le. Propterea ꝙ vidistis ꝙ recesserit a me sermo. Potest etiã legi sic. Postꝙ vidistis. & in eo. Sed neqꝫ regum quisquam magnus & potens. pro quo he. le. Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo audito rex in furore & ira precepit. ꝑ quo he. le. Propter hoc rex in furore & ira. & in eodem. 4. Quia omnes sapientes regni non queũt solutionem edicere. Et in eodem. 5. quia spiritus amplior & prudentia intelligentiaqꝫ. & in eodem. 6. Quia spiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod fidelis esset. Esd. 4. Possessionem trãs fluuiũ non habebis. pro quo he. le. Propter hoc possessio trans fluuium nõ erit tibi. Significat etiam quomodo vel secundum: aut sicut. vt Dañ. 2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia. & in eodem. Secundum ꝙ vidisti ferrum mixtum teste. & in eodem. 6. Sicut & ante consueuerat. Item ponitur ꝑ ergo. vt Esd. 4. Nos ergo memores salis ꝙ in palatio comedimus. Item ponitur pro quãuis. Dañ. 5. Cũ scires hec omnia. i. quãuis scires hec omnia. Ponitur etiam pro statim. vt in eo. 5. Statimqꝫ in ipso tempore. Item ponitur pro post. vt in eodem. 2. Post hec daniel ingressus est ad arioch. & in eodem. 3. Post hec igitur. Item קְבַל Cabal. i. instrumentũ bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro quo Beatus hieronymus transtulit arietes. Ezech. 26. Et arietes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta dictione קֶבֶל Cebal. siue קֹבֶל Cobel: que significat cõtra siue corã: eo quod ponitur cõtra muros ciuitatis. Et inde מַקְבִּיל Macbil. idest illud quod ponitur cõtra aliud siue e regione ipsius. Exo. 26. Vt ansa contra ansam veniat: & altera alteri possit aptari.

Eo ꝙ. Propter Quia. Eo ꝙ. quomodo. secundum. sicut. Ergo. Quãuis Statim. Post. קְבַל arietes. קֶבֶל מַקְבִּיל Contra

קָבַע Cabaa. affigere. configere. Prouer. 22: Et configet eos qui cõfixerunt animã eius. Malach. 3. Si configet homo deum: quia vos configitis me: & dixistis in quo configimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat violentare seu iniuriam vel vim facere. Itẽ קְבָע Cobaa. idest galea siue alia armatura capitis. 1. Reg. 17. Et imposuit galeam eream sup caput eius. Ezech. 23. Lorica & clypeo & galea armabũ tur contra te. Et aliquando scribitur cum caph loco coph. De quo vide supra in littera caph. Item קְבָעַת Cubaath. i. fex. seu fundus calicis vel vasis. Esa. 51. vsqꝫ ad fũdum calicis soporis bibisti. Et in eodem. Fundum calicis indignationis mee.

קָבַע Configere. קְבָע Galea קְבָעַת Fundus.

קָבַץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Gen. 41. Per septem ãnos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt cõgreget in horrea. Et in eodem. Congregate sunt in horrea egypti. Ios. 9. Et congregati sunt pariter vt pugnarent contra iosue. 2. Reg. 12. Mitte & congrega ad me vniuersũ israel. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte carmeli. Nee. 5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erãt. Prouer. 13. Que autem paulatim colligitur manu: multiplicabitur. Et in eodem. 28. In pauperes congregat eas. Esa. 22. Et congregastis aquas piscine inferioris. Et in eodem. 34. Illic congregati sunt milui. & in eodem. 60. Omne pecus cedar cõgregabitur tibi. Hiere. 31. Et cõgregabo eos ab extremis terre. Ioel. 2. Coadunate senes. idest cõgregate. Naum. 2. Et facies omnium sicut nigredo olle. pro quo he. le. Et facies omniũ collegerunt nigredinem. vel sic congregate. idest contracte sunt nigredine. Soph. 3. Et colligam regna. Et inde קִבְצַיִם Cibus. siue קִבְצָה Cebusa. i. congregatus vel congregatio siue collectio. Esa. 57. Cum clamaueris: liberent te congregati tui. Ezech. 22. Et congregabo eos in medio ierusalem congregatione argenti & eris. Mich. 1. Quia de mercedibus meretricis congregata sunt.

קָבַץ Configere. קִבְצַיִם קְבָצָה Congregat. קָבַר Colligere. קְבָצוּ Coadunat קִבְצַיִם

קֶבֶר Cabar. sepelire. humare. Gen. 15. Sepultus in senectute bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in senectute bona. & in eodem. 23. Vt sepeliam mortuũ meum. Et in eodem. Atqꝫ ita sepeliuit abraam saram vxorem suam. Et in eodem. 49. Sepelite me cum patribꝰ meis. & in eodem. Ibi sepelierunt eum & saram vxorem eius. Nu. 33. Videntibus cunctis egyptiis & sepeliẽtibus primogenitos suos. Deut. 34. & sepeliuit eum in valle terre moab. Hiere. 14. & non erit qui sepeliat. Et inde קֶבֶר Ceber. siue קְבוּרָה Cebura. idest sepulchrum aut sepultura. Gen. 23. Date mihi ius sepulchri. & in eodem. 35. Erexitqꝫ iacob titulum super sepulchrũ eius: hic est titulus monumenti rachel. idest sepulchri rachel. 3. Reg. 13. Sepelite me in sepulchro in quo vir dei sepultus est. Eccl's. 6. Sepulturaqꝫ careat. Ezech. 38. Et facta est multitudo eius per gyrum sepulchri eius. & in plurali קִבְרוֹת cebarim siue קְבָרוֹת cebaroth. Exo. 14. Forsitã non erant sepulchra in egypto. Nu. 11. Vocatusqꝫ est ille locus sepulchra concupiscẽtie. Iob. 21. & ipse ad sepulchra ducetur. Ezech. 32. In circuitu illius sepulchra eorum.

קֶבֶר Sepel. קְבוּרָה Sepul. קִבְרוֹת קְבָרוֹת Sepul.

קָדַד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Gen. 24. Inclinauit se homo & adorauit dominum. Exo. 4. & proni adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt se: & adoraueruut. 1. Regum. 24. Et inclinans se dauid pronus in terram adorauit. Et secundum hebreos significat predicta dictio vertícem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deriuatur a dictiõe קָדְקֹד Codcod. que significat verticẽ capitis Gen. 49. Et in vertice nazarei inter fratres suos. Deut. 28. A plãta pedis vsqꝫ ad verticem tuũ. & in eodẽ. 33. Et super verticem nazarei inter fratres suos. & in eodem. Ceperitqꝫ brachium & verticem. ps. 7. Et in verticem ipsius iniquitas eius descendet. ps. 67. Verticem capilli perambulantium in delictis suis.

קָדַד Inclin. קָדְקֹד Verte

קִדָּה Cida. casia. species aromatica. Exo. 30. Casie autem quingentos siclos.

קִדָּה Casia

קָדַח Cadach. Succẽdere. accendere. ardere. Deut. 32. ignis succensus est in furore meo. Esa. 50. ecce vos omnes accendentes ignem. & in eodem. 64. Sicut exustio ignis ta bescerẽt. i. sicut exurit vel ardet ignis. Hiere. 15. quia ignis succensus est in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia ignem succendistis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadachath i. ardor. seu febris. Deut. 28. Percutiet te dominus egestate: febre & frigore. & Inde אֶקְדָּח ecdach. idest lapis preciosus coloris igneí. pro quo beatus hiero. trãstulit sculptos. Esa. 54. Et portas tuas in lapides sculptos.

קָדַח succens. קַדַּחַת Febri אֶקְדָּח lapis sculp.

קָדַם Cadam. Anticipare. preuenire. preocupare. ante ire. ante ponere. ante stare. Deut. 23. Eo qđ noluerũt vobis occurrere in pane & aqua. pro quo he. le. Eo quod non anticipauerunt vobis. idest eo quod non preuenerunt. Iob 1. Quare exceptus genibus. pro quo he. le. Quare anticipauerunt me genua vel genibus: siue preuenerunt me genua vel genibus. Et in eodem. 30. Preuenerunt dies afflictiõis. & in eodem. 41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis preuenit me. Ps. 16. domine preueni eum & supplanta eum. ps. 20. Quoniã preueniisti eum in benedictionibꝰ dulcedinis. Ps. 67. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. & in eodem. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos. 9. Non appropiquabit neqꝫ veniet super nos malum. i. neqꝫ preueniet vel preocupabit. Ione. 4. Propter hoc preocupaui vt fugerẽ in tharsis. Mich. 6. Quid digni offerã dño. Pro quo he. le.

קָדַם Anticip. Ante

קֹדֶם

Ante. Antea Olim Priusquã Primus.

In quo preoccupabo dñm: siue anticipabo aut preueniã dominũ. Et beatus hieronymus trãstulit sensum. Et inde קֶדֶם Cédem. i. ante. olim. anteq̃. pristinũ. antiquũ. eternũ. oriẽs siue regio orientalis. Geñ. 3. Et collocauit ante paradisum voluptatis cherubim. p̃s. 118. initio cognoui de testimoniis tuis. i. ante cognoui siue prius cognoui. Esa. 2. Quia repleti sũt vt olim. p̃s. 128. Quod priusq̃ euellatur exaruit. & scribitur in predicto loco cũ thau in fine. Et inde קַדְמָאָה Cadmaa. siue קַדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica significat primũ. & in genere femínino קַדְמַתָּא cadmatha. Dañ. 7. Prima quasi leena. Significat etiam קֶדֶם cédem. pristinũ seu antiquũ vel eternũ. Deut. 33. De vertice collium eternorũm. p̃s. 76. Cogitaui dies antiquos. Prouer. 8. Et ex antiquis anteq̃ terra fieret. Esa. 23. Que gloriabatur a diebus pristinis. Mich. 9. A diebꝰ antiquis. Et inde קַדְמוּת cadmuth. i. antiquitas. Ezech. 16. Reuertantur ad ãtiquitatẽ suã. & in eodem. Reuertemini ad antiquitatẽ vestrã. Et inde קַדְמוֹנִי Cadmoni. i. antiquus. 1. Reg. 24. Sicut & in prouerbio antiquo dicitur. Et in plu. קַדְמוֹנִים cadmonim. siue קַדְמוֹנִיּוֹת Camoniõth. Esa. 43. Et ãtiqua ne intueamini. Ezech. 38. Tu ergo ille es: de quo locutus sum in diebus antiquis. Malach. 3. Et sicut ãni antiqui. est etiã קַדְמוֹנִים cedumim nomẽ proprium loci. Iudi. 5. Torrens cadumim torrẽs cison. Itẽ קֶדֶם cédem. siue קַדְמָה cédma. aut קַדְמַת cidmath. oriẽs siue pars orietalis mundi. Geñ. 2. Ipe vadit contra assyrios. pro quo he. le. Ipse vadit ad orientẽ asur. Nu. 2. Ab oriente iudas figet tentoria. & in eodẽ. 23. De montibus orientis. Iob 23. Si ad orientẽ abiero nõ apprehendã eũ. Et inde קַדְמוֹנִי Cadmoni. i. orientalis. Ioel. 2. Facies eius cõtra mare orientale. Zach. 14. Mediũ earum ad mare orientale. Et in genere femínino קַדְמוֹנָה cadmona. Ezech. 47. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis. Et inde קָדִים cadim. i. ventus orientalis: qui est ventus vrẽs & siccus. Exo. 10. Et dñs induxit ventũ vrentẽ tota die illa & nocte: & mane facto ventus vrens leuauit locustas. & in eodem. 14. flante vento vehemẽti & vrẽte tota nocte. p̃s. 77. Transtulit austrum de celo. Pro quo he. le. Transtulit ventum orietalem in celo. Item קֶדֶם codam. in lingua chaldaica significat coram: siue in conspectu: aut ante. Dañ. 2. Respondẽtes ergo chaldei corã rege dixerũt. & in eodẽ. Et honorẽ multũ accipietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conspectu meo. & in eodem. Tam crudelis sententia a facie regis esset egressa. i. a conspectu regis.

קֹדְקֹד Vertex.

קדקד Codcod. vertex. i. capitis. De quo vide supra ĩ dictione קָדַד cadad.

קָדַר Tenebrari Denigrari. Nigrescere. Merere. Contristari.

קדר Cadar. obscurari vel contenebrari. nigrescere. nigrũ vel denigratũ esse: tristem vel mestum esse. 3. Reg. 18 Ecce celi cõtenebrati sunt. Iob. 6. Qui timent pruinã. Pro quo he. le. Qui denigrati sunt gelu vel pruina. Hiere. 14. Et porte eius corruerunt: & obscurate sunt in terra. Ezech. 32. Et nigrescere faciam stellas eius. Ioel. 2. Sol & luna obtenebrati sunt. Mich. 3. Et obtenebrabitur super eos dies. Significat etiam merere vel contristari. Iob. 6. Et merẽtes erigit sospitate. Et in eodem. 30. Merẽs incedebam sine furore. p̃s. 34. Quasi lugens & contristatus sic humiliabar. p̃s. 41. Quare tristis incedo: dũ affligit me inimicus. Hiere. 4. Lugebit terra & merebũt celi. Potest etiam legi. Obscurabuntur vel obtenebrescent celi. Et in eodem. 8. Contristatus sum & contristatus. Ezech. 31. Cõtristatus est super eum libanus. Potest etiam legi secũdum primã significationem contenebratus vel obscuratus est super eum libanus. Et inde קַדְרוּת cadruth. siue קַדְרָנִית cedoranith. i. nigredo: vel obscuritas: aut tenebre: vel tristitia. Esa. 50. Induam celos tenebris. Malach. 3. Et quia ambulauimus tristes coram domino exercituum.

Tristes.

קָדַשׁ Cadas. sanctificare. consecrare. initiari. preparare. instituere. Geñ. 2. Et sanctificauit illum. Exo. 13. Sanctifica mihi omne primogenitum. Et in eodem. 29. Consecratisq̃ ipsis & vestibus. & in eodem. Eritq̃ sanctum sanctorũ: omnis qui tetigerit illud: sanctificabitur. Potest etiam legi. Omne quod tetigerit: sanctificabitur. & secũdũ hebreos refertur ad illud quod offerebatur in altare: quia ex quo tãgebat altare sanctificabatur: & non poterat applicari cõmunibus vsibus. Leuit. 6. Omnis qui tetigerit illa sanctificabitur. & in eodem. 10. Sanctificabor in his qui appropinquãt mihi. & in eodem. 22. Vt sanctificer in medio filiorum israel. Nu. 3. Sãctificaui quidquid primũ nascitur in israel. & in eodem. 16. Que sctificata sunt in mortibus peccatorũ. Deut. 15. Quidquid est sexus masculini sctificabis. 1. Reg. 21. Sed & hodie sanctificabitur ĩ vasis. 2. Paralipo. 30. Et venite ad sanctuarium eius quod sanctificauit in eternum. & in eodẽ. Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerant. Esa. 65. Non appropinques mihi: quia ĩmundus es. p quo hebrei legunt. Nõ appropinques mihi quia sanctificaui te. i. quia sanctior te sum. & in eodẽ. 66. Qui sanctificabãtur: & mũdos se putabãt in hortis. Ezech. 38. Et magnificabor & sanctificabor. & in eodem. 44. Et non sanctificabũt populum in vestibus suis. Significat etiam preparare vel decernere seu instituere. Ios. 20. Decreueruntq̃ cedes in galilea. i. instituerunt. 1. Reg. 16. Sanctificamini & venite mecũ. i. preparamini. & in eodẽ. Sanctificauit ergo esai filios suos i. preparauit. Hiere. 6. Sanctificate super eum bellum. Pro quo hebrei legunt. Preparate vl instituite super eum bellũ. & in eodem. Sanctifica eos in diem occisionis. i. prepara vel institue. Ioel. 2. Sanctificate ieiuniũ. i. instituite. & in eodẽ. Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Cõdes. i. sanctitas: vel sanctificatio: aut sanctum vel cõsecratum. Exo. 15. Magnificus in sanctitate. & in eodem. 31. Sãctum est enim. p̃s. 29. Et cõfitemini memorie sanctitatis eius. p̃s. 92. Domum tuam decet sanctitudo. p̃s. 113. Facta est iudea sanctificatio eiꝰ. ponitur etiã pro sanctuario. Exo. 28. Quando ingreditur in sanctuarium. Leuit. 16. Et expiet sanctuariũ ab ĩmũdiciis filiorum israel. Et in plurali קֳדָשִׁים Codasim. siue קָדְשֵׁי Codse. Leuit. 21. Vt caueant ab his que sanctificata sunt. & in eodem. Omnis homo qui accesserit de stirpe vra ad ea que cõsecrata sunt. Ezech. 22. Sanctuaria mea spreuisti. & in eodẽ. 26. Vt gregẽ sanctificatũ. pro quo he. le. Vt oues sctificationum. Et inde קָדוֹשׁ Cados. i. sanctus vel sanctificatus. Nu. 6. Sanctus erit. Iob. 6. Nec contradicã sermonibus sancti. Esa. 6. Sanctus. sanctus. sanctus dñs deus sabaoth. Et in lingua chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dañ. 4. Et ecce vigil & sctũs de celo descendit. Et in plurali קַדִּישִׁים Cedosim. Leuit. 19. Sancti stote quia ego sanctus sum. & in eodẽ. 21. Sancti erũt deo suo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas. i. sanctuarium vel sanctificatio. Exo. 15. Sãctuariũ dñi quod firmauerunt manus tue. Et in eo. 25. Et faciãt mihi sanctuariũ. Leuit. 19. Et sanctuarium meũ metuite. Esa. 8. Et erit vobis in sctificationẽ. & in eodẽ. 16. Et ingredietur ad sanctuariũ suũ. Ezech. 11. Et ero eis in sctificationẽ modicã. Et ĩ plurali מִקְדָּשִׁים Micdasim siue מִקְדְּשֵׁי Micdese. p̃s. 22. Donec intrẽ in sanctuariũ dñi. Pro quo he. le. In sanctuaria dñi. Ezech. 21. Et stilla ad sanctuaria. Ponitur etiã מִקְדָּשׁ Micdas pro electo. Nu. 18. Optima & electa erunt cuncta. Ponitur etiã קָדֵשׁ Cades per antiphrasin pro efeminato vel pphano: aut ĩmũdo. vel execrabili aut scortatore: sicut apud latinos dr̃ sacra fames. i. execrabilis. Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus israel neq̃

קָדַשׁ Sctificare Cõsecrare

קְדֵשִׁים sctificata. Cõsecrata. Sanctuaria

קָדוֹשׁ sanctus

קָדִישׁ sanctus

קְדֵשִׁים sancti.

מִקְדָּשׁ sanctuariũ

sãctificatio

מִקְדָּשִׁים sanctuaria

מִקְדָּשׁ Electum. קָדֵשׁ

Decernere Instituere Preparare

קֹדֶשׁ Sanctitas Sanctum. Sctitudo. Scificatio sanctuariũ

Scortator Efeminat

קָדֵשׁ יִם Efeminati.

קָדֵשָׁה Meretrix

קְדֵשׁוֹת Efeminate meretrices

כָּהָה retuſſus eſt

obſtupeſcẽ

כָּהַל cõgregare.

coaceruaſſ.

Cetus

Populus.

Eccleſia multitudo

cõgregatio מָקְהֵלִים

Eccleſie קְהִלַּת

Eccleſiaſtes.

קוֹא Euomere

קִי Vomitus

קִיקָלוֹן Vomitus ignominie

קוּב

כָּוָה

Linea

קָוָה

ſcortator de filiis iſrael .3. Reg.14. Et efeminati erant in terrà. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.efeminatus ſiue ſcortator. Et in plurali קְדֵשִׁים Cedeſim.3. Reg.5. Et abſtulit efeminatos de terra. Iob.36. Et vita eorũ inter efeminatos. Et in genere feminino קְדֵשָׁה Cedeſa.i.meretrix. Geñ.38. Vbi eſt meretrix que ſedebat i biuio. Deut.23. Nõ erit meretrix de filiabꝰ iſrael. Et in plurali feminino קְדֵשׁוֹת Cedeſoth. Oſee.4. Et cũ efeminatis ſacrificabant. pro quo hebreí.le. Et cum meretricibus ſacrificabant.

כָּהָה Caha.retuſſum vl obtuſſum eſſe.obſtupeſcere. Eccl's 10. Si retuſſum fuerit ferrum. Hiere.31. Omnis qui comederit vuam acerbam; obſtupeſcent dentes eius. Ezech. 18. Et dentes filiorum obſtupeſcent.

כָּהַל Cahal.congregare, colligere.coaceruare.concionari ſiue concionem facere. Exo.32. Congregatus aduerſus aaron dixit. & in eodẽ.35. Congregata igitur omni turba filiorũ iſrael. Nu.16. Cũqꝫ ſtetiſſent aduerſus moyſen & aaron. Pro quo he.le. Congregati ſunt aduerſus moyſen & aaron. & in eodem. Et coaceruaſſent aduerſus eos omnem multitudinẽ. & in eodẽ. Cũqꝫ oriretur ſeditio & tumultus increſceret. Pro quo he.le. Et factum eſt cum cõgregaretur turba. Deut. 4. Congrega ad me populum. 2. Paralipo.15. Cõgregauit dauid vniuerſum iſrael. Eſter.8. Vt cõuenirent iudei per ſingulas ciuitates & in vnũ preciperet congregari. & in eodem. 9. Congregati ſunt per ſingulas ciuitates & loca. Hiere.26. Congregatus eſt omnis populus aduerſus hieremiã. Ezech.3. Et omnẽ multitudinẽ tuam que coacerua ta eſt ad te. & in eodem. Congregaſti multitudinẽ tuam. Et inde קָהָל Cahal.i.cetus vel congregatio: aut eccleſia: ſiue contio: aut multitudo in vnũ coaceruata. Nu.15. Vnum preceptum erit atqꝫ iudiciũ tam vobis qꝫ aduenis terre. ꝓ quo hebreí legunt. Cetui vel congregationi vnũ preceptũ erit. tam vobis qꝫ aduenis terre. & in eo.16. Cur eleuamini ſuper populum dñi.i.ſuper congregationẽ vel eccleſiã dñi. Deut. 23. Non intrabunt in eccleſiam dñi in eternũ. p̃s.21. In medio eccleſie laudabo te. p̃s.25. Odiui eccleſiã malignantiũ. Ezech.38. & equites veſtitos lorícis vniuerſos: multitudinẽ magnam. & in eodem. Prepara & inſtrue te & omnẽ multitudinẽ tuam. Scribitur etiam in genere feminino cũ he vel thau in fine. Deut.33. Hereditatem multitudinis iacob. Nec 5. Et congregaui aduerſum eos cõgregationem magnam. Et in plurali ſcribitur cũ mẽ in principio & dr̃ מָקְהֵלִים Machelim. ſiue מָקְהֵלוֹת Macheloth. p̃s.25. In eccleſiis benedicãte dñe. p̃s.67. In eccleſiis benedicite deo. Et inde קֹהֶלֶת Cohéleth.i.eccleſiaſtes. ſiue contionator: eo quod loquitur ad multitudinẽ: vel quia colligit ſiue congregat opiniones diuerſorum hominũ. Eccl's.1. Verba eccl's filii dauid. & in eodem. Vanitas vanitatum dicit eccleſiaſtes.

קוֹא Coa.vomere. euomere. Leuit.18. Ne & vos ſimiliter euomat cũ paria feceritis: ſicut euomuit gẽtẽ que fuit ante vos. Ione.2. Et euomuit ionam in arida. vide etiam de hoc ſupra in dictione מָאָה Caa. & inde קִי Ci.ideſt vomitus. Prouer.16. Sicut canis reuertitur ad vomitum ſuũ. Eſa.19. Sicut ebrius & vomens. Pro quo he.le. Sicut errat ebrius in vomitu ſuo. Hiere.48. Et allidet manibꝰ moab in vomitu ſuo. Et componitur cum dictione קָלוֹן calon. que ſignificat ignominiã & dicitur קִיקָלוֹן cicalon.i.vomitus ignominie Abach.2. Et vomitus ignominie ſuper gloriã tuam.

קוּב Cub. ventriculus. ſeu coagulum. De quo vide ſupra in dictione קָבַב cabab.

כָּוָה Cau. linea. ſiue regula. aut norma. De quo vide in dictione ſequenti.

קָוָה Caua. expectare. ſperare. ſuſtinere. preſtolari. congregare. Iob.3. Expectet lucem & non videat. & in eodem.17 Si ſuſtinuero infernus domus mea eſt. p̃s.36. Suſtinentes autem dominum ipſi hereditabunt terram. p̃s.40. Expectans expectaui dñm. p̃s.129. Suſtinuit anima mea. Eſa.5. Expectauit vt faceret vuas. & in eo.8. Et preſtolabor eum. & in eodẽ.40. Qui autẽ ſperant in dño mutabunt fortitudinẽ. & in eodẽ.18. Ad gentẽ expectantẽ & conculcatam. & in eodẽ.28. Expecta: reſpecta. & in eo.49. Non cõfundentur qui expectant eũ. & inde תִּקְוָה Thicua. ſiue מִקְוֶה micue ideſt ſpes. ſiue expectatio. Iob.15. Et erit egeno ſpes. & i eodem.7. Et conſumpti ſunt abſqꝫ vlla ſpe. & in eodẽ.17. Vbi eſt ergo nunc preſtolatio mea. & in eodẽ. Et patiẽtiam meã quis cõſiderat. Pro quo he.le. Et ſpem meã ſiue expectationem meã quis conſiderabit: ſiue quis intuebitur. Hiere.14. Tibi peccauimus expectatio iſrael. Significat etiã predicta dictio מִקְוֶה Caua. congregare vel colligere. Geñ.1. Congregentur aque que ſub cẽlo ſunt in locum vnũ. Hiere.3. Et cõgregabuntur ad eum omnes gentes. Et inde מִקְוֶה Micue. ſiue מִקְוָה Micua.i.congregatio ſiue lacus vbi aque congregantur. Geñ.1. Congregationẽqꝫ aquarum vocauit maria. Eſa.22. Et lacum feciſtis inter duos muros. Ponitur etiam pro cetu vel congregatione negociatorum ſeu mercatorũ. 3. Reg.10. Et de coa: negociatores enim regis emebant de coa. Pro quo hebrei legunt. Et cõgregatio ſiue collectio negociatorum regis emebant congregationem.ſ.equorum. Poteſt etiam eſſe nomen propriũ regionis vel loci: ſicut eſt in littera noſtra. Et inde קָו Cau.i.linea ſiue regula. aut norma: vel perpendiculum.i.funiculus quo edificia regulãtur. 3.Reg.7. Et reſticula triginta cubitorũ cingebat illud. Pro quo hebrei legunt. Et linea triginta cubitorũ. Iob.38. Vel quis tetẽdit ſuper eã lineam. Ps.18. In omnẽ terram exiuit ſonus eorum. Pro quo hebrei legunt. In omnẽ terram exiuit linea ſiue norma eorũ. Hiere.31. Et exibit vltra normã menſure. Threñ.2. Tetendit funiculum ſuũ.i.perpendiculũ ſeu normã ſuã. Eze.47. Qui habebat funiculũ menſure in manu ſua. Zach.1. Et perpendiculũ extendetur ſuper ieruſalẽ. Ponitur etiam pro mẽſura. Eſa.28. Et ponã iudiciũ in pondere: & iuſtitiam in mẽſura. & in eodẽ.34. Et extendetur ſuper eam meſura. Et inde תִּקְוָת Thicuath.i.funiculus. Ioſ.2. Signũ ne fuerit funiculus iſte coccineus. & in eodem Appendit funiculum coccineum in feneſtra.

קוּט Cut. diſplicere. tedere. tabeſcere. vel in faſtidio eſſe. Iob.8. Non ei placebit vecordia ſua.i.diſplicebit ei. & in eodem.10. Tedet animã meã vite mee. p̃s.94. Quadraginta annis proximus fui generationi iſti. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trãſtulit. Quadraginta annis diſplicuit mihi generatio iſta. p̃s.118. Vidi preuaricantes & tabeſcebã.i.diſplicebant mihi. p̃s.138. Et ſuper inimicos tuos tabeſcebam. Ezech.6. Et diſplicebunt ſibi met ſuper malis que fecerunt. Et in eodem.36. Et diſplicebunt vobis iniquitates veſtre. Et ĩde קַט Cat.i.minus: pene. Ezech.16. Pauxillum minus pene ſceleratoria feciſti illis.

קוֹל Col.vox. ſeu ſonitus. Geñ.3. Vocem tuã dñe audiui. & in eo.4. Vox ſanguinis fratris tui clamãtis ad me. Et ĩ eo.27. Vox quidẽ vox iacob eſt. Exo.32. Vocẽ cãtãtiũ ego audio. Iob.29. Vocẽ ſuã cohibebãt duces. Ps.97. In tubis ductilibꝰ & voce tube cornee. p̃s.129. Dñe exaudi vocẽ meã Hiere.46. Vox eius q̃ſi eris ſonabit. Sigñat etiã ſonitũ vel clamorẽ. vt Exo.19. Clangorqꝫ buccine vehemẽs.i.ſonitꝰ buccine. 4.Reg.6. Ecce ſonitꝰ pedũ dñi ſui poſt eũ. Iob.15. Sonitus terrorũ in auribus eius. Et in lingua chaldaica dr̃ קָל Cal. Dañ.7. Aſpiciebã ꝓpter vocẽ ſermonũ grandiũ. Et in plu. קלות coloth. Exo.9. Et ceſſabũt tonitrua: & grãdo

Voces non erit. Pro quo he.le. Cessabunt voces. & in eodē. 19. Et erant voces & tonitrua & nubes densissima super mōtem.

קום Surgere — קום Cum. surgere. consurgere. insurgere. erigere. statuere. firmare. confirmare. Suscitare. Gen. 13. Surge & pambula terrā. & in eo. 21. Surge & tolle puerū. & in eo. 27. Surge sede & comede. & in eo. Surge pater mi. Nu. 2. Surgens ergo populus tota die illa & nocte. Deut. 34. Et nō surrexit prohetavltra. Ios. 2. Nec remānsit in nobis spūs. Pro quo he. le. Et non surrexit vel consurrexit amplius spūs in viro. i. in aliquo viro. Iudi. 2. Et surrexerūt alii qui nō nouerunt dominū. 2. Reg. 2. Surgant pueri & ludant corā nobis. 1. Reg. 4. Et oculi ei⁹ caligauerant: & videre nō poterant. pro quo he. le. Et oculi eius consurrexerant. i. discesserant oculi a visu: vel quia tēpore senectutis oculi cōtrahuntur de loco suo ad interiorē partē. 4. Reg. 7. Qui surrexit nocte. Iob. 16. &

Suscitare. Insurgere Cōsurgere Resurgere — suscitatur falsiloqu⁹ aduersum faciē meā. ps. 26. Qm̄ īsurrexerunt in me testes iniqui. Esa. 33. Nunc consurgā dicit dns Amos. 5 Cecidit & nō adiiciet vt resurgat. Mich. 7. Filia cō surrexit aduersus matrē suā. Et aliqn̄ scribitur sine vau: vtī aliquib⁹ locis predictis. & quādoq; scribitur cū aleph in medio loco vau. vt Osee. 10. Et consurget tumultus in populo tuo. & in lingua chaldaica frequēter scribitur cū aleph ī medio: vt supra dictū est. & quādo est verbum secūde vel tertie cōiugationis: tunc significat firmare vel confirmare. aut sta

Cōfirmare — tuere vel cōstituere siue erigere. Gen. 23. Confirmatus est ager quōdā ephronis. Leuit. 25. Emptorq; possidebit eā. p quō he. le. Et cōfirmabitur domus que est in vrbe in perpe

Firmare Cōstituere — tuū emptori & in eo. 26. Et firmabo pactū meū vobiscum. 2. Reg. 23. Dixit vir cui cōstitutū est de xp̄o dei iacob. Ester. 9. Cōfirmauerunt & susceperūt iudei super se & semen suū. Iob. 22. Decernes rem & veniet tibi. P. quo he. le. Et con

Statuere — firmabitur tibi siue stabit tibi. ps. 105. Et statuit p cellā ei⁹ in aurā. Ps. 148. Confirma me in verbis tuis. Esa. 7. Nō stabit & non erit istud. Hiere. 24. Cuius sermo cōpleatur. i. stabit

Complere — vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cōplebuntur sermones mei contra vos. Et aliqn̄ scribitur cū duplici mē. Iob. 27. Et aduersarius quasi iniquus. Pro quo he. le. Et īsurgēs in me quasi iniquus. ps. 16. A resistētibus dextere tue. i. ab insurgentibus aduersus dexterā tuā. ps. 138. Et cōtra inimicos tuos tabescebā. i. contra insurgentes aduersū te. Mich. 2. Et cōtrario populus meus in aduersariū consurrexit. &

קמים Aduersarij. Hostes. — inde קמים camim. i. insurgētes cōtra aliquē: siue aduersarii. aut hostes vel inimici. Exo. 15. Deposuisti aduersarios tuos Et in eo. 32. Et inter hostes nudū cōstituerat. 2. Reg. 18. De manu omniū qui surrexerunt contra te. ps. 3. Multi insurgunt aduersum me. ps. 17. Supplantasti insurgētes in me.

Insurgētes — ps. 43. Et in noīe tuo spernemus insurgentes in nobis. ps. 73. Superbia corū qui oderunt te ascendit iugiter. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Sonitus aduersariorum tuorū. Hiere. 51. & sup habitatores eius qui cor suū leuauerunt cōtra me. Pro quo he. le. Et sup habitatores cor

קומים cōsurgētes — de insurgentes contra me. Scribitur etiā cū vau & dr̄ קומים Comim. 4. Reg. 16. Qui cōsurrexerūt aduersum me. Et in

אלקום nō surgēs — de אלקום Alcum. i. nō consurgens: vel nō resistēs. Prouer. 3. Nec est rex qui resistat ei. Et est dictio cōposita a אל Al. q̄ significat nō: & קום Cum q̄ significat cōsurgere. vel resistere. De quo vide supra in dictiōe אל Al. Et inde

קומה Altitudo — קומה Coma. i. statura siue altitudo. Gen. 6. Et triginta cubitorum altitudo illius. Exo. 25. Altitudo cubitū similiter ac semisem

Statura. — 1. Reg. 28. Cecidit porrectus ī terra. p quo he. le. Et cecidit tota statura sua in terra. Canti. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 10. Et excelsi statura succidentur. & in eodē. 37.

Excelsa — Et succidā excelsa cedrorum eius. Pro quo hebrei legunt succidam staturam siue altitudinem cedrorum ei⁹. Et inde

קימה Erectio. — קימה Cima. i. erectio: siue resurrectio. Iob. 22. Nōne succisa est erectio nostra. Et inde תקומה Tecuma. siue קומיות comemiuth. i. erectio. Leuit. 26. Nemo vestrū inimicis audebit resistere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis erectio ante inimicos vestros. & in eodē. Vt incederetis erecti. Pro quo he. le. Incedere vos faciam in erectiōe siue erecte. Et inde

יקום subsistentia — יקום Iecum. i. substantia vel subsistēs. Gen. 7. Et delebo omnē substantiam quam feci de superficie terre. Nu. 19. Cum tabernaculis suis & vniuersa substantia eorum. Et inde

קמה seges. — קמה Cama. i. seges erecta in agro. Deut. 23. Si intraueris segetem amici tui. Iudi. 15. Quibus succensis: & comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Pro quo he. le. Et succenderunt a manipulo vsq; ad segetem. Et in plurali

קמות segetes. — קמות Camoth. vt in eodē. Que statim perrexerunt in segetes philistinorum. Et inde

קיים Decretum — קיים Ceiam ☩ in lingua chaldaica significat pactū: siue fedus: aut statutum: vel decretū. Dan. 6. Vt omne decretū quod cōstituerit rex. Et inde

מקום Locus — מקום Macom. i. locus. Gen. 22. vidit locum procul. & in eo. 28. Vere dns est in loco sancto isto. & in eo. quā terribilis est locus iste. & in eodem. 36. Vbi vincti regis custodiebātur. Pro quo he. le. In loco vbi vincti regis erant. 2. Reg. 7. Et ponā locum populo meo israel. Ester. 4. Per aliam occasionē liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legūt. Refrigeriū & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob. 7. Nec cognoscet eum amplius locus eius. & in eodem. 18. Iste est locus eius qui ignorat deū. Eccl's. 11. In quocūq; loco ceciderit. Esa. 66. Et quis est iste locus quietis mee. Ezech. 36. Dabo gog locum noīatum sepulchrū in israel. Et ī plu. מקמות

Loca. — Mecomoth. Deut. 12. Subuertite omnia loca in quibus coluerunt gentes. 2. Reg. 17. Forsitā nunc latitat in foueis aut in vno quo voluerit loco. p quo he. le. Aut in vno locorum.

קון Plangere Lamētari. — קון Cun. lamentari. plangere. 2. Reg. 1. Planxit autē dauid planctum huiuscemodi. 2. Paralipo. 35. Hieremias maxime scilicet lamentatus est. p quo he. le. Lamētatus est hieremias. Hiere. 9. Vocate lamētatrices vt veniāt. Ezech. 32. Plāctus est: & plangēt eum filie gentiū: plangent super egyptum: & super multitudinē eius plangent. Et inde קינה Cina. i. lamentatio siue planctus. Hiere. 6. Et super speciosa deserti planctum. Ezech. 16. Et tu assume planctū super principes israel. Et in plu. קינות

Planctus — קינות cinoth. 2. Paralipo. 35. Lamētationes super iosiā replicant. & in eodē. Ecce scriptū est in lamētationibus. Item

קין lamētatōri — קין Cin. i. hasta seu lancea vel hastile. 2. Reg. 21. Cuius ferrū haste trecentas vncias appendebat.

קוף Circuire. Ambire. — קוף Cuph. circuire. ambire. in orbem trāsire. Ios. 6. Circuite vrbē cūcti bellatores. 3. Reg. 7. Decē cubitis ambiēs mare. Iob. 1. Cūq; in orbē transissent dies cōuiuii. Et inde תקופה Thecupha. i. circuitus vl' ambitus. Exo. 34. Quādo redeunte anni tēpore cuncta conduntur. Pro quo he. le. In circuitu anni vel in reuolutione anni. 1. Reg. 1. Et factum est post circulū dierū cōcepit anna. ps. 18. Et ocursus eius vsq; ad summū eius. i. circuitus vel reuolutio eius. Itē

קוף Simia — קוף cuph. i. simia. & solū inuenitur in numero plurali. s. קופים Cophim 3. Reg. 10. Deferentes inde aurum & argentū & dentes elephantorum & simias & pauones.

קוץ Tedere. Odire molestari — קוץ Cus. tedere. molestari. detestari. abhorrere. suscitare. euigilare. vel resurgere. Gen. 27. Tedet me vite mee p pter filias heth. Exo. 1. Oderantq; filios israel egyptii. Pro quo he. le. Et molestabantur siue tedebat eos propter filios israel. Nu. 22. Et impetū eius ferre nō possent. Pro quo he. le. Et molestabatur siue tedebat moab propter filios israel. 3. Reg. 11. Et hoc est malū asael & odium cōtra israel: regnauitq; in syria. Pro quo hebrei legūt. Et molestabat israelem

Deficere. Detestari. abominari

& regnault ī syria.Prouer.3. Ne deficias cū ab eo corriperis .i.ne tedeat te siue ne detesteris vel abhorreas: cum ab eo corriperis Esa.7. Derelinquetur terra quā tu detestaris. Ponitur etiā p abominari.Leuit.20. Oīa enim hec fecerūt:& abominatus sum eas .i. detestatus sum eas siue pertesus fui eas. Significat etiā suscitare vel euigilare aut resurgere.Geñ.28.Cūq euigilasset iacob de somno.4.Reg.4.nō surrexit puer.ps.16. cū apparuerit gloria tua.pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Implebor cum vigilauero similitudine tua.ps.34.Exurge & intēde ī iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit.Consurge & vigila in iudicium meum.ps.138. Resurrexi & adhuc sum tecum.Hiere.31. Quasi desomno suscitatꝰ sum:& vidi.Esa.7. Ascendamus in iuda & excitemus eum. & dicūt aliqui q in predicto loco significat succindere: vel iuxta primā significatiōem abhorrere vl detestari. Et inde

Euigilare. surgere. Resurgere suscitari Excitare

קֵץ Ces.siue קְצָה Cese.i.finis:extremum:siue extremitas. Geñ.6.Finis vniuerse carnis venit corā me. Exo.25.Cherub vnus sit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei legunt.cherub vnus sit ab vno extemo : & cherub vnus sit in alio extremo.Esa.7.Ad extremū aqueductus ꝓ piscine superioris.Ezech.7.Finis venit:venit finis.vide ēt de hoc infra in dictione קָצַץ Casas. & in dictione קְצָה Casa.Et inde

Finis. Extremum

קוּצוֹת Ceuusoth. idest cincini capitis vl coma aut cesaries. Cant.5. Cincini capitis mei gutis noctium . & in eodem. Come eius sicut elate palmarum . Et inde קַיִץ cais .i.estas. Geñ.8.Estas & hyems.ps.73.Estatē & ver tu plasmasti.Et inde verbum קוּץ cas.i.estare in estate:vel esse in estate.Esa. 18.Et estate perpetua erunt super eum volucres.Significat etiā קֵיץ Cais ficus seu poma arborū.eo quod colligūtur in estate.2.Reg.16.Et centum massis palatarū.& in eo. Panes & palate ad vescēdum pueris tuis.Sunt enī palate masse de sicibus confecte.Amos.8.Et ecce vncinus pomorum.& in eo.Quid tu vides amos : & dixi vncinū pomorū. Ponitur etiam pro vindemia seu messe:eo quod fiunt in estate. Esa. 16.Quoniam super vindemiā tuam & super messem tuam vox clamātium irruit.Hiere.40.Collegerunt vinū & messem multam nimis. Item קוֹץ cos.i.spina seu vepres.Geñ. 3.Spinas & tribulos germinabit tibi.Esa.32.Super humū populi mei spine & vepres ascendent. Quod in hebreo legitur singulariter.s.Spina & vepres ascendet. Et in plurali קוֹצִים cosim.Esa.33.Spine congregate igni cōburentur.

Cincini Coma. Estas. esse i estate Palate Poma. Vindemia Messis spina spine

קוּר Cor.fodere.Esa.37.Ego fodi & bibi aquā. & secundū hebreos significat etiā manare. Hiere.6. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā:sic frigidam fecit malicia suam. Pro quo hebrei legunt.Sicut emanat puteus aquā sua: sic emanere fecit malicia suā.Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar.q̄ significat frigiditatē: sicut est in littera nra.& inde

Fodere Emanare

מָקוֹר Macor.i.fons seu vena.s.manans: a fodiendo vel emanādo dicta. Leuit. 20. Ipsaq aperuerit fontem sanguinis sui.Prouer.5.Sit vena tua benedicta. & in eodem.10.Vena iusti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta.Hiere. 2 . Me dereliquerunt fontem aque viue. Item קוֹר Cur.i.tela.Et solum inuenitur in numero plurali Esa.59.Et telas aranearum texuerunt.& in eodem.Tele eorum non erunt in vestimentum. Item קוֹרָה cora.i.tignum seu trabes ad cōtignationem domus.4.Reg.6.Accidit autē vt cū vn materiā succideret.i.trabē vel tignū succideret. Et in plu.קוֹרוֹת coroth.Cāti.6.Tigna domorū nrārū cedrina.Itē קוֹר Cor.i.frigus.De q vide infra ī dictiōe קָרָה cara.

Fons. Vena. Tela trabes Tigna. supplātare

קוּשׁ Cus.supplātare. scandalum vel offendiculū ponere. Esa.29.Et arguētē in porta supplātabūt.De quo vide supra in dictione יָקֹשׁ Iacas.& infra in dictiōe קָשַׁשׁ casas.

קָטַט Catath.displicere.molestare.Iob.10.Tedet aīam meā vite mee.vide etiā de hoc supra in dictiōe קוּט Cut.

קָטֵב Céteb.morsus.succisio.succidēs:aut cōfringēs.Deut. 32.Et deuorabūt eos aues morsu amarissimo.ps.90. Ab incursu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. A morsu insanientis meridie Esa.28.Impetus grandinis cōfrigēs.Osee.3. Morsus tuus ero inferne.

קָטַל Catal.iterficere.occidere. Iob.13. Etiam si occiderit me in ipso sperabo.& in eodem.24. Interficit egenū & pauperem.ps.138.Si occideris deus peccatorem.Dañ.2. Sapientes interficiebantur:querebaturq daniel & socii eiꝰ vt perirēt.i.vt interficerētur.Et inde קָטֵל Cátel.siue קְטֶל Cétel aut קְטֶלָא catla.i.iterfectio.occisio.vt in Abdia.Vt intereat vir de monte esau propter interfectionem.

קָטַן Catan.minorare.minorem esse.diminuere.parum videri.seu paruū aut diminutū esse.Geñ.32.Minor sum cunctis miserationibus tuis.2.Reg.7.Sed & hoc parum visum est in conspectu tuo dñe deus. Amos.8.Vt minuamus mensuram:& augeamus siclum.Et inde קָטָן catan.seu קָטֹן Caton.i.minor.paruus.minimus.pusillus.Geñ.1.Luminare minus vt preesset nocti. & in eodem.42. Minimus cum patre nostro est.1.Reg.16.Adhuc reliquꝰ est paruulus.Iob. 3.Paruus & magnꝰ ibi sunt.Esa.11. Et puer paruulus minabit eos.Accipitur etiam pro digito minimo manus.3Reg. 12.Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei.Et in plurali קְטַנִּים Cetanim . ps.113.Pusillis cum maioribus Et in genere femínino קְטַנָּה cetana.Nu.22.Vt vel plus vel minus loquar.Pro quo he.le. Vt faciam rem minimam aut magnam.Et in plurali femínino קְטַנּוֹת Cetanoth.Zach.4 Quis enim despexit dies paruos. Pro quo he.le. Quis enī despexit diem minimarum.s.rerum.

קָטַף Cataph. euellere . carpere, confringere.seu decerpere. Deut. 23 . Franges spicas manu conterens. idest euelles.vel decerpes spicas.Iob.8.Cūq adhuc sit ī flore ne carpatur manu.Ezech.17. Sumitatē frōdiū eius euulsit. & in eode.Tenerum dispergā : & plantabo super montē excelsum.Pro quo he.le. Tenerum euellam seu decerpam.

קָטַר Catar. suffumigare. adolere. incendere. sacrificare. Exo.30. Et adolebit incensum super ea.i.suffumigabit.& in eodem. Quādo cōponet lucernas incēdet illud.& in eodem.vt offeratur in eo thymiama dño.i.vt suffumigetur. Leuit.1. Adolebitq ea sacerdos super altare.& in eodē 2.Nec quicq fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio domini.& in eodē.3.Adolebitq ea super altare sacerdos.& in eodem.6.Et tota cremabitur in altari.i.adolebitur vel incēdetur.Cāti.3.Ex aromatibus myrrhe & thuris.Pro quo hebrei legunt.Suffumigata myrrha & thure.Ponitur etiā pro sacrificare.Hiere.44. Nunquid nō sacrificiū quod sacrificastis in ciuitatibus iude Amos.4. Et sacrificare de fermento laudem.Malach.1.Et in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo.& inde קְטֹרֶת Cetoreth.siue קְטוֹרָה Cetora.i. suffumigatio:vel incēsum aut thymiama.Nu.16. Et ponite super ea incensum.& in eodē.Et hausto igni de altari mitte incensum desuper.Deut.33.Ponēt thymiama in furore tuo 2.Paralipo.26.Adolere voluit incēsum sup altare thymiamatis.Ezech.16. Et oleū meū & thymiamata mea posuisti coram eis.Et ide קִיטוֹר Citor.i.fumus:seu vapor. Gēñ.19. Viditq ascendētem fauillam de terra quasi fornacis fumū. Ponitur etiam pro pruina vel glacie:que est vapor de terra congelatus frigore. Ps.118. Quia factus sum sicut vter in pruina . Potest etiam legi sicut vter in fumo seu in fumario . Ps . 148 . Ignis grando nix glacies . Et in-

מִקְטָר de מִקְטָר Mictar.seu מִקְטֶרֶת Micteret.idest thuribulum:seu altare in quib⁹ adoletur incēsū vel thymiama. Exo.30. Faci
thuribulū. es quoq; altare ad adolēdum thymiama.2. Paralipo.26. Et tenēs in manu thuribulū. Ezech.8. Et vnusquisq; habebat
מְמַקְטְרוֹת thuribulū in manu sua. Et ī plurali מְקַטְּרוֹת Mecatheroth.
Altaria 2. Paralipo.30. Altāria vniuersa in quibus idolis adolēba-
קְטוֹרָה tur. Item קְטוֹרָה Cetura.i.dispositā:in genere femīino: &
קְטֹרוֹת solum inuenitur in numero plurali.f. קְטֹרוֹת Ceturoth.vt
Dispositā. Ezech. 46. In quattuor angulis atrii atriola dispositā. Et aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta.f.cum aliis atriis. Nam ī lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Ca-
קְטָרֵי tar.significat colligare. Et inde קְטָרֵי Citre.siue מְטָרִין Ci-
Cōpages trin.i.colligature. vel compages. Dañ.5. Et cōpages renū eius soluebantur.& in eodem. Ostensio secretorum & solu-
Ligata. tio ligatorum inuentē sunt in eo.

קַיִט Cāit.siue קַיְטָא Caita. in lingua chaldaica significat
Estiuum. estatem siue estiuū. Dañ.2. Et redacte sunt quasi in fa-
קַיִן uillam estiue aree.

קַיִץ Cais.estus.siue estas: aut fructus qui in estate colligun
קִיק tur. De quo vide supra in dictione קוּץ Cus.
קִיקָיוֹן Cic.hedera.& scribitur cū vau & nū in fine & dicitur
Hedera קִיקָיוֹן Cicaion. Ione.4. Et preparauit dñs deus hede-
קִיר ram.& in eodem. Tu doles super hederam.

Cir.paries.seu murus. Leuit.1. Decurrere faciet sangui
Parics nem super crepidinē altaris. Pro quo hebrei legūt. Su
per parietem altaris.1. Reg.19. Nisusq; est saul configere dauid lancea in pariete. Et in eodem. Lancea perlata est in pariete.3. Reg.6. Et tāgebat ala vna parietem: & ala cherub secundi tangebat parietem alterum.4. Reg.5. Faciamus er
Murus go ei cenaculum paruū. Pro quo hebrei legūt. Faciamus ei
קִירוֹת cenaculum parietis paruū. Esa.16. His qui letatur super mu
Parietes. rum o&ti lateris. Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo.30. Tam
craticula ei⁹ q; parietes.3. Reg.6. Et edificauit parietes do-
mus. Ponitur etiam pro sensibus & cogitationibus. Hiere.
Sensus 4. Sensus cordis mei turbati sunt. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco significat precordia:que sūt quasi parietes
קָרַר coniuncte cordi. Et inde verbum קָרַר Carcar: quod signi
Scrutari. Murū de- ficat murū destruere vel euertere. Esa.22. Scrutans murū &
struere magnificus super montē. Pro quo hebrei legūt. Destruens seu euertens murum.

קָלַל Calal.maledicere.despicere.vilipēdere: aut vilescere:
maledicere. seu inhonorare.alleuiare. Leuem aut velocem esse.ter
gere.tersum seu lucidum esse. Exo.21. Qui maledixerit pa-
tri vel matri morte moriatur. Leuit.19. Non maledices sur
do. Iob.24. Maledicta sit pars eius in terra. Esa.8. Et male
dicet regi suo. Hiere.15. Omīs maledicunt mihi. Significat etiā vilescere.vel despicere seu vilipēdere.vt Geñ.16. Despe
Despicere. xit dñam suā.& in eo. Videns q; cōceperit: despectui me ha
bet.1. Reg.2. Qui autē contēnunt me erūt ignobiles.i. dēspicientur seu vilescent.& in eodē.3. Eo quod nouerat indi-
gne agere filios suos. Pro quo he.le. Eo quod nouerat q; despiciebant siue inhonorabant filii sui.f.me.2. Reg.6. Et
Inhonorat vilior fiā plusq; factus sum. & in eo.19. Cur feci̇sti mihi in-
iuriā. Pro quo he.le. Cur despexisti vl inhonorasti me. Esa. 23. Et ad ignominiam adduceret vniuersos inclytos terre. Naū.1. quia inhonoratus es. vide etiā de hoc supra in dictio
קְלָלָה ne קָלָה Cala.& inde קְלָלָה Celala.i.maledictio. Geñ.27.&
Maledictio inducat super me maledictionē pro benedictione. & in eo. In me sit ait ista maledictio fili mi. Deut.11. Ecce ego ꝓpo-
no in cōspectu vro hodie benedictionē & maledictionem. & in eo.21. Maledictus a deo est qui pendet in ligno. p quo he.le. Quia maledictio dei suspēsus. & est sensus sicut in lit-
tera nra. ps.108. Et dilexit maledictionē. Significat etiam predicta dictio קָלַל Calal alleuiare: siue leuē esse aut velocē esse. Geñ.8. Vt uideret si iā cessassent aque sup facie terre. Pro quo he.le. vt videret si alleuiate fuissent aque a facie ter re. & in eodē. Intellexit ergo noe q; cessassent aque sup terrā. Iob.39. Qui leuiter locut⁹ sum repōdere quid possum. Esa.9. Primo tēpore alleuiata est terra zabulon. & in eo.30. Et super veloces ascendemus: ideo velociores erūt qui per sequūtur vos. Abach.1. Leuiores pardis.f.sunt. Et inde קוּל Col.i.leuitas seu facilitas. Hiere.3. Ex facilitate fornicatiōis sue cōtaminauit terrā. & aliqui hebrei dicūt q; signat vocē. de quo supra dictū est. & ide כַּל Cal.i.leuis siue velox. Iob. 34. Leuis est sup facie aque. Et in plu. קַלִּים Calim. Threni. 4. Velociores fuerunt persecutores nri aquilis celi. Et inde נָקַל Nacal.siue נְקָלָה necala.i.leue seu leuitas. Ezech.8. Nū quid leue ē hoc domui iuda. Hiere.6. & curabāt cōtritionē populi mei cū ignominia. Pro quo he.le. Cū leuitate vel fa cilitate. Pōt etiā significare ignominiā secūdū primā signi ficationē. Itē קַלַּל Calcal.i.lucidū: vel tersum: aut candens. Ezech.1. Quasi aspect⁹ eris cādētis. & inde verbū קִלְקֵל Ci cal.qđ signat tergere. Ezech.21. Cōmiscēs sagittas. pro quo he.le. Tergēs seu limās sagittas. Eccl's.10. Si retussum fuerit ferrū: & hoc nō vt prius sed hebetatum fuerit: multo labore exacuetur. p quo he.le. Si retussū fuerit ferrū: & hoc non ha buerit faciē tersam.i. limatā. Ponitur etiā pro cōturbare vel dissipare. Hiere.4. Et omnes colles conturbati sunt.

קָלָה Cala.torrere.frigere.inhonorare.vilipendere. Leuit.
2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Ios.5. Azymos panes & polētā. Pro quo he.le. Azymos panes & torrefactū.i. spicas torrefactas igni. Hiere.29. Quos frixit rex babylonis igni. Et inde קָלִי Cali.i.grana tritici torrefa-
cta igni. Beatus hiero. transtulit polentā. Leuit.23. Polentā & pultes nō comedetis. Ruth.2. Cōgessit sibi polentā. Ponitur etiā pro cicere torrefacto vel frixo oleo.2. Reg.7. Et fri xū oleo cicer. Et aliqñ scribitur cū aleph in fine. vt.1. Reg. 7. Accipe fratib⁹ tuis ephi polēte. Itē קָלֶה Cala.i. inhonora re seu vilipēdere. Deut.27. Maledictus qui nō honorat pa-
trem suū & matrē suā. Esa.16. & auferetur gloria moab. pro quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde נִקְלֶה Nicle.idest inhonorat⁹: seu vilis: aut ignominia. Pro uer.12. Melior est pauper & sufficiens sibi. Pro quo hebrei legunt Melior est vilis siue inhonoratus & seruiens sibi. ps. 37. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionib⁹. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta. he. ve. transtulit. Quoniam lum bi mei impleti sunt ignominia. Et inde קָלוֹן Calon. idest in honoratio. ignominia. vilipendium. ps. 82. Imple facies eorum ignominia. Abach.1. Repletꝰ es ignominia pro glo ria. & componitur cum dictione קִי Ci: que significat vomi tū: & tunc ambe dictiones significant vomitū ignominie. Abach.2. Et vomitus ignominie super gloriā tuam.

קַלַּח Calach.caldaria: seu olla. & scribitur cum thau in fine
קְלָחַת & dicitur קְלָחַת Calachath.1. Reg.2. Et mittebat ea in lebete vel in caldaria aut in olla. Mich.3. Sicut in lebete & quasi carnem in medio olle. vbi ponitur pro olla.

קָלַט Calut.contractum.f.quando aliquod membrum cō-
trahitur & abbreuiatur vel curtatur plus solito. Leuit. 22. Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo he-
brei legunt. Bouem & ouē dissolutum & contractum. f. in a liquo membro. Et inde מִקְלָט Miclat. idest locus refugii vbi fugitiui colligebātur. Nume.35. Decernite q; vrbes esse debeāt in presidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur per sentētiam in vrbem ad quam confugerat. Ios.20. Sepa rate vrbes fugitiuorum.

Alleuiare
Leuis
Velocē esse
Facilitas
Leuis
Eleloces.
Leuc.
Ignominia
Candens
Tergere.
Cōturbare
Torrere.
Frigere
Polenta.
Cicer oleo frixum.
Inhonorat
vilipēdere.
ihonorat⁹.
ignominia
Ignomia.
Caldaria
Olla.
Contractū
Presidia
Refugiorꝫ.

Illudere
קָלַס Calas.deridere.irridere.illudere.triũphare.4. Reg. 2. Et illudebant ei dicentes:aſcende calue. Ezech.16. Nec facta es quaſi meretrix:faſtidio augẽs preciũ. Pro quo hebrei legũt. Nec facta es ſicut meretrix: vt irrideres preciũ ſeu donum.i. vilipẽderes illud precium quod antea tibi dabatur & augeres illud: vel ſic vt irrideres preciũ.i.datorem precii vel muneris.& in eodẽ.22. Triũphabũt de te. Poteſt etiam legi.illudent te:ſiue irridebunt te. Abach.1. Et ipe de regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et ipe in reges illudet ſiue irridebit. & ſic eſt in traſlatioue chaldaica.ſ.illudet.vnde ſequitur. Et tyrãni ridiculi eius erũt. Et inde קְלֵס Celes.i.deriſus : ſiue illuſio.ps. 44. Subſãnationem & deriſum his qui ſunt in circuitu'no ſtr . Hiere.20. Et factus eſt mihi ſermo dñi in opprobrium & deriſum tota die. Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dicitur קְלָסָה Calaſa. Ezech.22. Propterea dedit te opprobrium gentibus & irriſionem vniuerſis terris.

Irriſio.
Deriſus
Triũphar.
קְלָסָה

Fũda lapides iacere.
Rotare fũda.
Proiicere
Fũdibulaſ
קָלַע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: ſeu fũdam rotare. Iudi.20. Et ſic fundis lapides ad certũ iacientes.1.Reg.17. Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem. 25. Porro inimicorũ tuorũ anima rotabitur quaſi impetu & circulo funde. Hiere.10. Ecce ego lõge proiiciam habitatores terre. Pro quo hebrei legũt. Ecce ego fundibulabo habitatores terre.i.proiiciam eos ſicut lapis funda proiicitur. Et inde קָלַע Calaa.i.funda.1.Reg.17. Et fundam manu tulit. Et in plurali קְלָעִים Calaim.& ponitur p fundibulariis.4. Reg.3. Et circundata eſt ciuitas a fundibulariis. Ponitur etiam pro cortinis vel tentoriis. Exo.27. In cuius aſtrali plaga contra meridiẽ erunt tentoria de byſſo retorta. & in eodem. Et in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & ſculpturas vel picturas factas in ſimilitudinem funde. vt.3.Reg. 6. Et omnes parietes templi per circuitum ſculpſit variis celaturis & torno.& in eodem. Et ſculpſit in eis picturam cherubin. Et in eo.& cedro omnis domus intrinſecus veſtiebatur habens tornaturas.

Fũda
קָלַע
Funda.
קְלָעִים
Fũdibularij
קְלָעִים
Celature
Tornature
קַלְקַל Cilcal. diſſipare. ſeu cõturbare. De quo vide ſupra in dictione קָלַל Calal.

Tridens.
קִלְשׁוֹן Cilſon.tridens.ideſt inſtrumentum ferreum tres dẽtes ferreos habens.1.Regum.13. Acies vomerum & ligonum & tridentũ . Et iũgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos que ſignificat tres: vt in predicto loco.

Farina.
קֶמַח Cémach.farina. Nu.5. Decimã ptẽ ſati farine hordeacee.1.Reg.28. Tollenſq; farinam miſcuit. Eſa.47. & mole farinam.i.mole triticum vt fiat farina. Oſee.8. Non faciet farinam.

Rugare
קָמַט Camat. Rugare.ideſt rugam facere: ſeu rugam habere. Iob.16. Ruge mee teſtimonium dicunt contra me Pro quo hebrei legunt. Et rugaſti me:in teſtimoniũ fuit.i. ruge quas mihi intuliſti ſunt in teſtimonium afflictionis & doloris mei. Et in eodem. 22. Qui ſublati ſunt ante tempus ſuum. Pro quo hebrei legunt. Qui rugati ſunt ante tẽpus . Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Qui ſucciſi ſunt ante tempus.ſcilicet ſuum.

Succidere
Marceſcere
obſurdeſcere
Succidere
קָמַל Camal.ſuccindere. excidere.marceſcere.obſurdeſcere.Eſa.19. Calamus & iuncus marceſcent. Pro quo hebrei legunt. Succiſi ſiue exciſi ſunt. Et in eodem.30. Confuſus eſt libanus & obſurduit. Et etiã in predicto loco hebrei legunt.ſucciſus ſiue exciſus eſt.

Pugillus
tollere.
קֹמֶץ Camas.pugillũ implere. aut plenũ pugillum tollere. ſeu pugillo menſurare. & ſi latine poſſet dici pugillare. Leuit.2. Quorũ vn? tollet pugillum plenum ſimile. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ac ſi diceret.& pugillabit inde plenũ pugillum ſuum. Nu.5. Vt prius pugillum ſacrificii tollat.

קִמֹּשׁ Cimos.vrtica.Eſa.34. Orientur in domibus eis? ſpine & vrtice. Quod in hebreo legitur ſingulariter . ſ. ſpina & vrtica. Et in plurali קִמְשֹׁנִים Cimeſonim. Prouer. 24. Et ecce totum repleuerant vrtice.

קָנַן Canan.nidificare. nidum facere. ps.103. Quoniã ibi paſſeres nidificabũt. Eſa.34. Ibi habuit foueã hericius Pro quo hebrei legũt. Ibi nidificauit hericius . Hiere.48. Quaſi colũba nidificans in ſummo ore foraminis. Ezech. 22. Nidificans in cedris:& in eodẽ.31. Et in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia celi.& inde קֵן Can ſiue קֵן Cen. i.nidus. Deut. 22. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum auis inueneris. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandũ pullos ſuos. Pro quo hebrei legũt Sicut aquila expergefacit ſiue prouocat nidum ſuum. ſ. ad volãdum. Iob.29. In nidulo meo moriar. ps.83. Et turtur nidum. Et in abdia. Et ſi inter ſidera poſueris nidum tuum Et in plurali קִנִּים Cinin.& ponitur pro mãſiunculis factis ad ſimilitudinem nidorum . Geñ.6. Manſiunculas in arca facies.

Vrti
קִנִּים
vrtic
Nid
Nid
Nid
mũ

קָנָא Cana.inuidere.emulari. zelare.prouocare. Geñ.26. Ob hoc inuidentes ei paleſtini.& in eodem.30. Inuidit ſorori ſue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres ſui. Nu.5. Si ſpiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem ſuam.pro quo hebrei legunt. Et tranſiuit ſuper eũ ſpiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorẽ ſuã. & in eodem. Quid emularis pro me.& in eodem.25. Quia zelatus eſt pro deo ſuo.2.Regum.11. Et voluit ſaul percutere eos:zelo quaſi pro filiis iſrael. Significat etiam prouocare.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt eum in diis alienis.& in eo. Ipſi prouocauerunt me in eo q nõ erat deus : & ego ꝓuocabo eos in eo qui nõ eſt populus. Et inde קַנָּא Cana.ideſt zelator ſiue zelotes vel emulator. Exo.34. Dominus zelotes nomẽ eius. Deut.4. Deus emulator. Et inde קִנְאָה Cinaa.ideſt zelus ſeu emulatio.4.Reg. 19. Zelus domini exercituũ faciet hoc. ps.68. Zelus domus tue comedit me. Ezech.8 . Idolum zeli ad prouocandam emulationem. Et i plurali קִנְאוֹת Cenaoth. Nu.5. Quia ſacrificium zelotypie eſt. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet zelotypiarum vel emulationum.

Inu
Ze
Em
Ze
Em
Ze
Ze
Em
Po
B
קָנָה Cana.emere.poſſidere.acqrere.creare. Geñ.33. Emit ꝓ partem agri. & in eodem.49. Quem emit abrahã ab Ephron etheo. Exo.21. Si emeris ſeruũ hebreũ .Hiere. 32. Agri ementur pecunia. Significat etiam poſſidere.vel acquirere. Geñ.4. Poſſedi hominem per deum . Deut.32. Nunquid nõ ipſe eſt pater tuus qui poſſedit te. ps.73. Quã poſſediſti ab initio . ps.138 . Quoniam tu poſſediſti renes meos. Prouer.4. In omni poſſeſſione tua acquire prudentiam. Hiere.32. Et poſſidebuntur agri. Zach.13. Quoniam adam exemplum meũ fuit ab adoleſcẽtia mea. Pro quo hebrei legunt . Quoniam adam . ideſt homo acquirere ſiue poſſidere me fecit ab adoleſcentia mea. vel ſic. Quoniã adã alere me fecit pecora. ideſt docuit me poſſidere vel acquirere terram & pecora & alia. Significat etiam creare. Geñ.14 benedictus Abraam deo excelſo qui creauit celum & terrã Et inde מִקְנֶה Micne.i.emptio ſiue poſſeſſio vel acquiſitio tam rerum mobilium quam immobilium . Geñ.13. Erat autem diues valde in poſſeſſione auri & argenti.& in eodẽ. 17. Tam vernaculus ꝓ empticius.pro quo hebrei legunt. Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia. Et in eodem. Et vniuerſos quos emerat pro quo hebrei legunt. Et omnem emptionem argenti ſui.i.omnes quos emerat ar-

gento. Et in eodem. 25. Abrae in posessionem videntibus filiis heth. Et in eodem. 26. Habuitq; posessionem ouiū & armentorum. & in eodem. 49. Ibi & lia condita iacet. & sequitur in hebreo. possessio seu emptio agri & spelunce que in eo est a filiis heth. Leuit. 25. Tāto minoris & emptio cō stabit. Esa. 30. Pascetur in die illa in possessione tua agnus spaciose. Ponitur etiam pro possessione pecorum & armētorū. Genē. 46. Adducite pecora vestra. Exo. 17. Vt occidere & liberos nostros ac iumēta siti. Nu. 20. Et si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra. Et in eodem. 25. Filii autē Ruben & gad habebant pecora multa. Eccls. 2. Armenta quoq; & magnos ouium greges. Et inde קִנְיָן Cinian. idest emptio. possessio. vel substantia. Genē. 34. Substātia eorum & pecora & cuncta que possident nostra erunt. Leuit. 22. Quem autem sacerdos: emerit. pro quo hebrei legunt. Et sacerdos si emerit animā: emptionem vel possessionē argēti sui. Ezech. 38. Qui possidere cepit: & esse habitator vmbilici terre. Pro quo hebrei legunt. Faciens. i. acquirens possessionem vel substantiam in vmbilico terre. Et in eodem. Vt auferas supellectilem atq; substantiam. Item קָנֶה Cane. idest arūdo vel calamus. 3. Reg. 14. Sicut moueri solet arūdo. ps. 67. Increpa ferā arundinis. Esa. 19. Calamus & iuncus marcescent. Ezech. 40. Calamus mensure in manu ei? Accipitur etiam pro calamo aureo. Exo. 25. Hastile eius & calamus. & in plurali קָנִים Canim: siue קָנוֹת Canoth. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eodem. Hoc erit opus sex calamorum. Accipitur etiam pro osse brachii: eo quod est ad similitudinem calami. Iob. 31. Et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Accipitur etiam pro calamo aromatico. Exo. 3. Calami similiter ducētos quinquaginta siclos. Canti. 4. Fistula & cinamomum. vbi ponitur pro fistula. i. pro calamo aromatico. Esa. 43. Non emisti mihi calamum argento. Hiere. 6. Et calamum suaue olentē de terra loginqua. Ponitur etiam pro statera. eo quod habet duo brachia hinc & hinc. Esa 46. Et argentum statera ponderatis.

Emptio
Pecora. Jumēta
Armenta. קִנְיָן Substātia.
Possessio. קָנָה Arundo. Calam?
קָנִים
Calami
os brachij.
Fistula.
Calamus. aromatic?
Statera
קִנָּמֹן cinamomū
קָנֶן Finis
קָסַס distringere
קָסָם Hariolos. sciscitari. Diuinare.
קֶסֶם hariolatio Diuinatio
מִקְסָם diuinatio.
קְסָמִים diuinatiōes
קֶסֶת stramentarium
קָעַע

קִנָּמֹן Cinamon. Cinamomum. Exo. 30. Et cinamomi medium eius. Canti. 4. Fistula & cinamomum.

קָנֶן Canas. finis. Iob. 18. Vsq; ad quē finē verba iactabis. De quo vide infra in dictione קָצַץ Casas.

קָסַס Casas. Distringere: fructus vel ramos ex arbore decerpere. Ezech. 17. Et fructus eius distringet & siccabit.

קָסָם Casam. diuinare. hariolari. seu hariolos scisciari. Deut. 18. aut qui hariolos sciscitetur. 1. Reg. 28. Diuina mihi in phytone. Ezech. 13. Qui vident vana & diuinant mendacium. Mich. 3. Et confundētur diuini. i. diuinātes. Et inde קֶסֶם Cecem. idest diuinatio vel hariolatio. 1. Reg. 15. Quoniā peccatū hariolandi est. Prouer. 16. Diuinatio in labiis regis. Hiere. 14. Diuinationem fraudulentam & seductionem cordis sui prophetant. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִקְסָם Micsam siue מִקֶּסֶם Micsom. Ezech. 12. Nec diuinatio ambigua in medio filiorum israel Et in eodem. 13. Et diuinationem mendacem locuti estis. Mich. 3. E tenebre vobis pro diuinatione. Et in plu. קְסָמִים Cesamim. Nume. 22. Habentes diuinationum precium in manibus. 4. Reg. 17. Et diuinationi inseruiebant. Pro quo hebrei legunt. Et diuinati sunt diuinationes. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

קֶסֶת Cēseth. atramentarium. Ezech. 9. Et atramentarium scriptoris ad renes eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

קָעַע Caa. Ammouere. dimouere. dissoluere. recedere. Et scribitur cum simplici aim. Geñ. 32. Tetigit neruum femoris iacob. Pro quo hebrei legunt. Et āmouit seu disloauit coxā femoris Iacob. Ezech. 23. Et recessit anima mea ab ea: sicut recesserat anima mea a sorore eius. Vide etiā de hoc supra in dictione יָקַע Iacaa. & inde קֹעַ Cóa. pro quo beatus hieronymus transtulit principē. Vt in eo. & nobiles & tyrannos & principes. & aliqui hebrei dicunt quod ē nomen proprium nationis vel regionis.

קַעֲקַע Caacaa. Stigma. siue stigmatizatio. Leuit. 19. nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

קְעָרָה Ceara: scutela. Beatus hieronymus transtulit acceptabulū. & scribitur cum he vel thau in fine. Nu. 7. Acceptabulum argēteum appendens centum triginta siclos. Et in plurali קְעָרוֹת Cearoth. Exo. 25. Aceptabula & phialas & scyphos.

קָפָא Capa. coagulare vel congelare. congregare. defigere Iob. 10. & sicut caseū me coagulasti. Ponitur etiā pro congregare vel defigere. Exo. 15. Congregati sunt abyssi in medio maris. i. Congelati. Soph. 1. Viros defixos in fecibus suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Viros coagulatos vel congelatos in fecibus suis. Et inde קִפָּאוֹן Cipaon. Pro quo beatus Hieronymus transtulit niuem: que est aqua congelata. Zach. 14. Nō erit lux sed frigus & nix.

קָפַד Capad. scindere. precidere. Esa. 38. Precisa est velut a texente vita mea. & inde קִפְדָּה Cephada. i. scissio vel precisio. Pro quo beatus hieronymus transtulit angustiā. Ezech. 7. Angustia superueniente requirent pacem. Item קֹפֹד Cipod. idest hericiō. Esa. 14. Et ponam eam in possessionem hericii. Et in eo. 34. Onocrotalus hericius & ibis Soph. 2. Onocrotalus & hericius.

קִפּוֹז Cipoz. hericius: sicut dictio precedens. Esa. 34. Ibi. habuit foueam hericius.

קָפַץ Capas. cōtinere. claudere. contrahere. trāsilire. Deut. 15. Non cōtrahas manum tuam: sed aperias eam pauperi. Iob. 5. Iniquitas autē contrahet os suum. ps. 76. Aut continebit in ira sua misericordias suas. Esa. 52. Super ipm continebunt reges os suum. Significat etiā transilire. Cāti. 2. Transiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob. 24. Et humiliabuntur sicut omnia & auferentur.

קֵץ Ces. finis. terminus. extremum. De quo vide in dictione sequenti.

קָצַץ Casas. scindere. abscindere. secare. amputare. Exo. 29. Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt. Et scidit vel secauit fila. Deut. 25. Abscides manum illius. Iudi. 1. scisis summitatibus manuū eius ac pedum. Et in eodem. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum sūmitatibus. 2. Reg. 4. Precidentes manus ac pedes eorum. ps. 128 Dominus iustus concidet ceruices peccatorum. Ponitur etiam pro tondere vel attondere. Hiere. 9. Et super omnes qui attonsi sunt in coma. & inde קֵץ Ces. idest finis. terminus: aut extremū. Geñ. 6. Finis vniuerse carnis venit corā me. Et in eodem. 40. Post duos annos vidit pharao somnium. i. in fine duorum annorum. Deut. 15. In septimo anno facies remissionem. pro quo hebrei legūt. In fine vel a termino septem annorum facies remissionem. i. in anno finali vel extremo septem annorum facies remissionē. Hiere. 44. Cum completi fuerint septem āni dimittat vnusquisq; fratrem suum. idest in fine septem annorum. Ezech. 7. Venit finis. Vide etiam de hoc infra in dictione קָצָה casa.

קָצַב Casab. Prescindere. abscindere. 4. Reg. 6. Prescidit ergo lignū & misit illuc. Et inde קְצָב Cesceb. i. prescissio seu sculptura. 3. Reg. 6. In mensura pari & opus vnum erat duobus cherubim. pro quo hebrei legunt. Mensura vna & prescissio vna erat duobus cherubim. idest sculptura una. &

amouere
Recedere
Princeps
Stigma
aceptabula
Congulare
Cōgregare
Defigere
Fix.
Precidere
angustia
Hericius
auferre.
Finis.
Scindere
amputare
Concidere
attondere
Finis.
precisio

Sculptura קְצָבִים

in eo.7.& mensura sculpturaq; cōsimili. & in plu. קְצָבִים Cesabim.& pōitur pro extremis.Ione.2.Ad extrema mōtium descendi. & in plurali feminino קְצֻבוֹת Cesuboth. p quo beatus hieronymus transtulit tonsas. idest prescissas

Extrema. קְצֻבוֹת

Tonse

Cantī.4.Sicut grex tonsarum.

Concidere מְקַצֶּה

קְצָה Casa.abscindere.concidere.radere.tedere.seu nausēam habere.Abach.2.Cōcidisti populos multos.& in de מְקֻצֶּה Mecase.i.abscissus vel truncatus.s. pedes.pro quo beatus hiero.transtulit claudū.Prouer.26.Claudus pedib? & iniquitatem bibens.& inde קֵצֶה cese siue קָצֶה case. i.finis aut summitas:siue terminus:vel extremitas.Exo.25. Cherub vnus sit in latere vno:& alter in altero.pro quo hebrei legunt·Et facies cherub vnum ab extremitate hinc:& cherub vnū ab extremitate inde.& in eo.26.Qui mittentur per medias tabulas a summo vsq; ad summū.i.ab extremitate in extremitatem. Et in eo,ansulas hyacinthinas in lateribus & sūmitatibus facies.pro quo he.le.& facies ansulas hyacinthinas in ora cortine vnius.idest in extremitate Nu.20.Que est in extremis finibus tuis posita.ps.18. a sūmo celo egressio eius.Esa.2.& non est finis thesaurorum eius.Et in eo.& innumerabiles quadrige eius.pro quo he. le.Et non est finis quadrigarum eius, Scribitur ēt cū mem in principio.Genī.45.Extremos quoq; fratrum suorum quinq; viros constituit coram rege. Dañ.1. & postea starēt in conspectu regis.i.in fine trium annorū.& in plu. קְצָוֹת Cesauoth·siue קְצוֹת cesoth.Exo.27.Per quattuor angulos erunt quattuor annuli.i.per quattuor extremitates eius Et i eo.28.In vtroq; latere sūmitatum.& in eo.Iunges annulis que sunt in marginibus eius.idest in extremitatibus eius. Et in eo.Et ipsarum cathenarum extrema duobus copulabis vncinis.3.Reg.6.A sūmitate ale vsq; ad ale alterius sūmitatem.Ps.74.Et timebunt qui habitant terminos a signis tuis,reperitur ēt קְצִים cisim siue קְנָצִים cinsim:secundum terminationem pluralem masculinorū.vt in eo. psalmo.vbi dr spes oīm finiū terre.Ezech.33.Et tulerit populo terre virū vnū de nouissimis suis.Et aliqñ scribitur cū lra nun in medio.vt Iob.18.Vsq; ad quē finē verba iactabis.vide ēt de hoc supra in dictione קוֹץ cos: & in dictione קָצַץ casas.Signat ēt predicta dictio קָצָה casa:radere: vel decorticare.Leuit.14.Et spargi puluerem rasure extra vrbem.& in eo.Postq; eruti sunt lapides & puluis elatus.i. rasus vel decorticatus.Item significat tedere vel nauseam habere.Nume.21.& anima nra nauseat super cibo isto leuissimo.4. Reg.10.In diebus illis cepit dominus tedere super israel.

Extremitas קְצֵה

Summū

Summitas קְצוֹת

Extremū. Finis.

Sūmitates marginēs. Extrema.

Termini. קְצִים

Fines nouissimi

Radere

Nauseare.

Tedere קָצָה

Sit

קְצָח Cesach.genus frumenti vel leguminis. pro quo beatus hieronymus transtulit.git.Esa.28.Seret git: & cyminum sparget.Et in eo. Non enim in serris triturabitur git. & in eo.Sed in virga excutietur git.

Princeps קָצִין

Principes קְצִינִים

קָצִין Casin.Princeps.seu dux. Iudi.11. Veni & esto princeps nostri.Esa.3.Princeps esto nri.& in eo. Nolite constituere me principē populi.& in plu.קְצִינִים cesinim.Esa.1. Audite verbum domini principes sodomorum.& in eodē zz.Cuncti principes tui fugerunt.

Abradere. מְקַצֵּץ

Angulus. מִקְצֹעַ

anguli מִקְצָעוֹת

קָצַץ Casaa.radere,abradere.vel decorticare.Leuit.14.domū aūt ipsam abradet intrinsecus per circuitū. & ide מִקְצֹעַ misoa.i.angul?.z.Paralip.26.Sup portā anguli.Hiere.3.ab angulo vsq; ad portā domus.Ezech.46.Et ecce atriolum erat in angulo atrii.& in plu.מִקְצָעוֹת micseoth.siue מִקְצָעִים micsaim,aut קְצָעוֹת cesaoth.Exo.26. Et rursus alias duas que in angulis erigantur.Et in eo, Duabus quoq; tabulis que in angulis ponende sunt.Ezech.41. Et anguli eius & longitudo eius.Et in eo.46. Per quatuor angulos atrii.Et in eo. In quattuor angulis atriola disposita Et i eo. Mensure vnius q̄ttuor erant. i. quattuor anguli. Itē קְצִיעָה Cesia.i.casia. & reperitur tm̄ in plu.f. קְצִיעוֹת cesioth. Ps. 44. Myrrha & gutta & casia a vestimētis tuis.est ēt קְצִיעָה cesia nomen proprium femine.Iob.42. Et vocauit nomē vnius diem:& nomen secunde casia.

קָצַף casaph.Irasci.indignari.decorticare.Nu.16. Nū vno peccāte cōtra oēs ira tua deseuiet.pro quo he. le .Nun vno viro peccāte cōtra oēm cetū irasceris.Deut.9.Nam & in oreb prouocastis eum.idest fecistis eū irasci. Esa.8. & cū esurierit irascetur & maledicet regi suo. & in eo. 57. Propter iniquitatem auaritie sue iratus sum.Et in eo. Abscondi & indignatus sū.Zach.1.Iratus est dñs sup patres vros iracundia.Ioel.1,Et ficū meā decorticauit. & inde קֶצֶף cesseph.siue קֹצֶף casseph.idest ira:siue iracundia:aut indignatio: vel furor.Nu.16.Iā enim egressa est ira a dño. ps.37. Dñe ne in furore tuo arguas me.Esa.60.In indignatione enim mea percussi te.Hiere.10.ab indignatione eius commouebitur terra,Zach.1.Iratus est dñs sup patres vros ira cūdia. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū .Ponitur ēt pro spuma.Osee.9.quasi spuma sup faciē aque.

Irasci

Indignari decorticare

קָצַר Casar.Abbreuiare.coangustare.decurtare.metere.tedere.Nu.11.Nūquid manꝰ dñi inualida est. pro quo he.le. Nūquid manus dñi abbreuiata siue coangustata est. Ps.88.Minorasti dies tpis eius.i.abbreuiasti.ps.101. respō dit ei in via virtutis sue paucitatē dierū meorū. p quo brūs hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Afflixit in via fortitudinē meā: abbreuiauit dies meos.Prouer. 10. Anni impiorū breuiabūtur.Esa.28.coangustatū est enī stratū.& in eo.50 Nūquid abbreuiata & paruula facta est manus mea. & i eo. 59.Ecce nō est abbreuiata manus dñi.Mich.2.Nūq; abbreuiatus est spūs dñi.& inde קֶצֶר cesar.i.breuis siue angust?. Iob.14.Breui viuēs tpe.& iungitur cū dictiōe אַפַּיִם Apaim:que signat irā:& tūcambe dictiōes signant iracūdū vel impatiētē.i. breuē ad irā.f.qui facile iracitur. Prouer.14. Impatiēs opabitur stultitiā.& in plu.קְצָרִים cesarim siue קִצְרֵי cisre.Esa.37.Habitatores carū breuiata manu cōtremuerūt.p quo he.le.breuis manu.& in plu.fe. קְצָרוֹת cesuroth.Ezech.42.Vbi erāt gazophylacia in supioribꝰ humiliora.pro quo he.le.breuiora vel angustiora. & ide קֹצֶר cōser.i.abbreuiatio vel coangustatio:aut angustia .Exo.6. Propter angustiam spūs.Ponitur etiam pro tedere.Nu.21. & tedere cepit populū.Sed ēt in p̄dicto loco hebrei legūt, & coāgustata est anima populi . Signat etiā metere.Leuit. 23.& mesueris segetē.Deut.24.qñ mesueris segetē i agro tuo.Ruth.2.& dixit mesoribus dñs vobiscū.ps.128.De quo nō ipleut manū suā qui metet.& inde קָצִיר casir.i.messis Genī.8,Sementis & messis frigus & estas.& in eo.30,Egressus aūt ruben tpe messis triticee.Exo.34 Die septimo cessabis arare & metere.pro quo he.le.& die septimo cessabis:in messe & aratiōe cessabis vel requiesces. Deut.24. Qñ mesueris segetē.pro quo he.le.qñ mesueris messem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū,Ruth. 1. Qñ primū hordea metebātur.pro q̄ he.le. In principio messis hordeacee.Esa.17.& erit sicut cōgregās in messe. & in eo. Ablata est messis in die hereditatis.& in eo.18.ante messem enī totus efflоruit.Ponitur ēt pro palmite vel ramo. Iob. 14.& faciet comam quasi cum prius planctatum est. idest faciet palmitem vel ramum.& in eodem.29. & ros morabatur in messione mea.pro quo hebrei legunt. In ramo vel palmite meo.ps.79.extēdēs palmites suos vsq; ad mare.

Abbreuiare

Coangustare

Decurtare

Metere

Tedere

קֹר Cor.frigus.De quo vidē in dictione sequenti.

קָרַר carar.frigescere.Hiere.6. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam:sic frigidam fecerunt malitiam suā .

קוֹר Frigus

Et inde קוֹר Cor. idest frigus. Gen̄. 8. Frigus & estus. Et aliquando scribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Cara. seu קָרֹת Carath. Iob. 24. Quibus non est operimentū in frigore. Ps. 148. Ante faciem frigoris eius quis sustinebit. Prouer. 25. Et qui ammittit palliū in die frigoris. Et in de קָר car. idest frigidus vel frigidum. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet קָרִים carim. Prouer. 25. Aque frigide anime sitienti. & inde מְקֵרָה Mecera. idest locus re frigerii vbi habitant in estate. Iudi. 3. Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. Et inde קֶרְקָר Carcor. idest refrigerium Iudi. 8. Zebee aūt & salmana requiescebant. idest erant in refrigerio. hebrei tamen dicunt q̄ est nomen proprium loci. Vnde in predicto loco ipsi legñt. Zebee autem & salmana erant in carcor.

Frigus קָרָה Frigus. קָר קָרִים Frigide מְקֵרָה Estiuū cenaculum. קֶרְקָר Refrigeriū

קָרָא Appellare Vocare Inuocare. Predicare. קְרִיאָה Predicatio. מִקְרָא Vocatio. מִקְרָאִים Vocatiões

קָרָא Cara. vocare. inuocare. appellare. nominare. clamare vel predicare. legere. occurrere. euenire. accidere. Gen̄. 1. Appellauitq̄ lucem diem & tenebras noctem. Et ī eodem. Vocauitq̄ deus firmamentum celum. Et in eodē. Et vocauit deus aridam t̄ram. Et in eodem. 2. Vt videret quid vocaret ea. Et in eodē. Appellauitq̄ adam nominib? suis cuncta animantia. Et in eodem. 4. Iste cepit inuocare nomen domini. 1. Regum. 9. Deinceps comedent qui vocati sunt. 3. Regum. 1. Salomonem fratrem suum non vocauit Iob. 12. Inuocauit deum: & exaudiet eum. Et in eo. 27. Et inuocare deum omni tempore. Ester. 4. Siue vir siue mulier non vocatus. Et in eodem. Que triginta iam diebus nō sum vocata ad eum. ps. 98. Inuocabant dominum & ipse exaudiebat eos. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euacuat. Pro quo hebrei legunt. Et oleum dextere sue euocat. Esa. 41. Vocans generationes ab exordio. Et in eodem. 48. & transgressorem ex vtero vocaui te. Et in eodem. Et israel quem ego voco. Et in eodem. 55. Ego dominus qui voco nomen tuum. Et in eo. 58. Et vocaberis edificator sepium. Et in eodem. 65. Ad gentem que non inuocabat nomē meum. Hiere. 23. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus nr̄. Ezech. 10. Rotas vocauit volubiles. Osee. 7. Egyptum inuocabāt. Signāt. etiam clamare. Ps. 33. Iste pauper clamauit. Ps. 90. Clamabit ad me & ego exaudiam eū. ps. 118. Clamaui in toto corde exaudi me domine. Et in eo. Clamaui ad te saluū me fac. Esa. 6. Et clamabāt alter ad alterum. Et in eodem. 40. Vox clamantis in deserto. Et in eod. 48. Clama ne cesses. Significat ēt legere. Nee. 8. Et legit in eo aperte in platea. Et in eodem. Et legerūt in libro legis dei distincte. Ester. 6. Que cū illo presente legerētur. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras: dicetur q̄ ei lege istum. Abach. 2. vt percurrat qui legerit in eo. Ponitur ēt p predicare vel preconizare. quod est idem quod clamare. vt Esa. 61. vt predicarem captiuis indulgentiā. Hiere. 7. & predica ibi verbū istud. Ione. 1. Et predica in ea predicationē. & inde קְרִיאָה Ceria. i. vocatio vel lectio: aut predicatio. vt in predicto loco: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū Scribitur etiā cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Micra. i. vocatio vel appellatio. aut lectio. Leuit. 23. Dies primus erit vobis celeberrimus sanctusq̄. pro quo hebrei legunt. In die prima erit vobis vocatio sancta siue inuocatio sancta. Et in eodem. Dies expiationis erit: & vocabitur sanctus. pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio sancta erit vobis. & in plu. מִקְרָאִי Micraim siue מִקְרָאֵי micrae. Leuit. 23. He sunt ferie domini quas vocabitis sanctas. pro quo hebrei legunt. vocationes sancte. Esa. 4. Et creabit dominus super omnem locum montis sion & vbi inuocatū est nomen eius. Pro quo hebrei legunt. Et super omnes vocationes vel inuocationes eius. & inde קְרוּאִים Ceruim. i. homines nominati vel vocati seu principales: vel nobilissimi populi. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis. & in eodem. 16. Et qui tempore concilii per nomina vocabātur. Et ī eodem. 26. Isti sunt dathan & abiram prīcipes populi. Ezech. 23. Et nominatos ascensores equorum. Ponitur etiam pro inuitatis. idest vocatis. 1. Regum. 9. Deceps comedent qui inuitati sunt. Significat etiam predicta dictio קָרָא cara. accidere. aut occurrere. Gen̄. 42. Ne forte in itinere quicq̄ patiatur mali. pro quo hebrei legunt. Ne forte accidat ei periculum siue mors. Et in eo. Si quid ei aduersitatis acciderit in via. Et in eo. 49. Vt annunciem que vēntura sunt vobis. idest que euenient vobis. Exo. 1. Et si īgruerit contra nos bellum. idest si acciderit. Deut. 30. Et occurrent vobis mala in extremo tempore. 2. Reg. 1. Casu veni in mōte gelboe. Et in eodem. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid. Et in eodem. 2. Accidit autem q̄ ibi esset vir belial. Esa. 60. Et occupauit salus muros tuos. Pro quo hebrei legunt. Et occurret siue eueniet salus. Hiere. 13. Quare venerunt mihi hec. idest acciderunt. Et in eodem. 23. Et euenerunt eis omnia mala hec. Dañ. 10. vt docerem te que ventura sunt populo tuo. idest que euenient vel accident populo tuo. vide etiam de hoc infra in dictione קָרָה Cara cum he in fine. & inde קְרֹת Coroth. idest accidētia. vel occurrentia. Esa. 51. Duo sunt que occurrerunt tibi. & inde לִקְרַת Licrath. idest in occursum seu obuiam. Exo. 4. Ecce ipse egredietur in occursum tuum. Et in eo. 19. Cūq̄ eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castrorum Item קְרָא Core. idest perdix. 1. Reg. 26. Sicut persequitur perdix in montibus. Hiere. 17. Perdix fouit & non pepit.

Nobilissimi Vocati. Principes. Illoati. Inuitati Accidere Occurrere casu venire Euenire. קְרוֹת Accidētia. לִקְרַת i occursuz. קְרָא Perdix

קָרַב Appropīquare Accedere applicare. Offerre. Adiungere

קָרַב Carab. appropinquare. accedere. appropiare. applicare. offerre. bellare. Gen̄. 12. Cūq̄ prope esset vt ingrederetur egyptum. Et in eodem. 47. Cumq̄ appropinquare cerneret diem mortis eius. Exo. 3. Non appropinques inquit huc. Et in eodem. 12. Et tunc recte celebrabit. pro q̄ hebrei legunt. Et tunc accedat siue appropinquet vt faciat eum. idest vt celebret eū. Et in eo. 14. Cūq̄ appropinquasset pharao. Et in eodem. Ita vt ad se inuicē toto noctis tpe accedere nō valerent. Et in eo. 22. Dñs domus applicabitur ad deos. Et in eo. 29. Filios quoq̄ illius applicabis. i. appropinquare facies. & in eo. 32. Cumq̄ appropinquasset ad castra. Et in eo. 36. Et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus. Pro quo hebrei legunt. Omnis quem eleuauit i. incitauit cor suū vt accederet ad opus ad faciendum illud Et in eodem. 40. Accedentes ad altarq̄. Deut. 5. Tu magis accede & audi. Et in eo. 15. Appropinquat septim? annus. Ios. 5. Accedetisq̄ mane singuli per tribus vestras. 2. Reg. 15. Et cum accederet ad eū homo & salutaret illū. 4. Regū. 16. Vidit altare & veneratus est illud. Pro quo hebrei legūt. Et vidit rex altare: & accessit rex ad altare. ps. 26. Dum appropriant super me nocentes. Ps. 68. Intende anime mee: & libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Accede ad animam meam & redime eam. Esa. 8. Accessi ad prophetissam. Et in eodem. 41. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus. Ezech. 36. Prope est vt veniant. Et in eo. 37. Et adiunge vnum ad alterum. idest applica. Et in eo. 42. Et sic procedent ad populum. idest accedēt. Soph. 2. Et ad deum suū nō appropinquabūt. Signāt ēt aliqñ offerre. s. qñ est verbū tertie cōiugationis transitiuū. i. appropinquare vel accedere facere. Leuit. 1. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam. Et in eo. 3. Et offerrent de hostia pacificorū oblationē dño & in eodē. 21. & panes deo suo offerunt. Nu. 18. Sed fratres tuos de tribu leui sceptro patris tui sume tecū. i. appropin-

quare fac tecum. Ezech. 43. Et offeres vitulum de armēto.

קָרְבָּן Et in eo. Et offeres eū in conſpectu dñi. & inde קָרְבָּן corbā ſiue קָרְבָּן curban. i. oblatio ſeu munus quod offertur dño.

Oblatio. Leuit. 1. Si holocauſtū fuerit eius oblatio. Et in eo. 2. Anima cum obtulerit oblationē dño. Nec. 10. Sortes ergo miſimus ſup oblationem lignorum. & Mathei. 15. corban. i. munus quodcūq; ex me tibi proderit. Et in eo. 27. Non licet eos mittere in corbanā. i. ī oblationē dñi. & inde קָרוֹב

Proxim⁹ ꝓpinquus carob. i. propinquus vel proximus. Exo. 32. Et amicū & ꝓximū ſuū. Leuit. 21. Niſi tm̄ in cōſanguineis & propīquis. Quod in hebreo legitur ſingl̄r. Ruth. 2. Propīquus noſter eſt homo. Ps. 14. Et opprobriū non accepit aduerſus ꝓximos ſuos. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. & opprobriū nō ſuſtinuit ſup propinquo ſuo. Ponitur ēt adue⁹bialiter. i. prope. ps. 144. prope eſt dñs inuocātibus eū

Prope Eſa. 55. Inuocate eū dū ꝓpe eſt. & in plu. קְרוֹבִים cerobim. i. proximi vel propinqui. Leuit. 10. Sanctificabor in his q appropinquāt mihi. Eſter. 9. Tā in vicino poſitis q̄ ꝓcul. pro quo he. le. Propinquis & longinquis. & inde קָרַב Careb. i. accedēs vel appropinquās. 1. Reg. 17. Ibat autem phi liſte⁹ accedēs & appropinquās. 3. Reg. 4. & neceſſaria mē ſe regis ſalomonis cū ingenti cura p̄bebāt in tpe ſuo. ꝓquo he. le. & oēm accedētē ad menſam regis ſalomonis nutrie⁹bant ſiue alebant vnuſquiſq; in mēſe ſuo: in nullo deficie⁹bant. & inde קִרְבָה ceriba ſiue קִרְבַת cirbath. i. appropinquatio: vel adheſio. ps. 72. Mihi autem adherere deo bonū eſt. pro quo he. le. mihi autem appropinquatio vel adheſio dei bona eſt. & inde קֶרֶב cereb. i. ītra: aut mediū alicui⁹rei. Gen. 18. & riſit occulte. pro quo he. le. & riſit intra ſe. Exo. 23. Et auferā infirmitatem de medio tui. Nu. 15. Peribit de populo ſuo. pro quo he. le. Peribit de medio populi ſui. Deut. 15. Si ſurrexerit in medio tui prophetes. & in eo. 17. de numero fratrū tuorū. pro quo he. le. De medio fratrū tuorū. Et in eo. 21. Et nō reputes ſanguinē innocētē in medio populi tui iſrael. Ponitur ēt pro vitalibus ſeu viſceribus vl̄ interioribus aut inteſtinis. Leuit. 1. inteſtinis & pedibus lotis aqua. Et in eo. Inteſtina vero & pedes lauabunt aqua. Ps. 48. Sepulchra eorū domus eorū in eternū. ꝓ quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Interiora ſua domus eorū in ſeculū. ps. 102. Et oīa que ītra me ſunt nomini ſancto eius. Ponitur ēt predicta dictio. קָרַב Carab pro calefieri. Oſee. 7. Oēs calefacti ſunt quaſi clibanus. Significat etiam bellare. vel pugnare. ps. 54. Appropinquauit cor illius. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Pugnat autem cor illius. Et in eodem. Ab his qui appropinquant mihi. Pro quo hebrei legunt. Ab his qui pugnant aduerſus me. Et inde קְרָב cerab. i. bellū ſeu prelium aut pugnā vel certa⁹men. 2. Reg. 17. Et tu eris in medio eorum. pro quo hebrei legunt. Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna. Ps. 144. Qui docet manus meas ad prelium. Zach. 14. Sicut ꝓrel⁹liatus eſt in die certaminis. & in plurali קְרָבוֹת ceraboth. Ps. 67. Diſſipa gentes que bella volunt.

Inteſtina. Interiōra. Calefieri Pugnare. Prelium Certamē Bella.

קָרְדֹם Cardum. ſecuris. 1. Reg. 14. Vt acuerent vnuſquiſq; ꝓ vomerem ſuum & ligonem & ſecurim. & in plurali קַרְדֻמִּים cardumim ſiue קַרְדֻמּוֹת cardumoth. Iudi. 9. Et arrepta ſecuri proſcidit arboris ramū. pro quo hebrei legunt. & accepit abimelech ſecures & proſcidit ramū. 1. Regum. 13. Retuſe itaq; erant acies vomerum & ligonū & tridentium & ſecurium. ps. 73. Securibus exciderunt.

Securis ſecures

קָרָה Cara. accidere. contingere. euenire. occurrere. contiגnare. ſeu tegere. ideſt contignationem domorū conſtruere. Gen. 44. Et aliquid ei in via contigerit. Nume. 11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleא⁹tur. Pro quo hebrei legunt. Nunc videbis vtrum contin⁹gat vel eueniat tibi ſermo meus. ideſt opere compleatur. Ruth. 2. Accidit autem vt ager ille haberet dominum no⁹mine booz. 1. Regum. 28. Viuit dominus quia non eueniet tibi quicquam mali. 2. Regum. 1. Caſu veni in monte gelboe. ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe. Eccl̄s. 2. Et didici ꝙ vnus vtriuſq; eſſet interitus. pro quo hebrei legunt. Et didici ꝙ vnus accidens accidit omnibus his. Et in eodem. Si vnus & ſtulti & occaſus meus erit. Pro quo hebrei legunt. Sicut accidit ſtulto etiam mihi accidet. Eſa. 41. Et nuncient nobis quecunq; ventura ſint. Vide etiam de hoc ſupra in dictione קָרָא Cara. Significat etiam occur⁹rere. Gen. 24. Occurre obſecro mihi hodie. Et in eodem. 27. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi quod volebā. Nume. 23. Si forte occurrat mihi dominus. Et in eodem. Occurrit illi deus. Et in eodem. Donec ego obuius pergā. ideſt occurram. Deut. 25. Quomodo occurrerit tibi in via Et inde קְרִי ceri. ſiue מִקְרֶה micre. ideſt accidens. euentus. caſus. Deut. 23. Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollu⁹tus ſit ſomno. pro quo hebrei legunt. Qui fuerit pollutus caſu vel accidenti nocturno. 1. Regum. 20. Cogitabat enim ꝙ forte euenitſet ei quod non eſſet mundus. Eccl̄s. 3. Idcir⁹co vnus interitus eſt hominum & iumētorum. Pro quo hebrei legunt. Quoniam accidens vel euentus filiorum ho⁹minum: & accidens vel euentus iumētorum: vnū accidēs eſt eis. Et in eodem. 9. Quia eadem cunctis eueniunt. Pro quo hebrei legunt. Quia idem accidens vel euentus ſit om⁹nibus. Et inde קְרִי Ceri. ideſt occurſus: vel exaduerſo: aut e contrario. Leuit. 26. Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: ego quoq; contra vos aduerſus incedam. Et in eodem. Et ego incedam aduerſum vos in furore contrario. Item קָרָה Cara. ideſt contignare aut contignationem domus facere: ſeu domum tegere. 2. Paralip. 34. Ad contignationem do⁹morum. Nee. 2. vt det mihi ligna: vt tegere poſſem porticū templi. Et in eodem. 3. Ipſi texuerunt eam: & ſtatuerūt valuas eius. p̄s. 103. Qui tegis aqs ſupiora ei⁹. ꝓ quo btūs hie⁹ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu⁹lit. Qui tegit aquis cenacula eius. & inde קוֹרָה Cora. ideſt tignū ſeu trabes: aut lignum ſiue materia ad contignatio⁹nem domorum. Gen. 19. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei. Pro quo hebrei legunt. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra trabis vel contignationis mee. ſ. domus. 4. Re⁹gum. 6. Tollamus ſinguli de ſilua materias ſingulas. Et in eodem. Accidit autem cum vnus materiam ſuccidiſſet. Et in plurali קוֹרוֹת Coroth. Cantī. 1. Tigna domorum noſtrarum cedrina. & inde מְקָרָה Mecare. ideſt contiגnatio domus. Eccl̄s. 10. In pigritiis humiliabitur contiגnatio. Et inde קִרְיָה Ciria. ideſt ciuitas. Nume. 35. De⁹cernite que vrbes eſſe debeant in preſidia fugitiuorum. Prouer. 11. In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas. Eſa. 1. Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Et in eodem. 29. Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid. dicitur ēt קָרֶת Careth. Iob. 29. Quando procedebam ad portas ci⁹uitatis. Prouer. 8. Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus lo⁹quitur. Et in eodem. 9. Vt vocarent ad arcem & ad menia ciuitatis. Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria. ſiue קַרְתָּא Cartha. aut קִרְיַתָּא Ciriatha. Eſdre. 4. Et habi⁹tare eos fecit in ciuitate ſamarie. Et in eodem. Venerunt in ieruſalem ciuitatem rebellem & peſſimam. Et in plura⁹li קִרְיָתַיִם Ciriathaim. ſiue קִרְיוֹת Cerioth. & ponitur ꝓ nomine proprio cuiuſdam ciuitatis. Hiere. 48. Et ſup do⁹mum deblataim & ſuper cariathaim. Et in eodem. Et ſuper bethramon & ſuper carioth.

קָרַב Proximus ꝓpinquus

קְרוֹבִים

קָרַב Appropinquatio.

קֶרֶב Intra Medium

קָרְדֹם Securis

קַרְדֻמִּים

קָרָה Cōtingere.

קרח Radere Caluitium facere Decaluare

קָרַח Carach. Desaluare.depilare.radere.scilicet caput. seu caluitium facere. Leuit. 21. Nec radent caput nec barbam. Hiere. 16. Necꝙ caluitium fiet pro eis. Ezech. 27. Et radent super te caluitium. pro quo he. le. decaluabunt sup te caluitium. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Et in eo. 29. Omne caput decaluatū. Mich. 5. Decaluare & tondere sup filios delitiarū tuarū. & inde קֵרֵחַ cerach. i. caluus. 4. Reg. 2. Ascende calue: ascende calue. & inde קָרְחָה Corcha. i. caluitiū. Leuit. 13. Sin aūt in caluitio vel in recaluatione albus vel ruffus color fuerit exortus. Hiere. 47 venit caluitiū sup gaza. Amos. 8. Et sup omne caput caluitiū & aliqñ scribitur cū aleph in fine. Ezech. 27. & radēt super te caluitium. Mich. 1. Dilata caluitium tuum sicut aquila. Sigñat ēt superficiē pāni vel vestimēti in qua pili lane sunt tonsi vel pre vetustate defluxerunt. Leuit. 13. Eo ꝙ infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. Item קֶרַח Cerach. idest gelu: aut glacies. Geñ. 21. Die noctuꝙ estu vrgebar & gelu. Ponitur etiam pro crystallo: quia crystallus in greco idem est quod gelu latine. Ps. 147. Mittit crystallum suā sicut buccellas. Ezech. 1. Et similitudo super capita animalium firmamēti quasi aspectus crystalli horribilis

קרח Caluus

קָרְחָה Caluitium

Supficies panni.

קֶרַח Gelu

Crystallus

קרם Extendere

קָרַם Caram. extendere. scilicet cutem. cōtegere. vel corio obducere. Ezech. 37. Et extendam super vos cutem. Et in eodē. Et extenta est in eis cutis desuper. i. obducta. vel contecta.

קרן Cornu

קֶרֶן Céren. cornu. vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem. & est in hebreo vtriusꝙ sexus. Dañ. 8. Fractum est cornu magnū. Pro quo in hebreo legitur. fracta est cornu magna. & in eo. De vno aūt ex eis egressum ē cornu vnū modicū. Mich. 4. Cornu tuū ponā ferreum. Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio. 1. Reg. 2. & exaltatum ē cornu meū in deo meo. Et ī eo. Et sublimauit cornu christi sui. Iob. 16. Et operui cinere carnē meam. debet legi cornu meū. ps. 17. Et cornu salutis mee. Ezech. 29. In die illa pullulabit cornu domus israel. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel. & in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocē tube. pro quo hebrei legunt. vocē cornu. i. tube cornee. Et in plu. קַרְנִים Caraim. siue קַרְנֹת Carnoth. Geñ. 22. Herentem cornibus. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorū confringam: exaltabuntur cornua iusti. Dañ. 8. Et ecce aries vnus habens cornua. Et in eo. Et venit vsꝙ ad arietem illū cornutum. idest habentem cornua. Amos. 6. In fortitudie nostra assumpsimus nobis cornua. Abach. 3. Et cornua in manibus eius. Zach. 1. Et ecce quattuor cornua. Ponitur etiā pro angulo tā in singli ꝙ in plī. Exo. 24. Cornua aūt per quattuor angulos ex ipso erunt. ps. 117. Vsꝙ ad cornu altaris. i. vsꝙ ad angulū altaris. Esa. 5. In cornu filii olei. idest in angulo terre pinguissimo apto oliuis. & inde verbum קָרַן Caran. idest cornutum esse. Exo. 34. Et ignorabat ꝙ cornuta esset facies sua. Et in eo. Videntes autem Aaron & filii israel cornu tam moysi faciem. Hebrei tamen in predicto loco dicunt ꝙ significat splendescere. eo quod de facie eius exibant radii splendoris ad modū cornuum. Et inde verbū vel participiū tertie coniugationis. scilicet מַקְרִין macrin. idest cornua producens. ps. 68. Placebit dño sup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

קרן Cornu

קרא Cornu

קרנים Cornua

קרן cornutū ee

מקרין Cornua producens

קרס Conteri Incuruari

קֶרֶס Circuli Fibule.

קָרַס Caras. ruere. īcuruari. cōteri. Esa. 46. Cōfractꝰ ē bel: cōtritꝰ ē nebo. & in eo. cōtabuerūt & cōtrita sūt simul pro quo he. le. ruerūt īcuruati sūt. & inde קֶרֶס ceras. i. circulꝰ vel vncinꝰ. seu fibula cuiꝰ caput ē curuū: & solū inuenitur in nu. plu. Exo. 26. faciesꝙ quiquagīta circulos aureos. & i eo. facies & quiquagīta fibulas eneas: quibus iungantur anse.

קרסל Talus.

קַרְסֹל Carsul. talus. f. pedis. & solum inuenitur in nu. plu. z. Reg. zz. Et non deficient tali mei.

קרע Scindere Rūpere

קָרַע Caraa. Scindere. rumpere. dirumpere. aperire. Geñ. 37. Scissisꝙ vestibus indutus est cilicio. p quo he. le. & scidit iacob vestimēta sua. Exo. 28. Ne facile rumpatur. Leuit. 13. rumpet eum & a solido diuidet. Nu. 14. Scinderunt vestimenta sua. Iudi. 11. Scidit vestimenta sua. 1. Reg. 15. Scidit dñs regnum israel a te hodie. 2. Reg. 15. Ecce occurrit ei chusai arachites scissa veste. 3. Reg. 15. Altare quoꝙ scissū est. ps. 34. Dissipati sunt nec cōpuncti. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. scidētes: & nō tacētes Esa. 64 vti nā dirūperes celos. Hiere. 36. Scidit illud scalpello scribe. Sigñat ēt apire. Hiere. zz. qui aperit sibi fenestras. Sigñat ēt depīgere oculos stibio: ac si palpebre oculi rūpātur ex cōtinuatiōe stibii. Hiere. 4. Et pīgeres oculos tuos stibio. & ī de קֶרַע ceraa. i. scissura: vel ruptura. Prouer. 23. & vestietur pānis dormitatio. pro quo he. le. & vestietur scissuris vel rupturis dormitatio. i. vestietur pānis ruptis vel scissis.

Dirūpere Aperire

Pingere

קרע scissura.

קרץ Annuere

קָרַץ Caras. conniuere. vel annuere. f. oculis vel labiis. excidere. formare. ps. 34. Annuunt oculis. Prouer. 6. annuit oculis: terit pede. & in eo. 10. Qui ānuit oculo dabit tristitiā. & in eo. 16. Mordēs labia sua perficiet malū. pro q he. le. annuēs vel cōniuēs labiis suis perficiet malū. Sigñat ēt formare vel excidere. Iob. 33. & de eodē luto ego quoꝙ formatus sum. pro quo he. le. excisus sū. & inde קֶרֶץ céres. i. excisio vel cōcisio: aut excisor. Pro quo btūs hiero. trāstulit stimulatores. Hiere. 46. stimulator ab aqlone veniet. Itē קָרַץ Caras. in līgua chaldaica sigñat accusare seu crimiari. Dañ. 3. Accedētes viri chaldei accusauerūt iudeos. & in eo. 6. Adducti sunt viri illi qui accusauerūt danielē. & preponitur ei dictio אֲכַל Achal que sigñat comedere: quia forte in illis accusatiōibus vel cōiurationibus faciebāt aliqua conuiuia.

Formare Excidere

קרץ stimulatores

Accusare

קרקע pauimētū Fundus

קַרְקַע Carcaa. pauimentum. fundus. solum. Nu. 5. & pauxillum terre de pauimento tabernaculi. Amos. 9. si celauerint se in fundo maris.

קרקר Vastare scrutari Dissipare

קַרְקַר Circar. vastare. diruere. dissipare. Nu. 24. vastabitꝙ omnes filios seth Esa. 22. Scrutans murum. Pro quo he. le. dissipans vel diruens murum. De quo vide supra in dictione קוּר cir. & in dictione קָרַר carar.

קרש tabula. Tabule transtra

קֶרֶשׁ Ceres. tabula. Exo. 26. In lateribus tabule due incastrature fient. & in plurali. קְרָשִׁים cerasim. vt in eo. facies & tabulas stantes tabernaculi de lignis setim. significat ēt trāstra seu tabulata nauis. Ezech. 27. Et transtra tua fecerunt tibi de ebore indico. i. tabulata tua.

קש Stipula Palee.

קַשׁ Cas. stipula. de quo vide in dictione sequenti.

קשש Colligere Cōgregare

קָשַׁשׁ Casas. colligere. vel congregare. Exo. 5. Ipsi vadāt & colligāt stipulas. & in eo. Dispersusꝙ est populus in omnem terram egypti ad colligendas palcas. Nu. 5. Inuenerunt hominem colligentem ligna Soph. 2. Cōuenite congregamini. & aliquando scribitur cum simplici sin. De quo vide supra in dictione קוּשׁ cus. & inde קַשׁ cas. idest stipula seu palee minutissime: aut ligna minutissima. Exo. 5. Et colligāt stipulas. & in eodem. Ad colligendas paleas. Iob. 13. Et stipulam siccam persequeris. ps. 82. Et sicut stipula ante faciem venti.

קשוא Cucumeres Cucumerarium.

קִשּׁוּא Casu. Cucumer. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet קִשּׁוּאִים Cisuim. Nume. 11. In mēte nobis veniunt cucumeres & pepones. & inde מִקְשָׁה Micsa. idest cucumerarium. Esa. 1. Sicut tugurium in cucumerario.

קשב Audire Auscultare Intendere

קָשַׁב Casab. Attendere. intendere. audire. auscultare. 1. Regum. 15. Et auscultare magis ꝙ offerre adipem arietum Nee. 1. Sit auris tua attendens ad orationem serui tui

Audire Intẽdere Aspicere

Ps. 9. Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Ps. 16. Intende deprecationem meam. Ps. 65. Et attendit vocem deprecatiõis mee. Ps. 129. Fiant aures tue itẽdẽtes i vocem deprecationis mee. Prouer. 1. Extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. idest qui attenderet. Esa. 42. Attẽdat & auscultet procul. Hiere. 6. Quia verba mea non audierunt. Et in eodem. 8. Attendi & auscultaui. Et in eo. 18. Et non attendamus ad vniuersos sermones eius. Et in eo. Attende domine ad me. Dañ. 9. placare domine: attẽde domine. Osee. 9. Et attende domus israel. & inde קָשֵׁב cáseb

קָשֵׁב

siue קֶשֶׁב cẽseb. idest attentio vel intuitus aut auscultatio. 4 Reg. 4. Et non erat vox neq; sensus. pro quo he. le. & non erat vox neq; auscultatio vel attentio. idest non erat qui attenderet vel auscultaret. Esa. 21. Et contemplatus est diligẽter multo intuitu.

auscultatio Intuitus

קָשָׁה

קָשָׁה Casa. indurare. aggrauare. seu durum vel graue esse. resistere. Geñ. 35. Difficultate partꝰ periclitari cepit

Indurare.

Pro quo hebrei legũt. Et indurata siue aggrauata est in partu suo. Exo. 7. Sed ego indurabo cor eius. & in eo. 15. Nam cum induratus esset pharao & nollet nos dimitere. Deut. 2 Quia indurauerat dominus deus tuus spiritum eius. Et in eo. 15. Non auertes ab eis oculos tuos. pro quo hebrei legũt Nõ durũ sit vel non sit graue in oculis tuis cum dimiseris illum. 1. Reg. 5. Quoniam dura est manus eius super nos. 2. Regum. 29. Durius autem responderunt viri iuda. 2. Paralip. 36. Et indurauit ceruicem suam. ponitur etiam pro resistere. Iob. 9. Quis restitit ei: & pacem habuit. & inde קָשָׁה Case: siue נְקָשָׁה Nicse. i. durus vel induratus. Exo. 33. Populus dure ceruicis es tu. Deut. 31. Ego enim scio contẽtionem tuam: & ceruicem tuam durissimam. Esa. 8. Et transibit per eã & corruet & esuriet. pro quo he. le. Transibit per eam induratus: & corruet. potest etiam deriuari a dictione יָקַשׁ Iacas. que signãt offendere vel corruere sicut est in littera nostra. & inde קְשִׁי cósi. siue קֹשִׁי cesi. i. durities. Deut. 9. Ne aspicias durities populi huius. & inde מִקְשֶׁה Micsa. i. ductile. s. metallũ percussum malleo & induratũ vel cõplanatum. Exo. 25. Facies candelabrũ ductile de auro mundissimo. Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui hebrei q; in predicto loco significat equalem vel planũ. i. opere plano & equali. Hiere. 10. In similitudine palme fabricate sunt. Pro quo he. le. Sicut palma: ductiles vel equales sunt. Ponitur etiam pro crineq; vel cesarie mulieris equaliter diuisa. Esa. 3. Et pro crispante crine caluiciũ. Itẽ מִקְשֶׁה micsa. idest cucumerarium. De quo vide supra in dictione קִשּׁוא cisu.

Durus Durities. Ductile Crinis. Cucumerarium.

קָשָׁה קְשׁוּת thuribula. Crater

קָשָׁה Casa. Thuribulũ. seu crater: secundum translationẽ nostram. & solum inuenitur in numero plurali: scilicet קְשׂוֹת cesoth. Exo. 25 Acceptabla & phialas: thuribula & ciathos. & in eodẽ. 37. Acceptabula & thuribula de auro purissimo. Nu. 4. Et crateras ad liba fundenda.

Durari. Indurare.

קָשַׁח Casach. Indurari. durari. seu durum esse. Iob. 39. duratur ad filios suos: quasi non sint sui. Esa. 63. Indurasti cor nostrum ne timeremus te.

קֹשֶׁט Veritas

קֹשֶׁט Coset. siue קוּשְׁטָא custa. veritas. seu firmitas. Ps. 59 Vt fugerent a facie arcus. Pro quo he. le. A facie veritatis vel firmitatis. siue propter veritatẽ vel firmitatem: tamẽ si scriberetur cum tau in fine loco teth. tunc significat arcum: vt infra dicetur. Sed in codicibus hebreorum inuenitur scriptum cum teth. quod significat veritatem vel firmitatem. vt prouer. 22. Vt ostenderent tibi firmitatem & eloquia veritatis. & in lingua chaldaica communiter significat veritatem. Dañ. 2. Vere deus vester deus deorum est. Item קְשָׁטָה Cesita. idest agna seu ouis. Geñ. 33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centũ agnis. Iob. 42. Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnam. Et aliqui hebrei dicũt q; significat genus quoddã monete: seu nũmum: aut obolum. Sed in translatiõe chaldaica est sicut in littera nostra.

Firmitas Vere

קְשָׂתוֹת Caschcseth. Squãma. vt Leuit. 11. Omne quod habet pennulam & squãmã. & in plu. קְשָׂקְשׂוֹת Caschesoth. Ezech. 29. vniuersi pisces tui squãmis tuis adherebunt. reperitur etiam קְשָׂקְשִׂים cascasim. secundũ terminationem pluralem masculinorum. 1. Reg. 17. Et lorica hamata induebatur. pro quo he. le. & lorica squãmarum. i. squãmata induebatur.

קָשַׁר Casar. ligare. colligare. coniungere. Geñ. 28. In quo obstetrix ligauit coccinum. Et in eodem. 44. Cum anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei legunt. Et anima eius colligata est cum anima illius. Deut. 6. Et ligabis ea quasi signũ in manu tua. 1. Regum. 18. Et anima ionathe conglutinata est anime dauid. idest colligata. Nec. 4. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totũ. Iob. 38. Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliadas. Esa. 49. Et circundabis eos tibi quasi sponsa. i. colligabis vel coniunges. & inde קִשּׁוּרִים Cisurim. idest ornamenta quedam que mulieres circuniigant collo suo vel pectori. Pro quo btũs hieronymus transtulit murenulas. Esa. 3. & murenulas & olfactoria. Põitur ẽt pro fascia pectorali. Hiere. 2. Nunquid obliuiscitur virgo ornamẽti sui: aut spõsa fascie pectoralis siue. & ide קִשּׁוּרִים Cesurim siue מִקְשָׁרוֹת Mebrusaroth. idest oues que nascuntur in principio veris. Geñ. 30. Et que primi temporis iacob. Signãt etiã predicta dictio קֶשֶׁר Casar. coniurare aut coniurationem vel colligationem facere contra aliquem. 1. Regũ. 22. Quoniã coniurastis omnes aduersum me. 2. Reg. 15. Quod achitophel esset in coniuratione. pro quo hebrei legunt. In coniurantibus. 4. Reg. 10. Coniurauit ergo iehu filius namsi contra ioram. Amos. 7. Rebellauit contra te Amos. Pro quo hebrei legunt. Coniurauit cõtra te amos. & inde קֶשֶׁר Cẽser. idest coniuratio. vel colligatio. 2. Reg. 15. facta est cõiuratio. Esa. 8. Nõ dicatis coniuratio: omnia enim que loquitur populus iste coniuratio est.

קֶשֶׁת Ceseth. siue קָשֶׁת caseth. Arcus. Geñ. 9. Arcum meũ ponã in nubibus. Et in eo. Apparebit arcus in nubibus. Et in eo. 21. Iuuenis sagittari⁹. p quo hebrei legunt. iaculator arcus. 1. Reg. 2. Arcus fortium superatus est. Esa. 22 Dureq; ligati sunt. Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati sunt. Potest etiam deriuari a dictione קָשָׁה Casa que significat indurare siue durum esse. Abach. 1. Suscitans suscitabis arcum tuum. Et in plurali קְשָׁתוֹת Cesathoth. ps. 36. & arcꝰ eorum confringantur. Esa. 5. Et omnes arcus eorum extẽti. & in eodem. 13. Sagittis paruulos interficient. Pro quo hebrei legunt. & arcubus paruuli interficientur.

קִתְרוֹס Cathros. In lingua chaldaica significat quoddã instrumentum musicum. pro quo beatus hieronymꝰ transtulit citharam. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocem tube & fistule & cithare.

De incipientibus a littera. ר. Res.

רָאָה Raa. videre. intueri. aspicere. cernere. despicere. Geñ. 1. & vidit deus q; esset bonum. & in eodem. 16. Tu deus qui vidisti me. Et in eodem. Profecto hic vidi posteriora videntis me. & in eodem. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. pro quo hebrei legũt. Vide odorẽ filii mei sicut odorẽ agri. Et est sensus sicut in littera nostra. & in eo. 29. Vidit dominus afflictionem meam. Et in eodem. 37. vade

& vide ſi cuncta proſpera ſint. Exo.3. Et videbo viſionem hanc magnam. & in eodem. Vidi afflictionem populi mei.

Cõſpicere. Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illaq; conſpexerit fratris ignominiã. Nu.23. De ſũmis ſilicibus videbo eũ. Ioſ.5. Et vidit virum cõtra ſe ſtantem. 1. Reg.2. Et videbis emulum tuũ in templo. 2. Reg.15. Videtur mihi ſermones tui boni & recti. 4. Reg.14. Veni & videam⁹ nos. i. pugnemus inuicem. & in eodem.23. Occiſus in magedo cum vidiſſet eum. ps.32. Vidit omnes filios hominũ. Ps.89. Anni quibus vidimus mala. Eccls.12. Et tenebreſcẽt vidẽtes per foramina. Esa.17. & oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient.

Reſpicere. & in eodẽ.66. Et videbim⁹ in letitia veſtra. Hiere.17. Et nõ videbit cum venerit bonũ. & in eodem. Et nõ timebit cum venerit eſtus. Pro quo hebrei legunt. Et nõ videbit cum venerit eſtus. Poteſt etiam deriuari a dictione ירא Iare. que ſignificat timere ſicut eſt i littera noſtra. Ezech.16. Et abſtuli eas ſicut vidiſti. Ponitur etiã pro audire. Geñ.42.

Audire Audiens autem iacob q̃ alimenta venderentur in egypto. Exo.20. Cunctus autem populus videbat voces. i. audiebat. Hiere. 2. Videte verbũ dñi. i. audite. Significat etiam videre corde aut mẽte: vel intelligere: ſiue contemplari aut ſentire. vt

cõtẽplari in aliquibus locis predictis. & Eccles.1. Et mens mea contẽplata eſt multa ſapienter. et in eodem. Homo qui diebus & noctibus ſomnũ non capit oculis. Pro quo hebrei legũt. Sõnum in oculis ſuis non videt. i. nõ ſentit. Et in voce paſſiua

Sentire Apparere ſignificat apparere. i. videri. Geñ.12. Apparuit autem dñs abrae. & in eodem. Edificauit ibi altare domino qui apparuit ei. Leuit.16. Quia in nube apparebo ſuper oraculum. Iudi.19. Nunq̃ res talis facta eſt in iſrael. p quo he.le. Nũ q̃ res talis viſa eſt ſiue apparuit in iſrael. 2. Reg.22. Lapſus eſt ſup pẽnas vẽtorũ. Pro quo he.le. Apparuit ſeu viſus eſt ſuper pẽnas ventorũ. Iob.33. Et oſſa que tecta fuerãt nuda buntur. Pro quo. he.le. Nudabũtur oſſa ei⁹ q̃ nõ videbãtur ſiue que nõ apparebant. ps. 17. Et apparuerũt fontes aquarum. Canti. 2. Flores apparuerunt in terra noſtra. & quãdo eſt verbum tertie coniugationis tunc ponitur pro oſtendere vel mõſtrare. i. facere videri. Geñ.12. In terram quã monſtrauero tibi. Leuit.13. Oſtendetur ſacerdoti. Nu.8. Iuxta

monſtrare oſtendere. exẽplar quod oſtendit dñs moyſi. Deut.34. Oſtẽdit ei dñs omnẽ terram. & in eodem. Vidiſti eam oculis tuis. Pro quo hebrei legũt. Videre te feci eam oculis tuis. i. oſtendi eam tibi. 4. Reg.11. Et oſtẽdit eis filiũ regis. Eſa.30. Et terrorem brachii ſui oſtendet. Mich.7. Oſtẽdam ei mirabilia. Nũ.3. Et oſtendam in gentibus nuditatẽ tuã. Significat etiã predicta dictio deſpicere vel negligere. Geñ.42. Quare negligi

negligere. Inſpicere. Deſpicere. tis. ps. 21. Ipſi vero cõſiderauerũt & inſpexerũt me. i. deſpexerunt me. ps.53. Et ſuper inimicos meos deſpexit oculus me⁹. ps.111. Donec deſpiciat inimicos ſuos. Ps.117. Et ego deſpiciã inimicos meos. Ezech.28. Ante faciẽ regũ dedite vt cernerent te. Pro quo hebrei legunt. vt deſpicerent te.

Cernere. Mich.7. Oculi mei videbunt in eam. i. deſpicient eam. Vnde Canticorum. 1. Vbi dicitur. Nolite me conſiderare q̃ fuſca ſim: poteſt etiã legi. Nolite me deſpicere q̃ fuſca ſim. Et ĩ

Cõſiderare de ראות Reith. ſiue מראה Mare. i. viſio. aut viſus. Geſi. 2. Produxit dñs deus de humo omne lignũ pulchrum viſu. Exo.3. Videbo viſionem hanc magnam. Nu.12. In viſione apparebo ei. 2. Paralipo.26. In dieb⁹ zacharie intelligẽtis & videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in

ראות מראה Viſus. Viſio. viſione dei. Iob.40. Et videntibus cunctis precipitabitur. Pro quo hebrei legũt. Vtiq̃ ad viſionem ſuam proiicietur ſiue precipitabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eccls.5. Quid proderit poſſeſſori: niſi quod cernit diuitias oculis ſuis. Pro quo hebrei legũt. Quid proderit poſſeſſori: niſi viſio oculorũ ſuorum. Et in plurali מראות Maſoth. Geñ.46. Audiuit eum per viſionẽ noctis vocantem ſe. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet per viſiones noctis. Ezech.40. Et adduxit me illuc in viſionibus dei. Et

Viſion inde ראי Roi. i. viſus. ſeu viſio aut aſpectus. 1. Reg.16. Et pulcher aſpectu decoraq̃ facie. Iob.17. Nec aſpiciet me viſus hominis. & in eodem.33. Conſumpta eſt caro eius a ſupplicijs. pro quo hebrei legunt. A viſione: ſiue a viſu. Poteſt

Aſpect viſus etiam legi a feditate vel turpitudine: vt infra dicetur. Et inde ראה Roe. i. videns. Eſa.28. Neſcierunt videntẽ. Ponitur etiam pro propheta. 1. Reg.9. Qui enim propheta dicitur hodie: vocabatur olim vidẽs. & inde illud quod videtur per

Viden tinere alicui dicitur ראוי Raui. Eſter.2. & ſeptem puellas ſpecioſiſſimas de domo regis. Pro quo hebrei legunt. & ſeptem puellas pertinentes de domo regis. Et inde מראה Mara. ſiue ראי Réi. ideſt ſpeculum. Exo.38. De ſpeculis mu-

Pertin Speculum lierum. Iob.37. Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt. pro quo hebrei legũt. Fortiſſimi quaſi ſpeculũ fuſile. ſcilicet ex ere. Item ראי Roi. i. feditas ſiue obſcenum vel turpe. Nau.3. Et ponam te in exemplũ. pro quo hebrei legunt. Et ponam te

Exẽplu in turpitudinem vel feditatem. Et inde מראה Mora. i. feda vel turpis. Beatus hiero. tranſtulit prouocatricem. Soph.3. Ve prouocatrix & redempta. Item ראה Raa. nomẽ auis immunde. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ixon. Deut.

Prouocat 14. Ixon & vulturẽ & miluũ. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat auem acutiſſimi viſus: a primo ſignificato deriuatum.

Ixon. ראם Reem. rhinoceros: ſeu vnicorni⁹. Nu.24. Cuius fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis. Deut.33. Cornua rhinocerotis cornua eius. & aliquãdo ſcribitur cum tod in medio dictionis loco aleph & dicitur רים rem. Iob.39. Numquid volet rhinoceros ſeruire tibi. & in eodem. Nũquid al-

rhinoce ligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali ראמים Reemim. ſue רימים remim. ps.21. Et a cornib⁹ vnicorniũ humilitatem meã. ps.28. Et dilectus quẽadmodum filius vnicornium.

rhinocer vnicorn ראש Ros. caput. princeps: ſeu dux. principium. initium. cacumẽ. vertex. Sũmitas cuiuſcũq̃ rei Fel. ſeu venenum. aut paupertas. Geſi.3. Ipſa conteret caput tuum. & in eodem.40. Auferet pharao caput tuum. & in eodem.47. Conuerſus & lectuli caput. Exo.29. Et pones thiaram in capite eius. Nume.6. Polluetur caput conſecrationis eius. Ioſ. 2. Sanguis ipſius erit in capite eius. 3. Reg.20. Et funiculos in capite noſtro. 4. Reg.4. Caput meũ doleo. ps.7. Cõuertetur dolor eius in caput eius. Canti.7. Caput tuum vt carmelus. Eſa.15. In cunctis capitibus eorum caluitiũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. in omni capite eorum calUitium. Ezech.9. Viam eorũ ſuper caput eorum reddam. Et in lingua chaldaica dicitur ריש res. ſiue רישא reſa. Dañ. 2. Caput de auro optimo. & in eodem. Tu ergo es caput aureũ. Et in plurali ראשים raſim. Geñ.2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. Leuit.20. Capita veſtra nolite nudare. ps.73. Tu confregiſti capita draconũ. Dicitur etiam ראשות raſoth in plurali: ſecundum terminationẽ pluralem feminorum. & tunc ſignificat locum in quo caput reclinatur. Geñ.28. Tulit de lapidibus qui iacebant: & ſupponens capiti ſuo. & in eodem. Tulit lapidem quem ſuppoſuerat capiti 1. Reg.26. Haſtam fixam in terra ad caput ei⁹. & in eodem. Et tolle haſtam que eſt ad caput eius. Hiere.13. Quoniam deſcendit de capite veſtro corona glorie veſtre. Significat etiam predicta dictio ראש ros. principem ſeu principalem: aut ducem: tam in ſingulari q̃ in plurali. Exo.30. Sume tibi aromata prime myrrhe. i. principalis. Nu.13. Mittens principes viros. Deut.29. Principes veſtri & tribus ac

Caput Caput. Capita. Caput Principalis principes. Primus

Primus. maiores natu. Cant. 4. Cum omnibus primis vnguentis
idest pricipalib⁹. Mich. 3. Audite principes domus iacob.
Primariū Zach. 4. Et adducet lapidem primarium. i. pricipalem. Si-
gnificat etiam principium siue initium: aut exordium. Ps.
Principius 118. Principium verborum tuorum veritas. Ezech. 40. In
Exordium exordio anni decima mensis. Item significat cacumen: seu
Cacumen. verticem: aut summitatem. Gen. 28. Et cacumen eius tan-
Uertex. gens celum. Exo. 24. Quasi ignis ardens super verticem
montis. 2. Reg. 15. Cūq; ascenderet Dauid summitatē mon-
tis. Ponitur etiam pro sūma. Exo. 30. Quando tuleris sū-
Sūma. mā filiorum israel. Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudē
voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in suma.
idest reddet sūmā omniū predictorū. Dan. 7. Breui ser-
mone comprehendit sūmatimq; perstringens ait. Et inde
רֵאשִׁית reſith. i. principium siue initium. Gen. 1. In princi-
Principius pio creauit deus celum & terram. & in eodem. 10. Fuit autē
principium regni eius babylon. Nu. 24. Principium gen-
tium amalech. Deut. 11. A principio anni vsq; ad finē eius.
Initium ps. 101. Initium sapientie timor dñi. Eccl's. 7. Melior est fi-
nis orationis q̄; principium. Ponitur etiam pro principali
Optimus. vel optimo. Amos. 6. Et optimo vnguento delibuti. Et in-
רִאשׁוֹן de רִאשׁוֹן risson. i. primus. Exo. 12. In die primo nō erit fer-
Primus. mentum in domibus vestris. Iob. 15. Numquid primus ho-
mo tu natus es. Ezech. 45. In primo mense vna mensis. &
Pristinus aliquādo scribitur cum iod in medio loco a leph. Iob. 8. In
רִאשׁוֹנִים terroga enim generationem pristinam. Et in plu. רִאשׁוֹנִים
Primi. Risonim. Nu. 6. Ita tamē vt dies priores irriti fiant. & in ge-
רִאשׁוֹנָה nere femínino רִאשׁוֹנָה risona. siue רִאשׁוֹנִית risonith. Hie-
re. 25. Ipse est annus primus Nabuchodonosor. regis baby-
lonis. & in hebreo est generis femínini. Zach. 6. In quadri
Prima. gua prima equi rufi. Accipitur etiam aduerbialiter. i. pri-
mū seu primo. Nu. 2. Primi egredietur. Pro quo hebrei le-
Primum. gunt: Primū proficiscantur. Ester. 1. Et primi post eum resi-
רִאשׁוֹנוֹת dere solíti erant. Et in plurali רִאשׁוֹנִיוֹת risonioth. Esa. 43
Priora. Ne meminerítis priorū. Item רֹאשׁ ros. i. fel seu venenum.
רֹאשׁ vt Deut. 29. Germinans fel & amaritudinem. & in eodem.
Fel. 32. Vua eorū vua fellis. & in eodem. Venenū aspidum insa-
Uenenum. tiabile. ps. 68. Dederunt in escam meam fel. Threñ. 3. Et cir-
cundedit me felle & labore. Significat etiam pauperem vel
paupertatem. De quo vide infra in dictione רוּשׁ ros cum
vau in medio dictionis.

רַב Rab. multus: seu magnus: aut multū: vel plurimū. De
quo vide in dictione sequenti.

רָבַב Rabab. multiplicare. augere. crescere. Gen. 1. Cresci-
te & multiplicamini. & in eo. 6. Cūq; cepissent homi-
Multiplicat. nes multiplicari super terram. & in eodem. 17. Et multipli-
Crescere cabo te vehemēter nimis. Exo. 23. Et crescant contra te be-
stie agri. ps. 3. Dñe quid multiplicati sunt qui tribulāt me.
ps. 17. Et fulgura multiplicauit. Ps. 68. Multiplicati sunt su-
per capillos capitis mei. Esa. 54. Et multitudinem pacis fi-
liis tuis. Pro quo he. le. & multiplicabitur pax filiorum tuo-
rum. Vide etiam de hoc infra in dictione רַבָּה raba. Et inde

רַב Rab. siue רוֹב rob. i. multus: seu multitudo: siue magnus
Multus. aut princeps. Iudi. 17. Adhuc populus multus est. Ester. 10.
Et acceptabilis plebi fratrū suorū. Pro quo hebrei legunt.
Multitudo. & acceptabilis multitudini fratrū suorū. & i eo. 1. Preponēs
Princeps mensis singulis de principibus suis. Iob. 11. Nunquid qui
Multum. multum loquitur non audiet. & in eodem. 23. Nolo multa
fortitudine contendat mecū. & in eodem. 33. Et omnia ossa
eius marcescere facit. i. plurima ossa eius. & in eodē. 36. Nec
multitudo donorum inclinet te. Ps. 47. Ciuitas regis ma-
magnus. gni. Prouer. 11. Salus autē vbi multa consilia. Quod in he-
breo legitur singulariter. & in eodē. 13. Multi cibi in nouali-

bus patrum. Pro quo hebrei legūt. Multitudo cibi seu mul-
tus cibus. & in eodem. 14. Vbi autem apparent plurime se- Plur
getes. i. multitudo segetum. & in eodē. 20. Multi homines
misericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt. multitudo
hominū. & in eodē. Est aurū & multitudo gēmarū. Eccl's. 1.
Eo quod in multa sapientia multus sit labor. & in eodem. 5
Vbi sunt multa somnia: plurime sunt vanitates. Pro quo he-
brei legunt. Quoniā in multitudine somniorū & vanitatū.
Esa. 19. Et mittet eis saluatorē & propugnatorē. Pro quo
hebrei legūt. Saluatorē & magnū. Potest etiā deriuari a dic-
tione רוּב rob. que significat pugnare vel obiurgari. vt in-
fra dicetur. & in eodē. 42. Et post multos dies visitabuntur
idest post multitudinē dierum. Et in genere femínino רַבָּה
Raba. siue רַבַּת rabath. i. multa siue magna aut multiplicata
1. Reg. 2. Et que multos habebat filios infirmata est. Gen. 7
Rupti sunt omnes fontes abyssi magne. 2. Paralipo. 3. Eo magn
quod multa turba sanctificata non esset. ps. 77. Et adaqua- mult
uit eos velut in abysso multa. Ps. 88. Deus qui glorificatur
in ecclesia sanctorū magnus & terribilis. Pro quo hebrei le-
gunt. Deus roboratus in secreto sanctorū magno. & in he-
breo est generis femínini. ps. 109. Cōquassauit capita i ter-
ra multorū. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. tran-
stulit. Percussit caput in terra multa. Ponitur etiam רַבָּה Ra
ba siue רַבַּת rabath aduerbialiter. i. multū aut sepe. Ps. 61.
Non mouebor amplius. ps. 119. Multum incola fuit anima
mea. ps. 122. Multū repleta est aia nra. Ps. 128. Sepe expu-
gnauerunt me a iuuentute mea. Et in plurali רַבִּים rabim.
siue רַבּוֹת raboth. Ps. 3. Multi insurgunt aduersum me. Ps.
35. Multe tribulationes iustorum. Prouer. 29. Multi requi-
runt faciem principis. Ponitur etiā pro maiori vel lōgeuo.
Gen. 27. Maior seruiet minori. Iob. 32. Non sunt longeui
sapientes. & in lingua chaldaica dicitur רַבְרְבָן Rabreban. i.
magna siue magni aut principes. Dan. 2. Et numera multa
& magna dedit ei. & in eodē. 4. Et optimates mei & magi-
stratus me requisierunt. Et inde רְבָבָה rebaba. siue רִבּוֹ ribo.
i. multiplicatiō: siue multiplicata. Ezech. 16. Multiplicatam
quasi germē agri dedi te. & cōmuniter ponitur p decē mil-
libus. Deut. 32. Et duo fugarēt decem millia. Iudi. 20. Decē
viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus israel: & cē
tum de mille: & mille de decē millibus. Ps. 90. Et decē mil-
lia a dextris tuis. Dicitur etiā רִבּוֹא Ribo cum vau & aleph i
fine. Nec. 7. Omnis multitudo quasi vir vnus quadragin-
ta duo millia. pro quo he. le. Omīs multitudo quasi vir vn⁹
quatter decem millia & duo millia. & in eodē. Et quod de-
dit reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo
he. le. Bis decē millia: scribitur etiam sine aleph. 1. Paralipo.
29. Et solidos decē millia. & in eodē. Et eris talenta decē &
octo millia. Ione. 4. In qua sunt plusq; centū millia homi-
nū. Pro quo. he. le. In qua sūt plusq; duodecies decē millia
hominū. Dan. 7. & decies centena millia assistebant ei. Pro
quo hebrei legunt. Decies mille decē millia corā eo assiste-
bant. & est sensus sicut in littera nra. Et in plurali רְבָבוֹת Re
baboth. siue רִבּוֹת ribboth. aut רִבְאוֹת ribooth. Nu. 10. Reuer-
tere dñe ad multitudinē filiorū israel. vbi pro multitudine
ponitur רְבָבוֹת rebaboth. Deut. 33. Et cum eo sanctorū mil-
lia. 1. Reg. 18. Percussit saul mille & dauid decē millia. p quo
hebrei legunt. Percussit saul in millibus suis: & dauid in de
cem millibus suis. idest in pluries decem millibus. Esd. 2.
Dederunt in expensas operis auri solidos quadraginta mil
lia & mille. Pro quo hebrei legunt. Auri solidos septies de
cem millia & mille. Nec. 7. Dederunt in thesaurū operis au
ri dragmas viginti millia. Et in numero duali רִבְּתַיִם Ribo
thaim. i. bis decem millia. ps. 67. Currus dei decem millia

Bis decies millia.

Pro quo hebrei legunt. Currus dei bis decem millia. Et dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinat⁹ pro indeterminato. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde

Innumerabiles.

רִכְבוֹת מְרֻבָּבוֹת

Abscidātes

רְבִיבִים

Stille.

רב

Multiplex

רַבִּי

multiplices

רָב

Sufficere.

Multum.

Merubaboth. i. multiplicate siue abundantes. p̄s. 43. Oues eorum fetose abundantes in gregibus suis. Et inde רְבִיבִים rebibim. i. gutte vel stille pluuie: propter earum multiplicationem. Deut. 32. Et quasi stille super gramina. p̄s. 71. Et sicut stillicidia stillantia super terram. Mich. 5. Et quasi stille super herbam. & inde רַב Rab. i. multiplex. Iob. 5. Et scies quoniā multiplex erit semen tuū. Et in plurali רַבִּי rube. Osee. 8. Scribam ei multiplices leges meas. Significat etiam רָב Rab satis vel sufficit. Exo. 9. Orate dño vt desinant tonitrua & grando. Pro quo hebrei legunt. Et sufficiat iā esse tonitrua. Nu. 16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorū est. & in eodē. Multum erigimini filii leui. 1. Paralipo. 21. Sufficit: iā cesset manus tua. Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab. iurgari vel obiurgari. Genē. 49. Exasperauerunt eum & iurgati sunt. & aliqui hebrei dicūt q̄ significat iaculari. i. iaculo vel sagitta petere. Et inde רַבָּה robe. i. iaculator vel sagittarius Genē. 21. Factusq̄ est iuuenis sagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim. Hiere. 50. Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum. Pro quo hebrei legunt. Audite facite in babylōe iaculatores siue sagittarios omnibus qui tendunt arcus. Potest etiam significare plurimos sicut est in littera nostra: Ponitur etiam רַבִּים rabim. pro iaculis vel lanceis. Iob. 16. Circūdedit me lanceis suis. vide etiam de hoc infra in dictione רוב rob.

Jurgari.

רָבָה

sagittari⁹.

רַבִּים

Iaculatores

רַבִּים

Lancee.

רִבֵּד

Torques.

רָבָד Rebid. torques. vel ornamētū quod suspēditur in collo. Genē. 41. & collo torquē aureū circūposuit. Ezech. 16. Et torquē circa collū tuū. Et inde מַרְבַּדִּים Marbadim. i. ornamēta q̄dā quibus lectulus ornatur: siue tapetia. Pro q̄ beatus hiero. transtulit funes. Prouer. 7. Intexui funibus lectulum meū. Et inde verbū רָבַד Rabad. quod significat talibus ornamētis ornare vl̄ sternere lectū. vt in p̄dicto loco. Pro quo he. le. Ornamētis siue tapetibus ornaui vel struai lectulū meū. Vbi ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.

Funes.

מַרְבַּדִּים

Ornare.

רָבַד

רָבָה Raba. multiplicare. augere. crescere. enutrire. Genē. 3. Multiplicabo erūnas tuas. & in eodē. 22. Et multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. & in eodem. 35. Crescite & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Et in eodem. Vt multa signa fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he. le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt possitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autē longior fuerit via. Pro quo he. le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit sibi vxores. & in eodē. 30. Et viues atq̄ multiplicaberis. Iudi. 9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi sanguinis ad vlciscendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta. p̄s. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et sup arenā multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur scelera. Eccls. 5. Vbi multe opes sūt: multi & qui comedūt eas. Esa. 9. Multiplicasti gentem. & in eodē. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat ruinas. Threñ. 2. Et replevit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cōgere ossa que igne succendā. Pro quo he. le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc supra in dictione רָבַב Ra

Multiplicat

רָבָה

bab. Et inde הָרְבֵּה Hereb siue הָרְבָּה Harbe: aut הַרְבּוֹת Harboth vl̄ מַרְבֶּה Marbe. i. multitudo: siue multiplicatio. Iudi. 20. Vt ascendente in altum fumo captam vrbem demōstraret. Pro quo he. le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altū ascenderet. p̄s. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea i. multum laua me. p̄s. 129. Et copiosa apud eum redēptio. i. multa. Eccls. 1. Et mens mea contemplata est multa sapiēter. Esa. 30. Ignis & ligna multa. & in eodē. 33. Tunc diuidētur spolia predarū multarū. Ezech. 16. Que est capacissima ebrietatis. i. multū capax. Amos. 4. Percussi vos vento vrēte & aurigine multitudinē hortorū vr̄orū. Sigfiat ēt p̄dicta dictio enutrire vel educare. Threñ. 2. Quos educaui & enutriui Eze. 19. & enutriuit catulos suos. & inde תַּרְבּוּת tharbuth. siue מַרְבִּית Marbith. i. incremētū vl̄ multiplicatio. Nu. 22. Incrementa & alumni hominū peccatorū. 1. Reg. 2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilē etatē peruenerint. Significat etiā מַרְבִּית Marbith siue תַּרְבִּית Tharbith fenus vel superabundantiā aut vsurā. Leuit. 25. Et frugum superabundantiā non exiges. Ezech. 18. Ad vsurā nō cōmodauerit: & amplio nō acceperit. Itēm רַבָּה Robe. i. iaculator vel sagittarius. Genē. 21. Factusq̄ est iuuenis sagittarius. Pro quo he. le. Et fuit iaculator vel sagittarius. De quo vide supra in dictione רָבַב rabab. & a predicta dictione dicūt aliqui hebrei q̄ deriuatur אַרְבֶּה Arbe. i. locusta. Exo. 10. Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos.

Enutrire

Incremēt

Magna pars.

Fenus

Locusta.

רָבַךְ Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. 1. Paralipo. 23. Et ad lagana & sartaginem & ad torrendum.

Frigere.

Torrere.

רָבַע Rabūa. quadrū vel quadratū aut quadrāgulū. cōmisceri. Exo. 27. Quinq̄ cubitos in lōgitudine & totidē in latitudine. i. quadrū. & in eodē. 28. Quadrangulū erit & duplex. Ezech. 43. Quadrāgulatū equis lateribꝰ. & aliquādo scribitur cū iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3. Reg. 6. Postes de lignis oliuarum quadrāgulatos. Ezech. 48. Omnes primitie viginti quinq̄ millia in qnadrū separabuntur. Scribitur etiam cum mē in principio & dr̄ מְרֻבָּעָה Merubaa siue מְרֻבָּעַת Merubaath. i. quadratum vel quadrata. Ezech. 40. Longitudine centum cubitorū: & latitudine centum cubitorū per quadrū. & in eodē. 45. Et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadri fariam. Et inde רְבָעָה rebaa siue רְבִיעִית rebiith. i. quarta pars Leuit. 23. Quarta pars hin. Nee. 9. Et legerunt in volumine legis dñi dei quatter in die: & quatter in nocte cōfitebātur. Pro quo he. le. Et legerūt in volumine legis dñi dei q̄rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiā רְבַע Rebaa pro latere. Ezech. 43. Quadrangulatum equis lateribus. i. per quattuor partes equales. Et inde אַרְבָּעָה Arbaa. i. quattuor. Genē. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. 4. Reg. 7. Quattuor ergo viri erant leprosi iuxtā introitum porte. Prouer. 30. Quattuor sunt minima terre. Et ī genere femīno אַרְבַּע Arbaa sine he in fine Exo. 22. Et quattuor oues pro vna oue. Esa. 11. A quattuor plagis terre. Et aliquando scribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath. Ezech. 46. In quattuor angulos atrii atriola disposita. & in eodē. Mensure vnius quattuor erāt. Et inde אַרְבַּעְתַּיִם Arbathaim. ideſt quadruplum. 2. Reg. 12. Et ouem reddet in quadruplum. Et inde רְבִיעִי Rebii. i. quartus. Genē. 1. Et factum est vespere & mane dies quartus. & in eodē. 2. Fluuius quartus ipse est euphrates. & in eodē. 15. Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָה Rebiaia. Dañ. 2. Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo. 4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

Quadrus

Quadrifaria

Quarta pars

Later.

Quattuor

Quattuor

Quattuor

Quadruplus.

Quartus.

Quarti.

gunt. In tertios & in quartos. i. natos in tertia & in quarta generatione. 4. Reg. 10. filii tui vsq; ad quartā generationē sedebunt super thronum israel. pro quo hebrei legunt. filii quarti sedebunt tibi super thronum israel. & in genere femininoרְבִיעִית rebiith. idest quarta siue quarta pars. Leuit. 19. Anno autem quarto omnis fructus eorū sanctificabitur

Quarta. רְבִיעִית

Et in hebreo est generis feminini. Item רָבַע rabaa. i. commisceri. s. in actu generationis: vel coire: aut succūbere. Leuit. 18. Mulier non succumbet iumento nec miscebitur ei. & in eodem. 19. Iumenta tua non facias coire cum alterius generis animantibus. & in eodem. 20. Mulier si succubuerit iumento. & inde רֶבַע róbaa. idest generatio: vel stirps. Nu. 23. Et nosse numerū stirpis israel. hebrei tamen in predicto loco iuxta primā significationē legunt. & nosse quartam partem israel. i. numerum quarte partis. Et inde רִבְעָה rébaa. idest accubatio. Ps. 138. Semitam meam & funiculū meum inuestigasti. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Semitam meam & accubationem meā. euentilasti.

רָבַע Commisceri Coire. Succūbere רֶבַע Stirps. רִבְעָה Accubatio

רָבַץ Rabas. cubare. accubare. requiescere. sternere. Gen. 49. Requiescens accubuisti vt leo. Et in eodem. Accubans inter terminos. Nu. 22. Concidit sub pedibus sedētis. Pro quo he. le. Et concidit sub Balaam. Deut. 22. Et matrem pullis vel ouis desup incubātē. & in eo. 29. Et sedeant super eum omnia maledicta que scripta sunt in volumine legis. pro quo he. le. & cubabūt super eū. Iob. 11. Requiesces & non erit qui te terreat. Canti. 1. Vbi cubes: vbi pascas in meridie. ps. 22. In loco pascue ibi me collocabit. idest cubare me faciet. Esa. 11. Et pardus cum hedo accubabit. & in eo. 13. Nec pastores requiescent ibi: sed requiescent ibi bestie. & i eodem. 27. Ibi pascetur vitulus & ibi accubabit. Hiere. 33. Habitaculum pastorum & accubantium gregū. Soph. 3. Et accubabunt: & non erit qui exterreat. Ponitur etiā pro sternere. Esa. 54. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. & inde רִבְצִין Rebes. i. cubile: seu accubatio. vbi accubāt & requiescunt. Prouer. 4. Nec vastes requiē eius. i. cubile eius: vbi requiescit. Esa. 65. Et vallis achor in cubile armentorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְבַּץ Mirbas. Ezech. 25. Et filios amō in cubile pecorum Soph. 2. Quomodo facta est in desertum cubile bestie.

Accubare. Cōcidere Incubare. requiscere Cubare. Sternere. רִבְצִין Cubile. מִרְבַּץ Cubile.

רָבַק Rabac. Impingare: vel saginare. & solum inuenitur מַרְבֵּק Marbec ab eo deriuatum: quod significat saginatum seu impinguatum: vel locus vbi animalia impinguantur. Hiere. 46. Quasi vituli saginati vniuersi sunt. In aliis vero locis beatus hiero. trāstulit pascualē seu armentum. 1. Reg. 28. Mulier autem illa habebat vitulum pascualē. idest Vitulū saginatū. Amos. 6. Et vitulos de medio armenti. Malach. 2. Et salietis quasi vitulus de armento.

רָבַק מַרְבֵּק Saginati Pascualis Armentus

רָגַז Ragaz. Commoueri. vel inquietari. Tremere. vel contremiscere. Irasci. conturbari: vel contristari. Deut. 2. Vt audito nomine tuo paueant: & in morē parturientiū cō tremiscant. 1. Reg. 7. Et non turbabitur amplius. Pro quo he. le. Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et in eodē. 28. Quare inquietasti me vt suscitarer. i. cōmouisti me. 2. Reg. 22. Fundamenta montium cōcussa sunt. Pro quo he. le. Et fundamenta celorum cōmota sunt vel contremuernt. Iob. 9. Qui cōmouet terram de loco suo. ps. 17. Et fūdamēta mōtiū cōmota sunt. & btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Fundamēta montiū cōcussa sunt. Prouer. 30. Per tria mouetur terra. Hiere. 50. Et commoueat habitatores babylonis. Abach. 3. Et subter me scateat. Pro quo he. le. subter me cōtremiscat siue cōmoueatur. Signāt ēt ira sci. Gen. 45. Ne irascamini i via. Exo. 15. Audierūt populi & irati sunt. Esd. 5. Postq; autem ad iracūdiam prouocauerūt patres nri. Ps. 4. Irascimini & nolite peccare. potest ēt legi. cōtremiscite. Prouer. 29. siue irascatur siue rideat. Esa. 37. Et insaniā tuā cōtra me. pro quo he. le. & q; irascaris aduersū me. & in eodem. Cū fureres aduersum me. i. irasceris Ezech. 16. Et prouocasti me in oībus his. s. ad iracūdiā. & in de רֶגֶז Regaz. quod in lingua chaldaica significat irā vel furorē. Dañ. 3. tūc nabuchodonosor in furore & ira. signāt ēt pauére. aut contristari vel conturbari. Deut. 28. Dabit tibi dñs cor pauidū. 2. Regū. 28. Contristatus itaq; rex. Ioel. 1. Conturbētur omnes habitatores terre. Mich. 7. Perturbabuntur de edibus suis. Abach. 3. Turbabuntur pelles terre madian. & in eodem. Audiui & conturbatus est vēter meus. Et inde רֹגֶז rogez. i. cōmotio: vel conturbatio: aut tremor: vel cōcussio. Iob. 3. Ibi impii cessauerunt a tumultu. idest a cōmotiōe. Esa. 14. Cū requiē dederit tibi dñs a labore tuo & a cōcussione tua. Scribitur etiam cum he in fine. Ezech. 12. Et aquam tuam in festinatione & in merore bibes. vbi ponitur pro festinatione.

Furt Furo Pau Cōtri Cōtu Turt Tum com Cōci Fest

רָגַל Ragal. explorare. contemplari. accusare. susurrare. detrahere. diffamare. Gen. 42. Exploratores estis vos. Et in eo. Nec quicq; famuli tui machinātur mali. pro quo hebrei legunt. Non sunt serui tui exploratores. Nu. 21. Misit itaq; moyses vt explorarent iazer. Deut. 1. & cōsiderata terra. Pro quo he. le. Explorauerunt eam. Ios. 7. Ascendite & explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai 2. Reg. 10. Et nō ideo vt inuestigaret & exploraret ciuitatē & euerteret eam. Signāt ēt accusare vel detrahere aut susurrare. siue diffamare. eo quod susurrones & detractores explorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accusēt. 2. Reg. 19. Accusauit me seruū tuū ad te dñm meū regem. i. detraxit vel diffamauit me. Ps. 14. Qui nō egit dolum in lingua sua. Pro quo beatus Hiero. in psalterio. iuxta he. ve. transtulit. Non accusauit in lingua sua. Itē רְגֻל Réguel siue לְגֶל Ragel. i. pes. & est in hebreo vtriusq; sexus. Gen. 41. Absq; tuo imperio nō mouebit quisq; manum aut pedem. Deut. 19. Pedē pro pede. p̄s. 25. Pes meus stetit in directo. Ezech. 1. Et pedes eorum pedes recti. Pro quo hebrei legunt. Et pedes eorum pes rectus. & in eodem. 29. Non pertrāsibit eā pes hominis. Et in plurali רַגְלַיִם Raglaim. Gen. 19. Et lauate pedes vestros. Leuit. 11. Ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia. idest quattuor pedibus. Iudi. 5. Et barach vestigia sunt secuti. Pro quo hebrei legunt. Et barach in valle missus est pedibus suis. i. pedester. 2. Reg. 15. Egressus est ergo rex & vniuersa domus eius pedibus suis. & in eo. Illotis pedibus & intonsa barba. Iob. 29. & pedes claudo. Esa. 7. Caput & pillos pedum. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מַרְגְּלוֹת Margueloth. idest pedes: vel locus pedum. Ruth. 3. A parte pedum. Dañ. 10. & brachia eius & deorsum vsq; ad pedes. & in lingua chaldaica dicitur רַגְלָיָא Raglaia. Dañ. 2. Quia vidisti partē pedum & digitorum: partem testeam figuli. Ponitur etiā רַגְלַיִם Raglaim siue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedestribus. Exo. 12. Sexcenta fere millia peditum virorum. Nu. 11. Sexcenta millia peditum huius populi sunt. Hiere. 12. Si cū peditibus currens laborasti. Accipitur etiam pro comitatu vel cōtubernio. Gen. 30. Benedixitq; tibi deus ad introitū meū. Pro quo he. le. Pro comitatu vel cōturbernio meo. Exo. 11. egredere tu & oīs ppl's qui subiectus est tibi. pro quo he. le. Et oīs populus qui est in pedibus tuis. i. in comitatu vel cōtubernio tuo. Ponitur ēt p vestigio. Gen. 33. & ego sequar paulatim vestigia eius: sicut videro paruulos meos posse. & q̄si iūgitur cū dictiōe אָסָךְ Asach: tūc ambe dictiōes signāt

Expl Acc Pe Pe Pe Pe Pe Pe Co

Purgare aluum.

ventrem purgare seu mingere. Iudi.3. Forsitā purgat aluū in estiuo cenaculo.1. Reg. 24. In quam ingressus est saul vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵרְגְּלַיִם Meraglaim.i.aque pedum.Esa.36.vt bibant vrinam pedū suorū Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel.vicem.Exo.23. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis. Nu.22. Cur percutis me ecce iam tertio.i.trib⁹ vicibus.Et in eodē.Cur inquit tertio verberas asinam tuam.Et inde verbum רָגַל Ragal.i.assuescere vel consuescere. Osee.11.& ego quasi nutricius ephraim.Pro quo hebrei legūt.Et ego cōsuetus vl assuetus fui ipsi ephraim. Potest etiā significare pedetētim ambulare:a primo significato deriuatū.i.pedetētim cū eo ambulabam sicut nutricius cū puero. est etiā רֹגֶל Rogel nomē fontis.3.Reg.1. Qui erat vicin⁹ fontis rogel.

Vrina.

מֵרְגְּלַיִם

Vices.

רֶגֶל

Consuescere

רָגַל

Rogel.

רֶגֶל

רָגַם Ragam. lapidare.siue lapidibus obruere. Leuit. 20. Lapidibus obruet eos.& in eodem.24.Lapidet eum omnis multitudo. Nume. 15. Obruat eum lapidibus omnis turba. Deut.21. Lapidibus obruet eū populus ciuitatis Ezech.16.Et lapidabunt te lapidibus.& in eo.25.Et lapidetur lapidibus populorum.Et inde מַרְגֵּמָה Margema.i.acervus lapidum. Pro quo beatus hieronymus transtulit acervus mercurii. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurii:ita qui tribuit insipienti honorem.Quod a liqui hebrei exponunt sic. scilicet sicut qui mittit lapidem scilicet preciosum in aceruum lapidum.s.cōmunium : ita qui tribuit insipienti honorem . Potest etiam deriuari ab אַרְגָּמָן Argaman q̄ significat purpuram : vt sit sensus:sicut qui ligat lapidem vel saxum in purpura: ita qui tribuit insipienti honorem.Item רִגְמָה Rigma.i.ducatus vel principatus.p̄s.67.Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. lapidatio eorum. Sed beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Principes iuda in purpura sua.s.ab אַרְגָּמָן Argaman quod significat purpuram:vt supra dictum est.

רָגַם Ragam.lapidare.siue lapidibus obruere.

Lapidib⁹ obruere. Lapidare.

מַרְגֵּמָה

Acernus mercury

אַרְגָּמָן

Purpura

רִגְמָה

Ducatus

Purpura.

רָגַן Ragan. Susurrare:murmurare.mussitare. Deut.1.Murmuraſtis in tabernaculis vestris. Et inde נִרְגָּן Nirgan. siue רֹגֶן Rógen.i.susurro vel murmurator aut mussitator. prouer.16.Et verbosus.i.susurro separat principes.& in eodem.26.Verba susurronis quasi simplicia.Esa.29.Mussitatores discent legem.

murmurare

נִרְגָּן

susurro.

mussitator

רָגַן Ragan. Susurrare:murmurare.mussitare.

רָגַע Ragaa. scindere.diuidere. quiescere. turbare. Iob.7. Cutis mea aruit & cōtracta est.pro quo hebrei legunt. Cutis mea scissa est & contabuit.& in eodem.26.In fortitudine illius repente maria congregata sunt. Pro quo hebrei legunt. In fortitudine illius scidit seu diuisit maria. Potest etiam significare sicut est in littera nostra. Nam רֶגַע Régaa significat repente vel subito: vt infra dicetur. Esa.51. Qui conturbo mare & intumescunt fluctus eius . Pro quo hebrei legunt. Diuidēs mare.Et inde רִגְעֵי rigee.i.diuisiones vel scissure. p̄s.34. Et in iracundia terre loquētes dolos.p quo he.le. & in scissuris terre.i.in locis abscōditis terre. Itē רָגַע Ragaa.i.quiescere vel requiescere. Deut.28. In gētib⁹ quoq; illis nō quiesces. Esa.30. Ibi cubauit lamia.i.requiescit.&in eodē.51.& iudiciū meū in lucē populorū quiescet. Hiere.30. Vade in requiē suā israel.Pro quo hebrei legunt. Vade ad requiescendum israel.Hiere.45.Refrigerare & sille.i.requiesce & sile . & in eodem. 50. Vt exterreat terrā: & cōmoueat habitatores babylonis.Pro quo he.le. Vt requiescere faciat terram. nam ex ruina babylonis quieuit terra. vt habetur.Esa.14.Et inde מַרְגֵּעָה Margea.siue מַרְגּוֹעַ Margoa.idest requies.seu refrigerium. Esa.28. Et hoc est refrigerium meū: & noluerunt audire. Hiere.6. Et inuenietis refrigeriū animab⁹ vr̄is.Item רֶגַע Régaa. siue רָגַע Ragaa.

Scindere.

Diuidere

Cōturbare

רִגְעֵי

Cissure

רָגַע

quiescere Requiescere.

refrigerat.

מַרְגֵּעָה

refrigerii.

רֶגַע

רָגַס Ragas.fremere.tumultuare.congregare. p̄s.2. Quare fremuerūt gentes. Et aliqui hebrei in predicto locō legunt . Quare congregate sunt gentes . Vnde beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Quare congregauerunt gentes. Et in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro congregare. Dañ.6. Tunc principes & satrape surripuerūt regi.i.congregati sunt ad regem:vel cum tumultu aut strepitu venerunt. Et inde רֶגֶשׁ Rages.idest cōgregatio: vel cōsensus. Ps.54. In domo dei ambulauimus cū consensu.i.simul cōgregati. Sed beatus hiero.in predicto psalterio transtulit. Ambulauimus in terrore.i.in tumultu. Scribitur etiā cum thau in fine. p̄s.63. Et a multitudine operantiū iniquitatem. Pro quo beatus hiero.in predicto psalterio trāstulit. Et a tumultu operantium iniquitatem.

Fremere Cōgregare

רָגַשׁ Ragas.fremere.tumultuare.congregare.

רָדַד Radad.extendere.expādere.subiicere.3.Reg.6. Operuit tam cherubim q̄ palmas auro.Pro quo hebrei legunt. Et extēdit super cherubim & super palmas aurum.i. laminis aureis operuit ea.& in eodē.7.Subter leones & boues lora ex ere dependentia.Pro quo hebrei legunt. Et subter leones & boues lora opere extēto. Significat etiā subicere.Ps.143. Qui subdit populum meū sub me. Esa.45. Vt subiiciam ante faciem eius gētes. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid.idest pallium siue theristrum. Cāti.5.Tulerunt pallium meū.Et in plurali רְדִידִים Redidim.Esa.3.Et sindones & vittas & theristra. Vbi ponitur pro theristris: que mulieres expandūt super se:a primo significato deriuatum.

Extendere

רָדַד

Pallium

רְדִידִים

teristra.

רָדָה Rada.dominari.preesse.imperare subiicere.sumere. obtinere:applaudere.Geñ.1.Et presit piscibus maris & volatilibus celi . & in eodem . Et dominamini piscibus maris.Leuit.25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per violentiam siue cum austeritate. & in eodem. Nō affliget eum violenter. idest non dominetur eius cum violentia vel austeritate. & in eodem.26.Et subiiciemini his qui oderunt vos.Pro quo hebrei legunt. Et dominabuntur vestri:inimici vestri.Nu.24.De iacob erit qui dominetur. Iudi.5.Saluate sunt reliquie populi : dominus in fortibus dimicabit . Pro quo hebrei legunt . Tunc dominabitur qui reliquus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mihi in fortibus:idest contra fortes.Ps.67.Ibi beniamin adolescentulus in mentis excessu . Pro quo hebrei legunt . Ibi beniamin paruulus dominans eis . Pro quo beatus hiero. in psal:iuxta he.ve.transtulit. Ibi beniamin paruulus continens eos.p̄s.71.Et dominabitur a mari vsq; ad mare.Ps. 109.Dñare in medio inimicorū tuorum. Esa.14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter.Threñ.3. De excelso misit ignē in ossibus meis:& eruditit me.Pro quo hebrei legūt. Misit ignem in ossibus meis:& dominatus est eorum:siue

Preesse Dominari

subiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica significat erudire. sicut est in littera nra. Ezech. 34. Sed cū austeritate imperabatis eis. Vide etiā de hoc infra in dictione רוד Rod

Imperare Sumere

Significat etiam sumere vel obtinere. Iudi. 14. Quē cum sumpsisset in manibus. & in eodem. Quod mel de corpore leonis sumpserat. Esa. 21. Et reges obtinebit. Potest etiā legi. & regum dñabitur: secūdum primā significationem. Ponitur etiam pro applaudere. Hiere. 5. Et sacerdotes applaudebant manibus suis.

Obtinere.

applaudeſ

רָדַם Radam. sopiri. dormire. s. sopore graui. vl sopore demergi. stupefieri: vel stupore cadere. seu collabi. Iudi. 4. Qui soporem morti socians defecit. ps. 75. Dormitauerunt qui ascenderunt equos. Dani. 8. Cūq loqueretur ad me collapsus sum pronus in terra. Ione. 1. Et dormiebat sopore graui. Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema. i. sopor. Geñ. 2. Et misit deus soporem grauem in adam. Iob. 4. Quando solet sopor occupare homines.

Sopiri. Dormire Collabi

תַּרְדֵּמָה

sopor

רָדַף Radaph. persequi. sequi. Geñ. 34. Et nō sunt ausi persequi recedentes. Exo. 14. Et psecutus est filios israel. Deut. 16. Quod iustum est psequeris. i. sequeris. Iudi. 3. Sequimini me. & in eodē. 4. Et barach persequeretur fugientes currus. ps. 7. Persequatur inimicꝰ animā meam. ps. 33. Inquire pacem & persequere eā. ps. 37. Quoniā sequebar bonitatem. Prouer. 15. Qui sequitur iustitiā diligitur a deo Esa. 5. Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam. Threñ. 5. Ceruicibus nris minabamur. Pro quo he. le. Super ceruices nostras psequebamur. i. persecutionē patiebamur Ezech. 35. Cum sanguinē oderis: sāguis persequetur te. Et inde מֻרְדָּף Murdaph. i. persecutio. Esa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo he. le. Subiiciētem in furore gentes persecutione absq cessatione.

Perſequi. Sequi.

מֻרְדָּף

Ceſſatio.

רָהָה Raha. formidare. Esa. 14. Ne timeatis: neq formidetis. & solum inuenitur in predicto loco.

Formidaſ.

רָהַב Rahab. excedere. excellere. superbire. tumultuari. suscitare. ps. 89. Et amplius eorum labor & dolor. i. tempus quod excedit octoaginta annos est labor & dolor. Ps. 137. Multiplicabis in anima mea virtutem. i. excellere facies. Canti. 1. Quia ipsi me auolare fecerūt. Pro quo hebrei legunt. Ipsi me excellere vel superbire fecerunt. Esa. 3. Tumultuabitur puer cōtra senem. i. supbiet: vel excellentiorē se putabit. Ponitur etiam pro suscitare. Prouer. 9. Discurre festina & suscita amicum tuum. Et inde רָהַב Rahab. i. superbus vel superbia. Iob. 36. Et prudentia eius percussit superbum. Esa. 30. Superbia tantum est: quiesce. & in eodem. 31. Nunquid tu non percussisti superbum. est etiā רָהַב Rahab. nomen proprium loci. Ps. 86. Memor ero rahab & babylonis scientiū me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Memorabor superbie & babylonis. Et in plurali רְהָבִים Rehabim. ps. 39. Et non respexit in vanitates & insanias falsas. Pro quo beatus hiero. i psal. iuxta he. ve. transtulit. Et non est auersus ad superbias pompasq mendacii.

amplius Excedere multiplicaſ. auolare Excellere

Tumultuari.

רָהַב

ſuſcitare. ſuperbus ſuperbia.

רְהָבִים

ſuperbie.

רָהַט Rahat. in lingua chaldaica significat currere. Et inde רְהָטִים Rehatim. i. canales vbi aque decurrunt. Geñ. 30. Posuitq eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiūt in modū canalium. Cāti. i. Laquearia nostra cupressina. & in eodem. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legūt. Et coma capitis tui sicut purpura regis ligati in laquearibꝰ. i. in domo laquearibus constructa. Potest etiam legi sicut est in littera nostra.

Currere. רָהַט

רְהָטִים

canales

Laqaria.

רוב Rob. litigare. rixari. obiurgari. contendere. iudicare. seu iudicio contendere. vindicare. vlcisci. Geñ. 26. Sed & ibi iurgium fuit pastorum gerare aduersus pastores isaac Pro quo hebrei legunt. Et iurgati sunt pastores gerare aduersus pastores isaac. Et in eodem. Et pro illo quoq rixati sunt. Et in eodem. Pro quo non contēderunt. Iudi. 11. Aut docere potest q iurgatus sit contra israel. 1. Reg. 15. Et tetēdit insidias in torrente. Pro quo hebrei legūt. Et obiurgatus est siue contendit in torrente. Iob. 33. Aduersus eum cō tendis. & in eodem. 39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Esa. 45. Ve qui contradicit factori suo. idest qui contendit vel litigat cum factore suo. Significat etiā iudicare vel iudicio cōtendere. ps. 34. Iudica domine nocentes me. Esa. 3. Stat ad iudicandum dominus. Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere. 2. Propterea iudicio contendam vobiscum. Threñ. 3. Iudica domine causam anime mee. Osee. 2. Iudicate matrem vestram: iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlcisci. Iudi. 6. Nunquid vltores estis baal. & in eodē. Si deus est: vindicet se de eo. Osee. 2. Et misit ad regē vltorē. Et inde ריב Rib. i. iurgium. litigium. Rixa. lis. causa. Geñ. 13. Et facta est rixa inter pastores. Deut. 25. Si fuerit causa inter aliquos. Prouer. 25. Ne proferas in iurgio cito. & in eodem. Causam tuam tracta cum amico tuo. Scribitur etiam cū mē in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Geñ. 15. Ne sit queso iurgiū inter me & te. Exo. 17. Et vocauit nomē loci illius temptatio propter iurgium filiorum israel. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium: propter iurgium filiorū israel. Et in plurali ריבות Riboth. Deut. 17. Et iudicum intra portas tuas videris verba variari. Pro quo hebrei legūt. Verba litium siue causarū vel litigiorum. i. litigantium in portis tuis.

Iurgare Rixari

Iudicare

Iudicium litigium

רוד Rod. dominari. prevalere. humiliari. Geñ. 27. Tēpusq veniet cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis. pro quo hebrei legunt. Et erit cum prevaluerit vl dominatus fueris & excuties iugum eiꝰ de ceruicibus tuis. Hiere. 2. Quare ergo dixit populus meus recessimus. Pro quo hebrei legūt. Quare dixit populus meus dominati sumus siue prevaluimus. Sed in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Osee. 11. Iudas autem testis descendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc prevalebat siue dominabatur cum deo. Potest etiam derivari a dictione יָרַד Iard que significat descendere sicut est in littera nostra. Sed in translatione chaldaica sic habetur. Domus autem iuda confortabantur siue prevalebant in cultu domini. Vide etiam de hoc supra in dictione רָדָה Rada. ponitur etiam predicta dictio pro humiliare. ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Humiliatus sum in meditatione mea. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad.

Dñari

רָוָה Raua. inebriare. irrigare. saciare. ps. 35. Inebriabūtur pinguedine domus tue. ps. 64. Riuos eiꝰ inebria. idest irriga. Prouer. 11. Et qui inebriat: ipse quoq inebriabitur. Esa. 16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodē. 34. Quoniā inebriatus est in celo gladius meus. & in eodem. 43. Et adipe victimarū tuarum non inebriasti me. & in eodē. 55. Sed inebriat terram & infūdit eam. Hiere. 31. Inebriaui animam lassam. Et in eodē. 46. & inebriabitur sanguine eorum. Threñ. 3. Inebriauit me absinthio. & inde רָוֶה Raua. siue רָוֶה raue. idest ebria vel saturata aut irriguū. Deut. 29. Vt absumat ebria sitientem. Esa. 58. Et eris quasi hortus irriguus. & aliquando scribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia. Ps. 23. Et calix meꝰ inebriās. Ponitur etiā p refrigerio. ps. 65. Et eduxisti nos in refrigeriū. Itē רָוָה raua.

Inebriare

Irrigare

Ebrius Irriguus

Inebriari refrigerium

In lingua chaldaica significat aspectum vel intuitum aut speciem. Dañ. 2. Intuitus eius erat terribilis. Et in eo. 3. Et species quarti similis filio dei.

Intuitus Species

רוח Rauach. respirare. refrigerari. seu refocilari. 1. Reg. 16. Et refocilabatur saul. idest respirabat vel refrigerabatur. Iob. 32. Loquar & respirabo paululũ. & ide רְוָח réuach idest respiratio vl spaciũ aut refrigeratio. Geñ. 32. Et sit spacium inter gregem & gregem. Ester. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legunt. spaciũ vel refrigerium erit iudeis de loco alio. & ide מְרֻוַח Meruuach idest spaciosum. Hiere. 22. Edificabo mihi domum latam & cenacula spaciosa. & inde רְוָחָה Reuacha. siue הַרְוָחָה Haruacha. idest refrigerium: vel spacium: aut requies: siue respiratio. Exo. 8. Vidēs autem pharao q data esset requies, ponitur etiam pro singultu: qui est respiratio quedā. Threñ. 3 Ne auertas aurem tuā a singultu meo. Et inde רוּחַ Rũach. i. spiritus. ventus. aer. seu aura. aut halitus. Geñ. 1. Et spiritus domini ferebatur super aquas. Et in eo. 41. qui spiritu dei plenus sit. Exo. 15. Flauit spūs eius & operuit eos mare. Et in eo. 28. Quos replcuit spiritus sapiētie. Nu. 14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. 2. Regum. 23. Spiritus domini locutus est per me. 3. Regum. 22. Egressus est autē spiritus: & stetit coram domino. 1. Paralip. 12. Spiritus vero induit amasai. Iob. 9. Non concedit requiescere spūm meũ Et in eo. 15. Quid tumet contra deum spiritus tuus. Et in eodem. spiritum illius & flatum ad se trahit. Ps. 50. Et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Et in eo. & spiritu principali confirma me. Prouer. 29. Totum spiritum suum profert stultus. Eccl's. 7. Ne sis velox ad irascendum. Pro. quo hebrei legunt. Ne sis velox in spiritu tuo ad irascendũ. Et in eodem. 12. Et spiritus redeat ad deum qui dedit illũ. Esa. 11. Et spiritu labiorũ suorum interficiet impium. Et in eodem. 31. Et equi eorum caro & non spiritus. Et in eodē. 32. Donec fundatur super nos spiritus de excelso. Et in eo. 48 Dominus misit me & spiritus eius. Et in eodem. 61. Spiritus domini super me. Ezech. 1. Quocūq; ibat spiritus: illuc eunte spiritu & rote pariter eleuabantur. Zach. 6. requiescere fecerunt spiritum meum in terra babylonis. Malach. 2. Et residuum spiritus eius est. Et in eodem. Et custodite spiritum vestrum. Et inde verbum tertie coniugationis quod significat inspirare: seu spiritu replere. Esa. 11. Et repleuit eum spiritu timoris domini. Significat etiam predicta dictio רוּחַ Ruach ventum siue: aerem. aut auram. Geñ. 3. Ad auram diei. Et aliqui hebrei legunt. Ad spiritum diei siue ad ventum diei. Exo. 10. Ventus vrens leuauit locustas. Et in eodem. 14. Flante vento vehementi & vrenti. 3. Reg. 19 Spiritus grandis & fortis subuertens montes. idest ventus. Iob. 1. Repente ventus vehemens irruit. Et in eo. 41. Nec spiraculum quidem incedit per eas. neq; aer. Eccl's. 1. & in circuitu pergit spiritus. Ezech. 5. Tertiam vero partem in omnem ventũ dispgã. Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur רוּחָא Rucha. Dañ. 2. Et rapta sunt vēto. Ponitur ēt pro spiritu malo. Iudi. 9. Misit dominus spiritum pessimum inter abimelech & habitatores Sichem. 1. Regum. 16. Et exagitabat eum spiritus nequam. Et in eodem. Ecce spiritus domini malus exagitat te. Et in eodem. Recedebat enim ab eo spiritus malus. Accipitur etiam pro halitu. Iob. 19. Halitũ meum exhorruit vxor mea. Accipitur etiam pro plaga terre seu pro parte. Hiere. 52. Et fuerunt malogranata nonaginta sex dependentia. pro quo hebrei legũt. ex omni parte dependentia. Ezech. 42. Mensus est autem contra ventum orientalem. idest contra plagam orientalem. & in eodem. Mensus est contra ventum aquilonis. & in eodē. Contra ventum occidentalem mensus est. & in plurali רוחות ruchoth. Nu. 16. Fortissime deus spirituum oīs carnis. Ezech. 5. & inducam super helam quattuor ventos. idest a quattuor plagis terre. & inde רָחַת Rachath. idest pala seu ventilabrum quibus fruges ventilantur. Esa. 30. Sicut in area ventilatum est. pro quo hebrei legunt. Quod ventilatum est in pala & in ventilabro. & inde dicunt aliqui hebrei q derīuatur רִיחִים Richim & q significat naues: eo quod flatu vēti mouentur. Esa. 43. & detraxi vectes vniuersos. Pro quo ipsi legunt. & detraxi i nauibus vniuersos. Sed si illa littera beth que ponitur ibi in principio dictionis est de substantia dictionis & non est prepositio: tunc significat vectes sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictione בָּרַח Barach.

Spiritus Ventus

Spiritus domini ferebatur super aquas. Et in eo. 41. qui spiritu dei plenus sit. Exo. 15. Flauit spūs eius & operuit eos mare. Et in eo. 28. Quos replcuit spiritus sapiētie. Nu. 14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. 2. Regum. 23. Spiritus domini locutus est per me. 3. Regum. 22. Egressus est autē spiritus: & stetit coram domino. 1. Paralip. 12. Spiritus vero induit amasai. Iob. 9. Non concedit requiescere spūm meũ Et in eo. 15. Quid tumet contra deum spiritus tuus. Et in eodem. spiritum illius & flatum ad se trahit. Ps. 50. Et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Et in eo. & spiritu principali confirma me. Prouer. 29. Totum spiritum suum profert stultus. Eccl's. 7. Ne sis velox ad irascendum. Pro. quo hebrei legunt. Ne sis velox in spiritu tuo ad irascendũ. Et in eodem. 12. Et spiritus redeat ad deum qui dedit illũ. Esa. 11. Et spiritu labiorũ suorum interficiet impium. Et in eodem. 31. Et equi eorum caro & non spiritus. Et in eodē. 32. Donec fundatur super nos spiritus de excelso. Et in eo. 48 Dominus misit me & spiritus eius. Et in eodem. 61. Spiritus domini super me. Ezech. 1. Quocūq; ibat spiritus: illuc eunte spiritu & rote pariter eleuabantur. Zach. 6. requiescere fecerunt spiritum meum in terra babylonis. Malach. 2. Et residuum spiritus eius est. Et in eodem. Et custodite spiritum vestrum. Et inde verbum tertie coniugationis quod

Spiraculus

Aura. Ventus

Ventus spūs mali.

Halitus.

Pars. Plaga.

רוּם Rum: exaltare. leuare. eleuare. separare. Geñ. 7. & eleuauerunt arcam in sublime a terra. pro quo hebrei legunt. & eleuauerunt arcā: & exaltata siue eleuata est desup terra. & in eodem. 14. Leuo manum meam ad dominum. Deut. 17. Nec eleuetur cor eius. & in eodem. 32. Manus nostra excelsa: 1. Regum. 9. Leuauit coquus armum. 3. Regum 11. Leuauit manum contra regem. & in eodem. & hec ē causa rebellionis aduersus eum. pro quo hebrei legunt. & hoc est verbum in quo leuauit manum contra regem. & in eodem. 16. Pro eo quod exaltaui te de puluere. Esdre. 9. & sublimaret domum dei nostri. Ps. 11. Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum. Ps. 29. exaltabo te domine. Ps. 45. exaltabor in gentibus: & exaltabor in terra. ps. 56. exaltare super celos deus. Ps. 74. hūc humiliat & hunc exaltat. Et in eodem. Exaltabuntur cornua iusti. Ps. 106. Et exaltent eū in ecclesia plebis. Prouer. 3. Stultorum exultatio: ignominia. Debet legi exaltatio. p quo hebrei legunt. & stultos exaltare: ignominia. scilicet ē Et in eodem. 14. Qui autem impatiens est exaltat stultitiam suā. Esa. 1. Filios enutriui & exaltaui. Ezech. 10. & eleuata est gloria domini desuper cherub. Et in eodem. & eleuata sunt cherubim. Et in eodem. Vt exaltarentur de terra. & in eo. Et cum eleuatis eleuabantur. & aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. Zach. 14. Et exaltabitur & habitabitur in loco suo. & inde רָם Ram. i. altus: vel eleuatus: aut excelsus. Esa. 2. Et super omnem superbum & excelsum. & in plurali רָמִים Ramim. Deut. 12. Super montes excelsos & colles. Esa. 10. & excelsi statura succidentur. & in genere femininо רָמָה Rama. idest excelsa vel exaltata. & in plurali femininо רָמוֹת Ramoth. Prouer. 6. Oculos sublimes linguam mendacem. & in hebreo est generis femininі. Et aliquando scribitur cum aleph in medio. vt Prouer. 24. Excelsa stulto sapientia. Pro quo hebrei legunt. excelse stulto sapientie. Significat etiam רָמוֹת Ramoth quosdā lapides pretiosos: sic dictos propter sui excellētiam. Iob. 28. excelsa & eminentia non commemorabuntur comparatione eius. Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non commemorabuntur. & dicunt q sunt lapides pretiosi sic nominati. Ezech. 17. & Ramoth & chodcod proposuerunt in mercatu tuo. & inde רוֹם Rom siue רוּם Rum. idest altitudo aut celsitudo seu exaltatio. Prouer. 21. exaltatio oculorum & dilatatio cordis. Esa. 2. Et incuruabitur altitudo virorū. Hiere. 48. Et altitudinem cordis illius. Abach. 3. Altitudo manus suas leuauit. Et aliquando scribitur cum he in fine & dr רוֹמָה Roma. Mich. 2. & non ambuletis superbi. Pro quo hebrei legunt. Et non ambuletis in altitudine. idest in superbia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur

Tholus Spiritus ventri.

Pala Ventes. Naues.

Eleuare.

Leuare

Exaltare sublimare.

Excelsus.

Excelsa.

sublimes

Excelse.

Excelsa.

Ramoth

Exaltatio

Altitudo

superbia Altitudo

מָרוֹם altum
מְרוֹמִים Excelsa.

מָרוֹם Marom.i.altū seu altitudo: aut excelsum vt celsitudo. Ps.67. Ascendisti in altū.& in plu.מְרוֹמִים meromim. Iob. 16.& conscius mèus in excelsis. Prouer.8. In summis excelsis verticibus. Et in eo.9. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he.le. Misit ancillas suas vt vocarent ad menia excelsa ciuitatis.& inde רוֹמְמוּת Romemuth.i.altitudo vel exaltatio. Ps.149. Exaltationes dei in gutture eorum. Esa.33. Ab exaltatione tua dispse sūt gentes. Vide ēt de hoc infra in dictione רָמָם Ramam.& ide רָמָה Rama.i.locus excelsus vel eminens. Hiere.31. Vox in excelso audita est. Ponitur etiā pro prostibulo quod meretrices faciunt in loco excelso & eminenti vt videātur a trā seuntibus. Ezech.16. Et fecisti tibi prostibulū:& excelsum tuū fecisti in oī platea.i.prostibulū tuū.& in eo. Demolientur prostibulū tuū. Significat etiam predicta dictio separare. Exo.29. Et armū quē de ariete separasti. Leuit.4. Sicut offertur de vitulo hostie pacificorū.pro quo hebrei legūt. Sicut separatur de vitulo pacificorū.& in eo.6. Tolletq; cineres quos vorans ignis exussit.pro quo he.le.& separabit cineres. Nu.15. Separabitis primitias domino de cibis vestris. Et in eo.16. Recedite de medio huius multitudinis.i. separamini. Ezech.48. Erunt primitie quas separabitis viginti quinq; millibus. Et in eo. Primitie quas separabitis dño. Dañ.8. Et ab eo tulit iuge sacrificium.i. separauit vel abstulit.& inde תְּרוּמָה Theruma.i.illud quod separatur a cōmunib⁹ vsibus & offertur dño.pro quo btūs hiero.trāstulit primitias. Exo.25. vt tollant mihi primitias.& in eo.he sunt aūt primitie quas accipere debetis. Scribitur etiam cū iod in medio & dicitur תְּרוּמִיָּה Therumia. Ezech.48.& erunt primitie de primitiis terre sanctū sanctorū.& ī plu. תְּרוּמוֹת Therumoth. 2.Reg.1. nec sint agri primitiarum.& inde רָמַת ramath.pro quo beatus hiero.transtulit saniem. Eo quod separatur & abiicitur. Ezech.32.& iplebo valles sanie tua.

רָמָה Excelsus
רָמָה pstibulū.
separare
Recedere.
תְּרוּמָה Primitie.
תְּרוּמִיָּה
תְּרוּמוֹת primitie
רָמַת tanies.

רוּעַ malū facere

רוּעַ Róaa. Malignare.malū facere.malū esse.affligere.cōfligere.vlulare.vel iubilare. Geñ.19. Nolite malū hoc facere.& in eo.43. In meā hoc feciſtis miseriā.pro quo he.le. Quare male feciſtis mihi. Exo.23. Non sequeris turbā ad faciēdū malū. Nu.11. Sed & moysi intolerāda res visa ē. pro quo he.le.& in oculis moysi malū fuit.i. malū visum ē in oculis eius. 1.Reg.12. Quod si pseueraueritis in malicia. Pro quo he.le. Si malefaciēdo malefeceritis. 2. Reg.19. Et peius erit hoc tibi q̄ oīa mala que venerūt sup te.i. magis malū erit tibi. 3.Reg.14. Sed opatus es male sup oēs q fuerunt ante te.ps.104. Et in prophetis meis nolite malignari. Prouer.24. ne forte videat dñs:& displiceat ei. pro quo he.le. Ne forte videat dñs:& malū sit in oculis eius. Hiere. 38. male fecerūt viri isti. Mich.3. Sicut nequiter egerūt in adinuētionibus suis. Soph.1. Non faciet bene dñs: nec faciet male. Signāt ēt affligere. Deut.26. Afflixeruntq; nos egyptii. 3.Reg.17. Etiā ne viduā apud quā ego vtcūq; sustētor afflixisti. Prouer.11. Affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Signāt ēt cōfringere vel cōterere. Iob.34. Cōteret multos & innumerabiles. ps.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve. trāstulit.frāges eos in virga ferrea. Potest ēt deriuari a dictiōe רָעָה raa que signāt pascere vel regere. Esa.8. Congregamini populi & vincemini.pro quo he.le. Conterimini siue confracti vel contriti stote. Prouer.13. Amicus stultorum similis efficitur. Pro quo hebrei legunt. Qui nutrit vel pauit stultos conteretur. Potest etiam deriuari a dictione רֵעַ Rea que significat socium vel amicum.vt sit sensus. Amicus stultorū sociatur.idest confederatur eis:vel efficitur similis eis:sicut est in littera nostra. Esa.24. Confractione cōfringetur terra. Hiere.15. Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone. Pro quo hebrei legunt. Nunquid conteret ferrum ferrum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. sicut supra dictum est. Vide etiam de hoc infra in dictione רָעָה Raa.& inde רַע Ra.idest malus seu iniquus aut malum. Geñ.6.& cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū. & in eo.38. Fuitq; her primogenitus iuda nequam in conspectu domini. Exo.33. Audiensq; populus sermonem hunc pessimum. Nec.z. Et eram quasi languidus in facie eius. p quo hebrei legunt.& non fui malus in conspectu eius. idest nō displicui ei. Prouer.11. Malum est malum est dicit omnis emptor. Et in eodem.23. Ne comedas cum homine inuido Pro quo hebrei legunt. Ne comedas cum homine mali oculi.& est sensus sicut in littera nostra. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְרַע Meraa.idest malus siue malefaciens. Prouer.17. Malus obedit lingue inique. Esa.9. Quia omnis hypocrita est & nequā.& i plurali רָעִים Raim.siue מְרֵעִים Mereim. Geñ.13. Homines autem sodomite pessimi erant. ps.36. Noli emulari in malignantibus. Et in eodem. Quoniam qui malignantur exterminabuntur. Esa.1. Semini nequam. Pro quo hebrei legunt. Semen malignantiū siue malorū. Hiere.6. Et malicie eorū non sunt consumpte.& in genere femininо. רָעָה Raa.idest malicia:seu afflictio:vel mala:aut malū. Hebrei enim non habent genus neutrū.& pro eo aliquando vtuntur genere masculino:aliquando feminino. Geñ.39. Quomodo ergo possum hoc malū facere. Exo.10. Cui dubium est q̄ pessime cogitatis.idest malū. 1.Reg.25. malicia ergo non inuenitur in te. Ester.7. Intellexit enim a rege sibi paratū malū. Ione.3. Super maliciā quā locutus fuerat vt faceret.i.super malū vel super afflictionē. Et in eo.4.& afflictus est ionas afflictione magna. Et in eo. Laborauerat enim .p quo hebrei legunt. vt liberaret eū a malo suo: vel ab afflictione sua. Et in plurali רָעוֹת raoth. Deut.32. Congregabo super eos mala. Ps.33. Multe tribulationes iustorum.idest multe afflictiones vel multa mala. Ps.39. Quoniam circundederunt me mala. Hiere.2. Insuper & malicias tuas docuisti.& inde רוֹעַ róaa.idest malicia seu malum aut nequitia. Nec. 2. Non est hoc frustra sed malum nescio quod in corde tuo est. Ps.37. Et secundum nequitiam adinuentionū ipsorū. ponitur etiā pro putrido. Prouer.26. Dens putridus:& pes lapsus. Significat etiā macilentum seu deforme vel triste. Geñ.40. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Et in eo dē.41. Fede confecteq; macie. Et in eodē. In tantū deformes & macilente: vt numq; tales in terra egypti viderim. Et in eo. Simili macie & squallore torpebant. Nec.2. Quare vultus tuus tristis est. Significat etiam predicta dictio רוּעַ Róa. vlulare: seu iubilare: aut conclamare: vel vociferari. Nu.10. Et non consciſſe vlulabunt.& in eodem. Clangetis vlulantibus tubis. Ioſ.6. Conclamabit omnis populus vociferatione magna. Et in eodem. Non clamabitis neq; audietur vox vestra. Et in eodem. Igitur omni populo vociferante. Ps.59. Mihi alienigene subditi sunt. Pro quo hebrei legunt. Super me palestina iubilauit seu vlulauit vel conclamauit. Potest etiam legi. Mihi palestina federata est vt dictum est supra. vnde Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Mihi palestina federata est. Ps.64. Clamabunt etenim:& hymnum dicent. ps 65. Iubilate deo omnis terra. ps. 95. Iubilemus deo saluta ri nostro. Esa.16. In vineis non exultabit nec iubilabit. Et in eodem.42. Vociferabit & clamabit.& inde רֵיעַ Réa.i.iubilatio seu vociferatio vel vlulatio. Exo.32. Audiens autē

malū esse malignari
Nequiter agere.
Cōterere
Frangere.

vociferatio Iosue tumultū populi vociferantis. Pro quo hebrei legunt In vociferatione sua. Iob. 36. Annunciat de ea amico suo. Pro quo hebrei legunt. Annunciat super illud vociferatio eius. ideſt tonitruum eius. scilicet tonitruum annunciat sup fulgur: sicut exponunt hebrei. Potest etiā significare ami cum sicut est in littera nostra; vt infra dicetur. Mich. 4. Quare merore contraheris. pro quo hebrei legunt. Quare vlulas vlulationem. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. vt supra dictum est. & inde תְּרוּעָה Therua. ideſt iubilatio vel vlulatio aut clamor vel clangor. Nume. 10. Si autem proli-
Clangor. xior atq; concisior clangor increpuerit. & in eo. 23. Et clan gor victorie regis in illo. & ī eodem. 28. Dies clangoris &
Vlulatus. tubarum. Hiere. 20. Audiet clamorem mane & vlulatum ī
רֵיעַ tempore meridiano. Item רֵיעַ Rea cum iod in medio lo-
Amicus. co vau. ideſt socius. sodalis. vel amicus. proximus. Iob. 6. & subuertere nitimini amicum vestrum. Et cōmuniter scri-
proximus. bitur sine iod. Leuit. 19. Diliges amicum tuum sicut te ip-
sum. 1. Reg. 15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer. 6, & suscita amicum tuum. Et in eodem. 25. Amicum tuū &
רֵעִים amicum patris tui ne dimiseris. Et in plu. רֵעִים Reim siue
מְרֵעִים Mereim. Iudi. 14. Dederunt ei sodales triginta. Iob
sodales. 17. Predam pollicetur sociis. & in eodem. 19. Miseremini
socij. mei miseremini mei: saltem vos amici mei. & inde verbū
Amici. vel gerundium quarte coniugationis quod significat asso-
ciare. vt Prouer. 18. Vir amicabilis ad societatem. pro quo
sociare. hebrei legunt. Vir amicorum ad sociandum. Et aliqui he-
brei secundū primā significationē legunt. Vir amicorū ad confringendum: vel ad conterendum: iuxta significationē predictam.

רוּף Ruph. tremere. confringere. Iob. 26. Colūne celi cō-
Contremi- tremiscunt. & dicunt hebrei q; etiam significat conte-
scere. rere vel confringere. Et inde הֲרִיפוֹת Hariphoth. ideſt gra-
הֲרִיפוֹת na tritici vel hordei confracta vel contusa. pro quo beatus
Ptisana. hieronimus transtulit ptisanas. 2. Reg. 7. Et expandit vela
תְּרוּפָה mina super os putei quasi siccans ptisanas. Prouer. 27. Si
Medicina contuderis stultum in pila quasi ptisanas. Et inde תְּרוּפָה Therupha. ideſt medicina pro cōfractione membrorum. Ezech. 47. Et folia eius ad medicinam.

רוּץ Rus. currere. festinare. conterere. cōfringere. vt Genē.
Currere. 18. Ipse autem ad armenta cucurrit. Et in eodem. 33. Currens itaq; esau obuiam fratri suo. & in eodem. 41. Edu ctum de carcere ioseph totō derunt. Pro quo hebrei legunt Et currere cum fecerunt de carcere: & tonsus est. 1. Reg. 17. Cucurrit ad locum certaminis. Et in eodē. 20. Vade & affer mihi sagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & āffer mihi sagittas. Et in eodem. Cumq; puer cucurrisset. 2. Regū. 17. Et curre in castra ad fratres tuos. 4. Reg. 5. Viuit domin? quia curram post eum. 2. Paralipo. 35. Et festinato distri-
Festingere. buerunt vniuerse plebi. Iob. 15. Cucurrit aduersus eum erecto collo. p̄s. 17. Quia in te eripiar a temptatione. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. In te enim curram accinctus. Ps. 67. Ethiopia preueniet man? eius deo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtu lit. ethiopia festinet dare man? deo. Canti. 1. Trahe me post te: curremus. Hiere. 23. Non mittebam prophetas: & ipsi
Discurrere. currebant. Et in eo. 49. Quia subito currere faciam illum
רָץ ad illam. Naum. 2. Quasi fulgura discurrentia. Et inde רָצִים
Currens ras. ideſt cursor seu currens. Hiere. 51. Currens obuiam cur
רָצִים renti veniet. Et in plurali רָצִים Rasim. 2. Reg. 15. Et qui-
Currentes quaginta viros qui precederent eum. pro quo hebrei le-
gunt. Et quinquaginta viros currentes ante eum. & inde
מָרוֹן Maros siue מְרוּצָה Merusa. ideſt cursus. 2. Reg. 18. Cō templor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii sadoch. Eccls. 9. Nec velocium esse cursum. Hiere. 22. & ad calumniam & ad cursum mali operis. Et in eodem. 23. Fa-
Cursus ctus est cursus eorum malus. Significat etiam predicta di-
ctio conterere vel confringere aut collidere. Genē. 25. Sed
Collidere collidebantur in vtero paruuli. Iudi. 10. Et confregit cere-
Cōfringere brum eius. Et in eodem. Afflictiq; & vehementer oppressi. Pro quo hebrei legunt. Et confregerunt & cōtriuerunt eos 4. Regum. 24. Et altaria que fecerat manasses in duobus a-
triis templi domini destruxit rex: & cucurrit inde. p quo hebrei legunt. Et confregit seu contriuit inde. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: iuxta primam significationē.
Recurrere Eccls. 12. Et recurrat vitta aurea. pro quo hebrei legunt. & conteratur seu confringatur fons aureus. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodem. Et confringatur rota super cisternam. Esa. 4. Non erit tristis nec turbulentus. Pro quo hebrei legunt. Non erit obscurus vel tristis neq; conteret vel confringet. Potest etiam legi sic. Non erit tri-
stis neq; discurret. & tūc erit sēsus sicut in littera nostra. Nā qui est turbulentus discurret huc atq; illuc. Vide etiam de hoc infra in dictione רָצַץ rasas.

רוּשׁ Ros. Indigere. egere. pauperem esse. depauperare: si-
Egere. ue pauperem facere. p̄s. 33. Diuites eguerunt & esurie
Pauperē facere. runt. & quando est verbum tertie coniugationis significat pauperem facere: siue depauperare. 1. Regum. 2. Dominus
Pauperē fieri. pauperem facit: & ditat. Et aliquando scribitur cum dupli
ci sin. Prouerb. 13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Vide etiam de hoc supra in dictione רַשַּׁשׁ rasas. & inde
Pauper רָשׁ Ras. ideſt pauper vel egenus. 2. Regum. 12. pauper autē nihil habebat omnino. Prouer. 19. Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua. Et in eodem. Fratres hominis
רָשִׁים pauperis oderunt eum. Et in eodem. Diues & pauper ob-
pauperes uiauerunt sibi. Et in plurali רָשִׁים rasim. Prouer. 22. Di-
ues pauperibus imperat. Et aliquando scribitur cum aleph in medio dictionis tam in singulari quam in plurali. 2. Re-
gum. 12. Vnus diues & alter pauper. Et in eodem. Tulit o-
uem viri pauperis. Prouer. 10. Egestatem operata est ma-
nus remissa. pro quo hebrei legunt. pauper siue egenus o-
peratur stateram dolosam: siue palma aut manu dolosa. Et in eodem. 13. Multi cibi in noualibus patrum. pro quo hebrei legunt. In nouali pauperum. Eo quod pauperes la-
borant multum in cultura terre. potest etiam legi in noua-
li principum. Nam dictio רָאשִׁים Rasim etiam principes significat vt dictum est supra in dictione רֹאשׁ ros: & prin
ceps in scriptura pater nominatur. 4. Regum. 5. Pater si
rem grandem dixisset tibi propheta. & inde רֵישׁ res. ideſt
Egestas. paupertas siue egestas. Prouerb. 10. pauor pauperum ege-
stas eorum. Et in eodem. 28. Qui autem sectatur ocium re-
plebitur egestate. Et in eodem. 31. Et dbliuiscatur egesta-
tis sue. Et aliquando scribitur cum aleph in medio loco iod. Prouerb. 30. Diuitias & paupertatem ne dederis mi-
paupertas רוּשׁ hi. Item רוֹשׁ Ros. ideſt fel. Deut. 32. Vua eorum vua fel
Fel. lis. & communiter scribitur cum aleph loco vau. Deut. 29. Germinans fel & amaritudinē. Threñ. 2. Circundedit me felle & labore. Et in eodem. Absinthii & fellis. Ps. 68. Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potauerunt me aceto. Hiere. 8. Et potum dedit nobis aquam fellis. Poni-
Venenum amaritudo tur etiam pro veneno vel pro amaritudine. Deut. 32. Vene num aspidum insanabile. Osee. 10. Et germinabit quasi a-
maritudo iudicium. Amos. 5. Qui vertitis in amaritudinē iudicium.

רָזָה Raza. Marcescere. macilentum esse. attenuare. macre
Marcescere scere. Esaie. 17. Et pinguedo carnis eius marcescet.

Attenuare
רָז

macies.

secretum. mysteriuz'. sacramētū.
רָזִין
mysteria.

רָזָה
sterilis. Tenuis

רָזוֹן
Tenuitas.

minor.
רָזוֹן Razon. ideſt princeps: De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon.

רִזָּח
מַרְזֵחַ
Conuiuiū.

מִרְזַח
Factio.

רָזַם
Innuere.

רָזוֹן
Princeps
רוֹזְנִים
Principes.

Tyranni.
רָחַב
Dilatare.

spaciosuz. esse.

רֹחַב
Latitudo.

Soph.2. Et attenuabit omnes deos terre, & inde רָז Raz. i. attenuatus vel macilentus aut macies. Eſa.24. Secretum meum mihi: ſecretum meum mihi, pro quo hebrei legunt Macies mihi ſeu macredo mihi. ideſt confectus ſum macie. Sed in lingua chaldaica ſignificat ſecretum vel myſterium ſicut eſt in littera noſtra. vt Dañ.2. vt quereret miſericordiam a facie dei celi ſuper ſacramentum iſtud. ideſt ſup ſecretum iſtud. Et in eodem. Tunc danieli myſterium per viſionem noctis reuelatum eſt. Et in eodem. 4. Et omne ſacramentum non eſt impoſibile tibi. Et in plurali רָזִין ſacramentum non eſt impoſibile tibi. Et in plurali רָזִין Razin ſiue רָזָיָא Razaia. vt in eodem. z. Reuelans myſteria. Et in eodem. Et qui reuelat myſteria oſtendit tibi que ventura ſunt. & in genere femininо רָזָה raza. Numc.13. humus pinguis an ſterilis. ideſt macilenta vel tenuis. & inde רָזוֹן Razon. ideſt tenuitas: ſiue macies: aut macredo. ps.105 Et miſit ſaturitatem in animas eorum. pro quo beatus Hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. & miſit tenuitatem in animas eorum. Eſa.10. Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. Mich.6. Et menſura minor ire plena. ideſt menſura extenuata vel breuis. Itē רָזוֹן Razon. ideſt princeps: De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon.

רִזָּח Rézach. Conuiuium. Et ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַרְזֵחַ marzéach. Hiere.6. Ne ingrediaris domum conuiuii. & vt ait Beatus hieronymus ſup predicto loco proprie ſignificat conuiuium quod fit in exequis mortuorum. & inde מִרְזַח mirzach. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit factiōem Amos.6. Et auferetur factio laſciuientium.

רָזַם Razam. innuere ſeu conniuere. ſcilicet oculis. Iob.15 Et quaſi magna cogitans attonitos habes oculos. pro quo hebrei legunt. Et quid innuunt oculi tui. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

רָזוֹן Razon. princeps ſeu tyrannus. Prouer.14. Et in paucitate plebis ignominia eſt principis. & in plu. רוֹזְנִים Róznim. ps.2. Et principes conuenerunt in vnū. Eſa.40. Qui dat ſecretorum ſcrutatores quaſi non ſint. Pro quo hebrei legunt. Qui dat principes in nihilum. Poteſt etiā deriuari a dictione רָז raz. que in lingua chaldaica ſignificat ſecretum: vt dictum eſt ſupra in dictione רָזָה raza. Abach.1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

רָחַב Rachab. dilatare latum vel dilatatum eſſe. Geñ.26. vocauit nomen eius latitudo dicens: nunc dilatabit nos dominus. Deut.19. Cum autem dilatauerit dominus terminos tuos. Et in eo.33. Benedictus in latitudine gad. pro quo hebrei legunt. Benedictus dilatans gad. 1.Reg.2. Dilatatum eſt cor meum ſuper inimicos meos. Ps.4. In tribulatione dilataſti mihi. ps.17. Dilataſti greſſus meos ſubtus me. ps.24. Tribulationes cordis mei multiplicate ſunt. p quo hebrei legunt. Dilatate ſunt. vel ſic. Tribulationes cor meum dilatauerunt. ps.80. Dilata os tuum & implebo illud. ps.118. Latum mandatum tuum nimis. Eſa.5. Propterea dilatabit infernus animam ſuam. Eſa.30. paſcetur i poſſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe. i. in loco qui eſt ſpacioſus & latus. Et in eo.54. Dilata locū tētorii tui. & in eo. 60. & mirabitur & dilatabitur cor tuum. Ezech.40. & platea erat in rotūdū aſcendens ſurſum. pro quo he. le. Et dilatabatur & circuibat ſurſum ſurſum. i. latior erat pars ſuperior in circuitu. & inde רֹחַב rochab ſiue רְחָבָה rechaba. i. latitudo vel dilatatio. Geñ.13. Et perābula terrā in longitudine & latitudine. Exo.27. Quinq; cubitos in longitudine & quinq; in latitudine. 3.Reg.4. Dedit quoq; deus ſapientiā ſalomoni & prudētiā multā nimis & latitudinē cordis. Iob.36. Igitur ſaluabit te de ore anguſto latiſſime & nō habebete fundamētū. ps.17. Et eduxit me in latitudine. ps.118. Et ambulabā in latitudine. Prouer.21. Exaltatio oculorū & dilatatio cordis & lucerna impiorum: peccatū. & ide רָחַב Ra'chab. ideſt latus ſiue dilatatus vel ſpacioſus. ps.103. hoc mare magnū & ſpacioſū manib⁹. Prouer.28. Qui ſe iactat & dilatat: iurgia cōcitat. Pro quo he. le. Latus animo concitat iurgia. & eſt ſenſus ſicut in lra nra. & in ge. fe. רְחָבָה Rechaba. Geñ.34. Terra in poteſtate veſtra eſt. pro quo he. le. Terra aūt eccè lata eſt manibus ſiue locis corā vobis. Exo.3. Et educā de terra illa in terrā bonā & ſpacioſam. Et inde רְחֹב Rechob ſiue רְחָבָה rechaba. i. platea. Dañ.9. & rurſus edificabitur platea. & in plu. רְחֹבוֹת rechoboth. ps.143. nec clamor in plateis eorū. Prouer.1. In plateis dat vocē ſuā. & in eo.22. In medio platearum occidendus ſum.

רָחֵל Rachel. Ouis: ſiue agnus. Eſa.53. Et quaſi agnus corā tondente ſe. Et in plurali רְחֵלִים rechelim. Geñ.32 Oues ducentas.

רָחַם racham. miſereri. clemētē cē. diligere. Exo.34. & clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he. le. Et miſerebor cui miſerebor. vnde apoſtolus ad Romanos. 9. ſic ait. moyſi enī dicit: miſerebor cui miſert⁹ ſum: & mīam ps̄tabo cui miſerebor. Deut.13. & miſereatur tui & multiplicet te. Ps.102. Quō miſeretur pater filiorū miſertus ē dñs timētib⁹ ſe. Prouer.28. Qui aūt cōfeſſus fuerit & reliquerit ea: mīam cōſequetur. Hiere.31. Miſerans miſerebor ei⁹ ait dñs. Oſee.14. Quia eius qui in te eſt miſereberis pupilli. & ide רָחוּם Rachū. i. miſericors. Exo.34. Deus miſericors & clemēs. & i ge. fe. רַחֲמָנִית rachmanith. & i plu. fe. רַחֲמָנִיוֹת Rachamanioth. Threñ.4. Manus mulierū miſericordium coxerunt filios ſuos. & inde רֻחָמָה ruchāma. i. illa que cōſecuta eſt mīam. Oſee.1. Voca nomē eius abſq; mīa. pro quo he. le. voca nomen eius non mīam cōſecuta. Et in eo.2. Et miſerebor eius qui fuit abſq; mīa. & inde רָחֵם Rachem. i. mīa. Abach.3. Cum iratus fueris mīe recordaberis. Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamím. 2.Regū.13. Multe enim ſunt mīe eius. Ps.24. reminiſcere miſerationū tuarū dñe. Ps.50. Et ſecūdū multitudinē miſerationū tuarum dele iniquitatem meā. Ps.105. Et dedit eis in miſericordiā. Et in lingua chaldaica dr̄ רַחֲמִין Rachamín Dañ.2. Vt quereret miſericordiam a facie dei celi. Item רֶחֶם réchem: ſiue רַחַם racham. ideſt vulua ſiue vterus. Geñ.20. Concluſerat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech. Exo.13. Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam. Et in eodem.34. Omne quod aperit vuluam. Nume.12. De vulua matris ſue. Iob.34. quādo erumpebat quaſi de vulua procedens. Ps.19. Ex vtero ante luciferum genui te. Ponitur etiam pro femina. Iudi. 5. Pulcherrima feminarum ei, eligitur. Item רַחַם racham. nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit porphyrionem. Leuit.11. Et onocrotalum & porphyrionem.

רָחַף rachaph. Volare. volitare contremiſcere. ſiue commoueri. Geñ.1. Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas. Pro quo hebrei legunt. Et ſpiritus dei volabat ſeu volitabat ſuper faciem aquarum. Deut.32. Et ſuper eos volitans. Hiere.23. Contremuerunt omnia oſſa mea. Pro quo aliqui hebrei legunt. Cōmota ſunt omnia oſſa mea. & ſolū inuenitur in predictis locis.

רָחַץ rachas. Lauare. abluere. confidere. Geñ.18. Et lauentur pedes veſtri. Et in eodem.24. Et aquam ad lāuandos pedes eius. Exo.2. Ecce autem deſcēdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Et in eodem.30. Et miſſa aqua

Latiſſime
Dilatatio
Spacioſus
Latus.
Lata.
Spacioſa.
Platea.
Platee.
Agnus.
Oues.
clemētē
miſereri.
miſericors
miſericor dia.
miſericor die.
miſeratiō
Miſericor die.
Vulua.
Vterus.
Femina.
porphyr
Volare.
Volitare cōtremiſ re.
Cōmoue
Lauare.

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quasi aquis niuis. Prouer. 9. Et tñ nō est lota a sordibus. Esa. 1. Lauamini: mundi estote. Ezech. 16. Et aqua nō est lota in salutē. & inde רָחִין rohches. siue רָחְצָה rochsa. i. lauacrum. Canti. 4. Que ascenderunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla spei mee. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Moab olla lauacri mei: pōt ēt legi spei mee sicut. lxx. trāstulerūt. nā in lingua chaldaica predicta dictio significat confidere vel spare. Dañ. 3. Et eripuit seruos suos qui crediderunt in eum. Pro quo hebrei legunt. Qui confisi sunt vel speraverunt in eo.

רָחִין רָחְצָה Lauacrū.

Credere. Cōfidere.

רָחַק Rachac. Elongare. lōge fieri. longe recedere. elōgatū esse. Genñ. 44. Iam vrbē exierant: & precesserāt paululū. pro quo he. le. ipi exierāt vrbē: nec elongati erāt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aūt quē elegerit dñs deus tuus vt sit nomen eius ibi si procul fuerit. Ios. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq; a domo Michee essent procul. ps. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongāt se a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates nostras. Prouer. 5. Longe faca bea viam tuā. Esa. 6. Et longe faciet dominus homies. Et in eo. 29. Cor aūtem eorum longe est a me. Et in eodē. 54. Recede procul a calūnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a sanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ierusalē longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. procul. seu lōge. aut lōginquus. Genñ. 37. Qui cū vidissent eū procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmūdus sup aiam: aut in via procul. Ios. 3. Sitq; inter vos & arcam spacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut procul erit inter vos & illā. i. arcā duorū milliū cubitorū. & in eo. 9. De terra lōginqua venimus. 3. Reg. 8. Cū venerit de terra longinqua. Et aliquando scribitur cum mēm in principio & dicitur מֵרְחַק merchac Prouer. 31. De longe portās panem suum. Esa. 46. Cernet terram de longe. Ezech. 23. Miserunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֵרְחַקִּים Merchacim. Esa. 8. Et audite vniuerse procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

רָחַק Elongare. Longe esse. Procul eē. Lōge recedere. Longe facere. רָחוֹק Procul. Spacium. Longiqua מֵרְחַק Longe. מֵרְחַקִּים Procul.

רָחַשׁ Rachas. eructare. producere. ps. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheseth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit sacrificium. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat sartaginem.

רָטַט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

רָטַב ratab. humectare. seu virescere: aut viridem esse. Iob 8. Humectat? videtur. anteq̄ veniat sol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legūt Humectant siue virescere faciunt.

רָטַשׁ Eructare מַרְחֶשֶׁת Craticula. Sartago. רָטַט Tremor. רָטַב Humectaf

רָטַשׁ Rutaphas. consumptū vel extenuatū esse. Iob. 35. Consumpta est caro eius a supplicijs. & solum inuenitur in predicto loco.

רָטַשׁ Cōsumptū eē.

רָטַשׁ Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et parvulos eorū allides. Esa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorū. & in eo. Sed sagittis parvulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenū allidētur. Potest etiam legi sic. Et arcubus paruuli seu iuuenes allidē tur. idest interficiētur. Osee. 10. Mater super filios allisa. & in lingua chaldaica significat relinquere vel dimitere.

רָטַשׁ Allidere.

רִיחַ Riach. odorari. olfacere. Genñ. 8. Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem suauissimū. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorē suauissimū vestrū. Iudi. 16. Cū odorē ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellū. Ps. 113. Nares habēt & nō odorabūt. & inde רֵיחַ reab. i. odor. Genñ. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. Canti. 1. In odorē vnguētorū tuorū. & ide

רִיחַ Odorari.

רֵיחַ Odor.

dicūt aliqui q̄ deriuatur רְחָמִים rechamim. i. mole. s. suplor & inferior. & ideo caret nūero singulari quia nihil pdest vna sine alia. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris superiorē & inferiorē molā. Esa. 47. Tolle molam & mole farinam.

רְחָמִים Mola.

רִיק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Genñ. 42. Cum frumenta effunderent. Eccls. 11. Si replete fuerīt nubes: imbrē super terrā effundēt. Canti. 1. Oleum effusū est nomē tuū. ps. 17. vt lutū platearū delebo eos. q̄ quo he. le. Vt lutū platearū euacuabo siue effundā eos. Hiere. 48. Nec transfusum est de vase in vas. Zach. 4. In quib? sunt fusoria ex auro. pro quo he. le. Effūdentia ex se aurū. & inde רֵק rac. i. vacuus: siue inanis. Nee. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua. & in ge. fe. רֵיקָה reca. Esa. 29. expgefactus vacua est aīa eius. Et in plū. fe. רֵקוֹת racoth. Genñ. 41. & septē spice tenues. i. euacuatę. accipitur ēt רֵק rac pro hoie inope & egeno qui est vacuus bonis tpalibus: siue q̄ fatuo qui est vacuus intellectu. Iudi. 11. Cōgregatiq; sunt ad eum viri inopes & latrocinātes. 2. Regū. 6. Et nūdatus est quasi vnus dē scurris. vbi ponitur pro scurris. i. q̄ fatuis. vñ Mathei. 5. Qui aūt dixerit fratri suo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanū. siue vacuū. Leuit. 26. Cōsumetur in cassū labor vr. i. in vanū. ps. 2. Et populi meditati sunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane. scribitur etiā cū mem in fine & dr רֵיקָם recam. Genñ. 31. Forsitan nudū me dimisisses. pro quo hebrei legunt: Nūc enim inanem sine vacuū me dimisisses. ps. 7. Decidā merito ab inimicis meis inanis. Significat etiā predicta dictio armare siue arma preparare: aut gladium euaginare. Genñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos suos. Exo. 15. Euaginabo gladium meū. Leuit. 26. & euaginabo post vos gladium. Ps. 34. Effunde frāmeam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis post eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit sagenam suam. idest preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Potest etiam legi secundum priman significationem super hoc ergo effūdit siue euacuat sagenam suam. scilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde sequitur. & semper interficere gentes non cessat.

רִיק Vacuus רֵקִים Vacua. רֵיקָה Vacua רֵקוֹת רֵק Inops. Scurra. רִיק Vanuz. Inane. רֵיקָם Inane. Armare. Euaginaf. Expandef.

רִיר Rir. fluere. scilicet humorē: aut saliua vl sputū. Leuit. 15. Adheserit carni eius atq; cōcreuerit fedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu suo. significat etiam saliuam vel sputum. 1. Reg. 21. Defluebātq; saliue eius in barbam. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. pro quo hebrei legūt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. scilicet oui: quia nihil est insipidius si non sit sale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod est similis saliue vel sputo. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt dictum fuit supra in dictione חַלָם chalam.

רִיר Humor. Fluere. Saliua. Albugo.

רָכַךְ Rachach. mollificare. mollire: mollem seu tenerum vel delicatum esse. Deut. 20. Non pertimescat cor vestrum. Pro quo hebrei legūt. Ne mollificetur cor vestrum siue ne tenerum sit cor vestrum. Ps. 4. Molliti sunt sermones eius super oleum. Esa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata est oleo. & inde רָךְ Rach. idest tener. seu mollis. aut delicatus. Genñ. 18. Vitulum tenerrimum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxuriosus valde. z. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. idest tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo-

רָכַךְ ptimescere mollificaf mollire.

רָךְ Tener. Delicatus luxuriosus

רָכִים Tenerū

rum eius tenerū dispergā. & in plu. רָכִים Rachim. Genē. 33. Nosti dñe mi q̄ paruulos habeā teneros. & in ge. fe. רָכָה Raca. Deut. 28. Tenera in te & delicata. Esa. 47. Quia vl tra nō vocaberis mollis & tenera. & in plu. fe. רָכוֹת racoth Genē. 29. Et lia lippis erat oculis. pro quo he. le. Teneris oculis. & est in hebreo generis femininī.

Tenera. רָכָה

Tenere. רָכוֹת

רָכַב Rachab. equitare. vehi. superfedere. supponere. ascendere. s. super iumētū vel aliud vehiculū. Genē. 24. ascēdis camelis secuti sunt virū. pro quo he. le. Et ascēderūt sup camelos: & secuti sunt virū. & in eo. 41. Fecitq̄ eū ascēdere sup currū. & in eo. 49. Et cadat ascēsor eius retro. Exo. 15. Equū & ascēsorē proiecit in mare. Nu. 22. Nōne aīal tuū sū cui semp sedere cōsueuisti. Deut. 32. Cōstituit eū sup excelsam terrā. pro quo he. le. Ascēdere eū fecit super excelsa terre. Et in eo. 33. Ascensor celi auxiliator tuus. 2. Reg. 6. Et iposuerūt arcā dei sup plaustrū nouū. Et in eo. 16. Asini domesticis regis vt sedeāt. 4. Reg. 13. Pone manū tuam super arcū. Et in eo. & cū imposuisset manus suas. Nec. 2. Et iumentū nō erat mecū nisi aīmal cui sedebā. Ps. 17. & ascendit sup cherubim & volauit. ps. 44. Intende prospere procede & regna. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. prospere ascēde. ps. 65. Imposuisti hoīem supcapita nostra. Ps. 67. Qui ascendit super celū. Esa. 58. Sustollā te sup altitudines terre. idest ascendere te faciam Osee. 10. Ascendā super ephraim. & inde לֶכֶב Récheth. siue רֶכֶב rechuch. i. equitatus: siue curr?: aut quadriga: seu vehiculū. Genē. 50 Habuit quoq̄ in comitatu currū & equites. Exo. 14. Iūgit ergo currū. & in eo. Tulit sexcentos currus electos. 3. Regū. 22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. 4. Reg. 9. Tolle currum & mitte in occursum eorū. ps. 103. qui ponit nubem ascensum suū. Canti. 1. In curribus pharaonis. Esa. 21. Et vidit currū duorū equitū. Hiere. 51. Collidā in te currū & ascensorē. Ponitur ēt pro ascensore. Esa. 21. Ascēsorē asini & ascensorē cameli. Et in eo. & ecce iste venit ascēsor virbige equitū. Ponitur ēt pro auriga. 3. Reg. 22. Dixitq̄ aurige siue verte manū tuā. & aliqñ scribitur cū mē in pricipio & he vel tau in fine & dī מֶרְכָּבָה mercaba. siue מַרְכֶּבֶת Mirchébeth. Genē. 41. Fecitq̄ eū ascēdere super currū suū. & in eo. 46. Iuncto ioseph curru ascēdit obuiā patri. 3. Reg. 4. Habebatq̄ salomō quadraginta millia equorū currilia. i. ad currum vel quadrigā suā. Et in eo. 10. Egrediebatur aūt quadriga de egypto sexcentis siclis. 1. Paralip. 28. Et vt ex ipso fieret similitudo quadrige. Zach. 6. In quadriga pria equi ruffi. Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo. 15. Currus pharaonis & exercitū eius proiecit in mare. Iudi. 5. Quare tardauerūt pedes quadrigarū illius. 4. Reg. 23. Currus re tardauerūt pedes quadrigarū illius. 4. Reg. 23. Currus aūt solis cōbusit igni. Canti. 6. Anima mea cōturbata ē propter quadrigas aminadab. Ioel. 2. Sicut sonitus quadrigarū. Zach. 6. Et ecce quattuor quadrige egrediētes. & illud. in quo aliquis sedet vel equitat aut ascendit dī רֶכֶב recheb. seu מֶרְכָּב mercab. Leuit. 15. Sagma. super quod federit immūdū erit. Canti. 3. Ascēsum purpureū. Ezech. 27. Dedan institores tui in tapetibus ad sedendū. & inde רָכָב racheb. i. mola inferior. Deut. 24. Non accipies loco pignoris superiorē & inferiorem molam.

Ascendere

Supsedere

Imponere superpōef.

Currus.

Ascensus.

Ascensor.

Auriga.

מֶרְכָּבָה Currus.

Quadriga

מֶרְכָּבוֹת Currus.

Quadrige

רֶכֶב ascensus.

רָכָב Mola inferior

רֹכֵל Rochel. Aromatarius seu pigmentarius. aut mercator seu negociator. Canti. 3. Vniuersi pulueris pigmētarii. & in plu. רֹכְלִים rochlim. 3. Reg. 10. Et vniuersi scuta vēdentes. Pro quo he. le. Et negociatio mercatorū vel negociatorū. & in bibliis nris antiquis habetur & scruta vēdētes Sunt enim scruta res venales parui valoris. Nee. 3. Vsq̄ ad domū natinneorū & scuta vēdentiū. Debet legi scruta sicut supra. Et in eo. 13. Et māserūt negociatores & vēdētes vniuersa venalia. Ezech. 17. In vrbe negociatorū posuit illum Et in eo. 27. grecia & tubal & mosoch institores tui. i. negociatores. & in eo. Filii dedan negociatores tui. & in ge. fe. רָכְלָה Rochela siue רָכֶלֶת rochéleth. i. negociatrix vel negociatio siue mercatrix. Ezech. 26. & eripiēt negociationem tuā. Et in eo. 26. & dices tyro que habitat in introitu maris negociatiōi populorū. & in eo. Dedan negociatores tui. p quo he. le. negociatrix tua. & in eo. 28. In multitudine negociationis tue repleta sunt interiora tua. Scribitur ēt cum mem in principio. vt in eo. 27. Cedros quoq̄ habebant in negociatiōibus tuis. Itē רָכִיל rachil. i. susurro: siue crimina tor: vel detractor: aut fraudulentus. Leuit. 19. Non eris crimator vel susurro in populis. Prouer. 11. Qui ābulat fraudulenter. Ezech. 22. Viri detractores fuerunt in te.

Institores

רָכְלָה negociatio

Negociatrix.

רָכִיל crimināto susurro fraudulēt Detractor

רָכַס rachas. stringere. Exo. 28. & stringetur rationale ānulis suis cū ānulis superhumeralis. Hebrei tñ dicunt q̄ signāt eleuare vel sursū trahere. vnde in p̄dicto loco ipsi legunt. & eleuēt rationale de ānulis suis ad ānulos superhumeralis. s. vt ora rationalis sit superposita ānulis superhumeralis: & firmiter stringatur ad inuicē. & inde רְכָסִים rechas i. mōs asper & eleuat?: & solum iuenitur in nu. plu. s. רְכָסִים rechasim. Esa. 40. & aspera in vias planas.

רָכַשׁ rachas. acquirere. possidere. Genē. 12. Vniuersamq̄ substantiā quā possederāt. & inde רְכוּשׁ rechus. i. substātia siue possessio: vt in predicto loco. Et in eo. 14. Da mihi aias: cetera tolle tibi. Pro quo he. le. Da mihi aīas: & substātiā tolle tibi. & i eo. 15. Et post hec egrediētur cū magna substātia. Nu. 16. Deorauit illos cū tabernaculis suis & vniuersā substantiā. Ponitur ēt רֶכֶשׁ Réches. pro substātia pecorū & iumētorū. vt in eo. 35. & suburbana sint pecoribus ac iumētis. 4. Regū. 4. Hordeū quoq̄ & palcas equorū & iumētorū. Sigñat ēt quoddā genus aīalis velocissimi: sicut ē dromedarius. pro quo btūs hiero. trāstulit veredariū. Esther 8. Et misse per veredarios qui per oēs prouincias discurrētes. pro quo he. le. & misse sūt epistole per manū cursorum equitātiū velocissimos equos siue dromedarios. Et in eo. Egressiq̄ sūt veredarii celeres. Mich. 1. Tumultus quadrige stupori habitāti lachis. pro quo he. le. Liga quadrigam dromedario siue equo velocissimo.

Institores

רְכֻלָּה negociatio

Negociatrix.

רָמַן ramam. exaltare. eleuare. sublimare. recedere. scatere Iob. 17. propterea nō exaltabūtur. Et in eo. 22. & super stellarū verticē sublimetur. pro quo he. le. & vide verticē stellarū qa sublimate vel exaltate sūt. ps. 65. Et exaltaui sub ligua mea. Esa. 23. nūc cōsurgā dicit dñs: nūc exaltabor Ezech. 10. & eleuata ē gl'ia dñi super cherubim. & in eo. Et eleuata sūt cherubim. et inde רוֹם rum. i. altitudo. Dañ. 3. altitudine cubitorū sexaginta. vide ēt de hoc supra in dictiōe רוֹם rom. signāt ēt p̄dicta dictio recedere vel separari. Nu. 26. Recedite de medio hui? multitudinis. Osee. 11. Jugū aūt iponetur eis simul: quod nō auferetur. vide ēt de hoc supra in dictiōe רוּם Rum. Sigñat ēt p̄dicta dictio scatere. s. vermibus. Exo. 16. & scatere cepit vermib? & cōputruit. Et inde רִמָּה Rima. i. vermis. seu tinea. Iob. 21. Et vermis operiet eos. Esa. 14. Super te sternetur tinea.

Exaltare sublimare

Recedere Auferre

Vermis Tinea.

רָמָה Rama. picere. iacularī: seu iacula mittere. decipe. defraudare: dolose agere. Exo. 15. Equū & ascēsorē picit i mare. ps. 77. filii ephraī itēdētes & mittētes arcū. Hiere. 2. Et mittentis sagittas. & inde רָמוֹת ramoth. idest iactatio. vl piectio. pq̄ btūs hier. trāstulit. sanie. s. exeūtē de plagis q̄ fiūt ex pcussiōe sagittarū vl iaculorū. Ezech. 32. & implebo valles sanie tua. pōt ēt deriuari a supradicta dictiōe רָמַם Ramam q̄ signāt scatere. s. vermibus vt dictū est supra Sigñat ēt predicta dictio רָמָה Rama decipere vel defrau-

Sagittare

dare aut fraudulēter vel dolose agere. Gen. 29. Quare im posuisti mihi. idest decepisti me. 1. Paralipo. 12. Si autem in sidiamini mihi pro aduersariis meis. Pro quo he.le. Si aūt vt decipiatis vl defraudetis p aduersariis meis. Prouer. 26. Ita vir qui fraudulenter nocet amico suo. Thren. 1. Vocaui amicos meos & ipsi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia. i. deceptio: vel fraus: siue dolus: aut fraudulenta: vel dolosa. Iob. 15. Vt pro illo loquamini dolos. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. ps. 119. Domine libera animā meam a labiis iniquis & a lingua dolosa: quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguā dolosam. Osee. 7. Facti sunt quasi arcus dolosus. Mich. 6. Et līgua eorum fraudulēta in ore eorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְמָה Mirma. Gen. 34. Responderunt sychem & patri eius in dolo. Prouer. 11. Statera dolosa abominatio est apud deū Hiere. 9. Habitatio tua in medio doli. & in eodem. In dolo renuerunt scire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth. ps. 9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Maledictione os eius plenum est & dolis & amaricia. Ps. 37. Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Tharmith. ps. 118. Quia iniusta cogitatio eorū. Pro quo hebrei legunt. Quia mēdax dolus eorum. Hiere. 8. Apprehenderunt mendacium. i. dolum. & in eodem. 14. Seductionē cordis prophetant vobis. i. dolū vel deceptionē. Et inde תֶּרַח Thorma. i. dolus vel dolose. Pro quo beatus hieronymus trāstulit clam. Iudi. 9. Et misit clam ad abimelech dicens. Pro quo hebrei legūt. Et misit in dolo ad abimelech. Item רָמָה Rama in lingua chaldaica significat etiam ponere. vt Dan. 7. Donec throni positi sunt.

רְמִיָּה Decipere. Fraudulēter nocet רְמִיָּה Dolus. Dolosa. dolosus fraudulēta מִרְמָה dolus. מִרְמוֹת dolus. תַּרְמִית dolus. Seductio. תֶּרַח Clam. רָמָה Ponere רָמָה Pugio. רְמָחִים Lancee. רֶמֶךְ רְכָבִים Eque. רִמּוֹן Malū granatum. Malū punicum. רִמֹּנִים Mala granata

רָמַח Romach. lancea seu hasta aut pugio. Nu. 25. Et arrepto pugione ingressus est post illum. Et in plu. רְמָחִים Remachim. Nec. 4. Cum gladiis suis & lanceis & arcubus. Hiere. 46. Polite lanceas.

רֶמֶךְ Ramach. equa secūdum hebreos. & solum inuenitur in numero plurali. s. רְמָכִים ramachim. vt Ester. 9. An nullo illius obsignate sunt & misse per veredarios. Pro quo he.le. Et signauit annulo regis: & scripsit epistolas in manu cursorum in equis per ascensores equorum filiorum equarum. i. equorum iuuenū & velocissimorum.

רִמּוֹן Rimon. malum granatū: seu malū punicum. Deut. 8. In qua ficus & malum granatum & oliueta nascuntur. Canti. 4. Sicut fragmē mali punici. Ioel. 1. Ficus elanguit malo granata & palma. Et in plurali רִמֹּנִים rimonim. Nu. 13. De malis quoq; granatis & de ficis. Canti. 8. Et mustum malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro malo granato aureo ad similitudinem mali punici facto. Exo. 28. Ita vt tintinabulū sit aureum & malū punicum.

רָמַס Ramas. conculcare. calcare. ps. 7. Et conculcet in terra vitam meam. ps. 90. Et conculcabis leonem & draconem. Esa. 1. Quis quesiuit hoc de manib⁹ vestris vt ambularetis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt. Quis quesiuit hoc de manibus vestris calcare atria mea. idest vt calcaretis atria mea. Et in eodem. 28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech. 26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et in eodem. 34. Et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus. Naū. 3. Intra in lutum & calca subigens. Et aliquando scribitur cum sin loco samech. De quo vide in dictione sequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas. i. conculcatio. Esa. 5. Et erit in conculcationem. Et in eodē. 7. Et in conculcationem pecoris. & in eodem. 10. Et ponat illud in conculcationem. Ezech. 34. Et oues mee his que cōculcata pedibus vestris erant pascebantur.

רָמַשׂ Ramas. reptare. seu moueri. Gen. 1. Et omnē animā viuentem atq; motabilem. Pro quo hebrei legunt. Et omnē animā viuentem atq; reptātem. & in eodem. Vniuersq; terre omniq; reptili quod mouetur in terra. & in eo. Et vniuersis animātibus que mouentur super terrā. & in eodem. 7. Omne quod mouetur sup terrā in genere suo. & in codē. Oīumq; reptiliū que reptāt super terrā. Deut. 4. Atq; reptilia que mouētur in terra. ps. 103. In ipsa pertrāsibūt omnes bestie silue. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit in ipa mouebuntur omīs bestie agri. Et inde רֶמֶשׂ Remes. i. reptile: siue motabile. Gen. 1. Producat terra animā viuentem in genere suo iumenta & reptilia. & in codē. Omne quod mouetur & viuit. Pro quo hebrei legūt. Omne reptile siue omē motabile quod viuit. ps. 103. Illic reptilia quorum non est numerus.

רָנַן Ranan. exultare. cantare. laudare. clamare. sonare: seu preconizare. ps. 32. Exultate iusti in domino. Iob. 29. Et cor vidue consolatus sum. Pro quo hebrei legūt. Et cor vidue cantare seu exultare faciebā. ps. 50. Exultabit lingua mea iustitiā tuam. Potest etiā legi. cantabit seu laudabit. ps. 64. Exmatuit⁹ tini & vespere delectaberis. Pro quo he.le. Exultare seu cātare facies. ps. 80. Exultate deo adiutori nostro. ps. 131. Et sancti eius exaltatione exultabūt. Esa. 16. Et in vineis non exultabit neq; iubilabit. & in codē. 35. Exultabit letabūda & laudans. & in eodem. Et aperta erit lingua mutorū. Pro quo he.le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. 31. Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Leuit. 9. Quod cum vidissent turbe laudauerūt deum. Deut. 32. Laudate gentes populum eius. Iob. 38. Cum me laudarent simul astra matutina. Prouer. 29. Et iustus laudabitur atq; gaudebit. Esa. 42. Laudate habitatores terre. Thren. 2. Cōsurge: lauda in nocte. Zach. 2. Lauda & letare filia sion. Ponitur etiam pro clamare siue sonare. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. ps. 77. Tanq; potens crapulatus a vino. Pro quo hebrei legunt. Tanq; potens clamans vel resonans a vino. Prouer. 1. Sapientia foris predicat. i. clamat. Hiere. 51. Et laudabunt super babylonē. pro quo hebrei legunt. Et clamabunt siue resōnabunt super babylonē. Et inde רִנָּה Rina siue רְנָנָה renana. i. exultatio. canticum. laudatio. clamor seu preconium. Iob. 3. Nec digna laude. Et in eodem. 20. Quia laus impiorum breuis sit. ps. 99. Introite ī conspectu eius in exultatione. Esa. 23. Et chaldei in naub⁹ suis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in nauibus exultationis vel laudis sue. & in eo. 54. Decanta laudē & hinni. Significat etiā preconiū vel clamorē. 3. Reg. 22. & preco insonuit in vniuerso exercitu. ps. 16. Intende deprecationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem meū. Item רְנָן Renan. nomē est auis. p ro quo beatus hiero. transtulit struthionem. & solū inuenitur in numero plurali s. רְנָנִים renanim. Iob. 39. Pēna struthionis similis est pennе herodii. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat pauones.

רָנַב Renab. p̄posito aleph in principio vt dicatur אַרְנֶבֶת Arnebeth significat leporem. Deut. 14. Camelū leporem & cirogrilum.

רָנָה Rana. sonare seu clamare. Iob. 39. Super ipm sonabit pharetra. De quo vide supra in dictione רָנַן ranan.

רֶסֶס Resis. gutta. stilla: fissura. seu rima. & solum inuenitur in numero plurali. Canti. 5. Et cincini mei guttis noctium. Et inde verbum רוס Ros. quod significat irrorare siue farinā aqua vel oleo cōspergere aut cōmiscere. Ezech. 46. Et de oleo tertiam partem hin vt misceatur simile. Significat etiam predicta dictio רְסִיס Resis fissuram siue rimā. vt Amos. 6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de-

רָמַשׂ Reptare. moueri רֶמֶשׂ Reptile רָנַן Exultare רִנָּה רְנָנָה Laus Exultatio Preco Clamor רְנָן struthio רְנָנִים struthiōes רָנַב אַרְנֶבֶת Lepus רָנָה sonare רֶסֶס Gutta רוס miscere רְסִיס Ruina.

bet legi rimis.idest fisuris.vnde sequitur. & domū minorē scissionibus.

רֶסֶן Frenum. רֶסֶן Resen.frenū.Iob.30.Et frenū posuit in ore meo.& in eodē.41.In mediū oris eius quis intrabit.Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit.ps.31. In camo & freno maxillas eorū constringe Esa:30.Et frenū erroris quod est in maxillis populorum.

רָעַע Cōminuet רָעַב Esurire רָעָב Fames רַעֲבוֹן Fames Frumētuz Raa.in lingua chaldaica significat confringere vel cō minuere.Dañ.2.Cōminuet & cōteret omnia hec. Raab.esurire.famē pati.Deut.8. Et afflixit te penuria Pro quo he.legunt. Et afflixit te & esurire te fecit.Ps. 33.Diuites eguerunt & esurierunt.ps.49. Si esuriero non dixam tibi.ps.106. Esurientes & sitientes. Prouer.10. Non affliget dñs fame aiam iusti.i.nō faciet eam esurire. Et in de raab.i.fames.Gen.12. Facta est fames i terra.& in eo dē.41.& in vniuerso orbe fames preualuit.2.Reg.24. Aut septē annis veniet tibi fames.Scribitur etiā cū nū in fine & dicitur raabon.ps.36. Et in diebus famis saturabun tur. Ponitur etiā pro frumento vel cibario:tēpore famis ne cessario.Gen.42. Et ferte frumentū quod emistis in domū vestrā.& in eodē. Et cibaria domibus vestris necessaria su mite:& abite.

רָעַד Tremere רַעַד Tremor. Raad.tremere.contremiscere.Esd.10.Trementes pro peccato & pluuiis.ps.103. Qui respicit terram & facit eam tremere.& inde raad siue rehada.i.tremor. Exo.15.. Robustos moab obtinuit tremor.ps.42.Tremor apprehendit eos.

רָעָה Pascere Raa.pascere.alere.nutrire. regere.cōfringere.cōquas sare.Gen.30. Qui pascebat greges reliquos ei?.Et in eodē.37. Cūq; fratres illius in pascendis gregibus prīs mo rarētur.& in eo.48. De? qui pascit me ab adolescētia mea. Nu.14. Filii vri erunt vagi in deserto quadraginta annis. Pro quo he.le. Filii vri erunt pascentes in deserto q̄dragin ta annis.i.erunt tanq; pascentes greges per diuersa loca di scurrentes. Vnde beatus hiero.transtulit sensum. Iob.24. Pauit sterilē que nō parit.ps.77.Pauit eos in inocētia cor dis sui. Prouer.13. Amicus stultorum similis efficitur. Pro quo he.le.Qui nutrit siue pascit stultos conteretur. Pōt etiā legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione רוע Roa.& in eo.28. Qui autē cōmessatores pascit:confun dit patrē suū. & in eodē.29. Qui autē nutrit scortum:per det substantiā. Cantī.1. Vbi pascas vbi cubes.& in eo. Et pa sce hedos tuos.& in eodē.6. Vt pascatur in hortis. Esa.5.Et pascētur agni iuxta ordinē suū. & in eo.44. Pars ei? cinis est.Pro quo he.le.Pascens cinerē.i.qui tale sculptile adorat & orat:idē est ac si pasceret cinerē.potest etiā significare cō fringere:vt infra dicetur.& tunc erit talis littera.s.illud qđ cōfractū est ab eo cinis est.i.in cinerē redactus est.Et est sen sus sicut in littera nra.Hiere.3.Et pascent vos scientia & do ctrina.& in eodē.22. Et omnes pastores tuos pascet vētus. Ezech.34.Et ego pascā oues meas.& in eo.Et suscitabo su per eas pastorē vnū & pascet eas. Osee.12. Ephraim pascit vētū.Zach.11. Pasce pecora occisionis. Signat etiā regere. ps.2.Reges eos in virga ferrea. Sed btūs hiero. in psal.iux ta he.ve.transtulit. Frāges eos in virga ferrea. De quo vide supra in dictione רוע Roa. ps.22. Dñs regit me. ps.79. Qui regis israel:intende.& inde roe.i.pastor. Gen.4. Fuit autē abel pastor ouiū.Eccls.4. Que data sunt a pasto re vno. Zach.11.O pastor & idolū. & aliqñ scribitur cū iod in fine loco he.Esa.38.Quasi tabernacula pastoris. & i plu rali roim. Exo.2. Supuenerūt pastores & profecerūt eas. Hiere.23. Et suscitabo super eos pastores. Ezech.34. Ve pastoribus israel qui pascent semetipsos:nōne greges a pastoribus pascentur. Et inde rei siue מִרְעֶה Miree.i. pastus.siue pascua.3.Reg.4. Et viginti boues pascuales.i. boues existētes in pastu.Iob.39.Circūspicit mōtes:pascua sua.Hiere.23.Quia vastauit pascua eorum dñs.Ezech.34. In pascuis vberrimis pascam eas. Osee.13.Iuxta pascua eo rum adimpleti sunt. Ponitur etiā pro grege. Hiere.10.Et omnis grex eorū dispersus est.Item רֵעֶה ree. siue רֵעַ Rea.i. socius seu amicus.aut particeps.Gen.38. Ipse & hiras opi lio gregis.Pro quo hebrei legunt. Ipse & hiras socius vel a micus ei?. tamē si pro רֵעַ rea legatur רֵעֶה roe: tūc signāt pa storē:siue opilionē gregis:sicut est in littera nostra.2.Reg. 16. Cū autē venisset chusi arachites amicus dauid. & in eo. Hec est inquit gratia tua ad dauid amicum tuū: quare non iuisti cum amico tuo.1.Paralipo.27. Et chusi arahites ami cus regis. Vide etiā de hoc supra in dictione רוע roa. Scribi tur etiā cum mē in pricipio. Gen.26. Et ochozath amicus illius.Iudi.14. Vxor autem eius accepit maritū vnum de a micis eius & pronubis.Pro quo hebrei legunt.Et fuit vxor amico vel socio eius qui sociauerat eum. Vbi ponitur no mē & verbum ab eo deriuatū.Potest etiam legi. Qui pauit eum.s.in diebus cōuiuii. & tūc erit sensus sicut in littera no stra.Nam pronubus solet pascere sponsum & sponsam.& in eodē.15. Et tradidi eam amico tuo .Et in genere femino רֵעָה rea siue רֵעָיָה raaia. Canti.1. Assimilaui te amica mea. & in eodē.2. Amica mea formosa mea. Hiere.9. Et docete filias vestras lamētum:& vnaquęq; proximā suam planctū. Et in plurali רֵעוֹת reoth.ps.44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רֵעָה raa.i.associare siue amicum esse. Prouer.18. Vir amicabilis ad societatem. & in eo.22. Noli esse amicus homini iracūdo. Ite רֵעַ rea.i.cogitatio.Ps.138 Intellexisti cogitationem meā de lōge. Sed beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.Intellexisti malū meū.Quod etiam potest legi. Nā potest deriuari a dictione רוע Roa.de qua supra dictū est. & in eo. Mihi autē nimis honorificati sunt amici tui deus.Pro quo he.le. Mihi autem preciose si ue honorificate sunt cogitationes tue. Potest etiā significa re amicos vl proximos sicut est in littera nra.vt supra dictū est. Et ide רֵעוּת reuth.siue רֵעִין raion.i.cogitatio. Pro quo btūs hiero.transtulit afflictionē.Eccls.1. Vanitas & afflictio spūs.i. superflua cogitatio spūs. & in eo. Labor & afflictio spūs.& in eodem.2.Et vidi in omnibus vanitatē & afflictio nem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerso labore & afflictione spiritus. Potest etiam deriua ri a dictione רוע Roa que significat affligere. Vt supra dictū est. Et etiam in lingua chaldaica significat cogitationem. Dañ.2.Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt.Cogitationes tue super stratum tuum ascenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue scires. Significat etiam predicta dictio רֵעָה Raa.confringere vel conterere. ps.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hierony mus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. frā ges eos in virga ferrea. Hiere.2. Construpauerunt te vsq; ad verticem.pro quo hebrei legunt.Confregerunt te vsq; ad verticem.Et in eodem.10. Et combusta sunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt. Et cōfracta vel conquassata sunt te cta eius. Mich.5.Et pascēt terram assur in gladio.Pro quo hebrei legunt.Et confringent vel cōquassabunt terrā assur gladio. potest etiā legi sicut est in littera nra. vt supra dictū est.& in lingua chaldaica signāt velle seu cōplacere.& inde רַעֲוָא raaua siue רְעוּת reuth.i.volūtas seu beneplacitū.Esd. 5.Et voluntatē regis sup hoc remittat ad nos.

רָעַל Raal.crapula.sopor.Zath.12.superliminare crapule omnibus populis.Et aliquando scribitur cum tau in

תַּרְעֵלָה principio & he in fine · & dicitur תַּרְעֵלָה Tharela. ps. 59. Potasti nos vino cōpunctionis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Potasti nos vino cōsopiente. Esa. 51.

Consopies sopor. Ecce tuli de manu tua calicem soporis. Et inde verbū quod

Cōsopire. רְעָלוֹת significat consopire. Naum. 2. Et agitatores consopiti sunt. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat tremere. Et inde רְעָלוֹת Realoth. i. ornamēta quedam. Pro quo beatus hieronymus

Mitre. transtulit mitras. Esa. 3. Armillas & mitras & discriminalia.

רָעַם Raam. tonare seu intonare. indignari. mutare. s. vultum. 2. Reg. 22. & tonabit de celo dñs. 1. Paralipo. 16

Tonare Tonet mare & plenitudo eius. Iob. 40. Voce simili tonans.

Intonare. רַעַם ps. 17. Et itonuit de celo dñs. Et inde רַעַם Raam. i. tonitruū.

Tonitruū. Iob. 26. Quis potest tonitruū magnitudinis illius intueri. ps. 76. Vox tonitrui tui in rota. ponitur etiam pro vociferatione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trāstulit exhortationem. Iob. 39. Exhortationem ducū: & vlulatū exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circundabis collo eius hinnitum. Significat etiam predicta dictio indignari seu ad iracundiam prouocare: aut vultū prehinnitus. indignatione mutare. 1. Reg. 1. Vt exprobaret ꝙ dñs conclusisset vuluam eius. Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam in

Exprobare indignari. mutaf vultum. dignari: siue vt prouocaret eam ad iram. Ezech. 27. Mutauerunt vultum.

רַעֲנָן Raanan. virēs siue viride: aut floridus: vel vberrimꝰ. Iob. 15. Et ramus eius arescet. Pro quo hebrei legūt.

Virescens Et ramus eius non erit floridus: siue non erit virescens. Ps. 51. Ego sicut oliua fructifera. pro quo beatus hiero. transtulit. Ego quasi oliua virēs. ps. 91. Et senectus mea in mia vberi. Canti. 1. Lectulus noster floridus. Hiere. 11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodē. 17. Et erit foliū eius

Virens Uber. Floridus. viride. Floreno viride. Dañ. 4. Et florens in palatio meo.

רָעַף Raaph. Irrorare. stillare. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluūt: que irrorant vel stillant super

Irrorare hominū multitudinem. ps. 64. Et campi tui replebuntur vbertate: pinguescent speciosa deserti. Pro quo btūs hiero.

Rorare. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et vestigia tua rorabuntur pinguedine. Prouer. 3. Et nubes rore concrescunt. pro quo he

Stillare brei legunt. Et nubes stillabunt rore. Esa. 45. Rorate celi desuper: & nubes pluant iustum.

רָעַץ Raas. pcutere. cōterere. seu atterere. Exo. 15. Dextera tua dñe pcussit inimicū. Iudi. 10. Afflictiq̄ sunt & vehemēter oppressi. p quo he. le. Et cōtriuerunt filios israel.

Percutere Conterere

רָעַשׁ Raas. cōmouere. moueri. tremere. cōcutere. Iob. 39.

Suscitare. Nunquid suscitabis eū quasi locustā. Pro quo he. le. Nunquid cōmouebis eum quasi locustam. ps. 17. Et cōmota est & contremuit terra. Ps. 59. Cōmouisti terrā & conturbasti eam. ps. 67. Terra mota est. Esa. 14. Qui concussit re

Cōmouere. moueri. Concutere. gna. Hiere. 50. A voce captiuitatis babylonis cōmota ē terra. Ezech. 26. Mouebūtur muri tui. & in eodem. Cōmouebuntur insule. & in eodē. 38. Et mouebuntur a facie mea pisces maris. & in eodē. 51. A sonitu ruine eius cōmoui gētes.

רַעַשׁ Et inde רַעַשׁ Raas. i. cōmotio. 3. Reg. 19. Et post spūm cōmotio: nō in cōmotione dñs. Ezech. 3. Et vocē cōmotiōis magne. & in eodem. 12. Panem tuum in conturbatione comede. i. in cōmotione. & in eodem. 38. Erit cōmotio magna super terram israel. Ponitur etiam predicta dictio pro eleua-

Cōmotio re vel supextollere. ps. 71. Sup extolletur suplibanū fructꝰ eius. Et btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit eleuabitur.

Extollere Eleuare.

רָפָא Rapha. mederi. sanare. curare. restaurare. edificare. Gen. 20. Et sanauit deus abimelech. Exo. 21. Et impensas in medicos restituet. Pro quo hebrei legunt. Et sanitate sanabitur siue curando curabitur. Sed beatus hierony-

Sanare. Curare

mus transtulit sensum. & in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Leuit. 13. Nouerit hominem sanatum esse. & in eodē. 14. Cū inuenerit leprā esse mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce sanata siue curata est lepra. Deut. 28. Sanariq̄ nō possis. 1. Reg. 6. Et tunc curabimini. 4. Reg. 8. Qui reuersus est vt curaretur. 2. Paralipo. 7. & sanabo terrā eorū. & in eodē. 30. Quē exaudiuit dñs & placatus est pplo. Pro quo he. le. Quem exaudiuit dñs & sanauit vel curauit populū. Iob. 5. Percutiet: & manus eius sanabit. ps. 40. Sana animā meā: quia peccaui tibi. Esa. 6. Et cōuertatur & sanem eū. Hiere. 6. Et curabant contritionē filie populi mei Et in eodē. 17. Sana me dñe & sanabor. & in eodem. 51. Si forte sanetur. & in eodem. Curauimus babylonem: & non est sanata. Threñ. 2. Quis medebitur tui. Ezech. 47. Et sanabuntur aque. Et aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. ps. 59. Sana contritiones eius. Hiere. 3. Et sanabo auersiones vestras. Significat etiā restaurare vel reedificare. 3. Reg. 18. curauit altare dñi quod fuerat destructū. i. restauraut. & inde רֹפֵא rophe. i. medicus. Hiere. 8. Aut medicus non est ibi. Et in plurali רְפָאִים rophim. Gen. 50. Precepitq̄ seruis suis medicis vt aromatibꝰ cōdirēt patrē. 2. Paralip. 16. Sed magis medicorū arte cōfisus est. Iob. 13. Et cultores puersorū dogmatū. pro q̄ he. le. Et medici inanes: siue medici idoli omnes uos. potest etiā legi sic. & reedificatores. i. fabricatores idoli vos omnes. s. estis. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Et inde רְפוּאָה rephua siue רִפְאוּת riphuth. i. medicina vel sanitas. Prouer. 3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפָאוֹת rephuoth. Hiere. 46. frustra multipli cas medicamina. Et aliqñ scribitur cū mē in principio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer. 6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem. 17. Vita carniū: sanitas cordis. Eccl's. 12. Quia curatio facit cessare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione רָפָה Rapha cū he in fine & ꝙ significat laxationē seu dimissionē. vt infra dicetur. Hiere. 8. Tempus medele & ecce formido. & in eo. 14: Quare ergo percussisti nos ita vt nulla sit sanitas. & in eo. 33. Ecce ego adducā ei cicatricem & sanitatem. Malach. 4. Sol iustitie & sanitas in pēnis eius. Item רְפָאִים rephaim. i. gigantes. seu robusti. Deut. 2. Gigātes sicut enachim. & in eodem. 3. Solus og rex basan restiterat de stirpe gigantum. Esa. 15. Suscitabit tibi gigantes. Et aliqñ scribitur cum he loco aleph. 2. Reg. 21. Iesbi de nob qui fuit de genere arapha: Pro quo hebrei legunt. De filiis gigātis. i. de genere giganteo. & in eodē. Caph de stirpe arapha de genere gigantū. Et in hebreo non habetur de genere gigātum. sed est interpretatio huius nominis arapha. & secū tū hebreos significat etiā predicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos siue interfectos. Sed beatus hieronymus secundū precedentes significationes gigantes seu medicos traduxit. Iob. 26. Gigantes gemunt sub aquis. Pro quo hebrei legūt Interfecti seu mortui. ps. 88. Aut medici suscitabunt. Prouer. 9. Et ignorat ꝙ illic sint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi sint mortui vel interfecti. Et in eodem. 21. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigātū cōmorabitur Esa. 26. Gigantes non resurgant.

Medere Curare Gigantes Interfecti mortui

רָפַד Rapad. sternere. stipare. vel confortare. Iob. 16. Et in tenebris strauī lectulum meum. & in eodem. 41. & sternet sibi aurum quasi lutum. Canti. 2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida. i. stratum siue reclinatorium. Cāti. 3. Reclinatorium aureum.

Sternere stipare. רְפִידָה reclinatorium

רָפָה Rapha. laxare. relaxare. desinere. dissoluere. demittere. dimittere. ociosum esse. quiescere vel requiescere. Iob. 12. Et eos qui oppressi sunt releuat. Pro quo hebrei le-

Relaxare

Relaxare. Dissoluere Laxare.

gunt. Relaxat siue dissoluit. Prouer. 18. Qui mollis & dissolutus est in opere suo. idest laxus. & in eodem. 24. Si desperaueris laxus in die angustie: minuetur fortitudo tua. Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel dissolutus fueris in die angustie. Esa. 5. Et calor flāme exurit. Pro quo hebrei legūt Relaxat siue dissoluit. scilicet res gelu indurata. Ezech. 1. Cūq; starent demittebantur penne eorum. Pro quo hebrei legunt. Laxabantur siue relaxabantur pēne eorum. Et aliquando scribitur cum ālef in fine loco he. Hiere. 38. Dissoluit manus viroru̅ bellantium. Significat etiam desinere seu demittere vel dimittere. Exo. 4. Et dimisit eum postq; dixit. Deut. 9. Dimitte me vt conteram eum. Ios. 1. Non dimittam te nec derelinquam te. Iudi. 9. Considera q; dies ad occasum declinior sit: & appropinquat ad vesperū. Pro quo hebrei legunt. Ecce nunc demittitur siue laxatur dies: idest declinat dies ad vesperam. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. p̄s 36. Desine ab ira & relinque furorem. Item significat ociosum esse seu quiescere. Exo. 5. vacant enim ocio: & idcirco vociferātur. Iudi. 8. Quod cū locutus esset: requieuit spiritus eorum. 2. Reg. 24. Cōtine manuū tuam. Pro quo hebrei legunt. Quiescere fac vel dimitte manum tuam. Et inde רָפֶה Raphe. i. laxus: seu dimissus vel dissolutus: aut infirmus vel impotēs. Nu. 13. vtrū potens sit vel infirmus. 2. Reg. 17. Quippe qui lassus est solutis manib⁹. Iob. 4. Et manus lassas roborasti. Esa. 35. Cōfortate man⁹ dissolutas. Et inde רִפְיוֹן riphion. i. dissolutio: vel relaxatio. Hiere. 47. Et nō respexerūt patres ad filios manibus dissolutis.

Dimittere

Desinere.

vacare ocio Requiescere

רָפֶה

Infirmus Lassus.

Dissolute. רִפְיוֹן Dissolutio

רָפַס

Raphas. calcare. conculcare. calcitrare. p̄s. 67. Vt excludant eos qui probati sunt argēto. Pro quo beatus hiero: in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Calcitrantes contra rotas argenteas. idest conculcantes. Dañ. 7. Et reliqua pedibus suis conculcabat. Ezech. 32. Et conculcabas flumina eorum. Ponitur etiam pro discurrere. Prouer. 6. Vade discurre & suscita amicum tuum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Vade conculcari. i. humiliari. Et aliquando scribitur cum sin loco sāmach. Ezech. 34. Et reliqua pedibus vestris turbastis. i. conculcastis. & in eodē. His que cōculcata pedibus vestris fuerant pascebantur.

Calcitrare. Cōculcare Discurrere

רַפְסַד רַפְסָדוֹת

Raphsad. ratis. & solū inuenitur in numero plurali. s. רַפְסוֹת rasodoth. 2. Paralipo. 2. Et applicabimus ea ratibus per mare in iopem.

Rates. רָפַק

Rapac. inniti. Cāti. 8. Innixa super dilectum suum. & solum inuenitur in predicto loco.

Funiti. רָפַשׁ

Rephas. conculcare. vel turbare. Prouer. 25. Fōs turbatus pede & vena corrupta. i. cōculcatus pede. Et inde רֶפֶשׁ rephes. i. conculcatio. Esa. 57. In cōculcationē & lutum. Vide etiam de hoc supra in dictione רָפַס rapas.

Turbare רֶפֶשׁ cōculcatio

רֶפֶת

Répheth. bouile. i. stabulū vbi boues clauduntur. Pro quo beatus hiero. transtulit presepium. Abach. 3. Et non erit armentum in presepio.

Presepiū.

רָצַץ

Rasas. conterere. confringere conquassare. opprimere. Iob. 20. Q̄m confringēs nudauit pauperis domū Eccl's. 12. Et confringatur rota super cisterna. Esa. 42. Calamū quassatū non conteret. & in eodē. Nō erit tristis nec turbulentus. pro quo hebrei legunt. Neq; confringet siue confringetur. & in eodē. 58. Et dimittere eos qui cōfracti sunt liberos. Osee. 5. Calūniam substinens est ephraim: confractus iudicio. Amos. 4. Et cōfringitis pauperes. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ ros. significat etiam opprimere. Deut. 28. Et sis semper calūniam substinēs & oppressus cunctis diebꝫ. Iudi. 10. Afflictiq; sunt & vehemēter oppressi. 1. Reg. 12. Si oppressi aliquem. & in eodem. Non es calūniatus nos: neq; oppressisti nos. & ide רְצִיצִים rasim. i. fragmēta siue laminas. p̄s. 67. Excludant eos qui probati sunt argento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes super fragmenta vel laminas argēteas. Et beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Calcitrantium contra rotas argenteas.

Cōfrigere Quassare.

Opprimere

Fragmē

רָצָה

Rasad. contendere. p̄s. 67. Vt quid suspicamini montes excelsi. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Quare contenditis mōtes excelsi. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q; significat saltare; siue insultare.

Rote

Cōtende

רָצָה

Rasa. placere. complacere. placare. seu velle. currere. complere. perficere. quiescere. Leuit. 1. Ad placandū sibi dñm. & in eodem. Et acceptabilis erit. Pro quo he. le. & placatum siue complacatū erit ei. & in eodē. 19. Profanus erit & impietatis reus. Pro quo he. le. Profanus erit & non placabitur. i. nō erit placabilis vl' acceptabilis deo. Deut. 33. Sit placens fratribus suis. 1. Reg. 29. Quomodo enī aliter placare poterit dñm suū. 2. Paralipo. 10. Si placueris pplo huic & linieris eos verbis. Iob. 20. Filii eorum atterentur egestate. p̄ quo he. le. Filii eius placabūt pauperes: siue cōplacebunt pauperib⁹. i. tam pauperes erūt: q; etiā op⁹sit eis alios pauperes placare: siue eis complacere. Potest etiā deriuari a supradicta dictione רָצַץ rasas. que significat atterere vel cōterere. vt supra dictum est. p̄s. 39. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me. p̄s. 45. Quoniā complacuisti in eis. p̄s. 48. & postea in ore suo complacebunt. p̄s. 76. Aut non apponet vt cōplacitior sit. p̄s. 84. Benedixisti dñe terram tuā. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Placatus es dñe terre tue. p̄s. 101. Quoniā placuerūt seruis tuis lapides eius. p̄s. 146. Beneplacitum est dñi super timētes eum. p̄s. 149. Quia beneplacitum est dño in populo suo. Prouer. 3. Quasi pater in filio cōplacet sibi. Esa. 42. Complacuit sibi in illo aīa mea. Hiere. 14. Et dño non placuit. & in eo. Et si obtulerint holocaustomata & victimas nō suscipiā ea. Pro quo he. le. Non complacebo eis: siue nō erunt mihi acceptabiles. Aggei. 1. & acceptabilis mihi erit: & glorificabor. Et i de רָצוֹן rason. i. volūtas seu beneplacitū. Geñ. 49. Et in voluntate sua suffoderunt murum. p̄s. 29. Et vita in voluntate eius. Ps. 68. Tempus beneplaciti deus. p̄s. 88. Et in beneplacito tuo exaltabis cornu nostrum. Prouer. 8. Et hauriet salutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet voluntatem siue beneplacitum a domino. & in eodem. 12. Qui bonus est hauriet gratiam a dño. i. hauriet voluntatē siue beneplacitum a dño. Significat etiam predicta dictio currere. Iob. 34. Etiam si cucurrerit cum eo. p̄s. 49. Si videbas furem currebas cum eo. Ezech. 1. Animalia ibant & reuertebantur. i. currebant. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ Rus. significat etiā cōplere siue perficere aut requiescere a labore. Leuit. 26. Tunc placebunt terre sabbata sua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet siue complebit terra sabbata sua: vl' sic. Tūc quiescet terra sabbatis suis. & in eodem. Et requiescet in sabbatis suis. Et in eodem. Et tunc orabunt pro impietatibus suis. pro quo hebrei legūt. Et tunc cōplebunt siue perficient iniquitatē suā. Pōt etiā legi. & tūc placabūt p̄ iniquitatib⁹ suis. & i eo. & cōplacebit sibi in sabbatis suis. Pro quo he. le. Et cōplebit sabbata sua siue requiescet in sabbatis suis. Iob. 14. donec optata veniant: & sicut mercenarii dies eius. i. sicut cōplet mercenari⁹ dies suos Esa. 40. Dimissa est iniqtas illius. pro quo he. le. Cōpleta est siue perfecta est iniquitas illius. vnde premittitur completa est malitia eius.

Placare Placere Cōplace Bñplac accepta Volunt bñplaci Currere Hre. Perfic Redde

רָצַח

rasach. iterficere. occidere. Exo. 20. nō occides. Deut. 4. qui occiderit nolēs proximum suū. Et in eodē. 22

Occid

Et occidit animā eius. Iudi.20. Interrogatusq; lenita maritus mulieris interfecte. 3. Reg. 21. Occidisti insuper & possedisti. ps. 61. Interficitis vniuersos. Prouer. 22. In medio platearum occidendus sum. Osee. 6. In via interficientiū pergentes de sichem. Et inde רֹצֵחַ Roseach. siue מְרֹצֵחַ Merasseach. i. occisor siue interfector: aut homicida. Nu. 35. Et occiderit propinquus sanguinis occisorem. Deut. 19. Et hec erit lex homicide. 4. Reg. 6. Nūquid scitis q̄ miserit filius homicide huc. Et inde רֶצַח resach. i. occisio siue interfectio. ps. 41. Dum confringūtur ossa mea. Pro quo hebrei legūt. In occisione vel interfectione ossium meorum. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Cum me interficerent in ossibus meis. Ezech. 21. Vt aperiat os in cede.

Interfecf

רֹצֵחַ

מְרֹצֵחַ

Occisor. Homicida

רֶצַח

Interfectio

Cedes.

רָצַע Rasaa. perforare. Exo. 21. Perforabitq; aurem eius subula. Et inde מַרְצֵעַ Marséa. i. subula qua perforatur vt in predicto loco. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Perforaf.

מַרְצֵעַ

subula

רִצֶּף Reseph. pauimentū. calculus: s. ignitus: aut pruna vel carbo. & scribitur cum he vel thau in fine. Ester. 1. Super pauimentū smaragdino & pario stratū lapide. Ezech. 40. Et pauimentum stratum in atrio. & in eodem. 42. Cōtra pauimentum stratum lapide. Scribitur etiam cum mē in principio & dī מַרְצֶפֶת Marsepheth. 4. Reg. 16. Et posuit super pauimentum stratum lapide. Et inde רָצוּף Rasuph. q̄ est participium passiuum. i. pauimentatum seu stratum. Canti. 3. Media charitate cōstrauit. i. strauit. Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum seu stratum charitate vel amore. Item רִצְפָּה rispha. i. calculus. s. ignitus. seu pruna vel carbo: Esa. 6. Et in manu eius calculus: quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רְצָפִים resaphim. 3. Reg. 9. Et ad capita suum subcinericius panis. Pro quo hebrei legunt. Panis prunarū. i. coctus sub prunis vel carbonibus.

רִצֶּף

pauimētū.

מַרְצֶפֶת

pauimētū

רָצוּף

Pauimentatum.

רִצְפָּה

Calculus.

רְצָפִים

Prune.

רַק Rac. tātūmodo. solūmodo. dūmodo. qūippe. nanqūe. veruntamen. Geñ. 14. Exceptis his que comederūt iuuenes. Pro quo hebrei legunt. Exceptis tātūmodo his que comederūt iuuenes. & in eodem. 19. Dūmodo viris istis nihil mali faciatis. Deut. 3. Solus quippe og rex basan. Et in eodem. Custodi igitur te ipsum. pro quo hebrei legunt. Veruntamen custodi te ipsum. & in eodem. 15. Si tu audieris vocē dñi dei tui. Pro quo he. le. Tantūmodo si audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc solum obseruabis vt sanguinem eorum nō comedas. i. solūmodo. Ios. 1. Tantū sit dominus deus tecum.

tātūmodo

Dum mō. Solum.

Verūtamē

Tantum.

רָקַק Racac. spuere. & scribitur cum simplici coph. Leuit. 15. Si saliuā huiusmodi homo iniecerit. Deut. 25. Et spuet in faciem eius. Iob. 30. Et faciem meam cōspuere nō verentur. Et inde רוֹק ruc. i. sputum siue saliua. Iob. 7. Nec dimittis me: vt glutiam saliuā meam. Item רָקָק racac. i. tenuis. seu macilentus. & scribitur cū simplici coph. Geñ. 41. Et ecce has sequebantur alie septem boues in tantum macilente. Vide etiam de hoc supra in dictione רִיק ric. Et inde רְקִיק recic. i. laganum: seu placenta tenuis. Exo. 29. Laganum quoq; azyma oleo lita. Et inde רַקָּה raca. i. temp? capitis. Iudi. 4. Et posuit supra tempus capitis eius elauū. & in eo. 5. Et perforauit tēpus eius. Canti. 3. Sicut fragmen mali punici ita gēne tue. Pro quo he. le. Ita tempus tuum.

רָקַק

Spuere.

Cōspuere.

רוֹק

saliua.

רָקָק

Macilēte.

רְקִיק

Laganum

רַקָּה

tps. capitis

רָקַב Racab. putrescere. cōputrescere. Prouer. 10. Et nomē impiorum putrescet. Esa. 40. Forte lignū & imputribile elegit artifex. Pro quo he. le. Lignū quod nō putrescat elegit. Et inde רֶקֶב racab. i. putredo. Iob. 13. Qui quasi putredo cōsumendus sum. & aliqñ scribitur cum nū in fine & dī רַקָּבוֹן recabon. vt in eodē. 41. Et lignū putridū es.

רָקַב

Putrescef

רֶקֶב

Putredo

רַקָּבוֹן

Putridus

רָקַד Racad. saltare. subsilire. ps. 28. Et cōminuet eas tanq̄ vitulum. Pro quo hebrei: le: Et subsilire faciet eas tāq̄ vitulum. Et beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et disperget eas tanq̄ vitulum. Ps. 103. Montes exultauerunt vt arietes. pro quo beatus hieronymus trāstulit. Montes subsilierunt vt arietes. & in eodem. Mōtes exultastis sicut arietes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Montes subsaltastis sicut arietes. Eccls. 3. Tempus plangēdi: & tempus saltandi. Esa. 13. Et pilosi saltabunt ibi. Ioel. 1. super capita mōtium exilient. Naū. 3. Et equi frementis & quadrige feruētis. Pro quo he. le. Et quadrige saltantis siue subsilientis.

subsilire.

subsaltare.

saltare.

Exilire.

רָקַח Racach. cōficere. seu pigmenta facere: aut condire: cō miscere vel componere. s. more pigmentariorum vel vnguentariorū. Exo. 30. Hō quicūq; tale cōpōsuerit. i. Paralipo. 9. Filii autem sacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant. Ezech. 14. Et coquatur vniuersa cōmixtio. Pro quo hebrei legūt. Et cōmisce confecturam siue cōmixtionem vel confice confectionē. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatū. Et inde רוֹקֵחַ rocēach. i. pigmentarius. seu vnguentarius. Exo. 30. Compositum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רוֹקְחִים rocchim. i. vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali femininō רֻקָּחוֹת racachoth. 1. Reg. 8. Filias quoq; vestras faciet vnguētarias. & illa cōmixtura vel confectio dicitur רֹקַח rocach. siue רֶקַח recach. aut מֶרְקַחַת Mercachath. vt in aliquibus locis predictis. & 1. Paralipo. 16. Que erāt pigmentariorū arte confecta. Iob. 41. Quasi cum vnguentabullierit. Canti. 5. Confite a pigmētariis. & in eodem. 8. Dabo tibi poculū de vino condito. Esa. 57. Multiplicasti pigmenta tua.

רָקַח

cōponere.

conficere.

cōmiscere.

רוֹקֵחַ

Vnguentarius.

רוֹקְחִים

vnguētarii

רֻקָּחוֹת

figuētarie.

רֹקַח

רֶקַח

cōfecta.

Vnguenta condita.

Pigmēta.

מֶרְקַחַת

רָקַם Racam. variegare. polymitare. i. opere polymito siue opere vario intexere: vel diuerso colore vestē contexere: siue acu depingere. Exo. 26. Coccoq; bis tincto & byssō retorta opere plumario. i. polymitario. & ī eo. 28. Facies & baltheū opere plumarii. & in eo. 36. Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii. ps. 138. & substantiā meā in inferioribꝰ terre. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Imaginatus sum in inferioribus terre. i. contextus sum diuersitate mēbrorū & ossibus ac carne. Et inde רִקְמָה Riema. i. vestis varii coloris: siue opere vario contexta. Iudi. 5. Vestes diuersorū colorū sisare tradūtur in predā & supellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali. ps. 44. In vestitu deaurato circūamicta varietate. Ezech. 17. Plena plumis & varietate.

רָקַם

Opus plumarij.

Imaginaf

רִקְמָה

Vestes diuersoꝝ coloꝝ. Varia.

Varietas.

רָקַע Racaa. extendere. expandere. producere. stabilire. firmare. allidere. s. pede. Exo. 39. Incidit q; bracteas aureas: & extenuauit i fila. Pro quo he. le. Et extēdit bracteas aureas siue laminas aureas: & incidit fila. i. pduxit aurū in laminas: & incidit ex eis fila. Nu. 16. Et produxit ea in laminas. Iob. 37. Tu forsitā fabricatus es cū eo celos. Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendisti cū eo celos. Esa. 40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he. le. Et artifex auro extendit illud. i. pduxit illud. Hiere. 10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentū extensum. i. in laminas prodūctum. Et inde רְקוּעִים ricuim idest extensiones. seu lamine vel bractee. Nume. 16. Et producat ea in laminas. Significat etiā predicta dictio firmare siue stabilire. ps. 135. Qui firmauit terrā sup aquas. Esa. 44. Stabiliens terram: & nullus mecum. Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רָקִיעַ Racia. idest firmamentum. Geñ. 1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Ezech. 1. Et similitudo super caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extensionem seu expansionem. Significat etiam predicta

Extendere.

Producef

רְקוּעִים

Lamine. Firmare. stabilire.

רָקִיעַ

firmamētū

Extensio

dictio רָקַע Racaa calcare: seu allidere vel percutere pede. 2. Reg. 22. Cõminuam eos atq; confringam. Pro quo hebrei legunt. Atq; calcabo seu allidã. Ezech. 6. Et allide pede tuo. & in eo. 28. Pro eo quod plausisti manu & percussisti pede.

Calcare allidere Percutes.

רָשַׁשׁ Rasas. depauperare.. seu pauperẽ esse. destruere. conterere. Prouer. 13. Et est quasi pauper cum in multis diuitijs sit. Hiere. 5. Et cõteret vrbes munitas tuas. Malach. 1. Quod si dixerit idumea destructi sumus. i. pauperes facti sumus. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּשׁ ros. & inde

Conterere Destruere.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. quod significat lapidẽ preciosum. Pro quo beatus hieronymus trãstulit chrysolithũ. Exo. 28. In quarto versu chrysolithus onyx & berillus. Ezech. 28. Chrysolithus & onyx berillus. Dañ. 10. Et corpus eius q̃si chrysolithus in alio vero loco trãstulit hyacinthũ. Canti. 5. Plene hyacinthis. est etiam tharsis nomen viri nepotis iapheth. Geñ. 10. Filii autem iauan elisa & tharsis. Est etiam nomen prouincie que a successoribus predicti habitata fuit. ps. 71. Reges tharsis & insule munera offerẽt. Esa. 2. Et super omnes naues tharsis. Hiere. 10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Ione. 1. Vt fugeret in tharsis. Et aliquando beatus hieronymus transtulit carthaginem. Ezech. 27. Carthaginẽses negociatores tui. Ponitur etiam pro mari. Esa. 23. Vlulate naues maris. & vt ait beatus hieronymus sup predicto loco. Tharsis lingua hebraica proprie mare appellatur.

chrysolithꝰ

Tharsis.

Carthago.

Mare.

רְשָׁה רְשִׁיוֹן Receptũ Licentia.

רְשָׁה Rasa. licentia. facultas. & scribetur cum iod & nun in fine & dicitur רְשִׁיוֹן rission. Pro quo beatus hieronymus transtulit preceptum. Esd. 3. Secundum quod precepe rat cyrus rex persarum. Pro quo he. le. Secundum licẽtiam siue facultatem cyri regis persarum.

רָשַׁם ſignare.

רָשַׁם Rasam. signare. sigillare. cõstituere. Dañ. 5. Scripsit quod exaratũ est. i. qđ signatũ vel sigillatum est. & in eo. Et cõfirma sententiam & scribe decretũ. Pro quo he. le. Et scribe & signa scripturam. & in eodem. Porro rex darius proposuit edictum & statutum. Pro quo he. le. Signauit scripturam vel statutum. & in eodem. Quod cum daniel comperisset constitutam legem. & in eodem. De edicto quod cõstituisti. & in eodem. 10. Annũciabo tibi q̃ expressum est in scriptura veritatis. idest quod signatum vl sigillatum est in scriptura veritatis.

proponere

Cõstituere Exprimere

רָשַׁע Impiũ cẽ. impie agere

רָשַׁע Rasaa. impium esse. impie agere. iniq; facere. condẽnare. 2. Paralipo. 20. Cuius opera fuerunt impiissima. Iob. 10. Si impiꝰ fuero: ve mihi. ps. 17. Nec impie gessi a deo meo. Eccl's. 7. Ne ipie agas nimtũ. Dañ. 9. Peccauimꝰ iniquitatẽ fecimus: iniq; egimus. significat etiam condẽnare. s. quãdo est verbũ tertie coniugationis. Exo. 22. Et si illi iudicauerint duplũ restituet proximo suo. Pro quo he. le. Quem iudices condemnauerint: duplum reddet proximo suo. Iob. 15. Condẽnabit te os tuũ & non ego. & in eodem. 34. Aut qui iustus est in tantum condemnas. & in eodem. Quis est qui condẽnet. Ponitur etiam pro superare quod est idem quod condẽnare. 1. Reg. 14. Et quocunq; se verteret superabat. Et inde רָשָׁע rasaa. i. impius seu iniquus aut condẽnatus: siue reus. Nu. 15. Nõ accipietis precium ab eo qui est reus sanguinis. Iob. 27. Sit sicut impius inimicus meꝰ. ps. 108. Cum iudicatus fuerit exeat cõdẽnatus. Esa. 3. Ve impio in malum. Ezech. 3. Si dicente me impio morte morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via sua mala Et in plurali רְשָׁעִים resaim. ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in genere femenino רִשְׁעָה risaa. siue מִרְשַׁעַת Mirsaath. 2. Paralipo. 28. Athalia impiissima & filii eius destruxerunt domum dei. Ezech. 5. Et contempsit iudicia mea: vt plus esset impia. & inde רֶשַׁע resaa. idest impietas. malignitas. iniquitas. Deut. 9. Non aspicias duritiem populi huius & impietatem. ps. 85. Magis q̃ habitare in tabernaculis peccatorum. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Magis q̃ habitare in tabernaculis impietatis. Eccl's. 3. Vidi sub sole in loco iudicii impietatem: & in loco iustitie iniquitatem. & in eodem. 8. Nec saluabit impietas impium: & aliquando scribitur cum he vel thau in fine. Deut. 9. Et propter impietatẽ suam iste delete sunt. & in eodẽ. Quia iste egerunt impie. i. propter impietatem suam. Zach. 5. Hec est impietas.

רָשָׁע רְשָׁעָה רְשָׁעִים רִשְׁעָה מִרְשַׁעַת רֶשַׁע Impiꝰ Impia. Impiissima

רֶשֶׁף Auis

רֶשֶׁף Reseph. volucris. auis. diabolus. lampas. seu carbo. s. ignitus. Deut. 32. Et deuorabunt eos aues. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem & auis ad volandũ. ps. 75. Ibi confregit potentias arcuum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Ibi confregit volatilia arcus. i. sagittas arcus. & dicũtur sagitte volatilia propter velocitatem motus. Ponitur etiam pro diabolo. Abach. 5. Et egredietur diabolus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti. 8. Lampades eius lampades ignis atq; flãmarum.

Volat

Diab Lamp

רֶשֶׁת Rete.

רֶשֶׁת Reseth. rete. siue retiaculum. Exo. 28. Craticulamq; in modũ retis eneam. Iob. 18. Immisit enim in rete pedes suos. ps. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. in rete isto. & in eodẽ. Dum attrahit eũ in laqueo suo. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum attraxerit eum ad rete suum. Osee. 7. Et cũ profecti fuerint: expandã super eũ rete meũ.

Horr

רָתַת Feru

רָתַת Rethet. tremor. siue horror. Osee. 13. Loquente ephraim: horror inua sit israel.

רָתַח Tumꝰ Ligar

רָתַח Rathach. ferbere. bullire. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie. & in eodem. 41. feruescere faciet quasi ollã profundũ. Ezech. 24. Efferbuit coctio eiꝰ.

רָתַם Junip

רָתַם Ratham. ligare: siue sternere equum vel quadrigam. mich. i. tumultus quadrige. Pro quo he. le. Liga siue sterne quadrigam. Item רֹתֶם Rothem. nomen est arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit iuniperum. 3. Reg. 19. Et iederet subter vnã iuniperum. Et in plurali רְתָמִים rethamim. Iob. 30. Et radix iuniperorum: cibus eorum. Ps. 119. cum carbonibus desolatoriis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. cũ carbonibus iuniperorum.

רְתָמִים Junip

רְתָק Cõclu Caten Lami

רְתָק Rathoc. catena. Hiere. 7. Fac conclusionem. Pro quo hebrei legunt. Fac catenam. Et in plurali רְתוּקוֹת Rethucoth. Pro qꝰ beatus hiero. transtulit laminas. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Pro quo he. le. Et transire fecit catenis aureis. i. ex vna parte parietis ad aliam. Esa. 40. Et laminis argenteis argẽtarius. Et inde verbũ רָתַק Retha qđ signãt concatenare. i. catenis vel compedibus ligare. Naũ. 3. Et oẽs optimates eius cõfixi sunt in cõpedibus. i. concatenati vel ligati sunt. Significat etiã rumpere vel dissoluere. Eccl's. 12. Anteq̃ rumpatur funiculus argenteus.

רְתוּקוֹת Conca nare. Rump

De insipientibus a littera ש Sin.

Ista littera sin. שׂ. in cõpositione qñ preponitur verbo siue aliis partibꝰ orõis signãt quia: siue qm̃ aut q. ps. 135. qui a in humilitate nr̃a memor fuit nr̃i. Eccl's. 2. Et vidi q tm̃ precederet sapiẽtia stultitiã. & in eo. 7. Ne dicas quid cause est q priora tẽpora meliora fuere. & in eo. Viuẽtes sciũt se esse morituros. Pro quo he. le. Sciunt q morituri sunt. Canti. 1. Nolite me cõsiderare q fusca sim. & i eo. Quia decolorauit me sol. & in eo. 5. Quia caput meũ plenũ est rore. Et in eo. Quia sic adiurasti nos. Est ẽt relatiuũ. & est oĩs gn̄is & vtriusq; numeri. ps. 135. Qui pcussit egyptũ cũ primogenitis suis. Eccl's. 2. Vltra oẽs qui fuerunt ante me. & in eo. Ad vniuersa opera que fecerant manus mee & ad labores in quibus frustra sudaueram. Canti. 1. Iudica mihi quem diligit

Quia Quod

Qui

Que

Quod.

anima mea. Et in eo.3. In diademate quo coronauit eū mater sua. Et in eo.6. Que ascenderūt de lauacro. & qñ prepo nitur ei dictio עַד ad tunc significat vsqꝫquo: siue dum aut donec. Canti.1. Dum esset rex in accubitu suo. Et in eo. Donec ipsa velit. Et in eo.3. Inueni quē diligit anima mea. ꝓ quo he.le. Vsqꝫquo siue donec inueni quem diligit anima mea. Et in eodem. Donec aspiret dies.

Dum. Donec.

Vsqꝫquo

שֵׁשׁ Byssus

שֵׁשׁ Ses. byssus quod est genus lini candidissimi. Gen̄. 41 Vestiuit eū stola byssina. Exo. 25. Et Byssum & pilos caprarum. & in eo. & bysso retorta. Itē שֵׁשׁ ses. idest sex. de quo vide infra in dictione שִׁשָּׁה sisa.

שֵׁשָׁא Educere.

שָׁשָׂא Sasa. psuadere. Btūs hiero. trāstulit educere. Ezech. 39. Et educam te. idest persuadendo educam.

שִׁשָּׁה Sex.

שִׁשָּׁה Sisa. Sex. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eo. 28. Sex noīa in lapide vno: & sex reliq in lapide altero. & in ge.fe. scribitur sine he & dr̄ שֵׁשׁ ses. Prouer. 6. Sex sunt que odit dn̄s. & aliqñ scribitur cū tau in fine & dicitur שִׁשֶּׁת seseth. Exo. 16. Sex diebus colligite. & in eo. 20. Sex diebus opaberis. & in eo. Sex enim diebus fecit deus celū & terrā. & inde verbū שָׁשָׂה Sasa: quod signāt Sextare. i. sextam partem tollere: seu in sex partes diuidere Ezech. 45. Et sextā partē ephi de choro hordei. pro q̄ he.le. Et sextabitis ephi de mensura hordei. Et inde שִׁשִּׁים Sissim. i. sexaginta. Canti. 6. Sexaginta sunt regine.

שֵׁשׁ Sex.

שִׁשֶּׁת Sex.

שִׁשָּׂה Sextare.

שִׁשִּׁים Sexagita.

שׁוֹשַׁן Lilium.

שׁוֹשַׁן Susan. Liliū. 3. Reg. 7. Et foliū repandi lilii. & in titulo psalmi. 59. vbi dr̄ in finē pro his qui cōmutabuntur in tituli scriptiōe. ꝓ quo btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit victori pro liliis testimonii. & aliqñ scribitur cū he vel tau in fine. Cant. 2. Ego flos campi & liliū conuallū. & in eo. Sicut liliū inter spinas. & in plu. שׁוֹשַׁנִּים Sosanim. Vt in eo. Qui pascit iter lilia. & in eo. 5. Labia eius lilia distillantia. Et in eo. 6. Et lilia colligat. Et in titulo psalmi. 44. Vbi dr̄ in fine. pro his qui cōmutabūtur. pro quo btūs hiero. i ps. iuxta he.ve. trāstulit victori ꝓ liliis. est ētשׁוֹשַׁן susan nomē ppriū ciuitatis. Esset. 2. erat vir inde i susis ciuitate.

שׁוֹשַׁנִּים Lilia.

שׁוֹשַׁן Susa.

שׁשׁר Sinopis.

שׁשׁר Sasar. color rubeus. aut miniū. i. terra rubea qua pictores vtūtur. & dr̄ sinopis a sinope vrbe vbi inuenitur. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina pingitq̄ sinopide Ezech. 23. Imagines chaldeorū expressas coloribꝰ. ꝓ quo he.le. Imagines chaldeorum depictas sinopide siue minio.

שָׁאַב Haurire.

שׁאב Saab. haurire. Gen̄. 24. Eo tpe quo solēt mulieres egredi ad hauriendā aquā. & in eo. Vt hauriret aquā: & hausta oībus camelis dedit. Ruth. 2. de quibus pueri mei bibunt. pro quo he.le. Quas pueri hauriunt. Esa. 12. hauriētis aquas in gaudio. & inde מִשְׁאַבִּים masabim. i. loca vñ aquā hauriūt. Iudi. 5. & hostiū suffocatus est exercitus. pro quo he.le. Inter hauritiones. i. inter loca vbi aq̄ hauriūtur.

מִשְׁאַבִּים Hauritiões

שָׁאַג Ringire.

שׁאג Saag. rugire. Iudi. 14. Apparuit catulus leonis seu? & rugiēs. ps. 35. rugiebam a gemitu cordis mei. Ps. 103. Rugiētes vt rapiāt. Hiere. 2. Sup eū rugierūt leones. & in eo. 25. Dn̄s de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā: rugiēs rugiet sup decorē suū. Amos. 3. Nūquid rugiet leo in saltu. & in eo. leo rugit: quis nō timebit. & inde שַׁאֲנָה Saaga. i. rugitus. Iob. 4. Rugitus leōis & vox leene. Esa. 5. Rugitus eius vt leonis. Et in plu. שַׁאֲנוֹת Saagoth. Iob. 3. Et quasi inundantes aque: sic rugitus mei.

שַׁאֲנָה Rugitus.

שַׁאֲנוֹת Rugitus.

שָׁאָה Desolare.

שׁאה Saa. Desolare. deuastare. sonare. admirari. seu cōtēplari cū admiratiōe. Esa. 6. Donec desolētur ciuitates absq̄ habitatore. & in eo. Et terra relinquetur deserta. pro quo he.le. Et terra desolabitur siue deuastabitur desolatione. Et in eo. 37. Et factū est in erradicatione colliū cōpugnantiū. pro quo hebrei legunt. & erit ad deuastandū sl ue ad desolādū colles pullulantes siue compugnātes. & ide שׁוֹאָה Soa siue שְׁאָה Seia aut מְשׁוֹאָה Mesoa. i. desolatio: vel deuastatio: aut calamitas: vel miseria. Iob. 30. squallētes calamitate & miseria. ps. 34. Veniat illi laqueus quē ignorat. ꝓ quo btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit. Veniat ei calamitas. & in eo. Restitue aiam meā a malignitate corū. ꝓ quo btūs hiero. trāstulit cōuerte aiam meā a calamitatibꝰ corū. Prouer. 1. Cū irruerit repētina calamitas. & in eo. 3. & irrūpētes potētias impiorū. ꝓ quo he.le. & a deuastatione vel a calamitate impiorū cū venerit. Esa. 42. & calamitas opprimet portas. Signāt ēt p̄dicta dictio sonare. Esa. 17. & tumultus turbarū: sicut sonitus aquarū multarū sonabūt. & inde שָׁאוֹן Saon. i. sonitꝰ siue strepitus aut tumultus: vt in p̄dicto loco. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & supra in eo. 6. & populus eius & sublimes eius glorioliq̄ eiꝰ. pro quo he.le. & descēdet pulchritudo eius & tumultus, eiꝰ & sonitus eius: & qui gloriatur in eo. & aliqñ scribitur cum he in fine & dr̄ שְׁאָה Soa. Ezech. 48. Ascēdēs aūt quasi tēpestas venies. ꝓ quo he.le. quasi sonitus siue strepitus venies. ponitur ēt שָׁאוֹן Saon ꝓ pplo: pp eiꝰ tumultū & strepitū. Esa. 66. Vox populi de ciuitate. Signāt ēt p̄dicta dictio שְׁאָה Saa admirari siue contemplari cum admiratione. Gen̄. 24 Ipse autem contemplabatur eam tacitus.

שׁוֹאָה Sonare.

שָׁאוֹן Sonitus

שְׁאָה Tēpestas sonitus.

שָׁאוֹן Populus

שָׁאָה Cōtemplari. Admirari

שָׁאַט Ambire. Cōtēnere. Aduersari

שָׁאַט Saat. cōtemnere. despicere. spernere. seu aduersari. Ezech. 16. Filiarū palestinarū qui ambūt te ꝓ gyrū pro quo he.le. Qui cōtēnūt te vel aduersantur tibi ꝓ gyrū Et in eo. 28. Qui aduersabantur eis. & inde שְׁאָט Seat. i. cōtēptus vel despectio. Ezech. 25. & gauisa ex toto affectu supra terrā israel. ꝓ quo he.le. Ex toto contēptu vel despectu tuo in aīo. sed btūs hiero. trāstulit sensū. & in eo. 36. Cū gaudio & toto corde ex aīo. pro quo he.le: Cum gaudio totius cordis. & cum contemptu vel despectu animi.

שְׁאָט Cōtēptus.

שָׁאַל Saal. interrogare. querere. petere. postulare. cōmodare. mutuare. mutuō accipere. Gen̄. 32. Interrogauit eū iacob: dic mihi quo appellaris noīe. & in eo. Cur q̄ris nomē meū. & in eo. 43. Interrogauit nos hō ꝓ ordinē. Et in eo. Interrogauit eos dicēs. Exo. 13. Cūq̄ interrogauerit te filius tuꝰ cras. Nu. 27. Eleazar sacerdos cōsulat dn̄m. i. interroget. Deut. 32. Interroga patrē tuū. 1. Reg. 25. cōsuluit ergo dauid dn̄m. i. interrogauit vel quesiuit a dn̄o. & in eo. 25. & salutabitis ex nomine meo pacifice. pro quo he.le. & interrogabitis eū noie meo pro pace. i. si valet ille & oīa sua. & in eo. 30. Salutauit eos pacifice. i. interrogauit eos ꝓ pace: sicut supra. 2. Reg. 20. Qui interrogant: interrogēt in abella. Iob. 21. Interrogate quēlibet de viatoribus. ps. 34. Que ignorabā: interrogabāt me. Signāt ēt petere siue postulare: aut mutuo accipere. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. & in eo. 11. Vt postulet vir ab amico suo & mulier a vicina sua. Et in eo. 12. Et petierunt ab egyptiis vasa argentea. & in eo. 22. Qui a proximo suo quicq̄ horū mutuo postulauerit. 1. Reg. 1. Eo quod a dn̄o postulasset eū. Et in eo. Quem elegistis & petistis. & in eo. 20. rogauit me ob nixe: vt iret in bethlē. ꝓ quo he.le. postulās postulat? fuit a me. i. a me petiuit licētiā. 4. Reg. 6. & hoc ipm mutuo acceperā. ꝓ quo he.le. Et hoc ipsū postulatū fuerat. i. mutuo acceperā sicut ē in lra nra. Nee. 2. Rogaui regē & veni i ieru salē. ꝓ quo he.le. postulatus sum a rege. i. petiui ab eo licēti am. Ps. 2. Postula a me. Ps. 108. Nutātes trāsferātur filii eiꝰ & mēdicēt. i. petāt elemosynā. Esa. 7 Pete tibi signū. Zach. 10. petite a dn̄o pluuiā. Signāt ēt cōmodare siue mutuare. s. qñ est verbū tertie cōiugatiōis. Exo. 12. vt cōmodaret eis. 1. Reg. 1. Idcirco & ego cōmodaui eū dn̄o cūctis diebꝰ qui bus fuerit accōmodatus dn̄o. & inde שְׁאֵלָה Seela. i. petitio: siue interroatigo. Iudi. 8. vnā petitionem postulo a vobis.

שָׁאַל Interrogare. Querere.

Consulere

Postulare

Petere

Rogare

mutuo accipere

Mēdicare

Cōmodare

שְׁאֵלָה Petitio.

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ ſcribitur ſine áleph.1.Reg.1.Deus iſrael det tibi petitionē tuā.& i plu.

שְׁאֵלוֹת Petiones

שְׁאֵלוֹת Seeloth.ſiue מִשְׁאֲלוֹת Miſaloth.Ps.19. impleat dñs oēs petitiōes tuas. Itē שְׁאוֹל Scol.i.infernꝰ ſiue inferus:aut

שְׁאוֹל Infernus. Inferus.

fouea: vel ſepulchrū.Geñ.37.Deſcēdā ad filiū meū cū dolore in infernū.& in eo.42.Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos.3.Reg.2.Et nō deduces canicie eius pacifice ad inferos.Iob.17. Si ſuſtinuero :infernꝰ domꝰ mea eſt.ps. 48.Sicut oues in inferno poſite ſunt. Et in eo. Verūtamē deus redimet aiam meā de manu inferi. Ps.85.Et eruiſti animā meā de inferno inferiori.Prouer.15.Infernꝰ & pditio corā dño.Eſa.14.Infernus ſubter te cōturbatus eſt.& dicunt hebrei ꝙ ēt ſignat foueam vel ſepulchrum.

שַׁאֲנָן Quieſcere

שַׁאַן Saan. Quieſcere.pacatum eſſe.abundare ſeu fertilē eſſe.& ſcribitur cū duplici nū.Iob.3.& quōdā victi pariter ſine moleſtia.pro quo he.le.Simul victi quieſcēt i.qui quōdā erāt victi:tunc quieſcēt & erunt ſine moleſtia. Prouer.1.Et abūdātia perfruetur timore malorū ſublato. Pro quo he.le.Et requieſcet a timore malo. Hiere. 46.Et reuertetur Iacob & requieſcet & proſperabitur.i. opulentus erit.& in eo.48.Fertilis fuit moab ab adoleſcentia ſua. & inde שַׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: ſeu pacatus vel quietus. Iob.12.Lampas cōtēpta apud cogitationes diuitis.i.opulenti.Eſa.33.Oculi tui videbūt ieruſalē habitationē opulētam.& in plu.שַׁאֲנִים Saananim . Amos.6. Vē qui opulēti eſtis in ſion.& in plu.fe.שַׁאֲנוֹת Saanaoth.Eſa.32.Mulieres opulēte ſurgite.& in eo. obſtupeſcite opulente.& aliqñ ſcribitur cū lamed in medio & dicitur שַׁלְאֲנָן Salanan. Iob.21.Diues & felix.pro quo he.le.pacatus ſiue quetus vel opulētus & pacificus.Itē שָׁאוֹן Saon .i. ſonitus ſiue tumultus.De quo vide ſupra in dictione שָׁוְא Saa.

proſperari Fertilē eē. שַׁאֲנָן Diues. Opulēta. שַׁאֲנִים Opulēti. שַׁאֲנוֹת Opulēte שַׁלְאֲנָן Diues. שָׁאוֹן ſonitus

שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.abſorbere.anhelare. attrahere.ſ.halitū ſiue ventū.deſiderare:cōterere.cōculcare Iob.5. & bibēt ſitientes diuitias eius.i.glutient . Eſa. 42. Diſſipabo & abſorbebo ſimul.ſignat ēt attrahere vētū vel deglutire vētū ſeu ſpūm.Hiere.2.In deſiderio aie ſue attraxit ventū.& in eo.14.Attraxerunt vētū quaſi dracōes.ponitur ēt ꝓ deſiderare.Iob.7.Sicut ſeruꝰ deſiderat vmbrā. Et in eo.36.Ne ꝓtrahas noctē.pro quo he.le. ne deſideres noctē.Poteſt ēt legi ſicut eſt in lra nra:ſcdm aliā ſignificatiō nē. ponitur ēt ꝓ reuertere.Eccl's.1.Oritur ſol & occidit & ad locū ſuū reuertitur.ſ.quaſi anhelās vel deſiderās reuertitur.Signat ēt cōterere ſiue cōculcare.ps.55. Miſerere mei deus;qm cōculcauit me hō.& in eo.Cōculcauerunt me inimici mei.ps.56.Dedit in opprobriū cōculcātes me.Amos 2.Qui cōterūt ſup puluerem terre capita pauperum.& in eo.7.Audite,hoc qui cōteritis pauperem.

Wibere Abſorbeꝛe. attrahere. Deſiderare conculcare. conterere.

שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.ſ.reliquias.ſuperesſe:ſiue rēliquū eſſe. Exo.10.Nō remanſit nec vna quidē in cūctis finibus egypti. Nu.11. Remāſerāt autē in caſtris duo viri.Ioſ.10. Non dimiſit in ea ſaltē paruas reliquias,i.nō reliquit.& in eo.Nō reliquit in ea vllas reliquias.1.Reg.16.Adhuc reliquus eſt paruul?.2.Reg.14.Vt nō ſuperſit viro meo nomē & reliquie ſuper terram.4.Regū. 25.reliquā populi partē que remanſerat in ciuitate. Et in eo.Populo aūt qui relict? fuerat in terra iuda : quē dimiſerat nabuchodonoſor.Iob.21. Cū reſpōſio vra repugnare oſtenſa ſit veritati.pro quo he.le.& reſpōſio vra remanet ſi ue relinquitur falſa.& btūs hiero.trāſtulit ſenſū.Eſa.1.Niſi dñs exercituū reliquiſſet nobis ſemē.& in eo.4.Et erit omnis qui relictus fuerit in ſion.& in eo.24.Relicta eſt in vrbe ſolitudo.Amos.5.reliquētur in ea cētū . & aliqñ ſcribitur cū duplici aleph.ſcilicet ante ſin & poſt ſin.vt Ezech.9.

Remanere. Relinq̄re. ſuperesſe. dimittere.

Et cede cōpleta remāſi ego . vbi ponitur נְאֶשְׁאָר Neſaar pro נִשְׁאַרְתִּי Niſarthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum ſiue remanēs:aut reliquie.Eſa.10.Et reliquie ligni ſaltus eius.& in eo.Reliquē cōuertētur:reliquie inquā iacob . Et in eo. 14.& perdā de babylone nomē & reliquias & germē.Malach.2.Et reſiduū ſpūs eius eſt.& aliqñ ſcribitur cū iod & thau in fine & dr שְׁאֵרִית Seerith.4.Reg.19.Fac orationē pro reliquiis que reperte ſūt.ps.75.Et reliquie cogitationū.Soph.3.Reliquie iſrael nō faciēt iniquitatē.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Paralip.12.Sed & oēs:reliquie ex iſrael vno corde erāt.Hiere.15.Si nō reliquie tue in bonū. Sed i ꝑdicto loco aliqui hebrei dicūt ꝙ deriuatur a dictiōe שָׂרָה Sara:que in lingua chaldaica ſignat ſoluere . Vnde ipſi legunt.Si nō ſolui te in bonū. Item שְׁאֵר Seer.i.deſt caro.ps. 72.Defecit caro mea & cor meū.Ps.77.Aut ꝑparare menſam populo ſuo.Pro quo btūs hiero . in pſal.iuxta he.ve. trāſtulit.Aut preparare carnem populo ſuo Et i eo. & plut it ſup eos quaſi puluerē carnes.Hiere.51.Iniquitas mea & caro mea ſup babylonē.Mich.6.Qui comederūt carnē populi mei.Ponitur ēt pro corpore.Prouer.5.Cū cōſumpſeris carnes tuas & corpus tuū.Signat ēt conſanguineū : ſeu cognatū:aut propinquū vel ꝓximū cōſanguinitate.Leuit. 18.Oīs homo ad proximā ſanguinis ſui non accedat.& in eo.21.Niſi tm in cōſanguineis atq; propinquis. Significat ēt alimētū vel cibū.Exo.21.Quod ſi alterā ei acceperit :ꝑ uidebit puelle nuptias:& veſtimenta & preciū pudicicie nō negabit.Pro quo hē.le.Si alterā acceperit ei alimentū ſiue cibū & veſtimētū eius nō minuat.& aliqñ ſcribitur cū mē in principio.Exo.8.Et in reliquias ciborū tuorū . & in eo. 12.Ligās in palliis poſuit ſup humeros ſuos . ꝑ quo he.le. Cibos ſuos ligatos in pallis ſuis ſuper humeros ſuos.Deut. 28.Et benedicte reliquie tue.pro quo hebrei legunt.Et cibi tui.ideſt reliquie ciborum tuorum.

Reſiduum Reliquie caro. corpus. ꝓpzorin conſang neus. cibus.

שְׂאוֹר Seor.Fermentum.Exo.12.In die primo nō erit fermentum in domibus veſtris.Leuit.22.Nec quicquā fermenti & mellis adolebitur in ſacrificio.

Fermentum

שְׂאֵת Seeth.tumor.ſiue diuerſus color in corpore humāno exortus.Leuit.13.In cuius cute et carne ortus fuerit diuerſus color.De quo vide ſupra in dictione נְשָׂא Naſa.

diuerſus lor.

שָׁבַב Sabab. vertere.reuertere.decipere.circūagere.vagari.Ezech.38.Ad terrā que reuerſa eſt a gladio. Mich 2.Reuertatur qui regiones nras diuidat. Videt de hoc infra in dictione שׁוּב Sub.ſignat ēt ꝑdicta dictio vagari .Eſa. 57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.50.Fecerūtq; vagari in mōtes. Signat ēt decipere vel circūagere. Eſa.47. Sapientia tua & ſcientia tua hec decepit te.Ezech.38.Et circūagā te:& ponā frenū in maxillis tuis.Itē שְׁבִיב Sebib .i. ſcintilla ſeu flāma.Iob.18. Nec ſplendebit flāma ignis ei? & in plu.שְׁבִיבִים Sebabim.pro quo btūs hiero.trāſtulit aranearū telas.Oſee:8 . Qm in aranearū telas erit vitulus ſamarie:& aliqui he.le.In ſcintillas erit vitulus ſamarie.& in lingua chaldaica dr שְׁבִיבָא Sebiba.Dañ.3. Interfecit eos flamma ignis.& in plu . שְׁבִיבִין Sebibin.Dañ.7.thronus eius flamme ignis.

Reuerti. circūagi. Vagari Decipi circūagi

שָׁבָה Saba.captiuare.captiuū ducere.capere.ſ. captiuū vel predam.Geñ.14. Quod cum audiſſet Abraā captiuum videlicet loth.pro quo hebrei legunt.& audiuit abraam ꝙ captiuatus vel captiuus ductus eſſet frater ſuus . Nu.21.Duxit ex eo predam.pro quo hebrei legunt . & captiuauit ex eo captiuitatē.Deut.21.Captiuoſq; duxeris.Iudi.5.Surge barach & apprehende captiuos tuos.ideſt captiua.1.Reg.30.& captiuas duxerunt mulieres . Et in eodē & filios ſuos & filias ductas eſſe captiuas.Eſa.14. Et erunt

Capere. capientes eos qui se ceperant.pro quo hebrei legũt.& erũt captiuantes eos qui se captiuauerãt.Hiere.41. Omnis populus quem ceperat ismael.Et in eodem.43. Et captiuos ducet illos.& in Abdia.Quando capiebant alieni exercitum eius.& inde שְׁבוּי Sabui.idest captiuꝰ.& in ge.fe. שְׁבוּת Sebuia aut שְׁבִיָּה Sebiia.Esa.52.Captiua filia sion. & ī plurali שְׁבִיוֹת Sebuioth.Geñ.31.Quasi captiuas gladio.& in de שִׁבְרִי Sebideſt captiuitas.vt in aliquib9 locis predictis. & Nu.31.Tollite sũmã eorum que capta sunt. pro quo hebrei legunt.Tolle sũmã captiuitatis.Ps.67.Captiuam duxisti captiuitatem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& aliquando scribitur cum he vel tau in fine & dicitur שִׁבְיָה sibia.siue שִׁבְרִית Sebith.aut שִׁבַת sebat vel שִׁבוּת Sebuth.Nu.21.Dedit filios eius in fugam & filias in captiuitatem.Deut.21.& videris in medio captiuorum mulierẽ pulchram.pro quo hebrei legunt.Et videris in captiuitate mulierem pulchram.ideſt in medio captiuorum: sicut ẽ in littera nostra.& in eodem.39.& reducet te dñs deus tuus in captiuitate tua.z.Paralip.28.Et reducite captiuos quos adduxistis.pro quo hebrei legunt. Et reducite captiuitatẽ quam cepistis.Ps.86.Auertisti captiuitatem iacob.ps.125 In conuertendo dominus captiuitatem sion.Et in eo.Conuerte dñe captiuitatẽ nostram.Soph.3.Cum cõuertero captiuitatem vestram.Item שִׁבּוֹ Sebo. Lapis preciosus. Pro quo Beatus hieronymus transtulit Achates. Exo. 28. In tertio ligurius achates & ametistus.

שִׁפְּרִ Achates.

שִׁבַּח Laudare Gloriari. שִׁבַּח Sabach. Laudare.glorificari.mitigare.seu compescere.ps.62. Labia mea laudabunt te. Ps.105. Et gloriemur in laude tua.Ps.144. Generatio & generatio laudabit opera tua.Et in eo.& labia mea laudabunt te. ps.147. Lauda ierusalem dñm. Signãt ẽt mitigare seu cõpescere. ps.64. Qui cõturbas profundũ maris sonũ fluctuum eiꝰ. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit compescẽs sonitum maris fremitum fluctuum eius. ps.88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas. Prouer.29. Sapiens differt & reseruat in posterum.ideſt mitigat siue compescit spiritum suum in posterum.

Compescere. mitigare.

שִׁבְטִ Tribus שֵׁבֶט Sebet.tribus siue familia.virga.baculus. Deut. 29. Vir aut familia aut tribus. Ios. 4. & dimidiam tribũ manasse.& in eo.7. Et quãcũq9 tribũ sors inuenerit. Iob.37 Siue in vna tribu siue in terra. Et in plurali שִׁבְטִים Sebatim Ios.4. Iuxta numerũ filiorũ israel.proquo he.le. Iuxta numerum tribuũ filiorum israel.& in eo.7. Et applicuit israel per tribus suas. Et in eo.18. Remanserãt aũt filiorum israel septem tribus.z.Reg.7. Nunquid loquens locutus sum ad vnã de tribubus israel. Esa.19. Deceperunt egyptum angulum populorum eius.ideſt tribuum eius. Significat etiam virgam seu baculum aut sceptrum. Exo. 21. Qui percusserit seruum suum vel ancillam virga. Ps.2. Reges eos in virga ferrea. Ps.88. Visitabo in virga iniquitates eorum. Prouer.22. Virgã disciplinę fugauit eum. Hiere.10.& israel virga hereditatis eius. Significat etiam sceptrum dominii vel principatus. Geñ.49. Non auseretur sceptrum de iuda. ps 44. Virga equitatis virga regni tui. Esa.14. Contriuit dominus baculum impiorum: virgam dominantium. Accipitur etiam pro calamo scribe. Iudi.5. De zabulõ qui exercitum ducerẽt ad bellandum.pro quo hebrei legunt. De zabulon trahentes calamum scribe.

Tribus. Populi. virga. keptrum

שִׁבְרִי calamus. שִׁבְכָּה Rete cancelli mĩcule. שֵׁבָךְ Sabach. Cancellus: seu rete.& scribitur cum he in fine & dicitur שִׁבְכָה Sebacha.3.Reg.7. Et quasi in modum retis catenarum sibi inuicem miro opere contexta rum.vbi ponitur tam in singulari q̃ in plu. 4. Reg.1. Cecidit q̃ ochozias per cancellos cenaculi sui. Iob.18. & in ma culis eius ambulat.ſ. in foraminib9 retis in modũ cancelli facti.vnde premittitur. Misit enim in rete pedes suos. Itẽ שֹׁבָךְ Sobach.i.arbor condensa & irretita in modũ retis.2. Reg.18. Cumq9 ingressus fuisset mulus subter condensam quercũ. De quo vide supra in littera sámach in dictiõe סֻבָּךְ Sabach. Item שַׁבְּכָא sabecha.in lingua chaldaica signãt instrumentũ musicũ.pro quo beatus hieronymus transtulit. sambucam. Dañ.3. Fistule & cithare & sambuce.

condensa

שִׁבְכָא sambuca

שִׁבֹּל femita שִׁבֹּל Sebil.semita.ps.76. & semita tua in aquis multis. Hiere.18. Semitis seculi. Item שִׁבַּל sobal.i.humerus Esa.47. Discoopi humerum:reuela crura.& aliqui hebrei dicũt q̃ signãt femur:alii vero q̃ signãt plantã pedis. Item שִׁבֹּלֶת Sibóleth.i.spica. Iob.24.& sicut sũmitas spice cõtexẽtur.& in plu. שִׁבֳּלִים sibolim. Geñ.41. Septẽ spice ascẽdebãt in culmine vno. Ruth.2. Vadã in agrũ & colligã spicas Zach.4. Quid sũt due spice oliuarũ.signãt ẽt. שִׁבֹּלֶת sibóleth.alueũ fluminis seu fluctus aquarũ. ps.68.& tẽpestas demersit me.pro quo btus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit Et flumẽ operuit me.Et in eo.Nõ me demergat tẽpestas aque.pro quo btus hiero.transtulit.Ne operiat me fluctus aque.Esa.27. Ab alueo fluminis vsq9 ad torrẽtẽ.& inde dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur illud quod habetur Iudi. 12. Dic ergo seboleth:nã erat iuxta alueũ fluminis: & rogabat aduersarios vt pmitteretur ei vt trãsiret flumẽ. & aduersarii rñdebant ei: Nũquid ephrateus est.quo dicẽte nõ sum interrogabãt eũ:dic ergo seboleth.i.voca hoc flumẽ hoc nomine seboleth:qui respondebat cebo th.quia ephratei nõ poterãt exprimere lrãm sin sed loco eius dicebãt cin. & qd habetur in aliquibus libris nostris in predicto loco quod interpretatur spica non est in hebreo:neq9 illud qd postea habetur.ſ.candẽ lrãm spicam exprimere non valens.

Flumen. Fluctus. alueus

שִׁבְלָ vermis. Testudo שִׁבְלָל Sabelul.vermis.ps.57. Sicut cera que fluit auferetur.pro quo btus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit. Quasi vermis tabefactus pertrãseat. Hebrei tamen dicunt q̃ significat cochleam.

שִׁבֵּס Lunula שִׁבֵּס Sebis. Ornamentum muliebre.pro quo beatus Hieronymus transtulit.lunulam. & solum inuenitur in numero plurali. Esa.3. Et lunulas & torques.

שִׁבַּע Jurare שִׁבַּע sabaa.iurare.Geñ.22.p me metipsũ iraui:dicit dñs Et in eo.24. Et iurauit mihi dicẽs.& in eo.25. Iurà ergo mihi:& iurauit ei. Deut.6. Et per nomẽ eius iurabis. & qñ est verbũ tertie cõiugatiõis tũc signãt adiurare. siue cõiurare.i.facere iurare. Geñ.24. Vt adiurẽ te p deũ celi. Et in eo.& adiurauit me dñs meus dicẽs. Exo.15. Eo quod adiurassent filios israel: Nu.5. Adiurabitq9 eã:& dicet:& inde שִׁבוּעָה Sebúa siue שִׁבְעַת Sebuath.i.iuramẽtũ: siue iusiurandum. Geñ.26. Complẽs iuramentum qd spopondi patri tuo abrahe. Exo.22. Iusiurãdũ erit in medio Nu.5. erit q̃ mulier in maledictionem & in exemplũ omni populo: Pro quo hebrei legunt. Eritq9 mulier in maledictionẽ & i iuramentũ.ſ.in imprecationis: vt dicant iurando taliter mihi cohtigat sicut illi mulieri. Iudi.21. Grandi enim iuramẽto se constrinxerant. Esa.65. Et dimittetis nomen vestrum in iuramẽtũ electis meis.& in plu. שִׁבְעוֹת Sebuoth. Abach. 1. Iuramenta tribuũ que locutus es. Ezech.21. Sabbatorũ ocium imitans. Pro quo hebrei legunt. Iuramenta iusiuranda eis. Potest etiam legi sic. Septimane eis.& quia septima dies dicitur sabbatum: ideo poterit esse sensus sicut ilitera nra. Item שִׁבַּע sébaa siue שִׁבְעָה Sibaa.ideſt septem. sed qñ est generis masculini: tunc scribitur cum he in fine:& quando est generis femenini: tunc scribitur sine he. Geñ. 21. Quid sibi volunt septẽ agne iste. Leuit.23. Offeretisq9 cum panib9 septem agnos immaculatos. Et in eo.25. Nu-

שִׁבְעָה Juramẽtũ Jusiurãdũ שִׁבְעוֹת Juramẽta שִׁבְעָ Septem

merabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.ideſt ſe
pties ſeptem. Iudi.14.Septem igitur diebus conuiuii fle
bat ante eum.1.Reg.16.Adduxitq; iſai ſeptem filios ſuos.
Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus.1.Reg.2.Donec ſterilis pepe
rit plurimos. Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper il
lud euangelii luce.7.Rogabat autem illum quidam de pha
riſeis.Sic ait.quia enim ſeptem diebus omne tempus com
prehenditur:recte ſeptenario numero vniuerſitas deſigna
שִׁבְעָ tur.hec gregorius.Significat etiam שִׁבְעָ Sebaa ſepties ſiue
Septuplū ſeptuplum.Leuit.16.Addam correctiões veſtras ſeptuplū.
ſepties. Prouer.14.Septies cadit iuſt9:& reſurget.ideſt pluries.ſcri
שִׁבְעָתַיִם bitur etiā pluraliter:& dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaathaim. Genñ.
Septuplū. 4.Omnis qui occiderit cain ſeptuplū punietur.Ps.12.pur
gatum ſeptuplum.Ps.78.Et redde vicinis noſtris ſeptuplū
in ſinu eorum.Prouer.6.Deprehenſus quoq; reddet ſeptu
ſeptēpliciſ plum.Eſa.6.Et lux lune erit ſeptempliciter.Ponitur etiam
שִׁבְעָתַיִם Sebaathaim.pro ſeptem.2.Reg.21. Et ceciderunt
ſeptem. hi ſeptem ſimul.Et inde שְׁבִיעִי Sebii.ideſt ſeptim9. Genñ.2.
שְׁבִיעִי Compleuitq; deus die ſeptimo opus ſuum.Iudi.14.Cum
ſeptimus q; adeſſet dies ſeptimus.1.Paralip.2. Septimum dauid .& i
de שִׁבְעִים Sibiim. ideſt ſeptuaginta.Nu.33.Et ſeptuagin
שִׁבְעִים ta palme.Ps.89.Dies annorum noſtrorū in ipſis ſeptuagi
ſeptuagīta ta annis.& ide שִׁבּוּעַ Sabua.ideſt ſeptimana: ſiue hebdoma
שִׁבּוּעַ da.Genñ.29.Imple hebdomadam dierum huius copule.&
Hebdoma da. in eo.& hebdomada trāſacta. Dañ.9. Confirmabit autem
pactum multis hebdomada vna:& in dimidio hebdoma
שָׁבוּעָה de.& in plurali שָׁבוּעוֹת Sabuoth ſiue שִׁבְעִים Sabuim.Exo.
Hebdoma de 34.Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi.Deut.16.Sep
tē hebdomadas numerabis tibi.Dañ.9. Septuaginta heb
plenitudo domade abbreuiate ſūt ſup populū tuū.Pōitur ēt p plenitu
dine.Hiere.5.plenitudinē annue meſſis cuſtodietē nobis.
שָׂבַע Sabaa .Saturare.ſatiare.replere . Exo.16. Et mane
ſaturare. panes in ſaturitate.pro quo hebrei legunt. Et mane
ſaturabimini panibus.Deut.8.Vt cum comederis & ſatura
tus fueris bñdicas dño deo tuo.Et in eo.31. Cūq; comede
rint & ſaturati craſſiq; fuerint.1.Paralip.23.Igitur dauid le
nex & plenus dierū.i.ſaturatus diebus. 2.Paralip.24.Se
nuit autem ioiada plenus dierū.ideſt ſaturatus diebus.Iob
10.Saturatus afflictione & miſeria.Prouer.1. Suiſq; conſi
ſatiare. liis ſaturabuntur.Et in eo.19.Et in plenitudine cōmorabi
tur.pro quo he.le.Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur
Et in eo.25.Ne forte ſatiatus euomas illud.Eccl's.1.Nō ſatu
ratur oculus videre.& in eo.4.Nec ſatiātur oculi eius .Hie
re.5.Et ſaturaui eos& mechati ſūt.Threñ.3.Saturabitur op
probriis.Ezech.7.Animā ſuā nō ſaturabunt. Amos.4.vt
biberent aquam: & non ſunt ſatiate.Mich.6.Tu comedes
& non ſaturaberis.Ponitur etiam pro replere. Iudi.5.Re
Repleri pleti prius:pro panibus ſe locauerunt . ideſt qui prius erāt
ſatiati.Iob.14.Et repletus multis miſeriis.Ps.87.quia re
pleta eſt malis anima mea.p̄s.89.Repleti ſumus mane mi
ſericordia tua.Ps.122.Quia multum repleti ſumus deſpe
Implere ctiõe.p̄s.144.& imples omne animal benedictione.Pro
uer.14.Viis ſuis replebitur ſtultus. Et in eo.27. Infernus
& perditio numq; replebuntur.Eſa.58.& animā afflictam
שָׂבַע repleueris.Ioel'.2.Et replebimini in eis.& inde שָׂבַע ſabaa
ſiue שְׂבָע Sobaa.i.ſaturitas.ſatietas.vbertas.fertilitas.Genñ.
Vbertas 41.Septē vbertatis āni ſūt.& in eo.Ecce septē āni vēiēt ſer
Fertilitas tilitatis magne.& in eo.Obliuiōi tradatur cuncta retro abū
Abūdātia dātia.i.ſatietas.Leuit.26.Et comedetis panē vēm in ſaturi
ſaturitas. tate.Deut.23.Comede vuas quātū tibi placuerit.p quo he.
le.& comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatē.i. vſq; ad ſatu
ritatē tuā.Prouer.3.& implebūtur horrea tua ſaturitate.&
aliquando ſcribitur cū he in fine.Eſa.65.& canes impudē

tiſſimi neſcierunt ſaturitatē.Ezech.16.Hec ſunt iniquita
tes ſodome ſororis tue ſuperbia & ſaturitas panis & abun
dantia. Aggei.1.Comediſtis & non eſtis ſatiati.pro quo he
brei legunt.Comediſtis & non ad ſatietatem.
שָׁבַץ Sabas.coarctare vel ſtringere.ſ. byſſo vel ſerico aut
auro :ſicut polymitarii faciūt in capicioveſtimēti ne
facile rumpatur.aut includere.ſ.auro vel argēto ſicut aurifi
ces faciunt:qui gēmas auro vel argento includunt. Exo.
28.tunicā lineā ſtrictā.Et in eo.Stringeſq; tunicā byſſo.& ſtringere
in eo. Incluſi auro erunt.& inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth . ideſt Includere
capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includū מִשְׁבְּצוֹת
tur.Pro quo btūs hiero.trāſtulit vncinos. Vt in eo.facies & Vncini.
vncinos ex auro.& inde שֶׁבֶץ Sabas.ideſt anguſtia ſiue tri
bulatio.2.Reg.31.Quoniam tenent me anguſtie.& aliqui Anguſtia
hebrei dicunt ק ſignificat tremorem.
שָׁבַק Sabac . In lingua chaldaica ſignāt relinquere vel di
mittere.Dañ.2.Et regnū eius alteri populo non tra
detur.Pro quo hebrei legunt. Non relinquetur ſiue non di
mittetur.Et in eodem.4.Verūtamen germen radicū eius Dimitte
in terra relinquite. Reliqu
שָׁבַר Sabar.frangere.confringere.conterere.parere.eme
re:ſeu vendere.Exo.9.Omne lignum regionis con
fregit.& in eo.12.Nec os eius confringetis.& in eo.23. Et Cōfring
confringes ſtatuas eorū.Leuit.26.Poſtq; confregero bacu
lum panis veſtri.3.Reg.13.Et confregit eum & occidit.Et
in eodem.Nec leſit aſinū.i.nec confregit. & in eo.zz. quia Ledere.
confracte ſunt in aſion gaber.2.Paralip.14. Quia dño ce Contere
dente contriti ſunt. Iob.24.Sed conteratur ſicut lignū in
fructuoſum.Et in eo.38.Circūdedi illud terminis meis .p
quo he.le.Et cōfregi ſuper illud terminū meū.i.naturam
quam dedi aque.Ps.33. Vnum ex his non conteretur .p̄s.
50.Sacrificium deo ſpiritus contribulatus : cor contritum
& humiliatum.p̄s.103.Expectabunt onagri in ſiti ſua .Pro
quo hebrei legūt. Confringent onagri ſitim ſuam.ideſt re
ficient.& ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal.iuxta he
braicam veritatem.ſcilicet reficient onagri . & ſi ſcribatur
cum puncto cebolet tūc ſignificat expectare ſicut.lxx. tran
ſtulerunt.Prouer.6.& ſubito conteretur.Eſa.14 . Contri Atterere
uit dominus baculum impiorum.Et in eodem.24. Attri
ta eſt ciuitas vanitatis.Hiere.8.Sup cōtritionē populi mei
cōtritus ſū.& in eo.19.Et cōteres lagūculā in oculis virorū
& in eo.Sic cōterā populū iſtū & ciuitatē iſtā:ſicut cōteritur
lagūcula.Threñ.2.Perdidit & cōtriuit vectes ei9 . Ezech.
6.quia cōtriui cor eorū fornicās.vbi pōitur in hebreo ver
bū paſſiuū pro actiuo:quaſi diceret quia contrit9 ſū.& i eo.
26.cōfracte ſunt porte populorū.& in eo.27 . Nūc cōtrita
eſt a mari.& inde שֵׁבֶר Sēber.i.cōtritio ſiue cōfractio. Eſa. Contritū
65.& pre cōtritiõe ſpūs vlulabitis.Ezech.32.Cū induxero
cōtritionē tuā in gētibus.Amos.5.Et nihil patiebātur ſup
cōtritionē ioſeph.& in plu.שְׁבָרִים Sebarim.Iob.41.Et ter שְׁבָרִים
riti purgabūtur.pro quo he.le.a cōtritiõibus vel cōfractiõi Cōtritiõ
bus purgabūtur vel expiabūtur.& aliqñ ſcribitur cū mem
in principio & dr̄ מִשְׁבָּרִים miſbarim.2.Reg.zz. circūdede מִשְׁבָּרִים
runt me cōtritiões mortis.Signāt ēt fluctus maris:eo quod Cōtritiõ
cōfringūtur ad inuicē.Ps.41.oīa excelſa tua & fluct9 tui ſu Fluctus
per me trāſierūt.p quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtu
lit.Omnes gurgites tui & fluctus tui. p̄s. 87. Et omnes
fluctus tuos induxiſti ſuper me.Ps.91.Mirabiles elationes
maris.ideſt fluctus maris.& inde שִׁבְרוֹן Sibaron .ideſt con
tritio.Ezech.21.Et ingemiſce in cōtritiõe lūborū. Signāt
ēt p̄dicta dictio parere:dictū a cōfractiõe ſecūdinarū . Eſa. Parere
66.Nunquid ego qui alios parere facio :nō pariam . Et in
מַשְׁבֵּר Maſber.i.partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum

eo quod in partu frāgitur & cōteritur & aperitur. Esa.37. Quia venerūt filii vsq; ad partū. vbi ponitur pro partu. Osee.13. Nunc ergo nō stabit in cōtritiōe filiorum. p quo hebraice. In vulua seu in matrice filiorū. Signāt ēt pdicta dictio emere. Gen.41. vt emerēt escas. Esa.55. emite & comedite. Emere in eo. Venite & emite absq; argento & absq; vlla cōmutatiōe. Signāt ēt vēdere. Gen.41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutū frumenta pōpulis vendebātur. Et in eo.47. Ex quibus oēm pecuniam congregauit pro vendi tione frumēti. Deut.1. Alimenta pcio vende nobis. Amos. 8. & venūdabimus merces. Et in eo. Et quisquilias frumenti venūdabimus. & inde שֵׁבֶר Seber. i. frumentum siue alimentū. Gen.42. Audiens autem iacob q alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emistis in domos vras. & in eo. At illi portātes frumenta in asinis suis. Signāt ēt שֵׁבֶר Seber. interpretationē somnii. Iudi.7. Cūq; audisset gedeon somniū & interpretationem eius.

שָׁבַר Sabar. expectare. sperare. cōsiderare. Ruth.1. Si eos expectare velitis Ps.144. Oculi oīum in te sperant Esa.38. Nō expectabūt qui descendūt in lacū veritatem tuam. & inde שֵׁבֶר Seber. i. expectatio vel spes. Ps.145. Spes eius in domino deo ipsius. Significat etiam considerare. Nee.2. Et considerabam murum ieruſalem.

שָׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica signāt turbari siue īsipiētē vel insanū esse. Dan.5. Sed optimates eius turbabantur.

שָׁבַת Sabath. quiescere. requiescere. sabbatizare. cessare. vacare. desinere. ōmittere. Gen.2. Et requieuit in die septimo ab omni opere quod patrauerat. Exo.34. Die septimo cessabis arare & metere. pro quo he.le. Et die septimo requiesces: in aratura & in messe quiesces siue cessabis. Leuit.23. A vespe vsq; ad vesperā celebrabitis sabbata vra pro quo he.le. Quiescetis sabbatis vestris: siue sabbatizabitis sabbata vra. & in eo.25. Sabbatizetis sabbatū dño. pro quo he.le. Requiescet siue sabbatizabit terra sabbatū dño. Et in eo.26. Sabbatizabit & requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo quod non requieuerit in sabbatis vestris. signāt ēt cessare. vel deficere. Gen.2. Quia in illo cessauerat ab oi opere suo. & in eo.8. Et nox & dies non requiescent. ideſt non cessabunt. Exo.12. In die primo non erit fermentum in domibus vestris. pro quo he.le. In die primo cessare facietis fermētū de domibus vris. Deut.32. Cessare faciā ab hominibus memoriā eorū. Ruth.4. Qui non est passus vt deficeret successor familie tue. i. vt cessaret. 4.Reg.23. delevit aruspices quos posuerūt reges iuda. pro quo he.le. Et cessare fecit aruspices. Iob.32. ōmiserūt autē tres viri isti respondere. i. cessauerunt. Esa.14. Quō cessauit exactor quieuit tributum. Et in eo.30. Cesset a facie nostra sanctus israel. Et in eo. Superbia tm̄ est: quiesce. Thren.5. Defecit gaudium cordis nostri. i. cessauit. Ezech.33. Et deficiet superbia fortitudinis eius. & inde שַׁבָּת Sébeth. siue שַׁבָּת Sabeth. i. requies siue cessatio. Exo.21. Ita tm̄ vt operas eius impēsas in medicos restituat. Pro quo he.le. Ita tamē vt cessatiō nē siue requiem eius restituat. i. illud quod perdidit in cessatione operis sui. 2.Reg.22. & comburentur vsq; ad nihilum. pro quo he.le. vsq; ad cessationem. i. quoadusq; cesset esse: & redigātur in nihilum. Potest ēt deriuari a dictione. יָשַׁב Iasab. que significat stare vel sedere. & tunc erit sensus comburentur in statione. i. in loco vbi sunt. Prouer.20. honor est homini qui separat se a contentione. pro quo he.le. Honor est homini cessatio a contentione. & inde שַׁבַּת Sabbath. ideſt requies vel sabbatum. & est in hebreo communis generis. vt Exo.16. In die autem septima sabbatum est domini. Leuit.23. Sabbatum domini est. & in eodem. 25. Sed erūt vobis in cibum. Pro quo hebrei legūt. Et erit sabbatum terre vobis in cibum. ideſt fructus quos gignit i anno requiescionis vel remissionis. Nu.28. Per singula sabbata in holocaustum sempiternum. Deut.5. Obserua diem sabbati. Esa.56. Custodiens sabbatum: ne polluat eum. & aliquādo scribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתוֹן sabbatō Exo.16. Sabbatum requiescionis est. Et in eo. Requies sabbati sanctificata est dñi. Et in eo.31. In die septima sabbatū est requies sancta dñi. & aliqñ scribitur cū mem in principio. Thren.1. & deriserūt sabbata ei? & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit.32. Exceptis sabbatis domini. Et in eo.36. Custodite sabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit.23. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vsq; ad expletionem hebdomade septime. & in eo.25. Numerabis quoq; tibi septem hebdomadas annorum.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare. s. nesciens vel per ignorantiam. Leuit.5. Qui orabit pro eo quia nesciens fecerit. Pro quo he.le. & orabit siue propiciabitur pro eo facerdos & pro ignorātia sua quā ignorauit: ipse enim nescivit & inde שְׁגָגָה Segaga. ideſt ignorantia siue error. Leuit.4. Anima cū peccauerit per ignorantiam. Nu.15. Quoniam non sponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia est. Et in eo. Pro se & pro peccato & errore suo Ecc.10. quasi per errorem egredientem a facie principis & aliquando scribitur cum simplici guimal & dicitur מִשְׁגֶּה Misgue siue מִשְׁגֶּהָ mesuga. Iob.19. Nempe si ignorauī: mecum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שְׁגֶה Saga.

שָׁגָא Saga. multiplicare. augere. crescere. Iob.8. Aut crescere carectum sine aqua. & in eo.12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ēt de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga. cū he in fine. & inde שָׁגִיא Sagi. i. multū seu multiplicatus aut magnus. Iob.37. Digne cū inuenire nō possum?: magn? fortitudine. Dan.2. Et honorē multū accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

שָׂגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut.2. Non fuit vicus nec ciuitas que nostras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas quē exaltaretur a nobis siue super nos. & Beatus hieronymus transtulit sensum. Iob.5. Et merentes erigit sospitate. Et in eodem.36. Ecce deus excelsus in fortitudine sua. Ps. 106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et subleuauit pauperem ab inopia. Ps.138. Confortata est & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. excellētior est: & non potero ad eām. Ps.148. Quia exaltatum est nomen eius soli?. Prouer.29. Qui sperat in domino subleuabitur. Esa.9. Eleuabit dominus hostes rasin. Et in eodem.30. Et requisita in muro excelso. Et in eodem.33. Magnificatus est dominus. ideſt exaltatus. Significat etiam protegere. Ps.19. Protegat te nomen dei iacob. Ps.58. Et ab insurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Misgab. ideſt eleuatio: seu exaltatio: vel protectio. Ps.9. et factus est domin? refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erit dominus eleuatio oppresso: eleuatio? opportūa in angustia. Ps.58. Quia factus est susceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus est eleuatio mea siue exaltatio mea.

Vendere.

Venundaf

שֵׁבֶר Alimenta, Frumentū

שֵׁבֶר Interptatio.

שָׂבַר Expectare Sperare.

שֵׁבֶר Spes. Cōsiderar.

שָׁבַשׁ Turbari.

שָׁבַת Requiescere

Cessare

ōmittere.

Deficere

שַׁבָּת Cessatio.

שַׁבָּת Sabbatum

sabbatizar

שַׁבָּתוֹן requiescio. Requies.

שַׁבָּתוֹת Sabbata.

Hebdomada.

שָׁגַג

Ignorare Nescire

שְׁגָגָה Ignorātia Error

מִשְׁגֶּה Ignorātia

שָׁגָא Crescere multiplicar

שָׁגִיא Magnus. Multum

שָׂגַב Exaltare

Erigere Excelsū ee Adiuuare

Subleuar

Excellētiorem esse. Eleuare

Protegere

מִשְׂגָּב Eleuatio

Exaltatio

שָׁגָה Ignorare. Errare.

שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.seducere.Leuit.4. Quod si ois turba ignorauerit.Deut.16. Maledictus qui errare facit ceçũ in itinere.Iob.6.Si quid forte ignoraui uerim instruite me.Et in eo.28. Qui decipit iustos in via mala.i.qui errare facit.Prouer.5.Quare seduceris fili mi ab aliena,pro quo he.le.quare errabis fili mi in aliena. Et in eo.In multitudine stultitie sue decipietur.i.errabit.Et in eo.19.Neq; ignores sermones scientie. Ezech.45.pro uno quoq; qui ignorauit & errore deceptus est. Ponitur etiam pro delectari.Prouer.5.& in amore eius delectare iugiter. Et in eo.20.Quicũq; in his delectabitur nõ erit sapiẽs. Potest ẽt legi.Quicũq; in his errauerit nõ erit sapiens. & idẽ

Decipere.

Seducere. Delectari.

מִשְׁגֶּה Error. Delictũ. Ignorãtie

מִשְׁגֶּה Misge.i.ignorãtia siue error.Geñ.43.Ne forte errore factum sit. & aliqñ scribitur cũ aleph loco he.ps.18. Delicta quis intelligit.pro quo he.le.ignorãtias quis intelliget. Btus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit.errores quis intelliget. Vide ẽt de hoc supra in dictiõe שְׁגָג Sagag. & inde שִׁגָּיוֹן Sigaion.i.ignorãtia.vt in titulo psalmi.7. Vbi dr in finem psalmus dauid quẽ cantauit dño.pro quo btus hiero. in ps. iuxta he.ve.trãstulit.pro ignoratiõe dauid :qui cecinit dño & in plu.שִׁגְיוֹנוֹת Sigionoth. Abach.3. Oratio Abachuc pphete pro ignorantiis.

שִׁגָּיוֹן Ignorãtia

שִׁגְיוֹנוֹת Ignorãtie

שָׁגַג Multiplicare. Crescere.

שָׁגַג Saga.multiplicare.crescere.apphẽdere seu obtinere. Iob.8.& nouissima tua multiplicẽtur nimis.& aliqñ scribitur cũ aleph loco he.vt in eo.Aut crescere carectũ sine aqua.vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָא Saga.cũ aleph in fine.Signat ẽt apphẽdere vel obtinere.Deut.28. apphẽdẽt te.ps.72.& abũdãtes in seculo obtinuerũt diuitias. & aliqñ scribitur cum duplici sin & duplici guimal.Esa.17.In die plãtatiõis tue labrusca.pro quo he.le In die plantationis tue multiplicaberis:secundũ primã significationem.

Apphẽdere Obtinere.

שָׂגַח Respicere. Intueri.

שָׂגַח Sagach.aspicere.intueri.ps.32.De pparato habitaculo suo respexit.Cãt.2.respiciens per fenestram. Esa. 14.Qui te viderint ad te inclinabuntur.pro quo hebrei legunt. Ad te aspicient siue te intuebuntur.

שָׁגַל Dormire cũ muliere. Prostrari Violare.

שָׁגַל Sagal.coire.cõiũgi.factu matrimoniali. dormire. s. cũ muliere. Deut.28.vxorẽ accipies & vir alius dormiet cũ ea.Ezech.3.vbi nõ pstrata sis.i. violata. Zach.14. Et mulieres violabũtur.i.dormiẽt cũ eis.& inde שְׁגָל Segal i.cõiux:siue vxor.ps.44.astitit regina a dextris tuis. pro quo btus hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Stetit cõiux in dexterã tua.Dañ.5.Vxores & cõcubine tue uinũ bibistis i eis.ponitur ẽt pro regina.Nec.2.Dixitq; mihi rex & regina que sedebat iuxta eum.potest etiam legi. & coniux siue vxor que sedebat iuxta eum.

Coniux. Vxor.

Regina

שָׁגַע Stupefieri. Insanire. Furiosũ eẽ Furere.

שָׁגַע Sagaa.insanire.stupefieri.siue attonitũ eẽ .furiosũ eẽ Deut.28.& stupẽs ad terrorẽ eorũ que videbũt oculi tui.p quo he.le.& eris insanus siue attonit? vel stupẽs a visióe oculorũ tuorũ.1.Reg.21.vidistis hoiem insanũ qre adduxistis cũ ad me.& in eo.An desunt nobis furiosi.& in eo. Quia induxistis istũ vt fureret me presente.4.Reg.9.Ad quid venit insanus iste ad te.Hiere.29. Vt sis dux in domo dñi sup oẽm virũ arrepticiũ.i.furiosũ vel insanũ.& inde

שִׁגָּעוֹן Amentia. Insania.

שִׁגָּעוֹן Sigaon.i.isania seu amẽtia. Deut.28.Percutiat te dñs amẽtia & cecitate.4.Reg.9.Preceps enim graditur.p quo hebrei legunt.Cum insania enim graditur.ideſt ſicut insanus aut amens vel furiosus.

שְׁגַר primitiuũ. Jumenta.

שְׁגַר Segar.pecus seu armẽtũ.s.primitiuũ seu recẽs natũ. Exo.13.Et quod primitiuũ est in pecoribꝰ tuis.Deut. 7.& iumentis & gregibus ouium tuarum.

שִׁגְשֵׁג Sigsag. Crescere. multiplicari. De quo vide supra i dictione שָׁגָה Saga.

שַׁד mamma.

שַׁד Sad.vber.mãma.Threñ.4. Sed et lamie nudauerunt mãmã. Dicitur ẽt שׁד sod.Esa.60.Sed mamilla regũ lactaberis.& in eo.66.Et repleamini ab vbere cõsolatiõis ei?. & in plu.שַׁדַּיִם Sadaim.Geñ.49.Benedictiõibus vberũ & vulue.Cant.1.Intra vbera mea cõmorabitur. & in eo.8. Et vbera nõ habet.Ezech.23.Ibi subacta sunt vbera. & in eo.& cõfracte sunt mãme pubertatis sue.& in eo. Vbera tua lacerabis.Osee.9.& vbera arentia. Item שֵׁד Sed.i. demon & solum inuenitur in numero plu.s.שֵׁדִים Sedim.Deut.32 Immolauẽrunt demoniis & non deo.

Mamilla

Vbera

Demon

Demones

שָׁדַד Depredari. Deuastare.

שָׁדַד Sadad. Depredari.vastare.deuastare.depopulari.terrã vomere vel sarculo scindere:aut sarrire. Iob.24. Vim fecerũt depredãtes pupillũ.Ps.90. Ab incursu & demonio meridiano.pro quo hebrei legunt. Amorsu deuastãtis meridie.pro quo btus hierõ.in ps.iuxta he.ve.trãstulit. A morsu insaniẽtis meridie.Prouer.11. Supplãtatio peruersorũ vastabit illos.& in eo.19.qui affligit patrẽ & fugat matrẽ.pro quo he.le.Qui deuastat siue depredatur patrẽ: fugat matrẽ.& in eo.24.Ne vastes requiem eius. Esa.15. Quia nocte vastata est ar moab.& in eo.33.ve q predaris:nõ ne & ipse predaberis.& in eo.Cũ cõsumaueris depredationem: depredaberis.Hiere.4.ve nobis quia vastati sumus Et in eo.Vastata sunt repẽte tabernacula mea,& in eo.5.lupus ad vesperã vastabit eos.& in eo.47.In quo vastabuntur oẽs filii tui.& in eo.49.& vastate filios orietis.Ezech. 32.& vastabũt superbiã egyptiorũ. Osee.10. Depopulabitur aras eorũ.& in eo.& oñs munitiões tue vastabũtur. Ioel.1. Depopulata est regio nra.Mich.2.Depopulatiõe vastati sumus.Naũ.3.Vastata est niniue.& inde שׁדד Soded.i. deuastans siue vastator.Esa.16.A facie vastatoris.Hiere.6. quia repẽte veniet vastator sup nos.& inde שׁד Sod siue שַׁד sad i.vastatio:siue deuastatio aut vastitas:siue depdatio. Prouer.24.quia rapinã meditabitur mẽs eorũ. Esa.13.Quasi vastitas a dño veniet.& in eo.16.Cõsumatus est miser. pro quo he.le.cõsumata est vastitas:siue deuastatio vel depredatio.& in eo.22. Nolite incũbere vt cõsolemini me sup vastitatẽ filie populi mei.& in eo.60.vastitas & contritio i viis eorũ.ponitur ẽt שׁד sad.p erũna.ps.31.Cõuersus sum in erũna mea.& btus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit Versatus sum in miseria mea.De quo vide supra in dictione לְשַׁד lesad.Signat ẽt שׁד sad.siue שׁד sod mãmillam seu vberis de quo vide supra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sadai.pro quo btus hiero.trãstulit oipotẽtẽ.eo qd põt deuastare vel mutare naturã elementorũ & terrestriũ & celestium:qñ oportet miracula facere. Geñ.17. Ego deus oipotẽs Exo.6.apparui abraã isaac & iacob i deo omnipotẽti. Iob 22.Eritq; omps cõtra hostes tuos.& in eo. Ab oipotẽte nõ sunt abscõdita tpa.Esa.13.Quasi vastitas a dño veniet.pro quo he.le.quasi vastitas ab oipotente veniet.põt ẽt legi.qsi vastitas a vastatore veniet.Ezech.1.Quasi sonum sublimis dei.p quo he.le.quasi sonũ omnipotentis. Item שְׁדָה sida ideſt scyphus. & in plurali שִׁדּוֹת Sidod.pro quo ipse transtulit Vrceolos.Eccl's.12.scyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei,q̃ significat quedam instrumẽta musica. & illud qd sequitur in ministerio ad vina fundẽda non est in hebreo. Signat etiam predicta dictio שָׂדַד Sadad terram vomere vel sarculo scidere:aut humũ sarrire:seu sulcos facere. Esa. 28. Proscindet & sarriet humũ suã. Osee.10. Confringet sibi sulcos iacob. & inde שִׁדִּים Sidim.ideſt campi seu campestria vel siluestria.Geñ.14.Duxerũt aciẽ cõtra eos in valle siluestri.& in eodẽ. Vallis autem siluestris habebat puteos multos.vide etiam de hoc in dictione sequenti.

Depredari Deuastare

שָׂדֶה Ager.

שָׂדֶה Sade.ager.campus.aut locus campestris.Regio .pro uincia. Geñ.4. Cumq; essent in agro.& in eodẽ.24.

Et egressus fuerat ad meditandum in agro. & in codē. 27. Quasi odor agri pleni. Leuit. 25. Suburbana autē eorū nō veneant. ꝑ quo hebrei legūt: Et ager suburbani eorum nō veneat. Nu. 20. Nō ibimus per agros neq; ꝑ vineas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. non ibimus per agrū neq; per vineam. 4. Reg. 8. Clamans ad regē ꝑ domo sua & pro agro suo. Nee. 5. Et agrum non emi. Prouer. 31. Considerauit agrum: & emit eum. Hiere. 32. Emite tibi agrum meum. Ezech. 17. Et posuit illud in terra pro semine. i. in agro. Et in codē. Que in terra bona super aquas multas plātata est. i. in agro bono. Et aliqñ scribitur cū iod in fine loco he. ps. 8. Insup & pecora campi. ps. 96. Gaudebunt cāpi & omnia que ī eis sūt. Quod in hebreo legitur singulariter. s. gaudebit campus & omnia que in eo sunt. Ponitur etiā pro regione vel puincia. Genē. 14. Et percusserūt omnē regionē amalechitarum. Ruth. 1. Vt peregrinaretur in regione moab. 1. Reg. 6. Fuit ergo arca dñi in regione philistinorū septē mēsibus. Hiere. 40. Qui dispersi fuerāt per regionē. Osee. 12. Fugit iacob in regionem syrie. & in plurali שְׂדוֹת Sadod. 1. Reg. 8. Agros quoq; vestros & vineas & oliueta vīa optima tollet. Hiere. 32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam שְׂדִים Sadim. secundū terminationē pluralem masculinorum. 3. Reg. 2. Vade in anathoth ad agrū tuū. Pro quo hebrei legunt. Ad agros tuos. Esa. 32. Super regiones desidrabiles. Mich. 2. Qui regiones nīas diuidat. & inde dicunt aliqui hebrei ꝑ deriuatur שָׂד Sad siue שׂד sod. quod signīat mamā seu mamillā. De quo supra dictū est ī dictiōe שַׁד sad.

שַׁדַּי Saddai. omnipotens. De quo vide supra in dictione שַׁדַּד Sadad.

שָׁדַם Sadam. exarescere. Esa. 37. Et herba tectorum que exaruit: anteq; matureſceret. Item שְׂדֵמָה Sedema. i. campus siue arua. Abach. 3. Et arua non afferent fructum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. & arua non faciet fructū. Et in plurali שַׂדְמוֹת Sadmod. vel שְׂדֵמוֹת Sedemod Pro quo beatus hieronymus trāstulit suburbana. Deut. 32. De vinea sodomorū vinea eorum: & de suburbanis gomorre. Est etiā nomen propriū vallis prope ieruſalem. 4. Reg. 23. Foras ieruſalē: in cōualle cedron. Pro quo in hebreo habetur in sadmoth cedrō. Hiere. 31. Et vniuersam regionem mortis. Pro quo in hebreo habetur. & vniuersā sedemoth. i. vniuersam cōuallem sic noīatam. Sed si diuidatur predicta dictio ī duas dictiones: tūc significat regionem mortis sicut est in littera nostra:

שָׁדַף Sadaph. arere. exarescere. Genē. 41. Alie quoq; totidē spice tenues & percusse vredine. i. arefacte. 4. Reg 19. Herba tectorū que arefacta est. & inde שִׁדָּפוֹן Sidaphon. i. ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trāstulit aerē corruptum. Deut. 28. Et aere corrupto & rubigine.

שֵׁדֶר Seder. tabulatum. siue ordo tabularum. & solum inuenitur in numero plurali. s. שְׁדֵרוֹת sederoth. Pro quo beatus hieronymus trāstulit laquearia. 3. Reg. 6. Texit quoq; domū laquearibus cedrinis. & aliqñ scribitur cū sāmech loco sin. De quo vide supra in dictione סֵדֶר seder. Itē שָׁדַר Saddar in ligua chaldaica signāt laborare. siue operā dare aut mittere vel emittere. Dañ. 6. Laborabat vt erueret illū.

שֶׂה Se. agnus. pecus. Genē. 22. Vbi est victima holocausti. ꝑ quo he. le. Vbi est agnus holocausti. & in eo. Deus prouidebit sibi victimā holocausti. Leuit. 2. Siue bos siue ouis non imoletur vna die cū fetibus. Deut. 14. Bouē ouē & capram. Ezech. 34. Ecce ego iudico iter pecus pingue & macilentū. & in eo. 45. Et arietē vnū de grege. vbi ponitur ꝑ arietē. Ponitur etiam pro grege. Hiere. 50. Grex dispersus israel. & aliqñ scribitur cū iod loco he. Exo. 22. Nō videbis bouē fratris tui aut ouē errantem. 1. Reg. 14. Vt adducat ad me vnusquisq; ouem suā.

שָׂהֵד Sahad. testis. seu conscius. Iob. 16. Testis meus & conscius me? in excelsis. & i lingua chaldaica significat testificare siue testimoniū reddere. Et inde שָׂהֲדוּתָא Sahaduta. i. testimoniū. Genē. 31. Quē vocauit labā tumulū testis ideſt tumulū testimonii.

שֹׁהַם Soham. onyx. lapis preciosus coloris vnguis. Genē. 2. Ibi inuenitur bdelliū & lapis onychinus. Exo. 25. Lapides onychinos & gēmas

שַׁהַר Sahar. ornamentum equorū seu camelorum. Et solum inuenitur in numero plurali. s. שַׁהֲרֹנִים Sacharonim. Pro quo beatus hieronymus transtulit bullas. Iudi. 8. Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.

שׁוֹא So. tempestas. sonitus. clamor. fremitus. desolatio. vanum. vacuū. inane. & scribitur cum he ī fine & dicitur שׁוֹאָה Soa. Prouer. 1. Cum irruerit repētina calamitas. Pro quo he. le. Cum venerit quasi sonitus vel tempestas timor vester. i. illud quod timebatis. Potest etiā deriuari a dictiōe שָׁאָה Saa. & significare calamitatem sicut est in littera nīa: vt supra dictū est. Ezech. 38. Ascendens aūt quasi tēpestas. Ponitur etiam pro inuio & desolato. Iob. 38. vt impleret inuiā & desolatā. Et in plu. תְּשֹׁאוֹת Thesuoth. Iob. 36. Que ꝑ tegūt cuncta desup. Pro quo he. le. Clamores vel sonitus tēstorii sui. & in eo. 39. Clamorē exactoris nō audiet. Quod ī hebreo legitur pluraliter. s. clamores exactoris. Zach. 4. & exequabit gīam gīe eius. Pro quo he. le. Clamores gīe gratie sibi: siue sonitus gīa gratia ei Potest etiā deriuari a dictione שׁוּה Saua que significat exequare: sicut est in littera nīa vt infra dicetur. Item שָׁוְא Sau. i. vanū seu frustra: vel inane aut vacuū. Exo. 28. Non assumes nomen dñi dei tui in vanum. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. & in eo. 35. Nec cui frustra audiet deus. ps. 11. Vana locuti sunt vnusquisq; ad proximū suum. ps. 25. Qui nō accēpit in vanum aiam suā. Ps. 25. Non sedi in cōcilio vanitatis. ps. 30. Qui obseruātes vanitates supuacue. ps. 126. In vanum laborauerunt qui edificant eā. & in codē. Frustra vigilat qui custodit eam. Prouer. 30. Vanitatē & verba mēdacii longe faca me. Hiere. 2. Frustra percussi filios vros. & in codē. 6. Frustra conflauit conflator. Ponitur etiā pro mendacio vel falso. Exo. 23. Non suscipias vocem mendacii. Threñ. 2. Prophete tui viderunt tibi falsa & stulta. & in eodem. Viderunt autem tibi assumptiones falsas.

שׁוּב Sub. vertere. reuertere. reuerti. cōuertere. redire. reducere. reddere. retribuere. respōdere. habitare. Genē. 15. Quarta autē generatione reuertentur huc. & in eo. 16. Reuertere ad dñam tuā. Exo. 4. Reuertar ad fratres meos. & ī codē. 24. Donec reuertamur ad vos. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionē suā. Nu. 10. Reuertere dñe ad multitudinē israel. Ios. 5. Et circūcide secūdo filios israel. ꝑ q̄ he. le. Et reuertere circuncide secundo filios israel. i. iterū circuncide secundo filios israel. 4. Reg. 20. Sed reuertatur retrorsum decē gradibus. Iob. 17. Oēs vos cōuertimini & venite. ps. 6 Cōuertere dñe: eripe aiam meā. Eccl. 1. Et in circulos suos reuertitur. & in codē. 9. Verti me ad aliud. Canti. 6. Reuertere reuertere sulamitis: reuertere reuertere & itueamur te. Esa. 6. Et cōuertatur & sanem eum. & in eodem. 38. & reuersus est sol decē lineis. & in eo. 55. Et vltra nō reuertetur. & in codē. 59. Auersi sumus ne iremus post deū nostrū. Et in eo. Qui redeunt ab iniquitate. Hiere. 4. Si reuerteris ad me israel dicit dñs: ad me reuertere. & in eo. 14. Reportauerūt vasa sua vacua. ꝑ quo he. le. Reuersa sunt vasa sua vacua Et in eo. 31. Postq̄ cōuertisti me. & in eo. 40. Et mecū noli

venire: sed habita apud godoliam. Pro quo he.le. Et adhuc ille non reuertebatur: & reuertere ad godoliã. Ezech. 16. Reuertentur ad antiquitatẽ suã. & in eo. 46. Et reuertetur ad principem. & ĩ eo. 47. Cũq; me cõuertissem. Osee. 12. Et tu ad dñm deũ tuũ cõuerteris. & in eodẽ. 14. Conuertere israel ad dñm deũ tuũ. & in eo. Cõuertentur sedentes in vmbra eius. Naũ. 2. quia sicut reddidit dñs superbiã iacob: sic superbiã israel. p quo he.le. Sicut cõuertit dñs superbiã vicel situdinem israel. Et inde verbum tertie cõiugationis quod significat reuerti facere. siue reducere: aut retribuere: vel respondere. Geñ. 14. Reduxit omnẽ substãtiã. & in eodẽ. 24. Filiũ tamen meũ ne reducas illuc. & in eo. 43. Et illã quã in uenistis in sacculis vris reportate. i. reducite. & i eodẽ. 44. Reportauimus ad te de terra chanaã. i. reduximus. Exo. 10. Reuocauerunt moysen & aaron ad pharaonẽ. i. reuerti fecerũt. 1. Reg. 6. Et recludite vitulos earũ domi. Pro quo hele. Reuerti facite siue reducite vitulos earũ in domũ. Et in eodem. Sed quod debetis ei reddere pro peccato. & in eodẽ Quid est quod pro delicto reddere debemus. & in eodem. Et vasa aurea que soluistis ei p delicto. i. reddidistis seu retribuistis. ps. 50. Redde mihi letitiã salutaris tui. ps. 71. Reges tharsis & insule munera offerent. i. reducent vel retribuent. ps. 87. Auertisti ab ira indignationis tue. pro quo he.le. Auertere fecisti ab ira indignationem tuã: siue indignationis tue. ps. 115. Quid retribuã dño. Esa. 38. Ecce ego reuerti faciã vmbrã linearũ. & in eodẽ. 42. Nec est qui dicat: redde. Hiere. 29. Et reducam vos ad locum istum. & in eodem. 33. Et cõuertã cõuersionẽ iuda. p quo he.le. Et cõuertere faciam siue reducã conuersionem iuda. & in eo. 2. Reducã cõuersionẽ eorũ. Ponitur etiã pro soluere. 4. Reg. 3. Et soluebat regi cẽtũ millia agnorũ. Significat etiã respõdere. Iob. 6. Respondete obsecro absq; contentione. & in eo. 20. Idcirco cogitationes mee varie succedũt sibi. p quo he.le. Idcirco cogitationes mee respondent mihi. & in eodẽ. 33. Respõde si habes quid loquaris. Prouer. 18. Qui prius respõdit q̃ audiat. Põitur etiã pro habitare. ps. 22. Et inhabitem in domo dñi in longitudine dierũ. Ezech. 35. Ciuitates tue non habitabuntur. Vide etiã de hoc supra in dictione יָשַׁב Iasab & aliqñ scribitur cum duplici beth. ps. 22. Aiam meã cõuertet. Esa. 49. vt reducã Iacob ad eum. & in eo. 58. Auertens semitas in quietem. Hiere. 3. Cõuertimini filii reuertẽtes. i. auertẽtes seipos a via recta. & in eodẽ. 8. Et qui auersus est nõ reuertetur: quare ergo auersus est populus iste in ierusalem auersione cõtentiosa. Ezech. 38. Que reuersa est a gladio. & in eodẽ. 39. Et reduxero eos de populis. Mich. 2. Cũ reuertatur qui regiones nras diuidat. Significat etiã decipere. Esa. 47. Sapiẽtia tua & scientia tua decepit te. Vide etiã de hoc supra in dictione שָׁבַב Sabab. & inde שׁוּבָה Suba. siue מְשׁוּבָה Mesuba. i. cõuersio siue redit? vel auersio. Esa. 30. Si reuertamini & quiescatis: salui eritis. p quo he.le. In conuersione & quiete salui eritis. Osee. 11. Et populus meus pẽdet ad reditũ meũ. Significat etiã auersionẽ vel auersatricem. Prouer. 1. Auersio paruulorũ interficit eos. Hiere. 2. Et auersio tua increpabit te. & in eo. 3. Que fecerit auersatrix israel. & in eo. Iustificauit animã suã aduersatrix israel. & in eodem. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa. & inde תְּשׁוּבָה Thesuba siue שְׁבָת Sebath aut שְׁבוּת Sebuth. i. reditus: siue cõuersio. 2. Reg. 11. Factũ est autẽ vertẽte anno. i. in reditu anni. ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatem sion. Pro quo hebrei legunt. In cõuertendo dñs cõuersionem sion. Potest etiam deriuari a supradicta dictiõe שָׁבָה Saba. que significat captiuare sicut est in littera nra. Hiere. 3. Et cõuertã cõuersionẽ ppli mei. & in eodem. Ecce ego cõuertam cõuersionem tabernaculorum iacob. & in eodem. 33. Reducam enim cõuersionem terre.

שׁוּב Sub. canescere. i. canum seu decrepitũ esse. senescere. 1. Reg. 1. Ego autẽ senui & incanui. & inde שֵׂיבָה Seba idest canicies. senectus siue seniũ. Leuit. 19. Coram cano capite consurges. 3. Reg. 14. Quia caligauerãt oculi eius pre senectute. Prouer. 20. Et dignitas senum canicies. Osee. 7. Sed & cani effusi sunt in eo. p quo hebrei le. Canicies effusa est in eo. & inde שֵׂב Sab. i. canus seu senex. Iob. 11. Et sênes & antiqui sunt in nobis.

שׂוּד Sud. linire. leuigare. s. calce. Deut. 21. Et calce leuigabis eos. & in eodẽ. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד Sid. i. calx. vt in predictis locis. Ponitur et am p cinere. Esa. 33. Et erunt populi q̃si de incendio cineris. Amos. 2. Quia incenderit ossa regis idumee vsq; ad cinerem.

שָׁוָה Saua. equare. adequare. equiperare. equalem esse. ponere. prodesse. Prouer. 3. Et omnia que desiderantur huic non valent comparari. i. adequari. & in eo. 25. Ne effici aris ei similis. Pro quo he.le. Ne sis ei equalis. & in eodẽ. 27. Et litigiosa mulier comparatur. i. adequatur. Ester. 7. Nunc aũt hostis noster est: cuius crudelitas redũdat in regẽ Pro quo hebrei legunt. Quia non equat siue equiperat hostis in dãnum regis. Potest etiam legi. quia non p̃dest. Esa. 28. Nõne cum adequauerit faciẽ ejus. & in eo. 40. Cui assimilastis me & adequastis. Threñ. 2. Cui exequabo te & cõsolabor te. Osee. 10. Fructꝰ adequabitur ei. Significat etiam ponere vel preponere. ps. 15. Prouidebã dñm in conspectu meo semper. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trã stulit. Preposui dñm in conspectu meo semper. ps. 17. Qui posuit pedes meos tanq; ceruorũ. ps. 20. Gloriã & magnũ decorẽ impones sup eum. ps. 88. Posui adiutoriũ sup potentẽ. ps. 118. Iudicia tua non sum oblitus. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Iudicia tua p̃ponebã. ps. 130. Si nõ humiliter sentiebam: sed exaltaui animã meã. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Si non posui & silere feci animã meã. Significat etiã p̃desse vel expedire. Ester. 3. Et optime nosti quod non expediat regno tuo. & in eodem. 5. & cum hec omnia habeam: nihil me habere puto. Pro quo he.le. Et omnia hec non prosunt mihi. Iob. 33. Et vt eram dignus non recepi. pro quo he.le. & non pro fuit mihi. Potest etiã legi. & non adequauit mihi. i. non recepi equalia meis delictis. & tũc erit sensus sicut in littera nra. Et dicũt aliqui hebrei q̃ a predicta dictione deriuatur שָׁוְא Sau quod significat vanũ siue frustra. De quo vide supra in dictione שׁוְא So.

שׂוּחַ Súach. incuruari. inclinari. Prouer. 2. Inclinata est ad mortem domus eius. De quo vide infra in dictione שִׂיחַ Sachach. & in dictione שָׂחָה Sacha. & inde שׁוּחָה Sucha siue שִׂיחַ Sicha. i. fouea. ps. 56. Foderũt ante faciem meam foueam. Prouer. 22. Fouea profunda os aliene. Et aliquando scribitur cum thau in fine. ps 93. Donec fodiatur peccatori fouea. Ezech. 19. Non absq; vulneribus suis ceperunt eum. Pro quo hebrei legunt. In foueis suis captus est. Et sequitur metaphorã capture leonis qui capitur in foueis. Potest etiam legi sic. in interitu suo siue in internitione sua captus est. & tũc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiã שַׁחַת Sachath pro interitu vel internitione. ps. 54. Deduces eos in puteum interitus. Esa. 51. Et non interficiet vsq; ad internitionem. Ezech. 28. Interficiẽt & detrahẽt te. pro quo hebrei legunt. In interitum siue internitionem detrahent te. Potest etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiã de hoc infra in dictione שַׁחַת Sachath. & in plurali שְׁחוֹת Sichoth. ps. 118. Narrauerũt mihi iniqui fabulationes. Pro

שׁוּבָה מְשׁוּבָה — Habitare. Cõuersio. Reditus Reuersio. auersatrix — תְּשׁוּבָת שְׁבַת שְׁבוּת — Reditus Cõuersio.

Reducere — Reportare — Reuocare — Reddere — Soluere — Offerre — Retribuere Reuerti facere. — soluere Respõdere — Habitare. — Senescere — Canus. senectus Canicies — Canus. — Leuigare — Calx. Linis — Cõparare Eĝlem esse — adequare — Exequari — Ponere Ĵmponere — Prodesse — Vanum — Inclinare — Fouea — Interitus Ĵnternitio — Expedire

quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Foderunt mihi iniqui foueas.

Fouee.

שׂוּחַ Soach.meditari.loqui.Gen.24. & egressus fuerat ad

Meditari Loqui

meditãdum in agro. Iudi.5. Et ambulatis in via: loqui mini. Iob.12. Loquere terre & respondebit tibi. ps.68. Ad uersum me loquebantur qui sedebant in porta. ps.118. In mãdatis tuis meditabor. ps.142. In factis manuũ tuarum meditabar. Prouer.6. Euigilans eloquere cum eis. Esa.53. Generationẽ eius quis enarrabit. i. quis loquetur. Et inde שִׂיחַ Siach. i. meditatio: vel eloquiũ. 3. Reg.18. Forsitã loqui tur. pro quo hebrei legunt. Forsitã est ei eloquiũ. 4. Reg.9. Nostis hominẽ & quid locutus sit. pro quo he.le. Nostis ho minẽ & eloquiũ eius. Iob.7. Et reuelabor loquens mecum in strato meo. Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo: siue in meditatione mea. ps.54. Cõtristatus sum in exercitãtio ne mea. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtu lit humiliatus sum in meditatione mea. & in titulo psalmi. 101. vbi dicitur. Et coram dño effudit precem suã. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et coram dño fuderit elo quiũ suum. ps.141. Effundo in conspectu eius orationem meam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Effundã in conspectu eius eloquiũ meum. Amos.4. Et annuncias ho mini eloquiũ suum. Potest etiã legi meditationẽ suam. i. co gitationem cordis sui. quod soli deo pertinet. Ponitur etiã pro dolore vel querimonia. 1. Reg.1. Quia ex multitudine doloris & meroris mei.

Loqui Enarrare.

שִׂיחַ Eloquium

exercitatio

Dolor.

שׂוּט Sut. circuire. discurrere. dispergi. s. huc et illuc. remi

Circuire perãbulare

gare. Nu.11. Circuibat populus: & colligens illud frã gebat mola. 1. Reg.24. Perãbula omnes tribus israel. i. di scurre vel circue omnes trib9 israel. & in eodem. Et lustra ta vniuersa terra affuerunt. pro quo hebrei legunt. Circuie runt siue discurrerunt per vniuersam terrã. 2. Paralipo.16. Oculi enim dñi contemplãtur vniuersam terram. Pro quo hebrei legunt. Oculi enim dñi discurrunt. i. circumspiciunt per vniuersam terrã. Iob.1. Circuiui terrã & perãbulaui eã. Hiere.5. Circuite vias ierusalem. & in eodẽ. 49. Plãgite & circuite per sepes. Zach.4. Oculi dñi qui discurrunt in vni uersam terrã. significat etiã remigare. Ezech.28. Habitato res sidonii & aruadii fuerunt remiges tui. & in eodem. In a quis multis adduxerunt te remiges tui. & inde מְשׁוֹטmasot i. remus. vt in eodẽ. Quercus de basan dolauerũt i remos tuos. & in eo. Omnes qui tenebant remũ. & inde שַׁיִט Sait. i. remiges. Esa.33. Non transibit per eum nauis remigum. Item שׁוֹט Sot. i. flagellum. Iob.5. A flagello lingue abscon deris. Prouer.23. Flagellum equo & chamus asino. Esa.28. Flagellum inundans cũ trãsierit. & in plu. שׁוֹטִים Sotim. 3. Reg.12. Pator me9 cecidit vos flagellis. & aliqñ scribitur cũ duplici teth & dicitur שׁוֹטֵט Sotet. pro quo beatus hierony mus trãstulit offendiculũ. Ios.23. Sed erũt vobis in laqueũ & in offendiculũ in latere vestro. Item שִׁטִּים Sitim. genus est arboris. Exo.25. Et ligna setim. & in eodem. Arcam de lignis setim compingite.

Discurrere

Remigare

שׁוֹטֵט Remus

Remiges. שׁוֹט

Flagellum שׁוֹטִים

Flagella. שׁוֹטֵט

offendiculũ שִׁטִּים

Setim.

שׁוּט Sut. errare. diuertere. s. a via recta. Nume.5. Vir cuius

Errare

uxor errauerit. De quo vide ifra in dictiõe שָׂטָה Sata.

שׁוּךְ Such. vallare. sepire. cooperire. protegere. Iob.1. Nõ

Vallare. Sepire

ne tu vallasti eum ac domũ eius. Osee.2. Ego sepiam viam tuã spinis. & inde מְשׂוּכָה Mesucha. i. sepis: seu coopto riũ. Prouer.15. Iter pigrorũ quasi sepes spinarũ. Esa.5. Au ferã sepem ei9. & aliqñ scribitur cũ samach loco sin. Mich. 7. Et qui rectus est quasi spina de sepe. Significat etiã operi mentũ. Ezech.28. Omis lapis pciosus opimentũ tuũ. & inde שׂוֹכָה sucha. i. ramus. Iudi.9. & arrepta securi precidit arbo ris ramũ. & in eo. Igitur certatim ramos de arborib9 preci dentes sequebãtur ducẽ. Pro quo he.le. Precident ois po pulus vnusquisq; ramũ suũ. & in plurali שְׂכִים Sichim. i. su des. Pro quo beatus hiero. transtulit clauos. Nu.25. Erunt vobis quasi claui in oculis vris. & dicunt aliqui hebrei q̃ si gnificat spinas seu ramos spinarũ. & inde שֵׂכִין sachin. i. cul ter seu gladi9. Prouer.23. Et statue cultrũ in gutture tuo. & inde שֻׂכּוֹת Suchoth. Pro quo btus hiero. transtulit sagenas. Iob.40. Nunquid implebis sagenas pelle eius. hebrei vero dicunt q̃ significat cultros sicut dictio p̃cedẽs. Vnde in pre dicto loco ipsi legunt. Nũquid cõcides cultris pellẽ eius. De quo vide supra in dictione מָלֵא Male.

Remigeb. שׂוּט

Flagellum שׁוֹטִים

Flagella. שׁוֹטֵט

offendiculũ שִׁטִּים

Setim.

שׁוּט Errare

שׁוּךְ Vallare. Sepire

מְשׂוּכָה Sepes.

Opimẽtũ שׂוֹכָה

Ramus.

שׁוּל Sul. sinus. seu ora inferior vestimenti. s. illa pars vesti

ora inferior

mẽti q̃ est deorsum secus pedes. & solũ inuenitur ĩ nu mero plurali. Exo.28. Deorsum vero ad pedes eiusdẽ tuni ce per circuitũ. Pro quo he.le. Sup oras vestimẽti per circui tum. Esa.6. Et ea que sub ipso erãt replebant tẽplum. i. ore vel fimbrie inferiores vestimenti. Ponitur etiã pro locis ve rendis seu pudendis. Naũ.3. Et reuelabo pudenda tua in fa cie tua. Potest etiã legi sic. & reuoluã fimbrias vel oras tuas s. inferiores sup faciẽ tuã. s. vt reuelẽtur pudenda tua.

שׁוּם Sum. alliũ. & solũ inuenitur in numero plu. s. שׁוּמִים

Allium

Sumim. i. allia. Nu.11. Porrica & cepe & allia

שׁוּם Allia.

שׂוּם. Sum. ponere. reponere. imponere. componere. con

Ponere.

stituere: facere: seu fabricare. Gen.6. Ostiũ vero arce pones in latere deorsum. & in eodẽ.30. Ponebat iacob vir gas in canalibus. & in eodẽ.4. Et hic innocens in lacũ mis sus sum. pro quo he.le. Et etiã hic nihil feci: vt ponerent me in lacum. & in eodẽ.15. & repositus est in loculo in egypto. Nu.11. Et cur imposuisti pondus vniuersi populi huius sup me. Deut.11. Ponite verba mea hec in cordibus vestris. Ios. 8. Pone insidias vrbi. 1. Reg.9. Et de asinis quas nudius ter tius perdidisti: ne solicitus sis. Pro quo hebrei legũt. Ne ap ponas cor tuum eis. & in eo.28. Et posui animã meam in manu mea. 2. Reg.12. Et circũegit super eos ferrata carpen ta. i. posuit super eos. 3. Reg.20. Et ait seruis suis circunda te ciuitatẽ: & circundederunt. pro quo hebrei legunt. Et ait seruis suis ponite. s. obsidionẽ seu machinas. 4. Reg.9. De pingit oculos stibio. pro quo hebrei legũt. Et posuit stibiũ in oculis suis. Iob.4. Et quia nullus intelligit in eternũ pe ribunt. pro quo he.le. Et quia nullus apponit. s. cor: in eter num peribũt. & in eodẽ.17. Libera me dñe & pone me iux ta te. & in eo.36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Pro quo he.le. Ponent siue apponent irã. s. dei. ps.47. Po nite corda vestra in virtute eius. ps.55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. ps.106. Et posuit sicut oues familias Canti.8. Pone mevt signaculũ super cor tuũ. Esa.28. Et po nam iudicium in pondere. & in eodem.41. Et recogitẽt & intelligant pariter. pro quo he.le. Et apponãt. s. cor: & intel ligãt pariter. & in eodẽ. Et ponemus cor nostrũ & sciemus nouissima. Hiere.17. & ponit carnẽ brachium suũ. Aggei. 2. Anteq̃ ponatur lapis super lapidẽ in templo dñi. Signifi cat etiã facere: seu fabricare. Exo.4. Quis fecit os hominis aut quis fabricatus es mutũ & surdum. Significat etiam con stituere vel ordinare. Exo.2. Quis constituit te iudicem & principẽ super nos. ps.49. Et illic iter: quo ostendã illi sa lutare dei. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trãstu lit. Et qui ordinat viam: ostendam illi salutare dei. Ponitur etiam pro resistere. 1. Reg.15. Quomodo resistit ei in via. i. posuit insidias in via. Ponitur etiam pro parere. Esd.10. & fuerunt ex eis mulieres que peperarant filios. i. apposue rant filios. Et inde שׂוּמָה Suma. idest propositum seu posi tio. 2. Reg.13. Quoniã in odio absalõ erat positus. p quo hebrei legunt. Quoniã in ore absalõ erat positio seu ppo

Facere Fabricare Cõstituere

Ordinare Resistere

שׂוּמָה Positio

תְּשׂוּמֶת
Depositus

sitū. Et inde תְּשׂוּמָה Thesuma siue תְּשׂוּמֶת Thesúmeth. s. depositū. Leuit. 6. & negauit proximo suo depositum.

שׁוּעַ
Clamare.

Súaa. clamare. claudere. s. oculos. linire. admirari: siue obstupescere. Iob. 30. Consurgens in turba clamabã. ps. 17. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. Et inde שַׁוְעָה Saaua siue שַׁוְעַת Saauath. aut שִׁוַּע Súa. i. clamor siue vlulatus. 1. Reg. 5. Et ascendebat vlulatus in celũ. ps. 17. Et clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius. Hiere. 8. Ecce vox clamoris filie populi mei. Iob. 30. Et si corruerint: ipse saluabit. Pro quo hebrei legunt. Si in interitu suo eis clamor. i. si clamauerint. Potest etiã deriuari a dictione יָשַׁע Iasaa. que significat saluare sicut est in littera nostra. Et inde dicunt aliqui hebrei ק deriuatur תְּשׁוּעָה Thesua: ק significat salutem. ps. 14. Qui das salutem regibus. De quo vide supra in dictione יָשַׁע Iasaa. significat etiã predicta dictio שׁוּעַ Súaa claudere. s. oculos. Esa. 6. Et oculos eius claude. & aliqui hebrei legunt. & oculos eius linire siue oblinire. s. luto ne videant. De quo vide infra in dictiõe שָׁעָה Saa. & inde dicunt aliqui ק deriuatur מָשַׁע Misii. i. linitio vel lenitas. Ezech. 16. Et a quis non est lota in salutẽ. Pro quo ipsi legunt. Et a quis nõ est lota ad leuitatẽ. Potest etiam deriuari a dictione יָשַׁע Iasaa que significat salutem. vt supra dictũ est. Significat etiã ꝑdicta dictio obstupescere siue admirari. Esa. 29. ostupescite & admiramini. Potest etiã legi secũdum primã significationẽ sic. s. damate & exclamate. Itẽ שׁוּעַ Súaa. i. magnificus seu magnitudo: aut potẽs: vel tyrãnus. Iob. 34. Nec cognouit tyrãnum: cũ disceptaret contra pauperem. & in eo. 36. Depone magnitudinẽ tuã absq; tribulatione. Esa. 22. Scrutans murũ: & magnificus super mõtem. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. & clamor siue vlulatus ad montem: secundum primã significationem. & in eodem. 32. Nec fraudulentus vocabitur maior. i. potẽs vel magnificus. Ezech. 23. Nobiles tyrãniq; & principes.

תְּשׁוּעָה
Salus.

שׁוּעַ
Claudere.

מְשַׁע
salus. Lenitas.

Obstupescere.

Tyrann⁹. Magnitudo. magnific⁹

Maior

שׁוּף
Conterere

שׁוּף Suph. conterere. conquassare. conculcare. percutere. Geñ. 3. Ipsa. conteret caput tuũ. & in eo. Et tu insidiaberis calcaneo eius. Pro quo hebrei legũt. Et tu conteres: siue conquassabis calcaneũ eius. nam eadẽ dictio ponitur in predicto loco pro cõterere & pro insidiari. Iob. 9. In turbine enim cõteret me. ps. 138. Et dixi forsitan tenebre cõculcabũt me. & aliqui hebrei dicũt ק in ꝑdicto loco significat obscurare siue contenebrare. vnde ipsi legunt. Forsitã tenebre obscurabunt me. Et btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Operient me. idest cõtenebrabunt me: de quo vide supra in dictione נָשַׁף Nasaph.

Cõculcare. cõtenebrare.

Operire.

שׁוֹק
Vlacuũ cẽ. Desiderare Inebriare

שׁוּק Suc. desiderare. appetere. redũdare. Esa. 29. Et anima eius vacua. Pro quo he. le. Et aia eius desiderans siue appetens. s. cibũ & potum. ps. 64. Visitasti terrã & inebriasti eam. pro quo he. le. Et desiderare siue appetere eã fecisti. Potest etiã deriuari a dictione שָׂקָה Saca. que signãt irrigare seu inebriare: sicut est in littera nra. Et inde תְּשׁוּקָה Thesuca. i. desideriũ seu appetitus. Geñ. 3. Et sub viri potestate eris. Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuũ desideriũ tuũ siue appetitus tuus. & in eodẽ. 4. Sub te erit appetitus eius Canti. 7. Et ad me cõuersio eius. Pro quo hebrei legunt. & ad me desideriũ siue appetitus eius. Significat etiã predicta dictio redundare. Ioel. 2. Et redundabũt torcularia vino & oleo. Item שׁוֹק Soc. i. callis seu platea aut vicus. Eccl's. 12. & claudẽt ostia in platea. & in eo. Et circũdabũt in platea. & in plu. שְׁוָקִים Seuachim. Canti. 3. Per vicos & plateas. Item שׁוֹק Soc. idest. crus. seu armus: vel sura. Exo. 29. Armũq; dexterum. Iudi. 14. Vt stupentes suram femori imponerẽt Et in plurali שׁוֹקַיִם Socáim. Deut. 28. Percutiet te domin⁹ vlcere pessimo in genibus & in suris.

תְּשׁוּקָה
Desideriũ Appetit⁹. Cõuersio.

Redũdare.

שׁוֹק
Platea

שְׁוָקִים
Vici.

שׁוֹק
Armus. sura

שׁוֹקַיִם

שִׁיר
Sur. canere. cantare. psallere. aspicere. intueri. insidiari. ornare. Exo. 15. Tunc cecinit Moyses carmen hoc domino. & in eodẽ. Cantemus domino. Iudi. 5. Cecinitq; debbora & barach. & in titulo psalmi. 7. Vbi dicitur in finẽ psalmus dauid quem cantauit dño. Esa. 5. Cantabo dilecto meo. Soph. 2. Vox cãtantis in fenestra. Et inde מְשׁוֹרֵר Mesorer. i. cantor: siue cãtans. 1. Paralipo. 6. Hemã cantor filius ioelis. Et in plu. מְשׁוֹרְרִים Mesorerim siue שָׁרִים Sarim. vt in eodẽ. 15. Vt constituerent de fratribus suis cantores. Nec. 10. Ianitores & cãtores & nathinei. ps. 86. Sicut letantium omniũ nostrum habitatio est in te. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris: omnes fontes mei in te. & in genere femínino שָׁרוֹת Saroth. siue מְשׁוֹרְרוֹת Mesoreroth. 2. Reg. 19. vt audire possim vltra vocem cantorum. 2. Paralipo. 35. Omnes cantores atq; cãtatrices vsq; in presentem diem lamẽtationes super iosiam replicant. Esd. 2. Et in ipsis cantores atq; cantatrices. Eccl's 1. Feci mihi cantores & cantatrices. Et inde שִׁיר Sir. i. canticum seu carmen. Iudi. 5. Surge loquere cãticum. ps. 39. Immisit in os meũ canticum nouũ. ps. 41. Et nocte canticum eius apud me. Scribitur etiã cum he in fine & dicitur שִׁירָה Sira. Exo. 15. Tunc cecinit moyses & filii israel carmen hoc dño. Deut. 31. Scripsit quoq; moyses canticum. Et in plurali שִׁירִים Sirim. Canti. 1. Cãticum canticorũ salomonis. vbi ponitur tam in singulari q̃ in plurali. Reperitur etiã in plurali שִׁירוֹת Siroth. secundũ terminationẽ pluralem femínorum. Amos. 8. Et stridebũt cardines templi. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 23. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 35. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento q ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũ vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Potest etiã legi sicut est in littera nra: secũdum primã significationẽ. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hele. Aspicies siue itueberis de capite amana. Põt etiã legi ornaberis: quod est idẽ quod coronaberis: vt infra dicetur. Significat etiã insidiari: eo quod insidiatores aspiciunt de latibulis suis. ps. 5. Dñe deduc me in iustitiã tuã ꝓpter inimicos meos. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Propter insidiatores meos. ps. 58. Deus ostẽdet mihi super inimicos meos. Pro quo beatus hiero. transtulit. Deus ostẽdet mihi in insidiatoribus meis. ps. 91. Et despexit oculus meus super inimicos meos. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Et respiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi. Hiere. 3. Insidiantes quasi aucupes. Ponitur etiã predicta dictio pro ornare. Esa. 57. Et ornasti te vnguento regio. Hebrei tamẽ dicunt q in predicto loco significat offerre. s. munus siue donare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Obtulisti siue donasti regi oleum siue vnguentum. Et inde תְּשׁוּרָה Thesura. idest oblatio: siue munus vel donũ. 1. Reg. 9. Et sportulã nõ habemus: vt demus homini dei. Pro quo hebrei legunt. Et oblatio seu munus non est nobis ad offerendum viro dei. Item שׁוּר Sur. siue שׁוֹר Sor. idest murus. Geñ. 49. Et in furore suo suffoderunt murum. & in eodẽ. filie discurrentes super murum. ps. 17. Et in deo meo transgrediar murum. Et in plurali שָׁרוֹת Saroth. Hiere. 5. ascendite muros eius. Ezech. 27. Naues maris principes tui. Pro quo hebrei legunt. Muri tui. idest sunt in circuitu tui quasi muri. Quod si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat principes in genere femínino:

שׁוּרִיא
אוּשׁוּרְנָא
Muri.

vt in sequēti dictiōe dicetur. & in lingua chaldaica dr שׁוּרְיָא Suraia. siue אוּשׁוּרְנָא Vsurna. i. muri. Esd. 4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia si ciuitas illa edificata fuerit & muros eius instauraverint. & in eodem. 5 Et muros eius instaurauerunt. & inde שׁוּרוֹת Suroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit aceruos. Iob. 24. Inter aceruos eorum meridiati sunt. Item שׁוֹר Sor. i. bos. Exo. 22. Si bos cornu percusserit. Leuit. 22. Bos ouis & capra. Iob. 6. Aut mugiet bos: cum ante presepe plenū steterit. Et in plurali שְׁוָרִים Seuarim. Osee. 12. Ergo frustra erant in galgal boues immolantes: & secundum hoc significatum. Genē. 49. Vbi nos habemus & in furore suo suffoderunt murū: aliqui hebrei legunt subneruauerūt bouē. & exponūt illud de ioseph qui dictus est bos vel taurus. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius.

שׁוּרוֹת
Aceruí

שׁוֹר
Bos

שְׁוָרִים
Boues

שׁוּר
Dñari.
Imperare
pncipē cē.
Prenalē.

שׁוּר Sur. dominari. imperare. principari. i. principatum exercere. siue principē esse. prevalere. Iudi. 9. Regnauitq; abimelech super israel: trib9 annis. Pro quo hebrei legūt. Et dñatus est: siue princeps fuit abimelech super israel. Prouer. 8. Per me principes imperāt. Osee. 8. Principes steterunt: & non cognoui. & in eodem. Et in fortitudine sua directus est cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus est: siue prevaluit. & in eodem. Et ūaluit ad angelum: & cōfortatus est. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando scribitur cum littera sāmech loco sin. i. Paralipo. 15. Conenias aūt princeps leuitarum prophetie prerat. Et inde שַׂר Sar. i. princeps. Exo. 2. Quis te constituit

שַׂר
Princeps

principem & iudicem. Ios. 5. Sum princeps exercitus domini. & in plurali שָׂרִים Sarim. Iob. 29. Prīcipes cessabāt loqui. ps. 118. Etenim sederunt principes: aduersum me loquebantur. & in eodem. Principes persecuti sunt me gratis Et aliquando scribitur cum littera sāmech loco sin. Hiere. 6. Omnes isti principes declinantes. & in genere femínino שָׂרוֹת Saroth. Iudi. 5. Vna sapientior ceteris vxoribus ei9 hec verba socrui respondebat. Pro quo he. le. Sapientiores

שָׂרִים
Pricipes

שָׂרוֹת
Domine

domine seu principes eius respondebant ei. 3. Reg. 11. Fuerunt q; ei vxores quasi regine septingente. Pro quo hebrei legunt. Fueruntq; ei vxores principes septingente. Ezech. 27. Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׂרוֹת Saroth cū puncto seboleth. quod significat muros. vt dictū est supra in dictione precedēti. Itē מְשׂוּרָה Mesura. i. mensura. Leuit. 19. In pondere & in mensura. 1. Paralipo. 23. Et super omne pondus atq; mēsurā. & aliqñ scribitur sine mē. Esa. 28. Et ponat triticū per ordinē Pro quo he. le. Et ponat triticum in mensura. Sed in lingua chaldaica significat ordinē. sicut est in littera nostra. s. quando scribitur cum puncto seból eth.

מְשׂוּרָה
Mensura.

Pricipes.

Ordo

שׂוּשׂ
Letari

שׂוּשׂ Sos. letari. gaudere. exultare. Deut. 28. Et sicut antea letatus est dñs super vos bene vobis faciens: sic letabitur dísperdēs vos. & in eodē. 30. Et gaudeat super te in omnibus bonis: sicut gauisus est in patrib9 tuis. ps. 69. Exultēt & letentur in te. ps. 118. Letabor ego super eloquia tua. Esa. 35. Letabitur deserta & inuia. & in eodē. 61. Gaudens gaudebo in dño. & in eodē. 64. Occurristi letanti & facienti iustitiam. & in eodē. 66. Gaudete cū ea gaudio. Et inde מָשׂוֹשׂ Masos. i. gaudiū siue letitia: & vt in p̄dicto loco. Iob. 8. Hec est enim letitia vie eius. Threñ. 2. Gaudiū vniuerse terre. & inde שָׂשׂוֹן Sason. i. gaudium seu letitia. ps. 44. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie. ps. 50. Redde mihi letitiam salutaris tui.

Exultare.

Gaudere

מָשׂוֹשׂ
Letitia
Gaudium.

שָׂשׂוֹן
Letitia.

שׂוּת
Ponere.
Apponer.

שׂוּת Soth. ponere. imponere. statuere. Gen. 4. Posuit mihi dñs semē aliud. Exo. 7. Neq; apposuit cor etiā hac vice. & in eodem. 10. Vt faciā signa mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponā signa mea hec in eo. & in eodē. 23. Ponāq; termios tuos a mari rubro vsq; ad mare philistinorum. 1. Reg. 4. Que non respondit eis: neq; animaduertit. p quo hebrei legunt. Neq; apposuit cor suū. Iob. 7. Quid apponis erga eum cor tuū. & in eodem. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Pro quo he. le. Et hic pones. i. depones superbiam fluctuū tuorū. & est sensus sicut in littera nostra. p̄s. 5. Non timebo millia populi circūdantis me. pro quo hebrei legūt. Non timebo millia populi: qui in circuitu posuerunt super me. s. obsidionem. p̄s. 16. Oculos suos statuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Oculos suos posuerūt. p̄s: 48. Sicut oues in infernū positi sunt. Prouer. 22. Appone autem cor tuū ad doctrinā meam. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbrā tuam. & in eodē. 22. Et equites ponent sedes suas in portis. Hiere. 13. Et ponet eam in vmbrā mortis: & in caliginem. Pro quo he. le. & ponet eā in vmbra mortis: & ponet in caligínem. Ponitur etiam pro dimittere. Iob. 10. Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meū. Et inde שְׂיָת Sith. idest ornamentū quod mulieres ponūt super se. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ēt pro iniquitate. p̄s. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. Et inde שָׁת Sath. i. fundamentū. & solum inuenitur in numero plurali. s. שְׁתוֹת Sathoth. p̄s. 10. Quoniā quem perfecisti destruxerūt. Pro quo hebrei legunt. Quoniā fundamenta dissipata sunt. beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit leges: que sunt quasi fundamenta. alii vero dicunt q̄ significat retia: sicut Esa. 19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipsi legūt. Et erūt retia eius attrita vel dissipata. Potest etiā deriuari a dictione שָׁתָה satha que significat irrigua sicut est in littera nr̄a. Itē שֵׁת Seth. i. locus natiū: seu verēda. Esa. 20. Discooptis natibus ad ignominiā egypti. Et in plurali שְׁתוֹת Sathoth. 2. Reg. 10. Et precidit vestes eorum medias vsq; ad nates.

שׁזב Sazab. in lingua chaldaica signāt liberare: seu eripere. Dañ. 3. Quis est de9 qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Potest eripere nos de camino ignis ardētis: & de manu tua o rex liberare.

שׁזף Sazaph. aspicere. intueri. Iob. 28. Nec intuitus est eū oculus vulturis. Cāti. 1. Decolorauit me sol. Pro quo he. le. Aspexit me vel intuitus est me sol.

שׁזר Sazar. retortū. s. filū duplicatū & retortū. & scribitur cū mē in principio & dicitur מָשְׁזָר Moszar. Exo. 27 De byſſo retorta.

שׁחח Sachach. curuare. humiliare. inclinare. Iob. 9. Sub quo curuātur qui portāt orbē. & in eo. zz. Et qui inclinauerit oculos suos saluabitur. & in eo. 38. Qñ cubāt in antris. i. qñ curuātur vel humiliātur in antris. p̄s. 9. Inclinauit se & cadet. p̄s. 37. Miser factus sum & curuat9 sum vsq; in finē. p̄s. 41. Quare tristis es aīa mea. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta. he. ve. trāstulit. Quare icuruaris aīa mea. p̄s. 106. Et pauci facti sunt: & vexati. p quo he. le. Et pauci facti sūt: & humiliati vel incuruati sunt. Prouer. 14. iacebūt mali añ bonos. i. humiliātur vel incuruātur. Eccl's. 1. Et obsurdescēt oēs filie carminis. p quo he. le. & humiliabūtur oēs filie carminis. i. submissa voce canēt: nō valētes vocē eleuare. Esa. z Et incuruabit se hō. & in eo. Et incuruabitur oīs sublimitas hoim. & in eo. 25. Et humiliabūtur & detrahētur vsq; i terrā. & in eo. 60. Et venient ad te curui: filii eorū qui humiliauerunt te. Threñ. 3. Et tabescet in me aīa mea. p quo he. le. Et curuatur siue humiliatur i me aīa mea. Mich. 6. Et humiliatio tua in medio tui. Abach. 3. Incuruati sunt colles seculi. Vide etiā de hoc infra in dictione שָׂחָה Sacha.

שָׂחַח Sachach. natare. ps.5. Lauabo p singulas noctes lectulū meū. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. trā-

Natare stulit. Natare facīā tota nocte lectū meū. Esa.25. Sicut extē dit natans ad natādū. Ezech.47. Qm̄ intumuerāt aq̄ pfun de torrētis. p q̄ he.le. qm̄ intumuerūt aq̄ natatorie torrētis i. aque erāt tā pfunde: q̄ nō poterāt trāsuadari nisi natādo.

שֹׂחַד Sochad. munus seu donum. aut repetunde. Exo.23.

Munus Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. Deut.16. Nō accipies psonā neq̄ munera: quia munera excecant oculos sapientum. 1. Reg.8. Acceperunt munera & peruerterūt iudicium. 4. Reg.16. Misit regi assyriorū munera. ps.14. Et munera super innocentem nō accepit. Esa. 45. Nō in precio neq̄ in muneribus. & in hebreo declinatur tantum singulariter & caret numero plurali. & inde verbum שָׂחַד Sichad: quod significat donare siue munera dare vel accipere. Iob.6. De substantia vestra donate mihi. Pro quo hebrei legunt. Donate pro me. Ezech.16. Et dona donabas eis: vt intrarent ad te.

Donare.

שָׂחָה Sacha. curuare. incuruare. humiliare. inclinare. ado-

Inclinare Humiliar. rare. Prouer.2. Inclinata est ad mortem domus eius. & in eodem.12. Meror in corde viri humiliabit illum. Esa. 51. Qui dixerūt anime tue incuruare: vt transeamus. Et in de שְׂחוֹת Sachuth. i. curuatio: siue interit⁹. Prouer.28. In interitu suo corruet. vide etiam de hoc supra in dictione שָׂחַח Sachach. & quando est verbum quarte cōiugationis tunc significat adorare. eo quod adorantes inclināt se proni in terra. vt Geñ.18. Et adorauit in terra. & i eodem.33. Adorauit pnus in terra septies. Exo.24. Et adorabitis procul. 2. Reg 15. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illum. p quo hebrei legunt. Vt adoraret vel inclinaretur illi. & in eodem. Cūq̄ ascenderet dauid sūmitatē montis in quo adoraturus erat. & in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te dñe mi rex. Pro quo hebrei legunt. Adoro. i. grās ago. inueni gratiā coram te. Ezech.8. Et adorabāt ortum solis. & in eo 46. Adorabunt super limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה histhachauaia. i. adoratio. 4. Reg.5. adorāte eo i eodē loco: & ignoscat mihi deus seruo tuo. Pro quo he.le. In adoratione mea in domo remon ignoscat dñs seruo tuo.

Inclinare Humiliar. Incurvatus Adorare Adoratio.

שָׂחַט Sachat. iugulare. decollare. immolare. occidere. ma-

Immolar Occidere. stare. Geñ.22. Et arripuit gladium vt immolaret filium suum. Et in eodem.37. Et in sanguine hedi quē occiderant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitq̄ vitulum corā dño Nu.11. Nunquid ouiū vel boum multitudo cedetur. i. occidetur vel iugulabitur. 1. Reg.14. Tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. & in eodē. Et occidite super istud 4. Reg.25. Filios autē sedechie occidit corā eo. 2. Paralipo. 30. Immolauerunt autē phase. Esa.22. Et iugulare arietes. & in eodem.57. Immolātes paruulos in torrentibus. Et in eodē.66. Qui immolat bouē quasi interficiat virum. Osee. 5. Et victimas declinastis in pfundū. Pro quo hebrei legūt. Et immolare siue iugulare declinatores i profundum. idest declinantes a via recta: profunde immolabant idolis. Et inde שְׁחִיטָה Sechita. i. iugulatio vel occisio. 2. Paralip. 30. Immolauerunt leuite phase: his qui non occurrerant sanctificari domino. Pro quo hebrei legunt. Et leuite super occisionem vel immolationem pascharum: idest agnorū qui immolabātur in pascha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere. 8. Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans ponitur שָׁחוּט Sachut. & aliqui hebrei dicunt q̄ in predicto loco significat limatam vel politam aut tersam a rubigine. Et inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut. i. aurum purissimū. scilicet a rubigine. 3. Reg.10. Fecitq̄ rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. & aliqui he.le. de auro ductili.

Iugulare. Occisio. Vulnerar. purissimū

שַׂחַת Sachat. exprimere. Geñ.40. Et expressī in calicem

Exprime quē tenebam. & solum inuenitur in predicto loco.

שָׁחַל Sachal. leena. aspis. Iob.4. Rugitus leonis & vox leene. Et in eodem.28. Nec pertransiuit per eam leena Osee.13. Et erō eis quasi leena. Ponitur etiam pro aspide. ps.90. Super aspidem & basiliscum ambulabis. Itē שַׁחֲלֶת Sachéleth. genus est gūmi. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit onycham. idest coloris vnguinis. Exo.30. Sume tibi aromata stactem & onycham & galbanum.

Leena. aspis. Onycha

שְׁחִין Sechin. scabies. vlcer. Exo.9. Erunt enim in hominibus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiāt te deus vlcere pessimo.

Vlcer

שָׁחַס Sachis. illud quod gignit terra ex granis semētis in

Poma messe cadentib⁹: vel quod sponte nascitur. Pro quo beatus hieronymus transtulit poma. Esa.37. In anno secūdo pomis vescere. Pro quo hebrei legunt. Et anno secundo que sponte nascuntur. Et aliquando scribitur cum sámach in principio & sin in fine. 4. Reg.19. In quarto autem anno que sponte nascuntur

Quespō nascūt

שָׂחַף Sacheph. egestas. & scribitur cum thau in fine & dici-

Egestas tur שַׂחֶפֶת sachépheth. Deut.28. Percutiat te domin⁹ egestate. Et solū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat calorem excessiuum. Alii vero dicūt q̄ significat tu morē corporis: sicut fit in hydropicis. Itē שָׂחָף Sachaph. nomen est auis. Pro quo beatus hiero. trāstulit larum. Leuit.11. Et larum & accipitrem.

Larus

שָׂחָף Sachiph. tabulatum. siue stratum ligneū. Ezech.41.

Stratu Stratūq̄ ligno per gyrum.

שַׂחַץ Sáchas. superbia. Iob.41. Ipse est rex super omnes

Superbi filios superbie. In alio vero loco beat⁹ hieronymus transtulit institorē. Vt supra in eodem.28. Non calcauerūt eam filii institorum. potest etiam legi filii superbie.

Instito

שָׁחַק Sachac. contundere. cōminuere. Exo.30. Cūq̄ in te

Cōtūde nuissimū puluerem vniuersa contuderis. Iob.14. Lapides excauāt aq̄. i. cōminuūt. ps.17. Et cōminuā eos vt puluerem ante faciem venti. Et inde שְׁחָק Sachac. i. puluis tenuissimus qui adheret statere. Btūs hieronymus transtulit momentum. Esa.40. Et quasi momentū statere reputate sunt. Item שְׁחָק Sachac. i. celum seu ether aut nubes. ps. 88. Et testis in celo fidelis. & in eodē. Quis in nubib⁹ equabitur dño. Pro quo he.le. Quis in celo equabitur dño. Pōt etiā legi sicut est in littera nra. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacim. Iob.38. Quis enarrabit celorū rationē. ps.17. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Tenebrosa aqua in nubib⁹ etheris. Ponitur etiā pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius discurrūt nubes. Iob.36. Que de nubibus fluunt. ps.35. Et veritas tua vsq̄ ad nubes. Potest etiam legi vsq̄ ad celos.

Comūde Excauo Cōmin Celum. Nubes Celi. Ether. Nubes

שָׂחַק Sachac. ridere. irridere. ludere. illudere. Abach.1. Ip-

Ridere se super omnē munitionē ridebit. Et cōmuniter scribitur cum littera sádic. De quo vide supra in dictione צָחַק Sachac cū sádic in prima. signāt etiā irridere. 2. Paralipo. 39. Illis aūt irridētibus & subsanātibus eos. Threñ.1. Et derisērūt sabbata ei⁹. Itē signāt ludere. Iudi.16. Vt vocarēt sāsō: & añ eos luderet. 2. Reg.6. Dauid aūt & oīs israel ludebāt corā dño. & inde מְשְׂחָק Misthac. i. ridiculū. Abach.1. Et tyrānni ridiculū ei⁹ erunt. Et inde שְׂחוֹק Sechoc. i. derisus: ludus. Iudi.16. Expectantes ludētē sāson. p quo he.le. Expectātes ludū samson. Eccls.2. Risū putaui errorē. & i eo.10. In risu faciūt panē. & inde nomē pprīū יִשְׂחָק Isaac. qd interp̄tatur risus. Geñ.12. Vocauit abraam nomē filii sui quē genuit ei sarra isaac. Et licet ibi scribatur cū lra sádic: tamen aliqñ scribitur cū sin. ps.104. Et iuramenti sui cū isaac. Ponitur etiā

Ridere Derid Ludere Risus Ludus Risus Isaac

יִשְׂחָק Idolum

Isaac pro idolo: eo quod idolū est opus dignū risu seu ridiculū. Amos.7. Et demolientur excelsa idoli. Et in eo. Et nō stillabis super domum idoli.

שָׁחַר Denigrari

שְׁחוֹר Niger.

שְׁחוֹרָה Nigra. Fusca

עֲשָׁחוּר Carbo.

שִׁיחוֹר Turbidus

שַׁחַר Mane. aurora Diluculū.

Sachar.nigrescere.denigrari.nigrū esse. Iob.30. Cutis mea denigrata est sup me. & inde שְׁחוֹר Sechor .i. niger. Leuit.13. Et capillū nigrū. & in ge .se. שְׁחוֹרָה sechora siue שְׁחַרְחֹרֶת Secharchóreth. Canti.1. Nigra sum sed formosa. & in eo. Nolite me cōsiderare q fusca sim .i. nigra. & inde שְׁחוֹר Sachor .i. carbo: eo quod est niger. Threñ. 4. de nigrata est sup carbones facies eorū. & inde fluuius egypti dr̄ שִׁיחוֹר Sichor. Eo qd habet aquā turbidam. Ios.13. a fluuio turbido qui irrigat egyptū. Hiere.2. Vt bibas aquā turbidam. Item שַׁחַר Sachar .i. mane seu diluculū aut aurora. Geñ.19. Cumq esset mane cogebāt eū angeli. & in eo. 32. Iam enim ascēdit aurora. Iob.38. Nunquid post ortū tuū precepisti diluculo. Esa. 14. Lucifer qui mane oriebaris. Osee.6. quasi diluculū preparatus egressus eius. Et in eo. 11. Sicut mane transiit. Ioel.2. Quasi mane expansū super montes. Et aliqñ scribitur cū mē in principio & dr̄ מִשְׁחַר Mischar. ps.109 Ex vtero ante luciferum genui te. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit. De vulua orietur tibi ros adolescētie tue .i. mane orietur. & inde verbū שָׁחַר Sacher qd signāt manicare siue mane surgere vel mane quere. Iob.7. & si mane me quesieris non subsistam. & in eo. 8. Et si diluculo consurrexeris ad deū. & in eo.24. Vigilātesq ad predā .i. mane surgētes. Ps.62. Ad te de luce vigilo ps.77. & diluculo veniebāt ad deum. Prouer.1. Mane cōsurgent & nō inuenient me. & in eo.8. & qui mane vigilāt ad me inuenient me. & in eodem.11. Bene consurgit diluculo qui querit bona. & in eo.15. Qui aūt diligit illū: instanter erudit. pro quo he.le Qui aūt diligit illum: euigilat illū ad eruditionē. Esa.26. De mane vigilabo ad te. Osee.6. In tribulatiōe sua mane cōsurgēt ad me. Ponitur ēt pro deמִשְׁחַר Oriri māe oriri. שַׁחַר māe q̄rere Diluculo cōsurgeꝛ Vigilare Mane surgere

Desiderare. שַׁחֲרוּת Puericia

Voluptas שַׁחַר Lux matutina. Ortus שַׁחַת Corrūpere Cōputre. scere putrescere

siderare. Prouer.7. Desiderans te videre. Sed ētī predicto loco he.le. Vt mane cōsurgerē ante faciē tuā. & inde שַׁחֲרוּת sachruth .i. puericia scdm hebreos: que est quasi mane ī homine. btūs hiero. trāstulit voluptatē. Eccls.12. adolescentia & voluptas vana sunt. ponitur ēt שַׁחַר Sachar p luce matutina. Esa.8. Nō erit eis lux matutina. ponitur ēt pro ortu. Esa.47. Veniet super te malum: & nescies ortum eius.

שָׁחַת Sachath. corrūpere. putrescere. delere. dissipare. perdere. dispderde. peccare. Geñ.6. Corrupta est aūt terra corā deo. Et in eo. Cūq vidisset deus terrā esse corruptā: ois quippe caro corrupat viā suā. Hiere.13. Et ecce computruerat lūbare .i. corruptū fuerat. Et in eo. Sic putrescere faciā supbiā iuda. & in eo.51. qui corrūpis vniuersā terrā. Naum.2. Et propagines eius corruperunt. Malach.3. & non corrūpet fructus terre. Signāt ēt violare seu irritū facere. Amos.1. Et violauerit mīam eius. Malach.2. Irritū fecistis pactū leui. Signāt ēt delere vel dissipare. aut pdere siue dispdere. Geñ.6. Et ego dispdā eos cū terra. & in eo.18. Nō delebo .i. nō dispdā si inuenero ibi quadraginta quinq. Et in eo.19. Delebimus locū istū. & in eo. Quia delebit dñs ciuitatē hanc. Nu.22. Et vos causa eritis necis oīum. pro quo he.le. Et dispderdetis vel perdetis omnem populum istum. Deut.9. Ne dispderdas populū tuū. 2. Reg. 20. Moliebātur destruere murū. pro quo he.le. Dissipabāt ad diruendū murum. Prouer.23. Et perdes pulchros sermones tuos. Hiere. 5. Ascēdite muros eius & dissipate. Ezech.25. Interficientes & implētes inimicitias veteres. pro quo he.le. Ad dispdendum & dissipandum inimicitia seculi .i. propter inimicitiam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo.32. Peccauit populus tuus. Deut.31. Noui ego q post mortem meā

Violare. Irritus facere. Dispdere. Delere

Destruere Perdere Dissipare.

Peccare. Inīq̄ agere

iníque agetis. idest peccabitis. & in eo.32. Peccauerunt ei. Osee.9. Profunde peccauerunt sicut in diebus gabaa. & in de מָשְׁחַת Moschath .i. corruptū: seu debile vl defforme. Leuit.22. Quia corrupta & maculata sunt omnia Malach. 1. Et votū faciens: immolat debile dño. Ponitur ēt pro inglorio. Esa.52. Sic inglorius erit inter viros aspectus eius. Et inde מַשְׁחִית maschith .i. dissipans vel disperdens aut corrūpens. Prouer.18. Frater est opa dissipantis. & in eo.28. Particeps homicide est. Pro quo he.le. Particeps est viro dissipanti vel corrūpēti. Hiere.51. Ecce ego ad te mons pestifer pro quo hebrei legunt. Dissipans aut disperdēs vel corrūpens. vnde sequitur qui corrumpis vniuersam terram. Ponitur etiam pro interfectione vel internitione. Ezech.9. & vnusquisq vas interfectiōis habens in manu sua. Et in eo. 21. Fabricantium interitū. Ponitur ēt pro laqueo vel pedica qua aues capiuntur. Hiere.5. Laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros. ponitur etiam pro macie vel deformitate. Dañ.10. Sed species mea mutata est in me: & emarcui. pro quo he.le. Et species mea mutata est in me in maciem vel deformitatē. est ēt nomē mōtis ppe ierusalem. Pro quo btūs hiero. transtulit offensionē. 4. Regū.23. Excelsa quoq que erāt in ierusalē ad dexterā partē montis offensionis. & inde שְׁחַת Sachath .i. corruptio siue interitus. Ps.15. Nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ponitur ēt p fouea vel sepulchro. Quod est locus corruptiōis. ps.93. Donec fodiatur peccatori fouea: De quo vide supra in dictiōe שׁוּחַ Suach. & in plu. שְׁחִיתוֹת Sechithoth. ps.105. & eripuit eos de internitiōibus eorū. Ponitur ēt p peccatis. Threñ. 4. Captus in peccatis nris. & inde שְׁחִיתָא Sechitha. quod ī lingua chaldaica signāt deceptionē. Dañ.2. Quod iterpta tionē quoq fallacē & deceptione plenam composueritis.

Corrūpere Cōputrescere putrescere

Interfectio Interitus

Pedica

Macies.

Offensio

corruptio

Fouea

שְׁחִיתוֹת Internitiōes Peccata. שְׁחִיתָא Deceptio.

שָׂטָה Errare

Sata. errare. Preuaricari. auertere. diuertere. declinare. f. a via recta Nu.5. Vir cuius vxor errauerit. & in eo. Et si nō polluta est deserto mariti thoro. pro quo he.le. Et si non declinasti siue diuertisti pollutione sub viro tuo. idest a viro tuo. & in eo. Sin aūt decliasti a viro tuo atq polluta es. Prouer.4. Declina & defere eam. & in eo.7. Ne abstrahatur in viis suis mens tua. pro quo he.le. ne diuertat siue declinet in viis eius cor tuum. Osee.5. & victimas declinastis in profundū. & inde שָׂטִים Satim. siue שָׂטִר sate .i. preuaricationes siue auersiones. ps.39. & nō respexit in vanitates & insanias falsas. pro quo he.le. nō respexit ad supbias & puaricatiōes mēdacii. & aliqñ scribitur cū sāmach loco sin. Ps.100. Facientes preuaricationes odiui.

Declinare. abstrahere.

שָׂטִים Insanie Preuaricationes

שָׂטָה Expādere.

שָׂטַח Satach. expandere. extendere. Nu.11. Et siccauerunt eas per gyrum castrorum. Pro quo he. le. Expanderunt siue extenderunt eas per gyrum castrorū. f. ad exsiccādum eas. 2. Regum.17. Et expandit velamen super os putei. Iob.12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expandens gētes & deducit eas: siue requiescere facit eas. Ps.87. Expandi ad te manus meas. Hiere.8. & expandent ea ad solem & lunam. Et inde מִשְׂטַח Mistach. idest locus vbi aliquid extenditur ad exsiccandum. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. p quo hebrei legunt. Extensio sagenarum erit in medio maris. idest locus vbi sagene extendantur ad exsiccandum eas.

מִשְׂטַח Siccatio Extensio.

שָׂטַם Odire

Satham. Odire. odium habere. cōminari. Geñ.27. Oderat autem esau Iacob. Et in eodem.49. Inuiderunt q illi habentes iacula. Pro quo hebrei legunt. Oderūt siue comminati sunt illi. Et in eodem.50. Ne forte memor sit iniurie quam passus est. Pro quo hebrei legunt. Ne forte comminatus sit nobis ioseph. Iob.16. & comminās mihi infremuit contra me. & inde מָשְׂטֵמָה Mastema. idest cō-

Cōminari

minatio siue odium. Beatus hieronymus transtulit amentiam vel insaniam. Osee. 9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Insania in domo dei eius.

Amentia. Insania

שָׂטָן Satan. aduersari. contrarium esse. ps. 108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beatꝰ hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Aduersabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui aduersabantur mihi. Zach. 3. Et sathan stabat aduersus eum vt aduersaretur ei. & inde שָׂטָן Sathan. idest aduersarius seu contrarius. vt i predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatum. Ps. 108. & diabolus stet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שִׂטְנָה Sitna. idest aduersatio siue inimicitia. Gen. 26. Appellauitq; eum inimicitiam.

Aduersari

aduersari? diabolus.

שִׂטְנָה inimicitia

שָׂטַף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit. 6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus suas non lauit aqua. & in eodem. Vas autē ligneum lauabitur aqua. 3. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piscina samarie. Significat et inundare vel obruere. Iob. 14. Paulatim terra consumitur. idest inundatur. Ps. 77. Et torrentes inundauerunt Canti. 8. Et flumina non obruent illam. idest non inundabunt. Esa. 8. Inundans & transiens. & in eodem. 10. Inundabit iustitiam. Et in eodem. 28. Flagellum inundans cū transierit. Esa. 30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere. 47 & erit quasi torrens inundans: & cooperiet terram. Ezech. 13. Erit enim imber inundans. Dan. 11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cū impetu. Hiere. 8. Quasi equus impetu vadens in prelio. Pōitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dan. 11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. p quo hebrei. Et exercitus eius inundabit. idest expugnabit. potest etiam legi expugnabitur siue inundabitur. & inde שֵׂטֶף Seteph. idest inundatio siue diluuium. Ps. 31. Veruntamē in diluuio aquarum multarum.

Lauare.

Inundat. Obruere

Ire cū impetu.

Expugnat

שֵׂטֶף Diluuium

שׁטר Soter. Executor: seu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus transtulit preceptorem siue magistrū. Prouer. 6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שֹׁטְרִים Sotrim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos singula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus vestras. Potest etiam legi. & magistros siue preceptores per tribus vestras. & inde מִשְׁטָר Mistar. idest ratio. Iob. 38. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat descriptionem. Item שֹׁטַר Setar. in lingua chaldaica significat latus. Dan. 7. Et in parte stetit. idest in vno latere.

preceptor Magistri.

Rati o.

Latus.

שִׁי Sai. munus. ps. 71. Tibi offerent reges munera. ps. 75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & solū inuenitur in hebreo in numero singulari: & caret nūero plurali.

Munus.

שִׁין Sig. diuersorium: secundum translationem nostram: 3. Regum. 19. Forsitan loquitur: aut in diuersorio est. hebrei tamen dicunt q̄ significat negociationem siue occupationem.

diuersoriū

שִׂיחַ Siach. virgultum seu arbor. aut germen. Gen. 2. Et omne virgultum agri. Iob. 30. Et mandebāt herbas & arboris cortices. & in plurali שִׂיחִים Sichim. Gen. 21. Abiecit puerum subter vnā arborē. prō quo hebrei legūt. sub vna de arboribus. Iob. 30. Qui inter huiuscemodi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores siue inter virgulta letabantur.

Virgultus Arbor

שִׂיחִים Arbores.

שִׁילֹה Silo. mittendus. secundum translationem nostram quasi שִׁילוֹחַ Siloach. vt Gen. 49. Donec vēiat qui mittendus est. Hebrei tamen interpretātur מְשִׁיחַ Messiach idest christus. & sic est in translatione chaldaica. scilicet donec veniat messiach. idest christ?. potest etiam deriuari a dictione שָׁלַל Salal. vel a dictione שָׁלָה Sala. de quo infra dicetur.

mittendꝰ

Christus

שִׁין Sain. vrina. Esa. 36. Et bibant vrinam pedum suorum.

Vrina

שִׁיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שִׁירוֹת Seroth. Esa. 3. Et torques & armillas & monilia.

Armilla

שַׁיִשׁ Sais. marmor. 1. Paralipo. 29. Et marmor parium abundantissimum. & aliquando scribitur sine iod & dicitur שֵׁשׁ Ses. Ester. 1. Columnis marmoreis. & in eodē. Smaragdino & pario stratum lapide.

marmor

שַׁיִת Saith. vepres. spina. Esa. 5. Et ascendent super eā vepres & spine. Et in eodem. 7. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem. 10. Et deuorabitur spina eius & vepres eius.

Spina

שָׁכַךְ Sachach. cessare. quiescere. Gen. 8. Et iminuute sunt aque: & clausi sunt fontes abyssi. p quo hebrei legūt Et cessauerunt aque siue quieuerunt. Nu. 17. Et cohibebo a me querimonias filiorum israel. idest cessare faciā. Ester. 2. Postq̄ regis asueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vl' cessauerat. Et in eo. 7. & ira regis quieuit.

Cohibere Cessare

שָׁכַב Sachab. cubare. iacere. requiescere. dormire. concubare. prostrari. Exo. 6. Mane quoq̄ ros iacuit per circuitum castrorū. Nu. 23. Nō cubabit donec deuoret predam. 2. Reg. 8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere fiue cubare fecit eos in terra. s. ad coequandū eos terre. Et in eo. 13. Cuba sup lectulū. & in eo. Cuba mecū soror mea. 4. Reg. 4. Et collocauit eum super lectulū hois dei. pro quo he. le. Et iacere siue cubare eum fecit. Hiere. 3. Vbi nō prostrata fis. i. vbi nō cubasti. Ponitur ēt p dormire vel requiescere. Gen. 19. Ecce dormiui heri cū patre meo. Et in eo. 28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo. 47. Sed dormiā cum patribus meis. Leuit. 26. Dormietis: & nō erit q exterreat. Nu. 5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuisti cū altero. i. dormisti. 1. Reg. 3. Reuertere & dormi. 3. Reg. 1. Cū dormierit dñs meus rex cū patribus suis. Iob. 30. Et qui me comedūt nō dormiūt. ps. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 24. pauxillū coniseres manus tuas vt quiescas. Eccls. 2. Neq̄ per noctē mente requieuit. Et in eo. 4. Et si dormierint duo fouebuntur mutuo. Ezech. 31. Descende & dormi cum incircumcisis. Zach. 14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cū eis. Et ꝓprie p̄dicta dictio significat iacere vel cubare. modo sit ad dormiendū: modo ad quiescēdū: aut in sepulchro p mortē. vt patet in locis p̄dictis. & inde שְׁכָבַת Sichbath. siue מִשְׁכָּב Mischab. idest cubatio: siue concubitus. Leuit. 18. Et cū muliere ꝓximi tui nō coibis. pro quo he. le. Nō dabis cōcubitū tuū. & in eo. & cū masculo nō cōmisceaberis coitu femineo. & in eo. 19. Hō si dormierit cū muliere coitu seminis. i. cōcubitu seminis. Significat ēt מִשְׁכָּב Mischab lectū siue lectulū aut stratū. Exo. 22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg. 4. Qui dormiebat super stratum suum in meridie. Ps. 4. Et in cubilibus vestris compungimini. Canti. 3. In lectulo meo per noctem quesiui. & secundum hebreos significat etiam predicta dictio שָׁכַב Sachab ꝑ effundere. scilicet super terram. Iob. 38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas siue lagūculas

Prostrꝰ dormire

Cōcubare

Quiescere Requiescere

Cōcubi Coitus

Lectulꝰ Stratꝰ Cubile

colorum quis effundere facit. & accipiũtur ibi laguncule p nubibus. Sed magis proprie est in translatione nostra. De quo vide supra in dictione נבל nabel. & inde מִשְׂכָּב Miscab. q secundum hebreos significat vrceum, eo quod ab eo aqua effunditur. Pro quo beatus hieronymus transtulit stratoria. 2. Reg. 17. Obtulerunt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.

מִשְׂכָּב Stratoria

שָׂכָה Sacha. depictum. imaginatum vel insigne: & scribitur cum mem in principio & iod & thau in fine & dicitur מַשְׂכִּית Maschith. Leuit. 26. Nec insignem lapidem ponetis in terra vestra. Prouer. 18. Et quasi murus validus circundans eum. Pro quo hebrei legunt. Et quasi murus excelsus in pictura sua: siue in imaginatione sua. Ezech. 8. Et vnusquisq; in abscondito cubilis sui. Pro quo hebrei legũt. Et vnusquisq; in cubili depicto suo. & in plu מַשְׂכִּיּוֹת Machioth. Nu. 33. Confringite titulos. i. lapides insignitos vt depictos. Ps. 72. Transierunt in affectũ cordis. q quo btus hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Trãsierũt cogitatiões cordis. i. imaginatiões cordis. Põitur ẽt pro lectis. Prouer. 25. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cum picturis argenteis. & inde שִׂכְוִי sechui idest gallus. Iob. 38. Vel quis dedit gallo intelligentiam. & aliqui hebrei dicunt q signãt cor siue intellectum.

מַשְׂכִּית Insignis.

Abscõditã Pictura מַשְׂכִּיּוֹת Tituli. Affectus. Cogitationes. Lecti. Picture. שִׂכְוִי Gallus

שָׂכַח Sachach. obliuisci. obliuioni tradere. inuenire. Gen. 40. Oblitusq; est interpretis sui. Et i eo. 41. Vt obliuioni tradatur cuncta retro abundantia. Deut. 4. Nec obliuiscetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Ps. 9. Oẽs gentes qui obliuiscuntur dẽũ. pṣ. 30. Obliuioni datus sum tanq; mortuus a corde. pṣ. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini dẽum. pṣ. 76. Aut obliuiscetur misereri deus. Ps. 136. Si oblitus fuero tui ierusalem: obliuioni detur dextera mea. Eccl's. 8. Et laudabantur in ciuitate quasi opera iustorũ. pro quo hebrei legunt. Et obliuioni tradũtur in ciuitate: q ita fecerint: siue quod rectum fecerint. Sed si pro יִשְׁתַּבְּחוּ istabechu legatur יִשְׁתַּכְּחוּ istabechu: per mutationem litterę caph in litteram beth que est quasi eiusdẽ figure: tũc significat laudabantur sicut est in littera nostra. Esa. 23. In obliuione eris o tyre septuaginta annis. Hiere. 2. Nunquid obliuiscetur virgo ornamenti sui. & in eo. populus vero meus oblitus est mei. & in eo. 23. Qui volunt facere vt obliuiscatur populus meus nois mei. Threñ. 2. Obliuioni tradidit dominus in sion festiuitatem & sabbatum. & in ligua chaldaica significat inuenire. Dañ. 2. Inueni hominem de filiis trãsmigrationis. & in eo. Nullusq; locus iuẽtus est eis.

Sterilẽ esse Absq; liberis esse

שָׁכַל Sachal. orbari. absq; liberis fieri. Sterilem siue infructuosum esse. Geñ. 28. Cur vtroq; orbabor filio. Et i eo. 31. Oues tue & cãpre tue steriles non fuerunt. Et in eo. 42. Absq; liberis me fecistis. Et in eo. 43. Ego autem quasi orbatus: absq; liberis ero. Leuit. 26. Que consumant vos & pecora vestra. i. absq; liberis faciant. Deut. 32. feris vastabit eos gladius. i. absq; liberis faciet. 1. Reg. 15. Sicut fecit absq; liberis mulieres gladius tuus: sic absq; liberis erit inter mulieres mater tua. Iob. 21. Vacca peperit & non est priuata fetu. Hiere. 15. Interfeci: perdidi populum meum pro quo hebrei legunt. Absq; liberis feci & perdidi populũ meum. Et in eo. 50. Sagitta eius quasi viri fortissimi interfectoris. pro quo hebrei legunt. Quasi viri fortissimi orbantis. idest absq; liberis faciẽtis. Ezech. 5. Et bestias pessimas vsq; ad internitionem. Pro quo hebrei legũt & bestias pessimas: & absq; liberis te facient. Et in eodem. 14. Et bestias terre induxero super terram vt vastent eam. idest absq; fructu eam faciant: siue vt faciant absq; liberis habitatores terre. Et in eodem. 36. Et non addes vltra vt absq; eis sis. idest vt sis orbata absq; eis. Et in eodem. Et suffocans gẽtem tuam. Pro quo hebrei legunt. Et orbans siue absq; liberis faciens gentem tuam. Osee. 9. Da eis vuluam sine liberis. Malach. 3. Nec erit sterilis vinea in agro. & aliquando preponitur littera caph littere sin. Ezech. 36. Et gentem tuam non necabis vltra. idest non facies eam absq; liberis. & inde שָׁכוּל Sacul. idest orbatus: siue ille qui factus est absq; liberis. 2. Regum. 18. Velut si vrsa raptis catulis in saltu seuiat. idest orbata. Osee. 13. Occurram eis quasi vrsa raptis catulis. & in hebreo in predictis locis legitur in genere masculino: eo quod est promiscui gñis. & in genere femini no שְׁכוֹלָה Sechula. idest orbata siue sterilis. Canti. 4. Et sterilis non est inter eas. Esa. 49. Ego sterilis & non pariens. scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשֻׁכְלָה Mesachela. siue מַשְׁכֵּלֶת Mesachaleth. Exo. 23. Non erit in fecunda & sterilis terra tua. 4. Regum. 2. Sed aque pessime sunt & terra sterilis. & inde שִׁכּוּל Sechol. siue שִׁכְמָל Sicul. idest sterilitas vel orbatio. Ps. 34. Sterilitatem anime mee. Esa. 47. Et ignorabo sterilitatem. Et in eodem. Venient tibi duo hec subito in die vna sterilitas & viduitas. Et in eodem. 49. Filii sterilitatis tue. dicitur etiam מַשְׁכֵּלֶת Mesacaleth. 4. Reg. 2. & nõ erit mors neq; sterilitas. Itẽ אֶשְׁכֹּל Escol. idest botrus. Nu. 13. Pergentesq; vsq; ad torrentem botri. Et in eodem. Abscinderunt palmitem cum vua sua. p quo hebrei legunt. Abscinderunt inde palmitem & botrum vuarum vnum. Canti. 1. Botrus cipri dilectus meus mihi. Mich. 7. Non est botrus ad comedendum. & in plurali אַשְׁכְּלוֹת Ascheloth. Deut. 32. & botri amarissimi. Geñ. 40. Et post flores vuas matures cere. Pro quo hebrei legũt. Maturabant in botris eius vuc. Canti. 7. Vbera tua botris.

Orbari. sterilẽ esse Absq; liberis esse

Suffocare

Necare שָׁכוּל Orbatus

שְׁכוֹלָה Sterilis.

מַשְׁכֵּלֶת Sterilis. Sterilitas

אֶשְׁכֹּל Botrus

אַשְׁכְּלוֹת Botri

שָׂכַל Sachal. Intelligere, prudenter agere, aspicere: suppone re. f. in modum crucis. Deut. 29. Vt intelligatis vniuersa que facitis. Et in eodem. 32. Vtinam saperent & intelligerent. Ios. 1. Vt intelligas cuncta que agis. Et in eodem. Tunc diriges viam & intelliges eam. 1. Reg. 18. Prudentiq; se regebat q̃s omnes viri saul. idest intelligebat. Et in eo. In omnibus quoq; viis suis dauid prudenter agebat. Et in eo. Videns itaq; saul q prudens esset nimis. 1. Paralip. 22. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. pṣ. 2. Et nunc reges intelligite. pṣ. 31. Intellectum tibi dabo. idest faciam te intelligere. pṣ. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Prouer. 16. Cor sapientis erudiet os eius. pro quo hebrei legunt. intelligere facit os eius. & in eodem. 17 Quocunq; se verterit prudenter intelliget. Et in eodem. 21. Excogitat iustus de domo impii. pro quo hebrei legũt. Intelligit iustus. & inde מַשְׂכִּיל Maschil. idest intelligens vel sapiens: aut prudens: vel eruditus. pṣ. 13. Vt videat si est intelligens. Prouer. 16. Et eruditus in verbo reperiet bona Et in eodem. 17. Seruus sapiens dominabitur filiis filiis. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Ponitur etiam pro intellectu vel eruditione aut disciplina. vt in titulo pṣi. 31. Vbi dicitur intellect? dauid. & in titulo. pṣi. 34. vbi dicitur in finẽ pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori filiorum chore eruditio. & inde שֵׂכֶל Sechel. idest intellect? seu disciplina. 1. Regum. 25. Eratq; mulier illa prudentissima. Pro quo hebrei legunt. Et erat mulier illa boni intellectus. pṣ. 110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Prouer. 3. Et inuenies gratiam & disciplinam bonam. Et aliquando scribitur cum he in principio & dr הַשֵּׂכֶל haschel. Iob. 34. Et verba eius non sonant disciplinam. & in lingua chaldaica dr שָׂכְלְתָנוּ Sochlethanu. Dañ. 5. Scientia & sapientia inuente sunt in eo. Signãt etiã predicta dictio

Intelligẽ

Excogitat iu. מַשְׂכִּיל

Intelligẽs Eruditus.

Prudens.

Intellect. Eruditio שֵׂכֶל

Intellect? disciplina הַשֵּׂכֶל

disciplina שָׂכְלְתָנוּ Scientia.

aſpicere. aſpicere vel intueri. Geñ. 3. Aſpectuq; delectabile: Pro quo he.le. Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt legi ad intelligēdū: ſecundū primā ſignificationē. ſignāt ēt

ſup pōēk. ſ. in modū crucis. predicta dictio ſupponere. ſ. in modū crucis. Geñ. 48. Cō mutans manus. i. vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū

מַשְׁכֵּל ma ſcal crucis. vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מַשְׁכֵּל ma ſcal. nam ego interrogaui quēdā indū xp̄icolā qui ſemper

Maſ cal. crucē geſtabat in manu: quo noīe illa crux vocabatur ī ſuo idiomate apud indos & rñdit q appellabatur מַשְׁכֵּל Maſ cal. quod pōt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcdm

primā ſignationē. vnde apoſtolus prima ad corinthios ca pitulo primo ait. Nos aūt predicamus xp̄m crucifixū iude is quidē ſcādalū: gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iude is atq; grecis xp̄m dei virtutem & ſapientiam.

שָׂכַל Extruere. Inſtaurar שָׂכַל Sachlal. In lingua chaldaica ſignāt conſtruere vel extruere aut inſtaurare. vt Eſdre. 4. Extruētes mu ros eius. & in eodem. Si ciuitas hec edificata fuerit: & muri inſtaurati.

שָׁכַם Manicar. māe ſurge re. שָׁכַם Sacam. manicare. i. mane ſurgere. Geñ. 19. Et ma ne proficiſcemini in viā vr̄am. Pro quo he.le. Et ma nicabitis in viā veſtrā. i. mane ſurgetis. 1. Reg. 1. Et ſurrexe runt mane & adorauerunt corā dño. 2. Reg. 15. Abſalō ma ne cōſurgens ſtabat in introitu porte. p̄s. 126. Vanū eſt vo bis ante lucē ſurgere. i. manicantes. Eſa. 37. Et ſurrexerunt mane. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi. pro quo he.ſe. Equi armati manicātes ſiue ma ne ſurgentes facti ſunt. poteſt ēt derivari a dictiōe מַשָּׂךְ ma ſach. & intelligi ſicut in littera noſtra. De quo vide ſupra in predicta dictione. Et in eo. 11. Mane conſurgens & cōteſtās

De nocte cōſurgeſ Et in eo. 25. De nocte conſurgens & loquens. pro quo he. le. Manicans & loquēs. vbi ponitur אַשְׁכִּים aſchem Haſchem. & in eo. 26. Quos ego miſi ad vos de nocte con ſurgens & dirigens. Oſee. 6. Quaſi ros mane pertranſiēs.

שְׁכֶם Humerus ſcapula Item שְׁכֶם Sechem. i. humerus. Geñ. 9. Palliū impoſuerūt humeris ſuis. Et in eo. 21. Impoſuit ſcapule eius. i. humero eius. Et in eo. 24. Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et

Iunctura humeri. Pars. Dorſum. in eo. 49. Suppoſuit humerū ſuū ad portandū. Ponitur ēt pro iunctura humeri. Iob. 31. Humer⁹ me⁹ a iūctura ſua ca dat. Signāt ēt partē. vt Geñ. 48. Do tibi partē vnā extra fra tres tuos. p̄s. 20. Q̄ñ pones eos dorſum. pro quo he.le. q̄ñ pones eos partē. poteſt ēt legi ſcdm primā ſignificationē. Q̄ñ pones eos humerū. & ſic tranſtulit beatus hiero. in pſ. iuxta he.ve. ſ. humerū. Soph. 3. Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he.le. In partē vnā ſiue in parte vna. Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci. Geñ. 12. Vſq; ad locū ſichē Oſee. 6. In via interficientium pergentes de ſichem. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. In via interficientiū partem. ſ. hominum.

שָׁכַן Habitare. שָׁכַן Sachan. habitare. morari. Geñ. 35. Cūq; habitaret in illa regione. Exo. 25. & habitabo in medio eorum. & in eo. 40. Nube operiēte oīa. Pro quo he.le. Eo quod ha bitabat ſiue morabatur ſup illud nubes. Leuit. 16. Quod fi xum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū. p quo he.le. Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut. 12. vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo. & in eo. Vt ſit nomen eius ibi. i. vt habitet. & in eo. 33. Et inter humeros illius re

requieſcet quieſcet. i. habitabit. Ioſ. 22. In qua tabernaculum dñi eſt. Pro quo hebrei legunt. In qua tabernaculum domini ha bitat. 3. Regum. 8. Dominus dixit vt habitaret in nebula. Ps. 7. & gloriā meam in puluerem deducat. pro quo he.le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat. p̄s. 77. taber naculum ſuum vbi habitauit in hominibus. p̄s. 93. Paulo minus habitaſſet in inferno anima mea. Ezech. 17. Et ha bitabunt ſub ea omnes volucres. Ponitur etiam pro ſepeli re. Naum. 3. Sepelientur principes tui. & inde שָׁכֵן Sechan. ſepelire. שָׁכֵן

שָׁכֵן Vicinus. Habitator שָׁכֵן Sachen. ideſt habitator ſeu vicinus. ideſt cohabita tor. Exo. 12. Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt do mui eius. Eſa. 33. Nec dicet vicinus elanguī. Oſee. 10. Vac cas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quod in he breo legitur ſingulariter. ſcilicet habitator ſamarie. & po nitur ibi ſingulare pro plurali. Et in plurali שְׁכֵנִים Seche nim. Deut. 1. Et ad cetera quē ei proxima ſunt. Pro quo he brei legunt. Et ad omnes vicinos eius. Hiere. 12. Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos. & in genere femi nino שְׁכֵנָה Sechena Exo. 3. Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. & in plurali femininō שְׁכֵנוֹת Sechenoth. Ruth. 4. Vici ne autem mulieres congratulantes ei & dicentes. & inde

שְׁכֵנִים Proximi Vicini שְׁכֵנָה Vicina. שְׁכֵנוֹת Vicine. מִשְׁכָּן Miſchan. ideſt habitaculum ſiue tabernaculum. Exo. 26. Tabernaculum vero ita facies. Nume. 19. polluit taber naculum domini. Ps. 73. Tabernaculum nominis tui. & in plurali מִשְׁכְּנוֹת Miſchanoth. Iob. 39. Et tabernacula ei⁹ in terra ſalſuginis. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. p̄s. 131. Tabernaculum deo iacob. quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet tabernacula. Reperitur etiam מִשְׁכָּנִים Miſ chanim. ſecundum terminationem pluralem maſculino rum. Ps. 45. Sanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus. Pro quo he.le. Sanctificatio tabernaculorum excelſi.

מִשְׁכָּן Tabernacu la. מִשְׁכָּנוֹת tabernacu la. מִשְׁכָּנִים tabrnacla

שִׁכּוּר Culter. שָׁכִין Sachin. culter: ſeu gladius. Prouerbiorum. 23. Et ſta tue cultrum in gutture tuo. De quo vide ſupra in dic tione שׁוּךְ Such.

שָׁכַר Inebriaſ. Ebriū eſſe. שָׁכַר Sachar. inebriari: ebriū eſſe. Geñ. 9. Bibēſq; vinū ine briatus eſt. Deut. 32. Inebriabo ſagittas meas ſangui ne. 1. Reg. 1. vſq; quo ebrianeris. Eſa. 29. Inebriamini ſed nō a vino. & in eo. 49. ſanguine ſuo inebriabūtur. & in eo. 63 & inebriaui eos ī indignatiōe mea. Hiere. 51. Inebriās oēm terrā. & ī eo. & inebriabo eos: vt ſopiātur. Abach. 2. mittēs fel ſuū & inebriās. Aggei. 1. bibiſtis & nō eſtis inebriati. & inde שִׁכּוֹר Sichor. i. ebrius ſiue temulētus. 1. Reg. 25. Erat

Ebriꝰ. Temulēt⁹ שִׁכּוֹר ebrius. ſi ebrius nimis. 3. Reg. 20. Benadab aūt bibebat temulē tus. & in plu. שִׁכּוֹרִים Sichorim. Ioel. 1. expergeſcimini e brij. & in ge.fe. שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שִׁכּוֹרֶת Sechurath. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eā heli temulentā. Eſa. 51. Et ebria & non a vino. & inde שִׁכָּרוֹן Sicharon. ideſt ebrietas. Hiere. 13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & pphetas & oēs hītatores ieruſalē ebrietate. & inde שֵׁכָר Se char. i. cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit. 9. Vi nū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 6. A vi no: & oē quod inebriare pōt: abſtinebit. Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis. Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer. 20. Et tumultuoſa ebrietas. Et in eodem. 31. Quia nullum ſe cretum eſt vbi regnat ebrietas. Eſa. 5. Ad ebrietatem ſectā dam. Item אֶשְׁכָּר Eſcar cum aleph in principio. ideſt do num ſeu mun⁹. ſ. p̄s. 71. Reges arabum & ſabba dona addu cent. ponitur etiam pro precio. Ezech. 27. Dentes eburne os & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

Q̄ꝺ iebriaſ poteſt. Sicera Ebrietas אֶשְׁכָּר Donum. Precium שָׂכָר Cōducere Locare שָׂכַר Sachar. mercede cōducere. locare. Geñ. 30. quia mer cede cōduxi te. Deut. 23. quia cōduxerūt cōtra te ba laā filiū beor. 1. Reg. 2. repleti prius: pro panibus ſe loque runt. Nee. 13. Et cōduxerunt aduerſus eos balaam. Aggei. 1. Et qui mercedes congregat: miſit eas in ſacculum pertuſ ſum. pro quo he.le. & qui mercede cōducitur: cōducitur ad ſacculum perforatum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 26. Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt. Et qui cōducit ſtultos: & q cōducit tranſeuntes: vel tranſgreſſores. Poteſt etiā legi ſic. Et qui

obturat ſtultos :obturat iraſcẽtes.ſ.qui obturat os ſtultorũ: quod eſt idem ſenſus ſicut in littera noſtra. & licet ad hoc qđ ſignificet obturare deberet ſcribi cũ littera ſámach loco ſin: vt dictũ eſt ſupra in dictione סָכַר Sachar.tamẽ frequenter ponitur in ſcriptura ſin pro ſámach & econuerſo. Sicut ẽt reperitur predicta dictio cũ ſámach loco ſin.vt Eſdre.4. Conduxerũt aũt aduerſus eos conſiliatores . & pro eo qđ in littera noſtra eſt iras: in hebreo habetur עוֹבְרִים obrim q̃ dictio põt ẽt ſignare iraſcentes: vt dictũ eſt ſupra in dictione עָבַר Aabar.& inde שָׂכָר Sechar.i.merces ſeu ſtipẽdiũ aut pcium laboris vel miniſterii.Geñ.15.Merces tua magna nimis.& in eo.30.Dedit deus mercedẽ mihi. Nu.18 . Preciũ eſt p miniſterio quo ſeruitis in tabernaculo. Deut.24.Sed eadẽ die reddes ei preciũ laboris ſui.Prouer.11.Seminanti aũt iuſtitiã merces fidelis.Zach.8 . Merces hois non erat nec merces iumentorum.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ in principio & tau in fine.Geñ.29.Dic quid mercedis accipias.& in eo.31.Et mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus.& inde שָׂכִיר Sachir.i.mercenarius ſeu cõductus.Exo.22. Maxime ſi cõductũ venerat pro mercede operis ſui.Leuit.19. Nõ morabitur opus mercenarii apud te.Iob.7.Et ſicut dies mercenarii dies eius:Malach.3.Et qui calũniantur mercedẽ mercenarii.& in plu.שְׂכִירִים Sechirim.Hiere. 46 . Mercenarii quoq; eius qui verſabantur in medio eius. & in ge.fe. שְׂכִירָה Sechira.Eſa.7.In die illa radet dñs in nouacula cõducta. Item שֵׂכֶר Sécher.ſ.lacuna ſeu pelagus.Eſa.19.Oẽs qui faciebãt lacunas ad capiendos piſces.& aliqui hebrei dicunt qp ſignificat rete.

שָׂכַר merces Precium.

שָׂכִיר Cõductus mercẽarij

שְׂכִירִים mercẽarij

שְׂכִירָה Cõducta.

שֵׂכֶר Lacuna

שָׁלַל Salal.ſpoliare.depredari.proiicere.ſeu dimittere.pſ 75.Turbati ſũt oẽs inſipientes corde. pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Spoliati ſunt ſupbi corde. Eſa.59.Et qui recedit a malo:prede patuit.ſ. ſpoliatus eſt. Ezech.29.Depredabitur manubias eius:& diripiet ſpolia eius.Abach.2.Quia tu ſpoliaſti gentes multas:ſpoliabunt te oẽs qui reliqui fuerint de populis.& inde שׁוֹלֵל Solal.ſ. ſpoliatus.Iob.12.Qui ducit conſiliarios in ſtultũ finẽ. Pro quo he.le.Qui ducit conſiliarios ſpoliatos:quia nihil prodeſt eis conſiliũ & prudẽtia ſua.põt ẽt intelligi ſpoliatos.ſ. priuatos ſcientia & intellectu qđ eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.Mich.1.Vadã ſpoliatus & nudus.& inde שָׁלָל Salal ſ.ſpoliũ.ſiue preda.Nu.31.& tulerũt predã & vniuerſa que ceperãt.1.Reg.30.Hec eſt preda Dauid.Hiere.21.Et erit ei aia ſua quaſi ſpoliũ. Signat ẽt pdicta dictio ꝓicere ſeu dimittere.Ruth.2.Et de veſtris manipulis proiicite de induſtria.& aliqui hebrei dicũt qp inde deriuatur שִׁילֹה Silo.ꝓ quo btũs hiero.trãſtulit qui mittendus eſt.Geñ.49.donec veniat qui mittendus eſt.De quo vide ſupra in dictione שִׁילֹה Silo.

שָׁלַל Spoliare Diripere

שׁוֹלֵל ſpoliatus.

שָׁלָל Preda

שִׁילֹה ſpolium Proiicere mittendꝰ.

שָׁלַב Salab.conectere.coniũgere.Exo.26.Due incaſtrature fiant:quibus tabula alteri tabule cõnectatur.& inde שְׁלָבִים Selabim.ſ.iuncture vel connexiones.3.Reg.7. Inter iuncturas & inter coronulas & plectas.

שָׁלַב Cõnectere. שְׁלָבִים Juncture.

שֶׁלֶג Séleg.ſiue שָׁלֶג ſáleg.nix.Exo.4 . Protulit leproſam inſtar niuis.Iob.6.Irruit ſuper eos nix.ps.50.Et ſup niuem dealbabor.Hiere.18.Nix libani.& inde verbũ שָׁלַג Saleg.quod ſignãt ningere:ſeu niue dealbari.ps.67.Niue dealuabuntur in ſelmon.Pro quo aliqui hebrei legũt.ninget in ſelmon.

שֶׁלֶג Nix. שָׁלַג niue dealbare Ningere.

שָׁלָה Sala.pacificari.quietari.abũdare.ſ.diuitiis.locupletari ſeu proſperari.mentiri:ſeu deficere.negligere. Iob.3.Nõne diſſimulaui: nonne ſilui :nõne quieui.ꝓ quo he.le.Nõne pacificatus vel quietus fui:nõne ſilui.Et in eo. 12.Abundãt tabernacula predonum.ſ.diuitiis:aut pacifi-

שָׁלַה diſſimulaꝰ Pacificaꝰ abũdare

cata vel quieta ſunt.ps.121.Et abũdantia diligentibus te. Pro quo he.le.Pacificati vel quieti ſint:qui diligunt te .Et btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Sit bene his qui diligũt te.ſ.abundãtes vel locupletati ſint .Hiere.12.bene eſt oĩbus qui preuaricãtur & iníque agũt.ſ.pſperãtur ſeu locupletãtur.Threñ.1.Inimici eius locupletati ſunt:& inde שַׁלֵו Saleu .ſ. quietus ſiue opulentus aut locupletatus vel diues. Iob.16.Ego ille quõdã opulẽtus.& in eo.21. Diues & felix vbi ponitur pro felice.pro quo he.le.quietus & pacificus. Hiere.49.Aſcendite ad gẽtẽ quietam.Dañ.4.Ego nabuchodonoſor quietus eram in domo mea.& in plu. שַׁלֵוִים Saluim . Ps.72. & abundantes in ſeculo obtinuerunt diuitias.& in ge.fe. שַׁלְוָה Saléua.Zach.7.Cum adhuc ieruſalem habitaretur & eſſet opulenta.& inde שַׁלְוָה Salua.ſ.abũdantia vel proſperitas.pacificatio.vel quies.Ps.121.Et abũdantia in turribus tuis.Prouer.1.Proſperitas ſtultorũ perdet eos.Hiere.22.locutus ſum ad te in abundantia tua. Ezech.16. & abundantia & ocium. Dañ.11. & veniet clam . pro quo he.le.& veniet in pace vel quiete.& in eo.& abundantes & vberes vrbes ingredietur.pro quo he.le.in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur . Signat etiam predicta dictio mentiri vel deficere.4.Regũ.4 . Nunquid nõ dixi tibi ne illudas me.ſ.ne deficias vel ne mẽtiaris mihi.nam ſupra dixerat noli mentiri ancille tue.Iob.27 .Et non liberet deus animã eius . pro quo he.le.& deficiat ſeu mentiatur deo anima eius.ponitur ẽt pro negligere.2.Paralip.29.Filii mei nolite negligere.Et inde שָׁל Sal.ſ.error ſeu temeritas.2.Reg.6.& peuſſit cũ ſup temeritatẽ. ſcribitur ẽt cũ iod in fine:& dr שָׁלִי Séli.pro quo btũs hiero.tranſtulit dolũ.2.Reg.3.vt loqueretur ei in dolo.Et inde שָׁלוֹת Salu:ſiue שְׁלוּת Seluth.ſ.culpa:ſiue error vel delictũ . Dañ. 4.Forſitã ignoſcet deus delictis tuis.& in eo.6 . Oĩs culpa & ſuſpitio nõ inuenirẽtur in eo.põitur ẽt שָׁל Salu pro blaſphemia.& in eo.3.& lingua q̃cũq; locuta fuerit blaſphemiam.Ponitur ẽt pro negligẽtia.Eſdre.4.Videte ne negligẽter hec ĩpleatis.& inde dicũt aliqui hebrei qp deriuatur שִׁלְיָה Silia.ſ.illuuies ſecũdinarũ.Deut.28.& illuuies ſecũdinarũ q̃ egrediũtur de medio feminum eius.

שָׁלַו Negligere שָׁל temeritas שָׁלִי Dolus. שְׁלוֹת Delictum Culpa. שָׁלָה blaſphemia. negligẽtia שִׁלְיָה Illuuies ſecũdinarũ

שָׁלְהֶבֶת Salhab.flãma.& ſcribitur cũ tau in fine & dr שַׁלְהֶבֶת Salhébeth.Iob.15.Ramos eius arefaciet flamma.Ezech.20.Nõ extinguetur flãma ſucceſionis eius.& aliqñ cõpõitur cũ dictiõe יָהּ Ia & dr שַׁלְהֶבֶת יָהּ ſalhébeth ia.ſ.flãma domini.Canti.8.Lãpades eius lãpades ignis atq; flãmarũ pro quo he.le.Flãma dñi.& dicũt hebrei qp cõponitur ibi cũ dictione יָהּ Ia quod eſt nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

שָׁלְהֶבֶת Flamma. יָהּ flãma dñi.

שֶׁלָו Selau.coturnix.ps.140.Petierũt & vẽit coturnix.& in pl.שַׁלְוִים ſaluiim.Nu.11.arreptas trãs maꝛ coturnices.

שָׁלַח Salach.mittere.immittere.dimittere.eiicere.extendere.ſpoliare.ſiue nudare.Geñ.3.Et emiſit eum dominus deus de paradiſo.Et in eodem .18. Et Abraam ſimul gradiebatur:deducens eos.Pro quo hebrei legunt. Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos.Et in eodem. 24.Dimiſerunt ergo eam & nutricem illius.Et in eodem. 26.Dimiſitq; eos Iſaac.Et in eodem. 28 . Cumq; dimiſiſſet eum iſaac.Et in eodem.Et miſiſſet eum in meſopotamiam.Et in eodem.32.Miſit autem nuncios ante ſe. Et in eodem.38.Miſit autẽ iudas hedum.Et in eo . Ego miſi hedũ quẽ promiſi.Et in eo.37.Beniamin domi retẽto a iacob. Pro quo he.le.Et beniamin fratrem ioſeph nõ miſit iacob cum fratribus ſuis.Et in eodem.45.Mitte puerum mecũ. Et in eodem.Et remittat vobiſcum frẽm veſtrũ.Leuit. 16. Ille vero qui dimiſerit caprum emiſſarium. Et in eo.26.

שָׁלַח Coturnix. שְׁלָוִים coturnices שָׁלַח Emittere Dimittere miſſere Remittere

Emittãq; in vos bestias agri. Iudi. 5. Et barach vestigia sũt secuti: qui quasi in p̃ceps & barathrũ se discrimini dedit. p quo he.le. Et barach in valle missus est pedibus suis. Et in eo. Manũ suã misit ad clauũ. 4. Reg. 15. cepit dñs mittere in iudã rasin regẽ syrie. Ester. 3. Et lr̃e signate ipsius noie miss se sunt. Iob. 8. Et dimisit eos in manu iniquitatis eorũ. Et in eo. 18. Misit enim in rete pedes suos. & in eo. 30. Pedes meos subuerterunt. pro quo he.le. Pedes meos miserũt. s. in rete vel ergastulũ. p̃s. 49. Os tuũ abũdauit malicia. p quo btũs hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. os tuũ dimisisti in malicia. p̃s. 73. Incẽderũt igni sanctuariũ tuũ. p quo btũs hiero. trãstulit. miserũt ignẽ in sanctuariũ tuũ. p̃s. 104. Mi sit ante eos virũ. Prouer. 6. Et eũ qui seminat inter frẽs dis= cordias. Pro quo he.le. Et ĩmittẽs inter frẽs discordias seu rixas. & in eo. 29. puer aũt qui dimittitur volũtati sue: cõfũ dit matrẽ suã. Esa. 27. Speciosa relinquetur: & dimittetur q̃ si desertũ. Et i eo. 32. Immittẽs pedẽ bouis & asini. & in eo dẽ. 43. Propter vos misi babylonẽ. Hiere. 38. Et submise= rũt hieremiã in funibus. & in eo. Et submisit eã ad hieremi am in lacũ. Ezech. 2. Mitto ego te. Et in eo. ecce man9 mis= sa ad me. Signãt ẽt eiicere vel proiicere. Nu. 5. Vt eiiciãt de castris oẽm leprosum. & in eo. Tã masculũ q̃ fẽminã eiici= te. Esa. 27. Cũ abiectã fuerit iudicabit eã. Signãt ẽt extẽde= re. Genẽ. 37. Manusq; vr̃as seruãte inoxias. pro quo he.le. Et manũ nõ extendatis in eũ. Exo. 24. Nec nõ sup eos q ꝑcul recesserãt de filiis isrl' misit manũ suã. i. exrẽdit manũ suã. 1. Paralip. 13. Tetẽdit oza manũ suã. & in eo. Eo qd teti gisset arcã. p quo he.le. Eo qd extendisset manũ suã in ar= cã. p̃s. 54. Extendit manũ suã in retribuẽdo. p̃s. 79. Extẽ= dit palmites suos vsq; ad mare. Esa. 58. Extẽdere digitum: & loqui qd nõ ꝑdest. Hiere. 17. & qd ad humorẽ mittit ra= dices suas. i. extrẽdit radices suas. Signãt etiam nudare siue spoliare. Nec. 5 Vnusquisq; tm̃ nudabatur ad baptismũ. & i lingua chaldaica cõiter signãt spoliare siue pellẽ detraher. & inde מִשְׁלַח Misiach. siue מִשְׁלֹחַ Misloach. aut מִשְׁלַחַת Misiachath. i. missio. vel imissio. Deut. 12. & letabimini i cũ ctis ad que miseritis manũ. pro quo he.le. Et letabimini in oi missiõe manuũ vr̃arũ. Et in eo. Et benedicat tibi dñs de us tuus in oi ope tuo. pro quo he.le. In oi missione manus tue. i. in oi ad qd manũ miseris. Ester. 9. Et mittãt sibi mu tuo partes epularũ & ciborũ. p quo he.le. & missio mune= rũ vniuscuiusq;. Ps. 77. Immissionem per angelos malos. Eccl's. 8. Nec sinitur quiescere ingruẽte bello. pro quo he. le. Et nõ est missio siue legatio in bello. Esa. 7. Et erit ĩ pas= cua bouis. pro quo he.le. & erit in missionẽ bouis. i. vt ibi mittatur in pascua. & in eo. 11. Idumea & moab p̃ceptũ ma nus eorum. pro quo he. le. missio siue immissio manus. & in plu. שִׁלּוּחִים Siluchim. i. emissiones aut donatiões vel munera que mittũtur alicui. Exo. 18. Tulit sephorã vxorẽ moysi postquã remiserat. pro quo he.le. Post missiões suas i. postq̃ remiserat eã: sicut est in lr̃a nostra. & aliqui he.le. Post donatiões vel dotes ei9. Mich. 1. Dabis emissarios sup hereditatẽ geth. pro quo aliqui he.le. Dabis donatiões vel munera. & inde שַׁלְחוֹת Salchoth. i. ꝑpagines seu rami. eo qd emittũtur & extẽduntur huc & illuc. Cantí. 4. Emissiones tue paradysus malorũ punico= rũ. i. ꝑpagines tue vel rami tui. Esa. 16. Propagines eius re licte sunt. & inde שִׁלֹחַ Siloach: qd ẽ no= mẽ fluuii ꝑpe ierusalem. Nec. 3. & muros piscine siloe ĩ hor tũ regis. Esa. 8. Eo qd abiecit populus iste aquas siloe. & in terpretatur missus. Ioannis. 9. Vade & laua in natatoria si= loe: quod interpretatur missus. & inde שַׁלַּח Salach. i. arma. s. missilia. aut gladius: vel pugio. 2. Paralip. 23. Cõstituitq; oẽm populũ tenentiũ pugiones. Et in eo. 32. fecitq; vniuersi gñis armaturã. Nec. 4. & altera tenebat gladiũ. Iob. 33. Vt nõ trãseat in gladiũ. & in eo. 36. Si autẽ nõ audierint trãsibũt p gladiũ. ponitur ẽt ꝑ fenestra. Ioel'. 2. & p fenestras cadẽt. Itẽ שֻׁלְחָן Sulchan. i. mẽsa. Exo. 25. fa cies & mẽsã de lignis setim. p̃s. 22. parasti in cõspectu meo mensam. & in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth. 2. Paralipo. 4. Nec non & mensas decem. Esa. 28. Omnes enim mense re plete sunt vomitu.

שָׁלַט Salat. dñari. ptãtẽ habere. ptãtẽ exercere. Nec. 5. Sed & ministri eorũ depꝑsserant ppl'm. pro quo he.le. Do minati sunt vel ptãtẽ exercebãt sup ppl'm. p̃s. 118. & nõ dñe tur mei oĩs iniustitia. Eccl's. 2. & dñabitur in laboribꝰ meis Et in eo. 5. Potestatẽq; ei tribuit vt comedat ex eis. Et ĩ eo. 8. Dñatur hõ homini in malum suũ. & inde שִׁלְטוֹן Siltõ si= ue שָׁלִיט Salit. i. dominãs: vel potẽs. Eccl's. 8. Et sermo illi9 ptãte plen9 est. Et in eo. Nõ est in hoĩs ptãte phibere spũm. p quo he.le. Non est hõ potẽs in spũ. & in eo. Nec habet po testatẽ in die mortis. & in lingua chaldaica dicitur שְׁלִיטָא Salita. Dañ. 2. Qui a rege ptãtẽ accepat. & in plu. שַׁלִּיטִים Salitim. Vt in eo. 7. Supra decẽ principes ciuitatis. & ĩ ge. se. שְׁלָטֶת salateth. Ezech. 16. Opa meretricis & procacis. pro quo he.le. Opa mulieris meretricis potẽtis. i. preualẽ= tis sup alias meretrices. Item signãt scutũ seu clypeũ aut ar ma. & solũ inuenitur in nu.plu.s. שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים salitim: siue שִׁלְטֵי Silte. 2. Reg. 8. & tulit arma aurea que habebãt serui adade zer. 4. Reg. 11. Et dedit eis hastas & arma regis dauid. z. Paralip. 23. Deditq; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq; & peltas regis dauid. Canti. 4. Mille clypei pen= dent ex ea: oĩs armatura fortium.

שָׁלַח Salach. proiicere. deiicere. abiicere. mittere. Genẽ. 21. Abiecit puerũ. & in eo. 27. Venite occidamus eum & mittamus in cisternã veterẽ. i. proiciamus. & in eo. Mise= rũtq; eũ in cisternã. Ios. 18. Vt hic corã dño deo vestro in si lo mittã vobis sortẽ. 3. Reg. 13. & erat cadauer ei9 proiectũ in itinere. 4. Reg. 10. Et proiecerũt milites & duces. Ps. 21 In te proiectus sum ex vtero. p̃s. 147. Mittit crystallũ suam sicut buccellas. Esa. 6. Et sicut q̃rcus q̃ expãdit ramos suos. i. que proiicit a se ramos suos. Hiere. 9. Qm̃ deiecta sunt ta bernacula nostra. Threñ. 2. Proiecit de celo in terrã inclytã israel. Ezech. 16. Sed proiecta es sup faciẽ terre. Dañ. 8. Et deiecit locũ sanctificatiõis. & inde quedã porta in ierusalẽ dicebatur שַׁלֶּכֶת Saléeheth. quod interpretatur proiectio seu missio. idest ducens vel mittẽs. 1. Paralip. 26. iuxta por tam que ducit ad viam ascensionis. Item שָׁלָךְ Sálach. no= men est auis. Pro quo beatus hieronymus trãstulit mergu lum. Leuit. 11. Mergulum & ibin.

שָׁלַם Salã. restituere. reddere. retribuere. soluere. s. debitũ. pacificare. siue in pace esse: vel pacificũ aut pacatum esse. perficere. complere. aut consumare. Exo. 21. Reddet bouem pro boue. Et in eo. zz. Quinq; boues pro vno bo ue restituet. & in eodem. Si non habuerit quod pro furto reddat. idest restituat. Leuit. 6. Reddet oĩa que per fraudem voluit obtinere. Iudi. 1. Ita reddidit mihi deus. 4. Reg. 4. vende oleum: & redde creditori tuo. Ps. 7. Si reddidi retri buentibus mihi mala. Ps. 34. Retribuebant mihi mala pro bonis. p̃s. 61. Quia tu reddis vnicuiq; secundum opa sua. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quãto magis impius & peccator. pro quo hebrei legunt. Si iusto in terra retribui tur. idest recipit secundum opera sua: quanto magis impi9 & peccator. Esa. 65. Sed reddam & retribuam in sinu eorũ. Hiere. 18. Nunquid reddetur pro bono malum. Ioel'. 3. Nũ quid vltionem vos redditis mihi. & inde שָׁלֵם Silem: siue

Immittere. submittere

Eiicere

abiicere.

Extendere.

Tendere.

Rudare Spoliare. מִשְׁלַח מִשְׁלַחַת

missio.

Immissio

שִׁלּוּחִים

missiones

Emissarij. munera. שַׁלְחוֹת

Emissiões Ppagines. שִׁלֹחַ

Siloe.

Pugio. armatura Gladius

Fenestra

mensa. שֻׁלְחָנוֹת mense.

שָׁלַט

dominari

potestas habere שִׁלְטוֹן

שְׁלִיטָא

Potens שַׁלִּיטִים

Principes שְׁלָטֶת

Procax Potens שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים

arma.

Clypei armatura שֶׁלֶךְ

abiicere mittere.

Proiicere

deiicere. שַׁלֶּכֶת que ducit.

שָׁלָךְ mergulus

שָׁלֵם

Retribuere

Restituere

Reddere

שׁלום retributio — Silum.i.retributio vel reſtitutio.Deut.32.Mihi vindicta :& ego retribuam eā.pro quo he.le.Mihi vīdicta & retributio .Oſee.9.Venerunt dies retributionis. Mich.7.& iudex in retribuendo eſt.pro quo he.le. Et iudex in retributione.Scribitur ēt cū tau in fine.ps.90. Et retributionē peccatorū videbis.& in plu.שׁלומים Selomim.Ps.68. Fiat menſa eorum corā eis in laqueū & in retributiones.ſignāt ēt predicta dictio pacificare :aut pacatū eſſe vel pacē habere.Deut.20.Si aūt fedus inire noluerit.pro quo he.le. Si aūt nō pacificabitur.i.ſi noluerit tecū pacē habere: vel pacē facere.Ioſ.10.Et quod tranſfugiſſent gabaonite ad iſrael.Pro quo he.le.Et quod pacificati fuiſſent cum iſrael. Et in eo.Quare tranſfugerit ad ioſue.i.pacem haberet cū eo. 3.Reg.22.Pacemq; habuit ioſaphat. Iob.5. Et beſtie terre pacifice erunt tibi.Et in eo.8.Et pacatū reddet habitaculū iuſtitie tue.Et in eo.22.Acquieſce igitur ei: & habeto pacē Prouer.13.Qui aūt timet preceptū in pace verſabitur.& in eo.16.Inimicos quoq; eiꝰ cōuertet ad pacē.pro quo he.le. Inimicos quoq; eius pacificabit ei. & eſt ſenſus ſicut in lra noſtra.& inde שׁלום Salom.i.pax ſeu pacificus.aut cōcordia.Geñ.43.Pax vobiſcum:nolite timere.Leuit.26.Dabo pacē in finibus veſtris.Nu.20.Do ei pacem federis mei.3. Reg.2.pacificus ne eſt ingreſſus tuus.Iob.25.Qui facit cō cordiā in ſublimiſ ſuis.ps.37.Non eſt pax oſſibus meis.ps 119.Cū hiis qui oderunt pacē:erā pacificus.Eſa.41.Tranſibit in pacē.Et in eo.53.Diſciplina pacis noſtre ſup eū. & in eo.57.Veniat pax.& in eo.Pacem ei qui lōge eſt: & ei qui ppe eſt.& in eo.Non eſt pax impiis.ponitur ēt pro ſano vl' ſoſpite.Geñ.43.Sanus ne eſt pater veſter ſenex. pro quo he.le.eſt pax patri veſtro ſeni.i.eſt ſanus.Et in eo.qui rīderunt ſoſpes eſt.Eſt ēt dictio ſalutandi.1.Reg.25.& ſalutabitis eū ex nomine meo pacifice.& ſic dicetis.Sit fratrib; meis & tibi pax:& oībus q̄cūq; habes ſit pax.2.Reg.20.Saluemi frater. i.pax ſit tibi.1.Paralip.12.Pax tibi & pax adiutoribus tuis.& inde שׁלמים Selemim.i.pacifici.Geñ.35. Viri iſti pacifici ſunt.2.Reg.20.Nonne ego ſum que reſpondeo veritatē in iſrael.pro quo he.le.nōne ego pacificarū fideliū iſrael.i.vna de ciuitatib; pacificis & fidelibus. ps.54 Extendit manū ſuā in retribuendo.pro quo btūs hiero. in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Extendit manū ſuā ad pacifica ſua. Naū.1.Si perfecti fuerint & ita plēs.Pro quo he.le.Si pacifici fuerint.Pōt ēt ſignāre perfectoſ ſicut eſt in lra nra: vt infra dicetur.Accipitur ēt pro ſacrificio pacificorū .Exo.20. Et offeretis ſup eo holocauſta & pacifica vra.& in eo. 24. Immolauerūtq; victimas pacificas dño.Leuit.3.Hoſtia pacificorū. Amos.5.Et vota pinguiū veſtrorū nō accipiam. Pro quo he.le.Et pacificū pinguiū vrorū nō accipiā.i.ſacrificiū pacificū.& inde שׁולמית Sulanith.Quod interpretatur pacifica.Cāti.6.reuertere reuertere ſulamitis. ſic debet legi:nō ſunamitis. Signāt ēt p̄dicta dictio cōplere vel conſummare aut pficere.Geñ.15.Nedū cōplete ſunt iniquitates āmorreorū.3.Reg.7.Et perfecit oē opus.& in eo. 9.perfectūq; eſt oē opus.2.Paralip.4.Sicq; completū eſt oē opus. Eſa.38.De mane vſq; ad veſperā finies me.i. cōſumabis.& in eo.44.& conſiliū ſeruorū ſuorū cōplēs.& in eo.& oēm volūtatē meā cōplebis.& in eo.60.Et complebuntur dies luctus tui.& inde שׁלם Salem.i.cōpletus vel cōſumat; aut pfectus ſiue integer.& in ge.fe.שׁלימה Selema.3.Reg.6.de lapidibus dolatis atq; perfectis.Quod i hebreo legitur ſingulariter.ſ.lapide perfecto vel integro. Et eſt in he.ge.fe. Amos.1.Eo quod concluſerint captiuitatem perfectam in idumea.& in plurali.שׁלמות Selemoth.Deut.27. Et de ſaxis informib; & impolitis.Pro quo hebrei legunt.De lapidibus integris ſiue perfectis.& inde שׁלומים Selomim.ideſt perfectiones vel conſumationes.Hiere.13. Tranſlata ē omnis iuda tranſmigratione perfecta. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet tranſmigratiōe perfectionum vel cōſumationum.& inde מְשֻׁלָּם Meſulam.ideſt conſumatus.ſiue perfectus.Eſa.42.Quis cecus niſi qui venundatus eſt. Pro quo hebrei legunt.Quis cecus ſicut Meſulam. quod interpretatur perfectus ſiue conſumatus aut pacificus. Poteſt etiam ſignificare illum cui aliquod debitum ſolutū eſt vel cui aliquid reſtitutum eſt.

שַׁלְמָה — Salma. veſtimentum.ſeu veſtis.Exo.22. Et oue ac veſtimento. Et in eodem.Si pignus a proximo tuo acceperis veſtimentum.

שָׁלַף — Salaph.euaginare.educere.ſcilicet gladium. diſcalciare.ſoluere.ſcilicet calciamentum.euellere.Iudi.3. Nec eduxit gladium.Et in eodem.8. Qui non eduxit gladium.Et in eodem.9.Euagina gladium tuum & interfice me.Et in eodem.20.Quadringēta millia peditum pugnatorum.Pro quo hebrei legūt.Quadringēta millia virorū peditum euaginantium ſiue educentium gladium.& in eodem.Inuenti ſunt viginti millia de beniamin educentium gladium.Iob.20.Eductus & egrediens de vagina ſua. Significat etiam diſcalciare.Ruth.4. Soluebat homo calciamentum ſuum.Ponitur etiam pro euellere.ps.128. quod Priuſq; euellatur exaruit.quod hebrei exponunt. priuſq; educatur in culmine.

שָׁלֹשׁ — Salos.tres ſiue tria.& eſt in hebreo generis femini vel neutri.Exo.23.Tribus vicib; mihi per ſingulos annos feſta celebrabitis.Deut.19. Tres ciuitates ſeparabis tibi.Prouer.30.Per tria mouetur terra.& in generemaſculino dicitur שְׁלֹשָׁה Seloſa.vel שְׁלֹשֶׁת ſeloſeth.Geñ.9.tres iſti filii ſunt Noe.Et in eodem.18.Apparuerunt tres viri. Et in eodem.41.Tres propagines:tres adhuc dies ſunt.Nume.12.Egredimini vos tantum tres.& inde verbum שְׁלֵשׁ Siles.quod ſignificat triplicare ſiue in tres partes diuidere aut in tertio die aliquid operari: vel tertio idē facere.Deut. 19.Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam diuides.1.Regum.3.Requiretur enim ſeſſio tua vſq; perendie.ideſt vſq; in tertium diem. hebrei tamen ſlegunt cum ſequentibus ſic.& in tertio die deſcendes.3.Regum.18.& tertio idipſum facite.& inde שְׁלִישִׁי Seliſi.ideſt tertiꝰ.Geñ. 3.Et factum eſt veſpere & mane dies tertius.Exo.39.In tertio ligurius achates & ametiſtus.& in plurali שְׁלִישִׁים Seliſim.ſiue שְׁלִשִׁים Sileſim.Geñ.3.Cenacula & triſtega facies in eo.ideſt diuiſa in tres manſiones.& in eodem.50. Et vidit ephraim filios vſq; ad tertiam generationem. Pro quo hebrei legunt. Et vidit ioſeph de ephraim filios tertios. ideſt vſq; ad tertiam generationem.3.Regum.6. Et per cocleam aſcendebatur in medium cenaculum:& a medio in tertium.Pro quo hebrei legunt. Et a medio in tertia.ſcilicet cenacula.quia erat in tres partes diuiſum. Ezech.43. Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Pro quo hebrei legunt. Iuncta porticui in tribus ſiue in triplicibus. Et in genere femininо שְׁלִישָׁה Seliſia.ſiue שְׁלִישִׁית ſeliſith. ideſt tertia.Deut.26.Anno decimarum tertio.& in hebreo eſt generis femininі:quia annus eſt generis femininі.1.Regum.20. Vſq; ad veſperam diei tertie.Et in eodem. Si inueſtigauero ſententiam patris mei craſtino vel perendie. ideſt in die tertia.Eſa.19.In die illa erit iſrael tertius egypto & aſſyrie.Et in hebreo eſt generis femininі:& refertur ad plebem Iſrael. & in eo.37.in anno aūt tertio ſeminare & metere.Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.ſignāt ēt שְׁלִישִׁית ſeliſith.tertiā partem. Nu.28.Media pars hin per

שׁלם retribuentes — שׁלמים retributiones — ſed? inire — Pacificaf — Pacez habere pacificū cē pacatū cē. — שׁלם Pax. — Pacific?. Cōcordia. — Sanus. — Soſpes, ſalutare. — שׁלמים Pacifici. — Pacifica. — שׁולמית Sulamitis. — Complef. Perficere — Finire. — שׁלם Perfect? שׁלימה — Perfecta. שׁלמות

Integre. Perfecte שׁלומים pfectiões — Cōſumat?. — שׁלמה Veſtimētū — שׁלף Educere Euaginaf. — ſoluere .ſ. calciamētum. Euellere — שׁלש Tres. — Tria. — שׁלשה Tres. — שׁלש In tres pres diuidere — tertio idē facere. — שׁלישי Tertius. — שׁלישים Triſtega — Terni. — Triplex. — שׁלישה — Tertia — שׁלישית

singulos vitulos & tertia per arietem.z. Paralip.23. Tertia pars vestrū qui veniunt ad sabbatū. Et in eodē. Tertia vero pars ad domū regis: & tertia ad portā que appellatur fūdamēti. Significat ēt tripliciter. Ezech.21. Et duplicetur gladi? & triplicetur.i.tripliciter duplicetur. Signāt ēt Selissia conternantē seu trinā.i.trium annorū. Esa.15. Vectes eius vsq; ad segor vitulā conternātem. & inde Mesulas.i.trinus seu trimus aut triennis. idest annorū trium. Geñ.15. Sume inquit mihi vaccā triēnem & caprā trinā & arietē ānorū triū. & in ge.fe. Mesule'seth vt in predicto loco: & in plu.fe. Mesulasoth. Ezech. 42. Tristega enim erāt.i.per tria tecta diuisa vel p tres māsiōes. & inde Silsom.i.nudiustertius. Geñ.31. quod nō sit erga me sicut heri & nudiustertius. & inde Selosim.i.triginta. Geñ.6. Et triginta cubitorū altitudo illi? Et in eo.41. Ioseph triginta erat annorū qñ stetit incōspectu pharaonis. & inde Salis.i.mēsura capiens tertiā partē alterius mensure maioris. ps.79. Et potū dabis nobis ī lachrymis ī mēsura. Sed btūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit. Et potasti nos lachrymis tripliciter. Ponitur ēt p mēsura triū digitorū. Esa.40. Quis appēdet tribus digitis molē terre. pro quo he.le. Et mensus est in mēsura.s.triū digitorū siue in triplici.s.mēsura puluerē terre. Signāt etiā Salis. ducē seu principē vel principalē .4. Regū.7. Rīdens vnus de ducibus. & in eo.9. Dixitq; iehu ad Badachar ducē. Et in eo.15. Coniurauit aūt cōtra eū phacee filius romelie dux. & in plu. Salisim. Exo.14. Et duces totius exercitus. & in eo.15. Et electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Signāt etiā Salisim res magnas & precipuas: scđm hebreos. Prouer. 22. Ecce descripsi eā tibi tripliciter. pro quo ipsi legūt. Ecce descripsi tibi magna siue precipua. pōt ēt intelligi sicut est in lra nra. si gñat p Salisim quedā instra musica: que fortasse erāt triāgulata vel triū chordarū. pro quo btūs hiero. transtulit sistra. 1. Reg.18. In tympanis leticie & in sistris.

Tripliciter. שְׁלִישִׁיָה

Cōternāns. מְשׁוּלָּשׁ

Triēnis. Trina. ānorū triū מְשֻׁלָּשׁ

Tristega שְׁלִשִׁים

nudiustertius שִׁלְשִׁים

Triginta. שְׁלִישׁ

Mensura tripliciter. tres digiti

Dux. שָׁלִישׁ

Duces. Principes. שָׁלִישִׁים

tripliciter. magna.

Sistra.

שֵׁם Sem. nomē aut fama. Geñ.2. Nomen vni phison. & in eo.4. Iste cepit inuocare nomē dñi. & in eo.16. vocauitq; nomen eius Ismael. & in eo.32. Quid queris nomen meum. Leuit.24. Et qui blasfemauerit nomen domini morte moriatur. ps.9. Nomē eorū delesti. ps.108. In gñatiōe altera deleatur nomē eius. ps.137. Qm magnificasti sup oē: nomē sanctū tuū. Hiere.29. Pro eo qđ misisti in noīe meo libros. pro quo he.le. Pro eo qđ misisti in noīe tuo libros siue epas. & ponitur ibi Simcha cū he in fine p Simcha. Signāt etiā famā vel famosum.i.noiatū. Geñ. 6. Isti sunt potētes a seculo viri famosi. pro quo he.le. Viri famē vel nois. 2. Reg. 7. Feciq; tibi nomē grāde iuxta nomen magnorū. & in plu. Semoth. Geñ. 2. Appellauitq; adam noibus cūcta aiantia. Exo.1. Hec sunt noia filiorū israel. Itē Sam.i.ibi: aduerbiū loci: siue illic: vel illuc Geñ.2. Ibi inuenitur bdeliū & lapis onychinus. Deut.10. Que vsq; hodie ibi sunt. Iob.3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. ps.13. Illic trepidauerūt timore. ps.49. Et illic iter quo ostēdā ei salutare dei. ps.121. Illuc enim ascēderūt tribꝰ ps.131. Illuc pducā cornu dauid. ps.138. Etenim illuc manus tua deducet me. Scribitur ēt cū he in fine & dī fama. Geñ.14. & cecidērūt ibi. Deut.1. Nec tu ingredieris illuc. Et in eo.12. Illuc oia que p̄cipio cōferetis. Iob.2. & nudus reuertar illuc. Ponitur ēt pro tūc aduerbio tpis. Eccl's. 3. & tps ois rei tunc erit. & cōponitur cū mem in principio & dī Misam.i.inde siue illinc. Geñ.2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. & in eo.11. & inde dispsit eos dñs. Et in eo.49. Inde pastor egressus est. & inde

Nomen. שֵׁם

Famosi Fama. שֵׁמוֹת

Nomina שָׁם

Ibi. שָׁמָּה

Illic Illuc.

Ibi. Illuc. שָׁמָּה

Tunc. מָשָׁם

Inde שָׁמַיִם

i.celi. & solū inuenitur in nu.plu. & caret numero singulari Sed ponitur aliqñ pro singulari: aliqñ pro plurali. Geñ. 1. In principio creauit deus celū & terrā. Et in eo. Vocauitq; deus firmamentū celum. Leuit.26. Daboq; vobis celū desuper sicut ferrū. Deut.30. Si ad cardines celi fueris dissipatus. Et in eo.32. Audite celi que loquor. & in eo. Celiq; caligabūt rore. Esa.13. Veniētibus de terra procul a fūmitate celi. Signāt ēt regionē aeris excelsā q̄ est versus celū. Deut. 9. Et ciuitates ingētes & ad celū vsq; muratas. & est hyperbolica locutio. Iob. 2. Sparserunt puluerem super caput suum in celum. Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua chaldaica dī Semaia. Hiere.10. Dii q celū & terrā nō fecerūt. Dañ.2. Sed est deus in celo reuelans mysteria.

Celum

Celi.

שָׁמַם Samam. desolare. desertū facere. perdere. dispердere obstupescere. Leuit.26. Et deserta faciam sāctuaria vra. & in eo. dispердāq; terram vestram.i.desolabo. & ī eo. Cunctis diebus solitudinis eius. Pro quo he.le. Cūctis diebus quibus desolata fuerit. Et in eo. patiēs solitudinē p̄pter illos. pro quo he.le. Cum desolata fuerit ab eis. ps. 68. & locū eius desolauerūt. Esa.54. & ciuitates desertas inhabitabis.i.ciuitates que desolate sunt. Hiere.17. desolatiōe desolata est oīs terra. & in eo.49. Et dissipauerit cū eis habitacula eorū. Threñ.1. facti sunt filii eius perditi. & in eo.5. p̄pter montē sion quia disperiit. Ezech.12. Terraq; deserta. Et in eo.20. vt cū offerrēt omne qđ aperit vuluam p̄pter peccata eorum. pro quo he.le. Cum offerrent omne qđ aperit vuluā: vt dispердā eos. Sed si pro asimem legatur asamam. tūc signāt culpā siue peccatū eorū: sicut est in lrā nostra. & in eo.30. Et dispердā terrā. & in eo. 36. Pro eo quod desolati estis & cōculcati. & in eo. que quondā fuerat desolata. & in eo. Et ciuitates deserte & destructe. Signāt ēt obstupescere. Leuit.26. Et obstupescēt sup eā inimici vestri. Iob.17. Stupebunt iusti super hoc. & in eo.21. Attendite ad me & obtupescite. ps.142. In memetipsum turbatū est cor meū.i.stupefactū est. Eccl's.7. Ne obstupescas. Esa.52. Sicut obstupuerunt super te multi. & in eo.63. que sui: & non fuit qui adiuuaret. pro quo hebrei legunt. & stupefactus sum: & non fuit qui adiuuaret. Hiere.2. Obstupescite celi super hoc. Et in eodem.4. Et obstupescent sacerdotes. Et in eodem.19. Omnis qui pertransierit eam: obstupescet. Dañ.8. Et stupebam ad visionem. & inde Somem. idest desolatus: siue perditus. aut stupefactus vel merens. Threñ.3. Posuit me desolatam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur Mesomem. Dañ.9. Et erit in templo abominatio desolationis. Et in eodem. Perseuerauit desolatio. Et in eodem.12. Posita fuerit abominatio in desolatione. Ponitur etiam pro merente veltristi. Esdre.9. Et sedi merens. Et in eodem. Et ego sedebam tristis. Potest etiam legi desolatus vel stupefactus. Ezech.3 Mansi ibi tribus diebus merens. & in plurali Somemim. Threñ.1. Facti sunt filii mei perditi. Et in eodem. Omnes porte eius destructe. & in genere femininо Somema. Esa.54. Quoniam multi filii deserte. Threñ.1. Posuit me desolatam. & in plurali femininо Somemoth. Esa.61. Et desertas & dissipatas in generationem & generationem. Dañ.9. Et vide desolationes nostras. Et inde Sama: siue Mesama aut Semama. idest desolatio: siue stupor. Ps.72. Quomodo facti sunt in desolationē. Hiere.5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra. Et in eodem.18. Vt fieret terra eorum in desolationem. Ezech.35. Cum dedero terram eorum desolatam & desertam. Et in eodem.35. Et dabo te desolatum & desertum. Pro quo hebrei legunt. Et da-

Desolatio. שְׁמָמָה

Desolatio. שְׁמָמוֹת

bo te in desolationē & desertū. Ioel.3. Egypt⁹ in desolatiōnē erit. & in plu. שְׁמָמוֹת Samoth. siue שִׁמָּמוֹת Semamoth. aut מְשַׁמּוֹת Mesamoth. ps.45. Qui posuit prodigia sup terrā. ꝓ quo bt̄us hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit quātas posuit solitudines in terra. Esa.15. Aque nemrim deserte erunt. Pro quo he.le. Desolatiōes erūt. Ezech.35. In desolatiōes sempiternas tradā te. & inde שִׁמְמוֹן Simamon. i. desolatio Ezech.12. Et aquā suā in desolatione bibēt. & inde שִׁמְמִית Semamith. i. stellio. Prouer.30. Stellio manibus nititur. & solum inuenitur in predicto loco.

שְׁמָמוֹת
מְשַׁמּוֹת
Desolatiōes
שִׁמָּמוֹן
desolatio.
שִׁמְמִית
Stellio

שִׁמְאל Semol. sinistra. De quo vide infra in dictione שְׂמֹל Semol.

sinistra.

שָׁמַד Samad. destruere. dispердere. delere. dissipare. Leuit 26. Destruā excelsa vra. Deut.1. vt traderet nos in manu aduersorū atq; deleret. Prouer.14. Domus impiorum delebitur. Esa.14. Et scopabo eā i scopa terēs. ꝓ quo he.le. Destruēs vel delēs. & in eo.48. Nō fuisset attritū nomē eius a facie mea. idest non fuisset deletum vel dissipatū. Ezech. 14. Et delebo eum de medio populi mei israel. & in eo.32. Et dissipabitur multitudo eius. Osee.10. Disperdentur excelsa idolorum.

Destruere
Delere.
Dispdere.

שָׂמַח Samach. letari. exultare. gaudere. Exo.4. Vidēsq; te letabitur corde. Deut.33. Letare zabulon in exitu tuo Iudi.9. Quod letificat deū & hoies. Ester.8. Omnisq; ciuitas exultauit atq; letata est. ps.15. letatū est cor meū & exultauit lingua mea. Ps.88. Letificasti oēs inimicos eius. Ps. 104. Letata est egyptus in profectiōe eorū. Prouer.15. lux iustorū letificat. & in eo.27. Et letifica cor meū. Et in eodē 29. Et iustus laudabit atq; gaudebit. Eccls. 11. Letare iuuenis in adolescentia tua. Hiere.20. Quasi gaudio letificauit eū. & inde שָׂמֵחַ Samach. i. letus siue gaudēs. Deut.16. Erisq; in letitia. Hro quo he.le. Erisq; letus siue gaudēs. Ester. 5. Letus & alacer. & in plu. שְׂמֵחִים Semechim. Iob.3. Gaudētq; vehemēter cū inuenerint sepulchrū. Pro quo he.le letati siue gaudētes in letitia siue in exultatione: gaudebūt cum inuenerint sepulchrū. i. qui quondā gaudebāt in exultatione: mō gaudēt cū inueniūt sepulchrū. ps.34. Qui gratulātur malis meis. Esa.24. Ingemuerūt oēs qui letabātur corde. & inde שִׂמְחָה Simcha. i. letitia siue gaudiū. Nu.10. Si qñ habueritis epulū aut dies festos. pro quo he.le. In die letitie vestre & in festiuitatibus vestris. Eccls.8. Laudaui igitur letitiam. Esa.55. In letitia egrediemini.

Letari.
Letificare
Exultare
Gaudere.
שָׂמֵחַ
Letus.
שְׂמֵחִים
Leti.
Gratulātes
Letantes.
שִׂמְחָה
Letitia

שָׁמַט Samat. dimittere. remittere. relinquere. precipitare declinare. calcitrare. Exo.23. Anno aūt septimo dimittes eā: & requiescere facies. Deut.15. Cui debetur aliqd ab amico vel proximo ac frē suo repetere nō poterit. ꝓquo he.le. Remittat siue dimittat oīs cui debetur aliquid. & i eo. Ciuē & ꝓpinquū repetēdi nō habebis ptātem. Pro quo he.le. Et qd fuerit tibi cū fratre tuo dimittet manꝰ tua. & est sēsus sicut in lra nra. Hiere.17. Et relinqueris sola ab hereditate tua. & inde שְׁמִטָּה Semita. i. remissio. Deut.15. Septimo anno facies remissionē. & in eo. Appropinquauit septimus annus remissiōis. Signat ēt p̄dicta dictio p̄cipitare. 4 Reg.9. Precipitate eā deorsū: & p̄cipitauerūt eā. ps.140. absorti sunt. pro quo he.le. p̄cipitati sūt. pōt ēt legi secūdū primā significationē dimissi sunt vel relicti sunt. Ponitur ēt pro declinare vel calcitrare. 2. Reg.6. Calcitrabāt boues & declinauerāt eā. vbi vna dictio hebraica ponitur pro duabus dictiōibus latinis. nā in hebreo sic habetur. Qm̄ calcitrauerāt boues siue qm̄ declinauerāt boues. & aliqui hebrei legunt in predicto loco. Qm̄ lapsi fuerant boues.

Dimittere
Remittere
Relinquere
שְׁמִטָּה
Remissio.
Calcitrare
Declinare

שָׁמַיִם Samaim celi. & declinatur tm̄ plr: & caret numero singulari: & ponitur aliqñ plurale pro singulari de quo vide supra in dictione שֵׁם Sam.

Celi.

שִׂמְלָה Semicha. opertorium seu pallium. Iudi.4. Et opertus est ab ea pallio. & solum inuenitur in predicto loco.

שְׂמֹל Semol. sinistra. & scribitur cū aleph ante lra lamed loco vau vocali. Geñ.48. Manasem vero in sinistra sua. & in eo. Sinistrā āt sup caput manasse. 2. Reg.16. Dextera & a sinistra eius. Esa.9. Et comedet ad sinistrā. & aliqñ scribitur sine aleph. 2. Reg.14. Dñe mi rex neq; ad dexterā neq; ad sinistrā. & inde שְׂמַאלִי semali. i. sinister. 3. Reg.6 Silr erexit columnā secūdā. ꝓ quo he.le. & erexit columnā sinistrā. & in hebreo est ge.mas. & in ge.fe. שְׂמָאלִית Semalith. Leuit.14. Olei vero partē mittet in manū suā sinistrā. & inde verbū הִשְׂמִיל Hasmel qd signat sinistrare: si latie posset dici. i. ad sinistrā pergere. vel ad sinistrā declinare: aut vti sinistra. Geñ.13. Ego ad sinistrā pergā. 2. Paralipo.12. Vtraq; manu fundis saxa iacientes. pro quo he.le. Dextera & sinistra vtētes lapidibus. Esa.30. Et nō declinetis nec ad dexterā nec ad sinistrā. & aliqñ scribitur sine aleph. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexterā & ad sinistram. Item שִׂמְלָה Simla. i. palliū seu vestimentū: aut pannus. Geñ. 9. Palliū i posuerūt humeris suis. Deut.8. Vestimētū tuū quo opieba ris nequaq; vetustate defecit. & in eo.22. Expandentq; vestimētū corā senioribus. & in plu. שְׂמָלוֹת Semaloth. Geñ. 45. Singulis aūt pròferri iussit binas stolas. i. binas vestes Exo.3. Vasa argentea & aurea ac vestes.

שְׂמֹאל
sinistra.
שְׂמָאלִי
sinister.
שְׂמָאלִית
sinistra.
הִשְׂמִיל
ad sinistrā pergere.
sinistra vti
declinare ad
sinistras.
שִׂמְלָה
Pallium.
Vestimētū
שְׂמָלוֹת
stole,
Vestes.

שָׁמַן Saman. impinguare. incrassare. Deut.32. Incrassatus est dilectus. & in eo. Impinguatus: incrassatus. Nec. 9. Et saturati & impinguati sunt. Esa.6. Excreca cor populi huius. Pro quo hebrei legunt. Incrassari. idest incrassatum est cor populi huius. & sic habetur in euangelio secundum mattheum capitulo.13. vbi dicitur. Incrassatum est enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt. Hiere.5. Incrassati sunt & impinguati. & inde שֶׁמֶן Samen. idest pinguis 1. Paralip.4. Inuenerūtq; pascua vbera & valde bona. Pro quo hebrei legunt. Et inuenerunt pastum pinguē & bonū. Esa.30. Eritq; vberrimus & pinguis. & in plu. שְׁמָנִים semanim. Esa.25. Conuiuium pinguium: cōuiuium vindemie: conuiuium pinguium medullatorum. Et aliquando scribitur cum mem in principio. Nec.8. Ite comedite pinguia. ps.77. Et occidit pingues eorum. Esa.10. Mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. & in genere feminino שְׁמֶנָה Semena. Geñ.49. A ser pinguis est panis eius Nu.13. Humus pinguis an sterilis. Nec.9. Ceperuntq; vrbes munitas & humum pinguem. & inde שֹׁמֶן Somen siue מִשְׁמָן Misman. idest pinguedo siue crassitudo. Geñ.27. In pinguedine terre erit habitatio tua. ps.108. Et caro mea mutata est propter oleum. Pro quo hebrei legunt. Et caro mea macilenta facta est: siue mutata est a pinguedine. Potest etiam significare oleum: vt infra dicetur. Esa.17. Et pinguedo carnis eius marcescet. & inde שֶׁמֶן Semen. siue שָׂמֶן Samen. idest oleum vel vnguentum. Exo.27. Oleum de arboribus purissimum. Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimis. Prouer.27. Et oleum dextere sue euocat. Canti. primo. Oleum effusum est nomen tuum Esa.1. Nec fota oleo. Et in eodem.5. In cornu filii olei. Et in eodem.10. Computrescet iugum a facie olei. Ezech.32. Et flumina eorum quasi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nec.8. Et afferte frondes oliue: Significat etiam vnguentum siue oleum aromaticum. Ps.132. Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam barbā Aaron. Canti.1. Fragantia vnguentis optimis. Item שְׁמֹנָה Semona. idest octo. 4. Regum. 22. Octo annorum

Incrassari
impinguari
שֶׁמֶן
Pinguis
Viberrimꝰ
שְׁמָנִים
Pinguia.
Pingues
שְׁמֹנָה
Pinguis
שֹׁמֶן
מִשְׁמָן
Piguedo
שֶׁמֶן
oleum.
oliua.
Unguētus
שְׁמֹנָה
octo.

erat Iosias. Eccl's. 11. Da partē septem necnō & octo. Mich. 5. Et octo primates hoim. & inde שְׁמִינִי Semini. i. octauus. Exo. 22. Die octauo reddes eū mihi. Leuit. 9. facto aūt octauo die. & in ge. fc. שְׁמִינִית Seminith. vt in titulo. ps. 11. vbi dī in finē psalmus dauid p octaua. & inde שְׁמֹנִים Semonim i. octogita. vt Geñ. 16. Octoginta & sex annorū erat abraā. Itē אַשְׁמַן Asman. i. locus caliginosus siue sepulchrū. & Iob iuenitur in nu. plu. Esa. 59. Et in caliginosis q̄si mortui.

שְׁמִינִי Octauus. שְׁמִינִית Octaua. שְׁמֹנִים Octogita. אַשְׁמַן caliginosū

שָׁמַע Samaa. Audire. siue exaudire: acquiescere. obedire. intelligere. Geñ. 3. Vocē tuā dñe audiui. & in eo. quia audisti vocē vxoris tue. Et in eo. 18. Quo audito sara risit post ostiū tabernaculi. pro quo he. le. Et sara audiebat post ostium tabernaculi. Et in eo. 21. Exaudiuit dñs vocē pueri Et in eo. 34. Quod cū audisset iacob. & in eo. 45. Auditū q̄ est & celeri sermone vulgatū in aula regis. Pro quo he. le. Et vox audita. i. rumor auditus est in domo pharaonis. Exo. 2. Audiui gemitū eorū. & in eo. 22. Si clamauerit ad me: exaudiā eū. & in eo. 23. Nec audietur ex ore vō. Nu. 12 Quod cū audisset dñs iratus est valde. 1. Reg. 15. Precepit itaq̄ saul populo. Pro quo he. le. Et audire fecit saul populū. i. p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad prelīū. 4. Reg. 7. Siquidē dñs sonitū audire fecerat. 1. Paralip. 15. In nablis & citharis cōcrepātes. Pro quo he. le. Audire facientes. s. cantica & hymnos. Nec. 12. Et audita est letitia ierusalem Ps. 57. Qui nō exaudiet vocē incantantium. ps. 129. Dñe exaudi vocē meā. Hiere. 23. Nolite audire verba ꝓphetarū. & in eo. 51. Annūciate cōtra eā regibus Ararat. p quo he. le. audire facite. Dañ. 8. Audiui vnū de sanctis. Signāt ēt acquiescere vel obedire. Geñ. 16. Cumq̄ ille acquiesceret. 1 Reg. 15. & nō potius vt obediatur voci dñi. & in eo. Melior est enim obedientia q̄ victime. Pro quo he. le. Melius est enim obedire q̄ victima. ps. 17. In auditu auris obedient mihi. Esa. 11. Et filii amon obedientes erunt. Hiere. 35. qa obedierunt precepto patris sui. & in eo. Quia obedistis p̄cepto ionadab. Signāt ēt intelligere qđ est idē qđ audire mēte & corde. Deut. 28. Cuius linguā intelligere nō possis 3. Regū. 3. Dabis ergo seruo tuo cor docile. pro quo he. le. Cor intelligēs. Esa. 36. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligim? etī. & inde שֶׁמַע Sémaa. siue שְׁמוּעָה Semua. i. auditio siue auditus: aut fama vel rumor. Iob. 42. Auditu auris audiui te. Esa. 23. Cum auditū fuerit in egypto: dolebūt cū audierint de tyro. Pro quo he. le. Cū auditio fuerit in egypto: dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri. Et in eo. 37. Et audiet nūciū. Pro quo he. le. Et audiet auditionē siue famā vel rumorē. Et in eo. 53. quis credidit auditui nr̄o. Hiere. 51. Veniet in ānō auditio. Et in eo. & timeatis auditū qui audietur in terra. Ponitur ēt pro fama. Ios. 6. Et nomē eius vulgatū est in omni terra. i. fama eius. Hiere. 5. Audiuit rex Babylonis famā eius. & aliq̄n scribiturcū mē in principio & dī מִשְׁמַע misimaa. z. Reg. zz. Fecitq̄ eū sibi dauid auriculariū a secreto. pro quo he. le. Et posuit eū dauid ad auditionē suā. i. vt secreta eius audiret. Esa. 11. nec scdm auditū auriū arguet. Ponitur ēt p obediētia. 1. Regū. zz. Et p gens ad imperiū tuū. Pro quo he. le. ad obediētiā. tuā. i. vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris. & inde הַשְׁמָעוּת Hasmacuth. i. auditio. Ezech. z4. Vt annunciet tibi. Pro quo he. le. In auditione aurium. i. vt audiasque annunciabit tibi.

שְׁמַע Audire. שְׁמוּעָה Auditus. מִשְׁמַע Auditio. Fama. מִשְׁמַע Auditio. Auditus Obediētia הַשְׁמָעוּת auditio

שְׁמֵץ Sémes. parum. paululum. pauxillum. ignominia seu infamia. Iob. 4. Suscepit auris mea venas susurri eius. pro quo he. le. Suscepit auris mea paululū seu pauxillū ex eo. & in eo. 26. Et cū vix parua stillā sermonis eius audierim? Scribitur ēt cū he in fine & dī שִׁמְצָה simsa. i. ignominia seu infamia. Exo. 32. Propter ignominiam sordis.

Paulus Vix parū שְׁמָצָה

שָׁמַר Samar. custodire. seruare. conseruare. obseruare. cauere. Geñ. 2. Vt operaretur & custodiret illum. Et in eo. 3. Ad custodiendā viam ligni vite. Et in eo. 28. Et custodierit me in via. Et in eo. 37. Pater vero rem tacitus considerabat. pro quo he. le. Et pater eius cōseruabat rē seuerbū. & per talē modū loquēdi dicitur. Luce. 2. Maria aūt cōseruabat oia verba hec: conferens in corde suo. Deut. 4. ob seruabitis & implebitis opere. & in eo: custodi igitur temet ipsum. Et in eo. Custodite igitur aias vras. Et in eo. 24. ob serua diligenter ne incurras plagā lepre. 2. Reg. 22. & custodiui me ab iniquitate mea. Iob. 14. Sed parce peccatis meis. pro quo he. le. Nō custodias siue obserues sup peccatum meū. i. nō obserues mihi odiū seu vindictā. ps. 15. Cōserua me dñe qm̄ speraui in te. Ps. 17. Quia custodiui vias dñi. Ps. 85. Custodi aiam meā qm̄ sanct? sum. Eccl's. 8. Ego os regis obseruo. Hiere. 31. Et custodiet eū sicut pastor gregē suū. Amos. 1. Et indignationē eius seruauerit vsq̄ in finē. Ione. 2. Qui custodiunt vanitates. Mich. 6. Et custodisti p̄cepta Amri. Signāt ēt cauere. s. qñ est verbū passiuū prime cōiugationis impatiui modi. Exo. 19. Cauete ne ascendatis in montē. Deut. 4. Caue ne obliuiscaris pacti dñi dei tui Et in eo. 12. Caue ne offeras holocausta tua in oī loco. Ios. 6. Vos aūt cauete: ne de his que precepta sunt quicq̄ contingatis. Esa. 7. Vide vt sileas. Pro quo he. le. Cauc & sile. i. temetipsum custodi vt sileas. & inde שׁוֹמֵר Somer. i. custos Geñ. 3. Nūquid custos fratris mei ego sū. 1. Reg. z8. & ego custodē capitis mei ponam te. Esa. 21. Custos quid de nocte. & inde מִשְׁמֶרֶת Mismereth. i. custodia. Geñ. 42. Et tradidit illos custodie. Exo. 12. & obseruabitis eum. pro quo hebrei legunt. Et erit vobis in custodiā 1. Reg. zz. Mecūq̄ seruaberis. Pro quo hebrei legunt. Et eris mecum in custodiam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Paralip. z6. Custodiā contra custodiā. Prouer. 4. Oi custodia seruа cor tuum. & in plurali מִשְׁמָרוֹת Mismaroth. Nee. 7. Et posui custodes. Pro quo hebrei legunt. Et posui custodias. Et in eodem. 13. & constitui custodias. & in eodē. Et constitui custodias sacerdotum & leuitarum. Dicitur etiam שָׁמְרָה Somra. idest custodia. ps. 104. Pone domie custodiam ori meo. & aliquando scribitur cum aleph in principio & dicitur אָשְׁמוּרָה asmura. siue אַשְׁמֹרֶת asmoreth. idest custodia. Ps. 89. Et custodia in nocte. Ponitur etiam p vigilia. Exo. 14. Iamq̄ aduenerat vigilia matutina. Iudi. 7. Incipientibus vigiliis noctis mediis. pro quo hebrei legūt In principio vigilie noctis medie. & in plurali אַשְׁמֻרוֹת asmuroth. ps. 118. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Preueniebant oculi mei vigilias. Et aliq̄n scribitur sine aleph. ps. 76. Anticipauerunt vigilias oculi mei. Item שָׁמִיר Samir. i. adamas: aut spina vel vepres. Hiere. 17. Et in vnguine adamantino. Ezech. 3. Vt adamantē & silicem dedi faciem tuam. Zach. 7. Et cor suum posuerunt vt adamantem. Significat etiam spinam seu vepres. Esa. 5. Ascendent super eam vepres & spine. Et in eodem. 6. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem. 7. In spinas & vepres erunt. Et in eodem. 32. Super humum populi mei spine & vepres ascendent. Itē שְׂעִירִים Semarim. idest feces. & solum inuenitur in numero plurali. Ps. 73. Veruntamen fex eius non est exinanita: bibent omnes peccatores terre. Pro quo hebrei legunt. Veruntamen feces eius bibent. Hiere. 48. Et requieuit in fecibus suis. Soph. 1. Et visitabo super viros defixos in fecibus suis.

Ignominia Custodire Obseruare Cauere Custos Custodia Custodia Custodia Vigilia Spina Feces

שֶׁמֶשׁ Sol

שִׁמְשָׁא שִׁמְשׁוֹת ppugnacula.

שַׁמָּשׁ Ministra?

שֵׁן Dens

שִׁנַּיִם Dentes

Eridens

Ebur.

שֵׁנִי Coccinus. Bis tinct? Coccus.

שָׁנִים Coccinum Duplicia.

שְׁנַן Acuere

שִׁנַּן Narrare

שִׁנְיָנָה Fabula

שָׂנֵא Odire.

שִׂנְאָה Odium.

שׂוֹנֵא Odiens. Inimicus

שׂנְאִים Odientes

שֶׁמֶשׁ Sémes. Sol. Geñ. 19. sol egressus ẽ sup terrã. ps. 122 Per diẽ sol nõ vret te. Eccls. 1. Et oritur sol & occidit. Malach. 4. & orietur vobis timẽtibus nomẽ meũ sol iustitie. & in ligua chaldaica dr̃ שִׁמְשָׁא Simsa. Dañ. 6. & vsq; ad occasũ solis laborabat vt erueret illũ. & in plu. שִׁמְשׁוֹת Simsoth: & signãt ppugnacula. Esa. 54. Et ponã iaspidẽ ppugnacula tua. Item שַׁמָּשׁ Sammes. in lingua chaldaica significat ministrare. Dañ. 7. Millia millium ministrabant ei.

שֵׁן Sen. dens. ebur. coccinũ. Exo. 21. dentẽ pro dẽte. & i eo. Dẽtẽ si excusserit. Prouer. 25. Dẽs putrid? & pes lapsus & in plu. שִׁנַּיִם Sinnaim. Geñ. 49. Et dentes eius lacte cãdidiores. Cantí. 4. Dẽtes tuí sicut greges tõsarũ. & qñ iũgitur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos: que signãt tres: tũc ãbe dictiones signãnt instrm̃ ferreũ qđ tridẽs appellatur. 1. Reg. 2. & hẽbãt fuscinula tridẽtẽ in manu sua. Accipitur ẽt pro rupe vel scopulo acuto i pte supiori. 1. Reg. 14. Eminẽtes petre ex vtraq; pte: & quasi in modũ dentiũ scopuli hinc inde p̃ rupti. Iob. 39. In p̃ruptis silicib? cõmoratur atq; inaccessis rupibus. Signãt ẽt p̃dicta dictío ebur qđ est dens elephãtis. 3. Reg. 10. Thronũ de ebore grãdẽ. Cãtí. 5. venter eius eburneus. Ezech. 17. Dẽtes eburneos & hebeninos. Signãt ẽt coccinũ seu colorẽ rubeũ. & tũc scribitur cũ iod in fine & dr̃ שָׁנִי sani. vt Geñ. 38. in q̃ obstetrix ligauit coccinũ. Exo. 39. purpura cocoq; bis tincto. Ios. 2. Funicul? iste coccineꝰ Cãtí. 4. sicut vitta coccinea labia tua. & aliqñ scribitur cũ mẽ in fine: & dr̃ שָׁנִים sanim. Esa. 1. Si fuerit pctã vr̃a vt coccinũ. Prouer. 30. Oẽs. n. domestici eius vestiti sunt duplicib?. pro quo he. le. Ois. n. dom? eius vestita est coccino. q; si pro שָׁנִים Sanim legatur שְׁנַיִם Senaim: tũc significat duo vel duplicia sicut est in littera nostra.

שְׁנַן Sanan. acuere. narrare. cõfabulari. recitare. seu repetere. Deut. 32. Si acuero vt fulgur gladiũ meũ. ps. 44. sagitte tue acute. ps. 139. acuerũt linguas suas sicut serpentes. ps. 72. Et renes mei cõmutati sunt. proquo he. le. Et renes mei acuũtur siue acuti sunt. põt ẽt deriuarí a dictiõe שִׁנָּה sana q̃ signãt mutare siue commutare. sicut est in lr̃a nr̃a. Sed bt̃us hiero. i pf. iuxta he. ve. trãstulit. renes mei velut ignis fumigãs. Qđ ẽt põt intelligi scdm lr̃am hebraicã. nã ponitur ibi dictio אֶשְׁתְּנַן Esthonã. & põt esse dictio cõposita ab אֵשׁ Es: qđ signãt ignẽ: & תְּנַן thenan q; in lingua chaldaica signãt fumũ siue fumigãs. Signãt ẽt p̃dicta dictio narrare siue confabulari. Deut. 6. Et narrabis ea filiis tuis. & inde שִׁנְיָנָה Senina. idest narratio seu fabula. Deut. 28. Et eris p̃ditus in parabolam ac fabulam.

שָׂנֵא Sana. odire. odiũ habere. Geñ. 26. Ad hoiem quẽ odistis. Et in eo. 29. Vidẽs aũt dñs q; despiceretur lia. p quo he. le. Videns aũt dñs q; odiosa esset lia. & in eo. 37. Oderãt eũ: nec poterãt ei quicq; pacifice loqui. & i eo. que cã maioris odii seminariũ fuit. pro quo he. le. & addiderũt amplius odire eũ. Exo. 18. & qui oderint auaritiã. Nu. 10. & fugient qui oderũt te a facie tua. Deut. 1. Odit nos dñs. & i eo. 16. Que odit dñs de? tu? & in eo. 19. Si quis ãt odio hñs p̃ximũ. & in eo. 21. Si habuerit hõ duas vxores: vnã dilectã & alterã odiosam. ps. 43. & odiẽtes me dispdidisti. ps. 138. Nõne qui oderunt te dñe oderã. Prouer. 8. Timor dei odit malũ. & in eo. 14. Etiã p̃ximo suo pauper odiosus est. & ide שִׂנְאָה Sinaa. i. odiũ. 2. Reg. 13. vt maius esset odiũ quo oderat eã. ps. 23. & odio iniquo oderũ me. & inde שׂוֹנֵא Sone i. odiẽs sine inimicus. Exo. 23. Si videris asinũ odiẽtis te iacere sub onere. Prouer. 26. Labiis suis intelligitur inimic? & in plu. שׂנְאִים Sonim. 2. Reg. 5. odiẽtes aiam dauid. Esa. 66. Dixerunt fratres vestri odientes vos. & aliqñ scribitur cum mem in principio. ps. 43. Et odientes nos disperdidisti. Ps. 89. Inimici domini mentiti sunt ei.

שִׂנְאָן Abũdans

שִׂנְאָן Sinan. abũdãs. ps. 67. Multiplex millia letantiũ. p quo brũs hiero. in pf. iuxta he. ve. trãstulit. Millia abundantium. & aliqui hebrei dicunt q; significat certũ ordinem celestis hierarchie.

שְׂנַב Cenacula

שְׂנַב Senab. cãcellus. & scribitur cũ aleph in pricipio & dicitur אֲשְׂנַב Esnab. Prouer. 7. per cancellos prospexi iuuenem. In alio vero loco beatus hieronymus transtulit cenaculum. Iudi. 3. Et de cenaculo loquebatur.

שָׁנָה Mutare. Cõmutare

שָׁנָה Sana. mutare. cõmutare. iterare. vel secũdare. 1. Reg. 21. Et mutauit os suum. 3. Reg. 14. Surge & cõmuta habitum. Hiere. 52. Et mutauit vestimẽta carceris eius. Malach. 3. Ego dñs non mutor. & aliqñ scribitur cũ aleph loco he. 4. Reg. 25. Et mutauit vestes eius. Eccls. 8. Et potẽtissimus facie illius cõmutabit. & inde שׁוֹנִים Sonim. i. mutantes siue mutati. & ponitur pro detractoribus qui mutãt verba aliorũ vt detrahant. Prouer. 24. Et detractoribus ne cõmiscearis. & in ge. fe. שׁנוֹת Sonoth. i. mutate siue diuerse. Ester. 3. Nouis vtens legibus. Pro quo he. le. Et leges corũ sunt mutate siue diuerse ab omni populo. i. a legibus oĩm populorũ. & inde שְׁנוֹת Senoth. i. mutatio. ps. 76. Mutatio dextere excelsi. Põt ẽt signãre annos vt ifra dicetur. signãt ẽt predicta dictio שָׁנָה Sana iterare vel secundare. i. secũdo idem facere. Geñ. 41. Quod aũt vidisti secũdo ad eandẽ rẽ pertinẽs somniũ. Pro quo he. le. Et quia iteratũ vel secũdatum est somniũ pharaoni. 1. Reg. 26. Et secundo opus non erit. Pro quo he. le. Et nõ secundabo ei. i. non inferam ei secũdã plagã: quia vna tantũ interficiam eũ. 2. Reg. 20. nec secundo vulnus apposuit. 3. Reg. 18. Etiam secundo hoc facite: qui cũ fecissent secũdo. Pro quo he. le. Et dixit reiterate: & reiterauerũt. Nec. 13. Si secũdo hoc feceritis manũ mittam in vos. & inde שֵׁנִי Seni. i. secũdus: siue alter. Geñ. 1. Et factũ est vespere & mane dies secundus. Iudi. 6. Et alterum taurum septẽ annorũ. Et in plu. שְׁנִים Seniim. vt Geñ. 6. Cenacula & tristega facies in ea. Pro quo he. le. Secũdos & tertios facies in ea. i. cenacula secunda & tertia: & in ge. fe. שְׁנִית Senith. Ios. 19. Et egressa est sors secunda filiorũ beniamin. Nec. 3. Mensurã secũdã cõtra ascensum firmissimi anguli. Reperitur ẽt שֵׁנִי seni pro שְׁנִית Senith. Vt in eodẽ Vbi dicitur Annon filius selo sextus mensurã secũdã. Ponitur ẽt aduerbialiter. i. secũdo. Geñ. 22. vocauitq; abraã angelus dñi secũdo. Ios. 5. Et circuncide secundo filios israel. Ester. 2. Atq; inde in secũdas edes ducebantur. pro quo he. le. Ipsa reuertebatur ad domũ mulierũ secũdo. & ide מִשְׁנֶה Misne. i. secũdus. vel secũda. aut duplex. Deut. 17. describet sibi deuteronomiũ legis hui? i. secũdã legẽ. Nam deutero nomiũ grece idẽ est quod secunda lex latine. 4. Regũ. 22. Et precepit rex elchie pontifici & sacerdotibus secundi ordinis. 2. Paralip. 34. Que habitabat in ierusalem in secunda. Ester. 10. Quõ mardocheus iudaici generis secundus a Rege asuero fuerit. Signãt ẽt duplicẽ. Geñ. 43. Et pecuniam duplicem ferte vobiscum. Et in eodem. Tulerunt ergo viri munera & pecuniã duplicẽ. Deut. 15. Quia iuxta mercedẽ mercenarii sex annis seruiuit tibi. pro quo he. le. qñ duplici mercede mercenarii seruiuit tibi sex annis. Esa. 61. In terra sua duplicia possederunt. Hiere. 17. Et duplici cõtritione contere eos. & inde מִשְׁנִים Misnim. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestes. 1. Reg. 15. Et optimis gregibus ouium & armentorum & vestib? & aliqui hebrei dicũt q; signãt arietes duorũ annorũ. & inde שְׁנַיִם Senaim. i. duo. bini. ãbo. vterq;. Geñ. 7 de aiantib? imũdis duo & duo Et in eo. 25. Due gentes in vtero tuo: & duo p̃pli de ventre tuo diuidentur. Exo. 34. p̃cide tibi duas tabulas lapideas

Sedo ides facere

Secundꝰ. Alter.

Cenacula.

secunda.

secundo.

Deuteronomium

secundus. secunda

Duplex

Duplicia. מִשְׁנִים

Duo. שְׁנַיִם

4. Reg. 4. Vt tollat duos filios meos. Signat ēt binos siue
Bina. bina. Genī. 6. Bina induces in arcā. & in eo. Bina de oīb⁹ in
gredientur. Et qñ cōponitur cū pnoīe plurali: signat vterq;
siue ambo. Genī. 2. Erat autē vterq; nudus. Nu. 25. Et perfo
Vterq. Ambo. dit ambos simul. Iob. 9. Et ponere manū suā in ambob⁹. &
שְׁנַיִם inde שְׁנַיִם Sanim. i. duplices vel duplicia. Prouer. 31. Oīs
Duplicia. Coccinum enī domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. Hebrei vero dicūt
q signat coccinū. De quo vide supra in dictione שֵׁן Sen. &
שְׁתַּיִם in genere femininо שְׁתַּיִם Sethaim siue שְׁתֵּי Sethe. i. due.
Due. Genī. 32. Tulit duas vxores suas. 1. Reg. 1. & habuit duas vxo
res. Hiere. 2. Duo enī mala fecit populus meus. & qñ iungi
שְׁנֵים עָשָׂר tur cū dictione עָשָׂר Asar q̄ signat decē: tunc dr̄ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemesre. & ambe dictiōes
Duodeciz Senem asar siue שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemesre. & ambe dictiōes
significant duodecim. Genī. 14. Duodecim enī annis seruie
שָׁנָה rāt cordolaomor. & in eo. 35. Erāt aūt filii iacob duodecim.
Annus Item שָׁנָה Sana. i. annus. Genī. 26. Inuenit in ipso āno cētu
plū. Leuit. 25. Donec vnus cōpleatur ānus. Nu. 14. Dies p
anno. Et qñ post se regit genitiuum: tūc scribitur cum thau
in fine loco hc. Leuit. 25. Vsq; ad ānum iubilei opabitur te
cū. Danī. 1. fuit aūt daniel vsq; ad annū primū cyri regis psa
שָׁנִים rum. & in plu. שָׁנִים sanim siue שָׁנֵי Sene. i. āni. Genī. 23. Vi
xit aūt sara cētum viginti septē annis. & in eo. 29. Seruiuit
anni iacob pro rachel septē ānis. & in eo. 41. Septē vbertatis āni
sunt. Abach. 3. In medio annorum viuifica eum. Reperitur
שָׁנוֹת etiam שָׁנוֹת Senoth secundum terminationem pluralem se
anni mininorum. ps. 89. Annis quibus vidimus mala. Et in eo
dem. Dies annorū nr̄orum: in ipsis septuaginta annis. & in
שְׁנָתַיִם numero duali dr̄ שְׁנָתַיִם sanathaim. i. duo anni. siue bieniū
Duo anni Biēnium. Genī. 41. Post duos ānos vidit pharao somniū. & in eo. 45.
Biēniū est enī q cepit fames in terra. & a p̄dicta dictione di
שֵׁנִי cunt aliqui hebrei p derluatur שֵׁנִי Sani: qđ signat coccinū.
De quo vide supra in dictione שֵׁן Sen.

שִׁנְהַבִּים Senhabim. dētes elephātorū. & est dictio cōposi
Dētes elephātorū ta a שֵׁן Sen. q signat dentē & הַבִּים Habim elepā
tes. 3. Reg. 10. Et dentes elephantorū & simias & pauones.
שָׁנַס Sanas. accingere. 3. Reg. 18. Accinctisq; lūbis curre
accingere. bat āte achab. Pro quo hc. le. & accingit lumbos suos
& currebat ante achab. & solum inuenitur in predicto loco.
שָׁסַס Sasas. diripere. deuastare. depredari. & scribitur cū
simplici samach & cū puncto dagues ppter defectū
diripere. Vastare. alteri⁹ samach. ps. 88. Et diripuerunt eū oēs trāseuntes viā.
Zach. 14. Et vastabunturdomus. Vide etiā de hoc in dictio
מְשִׁסָּה ne sequenti. Et inde מְשִׁסָּה Messa. i. direptio vl̄ deuastatio.
direptio. Esa. 42. Quis dedit in direptionem iacob.
שָׁסָה Sasa. diripe. deuastare. dep̄dari: sicut dictio p̄cedēs.
diripere. Vastare. 1. Reg. 23. Et diripiūt areas. ps. 43. Et q oderunt nos
diripuerunt sibi. Esa. 17. Hec est pars eorū qui vastauerunt
nos. Hiere. 50. Diripiētes hereditatē meā. & aliqñ scribitur
cū aleph in medio loco vau vocali. Hiere. 30. Et oīes qui te
vastant: vastabuntur. p quo he. le. Et erūt qui te vastāt in va
stationē siue in direptionē. & aliqñ scribitur cū sin loco sa
mach. Esa. 10. Et principes eorum depredatus sum.

depredari שָׁסַע Sasaa. diuidere. findere. dilacerare. decerpere. cōfrin
Cōfringere diuidere. gere. Leuit. 1. Cōfringetq; ascellas eius. p quo he. le.
Et diuidet siue scindet eum in alis suis. & in eo. 11. Oīne qđ
habet diuisā vngulā & ruminat. & in eo. Et sus qui cū vngu
lā diuidat nō ruminat. Deut. 14. Omne aīal qđ in duasptes
Findere dilacerare finditvngulā. Iudi. 14. Dilacerauit leonē q̄si hedū in frustra
decerpet. 1. Reg. 24. & cōfregit dauid viros suos sermōib⁹.
שָׁסַף Sasaph. in frustra cōcidere. 1. Reg. 15. Et in frustra cō
Concidere cidit eū samuel. & solum inuenitur in predicto loco.
שָׁעָה Saa respicere. aspicere. aīaduertere. meditari. confide
re. inclinari: seu declinare. excecare. siue caligare. di
mittere. remittere. recedere. Genī. 4. & respexit dñs ad abel
& ad munera eius: ad cain aūt & ad munera illi⁹ nō respexit
Exo. 5. Et nō acquiescāt verbis mēdacibus. p quo he. le. Et
nō aspiciāt siue nō aīaduertāt verba mēdacii. Esa. 41. Et loq̄
mur & videamus simul. i. aspiciam⁹. Signat ēt meditari. ps.
118. Et meditabor in iustificationibus tuis semp. Ponitur ēt
p cōsidere. Esa. 31. Et nō sunt cōsisi sup sanctū israel. Signat
etiā inclinare siue declinare. Esa. 17. In die illa inclinabitur
homo ad factorē suū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt
manus ei⁹. Pōt ēt legi scđm primā significationē. in die illa
aspiciet homo seu aīaduertet ad factorē suū. & in eo. 41. Ne
declines quia ego de⁹ tu⁹. hebrei tñ dicūt q in p̄dicto loco
signat formidare vl̄ timere. Ponitur ēt per antiphrasin p ex
cecare vel oculos claudere aut caligare. Esa. 6. Et oculos ei⁹
claude. & in eo. 32. Et nō caligabūt oculi vidētiū. Vide etiā
de hoc supra in dictiōe שׁוּעַ Soaa. signat ēt p̄dicta dictio di
mittere vel remittere aut recedere ab aliquo. Iob. 10. Dimit
te me vt plāgā paululū dolorē meū. ps. 39. Remitte mihi vt
refrigerer. Iob. 14. Recede ergo paululū ab eo. Esa. 22. Re
cedite a me: amare flebo. & aliqñ duplicatur lra sin & littera
ain: & tūc signat meditari siue delectari. ps. 118. In iustifica
tionib⁹ tuis meditabor. De q vide infra in dictiōe שַׁעֲשַׁע Saa
saa. Itē שַׁעְתָּא Saa. seu שַׁעֲתָא saatha ī lingua chaldaica signat
horā. vt Danī. 3. Eadē hora mittetur in fornacē ignis. & ī eo.
4. Cepit intra se tacitus cogitare quasi vna hora.

שַׁעֲטָה Saata. calcatio siue cōculcatio: scđm hebreos. Beat⁹
hiero. trāstulit pōpā. Hiere. 47. A strepitu pōpe ar
morū & bellatorū ei⁹. p quo he. le. A sonitu calcatiōis vl̄ cō
culcatiōis vngularū fortiū ei⁹. & solū iuenitur ī p̄dicto loco.
שַׁעֲטְנֵז Saatnez. vestis seu pānus ex lana & lino cōtextus
Deut. 22. Vestimento quod ex lana & lino contex
tum est. & solum inuenitur in predicto loco.
שָׁעַל Saal. pugillus seu pugn⁹. Esa. 40. Quis mēsus est pu
gillo aq̄s. & in plu. שְׁעָלִים Sealim. 3. Reg. 20. Si suffe
cerit puluis samarie pugillis oīs ppli qui seqtur me. Ezech.
13. Et violabant me ad populū meū ppter pugillos ordei.
Item שׁוּעָל Sual. i. vulpes. Nec. 3. Si ascenderit vulpes trāsi
liet murū eorum. & in plu. שׁוּעָלִים Sualim. Canti. 2. Capi
te nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas. Itē מְשָׁעוֹל
Misool. i. semita angusta. Nu. 22. Stetit angelus in angustis
duarum macerіarum quibus vinee cingebantur. i. angusta
semita duarum macerіarum.

שָׁעַן Saan. recūbere. inniti. apodiari. fulcire. seu sustētare.
Nu. 21. Et recūberet ī finib⁹ moabitarū. 4. Reg. 4. Il
lo innitēte sup manū meā. 2. Paralipo. 13. Eo qđ sperassent
in dñio deo patrū suorū. i. nixi essēt ī dñio. Iob. 8. Innitetur
sup domū suā. Prouer. 3. Ne innitaris prudētie tue. Esa. 10.
Nō adiiciet residuū israel & hi qui fugerint de domo iacob
inniti sup eū qui pcutit eos: sed innitentur sup dñm sanctū
israel. & in eo. 50. Et innitatur sup dñm deum suū. Et inde
מִשְׁעָן Misaan. siue מַשְׁעֵן Maseen. i. fulcimētū siue sustētacu
lū aut sustētatio. p̄s. 17. Et factus est dominus p̄tector meus.
Pro quo beeatus hiero. in psal. iuxta he, ve. transtulit. Et fa
ctus est dñs firmamentum meum. i. sustentaculum seu ful
cimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore.
Esa. 3 Validum & fortē: omne robur panis & omne robur a
que. i. sustentaculū vel sustentatio aut fulcimētum. & aliqñ
scribitur cum he vel thau in fine. & ponitur etiā pro baculo
in quo homo sustentatur & cui innititur. vt Exo. 21. Et am
bulauerit foris super baculum suum. Esa. 36. Ecce confidis
super baculum arundineum confractum.

שְׁעִיף Saiph. cogitatio. & solum inuenitur in numero plura
li. scilicet שְׁעִיפִים Seipim. Iob. 4. In horrore visionis

cogitationes

nocturne. pro quo he.legunt. In cogitationibus de visionibus noctis. Et in eodem. 20. Idcirco cogitationes meeva rie succedunt sibi. & aliquando scribitur cū littera samach loco sin de quo vide supra in dictione סָעַר Saiph.

שָׁעַר cōiectare. Extimare שְׂעָרִים Extimationes.

שָׁעַר Saar. existimare. cōiectare. Prouer. 23. Quia in similitudinem coniectoris & harioli extimatqđ ignorat Pro quo hebrei legunt. Quia sicut existimat vel cōiectatur in anima sua sic est. & inde שְׂעָרִים Searim. idest extimationes. Geñ. 26. Et inuenit in ipso anno centuplum. Pro quo hebrei legunt. Et inuenit in ipso anno centum extimationes. idest centuplum q̄ extimauerat. lxx. vero centuplum ordei transtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebraicis questionibus super hoc loco sic ait. Licet in aliena terra seminauerit isaac: tamē non puto q̄ tāta ei fertilitas ordei fuerit. vnde melius puto illud esse quod habetur in hebreo & aquila quoq; transtulit & inuenit in anno illo centuplū extimatum. licet enim eisdem litteris & extimatio scribatur & ordeum: tamen extimationes שְׂעָרִים Searim leguntur. ordea vero. שְׂעוֹרִים Seorim. Hec hieronymus. Item

שַׁעֲרוּרָה Wirabilia horribile.

שַׁעֲרוּרָה Saarura. idest horribile siue turpitudo. Hiere. 5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra. Pro quo hebrei legunt. Stupor & horribile. i. res horrenda fuit in terra. Et in eo. 23. Et in prophetis ierusalem vidi similitudinem adulterantium. pro quo hebrei legunt. Vidi turpitudinem adulterii. Et aliquando scribitur cum iod in fine & dicitur שַׁעֲרוּרִיָּה Saaruria. Osee. 6. In domo israel vidi horrenda. & aliquando mutatur he in tau. & dicitur שַׁעֲרוּרִית Saaruith. Hiere. 18. Quis audiuit talia horribilia que fecit virgo israel. Vide etiam de hoc in dictione sequenti. & inde

turpitudo.

שַׁעֲרוּרִיָּה horrenda שַׁעֲרוּרִית horribilia

שְׂעָרִים horribiles mali.

שְׂעָרִים Soarim. idest horribiles vel abominabiles. Pro quo beatus hieronymus transtulit malas. Hiere. 29. Et ponam eos quasi ficus malas: que comedi non possunt. Item

שַׁעַר Porta.

שַׁעַר Saar. idest porta. siue ianua. Geñ. 23. Et possidebit semē tuum portā inimicorum tuorum. Et in eodem. 28. Non est hic aliud nisi domus dei & porta celi. Deut. 25. perget mulier ad portam ciuitatis. 4. Regum. 7. Iuxta introitum porte. & in plurali שְׁעָרִים Searim. idest porte siue ianue. Deut. 14. E. repones intra ianuas tuas. p̄s. 66. Diligit dominus porta sion. Naum. 3. Pandentur porte terre tue. Ponitur etiam pro vrbibus. Deut. 28. Donec disperdat & conterat i cunctis vrbibus tuis. & inde שֹׁעֵר Soer. idest ianitor. 2. Reg. 18. Et vociferans in culmine ait. pro quo hebrei legunt. & clamans speculator ad ianitorē ait. & in plurali שֹׁעֲרִים soarim. 2. Paralipo. 8. Et ianitores in diuisiōibus suis per portam & portam.

שְׂעָרִים Ianue. Porte

שַׁעַר Urbes.

שֹׁעֵר Ianitor.

שֹׁעֲרִים Ianitores

שָׁעַר Saar. metuere. formidare. horrere. tempestatē fieri tempestate moueri: vel quasi tempestas commouere siue tempestate rapi. Deut. 32. Quos non coluerunt patres vestri. Pro quo hebrei legunt. Quos non timuerūt siue formidauerunt patres vestri. Hiere. 2. Et porte eius desolamini vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et horrescite: desolamini vehementer. Sed si pro שַׁעֲרִיו Saaru legatur שְׁעָרָיו searau. tunc significat portas eius sicut est in littera nostra. Ezech. 32. Et reges eorum horrore nimio formidabunt super te. Significat etiam tempesttē fieri: vel tempestate cō moueri: siue tempestate rapi. p̄s. 49. Et in circuitu ei? tempestas valida. Ps. 57. Sicut viuentes: sic in ira absorbet eos. Pro quo beatus hiero. in̄ pſ. iuxta he.ve. transtulit. Quasi viuentes quasi ira: tempestas rapiet eos. Dañ. 11. Et quasi tempestas veniet contra eum rex aquilonis. idest quasi tempestas commouebitur contra eū. & inde שְׁעָרָה Saar siue שַׁעֲרָה Seara. idest horror siue tempestas. Iob. 18. Et primos inuasit horror. Naum. 1. Dominus in turbine & tempestate via

Timere Horrere. Tempestate esse. Tempestate rapi.

שַׂעַר

eius. Vide etiam de hoc supra in dictione סָעַר Saar. Item שָׂעִיר Seir. idest hedus aut hircus. Geñ. 37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerūt. Leuit. 4. Hircū de capris immaculatum. & in genere femenino שְׂעִירָה Seira. idest capra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam. & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Leuit. 16. Duos hircos stare faciet cōram domino. Item שֵׂעָר Sear. idest pilus seu capillus aut pilosus. vel hispidus. Leuit. 13. Et pilos versos in candorem. Et in eodem. Quod si pilus coloris est pristini. Et in eodē. Et capillus sui coloris est. Iudi. 16. Iamq; capilli eius renasci ceperant. 4. Regum. 1. Vir pilosus. Pro quo hebrei legunt. vir habens pilos. p̄s. 67. Verticem capilli. Canti. 6. Capilli tui sicut grex caprārum. scribitur etiam cum he vel tau in fine. Iudi. 20. Vt capillum quoq; possint percutere. Iob. 4. Inhorruerunt pili capitis mei. & in aliquibus locis predictis ponitur singulare pro plurali. & in plurali dicitur שְׂעָרוֹת Searoth. p̄s. 38. Multiplicati sunt super capillos capitis mei. & inde שָׂעִיר Sair. siue שֵׂעָר Sear. idest hirsutus vl pilosus aut hispidus. Geñ. 25. Et totus in morē pellis hispidus. Et in eodem. 27. Nosti q̄ esau frater meus homo pilosus sit. Esa. 34. Pilosus clamabit alter ad alterum. & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Esa. 13. Et pilosi saltabunt ibi. Accipitur etiam pro demonibus. Leuit. 17. Et nequaq̄ vltra immolabunt hostias suas demonibus. & in plurali femenino שְׂעִירוֹת Seiroth. idest pilose. Geñ. 27. Quia pilose manus similitudinem maioris expresserant. Item שְׂעִירִים seirim. idest gutte siue stille pluuie. & solum inuenitur in numero plurali. Deut. 32. Quasi imber super herbam: & quasi stille super gramina. Item שְׂעֹרָה Seora. idest ordeum. Exo. 9. linum ergo & ordeum lesum est: eo qnod ordeum esset vires Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim. 4. Regum. 7 Duo modii ordei statere vno.

שָׂעִיר Hedus hircus

שְׂעִירָה Capra.

שְׂעִירִים hirci.

שֵׂעָר Pilus. Capillus.

שְׂעָרוֹת Capilli

שָׂעִיר hispidus Pilosus

שְׂעִירִים Pilosi. Demones

שְׂעִירוֹת Pilose

שְׂעִירִים Stille.

שְׂעֹרָה Ordeum.

שְׂעֹרִים

שָׁעַשַׁע Saasaa. delectari. blandiri. p̄s. 93. Cōsolatiōes tue letificauerunt animam meam. Pro quo beatus hiero. in pſ. iuxta he.ve. transtulit. Consolationes tue delectabunt animam meam. p̄s. 118. In iustificationibus tuis meditabor. Pro quo hebrei legūt. In preceptis tuis delectabor Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere. Et in eodem. 66. & super genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשׁוּעִים Saasuim. idest delectationes siue blanditie. Et solum inuenitur in numero plurali: & ponitur plurale pro singulari. p̄s. 118. Nisi q̄ lex tua meditatio mea est. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he.ve. transtulit. nisi q̄ lex tua delectatio mea est. Et in eodem. Mandata tua meditatio mea est. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. mandata tua voluptas mea est. Prouer. 8. Et delectabar per singulos dies. Pro quo hebrei legunt. Et eram delectationes siue blandi tie per singulos dies. idest delectabar siue blandiebar p singulos dies. Hiere. 31. Si puer delicatus. vbi ponitur pro delicato. idest puer cui blanditur.

שָׁעַשַׁע Delectare

שַׁעֲשׁוּעִים Blandiri.

עִים delectatio

Voluptas.

Delicatus.

שְׁפִיפֹן Sephiphon. Ceraستes serpentis genus. Geñ. 49. Ceraستes in semita.

שְׁפִיפֹן Ceraستes

שָׁפָה Sapha. nudare. eleuare. festinare. Iob. 33. Et ossa que tecta fuerunt nudabuntur. Hebrei tamen dicunt q̄ significat eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Et eleuabuntur ossa eius que non videbantur. idest ossa que erāt tecta carne & non videbantur: eleuabuntur: cum sint nudata carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt q̄ significat conterere: sicut dictio שׁוּף Suph. De qua supra dictum est. & inde נְשֹׁפָה Nisphe. idest excelsum vel eleuatū. Esa. 13. Super montem caliginosum leuate signum. p quo hebrei legunt. Super montem excelsum leuate signū. potest etiā deriuari a dictione נֶשֶׁף Neseph. que signat caligi-

שָׁפָה Nudare. Eleuare.

נְשֹׁפָה caliginosus Excelsus

שְׂפָאִים שְׂפִירִם supini col lec. vic. — nem: de quo supra dictum est in littera nū. & inde שְׂפָאִים sephaim. vel שְׂפִירִם Sephaim, i. colles vel mōtes excelsi. Esa. 41. Aperiā in supinis collibus flumina. i in excelsis collib? vel in excelsis mōtibus. Ponitur etiā pro viis. Hiere. 4. Vētus vrēs in viis que sunt in deserto. Item שְׂפִי Sephi. i. velociter seu festinanter. Nu. 25. Cūq; abisset velociter. Sed in translatione chaldaica habetur. Cūq; abisset solus. Item שְׂפוֹת Sephoth. i. pingues pluralis numeri fe. ge. 2. Reg. 17. oues & pingues vitulos. Et aliqui hebrei dicūt q; significat caseos. vnde in translatione chaldaica sic habetur. & caseos lactis de vaccis siue de armentis.

שְׂפִי velociter Solus. — שְׂפוֹת Pingues Casei.

שָׂפָה Labiū. — Sapha. labium. ora. ripa. seu littus. Gen. 11. Erat autē terra labii vnius. Iob. 12. Cōmutans labium veraciū. Prouer. 12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū. Soph. 3. Tūc reddā pplis labiū electum. & in plu. שְׂפָתַיִם Sephathaim siue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo. 5. Presertim cū sim incircumcisus labiis. 1. Reg. 1. Tantum labia eius mouebātur Prouer. 4. Et detrahētia labia sint p̄cul a te. & in eo. 14. Labia sapiētū custodiunt eos. Cāti. 5. Labia ei? lilia distillātia

שְׂפָתַיִם Labia. — שִׂפְתוֹת Siphthoth

שָׂפָה Ora. — Accipitur ēt שָׂפָה Sapha. pro ora vel extremitate. Exo. 26. Facies & quinquaginta ansas in ora sagi vnius. & in eo. 28. In cuius medio supra erit capicium & ora per gyrū. 3. Reg. 7. A labio vsq; ad labium rotundum in circuitu. 2. Paralip. 4. Labium illius: quasi labium calicis. i. ora vel sūmitas. Significat etiā ripā vel littus. Gen. 45. In ipa ānis ripa. Exo. 14. Et viderunt egyptios mortuos super littus maris.

Ripa. Littus

שִׁפְחָה ancilla. — Siphcha. ācilla. familia: seu cognatio. Gen. 16. Sed habēs ancillā egyptiā noīe agar. 4. Reg. 4. Nō habeo ancilla tua quicq; in domo mea. ps. 122. Sicut oculi ancille in manib? dñe sue. & in plu. שִׁפְחוֹת Sephachoth. Gen. 24. Argentum & aurum seruos & ancillas. Ioel. 2. Sed sup seruos & ancillas meas effundā spūm meum. Item מִשְׁפָּחָה Mispacha. i. cognatio: seu familia. Gen. 24. De cognatione mea & domo p̄ris mei. Leuit. 25. Vnusquisq; rediet ad familiā pristinā. Deut. 29. Familia aut tribus. Hiere. 8. Qui residui fuerint de cognatione hac. Amos. 3. Et super omnē cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach. 14. Quod si familia egypti nō ascēderit. i. gens vel populus. Et in plu. מִשְׁפָּחוֹת Mispachoth. Nu. 1. Per generationes & familias ac domos suas. Ios. 7. Accedet per cognationes suas. Amos 3. Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre. Significat etiā puincias. Hiere. 10. Et super puincias que nomen tuū non inuocauerunt. Ponitur etiā pro genere. Gen. 8. Secundum genus suū egressa sunt de arca. Hiere. 15. Et visitabo super eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi & bestias terre ad deuorandum & dissipādum. Pro quo he. le. Et visitabo super eos quattuor genera dicit dñs: gladium ad occidēdum: & canes ad lacerādum: & volatilia celi & bestias terre ad manducāndum & dissipandum.

שִׁפְחָה Ancille. — מִשְׁפָּחָה Cognatio Familia. — מִשְׁפָּחוֹת Familie Cognationes — Prouincie. Genus.

שָׁפַח Decaluat — Saphach. decaluare. Esa. 3. Decaluabit dominꝰ verticē filiarum sion. De quo vide supra in littera samach in dictione. סָפַח Saphach.

שָׁפַט Iudicare. — Saphat. iudicare. Gen. 19. Nunquid vt iudices. & in eo. 16. Iudicet dñs inter me & te. Exo. 18. Qui iudicent populum oī tēpore. Deut. 1. Quod iustum est iudicate. Iudi. 4. Que iudicabat populū in illo tēpore. 1. Reg. 8. Cōstitue nobis regem vt iudicet nos. 2. Reg. 18. Iudicauit enī pro te dñs hodie. 3. Reg. 3. Iudiciū quod iudicasset rex: & in de verbum passiuū quod signāt iudicari vel iudicio contendere. ps. 18. Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Esa. 43. Iudicemur simul. Hiere. 2. Iudicio contendā aduersum te. Ezech. 20. Sicut iudicio contendi aduersus pres vros. Et in de שׁוֹפֵט Sophet. i. iudex. Exo. 2. Quis cōstituit te pricipē & iudicē sup nos. Et aliqñ scribitur cum mē in principio. Iob 9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues. Et inde מִשְׁפָּט Mispat. i. iudicium siue ius aut decretum. ordo. consuetudo. ritus. exemplar. aut figura. Gen. 18. Nequaq; facies hoc iudicium. Leuit. 19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio. Deut. 18. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo. Et in eo. 27. Maledictus qui peruertit iudicium. 1. Reg. 8. Et predicēis ius regis. & in eo. Hoc erit ius regis. p̄s. 1. Propterea non resurgūt ipii in iudicio. Esa. 1. Querite iudiciū. Hiere. 46. Castigabo te i iudicio. & in eo. 48. Hucusq; iudiciū moab. Significat etiā decretum siue cōstitutum aut ordinē. 1. Reg. 22. Hec fecit dauid: & hoc erat decretum illi. 3. Reg. 4. Iuxta constitutum sibi. & in eo. 5. Perfecta est domus in oī ope suo & vniuersis vtensilibus suis. Pro quo he. le. Et perfecta ē domus in oībus rebus suis: & in oībus ordinibus vel cōstitutis suis. Hiere. 10. Et tēplum iuxta ordinē suū. significat ēt consuetudinē vel ritum. Gen. 40. Iuxta officium tuū sicut antē facere consueueras. Pro quo he. le. Iuxta cōsuetudinē primā quando eras pincerna eius. Ios. 6. Circuierunt vrbē sicut dispositum erat. i. sicut consuetum erat aliis diebus. 1. Paralipo. 24. Vt luceret iuxta ritum. Ponitur etiā pro exēplari vel figura. Exo. 26. Eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte mōstratum est. 4. Reg. 1. Cuius figura & habitus est vir. & in plu. מִשְׁפָּטִים Misphatim. i. iudicia. Exo. 21. Hec sunt iudicia. p̄s. 17. Q̄m oīa iudicia eius in cōspectu meo. Et aliqñ scribitur sine mē & dr שְׁפָטִים Sephot 2. Paralipo. 20. Si irruerint super nos mala: gladius: iudiciū Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim. aut שְׁפוּטִים Sephutim. Nu. 23. Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he. le. Et in diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech. 14. Quod si quattuor iudicia mea pessima. & in eo. 25. Et iudicia perpetrauerunt in ea. & in eodem. 28. Cum fecero iudicia in omnibus qui aduersantur eis.

Iudex. — Judices — Judicium — Ius. — Decretū Cōstitut — ordo. — cōsuetu. — Ritus. Exēplar Figura — Iudici — Iudici — Iudicio. Iudicis

שָׁפַךְ Effund — Saphach. fundere. effundere. Gen. 9. Quicunq; effuderit humanum sanguinē: fundetur sanguis illi?. Leuit. 14. Et spargi puluerē rasure extra vrbē. Pro quo he. le. Et effundant puluerem. Deut. 21. Manus nre non effuderunt sanguinē hunc. 3. Reg. 2. Et āmouebis sanguinē innocentē qui effusus est a ioab. & in eo. 15. Et effundetur cinis. & in eo. 21. Sanguinē innocentem fundit. p̄s. 21. Sicut aqua effusus sum. p̄s. 60. Effundite corā eo corda vra. p̄s. 62. Pene effusi sunt gressus mei. Et in titulo psalmi. 101. Vbi dicitur. Et coram dño effudit precē suā. Hiere. 6. Effunde sup paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ieruslē aggerē. & in eo. 11. Effunde indignationē tuā super gentes que non cognouerunt te. Threñ. 2. Cum exalarent animas suas in sinu matrum suarum. Pro quo he. le. Cum effunderētur aie sue. & in eo. 4. Dispersi sunt lapides sanctuarii. i. effusi sunt Ezech. 16. Quia effusum est es tuum. & in eodem. 21. vt cōportet aggerē. Pro quo he. le. Vt effundat aggerē. i. fundat terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in eodem. 26. Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel. 2. Effundā spūm meū sup omnē carnē. Soph. 1. Et effundetur sanguis eorum sicut humus. & inde שֹׁפֶךְ Sephech. i. effusio vel locus vbi aliquid effunditur. Leuit. 4. In loco effusorum cinerum. & inde שִׁפְכָּה Sophcha. i. effusorium: & accipitur p veretro quo vrina effunditur. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis & abscisso veretro in ecclesiam domini.

Effusio — Locꝰ effusionis

שָׁפַל Humiliare — Saphal. humiliare. deprimere. demittere. 1. Reg. 2. Humiliat & subleuat. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. p̄s. 17. Et oculos superborum humilia

Humiliare

bis.ps.74.Hunc humiliat:& hunc exaltat.Esa.z. Oculi sublimiũ hoim humiliabuntur.& in eo.Et super omnẽ arrogantẽ & humiliabitur.& in eo. Et humiliabitur altitudo virorum.& in eo.29.Et humiliaberis:de terra loqueris.& in eo.32.Et humilitate hũiliatur ciuitas.& in eo.57.Et humiliata ẽ vsq; ad inferos.Hiere.13. Humiliamini sedete in terra.Et inde שִׁפְלוּת Siphluth siue שֶׁפֶל Sephal.i.humilitas. Eccl's.10.Et ifirmitate manuũ perstillabit domus. Pro quo he.le.Et in humilitate manuũ pstillabit domus.i.in demissione vel remissiõe manuũ. Et i eo.In humilitate vocis molentis.Et inde שָׁפֵל Saphel.i.humilis.Leuit.13.Qui cũ viderit locũ lepre humiliorẽ carne reliqua.2.Reg.6. Et ero humilis in oculis meis.Esa.57. Et cũ contrito & humili spũ. Ezech.17.Exaltaui lignũ humile.& in plu.שְׁפָלִים Sephalim.Esa.57. Et viuificet spũm humilium.& in ge.fe. שְׁפֵלָה Sephela.Leuit.13. Nec humilior carne reliqua. Ezech.17. Creuit in vineam latiorẽ humilẽ statura. & in eo.21. Nõne hec est:que humilẽ subleuauit.Signat etiã terrã humilem.i. planam atq; cãpestrem.Deut.1.Et humiliora loca cõtra meridiem.Ios.11.Et planiciem & occidentalẽ plagã montesq; israel & cãpestria eius.z. Paralipo.1. Quasi sycomoros que nascuntur in campestribus.

שִׁפְלוּת שֶׁפֶל Infirmitas Humilitas

שָׁפֵל Humilis

שְׁפָלִים humiles

שְׁפֵלָה humilis

humiliora

Cãpestria

שָׁפָם os. Barba

שָׁפָם Sapham.os.bucca.Leuit.13. Caput nudum:os vestecontectum.2.Reg.19. Et intõsa barba. Pro quo he.le. Non fecit os siue buccã suã.i.nõ totõdit barbam circa os vel buccam suã in signum tristitie.quod solum tondebatur in illo tẽpore.Ezech.24. Neq; amictu ora velabis.

שָׁפָן cirogrillus Erinacij.

שָׁפָן Saphan.cirogrillus:aut cuniculus.Leuit.11.Cirogrillus qui ruminat.Et in plu. שְׁפָנִים Sephanim.ps.103. Petra refugium herinaciis. Pro quo he.le. Petre refugium siue protectio cuniculis vel cirogrillis.

שְׁפַע inundatio. Globus Impetus

שְׁפִעַת

שְׁפַע Sephaa.inundatio.globus.impetus.Deut.23. Quia inundationem maris quasi lac suggent. & aliqñ scribitur cũ thau in fine & dr̃ שְׁפִעַת Siphaath.4.Reg.9. Vidit globum iehu venientis: & ait video ego globum. Iob.38. impetus aquarum operiet te.& dicunt hebrei q; etiã significat abundantiam seu multitudinem.

שָׁפַק sufficere

שָׁפַק Saphac.sufficere.plaudere.siue cõplodere,s.manib? 3.Reg.20.Si suffecerit puluis samarie.Esa.2. Et pueris alienis adheserunt. p quo he.le. Suffecerũt sibi. De quo vide etiã supra in dictione יָלַד Ialad.Et inde שֶׁפֶק Sephec. i.sufficientia:aut saturitas.Iob.20.Cum saturatus fuerit arctabitur. Pro quo he.le. Cum impleta fuerit sufficiẽtia eius arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cõplodere.s.manibus.Iob.27.Stringet super eũ manus suas. Pro quo he.le. Plaudet sup eum manibus suis.Et inde שֶׁפֶק Saphec.i.complosio vel percussio.Beatus hiero.transtulit oppressionem.Iob.36.Nõ te ergo superet ira vt aliquẽ opprimas.Pro quo he.le. Ne forte seducat te ira in percussiõe vel in oppressione.i.vt aliquem percutias vel opprimas sicut est in littera nostra.

שֶׁפֶק sufficiẽtia.

stringere. Plaudere.

שָׁפַק

שֶׁפֶק opprimere. Percussio oppressio.

שָׁפַר ornare. speciosissimũ esse.

שֶׁפֶר pulchritudo.

שָׁפִיר Pulcherrima Placere

שׁוֹפָר Buccina.

שָׁפַר Saphar.ornare.pulchrũ seu speciosum esse.Iob.26. Spiritus eius ornauit celos.ps.15.Etenim hereditas mea preclara est mihi.Pro quo btñs hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Et hereditas speciosissima mea est.Et inde שֶׁפֶר Saphar.i.pulchritudo.Geñ.49.Dans eloquia pulchritudinis.Et inde שָׁפִיר Sapir.q; in lingua chaldaica significat pulchrum siue decorum. Dañ.4.Folia ei? pulcherrima.& etiã predicta dictio in lingua chaldaica significat placere vel cõplacere.Dañ.4. Placuit ergo mihi predicare eius signa.Et in eo.Consilium meum placeat tibi.Item שׁוֹפָר sophar. i.buccina siue tuba cornea.Exo.19.Et sonitus buccine paulatim crescebat. & in eo.20. Cunctus autẽ populus vidébat voces & lampades & sonitum buccine.ps.4.Et dñs in voce tube.ps.97.In tubis ductilib? & voce tube cornee.Esa.58. Quasi tuba exalta vocem tuã.Et in plu. שׁוֹפָרוֹת sopharoth Ios.6. Sacerdotes tollẽt septem buccinas.& i eo. Et sacerdotes clangent buccinis. Item אֲשְׁפָּר Aspar.per additionem aleph in principio.i.frustum carnis secundũ hebreos. Pro quo beatus hiero.transtulit assaturam bubali carnis:ab אֵשׁ ex qđ significat ignẽ & פָּר Par.i.bos seu bubalus.2.Reg.6. & partitus est vniuerse multitudini israel tã viri q̃ mulieri singulis coliridam pãnis vnã & assaturã bubali carnis vnã. Item שַׁפְרִיר saphrir.i.folium. Hiere.43. Et statuet solium suũ super eos.& aliqui hebrei dicunt q; significat tẽtorium seu papilionem.

Tuba

Buccin

assatura bubali.

folium.

שַׁפְרְפָרָה aurora

שַׁפְרְפָרָה Sepharphera.in lĩgua chaldaica signãt diluculũ seu aurorã. Dañ.6.Primo diluculo cõsurgẽs.

שָׁפַת Deducere ponere dare. ordinare. Cleri.

שָׁפַת Saphath.ponere.reponere.ordinare.ps.21.Et in pulueretem mortis deduxisti me.Pro quo he.le. Posuisti vl reposuisti me. Ezech.24.Pone.clam:pone inquã.Esa. 26.Dñe dabis pacem nobis. Pro quo he.le. Dñe ordinabis pacẽ nobis. Et inde שְׁפָתַיִם sephathaim.i.termini. ps.67. Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Si dormieritis inter medios terminos.Et aliqui hebrei dicunt q; significat tripodes sup quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiã cũ mẽ in principio:& dr̃ מִשְׁפְּתַיִם Mispethaim.Geñ.49.Accubans inter terminos.ponitur etiã ,p labiis.Ezech.40.Et labia earũ palme vnius reflexa intrinsecus.Sed etiã in predicto loco hebrei legunt tripodes.nã pro labiis scribitur cum pũcto cebólet.De quo dictũ est supra in dictiõe שְׂפָה sapha.

Termini Tripodes

שְׂפָתַיִם Termini Labia.

שָׂצָא Complere

שָׂצָא Safa.in lingua chaldaica significat consumare vel cõplere.vt Esd.6.& cõpleuerunt domũ istam.

שָׂצַף momẽtum

שָׂצַף Seseph.momentũ.Esa.54. In momẽto indignationis abscondi faciem meam a te. Et solum inuenitur in predicto loco.

שַׂק Cilicium saccus.

שַׂק Sac.cilicium.saccus.Geñ.37. Indutus est cilicio.& in eo.42.Aperto:vnus sacco vt daret pabulum iumentis 4.Reg.19.Et opertus est sacco.Iob.16.Saccum cõsui super cutem meã.ps.29.Cõscidisti saccum meum. Esa.3. Et pro fascia pectorali cilicium. & in eo.20.Solue saccũ de lumbis tuis.Et in plu.שַׂקִּים sacim.2.Reg.3.Et accingimini saccis. 3.Reg.20.Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris.

שַׂקִּים sacci.

שָׂקַק Rugire deãbulare. discurrere. Ingredi

שָׂקַק Sacac.rugire.discurrere: siue ambulare.collidere. Prouer.28.Leo rugiẽs & vrsus esuriens.Esa.33.Velut cũ fosse plene fuerint de eo.p quo he.le. Sicut deambulatio in fossis vel in cisternis: deambulabunt vel discurrent in ea.Ioel'.2.Vrbẽ ingredientur.i.per vrbẽ discurrẽt vel deambulabũt.Et aliqñ duplicatur littera sin.Naũ.2.Quadrige collise sunt in plateis. Et inde מְשַׂקֵּק Mesec.i.procurator vel dispensator domus: eo quod discurrit huc & illuc.Geñ. 15.Et filius procuratoris domus mee.

שָׂקַד Collidere שָׂקַד Procurator

שָׂקַד Sacad.vigilare.continuare.Esd.8.vigilate & custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum ps.101.Vigilaui & factus sum sicut passer solitarius in tecto. ps.126.Frustra vigilat qui custodit eã.Prouer.8.Et qui vigilat ad fores meas. Esa.29. Succisi sunt omnes qui vigilabãt super iniquitatẽ.Hiere.1. Quia vigilabo ego super verbo meo.& in eo.5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eo.31.Et sicut vigilaui super eos vt euellerem & demolirer & dissiparem & disperderẽ & affligerẽ: sic vigilabo super eos vt edificẽ & plantẽ. Dañ.9. Vigilauit dñs super nialiciã.Item שָׁקֵד saced.i.amygdalus.& accipitur tã pro arbore q̃ pro fructu. Eccl's,12. Et florebit amygdalus. Hiere.1. Virgã vigilantẽ ego video. Pro quo he.le. Virgã seu bacu-

Sigilare

שָׁקֵד amygdalus

lum amygdali.i.baculum amygdalinū vel nuceum ego vi deo. Vnde beatus hieronymus in explanationib⁹ super pre dicto loco ſicait. Pro virga vigilante. lxx. baculum nuceum transtulerunt. Laborandum igitur nobis est vt breuiter he breā etymologiā latinus lector intelligat, שָׁקֵד Saced nux dicitur. Vigil aūt seu vigilare appellatur שָׁקַד Soced. vnde & in posterioribus pardus vigilans hoc noīe appellatur. ab eo igitur quod dī nux ꝑpter verbi ſimilitudinē ad vigilis intelligentiā nomen allusit. pro baculo nuceo virgā vigilā tē aquila & ſymmachus: theodotiō vero amygdalinā trāſtu lerſit. hec hieronymus. Et in plu. שְׁקֵדִים Secedim. i. amyg dale. Geñ. 43. Modicum reſine & mellis & ſtoracis ſtactes & terebinthi & amygdalarum. Nu. 17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati ſūt. & inde מְשֻׁקָּדִים Maſueadim. i. in modum amygdale. vel nucis facti. Exo. 25. Tres ſcyphi qtaſi in nucis modum per calamos ſingulos.

שקדים amygdale

משקדים Inucis modum

שקד Vigilare. continuaſ

שָׁקַד Sacad. vigilare. ſicut dictio precedēs. Thren. 1. Vigila uit iugum iniquitatū mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat continuare vel iungere.

שקה potuꝫ dat

adaquare

שָׁקָה Saca. potum dare. propinare. adaquare. irrigare. re dundare. nutrire. Geñ. 24. Et camelis tuis dabo pō tum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo. 29. Date ante potū ouib⁹. & in eo. Et adaquato grege oſculatus eſt eā. Pro quo he. le. Et adaquauit oues labā fratris mīs ſue: & oſculat⁹ eſt iacob rachel. p̄s. 77. Et adaq̄uit eos velut in abyſſo. Abach. 2. Ve qui potū dat amico ſuo. Signāt etiā irrigare. Iob. 21. medulis oſſa illi⁹ irrigātur. p̄s. 64. Viſitaſti terrā & inebria ſti eā. i. irrigaſti eam. Ioel. 3. Et irrigabit torrentē ſpinarū. Ponitur etiā pro redundare. Ioel. 3. Et redundabūt torcula ria vino & oleo. Ponitur etiā pro nutrire. Ezech. 45. Et de his que nutrit iſrael in ſacrificium. Et inde שִׁקּוּי Sicui. i. po tus: vel poculum: aut irrigatio. p̄s. 101. Et poculum meū cū fletu miſcebam. Oſee. 2. Oleum meū & potū meū. Prouer. 3. Et irrigatio oſſium tuorum. Et inde מַשְׁקֶה Maſce. i. potū dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Geñ. 40. Acci dit vt peccarēt duo eunuchi pincerna regis egypti & piſtor Et in eo. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarū. & in eo. Reſtituitq; alterū in locum ſuū: vt porrigeret ei po culum. Leuit. 11. Et omne liquēs quod bibitur. i. omnis po tus qui bibitur. Eſa. 32. Et potum ſitienti aufert. Et inde שִׁקְמָה Soceth. i. pila ſeu canalis vbi iumēta adaquātur. Geñ. 24. Effundensq; hydriā in canalibus. Quod in hebreo le gitur ſingulariter. ſ. in canali aut pila. Et in plu. שִׁקְמוֹת Sica thoth. Vt in eodem. 30. Poſuitq; eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

irrigare Inebriare

Redūdare

Nutrire. שִׁקּוּי Poculum Potus. מַשְׁקֶה Pincerna

Poculuꝫ Potus שִׁקְמָה Canalis. שִׁקְמוֹת Canales

שָׁקַט Sacat. qeſcere. ſilere. mitigare. pflare. Ioſ. 11. Quie uitq; terra a preliis. Iudi. 5. Quieuitq; terra quadra ginta annis. & in eo. 18. Iuxta conſuetudinē ſidoniorū ſecu rum atq; quietum. Iob. 3. Nōne ſilui nōne quieui. & in eo. 34. Ipſo autē concedēte pacē: quis eſt qui condēnet. ꝑ quo he. le. Et ipſe quieſcere vel ſilere facit. ſ. bella: & quis eſt qui cōdēnet: aut quis eſt qui inique agat. p̄s. 75. Terra tremuit & quieuit. p̄s. 82. Ne taceas neq; compeſcaris de⁹. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. transtulit. Ne ſileas & non quieſcas deus. Eſa. 7. Vide vt ſileas: noli timere. & in eo. 14 Conquieuit & ſiluit oīs terra. & in eo. 18. Quieſcā & conſi derabo in loco meo. & in eo. 57. Quod quieſcere nō poteſt Hiere. 46. Et requieſcet & ꝑſperabitur. & in eo. 47. Quo modo quieſcet. & in eodē. 48. Et requieuit in fecibus ſuis. Ezech. 16. Quieſcam & non iraſcar. Zach. 1. Et ecce omnis terra habitatur & quieſcit. Significat etiam mitigare. ideſt quieſcere facere. p̄s. 93. Vt mitiges ei a diebus malis. Pro uer. 15. Qui patiens eſt mitigat ſuſcitatas. Significat etiam

Quieſcere

Silere.

Requieſcere

Mitigare

perflare. Iob. 37. Cum perflata fuerit terra auſtri. Et inde שְׁקֵט Secet. ſiue הַשְׁקֵט Haſcet. i. quies vel ſilentiū aut ociū. 2. Paralipo. 22. Et pacē & ociū dabo in iſrael in diebus ei⁹. Eſa. 22. Et cultus iuſtitie ſilentium. & in eo. 30. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo vīa. Ezech. 16. Et ocium eius.

Perflare

Oclum, Silentiū

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo. 22. Red det pecuniā iuxta modum dotis. Pro quo he. le. Ar gentum ponderabit ſeu appendet iuxta modum dotis. i. in pondere reddet. Eſd. 8. Appendiq; ei argentum & aurū. & in eo. Et appēdi in manibus eorum argentū. Iob. 6. Vtinā appenderentur peccata mea. & in eo. 27. Neq; appēdetur argentum in cōmutatione eius. Eſa. 40. Et librauit in pon dere montes. Et inde שֶׁקֶל Secel. i. ſiclus. genus ponderis. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars ſi cli offeretur dño. Et in plu. שְׁקָלִים Secalim. Hiere. 32. Ap pendi ei argentum ſeptem ſtateres. Et inde מִשְׁקָל Miſcal. i. pōdus ſiue ſtatera. Leuit. 19. In iudicio in regula in pōde re & in mēſura. Ezech. 5. Et aſſumes tibi ſtaterā pōderis Scribitur etiam cum thau in fine & dī מִשְׁקֹלֶת Miſcoleth. 4. Reg. 21. Et extendā ſuper ieruſalem funiculum ſamarie & pondus domus achab. Eſa. 28. Et ponam in pondere iu dicium & iuſtitiam in menſura.

Sbzare

Siclus.

Statere.

Pōdus.

Pondus

שָׁקַם Sacam. morus. aut ſycomorus. p̄s. 77. Et moros eo rum in pruina. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. transtulit. Et ſycomoros eorū in frigore. 2. Paralipo. 1. Quaſi ſycomoros que naſcūtur in cāpeſtribus. Eſa. 9. Sy comoros ſuccidetur. Amos. 7. Et vellicans ſyconoros.

Morus

ſycomor

שָׁקַע Sacaa. abſorbere. demergere. ſubmergere. ꝑfundare limpidare. ligare. Nu. 11. & abſortus eſt ignis. Hiere. 51. Sic ſubmergetur babylon. Amos. 8. Et defluet q̄ſi riuus egypti. Pro quo he. le. Et ꝑfundabitur ſiue demergetur. & quia aque que ſunt ꝑfunde: ſūt limpidiſſime & puriſſime: ideo ponitur etiā ꝑ limpidare. i. puriſſimas aquas reddere. Hiere. 32. Tunc puriſſimas reddā aquas eorū. Ponitur etiā pro ligare. Iob. 40. Et fune ligabis linguam eius. & inde מִשְׁקָע Miſcaa. i. limpidiſſimū vel puriſſimum. Ezech. 34. Cum puriſſimam aquam biberitis.

abſorbere ſubmergere Defluere

puriſſime ac̄o red dere. Ligare. puriſſimi

שְׁקַעֲרוּרוֹת Secaarar. vallicula. & ſolum inuenitur in numero plura. ſ. שְׁקַעֲרוּרוֹת Secaaruroth. Leuit. 14. Quaſi vallículas palore ſiue rubore deformes

Vallicule

aſpicere. proſpicere Reſpicere

שָׁקַף Sacaph. aſpicere. ꝑſpicere. intueri. Geñ. 19. Direxe rūt oculos contra ſodomā. ꝑ quo he. le. Et aſpexerūt cōtra faciē ſodome. & in eo. 26. Proſpiciens abimelech rex paleſtinorum per feneſtrā. Nu. 21. Quod reſpicit contra de ſertū. Deut. 26. Reſpice de ſanctuario tuo. Iudi. 5. Per fene ſtram reſpiciēs vlulabat mater ſiſare. 4. Reg. 9. Et reſpexit per feneſtram. p̄s. 84. Et iuſtitia de celo proſpexit. Prouer. 7. Per cancellos proſpexi inuenē. Hiere. 6. Quia malum vi ſum eſt ab aquilone. Pro quo he. le. Quia malum ꝑſpexit ab aquilone. Et inde שְׁקוּפִים Secufim. i. feneſtre latiores & magis aperte in parte īteriori: ſicut fit in tēplis. ꝑ quo btūs hiero. tranſtulit obliquas. 3. Reg. 6. Fecitq; in templo fene ſtras obliquas. Significat etiam ſe inuicem reſpicientes. 3. Reg. 7. Contra ſe inuicē poſitas. i. ſe inuicem reſpiciētes. & in eo. Et ſuper colūnas quadrāgulata ligna in cunctis equa lia. i. cōtra ſe inuicē poſita & īuicē reſpiciētes. & inde מְשֻׁקָּף maſcoph. i. ſuplimiare. Exo. 12. Suplimiare & vtrūq; poſtē.

Obliquꝫ ſe inuicē re ſpicientes

Suplimi tare.

שָׁקַץ Sacas. vitare. ſiue euitare. abominari. contaminare. deteſtari. ſpernere. Leuit. 11. Et morticina eorum vi tabitis. & in eo. Et vitanda ſunt vobis. Pro quo he. le. Abo minanda ſeu contaminānda ſunt vobis. & in eo. Nolite cōta minare aias veſtras. Deut. 7. Quaſi ſpurciciē deteſtaberis. p̄s. 21. Qm̄ nō ſpreuit nec deſpexit deprecationē pauperis.

Vitare. abomiari Cōtamiſt

Deſpicere

שִׁקּוּץ שִׁקּוּצִים abomīabile. abomīatio. שִׁקּוּצִים abominationes.

Et inde שִׁקֻּץ Sécces.siue שִׁקּוּץ Sicus.i.abominabile seu abominatio.aut execratio vel execrabile. Leuit.11. Abominabile vobis execrādūq; erit. & in eodem. Abominabile erit vobis. Dañ.12. Et posita fuerit abominatio in desolatione. Et in plu.שִׁקּוּצִים Sicusim. Deut.29. Vidistis abominationes eorum. Ezech.20. Vnusquisq; abominationes oculorū suorū nō proiecit. Dañ.9. Et erit in tēplo abominatio desolationis. Q̄d in hebreo legitur in plurali.s.abominatiōes.

שָׁקַר Nocere. Falsificar. Decipere.

Sacar.mētiri.falsificare.falsum loqui.aut falsum esse negare.iniq; agere. Geñ.21. Ne noceas mihi & posteris meis. Pro quo he.le. Ne mentiaris: siue ne falsificabis mihi. Leuit.19. Nō mētiemini nec decipiatis vnusquisq; pximū suū. Pro quo he.le. Non mētiemini: nec falsificabitis. idest ne falsum aliquid faciatis vnusquisq; contra proximū suū. 1.Reg.15. Porro triūphator israel non parcet. Pro quo he.le. Porro triūphator israel nō mentietur siue non loquetur falsc. ps.43. Et iniq; non egimus in testamēto tuo. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Nec mentiti sum⁹ in pacto tuo. Esa.63. Filii nō negātes. Et inde שֶׁקֶר Scéer.i.mēdacium seu falsum aut falsitas. Exo.20. Non loquaris cōtra pximū tuū falsum testimoniū. & in eo.23. Mēdacium fugies. ps.7. Et peperit iniquitatē. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta.he.ve.transtulit. Et peperit mendaciū. ps.18. Iniqui persecuti sunt me: adiuua me. pro quo beatus hiero.transtulit.falso p̄secuti sunt me. ps.119. Libera aīam meam a labiis iniquis. Pro quo beatus hiero.trāstulit. A labio mendacii. Prouer.18. Profert autē mēdacium dolosus testis. Hiere.8. Vere mendacium operatus est stilus mēdax scribarum. Sigñat etiā frustra siue in vanū. 1. Reg.25. Vere frustra seruaui. ps.34. Qui aduersantur mihi iniq; p quo he.le. Qui aduersantur mihi frustra.i.sine causa. Sed beat⁹ hiero.in psal.iuxta he.ve.secundū primā significationē trā stulit. Inimici mei mendaces. & in plu.שְׁקָרִים Secarim. p̄s. 100. Qui loquitur iniqua: nō direxit in conspectu oculorū meorum. pro quo beatus hiero.trāstulit. Loquēs mēdaciū. Hiere.23. & seduxerūt populū meū in mēdaciis suis.

Falsum. Mēdaciū. Iniquus. Frustra שְׁקָרִים Iniqua Mēdacia. שָׁקַד Innuere

שָׁקַד Sacar.innuere.s.oculis. Esa.3. & nutibus oculorum ibāt. hebrei tñ dicūt q̄ sigñat stibio oculos depīgere.

שָׁרַר Umbilicus שָׁרִירִי Umbilicus שְׁרִירוּת prauitas

שָׁרַר Sarar.vmbilicus. & scribitur cum simplici res & cū puncto dagues propter defectum alterius res. Cāti. 7. Vmbilicus tuus sicut crater tornatilis. Ezech.16. Non est precisus vmbilicus tuus. Scribitur etiam cum duplici res & dicitur שְׁרִירִי Serire. Iob.40. Et virtus ei⁹ in vmbilico vētris eius. Itē שְׁרִירוּת Seriruth.i.prauitas siue cogitatio mala. Deut.29. Et ambulabo in prauitate cordis mei. Hiere.3. Post prauitatem cordis sui pessimi.

שָׁרַר dominari.

שָׁרַר Sarar.dñari.principatum tenere.preualere. Nu.16. Nisi & dñatus fueris nostri. Ester.1. Esse viros principes ac maiores in domibus suis. Vide etiā de hoc supra in dictione שׁוּר Sur.

שָׁרָא Manere Habitare.

שָׁרָא Sara.in lingua chaldaica significat manere siue habitare. Dañ.2. Et lux cū eo est.i.manet siue habitat.

שָׁרַב Brida Estus.

שָׁרָב Sarab.siccum siue aridum. aut estus. Esa.35. Et que erat arida in stagnum. & in eodem.49. Non percutiet eos estus & sol.

שָׁרְבִט Virga.

שָׁרְבִט Sarbit.virga aut sceptrū. Ester.4. Rex aureā virgā ad eū tetēdit. & in eo. Tetēdit cōtra eā virgā aureā.

שָׁרָג Ppago שָׁרָג Plexū ē. Cōuolue.

שָׁרָג Sarig.propago.ramus. & solum inuenitur in numero plurali. Geñ.40. In qua erant tres propagines. Ioel. 1. Albi facti sunt rami eius. Et inde verbū שָׁרַג Sareg.quod significat perplexum aut cōuolutum siue intricatum esse. sicut vites perplectuntur propaginibus. Iob.40. Nerui testiculorum eius perplexi sunt. Threñ.1. Conuolute sunt & impposite capiti meo.

שָׁרַד Remanere. שָׁרִיד Qui relinquitur. Qui remānsit. שְׁרַד ministerū Runcina. שָׁרָה Cōsiderare. Relinquere

Sarad.remanere.relinqui. Ios.10. Hi qui israel effugere potuerunt: ingressi sunt ciuitates munitas. Pro quo he.le. Et reliqui qui remanserunt ex eis venerunt in ciuitates munitas. Et inde שָׁרִיד Sarid.i.ille qui relinquitur vel euadit. vt in p̄dicto loco. Vbi ponitur verbum & nomē ab eo derinatum. & in eo.8. Ita vt nullus de tanta multitudine saluaretur.i. relinqueretur. Threñ.2. Et non fuit in die furoris: dñi qui effugerit & relinq̄retur. Hiere.31. Populus qui remanserat a gladio. & in eo.42. Nullus de eis remanebit neq; effugiet. Item שֵׁרַד Serad.i.ministerium. Exo.31. Et vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti & filiis eius Sigñat etiā instrumētum dolatorium. Pro quo bt̄us hiero. transtulit runcinā. Esa.44. Formauit illud in runcina.

שָׁרָה Sara.considerare.siue intueri. relinquere.soluere.incipere. Iob.37. Sup omnes celos ipse considerat. Vide etiā de hoc supra in dictione שׁוּר Sur. Hiere.15. Si nō reliquie tue in bonum. pro quo he.le. Si nō reliquī te i bonū De quo vide supra in dictione שָׁאַר Saar. alii vero legunt sic. Si non solui te in bonum. nā in lingua chaldaica significat soluere vl' dissoluere. Dañ.3. Ecce ego video viros quatuor solutos. & in eo.5. Et cōpages renum eius soluebātur. Significat etiā in lingua chaldaica incipere. Esd.5. Et ceperunt edificare domū dñi. Item שִׁרְיָה Siria.i.lorica siue thorax. Iob.41. Cum apprehenderit eū gladius: subsistere nō poterit: neq; hasta neq; thorax. Scribitur etiā cum nū in fine & dr̄ שִׁרְיָן Sirian.1.Reg.17. Et lorica hamata īduebatur 3.Reg.22. Et percussit regē israel inter pulmonē & stomachum. Pro quo he.le. Inter iuncturas & loricā. Esa.59. Indutus est iustitia vt lorica. Hiere.51. Et non ascendat lorica tus. Et in plurali שִׁרְיֹנוֹת Sirionoth. 2. Paralipo.26. Et hastas & galeas & loricas. Item שָׁרוֹן Saron.i.campus seu planicies. Canti.2. Ego flos cāpi. Esa.35. Et factus est saron sicut desertū.i. cāpus in quo sunt vinee & frumenta: erit sicut desertum. Item מִשְׁרָה Misra.i.illud.quod ab alio exprimitur. Nu.6. Quidquid de vua exprimitur: nō bibet. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat madefactum. i. quidquid est madefactum in vino vel in musto.

שִׁרְיָה Thorax שִׁרְיָן Lorica. שָׁרוֹן Campus. Saron. מִשְׁרָה q̄s exprimit

שָׁרָה preualere

שָׁרָה Sara.preualere.dñari. Geñ.32. Quoniā si cōtra deū fortis fuisti: quāto magis cum hoībus preualebis. pro quo he.le. Quoniā cum deo preualuisti siue dñatus fuisti. Osee.12. Et in fortitudine sua direct⁹ est cum angelo.i. preualuit. & in eo. Et inualuit ad angelum. Et inde מִשְׁרָה Misra.i.dñiū siue impiū. Esa.9. Multiplicabitur ei⁹ impiū.

מִשְׁרָה Imperiū. שָׁרַט Incidere. Cōcidere Lacerare. שְׁרִיט שְׂרָטֹת Incisura.

שָׁרַט Sarat.scindere.concidere.incidere.s.carnes vngulis vel ferro. vt Leuit.19. Super mortuo non incidetis carnes vr̄as. & in eo.21. Neq; in carnibus suis facient incisuras. Zach.12. Cōcisione lacerabuntur. Et inde שָׂרֵט Séret. siue שָׂרָטֹת Saráteth.i.incisionem. Leuit.21. Neq; in carnibus suis facient incisuras. pro quo he.le. Et in caruibus suis non incident incisionem. vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum.

שְׂרָךְ Corrigia. מְשַׂרֶכֶת Explicans שָׁרַע Strāde.

שֵׂרֶךְ Seroch.corrigia.geñ.14. vsq; ad corrigiā calige. Esa. 5. Nec rūpetur corrigia calciamenti eius. Et inde verbum siue participium מְשַׂרֶכֶת Mesarécheth.i.circuiēs sicut corrigia circunuoluitur. Pro quo beatus hiero. transtulit explicans. Hiere.2. Cursor leuis explicans vias suas.

שָׁרַע Supfluere

שָׁרַע Saraa.superfluere.superfluū esse. Leuit.21. Vel paruo vel grādi. Pro quo he.le. Aut diminutum vel superflutum. & in eo.22. Bouē & ouē aure & cauda amputatis. p̄ quo he.le. Superfluum vel diminutum.s.in aliquo mebro. Esa.28. Coangustatum est enim stratum: ita vt alter decidat. Pro quo he.le. Coangustatū est enim stratum ne super

flvat.i.ne superfluat alteri:quia est tam angustum ꝙ vix capit vinum hoiem: & si alius ibi recumbat necesse est vt alter illorum decidat.& sic beatus hiero.transtulit sensum.

שַׂרְעַף Saraaph.cogitatio.& solum inuenitur in numero plurali. ps. 93. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit. In multitudine cogitationū mearū: que sunt in me.ps.138. Et cognosce semitas meas.Pro quo beatus hiero.transtulit.& scito cogitationes meas.

שַׂרְעַף Cogitationes

שָׂרַף Saraph.comburere.vrere.extrere.succendere.Exo. 32.Combusitq; & cōtriuit vsq; ad puluerē.Leuit.10. Et ois domus israel plangat incendium:quod dns succēdit. & in eo.Exustum repetit.Nu.19.Cōburetq; eam cunctis videntibus.Deut.ꝛ9. Sulphure & salis ardore comburens.1. Reg.30.Et succēderent eam igni.& in eo.Et inuenissent eā succensam igni.& in eodem.30. Et combuserunt eam igni 2.Reg.23.Et comburētur vsq; ad nihilum.4.Reg.23.Succendit etiā lucum.& in eodem.& combusit eam sup altare. 2.Paralipo.26. Et cōbuserūt super eum ambitione nimia. Pro quo he.le.Et combuserunt super eum combustione nimia. Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Esa.1. Ciuitates vestre succēse igni. Hiere.36. Ne combureret librum. & in eo.26.Et ciuitatē hanc comburet igni.Pro quo hebrei legunt.Cōbures igni.i.eris causa vt cōburatur igni. Et aliquando scribitur cum samach loco sin. Amos.6.Et cōburet eum:vt efferat ossa de domo.& inde שְׂרֵפָה Serepha. idest incendium vel combustio. Leuit.10. Incēdium quod dominus succendit. Nu.19.mittet in flāmam que vaccā vorat. Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combustionis vacce.ꝛ.Paralipo.21. Et non fecit ei populus secundū morē cōbustionis exequias.& in plurali מִשְׂרְפוֹת Misrephoth. Esa.33.Et erunt populi quasi de incēdio ignis.Pro quo hebrei legunt.Et erunt populi quasi incendia vel cōbustiones ignis. Hiere.34. Et secundū cōbustiones patrum tuorum priorum qui fuerunt ante te:sic comburent te.Et inde שָׂרָף Saraph.i.serpens ignitus qui flatu vrit. Nu.21.Fac serpētē eneum.i.similitudinem serpentis igniti. Esa.14. De radice enim colubri egredietur regulus: & semen eius absorbens volucrem.Pro quo he.le.Et fructus eius serpēs volans:siue regulus volans.& in eo.30. Vipera & regulus volās.vbi ponitur pro regulo.& in plurali שְׂרָפִים Seraphim.Nu.21.Misit dns in populum ignitos serpentes. Signat etiam שְׂרָפִים Seraphim certū ordinē angelorum celestis hierarchie.Esa. 6.Seraphim stabant subter illud.& in eodem. Et volauit ad me vnus de seraphim.

שְׂרֵפָה Incēdium

Cōburere Succēdere Exurere.

שָׂרָף Cōburens. Serpens.

Absorbēs

Regulus. שְׂרָפִים Ignita serpentes. שְׂרָפִים Seraphim

שָׂרַץ Saras.moueri. reptare.serpere.ebullire.producere. f.animalia mobilia seu reptilia.Gen.1. Aiam viuentē atq; motabilem quā produxerant aque. Pro quo he.le.Quā mouerunt aque.i.mouere fecerūt.& in eo.Producant aque reptile.i.mouere faciant.& in eo.Et ingredimini super terram.i.gradimini.Exo.8. & ebulliet fluuius ranas.i.moueri faciet. Leuit.11.Hec quoq; polluta reputabuntur:de his que mouētur in terra.ps.104. Edidit terra eorum ranas.i.produxit seu moueri fecit.Ezech.47.Et ois aia viuēs que serpit. Et inde שֶׂרֶץ Seres.i.reptile aie viuētis.Leuit.11. Eorū que in aquis mouētur & viuunt.& in eo. Omne de volucribus quod graditur sup quatuor pedes. Pro quo hebrei legūt. Omne motabile de volucribus.

שָׂרַץ Gradi. Ebullire. Moueri. Edere serpere שֶׂרֶץ motabile.

שָׂרַק Sarac.Sybilare.Esa.5.Et sybilabit ad eum de finib9 terre. & i eo.7.Sybilabit dns muscę. Hiere. 9.Et sybilabit supervniuersas plagas eius.Threñ.2.Sybiliauerunt & mouerunt capita sua. Zach.2.Sybilabo eis & cōgregabo illos.& inde שְׂרִיקָה Serica.i.sybilus.Mich.6.vt darē te in pdi tionē:& habitātes in ea in sybilū.& in plu.שְׂרִיקוֹת sericoth. Iudi.5.Vt audias sybilos gregū. & inde מַשְׂרוֹקִיתָא Masrocitha.quod in ligua chaldaica signat fistulā.Dañ.3.In hora qua audieritis vocem tube & fistule.

שָׂרַק sybilare שְׂרִיקָה sybilus שְׂרִיקוֹת sybili מַשְׂרוֹקִיתָא Fistula

שֹׂרֵק Sorec.vitis.f.electa & optima: aut ꝓpago optima & fructuosa.Gen.49. Ligans ad vineā pullū suū.& ad vitē o fili mi asinā suā.Esa.5.Et plātauit vineā electā.ꝓ quo he.le.& plātauit vitē seu ꝓpaginē.f.electā.Hiere.ꝛ. Ego au tē plantaui te vineā electā. & dicunt aliqui hebrei ꝙ signat vitē que ꝓducit vuas sine granulis.& in plu.שֹׂרֵקִים Seruecim.Esa.16.Dñi gētiū exciderunt flagella eius.i.ꝓpagines eius.Et inde שְׂרִיקוֹת Sericoth.Pro quo beatus hiero.transtulit plectentes.Esa.19. Et cōfundentur qui opabātur linū plectētes.& aliqui hebrei dicunt ꝙ signat linum optimū & candidissimū sicut est byssus.Item שָׂרוֹק Saruc.i.variū.f.colore.& solum inuenitur in numero plurali. Zach.1.Et post eum equi russi varii & albi.

שֹׂרֵק Electa. Vitis. שְׂרִיקוֹת Plectēte. שָׂרוֹק Varij.

שָׂרַשׁ Saras.radicare.erradicare. Iob.5. Ego vidi impiū firma radice.ꝓ quo he.le.Ego vidi impium radicātē:siue radicatum.i.firma radice plātatum.ps.79.Plantasti radices ei9.ꝓ quo he.le.Radicasti radices ei9. Esa.40.Qui ingrediuntur impetu a iacob.ꝓ quo he.le.Ingredientes siue ingredientib9 radicabit iacob. Vnde sequitur.florebit & germinabit israel.& in eo.40. Nec radicato in terra trunco eorum.Hiere.12.Plantasti eos & radicē miserunt.Signat etiā per antiphrasin erradicare vel delere.Iob.31.Et progenies mea erradicetur.& in eo.Et oia erradicās genimia mea.ps. 51. Et radix tua de terra viuentium.ꝓ quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit. Et erradicabit te de terra viuētiū. Iudi.5.Ex ephraim deleuit eos.& inde שָׂרְשִׁי Sorsi.i.exiliū ꝙ est erradicatio a patria. Esd.2. Siue in mortē siue in exilium.Et inde שֹׂרֶשׁ Sores.i.radix. Deut.29. Et sit inter vos radix germinās fel & amaritudinē. Iob.19. Et radicē verbi inueniamus cōtra eū.& in eo.29. Radix mea apta erit secus aquā. & in eo.30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum. Esa.53.Et sicut radix de terra sitienti.& in plu.שָׂרָשִׁים Sarasim siue שְׂרָשִׁי Sorse. Iob.8. Sup aceruū petrarū radices eius densabuntur.Hiere.17. Quod ad humorē mittit radices suas.Ponitur etiā pro vestigiis vel cardinib9. Iob.13.Et vestigia pedum meorum considerasti.& in eodē.36.Et cardines maris operuit.

שֹׂרֶשׁ Radix. שָׂרָשִׁים Radices. שְׂרָשִׁי Exilium

שַׁרְשֶׁרֶת Sarser.catena. & solū inuenitur in numero plu. f. שַׁרְשְׁרוֹת Sarseroth.Exo.ꝛ8.Catenas sibi inuicē cohērentes.3.Reg.7.Et qui per modum retis & catenarum sibi inuicē miro ope contextarū.2.Paralipo.3. Et quasi catenas se inuicem complectentes.

שַׁרְשֶׁרֶת Catene

שָׂרַת Sarath.ministrare.seruire. Nu.8. Eruntq; ministri fratrum suorū.ꝓ quo he.le. Et ministrabūt cū fratribus suis. & in eo.16. Et ministraretis ei. & in eo.18. Presto sint & ministrent tibi. Deut.18.Ministrabit in noīe dñi dei sui.& in eo.21. Quos elegit dns deus tuus: vt ministrēt ei. 1.Reg.2. Samuel aūt ministrabat ante faciem dñi.3. Reg.1. Et abisag sunamitis ministrabat regi.1. Paralipo.6. Ministrabant corā tabernaculo.& in eo.23.Vt adoleret incēsum corā dño secundū ritum suū.ꝓ quo he.le. Vt adoleret incensum corā dño: vt ministraret ei. Esa.60. Arietes nabaioth ministrabunt tibi.& in eo.Et reges eorum ministrabunt tibi.& inde מְשָׁרֵת Mesareth.i.minister.Exo.24. & iosue minister eius.Et inde שָׂרֵת Sareth.i.ministerium.Nu.4. Oia vasa quib9 ministratur i sctō. ꝓ quo he.le. Oia vasa ministerii.2.Paralipo.24. & facta sunt vasa tēpli in ministerium.

שָׂרַת ministrare. מְשָׁרֵת minister. שָׂרֵת Ministerium

שָׂרֵת Sareth.cum puncto cebolet & ꝓpositio mē vt dicatur מָשְׂרֵת Masreth:signat scutelā aut vas.2.Reg.13.Tol

lensq; quod coxerat: effudit & posuit corã eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit scutellam & effudit coram eo.

scutella שׁת

שׁת Seth. nates. Esa. 20. Discoopertis natibus ad ignominiã egypti. De quo vide supra in dictioe שׁת soth. Itẽ שׁת Sith. in lingua chaldaica significat sex. Dañ. 3. Latitudine cubitorum sex. Et inde שִׁתִּין Sithin. idest sexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum sexaginta.

Nates.

שׁת sex.

שִׁתִּין sexaginta.

שִׁתַּת Sathath. ponere. & scribitur cũ simplici tau. ps. 48. Sicut oues in inferno posite sunt. ps. 72. Posuerũt in celũ os suũ. De quo vide supra in dictioe שׁת soth.

Ponere.

שְׁתֵה Sãtha. bibere. potare. Geñ. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 44. In quo bibit dominus meus. Exo. 34. Panem non comedit: & vinum non bibit. Leuit. 11. et omne liquẽs quod bibitur. ps. 49. aut sanguinẽ hircorũ potabo. ps. 77. Et imbres eorũ non biberẽtur. Prouer. 9. Et bibite vinũ qđ miscui vobis. & inde מִשְׁתֶּה Misthei. conuiuium: seu potatio vel potus. Geñ. 19. Ingressiq; domũ eius fecit cõuiuium. & in eodẽ. 21. Fecitq; abraam grãde conuiuium. Ester. 1. fecerat grande conuiuiũ principibus suis. Esa. 5. Et vinum in conuiuiis vestris. Dañ. 1. Nec de vino potus eius. & inde שֵׁתִי Sethi. idest ebrietas siue potatio Eccl's. 10. Ad reficiendum & non ad luxuriã. i. non ad ebrietatem. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָה Sethiia. Ester. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt. Et potatio erat iuxta legẽ siue edictum: non erat qui cogeret. Item שֵׁתִי Sethi. i. stamẽ. Leuit. 13. In stamine atq; subtegmine. Item שְׁתוֹת Sathoth. idest nates. 2. Reg. 10. Vestes eorum medias vsq; ad nates. Vide etiam de hoc supra in dictione שׁת Soth.

Bibere

שְׁתֵה Potare.

מִשְׁתֶּה Conuiuiũ

Potus.

שֵׁתִי Ebrietas

שְׁתִיָה potatio

שֵׁתִי stamen.

שְׁתוֹת Nates.

שְׁתֵי שְׁתַּיִם Sethaim. vel שְׁתֵּי Sethe. duo vel due. De quo vide supra in dictionem שְׁנַיִם Sana.

Duo

שְׁתַל Sathal. plantare. trasplãtare. fundare. ps. 1. Quod plãtatum est secus decursus aquarũ. Ezech. 17. Ecce plãtata est. Et in eo. Et plantabo super montẽ excelsum. Osee. 9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he. le. Et erat plantata. & inde שְׁתִיל Sathil. i. nouella plantatio: vel palmes. Et solum inuenitur in numero plu. Ps. 127. filii tui sicut nouelle oliuarum.

Plantare

Fundare

שְׁתִיל Nouelle. s. plãtatiões

שְׁתָם Sethum. obturat⁹. Nu. 24. Dixit hõ cui⁹ obturatus est oculus. & solũ inuenitur in predicto loco.

Obturat⁹

שְׁתַן Sathan. mingere. 1. Reg. 25. Si reliquero de omnibus que ad ipsum pertinent: mingentem ad parietẽ.

Mingere.

שְׁתַק Sathac. silere. quiescere. cõpescere. seu mitigare. ps. 106. Letati sunt quia siluerũt. Prouer. 26. Iurgia cõquiescunt. Ione. 1. Quid faciemus tibi & cessabit mare a nobis. i. compescetur siue mitigabitur.

Silere.

Cõquiescere

Cõpescere

שְׁתַר Sathar. computrescere. 1. Regum. 5. & computrescebant prominẽtes extales eorũ. Et solum inuenitur. in p̃dicto loco. Et aliqui hebrei dicunt q; deriuatur a dictione סְתַר Sathar. & q; significat occultare vel cooperire. vnde in p̃dicto loco ipsi legũt. & ocultabãtur eis ficus. vel hemorroides. i. nascebantur in loco operto & occulto anus.

Cõpuſtre scere

De incipientibus a littera. ת. Tau.

תָּא Tha. cubiculũ. thalam⁹. 3. Reg. 14. & postea reportabãt ea ad armamẽtariũ scutariorũ. p quo hebrei legũt. Ad cubiculum cursorum. Ezech. 40. Et thalamũ vno calamo in lõgum & vno calamo in latũ. & in eo. Thalamus autem sex cubitorũ erat hic & inde. & i plu. תָּאִים thaim siue תָּאוֹת thaoth. vt in eo. & inter thalamos quinq; cubitos. & in eo. Porro thalami porte ad viã orientalem: tres hinc & tres inde. & in eo. Et marginẽ ante thalamos cubiti vnius.

armamẽtariũ cubiculũ.

Thalamus

תָּאִים Thalami.

תָּאַב Thaab. desiderare. cõcupiscere. detestari: siue abominari. ps. 118. Cõcupiuit aia mea desiderare iustificatiões tuas. & in eo. Ecce concupiui mãdata tua. & in eodẽ. Concupiui salutare tuũ dñe. Amos. 6. Detestor ego superbiã iacob.

Desidera re.

Cõcupisce re.

Detestari

תָּאָה Thaa. signare. describere. circũscribere. limitare. i. limites ponere. metari. Nu. 34. A mari magno termini incipiunt puenientes ad mõtem altissimũ. Pro quo he. le. A mari magno describetis vel limitabitis vobis mõtẽ hor. i. ibi ponetis limites. & in eo. Inde metabuntur fines. Item תְּאוֹ thao. genus cerui. pro quo btũs hiero. transtulit origẽ. Deut. 14. Origem camelopardalum.

Describe

Metari

תְּאוֹ Orix.

תְּאוֹם Theom. geminus. gemellus. cõiũctus. & solũ inuenitur in nu. plu. Geñ. 38. apparuerunt gemini in vtero eius. Cãti. 4. Sicut duo hinuli capree gemelli. & aliqñ scribitur cũ vau loco aleph. Geñ. 25. Et ecce gemini i vtero ei⁹ reperti sunt. & inde verbũ seu participiũ qđ signãt gemellos fetus habere. Canti. 4. Omnes gemellis fetibus. & inde תְּאוֹמִים Thoamim. idest coniuncti. Exo. 26. Erũtq; sibi cõiuncte a sursum vsq; deorsum.

Gemini

Gemelli

Gemellos habere

תְּאוֹמִים Cõiuncti

תְּאֵן Theen. ficus. & solũ inuenitur in nũero plu. s. תְּאֵנִים theenim. Nu. 13. & de ficis loci illius tulerunt. Hiere. 8. Et non sunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena. i. ficulnea siue ficus arbor. vt in p̃dicto loco. & Ioel. 2. Et ficum meã decorticauit. Et in plurali תְּאֵנוֹת theenoth. Amos. 4. Olineta vestra & ficeta vestra comedet.

Ficus.

תְּאֵנָה Ficulnea.

תְּאֵנוֹת Ficeta.

תָּאַר Thaar. Describere. limitare. figurare. formare. tornare. Ios. 15. Pertransitq; a vertice montis vsq; ad fõtẽ. pro quo he. le. Describetur siue metabitur terminus a vertice montis. & in eo. Inclinabiturq; in bala. pro quo he. le. describetur siue limitabitur in bala. & in eo. Inclinabiturq; in sarona. i. limitabitur. Esa. 44. Formauit illud in runcina. & in eo. & in circino tornabit illud. & inde תֹּאַר thoar. i. forma seu facies: aut species. Geñ. 29. Rachel decora facie & venusto aspectu. & in eo. 39. Erat autem ioseph pulchra facie. Deut. 21. Et videris in numero captiuorũ mulierem pulchram. Pro quo he. le. Mulierem pulchrã forma vel facie. Iudi. 8. Et vnus ex eis quasi filius regis. pro quo he. le. Et vnus ex eis quasi forma filii regis. 1. Reg. 28. Qualis est forma eius. Esa. 52. Et forma eius inter filios hominũ. Et in eodem. 53. Non erat species ei neq; decor. Threñ. 4. Denigrata est super carbones facies eorum

Describere

Limitare

Tornare

Tempore

תֹּאַר Facies.

Forma

Species.

תֵּבָה Theba. arca. Geñ. 6. fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem. 8. Egredere de arca.

arca

תֵּבֵל Thebel. orbis. s. terrarum. Iob. 34. Aut quẽ posuit super orbem quem fabricatus est. ps. 23. Orbis terrarũ & qui habitant in eo. ps. 97. Iudicabit orbẽ in iustitia. Esa. 14. Posuit orbem desertum. Item תֵּבֵל thebel. i. scelus. siue nephas. De quo vide supra in dictione בָּלַל balal.

Orbis.

תֵּבֵל scelus

תֶּבֶן Theben. palea. & solum inuenitur in numero singulari. & ponitur singulare pro plurali. Geñ. 24. palearum quoq; & feni plurimum est apud nos. Exo. 5. Nequaq; dabitis vltra paleas populo: & aliqñ scribitur cũ mem in principio & dicitur מֶתֶבֶן mathben. Esa. 25. Sicut terũtur palee in plaustro.

Palea

Palee.

מֶתֶבֶן Palee.

תָּבַר Thabar. In lingua chaldaica signãt confringere vel conterere aut cõminuere. & inde תִּבְרָא thebira. i. contritum vl cõminutum. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidum & ex parte cõminutum.

Cõminuere

תִּבְרָא Cõminutus

תֵּדֶר Thedir. siue תִּדְרָא thedira. In lingua chaldaica ẽ aduerbium temporis & significat semper vel continuo Dañ. 6. Deus tuus cui seruis semper.

semper.

תֹּהוּ Thohu. Inanitas. inane. vacuũ. nihil. & scribitur cum simplici he & cũ vau i fine loco alteri⁹ he. Geñ. 1. Terra aũt erat inanis & vacua. Iob. 26. Qui extendit aquilonẽ

Inanis

Vacuum Vanitas Inane.

super vacuū. Esa. 24. Attrita est ciuitas vanitatis. i. inanitatis. & in eo. ē. 40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem. 41. Ventus & inane simulachra eorū. & in eo. 49. Sine causa & vane fortitudinē meā cōsumpsi. Pro quo he. le. In inane siue in vacuū & in vanum fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 4. Aspexi terrā & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiā pro nihilo. Esa. 34. Et extendetur super eā mensura vt redigatur ad nihilum. Significat etiam locum desertū qui est inanis & vacuus frugibus & arboribus. Pro quo beatus hieronymus transtulit locum horroris. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

Vacua.

Nihil.

Loc⁹ horroris.

תְּהֹלָה Thahola. prauitas. Iob. 4. Et in āgelis suis repperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הָלַל halal.

Prauitas

תְּהוֹם Thehom. abyssus. Geñ. 1. Et tenebre erāt sup faciē abyssi. Iob. 28. Abyssus dixit nō est in mę. Ezech. 26. Et adduxero sup te abyssum. Et in plu. תְּהֹמוֹת thehomoth. Exo. 15. Abyssi operuerūt eos. & in eodē. Congregati sunt abyssi. ps. 70. Et de abyssis terre iterū reduxisti me. ps. 105 Et deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Abyssus

תְּהֹמוֹת abyssi.

תּוּב Thub. in lingua chaldaica signāt reddere. vel respōdere. aut reuertere. vel reducere. Dañ. 3. Nō oportet nos de hac re respōdere tibi. & in eo. 4. Et sensus meꝰ redditus est mihi. & in eo. Et figura mea reuersa est ad me. Esd. 5. Et tunc satisfacerēt ad accusationē illā. i. redderēt rationē: siue responderent. & in eodem. Huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis. & in eodem. 6. Referātur in templum in ierusalem. i. reducantur.

Respōdere. Reuerti.

Referre.

תָּוָה Thaua. signare. impingere. exacerbare: siue irritare. Ezech. 9. Et signa thau sup frōtes virorū gementiū. 1. Reg. 21. Et impingebat in ostia porte. Sed etiā in p̄dicto loco hebrei legunt. & signabat. i. faciebat signa & stigmata sicut insanus & furiosus. ps. 77. Et sanctū israel exacerbauerunt. & aliqui hebrei legunt signauerunt. i. petierunt ab eo signa: sicut ipsi exponūt. Et inde תָּו thau. i. signū. Ezech. 9. Et signa thau. p quo he. le. Et signa signū. Pōt etiā esse nomen vltimę littere alphabeti hebraici: q̄ dr thau. Vñ beatus hiero. in suis explanationib⁹ sup p̄dicto loco scribit. p signo quod. lxx. Aquila & symmach⁹ trāstulerūt. theodotio ip̄m verbū hebraicū posuit thau: que extrema est apud hebreos viginti & duarū litterarū: vt p fectā in viris gemētib⁹ & dolentibus scientiā demōstraret. siue vt hebrei autumāt: quia lex apud eos appellatur תּוֹרָה thora. q̄ hac in principio noīs sui littera scribitur: illi hoc accepe signaculū qui legis p̄cepta cōpleuerant. Et vt ad nr̄a veniamus: antiquis hebreorū litteris quibus vsq; hodie vtūtur samaritani extrema thau littera crucis habet similitudinē: q̄ in xp̄ianorū frōtib⁹ pingitur: & frequenti manus inscriptione signatur. hec hiero.

Exacerbat

תָּו Thau.

Signum

Signare

Impingere

תָּוָה Ponitur etiā תָּו Thau p desiderio. Iob. 31. Et desiderium meū audiat oīpotēs. Itē תָּוָה thaua. in lingua chaldaica signāt obstupescere. Dañ. 5. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit.

Desiderium

Obstupescere

תָּוֶךְ Thauech. siue תּוֹךְ thoch. medium. intermediū. interdolus. fra⁹. vsura. Geñ. 1. Sit firmamētū in medio aquarum. & in eodē. 15. Diuisit ea per mediū. Exo. 3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. & in eo. 14. Et ingressi sunt filii israel per medium sicci maris. & in eodē. 15. Filii autē israel ambulauerunt per siccum in medio eius. Leuit. 11. Vas aūt fictile in quod horū quicq; intro ceciderit, Nu. 35. Eruntq; vrbes in medio. Deut. 3. Vsq; ad torrentem arnō: medium torrentis. ps. 21. In medio ecclesie laudabo te. Zach. 2. Et habitabo in medio tui. Et inde תִּיכוֹן thichon. i. medius siue intermedius. Exo. 26. Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius siue intermedius per medias tabulas. Et in genere femininо תיכונה Thichona. Iudi. 7. Incipientibꝰ vigilias noctis medie. 3. Reg. 5. Et per cocleam ascendebatur in medium cenaculum. Et in hebreo est generis femininі. Item תּוֹךְ thoch. idest dolus aut fraus vel vsura. ps. 9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. ps. 54. Et nō recedit de plateis eius vsura & dolus. ps. 71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum.

Intro.

Medius

תּוֹר Thur. explorare. considerare. contemplari. cogitare. Nu. 13. Qui considerent terrā chanaam. Pro quo hebrei legūt. Et explorent terram chanaam. & in eodem. Cūq; ascendissent exploraverunt terram. & in eodem. Detraxerunt terre quā inspexerant. idest exploraverant. & in eodem. 14. Terra quam circuiuimus valde bona est. Pro quo hebrei legunt. Terra per quam trāsiuimus ad explorandū eam: valde bona est. Et in eodem. Iuxta numerum quadraginta dierum quibus explorastis terram. Et in eodem. Qui perrexerunt ad cōtemplandam terram. & in eodem. 15. Nec sequantur cogitationes suas & oculos. Pro quo hebrei legunt. Et non exploretis siue consideretis post corda vestra & oculos vestros. & est sensus sicut in littera nostra. Iudi. 1. Nam cum obsiderēt vrbem: que prius luza vocabatur. Pro quo hebrei legunt. Cum explorarent siue considerarent vrbem. Iob. 40. Huic mōtes herbas ferunt. Pro quo hebrei legunt. Contemplatur siue considerat montes in pastum suum. Eccls. 2. Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meam. Et inde תָּרִים Tharim. i. exploratores. Nu. 14. Qui ipsi lustrauerāt terram. Pro quo hebrei legunt. De exploratoribus terre. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אֲתָרִים Atharim. vt in eodem. 21. Venisse. s. israel per exploratorum viam. Significat etiā תָּרִים tharim negociatores vel mercatores: eo quod discurrunt per loca & domos tāq; exploratores. 3. Reg. 10. Excepto eo qđ offerebant viri qui super vestigalia erāt & negociatores. Et inde תּוֹר Thor. idest expectabilis siue considerabilis. 1. Paralipo. 17. Et fecisti me expectabilem super omnes homines. & a predicta dictione dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur תּוֹרָה thora. idest lex: a contemplando vel considerando dicta. Deut. 4. Ista est lex quam proposuit moyses. 2. Reg. 7. Ista est lex adam: domie deus. ps. 118. Lex domini immaculata. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרָה Iara. Item תּוֹר Thor. i. turtur. Geñ. 15. Turturem quoq; & columbam. Canti. 2. Vox turturis audita est in terra nostra ps. 73. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Pro quo hebrei legunt. Ne tradas bestie animam turturis tui. Et loquitur metaphorice. sicut Canti. 2. dicitur columba mea formosa mea. Potest etiam deriuari a dictione תּוֹרָה Thora que significat legem vt supra dictum est. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ne tradas bestiis animam eruditam in lege tua. & sic est in translatione chaldaica: sicut beatus hieronymus transtulit. Et in plurali תּוֹרִים thorim. i. turtures. Leuit. 1. De turturib⁹ & pullis columbarum. & in eodem. 5. Offerat duos turtures. Est etiam genus ornamēti maxillarum vel faciei. Pro quo beatus hieronymus transtulit murenulas. Canti. 1. Murenulas aureas faciem⁹ tibi. & in eodem. Pulchre sunt gene tue sicut turtures. Pro quo hebrei legūt. Pulchre sunt gene tue in murenulis siue in quibusdam aliis ornamētis. Item תּוֹר Thor. i. tempus statutum. Ester. 2. Cum autē perueniss̄et tempus singulorum per ordinem. & in eo. Euoluto autē tēpore per ordinē. Item תּוֹר Thor. in lingua chaldaica significat bouē. Dañ. 4. Et fenū vt bos comedes.

Expectabilis.

Turtur

Bos.

תָּזַז Thaz. z. abscindere. Esa. 18. Et q̄ derelicta sunt abscindentur. & solum inuenitur in predicto loco.

תֹּתָח Wallcus.

תֹּתָח Thothach.malleus. Iob.41. Quasi stipulā stimabit malleum.& solum inuenitur in p̄dicto loco.& dicunt hebrei q̄ significat machinam seu instrumētum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur.

תַּחְמָס Noctua.

תַּחְמָס Thachmas.nomē auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāstulit noctuam. De quo vide supra in dictione חָמָס Chamas.

תָּחַר Emulari

תַּחַר Thachar.siue תַּחַר thathchare.emular.zelare. irrita re.Ps.36.Noli emulari in malignātibus.& in eodem. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua.Vide etiā de hoc supra in dictione חָרָה Chara.

תַּחְרָא Lorica.

תַּחְרָא Thachra.lorica. Exo.28. Sicut fieri solet in extremis vestium partib9:ne facile rūpatur.Pro quo hebreo.Sicut fieri solet in ora loricę:ne facile rumpatur.

תָּחַשׁ Hyacith9. תַּחְשִׁים hyacithię.

תָּחַשׁ Thachas.hyacinthus. seu hyacinthinus. Ezech.16. Et calciaui te hyacintho.& ī plu.תַּחָשִׁים thechasim. Exo.25.Pelles q̄ hyacinthinas: hebrei vero dicunt q̄ significat quoddam animal quod taxus dicitur.

תַּחַת Sub Subter Subtus.

תַּחַת Tachath.subter.subtus.deorsum.p eo. Gen.7.Operti q̄ sunt oēs mōtes excelsi sub vniuerso celo.& in eodem.16. Et humiliare sub manu eius.& in eodem. Acquiescite sub arbore.Deut.12. Et subter omne lignum frondosum. Iob.37.Subter omnes celos ipe considerat.ps.17. Dilatasti gressus meos subtus me.& in eodem. Cadent subtus pedes meos. Et quandoq̄ preponitur ei littera mem & dicitur מִתַּחַת Mithachath.Deut.5.Et que in terra deorsum.Iob.18.Deorsum radices eius siccabuntur.& in lingua chaldaica dicitur תְּחוֹת thechoch.i.sub vel subter. Hiere.10.Pereant de terra & de hiis que sub celo sunt.Dan. 4.Subter eam habitantes bestie agri. Significat etiā locū in quo aliquis subsistit.Exo.16.Maneat vnusquisq̄ apud semetipsum.Pro quo he.le. Maneat vnusquisq̄ sub se.i.in loco suo.1.Reg.14.Stemus in loco nro: & ne ascendamus ad eos.Significat etiam pro.i.loco alicuius rei.Exo.21.Oculū pro oculo:dentem pro dente.Deut.28.Eo quod non seruieris dño deo tuo.i.pro eo quod nō seruieris.2.Reg.19.Nunquid pro his verbis nō occidetur semei.Iob.34.Quasi impios percussit eos.Pro quo he.le.Pro impiis siue loco impiorum percussit eos. p̄s.44.Pro patribus tuis nati sūt tibi filii.Esa.55.Pro saliuncula ascendet abies:& pro vrtica crescet myrtus.& in eo.60.Pro eo quod fuisti derelicta.& quando cōponitur cum pronoīb9 ponitur pluraliter hoc modo תַּחְתַּי thachtai.i.sub me.p̄s.17. Et subdit populos sub me. Abich.3.Et subter me scateat.dicitur ēt תַּחְתֶּנִי thachthéni idest subt9 me.2.Reg.22.Dilatasti gressus meos subtus me. & in eodē. Et deicis populos sub me.תַּחְתֶּיךָ thachthécha.i. subter te.Esa.14.Subter te sternetur tinea תַּחְתָּיו thachtáu idest sub eo vel sub ipso.Iob.41.Sub ipso erunt radii solis. Et ī genere femininо תַּחְתֶּיהָ thachthéa.i.sub ea vel pro ea aut in loco suo.Leuit.13.Si autē steterit in loco suo.Iob.28. Et in loco suo igni subuersa est. Pro quo he.le. & sub ea ardet siue incēditur sicut ignis.Reperitur etiam תַּחְתֶּנָהthachthéna.idest pro ea.Gen.2.Et repleuit carnē pro ea.Et inde תַּחְתּוֹן Thachthon.i.inferior.siue inferius.Iosi.18.In monte qui est ad meridiē bethoron inferioris. & in genere femininо תַּחְתּוֹנָה thachthona.3.Reg.7.Tabulatū qd subter erat idest tabulatū inferius.& in hebreo est generis feminini.dr etiam תַּחְתִּית thachthit.siue תַּחְתִּיָּה thachthiia.Deut.32.Et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima.Pro quo hebrei legūt.Vsq̄ ad infernū inferiorē.p̄s.85.Et eruisti aiam meā de inferno inferiori. Et in plurali תַּחְתִּים thachthim.siue תַּחְתִּיּוֹת thachthioth.Gen.6.Deorsum cenacula & tristega facies in ea.Pro quo he.le. Inferiora secunda & tertia facies eam.i.secunda & tertia cenacula.p̄s.62.Introibunt in inferiora terre.p̄s.138.Et substantia mea in inferioribus terre.

מִתַּחַת Deorsum.

תַּחַת sub.

Locus.

Pro. Eo q̄.

תַּחְתַּי sub me subt9 me.

תַּחְתֶּיךָ subter te. sub ipo

תַּחְתָּיו Locus su9 sub ea

תַּחְתֶּיהָ Pro ea

תַּחְתּוֹן Inferio:

תַּחְתּוֹנָה Inferius.

תַּחְתִּית תַּחְתִּיָּה nouissima Inferius.

תַּחְתִּים Deorsum. Inferiora.

תַּיִשׁ Aries. תְּיָשִׁים Hirci

תַּיִשׁ Thaís.aries.siue hyrc9.Prouer.30.Gallus succinct9 lū bos suos & aries,& in plu. תְּיָשִׁים Theiasim.Gen.52. Capras ducentas & hircos viginti.

תֶּכֶךְ Vsura. תְּכָכִים

תֶּכֶךְ Techach.vsura.siue fenus aut fraus.& declinatur tantū in plurali.s. תְּכָכִים thechachim.Prouer.29.Pauper & creditor obuiauerūt sibi.Pro quo hebrei legunt. Pauper & vir vsurarum vel fraudum obuiauerunt sibi. Vide etiam de hoc supra in dictione תּוֹךְ thoch.

תָּכָה Appinquare. תְּכוּכִים Pauones

תָּכָה Thacha.adherere.appropinquare.Deut.32.& qui appropinquant pedib9 eius.Et solum inuenitur in predicto loco. Item תּוּכִיִּים thuchiim.i.pauones.& solum inuenitur in numero plu.3.Reg.10.Et simias & pauones.

תְּכֵלֶת Hyacith9

תְּכֵלֶת Thecheleth. hyacinth9.siue hyacinthin9. Exo.25. Aurum & argentum & es & hyacinthum.& in eodē 28.Ligabisq̄ eam vitta hyacinthina.

תָּכַן Preparar. תָּכוֹן derar Appēdere Cōfirmare adiuuare Equū esse

תָּכַן Tachan.parare.preparare.cōponere. appendere.ponderare.equū vel iustum esse.adiuuare.1.Reg.2. Et ipsi preparantur cogitationes.4.Reg.12. Et dabāt eā iuxta numerum atq̄ mensuram.Pro quo he.le. Et dabant argētum quod ponderatum vel preparatum erat. Iob.28. Et aquas appendit in mensura.p̄s.74.Ego confirmaui colūnas eius. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Ego appendi colūnas eius. Prouer.16. Spiritus ponderator est dominus.Esa.40.Et celos palmo ponderauit.& in eo.Quis adiuuit spūm dñi. Ezech.18. Et dixerunt filii israel non est equa via dñi.& in eodem. Nunquid vie mee nō sunt eque. & in eodem.Et nō magis vie vestre praue. Pro quō hebrei legunt.Vtiq̄ vie vestre non sunt eque siue nō sunt iuste. Et inde תְּכוֹכֶן thochen.i.numerus vel mensura.Exo.5.Et redde tis cōsuetum numerū laterum. Scribitur etiam cum mē in principio & cū thau in fine: & dicitur מְתֹכֶנֶת Mathcóneth. Exo.5. Mensuram laterum quā prius faciebant imponetis super eos. Ponitur etiā pro cōpositione vl' proportione.vt in eodem.3. Iuxta cōpositionē eius non facietis aliud.i.iuxta proportionem numeri & mēsure illius.& in eodem.Talem cōpositionē non facietis in vsus vros.2.Paralipo.24. Ac suscitauerunt domū dñi in statum pristinū. Pro quo hebrei legunt. Et suscitauerunt domū dei iuxta cōpositionē vel proportionē ei9.i.pristinā.& inde תְּכוּנִית thochnich.i.similitudo vl' exēplar.Ezech.28.Tu signaculū similitudinis Ponitur ēt p fabrica, vt in eodē.43.Et metiātur fabricā.

תְּכוּנִית Similitudo Fabrica

תָּלַל Eminēs. תֵּל Tumulus acerus

תָּלַל Thalul.eminēs. vl' eleuatus:siue accumulat9. Ezech. 17. Et plantabo sup montē excelsum & eminētē.& inde תֵּל thel.i.tumulus vel cumulus aut acerus. Deut.13.Et tumulus sempiternus.Hiere.49.Et erit in tumulū distipata.Ezech.3.Ad acerū nouarū frugū. Ponitur ēt pro collibus vel excelsis.Ios.11.Absq̄ vrbibus q̄ erāt in collib9 & in tumulis site.Hiere.30. & edificabitur ciuitas in excelso suo. Et aliqū duplicatur littera thau & lra lamed . Et dr תְּלַתַּל thalthal.i.elat9 siue accumulat9. & solū inuenitur ī nu.plu.s. תְּלַתַּלִּים thalthalim.Cāti.4. Come ei9 elate palmarū.& inde תְּלִפִּיּוֹת thalpioth. p quo beatus hiero.trāstulit ppugnacula.Cāti.4 Que edificata est cū ppugnaculis.& est dictio cōposita a תֵּל thel q̄ signāt tumulū vl' eleuatū:& פִּיּוֹת pioth q̄ signāt ora. Itē תָּלַל tholal.i.affligere.p̄s.136.Et qui adduxerūt nos hymnū.p q̄ btūs hiero.ī ps. iuxta he.ve.trāstulit & q affligebāt nos letí.& aliq he.dicūt q̄ deriuatur a dictione יָלַל Ialal.q̄ signāt vlulare. & legūt sic.s.& ī vlulatióe nra letitiā.i.ī tpe nre vlulatiōis iterrogabāt nos hymnū letitie.

תְּלַתַּל Elate. תְּלִפִּיּוֹת ppugnacula. תָּלַל affligere Vlulatio

תֶּלֶג Thelag.in lingua chaldaica signāt niuē. Dan.7.vestimentū eius quasi nix candida. Nix.

תָּלָה Suspẽdere. Pẽdere. Appẽdere

Thala.ſuſpendere.pendere.appendere. Geñ.40. Accipes manu ſuſpẽſi ſunt.Ezech.27.Clypeum & galeam ſuſpẽderunt in te.& in eo.Pharetras ſuas ſuſpenderũt in muris tuis.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he.2. Reg.21.In qua ſuſpenderant eos philiſtiim.Oſee.11.Et populus meus pendebit ad reditum meũ.& inde תְּלִי Thẽli. i.pharetra in qua pendent ſagitte.Geñ.27.Sume arma tua & pharetram.

תֶּלֶם Sulcus. תֲּלָמִים ſulci.

Thélem.ſulcus.ſ.qui fit cum aratro.Iob.39.Nũquid alligabis rhinocerotã ad arãdũ loro tuo. Pro quo hebraico.Nũquid alligabis rhinocerotã in ſulco:loro ſuo. & beatus hiero.trãſtulit ſenſum.& in plu.תֲּלָמִים Thelamim.Iob.31. Et cum ea ſulci eius deflent.ps.64.Riuos eius inebria.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Sulcos eius inebria.Oſee.12.Et altaria eorum quaſi acerui ſuper ſulcos agri.

תּוֹלַע Vermis. וְתוֹלָעִים Vermes. Coccus vermiculꝰ כִּיתוֹלָעַם I coccicis.

Tholaa.vermis.vermiculꝰ.coccus ſiue coccinũ.& ſcribitur cum he vl'thau in fine.Deut.28.Quoniã vaſtabitur vermibus.Pro quo he.le.Quoniã comedet illud vermis.Iob.25.Et filius hois vermis.Eſa.41.Noli timere vermis iacob.& in plu.תּוֹלָעִים Tholaim Exo.16.Et ſcatere cepit vermibus. Significat etiã coccũ ſiue coccinũ.aut vermiculũ.Exo.26. Purpura coccoq; bis tincto. Eſa.1. Si fuerint rubra q̃ſi vermiculũ.Threñ.4.Qui nutriebãtur in croceis. i.in coccineis.& inde מְתוֹלָעִים Methulaim.i.coccinati.ſ.veſtibus coccineis induti.Naũ.3.virí exercitus in coccineis.

תְּלַת Tres. תְּלִיתַאי Tertium תְּלָתֵי Tertia ps. תְּלָתִין Trigínta תַּלְתַּל Elatum.

Thelath.ſiue תְּלָתָא thelatha.in ligua chaldaica ſignificat tres vel tria. Dañ.3.Viri autem hi tres. Et inde תְּלִיתַאי Thelithai.i.tertius vel tertium. vt in eodẽ.2.Et regnum tertiũ aliud ereum.& inde תְּלָתֵי thalthí.i.tertia pars Vt in eodẽ.5. Et tertiꝰ in regno meo erit. Pro quo he.le.& tertie partis regni dñabitur.& inde תְּלָתִין Thelathim.i.trígínta.vt in eodem.6 Vſq; ad trígínta dies.

Thalthal.elatum ſiue accumulatũ. De quo vide ſupra in dictione תָּלַל Thalul.

תָּמַם Cõſumare Cõſumef.

Thamam.conſumare.conſumere.complere.perficere.deficere.Geñ.47.Suſtentauitq; eos illo anno pro cõmutatione pecorum.& in hebreo additur imediate.cũq; conſumatus ſiue perfectus fuiſſet ille ãnus. Exo.26. Et vna ois compago retinebit.Pro quo he.le.Et ſimul erunt conſummate in capite:in vno annulo. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.Nu.17. Nũ vſq; ad internitionem delendí ſumus.i.conſumendí ſumus.& in eodem.32. Donec cõſumeretur omnis generatio que fecerat malum. Deut.2. Donec conſumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ioſ.5.Donec conſumerẽtur qui non audierunt vocẽ domíní.& in eodem.Poſtq; autem omnes circuncíſi ſunt.ꝑ quo hebrei legunt. Poſtq; cõſumata ſiue perfecta eſt omnis gẽs vt circunciderẽtur.ideſt poſtq; perfecta eſt circunciſio omnium.Eſa.18.Ante meſem cui totus efloruit. Pro quo hebrei legunt. Ante meſſem enim cum cõſumaretur flos. Et in eodem.33. Cũq; conſummaueris depredationẽ: depredaberis.& in eodẽ.47.Vniuerſa venerunt ſuper te. Pro quo hebrei legunt.Cum conſumarentur vel perfecta eſſent:venerunt ſuper te.Hiere.27. Donec conſumam eas in manu eius.Threñ.3. Miſericordía domini quia nõ ſumus cõſumpti. Ezech.24.Vt conſumatur rubigo eius. Significat etiã complere ſiue perficere.Deut.34. Et cõpleti ſunt dies planctus lugentium moyſen.2.Reg.20. Et ſic proficiebant.debet legi perficiebant.ideſt poſtq; interrogabant:opere perficiebant.Threñ.4. Completa eſt iniquitas tua filia ſiõ.Significat etiam deficere.Geñ.47.Cũq; defeciſſet emptoribus preciũ.& in eodem. Deficiente pecunía: pecora ſimul defecerunt.ps.63.Defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. ps.105. Deficiãt peccatores de terra. Ezech.22. Et deficere faciam immundiciam tuam a te.& in eodem.47.Et nõ deficiet fructus eius.Ponitur etiam pro conflare.4. Reg.22.Vt conflétur pecunía:que illata eſt in domo domini.& inde תָּם thamideſt perfectus:ſeu cõſumatus.aut imaculatus: vel integer: aut ſimplex:vel innocens.Geñ.25.Iacob autẽ vir ſimplex. Iob.1.Erat vir ſimplex & rectus.& in eodem.9. Si innocentem oſtendero. & in eodem. Etiam ſi ſimplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipſe conſumit. & in genere femínino תַּמָּה Thamma. Canti.6. Vna eſt columba mea perfecta mea. & aliquando ſcribitur cum duplici mem & dicitur תַּמִּים Thamim. Geñ.6. Noe vir iuſtus atq; perfectus fuit. Leuit.1.Maſculum imaculatum offeret. Ioſ.10. Et non feſtinauit occumbere ſpacio vnius diei. Pro quo hebrei legunt.Et non feſtinauit occumbere ſicut dies perfectus.ideſt ſpacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech.5. Ecce cum eſſet integrum nõ erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia.ps.84. Non priuabit bonis eos qui ambulãt in innocẽtia.& in plurali תְּמִימִים Themimim.Exo.29. Arietes duos imaculatos.ps.118. Beati imaculati in via. Prouer. 1.Et integros quaſi deſcendentes in lacum.& in eodem.2. Et ſimplices permanebunt in ea. & in genere femínino תְּמִימָה Themima. Leuit.4. Et obtulerit pro peccato ouem imaculatam. ps.18. Lex domini immaculata. & in plurali תְּמִימוֹת Themimoth. Leuit.23. Septem hebdomadas plenas.ideſt integras.& inde תֹּם Thum.ideſt ſimplicitas: vel innocẽtia:aut itegritas:vel perfectio.3. Reg.22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertũ.Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in ſimplicitate ſua vel in innocentia ſua.i. ſimpliciter vel innocenter.Iob.27. Non recedam ab innocentia mea. Ps.24. Innocentes & recti adheſerunt mihi. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Simplicitas & equitas ſeruabunt me.Ponitur etiam pro ſimplici vel innocente.Prouer.10 Fortitudo ſimplicis:via domini. & in eodem.13. Iuſtitia cuſtodit innocentis viam. Et inde מֹתָם Methom.i.integritas vel ſanitas.Ps.37. Non eſt ſanitas in carne mea. Eſa.1. A planta pedis vſq; ad verticem non eſt ſanitas in eo. & inde verbum תָּמַם Thamam.quod ſignificat immaculatum ſeu innocẽtem eſſe:aut perfectum eſſe.Iob.22.Si imaculata fuerit via tua.Ps.17.Et cum viro innocente innocens eris.ps.18. Tunc immaculatus ero.Et inde תֻּמִּים Thumim.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veritatem vel perfectionem.Exo.28. Poneſq; in rationali iudicii doctrinam & veritatem.Deut.32. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. De quo vide ſupra in dictione אוּר Vr.

תָּמִיד Decimam partem ephi offeret ſimile in ſacrificio perpetuo. & in eodem.24. Ad cõcinãndas lucernas iugiter. Nu. 28. Holocauſtum iuge.ps.24. Oculi mei ſemper ad dñm ps.34. Et dicant ſemper magnificetur dñs.Prouer.5. In amore illius delectaberis iugiter. Ezech.39.& viros iugiter conſtituent luſtrantes terram.

Thamid. perpetuum.iuge. iugiter.ſemper. Leuit.6. Ignis eſt iſte perpetuus qui munq; deficiet.& in eodẽ

תָּמַהּ Admí

Thama. Mirari.admirari.obſtupeſcere.pauere.Geñ. 43.admirabãtur nimis.ps.47.Ipſi vidẽtes ſic admí

Mirari Stupescere Pauere.

rati sunt. Eccl's. 5. Nō mireris sup hoc negocio. Esa. 13. vnꝰ quisq; ad ꝓximū suū stupebit. & in eo. 29. Obstupescite & admiramini. Abach. 1. admiramini: & obstupescite. signāt ēt pauere. Iob. 26. Et pauēt ad nutū eiꝰ. Sed ēt in p̄dicto loco hebr. & admirātur siue obstupescēt ab increpatiōe eius.

תְּמִהוֹן Furor

& inde תְּמִהוֹן Thimhon. i. stupor siue admiratio. ꝑ quo btūs hiero. trāstulit furorē. Deut. 28. Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis. & inde תְּמַהְיָא thimhaia. quod in lingua chaldaica signāt mirabilia. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me deꝰ excelsus. Itē תְּמָהּ thama. in līgua chaldaica signāt ibi siue illic. Esdre. 5. Que est in babylōe. pro quo hebr. que ē ibi ī babylōe. & ī eo. Qui erāt repositi ī babylone. pro quo hebr. Que erant repositi ibi in babylone.

תְּמָהּ Ibi.

תְּמוּז Adonis.

Thamuz. nomē idoli. ꝑ q̄ btūs hiero. trāstulit Adonidē. vt Ezech. 8. mulieres sedētes: plāgētes adonidē. & solū ītēitur ī p̄dicto loco. & dicūt aliq; he. ꝙ deriuatur a dictiōe תְּמַזְמַזָּה tamazaza. q̄ ī līgua chaldaica signāt īcēdere vl' ardere.

תָּמַךְ Sustētare

Thamach. sustētare. inniti. apphēdere. tenere. suscipere. Exo. 17. Substētabāt manus eius ex vtraq; pte. ps. 16. pfice gressus meos in semitis tuis. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit sustēta gressus meos in semitis tuis. Prouer. 5. & ad inferos gressus eiꝰ penetrāt. ꝑ quo he. le. Inferno gressus eiꝰ innitūtur siue sustētātur. Signāt ēt apphēdere. vel tenere. Genē. 48. & apphēsam manū p̄ris leuare conatꝰ est. Prouer. 3. & qui tenuerint eā beati. Et in eo. 5. Et funibus pctōrū suorū cōstringitur. i. apphēditur. Et in eo. Mulier grīosa inueniet gloriā. ꝑ quo he. le. apphēdet gloriā. & in eo. Robusti habebūt diuitias. ꝑ quo he. le. Apphēdēt siue tenebūt diuitias. & in eo. 31. Et digiti eius apphēderūt fusum Amos. 5. Et tenētes sceptrū de ascalon. Signāt ēt suscipere. Esa. 33. Et excutit manus suas ab omni munere. ꝑ quo he. le. & excutit manꝰ suas ne suscipiat munus. & in eo. 41. Suscepi te dextera iusti mei. Et in eo. 42. Ecce seruus meus suscipiam eum. potest etiam legi innitar in eo. & sic legunt aliqui hebrei.

apphēdere. Tenere Cōstringere

Suscipere

תְּמוֹל Heri

Themol. heri. hesterna dies. nuper. Exo. 4. Nō sū elocutus ab heri & nudiustertius. 1. Reg. 21. Cōtinuimꝰ nos ab heri & nudiustertius. 2. Reg. 15. Heri veniſti. Iob. 8. Hesterni quippe sumus: & ignoramꝰ. i. nup vel hesterna die nati. & aliqñ scribitur cū aleph in pricipio & dī אֶתְמוֹל Ethmol. 1. Reg. 10. qui nouerāt eū heri & nudiustertiꝰ. Esa. 30. Preparata est ei ab heri thopheth. Mich. 2. & ēcōtrario populus meus in aduersariū cōsurrexit. pro quo aliqui hebr. le. & heri siue nuper populus meus in aduersariū consurrexit. Alii vero dicunt ꝙ est dictio cōposita ab אֵת eth. & מוֹל Mul. ꝙ significat contra siue aduersus. i. ex aduerso. siue econtra. sicut est in littera nostra.

Hesternus Heri. Ecōtrario.

תֵּימָן Auster.

Theman. auster. siue meridies. De quo vide supra in dictione יָמִין Iamin. Item תַּמָּן Thaman. in lingua chaldaica est aduerbium loci & significat ibi siue illic.

תֵּימָן

תַּמָּן Ibi. Illic

תָּמָר Palma.

תֹּמֶר Palma.

תְּמָרִים Palme.

תְּמָרוֹת Virgula.

Thamar. palma arbor. Canti. 7. statura tua similata est palme. Ioel. 1. Malogranatum & palma & malū. dī ēt תֹּמֶר thomer. Iudi. 4. Et sedebat sub palma que noīe illius vocabatur. Hiere. 10. In similitudinē palme fabricate sunt. & in plu. תְּמָרִים themarim. siue תְּמוֹרִים thimorim: Nu. 33. Duodecim fontes & septuaginta palme. 3. Regū. 6. Et sculpsit in eis figuras cherubim & palmarum. & in eo. Et operuit tam cherubim q̄m palmas. Ezech. 40. Añ frōtes pictura erat palmarū. & inde תְּמֵרוֹת Thimaroth. i. eleuationes fumi in modū palme. pro quo btūs hiero. trāstulit virgulā. seu vaporem. Canti. 3. Sicut virgula fumi. pro quo he. le. Sicut eleuationes fumi. Ioelis. 2. Et dabo prodigia ī celo & in terra: sanguinē & ignē & vaporem fumi.

Vapor.

תָּנִין Coluber Draco.

תַּנִּינִים Dracones Cete

Thanin. coluber. draco. Exo. 4. Et versa est in colubrū & in eo. 7. Et vertatur in colubrū. ps. 90. & cōculcabis leonē & draconē. Hiere. 51. Absorbuit me quasi draco. & aliqñ scribitur cū mē in fine loco nun. Ezech. 29. Draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum. & in plu. תַּנִּינִים Thaninim. Exo. 7. Que verse sunt in dracones. Ponitur ēt pro cete. Genē. 1. & creauit deus cete grādia. & aliqñ pōitur תַּנִּים thanim pro תַּנִּינִים thaninim. Hiere. 10. Habitacula draconum. Ponitur etiam pro lamiis. Threñ. 4. Sed & lamie nudauerunt māmam.

Lamie.

תָּנָה Mūera dare Mercedē cōducere

תָּנָה Thana. Munera dare. seu mercede conducere. narrare lamentari. Osee. 8. Munera dederunt amatoribus. & in eo. Sed & cū mercede conduxerūt natiōes. & inde אֶתְנָה Ethna. i. merces seu donū. Osee. 2. Mercedes he mee sunt. scribitur ēt cū nū in fine loco he & dī אֶתְנָן Ethnan. Deut. 23. Nō offeres mercedē prostibuli. Esa. 24. Et reducet eā ad mercedes suas. Mich. 1. Et oēs mercedes eiꝰ cōburētur. Signāt ēt predicta dictio narrare siue lamētari aut plangere. Iudi. 5. Ibi narrentur iustitie dñi. & in eo. 11. vt plangāt filiā iepte galaaditis diebꝰ quattuor. Itē תְּנֵן thinian. in lingua chaldaica significat secundum. & inde תִּנְיָנוּת thiniauth. idest secundo aduerbialiter siue iterum. Dañ. 2. Responderunt secundo atq; dixerunt.

אֶתְנָן Merces

Barrare Plangere.

תְּנֵן Secundꝰ.

תִּנְיָנוּת Secundo.

תְּנוּךְ Extremus auris.

Thenuch. Summitas siue extremum auris. Exo. 29. & super extremum auricule dextere.

תַּנּוּר Clibanus Furni.

Thanur. clibanus. furnus. Leuit. 10. Siue clibanꝰ siue chytropodes destruētur. & in plu. תַּנּוּרִים thanurī. Exo. 8. & in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תָּעַב Abominari

Thaab. abominari. detestari. Deut. 23. Non abominaberis idumeū. 1. Paralip. 21. Eo qđ inuitus exequeretur regis imperiū. pro quo he. le. quia abominabile vel detestabile erat verbū regis apud ioab. Iob. 9. Abominabuntur me vestimēta mea. & in eo. quātomagis abominabilis & inutilis hō. & in eo. 19. abominati sunt me quōdā cōsilarii mei. ps. 106. oēm escā abominata est aīa eorū. Esa. 14. Tu vero ꝓiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis. ꝑ quo he. le. quasi stirps abominabilis. & in eo. 49. ad cōtēptibilē aīam & abominatā gentem. Amos. 5. Et loquentē perfecte abominati sunt. Mich. 3. qui abominamini iudicium. & inde תּוֹעֵבָה thoeba. i. abominatio vel detestatio. Genē. 43. Illicitū est enim egyptiis comedere cū hebreis. ꝑ quo he. le. abominatio est eī egyptiis comedere cū hebreis. & ī eo. 43. quia detestabantur egyptii oēs pastores ouiū. pro quo he. le. quia abominatio vel detestatio est egyptiis oīs pastor ouiū. Prouer. 3. Abominatio dñi oīs illusor. Et ī eo. 16. Abominatio dñi oīs arrogās. Esa. 1. Incensum abominatio est mihi. Ponitur ēt pro idolo. Deu. 7. Neq; inferes quic q̄m ex idolo in domum tuam. & in plurali תּוֹעֵבוֹת thoeboth Deut. 32. In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eū. Ezech. 8. Videbis abominationes maiores.

תּוֹעֵבָה Illicitum. abominatio

תּוֹעֵבוֹת Idolum. Abominationes.

תְּעָה Errare.

Thaa. Errare. aberrare. decipere. conterere. Genē. 21. que cū abiisset errabat in solitudine bersabee. & in eo. 37. Inuenitq; eum vir errantē in agro. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. Ps. 118. Errauī sicut ouis q̄ perīit. Esa. 19. Et errare fecerūt egyptū in oī ope suo: sicut errat ebrius & vomens. & in eo. 21. Emarcuit cor meū. ꝑ quo he. le. Errauit siue aberrauit cor meū. Et in eo. 28. Verū hī quoq; pre vino nescierūt. pro quo he. le. pre vino erraverūt. Ezech. 44. Cū errarent filii israel a me. & inde verbū tertie cōiugationis. quod significat facere errare. i. decipere aut seducere. 2. Paralipo. 33. Igitur manases seduxit iudam & habitatores ierusalem. idest errare fecit. Prouer. 10. qui autem odit increpationem errat. pro quo he. le. Errare

seducere.

Decipere. facit. Esa. 3. Ipsi te decipiũt. Hiere. 42. quia decepistis animas vras. Osee. 4. Spūs eī fornicatiōis decepit eos. ponitur ēt p cōterere. Iob. 4. Et dētes catulorū leonū contriti sunt. i. euulsi sunt a suo loco: sicut ille qui recedit a suo loco dī aberrare. & inde תְּעָה thoa. i. error siue fraus. Esa. 32. & loquatur ad dominum fraudulenter. & inde מַתְעֶה Mathee. i. error. Esa. 30. Et frenū erroris quod erat in maxillis populorū.

Conterere

תְּעָה Fraudulēter.

מַתְעֶה Error

תַּעַר Thaar. nouacula. scalpellus. s. acut? sicut nouacula. vagina. Nu. 6. Nouacula nō transibit sup caput eius. Et in eo. 8. Radāt oēs pilos carnis sue. Pro quo he. le. & trāsire faciāt nouaculā sup oēm carnē suā. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Hiere. 36. Scindit illud scalpello scribe. i. cultello acuto sicut nouacula. Ezech. 5. Sume tibi gladiū acutū radētē pilos. pro quo he. le. Sume tibi gladiū acutum nouaculā tonsorū. i. acutū sicut nouacula tonsorū. Signāt ēt vaginā. 2. Reg. 20. & desup accinct? gladio depēdēte vsq; ad ilia in vagina. Hiere. 47. Ingredere in vaginā tuam.

תַּעַר Nouacula scalpellus

Vagina. תְּעָתַע Illudere

תַּעְתֻּעִים Illusiões.

תָּף tympanus

תֻּפָּף tipāistria murmurare.

תֹּף tympanū.

תֻּפִּים tympana.

תְּעָתַע Thaathea. illudere. Geñ. 27. timeo ne putet sibi me voluisse illudere. 2. Paralip. 36. Illudebātq; prophetis. Et inde תַּעְתֻּעִים Thaathuim. i. illusiones. pro quo beatus hieronymus transtulit risu dignum. Hiere. 10. Et opus risu dignū. Et in eo. 51. vana sunt & risu digna.

תָּף Thoph. tympanū. De quo vide in dictione sequenti.

תֻּפַּף Thaphaph. tympanizare. i. tympano concrepare siue tympão psonare. ps. 77. In medio iuuēcularum tympanistriarū. Naū. 2. murmurātes in cordib? suis. p quo he. le. tympanizātes. i. q̄si tympanū cōcrepātes: aut tremētes sicut tympanū cū manu pcutitur. & inde תֹּף thoph. i. tympanū. Exo. 15. Sūpsit ergo maria pphetissa tympanū. Iob. 21 Tenēt tympanū & citharā. & in plu. תֻּפִּים thupim. Exo. 15 Cū tympanis & choris. Hiere. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ezech. 28. Opus decoris tui & foramina tua. Pro quo he. le. Opus tympanorū tuorū & foramina tua. & ponūtur foramina p organis q̄ sūt pforata. potest etiam deriuari a dictione יָפֶה Iapha que significat pulchritudinē vel decorem sicut est in littera nostra.

תֹּפַח malus.

תַּפּוּחִי mala.

תִּפְלָה Insulsum

Insulsū absq; paleis

Absq; tēperamēto stulta.

תִּפְלָה stultum

Fatuitas.

תָּפַר Consuere.

תָּפַשׂ apphēdere.

תַּפּוּחַ Thapūach. malus. s. arbor. aut pomū. Canti. 2. Sicut malus inter ligna siluarū. & in eo. 8. Sub arbore mala suscitaui te. Ioel. 1. & malus & oīa ligna siluarū aruerūt. & ī plu. תַּפּוּחִים thapuchim. Canti. 2. Stipate me malis.

תִּפֶל Thaphel. insulsū. intēpatū. absq; tēperamēto. stultum vel stultícia. Iob. 6. Aut poterit comedi insulsū qd nō est sale cōditū. pōitur ēt p luto absq; paleis siue absq; tēperamēto. Ezech. 13. Illi āt liniebāt eū luto absq; paleis. & in eo. Destruā parietē quē liniistis absq; tēperamēto. signāt ēt stultū siue stultitiā aut fatuitatē. Threñ. 2. prophete tui viderūt tibi falsa & stulta. & aliq̄ scribitur cū he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla. Iob. 1. Nec stultū quid cōtra deū locutus est. Hiere. 23. & in pphetis samarie vidi fatuitatē signāt etiā defectū seu vanū. Iob. 24. Et de? insultū. abire nō patitur. Pro quo he. le. Et deus non ponit defectum seu vanū. i. in vanum. & beatus hieronymus transtulit sensum.

תָּפַר thaphar. cōsuere. Geñ. 3. cōsuerūt folia ficꝰ. iob. 16. sac cū cōsui sup cutē meā. Eccl's. 3. tps scindendi & tps cō suēdi. Ezech. 13. Ve qui cōsuūt pulvillos sub omni cubito.

תָּפַשׂ Thaphas. apphēdere. cōphēdere. capere. tenere. cooperire. Geñ. 4. pater canētiū in cithara & organo. p quo he. le. pater oīs apphēdētis siue tenētis citharā & organū. & in eo. 39. Et illa apphēsa lacinia vestimēti ei? diceret p quo he. le. Et apphēdit eū in vestimento suo dicens. & in eo. 31. Diuidesq; ex equo pdā inter eos qui pugnauerūt. p quo he. le. Et diuides predā iter apphēdētes pugnā. Deut. 9. proieci tabulas de manib? meis. p quo he. le. & apphēdi duas tabulas: & proieci eas de duabus manibus meis. & in eo. 21. apphēdēt eū & adducēt ad seniores. & in eo. 22. & apphēdēs cōcubuerit cū ea. 4. Reg. 7. Capiem? eos vivos. Et in eo. 10. Cōprehēdite eos vivos: Et in eo. 14. & apphēdit petrā in plio. ps. 9. Cōprehendūtur in cōsiliis qb? cogitāt. Prouer. 30. Stellio manib? nititur. pro quo he. le. Manib? cōprehēditur siue apphēditur. Hiere. 51. Et vada poccupata sunt. p quo he. le. Et vada capta sunt. siue cōprehēsa sunt Ezech. 12. & capietur in sagena mea. & in eo. 21. Ipse aūt recordabitur iniquitatis ad capiendū. & in eo. Manu capiemini. Abach. 2. Ecce iste coopertus est auro & argento.

תֹּפֶת Thopheth. Locus ī quo idolatre lustrabāt filios suos trāsferētes eos p ignē idolo moloch. 4. Reg. 23. Cōtaminauit quoq; thopheth q̄ est in cōualle filii henō: vt nemo cōsecraret filiū suū ac filiā p ignē moloch. & scd̄m hebreos signāt ēt ignē infernalē. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth. & dicūt aliqui he. qd signāt infernū: Ponitur ēt pro exēplo. Iob. 17. Et exēplū sū corā eis. & dicūt aliq hebrei q̄ in predicto loco deriuatur a dictiōe תף thoph que signāt tympanū. vñ in pdicto loco ipsi legūt. & tympanū añ siue quōdā erā. i. lētus & gaudēs. & in lingua chaldaica signāt principē siue pfectū. vt Dañ. 3. & pfectos omnesq; principes regni. vbi pro prefectis ponitur תִּפַּתַּיֵּי thiphthaie in plurali. Vnde in predicto loco potest legi. & princeps siue prefectus ante siue quondam eram.

Cap Cōp

Inn poc

Coo

thóp

Crēp

תָּכַל Thecel. In lingua chaldaica signāt appēdere vel ponderare. Dañ. 5. Thecel: appensus es in statera.

תָּכַן Thacan. corrigere. cōponere. restituere. Eccl's. 1. Peruersi difficile corriguntur. Et in eo. 7. Nemo pōt corrigere quē ille despexerit. & in eo. 12. Composuitq; parabolas multas. Dañ. 4. Et in regno meo restitutus sum.

Upp

Corr Com Restiu

תָּקַע Thacaa. clāgere. cōcrepare. s. tubis vl' buccinis. figere defigere. suspendere. pugnare. plaudere. cōplodere. proiicere. Nu. 10. Et si semel clangueris. & in eo. Cūq; increpueris tubis. Ios. 6. Sacerdotes clāgēt buccinis. & ī eo. Oīl q; populus pcederet armati exercitus. pro quo he. le. Et armatus. s. populus ibat añ sacerdotes clāgētes tubis. 1. Reg. 13. Saul cecinit buccina in oī terra. i. clāgere iussit. Esa. 18. & clāgorē tube audietis. p quo he. le. & cū clanget tuba: audietis. & inde יְתֵקַע Thecaa. i. clāgor. Ps. 150. Laudate eū ī sono tube. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Laudate eū in clāgere buccine. & inde תְּקִיעָה Thecua. i. tuba q̄ clangitur. Ezech. 7. Canite tuba vt preparētur oēs. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Est ēt תְּקוֹעָה Thecuaa nomē propriū loci. 2. Reg. 14. Misit thecuā & tulit inde mulierē sapiētē. Hiere. 6. Et in thecua clangite tuba. signāt ēt predicta dictio affigere vel īfigere aut defigere. Geñ. 31. Igq; iacob extēderat i mōte tabernaculū. pro quo he. le. Et iacob fixerat in mōte tabernaculū. & in eo. ī mōte galaad fixit tētoriū. Iudi. 5. Infixitq; ea in vētrē eius. & in eo. 4. Defixitq; in cerebrū vsq; ad terrā. 1. Reg. 31. Corpus vero eius suspēderūt in muro bethsā. p q' he. le. & corpus ei? affixerūt in muro bethan. Prouer. 16. Defixisti apud extraneū manum tuā. & in eo. 11. Qui cauet laqueos: securus erit. pro quo he. le. Et qui odit defixiōes: secur? erit. i. qui cauet defigere manū: & vadē se offerre pro alio. vñ p̄ittitur. affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Et in eo. 22. Noli cē cū his qui defigūt manus tuas & vades se offerunt pro debitis. Esa. 22 Et figā illū paxillū in loco fideli. Ponitur ēt pro pugnare. i. manu pliū cōmittere. Iob. 7. Et cuius vis manus pugnet cōtra me. Sed ēt in pdicto loco he. le. quis est q manui mee defigatur. i. qui vadē se offerat pro me. signāt ēt plaudere vel cōplodere. Ps. 46. Oēs gētes plaudite manib?. Naū. 3.

Clāg Cōcr canen cciu

Clang

Tuba

Thecu

Figer

Infig Defig suspēd

Pugn

Plau

Cōpresserunt manū sup te.i. cōploserūt manu.pōitur ēt p proficere. Exo. 10. arreptā locustā profecit in mare rubrū.

Proficere תָּקַף

תָּקַף Thacaph. roborare. pualere. cōfortare, cōfirmare. valare. Iob. 14. Roborasti eū paululū. Eccls. 4. Et si qs preualuerit cōtra vnū: duo resistent ei. & inde תָּקִיף Thaciph. sine תַּקִּיפָא thacipha. i. fortis vel solidum. Eccls. 6. Et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio contēdere. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidū. & inde תֹּקֶף thoceph. i. fortitudo vel firmitas. Ester. 10. Cuius fortitudo & imperiū & dignitas. & in lingua chaldaica dicitur תַּקְפָּא thocpa. Dañ. 2. fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Roborare

Fortis. solidum.

תָּקִיף

תַּקִּיפָא

תֹּקֶף

Fortitudo

תַּרְגֵּם Thirgem. Interpretari. Edre. 4. Et legebatur sermone syro. Pro quo he.le. Et interpretatū erat sermone syro. & inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman. & interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargum.

interpari

תַּרְגֵּם

תִּרְזָה Thirza. Hex. Esa. 44. Tulit ilicem. & aliqui hebrei dicunt & significat pinum.

Hex.

תִּרְזָה

תְּרֵי There. sine תְּרֵתֵּין tharthea. in lingua chaldaica signāt duo seu binos. Dañ. 5. Annos natus sexaginta duos.

Duo.

תְּרֵי

תֹּרֶן Thóren. Malus. s. nauis. Esa. 30. Quasi malus nauis in vertice montis. Et in eo. 33. Sic erit malus tuꝰ. Ezech. 27. Vt facerent tibi malum.

malꝰ nauis

תֹּרֶן

תְּרַע Theraa. sine תַּרְעָא tharaa. in lingua chaldaica signāt portam seu fores: aut ostium. Dañ. 2. Ipse aūt daniel erat in foribus regis. & in eo. 3. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis. & inde תִּרְעָתִים thiraathim. i. ostia

Fores Ostium.

תְּרַע

תִּרְעָתִים

rii seu ianitores. 1. Paralip. 2. Canētes atq; resonantes. Pro quo aliqui he.le. Ianitores atq; resonantes. i. cantores. Pro quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים Thiraathim simaathim. & dicūt aliqui hebrei q; sunt nomina propria quarū dā cognationū hoim. Potest etiam deriuari a dictione רוּעַ Róa. que significat tuba clangere vel canere. & tunc significabit canentes. sicut est in littera nostra.

Canentes

תְּרָפִים Thraph. idolū. simulachrū. siue statua. & solum inuenitur in nu plu. s. תְּרָפִים Theraphim. Gen. 31. & rachel furata est idola patris sui. & in eo. Abscōdit idola. Iudi. 7. fecit ephod & theraphim. i. vestē sacerdotalē & idola. Et i eo. 18. Et tulit ephod & idola. 1. Reg. 18. Tulit aūt michol statuam. Osee. 3. Et sine ephod & sine theraphim.

Idola.

Teraphim statua.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Lapis precios⁹. pro quo beatus hiero. trāstulit chrysolithum. Exo. 28. Chrysolithus & onyx. De quo vide supra in dictione רָשַׁשׁ rasas.

Chrysolithus.

תְּשַׁע Théa. nouem. Deut. 3. Nouem cubitos in longitudine. Et est in he.ge.se. & in ge.mas. scribitur cum he vel tau in fine & dē תְּשַׁעָה Thisaa. Ios. 15. Nouem tribubus & dimidie tribui manasses. & inde תְּשִׁיעִי Thesii. i. nonus. Nu. 7 Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge.fe. תְּשִׁיעִית Thesiith. Leuit. 25. Comedetis veteres fruges vsq; ad nouum vnum. & in hebreo est generis femenini. & inde תִּשְׁעִים Thisim. idest nonaginta. Gen. 17. postq; vero nonaginta & nouem annorum esse ceperat.

Nouem.

תְּשַׁעָה

תְּשִׁיעִי

Nonus

תְּשִׁיעִית

nona

תִּשְׁעִים

nonagita.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris testamenti cum

oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri testamēto cōtentis: nouiter ipressū in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate. De mādato ac sūptibus Reuerēdissimi in xp̄o patris & dñi: dñi. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sācte Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepiscopi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impressorie Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto. mensis Marcii die decima septima.

Incipiũt interpretationes hebraicorum: chaldeorum: grecorumq; nominum: veteris ac noui testamenti secundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aaron. Mõs siue mõtanus: aut docẽs: siue cõcipiens.
Aaronite. Idem. plu. nu.

אַחְסַי Aasbai. Confidens in me: vel frater circundans: aut ex hebreo & syro frater senectutis.

אַחַשְׁתָּרִי Aastari. Cursor: vel veredarius: siue festinatio turturis: aut festinatio exploratoris: siue frater qui explorat: vel ex syro & hebreo princeps turturis: vel princeps exploratiõis.

Abba. Pater. syrum est.

חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator: siue amplexans.

Abadon. Exterminans: vel perditio.

אֲבָנָה Abana. Lapideus: vel edificatio: siue pater obsecro nũc.

בָּנִי Abani. Filius: vel edificatio: siue intelligẽs. Heb. Bani.

עֲבָרִים Abarim. Transitus. p. n. siue trãseuntes: aut furores: vel pregnantes: aut syriace frumenta.

Abaron. Idem. s. n. D.

עַבְדָּא Abda. Seruꝰ: aut seruitꝰ: vel ex hebreo & syro nubes ista.

עַבְדִּי Abdai. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

חֲמַדָּן Abdam. Cupiditas: aut calor iudicii. heb. amdan.

עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.

אַדְבְּאֵל Abdehel. Gen. 25. & 1. Paralip. 1. vapor vꝰ nubes apud deũ vel cum deo: siue contristari faciens deus. Heb. adbehel.

עַבְדְּמֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis: vel seruus consilii.

עַבְדְּנָגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel seruus anxius

עַבְדִּי Abdi. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

עֹבַדְיָה Abdias. Seruus domini.

עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei: aut nubes abundantie dei.

עַבְדּוֹן Abdon. Seruus: aut nubes iudicii.

הֶבֶל Abel. Vanitas: siue anhelitus: aut syriace vapor.

אָבֵל Abel. Iudi. 11. & 1. Reg. 6. & 3. Reg. 15. & 4. Reg. 15: interpretatur luctus.
Abela. Idem.

אָבֵלְמַיִם Abelmaim. Luctus aquarum.

אָבֵלְמְחוֹלָה Abelmeula. Luctus infirmitatis: aut luctus chori vꝰ tympani: siue ex hebreo & syro luctus venie.

אֶבֶן בֹּהַן Abenboen. Lapideꝰ digitus pollicis. s. qui est primus digitus: aut lapis in eis.

חֶבֶר aber. Socius: aut particeps: siue incantator: aut liuor.

אַבְשָׁלוֹם Abesalom. Pater pacis: siue pater cõsumatiõnis: aut pater retributionis.

אַבְצַן Abesan. Patris scutũ vel arma: aut pater frigiditatis.

אַבְגְּתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.

עָתַי Abi. Hora: vel tempus: siue paratus. heb. ithai.

אֲבִיָּה Abia. Pater domini: aut voluntas domini.

אֲבִיָּם Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap. sequẽti interpretatur pater maris. heb. abiam.

אֲבִיחַיִל Abiaiel. Pater fortitudinis: aut pater exercitꝰ: siue pater diuitiarum: aut pater antemuralis: vel pater doloris. Heb. Abiail.
Abiail. Idem. (Abiail.

אֲבִיאָסָף Abiasab. Pater congregans: siue pater consumans vel finiens. Heb. Abiasaph.

Abiasaph. Idem.

אֲבִיתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̃ residui vel remanẽtis: siue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funiculi.

אֲבִידָע Abida. Pater scientie: vel scientia patris.

אֲבִידָן Abidan. Pater iudicii: aut ex hebreo & syro pr̃ meus iste.

אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

אֲבִיעֶזֶר Abiezer. Pater adiutorii: siue pris adiutoriũ: aut pris atriũ.

אֲחִיעֶזֶר Abiezer. Nu. 1. & 2. & 7. & 10. & 1. Paralip. 12. Frater adiutorii: siue fratris adiutoriũ: aut fratris atriũ. heb. ahiezer.

אֲבִיגִבְעוֹן Abigabaõ. Pater collis: siue pater calicis vel scyphi: aut pater dorsi peccati.

אֲבִיגַיִל Abigail. Patris exultatio: vel pater exultationis.

אֲבִיחַיִל Abihail. Pater fortitudinis: aut pater exercitus: siue pater diuitiarũ: aut pater antemuralis: vel pater doloris.

אֲבִיהַיִל Abihail. 1. Paralipo. 2. Pater luminis vel laudis.

עֵילָם Abilam. Occultꝰ: siue iuuenis: aut seculum. heb. Helam.

Abilina. Lugẽs vel plorans: siue pater mansionis vel mur-

Abimael. Pater a deo vel de deo. (murationis. D.

אֲבִימֶלֶךְ Abimelech. Pater meus rex: aut pater regis vel consilii.

אֲחִימֶלֶךְ Abimelech. 1. Paralipo. 24. & ps. 51. Frater meꝰ rex: aut frater regis vel consilii. heb. ahimelech.

אֲבִינָדָב Abinadab. Pater spontaneus: aut pater vouentis vel voti: siue pater principis.

אֲחִינָדָב Abinadab. 3. Reg. 4. Frater spontaneus: aut frater vouẽtis vel voti: siue frater principis. heb. ahinadab.

אֲבִינֹעַם Abinoem. Pater pulchritudinis vel iocunditatis: aut pater motionis eorum.

אֲבִירָם Abiram. Pater celsitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis.

Abiron. Idem. heb. Abiram.

אֲבִי Abisa. Pater meus. heb. abi.

אֲבִיסָף Abisab. Pater augmenti vel consumationis: siue patris finis: au superliminare patris. heb. abisaph.

אֲבִישַׁג Abisac. Patris ignorãtia: vel patris error: siue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplicãs. heb. Abisag.

Abisag. Idem.

אֲבִישַׁי Abisai. Patris munus: vel pater muneris. (Amasai.

עֲבִישַׁי Abisai. 1. Paralipo. 12. Populi munus: vel cũ munere. heb.

אֲבִיסָף Abisaph. Pater augmenti vel consumationis: aut patris finis: siue superliminare patris.

אֲבִישׁוּעַ Abisue. Pater salutis vel exclamationis: aut pater respiciens: siue pater magnificus vel potens.

אֲבִישׁוּר Abisur. Pater muri: aut pater bouis: siue pater cãtantis: vel pater aspicientis: aut pater rectitudinis.

אֲבִיטַל Abital. Pater roris: vel hebreo & syro pater vmbre.

אֲבִיהוּא Abiu. Pater ipse: vel pater est.

אֲבִיהוּד Abiud. Pater laudis vel confessionis.

אֲחִיהוּד Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cõfessionis. heb. ahiud

אֲחִיחֻד Abiud. 1. Paralip. 8. vbi dicitur genuit oza & abiud: in illo loco solum abiud interpretatur frater vnitatis: siue frater acuminis: aut frater enigmatis vel gaudii. heb. ahihud.

אֲבְנֵר Abner. Patris lucerna: vel patris nouale.

Abobi. Pater incantationis vel absconsionis. D.

חָבוּר Abor. Socius: aut particeps: siue incantatio: aut liuor.

Abra. ancilla: vel famula. G. ἄβρα.

אַבְרָהָם Abraam. Pater multitudinis.

אַבְרָם Abram. Pater excelsus.

אַבְשָׁלוֹם Absalom. Pris pax: siue pris cõsumatio: aut pris retributio.

חֲבַצִּנְיָה Absanias. Debitum clypei domini: siue dilectio vel abconsio clypei domini.

Absalomi. Pater pacis: siue pater consumationis vel retributionis. D.

אֲחָאָב Achab. Frater pris: vel fratris pater: siue arula patris.

אַבַּד Achad. Amphora: vel hydria: aut scintilla.

אָטָד Acad. Gen. 50. interptatur Ramus: vel spinetũ. heb. atad.

אַחָיָה Achaia. Frater domini.

Achaia. Prouincia grecie: iterptatur dolor vꝰ tristitia. G. ἀχαία.

Achaicus. Dolens: siue tristis. G. ἀχαϊκός.

הָקְנִין Achaim. Possessio: siue emptio: aut nidus. heb. achain.

חַכְמֹנִי Achamoni. Sapiens: vel sapientissimus: aut hamus numerationis vel muneris: siue expectatio muneris.

עָכָן Achan. Tribulatio: vel stridor: aut antemurale.

עָכָן Achan. Ios. 7. & 22. interpretatur cõterens: siue cõturbãs.

עָכָר Achar. Conturbans.

עָקָר Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: siue eneruans: aut euellens: vel truncus

עֲקָרוֹן Acharon siue accaron. Sterilitas: siue eneruatio: aut euulsio vel truncus.

עֲקְרוֹנִי Acharonite siue accaronite. Steriles: siue eneruati: aut euulsi: vel trunci.

אַחַד Achat. Amphora: vel hydria: siue scintilla. heb. aĥad.

אָחָז Achaz. Apprehendens: siue possidens: aut videns.

אַכְזִיב Achazib. Mendax: aut cessans: siue fluens vtiq;.

חֲכַלְיָה Achelai. Expectans dominum: siue hamus domini. heb. achelaia.

Acheldemach. Ager sanguinis. syrum est. scribi debet acheldema.

עַכְּשׁ Acces. Peruersus: aut prauus.

אַחְיָה Achia. Frater domini.

אַיָּה Achia. Gen. 36. & 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: siue vbi est: aut insula eius. heb. aia.

אחיה Achias. Frater domini.

חֲכִילָה Achila. Spes in ipsa: aut hamus in ipsa: siue palatum vel dulcedo in ipsa.

אַחְלוּד Achilud. Frater natus: vel frater genitus.

Achim. Resurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. D.

אַחִימָן Achimaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quid. heb. achiman.

אֲחִימַעַץ Achimaas. Frater consilii: vel frater consiliarius: aut frater ex ligno.

אֲחִימֶלֶךְ Achimelech. Frater meus rex: aut frater regis vel consilii.

אַחְמוֹת Achimoth. Frater mortis: vel frater mortuus: siue frater dierum.

אַחִינֹעַם Achinoe. Fratris pulchritudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achinoem.

Achinoem. Idem.

Achinoen. Idem. heb. achinoem.

Achior. Fratris lumen: aut frater ignis. D.

אֲחִירָם Achiram. Fratris celsitudo vel elatio: aut fratris dolus vel proiectio.

Achiramite. Idem. plu. nu.

אכיש Achis. Vtiq; est: vel sic est.

אֲחִישָׁר Achisa. Frater principis: siue frater directionis vel cantici: aut frater insidians. heb. achisar.

אֲחִיסָמָךְ Achisamech. Frater sustentationis vel firmitatis: aut frater confungens.

אֲחִיטוּב Achitob. Frater bonitatis.

אֲבִיטוּב Achitob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abitob.

אֲחִיתֹפֶל Achitophel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater insipiditatis. i. rei insulse

עָכוֹ Accho. Compressus: vel confractus

עַכְבּוֹר Acchobor. Mus: vel conterens siue comprimens puteum.

עָכוֹר Achor. Turbatio.

הַכּוֹץ Acchos. Spina: siue estas: aut tedium: seu vigilia: vel finis.

Accos. Idem.

עֲכָרָן Acran. Transitus: aut ira: siue impregnatio: vel nubes cantici: aut syriace frumentum. heb. abran

עֶקְרוֹן Achron. Sterilitas: siue eneruatio: aut euulsio: vel trũcus.

עַכְסָה Achsa. Composita: vel adornata: aut lasciuiens: siue confractio vel diruptio velaminis.

Achsaph. Venificus: siue conterens vtiq;: aut labium vtiq;.

Acub. Vestigium: vel supplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: siue retributio.

Achub. Idem.

Achupha. Preceptum oris: aut sculptura oris.

Accus. Spina: siue estas: aut tedium: seu vigilia: vel finis.

Accus. Nee. 10. & 12. interpretatur Peccatum derelinquẽs. heb. atus.

Achzib. Mendax: siue cessans: aut fluens vtiq;.

Achziba. Idem.

Ada. Cetus: vel congregatio: siue ornata: vel testificans: aut transiens: vel preda: aut syriace ablata.

Addad. Sonitus: aut clamor: seu mãmilla: vel dilectio.

Adad. Gen. 25. & 1. Paralipo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut syriace nouus: vel vnitas.

Adad. Gen. 36. vbi dicitur Regnauit pro eo adad: nomẽ q; vrbis eius phou: interpretatur pulchritudo: siue habitaculum: aut generatio. heb. hadar.

Adad. 3. Reg. 11c. vbi dicitur Et fugit adad: interpretatur interitus: aut nubes: vel vapor: seu fons.

Adada. Testimonium cetus vel cõgregationis: aut testimonio ornata: vel testis transitus siue prede eius: aut preda siue prede: vel eternitas sui testimonii.

Adadezer. Decor aut pulchritudo auxilii: siue habitaculũ vel generatio auxilii: aut atrium pulchritudinis siue habitaculi vel generationis. heb. adarezer.

Adaia. Testis domini: siue ornatus vel preda domini: aut transitus vel eternitas domini.

Addaia. Idem.

Adaia. Nee. 12. Scientia domini: vel cognitio domini. heb. iadaia.

Adaias. Testis domini: siue ornatus vel preda domini: aut transitus vel eternitas domini.

Adalia. Hauriens: siue paupertas: aut nubes vel interitus laboris.

Adam. Homo: siue terrenus: aut ruffus: vel sanguineus.

Adama. Terra: aut ruffa: vel sanguinea.

Adam. Homo: vel human?: siue terrenus: aut ruffus: vel sanguineus: aut nubes vel vapor siue interitus aquarum.

Addan. Delitiosus: siue voluptuosus: aut ornatus: vel syriace temporalis. heb. adin.

Adar. Pallium: siue potentia: aut magnitudo.

Adarsa. Testificans solem vel surdum: aut testimonium amantis. D.

Adassa. Nouitas: aut mẽsis: vel ex syro & hebreo vn? aries.

Adassa. 1. Paralipo. 7. Acernus. heb. aia.

Adassa. Nee. 12. Testis: siue ornatus: aut transitus vel preda. heb. addo.

Adazer. Testis vel testimonium auxilii. D.

Adeodatus. Latinum est: & in hebreo dicitur elchanan: & interpretatur a deo datus: siue gratia dei: aut misericordia vel donum dei.

Addi. Testis: vel testimonium: siue ornatus: vel transitus: aut preda.

Adiada. Testimonium manus: siue testimonium testimonii: aut preda manus. D.

Adihel. Testimonium dei: siue ornatus vel transitus dei: aut preda vel eternitas dei.

Adin. Delitiosus: siue voluptuosus: aut ornatus: vel syriace temporalis.

Addin. Idem.

Adina. Idem.

Adithaim. Cetus. p. n. siue congregationes: aut testimonia.

עָדְלַי Adli. Testis mihi: siue ornatus mihi: aut transitus vel preda mihi.

אַדְמָתָא Admátha. Nubes: vel vapor mortis: siue interitus mortis: vel terrestris: aut rubeus.

עֹרֶא Addo. Testis: siue ornatus: aut preda: vel transitus.

אַדָּר Addoar. Pallium: siue potentia: vel magnitudo. heb. adar.

עֲדוּלָמִי Adolamites. De adullam quod interpretatur testimonium siue ornamentum illis: aut testimonium siue ornamentū siue miserie: vel transitus aut preda siue miserie.

אֲדֻמִּים Adomim. Terreni: siue ruffi: aut sanguinei.

אֲדֹן Adon. Dominus: aut basis: vel syriace auris.

יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton. i. quattuor litterarum adonay transtulit: & in aliis locis semper interpretatus est dominus. Et notandum quod iste quattuor littere huius nominis. s. Iod. he. vau. he. non sunt compacte ad hoc vt ex illis syllabizetur vl formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco est nomen ineffabile. Si tamen syllabizaretur vel pronunciaretur: esse vel essentiam aut generationem significaret. Itē notandum q̄ adonay in hebreo: domini mei in plurali significat q̄ñ scribitur eisdē litteris quibus pronunciatur. s. Aleph. dáleth. nun. iod. In translatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatō semper ponitur triplex iotha: quod non vacat mysterio.

אֲדֹנָיָה Adonaía. Dominator dominus: aut basis domini: vel ex syro & hebreo auris domini.

Adonías. Idem.

אֲדֹנִיבֶזֶק Adonibézech. Domini fulgur: siue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.

אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus surrexit: aut dominus vindicans.

אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelsus: siue dominus celsitudinis vel elationis.

תָּמּוּז Adónis. Nomen idoli: in hebreo est thamuz: & interpretatur consumptus: siue incendium. syrum est.

אֲדֹנִיצֶדֶק Adonisédech. Domini iustitia: siue dominus iustus.

Ador. Generatio: vel habitatio: aut testimonium lucis vel ignis. D.

אַדְרָךְ Adrach. Acumen siue gaudium teneritudinis: vel cubiculum latum: aut ex syro & hebreo vnitas vel nouitas teneritudinis.

אַדְרַמֶּלֶךְ Adrameléch. Pallium regis: siue magnitudo vel potentia regis vel consilii.

Ἀδραμυττηνά Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur solidítas munda vel tersa. G.

עֲדוּלָם Adulam. Testimonium siue ornamentum illis: aut testimonium siue ornamentum siue miserie: vel transitus aut preda siue miserie.

הֲדוֹרָם Aduram. Decor eorum: aut laus vel confessio sublimis: siue clamor excelsus.

אֲדָרָם Aduram. 2. Reg. 20. & 3. Reg. 12. Pallium eorum: siue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelsus: siue nubes excelsa: aut dolor vel interitus sublimitatis.

אֲדָרַיִם Aduram. 2. Paralipo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor siue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduráim.

Addus. Nouitas: vel mensis: aut trituratio. D.

עַיִן æn. Oculus: siue fons.

אַפַּיִם Apphaím. Vultus: vel facies: aut furores: siue nares: vel pistores.

אַפַּרְסְתִי Aphara. Vacca: siue frugifera: aut acrescens vel irritans.

אַפַּרְסָתִי Apharsathei. Diuidētes siue dilacerantes pauones.

אַפַּרְסָי Apharsathei. Esdre. 5. & 6. interpretatur Diuidentes: siue dilacerantes. heb. apharschei.

Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel syriace exit.

Aphéca. Idem.

Aphechdomini. Portio vel diminutio sanguinū: aut dimínutio tacentium vel assimilantium. heb. phechdomim.

Apheceía. Porta domini: siue aperuit dominus. heb. phetheía.

Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel syriace exitus. heb. aphech.

Affenez. Pharetra aspersionis vel distillationis: siue magus aspersus. heb. asphenez.

Aphia. Flans vel exsuflans: siue loquens: aut illaqueans.

Aphonites. Labium vel ripa aquarum: siue contritio aquarum. heb. sephomites.

Aphraím. Fodientes: aut explorantes: siue confundentes: aut explorans vel confundens mare.

Aphrica. Esa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur casus vel ruina: aut faba.

Aphrica. Naum. 3. In hebreo est put: & interpretatur crassa vel pinguis. syrum est.

Aphsíba. Voluntas mea in ea.

Aphupha. Detectio: siue discoopertio: aut festinatio oris. heb. asupha.

Apphus. Indignationis consilium: aut volans consilium: vel scrutator. D.

Agab. Locusta.

Agabus. Idem: vel festiuitas patris. D.

Agag. Tectum vel solarium: quod est. scilicet in superiori parte domus

Agagites. Idem.

Agar. Aduena: siue peregrina: aut ruminans: vel timens.

Agarai. Aduena: siue peregrinus: aut ruminās: vel timens.

Agareni. Idem. plu. nu.

Agarenus. Idem. s. n.

Agge. Sublimitas: siue exaltatio.

Ageba. Collis: siue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. est prepositio ablatiui casus.

Aggeus. Festiuus: siue solemnis: vel gyrans.

Aggi. Idem.

Aggia. Festiuitas domini: siue solemnitas domini: aut gyrus domini.

Aggite. Festiuitates: vel solēnitates: aut gyrantes.

Agith. Festiua: siue solēnis: vel gyrans.

Agrippa. Latinum est. dictum ab eo q̄ egros. idest difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in nascendo prius emittit pedes.

Ahaía. Vultur: siue heu: aut insula eius: vel vbi est. heb. aía.

Ahaiath. Iniqua: siue peruersa. heb. aua.

Ahamoni. Sapiens: vel sapientissimus: siue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni.

Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.

Aharel. Alter exercitus: siue nouissimus exercitus: aut alter dolor: siue nouissimus dolor: aut ouis fratris.

Ahaz. Apprehendens: siue possidens: aut videns.

Ahenremmon. Duo nomina sunt. Ahen. oculus: siue fons: & Rēmon. malum granatum: vel altitudo eius.

Aher. Alter: siue posterior: aut nouissimus.

Ahi. Frater meus: vel fratres mei.

Ahia. Frater domini.

Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: siue heu: aut insula eius: vel vbi est. heb. aía.

אֲיָלוֹן Ahialon. Ilex vel quercus: aut fortitudo siue ceruus.
אֲחִיאָם Ahiam. Frater matris: aut frater gentis.
אֲחִיָה Ahias. Frater domini.
יְחִיָה Ahias. 1. Paralipo. 15. Viuit dominus. heb. iehias.
אֲחִיקָם Ahicam. Frater resurgens: aut fratervindicans.
חִיאֵל Ahiel. Viuit deus: siue vita dei. heb. hiel.
יְעִיאֵל Ahiel. Esd. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: siue abstulit deus. heb. iehihel.
אֵילָם Ahilam. Quercus: siue maledictio: aut fortitudo. heb. elath.
אֵילוֹת Ahilath. Quercus. plu. nu. siue cerue: aut maledictiones: vl fortitudines.
אַיָלוֹן Ahilon. Quercus: siue fortitudo: aut ceruus.
אֲחִילוּד Ahilud. Frater natus. vel frater genitus.
אֲחִימָן Ahiman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater quid.
אֲחִימֶלֶךְ Ahimélech. Frater meus rex: vel frater regis siue consilii.
אֲבִימֶלֶךְ Ahimélech. 1. Paralipo. 18. interpretatur Pater meus rex: siue pater regis vel consilii. heb. Abiméleh.
אֲחִין Ahin. Frater vini: vel fratres. p. n.
אֲחִיו Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
עִיוֹן Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
אֲחִירַע Ahira. Frater iniquitatis: siue frater societatis: aut frater pastoris: vel fratrem confringens.
אֲחִבָּן Ahobban. Frater filii: vel fratris filius: siue frater intelligentie: aut frater edificans: vel absconditus.
אֹהַד Ahod. Laudans: siue confitens.
אֵהוּד Ahod. 1. Paralip. 8. interpretatur Vnitas: siue gaudium: aut enigma: vel acumen.
אֹהֶל Ahóc. Tribulus: vel spina: siue fraternitas: aut hamus.
הוֹמָם Ahohiman. Tumultus siue turbatio eorum. heb. homam.
אֲחוֹחִי Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea.
אָהוֹד Ahoth. Laudans: siue confitens. heb. ahod.
אֲחוֹתִי Ahotites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea. heb. Ahohites.
אֲהוּמַי Abumai. Pratum aquarum: siue frater aquarum.
חוּר Ahur. Liber vel ingenuꝰ: siue albedo: aut foramẽ. heb. hur.
אֲחִיכָם Ahicham. Frater resurgens: aut frater vindicans.
עַיִן Ain. Oculus: siue fons.
אָיוֹד Aioth. Laudans: siue confitens. heb. Ahud.
עַיָת Aioth. Esa. 10. interpretatur Hora: siue coaceruatio. heb. aiath.
חֲלָאָה Alaa. Infirmitas: siue rubigo.
אַחְלָב Alab. Frater cordis: siue lacteus: vel lactans: aut adeps.
עַלְמַת Alámath. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Alameth. Idem.
אַלְבִיעַלְבֹן Albialbon. Pater superintelligens: aut pater superedificãs vel ex hebreo & syro pater iniurie. heb. abialbon.
חַלְכַּת Alchat. Portio: siue diuisio: aut lenitas: vel lubricatio.
ἄλκιμος. Alchimus. Fortis. G.
לַחְלַח Ale. humiditas humida: aut tabula humida vel viridis: siue maxilla humida. heb. lale.
Aleph. Doctrina: siue mille. D.
הַלְלוּיָהּ Alleluya. Laudate dominum.
ἀλέξαν δρος. Alexander. Adiutor vel auxiliator virilis vel fortissimus. G.
אא Alexandria. Hebraice dicitur no: & interpretatur crudum: siue irritatio: aut prohibitio. grece vero adiutoriũ siue auxilium viríle vel fortissimum.
ἀλεξάν δρεια.
ἀλεξαν δρεῖς. Alexandrini. Adiutores siue auxiliatores viriles vel fortissimi. G.

Alexandrinus. Idem. s. n. G.
Alpheus. Millesimus: vel doctus: aut dux. D.
Aliam. Occultꝰ: aut iuuenis: vel seculum. heb. allam.
Alian. Folia: siue excelsus.
Alicarnasum. Caput maritime habitationis. G.
Alicarnasus. Idem. G.
Alimis. Vestibulum: vel porticus: aut fortitudo. D.
Almathan. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem. heb. alemeth
Almon. Occultum: aut iuuentus: vel seculum ipsius.
Almoth. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Aloes. Incantator: aut tacens.
Allon quercus: vel fortis.
Alua. Ascensus eius: siue preuaricatio ipsius.
Aluba. Superior: vel excelsus: aut syriace peruersus. heb. aluan.
Alul. Dolor: siue principium doloris vel immundicie: aut expectatio doloris vel profanationis: siue obstetricatio doloris.
Amma. Obscurata: siue cooperta: aut populus eius: siue cum ea.
Amma. Iudi. 1. Lac: siue adeps: aut mansit in ea: siue principium vel dolor in ea. heb. alba.
Amaad. Populus testimonii: aut populi transitus vel preda: siue populus eternitatis.
Ammad. Ira: vel indignatio: siue calefactio: aut vter. heb. amath.
Amadáthi. Conturbans legem: vel mẽsura.
Amal. Labor: aut iniquitas.
Amalech. Populus lambens: vel ex hebreo & syro populus percutiens.
Amalech. 3. Regum. 22. & 2. Paralipome. 18. & Hiere. 36. & 38. interpretatur Rex: siue consiliarius. heb. amélech.
Amalech. ps. 52. in titulo: interpretatur Chorus: siue infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.
Amalechite. Populi lambentes: vel ex hebreo & syro populi percutientes.
Amalechites. Idem. s. n.
Aman. Conturbans: aut tumultuans: siue preparans.
Amana. Fides: siue veritas: aut credulitas: vel nutrix.
Ammanite. Populares.
Ammanites. Idem. s. n.
Ammanitis. Popularis. s. g.
Amaria. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini.
Amarias. Idem.
Amasa. Populus parcens: siue populum tollens: vel populum eleuans.
Amasai. Populi munus.
Amasai. 1. Paralipo. 6. d. Fortis: vel robustus.
Amasai. Nec. 11. Populi conculcatio.
Amasia. Fortitudo domini.
Amasias. Idem.
Amasias. 2. Paralipo. 17. Onus domini.
Amasias. 2. Paralipo. 28. Populus parcens: siue populum tollens vel eleuans. heb. amasa.
Amasias. 2. Paralipo. 29. Populi munus: vel cum munere. heb. amasai.
Amasias. Sopho. 1. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini. heb. amarias.

חֲמָתִי Amatheus. Indignatio: siue calor: aut murus: siue uter: vel lagena.

אֲמִיתַי Amathi. Verax: siue timens: aut cubitus: vel famulatus.
Amathitis. Idem. D.

Aminaum. Populus ablectus: siue populus obscuratus. D.

הַמֶּלֶךְ Amelech. Rex: siue consiliarius.

אָמֵן Amen. Vere: siue fideliter.

הָאֲמַתְאַר Amphar. Species: siue forma: vel figuratus: aut depictus: siue mortem maledicens. heb. amthar.

ἀμφίπολις Amphipolis. Vallata vel circundata ciuitas. G.

Amiel. Populus dei. siue mecum deus.

עַמִּיאֵל Ammiel. Idem.
Amihel. Idem.

עַמִּי Amim. Mater: aut timor: siue cubitus: vel syriace gens. heb. ami.

עַמִּינָדָב Aminadab. Populus spontaneus: siue populus vouens: aut populi princeps.

אֲמִינָדָב Aminadab. 1. Reg. 7. & 16. & 17. & 2. Reg. 6. & 1. Paralip. 9. & 10. & 15. interpretatur pater spōtaneus: siue pater vouentis vel voti: aut pater principis. heb. abinadab.

עַמִּישַׁדַּי Ammisadai. Populus omnipotentis: siue mecum omnipotens: aut mecum deuastator.

תַּמּוּחַל Amithal. Calor roris: aut indignatio roris: vel ex hebreo & syro caloris sui vmbra.

עַמִּיהוּד Ammiud. Populus laudis vel cōfessionis: siue mecum laus vel confessio.

עַמִּיחוּר Ammiur. Populus libertatis vel foraminis: siue populus albedinis.

עַמִּיזָבָד Amizadab. Populi dos vel dotatio. heb. amizabad.

אַמְנוֹן Amnon. Fidelis: aut verax: siue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.

עֲמוֹק Amoch. Vallis: aut profunditas.

עַמּוֹן Ammon. Populus eius.

בֶּן עַמִּי Ammon. Genē. 19. in fine: interpretatur Filius populi mei. heb. ben ami.

אַמּוֹן Amon. 2. Reg. 3. Fidelis: aut verax: siue nutritius vel pedagogus: aut matris filius. heb. ammon.

אָמוֹן Amon. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 21. & 1. Paralipo. 3. & 2. Paralipo. 18. & 33. & Nec. 7. & Hiere. 1. & 25. a. & Sopho. 1. & Matth. 1. interpretatur Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius. aut pedagogus.

חָמוֹן Amon. Ios. 19. & 1. Paralipo. 6. Calor: aut sol: siue ira eius.

הֲמוֹנָה Amona. Numerans: siue preparans: aut multitudo eius: siue tumultus eius: vel syriace veritas.

עַמּוֹנִי Ammoni. Popularis.
Ammonite. Idem. p.n.

מְעוֹנִים Ammonite. 2. Paralipo. 26. a. vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula: siue afflicti aut delinquentes: vel respondentes. heb. meonite.

עַמְנִי Ammonites. Popularis.

עַמּוֹנִיוֹת Ammonitides. Populares. f. g.

אֱמֹרִי Amorrei. Amari: vel loquaces: aut rebelles.
Amorreus. Idem. s. n.

אָמוֹץ Amos. Fortis: vel robustus.

עָמוֹס Amos. Vn9 ex duodecim prophetarū interpretatur Oneratus: vel onerans.

חֲמֹצָה Amosa. Iurgiū: vel adinuentio: siue azymū: aut cōpressio.

חֲמֹתְאָר Amothdor. Indignatio vel calor generationis aut pile vel sphere siue habitationis.

Ampliatus. Latinum est a verbo amplio amplias.

אַמְפִּיל Amphel. Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.

עַמְרָם Amram. Popul9 excelsus: vl manipul9 eorū: aut cū excelso.

Amramite. Idem. p.n.

Amri. Manipulus: vel dominium: siue populus rebellis vel amarus.

Amri. Nec. 5. Amarus: vel loquens: siue exaltatio: aut syriace aries.

Amsi. Fortis: vel robustus.

Amuel. Calor siue ira dei: aut ex syro & hebreo viderunt deum.

Amul. pius: siue misericors.

Amulite. Idem. p.n.

Ana. Respondēs: vel cantans: siue affligens: vel pauper.

Ana. 4. Reg. 18. & Esa. 37. Cōmotio: vel motus.

Anna gratiosa: siue misericors: aut requiescēs: vel donans.

Anab. Vua: aut syriace nodus.

Anam. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors. heb. anan.

Anamélech. Responsio aut canticum regis: siue afflictio vel paupertas regis vel consiliarii.

Anamim. Fons siue oculus aquarum: aut responsio vel afflictio seu canticum aquarum.

Anan. Gratiosus: aut donans: siue pius aut misericors.

Anan. Genē. 36. Respondens: vel cantans: aut affligens: vel pauper. heb. ana.

Anan. 1. Paralipo. 3. Nubes: vel auguratio: aut diuinatio. heb. anani.

Anan. Nec. 10. vbi dicitur hanā. anan. interpretatur nubes: siue augurium: aut diuinatio.

Anana. Nubes dñi: aut diuinatio dñi. heb. anania.

Ananeel. Gratia dei: siue misericordia dei: aut donum dei.

Ananeel. Hiere. 32. Gratia ex deo: siue misericordia vel donum a deo. heb. anameel.

Ananehel. Gratia dei: siue misecordia dei: aut donum dei.

Anani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

Anani. Nec. 8. Idem. heb. anan.

Annani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

Anania. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

Ananía. Nec. 12. Gratiosus: siue donans: aut pius: vel misericors. heb. anani.

Ananías. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

Ananías. Nec. 3. Nubes domini: aut diuinatio domini.

Annas. Affligens: vel humilians: aut respondens. D.

Anath. Responsio: vel canticū: aut afflictio: siue paupertas.

Anathoth. Idem. p.n.

Anathothía. Responsiones uel cātica domini: aut afflictiones vel inopie domini.

Anathotites. Respōsio: siue canticum: aut afflictio: vel paupertas.

Anathut. Idem. p.n.

Andreas. Virilis: vel fortissimus. G.

Andronicus. Vir victoriosus. G.

Anen. Responsio aut cāticum eorum: siue afflictio vel paupertas eorum: aut syriace ouis eorum. heb. anem.

Aneni. Gratiosus: aut donās: siue pi9: vel misericors.

Aner. Respōsio aut canticū lucerne: siue affligens lucernā.

Ange. Gratie siue misericordie vallis. D.

Aní. Responsio: aut canticum: siue afflictus: vel pauper.

Ania. Responsio aut cāticum domini: siue afflictus vel pauper domini.

Aniam. Ego populi: siue nauis populi: aut dolor siue fortitudo populi.

Aniel. Gra siue misericordia dei: aut requies vel donū dei.

Anihel. Idem.

עֲנִים Anim. Reſpondẽtes:ſiue cãtantes:aut afflicti vel pauperes

עֲנִיאֵלִי Aniolíab. Duo nomina ſunt. Primum ani quod interpreta

אָב tur reſponſio:aut cantieum:ſiue afflictus vel pauper. alte-
rum oliab: quod interpretatur dei pater: vel deus patris.
heb. Ani. & Eliab.

עָנוּב Anob. Vua:aut ſyriace nodus.

חָנוֹן Anon. Gratioſus:ſiue miſericors:vl donãs:ſiue requieſcẽs.

ἀντίπας. Antiphas. Pro oibus:vel contra omnes. G.

ἀντιοχία. Antiochía. Pro vehiculo: vel curru. ſ. loco cur-
rus:ſiue contra vehiculum vel currum. G.

ἀντιοχῆις Antiocheni. Idem. p. n. G.

ἀντιοχεὺς Antiochenus. Idem. ſ. n. G.

ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochía. G.

ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cõtra patrem. G.
Antipatris. Idem. G.

חָנוּן Annum. Gratioſus:ſiue miſericors:vel donans:aut requie-
ſcens. heb. annun.

ἀπάμια. Anun. Idem.

ἀππάμια. Appamea. Expellens:vel abigens. G.
Appamía. Idem. G.

אַפְּרִנוֹ Apedno. Ornamentum eius:ſiue ira iudicii eius.

ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens. G.

ἀπφία. Appia. nomẽ femine. Producens vel pullulãs. G.
Appiforum: & appía via ex greco & latino lõgiquum vel
remotum forum:ſiue longinqua uel remota via.

ἀποκάλυψις Apocalypſis. Reuelatio. G.

ἀπολλύων Apollyon. Exterminans vel perdens aut deſtruẽs. G.

ἀπολλῶς Apollyon. Perdens:vel deſtruens. G.

ἀπολλωφάνης Appollophanes. Perditionem vel deſtructionẽ oſtẽdẽs. G.

ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio:vel deſtructio. G.

ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdẽs: vel deſtruẽs. G.

ἀπόστολος. Apoſtolus. Miſſus. G.

הַפְּצֵץ Apſes. Cõminuens:ſiue eripiens:aut aperiens.

הַפּוּתִי Aputhei. Seducens:aut buccella:ſiue latitudo.
Aquila. Latinum eſt.

עָר Ar. Suſcitatio:ſiue vigilia: aut euacuatio:vel denudatio:ſeu
ciuitas:aut emulus.

הָרָא Ara. Mons:aut pregnans:ſiue demõſtratio.

אָרָא Ara. 1. Paralipo. 7. Maledicens:aut videns.

אָרָב Arab. Inſidiãs:vel multiplicãs:aut feneſtra:ſiue locuſta.
Araba. Idem. D.
Arabathane. Inſidiatio fortis:aut feneſtre vl locuſte fortitu
do vel donum:aut multiplicatiõ fortitudinis vel doni. D.

עֲרָבִאִים Arabes. Veſpertini:aut fidejuſſores:ſiue ſuaues:aut campe-
ſtres:vel coruí:aut ſalices:vel mixtiones.

שְׁבָא Arabes. ps. 71. In hebreo eſt ſaba:& interpretatur. Conuer
ſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.

עֶרֶב Arabia. Veſpera:aut veſpertina:vel fideiuſſio:ſiue ſuauitas:
aut coruus vel coruina;ſeu deſertũ: vel ſalix:aut cõmixta.

שְׁבָא Arabia. ps. 71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur cõuerſio
ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.

אֲרוּבוֹת Araboth. Cataracte:ſiue feneſtre:aut inſidie:vel locuſte.

עָרָב Arabs. Veſpertinus:aut fideiuſſor:vel ſuauis:ſiue cãpeſtris:
aut coruus:vel ſalix:ſeu mixtio.

אֹרֶךְ Arach. Longitudo:ſiue medicina:vel ſanitas.

עָרְקִי Aracheus. Neruus:au ſyriace fugitiuus:

אַרְכִי Arachites. Longus vel procerus:ſiue ſanans:aut medicina.

עָרָד Arad. Onager:aut ſyriace draco.

חָרָד Arad. Iudi. 7. Stupor:aut tremor.

חֲרָדָה Arada. Idem.

אֲרָדִי Aradius. Maledictionis abũdãtia:ant deſcẽdẽs:vel iperãs

אָרָד Aradius. Ezech. 27. Imperans:aut deſcendens.
Arado. Stupor:aut tremor:ſiue deſcenſio:vel dñium. D.

אַרְפַּד Araph. Lux redemptionis: aut ſternens. ſ. aliquid ad recli-
nandum. heb. arphad.

תַּרְפָּה Arapha. Medicina:ſiue relaxatio:aut gigantiſſa: vel mõtis
os. ſ. ab ore:aut mons hic. i. in hoc loco. [riace acutus.

חֲרוּפִי Araphites. Opprobrium:aut hyems: vel iuuentus: aut ſy-

חֲרָהָיָה Araſa. Calor aut ira domini. [ctio eorum.

אָרָם Aram. Celſitudo:aut ſublimitas:ſeu decipiens: aut maledi-

הָרָן Aram nomen viri. Geñ. 11. & 1. Paralipo. 23. Interpretatur
Mons:ſiue montanus:aut pregnans: ſiue concipiens: vel
cantans:aut preco. heb. haran.

חָרָם Aram. Nec. 12. Deſtructus:ſiue anathematizatus vl rete ſiue
retiaculum:aut dedicatus:ſiue conſecratus. ſ. deo.

רָם Aram. Ruth vltimo Excelſus: vel ſublimis:aut proiiciens.
heb. ram. [proiicens.

רָמָה Aram. Matthei primo & Luce. 3. Excelſus vel ſublimis:aut
Arama. Excelſa:ſiue ſublimis:aut vermis:ſiue proiiciens.

חָרָן Aran. nomẽ loci. Geñ. 11. in fine. Et. 12. & 17. & 28. & 29. &
4. Reg. 19. & Eſa. 37. & Ezech. 27. Et nomen viri. 1. Para
lipo. 2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira:ſiue ira
ſcens:aut ſyriace libertas.

הָרָן Aran. Nomen viri. Geñ. 11. & primo. Paralipo. 23. interpre
tatur mons:ſiue montanus:aut pregnans:ſiue concipiẽs:
vel cantans: aut preco.

אָרָן Aran. Geñ. 36. & 1. Paralipo. 1. & 2. vbi dicitur & buna &
aran: interptatur Arca:ſiue exultans:aut maledictio eorũ.

עֲרֹעֵרִי Araorites. Miryca:aut ſuſcitatio vigilie: vel vigilia vigilie:
aut nudatio pellis.

אֲרָרָט Ararath. Armenia:ſiue maledictio tremoris:aut ex hebreo
& ſyrio maledictio ſiue lux currentis.

הָרָרִי Arari. Montanus.

חָרְחָס Arari. 2. Reg. 23. d. Tremefactus:ſiue ſtupefactus vel caloris

חֲסָרָה aut ire abundantia. heb. aradi.

עָרָד Araríte. Montanus.

Aras. Ira vel calor confidentie ſiue protectionis.

Aras. 2. Paralipo. 34. Defectus:ſiue deficiens. heb. aſra.

Arath. Onager:aut ſyriace draco. heb. arad.

Arbatis. Fideiuſſor: vel ſuauis: aut mixtus: vel veſpertinus:
ſiue planicies. D.

עַרְבָתִי Arbatites. Idem.

אַרְבַּע Arbee. Quattuor:ſiue accubatio.

Arbella. Suſcitatio veſtutatis:ſiue inſidians ei: vel multipli
cans eam:ſiue locuſta eius. D.

אַרְבִּי Arbi. Locuſta:vel feneſtra:ſiue inſidiator:aut multiplicãs.

חַרְבוֹנָה Arbona. Deſtructio:ſiue gladius eius nunc: aut ſiccitas eius
nunc:ſiue ira edificantis:vel ira intelligentis.

ἀρχέλαος Archelaus. Princeps populi. G.

אַרְכִיעֵט Archiatharoth. Lõgitudo coronarum vel circulorum:aut
ſanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum.
רוֹת

ἀρχίππος Archippus. Princeps vel prefectus equorum. G.

ἀρχιτρί- Architriclinus. Princeps triclinii. ideſt triũ menſarum. G.
κλινος.

ἀρχιδαί- Ardon. Imperans:ſiue deſcẽdẽs:aut maledictiõis iudiciũ.
κλινος.

אֲרוֹן Arca. Via:ſiue ſemita:aut viator: vel odorãs: ſiue annona.
ideſt diurna portio. [mons in ea.

אַחַז Areba. Magna:ſiue multa:aut proiiciens:vel litigioſa:ſiue

הָרְבָּה Arebia. Princeps vel cantans in domino:aut ſiccitas domi-
ni. heb. ſarebia.

שַׁרֵבְיָה Arechon. Vacuus:ſiue mons lamentatiõis:vel mons poſſeſ

הַרְקוֹן Ared. Imperans:ſiue deſcendens. (ſionis.

אֶרֶךְ Aree. Via:ſiue ſemita:aut viator:vel odorans:aut annona
ideſt diurna portio.

אַרַח Areph. Hyems:ſiue opprobrium:vel adoleſcentia: aut ſy-

חָרִיף Areli. Altare:ſiue lux dei:aut viſio dei. (riace acutus.

אֲרִאֵלִי Arem. Deſtructio:ſiue anathema:aut rete: vel retiaculum:

חָרָם

siue dedicatum aut consecratum.scilicet deo.

חֶרֶת Areth.Sculptura:aut libertas.

יְחֶרְיף Areth.Nee.10.Hyems:siué opprobrium: vel adolescentia; aut syriace acutus.heb.areph.

ἀρίτας. Aretha.Virtuosus:aut placidus.G.

Arethi.Esd.2.Non est in hebreo.

אַרְוָנָה Areuna.Arca:vel canticum:siue exultatio:aut lux nostra:siue maledictio nunc. (apharsei.

אֲפַרְסָיֵא Arphasei.Dilacerantes:aut frangentes:siue diuidētes.heb.

אַרְפַּד Arphat.Lux redemptionis:aut sternens.s.aliquid ad reclinandum.heb.arphad.

אַרְפַּכְשָׁד Arphaxad.Sanans vel laxans quasi depredationē aut quasi mammillam:vel sanans aut laxans sicut demon.

אַרְגֹּב Argob.Gleba:vel glarea:aut maledictio putei vel dorsi:siue lux altitudinis.

יַרִיב Arib.Pugnans:siue multiplicans.Heb.iarib.

אַרְדִי Aridai.Leo abundans:aut maledictionis abundātia.

אַרְיְדָתָא Aridátha.Leonis lex:siue maledictionis lex vel ritus

אַרְדִי Aridi.Imperans:vel descendens.

אֲרִיאֵל Ariel.Altare:siue leo dei:aut lux dei.

אֲרִאֵל Ariel.Nu.26.Altare:siue lux dei:aut visio dei.

אַרְאֶלִי Arielite.Idem.p.n.

חֲרִיף Ariph.Hyems:siue opprobrium:vel adolescentia.aut syriace acutus.

אֲרִיָּה Ariph.4.Reg.15.Leo:siue lux domini.heb.arie.

חֲרִים Arim.Destructus:siue anathematizatus:aut rete vel retiaculum:seu dedicatus aut consecratus.scilicet deo.

Arimathia.Leo mortuus dño:vel lux mortis dñi.D.

אַרְיוֹךְ Arioch.Longus:vel procerus:siue facietas vel ebrietas tua aut leo tuus.

ἀρεοπαγίτης. Ariopagita.De vico martis.G.

ἀρεῖος πάγος Ariopagus.Vicus martis.nomen erat cuiusdam curie athenensis sic vocate.G.

אֲרִיסַי Arisai.Sponsus:aut syriace colonus: siue venenum.

ἀρίσαρχος Aristarchus.Optimus princeps.G.

ἀριστόβουλος. Aristobolus.Optimus consultor: vel optimū consiliū.G.

אַרְמֶט Armenia.Hebraice dr ararat:& interptatur maledictio tremoris:aut ex hebreo & syro maledictio siue lux currētis.

Armenii.Idem.

תַּרְמוֹן Armon.Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis:siue mons doni vel muneris.

אַרְמוֹנִי Armoni.Aula:siue maledictio numerationis vel preparationis:aut luminis munus:

אַרְנָן Arnan.Exultans:siue arca eorum:aut lux filii: vel lux aut maledictio permanens vel eterna.

אַרְנֹן Arnon.Idem.

עָר Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requiescerent in arnon.&.f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarū:interptatur suscitatio:seu vigilia:aut euacuatio:vel denudatio:seu ciuitas: aut emulus.

אָרוֹד Arod.Imperans:siue descendens. (heb.ar.

עֲרָד Arod.1.Paralip.8.Onager:aut syriace draco. bundantia.

חֲרוֹדִי Arodi.Tremefactus: vel stupefactus: aut ire vel caloris a-

אֲרוֹדִי Arodite.Imperantes:siue descendentes.

הָרוּרִי Arodites.Imperās:vel descēdens:siue mōtis abundātia.

הָרוֹרִי Arodites.1.Paralip.11.Montanus.heb.aroritis.

עֲרֹעֵר Aroer.Myrica:siue suscitatio vigilie:aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis:aut denudatio emuli.

חָרוּמָף Aromath.Destructio siue anathema oris:aut ex hebreo & syro ira cooperimenti.heb.aromaph.

חָרֹשֶׁת Aróseth.artificium:vel aratura:siue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua.

אֲרֹרִי Arothites.Maledictus: siue maledicens.Heb.arorites.

אַרְצָא Arsa.Terra:siue volūtas:aut cursus:siue maledictiōis exit?

Arsa.Esd.2.& Nee.7.& 12.Artificium: vel aratura:siue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua.

Arsaces.Elenās scutū:aut elenatio scuti.G.

Artaba.Genus est mensure.Dañ.13.D.

Artaxérxes.Lumen siue maledictio silentium vel festinationem pōnens:aut feruor letitie.

Artaxérxes.Esd.7.&.8.& Nee.2.&.5.&.13.Luminis siue maledictionis silentium:vel festinationem persuadēs: aut feruor direptionis.

Arteman.Integer vel incolumis:aut venust? .G.

Aruaphet.Ira tauri:siue ira crescens:aut ex syro & hebreo libertas tauri vel crescens.heb.arnápher.

Arum.Excelsus:siue sublimis:aut separans:vel proiiciens.

Arus.Incisus:siue aureus:aut solicitus:vel trituratus.

Asa.Medicus:aut sanans.syrum est.

Asa.1.Paralip.7.f.Acerrus.heb.asa.

Asaba.Numeratio:siue estimatio:vel cogitatio:aut artificium:vel festinatio aut silentium in ea.

Asabia.Numeratio vel estimatio aut cogitatio dñi siue artificium dñi:aut festinatio vel silentium in domino.

Asabias.Idem.

Asach.Sculptor:aut scriba:siue legislator.Heb.achac.

Asadias.Misericordia domini.

Asael.Fecit deus:siue factura dei.

Asael.3.Reg.19.&.2.Paralip.22.Vidēs deū.heb.azael.

Asahel.Fecit deus:siue factura dei.

Asaph.Congregans:siue colligens:aut finiens.

Asala.Fecit dominus:siue factura domini.

Asalephum.Vmbra vel submersio vultus: aut sonitus vel tinnitus vultus.heb.asalélphuni.

Asan.Fumus:aut fumigans.

Asana.Rubus:aut syriace inimicus.

Asaradon.Ligans acumen vel letitiam:aut syriace prohibens nouitatem vel vnitatem.

Asaramel.Btitudo populi dei:aut vestigiū circūcisiōis. D.

Asarela.Beatitudo dei:aut intuens fortem vel quercum:siue gressus dei.

Asarmoth.Atrium mortis:vel fenum mortis.

Asarsasusim.Atriū equorū aut fenū equorū.heb.asarsusim

Asasónthamar.Glarea vel lapillus commutationis: aut diuisio siue sagitta palme.i.datily.

Asbaim.Damule:vel pulchritudines:siue militie.

Asbal.Ignis vetustatis:aut ignis defluens vel decidens.

Asbel.Idem.

Asbelite.Idem.p.n.

Ascalon.Appensio vel statera:siue ignis infamie.

Ascalona.Idem.D.

Ascaloníte.Idem.p.n.

Ascenez.Ignis quasi distillans vel quasi aspergens.

Asebaim.Damule:siue pulchritudines:aut militie.

Asebia.Numeratio vel estimatio dñi:aut cogitatio dñi:siue artificium domini:aut festinatio vel silentium in dño.

Asebia.Nee.9.Numeratio domini:siue silentium vel festinatio filii domini.heb.asebnia.

Asebna.Nūeratio:siue festinatio intelligētis aut edificātis.

Asebonias.Numeratio domini:siue silentium aut festinatio filii domini. (heb.azécha.

Asecha.Fortis:siue murata vel septa: aut syriace ānulus.

Assedim.Venationes: aut insidie: vel latera: aut syriace destructiones.

Asephdana.Festinans aut cogitans iudicium suum: siue silens aut computans iudicium suum.heb.asebdana

Asel.Prope aut iuxta:siue ablatio;vel separatio.

עָצֶם Asem. Os. ab osse: aut fortitudo: vel clausura. scilicet oculorum: vel lignum eorum.

חָשֶׁם Asem. Esd. 2. Silentium aut festinatio eorum.

אָסְנָה Asemaa. Periculũ: siue infortunium: vel rubus. heb. asena.

עָצְמֹנָה Asemóna. Os nunc ab osse: siue fortitudo nostra: vel clausura nra: siue lignum vel consiliũ numerãtis vel preparãtis

חַשְׁמוֹן Asemoth. Legatio. ideſt ambasiata: siue acceleratus numerus: vel festinata portio: aut silentium numeri vel portionis. heb. asemon.

חָשֹׁם Assen. Silentium eorum: siue festinatio eorum. heb. assem

הָשֹׁם Assen. 1. Paralipo. 11. Nomen: vel nominatus: siue positio vl positus. heb. assem. ⌈nũc.

אָשְׁנָה Asena. Mutatio: siue duplicitas: aut dormitatio: siue ignis

אָסְנָפַּר Asennaphar. Periculum siue infortunium tauri: aut pericu li incrementum.

אָשְׁנְזִי Assenez. Ignis q̃si distillãs vel q̃si aspergens. heb. ascenez.

אָסְנָת Assenez. Gen. 41. & 46. Periculũ: siue infortuniũ. heb. ase

אַשֻׁר Aser. Beatitudo: siue felicitas. (neth.

אָסִיר Aser. Exo. 6. Vinctus siue incarceratus: aut syriace prohibitus. heb. asir. ⌈heb. Ieser.

יְצָר Aser. 1. Paralipo. 7. Plasmatio: vel angustians: aut ligans.

חַגְרָה Asergada. Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & syro atrium incisionis vel scisure.

חֲצֵרִים Aserim. Atria: siue vestibula: aut sagitta excelsa.

חֲצֵרוֹת Aseroth. Atria: siue vestibula.

אֲשְׁדוֹת Aseroth. Ios. 10. & 12. & 13. Effusiones: siue decliuia: aut cãpestria: vel depredationes. heb. asedoth.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſua. Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel semite siue pugilli. heb. aserſual.

חֲצַרְסוּסָה Aserſua. Ios. 19. vbi dicitur bethmarchaboth & aserſua: interpretatur atrium equi: aut fenum equi. heb. aserſusa.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſual. Atriũ vulpis: vl fenũ vulpis aut semite vl pugilli.

Asphar. Plasmatio onagri: aut festinatio tauri. D.

ἀσία. Asia. Limosa vel cenosa. G.

ἀχαΐα. Asia. ad Ro. 16. In greco achaia & interp̃tatur dolor vel tristitia. G.

ἀσιανοί. Asiani. Limosi vel cenosi. G.

Assidei. Milui: vel herodii: aut venantes: vel insidiantes. D.

עֲשִׂיאֵל Asiel. Fecit deus: siue factura dei.

חֲשִׁים Asim. Tacẽtes: siue festinãtes: aut silẽtiũ vel festinatio maris

אֲשִׁימָא Asima. Delictum: siue positio: aut ignis maris.

ὑγκρίτος. Asineretus. In greco a syncrit9: & interp̃tatur icõparabilis. G

הָסִינִי Asineus. Rubus: aut syriace inimicitia.

עֲצִיוֹנְגֶבֶר Asiõgaber. lignũ viri vel robusti: aut cõsiliũ viri vl robusti.

אֲסִיר Asir. Vinctus: siue incarceratus: aut syriace prohibitus.

אֲשׁוּרִים Assyrii. Insidiantes: siue beati: aut aspiciẽtes: vel gradiẽtes.

אֲשׁוּר Assyrius. Idem. s. n.

אֲצַלְיָהוּ Aslia. Prope dñm; siue ablatio vel separatio domini.

עַזְמָוֶת Asmáueth. Fortis mors: aut hircus vel fortitudo mortis. heb. azmáueth.

Asmodeus. Destructor: vel dissipator: aut delicti abundantia: vel peccatum abundans: siue ignem mensurans. D.

עַזְמָוֶת Asmoth. Fortis mors: siue hircus vel fortitudo mortis. heb.

הַסְנָאָה Asnaa. Rubus: aut syriace inimicus. (azmoth.

חָשׁוּב Asob. Estimatus: aut numeratus: siue cogitatio: vel artificiũ

עָשׂוֹת Asoph. Faciens: vel factura: aut tinee. scilicet vestimentorum. heb. asoth.

עֹצֶם Asom. Os ab osse: vel fortitudo: siue clausura. scilicet oculorum: aut lignum eorum.

חָשֹׁם Asom. Esd. 10. Silentium vel festinatio eorum.

אָצַם Ason. Festinatio eorum: siue ieiunans. heb. asam.

ἐφαπτον. Ason. Act. 20. & 27. Appropiquatio vel approximatio. g.

חָצֹר Asor. Atrium: aut fenum.

אֲסָרְחַדּוֹן Assoradan. Ligans acumen vel letitiam: aut syriace prohi

bens vnitatem vel nouitatem.

אֲסַרְמוֹת Asormoth. atrium mortis: aut fenum mortis.

אֲסַרְנוֹא Asornóa. atrium nouum & hoc ex hebreo & syro. heb. asoradatha: & ex hebreo & latino asor nóua.

אֲסוֹרְמַמְשָׁמֶה Asoromamsame. Tria nomina sunt. Asor: atrium. aut fenum. Amam. mater siue timor eorum: aut vlna siue cubitus eorum. Same auditio: vel obedientia. heb. Asor. Amam. Same.

אֲשְׂרָאֵל Asrael. Beatitudo dei: vel intuitus fortis: aut gressus dei.

אֲזְרִאֵל Asrael. primo Paralipo. 12. adiutorium dei: siue atrium dei heb. azrael.

אֲשְׂרִיאֵל Asriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel gressus dei.

Asrielite. Idem. p. n.

אֲשְׁתָּרוֹת Astaroth. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationem: seu tinea legis.

עַשְׁתָּרוֹת Astaroth. Nu. 32. & Ios. 16. & 18. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis. heb. ataroth.

עַשְׁתָּרוֹת Astaroth. Iudi. 3. Nemora: siue luci: aut beatitudines: vel insidie: siue gressus. heb. aseroth.

עַשְׁתָּרְתִּי Astarothites. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationẽ seu tinea legis.

עַשְׁתָּרֹת Asterten. Idem.

ἀστυάγης Astyages. Ciuitatis ductor: vel dux. G

אָשׁוּב Assub. Estimatus: aut nũeratus: siue cogitatio: vel artificiũ.

Asub. Idem.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Assuerus. Princeps & caput.

חֲשׂוּפָא Asupha. Discooperta: aut exhausta: vel nudata.

אָשׁוֹם Asom. Silentium siue festinatio eorũ: aut sensualitas eorũ.

אַשּׁוּר Assur. Insidians: siue beatus: aut aspiciens; vel gradiens.

אַשְׁחוּר Assur. 1. Paralipo. 2. & 4. Denigratus: siue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis. heb. ashur.

אַשּׁוּרִים Assurim. Insidiantes: siue beati: aut aspicientes: vel gradientes.

אַתָּה Athach. Hora tua: siue tempus tuum.

תַּתָּה Athach. Hester. 4. Percutiens: vel humilians: aut subiiciens.

עֵתָיָה Athaias. Hora vel tempus domini.

עַתְלַי Athalái. Hora mea: siue tempus meum vel mihi.

עֲתַלְיָהוּ Athalia. Hora vel tempus domino.

ἀθαλεία. Attalia. Act. 14. d. Augens vel nutriens. G.

ἄτταλος. Attalus. Auctus: siue nutritus. G.

אֲתָנַי Athanái. Fortis: siue asininus: aut donans.

אֲתָר Athar. Oratio: aut deprecatio.

עֲטָרָה Athara. Corona.

עֲטָרוֹת Atharoth. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis.

חֲתָת Attath. Contritio: aut timor.

ἀθῆναι. Athene. Sine cumulo: vel ab athena. ideſt minerua mineruales. G.

ἀθηναῖοι. Athenienses. Idem. G.

ἀθηνόβιος. Athenobius. Minerue arcus. G.

אֵתֶר Ather. Sinister: vel clausus.

הַתַרְשָׁתָא Athersatha. Dissoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum: siue turturis fundamentũ: aut ex hebreo & syro contemplans annum vel tempus.

חֲתִיל Athil. Peccati vlulatio.

חֲטִיטָא Athita. Peccati declinatio.

חֲתַמָּא Athmatha. Lacerta vel stellio. heb. amta.

חֲתוּפָא Athupha. Rapina: siue peccati coma vel reliquie. Heb. athipha.

רְתוּשׁ Attus. Peccatum derelinquens.

חָקוֹן Attus. Nec. 3. c. Spina: siue estas: aut tedium: siue vigilia: vt finis. heb. achus.

עָוָה Aua. Iniquus: siue peruersus.

Augustus. Latinum est: vel ab augurio dictus: vel vt alii volunt ab augendo.

עָוִים Auin. Iniqui: siue peruersi. heb. auim.

עֲנִיאֵלִיאָב Auioliab. Duo nomina sunt. Primum ani. quod interpretatur pauper: siue afflictus: aut respondens: vel cantans. alterum oliab. quod interpretatur deus meus pater: siue deus patris. heb. Ani. Eliab.

עָוִית Auith. Iniqua: siue peruersa: aut temporalis.

חַוֹת יָאִיר Auothiayr. Oppida illumiatiõis: siue annũciatiões lumis.

חוֹרֹן Auran. Foramen: siue libertas: aut albedo.

עוֹרֵן Ausitis. Hebraice dicitur hus: & interpretatur consiliũ aut lignum: vel syriace affixus: aut fixio.

עַכְסָה Axa. Composita: vel adornata: aut lasciuiens: siue confractio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Axab. Veneficus: siue vtiq; conterens. heb. axaph.

עַזָּא Aza. Fortitudo: aut capra.

אָסָף Azab. Colligens: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חַנָּבָה Azaba. Locusta: siue festũ celebrans in ea: vel gyrans in ea. heb. agaba.

חֲזָאֵל Azael. Videns deum.

אָסָף Azaph. Colligẽs: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חֲזָאֵל Azahel. Videns deum.

עַזְמָוֶת Azamáueth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mõrtis

עַזַרְאֵל Azarel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזַרְיָה Azarias. Auxilium domini: siue atrium domini.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. 2. Paralip. 31. vbi dicitur azarias & naad: interpretatur fortitudo domini. heb. azazias.

אֲזַנְיָה Azarias. Nec. 10. Auris domini: siue auscultatio dñi: vel arma domini. heb. azanias.

עֲזַרְקָם Azaricam. Auxilium resurgentis vel vindicantis: aut fortitudo vacua.

חָזוֹ Azau. Videns: aut prophetans.

אֲזָנוֹת Azauoth. Aures: vel auscultationes: siue statere: vel arma. heb. azanoth.

עַזּ Azaz. Fortis.

עֲזוֹבִי Azbi. Hysopus: genus herbe.

עֲזַבּוּק Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis: aut fortis dissipatio. heb. azboch.

זָבָד Azebeth. Dos: vel dotatio. heb. zabad.

עֲזָא Azech. Fortitudo: aut capra. heb. aza.

עֲזֵקָה Azécha. Fortitudo. siue murata vel septa: aut syriace anul?.

חָשֶׁם Azem. Silentium vel festinatio eorum. heb. asem.

עֲזֵר Azer. Adiutorium: siue atrium.

עַזְגָּד Azgad. Fortis exercitus: aut fortitudo felicitatis: vel ex hebreo & syro fortis scissura

עֲזִי Azi. Fortis: siue hircus meus.

Azzi. Idem.

אַחֲזִי Azi. Nec. 11. b. Videns: siue apprehendens. heb. ahazi.

חֲזָיָה Azia. Videns dominum.

עֲזִיָּה Aziam. Fortitudo dñi: siue hircus dñi. heb. azia.

יְחֲזִיאֵל Aziel. Videns deum. heb. iaziel.

חֲזִיר Azir. Porcus: aut syriace conuersus: vel reuersus.

מַחֲזִיאוֹת Aziud. Videns signum vel litteram. heb. maaziuth.

עֲזִיזָא Aziza. Fortitudo: aut fortis.

עַזְמָוֶת Azmáueth. Fortis mors; siue hircus aut fortitudo mortis.

Azmoth. Idem.

זָנוֹחַ Azóne. Obliuio: siue abiectio: aut ista requies vel consolatio. heb. zanóa.

Azor. Adiutor: vel accinctus: aut syriace conuersus. D.

אַשְׁדּוֹדִית Azotide. Hebraice dicitur asdodioth: & interpretatur depdatrices: siue ignis dilectionum.

אַשְׁדּוֹדִים Azotii. In hebreo dicitur asdodim: & interpretatur depdãtes: siue ignis dilectorum vel patruorum.

אָשְׁדּוֹד Azotus. Hebraice dicitur asdod: & interpretatur depredatio: siue ignis dilecti: aut ignis patrui.

עַזְרִיאֵל Azriel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזוּבָה Azuba. Derelicta: siue deserta: aut fortitudo eius in ea.

עָזוּר Azur. Adiutus: siue adiutor.

מַרְחוּר Azur. Esd. 2. & Nec. 7. Calefactus: siue arefactus: aut ira vel calor albedinis vel foraminis aut libertatis. heb. harhur

De incipientibus a littera. b.

בָּעַל Baal. Idolum: aut dominans: vel subiiciẽs: aut possidẽs

אַרְבֵּל Baal. Osee. 10. Vbi dicitur a domo eius qui vindicauit baal: pro eo quod in littera nostra est vindicauit baal: in hebreo est arbel: quod interpretatur pugnauit deus: siue vindicauit deus: aut vltus est pro deo.

בְּעָלָה Baala. Idolum eius: aut dominans ei: vel subiecta: aut possessa: siue in ascensione: vel in eleuatione.

בִּלָּה Baala. Ios. 19. Inueterata: siue turbata: aut defluẽs. heb. bala

בַּעֲלַתּוּד Baaladiud. Duo nomina sunt. primum baalath quod interpretatur subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione. alterum Iud. quod interpretatur laudans: siue confitens. heb. baalath. & Iud.

בַּעֲלַת Baalath. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione.

בַּעַל בְּרִית Baalberith. Idolũ federis vel pacti: aut subiiciẽs vel possidens fedus vel pactũ.

בַּעַל פְּרָצִים Baalpharasim. Idolũ diuisionum: aut subiiciens vel possidens diuisiones.

בַּעַל גָּד Baalgad. Idolum fortune vel felicitatis seu exercitus: aut subiiciens siue possidens felicitatem vel exercitum: aut ex hebreo & syro idolum scissure.

בְּעַלְיָה Baalia. Idoli dominus. idest deus idoli: vel subiiciens aut possidens dominus: siue in ascensu: vel in cenaculo

בְּעָלִים Baalim. Idola: siue dñantes: aut subiiciẽtes vel possidentes

בַּעֲלִי Baalim. Osee. 2. Vbi dicitur & non vocabis me vltra baalim: interpretatur Idolum meum: siue dominans mihi: aut subiiciens vel possidens me. heb. baali.

בַּעֲלִמְעוֹן Baalmeon. Idolum habitaculi: vel idolum expetõ: aut subiiciens siue possidẽs habitaculũ: vel dñium ex peccato.

בְּעָלוֹת Baaloth. Subiecte: siue possesse: vel in ascensione.

בַּעֲלַתָּמָר Baalthamar. Idolũ palme: aut subiiciẽs vel possidẽs palmã & accipitur hic palma pro arbore: aut idolũ cõmutatiõis: siue subiiciens aut possidens commutationem.

בַּעֲנָה Baana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio.

בְּנָיָא Baana. 1. Paralip. 9. In motu. heb. banaa.

בָּנִי Baani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.

בַּעֲשָׁא Baasa. In factura: siue in tinea: aut in cõpressiõe: vel scruta

בָּבֶל Babel. Confusio: vel commixtio.

Babylon. Idem.

Babylonia. Idem.

Babylonii. Confusi: vel commixti.

בַּקְבַּקַּר Bachachar. Vacua vel inanis visitatio aut matutinatio vel vapulatio: aut inanis vacca. heb. bachbachar.

מַכְבַּנַי Bachanai. Miser siue pauper filius meus: aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai.

Βακχήνωρ. Bachenor. Ebrius: vel vinosus. G.

Βακχίδης Bachides. Idem. G.

בַּדָּקַר Badacher. In compunctione: siue in transfixione: aut in cõfossione: siue vectis frigiditatis: vel sola frigiditas.

בָּדָד Badad.Solitarius:ſiue in mammilla:vel in dilectione.
Badadí.Idem.heb.badad.
בְּדְיָה Badaías.Solus dominus:vel vectis domini.
בָּדָן Badan.Vectis:vel ſolus:aut in iudicio.
בַּגָּתָה Bagatha.In torculari.
בִּגְתָן Bagathan.In torculari:aut cibum tribuens.
בַּהֲלִים Bahalís.In letitia:ſiue in arrogantia.
Bahem.In eis:vel cum eis.D.
בַּחוּרִים Bahurim.Electi:ſiue iuuenes:aut in foraminibus vel in li-
בָּלָה Bala.Inueterata:ſiue turbata:aut defluens. (bertatib⁹.
בַּעֲלָה Bala.Ioſ.15.Idolū eius:aut dñans ei:vel ſubiecta:aut poſſeſ
ſa:ſiue in aſcenſione:vel in eleuatione.heb.baala.
בָּלַע Bála.1.Paralip.5.Deglutiens:aut deſtruens.
בִּלָּה Ballaa.Inueterata:ſiue turbata:aut defluens.
בַּעֲלַת Balaad.Subiecta:ſiue poſſeſſa:aut in exaltatione:vel inaſcē
ſione.heb.baalath.
בִּלְעָם Baalam.Vetuſtas populi:vel abſq; populo: ſiue deuoratio
aut deſtructio eorum.
בִּלְהָן Balaan.Inueteratus:ſiue turbatus.
בַּעֲלְחָנָן Balaana.Idoli gratia vel donum: ſiue poſſeſſio gratie vel
doni.heb.baalanan.
בִּלְהָן Balaanan.Inueteratus:ſiue turbatus.heb.balaan.
בָּלָק Balach.Inuoluens:aut deſtruens:vel cum lambente:aut ſy
riace cum percutiente.
בָּלַע Bálach.Gen.36.Deglutiens:vel deſtruens.
בַּלְאָדָן Baladam.Abſq; imperio:vel abſq; iudicio:aut vetuſtas im
perantis vel iudicii.heb.baladan.
Baladan.Idem.
בִּלְהָן Balam.Inueteratus:ſiue turbatus.heb.balan.
בַּעֲלְחָנָן Bálanan.Idoli gra vel donū:aut poſſeſſor gre vel doni.
בַּעֲלְחָצוֹר Bálaſor.Idoli atriū vel fenū:aut poſeſſor atrii vel feni.
בִּלְדָּד Baldath.Vetuſta dilectio vel mammilla: ſiue inueteratus
motus:aut abſq; motu,ſiue abſq; dilectione vel mammil
la.heb.baldad.
בָּלַע Bále.Deglutiens:vel deſtruens.
Baleite.Idem.plu.nu.
בַּעֲלְיָדַע Baliada.Idolū aptū vel manifeſtatū:ſiue poſſeſſor ſcientie
בַּעֲלוֹת Baloth.Subiecte:vel poſſeſſe:aut in aſcenſione.
בַּעֲלְשָׁלִי Balſaliſa.Idolū tertiū:aut idolū ducis vel principis ſiue po
ſeſſor triū:aut poſeſſor ducatus vel principatus.
בֵּלְטְשַׁאצַּר Balthaſar.Abſcondite theſaurizans:ſiue in malleatore the
ſaurizans:vel occulte portans anguſtiam.
בֵּלְשַׁאצַּר Balthaſar.Dañ.5.&.7.&.8. Non portans anguſtiam: vel
non theſaurizans:aut ex ſyro & hebreo ſcrutator theſau-
ri.heb.balſaſar.
בָּמוֹת Bamoth.Altaria vel excelſa:ſiue in morte.
בָּמוֹתבַּעַל Bamothbáal.Altaria vel excelſa idoli:aut in morte idoli.
בַּעֲנָא Bana.In reſponſione:ſiue in afflictione:aut in cantico: vel
ſyriace deprecatio.heb.baana.
Banaa.Idem.heb.baana.
בְּנָעָא Banaa.1.Paralip.8.In motu.
בְּנָיָהוּ Banái.Filius domini:aut intelligentia domini:ſiue edifica
tio domini.heb.banaia.
Banaia.Idem.
Banaias.Idem.
בְּנֵי Bane.Filii:aut edificantes:ſiue intelligentes.
בְּנָיָה Banea.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio domini.
Baneas.Idem.
בְּנֵיַעֲמָן Baneiaacan.Filii tribulationis vel laboris:aut edificatores
tribulationis vel laboris:vel intelligentes tribulationem
vel laborem.
בָּנַי Bani.Filius meus:aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni.Idem.

Bannia.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio dñi.
Banniá.Eſd.10.Nutrimentum domini:ſiue arma domini.
heb.zania.
Baniel.Gratia dei:ſiue requies aut mia dei.heb.haniel.
Baninu.Filii noſtri:aut edificatores noſtri:ſiue intelligen-
Bara.incendium:ſiue expurgatio:aut paſtus (tes nos.
vel iumentum:ſiue inſipientia:vel in vigilia.
Bara.1.Paralip.8.b. In ſocietate:ſiue in malicia aut in vlu-
latione:vel in paſtu.heb.baraa.
Barrabas.Filius patris vel magiſtri: aut filius confuſionis
vel ignominie.D.
Barach.Fulgur:ſiue in vanum:vel in vacuum.
Barachia.Benedictio:aut genuflexio.
Barachel.Benedicens deum:aut genuflectens deo.
Barachía.Benedicens dominum:aut genuflectēs domino
Barachías.Idem.
Barad.Grando:ſiue in deſcenſu:aut in imperio.
Baraía.Creatura domini:ſiue impinguatio aut electio do-
mini:ſiue in viſione. ⌈placito.D.
Baraſa.In egeſtate:aut filii plaſmatio:ſiue ī curſu:vel in bñ
Báred.Grando:vel in deſcenſione:aut in imperio.
Baría.Sera:vel vectis:ſiue fugitiuus:aut in odore.
Baria.1.Paralip.7.&.8.&.23.In malo:ſiue in clamore:aut
in vlulatione:vel in paſtu.
Baricu.Malefícus:vel magus:ſiue in nequitia.D.
Bariona.Filius colūbe:ex ſyro & hebreo.D.
Barnabas.Filius prophete:vel filius conſolationis.D.
Barſabas.Filius reuerſionis vel conuerſionis:aut filiꝰ quie
tis:ſeu filius iuramenti.D.
Barthimeus.btūs hiero.dicit ꝙ corrupte legitur:& debet
ſcribi barſemeꝰ:qđ ſyriace interptatur filiꝰ cecꝰ:vel filius
Bartholomeꝰ.Filiꝰ ſuſpēdentis aquas.D. (cecitatis.D.
Baruch.Bñdictus:ſiue genuflexus. ⌈anguli.
Barzaith.Filius anguli:aut puritas anguli: ſiue frumentū
Baſa.In malo:ſiue in ſocio:aut in clamore:vel in paſtu:ſiue
Baſaía.In factura dñi (in cōfractiōe.heb.bara.
Baſan.In dente:ſiue in ebore:aut in mutatione:vel in ſom
no ſeu in dormitatione:aut confuſio:vel ignominia.
Baſchama.Confuſio vel erubeſcentia ire vel caloris.D.
Baſchath.Maſa:ſiue inflatio:aut ī anguſtia:vel in effuſiōe.
Baſemath.Aromata:vel confuſio mortis:aut in deſolatiōe
ſiue in poſitione:aut in nominibus.
Bathuel.Filiatio dei:aut mēſura dei:vel deſertum dei.
Bauranites.Eligens aqs:aut eligēs quis:heb. bauramites.
Bazatha.Cōtēptꝰ:vel deſpectus:ſiue depdatio:aut in oliua
Baziothia.Cōtēptꝰ vel deſpectiōes eius:ſiue prede eiꝰ:aut
in oliua domini. ⌈vel ſyriace deprecatio.
Bean.In afflictione:vel in reſponſione:aut ſcrutatio earū:
Bebai.Pupilla:ſiue concauus:aut vacuus.
Becbecía.Euacuatio vel diſſipatio dñi:ſiue laguncula dñi.
Bechetia.Idem.heb.becbetía.
Bechecías.Idem.heb.becbecía.
Bécher.Primogenitus:aut primitie:ſiue in ariete.
Becherite.Idem.plu.nu.
Bechin.In ve.i.in luctu vel in miſeria.ſyrū eſt. heb. beuai.
Béchor.Primogenitus:vel primitie:aut in ariete.
Bechor.1.Reg.9.primogēitura:ſ primitie.heb.bechorath
Bechue.Vacuitas:aut euacuatio:vel diſſipatio: ſiue lagun-
cula,heb.becbuc.
Bedan. Vectis:vel ſolus:ſiue in iudicio.
Beélphegor.Idolum hiatus vel aperture.
Beelphegor.Ioſ.22.In hebreo eſt fogor: & interpretatur
apertura:vel hiatus.

בַּעַל מְעוֹן Beelmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut poſſeſſio habitaculi: vel poſſeſſio ex peccato.

בַּעַל צְפוֹן Beelſephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum ſpecule: vel poſſeſſor aquilonis vel ſpeculationis aut ſecreti.

בִּעַלְתְּעִם Beeltheem. Idolum ſiue poſſeſſor ſaporis vel guſtus aut rationis vel eloquii.

בַּעַל זְבוּב Beelzebub. Idolum muſcarum: vel poſſeſſor muſcarum.

בְּאֵרָה Beera. Putei: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בְּאֵרִי Beeri. Puteus: ſiue explanans: aut declarans: vel in luce: ſiue in leone.

בְּאֵרוֹת Beeroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּגוֹי Begoai. In corpore meo: ſiue in gente: aut ſyriace intriſeci.
Beguai. Idem.
Beggui. Idem.

בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: ſiue in ipa mors: aut in tumultu.

בֵּל Bel. Vetuſtus: aut nihil: ſiue deſtruens.

בָּלַע Béla. Deglutiens: ſiue deſtruens.

בָּלֶךְ Béleb. Mutatio: ſiue tranſitus: aut perforatio. heb heleph.

בִּלְגָּה Belga. Refrigerii: vel confortatio: aut vetuſtas vultus.

בִּלְגַי Belga. Nee. 10. Refrigerium: ſiue confortatio: aut vetus valis. heb. belgai.

בִּלְוָה Belgi. Refrigerii: ſiue confortatio: vel vetuſtas vultus. heb.

בְּלִיָּעַל Belial. Peruerſus: vel abſq; iugo: ſiue non aſcendens.

Belma. Nihilum: aut vetuſtas nimia. D.

בִּלְשָׁן Belſan. In lingua: aut in detractione: ſiue vetuſtas dētis: aut vetus, ebur: vel ſyriace ſcrutans.

Belſar. Idem. heb. belſan.

אַבְלְתָּשְׁתִּים Bellatim. Luctus deuiationum ſiue expanſionum: aut luctus ſpinarum vel minarum. heb. abelſatim.

אֶלְתֵּקֶן Beltheceen. Dei correctio: ſiue dei preparatio. heb. eltheceen

בֵּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.

בֶּן אֲבִינָדָב Benabinadab. Filius patris ſponanei: aut filius patris voluntis vel principis.

בֶּן הֲדַד Benadab. Filius ſonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui ſiue mammille. heb. benadad.

בֶּן חַיִל Benáil. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarū vel antemuralis ſiue doloris.

בֶּן חֶקֶר Bendéchar. Filius compunctionis vel tranſfixionis.

בֶּן חֵסֶד Benéſeth. Filius mie vel opprobrii. heb. beneſed.

בֶּן גֶּבֶר Bengáber. Filius viri: aut filius robuſti vel potentis.

בֶּן הֵנֹם Benhennon. Filius diuitiarum ſuarum: aut filius decipientis vel contriſtantis eos. heb. benhennom.

בֶּן חוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis

בֵּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia ſiue edificatio mea.
Benni. Idem.

בִּנְיָמִן Beniamin. Filius dextere.

מִבְנְיָמִן Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interpretatur de dextera: ſiue ppatio dexterē. heb. mēiamin

בְּנוֹי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligētia eius. heb.

בְּנוֹנִי Benoni. Filius doloris mei. (beno.

בְּנוֹת Benoth. Filie: ſiue intelligentie: vel edificationes.

בִּנּוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּהוֹתָא Benzoeth. Filius ſeparationis: aut filius iſtius formidinis vel contritionis.

בְּעֹן Beon. In afflictione: vel in reſponſione: aut in cantico: vel ſcrutatio earum: aut ſyriace deprecatio.

בְּעוֹר Bſor. Incendium: vel expurgatio: aut inſipiēs: ſiue iumētū

בְּאֵרָה Bera. Putei: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

Berchameth. Puteus vel declaratio celſitudinis aut ſaluationis: ſiue in luce excelſa. heb. berrameth.

בֶּרְכוֹס Bercos. Filius conciſionis vel ſeparationis.

Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.

בֵּרִי Berí. Filius meus: ſiue pur?: vel elect?: aut frumentū meum

Beri. Gen. 46. Vigil. vel ſuſcitat?: aut effūdens: ſiue denudans: vel ciuitas mea: aut ſyriace inimicus. heb. heri.

בְּרִיעָה Beria. In malo: ſiue in clamore: aut in vlulatione: vel in paſtu

Beria. 1. Paralip. 7. In malo.

בְּרִית Berith. Pactum: ſiue fedus.

Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G.

Βερνίκη.

Beroea. Grauis: vel ponderoſa. G.

Βέροια.

Beroenſis. Grauis vel ponderoſus. G.

Βεροιαῖος

בֵּרֹחַי Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas ſiue frumentum indignationis: vel fugiens aquam.

בְּרוֹת Beroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus. (preſſus. heb. berothai.

בְּרֹתַי Beroth. 2. Regum. 8. Putei: ſiue pacta: vel puritas: aut cu-

Berotha. Idem. ſ. n.

בְּרֹתִים Berothite. Putei: ſiue explanationes: vel declaratiōes: aut i

Berothites. Idem. ſ. n. (luminibus.

Berothites. 1. Paralipo. 11. interpretatur puteus ſiue pactū: vel puritas: aut cupreſſus.

בִּרְזַי Berſa. In malo: vel in iniquitate: ſiue in condemnatione: aut filius reſpiciens.

בְּאֵרֹשֶׁבַע Berſabee. Putcus iuramenti: ſiue puteus ſaturitatis aut pu-

Berſabe. 2. Reg. 11. & 12. & 3. Reg. 1. & 2. (teus ſeptimus.

& ps. 50. Filia iuramenti vel ſaturitatis: aut filia ſeptima. heb. bethſabe. (aut filia potētis. heb. bethſue.

Berſabee. 1. Paralipo. 3. Filia ſaluationis vel exclamatiōis.

בֵּית שְׁאָן Berſan. Domus tumultus: aut domus opulētie. heb. bethſā.

בַּרְזִלַּי Berzelai. Ferreus: aut ex ſyro & hebreo filius contemptus

בְּצַי Beſai. Oua: ſiue cenoſus: vel hūid?: aut i naui. (vl deſpect?

בְּצַי Beſai. Nee. 7. e. conculcatio ſiue contemptio vel deſpect?.

בְּצֶקֶת Beſechat. maſſa: ſiue inflatio: aut in anguſtia: vel in effuſiōe

בְּצֵק Beſee. Conculcatio: ſiue contemptus: vel deſpectus.

בְּשַׁלָּם Beſellam. In pace: vel in retributione: ſiue decoctio eorum

בְּצַלְאֵל Beſeleel. In vmbra dei.

בְּצַלוּת Beſluth. In vmbris: aut in affatiōe: vel ſyriace in oratione.

בְּסוֹדְיָה Beſodia. In ſecreto domini: ſiue in conſilio domini.

בְּצוֹר Beſor. Euāgelizatio: ſiue īcarnatio: aut in boue: vel i muro.

בֵּית Beth. Domus. D. (aut domus agni eorum.

בֵּית הַכֶּרֶם Bethacárem. Domus vinee: ſiue domus cognitionis eorū:

בֵּית הַפְּלֵט Bethaphua. Domus pomi: vel domus inflationis.

בֵּית הַגְּלָה Bethagla. Domus feſtiuitatis vel reuolutionis eius.

בֵּית הָאֶצֶל Bethaſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּית עַזְמָוֶת Bethamoth. Dom? fortitudis mortis. heb. bethazmoth.

בֵּית חָנָן Bethanan. Domus gratie ſiue miſericordie vel doni.

בֵּית עֲנָת Bethanath. Dom? cātici vel rſiſiōis: aut dom? afflictionis.

Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cāntici: ſiue domus gratie dōmini. D.

אֲתָנִים Bethanim. Robuſti vel fortes: aut munera: ſiue fortitudo maris. heb. ethanim.

בֵּית עֲנָת Bethanite. Domus cantici vel reſponſionis: aut domus af-

Bethanoth. Idem. (flictiō

בֵּית הָעֲרָבָה Betharaba. Domus planicici: ſiue domus ſuauitatis aut domus fideiuſſionis: ſiue dom? veſpertina: aut dom? ſalicis.

בֵּית הָרָם Betharam, Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.

בֵּית הָרָן Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: ſiue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan.

Betharan. Idem.

בֵּיתהָרָם Betharan. Ioſ.13. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. heb. betharam.

בֵּיתאָוֶן Bethauen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen. Ioſ.8. In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe. Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie. D.

בֵּיתכַּר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon. Domus frumenti: vel domus piſcis.

בֵּיתָה Béthe. Fiducia: vel confidentia: aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel. Domus dei.

בֵּיתֵר Bethel. Cāti. 2. Diuiſio: ſiue in turture: aut in exploratione vel contēplatione: aut ſyriace poſterior. heb. bether.

בֵּיתעֵמֶק Bethémech. Domus vallis vel profunditatis.

בֵּיתֵן Béthen. Venter: ſiue terebinthus.

בֵּיתבְּרָאי Betherai. Domus creatoris mei: aut domus ſanitatis vl pinguedinis ſiue electionis mee. heb. bethberai.

Bethphage. Domus oris vallium: vel domus bucce vallis: ſiue domus ficuum. ſ. precoquarum. D.

בֵּיתפֶּלֶט Bethphalech. Domus liberatiōis vel expulſionis: aut ex hebreo & ſyro domus vomitus. heb. bethphalet.

Bethpheleth. Idem.

בֵּיתפֶּצֵץ Bethpheſes. Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor. Domus hiatus: ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader. Domus muri vel macerie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul. Domus retributionis: ſiue domus ablactationis: aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia. Filia domini: vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁמוֹת Bethieſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth. Domus leenarum: aut domus cordis littere vel ſigni: ſiue domus venientibus. heb. bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem. Domus panis: ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. Idem.

בַּלַּחְמִי Bethleemites. 1. Paralip. 20. panis: aut pugna. heb. leemites

בֵּיתמַעֲכָה Bethmacha. Domus cōpreſſa vel cōtrita: aut domus fixa.

בֵּיתמָעוֹן Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: ſiue domus amaritudinis extincte:

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra. Domus pardi: ſiue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus commutationis.

בְּטוֹנִים Bethonim. Ventres: ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. Domus ire: ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. 2. Reg. 2. Diuiſio: ſiue in exploratiōe ipſius: aut filia cantici: vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha. Domꝰ ſanitatis vl medicīe: aut domꝰ laxatiōis.

Bethſaida. Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel inſidiantium. D.

Bethſaida. Ioannis. 5. Domus effuſionis. ideſt locus vbi aſque pluuiales cōfluebant. In greco ſcribitur bethesda. D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſames. Domus ſolis: vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמִּי Bethſamites. Idem.

בֵּיתשָׁן Bethſan. Domus dentis vel choris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשְׁעָן Bethſan. 5. Reg. 4. & 1. Paralip. 7. Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean. Idem.

Bethſeca. Domus deuiationis: aut domus extenſionis: ſiue domus ſpine. heb. bethſeta.

Bethſémes. Domus ſolis: aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſemite. Idem.

Bethſimon. Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum. heb. bethſimoth.

Bethſimoth. Idem.

Bethſor. Domus rupis vel fortitudinis: ſiue domus plaſmationis: aut domus obſidionis vel vinculi.

Bethſur. Idem.

Bethſura. Idem. D.

Bethue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue lagunicula. Heb. becbuc.

Bethúlarma. Duo nomina ſunt. Bethul. virgo. Arma. Anathema: vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Bethulía. Virgo dñi: aut domus parturiens dominum. D.

Bethzachara. Domus memorie vel recordationis. D.

Bethzecha. Domus tribulationis: ſiue domus cōpedū aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris. D.

Bézech. Fulgur: ſiue in compedibus.

Biblii. Termini: vel cōfinia: aut terminꝰ maris. heb. giblí.

Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria: quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet. G.

Bithynia. Violenta properatio. G.

Blaſtus. Germinans vel producens. G.

Boanerges. Beatus hieronymus dicit ꝙ debet ſcribi baneream. quod interpretatur filii tonitrui.

Bocci. Vacuus: aut diſſipatio: ſiue in vomitu.

Bocciau. Euacuatio vel diſſipatio domini.

Bóchor. Primogenitus: vel primitie: ſiue in ariete.

Bochri. Idem.

Bochru. Idem.

Bóem. Pollex: ſiue in eis. heb. Bóen.

Bonni. Filius meus: aut edificans: ſiue intelligens.

Bonni. Nee. 9. Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me. heb. banani.

Bóoz. In fortitudine: aut in hirco.

Borith. Herba in qua eſt acrimonia ſaponis.

Boſes. Cenum: aut in ipſo flos: ſiue in ipſo reſpiciens.

Bóſphorus. Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans: aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii.

Bóſor. Munitio: aut vindemia: ſiue ablatio: vel prohibitio: aut in anguſtia: vel in tribulatione.

Boſra. Idem.

Boſram. In grege eius: aut in diuitiis: ſiue ī tinea legis: vel in tinea explorationis. heb. beaſthara.

Breſith. Primus liber legis: & interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādo ꝙ denoīare ſolēt. Grece vero appellatur geneſis. i. gñatio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

Brie. In malicia: vel in ſocietate: aut in clamore: ſiue in vilatione: vel in paſtu.

Brieite. Idem.

Bubáſtus. Os conculcationis vel contemptus ab ore. heb. pubaſtus.

Bugeus. Iactator. G.

Bul. Germen: ſiue vetuſtas: aut defluens.

Buna. Edificans: ſiue intelligens: aut adoptans.

Buz. Contemptus: ſiue depredatus.

Buzi. Idem.

De incipientibus a littera.c.

קָהַת Caath.Congregatio:siue ruga:aut obtusio.

תַּחַת Caath.1. Paralip.6.b.vbi dr caath filiꝰ eiꝰ:interpretatur subter vel sub:aut confractio:sine formido.heb.taath.

קָהָתִי Caathite.Congregationes:siue ruge:aut obtusiones.

קַבְצְאֵל Cabseel.Congregatio dei.

כָּבוּל Cabul·Compeditus:vel quasi germen: aut quasi defluens: vel quasi vetustissimus.

קְדְמוֹת Cedemoth.Antiquiores: vel priores:siue orientales:aut incendium vel incuruatio mortis.

קָדֵשׁ Cades sanctitas.

קָדְשַׁבַּרְנֵעַ Cadesbarne.Sanctitas fortii instabilis: aut sanctitas frumenti vel puritatis cõmote vel instabilis.

קָדֵשׁ Cadesbarne.Deute.1.in fine capi. in hebreo est cades interpretatur sanctitas.

קַדוּמִים Cadumim.Antiqui:vel priores:siue orientales : aut antiquũ siue orientale mare:aut incendium vel humiliatio aquarũ.

Caph.Vola.i.palma manus:aut phiala.D.

כְּפִירָה Caphara.Leucula:aut propiciatio:siue linitio: vel villa:aut oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.

Capharnaum.Ager penitentie: vel villa consolationis:aut propiciatio penitentis.D.

Capharsalama.Ager vel villa pacis vel retributionis.D.

Caphetetha.manꝰ doni:aut syriace vinculũ:vl colligatio.D

כְּפִירָה Caphira.Leucula:aut propiciatio: siue linitio: vel villa aut oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.

Cayphas.Inuestigator:vel sagax:seu vomens ore : aut vomitus oris.D.

קַיִן Cain.Possessio:vel possessus.

קֵינָן Caynan.Possessor: vel emptor:aut lamentator:vel nidus.

Caius.Lingua latina prisca interpretatur dns. latinum est.

כָּלָל Calaal.Cõsumatio:vel totalitas : aut quasi nox : vel syriace corona.heb.calal.

כָּלָנֵה Calanne. Omnes nos : siue omnia hec:au consumatio nostra:vel sicut manens:aut quasi murmurans.

Calãnus.Idem·

כַּלְכַּל Calchal.Nutriens:siue consumãs omnia:aut sustinens oĩa.

כָּלֵב Caleph.Quasi cor:aut canis:siue canistrum.heb.caleb.

Calphi.Vox oris.vel consumatum aut perfectum os.D.

חֲלִי Cali.Infirmitas: siue deprecatio:aut expectatio:vel principium:aut gemma:vel monile.

καλισθένης Calisthenes.Pulchrum robur siue pulchra potentia.G.

קָלִיתָא Calitha.Refugium ;siue contractio:aut vox declinans.

כְּלוּבִי Calubi. Caninus:aut canistrum meũ:siue totus ipse in me.

קָמוֹן Camon.Resurrectio siue confirmatio eius.

קְמוּאֵל Camuel. Surrexit deꝰ: vel suscitauit aut cõfirmauit eũ deꝰ.

חֲמוּל Camul.Pius vel misericors.

קִנְיָת Canath.Emptio:siue possessio:aut lamentatio.

תְּעַנַּךְ Canath.Iudi.1. Confringens te : vel humilians te: siue respondens tibi.heb.tanach.

Candacis. Possidens contritionem : aut ex hebreo & syro possessio munda vel purissima.D.

כַּפְתֹרִים Cappadoces.In hebreo est captorim: & interptatur spherule:siue poma:aut vola vel palma turturũ vel exploratorũ.

כַּפְתּוֹר Cappadocia.Idem.s.n.

קַבְצְאֵל Capseel.Congregatio dei.heb.cabseel.

כַּפְתֹרִים Capturim.Cappadoces:siue spherule vel poma:aut vola vl palma turturum vel exploratorum.

כַּרְכְּמִישׁ Carchamis.Agnus quasi ablatus:aut agnus quasi palpans: vel ex syro & hebreo ciuitas ablata

קָרֵחַ Carec.Caluus:siue glacies.

קָרְחִים Careim.Idem.plu.nu.

Carsa.Capitalis.G. καρία.

קִרְיַת Cariath Ciuitas:vel vocatio:aut lectio:vel occursus.

קִרְקַעָה Cariathaa.Pauimẽtũ:siue frigiditatẽ dissoluẽs.he.carchaa.

קִרְיָתַיִם Cariathaĩ.Ciuitates:aut vocatiões: siue lectiões: vl occursꝰ.

קִרְיַתְאַרְבַּע Cariatharbe.Ciuitas quattuor.i.quattuor patriarcharum. s.adam.abraam.isaac.& iacob.qui ibi sepulti sunt.

קִרְיַתְבַּעַל Cariathbaal.Ciuitas idoli vel imperãtis aut possidentis.

קִרְיָתְיָעִרִים Cariathiarim.Ciuitas siluarum.

Cariathiarim.Esd.2. interpretatur Ciuitas ciuitatũ vel oppidorum:aut ciuitas vigilantium:vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum.heb.cariatharim.

קִרְיָתָרִים Cariatharim.Hiere.48. Ciuitates:aut vocationes:siue lectiones:vel occursus.heb.cariathaim.

Cariathim.Idem.

קִרְיַתסֵפֶר Cariathsepher.Ciuitas litterarum.

קִרְיַתסַנָּה Cariathsena.Ciuitas rubi:vl ex hebreo & syro ciuitas inimi

Carie.Capitalis.G. (citie. καρία.

קִרְיוֹת Carioth.Ciuitates:aut vocatiões:siue lectiões: vel occursus.

כֶּרֶת Carith.Concisio:siue confossio:aut exterminatio

כַּרְמֶל Carmel.Cognitio circumcisionis : vel agnus circũcisus:aut teneritudo.s.illa que est segetum;vel coccinus.

כַּרְמְלִי Carmelites.Idem.

Carmelitis.Idem.femi.gene.

כַּרְמֶל Carmelus.Idem quod carmel.

Carmon.Quasi malum granatũ:vel vinea doloris siue fortitudinis.

קַרְנַיִם Carnaim.Cornua.

καρπόν. Carpum.Fructus vel fructuosus.G.

καρπός. Carpus.Idem.G.

קַרְתָּה Cartha.Ciuitas:siue vocatio:aut lectio:vel occursus.

קַרְתְּגִנִים Carthaginenses.In hebreo est tharsis: & interpretatur contẽplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:siue chrysolithus lapis.s.preciosus:aut mare.

קַרְחִי Carthari.Ciuitas:vel uocatio:aut lectio:vl occursus:siue frigiditatem dans.heb.carthan.

כְּסוּלוֹת Casaloth.Temeritates:siue fiducie:aut ilia.

Casbon.Numeratio:vel cogitatio:aut festinans filius.D.

כָּשֵׁד Caseth. Quasi demon ; aut quasi depredator:vel quasi mãmilla:aut quasi ager.heb.cased.

כַּסְפְּתָה Casphia.Argentaria:siue cupiditas : aut syriace verecũdia.

Casphin.Idem.D.

Casphor.Argẽteus mons:aut desiderabilis mons.D.

קְצִיעָה Cassia.Species aromatica:vel angulus.

קְצִיז Casis.Concisio:aut finis.

כִּסְלוֹ Casleu.Spes aut temeritas eius:siue thronus vel calix illius aut ilia eius.

קָטַת Catheth.Tedium:siue contentio.

κλαυθμών. Cauda.In greco clauda:& interpretatur vox facta:siue vox flebilis.G.

קֵדָר Cedar.Nigredo:aut tristitia.

קֶדֶשׁ Cedes.Sanctitas.

קַדְמוֹת Cedimoth.Antiquiores:vel priores:aut orientales: siue incendium vel incuruatio mortis.

קַדְמָה Cedma antiquus:vel prior:aut orientalis.

קַדְמִיאֵל Cedmiel.Antiquitatis vel prioritatis deus : aut orĩetis deꝰ.

קִדְרוֹן Cedron.Denigratus:aut tristis.

Cephas.Petrus.s.a petra.syrum est.

צָפִי Cephi.Speculator:vel fauus : siue cooperimentum:aut expectatio.

כְּפִירָה Cephira.Leuncula:aut propiciatio:siue linitio:aut villa vel oppidum:siue glacies:aut syriace negatio.

קְעִילָה Ceila.Dissoluẽs eã:siue diuidẽs aut scindẽs eã.vel fixio eiꝰ.

קְלָיָה Celaia.Vox dñi:aut alleuiatio domini:siue torrefactio.

קְלַי Celaia.Nee.12.leuis:siue torrefactꝰ.aut vox mea.heb.celai

קְהֲלָתָה Celatha.Cetꝰ vel cõgregatio:siue ecclia.heb.cehalatha.

Celeon.Conſumatio vel perfectio: aut alleuians dolorē vel triſtitiam.D.

κοιλησυρία Celeſyria.Curua ſiue depreſſa ſyria.G.

קְלִיטָא Celita.Refugium:vel contractio:aut vocis declinatio.

כַּסְלֻחִים Celluim. Tegumentum vel ſedes tabularum : aut ſpes vel temeritas vite.

κεγχρεαῖς Cenchris.Milium genus leguminis.G.

Cendebeus.Zelus vel poſſeſſio doloris:aut zeli emanatio.

כִּנֹּרֶת Cenereth.Cithara:vel quaſi lucerna.

Ceneroth. Idem.plu.nu.

קְנַז Cenez. Nidus iſte:aut lamētatio hec:ſiue poſſeſſio vel emptio hec.

קְנַזִּי Cenezei. Idem.

Cenezeus. Idem.

קֵנִי Ceni. Poſſeſſio: vel emptio:ſiue nidus:aut lamentatio.

כֶּרֶתִי Cerethi.Conciſio:ſiue tranſfoſſio:vel exterminatio.

כֶּרֵי Cerethj.4.Reg.11.Milites:aut arietes.heb.cari.

קֵרֹס Ceros. Vncinus:aut incuruatio.

Ceſar.A ceſo matris vtero dictus eſt: vel a ceſarie.i.coma vl capillatura cū qua ortus eſt: vel quod ceſios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum eſt.

Ceſarea. Idem:nam a ceſare dicta eſt.

כְּסִלּוֹת Ceſeleth.Temeritates:ſiue fiducie:aut ilia.

כּוּשִׁיּוֹן Ceſien.Duricia:ſiue ſtipula:aut cucumerarium.

Ceſion. Idem.

חֵתִית Cethea.Cōfracta:ſiue formidoloſa:aut ſyriace deſcendēs.

חִתִּיוֹת Cethee. Idem plu.nu.

חִתִּים Cethei. Confracti; vel formidoloſi:aut ſyriace deſcendētes

כִּתִּים Cethim.Cōterētes:vel cōtritio maris:aut diadema:ſiue aurū:vel tinctura:aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.

כִּתְלִישׁ Cethis.Paries eſt:aut ex ſyro & hebreo cęterua leene:vel ſyriace quaſi euulſus.heb.cethlis.

קַדְמֹנִי Cethmonei. Antiquiores:vel priores:aut orientales.

קְטוֹרָה Cethura. Aromatizans:vel fumigans:ſiue ligata.

זִיף Ciph. Iſtud os: vel iſta bucca : aut ſyriace falſitas vel falſus. heb.zyph.

זִפִּים Ciphei. Idem.plu.nu.heb.ziphei.

κιλικία. Cilicia. Volueńs:vel reuoluta.G.

קִין Cin. Poſſeſſio:vel emptio:ſiue nidus:aut lamentatio.

קִינָה Cina. Idem.

קִינִי Cinei. Idem.plu.nu

קִנִּזִּי Cineus. Idem.f.n.

Cineus.Geñ.10.interpretatur rubus:vel ſyriace inimicitia.

κυνοριάς Cinoth. Lamentationes que & grece threni vocantur

χις. Cypriarches. Princeps cypri:vel princeps pulchritudinis.G.

κύπριοι Cyprii.Pulchri.G.

κύπριος. Cyprius. Idem.f.n.G.

κύπρος. Cyprus.Pulchra:vel pulchritudo.G.

כֹּפֶר Cyprus.Cant.1.&.4.Camphora:ſiue preciū:aut propicia tio:vl pruina:ſiue oppidū:aut leūcul?:vl ſyriace negatio.

קִירָה Cirene.Paries:ſiue trabes:aut frigiditas:vel occurſus.

Cirenei. Idem.plu.nu.

Cirenenſes. Idem.

Cirenenſis. Idem.f.n.

Cireneus. Idem.

κυρίνιος. Cirinus. In greco cyrinius:quod interpretatur dominans.

גּוֹרָשׁ Cyrus.Quaſi miſer:vel quaſi heres:aut venter.

קִישׁ Cis. Durus:aut ſtipula:vel cucumerarium.

קִישׁוֹן Ciſon. Idem.

Claudia.Latinum eſt.

Claudius. Idem.

Clemens.Latinum eſt:ſignificatq; mitem : vel modeſtum.

κλεόφας. Cleophas: In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis:vel omnimoda gloria.G.

Cleopatra.Gloria patrie vel patris.G. κλεοπάτρα.

Cloes. Viridis:aut gramínea.G. χλόης

Coéleth.Eccleſiaſtes:vel concionator.

Coph. Circuitus:vel congelatio.D.

Colaia. Vox domini:aut alleuiatio dñi:ſiue torrefactio. קוֹלָיָה

Colonia.Latinum eſt:a colendo.i.habitando dicta. κολωνία

Coloſenſes.Puniti:vel ſupplicio affecti.G. εῖς.

Coloſis.Punitio:vel ſupplicium.G. κολοσσαῖς

Coloza. Omnis propheta; ſiue omnis videns: aut omne pectus. חֲזָה

Colozai. Idem.heb.coloza.

Corban. Donum: vel oblatio.

Corbona. Idem.

Corinthus.Saturitas:vel facietas:aut ornamentum.G. κόρινθος.

Corinthii. Saturati vel faciati:aut ornati.G. κορινθίοι.

Cornelius. Latinum eſt a cornu.

Corozaim. Hoc ſecretum:vel hic eſt myſterium.D.

Cozbi. Mendax:aut ceſſans:ſiue q̄ſi fluens:aut q̄ſi fluxus. כֹּזְבִי

Creſcens. Latinum eſt a creſcendo.

Creta. Carnea vel carnalis.G. κρήτη.

Cretenſes. Idem.plu.nu.G. κρῆτες.

Cretes. Idem.G. κρῆτες.

Criſpus. Latinum eſt.

Cuſanreſathaim. Ethiops vel nigredo iniquitatum. כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם

Cutha. Combuſtio: ſiue contuſio. כּוּתָה

Cutheni. Idem.

Vucuſcq; per ſimplicem.c.litteram.i.ſine aſpiratione lecta ſunt principia nominum:ex hinc que ſequūtur aſpiratione addita.i.per.ch.legenda ſunt.

Chaana. Mercatrix vel negociatrix: ſiue contrita vel cōfracta:aut recte reſpōdēs: vel recte affligens . heb.chanaana. חֲנָנָה

Chabri. Socius:aut particeps:ſiue incantor:aut liuor.D.

Chabul. Compeditus: vel q̄ſi germinans:aut quaſi defluēs ſeu quaſi veteraſcens. חֲבוּל

Chai aceruus.heb.hai. חַי

Chaſāne. Omnes nos:ſiue omnia hec:vel ſicut manens:aut ſicut murmurans. חֲלָנֵה

Chaldea. Quaſi demō:aut quaſi depredatrix: vel quaſi mā milla:aut quaſi ager.

Chaldei. Quaſi demones:aut quaſi depredatores: vel quaſi mammille:aut quaſi agri. כַּשְׂדִּים

Chaldeus. Idem.f.n.

Chale. Oportunitas: aut quaſi viriditas : vel quaſi humiditas:aut quaſi tabula. חַלָּח

Cham. Calidus vel calor:aut niger. חָם

Chamaal. In circunciſione:aut in mixtione.heb.bamaal. כְּמָהֵל

Chamaam. Sicut illi:aut ſimilis eis : vel quaſi turbatio.heb. chamaam. כְּמָהֶם

Chamos. Quaſi palpans: aut quaſi recedens : vel quaſi auferens. כְּמוֹשׁ

Chamuel. Surrexit deus : ſiue ſuſcitauit aut cōfirmauit eum deus. כְּמוּאֵל

Chana. Zelus vel emulatio: ſiue poſſeſſio : aut lamentatio: vel nidus eius:aut cana.i.arundo. חָנָה

Chanaan. Mercator: vel negociator: ſiue contritus vel confractus:aut recte reſpondens: vel recte affligens. כְּנַעַן

Chanaan. Iudi.10. In hebreo eſt maon:& interpretatur habitaculum:ſiue delictum:vel ex peccato. מָעוֹן

Chanaan.3.Regum.22.Mercatrix: vel negociatrix:ſiue cōtrita vel confracta:aut recte reſpondens:vel recte affligēs. heb.chanaana. כְּנַעֲנָה

Chanaan.Hiere.41. interpretatur Sicut illi:aut ſimilis eis: vel quaſi turbatio.heb.chamaam. כְּמָהֶם

כְּנַעֲנָה Chanaana. Mercatrix: vel negociatrix: siue contrita: vel cõ fracta: aut recte respondens: vel recte affligens.
Chananea. Idem.
כְּנַעֲנִים Chanánei. Mercatores: siue negociatores: aut cõtriti vel cõ fracti; siue recte respondentes: vel recte affligentes.
Chananeus. Idem. s.n.
Chananeus. Vnus ex duodecim aplis. Zelotes aut emulator interpretatur. vt habetur Luce. 6. Non. n. erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur. D.
כְּנַעֲנִית Chananitis. Mercatrix: vel negociatrix: aut contrita: vel cõ fracta: siue recte respondens: vel recte affligens.
חָרָן Charan. Quasi cantans: aut quasi clamãs: siue agnus vel cognitio eorum.
Charran. Idem.
Charran. Tob. 11. & Iudich. 5. & Act. 7. Ira: vel syriace libertas. D.
כַּרְכַּס Charcas. Agni cooperimẽtum: aut agni thronus vel calix: aut quasi tortuosum. s. non planum.
קִרְיָתָיִם Chariátiarim. Ciuitas ciuitatum vel oppidorum: aut ciuitas vigilãtium: vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum. heb. chariatarim.
קִרְיוֹת Charioth. Ciuitates: aut vocatiões: siue lectiões: vl occursus
כַּרְמִי Charmi. Vinea siue cognitio aquarum: vel agn? aquarum: aut quasi celsitudo.
Charmite. Idem.
כַּרְשְׁנָא Charsena. Agnus anniculus: siue agn? dormiẽs vl mutat?.
קוֹשַׁרְיָהוּ Chasaia. Duricia aut grauitas eius: siue scandalum ipsius.
כִּסְלוֹן Chaselon. Fiducia vel temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix siue tegumentum mãsionis.
כֻּסְלוֹתִים Chãsluim. Tegumentum tabularum: vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.
סַבּוֹלֶת Chebóleth. Onus. heb. ce'boleth.
Chebron. Societas: siue participatio: aut adhesio: siue incãtatio: vel liuor. D.
כְּלְאָב Cheleab. Totus vl' ois pr: siue cõsumatio vel phibitio pris.
כְּלוּהוּ Cheliáu. Omnis vel totus ipse: aut consumatio eius: siue prohibens eum.
כְּלִיוֹן Chelion. Consumatus: siue perfectus: aut totus colũbinus.
כִּלְמָד Chelmath. Quasi docens: aut totus mensurans: siue omne indumentum: aut consumatio vel cessatio mensure vel indumenti. heb. chelmad.
Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio: aut somnium eius. D.
אֵילוֹן Chelon. Ilex vel quercus: aut fortis. heb. helon.
כֶּלוּב Chelub. Canistrum: siue caninus.
כְּנָה Chenne. Basis: aut rectitudo: siue preparatio.
χαιρίας Chereas. Gaudens: vel letus. G.
כַּרְמֶל Chermel. Cognitio circũcisionis: vel agnus circũcisus: aut teneritudo. s. illa que est segetum: vel coccinus.
כְּרוּב Cherub. Quasi magister vel quasi multiplicans: aut quasi pugnans: vel cognitionis aut scientie multitudo.
כְּרוּבִים Cherubim. Idem. plu. nu.
כְּרוּב Cherubim. 2. Reg. 22. Idem. s.n. heb. cherub.
כִּסְלוֹן Chesion. Fiducia aut temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix seu tegumentum mãsionis.
כִּידוֹן Chidon. Iaculum: vel infortunium: siue quasi iudicans.
χίος. Chium. Aperta: vel apertura. G.
קָוֵה Choa. Spes: vel congregatio: siue linea: aut regula.
כְּבָר Chobar. Fortitudo vel potentia: aut q̃si filius: siue quasi puritas: vel quasi frumentum: aut iam. i. quod iam preterit.
כַּדְכֹּד Chodchod. Iapsis: aut hydria hydrie.
כִּדָרְלָעֹמֶר Chodorlaomor. Quasi generatio seruitutis: aut quasi habitatio seruitutis: siue spherula vel rotunditas manipuli.

כְּנַנְיָהוּ Chonenias. Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini.
κῶς Choo. Vertex: vel summitas. G.
קֹרַח Chóre. Caluus: vel caluicium: siue glacies: vel gelu.
כּוֹרֵא Chore. 1. Paralipo. 9. c. vbi dicitur Sellum vero filius chore. & 26. & 2. Paralipo. 31. interpretatur vocans: vel legẽs aut perdix.
חֹרֵי Chorrei. Furores: aut libertates: seu foramina.
חֹרִי Chori. Caluus vel caluicium: aut glacies: vel gelu.
חֹרְחִי Chorite. Idem. plu. nu.
חֹרְחִים Chorites. Idem. s.n.
κῶς Choum. Vertex: vel summitas. G.
χριστός. Christus. Vnctus. G.
חֹב Chub. Extinguens.
קוֹלָיָה Chulia. Vox domini: aut alleuiatio dñi: siue torrefactio.
כּוּם Chum. Preparatio: siue placenta: aut syriace fenestra. heb.
כּוּשׁ Chus. Ethiops: aut niger.
כּוּן Chus. 1. Paralipo. 4. interpretatur spina: aut estas: siue tedium: vel vigilia: aut finis.
כּוּשָׁי Chusa. Videns: aut prophetãs: in greco scribitur chuza. D.
חוּשָׁי Chusi. Ethiops: aut niger.
חוּשַׁי Chusi. 2. Reg. 15. & 16. & 17. & 1. Paralipo. 27. interpretatur Sensus: aut festinans: vel silens.
כּוּשִׁי Chusi. 1. Paralipo. 6. interpretatur Durus: siue stipula: aut cucumerarium. heb. cisi.
כּוּשׁ Chusi. ps. 7. Ethiops: aut niger. heb. chus.
Chuza. Videns; vel prophetans. D.

De incipientibus a littera. d.

דָּבַי Dabai. Detrahens: siue loquens: aut senectus: vel syrace fluens.
דָּבְרַת Dabéreth. Verbum: siue res: aut apes: vel subiectio: aut syrace ductrix.
Dabbéreth. Idem.
דְּבִיר Dabir. Oratorium: siue verbum: aut res: vel subiectio: aut syriace ductor.
Dabreiamim. Verba dierum: grece autem vocatur hic liber paralipomenon. i. relictorum: eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta sunt.
דִּבְרִי Dabri. Oratorium siue verbum meum: aut res vel apes siue subiectio mea: aut syriace ductor meus.
דָּדָן Dadan. Mãmilla: vel dilectio: aut patruus: vel iudicans.
δάφνη. Daphne. Laurus. G.
עֵין Daphnim fontem. Nu. 34. In hebreo est dyn: & interpretatur oculus: siue fons.
דָּגוֹן Dagon. Frumentum: vel piscis.
דַּלְיָה Dalaia. Pauper domini: siue exhaustio aut ramus domini: vel macilentus.
Dalaias. Idem.
דְּלִילָה Dalila. Paupertas vel situla eius: aut ramus eius: siue exhauriens: aut macilenta.
Dalmanuta. Situla preparata: vel exhaustio numerata siue macies vel ramus preparatus vel numeratus. D.
δαλματία Dalmatia. Lampas frustatoria: aut fulgur vanitatis. G.
δάμαρις. Damaris. Vxorcula. i. parua vxor. G.
Damascení. Sanguinis facci: vel sanguinis pocula: aut sanguis femorum vel incendiorum seu procuratoris.
דַּמֶּשֶׂק Damascenus. Idem. s.n.
דַּרְמֶשֶׂק Damascenus. 1. Paralipo. 18. generationis aut habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris. heb. darmascenus.
דַּמֶּשֶׂק Damáscus. Sanguinis saccus: vel sanguinis poculi: siue sanguis femoris vel incendii aut procuratoris.

דַּרְמֶשֶׂק Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur perrexitq; achaz i ocurſum theglatphalaſar regi aſyriorū in damaſcum:interpretatur Similitudo incendii aut oſculi vel poculi ſiue facci: aut ſimilis femori: vel tacitum oſculum aut poculum. heb.dumaſcus.

דַּרְמֶשֶׂק Damaſcus.1. Paralipo.18. &.z.Paralipo.16. &.24. &.28. interptatur generationis vel habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii.heb.darmaſcus.

דִּמְנָה Damna.Sterquilinium:aut cruentatio: vel taciturnitas:aut ſimilitudo noſtra.

דָּן Dan.Iudicans:ſiue iudicium.

לַעְדָּן Dan.1.Paralipo.26.c. Voluptuoſus: aut teſtificans ſiue deglutiens iudicium:aut ſyriace temporalis.heb.ladan.

דָּנִיֵּאל Daniel.Iudicium dei.

אֲדָרָה Daran.Pallium: ſiue potentia aut magnitudo.heb.adara.

דָּרָע Daran.1.Paralipo.2.generatio vl habitatio paſtoris aut ſocietatis ſiue iniquitatis:vel ſyriace brachium.heb.dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius.Requirens:aut inquirens.

דָּתָן Dathan.Ritus:aut lex.

Datheman.Legis preparatio:vel legis munus.D.

דָּוִד Dauid.Dilectus.

דִּבְּשֶׁת Debáſſeth.Meliflua:aut infamiam apponens.

דִּבְלַיִם Debeláim.Palate.i.maſſe de ficibus compacte.

דְּבִירָה Debera.Oratorium:ſiue verbum:aut res: vel apes:aut ſubiectio:vel ſyriace ductrix.

דִּבְלָתָה Deblátа.Palata.i.maſſa de ficibus compacta.

δεκάπολις. Deblatáim.Idem.plu.nu.

Decapolis.Decem ciuitatum,ſ.regio.G.

דְּקָלָה Deda. Cōminutio eius: vel ſyriace palma.illa.ſ.que eſt arbor.heb.decla.

דֵּדָן Dedā.Māmilla vel dilectio earum:aut patruus:vel iudicās.

דְּבוֹרָה Delbora apes:vel verbum: aut res: ſiue ſubiectio:vel ſyriace ductrix.heb.debbora.

דֶּלְעָן Delean.Pauper afflictus: ſiue pauperis reſponſio vel canticum : aut exhauſta ſiue macilenta afflictio vel reſponſio: vel ex hebreo & ſyro pauper ouis.

Deleth.Ianua:ſiue paupertas.D.

דֶּלְפֹן Delphon.Stillicidium aut pauperem reſpiciēs: ſiue exhauſtum vel macilentum reſpiciens.

δῆλος Delo.Manifeſtata vel oſtenſa.G.

δῆλος Délos.Idem.G.

δημᾶς. Demas.Popularis:vel plebeius:aut pinguis.G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerere quam gentiles deam frumenti putabant.G

δημοφῶν. Demophon.Populi interfector:aut populi cedes.G.

דִּנְהָבָה Denába.Iudicium eius in ea:aut iudicium prebens.

דִּפְחָה Deptha.Pulſatio:ſiue impulſio.heb.depcha.

δέρβην. Derben.Circūſepta:vel vallata.G.

δερβεύς. Derbéus.Circūſeptus:vel vallatus.G.

דֶּרְקוֹן Dercon.Generatiōis aut habitationis poſſeſſio vl emptio: aut ſyriace draco.

Deſſan.Pinguedo:aut cinis.D.

διάβολος. Diabolus.Criminator ſiue calumniator:aut accuſator.G.

רֶשֶׁף Diabolus.Abachuc.3.in hebreo eſt réſeph : & iterpretatur volucris:ſiue flamma:vel lampas.

Diana.Latinum eſt:& dicta eſt a die:eo quod habeat lucem emulam diei.nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבֹן Dibon. Abundans filius : aut abundantia intelligentie vel edificationis:aut ſyriace fluxus.

דִּמוֹן Dibon. Eſa.15.d. Sanguinolenta: ſiue ſterquilinium. heb. dimon.

דִּיבֹנְגָד Dibóngad.Abundantia filii felicis:aut abundantia intellectus vel edificationis felicis:ſiue abundātia filii accincti.

Didymus.Geminus vel gēmellus:ille.ſ.qui cum alio vno & eodem partu naſcitur.G.

Diei.De generatione:aut exiſtentes.ſyrum eſt.heb.dieui.

Dilaiáu.Pauper domini:ſiue exhauſtio vel ramus domini: aut macilentus.

Dimona.Sterquilínium:ſiue coaceruatio:aut abundās numerus vel munus.

Dina.Iudicium:vel iudicans:aut ſyriace iſta.

Dinei.Iudices:ſiue iudicia.

Dionyſius.Diuinitus ſtimulatus vel compunctus.G.

Diócorus.Diuina fatuitas:vel diuinum ornamentum.G.

Diotrepes.A ioue nutritus.G.

Diſan.Trituratio : ſiue pinguedo : vel cinis : aut abundans dens vel ebur.

Diſon.Trituratio:ſiue pinguedo:vel cinis.

Doch.Cōmotus:ſiue impulſus:aut cōminutus.D.

Dodan.Dilectio aut māmilla ei9:vl patru9 ei9.heb.dodau.

Dodanim . Dilecti vel patruelis ſomnus: aut mammilla dormientis.

Dodanim.1. Paralipo.1. Imperantes ſiue deſcendentes:aut imperantis vel deſcendentis ſomnus.heb.rodanim

Doech. Solicitus:ſiue anxius:aut piſcator.heb.doeg.

Dom.Dominus:aut baſis:vel ſyriace auris.heb.adon.

Domim.Sāguinei:aut ſilentes:vel ſimiles:aut ſyriace pecu(nie.

Dor.Generatio:vel habitatio.

Doram.Generatio vel habitatio populi.D.

Dorcas.Caprea vel dāmula.G.

Dorda.Habitaculum ſcientie:vel generatio ſcientie.

Dorimini.Generatio vel habitatio dextere.D.

Dorix.Rapidus:aut velox.D.

Doſitheus.Deodatus.G.

Dothaim.Ritus:aut lex.heb.dothan.

Druſilla.Rore conſperſa.G.

Dudi.Dilectus aut patruus meus.

Duel.Cognoſcite deum:ſiue ſcientia dei.

Duma.Silentium:vel ſimilitudo.

Durā. Generatio: vel habitatio:aut pyra.ſcilicet ignis.heb. dura.

De incipientibus a littera.e.

EBal. Aceruus vetuſtatis:aut aceruus defluens.

Ebal.Geñ.10.interpretatur Peruerſitas vetuſtatis:aut peruerſitas fluxus.heb.obal.

Eccleſiaſtes.Hebraice dicitur cohéleth: & interpretatur cōgregans: Eccleſiaſtes autem in greco congregans vel concionator interpretatur.

Edema. Terra:aut ruffa:ſiue ſanguinea.

Eden. Voluptas:ſiue delitie.aut ſyriace tēpus.

Edēna. Iudicium vel iudicans:aut ſyriace iſta.heb.dēna.

éder. Grex:ſiue defectio:vel priuatio.

édes. Menſis:aut nouitas.

Ediſſa. Myrtus:aut ſyriace letitia.

Edna. Voluptas:aut ſyriace tempus.

Ednas. Idem.

Ednas.1.Paralipo.12.interpretatur Eterna requies: ſiue teſtimonium quietis.

Edom. Ruffus:ſiue terrenus:aut ſanguineus.

Edom. Ioſ.3. Homo:ſiue ruffus : aut terrenus : vel ſanguineus.heb.adom.& eſt nomen vrbis.

Edrái. Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes ſiue interitus iniqui aut ſocii vel paſtoris ſiue cōfractionis.

Epha. Laſſus:aut volās: vel ſyriace plicatus vel cōplicatus.

Epha. Ezechiel. 45. Genus eſt menſure.

ἐπαινετός Ephenetus. Laudabilis. G.
חֵפֶר épher. Fodiens: aut explorãs: siue opprobriũ: vel cõfusio.
עֵפֶר épher. Geñ. 25. Et. 1. Paralip. 1. & 4. & 5. vbi dr. & epher & iahalon: interptatur puluis: siue hinulus aut plũbum.
חֶפְרִי Epherite. Fodientes: aut explorantes: siue opprobria: vel confusiones.
פַּרְמַשְׁתָּא Ephermésta. Ruptura fundamenti: vel ruptura ponens; aut ex hebreo & syro taurus anniculus. heb. phermésta.
ἐφέσιοι. Ephesii. Desiderabiles. G.
ἔφεσος. Ephesus. Idem. f. n. G.
Epheta. Aperire imperatiui modi: passiue vocis.
אֵפָה Ephi. Genus est mensure.
אֵפֹד Ephod. Superhumerale: aut ornamentum.
אֵפֹד Ephor. Iudi. 8. f. & 1. Paralipo. 15. interpretatur. Suphumerale: aut ornamentum. heb. ephod.
עֶפְרָה Ephrã. Puluerulenta: siue plumbea: aut damula.
אֶפְרַיִם Ephraim. Frugifer: aut crescens.
עֶפְרָה Ephrdim. 1. Reg. 13. interpretatur Puluerulenta: siue plumbea: aut damula. heb. ephra.
אֶפְרָתָה Ephráta. Vbertas: siue frugifera: vel crescẽs: aut incinerata.
אֶפְרָתִים Ephratéi. Vbertates: siue frugiferi: aut crescẽtes: vl icinerati
Ephrateus. Idem. f. n.
חֶפְרֵץ Ephree. Cooperimentum iniqui vel socii aut confracti: siue portus iniqui vel socii aut confracti.
אֶפְרַיִם Ephrem. frugifer: aut crescens.
עֶפְרוֹן Ephron. Pului: siue hinulus: aut plumbeus.
Egbathana. Frater mortis. D.
אַחְמְתָא Egbathanis. Idem. heb. echmatha.
הגא Egeus. Mediatio: siue loquela: vel gemitus: aut ablatio.
יִגְאָל Egial. Redemptor: vel redemptus: siue inquinatus.
מְצָרִית Egyptia angustians: siue tribulans.
מִצְרִים Egyptii. Angustiantes; siue tribulantes.
Egyptius. Idem. f. n.
מִצְרַיִם Egyptus. Angustie: siue tribulationes.
חֲגָלָה Egla. Festiuitas aut gyratio eius.
עֶגְלָה Egla. 2. Reg. 3. & 1. Paralipo. 3. interpretatur Vitula: aut currus: siue rotunda.
עֶגְלוֹן Eglon. Vitulus: aut currus: siue rotundus.
אֵלָה Ela. Ilex: vel quercus: aut maledictio: vel iuramentum. f. imprecationis: aut syriace deus.
אֶלְעָד Elad. Dei eternitas: vel dei testimonium: aut dei preda.
אֶלְעָדָה Elada. Dei cetus vel congregatio: aut dei eternitas siue testimonium: vel dei preda.
ἑλλάς. Ellada. Grecia. G.
Elai. Fortis: vel deus meus. D.
עֵילָם Elam. Adolescens: siue occultus: aut seculum.
Elamite. Idem. p. n.
אֶלְעָשָׂה Elasa. Dei factura.
אֶלְקָנָה Elchana. Deus zelotes: aut dei possessio: vel dei calamus: siue deus nidus eius.
חִלְקִיָּה Elceia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
חִלְקִי Elci. Portio: siue pars: aut lenis.
חִלְקִיָּה Elchia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
Elchias. Idem.
אֶלְדָּעָה Eldaa. Dei sciẽtia: aut dei cognitio.
אֶלְדָּד Eldad. Dei dilectus.
Elleadebarim. Quintus liber legis: & interptatur hec sunt uerba: quia sic incipit in hebreo. grece autem vocatur deuteronomium. i. secundatio legis.
אֶלְעָלֵה Eleale. Dei ascẽsio: siue dei holocaustum.
אֶלְחָנָן Eleanan. Dei gra: siue dei mia: aut dei donũ. heb. elchanan.
אֶלְעָזָר Eleazar. Dei adiutorium: siue dei atrium.
Eleazarus. Idem.

élech. Portio: siue pars: aut lenitas.
Elechite. Idem. p. n.
Electa. Latinum est: & grece idem significat.
éleph. Mũdus. i. orbis: vel mustela: aut syriace rubigo. heb.
Ellel. Laudans: siue lucifer: aut stultitia. (éled.
Eleutherus. Liber vel ingenuus. G.
Elphaal. Dei opus: vel dei operatio.
Elphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.
Elí. Deus meus.
Eliab. Deus meus pater: siue deus patris.
Eliaba. Deus absconditus: siue deus dilectionis.
Eliachim. Dei resurrectio aut affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
Eliada. Dei scietia: vel dei cognitio.
Eliadam. Idem. heb. eliada.
Eliade. Idem.
Eliam. Dei populus.
Elias. De? dominus: aut fortis dominus.
Eliasaph. De? augẽs: vel de? augmẽtationis: aut de? finiẽs.
Eliasib. Deus conuersionis: aut dei sessio vel habitatio: siue
Eliasub. Idem. (dei insufflatio.
Eliátha. Deus meus tu: aut deus meus venit.
Elibaa. Deus absconditus: siue dei dilectio. heb. eliaba.
Elica. Dei pellicanus: aut fortis vomitus.
Elici. Nigri: aut circũuoluti: vel retorti. G.
Elida. Dei scientia: vel dei cognitio.
Eliel. Deus meus deus: vel dei fortitudo: siue dei potentia.
Eliézer. Dei adiutorium: siue dei atrium.
Eliphal. Dei miraculum: vel dei iudicium.
Eliphálech. De? liberationis: siue de? meus expellens. heb.
Eliphéleth. Idem. (eliphálet.
Eliphalu. Deus mirabilis: siue deus iudicii.
Eliphaz. Dei nisus vel conatus: aut dei aurum obrizũ.
Eliphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.
Elim. Arietes: aut fortes: vel cerui: siue valles.
Elymaida. Panicea: a panico qđ est genus seminis. G.
Elymas. Magus: siue corruptor: vel pernicios us. G.
Elimélech. Deus meus rex: aut dei consilium.
Elioenái. Ad ipsum oculi mei: siue ad ipsum fõtes mei: aut ad ipsum afflictio vel paupertas.
Elioenai. 1. Paralipo. 26. & Esd. 8. interpretatur Ad dominum oculi mei: aut deus ipse oculorum meorum.
Eliopolis. In hebreo est on: quod interpretatur dolor: vel fortitudo: aut tristitia: grece vero eliopolis interpretatur solis ciuitas.
Elioreph. Dei hyems: aut deus iuuẽtutis: siue forte opprobrium: aut ex hebreo & syro: deus acuminis.
Elisa. Deus est: aut dei agnus: siue deus cõmodans.
Elisabeth. De? iuramẽti vel saturitatis: siue dei septenariũ.
Elisaphan. Deus aquilonis: siue de? abscõditus: aut de? spe
Elisaphat. Deus iudicans. (culator.
Elisama. Deus exauditionis: siue dei exauditio.
Eliseus. Dei salus; vel deus saluans.
Elisu. Idem. heb. elisua.
Elisua. Idem.
Elisua. 1. Paralipo. 3. interpretatur Deus exauditionis: vel dei exauditio. heb. elisama.
Elisur. Dei fortitudo: siue dei petra: aut dei plasmatio vel colligatio.
Eliud. Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. D.
Elméleth. Dei regnum vel dei consilium. heb. elmélech.
Elmodad. Dei mensura: aut atrium dilecti.

עַלְמְדְבָ לָתָיִם Elmondeblataim. Duo noīa ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculū: vel contēptus Deblataim palathe. i. maſſe de ficibus compactę.

אֵלְנָעַם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos.

Elnaen. Idem. heb. elnaem.

אֶלְנָתָן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum.

Eloi. Deus meus.

אֵילוֹן Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut ceruus.

חֵלוֹן Elon. Nu. z. & Hiere. 48. interpretatur Feneſtra: vel ppha-natio: ſiue dolor: vel infirmitas.

חֵלְקַת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas. heb. elchath.

אֶלְתּוֹלַד Eltholad. Dei generatio.

אֵלוּל Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.

בּוּל Elul. 3. Reg. 6. Germen: aut defluēs: ſiue vetuſtas. heb. bul.

אֶלְזָבָד Elzebad. Dei dotatio.

זִיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriacę falſitas vel falſus. heb. ziph.

Emalchuel. Rex deus: aut regnum dei: vel nuncius dei. D.

הֵימָם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.

הֵימָן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.

עִמָּנוּאֵל Emánuel. Nobiſcum deus.

חֲמַת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.

מֵאָה Emath. Nec. 12. interpretatur Centum. heb mea.

חֲמָתִי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.

Emaus. Timens conſilium: vel matris aut gētis conſilium: ſeu populus abiectus. D.

אֵמֶר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.

Emmer. Idem.

אֵימִים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aq̄rū.

חֲמוֹר Emor. Aſinus: ſiue lutū: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut Emmor. Idem. (ponderoſus

עֲמְרִי Emri. Manipulus meus: au ſeruitus: vel gomor genus menſure capiens decimam partem ephi.

עֲנָק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.

Enachim. Idem. p. n.

עֵינְחַדָּה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acuminis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.

חֲנָדָד Ennada. Nec. 3. interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enadad.

Enadab. Idem. heb. enadad.

עֵינָם Enaim. Fons: vel oculus eorum.

Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum. D.

עֵינָן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.

ἐγκαίνια. Encenia. Renouatio: vel dedicatio. i. feſtum pro renouatione vel dedicatione templi. G.

עֵין דּוֹר Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.

Ἐνέας. Eneas. Laudatus. G.

חֲנָדָד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enedad.

עֵין גַּדִּי Engaddi. Fōs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.

עֵינְגַּלִּים Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.

עֵינְגַּנִּים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum. heb.

Engannim. Idem. (engannim.

חֲנוֹךְ Enoch. Dedicatus: vel diſciplinat⁹: aut morigeratus.

Enochite. Idem. p. n.

עֵינֹן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.

הֵנָּם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos. heb. ennom.

אֱנוֹשׁ Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperat⁹.

עֵין חַמֵּס Enſémes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus.

Epaphras. Spumans. G.

Ἐπαφρόδιτος. Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus. G.

Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores. G.

Epinicion. Canticum victorie. G.

Eraſtus. Amabilis. G.

חֵרֶם Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus. D.

אֶשְׁעָן Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel reſponſionis.

יְשַׁעְיָה Eſaia. Salus domini.

Eſaias. Idem.

יִשְׁמְרִי Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia. heb. ieſamari.

עֵשָׂו Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius.

אֶשְׁבַּעַל Eſbaal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

אֶצְבּוֹן Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare.

Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcariōth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiōis vel mortis. D.

Eſcariothes. Idem.

Eſcariotis. Idem.

אֶשְׁכֹּל Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis.

עֶזְרָא Eſdras. Adiutor: ſiue atrium. heb. ezras.

Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii. D.

Eſdrin. Adiutorium. D.

אֶשְׁבָּן Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis.

חֶשְׁבּוֹן Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare.

אֶצְבּן Eſebon. Genē. 46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis.

עֹשֶׁק Eſech. Violentia: ſiue calumnia.

אֵזֶל Eſel. Ambulans: ſiue villificans: aut ſtillans. heb. ézel.

אֵצֶר Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians.

עֵזֶר Eſer. 1. Paralipo. 4. Adiutorium: ſiue atrium. heb. ézer.

אַסְפָּתָא Eſphátha. Cōgregatio: ſiue collectio: aut cōſumās vl finiēs.

חֶשְׁמָנָה Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiōis: vel legatio. i. ambaſiata.

אֶשְׁנָה Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio.

עֶזְרָאֵל Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. heb. ezrael.

חֶצְרַי Eſrái. Atrium: ſiue fenū.

אֶשְׁרִיאֵל Eſricl. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei.

חֶצְרֹן Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum. heb. eſron.

Eſromite. Idem. p. n. heb. eſronite.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus.

Eſthamo. Idem.

אֶשְׁתָּאֹל Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vl ignis laboris.

Eſtaolite. Idem. p. n.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus.

אֶשְׁתּוֹן Eſthon. Vxor eius: aut ignis donū.

אֵתַי Ethái. Robuſtus: ſiue ſignū meū: aut vomer: vel aduentus.

אֲחִיָּה Ethaía. Frater domini. heb. echaía.

חֶחְלוֹן Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue ĩuolutio eius.

אֵיתָן Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb. ethan.

אֵתָם Etham. Exo. 13. & Nu. 33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſine ſignum eorum.

עֵיתָם Etham. Iudi. 15. & 1. Paralipo. 4. a. vbi dicitur. Iſta quoq; ſtirps etham. & in eo. e. &. 2. Paralip. 11. Auis eorū: ſiue ĩuolutio eorū: vel calamus eorum: aut ſyriace cōſiliū eorum.

אֵיתָן Ethan.fortitudo:ſiue vomer earum:aut inſule donum.
אֵתָנָן Ethan.1.Paralip.4.a.ibi Iſaar & ethan:interpretatur Donū:aut mercs: vel ſignū filii:aut aduētus filii.heb.ethnā.
עָנִי Ethanni.Afflictus: vel paup:ſiue reſpondens. heb. hanni.
אֶתְיֵאל Etheel.Mecū de?:ſiue ſignū dei:aut aduēt? vel vomer dei
חִתִּי Ethei.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.
עִתִּי Ethei.1.Paralip.2.Hora mea vel tempus meum.
עֵתֶר Ether.Oratio:ſiue deprecatio.
חֵת Ethe?.Cōfract? vl formidās:aut ſtupēs:vl ſyriace deſcēdēs
עֵתִי Ethi.Hora vel tempus meum.
תִּילוֹן Ethilon.Murmuratio :ſiue aceruus eius : aut ſuſpenſio ei? heb.thilon.
חִתִּים Ethim.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.
כּוּשׁ Ethiopia.In hebreo dī chus:& īterp̄tatur nigra vel nigredo.Ethiopia aūt in greco ardorē vel incendium ſignat.
כּוּשִׁי Ethiops . In hebreo dicitur chuſi:& interpretatur niger . ethiops aūt in greco ardentem vel incenſum ſignificat.
Ethiopes.Idem.p.n.
צִיִּים Ethiopes.p̄s.71.&.73.In hebreo eſt ſiim:& interpretatur Siccitates:aut naues vel trieres:ſiue demones.
כּוּשִׁית Ethiopiſſa.In hebreo dicitur chuſith:& interpretatur nigra.grece vero ardentem vel incenſam ſignificat.
חַוָּה Eua. Viua:vel viuens.
Εὐβουλος Eubolus.Prudens:aut bene conſulens.G
Εὐωδία. Euchodia.In greco eſt euodia:& iterpretatur Bonus odor vel bene olens.G.
חִוִּי Euei. Viuētes:aut loquētes:vel nūciātes:aūt ſyriace colubri
עַוִּים Euei.Deut.2.& Ioſ.13.&.4. Reg.17. interpretatur iniqui
Εὐεργέτης Euergetes.Benefactor:ſiue beneficus.G. (ſiue puerſi
חִוִּי Eueus. Viu?:aut loquēs:vel nuncias:aut ſyriace coluber.
פְּרָת Euphrates.Frugifer:ſiue fructificans:aut creſcens.
אֶפְרָתִי Euphrateus . Frugifer : ſiue fructificans : aut incineratus. heb.ephrateus.
אוֹי Eui. Ve:aut deſiderans:vel deſiderium meum.
הֵוִילָה Euila.Dolens:ſiue parturiens:aut loquens illi:ſiue annuncians illi.
אֱוִילַת Euilath.Idem.heb.euila.
בְּוִלְמְרֹדַךְ Euilmerodach.Stulti amaritudinem conterens:aut ſtultus
Εὐμενής. Eumenis.Mitis:ſiue beniuolus.G. (amare contritus.
Εὐνίκη. Eunice.Bona victoria.G.
Εὐπατρος Eupater.Bonus pater.G.
Εὐπατρος Eupator.Idem.G.
Εὐπόλε- μος Eupolemus.Bene pugnans:vel bonus pugnator.G.
Εὐτυχος Euthicus.Felix:aut bene fortunatus.G.
כְּסִיל Exul.Arcturus nomē ſtelle:ſiue ſtultitia:aut ilia.heb.cheſil
עֶזְבַּד Ezeab.fortitudo felicitatis:ſiue fortis accinctus: aut ex hebreo & ſyro fortis conciſio.heb.ezgad.
חִזְקִי Ezeci.Fortis:ſiue apprehendens.
חִזְקִיָּהוּ Ezechias.Fortitudo dñi:ſiue apprehenſio dñi.
יְחִזְקֵל Ezechiel.fortitudo dei:ſiue apprehenſio dei.
יְחֶזְקְאֵל Ezechiel.Eſd.8.interp̄tatur.Vidēs deū.heb.iezicl.
אֵזֶל Ezel . Ambulatio :ſiue vilificatio:aut ſtillatio.
אֶצְלִיּוּת Ezelias.Liberās vel reſeruans dñs:aut prope dñm.
עֵזֶר Ezer.Adiutorium:ſiue atrium.
הַקָּטָן Ezethan.Paruus:ſiue minimus.heb.ecethan.
יִזְהָר Ezia.Diſtillatio vel aſperſio domini,
עֻזִּיאֵל Eziel.fortitudo dei:ſiue hircus dei.
עֶזְרִיאֵל Eziel.1.Paralip.27.c.auxiliū dei:ſiue atriū dei.heb.ezriel
חֲזִיוֹן Ezion.Viſio:vel prophetia.
חֵזִיר Ezir.Porcus:aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.
עֶזְרָא Ezra.Adiutorium:ſiue atrium.
אֶזְרָחִי Ezraites.Indigena:ſiue orientalis.

עֶזְרְאֵל Ezrel.Adiutorium dei:ſiue atrium dei.
עִזְרִי Ezri.Adiutorium:ſiue atrium.
עִזְרִיקָם Ezricam.Auxilium reſurgentis vel vindicantis:ſiue atrium reſurgentis vel vindicantis.
עֶזְרִיאֵל Ezriel.Auxilium dei:ſiue atrium dei.
חֲצְרוֹ Ezro.Atrium aut fenum eius

De incipientibus a littera.f.

פָּקַח Facee.Aperiens.
פְּקַחְיָה Faceia.Aperiens dominus.
פְּדָיָה Fadaia.Redemptio domini.
עֲדָיָה Fadaia.4.Regum.22.Interpretatur teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini:aut tranſitus vel eternitas domini.heb.adaia.
φοίβη. פְּדַהְצוּר Fadaſſur.Redemptor fortis:vel redimens petra:aut redemptio plaſmationis vel colligationis.
פְּדֹן Fadon.Redēptio ei?:aut ſyriace iugum vel iuga. ſ. boum.
פְּלָאיָה Falaia.Miraculum domini:ſiue occultum domini.
פְּלָחָא Falcam.Fragmen:vel fruſtum:aut ſciſſura : vel ſyriace obſequium.heb.falea.
פֶּלֶג Fálech. Diuiſio.heb.fáleg.
פֶּלֶת Fálech.1.Paralipo.2.e.interpretatur ruina: vel iudicatio. heb.fáleth.
פֶּלְטִי Fálech.1.Paralip.2.f.interpretatur Liberatio : ſiue expulſio.heb.fálet.
פָּלָל Falel.Cogitans:ſiue orans:aut iudicans
פֶּלֶט Falleth.Liberatio ſiue expulſio.
פְּלוֹנִי Falonites.Cadens:ſiue occultus.
פַּלְטִי Falti.Liberatio:ſiue expulſio.
פַּלְטִיָּה Faltias.Liberatio dñi:aut expulſio domini.
פַּלְטִיאֵל Faltiel.Liberatio dei:aut expulſio dei.
פָּלוּא Fallu.Mirabilis:aut occultus.
Falluite.Idem.p.n.
פְּנוּאֵל Fanuel.Videns deum:ſiue facies dei.
פָּרָה Fara.Frugifer:vel fructificans:aut creſcens:ſiue vacca
פְּעָרַי Faráí.Hiatus:ſiue apertio.
פְּרָאִם Faram.Onager eorum:vel ferocitas eorum:aut fructificatio matris:vel taurus matris.
פְּרָן Faran.pulchritudo:ſiue laus:aut gloriatio : vel propagies.
פַּרְעֹה Farao.Diſſipans:ſiue diſcooperiens aut nudans: vel ſyriace vindicans.
פַּרְעֹהְנְכוֹ Faraónechao.Diſſipans ſiue diſcooperiens aut nudās claudum vel percuſſum:aut ex ſyro & hebreo vindicans claudumvel percuſſum.
פַּרְעֹהוֹן Farathon.Diſſipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel ſyriace vindicta eius.
Farathonites.Idem.
פָּרֵס Fáres.Diuiſio.
פָּרָשׁ Fáres.1.Paralip.7.Interpretatur Eques:aut diuidens:ſiue exponens:vel declarans.
פְּרָעשׁ Fares.Eſd.2.&.8.Pulex:vl culex:ſiue fruct? tice.heb.faros
פַּרְצִי Farelite.Diuiſi.
פַּרְפַּר Farfar.Cōminut?:aut fructificatio fruct?:ſiue taurus tauri.
Fariſei.Diuiſi.D.
Fariſeus.Diuiſus.D.
פַּרְנָךְ Farnath.Taurus percutiens vel percuſſus aut contuſſus:ſiue fructificatio aromatum.heb.farnach.
פָּרְעשׁ Faros.Pulex:vel culex:aut fructus tinee.
פַּרְשַׁנְדָּתָא Farſandáthan. Reuelatio menſtrui vel commotionis ſue: aut equitis commotio:ſiue ſtercus menſtruorum vel cōmotionis eius.heb.farſandátha.
פַּרְוִחַ Farıía,Floridus:aut ſyriace volans.
פְּרוּדָה Faruda.Separatio:vel diſperſio.

פָּרְוָרִים Farurím. Lebetes: síue ſuburbana.
פָּסַח Fáſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Fáſea. Idem.
Faſelída. Trãſit⁹ vel claudicatio natiuitatis vel gñatiõis. D.
Faſeron. Oris canticum: ſiue os planum. D.
פִּסֵּחַ Faſſa. Diminutio oris: vel os diminutum.
פִּסְגָּה Faſga. Collis: ſiue altitudo: aut munitio.
פַּשְׁחוּר Faſſor. Extendens vel multiplícans libertatem vel princi-
patum: aut expandens foramen vel albedínem.
Faſſur. Idem.
פִּתְחְיָה Fataia. Porta domíni: ſiue aperiens domínus.
פְּתוּאֵל Fatuel. Buccella dei: ſiue perſuaſio dei: aut dilatatio dei.
פְּתֻרוֹם Fatures. Buccella roris: aut perſuaſio vel dílatatio ruínevel
פָּעוּ Fáu. Vlulans: aut gemens: vel apparens. (diſtillatiõis
Fe. Os ab ore: aut hic: ſcílicet aduerbium locí. D.
φοίβη. Feben. Lucida: vel pura. G.
פְּדָאֵל Fedael. Redemptio dei.
פְּנוּאֵל Fegiel. Obuiatio dei: ſiue deprecatio dei.
פְּלֶדַשׁ Feldas. Ruína tríture: aut iudícium tríture.
פְּלָאיָה Feleía. Miraculum domíni: ſiue occultum domíni.
פְּלַלְיָה Feleía. Nec. 11. Cogitans dominum: aut orans dominum: ſi
ue iudícium domíni. heb. Felelia.
פֶּלֶת Féleth. Ruína: ſiue iudicatio.
Felethi. Idem.
רֹצִי Felethi. 3. Reg. 1. In hebreo eſt rei: & interpretatur aſſocian
tes: ſiue paſtores: vel amici.
רָצִים Felethi. 4. Reg. 11. In hebreo ẽ raſim: & iterp̃tatur curſores
Felix. Latinum eſt.
פְּלוֹנִי Felonites. Cadens: ſiue occultus.
פַּלְטִי Felti. Liberatio: vel expulſio.
פְּלַטְיָה Feltia. Liberatio domíni: aut expulſio domíni.
Feltias. Idem.
פְּנִינָה Fenenna. Gemma: ſiue facies noſtra.
φοινικίς. Fenicis. Rubea: vel purpurea: aut palma, ſ. arbor. G.
Fenicis. Geñ. 14. Non eſt in hebreo.
פְּרִזִּי Ferezei. Rurales. ideſt habitantes in villis abſq; muro.
Ferezeus. Idem. ſ. n.
פְּרָעשׁ Feros. Pulex: vel culex: ſiue fructus tinee.
פֶּסַח Feſſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Feſtus. Latinum eſt.
פָּשְׁחוּר Feſſur. Extendens vel multiplícaus libertatem vel princi-
patum: aut expandens foramen vel albedinem.
פַּתְמוֹאָב Féthmoab. Dux moab: vel dux ex pñe: ſiue fouea ex patre.
פַּתְרוֹס Fethros. Bucella roris: aut pſuaſio vel dílatatio ruíne vel di
Fetrũſim. Idem. p. n. (ſtillationis.
פִּי הַחִירוֹת Fiairoth. Os vel labium libertatis: aut os ſculptum: ab ore
non ab oũe.
פִּיכֹל Ficol. Os oĩum. i. ois lingua: aut oris pfectio vel cõſumatio
φιλαδελφία Filadelphia. Amor fratris vel fraternitatis. G.
φιλάρχης Filarches. Amator principis. G.
φιλήμων. Filemon. Deoſtulans. G.
φίλητος. Filetus. Amabilis. G.
φύγελλος Filetus. Secunda ad Timotheum. 1. d. In greco eſt fygellus:
& interpretatur fugitiuus. G.
φιλιππήσιοι Filippenſes. Bellicoſi: ſiue amatores equorum. G.
φιλίππις. Filippis. Bellicoſa: ſiue amatrix equorum. G.
φίλιππος. Filippus: Bellicoſus: vel amator equorum. G.
פְּלֶשֶׁת Filiſtea. Conſperſa. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruina appoſi-
ta: vel ruína duplex: ſeu ruine potus: vel cecidit bibens.
פְּלִשְׁתִּים Filiſtei. Conſperſi. ſ. cinere vel puluere: aut ruine appoſite:
vel ruíne duplices: ſiue ruine pot⁹: aut ceciderũt bibẽtes
פְּלִשְׁתִּי Filiſteus. Idem. ſ. n.
Filiſtiim. Idem. p. n.

Filiſtini. Idem.
φιλολόγος Filologus. Amator litterarum: vel amator verbi. G.
φιλόμητρος. Filometor. Amator matris. G.
פְּנִים Finees. Aſpect⁹ vel facies cõfidẽtie vel protectionis.
פִּנּוֹן Finon. Gemma: ſiue aſpiciens: aut os eternitatis: vel os filii
aut ex hebreo & ſyro os piſcis: ab ore non ab oſſe.
פִּנוֹן Finon. Nu. 33. Gemma: ſiue aſpiciens. heb. funon.
פִּישׁוֹן Fiſon. Oris mutatio: ſiue multitudo: aut extenſio.
פִּתוֹן Fiton. Bucella eorum: aut oris conſumatio: ſiue perſuaſio
vel dilatatio eorum. heb. fitom.
פִּתוֹן Fíton. 1. Paralip. 8. & 9. Buccella eius: aut perſuaſio vel dila
tatio eius: vel oris donum.
φλέγω Flegon. Comburens: ſiue ardens. G.
פְּרֹת Focereth. Oris exterminatio: vel oris conciſio.
פּוֹר Fogor. Hiatus: ſiue apertio.
פִּלְתַי Follathi. Opera mea: ſiue opus meũ.
פְּרָתָא Forátha. fructificatio: ſiue multiplicatio: aut fortilegus.
Fortunatus. Latinum eſt.
פּוֹךְ Foſech. Fragmentum tuum: ſiue diminutio tua.
פּוּ Fóu. Vlulans: aut gemens: ſiue apparens.
φρυγία Frygia. Sícca: vel ardens. G.
φρύξ. Fryx. Siccus: vel ardens. G.
הּ Fua. Hic aduerbium loci: aut os ab ore.
עָה Fua. Exo. 1. Gemens vel vlulans: aut apparens.
אָה Fua. Iudi. 10. & 1. Paralip. 7. Angulus: aut coma.
נִי Fuaite. Aſpiciens: vel facies mea. heb. funite.
פּוּל Ful. Ruina: aut faba.
פְּנוּאֵל Funiel. Videns deum: ſiue aſpiciens deum. heb. fanuel.
פּוּר Fur. Sors.
פּוּרִים Furim. Sortes.
פּוּת Fut. Aphrica: aut ſyriace craſſa: vel pinguis.
פְּתוּאֵל Futhiel. Aphrica dei: vel ex ſyro & hebreo pinguedo dei.
פִּטְרַע Futiphar. Ex ſyro & hebreo pinguedinẽ diſſipans: vel pin
guedinis denudatio: aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. g.

גַּעֲתִי Gaabathites. Collis: ſiue calix: aut excelſa hora. heb. ga
baathites.
חַת Gaad. cõfract⁹: aut formidãs: vl ſyriace deſcẽdẽs. heb. iaath
עַל Gáal. Abiectio: ſiue abominatio.
עַשׁ Gíam. Tempeſtas: vel commotio. heb. gáas.
Gáas. Idem.
Gaaz. Idem. heb. gáas.
גַּבַּע Gába. Collis: ſiue calix.
Gabaa. Idem.
גִּרְעָן Gabaa. 1. Reg. 14. a. vbi dícitur ſub malo granato que erat
in agro gabaa: in hebreo eſt Migron: & interpretatur de
gutture: aut timor ſiue horreum eius.
גַּעַת Gabaad. Collis: aut calix: ſiue excelſa hora. heb. gabaath.
Gabaath. Idem.
גַּבַּע Gíbac. Collis: aut calix.
גִּבְעוֹן Gabaon. Collis: vel calix: aut dorſũ vel eleuatio iniquitatis
גִּבְעֹנִים Gabaonite. Idem. p. n.
Gabaonites. Idem. ſ. n.
Gabatha. Eminens: vel excelſum. grece dícitur lithoſtratos
quod interpretatur lapidibus ſtratus: & erat locus vel ſtra
tum lapideum eminens. D.
גַּבְּתוֹן Gabathon. Dorſum vel eleuatio eius: aut palpebre eius: ſi-
ue excelſum donum.
גַּבַּע Gíbee. Collis: aut calix.
Gabelus. Terminus: vel límes: aut confiníum. D.
גֶּבֶר Gáber. Vir: aut virilis vel fortis: aut ſyriace gall⁹ gallinace⁹

גור Gaber.4.Regum.9.Catulus:ſiue habitatio: aut cõllectio: vel timor.heb.gur.

גבים Gabin.Ciſterne:aut locuſte:ſiue altitudines.heb.gabim.

גבריאל Gabriel.Vir deus:aut fortitudo dei: vel fortis meus deus.

גד Gad.Felix:vel accinctus.

גדל Gaddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.

גדר Gáder.Murus:ſiue maceria vel ſepes
Gaderothites.Idem.

גדגד Gadgad.Felicitas felicitatis:aut accinctus exercitus.

גדי Gadi.Hedus:ſiue felix:aut accinctus: vel ſyriace inciſus.
Gaddi.Idem.

ידעאל Gadihel.Scientia dei.heb.iadihel.

גדרות Gadiroth.Muri:ſiue macerie vel ſepes.
Gaddis.Aceruꝰ:vel cõgeries:ſiue felix vel accinctꝰ vir.D.

גדי Gadite.De gad:quod interpretatur felix:vel accinctus.

גדור Gador.Murus:ſiue maceria aut ſepes.

גחר Gáer.Exitus caloris vel ire.
Gaius.Latinum eſt:& interpretatur dñs ex lingua latina priſca.grece vero terrenũ aut gloriantem ſignificat

גלעד Galaad.Aceruus teſtimonii.
Galaadite.Idem.plu.nu.
Galaadites.Idem.ſ.n.
Galaaditim.Idem.
Galaaditis.Idem.

גלל Galal.Rota:ſiue reuolutio:aut confinium: vel marmor.
Galalai.Idem.

γαλάται. Galate.Lactantes:vel lactei.G.

γαλατία. Galatia.Lactans:vel lactea.G.

גלגל Galgal.Rota:ſiue reuolutio:aut aceruus acerui:vel reuolutio acerui.
Galgala.Idem.
Galgalis.Idem.

גליל Galilea.Volubilis:ſiue volutabilis:aut rota.

גלילות Galilea.Ioſ.13.Idem.p.n.heb.galiloth.
Galilei.Volubiles:ſiue volutabiles:aut rotantes.
Galileus.Idem.ſ.n.

גלים Gallim.Coaceruantes:ſiue tranſmigrantes: vel reuoluentes:aut diſcooperientes.

אגלים Gallim.Eſa.15.Gutte:aut gutta maris:ſiue coaceruãtes:vel tranſmigrantes:aut reuoluentes.heb.agallim.

γαλλίων. Gallion.Lactans:vel lacteus.G.

גמריה Gamalias.Conſumatio domini:ſiue conſumptio domini. heb.gamarias.

גמליאל Gamaliel.Retributio dei:aut camelꝰ dei:ſiue ablactatꝰ dei.

גמריה Gamarias.Conſumatio domini: aut conſumptio domini

גמול Gamul.Retributio:ſiue ablactatio.

גמזו Ganzo.Etiam iſte:aut ſcirpus vel iuncus iſte.heb.gamzo.

גחם Gaon.Educens eos:ſiue exitꝰ eorũ: aut exitꝰ caloris. heb. gáam.

גרב Gareb.Scabies:aut ſyriace hydria.

גרזים Garzim.Secures: vel ſciſſores.

גרמי Garmi.Oſſeus, vel oſſa:aut peregrinationis aqua: vel ſyriace cauſa mea.

גשפא Gaſpha.Appropinquatio oris:ſiue accedens huc.

געתם Gatham.Tactus eorum:vel mugitus eorum: aut mugitus perfecti vel ſimplicis.

גולן Gaulon.Tranſmigratio eorum: vel reuolutio eorum: aut ex ſyro & hebreo intus manens.

עזה Gaza.Fortis:aut capra.

גזבר Gazabar.Theſaurarius.

גזרה Gazara.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.
Gazaris.Idem.D.

עזים Gazei.Fortes:aut capre:vel hirci.

גזם Gazem.Eruca:ſiue vellus eorum:aut tranſitus eorũ:ſiue tõdens eos.
Gazenſes.Fortes:aut capre: vel hirci.D.

גזר Gázer.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.

יעזר Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.Auxiliũ:ſiue auxiliator.heb iazer.

Gazophylaciũ.Vbi gaza.i.theſauri templi ſeruabantur ex perſico & greco.

גבע Geba.Collis:aut calix:ſiue vas.

גבי Gebái.Dorſum:ſiue eleuatio:aut ciſterna:ſiue locuſta: vel

גבל Gebal.Terminus vel limes.

גבר Gebar.vir:aut virilis:ſiue fortis:vl ſyriace exactor.

גמלים Gebellem.Vallis ſalinarũ vel nautarũ.heb.gemelle.

גבעת Gebeth.Collis:aut calix:ſiue excelſa hora.

גבתון Gebethon.Dorſum ſiue eleuatio eius:aut palpebre eius:ſiue excelſum donum.

יבנאל Gebneel.Edificatio dei:ſiue intelligentia dei: aut filiatio dei.heb.iebneel.

גדל Geddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.

גדעון Gedeon.Conterens vel confringens:aut ex ſyro & hebreo abſciſſio iniquitatis.

גדרה Gedera.Murus:ſiue maceria:aut ſepes
Gederites.Idem.

גדרתים Gederothaim.Idem.plu.nu.

גדיאל Geddiel.Hedus dei:ſiue felicitatis deus:aut accinctionis vl expeditionis deus.

גדר Gedor.Murus:ſiue maceria:aut ſepes.
Gedur.Idem.

Gehenna.Vallis deceptionis vel triſtitie ſiue diuitiarum: aut ſyriace infernus.D.

גיתם Gehennon.Vallis decipiẽs vel cõtriſtãs eos:ſiue vallis diuitiarũ ſuarum:aut ſyriace infernus.heb.gehennom.

גלבוע Gelboe.Reuolutio inueſtigationis vel ſcrutationis: aut aceruus tumoris vel inflationis:aut ex hebreo & ſyro reuoluens deprecationem.

גלדי Geldeti.Magnitudo:aut fimbria.heb.gedleti.

גלוני Gelonites.Exultans:ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut reuelans vel detegens.

גמלי Gemali.Retributio vel merces:aut ablactatus:vel camelus

ימיני Gemineus.Dextera vel dexter.heb.iemineus.
Gemini.Idem.heb.iemini.
Gemneus.Dexter.D.

גנבת Genebath.Furtiua:vel furtum:aut protectio vel hortꝰ filie

Geneſar.Hortus principis: vel protectio principis.D.

Geneſar.Math.14.In greco geneſareth:& hebraice iterpꝛtatur hortꝰ aut ptectio pricipis: ſiue hortus vel protectio

Geneſareth.Idem.D.

גנתון Genthon.Hortus vel viridarium aut protectio eius.

גיחון Geon.Pectus:ſiue eductio:aut exitus:ſiue vallis gratie vel manſionis.

גרא Gera.Ruminatio:ſiue pegrinatio;aut certatio vel cõflictus

גרה Gerára.Peregrinatio:vel certatio:aut conflictus.
Geraris.Idem.

Geraſeni.In greco gergeſeni:& hebraice interpꝛtatur peregrinatiõi ſiue cõflictui aut ruminatiõi appropiquãtes.D.

Geraſeni.Marci.5.a.& Luce.8.In greco gadarẽi &hebraice interpꝛtatur ſepti: vel murati.D.

Gerreni.Incole:ſiue pegrini:aut certãtes:vel cõfligẽtes.D

גרגשי Gergeſei.Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi appropiquãtes.D.

Gerſeus.Idem.ſ.n.

גרשם Gerſan.Aduena ibi:ſiue peregrinus noiatꝰ. heb.gerſam.

Gerſephatia.Non eſt in hebreo.

גרשון Gerſon.Exilium eius:vel peregrini mutatio.

גרשם Gerſon.1.Paralip.15.&.Eſd.8.Aduena ibi:ſiue peregrinꝰ nominatus.heb.gerſom.

גרשני Gerſonni.Exul:vel peregrini mutatio.

Gerſonite.Idem.

Gerſonites. Idem.
יְהֹצָה Geſa. Rixa: vel contentio: aut domini exitus. heb. ieſa.
גִּישָׁן Geſan. Appropinquans: aut vallis mutationis ſiue eboris
גֹּשֶׁן Géſſen. Appropinquatio vel approximatio (vel ſomni.
גְּשׁוּר Geſſur. Vallis aſpectus: aut vallis bouis: ſiue vallis murus:
גְּשׁוּרִי Geſſuri. Idem. (aut pons.
אַשְׁוּרִי Geſſuri. 2. Reg. 2. Beatitudo: aut intuitus: vel greſſus. heb.
גַּת Geth. Torcular. (aſſuri.
גִּתַּיִם Gethái. Torcularia. heb. gethaim.
Gethaim. Idem.
גִּתְהֵפֶר Gethépher. Torcular fodiens vel explorans: ſiue torcular confundens aut exprobrans.
גִּתִּי Gethei. Torcularia.
חִתִּים Gethei. 4. Reg. 7. Confracti: ſiue formidantes: aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes. heb. ethei.
גֶּתֶר Géther. Vallis explorationis vel contemplationis: ſiue torcular explorationis: aut vallis turturis.
יִתְרִי Gether. 1. Reg. 30. & 1. Paralip. 7. Excellens: aut reſiduum: ſiue remanens: vel exploratus: aut funiculus. heb. iether.
גִּתִּי Getheus. Torcular.
גִּתְרִמּוֹן Gethremmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſū.
Gethſemani. Vallis pinguiſſima: ſiue vallis olei. ſcribi debet geſemani. D.
גֵּזִז Gezen. Tondens: aut vellus: ſiue tranſitus. heb. gezez.
גֵּזֶר Gézer. Preſciſſio: ſiue diuiſio: aut ſententia.
Gezeron. Preſciſſio doloris ſiue fortitudinis: aut diuiſio vel ſententia doloris ſiue fortitudinis. D.
גִּזוֹנִי Gezonites. Tondens: ſiue tranſiens.
גִּרְזִי Gezre. Securis: ſiue ſciſſor. heb. gerze.
גְּדֵרוֹת Gideroth. Muri: ſiue macerie: aut ſepes.
גֵּיחֲזִי Giézi. Vallis viſionis: aut vallis pectoris.
גִּלּוֹ Gilo. Exultatio: ſiue reuolutio: vel tranſmigratio: aut reuelatio: vel detectio.
גִּלוֹנִי Gilonites. Exultans: ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut reuelans. vel detegens.
Gimel. Retributio: ſiue ablactatio. D.
גִּנַּת Gineth. Hortus: vel protectio.
גִּחוֹן Gíon. Pect?: aut eductio: f exitus: ſiue vallis gē vel māſiōis
κνίδος. Gnidum. Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue. G.
גָּעָתָה Goátha. Tactus eius: aut mugitus eius.
גּוֹב Gob. Ciſterna: vel locuſta: aut altitudo.
גְּדֻלָּתִי Godólathi. Magnitudo: aut fimbria mea.
גְּדַלְיָהוּ Godolías. Magnitudo domini: aut fimbria domini.
גּוֹג Gog. Tectum vel ſolarium: ſiue tegulatum.
גּוֹלָן Golam. Trāſmigratio: ſiue reuolutio: aut ex ſyro & hebreo intus manens. heb. golan.
Golgotha. Caluaria. ſcilicet vbi ſunt capita mortuorum.
גָּלְיָת Golias. Trāſmigratio: aut accumulatio: ſiue reuolutio: vel
Goliath. Idem. (detectio.
גֹּמֶר Gómer. Conſumans vel conſumens: aut deficiens.
עֹמֶר Gómor. Genus menſure. ideſt decima parsephi.
עֲמֹרָה Gomorra, Populus rebellis: aut populus timens: ſiue manipulus: vel ſeruitus: aut ſyriace lana.
Gomorrei. Idem.
γοργίας. Gorgías. Terribilis: aut velox. G.
γορτύνη. Gortinam. Farctra. G.
גֶּשֶׁם Goſſem. Pluuia: aut appropiquatio eorū: vel ſyriace corpalis
גֹּשֶׁן Góſen. Appropinquatio: vel approximatio.
גָּעְתָּם Gothan. Tactus eorum: aut mugitus eorum: ſiue mugitus perfecti vel ſimplicis. heb. gotham.
עָתְנִיאֵל Gothoniel. Hora ſiue tempus meum deus.
גָּזָן Gozan. Tōnſio: aut vellus: ſiue tranſitus: vel corpus nutriens: aut ex ſyro & hebreo intus nutriens.

Greci. Hebraice dicitur ieuanim: & interpretatur deceptores: vel contriſtantes: ſiue cenoſi: aut columbini: grece vero robuſti vel fortes interpretatur.
Grecia. In hebreo eſt iauan: & interpretatur decipiens: vel contriſtans: ſiue cenoſa: aut columbina. grece vero robuſta vel fortis interpretatur.
Grecus. Idem, maſculini generis.
Guhel. Redemptio dei: ſiue exaltatio dei.
Guni. Hortus: ſiue protegens.
Gunite. Idem.
Gurbáal. Catulus idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel poſſidētis: aut peregrinatio ſiue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

De incipientibus a littera. h.

HAanan. Gratioſus: ſiue miſericors: aut donans.
Háber. Socius: aut particeps: ſiue incātator: aut liuor
Haberite. Idem. p. n. ſdo. G.
Hadria. In greco andria: & īterp̄tatur virilitas: aut fortitu- ἀνδρία.
Hadriel. Grex dei: aut ablatio dei: ſiue priuatio dei.
Haemes. Ouum: ſiue cenoſus: aut lineus. heb. habes.
Haphan. Thalamus eorum: ſiue coopertura eorum: aut littus eorum. heb. hapham.
Happhim. Thalami: ſiue cooperti: aut littus maris.
Hay. Aceruus: vel coacertatio.
Hay. Nee. 11. Idem. heb. haya.
Hayalon. Quercus vel ilex: ſiue fortis: aut ceruus.
Hayan. Frater matris: aut frater gentis. heb. hayam.
Hayla. Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. heb. hayloth.
Hayla. 4. Reg. 18. Dolor vel infirmitas maxille: ſiue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala.
Haylam. Ilices vel quercus: aut maledictiones: vel fortitudines. heb. haloth.
Haylam. 4. Reg. 17. Dolor vel infirmitas maxille: ſiue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala.
Haylath. Ilices vel quercus: aut cerue: vel fortitudines.
Haylon. Ilex vel quercus: ſiue fortis: aut ceruus.
Hayman. Frater preparatus: ſiue frater dextere: aut frater
Hayo. Frater eius. (meus quid.
Hayrſémes. Ciuitas ſolis: aut ex hebreo & ſyro ciuitas ſeruiti vel miniſterii.
Hayſáar. Frater matutinus: aut frater niger vel nigredinis
Halus. Commixtio vel conſperſio.
Hamaran. Aſinus: vel lutum: aut vinoſus.
Hana. Eſſentia: ſiue generatio. heb. haua.
Hanan. Gratioſus: ſiue miſericors: aut donans.
Háres. Sol: aut teſta.
Harim. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum: vel conſecratum. f. deo.
Haſarſual. Atrium vel fenum vulpis: aut fenum ſemite.
He. Ecce: vel iſta. D.
Hebal. Aceruus vetuſtatis: ſiue acerus defluens.
Héber. Tranſiens vel tranſitus: aut ira: ſeu pregnans: vel ſyriace frumentum.
Héber. Gen̄. 46. & 1. Paralip. 4. & 7. & 8. b. vbi dicitur & ezeci & heber. iterpretatur ſocius aut particeps: vel adherens: ſiue incantator: aut liuor.
Hebrea. Tranſiens: ſiue irata: aut pregnans.
Hebrei. tranſeuntes: ſiue irati: aut pregnantes: vel ſyriace
Hebreus. Idem. f. n. (frumenta.
Hebri. Idem.

חֶבְרוֹן Hebron. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incan-
עֵבְרָנָה Hebróna. Transiens: aut irascens. (tatio: vel liuor.
זֶפְרָנָה Hebróna. Nu. 34. ex syro & hebreo falsitas cãtici vel exul-
tationis. heb. zephróna. ⌈tio: vel liuor.
חֶבְרוֹנִי Hebroní. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incãta
Hebronite. Idem. plurali numero.
עֵדֶר Héder. Grex: siue defectio: aut priuatio.
אֵדוֹ Heddo. Vapor aut nubes vel interitus eius.
חֵפֶר Hepher. Atrium: aut fenum. heb. hasor.
אֵלָא Hela. Ilex vel quercus: siue fortitudo: aut maledictio
עֵילָם Helam. Adolescens vel virgo. m. g. siue occult9: aut seculũ.
חֲלָאם Helam. 2. Reg. 10. Exercit9 mris ſgẽtis siue ancille: aut do-
lor siue expectatio matris vel ãcille aut gentis: vel sõniũ.
אֵלָה Helam. 1. Paralip. 9. Ilex vel quercus: aut fortitudo: vel ma
אֶלְעָשָׂה Helasa. Dei factura. (ledictio. heb. hela.
אֵילַת Helath. Cerua: siue fortitudo: aut ilex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana. De9 zelotes: aut dei possessio: siue dei calamus:
אֶלְמְשִׁי Helcheseus. Dei duricies: vel serotin9. (vel deus nidus ei9.
אֶלְתְּקֵה Helchetẽ. ex hebreo & syro dei theca ſcapsa. heb. helthece.
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
חִלְקִיָּה Helchias. nec. 1. expectãs dñs: siue ham9 dñi. heb. hechelias
מַלְכִּיָּהוּ Helchias. Hiere. 38. Rex dñs: siue cõsiliũ vel regnum dñi.
חֶלֶק Helech. Portio: siue pars: aut lenitas. (heb. melchias.
אֶלֶף Heleph. Mille: siue doctrina: aut bos. vel dux.
חֵלֶם Helem. Sõniãs: aut sanãs: siue expectatio eorum: aut dolor
חֵלֶץ Heles. Armatus: siue liberatus: aut nudatus. (eorum.
Helles. Idem.
אֶלְעָשָׂה Heleſa. Dei factura.
Helesmoth. Secũdus liber legis: & interpretatur hec sũt no
mina: quia sic incipit i hebreo. Grece aũt exodus vocatur
i. exit9: qa ĩ eo exit9 filiorũ israel de egypto prio cõtinetur.
הֵלֶד Heleth. Mũd9. i. orbis: aut mustela: vel syriace rubigo. heb.
heled. ⌈vel mortariolũ.
עֵלִי Heli. Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerẽs seu pila:
אֵלִיָּה Helia. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֵלִיאָב Heliab. Deus pater: vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim. Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resur-
rectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
אֵלִיעָם Heliam. Dei populus: aut deus populi.
אֵלִיָּהוּ Helias. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֶלִידָד Helidad. Dei dilectus: vel dei dilectio.
אֵלִים Helim. Arietes: siue fortes: vel cerui: aut valles.
ἡλιόδωρος Heliodorus. Solis donum. G.
ἡλιόπολις Heliopolis. Hebraice dicitur on: & interpretatur dolor: si-
אֹן ue tristitia: aut fortitudo. Grece vero heliopolis solis ciui-
tas interpretatur.
אֶלְיְהוֹעֵן Helioreph. Dei hyems: aut deus iuuentutis: siue forte op-
probrium: aut ex hebreo & syro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Helisa. Deus est: siue dei agnus: aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Heliseus. Dei salus: vel deus saluans.
אֱלִיהוּא Heliu. Deus meus ipse: aut fortitudo ipsius.
Helmadan. Deus mensure eorũ: vel deus idumẽti eorũ. D.
אֶלְנָתָן Helnathan. Dei donum.
אֵילוֹן Helon. Ilex: vel quercus: aut fortis.
חֵילוֹן Helon. Nu. 1. & 10. & 1. Paralip. 6. c. interpretatur fenestra
vel prophanatio: siue dolor aut infirmitas.
אַיָּלוֹן Helon. Ios. 19. c. vbi dicitur helõ & thẽna. & 1. Paralip. 6.
f. interp̃tatur ilex vel q̃rcus: siue fortis: aut cerus. heb. a-
אֵילוֹנִי Helonite. Ilices vel quercus: aut fortes. (yalon.
הֶדָי Helthai. Laudatio: siue confessio: aut clamor. heb. hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco. Ex hebreo & syro dei theca vel capsa.
אֶלְתּוֹלָד Heltholad. Dei generatio.
הֵימָן Heman. Multus: aut tumultuans: vel syriace fidelis.

Hemona. Popularis: siue populus noster.
עֵמְנָה
Hen. Gratia: siue misericordia: aut mansio: vel requies.
חֵן
Henan. Nubes: vel auguriũ: seu fons aut ocu'us earum.
עֵינָן
Hennon. Ecce illi: siue diuitie eorum: aut decipiens vel cõ-
tristans eos. heb. hennom.
הִנֹּם
Her. Vigil: aut denudãs: vel effũdẽs: siue emul9: vel ciuitas
עֵר
Heran. Idem.
עֵרָן
Heranite. Idem. p. n.
Herchuci. Lõgi: aut sanantes: siue maledictio cõbustiõis.
אַרְכִּוִי
Hercules. Iunonis vel dominatricis gloria. G.
ἡρακλῆς
Hered. Imperans: siue descendens.
Hered. Ios. 12. Onager: aut syriace draco.
אַרְדִּי
Heredite. Imperantes: siue descendentes. ⌈ce inimici
עַרְדִי
Herite. Vigiles: siue denudantes: aut effundentes: vel syria.
עֲרִי
Herma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum:
siue dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
חֶרְמָה
Hermagedon. Mons euangelii vel euangelizationis: aut
mons pomorum vel fructuum. scilicet electorum. D.
Herman. Sustentaculum: vel inauris. G.
Hermes. Mercurius: aut lucrum: vel refugium. G.
ἑρμῆν.
ἑρμῆς.
Hermogenes. Mercurio genitus: aut lucri generatio: vel
refugium generationis. G.
ἑρμογένης
Hermon. Destructio: siue anathema: vel rete siue retiaculũ
חֶרְמוֹן
aut dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermonii. Idem. p. n.
חֶרְמוֹנִים
Herodes. Pellis gloria: vel pellibus glorians: aut mons glo
rie vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. D.
Herodiani. Idem. p. n. D.
Herodias. Idem. f. g. D.
Herodion. Iunonis vel dominatricis cantilena. G.
ἡρῳδίων.
Heser. Atrium: aut fenum:
חֲצוֹר
Hesli. Prope me: vel iuxta me: siue auferens vel separãs. D.
Hestaol. Postulatus: aut mulier fortis: vel mulier stulta: siue
אֱשְׁתָּאוֹל
ignis laboris.
Hester. Occulta: siue abscondita: vel demoliens. aut ex sy-
אֶסְתֵּר
ro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio: aut
medicina turturis.
Heth. Confractio: vel formido: aut stupor: vel syriace descẽ
חֵת
Heth. nomen littere. Vita. D. (sus.
Hiedor. Murus: siue maceria: aut sepis. heb. gedor.
גְּדוֹר
Hieramel. Misericordia dei: aut ex syro & heb. dilectio dei
יְרַחְמְאֵל
Hieramihel. Idem.
Hierapolis. Sacra ciuitas. G.
ἱεράπολις
Hieremia. Celsitudo dñi vel sublimitas dñi: aut exaltãs do
יִרְמְיָהוּ
Hieremias. Idem. (minum.
Hieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרַחְמְאֵל
Hiericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
יְרֵחוֹ
Hieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִיאֵל
Hierimoth. Altitudines: siue timens mortem: aut videns
יְרִמּוֹת
mortem: seu proiectio mortis.
Hierimuth. Idem.
Hiermai. Altitudo mea: siue timens vel proiiciens aquas.
יִרְמְיָי
Hieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרַחְם
Hierobaal. Impugnans idolum.
יְרוּבַּעַל
Hierobaal. 2. Reg. 11. Impugnans confusionem vel igno-
יְרוּבֶּשֶׁת
miniam: aut impugnans idolum. heb. ierobeseth.
Hieroboam. Impugnans vel obiurgans populum: vel
יָרָבְעָם
multiplicans populum.
Hieroboam. 1. Regum. 1. & 2. Paralip. 25. Misericors: aut
יְרַחְם
syriace dilectus. heb. hieroam.
Hieronymus. Sacra lex. G.
ἱερώνυμος.
Hierosolyma. Visio pacis: aut visio perfecta vel consuma-
יְרוּשָׁלַ֫ם
ta: siue timor perfectus vel consumatus.

Hieroſolymíte. Idem. p. n.
יְרוּאֵל Hieruel. Timor dei: aut viſio dei.
יְרוּשָׁא Hieruſa, Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Hieruſalem. Viſio pacis: aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus. ⌈aut iteratio.
יְשָׁנָה Hieſana. Dormiens: aut antiqua vel annoſa: ſiue mutatio:
יְתְרִי Hietrites. Excellens: ſiue explorans: aut reſidnus: vel rema
ὑμέναιος. Hymeneus. Carmen nuptiale. G. (nens: ſiue funiculus.
הִין Hyn. Menſura erat liquidorum.
עִיר Hir. Ciuitas: aut vigil: ſiue effundens: vel denudãs: aut pul-
עִירָה Hira. Idem. (lus. ſ. aſini.
הִיאֲרִי Hiraites. Illuminatus: aut flumen: vel fluuialis.
חִירָם Hiram. Vite celſitudo.
עִירָם Hiram, Geñ. 36. & 1. Paralip. 1. Ciuitas eorũ: ſiue vigilia eo rũ: aut denudatio vel effuſio eorum: ſiue aceruꝰ excelſus
חִירָה Hiram. Geñ. 38. Libertas: aut ira. heb. hira.
הִרָם Hiram. Ioſ. 10. Interpretatur mons eorum: ſiue manifeſtãs eos: aut concipiens eos.
עִירָא Hiram. 2. Reg. 20. Interp̃tatur ciuitas: aut vigil: ſiue denu datio: aut effuſio: vel aceruus viſionis. heb. hyra.
חוּרָם Hyram. 2. Paralip. 2. & 4. & 8. Albedo eorũ ſiue foramẽ ſ libertas eorũ: aut deſtruẽs: vel anathematizãs. heb. hurã.
עִירָא Hyras. Ciuitas: aut vigil: ſiue denudatio: aut effuſio: vel a ceruus viſiõnis.
חִירָה Hyras. Geñ. 38. Interpretatur libertas: aut ira.
Hyrcanus. Ciuitatis poſſeſſor: ſeu vigilans emulator. D.
עִירוֹאֵלָה Hyrhela. Vnum nomen eſt: & interpretatur ciuitas ilicis vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigi lia ſiue denudatio vel effuſio ilicis vel quercus ſiue forti tudinis vel maledictionis.
מַעֲשִׂיָה Hiſmaaſia. Opus domini. heb. maaſia.
יִשְׁמָעֵאל Hiſmael. Exauditio dei.
יִשְׁמָעֵלִים Hiſmaelite. Idem. plurali numero.
Ἱσπανία. Hiſpania. Rara. ideſt preciosa. G.
אִשְׁתְּמֹה Hyſtemo. Ignis admirationis vel conſumatiõis: ſiue ignis perfectionis vel ſimplicitatis.
אִישְׁטוֹב Hiſtob. Vir bonus: aut viri bonitas.
הוֹד Hod. Laus: ſiue confeſſio.
חֹדָלִי Hodali. Ceſſatio: vel vetatio: aut defectus.
חֹלְדַי Holdai. Mũdus: vel orbis: aut muſtela: vel ſyriace rubigo.
Holophernes. Fortis dux: ex hebreo & ſyro. D.
אוֹן Hon. Dolor: ſiue fortitudo: aut iniquitas.
חֻפָּה Hoppa. Thalam?: ſiue cooptorium: aut littus vel ripa eius.
הֹר Hor. Mõs: ſiue cõcipiens: aut demonſtrans: vel oſtendens.
חֹרִי Horrei. Principes: vel liberi aut ingenui: vel iraſcentes.
חֵרֶם Horem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum aut conſecratum. ſ. deo.
חֹרִי Horreus. Princeps: vel liber aut ingenuus: vel iraſcens.
Horri. Idem.
חֶרְמָה Horma. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete: vel retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum. ſ. deo.
חָרְמָה Horma. Ioſ. 19. Excelſa: ſiue proiecta: aut vermis.
אַרְנָן Hornan. Exultans: ſiue arca eorum: aut lux filii: vel lux ſi ue maledictio permanens vel eterna.
חֹסָה Hoſa. confidens: vel protegens.
חָדְשִׁי Hoſdi. Menſis: vel nouitas: aut ex ſyro & hebreo vniꝰ mu nus: aut nouum munus. heb. hodſi.
חוֹתָם Hothan. Sigillũ: aut ſignaculũ: ſiue clauſura. heb. hotham.
אוּאֵל Huel. Aut deus: ſiue aut fortis: vel deſiderans ſiue concupi ſcens deum. ⌈ſtetricatio
חוּל Hul. Dolor: vel infirmitas: ſiue arena: vel preſtolatio: aut ob
עִיהֶם Humẽſen. Duo nomina ſũt. Ham. Acerui. heb. hiim. Eſem
עֵם os ab oſſe: ſiue fortitudo: aut lignum eorum: vel conſiliũ

eorum: aut clauſura. ſ. oculorum.
Hur. Libertas: vel albedo: aut foramen.
Huraí. Idem.
Huri. Lux ſiue ignis meus.
Hus. Conſilium: aut lignum: vel ſyriace fixus.
Hus. 1. Paralip. 8. Tinea corroſus: aut compreſſus: vel con gregatus. heb. ſehus.
Huſan. Feſtinatio eorum: aut ſilentium eorum: vel ſenſua litas eorum. heb. huſam.
Huſí. Feſtinans: vel tacens: aut ſenſualis.

De incipientibus a littera. í.

Iáath. Confractus: aut formidans: vel ſtupens: aut ſy riace deſcendens.
Iaazía. Viſio domini.
Iaba. Abſconſio; vel dilectio: aut ſyriace peccatum vel obli
Iabaar. Eligens: vel electus. (gatio.
Iabel. Defluens: ſiue apportans: vel inueteraſcens: aut ger minans: ſiue iubileus: aut buccina.
Iabes. Siccitas: vel confuſio.
Iabes. 1. Paralip. 2. & 4. Triſtitia: ſiue dolor.
Iabín. Intelligens: ſiue edificans.
Iaboch. Euacuatio: vel diſſipatio: aut lucta. ⌈iachan.
Iacham. Conterens: vel cõprimens: ſiue ablatio baſis. heb.
Iachan. tribulatio vel labor: aut ablatio poſſeſſiõis vl nidi.
Iachanen. Poſſidens populũ: ſiue nidificatio populi. heb.
Iacím. Surgens: aut confirmans. (iachanem.
Iachín. Preparans: ſiue preparatio: vel firmitas.
Iachinite. Idem. plu. nu.
Iacob. Supplãtator: vel calcaneꝰ: aut planta. í. veſtigium.
Iacoba. idem.
Iacobus. idem. ⌈nus. heb. iatur.
Iachur. Cuſtodiens: aut ordo vel ſeries: aut ſyriace monta
Iadab. confractus: aut formidans: vel ſtupens: aut ſyriace deſcendens. heb. iáath.
Iadaí. Sciens vel cognoſcens. heb. iada.
Iadaía. Scientia domini: vel cognitio domini.
Iadan. Sciens: vel cognoſcens. heb. iada.
Iadaſon. cognitio ouis: vel cognitio mutationis. D.
Iadías. Simul vel ſolus dominus: aut gaudium ſiue acumẽ domini: vel ex ſyro & hebreo vnus dominus.
Iadiel. Viuit deus. heb. iahiel.
Iadihel. Scientia dei: ſiue cognitio dei.
Iadín. iudicans: aut litigans: vel manus eius. heb. iadon.
Iaddo. Manus eius: aut poteſtas eius: ſiue confeſſio eius.
Iadon. iudicans: aut litigans: vel manus eius.
Iael. ipſi deo: aut ipſi forti: vel potens. heb. lael.
Iápheth. Dilatatus: aut pulcher: vel perſuadens.
Iaphia. Illuminans: ſiue apparens: aut gemens
Iaphía. 2. Reg. 5. interpretatur Loquens: vel illaqueans: aut inſuflans.
Iaphie. illumínans: ſiue apparens: aut gemens.
Iagur. colonus: vel aduena: aut timens: ſiue congregans.
Iahaddái. Simul uel ſolus ego: aut acutus: uel gaudens: aut ſyriace unitas mea.
Iahala. Aſcendens: aut damula uel caprea.
Iahalon. manens: ſiue murmurans. heb. ialon.
Iahel. Aſcendens: aut damula uel caprea.
Iahelel. Expectãs deũ: aut orans deũ: ſiue incepit deus.
Iaheri. Lux mea: ſiue illumínans: aut illumínatus.
Iahiel. Acerꝰ dei: ſiue abſtulit deus.
Iahihel. idem.

יְחִיאֵל Iahihel.2.Paralipo.21.Viuit deus.
יָאִיר Iaír.Illuminans vel illuminatus.
Iaírus.idem.D.
יַעֲלָה Iala.Aſcendens:aut damula vel caprea.
יְהַלְלְאֵל Ialalehel.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.
יַחְלְאֵל Ialel.Expectans deum:aut orans deum: ſiue incepit deus.
יְהַלְלֵאֵל Ialel.1.Paralipo.4.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.heb.ialalel.
יַחְלְאֵלִי Ialelite.Expectans deum:aut orans deū:ſiue incepit deus.
Iambrí.Amaricās:ſiue rebellans:aut cōmutans.D.
Iami.Non eſt in hebreo.
יָמִין Iamin.Dextera vel dexter:aut auſter vel auſtralis.
Iamínite.Idem.plu.nu.
Iamne.In greco ſcribitur ianne:cū duplici.n.& hebraice interpretatur reſpondens:vel incipiens loqui: aut afflictus ſiue humiliatus:vel pauper.D.
Iannes.In greco ſcribitur iannes & eſt idem qđ ianne.D.
יַבְנְיָה Iamnía.Edificans:aut intelligens.heb.iabnia.
Iamnite.Idem.plu.nu.D.
Iānor.Maris lucerna:aut dextera lucis:vl dextere lumē.D.
יִמְרָה Iamra.Rebellis:aut amaricans:ſiue cōmutatio.
יְמוּאֵל Iamuel.Dies eius deus:aut mare dei.
יַחַת Ianadiath.Confractus:aut formidās:vel ſtupens:aut ſyria deſcendens.heb.iáath.
יַעֲנַי Ianái.Reſpondens:ſiue affligens:aut depauperans.
יָנוֹחַ Ianóe.Requieſcens:aut manens:ſiue deducens.
יָנוּם Ianum.Dormiens.
יָרוֹחַ Iara.Odorans:ſiue aſpirans:aut luna:vel menſis.
יַעֲרָה Iara.1.Paralipo.9.Silua:aut fauus:ſiue denudans vel effundens:aut euigilans.
יַרְמוֹת Iaramoth.Altitudines: ſiue timens mortem:aut proiectio mortis
יַרִיב Iarbí.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicās.heb.iaríb.
יָרֵחַ Iare.Luna:vel menſis:ſiue odorans.
יָרֵב Iareb.Scabies:aut ſyriace hydria.heb.gareb.
יָרֵד Iared.Imperans:vel deſcendens.
יָרְפָאֵל Iarephel.Sanitas dei aut medicina dei: ſiue relaxans deus.
יָרֵד Iareth.Imperans:ſiue deſcendens.heb.iáred.
יָרִיב Iarib.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicans.
יְעָרִים Iarim:Saltus:vel ſilue.
יְהַצְיָה Iaſa.Rixa vel contentio:aut domini exitus.
יְהִישׁ Iaſa.Eſa.15.interpretatur Rixa vel cōtentio.heb.iáhas.
יָשֵׁן Iaſſen.Antiquus:ſiue dormiens.
יְצַר Iáſer.Figmentū:ſiue plaſmatio:aut tribulans vl angustiās.
יָשָׁר Iáſer.1.Paralipo.2.Rectus: aut cantans:ſiue reſpiciens:aut dominans:vel preualens.
Iaſerite.Figmenta:ſiue plaſmationes:aut tribulātes:vel angustiantes.
יַעֲשַׂי Iaſi.Faciens:vel factor meus.
יַפְיַע Iaſie.Illuminās:ſiue apparens:aut gemēs.heb.iaphie.
יְחִצִיאֵל Iaſiel.Diuidens deus:vel dimidians deus:aut feſtinatio dei.
יַעֲשִׂיאֵל Iaſiel.1.Paralipo.11.&.27.Opus dei vel factura dei.
יְזִיאֵל Iaſiel.1.Paralipo.12.interpretatur aſperſio dei vel diſtillatio dei.heb.iaziel.
Ἰάσων. Iaſon.Sanans:vel medicans.G.
Ἰάσων. Iaſon.Act.21. In greco mnaſon: & interpretatur indagator:aut ſpondens:vel reminiſcens.G.
יָשׁוּב Iaſub.Conuerſio:aut habitatio:vel ſeſſio.
Iaſubite.Idem.plu.nu.
יְתַנְיאֵל Iathanael.Donum dei.
יָוָן Iauan.Decipiēs:vel contriſtās: aut cenoſus:vel columbus.
יָעוּשׁ Iaus.Tinea corroſus:aut cōpreſſus:vel congregatus.
אוּזָל Iazal.Ambulans:ſiue vilificans.heb.ozal.
יָעְזֵר Iazer.Auxiliator;ſiue adiutor.

יְהַצְאֵל Iazet.Ioſ.zi.d.in hebreo eſt iaſa: quod interpretatur rixa vel contentio:aut domini exitus.
יַעֲזִיאֵל Iaziel.Fortitudo dei.
יַחֲזִיאֵל Iaziel.1.Paralipo.23.&.24.&.2.Paralipo.20.videns deū vel viſio dei.
יָזִיז Iaziz.Splendor:aut ſyriace diſceſſio.
אִיכָבוֹד Ichabod.Vbi gloria:aut ve glorie.
Ichaboth.Idem.heb.ichabod.
Icomium.Veniens.G. Ἰκόνιον
יְקוּתִיאֵל Ichutiel.Spes dei:aut congregatio dei.
יְדִידָה Idaía.Manus domini:vel confeſſio domini.
יְדַעְיָה Idaía.Nee.7.&.11.& Zacharie.6.Scientia domini.
יְדִידָה Idida.Dilecta:ſiue amabilis:vel manus manus eius: aut per tranſlationem poteſtas manus eius.
יְדוּתוּן Idithun.Lex eius:vel legalis:ſiue laudē vel cōfeſſionē dās.
Idox.Iocundus vel letus:aut triturans.D.
אֱדוֹם Idumea.Ruffa:vel terrena:aut ſanguinea.
Idumee.Idem.plu.nu.
אֲדוֹמִים Idumei.Ruffi:ſiue terreni:aut ſanguinei.
Idumeus.Idem.ſ.n.
עִיהֲעֲבָרִים Icabarim.Acerui hebreorū vel trāſeuntiū:aut acerui iraſcētiū vel pregnātiū:aut ex hebreo & ſyro acerui frumenti.
יִבְחָר Icbaar.Electio:ſiue electus.
יִבְנְיָה Icbanias.Edificatio dñi: ſiue filiatio dñi:vel intellect9 dñi.
יִבְחָר Iebar.Electio:ſiue electus.
יִבְלְעָם Ieblam. Inueteratio populi:vel defluens populus:aut germinatio populi:ſiue deglutiens eos.
Ieblaan.Idem.heb.ieblaam.
יִבְנְאֵל Iebnael.Edificatio dei:ſiue intellectus dei.
Iebneel.Idem.
יְבוֹק Ieboch.Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta.
קִבְצַיִם Iebſam.Congregationes.heb.cibſáim.
גִּבְתוֹן Iebton.Celſitudo eius:aut dorſum eius:ſiue palpebre eius: aut excelſum donum.heb.gebeton.
יְבוּס Iebus.Conculcatio:aut volutatio:vel preſepium.
יְבוּסִי Iebuſei.Conculcati:ſiue volutati:aut preſepia.
Iebuſeus.Idem.ſ.n.
יְגְבְּהָה Iecbaa.Exaltatio:ſiue altitudo.heb.iegbaa.
Iechbaa.Idem.heb.iegbaa.
יְכָלְיָהוּ Iecelia.Conſumatio domini:vel poteſtas domini.
יְקַמְיָה Iecemía.Reſurrectio domini:ſiue confirmatio domini:aut vindicta domini.
יָקְמְעָם Iecmaan.Reſurrectio ppli:ſiue cōfirmatio vl vindicta ppli.
יָקְנְעָם Iecnal.Poſſeſſio populi:ſiue emptio aut ædificatio populi
Ieconam.Idem. (heb.iecnam.
יְכָנְיָה Iechonías.Preparatio domini:aut firmitas domini.
יָכָנְיָהוּ Iechonías.Hiere.22.&.37.interpretatur Preparatus ipſe. heb.chonías.
יְזַנְיָהוּ Iechonías.Hiere.35.&.40.&.42.& Ezechiel.8.&.11.interpretatur, Nutrimentum domini:aut auſcultatio vel arma domini.heb.iezonías.
אָחִי Iechri.Frater meus.heb.achí.
זִכְרִי Iechri.1.Paralipo.8.&.2.Paralipo.23. Memor ſiue memorans:aut maſculinus.heb.zechri.
יְכָשָׁן Iecſan.Duritiēs:ſiue ſcandalum:aut ſyriace colliſio.
יָקְטָן Iectan.Paruulus:aut tedium:ſiue contentio.
יָקְתְאֵל Iectel.Congregatio dei.
יָתִיר Iecter.Excellēs: aut reſiduus ſiue remanens: vel funiculus: aut exporans:heb.iether.
Iedda.Scitus:aut cognitus.
יִרְאַת Iedaba.Timor maledictionis: ſeu viſio maledictionis: aut ex hebreo & ſyro timor dei:vel viſio dei.heb.ierala.
יְדַעְיָה Iedaía.Scientia domini:vel cognitio domini.

יְדוֹעַ Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
יְדִבֵּשׁ Iedebos. Melifluus: aut manus cõfusionis vel erubescẽtie.
יְדַעְיָה Iedeia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יְחִדְיָהוּ Iedéia. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: siue acumen dñi: aut ex syro & hebreo renouatio domini.
גְּדַלְיָהוּ Iedelias. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelias.
יְחִדִיאֵל Iediel. Vnitas dei: siue letitia dei: aut acumen dei: vel ex syro & hebreo renouatio dei.
יְרִיעֵאל Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יְחִיאֵל Iedihel. Esd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
יְדַלָּף Iedlaph. Distillatio: vel stillicidium: aut ex hebreo & syro manus iuncta.
יַחְדּוֹ Ieddo. Solus ipse: vel vnus ipse: aut letitia eius: siue acumen eius: vel syriace nouitas eius.
יְדוֹ Ieddu. Manus eius: siue confessio eius.
יְדוּעַ Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יְפְדָיָה Iephdaia. Redemptio domini.
יִפְתָּח Iephlath. Liberatus: aut expulsus.
Iephlethi. Idem.
יִפְנֶה Iephone. Aspiciens: siue intuens.
Iephonne. Idem.
יְעִיאֵל Iehiel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehiel. Esd. 10. Viuit deus.
יְעִיאֵל Iehihel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehihel. 1. Paralipo. 15. & 16. & 23. & 29. & 2. Paralipo. 21. & 29. & 31. & 35. & Esd. 8. & 10. interpretatur Viuit deus.
יְהוּא Iehu. Ipse: siue existens.
יְעוּאֵל Iehuel. Abstulit deus.
יְעוּשׁ Iehus. Tinea corrosus: aut compressus: vel congregatus.
יְעוּץ Iehus. 1. Paralipo. 8. Cõsiliãs: vel ligneus: aut syriace fixus.
יְקוּתִיאֵל Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
יְדָיָה Ieiada. Manus domini: vel confessio domini. heb. iedaia.
יְחִיאֵלִי Ieiheli. Viuit deus.
יְעֲלָם Ielon. Occultus: siue adolescens: aut caprea eorum: vel secutum. heb. ielom.
יְחֲמַי Iemai. Calefaciens: aut calidus.
יְמִינִי Iemini. Dextera vel dexter.
יִמְלָה Iemla. Repletio: aut circuncisio.
יִמְלֵךְ Imleth. Regnans: aut consulens. heb. iemlech.
יִמְנָה Iemna. Dextera: aut numerans: siue preparans: vel syriace constitueris.
יִמְנָע Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: siue mare cõmotum.
זִמָּה Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. s. peruersa. heb. zema.
יְמָנָה Iemnaite. Dextere: aut numerantes: siue preparantes: vel constituentes.
יְעוּשׁ Ieos. Tinea corrosus: aut compressus: siue congregatus.
יִבְשָׂם Iepsem. Aromatizans: vel siccitas eorum: aut confusio vel erubescentia eorum. heb. iebsem.
יִפְתָּח Iepta. Aperiens.
יִפְתָּחְאֵל Ieptael. Aperiens deus.
יִפְתָּח Iepte. Aperiens.
יְרַח Ieraa. Luna: aut mensis: siue odoratio.
יְרַחְמְאֵל Ieramehel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
Ieramel. Idem.
Ierameli. Idem.
Ieramiel. Idem.
Ἱεράπολις Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
יַרְכָּם Ierchaam. Extensio eorum: siue viriditas populi: aut sputũ populi: vel armatura aut euacuatio populi.
יַרְקוֹן Ierchon. Erugo: aut viriditas: siue sputum: vel armatura: aut euacuatio.

יְרֻמּוֹת Ieremia. Celsitudo dñi: aut sublimitas dñi: vel exaltãs dñm.
Ieremias. Idem.
יְרַחְמְאֵל Ieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרִיָּה Ieria. Proiectio domini: aut timor vel visio domini.
יְרָאִיָּה Ierias. Timor domini: vel visio domini.
יְרוֹהוּ Ieriau. Proiectio dñi: vel timor domini: aut visio domini.
יְרִבַּי Ieribai. Pugnans siue obiurgans: aut multiplicans.
יְרֵחוֹ Iericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
Ierichontinus. Idem ꝙ iericho.
יְרִיאֵל Ieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִמוֹת Ierimoth. Altitudines: siue timens mortẽ: aut videns mortem: seu proiectio mortis.
Ierimuth. Idem.
יְרִיעוֹת Ierioth. Cortine: siue linteamina: aut vlulatiões: siue cõfrationes.
יְרֻחַם Ieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרֻבַּעַל Ierobaal. Impugnans idolum.
יְרֻבֶּשֶׁת Ierobaal. 2. Reg. 11. In hebreo est ierobeseth: & interpretatur impugnãs cõfusionẽ vel ignominiã: aut impugnãs idolũ.
יָרָבְעָם Ieroboam. Impugnãs vel obiurgans populum: aut multiplicans populum.
יְרַחְמְאֵל Ieroboam. 1. Reg. 1. & 2. Paralipo. 23. Misericors. aut syriace dilectus. heb. ieroam.
יְרָאוֹן Ieron. Timor: vel visio: aut proiiciens dolorem vel fortitudinem.
Ἱερώνυμος Ieronymus. Sacra lex. G.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierosolyma. Visio pacis: aut visio pfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
Ierosolyme. Idem.
Ierosolymita. Idem.
Ierosolymite. Idem. plu. nu.
יְשַׁעְיָה Iersia. Lectul? siue stratũ dñi: aut abstulit paupertatẽ dñs.
יְרוּשָׁא Ieruſa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ieruſalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
לְשַׁע Iesia. Respiciens vel ad respiciẽdum: siue ad horam: vel ad tempus. heb. iassa.
יִצְהָר Iessaar. Claritas: siue oleum: aut meridianus.
Iessaarite. Idem. plu. nu.
יְשַׁעְיָהוּ Iessaia. Est dominus: aut munus ipsum vel ipsius.
יְחְבָּת Iesba. Laus: siue tranquillitas.
אִשְׁבַּעַל Iasbaal. Ignis idoli: siue ignis dominantis: aut subsidentis vel possidentis. heb. esbaal.
יִשְׁרְעָם Iesbaam. Sedens populus: aut cõuersio populi: siue insufflatio aut captiuitas populi.
יִשְׁרְמַשְׁתָּה Iesbacassa. Est requirens vel deprecans. aut sessio dura: vel insufflatio siue conuersio dura.
אִשְׁבָּן Iesban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. esban.
יִשְׁבְּרְטָב Iesbidenob. Sedens in ꝓphetia vel in locutione siue in germinatione: aut conuersio siue insufflatio in prophetia vel in locutione siue in germinatiõe: aut captiuãs in ꝓphetia vel in locutione siue in germinatione. heb. iesbibenob.
יִשְׁבְּעָם Iesboam. Cõuersio populi: siue sessio populi: aut insufflatio vel captiuitas populi.
יְשַׁבְּק Iesboch. Est vacuus vel euacuatus: aut syriace derelictus: vel derelinquens.
יִסְכָּה Iescha. Vngens: siue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut syriace speculans.
יִשַׁי Iesse. Ens: siue existens: aut munus vel oblatio.
אִישַׁי Iesse. 1. Paralip. 2. vbi dicitur iesse autẽ genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: siue insule munus: vel oblatio.
יִשְׁעֲרְיָהוּ Iesias. Salus domini.
יִשְׁמָא Iesema. Appositus: vl noiat? aut admiratio: siue desolatio.
יִשְׁן Iéssen. Appropinquatio vel approximatio. heb. géssen.
יִצְר Iésser. Figmẽtũ: siue plasmatio: aut tribulatio: vl angustiãs.

יְשִׁישָׁי Ieſeſſ. Antiqu?:ſiue ſexagenari?: aut exultãs:vel eſt mun?.
יִשְׁפָּה Ieſpha. Iaſpis lapis.ſ.precioſus:aut eſt hic.i.in hoc loco:vel labium:ſiue conterens.
יִשְׁפָּן Ieſpham. Abſconditus:ſiue confractus:aut cuniculus.heb. ieſphan.
יִשְׁעִי Ieſi. Salus:aut reſpiciens.
יְשַׁעְיָה Ieſia. Eſt dominus.
Ieſias. Idem.
יְשַׁעְיָה Ieſias. 1. Paralipo. 3. Salus domini.
יִחְצְאֵל Ieſiel. Diuidens deus: vel dimidiãs deus:aut feſtinatio dei.
Ieſielite. Idem. plu. nu.
יְשִׁימוֹן Ieſimuth. Deſolatio:aut ſolitudo.heb.ieſimon.
יִזְלִיָא Ieſia. Diſtillatio vel aſperſio laborioſa.heb.iezlia.
יִסְמַכְיָהוּ Ieſimachias. Adherẽs vel innitens dño:aut iunctus dño.
יְשַׁמְעָיָהוּ Ieſmeias. Audiens dominum:vel obediens domino.
חֶצְרוֹן Ieſron. Sagitta exultationis:ſiue diuiſio cãtici:aut atriũ: vel fenum.heb.eſron.
Ieſu. Saluator.
Ieſu. Luce. 3. f. in greco Ioſe:& hebraice poteſt interpretari Parcens:vel eleuatus:aut exiſtens. D.
יֵשׁוּעַ Ieſúa. Saluator.
יְשׁוּעָה Ieſua. Geñ. 46. &. 1. Paralipo. 7. Planicies: ſiue equalis: aut ponens vel poſitus.
יֵשׁוּעַ Ieſúe. Saluator.
יְשׁוּעָה Ieſue. Eſd. 10. interpretatur Eſt dominus.heb.ieſie.
יְשׁוּי Ieſui. Planus:ſiue equalis:aut ponens vel poſitus.
Ieſuite. Idem. plu. nu.
יְשִׁמוֹן Ieſur. Vallis aſpectus:aut vallis bouis:ſiue vallis murus:vel pons.heb.geſur.
יֵשׁוּעַ Ieſus. Saluator.
יְשַׁעְיָה Ieſus. 1. Paralipo. 3. Salus domini.heb.ieſaias.
יְהוֹשׁוּעַ Ieſus. Zacharie. 3. &. 6. Dñs ſaluator:vel dqmini ſalus.
יֶחַת Ieth. Confringens: vel formidans: aut ſtupens: vel ſyria ce deſcẽdens.
יְתַר Iethan. Declinãs:vel diuertẽs.heb.ietha.
יִתְנָן Iethan. Ioſ. 15. Merces:ſiue donum: aut ſyriace fumigans. heb.iethnan.
יִטְבָה Ietheba. Bñfaciens:vel bonitas eius:aut diuertẽs vel declinans in ea.
יִטְבָתָה Iethebátha. Bonitas ſua: ſiue declinans filia eius:aut declinans deſertum.
יִתְלָה Iethela. Pendens: vel ſuſpenſio:ſiue cõaceruatio.
יֶתֶר Iether. Excellens: aut reſiduus: ſiue remanens: vel explorãs:aut funiculus.
יִתֵּת Iether. 1. Paralip. 1. Donãs.heb.ietheth.
Ietheth. Idem.
יִתְמָה Iethma. Orphan?:ſiue admiratio:aut cõſumatio vl' pfectio
יִקְמְעָם Iethmoan. Reſurrecto populi:aut confirmatio vel vindicta populi.heb.iechmoam.
יִתְרָא Iethra. Excellens: ſiue reſiduus: vel remanens: aut explorans:vel funiculus.
יִתְרְעָם Iethraam. Excellentia populi:aut reſiduus populi: ſiue exploratio vel funiculus populi.
Iethraan. Idem.heb.iethraam.
יִתְרִי Iethrái. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explorans: vel funiculus.
אַתְרִי Iethrái. 1. Paralip. 6. b. Explorãs:aut ſyriace loc?.he.ethrái.
יִתְרָן Iethram. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens:aut explorans: vel funiculus.heb.iethran.
Iethran. Idem.
Iethrei. Idem.
נֶתְרֵפוֹן Iethrẽmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſum.
יִתְרִי Iethreus. Excellens:ſiue reſiduus vl' remanẽs:aut explorãs vel funiculus.
יִתְרוֹ Iethro. Idem.
רֹאשׁ Iethros. Caput:ſiue principium.heb.ros.
קַדְמוֹת Iethſon. Ioſ. 21. d. In hebreo eſt cedimoth:quod interpretatur antiquiores: vel priores:aut oriẽtales: ſiue incendium vel incurnatio mortis.
יְזַבָד Iezabad. Dotatus.
אִיזֶבֶל Iezábel. Inſula habitaculi: vl' ve habitaculo:aut ex hebreo & ſyro inſula ſterquilinii: vel ve ſterquilinio.

יְזַרְיָה Iezaria. Oriens dominus:aut claritas domini.
יְקַתְאֵל Iezechel. Cetus vel congregatio dei.heb.iecethel.
יְגַדַלְיָהוּ Iezedelia. Magnitudo domini.heb.iegedelia.
גֵזָם Iezem. Eruca: aut vellus eorum: ſiue tranſitus eorum:vel tondens eos.heb.gezem.
אִיעֶזֶר Iezer. Inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel atrio.
יְעֶזֶר Iezer. 1. Paralipo. 6. Auxiliator ſiue adiutor.
אִיעֶזְרִי Iezerite. De iezer:quod interpretatur inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel atrio.
יִזְרָח Iezerites. Oriens:aut clarus.
יְחִזְיאֵל Ieziel. Videns deum:vel viſio dei.
יַאֲזַנְיָהוּ Iezonias. Auſcultatio dñi:aut ſtatera dñi: vl' arma domini.
יִזְרָחְיָה Iezra. Porcinus:aut ſyriace conuerſus.
יִזְרְעֵאל Iezrael. Semen dei:aut diſtillans contritionẽ vel malũ de? ſiue diſtillatio amicitie dei:vel aſperſio paſtoris dei.
Iezraelites. Idem.
יִשְׂרְאֵלִי Iezreli. Idem quod iſrael:quod interpretatur prevalens ſiue dominans cum deo.heb.ieſreli.
עֶזְרִיאֵל Iezríel. Auxilium dei:ſiue atrium dei.heb.ezriel.
יִגְאָל Igaal. Redemptus:ſiue coinquinatus.
Igal. Idem.
עִילַי Ilái. Aſcendens: vel ſuperior:aut aceruus mihi.
Illyricum. Exhilaratio:aut letificatio. G. Ἰλλύριον
הֹדוּ Indi. De india: que hebraice dicitur hodu:& interpretatur laudatio:ſiue confeſſio:aut decora: vel pulchra.
India. Idem.
אוֹפִיר India. Iob. 28. Hebraice dicitur ophir: & interpretatur cinis: vel incineratio:aut fructificatio.
יוֹאָח Ioa. Fraternitas:vel habens fratrem.
Ioaa. Idem.
יוֹחָא Ioaa. 1. Paralipo. 8. Viuificans.
יוֹאָב Ioab. Paternitas: vel habens patrem:aut voluntarius.
יְהוֹאָחָז Ioachan. Domini apprehenſio: ſiue domini poſſeſſio:aut dominus videns.heb.ioachaz.
יוֹאָחָז Iaochan. 2. Paralipo. 34. interpretatur Apprehendens:ſiue poſſidens:aut videns.heb.ioachaz.
יְהוֹיָקִים Ioachim. Dñi reſurrectio: ſiue dñi cõfirmatio:vl' dñs vindicans.
יוֹיָקִים Ioachim. Nee. 12. interpretatur Reſurgens: ſiue confirmãs aut vindicans.
יְהוֹיָכִין Ioachim. Hiere. 52. g. interpretatur Domini preparatio: aut domini firmitas.heb.ioachin.
יוֹיָכִין Ioachim. Ezech. 1. interpretatur Preparatus: vel firmus. heb.ioachin.
יְהוֹיָכִין Ioachin. Domini preparatio:ſiue domini firmitas.
יְהוֹאָחָז Ioachin. 4. Reg. 10. interp̃tatur Domini apprehenſio: aut domini poſſeſſio:vel dñs videns.heb.ioachaz.
יוֹיָכִין Ioachin. Ezechiel. 1. Preparatus: vel firmus.
יוֹאָח Ioaha. Fraternitas:vel habens fratrem.
Ioahe. Idem.
יָמִין Ioamim. Dextera.heb.iamin.
יוֹרִיב Ioarib. Pugnãs vel obiurgãs:ſiue multiplicãs.heb.ioiarib.
Ioarim. Dñi exaltatus:vel dñi exaltatio. D.
יוֹאָשׁ Ioas. Diffidens: vel deſperãs:aut ignitus: vel vrens.
יְהוֹאָשׁ Ioas. 4. Reg. 11. in fine. &. 12. vſq; ibi Relíqua autẽ ſermonũ Ioas excluſiue. &. 13. ibi Regnauit ioas filius ioachan. & eo. caplo. in fine ibi. Porro ioas. &c. &. 14. b. c. d. excepto ibi Vixit autẽ amaſias filius ioas: in omnibus iſtis locis interpretatur Dñi ignis:vel domini oblatio.
יוֹאָשׁ Ioas. 1. Paralipo. 7. &. 27. interpretatur Tinea corroſus:ſiue compreſſus: vel congregatus.
יוֹתָם Ioathan. Conſumatus:ſiue perfectus.heb.iotham.
יְהוֹנָתָן Ioathan. Nee. 12. Dñi donũ.heb.ionathan.
אִיּוֹב Iob. Dolens:vel gemẽs:ſiue vlulans:aut exoſus: vel patiens inimicitiã.

יוֹבָב Iobab.Dolens:vel gemens:aut vlulãs.
יוֹב Iobab.Geñ.46.Idem.heb.iob. ſiobania.
יְבַנְיָה Iobama. Edificatio dñi:ſiue filiatio aut intellectꝰ dñi.heb.
יוֹאֵל Iobel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.heb.iohel.
חֹבָיָה Iobia.Abſconſio dñi:aut dilectio domini:vel ex ſyro & hebreo debitum vel obligatio domini..heb.hobia.
יוֹכֶבֶד Iochábed.Glorioſa:aut grauis vel ponderoſa.
Iocabeth.Idem.heb.iochábed.
Iod.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.
יְדַעְיָה Iodaia.Scientia domini.
יוֹעֵד Ioed.Teſtificans:vel ornãs:ſiue p̃dans:aut trãſiẽs:vel ſyria-
יוֹאֵל Ioel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans. (ce auferẽs.
יוֹעֵאלָה Iocla.Eleuatio:ſiue p̃ficiens:aut auferẽs maledictionẽ.
יוֹעֵזֶר Ioézer.Adiuuans.
נֹפֶת Iophe.Inſufflãs:aut tumidus:ſiue illaqueans.heb.nóphe.
אוֹפִיר Iophír.Incineratio:vel fructificatio.heb.ophir.
יוֹגְלִי Iogli.Reuelatio:vel trãſmigratio:aut reuolutio:ſiue exulta
יוֹאָח Ioha.Fraternitas:vel habens fratrem. (tio.
יוֹחָא Ioha.1.Paralipo.11.interpretatur Viuificans.
יוֹאָח Iohaha.Fraternitas:vel habens fratrem.
Iohanna.Dñi gr̃a:ſiue dñi donũ:au dñi miſericordia.D.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymõ filius iohanna in greco ſcribitur iona:& hebraice interp̃tatur columba.D.
יוֹחָנָן Iohannan.Gatioſus:ſiue donãs:aut pius vel miſericors.
יְהוֹחָנָן Iohannan.1.Paralip.26. &.2.Paralip.17.&.25.b.&.28.& Eſd.10.& Nec.6.&.12.in omnibꝰ iſtis locis interpretatur Domini gr̃a:ſiue domini donum:aut dñi miſericordia.
Iohannes.Idem.D.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur Symon Iohãnis:pro iohãnis in greco eſt iona:quod interpretatur columba.D.
יוֹאֵל Iohel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.
Iohcli.Idem.heb.iohel.
יְהוֹעַדָּה Ioiada.Domini ſcientia:aut domini cognitio.
יְהוֹעַדָּה Ioiada.1.Paralipo.8.interpretatur Dñi cetus vel cõgregatio:aut dñi trãſitus vel teſtimoniũ: ſiue dñi ornatus vl̃ preda:aut ex hebreo & ſyro dñi ablatio.heb.ioada.
יוֹיָדַע Ioiada.Nec.3.&.12.&.13.Scitus:aut cognitus.
יְהוֹעַדִּן Ioiaden.Domini delitie:vel dñi voluptas:aut ex hebreo & ſyro domini tempus.
יוֹיָרִיב Ioiarib.Pugnãs vel obiurgãs:ſiue multiplicans.
יְהוֹיָרִיב Ioiarib.1.Paralipo.9.&.24.interpretatur Domini pugna ſiue domini obiurgatio:vel domini multiplicatio.
יוֹנָה Iona.Columba:ſiue depopulans vel deuaſtans.
יוֹנָדָב Ionadab.Spontaneus vel vouens:ſiue principalis.
יְהוֹנָדָב Ionadab.2.Reg.13.a.vbi dicitur Cui reſpõdit ionadab,&c. &:4.Reg.10.in his locis interpretatur Dñi ſpontaneus: aut domini princeps:vel domini votum.
יוֹחָנָן Ionan . Gratioſus : aut donatus : ſiue pius vel miſericors. heb.iohannan.
יוֹנָה Ionas.Columba:ſiue depopulans:vel deuaſtans.
יְהוֹנָתָן Ionathan.Domini donum.
יוֹנָתָן Ionathan.1.Reg.13.&.3.Reg.1.&.1.Paralipo.2.&.10.&.11. &Eſd.8.&.10.&.Nec.12.&Hierc.40.in omnibus his locis interpretatur columbe donum.
יוֹחָנָן Ionathan.Nec.12.b.vbi dr̃ Ionathan filii eliaſib.interp̃tatur Gratioſus:vel donatꝰ : ſeu pꝰ aut miſericors. heb.iohannan
יוֹנָתָן Ionathas.Columbe donum. (
יְהוֹנָתָן Ionathas.2.Reg.1.&.17.&.21.Domini donum.
יָפוֹ Ioppe.Pulchritudo:aut decor.
Ioppite.Pulchri:ſiue decori.D.
יוֹרָה Iora.Tẽporaneus:aut oſtẽdẽs:ſiue demoſtrãs:vel p̃iciens:
Iorai.Idem. (aut ſyriace lebes.
יוֹרָם Ioram.Excelſus:ſiue ſublimis:aut proiectus.

Ioram.3.Reg.22.&.4.Reg.1.&.3.&.8.vbi dicitur Regnauit ioram filius ioſaphat;& infra eodẽ.ibi Regnauit ochozias filius ioram;& in fine eiuſdẽ capituli:ibi Porro ochozias filius ioram.&.9.d.ibi.Dixitq; ioram.& ſic vſq; in finẽ capituli:excepto ibi Anno vndecio ioraã.&.12.ca.&.2. Paralip.17.&.21.&.22.a. & Matth.1.i oĩbꝰ his locis interp̃tatur. Dñi celſitudo:aut dñi ſublimitas:ſiue dñi p̃iectio.
Iorã.1.Paralip.12.iterp̃tatur Miſericors:aut ſyriace dilectꝰ
Ioram.2.Paralipo.22.ibi Omnem ſtirpem regiã domus ioram: pro ioram in hebreo eſt iuda : quod interpretatur Laudatio:ſiue confeſſio.
Iordanis.Fluuius iudicii:aut demõſtratio vel proiectio iudicii:ſeu deſcenſio:aut ex ſyro & hebreo lebes iudicii.
Iorei.Via:ſiue ſemita:aut viator : vel anona.i.diurna portio:aut odoratio.heb.aréa.
Iorim.Dominus exaltans:vel domini exaltatio.D.
Ioſa.Ens:vel exiſtens:aut obliuiſcens:vel debens.
Ioſába.Domini ſaturitas:aut domini ſacietas : vel domini iuramentum:ſiue domini ſeptenarium.
Ioſabéſeth.Habitaculũ vel ſedes miſericordie:aut inſufflatio vel conuerſio miſericordie.heb.ioſabéſed.
Ioſabeth.Dñi ſacietas:vel dñi iuramentum:aut domini ſeptuplum;ſiue dominus conuertens horam.
Ioſabeth.Eſd.10.& Nec.11.Dotatus.heb.iozabed.
Ioſabia.Habitaculum vel ſedes domini:ſiue conuerſio aut inſufflatio domini:vel captiuitas domini.
Ioſachar.Memorans:ſiue maſculinus.heb.iozachar.
Ioſaphat.Dominus iudex:vel domini iudicium.
Ioſaphat.1.Paralipo.11.Iudicatus:vl̃ iudicatio.
Ioſedech.Dominus iuſtus:vel domini iuſtitia.
Ioſedech.Eſd.3.&.5.&.10.& Nec.12. interpretatur Iuſtificatus:vel iuſtificatio.
Ioſeph.Augmẽtum:vel prefectus.
Ioſeph p̃s.80.Dñi augmentum;vel dñi profectus.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27. vbi dr̃ Et ioſeph mater.& Mar. 6.a.&.15.d.ibi. Et ioſeph mater.& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.In omnibus his locis in greco eſt ioſes.quod hebraice poteſt interp̃tari parcẽs:vl̃ eleuatus:aut exiſtẽs.D.
Ioſephus.Augmentum:vel profectus.D.
Ioſphias. Augmentum vel profectus domini : aut conſummans vel finiens dominus.
Ioſias.Ignis domini:aut vrens dominus.
Ioſias.Zach.14.interpretatur Fortitudo domini:ſiue hircus domini.heb.ozías.
Ioſoia.Equitas domini:vl̃ planicies dñi: aut apponet dñs.
Ioſúe. Dominus ſaluator.
Ioſúe.Eſd.2.&.3.&.4.&.5.&.8.&.10. & Nec.3.&.8.&.9. &.12.In omnibus his locis interpretatur ſaluator.
Ioth.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.
Iothan.Oliua:ſiue oliuetum.heb.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.iterp̃tatur Sigillũ:aut clauſura.heb.
Iouis.Quaſi iuuans pater.Latinum eſt. (hotham.
Iozabad.Domini dos:vel domini dotatio.
Iozabath.Dotatus,heb.iozabad.
Iozabath.4.Reg.12.&.1.Paralipo.26.&.2.Paralipo.17.& 24.Dñi dos:vel domini dotatio.heb.iozabad.
Iozabed.Dotatus.
Iozaded.Dotatus.heb.iozabed.
Iozadeth.Idem.heb.iozabed.
Irad.Onager:ſiue acerꝰ deſcẽſiõis:vel acerui deſcẽſio:aut
Iſaac.Riſus. (acerus imperii:vel ſyriace draco.
Iſaar.Candidus:aut lucidus.
Iſaar.1.Paralipo.4.Idem.heb.ſaar.

יִצְהָר Isaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum: siue claritas:aut meridianus.
Isaaris.Idem.heb.isaari.
Iasaarite.Idem.plu.nu.
יִצְחָק Isac.Risus.
יִשָּׂשכָר Isachar.Est merces vel premium.
יִשַׁי Isai.Munus.aut ens:siue existens:vel debitor.
אִישַׁי Isai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Isai autem genuit.&c.interp̄tatur vir meus:aut virilis:siue insule munus:aut oblatio.
יְשַׁעְיָה Isaias.Salus domini.
יִצְרִי Isari.Figmētum:siue plasmatio:aut tribulās:vel angustiās.
יִשְׁבַּאַב Isbaal.Sessio vel habitatio patris: aut cōuersio vel inflatio siue captiuitas patris.heb.isbaab.
אִישְׁבֹשֶׁת Isbóseth.Vir confusionis vel ignominie:aut viri mora.
יִשְׁמָעֵאל Ismael.Exaudítio dei.
Ismaelíte.Idem.plu.nu.
Ismaelítis.Idem.f.n.
יִשְׁמִיאֵל Ismiel.Nominatio dei:aut admiratio vel stupor dei.
יִשְׂרָאֵל Israel.Preualens:siue dominās cum deo.
Israelíte.Idem.plu.nu.
Israelites.Idem.f.n.
Israelítis.idem.
יִזְרְעֶאלִית Israelitis.1.Paralip.3. De iezrael: quod interpretatur semē dei:aut distillans cōtritionem vel malum dei:siue distillatio amicitie dei:vel aspersio pastoris dei.heb.izraelitis.
יִזְרַחְיָה Israhia. Oriens dominus:aut claritas domini. heb.izraia.
Israia.Idem.heb.izraia.
יִזְרְעֵאלָה Israela.Preualens vel dñans deus:siue rectitudo dei: aut cā
Israhela.idem. (ticum dei.
אִשְׁתְּמוֹעַ Istimam.Exauditus:vel mulieris vterus.heb.istimóa.
אִישְׁטוֹב Istob. Vir bonus.
יְשׁוּחְיָה Isuaia.Cōprimēs vel humílians dñs:seu meditatio dñi.
יִצְהָר Isuar.Oleum:siue clarus:aut meridianus.
אִתַּי Itai.Robustus:aut signum:vel vomer: aut syriace veniens.
Italía.Ab italo rage dicta est: vel ab ítalis.i.vitulis:eo quod illa regio vitulis abundat:latinum est.
כִּתִּים Italía.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebreo ē cethim:& interpretatur conterentes vel cōtritio maris: siue diadema:aut aurū: vl tinctura:aut ex syro & hebreo coaceruatio maris.
תּוּבַל Italia.Esa.66.Hebraice dr thubal:& interp̄tatur orbis: aut confusio vel ignominia:siue portatus:vel adductus.
ἀτταλεια. Italía.Act.14.d.In greco scribitur attalía:& interpretatur augens:vel nutriens.G.
Italica cohors:ab italía dicta est:latinum est.
אִיתָמָר Ithamar.Insula palme vel dactilorum : aut insule cōmutatio vel permutatio: seu ve palme aut cōmutationi.
יָתְמָיָה Ithamian.Resurrectio domini: aut cōfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamía.
Ithurea.Custodita:vel syriace mōtana,vel montuosa.D.
יְטוּר Ithurei.Custoditi:siue custodie: aut coordinati:vel syriace montani vel montuosi.
יוֹבֵל Iubileus.Buccina:vel defluēs:siue apportās:aut germinās siue inueterascens.
יָקְדָּעָם Iuchadan.Incuruatio populi:siue incendium populi.heb. iuchadam.
יְהוּכַל Iuchal.Dñi omnia:aut domini perfectio vel cōsumatio.
יוּכַל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: siue perfectus: vel consumatus.
יְהוּדָה Iuda.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָיָה Iudaía.Laudatio siue confessio domini.
Iudaísmus.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָס Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

יְהוּדִים Iudei.Laudates siue confitentes.
Iudeus.Idem.f.n.
Iudi.Idem.
יְהוּדִית Iudith.Laudans:siue confitens:aut iudea.
Iulia.Lanuginosa.G. Ἰουλία.
Iulia.Ad Ro.16.a. In greco iunia a iunone.i.dñatrice.G. Ἰουνία.
Iulius.Lanugo vel lanuginosus.G. Ἰούλιος.
Iustus.Latinum est.

De incipientibus a littera.l.

לְהָבִים Laabim:Inflāmati:siue flāme:aut gladii.
לַהַד Laad.Laudans:siue ad laudādū:vel ad confitendum.
לַעֲדָה Laada. Pro ornatu:vel ad congregandum:siue ad testificādum:aut transiens: vel predans:aut syriace auferens.
לָעֲדָן Laadan.Pro voluptate:seu deuorans iudicium:aut pro ornatu:vel pro testimonio:aut syriace ad tempus.
לָבָן Laban.Albus:vel candidus:aut later.
לְבָנָה Labana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Labanath.Idem. λακεδαίμονες.
Lacedemones.Lacus demonū:vel puteus insanietium.G. μονες.
לָכִישׁ Lachis.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet existens.
לַחֶם Lahem.Panis:vel pugna aut bellum.
לַיִשׁ Láis.Leo.
לַיְשָׁה Láisa.Leena.
לָמָה עָזַבְתָּנִי Lamazabathani.Vt quid dereliquisti me.
לֶמֶךְ Lámech.Pauper:vel humilitatus:aut percussus.
לְמֵךְ Lámeth.Nomen littere Doctrina vel disciplina.D.
לְמוּאֵל Lamuel.Illis dei:vel cū illis deus:aut cum quo est deus.
Laodícia.Populus iustus.G. λαοδικεία
Laodicenses.Idem.plu.nu.G. λαοδικεῖς
לְאֻמִּים Laomim.Gentes:siue absq; aquis.
Lapídoth.Fulgura:aut lampades.
Lasthenis.Lapidis robur.G. λασθένης
לְטוּשִׁים Latussim.Malleatores:vel limatores.
Lazarus.Dei adiutorium:siue dei atrium.D.
לְבָנָה Lebana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
לְבָאוֹת Lebbaoth.Leene:siue cordis signum:aut ad introitum.
לִבְנָה Lebna.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Lebnítica.Idem.
Lebona.Idem.
לֵכָה Lecha.Ambulans:vel vadens.
לֶחִי Léchi.Maxilla.
לְקֶחִי Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex:siue doctrina aut assumptio mea.
לָקוּם Lecum.Resurgens:vel confirmans:siue ad resurgendum: vel ad confirmandum.
לַעֲדָן Ledan.Pro voluptate:vel deuorās iudiciū:siue p ornatu vl testimōio:aut trāsit9 vl dep̄datio earū:aut syriace ad tēp9.
לָחַת Leed.Confractus:vel formídans:aut stupens:vel syriace descendens.heb.ieeth.
לָעֲדָן Leedan.Pro voluptate:vel deuorās iudicium : siue pro ornatu vel testímonio: aut transitus vel depredatio earum: aut syriace ad tempus.
לְחָמָם Leemas.Panis eorū:aut pugna vel bellū eorū. heb.leemā.
לָשֶׁם Lésem.Nomen vel ponens: aut ipsi nominato vel posito: aut lyncurius lapis preciosus:de quo Exo.28.
לְשֶׁמְדָן Lesémdan.Nomen iudicii:vel ponēs iudicium: aut ad nomen iudicii:siue ad ponēdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui est lapis preciosus.
לֵוִי Leui.Copulatus.
לִוְיָתָן Leuiathan. Copulatio vl societas sua:aut sibimet traditus.
לֵוִי Leuita.Copulatus.
Leuite.Idem.plu.nu.

לִאִי Leuites.Copulatus.
לֵאָה Lia.Laborioſa vel fatigata.
לְבָנוֹן Libanus.Albus:vel candidus:aut thus:vel cordis filiatio.
Libertini.Latinum eſt.i.filii manumiſſorum.
פוּט Libia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphrica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לְבִים Libia.Daniel.10. In hebreo lubim:& interpretatur cor maris:vel corda plurali numero.
פוּט Libies.In hebreo eſt phut:& interpretatur aphrica:aut ſyriace craſſa:vel pinguis.
לוּבִים Libies.2.Paralipo.12.&.16.& Nauī.3. In hebreo eſt lubim: & interpretatur Cor maris: Vel corda.p.n.
λυκαονία. Lycaonia.Lupina.G.
λυκία. Lycia.Idem.G.
λιθόστρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus.G.
λύδη. Lyda.Stagnum.ſ.aquarum.G.
λύδη. Lydda.Idem.G.
לוּד Lydi.Natiuitas:vel generatio.
Lydia.Idem.
לוּדִים Lydii.Natiuitates:vel generationes.
λῖνος. Linus.Rete vel retiaculum.G.
λυσανίας. Lyſania.Diſſoluens triſtitiam.G.
λυσίας. Lyſias.Diſſoluens.G.
λυσίμαχος. Lyſimachus.Diſſoluens pugnam.G.
λύστρος. Lyſtra.Diſſoluens.G.
λύστρα. Lyſtra.Act.27.In greco ſcribitur myra:& iterpretatur virgultū:ſiue vnguentum odoriferum.G.
μύρα.
λύστροις. Lyſtris.Diſſoluentes.G.
לִבְנָה Lobna.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later
Lobni.Idem.
יוֹכֶהָ Lochc.Declinans vel diuertens.heb.iothc.
לוֹד Lod.Natiuitas:vel generatio.
לוֹדְבָר Lodabar.Ipſimet verbum: aut ipſimet peſtis vī mors:ſeu generatio electa:vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לוֹדַחֲדִיד Lodadin.Naſcens gaudēs: vel naſcēs acutus:aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua.heb.lodadid.
λωΐδη. Loide.Melior.G.
לוֹט Loth.Inuolutus:ſine colligatus: aut coopertus: vel reſina preciosa que dicitur ſtacte.
לוֹטָן Lothan.Idem.
Lucas.hebraice poteſt interptari Ipi reſurrectio:vel latine Lucius.a luce. Latinum eſt. (a luce.D.
לוּד Lud.Natiuitas:vel generatio.
Ludim.Idem.plu.nu.
לוּחִית Luith.Tabulatum:vel tabule:aut viriditas.
לוּזָה Luza.Amygdalus:ſeu diſceſſio:vel declinatio.
אֶלְעוּזַי Luzai.Dei fortitudo.heb.Eluzai.

De incipientibus a littera.m.

מַעֲכָה Maacha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa.
מָעַכָתִי Maachati.Compreſſus vel atritus: aut fixus,ſeu ventris contritio.
מַעֲדַי Maadi.Solemnis:vel feſtiuus:aut ornatus:ſeu labilis: vel teſtificans:aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מַעַי Maai.Venter:aut coaceruatio.
מַחֲלָה Maala.Chor?: vī cithara:ſiue infirmitas:aut ſyriace venia.
מַחְלוֹן Maalon.Idem.
מְעָרָה Maara.Spelunca:ſiue euacuatio:aut effuſio: vel diſcoope-
חֵרֶם Maarem.Deſtructio:ſiue anathema: aut rete vī retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.heb.arem.
מָרְיָת Maaria.Amaritudo vel myrrha domini:aut docēs vel preceptor dominus.heb.maraia.

Maaſia.Opus domini.
Maaſia.1.Paralipo.9.Opus meum.heb.maaſi.
Maaſias.Opus domini.
Maaſias.Hiere.51.interptatur Protectio ſiue cōfidētia dñi.
Maath: Abſtergens:aut delens:ſiue confringens:aut formidans:vel ſyriace percuſſio.
Mabdiel. Annuncians vel euangelizans deum: aut pomū dei.i.fructus electus dei.heb.magdiel.
Mabſan.Aromatizans: vel confundens eos.heb.mabſam.
Mabſar.Munitus:vel muratus: ſiue prohibens:vel auferēs aut vindemians.
Macha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa.
Machabeus.Percutiens.grece vero pugnator.D.
Macharái.Accelerans: ſiue dotatio: aut montanus: vel de monte meo.heb.maharai.
Machati.Cōpreſſus vel attrit?:aut fix?: ſeu vētris cōtritio.
Machbena.Paupertas vel percuſſio filii eius:aut paupertas ſiue percuſſio intelligentis vel edificantis.
Maceda.Incendium:aut adoratio:vel incuruatio.
Macedo.Hebraice idē.grece vero excelſus vel eminēs.G.
Macedones.Idem.plu.nu.G.
Macedonia.Excelſa vel eminens.G.
Maceloth.Eccleſie vel cetus:aut congregationes.
Maceloth.1.Paralipo.8.&.9.&.27. Virge aut baculi: ſiue voces:aut leuitates:vel deſpectiones.
Nacenias.Poſſeſſio domini:ſiue emptio domini:aut pecus vel armentum domini:ſiue nidificatio domini.
Macces.Finis vel finiēs:ſiue tedium:aut euigilans vel eſtas ſiue eſtuans:aut ſpinans.
Machi.Percuſſor:aut pauper:vel humilis.
Machir.Vendens:ſiue cognoſcens.
Machir.1.Paralipo.4.interpretatur Precium.
Machirite.Vendentes:ſiue cognoſcentes.
Machmas.Percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens.
Machmas.Eſd.2.& Nee.7.interptatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum.
Machmetat.Percuſſoris vel pauperis donum: aut percuſſoris vel humilis mors.
Madaba.Aq̄ doloris:aut ex hebreo & ſyro aque manantes
Madabas.Idem.D.
Madái.Menſura:ſiue iudicans:aut indumentum.
Mandan.Litigium:ſiue iudicās:aut mēſura:vel indumētū.
Madan.Ioſ.11.&.12.interpretatur Iurgium:aut indumentum vel menſura eius.heb.madon.
Madia.Solēnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimoniū aut fedus domini: vel tranſiens dominus.
Madian.Iudicium vel iudicans:ſiue litigās: aut obiurgās.
Madian.Hiere.38.interpretatur Donum: aut lumbus: vel ſyriace expectatio.heb.mathan.
Madianita.De madian:quod interpretatur iudicium vel iudicans:ſiue litigans:aut obiurgans.
Madianite.Idem.plu.nu.
Madianitis.Idem.ſ.n.
Madid.Acutus:ſiue gaudens:aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus.heb.adid.
Madmena. Mēſura numeri vī muneris:aut indumēti nu-
mus:vel indumēti pparatio aut numerus:vel ſterquiliniū. [riens:aut euigilans.
Maeleth. Chorus vī cithara:aut ifirmitas:vī ſyriace venia.
Magala ſemita: vel circulus aut rotunditas: ſiue currus:vel plauſtrum:aut vitula.
Magdalena.Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel
Magdalene.Idem.D. (turris.D.

מַגְדַּלְגָּד Magdalgad. Turris felix vel accincta: siue magnitudo felicitatis: vel magnitudo accincta.

מִגְדָּל Magdalum. Turris: vel magnitudo.

מִגְדַּלְאֵל Magdiel. Turris siue magnitudo dei. heb. magdalel.

מַגְדִּיאֵל Magdiel. 1. Paralip. 1. interpretatur annuncians vel euãgelizans deum: siue pomum dei. idest fructus electus dei.

Magedan. Euãgelizatio gr̃e: aut poma vel fruct⁹ gratie. D.

Magedan. Math. 15. in fine in greco magdala: & hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. D.

מַגְּדוֹ Maggedo. Annunciatio: vel euangelizatio: aut pomum. i.

מְגִדּוֹן Magedon. Idem. (fructus electus.

Mageth. Torcular: aut liquefactio. D.

Magi. Sapientes: vel philosophi: aut qui presũt sacris hoc est sacerdotes. persicum est.

מַגְמַשׁ Magmas. Percussor vel paup ablatus: aut pcussor vel paup per palpans vel tangens siue auferens. heb. machmas.

מָגוֹג Magog. Tegẽs vel tegula: aut tabefactus: vel liquefactus.

מְגִרוֹן Magron. Timor: siue horreum: aut de gutture.

מַחֲרִים Mahumites. Nũciãs: siue delẽs: aut radẽs: vel medulle.

מְחִידָא Maida. Enigma: aut acumen: vel radens siue abstergens manum: aut syriace percussio manus.

מִימִין Maimna. Dexter: aut aquas p̃parãs. heb. maimín.

מַחֲלַת Malaath. Chorus: siue cithara: vel infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.

מַלְאָכִי Malachias. Angelus siue nuncius meus. heb. malachi.

Malachim. Regum. scilicet liber.

מַלְלַי Malalai. Circuncisio vel locutio mea.

מְהַלְלְאֵל Malalehel. Laudans deum: vel illuminatio dei.

מַלְצַר Malasar. Circuncisio angustie vel vinculi: siue dispẽsator.

מַלְכִּיאֵל Malchiel. Rex meus deus: vel regnũ dei: aut consilium dei

Malchus. Rex vel regnum: aut consiliarius. D.

מַלּוּךְ Maloch. Regnans: aut consulens.

Malothe. Adimplentes: vel adimpleti. D.

מַמְרֵא Mambre. Rebellis: aut amarus: vel cõmutans aut pmutãs.

Mambres. Idem: sed in greco scribitur iambres: & hebraice põt interpretari mare cũ egestate vel paupertate. D.

Mammona. Pecunia vel diuitie aut cupiditas. syrum est. D

מְמוּכָן Mamucha. Paratus: vel certus: aut depauperatus: vel pcussus. heb. mamuchan.

מָן Man. Preparatio: aut quid.

Manna. Idem.

מַנַּחַת Manaath. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃parata descensio: vel numerus descendens.

מְנַחֵם Manahem. consolator: aut ductor eorum: siue p̃paratio caloris: aut munus incensum: vel numerans calefactionem.

מַחֲנַיִם Manáim. castra.

מְנַשֶּׁה Manasse. Oblitus: aut obliuio.

Manasses. Idem.

מַנַּחַת Manath. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃ parata descensio: vel numerus descendens.

מָנָא Mane. Numeratus: vel numerans.

מַנַּחַת Manéeth. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus stuporis: vel ex hebreo & syro p̃parata descensio: vel numerus descendens.

מָנְהוּא Manhu. Quid hoc.

μάλιος. Manlius. Solutus vel non ligatus. G.

מַמְזֵר Manser. Adulterin⁹: vel quilibet de scorto nat⁹: heb. mam

מָנַיִךְ Manie. Requies: aut munus. (zer.

מָעוֹךְ Maoch. compressus vel attritus: aut fixus.

מָחוֹל Maol. chorus vel cithara: aut infirmitas: siue arenosus: aut syriace venia.

מָעוֹן Maon. Habitaculum: siue delictum: vel de peccato.

Maonathi. Idem.

מַעֲזִים Maozim. Fortificati: vel fortitudines: aut refugia.

מִבְצָר Mapsar. Munitum vel muratum: siue prohibens: vel auferens: aut vindemians. heb. mabsar.

מָרָה Mara. Amara: vel amaritudo.

מָחֳרִי Marái. Accelerãs: siue dotatio: aut mõtan⁹: vl de mõte meo.

מְרוֹת Maraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.

Maranatha. Dominus noster venit. syrum est.

מָרַת Marath. Amaritudo.

Marcus. Limatus: vel fricatus: aut expolitus: idest a rubigine absersus. D.

מָרְדְּכַי Mardochái. Amara contritio: vel myrrha contrita: siue docens contritionẽ: aut ex hebreo & syro myrrha purissima

Mardocheus. Idem. ⌈fractio.

Máres. Irroratio: vel distillatio: aut syriace apostema: vel cõ

מָרֵס Maresa. A capite ⁊ a principio: aut caput vel principiũ: siue he

מָרְאֵשָׁה reditas: aut amaritudo mulieris: vel amara mulier.

מָרֵשָׁה Maresa. 1. Paralip. 2. & 4. Et. 2. Paralip. 11. & 14. & 20. & Michee. 1. interp̃tatur a capite vel a principio: aut heredi tas: vel amaritudo agni.

מָרֵת Mareth. Spelunca: vel euacuatio: aut effusio: siue discoperiens: aut cuigilans.

מִרְיָם Maria. Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro & heb. domina maris. ⌈siue fraudulentie.

מִרְמוֹת Marimuth. Amaritudo vel myrrha mortis: aut altitudies:

מִרְמָה Marmach. Dolus vel fraudulentia: siue altitudo: vel extollens se. heb. marma.

מָרְדָּךְ Marodach. Amarus contritus: siue myrrha contrita: aut ex hebreo & syro myrrha purissima.

מָרְמָנָה Marsana. Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici: aut ostẽdens rubum vel inimicum.

Martha. Prouocans: siue amaricans: vel syriace domina: vel doctrix. D.

מַשָּׂא Massa. Onus: siue assũptio: vel aliqñ translatiue prophetia

מַשָּׂא Masal. Parabola: aut imperans: vel dominans.

Masaloth. Idem. p. n. D.

מִשְׁאָל Masan. Postulans vel postulatus: siue commodatus: aut sepulchrum: vel infernus: aut fouea: siue ablatio vel tactus dei. heb. masal. ⌈expectatio.

מִצְפֶּה Masepha. Speculatio: siue specula: aut coopimentum: vel

מַשְׂרֵקָה Maserecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis.

מִשְׂרְפוֹת Maserephot. Incendia: vel combustiones.

מִשְׁרֵעַ Maserei. Stratum: siue auferens vel tangens socium vel amicum aut pastorem vel maliciam.

מִצְפֶּה Maspha. speculatio siue specla: aut coopimẽtũ: ⁊ expectatio

מַיָּיִם Maspha. Ios. 21. in fine Aquarum apparitio: siue aquarum impetus. heb. miphaáth.

מִצְפָּת Masphat. Speculatio: siue specula: aut cooperimentum: vel

Masphe. Idem. (expectatio.

מַעֲשִׂיָה Masi. Opus domini. heb. massia.

Masia. Idem.

מַעֲזִיָה Masia. Nec. 10. Fortitudo dñi: aut refugiũ dñi. heb. mazia.

מִשְׁמַע Masma. Exaudítio: siue audiens: vel obediens.

מִשְׁמַנָּה Masmana. Pinguedo aut oleum eius: siue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum.

מִצְוֹבָיָה Masobia. Statio domini: siue stans dominus: aut damula.

מַשְׂרֵקָה Masrecha. Sibilus vel sibilans: aut attractio vanitatis: vel tãgens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis.

מַתְּנָיָהוּ Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut

ex ſyro & hebreo expectatio domini.heb. mathaniu.

מָתָן Mathan.Donum: vel lumbus: ſiue mors eorum: aut ſyriace expectatio vel ſpes.

מַתָּנָה Mathana. Idem.

Mathanai. Idem.

מַתַּנְיָה Mathania. Donum domini: vel lumborum dominus: aut ex ſyro & hebreo ſpes domini.

Mathanias. Idem.

מַתַּנִי Mathanites. Donum: aut lumbus: vel ſyriace ſpes aut expectans.

מַתָּתָה Mathat. Donum eius. heb. mathata.

Mathat. Luce. 3. Donum: vel donans. D.

Mathata. Donum eius. D.

מַתַּתְיָה Mathatia. Donum domini.

Mathatias. Idem.

מַתַּנְיָה Mathatias. 4. Reg. 24. Donū dñi: vel lūborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini. heb. mathāias

מַתַּתָה Mathet. Donum eius: vel donans. heb. mathata.

Matheus. Donatus. D.

Mathias. Donum domini. D.

מִכְמֶתַת Mathmata. Percuſſoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors. heb. machmathat.

מַטְרֵד Matred. Virga deſcendens: aut virga imperantis: ſiue lectuli deſcenſio vel imperium: aut ſyriace labor.

Mathreth. Idem. heb. matred.

מְהוּשָׁאֵל Mathuſael. mortem ſuam poſtulans: aut mors ſua infernus vel ſepulchrum.

מְהוּשָׁלַח Mathuſalem: mortem ſuam miſit: aut mortis ſue arma: vel ex hebreo & ſyro mortem ſuam ſpolians: vel mortis ſpolium. heb. mathuſale.

מְחוּיָאֵל Mauiael. Annuncians deum: aut radens vel delens deus: vel ex ſyro & hebreo percuſſus a deo.

מְהוּמָן Mauman. Turbatus: aut tumultuans: vel multitudo.

מִיזַרְיָה Maziau. Fortitudo domini: ſiue refugium domini.

מַנְפִּיעַשׁ Mechphia. Corpus compreſſum vel congregatum: aut corporis vel veſtimenti tinea. heb. megphias.

מְכְמָשׁ Mechmas. percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens.

מַכְנַדְבַּי Mechnedabai. percuſſor vel pauper vouens ſiue ſponta neus: aut percuſſio vel paupertas vouentis vel principis aut ſponte.

מִידְבָא Medaba. Aque doloris: vl ex hebreo & ſyro aque manātes

מִידָד Medad. mēſurās: ſiue aque dilectiōis vel vberū aut patrui.

מַרְעֲלָה Medalaa. Sopor uel inebriatio: aut amaritudo aſcēſionis vel holocauſti: aut myrrhe holocauſtum ſiue foliū: aut docens holocauſtum uel aſcenſum. heb. merala.

מָדַי Mede. Vocatiuus caſus eſt a nominatiuo medus: quod interpretatur menſura: uel abundans: aut indumentum.

מַדְמֵנָה Medemena. menſura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut ſterquilinium.

מָדַי Medena. menſura: vel abundans: ſiue indumentum.

Medi. Idem. p.n.

Media. Idem. ſ.n.

מִדִין Medin. Iudicium: ſiue litigans: aut obiurgans.

מַדְמֶנָה Medmena. Menſura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut ſterquilinium.

מָדַי Medus. menſurans: aut abundans: vel indumentum.

מְהֵיטַבְאֵל Meezabel. Quā bon? de?: ſiue bñfaciēs de?. heb. meetabel

מַפְעַת Mephat. Aquarum apparitio: ſiue aquarum impetus.

מִשְׁפָּט Mephat. Geſi. 14. Iudicium. heb. miſphat.

מַפָּעַת Mephet. Apparitio: vel gemitus.

מַגְבִּישׁ Megbis. Eminens: ſiue altitudo.

מְכַרְתִי Meheratites. Venditio: aut cognitio. heb. mecheratites.

מְחֵיטַבְאֵל Mehetabel. Quam bonus deus: ſiue benefaciens deus.

Mehuſim. Tacentes: aut feſtinantes: ſiue ſenſuales. חוּשִׁים

Melcha. Regina: vel conſiliatrix. יַלְכָּה

Melcha. Luce. 3. Idem. ſed in greco ſcribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens: vel adimpletus. D.

Melchi. Rex meus: ſiue conſilium meum. D.

Melchia. Rex dominus: aut conſiliator dominus. מַלְכִּיָּה

Melchias. Idem.

Melchias. Nee. 3. b. Liberatio domini. heb. melthias. מַלְכִּיָּה

Melchiel. Rex meus deus: aut regnum dei: ſiue conſiliator meus deus. מַלְכִּיאֵל

Melchielite. Idem.

Melchiram. Rex excelſus: aut cōſiliator vel cōſiliū excelſū. מַלְכִּירָם

Melchiſedech. Rex iuſtitie. מַלְכִּיצֶדֶק

Melchiſua. Rex ſaluator: aut rex vel conſilium ſaluatoris vel ſalutis: ſiue rex magnificus. מַלְכִּישׁוּעַ

Melchiſue. Idem.

Melchom. Rex eorum: vel conſiliator eorum. מַלְכָּם

Melchon. Idem. heb. melchom.

Mélech. Rex: aut conſiliarius. מֶלֶךְ

Melech. Geñ. 28. & in titulo. p̄s. 87. Interpretatur chorus vel cithara: aut infirmitas: vel ſyriace venia. heb. maalath מָחֲלַת

Mello. Plenitudo: vel repletio. מִלּוֹא

Meloda. Natiuitas: vel generatio. מוֹלָדָה

Melóthi. Plenitudo: vel circunciſio. מִלּוֹתַי

Melluch. Regnans: vel conſulens. מַלּוּךְ

Mem. Aque. D.

Memphis. Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut diſtillatio: vel eleuatio: aut cribrum. נֹף

Memphis. Oſee. 9. hebraice dicitur moph: & interpretatur ab ore: vel ſyriace coopertorium. מֹף

Memius. maculatus: vel vituperatus. D.

Menna. numeratus: vel remuneratus: aut preparatus. D.

Menelaus. Potentia aut robur populi. G. μενέλαος

Menni. Preparatio: vel munus: aut numerus. מְנִי

Mennith. Idem.

Mer. Dicēs: vel loquens: ſiue exaltatio. aut ſyriace agnus. heb. emer. אֵמֶר

Meraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes. מְרָיוֹת

Merari. Amarus: ſiue irritatus: aut prouocatus. מְרָרִי

Merarite. Idem. p.n.

Mercurius. A mercibus dictus eſt: quia mercature deus putabatur a gentilibus. Latinum eſt.

Mercurius. Prouer. 26. In hebreo ſcribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio: aut purpura. מַרְגֵּמָה

Méred. Rebellis: ſiue deſcendens: aut imperans. מֶרֶד

Mereth. Idem. heb. méred.

Merimuth. Fraudulentie: aut amaritudo vel myrrha mortis: ſiue altitudines. מְרֵמוֹת

Merob. Pugnans: ſiue obiurgans: aut multiplicans: vel ſyriace magiſterium. מֵרֵב

Merodach. Amara contritio: ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima. מְרֹאדָךְ

Merodach. 4. Reg. 20. Creans cōtritionē: vel electio interitus: aut filius interitus vel vaporis tui: ſiue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui. heb. berodach. בְּרֹאדָךְ

Merom. Celſitudo: aut ſublimitas. מֵרוֹם

Merom. Iud. 5. Secretum: vel macies. heb. meroz. מֵרוֹז

Merome. Altitudines: ſiue amaritudo aquarum. מְרוֹמֵי

Meron. Celſitudo: aut ſublimitas. heb. merom. מְרוֹם

Meronathites. Cantatio mea: ſiue exultans: aut exclamās: vel ſyriace dominās מְרֹנָתִי

Meroz. Secretum: vel macies. מֵרוֹז

Mes. Auferens: vel tangens. מֵשׁ

Mes. 1. Paralip. 1. Attrahens: ſiue prolongans: aut vallans: מֵשָׁךְ

vel ſepiens.heb.méſech.

מֵשָׂא Meſſa.Onus: vel aſſumptio:ſiue aliquando tranſlatiue p=

מַסָּה Meſſa.4.Reg.11.Erradicatio: vel conculcatio. (phetia.

מֵישָׁע Meſa.4.Reg.3.&.1.Paralip.2.interp̃tatur Salus: vel aqua ſalutis:aut aquas aſpiciens.

מִשְׁאַל Meſſal.Poſtulans vel poſtulatus:aut commodatus,ſiue ſe=pulchrū:vel infern?:aut fouea:ſiue ablatio aut tactus dei.

מְשַׁלֶּמֶת Meſalémeth.Solutio:aut pacificatio: vel perfectio:aut retributio:vel parabola mortis:aut dominium mortis.

מְשֶׁלְמְיָהוּ Meſſelemia.Pax dñi:vel perfectio domini: aut retributio domini:vel parabola domini:ſeu dominium domini.

מְשַׁזְבְאֵל Meſezebel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מִסְפָּר Meſphar.numerus:vel narratio:aut librarius:vel ſcriba: ſiue tributi taurus.

מִסְפָּרֶת Meſpharath.numerās vel narrans:aut tributi fructificatio vel augmentatio. ſexpectatio.

מִצְפֶּה Meſphe.Speculatio vel ſpecula:aut cooperimentum : vel

מְשִׁיחַ Meſſias.Vnctus.grece autem dicitur chriſtus.

מְשֻׁזְבְאֵל Meſizabel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מֶלוּךְ Meſluch.Regnans:aut conſulens.heb.melluch.

מְשֻׁלָּם Meſollam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens:vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.

μεσοποτα=μια. Meſopotamia.Regio ſic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri:meſos enī medi? potamosvero fluuius grece interpretatur.Hebraice vero Geñ.24. & Deut.23.& Iud.3.&.1.Paralip.19.& in titulo p̃s.59.di=

אֲרָם נַהֲרַיִם פַּדָּן citur Aram naharáim.i.ſyria fluuiorū.in aliis vero locis pro meſopotamia in hebreo eſt padā: quod interpretatur redemptio: vel ſyriace parilitas aut coniunctio.

עֲבַר הַנָּהָר Meſopotamia.Ioſ.24.In hebreo eſtéber hanáar: quod interpretatur trans flumen.

מִצְרַיִם Meſráim.Anguſtie:ſiue tribulationes.

מְשֻׁלָּם Meſſuſam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens: vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.

אִתְבַּעַל Methaal.Ad idolum:ſiue ad dominantem: vel ad ſubiicitē:ſiue ad poſſidentem:aut ſignum idoli vel dñantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.heb.ethbáal.

מְהִיבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus:aut benefaciens deus.

מַתְכָּה Methcha.Dulcedo:aut ſuauitas.

מִתְרִי Methri.Pluuia:ſiue cuſtodia:uel carcer.

מְזָה Meza.Diſtillatio uel aſperſio:aut ex iſto:uel ſyriace incenſio uel conſumptio.

מֵיזָהָב Mezaab.Deauratus:uel aque auri:ſiue quid aurum.

מִימִין Miamim.Dexter:aut aquas preparans.heb.miamin.

Miamin.Idem.

מִבְחָר Mibaar.Electus uel electio:aut iuuentus.

מִיכָה Micha.Pauper:uel humilis:aut percutiens uel percuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:aut aque hic.

מִכָיָהוּ Micha.4.Reg.22.Quis ſicut dñs:aut pauptas uel hũilitas dñi:ſiue pcutiēs dñs:uel percuſſio domini.heb.michaiaſ

מִיכָאֵל Michael.Quis ſicut deus:aut humilitas ſiue paupertas dei. uel percuſſio dei:ſiue percutiens deus.

מִכָיָהוּ Michaia.Quis ſicut dominus:aut paupertas uel humilitas domini:ſiue percutiens dñs:uel percuſſio domini.

Michas.Idem.heb.michaias.

Michéa.Idem.

מִכָיָהוּ Micheas.idem.

מִיכָה Micheas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis: aut pcutiēs uel pcuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:uel aq̃ hic

מִיכָל Michol.Quis oia.q.d.tu:aut que pfecta uel cõſumata.q.d nulla niſi tu:ſiue aqua tota:aut aquarum perfectio uelcõ

ſumatio ſeu prohibitio.

Mido.cura:ſiue conſilium.G. μηδο.

מִיפַעַת Miphaat.Aquarū apparitio:ſiue aquarum impetus.

מָפִיבֹשֶׁת Miphibóſeth.De ore ignominia:ſiue de ore confuſio:aut oris ignominia vel confuſio aut verecundia vel mora.

Miletum.Rubra vel coccinea.G. μίλητον.

מִלְכִּי Milicho.Regnum eius:aut conſilium eius.

מְרִיבַּעַל Miribáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis ſiue ſubiicientis aut poſſidentis.

מִשְׁעָם Miſaam.Saluator eorum:ſiue reſpiciens eos :aut auferens vel tangens populum: vel ſyriace lenitas eorum.

מֵישָׁךְ Miſac.Prolōgās:ſiue attrahēs:aut aquas vallās vel ſepiens

מִישָׁאֵל Miſael.Quis poſtulatus aut cõmodatus:ſiue quis poſtulās vel cõmodās:ſiue abſtulit deus:vel receſſit deus.

Myſia.Sceleſta:vel abominabilis.G. μυσία.

מִשׁוֹר Miſor.Planicies:aut ſerra:ſiue murus vel murat?:aut bos ſ

Mitylene.mũditia vel abſterſio torcularis.G. (bouinus. μιτυλήνη.

Mitilene.Act.28.a.i greco melita:& iterp̃tatur meliflua.G μελίτη.

מִתְרַדָת Mithridates.Explorans vel contemplans legem : aut ſoluens legem:ſiue mortis deſcenſus vel dominium.

מִיזָהָב Mizaab.Deauratus:vel aque auri:ſiue quid aurum.

מוֹאָב Moab.De patre:quoniam de patre eum filia genuit.

Moabite.Idem.

Moabites.Idem.

Moabitides.Idem.

Moabitis.Idem.

מוֹעַדְיָה Moadia.Solēnitas vel feſtiuitas domini:ſiue adornatio vel teſtimonium aut fedus dñi:vel tranſitus domini.

מָבוּנַי Mobonai.Filius vel filiatio:ſiue edificatio: aut intellectus vel iutellectio.

עֵמֶק עָכֹר Mochober.duo nomina ſunt:Moch quod interpretatur p fundum:aut vallis.Ober tranſiens:ſiue ira:aut pregnans vel ſyriace frumentum.heb.amochéber.

מְכוֹנָה Mochona.Baſis vel ſuſtentaculum:aut preparatio.

מִכְרִי Mochori.Venditio:vel cognitio.

Modin.Iudicium vel iudicatio:aut iurgium.D.

מֹשֶׁה Moyſes.Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis.

מוֹלָדָה Molada.Natiuitas:vel generatio.

מַחְלָתִי Molathi.Chor? ſ cithara:ſiue ifirmitas:aut ſyriace venia.

Molathites.Idem.

מַלְכָּם Molchom.Rex eorum:vel conſiliarius eorum.

מוֹלִיד Molid.Generatio:vel natiuitas:aut circunciſio manus.

מֹלֶךְ Móloch.Regnans:aut conſiliarius. ſchom.

מֶלֶךְ Moloch.3.Reg.11.Rex corū:aut cõſiliari? eorū.heb. mol=

מָחְלָה Moola.Chorus vl cithara:ſiue ifirmitas:aut ſyriace venia.

Mooli.Idem.

מַעַץ Moos.Lignum vel ligneus:ſiue conſiliarius.

מוֹרַשְׁתִי Moraſthi.Heres:vel pauptas:aut de pauptate ſ hereditate.

Moraſthites.Idem.

מוֹרִיָה Moria.Amaritudo vel myrrha dñi:aut oſtendens|vel indicans dñs:ſiue ex ſyro & hebreo dominatio domini.

מוֹצָא Moſa.Azymū:aut iuētus:ſ exit?:ſiue exprimēs:ſ emūgēs

מֹשָׁא Moſa.1.Paralip.8.a.interp̃tatur Onus:ſiue aſſūptio : vel p phetia aliqñ tranſlatiue:aut aquarum eleuatio.

מוֹסֵרָה Moſera.Eruditio:ſiue diſciplina:aut vinculū:vel ſyriace da

Moſeroth.Idem.p.n. (tio vel traditio.

מְשׁוּבָב Moſobab.Reuerſus:aut auerſus:vel conuerſus.

מֹשֵׁךְ Moſoch.Attrahēs:ſiue prolōgās:aut vallans vel ſepiens.

מְשֻׁלָּם Moſolla.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens : vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.heb.moſollam.

Moſollam.Idem.

מְשֻׁלֶּמְיָה Moſollamia.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retributio domini:vel parabola aut dominium domini.

מְשֻׁלֶּמוֹת Mosollamoth. Pacificatio: aut perfectio: siue retributio: aut parabola mortis: vel dominium mortis.

מְשִׁלֵּמִית Mosollamoth. 1. Paralip. 9. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens: vel parabola mortis: aut dominium mortis. heb. mosollamith.

מָאוּזָל Mozel. Ambulans vel vadens.

מַחֲזִיאוֹת Mozioth. Videns signum: aut videns litteram.

מְעוּנִים Mumin. Habitacula: siue afflicti: aut delinquentes: vel resPondētes. heb. munim.

Munim. Idem.

מוּצָא Musa. Azymum: siue inuentus: vel exitus: aut exprimens: vel emungens.

מוּסָךְ Musach. Vnctio: siue cooperimentum: aut libatio.

מוּשִׁי Musi. Auferens: vel tangens: aut recedens: vel ablatus.

De incipientibus a littera. n.

נָחְבִּי Naabi. Occultus vel absconditus: siue dilectus meus: aut requiescens mecum: siue ductor mecum.

נָחַת Naad. Requies: vel ductor: aut syriace descēsio. heb. naath.

נָהֲלוֹל Naalol. Laudatus: siue lucidus: aut stolidus.

Naalon. Idem. heb. naalol.

נַעֲמָה Naama. Pulchra: siue decora: aut mouens valde.

נַעֲמָן Naaman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

נַעֲמָתִי Naamathites. Pulchritudo: vel iocunditas: siue motus mortis mee.

נַחֲמָנִי Naamim. Consolator: siue penitens: aut requiei mun? vel numerus: siue requiei preparatio. heb. naamani

נַעֲרָה Naara. Puella vel iuuenis: aut excussio: vel vigilans.

נַעֲרַי Naarai. Puer vel iuuenis: siue excutiens: aut vigilans

נַחֲרַי Naarai. 2. Reg. 23. & 1. Paralip. 11. vbi dicitur naarai berothites: interpretatur naris siue nasus: aut hinniens: vel calefactio: siue aridítas: vel raucedo: aut syriace suffocatio.

נַעַרְיָה Naaria. Puer domini: aut excussio domini: siue vigil domini: vel vigilans dominus.

Naarias. Idem.

אֲנַחֲרַת Naaroth. Aridítas: aut incensio: vel ira: siue hinnitus: aut raucedo: vel syriace suffocatio. heb. anaaroth.

נָחָשׁ Naas. Coluber vel serpens: aut augurans: vel diuinās: siue

נָחֲשׁוֹן Naason. Idem. (eneus.

נָחַת Naath. Requies: vel ducens: aut syriace descendens.

נְבָיוֹת Nabaioth. Loquele: siue prophetie: aut fructus: vel germinationes.

נָבָל Nabal. Stultus: vel insipiens.

נָבַט Nabath. Aspiciens: siue intuens.

עֶבֶד Nabeth. Seruus: vel operarius. heb. abed.

נְבוֹ Nabo. Loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נָבוֹת Naboth. Idem.

Nabu. Idem.

נְבוּכַדְנֶצַּר Nabuchodonosor. Gemitus siue planctus iudicii angustie vel pressure: siue coartans iudicium angustie vel pressure

נְבוּכַדְרֶאצַּר Nabuchodonosor. In toto Hieremia excepto capō. 27. &. 28. &. 29. a. &. 34. &. 39. b. & in Ezechiel. 26. &. 29. &. 30 In omnibus his locis in hebreo scribitur nabuchodonosor: quod interpretatur gemitus siue planctus generationis angustie vel pressure: aut coartatio generationis angustie vel pressure.

נְבוּשַׁרְסְכִים Nabusarsathin. duo nomina sunt. Nabu quod interpretatur loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetans: siue fructificans: vel germinans. & Sarsathim: quod interpretatur ppositi? coopimētorū vel vnctionū. heb. sarsachim

נְבוּשֶׁזְבָּן Nabusesban. Loq̄la siue prophetia vel germinatio manās vel fluēs: aut ex hebreo & syro fructus vel germinatio liberationis. heb. nabusesbaz.

Nabuthei. Loquentes: siue prophetantes: aut germinantes. D.

נְבוּזַרְדָּן Nabuzardan. Germinatio vel prophetia extranei siue vēti

lati aut effusi iudicii: vel germiatio siue pphetia extranei siue vētilati aut effusi dñii vel basis.

Nachor. Raucus: vel aridus: aut iratus: vel incensus: aut syriace suffocatus.

Nachor. 2. Reg. 6. Paratus vel certus. heb. nachon.

Nadab. Spontaneus: aut vouens: vel princeps.

Nadabia. Votū dñi: siue spontaneus aut princeps domini.

Napheg. Imbecillis: aut remissus: vel laxatus.

Naphei. Anima: vel refrigeratus: aut requiescens: vel syriace multiplicans. heb. naphis.

Naphez. Pulcher siue decor?: aut motor eorū. heb. nahem

Naphis. Anima: vel refrigerat?: aut requiescēs: vel syriace multiplicans.

Nage. Claritas: vel splendor. D.

Nahaliel. Torrens dei: siue hereditas dei: aut vallis dei.

Naham. cōsolatio: vel pnīa: siue ducēs eos: aut requies eorū

Nahem. Pulcher: siue iocundus: aut mouens eos.

Naym. Pulchritudo: siue iocūditas: vl cōmotio aut mot? eo

Naioth. Pulchritudo: siue decor: aut habitaculū. (rum. D.

Namsi. ablat?: siue auferēs: aut tāgēs: vel dormitiōis mun?:

Namuel. Dormiens deus: vel dormitio siue somnus dei.

Namuelite. Idem.

Nanee. i. Diane: sic. n. appellabatur diana in lingua persica

Naram. 2. Reg. 23. Non est in hebreo.

Narcissus. Stupefactus: vel negligens. G.

Nasia. Victor: siue eternus: aut fortis.

Nasor. Fons siue oculus atrii vel vestibuli: aut fontis fenum vel herba. heb. enasor.

Natalia. in greco Attalia: & iterp̄tatur augēs: vel nutriēs. G

Nathamélech. Donū regis: siue donum consilii. heb. nathā

Nathan. Dans vel donatus. (mélech.

Nathanael. Donum dei.

Nathania. Donum domini.

Nathania. Esd. 10. Donū dñi: vel lumborū dñs: aut ex syro & hebreo spes vel expectatio domini. heb. mathania.

Nathanias. Donum domini.

Nathaniel. Donum dei. heb. nathanel.

Nathinnei. Dati vel donati.

Nathon. Idem. s. n.

Nathon. Ios. 19. Gratie vel misericordie donum.

Naue. Posteritas vel stirps: aut filius: vel eternus seu permanens: vel pulchritudo: siue habitaculum: aut syriace piscis. D.

Naum. Consolator: siue penitens: aut ductor eorum.

Nazarei. Separati: siue coronati: aut sanctificati.

Nazareni. Idem. Sed si per sade litteram scribatur: interpretatur custodientes: vel floridi: aut virgulta. D.

Nazaremus. Idem. s. n. D.

Nazareth. Sanctificata: aut separata: vel coronata. Si autem per sade litteram scribatur interpretatur Custodita: vel florida: aut virgultum. D.

Nazareus. Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus.

Nazareus. Math. 2. Idem. vel per sade litteram custos: siue flos: aut virgultum. D.

Neama. Pulchra siue decora: aut mouens valde.

Neapolis. Noua ciuitas. G.

Nebaan. Fructificans vel germinans visionem: aut loquēs vel prophetans visionem. heb. nebaaz.

Nebai. Fructificans: vel germinans: aut loquēs: vel pphe-

Nebalath. Prophetia siue loquela inuoluta vel abtans. (scondita: aut germinans vel fructificans siue prophetans inuolute vel absconditē.

Nebath. Aspiciens: vel intuens.

Nebo. Loquela: siue prophetia: aut loquens vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נְבָע Nebo.Nec.7.d.vbi dicitur Viri rama & nebo interpretatur Collis:aut calix vel vas.heb.géba.

נִבְשָׁן Nebsan.Loquela siue pphetia aut germinatio dormitationis vel mutatiõis:siue germinatio l'loq̃la dẽtis vel eboris

נְבוֹ Nebui.Loquela:siue prophetia:aut loquens : vel prophetans:siue fructificans:vel germinans.heb.nebu.

נְכֹה Nechao.Claudus:vel percussus.

נֶקֶב Néceb.Foramen:aut maledictio:siue vocatio:aut nominatio:vel explicatio.

נַחֲלֶאשֶׁל Nécheleſcol.Torrens botri:aut vallis botri.

כל נְמוּדֵה Nechoda.Depictus:siue varius:aut punctuatus:vel pastor: aut incuruatus:vel incensus.

נְחַלָּמִי Neelamites.Somniator vel somnus:siue torrens aut vallis aquarum:vel hereditas aquarum.

נְחֶמְיָה Neemias.Consolatio vel requies domini:aut penitens dominus:siue directio domini.

נֶפְתָּאר Nephador.Fauus hitatiõis vel gñationis : aut distillãs siue eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.

נֶפֶג Népheg.Imbecillis:aut remissus:vel laxatus.

Nephi.Purificatio.D.

נְפוּסִים Nephusím.Diminuti:aut dilacerati.

נְעִיאֵל Nehiel.Commotio vel motus dei.

נַעֲמָן Neman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

נִמְרָה Nemra.Leopardus:siue rebellio:aut amaritudo:vel cõmutatio.

Nemrim.Idem.p.n.

נִמְרֹד Nemroth.Rebellis:vel dormitio descensionis:aut dormiens dominans.heb.nemrod.

νεομηνία. Neomenia.Nouilunium.G.

נַפְתָּלִי Neptali.Cõpatio l'eqparatio:aut retorsio vel tortuositas.

Neptalim.Idem.heb.neptali.

Neptalite.Idem.

Nepthar.Purificatio.D.

נִפְתּוֹחַ Nepthóa.Apertus vel apertio:siue sculptura.

Neptuim.Idem.p.n.

נֵר Ner.Lucerna:siue nouale.

נֵרְגַל Neregel.Explorans:vel pedester:siue lucerna discooperta vel coacernata:aut nouale discoopertum vel reuolutum.

Nergel.Idem.

Nere?.Lucerna:vl'nouale.grece vero magn?iterp̃tatur.D

Neri.Lucerna:vel nouale.D.

נֵרִיָּה Neri.Hiere.32.lucerna dñi:aut nouale domini.heb.neria

Nerias.Idem.

נְצִיב Nesib.Stans:siue statio:vel erectio . scilicet alicuius tituli: aut syriace plantatio.

נִסְרָךְ Nesrach.Fuga vel tentatio tenera vel delicata : aut vexillũ delicatum:vel syriace tabula tua.

νησεύς . Nesteus.Ieiunus vel ieiunans.G.

נְטוֹפָתִי Nethophati.Gutta:siue distillatio:aut gummi.

Nethophatites.Idem.

נְטוּפָה Nethupha.Gutta:siue distillatio:aut gummi : vel declinatio oris.

Nethuphati.Idem.

νουμηνίος. Neumenius.Nouus mensis:vel nouilunium.G.

νικάνωρ. Nicanor.Victor vel victoriosus.G.

Nicodemus.hebraice interpretatur innocens sanguis.grece vero victoria populi.D.

νικολαΐτας Nicolaite.Victorie plebis.G.

νικόλαος. Nicolaus.Idem.s.n.G.

νικόπολις Nicopolis.Victorie ciuitas:vel victoriosa ciuitas.G.

νυμφᾶ. Niger.latinum est.

שִׁחוֹר Nilus.Hebraice dicitur sychor:& interpretatur niger : vel turbidus:aut matutinus.

νυμφᾶς. Nympha.Sponsa.G.

נִינְוֵה Niniue.Pulchra siue speciosa:aut habitaculum.

Niniuite.Pulchri siue speciosi:aut habitacula.

נִסָּן Nisan.Vexillum:siue probatio:aut tentatio : vel fuga : aut syriace miraculum.

נֹעָה Noa.Mouens:vel commota.

נוֹעַדְיָה Noadia.Testificatio vel cetus aut congregatio domini : siue ornatus domini:aut transiens dominus:vel ex syro & hebreo ablatio domini.

נוֹחָה Noaha.Requiescens:aut ducens vel ductor.

נֹב Nob.Loquela:siue prophetia:aut loquens vel prophetãs: siue fructificans vel germinans.

Nobe.Idem.

Nóbe.Nu.23.& Iudi.8.Latrans vel latratus.

נֹדָב Nodab.Vouens:siue spontaneus:aut principalis.

נוֹעַדְיָה Nodaia.Testificatio vel cetus aut congregatiõ dñi:siue ornatus domini:vel transiens dominus:aut ex syro & hebreo ablatio domini.heb.noadia.

נֹחַ Nóe.Consolatio:vel requies.

נַעֲמָה Noema.Pulchra siue decora:aut mouens valde.

נַעֲמָן Noeman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

Noemanite.Idem.p.n.

נַעֲמִי Noemi.Pulchra siue decora.

נַחֲשְׁתָּא Noesta.Enea:vel erea:aut augurãs:vel serpẽs:aut serpẽtina

נֹפֶת Nophech.Fauus:aut cribrũ:siue distillatio.heb. nopheth.

נוֹגָה Nóga.Claritas:siue splendor.

Noge.Idem.

נְחֻשְׁתָּן Nohestan.Eneum:vel cupreum:aut augurium:siue serpẽtis datum vel donum.

נַעֲמָן Nooman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

נַעֲרָן Noram.Puer vel iuuenis:siue excutiens :aut vigilans: vel mouens canticum.heb.naaran.

נַעֲרָתָה Norátha.Iuuentus:siue puericia:aut excussio:siue vigilia: aut stuppa.heb.naarátha.

νουμήνιος. Numenius.nouus mensis: vel nouilunium.G.

נוּן Nun.Posteritas vel stirps:aut filius:vel eternus:seu permanens:aut syriace piscis.

Nun.Nomen littere.posteritas :aut stirps : vel eternus aut syriace piscis.D.

De incipientibus a littera.O.

הָבַב Obab.Dilectus.

עֹבַדְיָה Obadia.Seruus domini:vel operarius domini.

Obdia.Idem.

Obdias.Idem.

עֹבֵד Obed.Seruus:vel operarius.

עוֹדֵד Obed.2.Paralip.15.&.28.interpretatur sustentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

עֹבֵדאֱדֹם Obededom.Seru? hois vel terreni aut sanguinei vel ruffi

עֹבַדְיָה Obedia.Seruus vel operarius domini.

עֹבֵדִיאֵל Obediel.Seruus:vel operarius.heb.obed.

עוֹדֵד Obeth.Sustentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

אבות Oboth.Phytões:siue vtres:aut pres:l'desideria. ſfris oliua

אַחְזַת Ochozath.possessio:siueapp̃hẽsio:l'collectio:autvisio:seu

אֲחַזְיָהוּ Ochozias.Apprehensio vel possessio dñi:seu visio dñi.

עָכְרָן Ochran.Turbidus:vel conturbans.

הוֹדַיָּה Odaia.Laus domini:siue confessio domini.

Odaias.Idem.

עֲדוּלָּם Odallam.Testimoniũ siue ornamẽtũ illis:aut testimõiũ siue ornamẽtũ sue miserie:vel transitus aut p̃da sue miserie

Odaren.Laudis canticum:vel testimonium arce.D.

הוֹדַוְיָה Odeuia.Laus domini:siue confessio domini.

Odia.Idem.

Odoia.Idem.

עֲדוֹלָם Odollam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimoniũ ſiue ornamẽtũ ſue miſerie: vel tranſitus aut preda
Odolamites. Idem. (ſue miſerie.
הודויה Oduia. Laus domini: ſiue confeſſio domini.
אפלל Ophal. Iudicans: vel orans. heb. ophlal.
עפל Ophel. Turris: aut obſcuritas: vel nebula.
חפר Opher. Fodiens: aut explorans: vel confuſio.
עיפי Offi. Laſſus: aut volans: vel ſyriace plicatus vel complicatus: aut folium.
חפים Ophim. Thalamus: ſiue coopertus: aut littus maris
אופיר Ophir. Cinis vel incineratio: aut fructificatio.
אופז Ophir. Hiere. 10. Aurum obrizum. heb. ophaz.
חפני Ophni. Pugnus vel pugillus: aut cooperiens.
עפני Ophni. Ioſ. 18. Interpretatur volans: ſiue laſſitudo: aut ſyriace plicatio vel complicatio.
עפרה Ophora. Puluis: aut plumbum: vel hinulus.
Ophra. Idem.
עוג Og. Subcinericius panis vel torta: aut ſubſannatio: vel ſyriace detentus: aut impeditus.
הוהם Oham. Ve eis: ſiue tumultuans: vel conturbans.
אהל Ohel. Tabernaculum: ſiue tentorium: aut ſplendor.
Ohol. Idem.
אהלי Oholai. Deprecans: vel expectans: aut incipiens: vel dolens: ſiue frater mihi. ⌈aut fõlium.
עלא Olla. Eleuatio: vel holocauſtum: aut infans vel paruulus.
חלדה Olda. Mundus: vel orbis: aut muſtella: vel ſyriace rubigo.
Oldai. Idem.
ὀλυμπιάς Olympiadis. Celeſtis. G.
ὀλυμπᾶν Olympiadem. ad. Ro. 16. Idem. in greco olympam. G.
ὀλύμπιος Olympius. Celeſtis. G.
חלון Olon. Feneſtra: ſiue prophanatio: aut dolor.
אומר Omar. Dicens vel loquens: ſiue amarus: vel exaltans.
אמרי Omrai. Dicens vel loquens: aut exaltans: ſiue amarus: aut ſyriace agnus.
אונם Onam. Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eorum.
אונן Onan. Dolor: ſiue iniquitas: aut fortitudo.
ὀνησιφόρος Oneſiphorus. Vtilitatem afferens. G.
ὀνήσιμος Oneſimus. Vtilis. G.
Onias. Fortitudo domini: aut nauis. D.
אונו Ono. Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eius.
אהלה Oolla. Tabernaculum vel tentorium ſiue ſplendor eius.
Oolla. Ezech. 24. b. vbi dicitur Ve ciuitati ſanguinũ oolle. ſcribi debet olle: & ſic eſt in bibliis noſtris antiquis: & eſt nomen vaſis in quo carnes coquuntur.
אהלי Ooli. Deprecans: ſiue expectans: aut incipiens: vel dolẽs: ſiue frater mihi.
אהליאב Ooliab. Tabernaculũ vel tẽtoriũ pris: aut ſplẽdor patris.
אהליבה Oolíba. Tabernaculũ vel tẽtoriũ meũ in ea: aut ſplendor meus in ea. ⌈dor excelſorũ.
אהליבמה Oolibama. Tabernaculum vel tẽtoriũ excelſum: ſiue ſplẽ-
אחזם Oozam. Appẽhẽſio eorũ: ſiue poſſeſſio eorũ: aut viſio eorũ
חרב Oreb. Deſertum vel ſolitudo: ſiue deſtructio: aut ſiccitas: vel gladius.
ערב Oreb. Iudi. 7. & 8. & ps. 82. & Eſa. 10. in omnibus his locis interpretatur coruus: vel ſuauis: aut fideiuſſor: vel cõmiſcens: ſeu veſpertinus. ⌈tio oris
ערפה Orpha. Ceruix: vel ceruicoſa: ſiue ſuſcitatio oris: ⌈denuda-
ארנן Ornan. Exultans: ſiue arca eorum: aut lux filii: ſiue lux aut maledictio permanens vel eterna.
ארדי Orodi. Montanus. heb. ororí.
ארנים Oronáim. ire: vel furores: aut ſyriace libertates.
Oronites. idem. f. n.
ὀρθοσίαδα Orthoſiada. Recta vel rectificata. G.

Oſa. Confidens: aut protegens.
Oſa. 1. Paralí. 4. Feſtinans: ſiue tacens: aut ſenſualis.
Oſanna. Salua obſecro: vel ſalua nunc.
Oſée. Saluator: aut ſalus.
Oſia. Fortitudo domini: ſiue hircus domini. heb. oziáu.
Oſias. Saluator dominus: aut ſalus domini.
Oſiáu. Fortitudo domini. heb. azi: u.
Othei. Tempus vel hora mea: aut iniquitas mea.
Othin. Tempus ſiue hora mea. heb. othni.
Othir. Excellens: vel reſiduus: aut remanens.
Otholia. Tempus domino: ſiue hora domino.
Othoniel. Tempus dei: ſiue hora dei.
Oza. Fortitudo: aut capra.
Oza. 1. Paralip. 16. confidens: vel protegens. heb. oſa.
Ozái. Videns.
Ozam. Fortitudo: aut capra. heb. oza.
Ozan. Fortitudo eorum: aut capra eorum.
Ozazin. Fortitudo domini. heb. ozaziu.
Ozenzara. Auricula carnis vel conſanguinitatis: aut auricula fermentata vel remanens: ſiue ſtatera carnis vel conſanguinitatis aut reſidui. heb. ózenſara.
Ozí. Fortis vel fortitudo mea: aut hircus meus.
Ozí. Nee. 3. interpretatur tunc: ſiue aut iſte.
Ozias. Fortitudo domini: ſiue hircus domini.
Ozias. 1. Paralip. 3. Apprehenſio vel poſſeſſio domini: ſiue viſio domini. heb. ochozías.
Ozias. Hiere. 42. & 43. interpretatur ſaluator dominus: aut ſalus domini. heb. oſías.
Oziáu. Fortitudo domini.
Oziel. Fortitudo dei: ſiue hircus dei.
Oziel. 1. Paralip. 23. a. vbi dicitur oziel & aram: interpretatur videns deum. ⌈heb. ozriel.
Oziel. 1. Paralipo. 27. Adiutorium dei: ſiue atrium dei.
Ozieli. Fortitudo dei: ſiue hircus dei.
Ozielite. Idem.
Ozihem. Non eſt in hebreo.
Ozni. Auris vel auſcultatio mea: ſiue ſtatera.
Oznite. Idem.

De incipientibus a littera. p.

Paphum. Bulliens vel eſtuans. G. φάφος.
Paleſtina. conſperſa. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruina appoſita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit פלשת
Paleſtini. conſperſi. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruine (bibẽs appoſite: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel cecide-runt bibentes. פלשתים
Palmyra. Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma vel dactilus: aut cõmutatio vel pmutatio: ſiue amaritudo תמר
Palmyra. 2. Paralip. 8. Hebraice dicitur thadmor: & interpretatur confeſſio vel laus amaritudinis: vel confeſſiõis aut laudis myrrha: ſiue ex hebreo & ſyro laus preceptoris vel domini. תדמר
Pamphilia. Tota dilecta vel amabilis. G. παμφιλία
Paraclitus. conſolator: vel aduocatus. G. παράκλητος.
Paraſceue. Preparatio. G. παρασκευή.
Parmena. Permanens. G. παρμένα
Parthi. Lingua ſcythica dicuntur fugaces vel exules. D. παρθίνα
Pãſcha. Tranſitus: vel claudicatio. פסח
Pathara. calcata: ſeu conculcata. G. πάταρα.
Pathmos. Letalis: vel mortifera. G. πάτμος.
Patroba. Paternalis. G. πατρόβα
Patroclus. Patris vel patrie gloria. G. πατρόκλος.

Paulus. Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſ. apoſtolorum: & ideo maximus quia minimus. D.

אַפֶּדֶט Pedno. Ornamentū eius: ſiue ira iudicii eius. heb. apedno.

סִין Peluſium. Hebraice dicitur ſyn: & interpretatur rubus.

πεντάπο λις. Pentapolis. Quinq; ciuitatum. ſ. regio. G.

πεντά= τευχος. Pentatheucus. Quinq; volumina veteris teſtamenti: a pente quod eſt quinq; & teuchus volumen. G.

πεντη κοστη. Pentecoſte. Quinquageſima. G.

πέργαμος Pergamus. Altitudo vel ſublimitas. G.

πέργην. Pergen. Valde terreſtris. G.

פָּרָס Perſa. Frāgens: ſiue diuidens: aut vngula vel gryphus.

πέρσαι. Perſe. Idem. plu. nu.

פַּרְסֵי Preſepolis. Perſe ciuitas. G.

περσῖται Perſes. Frāgens: ſiue diuidens: aut vngula vel gryphus.

פָּרָס Perſia. Idem.

Perſida. Idem.

πέτρος. Petrus. Saxum: vel petra. G.

נַמְרִים Pigmei. Hebraice dicitur gamadim: & interpretatur nani vel cubitales.

מַכְתֵּשׁ Pila. Hebraice dicitur machthes: & interpretatur contuſſio vel pila: ſiue mortariolum.

πιλατος Pilatus. Conſtringens vel conſtrictus. G.

πύρρος. Pyrrhus. Flauus aut rubeus. G.

πισσία. Piſidia. Picea. ſ. pice. denigrata. G.

πιστικη. Piſticum. Fidele. G.

פִּלוֹנִי Polonites. Cadens: aut occultus.

πόντιος. Pontius. Marinus. G.

πόντος. Pontus. Mare. G.

אֶלְמָר Pontus. Geñ. 14. a. Hebraice dicitur elaſar: & interpretatur auferens deus: vel ablatio dei: ſiue recedens a deo.

πόρτιος. Portius. Vitulus: aut vitulinus. G

ποσειδώ= νιος Poſſidonius. Potum prebens. G.

מִפְלֶצֶת Priapus. In hebreo eſt Miphléſeth: & interpretatur ſimulachrum: ſiue tremor: vel concuſſio.

Priſca. Latinum eſt. i. antiqua.

Priſca. Ad Ro. 16. a. &. 1. ad Corinthios. 16. d. &. 2. ad Timoth. 4. d. in greco Priſcilla: & interpretatur idem quod priſca diminutiue. Latinum eſt.

Priſcilla. Idem. Latinum eſt.

προβατι κη. Probatica. Ouina: ideſt locus vbi pecora ſacrificanda tenebantur. G.

πρόχορος Prochorus. Expeditus vel facilis: aut promptus vel paratus. G.

προσήλυ τος Proſelytus. Aduena: vel peregrinus. G.

μαις Ptolomaida. Bellicoſa. G.

πτολεμαὶς Ptolomais. Idem. G.

πτολεμεῖ Ptolomei. Idem. plu. nu. G.

ptolomenſes. Idem. G.

Ptolomeus. Sulcus. ſ. qui fit cum aratro: ſiue ſuſpendens aquas: aut coadunatio aquarum. grece vero bellicoſus.

Publius. Latinum eſt.

Pudens. Latinum eſt.

Puteoli. Latinum eſt.

פּוּטִיפַר Putiphar. Africe taurus: aut ex ſyro & hebreo ſaginatꝰ taurus: vel pinguedinis fructificatio.

פּוֹטִיפַרַע Putiphar. Geñ. 41. &. 46. Ex ſyro & hebreo pinguedinem diſſipans: vel pinguedinis denudatio: aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. q.

QVartus. Latinum eſt.

Quintus. Latinum eſt.

De incipientibus a littera. r.

רָחַב Bráab. Lata: ſiue dilatata: aut platea.

רָהַב Ráab. ps. 86. interpretatur Superba: aut fortis: vel tumultuans.

רְחֻבוֹת Raabia. Latitudo ſiue platea domini.

רְאִיָה Raahia. Viſio domini.

Raaſa. Idem.

רַחַם Ráam. vulua: ſiue miſericordia: aut ſyriace amicus.

רַעַמְיָה Raamias. Tonitruū domini: ſiue malum a domino: aut ſocius a domino: vel paſtor a domino.

רַבָּה Rabba. Multa ſiue grādis: aut iurgium vel impugnatio.

Rabbath. Idem.

Rabbi. Magiſter.

רַבְמַג Rabmag. Multitudinem diſſoluens vel liquefaciēs: aut magiſter vel princeps liquefactionis: ſiue magiſter vel princeps liquefactus vel tabefactus.

Rabboni. Magiſter. ſyrum eſt.

רִבּוֹת Rabboth. Fenus vel vſura: aut multitudo: vel iurgium: ſiue impugnatio.

רַבְסָרִים Rabſaces. Magiſter vel prepoſitus eunuchorum. heb. rabſa

Racha. Vacuus vel vanus. D.

רָכָל Rachal. Suſurro: aut aromatarius: ſiue negociator.

רָחֵל Rachel. Ouis.

רַדַּי Raddái. Deſcendens: vel dominans.

רָפָא Rapha. Medicina vel medicus: aut relaxatio: vel gigas.

רָפָח Rápha. 1. Paralipo. 7. Relaxatio laquei.

Raphael. Medicina dei. D.

רְפָיָה Raphaia. Medicina domini: ſiue relaxatio domini.

רְפָאִים Raphaim. Gigantes: vel medici: aut relaxati.

רָפָא Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine Gigantiſſa: vel medicina: aut relaxatio. heb. rapha.

רְפָיָה Raphia. Medicina domini: ſiue relaxatio domini.

רְפִידִים Raphidim. Reclinatoria vel ſtramēta: aut remiſſe manus: vel medicina manuum.

Raphon. Medicina: vel relaxatio: aut gigas. D.

רְפוּא Raphu. Idem.

רֵעַ Ragau. Socius: aut paſtor eius: ſiue malū vel cōfractio eius.

Rages. Tempeſtas: vel cōmotio. D.

רְעוּאֵל Raguel. Paſtor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רְצַלְיָה Rahelaia. Sopor domini: vel inebrians dominus: aut ſocius vel paſtor ipſi domino.

רְאָיָה Rahia. Viſio domini.

רְעוּאֵל Rahuel. Paſtor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רָם Ram. Excelſus: vel ſublimis: aut proficiens.

רָמָה Rama. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.

חֶרְמָה Rama. 1. Reg. 30. in fine deſtructio: ſiue anathema: aut rete: vel retiaculū: ſiue dedicatū aut cōſecratū. ſ. deo. heb. horma

רָמָתָה Ramatha. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.

רָמָתַיִם Ramathaim. Celſitudines vel ſublimitates: aut plectiones.

רָמַת לֶחִי Rámathléchi. Eleuatio maxille.

Ramathe. Excelſa: vel ſublimis: aut proiecta. D.

רַעַמְסֵס Rameſſes. Tonitruum vel exprobatio tinee: aut malum delens ſiue diſſoluens: vel confractionem diſſoluens: aut cōfractus a tinea.

רָמַת Rameth. Sublimis vel excelſa: aut proiecta.

רָמוֹת Ramoth. Idem. plu. nu.

רָאמֹת Ramoth. Deut. 4. &. Ioſ. 20. &. 1. Paralipo. 6. interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.

יְרִמוֹת Ramoth. Eſd. 10. Altitudines: ſiue timens mortem: aut videns mortem: vel proiectio mortis. heb. ieramoth.

רַבְשָׁקֵה Rapſaces. Magiſter vl prepoſitus bibentium: aut magiſtri oſculum vel ſacculus: ſiue multum bibens aut oſculās: vel magnus ſaccus. heb. rabſaces.

רַבְסָרִיס Rapſaces.Hiere.39. interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.
Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.
רְצִין Raſin. Voluntas vel volũtarius: aut curſor ſiue veredarius.
Razias: Secretum domini: vel myſterium domini.D.
רָזוֹן Razon. Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius: vel princeps.
רֶבַע Rébe. Quartus vel quadratus: ſiue accubãs vel accubatio.
רִבְקָה Rebecca. Saginata: ſiue impinguata: aut contentio obtuſa: vel contentio impedita.
רֶבַע Rébee. Quartus vel quadratus: ſiue accubãs vel accubatio.
רִבְלָה Rebla. Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum: ſiue iurgium defluens.
Reblátha. Idem.
רֵכָה Recha. Tenera: vel delicata.
רֵכָב Rechab. Quadriga: aut equitatus vel equitans.
Rechabíte. Idem.plu.nu.
רֵכַת Rechath. Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.
רֵקֶם Récem. Vacuꝰ: aut vanus: vel pictura varia: aut ſaliua eorũ.
רְאָיָה Rechia. Viſio domini.heb.rehia.
ρήγιον. Regium. Ruptura vel factura: quoniã illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G.
רֶגְמָה Regma. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.
מֶלֶכֶת Regma.1.Paralip.7. In hebreo eſt Molécheth: quod interpretatur regina: & ſic tranſtulit beatus hieronymus: & inuenitur in blibliis noſtris antiquis.ſ.regina: ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.
רֶגֶם Régom. Lapidans: vel lapidatus: aut purpureus.
רֵקֶם Rébem. Vacuus: aut vanus: ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.récem.
רַעְמָה Rema. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.
רְמְיָה Remeia. Sublimis vel excelſus dñs: aut proiectio domini.
כִּיּוּן Rempha. Pro hoc in hebreo eſt chiun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa: ſiue preparatus: aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.
Remmi. Non eſt in hebreo.
רִמּוֹן Remmon. Malum granatum: ſiue altitudo.
רִמּוֹנֵי פָרֶץ Remmõpháres. Maligranati diuiſio: aut malum granatum diuiſionis: ſiue altitudinis diuiſio.
רִמּוֹנוֹ Rẽmono. Malum granatum eius: ſiue altitudo eius.
מְרֵמוֹת Remoth. Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.
Rés caput: ſiue principium: aut paupertas.D.
רָסָה Raſſa. Irroratio: vel ſtillicidium.
Reſa. Luce.3. Caput: vel voluntas: aut curſus.D.
רֶשֶׁף Réſeph. Volucris: aut diabolus: vel ſagitta.ſ.ignita.
רֶצֶף Réſeph.4.Reg.19. & Eſa.37. interpretatur Pauimentum: vel extenſio: aut pruna.i.calculus ignitus.
רְפִידִים Reſemophim. Exore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mophim.
רֶסֶן Réſen. Frenum.
רְצָפָה Reſpha. Extenſio: ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.
רְצָיָא Reſia. Volũtas: aut voluntarius: ſiue curſor: aut veredarius.
רִתְמָה Rethma. Iuniperus: ſiue ſonitus aut ſtrepitus.
רְעוּ Reu. Socius: vel amicus: aut paſtor: ſiue malũ: aut cõfractio.
רְחוּם Reum. Pius ſiue miſericors: aut ſyriace amicus.
רִיבַי Ribai. Pugnans vel obiurgans: ſiue multiplicans.
רִיפַת Riphat. Medicina: ſiue relaxatio; vel bouile: hoc eſt vbi boues clauduntur.

רִמָּה Rimma. Canticum: ſiue exultatio.heb.rima.
רִמּוֹת Rimoth. Altitudines: ſiue videns mortem: aut timens mortem: vel proiectio mortis.heb.ſerimoth.
רְוֹהֲגָה Roaga. Saturatus vel inebriatꝰ meditatione vl eloquio: aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione.
רְחַבְעָם Roboam. Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi: ſiue odor vel odorans cum populo.
ρόδη. Rode. Roſa.G.
ρόδοχος. Rodochus. Roſeus currus.G.
ρόδος. Rodum. Roſa.G.
רֹגֶל Rogel. Pes: ſiue pedeſtris: aut explorans: vel delator ſiue accuſator: aut ſyriace conſuetudo.
Rogelim. Idem.plu.nu.
לְגַמְּלֵךְ Rogomélech. Lapidans regem vel conſiliarium: aut purpura regis vel conſiliarii.
רְאוֹמָה Roma. Excelſa vl ſublimis: aut rhinoceros: vl ituẽs nimis.
רוֹמָה Roma. Ioſ.15. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.
חֲרֻמָּה Roma.1.Reg.30. Deſtructa: ſiue anathematizata: aut rete vl retiaculũ: ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama.
ρώμη. Roma. Ciuitas italie: valẽs vel valẽtia: aut potens vel robuſta.G.
ρωμαῖοι. Romani. Idem.plu.nu.G.
כִּתִּים Romani. Daniel.11. Pro hoc in hebreo eſt chithim: & interptatur cõterentes: vel cõtritio maris: ſiue diadema: aut aurum: vl tinctura: aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.
ρωμαῖος. Romanus. Valens: ſiue potens: aut robuſtus.G.
רָמַתִי Romathites. Excelſus vel exaltatus: aut proficiens vel proiectus.
רָמַלְיָהוּ Romelia. Excelſus domini: ſiue celſitudo domini: aut proiectus a domino.
רוֹמַמְתִּי עֶזֶר Romethiézer. Exaltans adiutorem vel auxilium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiézer.
רְחֹב Roob. Latitudo ſiue dilatatio: aut platea.
רְחֹבִיָה Roobia. Latitudo ſiue dilatatio dñi: aut platea domini.
רְחֹבוֹת Rooboth. Latitudines ſiue dilatationes: aut platee.
עַטְרוֹת Roth. Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth.
רְאוּבֵן Ruben. Videns filium: vel viſio filii: aut viſionis filius.
Rubenite. Idem.
Rubenites. Idem.
Ruffus. Latinum eſt.
רוּמָה Ruma. Excelſa ſiue ſublimis: aut proiecta.
רוּת Ruth. Saturata: vel inebriata.

De incipientibus a littera.S.

שָׂעַף Saaph. Cogitãs: aut qui volat vel preuolãs.
שְׁאָל Saal. Poſtulãs ſiue poſtulatus: aut cõmodatus: ſiue ſepulchrum: vel infernus: aut fouea.
שַׁעֲרִים Saarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: aut tempeſtates: ſiue demones: aut pilloſi: vel hirci.
שְׁבָא Saba. Conuerſio: ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.
סְבָא Saba. Geñ.10.a.&.1.Paralipo.1.a. vbi dicitur Saba & euila. & ps.71. & Eſa.43.a. interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex.
צוֹבָה Saba.3.Reg.11.d. Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: vel inflata aut tumida.heb.ſoba.
אֶלְזָבָד Sabaa. Non eſt in hebreo.
סַבָּאִים Sabad. Dei dos: vel dei dotatio.heb.elzabad.
שִׁבְמָה Sabaim. Circuitiones: aut ebrii: vel ſyriace ſenes.
שִׁבָּם Sabama. Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa.

שָׁבָם Saban.Conuersio vel captiuitas eorum: aut canicies vel sessio eorum.heb.sabam.

שְׁבַנְיָה Sabania.Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus: siue intellectus vel filiatio domini.

צְבָאוֹת Sabbaoth.Exercitus.plu.nu.siue militie:aut fortitudines.

שְׁבָרִים Sabarim. Confractiones: siue spes: vel expectationes: aut frumenta.

סִבְרַיִם Sabarim.Ezechiel.47.c.Circuitus altitudinis: aut syriace opiniones vel cogitationes:aut sperantes vel spes.

שֵׁבֶט Sabath. Sceptrum vel virga:aut tribus.

סַבְתָּה Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut causans: vel syriace senectus.

סַבְתְּכָא Sabathaca.Circuiens percussionem: vl causa percussionis: aut ex syro & hebreo senectutis percussio.

שַׁבְּתַי Sabbathái.Sabbatum meum:vel requies aut cessatio mea.

Sabbatismus.Requies:vel cessatio.D.

שַׁבָּת Sabbatum. Requies:siue cessatio.

שָׁוֵה Sabe.Planicies:vel eqtas:aut ponẽs vel posit9.heb.saue.

שִׁבְעָ Sabee. Septem vel septimus:aut saturitas: siue iuramẽtum.

שְׁבָאִים Sabei.Captiuantes:siue conuertentes:aut cani: vel sedẽtes.

שֵׁבֶר Sáber.Confractio:aut spes:vel frumentum.

צוֹחַר Sáber. Gen.46.Lucidus vel candidus.heb.sáher.

חֲשַׁבְיָה Sabias. Numeratio vel estimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio siue artificium domini: aut festinatio vel silẽtium in domino.Heb.asabias.

שְׁבַנְיָה Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus:aut intelligẽs vel edificans dominus.

זַבּוּד Sabud. Dotatus:vel dos.heb.zabud.

סַכָּא Sacha. Vmbraculum:vel operimentum: siue protectio:aut vnctio: vel syriace speculatio.heb.sachacha.

שָׂכָר Sachar. Merces:siue precium:aut sicera: vel ebrietas.

זַכּוּר Sachur.Memor vel cõmemorãs:aut masculꝰ. heb.zachur.

Sade.Iustus: vel iustitia.D.

צָדוֹק Sadoch. Iustus:aut iustificatus.

Saducei.Idem.plu.nu.vel syriace scissi vel scismatici.D.

סְפִי Saphái.Limẽ vel superliminare:aut hydria:vel phiala:seu finis:aut consumatio.

שָׁפָן Saphan. Hericius : aut cuniculus vel cyrogrillus : siue absconditus vel reconditus : aut labium vel ripa siue confactio eorum.

שָׂפָם Saphan.1.Paralipo.5.interpretatur Barba:siue labium aut ripa eorũ:vel confractio aut solitudo eorũ.heb.sapham.

שָׁפָט Saphat. Iudex:vel iudicans.

שַׁפְטָה Saphata.Iudicãs dñs.:siue iudiciũ domini.heb.saphatia.

Saphatia.Idem.

Saphatias.Idem.

Saphira.Narrans:vel numerans:aut libraria vel litteraria: aut syriace formosa.D.

צָפוֹן Saphon. Aquilo:siue absconditus:aut speculator.

שָׂגָה Saie. Ignorans:siue comprehendens vel attingens:aut syriace multus:siue multiplicans.heb.sage.

שַׁעַלַבִּים Salabim.Respiciens corda:siue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari vel semita in mari.

שַׁעַלְבֹנִי Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ:aut vulpis edificiũ: siue pugilli aut pugni edificium vel intellectus:siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שִׁלְחִי Salai.Missio vel mittens:siue ramus:aut propagines,vel telum:aut arma.s.missilia : vel syriace spolians vel spoliatꝰ.

שְׁלַמִיאֵל Salamiel.Pax dei:siue perfectio dei:aut retributio dei.

σαλαμίνα Salamina.Cõmota:vel conquassata:aut fluctuans.G.

צִלְתַי Salathi. Vmbra:siue tinnitus:aut assans vl torrefaciens:aut syriace orans.

שְׁאַלְתִּיאֵל Salathiel.Postulatus dei:siue cõmodatus dei.

שַׁעַלְבֹנִי Salboni. Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus:siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שָׁלַח Sále.Missio: vel mittens:siue ramus aut propagines:vel telum:aut arma.s.missilia:vel syriace spolians vel spoliatus.

שַׁעַלִּים Salebim.Respiciens corda:siue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari:vel semita in mari.

סִלְכָה Salecha. Canistrum tuum:aut eleuatio siue cõculcatio tua.

סָלַד Sáled.Afflictio:vel syriace calefactio:vel adustio.

שָׁלֵף Sáleph.Euaginans:vel euellens:aut discalcians.

שָׁלֵם Salem.Pax.

שָׁלֵם Salem . Gen. 33. & 46. interpretatur Pax: siue perfectio: aut retributio.

שְׁלוֹמִת Salemoth.Pacificatio:siue perfectio:aut retributio.

צַלְפְּחָד Salphaad. Vmbra formidinis: siue tinnitus formidinis:vel assationis aut submersionis formido.

שְׁעָלִים Salim. Vulpes.plu.nu.aut pugilli siue pugni:vel semite.

שְׁלוֹמִית Salimith.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שַׁלִּשָׁה Salisa. Trina;aut principalis: siue ternaria : vel principissa: aut ducissa.

שַׁלְמָה Salma.Pax:siue perfectio: vel retributio:aut vestimẽtum.

צַלְמָנָע Salmana. Vmbra prohibita:aut vmbra vl imago cõmotionis:siue tinnitus cõmotionis: vel submesio prohibitionis aut cõmotionis.

שַׁלְמַן Salmana. Osee.10.interpretatur Pacificus : siue perfectus: aut retribuens.heb.salman.

שַׁלְמַנְאֶסֶר Salmanásar. Pax ligata : siue perfectio vel retributio ligata : aut pax vel perfectio siue retributio nunc ablata vel nunc recedens.

שַׁלְמִיָה Salmias.Pax domini:siue perfectio aut retributio dñi.

שַׁלְמוֹן Salmon.Pacificus:siue perfectus:aut retribuens.

צַלְמָנָה Salmona.Vmbre munus vel numerus: siue tinnitus numeri vel muneris:aut imago nostra.

σαλμών. Salmonem. Fluctuatio vel cõmotio: aut conquassatio.G.

סָלוּא Salo.Canistrũ: vel exaltatio:siue cõculcatio:aut equiparatꝰ.

Salome.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.D.

שְׁלוּמִי Salomi.Pacificus:siue perfectus:aut retribuens.

שְׁלוּמִית Salomith.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שְׁלֹמֹה Salomon.Pacificus.

Salon.Manens:vel qui manet:aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens.D.

σάλον. Salon. Fluctus:vel cõmotio.G.

יָעֲרִי Saltus. Latinũ nomen est: & est interptatio huius nominis iaheri:quod saltum siue siluam aut fauum significat.

סָלוּא Salum.Canistrum:siue exaltatio:aut conculcatio:vel equiparatus.heb.salu.

שְׁלוּמִית Salumith.Pacifica:siue perfecta:aut retribuens.

שְׁלִשָׁה Saluſa.Trinus :vel principalis:aut dux.

שָׁמָה Sãma. Perditio:siue desolatio:vel stupor:aut ibi : siue nomen:aut nominatus:vel appositus.

שָׁמַע Sãma.1.Paralip.2.e.&.5.&.8.iterptatur audiẽs:vl obediẽs.

הוֹשַׁמַע Sãma.1.Paralipo.3.Exauditus:siue ipse exaudiens vel obediens.heb.hosama.

שָׁמָה Sãmaa.Perditio:siue desolatio : aut stupor: vel ibi:siue nomen aut nominatus:vel appositus.

שִׁמְעָה Sãmaa.2.Reg.21.&.1.Paralipo.6.&.20.interpretatur Audiens:vel obediens.

שִׁמְאָה Sãmaa.1.Paralipo.8.interpretatur Nominatus:vel appositus:aut perditio:vel desolatio.

סָמַךְ Samach.Adherens:vel innixus:aut iunctus.

שָׁמֵד Samád.Destruens:siue exterminans:aut conterens.

שָׁמַי Sãmái.Nomen meum: aut desolatio vel perditio mea:siue stupor:aut celi.

שְׁמַעְיָה Samaia. Audiens dominū: vel obediens domino.
Samaias. Idem.
שַׁמְּוֹת Samaoth. Desolatio vel pditio: aut stupor: siue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel desolās aut perdēs iniquitatem.
צְמָרַיִם Samaráim. Lane: aut medulle. s. arborum.
שְׁמָרַת Samarath. Custodia: vl adamas: aut vepres: vl spina seu fex.
צַמָּרִי Samareus. Lana: vel medulla. s. arborum.
שֹׁמְרוֹן Samaria. Custodia: vel adamas: aut vepres vel spina: seu fex eius.
שֹׁמְרָיָה Samaria. 1. Paralipo. 12. & Esd. 10. interpretatur Custodia domini: aut adamas domini: seu vepres vel spina domini.
Samarias. Idem.
שֹׁמְרֹנִים Samaritani. Custodes: vel adamātini: siue spinosi: aut feces: vel feculenti.
Samaritanus. Idem. singu. nu.
Samarite. Idem quod samaritani.
צְמָרִי Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. s. arborum.
סְמַכְיָהוּ Samatias. Adherens domino: vl innitens aut iunctus domino, heb. samachias.
שָׁמַע Sáme. Audiens: vel obediens.
Samech. nomē lre: Adhesio: siue innixio: aut iūctura. D.
שִׁמְרֹן מְרוֹן אוֹן Sameron. Custos amaritudinis vel myrrhe fortis vel dolorose aut inique: aut adamas vel spina siue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. samerōmeron.
שַׁמְגַּר Samgar. Nominatus aduena: siue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel desolatio siue stupor aduene vel ruminantis aut certantis.
שָׁמִיר Samir. Custodia: seu vepres vel spina: aut adamas: vel fex.
שַׁמּוֹת Samoth. Nomina: vel desolationes: aut perditiones: siue stupefactiones.
σαμοθρᾴκ. Somothracia. Arenosa: & aspera. G.
שִׁמְרִי Samri. Custodiens: siue spina: aut fex: vel adamas.
שִׁמְרוֹן Samron. Custodia: siue adamas: aut vepres vel spina: seu fex eius.
שִׁמְרוֹת Samroth. Nomina: aut desolationes: siue perditiones: aut stupefactiones. heb. samoth.
שַׁמְשַׁי Samsái. Sol meus: aut nomen muneris: siue ibi munus: aut syriace minister.
Samsame. Nomen auditum: vel famosa auditio. D.
שַׁמְשְׁרַי Samsari. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.
שִׁמְשׁוֹן Samson. Sol eius: aut nominis iteratio vel secundatio siue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel syriace seruicium aut ministerium eius.
שָׁמוּעַ Sāmúa. Audiens: vel obediens.
שְׁמוּאֵל Samuel. Postulatus a deo: aut nomen eius a deo.
שָׁמוּעַ Samúha. Audiens: vel obediens.
σάμος. Samum. Arenosa. G.
סַנְבַלַּט Sanaballath. Rubus in absc̄dito vel in inuolutione: aut ex syro & hebreo inimicus in absc̄dito vel in inuolutione.
צַעֲנַנִּים Sanamim. Motiones: vel motus dormiētis. heb. sananim.
צְנָן Sanan. Frigiditas: siue scutum vel arma.
שְׁנִיר Sanir. Dormiens lucerna vel nouale: siue iteratio vel mutatio aut secundatio lucerne vel nouális: aut mutatio vel iteratio aut secundatio docentis vel ostendentis.
שִׂרְיֹן Sanír. Deut. 4. Sonitus siue strepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. seon.
שְׂמִיר Sanír. Iudi. 10. Custodia: siue vepres: aut spina: vel adamas: seu fex. heb. samir.
שָׂרָה Sara. Dña vel princeps.
שָׂרָח Sára. Gen. 46. & Nu. 26. & 1. Paralip. 7. f. interp̄tatur Odorans: vel dña odóris: aut canticum odoris.
צָרְעָה Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut scrabro.
זָרַח Sára. 1. Paralipo. 1. interp̄tatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

Sara. 1. Paralipo. 7. c. Caro: vel consanguinitas: aut fermentum: siue residuum vel remanens.
Saraa. Lepra: aut scrabo.
Sarabía. Siccitas dñi: vel prevalēs cū dño. aut psallēs in dño
Sarabías. Idem. (vel cum domino.
Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. saharáim.
Saráí. Domina mea: vel princeps mea.
Sarai. 1. Paralipo. 2. Leprosus: vel scrabro.
Sarai. Esd. 10. Dñs aut princeps meus: vel cāticum meum.
Saraía. Princeps domini: vel canticum domini.
Saraía. 1. Paralip. 9. iterp̄tatur Porta dñi: siue estimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: siue ordeū vel tempestas domini: aut demonis dominus. heb: saaría.
Saraías. Princeps domini: aut canticum domini.
Sarar. Vmbilicus: aut cogitatio: vel insidiatio: siue cantans: vel dominans.
Saráfar. Prepositus thesauri vel cellarii: aut psallentis thesaurus vel cellarium: seu qui videt angustiam: aut ex syro & hebreo castrametatio angustiantis.
Sarathásar. Plasmatio matutina: aut angustia vel colligatio matutina: siue angustia vel figura nigredinis.
Sarathi. Leprosus vel scrabro.
Sardís. Princeps iocunditatis: aut canticum letitie: vl id qđ remanet aut relinquitur: vel syriace cortina. D.
Sarea. Lepra: vel scrabro.
Sareas. Princeps domini: aut canticum domini.
Sarebías. Siccitas domini: vel prevalens cum domino: aut psallens in domino vel cum domino.
Sáred. Ablatio dominii vel descēsionis: aut syriace cortina.
Sareda. Angustia vel colligatio dominii vel descensionis: aut plasmatio dominii vel descensionis.
Saredatha. Idem.
Saredite. Ablatio dñii vel descensionis: aut syriace cortina.
Sareíte. Leprosus: vel scrabro.
Sarépta. Angustia bucelle vel panis: siue conflatio vel conflatorium: aut angustie dilatatio vel persuasio.
Sáres. Radix: vel catenula.
Sáreth. Ablatio dominii vel descensionis: aut syriace cortina. heb. sáred.
Sareth. 1. Reg. 9. Non est in hebreo.
Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: siue auferens hortum: aut syriace rete vel retiaculum.
Saría. Porta domini: siue estimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: siue ordeum vel tempestas domini: aut demonis dominus.
Sarías. Princeps domini: siue canticum domini.
Sarim. Porte: siue estimationes: aut appreciationes: vel capilli: siue ordeum: vel tempestates: aut demones: siue pilosi: vel hirci.
Sarion. Lorica: vel planicies: aut canticum columbe.
Sarith. Relictus vel remanens: aut principis manus: siue cāticum manus. heb. sarid.
Sarma. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue delicatum aut cōsecratum. s. deo. heb. harma.
Sarohen. Princeps gratie vel principis gra: siue canticum
Saron. Planicies: aut canticum eius. (gratie.
Sarona. Idem. heb. saron.
Saronites. Planicies: vel planus: siue cantans.
Sarsathin. Prepositus cooperimentorum vel vnctionum. heb. sarsachim.
Sarthan. Tribulatio siue angustia: aut colligatio: siue plasmatio: aut figuratio: vel angustiam dans.

Sarthana. Idem.

שָׂרוּג Saruch. Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut conuolutio. heb. ſarug.

צָרוּיָה Saruía. Anguſtia vel tribulatio domini: aut collígatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.

שַׂשְׂבַצַּר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vl in anguſtia: aut gaudii prohibitio vel munitio: ſiue gaudium vindemie: vel ſexta anguſtia: aut lignum vel byſſus anguſtie.

שַׂשְׂגַזִּי Saſagazi. Qui facit trãſitum vel tonſionem: aut reſpíciens trãſeuntem vel tondentem: ſiue comprímens vellus.

שָׂטָן Sathan. Contrarius ſiue aduerſarius.

Sathanas. Idem.

שָׁאוּל Saul. Poſtulatus: ſiue cõmodatus: aut fouea ſiue ſepulchrũ: vel infernus.

שָׁוּעָל Saul. 1. Reg. 13. d. vbi dícitur ad tertã ſaul interpretatur vulpes: ſiue ſemita: aut pugnus vel pugillus. heb. ſual.

שָׁאוּלִי Saulíte. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cõmodatus: aut fouea: ſiue ſepulchrum: vel infernus.

Saulus. Poſtulatus: ſiue cõmodatus: aut ſepultus.

σαῦρα. Saura. Salamandra: genus lacerte. G.

Schariot. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminationis vl mortis. D.

σκεύα Scharíotes. Idem.

σκηνοπηγία Scena. In greco ſcribitur ſceua: & interpretatur diſpoſitus: vel preparatus. G.

σκηναί. Scenophegía. Feſtum tabernaculorum. G.

σκυτοπῶλαι. Scythe. Coriarii: vel cerdones. G.

Scytopolíte. Coriarii ciues. G.

שֶׁבַע Sébe. Septem vel ſeptimus: ſiue ſaturitas: vel iuramẽtum.

שַׁבְּתַי Sebechái. Sabbatũ: ſiue requies: vel ceſſatio: heb. ſebethái.

שַׁבְנְיָה Sebenía. Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.

שְׁמַעְיָה Sebenía. Nec. 11. Audiẽs dñm: vl obediẽs dño. heb. ſemeía.

שְׁבַנְיָה Sebenías. Conuertens vel captiuãs dñs: aut intelligens vel edificãs dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini.

צִבְעוֹן Sebeon. Stãs iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati: aut ſyriace tinctus vel intingens.

צְבִיָּה Sebía. Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: ſiue ſtans dominus: aut ſyriace voluntaría.

שְׁבַנְיָה Sebna. Conuertens vel captiuãs dñs: aut intelligẽs vel edificans dñs: ſiue intellectus vel filiatio dñi. heb. ſebnía.

צְבוֹיִם Seboim. Damule vel capree: ſiue pulchri vel precipui: aut inflati: vel ſyriace voluntarii.

צְבֹעִים Seboim. 1. Reg. 13. & Nec. 11. interpretatur Intincti: aut tincture: vel ſtantes acerui.

שִׁבֹּלֶת Sebbóleth. Spica: aut fluctus. f. aquarum.

צְלֶקְעָמִנִי Sechamonites. Vmbra lambentis vel percutientis populũ meum: aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum. heb. ſélechamonites.

שִׂיזָא Sechar. Munus hoc: aut munus aſpergens. heb. ſeza.

שֶׁכֶם Sechem. Pars: ſiue portio: vel humerus: aut manicatio vel matutinatio.

Sechemíte. Idem. p. 11.

שְׁכַנְיָה Sechenía. Vicinus dominus: aut habitatio domini.

שְׁכַנְיָה Sechenia. Nec. 10. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificãs dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini. heb. ſebenía.

שְׁכַנְיָה Sechenías. Vicinus dominus: aut habitatio domini.

סִתְרִי Sechri. Occultus vel abſconditus: aut demoliens: ſiue refugium meum. heb. ſethri.

שְׂכַרְוָנָה Sechróna. Ebrietas aut precium vel merces eius.

Secundus. Latinum eſt.

צְדָדָה Sedáda. Latus eius: ſiue cibarium aut venatio eius: vel inſidie eius.

Sedechías. Iuſtus domini: vel iuſtitia domini. צִדְקִיָּהוּ

Sedei. Oĩpotens: vel deuaſtator: aut ager: ſeu mãmilla. D. שַׁדַּי

Sedeur. Ager luminis vel ignis: ſiue vbera luminis: aut omnipotentis lumen: vel deuaſtatoris ignis. שְׁדֵיאוּר

Seddo. Iuſtus: vel iuſtificatus. heb. ſedoch. צָדוֹק

Sepham. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus ſiue confractio eorum. שְׁפָם

Sephárua. Barba: vel labium eius: aut ripa vel littus quoddã ſiue conterens aut confracta valde. שְׁפָמָה

Sephamoth. Barbe: vel labia: ſiue ripa vel littus mortis: aut labium mortis: vel conterens mortem. שְׁפָמוֹת

Sephan. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus eorũ: ſiue confractio eorum. heb. ſepham. שְׁפָם

Sephar. Liber: aut ſcriba: ſiue narratio: aut numerus: vel ſyriace portus. סְפָרָה

Sepharuáim. Libri: vel ſcribe: aut narrationes: vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare: aut ex ſyro & hebreo portus maris. סְפַרְוַיִם

Sephat. Specula: ſiue cooperimẽtum: aut enatatio: vel expectatio: aut fauus. צְפַת

Sephata. Idem.

Sephei. Inũdatio: ſiue multitudo. שְׁפִעִי

Sephela. Humilis: vel cãpeſtris: aut planicies. D. שְׁפֵלָה

Sépher. Tuba: vel pulchritudo: aut ſyriace bonitas. שְׁפַר

Sephí. Solitudo vel deſertũ: aut labium: ſeu ripa: vel littus: aut confractio. שְׁפִי

Sèphi. 1. Paralipo. 1. interpretatur Speculator: vel fauus: aut cooperimentum: vel expectatio. צֹפִי

Sephíphima. Barba: vel labiũ eorum: aut ripa vel littus eorum: ſiue confractio eorum. heb. ſephim. שְׁפִיפֹן

Sephon. Aquilo vel aquilonaris: ſiue abſconditus: aut ſpeculator. צְפוֹן

Sephonite. Idem. plu. nu.

Sephor. Auis vel paſſer: aut corona vel ſertum: aut ſyriace mane. i. matutinum tempus: vel hedus. צִפּוֹר

Sephora. Pulchra: aut tuba: vel ſyriace bñficiens vl bonitas. שִׁפְרָה

Sephora. Exo. 2. & 4. & 18. interptatur Auis vl paſſer: aut corona vel ſertũ: aut ſyriace mane. i. matutinũ tempus: vl hedus. צִפֹּרָה

Sephtan. Iudex vel iudicans. שְׁפְטָן

Sephua. Speculator: ſiue cooperimentum: aut expectatio: uel fauus. heb. ſephu. צָפוּ

Sephupham. Ceraſtes ſerpentis genus. heb. ſephuphan. שְׁפוּפָן

Ségor. Parua. צוֹעַר

Segub. Fortificatus: aut exaltatus. שְׁגוּב

Seyr. Hiſpidus ſiue piloſus: aut hedus: vel demõ: ſeu ordeaceus: vel tempeſtas. שְׂעִיר

Seyr. 4. Reg. 11. Receſſio: ſiue rebellio. heb. ſur. סוּר

Seyra. Parua: ſiue tribulata. צְעִירָה

Seyra. 1. Paralip. 7. ſcribi debet Syra. eſt. n. i hebreo aramia que mulierem de aram. i. de ſyria ſignificat: & interpretatur ſublimis vel excelſa: aut decipiens. אֲרַמִּיָּה

Seyrath. Hedus: ſiue piloſus: aut demon: vel tempeſtas: ſiue ordeum. שְׂעִירָתָה

Seys. Flos: aut germẽ: ſiue cincinnus: aut aſpectus: vel ſyriace ala: vel penna. ציץ

Sella. Vmbra: aut aſſatio vel torrefactio: ſiue tinnitus: aut ſyriace oratio. צְלָה

Sela. Diſſoluẽs: ſiue diſcalcias: vl ſyriace illudẽs vl decipiẽs. שְׁלָה

Séla. Ioſ. 18. Coſta ſiue latus: aut claudicatio. צֶלַע

Sela. 4. Reg. 1 interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio: aut ſyriace caniſtrum. סֶלַע

Selachi. Ramus vel propagines: ſiue miſſio vl mittẽs: aut telum vel arma. f. miſſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus. שִׁלְחִי

Sellái. Caniſtrum: vel eleuatio: ſiue conculcatio. סַלָּי

Sellaía. Idem. heb. ſellaí.
שַׁלַּנִי Sellaíte. Diſcalcíans: ſíue diſſoluens: vel ſyríace illuden. vel decípiens.
סַלְכָה Selcha. Caníſtrum tuū: vel eleuatío aut conculcatio tua.
שַׁעַלְבִּין Selebím. Vulpis íntellectus vel fílius: aut pugnus vel pugíllus íntellectus: ſíue ſemíta intellectus vel fílíí: aut reſpiciétís íntellectus. heb. ſelebín.
Selebín. Idem.
צֶלֶם Sélech. Vmbra vel tínnítus lambentís vel percutientís: aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.
שִׁלֵּם Sellem. Pacíficus: ſíue petfectus: aut retríbuens.
שְׁלֶמְיָהוּ Selemíáu. Pax domíní: ſíue perfectío domíní: aut retributio domíni. heb. ſelemíáu.
Selemías. Idem.
שַׁלֵּמַי Sellemíte. Pacífící: ſíue perfecti: aut retríbuentes.
שְׁלֵמִית Selemíth. Pacífica: ſíue perfecta: aut retríbuens.
שְׁלֵשׁ Selles. Trínus: aut prínceps: vel dux.
צִלְּתַי Selethaí. Vmbra: ſíue aſſatio: vel torrefactío: aut tínnitus meus: vel ſyríace oratío mea.
σελευκία Seleucía. Cōmota vel conquaſſata: aut fluctuans. G.
σέλευκος. Seleucus. Cōmotus: vel conquaſſatus: aut fluctuans. G.
שַׁלְחִים Selím. Miſſī: vel propagines: aut ramí: ſíue arma. ſ. miſſília: aut ſyríace ſpoliantes.
שַׁלְמַי Selmaí. Línteum: vel ſíníſter: aut nomen mihí: vel ſtupefactío mihí: ſíue appoſítus mihí. heb. ſemlaí.
צַלְמוֹן Selmon. Obſcuritas: aut ímago eíus: ſíue vmbra muneris vel numeratiōís: aut tínnítus numeratíonís vel muneris.
שַׁלְמַי Selmon. Nee. 7. Pacíficus: ſíue perfectus: vel retríbuens. heb. ſelmaí.
צֶלֶף Selo. Vmbra vel tínnítus concuſſíonís: aut ex hebreo & ſyro vmbra coníuncta. heb. ſeleph.
שְׁלֹמִית Selomíth. Pacífica: ſíue perfecta: aut retríbuens.
שַׁלֻּם Sellum. Pacíficus: ſíue perfectus: aut retríbuens.
שַׁלּוּן Sellum. Nee. 3. d. vbí dícítur ſellum fílíus colozaí: íntérpretatur manens vel quí manet: aut pacíficus: vel abundans: aut ſyríace illudens vel decípiens. heb. ſelun.
סַלּוּא Sellum. Nee. 11. & 12. interpretatur Caníſtrū: aut exaltatío: ſíue conculcatío: vel equíparatío. heb. ſellu.
שֵׁם Sem. Nomen: vel fama ſeu ponens vel poſítus: aut ibí
שֵׁמָה Sēma. Perdítío ſíue deſolatío. vel ſtupor: aut ibí: ſíue nomē aut nomínatus: vel appoſítus.
שֵׁמַע Sēma. 1. Paralípo. 11. Audíens: vel obediens.
Sēmaa. Idem.
שְׁמָה Sēmaa. 2. Reg. 23. Perdítío: ſíue deſolatio: vl ſtupor: aut ibí ſíue nomen aut nominatus: ſíue appoſítus.
שְׁמַעְיָה Semaía. Audíens domínum. vel obediens domíno.
שְׁמָאַם Sēmam. Nomen matrís vel gentís: aut nomen tímorís: ſíue ponens tímorem: vel appoſítus matrí vel genti: aut ibí tímor: vel ibí mater aut gens.
שְׁמִרִית Semaríth. Cuſtodíta: vel adamātina: aut ſpína: vel fex.
שִׁמְעָת Semath. Audíens: vel obediens.
שִׁמְעָתִי Semathí. Nominatus: vel poſítus: ſíue deſolatus: aut ſtupefactus.
שְׁמַאְבֵר Semeber. Nomen vel fama robuſtí vel fortís: aut nomē ale vel pēnatí: ſeu deſtruens fortítudínē vel alam aut pēnam
סַמְגַּר Semegar. Aromata peregríní vel aduene aut ruminantís vel certantís.
שִׁמְעִי Semeí. Audíens: vel obediens: aut nomen acerui: vel deſtruens aceruum.
שִׁמְעִי Semeí. 1. Paralípo. 2. íntérpretatur Nomē meum: aut deſolatio ſíue perdítío mea: vel ſtupefactío: aut celí.
שְׁמַעְיָה Semeí. Hiere. 26. Audíens domínum: vel obediens domíno. heb. ſemeía.

Semeía. Idem.
Semeías. Idem.
Semeías. 1. Paralípo. 25. & 27. interpretatur Audíens: vel obediēs: ſíue nomē acerui: aut deſolatío acerui. heb. ſemeí.
Semeítica. Idem.
Sémer. Cuſtos: vel adamas: ſeu vepres: aut ſpína: vel fex.
Semería. Cuſtodía domíní: vel adamas domíní: ſeu vepres vel ſpína domíní.
Semerō. Cuſtodía: vl adamas: ſeu vep̄s aut ſpína: vl fex eí9.
Semeron. 2. Paralípo. 13. Lane: aut medulle. ſ. arborum. heb. ſemerím.
Semída. Nomē ſcíētíe vel cognítíonís: aut ponēs ſcíētíā: vl deſolatíonís aut ſtupefactíonís cognítío: vl celorū ſcíētía.
Semidaíte. Idem. plu. nu.
Semíramoth. Celorū altítudínes: aut nomínís ſublímítas.
Semla. Línteum: ſíue ſíníſtra eíus: aut nomen íllí: vel ſtupor íllí: ſíue appoſítus íllí.
Semrān. Cuſtodía: aut adamas: ſeu vepres vel ſpína: aut fex
Semramíte. Idem. plu. nu. heb. ſemraníte. (eíus.
Semrí. Idem. ſ. n.
Semron. Idem.
Semúa. Audíens: vel obediens.
Sen. Dens: aut ebur: vel mutatio: aut dormíens.
Senna. Scutum vel arma: aut frígiditas.
Senaa. Rubus: vel ſyríace ínímícus.
Senaar. Dormientís vígília vel ſuſcítatío: aut dentís euacuatío vel denudatío aut excuſſío: vel dens emulí: ſíue mutatío cíuítatís.
Sēnaar. Geñ. 14. 3. vbí dícítur Et cōtra ſennaar regem adame: íntérpretatur Dens patrís: aut mutatíonís pater: vel dormítío patrís. heb. ſenaab.
Sēnacherib. Rubus deſtructíonís: aut rubus gladíí: ſíue rubus ſolítudínís vel ſíccítatís: aut ex ſyro & hebreo ínímící
Sene. Rub?: aut ſyríace ínímícus. (gladí? vel deſtructío.
Senné ſer. Dentís vel eborís theſaurus: aut dormientís theſaurus: vel mutatíonís anguſtía vel theſaurus: aut ínímíc? anguſtíe vel tribulatíonís.
Senía. Audíens: vel obediens. heb. ſéma.
Sennim. Motíones: vel motus dormientís. heb. ſenanim.
Senon. Sonítus: ſíue ſtrepítus: aut munus fortítudínís vel doloríſ. heb. ſeon.
Senſenna. Ramus vel propagines: ſíue rub? rubí: aut ex hebreo & ſyro rubus ínímící.
Senua. Rubus: vel ſyríace ínímíca.
Seon. Erradicatío: ſíue conculcatío.
Séor. Candídus vel lucídus.
Seor. 1. Reg. 9. Anguſtíans: ſíue vínculum: aut colligatío: vel lapíllus. heb. ſeror.
Seorim. Porte: ſíue eſtímatíones: vel appreciatíones: aut capílli: ſíue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: vel píloſi: ſíue hircí.
Ser. Anguſtía ſíue tribulatío: aut vínculum vl collígatío: ſeu plaſmatío: vel fortítudo: aut petra.
Serabía. Siccítas domíní: vl p̄ualēs cū domíno: aut pſallens ín domíno vel cum domíno.
Seraphím. Ardentes: vel ígnítí.
Serebía. Siccítas domíní: vel preualens cum domíno: aut pſallens ín domíno vel cum domíno.
Seréſer. Príncepsthefaurí vel cellarií: aut pſallentís theſaurus vel cellarium: vel quí vídet anguſtíam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatío anguſtíantís.
Séreth. Anguſtía: ſíue tribulatío: aut vínculum vel colligatío: ſeu plaſmatío.

σέργιος Sergius. Rete vel retiaculum. G.

חֵרִים Serim. Deſtructio: ſiue anathema: vel rete aut retiaculum: vel dedicatum aut conſecratum. ſ. deo. heb. herim.

Seron. Princeps meroris: vel cantans triſtitiam: aut planí

צָרוּעָה Serua. Leproſa: aut ſcabro. (cies. D.

שְׂרוּג Seruch. Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut cõuolutio. heb. ſerug. ⌈ſeu muneris eleuatio

שִׁישָׁא Seſa. ſextus vel ſenarius: aut marmoreus: vel iocundus:

שִׁישָׁק Seſac. Munus facci: aut munus oſculí vel poculí: ſiue donum femoris.

שִׁשָׁק Seſach. 3. Reg. 14. & 2. Paralip. 12. a. vbi dicitur Aſcendit ſeſac rex egypti: interpretatur Vanũ vel vacuũ facculũ: aut vanitatis oſculũ vel poculũ: ſiue vanitatis femur.

שֵׁשֵׁק Seſac. 1. Paralip. 8. Liní vel byſſi ſaccus: vel ſenarius aut ſextus ſaccus: ſiue letitie oſculum vel poculum aut femur.

שֵׁשָׁךְ Seſac. Hiere. 25. & 51. Linum vel byſſus tua: aut gaudiũ tuum: ſiue ſenarius tuus. ⌈nus: vel líneus.

שִׁשַׁי Seſai. ſenarius vel ſextus: ſiue gaudens vel letus: aut byſſi-

שׁוֹשָׁן Seſan. Lílium ſiue roſa: vel letitia: aut línum vel byſſus.

שַׁשְׁבַּז Seſban. Manãs vel fluẽs: aut ſyriace liberatio. heb. ſeſbaz.

שַׁשַׁחֲצִימָה Seſenna. Hũiliatio ieiunii: aut fouea ſiue meditatio ieiunii

שֵׁת Seth. Poſitus vel poſuit. (vel ſuperbia maris. heb. ſeſema.

שַׁבְּתַי Sethái. ſabbatũ: vel requies: ſiue ceſſatio. heb. ſebthái.

שַׁכְיָה Sethia. Protectio vel ramus domini: ſiue ſepiens aut vallans dñs: vel ceſſatio domíni. heb. ſechia.

שִׁטִּים Sethím. Expãſiões: aut diuertẽtes: ſiue flagella: vel ſpine.

שִׁטְרַי Sethrái. Exactor: vel p̃poſitus: aut ſyriace obligatio vel cõ

צִיחָא Sia. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas. (tractus.

סִיעָהָא Siaa. Motus: aut ſyriace adiutorium.

צִיחָא Siaha. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas.

צִיבָא Siba. Exercitus vel milítia: aut fortitudo: vl̃ ceruus: ſiue na

שְׂבָע Siba. 2. Reg. 20. interp̃tatur facietas: ſiue (uis veniẽs. iuramentum: aut ſeptem vel ſeptimus.

שָׁוְא Siba. 2. Reg. 20. in fine interpretatur vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. heb. ſíua.

סִיבָן Síban. Rubus: vel ſpinoſus. heb. ſíuan.

Sichar. Concluſio vel clauſura: aut inebriatio: vel merces. Dicit aũt btũs Hiero. qđ corrupte ponitur pro ſichem: qđ interp̃tatur humerus: ſiue portio: aut manicatio vel matutinatio: ſed in greco ſichar inuenitur. D.

צִקְלָג Sicelech. Effuſio ſextarii vel menſure: aut coangustãs ſextarium vel menſuram. heb. ſíceleg.

שְׁכֶם Sichem. Hũerus: ſiue pars: aut manicatio vel matutinatio.

שֵׁכָר Sicera. Ebrietas. Vñ notãdũ qđ ſicera deſcẽdit ab hebreo: & ſignãt omne quod inebriare poteſt vt ait btũs Hiero.

שִׁכְמָם Sichima. Humer?: ſiue ps: aut manicatio vel matutinatio.

Sichimí. Idem.

σικυόνη. Sicyone. Cucumerarium. G.

Siden. Venatio: aut inſidiatio: ſiue viaticum vel cíbarium:

צִידֹן Sidon. Idem. (aut nauis iudícii. D.

Sidonia. Idem.

צַדָּנִית Sidonie. Venatrices: aut inſidiatrices: vel cibaría.

צַדָּנִים Sidonii. Venatores: aut inſidiatores: ſiue nauis iudicantiũ.

Sidonius. Idem. ſ. n.

שָׂדְרַךְ Sidrach. Mãmilla tenera vel delícata: aut depredatio tenera: ſiue ager delícatus: aut ſyriace miſſus tuus.

סִנֶה Siene. Rubus: vel ſyriace inimicitia.

σίλας. Silas. Conſíderans: vel animaduertens. G.

שִׁלֹה Sílo. Díſſoluens: vel díſcalcians: ſeu pax: aut abundantía: vel ſyríace illuſus: vel decípiens.

שִׁלֹחַ Síloc. Miſſus: vel míttens: aut ramus: ſiue telum: aut arma .ſ. miſſília: vel ſyríace ſpolians vel ſpoliatus.

Síloc. Eſa. 8. & Ioh. 9. interpretatur Miſſus.

שִׁלוֹנִי Síloní. Manens vel qui manet: aut pacíficus: vel abundãs: aut ſyriace illudens vel decipiens.

Silonites. Idem.

Siluanus. Latínum eſt a ſílua.

שִׁמְעָא Simmaa. Audiens: vel obediens.

Simmaha. Idem.

שִׁמְעוֹן Symeon. Audiens: vel exaudítio.

Symeonite. Idem. p. n.

שִׁימוֹן Symon. 1. Paralíp. 4. Ponens vel poſítus: aut munus p̃parationis vel numerí: ſeu pínguedo: vel oleum.

סִין Sín. Rubus.

צִין Sín. Nu. 13. & 20. & 27. & 33. d. & 34. & Deut. 32. & Ioſ. 15. In oĩb? his locis ĩterp̃tatur ſcutũ ſarma: aut frigiditas

Sín. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.

צִנָּה Sína. Scutum uel arma: aut frigíditas.

סִינַי Sína. Deut. 33. & Eccli. 48. interp̃tatur rub?: vel ſyriace ínimicítia. heb. ſínai.

Sínai. Idem.

συντύχη Syntycen. Colloquens vel confabulans. G.

צִיּוֹן Sion. Aceru? aut tumulus: uel ſpecula: aut ſíccitas.

צִיעַר Syor. Paruulus: aut nauis uigilantis uel ſuſcitati aut emulí uel denudatí.

שִׁיחוֹר Syor. Ioſ. 19. & 1. Paralípo. 13. Níger: uel turbídus: aut matutinus.

סִרָה Syra. ſpina: aut olla: uel lebes: ſiue rebellío: aut receſſío.

συρακοῦσ Sírach. ſíbílus: aut cantícũ fratrís: uel munus uacuum. D.

σαι. Syracuſa. Atrahens uíolenter. G.

אֲרָם Síría. Hebraíce dícitur aram: & interpretatur excelſa uel ſublímis: aut decipiens: ſíue maledíctío eorum.

Syrí. Idem. p. n.

Syrii. Idem.

συροφοινίκια. Syropheniſſa. Attracta rubedo: uel attractío purpurea. G.

Syrtim. Attrahens uel attractío. G.

σύρτην. Syrus. Hebraíce dícitur aramí: & interpretatur excelſus uel ſublímis aut decípiens: ſíue maledíctío eorum.

אֲרַמִּי Sísaí. ſenarius uel ſextus: ſíue gaudens uel letus: aut byſſínus: uel líneus.

שִׁשַׁי Sísara. Hirundínem uídens: aut tineam uel equum uídẽs.

סִיסְרָא Síthim. Expanſiones: uel diuertẽtes: ſeu flagella: uel ſpine.

שִׁטִּים Smyrna. Myrrha. G.

σμύρνα. Soa. Candor: aut ſiccitas.

צוֹחָא Soba. Exercítus: ſíue milítans: aut preceptum ín ea: uel inflatio: aut tumor.

צוֹבָה Soba. Geñ. 14. Dilectío: uel abſconſio: aut ſyriace obligatío: uel peccatum. heb. hoba.

חוֹבָה Sobab. Reuerſus: aut auerſus uel conuerſus: aut ſyriace ſcíntilla.

שׁוֹבָב Sobach. Rete uel retíaculum: aut cancellus: uel captíuitas ſíue conuerſío tua: aut ſyríace columbarium.

שׁוֹבָךְ Sobái. Conuerſío: uel captíuitas: aut ſeſſío: uel ſedens.

שׁוֹבַי Sobal. Semita: uel ſpíca: aut crura: uel femur: ſeu uana uetuſtas.

שׁוֹבָל Sobal. p̃s. 59. & Iudí. 13. Exercítus: ſíue milítans: aut preceptum ín ea: ſíue inflatio aut tumor. heb. ſoba

צוֹבָה Sobech. Equíparatus vanitatí: uel appoſítus uacuítatí uel diſſipationí: aut uana euacuatio: uel ſyríace derelíctus.

שׁוֹבָק Sobí. Conuerſío: uel captíuitas: aut ſeſſío uel ſedens.

שׁוֹבִי Sóbna. Sede nunc: aut conuertere nunc: ſíue captiua nunc: uel edíficans: aut qui íntellígit.

שֹׁבְנָה Sobnas. Idem.

Soboba. Exercítus uel milítia ín ea: ſíue inflatio uel tumor in ea.

צוֹבְבָה

סְבָכַי Sobochaí.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שׂוֹכוֹ Socco.Protectio vel vallatio:aut ramus:ſiue ceſſatio.
Socho.Idem.
סְכוֹת Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שֻׂכָּה Sochot.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel ceſſatio.heb.ſocho.
סְכוֹתְבְּנוֹת Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:ſiue auſcultationes vel vnctiones filiarum vel edificiorum
סוֹדִי Sodí.ſecretum meum.
סְדֹם Sodoma.ſecretum eorum:ſiue calx aut cementū eorum.
Sodomí.Idem.
Sodomite.Idem.
שֹׁהַם Sóem.Onyx lapis p̄cioſus:aut ſyriace detētio ſ mora eorū
צוֹפַי Sophái.Speculator:aut fauus:ſiue natatio:vel cooperimentum:aut expectatio.
שׁוֹפָן Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:ſiue abſconditus vel recónditus:aut conterens:ſiue confractio.
צוֹפָר Sophar.Matutinus:aut corona:ſeu circulus:vel paſſer:aut ſyriace hedus. (ſophach.
שׁוֹפָךְ Sophat.Effundens vel effuſus:aut vanus lecythus.heb.
סֹפֵר Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
סְפֶרֶת Sophéreth.Numerans:vel narrans ſiue narratio:aut librarius:vel ſcriba.
צוֹפִים Sophim.Specule vel ſpeculantes:ſiue coopertí:aut natantes:vel expectantes:aut fauus.
צְפַנְיָהוּ Sophonías.Abſconſio domini:ſiue ſecretum domini:aut ſpeculator noſter dominus:vel aquilo domini.
שֹׁמֵר Sómer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres aut ſpina:vel fex.
שְׁמַרְיָה Sommoría.Cuſtodia domini:ſiue adamas domini:aut vepres vel ſpina domini.
שְׁחַרְיָה Sooría.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio domini:ſeu niger domini.
Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שׂרֵק Soreth.Vinea vel vitis:aut ſibilus vel ſibilans.heb.ſorech
צֹרִי Sorí.Anguſtiator:ſiuevinculum aut colligatio:vel plaſmatio:aut reſina:vel tyriaca:ſiue petra:vel fortis.
σοσίπατρος Soſipater.Saluans patrem:vel ſalus patris.G.
σοσθένης. Soſthenes.ſaluator potens vel robuſtus.G.
σόστρατος Soſtratus.ſaluans exercitum vel ſalus exercitus.G.
סוֹתַי Sothai.Preuaricatio:ſiue declinatio.
Sothei.Idem.
σπαρτιαῖ Spartianí.ſeminatí vel ſeminantes.G.
νοί. Spartíate.Idem.G.
שְׁתַּרְבְּנַי Staburzanái.Cōputreſcens contēnentes me:vel qui explorat contemptores meos.heb.ſtarbuzanái.
στάχυν. Stachium.ſpica.G.
στεφανῆ Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί. Stoíci.a ſtoa.i.porticu in quo diſputabāt illí philoſophí docti ſunt.G.
סְתוּר Sthur.Occultꝰ vel abſcōditꝰ:ſeu deſtruēs vel demoliens.
שׂוּעַ Súa.Clamans:vel ſaluans:aut potens:vel magnificus:ſeu reſpiciens.
סוּא Sua.4.Reg.17.Modius vel menſura:aut velamen.
שׂוּחָה Sua.1.Paralip.4.Foſſa:aut natatio:ſiue hūiliatioꝰ:ſaut meditatio:vel loquela:aut germinans.
שׂוּעָא Suaa.Clamans:vel ſaluans:aut potens:vel magnificꝰ:ſeu reſpiciens.
שׁוּעָל Sual.Vulpes:aut ſemita:ſiue pugnus:aut pugillus.
צוּעַר Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli ſ denudatiōis aut euacuationis:vel ſyriace anguſtiator.
צוֹבָה Subá.Exercitus ſiue militans:aut preceptum in ea:vel inflatio aut tumor.

Subahel.Conuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.
Subal.ſemita:ſ ſpica:aut crura vel femur:ſeu vana vetuſtas
Subuel.Cōuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.
Subuhel.Idem.
Súc.Clamans:vel ſaluans:ſeu potens: vel magníficus: aut reſpiciens.
Súc.Geñ.25.&.1.Paralip.1.Loquens:ſiue orans:aut foſſa: vel humíliatio:aut natatio.
Sue.1.Paralip.2.f. Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus.
Súc.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio.
Suph.Fauus:ſiue ſpecula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans.
Supha.Lecythus:aut preceptum ſllaqueās:vel preceptum flatus:ſiue preceptum inflationis.
Supham.conterens eos:ſiue barba vel labium eorū :aut ripa vel littus eorum.heb.ſephupham.
Suphamite.Idem.
Suham.Locutio ſiue meditatio eorum:aut fouea vel humíliatio eorum:ſiue natatio vel germinatio eorum.
Suhamite.Idem.
Suites.Meditatio:aut fouea:vel incuruatio:aut humíliatio ſiue natatio aut natans.
Sunam.Mutatio ſiue dormítatio eorum:aut vana dormítatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.
Sunamítis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormítio : vel iteratio aut ſecundatio dormitionis.
Sunamítis.Canti.6.&.7.Pacifica:ſiue perfecta : aut retríbuens.heb.ſulamitis.
Sunem.Mutatio ſiue dormítatio eorum:aut vana dormítatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.
Suní.Mutatus:vel dormíēs:aut iteratus vel ſecundarius.
Sunite.Idem.
Sur.Murus:aut bos:vel aſpiciens.
Sur.Nu.25.&.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obſidens:vel anguſtians:ſiue plaſmator vel figurator:aut ligatus:vel ligans.
Surí.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.vrí.
Suriel.Petra dei:ſiue fortitudo dei:aut plaſmatio vel figuratio dei:ſiue vinculū aut colligatio dei:vel obſidio dei.
Suriſaddai.Petra vel fortitudo oīpotētis vel deuaſtātis:aut plaſmatio vel figura oīpotentis vel deuaſtātis:vel vinculum ſiue obſidio omnipotentis vel deuaſtantis.
Suſa.Lilium ſiue roſa:aut letitia.
Suſa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans.
Suſan.Lilium vel roſa:aut letitia.
Suſanna.Idem.D.
Suſannachei.Lilia vel roſe : aut gaudium claudorum vel percutientium.
Suſi.Equus:vel hirundo:aut tinea.
Suſis.Lilium:ſiue roſa:aut letitia.
Suthála.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus humidus:ſiue ponens humiditatem vel viriditatem.
Suthalaite.Idem.

De incipientibus a littera.t.

תַּחַת Thath.ſubter vel ſubtus: aut pauor ſiue formido: vel ſyriace deſcenſio.
תַּבְאֵל Tabeel.Bonus deus.
טַבְלַיְהוּ Tabelías.Intinctus a domino:vel baptiſmus domini: ſiue
Taberne.Latinum eſt. (bonitas ipſi dño.
Tabíta.Dorcas.i.damula vel caprea.ſyrum eſt.
Tabíta cumí.Marcí.5.d. In greco ſcribitur talithacumí: quod ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.

טַבְרִימֹן Tabremmon.Bonum malũgranatum:ſiue bonitas excelſa vel ſublimis:aut vmbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.

עַתַּחְמַצִּין Tachaſin.Hora vel tempus principis:ſiue nunc princeps. heb.itachaſin.

Taddeus.Laudans vel confitens.D.

תַּחְפְּנֵס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum: vel ex hebreo & ſyro occultum miraculum.

צֹעַן Táphnis.Hebraice dicitur ſóan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.

תַּחְפַּנְחֵס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigreſcet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut inſuflatio:ſ illaqueatio.

תַּפְסַח Tapſa.Tranſitus:vel claudicatio:aut paſcha.ideſt locus vbi paſcha fit.

טַפְסַר Tapſar.Princeps:vel exercitus:ſiue paruulos auferens:aut diſtillationem vel guttam auferens.

תַּרְחָמָה Tarácha.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſeu legis hebetudo vel impedimentum:aut turturis obtuſſio vel hebetudo.

תָּו Tau.Signum.

טֵבֵת Tebbath.Bona vel bonitas.

Tebeth.Idem.

טֵבוֹן Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quaſi intelligẽs:vel quaſi edificans.heb.chebon.

תְּחִנָּה Tehinna.Deprecatio aut miſericors:ſiue gratioſus ſ gẽa.

טַלְמוֹן Telmon.Ros preparatus vel roris ꝓparatio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio vel munus.

תְּעַנֵּךְ Tenach.Cõfringẽs te:vel hũilians te:aut rĩdens tibi.

תְּרָפִים Teraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure vel imagines.

Tertius.Latinum eſt.

τερτύλλος Tertullus.Falſa annuncians:vel mẽdax:aut mõſtroſus.G

λος. Teth.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D.

קְטֹרֶת Tethron.Aromatizans:vel fumigans:aut colligatio:vel vinculum:ſiue atediati canticum:aut ſyriace nodus.heb. cethron.

Tiberiadis.Bona viſio:vel vmbilicus:aut confractio.D.

Tiberius.Ideſm.D.

Tibianei.Palee vel paleati:aut bene reſpondentes:vel bene gratificantes.D.

τυχικός. Tichicus.Caſualis vel contingens.G.

חִדֶּקֶל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus ſonitus vel vox:ſeu letus ſonit9 vel leta velocitas:aut ex ſyro & hebreo vna vox:vel vniſonus aut vnica velocitas.

τιμόθεος. Timothe9.Honor dei:vel honorãs deũ:aut p̃cioſus deo.G

τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.

צוֹרִים Tyrii.hebraice dr̃ ſorim:& iterp̃tatur tribulãtes:ſiue obſidẽtes:aut anguſtiãtes:ſ ligãtes ſiue viculati:ſ figurãtes:aut

Tyrius.Idẽ.ſ.n. (plaſmãtes:ſiue fortes:vel petre.

צֹר Tyrus.Hebraice dicitur ſor:& interpretatur tribulatio: vel obſidio:ſiue anguſtia:aut vinculũ vel colligatio: ſeu plaſmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.

τυχικός. Titichus.In greco tychicus:& interpretatur caſualis vel

τίτος. Titus.Honorabilis.G. (contingens.G.

טוֹב Tob.Bonus:ſiue bonitas.

טוֹבַאדֹנִיָּה Tobadonias.Bonus dñator dñs:aut bona baſis domini.

טוֹבִיָּה Tobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוֹבִיָּהוּ Tobias.Idem.

תֹּפֶת Tóphet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.

Tolmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendens aquas vel coadunatio aquarum.

Toparchia.Territorium.G.

Traconitidis.Saxoſa vel aſpera.G.

Triphena.Delicioſa vel delicata.G.

Triphon.Delicioſus vel delicatus.G.

Triphoſa.Delicioſa vel delicata.G.

Tripolis.Trium ciuitatum.ſ.regio.G.

Troadem.Perforata.G.

Trophimus.Nutritus:ſiue educatus.G.

Troglodyte.Hebraice dicitur ſuchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati.ideſt in tabernaculis vel tuguriis habitantes.

Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia: ſeu portatus vel adductus.

Tubal.Geñ.4.Defluens ſiue apportans:vel inueteraſcens aut germinãs:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal.

Tubin.Bñ mẽſurata vel bona mẽſura:aut bonũ vinũ.D.

Hucuſcꝫ p ſimplicem.t.litteram.i.ſine aſpiratiõe lecta ſunt principia nominum:ex inde que ſequuntur aſpiratione addita.i.per.th.legenda ſunt.

Thán.Depcãs:aut miſericors:ſiue gratioſus uel gratia.

Thaas.hyacinthinus:uel feſtinans:aut ſilens.

Thaath.Subter uel ſubt9:aut pauor ſiue formido:uel ſyria

Thábee.Iugulatio uel occiſio:aut coquus. (ce deſcenſio.

Thabeel.Bonus deus.

Thabita.Dorcas.i.damula uel caprea.ſyrum eſt.

Thabitacumi.In greco ſcribitur talithacumi:& ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge. ⌈fractio.

Thabor.Electio:ſiue puritas:aut ſyriace contritio uel con

Thacan.cõcatenat9:ſiue retruſſus ſ cõcluſus.heb.thartach.

Thadal.Cõterẽs iugũ:ſeu ſciẽtia eleuatiõis vel aſcẽſionis.

Thaddeus.Laudans:ſiue confitens.D.

Thaphet.Diſtillatio:aut gutta:vel paruula.

Tháphnes.Operimẽtũ cõfidẽtie vel ptectionis:aut occulta confidẽtia vel protectio. ⌈motus aut motio.

Tháphnis.Hebraice dicitur ſóan:& iterpretatur mouẽs:ſ

Tháphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30.e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

Thaphúa.Pomũ uel inflatio:aut inſuflatio:uel illaqueatio.

Thalaſſa.In greco laſſea:& iterp̃tatur ſpiſſa:ſ prudens.G.

Thalaſſar.Suſpenſio principis:uel tumulus principis:aut ſuſpendens canticum:uel tumulus canentis.

Thale.humectatio:aut uiriditas:ſiue humectãs:aut uireſcẽs

Thamar.Palma uel datilus:ſiue commutatio uel permutatio:aut amaritudo.

Thamna.Vetita:ſiue prohibita:aut pfecta uel conſumata commotio.

Thamna.Ioſ.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nũe

Thamnas.Idem. (rans:aut ſyriace cõſtituens.

Thamnata.Idem.

Thamnateus.Idem.

Thamnatſára.Figura uel imago extenſa uel remanẽs aut fetẽs:ſiue nũeratio reſidua:aut nũeratio extenſiõis uel fetoris:aut ex ſyro & hebreo cõſtituta extẽſio uel fetor:aut

Thamnatſare.Idem. (ſtatuta reſiduitas.

Thamnatſáre.Iudi.2.Imago uel figura ſolis:aut imago ſ figura teſtea uel fictilis:aut numer9 ſolis uel teſte:aut ex ſyro & hebreo cõſtitutus ſol uel teſta.heb.thamnatáres.

Thana.Cõfringens te:uel humiliãs te:ſiue rĩdẽs tibi.heb. thanach. ⌈ſyriace conſtituens.heb.thamna.

Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:ſiue nũerãs:uel

תַּעֲנַךְ Thanach.Confringens te:vel humiliãs te:ſiue rñdẽs tibi
Thanam.Idem.heb.thanach.
תַּנְחֻמֶת Thanámeth.Conſolatio:vel penitentía:aut doni laguncu
la vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris: aut
requies mortis.
תַּמְנָה Thannan.Imago vel figura:aut numeratio vel numerãs:
aut ſyriace conſtituens.heb.thamna.
כְּנָנִי Thanáni.Preparatio vel baſis mea:heb.chanáni.
תְּאֵנַת
עִלָּה Thanatſelo.Ficum vel ficulneam diſſoluens vel diſcalcians
aut decorticans:ſeu ficulnea errans vel mentiẽs:aut ficul-
nea abundantie vel pacis:ſeu occaſio erroris vel menda-
cii:aut occaſio.ſ.eſt abundantia vel pax.
תַּעֲנָךְ Thane.Confringens te:vel humilians te:aut reſpondẽs ti-
bi.heb.thanach.
חֲנֵס Thanes.Gratie vexillum:ſiue gratie tentatio vel fuga:aut
ex hebreo & ſyro gratie miraculũ.heb.hanes.
צוֹעַן Thanis.Hebraice dicitur ſóan:& interpretatur:mouẽs:vel
motio:aut motus.
תַּחְנִי Thantanái.Donans vel donator.heb.thathanái.
תִּפְסָח Thapſa.Tranſitus:vel claudicatio: aut paſcha . ideſt locus
vbi paſcha fit.
Thapſam.Idem.heb.thapſa.
תַּאְרַע Thara.Vlulans:aut malefaciens:vel cubiculũ malicie: aut
cubiculum paſtoris vel ſocii:aut ſyriace euentus:ſiue ter-
reſtris:vel inferior.
תָּחְרַע Thara.1.Paralip.9.Ira vel contentio praua:aut ira vel cõ-
tentio ſocii vel paſtoris.
Thara.Eſter.12.Idem quod thares quod interpretatur he
res:aut miſer:vel exul.D.
תִּרְהָקָה Tharáca.Explorator vel contemplator obtuſius:ſiue legis
hebetudo aut impedimentum: vel turturis obtuſſio vel
hebetudo.
תִּרְחֲנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel miſeri-
cordie:aut turtur gratie vel miſericordie.
תָּרָה Thare.Odorans:vel ſpirans:aut abigens.
תָּרְאֵלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiõis:aut turtur for
titudinis vel ilicis:aut explorans ilicem vel fortitudinem
תָּרֵשׁ Thares.Heres:aut miſer:vel exul.
Ταρσεὺς. Tarſenſes.Alati vel pennati.G.
Ταρσεύς. Tharſenſis. Idem.ſ.n.G.
תַּרְשִׁישׁ Tharſis.Contẽplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut
turtur gaudii:ſiue chryſolith? lapis.ſ.p̃ciosus:aut marc.
Τάρσος. Tharſum.Alata vel pennata.G.
תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum:aut turturis
dõhum:vel lex ipſarum.
Thaſi.Oblitus vel obliuiſcens:aut debitor.D.
תָּו Thau.Signum.
תָּחוּ Tháu.1.Reg.1.Viuens:aut nuncians.
טַבָּעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:ſeu bonum tẽ-
pus:vel bona hora.
טִבְחַת Thebath.Iugulatio vel occiſio:aut coquus:ſeu bene formi
dans:vel bene confractus.
לִבְנֵן Thebes.Cenoſus:aut ſericeus: vel ouum:aut ſyriace lineus
תִּבְנִי Thebni.Palea:aut fenum:vel intelligens:aut filiatio.
טַבָּעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:vel bonũ tẽ-
pus:aut bona hora.
תְּמוּעָה Thecua.Tuba:vel clangor:aut fixa.
תְּקוֹעָה Thecua.4.Reg.22.& Eſd.10.Spes:vel funiculus:aut linea
vel congregatio.
תְּוַקְּחַת Thecuat.Signum vel figurationem aſſumens.
תְּקוֹעַ Thecue.Tuba:vel clangor:aut fixa.
תְּקוֹעִים Thecueni.Tube:vel clangentes:aut fixi.
Thecuites.Idem.ſingu.nu.

קוֹעִית Thecuítis.Idem.fe.ge.
גַּלַת
פִּלְאֶסֶר Theglatphaláſar.Captiuitatem miraculoſam vel ruinoſã
abſtulit vel ligauit:aut ex hebreo & ſyro captiuitatem mi
raculoſam vel ruinoſam prohibuit.
לַת
פִּלְנֶאסֶר Theglatphaláſar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niuẽ cadẽtẽ
phibẽs l'ligãs:ex ſyro & hebreo.heb . thelgatphalnáſar.
חֵן Thehen.Deprecans:aut miſericors:ſiue gratioſus: vel ca-
ſtrametans.
Thehenite.Idem.p.n.
חִנָּה Thehinna.Idem.ſ.n.
חֲלַחַשְׁא Thelarſa.Coaceruatio vel ſuſpẽſio aratri vel ſurditatis aut
ſilentii ſiue artificii vel teſte.aut ex hebreo & ſyro acerua
ta vel ſuſpenſa ſilua.
חֶלְסַר Thelaſar.Coaceruationem vel ſuſpenſionem auferens:aut
coaceruationis vel ſuſpenſionis receſſus.
חֶלֶם Thélem.Agnus ſiue ros eorũ:aut ſyriace vmbra eorum.
חֶלְמְלָה Thelmé la. Aceruus ſalis vel naute:aut ſuſpenſio vel appẽ-
ſio ſalis vel naute.
חֶלְמוֹן Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio; aut roris
munus:vel ros numeratus: aut ex ſyro & hebreo vmbre
preparatio.
תֵּימָא Thema.Admiratio:vel conſumatio:aut auſtrum.
תֵּמָה Thema.Eſd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens:
aut abſtergens:vel ſyriace percutiens.
תֵּימָן Theman.Auſtralis vel aphricus:aut conſumatus vel perfe
ctus:aut ſyriace ibi.
תֵּימָא Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio:vel conſumatio:
aut auſtrum.heb.thema.
תֵּימָנִי Themani.Perfectiſſimus:vel auſtralis:aut ſyriace cõſtitut?
Themanites.Idem.
תַּמְנָתָה Themna.Imago vel figura:aut numeratio vel numerans
aut ſyriace conſtituta.
תַּעֲנַךְ Thenach.Cõfrigẽs te:vel hũilians te:aut rñdens tibi.
Thenath.Idem.heb.thenach.
תַּנְחֻמֶת Thenoémeth.Conſolatio:vel penitentia: aut doni lagun-
cula vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris:aut
requies mortis.
Θευδᾶς. Theodas.Fluens aqua.G.
Θεοδότιος Theodotius.Deo datus.G.
Θεόφιλος. Theophilus: Amicus dei:vel deo dilectus.G.
תְּרָפִים Theraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure ſ imagines.
עֵר־פַּלֵיא Therphalei.Raptores fatigati vel laborioſi:aut ſeries mi-
raculoſa vel ruinoſa:aut ex ſyro & hebreo mons vel cu-
ſtos miraculi vel ruine:aut folium laboris.
תִּרְצָה Therſa.Complacens: vel volens:aut ſuauis:vel currens.
Θεσσαλονίκη. Theſſalonica.Dei altera victoria:aut ſitus ſiue poſitio alteri
us uictorie.G.
Θεσσαλονικεῖς. Theſſalonicenſes. Idem.p.n.G.
Θεσσαλονικεύς. Theſſalonicenſis. Idem.ſ.n.G.
Θεσσαλονι
κεύς. Theſbites.Captiuans:vel cõuertẽs:aut ſedens vel habitãs
Thet.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D
חֶשְׁבֵּל Thethel.Appenſio.heb.thechel.
תְּיָתִירָא Thyatira. Odor ſiue ſacrificium laboris vel contritio-
nis. G.
Θυάτειρα. Thyatireni.Idem.p.n.G.
Θυατειρεῖς
תֵּיכוֹן Thicon.Medium vel intermedius:aut preparatio.
Τυφωνικός. Thyphonicus.turbulentus:vel tempeſtuoſus.G.
Τίμων. Thimon.Honorabilis: vel precioſus.G.
Τίμαιος. Thimeus.Cecus vel cecitas.D.
תִּירָס Thiras.Demolitor:ſiue deſtructor:aut irrorãs:vel irrorat?
תִּרְיָא Thiria.Exploratio: vel contemplatio:
טוֹבִיָּה Thobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.
Thobias.Idem.

תֹּכֶן Thócen.Medium: vel intermedíus: aut preparatus.
תֹּפֶל Thóphel.Ruína: aut ſtultitía: ſíue ínſulſitas: aut inſipiditas
תֹּפֶת Thóphet.Tympanum: vel ſeductío: aut dílatatío.
תֹּגַרְמָה Thógorma.Oſſeus: vel robuſtus: ſíue ínco latus nimí?: aut peregrinus valde: vel tímens valde: ſeu anxioſa celſitudo
תּוֹלַע Thola.Vermís: aut vermículus: vel coccus aut coccíneus.
תּוֹלָד Tholad.Natiuitas: vel generatío.
תּוֹלָעִי Tholaíte.Vermes: aut vermícu'í: vel coccus aut coccínei.
תַּלְמַי Tholmáí.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro: aut ſuſpendēs aquas: vel coadunatio aquarum.
Tholomai.Idem.
Thomas.Abyſſus: vel geminus: & grece dídymus appella tur: quod ínterpretatur gemellus.ídeſt ille qui cum alío vno & eodem partu naſcitur.D.
τόπος. Thopo.Locus.G.
תֵּיצֵי Thoſaítes.Diſſīpatío vel diſſípatus: aut exíens.
Thoſan.In greco ſcríbitur choſam: & hebraíce ínterpreta tur díuínans.D.
תְּעִי Thou.Errans.
תֹּחַ Thóu.1.Paralíp.6.ínterpretatur Telum: vel íaculum.
θρᾷκες. Thraces.Aſperí: vel ſaxoſí.G.
θρασέα. Thraſea.Audax: vel temerarius.G.
תּוּבַל Thubal.Orbis: vel mundanus: aut confuſio vel ignóminía ſeu portatus vel adductus.
יוּבַל Thubal.Geñ.4.Defluēs: ſíue apportās: vel ínueteraſcens: aut germínās: ſíue iubileus: vel buccina.heb.iubal.
תּוּבַלְקַיִן Thubalcáin.Mundana poſſeſſío vel emulatío: aut mundí nidus: ſeu cōfuſionē poſſidēs: vel ignomíniam emulans.

De íncipientíbus a líttera.u.

UAgao.Interíor: vel íntímus: aut elatus vel eleuatus: ſí ue corporeus.D.
Vaiecra.Líber leuítící ſíc vocatur ab hebreís: quía ſíc incí pit.ídeſt & vocauit.
Vaiedaber.Liber nūerí: quía ſíc íncípít.í.locutuſq; eſt.
וַיְזָתָא Vaiſátha.Aſpergens thalamum vel cubículum: aut ex ſy ro & hebreo ve oliue.heb.vaizátha.
וַפְסִי Vapſí.Fragmentū vel particula: aut dímínutío ſ dímínut?.
וַשְׁנִי Vaſſení.Secundus: vel dualis: ſíue mutatus: aut coccíneus: vel dens aut annus meus.
וַשְׁתִּי Vaſthi.Bíbens vel potās: aut duplícās: vel ponēs: aut ſtamē
Vau.Et.quod eſt coníunctío.D.
אוביל Vbil.Adductus vel portatus: aut luctuoſus: vel veteraſcens
חוּקָה Vcúca.Sculptura: aut preceptum: vel legíſlatío.
חוּפָם Vpham.Thalamus eorum: aut operímentum eorum: ſíue littus vel rípa eorum.
Vphamite.Idem.plu.nu.
אוּלַי Vlái.Fortitudo: vel ſtultítia: aut forſítan.
אוּלָם Vlam.Veſtíbulū: vel portíc?: aut fortitudo ſ ſtultítía eorū.
אוֹר Vr.Ignís: vel lumen aut lux.
חוֹר Vr.Nu.31.& Ioſ.13.&.1.Paralíp.2.&.4.Et.2.Paralíp. In omnibus hís locís ínterpretatur líbertas: ſíue albedo: aut foramen.
עִירִי Vrai.Vigil: aut ciuítas: ſíue denudans: vel euacuans: aut pul lus.ſ.aſíní.heb.írai.
חוֹרָם Vram.Libertas eorum: ſíue albedo vel foramē eorum.
Vrbanus.Latínum eſt.
אוּרִי Vrí.Ignís: ſíue lumen aut lux.
חוּרִי Vrí.Nu.13.&.1.Paralip.5.Interpretatur íraſcens: vel líber tas: ſíue albedo: aut foramen.
אוּרִיָּה Vría.Ignís domíní: ſíue lumen domíní: aut lux domíní.

Vrías.Idem.
Vríel.Ignís dei: ſíue lumen dei: aut lux dei. אוּרִיאֵל
Vſan.Feſtínantes: vel tacentes: aut ſenſuales.heb.vſím. חֻשִׁים
Vſathí.Idem.ſ.n. חֻשָׁתִי
Vſathites.Idem.
Vſim.Idem.p.n. חֻשִׁים
Vthái.Peruerſítas: aut hora: vel temporalís. עוּתַי
Yzal.Ambulans: ſeu vilíficans: aut díſtillans. אוּזָל

De íncipientíbus a líttera.x.

XAndícus.Menſis aprilís G. ξανθικός.

De íncipientíbus a líttera.z.

ZAbad.Dos ſíue dotatus. זָבָד
Zabadei.Idem.p.n.D.
Zabadía.Dos domíní: ſíue dotauit dominus. זְבַדְיָה
Zabadías.Idem.
Zabbai.fluxus: ſíue fluens. זַבַּי
Zabam.Tremor: aut vexatío.heb.zauan. זָעַן
Zabath.Dos ſíue dotatus.heb.zabad. זָבַד
Zabdí.Dos vel dotatus: ſíue fluxus abundantía. זַבְדִּי
Zabdías.Idem.heb.zabdí.
Zabdiel.Dos dei: ſíue dotatus dei. זַבְדִּיאֵל
Zabdihel.Idem.
Zabed.Dos ſíue dotatus. זָבָד
Zabedías.Dos domíní: ſíue dotatío domíní. זַבְדִיָה
Zabeth.Dos ſíue dotatus.heb.zabed. זָבָד
Zabína.Fluxus vel fluens nunc: aut ſyríace vendítío: vel emptio. זַבְנָה
Zabulon.Habitaculum vel habítans. זְבוּלוּן
Zabulonite.Idem.p.n.
Zabulonites.Idem.ſíngu.nu.
Zachái.Purus: aut nítidus: vel ſyríace íuſtus. זַכַּי
Zachai.Nec.3.Fluxus ſíue fluens.heb.zabaí. זַכַּי
Zacharías.Memoría domíní: aut maſculus domíní. זְכַרְיָה
Zacher.Memoría: ſíue maſculus. זָכָר
Zacheus.Purus: aut nítidus: vel ſyríace íuſtus: aut íuſtífica tus.D.
Zachur.Memor ſíue memorans: aut maſculínus. זַכּוּר
Zadáb.Dos ſíue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zaph.Peluis vel hydría: aut límen vel ſuperlímínare: ſeu fí nis: vel conſumatío: aut íuncus: vel pelagus. סַף
Záín.Fornicatío: aut ſyríace arma.D.
Zama.Cogítatío: aut ſcelus: vel turpitudo. זִמָּה
Zamma.Idem.
Zambrí.Cantans vel pſallens: ſeu vítis vel palmes: aut pu tatío vel preſcíſſío. זִמְרִי
Zamira.Idem.
Zamran.Idem. זִמְרָה
Zamrí.Idem. זִמְרָן
Zamrí.1.Paralíp.11.Interpretatur cuſtos: vel adamas: ſeu vepres vel ſpína: aut fex.heb.famrí. שִׁמְרִי
Zamrí.Nec.3.Loquens: vel amarus: aut exaltans: vel ſyría ce agnus.heb.amrí. אִמְרִי
Zanóa.Obliuío: ſíue abiectío: vel íſta requíes: aut íſta con ſolatío. זָנוֹחַ
Zanóe.Idem.
Zára.Oriens: vel orientalis: aut clarítas. זֶרַח
Zarai.Idem.
Zaraías.Oriens dominus: aut clarítas domíní. זַרְחְיָה
Zaraías.1.Paralíp.6.vbi dícitur Azarías genuit zaraíam & zaraías.&c.ínterpretatur princeps domíní: ſíue cantí cum domíní.heb.ſaraías. עֲזַרְיָה
Zarath .. Iſte explorans vel contemplans: aut oliua exploratíonis vel contemplatíonis: ſíue iſte turtur זֶרַח

vel oliua turturis.heb.zethar.

זָרַח Záre.Oriens vel orientalis:aut claritas.

זֶרֶד Zared.Aliena descensio:aut extranea vel sparsa potestas.

זַרְחִיָה Zaree.Oriens dominus:aut claritas domini.heb.zaria.

קְרִחָה Zarée.4.Reg.25.interpretatur calnus vel caluicium:aut glacies:vel gelu.heb.carée.

זרחי Zareite.Orientales:aut clari.

זָרֵשׁ Záres.Extranea miseria:vel extranea hereditas:aut sparsa miseria vel hereditas:seu circulus vel corona miserie vel hereditatis.

זָרֶד Záreth.Aliena descensio:aut extranea vel sparsa potestas heb.zared.

זַרְחִיָה Zarias.Oriens dominus:aut claritas domini.

שְׂרָיָה Zarias.1.Paralip.6.interpretatur princeps domini:seu cāticum domini.heb.sarias.

זַתָּם Zathan.Oliua eorum:siue iste perfectus:aut iste consumatus:vel iste simplex.heb.zatham.

זְאֵב Zeb.Lupus.

זַבְדִי Zebedeus.Dos siue dotatus:aut fluxus vehemens.

זַבְדִיָה Zebedia.Dos domini:siue dotauit dominus.

זֶבַח Zébee.Victima aut sacrificiū:vel decollatio aut iugulatio.

זְבִידָה Zebida.Dotata:siue dotatio.

זְבוּל Zebul.Habitaculum:vel syriace sterquilinium.

זִכְרִי Zechri.Memor vel memorans:siue masculinus.

Zechur.Idem.

זֵלְפָּה Zelpha.Distillatio oris:aut vilitas vel contemptus oris

ζηλωτής. Zelotes.Emulator.G.

ζηνᾶς. Zena.Viuens.G.

זֵתָם Zethan.Oliua eorum:siue iste perfectus:aut iste consumatus:siue iste simplex.heb.zetham.

שְׂתַר Zethar.Explorās:aut putrefactō:l putrefaciēs.heb.sethar.

זֵתוּא Zethu.Oliuetum.

Zethua.Idem.

זְעַוָן Zeuan.Tremens aut tremor:vel vexatio.

זִיו Zie.Sudor:aut tremor.

זִיף Ziph.Istud os vel ista bucca:aut syriace falsitas vel falsus.

Ziph.Idem.

Ziphei.Idem.p.n.

זִיו Zio.Iste:vel syriace splendor:aut claritas.

זִיזָא Ziza.Vniuersalis vel omnimodus:seu bestia vel fera:aut resplendens:vel syriace recedens.

זִיזָה Ziza.1.Paralip.23.vbi dicitur Leeth & ziza:interpretatur fornicatio:aut syriace nutrimentum:vel arma.heb.zina.

סִסְמֵי Zizamoi.Equus vel hirundo aquarum:aut tinea aquarū: vel syriace cecitas.

סִיסְרָא Zizara.Hirundinē vidēs:aut tineā vel equum videns.

שׁוֹתוֹ Zocho.Protectio vel vallatio eius:aut ramus vel cessatio eius.heb.socho.

זוֹחֶלֶת Zocleth.reptans vel trahens.

זוֹחֵת Zoeth.Separatio:aut iste stupens vel pauidus:seu iste confractus:vel ex hebreo & syro iste descendens.

זְמְזֹמִים Zomim.Scelus vel turpidinem cogitantes:seu scelus scelleratorum.heb.zomzomim.

זוֹחַ Zonóa.repellens:vel abiiciens:aut obliuiscens:seu iste requiescens.

זוֹהַם Zoom.Abominans:uel immundus.

זְרֻבָּבֶל Zorobabel.Alienus a confusione:aut aliena uel extranea confusio:siue extranea cōmixtio:aut dispersio cōfusiōis uel cōmixtionis:seu circulus commixtionis uel cōfusiōis

זוּזִים Zuzim.Postes:uel superliminaria:aut splendentes:uel syriace recedentes:aut pecunie.

ISta littera.D.in fine interpretationis posita significat interpretationem esse dubiam:ex eo quod characteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt conscripte ignorantur.Item ista littera.G.in fine iterpretationis posita significat interpretationem esse grecam.

Finis.

Omína que ſequuntur ſunt illa que in vtroq; teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã in hebreo & greco & in aliquibus bibliis noſtris antiquis. In primo autem ordine ponũtur ipſa nomina ſicut ſunt ī bibliis noſtris modernis: in ſecundo vero ordine vel eregione ponũtur ſicut ſunt in hebreo & greco & in p̃fatis bibliis noſtris antiquis: & hoc per ordinem alphabeti.

A.

ABani.pro.bani.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.45.&.1.Paralipo.1. pro.adbehel.
Abi.pro.ithai.
Abia.3.Reg.14.in fine: & in toto cap̃.ſequenti.pro.abiam.
Abiaiel.pro.abiáil.
Abiézer. Nu.1.&.2.&.7.&.10.&. 1.Paralipo.12.pro.ahiézer.
Abilam.pro.helam.
Abiméleh.1. Paralipo.24.& p̃s. 51.pro.ahiméleh.
Abinadab.3.Reg.4.p.ahinadab.
Abiſa.pro.abi.
Abiſab.pro.abiſaph.
Abiſac.pro.abiſag.
Abiſai.1. Paralipo.12.pro.amaſai.
Abiud.Nu.34.pro.ahiud.
Abiud.1.Paralipo.8.a. vbi dicitur genuit oza & abiud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaim.pro.achain.
Achat.pro.achad.
Achelai.pro.achelaia.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achia.Geñ.36.&.2.Reg.3.p.aia.
Achimaan.pro.achiman.
Achinóe.pro.achinóem.
Achinoen.pro.achinóem.
Achiſa.pro.achiſar.
Achitob.1.Paralipo.8.p abitob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbi dicitur Regnauit p eo addad: nomẽq; vrbis eius.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarézer.
Adaia.Nee.12.pro.iadaia.
Addan.pro.adin.
Adaſſa.1.Paralipo.7.pro.aia.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram.2.Paralipo.11. pro. aduráim.
Apharſathei. Eſd. 5. &. 6. pro.apharſachei.
Aphechdomíni.p.aphechdomím
Apheceia.pro.pheteia.
Apheg.pro.aphec.
Affenez.pro.aſſenez.
Aphonites.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaia.pro.aia.
Ahaiath.pro.aua.
Ahamoni.pro.achamoni.
Ahía.2.Reg.21.pro.aía.
Ahías.1.Paralipo.15.pro.iehías.
Ahiel.pro.hiel.
Ahiel.Eſd.10.pro.iehiel.
Ahílam.pro.elath.
Ahímelech.1. Paralipo.18.pro.abimélech.
Ahohíman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aioth.pro.ahud.
Aioth.Eſa.10.pro.aiath.
Albialbon.pro.abialbon.
Alc.pro.lalc.
Aliam.pro.ailam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudi.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.3.Regum.22.&.2.Paralipo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amélech.
Amalech.p̃s.52.in titulo. pro.malalath.
Amaſias.2. Paralipo.28. pro.amaſa.
Amaſías. 2. Paralipo. 29. pro.amaſai.
Amaſias.ſopho.1.pro.amarías.
Amphar.pro.amthar.
Amim.pro.ami.
Aminadab.1.Reg.7.& 16.&.17.& 2.Reg.6. &.1.Paralip.9. &.10. & 13.pro.abinadab.
Amizadab.pro.amizabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benami.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammonite.2. Paralipo.26.a. vbi dicitur Et cõtra ammonitas.pro. meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralipo.3.pro.anani.
Anana.pro.anania.
Ananeel. Hiere.32. pro.anameel.
Anani.Nee.8.pro.anan.
Anania.Nee.12.pro.anani.
Anen.pro.anem.
Aniolíab.pro.ani & eliab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ viri.Geñ.11.&.1.Paralipo.23.pro.haran.
Aram.Ruth.vltimo.pro.ram.
Arari.2.Reg.23.d.pro.aradi.
Aras.2.Paralipo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebia.pro.ſarebia.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſei.pro.apharſei.
Arphat.pro.arphad.
Arib.pro.iarib.
Ariph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.ibi. Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi. Et deuorabit arnon moabitarum.pro.ar.
Arodites.1. Paralipo.11.pro. aroríte.
Aromath.pro.aromaph.
Arothites.pro.aroríte.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralipo.7.f.pro.aía.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralipo.22. pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaſuſím.pro.aſarſuſím.
Aſebia.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azécha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſenaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez. Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſir.
Aſer.1.Paralipo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10. &.12.&.15.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua. Ioſ.19.a.vbi dicitur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſía.ad Ro.16.pro.achaía.
Aſyneretus.pro.aſyncritus.
Aſmaueth.pro.azmáueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſon.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame pro.aſor:amãm: ſame.
Aſrael.1.Paralipo.12.pro.azrael.
Aſtharoth. Nu.32.& Ioſ.16.&.18. pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudi.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.p.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Athupha.pro.atípha.
Athus.Nee.3.c.pro.achus.
Auin.pro auim.
Auíoliab.pro.ani & eliab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarías.2.Paralip.31.vbi dicitur Azarías & naad.pro.azazías.
Azarías.Nee.10.pro.azanías.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azí.Nee.11.b.pro.ahazí.
Aziam.pro.azía.
Aziel.pro.iaziel.
Aziud.pro.maaziuth.
Azone.pro.zanóa.
Azur.Eſd.2. & Nee.7.pro.arhur.

B.

BAala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladiud.p.baalath & iud.
Baalim. Oſee.2. vbi dicitur Et nõ vocabis me vltra baalim.p.baali
Baana.1.Paralipo.9.pro.banaa.
Baani.pro.bani.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanai.pro.machbanai.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldáth.pro.baldad.
Balthaſar. Daniel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banai.pro.banaía.
Bania.Eſd.10.pro.zanía.
Baniel.pro.haniel.
Bara.1.Paralipo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranites.pro.bauramites.
Bechetía.pro.becbecía.
Bechetías.pro.becbecía.
Bechín.pro.beuai.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.bécbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgai.
Belgi.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatím.pro.abelſatím.
Beltecen.pro.eltheceu.
Benadab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.benéſed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beniamin.2.Paralip.31.vbi dr̃ edẽ & beniamín.pro.meniamín.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Berí.Geñ.46.pro.herí.
Beroth.2.Reg.8.pro.berothai.
Berſabe.2. Regum.11 &.12. &.3. Regum.1.&.2.&.p̃s.50.pro.bethſabe.
Berſabe.1.Paralip.3. pro.bethſue.

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Canti.2.pro.bether.
Betherai.pro.bethberai.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.bethesda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethuc.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.boen.
Bonni.Nee.9.pro.banani.
Boſram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

CAath.1.Paralipo.6.vbi dicitur Caath filiꝰ eiꝰ.pro.táath.
Cadeſbarne.Deut.1.in fine capi.p cades.
Calaal.pro.talal.
Caleph.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Carſathaa.pro.carchaa.
Carſathiarim.Eſd.2.pro.carſatharim.
Carſathiarim.Hiere.48.p.carſathim.
Carthari.pro.carthan.
Caſeth.pro.caſed.
Cauda.pro.clauda.
Celaia.Nee.12.pro.celai.
Celatha.pro.cchálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.cethlis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozai.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chai.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3.Regum.22.pro.chanaana.
Chanaan.Hiere.41.p.chamaam.
Chariathiarim.pro.carſatharim.
Cheboleth.pro.cebóleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.ciſi.
Chuſi.ꝑs.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.p darmaſcenus.
Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur Perrexitq; achaz i occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.z.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Dibon.Eſa.15.pro.dimon.
Diei.pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.p.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
Edenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.3.pro.adom.
Ephermeſta.pro.phermeſta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.eliada.
Elibaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſuta.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.elcath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nee.12.pro.maa.
Ennada.Nee.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganni.pro.engannim.
Ennon.pro.ennom.
Eſamari.pro.ieſamari.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham.pro.ethan.excepto.Exo.13.&.Nu.33.& Iudi.15.&.1.Paralip.4.a.vbi dr iſta quoꝙ ſtirps etham.&.c.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar:& ethan.pro.ethnan.
Ethanni.pro.hanni.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodia.pro.euodia.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euilath.pro.euila.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.ieziel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

HAdaia.4.Reg.22.p.adaia.
Faleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.e.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Feleia.Nee.11.pro.felelia.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Fuaite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
Gaad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadihel.pro.iadihel.
Galilea.Ioſ.13.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalias.pro.gamarias.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gaam.
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.iebneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.iemini.
Geneſar.Matth.14.p.geneſareth
Geraſeni.pro.gergeſeni.
Geraſeni.Marc.5.a.& Luce.8.p gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai.pro.gethaim.
Gethei.4.Reg.7.pro.othei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo. pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdria.pro.andria.
Haemes.pro.habes.
Haphan.pro.hapham.
Hay.Nee.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona.Nu.34.pro.zephron
Hefer.pro.haſor.
Helam.1.Paralip.9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchias.Nee.1.pro.hechelias.
Helchias.Hiere.38.p.melchias
Heleth.pro.heled.
Heloi.Ioſ.19.c.vbi dicitur Hel & thenna.&.1.Paralipo.6.f.p
Helthai.pro.hedai.
Henuon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.z.Regum.11.pro.hierobeſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralipo.23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hirami.2.Paralipo.2.&.4.&.8. huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdi.pro.hodſi.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.ichus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
Iachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadi.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadiel.pro.iahiel.
Iadin.pro.iadon.
Iael.pro.iael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnia.pro.iabnia.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbi.pro.iarib.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſic.pro.iafic.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel.

Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſaim.
Iebron.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonias.Hiere.22.&.37.pro. chonias.
Iechonias.Hiere.35.&.40.&.42 & Ezech.8.&.11.pro.iezonias.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralip.8.&.2.Paralipo. 23.pro.zechri.
Iecter.pro.iether.
Iedaba.pro.ierala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelias.pro.gedelias.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieiada.pro.iedaia.
Ieimleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralip.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ierobaal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralipo. 23.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.laſſa.
Ieſbaal.pro.eſbaal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbibenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſphan.pro.ieſphan.
Ieſimuth.pro.ieſimon.
Ieſia.pro.iezlia.
Ieſiron.pro.ieſron.
Ieſu.Luce.3.f.pro.ioſe.
Ieſue.Eſd.10.pro.ieſie.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus 1.Paralip.3.pro.ieſaias.
Iethan.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralip.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralip.6.b.pro.ethrai.
Iethram.pro.iethran.
Iethrēmōn.pro.gethrēmon.
Iethros.pro.ros.
Iezechel.pro.iecethel.
Iezedeſia.pro.iegedelia.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.ieſreli.
Iezriel.pro.ezriel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachim.Hiere.52.g.& Ezechiel. 1.pro.ioachin.
Ioachin.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamim.pro.iamin.
Ioarib.pro.ioiarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro.iobania.
Iobel.pro.iohel.
Iobia.pro.hobia.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophir.pro.ophir.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymon filius iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur ſymon iohannis.pro.iona.
Iohelí.pro.iohel.
Ioiada.1.Paralip.8.pro.ioada.
Ionan.pro.iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbi dicitur ionathan filii eliaſib.pro.iohannā.
Iorei.pro.area.
Ioſabeſeth.pro.ioſabéſed.
Ioſabeth.pro.iozabed.
Ioſachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27.vbi dicitur Et ioſeph mater.& Marc.6.a. &.15.d.ibi Et ioſeph mater:& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.pro
Ioſias.Zach.14.pro.ozias.(ioſes
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.p.hotham.
Ioſabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralip.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelitis.1.Paralipo.3.pro.izraelitis.
Iſraia.pro.izraia.
Iſtiman.pro.iſtimóa.
Italia.Act.14.d.pro.attalia.
Ithamian.pro.ichamia.
Iuchadan.pro.iuchadam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunia.

L

LEed.pro.ieeth.
Leemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadin.pro.lodadid.
Luzai.pro.eluzai.

M

MAarem.pro.arem.
Maaria.pro.maraia.
Maaſia.1.Paralip.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharai.pro.maharai.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madian.Hiere.38.pro.mathan.
Madid.pro.adid.
Magdiel.pro.magdalel.excepto.1 Paralip.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro. magdala.
Magmas.pro.machmas.
Maimna.pro.maimin.
Malaath.pro.maalath.
Malachias.pro.malachi.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſan.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine p.miphat.
Maſi.pro.maſia.
Maſia.Nee.10.pro.mazia.
Mathamu.pro.mathaniu.
Matthat.pro.mathatha. excepto. Luce.3.
Mathatias.4.Reg.24.pro.matha nias.
Mathet.pro.mathata.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphia.pro.megphias.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.miſpat.
Mehératites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce.3.pro.melea.
Melchias.Nee.3.b.pro.meltias.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.& i titulo.ps.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.p.berodach
Merom.Iudi.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralip.1.pro.méſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Miamin.pro.miamin.
Micha.4.Reg.22.pro.michaia.
Michas.pro.michaias.
Mitylene.Act.28.a.pro.melita.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralip.9.p.moſollamith.
Mumin.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
Naalon.pro.naalol.
Naamim.pro.naaminí.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.i toto hieremia excepto.cap.27.&.28.&.29.a.& 34.&.39.b.& in Ezech.26.&. 29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathim.pro.nabuſarſachim.
Nabuſeſban.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphei.pro.naphis.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalia.pro.attalia.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathania.Eſd.10.pro.mathania.
Nathaniel.pro.nathanel.
Nebaan.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebui.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalim.pro.neptali.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaſa.pro.noadia.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naarátha.

O

OBed.2.Paralip.15.&.28.pro oded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophlal.
Ophir.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadē.ad Ro.16.p.olympā.
Orodi.pro.ororí.
Oſia.pro.ozia.
Oſiau.pro.oziáu.
Othim.pro.othni.
Oza.1.Paralip.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazin.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozias.1.Paralip.3.pro.ochozias.
Ozias.Hiere.42.&.43.pro.oſias
Oziel.1.Paralip.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apedno.
Priſca.ad Ro.16.a.& .pria ad Corinth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

RAbſaces.pro.rabſares.
Raphaim.1.Paralip.20.in fine.pro rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.39.pro.rabſares.
Rapſaris.pro.rabſaris.
Rechia.pro.rehia.
Regma.1.Paralip.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophim.pro.mophim.
Rimma.pro.rina.
Rimoth.pro.ierimóth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiezer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
Sabad pro elzabad

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geñ.46.pro.ſaher.
Sabías.pro.aſabías.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralíp.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatia.
Saíe.pro.ſage.
Salmana.Oſee.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralíp.3.pro.hoſama.
Samathías.pro.ſamachias.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamím.pro.ſananim.
Sanír.Deut.4.pro.ſeon.
Sanír.Iudí.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralíp.1.pro.zara.
Sarahím.pro.ſaharim.
Saraía.1.Paralíp.9.pro ſaaría.
Sareth.pro.ſared.
Sarith.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathin.pro.ſarſachim.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.13.d.vbí dícitur ad terram ſaul.pro.ſual.
Scharioth.pro.iſcarioth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechaí.pro.ſebethaí.
Sebenía.Nee.11.pro.ſemeía.
Sebna.pro.ſebnía.
Sechamonites.pro.ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenía.Nee.10.pro.ſebenía.
Sechrí.pro.ſethrí.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephiphima.pro.ſephim.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralíp.7.pro.ſyra.
Sellaía.pro.ſellaí.
Selebím.pro.ſelebin.
Selemau.pro.ſelemiau.
Selmaí.pro.ſemlaí.
Selmon.Nee.7.pro.ſelmaí.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum.Nee.3.d.vbí dícitur ſellū filíus colozaí.pro.ſellun.
Sellum.Nee.11.&.12.pro.ſellu.
Semei.Hiere.26.pro.ſemeía.
Semeías.1.Paralíp.25.&.27.pro.ſemei.
Semerō.2.Paralíp.15.p.ſemerím.
Semramíte.pro.ſemranite.
Sennaar.Geñ.14.a.vbí dícitur.Et contra ſennaar regem adame.p ſenaab.
Senía.pro.ſema.
Sennim.pro.ſenanim.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serím.pro.herím.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethaí.pro.ſebthaí.
Sethía.pro.ſechía.
Síba.2.Reg.20.in fine. pro.ſíua.
Síban.pro.ſíuan.
Sichar.pro.ſíchem.
Sícelech.pro.ſiceleg.
Sína.Deut.33.& Eccli.48.p.ſínai
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal.p̄s.59.& Iudí.3.pro.ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanaí.pro.ſtarbuzanaí.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamítis.Cant.6.&.7.pro.ſulamítis.
Surí.pro.vrí.

T

TAbítacumí.Marc.5.d.pro.talithacúmí.
Tachaſín.pro.ítachaſín.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Títíchus.pro.tychícus.
Tubal.Geñ.4.pro.ſubal.

Th.

Thabítacumí.pro.talithacúmí.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare.Iudí.2.pro.thamnatáres.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thananí.pro.chananí.
Thane.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannaí.pro.thathanaí.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralíp.5.&.2.Paralíp.28.pro.thelgatphalnáſar.
Theman.Iob.6.& Hiere.25.pro.thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.ſubal.

V

VAſſatha.pro.vaizátha.
Vraí.pro.íraí.
Vſan.pro.vſim.

Z

ZAban.pro.zauan.
ZZabath.pro.zabad.
Zabdías.pro.zabdí.
Zabeth.pro.zabed.
Zachaí.Nee.3.pro.zabaí.
Zadab.pro.zabad.
Zamrí.1.Paralíp.11.pro.ſamrí.
Zamrí.Nee.3.pro.amrí.
Zaraías.1.Paralípo.6.pro.ſaraías.
Zarath.pro.zethar.
Zaree.pro.zaría.
Zaree.4.Reg.25.pro.carée.
Zareth.pro.zared.
Zarías.1.Paralíp.6.pro.ſarías.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Zíza.1.Paralíp.23.pro.zína.
Zocho.pro.ſocho.
Zomím.pro.zomzomím.

Finis.

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40 58.60.85.94.95. 131.162
Abiectio 25
Abiectum esse 109
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyssus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri. 38.168.
Abomīari.25.140. 167.171
Abominatio.23.31. 100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abscindere. 21.23. 79.87.
Abscissio 23
Abscōdere.42.58 74.77.89.118.119 .157.
Abscondita.58.110 111.118.157
Abscondite 15.80. 82.
Absconditi 110
Abscōditorū reper= tor.129.
Abscōditū.43.110. 118.157.161.
Absconsio 42.110.
Absinthiū 84
Abstr 47
Absorbere 15.82 154.167
Absorbens 168
Absq;.12.15.16.39. 82.
Absq; filiis 122
Absq; iugo 15
Absq; ulla causa 9
Absq; liberis eē.161
Absq;tēpamēto 171
Abstergere. 91
Abstinere 97
Abstrahere.29.92 94.105
Absumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare delicíis 112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76 155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeī.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138
Aceptabulum.142
Aceptabula 142
Accersere 40
Aceruus 21.23.94 95.116.124.147. 159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accīctus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43 165
Accíngere.3.ad pre= lium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.103.138
Accipe cibaria.75.
Accipere i fidē.122.
Accipere psonā.103
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam esse 22
Acqescere.1.59.60. 108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accusare. 84.144 146
Accusatio 104
Acuta 43
Acutissia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē ad ducere.91
Adamas 35.164.
Adar 42
Addecimare. 125
Adeps.48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere.65.109.133
Adesse 119
Ad dexteram decli= nare.64
Adherere.27.42. 56.82.104.109. 136.137.
Adhibere 113
Adhuc 5.112.113
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones.66. 116.117
Adipes 48
Ad iracundiā conci tare.77.91
Ad iracundiam pro uocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82.101. 109.136.143.
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103. 109.115.119.132. 156.170
Ad laudandum 61
Adolescens 100
Adolescētia.55.64 100.110.
Adolescentula 100
Adolere 140
Admc 5
Admirabile 2
Admirarí 54.127. 154.156.
Admonere 38
Adonis 171
Ad paucitatem redí gere.90.
Adorare.104.159. 170.
Adoratio 159
Ad finistram perge= re.164.
Adsum 36
Adsunt 36
Adducere. 12.64. 69.92.94.95.111. 117.
Aduena 70
Aduenam esse 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū iurādi46
Aduersarii.36.115. 154.160.
Aduersarius.114. 140.160
Aduersatrix 157
Aduersum 93
Aduersus.80.118. 119.
Aduesperascere.122
Ad uictum necessa= riium.46.
Ad uitāptinēs. 46
Ad uitā refuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adultería 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Adustio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60. 103.117.
Afferens semen.41
Affligere. 68.112
Affinitatem contra here.57
Afflictio.4.83.120. 121.151.
Affligens uel depo= pulans.65
Affligere 60.65.69 83.94.100.108. 113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61 156.
Agger.47.50.67. 108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66
Agmina 50.123
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoscere 61.99
Agnus.29.58.73. 78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggredíar 63
Agri 157
Agrícola 5.60
Agricole 5
A.interiectio 2
Aunt 92
Ala.1.25.76.135
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.156
Album esse 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 34
Alere 46.73
Alleuiare 141
Alexandría 92
Allia 158
Allidere 86.101.150 153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare.39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Alígare 43.122
Alimonía 85
Alloquin 6
Aliqua res 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Allisio 9.101
Alium 158
Alius 5
Aloe 2
Altare 26.38
Altaría 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 3
Altera die 87
Alter ignotus 128
Altilia 1.
Altissimus 117
Altitudines.16.66
Altitudo. 19.20. 140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantissimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amarissimi 91
Amarissimus 91
Amaritudinē inferre.85
Amaritudines 91
Amaritudo.84.91
Amarum 91
Amarum esse 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35. 64.157
Amantes 28
Ame 89
Amen 6
Amentía 156
Amethistus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicícias inire. 42
Amicire 115
Amicum esse 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilecti= ones.2.
Amouere.23.32.33. 94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Amplio.71.113.145. 146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli.38.61.105. 125.128.129.142
Anguli pro princi= pibus 128
Angulus.31.69.76. 128.129.142
Angusta 165
Angustare siue ar= ctare.2.
Angustia. 28.122. 134.135.138.142. 155.
Angustiare.29.134 137.
Angustiari 68
Angustie. 68.90. 106.135.
Angustum 135
Angustus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128 129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Antecē 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139
Antiquus.70.125. 139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38. 93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167 170.171.
Apertio 130.132
Aper 45
Aperire.17.24.127 129.132.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94 104.122.143.
Applicari 82
Apponere.82.158. 159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.3.17 45.83.84.104. 154.156.171
Apprehensio 104
A principio 29
Appropiquare.94 143.170
Appropiquatio143
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 137
Aquilonaris 137
Arabes 123
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 30
Arbitrii 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbusta 121
Arbustum 110
Arca 10.169
Arca uel capsella 9
Arcana 118
Arcanum. 116.137
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75. 86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.30.68. 138.
Ardor 30.54.56

Ardua 116
Area 2.26
Aree 26
Arefacere 35
Arena 44
Areola 123
Areole 123
Arere. 53.104.135. 136.157.
Arescere 54.60. 157.
Argētarius artifex. 138
Argenteus 77
Argentum. 16.77
Argilosa 111
Arguere 65
Arida 54.60.168
Aride 136
Aridus 60
Aries 4.7.86.91. 157.170
Arietes. 4.134.138.
Ariolari 114
Ariolus 142
Arma 3.76.100. 104.162
Armamentarium. 104.169
Armare 49.150.
Armari 104
Armati 49.50
Armatura 49.54 162.
Armatus 49.156
Armenta 6.142
Armētum.17.146
Armentarius 17
Armilla. 41.58.153 156.157.
Armille 136.160
Armus 41.118
Armus uel sura.158
Aroer 124
Arrogans 19.20
Arrogantia 19.128
Aromata 19.99 108.
Aromaticus 142.
Aromatum suauis odor.19
Articulus 129
Articulus nominatiui.11.32.80.
Articulus genitiui. 32.80.
Articulus datiui.5 11.32.80
Articulus accusatiui 5.11.32.71.80.
Articulus uocatiui 32.
Articulus ablatiui 32.
Articulus demostratiuus.32
Articulusuocādi.32
Artifex 6.55
Artificium 55.
Artus 66
Arua 95.157
A ruina 72.127
Arula 3.78
Arundo 142
Aruspices 25.76.
Arx 14.25.90
Ascella 136
Ascendere.24.100. 108.117.150
Ascēdere facere.117
Ascensiones 117
Ascensor 150
Ascensus 117.150
Ascia 76.121
Assare 19.136
Assatura bubali. 167.
Assimilare 30.92
Asina 11
Asine 11
Asinus 50
Asini 50
Assistere 119
Associare 151
Aspectus 25.39. 45.116.145
Aspera 150
Aspa atq; saxosa. 5.
Aspergere 41.46. 96.128
Asperso 94
Asperum uideri.69
Aspicere.45.93.116 144.158.159.167
Aspirare 126
Aspides 153
Aspis 116.133.157 159.
Asportare 58.60
Astare 67
Astringere 8
Astrologi 32
Astucia 124
Astutum esse 124
Astutus 124
Assuefacere.95.99
Assuetus 85
Assumere 84
Assumere nomē domini.s.Iuramento 105.
Assumere.s.terminos.99.
At 37
Athacus 108
Atad 4
Attendere 93.108. 144.
Attenuare 9.95. 149.
Attenuari 87.137.
Attenuati 29
Attenuatū esse 86.
Atterere.15.29.85. 99.
Attingere 87.94. 99.104.
Attondere 142
Atq; 37
Attractio 92.99
Attrahere 92.154 155.
Atramentum 29
Attrectar.26.86.91
Atria 53
Atrium 53
Atritus 29
Auare rapere 17
Auaricia 17
Auariciam sequi.17
Audacter 14
Audire.5.144.145. 164.
Auditio 164
Auditus 164
Audiui 3
Auersatrix 157
Auersio 98.157
Auertere 29.98. 105.107.128.157.
Auerti 106
Auerti retrorsū. 99
Auferre.8.9.17.25. 24.26.33.49.78. 86.89.94.95.100 102.103.107.108. 111.112.125.142
Auferre pignus.42
Auferre.s.iniquitatē 103
Augere 130
Augurari. 97.114 120.
Augures 32
Augurium 97
Aues 18.137
Auis. 114.116.137 153.
Auolare 76.
Aura 30.148
Auribus pcipere.5.
Aurichalcum 98
Auricula 3.12
Auricule 12
Auriga 150
Aures 3
Aurora 160.167
Aurugo 99
Aurū. 9.28.38.55. 80.106.127.
Aurum obrizū.127
Auscultare 144
Auscultatio68.144
Auster 93.171
Aut 2.37
Autem 5
Auunculus 110
Auxiliari 115.
Auxiliator 115
Auxilium 115
Axes 61
Axis 110
Azyma 90
Azymum 90

Baculus.87.91.98. 165
Balbus 84.117
Balistarius 52.
Baltheum 38
Baltheus 1.3.8.43. 65.
Baptizare 57
Barba 40.167
Barbarus 66.84.
Basiliscus 133
Bases 2
Basis 174
Batus 19
Bati 19
Bdelium 12
Beata 11
Beati 11
Beatificare 10
Beatitudo 10
Beatum dicere 10
Beatum facere 10
Beatū predicare.10
Beatus 10.11
Behemoh 12
Bella 142
Bellantia 87
Bellare 85
Bellatores 130
Bellum 83.104
Bene 63
Bene agere 63
Bene dicere pro maledicere 18
Benedictio 18
Benedictiones 18
Benedicta 18
Benedicti 18
Benedictus 18
Bene dirigere 63
Bene esse 162
Beneficere. 58.63
Beneficium 51
Bñplacere 63.152.
Beneplacitum.152.
Beneuti 63
Berillus 71
Bestia 12.46
Bestie 12.135
Bether 19
Bibere. 24.90.154 169.
Biceps 126
Biennium 165
Bina 165
Bis 129
Bis decē millia.146.
Byssus 13.154
Bis tinctus 165
Bitumen 50
Biuium . 6 .116.165.
Blande ficteq; loqui 49.
Blandicie 49
Blandiri 49.166
Blandus 49
Blasphemare. 21. 47.55.93.102
Blasphemia 162
Blasphemie 21.93
Bona 58
Boni 58
Bonitas 58
Bonum 58
Bonum esse 63
Bonum nuntium portare.19
Bonus 58
Bos 17.159.169
Bosphorus 110
Bothri 161
Bothrus 161
Botrus imaturus.16
Boues 7
Brache 110
Brachia 12.41
Brachium 31.41
Bractee 126
Breuiare 40
Breuis 142
Breuiora 142
Bruchus 51.64
Bubali 17
Bubalus 50.63
Bubo 74
Bucella 152
Buccina 60.167
Buccine 167
Bul 15
Bulle 157
Butyrū. 49.50.63
Buxus 11

Cabus 136
Cacabus 130
Cacumen. 109.136. 145.
Cadauer 93.101.126
Cadauera 126
Cadere 86.93.100
Cadere facere 101
Cadere in infirmitate.79.
Cadumim 159
Calami 142
Calamitas 33.154 157.
Calamus.142.155
Calamus aromaticus.142.
Calcaneus 122
Calcare 13.31.108 121.157.151.153
Calce abiicere 16
Calciamenta 100
Calciamentum. 78 100.116.
Calciare 100
Calcitrare.152.164
Calculus 52.153
Caldaria.olla 141
Caldarium 28
Caleb 75
Calefacere 63
Calefieri. 49.63. 145.
Calles 9
Callide īsidiari.124.
Callidus 124.
Calidus 49
Caligare 73.124 165.
Caliginosum 164
Caliginosus 104. 166.
Caligo 104.116
Caligo tenebrosa 118.
Callis 44.112
Callix 74
Calor 44.49
Caluaria 23
Caluicium facere. 144.
Calumnia 124
Calumnie 124
Caluniā facere. 124
Calumniari 124
Calx 157
Cameli 25
Camelo pdalus. 40
Camelus 25
Camera 122
Caminus 74.75
Cāpestria 123.167.
Campestris 78
Cāpus.17.157.168.
Camus 92
Canales 167
Canalis 167
Canaam 76
Cananeus 76
Cancelli 54.155
Candelabrū. 95.96
Candens 141
Candidum.44.135
Cādidū esse. 39.135
Candidus 125
Candor 12.81
Canentes 172
Canentes tibiis. 48
Canere. 33.53.94. 120.158
Canere buccina.171
Canere carmen lugubre.95
Canicies 157
Canis 75
Canistra 108
Canistrum.75.108.
Cantabilis 40
Cātare. 40.95.120. 129.151.158.
Cantatrices 158
Cantica 40.158
Canticū. 33.112.158
Cantor. 158
Cantores 40.158
Canus 157
Capparis 1.
Capere. 3.45.59. 73.83.84.134.155 171.
Caper emissari?.115
Capilli 166
Capillus 97.166
Capita 37.145
Capitellum 80
Capra 115.166
Capre 115
Caprea 133
Capree 133
Capti 68.
Captio 83
Captiua 107.155
Captiuare 24.154
Captiue 155
Captiuitas. 24.59. 155.
Captiuū adducere, 154.
Captiuus 155
Captum 59.84.
Caput 23
Caput colūne 137
Capulus 101
Carbo 127.160
Carbunculus 100
Carcer. 8.13.14.75. 98.106.134.137
Cardines. 109.127. 134.168.
Cardo 43.78.135.
Carduus 41
Carectum 5
Carectus 107
Carjathaim 143
Carmelus 78
Carmen 32.158
Carmē lugubre.95
Carmina. 40.94 158.
Carneus 19
Caro 19.95.154.
Caro pro hominibus.19.
Carpenta 55
Carthalus 59.108
Cartilago 26
Carruce 78.
Casei 166

Cafia 142
Caſtella 14
Caſtigare 65.
Caſtigatio 99
Caſtra 51
Caſtrametarí 51
Caſtrametatio 51
Caſtra ponere 51
Caſtrum 14
Caſus 145
Caſu accídere 7
Cataplaſmare 91
Cataracte 9.137
Cathedra 70
Catena 3.86.153.
Catene 41.86.168.
Catus 28
Catulí 22.78
Catulus 22
Catulus leonís 78
Cauda 6.40
Caude 40
Cauea 106
Cauerna.3.102.109
Cauerne 44
Caula 23.75.95
Caule 21.58.113
Caupona 58
Cauſa. 2.27.61.196 147.
Cedere 81.99
Cedere extremos 40.
Cedrus 9.41
Ced 114
Ce[illegible]us 109.114
Ce[illegible]s 114
Celare. 42.74.77. 89.157.
Celaría 8
Celatum 9
Celatura 56
Celatiue 61.141
[illegible] 9
[illegible]um 55
[illegible] 24.159.163. [illegible]
[illegible]um 159.163
Cellula 131
[illegible]ula 117
Cenaculum 117
Cenſies 84
Cenum 17
Cenſus 89
Centum 84.85
Cepe 17
Cephas 75
Cera 31
Ceraſtes 166
Cerimonía 55
Cernere 145
Certamen 143
Certare 28
Certum 74
Cerua 4
Cerui 4
Cerulicalía 109
Cerulces 131
Cerulx 124
Cerulus 4
Ceſſare. 21. 56.60. 65.70.75.119.122 156.160.
Ceſaries 131
Ceſſatio. 147.156.
Cete 171
Cetus 46.66.112. 122.139.
Chameleon 73
Charadrion 7.
Charitas 2.62
Cherub 78
Cherubín 78
Chytropodes 75
Chorda 89
Chorde 87
Chorí 44
Chorus cãtãtiũ.34.
Chorus.44.50.74
Chriſtalus 3.144.
Chryſolithus 172.
Chriſtus 160
Cyathí 102
Cibare 78
Cibaria 9.79.83. 154.
Cibí 59.132
Cibum 18
Cibum capere 18
Cibus. 5.11.29.59. 83.154.
Cicatrices 42
Cicatrices hñs . 55.
Cicatrix 10.138
Cicer oleofrixũ.141
Cidarim 137.
Cidaris 137
Cilicium 167
Cymbala 136
Cyminum. 76
Cinamomũ.19.142
Cincini 140
Cinerẽ ſuſcípere.32
Cingere 102
Cingere in modum corone.116.
Cingulum 3.8.86
Ciniſes 76
Cinis 9.23.32.121. 126.157.
Cypri 78
Cyprus 78
Circulus 1.41.57. 96.140.
Circuli. 25.106.112. 144.
Circuire 68.102. 105.107.140.158.
Circuitus 140.
Circumagere 154
Circuncidere 86. 99.124.
Circundare. 41.43. 51.68.102.105.120
Circunducere 105
Circunedificare 21
Circũligare.38.121.
Circunlinire 74
Circunſepire 21
Circunſpicere 128.
Circunuenire 37.
Circunuoluere.157
Cirogrillus 167
Ciſterna 15
Cithara 76.144.
Cithare 77.
Cito 45.85
Cito pergere 12.
Cito uenire.45.85.
Ciuitas 14.143
Ciuitates 116
Clam. 15.82.83.151
Clamare 32.40. 129.134.137.143. 151.158.
Clamor.35.40.120 134.137.159.151. 158.
Clamores 157
Clangere 53.171.
Clangor 149.171
Clara 68
Clare 68.
Clarum eſſe 135
Claudere. 4.23.121.
Claudi 99.129
Claudícare.129.136
Claudum fíerí.129.
Claudus 99.129. 142.
Clauí 109.158.
Clauſum 110
Clauſura 106.122
Clauſure 106
Clauſus 122
Clauus 71
Clementẽ eſſe.149.
Clementía 51
Cleri 167
Clibanus 171
Clypei 125.162
Clype?.25.75.107
Coaceruare.76.139
Coadunare 138
Coagulare 142
Coagulatus 20
Coangustare 142
Coangustiare 134
Coarctare 13.29. 83.134.
Coccus 170
Cochlea 82.
Coccíneus 165
Coccinum 165
Coctio 96
Coccinus 78
Coctum 8.
Coctus later 55
Cocuus 23
Cogere.2.7.9.129. 131.
Cogitare.7.14.24. 39.55.56.62.66. 88.99.106.125. 169.
Cogitatío 26.39. 56.62.117.125.151
Cogitatiões.36.39. 55.56.66.106.117 125.151.161.166. 168.
Cogitatus 116
Cognatio 63.64. 70.98.166.
Cognatus 57
Cognitus 99
Cognoſcere 99
Cognoſcere carnaliter.61.
Cognoſci 61
Cohabitare 38
Coherens 120.
Coherentes 112
Coherere 27
Cohibere. 9.122. 160.
Coire 146
Coitus 160
Colla 16.155
Collabí 147
Colare 40.
Collectío 122
Colere 22.111.128
Colere ídola 121
Colles 20
Collidere 85.101. 102.149.167.
Colligare 138.144
Colligatiões.55.113
Colligere.1.8.9.22. 76.78.84.125. 138.144.
Colligere racemos remanentes.117.
Colligere uel copulare.21.
Collirída 47
Collís 2.170
Collocare 70.97
Colocynthide. 130.
Colonus 70
Color 80
Color carbaſínus 79.
Coluber 97.171
Collum 25.155.
Columba.23.62.65
Columbe 62
Columna 103.119
Columne 119
Coma.29.125.140 142.
Cõburere .5.16.68. 73.81.103.110.136. 138.168.
Combuſtío.73.168
Comedere.5.18.83. 84.124.
Commendare 130.
Cõmeſſationibus uacans 39
Comentariis 29
Comminarí 160.
Cõminuere.29.31. 58.61.63.79.151. 159.169.
Cõminutum. 31.88 102.169.
Cõmiſcere.15.24. 82.122.153.
Commiſceri 146.
Commiſſure 42.
Cõmitatus 146
Commodare. 104 154.
Cõmorari. 45.82
Commotío.40.95 96.146.152.
Cõmouere. 25.26 38.44. 95.109. 146.152.
Cõmoueri. 54.76 86.96.109.149.
Compages.135.141
Comparare.69.92. 108.133.157.
Comparatiuũ. 89.
Compati 112
Cõpes. 72.98.116.
Compedes 3.39. 40.98.
Compellere 5.129
Compelli 9
Cõpeſcere.155.169
Compingere. 27. 107.135.
Complacere 152.
Complecti 42.106
Complere.8.18.75 88.107.140.165 167.170.
Complicare.23.42.
Complodere 119.
Compluta 87.
Cõponere. 40.63. 123.153.171.
Cõportare 133.
Compoſitio 170
Compoſito gradu incedere.116.
Comprehẽdere.27 99.102.171
Comprobare 122
Compunctiones.31
Cõputare. 56.130.
Cõputreſcer.11.42. 107.112.160.169.
Cõmutare 165
Cõmutatio.49.87
Concaſſare.25.87.
Concatenare 153
Concauum 13
Concedere uitã. 46
Concentus 93
Conceptus 36
Concha 75.109
Cõcidere. 21.26.63 78.79.86.88.100 101.128.131.132. 142.146.165.168.
Cõciliũ.8.106.127.
Concínare 136
Concínere 120
Concípere. 36.44. 63.111.
Conciſio 55
Concitare 107
Cõclamare.40.137
Concludere. 21. 76 .94.100.106.107 110.122.
Concluſio 106.
Concordía 163
Concremare 16
Concrepare 171
Concreſcere 124
Concubare 160
Concubína. 83.128
Concubíne 128
Cõcubitus. 128.160
Cõculcare . 13.16.31 38.151.152.154 158.
Conculcata 13
Conculcatio. 13.151 152.
Concupíſcentía. 50
Concupíſcere. 2.26 49.77.169
Concurrere facere 108
Concuſſio 146
Concutere 96.100 119.128.146.152
Condẽnare. 43.46 121.153
Condẽnatus 153
Condere 9
Condenſa.106.112 155.
Cõdẽſe frondes.112
Condire 51
Conditum.76.153.
Conducere 78.161
Conducta 162
Conductus 162
Confecta 153
Conferre 108
Confeſſio 61
Conficere 153.
Cõflare40.67.100 138.170
Conflatile 100
Confluere 95
Conficere 153
Confidenter 14
Confidentía 14
Confidẽtiam habere.14
Confidentíe 14.
Cõfidere.14.51.150 165.
Configere 86.138
Confinia 26.111.
Cõfirmare. 20.45. 73.109.115.140. 170.
Confiteri 61
Cõfortare. 6.10.20 45.109.115
Cõfortari. 9.15.20. 45.
Confringens 140
Confringere. 21.26 28.29.56. 57.79. 87.101.109.124 127.129.149.151 152.155.165
Confugere. 23.96. 116.
Cõfundere.10.11.13 15.16.52.60.76
Confundi 76
Confuſio 15.76
Cõfuſionẽ faciẽs. 15
Cõfuſiõe plena .125
Congerere 133
Congeries 21
Conglutinare 27
Congregare.1.8.22 27.40.65.76.77 84.107.109.114. 116.124.135.138. 139.142.144. 147.
Congregari 124.
Congregatio. 42 66.138.139
Coniectare 166
Coniectores 54
Coniicere 133
Coniuncti 169
Cõiũgere.42.144
Coniũgía aſſociare 57.
Coniurare 144
Coniuratio 144
Coniux 156
Conubía copullare. 57.
Conqueri 66
Conquieſcere.44. 169.
Conſanguíneus.62 154.
Conſecrare.55.88.

97.159.
Cõsecratio. 55.97.
Consecratus 97
Cõsensus. 126.147.
Cõseruare. 98.164
Considerare. 14.52 53.93.145.156. 158.168.169.
Consilia 42.66
Consiliari 106
Consiliarius 66
Consiliator 76
Consiliũ. 39.59.61. 66.76.88.106.116.
Consilium dare.66.
Consilium inire.66.
Consolari 95.97
Consolatio 97
Consolationem accipere. 97
Consolationes 97
Consolidare 45
Consopire 152
Consopiri 124
Conspectus 139
Cõspergere.82.128
Conspersa 15
Conspersę 15
Conspicere 145
Conspuere 69.155
Cõsternari 44
Constituere. 65.67 89.100.101.105.119 130.140.155.158.
Constitutũ. 53.166
Constringere. 8.15. 83.110.171.
Consuere 171
Consuetudinẽ habere.83.99.
Cõsuetudo 9.51.166
Consulere 52.154.
Consumare 170
Consumari 25
Cõsumatio.76.99.
Consumatus 163
Consumere. 5.29 30.51.55.70.107 109.156.170
Consumi 22
Consumptio 116
Cõsumptũ esse.150
Consurgentes. 140
Cõsurgere.114.140
Consutum 58
Contabescere .124
Cõtaminare. 2.47 58.167.
Contẽnere.12.13.91 118.154.
Contẽplari. 45.52. 137.145.154.169.
Contempta 13
Contẽptibilis 13
Contemptio 13
Contemptum 13.
Contemptus.13.34. 154.
Cõtẽdere. 147.152.
Contenebrare.158.
Contenebrari. 121 139.
Contenebratio. 58.
Contentio. 26.90. 91.101.
Contentiosa 102
Cõterere. 15.29.31. 33.35.37.58.61. 72.74.76.79.90 99.101.127.131.152 153.154.158.171.
Cõteri.84.86.144.
Conternans 163
Contestari 113
Conticere 30
Conticescere 30
Contignatio. 9.143
Cõtinere.9.73.142
Cõtingere. 27.87. 143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11.36.65. 86.93.118.119.120 133.138.
Contractum 141
Contradicere.7.95 127.
Contrahere. 8.43. 54.85.142
Contrahi 50.
Contrarium 36
Contrarius 143
Contrarius incedere.126.
Contremiscere.38. 44.103.146.149
Contristare.60.65. 72.73.
Cõtristari. 11.69.121 139.146
Cõtritio 29.57.137 155.156.
Cõtritiões. 121.155.
Contumax. 91.99. 107.
Contumelia 26
Cõtumeliã facer. 93
Cõtundere. 80.159
Conturbare. 12.30. 34.55.50.76.105. 109.112.116.126. 141.147.
Conturbari. 12.84. 107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Cõtusium 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cõuersio. 157.158.
Conuertere.36.105 157.162.
Cõuerti 36.106.
Cõuerti retrorsũ. 99
Cõsuescer.108.147
Cõuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiũ. 83.149 169.
Conuocare.40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire. 52.137. 171.
Coopertorium.137
Cophini 28
Cophinus 28
Copiosa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96. 113.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor uulnerare 81
Coram.93.128.129 138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corriger 36.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.63. 65.73.
Cornu 144.
Cornu pcutere. 95.
Cornua 144
Cornua produces. 144.
Cornutũ esse. 144
Corroborar.20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106 116.125
Coronare. 44.116. 137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corrosio 127
Corpora uel cadauera.22.
Corpus 19.21.22. 26.85.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94 101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio.42.160.
Corruptum 106
Corui 122
Coruus 122.
Costa 136
Coste 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Crasse 18
Crassitudo 52.111
Crassum 18
Crassus 18
Crater 1.78.144.
Craticula. 42.75 150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Crémare 140
Cremium 68
Crepido 115
Crescere. 19.21.27 71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 75
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 50
Crura 79
Crustula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 45
Cubicularia 108
Cubiculum.45.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariũ.144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter.54.135.158. 161.
Cultri.5.23.49.54 158.
Cultus 53.111.
Cultusmuliebris.91
Cum.5.6.11.72.75 118.119.120.
Cumq; 37
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149 152.
Cursor 15
Cursus 149
Currus 150
Cus 74
Custodia. 52.98. 130.164
Custodes 97.102
Custodire. 56.98 102.137.164.
Custos 164
Custos arce publice 25.
Cutis 24.114
Curuare. 77.79. 114.159.
Curuari 106.113

Damascus 31
Damnum 97
Damnũ inferre. 121
Dare 62.105.167
Datiui casus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deãbulare. 55.167
Deambulatoria. 35.
Deaurare 58
Debellare 83
Debere 104
Debilis pedibus.99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorẽ esse 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109 144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decensus 69
Deceptio 160
Decernere. 55.139
Decerpere 9
Decerunicare 124
Decidere 86.93
Decima 125
Decima pars 125.
Decimas offerri. 125
Decime.88.103.125
Decimus 125
Decipere.37.65.99 103.107.132.151. 156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.131
Declaratio 131
Declinare. 23.50. 69.86.98.107.127 128.160.164.165
Declinare ad occasũ 122.
Delinare ad sinistrã 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conspectu 129
Decor. 33.66.100. 125.
Decorari.66.75.95.
Decores 100
Decori 100
Decorũ esse.66.100
Decorus 35.58.66.
Decorticar.129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere facer. 90
Decursus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69. 94.95.97.167
Deesse. 43.52.86. 99.113.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre.12.60.103
Defessus 66
Deficere.3.8.22.25. 52.57.60.66.74. 75.80.88.90.107 113.114.115.116.119 130.140.156.162. 170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98. 142.171.
Definitio 20
Defluere.69.86.93 94.96.101.104. 167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Deglutire 15
Deiicer.61.107.108 162.
Deinceps. 54.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74. 75.78.79.83.86. 160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.113.120
Deliciis affluere.65. 120.
Delicta 132
Delictũ.10.42.162.
Delictum cognoscere.10.
Delinquere 10
Delubra 54.50
Delubra mortuorũ. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demisso capite. 4. 39.
Demoliri. 17.42. 71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.155
Denigrare 56.
Denigrari .159.160.
De nocte cõsurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Densitas 56
Dẽsum frõdosũ.112.
Densum lutum .111
Dentes 85.165
Dentes elephantor 165.
Denudare 132
Denunciare 113
Deorsum 120.170
Deosculari 104
Depasci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67 69.73.102.
Depopulari. 13.65 156
Depositum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48. 51.68.125
Deprecatio. 47.51. 125.
Depredari. 13.103. 117.156.165
Deprimens 86
Depulsa 29
Descendere.57.69. 98.136
Descensio 98
De scorto natus. 41
Describere 53.169
Describere p genealogias.63.
Descriptio 16

Deserere. 43.98.131
Deserta. 54.123.165
Deserte 54.165
Desertū. 71.123.135.
Desertum esse 6
Desertū facere. 54 165.
Desiderabile 50
Desiderabilia 50
Desiderabil. 50.77
Desiderare. 49.59. 76.77.123.155. 158.160.165.
Desideria 50
Desiderium. 1.2.94. 158.169.
Desinere 43.152
Desistere 17
Desolare 54.71.74 100.133.165.
Desolata 12.165
Desolatio. 12.165. 164.
Desolationes. 165. 164.
Despectio 13
Despectus 15
Desperare. 7.60.96
Desperata 7
Desperatio 7
Despicere. 12.13.131. 141.145.167.
Despondere 65
Despōsaī. 10.55.65.
Desponsata 10.
Desponsatio 57
Destructe 165.
Destructio. 37.54
Destruere. 36.54 55.104.105.153. 164.
Desuper 117
Derelinquere. 65 105.115.
Deridere 82.159.
Derisor 82
Derisores 82
Derisus 141
Derogare 125
Detegere 74
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Detestandus 40
Detestari 40.140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere. 15.25.69 82.84.85. 91. 93. 94.132.
Deuastare. 50.54 117.156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 23
Deuorare. 5.15.55. 51.82.85.
Deuouere 55
Deus 1.5.135
Deuteronomium. 165.
De uultu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterā tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrū. i. auster. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15.160
Diadema 80.97.
Dicens 7.
Diceī. 7.27.92.120
Dicitur 7.
Dies 62.65
Dies duo 62
Dies festi 66
Dies festus 43.66
Dies insignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune. 77
Differre 3.111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere. 67.98. 131.
Diffundi 127
Digiti 133.
Digitus 9.133
Dignitas 33
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 63.127
Dilacerāī. 16.17.165
Dilacerata 16
Dilaceratio 131
Dilatare. 79.132. 149.
Dilatarī 131
Dilatatio 149
Dilecta 2.61.
Dilectio 2.61
Dilectus. 2.28.61
Diligenter 2.8.
Diligere 2.42.56.
Diluculum. 128.160
Diluuium 13.160.
Dimembrare 105
Dimicare 83.133
Dimidiare 52.53.
Dimidiū 17.53.128
Dimidiū chorī. 84
Diminui 129
Dimittere. 62.65 71.98.101.105.108 115.127.152.155 159.162.164.165.
Dinumerare. s. p cognationes. 63.
Dipsas 136
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 15
Dirigere. 14.31.71 73.97.128.136.
Diripere. 13. 19.102. 162.165.
Diruere 15.131.
Dirumpere. 17.77. 105.129.144
Discalciatus 63
Discere 6.83
Disciplina. 62.65 161.
Discipulus 83
Discooperire. 24 56.131.
Discoopertum. 24.
Discordie 28
Discurrere. 35.137 152.167.
Dissecare 17.25.
Disseminare 101.
Dissimulare 9.162.
Dissimulare se audire. 55.
Dissimulare se esse qui est. 99.
Dissipare. 13.15.17 41.42.44.47.50 54.71.85.89.104 105. 126.127. 131. 144.160.163.
Dissipari 15
Dissipata 17
Dissipatio. 104.127
Dissoluere. 85.89. 119.127.131.152.152
Dissolui 87
Dissolui pauore. 89
Dissolutio. 127.152.
Dispensare 73
Dispensator 84
Disperdere. 8.42 70.74.75.79.136 160.163.164.
Dispergere. 12.13. 41.98.101.126.127 152.166.
Disperire 1.10.165
Dispersio 40
Displicere 69.139
Disponere 73.123
Disposita 141
Dispositio 42.61.
Disrumpere 13.17
Distillaī. 40.90.98.
Distincte 131
Distribuere. 49.67. 129.
Distringuere 142
Dissuere 131
Ditare 125
Diuersa genera. 127
Diuersoriū. 82.104
Diuersus color. 103. 133.
Diuertere. 107.115 128.
Diues 72
Diuidere. 12.19.23 53.101.126.128.130 131.132.147.165
Diuinare 114.142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 4.12
Diuinus 62
Diuisio. 19.128.131
Diuisiones 23.49 128.131.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 33.35.47. 92.99.125.
Docere. 6.14.65.69 85.
Doctissimus 25
Doctor 53.69.110.
Doctus 83
Doctrina. 3.62.65
Dogma 5
Dolare 53.129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10.26.44. 48.72.121.
Doli 4.9.151
Dolor. 2.28.44.72 91.119.121.158.
Dolorē inferre. 72
Dolores. 42.94.121 135.
Dolore torqueri. 15
Dolor meus 15
Dolosa 49.151
Dolose ageī. 49.99
Dolosus 99.151
Dolus. 151.162.169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16.66. 92.122.147.159. 162.168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2.92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominiū. 92.122.
Dominus. 2.16.20 91.156.
Domuncule 14
Domus 10.14.54
Domus auium. 14
Dona 103.105.
Donare. 51.158.159
Donec. 6.29.112.113 115.
Donum. 93.103. 105.161.
Dormire. 71.96. 156.147.160.
Dormire cum uxore. 16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorsum. 20.124. 161.
Dos 85
Dotare 37.85
Draco 82.171
Dracones 2.171
Dromedarii 15
Dromedarius 150.
Ducatus 147
Ducere. 27.64.70. 97.117.
Ducere choros 27 44.48.
Duces. 2.94.125 127.162.
Ductile 144
Dulcedo 92.121.
Dulcem esse. 88.92. 123.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112.153
Dum adhuc 113
Dummodo. 153
Dumtaxat 5
Duo 165.169.172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duo sicli 17
Duplex 78.126.165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78.126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121.144
Durissima. s. petra. 48.
Durum esse 144.
Durus 144
Dux. 6.95.127.165.

Ea que laborauerat 34.
Ebria 147.161.
Ebrietas. 161.169
Ebrii 161
Ebrium esse. 161
Ebrius 161
Ebulire 95.168
Ebur. 122.168
Ecce. 5.6.9.32.34 35.36.
Ecce ego 36
Ecclesia 139.
Ecclesie 139
Ecclesiastes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10.14.54
Edes. s. destructe 6.
Edictum 8.32
Edificaī. 16.45.46.
Edificium 16
Edicule 14
Edituī 76
Educare 59.
Educere 67.100. 117.127.154.165.
Effeminate 139
Effeminatus 139
Efflorere 96.131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41.67 123.127.135.150 166.
Effundi 127
Effusio 10
Egeni 120
Egenus 29.120
Egere 149
Egesta 67
Egestas. 9.52.149 159.
Ego 7
Egredi. 67.93.100 101.115.131.
Egregia 133
Egregius 100
Egressus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20.26.58. 59.95.104.162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14.18.
Electrum 56
Electum 18.51.159.
Electum tēpus. 73
Electus. 10.14.17. 18.27.
Elegans 58.66
Elemosyna 134
Eleuare. 29.96.99. 103.108.148.152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio. 20.96.103 117.156.
Eligere. 7.14.17.18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiū. 7.27.59 158.
Eloquiū mysticū 83
Emanare 140
Emarcescere. 57 68.104.
Emere 19.38.78. 141.156.
Eminens. 20.109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emissarii 92.162.
Emissiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54.141 170.
Emulator 141
Emulus hostis. 114. 134.
Emunctoria 84.
Emungere 87
En 35.36.
Enarrare. 3.110.158
Eneum 97
Enigmata. 43.44
Enim 37
Enos 7
Ensis 54
Enumerare 130
Enutrii. 21.73.146.
Eoquod. 11.129. 170.
Eoquodnon. 15
Ephi 4
Ephod 8
Epistola 1.
Equalem esse 108
Equale pondus 12
Equare 76.123
Eque 151
Eques 131
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas. 70.71.93 131.
Equitates 71.106
Equitatus 107.
Equum esse 170
Equus 106
Erradicare. 122.168
Erradicatio 107
Errare. 94.95.156. 158.160.171.
Erat 70
Erectio 140

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergastulum 51
Ergo 5.37
Erigere.40.67.69. 166.
Erinacii 167
Eripere. 49.102. 128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156. 171.
Errores 37.135
Erubescere.44.52 76.
Eructare 35.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere. 49.71.102. 128.
Erumna 156
Erumnosus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22. 96.99.105.132.
Es 97
Esca.5.18.38.59.85
Esce 59
Esse.5.35.54.35.36 127.
Esse amplius 115
Esse in statu 140
Esse iudicium 28
Esset 70
Est 70.
Estas 54.140
Estimare 56.108. 125.
Estimatio 125
Estimum 141
Estimum cenaculum 143.
Estuare 16.50
Estus 49.54.168.
Esurire 151
Esuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate consumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.113
Eternũ.112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135.
Ethiopia 74
Ethiopissa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam si 5
Etsi 6
Eua 46
Euacuare. 17.125 150.
Euadere 88.102
Euaginare.132.150. 165.
Euanescere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes.19.
Euellere. 98.104. 105.122.125.140. 165.
Euellere capillos.91
Euenire 143
Euentus 143
Euertere 36.
Euge 3
Euigilare 68.140
Euitare 56
Eunuchi 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 138.139
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 3
Exaduerso 95.143
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare.21.65.103. 108.129.148.150. 156.
Exaltari 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 138
Exarescere 157
Exasperans 91
Exasperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147
Excepto. 12.16.39
Excelsa.16.20.140. 148.
Excelsi 148.
Excelsior 20
Excelsiorẽ esse. 20 156.
Excelsum. 16.69. 148.170.
Excelsum esse. 156
Excelsus.20.28.117 148.166.
Excerebrare 134
Excessus mentis.52
Excidere.26.30.33. 55.102.113.129. 144.
Excisio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 109.102.
Execratio 5
Exẽplar. 16.30.132 133.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.133.
Extendere 31
Exhilarare. 63.134
Exhorrescere 39.
Exigere 94.104
Exilire 155
Exilium 168
Exinanire 125
Exire 67
Exire compellere. 26.
Existimare 56
Exitus 67
Exme 89
Exordium 145
Exoriri 41
Exossare 122
Expandere. 92.98. 131.132.150.160.
Expauescere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44 47.62.76.80.85. 156.
Expectatio.68.139.
Expedire. 49.113 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere, 26.28. 29.35.70.95.104
Expergisci.68.114.
Experimento discere.97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expoliare 70.
Exponere 135.
Exprimere. 38.53. 90.159.
Exprobrat. 55.152
Expuere 69
Expugnare.83.160
Expurgare 129
Exquirere 31
Exquo 29
Exsicare. 53.54.60
Exsuflare 100
Exsurgere 114
Extabescere 38
Extendere.2.69.71 94.98.110.151.144 147.
Extensum 71
Extensio. 155.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Exterius 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimescere 56
Extinguere. 31.72 78.
Extollere 2.105.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extrancum fieri.39
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142
Extremũ. 76.140 142.
Extremũ auris.171.
Extremus 115
Extrinsecus 44
Extruere.16.46.161
Exuere 152
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.134.151.159. 164.
Exultatio.23.119.151
Exuere.68.76.158. 168.
Ezel 3
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens semen 41
Facies.8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falsa 157
Falsificare 168.
Falsum 168
Falx. 55.93.85
Fama 26.163.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famosi 163
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Fascia 152.
Fasciare 57
Fasciculus 138
Fatuitas 93.171.
Faui 134
Faulla 86.91.100 114.
Faunus. 66.96.134.
Febris 138
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari.42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire.79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina.4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104
Fenestra. 48.134. 162.
Fenestre 9.48.73.
Fenũ.109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferire.f.fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentũ. 17.50 75.
Ferocem esse 81
Fertilem esse 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.131.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Fessi 60
Festinãter abire. 18
Festinãter fugere.52.
Festinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Festinari 12
Festinatio. 12.52. 127.146.
Festinus 85
Festiuitates 43
Festũ celebrare. 43.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.157
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iussio 123
Fidelem esse 6
Fidelis 6
Fidem facere 123.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciã habere. 51.
Fieri 34.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura.86.135.166.
Figure 80.155.
Fila 135.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios suscipere 16
Filius.16.18.64.98.
Filius adoptiuus.16
Filius pro discipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum.16.
Filius p nepote. 16
Filius p successore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 163.
Finis. 5.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum.108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.155.
Firmissimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fistula.87.137.142 168.
Fistule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flama 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme.59.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flauescere 2
Flauus 154.
Fleeti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.135.
Flores 10.96
Flores fructum producere.108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus.24.29.135. 155.
Fluens 38
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumẽ. 60. 95.128 155.
Flumina 95.97
Flumii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 113.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons. 4.24.67.93 116.140.
Fontes 9.110
Foramen 44.110
Foramina 43.99
Foras 44
Forcipes 66.84

Fores 132.172
Forinsecus 44
Foris 3.44
Forma 169
Formare. 44.67. 75.135.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54 57.60.124.127. 147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57 127.128.
Formosa 2.66
Formosus 35
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forsitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115 121.124.130.
Fortia 5.79
Fortificare 91.115 124.
Fortificari 127
Fortiorem esse 20
Fortiorem fieri.124
Fortis. 2.4.5.7.11. 14.20.66.45.46. 52.55.91.108.115. 121.124.135.172.
Fortissimi 121
Fortissimus. 4.5. 46.125
Fortitudo. 2.4.5.12 20.45.46.52.66. 73.77.79.84. 108.115.116.121.135 172.
Fortuitu 153
Fortuna 20
Fossa 21.57.
Fossio 57
Fouea.21.25.35.59 71.127.157.158 160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta.79.152 152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58 124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulēta.125.151.
Fraudulenter. 49. 171.
Fraudulenter nocere.151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73 75.150.
Fraus 104
Fremere.28.55.95 147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum.42.92.151
Frequens 35
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 145
Frigidū facere.142
Frigus.55.68.106 143.
Frodes.118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare.95.130
Fructus.7.13.26.75 .95.98.109.130
Fruges.13.21.85.112
Frumētū.18.28.46 51.78.151.156.
Frumētū nouū.78.
Frustra. 35.51.157. 168.
Frustrari 74
Frustum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96. 99.124.
Fugitiui 128
Fuisset 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 34.38.39
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fulsum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iacere.141.
Fundamenta.10.65 159.
Fūdamēta iacere 65
Fūdamētū. 65.134.
Fundare.10.65.169
Fūdere.41. 67.125. 134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72. 112.146.
Funiculus. 21.24. 42.44.71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furiosum esse. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50 54.63.77. 99.111. 142.146.171.
Furtum 25
Fusca 159
Fuscinula 39.40
Fusile 67
Fusus 128
Futura tēpora 125.
Futurum. 112.125
Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus succintus.41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119. 129.159.164
Gaudium 43.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84. 104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere. 164.
Gemere. 7.32.95. 95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.93.95
Genic 83
Genealogia 63
Gener 57
Genera 38
Generare 64
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 5
Germen.13.60.67. 98.102.121.122.136.
Germinare. 32.95 96.101.131.136.
Gestare 103
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypsum 23
Gyrus 43
Git 142
Glaties 146
Gladius. 5.54.87 162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria.19.24.35.68 72.125.133.
Glorians 118
Gloriari.33.34.118. 125.155.
Glorificare. 33.72. 95.125.
Gloriosa 72
Gloriosus. 33.72. 118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 23
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.55.100 132.137.
Gradus.31.74.108. 117.119.132.
Gramina 123
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51
Gratiarū actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 72
Grecia 62
Greges.113.125.134.
Gressus.11.129.137.
Grex. 42.113.151. 157.
Gryphus 131
Grossi 15
Grossitudo 111
Grossius 111
Grossum esse 111
Grossus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurgustium 136
Gustare 59
Gustatum 63
Gustu diiudicari.59.
Gustus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47 82.

Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22. 38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28 58.70.71.82.109. 157.161.168
Habitare facere.70
Habitatio. 14.28 58.70.95
Habitator. 70.114 161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104. 148.
Hamona 35
Hamus 47.90.134
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Hasta. 51.75.140
Hastile 69.121.
Haurire.29.56.127 154.
Haurītiones 154.
He 5
Hebdomada 155.
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.15.18.32 53.88.124.
Heredem esse 69
Hereditare. 69.70. 97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 3
Heres 70
Heri 7.171
Hericius. 142
Hernioſus 91
Hesitare 126
Hesternus 171
Heu 1.2.3.
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaspis. 35.63.73.
Hic. 21.29.35.38 73.126.
Hydria 73.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus mensure 34.
Hinnire 134
Hinnitus 134.152.
Hinnulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus.125.137.166 170.
Hirundo 107.112
Hissopus 3
Hispidus 166
Historie 29
Hoc 31.38
Hodie 38.62
Holocaustū.75.117
Homicida 153
Homicidium 30
Homines 7.86.92
Homo. 2.4.7.20 101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Honor 33.68.72.
Honorabile esse.68
Honorabilis 68.72
Honorare 33.72.
Honoratū esse. 68
Honorificat. 68.72
Hora. 115.125.165.
Horrenda 166
Horrere 79.166
Horreum 32.59.
Horribile 166
Horribiles mali.166
Horribiles uisiones. 68.
Horribilis 4.166.
Horripilare 109
Horologium 117.
Horror. 4.8.39. 109.153.165
Hortus 23.25
Hospita 22
Hostes. 65.133.134.
Hostia 26.37.
Hostia p delictonio.
Hostia pro peccato. 46.
Hostiliter agere.137.
Hostis. 114.116.133 134.135.
Huc. 7.35.36.73. 126.
Huiuscemodi.31.76
Humanus 2.
Humectare 150
Humerus. 80.155. 161.
Humiditas 84
Humidum 82
Humiles. 29.137 167.
Humiliare. 29.60 70.71.76.87.120 147.159.166
Humiliatio 71
Humiliatum 7
Humiliora 167
Humilis.28.29.114 120.124.137
Humilitas.120.167
Humor 17.60.150
Humus 2.

Iacere. 69.101.160
Iacere arcu 58
Iaculari 69
Iaculatores 146
Iaculum 52.127
Iam 38.73
Ianitores. 109.166
Ianue 30.132.166
Iaspis 71
Ibi 163.171
Ibices 66
Ibis 104
Idcirco 74.111
Idem 122
Ideo 74.81.90
Idola.5.121.129.172
Idolum. 2.5.6.23. 109.121.129.160 171.
Idolum moloch.88
Idolum. siue inane uel nihil.5.
Iequod non est 9
Iecur 72
Ieiunare 134
Ieiuna. 134
Ieiunium 134
Ieiunus 58
Iesus 71
Igitur 37
Ignis 10.96
Igniti serpētes.168.
Ignominia. 55.123. 141.164.
Ignominie 139
Ignominiosus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoscere 103
Illaqueare 126
Illaqueari 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

Fo.

Illudere.37.82.105.117.135.141.162 171.
Illud quod eſt 70
Illuminans 3
Illuminare 2.93.95
Illuminatio 3
Illuſio 82
Illuſiones 117.171
Illuſor 82
Illuuies ſecundinarum.162.
Imaginari 155
Imagines 156
Imago. 30.74.136.
Imbecillem eſſe 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26.41.87.111.
Imber matutin9.69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum eſſe. 39.170.
Immaculatus. 52.170.
Immaturum 16
Immenſe 20
Immenſum 5
Immiſſio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem eſſe.30
Immolare 26.37 57.159.
Immunda. 59. 94
Immundus.59.125
Immunditia 59
Immunditie. 23.59
Immũdũ eẽ. 58.59
Immunita 123
Immutare 48
Imminutatio 49
Impatiens 8.142
Impellere. 28.29. 31.33.95.
Impendere 67
Imperare. 147.159
Imperfectum 24
Imperium. 115.126. 130.168.
Impetuoſe ffuer. 41
Impetus. 28.41. 167.
Implere.17.87.155
Impletiones 88
Implicare 113
Impia 155
Impie agere. 132. 153.
Impietas 153
Implus 153
Impingere. 33.79 94.126.169.
Impinguare.18.32. 49.111.
Impinguari. 106. 125.164.
Imponere.108.150 157.158.
Impoſſibile eſſe 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.

Fo.

Impudenter agere. 34.
Impudentia 54
Impudens 66.115
Impugnare 85
Imputare 56
In 11.16
In non 81
In abſcondito 55
Inacceſibile 90
Inane 15.150.169
Inaquoſum 135
Inaures 85.96
Incaleſcere 76
Incantare 42
Incantatio 85
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incaſtrature 61
Incedere. 11.31.35 157.
Incendere 30.68
Incendium. 16.68 168.
Incenatus 58
Incenſio 16
Incenſum 96.140
Inceſſus 95
Incidere. 21.57.168
Incipere. 44. 47. 60.168.
Incipere prelium. 3
Incircuitu 105
Incircunciſus 123
Inciſura 168
Incitare 107
Inclinare. 98.159
Inclinari 165
Inclytus 72.133
Inclyti 132
Includere 155
Incluſor 106
In coccineis 170
Incola 22
Incolere 22
Incõſiderate loqui. 152.
In conſpectu. 95. 99.128.
Incraſſare 164
Incraſſari. 32.59. 106.
In craſtinum 87
Incredulí 110
Incredulum eſſe. 91
Incredulus 12.107
Incrementum. 146
Increpare 25.63
Increpatio. 25.63. 76.
Inculta 72
Incumbere 2.21
Incuruaus 77
Incuruare 70.77 79.
Incuruari. 39.122. 144.
Incurrere 126
Inde 126.163
Indicare 44.93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107

Fo.

Indignari. 54.142 152.
Indignatio 4.63
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78.81
Indulcedinẽ uerti.2
Indulgentia 50
Indulgere 103
Indumentum 81
Indurare. 45.144
Indurari 42.67
Induſtria 79
In ea 12.14
Inebrians 147
Inebriare. 69.147. 161.167.
Inebriari 106
In eternum 112
Infacien 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64.114
Infans ab ubere.65
Infantes 117
Infantia 132
Infantulus. 64.65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 13
Inferior 170
Inferiorem eſſe. 101
Inferius 170
Infernus. 28.154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12.110
Infigere 57.171
Infirmare 48
Infirmari. 3.6.26. 44.48.73.79. 90.96.
Infirmior pars.123.
Infirmitas. 47.48. 167.
Infirmitates.28.48
Infirmus 49.152
Inflãmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuoſum 115
Infundere 67
Ingemiſcere. 7.22 51.123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum eſſe 34
Ingrauare 72
Ingredi.12.114.167
Ingreſſus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrã.16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorreſcere 119
Inimica 4
Inimicus 4.165
Inimicum eſſe 4
Inimicicia 4.160
Iniqua 168
Iniqueageſ. 34.35. 50.63.113.114.135. 160.168.
Iniquí 34.50.114

Fo.

Iniquitas. 2. 33.50. 113.114.121.133.159
Iniquitatem facere. 113.114.
Iniquitates 113
Iniquum 15.168
Iniquum eſſe 4
Iniquus 50.113
Inire preliũ. 25.55.
Inire.f.fedus 79
Inniti. 109.152.165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129.139 145.
Innuſte agere 50
Iniuſticia 33
In lõgũ differre. 10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientẽ eẽ. 51
In nobis 16
Innocens. 102.132 170.
Innocentẽ eſſe.102. 170
Innocentes 132
Innocẽtia.102.170.
In curſum 143
Inops 150
In orbẽ tranſire.68
Innoteſcere 61
Innouare 43.49
Innoxii 102
Innoxium eſſe 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20.59
In rotundũ attõdere.68.
Inſanabilis 70
Inſania 156.160
Inſanie 160
Inſanire.34.54.59 112.156.
In ſeruitutem redigere.120.
Inſidiari. 9.33.102 133.158.160.
Inſidie.9.33.39.122 133.
Inſigne 45
Inſignis 161
Inſilire 136
Inſipiens. 2.17.37 77.85.95.
Inſipiẽtẽ eẽ.17.77.
Inſipientes 17.93
Inſipientia 77
In ſolitudinem redigere.71.
Inſpicere 145
Inſpirare 100
Inſtabilis 95
Inſtar 29
Inſtare 2.3.101
Inſtaurare 12.43. 45.49.119.161.
Inſtauratio 12
Inſtitor 76
Inſtitorꝫ 150.159
Inſtituere 139
Inſtructus 36

Fo.

Inſtruere 57
Inſtrumentum. 76.
Inſufflare 100.126
Inſula 4
Inſulſum 171
Inſultare 51
Inſurgere 140
Integer 170
Integre 165
Integrum 75
Intellectus. 140.161
Intelligens 14.161.
Intelligentia 14
Intelligere. 14.161 164.
Intendere 144
Inter 14
Interraſile 106
Interea 37
Interfecti 56.47 152.
Interfectio. 56.55 57.140.
Interfectores 79
Interfectus. 47.93
Interficere. 27.34 35.36.55.79.86. 99.124.140.155 161.
Interim 37
Interior 129
Interiora. 43.106. 143.
Interior domus. 65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10.79
Interitus 4.15.86. 104.127.129.157. 159.160.
Intermitio 157
Intermitiones 160
Interrogaſ.32.154.
Interpres 82.88.
Interpretari. 132 133.172.
Interpretatio. 82. 132.155.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Inteſtina 143
In thalamo morari. 52.
Intingere. 57.87. 133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diuidere.163
Intrinſecus. 14.112 129.
Intro 169
Introducere.12.114
Introiens 15
Introire 12
Introitus 15
Intromittere 15
Intueri. 14.93.137 156.158.159.
Intuitus 144.148
Intumeſcere.25.50 109.
Intus. 14.21.129
Inuadere 132
Inualeſcere 45
In nucis modũ.167

Fo.

Inuenire 90.161
Innuere 168
Inueſtigare 52.55. 122.
Innumerabiles.146
Inueſtigans 39
Inueſtigatio 153
Inueterare. 15.125
Inueteratũ eſſe. 71.
Inuidere 69.141
Inutati 145
Inundare. 17.170. 154.
Inundatio.134.167
In unum 62
Inuocare 40.145
Inuolucris 24
Inuoluere. 22.23 24.57.66.78.82. 115.119.
Inurere 54
Inutile eſſe 110
Inutilis 6
Iocari 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum eſſe.100 125.
Iocundus 100
Ipſe 33
Ira 8.40.50.54. 63.77.111.129.142
Iracundia 77.142
Iraſci. 7.40.54. 77.98.111.142. 146.
Irati uel deteſtabiles.40.
Ire 35.62.152.
Ire cũ impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77.84. 141.159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irriſio 141
Irritare. 25.52.93 77.91.93.
Irritũ facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33.37.100 126.132.136.
Iſaac 159
Iſte 5
Ita 73.74
Itaqꝫ 8.37.81
Iter. 9.31.35.105 112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 3
Iubilare 148
Iudex 28.166
Iudicare. 28.44. 147.166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28.166
Iudicio contendere 28.147.166.
Iudicium 166
Iudicium cauſa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12.156.

Iumentum 12.17
Iunctura hūeri.161.
Iunctura 27.42.
50.162.
Iunctus 24
Iungere 8.42.
Iunior 137
Iuniperus 153
Iuramētum 5.155.
Iurare 5.155
Iurgium 28.147
Ius 5.156
Iuſſio 53
Iuſſurandū 155
Iuſtícia 59
Iuſtificare 59
Iuuenís 14
Iuxta 9
Yxon 26.145

Kalende 43

Labí. 86.90.164
Labía 166.167.
Labium 41.166
Labor.5.60.80.121
Laborans 22.119
Laborāt.59.60.80.
119.151.155.157
Labore confectus
60.119.
Labores 121
Labrum 75
Labruſce 11
Lac 48
Lacerare. 107.126
168.
Lacerta 50
Lachrima 30.31
Lactare.65.114.152.
Lactuce agreſtes.91
Lacuna 108
Lacus 21.159
Laganum 137.155
Lagena. 10.50.75
93.
Laguncula.z.17.93
106.125.127
Laicus 47
Lambere. 82.85.
84.119.
Lamentarí. 95.140
Lamía 85.171
Lamina 135.155
Lampas 24.84
Lana 120.136
Lancea. 39.51.75
132.136.146.151
Langor.26.34.48.
95.
Lapídare. 72.110.
147.
Lapides colligere.
110.
Lapides quadrati.
25.
Lapídibus obruere.
147.
Lapídibus opprime
re.110.
Lapídicina 53
Lapillus 138
Lapís 1.81.107
Lapís parius 31
Lapís preciosus.138
Lapſus 29
Laquearia. 21.109.
147.157.
Laquei 126.134
Laqueo ſuffocare
uel ſuſpendere 51
Laqus. 90.112.126
Largirí. 2.5.105.
Larus 159
Laſſare 56.114
Laſciuire 110.
Laſſus. 66.116.152
Lata 149.
Later 81.146
Latera.42.74.110.
133.136.
Lateres facere 81
Latericius 81
Latíbula 9.42.110
Latiſſime 149
Latitudo 132.149
Latrare 55.93.
Latro 21.157.131
Latrunculus 21
Latus. 21.80.69.
125.133.136.149.
160.
Lauacrum 150
Lauare. 28.72.160.
Laudabilis 54
Laudare 54.51.61
Laudate dñm 34
Laurus 41
Laxare.98.126.152
Lebes 175
Lecythus 137
Lecti 161
Lectice 133
Lectuli.87.98.160.
Ledere.17.50.94
99.113.114.155.
Legatus. 56.82.135
Legere 143
Leges 55.69.159
Leges condere 55
Legifer 55
Legiſlator. 55.69
Legitimum 53
Legumina 41
Leena 81.159
Lenificare 49
Lenis 49
Lenitas 49.158
Lenifer 4
Lentes 113
Lenticula 127
Leones.9.10.78.81
Lepra 94.138.
Lepra capitis 105
Leproſus 138
Lepus 10.
Leſio 125
Letabunda 23
Letantes 118.164
Letari. 45.63.119.
159.164.
Leti 164
Letícia 159.164
Letificare 164
Leuare. 17.96.98.
99.103.117.119.
148.150.
Leuare.ſ.haſtā. 114.
Leuare ſignum 99
Leuiatan 82
Leuigare 91.157.
Leuigatum 25
Leuis 141
Leuiter loqui 141
Lex.52.53.66.69.
70.84.169.
Libertas 31.52.
Libertate donar.52
Líbya 126
Librare 167.
Licentia 153
Licentia redimēdi.
19.
Licium 100
Ligare. 8.52.78.
135.141.155.167.
Ligatura 8.135
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42.131.154
Lima 81.121
Limare 91
Limen.38.78.109.
155.
Liminaria 109
Limitare 169
Limpidiſſimus lapis
49.
Limus 62.121
Lina 132
Linea 117.159
Lingere 85.84.
Lingua 84
Lingua iudaica 61
Linire 58.91
Linire bitumīe. 78.
Linteamina 59
Linum 12.132
Lippus 31
Liqfacere.81.86.88
Liquefieri 54.88
Liquor 31
Lyra 77
Littera 5
Litterature 110
Litteratus 110
Littere 79.110
Lites 28.147
Littora 17
Litum 7
Litura 58
Littus 52.166
Loca 14.0
Loca firmiſſima.90
Loca tutiſſima 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus.11.61.91.140
170.
Locus dimiſſus.55.
Locus effuſiōis.166
Locus gētaliū.138.
Locus horroris.169
Locus paluſtris 3
Locus poſt murum
155.
Locus ſeparatus 130
Locuſta. 9.21.43.
146.
Longa 10
Longum facere. 10
Longanimis 8
Longe 150
Longe eſſe 150
Longe facere 150
Lōge recedere. 150
Longeui 145
Longinqua. 9.150.
Longiorem eſſe.10.
Longitudo 10
Longus 10
Loquela.35.86.87
Loquēs pro alio.82
Loqui. 27.32.66.
87.95.98.120.126
158.
Lorica.110.168.170
Lubricationes 90.
Lucere 3
Lucerna 96.99
Luci 11
Lucidiſſimum 39
Lucidum 12.18
Lucifer 34.86.
Lucis candor 12
Lucrum 17
Luctus 2.7.60.
Luctari 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1.7.
Lumbi 49
Lumen 3.95
Luminare 3
Luminaria 3
Lunula 155
Lupanar 20.138
Lupus 57
Luſtrare 46
Luſtratio 46.94.
Lutum 50.58.
Lutum abſq; paleis
171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuriari 21
Luxuriosus 120.

Maceria 21.31
Machinari 55.99
Machine 56.135
Macies 29.160
Macilenti. 29.40
155.
Mactare 37
Macula 86.105
Macula coloris 12
Maculare 51.118
Maculatum 80
Maculosi 18.57.122
Magala 112
Mageſtas 19.125.
Magis 71
Magiſq; 89
Magiſter. 6.16.114
160.
Magiſtratus 106
Magna. 2.21.145
146.
Magna pars 146
Magnificare. 2.19.
21.27.
Magnificētia.2.135.
Magnificus 158
Magnitudo. 21.68
158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21.72.145
Maior 15.145.
Mala beſtia 131
Mala granata 151
Malafar 84
Malleator 83.128
Maledicere. 5.9.18.
93.102.138.141.
Maleficiis uti 79
Maleficus 54.79
Malleus 35.102.
127.129.170.
Malicia 48
Malignar.124.148
Malum 148.171
Malum eſſe 148
Malum facere 148.
Malum granatum.
151.
Malum punicū.151.
Malus nauis 42
Mammilla 156
Mamma. 26.28.
156.157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 134
Mandata. 130.134
Mandibula. 82.85
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17.157.160
Mane oriri 160
Mane querere 160
Manere. 30.51.70
82.168.
Manie ſurgere.160.
161.
Manicare 137.161
Manifeſtare 61
Manipulos colligēs
120.
Manipulos ligare.6
Manipulus. 6.120
135.
Manſiones 100
Manſiuncule 141
Manſuetudo.6.120
Manubrium 121
Manus. 52.60.61.
77.
Manus ſedis 61
Manzer.i. de ſcorto
natus.86.
Marceſcere. 5.74.
141.149.
Mare 64.153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritima 52
Maritū habens 16
Maritus 4.16
Marmor 25.160
Marſupium 75
Maſſa 17
Maſſa caricarū 26
Maſſa de ficis 26
Maſculinū 4.39.
125.
Maſculus.4.39.125
Mater 6
Materia 145
Matureſcere 19
Maxilla. 82.83.112.
Me 11
Mechari 92
Mecum 11.119
Medela 152
Mederi 43.152
Media 53.169
Media pars 53
Medicamina 152.
Medicina 149.152
Medicus 43.152.
Medietas 47
Meditari. 32.35.81
158.165.
Medium. 21.53.81
143.169.
Medulla.48.76.86
136.
Mel 27
Melo 88
Melodia 105
Membrum. 1.67.
101.105.
Meminiſſe 39
Memorari 39
Memoriale. 29.39
Mendacia. 12.57.
54.168.
Meridax 50.74.
157.
Mendicare 154
Meni 89
Menia 10
Mens 81.84
Menſa 162
Menſis 43.69.
Menſtruum.28.43
94.112.
Menſura. 28.85.
159.159.170.
Menſurabilis 59
Menſura palmi.24.
41.59.
Menſura cōtra men
ſuram.105.
Menſura quattuor
digitorum 59
Menſurare 59.85.
Mente deuota offer
re.94.
Mentiri. 57.73.74
168.
Mentum 40
Mercator 76.107.
Mercede cōducere.
171.
Mercēnarius. 162.
Merces. 19.94.95
162.171.
Merens 28.163
Merere 7.72.139
Meretrix. 38.40.
139.
Mergulus 162
Meridiati ſunt 134
Meridies. 31.64.93
134.
Meror. 26.73.77.
121.
Merore cōfecta.28.
Merum 50
Meſſis 140.142
Meſopotamia 126.
Meſtitia 60
Meſtum eſſe. 28.121
Metari 169
Metere 19.142.
Metiri 85
Micans 81

Fo.

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliũ.29.109.145.
Milius 29
Minari.40.95.97.
Mingere 169
Minimus.137.140.
Minimus digitus. 140.
Miniſter. 100.110. 168.
Miniſteriũ. 111.119. 128.168.
Miniſtrare. 54.75 165.168.
Minor 137.149
Minorare 90.142.
Minorẽ cẽ.90.140.
Minuer.26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 31
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculũ. 54.127
Mirari.52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Miriſicare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere.82.85.89. 100.122.151.
Miſerari 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164.156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſicordia. 51.149
Miſericordiã conſecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 35.58.61 69.109.152.162
Mittere.ſ.arcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtũ 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicũ40.90.137
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte acciperẽ.80.
Moleſtũ eſſe.80.91.
Molificare. 49.150

Fo.

Mollire 150
Moliri 55
Momẽtũ. 159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 35.36.58
Monumẽta. 39.90. 138.
Moram facere. 15 85.122.
Morari.3.15.63.70. 82.
Mordere 104
Mori 86
Mors. 8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolũ 77
Mortarium 28
Morticinũ. 93.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Moueri ad plũ. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.73.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.151. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.55.72 88.127.139.145. 147.
Mulus 150
Mundare.18.29.39 57.102.129
Mundicia 58.102
Mũdiſſimus. 57.91
Mundũ apparer.59
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Muníre 17.128
Munitiſſima 90
Munitus. 17.29.90 108.135.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 105
Murate.17.108.135

Fo.

Murenule. 79.144 169.
Murmurare. 2.82. 83.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oĩnoda.122.
Muſce diuerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.83 137.
Muſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultũ 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuũ accipere. 82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq; 24.37.
Narrare.110.165.171.
Narrare pabolã. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Natus 8.46.
Natare 154.159
Nates 159.169
Nathanei 165
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.135
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.52.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariũ eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cõpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Ne forte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligẽtia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 125.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 157
Necp̃ 148
Nequando 126
Nequacp̃ 81

Fo.

Neqs. 5.15.37.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Nereus. 23.36.71 77.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 31.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 135
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 130.143.
Nocens 50
Nocer.97.120.168.
Noctes 85
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 30.102.
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.80.
Nonagintã 172
Non cõſurgẽs.140
Nondum 59
Nonne 3.4.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Nouacula 91.171.
Noualle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 3.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 83
Noxa 30.45
Nubes.45.77.105. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.123. 124.
Nudiuſtercius. 163
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75

Fo.

Numerare 56.77. 130.
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nũc.4.77.92.115. 125.129.
Nuncii 80
Nũciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nnmmus 2
Nũquid.6.8.32.75.
Nunquid non 34
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 38
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1

O 7
Obedientia 164
Obedir.3.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 75
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.145
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Obluioni tradere 161.
Obliuiſci. 103.104 161.
Obmutescere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 95
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 73.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare. 38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.134.
Obſidio 47.135
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.159. 158.163.169.
Obſtupeſcer faciẽs. 43.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.

Fo.

Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionẽ q̃rere.7.
Occaſus.13.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 13.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104 152.159.
Ociosum eſſe 14.
Occiſio. 36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octogiuta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.137.
Occũbere facer. 98
Occupare 120
Occurrere. 126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odir.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum. 68. 108.127
Offerre. 12.32.90. 94.117.124.143. 157.
Offerre hoſtiã pro peccato 46
Offerr ſe morti. 55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.130 141.
Oleum.58.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 139
Oliua. 25.55.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 63
Oipotens.156.157.
Onager. 123.130.
Onerare. 59.98. 103.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.138.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentũ.77.158
Operire. 3.52.66 69.77.80.81.82. 107.115.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidū. 55.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110 151.167.
Opprimere. 50.54. 72.73.79.80.81. 85.108.111.120.156 152.167.
Opprimeſ iniqꝫ. 50
Opprimere per potentiam. 120.
Opprobrium 55
Optimates. 5.32.33 44.
Optimū. 40.48. 50.
Oppugnare 83
Oppuleta. 15.4.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumariū. 56.153.
Opus polymitariū. 56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169.
Ordeum 166
Ordinare. 100.123. 158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58.94 106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136. 139.
Orientalis 55.139.
Oriona 77
Oriri. 31.41.117.131. 136.160
Orix 169
Ornare. 63.112.146 158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128. 167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44 145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 30
Oſtiola 30
Oſtium. 30.132.172
Oua 14
Oues. 133.134.144 149.157.
Ouile 75

Pabulum iumentorum. 15.83.109.
Pabulū prebere. 15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.34
Palatium 10.34
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliū. 90.100.107. 109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 30.107
Paliurus 45
Palpebra 121
Palpebre 114.
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20.
Pandere 132
Pangere. f. fedus. 79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.113
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 130.
Parare 124.125 129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128. 155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44. 141.
Parietine 54
Parius lapis 107
Pars. 19.49.105. 109.111.148.161.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44. 132.
Paruí 140
Paruí greges 56
Paruipendere 15
Paruulus. 114.117. 132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Parum 137
Paſcere 151
Paſcua 55.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſeres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 36.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Paucí 90.94
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10. 144.153.
Paulatim 3
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.34.43 44.52.
Pauore ſoluí 89
Pauper. 1.48.108 120.149.
Paupercula 120
Pauperē facere. 149
Pauperem fieri. 149
Pauperes. 29.48 120.149.
Paupertas 29.120. 149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.152 160.
Peccata. 45.115.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatū. 10.45.115
Pecora. 12.142.150.
Pectus 23.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80. 134.154.
Pecus tenerum. 100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere. 97.
Penitudo 97
Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis. 84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 131.167
Percutere. 31.35.41. 53.57.72.74.79. 86.94.99.110.131.
Percutere fedus. 65.
Perdere. 1.110.136 160.165.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.35 70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 165
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeſ. 17.75.165. 170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudē obtinere 124.
Pergens 15
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108.
Perire. 1.8.10.22.79 109.136.
Periſcelides 137.
Permanere. 44.71. 98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe. 168
Perpēdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 43
Perſeq. 27.30.147.
Perſia 131
Per ſingl'os dies. 62.
Perſonare 35
Perſtillare 59
Perſuadere. 107.132
Perterreſ. 12.29.35. 94.127.129.
Perterritū eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere. 2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64 86.94.
Peruerſa. 36.114.135
Peruerſe 122
Peruerſū. 5.36.122
Peruerſus. 110.114 122.
Peruertere 56.69 114.122.135.
Peruium rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154.
Petra 75.108.135
Petre 108.135
Pharetra. 10.72. 170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 135.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmei 25
Pigmenta 155
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.125
Pignus accipere. 42.
Pignus aufferre. 111.
Pignus retinere. 42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48. 164.
Pingues. 1.18.32. 164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111. 164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis confuſa. 58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71
Placitum 69.100. 108.152.167.
Plaga 57.61.69.94 99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109. 140.
Plana 135
Plangere. 5.15.109. 140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plātare. 98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiões. 98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149. 158.
Platee 149
Plaudere. 59.86.110 167.171.
Plauſtra 55.112
Plauſtrū. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plenaire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſqꝫ 89
Pluuia 5.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Policeri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 25
Polluceſ. 20.40.47 50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140. 159.
Pompa 165
Ponderare. 3.128 167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67. 105.123.151.157 158.159.169.
Populeus 81
Populi. 6.35.80.119 155.
Populus. 80.81.119 139.154.
Porrigere 133
Porrum 55
Porta 1.166
Portare. 57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Porticus 6.105

Fo.

Portio 49
Portus. 44.52.131.
Posse 63.73
Possessio. 3.42.70 124.141.142.
Possidere. 3.16.70 97.141.150.
Post. 3.19.118.122. 138.
Postea 3
Posterior 122
Posteriora 13
Posteriꝰ 3
Posthac 4
Posticus 106
Postq̄ 3
Postis 38
Postremi 3
Postulare 154
Potare 106.169.
Potare usq; ad fe= ces. 90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē esse.121.
Potestas 60.92.162
Potestates 92
Potestatē hīe 162
Potus 167
Prandere 109
Prauí 122.133
Prauitas. 34.35.122 168.
Prauitates 122
Prauum.4.107.122
Prauus. 85.122.133.
Pre 89
Prebere iter 108
Prebeꝛ munera. 103
Precedere 28
Precepta 150
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 134.155.
Preces 51
Precioſa 68
Precioſe 68
Precioſum 18.72
Precioſum esse 68
Precioſus 68
Precipeꝛ.7.130.134
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 133
Precium.68.78.87 103.123.126.161. 162.
Preclara 133.
Preco 78.151
Precox ficus 15
Preda. 13.59.84. 112.113.
Predarí. 13.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80
Preesse 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 36.88.
Pregnantes 36

Preliari 93
Prelíū. 73.123.143
Premere 72
Premium 3
Preocupaꝛ. 138.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere. 105.150
Prepositū esse. 101.
Prepositus 130
Prepositi 130
Preputia 123
Preputiare 123
Preputium 123
Prescindeꝛ.129.142
Presciſſio 17.142
Presens tps. 36.73
Presepe 1
Presepium 152
Presepia 9
Presidium. 90.135 138.141.
Prestolari 44.62. 70.139
Prestolatio 139
Presto sum 36
Presto est 36
Preter. 12.16.17.39 44.
Preterea 37.
Pretire mādatū. 90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricari. 11.90. 107.131.132.
Preuaricatio. 12.15 90.91.132.
Preuaricationes. 91. 132.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 131.132.
Preuaricatrix 12
Preuaricarí facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 38.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primí 145
Primitie 15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum con ſtituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficul= nee. 15.
Primus 73.139.145
Princeps 6.16.53. 92.94.103.110.127 142.145.149.159
Principes. 3.94.100 103.110.125.127 142.143.145 149 .159.160.162.163
Principales 73

Principalis. 94.145
Principem esse. 159
Principio 3
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Priſtinum.139.145.
Priuare 89
Priuari fetu 161
Priuſcq̄ 59.139
Pro. 3.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.138.
Probatiſſimum.150
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 43
Procaciſſima66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul esse 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodesse. 17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.153
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre. 14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficiſci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda. 120.134.
Profundare 120
Profunde 120
Profundiſſimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.134.
Profundū esse. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohibere. 14.56. 75.76.89.95.
Proiicere.61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere.14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines.40.98 162.168.
Prope 118.143
Prophanare 47
Prophanus.47.125
Propheta 93

Prophetare. 93.98. 105.133.134.143. 171.
Prophete 93
Prophetia. 61. 96. 103.
Prophetiſſa 93
Propitiari 78.108.
Propitiatio.78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium.78
Propiquus.20.143.
Propinquí 143
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 138.
Propterea.74.138.
Propugnacula. 165. 170.
Proſcindere 132
Proſelytus 22
Proſpari. 136.154
Proſpere agere. 136
Proſperitas 162.
Proſpiceret 135.167
Proſternere 101.
Proſternere ſe 101.
Proſterni 21
Proſtibulū. 38.148.
Proſtari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.137.
Proterua 91.107
Protrahere.92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicēt. 92
Prouerbiū ſumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.130.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 23
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Pſallere 40
Pſalmi 94
Pſalmus 40
Pſalterium. 93.129.
Pſalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Puerítia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 83.133
Pugnare 54.83

Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo.12.23. 66.95.167.
Pulchrum.47.100.
Pulchrum esse 58 66.95.
Pulex 131
Pulli. 23.64.116.131.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum. 18.50. 124.
Pulsare 31.129.
Pultes 78
Puluis.1.86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.131.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare.18.40.46 57.138.
Purgare uentrē.106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Puriſſima 57
Puriſſimas aquas re ddere.167.
Puriſſimū. 150.167
Puriſſimū aurū.106
Puriſſimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Puſilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putreſcere 11.107 153.
Putridum 13.153

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū. 146
Quadrifariam.146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum. 146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcauſam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo.4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.

Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū poteſt calca re unius ueſtigiū.31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quaſi 72.129
Quaſi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.37.85 87.153.
Quedam 3
Que ducit 162
Que fluit 38
Quēadmodum. 72
Querele 82.93
Querens 56
Querere 16.17.31 53.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que ſponte naſcun tur.109.170.
Queſtiones 56
Qui. 29.33.38.75 87.153.
Quia.11.27.66.74 138.153.
Quiaſi 75
Quiſcq̄ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinue= nitur.56.
Qui effugit 128
Qui effugiunt 128
Qui eſt 43
Quieſce 28
Quieſcere. 30.43 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Qui euaſit 128
Qui habitat i taber naculo.108.
Qui letantur 10
Quiquagenarii. 50
Quinquaginta 50
Quinquangulati. 50.
Quinq; 50
Quitam partē tol= lere.50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Qui patitur fluxū 38.
Qui probat tyro= nes.133.
Qui procul receſſe= runt. 9.
Qui relinqtur. 168
Qui remanſit. 168
Quis 4.87.89
Qui ſpernit 12
Quiſquilie 101

Quí utraqꝫ manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 153.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūqꝫ 27.85
Qđ exprimit. 168
Quod inebriare potest. 161.
Qđ mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod ſi 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.34. 85.120.138
Quoniam 74
Quoꝫ 7
Quoqꝫ 8.24.37
Quot 76.85
Quotiens 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 25.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramuſculus 39
Rana 157
Rane 157
Rape. 25.46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 55
Rates 27.152
Ratio 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recalfacere 20
Recaluatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes.ſa uia tecta tio.
Recedere. 3.30.45 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēſere.17.64.130
Receſſio 107
Reclinatorium .152
Recludere 106
Recogitare 125
Recoliigens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum.71.74.79
Rectū facere. 71
Rectus 71
Rectiſſimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25
Redemptio.19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare.93.127. 131.167.168.
Referre.62.110.169.
Refocillare.101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 145 147.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōſtituere.88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 55
Regulus 157.168
Reguli 157
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 53
Relinqre.71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētesſpice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiſci 39
Remiſſio 31.164
Remitiri 85
Remittere.103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 45
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98.
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 94
Replere .40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.150.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79
Repugnans ueritati 90.
Repulſa 34
Repulſare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requieſcere.65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqeſcere facer. 96.
Requieſcio 156
Requieſciones 96.
Requirere.17.31.55. 150.
Res 27.80.132
Reſeruare 9.56
Reſidere 44
Reſiduus 95.115
Reſiduum. 71.154
Reſilire 94
Reſina 154
Reſiſtere.85.86.126 144.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Reſperſi 18
Reſpicere 95.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Reſpirare 148
Reſpondere.32.120 157.169.
Reſponſio 120
Reſponſum.27.120
Reſtaurare 152
Reſticula 159
Reſticulum 72
Reſtituere 162.171.
Reſurgere 140
Retardare 84
Rete 76.134.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere.25.157. 162.
Retributio.25.157. 162.
Retributiones. 65
Retro 3
Retro recedere.106.
Retrorſum 3.122.
Retrorſum cōuerti. 106.
Retuſſum 129
Retuſſum eſſe 159
Reuelare.24.56.91 123.152.
Reuereri 76
Reuertere 35.105 154.167.
Reuerti 36.154.169
Reuerti facere 157
Reuocare 8.157
Reus 153
Reus iudicio 127
Reus ſanguinis 50.
Rex 88
Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Riſus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborare.7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 20.45.46. 73.77.105.121.133 135.165
Robuſta 45
Robuſte 121
Robuſti.7.14.124. 155.
Robuſtum 5
Robuſtum eſſe 7
Robuſtus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Roſtra 157
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore ſuffūdi.76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum eſſe 2
Rubus 109
Rudis 100
Ruer.22.25.79.101
Ruſſum 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 35.154
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinoſa 54.
Ruminare 26
Rupere.17.88.105. 131.144.155.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rurſum 115
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.
Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 138
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum.149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 38
Sagena 55.154
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 1.146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 123
Salire 127
Saliua 69
Saliuā facere 69
Saliuncula 100
Salſugo 88
Saltare.40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obſecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluationes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.165.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.45.46. 48.
Sancti 159
Sanctitas 159
Sanctum 159
Sanctū eſſe 51
Sanctus 51.159
Sanctificata 159
Sanctificare.46.97 159.
Sāctificatio.97.159
Sanctitudo 159
Sanctuarium 159
Sanctuaria 159
Sanguis 30.101
Sanguines 30
Sanguis.ſ.uue 30
Sanguiſuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 165
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapientē eſſe 47
Sapiēter agere.47.
Sapiētia.14.47.70
Sapientie 47
Sapiētiſſimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 115.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 31
Satrape 3.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 35
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare.79.102
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Scelerati 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Sciſcitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 23.33.46. 55.128.131.142. 144.147.
Scintilla 25.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Sciſſi 17
Sciſſura 144
Sciſſura uel rima. 12
Sciſſure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 159
Scortum eſſe 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutari .12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 53.56.132
Sculptilia. 52.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 53

Fo.

Sculptus 138
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.136
Scutus 25
Secare. 57.88.105. 128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculũ.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo idẽ facere. 165.
Secũdũ. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 145
Secures 145
Securitas 14
Securũ esse 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24 37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 177
Seducere. 107.132 156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem respicientes.167
Sella parientis 1
Semel 3.129
Semen 41
Semẽ suscipere 41
Sementis 41
Semetipsum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita.9.104.108. 112.155.165
Semite. 9.35.105 108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102 118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Senescere. 15.40. 157.
Senex 40
Senior 40
Sensus 45.141
Sensus & cogitatio. 68.
Sentẽtia. 23.32.152.
Sentire 61.145
Seorsum 12
Separare. 9.12.17. 39.68.97.128.130 148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatũ. 16.23.35
Sepe 145
Sepelire 138.161

Fo.

Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septemplicister.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrũ. 96.138
Sepultura 138
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 13.20. 87
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina. 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 39.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serre 25
Sertum 137
Seruare 137.164.
Seruí 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Sessio 70
Setum 158
Septuaginta 155
Sex 54.169
Sexaginta.154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Si 2.5.6.11.36.75.81 82.
Si autem 6
Sibi inuicem cohe= rentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybillus 168
Sic 31.72.73.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17.54.80. 92.135
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76. 138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel signũ 96
Si fuerit masculus 39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signaſ.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109

Fo.

Signũ.5.27.98.99. 169.
Silens 30
Silentium. 28.30. 96.167
Silere.28.30.36.55. 56.167.169
Silex 48.135
Silice 17
Sillabica adiectio. 89.
Siloe 162
Silua 55.66
Siluestris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem esse 30
Similiter 74
Similitudines 156
Similitudo. 16.30 86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicit loquẽs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrũ.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus. 127.148
Sinister 4.164
Sinistra 164
Sinistra uti 164
Si non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.37
Siria 10
Siriace 10
Siricum 13
Sirus 10
Sistra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.136. 135.136
Sitis 29
Situla 2.6.
Siue 5.96
Smaragdus 12.19. 160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socii 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.5.49.05.55.56 165.
Sola 12
Solennitas 45.
Solennitates. 45.66
Soli 12
Sollíciti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum esse 26
Solicitus 55.137

Fo.

Solidi 2
Solidum. 172
Solidus 31
Solidus.i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo:27.54.71 80.125
Solium.74.77.78 167.
Soluere.21.105.152. 157.168.
Soluere calciamẽtũ. 104.165.
Solui 89
Solum 155
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obseruare 97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 32.35.151 152.154
Sonitus. 35.154. 157.159
Sonus 32.35.71.139
Sopiri 147
Sopor 147
Soporatum esse.71.
Sorbere 24.
Sorbiciuncule 81.
Sordes 22.59.67 86.134
Sordescere 59
Sordida 59
Sordidi 134
Sordidus 59
Soror 3
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Sospes 165
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spacioſa 149
Spacioſum 148
Spacioſum esse.149
Spacioſus 149
Spacium 9.14.85. 148.
Spacium terre 18
Spargeſ.41.127.132
Spatule 77
Species. 35.87.95. 116.148.169
Specioſa 95
Spioſiſſimũ eẽ.167.
Specioſus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Speculo 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62. 137.159.156.165
Spernere. 12.15.85 108.132
Spes.3.14.51.65.93. 159.156.
Sphera 75
Spherula 78
Spica 87.155
Spica uirens 1
Spice 155
Spina. 11.41.45. 107.140.160.164
Spine. 41.54.107. 108.140.
Spiraculũ.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spiritus. 148
Spiritus malus. 148
Splendere.2.34.93
Splendor. 38.77 93.154.
Splẽdors.35.93.135
Spolia 13
Spoliaſ.49.102.117 132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponsa 75.76
Sponsio 27
Sponsus 57
Spontanei 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spõte pmittere.94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem esse 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiẽs.6
Stabiliſ.73.109.155
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Staſ.30.67.101.119 138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarii 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65 119.140.
Statura.20.39.85 140.
Statutum. 9.53.
Statutum tẽpus.66.
Stellio 83.164
Stercora 10
Stercus. 10.23.26. 30.67.131.132
Stercus colũbe .26
Sterilem esse 161
Sterilis. 24.122. 149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 45.67 146.152.
Sternutare 39.116
Sterqliniũ 10.96.30
Stibinus 126

Fo.

Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98 105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102 122.146
Stipula 144
Stole 164
Strata 124
Stratoria 161
Stratũ 6.7.124.159 160.
Stridere 55.116
Stringere. 57.67 110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studiose 8
Stulta 171
Stulte 95.
Stulte ageſ.60.108.
Stulte operari 108.
Stultícia. 2.77.34 83.
Stultície 108
Stultũ apparere 95
Stultum facere. 108
Stultum esse 60.95
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77. 85.93.108.132
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupescere 171
Stupor. 54.102. 150.165
Stuppa 100.
Suadere 107
Suauie 100.
Suauissimum 96
Suauitas 96
Suauiteſ 4
Suauem esse 125
Sub 170
Subcinericius panis 115
Subcinericii panes. 115.
Sub ea 170
Subigeſ.75.90.124
Subiicere. 27.69. 73.101.120.147
Subipso 170
Subito 135.147.
Subiugare 73
Subleuare 103.115. 156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen esse 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 179

Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submisse loqui. 51
Subneruare 122
Suboscura 73
Subridere 15
Subruffa 2
Subsaltare 153
Subsannare 84
Subsannatio. 84. 113.
Sub signaculo claudere. 57.
Subsilire 127.153
Subsistere 76.119
Substãtia. 33.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 125
Subter 120.170
Subterte 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum esse 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerse 54
Subuersio 56
Subuersores 108
Subuertere 33.36 66.78. 95. 105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana. 26.130.
Succendere. 16.30. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74. 79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succrescere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficeī. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.33. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Sulamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.103 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sūmitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142
Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabūdantia.146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbi 19.38.
Superbia.19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38. 65. 99.
Superbus.19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Supersse 113.154
Superficies. 23.116, 157.
Superficies panni, 144.
Supfluere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere. f. in modum crucis 161
Superstollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplãtare. 29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 55
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Surdus 55
Surgere 140
Surfum 117
Susa 154
Suscipere. 84.103. 112.138.171.
Suscitare 68.114. 140.147.152.
Suscitari 140
Suspẽdere.170.171.
Suspirare 136
Suspirium 7.
Sustentaculum 31
Sustentare 73.95 103.109.112.115. 119.171.
Sustentari 25
Sustinere. 49.65. 76.80.103.139.
Susurro 147.150
Suxio 87

Tabernacula.2.107 108.
Tabernaculũ. 2.66. 107.
Tabernaculũ unius noctis.82.
Tabescere.2.35.54 59.86.89.91.136 139.
Tabula 82.144
Tabulata 156
Tabulata maris.82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.136. 144.
Tacere 28.30.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cõtẽplari.55
Talaris 129
Talentũ 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere.86.91.94
Tanq̃ 72.76
Tanq̃ nihilum 4.
Tantum 155
Tantũmodo. 5.155.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapsar 59
Tardare 3.85
Tauri 1.6.
Taurus 130
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.135
Teda 75
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.137.145.
Tela 9.140.
Tele aranearũ.154.
Temere agere 38.
Temere loqui 12.
Tempestas. 41.100. 107.109.154.157
Tempestate cõmoueri.109.
Tempestatem esse. 166.
Tempestate rapere. 109.
Tẽpestate rapi.166.
Templa 34
Templum. 34.76. 114.121.
Tẽpora. 40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneũ 15
Tẽpora statuta.40.
Tempus. 40.62,65 70.113.114.115.125
Tempus capitis.153
Tẽpus cõstitutũ.66
Tempus cõstituere. 115.
Tempus determinatum.135
Tempus longũ 10.
Tẽpus statutũ. 169
Tẽpus quo fructus colliguntur.8.
Tempus uite humane.48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.151. 162.
Tendere arcum,92.
Tendere tentoriũ.2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 139.
Tenebrescere 56.
Tenebrosum 114
Tenebrosus 8
Tener 150
Tenẽra 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 115.
Tenere 3.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriũ.2.89.107 112.
Tentoriũ ponere.2.
Tenues 31
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14.
Terere 28.108.
Tergere 141
Tergum 21.124
Teristra 147
Teristrum 137.
Terminare 20.
Termini 9.142.167
Terminos constituere.20.
Terminos ponere. 20.
Terminus.8.20.53. 135.
Terra. 2.10.67.121. 157.
Terrã spargere.121.
Terre 10.121
Terrere.54.56.68. 89.124.
Terribilia 68.69.
Terribilis. 4.29.68 69.
Terror. 22.57.68. 98.124.147
Terrores. 4.17.22. 127.
Tertia 163
Tertia pars 170
Tertii 163.
Tertio idem facere. 163.
Tertium 170.
Tertius 163
Testa 37.52.55
Testamentum 66
Testes 113.
Testiculus 10.127
Testificare. 113.157.
Testificari 65.120
Testimoniũ. 66.112 113.157.
Testimonium dicere.113.
Testis 113.157
Testudo 155
Texens 9.
Texentes 9
Texere 9.
Textura 8
Thalami 169
Thalamus. 152.169
Tharsis 153
Thau 169.
Thecua 171
Thesauri 9
Thesaurizare 9
Thesaurus. 9.59 76.104
Thiara 127
Thiare 110
Thymiama 140.
Thina 83.
Thopheth 171.
Thorax 168
Throni 79
Thronus 77.79.
Thuribula 41.144
Thuribulũ.57.141.
Thus 81.172
Tiara 20
Tibia 47.
Tibie 47.
Tigna 140.143
Tigris 83.
Timere. 22.26.54. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 117.128.
Tympana 171
Tympanistria 171
Tympanũ 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea.105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 135
Tintinabulum.129. 136.
Typus laterũ 81
Tyranni. 21.152. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 135
Titiones 2
Tituli inscriptio.80 161.
Titulus.67.101.155.
Tollere .84.100. 102.105.
Tonare 152.
Tondens 25
Tõdere.22.24.77.
Tonitruum 152
Tonse 142.
Tonsio 25
Tonsor 25
Tonsores. 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 23
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuosum 122
Totaliscõbustio.75
Totum 75
Trabes.26.140.143
Tractatus 27
Tradere.62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere.22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 54.111
Transcẽdere.37.111.
Transferre.24.100. 111.112.125.
Transferre. f. terminos.99.
Transferri 157
Transfigere 31
Transfigi 31
Transfugere 101.
Transgredi 90.111.
Transgredi facere. 111.
Transgressio. 90. 132.
Transgressor 132.
Transgressores. 12 132.
Transiens 111
Transilire 29.129
Transire. 22.30.35. 48.111.129.131. 136.
Transitus. 48.111. 129.
Transmigrare. 24. 95.
Transmigratio.24.
Transtra 144.
Transuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127.
Tres 165.170.
Tres digiti 163
Tria 163
Tribulantes 135
Tribulare 29.85. 134.138.
Tribulatio. 67.68 90.116.134.135.
Tribulationes. 135, 148.
Tribulus. 19.51.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.32. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 165.
Trieres 135
Trieris 135
Triginta 165.170
Trina 163.
Triplex 165.
Tripliciter 165.
Tripodes 167
Tristega 165.
Tristes 40.139
Tristis. 8.40.148. 165.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

Fo.

Triturans 55
Triturare 28.31
Triũphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii.7
Truncus 13.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tugurĩũ 82.
Tumens 59
Tumere 30.133.
Tumuli 24
Tumultuari.34.35.147.
Tumultus. 35.52.82.146.147.153.
Tumulus. 23.60.170.
Tunc.2.3.73.163.
Tunc temporis.129
Tunica.80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.43.50.116.152
Turbari. 85.124.146.156.162.163.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cõmoueri.109
Turbines.107.109
Turbines procelle.109.
Turbo 8.41.107.109
Turgere 131
Turma 21.49.51.52.
Turme 49.51.133.
Turpitudo.123.136.166.
Turres 21
Turri. 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150 169.
Vacuum esse 158
Vada 111.
Vadere.64.105.111
Vagari 115.154.
Vagina 21.22.95 171.
Vagum esse 127
Vagus 91.96
Vallare.68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.63.73.80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.97
Valde 84
Value 30
Vana 13.32.33.150 157.
Vane agere 32
Vane loqui 32
Vanitas.32.33.157.169.
Vanum esse 32
Vapor uel nubes.4
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 153.
Variare 13
Varietas 42.153
Varius 102.168
Vas 85.117.136
Vastare 21.29.54.70.101.102.144.156.165
Vasta solitudo 63
Vastator 156
Vastitas 156
Vaticinari 93
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbi 2.4.8
Vbi gloria 4
Ve 1.2.4.5.32.33.
Vecordia 77
Ve ei 4
Vectigal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 37
Velamẽ.9.77.106.
Velare 107
Velle 1.52.60.133 151.
Velle paratũ eẽ 34
Vellere 91
Vellicare 15
Vellocẽ esse.43.141
Velociter.12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 23
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venari 134
Venatio 134
Venator 134
Venatu apprehendere.134
Venenũ 145.149.
Venerari 72
Venire.11.12.32.33 44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.93
Ventilatores. 39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vẽtus orietalis. 139
Ventus urens 55
Ventriculus 138
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144
Veredarii 3
Verenda 13
Vere ne 133
Vereri 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74.144.170
Vero 57
Verum 67
Veruntamen. 5.9.19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.132
Vermis 150.155.170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernũ tempus. 73
Versatilis 36
Versus 58.86
Vertere 36.105.157
Vertex 138.139.145
Vertigo 113
Vesanus 123
Vesci 18.38
Vesice 1.93.16
Vesper 104.121
Vespera 48.122
Vespere procedere.122.
Vesperus 114.116.
Vespertilio 115
Vestibulum.6.21.53
Vestigiũ. 11.53.77 122.129.
Vestimentum. 2.12.81.85.163.164
Vestire 56.81
Vestis 22.28.81.84 85.164.165
Vestis mutatoria49
Vestis uaria 75
Vestis diuersorũ colorum 153
Vestis ex lino & lana contexta 165
Vetera 123
Veteres 15
Vetus 71.123
Vetus error 68
Vetustate cõsumi 15
Vetustate deficere 15.
Vetustissimum 71
Vetustum facere. 15
Vexari 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 23
Via 9.31.166
Viam facere.31.108.
Vi auferre 23
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Vicisitudo 25
Victa 24
Victima.37.38.57.117
Victus 5.59
Videre.93.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160 167
Vigilia 164
Viginti 123.
Villa 44.53.78 130.
Vile 13.38.39
Vile prostibulũ. 47
Vilipendere.38.39.93.
Vilissimi 39
Vim facere 129
Vim pati 124
Vinatia 10
Vincere 8.39.78 101.
Vinculum. 8.16.39.65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17 84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.131
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinũ. 63.70.16.
Violare. 47.156. 160.
Violentia 131
Violentare 91
Violenter 131
Violentu esse 20
Vi opprimere 124
Vipera 9:129
Vir 4.7.10.16.20 92.
Vir de stirpe beniamí. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir.f.nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87 91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum.65.160.
Virgultum cũ frondibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 53.69.82
Virtus.2.20.46.73 101.115.133
Vis 45
Viscera 58.90.115
Visere 130
Visio 116.145
Visitare.17.130.129
Visitatio 17.130.
Visus 145
Vita 46
Virta 44.133.137
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 39
Vitulus.78.112.130.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere. 46.
Viui 46
Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlciſci 86.102
Vlmus 28
Vlna 53
Vltra 54.113
Vltio 25.95.102. 131.166.
Vltroneum offerre.94.
Vlulare.60.63.148.
Vlulat?.63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.133.135.
Vmbra mortis.136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 3
Vnaqueq; 4
Vncinus 75.153
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 137
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuersa 75
Vniuersitas 39.
Vnus 3.43
Vnusquisq; 4
Vocare 143
Vocati 143
Vocatio 143
Vociferare. 40.138. 148.
Vociferatio120.149
Volare 22.26.58. 101.114.131.149.
Volans 114
Volatile 114.137 153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatẽ habere. 52.
Voluntas. 10.52.53 106.133.151.152.
Voluptas. 66.112. 166.
Voluere 23.36.
Voluere cogitationes.116.
Vomer 11.83
Vomere 95.138
Vomitus 138.139
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiũ 33
Vpupa 29
Vrens 138
Vrere 133.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97. 101.
Vrsus 28
Vrtica 54
Vsura.104.146.169 170.
Vsq; 112
Vsq; ad 112
Vsq; adhuc 112
Vsq; in 112
Vsquequaq; 112
Vsq;quo 92.154
Vt. 11.12.27. 90.111. 121.
Vter.50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterq; 165
Vtinã.3.5.6.81.82
Vtiq; 6.34.75.
Vtquid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiscuũ. 8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44. 47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere.16.
Vxorem habens.16
Vxorẽ fratris in conjugium accipere. 60
Zio 39
Zona 1.43.86
Zoeleth 59
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

Introductiones artis grāmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronūciādi

D habendam noticiam hebraice lingue: in qua scripturam sacram veteris testamenti constat esse conscriptā: necessaria est cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum suis vocibus constat: ideo imprimis est aduertendum viginti duas litteras siue prolationes esse apud hebreos: figuras vero ipsarum litterarum esse viginti septem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet seruent eundem sonū: diuersis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter scribuntur principia & media dictionū: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere consonantes. Et ad designandas quinque vocales nostras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio constat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Potestas: alphabetum hebraicum disposuimus in tribus columelis siue ordinibus: in quibus tria illa accidētia e regione versuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipsum recto ordine posuimus.

táu sî res coph sádic sádic phe pe aáin sámach nū nū mē mē lámed chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gimal beth áleph

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

Nomen.		Figura.		Potestas.
áleph.	אָלֶף	א		A
Beth	בֵּית	כ		b
Gímal.	גִּימֶל	נ		g
Dáleth.	דָּלֶת	ר		d
He.	הֵא	ה		h
Váu.	וַיִו	ו		v
Záin.	זַיִן	ז		z
Heth.	חֵית	ח		ch
Teth.	טֵית	ט		t
Iod.	יוֹד	י		i
Caph:Chaph.	כַּף: כָּף	כ	ך	c ch
Lámed.	לָמֶד	ל		l
Mem:Mem.	מֵם מֶם	מ	ם	m m
Nun: Nun.	נון נון	נ	ן	n n
Sámach.	סָמֶךְ	ס		s
Aáin.	עַיִן	ע		a
Pe: Phe.	פֵּא פָּא	פ	ף	p ph
Sádic: Sádic.	צָדִיק צַדִיק	צ	ץ	s s
Coph.	קוֹף	ק		c
Res.	רֵישׁ	ר		r
Sin.	שִׁין	שׁ		s
Táu.	תָּיו	ת		th

Sequuntur duodecim signa siue apices quibus hebrei vtuntur ad designādū quique vocales nras ordine supra disposito.

Nomina apicum.	Figura.		Potestas.
Pathach.	פַּתַח	אַ	A
Cames.	קָמֶץ	אָ	a
Hateph pathach	חָטֵף פַּתַח	אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	אֵ	e
Cegol.	סֶגוֹל	אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	אְ	e
Hateph segol.	חָטֵף סֶגוֹל	אֱ	e
Hiric.	חִירִיק	אִ	i
Holem.	חוֹלָם	אֹ	o
Hateph camez.	חָטֵף קָמֶץ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	אוּ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui sunt signa quinq; vocaliū syllabe constant & fiunt. Ideo subditur modus combinādi ipsas litteras ponēdo exēplū in lra beth discurrendo per omnes apices & signa quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בֻּ בֻּ בֹּ בֹּ בִּ בֵּ בֵּ בֵּ בֵּ בַּ בַּ בַּ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarū litterarum cum predictis apicibus vt syllabe fiant: & vt ex syllabis fiant dictiones ex quibus omnis oratio constat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua sunt notanda Et primo circa litteras est notandum q; ex predictis viginti & duabus litteris quīq; sunt duplices scilicet. ך ם ן ף ץ Et sic sunt omnes littere viginti & septem quantum ad figuram litteratū Et he quinque littere duplices ponuntur semper in fine dictionum: alie vero quinque que sunt eis consimiles: s. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt sine aliquo apice & pertinent ad syllabam precedentem siue trahuntur a syllaba precedenti. s. ך ם ף Alie vero due que sunt ן ץ veniunt aliquando cum apicibus: quarū nun. ן venit aliquando sine aliquo apice: & tunc pertinet ad syllabā precedentem sicut tres alie supradicte. Aliquando vero venit cū apice camez vel pathach & facit ־ן na. Sed littera. ך. chaph nunq; venit sine apice: & quādo venit cum camez vel pathach tunc facit ־ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice seba tunc trahitur a syllaba precedenti: vt לֶךְ lech. & sola ista littera caph licet ipsa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniūt in fine dictionis nunquā contingit quod apex non proferatur. Item notandū q; ex viginti & duabus litteris supradictis vndecim sūt substantiales & nunquā possunt esse accidentales: que his quatuor dictionibus comprehenduntur טַס סַפַּר נָזַע צָדַק Iste enī vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint constituunt significatum illius dictionis: & sunt ex radice primitiua eiusdem dictionis: sive scribantur sine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim possunt esse accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אִתְּנָה מִשַּׁלִּי בֹּן Iste vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut & alie supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum genus vel personam aut casum siue declinationem vel tempus aut cōiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandū q; ex predictis vndecim litteris accidētalibus quattuor possunt esse nota siue signa vocaliū: & hoc qñ scribūtur sine aliquo apice & nō pferūtur. & sunt iste א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel pro. o: vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Resith Ros. Et ista littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָּלָה gala: & aliquādo ponitur pro. e. vel pro. o. vt שָׂדֶה sade פַּרְעֹה pharao. & ista littera. ו. ponitur pro. o, vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תְּהוֹם thehom. תּוּ thóhu. & ista littera. י. ponitur pro. e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בְּנֵי bene בְּנִי beni. & quando predicte littere scribuntur cū apicibus sunt vere consonātes. Si enim vau subscribatur cū apice camez vel pathach hoc modo ־ֻ. tunc sonat va: & similiter cum reliquis apicibus

ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō iod cū p̄dictis apicib⁹ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta lr̄a.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha. he.hi.ho.hu. De lr̄a aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qñ due lr̄e ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō p̄fertur: ſecūda vero profertur ſicut cōſonās: & trahitur a ſyllaba precedēti. vt גּוֹי gói בָּנָיו banáu. & qñ ſola iod vel vau ponitur poſt lr̄am ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera iod vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צַו ſáu בַּנַי banái. & qñ poſt vau vel iod ſequtur vau cū apice ſurech: tūc illud vau vel iod primū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu. vt קִיו chiuu חַיו haiu. Itē nota q̄ aliqñ veniunt iod & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hi.

De prolatione litterarum.

PRolationis ſeu ſonus lr̄arū poſſumus habere aliquā cognitionē ex lr̄is latinis e regiōe poſitis in prīcipio huius tractat⁹: licet ad hūdā integrā cognitionē op⁹ eſſet viua voce: quia ſunt alique lr̄e hebraice quarū ſonus nō pōt ex primi lr̄is latinis: quia nō hñt latinū talē p̄lationē: eo quod p̄ferūtur in gutture. Sunt enī que ſequūtur ה ח ע. ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur p aliq̄s litteras latinas. Ponemus itaq̄ pro cheth.ח.ch.& pro aáin.ע.a.& pro he.ה.h. Preterea ſūt tres lr̄e hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.& ſunt que ſequuntur ſámach.ס.ſádic.צ.ſin.שׂ.cū apice ſebóleth: & ſin .שׁ.cū apice ceból eth. Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figurā quam ſono: oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia. Profertur itaq̄ ס.ſámach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera. צ. ſádic p̄fertur fortius extrictis dētibus. שׂ.ſin vero cū apice ſibólet p̄fertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ. ſed ſi p̄dicta littera. שׂ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſicut.ס.ſamach. Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſit⁹ ſupra lr̄a. ש. Sin in p̄te dextera hoc mō. שׂ. cebólet vero eſt in p̄te ſiniſtra hoc mō. שׁ.

De dagues.

HAbent p̄terea hebrei quēdā punctū ſiue apicē. quē dagues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius: & tūc illa lr̄a que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מְמַתְּנוּ mimménnu: & qñ talis littera ſcribitur ſine dagues tūc p̄fertur blāde & exiliter. ſunt preterea ſex lr̄e que poſſunt habere dagues ſiue raphe: eſt enim raphe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſit⁹ hoc mō בגדכפת iſte enī lr̄e fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe: & in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his ב.כ.פ.ת. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth duplicatum: vt אַבָּא Abba. & cū raphe vel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis. & lr̄a כ ſonat ſicut.q.latinū: & ſine dagues ſonat ſicut chi grecū. & pe פ cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe. latinū: & ſine illo ſonat ſicut.f. & thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t. & ſine illo ſonat ſicut thita grecū. & qñ predicte littere veniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū raphe. Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cauſas de quibus infra dicetur. Sunt preterea quinq̄ littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues: & ſunt que ſequuntur.

א ה ח ע ר Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus pūctus in medio hoc modo.הּ. Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄dictus punctus mapich & non dagues: & communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis nūmeri. De littera.ר.res.

De prolatione littere res.ר.eſt notādum q̄ in principio dictionis ſonat ſicut duplex.rr.vt רֹאשׁ rros רֹאשִׁית rreſith. Sed ī medio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bere ſit שָׁמַר Samar.

De locis in quibus littere formātur: ſecundū hebreos.

DEX vigīti & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ב.מ.פ.& quinq̄ proferuntur dentibus ז ס צ ר ש.& quinq̄ proferuntur lingua.ל.נ.ת & quattuor palato.ד.ג.י.ק.& quattuor gutture.א ה ח ע. Ex p̄dictis vigīti duab⁹ lr̄is q̄ttuor ſūt ſimiles ī figura aliis q̄ttuor & ſō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur. ſunt enī he בורם q̄rū ſimiles ſunt כנרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe: diferūt etiā in figura in hoc: quia quattuor prime declināt ad quadrangulū vel ſemiquadrangulū. alie vero declināt ad circulū vel ſemicirculū.

De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris: nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda: & primo de apicē patha.

DIctū eſt q̄ patha ponitur pro.a.vocali. circa quod notandū q̄ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litteris.ח.ע. vocalis que per patha deſignatur preponitur: heth atq̄ aáin poſtponūtur: q̄ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum: quia ſp in prolatione apices conſonantibus poſtponuntur: eſto exēplī cauſa verbū hoc יֵשׁוּעַ ieſúa hoc eſt ieſus in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ rúach i.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ heth. habentq̄ huiuſmodi noīa ſemper accētum in penultima. qđ ſi addatur his noībus he littera vt diſtinguatur maſculinū a femino: aut referat p̄nomē femininū: tūc ad regulā ſyllabicandi generalem recurrēdū eſt. vt ſi ad יֵשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa: quod eſt ſaluatio: proferturq̄ ieſuaa regulariter eodem modo de רוּחַ rúach ſi addatur littera he fit רוּחָה rruch. quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis femininī. & pari modo de ſimilibus.

De camez.

IN dictiōib⁹ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſequtur aut p̄cedit apicē camez: tūc camez plerūq̄ p̄fertur ſicut holē: vt in hac dictiōe חָכְמָה.i. ſapiētia: vbi ſeba poſtpōitur camez. p̄ferēdūq̄ eſt chochma. & ī verbo אֶשְׁמֹר.i. ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez: legēdūq̄ eſt eſmor. Eſt p̄terea dictio monoſyllaba כָּל.i.ois: vtriuſq̄ gn̄is & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph: & p̄fertur quaſi p holem col. Preterq̄ duobus in locis ſacre ſcripture: vbi neq̄ ſcribitur per accētū macaph neq̄ legitur per holē ſed regulariter legitur cal. primus locus eſt.ps.34. כָּל עֲצמתַי תֹאמַרְנָה .i. oīa oſſa mea dicent. alter locus eſt. Prouer.19. כָּל אֲחֵי רָשׁ .i. omnes fratres pauperis.

De ſeba.

VIus apicis complura ſunt officia: primum eſt de quo dictum eſt ſuperius: quod pōitur loco.e.vocalis. ſcilicet quando venit in principio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tunc ſeba non profertur: & littera cui ſubſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti. vt אֶפְקֹד Epdcod. ideſt viſitabo. מִרְיָם miriam. ideſt maria. que regula tribus in locis fallit. Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues. tunc enim ſeba profertur in.e. vt in dictione אִתְּכֶם ithechem. ideſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet: & poſterior profertur in vocalem.e. vt יִפְקְדוּ iphchedu. ideſt viſitabunt. בֶּלְשַׁאצַר Belteſaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atq̄ prime earum ſubditur ſeba: tunc enim euphonie cauſa ſeba p̄fertur. vt רָנּוּ Ranenu. ideſt exultate. Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerumq̄ fungitur aliorum apicum officio. idq̄ duobus modis. Primo cum poſt ſeba ſequitur iod cum aliquo apice tunc enim ſeba p̄fertur quaſi hiric vt בְּיָד bíiad. ideſt in manu. vbi ſeba ſuppoſitus beth littere legitur quaſi hiric. Secundo cum ſeba ponitur in principio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunq̄ apice illi ſubiecto: tunc enim ſeba p̄fertur quaſi patha. vt בָּמֲקֻהִלּוֹת Bámacheloth. ideſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

I duo apices distant inter se: quod i prolatione cere nō protenditur: & cegol immoratur: maxime quando venit in principio dictionis polysyllabe: in penultima. inter cere quoq; et seba est differentia quod per alterutrum mutatur verbi significatio vt מֵתִים Methim per seba significat viros: & cum cere significat mortuos. distat quoq; cegol a cere quod in hac dictione אֵל el. i. deus scribitur per cere. in hac vero particula אֶל el que est articulus datiui casus vel ponitur pro ista prepositione ad vel in: scribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais. i. viro siue ad virum. est & aliud officium cere quod in nominibus masculinis numeri pluralis quibus fungitur genitiuus possessionem significans semp subiicitur in fine dictionis vt בְּנֵי אַבְרָהָם .i. filii abraham. Sed de hoc in alio loco dicetur commodius.

De surech.

Vrech apicis duo sunt genera: alterū in quo tria puncta scalariter descendunt hoc modo ׂ appellaturq; קִבּוּץ שְׂפָתַיִם .i. coniunctio labrorum. alterum cum vau apponitur punctū ad latus sinistrum hoc modo וׂ & differunt inter se q surech prior nunq; ponitur in fine dictionis nisi alia littera sequatur. surech vero posterior venire potest in quocunque loco.

De dagues.

Dagues qui apicib? annumeratur multis fungitur officiis. Primū est de quo supra diximus q in quacunq; littera ponitur fortius sonat illa littera ac si esset duplicata. Secundum est q ubi ex regula memorata q seba silet cum subiicitur priori ex duabus consonantibus que veniunt in medio dictionis: si consonans illa prior habet dagues nihilominus profertur. vt in Exo. 15. מִכְדָּשׁ Micedas. i. templum: quod alias dicitur מִקְדָּשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando euphonie causa. Tertium est cum apponitur in supplementum alicuius littere. vt וַתִּקַּח vathichach. i. accepit: in quo verbo dagues ponitur ad supplendū. ל. lamed litterā pro וַתִּלָּקַח vatilchach. quia eius primitiuum est לָקַח lachach. vbi lamed est littera substantialis. Quartum cum ponitur differentie causa in significatione. vt in dictione אִמָּה Ama. si mem enim nō habet dagues significat ancillam. si autē habet: significat cubitum. & יָמִים .ia mim si non habet dagues significat dies. si habet significat maria. Quintum emphaseos id est vehemētie causa quod presertim in verbo accidit. vt פִּקֵּד Piched. i. visitauit: quod est verbum secunde coniugationis: in quo littera media hoc est coph habet dagues per quem significatur quam diximus vehementiam. vt plenius dicetur vbi de verbo. Estq; aduertendum quī q; litteras finales non recipere dagues: preter chaph. que cum recipit dagues efficitur exilis atq; accedit ad sonum coph.

De accentu.

Postea quā lector didicit ex litteris cōpingere syllabas & ex syllabis dictiones: opus est vt cuiq; syllabe suum accentū accōmodet. est aūt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuādam vel deprimendā cuiusq; dictionis syllabam. Nam id est naturale atq; omnibus linguis & nationibus cōmune: vt quasdā syllabas attolant: isq; dicitur acutus accentus: quāsdam rursus deprimant. isq; est accentus grauis. Greci & latini habent etiam accentū circunflexum: atq; eo forsitan hebrei non carent: qui habent innumeras uocum flexiones: sed ille ad cantū potius quā ad lectionē pertinēt. Nos itaq; in hebreo sermone duos tātū notauim? accētus: acutū & grauē: cum presertim circunflexus nec ab ipsis quidē grecis & latinis percipiatur. legitur acutus accētus in qualibet dictione atq; ex ea causa dicitur accētus dictiōis: quia vnaqueq; dictio habet suū accentū per quē distinguitur ab alia dictiōe: vt sit accētus quasi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accētus dictiōis sed accētus syllabicus hoc est illius syllabe quā deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiōe non possint esse duo accentus acuti: nō magis quā in vno corpore due anime. At accentus graues bene possunt esse plures tot scilicet quot sunt syllabe dictiōis: preter illam in qua collocatur accētus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiōis syllaba aut in penultima aut in tertia a fine. quod & omniū nationū linguis fere accidit. Sed hoc est hebreorū sermoni peculiare: quod plures dictiones in fine acuūt. paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferūt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad suos cātores quā ad nostrorum hominū lectionē pertinent: duos tantū memoratos accentus precipimus obseruandos: hoc est acutū & grauem. nā circunflexū valere sinimus. Atq; omisso graui qui omnibus aliis syllabis cōuenit. acutū qui dictionis accentus est fecimus notari per virgulam sursum ascendētem: ita tamen vt ratione hebreorū qui econtrario legūt q; nos paululū declinet ad sinistrā ecōtrario quā designatur a grecis & latinis i hūc videlicet modū. ֫. idq; tātū in penultimis aut antepenultimis dictionū hebraicarū syllabis: de quibus poterat esse dubitatio quo accentu essent proferēde. Nam de vltimis vulgo persuasum erat omnes in fine debere regi accentu acuto. & quoniā ars circa difficile versatur in vocabulario hebraicarū dictionū: quod impri mēdum curauim?: & in veteri instrumēto quod molimur imprimere: hāc rationē obseruari precepimus vt in dubiis tantū accentibus hac nota vterentur. Apud hebreos tamen vbi videris aliquē ex illorū accentibus: ibi collocandus est dictionis accētus. q̄d si in eadē dictiōe duos videris signatos accētus in priori syllaba collocabitur accentus.

De punctis.

Et quia ratio pungendi scripturā nō minus ad lectionē quā ad intellectū illi? pertinet: visum est hoc in loco aliquid de punctis dicere: quibus lectio ipsa distinguenda est: cū p̄sertim hec pars ab hebreis nō sit neglecta. Sed illi complures alios habent accentus: qui magis ad cantū siue modulationē ꝟ pertinent q; ad intellectū sacre scripture: idcirco nos duobus tantū vtemur qui sunt vsu apud latinos comate q̄d hebrei vocāt אֶתְנָח Athnach sic. ֜. & colo q̄d hebrei vocāt סוֹף פָּסוּק Soph pasuc. sic. : . quibus et hieronymus dicit prophetas esse distinctos. vt per cola inquit scribantur & comata. quā pungēdi rationē solā in testamēto veteris impressione obseruari iussimus. Et sic de pungendi ratione atq; ex inde de toto legendi modo hec fuerit satis.

Sequitur de aliis partibus grāmatice hebree & primo de partibus orationis.

Vemadmodū ex litteris colligitur syllaba: & rursus ex syllabis dictio. ita ex dictiōibus cōponitur oro. Sunt ita q; dictiones: ptes oronis: quas alii plures alii pauciores posuerūt tam ex grecis q; ex latinis. hebrei tres tantū ennumerant. שֵׁם sem. i. nomē. פָּעַל póal. i. verbū. מִלָּה milla. i. dictionē. milla ponitur ab illis p eo q nō est nomē nec verbū: cū alioquin milla sit dictio q̄ cōplectitur oēs partes oronis ex doctrina illa vulgata apd dialecticos & philosophos. q cū species nō habet nomē: appellatur generis nomine. & hebrei ad nomē referūt ꝓnomē. ad verbū participiū. ad dictionē alias partes oronis indeclinabiles. s. p̄positionē aduerbiū interiectionē cōiunctionē & articulū. Greci vocant articulū arthron q apud illos ē pars oronis q̄ addita nomini ostēdit cui? generis sit: quēadmodū in sermone hispano dicim?. el. la. los. las. Sed hebrei nō vtūtur articulis ad designādū gen? sed potius emphatice ad ostendendū. s. quādam vehementiam siue aliqd aliud de quo videri? in vocabulista in prīcipio littere. he. & sic apud illos erūt nouem partes oronis quas reducūt ad tres partes supradictas. quem diuidendi modū in tres partes oronis Aristotiles quoq; secutus est ponens nomen verbum & sincathegoreuma. & ad istas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomē refert pro.

nomen & articulum.ad verbum ſimul cū nomine refert partícipiū.ad ſincathegoreuma.i.partē orōnis conſignificatiuā reciſtis de nouem partibus orationis quas habent hebrei:reſtat vt de ſingulis dicamus:atq; imprimis de nomine.

De nomine.

NOmen eſt quod ſignificat ſubſtantiam ſiue accidens ſine tempore:& habet caſus:licet apud hebreos nō declinetur. Duplex itaq; eſt nomē:ſubſtantiuū & adiectiuū. ſubſtantiuū eſt:quod per ſe ſubſiſtit. vt אֱנוֹשׁ ideſt homo. adiectiuum eſt:quod alteri adiicitur: vt אֱנוֹשִׁי hoc eſt humanus טוֹב טוֹבָה Bonus bona.Igitur nomini hebraico ſeptem accidūt.q̄litas.ſpecies.figura.genus.numerus.perſona.caſus. Qualitates nominum due ſunt:propria & appellatiua. Proprium nomen eſt quod vni tantum conuenit:vt אַבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen eſt quod pluribus cōuenit.vt אָדָם ideſt homo quod conuenit petro & iohanni.quanquā & adam non ſolum eſt nomen appellatiuum:ſed aliquando eſt etiam proprium:vt cum dicitur de ſolo primo parente.Species nominū due ſunt.primigenia & deriuatiua.Primigeniū nomē eſt illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ.i.vir. Deriuatiuum eſt:quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc eſt virago a viro.figure nominū due ſunt.ſimplex & compoſita:Simplicis figure nomen eſt:quod non pōt diuidi i partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat:vt adam in a.&.dam.cuius altera pars nihil ſignificat. Compoſite figure nomen eſt:quod poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius qđ integrum ſignificabat.vt abraam:ex ab quod interpretatur pater:& ram celſitudo מַלְכִּיצֶדֶק melchiſedec.i.rex iuſtitie. Genera nominum quinque ſunt.Maſculinum. femininum. Cōmune duorū.dubiū.promiſcuum.Maſculini generis nomen eſt quod maribus conuenit aut ad maſculorū voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum.femininum eſt quod feminis conuenit:aut ad feminarum voces refertur. vt חַוָּה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cōmune duorū eſt quod tam maribus quā feminis conuenit.vt אָדָם ideſt homo חַיִל fortis. ſ.vir aut mulier. Dubium eſt quod aliquando profertur genere maſculino aliquādo feminino.vt רוּחַ ventus שֶׁמֶשׁ ſol.quod cū apud grecos & latinos rarum ſit:apud hebreos latiſſime patet. Promiſcuum genus:quod greci epicenum vocant: eſt illud quod ſub vna terminatione vtrūq; ſexū cōplectitur.vt נָמָל pro camelo maſculo ſiue femina.& יוֹנָה pro columbo & columba. Numeri nominum apud hebreos quemadmodū & apud grecos tres ſunt.Singularis qui de vno loquitur.vt אִשָּׁה אִישׁ vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur:cuiuſmodi ſunt que fere nunquā reperiūtur niſi paria.vt עֵינַיִם oculi.אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes.Pluralis eſt qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo poſt. Perſone nominum tres ſunt. Prima que de ſe loquitur vt אֲנִי ideſt ego.Secunda ad quam prima loquitur.vt אַתָּה ideſt tu.Tertia eſt:de qua prima loquitur.vt הוּא.i. ille:& omnia alia nomina. Sed de perſona quod eſt accidēs cōmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur.Caſus apud hebreos non diſtinguntur terminationibus:quemadmodū apud grecos & latinos:ſed aut coordinatione:vt ſalomon filius dauid : ordo oſtendit dauid eſſe caſus genitiui.aut oſtenditur prepoſitione articulari:vt pſalmus le dauid. illa prepoſitio le oſtendit dauid eſſe caſus datiui vel gti.Sed de hoc infradicetur cū de caſu diſputabitur.Declinationes quoque apud eoſdē nō diſtinguntur niſi ex ſingulari numero in pluralem.vt ſit prima declinatio nominum maſculinorū:que in plurali mittūt numerū multitudinis in im.vt אִישׁ אֲנָשִׁים vir.viri.Secunda declinatio femininorū:que mittūt eū dē numreū multitudinis in.oth.vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת mulier mulieres.Patitur tamen hec regula exceptionem.nam & maſculina exeunt aliqñ in oth.atq; e diuerſo feminina in im.vt ſuo in loco poſtea dicetur.

De nominum deriuatiuorum ſpecie.

VAs eſſe dixímus noīm ſpēs primitiuā & deriuatiuā. Sed deriuatiuorū ſunt rurſus multe differentie. Patronymica:que noīa patrū ſignānt .vt a יְמִינִי בֶּן יָמִין beiamī iemini pro filio beniamin : aut aliquo vno ex deſcēdētib⁹ ab illo.Gētilia:que gentē aut nationē aliquā deſignāt.vt ab אֲרָם aram arami.hoc eſt a ſyria ſyrus.Poſſeſſiua : hoc eſt que ſignant quātū gtūs ſui primigenii vnde deriuātur .vt a נָחְשֹׁת nahuſi. נָחוּשׁ. ideſt ab ere ereus.que omnia noīa ſupradicta patronomica & gentilia cādē propemodū hñt formationē : nā terminātur in.i.iota.formāturq; a primigeniorū ſuorū terminatiōe ſi eſt conſonās addita.i.littera.vt ab iſrael iſraeli. Si vero deſinūt in he.aut he mutatur in nun & additur.i.iota.vt שִׁלֹהִי שִׁלֹנִי aut nihil mutatur ſed primigeniū ponitur pro deriuatiuo .vt a יְמָנָה יְמִינִי pro viro deſcendente ex genere imna . Quod ſi nomina primigenia deſinunt in iod: deriuatiua nihil mutant:ſed ponūtur pro illis.vt leui de leui.nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicūt leuita.nepthalita . Que noīa ſub hac terminatiōe gñis ſunt maſculini.nā feminina deſinūt in .ith. formāturq; a maſculinis addita tau.vt ab arami aramith. ab iſraeli iſraelith.Sunt quoq; noīa q̄ cū nō ſint patronymica nec gētilia hñt tñ illorū formā.vt רֹאשִׁית .i.pricipiū.Eſtq; aduertēdū quod hmōi patronymica plerūq; in plurali recipiūt alterū iod.vt פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּים .i .egyptius egiptii מִצְרִי מִצְרִיִּם paleſtin⁹ paleſtini . Denominatiua quoq; ſunt apud hebreos quemadmodū & apud nos:ſic dicta quod a noibus deriuantur vt a צֶדֶק צַדִּיק.i.iuſtus a iuſticia רֶשַׁע רָשָׁע .i. malus a malicia. Diminutiua noīa hoc eſt a ſuis primigeniis diminutionē ſignificantia non ſunt apud hebreos:ſed circūloquūtur illa per hoc nomē קָטָן ſiue קְטַנָּה quod eſt paruū.vt hec:אָדָם קָטָן .i.homo parvus hoc eſt homūcio.עִיר קְטַנָּה .i.ciuitas parua. Cōparatiua quoq; noīa no ſunt apud eos.circūloquūtur tñ ea p hoc aduerbiū מְאֹד meoth:qđ ſignāt nimis ſiue valde & nomē adiectiuū qđ ſignāre pōt intēſionē & remiſſionē.vt וְדָוִד צַדִּיק מְאֹד .i.dauid iuſtus nimis vel iuſtiſſimus.ſed cū exprimitur is ad quē fit ſuperlatio:cōſtruitur eodē mō quo cōparatiuū:hoc ē cū p̄poſitiōe מִן vel מִ vt Nu.12. וְעָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם.i.mitiſſim⁹ oīm hoīm. Verbalia quoq; noīa ſūt apud hebreos.i.q̄ a verbis deriuātur.vt ab אַהֲבָה אָהַב . ideſt amor amo.as.Illud vero qđ nos per nomē verbale dicim⁹ : qa ſignat actionē verbi:a quo deriuatur & participiale : qa formatur ab eiuſdē verbi participio.vt amator,i.q amat:illi per participiū exprimūt.vt אֹהֵב.i. amans. De numeralibus.

SVnt & alie ſpēs noīm tā primitiuorū q̄ deriuatiuorū q̄lia ſūt nūeralia:q̄ qa in freq̄nti ſūt vſu:& nō nihil varietatis hñt:qđ in artē redigi debeat:aliqd de his hoc inloco dicēdū ē.ac primū de nūeralib⁹ ſimplr.Eſtq; aduertēdū qđ noīa nūeralia ſūt adiectiua & p̄ter vnū & duo plis nūeri. Itaq; a tri b⁹ vſque ad decē maſculina deſinunt in he lram : & nonnūquam in tau:ſed tunc poſſunt etiam femininis iungi. Atqui feminina in tau aliquando deſinunt:& nunquā in he .hoc mō.

אֶחָד ,אַחַד אַחַת Vnus vna.

שְׁנַיִם שְׁנֵי שְׁתַּיִם שְׁתֵּי Duo due.

שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֹׁת שָׁלֹשׁ Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבָּעֹת אַרְבַּע Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חֲמֻשֹׁת חָמֵשׁ Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שִׁשֹּׁת שֵׁשׁ Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבְעַת שֶׁבַע Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת שְׁמֹנֶה Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת תֵּשַׁע Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת עֶשֶׂר Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen est:quod aliquando in numero designā te vnum gnis masculini:p apheresin aufertur aleph vt Ezech. 33.וְדִבֶּר חַד אֶת אֲחַד hoc ē.& dicūt vnus ad alterū. Aliqn̄ p apo copē aufertur dāleth a fine.vt Ezech.18.וְעָשָׂה אַת מֵאַחַת מֵאֵלֶּה. hoc est.& fecerit vnum de istis.Sunt tn̄ qui dicāt quod hoc ver bum אַת sit frater: vt sit sensus & fecerit fratrivnum ex his.& cū numerus multitudinis repugnet vnitati:nihilominus in plu rali dicimus.אֲחֵרִים.idest vnos.vt latine cum nominibus de clinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia. & vna in genere femínino hoc est אַחַת cū pōitur in fine oratiōis: aleph ponitur subiecto segol pro patha. & heth per camez loco pa tha.vt Exo.36.אַחַת אֶל אַחַת hoc est.alteram alteri. ſ. cortine. & numerus septenarius generis masculini aliquando per epē thesin recipit nun litteram ante he finalem.vt Iob.4z.שִׁבְעָנָה בָנִים idest septem filii.Notandum preterea quod ab vno vsqz ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt significent numeros illos:quam vt ostendant illud esse quid minimū vt tertio.Reg.17.מִכַּשֶּׁשֶׁת שְׁנֵים עֵצִים hoc est.en colligo duo li gna.duo posuit pro pauca.E diuerso, a quinque ad decem po nuntur aliquando nnmeri non vt illos precise significent :sed vt illius rei crebram repetitionem.vt prouerb.24.כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק .i.septies cadit iustus.vbi septies non tam pro septem vi cibus:quam pro sepe siue frequenter positum est. Illud quoqz hoc in loco non omittēdum:quod ab his nominibus numera libus figurantur verba denominatiua.vt a duobus diuido .is. pro in duas partes diuidere.tertio.as.pro in tres partes diuide re.quarto.as.pro inquattuor partes.quinto.as.pro in quinqz. sexto.as.pro in sex.A septem & octo & nouem huiusmodi ver ba non formantur.a decem vero bene formatur decimo.as.de quo in vocabulario pleni? dicetur.Atqz hi quidem numeri si plices sunt:qui vero sequuntur: vsqz ad vndeuiginti compo nuntur ex eisdem numeris simplicibus & decem proposito sp minori numero.Sed numeri denarii in gn̄e femínino hn̄t in fine hel̄am.masculina vero nō habent: vt in hac serie patet.

אֶחַד עָשָׂר:אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר:עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Vndecim.m.f.
שְׁנֵי עָשָׂר:שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Duodecim.m.f.
שְׁנֵים עָשָׂר:שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר:שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר:אַרְבַּע עֶשְׂרֵה Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר:חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר:שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר:שֶׁבַע עֶשְׂרֵה Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר:שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר:תֵּשַׁע עֶשְׂרֵה Nouem & decem.m.f.

A viginti vsqz ad nonagīta numeri maiores p masculino gn̄e & p femínino finiuntur in.ím.in numero plurali.minores ve ro numeri precedunt maiores,vt vnus & viginti .duo & vigi ti.tres & viginti.& eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים Viginti.m.f. אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים Vna & viginti. שְׁלֹשִׁים Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים Quadraginta.m.f. חֲמִשִּׁים Quinquagīta. m.f.
שִׁשִּׁים Sexaginta.m.f. שִׁבְעִים Septuaginta .m.f.
שְׁמֹנִים Octoginta.m.f. תִּשְׁעִים Nonaginta . m.f.

Aliqn̄ tn̄ numerus maior precedit minorē :quod fere in esdra repitur.vt שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם .i.septuaginta duo.& ibidem.חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה .i.quinquagīta q̄ttuor. Deinde a cētū vsqz ad mille nu meri maiores ptinēt ad masculos & feminas. & cētenarii? nūe rus desinit in he vel in tau indifferēter.ducētenarius habet ter minationē dualis hoc est in.im.p̄cedente patha vel camez:reli qui oēs vsqz ad nōgētos desinūt in oth. & iunguntur illis nu meri minores terminationis femininorum : ita vt precedant illos significentqz masculos & femínas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת Centum.m.f. מֵאוֹת Centum.m.f.
מָאתַיִם Ducentum.m.f. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת Quater cētū.m.f. חֲמֵשׁ מֵאוֹת Quīquies cētū.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת Sexies cētū.m.f. שֶׁבַע מֵאוֹת Septies cētū. m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת Octies cētū.m.f. תֵּשַׁע מֵאוֹת Nouies cētū. m.f.
אֶלֶף Mille.m.f. אַלְפַּיִם Duo millia.m.f.
אַלְפֵי אַלְפִּים Millia.m.f. Sed millia a tribus vsqz decē ple rūqz veniunt cū numeris minoribus masculinis desinētibus in tau prepositō eodem numero minori in hunc modum.
שְׁלֹשֶׁת אַלְפִים Tria millia.m.f. אַרְבַּעַת אַלְפִים q̄ttuor millia.
חֲמֵשֶׁת אַלְפִים Quīque millia.m.f. שִׁשַּׁת אַלְפִים sex millia .m.f.
שִׁבְעַת אַלְפִים Septē millia.m.f. שְׁמֹנַת אַלְפִים Octo millia .m.f.
תִּשְׁעַת אַלְפִים Nouē millia.m.f. עֲשֶׂרֶת אַלְפִים Decē millia.m.f.

& deinceps ascendēdo vsqz ad cētū mille.& rursus a cētū mille vsqz ad mille millia idest decies centū mille.in hunc modum.

עֶשְׂרִים אֶלֶף Vigīti mille . m.f. מֵאָה אֶלֶף Centū mille . m . f.
אֶלֶף אַלְפִים Mille millia.m.f. Sunt p̄terea &alie denomina tiōes a nominibus numeralibus que dicuntur multiplicia . vt

שִׁבְעָתַיִם Septuplum. אַרְבָּעָתַיִם Quadruplum.
רִבֹּא רִבָּבָה Decem mille. רִבּוֹתַיִם Vigínti mille.
רִבְבוֹת רִבְאוֹת Multa millia. Aduertēdum preterea quod nomina iuncta numeris ponūtur aliqn̄ in singulari cū nūero plu.& maxie qn̄ ē nomē spēi. vt חֲמֵשֶׁה בָקָר .i. quīqz bos: p qui qz boues.אַרְבַּע צֹאן .i.q̄ttuor ouis: p q̄ttuor oues.& hoc fit fre quētius & q̄si sp ab vndeci & deinceps ascēdēdo in infinitū.vt illa nūero multitudinis iuncta licet ponātur ī singl'i:nihilomi nus intelliguntur pl'alia . vt geñ. 5. וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה hoc est octingēti ann?:pro octigēti anni.& ī eo.32.אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ .i. quadringēti vir: p q̄dringēti viri.Alias cōbinationes numero rū ex iis que in superioribus dicta sunt: p te ipsum sine precepto re poteris conficere. De numeris deriuatiuis.

Numeralibus noībus deriuātur noīa ordinalia hoc est ordinē aliquarū rerū ab vno aliquo prīcipio significā tia.& sunt in termiatiōe silia noīb? patronymicis de q bus supra dictū ē.formāturqz a noīb? mīoribus:a duob? vsqz ad decē.Nā prius nō deriuatur ab vno sed a verbo רִאשׁוֹן q̄d ē prīci piū.vñ ē רִאשׁוֹן p eo q̄d ē prim?.A secūdo āt ad decimū mas culina desinunt in.iod.femi.in.ith.& aliqn̄ in.ia.in hūc modū.

רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית Prim?.a. שֵׁנִי שְׁנִיָּה שֵׁנִית Secūdus.a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁיָּה שְׁלִישִׁית Tertius.a. רְבִיעִי רְבִיעִית Quartus.a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית Quíntus quínta. שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית Sextus sexta.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית Septímus septíma. שְׁמִינִי שְׁמִינִית Octau? octaua
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית Nonus.a. עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית Decímus. a.

Masculina vero p'ria desinunt in ím p iod símplex & nōnūquā p iod duplex:femínina vero ī oth p̄cedēte iod excepto prīo.vt

רִאשׁוֹנִים שְׁנִיּוֹת Primi príme. שְׁנַיִם רִאשׁוֹנוֹת Secundi secūde

Pro nūeris ordinalib? ponūtur nūeri nūerales ab vndecī advi gīti & deīceps tā in singl'i q̄z in pl'i.tā pro masculinis quā p fe mininis.in hūc modū. בְּיוֹם עֲשָׂתֵי עָשָׂר In die vndecímo. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר ī die duodecīo. בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר ī die tredecīo.

Sed qa ordinalia plerūqz signñant vnā aliq̄z portionē nūeri grā dioris:partē illā hebrei designāt p nūerū diuidētē & diuisū.vt p eo q̄d nos dicímus decímus qsqz illi dícunt אַחַד מֵעֲשָׂרָה hoc est vnus de decem.& pro eo q̄d nos due centesime : illi dicunt שְׁנַיִם מֵמֵאָה hoc est duo de centum.

A illi

Distributiua numeralia cuiusmodi sunt apud latinos bini bine bina: terniterne terna. quaterni quaterne quaterna: nō sunt apud hebreos: designantur tamen per eiusdem numeri gemination em vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc est duo & duo. s. viri. Numeralia quoq; aduerbia nō sunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc nomen פַּעַם quod vicem significat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבַּע פְּעָמִים hoc est quattuor vicibus.

De numeris designandis per litteras alphabeti.

Latini in representandis numeris aliam sequuntur rationem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota designant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quattuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At greci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros scribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per gamma tria. per delta quattuor. Hebrei quoq; ad eūdē modū sic.

Vnus	א	Triginta	ל
Duo	ב	Quadraginta.	מ
Tria	ג	Quinquaginta.	נ
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס
Quinque	ה	Septuaginta.	ע
Sex	ו	Octoginta.	פ
Septem	ז	Nonaginta.	צ
Octo	ח	Centum.	ק
Nouem	ט	Ducenti.	ר
Decem	י	Tercenti.	ש
Viginti	כ	Quadringenti.	ת

Sunt tamen qui quingentenarium numerū & deinceps vsque ad mille per quinque litteras finales designarent. puta quingenta per ך sexcenta per ם septingenta per ן octingenta per ף nongenta per ץ Sed hec ratio numeros designandi nō ab omnibus recipitur: sed per litteras alphabeti compositas id faciunt. vt quingenta per תק hoc est per quadringenta & centum. atq; eodem modo de ceteris. Id quoq; non est dissimulādum hebreos vsque adeo: reformidasse prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quoties in numeris designādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que alios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה designari debuerant:: hoc est per quinq; & decem: per טו describerent hoc est per sex & nouē. Sed de numeris in presentiarū satis multa.

De relatiuis.

Relatiuorum nominum duo sunt genera: nam quedam sunt relatiua substantie: quedam relatiua accidentis. Relatiua substantie sunt: que referunt aliquod antecedens substantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod est nomē substantiuum. Est autem apud hebreos vnum relatiuum substantie. id autem est aser. que est dictio per se potestq; referre antecedens vtriusq; generis & numeri & cuiusq; persone: neq; declinatur ex singulari nūero in pluralē sed tm̄ p articulos sic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulier q̄ vēit. הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulieres q̄ venerūt. & codē mō p alios casus. Est p̄terea alterū relatiuū substātie: qđ nūquā repitur separatū p se: sed tm̄ in cōpositiōe cū verbo quod sequitur: cuiusmodi est in oratione dominica sic. Pater noster qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non est dictio per se: sed componitur cum verbo quod sequitur בַּשָּׁמַיִם dicimusq; sub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Est namq; regula apud hebreos: quod nulla dictio est que vna tantum littera contineatur. Quod si vspiam reperitur huiusmodi particula siue sit nomen siue prepositio siue coniunctio siue articulus: non est censenda dictio per se sed cum verbo sequenti iungitur siue per compositionem siue per appositionē Relatiua accidentis sunt: que referunt aliquod antecedens adiectiuū. vt si dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dedisti: qualem relatiuum est accidentis: quia non refertur ad librum sed ad pulchrum. & huiusmodi relatiua non sunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod potest interpretari sicut. perinde ac si dicam reddo tibi librum sicut dedisti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: sed de illis differetur vbi de pronomine & de verbo agetur. nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

Genera nominum que apud hebreos diximus esse quinque: aut cognoscuntur sola natura duce: hoc est sexu quo distinguitur masculus a femina. De quibus nō potest dari regula certior: q̄ quod nomina propria masculorum aut appellatiua ad masculos pertinentia sunt generis masculini. Quodq; nomina propria feminarum aut appellatiua ad feminas pertinentia sunt generis femininī. Quodq; nomina appellatiua que possunt ad masculos & ad feminas pertinere: sūt communia duorum generum hoc est masculini & femininī. Promiscua vero siue habeant sexum cōfusum siue discretum: sunt illius generis in quo proferri consueuerunt. nam sub alterutro genere comprehenditur vterq; sexus. aliquando tamē distinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur suum genus. Que vero sexum non habent: nihilominus necesse est sub alterutro genere proferri: vt nō committamus soloecismum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut verba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt suo in loco dicetur. Greci huiusmodi nominum genera distinguunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut significationis aut terminationis. Hebrei qui neq; articulos habent. vt greci: neq; terminationum regulas vt latini: tribus modis possunt venire in huius rei cognitionem. primo terminatione. Nam feminina plerūq; tribus litteris his אתה terminantur. vt צָבָא militia. צָמָא sitis. בְּרָכָה benedictio. אות littera siue signum שִׁבֹּלֶת spica. Desinentia vero in quamcunq; aliā litteram plerumq; sunt generis masculini: possunt quoq; esse generis femininī: quare ad genus dubium referenda sunt. de terminantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi femininō: desinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi potest: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuersorum generū reddita eidem suppositio. vt in tertio regum. cap̄. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה. i. spūs grandis & fortis subuertēs. vbi גְּדוֹלָה gn̄is ē femininī: quia desinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפֹרֵק participium que desinunt in coph generis sunt masculini. Exemplū de verbo possum? habere ex ecclesiaste cap̄. 1. זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ idest oritur sol. Vbi sol generis est masculini. quia verbum precedens est generis masculini. & Nau̇. 3. שֶׁמֶשׁ זָרְחָה idest sol ortus est: vbi sol generis est femininī: quia verbum precedens generis est femininī quia desinit in he. & hic est secundus modus cognoscēdi genus nominis substantiui hoc est per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Tertius modus cognoscendi genus nominis est ex ipsius declinatione: quoniam masculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אֲנָשִׁים idest vir viri. femininā vero in oth. vt אִשָּׁה idest mulier mulieres. Sed hec regula non vsquequaq; vera est: nam patitur plerumq; exceptionem: vt in declinatione nominis differemus in. cap̄. sequenti.

De declinatione nominum.

Declinationes nominum apud hebreos non distinguntur nisi a singulari numero in pluralem. que diuersitates quia due sunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima masculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunq; singularis terminatione. idq; duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים idest verbum verba. aut vltima littera

mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת ideſt ſpica ſpice. Secunda decli natio eſt femininorum mittentia pluralem in oth a quacumq; ſingularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא ideſt militia militie. aut vltima littera mutata in oth. vt מִלָּה ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerumq; precedentium ſyllabarum vocales mutantur. ſed nō vno modo. Nam monoſyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant. e. vocalem in. a. vt בֵּן בָּנִים filius filii. ſed plerūq; in. i. vt חֵץ חִצִּים. i. ſagitta. נֵס נְסִים iaculum עֵז עִזִּים hircus ſiue capra. עֵת עִתִּים tempus ſiue hora. קֵן קִנִּים nidus קֵץ קִצִּים finis. שֵׁן שִׁנַּיִם dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד עֵדִים teſtis. עֵץ עֵצִים lignum ſiue ar bor. שֵׁם שֵׁמוֹת ideſt. nomen. Alia quoq; ex monoſyllabis mu tant alias vocales in alias. vt יוֹם יָמִים dies. צַד צְדָדִים latus עִיר עָרִים ciuitas. ſed hec ſunt admodum rara. Nomina duarū ſylla barum cuiuſcumq; ſint generis plerumq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum. verba. חֵלֶק חֲלָקִים pars: partes. Excipiuntur illa que habent ſimilitudinem cum his di ctionibus nihil ſignificantibus: פִּעוֹל : פְּעִיל : פָּעֵל : פָּעִיל : פָּעוֹל quoniam ſequentes propor tionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב זְאֵבִים lupus lupi: quod ſequitur proportionem illius dictionis פָּעֵל. & ad hanc ratione reducuntur alia complura. Sed aduertendū quod nomina ha bentia ſimilitudinem cum dictione illa. פָּעוֹל ſi in littera ſubſtā tiali in medio dictionis poſita non habent dages. mutant voca lem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. in בְּרוּכִים benedi cti. Quod ſi habent dages nihil mutant. vt אַלּוּף ideſt dux duces. טַבּוּר vmbilicus vmbilici. תַּנּוּר furnus furni. תָּפּוּחַ pomum poma. & etiam quando prima littera eſt ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cū apice camez vel patha nihil mutant ſiue habeant dages in medio ſiue non habeant. vt חָרוּץ Solicitus ſolliciti. עַמּוּד colūna colūne. Nomina quoq; huius ordinis deſinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה campus. campi. Nomina p̄ terea trium aut plurium ſyllabarū plerūq; nihil mutāt ex ſin gulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה ficus fici.

De heteroclitis.

SVnt complura nomina que non ſubiiciuntur regulis q̄ ſuperius tradite ſunt de formatione nominum maſcu linorum & feminiorum numeri pluralis ex ſingulari: quoniam ſunt complura feminina: quæ mittunt numerū mul titudinis in im. Atq; ediuerſo maſculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt præterea quedā q̄ cum in ſingulari ſint maſculina vel feminina: in plurali hñt vtrāq; terminationem.

De femininis in. im.

אֶבֶן אֲבָנִים Lapis lapides:	אֹזֶן אָזְנַיִם Auris aures:
אֵלָה אֵלִים Querc⁹ q̄rc⁹.	אַלְמֹת Māipulus. li.
אֵימָה אֵימִים Timor timores	אִשָּׁה נָשִׁים. mulier mulieꝛs
בֵּיצָה בֵּיצִים ouum oua:	בִּירָה בִּירָנִים Carica carice.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים Via vie	דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים Apis apes.
חִטָּה חִטִּים Triticū tritica:	יַעֲנָה יְעֵנִים Struthio. ones.
כֻּסֶּמֶת כֻּסְּמִים Far farra:	לְבֵנָה לְבֵנִים Later lateres:
מוֹפֵת מוֹפְתִים Miraculū. cula.	נְמָלָה נְמָלִים formica. mice.
סְאָה סְאִים Mēſura mēſure:	עַיִן עֵינַיִם Oculus oculi.
עִיר עָרִים Ciuitas. tates.	פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים Cōcubīa. bine.
צְבָת צְבָתִים Manipulus. li.	רָחֵל רְחֵלִים Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים Spica ſpice:	שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים Roſa roſe.
שָׁנָה שָׁנִים Annus anni	שְׂעוֹרָה שְׂעוֹרִים Hordeū. dea.

תְּאֵנָה תְּאֵנִים Ficus fici.

De maſculinis in oth.

אָב אָבוֹת Pater patres:	בְּכוֹר בְּכֹרוֹת Prīogenit⁹. ti.
חֲלוֹם חֲלֹמוֹת Somniū ſomnia	מָאוֹר מְאוֹרֹת Lumē lumina.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת Altare altaria:	מָטָר מְטָרוֹת Pluuia pluuie.
מָקוֹם מְקוֹמוֹת: Loc⁹ loci vel loca	מִשְׁכָּן מִשְׁכָּנוֹת tabernaculū. la.
סִיר סִירוֹת Olla olle;	קָהָל קְהִלּוֹת Eccleſia. ſie.
קוֹל קוֹלוֹת Vox voces:	קִיר קִירוֹת Paries parietes
שָׂדֶה שָׂדוֹת Campus campi.	שֵׁם שֵׁמוֹת Nomen noīa.

De vtriſq; in im & in oth ſimul.

אֵימָה אֵימִים: אֲמֵרִים: אֲמָרוֹת verbū verba Timor. res. דֶּלֶת דְּלָתִים דְּלָתוֹת Ianua. nue. דּוֹר דוֹרִים דוֹרוֹת Gñatio. tiōes. חָצֵר חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת Villa ville. מִלָּה: מִלִּים: מִלּוֹת Dictio. ones. עֵין עֲיָנִים עֵינוֹת Fōs fōtes. עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Peccatū peccata. צֶלַע צְלָעִים צְלָעוֹת Angulus āguli. פְּאָה: פְּאִים: פְּאוֹת Latus latera קֶרֶן קְרָנִים קְרָנוֹת Cornu cornua. שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni

Poteſt fieri vt alia complura interlegendum reperias: ſed q̄ impreſentiarum occurrerunt: exempli gratia ſufficiant.

De numero.

NVmerus nō ſolum accidit nomini: ſed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit p̄ nu meros & per caſus: dicendū eſt prius de numeris. tū de caſibus. Sunt autē numeri vt dictum eſt apud hebreos quē admodū & apud grecos tres. ſingularis qui hebraice dicitur. לְשׁוֹן יָחִיד hoc eſt lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc eſt lingua duorū. Plꝛis qui. לְשׁוֹן רַבִּים. i. lingua pluriū. Singꝛis nūe rus in nomine non habet certam terminationem in maſculi nis ſed neq; in femininis preter q̄ in illis que deſinunt in he ſi ue in tau. A maſculino ſingulari formatur plurale atq; femini num ſingulare & plurale. Dualis numerus tam in maſculi nis q̄ in femininis formatur a ſingulari addendo im ſiue vlti ma littera mutata in im. & ante iod plerumq; precedit patha ſi ue camez: vt efficiatur áim accentu acuto ſupera. vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis numerus tam maſculinorum quam femininorū qua ratione formentur a ſingulari dictum eſt vbi de nominis de clinatione. Sed ſunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum ſiue hominum: que cum ſint ſingularia ha bent terminationem pluralium hoc eſt in im. vt אַרְנָיִם. i. dñs. תָּמִים. i. innocēs. קָדִים ſubſolanus vētus. מִצְרַיִם egypt⁹. לוּדִים nomen viri. Aduertendum preterea quod ab huiuſmodi no minibus in. im. deſinentibus aliquando per apocopen abiici tur mem illud finale. 2. Regū. cap̄. 22. וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc eſt. liberabis me a cōtradictiōibus populorum. pro quo trāſla tio communis habet populi mei. Aliquando abſcinditur mem littera finalis: & profertur iod non quaſi vocalis ſed quaſi con ſonans. ut Ieremie cap̄. 22. וְקָרַע לוֹ חַלוֹנַי hoc eſt qui aperit ſibi feneſtras. pro eō quod eſſe debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem fi nalis mutatur in nun. vt Dañ. 12. לְקֵץ הַיָּמִין. i. in fine dierū. & Ezech. 4. קַח לְךָ חִטִּין hoc eſt: accipe tibi trítica. Notādum eſt preterea quod in nominibus deſinentibus in iod in numero ſingulari: que ex ratione declinatiōis debuerāt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterū iod. vt ab eo quod eſt גּוֹי. i. gēs. dicimus גּוֹיִם. i. gētes per vnum iod: cū debe remus dicere per dūplex iod. גּוֹיִים Illud quoq; aduertendum eſſe quedā noīa dualiter aut pluraliter declinata in im deſinen tia: que carēt numero ſiugulari. cuiuſmodi ſunt: q̄ ſequuntur.

מְכָנָסַיִם Bracche.	מַיִם Aque.	מאזְנַיִם Statere.
מְלָאִים Res mixte	חַיִּים Vite.	שָׁמַיִם Celi.
רְחַיִם Mole.	צָהֳרַיִם Meridies.	פָּנִים Facies.

מֶלְקָחַיִם Forcipes

In quibus pōt itelligi nūerus ſingularis: niſi ſequatur aut p̄ce dat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ הַשָּׁמַיִם. i. audite celi. Sūt e diuerſo nomi na ſingulariter declinata que carent numero multitudinis. cu iuſmodi ſunt que ſequuntur: & fortaſſe alia plura.

צֹאן Ouis.	פּוֹל Faba	יַיִן Vinum	חֹמֶץ Acetum
הִין Menſura.	גֶּרֶה Granum.	קַיִץ Ver.	חוֹם Calor.

קוֹר Frigus חֶבֶל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in sacris litteris nō reperiatur. plurali quoq; numero carēt noīa propria hoīm siue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina desinentia in .uth. nō habēt in vsu pluralē: quanquam possumus illum formare si fuerit opus. qualia sūt גְּבֵרוּת superbia יַלְדוּת Iuuētus כְּלִמּוּת Verecundia. שְׁפָלוּת Humilitas.

De casibus nominum.

CAsus noīm pnoīm ac participiorū apud latinos & grecos distingūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū significatione: siue partiū orōnis cōstructione. Apud hebreos casus plerumq; distinguntur constructione nominatiui cū verbo vt si dicam אִישׁ אָכַל לֶחֶם hoc est vir comedit panem. manifestum est quod vir est casus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi possessionis ab aliqua re possidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד .i. salomon filius dauid. clarum est quod dauid casus est genitiui. Alter modus cognoscendi casus est per articulos: siue proarticulos vt hieronymus appellat. Nā articulus est pars oratiōis q̄ addit nomini ad ostendendū cuius generis ē. proarticulus vero ad demonstrandū cuius est casus. Igitur apud hebreos casus sunt sex. articuli vero quattuor. Nominatiui articulus est הָ. genitiui quoq; articulus est idem הַ. datiui לְ. accusatiui אֶת. vocatiui non habent articulos sed aduerbia vocandi. Ablatiuus non habet articulum sed prepositionem. de qua in suo loco. Septimus vero latinorū casus apud hebreos exprimitur per ablatiuū & בְּ ꝑpositionē hoc est. in .vt in psalmo. 32. בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם .i. verbo dñi celi firmati sunt. pro quo hebrei dicunt ī verbo domini. Sed aduertendum quōd particula ha quam diximus esse articulum nominatiui & genitiui: potest etiam iungi aliis casibus. Et nunquam reperitur per se: sed semper in compositione cum suo casuali. & aduertendum quod in dictionib9 disyllabis aut polysyllabis ab aīn vel heth incipiētibus loco patha vel camez scribitur. per segol. veluti. הֶהָרִים mōtes. הֶעָרִים ciuitates. & quāquā diximus הָ esse articulū nominatiui: & vocatiuū nō habere articulū: aliqñ nominatiuus reperitur sine articulo & vocatiuus cū articulo. Cū vero nomen aliquod post se regit genitiuum ex vi possessionis non admittit articulum. vt Gen̄. cap̄. 2. תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ .i. generationes celi & terre. Nomina quoq; locorum siue hominum propria non recipiūt articulum. neq; regere possunt genitiuum: nisi interueniat nomen appellatiuum. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד .i. salamon filius dauid. potest tamen subintelligi etiam si non exprimatur. vt in euangelio: maria iacobi subintellige mater. Quare si duo noīa propria aut etiam duo substantiua iunguntur: vtrumq; erit in eodem casu. vt רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן hoc est ruben. simeon. Quod si duo huiusmodi nomina iunguntur quorū alterū sit in genitiuo: illud nomen distinctionis gratia recipit הַ. vt אִישׁ הָאֱלֹהִים hoc ē vir dei. reperitur etiam genitiuus huiusmodi sine articulo. vt in eodem exemplo. Potest etiam fieri vt genitiuus regatur ab altero genitiuo. vt Gen̄. cap̄. 5. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם .i. hic est liber generationis adam. Sed de articulis & prepositiōibus quo modo apponuntur nominibus & pronominibus: vbi departibus indeclinabilibus agetur copiosius differemus. nunc eorū que diximus exempla proponamus cum articulis & sine illis.

Masculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לָאִישׁ לְאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accusatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בְּאִישׁ בְּאִישׁ בְּהָאִישׁ	Septimo casu. viro.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Genitiuo virorum.
לָאֲנָשִׁים לַאֲנָשִׁים לְהָאֲנָשִׁים	Datiuo viris.
אֶת אֲנָשִׁים אֶת הָאֲנָשִׁים	Accusatiuo viros.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאֲנָשִׁים מֵהָאֲנָשִׁים	Ablatiuo a viris.
בַּאֲנָשִׁים בְּהָאֲנָשִׁים	Septimo casu viris.

Femínina.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשַּׁת הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לָאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accusatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo casu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis casibus eodem modo dicendum quo dictū est de masculinis. Atq; ad proportionem horum duorum nominum alterius masculini & alterius femínini: declinātur omnia alia nomina si nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta sufficiāt: qđ ad proportionē attinet. Est ꝑterea aīaduertēdū; q̄ ī noībus duarū aut plurium syllabarum que construuntur cum genitiuo: plerumq; mutant primas vocales a prima positione: nā monosyllaba raro mutant. Mutant igitur camez in seba. vt מָקוֹם .i. idest locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ .i. locus altaris. atq; eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה .i. idest verbum domini. & שָׂדֶה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea disyllabis que habent in medio litteram iod: exeritur illud iod in prolatione: si dictiones ille cōstruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל .i. idest domus israel. זַיִת .i. idest oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc est oliuetum olei. חַיִל .i. exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה .i. exercitus pharaonis. Exeritur etiam iod in prolatione q̄ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי .i. idest domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים .i. idest oliue. Aliquādo tamen in huiusmodi nominibus iod non exeritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֵילִים .i. idest exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali desinunt in im. aliquando amittūt mem litteram si cum genitiuo construuntur: & littera que precedit iod scribitur p cere. et mutant primas vocales: sicut mutabant in formatione pluralis ex singulari. vt בָּנִים .i. idest filii. ade genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם .i. idest fili abraam. & eodem modo דִּבְרֵי הַיָּמִים .i. idest verba dierum. Nomina preterea trium syllabarum quarū due priores veniūt cū patha siue camez: si sequatur genitiuus: posterior apexvertitur in seua qui pertinet ad syllabam precedentem. hoc mō אַנְשֵׁי .i. idest homines. אַנְשֵׁי הָעִיר .i. idest homines ciuitatis. חֲכָמִים .i. idest sapientes. חַכְמֵי לֵב .i. idest sapientes cordis. Cum noīa quoq; in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים .i. idest domini. אֲדֹנֶיךָ .i. idest domini tui. sed hoc in cap̄. sequenti quod est de pronomine dicetur. Est etiam aduertendum quod noīa femínina desinentia in .ה. he. si postse construantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה .i. idest iusticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק .i. idest iusticia iusti שָׁנָה .i. idest annus. שְׁנַת רָצוֹן .i. idest annus propiciationis. Aliquando tamen in huiusmodi noīnibus. ה. non vertitur in .ת. sed potius excluditur si sequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה .i. idest nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים .i. idest nox obseruationum. Noīna quoq; femínina que non desinunt in he vel in tau. si construuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר .i. idest verbum שְׁבוּעַת .i. idest verbum iuramenti. אִמְרַת .i. idest dictum אֱלוֹהַּ .i. idest dictum dei. Quando nomen aliquod construitur cum genitiuo articulus datiui ꝑ camez accipit seba. vt Gen̄. cap̄. 16. לְקוֹל שָׂרָי

ídeſt vocí ſare. Idem quoꝙ dícendum de prepoſitiõe . vt geñ. caꝑ.21. בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ídeſt in terra philiſtinorum . Recipiunt quoꝙ ſeua pro camez quando poſt nomen ſubſtãtiuum ſequí tur adiectiuum. vt geñ. caꝑ.18. לְנִי גָדוֹל .í. in gentẽ magnã. & Exodí.12. בְּבַיִת אֶחָד ídeſt in domo vna. preter quã ſi adiectiuũ venít eũ he. articulí: quía tũc beth & lamed poſſunt accípere ca mez. vt Deut. caꝑ.8. בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל ídeſt in deſerto grandí . Nõ nunquam articulus datiuí ſeruit pro genitíuo . ſicut geñ. caꝑ . 32. לְמִי אָתָּה .i. cuius es tu. & in eodẽ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב .í. ſeruí tuí ía cob. & pſalmo. 3. מִזְמוֹר לְדָוִד .i. pſalmus dauid. Articulus quoꝙ accuſatiuí aliqñ ponítur pro prepoſitione ablatiuí. vt geñ. 31. אֶת יוֹסֵף . i. cum ioſeph. Aliquando he ponítur ín fine dictío nís ad oſtendendũ quod eſt accuſatiuí caſus. vt הֹרֵבָה .í. ad oreb מִצְרַיְמָה ídeſt ad egyptum. Si preterea nomínís líttera príma habet ſeba: lamed datiuí & mem & beth ablatiuí accípiunt hí ríc. vt לִצְדָקָה ídeſt iuſticie. & בְּצִדְקָה .i. in iuſticía . quod preci pue fit ſi huiuſmodí dictio conſtruitur cum genitíuo. ſicutí ps. 32. בִּדְבַר יְהוָה ídeſt in verbo domíní. Illud quoꝙ aduertendũ quod nomína propría homínum ſiue locorũ: lamed datiuí & beth ablatiuí recipíunt ſeba . vt Geñ. caꝑ.6. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ ídeſt díxit deus noe. & numeri. 12. בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה .i. in ſeruo meo moyſe. Quod ſi príma líttera noís proprii habet ſeba : lamed datiuí & beth ablatiuí recipíunt hírícvt לִשְׁלֹמֹה .ídeſt ſalomõí בִּרְאוּבֵן .ídeſt cum ruben.

De nominíbus anomalís .

IN ſuperioríbꝰ dictum eſt de nominíbus regulariter de clínatis: nunc de irregularíbus : hoc eſt que ín declina tione alíquíd mutant. Nam quod de nomínum forma tione a ſingulari ín pluralem dictum eſt: quod maſculína exe unt ín. ím. addíta ím vel vltíma líttera ĩ ím mutata: non vſque quaqꝙ obſeruatur quoníam alíquando additur vel detrahítur vel mutatur líttera vel apex: aut vtrumqꝙ. vt ecce. אָזְנִי hoc eſt au rís per rectam formationem debuit facere אזנים dícendũ eſt tamen אָזְנַיִם hoc eſt a vocalís addíta. Et ne in ſíngulís ímmo remur diſpoſuímus quedam nomína ín quibus vna aut plures huiuſmodí irregularitates reperíuntur.

אָדוֹם. אֲדוֹמִים	Ruber. rubrí.
אֹזֶן . אָזְנַיִם	Auris. aures.
אָחוֹת . אֲחָיוֹת	Soror forores.
אֱנוֹשׁ . אֲנָשִׁים	Homo homínes.
אַף . אַפַּיִם	Naris nares.
אִשָּׁה . נָשִׁים	Mulíer mulieres.
בַּיִת . בָּתִּים	Domus domus.
בֶּרֶךְ . בִּרְכַּיִם	Genu genua.
בַּת בָּנוֹת	Fílía fílíe.
גְּדִי . גְּדָיִים	Hedus hedí.
דֶּלֶת. דְּלָתַיִם	Ianua ſanue .
דֶּרֶךְ . דְּרָכִים	Vía vie.
חָלָץ. חֲלָצַיִם	Lumbus lumbí.
יָד . יָדַיִם	Manus manus.
יוֹם . יָמִים	Dies díes.
יָרֵךְ . יְרֵכַיִם	Femur femora.
כָּנָף כְּנָפַיִם	Ala ale.
כַּף . כַּפַּיִם	Palma manus. palme.
כֶּפֶל. כְּפָלַיִם	Duplicatio. duplicationes.
כִּכָּר כִּכָּרִים	Talentum talenta.
כֶּרַע . כְּרָעַיִם	Crus crura.
לְאֹם. לְאֻמִּים	Populus populí.
לֶחִי. לְחָיַיִם	Maxílla. maxílle.
מַלְכוּת. מַמְלָכוֹת	Regnum regna.
עַיִן. עֵינַיִם	Oculus oculí.
עֵרוֹם. עֲרוּמִים	Nudus nudí.
פֶּה . פִּים. פִּיּוֹת	Os ora.

צְבִי . צְבָאִים	Hínnulus. hínnulí.
צַד . צְדָדִים	Latus latera.
צֵל . צְלָלִים	Vmbra vmbre.
קֶרֶן. קְרָנַיִם	Cornu cornua.
רֶגֶל . רַגְלַיִם	Pes pedes.
שַׁד . שָׁדַיִם	Mamma mamme.
שֵׁן . שִׁנַּיִם	Dens dentes.
שָׂפָה . שְׂפָתַיִם	Labrum labra.
תֹּם . תְּמִימִים	Perfectus perfectí.

Sunt preterea quedam nomina que per figuram quam greci vocant metatheſim ídeſt tranſpoſitionem líttere mutant ordí nem a príncipio ín medium ſiue ín finem: aut a fine ſiue a me dío ín príncipium. cuiuſmodí ſunt hec.

נְמָא אָנֶם	Iuncus ſiue pelagus.
כֶּבֶשׂ כָּשֶׂב	Aries.
כְּסִיל סָכָל	Stultus
רֹעֶה . רוֹעֵר	Reprehendens
שְׁחִים. סַחִישׁ	Pomum.
שַׂלְמָה. שִׂמְלָה	Líntheum.

Atqꝙ ad hunc modum alia complura. que permutatío non ſo lum reperítur ín líttería: ſed etíam in ſyllabís & ín partíbꝰ ora tionís: quoníam particule prepoſitiue poſtponũtur : & poſtpo ſítiue preponuntur. Quod vitium excuſari poteſt: ſi intellectuí non nocet: vt geñ. 41. וְכֹל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה hoc eſt omnes pro uincie veniebant egyptum ín. pro ín egyptum. & ín eo. לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף .ídeſt vt emerent ad ioſeph. pro ad ioſeph vt emerent. í. veníebant ad ioſeph vt emerent. & 4. Regum. caꝑ. 9 . וַתָּשֶׂם בְּפוּךְ עֵינֶיהָ ídeſt & poſuit ín ſtibium oculos ſuos . pro & poſuit ſtibium ín oculís ſuís. Sed de nomine ſatís multa dícta ſũt: nũc de pronomíne agendum videtur: ſí premiſerímus antea eſſe a lios articulos a ſuperioribus qui non veníunt ín ſuppoſitio ne . puta שֶׁל genitíuí. אֶל datiuí. מִן ablatiuí. עִם effectiuí: que idcirco hoc in loco dixímus quoníam ex his prepoſitionibus pronomínum caſus deríuantur.

De pronomíne.

PRonomen eſt pars oratiõís que loco proprii nomínís ponítur. Pronomíní accídunt ſex. Species. figura . per ſona. genus. numerus. caſus cum declinatíone. Species pronomínum ſicut & nomínum due ſunt . primigenía & deri uatíua. Primigenía vero reperíuntur ſeparata, deriuatíua tan tum in compoſitione. Caſus quoꝙ primitiuorum deríuatí ſũt a prepoſitionibus ſíue artículís nomínum. vt שֶׁלִּי qui eſt geni tíuus huius pronomínís primitiuí אֲנִי .& לִי ſiue אֵלַי qui ẽ da tíuus ab eo quod אֶל .& eodem modo de aliís caſibus. idqꝙ p ad ditionem vel detractionem líttere. qui ín príma perſona in ſín gulari deſinunt in. iod. in plurali vero ín nu. hoc modo.

אֲנִי. אֲנַכִי	Nomínatiuo ego.	שֶׁלִּי	Genitíuo meí.
לִי. אֵלַי	Datiuo mihí.	אֹתִי	Accuſatíuo me.
	Vocatíuo caret.	מִמֶּנִּי. מֶנִּי	Ablatíuo a me.

Plurali numero .

אֲנַחְנוּ:נַחְנוּ:אָנוּ	Nomínatiuo nos.	שֶׁלָּנוּ	Genitíuo nrm
לָנוּ:אֵלֵינוּ	Datiuo nobís.	אֹתָנוּ	accuſatíuo nos
	Vocatíuo caret.	מִמֶּנּוּ	Ablatíuo a no bís.

Pronomen primitiuum ſecunde perſone in nomínatiuo ſíngulari generís maſculíní termínatur ín he líttera. femininũ vero eiuſdem numeri deſinit ín tau cum ſeua . Caſus vero obli qui finiuntur ín caph ſubiecto camez pro maſculínís : ſed pro femininís cum ſeba: qui pertinet ad ſyllabam precedẽtẽ: ſic.

אַתָּה:אַתְּ	Nomínatiuo tu.	שֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ	Genitíuo tuí,
אוֹתְךָ:אוֹתָךְ	Datiuo tibí.	לְךָ:לָךְ:אֵלֶיךָ:אֵלַיִךְ	Accuſatíuo te.
	Vocatíuo o tu.	מִמְּךָ:מִמָּךְ	Ablatíuo a te.

Plurali numero.

אַתֶּם:אַתֶּן	Nomínatiuo vos.	שֶׁלָּכֶם:שֶׁלָּכֶן	Genitíuo vrm.

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן	Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן	Accusatiuo vos.
אֲכֶם:אֲכֶן	Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִכָּכֶם.מִכֶּן	Ablatiuo a vobis.

Aduertendum est:quod pronomen prime persone tam in recto quam in obliquis tam in singulari q̄ in plurali terminationes habet communes masculino generi ac femínino. Atuero pronomen secunde persone terminationes habet diuersas p masculinis & femininis vt dictum est. Illud preterea notandū est:quod pronominis huius generis femínini terminatio tribus in locis scripture tantum reperitur iuncta masculini generis nomini.Primo. Numeri.cap̄.11.וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשֶׂה לִי. p quo latini habent.sin aliter tibi videtur.Secundo Deut.cap̄.5.וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech.28.אַתְּ כְּרוּב מְמֹשָׁח הַסּוֹכֵךְ ídest tu cherub extentus & protegens.Nonnunquam preterea datiuus & accusatiuus generis femínini iungitur generi masculino.vt Deut . cap̄.7. לַתַּת לָךְ Latine sic: vt daret tibi.& Prouer.7.תַּנְחֶה אֹתָךְ Latine sic:gradietur tecū.quod maxime contingit in fine clausule. Aduertendum est quoq̄ quod huius pronominis plurale masculinum terminatur in mem precedente littera cui subiicitur segol.femininum vero mutat mem.in nun.

Pronomen primitiuum tertie persone generis masculini numeri singularis desinit in vau cum surech:sequenti aleph ociosa.Femininum vero desinit in iod precedente hiric sequentí quoque aleph ociosa.Obliqui vero masculinorum numeri singularis desinunt in.o.preter ablatiuum qui terminatur in .u. femínina vero desinunt in.a.per apicem cames sequentí he cū apice mapic.in modum sequentem.

הוּא:הִיא הוּא	Nominatiuo ille.illa.
שֶׁלּוֹ:שֶׁלָּהּ	Genitiuo illius vel sui.
לוֹ אֵלָיו:לָהּ אֵלֶיהָ	Datiuo illi vel sibi.
אֹתוֹ:אֹתָהּ	Accusatiuo illum illam vel se.
	Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה	Ablatiuo ab illo illa vel a se.
	Plurali.
הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה	Nominatiuo illi ille.
שֶׁלָּהֶם:שֶׁלָּהֶן	Genitiuo illorum.arū. vel sui.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָמוֹ אֵלֵימוֹ לָהֶן אֲלֵיהֶן	Datiuo illis:vel sibi.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן	Accusatiuo illos illas vel se.
	Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מֵהֶן מֵהֵנָּה	Ablatiuo ab illis vel a se.

Estq̄ hoc in loco notandum:quod ablatiuus numeri singularis huius pronominis assimilatur ablatiuo pronominis prime persone numeri pluralis.que ambiguitas non potest tolli nisi ex contextu partium orationis. Nominatiuus preterea huius pronominis in genere masculino numeri pluralis finitur in.em.per.m.femininum vero in.en.per.n. Notandum preterea quod aliquando reperitur nominatiuus generis masculini huius pronominis coaptatꝰ generi femínino.vt in libro ruth pri.וְהֵמָּה בָּאוּ hoc est ille venerunt.atq̄ ediuerso reperitur eiusdem pronominis genus femininum coniunctum generi masculino.vt secundo.Reg.5.וְהֵנָּה בָּאוּ hoc est & illi venerunt. In quibusdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וְהִנֵּה.ídest & ecce.quē sensum trāslatio chaldaica sequitur. hoc modo.וְהָא אַתּוֹ Pronomē superius est demonstratiuum rerum coniunctarum tertie persone:que sunt remotiores.quod vero sequitur demonstrat res proximas prime aut secunde persone:cuius explicatio est.

זֶה זוֹ:זֹאת זוֹ	Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת	Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת	Datiuo huic.
אֹתָזֶה:אֶת זֹאת	Accusatiuo hunc hanc.
	Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת	Ablatiuo ab hoc ab hac.
	Plurali.
אֵלֶּה:אֵלּוּ	Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה	Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה	Accusatiuo hos has.
	Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū est.q̄d plerūq̄ supius pronomē sequtur verbū & nō nomen. vt numeri.26.לֵאֹלֶּה תֶּחֱלַק הָאָרֶץ ídest his diuidetur terra.nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro . Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūq̄ preponuntur nominibus.vt זֶה הָאִישׁ .i.hic vir.in obliquis vero non preponuntur.dicimus namq̄ לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis:tunc pronomina postponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה	Vir iste.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלָּזוּ הַלָּזֹ	Mulier ista.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Viri isti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Mulieres iste.

Et hec de nominibus primitiuis dicta sufficiant: nunc de derivatis siue compositis dicendum est . Componuntur vero pronomina deriuatiua cum nomine.aut cum verbo. aut cum participio:vel cum prepositione:neq̄ vnquam reperiuntur separata:semperq̄ illis preferuntur alie partes orationis supradicte atq̄ in hunc modum composita vocantur ab hebreis בִּנְיָנִים que in formatione numeri pluralis ex singulari communiter mutant primas vocales:quemadmodum in nominibus dictū est. Et prime persone vtriusq̄ numeri sunt símiles in genere masculino & femínino:sicut dictum est in pronominibus primitiuis.& sequuntur easdem terminationes casuum obliquorum supradictorum & easdem litteras in fine pronominū ad denotādū personā cuius est sermo.in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי	Verbum meum.m.vel.f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דְּבָרְכִי	Verbum tuum.m.f.
דְּבָרוֹ דְּבָרָהּ:דְּבָרָהּ	Verbum suum vel illius.m.f.
דְּבָרֵנוּ	Verbum nostrum.m.vel f.
דְּבַרְכֶם:דְּבַרְכֶן דְּבַרְכֶנָּה	Verbum vestrum.m.f.
דְּבָרָם דְּבָרָמוֹ:דְּבָרָן	Verbū suū vel illorū illarum.
דְּבָרִים	Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי	Verba mea.m. vel f.
דְּבָרֶיךָ:דְּבָרַיִךְ דְּבָרָיִכִי	Verba tua.m.f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ	Verba sua vel illorum.m.f.
דְּבָרֵינוּ	Verba nostra. m.f.
דְּבְרֵיכֶם:דְּבְרֵיכֶן	Verba vestra.m.f.
דְּבְרֵיהֶם:דְּבְרֵיהֶן דְּבְרֵיהֶנָּה	Verba sua vel illorū illarum

Quando est finis clausule venit pronomen secūde persone generis masculini numeri singularis cum segol loco seba:inclina turq̄ eodem accentus.vt numeri.14.סְלַחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ ídest perdoni iuxta verbum tuum.& notandum quod nomina femínina desinentía in he si componuntur cum pronomine mutant illud he in tau.ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי	Lex mea.m.vel.f.
תּוֹרָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ	Lex tua.m.f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ	Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרָתֵנוּ	Lex nostra.m.vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן	Lex vestra.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן	Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרוֹת	Leges. Plurali numero.
תּוֹרֹתַי	Leges mee.m.vel f.
תּוֹרֹתֶיךָ:תּוֹרֹתַיִךְ	Leges tue.m.f.

תּוֹרֹתֵיהֶ֫ Leges eiꝰ.m.f.
תּוֹרֹתֵינוּ Leges noſtre.m.vel.f.
תּוֹרֹתֵיכֶם.תּוֹרֹתֵיכֶן Leges veſtre.m.f.
תּוֹרֹתֵיהֶם:תּוֹרֹתֵיהֶן Leges ſue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina feminina in he deſinentia :in qui bus aliquando he non vertitur in tau.vt סוֹכָּה ideſt tabernacu lum.Pſal.26.כִּי יִצְפְּנֵנִי סִכֹּה ideſt abſcondet me in tabernacu lo ſuo.vbi pro סוֹכָּתוֹ ponitur.סִכֹּה Item פִּשְׁתָּה.ideſt linū.Oſee. 11.צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū. vbi pro eo quod eſſe debuit פִּשְׁתִּי legitur פִּשְׁתָּתִי .& alia complura ad hunc mo dum.Et notandum quod pronomē tertie perſone numeri ſin gularis aliquando habet he ocioſam cum puncto mapic. vt דְּבָרָהּ תּוֹרָתָהּ. Nomina preterea ſimplicia nonnunquam repe riuntur terminari ad pronominum ſimilitudinem.vt Geñ.ca. 49.בְּנִי אֲתֹנוֹ ideſt filius aſine ſue.Ieremie quoꝙ caꝑ.22. וְתִקְרַע חַלּוֹנַי& aperit ſibi feneſtras.que poſſunt dignoſci ex cōtex tu partium orationis.Sunt preterea quedam nomia monoſyl laba que finita in.iod poſſunt eſſe pronomina prime perſone numeri ſingularis:aut nomina que poſſunt conſtrui cum geni tiuo.vt אָב.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater iſai.אָח.i. frater . אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה. i.os domini . Que nomina ſi iunguntur pronominibus tertie perſone numeri ſingularis ponuntur dupliciter hoc modo.

אֲבִיו אֲבִיהוּ Pater eius vel illius.
אֲחִיו אֲחִיהוּ Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen כֹּל quando iungitur his pro nominibus mutat camez ſiue holem in ſurec.vt כֻּלָּנוּ.ideſt om nes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem reducenda ſunt.nunc ad verbi conſiderationem accedamus.

De verbo.

Verbum eſt ꝙ ſignificat cū modis & temporibus:cui p̄ ter ſpeciem ac figuram accidunt ſeptem.ſ.coniugatio. vox.modus.tempus.numerus.perſona.genus maſculi num aut femininum. Coniugationes verborum quattuor ſunt.Prima coniugatio eſt verborum habentium tres litteras ſubſtantiales tantum:quarum prima ſcribitur ſubiecto camez ſecunda ſubiecto patha.hoc modo.פָּקַד.ideſt viſitauit.vocatur ꝙ hec coniugatio בִּנְיָן הַקַּל ideſt coniugatio leuis & ſimplex: quia non recipit alias litteras preter quam illas que ſunt neceſ ſarie ad deſignanda ipſius verbi accidentia.& eſt fundamentū aliarum coniugationum.Appellatur quoꝙ leuis : quia profer tur leniter:ideoꝙ non admittit dagues: cuius eſt litteram du riorem facere:quod precipue recuſat in littera media . Secū da coniugatio eſt verborum habentium dagues in littera ſub ſtantiali media:vocaturꝙ פָּעֵל הַדָּגוּשׁ ideſt verbum durum pro latu:propter dagues quem habet.vt.פִּקֵּד. Tertia coniugatio eſt verborum habentium quinque litteras:quoniam in princi pio additur he ſubiecto hiric & in medio iod ocioſa . vt הִפְקִיד ideſt fecit viſitare:vocaturꝙ eodem nomine hoc eſt . הִפְעִיל Quarta coniugatio eſt quattuor litterarum ſubſtantialium:& prima ſyllaba ſcribitur per vau.& tertia littera plerumꝙ gemi natur vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.& vocatur פּוֹעֵל מְרוּבָּע hoc eſt ver bum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia per ſona ſingulari preteriti indicatiui . Et ſunt quedam verba que poſſunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiuſmo di eſt verbum פָּקַד quo vſi ſumus exempli cauſa. Sunt tamen alia verba que non poſſunt declinari niſi per quaſdam illarū. Differunt he quattuor coniugationes inter ſe ratione ſignifi cationis:quia prima ſignificat actionem remiſſam . Secunda actionem intenſam. Tertia que facit actionem verbi tranſire in aliam perſonam.ſicuti.4.Reg.7.הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם ideſt audire fecit caſtra ſyrie:& propterea hec coniugatio habet du as litteras vltra ſubſtantiales. Quarta que etiam ſignificat ali quando actionem tranſitiuam: ſicut & tertia . Signatur quoꝙ differentia in verbo:mutatione ſignificatiōis.vt in verbo דִּבֵּר ſi eſt ſecunde coniugationis ſignificat loqui. ſi tertie cōfregit aut occidit.vt Pſalmo.17.וַיְרִבֵּר עַמִּים ideſt confregit populos. preterea חָרַשׁ ſi eſt prime coniugationis ſignificat arare. ſi ter tie eſt tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū imprimis: quod prima cuiuſꝙ verbi & coniugationis poſitio vnde alia tempora formantur:eſt tertia perſona numeri ſingu laris:preteriti pfecti indicatiui modi.Illud quoꝙ non omitten dum:eſſe quedam verba perfecta:& alia imperfecta . Perfecta ſunt:que non amittunt aliquam extribus litteris ſubſtantiali bus que ſunt proprie ſignificationis verbi.Imperfecta ſunt il la que amittunt aliquam exillis litteris in coniugationis diſ curſu:de quibus infra ſuo in loco dicetur.nunc interim de per fectis, Vox quam diximus eſſe ſecundum verbi accidens eſt illud quo diſtinguitur verbum actiuum a paſſiuo.vt פָּקַד ideſt viſitauit. נִפְקַד ideſt viſitatus eſt.in hac coniugatione vox acti ua difert a paſſiua per litteram nun ſubiecto hiric.in aliis aliter atꝙ aliter. Modi verborum ſunt tres.indicatiuus.imperati uus.infinitiuus.indicatiuus eſt:per quem ſimpliciter oſtendi mus quid fit.vt פָּקַד.ideſt viſitauit. imperatiuus quem vocant צִוּוּי eſt per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt viſita. infinitiuus quem vocant מָקוֹר eſt cuius actio ſiue paſſio infini te hoc eſt ſine numeris & perſonis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt viſita re. Optatiuus & ſubiunctiuus ſupplētur per aduerbia ſiue cō iunctiones:& per indicatiuum aut infinitiuum.

Tempora verborum tria ſunt.preſens. preteritum . futurum. Preſens tempus hebrei non habent :circumloquuntur tamen illud per participium & perſonam que illi adiungitur . & p eo quod nos dicimus ego audio illi dicunt אֲנִי שֹׁמֵעַ.ideſt ego au diens.ſ.ſum.& intelligitur verbum ſubſtantiuum: alioquin nō eſſet enunciatio.Preteritum imperfectum ſuppletur per futu rum indicatiui.aut per preteritum:ſed plerumꝙ per partici pium preſentis & verbum ſubſtantiuum eiuſdem temporis.pluſ quam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.

Numeri verborum duo ſunt.Singularis qui de vno loquitur. vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur . vt פָּעֲלוּ.i. fecerunt. Perſone verborum quemadmodum nominum & pronominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה תִּפְעַל tu facis Tertia de qua prima loquitur vt הוּא יִפְעַל ille facit. Genera verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo ſunt.maſculinum & femininum.maſculinum eſt quod iungi tur ſuppoſito generis maſculini expreſſo vel ſubintellecto.ſi cuti.אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus eſt:quod iungitur ſuppoſito generis feminini expreſſo vel ſubintellecto vt אִשָּׁה פָּעֲלָה.ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicatio nem coniugationis uerborum veniamus aduertendum eſt:qd in prima uerbi perſona tam in ſingulari quam in plurali gen maſculinum & femininum aſſimilantur in preterito & in fu turo indicatiui modi.preterita quoꝙ eiuſdem modi in tertia p ſona plurali in genere maſculino & femenino ſunt in termina tione ſimilia.Illud quoꝙ notandum quod in prima coniuga tione prima verbi poſitio habet terminationes tres : primam in.a cum patha ſequenti alia littera .ut פָּקַד.ſecundam in. e.cū cere.vt חָפֵץ.ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem .ut יָכֹל ideſt potuit.& in hac coniugatione prima littera ſcribitur ſubiecto camez.cuius explicatio in hunc modum ſequitur.

Prima coniugatio.

In uoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Viſitauit.m.	פָּקְדָה	Viſitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	Viſitaſti.f.

פָּקַדְתִּי Visitaui.m.&f.

Plurali.

פָּקְדוּ Visitauerunt.m.&f. פְּקַדְתֶּם Visitastis.m.
פְּקַדְתֶּן Visitastis.f. פָּקַדְנוּ Visitauimus.m.&f.

Aduertendum quod quando prima verbi positio hoc est פָּ subiungitur dictioni monosyllabe aut habenti accentum in prima: illa quoq; habet accentum in principio. vt gen̄.cap̄.1. בָּרָא ideſt vocauit noctem.& numeri.27. וְשָׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eum. Illud quoq; est notandum quod quando prima littera substantialis vel media est aliqua ex his quattuor אהחע & debebat scribi cum seba: tunc seba mutatur in camez: vel patha: vt אֲהַבְתָּם .i. dilexistis בָּחַר ideſt elegit. que regula obseruatur in omnibus modis, temporibus, & personis. vbicūq; seba supponitur littere substantiali in medio ipsius verbi: si illa littera est ex illis quattuor: seba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clausule: etiam si littera substantialis media non sit aliqua ex illis quattuor seba littere medie substātialis vertitur in camez vel patha: & in ea collocatur accentus. vt Numeri.19. אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמְרוּ ideſt custodiam domini custodierunt. & Iudicum.19. חָלָב נָתָנָה ideſt lac dedit. Tertia p̄terea verbi pluralis persona recipit aliquando nun in fine. vt Deut.8. אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה ideſt que non cognouerunt patres tui. & per preteritum huiusmodi suppletur preteritum imperfectum & pluſquam perfectum eiusdem. vt Gen̄.37. אָהַב אֶת יוֹסֵף ideſt amabat ioseph. supletur etiam preteritum imperfectum per futurum. vt Iob.1. כֹּה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב ideſt sic faciebat iob. Nonnunquam additur he littera in fine verbi secunde persone gn̄is masculini numeri singularis. vt gen̄.3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה ideſt mulier quam dedisti. Aliquando quoq; he finalis vertitur in taū in verbis tertie persone generis feminini numeri singularis. vt Esaie.23. וְנִשְׁכַּחַת צֹר ideſt obliuioni dabitur tyrus. Presens indicatiui modi circumloquimur per participium quod deriuatur a prima verbi positione: & habet semper .o. vocalem in principio. & est simile nomini adiectiuo tā in genere q̄ in terminatione & declinatione. sic.

פּוֹקֵד qui visitat. פּוֹקֶדֶת vel פּוֹקְדָה que visitat.
פּוֹקְדִים qui visitant. פְּקֻדוֹת que visitant.

& quemadmodum in preterito dictum est quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע est in medio: seba vertitur in camez. vt צוֹעֲקִים צוֹעֲקוֹת ideſt qui clamāt vel que clamant. & p hoc participium & pronomina circūloquimur personas vtriusq; numeri. sic. אֲנִי פּוֹקֵד ideſt ego visito: & preponitur pronomen participio: nōnunquam vero postponitur. vt Ieremie 1. שֹׁקֵד אֲנִי ideſt vigilo ego. que regulā ad alias quoq; coniugationes pertinet. Cum vero littera substantialis in fine positionis prime est ain siue heth. tunc in participio generis masculini numeri singularis suppletur. a. ante illud ain vel heth. & accentus ponitur in littera substantiali que est i medio. vt בּוֹרֵחַ ideſt qui fugit. genus vero femininū eiusdē numeri sic. בְּרֹחַת ideſt que fugit. & hec quoq; regula extendit se ad alias coniugationes: quoties littera substantialis in medio posita venit cū aliquo apice preterq̄ cum camez & patha. Aliquando tamen littera substantialis in medio posita recipit patha: & ain siue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem: quia nullum habet apicē subiectum. vt psalmo. 93. הַשָּׁטַע אָזֶן ideſt qui plantat aurem. & quando participium generis feminini numeri singularis venit in fine clausule: tunc in littera substantiali media habet camez: & in ea collocatur accentus. vt iosue.11. בָּחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת ideſt in muro illa habitabat. in verbis quoq; desinentibus in .e. vel in .o. nulla est differentia preteriti ad presens. vt אֲנִי חָפֵץ ideſt ego volo. אֲנִי יָכֹל ideſt ego possum. Non nunquā etiam participium generis masculini numeri singularis desinit in hiric sequēti iod. vt gen̄.44. אֹסְרִי לַגָּפֶן ideſt qui alligat ad vitem. & Deutero.33. שֹׁכְנִי סְנֶה ideſt qui habitat in rubo. & alia eodem modo. Et notandum quod per hoc participiū presentis quandoq; circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiusdem temporis uerbo substantiuo. eram eras erat. ut אֲנִי הָיִיתִי פּוֹקֵד ego eram uisitans. i. ego uisitabam Futurum in omnibus coniugationibus scribitur per unam ex his quattuor litteris אהיתן additam in principio prime verbi positionis subiecto hiric: preter quā aleph prime persone numeri singularis cui subscribitur cegol. Terminatiōes uero prime persone utriusq; numeri sunt similes in utroq; genere: quemadmodum in preterito dictum est. Quod in aliis quoq; coniugationibus obseruatur. in quibus etiam prime persone utriusq; numeri plerumq; recipiunt he in fine: aliquando tamen nō recipiunt. ut

אֶפְקֹד uel אֶפְקְדָה uisitabo.m.&f.

תִּפְקֹד Visitabis.m. תִּפְקְדִי Visitabis.f.
יִפְקֹד Visitabit.m. תִּפְקֹד Visitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד uel נִפְקְדָה Visitabimus.m.&f.
תִּפְקְדוּ Visitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה Visitabitis.f.
יִפְקְדוּ Visitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה Visitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram substantialem finalem aliquando abiicitur. Notandum preterea quod terminatio secunde persone generis masculini numeri singularis est similis tertie persone generis femininī numeri singularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam passiue. que voces non possunt dignosci nisi ex contentu partium orationis. Secūde quoq; & tertie persone voces generis femininī pluralis numeri similes sunt. Eiusdem quoq; futurī persone omnes generis masculini numeri singularis atq; etiam prima persona pluralis quando iunguntur dictionibus monosyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio: tunc littera substantialis medie dictionis habet camez & legitur quasi holem. vt Psalmo.88. אֶשְׁמֹר לוֹ חַסְדִּי .ideſt seruabo illi misericordiam meam. & ad hunc modum alia complura. in omnibus etiam personis eiusdem temporis littera substantialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל ideſt faciam. quod precipue fit in verbis quorum littera substātialis media aut finalis est aliqua harum quattuor. אהחע vt אֶשְׁמַע ideſt audiam. אֶצְעַק ideſt clamabo. & in vtriusq; huiusmodi futuris in eodem verbo littera substantialis media potest esse cum holem & potest esse cum patha. vt אֶחְפֹּץ volam. יֶחְפֵּץ ideſt volet: & in fine clausule seba littere substantialis medie aliquando vertitur in camez siue holem: & in ea collocatur accentus etiam si littera substantialis non sit vna ex illis q̄tuor in hunc modum אֶפְקְדָה. אֶפְקֹדָה: תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי. תִּפְקְדוּ תִּפְקֹדוּ: יִפְקְדוּ יִפְקֹדוּ. venit etiam ad eundem modum sepe: licet non sit in fine clausule. In quibusdam etiam verbis quorū littera substātialis prima est ain siue heth in prima persona singulari: subiicitur illis cegol. sic אֶעְבֹּר ideſt transibo. Sed in aliis personis vltra litteram que additur ad designandum personam futuri: littera substantialis prima habet camez vel patha. sic תַּעֲבֹר .ideſt transibis. תַּעֲמֹד ideſt stabis. In quibusdam quorum principium est aleph: littere addite habent holem in prima persona: & aleph substantialis prima amittitur. vt אֹכַל .i. comedam. אֹמַר .ideſt dicam. in aliis vero personis aleph rursus emergit: sed non profertur: vt תֹּאמַר ideſt dices. תֹּאכַל ideſt comedes. Sunt preterea verba quorum initium est aleph: in quibus littere que addūtur futuro & substantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph. qualia sunt. אֶאֱסֹף ideſt congregabo אֶאֱסֹר ideſt alligabo. Nonnūquam etiam secunde & tertie persone generis masculini numeri pluralis & secunda persona generis femininī singularis accipiunt in fine nun. vt

תִּפְקְדוֹן יִפְקְדוֹן תִּפָּקְדִין que regula seruit coniugationibus aliis tam in voce actiua quam in passiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez siue pathā : & vau est particula coniunctiua: futurum vertitur ī preteritum hoc modo . וַיִּפְקֹד idest & visitauit, quod si tau habet seba siue hiric: tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד idest & visitabit. Quod si vau preponitur preterito: subiecto quocunq; apice : preteritum vertitur in futurū. vt וְשָׁקַט idest & quiescet: preterquam in prima persona singularis numeri in cuius littera substantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Osee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים idest & locutus sum ad prophetas. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. cap. 12. וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם idest. & transibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoq; pertinet coniugationes in vtraq; voce. Per tempus etiā futurum aliquando suppletur preteritum imperfectum eiusdē modi. vt Geñ. cap. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ idest fons ascendebat de terra.

De imperatiuo.

IMperatiuus modus qui hebraice dicitur צִוּוי tantū habet vnum tempus presens: caretq; primis personis numeri vtriusq;: hoc modo. פְּקֹד vel פָּקֹד vel פִּקַּד visita. m. פִּקְדִי visita. f. פִּקְדוּ visitate. m. פִּקֹדְנָה visitate. f.
Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum secunde persone imperatiui: numeri singularis: generis masculini: declinantur alie persone eiusdem modi. hoc modo.
פִּקְדִי visita. f. פִּקְדוּ פָּקְדוּ פָּקְדוּ visitate. m. פִּקַּדְנָה פִּקְדִי פָּקְדִי visitate. f. quod plerumq; contingit in fine clausularum. Eadem quoq; secunda persona potest accipere he in fine: idq; tribus modis. Primo si littera substantialis prima legitur cum hiric & vltima cū camez siue patha. vt Geñ. 39. שִׁכְבָה עִמִּי dormi mecū. Secundo cum littera substantialis prima legitur cum camez & profertur quasi holem. vt Nec. 13. זָכְרָה לִי אֱלֹהַי idest recordare mei deus meus. Tertio cum littera substantialis prima legitur cum seba. vt Dañ. 19. יְהוָה שְׁמַעָה יְהוָה סְלָחָה .i. domine audi: domine parce. Generis quoq; feminini: numeri singularis: littera substantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. cap. 9. מְלֹכִי עָלֵינוּ idest regna super nos. Et cum aliqua littera substantialis prima vel media prime verbi positionis est gutturalis: tunc genus femininum numeri singularis & masculinum pluralis possunt habere primas & secundas litteras cum patha: hoc modo פַּעֲלִי idest fac. f. פַּעֲלוּ .idest facite. m. Nonnunquam vtreq; littere prime in masculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אָהֲבוּ idest amate אֶחֱזוּ. idest comprehendite. Et in feminino singulari littera substantialis prima scribitur aliquando per camez hateph qđ profertur per holem. vt Hieremie cap. 22. וְצַעֲקִי .i. & clama: aliquando etiam he finalis in secunda persona feminini pluralis deficit. vt Ruth. 1. קְרֶאן לִי מָרָא idest vocate me amarā. In eodem quoq; verbo littera substantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem . vt Exodi. 2. קְרֶאן לוֹ idest vocate eum. In verbis quoq; quorum tertia persona preteriti desinit in .e. vel in .o. sequenti consonante: preteritum non differt ab imperatiuo. vt Geñ. 29. סַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת idest imple septimanam huius. Et notandum quod tertia persona presentis imperatiui tam singularis quam pluralis suppletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui suppletur futurum imperatiui: quod est etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

INfinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר. idest origo: appellatur sic: quoniam ab illa verbi significatione confusa incipiunt distingui operationes. vt : פִּקַּד .i. פָּקַד idest visitare. Itaq; apud hebreos infinitiu? aut iungitur prepositionibus: & tunc ponitur pro nostris gerundis: aut iungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro pārticipio vel nomine infinito. vt Geñ. 50. פָּקֹד יִפְקֹד idest visitās visitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי idest visitans visitaui. Prepositiones vero ad circumloquendum gerundia sunt בְּלִם quibus subscribitur hiric in hunc modum.

בְּפָקֹד	In visitando.	כְּפָקֹד	Cum visitando.
לִפְקֹד	Ad visitandum.	מִפְּקֹד	De visitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera substantialis prima habet camez qui profertur quasi holem . vt Exo. 36. לְהָרֵבָה אֶל הַמְּלָאכָה ad accedendū ad opus. idest vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: sequenti iod. vt Psalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים idest ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoq; infinitiuum suppletur subiunctiuus: mutato seba prime littere in holem. & prepositā beth siue caph cum seba: & in fine addito vno ex ꝓnominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בְּפָקְדִי .i. in visitādo me. pro eo quod est cum visitem vel visitauero. & eodem modo alie persone.

בְּפָקְדֵךְ	cum tu visites. m.	בְּפָקְדֵךְ	cum tu visites . F.
בְּפָקְדוֹ	cum ille visitet.	בְּפָקְדָהּ	cum illa visitet.
בְּפָקְדֵנוּ	cum visitemus. m. vel. F.		De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illū ꝑ preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optādi. לוּ hoc est vtinā. vt Esaie cap. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ idest vtinam audiuisses. & Psalmo. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי .idest vtinam dirigantur vie mee. De voce passiua.

VOcis passiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric: & mutato camez prime littere substātialis ī seba. vt. נִפְקַד visitatus fuit נִפְקְדָה visitata fuit.

נִפְקַדְתָּ	visitatus fuisti.	נִפְקַדְתְּ	visitata fuisti.
נִפְקַדְתִּי	visitatus vel visitata fui.		Plurali.
נִפְקְדוּ	visitati vel visitate fuerunt.		
נִפְקַדְתֶּם	visitati fuistis.	נִפְקַדְתֶּן	visitate fuistis.
נִפְקַדְנוּ	visitati vel visitate fuimus.		

Notandum tamen quod in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקְדוּ נִפְקָדָה quod si littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהוע tunc in omnibus personis littera substantialis prima & nū passiue vocis scribuntur per cegol. vt Geñ. cap. 22. נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ .i. apprehensum in vepribus. Aliquando littera nun scribitur cū patha. vt Geñ. 31. לָמָּה נֶחְבֵּאתָ idest quare absconditus es.
Presens tempus huius vocis & modi in tertia persona masculini singularis est simile participio eiusdem passiue vocis & preterito eiusdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritū scribitur cum patha in littera substantiali media quando non est finis clausule. presens vero siue participiū scribitur cum camez nisi construatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד	qui visitatus est.	נִפְקָדָה	vel נִפְקֶדֶת q̄ visitata ē
נִפְקָדִים	qui sunt visitati.	נִפְקָדוֹת	que sunt visitate.

Et cum littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהוע scribitur per cegol. Et similiter nun passiue vocis scribitur ꝑ cegol. vt Numeri. cap. 12. נֶאֱמָן הוּא idest fidelis est ille. & aliq̄ littera substantialis media participii generis masculini pluralis scribitur cū seba loco camez. Ester. 1. הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן .i. q iuēti sūt in susis. futurū recipit has q̄ttuor litteras אִיתָן vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis passiue: q̄e suppletur per dagues impositum littere substantiali prime: hoc modo.

אֶפְקֹד vel אֶפָּקְדָה visitabor.m.&.f.
תִּפְקֹד visitaberis.m. תִּפְקְדִי visitaberis.f.
יִפְקֹד visitabitur.m. תִּפְקֹד visitabitur.f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפָּקְדָה visitabimur.m.&.f.
תִּפְקְדוּ visitabimini.m. תִּפְקֹדְנָה visitabimini.f.
יִפְקְדוּ visitabuntur.m. תִּפָּקַדְנָה visitabuntur.f.

Et in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in ce re cum accentu. vt תִּפָּקֵדִי idest visitaberis. Et notandum quod áleph prime persone aliquando recipit hiric. vt Exodi. 14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה. idest honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere substantialis medie vertitur in patha siue ca mez. vt Numeri. 16. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה idest & cessauit pestilētia. quo in loco tau futuri scribitur cum cere. & hoc est quia quando lit tera substantialis prima est aliqua istarum אחשער tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Gen̄. cap̄. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם idest ligabitur in domo custodie vestre. Ione. 1. וְיִרְדָּם. i. & dormiuit Prouer. 22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֶצֱחָ. idest in medio platearum occidar. Et quando littera substantia lis vltima est ain siue heth. scribitur subiecto patha. sic יִשְׁמַע. i. audietur. יִפְתַּח idest aperietur. Nonnūquam etiam littera sub stantialis media vertit cere in patha. quod tenet verum cū non est clausule finis. vt. 4. Regum. 2. בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ idest ante quam tollar a te. & in femininо plurali plerumqꝫ littera substā tialis media scribitur cum camez siue patha. vt Psalmo. 36. וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה idest arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a secundis personis futuri eius dem vocis passiue mutata tau in he. & littera substantia lis prima habet dagues sicut in futuro vt suppleatur de fectus littere non que erat preteriti. hoc modo.

הִפָּקֵד visitare.m. הִפָּקְדִי visitare.F.
הִפָּקְדוּ visitamini.m. הִפָּקֹדְנָה visitamini.F.

& quando littera substantialis prima est aliqua harum quattu or אחשה he addita scribitur cum cere. sicut Deutero. 32. וְהַאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ idest apponere populis tuis. & nonnunquam genus masculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in principio vt Ierc. 50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהוָה hoc est venite & iungimini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis passiue similis est secūde persone im peratiui numeri singularis generis masculini. vt הִפָּקֵד idest visitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteriti. vt Ester. 3. וּשְׁלוֹחַ סְפָרִים. i. & mittere epistolas. & ex hoc infinitiuo & prepositionibus harum quattuor litterarū בנל ם fiunt gerundia vocis passiue: quemadmodum in infinitiuo ac tiue vocis dictum est. & nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo. 10. מְאַנְתָּ לֵעָנוֹת מִפָּנַי idest non vis subiici mihi. vbi de ficit he quia debuit dici לְהֵעָנוֹת Ex hoc infinitiuo passiue vo cis supplentur optatiuus & subiunctiuus eiusdem vocis: quem admodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus. Et notādum qꝫ he regule cum plerisqꝫ ex superioribus non tam ad hanc cō iugationem quam ad omnes alias pertinent. Est & aliud parti cipium vocis passiue huiusmodi.

פָּקוּד visitatus. פְּקוּדָה visitata.
פְּקוּדִים visitati. פְּקֻדוֹת visitate.

Sunt qui inter hec duo participia faciant diferentiam: vt parti cipium de quo superius dictum est significet per modum actus in tempore. hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que repetiuntur aliqn do in voce passiua significant tamen actionem: & carent parti cipiis vocis passiue: que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque significantia: cuiusmodi sunt hec.

עָמַד vel הָלַךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד stetit. רָכַב Equitauit. In quibus quidem verbis non dicitur הָלוֹךְ ne qꝫ in aliis huius generis. Sūt etiam quedam verba communia: quorū participia vocis actiue aliquando significant passionē. & vocis passiue actionem vt a בָּטַח. idest confidit בּוֹטֵחַ בָּטוּחַ. i. confisus & confidēs: et a שָׁכַן שָׁכוּן. i. habitauit שָׁכֵן. i. habitatus & habitans. sunt alia verba que latinorum more possūt ap pellari deponentia: quia cum habeant vocem passiuam carent actiua. vt נִשְׁבַּע idest iuratus vel iurauit. שָׁאַר. idest remansit si ue relictum est. Sunt alia verba que carent participiis presentis actiue & passiue vocis: in quorum loco ponuntur nomina adie ctiua. vt קָרַב. idest accessit. רָחַק idest recessit: a quibus deriuan tur nomina adiectiua a priori. קָרוֹב. idest propinquus. a poste riori רָחוֹק. idest longinquus: que in locum suorum participio rum succedere tam actiuorum qꝫ passiuorum. In participiorū quoqꝫ locum succedunt sequentia nomina adiectiua. גִּבּוֹר idest fortis. חָזָק idest fortis. חָכָם. idest sapiens סָכָל idest stultus צַדִּיק idest iustus. טָמֵן idest paruus רָשָׁע idest malus. Quoniam ver ba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroqꝫ participio & hoc verbum. יָכֹל idest potuit: neqꝫ habet participium actiui neqꝫ passiuum neqꝫ nomen adiectiuum: in quo preteritum po nitur pro presenti.

De secunda coniugatione.

SEcunda coniugatio est trium litterarum: quarum prim subscribitur cū hiric. secunda cum cere siue patha. vt פָּקַד & nonnunquam cum cegol. & littera substantialis medi scribitur per dages: si non sit aliqua harum quinque. אהחער non recipiunt dagues. & tunc prima verbi positio vtroqꝫ mo do scribi potest. Possunt quoqꝫ prima & secunda substantiali littera scribi per cere. vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה idest declarauit legem Possunt etiam venire prima cum cere & media cum patha. v Gen̄. 24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם idest benedixit abraam. Sunt qui cant quod littera substantialis media idcirco habet dagues: v per eum suppleatur defectus littere iod: que debuit interpo duabus primis litteris substantialibus. Sensus huius coniuga tionis in omnibus modis & temporibus est similis coniugati ni prime.

Secunda coniugatio actiue vocis. indi catiuo modo tempore preterito.

פָּקַד visitauit.m. פָּקְדָה visitauit.F.
פָּקַדְתָּ visitasti.m. פָּקַדְתְּ visitasti. F.
פָּקַדְתִּי visitaui.m.&.f. Plurali.
פָּקְדוּ visitauerunt.m.&.f.
פְּקַדְתֶּם visitastis.m. פְּקַדְתֶּן visitastis.F.
פָּקַדְנוּ visitauimus.m.&.f.

Et notandum quod in fine clausule seba littere substātialis m die vertitur in cere & in eadem collocatur accentus. vt Deu ך: אֲשֶׁר דִּבְּרוּ idest quod locuti sunt. Aliquando etiam in prin verbi positione veniunt in principio due littere ex his רחע simul. & vtraqꝫ cum cegol. vt iudicium. cap̄. 5. לוּעַ אָחֲרוּ פָּעֲמֵי idest quare tardauerunt pedes quadrigarum illius מַרְכְּבוֹתָיו Et aliquando hec coniugatio reperitur sine dagues. vt Ezech 9. וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת idest implete atria.

Presens quod per participia vocis actiue & passiue huius cō gationis & earū que sequuntur suppletur: plerūque venit cu mem addita in principio. vt.

מְפַקֵּד qui visitat מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת que visitat
מְפַקְּדִים qui visitant מְפֻקָּדוֹת que visitant.

In fine vero clausule littera substantialis media in gñe femi no numeri singularis plerumqꝫ venit cū cere: & in ea nōnūqu accentus collocatur. ut מְפֻקָּדָה. idest. que uisitat: & particip um quod desinit in tau venit in hunc modum. מְפֻקֶּדֶת Cum uero participium masculinum numeri singularis iu gitur pronomini: aliquando littera substantialis medi

ſcribſtur cum hiric.vt Leuitici.21.מְקַדִּשְׁכֶם ideſt qui ſanctifi-cat vos.Littere que adduntur futuro in principio veniunt cū ſeba preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum pa tha.vt אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה viſitabo.m.&.f. תִּפְקֹד viſitabis.m. תִּפְקְדִי viſitabis.f. יִפְקֹד viſitabit.m. תִּפְקֹד viſitabit.f. Plurali. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה viſitabimus.m.&.f. תִּפְקְדוּ viſitabitis. m. תִּפְקֹדְנָה viſitabitis.f. יִפְקְדוּ viſitabunt.m . תִּפְקֹדְנָה viſitabunt.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis me-die vertitur in cere: & in ea ponitur accentus. hoc mō. אָפְקְדָה que regula obſeruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פְּקֹד vel פִּקְדָה viſita.m. פִּקְדִי viſita.f.
פִּקְדוּ viſitate.m. פְּקֹדְנָה viſitate.f.

Aliquando ī ſecunda perſona maſculini ſingularis littera ſub-ſtantialis media venit cum patha.vt Pſal.54. בַּלַּע יְהוָה פַּלַּג לְשׁוֹנָם ideſt precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פָּקֹד Viſitare. Aliquando in hoc modo littera ſubſtantialis me dia venit cum holem.vt Pſal.117. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ ideſt caſtigans caſtigauit me dominus. Aliquando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.14. אַחַר חִלִּין אֶת הָאֲבָנִים .i. poſt ea quam eruti fuerint lapides.& ex hoc infinitiuo ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus modus:antepoſita vna ex his quattu or litteris בגלם ſubſcriptis cum ſeba.vt in infinitiuo prime cō-iugationis dictum eſt. Aliquando etiam cum he in fine. vt Le-uitici.26. לְיִסְרָה אֶתְכֶם ad caſtigandum vos.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum ſurec. & appellatur בְּנִין פָּקַד quoniam ſic incipit.ad hunc modum.in dicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד viſitatus fuit.	פָּקְדָה viſitata fuit.
פָּקַדְתָּ viſitatus fuiſti.	פָּקַדְתְּ viſitata fuiſti.
פָּקַדְתִּי viſitatus fui vel viſitata fui.	

Plurali.

פָּקְדוּ Viſitati fuerunt vel viſitate fuerunt.
פְּקַדְתֶּם viſitati fuiſtis. פְּקַדְתֶּן viſitate fuiſtis.
פָּקַדְנוּ viſitati fuimus l' viſitate fuimus.

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattu or אהער ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem . vt exo.12.כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם .i.quia eiecti fuerūt ex egypto. & ī hūc modum alia cōplura.& licet littera ſubſtātialis media ſit heth: tñ prima ſubſtantialis ſcribi poteſt cum ſurec.vt Ezech.cap.16 וּבַמַּיִם לֹא רֻחַצְתְּ ideſt & aqua non es lota. Et quando littera ſub ſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהער ſeba eiuſdē lit tere vertitur in camez: vt in preterito vocis actiue prime con-iugationis dictum eſt.preterea in fine clauſule ſeba littere ſub ſtantialis medie vertitur in camez : & in ea collocatur accentus hoc modo.פָּקָדָה Preſens eiuſdem vocis aſſimilatur preteri to eidem: excepto q preteritum ſcribitur cum patha in littera media ſubſtātiali: preſens vero cū camez.ſic.פֹּקֵד qui eſt viſita tus פְּקֻדָה que eſt viſitata פְּקֻדִים qui ſunt viſitati פְּקֻדוֹת que ſūt viſitate. Futurū cui littere addite recipiūt ſeba: & aleph prime pſone ſingularis habet patha hoc mō. אֶפְקֹד viſitabor . m. & f. תִּפְקֹד viſitaberis.m . תִּפְקְדִי viſitaberis.f. יִפְקֹד viſitabitur.m. תִּפְקֹד viſitabitur.f. Plu. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה viſitabimur . m.f. תִּפְקְדוּ viſitabimini.m. תִּפְקֹדְנָה viſitabimini.f. יִפְקְדוּ viſitabun tur.m. תִּפְקֹדְנָה būtur.f. In fine vero clauſule ſeba lr̄e ſbālis me die vertitur in camez atq; in eadē accentus collocatur hoc mō. תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי & hec vox paſſiua caret imperatiuo modo. Infi-nitiuus vocis paſſiue eſt פָּקֹד vel פָּקֹד .i.viſitari. cui ſi p̄ponātur p̄pones harū quattuor litterarum בגלם circūloquimur gerun dia .Subiūctiuus vero ſuppletur eo modo quo dictū eſt in infi nitiuo prime cōiugatiōis. Eſt & aliud participiū vocis paſſiue qui eſt viſitatus מְפֻקָּד vel מְפֻקָּדָה que eſt .tata. מְפֻקָּדִים q ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſunt viſitate . Et qñ littera ſubſtātialis media eſt aliqua harum quinque אהחער : ſurec littere ſubſtan-tialis prime vertitur in holem.vt Deutero.33.מְבֹרָךְ תִּהְיֶה .i.be nedicta domini.

De tertia coniugatione.

Certia coniugatio quēadmodū ſupra dictum eſt appel latur הִפְקִיד propterea quod facit actū vérbi trāſire in aliā perſonā: quod fit precipue in verbis tranſitiuis. vt הִפְקִיד אֶת הַחוֹלֶה .i.fecit viſitare infirmū . vbi ſunt tres perſone qui facit viſitare.qui viſitat.qui viſitatur . Et in verbis abſolu-tis actus tranſit in ſecundā pērſonā & non vltra. vt הֶעֱמִיד fecit ſtare: quod verbū nō trāſit in aliā rē. Itaq; in hac cōiugatione per vnum verbum ſignificātur due actiones diuerſe . ſ. actio . principalis eiuſdem verbi: & actio huius verbi facio facis . vt a ſupradicto verbo פָּקַד .i. viſitauit dicitur הִפְקִיד .i. viſitare fecit. & a קָרַב .i. appropinquauit: dicitur הִקְרִיב .i. appropinquare fe cit. Et aliquando per huius coniugationis verba actus perma-net in prima vel in ſecunda pſona. vt הֶחֱרִישׁ hoc eſt tacuit vel tacere fecit . & quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſcribitur per patha hoc modo . הַשְׁמִיעַ ideſt audire fecit. Et in preterito huius coniugationis: iod exteritur ex me dio preterquam in tertiis perſonis vtriuſq; generis & nume-ri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הִפְקִיד fecit viſitare.m.	הִפְקִידָה fecit viſitare.f.
הִפְקַדְתָּ feciſti viſitare.m.	הִפְקַדְתְּ feciſti viſitare.f.
הִפְקַדְתִּי feci viſitare.m.&.F.	

Plurali.

הִפְקִידוּ fecerunt viſitare.m.&.F.
הִפְקַדְתֶּם feciſtis viſitare.m. הִפְקַדְתֶּן feciſtis. tare.F.
הִפְקַדְנוּ fecimus viſitare.m.&.F.

Quando vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע he addita in principio & littera ſubſtantialis prima ſcribuntur per cegol hoc modo. הֶעֱבִיר ideſt fecit tranſire. Et aliquando littera ſubſtantialis prima tantum ſcri-bitur per ſeba hoc modo הֶעְלִים ideſt abſcondit vel fecit ab-ſcondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera ſubſtantialis prima non ſit aliqua ex ſu-pradictis quattuor. primo. Regum.25. לֹא הֶכְלַמְנוּם ideſt nunquam eis moleſti fuimus.

Preſens circumloquimur per participium : quod habet mem additam in principio ſubiecto patha ſiue camez: & abiicitur he preteriti addita ſic.

מַפְקִיד qui facit viſitare מַפְקִידָה vel מַפְקֶדֶת que fa-cit viſitare. מַפְקִידִים qui faciunt viſitare מַפְקִידוֹת que faci-unt viſitare. Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua ha rum quattuor אהחע illa littera ſcribitur cum patha loco ſeba in hunc modum. מַעֲבִיר ideſt qui facit tranſire . Et aliquā do littera ſubſtantialis media loco hiric habet cere: & excludi tur iod. vt Pſalmo.134. מוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרוֹתָיו ideſt qui edu cit ventos de theſauris ſuis.

Littere que adduntur futuro ſcribuntur cum patha : & excludi tur he preteriti. & littera ſubſtantialis media habet hiric : ī hūc modum. אַפְקִיד vel אַפְקִידָה Faciam viſitare. m.&.f.

תַּפְקִיד facies viſitare.m.	תַּפְקִידִי facies uiſitare.f.
יַפְקִיד faciet uiſitare.m.	תַּפְקִיד Faciet uiſitare. f.

Plurali.

נַפְקִיד uel נַפְקִידָה faciemus viſitare.m.&.f.
תַּפְקִידוּ facietis viſitare.m. תַּפְקֵדְנָה facietis viſitare.f.
יַפְקִידוּ facient viſitare.m. תַּפְקֵדְנָה faciēt viſitare.F.

Cum vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע littera illa ſcribitur cum patha hoc modo אַעֲמִיד ideſt faciam ſtare. & aliquando futurum recipit he preteriti. vt pſalmo. 114. וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ideſt & me ſaluum faciet. Aliquando etiã littera ſubſtantialis media ſcribitur per cere loco hiric: & excluditur iod ex medio. vt Geñ. capñ. 1. וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים .i. & diuiſit deus. & ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſeba loco hiric & excluditur iod ex medio. vt. 1. Regũ. 31. וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים hoc eſt irrueruntq; philiſtim: pro quo debuit eſſe וַיִּדְבִּיקוּ. Qd etiam fit cum pronomini iungitur. vt. 1. Reg. 17. יַעֲשְׁרֵנוּ הַמֶּלֶךְ ideſt diuitem faciet illum rex. pro quo debuit eſſe יַעֲשִׁירֵנוּ.

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in ſecunda perſona maſculini ſingularis & feminini pluralis littera ſubſtantialis media plerumq; ſcribitur cum cere: & excluditur iod ex medio. In aliis tamen perſonis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric: & non abiicitur iod ex medio. ſic. הַפְקֵד vel הַפְקִידָה fac viſitare. m: הַפְקִידִי fac viſitare. f. הַפְקִידוּ facite viſitare. m. הַפְקֹדְנָה facite viſitare. f. Et cũ littera ſubſtãtialis media eſt aliqua harum quattuor. אהחע ſcribitur cum patha. vt. 2. Reg. capñ. 11. חֲזַק מִלְחַמְתֶּךָ ideſt conforta bellum tuum. aliquandó ſecunda perſona imperatiui maſculini ſingularis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cegol. vt 1. Para. 21. הַעֲבֵר נָא ideſt fac tranſire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere. vt Ieremie 17. הַבִיא עֲלֵיהֶם hoc eſt. induc ſuper eos. & quandoq; littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha loco cere. ſicut in Pſalmo. 5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ hoc eſt dirige in conſpectu meo viam tuam. Idem quoq; modus aliquando ſcribitur cum he in fine. vt Iere. 18. הַקְשִׁיבָה יְהוָה ideſt audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus. & littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere ſiue hiric & iod. in hunc modum. הַפְקֵד vel הַפְקִיד .i. facere viſitare. Aliquando etiam he addita ſcribitur cum hiric. vt Eſaie. 31. נַטֵּן וְהַצִּיל פָּסֹחַ וְהַמְלִיט ideſt protegere & liberare. tranſire & ſaluare. & alia ad hunc modum. Per infinitiuũ quoq; ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus prepoſitis illis quattuor litteris בכלם cum ſeba: quemadmodum in ĩfinitiuo prime coniugationis dictum eſt. Et cum ſic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur: & littera addita ex quattuor predictis ſcribitur cum patha ſiue camez. vt Pſal. 25. לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc eſt ad audiẽdum vocem laudis. & alia ſimiliter.

De voce paſſiua.

PAſſiua vox accipit he in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem. hoc modo. הָפְקַד vel הָפְקֵד ideſt viſitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד	Viſitatus fuit.	הָפְקְדָה	viſitata fuit.
הָפְקַדְתָּ	Viſitatus fuiſti.	הָפְקַדְתְּ	Viſitata fuiſti.
הָפְקַדְתִּי	Viſitatus vel viſitata fui.		Plurali.
הָפְקְדוּ	Viſitati vel viſitate fuerunt.		
הָפְקַדְתֶּם	Viſitati fuiſtis.	הָפְקַדְתֶּן	Viſitate fuiſtis.
הָפְקַדְנוּ	Viſitati vel viſitate fuimus.		

Et quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum qttuor. אהחע he addita ſcribitur aliquando cũ camez. & littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum camez hateph hoc modo. הֲעֲמַד ideſt ſtatutus eſt: & quando eſt in fine clauſule: littera ſubſtantialis media ſcribitur cum camez loco ſeba accentu in eadem poſito. hoc modo הָפְקָדוּ. Preſens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem: ſicut in preterito. hoc mõ

הָפְקָד vel הֲפָקֵד	qui viſitatur	הָפְקָדָה	que viſitatur.
הָפְקָדִים	qui viſitantur.	הָפְקָדוֹת	que viſitantur.

Futurum litteras additas accipit ſubſcriptas cum ſurec ſiue camez hateph quod profertur quaſi holem ad hunc modum.

אוּפְקַד vel אֶפְקַד	viſitabor. m. & f.		
תּוּפְקַד	viſitaberis. m.	תּוּפְקְדִי	Viſitaberis. f.
יוּפְקַד	Viſitabitur. m.	תּוּפְקַד	Viſitabitur. f. Plu.
נוּפְקַד vel נִפְקַד	viſitabimur. m. & f.		
תּוּפְקְדוּ	Viſitabimini. m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabimini. f.
יוּפְקְדוּ	Viſitabuntur. m.	תּוּפְקַדְנָה	Viſitabuntur. f.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri ſcribuntur cum camez: & littera ſubſtantialis prima cum camez hateph quod profertur quaſi holem. vt Leuitici. 16. יַעֲמַד חַי ideſt ſtatuatur viuus. Eſdre. 10 יֵחָרֵם כָּל רְכוּשׁוֹ ideſt deſtructur omnis ſubſtãtia eius. & hec vox paſſiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit ſcriptam cũ camez qui profertur quaſi holem: & littera ſubſtantialis media venit cum cere hoc mõ. הַפְקֵד vel הִפָּקֵד Viſitari. Infinitiuus tamen qui frequentior eſt in ſacra ſcriptura: eſt qui venit cum he ſcripta cum camez quod profertur quaſi holẽ. vt Ezechielis. 16. וְהַמֶּלַח לֹא הִמָּלַחַתְּ וְהֻחַתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ ideſt & ſaliri nõ es ſalita. & inuolui non es inuoluta. p quo nos habemus nec ſalẽ ſalita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine. vt Ezechielis. 32. רְדָה וְהִשָּׁכְבָה אֶת עֲרֵלִים ideſt deſcende & dormire cum incircunciſis. Participiũ huius vocis eſt huiuſmodi.

מוּפְקָד	qui viſitatur	מוּפְקָדָה vel מוּפְקֶדֶת	que viſitatur
מוּפְקָדִים	qui viſitantur.	מוּפְקָדוֹת	que viſitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti poſt mem. vt Ezechiel. 46. לְאַרְבַּעְתָּם מִהְקְצָעוֹת. hoc eſt. ad quattuor illa agulata. pro quo nos habemus menſure vnius quattuor. & quãdo littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumq; venit cum camez. & littera ſubſtãtialis prima ſcribitur cum hateph camez. vt Ezechiel. 29. בְּתוֹךְ עָרִים מֶחֳרָבוֹת hoc eſt inter vrbes deſtructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte ſuperiori diximus vocatur qnadrata: quattuor habet litteras ĩ tertia perſona ſingulari preteriti: & habet duas ſyllabas: quarũ prima ſcribitur cum vau & holem & ſecunda cum patha. hoc modo. רוֹמַם ideſt exaltauit. & hec coniugatio plerumq; eſt verborum que dicuntur imperfecta. & in prima coniugatione ſunt vnius ſyllabe. vt קוֹם רוֹם hoc eſt leuauit ſurrexit. Et in ſecunda ſyllaba quatte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם. ideſt eleuauit: vbi omnes quattuor littere ſunt ſubſtantiales: quia etiam vau eſt de ſubſtantialibus. Hec quoq; coniugatio eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis ſecunda geminatur. vt מָדַד ideſt menſus eſt. & tunc verbum quadratum ſcribitur cum patha ſiue cere in ſecunda ſyllaba. & illic non ſunt niſi tres littere ſubſtãtiales verbi quia vau eſt ocioſa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non ſunt monoſyllaba. Et ſi quãdo aliter reperitur treſ tantum ſunt littere illius ſubſtantiales. & ſecunda ſyllaba ſcribitur cum patha ſiue cere. & in diſcurſu coniugationis horũ verborum ſecunda ſyllaba ſcribitur ſubiecto patha excepto in tertia perſona ſingulari feminini: & in tertia perſona plurali. in quibus ſcribitur cum ſeba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פּוֹקַד	Viſitauit. m.	פּוֹקְדָה	viſitauit. f.
פּוֹקַדְתָּ	Viſitaſti. m.	פּוֹקַדְתְּ	Viſitaſti. f.
פּוֹקַדְתִּי	Viſitaui. m. & f.		Plurali.

פּוֹקְדוּ visitauerunt.m.&f. פּוֹקַדְתֶּם visitastis.m. פּוֹקַדְתֶּן visitastis.f. פּוֹקַדְנוּ visitauimus.m.&f. In fine vero clausule seba littere substantialis tertie vertitur in camez & accētu in cadē vt Ieremie.capᵒ.12. נָטְעָתַם גַּם שָׁרָשׁוּ idest plantasti eos.& radices miserunt. Presens circumloquimur per participiū quod habet mem additam in principio subiecto seb: hoc modo. מְפוֹקֵד qui visitat מְפוֹקֶדֶת vel que visitat. מְפוֹקְדִים qui visitant. מְפוֹקְדוֹת que visitant. Inuenitur quoq; nonnunquam participium generis masculini singularis addita iod in fine.vt Psalmo. 99. מְלַשְׁנִי בַסֵּתֶר idest qui accusat in secreto.pro quo debuit dici.מְלוֹשֵׁן Futuri quatuor littere que adduntur: recipiunt seba :preter aleph prime persone singularis:que venit cum patha hoc modo.אֶפּוֹקֵד vel אֶפּוֹקְדָה visitabo.m.&f. תִּפּוֹקֵד visitabis.m. תִּפּוֹקְדִי visitabis.f. יִפּוֹקֵד visitabit.m. תִּפּוֹקְדִי visitabit.f.

Plurali.

נִפּוֹקֵד vel נִפּוֹקְדָה visitabimus.m.&f. תִּפּוֹקְדוּ visitabitis.m. תִּפּוֹקֵדְנָה visitabitis.f. יִפּוֹקְדוּ visitabunt.m. תִּפּוֹקֵדְנָה visitabunt.f. Et aliquando tertia littera generis feminini pluralis venit cum cere hoc modo. תִּפּוֹקֵדְנָה. Et quando est in fine clausule: seba secunde littere substantialis vertitur in cere accentu in eadem.hoc modo אֶפּוֹקֵדָה תִּפּוֹקֵדִי תִּפּוֹקְדוּ יִפּוֹקְדוּ.Imperatiui secunda persona masculini singularis & pluralis est similis vocibus tertie persone preteriti: que dignoscuntur ex contextu partium orationis.hoc modo פּוֹקֵד vel פּוֹקְדָה visita.m. פּוֹקְדִי visita.f. פּוֹקְדוּ visitate.m. פּוֹקֵדְנָה visitate.f. Infinitiuus est similis imperatiuo generis masculini singularis.hoc modo. פּוֹקֵד idest visitare. & ad supplendum gerundia recipit prepositiones harum quattuor litterarum ב כ ל מ vt dictum est in infinitiuo prime coniugationis.

De voce passiua.

Vox passiua huius coniugationis appellatur verbum graue:quia est quinque litterarum. Ad tres namq; substantiales in principio adduntur due:hoc est he cum hiric & tau cum seba: vt pertineat ad litteram precedentem .& littera substantialis media habet dagues hoc modo הִתְפַּקֵּד. quo etiam nomine vocatur.& significat passionem siue actionem que communiter non transit in aliam personam : sed fit illius passionis vel actionis reciprocatio in personam agentem.& eadem est persona agens & patiens.vt הִתְחַזֵּק idest confortatus est:vel confortauit se.הִתְפַּקֵּד idest visitauit seipsum : siue visitatus est a seipso.Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba transitiua:qualia sunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל idest orauit תִּתְבּוֹנָן idest intellexit siue intellectus est quod etiam potest esse absolutum , vt תִּתְהַלֵּךְ idest ambulauit Aliquando tau superaddita deficit:que suppletur per dagues in littera substantiali prima.vt Iosue.22. אֲשֶׁר לֹא הִטַּהֲרָנוּ idest a quo non mundauimus nos vel nō sumus mundati:& alia ad hunc modum.Aliquando littera substantialis media scribitur cum cere quando non est in fine clausule.Et aliquando scribitur per cegol.vt Geñ.15. הִתְהַלֵּךְ נֹחַ idest ambulauit noe.Quando q; ex littera substantiali media deficit dagues . Et est notandum quod in hac coniugatione semper tau ponitur ante litteras substantiales:preter quam cum littera substantialis prima est vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau.vt Mich.capᵒ.6. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי idest seruabantur precepta ambri.quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וְיִתְשַׁמֵּר.& cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris:aliquando tau vertitur in teth,vt geneſis.44. מָה נִּצְטַדָּק idest in quo iustificabimus nos vel iustificabimur.quod verbum venit a. צָדַק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד visitauit se.m. הִתְפַּקְּדָה visitauit se.f. הִתְפַּקַּדְתָּ visitasti te m. הִתְפַּקַּדְתְּ visitasti te.f. הִתְפַּקַּדְתִּי visitaui me .m .&.f.

Plurali.

הִתְפַּקְּדוּ visitauerunt se.m.&f. הִתְפַּקַּדְתֶּם visitastis vos.m. הִתְפַּקַּדְתֶּן visitastis vos.f. הִתְפַּקַּדְנוּ visitauimus nos.m. &.f. In fine vero clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez:& accentu in eadem.sic הִתְפַּקֵּדוּ Presens circūloquimur per participium presentis:addita mem in principio subscripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum. מִתְפַּקֵּד qui se visitat מִתְפַּקֶּדֶת vel que se visitat. מִתְפַּקְּדִים qui se visitant. מִתְפַּקְּדוֹת que se visitant. Futurum amittit he preteriti:quod fit ne proferantur tres littere addite simul.quod esset in prolatione perquam graue:& littere addite futuri scribuntur subiecto hiric preter aleph prime persone que venit cum cegol:& littera substantialis media scribitur cum cere.hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפַּקְּדָה visitabo me.m.&f. תִּתְפַּקֵּד visitabis te .m. תִּתְפַּקְּדִי visitabis te.f. יִתְפַּקֵּד visitabit se.m. תִּתְפַּקֵּד visitabit se.f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפַּקְּדָה visitabimus nos .m .&.f. תִּתְפַּקְּדוּ visitabitis vos.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה visitabitis vos.f. יִתְפַּקְּדוּ visitabūt se.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה visitabunt se.f. Aliquando littera substantialis media scribitur cum patha.vt prouer.25: אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ idest non glorieris coram rege.Et cum venit in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: et accentu in eadem.vt Exo.19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ idest qui accedunt ad dominum sanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio subiecto hiric.hoc modo.
הִתְפַּקֵּד visita te.m. הִתְפַּקְּדִי visita te.f.הִתְפַּקְּדוּ visitate vos.m. הִתְפַּקֵּדְנָה visitate vos.f. Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד l' הִתְפַּקֵּד Visitare se. Passiue vocis aliud ptcipipiū est מְפוֹקָד visitatus. מְפוֹקֶדֶת vel מְפוֹקָדָה visitata.מְפוֹקָדִים visitati מְפוֹקָדוֹת visitate.

Quattuor itaq; coniugationes regulares atq; perfecte ad hunc modum explicate sunt.

Sed àntea quam ad verba irregularia descendamus:nō est omittendum id quod hebrei dicunt: esse videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus cōposita vt psalmo. 7. יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי idest persequatur inimicus animam meam.quod verbum est futuri tertie persone singularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc est.יִרְדֹּף:& ex futuro secunde coniugationis eiusdem vocis hoc est יִרְדַּף: *quoniam* hiric qui subiicitur iod & holem qui imponitur daleth:sunt coniugationis prime: & patha qui subiicitur littere res & dagues qui subiicitur daleth sunt secunde coniugationis. Ad eundem quoq; modum reperiuntur verba composita in voce passiua.vt numeri.1. לֹא idest nō sunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce passiua tertie coniugationis que est הָפְקַד: & ex voce passiua quarte coniugationis:que est הִתְפַּקַּד quia camez qui subiicitur he:est vocis passiue tertie coniugationis.& tau est eiusdem vocis quarte coniugationis.Sunt etiā alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis.8. וְהֵמָּה מְשְׁתַּחֲוִיתֶם idest illi humiabant se siue adorabant:componitur namq; ex preterito & presenti vocis passiue quarte coniugationis.quia mem prima est participii presentis.& tau secunda est preteriti.

De verbis irregularibus siue defectiuis.

Postea quam explicata est ratio verborum regularium consequens est vt de irregularibus & defectiuis differatur: idq; secundum ordinem coniugationum.Estq; in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras substantiales illius verbi:que sunt immutabiles in omnibus vocibus.modis.tpibus.numeris.gñib? & personis que inde deriuantur. Et tres ille littere vocantur

שׁרשׁ ídeſt radíx:quoníam ſunt radíx & fundamentum omní-
um coníugatíonum que ex íllís deríuantur:atq; ex eís forman
tur partes íllarum.Eſto exempli gratía פָּעַל ídeſt fecit que eſt
tertía perſona preteriti índicatiui modi príme coníugatíonis:
& tres líttere hoc eſt pe.aáin lámed ſunt ſubſtantíales omnium
verborum ab íllo deſcendentíuum.& príma líttera huíus ver-
bi dícitur.pe verbi.ſecunda aáin verbi.tertía lámed verbi.&
verbum quod ín omnibus modís & temporíbus retinet has
tres lítteras ſubſtantíales dícitur verbum perfectum.quod aũt
amíttit alíquã ex íllís dícitur ímperfectum ſíue defectíuum.Et
ſunt quedam verba ímperfecta quantum ad vocem tãtum:quo
níam lícet habeant omnes tres lítteras ſubſtantíales: non pro-
feruntur ex íllís níſi due tantum príores : & fínales plerumq;
ſunt áleph ſíue he ocioſe.vt קָרָא ídeſt vocauit.עָלָה.ídeſt aſcen
dit.Sunt etíam verba ín quíbus non proferuntur líttere ſubſtã
tíales medíe que ſunt plerũq; vau ſíue íod.vt בִּין hoc eſt íntelle
xit.שׁוּב ídeſt reuerſus eſt.que verba dícuntur חָיִם ídeſt ocioſa
quía habent lítteras ocioſas.Sunt quoq; verba ímperfecta:quí
bus ín proceſſu coníugatíonís defícíunt alíque líttere ſubſtan-
tíales:quod contíngít modís quattuor.Primo quando príma
líttera defícít.Secundo quando defícit ſecunda . Tertío quan-
do defícit vltíma.Quarto cum defícit príma & vltíma.que ver
ba dícuntur סָרִים ídeſt defectíua.Sunt preterea verba que ap
pellantur duplícia:quíbus ín díſcurſu coníugatíonís defícíunt
due líttere.de quíbus omnibus ínfra dícetur:& prímo de íllís q
bus príma líttera defícít ex íís que ſubſtantíales ſunt. Que ver
ba plerumq; ſunt incipientia ab alíqua harum lítterarum לני
vt לָקַח ídeſt accepit נָגַשׁ.ídeſt acceſſit. יָדַע . ídeſt cognouít.Et
ex verbís defectíuís incipientíbus a lámed tantum reperítur
לקח ſupradíctum.Et defectus horum verborum plerumq; eſt
in ímperatíuo & ín futuro índícatíuí :quía ín preterito & p̃ſen
tí communíter retínent tres lítteras ſubſtãtíales. & formantur
ex proportíone alíorum verborum perfectorum que ſupra
dícta ſunt.& quía huíuſmodí verba defectíua plerumq; íncípí
unt a líttera nun:de hís prímũ agendum eſt.Ponímuſq; exem
plí cauſa hoc verbum נָגַשׁ ídeſt acceſſít.cuíus preteritum & p̃-
ſens poſſunt formarí ex proportíone preteríti & preſentís prí
me coníugatíonís verborum perfectorum.Sed ín futuro defí-
cít nun ſubſtantíalís príma:que ſuppletur per dages líttere ſub
ſtantíalís medíe cuí ſubíícítur camez.ſíc.אֶגַּשׁ vel אֶגְּשָׁה accedã
m.&.f. תִּגַּשׁ Accedes.m. תִּגְּשִׁי accedes.f. יִגַּשׁ accedet.m. תִּגַּשׁ ac
cedet.f.

Plurali.

נִגַּשׁ vel נִגְּשָׁה accedemus.m.&.f. תִּגְּשׁוּ accedetís.m. תִּגַּשְׁנָה acce
detis.f. יִגְּשׁוּ accedent.m. תִּגַּשְׁנָה accedent.f. Et quando ē
ín fíne clauſule.ſeba líttere ſubſtantíalís medíe vertítur ín ca-
mez:accentu ín eadem.vt Geñ. 45. גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ.ídeſt ac-
cedíte ad me & acceſſerunt.& dagues líttere ſubſtantíalís me-
díe venít etíam ín nomíne quod a verbo deríuatur.vt נָבַע ídeſt
manauít.vnde deríuatur nomen . מָבוּעַ. hoc eſt fons vnde
alíquíd manat.ín quo nun líttera ſubſtantíalís príma defícit:q̃
ſuppletur per dagues vt díctum eſt.Et quando líttera ſubſtan-
tíalís media eſt alíqua ex hís quattuor אהחע non excluditur nũ
líttera ſubſtantíalís príma:quía non recípít dagues:preter quã
ín hoc verbo.נָחַת ídeſt deſcendít.quía ín futuro amíttít nun:&
venít in hunc modum תַּחַת אַחַת In quíbuſdam etíam verbis
íncípientíbus a nun : líttera ſubſtantíalís media ſcríbitur per
holem.vt נָגַף ídeſt percuſſit. נָפַל ídeſt cecídít:quorum fu-
tura exeunt in hunc modum. אֶנְגֹּף ídeſt percutíam .ſ.
cadam.atq; ſíc alía complura. Imperatíuus horum ver-
borum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel גְּשׁ accede.m.
גְּשִׁי aceede.f. גְּשׁוּ accedíte.m. גְּשָׁנָה accedite.f. Secunda p̃
ſona ímperatíuí maſculíní ſíngularís:loco cere ſcríbítur alíqñ
per cegol & alíquando recípít he in fíne.vt גְּשָׂה accede .m.alí
as ſcríbítur cum holem hoc modo. גְּשׁוֹ ídeſt accede.m.ſ.
Et alíquando venít cum nun ſubſtantíalí príma:hoc modo.
נְגַשׁ . Infinitíuus explicatur ſíc. גֶּשֶׁת נְגֹשׁ.ſ. ídeſt accedere.
Subíunctíuus & gerundía ſupplentur per prepoſítíones harũ
quattuor lítterarum.בכלמ vt ſupra ín verbís perfectís.& quan
do líttera ſubſtantíalís vltíma eſt alíqua ex hís אהחע:líttera ſub
ſtantíalís media ſcríbítur per patha atq; etíam vltíma. vt eccle
ſíaſtes.3. עֵת לַטַּעַת ídeſt tempus plantandí.

De voce paſſíua

In preterito vocís paſſíue líttera ſubſtantíalís príma defícít.a
qua lícet verbum íncípíat:non eſt ſubſtantíalís:ſed ponítur ad
deſígnandum vocem paſſíuam príme coníugatíonís.& líttera
ſubſtantíalís príma ſupletur per dagues líttere ſubſtãtíalís me
díe.& explicatur hoc modo. Indícatíuo modo tempore pre
terító. נָגַשׁ oblatus fuít נְגַשָׁה oblata fuít נְגַשְׁתָּ oblatus fuíſtí
נְגַשְׁתִּי oblata fuíſtí נְגַשְׁתִּי oblatus vel oblata fuí .

Plurali.

נְגַשׁוּ oblatí vel oblate fuerũt נְגַשְׁתֶּם oblatí fuíſtís נְגַשְׁתֶּן oblate
fuíſtís נְגַשְׁנוּ oblatí vel oblate fuímus. Preſens.
נִגַּשׁ quí oblatus eſt נִגָּשָׁה vel נִגֶּשֶׁת que oblata eſt נִגָּשִׁים quí
oblatí ſunt נִגָּשׁוֹת que oblate ſunt.Et quando líttera ſubſtantía
lís vltíma eſt alíqua harum quattuor אהחע líttera:ſubſtantíalís
media & vltíma partícípíí generís femínínί ſíngularís ſcríbũ-
tur per patha.vt Ezechiel.3 4. וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבוֹתֶם.ſ.quod
abíectum eſt non reduxíſtís.In futuro nun vocís paſſíue exclu
dítur.& nun remanens eſt líttera ſubſtantíalís. & dagues líttе-
re ſubſtantíalís medíe venít ad ſupplementum nun vocís paſ-
ſíue.hoc modo.אִנָּגַשׁ vel אֶנָּגְשָׁה oblatus vel oblata ero תִּנָּגַשׁ
oblatus erís.תִּנָּגְשִׁי oblata erís.יִנָּגַשׁ oblatus erít תִּנָּגַשׁ oblata
erít. Plurali.
נִנָּגַשׁ vel נִנָּגְשָׁה oblatí vel oblate erímus. תִּנָּגְשׁוּ oblatí erítís
תִּנָּגַשְׁנָה oblate erítis.יִנָּגְשׁוּ oblatí erunt.תִּנָּגַשְׁנָה oblate erunt.
Imperatíuus modus explicatur ſíc. הִנָּגַשׁ oblatus eſto הִנָּגְשִׁי
oblata eſto הִנָּגְשׁוּ oblatí eſtote.הִנָּגַשְׁנָה oblate eſtote . Infinití-
uus eſt ſímílís imperatíuí modi ſecunde perſone generís maſ-
culíní ſíngularís numerí ad hunc modum . הִנָּגֵשׁ Applicarí.
Subſunctíuus modus & gerundía ſupplẽtur per prepoſítíones
íllarum quattuor lítterarum de quíbus in alíís coníugatíoní-
bus dictũ ẽ: cum agebatur de íllarum infinitíuís.Et quía verbũ
hoc נָגַשׁ eſt neutrum:ideo in hac coníugatíone caret partícípí
ís vocís paſſíue: quía ſupplentur per tempus preſens.Cum ve
ro ſín ſcríbítur cum cibóleth mutat ſígnificatíonem ín íd quod
eſt angere vel conſtríngere:& tunc non eſt neutrum :& habet
partícípía vocís paſſíue ad modum actíuorum.vt נָגוּשׁ quí cõ
ſtrictus ẽ נְגוּשָׁה que cõſtrícta נְגוּשִׁים quí conſtrícti נְגוּשׁוֹת que
conſtrícte ſũt.Et notandum quod ín hac coníugatíone & ín cõ
jugatíonibus verborum ímperfectorum que ſequuntur:ſerua
tur ordo & forma verborum perfectorum de quíbus dictũ eſt.
quía ſemper íncípíunt a tertía perſona generís maſculíní ſín
gularís preteríti índícatíuí modí:& habent eaſdem terminatío
nes:quas habent verba perfecta. Secunda coniugatio non
ínuenítur in hoc verbo נָגַשׁ.

De tertia coníugatíone.

GErtía coníugatío huíus verbí נָגַשׁ eſt ín qua defícít nun
líttera ſubſtantíalís príma:& ſuppletur per dagues lít-
tere ſubſtantíalís medíe.& explicatur ad hunc modum
הִגִּישׁ fecít accedere.m. הִגִּישָׁה fecít accedere.f. הִגַּשְׁתָּ feciſtí acce
dere.m. הִגַּשְׁתְּ feciſtí accedere.f. הִגַּשְׁתִּי feci accedere.m.&.f.

Plurali.

הִגִּישׁוּ fecerunt accedere.m.&.f. הִגַּשְׁתֶּם feciſtís accedere.m.
הִגַּשְׁתֶּן feciſtís accedere.f. הִגַּשְׁנוּ fecímus accedere.m. &.f.
In cuíus preterito ſí non fuíſſet excluſa nun líttera ſubſtantía-
lís príma debuít dící הִנְגִּישָׁה הִנְגִּישׁ.deficit preterea nun prima

in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam passiua. Presens circumloquimur hoc modo. מַגִּישׁ qui facit accedere. מַגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת que facit accedere מַגִּישִׁים qui faciunt accedere מַגִּישׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera substantialis media subiecto hiric sequenti iod ociosa ad hunc modum: אַגִּישׁ vel אַגִּישָׁה faciã accedere. תַּגִּישׁ facies accedere.m. תַּגִּישִׁי facies accedere.f. יַגִּישׁ faciet accedẽ.m. תַּגִּישׁ faciet accedere.f.

Plurali.

נַגִּישׁ vel נַגִּישָׁה faciemus accedere.m.&f. תַּגִּישׁוּ facietis accedere.f. יַגִּישׁוּ facient accedere.m. תַּגֶּשְׁנָה facient accedere.f. Et in omnibus personis supradictis: littere substantiali medie potest subiici cere & sequens iod excludi. sic אֲנִי תַּגִּישׁ Imperatiuus explicatur ad hunc modum. הַגֵּשׁ fac accedere.m. הַגִּישִׁי fac accedere.f. הַגֵּשׁוּ facite accedere.m. הַגֵּשְׁנָה facite accedere.f. Et aliquando imperatiuus secunde persone numeri singularis generis masculini accipit hiric in littera substantiali media vt Gen̄.27. הַגִּישָׁה לִי וְאֹכְלָה ideſt accede ad me & comedam. Infinitiuus explicatur hoc modo. הַגֵּשׁ.l. הַגִּישׁ facere accedere.

De voce passiua.

In voce passiua huius coniugationis deficit nun littera substãtialis prima: & est similis verbis perfectis vocis passiue tertie cõiugationis: que est הִפְקַד. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito הֻגַּשׁ oblatus fuit הֻגְּשָׁה oblata fuit. הֻגַּשְׁתָּ oblatus fuisti הֻגַּשְׁתְּ oblata fuisti הֻגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie persone ad eundem modum. Presens explicatur isto modo. הֻגַּשׁ qui oblatus est הֻגָּשָׁה que oblata est הֻגָּשִׁים qui oblati sunt הֻגָּשׁוֹת que oblate sunt. Futurum explicatur hoc modo. אֻגַּשׁ oblatus ero.m.&.f. תֻּגַּשׁ oblatus eris תֻּגָּשִׁי oblata eris יֻגַּשׁ oblatus erit תֻּגַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit. & infiniti uus huius coniugationis explicatur sic. הֻגַּשׁ Applicari. Participia vocis passiue sunt. מֻגָּשׁ oblatus מֻגָּשָׁה vel מֻגֶּשֶׁת oblata מֻגָּשִׁים oblati מֻגָּשׁוֹת oblate.

Quarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc verbo nisi tantum passiua: que potest formari ad proportionem vocis passiue verborum perfectorum quarte coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a littera nun & desinentia in aleph sicut נָשָׂא ideſt portauit: que possunt declinari ad proportionem superius dicti verbi נָגַשׁ. preterquam quod aleph non profertur. sic. נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי. i. portauit. portauisti portaui: & pari modo in aliis modis. temporibus. numeris. personis & generibus. Et quemadmodum in predicto verbo excluditur nun in processu coniugationis: ita & in hoc verbo. לָקַח ideſt accepit excluditur lámed: quod solum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus a littera lámed. & in preterito & in presenti habet omnes suas litteras quasi verbum perfectum: ad cuius proportionem declinatur in preterito & in presenti prime coniugationis. & aliquando in preterito reperitur sine lámed: & coph venit cũ camez. vt Ezechielis. 17 כָּף עַל מַיִם רַבִּים ideſt accepit sup aquas multas. pro quo nos habemus. vt firmaret radicem sup aquas multas. In futuro ämittit hoc verbum lámed litteram substantialem primam: que suppletur per dagues impositum littere coph. & potest formari ad proportionem futuri prime cõiugationis huius verbi נָגַשׁ in hunc modum אֶקַּח vel אֶקְחָה accipiam.m.&.f. תִּקַּח accipies.m. תִּקְחִי accipies.f. יִקַּח accipiet.m. תִּקַּח accipiet.f. Et quando littera substantialis media scribitur cum ieba tunc venit sine dagues. hoc modo תִּקְחוּ יִקְחוּ. i. accipietis. accipient. quod fit vt prolatio sit facilior in hoc verbo quod in sacris litteris frequentatur. Imperatiuus duobꝰ modis reperitur. primo quando habet lámed litteram substantialem primam. hoc modo. לְקַח accipe.m. לְקְחִי accipe.f. לְקְחוּ accipite.m. לְקַחְנָה accipite.f. Secundo modo quando scribitur sine lámed in hunc modum. קַח accipe.m. קְחִי accipe.f. קְחוּ accipite.m. קַחְנָה accipite.f. Secunda persona masculini singularis imperatiui scribitur per patha. & hanc differẽtiam hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum sine lamed de quo superius dictum est. Inuenitur quoq; hic modus cũ camez quando venit in fine clausule. vt. 1. Reg. 21. אִם אֹתָהּ תִּקָּח לְךָ ideſt si istum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. לָקוֹחַ l. לָקַחַת Accipere. De voce passiua. Vocis passiue preteritum aliquando venit sine lamed substantiali prima. sic נָקַח נִקְּחָה ideſt fuit l fuisti acceptus: & nonnunquam cum lamed substantiali. vt Ezechiel. 33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְכָּד ideſt propter peccatum suum captus est. & 1. Regum. 4. וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְכָּדָה ideſt arca dei capta est. Presens. & futurum. & imperatiuus modus huius verbi possunt formari ꝑ vocem passiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָכַד non reperitur in voce actiua secunde neq; tertie neq; quarte coniugationis: sed reperitur in vocibus passiuis. vt Esaie. 52. כִּי לֻקַּח עַמִּי ideſt quia captus est populus meus. quod verbum est temporis preteriti vocis passiue secunde coniugationis. & Gen̄. 18. יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם ideſt accipiatur nunc paululum aque: quod verbũ est futuri tertie coniugationis. & Exo. 19. וְאֵשׁ מִתְלַכַּחַת ideſt ignis & grando pariter ferebantur. quod est participium generis feminini singularis vocis passiue quarte coniugationis. & quia heth est littera gutturalis: littera substantialis media & vltima scribuntur per patha. Et dicunt hebrei quod propterea quod hoc verbum לָכַד inuenitur in voce passiua: potest etiam ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis verbis potest fieri.

De verbis a iod incipientibus.

Verba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illã. aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam passiua: ponimusq; exempli causa hoc verbum יָדַע ideſt scivit vel cognouit: quod verbũ in preterito indicatiui actiue vocis prime coniugationis & in presenti: retinet tres litteras substantiales & formatur ex proportione aliorum verborum perfectorum in eisdem temporibꝰ. Sed in futuro huiusmodi & in imperatiuo plerumq; deficit iod littera substantialis prima: littere vero que adduntur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel אֵדְעָה sciam.m.&.f. תֵּדַע scies.m. תֵּדְעִי scies.f. יֵדַע sciet.m. תֵּדַע sciet.f.

Plurali.

נֵדַע vel נֵדְעָה sciemus.m.&.f. תֵּדְעוּ scietis.m. תֵּדַעְנָה scietis.f. יֵדְעוּ scient.m. תֵּדַעְנָה scient.f. Et in hoc verbo littera substãtialis media scribitur plerumq; cum patha: propterea quod littera substantialis vltima est gutturalis. Quod si littera substantialis vltima non est aain siue heth: tunc littera substantialis media scribitur per cere. vt אֵרֵד descendam. אֵלֵךְ ideſt ambulabo אֵשֵׁב habitabo siue sedebo. Que verba si veniunt cum vau addita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere & cum accentu: & littera substantialis media venit cum cegol in hunc modum וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtriſq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקִיץ תִּיקַץ ideſt expergiscar expergisceris. אִירַע תִּירַע ideſt laborabo laborabis. & in quibusdam verbis littere substantiales medie veniunt cum patha siue cum holem: in hunc modum. אִיסַר castigabo.m. vel.f. תִּיסוֹר castigabis.m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in processu coniugatiõis non ämittunt iod neq; vertunt in vau. cuiusmodi est. יָטַב. i. benefecit: vt Exo. 1. וַיִּיטֶב אֱלֹהִים ideſt & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה scito.m. דְּעִי scito.f. דְּעוּ scitote.m. דְּעֶנָה. scitote.f. In verbis vero quorum littera substantialis vltima non est aliqua ex his quattuor אהחע: secunda persona imperatiui masculini singularis scribitur per cere in littera substantiali media. hoc modo. רֵד. ideſt descende לֵךְ. i. ambula. שֵׁב ideſt sede. Infinitiuꝰ explicatur hoc mõ יְדָעָה: יָדַע: בַּעַת:

scire.

De voce passiua.

Vocis passiue verbum predictum in prima coniugatione litte
ra substantialis prima hoc est iod in preterito & in presenti ver
titur in vau ociosum.quia in hebreo he quattuor littere permu
tãtur inter se.אהוי.& in hac voce preteritum & presens scribun
tur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo.tempo
re preterito.נוֹדַע scitus fuit נוֹדְעָה scita fuit נוֹדַעְתָּ scitus fuisti
נוֹדַעְתְּ scita fuisti.נוֹדַעְתִּי scitus vel scita fui. נוֹדְעוּ sciti vel scite
fuerunt נוֹדַעְתֶּם sciti fuistis נוֹדַעְתֶּן scite fuistis.נוֹדַעְנוּ sciti vel sci
te fuimus. Presens explicatur hoc modo.
נוֹדָע qui est scitus.נוֹדַעַת que est scita נוֹדָעִים qui sunt sciti נוֹדָעוֹת
que sunt scite. Futuri iod littera substantialis prima vertitur
in vau cum dagues ad supplendum defectum littere nun prete
riti sic:אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה sciar.m.&.f.תִּוָּדַע scieris. m.תִּוָּדְעִי scie
ris.f.יִוָּדַע scietur.m.תִּוָּדַע scietur.f. Plurali.
נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה sciemur.m.&.f.תִּוָּדְעוּ sciemini.m.תִּוָּדַעְנָה scie
mini.f.יִוָּדְעוּ scientur.m.תִּוָּדַעְנָה scientur.f.Imperatiuus expli
catur hoc modo.הִוָּדַע scire.m.הִוָּדְעִי scire. f.הִוָּדְעוּ scimini.m.
הִוָּדַעְנָה scimini.f.Infinitiuus. הִוָּדַע vel הִוָּדֵעַ cognosci. Parti
pium vocis passiue hoc modo . יָדוּעַ scitus יְדוּעָה scita יְדוּעִים
sciti יְדוּעוֹת scite. Et predicta verba a iod incipientia carent se
cunda coniugatione De tertia coniugatione.

Certia coniugatio est:in qua iod littera substantialis pri
ma vertitur in vau ociosam:& habet in principio he ad
ditam cum holem:& explicatur ad hunc modum.
Indicatiuo modo tẽpore preterito.הוֹדִיעַ fecit scire.m .הוֹדִיעָה
fecit scire.f.הוֹדַעְתָּ feciſti scire.m.הוֹדַעְתְּ feciſtiſcire.f.הוֹדַעְתִּי feci
fecit scire.f.הוֹדַעְתִּי feciſti scire.m.הוֹדַעְתָּ feciſtiſcire.f.הוֹדִיעוּ fecerunt scire
scire.m.&.f. Plurali.
.m.&.f.הוֹדַעְתֶּם feciſtis scire.m.הוֹדַעְתֶּן feciſtis scire.f.הוֹדַעְנוּ fe
cimus scire.m.&.f.Presens explicatur sic מוֹדִיעַ q facit scire.m.
מוֹדִיעָה qui facit scire.f.מוֹדִיעִים qui faciunt scire.m.מוֹדִיעוֹת qui
faciunt scire.f. Futuro littere addite scribuntur per holem:
& iod littera substantialis prima vertitur in vau quod non pro
fertur.hoc modo.אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciã scire.תּוֹדִיעַ facies sci
re.m.תּוֹדִיעִי facies scire.f.יוֹדִיעַ faciet scire.m.תּוֹדִיעַ faciet scire.f
Plurali.
נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus scire.m.&.f.תּוֹדִיעוּ facietis scire.m.
תּוֹדַעְנָה facietis scire.f.יוֹדִיעוּ facient scire.m.תּוֹדַעְנָה facient sci
re.f. Et in quibusdam verbis iod littera substantialis prima
non excluditur.vt Osee.10.אֲיַסְּרֵם idest castigabo eos. Im
peratiuus explicatur hoc modo.הוֹדַע fac scire.m.הוֹדִיעִי fac sci
re.f.הוֹדִיעוּ facite scire.m.הוֹדַעְנָה facite scire.f. Secunda per
sona imperatiui numeri singularis masculini aliquando ha
bet litteram substantialem mediam cum cere . ad hunc modũ.
הוֹשֵׁב fac sedere.m.הוֹרֵד fac descendere .m. Aliquando ta
men non amittitur iod.vt Psalmo.5.הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ idest di
rige in conspectu meo viam tuam. In voce quoq; passiua hu
ius coniugationis vau ponitur pro iod . & declinatur ad pro
portionem tertie coniugationis vocis passiue verborum per
fectorum.ad hunc modum. De voce passiua.
Indicatiuo modo tempore preterito.הוּדַע scitus fuit הוּדְעָה sci
ta fuit הוּדַעְתָּ scitus fuisti.הוּדַעְתְּ scita fuisti הוּדַעְתִּי scitus vel sci
ta fui. Ad hunc modum formantur alie persone .potest quo
q; he cum holem poni pro surec.sic. הוּדַע הוּדַעְתְּ . Presens ex
plicatur ad hunc modum.הוּדָע qui est scitus הוּדָעָה que est scita
הוּדָעִים qui sunt sciti הוּדָעוֹת que sunt scite. Futurum explica
tur isto modo. אוּדַע vel אוּדְעָה sciar.m. &.f. תּוּדַע scieris.m.
תּוּדְעִי scieris.f.יוּדַע scietur.m.תּוּדַע scietur . f. Imperatiuum
hec vox non habet .Infinitiuus ad hunc modum explicatur
מוּדָעַת scitus מוּדָעָה sciri. Participium vero in hunc modũ .
vel מוּדָעָה scita.מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת scite . Quarta cõiugatio
Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniu
gationis quadrate.vt.1.Reg.cap.21.וְאֶת הַנְּעָרִים יוֹדָעְתִּי & pue
ris meis condixi:& in voce passiua eiusdem quarte coniuga
tionis iod littera substantialis prima vertitur in vau que pro
fertur.& declinatur ex proportionevocis passiue quarte coniu
gationis hoc est הִתְפַּקֵּד.hoc modo. Indicatiuo modo tempore
preterito.הִתּוֹדַע sciuit se.m.הִתּוֹדְעָה sciuit se . f.הִתּוֹדַעְתָּ sciuisti
te.m.הִתּוֹדַעְתְּ sciuisti te.f.הִתּוֹדַעְתִּי Sciui me.m.&.f.
Presens explicatur hoc modo.מִתּוֹדֵעַ qui scit se.מִתּוֹדַעַת que sci
se.מִתּוֹדְעִים qui sciunt se.מִתּוֹדְעוֹת que sciunt se .
Futurum explicatur hoc modo.אֶתּוֹדַע vel אֶתּוֹדְעָה sciam me
m.&.f. תִּתּוֹדֵעִי scies te.m. תִּתּוֹדְעִי scies te.f. יִתּוֹדַע sciet se .m
sciet se.f. In quibusdam tamen verbis iod non vert
tur in vau.vt numeri.1.וַיִּתְיַלְּדוּ ideſt & numerati sunt per ge
nerationes. Imperatiuus explicatur hoc modo . הִתּוֹדַע scito
te.m.הִתּוֹדְעִי scito te.f.הִתּוֹדְעוּ scitote vos.m. הִתּוֹדַעְנָה scitote
vos.f.Infinitiuus vero ad hunc modum.הִתּוֹדַע cognoscere s
Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia :cuiusmodi
hoc יָצָא:que possunt declinari ex proportione horum verbo
rum incipientium a iod.nisi quod aleph non profertur:quo
rum preteritum est huius modi.יָצָא exiuit.m . יָצְאָה exiuit.f
existi.m.יָצָאתְ existi.f.יָצָאתִי exiui.m.&.f. Presens ex
plicatur ad hunc modum.יוֹצֵא qui exit. יוֹצֵאת vel יוֹצְאָה qu
exit יוֹצְאִים qui exeũt יוֹצְאוֹת que exeũt. Futurumvero ad hũ
modum.אֵצֵא vel אֵצְאָה exibo.m.&.f. תֵּצֵא exibis.m.תֵּצְאִי
exibis:f.יֵצֵא exibit.m .תֵּצֵא exibit.f. Imperatiuus explicatu
hoc modo צֵא vel צְאָה exi.m.צְאִי exi.f.צְאוּ exite.m.צֶאנָה ex
te.f. In hoc modo aliquando reperitur iod substantialis p
ma.vt Gen.8.הַרְצֵא אִתָּךְ ideſt educ tecum. Infinitiuus ve
ad hunc modum.צֵאת.l.יָצוֹא exire. Sunt preterea nõnulla v
ba a iod littera incipientia desinentia in áleph : de quibus p
stea dicetur:& propter illorum varietatem non ponũtur hic.

De verborum irregularium secundo modo.

Verborum imperfectorum secũdus modus est : illoru
videlicet que sunt monosyllaba & quorum littera su
stantialis media est iod siue vau que non proferuntu
cuiusmodi sunt בִּין ideſt intelligere שׁוּב redire.in quorum p
terito & presenti iod siue vau excluduntur.& hinc vel surec
tere substantialis prime vertitur in camez ad hunc modum
Indicatiuo modo tempore preterito.בָּן intellexit.m.בָּנָה int
lexit.f.בָּנְתָּ intellexisti.m.בָּנְתְּ intellexisti.f .בָּנִתִי intellexi.
&.f. Et ad hunc modum alie persone. Presens explicat
isto modo.בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intel
gunt בָּנוֹת que intelligunt.Futurum explicatur in hunc mo
אָבִין intelligam.m.&.f. תָּבִין intelliges.m . תָּבִינִי intelliges
יָבִין intelliget.m.תָּבִן intelliget.f.Aliquando littera subsitãti
lis prima per camez scribitur:qui profertur quasi holem.vt
וַיָּקָם ideſt surrexit רָעָף ideſt volauit.Aliquando etiam litte
subsantialis prima venit cum surec in hunc modum.אָשׁוּב
אָשׁוּבָה redibo.m.&.f.תָּשׁוּב redibis.m.תָּשׁוּבִי redibis. f .
redibit.m.יָשׁוּב redibit.f.Et similiter declinantur alia verb
Imperatiuus explicatur hoc modo.בִּין vel בִּינָה vel בִּינִי intelli
m.בִּינוּ vel בִּינִי intellige.f.בִּינָה vel בִּינוּ intelligite.m . בִּינְנָה
telligite.f. Sunt quedam verba:quarum littera substantiali
vau siue iod & in processu coniugationis non excluduntur
proferuntur.vt numeri.20.בִּי נֵרֵץ אַהֲרֹן. i. quod defũctus e
aaron.& Psalmo.39.שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te.queve
declinantur secundum proportionem verborum perfecto
in prima vel secunda cõiugatione tantum. Infinitiuus
plicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce passiua huius
iugationis non excluditur littera substantialis media hoc
iod:sed vertitur in vau sic. Indicatiuo modo tempore pr
rito.נָבוֹן fuit intellectus נָבוֹנָה fuit intellecta נָבוֹנְתָּ fuisti in
lectus נָבוֹנְתְּ fuisti intellecta.נָבוֹנְתִּי fui intellectus uel fui i
lecta. Presens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligit

נבונת que intelligitur נבונים qui intelliguntur נבונות que intelligunt. Futurum explicatur hoc modo. אבין intelligar. m.&.f. תבין intelligeris.m. תבוני intelligeris.f. יבין intelligetur m. תבון intelligetur.f. Et quando littera substantialis media est aliqua harum quinq; אהחער littere futuri addite scribūtur per cere loco hiric: ad hunc modum. יעור idest expergefiet. Imperatiuus explicatur hoc modo. הבן intelligere.m. הבוני intelligere.f. הבונו intelligimini.m. הבונה mini.f. Infinitiuo explicatur hoc modo. הבן intelligi. Participia vocis passiue בן qui intelligitur בונה que intelligitur בונים qui intelligūtur בונות que intelliguntur. Et predicta verba que sunt monosyllaba in preterito indicatiui modi actiue vocis carent secunda coniugatione.

Tertia coniugatio est verborum transitiuorum hoc est quorum actio transit in tertiam personā. & in verbis absolutis transit in secundam personam & non amplius. in quibus he scribitur per cere. sic. Indicatiuo modo. tempore preterito. הבין fecit intelligere.m. הבינה fecit intelligere.f. הבינות feciſti intelligere.m. הבינות feciſti intelligere.f. הבינותי feci. intelligere.m.&.f. Plurali. הבינונו fecimus intelligere.m.&.f. Aliquando tamen he scribitur cū patha hoc modo הבינות. aliquando in omnibus personis excluditur iod hoc modo. הבן הבנת Presens explicatur ad hunc modum. מבין qui facit intelligere מבינה que facit intelligere מבינים qui faciunt intelligere. מבינות que faciunt intelligere. Futurum autem hoc modo. אבין vel אבינה faciam intelligere.m.&.f. תבין facies intelligere.m. תביני facies intelligere.f. יבין faciet intelligere.m. תבין faciet intelligere.f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הבן vel הבינה vel הביני fac intelligere.m. הביני fac intelligere.f. הבינו Facite intelligere.m. הבינה vel הבנה Facite intelligere.f. Imperatiui generis masculini numeri singularis littera substantialis prima loco cere aliquādo scribitur cum camez siue patha. vt Esaie. 42. ואין אומר השב idest & nō est qui dicat reuertere. Infinitiuus explicatur hoc modo. הבן facere intelligere. Gerundia vero circumloquimur per prepositiones harum quattuor litterarum. ב כ ל ם vt in superioribus sepe dictum est. Passiue vocis tertia coniugatio sic. Indicatiuo modo tempore preterito. הובן intellectus fuit הובנה intellecta fuit הובנת intellectus fuisti הובנתי intellecta fuisti הובנתי intellectus vel intellecta fui. Presens explicatur hoc modo. הובן qui intelligitur הובנה que intelligitur הובנים qui intelliguntur הובנות que intelliguntur. Futurū explicatur hoc modo. אובן intelligar.m.&.f. תובן intelligeris.m. תובני intelligeris.f. יובן intelligetur.m. תובן intelligetur.f. Imperatiuum hec coniugatio non habet. Infinitiuus explicatur hoc modo. הובן Intelligi. Participium vocis passiue hoc modo. מובן qui intelligitur מובנה que intelligitur. מובנים qui intelliguntur מובנות que intelliguntur.

Varta coniugatio que dicitur quadrata est verborum in quibus littera substantialis tertia duplicatur. neq; excluditur ex medio vau. & explicatur in modum sequētem. Indicatiuo modo tempore preterito. בונן intellexit.m. בונתה intellexit.f. בונת intellexisti.m. בונתי intellexisti.f. בונתה intellexi.m.&.f. & ad hunc modum alie persone formantur. Presens autem tempus hoc modo. מבונן qui intelligit מבונה vel מבונת que intelligit מבונים qui intelligunt מבונות que intelligunt. Futurum quoq; isto modo. אבונן vel אבונה intelligam.m.&.f. תבונן intelliges.m. תבונני intelliges.f. יבונן intelliget.m. תבונן intelliget.f. Imperatiuus modus hoc modo explicatur. בונן intellige.m. בונני intellige.f. בונו intelligite.m. בונה intelligite.f. Infinitiuus vero ad istum modum. בונן intelligere. In voce passiua huius quarte coniugationis vau littera substantialis media non excluditur: litteraq; substātialis tertia geminatur hoc modo. התבונן idest intellectus est vel intellexit se: aut intellexit: quia actio huius verbi aliquando transit in secundam personam vt dictum est supra in verbis perfectis: & in fine clausule littera substantialis vltima scribitur per camez. vt Esaie. 1. עמי לא התבונן idest populus meus non intellexit. & explicatur sic. Indicatiuo modo tempore preterito. התבונן intellexit se.m. התבוננה intellexit se.f. התבוננת intellexisti te.m. התבוננתי intellexisti te.f. התבוננתי intellexi me.m.&.f. Presens autem hoc modo explicatur. מתבונן qui intelligit se מתבוננה vel מתבוננת que intelligit se מתבוננים qui intelligūt se מתבוננות que intelligunt se. Futurum etiam explicatur hoc modo. אתבונן vel אתבוננה intelligam me.m.&.f. תתבונן intelliges te.m. תתבוננין intelliges te.f. יתבונן itelliget se.m. תתבונן intelliget se.f. Plurali. נתבונן vel נתבוננה intelligemus nos.m.&.f. תתבוננו intelligetis vos.m. תתבוננה intelligetis vos.f. יתבוננו intelligent se.m. תתבוננה intelligent se.f. Et in fine clausule venit littera substantialis cum camez loco cere. vt Psalmo. 118. עדותיך אתבונן. idest testimonia tua intelligam. Imperatiuus explicatur isto modo. התבונן intellige te.m. התבוננה intellige te.f. התבוננו intelligite vos.m. התבוננה intelligite vos.f. Infinitiuus autem in hunc modum התבונן Intelligi. Participium vocis passiue isto modo. מבונן qui intelligit se מבוננה vel מבוננת que intelligit se מבוננים qui intelligunt se. מבוננות que intelligunt se.

Er primam & tertiam coniugationem istorum verborum vnius syllabe possunt quoq; declinari alia verba monosyllaba desinētia in aleph cuiusmodi est hoc בוא idest venit siue intrauit. nisi quod aleph non profertur: hoc modo. בא venit.m. באה venit.f. באת veniſti.m. באת veniſti.f. באתי veni.m.&.f. Presens vero explicatur hoc modo. בא qui venit באה que venit באים qui veniunt באות que veniunt. Futurum autem ad hunc modum. אבוא vel אבואה veniā. m.&.f. תבוא venies.m. תבואי venies.f. יבוא veniet.m. תבוא veniet.f. Imperatiuus modus explicatur hoc modo. בוא vel בואה veni.m. בואי veni.f. בואו venite.m. בואנה venite.f. Infinitiuus modus explicatur sic. בוא venire.

Ertius verborum imperfectorum modus est: que in processu coniugationis amittunt he litteram substantialē tertiam vel vertitur in iod. cuiusmodi est hoc verbum גלה quod habet camez in prima & secunda: & declinatur hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito. גלה reuelauit.m. גלתה reuelauit.f. גליתי reuelauiſti.m. גלית reuelauiſti.f. גליתי reuelaui.m.vel.f. Plurali. גלו reuelauerunt. m.&.f. גליתם reuelauiſti.m. גליתן reuelauiſti.f. גלינו reuelauimus.m. vel.f. Presens explicatur ad hunc modū. גולה reuelat que reuelat גולים qui reuelant גולות que reuelant. Futuri littere que adduntur veniunt subscripto hiric preter aleph prime persone singularis que venit cum cegol hoc modo. אגלה reuelabo.m.vel.f. תגלה reuelabis.m. תגלי reuelabis.f. יגלה reuelabit.m. תגלה reuelabit.f. Plurali. נגלה reuelabimus. m.vel.f. תגלו reuelabitis.m. תגלינה reuelabitis.f. יגלו reuelabunt.m. תגלינה reuelabunt.f. Nonnunquam hoc futurum venit sine he vltima: & littera substantialis prima venit cum cegol. hoc modo אגל תגל יגל נגל. Aliquando littere addite veniunt cum cere. vt Numeri. 16. אל תפן אל מנחתם non aspicias ad munus illorum. Et cum littera substantialis prima vel secunda est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis prima venit cum patha pro cegol: & littere addite possunt venire cum hiric siue cere. vt Exo. 19. ויחן שם ישראל idest & castrametatus est illic israel. & Geneſis. 47. ותלה ארץ מצרים & defecit terra egypti. que verba veniunt a prima horum verborum positione תה לה. & quando littera substantialis prima est ain siue heth: vel he. littere addite possunt venire cum patha: sic.

אֶעֱלֶה Aſcendam.m.vel.f.תַּעֲלֶה aſcendes. m. תַּעֲלִי aſcēdes. f. יַעֲלֶה aſcendet.m.תַּעֲלֶה aſcendet.f.& quando veniunt ſine he vltima:veniunt hoc modo אַעַל תַּעַל יַעַל & in verbis quorū lit tera ſubſtantialis media eſt iod cuiuſmodi eſt hoc הָיָה ideſt fuit he littera ſubſtātialis vltima excluditur.& iod relinquitur ocio ſa.ſic. אֶהְיֶה Ero.m.vel.f.תִּהְיִי Eris.m.vel.f.יִהְיֶה Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo רָאָה ideſt vidit: iod tertie perſone maſculini ſingularis venit cum patha quando venit cum vau in prīcipio hoc modo.וַיַּרְא .i. & vidit.quod fit vt prolatio ſit facilior ī hoc verbo:quod eſt frequēs in ſacra ſcriptura . Atque etiam ex hac cauſa quod ſi iod cum hiric ſcriberetur:ſonus eſſet ſimilis hu ic verbo.וַיָּרָא quod venit aliquando cum ſimplici iod.ideſt & timuit.cuius prima poſitio eſt יָרֵא timuit.de quo in inferiori bus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo.
גְּלֵה reuela.m.גְּלִי reuela.f.גְּלוּ reuelate.m.גְּלֶינָה reuelate.f.In finitiuus explicatur ad hūc modum.גָּלוֹת Reuelare. Vox paſſiua prime huius coniugationis.Indicatiuo modo tempo re preterito.נִגְלָה reuelatus fuit.נִגְלְתָה reuelata fuit נִגְלֵיתָ reue latus fuiſti.נִגְלֵית reuelata fuiſti נִגְלֵיתִי reuelatus vl reuelata fui. Plurali. נִגְלוּ reuelati vel reuelate fuerunt נִגְלִיתֶם reuelati fuiſtis נִגְלִיתֶן reuelate fuiſtis נִגְלִינוּ reuelati vel reuelate fuimꝰ. Preſens explicatur hoc modo.נִגְלֶה qui reuelatur נִגְלָה que re uelatur נִגְלִים qui reuelantur נִגְלוֹת que reuelantur . In futuro nun preteriti excluditur:quod ſuppletur per dages in littera ſubſtantiali prima hoc modo.אִנָּלֶה reuelabor.m.& f.תִּנָּלֶה re uelaberis.m.תִּנָּלִי reuelaberis.f.יִנָּלֶה reuelabitur. m. תִּנָּלֶה re uelabitur.f. Plurali. נִנָּלֶה reuelabimur.m.&f.תִּנָּלוּ reue labimini.m. תִּנָּלֶינָה reuelabimini.f. יִנָּלוּ reuelabuntur. m. יִנָּלֶינָה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima:quemadmodum in voce actiua ad ſequentem mo dum הִנָּלֵה Imperatiuus explicatur hoc mō.אִנָּל תִּנַּל יִנַּל נִנָּל reuelare.m.הִנָּלִי reuelare.f.הִנָּלוּ reuelemini.m. הִנָּלֶינָה reuele mini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum.הִנָּלוֹת vel הִנָּלֵה re uelari.Participiū vocis paſſiue hoc modo.נָלוּי reuelatus נְלוּיָה reuelata נלוּיִם reuelati גלוּיוֹת reuelate. De ſecūda cōiugatiōe.

Ecunda coniugatio verborum que dicuntur grauia p pterea quod littera ſubſtantialis media ſcribitur cū da ges: & declinatur ex proportione verborum pfecto rum ſecunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tē pore preterito.גִּלָּה reuelauit.m.גִּלְּתָה reuelauit.f . גִּלִּיתָ reuela ſti.m.גִּלִּית reuelaſti.f.גִּלִּיתִי reuelauī.m.&.f. & ad hunc modū alie perſone. Preſens explicatur hoc modo.מְגַלֶּה qui re uelat מְגַלָּה que reuelat מְגַלִּים qui reuelant מְגַלּוֹת que reuelant Futurum autem ad hunc modum.אֲגַלֶּה reuelabo.m.&.f.תְּגַלֶּה reuelabis.m.תְּגַלִּי reuelabis.f.יְגַלֶּה reuelabit.m. תְּגַלֶּה reuela bit.f.In hōc futuro quemadmodum in futurō prime coniuga tionis ſupra memorate aliquando hevltima excluditur.ad hūc modum.אֲגַל תִּגַּל יִגַּל נִגַּל Imperatiuus hunc in modum expli catur גַּלֵּה reuela.m.גַּלִּי reuela.f.גַּלּוּ reuelate.m. גַּלֶּינָה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum.גַּלּוֹת reuelare . Cō Iugationis huius vox paſſiua ſic.Indicatiuo modo tempore p terito.גֻּלָּה reuelatus fuit גֻּלְּתָה reuelata fuit גֻּלֵּיתָ reuelatus fui ſti גֻּלֵּית reuelata fuiſti גֻּלֵּיתִי reuelatus vl reuelata fui. Plu: גֻּלּוּ reuelati vel reuelate fuerunt.גֻּלִּיתֶם reuelati fuiſtis גֻּלִּיתֶן re uelate fuiſtis.גֻּלִּינוּ reuelati vel reuelate fuimus.Preſens expli catur ad hunc modū.מְגֻלֶּה qui reuelatur מְגֻלָּה que reuelatur מְגֻלִּים qui reuelantur מְגֻלּוֹת que reuelantur . Futurū āt iſto modo ex plicatur.אֲגֻלֶּה reuelabor.m.&.f.תְּגֻלֶּה reuelaberis.m. תְּגֻלִּי re uelaberis.f.יְגֻלֶּה reuelabitur.m.תְּגֻלֶּה reuelabitur.f.Imperati uum non habet hec vox.Infinitiuus autem explicatur hoc mō.גֻּלּוֹת reuelari.Participium vocis paſſiue hoc modo.מְגֻלֶּה reue latus מְגֻלָּה reuelata מְגֻלִּים reuelati מְגֻלּוֹת reuelate.

De tertia coniugatione.

Ertia coniugatio eſt verborum :quorum actio tranſit in tertiam perſonam.& declinatur ad pportionē ver borum perfectorum tertie coniugationis ad hunc mo dum. Indicatiuo modo tempore preterito. הִגְלָה vel הָגְלָה fecit reuelare.m.הִגְלְתָה fecit reuelare.f.הִגְלֵיתָ feciſti reuelare. m.הִגְלֵית feciſti reuelare.f.הִגְלֵיתִי vel הָגְלֵיתִי feci reuelare.m.& f.& ad hunc modum formari poſſunt perſone numeri pluralis Et quando littera ſubſtantialis prima eſt אַ in vel heth :tunc he addita & אַ in ſiue heth ſubſcribunturper cere ſiue cegol.vt thre norum.2.הֶעֱלוּ עֵפֶר עַל רֹאשָׁם ideſt fecerunt aſcendere puluerē ſuper caput ſuum.Preſens vero explicatur ad hunc modum. מַגְלֶה qui facit reuelare מַגְלָה que facit reuelare.מַגְלִים qui faci unt reuelare מַגְלוֹת que faciunt reuelare . Futurum autem iſto modo explicatur.אַגְלֶה faciam reuelare .m.&.f.תַּגְלֶה facies re uelare.m.תַּגְלִי facies reuelare.f.יַגְלֶה faciet reuelare .m . תַּגְלֶה faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הַגְלֵה fac reuelare.m.הַגְלִי fac reuelare.f.הַגְלוּ facite reuelare.m. הַגְלֶינָה facite reuelare.f. Cōiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הָגְלָה reuelat⁹fuit הָגְלְתָה reuelata fuit הָגְלֵיתָ reuelatus fuiſti הָגְלֵית reuelata fuiſti הָגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Preſens aūt explicatur hoc modo. מָגְלֶה qui reuelatur מָגְלָה que reuelatur מָגְלִים qui reuelantur מָגְלוֹת que reuelantur. Futurum vero explicatur hoc modo. אָגְלֶה reuelabor.m.vel.f.תָּגְלֶה reuelaberis.m . תָּגְלִי reuelabe ris.f.יָגְלֶה reuelabitur.m.תָּגְלֶה reuelabitur. f. Imperatiuū hec vox non habet. Infinitiuus explicatur ad hunc modum . הָגְלוֹת reuelari. Verba ſupradicta deſinentia in he non reperiū tur in voce actiua quarte coniugationis quadrate.reperiuntur tamen in paſſiua.& declinantur ex proportione verborū per fectorum paſſiue vocis quarte coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הָתְגַּלָּה reuelabit ſe.m.הָתְגַּלְּתָה reue labit ſe.f.הָתְגַּלִּיתָ reuelaſti te.m.הָתְגַּלִּית reuelaſti te. f . הָתְגַּלִּיתִי reuelauī me.m.&.f.& ad hunc modum perſone numeri plura lis.Preſens huius vocis explicatur ſic.מִתְגַּלֶּה q reuelat ſe מִתְגַּלָּה que reuelat ſe מִתְגַּלִּים qui reuelant ſe מִתְגַּלּוֹת que reuelant ſe. Futurum autem explicatur hoc modo.אֶתְגַּלֶּה vel אֶהְגַּל reuela bo me.m.&.f.תִּתְגַּלֶּה reuelabis te.m. תִּתְגַּלִּי reuelabis te.f. יִתְגַּלֶּה reuelabit ſe.m.תִּתְגַּלֶּה reuelabit ſe.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. הִתְגַּלֵּה reuelare.m . הִתְגַּלִּי reuelare.f. הִתְגַּלּוּ reuelamini.m.הִתְגַּלֶּינָה reuelamini.f . Infinitiuus autē ad hunc modum.הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֵּה reuelari.

Vartus modus defectiuorum verborū eſt:qñ ex tribus litteris ſubſtantialibus deficit aliqñ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Eſto exēpli cauſa hoc verbū נָטָה ideſt declinauit ſiue extendit.quod verbum in flectitur per primam coniugationem actiuam & paſſiuā. Pre teritum vero & preſens poſſunt inflecti ex proportione verbo rum predictorum in he deſinentium . & in futuro excluditur nun littera ſubſtantialis prima que ſuppletur per dagues im poſitum littere ſequenti. Futurum vero explicatur hoc mo do. אַטֶּה declinabo.m.&.f. תַּטֶּה declinabit.m. תַּטִּי declinabit.f.יַטֶּה declinabit.m.תַּטֶּה declinabit.f. Plurali. נַטֶּה declinabimus.m.&.f.תַּטּוּ declinabitis.m.תַּטֶּינָה declina bitis.f.יַטּוּ declinabunt.m.תַּטֶּינָה declinabūt.f. In hoc futuro aliqñ ex litteris tribus ſubſtantialibus deficit prima & tertia. & littere addite ſcribuntur cū cere & aleph cū cegol hoc modo אֶט תֶּט יֶט נֶט Prouer. 4.אַל תַּט יָמִין וּשְׂמֹאל nō declines ad dex trā neq; ad ſiniſtrā. Aliqñ littere addite futuri ſcribuntur p hi ric.vt. 4.Re. 9.וַיִּזֶּה ideſt ſparſit de ſanguine ſuo.quod ver bum habet originem ab hoc verbo.נָזָה. Imperatiuus & in finitiuus veniunt cum nun littera ſubſtantiali prima ad modū ſequētē.נְטֵה declina.m.נְטִי Declia.f.נְטוּ declīate.m. נְטֶינָה de clinate.f.ifinitiu⁹ נְטוֹת declinare. Vocis paſſiue prima

coniugatio.נָטָה declinatus fuit.נָטְתָה declinata fuit.נָטִיתָ declinatus fuisti.נָטְתְּ declinata fuisti.נָטִיתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נָטוּ declinati vel declinate fuerunt. נְטִיתֶם declinati fuistis.נְטִיתֶן declinate fuistis. נָטִינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in singulari littera substantialis media scribitur cum hiric.ad hunc modum.נָטִיתָ נָטִיתִי .& in tertia persona plurali he littera substātialis vltima aliqñ vertitur in iod.vt Numeri.24.נְחָלִים נָטָיוּ vt torrentes inclinati sunt, pro quo nos habemus.vt valles nemorose.Presens autē explicatur hoc modo.נָטֶה qui declinatur נָטָה que declinatur. נְטִים qui declinantur נְטוֹת que declinantur. Futurum quoq; explicatur hoc mō.אֶנְטֶה declinabor.m.vel.f.תִּנְטֶה declinaberis.m.תִּנְטִי declinaberis.f.יִנְטֶה declinabitur.m. תִּנְטֶה declinabitur.f.Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua : ad hunc modum.אֶנְטֵ תִּנְטֵ יִנְטֵ Imperatiuus explicatur hoc modo.הִנָּטֵה declinare.m.הִנָּטִי declinare.f.הִנָּטוּ declinemini.m.הִנָּטִינָה declinemini.f. Infinitiuus hoc modo explicatur.הִנָּטוֹת לְהִנָּטוֹת Declinari.Participia vocis passiue hoc modo.נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata.נְטוּיִם declinati נְטוּיוֹת declinate.

Ertia coniugatio supradicti verbi est in qua deficit nū littera substantialis prima in omnibus modis & tēporibus:que suppletur per dagues in littera substātiali media:ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito.
הִטָּה fecit declinare.m.הִטְתָה fecit declinare.f.הִטִּיתָ fecisti declinare.m.הִטִּית fecisti declinare.F.הִטִּיתִי feci declinare.m . & .F. Plurali. הִטּוּ fecerunt declinare.m.vel.F.הִטִּיתֶם fecistis declinare.m.הִטִּיתֶן fecistis declinare.F.הִטִּינוּ fecimus declinare.m. vel.F. Presens vero explicatur hoc modo . מַטֶּה qui facit declinare.מַטָּה que facit declinare.מַטִּים qui faciunt declinare. מַטּוֹת que faciunt declinare. Futurū aūt in hunc modū.
אַטֶּה faciam declinare.m.&.f.תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי facies declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f. תַּטּוּ facietis declinare.m. תַּטִּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטִּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam deficiunt prima & tertia littera ex tribus substātialibus quemadmodum in voce actiua prime coniugatiōis. hoc mō.אֶטְ תֶּטְ יַטְ נֶטְ Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטּוּ fac declinare.F. Facite declinare.m. הַטִּינָה Facite declinare.F. In hoc imperatiuo in masculino singulari excluditur nonnunquam he vltima.vt Prouer.22.הַטְ אָזְנְךָ וּשְׁמַע .i. inclina aurem tuam & audi. Infinitiuus aūt explicatur hoc mō. הַטּוֹת לְהַטּוֹת Facere declinare . Vocis passiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito.הָטָה declinat? fuit הָטְתָה declinata fuit הָטִיתָ declinatus fuisti הָטְתְּ decliata fuisti הָטִיתִי declinatus vel declinata fui.Presens explicatur hunc in modū. מָטֶה qui declinatur מָטָה que declinatur מָטִים qui declinantur מָטוֹת que declinantur.Futurum explicatur hoc modo. אָטֶה declinabor.m.&.F.תָּטֶה declinaberis.m.תָּטִי declinaberis.F. יָטֶה declinabitur.m.תָּטֶה declinabitur.F.Imperatiuus in hac voce deficit.Infinitiuus autem exit ad hunc modum.הָטוֹת declinari Cum vero prima littera ex tribus substantialibus est aleph cuiusmodi est.אָבָה idest voluit:littere futuri addite veniunt cum holem.sic.אֹבֶה volàm.m.&.F.תֹּאבֶה voles . m . תֹּאבִי voles .F. יֹאבֶה volet.m.תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum נָבָה posse inflecti per vocem passiuam quarte coniugationis ad modum verborum desinentium in he:de quibus dictū ē in superioribus hoc mō:הִתְנַטְתָה declinatus est הִתְנַטְתָה declinata ē.

St preterea verbū יָרֵא hoc est timuit:cuius littera substantialis prima est iod & tertia aleph que non profertur.& inflectitur ad proportionem huius verbi פָּעַל & declinatur per primam coniugationem:in quo aliquando nō profertur iod.& nonnunquam iod vertitur in vau.& in preterito & in presenti iod profertur ad hunc modum . Indicatiuo modo tempore preterito.יָרֵא timuit.m.יָרְאָה timuit.F. יָרֵאתָ timuisti.m.יָרֵאת timuisti.F.יָרֵאתִי timui.m.vel.F. Plurali. יָרְאוּ timuerūt.m.vel.F.יְרֵאתֶם timuistis.m.יְרֵאתֶן timuistis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F.Nonnunquam huius temporis res littera secunde persone masculini & femininí pluralis scribitur subiecto camez hoc modo.יְרֵאתֶם יְרֵאתֶן & quando est in fine clausule:seba littere substantialis medie vertitur in cere accentu in eadem collocato.vt Gen.18.כִּי יָרֵאָה idest quia timuit. Presens huius verbi explicatur sic.יָרֵא qui timet יְרֵאָה que timet יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timēt. Futurum autem i hūc modum.אִירָא timebo.m.&.F.תִּירָא timebis.m.תִּירְאִי timebis F.יִירָא timebit. m.תִּירָא timebit.F.Plurali. נִירָא timebimus.m.&.F.תִּירְאוּ timebitis.m.תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ timebunt.m.תִּירֶאנָה timebunt.F.Futurum hoc scribitur cū iod littera substantiali prima que tamen non profertur. In fine vero clausule:seba littere substantialis medievertitur in camez accentu in eadem collocato.vt Leuitici.19.אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnusquisq matrem suam & patrē suum timeat.In tertiis quoq personis masculini singularis & pluralis aliquando deficit iod littera substantialis prima.& iod que apponitur est futuri. vt.1.Rex.17.וַיִּרְא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit saul ante dauid.& alia reperiuntur ad hunc modum.In femínino etiam pluralí aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo.1. וַתִּירֶאן הַמְיַלְּדוֹת idest timebāt obstetrices . Causa autem cur futurum scribitur cum iod littera substantiali est quia sine illa mutaret significationem.Et significaret videre : ab hoc verbo רָאָה.idest vidit. Imperatiuus autem explicatur sic. יְרֵא time.m.יִרְאִי time.f.יִרְאוּ vl יְרֵאוּ timete.m.יְרֵאנָה timete .f. In secunda persona masculini pluralis aliquando non profertur áleph.vt Iosue.24.יְרְאוּ אֶת יְהוָה idest timete dominū. In femínino quoq plurali non profertur aleph:vt assignetur differentia vocis inter coniugationem huius verbi יָרֵא quod est timere:& coniugationē alterius רָאָה quod est vidit. quia si proferatur aleph significat videre . Infinitiuus explicatur ad hunc modum.יָרוֹא timere. Infinitiuus preterea vt sepe dictū est prepositis prepositionibus illarum quattuor litterarū בכלם ponitur pro gerundiis & subiunctiuo:& scribuntur cum hiric: & iod littera substantialis prima non profertur.hoc mō בִּירוֹא .i.in timendo.Aliquando lamed addita scribitur cum cere : & excluditur iod littera substantialis prima.vt.1.Regū.18. לְרֹא מִפְּנֵי דָוִד .i.vt timeret coram dauid. Vocis passiue prima coniugatio in cuius preterito iod substantialis prima vertitur ī vau ociosam.vt.Indicatiuo modo tempore preterito נוֹרָא formídatus fuit נוֹרְאָה formidata fuit.נוֹרֵאתָ formídatus fuisti. נוֹרֵאת formidata fuisti נוֹרָא תִּי Formidatus vel formidata fui. Presens autem explicatur hoc modo נוֹרָא qui formidatur נוֹרָאָה que formidatur נוֹרָאִים qui formidantur נוֹרָאוֹת que formidantur. In futuro & in imperatiuo iod littera substantialis prima vertitur in vau que profertur in hūc modum .אָוּרָא formidabor.m.&.f.תָּוּרָא formidaberis.m.תָּוּרְאִי formidaberis.f. יָוּרָא formidabitur.m.תָּוּרָא formidabitur.f. Imperatiuus explicatur hoc mō.הָוּרָא formidari.m.הָוּרְאִי formidari.f. הָוּרְאוּ formidemini.m.הָוּרָאנָה formidemini.f.Infinitiuus explicatur hoc modo.הָוּרָא formidari. Hoc verbum caret participiis vocis passiue quoniam est neutrum.

Vnt alia verba quorum littera substantialis prima ex tribus est iod & vltima he.cuiusmodi est hoc יָרָה .idest docuit.siue profecit.quod in presenti & in pterito prime coniugationis inflectitur ad proportionem verborum desinentium in he:de quibus supra dictum est.& in futuro nō profertur iod.hūc in modū אִירֶה docebo.m.&.f.תִּירֶה docebis.m.

תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. & aliquãdo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo. אֹרֶה תּוֹר vt Ezech. 31. וְיָפֶה בְּגָדְלוֹ & erat pulcherrimus in magnitudine sua. Imperatiuus explicatur in hunc modum. יְרֵה doce.m. יְרִי doce.f. יְרוּ docete.m. יְרֶינָה docete.f. Infinitiuus autem ad hunc modũ יָרֹה יָרוֹת docere. Vox passiua huius coniugatiõis iflectitur ad modũ vocis passiue precedentis coniugationis loco aleph littere posita he in vltima littera ex substãtialibus. & participiũ eiusdem vocis exit in modũ sequentẽ. יָרוּי qui docetur יְרוּיָה que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Certie coniugationis verborum forma est quorũ actio plerumq; transit in tertiam personam: nonnunquam tamen manet actio in secunda sic.

הוֹרָה fecit docere vel docuit. in. הוֹרָה fecit docere.f. הוֹרֵיתָ feci sti docere.m. הוֹרֵית feciſti docere.f. הוֹרֵיתִי feci docere.m.&.f. Plurali. הוֹרוּ fecerũt docere.m.&.f. הוֹרֵיתֶם feciſtis docere.m. הוֹרֵיתֶן feciſtis docere.f. הוֹרֵינוּ fecimus docere.m.&.f. Presens explicatur ad hũc modũ. מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent. מוֹרוֹת que docent. Futurum autem ad hunc modũ. אוֹרֶה docebo.m.&.f. תּוֹרֶה docebis.m. תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. Futurum hoc aliqñ excludit he litterã vltimam hoc modo. אוֹר תּוֹר יוֹר. vt. 4. Reg. 13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע i. & dixit eliseus iace sagittã: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹרֵה doce.m. הוֹרִי doce. f. הוֹרוּ docete .m. הוֹרֶינָה docete.f. Infinitiuus vero ad hunc modũ. הוֹרוֹת facere docere. Ex hac cõiugatiõe formari põt vox passiua: vau cũ hõ lẽ prime syllabe mutata in vau cũ surec hoc mõ. הוֹרָה docta fuit הוֹרְתָה docta fuit הוֹרֵיתָ docta fuisti הוֹרֵית docta fuisti. הוֹרֵיתִי docta fui. הוֹרֵיתָה docta fuit vel docta fui. Presens aũt ad hunc modũ. מוֹרָה doctus מוֹרָה docta מוֹרִים docti מוֹרוֹת docte. Futurum explicatur hoc modo אוֹרֶה docebor.m.&.f. תּוֹרֶה doceberis.m. תּוֹרִי doceberis.f. יוֹרֶה docebitur.m. תּוֹרֶה docebitur.f. Imperatiuus huius vocis defi cit. Infinitiuus autem explicatur sic. הוֹרוֹת docerí.

Stalia forma verborũ in quibus littera substantialis vltima est aleph que nõ profertur: qualia sunt. מָצָא idest inuenit. קָרָא idest vocauit: quibus in discursu cõiugationis ex substantialibus littera nulla deficit: preter quã cũ verbum incipit a nun siue iod. de quibus dictum est in superioribus. nunc dicendũ de iis que incipiunt a quacũq; alia littera: & ponũtur hoc in loco quia inflectuntur ad modũ verborũ desinentium in he. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit.m. קָרְאָה vocauit.f. קָרָאתָ vocasti.m. קָרָאת Vocasti.f. קָרָאתִי Vocaui.m.&.f. Presens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurũ aũt hoc mõ אֶקְרָא uel אֶקְרְאָה Vocabo.m.&.f. תִּקְרָא Vocabis .m. תִּקְרְאִי vocabis.f. יִקְרָא Vocabit.m. תִּקְרָא Vocabit.f. Imperatiuus aũt ad hunc modum. קְרָא Voca.m . קְרִי Voca.f. קִרְאוּ uocate.m. קְרֶאנָה uocate.f. Imperatiuo femininí pluralis deficit aliqñ he: & aleph nõ pfertur. vt Ruth. 1. קְרֶאן לִי מָרָא .i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera substantialis prima legitur cum hiric. & aleph profertur. vt Exo. 2. קִרְאִי לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם idest Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus sic. קְרֹא ז קְרֹאת ז קָרֵא Vocare. Vox passiua huius coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרָאתָ Vocatus fuisti. נִקְרֵאת Vocata fuisti נִקְרָאתִי Vocatus uel uocata fui. Presens autẽ explicatur hoc modo. נִקְרָא qui uocatur נִקְרָאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur. אֶקָּרֵא Vocabor.m.&.f. תִּקָּרֵא Vocaberis.m. תִּקָּרְאִי Vocaberis.f. יִקָּרֵא uocabitur . m. תִּקָּרֵא Vocabitur. f. Imperatiuus autem explicatur sic. הִקָּרֵא Vocare.m. הִקָּרְאִי vocare.f. הִקָּרְאוּ Vocemini . m, הִקָּרֶאנָה Vocemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis passiue hoc modo. קָרוּא voca tus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati, קְרוּאוֹת vocate.

St aliud verbum cuius littera substantialis prima atq; vltima est nun: hoc modo. נָתַן idest dedit. quod verbũ inuenitur solum in prima coniugatione in cuius discursu aliquando excluditur nun prima. aliquando vltima. aliquando vtraq; & geminatur media. & in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima scilicet in prima & secũda persona singulari & plurali: que suppletur per dagues littere seqntis: hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit.m. נָתְנָה dedit.f. נָתַתָּ dediſti.m. נָתַתְּ dediſti.f. נָתַתִּי dedi.m.&.f. Plurali נָתְנוּ dederunt.m.&.f. נְתַתֶּם dediſtis.m. נְתַתֶּן dediſtis.f. נָתַתְנוּ vel נָתַנּוּ dedimus.m.&.f. Aliquando in secunda persona masculini singularis excluditur nun prima & vltima: & tau in medio duplicatur vt supra dictum est. vt. 2. Regum. 22. וְאוֹיְבַי תָּתָּה לִי עֹרֶף idest & inimicos meos dediſti mihi dorsum . quo in verbo ponitur dagues in vtraq; littera duplicata. quia dagues prime supplet defectum nun prioris: & secunde: nun posterioris. Presens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתֶנֶת vel נוֹתָנֶת que dat. נוֹתְנִים qui dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem isto modo. אֶתֵּן vel אֶתְּנָה dabo.m.&.f. תִּתֵּן dabis.m. תִּתְּנִי dabis.f. יִתֵּן dabit.m. תִּתֵּן dabit.f. Plurali. נִתֵּן vel נִתְּנָה dabimus.m.&.f. תִּתְּנוּ dabitis.m. תִּתֵּנָה vel תִּתְּנָה dabitis.f. יִתְּנוּ dabunt.m. תִּתֵּנָה dabunt.f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues tau littere sequentis. Imperatiuus ad hunc modũ explicatur. תֵּן da.m. תְּנִי da.f. תְּנוּ date.m. תְּנֶינָה date.f. Aliquando tamen masculinum singulare & femininum plurale exeunt huc in modum. תְּנָה .i. da.m. vel date. F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נָתוֹן .i. תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit sine nun & iungitur prepositionibus beth siue lamed siue caph: per quas circumloquímur gerũdium: tunc tau prima scribitur sine dagues. hoc modo. תֵּת .i. in dãdo: & cum mem venit cum dagues: hoc modo. מִתֵּת .i. de dando. & inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine. vt. 3. Reg. 6. לְתִתֵּן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה idest vt darent il licarcam federis domini.

Ox passiua huius coniugationis inflecti potest per passiuam vocem prime coniugationis huius verbi נָגַשׁ .i. accessit. de qua dictum est superius. & hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quã in voce passiua tertie coniugationis. vt Leuitici. 11. וְכִי יִתַּן מַיִם idest quando dabitur aqua. & dicunt hebrei: quod quia verbũ hoc reperitur in voce passiua: quod ex proportione possumus formare actiuam ad hunc modum. הִנְתִּין idest fecit dare.

De verbis duplicatis.

Vnt quedam verba que ex tribus litteris substantialibus habent duas vltimas easdem hoc est duplicatas. cuiusmodi sunt hec.

בָּזַז diripuit. גָּזַז totondit. דַּלַּל attenuatus est. חָנַן miserto est. חָבַב circuiuit. שָׁלַל spoliauit. תָּמַם consumpsit. siue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari: aliqñ veniunt simplices. vt תֹּם cuius tres littere substantiales sunt תָּמַם Et prima littera per dages scribitur. In processu vero cõiugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum. aliquando vero excluditur littera substantialis media: que suppletur per dages impositum vltime littere. Qui defectus plerumq; reperitur in verbis prime & secunde coniugationis tam in voce actiua quam passiua quemadmodum in verbo sequenti liquet. Indicatiuo mo-

do.tempore preterito.סַב circuiuit.m.סָבְבָה circuiuit.f.סַבּוֹתִי circuistí.m.סַבּוֹת circuistí.f.סָבּוֹתִי circuiui.m.&.f. Plurali. סַבּוּ circulerunt.m.&.f.סַבּוֹתֶם circuistis.m.סַבּוֹתֶן circuistis.F. סַבּוּנוּ circuiuimus.m.&.F. Presens explicatur ad hūc modū. סָב qui circuit סָבָה que circuit סָבִים qui circueunt סַבּוֹת que circucunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo.m.&.F.תָּסוֹב circuibis.m.תָּסוֹבִי circuibis.F. יָסוֹב circuibit.m. תָּסוֹב circuibit.f. Plu. נָסוֹב circuibimus.m.&.f. תָּסֻבּוּ circuibitis.m.תָּסֻבֶּינָה circuibitis.F.יָסֻבּוּ circuibunt.m. תָּסוֹבֶּינָה circuibunt.f. Cum vero futurum hoc scribitur per vau in principio:holem littere substantialis prime vertitur in camez qui profertur quasi holem.vt Deut. 2. וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר hoc est circuiuimus montem seir. Imperatiuus in hunc modum explicatur.סוֹב circui.m.סֹובִי circui.F. סֹובּוּ circuite.m. סֹובֶּינָה circuite.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. סוֹב Circuire. Vox passiua huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circundata fuit נָסַבּוֹתָ circūdatus fuisti נָסַבּוֹת circūdata fuisti נָסַבּוֹתִי circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circūdati vel circundate fuerunt נָסַבּוֹתֶם circundati fuistis נָסַבּוֹתֶן circundate fuistis נָסַבּוּנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox passiua potest etiam inflecti ex proportione verborū que sequūtur פָּעַל פָּעַל hoc modo נָסַב נָסַב נָסַב idest circundatus est. & potest etiam inflecti ex proportione illorum trium modorum in omnibus personis. Sed in sacra scriptura vsitatior est primus modus. Presens explicatur ad hunc modum. נָסַב vel נָסֹב qui circundatur נָסָבָה que circundatur נָסָבִים qui circundantur נָסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem in hunc modum. אָסוֹב circundabor.m.&.F. תָּסוֹב circundaberis.m.תָּסֹובִי circundaberis.F. יָסוֹב circundabitur.m. תָּסוֹב circundabitur.F. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָסֵבּ vel הָסֵב circundare.m.הָסֹבִּי circundare.F. הָסֹובּוּ circundemini.m.הָסֻבֶּינָה circundemini.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. הָסֵב vel הָסֵב circundari.Participium vocis passiue hoc modo.סוֹבִּים qui circundatur סוֹבָה que circūdatur סוֹבִים qui circundantur סוֹבּוֹת que circundantur.

Tertia coniugatio verborum transeuntium in tertiam personam.que inflectuntur ad hunc modum . הֵסֵב vel הֵסֵב Fecit circundare.m.הֵסֵבָּה Fecit circūdare.f.הֵסִבּוֹתָ Feci fisti circundare.m.הֵסִבּוֹת fecisti circundare.f. הֵסִבּוֹתִי feci circundare.m.&.F. Plurali. הֵסֵבּוּ Fecerunt circundare.m.&.f.הֵסִבּוֹתֶם Fecistis circundare.m.הֵסִבּוֹתֶן fecistis circūdare.F.הֵסִבּוּנוּ Fecimus circundare.m.&.F. Presens explicatur ad hunc modum.מֵסֵב qui facit circundare מֵסִבָּה que facit circundare.מֵסִבִּים qui faciunt circundare מֵסִבּוֹת que faciunt circundare. Futurum autem isto modo. אַסֵּב vel אַסֵּבָּה faciam circundare.m.&.f.תְּסֵבּ facies circundare.m.תְּסֵבִּי Facies circundare.F.יְסֵבּ faciet circundare.m.תְּסֵבּ faciet circūdare.F. Plurali. נַסֵּב vel נַסֵּבָּה faciemus circundare.m.&.f.תְּסֵבּוּ Facietis circundare.m.תְּסֵבֶּינָה facietis circundare.F. יְסֵבּוּ Facient circundare.m.תְּסֵבֶּינָה Facient circundare . F. Imperatiuus hoc modo explicatur. הָסֵבּ Fac circundare.m.הָסֹבִּי Fac circūdare.F.הָסֵבּוּ Facite circundare.m.הָסֻבֶּינָה Facite circundare. F. Infinitiuus autē ad hūc modum הָסֵבּ.i.הָסֵב.i.הָסֵב Facere circūdare. Vox passiua huius coniugationis inflectitur prima syllaba scripta cum surec hoc modo. Indicatiuo modo.tempore preterito. הוּסַב Fuit circundatus הוּסַבָּה fuit circundata הוּסַבּוֹתָ fuisti circundatus הוּסַבּוֹת fuisti circundata הוּסַבּוֹתִי Fui circundatus vel circundata. Plurali. הוּסַבּוּ Fuerunt circundati vel circundate.הוּסַבּוֹתֶם Fuistis circūdati הוּסַבּוֹתֶן Fuistis circundate הוּסַבּוּנוּ Fuimus circundati vel circundate. Presens ad hunc modum explicatur. מוּסָב qui circundatur מוּסָבָה que circundatur מוּסָבִים qui circūdantur מוּסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc modum. אוּסַב circundabor.m.vel.f. תּוּסַב circūdaberis.m. תּוּסָבִי circundaberis.f. יוּסַב circundabitur.m. תּוּסַב circundabitur.f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus autem exit in hunc modum. הוּסוֹב Circundari. Et per quartam coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata sine alicuius littere defectu:& tam in voce actiua quam in passiua possunt declinari per quartam coniugationem verborum per fectorum.vt הִתְרוֹמֵם idest exaltauit.הִתְרוֹמֵם idest exaltatus ē vel exaltauit se .

Vnt etiam verba quedam habentia quattuor litteras substantiales:quorum tres sunt differentie . prima est verborum que nullam duplicant litteram ex illis:cuius modi sunt hec. גִּרְבֵּל.idest inuoluit.גִּרְסֵם conculcauit.גִּרְעֵשׁ extendit.Secunda est verborum quorum tertia & quarta littera sunt eadem:quia geminatur.vt אִמְלַל .i.defecit aut egrotauit. vel succisus est.Tertia est verborum:quorū prima & tertia littera sunt eadem atq; pari modo secunda & quarta .cuiusmodi sunt hec.גִּרְגֵּר idest pauit vel sustentauit גִּרְגַּר.saltauit.סִנְסֵךְ inuoluit קִרְקֵר destruxit.שִׁעְשֵׁעַ delectauit.que tres verborū differentie:per secundam coniugationem inflectuntur: tam in voce actiua quam in passiua:que in tertia littera recipiunt dagues . & quāquam hec verba non reperiantur nisi per secundam coniugationem inflexa:nihilominus ex proportione possunt p alias tres coniugationes declinari.& in processu coniugatiōis nullam ex quattuor substantialibus amittunt.hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo.tempore preterito. גִּלְגֵּל sustētauit.m. גִּלְגְּלָה sustentauit.f.גִּלְגַּלְתָּ sustentasti.m.גִּלְגַּלְתְּ sustentasti.f. גִּלְגַּלְתִּי sustentaui.m.&.f. Plurali. גִּלְגְּלוּ sustentauerunt.m.&.f.גִּלְגַּלְתֶּם sustentastis.m.גִּלְגַּלְתֶּן sustentastis. f. גִּלְגַּלְנוּ sustentauimus.m.&.f. Presens explicatur ad hunc modum.מְגַלְגֵּל qui sustentat מְגַלְגֶּלֶת vel מְגַלְגְּלָה que sustētat מְגַלְגְּלִים qui sustentant מְגַלְגְּלוֹת que sustentant. Quando littera substantialis vltima est ain siue heth subiicitur illis pathach in singulari ad hunc modum. מְשַׁעְשֵׁעַ idest qui delectatur. Futurum explicatur ad hunc modum אֲגַלְגֵּל vel אֲגַלְגְּלָה Sustentabo.m.&.f.תְּגַלְגֵּל sustentabis.m.תְּגַלְגְּלִי sustentabis.f. יְגַלְגֵּל sustentabit.m. תְּגַלְגֵּל sustentabit.f. Plurali . נְגַלְגֵּל vel נְגַלְגְּלָה sustentabimus.m.&.f. תְּגַלְגְּלוּ sustentabitis. m. תְּגַלְגֵּלְנָה sustentabitis.f.יְגַלְגְּלוּ sustentabunt.m. תְּגַלְגֵּלְנָה sustentabūt.f. Quando vero littera substātialis vltima est ain siue heth:littera sbālis tertia subscribitur p camez siue patha .sic אֲשַׁעְשֵׁעַ . idest delectabor.m. vel .f. Imperatiuus explicatur ad hunc modum.גַּלְגֵּל sustenta.m.גַּלְגְּלִי sustenta.f.גַּלְגְּלוּ Sustentate.m.גַּלְגְּלָה Sustentate.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. גַּלְגֵּל Sustentare. Hec verba duplicata in voce passiua possunt inflecti per prefatam secundam coniugationem:littera substantiali prima prolata cum camez qui vertitur in holem siue cum surec: nulla ex quattuor substantialibus litteris excluſa.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. שִׁעְשַׁע vel שִׁעְשֵׁעַ delectatus fuit שִׁעְשְׁעָה delectata fuit. שִׁעְשַׁעְתָּ delectatus fuisti שִׁעְשַׁעְתְּ delectata fuisti . שִׁעְשַׁעְתִּי delectatus vel delectata fui. Presens autem explicatur hoc modo. מְשַׁעְשֵׁעַ qui delectatur מְשַׁעְשַׁעַת vel מְשַׁעְשְׁעָה que delectatur מְשַׁעְשְׁעִים qui delectantur מְשַׁעְשְׁעוֹת que delectantur. Futurum vero ad hunc modum. אֲשַׁעְשֵׁעַ Delectabor . m. &.f. יְשַׁעְשֵׁעַ delectaberis.m.תְּשַׁעְשְׁעִי delectaberis.f.תְּשַׁעְשֵׁעַ bitur.m.תְּשַׁעְשֵׁעַ Delectabitur.f. Imperatiuum non habet. Infinitiuus hoc modo.שַׁעְשֵׁעַ delectari.

Aduertendum quod in explicanda coniugatione vsi sumus in compendium.m.littera promasculino.&.f.pro feminino: & hoc tam in nominibus q̄ in pronominibus & verbis.

SVnt preterea verba habentia quinque litteras substantiales: quarum quattuor vltime sunt duplicate ad formā supradictorū verborum. sic. הַפַּךְ .i. peruertit. סִחֲרַר circuiuit. Que quidem verba inflecti possunt per primam coniugationem verborum perfectorū: nulla ex quinq; litteris substantialibus excluſa. Notandum quoq; est: quod hoc verbum חֲמַרְמַר ideſt incaluit incaluiſti: declinatur per vocem passiuam secunde coniugationis: nulla ex quinq; litteris substantialibus excluſa. Notandum preterea quod littere geminatio in verbo atq; etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expressionem. Atq; in hunc modum explicate sunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiões. Defectiuorum quoq; hoc est illorum que in processu coniugationis amittunt ex tribus litteris substantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quīque litteras substantiales. Animaduertendum est quoq; quod verba defectiua hoc est quibus aliqua ex substantialibus litteris deficit: siue etiam habentia vltra tres litteras substantiales: non inueniuntur in sacra scriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que superius posite sunt: neq; in omnibus modis. temporibus & personis: atq; idcirco in quibusdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum perfectorum: nisi ille tantum in quibus talia verba possunt repiri.

De compositione verborum cum pronominibus.

SErba componuntur cum pronominibus: atq; ita componuntur vt ex vtrisq; confletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componūtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis transitiuis: sed non cum passiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumq; etiā cōponuntur verba huiusmodi cum accusatiuis horum pronominū. ego. tu. ille. ipse, is. nos. vos. illi. ipsi. ii. In feminina quoq; terminatione. Et est animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia persona numeri & generis vtriusq; varia tur decem modis: non connumerata eiusdem persone duplici terminatione nisi pro simplici. Secunda vero persona habet sex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד ideſt visitauit: quod est verbum tertie persone generis masculini numeri singularis indicatiui modi actiue vocis: cuius sunt variationes decem. In quibus cametz littere substantialis prime vertitur in seba. hoc modo.
פָּקַד Visitauit. m. פְּקָדַנִי visitauit me. mi. vel. f. פְּקָדְךָ visitauit te. m. פְּקָדֵךְ visitauit te. f. פְּקָדוֹ vel פְּקָדֵהוּ visitauit illum פְּקָדָה visitauit illam. Plurali. פְּקָדְנוּ Visitauit nos. m. & f. פְּקָדְכֶם visitauit vos. m. פְּקָדְכֶן visitauit vos. F. פְּקָדָם visitauit illos פְּקָדָן visitauit illas. Tertia quoq; persona feminini singularis que est פָּקְדָה ideſt visitauit. F. decem habet diuersitates sic. פְּקָדַתְנִי visitauit me. m. & f. פְּקָדַתְךָ visitauit te. m. פְּקָדַתֵךְ visitauit te. f. פְּקָדַתּוֹ vel פְּקָדָתְהוּ visitauit illum פְּקָדַתָה vel פְּקָדָתְהָ visitauit illam. Plurali. פְּקָדַתְנוּ visitauit nos. m. & f. פְּקָדַתְכֶם visitauit vos. m. פְּקָדַתְכֶן visitauit vos. f. פְּקָדַתָם vel פְּקָדָתְהוּ visitauit illos פְּקָדַתָן visitauit illas. Secunda persona masculini singularis que est פָּקַדְתָּ ideſt visitasti sex habet terminationes ad hūc modū. פְּקַדְתַּנִי visitasti me. m. & f. פְּקָדְתּוֹ vel פְּקָדְתָהוּ visitasti illum פְּקָדְתָה visitasti illam. Plurali. פְּקָדְתָנוּ visitasti nos m. & f. פְּקָדְתֶם vel פְּקָדְתָמוֹ visitasti illos פְּקָדְתָן visitasti illas. Secunda quoq; verbi persona pronominis singularis que est פָּקַדְתְּ ideſt visitasti: sex habet terminationes. vt פְּקָדְתִּינִי visitasti me. m. & f. פְּקָדְתָּהוּ visitasti illum פְּקָדְתִּיהָ visitasti illam. Plurali. פְּקָדְתִּיתּוֹ visitasti nos. m. & F. פְּקָדְתִּים visitasti illos פְּקָדְתִּין uisitasti illas. Prima persona masculini uel feminini generis: numeri singularis: que est פָּקַדְתִּי octo habet uariationes sic. פְּקַדְתִּיךְ uisitaui te. m. פְּקַדְתִּיךְ uisitaui te. f. פְּקַדְתִּיו uel פְּקַדְתִּיהוּ uisitaui illum פְּקַדְתִּיהָ uisitaui illam. Plurali. פְּקַדְתִּיכֶם uisitaui uos. m. פְּקַדְתִּיכֶן uisitaui uos. f. פְּקַדְתִּים uisitaui illos פְּקַדְתִּין uisitaui illas. Et in huiusmodi uerbo פְּקַדְתִּיהוּ aliquando littera substantialis media scribitur cum hiric loco patha. ut Iud. 15. וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ ideſt & nō interrogaui eū. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que est: פְּקַדְתִּינִי ideſt uisitaui me. Tertia persona masculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que est פָּקְדוּ .i. uisitauerunt habet uarietates decem: ad hūc modum sequentem. פְּקָדוּנִי uisitauerunt me. m. & f. פְּקָדוּךְ uisitauerunt te. m. פְּקָדוּךְ uisitauerunt te. f. פְּקָדוּהוּ uisitauerunt illū פְּקָדוּהָ uisitauerunt illam. Plurali. פְּקָדוּנוּ uisitauerunt nos. m. & f. פְּקָדוּם uisitauerunt uos. m. פְּקָדוּכֶן uisitauerūt uos. f. פְּקָדוּם uisitauerunt illos פְּקָדוּן uisitauerunt illas. Secunda psona masculini preteriti indicatiui modi que est פְּקַדְתֶּם ideſt uisitastis: habet uarietates sex: in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum sequentem. פְּקַדְתּוּנִי uisitastis me. m. & f. פְּקַדְתּוּהוּ uisitastis illum פְּקַדְתּוּהָ uisitastis illam. Plurali. פְּקַדְתּוּנוּ Visitastis nos. m. & f. פְּקַדְתּוּם Visitastis illos פְּקַדְתּוּן uisitastis illas. Hoc preteritum. פְּקַדְתֶּן ideſt uisitastis femininum: habet easdem diuersitates de quibus supra dictum ē. Prima persona masculini vel feminini pluralis que ē. פְּקַדְנוּ ideſt visitauimus masculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mō פְּקַדְנוּךְ visitauim? te. m. פְּקַדְנוּךְ. m? te. f. פְּקַדְנוּהוּ visitauimus illum פְּקַדְנוּהָ visitauimus illam. Plurali. פְּקַדְנוּכֶם visitauim? vos. m. פְּקַדְנוּכֶן. visitauim? uos. f. פְּקַדְנוּם visitauimus illos פְּקַדְנוּן visitauimus illas.

De participii varietatibus.

PArticipium presentis actiue vocis cuiuscumq; generis aut numeri per quod circumloquimur presens indicatiui modi decem habet differētias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc est qui visitat. ad hunc modum. פּוֹקְדִי vel פּוֹקְדָנִי qui visitat me. m. & f. פּוֹקֶדְךָ qui visitat te. m. פּוֹקְדֵךְ qui visitat te. F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uisitat illum פּוֹקְדָהּ q uisitat illā. Plur. פּוֹקְדֵנוּ q uisitat nos. m. & f. פּוֹקְדֶכֶם qui uisitat uos. m. פּוֹקְדֶכֶן qui uisitat uos. f. פּוֹקְדָם uel פּוֹקְדֵהֶם qui uisitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui visitat illas. In fine uero clausule in hmōi uerbo פּוֹקְדָךְ līa substātialis ultima scribitur cū cegol & accētu ī eadē. ut Psal. 119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ ideſt dominus custodit te. Quando uero littera substantialis ultima est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis media scribitur cum cere hoc modo. שׁוֹלֵחַ ideſt qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Esaie. 43. כֹּה אָמַר יְהוָה בּוֹרְאֶךָ ideſt hec dicit dominus creans te. Participium vero presētis feminini singularis quod est. פּוֹקֶדֶת ideſt que visitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que visitat me. m. & f. פּוֹקֶדֶתְךָ que uisitat te. m. פּוֹקַדְתְּךָ que visitat te. f. פּוֹקְדָתוֹ que visita illum פּוֹקַדְתָּהּ q פּוֹקַדְתָּה visitat illam. Plurali. פּוֹקְדָתֵנוּ que visitat nos. m. & f. פּוֹקַדְתְּכֶם que visitat vos. m. פּוֹקַדְתְּכֶן que visitat uos. f. פּוֹקַדְתָּם que uisitat illos פּוֹקַדְתָּן que uisitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod desinit ī tau. ideſt פּוֹקֶדֶת fiūt predicte uarietates: sed non in participio quod desinit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium presentis generis masculini pluralis quod est. פּוֹקְדִים ideſt qui visitant. habet differentias decem sic. פּוֹקְדַי q visitant me. m. & f. פּוֹקְדֶיךָ qui visitant te. m. פּוֹקְדַיִךְ qui visitant te. f. פּוֹקְדָיו qui visitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui visitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui visitant nos. m. & f. פּוֹקְדֵיכֶם qui visitāt vos. m. פּוֹקְדֵיכֶן qui visitant vos. f. פּוֹקְדֵיהֶם qui visitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui visitant illas. Idem participium presentis generis feminini pluralis quod est פּוֹקְדוֹת ideſt que visitant: decem quoq; differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que visitāt

me.m. &.f. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te.m. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te.f. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitāt illum פּוֹקְדוֹתָיו que visitant illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que visitant nos.m.&.F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que visitant vos.m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que visitant vos.F. פּוֹקְדוֹתֵיהֶם que visitant illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que visitant illas.

De futuri varietatibus.

FVturum indicatiui modi easdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc est quod prime persone cuiuscumq; generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem persona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodq; secunde persone habent varietates sex. atq; rursus tertie persone varietates decem. Quod vero prime & secunde persone pauciores habent differentias quam tertie: ratio est quoniā raro fit reciprocatio prime persone ad primam. aut secunde ad secundam. Neq; enim dicimus visitaui me aut visitauimus nos: per vnum verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed per verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְגַּדַּלְתִּי idest magnificatus sum. הִתְגַּדַּלְנוּ idest magnificati sumus. In secunda quoq; persona non dicimus visitasti te. visitastis vos. per vnū verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed p verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es. vel confortasti te. Itaq; quod de preterito dictum est: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum est. Quamobrem in futuro non ponuntur nisi octo differētie prime persone singularis quod est. אֶפְקֹד idest visitabo: quia per varietates seu terminationes illius persone possunt formari varietates secunde vtriusq; numeri.

אֶפְקָדְךָ Visitabo te.m. אֶפְקָדֵךְ visitabo te.F. אֶפְקְדֵהוּ vel אֶפְקָדֵהוּ sive אֶפְקְדֶנּוּ visitabo illū אֶפְקְדָה vel אֶפְקָדֶנָּה visitabo illam. Plurali. אֶפְקָדְכֶם Visitabo vos.m. אֶפְקָדְכֶן Visitabo vos.f. אֶפְקְדֵם vel אֶפְקָדֵם visitabo illos. אֶפְקְדֵן visitabo illas.

In fine vero clausule variatio prima secūde psone singularis bet litterā substantialem vltimā subscriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אֶפְקָדֵךְ. Illud quoq; hoc in loco est animaduertendum: quod nun tertiarum personarum sive sit masculini sive feminini generis semper scribitur cum dagues: vt supradictum est: & sine dagues in primis personis. vt תִּפְקְדֵנִי idest visitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

IMperatiui modi secunda persona vtriusq; numeri & generis sex habet variationes hoc modo. פְּקֹד idest visita. qui est imperatiuus secunde persone generis masculini singularis. qui uariatur sic.

פָּקְדָה Visita illum פָּקְדֵהוּ uel פָּקְדֵהוּ Visita me.m.&.f. פָּקְדֵנִי uel פָּקְדֵנִי Visita illam. Plurali. פָּקְדֵנוּ Visita nos.m.&.f. פָּקְדֵם uel פָּקְדֵמוֹ Visita illos פָּקְדֵן Visita illas. Et notandum quod uariatiōes imperatiui exeunt ad proportionem particule huius פְּעַל: cuius littera substantialis prima scribitur in compositione cum hateph camez qui profertur quasi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פְּעַל littera substantialis illorum prima scribitur cum seba. vt. 1. Reg. 16. קוּם מְשַׁחֵהוּ idest surge & unge illum. Imperatiuus quoq; secunde persone feminini singularis variationes habet sex hoc modo. פִּקְדִי visita me.m.&.f. פִּקְדֵהוּ visita illū פִּקְדֵיהָ visita illam. Plurali. פִּקְדֵנוּ visita nos.m.&.f. פִּקְדֵם visita illos פִּקְדֵן visita illas. Imperatiui eiusdem secunda psona masculini pluralis que est פִּקְדוּ idest visitate. sex habet variatiōes sic פִּקְדוּנִי visitate me.m.&.f. פִּקְדוּהוּ visitate illum פִּקְדוּהָ visitate illam. Plurali. פִּקְדוּנוּ visitate nos.m.&.f. פִּקְדוּם visitate illos פִּקְדוּן visitate illas. Secunda vero persona imperatiui feminini pluralis que est. פִּקְדְנָה easdem habet diuersitates.

De infinitiui varietatibus.

INfinitiuus vocis actiue vt פָּקֹד vel פָּקוֹד idest visitare decem habet differentias. quarum sex sunt eedem cū imperatiuo secunde persone masculini singularis: de quibus est dictum superius. in quibus camez sive seba littere substantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̄ adduntur in infinitiuo sunt secunde persone singularis & pluralis. & vna item persone singularis: que differt ab ea que ē imperatiui. vt פָּקְדִי Visitare me.m.&.f. פָּקְדֵךְ vel פָּקָדֵךְ visitare te.m. פָּקְדֵךְ Visitare te.f. Plurali. פָּקְדֵכֶם vel פָּקָדֵכֶם visitare vos.m. פָּקְדֵכֶן Visitare vos. F. Et nonnūquam hateph camez littere substātialis prime vertitur in surec. vt Leui. 23. וּבְקֻצְרְכֶם & in metere vestrum: idest quando messueritis. Verba tamē vocis passiue non habent supra memoratas differentias vocis actiue: quia non possunt componi cum pronominibus: possūt tamen componi participia vocis passiue. cuiusmodi sunt hec. פָּקוּד Visitatus פְּקוּדָה Visitata פְּקוּדִים Visitati פְּקוּדוֹת Visitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentq; decem differentias sicut & nomina cum pronominibus: de quibus est dictum in superioribus: veniuntq; cum eisdē litteris quibus denotatur numerus. genus. & persona. hoc modo. Participium passiue masculini singularis. פָּקוּד Visitatus. פְּקוּדִי Visitatus meus. m.&.f. פְּקוּדְךָ Visitatus tuus. m. פְּקוּדֵךְ Visitatus tuus. F. פְּקוּדוֹ visitatus suus. m. פְּקוּדָהּ visitat? suus. f. Plurali. פְּקוּדֵינוּ Visitatus noster. m.&.f. פְּקוּדְכֶם visitatus vester. m. פְּקוּדְכֶן visitatus vester. f. פְּקוּדָם visitatus eorum. פְּקוּדָן visitat? earum. Participium vocis passiue femínini singularis cuiusmodi est. פְּקוּדָה vertit he vltimam in tau: sicut est dictum cum de compositione nominum cum pronominibus diceba=tur. in hunc modum sequentem. פְּקוּדָתִי visitata mea. m.&.f. פְּקוּדָתְךָ visitata tua. m. פְּקוּדָתֵךְ visitata tua. f. פְּקוּדָתוֹ visitata ei? m. פְּקוּדָתָהּ visitata eius. f. Plurali. פְּקוּדָתֵנוּ visitata nostra. m. פְּקוּדָתְכֶם visitata uestra. m. &.f. פְּקוּדָתְכֶן visitata uestra. f. פְּקוּדָתָם visitata eorū. m. פְּקוּדָתָן uisitata earum. f. פְּקוּדִים qui visitantur פְּקוּדֵי uisitati mei. m.&.f. פְּקוּדֶיךָ uisitati tui. m. פְּקוּדַיִךְ uisitati tui. f. פְּקוּדוֹ uisitati ei?. m. פְּקוּדֶיהָ uisitati ei?. f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדֵינוּ uisitati nostri. m.&.f. פְּקוּדֵיכֶם uisitati uestri. m. פְּקוּדֵיכֶן uisitati uestri. f. פְּקוּדֵיהֶם uisitati eorum פְּקוּדֵיהֶן uisitati earum. Participium passiuum femininí pluralis. פְּקוּדוֹת uisitate פְּקוּדוֹתַי uisitate mee. m.&.f. פְּקוּדוֹתֶיךָ uisitate tue. m. פְּקוּדוֹתַיִךְ uisitate tue. f. פְּקוּדוֹתָיו uisitate eius. m. פְּקוּדוֹתֶיהָ uisitate eius. f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדוֹתֵינוּ uisitate nostre. m.&.f. פְּקוּדוֹתֵיכֶם uisitate uestre. m. פְּקוּדוֹתֵיכֶן uisitate uestre. f. פְּקוּדוֹתֵיהֶם uisitate eorum פְּקוּדוֹתֵיהֶן uisitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationū uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus supra memoratis quemadmodum dictum est in preterito prime coniugationis cāmez littere substantialis prime uertitur in seba ut פָּקַד idest uisitauit פָּקַדְנִי idest uisitauit me. Sed in secunda & tertia coniugatione apex littere substantialis prime non mutatur. Nam in secunda coniugatione hiric littere substantialis prime manet in declinatione hoc modo פִּקֵּד idest uisitauit. פִּקְּדוּ idest uisitauit illū. In tertia quoq; coniugatione non mutatur hiric qui subiicitur he littere addite hoc modo. הִפְקִיד idest fecit uisitare. הִפְקִידוּ idest fecit uisitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25. לֹא הִבְלַמְנוּם idest nunquam confundere eos fecimus. Atq; ad hunc modum explicita est uerborum inflexio p uoces. modos. tempora. numeros & personas tam simplicium quam compositorum. regularium & irregularium. Reliquum est ut de partibus orationis que dicuntur syncategorematice differamus.

De dictionibus consignificatiuis.

Vemadmodū iam supra dictū est octo sunt partes orationis: quarum duo sunt gña: qm altere principaliter & per se signñant: quare possunt appellari significatiue possuntq; inflecti: puta nomē & pronomen per casus: verbum per modos & tempora: participium per vtraq;. Altere sunt ptes orationis: que non significant per se: sed cum partibus quibus iunguntur: atq; idcirco dicte sunt consignificatiue: neq; declinantur. Cuiusmodi est prepositio: que preponitur nomini & pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinandā in illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grāmaticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat nomen & participium. vt est valde bonus. valde doctus. Interiectionem greci non faciunt partem orationis per se: annumerant tm illam aduerbio. latini ab aduerbio illam distingūt. Cōiunctio est que dictiōes eiusdē gñis cōiungit. vt deus & dominus. creat & sustentat me & te. iuste & misericorditer. Ecce quomodo. &. particula coniunxit duo nōa. duo verba. duo pronomina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū indeclinabiliū duo sunt gña. quedā nāq; sunt que nūquā reperiuntur nisi in cōpositione: quedā que reperiuntur etiam separate. Que non reperiuntur nisi in cōpositione: plerūq; sunt ppositiones & cōiūctiones. sic cm cōponuntur siue adherent ptibus quibus ppōnuntur aut quas cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hnt accentū p se: sed accentū particule insequētis. Cōponuntur itaq; particule huiusmodi cū nois aut cū verbo atq; etiā cū aliis partibus orationis. & cōstant ex vna tm littera ex accidētalibus preposita aut postposita dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod separata nihil significat: quia in hebreo sermone nulla dictio significatiua scribitur nisi aut duabus aut pluribus litteris. Et antequam de predictis particulis differamus est aduertendum id quod supra dictū est quod ex duabus & viginti litteris que sūt in vsu apud hebreos: vndecim vocantur substantiales: quia sūt de substātia dictionis in qua veniunt: & per quas ōstenditur illius dictionis significatio: neq; ad alios vsus deseruiunt. & sūt he. טה ספר נזע צדק. Sunt alie vndecim accidentales he que sequuntur. אתכנה מש לי בו que nihilominus aliquando possunt esse substantiales: quemadmodum superiores. He dicuntur accidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad designandos in nomine aut pronomine casus. aut in verbo voces modos tpa numeros & personas. & ex his accidentalibus litteris quēdam ponuntur loco articulorum siue prepositionū & quedā ponūtur tantū ornatus causa. Que vero ponuntur prepositionum siue articulorū loco sunt he. quattuor. בהלם quarum quelibet deseruit suo casui. beth namq; ponitur pro in prepositione. & iungitur pronomini sic. בִּי in me.m. & .f. בְּךָ in te.m. בָּךְ In te.f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis. m. & f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq; noibus ppōnatur suo in loco dictum est in declinatione nominum. He littera vt in superioribus sepe repetitum est ponitur ad designandos casus loco articuli. Animaduertendum est preterea quod he addita in principio nominis subiecto patha vel camez tres habet vsus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ ídest si ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice הא השאלה. i. he interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt Gen. 18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט. i. nunquid iudex ois terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הא התימה. ídest he admirationis. Tertiū relationis. vt Gen. 46. בָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה. i. ois anima de domo iacob: que venit. Et quando he venit alicuo ex his tribus modis immo alio quouis modo cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez siue patha. vt Numeri. 11. הֲאָנֹכִי הָרִיתִי. i. si ego concepi. Caph vero quando pponitur noibus aut verbis aut participiis designat cū prepositionem: aut sicut siue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כִּ כָּ Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio designat relationem: sicut dictum est in suo loco vbi de relatiuis agebatur. Sed in quos vsus he accidentales littere adhiberi soleant: copiosius in vocabulario sub vnaquaq; littera per se agetur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad designādū pronomina cū quibus cōponūtur: iam in suo loco posite sunt. Sex vero littere que sequuntur: יִתְמָהוּ qm ponūtur in fine verbi cuiuscumque cōiugationis: veniunt ad designandū psonas aut genus. Quod si preponantur he quattuor littere אֶיִתֶן designatur futurū indicatiui: vt dictum est superius. Littere vero q̄ veniunt in dictione ornatus causa siue ad designandum nomē verbale in hac dictione comprehenduntur הָאֲמַנְתִּי. Quattuor preterea littere que sequuntur אֶלְבָּשׁ qm ponūtur in principio dictionū possunt esse accidētales vel substantiales: sed in fine dictionum sp sunt substantiales. Septem vero littere que sequūtur: possunt esse accidētales siue ponantur in principio siue in fine. תִּכְוֹן הָיוֹם

De consignificatiuis separatis. & primo de prepositione.

Artes vero oratiōis que reperiuntur separate: neq; cōponuntur cū noibus neq; cū verbis sunt in duplici differentia: qm alie variātur cū cōponuntur cū pnomine alie tm immutabiles sunt. Igitur prepōnes sic disponūtur. בְּמוֹ in. אֶל ad. in. אֵצֶל prope. iuxta. circa. secus. אֵת cū. ad. אַחַר post postea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris: extra. preter. לִפְנֵי secūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד solū. tm. seorsū. preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח coram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֲבֵר trans. עַל super. iuxta propter. contra. עִם cum. עַד donec. vsq; בְּעַד per. pro. קְרוֹב prope. רָחוֹק longe. תּוֹךְ inter. בְּתוֹךְ intra. תַּחַת sub. subter. He prepositiones variantur in fine ad designandum personas & numeros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in prima persona singulari non desinunt in i sicut in pronomine sed in aj. & sunt he. אֶל אַחַר לִפְנֵי עַד עַל תַּחַת Nā in prima persona veniunt ad hunc modū. אֵלַי idest ad me. לְפָנַי corā me. עָדַי vsq; ad me. אַחֲרַי post me. עָלַי super me. תַּחְתַּי sub me. In secundis & tertiis personis vtriusq; numeri terminationes prominum sunt he q̄ sequūtur. אֵלַיִךְ: אֵלַיִךְ ad te. m. f. לְפָנַיִךְ: לְפָנַיִךְ coram te. m. f. עָלַיִךְ: עָלַיִךְ super te. m. f. Et sic de reliquis. & omnes dictiones superius dicte variantur. preter quam que sequuntur. לִפְנֵי secundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְמַעְלָה desuper. מַעְלָה supra. עֵבֶר trās. מָטָה idest infra. que iungūtur pnominibus postposita hac dictione מִן. hoc modo חוּץ מִמֶּנִּי idest preter me. חוּץ מִמֶּךָּ preter te. & ad hunc modum cum aliis pronominibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec variantur sunt aduerbia & coniunctiones cum interiectionibus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia est significatio. Sunt itaq; aduerbiorum significationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc. מָחָר cras. אִתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם. i. nudiustertius. אֶמֶשׁ heri. עֶרֶב vesperi. בֹּקֶר mane. לֵיל. Loci. שָׁם Ibi siue illic. שָׁמָּה ibi siue illic. מִשָּׁם illinc. פֹּה hic. הֵנָּה hinc. מִזֶּה isthinc. מִתָּחַת inferius. מִמַּעַל superius. בְּכָל מָקוֹם vbiq;. Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qm cōponitur cum pronomine. אַי vbi. מֵאַיִן vnde אַי מִזֶּה vnde. לְאַן quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מָתַי quādo. אָנָה vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בִּלְתִּי excepto. nisi. זוּלָתִי nisi. preter. בִּלְעֲדֵי nisi. preter. & hec tria aduerbia variantur: que vero sequuntur non variantur. אַיִן nō. ne. לֹא non. בַּל ne. non. בְּלִי absq;. ne. אֶפֶס sed. לוּלֵי nisi.

Affirmandi. כֵּן ita.vtiqꝫ. כֵּן הוּא ita est. כֹּה sic כַּכֹּה sic. כְּמוֹ sicut tanquam. Demonstrandi. הֵן ecce.en. הִנֵּה ecce.quod aduerbium cum in he desinat variatur. Rogandi siue optandi. נָא אָנָא vtinam.לוּ vtinam.מִי יִתֵּן idem. מִי יִתֵּן quis dabit אַחֲלַי obiecro. בִּי אֲדֹנִי obsecro domine mi. Qualitatis. vt. טוֹב bene. יָשָׁר recte. רָע רָעָ male. רָעָה pessime. אֱמֶת vere. נָכוֹן certe. Quantitatis. vt כַּמָּה quantū. רַב multum. מְעַט parum. minus. זְעִיר parum. מְזֻעָר parum. Dubitandi. פֶּן ne forte. אוּלַי forte.forsitan. Congregandi. יַחַד pariter.simul. יַחַד idem כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium variatur. Iungendi. גַּם etiam.quoqꝫ. אַף etiam.quanto magis.quod aduerbium non variatur. Iurandi. vt חֵי נַפְשִׁי per vitam anime mee. חֵי נַפְשְׁךָ per vitam anime tue. Diminuendi. vt מְעַט paulatim.paulisper. לְאַט paulatim. Augendi. vt מְאֹד multū valde. יוֹתֵר magis. מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam significationē. has habet particulas. הָאָח euge. הָאַח vah. אֲבוֹי ve. אֲהָהּ heu. אֲלַלַי ve. הוֹרוֹ ve. אִי ve. אוֹי ve. הוֹי ve. & hec vltima interiectio aliquando est aduerbium vocandi sicut o apud latinos.

De coniunctione.

Coniunctionum quoqꝫ sicut & aduerbiorum diuerse sunt significationes: sed frequentior est copulatiua que imprimis est que per vau scribitur: componiturqꝫ cū dictione quam coniungit. vt וַיְדַבֵּר idest & locutus est: & potest venire cum quocunqꝫ alio apice preter quam cum holem. Quod si componatur cum dictiōe incipienti a littera subiecto seba tunc vau scribitur cum surec. sicut וּמְעַט idest. & parū. atqꝫ vt supra dictum est vau nunquam venit nisi in compositione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro disiunctiua vel: siue: aut. vt Exo. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ idest qui percusserit patrem & matrem: quo in loco manifestum est & poni pro vel. Aliquando hec coniunctio ponitur pro cum siue quando. Nonnūquā est ad faciendam comparationem: que varietates non possunt dignosci nisi ex contextu orationis. Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur separate sicut que sequuntur כִּי quia. quod. quoniam. אֲשֶׁר quod. כַּאֲשֶׁר sicut. quatenus. כֵּן quidē. vtiqꝫ. וְגַם & quidem. לָכֵן propterea. אוֹ aut. vel. seu. אָךְ sed. tamen. רַק sed. verumtamen. הֲלֹא nonne. nunquid non. & aduersatiua אַף כִּי idest quamuis. vide etiam de significatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaqꝫ in suo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi sores idest radicem siue primitiuum cuiusqꝫ dictionis hebraice.

Ostqꝫ in superiori tractatu grammatice hebraice diseruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̄ indeclinabilib⁹. restat nūc tractare de modo cognoscendi radicem siue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri testamento continentur: & significationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscendi originem: & vtrum sit primitiuū an deriuatiuum. quoniam non solum ab eo deriuantur aliaverba & participia sed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo est aduertendum: q̄ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ sores. i. radix cuiuscunqꝫ verbi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur sunt littere que constituunt tertiam personā singularē prime vel secunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis preteriti: vel infinitiuū eiusdem vocis. Que cōiter sunt tres littere & nonnūq̄ quattuor vel quinq̄: sed hoc rarissime. exēpli gra. ex פָּקַד. i. visitauit deriuātur oīa verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur. sicut apud latinos Amo est primitiuū ceterarum personarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et sunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum primitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̄ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel postponuntur ipsis primitiuis in compositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere que littere sunt de substantia dictionis: & que littere non sunt de eius substantia. Circa quod sciendū q̄ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substantiales: que in quacunqꝫ dictione venerint: sunt de substantia illius dictionis: & constituunt significatū & primitiuū eiusdem dictionis: & reiici nō possunt. sunt enim que sequūtur ג ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר Que his quattuor dictionibus comprehēduntur טַח סְפַר גָּזַע צָדַק. Ex quibus litteris due sunt duplices. s. פ. pe. & צ. sadic. alie vero vndecim que sequūtur p̄nt esse accidētales. s. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres sunt duplices. s. caph. mem. nun. & comprehenduntur predicte vndecim littere his tribus dictionibus. אֶתְכֶנָּה. מַשְׁלִי בר. he enim vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut alie vndecim supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cōiugationē. modos. tempora. prepositionem vel articulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū est. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & aliquē earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum numerum vel personam aut genus: sunt sex que sequuntur. ה ו י מ נ ת Que hac dictione comprehendūtur יִתְהַמּוֹן. Que vero preponuntur ad denotandum coniugationem vel vocem passiuam hac dictione comprehenduntur. תִּנָּה. Que autem preponuntur in futuro sunt quattuor: que hac dictione comprehenduntur. אִיתָּן. Que ponūtur in fine nominum aūt verborum ad denotanda pronomina que cum eis componuntur: sunt que sequuntur. ה ו י כ ך ם נ ן. Que in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepositionibus sunt septem: que his duabus dictionibus continentur. וְהַשָּׂכֵל לָם. Nam littera vau quando venit in principio dictionis: non est de substantia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione. vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non possunt esse substantiales nisi in paucis admodum locis. Et ista littera. ה. he. ponitur aliquando in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grammatica dictum est. Et ista littera. שׁ. Sin. ponitur aliquando pro hoc

relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriuſq; numeri. Et iſta littera.ב.beth ponitur pro prepoſitione in.ל. lamed vero articulus eſt datiui caſus vel genitiui:ponitur etiam aliqñ pro ad. Et iſta littera.מ.mem ponitur loco prepoſitionis.a, vel ab de.ex. Littere vero que ponũtur aliqñ loco vocaliũ:ſunt q̃t tuor.ſ.אהוי. Et eſt notãdum quod iſte quattuor littere אנלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis ſemper ſũt ſubſtantiales:alie vero ſeptem que his duabus dictionibus cõ prehendũntur תכן היום poſſunt eſſe accidentales: ſiue ponan tur in principio ſiue in fine dictionis. Littere vero que ad duntur aliqñ dictiõibus cauſa ornatus:ſunt ſex:que hac dictio ne comprehenduntur.ſ.האמנתי Sunt preterea aliqua verba que in proceſſu coniugationis aliquando amittunt unam litte ram ex tribus ſubſtantialibus:aut duas.& hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram ſubſtantialem:ſecũ dò quando amittunt mediam.tertio qñ amittunt vltimã.quar to quando amittunt primam &vltimam. Verba uero que amit tunt primam litteram ſubſtantialem:ſunt illa quorum prima littera ſubſtantialis eſt una ex his tribus.ſ. ילנ ut ידע.i.ſciuit לקח.i.accepit.נגש.i.acceſſit.Et iſta littera.ל.lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לקח lacach.ſ.in futuro & in impe ratiuo & infinitiuo:vt ſupra dictum eſt. Que vero amittunt litteram mediam:ſunt illa quorum littera ſubſtantialis media eſt uau uel iod. ut שוב ideſt reuertere בין ideſt intelligere: quo rum uerborum infinitiuus continet tres litteras ſubſtantiales. Que uero amittunt ultimam:ſunt illa que deſinunt in.ה.ut נלה.i.reuelauit.uel illa quorum littera ultima duplicatur.ut רבב.i.multiplicauit:quoniam tunc vna ex illis amittitur in di ſcurſu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis prima eſt.נ. & vltima eſt. ה.vel.נ.ut נטה.i.tetendit נתן.i.dedit. Et ut ea que ſupra di cta ſunt manifeſta fiant:ponamus exemplum in aliquibus uer bis & nominibus:ut poſſimus diſcernere que littere ſunt ſub ſtantiales ex eorum primitiuo:& que ſunt accidentales. & que deficiunt. Eſto exempli gratia hoc uerbum והלבישוהו quod in hebreo eſt vnum verbum compoſitum:& ſignificat:& fecerũt indui eum. In quo prima littera que eſt uau ponitur pro con iunctione. Et ſecunda littera que eſt he & quinta que eſt iod de notant uerbũ eſſe tertie coniugationis. Septima littera que eſt vau denotat tertiam perſonã pluralem. octaua & nona littera que ſunt he & uau:denotant pronomen ſingulare tertie perſo ne.ſ.eum uel illum:quod cõponitur cũ predicto uerbo. rema nent igitur tres lĩe.ſ.לבש que in tertia pſona ſingulari indica tiui prime coniugationis faciunt לבש.i.induit. qđ eſt primiti uum ſupradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis.& eſto exempli gratia hoc uerbum יתנני.i.dabit me in quo iod prima deſignat tertiam perſonam futuri: & nun & iod vltime conſtituunt pronomen prime perſone.ſ.me:quod componitur cum predicto verbo.remanent itaq; due littere.ſ. ת. &.נ.& quia predictum verbum eſt nature verborum defecti uorum:que in proceſſu coniugationis amittunt nun litteram ſubſtantialem primam: ideo addendo nun predictis duabus litteris in principio fit נתן.i.dedit:quod eſt primitiuum ſupra dicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine.ſ.תרבות.i. incrementum vel multiplicatio:in quo tau prima eſt ex litteris האמנתי.que aliquãdo addũtur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau ultima denotat genus femininum.vau vero po nitur loco.u.vocalis.remanent ergo due littere.ſ.ר ב: cuius primitiuum eſt רבה ſiue רבב.i.multiplicauit. quia vt dictũ eſt ה.finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amitti tur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio uomi ne.ſ.בשמרתך.i.in cuſtodia tua. cuius primitiuum eſt שמר.i. cuſtodiuit.quia littera prima que eſt beth ponitur pro prepoſi tione in:& littera mẽ que ſequitur eſt de litteris que adduntur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau vero denotat ge nus femininũ:chaph ultima deſignat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine. Et hec hactenus dicta ſint de primitiuis verborum. circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & altarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur eſt aduertendum q̃ in primis ſunt reiiciende om nes littere accidentales:que denotant numerum:articulum:ſi ue prepoſitionem:& litteras que addi conſueuerũt ornatus cau ſa.vel que deſignant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus ſupradictũ eſt. qui bus reiectis littereque remanent ſubſtantiales ſunt:vt exempli gratia לאבותינו.i.patribus noſtris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod deſignãtes pluralem.& nun & vau deſignantes pró nomen poſſeſſiuũ prime perſone pluralis:reliquę ſunt aleph & beth hoc eſt ab אב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuſcũq; dictionis deri uatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta ſunt continentur: quod non omnibus contingit:cum etiã apud ipſos hebreos vſu magis quã arte diſcant bibliam hebraicam:& vix inueniatur in eis vir doctus in ſua grammatica:ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non eſſet facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictio nibus non erit opus adnotare primitiua in margine:videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec min9:quã uis in ſignificato vel in apicibus ſit aliqua differẽtia. vt דֶּבֶר.i. mors vel peſtis: cuius primitiuum eſt דבר.i.locutus eſt.et פקד .i.viſitans cuius primitiuum eſt פָּקַד.i.viſitauit. Item ſi in principio dictionis ſunt littere primitiui: quãuis poſtea habe at alias lĩas accidẽtales:nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אמרתי.i.verbum meũ: cuius primitiuum eſt אמר.i. dixit. Item ſi dictio incipit a littera vau& poſt illam immediate conti net litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum:quia vt ſupra dictum eſt littera vau in principio dictionis ſemper ponitur pro coniunctione: & nunquã eſt de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquib9 nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item ſi poſt aliquam iſtarum quinq; litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepoſitionibus ſi immediate ſequuntur litte re primitiui:non ponitur primitiuum in margine. Et qu a predicte quinq; littere aliquãdo ſunt de ſubſtantia dictionis ſi ue de eius primitiuo: ideo quando ſunt accidentales & ponun tur pro articulis vel prepoſitionibus: notantur quodam apice deſuper impoſito hoc modo ב ה כ ל מ Et quia in trãſlatio ne chaldaica quam etiam fecimus imprimi iſte quattuor litte re א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in he breo:ideo ſi his demptis dictio continet litteras primitiui:non erit opus ſignare primitiuum in margine. Item quia in predi cta lingua caldaica littera daleth eſt articul9 genitiui caſus:ideo quando non eſt de ſubſtantia dictionis: notabitur predicto api ce hoc modo ד & ſi poſt talem litteram ſequantur littere pri mitiui:non ponetur in margine.& de his dicta ſufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter impſſa in hac pcla riſſima cõplutenſi vniuerſitate. De mãdato ac ſumptibus re uerẽdiſſimi in xpo patris & dñi:dñi.F. Franciſci Ximenez de Ciſneros Cardinalis Hiſpanie Archiepi Toletani & hiſ paniarum primatis ac Regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie magiſtri. Anno dñi. M.D.xv. menſis Maii die vltima.